

Біблія Сёмухі
Vıblıâ Sēmuhı

Біблія Сёмухі
Bìbliâ Sëmuhì

СТАРЫ ЗАПАВЕТ
STARY ZAPAVET

БЫЦЦЁ

1 Кіраўнік

1. На пачатку стварыў Бог неба і зямлю.

Na pačatku stvaryŭ Bog neba i zâmlû.

2. А зямля была нябачная і пустая і цемра над безданьню, і Дух Божы лунаў над вадою.

A zâmlâ byla nâbačnaâ i pustaâ i cemra nad bezdan'nu, i Duh Božy lunaŭ nad vadoû.

3. І сказаў Бог: хай будзе святло. І сталася святло.

Ì skazaŭ Bog: haj budze s'vâtlo. Ì stalasâ s'vâtlo.

4. І ўбачыў Бог святло, што яно добра, і аддзяліў Бог святло ад цемры.

Ì ŭbačyŭ Bog s'vâtlo, što âno dobra, i addzâliŭ Bog s'vâtlo ad cemry.

5. І назваў Бог святло днём, а цемру ноччу. І быў вечар, і была раніца: дзень адзін.

Ì nazvaŭ Bog s'vâtlo dnëm, a cemru nočču. Ì byŭ večar, i byla ranica: dzen' adzîn.

6. І сказаў Бог: хай будзе цвёрдзь пасярод вады, і хай аддзяляе яна ваду ад вады.

Ì skazaŭ Bog: haj budze c'verdz' pasârod vady, i haj addzâlâe âna vadu ad vady.

7. І стварыў Бог цвёрдзь, і аддзяліў ваду, якая пад цвёрдзю, ад вады, якая над цвёрдзю. І сталася так.

Ì stvaryŭ Bog c'verdź', ì addzâliŭ vady, âkaâ pad c'verdźû, ad vady, âkaâ nad c'verdźû. Ì stalasâ tak.

8. I назваў Бог цьвердзь небам. I быў вечар, i была раніца: дзень другі.

Ì nazvaŭ Bog c'verdź' nebam. Ì byŭ večar, i byla ranica: dzen' drugi.

9. I сказаў Бог: хай зьбярэцца вада, якая пад небам, у адно месца, i хай явіцца суша. I сталася так.

Ì skazaŭ Bog: haj z'bârècca vada, âkaâ pad nebam, u adno mesca, i haj âvicca suša. Ì stalasâ tak.

10. I назваў Бог сушу зямлёю, а збор вады назваў морамі. I ўбачыў Бог, што гэта добра.

Ì nazvaŭ Bog sušu zâmlëŭ, a zbor vady nazvaŭ morami. Ì ŭbačyŭ Bog, što gèta dobra.

11. I сказаў Бог: хай уродзіць зямля зеляніну, траву, каб сеяла насеньне, дрэва плоднае, каб радзіла паводле роду свайго плод, у якім насеньне яго на зямлі. I сталася так.

Ì skazaŭ Bog: haj urodzic' zâmlâ zelâninu, travu, kab seâla nasen'ne, drèva plodnae, kab radzila pavodle rodu svajgo plod, u âkim nasen'ne âgo na zâmli. Ì stalasâ tak.

12. I ўтварыла зямля зеляніну, траву, што сеяла насеньне паводле роду яе, i дрэва, што радзіла плод, у якім насеньне паводле роду ягонага. I ўбачыў Бог, што гэта добра.

Ì ŭtvaryla zâmlâ zelâninu, travu, što seâla nasen'ne pavodle rodu âe, i drèva, što radzila plod, u âkim nasen'ne pavodle rodu âgonaga. Ì ŭbačyŭ Bog, što gèta dobra.

13. I быў вечар, i была раніца: дзень трэці.

Ì byŭ večar, i byla ranica: dzen' trèci.

14. I сказаў Бог: хай будуць сьвяцілы на цьвердзі нябеснай дзеля

аддзяленьня дня ад ночы, і на азнакі і поры, і дні і гады;

Ì skazaŭ Bog: haj buduc' s'vâcily na c'verdzi nâbesnaj dzelâ addzâlen'nâ dnâ ad nočy, i na aznakì i pory, i dni i gady;

15. і хай будуць яны сьвяцільнямі на цьвердзі нябеснай, каб сьвяціць на зямлю. І сталася так.

ì haj buduc' âny s'vâcil'nâmi na c'verdzi nâbesnaj, kab s'vâcic' na zâmlû. Ì stalasâ tak.

16. І стварыў Бог два сьвяцілы вялікія: сьвяціла большае, каб кіраваць днём, і сьвяціла меншае, каб кіраваць ноччу, і зоркі;

Ì stvaryŭ Bog dva s'vâcily vâlikîâ: s'vâcila bol'shâe, kab kîravic' dnëm, i s'vâcila menšâe, kab kîravic' nočču, i zorkì;

17. і паставіў іх Бог на цьвердзі нябеснай, каб сьвяціць на зямлю,

ì pastaviŭ ih Bog na c'verdzi nâbesnaj, kab s'vâcic' na zâmlû,

18. і кіраваць днём і ноччу, і аддзяляць сьвятло ад цемры. І ўбачыў Бог, што гэта добра.

ì kîravic' dnëm i nočču, i addzâlâc' s'vâtlo ad cemry. Ì ŭbačyŭ Bog, što gèta dobra.

19. І быў вечар, і была раніца: дзень чацьвёрты.

Ì byŭ večar, i byla ranica: dzen' čac'verty.

20. І сказаў Бог: хай утвoryць вада паўзуноў, душу жывую; і птушкі хай паляцяць над зямлёю, па цьвердзі нябеснай.

Ì skazaŭ Bog: haj utvoryc' vada paŭzunoŭ, dušu žyvuŭ; i ptuški haj palâcâc' nad zâmlëŭ, pa c'verdzi nâbesnaj.

21. І стварыў Бог рыб вялікіх і ўсякую душу жывёл паўзуноў, якіх утварыла вада, паводле роду іх, і ўсякую птушку крылатую паводле роду яе. І ўбачыў Бог, што гэта добра.

Ì stvaryŭ Bog ryb vâlikîh i ŭsâkuŭ dušu žyvël paŭzunoŭ, âkîh utvaryla vada,

pavodle rodu ih, i ũsâkuû ptušku krylatuû pavodle rodu âe. I ũbačyŭ Bog, što gèta dobra.

22. I дабраславіў іх Бог, кажучы: пладзецеся і множцеся, і нападнѣце воды ў морах, і птушкі хай множацца на зямлі.

I dabraslaviŭ ih Bog, kažučy: pladzecesa i množcesâ, i napaŭnâjce vody ũ morah, i ptuški haj množacca na zâmlì.

23. I быў вечар, і была раніца: дзень пяты.

I byŭ večar, i byla ranica: dzen' pâty.

24. I сказаў Бог: хай утвoriць зямля душу жывую паводле роду яе, быдла, і гадаў, і зьвяроў зямных паводле роду іх. I сталася так.

I skazaŭ Bog: haj utvoryc' zâmlâ dušu žyvuû pavodle rodu âe, bydla, i gadaŭ, i z'vâroŭ zâmnyh pavodle rodu ih. I stalasâ tak.

25. I стварыў Бог жывёлу зямных паводле роду іх, і быдла паводле роду яго, і ўсіх гадаў зямных паводле роду іх. I ўбачыў Бог, што гэта добра.

I stvaryŭ Bog žyvëlu zâmnyh pavodle rodu ih, i bydla pavodle rodu âgo, i ũsìh gadaŭ zâmnyh pavodle rodu ih. I ũbačyŭ Bog, što gèta dobra.

26. I сказаў Бог: створым чалавека паводле вобразу Нашага, паводле падабенства Нашага; і хай валадараць яны над рыбамі марскімі, і над птушкамі нябеснымі, і над быдлам, і над усёю зямлёю, і над усімі гадамі, што поўзаюць па зямлі.

I skazaŭ Bog: stvorym čalaveka pavodle vobrazu Našaga, pavodle padabenstva Našaga; i haj valadarac' âny nad rybami marskimi, i nad ptuškami nâbesnymi, i nad bydlam, i nad usëû zâmlëû, i nad usimi gadami, što poŭzaúc' pa zâmlì.

27. I стварыў Бог чалавека паводле вобразу Свайго, паводле вобразу Божага стварыў яго; мужчыну і жанчыну стварыў іх.

Ì stvaryŭ Bog čalaveka pavodle vobrazu Svajgo, pavodle vobrazu Božaga stvaryŭ âgo; mužčynu i žančynu stvaryŭ ih.

28. I дабраславіў іх Бог, і сказаў ім Бог: пладзецца і множцца, і нападнѣце зямлю і валодайце ёю, і валадарце над рыбамі марскімі, і над птушкамі нябеснымі, і над усякай жывёлаю, што поўзае па зямлі.

Ì dabraslaviŭ ih Bog, i skazaŭ im Bog: pladzecesa i množčesa, i napaŭnâjce zâmlŭ i valodajce eŭ, i valadarce nad rybami marskimi, i nad ptuškami nâbesnymi, i nad usâkaj žyvĕlaŭ, što poŭzae pa zâmlŭ.

29. I сказаў Бог: вось, Я даў вам усякую траву, што сее насеньне, якая ёсьць на ўсёй зямлі, і ўсякае дрэва, у якога плод дрэўны, што сее насеньне, - вам гэта будзе ежаю:

Ì skazaŭ Bog: vos', Â daŭ vam usâkuŭ travu, što see nasen'ne, âkaâ ës'c' na ŭsĕj zâmlŭ, i ŭsâkae drĕva, u âkoga plod drĕŭny, što see nasen'ne, - vam gĕta budze ežaŭ:

30. а ўсім зьвярам зямным, і ўсім птушкам нябесным, і ўсякаму, што поўзае па зямлі, у якім душа жывая, даў Я ўсю зеляніну травяную на ежу. I сталася так.

a ŭsim z'vâram zâmnyim, i ŭsim ptuškam nâbesnym, i ŭsâkamu, što poŭzae pa zâmlŭ, u âkim duša žyvaâ, daŭ Â ŭsŭ zelâninu travânuŭ na ežu. Ì stalasâ tak.

31. I ўбачыў Бог усё, што Ён стварыў, і вось, добра вельмі. I быў вечар, і была раніца: дзень шосты.

Ì ŭbačyŭ Bog usĕ, što Ęn stvaryŭ, i vos', dobra vel'mi. Ì byŭ večar, i byla ranica: dzen' šosty.

2 Кіраўнік

1. Так створаны неба і зямля і ўсё войска іх.

Tak stvorany neba i zâmlâ i ŭsë vojska ih.

2. І закончыў Бог да сёмага дня ўсе дзеі Свае, якія Ён учыняў,

Ì zakončyŭ Bog da sëmaga dnâ ŭse dzei Svae, âkiâ Ęn učynâŭ,

3. і дабраславіў Бог сёмы дзень і асьвяціў яго; бо ў той дзень спачыў ад усіх дзеяў Сваіх, якія Бог тварыў і ствараў.

ì dabraslaviŭ Bog sëmy dzen' i as'vâciŭ âgo; bo ŭ toj dzen' spačyŭ ad usih dzeâŭ Svaih, âkiâ Bog tvaryŭ i stvarauŭ.

4. Вось паходжаньне неба і зямлі, пры стварэньні іх, у той час, калі

Гасподзь Бог стварыў зямлю і неба,

Vos' pahodžan'ne neba i zâmlì, pry stvarèn'ni ih, u toj čas, kalì Gaspodz' Bog stvaryŭ zâmlû i neba,

5. і ўсякі польны хмызьняк, якога яшчэ ня было на зямлі, і ўсякую

польную траву, якая яшчэ не расла; бо Гасподзь Бог не пасылаў

дажджу на зямлю, і ня было чалавека, каб урабляць зямлю;

ì ŭsâkì pol'ny hmyz'nâk, âkoga âščè nâ bylo na zâmlì, i ŭsâkuŭ pol'nuŭ travu, âkaâ âščè ne rasla; bo Gaspodz' Bog ne pasylaŭ daždžu na zâmlû, i nâ bylo čalaveka, kab urablâc' zâmlû;

6. але пара падымалася зь зямлі і расіла ўсё ўлоньне зямлі.

ale para padymalasâ z' zâmlì i rasila ŭsë ŭlon'ne zâmlì.

7. І стварыў Гасподзь Бог чалавека з пылу зямнога і ўдыхнуў у твар

ягоны дыханьне жыцьця, і зрабіўся чалавек душою живою.

Ì stvaryŭ Gaspodz' Bog čalaveka z pylu zâmnoga i ŭdyhnuŭ u tvar âgony dyhan'ne žyc'câ, i zrabiŭsâ čalavek dušoŭ żyvoŭ.

8. І пасадзіў Гасподзь Бог рай у Эдэме на ўсходзе, і зьмясьціў там

чалавека, якога стварыў.

Ì pasadziŭ Gaspodz' Bog raj u Èdème na ŭshodze, ì z'mâs'ciŭ tam čalaveka, âkoga stvaryŭ.

9. І выгадаваў Гасподзь Бог зь зямлі кожнае дрэва прыемнае з выгляду і добрае ў ежу, і дрэва жыцця пасярод раю, і дрэва спазнаньня добра і зла.

Ì vygadavaŭ Gaspodz' Bog z' zâmlì koźnae drèva pryemnae z vyglâdu ì dobrae ŭ ežu, ì drèva žyc'câ pasârod raŭ, ì drèva spaznan'nâ dabra ì zla.

10. З Эдэма выплівала рака на арашэньне раю; і потым разьдзялялася на чатыры ракі.

Z Èdèma vyplyvala raka na arašèn'ne raŭ; ì potym raz'dzâlâlasâ na čatyry raki.

11. Імя адной Фісон: яна абцякае ўсю зямлю Хавіла, тую, дзе золата;

Ìmâ adnoj Fison: âna abcâkae ŭsŭ zâmlŭ Havila, tuŭ, dze zolata;

12. і золата той зямлі добрае; там бдолах і камень анікс.

ì zolata toj zâmlì dobrae; tam bdolah ì kamen' aniks.

13. Імя другой ракі Гіхон (Геон): яна абцякае ўсю зямлю Куш.

Ìmâ drugoj raki Gihon (Geon): âna abcâkae ŭsŭ zâmlŭ Kuš.

14. Імя трэцяй ракі Хідэкель (Тыгр): яна працякае перад Асірыяй.

Чацьвёртая рака Еўфрат.

Ìmâ trècâj raki Hidèkel' (Tygr): âna pracâkae perad Asiryâj. Čac'vërtaâ raka Eŭfrat.

15. І ўзяў Гасподзь Бог чалавека, якога стварыў, і пасяліў яго ў садзе Эдэмскім, каб урабляць яго і захоўваць яго.

Ì ŭzâŭ Gaspodz' Bog čalaveka, âkoga stvaryŭ, ì pasâliŭ âgo ŭ sadze Èdèmskìm, kab urablâc' âgo ì zahoŭvac' âgo.

16. І наказаў Гасподзь Бог чалавеку, кажучы: з кожнага дрэва ў садзе

ты будзеш есьці;

Ì nakazaŭ Gaspodz' Bog čalaveku, kažučy: z kožnaga drèva ŭ sadze ty budzeš es'ci;

17. а з дрэва спазнаньня дабра і зла, ня еж зь яго; бо ў дзень, калі ты пакаштуеш зь яго, сьмерцю памрэш.

a z drèva spaznan'nâ dabra i zla, nâ ež z' âgo; bo ŭ dzen', kalì ty pakaštueš z' âgo, s'mercû pamrèš.

18. І сказаў Гасподзь Бог: нядобра быць чалавеку аднаму; створым яму памочніка, адпаведнага яму.

Ì skazaŭ Gaspodz' Bog: nâdobra byc' čalaveku adnamu; stvorym âmu pamočnika, adpavednaga âmu.

19. Гасподзь Бог утварыў зь зямлі ўсіх жывёл польных і ўсіх птушак нябесных, і прывёў іх да чалавека, каб бачыць, як ён іх назаве, і каб, як назаве чалавек кожную душу жывую, так і было імя ёй.

Gaspodz' Bog utvaryŭ z' zâmlì ŭsìh žyvël pol'nyh i ŭsìh ptušak nâbesnyh, i pryvëŭ ih da čalaveka, kab bačyc', âk ën ih nazave, i kab, âk nazave čalavek kožnuŭ dušu žyvuŭ, tak i bylo imâ ëj.

20. І назваў чалавек імёны ўсяму быдлу і птушкам нябесным і ўсім зьвярам польным; але чалавеку не знайшлося памочніка, падобнага да яго.

Ì nazvaŭ čalavek imëny ŭsâmu bydlu i ptuškam nâbesnym i ŭsìm z'vâram pol'nym; ale čalaveku ne znajšlosâ pamočnika, padobnaga da âgo.

21. І навёў Гасподзь Бог на чалавека моцны сон; і, калі ён заснуў, узяў адну рабрыну ягоную, і закрыў тое месца плоцьцю.

Ì navëŭ Gaspodz' Bog na čalaveka mocny son; i, kalì ën zasnuŭ, uzâŭ adnu rabrynu âgonuŭ, i zakryŭ toe mesca ploc'cû.

22. І стварыў Гасподзь Бог з рабрыны, узятай у чалавека, жанчыну, і

прывёў яе да чалавека.

Ì stvaryŭ Gaspodz' Bog z rabryny, uzâtaj u čalaveka, žančynu, ì pryvëŭ âe da čalaveka.

23. І сказаў чалавек: вось, гэта костка ад касьцей маіх і плоць ад плоці маёй; яна будзе называцца жонкаю, бо ўзятая ад мужа свайго.

Ì skazaŭ čalavek: vos', gëta kostka ad kas'cej maïh ì ploc' ad ploci maëj; âna budze nazyvacca žonkaŭ, bo ŭzâtaâ ad muža svajgo.

24. Таму пакіне чалавек бацьку свайго і маці сваю і прылепіцца да жонкі сваёй; і будуць адна плоць.

Tamu pakine čalavek bac'ku svajgo ì maci svaŭ ì prylepìcca da žonki svaëj; ì buduc' adna ploc'.

25. І былі абое голыя, Адам і жонка ягоная, і не саромеліся.

Ì byli aboe golyâ, Adam ì žonka âgonaâ, ì ne saromelisâ.

3 Кіраўнік

1. Зьмей быў хітрэйшы за ўсіх зьвяроў польных, якіх стварыў Гасподзь Бог. І сказаў зьмей жанчыне: ці сапраўды сказаў Бог: ня ежце ні зь якога дрэва ў раі?

Z'mej byŭ hitrëjšy za ŭsïh z'vâroŭ pol'nyh, âkih stvaryŭ Gaspodz' Bog. Ì skazaŭ z'mej žančyne: ci sapraŭdy skazaŭ Bog: nâ ežce ni z' âkoga drëva ŭ raì?

2. І сказала жанчына зьмею: плады з дрэваў мы можам есці,

Ì skazala žančyna z'meŭ: plady z drëvaŭ my možam es'ci,

3. толькі пладоў з дрэва, якое пасярод раю, сказаў Бог, ня ежце і не чапайце іх, каб вам не памерці.

tol'ki pladoŭ z drëva, âkoe pasârod raŭ, skazaŭ Bog, nâ ežce ì ne čapajce ih,

kab vam ne pamerci.

4. І сказаў зьмей жанчыне: не, не памраце;

Ì skazaŭ z'mej žančyne: ne, ne pamrace;

5. але ведае Бог, што ў дзень, калі вы скаштуеце іх, адамкнуцца вочы вашыя, і вы будзеце, як багі, якія ведаюць дабро і зло.

ale vedaе Bog, što ŭ dzen', kalì vy skaštuece ih, adamknucca vočy vašyâ, i vy budzece, âk bagì, âkiâ vedauc' dabro i zlo.

6. І ўбачыла жанчына, што дрэва добрае для ежы, і што яно прыемнае вачам і панаднае, бо дае веду; і ўзяла пладоў зь яго і ела; і дала таксама мужу свайму, і ён еў.

Ì ŭbačyla žančyna, što drèva dobrae dlâ ežy, i što âno pryemnae vačam i panadnae, bo dae vedu; i ŭzâla pladoŭ z' âgo i ela; i dala taksama mužŭ svajmu, i ên eŭ.

7. І адамкнуліся вочы ў іх абаіх, і ўведалі яны, што голыя, і сшылі смакоўныя лісьціны, і зрабілі сабе апаяскі.

Ì adamknulisâ vočy ŭ ih abaih, i ŭvedali âny, što golyâ, i sšyli smakoŭnyâ lis'ciny, i zrabili sabe apaâski.

8. І пачулі голас Госпада Бога, Які хадзіў па раі ў час дзённай прахалоды; і схаваўся Адам і жонка ягоная ад аблічча Госпада Бога паміж дрэвамі раю.

Ì pačuli golas Gospada Boga, Âki hadziŭ pa rai ŭ čas dzënnaj prahalody; i shavaŭsâ Adam i žonka âgonaâ ad abličča Gospada Boga pamiž drèvamì raû.

9. І паклікаў Гасподзь Бог Адама і сказаў яму: дзе ты?

Ì paklikaŭ Gaspodz' Bog Adama i skazaŭ âmu: dze ty?

10. Ён сказаў: голас твой я пачуў у раі, і спалохаўся, бо я голы, і схаваўся.

Ên skazaŭ: golas tvoj â pačuŭ u rai, i spalohaŭsâ, bo â goly, i shavaŭsâ.

11. І сказаў Бог: хто сказаў табе, што ты голы? ці ня еў ты з дрэва, з якога Я забараніў табе есьці?

Ĭ skazaŭ Bog: hto skazaŭ tabe, što ty goly? ci nâ eŭ ty z drèva, z' âkoga Â zabaraniŭ tabe es'ci?

12. Адам сказаў: жонка, якую Ты даў мне, яна дала мне з дрэва, і я еў.

Adam skazaŭ: žonka, âkuŭ Ty daŭ mne, âna dala mne z drèva, i â eŭ.

13. І сказаў Гасподзь Бог жонцы: што гэта ты зрабіла? Жонка сказала: зьмей змусьціў мяне, і я ела.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Bog žoncy: što gèta ty zrabila? Žonka skazala: z'mej zmus'ciŭ mâne, i â ela.

14. І сказаў Гасподзь Бог зьмею: за тое, што ты зрабіў гэта, пракляты ты перад усім быдлам і перад усімі жывёламі польнымі; ты будзеш хадзіць на чэраве тваім, і будзеш есьці пыл ва ўсе дні жыцьця твайго;

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Bog z'meŭ: za toe, što ty zrabiu gèta, praklâty ty perad usim bydlam i perad usimi žyvèlamì pol'nymì; ty budzeš hadzic' na čèrave tvaim, i budzeš es'ci pyl va ŭse dni žyc'câ tvajgo;

15. і варожасьць пакладу паміж табою і паміж жанчынаю, і паміж семем тваім і паміж семем яе; яно будзе біць цябе ў галаву, а ты будзеш джаліць яго ў пяту.

i varožas'c' pakladu pamiž taboŭ i pamiž žančynaŭ, i pamiž semem tvaim i pamiž semem âe; âno budze bic' câbe ŭ galavu, a ty budzeš džalic' âgo ŭ pâtu.

16. Жонцы сказаў: множачы памножу скруху тваю ў цяжарнасьці тваёй; у хворасьці будзеш нараджаць дзяцей; і да мужа твайго цяга твая, і ён будзе валадарыць над табою.

Žoncy skazaŭ: množačy pamnožu skruhu tvaŭ ŭ câžarnas'ci tvaëj; u hvoras'ci budzeš naradžac' dzâcej; i da muža tvajgo câga tvaâ, i ën budze

valadaryc' nad tabou.

17. А Адаму сказаў: за тое, што ты паслухаўся голасу жонкі тваёй і еў з дрэва, пра якое Я наказаў табе, сказаўшы: "ня еж зь яго", праклятая зямля за цябе; са скрухаю будзеш карміцца зь яе ва ўсе дні жыцця твайго;

A Adamu skazaŭ: za toe, što ty pasluhaŭsâ golasu žonki tvaëj i eŭ z drèva, pra âkoe Â nakazaŭ tabe, skazaŭšy: "nâ ež z' âgo", praklâtaâ zâmlâ za câbe; sa skruhaŭ budzeš karmicca z' âe va ŭse dni žyc'câ tvajgo;

18. церне і ваўчкі ўзгадуе яна табе; і будзеш карміцца польнаю травой;

cerne i vaŭčki ŭzgadue âna tabe; i budzeš karmicca pol'naŭ travou;

19. У поце твару твайго будзеш есці хлеб, пакуль ня вернешся ў зямлю, зь якое ты ўзяты; бо пыл ты і ў пыл вернешся.

U poce tvaru tvajgo budzeš es'ci hleb, pakul' nâ vernešsâ ŭ zâmlû, z' âkoe ty ŭzâty; bo pyl ty i ŭ pyl vernešsâ.

20. І назваў Адам імя жонцы сваёй: Ева, бо яна стала маці ўсіх, хто жыве.

Î nazvaŭ Adam imâ žoncy svaëj: Eva, bo âna stala maci ŭsîh, hto žyve.

21. І зрабіў Гасподзь Бог Адаму і жонцы яго вопратку скураную і апрануў іх.

Î zrabiŭ Gaspodz' Bog Adamu i žoncy âgo vopratku skuraniu i apraniu ih.

22. І сказаў Гасподзь Бог: вось, Адам, зрабіўся як адзін з Нас, ведаючы дабро і зло; і цяпер як бы ні працягнуў руку сваю, і ня ўзяў таксама ад дрэва жыцця, і не пакаштаваў, і не пачаў жыць вечна.

Î skazaŭ Gaspodz' Bog: vos', Adam, zrabiŭsâ âk adžin z Nas, vedaŭčy dabro i zlo; i câper âk by ni pracâgnuŭ ruku svaŭ, i nâ ŭzâŭ taksama ad drèva žyc'câ, i ne pakaštavaŭ, i ne pačaŭ žyc' večna.

23. І выслаў яго Гасподзь Бог з саду Эдэмскага, каб урабляў зямлю, зь

якое ён узяты.

Ì vyslaŭ âgo Gaspodz' Bog z sadu Èdèmskaga, kab urablâŭ zâmlû, z' âkoe ên uzâty.

24. І выгнаў Адама, і паставіў на ўсходзе каля саду Эдэмскага херувіма і палымяны меч, які сам паварочваўся, каб ахоўваць дарогу да дрэва жыцьця.

Ì vygnaŭ Adama, ì pastaviŭ na ŭshodze kalâ sadu Èdèmskaga heruvìma ì palymâny meč, âkì sam pavaročvaŭsâ, kab ahoŭvac' darogu da drèva žyc'câ.

4 Кіраўнік

1. Адам спазнаў Еву, жонку сваю; і яна зачала, і нарадзіла Каіна, і сказала: здабыла я чалавека ад Госпада.

Adam spaznaŭ Evu, žonku svaŭ; ì âna začala, ì naradzila Kaina, ì skazala: zdabyła â čalaveka ad Gospada.

2. І яшчэ нарадзіла брата ягонага, Авеля. І быў Абель пастух авечак, а Каін быў земляроб.

Ì âščè naradzila brata âgonaga, Avelâ. Ì byŭ Avel' pastuh avečak, a Kain byŭ zemlârob.

3. Празь некаторы час Каін прынёс ад пладоў зямлі дар Госпаду;

4. і Абель таксама прынёс ад першародных статку свайго і ад тлушчу іхняга. І прыхінуўся Гасподзь да Авеля і да дару ягонага;

ì Avel' taksama prynës ad peršarodnyh statku svajgo ì ad tlušču ihnâga. Ì pryhìnuŭsâ Gaspodz' da Avelâ ì da daru âgonaga;

5. а да Каіна і да дару ягонага не прыхінуўся. Каін моцна засмуціўся, і панік твар ягоны.

a da Kaina i da daru âgonaga ne pryhînuÿsâ. Kain mocna zasmuciÿsâ, i panik tvar âgonu.

6. I сказаў Гасподзь Каіну: чаго ты засмуціўся? і чаго панік твар твой?

Ì skazaÿ Gaspodz' Kainu: čago ty zasmuciÿsâ? i čago panik tvar tvoj?

7. калі робіш добрае, дык ці не падымаеш твару? а калі ня робіш добрага, дык пад дзьвярыма грэх ляжыць; ён вабіць цябе да сябе, але ты пануй над ім.

kali robiš dobrae, dyk ci ne padymaeš tvaru? a kali nâ robiš dobrağa, dyk pad dz'vâryma grèh lâžyc'; ën vabic' câbe da sâbe, ale ty panuj nad im.

8. I сказаў Каін Авелю, брату свайму: хадзем у поле. I калі яны былі ў полі, паўстаў Каін на Авеля, брата свайго, і забіў яго.

Ì skazaÿ Kain Avelû, bratu svajmu: hadzem u pole. I kali âny byli ũ poli, paÿstaÿ Kain na Avelâ, brata svajgo, i zabiÿ âgo.

9. I сказаў Гасподзь Каіну: дзе Авель, брат твой? Ён сказаў: ня ведаю; хіба я вартаўнік брату майму?

Ì skazaÿ Gaspodz' Kainu: dze Avel', brat tvoj? Ęn skazaÿ: nâ vedaÿ; hiba â vartaÿnik bratu majmu?

10. I сказаў Гасподзь: што ты зрабіў? голас крыві брата твайго крычыць Мне зь зямлі;

Ì skazaÿ Gaspodz': što ty zrabiÿ? golas kryvi brata tvajgo kryčyc' Mne z' zâmlì;

11. і сёння пракляты ты ад зямлі, якая разьзявіла вусны свае прыняць кроў брата твайго ад рукі тваёй;

i sën'nâ praklâty ty ad zâmlì, âkaâ raz'zâvila vusny svae prynâc' kroÿ brata tvajgo ad ruki tvaëj;

12. калі ты будзеш урабляць зямлю, яна ня будзе болей даваць сілы сваёй табе; ты будзеш выгнанец і бадзяга на зямлі.

kali ty budzeš urablâc' zâmlû, âna nâ budze bolej davac' sily svaëj tabe; ty budzeš vygnanec i badzâga na zâmlî.

13. I сказаў Каін Госпаду: кара мая большая, чым знесьці можна:

Ì skazaŭ Kain Gospadu: kara maâ bol'shaâ, čym z'nes'ci možna:

14. вось, Ты цяпер зганяеш мяне з улонья зямлі, і ад аблічча Твайго я знікну, і буду выгнанцам і бадзягам на зямлі; і кожны, хто спаткаецца са мною, заб'е мяне.

vos', Ty câper zganâeš mâne z ulon'nâ zâmlî, i ad abličča Tvajgo â z'niknu, i budu vygnancam i badzâgam na zâmlî; i kožny, hto spatkaecca sa mnoû, zab'e mâne.

15. I сказаў яму Гасподзь: за тое кожнаму, хто заб'е Каіна, адпомсьціцца сямікроць. I зрабіў Гасподзь Каіну азнаку, каб ніхто, спаткаўшыся зь ім, не забіў яго.

Ì skazaŭ âmu Gaspodz': za toe kožnamu, hto zab'e Kaina, adpoms'cicca sâmikroc'. Ì zrabîŭ Gaspodz' Kainu oznaku, kab nihto, spatkaŭšysâ z' im, ne zabiŭ âgo.

16. I пайшоў Каін ад аблічча Гасподняга і пасяліўся ў зямлі Нод, на ўсход ад Эдэма.

Ì pajšoŭ Kain ad abličča Gaspodnâga i pasâliŭsâ ŭ zâmlî Nod, na ŭshod ad Èdèma.

17. I спазнаў Каін жонку сваю; і яна зачала і нарадзіла Эноха. I пабудаваў ён горад; і назваў горад імем сына свайго: Энох.

Ì spaznaŭ Kain žonku svaû; i âna začala i naradzila Ènoha. Ì pabudavaŭ ën gorad; i nazvaŭ gorad imem syna svajgo: Ènoh.

18. У Эноха нарадзіўся Ірад; Ірад спарадзіў Мэхіяэля; Мэхіяэль спарадзіў Мафусала; Мафусал спарадзіў Ламэха.

U Ènoha naradziŭsâ Ìrad; Ìrad sparadziŭ Mèhiâèlâ; Mèhiâèl' sparadziŭ

Mafusala; Mafusal sparadziŭ Lamèha.

19. І ўзяў сабе Ламэх дзьве жонкі: імя адной: Ада, і імя другой: Цыла.

Ì ŭzâŭ sabe Lamèh dz've žonki: imâ adnoj: Ada, i imâ drugoj: Cyla.

20. Ада нарадзіла Явала: ён быў бацька тых, што жылі ў намётах са статкамі.

Ada naradzila Ávala: ěn byŭ bac'ka tyh, što žyli ŭ namětah sa statkami.

21. Імя брата ягонага Ювал: ён быў бацька ўсіх тых, што ігралі на гуслях і жалейцы.

Ìmâ brata ágonaga Úval: ěn byŭ bac'ka ŭsìh tyh, što ìgrali na gus'lâh i žalejcy.

22. Цыла таксама нарадзіла Тувалкаіна, які быў кавалём усіх спарудаў зь медзі і жалеза. І сястра Тувалкаіна Наэма.

Cyla taksama naradzila Tuvalkaina, âki byŭ kavalěm usìh sparudaŭ z' medzi i žaleza. Ì sâstra Tuvalkaina Naěma.

23. І сказаў Ламэх жонкам сваім: Ада і Цыла, паслухайце голасу майго; жонкі Ламэхавыя, уважайце словам маім: я забіў чалавека на пошасьць мне і хлопчыка на рану мне;

Ì skazaŭ Lamèh žonkam svaim: Ada i Cyla, pasluhajce golasu majgo; žonki Lamèhavyâ, uvažajce slovam maìm: â zabiŭ čalaveka na pošas'c' mne i hlopčyka na ranu mne;

24. калі за Каіна адпомсьціцца ўсямікроць, дык за Ламэха ў семдзесят разоў сямікроць.

kali za Kaina adpoms'cicca ŭsâmikroc', dyk za Lamèha ŭ semdzesât разоў sâmikroc'.

25. І спазнаў Адам яшчэ Еву, жонку сваю, і яна нарадзіла сына, і дала яму імя: Сіф; бо, казалла яна, Бог паклаў мне іншае насеньне, замест Авеля, якога забіў Каін.

Ì spaznaŭ Adam âščè Evu, žonku svaŭ, ì âna naradzila syna, ì dala âmu ìmâ: Sif; bo, kazala âna, Bog paklaŭ mne inšae nasen'ne, zamest Avelâ, âkoga zabiŭ Kain.

26. У Сіфа таксама нарадзіўся сын, і ён даў яму імя: Энос; тады пачалі заклікаць імя Госпада.

U Sifa taksama naradziŭsâ syn, ì ěn daŭ âmu ìmâ: Ěnos; tady pačali zaklikac' ìmâ Gospada.

5 Кіраўнік

1. І вось радавод Адама: калі Бог стварыў чалавека, паводле падабенства Божага стварыў яго,

Ì vos' radavod Adama: kali Bog stvaryŭ čalaveka, pavodle padabenstva Božaga stvaryŭ âgo,

2. мужчыну і жанчыну стварыў іх, і дабраславіў іх, і даў ім імя: чалавек, у дзень стварэння іх.

mužčynu ì žančynu stvaryŭ ih, ì dabraslaviŭ ih, ì daŭ ìm ìmâ: čalavek, u dzen' stvarèn'nâ ih.

3. Адам жыў сто трыццаць гадоў, і спарадзіў сына паводле падабенства свайго і паводле вобразу свайго, і даў яму імя: Сіф.

Adam žyŭ sto tryccac' gadoŭ, ì sparadziŭ syna pavodle padabenstva svajgo ì pavodle vobrazu svajgo, ì daŭ âmu ìmâ: Sif.

4. Дзён Адама пасля нараджэння ім Сіфа было вясямсот гадоў, і спарадзіў ён сыноў і дачок.

Dzën Adama pas'lâ naradžèn'nâ ìm Sifa bylo vasâmsot gadoŭ, ì sparadziŭ ěn synoŭ ì dačok.

5. А ўсіх дзён жыцця Адамавага было дзевяцьсот трыццаць гадоў; і ён

памёр.

A ũsìh dzèn žyc'câ Adamavaga bylo dzevâc'sot tryccac' gadoŭ; ì ěn paměr.

6. Сіф жыў сто пяць гадоў і спарадзіў Эноса.

Sif žyŭ sto pâc' gadoŭ ì sparadziŭ Ęnosa.

7. Пасьля нараджэньня Эноса Сіф жыў васьмсот сем гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Ęnosa Sif žyŭ vasâmsot sem gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

8. А ўсіх дзён Сіфавых было дзевяцьсот дванаццаць гадоў; і ён памёр.

A ũsìh dzèn Sifavyh bylo dzevâc'sot dvanaccac' gadoŭ; ì ěn paměr.

9. Энос жыў дзевяноста гадоў і спарадзіў Каінана.

Ęnos žyŭ dzevânosta gadoŭ ì sparadziŭ Kainana.

10. Пасьля нараджэньня Каінана Энос жыў васьмсот пятнаццаць гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Kainana Ęnos žyŭ vasâmsot pâtnaccac' gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

11. А ўсіх дзён Эносавых было дзевяцьсот пяць гадоў; і ён памёр.

A ũsìh dzèn Ęnosavyh bylo dzevâc'sot pâc' gadoŭ; ì ěn paměr.

12. Каінан жыў семдзесят гадоў і спарадзіў Малелэіла.

Kainan žyŭ semdzesât gadoŭ ì sparadziŭ Malelèila.

13. Пасьля нараджэньня Малелэіла Каінан жыў васьмсот сорак гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Malelèila Kainan žyŭ vasâmsot sorak gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

14. А ўсіх дзён Каінанавых было дзевяцьсот дзесяць гадоў; і ён памёр.

A ũsìh dzèn Kainanavyh bylo dzevâc'sot dzesâc' gadoŭ; ì ěn paměr.

15. Малелэіл жыў шэсьцьдзсят пяць гадоў і спарадзіў Ярэда.

Malelèil žyŭ šès'c'dzâsât pâc' gadoŭ i sparadziŭ Ârèda.

16. Пасьля нараджэньня Ярэда Малелэіл жыў васямсот трыццаць гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Ârèda Malelèil žyŭ vasâmsot tryccac' gadoŭ i sparadziŭ synoŭ i dačok.

17. А ўсіх дзён Малелэілавых было васямсот дзевяноста пяць гадоў; і ён памёр.

A ŭsih dzën Malelèilavyh bylo vasâmsot dzevânosta pâc' gadoŭ; i ën pamër.

18. Ярэд жыў сто шэсьцьдзясят два гады і спарадзіў Эноха.

Ârèd žyŭ sto šès'c'dzâsât dva gady i sparadziŭ Ènoha.

19. Пасьля нараджэньня Эноха Ярэд жыў сто восемдзясят гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Ènoha Ârèd žyŭ sto vosemdzesât gadoŭ i sparadziŭ synoŭ i dačok.

20. А ўсіх дзён Ярэдавых было дзевяцьсот шэсьцьдзясят два гады; і ён памёр.

A ŭsih dzën Ârèdavyh bylo dzevâc'sot šès'c'dzâsât dva gady; i ën pamër.

21. Энох жыў шэсьцьдзясят пяць гадоў і спарадзіў Мафусала.

Ènoh žyŭ šès'c'dzâsât pâc' gadoŭ i sparadziŭ Mafusala.

22. І хадзіў Энох прад Богам, пасьля нараджэньня Мафусала, трыста гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Ì hadziŭ Ènoh prad Bogam, pas'lâ naradžèn'nâ Mafusala, trysta gadoŭ i sparadziŭ synoŭ i dačok.

23. А ўсіх дзён Эноха было трыста шэсьцьдзясят пяць гадоў.

A ŭsih dzën Ènoha bylo trysta šès'c'dzâsât pâc' gadoŭ.

24. І хадзіў Энох прад Богам; і ня стала яго, бо Бог узяў яго.

Ì hadziŭ Ènoh prad Bogam; i nâ stala âgo, bo Bog uzâŭ âgo.

25. Мафусал жыӱ сто восемдзесят сем гадоӱ і спарадзіӱ Ламэха.

Mafusal žyŭ sto vosemdzesât sem gadoŭ i sparadziŭ Lamèha.

26. Пасьля нараджэньня Ламэха Мафусал жыӱ сямсот восемдзесят два гады і спарадзіӱ сыноӱ і дачок.

Pas'là naradžèn'nâ Lamèha Mafusal žyŭ sâmсот vosemdzesât dva gady i sparadziŭ synoŭ i dačok.

27. А ўсіх дзён Мафусалавых было дзевяцьсот шэсьцьдзсят дзевяць гадоӱ; і ён памёр.

A ŭsich dzën Mafusalavyh bylo dzevâc'sot šès'c'dzâsât dzevâc' gadoŭ; i ên pamër.

28. Ламэх жыӱ сто восемдзесят два гады і спарадзіӱ сына,

Lamèh žyŭ sto vosemdzesât dva gady i sparadziŭ syna,

29. і даӱ яму імя: Ной, сказаӱшы: ён сучешыць нас у працы нашай і ў працы рук нашых, калі ўрабляцьме зямлю, якую пракляӱ Гасподзь Бог.

i daŭ âmu imâ: Noj, skazaŭšy: ên sucešyc' nas u pracy našaj i ŭ pracy ruk našyh, kalì ŭrablâc'me zâmlû, âkuŭ praklâŭ Gaspodz' Bog.

30. І жыӱ Ламэх пасьля нараджэньня Ноя пяцьсот дзевяноста пяць гадоӱ і спарадзіӱ сыноӱ і дачок.

Ì žyŭ Lamèh pas'là naradžèn'nâ Noâ pâc'sot dzevânosta pâc' gadoŭ i sparadziŭ synoŭ i dačok.

31. А ўсіх дзён Ламэхавых было сямсот семдзесят сем гадоӱ; і ён памёр.

A ŭsich dzën Lamèhavyh bylo sâmсот semdzesât sem gadoŭ; i ên pamër.

32. Ною было пяцьсот гадоӱ; і спарадзіӱ Ной трох сыноӱ: Сіма, Хама і Яфэта.

Noû bylo pâc'sot gadoŭ; i sparadziŭ Noj troh synoŭ: Sîma, Hama i Âfèta.

6 Кіраўнік

1. Калі людзі пачалі множыцца на зямлі і радзіліся ў іх дочки,

Kali lûdzi pačali množycca na zâmlì ì radzilisâ ŭ ih dočki,

2. тады сыны Божыя ўбачылі дачок чалавечых, што яны прыгожыя, і
бралі іх сабе за жонак, хто якую выбраў.

tady syny Božyâ ŭbačyli dačok čalavečyh, što âny prygožyâ, ì bralì ih sabe za žonak, hto âkuû vybraŭ.

3. І сказаў Гасподзь Бог: ня вечна Духу Майму быць пагарджаным
людзьмі, бо яны плоць; хай будуць дні іхнія сто дваццаць гадоў.

Ì skazaŭ Gaspodz' Bog: nâ večna Duhu Majmu byc' pagardžanym lûdz'mì, bo âny ploc'; haj buduc' dni ìhniâ sto dvaccac' gadoŭ.

4. У той час былі на зямлі волаты, асабліва з таго часу, як сыны Божыя
пачалі ўваходзіць да дачок людзкіх, яны пачалі нараджаць ім: гэта
дужыя, спакон славутыя людзі.

U toj čas bylì na zâmlì volaty, asablìva z tago času, âk syny Božyâ pačali ŭvahodzic' da dačok lûdzkih, âny pačali naradžac' im: gèta dužyâ, spakon slavutyâ lûdzi.

5. І ўбачыў Гасподзь Бог, што вялікая разбэшчанасьць людзей на зямлі,
і што ўсе думкі і помыслы сэрца іхняга былі ва ўсе часы ліхія;

Ì ŭbačyŭ Gaspodz' Bog, što vâlikaâ razbèščanas'c' lûdzej na zâmlì, ì što ŭse dumkì ì pomysly sèrca ìhnâga bylì va ŭse časy lihîâ;

6. і пашкадаваў Гасподзь, што стварыў чалавека на зямлі, і засмуціўся ў
сэрцы Сваім.

ì paškadavaŭ Gaspodz', što stvaryŭ čalaveka na zâmlì, ì zasmuciŭsâ ŭ sèrcy Svaim.

7. І сказаў Гасподзь: вынішчу з улоньня зямлі людзей, якіх Я стварыў,

ад чалавека да быдла, і гадаў і птушак нябесных вынішчу; бо Я пашкадаваў, што стварыў іх.

Ī skazaŭ Gaspodz': vynišču z ulon'nâ zâmlì lûdzej, âkih Â stvaryŭ, ad čalaveka da bydla, ì gadaŭ ì ptušak nâbesnyh vynišču; bo Â paškadavaŭ, što stvaryŭ ih.

8. А Ной здабыў мілату прад вачыма Госпада Бога.

A Noj zdabyŭ milatu prad vačyma Gospada Boga.

9. Вось жыцьцё Ноевае: Ной быў чалавек праведны і беззаганны ў родзе сваім; Ной хадзіў прад Богам.

Vos' žyc'cë Noevae: Noj byŭ čalavek pravedny ì bezzaganny ŭ rodze svaim; Noj hadziŭ prad Bogam.

10. Ной спарадзіў трох сыноў: Сіма, Хама і Яфэта.

Noj sparadziŭ troh synoŭ: Sima, Hama ì Âfèta.

11. Але зямля разбэсьцілася прад абліччам Божым і напоўнілася зямля злачынствамі.

Ale zâmlâ razbès'cilasâ prad abliččam Božym ì napoŭnilasâ zâmlâ zlačynstvami.

12. І паглядзеў Гасподзь Бог на зямлю, і вось, яна разбэшчаная: бо ўсякая плоць скрывіла дарогу сваю на зямлі.

Ī paglâdzeŭ Gaspodz' Bog na zâmlû, ì vos', âna razbèščanaâ: bo ŭsâkaâ ploc' skryvila darogu svaŭ na zâmlì.

13. І сказаў Гасподзь Бог Ною: канец усякай плоці прыйшоў прад аблічча Маё, бо зямля напоўнілася ад іх зладзействамі; і вось, я вынішчу іх зь зямлі.

Ī skazaŭ Gaspodz' Bog Noŭ: kanec usâkaj plocì pryjšoŭ prad abličča Maë, bo zâmlâ napoŭnilasâ ad ih zladzejstvami; ì vos', â vynišču ih z' zâmlì.

14. Зрабі сабе каўчэг з дрэва гофэр; адсекі зрабі ў каўчэзе і прасмалі

яго смалою ўсярэдзіне і звонку.

Zrabi sabe kaŭčèg z drèva gofèr; adsekì zrabi ũ kaŭčèze ì prasmali âgo smaloû ũsârèdzine ì zvonku.

15. І зрабі яго так: даўжыня каўчэга трыста локцяў; шырыня яго пяцьдзясят локцяў, а вышыня яго трыццаць локцяў.

Ì zrabi âgo tak: daŭžynâ kaŭčèga trysta lokcâŭ; šyrynâ âgo pác'dzâsât lokcâŭ, a vyšynâ âgo tryccac' lokcâŭ.

16. І зрабі адтуліну ў каўчэзе, і ў локаць зьвядзі яе ўгары, і дзьверы ў каўчэг зрабі збоку яго; зладзь у ім ніжняе, другое і трэцяе жытло.

Ì zrabi adtulìnu ũ kaŭčèze, ì ũ lokac' z'vâdzi âe ũgary, ì dz'very ũ kaŭčèg zrabi zboku âgo; zladz' u ìm nižnâe, drugoe ì trècâe žytlò.

17. І вось, Я наведу на зямлю патап водны, каб вынішчыць усякую плоць, у якой ёсьць дух жыцьця, пад нябёсамі: усё, што ёсьць на зямлі, пазбудзецца жыцьця.

Ì vos', Â navâdu na zâmlû patop vodny, kab vyniščyc' usâkuû ploc', u âkoj ës'c' duh žyc'câ, pad nâbësami: usë, što ës'c' na zâmlì, pazbudzecca žyc'câ.

18. Але з табою Я "станаўлю запавет Мой, і ўвойдзеш у каўчэг ты і сыны твае, і жонка твая і жонкі сыноў тваіх з табою.

Ale z taboû Â "stanaŭlû zapavet Moj, ì ũvojdzeš u kaŭčèg ty ì syny tvae, ì žonka tvaâ ì žonki synoŭ tvaìh z taboû.

19. Увядзі таксама ў каўчэг з усіх жывёл, і ад кожнае плоці па пары, каб яны засталіся з табою жывыя; мужчынскага полу і жаночага хай яны будуць.

Uvâdzi taksama ũ kaŭčèg z usih žyvël, ì ad kožnae plocì pa pary, kab âny zastalisâ z taboû žyvyâ; mužčynskaga polu ì žanočaga haj âny buduc'.

20. З птушак паводле роду іхняга, і з быдла паводле роду іхняга, і з усіх паўзуноў зямных паводле роду іхняга, з усіх па пары ўвойдуць да цябе,

каб засталіся жывыя.

Z ptušak pavodle rodu ihnâga, i z bydla pavodle rodu ihnâga, i z usih paŭzunoŭ zâmnyh pavodle rodu ihnâga, z usih pa pary ŭvojduc' da câbe, kab zastalisâ žyvyâ.

21. А ты вазьмі сабе ўсякай ежы, якою кормяцца, і зьбяры да сябе; і будзе яна табе і ім ежаю.

A ty vaz'mi sabe ŭsâkaj ežy, âkoû kormâcca, i z'bâry da sâbe; i budze âna tabe i im ežaû.

22. І зрабіў Ной усё: як наказаў яму Гасподзь Бог, так ён і зрабіў.

Î zrabiŭ Noj usë: âk nakazaŭ âmu Gaspodz' Bog, tak ën i zrabiŭ.

7 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Бог Ною: увайдзі ты і ўся сям'я твая ў каўчэг, бо цябе Я ўбачыў праведным прад Мною ў родзе гэтым;

Î skazaŭ Gaspodz' Bog Noû: uvajdzi ty i ŭsâ sâm'â tvaâ ŭ kaŭčèg, bo câbe Â ŭbačyŭ pravednym prad Mnoû ŭ rodze gètym;

2. і ўсякага быдла чыстага вазьмі па сем, мужчынскага полу і жаночага, а з быдла нячыстага па два, мужчынскага полу і жаночага;

i ŭsâkaga bydla čystaga vaz'mi pa sem, mužčynskaga polu i žanočaga, a z bydla nâčystaga pa dva, mužčynskaga polu i žanočaga;

3. таксама і з птушак нябесных чыстых па сем, мужчынскага полу і жаночага, каб захаваць племя на ўсю зямлю:

taksama i z ptušak nâbesnyh čystyh pa sem, mužčynskaga polu i žanočaga, kab zahavac' plemâ na ŭsû zâmlû:

4. бо празь сем дзён Я буду выліваць дождж на зямлю сорок дзён і сорок ночаў; і вынішчу ўсё існае, што Я стварыў, з улонья зямлі.

bo praz' sem dzën Â budu vylivac' doždž na zâmlû sorak dzën i sorak nočaŭ; i vynišču ŭsë isnae, što Â stvaryŭ, z ulon'nâ zâmlî.

5. Ной зрабіў усё, што Гасподзь Бог наказаў яму.

Noj zrabîŭ usë, što Gaspodz' Bog nakazaŭ âmu.

6. А Ною было шэсьцьсот гадоў, як патоп водны прыйшоў на зямлю.

A Noû bylo šës'c'sot gadoŭ, âk patop vodny pryjšoŭ na zâmlû.

7. І ўвайшоў Ной і сыны ягоныя, і жонка яго і жонкі сыноў ягоных з ім у каўчэг ад водаў патапу.

Î ŭvajšoŭ Noj i syny âgonyâ, i žonka âgo i žonki synoŭ âgonyh z' im u kaŭčèg ad vodaŭ patopu.

8. і з быдла чыстага і з усіх паўзуноў зямных

i z bydla čystaga i z usih paŭzunoŭ zâmnyh

9. па пары, мужчынскага полу і жаночага, увайшлі да Ноя ў каўчэг, як Гасподзь Бог наказаў Ною.

pa pary, mužčynskaga polu i žanočaga, uvajšli da Noâ ŭ kaŭčèg, âk Gaspodz' Bog nakazaŭ Noû.

10. Празь сем дзён воды патапу прыйшлі на зямлю.

Praz' sem dzën vody patopu pryjšli na zâmlû.

11. На шасьцісотым годзе жыцьця Ноевага, на другім месяцы, на сямнаццаты дзень месяца, у гэты дзень адчыніліся ўсе крыніцы вялікай бездані, і вокны нябесныя адчыніліся;

Na šas'cisotym godze žyc'câ Noevaga, na drugim mesâcy, na sâmnaecaty dzen' mesâca, u gèty dzen' adčynilisâ ŭse krynicy vâlikaj bezdani, i vokny nâbesnyâ adčynilisâ;

12. і ліў на зямлю дождж сорак дзён і сорак ночаў.

i liŭ na zâmlû doždž sorak dzën i sorak nočaŭ.

13. У гэты самы дзень увайшоў у каўчэг Ной, і Сім, Хам і Яфэт, сыны

Ноевыя, і жонка Ноева, і тры жонкі сыноў ягоных зь імі.

U gèty samy dzen' uvajšoŭ u kaŭčèg Noj, i Sim, Ham i Âfèt, syny Noevyâ, i žonka Noeva, i try žonki synoŭ âgonyh z' imi.

14. Яны, і ўся жывёла паводле роду іхняга, і ўсякае быдла паводле роду яго, і ўсе гады, паўзуны па зямлі, паводле роду іхняга, і ўсё лётнае паводле роду ягонага, усе птушкі, усе крылатыя.

Âny, i ũsâ žyvëla pavodle rodu ihnâga, i ũsâkae bydla pavodle rodu âgo, i ũse gady, paŭzuny pa zâmlì, pavodle rodu ihnâga, i ũsë lëtnae pavodle rodu âgonaga, use ptuški, use krylatyâ.

15. І ўвайшлі да Ноя ў каўчэг па пары ад усякай плоці, у якой ёсьць дух жыцьця;

Ì ũvajšli da Noâ ũ kaŭčèg pa pary ad usâkaj plocì, u âkoj ës'c' duh žyc'câ;

16. і тыя, што ўвайшлі, мужчынскі і жаночы пол усякай плоці ўвайшлі, як наказаў яму Гасподзь Бог. І зачыніў Гасподзь за ім.

i tyâ, što ũvajšli, mužčynski i žanočy pol usâkaj plocì ũvajšli, âk nakazaŭ âmu Gaspodz' Bog. Ì začyniŭ Gaspodz' za im.

17. І доўжылася на зямлі паводка сорак дзён, і памножылася вада і падняўся каўчэг, і ён узвысіўся над зямлёю;

Ì doŭžylasâ na zâmlì pavodka sorak dzën, i pamnožylasâ vada i padnâŭsâ kaŭčèg, i ën uzvysiŭsâ nad zâmlëŭ;

18. а вада мацнела і вельмі множылася на зямлі, і каўчэг плаваў па паверхні водаў.

a vada macnela i vel'mi množylasâ na zâmlì, i kaŭčèg plavaŭ pa paverhni vodaŭ.

19. І ўзмацнела вада на зямлі незвычайна, так што пакрыліся ўсе высокія горы, якія ёсьць пад усім небам:

Ì ũzmacnela vada na zâmlì nezvyčajna, tak što pakrylisâ ũse vysokiâ gory,

âkiâ ës'c' pad usim nebam:

20. на пятнаццаць локцяў паднялася над імі вада, і пакрыліся горы.

na pâtnaccac' lokcâŭ padnâlasâ nad imi vada, i pakrylisâ gory.

21. І зьнежыцьцёвела ўсякая плоць, якая рухаецца па зямлі, і птушкі і быдла, і зьвяры і ўсе гады, якія поўзаюць па зямлі, і ўсе людзі;

ì z'nežyc'cëvela ŭsâkaâ ploc', âkaâ ruhaecca pa zâmlì, i ptuški i bydla, i z'vâry i ŭse gady, âkiâ poŭzaûc' pa zâmlì, i ŭse lûdzi;

22. усё, што мела дыханьне духу жыцця ў ноздрах сваіх на сушы, памерла.

usë, što mela dyhan'ne duhu žyc'câ ŭ nozdrah svaih na sušy, pamerla.

23. Зьнішчылася кожная істота, якая была на паверхні; ад чалавека да быдла, і гадаў і птушак нябесных, усё зьнішчылася зь зямлі: застаўся толькі Ной, і што было зь ім у каўчэзе.

Z'niščylasâ kožnaâ istota, âkaâ byla na paverhni; ad čalaveka da bydla, i gadaŭ i ptušak nâbesnyh, usë z'niščylasâ z' zâmlì: zastaŭsâ tol'ki Noj, i što bylo z' im u kaŭčèze.

24. А вада мацнела на зямлі сто пяцьдзясят дзён.

A vada macnela na zâmlì sto pâc'dzâsât dzën.

8 Кіраўнік

1. І ўспомніў Бог пра Ноя, і пра ўсю жывёлу, і пра ўсё быдла, якія былі зь ім у каўчэзе; і навёў Бог вецер на зямлю, і воды спыніліся.

ì ŭspotniŭ Bog pra Noâ, i pra ŭsû žyvëlu, i pra ŭsë bydla, âkiâ byli z' im u kaŭčèze; i navëŭ Bog vecer na zâmlû, i vody spynilìsâ.

2. І зачыніліся крыніцы бездані і вокны нябесныя, і перастаў дождж зь неба.

Ì začynilîsâ krynicy bezdani ì vokny nâbesnyâ, ì perastaŭ doždž z' neba.

3. А вада спаквала вярталася зь зямлі, і пачала ўбываць вада праз сто пяцьдзясят дзён.

A vada spakvalâ vârtalasâ z' zâmlî, ì pačala ŭbyvac' vada праз sto pâc'dzâsât dzën.

4. І спыніўся каўчэг на сёмым месяцы, на сямнаццаты дзень месяца, на гарах Арарацкіх.

Ì spyniŭsâ kaŭčëg na sëmym mesâcy, na sâmnaecaty dzen' mesâca, na garah Ararackih.

5. Вада спаквала ўбывала да дзясятага месяца; у першы дзень дзясятага месяца паказаліся вярхі гор.

Vada spakvalâ ŭbyvala da dzâsâtaga mesâca; u peršy dzen' dzâsâtaga mesâca pakazalisâ vârhî gor.

6. Праз сорак дзён Ной адчыніў зробленае ім акно ў каўчэзе

7. і выпусьціў крумкача, які, вылецеўшы, адлятаў і прылятаў, пакуль не абсохла зямля ад вады.

ì vypus'ciŭ krumkača, âkî, vyleceŭšy, adlâtaŭ ì prylâtaŭ, pakul' ne absohla zâmlâ ad vady.

8. Потым выпусьціў ад сябе голуба, каб бачыць, ці сышла вада з улонья зямлі;

Potym vypus'ciŭ ad sâbe goluba, kab bačyc', ci syšla vada z ulon'nâ zâmlî;

9. але голуб не знайшоў месца спакою нагам сваім і вярнуўся да яго ў каўчэг; бо вада была яшчэ на паверхні ўсёй зямлі; і ён працягнуў руку сваю, і ўзяў яго, і прыняў да сябе ў каўчэг.

ale golub ne znajšoŭ mesca spakoŭ nagam svaim ì vârnuiŭsâ da âgo ŭ kaŭčëg; bo vada byla âščë na paverhni ŭsëj zâmlî; ì ên pracâgnuŭ ruku svaŭ,

ì ŭzâŭ âgo, ì prynâŭ da sâbe ŭ kaŭčèg.

10. І патрываў яшчэ сем дзён і зноў выпусьціў голуба з каўчэга.

Ì patryvaŭ âščè sem dzën ì znoŭ vypus'ciŭ goluba z kaŭčèga.

11. Голуб вярнуўся да яго вечаровай парою, і вось, сьвежы аліўкавы ліст у дзюбе ў яго: і Ной даведаўся, што вада сышла зь зямлі.

Golub vârnuŭsâ da âgo večarovaj paroŭ, ì vos', s'vežy aliŭkavy list u dzŭbe ŭ âgo: ì Noj davedaŭsâ, što vada syšla z' zâmlì.

12. Ён патрываў яшчэ сем дзён далей і выпусьціў голуба; і ён ужо не вярнуўся да яго.

Ën patryvaŭ âščè sem dzën dalej ì vypus'ciŭ goluba; ì ěn užo ne vârnuŭsâ da âgo.

13. На шэсьцьсот першым годзе пад першы дзень першага месяца счэзла вада на зямлі; і адкрыў Ной дах каўчэга і паглядзеў, і вось, абсохла паверхня зямлі.

Na šès'c'sot peršym godze pad peršy dzen' peršaga mesâca sčèzla vada na zâmlì; ì adkryŭ Noj dah kaŭčèga ì paglâdzeŭ, ì vos', absohla paverhnâ zâmlì.

14. І на другім месяцы, да дваццаць сёмага дня месяца, зямля высахла.

Ì na drugim mesâcy, da dvaccac' sëmaga dnâ mesâca, zâmlâ vysahla.

15. І сказаў Бог Ною:

Ì skazaŭ Bog Noŭ:

16. выйдзі з каўчэга ты і жонка твая, і сыны твае і жонкі сыноў тваіх з табою;

vyydзи z kaŭčèga ty ì žonka tvaâ, ì syny tvae ì žonki synoŭ tvaih z taboŭ;

17. выведзі з сабою ўсе жывёлы, якія з табою, ад усякае плоці, з птушак, і быдла, і ўсіх гадаў, якія поўзаюць па зямлі: хай разыдуцца яны па зямлі, і хай плодзяцца і множацца на зямлі.

vyyvedзи z saboŭ ŭse žyvĕly, âkiâ z taboŭ, ad usâkae plocì, z ptušak, ì bydla, ì

ŭsìh gadaŭ, âkiâ použaŭc' pa zâmlì: haj razyducca âny pa zâmlì, ì haj plodzâcca ì množacca na zâmlì.

18. I выйшаŭ Ной і сыны яго, і жонка яго і жонкі сыноў ягоных зь ім;
Ì vyjšaŭ Noj ì syny âgo, ì žonka âgo ì žonkì synoŭ âgonyh z' ìm;

19. усе жывёлы, і ўсе гады, і ўсе птушкі, усё, што рухаецца па зямлі, паводле родаў сваіх, выйшлі з каўчэга.

use žyvěly, ì ŭse gady, ì ŭse ptuški, usë, što ruhaeccâ pa zâmlì, pavodle rodaŭ svaih, vyjšli z kaŭčèga.

20. I зладзіў Ной ахвярнік Госпаду; і ўзяў з усякага быдла чыстага і з усіх птушак чыстых і прынёс на цэласпаленьне на ахвярнік.

Ì zladziŭ Noj ahvârnik Gospadu; ì ŭzâŭ z usâkaga bydla čystaga ì z usih ptušak čystyh ì prynës na cèlaspalen'ne na ahvârnik.

21. I нюхаў Гасподзь прыемныя пахошчы, і сказаў Гасподзь у сэрцы Сваім: ня буду больш праклінаць зямлю за чалавека, бо намысел сэрца чалавечага - зло ад маладосьці ягонай; і ня буду болей пабіваць усё жывое, як Я зрабіў:

Ì nûhaŭ Gaspodz' pryemnyâ pahoščy, ì skazaŭ Gaspodz' u sèrcy Svaim: nâ budu bol'sh praklinac' zâmlû za čalaveka, bo namysel sèrca čalavečaga - zlo ad malos'ci âgonaj; ì nâ budu bolej pabivac' usë žyvoe, âk Â zrabiŭ:

22. наперад ва ўсе дні зямлі сяўба і жніво, холад і сьпёка, лета і зіма, дзень і ноч ня спыняцца.

naperad va ŭse dni zâmlì sâŭba ì žnivo, holad ì s'pëka, leta ì zima, dzen' ì noč nâ spynâcca.

9 Кіраўнік

1. I дабраславіў Гасподзь Ноя і сыноў ягоных і сказаў ім: пладзецца і

множцесь, і нападнйце зямлю;

Ì dabraslaviŭ Gaspodz' Noâ ì synoŭ âgonyh ì skazaŭ ìm: pladzecesa ì množcesâ, ì napaŭnâjce zâmlû;

2. хай баяцца і хай трымцяць перад вамі ўся жывёла зямная і ўсе птушкі нябесныя, усё, што рухаецца на зямлі, і ўсе рыбы марскія: у вашыя рукі аддадзены яны;

haj baâcca ì haj trymcâc' perad vami ŭsâ žyvëla zâmnaâ ì ŭse ptuški nâbesnyâ, usë, što ruhaecca na zâmli, ì ŭse ryby marskiâ: u vašyâ ruki addadzeny âny;

3. усё, што рухаецца, што жыве, будзе вам на ежу; як зеляніну траўную даю вам усё;

usë, što ruhaecca, što žyve, budze vam na ežu; âk zelâninu traŭnuû daŭ vam usë;

4. толькі плоці з душою яе, з крывёю яе, ня ежце:

tol'ki ploci z dušoŭ âe, z kryvëŭ âe, nâ ežce:

5. Я спаганю і вашу кроў, у якой жыцьцё ваша, спаганю яе з усякай жывёлы, спаганю таксама душу чалавека з рукі чалавека, з рукі брата ягонага;

Â spaganû ì vašu kroŭ, u âkoj žyc'cë vašâ, spaganû âe z usâkaj žyvëly, spaganû taksama dušu čalaveka z ruki čalaveka, z ruki brata âgonaga;

6. хто пралье кроў чалавечую, таго кроў пральецца рукою чалавека: бо чалавек створаны паводле вобраза Божага;

hto pral'e kroŭ čalavečuŭ, tago kroŭ pral'ecca rukoŭ čalaveka: bo čalavek stvorany pavodle vobraza Božaga;

7. а вы пладзецесь і множцесь, і рассяляйцесь паўсюль па зямлі і множцесь на ёй.

a vy pladzecesa ì množcesâ, ì ras'sâlâjcesâ paŭsŭl' pa zâmli ì množcesâ na

ěj.

8. І сказаў Бог Ною і сынам ягоным зь ім:

Ī skazaŭ Bog Noŭ ĭ synam âgonym z' im:

9. вось, Я станаўлю запавет Мой з вамі і з нашчадкамі вашымі пасля вас,

vos', Â stanaŭlŭ zapavet Moj z vami ĭ z naščadkami vašymi pas'lá vas,

10. і з усякаю душою жывою, якая з вамі, з птушкамі і з быдлам, і з усімі жывёламі зямнымі, якія ў вас, з усімі, што выйшлі з каўчэга, з усімі жывёламі зямнымі;

ĭ z usâkaŭ dušoŭ žyvoŭ, âkaâ z vami, z ptuškami ĭ z bydlam, ĭ z usimi žyvĕlamì zâmnymi, âkiâ ŭ vas, z usimi, što vyjšli z kaŭčĕga, z usimi žyvĕlamì zâmnymi;

11. станаўлю запавет Мой з вамі, што ня будзе болей знішчана ніякая плоць водамі патопу, і ня будзе ўжо патопу на спусташэньне зямлі.

stanaŭlŭ zapavet Moj z vami, što nâ budze bolej z'niščana niâkaâ ploc' vodami patopu, ĭ nâ budze ŭžo patopu na spustašĕn'ne zâmlì.

12. І сказаў Бог: вось азнака запавету, які Я станаўлю паміж мною і паміж вамі і паміж усякаю душою жывою, якая з вамі, у роды назаўсёды:

Ī skazaŭ Bog: vos' aznaka zapavetu, âki Â stanaŭlŭ pamìž mnoŭ ĭ pamìž vami ĭ pamìž usâkaŭ dušoŭ žyvoŭ, âkaâ z vami, u rody nazaŭsĕdy:

13. Я кладу вясёлку Маю ў воблаку, каб яна была азнакаю запавету паміж Мною і паміж зямлёю.

Â kladu vâsĕlku Maŭ ŭ voblaku, kab âna byla aznakaŭ zapavetu pamìž Mnoŭ ĭ pamìž zâmlĕŭ.

14. І будзе, калі Я навяду воблака на зямлю, дык явіцца вясёлка ў воблаку;

Ì budze, kali Â navâdu voblaka na zâmlû, dyk âvicca vâsëlka ũ voblaku;

15. і Я ўспомню заповіт Мой, які паміж Мною і паміж вамі і паміж усякаю душою жывою ў кожнай плоці; і ня будзе болей вада патопам на вынішчэньне ўсякай плоці.

ì Â ũspomnú zapavet Moj, âki pamiz Mnoû i pamiz vami i pamiz usâkaû dušoû žyvoû ũ kožnaj ploci; i nâ budze bolej vada patopam na vyniščèn'ne ũsâkaj ploci.

16. І будзе вясёлка ў воблаку, і Я ўбачу яе, і ўспомню заповіт вечны паміж Богам і паміж усякаю душою жывою ў кожнай плоці, якая на зямлі.

Ì budze vâsëlka ũ voblaku, i Â ũbaču âe, i ũspomnú zapavet večny pamiz Bogam i pamiz usâkaû dušoû žyvoû ũ kožnaj ploci, âkaâ na zâmlî.

17. І сказаў Бог Ною: вось азнака завету, які Я паставіў паміж Мною і паміж усякаю плоцьцю, якая на зямлі.

Ì skazaŭ Bog Noû: vos' aznaka zapavetu, âki Â pastaviŭ pamiz Mnoû i pamiz usâkaû ploc'cû, âkaâ na zâmlî.

18. Сыны Ноя, якія выйшлі з каўчэга, былі: Сім, Хам і Яфэт. А Хам быў бацька Ханаана.

Syny Noâ, âkiâ vyjšli z kaŭčèga, byli: Sim, Ham i Âfèt. A Ham byŭ bac'ka Hanaana.

19. гэтыя тры былі сыны Ноевыя, і ад іх насялілася ўся зямля.

Gètyâ troe byli syny Noevyâ, i ad ih nasâlilasâ ũsâ zâmlâ.

20. Ной пачаў урабляць зямлю і пасадзіў вінаграднік;

Noj pačaŭ urablâc' zâmlû i pasadziŭ vînogradnik;

21. і выпіў ён віна, і ап'янеў, і ляжаў голы ў намёце сваім.

ì vypiŭ ên vîna, i ap'âneŭ, i lâžaŭ goly ũ namèce svaim.

22. І бачыў Хам, бацька Ханаанаў, сарамату бацькі свайго і, выйшаўшы,

расказаў двум братам сваім.

Ì bačyŭ Ham, bac'ka Hanaanaŭ, saramatu bac'ki svajgo ì, vyjšaŭšy, raskazaŭ dvum bratam svaim.

23. А Сім і Яфэт узялі вопратку, і паклаўшы яе на плечы свае, пайшлі адварнуўшыся і накрылі галізну бацькі свайго; твары іх былі абернуты назад, і яны ня бачылі сараматы бацькі свайго.

A Sim ì Âfèt uzâli vopratku, ì paklaŭšy âe na plečy svae, pajšli advârnuŭšysâ ì nakryli galiznu bac'ki svajgo; tvary ih byli abernuty nazad, ì âny nâ bačyli saramaty bac'ki svajgo.

24. Ной праспаўся ад віна свайго, і даведаўся, што зрабіў зь ім малодшы сын ягоны,

Noj praspaŭsâ ad vîna svajgo, ì davedaŭsâ, što zrabiŭ z' im malodšy syn âgonu,

25. і сказаў: пракляты Ханаан; раб рабоў будзе ён у братоў сваіх.

ì skazaŭ: praklâty Hanaan; rab raboŭ budze ën u bratoŭ svaih.

26. Потым сказаў: дабраславёны Гасподзь Бог Сімаў; а Ханаан будзе рабом яму;

Potym skazaŭ: dabraslavëny Gaspodz' Bog Simaŭ; a Hanaan budze rabom âmu;

27. хай пашырыць Бог Яфэта, і хай уселіцца ён у намёты Сімавыя; а Ханаан будзе рабом яму.

haj pašyryc' Bog Âfèta, ì haj uselicca ën u namëty Simavyâ; a Hanaan budze rabom âmu.

28. І жыў Ной пасля патопу трыста пяцьдзясят гадоў.

Ì žyŭ Noj pas'lâ patopu trysta pâc'dzâsât gadoŭ.

29. А ўсяго дзён Ноевых было дзевяцьсот пяцьдзясят гадоў; і ён памёр.

A ũsâgo dzën Noevyh bylo dzevâc'sot pâc'dzâsât gadoŭ; i ên pamër.

10 Кіраўнік

1. Вось радавод сыноў Ноевых: Сіма, Хама і Яфэта. Пасьля патопу нарадзіліся ў іх дзеці.

Vos' radavod synoŭ Noevyh: Sima, Hama i Âfêta. Pas'lâ patopu naradzilisâ ŭ ih dzeci.

2. Сыны Яфэта: Гамэр, Магог, Мадай, Яван, Тувал, Мэшэх і Тырас.

Syny Âfêta: Gamèr, Magog, Madaj, Âvan, Tuval, Mèšèh i Tyras.

3. Сыны Гамэравыя: Аскеназ, Рыфат і Тагарма.

Syny Gamèravųâ: Askenaz, Ryfat i Tagarma.

4. Сыны Яванавыя: Эліса, Тарсіс, Кітым і Даданім.

Syny Âvanavyųâ: Èlisa, Tarsis, Kitym i Dadanim.

5. Ад гэтых насяліліся астравы народаў у землях іхніх, кожны паводле мовы сваёй, паводле плямёнаў сваіх, у народах сваіх.

Ad gètyh nasâlilisâ astravy narodaŭ u zemlâh ihnih, kožny pavodle movy svaëj, pavodle plâmënaŭ svaih, u narodah svaih.

6. Сыны Хамавыя: Хуш, Міцраім, Фут і Ханаан.

Syny Hamavyųâ: Huš, Micraim, Fut i Hanaan.

7. Сыны Хушавыя: Сэва, Хавіла, Саўта, Раама і Саўтэха. Сыны Раамавыя: Шэва і Дэдан.

Syny Hušavyųâ: Sèva, Havila, Saŭta, Raama i Saŭtèha. Syny Raamavyųâ: Šèva i Dèdan.

8. Хуш спарадзіў таксама Німрода: гэты пачаў быць дужым на зямлі;

Huš sparadziŭ taksama Nimroda: gèty pačaŭ byc' dužym na zâmlì;

9. ён быў дужы зьвералаў прад Госпадам; таму і кажуць: дужы

зьвералоў, як Німрод, прад Госпадам.

ën byŭ dužy z'veraloŭ prad Gospadam; tamu i kažuc': dužy z'veraloŭ, âk Nimrod, prad Gospadam.

10. Царства ягонае спачатку складалі: Вавілон, Эрэх, Акад і Халнэ, у зямлі Сэнаар.

Carstva âgonae spačatku skladali: Vavilon, Èrèh, Akad i Halnè, u zâmlì Sènaar.

11. З гэтай зямлі выйшаў Асур і пабудаваў Нінэвію, Рэхавот-ір, Калах

12. і Рэсэн паміж Нінэвіяю і Калахам; гэта горад вялікі.

i Rèsèn pamìž Ninèviâû i Kalaham; gèta gorad vâlikì.

13. Ад Міцраіма пайшлі Лудым, Анамім, Легавім, Нафтухім,

14. Патрусім, Каслухім, адкуль выйшлі Філістымляне, і Кафтарым.

15. Ад Ханаана нарадзіліся: Сідон, першынец ягоны, Хэт,

16. Евусэй, Амарэй, Гергесэй,

Evusèj, Amarèj, Gergesèj,

17. Эвэй, Аркей, Сінэй,

Èvèj, Arkej, Sinèj,

18. Арвадэй, Цэмарэй і Хіमतэй. Пазьней плямёны Ханаанскія расьсеяліся,

Arvadèj, Cèmarèj i Himatèj. Paz'nej plâmëny Hanaanskiâ ras'seâlisâ,

19. і былі межы Хананэяў ад Сідона на Герару да Газы, адсюль на Садому, Гамору, Адму і Цэваім да Лашы.

i byli mežy Hananèâŭ ad Sidona na Geraru da Gazy, adsûl' na Sadomu,

Gamoru, Admu i Cèvaìm da Lašy.

20. Гэта сыны Хамавыя, паводле плямёнаў іхніх, у землях іхніх, у народах іхніх.

Gèta syny Hamavyâ, pavodle plâmënaŭ ihnih, u zemlâh ihnih, u narodah ihnih.

21. Былі дзеці і ў Сіма, бацькі ўсіх сыноў Эвеаравых, старэйшага брата Яфэтавага.

Byli dzeci i ŭ Sima, bac'ki ŭsich synoŭ Èvearavyh, starèjšaga brata Âfètavaga.

22. Сыны Сімавыя: Элам, Асур, Арфаксад, Луд, Арам.

Syny Simavyâ: Èlam, Asur, Arfaksad, Lud, Aram.

23. Сыны Арамавыя: Уц, Хул, Гетэр і Магш.

Syny Aramavyâ: Uc, Hul, Getèr i Magš.

24. Арфаксад спарадзіў (Каінана, Каінан спарадзіў Салу, Сала спарадзіў Эвэра.

Arfaksad sparadziŭ (Kainana, Kainan sparadziŭ Salu, Sala sparadziŭ Èvèra.

25. У Эвэра нарадзіліся два сыны; імя аднаго: Фалек, бо ў дні ягоныя зямля разьдзелена; імя брата ягонага: Ёктан.

U Èvèra naradzilisâ dva syny; imâ adnago: Falek, bo ŭ dni âgonyâ zâmlâ raz'dzelena; imâ brata âgonaga: Èktan.

26. Ёктан спарадзіў Алмадада, Шалэфа, Хацармавэта, Ераха,

Èktan sparadziŭ Almadada, Šalèfa, Hacarmavèta, Eraha,

27. Гадарама, Узала, Дыклу,

Gadarama, Uzala, Dyklu,

28. Авала, Авімаіла, Шэву,

Avala, Avimaila, Šèvu,

29. Афіра, Хавілу і Ёвава. Усе гэтыя сыны Ёктанавыя.

Afira, Havilu i Èvava. Use gètyâ syny Èktanavyâ.

30. Селішчы іхнія былі ад Мешы да Сэфара, гары ўсходняй.

Seliščy ihniâ byli ad Mešy da Sèfara, gary ŭshodnâj.

31. Гэта сыны Сімавыя паводле плямёнаў іхніх, паводле моваў іхніх, у землях іхніх, паводле народаў іхніх.

Gèta syny Simavyâ pavodle plâmënaŭ ihnih, pavodle movaŭ ihnih, u zemlâh ihnih, pavodle narodaŭ ihnih.

32. Вось плямёны сыноў Ноевых, паводле радаводу іхняга, у народах іхніх. Ад іх расьсяліліся народы па зямлі пасля патопу.

Vos' plâmëny synoŭ Noevyh, pavodle radavodu ihnâga, u narodah ihnih. Ad ih ras'sâlilisâ narody pa zâmlì pas'lâ patopu.

11 Кіраўнік

1. На ўсёй зямлі была адна мова і адна гаворка.

Na ŭsëj zâmlì byla adna mova i adna gavorka.

2. Рушыўшы з усходу, яны знайшлі ў зямлі Сэнаар раўніну і пасяліліся там.

Rušyŭšy z ushodu, âny znajšli ŭ zâmlì Sènaar raŭnìnu i pasâlìlisâ tam.

3. І сказалі адно аднаму: наробім цэгля і абпалім агнём. І стала ў іх цэгла замест камянёў, а земляная смала замест вапны.

Ì skazali adno adnamu: narobìm cègly i abpalìm agnëm. Ì stala ŭ ih cègla zamest kamânëŭ, a zemlânaâ smala zamest vapny.

4. І сказалі яны: збудуем сабе горад і вежу, вышынёю да нябёсаў, і зробім сабе імя, перш чым расьсеемся па ўлоньні ўсёй зямлі.

Ì skazali âny: zbuduem sabe gorad i vežu, vyšynëû da nâbësaŭ, i zrobìm sabe imâ, perš čym ras'seemsâ pa ŭlon'ni ŭsëj zâmlì.

5. І сышоў Гасподзь паглядзець горад і вежу, што будавалі сыны

людзкія.

Ì syšoŭ Gaspodz' paglâdzec' gorad ì vežu, što budavali syny lûdzkiâ.

6. І сказаў Гасподзь: вось, адзін народ, і адна ў іх мова; і вось, што пачалі яны рабіць, і не адстануць ад таго, што задумалі рабіць;

Ì skazaŭ Gaspodz': vos', adzin narod, ì adna ŭ ih mova; ì vos', što pačali âny rabic', ì ne adstanuc' ad tago, što zadumali rabic'.

7. сьдзем жа і зьмяшаем там мову іхнюю, так каб адзін не разумеў гаворкі другога.

sydzem ža ì z'mâšaem tam movu ihnûû, tak kab adzin ne razumeŭ gavorki drugoga.

8. І расьсеяў іх Гасподзь адтуль па паверхні ўсёй зямлі; і яны перасталі будаваць горад.

Ì ras'seâŭ ih Gaspodz' adtul' pa paverhni ŭsëj zâmlì; ì âny perastali budavac' gorad.

9. Таму дадзена яму імя: Вавілон, бо так зьмяшаў Гасподзь мову ўсёй зямлі, і адтуль расьсеяў іх Гасподзь па ўсёй зямлі.

Tamu dadzena âmu imâ: Vavilon, bo tak z'mâšaŭ Gaspodz' movu ŭsëj zâmlì, ì adtul' ras'seâŭ ih Gaspodz' pa ŭsëj zâmlì.

10. Вось радавод Сіма: Сіму было сто гадоў і спарадзіў Арфаксада, праз два гады пасля патопу;

Vos' radavod Sîma: Sîmu bylo sto gadoŭ ì sparadziŭ Arfaksada, praz dva gady pas'lâ patopu;

11. пасля нараджэньня Арфаксада Сім жыў пяцьсот гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

pas'lâ naradžèn'nâ Arfaksada Sîm žyŭ pâc'sot gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

12. Арфаксад жыў трыццаць пяць гадоў і спарадзіў Салу.

Arfaksad žyŭ tryccac' pâc' gadoŭ ì sparadziŭ Salu.

13. Пасьля нараджэньня Салы Арфаксад жыў чатырыста тры гады і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Saly Arfaksad žyŭ čatyrysta try gady ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

14. Сала жыў трыццаць гадоў і спарадзіў Эвэра.

Sala žyŭ tryccac' gadoŭ ì sparadziŭ Èvèra.

15. Пасьля нараджэньня Эвэра Сала жыў чатырыста тры гады і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Èvèra Sala žyŭ čatyrysta try gady ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

16. Эвэр жыў трыццаць чатыры гады і спарадзіў Фалека.

Èvèr žyŭ tryccac' čatyry gady ì sparadziŭ Faleka.

17. Пасьля нараджэньня Фалека Эвэр жыў чатырыста трыццаць гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Faleka Èvèr žyŭ čatyrysta tryccac' gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

18. Фалек жыў трыццаць гадоў і спарадзіў Рагава.

Falek žyŭ tryccac' gadoŭ ì sparadziŭ Ragava.

19. Пасьля нараджэньня Рагава Фалек жыў дзевесце дзевяць гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lâ naradžèn'nâ Ragava Falek žyŭ dz'ves'ce dzevâc' gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

20. Рагаў жыў трыццаць два гады і спарадзіў Саруха.

Ragaŭ žyŭ tryccac' dva gady ì sparadziŭ Saruha.

21. Пасьля нараджэньня Саруха Рагаў жыў дзевесце сем гадоў і спарадзіў сыноў і дачок.

Pas'lá naradžèn'nâ Saruha Ragaŭ žyŭ dz'ves'ce sem gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

22. Сарух жыŭ трыццаць гадоŭ ì спарадзіŭ Нахора.

Saruh žyŭ tryccac' gadoŭ ì sparadziŭ Nahora.

23. Пасьля нараджэньня Нахора Сарух жыŭ дзвесьце гадоŭ ì спарадзіŭ сыноŭ ì дачок.

Pas'lá naradžèn'nâ Nahora Saruh žyŭ dz'ves'ce gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

24. Нахор жыŭ дваццаць дзевяць гадоŭ ì спарадзіŭ Тару.

Nahor žyŭ dvaccac' dzevâc' gadoŭ ì sparadziŭ Taru.

25. Пасьля нараджэньня Тары Нахор жыŭ сто дзевятнаццаць гадоŭ ì спарадзіŭ сыноŭ ì дачок.

Pas'lá naradžèn'nâ Tary Nahor žyŭ sto dzevâtnaccac' gadoŭ ì sparadziŭ synoŭ ì dačok.

26. Тара жыŭ семдзесят гадоŭ ì спарадзіŭ Абрама; Нахора ì Арана.

Tara žyŭ semdzesât gadoŭ ì sparadziŭ Abrama; Nahora ì Arana.

27. Вось радавод Тары: Тара спарадзіŭ Абрама, Нахора ì Арана. Аран спарадзіŭ Лота.

Vos' radavod Tary: Tara sparadziŭ Abrama, Nahora ì Arana. Aran sparadziŭ Lota.

28. І памёр Аран пры Тары, бацьку сваім, у зямлі нараджэньня свайго, у Уры Халдэйскім.

Ì pamër Aran pry Tary, bac'ku svaim, u zâmlì naradžèn'nâ svajgo, u Ury Haldèjskim.

29. Абрам ì Нахор узялі сабе жонак; імя жонкі Абрамавай: Сара; імя жонкі Нахоравай: Мілка, дачка Арана, бацькі Мілкі ì бацькі Іскі.

Abram ì Nahor uzâlì sabe žonak; imâ žonki Abramavaj: Sara; imâ žonki

Nahoravaj: Milka, dačka Arana, bac'ki Milki i bac'ki lski.

30. I Сара была няплодная і бязьдзетная.

Ì Sara byla nâplodnaâ i bâz'dzetnaâ.

31. I ўзяў Тара Абрама, сына свайго, і Лота, сына Аранавага, унука свайго, і Сару, нявестку сваю, жонку Абрама, сына свайго, і выйшаў зь імі з Ура Халдэйскага, каб ісьці ў зямлю Ханаанскую; але дайшоўшы да Харана, яны спыніліся там.

Ì ŭzâŭ Tara Abrama, syna svajgo, i Lota, syna Aranavaga, unuka svajgo, i Saru, nâvestku svaû, žonku Abrama, syna svajgo, i vyjšaŭ z' imi z Ura Haldèjskaga, kab is'ci ŭ zâmlû Hanaanskuû; ale dajšoŭšy da Harana, âny spynilisâ tam.

32. I было дзён жыцьця Тары дзэвесьце пяць гадоў, і памёр Тара ў Харане.

Ì bylo dzën žyc'câ Tary dz'ves'ce pâc' gadoŭ, i pamër Tara ŭ Harane.

12 Кіраўнік

1. I сказаў Гасподзь Абраму: ідзі зь зямлі тваёй, ад радзіны тваёй і з дома бацькі твайго ў зямлю, якую Я пакажу табе;

Ì skazaŭ Gaspodz' Abramû: idzi z' zâmlî tvaëj, ad radziny tvaëj i z doma bac'ki tvajgo ŭ zâmlû, âkuû Â pakažu tabe;

2. і Я выведу ад цябе вялікі народ, і дабраслаўлю цябе, і праслаўлю імя тваё, і будзеш ты ў дабраславенстве.

ì Â vyvedu ad câbe vâlikî narod, i dabraslaŭlû câbe, i praslaŭlû imâ tvaë, i budzeš ty ŭ dabraslavenstve.

3. Я дабраслаўлю тых, што дабраслаўляюць цябе, і тых, што ліхасловяць цябе, праклянупу; і дабраславяцца ў табе ўсе плямёны

зямныя.

Â dabraslaŭlû tyh, što dabraslaŭlâuc' câbe, i tyh, što lihaslovâc' câbe, praklânu; i dabraslavâcca ŭ tabe ŭse plâmëny zâmnyâ.

4. I пайшоў Абрам, як сказаў яму Гасподзь; і зь ім пайшоў Лот. Абраму было семдзесят пяць гадоў, калі выйшаў з Харана.

Ì pajšoŭ Abram, âk skazaŭ âmu Gaspodz'; i z' im pajšoŭ Lot. Abramy bylo semdzesât pâc' gadoŭ, kalì vyjšaŭ z Harana.

5. I ўзяў з сабою Сару, жонку сваю, Лота, сына брата свайго, і ўсю маёмасьць, якую яны набылі, і ўсіх людзей, якіх яны мелі ў Харане; і выйшлі, каб ісьці ў зямлю Ханаанскую; і прыйшлі ў зямлю Ханаанскую.

Ì ŭzâŭ z saboŭ Saru, žonku svaŭ, Lota, syna brata svajgo, i ŭsŭ maëmas'c', âkuŭ âny nabyli, i ŭsŭh lûdzej, âkih âny meli ŭ Harane; i vyjšli, kab is'ci ŭ zâmlû Hanaanskuŭ; i pryjšli ŭ zâmlû Hanaanskuŭ.

6. I прайшоў Абрам па зямлі гэтай да мясьціны Сіхем, да дубровы Марэ: у гэтай зямлі тады жылі Хананэі.

Ì prajšoŭ Abram pa zâmli gêtaj da mâs'ciny Sihem, da dubrovy Marè: u gêtaj zâmli tady žyli Hananèi.

7. I явіўся Гасподзь Абраму і сказаў: нашчадкам тваім аддам Я зямлю гэтую. I паставіў там ахвярнік Госпаду, Які явіўся яму.

Ì âviŭsâ Gaspodz' Abramy i skazaŭ: naščadkam tvaim addam Â zâmlû gëtuŭ. Ì pastaviŭ tam ahvârnŭk Gospadu, Âki âviŭsâ âmu.

8. Адтуль рушыў ён да гары, на ўсход ад Вэтыля; і паставіў намет свой так, што ад яго Вэтыль быў на захад, а Гай на ўсход; і паставіў ахвярнік Госпаду і заклікаў імя Госпада.

Adtul' rušyŭ ën da gary, na ŭshod ad Vëtylâ; i pastaviŭ namët svoj tak, što ad âgo Vëtyl' byŭ na zahad, a Gaj na ŭshod; i pastaviŭ ahvârnŭk Gospadu i zaklikaŭ imâ Gospada.

9. I падаўся Абрам далей і пайшоў на поўдзень.

Ì padaŭsâ Abram dalej ì pajšoŭ na poŭdzen'.

10. I быў голад у той зямлі. I сышоў Абрам у Егіпет, пажыць там, бо памацнеў голад у зямлі той.

Ì byŭ golad u toj zâmlì. Ì syšoŭ Abram u Egìpet, pažyc' tam, bo pamacneŭ golad u zâmlì toj.

11. Калі ж ён набліжаўся да Егіпта, дык сказаў Сары, жонцы сваёй: вось, я ведаю, што ты жанчына прыгожая з выгляду;

Kalì ž ën nablìžaŭsâ da Egìpta, dyk skazaŭ Sary, žoncy сваëj: vos', â vedaŭ, što ty žančyna prygožaâ z vyglâdu;

12. і калі Егіпцяне ўбачаць цябе, дык скажуць: гэта жонка яго; і зяб'юць мяне, а цябе пакінуць жывою;

ì kalì Egìpcâne ŭbačac' câbe, dyk skažuc': gèta žonka âgo; ì zâb'ŭc' mâne, a câbe pakìnuc' žyvoŭ;

13. скажы ж, што ты мне сястра, каб мне добра было дзеля цябе, і каб жывая была душа мая празь цябе.

skažy ž, što ty mne sâstra, kab mne dobra bylo dzelâ câbe, ì kab žyvaâ byla duša maâ praz' câbe.

14. I было, калі Абрам прыйшоў у Егіпет, Егіпцяне ўбачылі, што яна жанчына даволі прыгожая;

Ì bylo, kalì Abram pryjšoŭ u Egìpet, Egìpcâne ŭbačyli, što âna žančyna davoli prygožaâ;

15. убачылі яе і вяльможы фараонавыя і пахвалілі яе фараону; і была яна ўзятая ў дом фараонаў.

ubačyli âe ì vâl'možy faraonavyâ ì pahvalilì âe faraonu; ì byla âna ŭzâtaâ ŭ dom faraonaŭ.

16. I Абраму добра было празь яе; і было ў яго дробнае і буйное быдла

і аслы, і рабы і рабыні, і коні і вярблюды.

Ì Abramu dobra bylo praz' âe; ì bylo ů âgo drobnae ì bujnoe bydla ì asly, ì raby ì rabyni, ì koni ì vârblûdy.

17. Але Гасподзь уразіў цяжкімі ранамі фараона і дом ягоны за Сару, жонку Абрамавую.

Ale Gaspodz' uraziŭ câžkimì ranamì faraona ì dom âgony za Saru, žonku Abramavuu.

18. І паклікаў фараон Абрама і сказаў: што гэта ты зрабіў са мною? чаму не сказаў мне, што яна жонка твая?

Ì paklikaŭ faraon Abrama ì skazaŭ: što gèta ty zrabìŭ sa mnoú? čamu ne skazaŭ mne, što âna žonka tvaâ?

19. навошта ты сказаў: яна сястра мая? І я ўзяў быў яе сабе за жонку. І цяпер вось жонка твая; вазьмі ды йдзі.

navošta ty skazaŭ: âna sâstra maâ? ì â ůzâŭ byŭ âe sabe za žonku. ì câper vos' žonka tvaâ; vaz'mì dy jdzi.

20. І даў пра яго фараон загад людзям, і правялі яго, і жонку ягоную, і ўсё, што ў яго было.

Ì daŭ pra âgo faraon zagad lûdzâm, ì pravâli âgo, ì žonku âgonuu, ì ůsë, što ů âgo bylo.

13 Кіраўнік

1. І падаўся Абрам зь Егіпта, сам і жонка ягоная, і ўсё, што ў яго было, і Лот зь ім, на поўдзень.

Ì padaŭsâ Abram z' Egípta, sam ì žonka âgonaâ, ì ůsë, što ů âgo bylo, ì Lot z' ìm, na poŭdzen'.

2. І быў Абрам вельмі багаты быдлам і срэбрам і золатам.

Ì byŭ Abram vel'mì bagaty bydlam ì srèbram ì zolatam.

3. I прадоўжыў ён пераходы свае з поўдня да Вэтыля, да мясьціны, дзе раней быў намёт ягоны паміж Вэтылем і Гаем,

Ì pradoŭžyŭ ён perahody svae z poŭdnâ da Vètylâ, da mäs'cìny, dze ranej byŭ namèt âgony pamìž Vètylem ì Gaem,

4. да месца ахвярніка, які ён зрабіў там напачатку; і там заклікаў Абрам імя Госпада.

da mesca ahvârніка, âkì ён zrabiŭ tam napačatku; ì tam zaklikaŭ Abram imâ Gospada.

5. I ў Лота, які хадзіў з Абрамам, таксама было дробнае і буйное быдла і намёты.

Ì ŭ Lota, âkì hadziŭ z Abramam, taksama bylo drobnae ì bujnoe bydla ì namëty.

6. I не ўмяшчала іх зямля, каб жыць ім разам, бо маёмасьць іхняя была такая вялікая, што яны не маглі жыць разам.

Ì ne ŭmâščala ih zâmlâ, kab žyc' ìm razam, bo maëmas'c' ìhnââ byla takaâ vâlikaâ, što âny ne magli žyc' razam.

7. I была спрэчка паміж пастухамі быдла Абрамавага і пастухамі быдла Лотавага; і Хананэі і Фэрэзэі жылі тады ў той зямлі.

Ì byla sprèčka pamìž pastuhamì bydla Abramavaga ì pastuhamì bydla Lotavaga; ì Hananèi ì Fèrèzèi žyli tady ŭ toj zâmlì.

8. I сказаў Абрам Лоту: хай ня будзе разладу паміж мною і табою, і паміж пастухамі маімі і пастухамі тваімі, бо мы родзічы;

Ì skazaŭ Abram Lotu: haj nâ budze razladu pamìž mnoŭ ì taboŭ, ì pamìž pastuhamì maìmì ì pastuhamì tvaimì, bo my rodzičy;

9. ці ня ўся зямля перад табою? аддзяліся ж ад мяне: калі ты налева, дык я направа; а калі ты направа, дык я налева.

cì nâ ũsâ zâmlâ perad tabou? addzâlisâ ž ad mâne: kalì ty naleva, dyk â naprava; a kalì ty naprava, dyk â naleva.

10. Лот узвѣў вочы свае і ўбачыў усё навакольле Ярданскае, што яно, перш чым знішчыў Гасподзь Садому і Гамору, усё да Сігора расілася вадою, як сад Гасподні, як зямля Егіпецкая;

Lot uz'vëŭ vočy svae i ũbačyŭ usë navakol'le Ârdanskae, što âno, perš čym z'niščyŭ Gaspodz' Sodomu i Gamoru, usë da Sîgora rasilasâ vadoŭ, âk sad Gaspodni, âk zâmlâ Egipeckaâ;

11. і выбраў сабе Лот усё навакольле Ярданскае; і рушыў Лот на ўсход. І аддзяліліся яны адзін ад аднаго.

i vybraŭ sabe Lot usë navakol'le Ârdanskae; i rušyŭ Lot na ũshod. I addzâlilisâ âny adzìn ad adnago.

12. Абрам пачаў жыць на зямлі Ханаанскай; а Лот пачаў жыць у гарадах навакольля і раскінуў намёты да Садомы.

Abram pačaŭ žyc' na zâmlì Hanaanskaj; a Lot pačaŭ žyc' u garadah navakol'lâ i raskìnuŭ namëty da Sodomu.

13. А жыхары Садомскія былі ліхія і вельмі грэшныя прад Госпадам.

A žyhary Sadomskiâ byli lihiâ i vel'mì grëšnyâ prad Gospadam.

14. І сказаў Гасподзь Абраму, пасля таго як Лот аддзяліўся ад яго:

узвядзі вочы твае і зь месца, на якім ты цяпер, паглядзі на поўнач і на поўдзень, і на ўсход і на захад;

I skazaŭ Gaspodz' Abram, pas'lâ tago âk Lot addzâliŭsâ ad âgo: uz'vâdzi vočy tvae i z' mesca, na âkìm ty câper, paglâdzi na poŭnač i na poŭdzen', i na ũshod i na zahad;

15. бо ўсю зямлю, якую ты бачыш, табе дам Я і нашчадкам тваім навечна,

bo ũsŭ zâmlŭ, âkuŭ ty bačyš, tabe dam Â i naščadkam tvaim navečna,

16. і зраблю нашчадкаў тваіх, як пясок зямны; калі хто можа палічыць пясок зямны, дык і нашчадкі твае палічаны будуць;

ì zrablû naščadkaŭ tvaih, âk pâsok zâmny; kali hto moža paličyc' pâsok zâmny, dyk ì naščadki tvae paličany buduc';

17. устань, прайдзі па зямлі гэтай удаўжыню і ўшырыню яе: бо Я табе дам яе.

ustan', prajdzi pa zâmli gètaj udaŭžynû ì ũšyrynû âe: bo Â tabe dam âe.

18. І рушыў Абрам з намётамі, і пайшоў, і пасяліўся каля дубровы Мамрэ, што ў Хэўроне; і паставіў там ахвярнік Госпаду.

Ì rušyŭ Abram z namëtami, ì pajšoŭ, ì pasâliŭsâ kalâ dubrovy Mamrè, što ũ Hèŭrone; ì pastaviŭ tam ahvârnik Gospadu.

14 Кіраўнік

1. І было ў дні Армафэла, цара Сэнаарскага, Арыёха, цара Эласарскага, Кедарлаамэра, цара Эламскага, і Тыдала, цара Гаімскага,

Ì bylo ũ dni Armafèla, cara Sènaarskaga, Aryëha, cara Èlasarskaga, Kedarlaamèra, cara Èlamskaga, ì Tydala, cara Gaïmskaga,

2. і пайшлі яны вайною супроць Бэры, цара Садомскага, супроць Біршы, цара Гаморскага, Шынава, цара Адмы, Шэмэвэра, цара Сэваімскага, і супраць цара Бэлы, якая ёсьць Сігор.

ì pajšli âny vajnoŭ suproc' Bèry, cara Sadomskaga, suproc' Bìršy, cara Gamorskaga, Šynava, cara Admy, Šèmèvèra, cara Sèvaïmskaga, ì suprac' cara Bèly, âkaâ ës'c' Sigor.

3. Усе гэтыя злучаліся ў даліне Сідым, дзе сёньня мора Салёнае.

Use gètyâ zlučalisâ ũ dalìne Sïdym, dze sën'nâ mora Salënae.

4. Дванаццаць гадоў былі яны паняволеныя ў Кедарлаамэра, а на

трынаццатым годзе ўзбурыліся.

Dvanaccac' gadoŭ byli âny panâvolenyâ ŭ Kedarlaamèra, a na trynaccatym godze ŭzburylisâ.

5. На чатырнаццатым годзе прыйшоў Кедарлаамэр і цары, якія зь ім, і пабілі Рэфаімаў у Аштэрот-Карнаіме, Зузімаў у Гаме, Эмімаў у Шаве-Кірыятаіме,

Na čatyrnaccatym godze pryjšoŭ Kedarlaamèr i cary, âkiâ z' im, i pabili Rèfaimaŭ u Aštèrot-Karnaime, Zuzimaŭ u Game, Èmimaŭ u Šave-Kiryâtaime,

6. і Харэяў у гары іхняй Сэіры, да Эл-Фарана, што каля пустыні.

i Harèâŭ u gary ihnâj Sèiry, da Èl-Farana, što kalâ pustyni.

7. І вярнуўшыся адтуль, яны прыйшлі да крыніцы Мішпат, якая ёсьць Кадэс, і пабілі ўсю краіну Амалікіцянаў, а таксама Амарэяў, якія жылі ў Хацацон-Тамары.

Ì vârnuŭšysâ adtul', âny pryjšli da krynicy Mišpat, âkaâ ës'c' Kadès, i pabili ŭsû krainu Amalikicânaŭ, a taksama Amarèâŭ, âkiâ žyli ŭ Hacacon-Tamary.

8. І выйшлі цар Садомскі, цар Гаморскі, цар Адмы, цар Сэваімскі і цар Бэлы, якая ёсьць Сігор; і ўступілі ў бітву зь імі ў даліне Сідым,

Ì vyjšli car Sadomski, car Gamorski, car Admy, car Sèvaïmski i car Bèly, âkaâ ës'c' Sigor; i ŭstupili ŭ bitvu z' imi ŭ daline Sidym,

9. з Кедарлаамэрам, царом Эламскім, Тыдалам, царом Гаімскім, Амрафэлам, царом Сэнаарскім, Арыёхам, царом Эласарскім: чатыры цары супроць пяці.

z Kedarlaamèram, carom Èlamskim, Tydalam, carom Gaïmskim, Amrafèlam, carom Sènaarskim, Aryëham, carom Èlasarskim: čatyry cary suproc' pâci.

10. А ў даліне Сідым было многа смаліных ямаў. І цары Садомскі і Гаморскі, якія кінуліся ўцякаць, упалі ў іх; а астатнія ўцяклі ў горы.

A ů daline Sïdym bylo mnoga smalânyh âmaů. Ì cary Sadomski ì Gamorski, âkiâ kïnulisâ ůcâkac', upali ů ih; a astatniâ ůcâkli ů gory.

11. Пераможцы пабралі ўсю маёмасьць Садомы і Гаморы і ўвесь запас іхні і пайшлі.

Peramožcy pabrali ůsů maëmas'c' Sadomy ì Gamory ì ůves' zapas ihni ì pajšli.

12. І ўзялі Лота, пляменьніка Абрамавага, які жыў у Садоме, і маёмасьць ягоную, і пайшлі.

Ì ůzâli Lota, plâmen'nika Abramavaga, âki žyů u Sadome, ì maëmas'c' âgonuů, ì pajšli.

13. І прыйшоў адзін з ацалелых і паведаміў Абраму Габрэю, які жыў тады каля дубровы Мамрэ, Амарэяніну, брату Эшколу і брату Анэру, якія былі спрымірэнцы Абрамавыя.

Ì pryjšoů adzïn z acalelyh ì pavedamiů Abramy Gabrèu, âki žyů tady kalâ dubrovy Mamrè, Amarèâninu, bratu Èškolu ì bratu Anèru, âkiâ byli sprymirèncy Abramavyâ.

14. Абрам, пачуўшы, што родзіч ягоны ўзяты ў палон, узброіў рабоў сваіх, народжаных у доме ягоным, трыста васямнаццаць, і гнаў супастатаў да Дана;

Abram, paçuůšy, što rodzič âgony ůzâty ů palon, uzbroiů raboů svaih, narodžanyh u dome âgonym, trysta vasâmnaccac', ì gnaů supastataů da Dana;

15. і падзяліўшыся, напаў на іх уначы, сам і рабы ягоныя і пабіў іх, і гнаў іх да Ховы, што па левы бок ад Дамаска;

ì padzâliůšysâ, napaů na ih unacy, sam ì raby âgonyâ ì pabiů ih, ì gnaů ih da Hovy, što pa levy bok ad Damaska;

16. і вярнуў усю маёмасьць і Лота, родзіча свайго, і маёмасьць ягоную

вярнуў, а таксама і жанчын і народ.

ì vârnuï usû maëmas'c' ì Lota, rodiča svajgo, ì maëmas'c' âgonuï vârnuï, a taksama ì žančyn ì narod.

17. Калі ён вяртаўся пасля паразы Кедарлаамэра і цароў, якія былі зь ім, цар Садомскі выйшаў яму насустрач у даліну Шавэ, што сёньня даліна царская;

Kali ën vârtaušâ pas'lâ parazy Kedarlaamëra ì carouï, âkiâ byli z' im, car Sadomski vyjšau âmu nasustrač u dalinu Šavè, što sën'nâ dalina carskaâ;

18. і Мэлхісэдэк, цар Салімскі, вынес хлеб і віно, - ён быў сьвятар Бога Ўсявышняга, -

ì Mèlhisèdèk, car Salimski, vynes hleb ì vîno, - ën byï s'vâtar Boga Ŭsâvyšnâga, -

19. і дабраславіў яго і сказаў: дабраславёны Абрам ад Бога Ўсявышняга, Уладара неба і зямлі;

ì dabraslaviï Ŭgo ì skazaï: dabraslavëny Abram ad Boga Ŭsâvyšnâga, Uladara neba ì zâmlì;

20. і дабраславёны Бог Усявышні, Які аддаў ворагаў тваіх у рукі твае. Абрам даў яму дзясятую частку з усяго.

ì dabraslavëny Bog Usâvyšni, Âki addau voragaï tvaih u ruki tvae. Abram dau âmu dzâsâtuï častku z usâgo.

21. І сказаў цар Садомскі Абраму: аддай мне людзей, а маёмасьць вазьмі сабе.

Ì skazaï car Sadomski Abramû: addaj mne lûdzej, a maëmas'c' vaz'mi sabe.

22. Але Абрам сказаў цару Садомскаму: падымаю руку маю да Госпада Бога Ўсявышняга, Уладара неба і зямлі,

Ale Abram skazaï caru Sadomskamu: padymaï ruku maï da Gospada Boga Ŭsâvyšnâga, Uladara neba ì zâmlì,

23. што нават ніткі і рэменя ад абутку не вазьму з усяго твайго, каб ты не сказаў: я ўзбагаціў Абрама;

što navat nitki i rëmenâ ad abutku ne vaz'mu z usâgo tvajgo, kab ty ne skazaŭ: â ŭzbagaciŭ Abrama;

24. апрача таго, што зьелі падлеткі, і апрача долі, якая належыць людзям, што хадзілі са мною; Анэр, Эшкол і Мамрый хай возьмуць сваю долю.

aprača tago, što z'eli padletki, i aprača doli, âkaâ naležyc' lûdzâm, što hadzili sa mnoû; Anèr, Èškol i Mamryj haj voz'muc' svaû dolû.

15 Кіраўнік

1. Пасьля гэтых падзей было слова Госпада Абраму ў відзежы, і сказана: ня бойся, Абраме; Я твой шчыт; узнагарода твая даволі вялікая.

Pas'lâ gètyh padzej bylo slova Gospada Abramû ŭ vidžežy, i skazana: nâ bojsâ, Abrame; Â tvoj ščyt; uznagaroda tvaâ davoli vâlikaâ.

2. Абрам сказаў: Валадару Госпадзе! што Ты дасі мне? я застаюся бязьдзетны: распарадчык у доме гэтым Эліязэр з Дамаска.

Abram skazaŭ: Valadaru Gospadze! što Ty dasi mne? â zastaûsâ bâz'dzetny: rasparadčyk u dome gètym Èliâzèr z Damaska.

3. І сказаў Абрам: вось, Ты ня даў мне нашчадкаў, і вось гадунец мой спадчыньнік мой.

Ì skazaŭ Abram: vos', Ty nâ daŭ mne naščadkaŭ, i vos' gadunec moj spadčyn'nik moj.

4. І было слова Госпада яму, і сказана: ня будзе ён тваім спадчыньнікам; а той, хто пойдзе са сьцёгнаў тваіх, будзе тваім

спадчыньнікам.

Ì bylo slova Gospada âmu, ì skazana: nâ budze ën tvaim spadčyn'nikam; a toj, hto pojdze sa s'cëgnaŭ tvaih, budze tvaim spadčyn'nikam.

5. I вывеў яго вонкі і сказаў: паглядзі на неба і палічы зоркі, калі ты можаш палічыць іх. I сказаў яму: столькі будзе ў цябе наступнікаў.

Ì vyveŭ âgo vonki ì skazaŭ: paglâdzi na neba ì paličy zorki, kali ty možaš paličyc' ih. Ì skazaŭ âmu: stol'ki budze ŭ câbe nastupnikaŭ.

6. Абрам паверыў Госпаду, і Ён залічыў яму гэта ў праведнасць.

Abram paveryŭ Gospadu, ì Ęn zaličyŭ âmu gëta ŭ pravednas'c'.

7. I сказаў яму: Я Гасподзь, Які вывеў цябе з Ура Халдэйскага, каб даць табе зямлю гэтую на валоданьне.

Ì skazaŭ âmu: Â Gaspodz', Âki vyveŭ câbe z Ura Haldëjskaga, kab dac' tabe zâmlû gëtuŭ na valodan'ne.

8. Ён сказаў: Валадару Госпадзе! па чым пазнаць мне, што я буду валодаць ёю?

Ęn skazaŭ: Valadaru Gospadze! pa čym paznac' mne, što â budu valodac' ëu?

9. Гасподзь сказаў яму: вазьмі Мне трохгадовую цялушку, трохгадовую казу, трохгадовага барана, галубку і маладога голуба.

Gaspodz' skazaŭ âmu: vaz'mi Mne trohgadovuŭ câlušku, trohgadovuŭ kazu, trohgadovaga barana, galubku ì maladoga goluba.

10. Ён узяў іх, расьсек іх напалам і паклаў адну частку насупраць другое; толькі птушак не расьсек.

Ęn uzâŭ ih, ras'sek ih napalam ì paklaŭ adnu častku nasuprac' drugoe; tol'ki ptušak ne ras'sek.

11. I наляцелі на трупы драпежныя птушкі; але Абрам адганяў іх.

Ì nalâceli na trupy drapežnyâ ptuški; ale Abram adganâŭ ih.

12. Як заходзіла сонца, моцны сон апанаваў Абрама; і вось, апанаваў яго жах і змрок вялікі.

Âk zahodzila sonca, mocny son apanavaŭ Abrama; i vos', apanavaŭ âgo žah i zmrok vâliki.

13. І сказаў Гасподзь Абраму: ведай, што нашчадкі твае будуць прыхаднямі ў не сваёй зямлі, і паняволяць іх і будуць прыгнятаць іх чатырыста гадоў;

Î skazaŭ Gaspodz' Abramu: vedaj, što naščadki tvae buduc' pryhadnâmi ŭ ne svaěj zâmlì, i panâvolâc' ih i buduc' prygnâtac' ih čatyrysta gadoŭ;

14. але Я ўчыню суд над народамі, у якога яны будуць у няволі: пасля гэтага яны выйдучь з вялікай маёмасьцю;

ale Â ŭčynû sud nad narodam, u âkoga âny buduc' u nâvoli: pas'lâ gètaga âny vyjduc' z' vâlikaj maëmas'cû;

15. а ты адыдзеш да бацькоў тваіх у міры і будзеш пахаваны ў старасьці добра;

a ty adydzeš da bac'koŭ tvaih u mîry i budzeš pahavany ŭ staras'ci dobroj;

16. у чацьвёртым родзе вернуцца яны сюды: бо мера беззаконьяў Амарэяў дагэтуль яшчэ не напоўнілася.

u čac'vërtym rodze vernucca âny sûdy: bo mera bezzakon'nâŭ Amarèâŭ dagètul' âščè ne napoŭnilasâ.

17. Калі зайшло сонца і настала цемра, вось, дым як бы зь печы, і полымя агню прайшлі паміж расьсечанымі жывёламі.

Kali zajšlo sonca i nastala cemra, vos', dym âk by z' pečy, i polymâ agnû prajšli pamîž ras'sečanymi žyvëlamì.

18. У гэты дзень заключыў Гасподзь заповіт з Абрамам, сказаўшы: нашчадкам тваім даю Я зямлю гэтую, ад ракі Егіпецкай да вялікай ракі, ракі Еўфрат:

U gèty dzen' zaklûčyŭ Gaspodz' zapavet z Abramam, skazaŭšy: naščadkam tvaim daŭ Â zâmlû gètuû, ad raki Egipeckaj da vâlikaj raki, raki Eŭfrat:

19. Кенэяŷ, Кенэзэяŷ, Кедманэяŷ,

Kenèâŷ, Kenèzèâŷ, Kedmanèâŷ,

20. Хэтэяŷ, Фэрэзэяŷ, Рэфаімаŷ,

Hètèâŷ, Fèrèzèâŷ, Rèfaïmaŷ,

21. Амарэяŷ, Хананэяŷ, Гергесэяŷ і Евусэяŷ.

Amarèâŷ, Hananèâŷ, Gergesèâŷ i Evusèâŷ.

16 Кіраŷнік

1. Але Сара, Абрамава жонка, не нараджала яму. У яе была служанка Егіпцянка, на імя Агур.

Ale Sara, Abramava žonka, ne naradžala âmu. U âe byla služanka Egipcânka, na imâ Agur.

2. І сказала Сара Абраму: вось, Гасподзь замкнуŷ чэрава маё, каб мне не раджаць; увайдзі ж да служанкі маёй: можа, я буду мець дзяцей ад яе. Абрам паслухаŷся Сарыных слоŷ.

Ì skazala Sara Abram: vos', Gaspodz' zamknuŷ čèrava maë, kab mne ne radžac'; uvajdzi ž da služanki maëj: moža, â budu mec' dzâcej ad âe. Abram pasluhaŷsâ Sarynyh sloŷ.

3. І ўзяла Сара, жонка Абрамава, Егіпцянку Агар, пасья таго як прайшло дзесяць гадоŷ Абрамавых у зямлі Ханаанскай, і дала яе Абраму, мужу свайму, за жонку.

Ì ŷzâla Sara, žonka Abramava, Egipcânku Agar, pas'lâ tago âk prajšlo dzesâc' gadoŷ Abramavyh u zâmli Hanaanskaj, i dala âe Abram, mužŷu svajmu, za žonku.

4. Ён увайшоў да Агары, і яна зачала. А ўбачыўшы, што зачала, яна пачала пагарджаць гаспадыняй сваёй.

Ěn uvajšoŭ da Agary, i âna začala. A ŭbačyŭšy, što začala, âna pačala pagardžac' gaspadynâj svaěj.

5. І сказала Сара Абраму: у крыўдзе маёй ты вінаваты; я аддала служанку маю ва ўтробу тваю; а яна, угледзеўшы, што зачала, пачала пагарджаць мною; Гасподзь хай будзе судзьдзя паміж мною і табою.

Ĭ skazala Sara Abramŭ: u kryŭdze maěj ty vinavaty; â addala služanku maŭ va ŭtrobŭ tvaŭ; a âna, ugledzeŭšy, što začala, pačala pagardžac' mnoŭ; Gaspodz' haj budze sudz'dzâ pamiž mnoŭ i taboŭ.

6. Абрам сказаў Сары: вось, служанка твая ў тваіх руках; рабі зь ёю, што табе заўгодна. І Сара пачала ўціскаць яе, і тая ўцякла ад яе.

Abram skazaŭ Sary: vos', služanka tvaâ ŭ tvaih rukah; rabi z' ëŭ, što tabe zaŭgodna. Ĭ Sara pačala ŭciskac' âe, i taâ ŭcâkla ad âe.

7. І знайшоў яе анёл Гасподні каля крыніцы вады ў пустыні, каля крыніцы на дарозе да Сура.

Ĭ znajšoŭ âe anël Gaspodni kalâ krynicy vady ŭ pustyni, kalâ krynicy na daroze da Sura.

8. І сказаў: Агар, служанка Сарына, адкуль ты прыйшла і куды ідзеш? Яна сказала: я бягу ад аблічча Сары, гаспадыні маёй.

Ĭ skazaŭ: Agar, služanka Saryna, adkul' ty pryjšla i kudy idžeš? Âna skazala: â bâgu ad abličča Sary, gaspadyni maěj.

9. І сказаў ёй анёл Гасподні: множачы памножу нашчадкаў тваіх, так што нельга будзе і палічыць іх ад мноства.

Ĭ skazaŭ ëj anël Gaspodni: množačy pamnožu naščadkaŭ tvaih, tak što nel'ga budze i paličyc' ih ad mnostva.

10. І яшчэ сказаў ёй анёл Гасподні: вось, ты цяжарная, і народзіш сына,

і дасі яму імя: Ізмаіл; бо пачуў Гасподзь пакуту тваю;

Ì âščè skazaŭ ěj anël Gaspodni: vos', ty câžarnaâ, ì narodziš syna, ì dasi âmu imâ: Ìzmail; bo pačuŭ Gaspodz' pakutu tvaû;

11. ён будзе сярод людзей дзікі асёл: рукі яго на ўсіх, і рукі ўсіх на ім; жыцьме ён перад абліччам усіх братаў сваіх.

ën budze sârod lûdzej dzikì asël: ruki âgo na ŭsìh, ì ruki ŭsìh na im; žyc'me ën perad abliččam usìh bratoŭ svaih.

12. І назвала Госпада, Які гаварыў зь ёю, гэтым імем: Ты Бог, Які бачыць мяне. Бо сказала яна: праўда, я бачыла тут Таго, Які сьледам бачыць мяне.

Ì nazvala Gospada, Âki gavaryŭ z' ëû, gètym imem: Ty Bog, Âki bačyc' mâne. Bo skazala âna: praŭda, â bačyla tut Tago, Âki s'ledam bačyc' mâne.

13. Таму крыніца тая называецца: Бээр-Лахай-Роі. Яна паміж Кадэсам і Барэдам.

Tamu krynica taâ nazyvaeccâ: Bèer-Lahaj-Roi. Âna pamìž Kadèsam ì Barèdam.

14. Агар нарадзіла Абраму сына; і назваў імя сыну свайму, народжанаму ад Агары: Ізмаіл.

Agar naradzila Abramû syna; ì nazvaŭ imâ synu svajmu, narodžanamu ad Agary: Ìzmail.

15. Абраму было восемдзсят шэсьць гадоў, калі Агар нарадзіла Абраму Ізмаіла.

Abramu bylo vosemdzesât šès'c' gadoŭ, kalì Agar naradzila Abramû Ìzmaila.

17 Кіраўнік

1. Абраму было дзевяноста дзевяць гадоў, і Гасподзь зьявіўся Абраму і

сказаў яму: Я Бог Усемагутны; хадзі прад абліччам Маім і будзь беспяхібны;

Abramu bylo dzevânosta dzevâc' gadoŭ, i Gaspodz' z'âviŭsâ Abramû i skazaŭ âmu: Â Bog Usemagutny; hadzi prad abliččam Maïm i budz' bespahibny;

2. і пастанаўлю заповіт Мой паміж Мною і табою, і вельмі, вельмі памножу цябе.

i pastanaŭlû zapavet Moj pamiz' Mnoû i taboû, i vel'mi, vel'mi pamnožu câbe.

3. І ўпаў Абрам на аблічча сваё. Бог гаварыў зь ім далей і сказаў:

Î ŭpaŭ Abram na abličča svaë. Bog gavaryŭ z' im dalej i skazaŭ:

4. Я - вось заповіт Мой з табою: ты будзеш бацька мноства народаў,

Â - vos' zapavet Moj z taboû: ty budzeš bac'ka mnostva narodaŭ,

5. і ня будзеш ты болей звацца Абрамам, а будзе табе імя Абрагам, бо Я зраблю цябе бацькам мноства народаў;

i nâ budzeš ty bolej zvacca Abramam, a budze tabe imâ Abragam, bo Â zrablû câbe bac'kam mnostva narodaŭ;

6. і вельмі, вельмі распладжу цябе, і выведу ад цябе народы, і цary пойдучь ад цябе;

i vel'mi, vel'mi raspladžu câbe, i vyvedu ad câbe narody, i cary pojduc' ad câbe;

7. і пастанаўлю заповіт Мой паміж Мною і наступнікамі тваімі пасля цябе ў роды іхнія, заповіт вечны ў тым, што Я буду Богам тваім і нашчадкаў тваіх пасля цябе;

i pastanaŭlû zapavet Moj pamiz' Mnoû i nastupnikami tvaimi pas'lâ câbe ŭ rody ihniâ, zapavet večny ŭ tym, što Â budu Bogam tvaim i naščadkaŭ tvaih pas'lâ câbe;

8. і дам табе і нашчадкамі тваімі пасля цябе зямлю, па якой ты вандруеш, усю зямлю Ханаанскую, у валоданьне вечнае; і буду ім Богам.

ì dam tabe ì naščadkam tvaìm pas'la cãbe zãmlû, pa âkoj ty vandruesh, usû zãmlû Hanaanskuû, u valodan'ne večnae; ì budu ìm Bogam.

9. І сказаў Бог Абрагаму: ты ж датрымлівай заповіт Мой, ты і наступнікі твае пасля цябе ў роды іхнія.

Ì skazaŭ Bog Abragamu: ty ž datrymlivaj zapavet Moj, ty ì nastupnikì tvae pas'la cãbe ŭ rody ihniâ.

10. Гэта ёсць заповіт Мой, які вы павінны датрымліваць паміж Мною і вамі і паміж нашчадкамі тваімі пасля цябе: хай будзе ў вас абрэзаны ўвесь мужчынскі пол;

Gèta ës'c' zapavet Moj, âkì vy pavìnny datrymlivac' pamiž Mnoû ì vami ì pamiž naščadkami tvaìmì pas'la cãbe: haj budze ŭ vas abrèzany ŭves' mužčynskì pol;

11. абразайце крайнюю плоць вашу: і гэта будзе азнакаю завету паміж Мною і вамі.

abrazajce krajnûû ploc' vašu: ì gèta budze oznakaû zapavetu pamiž Mnoû ì vami.

12. На восьмы дзень ад нараджэння хай будзе абрэзана ў вас у роды вашыя кожнае дзіця мужчынскага полу, народжанае ў доме і купленае за срэбра ў якога-небудзь іншапляменца, якое не ад твайго сям'я.

Na vos'my dzen' ad narodžèn'nâ haj budze abrèzana ŭ vas u rody vašyâ kožnae dzicâ mužčynskaga polu, narodžanae ŭ dome ì kuplenae za srèbra ŭ âkoga-nebudz' inšaplâmenca, âkoe ne ad tvajgo semâ.

13. Абавязкова хай будзе абрэзаны народжаны ў доме тваім і куплены за срэбра тваё, і будзе заповіт Мой на целе вашым заветам вечным.

Abavâzkova haj budze abrèzany narodžany ũ dome tvaïm ì kupleny za srèbra tvaë, ì budze zapavet Moj na cele vašym zapavetam večnym.

14. А неабрэзаны мужчынскага полу, які не абрэжа крайняй плоці сваёй, вынішчыцца душа тая з народу свайго; ён парушыў заповіт Мой.

A neabrèzany mužčynskaga polu, âkì ne abrèža krajnâj plocì svaëj, vyniščycца duša taâ z narodu svajgo; ën parušyŭ zapavet Moj.

15. І сказаў Бог Абрагаму: Сару, жонку тваю, не называй Сарая, а хай будзе імя ёй: Сарра;

Ì skazaŭ Bog Abragamu: Saru, žonku tvaû, ne nazyvaj Saraû, a haj budze imâ ëj: Sarra;

16. Я дабраслаўляю яе і дам табе ад яе сына; дабраслаўляю яе, і пойдучь ад яе народы, і цары народаў пойдучь ад яе.

Â dabraslaŭlâû âe ì dam tabe ad âe syna; dabraslaŭlâû âe, ì pojduc' ad âe narody, ì cary narodaŭ pojduc' ad âe.

17. І ўпаў Абрагам на аблічча сваё, і сказаў сам сабе: няўжо ад стогадовага будзе сын? і Сарра, дзевяностагадовая, няўжо народзіць?

Ì ũpaŭ Abragam na abličča svaë, ì skazaŭ sam sabe: nâŭžo ad stogadovaga budze syn? ì Sarra, dzevânostagadovaâ, nâŭžo narodzic'?

18. І сказаў Абрагам Богу: о, хоць бы Ізмаіл быў жывы прад абліччам Тваім!

Ì skazaŭ Abragam Bogu: o, hoc' by Ìzmail byŭ žyvy prad abliččam Tvaïm!

19. А Бог сказаў: менавіта Сарра, жонка твая, народзіць табе сына, і ты дасі яму імя: Ісаак; і пастанаўлю заповіт Мой зь ім заповітам вечным, нашчадкам ягоным пасья яго.

A Bog skazaŭ: menavita Sarra, žonka tvaâ, narodzic' tabe syna, ì ty dasi âmu imâ: Ìsaak; ì pastanaŭlû zapavet Moj z' im zapavetam večnym, naščadkam

âgonym pas'la âgo.

20. І пра Ізмаіла Я пачуў цябе: вось, Я дабраслаўляю яго, і выгадую яго, і вельмі, вельмі памножу; дванаццаць князёў народзяцца ад яго; і Я выведу ад яго вялікі народ.

Ì pra Ìzmaila Â pačuŭ câbe: vos', Â dabraslaŭlâŭ âgo, ì vygaduŭ âgo, ì vel'mì, vel'mì pamnožu; dvanaccac' knâzëŭ narodzâcca ad âgo; ì Â vyvedu ad âgo vâlikì narod.

21. Але запавет Мой пастанаўлю зь Ісаакам, якога народзіць табе Сарра ў гэты самы час на другі год.

Ale zapavet Moj pastanaŭlŭ z' Ìsaakam, âkoga narodzic' tabe Sarra ŭ gèty samy čas na drugi god.

22. І Бог перастаў гаварыць з Абрагамам і ўзышоў ад яго.

Ì Bog perastaŭ gavaryc' z Abragamat ì ŭzyšoŭ ad âgo.

23. І ўзяў Абрагам Ізмаіла, сына свайго, і ўсіх народжаных у доме сваім і ўсіх купленых за срэбра сваё, увесь мужчынскі пол людзей дома Абрагамавага, і абрэзаў крайнюю плоць у іх таго самага дня, як сказаў Яму Бог.

Ì ŭzâŭ Abragam Ìzmaila, syna svajgo, ì ŭsìh narodžanyh u dome svaim ì ŭsìh kuplenyh za srèbra svaë, uves' mužčynskì pol lŭdzej doma Abragamavaga, ì abrèzaŭ krajnŭŭ ploc' u ih tago samaga dnâ, âk skazaŭ Âmu Bog.

24. Абрагаму было дзевяноста дзевяць гадоў, калі была абрэзана крайняя плоць у яго.

Abragamu bylo dzevânosta dzevâc' gadoŭ, kalì byla abrèzana krajnââ ploc' u âgo.

25. А Ізмаілу, сыну ягонаму, было трынаццаць гадоў, калі была абрэзана крайняя плоць у яго.

A Ìzmailu, synu âgonamu, bylo trynaccac' gadoŭ, kalì byla abrèzana krajnââ

ploc' u âgo.

26. Таго самага дня былі абрэзаны Абрагам і Ізмаіл, сын Ягоны,

Tago samaga dnâ byli abrèzany Abragam i İzmail, syn Âgony,

27. і зь ім абрэзаны быў увесь мужчынскі пол дома ягонага,

народжаныя ў доме і купленыя за срэбра ў іншапляменцаў.

i z' im abrèzany byŭ uves' mužčynski pol doma âgonaga, narodžanyâ ŭ dome i kuplenyâ za srèbra ŭ inšaplâmencaŭ.

18 Кіраўнік

1. І зьявіўся яму Гасподзь каля дубровы Мамрэ, калі ён сядзеў каля ўваходу ў намет свой, у час дзённае сьпёкі.

Ì z'âviŭsâ âmu Gaspodz' kalâ dubrovy Mamrè, kalì ën sâdzeŭ kalâ ŭvahodu ŭ namët svoj, u čas dzënnae s'pëki.

2. Ён узьвёў вочы свае і зірнуў, і вось, тры мужы стаяць насупраць яго. Угледзеўшы, ён пабег насустрач ім ад уваходу ў намет і паклانیўся да зямлі,

Ën uz'vëŭ vočy svae i zìrnuŭ, i vos', try mužy staâc' nasuprac' âgo.

Ugledzeŭšy, ën pabeg nasustrač im ad uvahodu ŭ namët i paklaniŭsâ da zâmlì,

3. і сказаў: Валадару, калі я здабыў добрае ўпадабаньне прад вачамі Тваімі, не прайдзі міма раба Твайго;

i skazaŭ: Valadaru, kalì â zdabyŭ dobrae ŭpadaban'ne prad vačami Tvaìmi, ne prajdzi mima raba Tvajgo;

4. і прынясуць крыху вады, і абмыюць ногі вашыя; і адпачнеце пад гэтым дрэвам,

i prynâsuc' kryhu vady, i abmyŭc' nogi vašyâ; i adpačnese pad gètym

drèvam,

5. а я прынясу хлеба, і вы падмацуеце сэрцы вашыя; пасья ідзеце; як бо вы ідзяце міма раба вашага. Яны казалі: зрабі так, як кажаш.

a â prynâsu hleba, i vy padmacuece sèrcy vašyâ; pas 'lâ idzece; âk bo vy idzâce mîma raba vašaga. Âny skazali: zrabì tak, âk kažaš.

6. І пасьпяшаўся Абрагам у намёт да Сарры і сказаў: хутчэй замясі тры саты найлепшай мукі і зрабі праснакі.

Ì pas 'pâšaŭsâ Abragam u namët da Sarry i skazaŭ: hutčèj zamâsì try saty najlepšaj mukì i zrabì prasnaki.

7. І пабег Абрагам да статку, і ўзяў цялятка ласкавае і добрае, і даў хлопчыку, і той пасьпяшаўся прыгатаваць яго.

Ì pabeg Abragam da statku, i ŭzâŭ câlâtka laskavae i dobrae, i daŭ hlopčyku, i toj pas 'pâšaŭsâ prygatavac' âgo.

8. І ўзяў масла і малака і цялятка прыгатаванае і паставіў перад імі; а сам стаяў каля іх пад дрэвам. І яны елі.

Ì ŭzâŭ masla i malaka i câlâtka prygatavanae i pastaviŭ perad imi; a sam staâŭ kalâ ih pad drèvam. Ì âny eli.

9. І казалі яму: дзе Сарра, жонка твая? Ён адказаў: тут, у намёце.

Ì skazali âmu: dze Sarra, žonka tvaâ? Ęn adkazaŭ: tut, u namëce.

10. І сказаў адзін зь іх: я зноў буду ў цябе ў гэты самы час, і будзе сын у Сарры, жонкі тваёй. А Сарра слухала каля ўваходу ў намёт, за ім.

Ì skazaŭ adzìn z' ih: â znoŭ budu ŭ câbe ŭ gèty samy čas, i budze syn u Sarry, žonkì tvaëj. A Sarra sluhala kalâ ŭvahodu ŭ namët, za im.

11. А Абрагам і Сарра былі старыя і ў веку сталым, і звычайнае ў жанчын у Сарры спынілася.

A Abragam i Sarra byli staryâ i ŭ veku stalym, i zvyčajnae ŭ žančyn u Sarry spynilasâ.

12. Сарра ўнутрана засьмялася, сказаўшы: ці мне, калі я пастарэла, мець гэтую ўцеху? і гаспадар мой стары.

Sarra ŭnutrana zas'mââlasâ, skazaŭšy: ci mne, kali â pastarèla, mec' gètuŭ ŭcehu? i gaspadar moj stary.

13. І сказаў Гасподзь Абрагаму: чаго гэта засьмялася Сарра, сказаўшы: няўжо я сапраўды магу нарадзіць, калі я пастарэла?

Ì skazaŭ Gaspodz' Abragamu: čago gèta zas'mââlasâ Sarra, skazaŭšy: nâŭžo â sapraŭdy magu naradzic', kali â pastarèla?

14. Ці ёсьць што цяжкае Госпаду? У назначаны час буду Я ў цябе на другі год, і будзе ў Сарры сын.

Ci ës'c' što câžkae Gospadu? U naznačany čas budu Â ŭ câbe na drugi god, i budze ŭ Sarry syn.

15. А Сарра ня прызналася, а сказала: я не сьмяялася. Бо яна спалохалася. Але Ён сказаў: не, ты сьмяялася.

A Sarra nâ pryznalasâ, a skazala: â ne s'mââlasâ. Bo âna spalohalasâ. Ale Ęn skazaŭ: ne, ty s'mââlasâ.

16. І ўсталі тыя мужы і адтуль выправіліся да Садомы; а Абрагам пайшоў зь імі правесьці іх.

Ì ŭstali tyâ mužy i adtul' vypravilisâ da Sadomy; a Abragam pajšoŭ z' imi praves'ci ih.

17. І сказаў Гасподзь: ці ўтою Я ад Абрагама, што хачу рабіць?

Ì skazaŭ Gaspodz': ci ŭtoŭ Â ad Abragama, što haču rabic'?

18. Ад Абрагама, праўда, пойдзе народ вялікі і моцны, і дабраславяцца ў ім усе народы зямлі,

Ad Abragama, praŭda, pojdze narod vâlikì i mocny, i dabraslavâcca ŭ im use narody zâmli,

19. бо Я выбраў яго на тое, каб ён наказаў сынам сваім і дому свайму

пасья сябе, хадзіць шляхам Гасподнім, чынячы праўду і суд; і спраўдзіць Гасподзь над Абрагамам, што сказаў пра яго.

bo Â vybraŭ âgo na toe, kab ěn nakazaŭ synam svaim i domu svajmu pas'la sâbe, hadzic' šlâham Gaspodnim, čynâčy praŭdu i sud; i spraŭdzic' Gaspodz' nad Abragamam, što skazaŭ pra âgo.

20. І сказаў Гасподзь: лямант Садомскі і Гаморскі, вялікі ён, і грэх іхні, цяжкі ён вельмі;

Ĭ skazaŭ Gaspodz': lâmant Sadomski i Gamorski, vâlikì ěn, i grèh ihni, câžki ěn vel'mi;

21. сыду і пагляджу, ці праўда яны паводзяцца так, які лямант на іх, што ўзыходзіць да Мяне, ці не; даведаюся.

sydu i paglâdžu, ci praŭda âny pavodzâcca tak, âki lâmant na ih, što ŭzyhodzic' da Mâne, ci ne; davedaŭsâ.

22. І павярнуліся мужы адтуль і пайшлі ў Садому; а Абрагам яшчэ стаяў прад абліччам Госпада.

Ĭ pavârnulisâ mužy adtul' i pajsli ŭ Sadomu; a Abragam âščè staâŭ prad abliččam Gospada.

23. І падышоў Абрагам і сказаў: няўжо ты загубіш праведнага зь бязбожным?

Ĭ padyšoŭ Abragam i skazaŭ: nâŭžo ty zagubiš pravednaga z' bâzbožnym?

24. магчыма, ёсьць у гэтым горадзе пяцьдзясят праведнікаў? няўжо Ты загубіш і не пашкадуеш месца гэтага дзеля пяцідзсяці праведнікаў?

magčyma, ěs'c' u gèтым goradze pâc'dzâsât pravednikaŭ? nâŭžo Ty zagubiš i ne paškadueš mesca gètaga dzelâ pâcidzesâci pravednikaŭ?

25. ня можа быць, каб Ты зрабіў так, каб Ты загубіў праведнага зь бязбожным, каб тое самае было з праведнікам, што і зь бязбожнікам, ня можа быць ад Цябе! Ці ж Судзьдзя ўсёй зямлі ўчыніць

неправасудна?

nâ moža byc', kab Ty zrabiu tak, kab Ty zagubiu pravednaga z' bâzbožnym, kab toe samae bylo z pravednikam, što i z' bâzbožnikam, nâ moža byc' ad Câbe! Ci ž Sudz'dzâ ũsëj zâmlì ũčynic' nepravasudna?

26. Гасподзь сказаў: калі Я знайду ў горадзе Садоме пяцьдзясят праведнікаў, дык я дзеля іх пашкадую ўсё месца гэта.

Gaspodz' skazaŭ: kalì Â znajdu ũ goradze Sadome pác'dzâsât pravednikaŭ, dyk â dzelâ ih paškaduû ũsë mesca gèta.

27. Абрагам сказаў у адказ: вось, я адважыўся казаць Валадару, я, пыл і попел:

Abragam skazaŭ u adkaz: vos', â advažyŭsâ kazac' Valadaru, â, pyl i popel:

28. можа быць, да пяцідзсяці праведнікаў ня хопіць пяці, няўжо за недахоп пяці Ты вынішчыш увесь горад? Ён сказаў: ня вынішчу, калі знайду там сорак пяць.

moža byc', da pácìdzesâcì pravednikaŭ nâ hopic' pâcì, nâŭžo za nedahop pâcì Ty vyniščyš uves' gorad? Ęn skazaŭ: nâ vynišču, kalì znajdu tam sorak pâc'.

29. Абрагам гаварыў далей зь Ім і сказаў: можа быць, знойдзецца там сорак. Ён сказаў: не зраблю таго і дзеля сарака.

Abragam gavaryŭ dalej z' Ìm i skazaŭ: moža byc', znojdzecca tam sorak. Ęn skazaŭ: ne zrablû tago i dzelâ saraka.

30. І сказаў Абрагам: хай ня ўгневаецца Валадар, што я буду гаварыць: можа быць, знойдзецца там трыццаць? Ён сказаў: не зраблю, калі знойдзецца там трыццаць.

Ì skazaŭ Abragam: haj nâ ũgnevaecca Valadar, što â budu gavaryc': moža byc', znojdzecca tam tryccac'? Ęn skazaŭ: ne zrablû, kalì znojdzecca tam tryccac'.

31. Абрагам сказаў: вось, я адважыўся казаць Валадару: можа быць, знойдзецца там дваццаць? Ён сказаў: ня вынішчу дзеля дваццаці.

Abragam skazaŭ: vos', â advażyŭsâ kazac' Valadaru: moža byc', znojdzecca tam dvaccac'? Ён сказаў: *nâ vynišču dzelâ dvaccaci.*

32. Абрагам сказаў: хай ня ўгневаецца Валадар, што я скажу яшчэ адзін раз: можа быць, знойдзецца там дзесяць? Ён сказаў: ня вынішчу дзеля дзесяці.

Abragam skazaŭ: haj nâ ŭgnevaecca Valadar, što â skažu âščè adzìn raz: moža byc', znojdzecca tam dzesâc'? Ён сказаў: *nâ vynišču dzelâ dzesâci.*

33. І пайшоў Гасподзь, перастаўшы гаварыць з Абрагамам: а Абрагам вярнуўся ў месца сваё.

Ì pajšoŭ Gaspodz', perastaŭšy gavaryc' z Abragamam: a Abragam vârnũsâ ŭ mesca svaë.

19 Кіраўнік

1. І прыйшлі тыя два анёлы ў Садому ўвечары, калі Лот сядзеў каля брамы Садомы. Лот убачыў і ўстаў, каб сустрэць іх, і пакланіўся тварам да зямлі

Ì pryjšli tyâ dva anëly ŭ Sadomu ŭvečary, kalì Lot sâdzeŭ kalâ bramy Sadomy. Lot ubačyŭ ì ŭstaŭ, kab sustrèc' ih, ì paklaniũsâ tvaram da zâmli

2. і сказаў: спадары мае! увайдзеце ў дом раба вашага і начуйце, і ўмойце ногі вашыя, і ўстанеце раницай і пойдзеце ў дарогу сваю. Але яны казалі: не, мы начуем на вуліцы.

ì skazaŭ: spadary mae! uvajdzece ŭ dom raba vašaga ì načujce, ì ŭmyjce nogi vašyâ, ì ŭstanece ranicaj ì pojdzece ŭ darogu svaû. Ale âny skazali: ne, my načuem na vulicy.

3. Але ён моцна ўпрошваў іх; і яны пайшлі да яго і ўвайшлі ў дом ягоны. Ён зрабіў ім пачостку і сьпёк прэсны хлеб; і яны елі.

Ale ён моцна ўпрошваў іх; і яны пайшлі да яго і ўвайшлі ў дом ягоны. Ён зрабіў ім пачостку і с'пёк прэсны хлеб; і яны елі.

4. Яшчэ ня леглі яны спаць, як гарадзкія жыхары, Садомцы, ад маладога да старога, увесь люд з усіх канцоў горада, абступілі дом

Ашчэ на леглі яны спач', як гарадзкія жыхары, Садомцы, ад маладога да старога, увес' люд з усіх канцоў горада, абступілі дом

5. і выклікалі Лота і казалі яму: дзе людзі, якія прыйшлі да цябе нанач? выведзі іх да нас; мы спазнаем іх.

і выклікалі Лота і казалі яму: дзе людзі, якія прыйшлі да цябе нанач? выведзі іх да нас; мы спазнаем іх.

6. Лот выйшаў да іх да ўваходу і замкнуў за сабою дзьверы,

Лот выйшаў да іх да ўваходу і замкнуў за сабою дзьверы,

7. і сказаў: братове мае, не рабеце ліхога;

і сказаў: братове мае, не рабеце ліхога;

8. вось, у мяне дзьве дачкі, якія не спазналі мужчыны; лепей я выведу іх да вас, рабеце зь імі, што вам заўгодна; толькі людзям гэтым не рабеце нічога, бо яны прыйшлі пад дах дома майго.

vos', u mâne dz've dački, якія не спазналі мужчыны; лепей я выведу іх да вас, рабеце з' імі, што вам заўгодна; tol'ki людзям гэтым не рабеце нічога, бо яны прыйшлі пад дах дома майго.

9. Але яны казалі: ідзі сюды. І казалі: вось, прыхадзень, а хоча судзіць? цяпер мы горш учынім з табою, чым зь імі. І яны падступіліся да чалавека гэтага, да Лота, і падышлі, каб выламаць дзьверы.

Ale яны казалі: ідзі сюды. І казалі: vos', прыхадзень, а хоча судзіць? цяпер мы горш учынім з табою, чым з' імі. І яны падступіліся да чалавека гэтага,

da Lota, i padyšli, kab vylamac' dz'very.

10. Тады мужы тыя працягнулі рукі свае, і ўвялі Лота да сябе ў дом, і дзьверы замкнулі;

Tady mužy tyâ pracâgnuli ruki svae, i ŭvâli Lota da sâbe ŭ dom, i dz'very zamknuli;

11. а людзей, якія былі каля ўваходу ў дом, уразілі сьлепатою, ад малога да вялікага, так што яны нацярпеліся, шукаючы выхаду.

a lûdzej, âkiâ byli kalâ ŭvahodu ŭ dom, urazili s'lepatoŭ, ad maloga da vâlikaga, tak što âny nacârpelisâ, šukaŭčy vyhadu.

12. Сказалі мужы тыя Лоту: хто ў цябе ёсьць яшчэ тут? ці зяць, ці твае сыны, ці твае дочки, і хто б ні быў у цябе ў горадзе, усіх выведзі з гэтага месца,

Skazali mužy tyâ Lotu: hto ŭ câbe ës'c' âščè tut? ci zâc', ci tvae syny, ci tvae dočki, i hto b ni byŭ u câbe ŭ goradze, usih vyvedzi z gètaga mesca,

13. бо мы знішчым гэтае месца; бо вялікі лямант на жыхароў яго Госпаду, і Гасподзь паслаў нас знішчыць яго.

bo my z'niščym gètae mesca; bo vâliki lâmant na žyharoŭ âgo Gospadu, i Gaspodz' paslaŭ nas z'niščyc' âgo.

14. І выйшаў Лот, і гаварыў зь зяцямі сваімі, якія бралі за сябе дачок ягоных, і сказаў: устаньце, выйдзіце з гэтага месца, бо Гасподзь знішчыць гэты горад. Але зяцям ягоным здалося, што ён жартуе.

İ vyjšaŭ Lot, i gavaryŭ z' zâcâmi svaimi, âkiâ brali za sâbe dačok âgonyh, i skazaŭ: ustan'ce, vyjdzice z gètaga mesca, bo Gaspodz' z'niščyc' gèty gorad. Ale zâcâm âgonym zdalosâ, što ěn žartue.

15. Калі ўзышла зара, анёлы пачалі прысьпешваць Лота, кажучы: устань, вазьмі жонку тваю і дзьвюх дачок тваіх, якія ў цябе, каб не загінуць табе за беззаконьні горада.

Kali ŭzyšla zara, aněly pačali prys'pešvac' Lota, kažučy: ustan', vaz'mi žonku tvaû i dz'vûh dačok tvaïh, âkiâ ŭ câbe, kab ne zaginuc' tabe za bezzakon'ni gorada.

16. І як што ён марудзіў, дык мужы тыя, зь літасьці да яго Гасподняй, узялі за руку яго і жонку і дзвюх дачок ягоных, і вывелі яго, і паставілі яго па-за горадам.

Î âk što ěn marudziŭ, dyk muŭy tyâ, z' litas'ci da âgo Gaspodnâj, uzâli za ruku âgo i žonku i dz'vûh dačok âgonyh, i vyveli âgo, i pastavili âgo pa-za goradam.

17. Калі ж вывелі іх вонкі, дык адзін зь іх сказаў: ратуй душу сваю; не азірайся і нідзе ня спыняйся ў навакольлі гэтым; ратуйся на гары, каб табе не загінуць.

Kali ŭ vyveli ih vonki, dyk adzin z' ih skazaŭ: ratuj dušu svaû; ne azirajsâ i nïdze nâ spynâjsâ ŭ navakol'li gètym; ratuj sâ na gary, kab tabe ne zaginuc'.

18. Але Лот сказаў ім: не, Валадару!

Ale Lot skazaŭ ìm: ne, Valadaru!

19. Вось, раб Твой здабыў упадабаньне прад вачыма Тваімі, і вялікая літасьць Твая, якую Ты ўчыніў мне, што ўратаваў жыцьцё маё; але я не магу ратавацца на гары, каб не дагнала мяне бяда і мне не памерці:

Vos', rab Tvoj zdabyŭ upadaban'ne prad vačyma Tvaïmì, i vâlikaâ litas'c' Tvaâ, âkuû Ty ŭčyniŭ mne, što ŭratavaŭ ŭyc'cë maë; ale â ne magu ratavacca na gary, kab ne dagnala mâne bâda i mne ne pamerci:

20. вось, бліжэй уцякаць у гэты горад, ён жа малы; пабягу я туды; ён жа малы; і захаваецца жыцьцё маё.

vos', bližej ucâkac' u gèty gorad, ěn ŭa maly; pabâgu â tudy; ěn ŭa maly; i zahavaeccâ ŭyc'cë maë.

21. І сказаў яму: вось, на дагоду табе Я ўчыню і гэта: ня збуру горада,

пра які ты кажаш;

Ì skazaŭ âmu: vos', na dagodu tabe Â ŭčynû ì gèta: nâ zburu gorada, pra âki ty kažaš;

22. пасьпяшайся, ратуйся там: бо Я не магу ўчыніць дзеі, пакуль ты ня прыйдзеш туды. Таму і названы горад гэты: Сігор.

pas'pâšajsâ, ratujisâ tam: bo Â ne magu ŭčynić' dzei, pakul' ty nâ pryjdzješ tudy. Tamu ì nazvany gorad gèty: Sìgor.

23. Сонца ўзышло над зямлёю, і Лот прыйшоў у Сігор.

Sonca ŭzyšlo nad zâmlëû, ì Lot pryjšoŭ u Sìgor.

24. І выліў Гасподзь на Садому і Гамору дажджом серку і агонь ад Госпада зь неба,

Ì vyliŭ Gaspodz' na Sadomu ì Gamoru daždžom serku ì agon' ad Gospada z' neba,

25. і збурый гарады гэтыя, і ўсё наваколье гэта, і ўсіх жыхароў гарадоў гэтых, і расьліны зямлі.

ì zburyŭ garady gètyâ, ì ŭsë navakol'le gèta, ì ŭsìh žyharoŭ garadoŭ gètyh, ì ras'liny zâmlì.

26. А жонка Лотава за ім азірнулася і зрабілася саляным слупам.

A žonka Lotava za ìm azìrnulasâ ì zrabilasâ salânym slupam.

27. І ўстаў Абрагам рана раніцай і пайшоў на месца, дзе стаяў прад абліччам Госпада;

Ì ŭstaŭ Abragam rana ranìcaj ì pajšoŭ na mesca, dze staŭ prад abliččam Gospada;

28. і паглядзеў на Садому і Гамору і на ўсю прастору наваколья і ўбачыў: вась, дым падымаецца зь зямлі, як дым з вапельні.

ì paglâdzeŭ na Sadomu ì Gamoru ì na ŭsû prastoru navakol'lâ ì ŭbačyŭ: vos', dym padymaeccâ z' zâmlì, âk dym z vapel'ni.

29. І было, калі Бог знішчаў гарады навакольнага гэтага, успомніў Бог пра Абрагама, і выслаў Лота спасярод знішчэння, калі бурны гарады, у якіх жыў Лот.

Ì bylo, kali Bog z'niščaŭ garady navakol'la gètaga, uspomniŭ Bog pra Abragama, ì vyslaŭ Lota spasârod z'niščèn'nâ, kali buryŭ garady, u âkih žyŭ Lot.

30. І выйшаў Лот зь Сігора, і пачаў жыць у гары, і зь ім дзьве дачкі ягоныя, бо ён баяўся жыць у Сігоры. І жыў у пячоры, і зь ім дзьве дачкі ягоныя.

Ì vyjšaŭ Lot z' Sigora, ì pačaŭ žyc' u gary, ì z' im dz've dački âgonyâ, bo ën baâŭsâ žyc' u Sigory. Ì žyŭ u pâčory, ì z' im dz've dački âgonyâ.

31. І сказала старэйшая малодшай: бацька наш стары, і няма чалавека на зямлі, каб увайшоў да нас паводле звычаю ўсёй зямлі;

Ì skazala starèjšaâ malodšaj: bac'ka naš stary, ì nâma čalaveka na zâmlì, kab uvajšoŭ da nas pavodle zvyčaŭ ŭsěj zâmlì;

32. дык вось апоім бацьку нашага віном, і перасьпім зь ім, і адновім ад бацькі нашага племя.

dyk vos' apoim bac'ku našaga vînom, ì peras'pim z' im, ì adnovim ad bac'ki našaga plemâ.

33. І апаілі бацьку свайго віном у тую ноч; і ўвайшла старэйшая і спала з бацькам сваім; а ён ня ведаў, калі яна легла і калі ўстала.

Ì apaili bac'ku svajgo vînom u tuŭ noč; ì ŭvajšla starèjšaâ ì spala z bac'kam svaim; a ën nâ vedaŭ, kali âna legla ì kali ŭstala.

34. На другі дзень старэйшая сказала малодшай: вось, я спала ўчора з бацькам маім; апоім яго віном і гэтае ночы; і ты ўвайдзі, сьпі зь ім, і адновім ад бацькі нашага племя.

Na drugi dzen' starèjšaâ skazala malodšaj: vos', â spala ŭčora z bac'kam

maim; apoim âgo vinom i gètae nočy; i ty ŭvajdzi, s'pi z' im, i adnovim ad bac'ki našaga plemâ.

35. I апаілі бацьку свайго віном і гэтае ночы; і ўвайшла малодшая і спала зь ім; і ён ня ведаў, калі яна легла і калі ўстала.

Ì apaili bac'ku svajgo vinom i gètae nočy; i ŭvajšla malodšaâ i spala z' im; i ên nâ vedaŭ, kali âna legla i kali ŭstala.

36. I зацяжарыліся абедзьве дачкі Лотавыя ад бацькі свайго;

Ì zacâžarylisâ abedz've dački Lotavyâ ad bac'ki svajgo;

37. і нарадзіла старэйшая сына і дала яму імя: Мааў. Ён бацька Маавіцянаў дагэтуль.

ì naradzila starèjšaâ syna i dala âmu imâ: Maaŭ. Ên bac'ka Maavicânaŭ dagètul'.

38. I малодшая таксама нарадзіла сына і дала яму імя Бэн-Амі. Ён бацька Аманіцянаў дагэтуль.

Ì malodšaâ taksama naradzila syna i dala âmu imâ Bèn-Ami. Ên bac'ka Amanicânaŭ dagètul'.

20 Кіраўнік

1. Абрагам падняўся адтуль на поўдзень і пасяліўся паміж Кадэсам і Сурам; і быў часова ў Герары.

Abragam padnâŭsâ adtul' na poŭdzen' i pasâliŭsâ pamiž Kadèsam i Suram; i byŭ časova ŭ Gerary.

2. I сказаў Абрагам пра Сарру, жонку сваю: яна сястра мая. I паслаў Авімэлэх, цар Герарскі, і ўзяў Сарру.

Ì skazaŭ Abragam pra Sarru, žonku svaŭ: âna sâstra maâ. Ì paslaŭ Avimèlèh, car Gerarski, i ŭzâŭ Sarru.

3. I прыйшоў Бог да Авімэлэха ўначы ў сьне і сказаў яму: вось, ты памрэш за жанчыну, якую ты ўзяў, бо яна мае мужа.

Ì pryjšoŭ Bog da Avimèlèha ŭnačy ŭ s'ne ì skazaŭ âmu: vos', ty pamrèš za žančynu, âkuŭ ty ŭzâŭ, bo âna maе muža.

4. Авімэлэх жа не кранаў яе і сказаў: Уладару, няўжо Ты загубіш і невінаваты народ?

Avimèlèh ža ne kранаŭ âе ì skazaŭ: Uladaru, nâŭžo Ty zagubiš ì nevìnavaty narod?

5. ці ня сам ён сказаў мне: яна сястра мая? I яна сама сказала: ён брат мой. Я зрабіў гэта ў шчырасьці сэрца майго і ў чысьціні рук маіх.

cì nâ sam èn skazaŭ мне: âna sâstra maâ? Ì âna sama skazala: èn brat moj. Â zrabìŭ gèta ŭ ščyras'ci sèrca majgo ì ŭ čys'cinì ruk maìh.

6. I сказаў яму Бог у сьне: і Я ведаю, што ты зрабіў гэта ў шчырасьці сэрца твайго, і ўтрымаў цябе ад грэху прад Мною, таму і не дапусьціў цябе дакрануцца да яе;

Ì skazaŭ âmu Bog u s'ne: ì Â vedaŭ, što ty zrabìŭ gèta ŭ ščyras'ci sèrca tvajgo, ì ŭtrymaŭ câbe ad grèhu prad Mnoŭ, tamu ì ne dapus'ciŭ câbe dakranucca da âе;

7. а цяпер вярні жонку мужу, бо ён прарок і памоліцца за цябе, і ты будзеш жывы; а калі ня вернеш, дык ведай, што канечне памрэш ты і ўсе твае.

a câper vârnì žonku mužu, bo èn prarok ì pamolicca za câbe, ì ty budzeš žyvy; a kalì nâ verneš, dyk vedaj, što kanečne pamrèš ty ì ŭse tvae.

8. I ўстаў Авімэлэх рана раніцай, і паклікаў усіх рабоў сваіх, і пераказаў усе словы гэтыя ў вушы іхнія; і людзі гэтыя вельмі напалохаліся.

Ì ŭstaŭ Avimèlèh rana ranìcaj, ì paklikaŭ usìh raboŭ svaih, ì perakazaŭ use slovy gètyâ ŭ vušy ihniâ; ì lûdzi gètyâ vel'mì napalohalisâ.

9. I паклікаў Авімэлэх Абрагама і сказаў яму: што ты з намі зрабіў? чым зграшыў я супроць цябе, што навёў быў на мяне і на царства маё вялікі грэх? ты ўчыніў мне дзеі, якіх ня ўчыняюць.

Ì paklikaŭ Avimèlèh Abragama ì skazaŭ âmu: što ty z namì zrabìŭ? čym zgrašyŭ â suproc' câbe, što navëŭ byŭ na mâne ì na carstva maë vâlikì grèh? ty ŭčyniŭ mne dzeì, âkih nâ ŭčynâŭc'.

10. I сказаў Авімэлэх Абрагаму: які ты меў намер, калі ўчыняў гэтую дзею?

Ì skazaŭ Avimèlèh Abragamu: âkì ty meŭ namer, kalì ŭčynâŭ gètuŭ dzeŭ?

11. Абрагам сказаў: я падумаў, што няма ў месцы гэтым страху Божага, і заб'юць мяне за жонку маю;

Abragam skazaŭ: â padumaŭ, što nâma ŭ mescy gètym strahu Božaga, ì zab'ŭc' mâne za žonku maŭ;

12. ды яна і сапраўды сястра мне: яна дачка бацькі майго, толькі не дачка маці маёй; і зрабілася маёю жонкаю;

dy âna ì sapraŭdy sâstra mne: âna dačka bac'kì majgo, tol'kì ne dačka macì maëj; ì zrabìlasâ maëŭ žonkaŭ;

13. калі Бог павёў мяне вандраваць з дому бацькі майго, дык я сказаў ёй: зрабі мне гэтую ласку, у якое ні прыйдзем мы месца, усюды кажы пры мне: гэта брат мой.

kalì Bog pavëŭ mâne vandravac' z domu bac'kì majgo, dyk â skazaŭ ëj: zrabì mne gètuŭ lasku, u âkoe nì pryjdzem my mesca, usŭdy každy pry mne: gèta brat moj.

14. I ўзяў Авімэлэх дробнага і буйнога быдла, і рабоў і рабыняў, і даў Абрагаму; і вярнуў яму Сарру, жонку ягоную.

Ì ŭzâŭ Avimèlèh drobnaga ì bujnoga bydla, ì raboŭ ì rabynâŭ, ì daŭ Abragamu; ì vârnuiŭ âmu Sarru, žonku âgonuiŭ.

15. І сказаў Авімэлэх: вось, зямля мая перад табою; жыві, дзе табе заўгодна.

Ì skazaŭ Avimèlèh: vos', zâmlâ maâ perad tabou; žyvi, dze tabe zaŭgodna.

16. І Сарры сказаў: вось, я даў брату твайму тысячу сікляў срэбра; вось, гэта табе покрывала на вочы перад усімі, хто з табою, і перад усімі ты апраўданая.

Ì Sarry skazaŭ: vos', â daŭ bratu tvajmu tysâču siklâŭ srèbra; vos', gèta tabe pokryvala na vočy perad usimì, hto z tabou, ì perad usimì ty apraŭdanaâ.

17. І памаліўся Абрагам Богу, і ацаліў Бог Авімэлэха, і жонку ягоную, і рабыняў ягоных, і яны пачалі радзіць;

Ì pamaliŭsâ Abragam Bogu, ì acaliŭ Bog Avimèlèha, ì žonku âgonuŭ, ì rabynâŭ âgonyh, ì âny pačali radzic';

18. бо замкнуў Гасподзь кожнае чэрава ў доме Авімэлэха за Сарру, жонку Абрагамаву.

bo zamknuŭ Gaspodz' kožnae čèrava ŭ dome Avimèlèha za Sarru, žonku Abragamavu.

21 Кіраўнік

1. І паглядзеў Гасподзь на Сарру, як сказаў; і зрабіў Гасподзь Сарры, як казаў.

Ì paglâdzeŭ Gaspodz' na Sarru, âk skazaŭ; ì zrabiuŭ Gaspodz' Sarry, âk kazaŭ.

2. Сарра зачала і нарадзіла Абрагаму сына ў старасьці ягонай у час, пра які казаў яму Бог;

Sarra začala ì naradzila Abragamu syna ŭ staras'ci âgonaj u čas, pra âki kazaŭ âmu Bog;

3. і даў Абрагам імя свайму сыну, які нарадзіўся ў яго, якога нарадзіла

яму Сарра: Ісаак;

ì daŭ Abragam ìmâ svajmu synu, âkì naradziŭsâ ŭ âgo, âkoga naradzila âmu Sarra: Ìsaak;

4. і абрэзаў Абрагам Ісаака сына свайго, на восьмы дзень, як наказаў яму Бог.

ì abrèzaŭ Abragam Ìsaaka syna svajgo, na vos'my dzen', âk nakazaŭ âmu Bog.

5. Абрагаму было сто гадоў, калі нарадзіўся яму Ісаак, сын ягоны.

Abragamu bylo sto gadoŭ, kalì naradziŭsâ âmu Ìsaak, syn âgony.

6. І сказала Сарра: сьмех учыніў мне Бог; хто ні пачуе пра мяне, засьмяецца.

Ì skazala Sarra: s'meh učyniŭ mne Bog; hto nì pačue pra mâne, zas'mâecca.

7. І сказала; хто сказаў бы Абрагаму: Сарра будзе карміць дзяцей грудзьмі? бо ў старасьці яго я нарадзіла сына.

Ì skazala; hto skazaŭ by Abragamu: Sarra budze karmic' dzâcej grudz'mi? bo ŭ staras'ci âgo â naradzila syna.

8. Дзіця вырасла і аднята ад грудзей; і Абрагам наладзіў вялікую гасьціну ў той дзень, калі Ісаак адняты быў ад грудзей.

Dzicâ vyrasla ì adnâta ad grudzej; ì Abragam naladziŭ vâlikuŭ gas'cinu ŭ toj dzen', kalì Ìsaak adnâty byŭ ad grudzej.

9. І ўбачыла Сарра, што сын Агары Егіпцянкі, якога яна нарадзіла Абрагаму, насьміхаецца,

Ì ŭbačyla Sarra, što syn Agary Egipcânki, âkoga âna naradzila Abragamu, nas'mihaecca,

10. і сказала Абрагаму: выгані гэтую рабыню і сына яе, бо ня спадкуе рабынін сын гэты з сынам маім Ісаакам.

ì skazala Abragamu: vygani gètuŭ rabynŭ ì syna âe, bo nâ spadkue rabynin

syn gèty z synam maim Ìsaakam.

11. І здалося гэта Абрагаму даволі няпрыемным дзеля сына ягонага.

Ì zdalosâ gèta Abragamu davoli nâpnyemnym dzelâ syna âgonaga.

12. Але Бог сказаў Абрагаму: не засмучайся за хлопчыка і рабыню

тваю; ва ўсім, што скажа табе Сарра, слухайся голасу яе, бо ў Ісааку назавецца табе семя;

Ale Bog skazaŭ Abragamu: ne zasmučajsâ za hlopčyka i rabynû tvaŭ; va ŭsim, što skaža tabe Sarra, sluhajsâ golasu âe, bo ŭ Ìsaaku nazavecca tabe semâ;

13. і ад сына рабынінага Я выведу, бо ён семя тваё.

ì ad syna rabyninaga Â vyvedu, bo ën semâ tvaë.

14. Абрагам устаў з самае раніцы, і ўзяў хлеба і мех вады, і даў Агары,

паклаўшы ёй на плечы, і хлопчыка, і адпусьціў яе. Яна пайшла і заблудзілася ў пустыні Вірсавіі;

Abragam ustaŭ z samae ranicy, i ŭzâŭ hleba i meh vady, i daŭ Agary, paklaŭšy ëj na plečy, i hlopčyka, i adpus'ciŭ âe. Âna pajšla i zabludzilasâ ŭ pustyni Virsavii;

15. і ня стала вады ў меху, і яна пакінула хлопчыка пад адным кустом

ì nâ stala vady ŭ mehu, i âna pakinula hlopčyka pad adnym kustom

16. і пайшла, села зводдаль, на аддалі аднаго стрэлу з лука. Бо яна

сказала: не хачу бачыць сьмерці хлопчыка. І яна села насупраць, і заенчыла, і плакала;

ì pajšla, sela zvoddal', na addali adnago strèlu z luka. Bo âna skazala: ne haču bačyc' s'merci hlopčyka. Ì âna sela nasuprac', i zaenčyla, i plakala;

17. і пачуў Бог голас хлопчыка; і анёл Божы зь неба паклікаў Агар і

сказаў ёй: што з табою, Агар? ня бойся; Бог пачуў хлопчыкаў голас адтуль, дзе ён быў;

ì pačuï Bog golas hlopčyka; ì anël Božy z' neba paklikaï Agar ì skazaï ej: što z taboû, Agar? nâ bojsâ; Bog pačuï hlopčykaï golas adtul', dze ën byï;

18. устань, падымі хлопчыка і вазьмі яго за руку, бо Я выведу зь яго вялікі народ.

ustan', padymi hlopčyka ì vaz'mi âgo za ruku, bo Á vyvedu z' âgo vâliki narod.

19. І Бог адкрыў вочы яе, і яна ўбачыла калодзеж з вадою, і пайшла, наліла ў мех вады і напайла хлопчыка.

Ì Bog adkryï vočy âe, ì âna ŭbačyla kalodzež z vadoû, ì pajšla, nalila ŭ meh vady ì napaila hlopčyka.

20. І Бог быў з хлопчыкам; і ён вырас, і пачаў жыць у пустыні, і зрабіўся лучнікам.

Ì Bog byï z hlopčykam; ì ën vyras, ì pačaï žyc' u pustyni, ì zrabiÿsâ lučnikam.

21. Ён жыў у пустыні Фаран; і маці ягоная ўзяла яму жонку зь зямлі Егіпецкай.

Ën žyï u pustyni Faran; ì maci âgonaâ ŭzâla âmu žonku z' zâmlì Egipeckaj.

22. І было ў той час, Авімэлэх, зь Фіхолам, ваеначальнікам сваім, сказаў Абрагаму: з табою Бог ва ўсім, што ты ні робіш;

Ì bylo ŭ toj čas, Avimèlèh, z' Fiholam, vaenačal'nikam svaim, skazaï Abragamu: z taboû Bog va ŭsim, što ty ni robiš;

23. і цяпер прысягні мне тут Богам, што ты не пакрыўдзіш ні мяне, ні сына майго, ні ўнука майго; і як добра я паводзіўся з табою, так і ты будзеш паводзіцца са мною і зямлёю, у якой ты гасьцюеш.

ì câper prysâgni mne tut Bogam, što ty ne pakryÿdziš ni mâne, ni syna majgo, ni ŭnuka majgo; ì âk dobra â pavodziÿsâ z taboû, tak ì ty budzeš pavodzicca sa mnoû ì zâmlëû, u âkoj ty gas'cûeš.

24. I сказаў Абрагам: я прысягаю.

Ì skazaŭ Abragam: â prysâgaŭ.

25. I Абрагам дакараў Авімэлэха за калодзеж з вадою, які адабралі Авімэлэхавыя рабы.

Ì Abragam dakaraŭ Avimèlèha za kalodzež z vadoŭ, âkì adabrali Avimèlèhavyâ raby.

26. А Авімэлэх сказаў праўду: ня ведаю, хто гэта зрабіў, і ты не сказаў мне; я нават і ня чуў дагэтуль.

A Avimèlèh skazaŭ praŭdu: nâ vedaŭ, hto gèta zrabiŭ, i ty ne skazaŭ mne; â navat i nâ čuŭ dagètul'.

27. I ўзяў Абрагам дробнага і буйнога быдла і даў Авімэлэху, і яны абодва спрымірыліся.

Ì ŭzâŭ Abragam drobnaga i bujnoga bydla i daŭ Avimèlèhu, i âny abodva sprymìrylisâ.

28. I паставіў Абрагам сем ягнят са статку дробнага быдла асобна.

Ì pastaviŭ Abragam sem âgnât sa statku drobnaga bydla asobna.

29. А Авімэлэх сказаў Абрагаму: навошта тут гэтыя сем ягнят, якіх ты паставіў асобна?

A Avimèlèh skazaŭ Abragamu: navošta tut gètyâ sem âgnât, âkih ty pastaviŭ asobna?

30. Абрагам сказаў: сем ягнят гэтых вазьмі з рукі маёй, каб яны былі мне сьведчаньнем, што я выкапаў гэты калодзеж.

Abragam skazaŭ: sem âgnât gètyh vaz'mi z ruki maěj, kab âny byli mne s'vedčan'nem, što â vykapaŭ gèty kalodzež.

31. Таму і назваў ён гэтае месца: Вірсавія, бо тут абодва яны прысягнулі

Tamu i nazvaŭ ën gètae mesca: Virsaviâ, bo tut abodva âny prysâgnuli

32. і спрымірыліся ў Вірсавіі. І ўстаў Авімэлэх, і Фіхол, ваеначальнік ягоны, і вярнуліся ў зямлю Філістымскую.

ì sprymìrylisâ ŭ Vîrsavii. Ì ŭstaŭ Avimèlèh, ì Fihol, vaenačal'nik âgony, ì vârnulisâ ŭ zâmlû Filistymskuû.

33. І пасадзіў Абрагам каля Вірсавіі гай і заклікаў там імя Госпада, Бога Вечнага.

Ì pasadziŭ Abragam kalâ Vîrsavii gaj ì zaklikaŭ tam imâ Gospada, Boga Večnaga.

34. І жыў Абрагам у зямлі Філістымскай, як прыхадзень, шмат дзён.

Ì žyŭ Abragam u zâmlî Filistymskaj, âk pryhadzen', šmat dzën.

22 Кіраўнік

1. І было, пасля гэтых падзей Бог спакушаў Абрагама і сказаў яму: Абрагаме! Ён сказаў: вось я.

Ì bylo, pas'lâ gètyh padzej Bog spakušaŭ Abragama ì skazaŭ âmu: Abragame! Ęn skazaŭ: vos' â.

2. Бог сказаў: вазьмі сына твайго, адзінага твайго, якога ты любіш, Ісаака; і ідзі ў зямлю Моря і там прынясі яго на цэласпаленьне на адной з гор, пра якую Я скажу табе.

Bog skazaŭ: vaz'mì syna tvajgo, adzinaga tvajgo, âkoga ty lûbiš, Ìsaaka; ì idzi ŭ zâmlû Moryâ ì tam prynâsi âgo na cèlaspalen'ne na adnoj z gor, pra âkuû Â skažu tabe.

3. Абрагам устаў з самага рана, асядлаў асла свайго, узяў з сабою двух падлеткаў сваіх і Ісаака, сына свайго; накалоў дроў на цэласпаленьне і ўстаўшы пайшоў да месца, пра якое сказаў яму Бог.

Abragam ustaŭ z samaga rana, asâdlaŭ asla svajgo, uzâŭ z saboû dvuh

padletkaŭ svaih i İsaaka, syna svajgo; nakaloŭ droŭ na cèlaspalen'ne i ŭstaŭšy pajšoŭ da mesca, pra âkoe skazaŭ âmu Bog.

4. На трэці дзень Абрагам узьвёў вочы свае і ўбачыў тое месца здалёк.

Na trèci dzen' Abragam uz'veŭ vočy svae i ŭbačyŭ toe mesca zdalëk.

5. І сказаў Абрагам падлеткам сваім: застаньцеся тут з аслom; а я і сын пойдзем туды і паклонімся, і вернемся да вас.

İ skazaŭ Abragam padletkam svaim: zstan'cesâ tut z aslom; a â i syn pojdzem tudy i paklonimsâ, i vernemsâ da vas.

6. І ўзяў Абрагам дровы на цэласпаленьне і паклаў на Ісаака, сына свайго; узяў у рукі агонь і нож, і пайшлі абодва разам.

İ ŭzâŭ Abragam drovy na cèlaspalen'ne i paklaŭ na İsaaka, syna svajgo; uzâŭ u ruki agon' i nož, i pajšli abodva razam.

7. І пачаў Ісаак гаварыць Абрагаму, бацьку свайму, і сказаў: бацька мой! Ён адказаў: вось я, сыне мой. Ён сказаў: вось агонь і дровы, дзе ж ягня на цэласпаленьне?

İ pačaŭ İsaak gavaryc' Abragamu, bac'ku svajmu, i skazaŭ: bac'ka moj! Ęn adkazaŭ: vos' â, syne moj. Ęn skazaŭ: vos' agon' i drovy, dze ž âgnâ na cèlaspalen'ne?

8. Абрагам сказаў: Бог нагледзіць сабе ягня на цэласпаленьне, сыне мой. І яны ішлі абодва разам

Abragam skazaŭ: Bog nagledzic' sabe âgnâ na cèlaspalen'ne, syne moj. İ âny išli abodva razam

9. і прыйшлі на месца, пра якое сказаў яму Бог; і зладзіў там Абрагам ахвярнік, расклаў дровы і, зьвязаўшы сына свайго Ісаака, паклаў яго на ахвярнік паўзверху дроў.

i pryjšli na mesca, pra âkoe skazaŭ âmu Bog; i zladziŭ tam Abragam ahvârnik, rasklaŭ drovy i, z'vâzaŭšy syna svajgo İsaaka, paklaŭ âgo na

ahvârnîk paŭz' verh droŭ.

10. І падняў Абрагам руку сваю і ўзяў нож, каб закалоць сына свайго.

Ĭ padnâŭ Abragam ruku svaŭ Ĭ ŭzâŭ noŭ, kab zakaloc' syna svajgo.

11. Але анёл Гасподні заклікаў яго зь неба і сказаў: Абрагаме!

Абрагаме! Ён сказаў: вось я.

Ale anël Gaspodnî zaklikaŭ âgo z' neba Ĭ skazaŭ: Abragame! Abragame! Ęn skazaŭ: vos' â.

12. Анёл сказаў: не падымай рукі тваёй на хлопчыка, і не рабі зь ім нічога; бо цяпер Я ведаю, што баішся ты Бога і не пашкадаваў сына твайго, адзінага твайго, дзеля Мяне.

Anël skazaŭ: ne padymaj ruki tvaëj na hlopčyka, Ĭ ne rabi z' Ĭm ničoga; bo câper Â vedaŭ, što baiššâ ty Boga Ĭ ne paškadavaŭ syna tvajgo, adzinaga tvajgo, dzelâ Mâne.

13. І ўзьвёў Абрагам вочы свае і ўбачыў: і вось, за табою баран, які заблытаўся ў гушчобе рагамі сваімі. Абрагам пайшоў, узяў барана і прынёс яго на цэласпаленьне замест сына свайго.

Ĭ ŭz'vëŭ Abragam vočy svae Ĭ ŭbačyŭ: Ĭ vos', za taboŭ baran, âki zablytaŭsâ ŭ guščobe ragamî svaîmî. Abragam pajšoŭ, uzâŭ barana Ĭ prynës âgo na cèlaspalen'ne zamest syna svajgo.

14. І даў Абрагам назву месцу таму: Ягова-ірэ. Таму і сёньня гаворыцца: на гары Яговы ўгледзіцца.

Ĭ daŭ Abragam nazvu mescu tamu: Âgova-irè. Tamu Ĭ sën'nâ gavorycca: na gary Âgovy ŭgledzicca.

15. І другі раз заклікаў анёл Гасподні зь неба

Ĭ drugî raz zaklikaŭ anël Gaspodnî z' neba

16. і сказаў: Сабою прысягаю, кажа Гасподзь, што так, як ты зрабіў гэта і не пашкадаваў сына твайго, адзінага твайго,

ì skazaŭ: Saboŭ prysâgaŭ, kaža Gaspodz', što tak, âk ty zrabìŭ gèta ì ne paškadavaŭ syna tvajgo, adzìnaga tvajgo,

17. дык Я дабраслаўляючы дабраслаўлю цябе і множачы памножу семя тваё гарадамі ворагаў сваіх;

dyk Â dabraslaŭlâŭčy dabraslaŭlŭ câbe ì množačy pamnožu semâ tvaë garadamì voragaŭ svaih;

18. і дабраславяцца ў семені тваім усе народы зямлі за тое, што ты паслухаўся голасу Майго.

ì dabraslavâcca ŭ semenì tvaim use narody zâmlì za toe, što ty pasluhaŭsâ golasu Majgo.

19. І вярнуўся Абрагам да хлопчыкаў сваіх, і ўсталі і пайшлі разам у Вірсавію; і жыў Абрагам у Вірсавіі.

Ì vârnũsâ Abragam da hlopčykaŭ svaih, ì ŭstali ì pajšli razam u Vĩrsaviũ; ì žyŭ Abragam u Vĩrsaviì.

20. Пасьля гэтых падзей Абрагаму абвясцілі, сказаўшы: вось, і Мілка нарадзіла Нахору, брату твайму, сыноў:

Pas'lâ gètyh padzej Abragamu abvâs'cili, skazaŭšy: vos', ì Milka naradzila Nahoru, bratu tvajmu, synoŭ:

21. Уца, першынца ягонага, Вуза, брата гэтаму, Кемуіла, бацьку Арамавага,

Uca, peršynca âgonaga, Vuza, brata gètamu, Kemuila, bac'ku Aramavaga,

22. Кесэда, Хазо, Пілдаша, Ідлафа і Ватуіла;

Kesèda, Hazo, Pìldaša, Ìdlafa ì Vatuila;

23. ад Ватуіла нарадзілася Рэбэка. Васьмёх гэтых нарадзіла Мілка Нахору, брату Абрагамаваму;

ad Vatuila naradzilasâ Rèbèka. Vas'mèh gètyh naradzila Milka Nahoru, bratu Abragamavamu;

24. і наложніца ягоная, якую звалі Рэума, таксама нарадзіла Тэваха, Гахама, Тахаша і Мааху.

ì naložnica âgonaâ, âkuû zvali Rèuma, taksama naradzila Tèvaha, Gahama, Tahaša ì Maahu.

23 Кіраўнік

1. Жыцьця Саррынага было сто дваццаць сем гадоў: вось гады жыцьця Саррынага:

Žyc'câ Sarrynaga bylo sto dvaccac' sem gadoŭ: vos' gady žyc'câ Sarrynaga:

2. і памерла Сарра ў Кірыят-Арбе, што сёньня Хэўрон, у зямлі Ханаанскай. І прыйшоў Абрагам галасіць па Сарры і аплакваць яе.

ì pamerla Sarra ŭ Kiryât-Arbe, što sën'nâ Hèŭron, u zâmlì Hanaanskaj. Ì pryjšoŭ Abragam galasic' pa Sarry ì aplakvac' âe.

3. І адышоў Абрагам ад памерлай сваёй, і казаў сынам Хэтавым, і сказаў:

Ì adyšoŭ Abragam ad pamerlaj svaëj, ì kazaŭ synam Hètavym, ì skazaŭ:

4. я ў вас прыхадзень і пасяленец: дайце мне ва ўласнасьць месца пад магілу паміж вамі, каб мне памерлую маю пахаваць ад вачэй маіх.

â ŭ vas pryhadzen' ì pasâlenec: dajce mne va ŭlasnas'c' mesca pad magilu pamiž vami, kab mne pamerluû maû pahavac' ad vačèj maih.

5. Сыны Хэта адказвалі Абрагаму і казалі яму:

Syny Hèta adkazvali Abragamu ì skazali âmu:

6. паслухай нас, спадару наш; ты князь Божы сярод нас; у найлепшым з нашых пахвальных месцаў пахавай памерлую тваю; ніхто з нас не адмовіць табе пахавальнага месца, дзеля пахаваньня памерлай тваёй.

pasluhaj nas, spadaru naš; ty knâz' Božy sârod nas; u najlepšym z našyh

*pahval'nyh mescaŭ pahavaj pamerluû tvaû; nihto z nas ne admovic' tabe
pahaval'naga mesca, dzelâ pahavan'nâ pamerlaj tvaëj.*

7. Абрагам устаў і пакланіўся люду зямлі той, сынам Хэтавым;

Abragam ustaŭ i paklaniŭsâ lûdu zâmlì toj, synam Hètavym;

8. і казаў і сказаў: калі вы згодныя, каб я пахаваў памерлую маю, дык паслухайце мяне, папрасеце за мяне Эфрона сына Цахаравага,

i kazaŭ i skazaŭ: kalì vy zgodnyâ, kab â pahavaŭ pamerluû maû, dyk

pasluhajce mâne, paprasece za mâne Èfrona syna Caharavaga,

9. каб ён аддаў мне пячору Махпэлу, якая ў яго на канцы поля ягонага, каб за дастатковую цану аддаць яе мне сярод вас, ва ўласнасьць дзеля пахаваньня.

kab ên addaŭ mne pâčoru Mahpèlu, âkaâ ŭ âgo na kancy polâ âgonaga, kab

za dastatkovuû canu addac' âe mne sârod vas, va ŭlasnas'c' dzelâ

pahavan'nâ.

10. А Эфрон сядзеў сярод сыноў Хэтавых. І адказваў Эфрон Хэтэянін

Абрагаму ў вушы сыноў Хэта, усіх, хто ўваходзіў у браму горада

ягонага, і сказаў:

A Èfron sâdzeŭ sârod synoŭ Hètavyh. I adkazvaŭ Èfron Hètèânìn Abragamu

ŭ vušy synoŭ Hèta, usih, hto ŭvahodziŭ u bramû gorada âgonaga, i skazaŭ:

11. не, спадару мой, паслухай мяне: я даю табе поле і пячору, якая на

ім, даю табе, перад вачыма сыноў народу майго табе яе, пахавай

памерлую тваю.

ne, spadaru moj, pasluhaj mâne: â daû tabe pole i pâčoru, âkaâ na im, daû

tabe, perad vačyma synoŭ narodu majgo tabe âe, pahavaj pamerluû tvaû.

12. Абрагам пакланіўся перад людзьмі зямлі той

Abragam paklaniŭsâ perad lûdz'mì zâmlì toj

13. і казаў Эфрону ў вушы люду зямлі той і сказаў: калі паслухаешся, я

даю табе за поле срэбра; вазьмі ў мяне, і я пахаваю там памерлую маю.
ì kazaŭ Èfronu ŭ vušy lûdu zâmlì toj ì skazaŭ: kalì pasluhaeššâ, â daŭ tabe za pole srèbra; vaz'mì ŭ mâne, ì â pahavaŭ tam pamerluŭ maŭ.

14. Эфрон адказаў Абрагаму і сказаў яму:

Èfron adkazaŭ Abragamu ì skazaŭ âmu:

15. спадару мой! паслухай мяне: зямля каштуе чатырыста сікляў срэбра; мне і табе што гэта? пахавай памерлую тваю.

spadaru moj! pasluhaj mâne: zâmlâ kaštue čatyrysta siklâŭ srèbra; mne ì tabe što gèta? pahavaj pamerluŭ tvaŭ.

16. Абрагам выслухаў Эфрона; і наважыў Абрагам Эфрону срэбра, колькі ён абвясціў у вушы сынам Хэтавым, чатырыста сікляў срэбра, якое ходзіць у купцоў.

Abragam vysluhaŭ Èfrona; ì navažyŭ Abragam Èfronu srèbra, kol'ki èn abvâs'ciŭ u vušy synam Hètavym, čatyrysta siklâŭ srèbra, âkoe hodzic' u kupcoŭ.

17. І сталася поле Эфронавае, якое каля Махпэлы, насупраць Мамрэ, поле і пячора, якая на ім і ўсе дрэвы на полі, ва ўсіх межах яго навакол,
ì stalasâ pole Èfronavae, âkoe kalâ Mahpèly, nasuprac' Mamrè, pole ì pâčora, âkaâ na ìm ì ŭse drèvy na poli, va ŭsìh mežah âgo navakol,

18. валоданьнем Абрагамавым перад вачыма сыноў Хэта, усіх, хто ўваходзіць у браму горада ягонага.

valodan'nem Abragamavym perad vačyma synoŭ Hèta, usìh, hto ŭvahodzic' u bramu gorada âgonaga.

19. Пасьля гэтага Абрагам пахаваў Сарру, жонку сваю, у пячоры на полі ў Махпэле, насупраць Мамрэ, што сёньня Хэўрон у зямлі Ханаанскай.

Pas'lâ gètaga Abragam pahavaŭ Sarru, žonku svaŭ, u pâčory na poli ŭ Mahpèle, nasuprac' Mamrè, što sèn'nâ Hèŭron u zâmlì Hanaanskaj.

20. Так дасталіся Абрагаму ад сыноў Хэтавых поле і пячора, якая на ім, ва ўласнасьць пад пахаваньне.

Tak dastalisâ Abragamu ad synoŭ Hètavyh pole i pâčora, âkaâ na im, va ŭlasnas'c' pad pahavan'ne.

24 Кіраўнік

1. Абрагам быў ужо стары і ў сталым веку. Гасподзь дабраславіў Абрагама ўсім.

Abragam byŭ užo stary i ŭ stalym veku. Gaspodz' dabraslaviŭ Abrugama ŭsim.

2. І сказаў Абрагам рабу свайму, старэйшаму ў доме ягоным, кіроўцу ўсім, што ў яго было: пакладзі руку тваю пад сьцягно маё

Ì skazaŭ Abrugam rabu svajmu, starèjšamu ŭ dome âgonym, kiroŭcu ŭsim, što ŭ âgo bylo: pakladzi ruku tvaŭ pad s'câgno maë

3. і запрысягніся мне Госпадам, Богам неба і Богам зямлі, што ты ня возьмеш сыну майму жонкі з дачок Хананэяў, сярод якіх я жыву;

ì zaprysâgnisâ mne Gospadam, Bogam neba i Bogam zâmlì, što ty nâ voz'meš synu majmu žonkì z dačok Hananèâŭ, sârod âkih â žyvu;

4. а пойдзеш у зямлю маю, на радзіму маю, і возьмеш жонку сыну майму Ісааку.

a pojdzeš u zâmlû maŭ, na radzìmu maŭ, i voz'meš žonku synu majmu Ìsaaku.

5. Раб сказаў яму: можа стацца, не захоча жанчына ісьці са мною ў гэтую зямлю; ці павінен я вярнуць сына твайго ў зямлю, зь якое ты выйшаў?

Rab skazaŭ âmu: moža stacca, ne zahoča žančyna is'ci sa mnoŭ ŭ gètuŭ

zâmlû; cì pavinen â vârnuc' syna tvaigo ũ zâmlû, z' âkoe ty vyjšaŭ?

6. Абрагам сказаў яму: сыцеражыся, не вяртай сына майго туды;

Abragam skazaŭ âmu: s'ceražysâ, ne vârtaj syna majgo tudy;

7. Гасподзь, Бог неба, Які ўзяў мяне з дома бацькі майго і зь зямлі

нарадзэньня майго, Які гаварыў мне і Які прысягнуў мне, кажучы:

нашчадкам тваім дам гэтую зямлю, - Ён пашле анёла Свайго перад

табою, і ты возьмеш жонку сыну майму адтуль;

Gaspodz', Bog neba, Âki ũzâŭ mâne z doma bac'ki majgo i z' zâmli

naradžèn'nâ majgo, Âki gavaryŭ mne i Âki prysâgnuŭ mne, kažučy:

naščadkam tvaim dam gètuŭ zâmlû, - Ęn pašle anëla Svajgo perad taboŭ, i ty

voz'meš žonku synu majmu adtul';

8. калі ж не захоча жанчына ісьці з табою, ты будзеш вольны ад гэтай

прысягі маёй; толькі сына майго не вяртай туды.

kali ž ne zahoča žančyna is'ci z taboŭ, ty budzeš vol'ny ad gètaj prysâgi

maěj; tol'ki syna majgo ne vârtaj tudy.

9. І паклаў раб руку сваю пад сыцягно Абрагаму, гаспадару свайму, і

запрысягнуўся яму ў гэтым.

Ì paklaŭ rab ruku svaŭ pad s'câgno Abragamu, gaspadaru svajmu, i

zaprysâgnuŭsâ âmu ũ gètym.

10. І ўзяў раб зь вярблюдаў гаспадара свайго дзесяць вярблюдаў і

пайшоў. У руках у яго былі таксама ўсякія скарбы гаспадара ягонага. Ён

устаў і пайшоў у Месапатамію, у горад Нахораў;

Ì ũzâŭ rab z' vârblûdaŭ gaspadara svajgo dzesâc' vârblûdaŭ i pajšoŭ. U

rukah u âgo byli taksama ũsâkiâ skarby gaspadara âgonaga. Ęn ustaŭ i

pajšoŭ u Mesapatamiŭ, u gorad Nahoraŭ;

11. і спыніў вярблюдаў па-за горадам, каля калодзежа вады, пад вечар,

у той час, калі прыходзяць жанчыны чэрпаць ваду,

ì spyniũ vârbliũdaũ pa-za goradam, kalâ kalodzeža vady, pad večar, u toj čas, kalì pryhodzâc' žančyny čèrpac' vadu,

12. і сказаў: Госпадзе, Божа гаспадара майго Абрагама, пашлі яе сёння насустрач мне і ўчыні міласць гаспадару майму Абрагаму;

ì skazaũ: Gospadze, Boža gaspadara majgo Abragama, pašli âe sën'nâ nasustrač mne ì ũčynì milas'c' gaspadaru majmu Abragamu;

13. вось, я стаю каля крыніцы вады, і дочкі жыхароў горада выходзяць чэрпаць ваду;

vos', â staũ kalâ krynicy vady, ì dočkì žyharoũ gorada vyhodzâc' čèrpac' vadu;

14. і дзяўчына, якой я скажу: нахілі збанок твой, я нап'юся; і яна скажа: пі, я і вярблюдам тваім дам піць, - вось тая, якую Ты назначыў рабу Твайму Ісааку; і з гэтага даведаюся я, што Ты чыніш мілату гаспадару майму.

ì dzâũčyna, âkoj â skažu: nahilì zbanok tvoj, â nap'ûsâ; ì âna skaža: pì, â ì vârbliũdam tvaim dam pic', - vos' taâ, âkuũ Ty naznačyũ rabu Tvajmu Ìsaaku; ì z gètaga davedaûsâ â, što Ty čyniš milatu gaspadaru majmu.

15. Яшчэ не перастаў ён гаварыць, і вось, выйшла Рэбэка, якая нарадзілася ад Ватуіла, сына Мілкі, жонкі Нахора, брата Абрагамавага, і збанок яе на плячы ў яе;

Âščè ne perastaũ ên gavaryc', ì vos', vyjšla Rèbèka, âkaâ naradzilasâ ad Vatuila, syna Milki, žonki Nahora, brata Abragamavaga, ì zbanok âe na plâčy ũ âe;

16. дзяўчына была прыгожая з твару, дзева, якое не спазнаў муж. Яна сышла да крыніцы, напоўніла збанок свой і пайшла ўгору.

dzâũčyna byla prygožaâ z tvaru, dzeva, âkoe ne spaznaũ muž. Âna syšla da krynicy, napoũnila zbanok svoj ì pajšla ũgoru.

17. І пабег раб насустрач ёй і сказаў: дай мне выпіць крыху вады са збанка твайго.

Ī pabeg rab nasustrač ej̄ ì skazaŭ: daj mne vypic' kryhu vady sa zbanka tvajgo.

18. Яна сказала: пі, гаспадару мой. І адразу апусьціла збанок свой на руку сваю і напаіла яго.

Āna skazala: pì, gaspadaru moj. Ī adrazu apus'cila zbanok svoj na ruku svaŭ ì napaila âgo.

19. І, калі напаіла яго, сказала: я пачну чэрпаць і вярблюдам тваім, пакуль не нап'юцца ўсе.

Ī, kalì napaila âgo, skazala: â pačnu čèrpc' ì vârbľudam tvaim, pakul' ne nap'ũcca ŭse.

20. І адразу выліла ваду са збанка свайго ў карыта, і пабегла зноў да калодзежа зачарпнуць, і начэрпала ўсім вярблюдам ягоным,

Ī adrazu vylila vadu sa zbanka svajgo ŭ karyta, ì pabegla znoŭ da kalodzeža začarpnuc', ì načèrpala ŭsim vârbľudam âgonym,

21. Чалавек той глядзеў на яе са здзіўленьнем моўчкі, хочучы зразумець, ці дабраславіў Гасподзь дарогу ягоную, ці не.

Čalavek toj glâdzeŭ na âe sa z'dziŭlen'nem moŭčkì, hočučy zrazumec', cì dabraslaviŭ Gaspodz' darogu âgonuŭ, cì ne.

22. Калі вярблюды перасталі піць, тады чалавек той узяў залатую завушніцу, вагою паўсікля, і два запясыці на рукі ёй, вагою ў дзесяць сікляў золата,

Kalì vârbľudy perastalì pic', tady čalavek toj uzâŭ zalatuŭ zavušnicu, vagoŭ paŭsiklâ, ì dva zapâs'cì na rukì ej̄, vagoŭ ŭ dzesâc' siklâŭ zolata,

23. і сказаў: чыя ты дачка? скажы мне; ці ёсьць у доме ў бацькі твайго месца нам начаваць?

ì skazaŭ: čyâ ty dačka? skažy mne; cì ës'c' u dome ŭ bac'ki tvajgo mesca nam načavac'?

24. Яна сказала яму: я дачка Ватуіла, сына Мілкі, якога яна нарадзіла Нахору.

Âna skazala âmu: â dačka Vatuila, syna Milki, âkoga âna naradzila Nahoru.

25. І яшчэ сказала яму: у нас многа саломы і корму; і ёсьць месца начаваць.

Ì âščè skazala âmu: u nas mnoga salomy ì kormu; ì ës'c' mesca načavac'.

26. І схіліўся чалавек той, і пакланіўся Госпаду,

Ì shiliŭsâ čalavek toj, ì paklaniŭsâ Gospadu,

27. і сказаў: дабраславёны Гасподзь, Бог гаспадара майго Абрагама, Які не абышоў гаспадара майго ласкаю Сваёю і праўдаю Сваёю! Гасподзь роўнаю дарогаю прывёў мяне да дома брата гаспадара майго.

ì skazaŭ: dabraslavëny Gaspodz', Bog gaspadara majgo Abrugama, Âki ne abyšoŭ gaspadara majgo laskaŭ Svaëŭ ì praŭdaŭ Svaëŭ! Gaspodz' roŭnaŭ darogaŭ pryvëŭ mâne da doma brata gaspadara majgo.

28. Дзяўчына пабегла і расказала пра гэта ў доме маці сваёй.

Dzâŭčyna pabegla ì raskazala pra gèta ŭ dome macì svaëj.

29. У Рэбэкі быў брат, якога звалі Лаван. Лаван выбег да таго чалавека, да крыніцы.

U Rëbëki byŭ brat, âkoga zvalì Lavan. Lavan vybeg da tago čalaveka, da krynicy.

30. І калі ён убачыў завушніцу і запясыці на руках у сястры сваёй, якая казалася: так гаварыў са мною чалавек гэты, - дык прыйшоў да чалавека, і вось, ён стаіць каля вярблюдаў ля крыніцы;

Ì kalì ën ubačyŭ zavušnicu ì zapâs'ci na rukah u sâstry svaëj, âkaâ kazala: tak gavaryŭ sa mnoŭ čalavek gëty, - dyk pryjšoŭ da čalaveka, ì vos', ën staic'

kalâ vârbliûdaŭ lâ krynicy;

31. і сказаў яму: увайдзі, дабраславёны Госпадам; чаго ты стаіш звонку? я падрыхтаваў дом і месца вярблюдам.

ì skazaŭ âmu: uvajdzi, dabraslavëny Gospadam; čago ty staiš zvonku? â padryhtavaŭ dom ì mesca vârbliûdam.

32. І ўвайшоў чалавек. Лаван расьсядлаў вярблюдаў і даў саломы і корму вярблюдам і вады памыць ногі яму і людзям, якія былі зь ім;

Ì ŭvajšoŭ čalavek. Lavan ras'sâdlaŭ vârbliûdaŭ ì daŭ salomy ì kormu vârbliûdam ì vady pamyc' nogi âmu ì lûdzâm, âkiâ byli z' im;

33. і прапанавалі яму ежы. Але ён сказаў: ня буду есці, пакуль не скажу справы сваёй. І сказалі: кажы.

ì prapanavali âmu ežy. Ale ën skazaŭ: nâ budu es'ci, pakul' ne skažu spravy svaëj. Ì skazali: kažy.

34. Ён сказаў: я раб Абрагамаў;

Ën skazaŭ: â rab Abragamaŭ;

35. Гасподзь вельмі дабраславіў гаспадара майго, і ён зрабіўся вялікім: Ён даў яму авечак і валоў, срэбра і золата, рабоў і рабыняў, вярблюдаў і аслоў.

Gaspodz' vel'mi dabraslaviŭ gaspadara majgo, ì ën zrabiŭsâ vâlikim: Ën daŭ âmu avečak ì valoŭ, srèbra ì zolata, raboŭ ì rabynâŭ, vârbliûdaŭ ì asloŭ.

36. Сарра, жонка гаспадара майго, ужо пастарэўшы, нарадзіла гаспадару майму сына, якому ён аддаў усё, што ў яго;

Sarra, žonka gaspadara majgo, užo pastarëŭšy, naradzila gaspadaru majmu syna, âkomu ën addaŭ usë, što ŭ âgo;

37. і ўзяў зь мяне прысягу гаспадар мой, сказаўшы: не бяры жонкі сыну майму з дачок Хананэяў, у зямлі якіх я жыву,

ì ŭzâŭ z' mâne prysâgu gaspadar moj, skazaŭšy: ne bâry žonki synu majmu z

dačok Hananèâŭ, u zâmlì âkih â žyvu,

38. а ідзі ў дом бацькі майго і да сваякоў маіх, і возьмеш жонку сыну майму.

a idzi ŭ dom bac'ki majgo i da svaâkoŭ maih, i voz'meš žonku synu majmu.

39. І сказаў гаспадару майму: магчыма, ня пойдзе жанчына са мною.

Ì skazaŭ gaspadaru majmu: magčyma, nâ pojdze žančyna sa mnoŭ.

40. Ён сказаў мне: Гасподзь, прад абліччам Якога я хаджу, пашле з табою анёла Свайго і добра ўладкуе шлях твой, і возьмеш жонку сыну майму з родзічаў маіх і з дому бацькі майго;

Ėn skazaŭ mne: Gaspodz', prad abliččam Âkoga â hadžu, pašle z taboŭ anëla Svajgo i dobra ŭladkue šlâh tvoj, i voz'meš žonku synu majmu z rodzičaŭ maih i z domu bac'ki majgo;

41. тады будзеш ты вольны ад прысягі маёй, калі сходзіш да родзічаў маіх; і калі яны не дадуць табе, ты будзеш вольны ад прысягі маёй.

tady budzeš ty vol'ny ad prysâgi maěj, kali shodziš da rodzičaŭ maih; i kali âny ne daduc' tabe, ty budzeš vol'ny ad prysâgi maěj.

42. І прыйшоў я сёньня да крыніцы і сказаў: Госпадзе, Божа гаспадара майго Абрагама! Калі Ты добра ўладкуеш шлях, які я праходжу,

Ì pryjšoŭ â sën'nâ da krynicy i skazaŭ: Gospadze, Boža gaspadara majgo Abragama! Kali Ty dobra ŭladkueš šlâh, âki â prahodžu,

43. дык вось, я стаю каля крыніцы вады, і дзяўчына, якая выйдзе зачарпнуць і якой я скажу: дай мне выпіць крыху са збанка твайго,

dyk vos', â staŭ kalâ krynicy vady, i dzâŭčyna, âkaâ vyjdze začarpnuc' i âkoj â skažu: daj mne vypic' kryhu sa zbanka tvajgo,

44. і якая скажа мне: і ты пі, і вярблюдам тваім я начэрпаю, - вось жонка, якую Гасподзь вызначыў сыну гаспадара майго.

i âkaâ skaža mne: i ty pi, i vârblûdam tvaim â načèrpaŭ, - vos' žonka, âkuŭ

Gaspodz' vyznačyŭ synu gaspadara majgo.

45. Яшчэ не перастаў я гаварыць у думках маіх, і вось, выйшла Рэбэка, і збанок яе на плячы ў яе, і сышла да крыніцы і зачарпнула; і я сказаў ёй: напай мяне.

Áščè ne perastaŭ â gavaryc' u dumkah maïh, ì vos', vyjšla Rèbèka, ì zbanok âe na plâčy ŭ âe, ì syšla da krynicy ì začarpnula; ì â skazaŭ ëj: napaï mâne.

46. Яна адразу апусьціла зь сябе збанок свой і сказала: пі, і вярблюдаў тваіх я напаю. І я піў. І вярблюдаў яна напайла.

Âna adrazu apus'cila z' sâbe zbanok svoj ì skazala: pì, ì vârblûdaŭ tvaih â napaû. Ì â piŭ. Ì vârblûdaŭ âna napaïla.

47. Я спытаўся ў яе і сказаў: чыя ты дачка? Яна сказала: дачка Ватуіла, сына Нахоравага, якога нарадзіла яму Мілка. І даў я завушніцы ёй і запусьці на рукі яе.

Â spytaŭsâ ŭ âe ì skazaŭ: čyâ ty dačka? Âna skazala: dačka Vatuïla, syna Nahoravaga, âkoga naradzila âmu Milka. Ì daŭ â zavušnicy ëj ì zapâs'ci na ruki âe.

48. І схіліўся я і пакланіўся Госпаду, і дабраславіў Госпада, Бога гаспадара майго Абрагама, Які роўнай дарогаю прывёў мяне, каб узяць дачку брата гаспадара майго за сына ягонага.

Ì shiliŭsâ â ì paklaniŭsâ Gospadu, ì dabraslaviŭ Gospada, Boga gaspadara majgo Abragama, Âki roŭnaj darogaŭ pryvëŭ mâne, kab uzâc' dačku brata gaspadara majgo za syna âgonaga.

49. І цяпер скажэце мне: ці маеце вы намер зрабіць ласку і праўду гаспадару майму, ці не? скажэце мне, і я павярнуся направа альбо налева.

Ì câper skažèce mne: ci maece vy namer zrabic' lasku ì praŭdu gaspadaru majmu, ci ne? skažèce mne, ì â pavârnusâ naprava al'bo naleva.

50. І адказвалі Лаван і Ватуіл і казалі: ад Госпада прыйшла гэтая дзея;
мы ня можам сказаць табе папярок ні благога, ні добрага;

*Ĭ adkazvali Lavan ĭ Vatuil ĭ skazali: ad Gospada pryjšla gëtaâ dzeâ; my nâ
možam skazac' tabe papârok ni blagoga, ni dobraga;*

51. вось Рэбэка перад табою; вазьмі і ідзі; хай будзе яна жонкаю сыну
гаспадара твайго, як сказаў Гасподзь.

*vos' Rëbëka perad taboû; vaz'mi ĭ idzi; haj budze âna žonkaû synu
gaspadara tvajgo, âk skazaŭ Gaspodz'.*

52. Калі раб Абрагамаў пачуў словы іхнія, дык паклانیўся Госпаду да
зямлі.

Kali rab Abragamaŭ pačuŭ slovy ihniâ, dyk paklaniŭsâ Gospadu da zâmlì.

53. І дастаў раб срэбныя рэчы і залатыя рэчы і вопратку і даў Рэбэцы;
таксама і брату яе і маці яе даў багатыя дарункі.

*Ĭ dastaŭ rab srëbnyâ rëčy ĭ zalatyâ rëčy ĭ vopratku ĭ daŭ Rëbëcy; taksama ĭ
bratu âe ĭ maci âe daŭ bagatyâ darunki.*

54. І елі і пілі ён і людзі, якія былі зь ім, і заначавалі. Калі ж усталі
раніцай, дык ён сказаў: пусьцеце мяне да гаспадара майго.

*Ĭ eli ĭ pili ën ĭ lûdzi, âkiâ byli z' im, ĭ zanačavali. Kali ž ustalì ranìcaj, dyk ën
skazaŭ: pus'cece mâne da gaspadara majgo.*

55. Але брат яе і маці казалі: хай пабудзе з намі дзяўчына дзён зь
дзезяць; потым пойдзеш.

*Ale brat âe ĭ maci skazali: haj pabudze z nami dzâŭčyna dzën z' dzesâc';
potym pojdzeš.*

56. Ён сказаў ім: ня трымайце мяне, бо Гасподзь добра ўладкаваў шлях
мой; пусьцеце мяне, і я пайду да гаспадара майго.

*Ën skazaŭ im: nâ trymajce mâne, bo Gaspodz' dobra ŭladkavaŭ šlâh moj;
pus'cece mâne, ĭ â pajdu da gaspadara majgo.*

57. Яны казалі: паклічам дзяўчыну і спытаемся, што яна скажа.

Âny skazali: pakličam dzâŭčynu i spytaemsâ, što âna skaža.

58. І паклікалі Рэбэку і казалі ёй: ці пойдзеш з гэтым чалавекам? Яна сказала: пайду.

Ì paklikali Rèbèku i skazali ëj: ci pojdzeš z gètym čalavekam? Âna skazala: pajdu.

59. І пусьцілі Рэбэку, сястру сваю, і карміцельку яе, і раба Абрагамавага, і людзей ягоных.

Ì pus'cili Rèbèku, sâstru svaû, i karmicel'ku âe, i raba Abragamavaga, i lûdzej âgonyh.

60. І дабраславілі Рэбэку і казалі ёй: сястра наша, хай родзяцца ад цябе тысячы тысяч, і хай валодаюць нашчадкі твае жытлішчамі ворагаў тваіх,

Ì dabraslavili Rèbèku i skazali ëj: sâstra naša, haj rodzâcca ad câbe tysâčy tysâč, i haj valodaûc' naščadki tvae žytliščami voragaŭ tvaish,

61. І ўстала Рэбэка і служанкі яе, і селі на вярблюдаў, і паехалі за тым чалавекам. І раб узяў Рэбэку і пайшоў.

Ì ŭstala Rèbèka i služanki âe, i seli na vârblûdaŭ, i paehali za tym čalavekam. Ì rab uzâŭ Rèbèku i pajšoŭ.

62. А Ісаак прыйшоў з Бэер-Лахай-Роі, бо жыў ён у зямлі паўдзённай.

A Ìsaak pryjšoŭ z Bèer-Lahaj-Roi, bo žyŭ ën u zâmlì paŭdzënnaj.

63. Як пачало вечарэць, Ісаак выйшаў у поле падумаць, і ўзьвёў вочы свае, і ўбачыў: вось, ідуць вярблюды.

Âk pačalo večarèc', Ìsaak vyjšaŭ u pole padumac', i ŭz'veŭ vočy svae, i ŭbačyŭ: vos', iduc' vârblûdy.

64. Рэбэка зірнула, і ўбачыла Ісаака, і спусьцілася зь вярблюда.

Rèbèka zirnula, i ŭbačyla Ìsaaka, i spus'cilasâ z' vârblûda.

65. I сказала рабу: хто гэты чалавек, які ідзе па полі насустрач нам? Раб сказаў: гэта гаспадар мой. I яна ўзяла пакрывала і закрылася.

Ì skazala rabu: hto gèty čalavek, âkì idze pa poli nasustrač nam? Rab skazaŭ: gèta gaspadar moj. Ì âna ŭzâla pakryvala i zakrylasâ.

66. A раб сказаў Ісааку ўсё, што зрабіў.

A rab skazaŭ Ìsaaku ŭsë, što zrabìŭ.

67. I ўвёў яе Ісаак у намет Сарры, маці сваёй, і ўзяў Рэбэку, і яна сталася яму жонкай, і ён пакахаў яе; і суцешыўся Ісаак у журбоце па маці сваёй.

Ì ŭvëŭ âe Ìsaak u namët Sarry, macì svaëj, i ŭzâŭ Rëbëku, i âna stalasâ âmu žonkaj, i ën pakahaŭ âe; i sucešyŭsâ Ìsaak u žurboce pa macì svaëj.

25 Кіраўнік

1. I ўзяў Абрагам яшчэ жонку, імем Хэтуру.

Ì ŭzâŭ Abragam âščë žonku, imem Hèturu.

2. Яна нарадзіла яму Зімрана, Ёкшана, Мэдана, Мадыяна, Ішбака і Шуаха.

Âna naradzila âmu Zimrana, Èkšana, Mèdana, Madyâna, Ìšbaka i Šuaha.

3. Ёкшан спарадзіў Шэву і Дэдана. Сыны Дэдана былі: Ашурым, Летушым і Леюмім.

Èkšan sparadziŭ Šëvu i Dèdana. Syny Dèdana byli: Ašurym, Letušym i Leûmim.

4. Сыны Мадыяна: Эфа, Эфэр, Ханох, Авіда і Элдага. Усе гэтыя сыны Хэтуры.

Syny Madyâna: Èfa, Èfèr, Hanoh, Avida i Èldaga. Use gètyâ syny Hètury.

5. I аддаў Абрагам усё, што было ў яго, Ісааку;

Ì addaũ Abragam usë, što bylo ů âgo, Ìsaaku;

6. а сынам наложніц, якія былі ў Абрагама, даў Абрагам дарункі і адаслаў іх ад Ісаака, сына свайго, яшчэ за жыцьця свайго, на ўсход, у зямлю ўсходнюю.

a synam naložnič, âkiâ byli ů Abrugama, daũ Abragam darunki i adaslaũ ih ad Ìsaaka, syna svajgo, âščè za žyc'câ svajgo, na ůshod, u zâmlû ůshodnû.

7. Дзён жыцьця Абрагамавага, якія ён пражыў, было сто семдзесят пяць гадоў;

Dzën žyc'câ Abrugamavaga, âkiâ ën pražyũ, bylo sto semdzesât pâc' gadoũ;

8. і сканаў Абрагам, і памёр у старасьці добрай, вельмі стары і насычаны, і прылучаны да люду свайго.

i skanaũ Abragam, i pamër u staras'ci dobroj, vel'mi stary i nasyčany, i prylučany da lûdu svajgo.

9. І пахавалі яго Ісаак і Ізмаіл, сыны ягоныя, у пячоры Махпэл, на полі Эфрона, сына Цахара, Хэтэяніна, якое насупроць Мамрэ,

Ì pahavali âgo Ìsaak i Ìzmail, syny âgonyâ, u pâčory Mahpèl, na poli Èfrona, syna Cahara, Hètèânina, âkoe nasuproc' Mamrè,

10. на полі, якое Абрагам набыў у сыноў Хэтавых. Там пахаваны Абрагам і Сарра, жонка ягоная.

na poli, âkoe Abragam nabyũ u synoũ Hètavyh. Tam pahavany Abragam i Sarra, žonka âgonaâ.

11. Пасьля сьмерці Абрагама Бог дабраславіў Ісаака, сына ягонага. Ісаак жыў пры Бээр-Лахай-Рои.

Pas'lâ s'merci Abrugama Bog dabraslaviũ Ìsaaka, syna âgonaga. Ìsaak žyũ pry Bèèr-Lahaj-Roi.

12. Вось радавод Ізмаіла, сына Абрагамавага, якога нарадзіла Абрагаму Агар, Егіпцянка, Саррына служанка;

Vos' radavod Ìzmaila, syna Abragamavaga, âkoga naradzila Abragamu Agar, Egipcânka, Sarryna služanka;

13. і вось імёны сыноў Ізмаілавых, імёны іхнія паводле радаводу іхняга: першынец Ізмаілаў Наваёт, Кедар, Адбээл, Міўсам,

ì vos' imëny synoŭ Ìzmailavyh, imëny ihniâ pavodle radavodu ihnâga: peršynec Ìzmailaŭ Navaët, Kedar, Adbèèl, Miŭsam,

14. Мішма, Дума, Маса,

Mišma, Duma, Masa,

15. Хадад, Тэма, Етур, Нафіш і Кедма.

Hadad, Tèma, Etur, Nafiš ì Kedma.

16. Яны сыны Ізмаілавыя, і гэта імёны іхнія, у селішчах іхніх, у качэўях іхніх. Гэта дванаццаць князёў плямёнаў іхніх.

Âny syny Ìzmailavyâ, ì gèta imëny ihniâ, u seliščah ihnih, u kačëŭâh ihnih. Gèta dvanaccac' knâzëŭ plâmënaŭ ihnih.

17. А гадоў жыцця Ізмаілавага было сто трыццаць сем гадоў; і сканаў ён, і памёр, і прылучаны да народу свайго.

A gadoŭ žyc'câ Ìzmailavaga bylo sto tryccac' sem gadoŭ; ì skanaŭ ën, ì pamër, ì prylučany da narodu svajgo.

18. Яны жылі ад Хавілы да Сура, што перад Егіптам, як ідзе да Асірыі. Яны пасяліліся перад абліччам усіх братаў сваіх.

Âny žyli ad Havily da Sura, što perad Egıptam, âk idzeš da Asiryi. Âny pasâlilisâ perad abliččam usih bratoŭ svaih.

19. Вось радавод Ісаака, сына Абрагамавага. Абрагам спарадзіў Ісаака.

Vos' radavod Ìsaaka, syna Abragamavaga. Abragam sparadziŭ Ìsaaka.

20. Ісааку было сорак гадоў калі ён узяў сабе за жонку Рэбэку, дачку Ватуіла Арамэйца зь Месапатаміі, сястру Лавана Арамэйца.

Ìsaaku bylo sorak gadoŭ kali ën uzâŭ sabe za žonku Rèbèku, dačku Vatuila

Aramèjca z' Mesapatamiì, sâstru Lavana Aramèjca.

21. І маліўся Ісаак Госпаду за жонку сваю, бо яна была няплодная; і Гасподзь пачуў яго, і зачала Рэбэка жонка ягоная.

Ì maliŭsâ Ìsaak Gospadu za žonku svaŭ, bo âna byla nâplodnaâ; ì Gaspodz' pačuŭ âgo, ì začala Rèbèka žonka âgonaâ.

22. Сыны ва ўлоньні яе пачалі біцца, і яна сказала: калі так будзе, дык навошта мне гэта? І пайшла спытацца ў Госпада.

Syny va ŭlon'ni âe pačali bicca, ì âna skazala: kalì tak budze, dyk navošta mne gèta? Ì pajšla spytacca ŭ Gospada.

23. Гасподзь сказаў ёй: два племені ў чэраве тваім, і два розныя народы пойдучь з нутробы тваёй; адзін народ зробіцца мацнейшы за другі, і большы будзе служыць меншаму.

Gaspodz' skazaŭ ëj: dva plemenì ŭ čèrave tvaim, ì dva roznyâ narody pojduc' z nutroby tvaëj; adzìn narod zrobìcca macnejšy za drugì, ì bol'sy budze služyc' menšamu.

24. І настаў час ёй радзіць: і вось блізьняты ў нутробе ў яе.

Ì nastau čas ëj radzic': ì vos' bliz'nâty ŭ nutrobe ŭ âe.

25. Першы выйшаў чырвоны, увесь, як скура, калматы, і далі яму імя: Ісаў.

Peršy vyjšau čyrvony, uves', âk skura, kalmaty, ì dali âmu imâ: Ìsau.

26. Потым выйшаў брат ягоны, трымаючыся рукою сваёю за пяту Ісава; і дадзена яму імя: Якаў. А Ісааку было шэсьцьдзясят гадоў, калі яны нарадзіліся.

Potym vyjšau brat âgony, trymaŭčysâ rukoŭ svaëŭ za pâtu Ìsava; ì dadzena âmu imâ: Âkau. A Ìsaaku bylo šès'c'dzâsât gadoŭ, kalì âny naradzilisâ.

27. Дзеці вырасьлі; і стаў Ісаў чалавекам спрытным у ловах зьвера, чалавекам палёў; а Якаў чалавекам рахманым, жыхаром намётаў.

Dzeci vyras'li; i staŭ İsaŭ čalavekam sprytnym u lovah z'vera, čalavekam palëŭ; a Ākaŭ čalavekam rahmanym, žyharom namëtaŭ.

28. Ісаак любіў Ісава, бо дзічына была да смаку яму; а Рэбэка любіла Якава.

İsaak lŭbiŭ İsave, bo dzičyna byla da smaku âmu; a Rëbëka lŭbila Ākava.

29. І згатаваў Якаў страву; а Ісаў прыйшоў з поля стомлены.

İ zgatavaŭ Ākaŭ stravu; a İsaŭ pryjšoŭ z polâ stomleny.

30. І сказаў Ісаў Якаву: дай мне паесьці чырвонага, чырвонага гэтага; бо я стаміўся. Ад гэтага дадзена яму мянушка: Эдом.

İ skazaŭ İsaŭ Ākavu: daj mne paes'ci čyrvonaga, čyrvonaga gëtaga; bo â stamiŭsâ. Ad gëtaga dadzena âmu mânuška: Èdom.

31. Але Якаў сказаў: прадай мне цяпер жа сваё першародства.

Ale Ākaŭ skazaŭ: pradaj mne câper ža svaë peršarodstva.

32. Ісаў сказаў: вось, я паміраю, што мне з гэтага першародства?

İsaŭ skazaŭ: vos', â pamiraŭ, što mne z gëtaga peršarodstva?

33. Якаў сказаў: прысягні мне цяпер жа. Ён прысягнуў яму, і прадаў першародства сваё Якаву.

Ākaŭ skazaŭ: prysâgni mne câper ža. Èn prysâgnuŭ âmu, i pradaŭ peršarodstva svaë Ākavu.

34. І даў Якаў Ісаву хлеба і стравы з сачыўкі: і ён еў і піў, і ўстаў і пайшоў; і пагардзіў Ісаў першародствам.

İ daŭ Ākaŭ İsavu hleba i stravy z sačyŭki: i èn eŭ i piŭ, i ŭstaŭ i pajšoŭ; i pagardziŭ İsaŭ peršarodstvam.

26 Кіраўнік

1. Быў голад на зямлі, звыш ранейшага голаду, які быў у дні

Абрагамавыя; і пайшоў Ісаак да Авімэлэха, цара Філістымскага, у Герар.
Byŭ golad na zâmlì, zvyš ranejšaga goladu, âkì byŭ u dñì Abragamavyâ; ì pajšoŭ Ìsaak da Avimèlèha, cara Filistymskaga, u Gerar.

2. Гасподзь явіўся яму і сказаў: ня йдзі ў Егіпет; жыві ў зямлі, пра якую Я скажу табе;

Gaspodz' âviŭsâ âmu ì skazaŭ: nâ jdzi ŭ Egìpet; žyvi ŭ zâmlì, pra âkuŭ Â skažu tabe;

3. вандруй па зямлі гэтай; і Я буду з табою і дабраслаўлю цябе, бо табе і нашчадкам тваім усе землі гэтыя, і спраўджу прысягу, якою Я прысягаўся Абрагаму, бацьку твайму;

vandruj pa zâmlì gètaj; ì Â budu z taboŭ ì dabraslaŭlŭ câbe, bo tabe ì naščadkam tvaim use zemlì gètyâ, ì spraŭdžu prysâgu, âkoŭ Â prysâgaŭsâ Abragamu, bac'ku tvajmu;

4. памножу нашчадкаў тваіх, як зоркі нябесныя, і дам нашчадкам тваім усе землі гэтыя; дабраславяцца ў семені тваім усе народы зямныя,

pamnožu naščadkaŭ tvaih, âk zorkì nâbesnyâ, ì dam naščadkam tvaim use zemlì gètyâ; dabraslavâcca ŭ semenì tvaim use narody zâmnyâ,

5. за тое, што Абрагам паслухаўся голасу Майго і выконваў, што Мною наказана было выконваць: загады Мае, пастановы Мае і законы Мае.

za toe, što Abragam pasluhaŭsâ golasu Majgo ì vykonvaŭ, što Mnoŭ nakazana bylo vykonvac': zagady Mae, pastanovy Mae ì zakony Mae.

6. Ісаак пасяліўся ў Герары.

Ìsaak pasâliŭsâ ŭ Gerary.

7. Жыхары месца таго спыталіся пра жонку ягоную, і ён сказаў: ўгэта сястра мая", бо баяўся сказаць: "жонка мая", каб не забілі мяне, думаў ён, жыхары месца гэтага за Рэбэку, бо яна прыгожая з выгляду.

Žyhary mesca tago spytalisâ pra žonku âgonuŭ, ì èn skazaŭ: ŭgèta sâstra

maâ", bo baâÿsâ skazac': "žonka maâ", kab ne zabilì mâne, dumaÿ ën, žyhary mesca gètaga za Rèbèku, bo âna prygožaâ z vyglâdu.

8. Але калі ўжо шмат часу ён там пражыў, Авімэлэх, цар Філістымскі, паглядзеў у акно, убачыў, што Ісаак гуляе з Рэбэкаю, жонкаю сваёю.
Ale kalì ŭžo šmat času ën tam pražyŭ, Avimèlèh, car Filistymski, paglâdzeŭ u akno, ubačyŭ, što Ìsaak gulâe z Rèbèkaŭ, žonkaŭ svaëu.

9. І паклікаў Авімэлэх Ісаака і сказаў: вось, гэта жонка твая: як жа ты сказаў: яна сястра мая? Ісаак сказаў яму: бо я думаў, каб жа не памерці мне дзеля яе.

Ì paklikaŭ Avimèlèh Ìsaaka ì skazaŭ: vos', gèta žonka tvaâ: âk ža ty skazaŭ: âna sâstra maâ? Ìsaak skazaŭ âmu: bo â dumaŭ, kab ža ne pamerci mne dzelâ âe.

10. Але Авімэлэх сказаў: што гэта ты зрабіў з намі? адзін з народу ледзь не злучыўся з жонкаю тваёю, і ты ўвёў бы нас у грэх.
Ale Avimèlèh skazaŭ: što gèta ty zrabiŭ z nami? adzìn z narodu ledz' ne zlučyŭsâ z žonkaŭ tvaëu, ì ty ŭvëŭ by nas u grèh.

11. І даў Авімэлэх загад усяму народу, сказаўшы: хто кране гэтага чалавека і жонку ягоную, той аддадзены будзе сьмерці.
Ì daŭ Avimèlèh zagad usâmu narodu, skazaŭšy: hto krane gètaga čalaveka ì žonku âgonuŭ, toj addadzeny budze s'merci.

12. І сеў Ісаак у зямлі той і меў у той год ячменю стакроць: так дабраславіў яго Гасподзь.
Ì seŭ Ìsaak u zâmlì toj ì meŭ u toj god âčmenŭ stakroc': tak dabraslaviŭ âgo Gaspodz'.

13. І стаўся вялікім чалавек гэты і ўз'вялічваўся болей і болей да таго, што зрабіўся вельмі вялікі.
Ì staŭsâ vâlikim čalavek gèty ì ŭz'vâličvaŭsâ bolej ì bolej da tago, što zrabiŭsâ

vel'mi vâliki.

14. У яго былі статкі дробнага і статкі буйнога быдла і мноства ральлі, і Філістымляне пачалі зайздросьціць яму.

U âgo byli statki drobnaga i statki bujnoga bydla i mnostva ral'li, i Filistymlâne pačali zajzdros'cic' âmu.

15. І ўсе калодзежы, якія выкапалі рабы бацькі ягонага пры жыцьці бацькі ягонага Абрагама, Філістымляне завалілі і засыпалі зямлёю.

Î ŭse kalodzežy, âkiâ vykapali raby bac'ki âgonaga pry žyc'ci bac'ki âgonaga Abragama, Filistymlâne zavalili i zasypali zâmlëu.

16. І Авімэлэх сказаў Ісааку: адыдзі ад нас, бо ты зрабіўся намнога мацнейшы за нас.

Î Avimèlèh skazaŭ Îsaaku: adydzì ad nas, bo ty zrabiŭsâ namnoga macnejšy za nas.

17. І Ісаак сышоў адтуль, і разьмясьціўся з намётамі ў даліне Герарскай, і пасяліўся там.

Î Îsaak syšoŭ adtul', i raz'mâs'ciŭsâ z namëtami ŭ dalìne Gerarskaj, i pasâliŭsâ tam.

18. І зноў выкапаў Ісаак калодзежы вады, якія выкапаны былі ў дні Абрагама, бацькі ягонага, і якія завалілі Філістымляне пасля сьмерці Абрагама: і назваў іх тымі самымі назовамі, якімі назваў іх бацька ягоны.

Î znoŭ vykapaŭ Îsaak kalodzežy vady, âkiâ vykapany byli ŭ dni Abragama, bac'ki âgonaga, i âkiâ zavalili Filistymlâne pas'lâ s'merci Abragama: i nazvaŭ ih tymi samymi nazovami, âkimì nazvaŭ ih bac'ka âgony.

19. І капалі рабы Ісаакавыя ў даліне і знайшлі там калодзеж вады жывой.

Î kapali raby Îsaakavyâ ŭ dalìne i znajšli tam kalodzež vady žyvoj.

20. І спрачаліся пастухі Герарскія з пастухамі Ісаакавымі, кажучы: наша вада. І ён даў калодзежу імя: Эсэк, бо спрачаліся зь ім.

Ì spráčalisâ pastuhì Gerarskiâ z pastuhami Ìsaakavymi, kažučy: naša vada. Ì ěn daŭ kalodzežu imâ: Èsèk, bo spráčalisâ z' im.

21. Выкапалі другі калодзеж; спрачаліся таксама і за яго; і ён даў яму імя: Сітна.

Vykapali drugi kalodzež; spráčalisâ taksama ì za âgo; ì ěn daŭ âmu imâ: Sitna.

22. І ён рушыў адсюль і выкапаў іншы калодзеж, за Які ўжо не спрачаліся; і даў яму імя: Рэхавот; бо, сказаў ён, цяпер Гасподзь даў нам прасторнае месца, і мы памножымся на зямлі.

Ì ěn rušyŭ adsŭl' ì vykapaŭ inšy kalodzež, za Âki ŭžo ne spráčalisâ; ì daŭ âmu imâ: Rèhavot; bo, skazaŭ ěn, câper Gaspodz' daŭ nam prastornae mesca, ì my pamnožymsâ na zâmlì.

23. Адтуль перайшоў ён у Вірсавію.

Adtul' perajšoŭ ěn u Virsaviû.

24. І ў тую ноч з'явіўся яму Гасподзь і сказаў: Я Бог Абрагама, бацькі твайго: ня бойся, бо Я з табою, і дабраслаўлю цябе і памножу нашчадкаў тваіх, дзеля Абрагама, раба майго.

Ì ŭ tuû noč z'âviŭsâ âmu Gaspodz' ì skazaŭ: Â Bog Abrugama, bac'ki tvajgo: nâ bojsâ, bo Â z taboû, ì dabraslaŭlû câbe ì pamnožu naščadkaŭ tvaih, dzelâ Abrugama, raba majgo.

25. І ён спарудзіў там ахвярнік і заклікаў імя Госпада. І паставіў там намёт свой, і выкапалі там рабы Ісаакавыя калодзеж.

Ì ěn sparudziŭ tam ahvârnik ì zaklikaŭ imâ Gospada. Ì pastaviŭ tam namët svoj, ì vykapali tam raby Ìsaakavyâ kalodzež.

26. Прыйшоўда яго з Герара Авімэлэх, і Ахузат, сябар ягоны, і Фіхол, ваеначальнік ягоны.

Pryjšoŭda âgo z Gerara Avimèlèh, i Ahuzat, sâbar âgony, i Fihol, vaenačal'nik âgony.

27. Ісаак сказаў ім: навошта вы прыйшлі да мяне, калі вы зьненавідзелі мяне і выслалі мяне ад сябе?

Ìsaak skazaŭ im: navošta vy pryjšli da mâne, kali vy z'nenavidzeli mâne i vyslali mâne ad sâbe?

28. Яны казалі: мы ясна пабачылі, што Гасподзь быў з табою, і таму мы казалі: пастановім паміж намі і табою прысягу і заключым з табою спрымірэнства,

Âny skazali: my âsna pabačyli, što Gaspodz' byŭ z taboŭ, i tamu my skazali: pastanovim pamizh nami i taboŭ prysâgu i zaklûčym z taboŭ sprymirènstva,

29. каб ты не рабіў нам ліха, як і мы не кранулі цябе, а рабілі табе толькі добрае і адпусьцілі цябе зь мірам; цяпер ты дабраславёны Госпадам.

kab ty ne rabiŭ nam liha, âk i my ne kranuli câbe, a rabili tabe tol'ki dobrae i adpus'cili câbe z' mîram; câper ty dabraslavëny Gospadam.

30. Ён зладзіў ім гасьціну, і яны елі і пілі.

Ën zladziŭ im gas'cinu, i âny eli i pili.

31. І ўстаўшы з самае раніцы, прысягнулі адзін аднаму; і адпусьціў іх Ісаак, і яны пайшлі ад яго зь мірам.

Ì ŭstaŭšy z samae ranicy, prysâgnuli adzin adnamu; i adpus'ciŭ ih Ìsaak, i âny pajšli ad âgo z' mîram.

32. У той самы дзень прыйшлі рабы Ісаакавыя і паведамілі яму пра калодзеж, які капалі яны, і казалі яму: мы знайшлі ваду.

U toj samy dzen' pryjšli raby Ìsaakavyâ i pavedamili âmu pra kalodzež, âki kapali âny, i skazali âmu: my znajšli vadu.

33. І ён назваў яго: Шыва. Таму імя гораду таму Бэер-Шыва да гэтага

дня.

Ì ěn nazvaŭ âgo: Šyva. Tamu imâ goradu tamu Bèer-Šyva da gètaga dnâ.

34. I было Ісаву сорок гадоў, і ўзяў сабе за жонку Егудыту, дачку Бээра Хэтэяніна, і Васэмату, дачку Элона Хэтэяніна.

Ì bylo Ĭsavu sorak gadoŭ, ì ŭzâŭ sabe za žonku Egudytu, dačku Bèera Hètèânina, ì Vasèmatu, dačku Èlona Hètèânina.

35. I яны былі завадаю Ісааку і Рэбэцы.

Ì âny byli zavadaŭ Ĭsaaku ì Rèbècy.

27 Кіраўнік

1. Калі Ісаак састарыўся, і прытупіўся зрок вачэй ягоных, ён паклікаў старэйшага сына свайго Ісава і сказаў яму: сыне мой! Той сказаў яму: вось я.

Kali Ĭsaak sastaryŭsâ, ì prytupiŭsâ zrok vačèj âgonyh, ěn paklikaŭ starèjšaga syna svajgo Ĭsava ì skazaŭ âmu: syne moj! Toj skazaŭ âmu: vos' â.

2. Сказаў: вось, я састарыўся; ня ведаю дня сьмерці маёй;

Skazaŭ: vos', â sastaryŭsâ; nâ vedaŭ dnâ s'mercì maěj;

3. вазьмі цяпер прылады твае, калчан твой і лук твой, выйдзі ў поле і ўпалюй мне дзічыны,

vaz'mì câper prylady tvae, kalčan tvoj ì luk tvoj, vyjdzì ŭ pole ì ŭpalŭj mne dzičynu,

4. і згатуй мне страву, якую я люблю, і прынясі мне есьці, каб дабраславіла цябе душа мая, перш чым я памру.

ì zgatuj mne stravu, âkuŭ â lŭblŭ, ì prynâsì mne es'ci, kab dabraslavila câbe duša maâ, perš čym â pamru.

5. Рэбэка чула, як Ісаак гаварыў сыну свайму Ісаву. I пайшоў Ісаў у поле

дастаць і згатаваць дзічыны;

Rèbèka čula, âk Īsaak gavaryŭ synu svajmu Īsavu. Ī pajšoŭ Īsaŭ u pole dastac' i zgatavac' dzičyny;

6. А Рэбэка сказала сыну свайму Якаву: вось, я чула, як бацька казаў брату твайму Ісаву:

A Rèbèka skazala synu svajmu Ākavu: vos', â čula, âk bac'ka kazaŭ bratu tvajmu Īsavu:

7. прынясі мне дзічыны і згатуй мне страву; я паем і дабраслаўлю цябе прад абліччам Гасподнім, перад сьмерцю маёю.

prynâsì mne dzičyny i zgatuj mne stravu; â paem i dabraslaŭlû câbe prad abliččam Gaspodnìm, perad s'mercû maëŭ.

8. Цяпер, сыне мой, паслухайся слоў маіх у тым, што я загадаю табе:

Câper, syne moj, pasluhajsâ sloŭ maih u tym, što â zagadaŭ tabe:

9. выйдзі ў статак і вазьмі мне адтуль два казьляняткі добрыя: і я згатую зь іх бацьку твайму страву, якую ён любіць:

vyjdzì ŭ statak i vaz'mì mne adtul' dva kaz'lanâtki dobryâ: i â zgatuŭ z' ih bac'ku tvajmu stravu, âkuŭ ên lûbic':

10. а ты прынясеш бацьку твайму, і ён паесць, каб дабраславіць цябе перад сьмерцю сваёю.

a ty prynâseš bac'ku tvajmu, i ên paes'c', kab dabraslavic' câbe perad s'mercû svaëŭ.

11. Якаў сказаў Рэбэцы, маці сваёй: Ісаў, брат мой, чалавек касматы, а я чалавек гладкі;

Ākaŭ skazaŭ Rèbècy, macì svaëj: Īsaŭ, brat moj, čalavek kasmaty, a â čalavek gladki;

12. можа стацца, абмацае мяне бацька мой, і я буду ў вачах у яго ашуканец і навяду на сябе праклён, а не дабраславеньне.

moža stacca, abmacae mâne bac'ka moj, i â budu ũ vačah u âgo ašukanec i navâdu na sâbe praklën, a ne dabraslaven'ne.

13. Маці ягоная сказала яму: на мне хай будзе праклën твой, сыне мой; толькі паслухайся слоў маіх і выйдзі, прынясі мне.

Maci âgonaâ skazala âmu: na mne haj budze praklën tvoj, syne moj; tol'ki pasluhajsâ sloŭ maih i vyjdzì, prynâsì mne.

14. Ён пайшоў, і ўзяў, і прынёс маці сваёй; і маці ягоная зрабіла страву, якую любіў бацька ягоны.

Ën pajšoŭ, i ũzâŭ, i prynës maci svaëj; i maci âgonaâ zrabila stravu, âkuŭ lûbiŭ bac'ka âgonu.

15. І ўзяла Рэбэка багатую вопратку старэйшага сына свайго Ісава, якая была ў яе ў доме, і апранула малодшага сына свайго Якава;

Ì ũzâla Rëbëka bagatuŭ vopratku starëjšaga syna svajgo Îsava, âkaâ byla ũ âe ũ dome, i apranula malodšaga syna svajgo Âkava;

16. а рукі яго і гладкую шыю яго абклала скураю казьлянят,

a ruki âgo i gladkuŭ šyŭ âgo abklala skuraŭ kaz'lânât,

17. і дала страву і хлеб, якія яна згатавала, у рукі Якаву, сыну свайму.

Ì dala stravu i hleb, âkiâ âna zgatavala, u ruki Âkavu, synu svajmu.

18. Ён увайшоў да бацькі свайго і сказаў: бацька мой! Той сказаў: вось я; хто ты, сыне мой?

Ën uvajšoŭ da bac'ki svajgo i skazaŭ: bac'ka moj! Toj skazaŭ: vos' â; hto ty, syne moj?

19. Якаў сказаў бацьку свайму: я, Ісаў, першынец твой, я зрабіў, як ты сказаў мне; устань, сядзь і паеж дзічыны маёй, каб дабраславіла мяне душа твая.

Âkaŭ skazaŭ bac'ku svajmu: â, Îsaŭ, peršynec tvoj, â zrabiu, âk ty skazaŭ mne; ustan', sâdz' i paež dzičyny maëj, kab dabraslavila mâne duša tvaâ.

20. І сказаў Ісаак сыну свайму: што так хутка знайшоў ты, сыне мой? Ён сказаў: бо Гасподзь Бог твой паслаў мне насустрач.

Ì skazaŭ Ìsaak synu svajmu: što tak hutka znajšoŭ ty, syne moj? Ён skazaŭ: bo Gaspodz' Bog tvoj paslaŭ mne nasustrač.

21. І сказаў Ісаак Якаву: падыдзі, я абмацаю цябе, сыне мой, ці ты сын мой Ісаў, ці не?

Ì skazaŭ Ìsaak Âkavu: padydzi, â abmacaŭ câbe, syne moj, ci ty syn moj Ìsaŭ, ci ne?

22. Якаў падышоў да Ісаака, бацькі свайго; і ён абмацаў яго і сказаў: голас, голас Якаваў; а рукі, рукі Ісававыя.

Âkaŭ padyšoŭ da Ìsaaka, bac'ki svajgo; i ěn abmacaŭ âgo i skazaŭ: golas, golas Âkavaŭ; a ruki, ruki Ìsavavyâ.

23. І не пазнаў яго, бо рукі ў яго былі, як рукі ў Ісава, брата ягонага, калматыя. І дабраславіў яго

Ì ne paznaŭ âgo, bo ruki ũ âgo byli, âk ruki ũ Ìsava, brata âgonaga, kalmatyâ. Ì dabraslaviŭ âgo

24. і сказаў: ці ты сын мой Ісаў? Ён адказаў: я.

i skazaŭ: ci ty syn moj Ìsaŭ? Ён adkazaŭ: â.

25. Ісаак сказаў: падай мне, я паем дзічыны сына майго, каб дабраславіла цябе душа мая. Якаў падаў яму, і ён еў; прынёс яму і віна, і ён піў.

Ìsaak skazaŭ: padaj mne, â paem dzičyny syna majgo, kab dabraslavila câbe duša maâ. Âkaŭ padaŭ âmu, i ěn eŭ; pryněs âmu i vĭna, i ěn piŭ.

26. Ісаак, бацька ягоны, сказаў яму: падыдзі, пацалуй мяне, сыне мой.

Ìsaak, bac'ka âgonu, skazaŭ âmu: padydzi, pacaluj mâne, syne moj.

27. Ён падышоў і пацалаваў яго і сказаў: вось, пах ад сына майго, як пах ад поля, якое дабраславіў Гасподзь;

Ěn padyšoŭ ì pacalavaŭ âgo ì skazaŭ: vos', pah ad syna majgo, âk pah ad polâ, âkoe dabraslaviŭ Gaspodz';

28. хай дасьць табе Бог ад расы нябеснай і ад тлушчу зямлі, і многа хлеба і віна;

haj das'c' tabe Bog ad rasy nâbesnaj ì ad tlušću zâmlì, ì mnoga hleba ì vîna;

29. хай паслужаць табе народы, хай паклоняцца табе плямёны: будзь гаспадаром над братамі тваімі, і хай паклоняцца табе сыны маці тваёй; кляцьбіты твае - праклятыя; і дабраславенцы твае - дабраславёныя.

haj paslužac' tabe narody, haj paklonâcca tabe plâmëny: budz' gaspadarom nad bratami tvaimì, ì haj paklonâcca tabe syny macì tvaëj; klâc'bity tvae - praklâtÿâ; ì dabraslavency tvae - dabraslavënyâ.

30. Як толькі ўчыніў Ісаак дабраславеньне над Якавам, і як толькі выйшаў Якаў ад аблічча Ісаака, бацькі свайго, - Ісаў, брат ягоны, прыйшоў з ловаў сваіх.

Âk tol'ki ŭčyniŭ Ìsaak dabraslaven'ne nad Âkavam, ì âk tol'ki vyjšaŭ Âkaŭ ad abličča Ìsaaka, bac'ki svajgo, - Ìsaŭ, brat âgony, pryjšoŭ z lovaŭ svaih.

31. Згатаваў і ён страву, і прынёс бацьку свайму, і сказаў бацьку свайму: устань, бацька мой, і паеж дзічыны сына твайго, каб дабраславіла мяне душа твая.

Zgatavaŭ ì ěn stravu, ì prynës bac'ku svajmu, ì skazaŭ bac'ku svajmu: ustan', bac'ka moj, ì paež dzičyny syna tvajgo, kab dabraslavila mâne duša tvaâ.

32. А Ісаак, бацька ягоны, сказаў яму: хто ты? Ён сказаў: я сын твой, першынец твой, Ісаў.

A Ìsaak, bac'ka âgony, skazaŭ âmu: hto ty? Ěn skazaŭ: â syn tvoj, peršynec tvoj, Ìsaŭ.

33. І задрыжаў Ісаак вельмі вялікім дрыжаньнем і сказаў: хто ж гэта, які дастаў дзічыны і прынёс мне, і я еў з усяго, перш чым ты прыйшоў, і я

дабраславіў яго? ён і будзе дабраславёны.

Ì zadryžaŭ Ìsaak vel'mi vâlikim dryžan'nem ì skazaŭ: hto ž gèta, âkì dastaŭ dzičyny ì prynës mne, ì â eŭ z usâgo, perš čym ty pryjšoŭ, ì â dabraslaviŭ âgo? ën ì budze dabraslavëny.

34. Ісаў, выслухаўшы словы бацькі свайго, падняў гучны і вельмі горкі энк, і сказаў бацьку свайму: бацька мой! дабраславі і мяне.

Ìsaŭ, vysluhaŭšy slovy bac'ki svajgo, padnâŭ gučny ì vel'mi gorkì enk, ì skazaŭ bac'ku svajmu: bac'ka moj! dabraslavi ì mâne.

35. Але ён сказаў: брат твой прыйшоў з хітрынаю і ўзяў дабраславеньне маё.

Ale ën skazaŭ: brat tvoj pryjšoŭ z hičrynaŭ ì ŭzâŭ dabraslaven'ne maë.

36. І сказаў: ці не таму дадзена яму імя: Якаў, што ён запабег мяне ўжо два разы? ён узяў першародства маё, і вось, цяпер узяў дабраславеньне маё. І сказаў: няўжо ты не пакінуў мне дабраславеньня?

Ì skazaŭ: ci ne tamu dadzena âmu imâ: Âkaŭ, što ën zapabeg mâne ŭžo dva razy? ën uzâŭ peršarodstva maë, ì vos', câper uzâŭ dabraslaven'ne maë. Ì skazaŭ: nâŭžo ty ne pakinuŭ mne dabraslaven'nâ?

37. Ісаак адказаў Ісаву: вось, я паставіў яго гаспадаром над табою і ўсіх братоў ягоных аддаў яму ў рабы; адарыў яго хлебам і віном; што ж я зраблю дзеля цябе, сыне мой?

Ìsaak adkazaŭ Ìsavu: vos', â pastaviŭ âgo gaspadarom nad taboŭ ì ŭsìh bratoŭ âgonyh addaŭ âmu ŭ raby; adaryŭ âgo hlebam ì vînom; što ž â zrablû dzelâ câbe, syne moj?

38. Але Ісаў сказаў бацьку свайму: няўжо, бацька мой, адно ў цябе дабраславеньне? дабраславі і мяне, бацька мой! І ўзвысіў Ісаў голас свой і заплакаў.

Ale Īsaŭ skazaŭ bac'ku svajmu: nâŭžo, bac'ka moj, adno ŭ câbe dabraslaven'ne? dabraslavi ì mâne, bac'ka moj! Ì ŭzvysiŭ Īsaŭ golas svoj ì zaplakaŭ.

39. Ì адказваŭ Īsaak, бацька ягоны, ì сказаŭ яму: вось, ад тлушчу зямлі будзе пражываньне тваё ì ад расы нябеснай згары;

Ì adkazvaŭ Īsaak, bac'ka âgony, ì skazaŭ âmu: vos', ad tlušču zâmlì budze pražyvan'ne tvaë ì ad rasy nâbesnaj zgary;

40. ì ты будзеш жыць мечам тваім ì будзеш служыць брату твайму; але будзе час, калі ўсупрацівішся ì скінеш ярмо ягонае з шыі тваёй.

ì ty budzeš žyc' mečam tvaim ì budzeš služyc' bratu tvajmu; ale budze čas, kalì ŭsupracivìšsâ ì skìneš ârmo âgonae z šyì tvaëj.

41. Ì зьненавідзеŭ Īsaŭ Якава за дабраславеньне, якім дабраславіŭ яго бацька ягоны; ì сказаŭ Īsaŭ у сэрцы сваім: набліжаюцца дні плачу па бацьку маім; ì я заб'ю Якава, брата майго.

Ì z'nenavidzeŭ Īsaŭ Âkava za dabraslaven'ne, âkim dabraslaviŭ âgo bac'ka âgony; ì skazaŭ Īsaŭ u sèrcy svaim: nablìžaŭcca dnì plaču pa bac'ku maìm; ì â zab'û Âkava, brata majgo.

42. Ì пераказаны былі Рэбэцы словы Īsava, старэйшага сына яе; ì яна паслала, ì паклікала малодшага сына свайго Якава, ì сказала яму: вось, Īsaŭ, брат твой, пагражае забіць цябе;

Ì perakazany byli Rèbècy slovy Īsava, starèjšaga syna âe; ì âna paslala, ì paklikala malodšaga syna svajgo Âkava, ì skazala âmu: vos', Īsaŭ, brat tvoj, pagražae zabic' câbe;

43. ì цяпер, сыне мой, паслухайся слоў маіх, устань, бяжы да Лавана, брата майго, у Харан;

ì câper, syne moj, pasluhajsâ sloŭ maih, ustan', bâžy da Lavana, brata majgo, u Haran;

44. і пажыві ў яго некаторы час, пакуль спатоліцца лютасьць брата твайго,

ì pažyvi ŭ âgo nekatory čas, pakul' spatolicca lûtas'c' brata tvajgo,

45. пакуль спатоліцца гнеў брата твайго на цябе, і ён забудзе, што ты зрабіў яму: тады я пашлю і вазьму цябе адтуль; навошта мне ў адзін дзень страціць абодвух вас?

pakul' spatolicca gneŭ brata tvajgo na câbe, ì ën zabudze, što ty zrabiŭ âmu: tady â pašlû ì vaz'mu câbe adtul'; navošta mne ŭ adzìn dzen' stracic' abodvuh vas?

46. І сказала Рэбэка Ісааку: я жыцьцю ня радая ад дачок Хэтэйскіх; калі Якаў возьме жонку з дачок Хэтэйскіх, як гэтыя, з дачок гэтай зямлі, дык навошта мне і жыцьцё?

Ì skazala Rèbèka Ìsaaku: â žyc'cû nâ radaâ ad dačok Hètèjskih; kali Ákaŭ voz'me žonku z dačok Hètèjskih, âk gètyâ, z dačok gètaj zâmlì, dyk navošta mne ì žyc'cë?

28 Кіраўнік

1. І паклікаў Ісаак Якава і дабраславіў яго і наказаў: не бяры сабе жонкі з дачок Ханаанскіх:

Ì paklikaŭ Ìsaak Ákava ì dabraslaviŭ âgo ì nakazaŭ: ne bâry sabe žonkì z dačok Hanaanskìh:

2. устань, ідзі ў Месапатамію, у дом Ватуіла, бацькі маці тваёй, і вазьмі сабе жонку адтуль, з дачок Лавана, брата маці тваёй:

ustan', idzi ŭ Mesapatamiù, u dom Vatuila, bac'ki macì tvaëj, ì vaz'mì sabe žonku adtul', z dačok Lavana, brata macì tvaëj:

3. А Бог Усемагутны хай дабраславіць цябе, хай расплодзіць цябе і хай

памножыць цябе, і хай будзе ад цябе мноства народаў:

A Bog Usemagutny haj dabraslavic' câbe, haj rasplodzic' câbe i haj pamnožyc' câbe, i haj budze ad câbe mnostva narodaŭ:

4. і хай дасьць табе дабраславеньне Абрагама, табе і нашчадкам тваім з табою, каб табе ўспадкаваць зямлю вандрваньня твайго, якую Бог даў Абрагаму!

i haj das'c' tabe dabraslaven'ne Abrugama, tabe i naščadkam tvaim z taboŭ, kab tabe ŭspadkavac' zâmlŭ vandrvan'nâ tvajgo, âkuŭ Bog daŭ Abrugamu!

5. І адпусьціў Ісаак Якава, і ён пайшоў у Месапатамію да Лавана, сына Ватуіла Арамэйца, да брата Рэбэкі, маці Якава і Ісава.

Ì adpus'ciŭ Ìsaak Âkava, i ên pajšoŭ u Mesapatamiŭ da Lavana, syna Vatuila Aramejca, da brata Rêbèkì, macì Âkava i Ìsava.

6. Ісаў убачыў, што Ісаак дабраславіў Якава і дабраслаўляючы паслаў яго ў Месапатамію, узяў сабе жонку адтуль, і наказаў яму, сказаўшы: не бяры жонкі з дачок Ханаанскіх;

Ìsaŭ ubačyŭ, što Ìsaak dabraslaviŭ Âkava i dabraslaŭlâŭčy paslaŭ âgo ŭ Mesapatamiŭ, uzâŭ sabe žonku adtul', i nakazaŭ âmu, skazaŭšy: ne bâry žonkì z dačok Hanaanskìh;

7. і што Якаў паслухаўся бацькі свайго і маці сваёй і пайшоў у Месапатамію.

i što Âkaŭ pasluhaŭsâ bac'kì svajgo i macì svaëj i pajšoŭ u Mesapatamiŭ.

8. І ўбачыў Ісаў, што дочки Ханаанскія не падабаюцца Ісааку, бацьку ягонаму;

Ì ŭbačyŭ Ìsaŭ, što dočkì Hanaanskiâ ne padabaŭcca Ìsaaku, bac'ku âgonamu;

9. і пайшоў Ісаў да Ізмаіла і ўзяў сабе жонку Махалату, дачку Ізмаіла, сына Абрагамавага, сястру Наваётаву, звыш жонак сваіх.

i pajšoŭ Ìsaŭ da Ìzmaila i ŭzâŭ sabe žonku Mahalatu, dačku Ìzmaila, syna

Abrahamavaga, sâstru Navaëtavu, zvyš žonak svaih.

10. А Якаў выйшаў зь Вірсавіі і пайшоў у Харан,

A Ākaŭ vyjšaŭ z' Vīrsavīi i pajšoŭ u Haran,

11. і прыйшоў у адно месца і застаўся там начаваць, бо зайшло сонца. І

ўзяў адзін камень з таго месца, і паклаў сабе пад галаву, і лёг на тым месцы.

i pryjšoŭ u adno mesca i zastaŭsâ tam načavac', bo zajšlo sonca. Ī ŭzâŭ adzīn kamen' z tago mesca, i paklaŭ sabe pad galavu, i lëg na tym mescy.

12. І ўбачыў у сьне: вось лесьвіца стаіць на зямлі, а верх яе кранае неба; і вось анёлы Божыя ўзыходзяць і сыходзяць па ёй.

Ī ŭbačyŭ u s'ne: vos' les'vica staic' na zâmlī, a verh âe kranæ neba; i vos' anëly Božyâ ŭzyhodzâc' i syhodzâc' pa ëj.

13. І вось, Гасподзь стаіць на ёй і кажа: Я Гасподзь, Бог Абрагама, бацькі твайго, і Бог Ісаака. Зямлю, на якой ты ляжыш, Я дам табе і нашчадкам тваім;

Ī vos', Gaspodz' staic' na ëj i kaža: Ā Gaspodz', Bog Abrahamâ, bac'ki tvajgo, i Bog Īsaaka. Zâmlû, na âkoj ty lâžyš, Ā dam tabe i naščadkam tvaim;

14. і будуць нашчадкі твае, як пясок зямны; і пашырышся да мора і на ўсход, і на поўнач і на поўдзень; і дабраславяцца ў табе і ў семені тваім усе плямёны зямныя:

i buduc' naščadki tvæ, âk pâsok zâmny; i pašyryšsâ da mora i na ŭshod, i na poŭnač i na poŭdzen'; i dabraslavâcca ŭ tabe i ŭ semenī tvaim use plâmëny zâmnyâ:

15. і вось, Я з табою; і захаваю цябе ўсюды, куды ні пойдзеш; і вярну цябе ў гэтую зямлю; бо Я не пакіну цябе, пакуль ня выканаю таго, што Я сказаў табе.

i vos', Ā z taboŭ; i zahavaŭ câbe ŭsûdy, kudy nī pojdzeš; i vârnu câbe ŭ

gètuû zâmlû; bo Â ne pakînu câbe, pakul' nâ vykanaû tago, što Â skazaû tabe.

16. Якаў прачнуўся са сну свайго і сказаў: сапраўды Гасподзь прысутны на месцы гэтым; а я ня ведаў.

Âkaû pračnuŭsâ sa snu svajgo i skazaû: sapraŭdy Gaspodz' prysutny na mescy gètym; a â nâ vedaŭ.

17. І спалохаўся я і сказаў: якое страшнае месца гэтае! гэта ня што іншае, як дом Божы, гэта - брама нябесная.

Ì spalohaŭsâ â i skazaû: âkoe strašnae mesca gètae! gèta nâ što inšae, âk dom Božy, gèta - brama nâbesnaâ.

18. І ўстаў Якаў з самае раніцы, і ўзяў камень, які ён паклаў сабе пад галаву, і паставіў яго як помнік, і выліў алей на верх яго.

Ì ŭstaŭ Âkaû z samae ranicy, i ŭzâŭ kamen', âkì ěn paklaŭ sabe pad galavu, i pastaviŭ âgo âk pomnik, i vyliŭ alej na verh âgo.

19. І даў імя месцу таму: Бэт-Эль: а ранейшае імя таго горада было: Луз.

Ì daŭ imâ mescu tamu: Bèt-Èl': a ranejšae imâ tago gorada bylo: Luz.

20. І даў Якаў зарок, сказаўшы: калі Бог будзе са мною і ахавае мяне ў дарозе гэтай, у якую я іду, і дасьць мне хлеб есьці і адзеньне апрануцца,

Ì daŭ Âkaû zarok, skazaŭšy: kalì Bog budze sa mnoû i ahavae mâne ŭ daroze gètaj, u âkuû â idu, i das'c' mne hleb es'ci i adzen'ne apranucca,

21. і я ў міры вярнуся ў дом бацькі майго, і будзе Гасподзь маім Богам, -

i â ŭ mîry vârnusâ ŭ dom bac'ki majgo, i budze Gaspodz' maïm Bogam, -

22. дык гэты камень, які я паставіў як помнік, будзе домам Божым; і з усяго, што Ты, Божа, дасі мне, я дам Табе дзясятую долю.

dyk gèty kamen', âki â pastaviù âk pomnik, budze domam Božym; i z usâgo, što Ty, Boža, dasi mne, â dam Tabe dzâsâtuû dolû.

29 Кіраўнік

1. І ўстаў Якаў і пайшоў у зямлю сыноў усходу.

Ì ũstaŭ Âkaŭ i pajšoŭ u zâmlû synoŭ ushodu.

2. І ўгледзеў: вось, на полі калодзеж, і там тры статкі дробнага быдла, якія ляжалі каля яго таму, што з таго калодзежа паілі статкі. Над вусьцем калодзежа быў вялікі камень.

Ì ũgledzeŭ: vos', na poli kalodzež, i tam try statki drobnaga bydla, âkiâ lâžali kalâ âgo tamu, što z tago kalodzeža paili statki. Nad vus'cem kalodzeža byŭ vâlikì kamen'.

3. Калі збіраліся туды ўсе статкі, адвальвалі камень ад вусьця калодзежа і паілі авечкі; пасля зноў клалі камень на сваё месца, на вусьце калодзежа.

Kali z'biralisâ tudy ũse statki, adval'vali kamen' ad vus'câ kalodzeža i paili avečki; pas'lâ znoŭ klali kamen' na svaë mesca, na vus'ce kalodzeža.

4. Якаў сказаў ім: братове мае, адкуль вы? Яны казалі: мы з Харана.

Âkaŭ skazaŭ im: bratove mae, adkul' vy? Âny skazali: my z Harana.

5. Ён сказаў ім: ці ведаеце вы Лавана, сына Нахоравага? Яны казалі: ведаем.

Ën skazaŭ im: cì vedaese vy Lavana, syna Nahoravaga? Âny skazali: vedaem.

6. Ён яшчэ сказаў ім: ці здаровіцца яму? Яны казалі: здаровіцца; і вось, Рахіль, дачка ягоная, ідзе з авечкамі.

Ën âščè skazaŭ im: cì zdarovicca âmu? Âny skazali: zdarovicca; i vos', Rahil', dačka âgonaâ, idze z avečkami.

7. І сказаў: вось, дня яшчэ многа; ня час зьбіраць быдла; напаеце авечак і ідзеце, пасеце.

Ì skazaŭ: vos', dnâ âščè mnoga; nâ čas z'birac' bydla; napaese avečak i idzece, pasece.

8. Яны казалі: ня можам, пакуль не зьбяруцца ўсе статкі, і не адваляць каменя ад вусьця калодзежа; тады будзем мы паіць авечкі.

Âny skazali: nâ možam, pakul' ne z'bârucca ŭse statki, i ne advalâc' kamenâ ad vus'câ kalodzeža; tady budzem my paic' avečki.

9. Яшчэ ён гаварыў зь імі, як прыйшла Рахіль з дробным быдлам бацькі свайго, бо яна пасьвіла.

Âščè ën gavaryŭ z' imi, âk pryjšla Rahil' z drobnym bydlam bac'ki svajgo, bo âna pas'vila.

10. Калі Якаў убачыў Рахіль, дачку Лавана, брата маці сваёй, дык падышоў Якаў, адваліў камень ад вусьця калодзежа і напаіў авечкі Лавана, брата маці сваёй.

Kali Âkaŭ ubačyŭ Rahil', dačku Lavana, brata maci svaëj, dyk padyšoŭ Âkaŭ, advaliŭ kamen' ad vus'câ kalodzeža i napaiŭ avečki Lavana, brata maci svaëj.

11. І пацалаваў Якаў Рахіль і ўзвысіў голас свой і заплакаў.

Ì pacalavaŭ Âkaŭ Rahil' i ŭzvysiŭ golas svoj i zaplakaŭ.

12. І сказаў Якаў Рахілі, што ён родзіч бацьку яе і што ён сын Рэбэкі. А яна пабегла і сказала бацьку свайму.

Ì skazaŭ Âkaŭ Rahilì, što ën rodzič bac'ku âe i što ën syn Rèbèkì. A âna pabegla i skazala bac'ku svajmu.

13. Лаван, пачуўшы пра Якава, сына сястры сваёй, выбег яму насустрач, абняў яго і пацалаваў яго, і ўвёў яго ў дом свой; і ён сказаў Лавану ўсё гэта.

Lavan, pačuŭšy pra Âkava, syna sâstry svaëj, vybeg âmu nasustrač, abnâŭ

âgo i pacalavaŭ âgo, i ŭvëŭ âgo ŭ dom svoj; i ën raskazaŭ Lavanu ŭsë gëta.

14. А Лаван сказаў яму: сапраўды ты косьць мая і плоць мая. І жыў у яго Якаў цэлы месяц.

A Lavan skazaŭ âmu: sapraŭdy ty kos'c' maâ i ploc' maâ. I žyŭ u âgo Âkaŭ cëly mesâc.

15. І Лаван сказаў Якаву: няўжо ты дарма будзеш служыць мне, бо ты родзіч? скажы мне, чым заплаціць табе?

I Lavan skazaŭ Âkavu: nâŭžo ty darma budzeš služyc' mne, bo ty rodzič? skažy mne, čym zaplacic' tabe?

16. А ў Лавана было дзьве дачкі, імя старэйшай: Лія; імя малодшай Рахіль.

A ŭ Lavana bylo dz've dačkì, imâ starèjšaj: Liâ; imâ malodšaj Rahil'.

17. Лія была слабая вачыма, а Рахіль была прыгожая станам і прыгожая тварам.

Liâ byla slabaâ vačyma, a Rahil' byla prygožaâ stanam i prygožaâ tvaram.

18. Якаў пакахаў Рахіль і сказаў: Я буду служыць табе сем гадоў за Рахіль, малодшую дачку тваю.

Âkaŭ pakahaŭ Rahil' i skazaŭ: Â budu služyc' tabe sem gadoŭ za Rahil', malodšuŭ dačku tvaŭ.

19. Лаван сказаў: лепш мне аддаць яе за цябе, чым аддаць яе за каго іншага; жыві ў мяне.

Lavan skazaŭ: lepš mne addac' âe za câbe, čym addac' âe za kago inšaga; žyvi ŭ mâne.

20. І служыў Якаў за Рахаіль сем гадоў; і яны здаліся яму як некалькі дзён, бо ён кахаў яе.

I služyŭ Âkaŭ za Rahail' sem gadoŭ; i âny zdalisâ âmu âk nekal'ki dzën, bo ën kahaŭ âe.

21. І сказаў Якаў Лавану: дай жонку маю, бо мне ўжо час прысьпеў, каб увайсьці да яе.

Ì skazaŭ Ákaŭ Lavanu: daj žonku maŭ, bo mne ŭžo čas prys'peŭ, kab uvajs'ci da âe.

22. Лаван склікаў усіх людзей таго месца і зладзіў гасьціну.

Lavan sklikaŭ usih lûdzej tago mesca i zladziŭ gas'cinu.

23. А ўвечары ўзяў Лаван дачку сваю Лію і ўвёў яе да яго; і ўвайшоў да яе Якаў.

A ŭvečary ŭzâŭ Lavan dačku svaŭ Liŭ i ŭvëŭ âe da âgo; i ŭvajšoŭ da âe Ákaŭ.

24. І даў Лаван служанку сваю Зэлфу за служанку дачцэ сваёй Ліі.

Ì daŭ Lavan služanku svaŭ Zèlfu za služanku dačcè svaëj Liì.

25. А раніцай выявілася, што гэта Лія. І Якаў сказаў Лавану: што гэта зрабіў ты са мною? ці ж не за Рахіль я служыў у цябе? навошта ты ашукаў мяне?

A ranicaj vyâvilasâ, što gèta Liâ. Ì Ákaŭ skazaŭ Lavanu: što gèta zrabiŭ ty sa mnoŭ? ci ž ne za Rahil' â sluzŭŭ u câbe? navošta ty ašukaŭ mâne?

26. Лаван сказаў: у нашым месцы так ня робяць, каб малодшую выдаваць раней за старэйшую;

Lavan skazaŭ: u našym mescy tak nâ robâc', kab malodšuŭ vydavac' ranej za starèjšuŭ;

27. закончы тыдзень гэтай; потым дамо табе і тую за службу, якую ты будзеш служыць у мяне яшчэ сем гадоў.

zakončy tydzen' gètaj; potym damo tabe i tuŭ za službu, âkuŭ ty budzeš sluzŭc' u mâne âščè sem gadoŭ.

28. Якаў так і зрабіў і закончыў тыдзень гэтай. І даў Рахіль, дачку сваю, яму за жонку.

Âkaŭ tak i zrabiŭ i zakončyŭ tydzen' gètaj. Ì daŭ Rahil', dačku svaŭ, âmu za žonku.

29. I даў Лаван служанку сваю Валу за служанку дачцэ сваёй Рахілі.

Ì daŭ Lavan služanku svaŭ Valu za služanku dačcè svaěj Rahilì.

30. Якаў увайшоў і да Рахілі, і кахаў Рахіль болей, чым Лію; і служыў у яго яшчэ сем гадоў.

Âkaŭ uvajšoŭ i da Rahilì, i kahaŭ Rahil' bolej, čym Liù; i sluzŭyŭ u âgo âščè sem gadoŭ.

31. Гасподзь угледзеў, што Лія была нелюбка, і адчыніў нутробу яе, а Рахіль была няплодная.

Gaspodz' ugledzeŭ, što Liâ byla nelûbka, i adčyniŭ nutrobu âe, a Rahil' byla nâplodnaâ.

32. Лія зачала і нарадзіла сына, і дала яму імя: Рувім, бо сказала:

Гасподзь угледзеў маё гароцтвы; бо цяпер будзе кахаць мяне муж мой.

Liâ začala i naradzila syna, i dala âmu imâ: Ruvim, bo skazala: Gaspodz' ugledzeŭ maë garoctvy; bo câper budze kahac' mâne muž moj.

33. I зачала зноў і нарадзіла сына, і сказала: Гасподзь пачуў, што я нелюбка, і даў мне і гэтага. I дала яму імя: Сымон.

Ì začala znoŭ i naradzila syna, i skazala: Gaspodz' pačuŭ, što â nelûbka, i daŭ mne i gètaga. Ì dala âmu imâ: Symon.

34. I зачала яшчэ і нарадзіла сына, і сказала: вось цяпер прылепіцца да мяне муж мой, бо я нарадзіла яму трох сыноў. Таму і дадзена яму імя: Левій.

Ì začala âščè i naradzila syna, i skazala: vos' câper prylepicca da mâne muž moj, bo â naradzila âmu troh synoŭ. Tamu i dadzena âmu imâ: Levij.

35. I яшчэ зачала і нарадзіла сына, і сказала: вось цяпер я праслаўлю

Госпада. Таму дала яму імя: Юда. І перастала радзіць.

*Ì âščè začala ì naradzila syna, ì skazala: vos' câper â praslaŭlû Gospada.
Tamu dala âmu imâ: Ūda. Ì perastala radzic'.*

30 Кіраўнік

1. І ўбачыла Рахіль, што яна ня родзіць дзяцей Якаву, і пазайздросьціла Рахіль сястры сваёй, і сказала Якаву: дай мне дзяцей; а калі не, я паміраю.

Ì ŭbačyla Rahil', što âna nâ rodzic' dzâcej Âkavu, ì pazajzdros'cila Rahil' sâstry svaëj, ì skazala Âkavu: daj mne dzâcej; a kalì ne, â pamiraŭ.

2. Якаў угневаўся на Рахіль і сказаў ёй: хіба я Бог, Які ня даў табе плоду ў чэраве?

Âkaŭ ugnevaŭsâ na Rahil' ì skazaŭ ëj: hiba â Bog, Âkì nâ daŭ tabe plodu ŭ čèrave?

3. Яна сказала: вось служанка мая Вала: увайдзі да яе; хай яна родзіць на калені мае, каб і я мела дзяцей ад яе.

Âna skazala: vos' služanka maâ Vala: uvajdzi da âe; haj âna rodzic' na kaleni mae, kab ì â mela dzâcej ad âe.

4. І дала яна Валу, служанку сваю, за жонку яму; і ўвайшоў да яе Якаў.

Ì dala âna Valu, služanku svaŭ, za žonku âmu; ì ŭvajšoŭ da âe Âkaŭ.

5. Вала зачала і нарадзіла Якаву сына.

Vala začala ì naradzila Âkavu syna.

6. І сказала Рахіль: наканавай мне Бог, і пачуў голас мой, і даў мне сына. Таму дала яму імя: Дан.

*Ì skazala Rahil': nakanavaŭ mne Bog, ì pačuŭ golas moj, ì daŭ mne syna.
Tamu dala âmu imâ: Dan.*

7. І яшчэ зачала і нарадзіла Вала, служанка Рахіліна, другога сына Якаву.

Ì âščè začala ì naradzila Vala, služanka Rahilina, drugoga syna Âkavu.

8. І сказала Рахіль: змаганьнем моцным змагалася я зь сястрою маёю і перамагла. І дала яму імя: Нэфталім.

Ì skazala Rahil': zmaganiem mocnym zmagalasâ â z' sâstroû maëû ì peramagla. Ì dala âmu imâ: Nèftalim.

9. Лія ўбачыла, што перастала радзіць, і ўзяла служанку сваю Зэлфу, і дала яе Якаву за жонку.

Liâ ŭbačyla, što perastala radzic', ì ŭzâla služanku svaû Zèlfu, ì dala âe Âkavu za žonku.

10. І Зэлфа, служанка Лііна, нарадзіла Якаву сына.

Ì Zèlfa, služanka Liina, naradzila Âkavu syna.

11. І сказала Лія: прыбавілася. І дала яму імя: Гад.

Ì skazala Liâ: prybavilasâ. Ì dala âmu imâ: Gad.

12. Зэлфа, служанка Лііна нарадзіла другога сына Якаву.

Zèlfa, služanka Liina naradzila drugoga syna Âkavu.

13. І сказала Лія: на дабро мне, бо шчаснаю будуць называць мяне жанчыны. І дала яму імя: Асір.

Ì skazala Liâ: na dabro mne, bo ščasnaû buduc' nazyvac' mâne žančyny. Ì dala âmu imâ: Asir.

14. Рувім пайшоў у час жніва пшаніцы, і знайшоў мандрагоравыя яблыкi ў полі, і прынёс іх Ліі, маці сваёй. І Рахіль сказала Ліі: дай мне мандрагораў сына твайго.

Ruvim pajšoŭ u čas žniva pšanicy, ì znajšoŭ mandragoravyâ âblyki ŭ poli, ì prynës ih Liì, maci svaëj. Ì Rahil' skazala Liì: daj mne mandragoraŭ syna tvajgo.

15. Але Лія сказала ёй: няўжо мала табе - завалодаць мужам маім, што ты дамагаешся і мандрагораў сына майго? Рахіль сказала: дык няхай ён ляжа з табою гэтай ночы, за мандрагоры сына твайго.

Ale Liâ skazala ëj: nãũžo mala tabe - zavalodac' mužam maim, što ty damagaeššâ ì mandragoraũ syna majgo? Rahil' skazala: dyk nãhaj ën lâža z taboũ gêtaj nočy, za mandragory syna tvajgo.

16. Якаў прыйшоў з поля ўвечары, і Лія выйшла яму насустрач і сказала: увайдзі да мяне, бо я купіла цябе за мандрагоры сына майго. І лёг ён зь ёю тае ночы.

Åkaũ pryjšoũ z polâ ũvečary, ì Liâ vyjšla âmu nasustrač ì skazala: uvajdzi da mâne, bo â kupila câbe za mandragory syna majgo. Ì læg ën z' ëũ tae nočy.

17. І пачуў Бог Лію, і яна зачала і нарадзіла Якаву пятага сына.

Ì pačuiũ Bog Liũ, ì âna začala ì naradzila Åkavu pâtaga syna.

18. І сказала Лія: Бог даў мне адплату за тое, што я аддала служанку маю мужу майму. І дала яму імя: Ісахар (што азначае: адплата).

Ì skazala Liâ: Bog daũ mne adplatu za toe, što â addala služanku maũ mužũ majmu. Ì dala âmu imâ: Ìsahar (što aznačae: adplata).

19. І яшчэ зачала Лія і нарадзіла Якаву шостага сына.

Ì âščè začala Liâ ì naradzila Åkavu šostaga syna.

20. І сказала Лія: Бог даў мне цудоўны дар: цяпер будзе жыць у мяне муж мой, бо я нарадзіла яму шэсьць сыноў. І дала яму імя: Завулон.

Ì skazala Liâ: Bog daũ mne cudoũny dar: câper budze žyc' u mâne muž moj, bo â naradzila âmu šès'c' synoũ. Ì dala âmu imâ: Zavulon.

21. Потым нарадзіла дачку і дала ёй імя: Дзіна.

Potym naradzila dačku ì dala ëj imâ: Dzina.

22. І ўспомніў Бог пра Рахіль, і пачуў яе Бог, і адчыніў улоньне яе.

Ì ũspotniũ Bog pra Rahil', ì pačuiũ âe Bog, ì adčyniũ ulon'ne âe.

23. Яна зачала і нарадзіла сына, і сказала: з'няў Бог ганьбу маю.

Âna začala i naradzila syna, i skazala: z'nâŭ Bog gan'bu maŭ.

24. І дала яму імя Язэп, сказаўшы: Гасподзь дасьць мне і другога сына.

Î dala âmu imâ Âzèp, skazaŭšy: Gaspodz' das'c' mne i drugoga syna.

25. Пасьля таго, як Рахіль нарадзіла Язэпа, Якаў сказаў Лавану: пусьці мяне, і пайду я ў сваё месца і ў сваю зямлю:

Pas'lâ tago, âk Rahil' naradzila Âzèpa, Âkaŭ skazaŭ Lavanu: pus'ci mâne, i pajdu â ŭ svaë mesca i ŭ svaŭ zâmlû:

26. аддай жонак маіх і дзяцей маіх, за якіх я служыў табе, і я пайду: бо ты ведаеш службу маю, якую я служыў табе.

addaj žonak maïh i dzâcej maïh, za âkih â služyŭ tabe, i â pajdu: bo ty vedaeš službu maŭ, âkuŭ â služyŭ tabe.

27. І сказаў яму Лаван: о, калі б я знайшоў упадабаньне перад вачыма тваімі! я заўважаю, што за цябе Гасподзь дабраславіў мяне.

Î skazaŭ âmu Lavan: o, kalì b â znajšoŭ upadaban'ne perad vačyma tvaimi! â zaŭvažau, što za câbe Gaspodz' dabraslaviŭ mâne.

28. І сказаў: назнач сабе ўзнагароду ад мяне, і я дам.

Î skazaŭ: naznač sabe ŭznagarodu ad mâne, i â dam.

29. І сказаў яму Якаў: ты ведаеш, як я служыў табе, і якім стала быдла пры мне;

Î skazaŭ âmu Âkaŭ: ty vedaeš, âk â služyŭ tabe, i âkim stala bydla pry mne;

30. бо мала было ў цябе да мяне, а стала многа; Гасподзь дабраславіў цябе з прыходам маім; калі ж я буду працаваць на свой дом?

bo mala bylo ŭ câbe da mâne, a stala mnoga; Gaspodz' dabraslaviŭ câbe z pryhodam maïm; kalì ž â budu pracavac' na svoj dom?

31. І сказаў Лаван: што даць табе? Якаў сказаў: не давай мне нічога.

Калі толькі зробіш мне, што я скажу, дык я зноў буду пасьвіць і

ахоўваць авечкі твае.

Ì skazaŭ Lavan: što dac' tabe? Ákaŭ skazaŭ: ne davaj mne ničoga. Kalì tol'ki zrobiš mne, što â skažu, dyk â znoŭ budu pas'vic' ì ahoŭvac' avečki tvae.

32. I прайду сёння па ўсім статку авечак тваіх; аддзялі зь яго ўсё быдла з плямкамі і зь пярэсьцінамі, усё быдла чорнае з авечак, таксама з плямкамі і зь пярэсьцінамі з коз. Такое быдла будзе мне ўзнагародаю.

Ì prajdu sën'nâ pa ŭsìm statku avečak tvaih; addzâli z' âgo ŭsë bydla z plâmkami ì z' pârès'cinami, usë bydla čornae z avečak, taksama z plâmkami ì z' pârès'cinami z koz. Takoe bydla budze mne ŭznagarodaŭ.

33. I гаварыцьме перад табою справядлівасьць мая ў наступны час, калі прыйдзеш паглядзець узнагароду маю. Кожная каза ня з плямкамі, і авечка ня чорная, гэта крадзенае ў мяне.

Ì gavaryc'me perad taboŭ spravâdlivas'c' maâ ŭ nastupny čas, kalì pryjdzješ paglâdzec' uznagarodu maŭ. Kožnaâ kaza nâ z plâmkami, ì avečka nâ čornaâ, gèta kradzenae ŭ mâne.

34. Лаван сказаў: добра, няхай будзе паводле твайго слова.

Lavan skazaŭ: dobra, nâhaj budze pavodle tvajgo slova.

35. I аддзяліў у той дзень казлоў пярэстых і з плямамі, і ўсіх коз з плямкамі і пярэсьцінамі, усіх, на якіх было белае, і ўсіх чорных авечак, і аддаў іх на рукі сынам сваім;

Ì addzâliŭ u toj dzen' kazloŭ pârèstyh ì z plâmami, ì ŭsìh koz z plâmkami ì pârès'cinami, usìh, na âkih bylo belae, ì ŭsìh čornyh avečak, ì addaŭ ih na ruki synam svaim;

36. і назначыў адлегласьць паміж сабою і Якавам на тры дні дарогі. А Якаў пасьвіў астатняе дробнае быдла Лаванавае.

ì naznačyŭ adleglas'c' pamìž saboŭ ì Ákavam na try dni darogì. A Ákaŭ

pas'viũ astatnâe drobnae bydla Lavanavae.

37. І ўзяў Якаў сьвежих дубцоў таполевых, міндальных і яваравых, і
выразаў на іх белыя палосы, акарыўшы да беллага, якое на дубцах;

*İ ŭzâũ Âkaũ s'vežyh dubcoũ tapolevyh, mĩndal'nyh ì âvaravyh, ì vyrazaũ na
ih belyâ palosy, akaryũšy da belaga, âkoe na dubcah;*

38. і паклаў дубцы з нарэзкаю перад быдлам у вадапойных кадаўбах,
зь якіх быдла прыходзіла паіцца, зачынала перад дубцамі.

*ì paklaũ dubcy z narèzkaũ perad bydlam u vadapojnyh kadaũbah, z' âkih
bydla pryhodzila paicca, začynala perad dubcamì.*

39. І зачынала быдла перад дубцамі, і нараджалася быдла пярэстае, і з
плямкамі, і зь пярэсьцінамі.

*Ì začynala bydla perad dubcamì, ì naradžalasâ bydla pârèstae, ì z plâmkamì, ì
z' pârès'cinamì.*

40. І аддзяляў Якаў ягнят і ставіў быдла перадам да пярэстага і ўсяго
чорнага быдла Лаванавага; і трымаў свае статкі асобна і ня ставіў іх
разам з быдлам Лаванавым.

*Ì addzâlâũ Âkaũ âgnât ì staviũ bydla peradam da pârèstaga ì ŭsâgo čornaga
bydla Lavanavaga; ì trymaũ svae statkì asobna ì nâ staviũ ih razam z bydlam
Lavanavym.*

41. Кожнага разу, калі зачынаць быдла моцнае, Якаў клаў дубцы ў
кадаўбах перад вачыма ў быдла, каб яно зачынала перад дубцамі.

*Kožnaga razu, kalì začynac' bydla mocnae, Âkaũ klaũ dubcy ŭ kadaũbah
perad vačyma ŭ bydla, kab âno začynala perad dubcamì.*

42. А калі зачынала быдла слабое, тады ён ня клаў. І даставалася
слабое быдла Лавану, а моцнае Якаву.

*A kalì začynala bydla slaboe, tady ën nâ klaũ. Ì dastavalasâ slaboe bydla
Lavanu, a mocnae Âkavu.*

43. І зрабіўся гэты чалавек вельмі, вельмі багаты, і было ў яго мноства дробнага быдла, і рабынь і рабоў, і вярблюдаў і аслоў.

Ì zrabìüsâ gèty čalavek vel'mì, vel'mì bagaty, ì bylo ŭ âgo mnostva drobnaga bydla, ì rabyn' ì raboŭ, ì vârbliûdaŭ ì asloŭ.

31 Кіраўнік

1. І пачуў Якаў словы сыноў Лаванавых, якія казалі: Якаў завалодаў усім, што было ў бацькі нашага, і з маёмасьці бацькі нашага склаў усё багацьце гэта.

Ì pačuiŭ Âkaŭ slovy synoŭ Lavanavyh, âkiâ kazali: Âkaŭ zavalodaŭ usim, što bylo ŭ bac'ki našaga, ì z maëmas'ci bac'ki našaga sklaŭ usë bagac'ce gèta.

2. І ўбачыў Якаў Лаванаў твар, і вось, ён не такі да яго, як быў учора і заўчора.

Ì ŭbačyŭ Âkaŭ Lavanaŭ tvar, ì vos', èn ne taki da âgo, âk byŭ učora ì zaŭčora.

3. І сказаў Гасподзь Якаву: вярніся ў зямлю бацькоў тваіх і на радзіму тваю: і Я буду з табою.

Ì skazaŭ Gaspodz' Âkavu: vârnisâ ŭ zâmlû bac'koŭ tvaih ì na radzimu tvaŭ: ì Â budu z taboŭ.

4. І паслаў Якаў, і паклікаў Рахіль і Лію ў поле, да статку дробнага быдла свайго,

Ì paslaŭ Âkaŭ, ì paklikaŭ Rahil' ì Liû ŭ pole, da statku drobnaga bydla svajgo,

5. і сказаў ім: я бачыў твар бацькі вашага, што ён да мяне не такі, як быў учора і заўчора; але Бог бацькі майго быў са мною;

ì skazaŭ im: â bačyŭ tvar bac'ki vašaga, što èn da mâne ne taki, âk byŭ učora ì zaŭčora; ale Bog bac'ki majgo byŭ sa mnoŭ;

6. вы самі ведаеце, што я з усяе сілы служыў бацьку вашаму,

vy sami vedaecce, što â z usâe sily služyŭ bac'ku vašamu,

7. а бацька ваш ашукваў мяне і разоў дзесяць перамяняў узнагароду маю; але Бог не дапусьціў яго зрабіць мне ліха.

a bac'ka vaš ašukvaŭ mâne i разоў dzesâc' peramânâŭ uznagarodu maŭ; ale Bog ne dapus'ciŭ âgo zrabic' mne liha.

8. Калі сказаў ён, што быдла з плямкамі будзе табе ўзнагародаю, дык быдла ўсё радзіла з плямкамі. А калі ён сказаў: пярэстыя будуць табе ўзнагародаю, дык усё быдла і радзіла пярэстых.

Kali skazaŭ ën, što bydla z plâmkami budze tabe ŭznagarodaŭ, dyk bydla ŭsë radzila z plâmkami. A kali ën skazaŭ: pârëstyâ buduc' tabe ŭznagarodaŭ, dyk usë bydla i radzila pârëstyh.

9. І адабраў Бог быдла ў бацькі вашага і даў мне.

Ì adabraŭ Bog bydla ŭ bac'ki vašaga i daŭ mne.

10. Аднаго разу ў такую пару, калі быдла зачынае, я паглядзеў і ўбачыў у сьне, і вось казлы, якія падняліся на быдла, пярэстыя з плямкамі і стракацінамі.

Adnago razu ŭ takuŭ paru, kali bydla začynaе, â paglâdzeŭ i ŭbačyŭ u s'ne, i vos' kazly, âkiâ padnâlisâ na bydla, pârëstyâ z plâmkami i strakacìnami.

11. Анёл Божы сказаў мне ў сьне: Якаве! Я сказаў: вось я.

Anël Božy skazaŭ mne ŭ s'ne: Âkave! Â skazaŭ: vos' â.

12. Ён сказаў: падымі вочы твае і паглядзі: усе казлы, што падняліся на быдла, пярэстыя, з плямкамі і стракацінамі; бо Я бачу ўсё, што Лаван робіць з табою;

Ën skazaŭ: padymi vočy tvae i paglâdzi: use kazly, što padnâlisâ na bydla, pârëstyâ, z plâmkami i strakacìnami; bo Â baču ŭsë, što Lavan robic' z taboŭ;

13. Я Бог у Вэтылі, дзе ты паліў алеем помнік і даў Мне зарок; цяпер устань, выйдзі зь зямлі гэтай і вярніся да зямлі радзіны тваёй.

Â Bog u Vètyli, dze ty paliŭ aleem pomnik i daŭ Mne zarok; câper ustan', vyjdzì z' zâmlì gètaj i vârnîsâ da zâmlì radzîny tvaëj.

14. Рахіль і Лія сказалі яму ў адказ: ці ёсьць нам яшчэ доля і спадчына ў доме бацькі нашага?

Rahil' i Liâ skazali âmu ŭ adkaz: ci ës'c' nam âščè dolâ i spadčyna ŭ dome bac'ki našaga?

15. ці ня чужымі ён лічыць нас? бо ён прадаў нас і зьеў нават срэбра наша;

cì nâ čužymì ën ličyc' nas? bo ën pradaŭ nas i z'eŭ navat srèbra naša;

16. таму ўсё багацьце, якое Бог адабраў у бацькі нашага, ёсьць нашае і дзяцей нашых; дык вось, рабі ўсё, што Бог сказаў табе.

tamu ŭsë bagac'ce, âkoe Bog adabraŭ u bac'ki našaga, ës'c' našae i dzâcej našyh; dyk vos', rabì ŭsë, što Bog skazaŭ tabe.

17. І ўстаў Якаў, і пасадзіў дзяцей сваіх і жонак сваіх на вярблюдаў,

18. і ўзяў з сабою ўсё быдла сваё, якое набыў, быдла ўласнае ягонае, якое ён набыў у Месапатаміі, каб ісьці да Ісаака, бацькі свайго, у зямлю Ханаанскую.

i ŭzâŭ z saboŭ ŭsë bydla svaë, âkoe nabyŭ, bydla ŭlasnae âgonae, âkoe ën nabyŭ u Mesapatamii, kab is'ci da İsaaka, bac'ki svajgo, u zâmlŭ Hanaanskuŭ.

19. І як Лаван пайшоў стрыгчы быдла сваё, дык Рахіль забрала ідалаў, якія былі ў бацькі яе.

İ âk Lavan pajšoŭ strygčy bydla svaë, dyk Rahil' zabrała idalaŭ, âkiâ byli ŭ bac'ki âe.

20. А Якаў забраў сэрца ў Лавана Арамэйца, бо не паведаміў яму, што адыходзіць.

A Ākaŭ zabraŭ sèrca ŭ Lavana Aramèjca, bo ne pavedamiŭ âmu, što adyhadzic'.

21. І пайшоў з усім, што ў яго было; і ўстаўшы перайшоў раку і скіраваўся да гары Галаад.

Ì pajšoŭ z usìm, što ŭ âgo bylo; ì ŭstaŭšy perajšoŭ raku ì skiravaŭsâ da gary Galaad.

22. На трэці дзень сказалі Лавану, што Якаў сышоў.

Na trèci dzen' skazali Lavanu, što Ākaŭ syšoŭ.

23. Тады ён узяў з сабою родзічаў сваіх, і гнаўся за ім сем дзён, і дагнаў яго на гары Галаад.

Tady ên uzâŭ z saboŭ rodzičaŭ svaih, ì gnaŭsâ za ìm sem dzën, ì dagnaŭ âgo na gary Galaad.

24. І прыйшоў Бог да Лавана Арамэйца ўначы ў сьне і сказаў яму: сьцеражыся, не кажы Якаву ні добрага, ні благога.

Ì pryjšoŭ Bog da Lavana Aramèjca ŭnačy ŭ s'ne ì skazaŭ âmu: s'ceražysâ, ne kažy Ākavu ni dobraga, ni blagoga.

25. І дагнаў Лаван Якава; а Якаў паставіў намёт свой на гары, і Лаван з родзічамі сваімі паставіў на гары Галаад.

Ì dagnaŭ Lavan Ākava; a Ākaŭ pastaviŭ namët svoj na gary, ì Lavan z rodzičamì svaimì pastaviŭ na gary Galaad.

26. І сказаў Лаван Якаву: што ты зрабіў? навошта ты ашукаў мяне і зьвёў дачок маіх, як палоненых зброяй?

Ì skazaŭ Lavan Ākavu: što ty zrabiŭ? navošta ty ašukaŭ mâne ì z'veŭ dačok maih, âk palonenyh zbroâj?

27. навошта ты ўцёк таемна, і схаваўся ад мяне, і не сказаў мне? Я

адпусьціў бы цябе з радасьцю і зь песнямі, з бубнам і з гуслямі;

navošta ty ŭcěk taemna, i shavaŭsâ ad mâne, i ne skazaŭ mne? Â adpus'ciŭ by câbe z radas'cŭ i z' pes'nâmi, z bubnam i z gus'lâmi;

28. ты не дазволіў мне нават пацалаваць унукаў маіх і дачок маіх; неразумна ты зрабіў.

ty ne dazvoliŭ mne navat pacalavac' unukaŭ maih i dačok maih; nerazumna ty zrabiŭ.

29. Ёсьць у руцэ маёй сіла зрабіць вам ліхое; але Бог бацькі вашага ўчора гаварыў са мною і сказаў: сьцеражыся, не кажы Якаву ні добрага, ні благога.

Ės'c' u rucè maěj sila zrabic' vam lihoe; ale Bog bac'ki vašaga ŭčora gavaryŭ sa mnoŭ i skazaŭ: s'ceražysâ, ne kažy Âkavu ni dobraga, ni blagoga.

30. Але хай бы ты пайшоў, бо табе не цярпелася быць у доме ў бацькі твайго, - навошта ты ўкраў багоў маіх?

Ale haj by ty pajšoŭ, bo tabe ne cârpelasâ byc' u dome ŭ bac'ki tvajgo, - navošta ty ŭkraŭ bagoŭ maih?

31. Якаў адказаў Лавану і сказаў: я баяўся, бо я думаў, каб жа не адабраў ты ў мяне дачок тваіх.

Âkaŭ adkazaŭ Lavanu i skazaŭ: â baâŭsâ, bo â думаŭ, kab ža ne adabraŭ ty ŭ mâne dačok tvaih.

32. У каго знойдзеш багоў тваіх, той ня будзе жывы: пры родзічах нашых даведвайся, што ў мяне і вазьмі сабе. Якаў ня ведаў, што Рахіль украла іх.

U kago znojdzeš bagoŭ tvaih, toj nâ budze žyvy: pry rodzičah našyh davedvajsâ, što ŭ mâne i vaz'mi sabe. Âkaŭ nâ vedaŭ, što Rahil' ukrala ih.

33. І хадзіў Лаван у намет Якаваў і ў намет Ліін і ў намет дзвюх рабыняў, але не знайшоў. І выйшаў з намета Ліі, і ўвайшоў у намет

Рахілін.

Ì hadziŭ Lavan u namët Âkavaŭ ì ŭ namët Liin ì ŭ namët dz'vûh rabyñâŭ, ale ne znajšoŭ. Ì vyjšaŭ z namëta Li, ì ŭvajšoŭ u namët Rahilìn.

34. А Рахіль узяла ідалаў і паклала іх пад вярблюджае сядло, і села на іх. І абшукаў Лаван увесь намёт, і не знайшоў.

A Rahil' uzâla idalaŭ ì paklala ih pad vârblûdžae sâdlo, ì sela na ih. Ì absŭkaŭ Lavan uves' namët, ì ne znajšoŭ.

35. А яна сказала бацьку свайму: хай не загневаецца гаспадар мой, што я не магу ўстаць перад табою; бо ў мяне звычайнае жаночае. І Лаван шукаў, але не знайшоў ідалаў.

A âna skazala bac'ku svajmu: haj ne zagnevaecca gaspadar moj, što â ne magu ŭstac' perad taboŭ; bo ŭ mâne zvyčajnae žanočae. Ì Lavan ŭkaŭ, ale ne znajšoŭ idalaŭ.

36. Якаў раззлаваўся і ўступіў у спрэчку з Лаванам. І загаварыў Якаў і сказаў Лавану: якая віна мая, які грэх мой, што ты дагнаў мяне?

Âkaŭ razzlavaŭsâ ì ŭstupiŭ u sprëčku z Lavanam. Ì zagavaryŭ Âkaŭ ì skazaŭ Lavanu: âkaâ vina maâ, âki grèh moj, što ty dagnaŭ mâne?

37. ты агледзеў у мяне ўсе рэчы, што знайшоў ты з усіх рэчаў твайго дома? пакажы тут перад родзічамі маімі і перад родзічамі тваімі; няхай яны рассудзяць нас абодвух.

ty agledzeŭ u mâne ŭse rèčy, što znajšoŭ ty z usih rèčaŭ tvajgo doma? pakažy tut perad rodzičami maimi ì perad rodzičami tvaimi; nâhaj âny rassudzâc' nas abodvuh.

38. Вось, дваццаць гадоў я быў у цябе; авечкі твае і козы твае ня выкідвалі; бараноў са статку твайго я ня еў;

Vos', dvaccac' gadoŭ â byŭ u câbe; avečki tvae ì kozy tvae nâ vykidvali; baranoŭ sa statku tvajgo â nâ eŭ;

39. разадранага зьверам Я ня прыносіў табе, гэта была мая страта; ты зь мяне спаганяў ці калі ўдзень што-колечы прападала, а ці ўначы прападала;

razadranaga z'veram Â nâ prynosiũ tabe, gèta byla maâ strata; ty z' mâne spaganâũ cì kalì ũdzen' što-kolečy prapadala, a cì ũnačy prapadala;

40. я зьнемагаў удзень ад сьпёкі, а ўначы ад сьцюжы, і сон мой бег ад вачэй маіх.

â z'nemagaũ udzen' ad s'pëkì, a ũnačy ad s'cũžy, ì son moj beg ad vačëj maih.

41. Такія мае дваццаць гадоў у доме тваім. Я служыў табе чатырнаццаць гадоў за дзьвюх дачок тваіх і шэсьць гадоў за быдла тваё; а ты дзесяць разоў мяняў узнагароду маю.

Takiâ mae dvaccac' gadoũ u dome tvaim. Â služyũ tabe čatyrnaccac' gadoũ za dz'vũh dačok tvaìh ì šès'c' gadoũ za bydla tvaë; a ty dzesâc' razoũ mânâũ uznagarodu maũ.

42. Калі б ня быў са мною Бог бацькі майго, Бог Абрагама і страх Ісаака, - ты б цяпер адпусьціў мяне ні з чым. Бог убачыў гароту маю і працу рук маіх і заступіўся за мяне ўчора.

Kalì b nâ byũ sa mnoũ Bog bac'kì majgo, Bog Abrugama ì strah Ìsaaka, - ty b câper adpus'ciũ mâne nì z čym. Bog ubačyũ garotu maũ ì pracu ruk maih ì zastupiũsâ za mâne ũčora.

43. І адказваў Лаван і сказаў Якаву: дочки - мае дочки; дзеці - мае дзеці; быдла - маё быдла, і ўсё, што ты бачыш, гэта маё; ці магу я цяпер што зрабіць з дочкамі маімі і зь дзецьмі іхнімі, якія народжаны імі?

Ì adkazvaũ Lavan ì skazaũ Âkavu: dočkì - mae dočkì; dzeci - mae dzeci; bydla - maë bydla, ì ũsë, što ty bačyš, gèta maë; cì magu â câper što zrabìc' z dočkami maìmi ì z' dzec'mì ihnimi, âkiâ narodžany ìmi?

44. цяпер пастановім спрымірэньне я і ты, і гэта будзе сьведчаньнем паміж мною і табою.

câper pastanovim sprymirèn'ne â i ty, i gèta budze s'vedčan'nem pamiž mnoû i taboû.

45. І ўзяў Якаў камень і паставіў яго помнікам.

Ì ŭzâŭ Âkaŭ kamen' i pastaviŭ âgo pomnikam.

46. І сказаў Якаў родзічам сваім: набярэце камянёў. Яны ўзялі камяні і зрабілі курган, і елі там на кургане.

Ì skazaŭ Âkaŭ rodzičam svaim: nabârèce kamânëŭ. Âny ŭzâli kamâni i zrabili kurgan, i eli tam na kurgane.

47. І назваў яго Лаван: Егар-Сагадута; а Якаў назваў яго Галаадам.

Ì nazvaŭ âgo Lavan: Egar-Sagaduta; a Âkaŭ nazvaŭ âgo Galaadam.

48. І сказаў Лаван: сённяя гэты курган паміж табою і мною сьведка.

Таму і дадзена яму імя: Галаад,

Ì skazaŭ Lavan: sën'nâ gèty kurgan pamiž taboû i mnoû s'vedka. Tamu i dadzena âmu imâ: Galaad,

49. а таксама: Міцца, за тое, што Лаван сказаў: няхай наглядае

Гасподзь і за мною і за табою, калі мы зьнікнем адзін ад аднаго;

a taksama: Micca, za toe, što Lavan skazaŭ: nâhaj naglâdae Gaspodz' i za mnoû i za taboû, kalì my z'niknem adzìn ad adnago;

50. калі ты будзеш блага абыходзіцца з дачкамі маімі, альбо возьмеш

жонак звыш дачок маіх, дык хоць няма чалавека паміж намі, але глядзі,

Бог сьведка паміж мною і табою.

kalì ty budzeš blaga abyhodzìcca z dočkami maimì, al'bo voz'meš žonak zvyš dačok maih, dyk hoc' nâma čalaveka pamiž nami, ale glâdzi, Bog s'vedka pamiž mnoû i taboû.

51. І сказаў Лаван Якаву: вось курган гэты і вось помнік, які я паставіў

паміж мною і табою;

Ì skazaŭ Lavan Ákavu: vos' kurgan gèty ì vos' pomnik, âki â pastaviŭ pamiz' mnoŭ ì taboŭ;

52. гэты курган сьведка, і гэты помнік сьведка, што ні я не перайду да цябе за гэты курган, ні ты не прыйдзеш да мяне за гэты курган і за гэты помнік, дзеля ліха;

gèty kurgan s'vedka, ì gèty pomnik s'vedka, što ni â ne perajdu da câbe za gèty kurgan, ni ty ne pârôjdzeš da mâne za gèty kurgan ì za gèty pomnik, dzelâ liha;

53. Бог Абрагамаў і Бог Нахораў хай судзяць паміж намі, Бог бацькі іхняга. Якаў запрысягнуўся страхам бацькі свайго Ісаака.

Bog Abrugamaŭ ì Bog Nahoraŭ haj sudzâc' pamiz' nami, Bog bac'ki ihnâga. Ákaŭ zaprysâgnuŭsâ straham bac'ki svajgo Ísaaka.

54. І закалоў Якаў ахвяру на гары і паклікаў родзічаў сваіх есці хлеб; і яны елі хлеб і начавалі на гары.

Ì zakaloŭ Ákaŭ ahvâru na gary ì paklikaŭ rodzičaŭ svaih es'ci hleb; ì âny eli hleb ì načavali na gary.

55. І ўстаў Лаван з самага рана і пацалаваў унукаў сваіх і дачок сваіх, і дабраславіў іх. І пайшоў і вярнуўся Лаван у сваё месца.

Ì ŭstaŭ Lavan z samaga rana ì pacalavaŭ unukaŭ svaih ì dačok svaih, ì dabraslaviŭ ih. Ì pajšoŭ ì vârnuŭsâ Lavan u svaë mesca.

32 Кіраўнік

1. І Якаў пайшоў дарогай сваёю. І сустрэлі яго анёлы Божыя.

Ì Ákaŭ pajšoŭ darogaj svaëŭ. Ì sustrèli âgo anëly Božyâ.

2. Якаў, убачыўшы іх, сказаў: гэта рушэньне Божае. І даў імя месцу

таму: Маханаім.

Ākaŭ, ubačyŭšy ih, skazaŭ: gèta rušèn'ne Božae. Ì daŭ imâ mescu tamu: Mahanaim.

3. I паслаў Якаў перад сабою пасланцоў да брата свайго Ісава ў зямлю Сэір, у вобласць Эдом,

Ì paslaŭ Ākaŭ perad saboŭ paslancoŭ da brata svajgo Ìsava ŭ zâmlû Sèir, u voblas'c' Èdom,

4. i загадаў ім, сказаўшы: так скажэце гаспадару майму Ісаву: вось, што кажа раб твой Якаў: я жыву у Лавана і пражыву дагэтуль;

ì zagadaŭ im, skazaŭšy: tak skažèce gaspadaru majmu Ìsavu: vos', što kaža rab tvoj Ākaŭ: â žyŭ u Lavana ì pražyŭ dagètul';

5. i ёсьць у мяне валы і аслы і дробнае быдла, і рабы і рабыні; і я паслаў абвясціць пра сябе гаспадару майму, каб знайсці ўпадабаньне перад вачыма тваімі.

ì ës'c' u mâne valy ì asly ì drobnae bydla, ì raby ì rabyni; ì â paslaŭ abvâs'cic' pra sâbe gaspadaru majmu, kab znajs'ci ŭpadaban'ne perad vačyma tvaimi.

6. I вярнуліся пасланцы да Якава і сказалі: мы хадзілі да брата твайго Ісава; ён ідзе напярэймы табе, і зь ім чатырыста чалавек.

Ì vârnulisâ paslancy da Ākava ì skazali: my hadzili da brata tvajgo Ìsava; èn idze napârèjmy tabe, ì z' im čatyrysta čalavek.

7. Якаў вельмі спалохаўся і сумеўся; і падзяліў людзей, якія былі зь ім, і быдла дробнае і буйное і вярблюдаў, на два табары.

Ākaŭ vel'mi spalohaŭsâ ì sumeŭsâ; ì padzâliŭ lûdzej, âkiâ byli z' im, ì bydla drobnae ì bujnoe ì vârbľudaŭ, na dva tabary.

8. I сказаў: калі Ісаў нападзе на адзін табар і паб'е яго, дык другі табар можа ўратавацца.

Ì skazaŭ: kali Ìsaŭ napadze na adzìn tabar ì pab'e âgo, dyk drugi tabar moža

ŭratavacca.

9. І сказаў Якаў: Божа бацькі майго Абрагама і Божа бацькі майго Ісаака, Госпадзе, Які сказаў мне: вярніся ў зямлю тваю, на радзіму тваю, і Я буду дабрачыніць табе!

Ĭ skazaŭ Ākaŭ: Boža bac'ki majgo Abragama Ĭ Boža bac'ki majgo Ĭsaaka, Gospadze, Āki skazaŭ mne: vârnîsâ ŭ zâmlû tvaŭ, na radzîmu tvaŭ, Ĭ Ā budu dabračynîc' tabe!

10. Няварты я ўсіх ласкаў і ўсіх дабрачынстваў, якія ты ўчыніў рабу Твайму; бо я з кіем маім перайшоў гэты Ярдан, а цяпер у мяне два табары.

Nâvarty â ŭsîh laskaŭ Ĭ ŭsîh dabračynstvaŭ, âkiâ ty ŭčyniŭ rabu Tvajmu; bo â z kîem maîm perajšoŭ gèty Ārdan, a câper u mâne dva tabary.

11. Збаві мяне ад рукі брата майго, ад рукі Ісава; бо я баюся яго, каб ён прыйшоўшы не забіў мяне і маці зь дзецьмі.

Zbavi mâne ad ruki brata majgo, ad ruki Ĭsava; bo â baŭsâ âgo, kab ên pryjšoŭšy ne zabiŭ mâne Ĭ maci z' dzec'mi.

12. Ты сказаў: Я буду чыніць добрае табе і зраблю нашчадкаў тваіх як пясок марскі, якога не палічыць ад мноства.

Ty skazaŭ: Ā budu čynîc' dobrae tabe Ĭ zrablû naščadkaŭ tvaîh âk pâsok marski, âkoga ne paličyc' ad mnostva.

13. І начаваў там Якаў тае ночы. І ўзяў з таго, што ў яго было, у дарунак Ісаву, брату свайму:

Ĭ načavaŭ tam Ākaŭ tae nočy. Ĭ ŭzâŭ z tago, što ŭ âgo bylo, u darunak Ĭsavu, bratu svajmu:

14. дзьвесьце коз, дваццаць казлоў, дзьвесьце авечак, дваццаць бараноў,

dz'ves'ce koz, dvaccac' kazloŭ, dz'ves'ce avečak, dvaccac' baranoŭ,

15. трыццаць вярблюдзіц дойных з жарабятамі іхнімі, сорак кароў, дзесяць валоў, дваццаць асьліц, дзесяць аслоў.

tryccac' vârbliûdzic dojnyh z žarabâtami iħnimi, sorak karoŭ, dzesâc' valoŭ, dvaccac' as'lic, dzesâc' asloŭ.

16. І даў у рукі рабам сваім кожны статак асобна і сказаў рабам сваім: ідзеце перад мною і пакідайце адлегласць ад статку да статку.

Î daŭ u rukì rabam svaim kožny statak asobna i skazaŭ rabam svaim: idzece perad mnoŭ i pakidajce adleglas'c' ad statku da statku.

17. І загадаў першаму, сказаўшы: калі брат мой Ісаў сустрэнецца табе і спытае ў цябе, кажучы: чый ты? і куды ідзеш? і чый гэта статак перад табою?

Î zagadaŭ peršamu, skazaŭšy: kalì brat moj Îsaŭ sustrènecca tabe i spytae ŭ câbe, kažučy: čyj ty? i kudy idzeš? i čyj gèta statak perad taboŭ?

18. дык скажы: раба твайго Якава: гэта дарунак, пасланы гаспадару майму Ісаву; вось, і сам ён за намі.

dyk skažy: raba tvajgo Âkava: gèta darunak, paslany gaspadaru majmu Îsavu; vos', i sam ën za nami.

19. Тое самае загадаў ён і другому, і трэцяму, і ўсім, што ішлі за статкамі, кажучы: так скажэце Ісаву, калі сустрэнецца яго;

Toe samae zagadaŭ ën i drugomu, i trècâmu, i ŭsim, što išli za statkami, kažučy: tak skažèce Îsavu, kalì sustrènece âgo;

20. і скажэце: вось, і раб твой Якаў за намі. Бо ён сказаў сам сабе: умілажалю яго дарункамі, якія ідуць перад мною, і пасьяля ўбачу твар ягоны; магчыма, і прыме мяне.

î skažèce: vos', i rab tvoj Âkaŭ za nami. Bo ën skazaŭ sam sabe: umilažalû âgo darunkami, âkiâ iduc' perad mnoŭ, i pas'lâ ŭbaču tvar âgony; magčyma, i pryte mâne.

21. І пайшлі дарункі перад ім, а ён у тую ноч начаваў у табары.

Ì pajšli darunki perad ìm, a ën u tuû noč načavaŭ u tabary.

22. І ўстаў у тую ноч і, узяўшы дзвюх жонак сваіх і дзвюх рабыняў сваіх і адзінаццаць сыноў сваіх, перайшоў праз Явок бродам;

Ì ŭstaŭ u tuû noč ì, uzâŭšy dz'vûh žonak svaih ì dz'vûh rabynâŭ svaih ì adzinaccac' synoŭ svaih, perajšoŭ praz Ávok brodam;

23. і ўзяўшы іх, перавёў праз паток, і перавёў усё, што ў яго было.

ì ŭzâŭšy ih, peravëŭ praz patok, ì peravëŭ usë, što ŭ âgo bylo.

24. І застаўся Якаў адзін. І змагаўся Нехта зь ім, пакуль настала зара;

Ì zastaŭsâ Ákaŭ adzìn. Ì zmagaŭsâ Nehta z' ìm, pakul' nastala zara;

25. і ўбачыўшы, што не адольвае яго, крануўся суглоба сьцягна ягонага і пашкодзіў суглоб сьцягна ў Якава, калі ён змагаўся зь Ім.

ì ŭbačyŭšy, što ne adol'vae âgo, kranuŭsâ sugloba s'câgna âgonaga ì paškodziŭ suglob s'câgna ŭ Ákava, kalì ën zmagaŭsâ z' Ìm.

26. І сказаў: пусьці Мяне, бо ўзышла зара. Якаў сказаў: ня пушчу Цябе, пакуль не дабраславіш мяне.

Ì skazaŭ: pus'ci Mâne, bo ŭzyšla zara. Ákaŭ skazaŭ: nâ pušču Câbe, pakul' ne dabraslaviš mâne.

27. І сказаў: як імя тваё? Ён сказаў: Якаў.

Ì skazaŭ: âk ìmâ tvaë? Ën skazaŭ: Ákaŭ.

28. І сказаў: ад сёньня імя тваё будзе ня Якаў, а Ізраіль, бо ты змагаўся з Богам, і людзей адольваць будзеш.

Ì skazaŭ: ad sën'nâ ìmâ tvaë budze nâ Ákaŭ, a Ìzrail', bo ty zmagaŭsâ z Bogam, ì lûdzej adol'vac' budzeš.

29. Спытаўся і Якаў, кажучы: скажы імя Тваё. І ён сказаў: навошта ты пытаешся пра імя Маё? І дабраславіў яго там.

Spytaŭsâ ì Ákaŭ, kažučy: skažy ìmâ Tvaë. Ì ën skazaŭ: navošta ty pytaešsâ

pra imâ Maë? Ì dabraslaviũ âgo tam.

30. I даў Якаў імя месцу таму: Пэнуэль; бо казаў ён, я бачыў Бога твар у твар, і захавалася душа мая.

Ì daũ Ákaũ imâ mescu tamu: Pènuèl'; bo kazaũ ën, â bačyũ Boga tvar u tvar, ì zahavalasâ duša maâ.

31. I ўзышло сонца, калі ён праходзіў Пэнуэль; і кульгаў ён на сьцягну сваё.

Ì ŭzyšlo sonca, kalì ën prahodziũ Pènuèl'; ì kul'gaũ ën na s'câgno svaë.

32. Таму і да сёньня сыны Ізраіля не ядуць жылаў, якія на суглобе сьцягна, бо Змагар дакрануўся да жылы на суглобе сьцягна ў Якава.

Tamu ì da sën'nâ syny Ìzrailâ ne âduc' žyłaũ, âkiâ na suglobe s'câgna, bo Zmagar dakranuũsâ da žyly na suglobe s'câgna ŭ Ákava.

33 Кіраўнік

1. Зірнуў Якаў і ўбачыў, і вось, ідзе Ісаў і зь ім чатырыста чалавек. I падзяліў Якаў дзяцей Лііных, Рахіліных і дзёвюх служанак.

Zirnuũ Ákaũ ì ŭbačyũ, ì vos', idze Ìsaũ ì z' im čatyrysta čalavek. Ì padzâliũ Ákaũ dzâcej Liìnyh, Rahilìnyh ì dz'vũh služanak.

2. I паставіў служанак і дзяцей іхніх наперадзе, Лію і дзяцей яе за імі, а Рахіль і Язэпа апошнімі.

Ì pastaviũ služanak ì dzâcej ihnih naperadze, Liũ ì dzâcej âe za imì, a Rahil' ì Ázèpa apošnimì.

3. A сам пайшоў перад імі і пакланіўся да зямлі сем разоў, падыходзячы да брата свайго.

A sam pajšoũ perad imì ì paklaniũsâ da zâmlì sem разоў, padyhodzâčy da brata svajgo.

4. I пабег Iсаў яму напярэймы і абняў яго, і ўпаў на шыю яму і цалаваў яго, і плакалі.

Ì pabeg Ìsaũ âmu napârèjmy ì abnâũ âgo, ì ŭpaũ na šyũ âmu ì calavaũ âgo, ì plakali.

5. I зірнуў Iсаў і ўбачыў жонак і дзяцей і сказаў: хто гэта ў цябе? Якаў сказаў: дзеці, якіх Бог даў рабу твайму.

Ì zirnuũ Ìsaũ ì ŭbačyũ žonak ì dzâcej ì skazaũ: hto gèta ŭ câbe? Âkaũ skazaũ: dzeci, âkih Bog daũ rabu tvajmu.

6. I падышлі служанкі і дзеці іхнія і пакланіліся;

Ì padyšli služanki ì dzeci ihniâ ì paklanilisâ;

7. падышла і Лія і дзеці яе і пакланіліся; нарэшце падышлі Язэп і Рахіль і пакланіліся.

padyšla ì Liâ ì dzeci âe ì paklanilisâ; narèšce padyšli Âzèp ì Rahil' ì paklanilisâ.

8. I сказаў Iсаў: навошта ў цябе гэта мноства, якое я спаткаў? I сказаў Якаў: каб здабыць упадабаньне ў вачах гаспадара майго.

Ì skazaũ Ìsaũ: navošta ŭ câbe gèta mnoštva, âkoe â spatkaũ? Ì skazaũ Âkaũ: kab zdabyc' upadaban'ne ŭ vačah gaspadara majgo.

9. Iсаў сказаў: у мяне многа, браце мой; хай будзе тваё ў цябе.

Ìsaũ skazaũ: u mâne mnoga, brace moj; haj budze tvaë ŭ câbe.

10. Якаў сказаў: не, калі я здабыў упадабаньне ў вачах тваіх, прымі дарунак мой з рукі маёй; бо я ўгледзеў аблічча тваё, як бы хто ўбачыў аблічча Божае, і ты быў прыхільны да мяне;

Âkaũ skazaũ: ne, kali â zdabyũ upadaban'ne ŭ vačah tvaih, prymi darunak moj z ruki maěj; bo â ŭgledzeũ abličča tvaë, âk by hto ŭbačyũ abličča Božae, ì ty byũ pryhil'ny da mâne;

11. прымі дабраславеньне маё, якое я прынёс табе, бо Бог даў мне, і ёсьць у мяне ўсё. I ўпрасіў яго. I той узяў

prymì dabraslaven'ne maë, âkoe â prynës tabe, bo Bog daŭ mne, ì ës'c' u mâne ũsë. Ì ũprasiŭ âgo. Ì toj uzâŭ

12. ì сказаў: падымемся ì пойдзем; ì я пайду перад табою.

ì skazaŭ: padymemsâ ì pojdzem; ì â pajdu perad taboŭ.

13. Якаў сказаў яму: гаспадар мой ведае, што дзеці пяшчотлівыя, а дробнае ì буйное быдла ў мяне дойнае: калі гнаць яго цэлы дзень, дык памрэ ўсё быдла;

Âkaŭ skazaŭ âmu: gaspadar moj vedae, što dzeci pâšçotlivyâ, a drobnae ì bujnoe bydla ũ mâne dojnae: kalì gnac' âgo cèly dzen', dyk pamrè ũsë bydla;

14. хай гаспадар мой пойдзе паперадзе раба свайго, а я пайду павольна, як пойдзе быдла, якое перад мною, ì як пойдучь дзеці, ì прыйду да гаспадара майго ў Сэір.

haj gaspadar moj pojdze paperadze raba svajgo, a â pajdu paval'na, âk pojdze bydla, âkoe perad mnoŭ, ì âk pojduc' dzeci, ì pryjdu da gaspadara majgo ũ Sèir.

15. Ісаў сказаў: пакіну я з табою людзей, якія пры мне. Якаў сказаў: навошта гэта? толькі б здабыць мне ўпадабаньне ў вачах гаспадара майго!

Ìsaŭ skazaŭ: pakìnu â z taboŭ lŭdzej, âkiâ pry mne. Âkaŭ skazaŭ: navošta gèta? tol'ki b zdabyc' mne ũpadaban'ne ũ vačah gaspadara majgo!

16. Ì вярнуўся Ісаў таго ж самага дня дарогаю сваёю ў Сэір.

Ì vârnũsâ Ìsaŭ tago ž samaga dnâ darogaŭ svaëŭ ũ Sèir.

17. Ì Якаў рушыў у Сакот, ì пабудаваў сабе дом, ì быдлу свайму парабіў кашары. Ад гэтага даў ён імя месцу: Сакот.

Ì Âkaŭ rušyŭ u Sakot, ì pabudavaŭ sabe dom, ì bydлу svajmu parabiŭ kašary. Ad gètaga daŭ ën imâ mescu: Sakot.

18. Якаў, вярнуўшыся зь Месапатамі, шчасьліва прыйшоў у горад Сіхем, які ў зямлі Ханаанскай, і разьмясьціўся перад горадам.

Âkaŭ, vârnũšysâ z' Mesapatami, ščas'liŭa pryjšoŭ u gorad Sihem, âki ŭ zâmlì Hanaanskaj, ì raz'mâs'ciŭsâ perad goradam.

19. І купіў дзялянку поля, на якім паставіў намёт свой, у сыноў Эмора, бацькі Сіхемавага, за сто манет.

Ì kupiŭ dzâlânku polâ, na âkim pastaviŭ namët svoj, u synoŭ Èmora, bac'ki Sihemavaga, za sto manet.

20. І паставіў там ахвярнік; і заклікаў імя Госпада, Бога Ізраілевага.

Ì pastaviŭ tam ahvârnik; ì zaklikaŭ imâ Gospada, Boga Ìzrailevaga.

34 Кіраўнік

1. Дзіна, дачка Ліі, якую яна нарадзіла Якаву, выйшла падзівіцца на дачок зямлі той.

Dzina, dačka Liì, âkuŭ âna naradzila Âkavu, vyjšla padzìvìcca na dačok zâmlì toj.

2. І ўбачыў яе Сіхем, сын Эмора Эвэяніна, князя зямлі той, і ўзяў яе, і спаў зь ёю, і ўчыніў ёй гвалт.

Ì ŭbačyŭ âe Sihem, syn Èmora Èvèânìna, knâzâ zâmlì toj, ì ŭzâŭ âe, ì spaŭ z' èŭ, ì ŭčyniŭ èj gvalt.

3. І прыляпілася душа ягоная да Дзіны, дачкі Якава, і ён пакахаў дзяўчыну і гаварыў па сэрцы дзяўчыне.

Ì prylâpilasâ duša âgonaâ da Dzìny, dački Âkava, ì èn pakahaŭ dzâŭčynu ì gavaryŭ pa sèrcy dzâŭčyne.

4. І сказаў Сіхем Эмору, бацьку свайму, кажучы: вазьмі мне гэтую дзяўчыну за жонку.

Ì skazaŭ Sìhem Èmoru, bac'ku svajmu, kažučy: vaz'mì mne gètuû dzâŭčynnu za žonku.

5. Якаў дачуўся, што сын Эмораў зьняславіў Дзіну, дачку ягоную; але як што сыны яго былі пры быдле ягоным у полі, дык Якаў маўчаў, пакуль яны ня прыйшлі.

Âkaŭ dačuŭsâ, što syn Èmoraŭ z'nâslaviŭ Dzìnu, dačku âgonuû; ale âk što syny âgo byli pry bydle âgonym u poli, dyk Âkaŭ maŭčaŭ, pakul' âny nâ pryjšli.

6. І выйшаў Эмор, бацька Сіхемаў, ад Якава, пагаварыць зь ім.

Ì vyjšaŭ Èmor, bac'ka Sìhemaŭ, ad Âkava, pagavaryc' z' im.

7. А сыны Якава прыйшлі з поля і калі пачулі, дык засмуціліся мужчыны тыя і запалалі гневам, бо няславу зрабіў ён Ізраілю, пераспаўшы з дачкою Якава: а так нельга было рабіць.

A syny Âkava pryjšli z polâ i kali pačuli, dyk zasmucilisâ mužčyny tyâ i zapalali gnevam, bo nâslavu zrabiŭ ên Izrailû, peraspaušy z dačkoŭ Âkava: a tak nel'ga bylo rabic'.

8. Эмор пачаў гаварыць ім і сказаў: Сіхем, сын мой, прыляпіўся душою да дачкі вашае; дайце ж яе за жонку яму;

Èmor pačaŭ gavaryc' im i skazaŭ: Sìhem, syn moj, prylâpiŭsâ dušoŭ da dački vašae; dajce ž âe za žonku âmu;

9. параднецеся з намі: аддавайце за нас дачок ваших, а нашых дачок бярэце сабе;

paradnecesâ z nami: addavajce za nas dačok vašyh, a našyh dačok bârèce sabe;

10. і жывеце з намі: зямля гэтая перад вамі, жывеце і працуйце на ёй і набывайце яе ў валоданьне.

i žyvece z nami: zâmlâ gètaâ perad vami, žyvece i pracujce na ëj i nabyvajce

âe ŭ valodan'ne.

11. А Сіхем сказаў бацьку яе і братам яе: толькі б знайсці мне ўпадабаньне ў вачах вашых, я дам, што ні скажаце мне;

A Sihem skazaŭ bac'ku âe i bratam âe: tol'ki b znajs'ci mne ŭpadaban'ne ŭ vačah vašyh, â dam, što ni skažace mne;

12. назначце самы вялікі выкуп і дарункі: я дам, што ні скажаце мне, толькі аддайце мне дзяўчыну за жонку.

naznačce samy vâlikì vykup i darunki: â dam, što ni skažace mne, tol'ki addajce mne dzâŭčynu za žonku.

13. І адказвалі сыны Якава Сіхему і Эмору, бацьку ягонаму, з хітрынаю; а казалі так таму, што ён зьняславіў Дзіну, сястру іхнюю;

Ì adkazvalì syny Âkava Sihemu i Èmoru, bac'ku âgonamu, z hitrynaŭ; a kazali tak tamu, što ën z'nâslaviŭ Dzìnu, sâstru ihnŭŭ;

14. і сказалі ім: ня можам гэтага зрабіць, выдаць сястру нашую за чалавека, які неабрэзаны; бо гэта няслава нам;

i skazali im: nâ možam gètaga zrabič', vydac' sâstru našuŭ za čalaveka, âki neabrèzany; bo gèta nâslava nam;

15. толькі на той умове мы згодзімся з вамі, калі вы будзеце, як мы, каб і ў вас увесь мужчынскі пол быў абрэзаны;

tol'ki na toj umove my zgodzimsâ z vami, kali vy budzece, âk my, kab i ŭ vas uves' mužčynski pol byŭ abrèzany;

16. і будзем аддаваць за вас дачок нашых і браць за сябе вашых дочак, і будзем жыць з вамі, і складзем адзін народ;

i budzem addavac' za vas dačok našyh i brac' za sâbe vašyh dočak, i budzem žyc' z vami, i skladzem adzìn narod;

17. а калі не паслухаецца нас у тым, каб абразацца, дык мы возьмем дачку нашу і сыдзем.

a kalì ne pasluhaecesâ nas u tym, kab abrazacca, dyk my voz'mem dačku našu ì sydzem.

18. І спадабаліся словы гэтыя Эмору і Сіхему, сыну Эмораваму.

Ì spadabalisâ slovy gètyâ Èmoru ì Sihemu, synu Èmoravamu.

19. Хлопец не забавіўся выканаць гэта, бо кахаў дачку Якава. А ён найбольш паважаны быў з дому бацькі свайго.

Hlopec ne zabaviÛsâ vykanac' gèta, bo kahaÛ dačku Âkava. A ёn najbol'sh pavažany byÛ z domu bac'ki svajgo.

20. І прыйшоў Эмор і Сіхем, сын ягоны, да брамы горада свайго, і пачалі гаварыць жыхарам горада свайго і сказалі:

Ì pryjšoÛ Èmor ì Sihem, syn âgony, da bramy gorada svajgo, ì pačali gavaryc' žyharam gorada svajgo ì skazali:

21. гэтыя людзі ў міры з намі; хай яны селяцца на зямлі і працуюць на ёй; а зямля вось прасторная перад імі. Будзем браць дачок іхніх сабе за жонак і нашых дачок выдаваць за іх.

gètyâ lûdzi ù mîry z namì; haj âny selâcca na zâmlì ì pracuÛc' na ëj; a zâmlâ vos' prastornaâ perad imì. Budzem brac' dačok ihnih sabe za žonak ì našyh dačok vydavac' za ih.

22. Толькі на такой умове гэтыя людзі згаджаюцца жыць з намі і быць адным народам, каб і ў нас абрэзаны быў увесь мужчынскі пол, як яны абрэзаны.

Tol'ki na takoj umove gètyâ lûdzi zgadžaÛcca žyc' z namì ì byc' adnym narodam, kab ì ù nas abrèzany byÛ uves' mužčynski pol, âk âny abrèzany.

23. Ці ж ня нам статкі іхнія і маёмасьць іхняя, і ўсё быдла іхняе? Толькі згодзімся зь імі, і будуць жыць з намі.

Cì ž nâ nam statkì ihniâ ì maëmas'c' ihnââ, ì ùsë bydla ihnâe? Tol'ki zgodzìmsâ z' imì, ì buduc' žyc' z namì.

24. І паслухаліся Эмора і Сіхема, сына ягонага, усе, хто выходзіў з брамы горада ягонага: і абрэзаны быў увесь мужчынскі пол, - усе, хто выходзіў з брамы горада ягонага.

Ì pasluhalisâ Èmora ì Sihema, syna âgonaga, use, hto vyhodziŭ z bramy gorada âgonaga: ì abrèzany byŭ uves' mužčynskì pol, - use, hto vyhodziŭ z bramy gorada âgonaga.

25. На трэці дзень, калі яны былі занядушалі, два сыны Якава, Сымон і Левій, браты Дзініныя, узялі кожны свой меч, і адважна напалі на горад, і аддалі сьмерці ўвесь мужчынскі пол;

Na trèci dzen', kalì âny byli zanâdužali, dva syny Âkava, Symon ì Levij, braty Dzinìnyâ, uzâli kožny svoj meč, ì advažna napali na gorad, ì addali s'merci ŭves' mužčynskì pol;

26. і самога Эмора і Сіхема, сына ягонага, забілі мечам; і ўзялі Дзіну з дома Сіхемавага і выйшлі.

ì samoga Èmora ì Sihema, syna âgonaga, zabilì mečam; ì ŭzâli Dzinu z doma Sìhemavaga ì vyjšli.

27. Сыны Якава прыйшлі да забітых і абабралі горад за тое, што зняславілі сястру іхнюю.

Syny Âkava pryjšli da zabityh ì ababrali gorad za toe, što z'nâslavili sâstru ihnû.

28. Яны ўзялі дробнае і буйное быдла іхняе, і аслоў іхніх, і што ні было ў горадзе, і што ні было ў полі;

Âny ŭzâli drobnae ì bujnoe bydla ihnâe, ì asloŭ ihnih, ì što ni bylo ŭ goradze, ì što ni bylo ŭ poli;

29. і ўсё багацьце іхняе і ўсіх дзяцей іхніх і жонак іхніх узялі ў палон, і абабралі ўсё, што было ў дамах.

ì ŭsë bagac'ce ihnâe ì ŭsìh dzâcej ihnih ì žonak ihnih uzâli ŭ palon, ì ababrali

Ûsě, što bylo ũ damah.

30. І сказаў Якаў Сымону і Левію: вы абурылі мяне, зрабіўшы мяне ненавісным жыхарам гэтай зямлі, Хананэям і Фэрэзэям. У мяне людзей мала; зьбяруцца супроць мяне, паб'юць мяне, і зьнішчаны буду я і дом мой.

Ì skazaŭ Ákaŭ Symonu i Leviŭ: vy aburyli mâne, zrabiŭšy mâne nenavìsnym žyharam gètaj zâmlì, Hananèâm i Fèrèzèâm. U mâne lûdzej mala; z' bârucca suproc' mâne, pab'ûc' mâne, i z'niščany budu â i dom moj.

31. А яны казалі: а хіба можна рабіць зь сястрою нашаю, як з распусьніцаю!

A âny skazali: a hiba možna rabìc' z' sâstroŭ našaŭ, âk z raspus'nicaŭ!

35 Кіраўнік

1. Бог сказаў Якаву: устань, ідзі ў Вэтыль і жыві там, і спарудзі там ахвярнік Богу, Які явіўся табе, калі ты ўцякаў ад аблічча Ісава, брата твайго.

Bog skazaŭ Ákavu: ustan', idzi ũ Vètyl' i žyvi tam, i sparudzi tam ahvârnik Bogu, Áki âviŭsâ tabe, kalì ty ũcâkaŭ ad abličča Ìsava, brata tvajgo.

2. І сказаў Якаў дому свайму і ўсім, хто быў зь ім: кіньце багоў чужых, якія ў вас, і ачысьціцеся, і перамянеце вопратку вашу;

Ì skazaŭ Ákaŭ domu svajmu i ũsim, hto byŭ z' im: kìn'ce bagoŭ čužyh, âkiâ ũ vas, i ačys'cicesâ, i peramânece vopratku vašuŭ;

3. устанем і пойдзем у Вэтыль; там уладжу я ахвярнік Богу, Які пачуў мяне ў дзень бедства майго, і быў са мною на шляху, якім я хадзіў.

ustanem i pojdzem u Vètyl'; tam uladžu â ahvârnik Bogu, Áki pačuŭ mâne ũ dzen' bedstva majgo, i byŭ sa mnoŭ na šlâhu, âkim â hadziŭ.

4. I аддалі Якаву ўсіх багоў чужых, якія былі ў руках у іх, і завушніцы, якія былі ў вушах у іх; і закапаў іх Якаў пад дубам, які непадалёк ад Сіхема.

Ì addali Ákavu ũsìh bagoŭ čužyh, âkiâ byli ũ rukah u ih, ì zavušnìcy, âkiâ byli ũ vušah u ih; ì zakapaŭ ih Ákaŭ pad dubam, âki nepadalëk ad Sìhema.

5. I рушылі яны. I была жудасьць Божая на навакольных гарадах, і не перасьледавалі сыноў Якава.

Ì rušyli âny. Ì byla žudas'c' Božaâ na navakol'nyh garadah, ì ne peras'ledavali synoŭ Ákava.

6. I прыйшоў Якаў у Луз, што ў зямлі Ханаанскай, гэта значыць, у Вэтыль, сам і ўсе людзі, якія былі зь ім,

Ì pryjšoŭ Ákaŭ u Luz, što ũ zâmlì Hanaanskaj, gëta značyc', u Vètyl', sam ì ũse lûdzi, âkiâ byli z' im,

7. і спарудзіў там ахвярнік, і назваў тое месца: Эль-Вэтыль; бо тут з'явіўся яму Бог, калі ён уцякаў ад аблічча брата свайго.

ì sparudziŭ tam ahvârnik, ì nazvaŭ toe mesca: Èl'-Vètyl'; bo tut z'âviŭsâ âmu Bog, kalì ën ucâkaŭ ad abličča brata svajgo.

8. I памерла Дэвора, карміцелька Рэбэкі, і пахаваная ніжэй Вэтыля пад дубам, які і назваў Якаў дубам плачу.

Ì pamerla Dèvora, karmìcel'ka Rèbèkì, ì pahavanaâ nižëj Vètylâ pad dubam, âki ì nazvaŭ Ákaŭ dubam plaču.

9. I з'явіўся Бог Якаву пасля вяртаньня яго зь Месапатаміі, і дабраславіў яго,

Ì z'âviŭsâ Bog Ákavu pas'lâ vârtan'nâ âgo z' Mesapatamiì, ì dabraslaviŭ âgo,

10. і сказаў яму Бог: імя тваё Якаў; ад сёньня ты ня будзеш называцца Якавам, а будзе імя табе Ізраіль. I даў яму імя: Ізраіль.

ì skazaŭ âmu Bog: imâ tvaë Ákaŭ; ad sën'nâ ty nâ budzeš nazyvacca

Âkavam, a budze imâ tabe İzrail'. İ daŭ âmu imâ: İzrail'.

11. І сказаў яму Бог: Я Бог Усемагутны; пладзіся і множся; народ і мноства народаў будзе ад цябе, і цары пойдучь са сьцёгнаў тваіх;

İ skazaŭ âmu Bog: Â Bog Usemagutny; pladzisâ i množsâ; narod i mnostva narodaŭ budze ad câbe, i cary pojduc' sa s'cëgnaŭ tvaih;

12. зямлю, якую Я даў Абрагаму і Ісааку, Я дам табе, і нашчадкам тваім пасья цябе дам зямлю гэтую.

zâmlû, âkuû Â daŭ Abragamu i İsaaku, Â dam tabe, i naščadkam tvaim pas'lâ câbe dam zâmlû gëtuû.

13. І ўзышоў ад яго Бог зь месца, на якім гаварыў яму.

İ ŭzyšoŭ ad âgo Bog z' mesca, na âkim gavaryŭ âmu.

14. І паставіў Якаў помнік на месцы, на якім гаварыў яму Бог, помнік каменны, і выліў на яго выліваньне, і выліў на яго алей;

İ pastaviŭ Âkaŭ pomnik na mescy, na âkim gavaryŭ âmu Bog, pomnik kamenny, i vyliŭ na âgo vylivan'ne, i vyliŭ na âgo alej;

15. І даў Якаў імя месцу, на якім Бог гаварыў яму: Вэтыль.

İ daŭ Âkaŭ imâ mescu, na âkim Bog gavaryŭ âmu: Vëtyl'.

16. І выправіліся з Вэтыля. І калі яшчэ заставалася нейкая адлегласць зямлі да Эфраты, Рахіль нарадзіла, і роды ў яе былі цяжкія.

İ vypravilisâ z Vëtylâ. İ kalì âščë zastavalasâ nejkaâ adleglas'c' zâmlì da Èfraty, Rahil' naradzila, i rody ŭ âe byli câžkiâ.

17. А калі яна пакутавала ў родах, бабка-павітуха сказала ёй: ня бойся, бо гэта табе сын.

A kalì âna pakutavala ŭ rodah, babka-pavituha skazala ëj: nâ bojsâ, bo gëta tabe syn.

18. І калі выходзіла зь яе душа, бо яна памірала, дык дала яму імя:

Бэноні. Але бацька яго пераназваў яго Веньямінам.

Ì kalì vyhodzila z' âe duša, bo âna pamirala, dyk dala âmu imâ: Bènoni. Ale bac'ka âgo peranazvaŭ âgo Ven'âminam.

19. І памерла Рахіль, і пахавана на дарозе ў Эфрату, гэта значыцца, Віфляем.

Ì pamerla Rahil', i pahavana na daroze ŭ Èfratu, gèta značycsa, Viflâem.

20. Якаў паставіў над магілай яе помнік. Гэта магільны помнік Рахілі да гэтага дня.

Âkaŭ pastaviŭ nad magilaj âe pomnik. Gèta magil'ny pomnik Rahili da gètaga dnâ.

21. І выправіўся Ізраіль і паставіў намёт свой за вежаю Гадэр.

Ì vypraviŭsâ Ìzrail' i pastaviŭ namèt svoj za vežaŭ Gadèr.

22. У час, калі Ізраіль быў у той краіне, Рувім пайшоў і пераспаў з Валаю, наложніцаю бацькі свайго. І дачуўся Ізраіль. А сыноў у Якава было дванаццаць.

U čas, kalì Ìzrail' byŭ u toj kraïne, Ruvim pajšoŭ i peraspaŭ z Valaŭ, naložnicaŭ bac'ki svajgo. Ì dačuŭsâ Ìzrail'. A synoŭ u Âkava bylo dvanaccac'.

23. Сыны Ліі: першынец Якава Рувім, пасля яго Сымон, Левій, Юда, Ісахар і Завулон.

Syny Liì: peršynec Âkava Ruvim, pas'lâ âgo Symon, Levij, Ŭda, Ìsahar i Zavulon.

24. Сыны Рахілі: Язэп і Веньямін.

Syny Rahili: Âzèp i Ven'âmin.

25. Сыны Валы, служанкі Рахілінай: Дан і Нэфталім.

Syny Valy, služanki Rahilinaj: Dan i Nèftalim.

26. Сыны Зэльфы, служанкі Ліінай: Гад і Асір. Гэта сыны Якава, якія нарадзіліся яму ў Месапатаміі.

Syny Zèlfy, služanki Liìnaj: Gad i Asir. Gèta syny Âkava, âkiâ naradzilisâ âmu

ÿ Mesapatamii.

27. I прыйшоў Якаў да Ісаака, бацькі свайго, у Мамрэ, Кірыят-Арбу, гэта значыць, Хэўрон, дзе вандраваў Абрагам і Ісаак.

Ì pryjšoŭ Âkaŭ da Ìsaaka, bac'ki svajgo, u Mamrè, Kiryât-Arbu, gèta značyc', Hèŭron, dze vandravaŭ Abragam i Ìsaak.

28. I было дзён жыцця Ісаакавага сто восемдзесят гадоў.

Ì bylo dzën žyc'câ Ìsaakavaga sto vosemdzesât gadoŭ.

29. I выпусьціў Ісаак дух і памёр, і прыклаўся да народу свайго, калі ўжо быў стары і насычаны жыццём. I пахавалі яго Ісаў і Якаў, сыны ягоныя.

Ì vypus'ciŭ Ìsaak duh i pamër, i pryklaŭsâ da narodu svajgo, kalì ŭžo byŭ stary i nasyčany žyc'cëm. Ì pahavalì âgo Ìsaŭ i Âkaŭ, syny âgonyâ.

36 Кіраўнік

1. Вось радавод Ісава, ён жа Эдом.

Vos' radavod Ìsava, ën ža Èdom.

2. Ісаў узяў сабе жонак з дачок Ханаанскіх: Аду, дачку Элона Хэтэяніна, і Алівэму, дачку Аны, сына Цывэона Эвэяніна,

Ìsaŭ uzâŭ sabe žonak z dačok Hanaanskih: Adu, dačku Èlona Hètèânina, i Alivèmu, dačku Any, syna Cывèona Èvèânina,

3. і Васэмату, дачку Ізмаіла, сястру Наваёта.

i Vasèmatu, dačku Ìzmaila, sâstru Navaëta.

4. Ада нарадзіла Ісаву Эліфаза. Васэмата нарадзіла Рагуіла,

Ada naradzila Ìsavu Èlifaza. Vasèmata naradzila Raguila,

5. Алівэма нарадзіла Еуса, Еглома і Карэя. Гэта сыны Ісава, якія нарадзіліся яму ў зямлі Ханаанскай.

Alivèma naradzila Eusa, Egloma i Karèâ. Gèta syny Ìsava, âkiâ naradzilisâ âmu ů zâmlì Hanaanskaj.

6. I ўзяў Iсаў жонак сваіх і сыноў сваіх і дачок сваіх, і ўсіх людзей дома свайго, і статкі свае і ўсё быдла сваё, і ўсю маёмасьць сваю, якую ён набыў у зямлі Ханаанскай, і пайшоў у іншую зямлю ад аблічча Якава, брата свайго;

Ì ůzâů Ìsaů žonak svaih i synoů svaih i dačok svaih, i ůsìh lûdzej doma svajgo, i statkì svae i ůsë bydla svaë, i ůsû maëmas'c' svaû, âkuû ën nabyů u zâmlì Hanaanskaj, i pajšoů u inšuû zâmlû ad abličča Âkava, brata svajgo;

7. бо маёмасьць іхняя была такая вялікая, што яны не маглі жыць разам, і зямля вандраваньня іхняга не ўмяшчала іх, ад мноства статкаў іхніх.

bo maëmas'c' ihnââ byla takaâ vâlikaâ, što âny ne maglì žyc' razam, i zâmlâ vandravan'nâ ihnâga ne ůmâščala ih, ad mnostva statkaů ihnìh.

8. I пасяліўся Iсаў на гары Сэір. Iсаў, ён жа Эдом.

Ì pasâliůsâ Ìsaů na gary Sèir. Ìsaů, ën ža Èdom.

9. I вось радаслоўнік Iсава, бацькі Ідумэяў, на гары Сэір.

Ì vos' radasloůnik Ìsava, bac'ki Ìdumèâů, na gary Sèir.

10. Вось імёны сыноў Iсававых: Эліфаз, сын Ады, жонкі Iсававай, і Рагуіл, сын Васэматы, жонкі Iсававай.

Vos' imëny synoů Ìsavavyh: Èlifaz, syn Ady, žonkì Ìsavavaj, i Raguil, syn Vasèmaty, žonkì Ìsavavaj.

11. У Эліфаза былі сыны: Тэман, Амар, Цэфо, Гатам і Кеназ.

U Èlifaza byli syny: Tèman, Amar, Cèfo, Gatam i Kenaz.

12. А Тамна была наложніца Эліфаза, сына Iсававага, і нарадзіла Эліфазу Амаліка. Вось сыны Ады, жонкі Iсававай.

A Tamna byla naložnica Èlifaza, syna Ìsavavaga, i naradzila Èlifazu Amalika.

Vos' syny Ady, žonki Īsavavaj.

13. I вось сыны Рагуіла: Нахат і Зэрах, Шама і Міза. Гэта сыны Васэматы, жонкі Ісававай.

Ī vos' syny Raguila: Nahat i Zèrah, Šama i Miza. Gèta syny Vasèmaty, žonki Īsavavaj.

14. I гэтыя сыны былі Алівэмы, дачкі Аны, сына Цэвэонавага, жонкі Ісававай: яна нарадзіла Ісаву Еуса, Еглома і Карэя.

Ī gètyâ syny byli Alivèmy, dačkì Any, syna Cèvèonavaga, žonki Īsavavaj: âna naradzila Īsavu Eusa, Egloma i Karèâ.

15. Вось старэйшыны сыноў Ісававых. Сыны Эліфаза, першародка Ісававага: старэйшына Тэман, старэйшына Амар, старэйшына Цэфо, старэйшына Кеназ,

Vos' starèjšyny synoŭ Īsavavyh. Syny Èlifaza, peršarodka Īsavavaga: starèjšyna Tèman, starèjšyna Amar, starèjšyna Cèfo, starèjšyna Kenaz,

16. старэйшына Карэй, старэйшына Гатам, старэйшына Амалік. Гэтыя старэйшыны Эліфазавыя ў зямлі Эдома; гэта сыны Ады.

starèjšyna Karèj, starèjšyna Gatam, starèjšyna Amalik. Gètyâ starèjšyny Èlifazavyâ ŭ zâmli Èdoma; gèta syny Ady.

17. Гэтыя сыны Рагуіла, сына Ісававага: старэйшына Нахат, старэйшына Зэрах, старэйшына Шама, старэйшына Міза. Гэта старэйшыны Рагуілавыя ў зямлі Эдома; гэта сыны Васэматы, жонкі Ісававай.

Gètyâ syny Raguila, syna Īsavavaga: starèjšyna Nahat, starèjšyna Zèrah, starèjšyna Šama, starèjšyna Miza. Gèta starèjšyny Raguilavyâ ŭ zâmli Èdoma; gèta syny Vasèmaty, žonki Īsavavaj.

18. Гэта сыны Алівэмы, жонкі Ісававай: старэйшына Еус, старэйшына Еглом, старэйшына Карэй. Гэта старэйшыны Алівэмы, дачкі Аны, жонкі

Ісававай.

Gèta syny Alivèmy, žonki Ĭsavavaj: starèjšyna Eus, starèjšyna Eglom, starèjšyna Karèj. Gèta starèjšyny Alivèmy, dački Any, žonki Ĭsavavaj.

19. Вось сыны Ісава, і вось старэйшыны іх. Гэта Эдом.

Vos' syny Ĭsava, i vos' starèjšyny ih. Gèta Èdom.

20. Гэта сыны Сэіра Харэяніна, якія жылі ў зямлі той: Лотан, Шовал, Цывэон, Ана,

Gèta syny Sèira Harèânina, âkiâ žyli ŭ zâmlì toj: Lotan, Šoval, Cyvèon, Ana,

21. Дышон, Эцэр і Дышан. Гэтыя старэйшыны Харэяў, сыноў Сэіра, у зямлі Эдома.

Dyšon, Ècèr i Dyšan. Gètyâ starèjšyny Harèâŭ, synoŭ Sèira, u zâmlì Èdoma.

22. Сыны Лотана былі: Хоры і Геман; а сястра ў Лотана: Тамна.

Syny Lotana byli: Hory i Geman; a sâstra ŭ Lotana: Tamna.

23. Гэтыя сыны Шовала: Алван, Манахат, Эвал, Шэфо і Онам.

Gètyâ syny Šovala: Alvan, Manahat, Èval, Šèfo i Onam.

24. Гэтыя сыны Цывэона: Ая і Ана. Гэта той Ана, які знайшоў цёплыя воды ў пустыні, калі пасьвіў аслоў Цывэона, бацькі свайго.

Gètyâ syny Cyvèona: Aâ i Ana. Gèta toj Ana, âki znajšoŭ cèplyâ vody ŭ pustynì, kalì pas'viŭ asloŭ Cyvèona, bac'ki svajgo.

25. Гэтыя дзеці Аны: Дышон і Алівэма, дачка Аны.

Gètyâ dzeci Any: Dyšon i Alivèma, dačka Any.

26. Гэтыя сыны Дысона: Хэмдан, Эшбан, Ітран і Хэран.

Gètyâ syny Dyšona: Hèmdan, Èšban, Ĭtran i Hèran.

27. Гэтыя сыны Эцэра: Білган, Зааван і Акан.

Gètyâ syny Ècèra: Bilgan, Zaavan i Akan.

28. Гэтыя сыны Дышана: Уц і Аран.

Gètyâ syny Dyšana: Uc i Aran.

29. Гэтыя старэйшыны Харэяў: старэйшына Лотан, старэйшына Шовал, старэйшына Цывэон, старэйшына Ана,

Gètyâ starèjšyny Harèâŭ: starèjšyna Lotan, starèjšyna Šoval, starèjšyna Cuvèon, starèjšyna Ana,

30. старэйшына Дышон, старэйшына Эцэр, старэйшына Дышан. Вось старэйшыны Харэяў, паводле старэйшынства іхняга ў зямлі Сэір.

starèjšyna Dyšon, starèjšyna Ècèr, starèjšyna Dyšan. Vos' starèjšyny Harèâŭ, pavodle starèjšynstva ihnâga ŭ zâmlì Sèir.

31. Вось цары, якія валадарылі ў зямлі Эдома, раней валадараньня цароў і сыноў Ізраілевых:

Vos' cary, âkiâ valadaryli ŭ zâmlì Èdoma, ranej valadaran'nâ caroŭ i synoŭ Ìzrailevyh:

32. валадарыў у Эдоме Бэла, сын Вэораў, а імя горада яго Дынгава.

valadaryŭ u Èdome Bèla, syn Vèoraŭ, a imâ gorada âgo Dyngava.

33. І памёр Бэла, і зацараваў пасья яго Ёваў, сын Зэраха, з Васоры.

Ì pamër Bèla, ì zacaravaŭ pas'lâ âgo Èvaŭ, syn Zèraha, z Vasory.

34. Памёр Ёваў, і зацараваў пасья яго Хушам, зь зямлі Тэманіцянаў.

Pamër Èvaŭ, ì zacaravaŭ pas'lâ âgo Hušam, z' zâmlì Tèmanicânaŭ.

35. І памёр Хушам, і зацараваў пасья яго Гадад, сын Бэдадаў, які разьбіў Мадыяніцянаў на полі Маава: імя горада яго Авіт.

Ì pamër Hušam, ì zacaravaŭ pas'lâ âgo Gadad, syn Bèdadaŭ, âkì raz'biŭ Madyânicânaŭ na poli Maava: imâ gorada âgo Avit.

36. І памёр Гадад, і зацараваў пасья яго Самла, з Масрэкі.

Ì pamër Gadad, ì zacaravaŭ pas'lâ âgo Samla, z Masrèkì.

37. І памёр Самла, і зацараваў пасья яго Саўл з Рэжавота, што каля ракі.

Ì pamër Samla, ì zacaravaŭ pas'lâ âgo Saŭl z Rèhavota, što kalâ raki.

38. I памёр Саўл, i зацараваў пасья яго Баал-Ханан, сын Ахбора.

Ì pamër Saül, i zacaravaŭ pas'lä âgo Baal-Hanan, syn Ahbora.

39. I памёр Баал-Ханан, сын Ахбора, i зацараваў пасья яго Гадар; імя горада яго Паў; імя жонкі ягонай Мэгэтавээль, дачка Матрэды, сына Мэзагава.

Ì pamër Baal-Hanan, syn Ahbora, i zacaravaŭ pas'lä âgo Gadar; imâ gorada âgo Paŭ; imâ žonki âgonaj Mègètavèèl', dačka Matrèdy, syna Mèzagava.

40. Гэтыя імёны старэйшых Ісававых, паводле плямёнаў іхніх, паводле мясьцінаў іхніх, паводле імёнаў іхніх: старэйшына Тымна, старэйшына Алва, старэйшына Етэт,

Gètyâ imëny starèjšyh Ìsavavyh, pavodle plâmënaŭ ihnih, pavodle mäs'cinaŭ ihnih, pavodle imënaŭ ihnih: starèjšyna Tymna, starèjšyna Alva, starèjšyna Etèt,

41. старэйшына Алівэма, старэйшына Эла, старэйшына Пінон,

42. старэйшына Кеназ, старэйшына Тэман, старэйшына Міўцар,

43. старэйшына Магдыіл, старэйшына Ірам. Вось старэйшыны Ідумэйскія, паводле іх селішчаў, у зямлі валоданьня іхняга. Вось Ісаў, бацька Ідумэяў.

starèjšyna Alivèma, starèjšyna Èla, starèjšyna Pinon,
starèjšyna Kenaz, starèjšyna Tèman, starèjšyna Miŭcar,
starèjšyna Magdyil, starèjšyna Ìram. Vos' starèjšyny Ìdumèjskiâ, pavodle ih seliščaŭ, u zâmlì valodan'nâ ihnâga. Vos' Ìsaŭ, bac'ka Ìdumèâŭ.

37 Кіраўнік

1. Якаў жыў у зямлі вандраваньня бацькі свайго, у зямлі Ханаанскай.

Âkaŭ žyŭ u zâmlì vandravan'nâ bac'ki svajgo, u zâmlì Hanaanskaj.

2. Вось жыцьцё Якава. Язэп, сямнаццаці гадоў, пасьвіў быдла разам з братамі сваімі, будучы хлапцом, з сынамі Валы і з сынамі Зэльфы, жонак бацькі свайго. І даводзіў Язэп благія пра іх чуткі да бацькі іхняга.

Vos' žyc'cě Ākava. Āzèp, sâmnaccaci gadoŭ, pas'viŭ bydla razam z bratami svaimi, budučy hlapcom, z synami Valy i z synami Zèlfy, žonak bac'ki svajgo. Ì davodziŭ Āzèp blagiâ pra ih čutki da bac'ki ihnâga.

3. Ізраіль любіў Язэпа больш за ўсіх сыноў сваіх, бо ён быў сын старасьці ягонай, - і зрабіў яму розных колераў вопратку.

Ìzrail' lûbiŭ Āzèpa bol'sh za ŭsih synoŭ svaih, bo ên byŭ syn staras'ci âgonaj, - i zrabiŭ âmu roznyh koleraŭ vopratku.

4. І ўбачылі браты ягоныя, што бацька іхні любіць яго болей за ўсіх братоў ягоных; і зьненавідзелі яго і не маглі гаварыць зь ім дружалюбна.

Ì ŭbačyli braty âgonyâ, što bac'ka ihni lûbic' âgo bolej za ŭsih bratoŭ âgonyh; i z'nenavidzeli âgo i ne magli gavaryc' z' im družalûbna.

5. І бачыў Язэп сон і расказаў братам сваім: і яны зьненавідзелі яго яшчэ больш.

Ì bačyŭ Āzèp son i raskazaŭ bratam svaim: i âny z'nenavidzeli âgo âščè bol'sh.

6. Ён сказаў ім: выслухайце сон, якія я бачыў:

Ēn skazaŭ im: vysluhajce son, âkiâ â bačyŭ:

7. вось мы вяжам снапы сярод поля; і вось, мой сноп устаў і стаў старчма; і вось, вашы снапы пасталі навокал і пакланіліся майму снапу.

vos' my vâžam snapy sârod polâ; i vos', moj snop ustaŭ i staŭ starčma; i vos', vašy snapy pastali navokal i paklanilisâ majmu snapu.

8. І сказалі яму браты ягоныя: няўжо ты будзеш цараваць над намі?

Няўжо будзеш валодаць намі? І зьненавідзелі яго яшчэ больш за сны

яго і за словы ягоныя.

Ì skazali âmu braty âgonyâ: nâũžo ty budzeš caravac' nad nami? Nâũžo budzeš valodac' nami? Ì z'nenavidzeli âgo âščè bol'sh za sny âgo ì za slovy âgonyâ.

9. І бачыў ён яшчэ іншы сон і расказаў яго братам сваім, кажучы: вось, я бачыў яшчэ сон: вось, сонца і месяц і адзінаццаць зорак пакланяюцца мне.

Ì bačyŭ ën âščè inšy son ì raskazaŭ âgo bratam svaim, kažučy: vos', â bačyŭ âščè son: vos', sonca ì mesâc ì adžinaccac' zorak paklanâucca mne.

10. І ён расказаў бацьку свайму і братам сваім. І накрычаў на яго бацька ягоны і сказаў яму: што гэта за сон, які ты бачыў? няўжо я і твая маці і твае браты прыйдзем пакланіцца табе да зямлі?

Ì ën raskazaŭ bac'ku svajmu ì bratam svaim. Ì nakryčaŭ na âgo bac'ka âgony ì skazaŭ âmu: što gëta za son, âki ty bačyŭ? nâũžo â ì tvaâ maci ì tvae braty pryjdzem paklanicca tabe da zâmlì?

11. Браты ягоныя пазайздросьцілі яму, а бацька ягоны ўзяў да ўвагі гэта слова.

Braty âgonyâ pazajzdros'cili âmu, a bac'ka âgony ŭzâŭ da ŭvagi gëta slova.

12. Браты ягоныя пайшлі пасьвіць быдла бацькі свайго ў Сіхем.

Braty âgonyâ pajšli pas'vic' bydla bac'ki svajgo ŭ Sihem.

13. І сказаў Ізраіль Язэпу: браты твае ці ж ня пасьвяць у Сіхеме? ідзі, я пашлю цябе да іх. Ён адказаў яму: вось я.

Ì skazaŭ Ìzrail' Âzèpu: braty tvae ci ž nâ pas'vâc' u Siheme? idzi, â pašlû câbe da ih. Ën adkazaŭ âmu: vos' â.

14. Ізраіль сказаў яму: ідзі, паглядзі, ці здаровыя браты твае і ці цэлае быдла, і прынясі мне адказ. І паслаў яго з даліны Хэўронскай. І ён прыйшоў у Сіхем.

Ìzrail' skazaŭ âmu: idzi, paglâdzi, ci zdarovyâ braty tvae i ci cèlae bydla, i prynâsi mne adkaz. Ì paslaŭ âgo z daliny Hèÿronskaj. Ì ën pryjšoŭ u Sihem.

15. I знайшоŭ яго нехта, калі ён бадзяўся па полі, і спытаўся ў яго той чалавек, кажучы: чаго ты шукаеш?

Ì znajšoŭ âgo nehta, kali ën badzâŭsâ pa poli, i spytaŭsâ ŭ âgo toj čalavek, kažučy: čago ty šukaeš?

16. Ён сказаў: я шукаю братоŭ маіх; скажы мне, дзе яны пасьвяць?

Ën skazaŭ: â šukaŭ bratoŭ maih; skaży mne, dze âny pas'vâc'?

17. I сказаў той чалавек: яны пайшлі адгэтуль, бо я чуў, як яны казалі: хадзем у Дафан. I пайшоŭ Язэп за братамі сваімі і знайшоŭ іх у Дафне.

Ì skazaŭ toj čalavek: âny pajšli adgètul', bo â čuŭ, âk âny kazali: hadzem u Dafan. Ì pajšoŭ Ázèp za bratami svaimi i znajšoŭ ih u Dafne.

18. I ўбачылі яны яго здалёк, і перш чым ён наблізіўся да іх, пачалі намышляць супроць яго, каб забіць яго.

Ì ŭbačyli âny âgo zdalëk, i perš čym ën nabliziŭsâ da ih, pačali namyšlâc' suproc' âgo, kab zabic' âgo.

19. I казалі адзін аднаму: вось, ідзе сновідзец;

Ì skazali adzìn adnamu: vos', idze snovidzec;

20. хадзем цяпер, і заб'ем яго, і кінем яго ў які-небудзь роў, і скажам, што драпежны зьвер задраў яго; і пабачым, што выйдзе зь ягоных сноў.

hadzem câper, i zab'em âgo, i kinem âgo ŭ âki-nebudz' roŭ, i skažam, što drapežny z'ver zadraŭ âgo; i pabačym, što vyjdze z' âgonyh snoŭ.

21. I пачуў гэта Рувім, і ўратаваў яго з рук іхніх, сказаўшы: не заб'ем яго.

Ì pačuŭ gèta Ruvim, i ŭratavaŭ âgo z ruk ihnih, skazaŭšy: ne zab'em âgo.

22. I сказаў ім Рувім: не пралівайце крыві; кіньце яго ў роў, які ў

пустыні, а рук не накладайце на яго. Гэта казаў ён, каб выратаваць яго

з рук іхніх і вярнуць яго да бацькі ягонага.

Ì skazaŭ ìm Ruvim: ne pralivajce kryvi; kìn'ce âgo ŭ roŭ, âkì ŭ pustynì, a ruk ne nakladajce na âgo. Gèta kazaŭ ën, kab vyratavac' âgo z ruk ihnih ì vârnuc' âgo da bac'ki âgonaga.

23. Калі Язэп прыйшоў да братоў сваіх, яны зьнялі зь Язэпа вопратку ягоную, вопратку розных колераў, якая была на ім,

Kali Âzèp pryjšoŭ da bratoŭ svaih, âny z'nâli z' Âzèpa vopratku âgonuû, vopratku roznyh koleraŭ, âkaâ byla na ìm,

24. і ўзялі яго і ўкінулі яго ў роў; а роў той быў пусты; вады ў ім ня было.

ì ŭzâli âgo ì ŭkìnulì âgo ŭ roŭ; a roŭ toj byŭ pusty; vady ŭ ìm nâ bylo.

25. І селі яны есьці хлеб, і паглядзеўшы ўбачылі, вось, ідзе з Галаада караван Ізмаільцянаў, і вярблюды іхнія нясуць стыраксу, бальзам і ладан: ідуць яны завезьці гэта ў Егіпет.

Ì selì âny es'ci hleb, ì paglâdzeŭšy ŭbačyli, vos', ìdze z Galaada karavan Ìzmail'cânaŭ, ì vârbliûdy ihniâ nâsuc' styraksu, bal'zam ì ladan: ìduc' âny zavez'ci gèta ŭ Egìpet.

26. І сказаў Юда братам сваім: якая карысьць, калі мы заб'ём брата нашага і схаваем кроў ягоную?

Ì skazaŭ Ŭda bratam svaim: âkaâ karys'c', kali my zab'ëm brata našaga ì shavaem kroŭ âgonuû?

27. хадзем, прадамо яго Ізмаільцянам, а рукі нашыя хай ня будуць на ім, бо ён брат наш, плоць наша. Браты яго паслухаліся

hadzem, pradamo âgo Ìzmail'cânam, a rukì našyâ haj nâ buduc' na ìm, bo ën brat naš, ploc' naša. Braty âgo pasluhalisâ

28. і, калі праходзілі купцы Мадыямскія, выцягнулі Язэпа з рова і прадалі Язэпа Ізмаільцянам за дваццаць срэбранікаў; а яны завялі

Язэпа ў Егіпет.

ì, kalì prahodzìli kupcy Madyâmskiâ, vycâgnuli Âzèpa z rova ì pradali Âzèpa Ìzmail'cânam za dvaccac' srèbranikaŭ; a âny zavâli Âzèpa ŭ Egìpet.

29. А Рувім прыйшоў зноў да рова; і вось, няма Язэпа ў рове. І разадраў ён вопратку на сабе,

A Ruvim pryjšoŭ znoŭ da rova; ì vos', nâma Âzèpa ŭ rove. Ì razadraŭ ën vopratku na sabe,

30. і вярнуўся да братаў сваіх, і сказаў: хлопца няма, а я, куды я падзенуся?

ì vârnuŭsâ da bratoŭ svaih, ì skazaŭ: hlopca nâma, a â, kudy â padzenusâ?

31. І ўзялі вопратку Язэпаву, і закалолі казла, і запэцкалі вопратку крывёю;

Ì ŭzâli vopratku Âzèpavu, ì zakaloli kazla, ì zapèckali vopratku kryvëu;

32. і паслалі розных колераў вопратку, і даставілі бацьку свайму, і казалі: мы гэта знайшлі; паглядзі, ці сына твайго вопратка гэтая, ці не.

ì paslali roznyh koleraŭ vopratku, ì dastavili bac'ku svajmu, ì skazali: my gèta znajšli; paglâdzi, ci syna tvajgo vopratka gètaâ, ci ne.

33. Ён пазнаў яе і сказаў: гэта вопратка сына майго; драпежны зьвер задраў яго; праўда, разадраны Язэп.

Ën paznaŭ âe ì skazaŭ: gèta vopratka syna majgo; drapežny z'ver zadraŭ âgo; praŭda, razadrany Âzèp.

34. І разадраў Якаў вопратку на сабе, і надзеў вярэту на сьцёгны свае, і аплакваў сына свайго многа дзён.

Ì razadraŭ Âkaŭ vopratku na sabe, ì nadzeŭ vârètu na s'cëgny svae, ì aplakvaŭ syna svajgo mnoga dzën.

35. І сабраліся ўсе сыны ягоныя і ўсе дочки ягоныя, каб суцешыць яго; але ён не хацеў суцешыцца і сказаў: са смуткам сыйду да сына майго ў

апраметную. Так аплакваў яго бацька ягоны.

Ì sabralisâ ŭse syny âgonyâ ì ŭse dočkì âgonyâ, kab sucešyc' âgo; ale ěn ne haceŭ sucešycca ì skazaŭ: sa smutkam syjdu da syna majgo ŭ aprametnuŭ.

Tak aplakvaŭ âgo bac'ka âgony.

36. А Мадьяніцяне прадалі яго ў Егіпет Патыфару, царадворцу фараонаваму, начальніку целаахоўцаў.

A Madyânicâne pradali âgo ŭ Egìpet Patyfaru, caradvorcu faraonavamu, načal'niku celaahoŭcaŭ.

38 Кіраўнік

1. Тым часам Юда адышоў ад братаў сваіх і пасяліўся паблізу аднаго Адаламіцяніна, імя якога: Хіра.

Tym časam Ŭda adyšoŭ ad bratoŭ svaih ì pasâliŭsâ pablizu adnago Adalamicânina, imâ âkoga: Hira.

2. І ўбачыў там Юда дачку аднаго Хананэяніна, імя якога: Шуа; і ўзяў яе і ўвайшоў у яе.

Ì ŭbačyŭ tam Ŭda dačku adnago Hananèânina, imâ âkoga: Šua; ì ŭzâŭ âe ì ŭvajšoŭ u âe.

3. Яна зачала і нарадзіла сына; і ён даў яму імя: Ір.

Âna začala ì naradzila syna; ì ěn daŭ âmu imâ: Īr.

4. І зачала зноў, і нарадзіла сына, і дала яму імя: Анан.

Ì začala znoŭ, ì naradzila syna, ì dala âmu imâ: Anan.

5. І яшчэ нарадзіла сына і дала яму імя: Шэла. Юда быў у Хэзіве, калі яна нарадзіла яго.

Ì âščè naradzila syna ì dala âmu imâ: Šèla. Ŭda byŭ u Hèzive, kalì âna naradzila âgo.

6. І ўзяў Юда жонку Іру, першынецу свайму; імя ёй Тамар.

Ì ŭzâŭ Ŭda žonku Ìru, peršyncu svajmu; imâ ej Tamar.

7. Ір, першынец Юдаў, быў неспадобны прад вачыма Госпада, і ўсьмерціў яго Гасподзь.

Ìr, peršynec Ŭdaŭ, byŭ nepadobny prad vačyma Gospada, i ŭs'merciŭ âgo Gaspodz'.

8. І сказаў Юда Анану: увайдзі да жонкі брата твайго, ажаніся зь ёю, як швагер, і аднаві семя брату твайму.

Ì skazaŭ Ŭda Ananu: uvajdzi da žonki brata tvajgo, ažanisâ z' eŭ, âk švager, i adnavi semâ bratu tvajmu.

9. Анан ведаў, што семя будзе не яму; і таму, калі ўваходзіў да жонкі брата свайго, выліваў на зямлю, каб ня даць семя брату свайму.

Anan vedaŭ, što semâ budze ne âmu; i tamu, kalì ŭvahodziŭ da žonki brata svajgo, vylivaŭ na zâmlû, kab nâ dac' semâ bratu svajmu.

10. Благое было прад вачыма Госпада тое, што ён рабіў; і Ён усьмерціў яго.

Blagoe bylo prad vačyma Gospada toe, što ën rabiŭ; i Ęn us'merciŭ âgo.

11. І сказаў Юда Тамары, нявестцы сваёй: жыві ўдавою ў доме бацькі твайго, пакуль падрасьце Шэла, сын мой. Бо ён сказаў: не памёр бы і ён, як браты ягоныя. Тамар пайшла і пачала жыць у доме ў бацькі свайго.

Ì skazaŭ Ŭda Tamary, nâvestcy svaej: žyvi ŭdavou ŭ dome bac'ki tvajgo, pakul' padras'ce Šëla, syn moj. Bo ën skazaŭ: ne pamër by i ën, âk braty âgonyâ. Tamar pajšla i pačala žyc' u dome ŭ bac'ki svajgo.

12. Прайшло шмат часу, і памерла дачка Шуі, жонка Юдава. Юда сцешыўшыся пайшоў у Тамну, да стрыгалёў быдла ягонага, сам і Хіра, сябар ягоны Адаламіцянін.

Prajšlo šmat času, i pamerla dačka Šui, žonka Ūdava. Ūda sucešyŭšysâ pajšoŭ u Tamnu, da strygalëŭ bydla âgonaga, sam i Hira, sâbar âgony Adalamicânin.

13. I паведамлі Тамары, кажучы: вось, сьвёкар твой ідзе ў Тамну стрыгчы быдла сваё.

Ì pavedamili Tamary, kažučy: vos', s'vëkar tvoj idze ŭ Tamnu strygčy bydla svaë.

14. I зняла яна зь сябе вопратку ўдоўства свайго, накрыла сябе пакрывалам і закрыўшыся села каля брамы Энаіма, што на дарозе ў Тамну. Бо бачыла, што Шэла вырас, і яна ня дадзена яму за жонку.

Ì z'nâla âna z' sâbe vopratku ŭdoŭstva svajgo, nakryla sâbe pakryvalam i zakryŭšysâ sela kalâ bramy Ènaïma, što na daroze ŭ Tamnu. Bo bačyla, što Šèla vyras, i âna nâ dadzena âmu za žonku.

15. I ўбачыў яе Юда і палічыў яе за распусьніцу, бо яна захінула твар свой.

Ì ŭbačyŭ âe Ūda i paličyŭ âe za raspus'nicu, bo âna zahinula tvar svoj.

16. Ён павярнуўся да яе і сказаў: увайду я да цябе. Бо ня ведаў, што гэта - нявестка ягоная. Яна сказала: што ты дасі мне, калі ўвойдзеш да мяне?

Ën pavârnuŭsâ da âe i skazaŭ: uvajdu â da câbe. Bo nâ vedaŭ, što gèta - nâvestka âgonaâ. Âna skazala: što ty dasi mne, kali ŭvojdzeš da mâne?

17. Ён сказаў: я прышлю табе казьляня са статку. Яна сказала: ці дасі ты мне заклад, пакуль прышлеш?

Ën skazaŭ: â pryšlû tabe kaz'lânâ sa statku. Âna skazala: ci dasi ty mne zaklad, pakul' pryšleš?

18. Ён сказаў: які даць табе заклад? Яна сказала: пячатку тваю, і перавязь тваю, і лёску тваю, якая ў руцэ тваёй. I даў ён ёй і ўвайшоў да

яе; і яна зачала ад яго.

Ěn skazaŭ: âkì dac' tabe zaklad? Âna skazala: pâčatku tvaû, ì peravâz' tvaû, ì læsku tvaû, âkaâ ŭ rucè tvaëj. Ì daŭ ěn ěj ì ŭvajšoŭ da âe; ì âna začala ad âgo.

19. І ўстаўшы пайшла, зьняла зь сябе пакрывала сваё і апранулася ў вопратку ўдоўства свайго.

Ì ŭstaŭšy pajšla, z'nâla z' sâbe pakryvala svaë ì apranulasâ ŭ vopratku ŭdoŭstva svajgo.

20. А Юда паслаў казьляня празь сябра свайго Адаламіцяніна, каб забраць заклад з рукі жанчыны; але ён не знайшоў яе.

A Ŭda paslaŭ kaz'lânâ praz' sâbra svajgo Adalamicânina, kab zabrac' zaklad z ruki žančyny; ale ěn ne znajšoŭ âe.

21. І спытаўся ў жыхароў той мясьціны, кажучы: дзе распусьніца, якая была ў Энаіме пры дарозе? Але яны сказалі: тут ня было распусьніцы.

Ì spytaŭsâ ŭ žyharoŭ toj mâs'ciny, kažučy: dze raspus'nica, âkaâ byla ŭ Ěnaime pry daroze? Ale âny skazali: tut nâ bylo raspus'nicy.

22. І вярнуўся ён да Юды і сказаў: я не знайшоў яе; ды і жыхары мясьціны той сказалі: тут ня было распусьніцы.

Ì vârnũsâ ěn da Ŭdy ì skazaŭ: â ne znajšoŭ âe; dy ì žyhary mâs'ciny toj skazali: tut nâ bylo raspus'nicy.

23. Юда сказаў: няхай яна возьме сабе, каб толькі не пачалі з нас сьмяяцца; вось, я пасылаў гэтае казьляня; але ты не знайшоў яе.

Ŭda skazaŭ: nâhaj âna voz'me sabe, kab tol'ki ne pačali z nas s'mââcca; vos', â pasylaŭ gëtae kaz'lânâ; ale ty ne znajšoŭ âe.

24. Прайшло каля трох месяцаў, і сказалі Юду, кажучы: Тamar, нявестка твая, далася ў распусту, і вось, яна цяжарная ад распусты.

Юда сказаў: выведзіце яе, і хай яна будзе спалена.

Prajšlo kalâ troh mesâcaŭ, ì skazali Ŭdu, kažučy: Tamar, nâvestka tvaâ,

dalasâ ŭ raspustu, i vos', âna câžarnaâ ad raspusty. Ŭda skazaŭ: vyvedzice âe, i haj âna budze spalena.

25. Але калі павялі яе, яна паслала сказаць сьвёкру свайму: я цяжарная ад таго, чые гэты рэчы. І сказала: даведайся, чыя гэты пячатка і перавязь і лёска.

Ale kali pavâli âe, âna paslala skazac' s'vëkru svajmu: â câžarnaâ ad tago, čye gëta rëčy. Ì skazala: davedajsâ, čyâ gëta pâčatka i peravâz' i lëska.

26. Юда пазнаў і сказаў: яна справядлівейшая за мяне, бо я ня даў яе Шэлу, сыну майму. І не спазнаваў яе болей.

Ŭda paznaŭ i skazaŭ: âna spravâdlivejšaâ za mâne, bo â nâ daŭ âe Šëlu, synu majmu. Ì ne spaznavaŭ âe bolej.

27. Пад час родаў яе выявілася, што блізьняты ў нутробе ў яе.

Pad čas rodaŭ âe vyâvilasâ, što bliz'nâty ŭ nutrobe ŭ âe.

28. І пад час родаў яе паказалася рука; і ўзяла бабка-павітуха і навязала яму на руку чырвоную нітку, сказаўшы: гэты выйшаў першы.

Ì pad čas rodaŭ âe pakazalasâ ruka; i ŭzâla babka-pavituha i navâzala âmu na ruku čyrvonuû nitku, skazaŭšy: gëty vyjšaŭ peršy.

29. Але ён вярнуў руку сваю; і вось, выйшаў брат ягоны. І яна сказала: як ты разарваў сабе перашкоду? І дадзена яму імя: Фарэс.

Ale ën vârnuŭ ruku svaû; i vos', vyjšaŭ brat âgony. Ì âna skazala: âk ty razarvaŭ sabe peraškodu? Ì dadzena âmu imâ: Farès.

30. Потым выйшаў брат ягоны з чырвонаю ніткаю на руцэ. І дадзена яму імя: Зара.

Potym vyjšaŭ brat âgony z čyrvonaû nitkaû na rucè. Ì dadzena âmu imâ: Zara.

1. А Язэпа зьвялі ў Егіпет. І купіў яго з рук Ізмаільцянаў, якія прывялі яго туды, Егіпцянін Патыфар, царадворац фараонаў, начальнік целаахоўцаў.

A Âzèpa z'vâli ŭ Egìpet. Ì kupiŭ âgo z ruk Ìzmail'cânaŭ, âkiâ pryvâli âgo tudy, Egìpcânìn Patyfar, caradvorac faraonaŭ, načal'nik celaahoŭcaŭ.

2. І быў Гасподзь зь Язэпам: яму спрыяў посьпех у дзях і ён жыў у доме гаспадара свайго, Егіпцяніна.

Ì byŭ Gaspodz' z' Âzèpam: âmu spryâŭ pos'peh u dzeâh ì ën žyŭ u dome gaspadara svajgo, Egìpcânìna.

3. І ўбачыў гаспадар ягоны, што Гасподзь зь ім, і што ўсяму, што ён робіць, Гасподзь у руках ягоных дае посьпех.

Ì ŭbačyŭ gaspadar âgony, što Gaspodz' z' ìm, ì što ŭsâmu, što ën robic', Gaspodz' u rukah âgonyh dae pos'peh.

4. І здабыў Язэп у вачах ягоных упадабаньне і службыў яму. І ён паставіў яго над домам сваім, і ўсё, што меў, аддаў на рукі яму.

Ì zdabyŭ Âzèp u vačah âgonyh upadaban'ne ì služyŭ âmu. Ì ën pastaviŭ âgo nad domam svaim, ì ŭsë, što meŭ, addaŭ na ruki âmu.

5. І з таго часу, як ён паставіў яго над домам сваім і над усім, што меў, Гасподзь дабраславіў дом Егіпцяніна дзеля Язэпа, і было дабраславеньне Гасподняе на ўсім, што меў ён у доме і ў полі.

Ì z tago času, âk ën pastaviŭ âgo nad domam svaim ì nad usim, što meŭ, Gaspodz' dabraslaviŭ dom Egìpcânìna dzelâ Âzèpa, ì bylo dabraslaven'ne Gaspodnâe na ŭsim, što meŭ ën u dome ì ŭ poli.

6. І пакінуў ён усё, што меў, у руках у Язэпа, і ня ведаў пры ім нічога, акрамя хлеба, які ён еў. А Язэп быў прыгожы станам і прыгожы з твару.

Ì pakìnuŭ ěn usĕ, što meŭ, u rukah u Âzèpa, ì nâ vedaŭ pry ìm ničoga, akramâ hleba, âkì ěn eŭ. A Âzèp byŭ prygožy stanam ì prygožy z tvaru.

7. І звярнула позірк на Язэпа жонка гаспадара ягонага і сказала: сьпі са мною.

Ì z'vârнула pozirk na Âzèpa žonka gaspadara âgonaga ì skazala: s'pì sa mnoŭ.

8. Але ён адмовіўся і сказаў жонцы гаспадара свайго: вось, гаспадар мой ня рупіцца пры мне пра нішто ў доме, і ўсё, што мае, аддаў у мае рукі;

Ale ěn admoviŭsâ ì skazaŭ žoncy gaspadara svajgo: vos', gaspadar moj nâ rupicca pry mne pra ništo ŭ dome, ì ŭsĕ, što mae, addaŭ u mae ruki;

9. няма болей мяне ў доме гэтым; і ён не забараніў мне нічога, акрамя цябе, бо ты жонка яму; як жа зраблю я гэта вялікае ліха і зграшу прад Богам?

nâma bolej mâne ŭ dome gĕtym; ì ěn ne zabaraniŭ mne ničoga, akramâ câbe, bo ty žonka âmu; âk ža zrablŭ â gĕta vâlikae liha ì zgrašu prad Bogam?

10. Калі так яна штодня гаварыла Язэпу, а ён ня слухаўся яе, каб спаць зь ёю і быць зь ёю,

Kalì tak âna štodnâ gavaryla Âzèpu, a ěn nâ sluhaŭsâ âe, kab spac' z' ěŭ ì byc' z' ěŭ,

11. сталася аднаго дня, што ён увайшоў у дом рабіць справу сваю, а нікога з хатніх тут у доме ня было;

stalasâ adnago dnâ, što ěn uvajšoŭ u dom rabic' spravu svaŭ, a nikoga z hatnih tut u dome nâ bylo;

12. яна схапіла яго за вопратку ягоную і сказала: кладзіся са мною. Але ён, пакінуўшы вопратку сваю ў руках у яе, пабег і выбег прэч.

âna shapila âgo za vopratku âgonuŭ ì skazala: kladzisâ sa mnoŭ. Ale ěn,

pakìnuŭšy vopratku svaû ŭ rukah u âe, pabeg i vybeg prèč.

13. А яна, убачыўшы, што ён пакінуў вопратку сваю ў руках у яе і пабег прэч,

A âna, ubačyŭšy, što ěn pakìnuŭ vopratku svaû ŭ rukah u âe i pabeg prèč,

14. клікнула хатніх сваіх і сказала ім так: паглядзеце, ён прывёў да нас Габрэя зьдзекавацца з нас. Ён прыйшоў да мяне, каб легчы са мною; але я закрычала моцным голасам,

kliknula hatnih svaih i skazala im tak: paglâdzece, ěn pryvëŭ da nas Gabrèâ z'dzekavacca z nas. Ěn pryjšoŭ da mâne, kab legčy sa mnoû; ale â zakryčala mocnym golasam,

15. І ён, пачуўшы, што я падняла лямант і закрычала, пакінуў у мяне вопратку сваю, і пабег, і выбег прэч.

Ì ěn, pačuŭšy, što â padnâla lâmant i zakryčala, pakìnuŭ u mâne voprtaku svaû, i pabeg, i vybeg prèč.

16. І пакінула вопратку ягоную ў сябе да прыходу гаспадара ягонага ў дом свой.

Ì pakìnula vopratku âgonuû ŭ sâbe da pryhodu gaspadara âgonaga ŭ dom svoj.

17. І пераказала яму тыя самыя словы, кажучы: раб Габрэй, якога ты прывёў да нас, прыходзіў да мяне зьдзекавацца зь мяне;

Ì perakazala âmu tyâ samyâ slovy, kažučy: rab Gabrèj, âkoga ty pryvëŭ da nas, pryhodziŭ da mâne z'dzekavacca z' mâne;

18. але, калі я падняла лямант і закрычала, ён пакінуў у мяне вопратку сваю і выбег прэч.

ale, kalì â padnâla lâmant i zakryčala, ěn pakìnuŭ u mâne vopratku svaû i vybeg prèč.

19. Калі гаспадар ягоны пачуў словы жонкі сваёй, якія яна сказала яму,

кажучы: так учыніў са мною раб твой, - дык запалаў гневам;

*Kali gaspadar âgony pačuŭ slovy žonki svaěj, âkiâ âna skazala âmu, kažučy:
tak učyniŭ sa mnoŭ rab tvoj, - dyk zapalaŭ gnevam;*

20. і ўзяў Язэпа гаспадар ягоны і аддаў яго ў цямніцу, дзе ўвязьнены
вязьні цара. І быў ён там у цямніцы.

*ì ŭzâŭ Âzèpa gaspadar âgony ì addaŭ âgo ŭ câmnicy, dze ŭvâz'neny vâz'ni
cara. Ì byŭ ên tam u câmnicy.*

21. І Гасподзь быў зь Язэпам, і зрабіў яму ласку, і дараваў яму
ўпадабаньне ў вачах начальніка цямніцы.

*Ì Gaspodz' byŭ z' Âzèpam, ì zrabiŭ âmu lasku, ì daravaŭ âmu ŭpadaban'ne ŭ
vačah načal'nika câmnicy.*

22. І аддаў начальнік цямніцы ў рукі Язэпу ўсіх вязьняў, якія былі ў
цямніцы, і ва ўсім, што яны там ні рабілі, ён быў распарадчыкам.

*Ì addaŭ načal'nik câmnicy ŭ ruki Âzèpu ŭsich vâz'nâŭ, âkiâ byli ŭ câmnicy, ì
va ŭsim, što âny tam ni rabili, ên byŭ rasparadčykam.*

23. Начальнік цямніцы і не глядзеў ні за чым, што было ў яго ў руках,
бо Гасподзь быў зь Язэпам, і ва ўсім, што ён рабіў, Гасподзь даваў
посьпех.

*Načal'nik câmnicy ì ne glâdzeŭ ni za čym, što bylo ŭ âgo ŭ rukah, bo
Gaspodz' byŭ z' Âzèpam, ì va ŭsim, što ên rabiŭ, Gaspodz' davaŭ pos'peh.*

40 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага чашнік цара Егіпецкага і пекар правінаваціліся перад
гаспадаром сваім, царом Егіпецкім.

*Pas'lâ gètaga čašnik cara Egipeckaga ì pekar pravìnavacilisâ perad
gaspadarom svaim, carom Egipeckim.*

2. І ўгневаўся фараон на двух царадворцаў сваіх, на галоўнага чашніка і на галоўнага пекара,

Ì ŭgnevaŭsâ faraon na dvuh caradvorcaŭ svaih, na galoŭnaga čašnika i na galoŭnaga pekara,

3. і аддаў іх пад варту ў дом да начальніка целаахоўцаў, у цямніцу, у тое месца, дзе ўвязьнены быў Язэп.

i addaŭ ih pad vartu ŭ dom da načal'nika celaahoŭcaŭ, u cămnicu, u toe mesca, dze ŭvâz'neny byŭ Ázèp.

4. Начальнік целаахоўцаў прыставіў да іх Язэпа, і ён служыў ім. І прабылі яны пад вартаю некаторы час.

Načal'nik celaahoŭcaŭ prystaviŭ da ih Ázèpa, i ěn služyŭ ěm. Ì prabyli âny pad vartaŭ nekatory čas.

5. Аднаго разу чашніку і пекару цара Егіпецкага, увязьненым у цямніцы, бачыліся сны, кожнаму свой сон, абодвум у адну ноч, кожнаму сон адмысловага значэння.

Adnago razu čašniku i pekaru cara Egipeckaga, uvâz'nenym u cămnicy, bačylisâ sny, kožnamu svoj son, abodvum u adnu noč, kožnamu son admyslovaga značèn'nâ.

6. І прыйшоў да іх Язэп раніцай, убачыў іх, і вось, яны сумеліся.

Ì pryjšoŭ da ih Ázèp ranicaj, ubačyŭ ih, i vos', âny sumelisâ.

7. І спытаўся ён у царадворцаў фараонавых, якія былі зь ім у доме гаспадара ягонага пад вартаю, кажучы: чаго ў вас сёньня журботныя твары?

Ì spytaŭsâ ěn u caradvorcaŭ faraonavyh, âkiâ byli z' ěm u dome gaspadara âgonaga pad vartaŭ, kažučy: čago ŭ vas sěn'nâ žurbotnyâ tvary?

8. Яны казалі яму: нам прысьніліся сны, а растлумачыць іх няма каму. Язэп сказаў ім: ці не ад Бога тлумачэнні? раскажэце мне.

Âny skazali âmu: nam prys'nilisâ sny, a rastlumačyc' ih nâma kamu. Âzèp skazaŭ ìm: ci ne ad Boga tlumačèn'ni? raskažèce mne.

9. I расказаў галоўны чашнік Язэпу сон свой і сказаў яму: мне сьнілася, вось вінаградная лаза перад мною;

Ì raskazaŭ galoŭny čašnik Âzèpu son svoj ì skazaŭ âmu: mne s'nilasâ, vos' vìnagradnaâ laza perad mnoû;

10. на лазе тры галінкі; яна разьвілася, паказаліся на ёй кветкі, вырасьлі і пасьпелі на ёй ягады;

na laze try galinkì; âna raz'vilasâ, pakazalisâ na ëj kvetkì, vyras'li ì pas'peli na ëj âgady;

11. і чаша фараонавая ў мяне ў руцэ; я ўзяў ягад, выціснуў іх у чашу фараонавую і падаў чашу ў руку фараону.

ì čaša faraonavaâ ŭ mâne ŭ rucè; â ŭzâŭ âgad, vycìsnuŭ ih u čašu faraonavuû ì padaŭ čašu ŭ ruku faraonu.

12. I сказаў яму Язэп: вось тлумачэньне яго: тры галінкі - гэта тры дні;

Ì skazaŭ âmu Âzèp: vos' tlumačèn'ne âgo: try galinkì - gèta try dni;

13. праз тры дні фараон узьнясе галаву тваю і верне цябе на месца тваё, і ты падасі чашу фараонавую ў руку яму, па ранейшай завядзёнцы, калі ты быў у яго чашнікам;

praz try dni faraon uz'nâse galavu tvaû ì verne câbe na mesca tvaë, ì ty padasi čašu faraonavuû ŭ ruku âmu, pa ranejšaj zavâdzëncy, kalì ty byŭ u âgo čašnikam;

14. спамяні ж пра мяне, калі табе будзе добра, і зрабі мне дабрачынства, і нагадай пра мяне фараону, і выведзі мяне з гэтага дома;

spamâni ž pra mâne, kalì tabe budze dobra, ì zrabì mne dabračynstva, ì nagadaj pra mâne faraonu, ì vyvedzi mâne z gètaga doma;

15. бо я ўкрадзены зь зямлі Габрэяў; а таксама і тут нічога не зрабіў, за што б кідаць мяне ў цямніцу.

bo â ŭkradzeny z' zâmlì Gabrèâŭ; a taksama ì tut ničoga ne zrabiŭ, za što b kîdac' mâne ŭ câmnicu.

16. Галоўны пекар убачыў, што растлумачыў ён добра, і сказаў Язэпу: мне таксама сьнілася: вось на галаве ў мяне тры кашы кратаванья;

Galoŭny pekar ubačyŭ, što rastlumačyŭ ën dobra, ì skazaŭ Âzèpu: mne taksama s'nilasâ: vos' na galave ŭ mâne try kašy kratavanyâ;

17. у верхнім кашы ўсялякая ежа фараонавая, вырабы пекара, і птушкі дзяўблі яе з каша на галаве маёй.

u verhnìm kašy ŭsâlâkaâ eža faraonavaâ, vyraby pekara, ì ptuški dzâŭbli âe z kaša na galave maëj.

18. І адказваў Язэп і сказаў: вось тлумачэньне яго: тры кашы - гэта тры дні.

Ì adkazvaŭ Âzèp ì skazaŭ: vos' tlumačèn'ne âgo: try kašy - gèta try dni.

19. праз тры дні фараон здыме зь цябе галаву тваю і павесіць цябе на дрэве, і птушкі будуць дзяўбці плоць тваю зь цябе.

praz try dni faraon zdyme z' câbe galavu tvaŭ ì pavesic' câbe na drève, ì ptuški buduc' dzâŭbcì ploc' tvaŭ z' câbe.

20. На трэці дзень, дзень народзінаў фараонавых, учыніў ён гасьціну ўсім слугам сваім і ўспомніў пра галоўнага чашніка і галоўнага пекара сярод слуг сваіх;

Na trècì dzen', dzen' narodzinaŭ faraonavyh, učyniŭ ën gas'cìnu ŭsìm slugam svaim ì ŭspomniŭ pra galoŭnaga čašnika ì galoŭnaga pekara sârod slug svaih;

21. і вярнуў галоўнага чашніка на ранейшае месца, і ён падаў чашу ў руку фараону;

ì vârnũ galoŭnaga čašnika na ranejšae mesca, ì ěn padaŭ čašu ŭ ruku faraonu;

22. а галоўнага хлебадара павесіў на дрэве, як растлумачыў ім Язэп.
a galoŭnaga hlebadara pavesiŭ na drève, âk rastlumačyŭ im Âzèp.

23. І ня ўспомніў галоўны чашнік пра Язэпа, а забыў яго.
Ì nâ ŭspomniŭ galoŭny čašnik pra Âzèpa, a zabyŭ âgo.

41 Кіраўнік

1. Як прайшло два гады, фараону прысьнілася: вось, ён стаіць каля ракі;
Âk prajšlo dva gady, faraonu prys'nilasâ: vos', ěn staic' kalâ raki;

2. і вось, выйшлі з ракі сем кароў, добрых з выгляду і ўкормленых
целам, і пасьвіліся ў трысьнягу;

ì vos', vyjšli z raki sem karoŭ, dobryh z vyglâdu ì ŭkormlenyh celam, ì pas'vilisâ ŭ trys'nâgu;

3. але вось, пасья іх выйшлі з ракі сем кароў іншых, блagіх з выгляду і
худых целам, і сталі каля тых кароў на беразе ракі;

ale vos', pas'lâ ih vyjšli z raki sem karoŭ inšyh, blagih z vyglâdu ì hudyh celam, ì stali kalâ tyh karoŭ na beraze raki;

4. і зьелі каровы блagія з выгляду і худыя целам сем кароў добрых з
выгляду і ўкормленых. І прагнуўся фараон,

ì z'elì karovy blagiâ z vyglâdu ì hudyâ celam sem karoŭ dobryh z vyglâdu ì ŭkormlenyh. Ì pračnuŭsâ faraon,

5. і заснуў зноў, і сьнілася яму другім разам: вось, на адной сьцябліне
падняліся сем каласоў налітых і добрых;

ì zasnuŭ znoŭ, ì s'nilasâ âmu drugim razam: vos', na adnoj s'câbline padnâlisâ sem kalasoŭ nalityh ì dobryh;

6. але вось, пасья іх вырасла сем каласоў пустых і высушаных усходнім ветрам;

ale vos', pas'lâ ih vyrasla sem kalasoŭ pustyh i vysušanyh ushodnim vetram;

7. і пажэрлі пустыя каласы сем каласоў налітых і поўных. І прачнуўся фараон і зразумеў, што гэта сон.

i pažèrli pustyâ kalasy sem kalasoŭ nalityh i poŭnyh. I pračnuŭsâ faraon i zrazumeŭ, što gèta son.

8. Раніцай сумеўся дух ягоны, і паслаў ён, і паклікаў усіх вешчуноў Егіпта і ўсіх мудрацоў ягоных, і расказаў ім фараон сон свой; але ня было нікога, хто растлумачыў бы яго фараону.

Ranicaŭ sumeŭsâ duh âgony, i paslaŭ ën, i paklikaŭ usih veščunoŭ Egip̄ta i ŭsih mudracoŭ âgonyh, i raskazaŭ im faraon son svoj; ale nâ bylo nìkoga, hto rastlumačyŭ by âgo faraonu.

9. І пачаў гаварыць галоўны чашнік фараону і сказаў: грахі мае ўспамінаю я сёньня;

I pačaŭ gavaryc' galoŭny čašnik faraonu i skazaŭ: grahì mae ŭspaminaŭ â sën'nâ;

10. фараон угневаўся на рабоў сваіх і аддаў мяне і галоўнага пекара пад варту ў дом начальніка целаахоўцаў;

faraon ugnevaŭsâ na raboŭ svaih i addaŭ mâne i galoŭnaga pekara pad vartu ŭ dom načal'nika celaahoŭcaŭ;

11. і сьніўся нам сон у адну ноч, мне і яму, кожнаму сьніўся сон адмысловага значэньня;

i s'niŭsâ nam son u adnu noč, mne i âmu, kožnamu s'niŭsâ son admyslovaga značèn'nâ;

12. а там быў з намі малады Габрэй, раб начальніка целаахоўцаў; мы расказалі яму сны нашыя, і ён растлумачыў нам кожнаму адпаведна

яго сну;

a tam byŭ z namì malady Gabrèj, rab načal'nika celaahoŭcaŭ; my raskazali âmu sny našyâ, i ên rastlumačyŭ nam kožnamu adpavedna âgo snu;

13. і як ён растлумачыў нам, так і збылося: я вернуты на месца маё, а той павешаны.

i âk ên rastlumačyŭ nam, tak i zbylosâ: â vernuty na mesca maë, a toj pavešany.

14. І паслаў фараон і паклікаў Язэпа. І пасьпешна вывелі яго зь цямніцы. Ён паstryгся і зьмяніў вопратку сваю і прыйшоў да фараона.

Ì paslaŭ faraon i paklikaŭ Âzèpa. Ì pas'pešna vyveli âgo z' câmnicy. Ên pastrygsâ i z'mâniŭ vopratku svaŭ i pryjšoŭ da faraona.

15. Фараон сказаў Язэпу: мне сьніўся сон, і няма нікога, хто растлумачыў бы яго, а пра цябе я чуў, што ты ўмееш тлумачыць сны.

Faraon skazaŭ Âzèpu: mne s'niŭsâ son, i nâma nikoga, hto rastlumačyŭ by âgo, a pra câbe â čuŭ, što ty ŭmeeš tlumačyc' sny.

16. І адказваў Язэп фараону, кажучы: гэта не маё: Бог дасьць адказ на карысьць фараону.

Ì adkazvaŭ Âzèp faraonu, kažučy: gèta ne maë: Bog das'c' adkaz na karys'c' faraonu.

17. І сказаў фараон Язэпу: мне сьнілася: вось, стаю я на беразе ракі;

Ì skazaŭ faraon Âzèpu: mne s'nilasâ: vos', staŭ â na beraze raki;

18. і вось, выйшлі з ракі сем кароў укормленых целам і добрых з выгляду і пасьвіліся ў трысьнягу;

i vos', vyjšli z raki sem karoŭ ukormlenyh celam i dobryh z vyglâdu i pas'vilisâ ŭ trys'nâgu;

19. але вось, пасья іх выйшлі сем кароў іншых, кепскіх, вельмі блігіх з выгляду і худых целам: я ня бачыў на ўсёй зямлі Егіпецкай такіх

кепскіх, як яны;

ale vos', pas'lâ ih vyjšli sem karoŭ inšyh, kepskih, vel'mi blagih z vyglâdu i hudyh celam: â nâ bačyŭ na ŭsěj zâmlì Egipeckaj takih kepskih, âk âny;

20. і зьелі худыя і кепскія каровы ранейшых сем кароў укармлених;

i z'elì hudyâ i kepskiâ karovy ranejšyh sem karoŭ ukormlenyh;

21. і ўвайшлі ўкармлениа ў нутробу іхнюю, але ня прыкметна было,

што яны ўвайшлі ў нутробу іхнюю: яны былі такія самыя благія з

выгляду, як і да таго. І я прагнуўся.

i ŭvajšli ŭkormlenyâ ŭ nutrobu ihnûû, ale nâ prykmetna bylo, što âny ŭvajšli

ŭ nutrobu ihnûû: âny byli takiâ samyâ blagiâ z vyglâdu, âk i da tago. Ì â

pračnuŭsâ.

22. Потым сьнілася мне: вось, на адной сьцябліне паднялося сем

каласоў поўных і добрых:

Potym s'nilasâ mne: vos', na adnoj s'câblìne padnâlosâ sem kalasoŭ poŭnyh

i dobryh:

23. але вось, пасья іх вырасла сем каласоў тонкіх, пустых і высушаных

усходнім ветрам;

ale vos', pas'lâ ih vyrasla sem kalasoŭ tonkih, pustyh i vysušanyh ushodnim

vetram;

24. і жэрлі худыя каласы сем каласоў добрых. Я расказаў гэта

вяшчунам, але ніхто не растлумачыў мне.

i zžèrli hudyâ kalasy sem kalasoŭ dobryh. Â raskazaŭ gèta vâščunam, ale

nihto ne rastlumačyŭ mne.

25. І сказаў Язэп фараону: сон фараонаў адзін: што Бог зробіць, тое ён

абвясціў фараону.

Ì skazaŭ Âzèp faraonu: son faraonaŭ adzìn: što Bog zrobic', toe èn abvâs'ciŭ

faraonu.

26. Сем кароў добрых, гэта сем гадоў; і сем каласоў добрых, гэта сем гадоў: сон адзін;

Sem karoŭ dobryh, gèta sem gadoŭ; i sem kalasoŭ dobryh, gèta sem gadoŭ: son adzìn;

27. і сем кароў благіх і худых, якія выйшлі пасля тых, гэта сем гадоў, таксама і сем каласоў худых і высушаных усходнім ветрам, гэта сем гадоў голаду.

i sem karoŭ blagih i hudyh, âkiâ vyjšli pas'lâ tyh, gèta sem gadoŭ, taksama i sem kalasoŭ hudyh i vysušanyh ushodnim vetram, gèta sem gadoŭ goladu.

28. Вось, чаму сказаў я фараону: што Бог зробіць, тое Ён паказаў фараону.

Vos', čamu skazaŭ â faraonu: što Bog zrobic', toe Ęn pakazaŭ faraonu.

29. Вось наступаць сем гадоў багацьця на ўсёй зямлі Егіпецкай;

Vos' nastaŭc' sem gadoŭ bagac'câ na ŭsëj zâmlì Egipeckaj;

30. пасля іх настануць сем гадоў голаду: і забудзецца ўсё тое багацьце на зямлі Егіпецкай, і зблжыць голад зямлю,

pas'lâ ih nastanuc' sem gadoŭ goladu: i zabudzecca ŭsë toe bagac'ce na zâmlì Egipeckaj, i zblažyc' golad zâmlû,

31. і пазнаванае будзе ранейшае багацьце на зямлі, з прычыны голаду, які прыйдзе пасля, бо ён будзе вельмі цяжкі.

i paznavanae budze ranejšae bagac'ce na zâmlì, z pryčyny goladu, âki pryjdze pas'lâ, bo ěn budze vel'mì cãžki.

32. А што сон паўтарыўся фараону два разы, гэта азначае, што гэта сапраўды слова Божае, і што неўзабаве Бог выканае гэта.

A što son paŭtaryŭsâ faraonu dva razy, gèta aznačae, što gèta sapraŭdy slova Božae, i što neŭzabave Bog vykanae gèta.

33. І сеньня хай нагледзіць фараон чалавека разумнага і мудрага і хай

паставіць яго над зямлёй Егіпецкай.

Ì sën'nâ haj nagledzic' faraon čalaveka razumnaga i mudraga i haj pastavic' âgo nad zâmlěj Egipeckaj.

34. Хай загадае фараон паставіць над зямлёю наглядчыкаў і зьбіраць у сем гадоў багацьця пятую частку зь зямлі Егіпецкай;

Haj zagadae faraon pastavic' nad zâmlëû naglâdčykaû i z'birac' u sem gadoû bagac'câ pâtuû častku z' zâmlì Egipeckaj;

35. хай яны бяруць усякі хлеб гэтых будучых добрых гадоў і зьбяруць у гарадах хлеб пад руку фараона на ежу, і хай ашчаджаюць;

haj âny bâruc' usâki hleb gètyh budučyh dobryh gadoû i z'bâruc' u garadah hleb pad ruku faraona na ežu, i haj aščadžaûc';

36. і будзе гэтая ежа запасам для зямлі на сем гадоў голаду, якія будуць у зямлі Егіпецкай, каб зямля не загінула ад голаду.

i budze gètaâ eža zapasam dlâ zâmlì na sem gadoû goladu, âkiâ buduc' u zâmlì Egipeckaj, kab zâmlâ ne zaginula ad goladu.

37. Гэта спадабалася фараону і ўсім слугам ягоным.

Gèta spadabalasâ faraonu i ŭsìm slugam âgonym.

38. І сказаў фараон слугам сваім: ці знойдзем мы такога, як ён, чалавека, у якім быў бы Дух Божы?

Ì skazaŭ faraon slugam svaim: ci znojdzem my takoga, âk ën, čalaveka, u âkim byŭ by Duh Božy?

39. І сказаў фараон Язэпу: як бо Бог адкрыў табе ўсё гэта, дык няма такога разумнага, як ты;

Ì skazaŭ faraon Âzèpu: âk bo Bog adkryŭ tabe ŭsë gèta, dyk nâma takoga razumnaga, âk ty;

40. ты будзеш над домам маім, і твайго слова трымацца будзе ўвесь народ мой; толькі тронам я буду большы за цябе.

*ty budzeš nad domam maim, i tvajgo slova trymacca budze ŭves' narod moj;
tol'ki tronam â budu bol'sy za câbe.*

41. І сказаў фараон Язэпу: вось, я пастаўлю цябе над усёю зямлёю
Егіпецкаю.

Ì skazaŭ faraon Âzèpu: vos', â pastaŭlû câbe nad usëû zâmlëû Egipeckaû.

42. І зьняў фараон пярсьцёнак свой з рукі свае і надзеў яго на руку
Язэпу; апрануў яго ў вісоннае адзеньне, усклаў залаты ланцуг на шыю
яму;

*Ì z'nâŭ faraon pârs'cënak svoj z rukì svae i nadzeŭ âgo na ruku Âzèpu;
apranuŭ âgo ŭ vïsonnae adzen'ne, usklaŭ zalaty lancug na šyû âmu;*

43. загадаў везьці яго на другой сваёй калясьніцы і абвяшчаць перад ім:
схіляйцеся! І паставіў яго над усёю зямлёю Егіпецкаю.

*zagadaŭ vez'ci âgo na drugoj svaëj kalâs'nicy i abvâščac' perad im:
shilâjcesâ! Ì pastaviŭ âgo nad usëû zâmlëû Egipeckaû.*

44. І сказаў фараон Язэпу: я фараон; безь цябе ніхто не варухне ні
рукою сваёю, ні нагою сваёю ва ўсёй зямлі Егіпецкай.

*Ì skazaŭ faraon Âzèpu: â faraon; bez' câbe nihito ne varuhne ni rukoû svaëû,
ni nagoû svaëû va ŭsëj zâmlì Egipeckaj.*

45. І даў фараон Язэпу імя: Цафнат-панэах; і даў яму за жонку Асэнэту,
дачку Потыфэра, жраца Она. І пайшоў Язэп па зямлі Егіпецкай.

*Ì daŭ faraon Âzèpu imâ: Cafnat-panèah; i daŭ âmu za žonku Asènètu, dačku
Potyfèra, žraca Ona. Ì pajšoŭ Âzèp pa zâmlì Egipeckaj.*

46. Язэпу было трыццаць гадоў ад роду, калі ён стаў перад абліччам
цара Егіпецкага. І выйшаў Язэп ад аблічча фараонавага і прайшоў па
ўсёй зямлі Егіпецкай.

*Âzèpu bylo tryccac' gadoŭ ad rodu, kalì ën staŭ perad abliččam cara
Egipeckaga. Ì vyjšaŭ Âzèp ad abličča faraonavaga i prajšoŭ pa ŭsëj zâmlì*

Egipcckaj.

47. А зямля сем гадоў багатых радзіла зь зерня па прыгаршчах.

A zâmlâ sem gadoŭ bagatyh radzila z' zernâ pa prygarščah.

48. І сабраў ён усякі хлеб сямі гадоў, якія былі ў зямлі Егіпецкай, і паклаў хлеб у гарадах; у кожным горадзе паклаў хлеб палёў, якія былі вакол яго.

Ì sabraŭ ën usâki hleb sâmì gadoŭ, âkiâ byli ŭ zâmli Egipcckaj, ì paklaŭ hleb u garadah; u kožnym goradze paklaŭ hleb palëŭ, âkiâ byli vakol âgo.

49. І ашчадзіў Язэп хлеба даволі многа, як пяску марскога, так што перастаў і лічыць, бо ня стала ліку.

Ì aščadziŭ Âzèp hleba davoli mnoga, âk pâsku marskoga, tak što perastaŭ ì ličyc', bo nâ stala liku.

50. Пакуль насталі гады голаду, у Язэпа нарадзіліся два сыны, якіх нарадзіла яму Асэнэта, дачка Потыфэра, жраца Іліёпальскага.

Pakul' nastali gady goladu, u Âzèpa naradzilisâ dva syny, âkih naradzila âmu Asènèta, dačka Potyfèra, žraca Ìliëpal'skaga.

51. І даў Язэп імя першынку: Манасія, бо Бог даў мне забыць усе няшчасьці мае і ўвесь дом бацькі майго.

Ì daŭ Âzèp imâ peršyncu: Manasiâ, bo Bog daŭ mne zabyc' use nâščas'ci mae ì ŭves' dom bac'ki majgo.

52. А другому даў імя: Яфрэм, бо Бог зрабіў мяне плодным у зямлі цярпеньняў маіх.

A drugomu daŭ imâ: Âfrèm, bo Bog zrabiu mâne plodnym u zâmli cârpen'nâŭ maih.

53. І прайшло сем гадоў багацьця, якое было ў зямлі Егіпецкай,

Ì prajšlo sem gadoŭ bagac'câ, âkoe bylo ŭ zâmli Egipcckaj,

54. і насталі сем гадоў голаду, як сказаў Язэп. І быў голад ва ўсіх

землях, а ва ўсёй зямлі Егіпецкай быў хлеб.

ì nastalì sem gadoŭ goladu, âk skazaŭ Âzèp. Ì byŭ golad va ŭsìh zemlâh, a va ŭsěj zâmlì Egìpeckaj byŭ hleb.

55. Але калі і ўся зямля Егіпецкая пачала цярпець голад, дык народ пачаў галасіць фараону пра хлеб. І сказаў фараон усім Егіпцянам: ідзеце да Язэпа і рабеце, што ён вам скажа.

Ale kalì ì ŭsâ zâmlâ Egìpeckaâ pačala cârpec' golad, dyk narod pačaŭ galasìc' faraonu pra hleb. Ì skazaŭ faraon usìm Egìpcânam: ìdzece da Âzèpa ì rabece, što èn vam skaža.

56. І быў голад па ўсёй зямлі; і адчыніў Язэп усе засекі і пачаў прадаваць хлеб Егіпцянам. А голад мацнеў у зямлі Егіпецкай.

Ì byŭ golad pa ŭsěj zâmlì; ì adčynìŭ Âzèp use zasekì ì pačaŭ pradavac' hleb Egìpcânam. A golad macneŭ u zâmlì Egìpeckaj.

42 Кіраўнік

1. І даведаўся Якаў, што ў Егіпце ёсьць хлеб, і сказаў Якаў сынам сваім: што вы гледзіце?

Ì davedaŭsâ Âkaŭ, što ŭ Egìpce ës'c' hleb, ì skazaŭ Âkaŭ synam svaim: što vy gledzìce?

2. і сказаў: вось, я чуў, што ёсьць хлеб у Егіпце; ідзеце туды і купеце нам хлеба адтуль, каб нам жыць і не памерці.

ì skazaŭ: vos', â čuŭ, što ës'c' hleb u Egìpce; ìdzece tudy ì kupece nam hleba adtul', kab nam žyc' ì ne pamerci.

3. Дзесяць братаў Язэпавых пайшлі купіць хлеба ў Егіпце,

Dzesâc' bratoŭ Âzèpavyh pajšli kupìc' hleba ŭ Egìpce,

4. а Веньяміна, брата Язэпавага, не паслаў Якаў з братамі ягонымі, бо

сказаў: ня сталася б зь ім бяды.

a Ven'âmina, brata Âzèpavaga, ne paslaŭ Âkaŭ z bratami âgonymi, bo skazaŭ: nâ stalasâ b z' im bâdy.

5. І прыйшлі сыны Ізраілевыя купляць хлеб разам зь іншымі прыбыльцамі, бо ў зямлі Ханаанскай быў голад.

Ì pryjšli syny Ìzrailevyâ kuplâc' hleb razam z' inšymi prybyl'cami, bo ŭ zâmlì Hanaanskaj byŭ golad.

6. А Язэп быў правадырам у зямлі той: ён і прадаваў хлеб усяму народу зямлі. Браты Язэпа прыйшлі і пакланіліся яму тварам да зямлі.

A Âzèp byŭ pravadyram u zâmlì toj: ën ì pradavaŭ hleb usâmu narodu zâmlì. Braty Âzèpa pryjšli ì paklanilìsâ âmu tvaram da zâmlì.

7. І ўбачыў Язэп братоў сваіх і пазнаў іх; але ўдаў, быццам ня ведае іх, і гаворыць зь імі сурова і сказаў ім: адкуль вы прыйшлі? Яны казалі: зь зямлі Ханаанскай, купіць ежы.

Ì ŭbačyŭ Âzèp bratoŭ svaih ì paznaŭ ih; ale ŭdaŭ, byccam nâ vedae ih, ì gavoryc' z' imì surova ì skazaŭ im: adkul' vy pryjšli? Âny skazali: z' zâmlì Hanaanskaj, kupìc' ežy.

8. Язэп пазнаў братоў сваіх; але яны не пазналі яго.

Âzèp paznaŭ bratoŭ svaih; ale âny ne paznali âgo.

9. І ўспомніў Язэп сны, якія сьніліся яму пра іх; і сказаў ім: вы - выведнікі, вы прыйшлі паглядзець галізню зямлі гэтай.

Ì ŭspomniŭ Âzèp sny, âkiâ s'nìlìsâ âmu pra ih; ì skazaŭ im: vy - vyvedniki, vy pryjšli paglâdzec' galiznu zâmlì gètaj.

10. Яны казалі яму: не, спадару наш; рабы твае прыйшлі купіць ежы;

Âny skazali âmu: ne, spadaru naš; raby tvae pryjšli kupìc' ežy;

11. мы ўсе дзеці аднаго чалавека; мы людзі сумленныя; рабы твае ня бывалі выведнікамі.

my ŭse dzeci adnago čalaveka; my lŭdzi sumlennyâ; raby tvae nâ byvali vyvednikami.

12. Ён сказаў ім: не, вы прыйшлі падгледзець галізну зямлі гэтай.

Ėn skazaŭ im: ne, vy pryjšli padgledzec' galiznu zâmlì gètaj.

13. Яны сказалі: нас, рабоў тваіх, дванаццаць братоў; мы сыны аднаго чалавека ў зямлі Ханаанскай, і вось, меншы цяпер з бацькам нашым, а аднаго ня стала.

Âny skazali: nas, raboŭ tvaih, dvanaccac' bratoŭ; my syny adnago čalaveka ŭ zâmlì Hanaanskaj, ì vos', menšy câper z bac'kam našym, a adnago nâ stala.

14. І сказаў ім Язэп: гэта самае я і казаў вам, сказаўшы: вы выведнікі;

Ì skazaŭ im Âzèp: gèta samae â ì kazaŭ vam, skazaŭšy: vy vyvedniki;

15. вось, як вы будзеце выпрабаваны: прысягаю жыцьцём фараонавым,

вы ня выйдзеце адгэтуль, калі ня прыйдзе сюды меншы брат ваш;

vos', âk vy budzece vyprabavany: prysâgaŭ žyc'cëm faraonavym, vy nâ vyjdzece adgètul', kali nâ pryjdzè sŭdy menšy brat vaš;

16. пашлеце аднаго з вас, і хай ён прывядзе брата вашага; а вы

будзеце затрыманы; і адкрыецца, ці ваша праўда, а калі не, дык

прысягаю жыцьцём фараонавым, што вы выведнікі.

pašlece adnago z vas, ì haj ėn pryvâdze brata vašaga; a vy budzece

zatorymany; ì adkryecca, cì vašaâ praŭda, a kali ne, dyk prysâgaŭ žyc'cëm faraonavym, što vy vyvedniki.

17. І аддаў іх пад варту на тры дні.

Ì addaŭ ih pad vartu na try dni.

18. І сказаў ім Язэп на трэці дзень: вось, што зрабеце, і застанецеся жывыя, бо я баюся Бога:

Ì skazaŭ im Âzèp na trèci dzen': vos', što zrabece, ì zastanecesa žyvyâ, bo â baûsâ Boga:

19. калі вы людзі сумленныя, дык адзін брат з вас хай будзе трыманы ў доме, дзе вы ўвязаьнены; а вы ідзеце, завязеце хлеб, з прычыны голаду ў сем'ях вашых;

kali vy lûdzi sumlennyâ, dyk adzîn brat z vas haj budze trymany ŭ dome, dze vy ŭvâz'neny; a vy idzece, zavâzece hleb, z pryčyny goladu ŭ sem'âh vašyh;

20. а брата вашага меншага прывядзеце да мяне, каб спраўдзіліся словы вашыя і каб не памерці вам. Так яны і зрабілі.

a brata vašaga menšaga pryvâdzece da mâne, kab spraŭdzilisâ slovy vašyâ i kab ne pamerci vam. Tak âny i zrabili.

21. І казалі яны адзін аднаму: і праўда ж, гэта кара нам за грэх супроць брата нашага; мы бачылі пакуту душы ягонай, калі ён маліў нас, але не паслухалі яго; за тое і прыйшла на нас бяда гэтая.

î kazali âny adzîn adnamu: i praŭda ž, gèta kara nam za grèh suproc' brata našaga; my bačyli pakutu dušy âgonaj, kali ën maliŭ nas, ale ne pasluhali âgo; za toe i pryjšla na nas bâda gètaâ.

22. Рувім адказваў ім і сказаў: ці ж не казаў я вам: не грашэце супроць хлопца? але вы не паслухаліся; вось, кроў яго спаганяецца.

Ruvim adkazvaŭ im i skazaŭ: ci ž ne kazaŭ â vam: ne grašèce suproc' hlopca? ale vy ne pasluhalisâ; vos', kroŭ âgo spaganâeccâ.

23. А таго ня ведалі яны, што Язэп разумее; бо сярод іх быў перагаворшчык.

A tago nâ vedali âny, što Âzèp razumee; bo sârod ih byŭ peragavorščyk.

24. І адышоў ад іх і заплакаў. І вярнуўся да іх, і гаварыў зь імі, і, узяўшы зь іх Сымона, з'вязаў яго на вачах у іх.

î adyšoŭ ad ih i zaplakaŭ. î vârnũsâ da ih, i gavaryŭ z' imi, i, uzâŭšy z' ih Symona, z'vâzaŭ âgo na vačah u ih.

25. І загадаў Язэп напоўніць мяхі іхнія хлебам, а срэбра іхняе вярнуць

кожнаму ў мяшок ягоны, і даў ім запасу на дарогу. Так і зроблена зь імі.

Ì zagadaŭ Âzèp napoŭnic' mâhì ihniâ hlebam, a srèbra ihnâe vârnuc'

kožnamu ŭ mâšok âgony, ì daŭ ìm zapasu na darogu. Tak ì zroblena z' imì.

26. Яны паклалі хлеб свой на аслоў сваіх і пайшлі адтуль.

Âny paklali hleb svoj na asloŭ svaih ì pajšli adtul'.

27. І адкрыў адзін зь іх мех свой, каб даць корму аслу свайму на

начлезе, і ўбачыў срэбра сваё ў мяшку,

Ì adkryŭ adzìn z' ih meh svoj, kab dac' kormu aslu svajmu na načleze, ì

ŭbačyŭ srèbra svaë ŭ mâšku,

28. і сказаў сваім братам: срэбра маё вернута: вось яно ў мяшку ў мяне.

І сумелася сэрца ў іх, і яны з дрыжыкамі казалі адзін аднаму: што гэта

Бог зрабіў з намі?

ì skazaŭ svaim bratam: srèbra maë vernuta: vos' âno ŭ mâšku ŭ mâne. Ì

sumelasâ sèrca ŭ ih, ì âny z dryžykami kazali adzìn adnamu: što gèta Bog

zrabiŭ z nami?

29. І прыйшлі да Якава, бацькі свайго, у зямлю Ханаанскую і расказалі

яму ўсё, што здарылася зь імі, кажучы:

Ì pryjšli da Âkava, bac'ki svajgo, u zâmlû Hanaanskuû ì raskazali âmu ŭsë, što

zdarylasâ z' imì, kažučy:

30. правадыр той зямлі гаварыў з намі суро́ва і прыняў нас за

выведнікаў зямлі той.

pravadyr toj zâmlì gavaryŭ z nami surova ì prynâŭ nas za vyvednikaŭ zâmlì

toj.

31. І сказалі мы яму: мы людзі сумленныя; мы ня бывалі выведнікамі:

Ì skazali my âmu: my lûdzi sumlennyâ; my nâ byvalì vyvednikami:

32. нас дванаццаць братаў, сыноў у бацькі нашага; аднаго ня стала, а

меншы цяпер з бацькам нашым у зямлі Ханаанскай.

nas dvanaccac' bratoŭ, synoŭ u bac'ki našaga; adnago nâ stala, a menšy câper z bac'kam našym u zâmlì Hanaanskaj.

33. І сказаў нам правадыр той зямлі: вось, як даведаюся я, ці сумленныя вы людзі: пакіньце ў мяне аднаго брата з вас; а вы вазьмеце хлеб з прычыны голаду ў сем'ях ваших, і ідзеце,

Ì skazaŭ nam pravadyr toj zâmlì: vos', âk davedaŭsâ â, cì sumlennyâ vy lûdzi: pakin'ce ŭ mâne adnago brata z vas; a vy vaz'mece hleb z pryčyny goladu ŭ sem'âh vašyh, ì idzece,

34. і прывядзеце да мяне меншага брата вашага: і даведаюся я, што вы ня выведнікі, а людзі сумленныя; аддам вам брата вашага, і вы можаце парупіцца ў гэтай зямлі.

ì pryvâdzece da mâne menšaga brata vašaga: ì davedaŭsâ â, što vy nâ vyvedniki, a lûdzi sumlennyâ; addam vam brata vašaga, ì vy možace parupicca ŭ gètaj zâmlì.

35. А калі яны апаражнялі мяхі свае, вось, у кожнага кашэль срэбра ў мяху ягоным. І ўбачылі яны кашалі срэбра свайго, яны і бацька іхні, і спалохаліся.

A kalì âny aparažnâli mâhì svae, vos', u kožnaga kašèl' srèbra ŭ mâhu âgonym. Ì ŭbačyli âny kašali srèbra svajgo, âny ì bac'ka ihni, ì spalohalisâ.

36. І сказаў ім Якаў, бацька іхні: вы пазбавілі мяне дзяцей: Язэпа няма, і Сымона няма, і Веньяміна ўзяць хочаце, - усё гэта на мяне!

Ì skazaŭ im Âkaŭ, bac'ka ihni: vy pazbavili mâne dzâcej: Âzèpa nâma, ì Symona nâma, ì Ven'âmìna ŭzâc' hočace, - usë gèta na mâne!

37. І сказаў Рувім бацьку свайму, кажучы: забі двух маіх сыноў, калі я не прывяду яго да цябе; аддай яго на мае рукі; я вярну яго табе.

Ì skazaŭ Ruvim bac'ku svajmu, kažučy: zabì dvuh maih synoŭ, kalì â ne pryvâdu âgo da câbe; addaj âgo na mae ruki; â vârnù âgo tabe.

38. Ён сказаў: ня пойдзе сын мой з вамі, бо брат ягоны памёр, і ён адзін застаўся; калі здарыцца зь ім няшчасьце ў дарозе, у якую вы пойдзеце, дык зьведзяце вы сівізну маю са смуткам у магілу.

Ěn skazaŭ: nâ pojdze syn moj z vami, bo brat âgony pamër, i ěn adzin zastaŭsâ; kalì zdarycca z' im nâščas'ce ŭ daroze, u âkuŭ vy pojdzece, dyk z'vedzâce vy sivižnu maŭ sa smutkam u magilu.

43 Кіраўнік

1. Голад памацнеў на зямлі.

Golad pamacneŭ na zâmlì.

2. І калі яны зьелі хлеб, прывезены зь Егіпта, тады бацька іхні сказаў ім: ідзеце зноў, купеце нам крыху ежы.

Ì kalì âny z'eli hleb, pryvezeny z' Egìpta, tady bac'ka ihni skazaŭ im: idzece znoŭ, kupese nam kryhu ežy.

3. І сказаў яму Юда, кажучы: той чалавек рашуча заявіў нам, сказаўшы: не яўляйцеся да мяне перад аблічча, калі брата вашага ня будзе з вамі.

Ì skazaŭ âmu Ŭda, kažučy: toj čalavek rašuča zaâviŭ nam, skazaŭšy: ne âŭlâjcesâ da mâne perad abličča, kalì brata vašaga nâ budze z vami.

4. Калі пашлеш з намі брата нашага, дык пойдзем і купім табе ежы;

Kalì pašleš z nami brata našaga, dyk pojdzem i kupim tabe ežy;

5. а калі не пашлеш, дык ня пойдзем; бо той чалавек сказаў нам: не яўляйцеся да мяне перад аблічча, калі брата вашага ня будзе з вамі.

a kalì ne pašleš, dyk nâ pojdzem; bo toj čalavek skazaŭ nam: ne âŭlâjcesâ da mâne perad abličča, kalì brata vašaga nâ budze z vami.

6. Ізраіль сказаў: навошта вы зрабілі мне такое ліха, сказаўшы таму чалавеку, што ў вас ёсць яшчэ брат?

Ìzrail' skazaŭ: navošta vy zrabili mne takoe liha, skazaŭšy tamu čalaveku, što ŭ vas ës'c' âščè brat?

7. Яны казалі: распытваў той чалавек пра нас і пра радзіну нашу, кажучы: ці жывы яшчэ бацька ваш? ці ёсьць у вас брат? Мы і казалі яму паводле гэтых распытаў. Ці ж маглі мы ведаць, што ён скажа: прывядзеце брата вашага?

Âny skazali: raspytvaŭ toj čalavek pra nas i pra radzinu našu, kažučy: ci žyvy âščè bac'ka vaš? ci ës'c' u vas brat? My i raskazali âmu pavodle gètyh rospytaŭ. Ci ž magli my vedac', što ěn skaža: pryvâdzece brata vašaga?

8. А Юда сказаў Ізраілю, бацьку свайму: пусьці хлопца са мною; і мы ўстанем і пойдзем, і жывыя будзем і не памром і мы і дзеці нашыя; А Юда сказаў Ізраілю, бацьку свайму: пусьці хлопца са мною; і мы ўстанем і пойдзем, і жывыя будзем і не памром і мы і дзеці нашыя;

9. я адказваю за яго, з маіх рук спатрабуеш яго; калі я не прывяду яго да цябе і не пастаўлю яго перад абліччам тваім, дык застануся я вінаваты перад табою на ўсе дні жыцця:

â adkazvaŭ za âgo, z maih ruk spatrabueš âgo; kali â ne pryvâdu âgo da câbe i ne pastaŭlŭ âgo perad abliččam tvaïm, dyk zastanusâ â vïnavaty perad taboŭ na ŭse dni žyc'câ:

10. калі б мы не марудзілі, дык ужо схадзілі б два разы.

kali b my ne marudzili, dyk užo shadzili b dva razy.

11. Ізраіль, бацька іхні, сказаў ім: калі так, дык вось што зрабеце: вазьмеце з сабою пладоў зямлі гэтай, і занясеце ў дарунак чалавеку таму крыху бальзаму і крыху мёду, стыраксы і ладану, фісташкаў і мандальных арэхаў;

Ìzrail', bac'ka ihni, skazaŭ im: kali tak, dyk vos' što zrabece: vaz'mece z saboŭ pladoŭ zâmli gètaj, i zanâsece ŭ darunak čalaveku tamu kryhu

bal'zamu i kryhu mëdu, styraksy i ladanu, fistaškaŭ i mandal'nyh arèhaŭ;

12. вазьмеце і другое срэбра ў рукі вашыя; а срэбра пакладзенае назад у мяшкі вашыя, вярнеце рукамі вашымі: магчыма, гэта недагляд;

vaz'mece i drugoe srèbra ŭ ruki vašyâ; a srèbra pakladzenae nazad u mâški vašyâ, vârnece rukami vašymi: magčyma, gèta nedaglâd;

13. і брата вашага вазьмеце і ўстаўшы ідзеце зноў да чалавека таго;

i brata vašaga vaz'mece i ŭstaŭšy idzece znoŭ da čalaveka tago;

14. а Бог Усемагутны няхай дасьць вам прыдбаць ласку ў чалавека

таго, каб ён адпусьціў вас і другога брата вашага і Вен'яміна.

a Bog Usemagutny nâhaj das'c' vam prydbac' lasku ŭ čalaveka tago, kab ën adpus'ciŭ vas i drugoga brata vašaga i Ven'âmina.

15. І ўзялі тыя людзі дарункі гэтыя, і срэбра ўдвая ўзялі ў рукі свае, і

Вен'яміна, і ўсталі, і пайшлі ў Егіпет і сталі перад абліччам Язэпа.

Ì ŭzâli tyâ lûdzi darunki gètyâ, i srèbra ŭdvaâ ŭzâli ŭ ruki svae, i Ven'âmina, i ŭstali, i pajšli ŭ Egìpet i stali perad abliččam Âzèpa.

16. Язэп, убачыўшы сярод іх Вен'яміна, сказаў начальніку дома свайго:

увядзі гэтых людзей у дом, і закалі што-небудзь з быдла, і прыгатуй,

бо са мною будуць есьці гэтыя людзі апоўдні.

Âzèp, ubačyŭšy sârod ih Ven'âmina, skazaŭ načal'nïku doma svajgo: uvâdzi gètyh lûdzej u dom, i zakali što-nebudz' z bydla, i prygatuŭ, bo sa mnoŭ buduc' es'ci gètyâ lûdzi apoŭdni.

17. І зрабіў чалавек той, як сказаў Язэп, і ўвёў чалавек той людзей

гэтых у дом Язэпаў.

Ì zrabiŭ čalavek toj, âk skazaŭ Âzèp, i ŭvëŭ čalavek toj lûdzej gètyh u dom Âzèpaŭ.

18. Спалохаліся людзі гэтыя, што ўвялі іх у дом Язэпаў, і казалі: гэта

за срэбра, вернутае раней у мяхі нашыя, увялі нас, каб прычапіцца да

нас і напасьці на нас, і ўзяць нас у няволю, і аслоў нашых.

Spalohalisâ lûdzi gètyâ, što ùvâli ih u dom Âzèpaŭ, i skazali: gèta za srèbra, vernutae ranej u mâhì našyâ, uvâli nas, kab pryčapicca da nas i napas'ci na nas, i ùzâc' nas u nâvolû, i asloŭ našyh.

19. І падышлі яны да правадыра дома Язэпавага, і пачалі гаварыць яму каля дзьвярэй дома,

Ì padyšli âny da pravadyra doma Âzèpavaga, i pačali gavaryc' âmu kalâ dz'vârèj doma,

20. і сказалі: паслухай, спадару наш, мы прыходзілі ўжо раней купляць ежу,

ì skazali: pasluhaj, spadaru naš, my pryhodzili Źžo ranej kuplâc' ežu,

21. і сталася, што, калі прыйшлі мы на начлег і адкрылі мяшкі нашыя, - вось срэбра кожнага ў мяшку ягоным, срэбра наша паводле вагі сваёй, і мы вяртаем яго сваімі рукамі;

ì stalasâ, što, kalì pryjšli my na načleg i adkryli mâškì našyâ, - vos' srèbra kožnaga Ź mâšku âgonym, srèbra naša pavodle vagì svaëj, i my vârtaem âgo svaìmi rukami;

22. а на куплю ежы мы прынеслі іншае срэбра ў руках нашых; мы ня ведаем, хто паклаў срэбра нашае ў мяшкі нашыя.

a na kuplû ežu my prynes'li inšae srèbra Ź rukah našyh; my nâ vedaem, hto paklaŭ srèbra našae Ź mâškì našyâ.

23. Ён сказаў: будзьце спакойныя, ня бойцеся; Бог ваш і Бог бацькі вашага даў вам скарб у мяшках вашых; срэбра ваша дайшло да мяне. І прывёў да іх Сымона.

Ën skazaŭ: budz'ce spakojnyâ, nâ bojcesâ; Bog vaš i Bog bac'ki vašaga daŭ vam skarb u mâškah vašyh; srèbra vašâ dajšlo da mâne. Ì pryvëŭ da ih Symona.

24. I ўвёў той чалавек людзей гэтых у дом Язэпаў і даў вады, і яны абмылі ногі свае; і задаў корму аслам іхнім.

Ì ùvëŭ toj čalavek lûdzej gètyh u dom Âzèpaŭ ì daŭ vady, ì âny abmylì nogi svaе; ì zadaŭ kormu aslam iħnim.

25. I яны падрыхтавалі дарункі да прыходу Язэпа апоўдні, бо чулі, што там будзе есьці хлеб.

Ì âny padryhtavali darunki da pryhodu Âzèpa apoŭdni, bo čuli, što tam budze es'ci hleb.

26. I прыйшоў Язэп дамоў; і яны прынеслі яму ў дом дарункі, якія былі на руках іхніх, і пакланіліся яму да зямлі.

Ì pryjšoŭ Âzèp damoŭ; ì âny prynes'li âmu ŭ dom darunki, âkiâ byli na rukah iħnih, ì paklanilisâ âmu da zâmlì.

27. Ён распытаўся ў іх пра здароўе і сказаў: ці здаровы бацька ваш стары, пра якога вы казалі? ці жывы ён яшчэ?

Ën raspytaŭsâ ŭ ih pra zdaroŭe ì skazaŭ: ci zdarovy bac'ka vaš stary, pra âkoga vy kazali? ci žyvy ën âščè?

28. Яны казалі: здаровы раб твой, бацька наш? I схіліліся яны і пакланіліся.

Âny skazali: zdarovy rab tvoj, bac'ka naš? Ì shililisâ âny ì paklanilisâ.

29. I падняў вочы свае Язэп, і ўбачыў Веньяміна, брата свайго, сына маці сваёй, і сказаў: гэта брат ваш меншы, пра якога вы казалі мне? I сказаў: хай будзе ласка Божая з табою, сыне мой!

Ì padnâŭ vočy svaе Âzèp, ì ŭbačyŭ Ven'âmina, brata svajgo, syna maci svaëj, ì skazaŭ: gèta brat vaš menšy, pra âkoga vy kazali mne? Ì skazaŭ: haj budze laska Božaâ z taboŭ, syne moj!

30. I сьпешна сышоў Язэп, бо закіпела любоў да брата ягонага, і ён гатовы быў заплакаць, і ўвайшоў ён ва ўнутраны пакой і плакаў там.

Ì s'pešna syšoŭ Âzèp, bo zakìpela lûboŭ da brata âgonaga, ì èn gatovy byŭ zaplakac', ì ŭvajšoŭ èn va ŭnutrany pakoŭ ì plakaŭ tam.

31. I ўмыўшы твар свой, выйшаў, і стрымаўся і сказаў: падавайце ежу.

Ì ŭmyŭšy tvar svoj, vyjšaŭ, ì strymaŭsâ ì skazaŭ: padavajce ežu.

32. I падалі яму асобна, і ім асобна, і Егіпцянам, якія палуднавалі зь ім, бо Егіпцяне ня могуць есьці з Габрэямі, таму што гэта мярзота ў Егіпцянаў.

Ì padali âmu asobna, ì im asobna, ì Egipcânam, âkiâ paludnavali z' im, bo Egipcâne nâ moguc' es'ci z Gabrèâmi, tamu što gèta mârzota ŭ Egipcân.

33. I селі яны перад ім, першародны паводле першародства ягонага, і малодшы паводле маладосьці ягонай, і дзівіліся гэтыя людзі адзін перад адным.

Ì seli âny perad im, peršarodny pavodle peršarodstva âgonaga, ì malodšy pavodle malados'ci âgonaj, ì dzivilisâ gètyâ lûdzi adzin perad adnym.

34. I пасылалі ім стравы ад яго, і доля Веньяміна была ў пяць разоў большая за долю кожнага зь іх. I пілі, і даволі пілі яны зь ім.

Ì pasylali im stravy ad âgo, ì dolâ Ven'âmina byla ŭ pâc' razoŭ bol'saâ za dolû kožnaga z' ih. Ì pili, ì davoli pili âny z' im.

44 Кіраўнік

1. I загадаў Язэп правадыру дома свайго, кажучы: напоўні мяшкі гэтых людзей ежаю, колькі яны могуць несці, і срэбра кожнага пакладзі ў мяшок ягоны;

Ì zagadaŭ Âzèp pravadyru doma svajgo, kažučy: napoŭni mâški gètyh lûdzej ežaŭ, kol'ki âny moguc' nes'ci, ì srèbra kožnaga pakladzi ŭ mâšok âgony;

2. а чару маю, чару срэбраную, пакладзі ў мяшок малодшаму, разам са

срэбрам за куплены хлеб. І зрабіў той паводле слова Язэпа, якое сказаў ён.

a čaru maû, čaru srèbranuû, pakladzi ŭ mâšok malodšamu, razam sa srèbram za kupleny hleb. Ì zrabìŭ toj pavodle slova Âzèpa, âkoe skazaŭ ën.

3. Раніцай, калі разьвіднела, гэтыя людзі былі адпушчаны, яны і аслы іхнія.

Ranìcaj, kalì raz'vidnela, gètyâ lûdzi byli adpuščany, âny i asly ihniâ.

4. Яшчэ недалёка адышліся яны ад горада, як Язэп сказаў правадыру дома свайго: ідзі, даганяй гэтых людзей і, як дагоніш, скажы ім: навошта вы заплацілі злом за дабро?

Âščè nedalëka adyšlìsâ âny ad gorada, âk Âzèp skazaŭ pravadyru doma svajgo: idzi, daganâj gètyh lûdzej i, âk dagoniš, skažy im: navošta vy zaplacìli zlom za dabro?

5. ці ня тая гэта чара, зь якое п'е мой гаспадар? і ён варожыць на ёй; вы гэта блага зрабілі.

cì nâ taâ gèta čara, z' âkoe p'e moj gaspadar? i ën varožyc' na ëj; vy gèta blaga zrabìli.

6. Ён дагнаў іх і сказаў ім гэтыя словы.

Ën dagnaŭ ih i skazaŭ im gètyâ slovy.

7. Яны сказалі яму: навошта гаспадар наш кажа такія словы? не, рабы твае ня зрабяць такое справы;

Âny skazali âmu: navošta gaspadar naš kaža takiâ slovy? ne, raby tvae nâ zrobâc' takoe spravy;

8. вось, срэбра, знойдзенае намі ў мяшках нашых мы прынеслі табе назад зь зямлі Ханаанскай: як жа нам украсьці з дома гаспадара твайго срэбра альбо золата?

vos', srèbra, znojdenae namì ŭ mâškah našyh my prynes'li tabe nazad z'

zâmlì Hanaanskaj: âk ža nam ukras'ci z doma gaspadara tvajgo srèbra al'bo zolata?

9. у каго з рабоў тваіх знойдзецца чара, таму смерць, і мы будзем рабамі гаспадару нашаму.

u kago z raboŭ tvaìh znojdzecca čara, tamu smerc', i my budzem rabami gaspadaru našamu.

10. Ён сказаў: добра; як вы казалі, так няхай і будзе; у каго знойдзецца чара, той будзе мне рабом, а вы будзеце не вінаватыя.

Ėn skazaŭ: dobra; âk vy skazali, tak nâhaj i budze; u kago znojdzecca čara, toj budze mne rabom, a vy budzece ne vînavatyâ.

11. Яны сьпешна апусьцілі кожны свой мяшок на зямлю і разьвязалі кожны свой мяшок.

Âny s'pešna apus'cili kožny svoj mâšok na zâmlû i raz'vâzali kožny svoj mâšok.

12. Ён абшукаў, пачаў са старэйшага і скончыў малодшым; і знайшлася чара ў мяшку Веньямінавым.

Ėn abšukaŭ, pačaŭ sa starèjšaga i skončyŭ malodšym; i znajšlasâ čara ŭ mâšku Ven'âminavym.

13. І разадралі яны вопратку на сабе і, паклаўшы кожны на асла свайго ношку, вярнуліся ў горад.

Ì razadrali âny vopratku na sabe i, paklaŭšy kožny na asla svajgo nošku, vârnulisâ ŭ gorad.

14. І прыйшлі Юда і брат ягоны ў дом Язэпа, які быў яшчэ дома, і ўпалі перад ім на зямлю.

Ì pryjšli Ūda i brat âgony ŭ dom Âzèpa, âki byŭ âščè doma, i ŭpali perad im na zâmlû.

15. Язэп сказаў ім: што гэта вы зрабілі? хіба вы ня ведалі, што такі

чалавек, як я, вядома, адгадае?

Âzèp skazaŭ im: što gèta vy zrabili? hiba vy nâ vedali, što taki čalavek, âk â, vâdoma, adgadae?

16. Юда сказаў: што нам сказаць гаспадару нашаму? што сказаць? чым апраўдацца? Бог знайшоў няпраўду рабоў тваіх; вось, мы рабы гаспадару нашаму, і мы, і той, у чыіх руках знайшлася чара.

Ūda skazaŭ: što nam skazac' gaspadaru našamu? što skazac'? čym apraŭdacca? Bog znajšoŭ nâpraŭdu raboŭ tvaih; vos', my raby gaspadaru našamu, i my, i toj, u čyih rukah znajšlasâ čara.

17. Але Язэп сказаў: не, я гэтага не зраблю: той, у чыіх руках знайшлася чара, будзе мне рабом, а вы ідзеце зь мірам да бацькі вашага.

Ale Âzèp skazaŭ: ne, â gètaga ne zrablû: toj, u čyih rukah znajšlasâ čara, budze mne rabom, a vy idzece z' mîram da bac'ki vašaga.

18. І падышоў Юда да яго і сказаў: гаспадару мой, дазволь рабу твайму сказаць слова ў вушы гаспадару майму і ня ўгневайся на раба твайго; бо ты тое самае, што фараон.

Ì padyšoŭ Ūda da âgo i skazaŭ: gaspadaru moj, dazvol' rabu tvajmu skazac' slova ŭ vušy gaspadaru majmu i nâ ŭgnevajsâ na raba tvajgo; bo ty toe samae, što faraon.

19. Гаспадар мой пытаў у рабоў сваіх, кажучы: ці ёсьць у вас бацька альбо брат?

Gaspadar moj pytaŭ u raboŭ svaih, kažučy: ci ës'c' u vas bac'ka al'bo brat?

20. Мы сказалі гаспадару нашаму, што ў нас ёсьць бацька састарэлы, і малодшы сын у яго, сын старасьці, брат якога памёр, а ён застаўся адзін ад маці сваёй, і бацька любіць яго.

My skazali gaspadaru našamu, što ŭ nas ës'c' bac'ka sastarèly, i malodšy

*syn u âgo, syn staras'ci, brat âkoga pamër, a ën zastaüsâ adzìn ad macì
svaëj, ì bac'ka lûbìc' âgo.*

21. А ты сказаў рабам тваім: прывядзеце яго да мяне, каб мне зірнуць на яго.

A ty skazaŭ rabam tvaìm: pryvâdzece âgo da mâne, kab mne zirruc' na âgo.

22. Мы сказалі гаспадару нашаму: хлопец ня можа пакінуць бацькі свайго, і калі ён пакіне бацьку свайго, дык той памрэ.

My skazali gaspadaru našamu: hlopec nâ moža pakìnuc' bac'kì svajgo, ì kali ën pakìne bac'ku svajgo, dyk toj pamrè.

23. Але ты сказаў рабам тваім: калі ня прыйдзе з вамі меншы брат ваш, дык вы болей не яўляйцеся да мяне перад аблічча.

Ale ty skazaŭ rabam tvaìm: kali nâ pryjdze z vamì menšy brat vaš, dyk vy bolej ne âŭlâjcesâ da mâne perad abličča.

24. Калі мы прыйшлі да раба твайго, бацькі нашага, дык пераказалі яму словы гаспадара майго.

Kali my pryjšli da raba tvajgo, bac'kì našaga, dyk perakazali âmu slovy gaspadara majgo.

25. І сказаў бацька наш: ідзеце зноў, купеце нам крыху ежы.

Ì skazaŭ bac'ka naš: ìdzece znoŭ, kupece nam kryhu ežy.

26. Мы сказалі: нельга нам ісьці; а калі будзе з намі меншы брат наш, дык пойдзем; бо нельга нам бачыць твар таго чалавека, калі ня будзе з намі меншага брата нашага.

My skazali: nel'ga nam is'ci; a kali budze z namì menšy brat naš, dyk pojdzem; bo nel'ga nam bačyc' tvar tago čalaveka, kali nâ budze z nami menšaga brata našaga.

27. І сказаў нам раб твой, бацька наш: вы ведаеце, што жонка мая нарадзіла мне двух сыноў;

Ì skazaŭ nam rab tvoj, bac'ka naš: vy vedaece, što žonka maâ naradzila mne dvuh synoŭ;

28. адзін пайшоў ад мяне, і я сказаў: праўда, ён разадраны; і я ня бачыў яго дагэтуль;

adzín pajšoŭ ad mâne, i â skazaŭ: praŭda, ěn razadrany; i â nâ bačyŭ âgo dagètul';

29. калі і гэтага забераце з вачэй маіх, і станецца зь ім няшчасьце, дык зьведзяце вы сівізну маю зь бядою ў магілу.

kali i gètaga zaberace z vačèj maih, i stanecca z' im nâščas'ce, dyk z'vedzâce vy siviznu maŭ z' bâdoŭ ŭ magilu.

30. Цяпер калі я прыйду да раба твайго, бацькі нашага, і ня будзе з намі хлопца, з душою якога зьвязана душа ягоная,

Câper kali â pryjdu da raba tvajgo, bac'ki našaga, i nâ budze z namì hlopca, z dušoŭ âkoga z'vâzana duša âgonaâ,

31. дык ён, убачыўшы, што няма хлопца, памрэ; і зьвядуць рабы твае сівізну раба твайго, бацькі нашага, са смуткам у магілу.

dyk ěn, ubačyŭšy, što nâma hlopca, pamrè; i z'vâduc' raby tvae siviznu raba tvajgo, bac'ki našaga, sa smutkam u magilu.

32. Пры гэтым я, раб твой, узяўся адказваць за хлопца бацьку майму, сказаўшы: калі не прывяду яго да цябе, дык застануся я вінаваты перад бацькам маім ва ўсе дні жыцьця.

Pry gètym â, rab tvoj, uzâŭsâ adkazvac' za hlopca bac'ku majmu, skazaŭšy: kali ne pryvâdu âgo da câbe, dyk zastanusâ â vînavaty perad bac'kam maïm va ŭse dni žyc'câ.

33. Дык вось, няхай я, раб твой, замест хлопца застануся рабом у гаспадара майго, а хлопец няхай ідзе з братамі сваімі:

Dyk vos', nâhaj â, rab tvoj, zamest hlopca zastanusâ rabom u gaspadara

majgo, a hlopec nâhaj idze z bratami svaimi:

34. бо як пайду я да бацькі свайго, калі хлопца ня будзе са мною? я ўбачыў бы ліха, якое напала б на бацьку майго.

bo âk pajdu â da bac'ki svajgo, kali hlopca nâ budze sa mnoû? â ŭbačyŭ by liha, âkoe napala b na bac'ku majgo.

45 Кіраўнік

1. Язэп ня мог болей стрымлівацца пры ўсіх, што стаялі каля яго, і закрычаў: выведзіце ад мяне ўсіх. І не заставалася каля Язэпа нікога, калі ён адкрыўся братам сваім.

Âzèp nâ mog bolej strymlivacca pry ŭsich, što staâli kalâ âgo, i zakryčaŭ: vyvedzice ad mâne ŭsich. Ì ne zastavalasâ kalâ Âzèpa nikoga, kali ën adkryŭsâ bratam svaim.

2. І моцна загаласіў ён, і пачулі Егіпцяне, і пачуў дом фараонаў.

Ì mocna zagalasiŭ ën, i pačuli Egipcâne, i pačuŭ dom faraonaŭ.

3. І сказаў Язэп братам сваім: я - Язэп, ці жывы яшчэ бацька мой? Але браты ягоныя не маглі адказваць яму, бо яны сумеліся перад ім.

Ì skazaŭ Âzèp bratam svaim: â - Âzèp, ci žyvy âščè bac'ka moj? Ale braty âgonyâ ne magli adkazvac' âmu, bo âny sumelisâ perad im.

4. І сказаў Язэп братам сваім: падыдзеце да мяне. Яны падышлі. Ён сказаў: я - Язэп, брат ваш, якога вы прадалі ў Егіпет;

Ì skazaŭ Âzèp bratam svaim: padydzece da mâne. Âny padyšli. Ën skazaŭ: â - Âzèp, brat vaš, âkoga vy pradali ŭ Egipet;

5. але цяпер не маркоцьцеся і не шкадуйце пра тое, што вы прадалі мяне сюды, бо паслаў мяне Бог перад вамі, каб захаваць вам жыццё;

ale câper ne markoc'cesâ i ne škadujce pra toe, što vy pradali mâne sûdy,

bo paslaŭ mâne Bog perad vami, kab zahavac' vam žyc'cë;

6. бо цяпер два гады голаду на зямлі: яшчэ пяць гадоў, калі ні араць, ні жаць ня будуць;

bo câper dva gady goladu na zâmlì: âščè pâc' gadoŭ, kalì nì arac', nì žac' nâ buduc';

7. Бог паслаў мяне перад вамі, каб пакінуць вас на зямлі і захаваць ваша жыццё вялікім збавеньнем.

Bog paslaŭ mâne perad vami, kab pakìnuc' vas na zâmlì ì zahavac' vaša žyc'cë vâlikim zbaven'nem.

8. Дык вось, ня вы паслалі мяне сюды, а Бог, Які і паставіў мяне бацькам фараону і гаспадаром ва ўсім доме ягоным і валадаром ва ўсёй зямлі Егіпецкай.

Dyk vos', nâ vy paslali mâne sŭdy, a Bog, Âkì ì pastaviŭ mâne bac'kam faraonu ì gaspadarom va ŭsìm dome âgonym ì valadarom va ŭsëj zâmlì Egìpeckaj.

9. Ідзеце хутчэй да бацькі майго і скажэце яму: так кажа сын твой Язэп: Бог паставіў мяне гаспадаром над усім Егіптам: прыйдзі да мяне, не марудзь;

İdzece hutčëj da bac'kì majgo ì skažèce âmu: tak kaža syn tvoj Âzèp: Bog pastaviŭ mâne gaspadarom nad usìm Egìptam: pryjdzì da mâne, ne marudz';

10. ты будзеш жыць у зямлі Гесэм і будзеш блізка ад мяне, ты і сыны твае, і сыны сыноў тваіх, і дробнае і буйное быдла тваё, і ўсё тваё;

ty budzeš žyc' u zâmlì Gesèm ì budzeš blizka ad mâne, ty ì syny tvae, ì syny synoŭ tvaìh, ì drobnae ì bujnoe bydla tvaë, ì ŭsë tvaë;

11. і пракармлю цябе там, бо голад будзе яшчэ пяць гадоў, каб не згалеў ты і дом твой і ўсё тваё.

ì prakarmlû câbe tam, bo golad budze âščè pâc' gadoŭ, kab ne zgaleŭ ty ì

dom tvoj ì ŭsě tvaë.

12. І вось вочы вашыя і вочы брата майго Веньяміна бачаць, што гэта мае вусны гавораць з вамі:

Ì vos' vočy vašyâ ì vočy brata majgo Ven'âmina bačac', što gëta mae vusny gavorac' z vami:

13. скажэце ж бацьку майму пра ўсю славу маю ў Егіпце і пра ўсё, што вы бачылі, і прывядзеце хутчэй бацьку майго сюды.

skažèce ž bac'ku majmu pra ŭsû slavu maû ŭ Egipcë ì pra ŭsë, što vy bačyli, ì pryvâdzece hutčëj bac'ku majgo sûdy.

14. І ўпаў ён на шыю Веньяміну, брату свайму, і плакаў, і Веньямін плакаў на шыі ў яго.

Ì ŭpaŭ ën na šyû Ven'âminu, bratu svajmu, ì plakaŭ, ì Ven'âmin plakaŭ na šyi ŭ âgo.

15. І цалаваў усіх братоў сваіх і плакаў, абдымаючы іх. Потым гутарылі зь ім браты ягонья.

Ì calavaŭ usih bratoŭ svaih ì plakaŭ, abdymaŭčy ih. Potym gutaryli z' im braty âgonyâ.

16. Прайшла ў доме фараонавым чутка, што прыйшлі браты Язэпавы; і прыемна было фараону і рабам ягоным.

Prajšla ŭ dome faraonavym čutka, što pryjšli braty Âzèpavy; ì pryemna bylo faraonu ì rabam âgonym.

17. І сказаў фараон Язэпу: скажы братам тваім: вось, што зрабеце: наўючце быдла ваша і ступайце ў зямлю Ханаанскую;

Ì skazaŭ faraon Âzèpu: skažy bratam tvaim: vos', što zrabece: naŭŭčce bydla vaša ì stupajce ŭ zâmlû Hanaanskuû;

18. і вазьмеце бацьку вашага і прыйдзеце да мяне; я дам вам дабро ў зямлі Егіпецкай, і вы будзеце есці тлушч зямлі.

ì vaz'mece bac'ku vašaga ì pryjdzece da mâne; â dam vam dabro ŭ zâmlì Egìpeckaj, ì vy budzece es'cì tlušč zâmlì.

19. Табе ж загадваю сказаць ім: зрабеце гэта; вазьмеце сабе зь зямлі Егіпецкай калясьніц дзецям вашым і жонкам вашым, і прывязеце бацьку вашага і прыйдзеце;

Tabe ž zagadvaŭ skazac' im: zrabece gèta; vaz'mece sabe z' zâmlì Egìpeckaj kalâs'nìc dzecâm vašym ì žonkam vašym, ì pryvâzece bac'ku vašaga ì pryjdzece;

20. і не шкадуйце рэчаў вашых, бо дабро з усёй зямлі Егіпецкай дам вам.

ì ne škadujce rèčaŭ vašyh, bo dabro z usěj zâmlì Egìpeckaj dam vam.

21. Так і зрабілі сыны Ізраілевыя. І даў ім Язэп калясьніцы, загадам фараона, і даў ім запас на дарогу;

Tak ì zrabìli syny Ìzraìlevyâ. Ì daŭ im Âzèp kalâs'nìcy, zagadam faraona, ì daŭ im zapas na darogu;

22. кожнаму зь іх ён даў зьмену вопраткі, а Веняміну даў трыста срэбранікаў і пяць зьмен вопраткі;

kožnamu z' ih ën daŭ z'menu vopratkì, a Ven'âmìnu daŭ trysta srèbranikaŭ ì pâc' z'men vopratkì;

23. і бацьку свайму таксама паслаў дзесяць аслоў, наўючаных дабром Егіпецкім, і дзесяць асьліц, наўючаных зернем, хлебам і прыпасамі бацьку свайму на дарогу.

ì bac'ku svajmu taksama paslaŭ dzesâc' asloŭ, naŭŭčanyh dabrom Egìpeckìm, ì dzesâc' as'lic, naŭŭčanyh zernem, hlebam ì prypasamì bac'ku svajmu na darogu.

24. І адпусьціў братоў сваіх, і яны пайшлі. І сказаў ім: не сварэцесья ў дарозе.

Ì adpus'ciũ bratoũ svaih, ì âny pajšli. Ì skazaũ im: ne svarècesâ ũ daroze.

25. І пайшлі яны зь Егіпта, і прыйшлі ў зямлю Ханаанскую да Якава, бацькі свайго,

Ì pajšli âny z' Egípta, ì pryjšli ũ zâmlũ Hanaanskuũ da Âkava, bac'ki svajgo,

26. і паведамлілі яму, сказаўшы: Язэп жывы і цяпер валадарыць над усёю зямлёю Егіпецкаю. Але сэрца ягонае сумелася, бо ён ня верыў ім.

ì pavedamili âmu, skazaũšy: Âzèp žyvy ì câper valadaryc' nad usëũ zâmlëũ Egípeckaũ. Ale sèrca âgonae sumelasâ, bo ën nâ veryũ im.

27. А калі яны пераказалі яму словы Язэпа, якія ён казаў ім, і калі ўбачыў калясьніцы, якія прыслаў Язэп, каб везьці яго, тады ажыў дух Якава, бацькі іхняга,

A kalì âny perakazali âmu slovy Âzèpa, âkiâ ën kazaũ im, ì kalì ũbačyũ kalâs'nicy, âkiâ pryslaũ Âzèp, kab vez'ci âgo, tady ažyũ duh Âkava, bac'ki ihnâga,

28. і сказаў Ізраіль: досыць, яшчэ жывы сын мой Язэп; пайду і ўбачу яго, пакуль не памру.

ì skazaũ Ìzrail': dosyc', âščè žyvy syn moj Âzèp; pajdu ì ũbaču âgo, pakul' ne pamru.

46 Кіраўнік

1. І выправіўся Ізраіль з усім, што ў яго было, і прыйшоў у Вірсавію, і прынёс ахвяры Богу бацькі свайго Ісаака.

Ì vypraviũsâ Ìzrail' z usim, što ũ âgo bylo, ì pryjšoũ u Vîrsaviũ, ì prynës ahvâry Bogu bac'ki svajgo Ìsaaka.

2. І сказаў Бог Ізраілю ва ўяве начной: Якаве! Якаве! Ён сказаў: вось я.

Ì skazaũ Bog Ìzrailũ va ũâve načnoj: Âkave! Âkave! Ën skazaũ: vos' â.

3. Бог сказаў: Я Бог, Бог бацькі твайго; ня бойся ісьці ў Егіпет, бо там павяду ад цябе народ вялікі;

Bog skazaŭ: Â Bog, Bog bac'ki tvajgo; nâ bojsâ is'ci ŭ Egìpet, bo tam pavâdu ad câbe narod vâlikì;

4. Я пайду з табою ў Егіпет, я і выведу цябе назад; Язэп сваёю рукою закрые вочы твае.

Â pajdu z taboŭ ŭ Egìpet, â ì vyvedu câbe nazad; Âzèp svaëŭ rukoŭ zakrye vočy tvae.

5. Якаў выправіўся зь Вірсавіі; і павезьлі сыны Ізраілевыя Якава, бацьку свайго і дзяцей сваіх і жонак сваіх на калясьніцах, якія паслаў фараон, каб прывезьці яго.

Âkaŭ vypraviŭsâ z' Vîrsavii; ì pavez'li syny Ìzrailevyâ Âkava, bac'ku svajgo ì dzâcej svaih ì žonak svaih na kalâs'nîcah, âkiâ paslaŭ faraon, kab pryvez'ci âgo.

6. І ўзялі яны быдла сваё і маёмасьць сваю, якую набылі ў зямлі Ханаанскай, і прыйшлі ў Егіпет, - Якаў і ўвесь род ягоны зь ім.

Ì ŭzâli âny bydla svaë ì maëmas'c' svaŭ, âkuŭ nabyli ŭ zâmli Hanaanskaj, ì pryjšli ŭ Egìpet, - Âkaŭ ì ŭves' rod âgony z' im.

7. Сыноў сваіх і ўнукаў сваіх з сабою, дачок сваіх і ўнучак сваіх і ўвесь род свой прывёў ён з сабою ў Егіпет.

Synoŭ svaih ì ŭnukaŭ svaih z saboŭ, dačok svaih ì ŭnučak svaih ì ŭves' rod svoj pryvëŭ ën z saboŭ ŭ Egìpet.

8. Вось імёны сыноў Ізраілевых, якія прыйшлі ў Егіпет: Якаў і сыны ягоныя. Першынец Якава Рувім.

Vos' imëny synoŭ Ìzrailevyh, âkiâ pryjšli ŭ Egìpet: Âkaŭ ì syny âgonyâ. Peršynec Âkava Ruvìm.

9. Сыны Рувімавыя: Ханох і Фалу, Хецрон і Хармі.

Syny Ruvimavyâ: Hanoh i Falu, Hecron i Harmi.

10. Сыны Сымона: Емуіл і Ямін, і Агад і Яхін, і Цахар і Саўл, сын Хананэйкі.

Syny Symona: Emuil i Âmin, i Agad i Âhin, i Cahar i Saül, syn Hananèjki.

11. Сыны Левія: Гірсон, Кааф і Мэрары.

Syny Leviâ: Giron, Kaaf i Mèrary.

12. Сыны Юдавыя: Ір і Анан, і Шэла і Фарэс і Зара; але Ір і Анан памерлі ў зямлі Ханаанскай. Сыны Фарэсавыя былі: Эсром і Хамул.

Syny Udavyâ: Ìr i Anan, i Šèla i Farès i Zara; ale Ìr i Anan pamerli ŭ zâmlì Hanaanskaj. Syny Farèsavyâ byli: Èsrom i Hamul.

13. Сыны Ісахаравыя: Тола і Фува, Ёў і Шымрон.

Syny Isaharavyâ: Tola i Fuva, Èŭ i Šymron.

14. Сыны Завулонавыя: Сэрэд і Элон і Яхлэл.

Syny Zavulonavyâ: Sèrèd i Èlon i Âhlèl.

15. Гэта сыны Ліі, якіх яна нарадзіла Якаву ў Месапатаміі, і Дзіну, дачку ягоную. Усіх душ сыноў ягоных і дачок ягоных трыццаць тры.

Gèta syny Liì, âkih âna naradzila Âkavu ŭ Mesapatamiì, i Dzinu, dačku âgonuû. Usih duš synoŭ âgonyh i dačok âgonyh tryccac' try.

16. Сыны Гадавыя: Цыфіён і Хагі, Шуні і Эцбон, Эры і Ароды і Арэлі.

Syny Gadavyâ: Cyfiën i Hagi, Šuni i Ècbon, Èry i Arody i Arèli.

17. Сыны Асіравыя: Імна і Ішва, і Ішві і Брыя, і Сэрах, сястра іхняя. Сыны Брыі: Хэвэ і Малхііл.

Syny Asiravyâ: Ìmna i Ìšva, i Ìšvi i Bryâ, i Sèrah, sâstra ihnââ. Syny Bryi: Hèvè i Malhiil.

18. Гэта сыны Зэльфы, якую Лаван даў Ліі, дачцэ сваёй: яна нарадзіла іх Якаву шаснаццаць душ.

Gèta syny Zèlfy, âkuû Lavan daŭ Liì, dačcè svaëj: âna naradzila ih Âkavu

šasnaccac' duš.

19. Сыны Рахілі, жонкі Якава: Язэп і Веньямін.

Syny Rahilì, žonkì Ákava: Ázèp ì Ven'âmin.

20. І нарадзіліся ў Язэпа ў зямлі Егіпецкай Манасія і Яфрэм, якіх нарадзіла яму Асэнэта, дачка Потыфэра, жраца Она.

Ì naradzilisâ ŭ Ázèpa ŭ zâmlì Egìpeckaj Manasiâ ì Áfrèm, âkih naradzila âmu Asènèta, dačka Potyfèra, žraca Ona.

21. Сыны Веньяміна: Бэла і Бэхер і Ашбэл; Гера і Нааман, Эхі і Рош, Муіпім і Хупім і Ард.

Syny Ven'âmina: Bèla ì Bèher ì Ašbèl; Gera ì Naaman, Èhì ì Roš, Muipìm ì Hupìm ì Ard.

22. Гэта сыны Рахілі, якія нарадзіліся ў Якава, усяго чатырнаццаць душ.

Gèta syny Rahilì, âkiâ naradzilisâ ŭ Ákava, usâgo čatyrnaccac' duš.

23. Сын Данаў: Хушым.

Syn Danaŭ: Hušym.

24. Сыны Нэфталімавыя: Яхцэіл і Гуні, Ецэр і Шылэм.

Syny Nèftalimavyâ: Áhcèil ì Guni, Ecèr ì Šylèm.

25. Гэта сыны Валы, якую даў Лаван дачцэ сваёй Рахілі; яна і нарадзіла іх Якаву ўсяго сем душ.

Gèta syny Valy, âkuû daŭ Lavan dačcè svaëj Rahilì; âna ì naradzila ih Ákavu ŭsâgo sem duš.

26. Усіх душ, што прыйшлі зь Якавам у Егіпет, якія выйшлі са сьцёгнаў ягоных, апрача жонак сыноў Якаўлевых, усяго шэсьцьдзясят шэсьць душ.

Usih duš, što pryjšli z' Ákavam u Egìpet, âkiâ vyjšli sa s'cègnaŭ âgonyh, aprača žonak synoŭ Ákaŭlevyh, usâgo šès'c'dzâsât šès'c' duš.

27. Сыноў Язэпа, якія нарадзіліся ў Егіпце, дзьве душы. Усіх душ дома

Якаўлевага, што перайшлі ў Егіпет, семдзсят пяць.

*Synoŭ Âzèpa, âkiâ naradzilisâ ŭ Egipce, dz've dušy. Usih duš doma
Âkaŭlevaga, što perajšli ŭ Egipet, semdzesât pác'.*

28. Юду паслаў ён перад сабою да Язэпа, каб ён паказваў дарогу ў Гесэм. І прыйшлі ў зямлю Гесэм.

*Ŭdu paslaŭ ën perad saboŭ da Âzèpa, kab ën pakazvaŭ darogu ŭ Gesèm. Ì
pryjšli ŭ zâmlû Gesèm.*

29. Язэп запрог калясьніцу сваю і выехаў насустрач Ізраілю, бацьку свайму, у Гесэм, і, убачыўшы яго, упаў на шыю яму, і доўга плакаў на шыі ў яго.

*Âzèp zaprog kalâs'nìcu svaŭ ì vyehaŭ nasustrač Ìzrailû, bac'ku svajmu, u
Gesèm, ì, ubačyŭšy âgo, upaŭ na šyû âmu, ì doŭga plakaŭ na šyì ŭ âgo.*

30. І сказаў Ізраіль Язэпу: памру я цяпер, убачыўшы аблічча тваё; бо ты яшчэ жывы.

*Ì skazaŭ Ìzrail' Âzèpu: pamru â câper, ubačyŭšy abličča tvaë; bo ty âščè
žyvu.*

31. І сказаў Язэп братам сваім і дому бацькі свайго: я пайду, паведамлю фараону і скажу яму: браты мае і дом бацькі майго, якія былі ў зямлі Ханаанскай, прыйшлі да мяне;

*Ì skazaŭ Âzèp bratam svaim ì domu bac'ki svajgo: â pajdu, pavedamlû
faraonu ì skažu âmu: braty mae ì dom bac'ki majgo, âkiâ bylì ŭ zâmlì
Hanaanskaj, pryjšli da mâne;*

32. гэтыя людзі пастухі авечак, бо скатаводы яны; і дробнае і буйное быдла сваё, і ўсё, што ў іх, прывялі яны.

*gètyâ lûdzi pastuhì avečak, bo skatavody âny; ì drobnae ì bujnoe bydla svaë,
ì ŭsë, što ŭ ih, pryvâli âny.*

33. Калі фараон пакліча вас і скажа: які занятак ваш?

Kali faraon pakliča vas i skaža: âki zanâtak vaš?

34. дык вы скажэце: мы, рабы твае, уласьнікамі статкаў былі з маладосьці нашай да сёньня, і мы і бацькі нашыя, - каб вас пасялілі ў зямлі Гесэм. Бо гідотны Егіпцянам усякі пастухавечы.

dyk vy skažèce: my, raby tvae, ulas'nikami statkaŭ byli z malados'ci našaj da sën'nâ, i my i bac'ki našyâ, - kab vas pasâlili ŭ zâmlì Gesèm. Bo gidotny Egipcânam usâki pastuhavečy.

47 Кіраўнік

1. І прыйшоў Язэп і паведаміў фараону і сказаў: бацька мой і браты мае, з дробным і буйным быдлам сваім і з усім, што ў іх, прыйшлі зь зямлі Ханаанскай: і вось, яны ў зямлі Гесэм.

Ì pryjšoŭ Âzèp i pavedamiŭ faraonu i skazaŭ: bac'ka moj i braty mae, z drobnym i bujnym bydlam svaim i z usim, što ŭ ih, pryjšli z' zâmlì Hanaanskaj: i vos', âny ŭ zâmlì Gesèm.

2. І з братоў сваіх ён узяў пяць чалавек і прадставіў іх фараону.

Ì z bratoŭ svaih ên uzâŭ pâc' čalavek i pradvaviŭ ih faraonu.

3. І сказаў фараон братам ягоным: які ваш занятак? Яны казалі фараону: пастухі авечак рабы твае, і мы і бацькі нашыя.

Ì skazaŭ faraon bratam âgonym: âki vaš zanâtak? Âny skazali faraonu: pastuhi avečak raby tvae, i my i bac'ki našyâ.

4. І казалі яны фараону: мы прыйшлі пажыць у гэтай зямлі, бо няма пашы быдлу рабоў тваіх, бо ў зямлі Ханаанскай вялікі голад; дык вось, дазволь пасяліцца рабам тваім у зямлі Гесэм.

Ì skazali âny faraonu: my pryjšli pažyc' u gètaj zâmlì, bo nâma pašy bydlu raboŭ tvaih, bo ŭ zâmlì Hanaanskaj vâlikì golad; dyk vos', dazvol' pasâlicca

rabam tvaim u zâmlì Gesèm.

5. І сказаў фараон Язэпу: бацька твой і браты твае прыйшлі да цябе;
Ì skazaŭ faraon Âzèpu: bac'ka tvoj i braty tvae pryjšli da câbe;

6. зямля Егіпецкая перад табою; на лепшым месцы зямлі пасялі бацьку твайго і братоў тваіх; няхай жывуць яны ў зямлі Гесэм; і калі ведаеш, што сярод іх ёсьць здольныя людзі, пастаў іх даглядчыкамі майго быдла.

zâmlâ Egìpeckaâ perad taboŭ; na lepšym mescy zâmlì pasâlì bac'ku tvajgo i bratoŭ tvaih; nâhaj žyvuc' âny ŭ zâmlì Gesèm; i kalì vedaeš, što sârod ih ës'c' zdol'nyâ lûdzi, pastaŭ ih daglâdčykami majgo bydla.

7. І прывёў Язэп Якава, бацьку свайго, і прадставіў яго фараону: і дабраславіў Якаў фараона.

Ì pryvëŭ Âzèp Âkava, bac'ku svajgo, i pradstaviŭ âgo faraonu: i dabraslaviŭ Âkaŭ faraona.

8. Фараон сказаў Якаву: колькі гадоў жыцьцю твайму?

Faraon skazaŭ Âkavu: kol'ki gadoŭ žyc'cû tvajmu?

9. Якаў сказаў фараону: дзён вандраваньня майго сто трыццаць гадоў; малыя і няшчасныя дні жыцьця майго і не дасягнулі гадоў жыцьця бацькоў маіх, у днях вандраваньня іхняга.

Âkaŭ skazaŭ faraonu: dzën vandravan'nâ majgo sto tryccac' gadoŭ; malyâ i nâščasnyâ dni žyc'câ majgo i ne dasâgnulì gadoŭ žyc'câ bac'koŭ maih, u dnâh vandravan'nâ ihnâga.

10. І дабраславіў фараона Якаў і выйшаў ад фараона.

Ì dabraslaviŭ faraona Âkaŭ i vyjšaŭ ad faraona.

11. І пасяліў Язэп бацьку свайго і братоў сваіх, і даў ім валоданьне зь зямлі Егіпецкай, у найлепшай частцы зямлі, у зямлі Раамсэс, як загадаў фараон.

Ì pasâliũ Âzèp bac'ku svajgo ì bratoũ svaih, ì daũ ìm valodan'ne z' zâmlì Egipeckaj, u najlepšaj častcy zâmlì, u zâmlì Raamsès, âk zagadaũ faraon.

12. I забяспечваў Язэп бацьку свайго і братоў сваіх і ўвесь дом бацькі свайго хлебам, паводле патрэбаў кожнага сямейства.

Ì zabâs'pečvaũ Âzèp bac'ku svajgo ì bratoũ svaih ì ũves' dom bac'ki svajgo hlebam, pavodle patrèbaũ kožnaga sâmejstva.

13. I ня было хлеба па ўсёй зямлі, бо голад вельмі памацнеў, і аслабелыя былі ад голаду зямля Егіпецкая і зямля Ханаанская.

Ì nâ bylo hleba pa ũsěj zâmlì, bo golad vel'mì pamacneũ, ì aslabeledyâ byli ad goladu zâmlâ Egipeckaâ ì zâmlâ Hanaanskaâ.

14. Язэп сабраў усё срэбра, якое было ў зямлі Егіпецкай і ў зямлі Ханаанскай, за хлеб, які куплялі, і ўнёс Язэп срэбра ў дом фараонаў.

Âzèp sabraũ usë srèbra, âkoe bylo ũ zâmlì Egipeckaj ì ũ zâmlì Hanaanskaj, za hleb, âki kuplâli, ì ũnës Âzèp srèbra ũ dom faraonaũ.

15. I срэбра скончылася ў зямлі Егіпецкай і ў зямлі Ханаанскай. Усе Егіпцяне прыйшлі да Язэпа і казалі: дай нам хлеба; навошта нам паміраць перад табою, таму што срэбра выйшла ў нас?

Ì srèbra skončylasâ ũ zâmlì Egipeckaj ì ũ zâmlì Hanaanskaj. Use Egipcâne pryjšli da Âzèpa ì kazali: daj nam hleba; navošta nam pamirac' perad taboũ, tamu što srèbra vyjšla ũ nas?

16. Язэп сказаў: прыганяйце быдла ваша, і я буду даваць вам за быдла ваша, калі срэбра выйшла ў вас.

Âzèp skazaũ: pryganâjce bydla vaša, ì â budu davac' vam za bydla vaša, kali srèbra vyjšla ũ vas.

17. I прыганялі яны да Язэпа быдла сваё; і даваў ім Язэп хлеб за коней, і за статкі дробнага быдла, і за статкі буйнога быдла, і за аслоў; і забяспечваў іх хлебам у той год за ўсё быдла іхняе.

Ì pryganâli âny da Âzèpa bydla svaë; ì davaŭ im Âzèp hleb za konej, ì za statki drobnaga bydla, ì za statki bujnoga bydla, ì za asloŭ; ì zabâs'pečvaŭ ih hlebam u toj god za ŭsë bydla ihnâe.

18. I прайшоў гэты год: і прыйшлі да яго на другі год і сказалі яму: не схаваем ад гаспадара нашага, што срэбра скончылася і статкі быдла нашага ў гаспадара нашага; нічога не засталася ў нас перад гаспадаром нашым, апрача целаў нашых і земляў нашых;

Ì prajšoŭ gèty god: ì pryjšli da âgo na drugi god ì skazali âmu: ne shavaem ad gaspadara našaga, što srèbra skončylasâ ì statki bydla našaga ŭ gaspadara našaga; ničoga ne zastalosâ ŭ nas perad gaspadarom našym, aprača celaŭ našyh ì zemlâŭ našyh;

19. навошта нам гінуць у вачах тваіх, і нам і землям нашым? купі нас і землі нашыя за хлеб, і мы зь землямі нашымі будзем рабамі фараону, а ты дай нам насеньня, каб нам быць жывымі і не памерці, і каб не апусьцела зямля.

navošta nam gînuc' u vačah tvaih, ì nam ì zemlâm našym? kupì nas ì zemli našyâ za hleb, ì my z' zemlâmi našymi budzem rabami faraonu, a ty daj nam nasen'nâ, kab nam byc' žyvymi ì ne pamerci, ì kab ne apus'cela zâmlâ.

20. I купіў Язэп усю зямлю Егіпецкую фараону, бо прадалі Егіпцяне кожны сваё поле; бо голад адольваў іх. I дасталася зямля фараону.

Ì kupiŭ Âzèp usû zâmlû Egipeckuû faraonu, bo pradali Egipcâne kožny svaë pole; bo golad adol'vaŭ ih. Ì dastalasâ zâmlâ faraonu.

21. I народ зрабіў ён рабамі з аднаго канца Егіпта ў другі.

Ì narod zrabiŭ ën rabami z adnago kanca Egipta ŭ drugi.

22. Толькі землі жрацоў ня купіў, бо жрацам ад фараона выдзелена была дзялянка, і яны карміліся сваёй дзялянкай, якую даў ім фараон; таму і не прадалі зямлі сваёй.

Tol'ki zemli žracoŭ nâ kupiŭ, bo žracam ad faraona vydzelena byla dzâlânka, i âny karmilisâ svaěj dzâlânkaj, âkuŭ daŭ im faraon; tamu i ne pradali zâmlì svaěj.

23. I сказаў Язэп народу: вось, я купіў цяпер фараону вас і зямлю вашу; вось вам насеньне, і засявайце зямлю;

Ì skazaŭ Âzèp narodu: vos', â kupiŭ câper faraonu vas i zâmlŭ vašu; vos' vam nasen'ne, i zasâvajce zâmlŭ;

24. калі будзе жніво, давайце пятаю частку фараону, а чатыры часткі застануцца вам на засяваньне палёў, на ежу вам і тым, хто ў дамах вашых, і на ежу дзецям вашым.

kali budze žnivo, davajce pâtuŭ častku faraonu, a čatyry častki zastanucca vam na zasâvan'ne palëŭ, na ežu vam i tym, hto ŭ damah vašyh, i na ežu dzecâm vašym.

25. Яны сказалі: ты ўратаваў нам жыцьцё; хай жа здабудзем ласку ў вачах гаспадара нашага і хай будзем рабамі фараону.

Âny skazali: ty ŭratavaŭ nam žyc'cë; haj ža zdabudzem lasku ŭ vačah gaspadara našaga i haj budzem rabami faraonu.

26. I пастанавіў Язэп законам зямлі Егіпецкай, нават да сёньняшняга дня: пятаю частку даваць фараону, выключаючы толькі зямлю жрацоў, якая не належала фараону.

Ì pastanaviŭ Âzèp zakonam zâmlì Egipeckaj, navat da sën'nâšnâga dnâ: pâtuŭ čstku davac' faraonu, vyklŭčaŭčy tol'ki zâmlŭ žracoŭ, âkaâ ne naležala faraonu.

27. I жыў Ізраіль у зямлі Егіпецкай, у зямлі Гесэм, і валодалі яны ёю, і пладзіліся, і вельмі памножыліся.

Ì žyŭ Ižrail' u zâmlì Egipeckaj, u zâmlì Gesèm, i valodali âny ëŭ, i pladzilisâ, i vel'mi pamnožylisâ.

28. І жыў Якаў у зямлі Егіпецкай сямнаццаць гадоў; і было дзён Якава, гадоў жыцця ягонага сто сорок сем гадоў.

Ì žyŭ Ákaŭ u zâmlì Egìpeckaj sâmnaaccac' gadoŭ; ì bylo dzën Ákava, gadoŭ žyc'câ âgonaga sto sorak sem gadoŭ.

29. І прыйшоў час Ізраілю памерці, і паклікаў ён сына свайго Язэпа і сказаў яму: калі я знайшоў упадабаньне ў вачах тваіх, пакладзі руку тваю пад сьцягну маё і прысягні, што ты зробіш мне ласку і праўду, не пахаваеш мяне ў Егіпце,

Ì pryjšoŭ čas Ìzrailû pamerci, ì paklikaŭ ěn syna svajgo Ázèpa ì skazaŭ âmu: kali â znajšoŭ upadaban'ne ŭ vačah tvaìh, pakladzi ruku tvaû pad s'câgno maë ì prysâgni, što ty zrobiš mne lasku ì praŭdu, ne pahavaeš mâne ŭ Egìpce,

30. каб мне легчы з бацькамі маімі: вынесеш мяне зь Егіпта і пахаваеш мяне ў іхняй магільніцы. Язэп сказаў: зраблю паводле слова твайго.

kab mne legčy z bac'kamì maìmì: vyneseš mâne z' Egìpta ì pahavaeš mâne ŭ ihnâj magil'nicy. Ázèp skazaŭ: zrablû pavodle slova tvajgo.

31. І сказаў: прысягні мне. І заприсягнуўся яму. І пакланіўся Ізраіль на ўзгалоўе пасьцелі.

Ì skazaŭ: prysâgni mne. Ì zaprysâgnuŭsâ âmu. Ì paklaniŭsâ Ìzrail' na ŭzgalouë pas'celì.

48 Кіраўнік

1. Пасьля таго Язэпу казалі: вось, бацька твой хворы. І ён узяў з сабою двух сыноў сваіх, Манасію і Яфрэма.

Pas'lâ tago Ázèpu skazali: vos', bac'ka tvoj hvory. Ì ěn uzâŭ z saboŭ dvuh synoŭ svaih, Manasiû ì Áfrèma.

2. Якаву паведамлілі і казалі: вось, сын твой Язэп ідзе да цябе. Ізраіль сабраў сілу сваю і сеў на пасьцелі.

Ākavu pavedamili i skazali: vos', syn tvoj Āzèp idze da câbe. Īzrail' sabraŭ silu svaŭ i seŭ na pas'celi.

3. І сказаў Якаў Язэпу: Бог Усемагутны явіўся мне ў Лузе, у зямлі Ханаанскай, і дабраславіў мяне,

Ī skazaŭ Ākaŭ Āzèpu: Bog Usemagutny âviŭsâ mne ŭ Luze, u zâmlì Hanaanskaj, i dabraslaviŭ mâne,

4. і сказаў мне: вось, Я распладжу цябе і памножу цябе, і выведу зь цябе мноства народаў, і дам зямлю гэтую нашчадкам тваім пасля цябе, у вечнае валоданьне.

Ī skazaŭ mne: vos', Ā raspladžu câbe i pamnožu câbe, i vyvedu z' câbe mnostva narodaŭ, i dam zâmlû gètuŭ naščadkam tvaim pas'lâ câbe, u večnae valodan'ne.

5. І сёньня два сыны твае, што радзіліся ў зямлі Егіпецкай, да майго прыбыцьця да цябе ў Егіпет, мае яны; Яфрэм і Манасія, як Рувім і Сымон, будуць мае;

Ī sën'nâ dva syny tvae, što radzilisâ ŭ zâmlì Egipeckaj, da majgo prybyc'câ da câbe ŭ Egìpet, mae âny; Āfrèm i Manasiâ, âk Ruvim i Symon, buduc' mae;

6. а твае дзеці, якія народзяцца ад цябе пасля іх, будуць твае; яны пад імем братоў сваіх будуць называцца ў спадках іхніх.

a tvae dzeci, âkiâ narodzâcca ad câbe pas'lâ ih, buduc' tvae; âny pad imem bratoŭ svaih buduc' nazyvacca ŭ spadkah ihnih.

7. Калі я ішоў зь Месапатаміі, памерла ў мяне Рахіль у зямлі

Ханаанскай, на дарозе, не даходзячы крыху да Эфраты, і я пахаваў яе там на дарозе да Эфраты, што сёньня Віфляем.

Kali â išoŭ z' Mesapatamiì, pamerla ŭ mâne Rahil' u zâmlì Hanaanskaj, na daroze, ne dahodzâčy kryhu da Èfraty, i â pahavaŭ âe tam na daroze da Èfraty, što sën'nâ Viplâem.

8. I ўбачыў Ізраіль сыноў Язэпавых і сказаў: хто гэта?

Ì ŭbačyŭ Ìzrail' synoŭ Âzèpavyh i skazaŭ: hto gèta?

9. I сказаў Язэп бацьку свайму: гэта сыны мае, якіх Бог даў мне тут.

Якаў сказаў: падвядзі іх да мяне, і я дабраслаўлю іх.

Ì skazaŭ Âzèp bac'ku svajmu: gèta syny mae, âkih Bog daŭ mne tut. Âkaŭ skazaŭ: padvâdzì ih da mâne, i â dabraslaŭlû ih.

10. А вочы Ізраілевыя прытупіліся ад старасьці, ня мог ён бачыць ясна.

Язэп падвёў іх да яго, і ён пацалаваў іх і абняў іх.

A vočy Ìzrailevyâ prytupilisâ ad staras'ci, nâ mog ën bačyc' âsna. Âzèp padvēŭ ih da âgo, i ën pacalavaŭ ih i abnâŭ ih.

11. I сказаў Ізраіль Язэпу: не спадзяваўся я ўбачыць твой твар: але вось, Бог паказаў мне і дзяцей тваіх.

Ì skazaŭ Ìzrail' Âzèpu: ne spadzâvaŭsâ â ŭbačyc' tvoj tvar: ale vos', Bog pakazaŭ mne i dzâcej tvaih.

12. I адвёў іх Язэп ад каленяў ягоных і пакланіўся яму тварам да самай зямлі.

Ì advēŭ ih Âzèp ad kalenâŭ âgonyh i paklaniŭsâ âmu tvaram da samaj zâmlì.

13. I ўзяў Язэп абодвух, Яфрэма ў правую сваю руку насупраць левай Ізраіля, а Манасію ў левую насупраць правай Ізраіля, і падвёў да яго.

Ì ŭzâŭ Âzèp abodvuh, Âfrèma ŭ pravuŭ svaŭ ruku nasuprac' levaj Ìzrailâ, a Manasiŭ ŭ levuŭ nasuprac' pravaj Ìzrailâ, i padvēŭ da âgo.

14. Але Ізраіль працягнуў правую руку сваю і паклаў на галаву Яфрэму, хоць гэты быў меншы, а левую на галаву Манасіі. З намерам паклаў ён так рукі свае, хоць Манасія быў першынец.

Ale Ĺzrail' pracâgnuŭ pravuŭ ruku svaŭ i paklaŭ na galavu Āfrèmu, hoc' gèty byŭ menšy, a levuŭ na galavu Manasiì. Z nameram paklaŭ èn tak ruki svae, hoc' Manasiâ byŭ peršynec.

15. I dabraslaviŭ Язэпа i сказаў: Бог, прад Якім хадзілі бацькі мае, Абрагам i Ісаак, Бог, Які пасе мяне з таго часу, як я існую, да сёньня,
Ì dabraslaviŭ Āzèpa i skazaŭ: Bog, prad Ākim hadzilì bac'ki mae, Abragam i Ĺsaak, Bog, Āki pase mâne z tago času, âk â isnuŭ, da sèn'nâ,

16. анёл, які ратуе мяне ад усякага ліха, каб дабраславіць хлопчыкаў гэтых; хай будзе на іх названа імя маё i імя бацькоў маіх, Абрагама i Ісаака, i хай паўстануць яны ў мностве пасярод зямлі.

anël, âki ratue mâne ad usâkaga liha, kab dabraslavic' hlopčykaŭ gètyh; haj budze na ih nazvana imâ maë i imâ bac'koŭ maih, Abragama i Ĺsaaka, i haj paŭstanuc' âny ŭ mnoštve pasârod zâmlì.

17. I ўбачыў Язэп, што бацька ягоны паклаў правую руку сваю на галаву Яфрэму; i скрушліва было яму ад гэтага. I ўзяў ён руку бацькі свайго, каб перакласьці яе з галавы Яфрэма на галаву Манасіi,
Ì ŭbačyŭ Āzèp, što bac'ka âgony paklaŭ pravuŭ ruku svaŭ na galavu Āfrèmu; i skrušliva bylo âmu ad gètaga. Ì ŭzâŭ èn ruku bac'ki svajgo, kab peraklas'ci âe z galavy Āfrèma na galavu Manasiì,

18. i сказаў Язэп бацьку свайму: ня так, бацька мой, бо гэта - першынец; пакладзі на яго правую руку тваю.
Ì skazaŭ Āzèp bac'ku svajmu: nâ tak, bac'ka moj, bo gèta - peršynec; pakladzi na âgo pravuŭ ruku tvaŭ.

19. Але бацька яго не згадзіўся i сказаў: ведаю, сыне мой, ведаю; i ад яго пойдзе народ, i ён будзе вялікі; але меншы яго брат будзе большы за яго, i ад семені яго пойдзе шматлікі народ.

Ale bac'ka âgo ne zgadziŭsâ i skazaŭ: vedaŭ, syne moj, vedaŭ; i ad âgo

pojdzе narod, i ěn budzе vĀlĭkĭ; ale menšy āgo brat budzе bol'shy za āgo, i ad semenĭ āgo pojdzе šmatlikĭ narod.

20. I дабраславіў іх у той дзень, кажучы: табою будзе дабраслаўляць Ізраіль, кажучы: Бог няхай створыць табе, як Яфрэму і Манасіі.

Ĭ dabraslaviŭ ih u toj dzen', kažučy: taboŭ budzе dabraslaŭlĀc' Ĭzrail', kažučy: Bog nĀhaj stvoryc' tabe, āk Āfrěmu i Manasiĭ.

21. I паставіў Яфрэма вышэй за Манасію.

Ĭ pastaviŭ Āfrěma vyšěj za Manasiŭ.

22. I сказаў Ізраіль Язэпу: вось, я паміраю; і Бог будзе з вамі і верне вас у зямлю бацькоў вашых;

Ĭ skazaŭ Ĭzrail' Āzěpu: vos', ā pamiraŭ; i Bog budzе z vami i verne vas u zĀmlŭ bac'koŭ vašyh;

23. я даю табе, звыш братоў тваіх, адну дзялянку, якую я ўзяў з рук Амарэяў мечам сваім і лукам сваім.

ā daŭ tabe, zvyš bratoŭ tvaih, adnu dzĀlĀnku, ākuŭ ā ŭzĀŭ z ruk Amarěaŭ mečam svaim i lukam svaim.

49 Кіраўнік

1. I паклікаў Якаў сыноў сваіх і сказаў: зьбярэцесья, і я абвяшчу вам, што будзе з вамі ў апошнія дні;

Ĭ paklikaŭ Ākaŭ synoŭ svaih i skazaŭ: z'bĀrěcesĀ, i ā abvĀšču vam, što budzе z vami ŭ apošniĀ dni;

2. сыдзецесья і паслухайце, сыны Якава, паслухайце Ізраіля, бацьку вашага.

sydzecesĀ i pasluhajce, syny Ākava, pasluhajce ĬzrailĀ, bac'ku vašaga.

3. Рувім, першынец мой! ты - цьвярдзіна мая і пачатак сілы маёй,

вяршыня годнасьці і вяршыня магутнасьці;

Ruvim, peršynec moj! ty - c'vârdynâ maâ i pačatak sily maěj, vâršynâ godnas'ci i vâršynâ magutnas'ci;

4. але ты бушаваў, як вада; ды ня ўтрымаешся; бо ты ўзышоў на ложка бацькі твайго, ты апаганіў пасьцель маю, на якую ўзышоў.

ale ty bušavaŭ, âk vada; dy nâ ŭtrymaeššâ; bo ty ŭzyšoŭ na ložak bac'ki tvajgo, ty apaganiŭ pas'cel' maŭ, na âkuŭ ŭzyšoŭ.

5. Сымон і Левій браты, прылады жорсткасьці мячы іхнія;

Symon i Levij braty, prylady žorstkas'ci mâčy ihniâ;

6. у раду іхнюю хай ня ўвойдзе душа мая, і ў зборы іхнія хай ня ўлучыцца слава мая; бо яны ў гневе сваім забілі мужа і ў сваволі сваёй перарэзалі жылы цяльцу;

u radu ihnŭŭ haj nâ ŭvojdze duša maâ, i ŭ zbory ihniâ haj nâ ŭlučycca slava maâ; bo âny ŭ gneve svaim zabilì muža i ŭ svavoli svaěj perarèzali žyly câl'cu;

7. праклён гневу іхняму, бо ён жорсткі, і лютасьці іхняй, бо шалёная; падзялю іх у Якаве і расьсею іх у Ізраілі.

praklën gnevu ihnâmu, bo ën žorstki, i lûtas'ci ihnâj, bo šalënaâ; padzâlŭ ih u Âkave i ras'seŭ ih u Izraili.

8. Юда! цябе праславяць браты твае. Рука твая на хрыбце тваіх ворагаў; паклоняцца табе сыны бацькі твайго.

Ŭda! câbe praslavâc' braty tvae. Ruka tvaâ na hrybce tvaih voragaŭ; paklonâcca tabe syny bac'ki tvajgo.

9. Малады леў Юда, са здабычы, сыне мой, ты вяртаешся. Схіліўся ён, лёг, як леў і як ільвіца: хто падыме яго?

Malady leŭ Ŭda, sa zdabyčy, syne moj, ty vârtaeššâ. Shiliŭsâ ën, lëg, âk leŭ i âk il'vica: hto padyme âgo?

10. Не адыдзе скіпетр ад Юды і заканадаўца ад сьцэгнаў ягоных, пакуль ня прыйдзе Прымірэнец, і Яму пакорлівасьць народаў.

Ne adydze skipetr ad Ūdy i zakanadaŭca ad s'cëgnaŭ âgonyh, pakul' nâ pryjdzе Prymirènesc, i Âmu pakorlìvas'c' narodaŭ.

11. Ён прывязвае да вінаграднай лазы асьляня сваё і да лазы лепшага вінаграду сына асьліцы сваёй; мые ў віне вопратку сваю і ў крыві гронак адзеньне сваё;

Ën pryvâzvae da vìnagradnaj lazy as'lânâ svaë i da lazy lepšaga vìnagradu syna as'licy svaëj; mye ŭ vîne vopratku svaŭ i ŭ kryvì gronak adzen'ne svaë;

12. бліскучыя вочы ад віна, і белыя зубы ад малака.

blìskučyâ vočy ad vîna, i belyâ zuby ad malaka.

13. Завулон каля берага марскога будзе жыць і каля прыстані карабельнай, і межы яго да Сідона.

Zavulon kalâ beraga marskoga budze žyc' i kalâ prystanì karabel'naj, i mežy âgo da Sidona.

14. Ты, Ісахар, як дужы ўючны асёл, на якога цяжар пакладзены.

Ty, Ìsahar, âk dužy ŭŭčny asël, na âkoga câžar pakladzeny.

15. І ўбачыш ты, што спакой табе добры і зямля корміць: схіліш сьпіну сваю пад цяжарам і будзеш насіць, каб жыць бяз клопату, - такая плата твая.

Ì ŭbačyš ty, što spakoj tabe dobry i zâmlâ kormic': shilìš s'pìnu svaŭ pad câžaram i budzeš nasic', kab žyc' bâz klopatu, - takaâ plata tvaâ.

16. Дан будзе судзіць народ свой, як адно з каленаў Ізраіля;

Dan budze sudzic' narod svoj, âk adno z kalenaŭ Ìzrailâ;

17. Дан будзе зьмеем на дарозе, асьпідам на шляху, што раніць ногу каню, так што верхавец яго ўпадзе ніцма.

Dan budze z'meem na daroze, as'pidam na šlâhu, što ranic' nogu kanû, tak

što verhavec âgo ŭpadze ničma.

18. На дапамогу тваю спадзяюся, Госпадзе!

Na dapamogu tvaŭ spadzâûsâ, Gospadze!

19. Гад, - натоўп будзе цясьніць яго, але ён адцісьне яго па пятах.

Gad, - natoŭp budze cās'nic' âgo, ale ën adcis'ne âgo pa pâtah.

20. Асіру - занадта тлусты хлеб ягоны, і ён будзе дастаўляць царскія прысмакі.

Asiru - zanaadta tlusty hleb âgony, i ën budze dastaŭlâc' carskiâ prysmakì.

21. Напталім - вольная касуля, гаварыцьмеш прыгожыя словы.

Naptalim - vol'naâ kasulâ, gavaryc'meš prygožyâ slovy.

22. Язэп - парастак пладаноснага дрэва, парастак пладаноснага дрэва над крыніцай; гольле яго раскінулася над сьцяною.

Âzèp - parastak pladanosnaga drèva, parastak pladanosnaga drèva nad krynicaj; gol'le âgo raskinulasâ nad s'cânoŭ.

23. Немарасьцілі яго, і стралялі ў яго і варагавалі супроць яго лучнікі;

Nemaras'cili âgo, i stralâli ŭ âgo i varagavali suproc' âgo lučnikì;

24. але цьвёрды застаўся лук ягоны, і моцныя мышцы рук ягоных, ад рук магутнага Бога Якаўлевага. Адтуль Пастыр і цьвардыня Ізраілева,

ale c'vërды zastaŭsâ luk âgony, i mocnyâ myšcy ruk âgonyh, ad ruk magutnaga Boga Âkaŭlevaga. Adtul' Pastyr i c'vârdynâ Ìzrailevaâ,

25. ад Бога бацькі твайго, Які хай дапаможа табе, і ад Усемагутнага, Які і хай дабраславіць цябе дабраславеньнямі нябеснымі згары, дабраславеньнямі бездані, якая ляжыць унізе, дабраславеньнямі саскоў і ўлонья,

ad Boga bac'ki tvajgo, Âkì haj dapamoža tabe, i ad Usemagutnaga, Âkì i haj dabraslavic' câbe dabraslaven'nâmi nâbesnymì zgary, dabraslaven'nâmi bezdani, âkaâ lâžyc' unize, dabraslaven'nâmi saskoŭ i ŭlon'nâ,

26. дабраславеньнямі бацькі твайго, якія перавышаюць дабраславеньні гор старадаўніх і даброты пагоркаў вечных; хай будуць яны на галаве ў Язэпа і на цемені выбранага спаміж братоў сваіх.

dabraslaven'nâmi bac'ki tvajgo, âkîâ peravyšaûc' dabraslaven'ni gor staradaŭnih i dabrotu pagorkaŭ večnyh; haj buduc' âny na galave ŭ Âzèpa i na cemeni vybranaga spamîž bratoŭ svaih.

27. Веньямін драпежны воўк, рانیцай будзе есці лавітву і ўвечары будзе дзяліць здабычу.

Ven'âmin drapežny voŭk, ranicaj budze es'ci lavitvu i ŭvečary budze dzâlic' zdabyču.

28. Вось усе дванаццаць каленаў Ізраілевых; і вось, што сказаў ім бацька іхні; і дабраславіў іх, і даў ім дабраславеньне, кожнаму сваё.

Vos' use dvanaccac' kalenaŭ İzrailevyh; i vos', što skazaŭ im bac'ka ihni; i dabraslaviŭ ih, i daŭ im dabraslaven'ne, kožnamu svaë.

29. І наказаў ён ім і сказаў ім: я прыкладаюся да народу майго; пахавайце мяне з бацькамі маімі ў пячоры, якая на полі Эфрона Хэтэяніна,

İ nakazaŭ ên im i skazaŭ im: â prykladaûsâ da narodu majgo; pahavajce mâne z bac'kamî maîmî ŭ pâčory, âkaâ na poli Èfrona Hètèânina,

30. у пячоры, якая на полі Махпэла, што перад Мамрэ, у зямлі Ханаанскай, якую купіў Абрагам з полем у Эфрона Хэтэяніна ва ўласнасьць для пахаваньня;

u pâčory, âkaâ na poli Mahpèla, što perad Mamrè, u zâmli Hanaanskaj, âkuŭ kupiŭ Abragam z polem u Èfrona Hètèânina va ŭlasnas'c' dlâ pahavan'nâ;

31. Там пахавалі Абрагама і Сарру, жонку ягоную; там пахавалі Ісаака і Рэбэку, жонку ягоную; і там пахаваў я Лію;

Tam pahavali Abragama i Sarru, žonku âgonuŭ; tam pahavali İsaaka i

Rèbèku, žonku âgonuû; i tam pahavaŭ â Liû;

32. гэта поле і пячора, якая на ім, куплена ў сыноў Хэтэевых.

gèta pole i pâčora, âkaâ na im, kuplena ŭ synoŭ Hètèevyh.

33. І скончыў Якаў наказы сынам сваім, і згарнуў ногі свае ў ложак, і сканаў, і прылучаны быў да народу свайго.

Ì skončyŭ Âkaŭ nakazy synam svaim, i zgarnuŭ nogi svae ŭ ložak, i skanaŭ, i prylučany byŭ da narodu svajgo.

50 Кіраўнік

1. Язэп прыпаў да аблічча бацькі свайго, і цалаваў яго.

Âzèp prypaŭ da abličča bac'ki svajgo, i calavaŭ âgo.

2. І загадаў Язэп слугам сваім - урачам, бальзамаваць бацьку яго; і ўрачы набальзамавалі Ізраіля.

Ì zagadaŭ Âzèp slugam svaim - uračam, bal'zamavac' bac'ku âgo; i ŭračy nabal'zamavali Ìzrailâ.

3. І споўнілася яму сорак дзён, бо столькі дзён патрабуецца на бальзамаваньне, і аплаквалі яго Егіпцяне семдзесят дзён.

Ì spoŭnilasâ âmu sorak dzën, bo stol'ki dzën patrabuecca na bal'zamavan'ne, i aplakvali âgo Egipcâne semdzesât dzën.

4. А калі мінуліся дні плачу па ім, Язэп сказаў прыдворным фараона, кажучы: калі я здабыў упадабаньне ў вачах вашых, дык скажэце фараону так:

A kalì minulisâ dni plaču pa im, Âzèp skazaŭ prydvornym faraona, kažučy: kalì â zdabyŭ upadaban'ne ŭ vačah vašyh, dyk skažèce faraonu tak:

5. бацька мой загадаў мне, сказаўшы: вось, я паміраю; у магіле маёй, якую я выкапаў сабе ў зямлі Ханаанскай, там пахавай мяне. І цяпер я

хацеў бы пайсьці і пахаваць бацьку майго і вярнуцца.

bac'ka moj zagadaŭ mne, skazaŭšy: vos', â pamiraŭ; u magile maëj, âkuŭ â vykapaŭ sabe ŭ zâmlì Hanaanskaj, tam pahavaj mâne. Ì câper â haceŭ by pajs'ci ì pahovac' bac'ku majgo ì vârnucca.

6. І сказаў фараон: ідзі і пахавай бацьку твайго, як ён загадаў табе.

Ì skazaŭ faraon: idzi ì pahavaj bac'ku tvajgo, âk ën zagadaŭ tabe.

7. І пайшоў Язэп хаваць бацьку свайго. І пайшлі зь ім усе слугі фараона,

старэйшыны дома ягонага і ўсе старэйшыны зямлі Егіпецкай,

Ì pajsŭoŭ Âzèp havac' bac'ku svajgo. Ì pajs'li z' im use slugì faraona,

starèjšyny doma âgonaga ì ŭse starèjšyny zâmlì Egipeckaj,

8. і ўвесь дом Язэпа, і браты яго, і дом бацькі ягонага. Толькі дзяцей

сваіх і дробнае і буйное быдла сваё пакінулі ў зямлі Гесэм.

ì ŭves' dom Âzèpa, ì braty âgo, ì dom bac'ki âgonaga. Tol'ki dzâcej svaih ì

drobnae ì bujnoe bydla svaë pakinuli ŭ zâmlì Gesèm.

9. Зь ім выправіліся таксама калясьніцы і вершнікі, так што гурт быў

вельмі вялікі.

Z' im vypravilisâ taksama kalâs'nicy ì veršniki, tak što gurt byŭ vel'mi vâlikì.

10. І дайшлі яны да Гарэн-гаатада каля Ярдана і плакалі там плачам

вялікім і вельмі моцным; і ўчыніў Язэп жалобу па бацьку сваім сем

дзён.

Ì dajšli âny da Garèn-gaatada kalâ Ârdana ì plakali tam plačam vâlikim ì

vel'mi mocnym; ì ŭčyniŭ Âzèp žalobu pa bac'ku svaim sem dzën.

11. І бачылі жыхары зямлі той, Хананэі, плач у Гарэн-гаатадзе, і казалі:

вялікі плач гэты ў Егіпцян! Таму дадзена імя мясьціне той: плач Егіпцян,

што каля Ярдана.

Ì bačyli žyhary zâmlì toj, Hananèi, plač u Garèn-gaatadze, ì skazali: vâlikì plač

gèty ŭ Egipcân! Tamu dadzena imâ mâs'cine toj: plač Egipcân, što kalâ

Ârdana.

12. І зрабілі сыны Якава зь ім, як ён наказаў ім;

Ì zrabìli syny Âkava z' ìm, âk ên nakazaŭ ìm;

13. і занесьлі яго сыны ў зямлю Ханаанскую і пахавалі яго ў пячоры на полі Махпэла, якую купіў Абрагам з полем ва ўласнасьць на пахаваньне Эфрона Хэтэяніна, каля Мамрэ.

ì zanes'li âgo syny ŭ zâmlû Hanaanskuû ì pahavalì âgo ŭ pâčory na poli Mahpèla, âkuû kupiŭ Abragam z polem va ŭlasnas'c' na pahavan'ne Èfrona Hètèânìna, kalâ Mamrè.

14. І вярнуўся Язэп у Егіпет, сам і браты ягоныя, і ўсе, хто хадзіў зь ім хаваць бацьку ягонага, пасья пахаваньня ім бацькі свайго.

Ì vârnũsâ Âzèp u Egìpet, sam ì braty âgonyâ, ì ŭse, hto hadziŭ z' ìm havac' bac'ku âgonaga, pas'lâ pahavan'nâ ìm bac'kì svajgo.

15. І ўбачылі браты Язэпавыя, што памёр бацька іхні, і казалі: што, калі Язэп зьненавідзіць нас і захоча адпомсьціць нам за ўсё ліха, якое мы яму зрабілі?

Ì ŭbačyli braty Âzèpavyâ, što pamër bac'ka ihnì, ì skazali: što, kalì Âzèp z'nenavidzìc' nas ì zahoča adpoms'cìc' nam za ŭsè liha, âkoe my âmu zrabìli?

16. І паслалі яны сказаць Язэпу: бацька твой перад сьмерцю сваёю наказваў, кажучы:

Ì paslali âny skazac' Âzèpu: bac'ka tvoj perad s'mercû svaëû nakazvaŭ, kažučy:

17. так скажэце Язэпу: даруй братам тваім віну і грэх іхні, бо яны зрабілі табе благое. І сёньня даруй правіны рабоў Бога бацькі твайго. Язэп плакаў, калі яму казалі гэта.

tak skažèce Âzèpu: daruj bratam tvaim vynu ì grèh ihnì, bo âny zrabìli tabe

blagoe. Ì sën'nâ daruj praviny raboŭ Boga bac'ki tvajgo. Âzèp plakaŭ, kali âmu kazali gèta.

18. Прыйшли і самыя браты ягоныя, і ўпалі перад абліччам ягоным, і казалі: вось, мы рабы табе.

Pryjšli ì samyâ braty âgonyâ, ì ŭpali perad abliččam âgonym, ì skazali: vos', my raby tabe.

19. І сказаў Язэп: ня бойцеся, бо я баюся Бога;

Ì skazaŭ Âzèp: nâ bojcesâ, bo â baûsâ Boga;

20. вось, вы намышлялі супроць мяне благое; але Бог абярнуў гэта на дабро, каб зрабіць тое, што цяпер ёсьць: захаваць жыцьцё вялікай колькасьці людзей;

vos', vy namyšlâli suproc' mâne blagoe; ale Bog abârnuŭ gèta na dabro, kab zrabić' toe, što câper ës'c': zahavac' žyc'cë vâlikaj kol'kas'ci lûdzej;

21. дык вось, ня бойцеся: я буду карміць вас і дзяцей вашых. І супакоіў іх і гаварыў у сэрцы ім.

dyk vos', nâ bojcesâ: â budu karmić' vas ì dzâcej vašyh. Ì supakoïŭ ih ì gavaryŭ u sèrcy im.

22. І жыў Язэп у Егіпце сам і дом бацькі ягонага; а жыў Язэп усяго сто дзесяць гадоў.

Ì žyŭ Âzèp u Egipce sam ì dom bac'ki âgonaga; a žyŭ Âzèp usâgo sto dzesâc' gadoŭ.

23. І бачыў Язэп дзяцей у Яфрэма да трэцяга роду, таксама і сыны Махіра, сына Манасіінага, радзіліся на калені Язэпу.

Ì bačyŭ Âzèp dzâcej u Âfrèma da trècâga rodu, taksama ì syny Mahira, syna Manasiìnaga, radzilisâ na kaleni Âzèpu.

24. І сказаў Язэп братам сваім: я паміраю; але Бог наведее вас і

выведзе вас зь зямлі гэтай у зямлю, пра якую прысягаўся Абрагаму,

Ісааку і Якаву.

Ì skazaŭ Âzèp bratam svaim: â pamiraŭ; ale Bog navedae vas i vyvedze vas z' zâmlì gètaj u zâmlû, pra âkuŭ prysâgaŭsâ Abragamu, Ìsaaku i Âkavu.

25. І заприсягнуў Язэп сыноў Ізраілевых, кажучы: Бог наведеае вас, і вынесаеце косьці мае адгэтуль.

Ì zaprysâgnuŭ Âzèp synoŭ Ìzrailevyh, kažučy: Bog navedae vas, i vynesâce kos'ci mae adgètul'.

26. І памёр Язэп у сто дзесяць гадоў. І набальзамавалі яго і паклалі ў каўчэг у Егіпце.

Ì pamër Âzèp u sto dzesâc' gadoŭ. Ì nabal'zamavali âgo i paklali ŭ kaŭčèg u Egipcè.

ВЫХАД

1 Кіраўнік

1. Вось імёны сыноў Ізраілевых, якія ўвайшлі ў Егіпет зь Якавам, увайшлі кожны з домам сваім:

Vos' iměny synoŭ Izrailevyh, âkiâ ŭvajšli ŭ Egìpet z' Âkavam, uvajšli koždy z domam svaim:

2. Рувім, Сымон, Лявій і Юда,

Ruvim, Symon, Lâvij i Ŭda,

3. Ісахар, Завулон і Веньямін,

Isahar, Zavulon i Ven'âmin,

4. Дан і Нэфталім, Гад і Асір.

Dan i Nèftalim, Gad i Asir.

5. А ўсіх душаў, што выйшлі са сьцёгнаў Якава, было семдзесят (пяць), а Язэп быў ужо ў Егіпце.

A ŭsih dušaŭ, što vyjšli sa s'cěgnaŭ Âkava, bylo semdzesât (pâc'), a Âzèp byŭ užo ŭ Egìpce.

6. І памёр Язэп і ўсе браты ягоныя і ўвесь род іхні;

I paměr Âzèp i ŭse braty âgonyâ i ŭves' rod ihni;

7. а сыны Ізраілевыя плодзіліся вельмі, і размножыліся, і зрабіліся яны дужа моцныя, і напоўнілася тая зямля імі.

a syny Izrailevyâ plodzilisâ vel'mi, i rozmnožylisâ, i zrabilisâ âny duža mocnyâ, i napoŭnilasâ taâ zâmlâ imi.

8. І паўстаў у Егіпце новы цар, які ня ведаў Язэпа,

Ì paŭstaŭ u Egipce novy car, âki nâ vedaŭ Âzèpa,

9. і сказаў народу свайму: вось, народ сыноў Ізраілевых шматлікі і дужэйшы за нас;

ì skazaŭ narodu svajmu: vos', narod synoŭ Ìzrailevyh šmatlikì ì dužèjšy za nas;

10. перахітрым жа яго, каб ён ня множыўся; інакш, калі здарыцца вайна, злучыцца ён з нашымі няпрямцамі, і ўзброіцца супроць нас, і выйдзе зь зямлі.

perahitrym ža âgo, kab ën nâ množyŭsâ; inakš, kalì zdarycca vajna, zlučycca ën z našymì nâpryâcelâmi, ì ŭzbroicca suproc' nas, ì vyjdze z' zâmlì.

11. І паставіў над ім упраўцаў працы. І ён пабудоваў фараону Пітом і Раамсэс, гарады пад склады.

Ì pastaviŭ nad im upraŭcaŭ pracy. Ì ën pabudavaŭ faraonu Pitom ì Raamsès, garady pad sklady.

12. Але чым болей тамілі яго, тым болей ён множыўся і тым болей пашыраўся, так што пабойваліся сыноў Ізраілевых.

Ale čym bolej tamilì âgo, tym bolej ën množyŭsâ ì tym bolej pašyraŭsâ, tak što pabojvalisâ synoŭ Ìzrailevyh.

13. І таму Егіпцяне жорстка прымушалі сыноў Ізраілевых да працы,

14. і рабілі жыцьцё іхняе горкім ад цяжкай працы над глінаю і цэглаю і ад усякай працы польнай, ад усякай працы, да якое прымушалі іх жорстка.

ì rabilì žyc'cë ihnâe gorkim ad câžkaj pracy nad glìnaŭ ì cèglaŭ ì ad usâkaj pracy pol'naj, ad usâkaj pracy, da âkoe prymušali ih žorstka.

15. Цар Егіпецкі загадаў бабкам-павітухам Габрэек, імя адной зь якіх Шыфра, а другое Фуа,

Car Egipeckì zagadaŭ babkam-pavituham Gabrèek, imâ adnoj z' âkìh Šyfra, a drugoe Fua,

16. і сказаў: калі вы будзеце спавіваць у Габрээк, дык назірайце пры родах: калі будзе сын, дык аддавайце яго сьмерці, а калі дачка, дык няхай жыве.

ì skazaŭ: kali vy budzece spavivac' u Gabrèek, dyk nazirajce pry rodah: kali budze syn, dyk addavajce âgo s'merci, a kali dačka, dyk nâhaj žyve.

17. Але бабкі-павітухі баяліся Бога і не рабілі так, як казаў ім цар Егіпецкі, і пакідалі дзяцей жывых.

Ale babki-pavituhì baâlisâ Boga ì ne rabìli tak, âk kazaŭ im car Egipeckì, ì pakìdali dzâcej žyvuh.

18. Цар Егіпецкі паклікаў бабак-павітухаў і сказаў ім: навошта вы робіце такую справу, што пакідаеце дзяцей жывых?

Car Egipeckì paklikaŭ babak-pavituhaŭ ì skazaŭ im: navošta vy robìce takuŭ spravu, što pakìdaece dzâcej žyvuh?

19. Бабкі-павітухі казалі фараону: Габрэйскія жанчыны не такія, як Егіпецкія: яны здаровыя, бо перш чым прыйдзе да іх бабка-павітуха, яны ўжо родзяць.

Babki-pavituhì skazali faraonu: Gabrèjskiâ žančyny ne takiâ, âk Egipeckìâ: âny zdarovyâ, bo perš čym pryjdze da ih babka-pavituha, âny ŭžo rodzâc'.

20. За гэта Бог рабіў дабро бабкам-павітухам, а народ множыўся і вельмі памацняўся.

Za gèta Bog rabiŭ dabro babkam-pavituham, a narod množyŭsâ ì vel'mi pamacnâŭsâ.

21. І як што бабкі-павітухі баяліся Бога, дык ён уладжваў дамы іхнія.

Ì âk što babki-pavituhì baâlisâ Boga, dyk ên uladžvaŭ damy ihniâ.

22. Тады фараон усяму народу свайму загадаў, кажучы: кожнага

народжанага сына кідайце ў раку, а кожную дачку пакідайце жывою.

Tady faraon usâmu narodu svajmu zagadaŭ, kažučy: kožnaga narodžanaga syna kidajce ŭ raku, a kožnuŭ dačku pakidajce žyvoŭ.

2 Кіраўнік

1. Нехта з роду Лявіінага пайшоў і ўзяў сабе за жонку з таго ж самага роду.

Nehta z rodu Lâviïnaga pajšoŭ i ŭzâŭ sabe za žonku z tago ž samaga rodu.

2. Жонка зачала і нарадзіла сына, і бачачы, што ён вельмі прыгожы, хавала яго тры месяцы;

Žonka začala i naradzila syna, i bačačy, što ën vel'mi prygožy, havala âgo try mesâcy;

3. але ня могучы даўжэй хаваць яго, узяла трысьняговы кош і засмаліла яго асфальтам і смалою і, паклаўшы ў яго немаўля, паставіла ў трысьнягу на беразе ракі,

ale nâ mogučy daŭžëj havac' âgo, uzâla trys'nâgovy koš i zasmalila âgo asfal'tam i smaloŭ i, paklaŭšy ŭ âgo nemaŭlâ, pastavila ŭ trys'nâgu na beraze raki,

4. а сястра яго пачала здалёк назіраць, што зь ім будзе.

a sâstra âgo pačala zdalëk nazìrac', što z' im budze.

5. І выйшла дачка фараонава на раку мыцца, а прыслужніцы яе хадзілі па беразе ракі. Яна ўбачыла кош сярод трысьнягу і паслала рабыню сваю ўзяць яго.

Ì vyjšla dačka faraonava na raku mycca, a pryslužnìcy âe hadzìli pa beraze raki. Âna ŭbačyla koš sârod trys'nâgu i paslala rabynŭ svaŭ ŭzâc' âgo.

6. Адкрыла і ўбачыла немаўля; і вось, дзіця плача; і ўмілажалілася зь

яго і сказала: гэта з Габрэйскіх дзяцей.

Adkryla i ŭbačyla nemaŭlâ; i vos', dzicâ plača; i ŭmîlažalilasâ z' âgo i skazala: gèta z Gabrèjskih dzâcej.

7. І сказала сястра яго дачцэ фараонавай: ці не схадзіць мне і ці не паклікаць да цябе карміцельку з Габрээк, каб яна мамчыла табе немаўля?

Î skazala sâstra âgo dačcè faraonavaj: ci ne shadzic' mne i ci ne paklikac' da câbe karmicel'ku z Gabrèek, kab âna mamčyla tabe nemaŭlâ?

8. Дачка фараонава сказала ёй: схадзі. Дзяўчына пайшла і паклікала маці немаўляці.

Dačka faraonava skazala ëj: shadzì. Dzâŭčyna pajšla i paklikala maci nemaŭlâci.

9. Дачка фараонава сказала ёй: вазьмі гэтае немаўля і мамчы яго мне; я заплачу табе. Жанчына ўзяла немаўля і мамчыла яго.

Dačka faraonava skazala ëj: vaz'mi gètae nemaŭlâ i mamčy âgo mne; â zaplaču tabe. Žančyna ŭzâla nemaŭlâ i mamčyla âgo.

10. І вырасла немаўля, і яна прывяла яго да дачкі фараонавай, і ён быў у яе за сына, і дала яму імя: Майсей, бо, казалася яна, я з вады дастала яго.

Î vyrasla nemaŭlâ, i âna pryvâla âgo da dačkì faraonavaj, i ën byŭ u âe za syna, i dala âmu imâ: Majsej, bo, kazala âna, â z vady dastala âgo.

11. Праз доўгі час, калі Майсей вырас, сталася, што ён выйшаў да братоў сваіх і ўбачыў цяжкую працу іхнюю; і ўбачыў, што Егіпцянін бэе аднаго Габрэя з братоў ягоных.

Praz doŭgì čas, kalì Majsej vyras, stalasâ, što ën vyjšaŭ da bratoŭ svaih i ŭbačyŭ câžkuŭ pracu ihnûŭ; i ŭbačyŭ, što Egipcânin bèe adnago Gabrèâ z bratoŭ âgonyh.

12. Паглядзеўшы туды і сюды і бачачы, што няма нікога, ён забіў Егіпцяніна і схаваў яго ў пяску.

Paglâdzeŭšy tudy i sŭdy i bačačy, što nâma nikoga, ën zabiŭ Egipcânina i shavaŭ âgo ŭ pâsku.

13. І выйшаў ён на другі дзень, і вось, два Габрэі сварацца; і сказаў ён крыўдзіцелю: навошта ты бэеш блізкага твайго?

Ì vyjšaŭ ën na drugi dzen', i vos', dva Gabrèi svaracca; i skazaŭ ën kryŭdzicelû: navošta ty bèeš blizkaga tvajgo?

14. А той сказаў: хто паставіў цябе начальнікам і судзьдзёю над намі? ці ня думаеш ты забіць і мяне, як забіў Егіпцяніна? Майсей спалохаўся і сказаў: правільна, даведаліся пра гэтую справу.

A toj skazaŭ: hto pastaviŭ câbe načal'nikam i sudz'dzëu nad nami? ci nâ dumaeš ty zabic' i mâne, âk zabiŭ Egipcânina? Majsej spalohaŭsâ i skazaŭ: pravil'na, davedalisâ pra gëtuŭ spravu.

15. І пачуў фараон пра гэтую справу і хацеў забіць Майсея; але Майсей уцёк ад фараона і жы ў зямлі Мадыямскай і сеў каля калодзежа.

Ì pačuŭ faraon pra gëtuŭ spravu i haceŭ zabic' Majseâ; ale Majsej ucëk ad faraona i žy ŭ zâmli Madyâmskaj i seŭ kalâ kalodzeža.

16. У сьвятара Мадыямскага сем дочак. Яны прыйшлі, начэрапалі вады і напоўнілі карыты, каб напіць авечак бацькі свайго.

U s'vâtara Madyâmskaga sem dočak. Âny pryjšli, načèrpali vady i napoŭnili karyty, kab napaic' avečak bac'ki svajgo.

17. І прыйшлі пастухі і адагналі іх. Тады ўстаў Майсей і абараніў іх, і напіў авечак іхніх.

Ì pryjšli pastuhì i adagnali ih. Tady ŭstaŭ Majsej i abaraniŭ ih, i napaŭ avečak ihnih.

18. І прыйшлі яны да Рагуіла, бацькі свайго, і ён сказаў: што вы так

хутка прыйшлі сёньня?

Ì pryjšli âny da Raguila, bac'ki svajgo, i ën skazaŭ: što vy tak hutka pryjšli sën'nâ?

19. Яны казалі: нейкі Егіпцянін абараніў нас ад пастухоў, і нават начэрпаў нам вады і напіў авечак.

Âny skazali: nejkì Egipcânìn abaraniŭ nas ad pastuhoŭ, i navat načèrpaŭ nam vady i napaiŭ avečak.

20. Ён сказаў дочкам сваім: дзе ж ён? навошта вы яго пакінулі? клікніце яго, і хай ён есьць хлеб.

Ën skazaŭ dočkam svaim: dze ž ën? navošta vy âgo pakìnuli? kliknice âgo, i haj ën es'c' hleb.

21. Майсею спадабалася жыць у гэтага чалавека; і той выдаў за Майсея дачку сваю Сэпфору.

Majseû spadabalasâ žyc' u gètaga čalaveka; i toj vydaŭ za Majseâ dačku svaû Sèpforu.

22. Яна нарадзіла сына, і даў яму імя: Гірсам, бо, казаў ён, я зрабіўся прыхаднем у чужой зямлі.

Âna naradzila syna, i daŭ âmu imâ: Girsam, bo, kazaŭ ën, â zrabiŭsâ pryhadnem u čužoŭ zâmlì.

23. Праз доўгі час, памёр цар Егіпецкі. І стагналі сыны Ізраілевыя ад працы і енчылі, і энк іхні ад працы ўзышоў да Бога.

Praz doŭgì čas, pamër car Egipeckì. Ì stagnali syny Ìzrailevyâ ad pracy i enčyli, i enk ihni ad pracy ŭzyšoŭ da Boga.

24. І пачуў Бог стогн іхні, і ўспомніў Бог заруку Сваю з Абрагамам, Ісаакам і Якавам.

Ì pačuŭ Bog stogn ihni, i ŭspomniŭ Bog zaruku Svaû z Abragamam, Ìsaakam i Âkavam.

25. І ўбачыў Бог сыноў Ізраілевых, і дагледзеў іх Бог.

Ì ŭbačyŭ Bog synoŭ Ìzrailevyh, ì dagledzeŭ ih Bog.

3 Кіраўнік

1. Майсей пасьвіў авечкі ў Ётора, цесьця свайго, сьвятара Мадыямскага. Аднаго разу правёў ён статак далёка ў пустыню і прыйшоў да гары Божай, Харыва.

Majsej pas'viŭ avečkì ŭ Ętora, ces'câ svajgo, s'vâtara Madyâmskaga. Adnago razu pravëŭ ën statak dalëka ŭ pustynû ì pryjšoŭ da gary Božaj, Haryva.

2. І зьявіўся яму анёл Гасподні ў полымі агню зь сярэдзіны цярновага куста. І ўбачыў ён, што цярновы куст гарыць агнём, але куст не згарэе.

Ì z'âviŭsâ âmu anël Gaspodnì ŭ polymì agnû z' sârèdzìny cârnovaga kusta. Ì ŭbačyŭ ën, što cârnovy kust garyc' agnëm, ale kust ne zgarae.

3. Майсей сказаў: пайду і падзіўлюся на гэтую вялікую зьяву, чаму куст не згарэе.

Majsej skazaŭ: pajdu ì padziŭlŭsâ na gëtuŭ vâlikuŭ z'âvu, čamu kust ne zgarae.

4. Гасподзь убачыў, што ён ідзе глядзець, і паклікаў яго Бог зь сярэдзіны куста, і сказаў: Майсею! Майсею! Ён сказаў: вось я!

Gaspodz' ubačyŭ, što ën ìdze glâdzec', ì paklikaŭ âgo Bog z' sârèdzìny kusta, ì skazaŭ: Majseŭ! Majseŭ! Ęn skazaŭ: vos' â!

5. І сказаў Бог: не падыходзь сюды: здымі абутак твой з ног тваіх, бо месца, на якім ты стаіш, ёсьць зямля сьвятая.

Ì skazaŭ Bog: ne padyhodz' sŭdy: zdymì abutak tvoj z nog tvaìh, bo mesca, na âkìm ty staiš, ës'c' zâmlâ s'vâtaâ.

6. І сказаў: Я Бог бацькі твайго, Бог Абрагама, Бог Ісаака і Бог Якава.

Майсей закланіў твар свой, бо баяўся глянуць на Бога.

Ì skazaŭ: Â Bog bac'ki tvajgo, Bog Abragama, Bog İsaaka i Bog Âkava. Majsej zaslaniŭ tvar svoj, bo baâŭsâ glânuć na Boga.

7. І сказаў Гасподзь: Я ўбачыў пакуты народа Майго ў Егіпце і пачуў енк яго ад прыстаўнікаў ягоных; Я ведаю смуткі яго

Ì skazaŭ Gaspodz': Â ŭbačyŭ pakuty naroda Majgo ŭ Egipcce i pačuŭ enk âgo ad prystaŭnikaŭ âgonyh; Â vedaŭ smutki âgo

8. і іду выратаваць яго ад рукі Егіпцянаў і вывесьці яго зь зямлі гэтай у зямлю добрую і прасторную, дзе цячэ малако і мёд, у зямлю Хананэяў, Хэтэяў, Амарэяў, Фэрэзэяў, Гэвэяў і Евусэяў.

ì idu vyratavac' âgo ad ruki Egipcânaŭ i vyves'ci âgo z' zâmlì gètaj u zâmlû dobruŭ i prastornuŭ, dze câčè malako i mёд, u zâmlû Hananèâŭ, Hètèâŭ, Amarèâŭ, Fèrèzèâŭ, Gèvèâŭ i Evusèâŭ.

9. І вось, ужо енк сыноў Ізраілевых дайшоў да Мяне, і Я бачу прыгнёт, якім прыгнятаюць іх Егіпцяне.

Ì vos', užo enk synoŭ İzrailevyh dajšoŭ da Mâne, i Â baču prygnèt, âkìm prygnâtaŭc' ih Egipcâne.

10. Дык вось ідзі: Я пашлю цябе да фараона; і выведзі зь Егіпта народ Мой, сыноў Ізраілевых.

Dyk vos' idzi: Â pašlû câbe da faraona; i vyvedzi z' Egipta narod Moj, synoŭ İzrailevyh.

11. Майсей сказаў Богу: хто я, каб мне ісьці да фараона і вывесьці зь Егіпта сыноў Ізраілевых?

Majsej skazaŭ Bogu: hto â, kab mne is'ci da faraona i vyves'ci z' Egipta synoŭ İzrailevyh?

12. І сказаў: Я буду з табою, і вось табе азнака, што Я паслаў цябе: калі ты выведзеш народ зь Егіпта, вы ўчыніце служэньне Богу на гэтай

гары.

Ì skazaŭ: Â budu z taboŭ, ì vos' tabe aznaka, što Â paslaŭ câbe: kalì ty vyvedzeš narod z' Egìpta, vy ŭčynìce služèn'ne Bogu na gètaj gary.

13. I сказаў Майсей Богу: вось, я прыйду да сыноў Ізраілевых і скажу ім: Бог бацькоў вашых паслаў мяне да вас. А яны скажуць мне: як Яго імя? Што я скажу ім?

Ì skazaŭ Majsej Bogu: vos', â pryjdu da synoŭ Ìzrailevyh ì skažu ìm: Bog bac'koŭ vašyh paslaŭ mâne da vas. A âny skažuc' mne: âk Âgo ìmâ? Što â skažu ìm?

14. Бог сказаў Майсею: Я - Сутны. I сказаў: так скажы сынам Ізраілевым: Сутны паслаў мяне да вас.

Bog skazaŭ Majseŭ: Â - Sutny. Ì skazaŭ: tak skažy synam Ìzrailevym: Sutny paslaŭ mâne da vas.

15. I сказаў яшчэ Бог Майсею: так скажы сынам Ізраілевым: Гасподзь Бог бацькоў вашых, Бог Абрагама, Бог Ісаака і Бог Якава паслаў мяне да вас. Вось імя Маё навекі, і памятаньне пра Мяне з роду ў род.

Ì skazaŭ âščè Bog Majseŭ: tak skažy synam Ìzrailevym: Gaspodz' Bog bac'koŭ vašyh, Bog Abragama, Bog Ìsaaka ì Bog Âkava paslaŭ mâne da vas. Vos' ìmâ Maë navekì, ì pamâtan'ne pra Mâne z rodu ŭ rod.

16. Ідзі, зьбяры старэйшынаў Ізраілевых і скажы ім: Гасподзь, Бог бацькоў вашых, зьявіўся мне, Бог Абрагама, Ісаака і Якава, і сказаў: Я наведаў вас і ўбачыў, што робіцца з вамі ў Егіпце.

Ìdzi, z'bâry starèjšynaŭ Ìzrailevyh ì skažy ìm: Gaspodz', Bog bac'koŭ vašyh, z'âviŭsâ mne, Bog Abragama, Ìsaaka ì Âkava, ì skazaŭ: Â navedaŭ vas ì ŭbačyŭ, što robicca z vami ŭ Egìpce.

17. I сказаў: Я выведу вас ад прыгнёту Егіпецкага ў зямлю Хананэяў, Хэтэяў, Амарэяў, Фэрэзэяў, Гэвэяў і Евусэяў, у зямлю, дзе цячэ малако і

мёд.

Ì skazaŭ: Â vyvedu vas ad prygnëtu Egipeckaga ŭ zâmlû Hananèâŭ, Hètèâŭ, Amarèâŭ, Fèrèzèâŭ, Gèvèâŭ ì Evusèâŭ, u zâmlû, dze câčè malako ì mëd.

18. І яны паслухаюць голасу твайго, і пойдзеш ты і старэйшыны Ізраілевыя да цара Егіпецкага, і скажаце яму: Госпадзе, Бог Габрэяў, паклікаў нас; дык вось адпусьці нас у пустыню, на тры дні дарогі, каб прынесьці ахвяру Госпаду Богу нашаму.

Ì âny pasluhaŭc' golasu tvajgo, ì pojdzeš ty ì starèjšyny Ízrailevyâ da cara Egipeckaga, ì skažace âmu: Gospadze, Bog Gabrèâŭ, paklikaŭ nas; dyk vos' adpus'ci nas u pustynû, na try dni darogì, kab prynes'ci ahvâru Gospadu Bogu našamu.

19. Але Я ведаю, што цар Егіпецкі не дазволіць вам ісьці, калі ня прымусяць яго рукою моцнаю;

Ale Â vedaŭ, što car Egipeckì ne dazvolic' vam is'ci, kalì nâ prymusic' âgo rukoŭ mocnaŭ;

20. і працягну руку Маю і ўражу Егіпет усімі дзівосамі Маімі, якія ўчыню сярод яго; і пасля таго ён пусьціць вас.

ì pracâgnu ruku Maŭ ì ŭražu Egìpet usimì dzivosamì Maìmì, âkiâ ŭčynû sârod âgo; ì pas'lâ tago ën pus'cic' vas.

21. І дам народу гэтаму літасьць у вачах Егіпцянаў; і калі пойдзеце, дык пойдзеце ня з пустымі рукамі;

Ì dam narodu gètamu litas'c' u vačah Egipcânaŭ; ì kalì pojdzece, dyk pojdzece nâ z pustymì rukamì;

22. кожная жанчына выпрасіць у суседкі сваёй і ў той, што жыве ў доме ў яе, рэчаў срэбраных і рэчаў залатых і вопраткі, і вы адзеньце ў іх сыноў вашых і дочак вашых і спустошыце Егіпет.

kožnaâ žančyna vyprasic' u susedkì svaëj ì ŭ toj, što žyve ŭ dome ŭ âe,

rècaŭ srèbranyh ì rècaŭ zalatyh ì vopratkì, ì vy adzen'ce ŭ ih synoŭ vašyh ì dočak vašyh ì spustošyce Egìpet.

4 Кіраўнік

1. І адказваў Майсей і сказаў: а калі яны не павераць мне і не паслухаюцца голасу майго і скажуць: не з'явіўся табе Гасподзь?

Ì adkazvaŭ Majsej ì skazaŭ: a kalì âny ne paverac' mne ì ne pasluhaŭcca golasu majgo ì skažuc': ne z'âviŭsâ tabe Gaspodz'?

2. І сказаў яму Гасподзь: што гэта ў руцэ ў цябе? Ён адказваў: посах.

Ì skazaŭ âmu Gaspodz': što gèta ŭ rucè ŭ câbe? Ęn adkazvaŭ: posah.

3. Гасподзь сказаў: кінь яго на зямлю. Ён кінуў яго на зямлю, і ператварыў посах у змея, і Майсей уцяка: ад яго.

Gaspodz' skazaŭ: kìn' âgo na zâmlŭ. Ęn kìnũ âgo na zâmlŭ, ì peratvaryŭ posah u z'meâ, ì Majsej ucâka: ad âgo.

4. І сказаў Гасподзь Майсею: працягни руку тваю і вазьмі яго: і ён зрабіўся посахам у руцэ ягонай.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: pracâgni ruku tvaŭ ì vaz'mì âgo: ì Ęn zrabiŭsâ posaham u rucè âgonaj.

5. Гэта ўсё на тое, каб паверылі, што з'явіўся табе Гасподзь, Бог бацькоў іхніх, Бог Абрагамаў, Бог Ісаакаў і Бог Якаваў.

Gèta ŭsè na toe, kab paverylì, što z'âviŭsâ tabe Gaspodz', Bog bac'koŭ ihnih, Bog Abragamaŭ, Bog Ìsaakaŭ ì Bog Âkavaŭ.

6. Яшчэ сказаў яму Гасподзь: пакладзі руку тваю сабе запазуху. І ён паклаў руку сваю сабе запазуху, выняў яе, і вось рука ў яго пабялела ад праказы, як сьнег.

Âščè skazaŭ âmu Gaspodz': pakladzì ruku tvaŭ sabe zapazuhu. Ì Ęn paklaŭ

ruku svaû sabe zapazuhu, vynâŭ âe, i vos' ruka ŭ âgo pabâlela ad prakazy, âk s'neg.

7. Сказаў: пакладзі зноў руку тваю сабе запазуху. І ён паклаў руку сваю сабе запазуху; і выняў яе з-за пазухі сваёй, і вось, яна зноў зрабілася такая самая, як цела яго.

Skazaŭ: pakladzi znoŭ ruku tvaû sabe zapazuhu. I ën paklaŭ ruku svaû sabe zapazuhu; i vynâŭ âe z-za pazuhì svaëj, i vos', âna znoŭ zrabilasâ takaâ samaâ, âk cela âgo.

8. Калі яны не павераць табе і не паслухаюцца голасу першай азнакі, дык павераць голасу азнакі другой;

Kali âny ne paverac' tabe i ne pasluhaûcca golasu peršaj oznaki, dyk paverac' golasu oznaki drugoj;

9. калі ж не павераць і гэтым дзвём азнакам і не паслухаюцца голасу твайго, дык вазьмі вады з ракі і вылі на сухое; і вада, узятая з ракі, зробіцца крывёю на сушы.

kali ž ne paverac' i gèтым dz'vûm oznakam i ne pasluhaûcca golasu tvajgo, dyk vaz'mì vady z raki i vylì na suhoe; i vada, uzâtaâ z raki, zrobicca kryvëû na sušy.

10. І сказаў Майсей Госпаду: о, Госпадзе! чалавек я не гаваркі, і такі самы быў і ўчора і заўчора, і калі Ты пачаў гаварыць з рабом Тваім: я цяжка гавару і гаркавы.

I skazaŭ Majsej Gospadu: o, Gospadze! čalavek â ne gavarki, i takì samy byŭ i ŭčora i zaŭčora, i kali Ty pačaŭ gavaryc' z rabom Tvaìm: â câžka gavaru i garkavy.

11. Гасподзь сказаў: хто даў вусны чалавеку? хто робіць нямым, альбо глухім, альбо відушчым, альбо сляпым? ці ня Я Гасподзь?

Gaspodz' skazaŭ: hto daŭ vusny čalaveku? hto robic' nâмым, al'bo gluhìм,

al'bo viduščym, al'bo s'lâpym? cì nâ Â Gaspodz'?

12. дык вось ідзі, і Я буду пры вуснах тваіх, і навучу цябе, што табе гаварыць.

dyk vos' idzi, i Â budu pry vusnah tvaih, i navuču câbe, što tabe gavaryc'.

13. Сказаў: Госпадзе! пашлі іншага, каго можаш паслаць.

Skazaŭ: Gospadze! pašli inšaga, kago možaš paslac'.

14. І загарэўся гнеў Гасподні на Майсея, і Ён сказаў: хіба няма ў цябе Аарона брата, Лявіцяніна? Я ведаю, што ён можа гаварыць, і вось, ён выйдзе насустрач табе і, убачыўшы цябе, зарадзецца ў сэрцы сваім;

Î zagarèŭsâ gneŭ Gaspodni na Majseâ, i Ęn skazaŭ: hiba nâma ũ câbe Aarona brata, Lâvicanina? Â vedaŭ, što Ęn moža gavaryc', i vos', Ęn vyjdzje nasustrač tabe i, ubačyŭšy câbe, zaraduecca ũ sèrcy svaim;

15. ты будзеш яму гаварыць і ўкладваць словы ў вусны ягоныя, а Я буду пры вуснах тваіх і пры вуснах ягоных і буду вучыць вас, што вам рабіць;

ty budzeš âmu gavaryc' i ũkladvac' slovy ũ vusny âgonyâ, a Â budu pry vusnah tvaih i pry vusnah âgonyh i budu vučyc' vas, što vam rabic';

16. і будзе гаварыць ён замест цябе да народу; дык вось, ён будзе тваімі вуснамі, і ты будзеш яму замест Бога:

i budze gavaryc' Ęn zamest câbe da narodu; dyk vos', Ęn budze tvaimi vusnami, i ty budzeš âmu zamest Boga:

17. і посах гэты вазьмі ў руку тваю; ім ты будзеш тварыць азнакі.

i posah gèty vaz'mi ũ ruku tvaŭ; im ty budzeš tvaryc' aznaki.

18. І пайшоў Майсей, і вярнуўся да Ётора, цесьця свайго, і сказаў яму: пайду я, і вярнуся да братоў маіх, якія ў Егіпце, і пагляджу, ці жывыя яны яшчэ? І сказаў Ётор Майсею: ідзі зь мірам.

Î pajšoŭ Majsej, i vârnuŭsâ da Ętora, ces'câ svajgo, i skazaŭ âmu: pajdu â, i

vârnusâ da bratoŭ maih, âkiâ ŭ Egipce, i paglâdžu, ci žyvyâ âny âščè? I skazaŭ Ėtor Majseŭ: idzi z' miram.

19. I сказаŭ Гасподзь Майсею ў зямлі Мадыямскай: ідзі, вярніся ў Егіпет, бо памерлі ўсе, хто шукаў душы тваёй.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ ŭ zâmlì Madyâmskaj: idzi, vârnisâ ŭ Egipet, bo pamerli ŭse, hto šukaŭ dušy tvaëj.

20. I ўзяў Майсей жонку сваю і сыноў сваіх, пасадзіў іх на асла і выправіўся ў зямлю Егіпецкую. I посах Божы Майсей узяў у руку сваю.

Ĭ ŭzâŭ Majsej žonku svaŭ i synoŭ svaih, pasadziŭ ih na asla i vypraviŭsâ ŭ zâmlŭ Egipeckuŭ. Ĭ posah Božy Majsej uzâŭ u ruku svaŭ.

21. I сказаў Гасподзь Майсею: калі пойдзеш і вернешся ў Егіпет, глядзі, усе цуды, якія Я даручыў табе, зрабі перад абліччам фараона; а Я зраблю і ачарсьцьвее сэрца ягонае, і ён не адпусьціць народу.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: kali pojdzeš i vernešsâ ŭ Egipet, glâdzi, use cudy, âkiâ Â daručyŭ tabe, zrabì perad abliččam faraona; a Â zrablŭ i ačars'c'vee sèrca âgonae, i ěn ne adpus'cìc' narodu.

22. I скажы фараону: так кажа Гасподзь: Ізраіль ёсьць сын Мой, першынец Мой;

Ĭ skažy faraonu: tak kaža Gaspodz': Ĭzrail' ěs'c' syn Moj, peršynec Moj;

23. Я кажу табе: адпусьці сына Майго, каб ён учыніў Мне служэньне; а калі ня пусьціш яго, дык вось, Я забэю сына твайго, першынца твайго.

Â kažu tabe: adpus'ci syna Majgo, kab ěn učyniŭ Mne služèn'ne; a kali nâ pus'ciš âgo, dyk vos', Â zabèŭ syna tvajgo, peršynca tvajgo.

24. Па дарозе на начлезе здарылася, што сустрэў яго Гасподзь і хацеў усьмерціць яго.

Pa daroze na načleze zdarylasâ, što sustrèŭ âgo Gaspodz' i haceŭ us'mercìc' âgo.

25. Тады Сэпфора, узяўшы каменны нож, абрэзала крайнюю плоць сыну свайму і, кінуўшы да ног ягоных, сказала: ты жаніх крыві ў мяне.

Tady Sèpfora, uzâŭšy kamenny nož, abrèzala krajnûû ploc' synu svajmu i, kînuŭšy da nog âgonyh, skazala: ty žanih kryvi ŭ mâne.

26. І адышоў ад яго Гасподзь. Тады сказала яна: жаніх крыві - па абразаньні.

Ì adyšoŭ ad âgo Gaspodz'. Tady skazala âna: žanih kryvi - pa abrazan'ni.

27. І Гасподзь сказаў Аарону: ідзі наярэймы Майсею ў пустыню. І ён пайшоў, і сустрэўся зь ім на гары Божай, і пацалаваў яго.

Ì Gaspodz' skazaŭ Aaronu: idzi napârèjmy Majseû ŭ pustynû. Ì ên pajšoŭ, i sustrèŭsâ z' im na gary Božaj, i pacalavaŭ âgo.

28. І пераказаў Майсей Аарону ўсе словы Госпада, Які яго паслаў, і ўсе азнакі, якія ён наказаў.

Ì perakazaŭ Majsej Aaronu ŭse slovy Gospada, Âki âgo paslaŭ, i ŭse oznaki, âkiâ ên nakazaŭ.

29. І пайшоў Майсей з Ааронам, і сабралі яны ўсіх старэйшынаў сыноў Ізраілевых,

Ì pajšoŭ Majsej z Aaronam, i sabrali âny ŭsîh starèjšynaŭ synoŭ Ìzrailevyh,

30. і пераказаў Аарон усе словы, якія гаварыў Гасподзь Майсею, і зрабіў Майсей азнакі на вачах у народа,

i perakazaŭ Aaron use slovy, âkiâ gavaryŭ Gaspodz' Majseû, i zrabìŭ Majsej oznaki na vačah u naroda,

31. і паверыў народ; і пачулі, што Гасподзь наведаў сыноў Ізраілевых і ўбачыў пакуты іхнія, і схіліліся яны і пакланіліся.

ì paveryŭ narod; ì pačuli, što Gaspodz' navedaŭ synoŭ Ìzrailevyh i ŭbačyŭ pakuty ihniâ, i shililisâ âny ì paklanilisâ.

5 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Майсей і Аарон прыйшлі да фараона і сказалі: так кажа Гасподзь: адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне сьвята ў пустыні.

Pas'lá gètaga Majsej i Aaron pryjšli da faraona i skazali: tak kaža Gaspodz': adpus'ci narod Moj, kab ěn učyniŭ Mne s'vâta ŭ pustyni.

2. Але фараон сказаў: хто такі Гасподзь, каб я паслухаўся голасу Ягонага і адпусьціў Ізраіля? я ня ведаю Госпада і Ізраіля не адпушчу.

Ale faraon skazaŭ: hto taki Gaspodz', kab â pasluhaŭsâ golasu Ágonaga i adpus'ciŭ Ìzrailâ? â nâ vedaŭ Gospada i Ìzrailâ ne adpušču.

3. Яны сказалі: Бог Габрэяў заклікаў нас; адпусьці нас у пустыню на тры дні дарогі прынесьці ахвяру Госпаду, Богу нашаму, каб Ён не пакараў нас пошасьцю, альбо мячом.

Âny skazali: Bog Gabrèâŭ zaklikaŭ nas; adpus'ci nas u pustynŭ na try dni darogì prynes'ci ahvâru Gospadu, Bogu našamu, kab Ěn ne pakaraŭ nas pošas'cŭ, al'bo mâčom.

4. І сказаў ім цар Егіпецкі: навошта вы, Майсей і Аарон, ухіляеце народ ад справаў ягоных? ідзеце да сваёй працы.

Ì skazaŭ im car Egipecki: navošta vy, Majsej i Aaron, uhilâece narod ad spravaŭ âgonyh? idzece da svaěj pracy.

5. І сказаў фараон: вось, народ у зямлі гэтай шматлікі, і вы ўхіляеце яго ад працы ягонаў.

Ì skazaŭ faraon: vos', narod u zâmli gètaj šmatlìkì, i vy ŭhilâece âgo ad pracy âgonaj.

6. І таго ж самага дня фараон даў загад прыстаўнікам над народамі і наглядчыкам, кажучы:

Ì tago ž samaga dnâ faraon daŭ zagad prystaŭnikam nad narodam i naglâdčykam, kažučy:

7. не давайце наперад народу саломы, каб рабіць цэглу, як учора і заўчора: хай яны самыя ходзяць і зьбіраюць сабе салому;

ne davajce naperad narodu salomy, kab rabic' cèglu, âk učora i zaŭčora: haj âny samyâ hodzâc' i z'biraŭc' sabe salomu;

8. а цэглы накладзеце на іх тую ж самую зададзеную норму, якую яны рабілі ўчора і заўчора, і не зьмяншайце; яны гультай, таму і крычаць: хадзем, прынясем ахвяру Богу нашаму;

a cègly nakladzece na ih tuŭ ž samuŭ zadadzenuŭ normu, âkuŭ âny rabili ŭčora i zaŭčora, i ne z'mânšajce; âny gul'tai, tamu i kryčac': hadzem, prynâsem ahvâru Bogu našamu;

9. даць ім болей працы, каб яны працавалі і не займаліся пустымі размовамі.

dac' im bolej pracy, kab âny pracavali i ne zajmalisâ pustymi razmovami.

10. І выйшлі прыстаўнікі народу і наглядчыкі ягонья і сказалі народу: так кажа фараон: не даю вам саломы;

Ì vyjšli prystaŭniki narodu i naglâdčyki âgonyâ i skazali narodu: tak kaža faraon: ne daŭ vam salomy;

11. самі ідзеце, бярэце сабе салому, дзе знойдзеце; а ад працы вашай нічога не зьмяншаецца.

sami idzece, bârèce sabe salomu, dze znojdzece; a ad pracy vašaj ničoga ne z'mânšaecca.

12. І расьсеяўся народ па ўсёй зямлі Егіпецкай зьбіраць жніво замест саломы.

Ì ras'seâŭsâ narod pa ŭsěj zâmli Egipeckaj z'birac' žnivo zamest salomy.

13. А прыстаўнікі пануквалі, кажучы: выконвайце працу сваю кожны

дзень, як і тады, калі была ў вас салома.

A prystaŭnikì panukvalì, kažučy: vykonvajce pracu svaû kožny dzen', âk i tady, kalì byla ŭ vas saloma.

14. А наглядчыкі з сыноў Ізраілевых, якіх паставілі над імі прыстаўнікі фараонавыя, білі, кажучы: чаму вы ўчора і сёння ня робіце зададзенай вам нормы цэглы, як было дагэтуль?

A naglâdčyki z synoŭ Ìzrailevyh, âkih pastavilì nad imì prystaŭnikì faraonavyâ, bìlì, kažučy: čamu vy ŭčora i sën'nâ nâ robìce zadadzenaj vam normy cègly, âk bylo dagètul'?

15. І прыйшлі наглядчыкі сыноў Ізраілевых і залямантавалі фараону, кажучы: навошта ты так робіш з рабамі тваімі?

Ì pryjšlì naglâdčyki synoŭ Ìzrailevyh i zalâmantavali faraonu, kažučy: navošta ty tak robiš z rabamì tvaimì?

16. саломы не даюць рабам тваім, а цэглу, кажучь нам, рабеце. І вось, рабоў тваіх бэюць. Грэх народу твайму!

salomy ne daŭc' rabam tvaim, a cèglu, kažuc' nam, rabece. Ì vos', raboŭ tvaih bèuc'. Grèh narodu tvajmu!

17. Але ён сказаў: гультай вы, гультай, таму і кажаце: хадзем, прынясем ахвяру Госпаду.

Ale ën skazaŭ: gul'tai vy, gul'tai, tamu i kažace: hadzem, prynâsem ahvâru Gospadu.

18. Ідзеце ж, працуйце; саломы не дадуць вам, а належную колькасьць цэглы давайце.

Ìdzece ž, pracujce; salomy ne daduc' vam, a naležnuû kol'kas'c' cègly davajce.

19. І ўбачылі наглядчыкі сыноў Ізраілевых бяду сваю ў словах: не зьмяншайце нормы цэглы, што на кожны дзень.

Ì ŭbačyli naglâdčykì synoŭ Ìzrailevyh bâdu svaŭ ŭ slovah: ne z'mânšajce normy cègly, što na kožny dzen'.

20. І калі яны выйшлі ад фараона, дык сустрэліся з Майсеем і Ааронам, якія стаялі, чакаючы іх,

Ì kalì âny vyjšli ad faraona, dyk sustrèlisâ z Majseem i Aaronam, âkiâ staâli, čakaŭčy ih,

21. і сказалі ім: хай бачыць і судзіць вас Гасподзь за тое, што вы зрабілі нас ненавісьнікамі ў вачах фараонавых і рабоў ягоных і далі ім меч у рукі, каб забіць нас.

ì skazali im: haj bačyc' i sudzic' vas Gaspodz' za toe, što vy zrabili nas nenavis'nikami ŭ vačah faraonavyh i raboŭ âgonyh i dali im meč u ruki, kab zabic' nas.

22. І зьвярнуўся Майсей да Госпада і сказаў: Госпадзе! навошта Ты паддаеш народ гэты такому бедству, навошта паслаў мяне?

Ì z'vârnuŭsâ Majsej da Gospada i skazaŭ: Gospadze! navošta Ty paddaeš narod gèty takomu bedstvu, navošta paslaŭ mâne?

23. бо з таго часу, як я прыйшоў да фараона і пачаў гаварыць ад імя Твайго, ён пачаў горш абыходзіцца з народамі гэтым; вызвалі ж, - Ты ня вызваліў народу Твайго.

bo z tago času, âk â pryjšoŭ da faraona i pačaŭ gavaryc' ad imâ Tvajgo, ên pačaŭ gorš abyhodzicca z narodam gèтым; vyzvali ž, - Ty nâ vyzvaliŭ narodu Tvajgo.

6 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею: цяпер убачыш ты, што Я зраблю з фараонам: дзеяннем рукі моцнай ён адпусьціць іх; дзеяннем рукі

моцнай нават прагоніць іх зь зямлі сваёй.

*Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: câper ubačyš ty, što Â zrablû z faraonam:
dzeân'nem ruki mocnaj ën adpus'cic' ih; dzeân'nem ruki mocnaj navat
pragonic' ih z' zâmlì svaëj.*

2. I маўляў Бог Майсею і сказаў яму: Я Гасподзь.

Ì maŭlâŭ Bog Majseû ì skazaŭ âmu: Â Gaspodz'.

3. Яўляўся Я Абрагаму, Ісааку і Якаву зь імем "Бог Усемагутны"; а зь імем Маім "Гасподзь" не адкрыўся ім;

*Âŭlâŭsâ Â Abragamu, Ìsaaku ì Âkavu z' imem "Bog Usemagutny"; a z' imem
Maìm "Gaspodz'" ne adkryŭsâ im;*

4. і Я паклаў заруку Маю зь імі, каб даць ім зямлю Ханаанскую, зямлю вандраваньня іхняга, у якой яны вандравалі.

*ì Â paklaŭ zaruku Maû z' imì, kab dac' im zâmlû Hanaanskuû, zâmlû
vandравan'nâ ihnâga, u âkoj âny vandravali.*

5. I Я пачуў стогны сыноў Ізраілевых пра тое, што Егіпцяне трымаюць іх у няволі, і ўспомніў заруку Маю.

*ì Â pačuŭ stogny synoŭ Ìzrailevyh pra toe, što Egipcâne trymaŭc' ih u
nâvolì, ì ŭspomniŭ zaruku Maû.*

6. Дык вось, скажы сынам Ізраілевым: Я Гасподзь, і выведу вас з-пад ярма Егіпцянаў, і выбаўлю вас зь няволі іхняй, і выратую вас рукою працягнутаю і судамі вялікімі;

*Dyk vos', skažy synam Ìzrailevym: Â Gaspodz', ì vyvedu vas z-pad ârma
Egipcânaŭ, ì vybaŭlû vas z' nâvolì ihnâj, ì vyratuû vas rukoû pracâgnutaû ì
sudami vâlikimì;*

7. і прыму вас Сабе ў народ і буду вам Богам, і вы ўведаеце, што Я Гасподзь, Бог ваш, Які вывеў вас з-пад ярма Егіпецкага:

ì prytmu vas Sabe ŭ narod ì budu vam Bogam, ì vy ŭvedaеce, што Â

Gaspodz', Bog vaš, Âki vyveŭ vas z-pad ârma Egipeckaga:

8. і выведу вас у тую зямлю, якую Я, падняўшы руку Маю, прысягаўся даць яе Абрагаму, Ісааку, і Якаву, і дам вам яе ў спадчыну. Я Гасподзь.

ì vyvedu vas u tuû zâmlû, âkuû Â, padnâŭšy ruku Maû, prysâgaŭsâ dac' âe Abragamu, Ìsaaku, ì Âkavu, ì dam vam âe ŭ spadčynu. Â Gaspodz'.

9. Майсей пераказаў гэта сынам Ізраілевым: але яны не паслухаліся Майсея з маладушнасці і цяжкасці працы.

Majsej perakazaŭ gèta synam Ìzrailevym: ale âny ne pasluhalisâ Majseâ z maladušnas'ci ì câžkas'ci pracy.

10. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

11. увайдзі, скажы фараону, цару Егіпецкаму, каб ён адпусціў сыноў Ізраілевых зь зямлі сваёй.

uvajdzi, skažy faraonu, caru Egipeckamu, kab ën adpus'ciŭ synoŭ Ìzrailevyh z' zâmli svaëj.

12. І сказаў Майсей перад Госпадам, кажучы: вось, сыны Ізраілевыя ня слухаюцца мяне; як жа паслухаецца мяне фараон? а я не красамоўны.

Ì skazaŭ Majsej perad Gospadam, kažučy: vos', syny Ìzrailevyâ nâ sluhaŭcca mâne; âk ža pasluhaecca mâne faraon? a â ne krasamoŭny.

13. І маўляў Гасподзь Майсею і Аарону, і даваў ім загады сынам Ізраілевым і фараону, цару Егіпецкаму, каб вывесці сыноў Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай.

Ì maŭlâŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu, ì davaŭ im zagady synam Ìzrailevym ì faraonu, caru Egipeckamu, kab vyves'ci synoŭ Ìzrailevyh z' zâmli Egipeckaj.

14. Вось правадыры іх пакаленьняў: сыны Рувіма, першынца

Ізраілевага: Ханох і Фалу, Хецрон і Храмі: гэта сямействы Рувімавыя.

Vos' pravadyry ih pakalen'nâŭ: syny Ruvìma, peršynca Ìzrailevaga: Hanoh ì

Falu, Hecron i Hrami: gèta sâmejstvy Ruvimavyâ.

15. Сыны Сымона: Емуіл і Ямін, і Агад і Яхін, і Цахар і Саўл, сын Хананэйкі; гэта сямейства Сымонава.

Syny Symona: Emuil i Âmin, i Agad i Âhin, i Cahar i Saül, syn Hananèjki; gèta sâmejstva Symonava.

16. Вось імёны сыноў Лявія паводле родаў іх: Гірсон, І Кааф, І Мэрары. А гадоў жыцця Лявія было сто трыццаць сем.

Vos' imëny synoŭ Lâviâ pavodle rodaŭ ih: Giron, I Kaaf, I Mèrary. A gadoŭ žyc'câ Lâviâ bylo sto tryccac' sem.

17. Сыны Гірсона: Ліўні і Шымэі зь сямействамі іхнімі.

Syny Girona: Liŭni i Šymèi z' sâmejstvami ihnimi.

18. Сыны Каафавыя: Амрам і Іцгар, і Хэўрон і Узііл. А гадоў жыцця Каафа было сто трыццаць тры гады.

Syny Kaafavyâ: Amram i Icgar, i Hèuron i Uziil. A gadoŭ žyc'câ Kaafa bylo sto tryccac' try gady.

19. Сыны Мэрары: Махлі і Мушы. Гэта сямействы Лявія паводле родаў іхніх.

Syny Mèrary: Mahli i Mušy. Gèta sâmejstvy Lâviâ pavodle rodaŭ ihnih.

20. Амрам узяў Ёхавэду, цётку сваю, сабе за жонку, і яна нарадзіла яму Аарона і Майсея. А гадоў жыцця Амрама было сто трыццаць сем.

Amram uzâŭ Èhavèdu, cètku svaŭ, sabe za žonku, i âna naradzila âmu Aarona i Majseâ. A gadoŭ žyc'câ Amrama bylo sto tryccac' sem.

21. Сыны Іцгаравыя: Карэй і Нэфэг і Зіхры.

Syny Icgaravyâ: Karèj i Nèfèg i Zihry.

22. Сыны Узіілавы: Місаіл і Элцафан і Сітры.

Syny Uziilavy: Misail i Èlcafan i Sitry.

23. Аарон узяў сабе за жонку Елісавету, дачку Амінадававу, сястру

Наасонаву, і яна нарадзіла яму Надава і Авіуда, Элеазара і Итамара.

Aaron uzâŭ sabe za žonku Elisavetu, dačku Aminadavavu, sâstru

Naasonavu, i âna naradzila âmu Nadava i Aviuda, Èleazara i Itamara.

24. Сыны Карэя: Асір, Элкана і Авіясаф: гэта сямействы Карэевыя.

Syny Karèâ: Asir, Èlkana i Aviâsaf: gèta sâmejstvy Karèevyâ.

25. Элеазхар, сын Ааронаў, узяў сабе за жонку адну з дочак

Футыілавых, і яна нарадзіла яму Фінэеса. Вось правадыры пакаленьняў
лявіцкіх паводле сямействаў іхніх.

Èleazhar, syn Aaronaŭ, uzâŭ sabe za žonku adnu z dočak Futyilavyh, i âna

naradzila âmu Finèèsa. Vos' pravadyry pakalen'nâŭ lâvickih pavodle

sâmejstvaŭ ihnih.

26. Аарон і Майсей, гэта - тыя, каму сказаў Гасподзь: выведзіце сыноў

Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай паводле рушэньняў іхніх.

Aaron i Majsej, gèta - tyâ, kamu skazaŭ Gaspodz': vyvedzice synoŭ

Ìzrailevyh z' zâmlì Egipeckaj pavodle rušèn'nâŭ ihnih.

27. Яны ж і казалі фараону, цару Егіпецкаму, каб вывесьці сыноў

Ізраілевых зь Егіпта; гэта Майсей і Аарон.

Âny ž i kazalì faraonu, caru Egipeckamu, kab vyves'ci synoŭ Ìzrailevyh z'

Egipta; gèta Majsej i Aaron.

28. Дык вось, у той час, калі Гасподзь казаў Майсею ў зямлі Егіпецкай,

Dyk vos', u toj čas, kalì Gaspodz' kazaŭ Majseû ŭ zâmlì Egipeckaj,

29. Гасподзь сказаў Майсею, кажучы: Я Гасподзь! скажы фараону, цару

Егіпецкаму, усё, што Я кажу табе.

Gaspodz' skazaŭ Majseû, kažučy: Â Gaspodz'! skažy faraonu, caru

Egipeckamu, usë, što Â kažu tabe.

30. А Майсей сказаў перад Госпадам: вось, я не красамоўны: як жа

паслухаецца мяне фараон?

A Majsej skazaŭ perad Gospadam: vos', â ne krasamoŭny: âk Źa pasluhaeccâ mâne faraon?

7 Кіраўнік

1. Але Гасподзь сказаў Майсею: глядзі, Я паставіў цябе Богам фараону; а Аарон, брат твой, будзе тваім прарокам:

Ale Gaspodz' skazaŭ Majseŭ: glâdzi, Â pastaviŭ câbe Bogam faraonu; a Aaron, brat tvoj, budze tvaim prarokam:

2. ты будзеш гаварыць усё, што Я загадаю табе, а Аарон, брат твой, будзе гаварыць фараону, каб ён адпусьціў сыноў Ізраілевых зь зямлі сваёй;

ty budzeš gavaryc' usë, što Â zagadaŭ tabe, a Aaron, brat tvoj, budze gavaryc' faraonu, kab ën adpus'ciŭ synoŭ İzrailevyh z' zâmlì svaëj;

3. але Я зраблю і ачарсьцьвее сэрца фараонавае і акажу мноства азнакаў Маіх і цудаў Маіх у зямлі Егіпецкай;

ale Â zrablŭ ì ačars'c'vee sërca faraonavae ì akažu mnostva oznakaŭ Maïh ì cudaŭ Maïh u zâmlì Egìpeckaj;

4. фараон не паслухаецца вас, і Я накладу руку Маю на Егіпет і выведу войска Маё, народ Мой, сыноў Ізраілевых, зь зямлі Егіпецкай - судамі вялікімі;

faraon ne pasluhaeccâ vas, ì Â nakladu ruku Maŭ na Egìpet ì vyvedu vojska Maë, narod Moj, synoŭ İzrailevyh, z' zâmlì Egìpeckaj - sudamì vâlikimì;

5. тады ўведаюць Егіпцяне, што Я Гасподзь, калі працягну руку Маю на Егіпет і выведу сыноў Ізраілевых з асяродзьдзя іхняга.

tady ŭvedaŭc' Egìpcâne, što Â Gaspodz', kalì pracâgnu ruku Maŭ na Egìpet ì vyvedu synoŭ İzrailevyh z asârodz'dzâ ihnâga.

6. І зрабілі Майсей і Аарон: як загадаў ім Гасподзь, так яны і зрабілі.

Ì zrabìli Majsej ì Aaron: âk zagadaŭ ìm Gaspodz', tak âny ì zrabìli.

7. Майсею было восемдзсят, а Аарону восемдзсят тры гады, калі пачалі гаварыць яны фараону.

Majseû bylo vosemdzesât, a Aaronu vosemdzesât try gady, kali pačali gavaryc' âny faraonu.

8. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu, kažučy:

9. калі фараон скажа вам: зрабеце цуд, дык ты скажы Аарону: вазьмі посах твой і кінь перад фараонам, - ён зробіцца зьмеем.

kali faraon skaža vam: zrabece cud, dyk ty skažy Aaronu: vaz'mi posah tvoj ì kìn' perad faraonom, - ën zrobìcca z'meem.

10. Майсей і Аарон прыйшлі да фараона і зрабілі так, як сказаў ім Гасподзь. І кінуў Аарон посах свой перад фараонам і перад рабамі ягонымі, і ён зрабіўся зьмеем.

Majsej ì Aaron pryjšli da faraona ì zrabìli tak, âk skazaŭ ìm Gaspodz'. Ì kìnuŭ Aaron posah svoj perad faraonom ì perad rabami âgonymi, ì ën zrabìŭsâ z'meem.

11. І паклікаў фараон мудрацоў і чарадзеяў; і гэтыя магі зрабілі тое самае сваімі чарамі:

Ì paklikaŭ faraon mudracoŭ ì čaradzeâŭ; ì gètyâ magì zrabìli toe samae svaìmi čarami:

12. кожны зь іх кінуў свой посах, і яны зрабіліся зьмеямі; але посах Ааронаў праглынуў іхнія посахі.

kožny z' ih kìnuŭ svoj posah, ì âny zrabìlisâ z'meâmi; ale posah Aaronaŭ praglynuŭ ihniâ posahì.

13. Сэрца фараонава ачарсьцьвела, і ён не паслухаўся іх, як і казаў

Гасподзь.

Sèrca faraonava ačars'c'vela, ì ěn ne pasluhaŭsâ ih, âk ì kazaŭ Gaspodz'.

14. І сказаў Гасподзь Майсею: зацялося сэрца фараонавае: ён ня хоча адпусьціць народ.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: zacâlosâ sèrca faraonavae: ěn nâ hoča adpus'cìc' narod.

15. Ідзі да фараона заўтра, вось, ён выйдзе да вады, ты стань на дарозе ў яго, на беразе ракі, і посах, які ператвараецца ў змея, вазьмі ў руку тваю,

Ìdzi da faraona zaŭtra, vos', ěn vyjdze da vady, ty stan' na daroze ŭ âgo, na beraze raki, ì posah, âkì peratvaraecca ŭ z'meâ, vaz'mì ŭ ruku tvaû,

16. і скажы яму: Гасподзь, Бог Габрэяў, паслаў мяне сказаць табе: адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне служэньне ў пустыні: але вось, ты дагэтуль не паслухаўся.

ì skažy âmu: Gaspodz', Bog Gabrèâŭ, paslaŭ mâne skazac' tabe: adpus'cì narod Moj, kab ěn učyniŭ Mne služèn'ne ŭ pustynì: ale vos', ty dagètul' ne pasluhaŭsâ.

17. Так кажа Гасподзь: з гэтага ўведаеш, што Я Гасподзь: вось гэтым посахам, які ў руцэ маёй, я ўдару па вадзе, якая ў рацэ, і яна ператворыцца ў кроў,

Tak kaža Gaspodz': z gètaga ŭvedaeš, što Â Gaspodz': vos' gètym posaham, âkì ŭ rucè maěj, â ŭdaru pa vadze, âkaâ ŭ racè, ì âna peratvorycca ŭ kroŭ,

18. і рыба ў рацэ памрэ, і рака засьмярдзіць, і Егіпцянам агідна будзе піць вадзю з ракі.

ì ryba ŭ racè pamrè, ì raka zas'mârdzic', ì Egipcânam agidna budze pic' vadu z raki.

19. І сказаў Гасподзь Майсею: скажы Аарону: вазьмі посах твой і

працягні руку тваю на воды Егіпцянаў: на рэкі іхнія, на патокі іхнія, на азёры іхнія і на ўсякае зьмясьцілішча водаў іхніх, - і ператворацца ў кроў, і будзе кроў па ўсёй зямлі Егіпецкай і ў драўляным і ў каменным посудзе.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: skažy Aaronu: vaz'mi posah tvoj i pracâgni ruku tvaû na vody Egipcânaŭ: na rèki ihniâ, na patoki ihniâ, na azëry ihniâ i na ũsâkae z'mâs'cilišča vodaŭ ihnih, - i peratvoracca ũ kroŭ, i budze kroŭ pa ũsëj zâmlì Egipeckaj i ũ draŭlânym i ũ kamennym posudze.

20. І зрабілі Майсей і Аарон, як сказаў Гасподзь. І падняў посах і ўдарыў па вадзе рачной на вачах у фараона і на вачах у рабоў ягоных, і ўся вада ў рацэ ператварылася ў кроў,

Ì zrabìli Majsej i Aaron, âk skazaŭ Gaspodz'. Ì padnâŭ posah i ũdaryŭ pa vadze račnoj na vačah u faraona i na vačah u raboŭ âgonyh, i ũsâ vada ũ racè peratvarylasâ ũ kroŭ,

21. і рыба ў рацэ вымерла, і рака засьмярдзела, і Егіпцяне не маглі піць з ракі; і была кроў на ўсёй зямлі Егіпецкай.

i ryba ũ racè vymerla, i raka zas'mârdzela, i Egipcâne ne maglì pic' z raki; i byla kroŭ na ũsëj zâmlì Egipeckaj.

22. І магі Егіпецкія чарамі сваімі зрабілі тое самае. І зацялося сэрца ў фараона, і не паслухаўся іх, як і казаў Гасподзь.

Ì magì Egipeckîâ čaramì svaimì zrabìli toe samae. Ì zacâlosâ sërca ũ faraona, i ne pasluhaŭsâ ih, âk i kazaŭ Gaspodz'.

23. І павярнуўся фараон і пайшоў у дом свой; і сэрца ягонае не пранялося і гэтым.

Ì pavârnuŭsâ faraon i pajšoŭ u dom svoj; i sërca âgonae ne pranâlosâ i gètym.

24. І пачалі капаць усе Егіпцяне каля ракі, каб знайсці ваду на піцьцё,

бо не маглі піць вады з ракі.

Ì pačali kapac' use Egipcâne kalâ rakì, kab znajs'cì vadu na pic'cë, bo ne maglì pic' vady z rakì.

25. І споўнілася сем дзён пасля таго, як Гасподзь ударыў раку.

Ì spoŭnilasâ sem dzën pas'lâ tago, âk Gaspodz' udaryŭ raku.

8 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею: ідзі да фараона і скажы яму: так кажа

Гасподзь: адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне служэньне;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: idzi da faraona i skažy âmu: tak kaža Gaspodz': adpus'cì narod Moj, kab ën učyniŭ Mne služèn'ne;

2. калі ж ты ня згодзішся адпусьціць, дык вось, Я пакараю ўвесь край твой жабамі:

kali ž ty nâ zgodzišsâ adpus'cìc', dyk vos', Â pakaraŭ ŭves' kraj tvoj žabamì:

3. і закішыць рака жабамі, і яны выйдучь і ўвойдучь у дом твой, і ў спальню тваю, і на пасьцель тваю, і ў дамы рабоў тваіх і народу твайго, і ў печы твае, і ў дзежы твае.

ì zakišyc' raka žabamì, ì âny vyjduc' ì ŭvojduc' u dom tvoj, ì ŭ spal'nû tvaŭ, ì na pas'cel' tvaŭ, ì ŭ damy raboŭ tvaìh ì narodu tvajgo, ì ŭ pečy tvae, ì ŭ dzežy tvae.

4. і на цябе, і на народ твой, і на ўсіх рабоў тваіх узыдучь жабы.

ì na câbe, ì na narod tvoj, ì na ŭsìh raboŭ tvaìh uzyduc' žaby.

5. І сказаў Гасподзь Майсею: скажы Аарону: працягни руку тваю з посахам тваім на рэкі, на патокі і на азёры, і навядзі жаб на зямлю Егіпецкую.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: skažy Aaronu: pracâgni ruku tvaŭ z posaham

tvaim na rèki, na patoki i na azëry, i navâdzi žab na zâmlû Egipeckuû.

6. Аарон працягнуў руку сваю на воды Егіпецкія; і выйшлі жабы і пакрылі зямлю Егіпецкую.

Aaron pracâgnuï ruku svaû na vody Egipeckîâ; i vyjšli žaby i pakryli zâmlû Egipeckuû.

7. Тое самае зрабілі і магі чарамі сваімі і навялі жаб на зямлю Егіпецкую.

Toe samae zrabili i magi čarami svaïmi i navâli žab na zâmlû Egipeckuû.

8. І паклікаў фараон Майсея і Аарона і сказаў: памалецеся Госпаду, каб Ён вывеў жаб ад мяне і ад народу майго, і я адпушчу народ Ізраільскі прынесьці ахвяру Госпаду.

ï paklikaï faraon Majseâ i Aarona i skazaï: pamalecesâ Gospadu, kab Ęn vyveï žab ad mâne i ad narodu majgo, i â adpušču narod İzrail'ski pryneš'ci ahvâru Gospadu.

9. Майсей сказаў фараону: назнач мне сам, калі памаліцца за цябе, за рабоў тваіх і за народ твой, каб жабы з'ніклі ў цябе, у дамах тваіх, і засталіся толькі ў рацэ.

Majsej skazaï faraonu: naznač mne sam, kalì pamalicca za câbe, za raboï tvaih i za narod tvoj, kab žaby z'nikli ũ câbe, u damah tvaih, i zastalisâ tol'ki ũ racè.

10. Ён сказаў: заўтра. Майсей адказваў: будзе паводле слова твайго, каб ты ўведаў, што няма нікога, як Гасподзь Бог наш;

Ęn skazaï: zaŭtra. Majsej adkazvaï: budze pavodle slova tvajgo, kab ty ũvedaï, što nâma nikoga, âk Gaspodz' Bog naš;

11. і сыдуць жабы ад цябе, ад дамоў тваіх, і ад рабоў тваіх і ад твайго народу; толькі ў рацэ яны застануцца.

i syduc' žaby ad câbe, ad damoï tvaih, i ad raboï tvaih i ad tvajgo narodu;

tol'ki ŭ racè âny zastanucca.

12. Майсей і Аарон выйшлі ад фараона, і Майсей заклікаў Бога пра жаб, якіх ён навёў на фараона.

Majsej i Aaron vyjšli ad faraona, i Majsej zaklikaŭ Boga pra žab, âkih ën navëŭ na faraona.

13. І зрабіў Гасподзь паводле слова Майсеевага: жабы вымерлі ў дамах, на дварах і ў палях;

Ì zrabìŭ Gaspodz' pavodle slova Majseevaga: žaby vymerli ŭ damah, na dvarah i ŭ palâh;

14. і сабралі іх у кучы, і засьмярдзела зямля.

i sabrali ih u kučy, i zas'mârdzela zâmlâ.

15. І ўбачыў фараон, што зрабілася палёгка, і зацяў сэрца сваё, і не паслухаўся іх, як і казаў Гасподзь.

Ì ŭbačyŭ faraon, što zrabilasâ palëgka, i zacâŭ sërca svaë, i ne pasluhaŭsâ ih, âk i kazaŭ Gaspodz'.

16. І сказаў Гасподзь Майсею: скажы Аарону: працягни посах твой і ўдар у грудзі зямныя, і зробіцца заедзь па ўсёй зямлі Егіпецкай.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: skažy Aaronu: pracâgni posah tvoj i ŭdar u grudzi zâmnyâ, i zrobìcca zaedz' pa ŭsëj zâmli Egipeckaj.

17. Так яны і зрабілі: Аарон працягнуў руку сваю з посахам сваім, ударыў у грудзі зямныя, і зьявілася заедзь на людзях і на быdle. Усе грудзі зямныя пакрыліся заедзьдзю па ўсёй замлі Егіпецкай.

Tak âny i zrabili: Aaron pracâgnuŭ ruku svaŭ z posaham svaim, udaryŭ u grudzi zâmnyâ, i z'âvilasâ zaedz' na lûdzâh i na bydle. Use grudzi zâmnyâ pakrylisâ zaedz'dzû pa ŭsëj zamli Egipeckaj.

18. Стараліся таксама і магі чарамі сваімі ўтварыць заедзь, але не маглі. І была заедзь на людзях і на быdle.

Staralisâ taksama i magi čarami svaimi ŭtvaryc' zaedz', ale ne magli. I byla zaedz' na lûdzâh i na bydle.

19. I сказалі магі фараону: гэта палец Божы. Але сэрца фараонава зацялося і ён не паслухаўся іх, як і казаў Гасподзь.

I skazali magi faraonu: gèta palec Božy. Ale sèrca faraonava zacâlosâ i èn ne pasluhaŭsâ ih, âk i kazaŭ Gaspodz'.

20. I сказаў Гасподзь Майсею: заўтра ўстань рана і зьявіся перад аблічча фараона. Вось, ён пойдзе да вады, і ты скажы яму: так кажа Гасподзь: адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне служэньне.

I skazaŭ Gaspodz' Majseû: zaŭtra ŭstan' rana i z'âvisâ perad abličča faraona. Vos', èn pojdze da vady, i ty skažy âmu: tak kaža Gaspodz': adpus'ci narod Moj, kab èn učyniŭ Mne služèn'ne.

21. а калі не адпусьціш нарорду Майго, дык вось, Я нашлю на цябе і на рабоў тваіх сабачых мух, і напоўняцца дамы Егіпцянаў сабачымі мухамі і самая зямля, на якой яны жывуць;

a kalì ne adpus'ciš narordu Majgo, dyk vos', Â našlû na câbe i na raboŭ tvaìh sabačyh muh, i napoŭnâcca damy Egipcânaŭ sabačymi muhami i samaâ zâmlâ, na âkoj âny žyvuc';

22. і аддзялю таго ж дня зямлю Гесэм, на якой жыве народ Мой, і там ня будзе сабачых мух, каб ты ведаў, што Я Гасподзь сярод зямлі:

i addzâlû tago ž dnâ zâmlû Gesèm, na âkoj žyve narod Moj, i tam nâ budze sabačyh muh, kab ty vedaŭ, što Â Gaspodz' sârod zâmli:

23. Я зраблю падзел паміж народам Маім і паміж народам тваім. Заўтра будзе гэтая азнака.

Â zrablû padzel pamiž narodam Maìm i pamiž narodam tvaìm. Zaŭtra budze gètaâ aznaka.

24. Так і зрабіў Гасподзь: наляцела мноства сабачых мух у дом

фараонаў, і ў дамы рабоў ягоных, і на ўсю зямлю Егіпецкую: загінула зямля ад сабачых мух.

Tak i zrabiiu Gaspodz': nalâcela mnoŝtva sabačyh muh u dom faraonaŭ, i ŭ damy raboŭ âgonyh, i na ŭsû zâmlû Egipeckuû: zaginula zâmlâ ad sabačyh muh.

25. І паклікаў фараон Майсея і Аарона і сказаў: ідзеце, прынясеце ахвяру Богу вашаму ў той зямлі.

Î paklikaŭ faraon Majseâ i Aarona i skazaŭ: idzece, prynâsece ahvâru Bogu vaŝamu ŭ toj zâmlî.

26. Але Майсей сказаў: нельга гэтага зрабіць, бо агіднае Егіпцянам ахвяраваньне наша Госпаду, Богу нашаму: калі мы агідную Егіпцянам ахвяру будзем прыносіць на вачах у іх, дык ці не пабэюць яны нас камянямі?

Ale Majsej skazaŭ: nel'ga gètaga zrabic', bo agidnae Egipcânam ahvâravan'ne naša Gospadu, Bogu našamu: kalî my agidnuû Egipcânam ahvâru budzem prynosic' na vačah u ih, dyk ci ne pabèuċ' âny nas kamânâmi?

27. Мы пойдзем у пустыню, на тры дні дарогі, і прынесём ахвяру Госпаду, Богу нашаму, як скажа нам.

My pojdzem u pustynû, na try dni darogî, i prynâsëm ahvâru Gospadu, Bogu našamu, âk skaža nam.

28. І сказаў фараон: я адпушчу вас прынесьці ахвяру Госпаду Богу вашаму ў пустыні, толькі не заходзьце далёка; памалецеся за мяне.

Î skazaŭ faraon: â adpušču vas prynes'ci ahvâru Gospadu Bogu vaŝamu ŭ pustynî, tol'ki ne zahodz'ce dalëka; pamalecesâ za mâne.

29. Майсей сказаў: вось, я выходжу ад цябе і памалюся Госпаду, і сыдуць сабачыя мухі ад фараона, і ад рабоў ягоных, і ад народу ягонага

заўтра; толькі фараон няхай перастане ашукваць, не адпускаячы народ прынесці ахвяру Госпаду.

Majsej skazaŭ: vos', â vyhodžu ad câbe i pamalûsâ Gospadu, i syduc' sabačyâ muhì ad faraona, i ad raboŭ âgonyh, i ad narodu âgonaga zaŭtra; tol'ki faraon nâhaj perastane ašukvac', ne adpuskaŭčy narod prynes'ci ahvâru Gospadu.

30. I выйшаў Майсей ад фараона і памаліўся Госпаду.

Ì vyjšaŭ Majsej ad faraona i pamaliŭsâ Gospadu.

31. I зрабіў Гасподзь паводле слова Масеевага і зьвёў сабачых мух ад фараона, ад рабоў ягоных і ад народу ягонага: не засталася ніводнай.

Ì zrabìŭ Gaspodz' pavodle slova Maseevaga i z'veŭ sabačyŭ muh ad faraona, ad raboŭ âgonyh i ad narodu âgonaga: ne zastalosâ nìvodnaj.

32. Але фараон зацяў сэрца сваё і гэтым разам і не адпусьціў народу.

Ale faraon zacâŭ sèrca svaë i gètym razam i ne adpus'ciŭ narodu.

9 Кіраўнік

1. I сказаў Гасподзь Майсею: ідзі да фараона і скажы яму: так кажа Гасподзь, Бог Габрэяў: адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне служэньне;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: idzi da faraona i skažy âmu: tak kaža Gaspodz', Bog Gabrèaŭ: adpus'ci narod Moj, kab ën učyniŭ Mne služèn'ne;

2. бо калі ты не захочаш адпусьціць і яшчэ будзеш трымаць яго,

bo kali ty ne zahočaš adpus'cic' i âščè budzeš trymac' âgo,

3. дык вось, рука Гасподня будзе на быdle тваім, якое ў полі, на конях, на аслах, на вярблюдах, на валах і авечках: будзе згубная пошасьць вельмі цяжкая;

dyk vos', ruka Gaspodnââ budze na bydle tvaim, âkoe ŭ poli, na konâh, na aslah, na vârbliûdah, na valah i avečkah: budze zgubnââ pošas'c' vel'mi câžkaâ;

4. і падзеліць Гасподзь паміж быдлам Ізраільскім і быдлам Егіпецкім, і з усяго сыноў Ізраілевых не памрэ нічога.

i padzelić' Gaspodz' pamiž bydlam İzrail'skim i bydlam Egipeckim, i z usâgo synoŭ İzrailevyh ne pamrè ničoga.

5. І назначыў Гасподзь час, сказаўшы: заўтра зробіць гэта Гасподзь у зямлі гэтай.

İ naznačyŭ Gaspodz' čas, skazaŭšy: zaŭtra zrobić' gèta Gaspodz' u zâmli gètaj.

6. І зрабіў гэта Гасподзь на другі дзень, і паздыхала ўсё быдла Егіпецкае; а з быдла сыноў Ізраілевых не памерла нічога.

İ zrabiŭ gèta Gaspodz' na drugi dzen', i pazdyhala ŭsè bydla Egipeckae; a z bydla synoŭ İzrailevyh ne pamerla ničoga.

7. Фараон паслаў даведацца, і вось з быдла сыноў Ізраілевых ня здохла нічога. Але сэрца фараонава жорстка зацялося, і ён не адпусьціў народу.

Faraon paslaŭ davedacca, i vos' z bydla synoŭ İzrailevyh nâ zdohla ničoga. Ale sèrca faraonava žorstka zacâlosâ, i èn ne adpus'ciŭ narodu.

8. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону: вазьмеце па поўнай жмені попелу зь печы, і хай кіне яго Майсей пад неба на вачах у фараона;

İ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ i Aaronu: vaz'mece pa poŭnaj žmeni popelu z' pečy, i haj kine âgo Majsej pad neba na vačah u faraona;

9. і падымецца пыл па ўсёй зямлі Егіпецкай, і будзе на людзях і на быdle запаленьне з нарывамаі, ва ўсёй зямлі Егіпецкай.

i padymecca pyl pa ŭsěj zâmli Egipeckaj, i budze na lûdzâh i na bydle

zapalen'ne z naryvami, va ũsĕj zâmlĭ Egĭpeckaj.

10. Яны ўзялі попелу зь печы і сталі перад абліччам фараона. Майсей кинуў яго пад неба, і зрабілася запаленьне з нарывамаі на людзях і на быdle.

Âny ũzâli popelu z' pečy ĭ stali perad abliččam faraona. Majsej kĭnuŭ âgo pad neba, ĭ zrabilasâ zapalen'ne z naryvami na lŭdzâh ĭ na bydle.

11. І не маглі магi ўстояць перад Майсеем з прычыны запаленьня, бо запаленьне было на магах і на ўсіх Егіпцянах.

Ĭ ne magli magi ũstoâc' perad Majseem z pryčyny zapalen'nâ, bo zapalen'ne bylo na magah ĭ na ũsĭh Egĭpcânah.

12. Але Гасподзь ачэрсцьвіў сэрца фараона, і ён не паслухаўся іх, як і казаў Гасподзь Майсею.

Ale Gaspodz' ačĕrs'c'viŭ sĕrca faraona, ĭ ĕn ne pasluhaŭsâ ih, âk ĭ kazaŭ Gaspodz' Majseŭ.

13. І сказаў Гасподзь Майсею: заўтра ўстань рана і зьявіся перад аблічча фараона і скажы яму: так кажа Гасподзь, Бог Габрэяў: адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне служэньне;

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: zaŭtra ũstan' rana ĭ z'âvisâ perad abličča faraona ĭ skažy âmu: tak kaža Gaspodz', Bog Gabrĕâŭ: adpus'ci narod Moj, kab ĕn učyniŭ Mne služĕn'ne;

14. бо гэтым разам Я пашлю ўсе пошасьці Мае ў сэрца тваё, і на рабоў тваіх, і на народ твой, каб ты ўведаў, што няма падобнага на Мяне на ўсёй зямлі;

bo gĕtym razam Â pašlŭ ũse pošas'ci Mae ũ sĕrca tvaĕ, ĭ na raboŭ tvaĭh, ĭ na narod tvoj, kab ty ũvedaŭ, što nâma padobnaga na Mâne na ũsĕj zâmlĭ;

15. як бо Я працягнуў руку Маю, дык пакараў бы цябе і народ твой пошасьцю, і ты зьнішчаны быў бы зь зямлі:

âk bo Â pracâgnuï ruku Maï, dyk pakaraï by câbe ì narod tvoj pošas'cû, ì ty z'niščany byï by z' zâmlì:

16. але на тое Я захаваў цябе, каб паказаць на табе сілу Маю, і каб вернута было імя Маё па ўсёй зямлі;

ale na toe Â zahavaï câbe, kab pakazac' na tabe silu Maï, ì kab vernuta bylo imâ Maë pa ũsëj zâmlì;

17. ты яшчэ супрацьстаіш народу Майму, каб не адпускаяць яго, -

18. вось, Я пашлю заўтра, у гэты самы час, град вельмі моцны, падобнага на які ня было ў Егіпце з дня заснаваньня яго да сёння:

vos', Â pašlû zaŭtra, u gèty samy čas, grad vel'mì mocny, padobnaga na âkì nâ bylo ũ Egipce z dnâ zasnavan'nâ âgo da sën'nâ:

19. дык вось, пашлі сабраць статкі твае і ўсё, што ёсьць у цябе ў полі: на ўсіх людзей і быдла, якія застануцца ў полі і не зьбяруцца ў дамы, упадзе град і яны памруць.

dyk vos', pašlì sabrac' statkì tvae ì ũsë, što ës'c' u câbe ũ poli: na ũsìh lûdzej ì bydla, âkìâ zastanucca ũ poli ì ne z'bârucca ũ damy, upadze grad ì âny pamruc'.

20. Тыя з рабоў фараонавых, якія баяцца слова Гасподняга, сьпешна сабралі рабоў сваіх і статкі свае ў дамы;

Tyâ z raboï faraonavyh, âkìâ baâcca slova Gaspodnâga, s'pešna sabralì raboï svaih ì statkì svae ũ damy;

21. а хто не павярнуў сэрца свайго да слова Гасподняга, той пакінуў рабоў сваіх і статкі свае ў полі.

a hto ne pavârnuï sërca svajgo da slova Gaspodnâga, toj pakìnuï raboï svaih ì statkì svae ũ poli.

22. І сказаў Гасподзь Майсею: працягни руку тваю да неба, і ўпадзе

град на ўсю зямлю Егіпецкую, на людзей, на быдла і на ўсю траву польную ў зямлі Егіпецкай.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: pracâgni ruku tvaû da neba, i ŭpadze grad na ŭsû zâmlû Egipeckuû, na lûdzej, na bydla i na ŭsû travu pol'nuû ŭ zâmlî Egipeckaj.

23. І працягнуў Майсей посах свой да неба, і Гасподзь утварыў гром і град, і агонь разьліваўся па зямлі; і паслаў Гасподзь град на зямлю Егіпецкую;

Ì pracâgnuŭ Majsej posah svoj da neba, i Gaspodz' utvaryŭ grom i grad, i agon' raz'livaŭsâ pa zâmlî; i paslaŭ Gaspodz' grad na zâmlû Egipeckuû;

24. і быў град і агонь паміж градам, вельмі моцны, якога ня было ва ўсёй зямлі Егіпецкай з часу засялення яе.

i byŭ grad i agon' pamîž gradam, vel'mî mocny, âkoga nâ bylo va ŭsěj zâmlî Egipeckaj z času zasâlen'nâ âe.

25. І пабіў град па ўсёй зямлі Егіпецкай усё, што было ў полі, ад чалавека да быдла, і ўсю траву польную пабіў град, і ўсе дрэвы ў полі паламаў;

Ì pabiŭ grad pa ŭsěj zâmlî Egipeckaj usë, što bylo ŭ poli, ad čalaveka da bydla, i ŭsû travu pol'nuû pabiŭ grad, i ŭse drèvy ŭ poli palamaŭ;

26. толькі ў зямлі Гесэм, дзе жылі сыны Ізраілевыя, ня было граду.

tol'ki ŭ zâmlî Gesèm, dze žyli syny Ìzrailevyâ, nâ bylo gradu.

27. І паслаў фараон, і паклікаў Майсея і Аарона, і сказаў ім: гэтым разам я зграшыў; Гасподзь справядлівы, а я і народ мой вінаватыя;

Ì paslaŭ faraon, i paklikaŭ Majseâ i Aarona, i skazaŭ im: gèтым razam â zgrašyŭ; Gaspodz' spravâdlivy, a â i narod moj vînavatyâ;

28. памалецеся Госпаду; хай перастануць грамы Божыя і град, і адпушчу вас і ня буду больш трымаць.

pamalecesâ Gospadu; haj perastanuc' gramy Božyâ ì grad, ì adpušču vas ì nâ budu bol'sh trymac'.

29. Майсей сказаў яму: як толькі я выйду з горада, і граду больш ня будзе, каб ты ўведаў, што Гасподня зямля;

Majsej skazaŭ âmu: âk tol'ki â vyjdu z gorada, ì gradu bol'sh nâ budze, kab ty ŭvedaŭ, što Gaspodnâ zâmlâ;

30. але я ведаю, што ты і рабы твае яшчэ не ўбаіцеся Госпада Бога.

ale â vedaŭ, što ty ì raby tvae âščè ne ŭbaicesâ Gospada Boga.

31. Лён і ячмень былі пабітыя, таму што ячмень выкаласаваў і лён абнасьніўся,

Lën ì âčmen' byli pabityâ, tamu što âčmen' vykalasavaŭ ì lën abnasen'niŭsâ,

32. а пшаніца і жыта не пабітыя, бо яны былі позьнія.

a pšanica ì žyta ne pabityâ, bo âny byli poz'niâ.

33. І выйшаў Майсей ад фараона з горада і працягнуў рукі свае да Госпада, і спыніліся гром і град, і дождж перастаў ліцца на зямлю.

Ì vyjšaŭ Majsej ad faraona z gorada ì pracâgnuŭ ruki svae da Gospada, ì spynilisâ grom ì grad, ì doždž perastaŭ licca na zâmlû.

34. І ўбачыў фараон, што перастаў дождж і град і гром, і грашыў далей, і абцяжарыў сэрца сваё ён і рабы ягоныя.

Ì ŭbačyŭ faraon, što perastaŭ doždž ì grad ì grom, ì grašyŭ dalej, ì abcâžaryŭ sèrca svaë ën ì raby âgonyâ.

35. І ачэрсцьвіў сэрца фараонавае, і ён не адпусьціў сыноў Ізраілевых, як і казаў Гасподзь пра Майсея.

Ì ačèrs'c'viŭ sèrca faraonavae, ì ën ne adpus'ciŭ synoŭ Ìzrailevyh, âk ì kazaŭ Gaspodz' pra Majseâ.

10 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею: увайдзі да фараона, бо я абцяжарыў сэрца ягонае і сэрца рабоў ягоных, каб рабіць сярод іх гэтыя азнакі Мае,

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: uvajdzi da faraona, bo â abcâžaryŭ sèrca âgonae ì sèrca raboŭ âgonyh, kab rabic' sârod ih gètyâ aznakì Mae,

2. і каб ты раскажаў сыну твайму і сыну сына твайго пра тое, што Я зрабіў у Егіпце, і пра азнакі Мае, якія Я паказаў у ім, і каб вы ведалі, што Я Гасподзь.

ì kab ty raskazaŭ synu tvajmu ì synu syna tvajgo pra toe, što Â zrabìŭ u Egìpce, ì pra aznakì Mae, âkiâ Â pakazaŭ u ìm, ì kab vy vedalì, što Â Gaspodz'.

3. Майсей і Аарон прыйшлі да фараона і сказалі яму: так кажа Гасподзь, Бог Габрэяў: ці доўга ты не ўпакорышся перад Мною? адпусьці народ Мой, каб ён учыніў Мне служэньне;

Majsej ì Aaron pryjšlì da faraona ì skazalì âmu: tak kaža Gaspodz', Bog Gabrèâŭ: cì doŭga ty ne ŭpakoryšsâ perad Mnoŭ? adpus'cì narod Moj, kab èn učynìŭ Mne služèn'ne;

4. а калі ты не адпусьціш народу Майго, дык вось, заўтра Я навяду саранчу на твой край:

a kalì ty ne adpus'ciš narodu Majgo, dyk vos', zaŭtra Â navâdu saranču na tvoj kraj:

5. яна пакрые ўлоньне зямлі так, што нельга будзе бачыць зямлі, і паесць у вас, што засталася, ацалела ад граду; абэесьць таксама ўсе дрэвы, якія растуць у вас у полі,

âna pakrye ŭlon'ne zâmlì tak, što nel'ga budze bačyc' zâmlì, ì paes'c' u vas, što zastalosâ, acalela ad gradu; abèes'c' taksama ŭse drèvy, âkiâ rastuc' u

vas u poli,

6. і напоўніць дамы твае, дамы ўсіх рабоў тваіх і дамы ўсіх Егіпцянаў, чаго ня бачылі бацькі твае, ні бацькі бацькоў тваіх з дня, як жывуць на зямлі, нават да гэтага дня. Майсей павярнуўся і выйшаў ад фараона.

ì napoŭnic' damy tvae, damy ŭsìh raboŭ tvaih ì damy ŭsìh Egìpcânaŭ, čago nâ bačyli bac'ki tvae, nì bac'ki bac'koŭ tvaih z dnâ, âk žyvuc' na zâmlì, navat da gètaga dnâ. Majsej pavârnuŭsâ ì vyjšaŭ ad faraona.

7. Тады рабы фараонавыя казалі яму: ці доўга ён будзе мучыць нас? адпусьці гэтых людзей, хай яны ўчыняць служэньне Госпаду, Богу свайму; няўжо ты яшчэ ня бачыш, што Егіпет гіне?

Tady raby faraonavyâ skazalì âmu: cì doŭga ên budze mučyc' nas? adpus'cì gètyh lûdzej, haj âny ŭčynâc' služèn'ne Gospadu, Bogu svajmu; nâŭžo ty âščè nâ bačyš, što Egìpet gìne?

8. І вярнулі Майсея і Аарона да фараона, і сказаў ім: ідзеце, учынеце служэньне Госпаду, Богу вашаму; хто ж і хто пойдзе?

Ì vârnulì Majseâ ì Aarona da faraona, ì skazaŭ ìm: idzece, učynece služèn'ne Gospadu, Bogu vašamu; hto ž ì hto pojdze?

9. І сказаў Майсей: пойдзем з малалеткамі нашымі і старымі нашымі, з сынамі і дочкамі нашымі, і з авечкамі нашымі і з валамі нашымі пойдзем, бо ў нас сьвята Госпаду.

Ì skazaŭ Majsej: pojdzem z malaletkami našymi ì starymi našymi, z synami ì dočkami našymi, ì z avečkami našymi ì z valami našymi pojdzem, bo ŭ nas s'vâta Gospadu.

10. Сказаў ім: хай будзе так, Гасподзь з вамі! я гатовы адпусьціць вас: але навошта зь дзецьмі? бо ліха перад вамі!

Skazaŭ ìm: haj budze tak, Gaspodz' z vami! â gatovy adpus'cìc' vas: ale navošta z' dzec'mì? bo liha perad vami!

11. не: ідзеце адны мужчыны і ўчынеце служэньне Госпаду, бо вы гэтага прасілі. І выгналі іх ад фараона.

ne: idzece adny mužčyny i ўчынеце služèn'ne Gospadu, bo vy gètaga prasili. Ì vygnali ih ad faraona.

12. Тады Гасподзь сказаў Майсею: працягни руку тваю на зямлю Егіпецкую, і хай нападзе саранча на зямлю Егіпецкую і паесьць усю траву зямную, усё, што ацалела ад граду.

Tady Gaspodz' skazaў Majseû: pracâgni ruku tvaû na zâmlû Egipeckuû, i haj napadze saranča na zâmlû Egipeckuû i paes'c' usû travu zâmnuû, usë, što acalela ad gradu.

13. І працягнуў Майсей посах свой на зямлю Егіпецкую, і Гасподзь навёў на гэтую зямлю ўсходні вецер, які трываў увесь той дзень і ўсю ноч. Настала раніца, і ўсходні вецер нанёс саранчу.

Ì pracâgnuï Majsej posah svoj na zâmlû Egipeckuû, i Gaspodz' navëï na gètuû zâmlû ўshodni vecer, âki tryvaï uves' toj dzen' i ўsû noč. Nastala ranica, i ўshodni vecer nanës saranču.

14. І напала саранча на ўсю зямлю Егіпецкую і легла па ўсёй краіне Егіпецкай у вялікім мностве: раней не бывала такой саранчы, і пасля гэтага ня будзе такой;

Ì napala saranča na ўsû zâmlû Egipeckuû i legla pa ўsëj kraïne Egipeckaj u vâlikim mnoстве: ranej ne byvala takoj sarančy, i pas'lâ gètaga nâ budze takoj;

15. яна пакрыла ўлоньне ўсёй зямлі, так што зямлі ня было відаць, і паела ўсю траву зямную і ўсе плады дрэўныя, што ацалелі ад граду, і не засталася ніякай зеляніны ні на дрэвах, ні на траве польнай ва ўсёй зямлі Егіпецкай.

âna pakryla ўlon'ne ўsëj zâmli, tak što zâmli nâ bylo vidac', i paela ўsû travu

zâmnû î ũse plady drëŭnyâ, što acaleli ad gradu, î ne zastalosâ niâkaj zelâniny ni na drëvah, ni na trave pol'naj va ũsëj zâmlì Egipeckaj.

16. Фараон сьпешна паклікаў Майсея і Аарона і сказаў: зграшыў я перад Госпадам, Богам вашым, і перад вамі;

Faraon s'pešna paklikaŭ Majseâ i Aarona i skazaŭ: zgrašyŭ â perad Gospadam, Bogam vašym, i perad vami;

17. цяпер даруйце грэх мой яшчэ раз і памалецеся Госпаду Богу вашаму, каб Ён толькі адвёў ад мяне гэтую сьмерць.

câper darujce grëh moj âščè raz i pamalecesâ Gospadu Bogu vašamu, kab Ęn tol'ki advëŭ ad mâne gëtuŭ s'merc'.

18. Майсей выйшаў ад фараона і памаліўся Госпаду.

Majsej vyjšaŭ ad faraona i pamaliŭsâ Gospadu.

19. І падняў Гасподзь з другога боку заходні вельмі моцны вецер, і ён панёс саранчу і ўкінуў яе ў Чэрмнае мора: не засталася ніводнай саранчыны ва ўсёй зямлі Егіпецкай.

Ĭ padnâŭ Gaspodz' z drugoga boku zahodni vel'mi mocny vecer, i Ęn panëš saranču i ũkinuŭ âe ũ Ĉërmnae mora: ne zastalosâ nivodnaj sarančyny va ũsëj zâmlì Egipeckaj.

20. Але Гасподзь ачэрсьцьвіў сэрца фараона, і ён не адпусьціў сыноў Ізраілевых.

Ale Gaspodz' ačërs'c'viŭ sërca faraona, i Ęn ne adpus'ciŭ synoŭ Ĭzrailevyh.

21. І сказаў Гасподзь Майсею: працягни руку тваю да неба, і будзе цемра на зямлі Егіпецкай, адчувальная цемра.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: pracâgni ruku tvaŭ da neba, i budze cemra na zâmlì Egipeckaj, adčŭval'naâ cemra.

22. Майсей працягнуў руку сваю да неба, і была густая цемра па ўсёй зямлі Егіпецкай тры дні;

*Majsej pracâgnuŭ ruku svaŭ da neba, i byla gustaâ cemra pa ŭsëj zâmlì
Egipeckaj try dni;*

23. ня бачылі адзін аднога, і ніхто не ўставаў зь месца свайго тры дні; а ва ўсіх сыноў Ізраілевых было сьвятло ў селішчах іхніх.

*nâ bačyli adzìn adnoga, i nihto ne ŭstavaŭ z' mesca svajgo try dni; a va ŭsìh
synoŭ Ìzrailevyh bylo s'vâtlo ŭ seliščah ihnih.*

24. Фараон паклікаў Майсея і сказаў: ідзеце, учынеце служэньне Госпаду, няхай толькі застанецца дробнае і буйное быдла ваша, і дзеці вашыя хай ідуць з вамі.

*Faraon paklikaŭ Majseâ i skazaŭ: idzece, učynece služèn'ne Gospadu, nâhaj
tol'ki zastanecca drobnae i bujnoe bydla vaša, i dzeci vašyâ haj iduc' z vami.*

25. Але Майсей сказаў: дай таксама ў рукі нашыя ахвяры і цэласпаленьні, каб прынесьці Госпаду, Богу нашаму;

*Ale Majsej skazaŭ: daj taksama ŭ ruki našyâ ahvâry i cèlaspalen'ni, kab
prynes'ci Gospadu, Bogu našamu;*

26. хай пойдучь і статкі нашыя з намі, не застанецца ні капыта: бо зь іх мы возьмем на ахвяру Госпаду, Богу нашаму; але пакуль ня прыйдзем туды, мы ня ведаем, што прынесьці ў ахвяру Госпаду.

*haj pojduc' i statki našyâ z nami, ne zastanecca ni kapyta: bo z' ih my
voz'mem na ahvâru Gospadu, Bogu našamu; ale pakul' nâ pryjdzem tudy,
my nâ vedaem, što prynes'ci ŭ ahvâru Gospadu.*

27. І ачэрсцьвіў Гасподзь сэрца фараона, і ён не захацеў адпусьціць іх.

28. І сказаў яму фараон: ідзі ад мяне; сьцеражыся, не зьяўляйся болей перад аблічча маё; таго дня, як ты ўбачыш аблічча маё, памрэш.

*Ì skazaŭ âmu faraon: idzi ad mâne; s'ceražysâ, ne z'âŭlâjsâ bolej perad
abličča maë; tago dnâ, âk ty ŭbačyš abličča maë, pamrëš.*

29. І сказаў Майсей: як сказаў ты, так і будзе; я ня ўбачу болей аблічча твайго.

Ì skazaŭ Majsej: âk skazaŭ ty, tak ì budze; â nâ ŭbaču bolej abličča tvaŭgo.

11 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею: яшчэ адну кару Я навяду на фараона і на Егіпцянаў; пасьля таго ён пусьціць вас адгэтуль; а калі ён будзе адпускаць, пасьпешліва будзе гнаць вас адгэтуль;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: âščè adnu karu Â navâdu na faraona ì na Egipcânaŭ; pas'lâ tago ën pus'cic' vas adgètul'; a kalì ën budze adpuskac', pas'pešliva budze gnac' vas adgètul';

2. скажы ў вушы народу, каб кожны ў блізкага свайго і кожная жанчына ў блізкай сваёй выпрасілі рэчаў срэбраных і рэчаў залатых.

skažy ŭ vušy narodu, kab kožny ŭ blizkaga svajgo ì kožnaâ žančyna ŭ blizkaj svaëj vyprasilì rèčaŭ srèbranyh ì rèčaŭ zalatyh.

3. І даў Гасподзь ласку народу ў вачах Егіпцянаў; ды і Майсей быў вельмі вялікі ў зямлі Егіпецкай, у вачах рабоў фараонавых і ў вачах народу.

Ì daŭ Gaspodz' lasku narodu ŭ vačah Egipcânaŭ; dy ì Majsej byŭ vel'mì vâlikì ŭ zâmlì Egipeckaj, u vačah raboŭ faraonavyh ì ŭ vačah narodu.

4. І сказаў Майсей: так кажа Гасподзь: апоўначы Я прайду сярод Егіпта,

Ì skazaŭ Majsej: tak kaža Gaspodz': apoŭnačy Â prajdu sârod Egipta,

5. і памрэ кожны першынец у зямлі Егіпецкай ад першынца фараона, які сядзіць на троне сваім, да першынца рабыні, якая каля жорнаў, і ўсё першароднае з быдла;

ì pamrè kožny peršynec u zâmlì Egipeckaj ad peršynca faraona, âkì sâdzic'

na trone svaïm, da peršynca rabyñi, âkaâ kalâ žornaŭ, i ŭsë peršarodnae z bydla;

6. i budze enk vâlikì pa ŭsëj zâmlì Egìpeckaj, âkoga nâ byvala i âkoga nâ budze bolej;

i budze enk vâlikì pa ŭsëj zâmlì Egìpeckaj, âkoga nâ byvala i âkoga nâ budze bolej;

7. a va ŭsìx synoŭ Ìzraïlevykh ni na čalaveka, ni na bydla ne varuhne sabaka jazykom svaïm, kab vy vedalì, jakuju roz'nicu robic' Gaspodz' pamìž Egìpcânamì i pamìž Ìzraïl'cânamì.

a va ŭsìh synoŭ Ìzraïlevykh ni na čalaveka, ni na bydla ne varuhne sabaka âzykom svaïm, kab vy vedalì, âkuŭ roz'nicu robic' Gaspodz' pamìž Egìpcânamì i pamìž Ìzraïl'cânamì.

8. I pryjduc' use raby gëtyâ tvae da mîne i paklonâcca mne, kažučy: vyjdzì ty i ŭves' narod, jakì ty ŭznačal'vaeš. Pas'lä gëtaga j i vyjdu. I vyišaj' ad faraona z gnevam.

Ì pryjduc' use raby gëtyâ tvae da mîne i paklonâcca mne, kažučy: vyjdzì ty i ŭves' narod, âkì ty ŭznačal'vaeš. Pas'lä gëtaga â i vyjdu. Ì vyjšaj' ad faraona z gnevam.

9. I skazaŭ Gaspodz' Majseu: ne pasluhaŭsâ vas faraon, kab pamnožylisâ i cudy Mae ŭ zâmlì Egìpeckaj.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseu: ne pasluhaŭsâ vas faraon, kab pamnožylisâ i cudy Mae ŭ zâmlì Egìpeckaj.

10. Majсей i Aaron zrabìlì ŭse gëtyâ cudy perad faraonom; ale Gaspodz' ačërs'c'viŭ sërca faraona, i ën ne adpus'ciŭ synoŭ Ìzraïlevykh z' zâmlì svaëj.

Majsej i Aaron zrabìlì ŭse gëtyâ cudy perad faraonom; ale Gaspodz' ačërs'c'viŭ sërca faraona, i ën ne adpus'ciŭ synoŭ Ìzraïlevykh z' zâmlì svaëj.

12 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону ў зямлі Егіпецкай, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû i Aaronu ŭ zâmlì Egìpeckaj, kažućy:

2. месяц гэты хай будзе ў вас пачаткам месяцаў, першым хай будзе ён у вас паміж месяцамі года.

mesâc gèty haj budze ŭ vas pačatkam mesâcaŭ, peršym haj budze ёn u vas pamìž mesâcamì goda.

3. Скажэце ўсяму супольству Ізраілеваму: у дзясяты дзень гэтага месяца няхай возьме кожны адно ягня па семях, па ягняці на сямейства;

Skažèce ŭsâmu supol'stvu Ìzrailevamu: u dzâsâty dzen' gètaga mesâca nâhaj voz'me kožny adno âgnâ pa semèâh, pa âgnâci na sâmejstva;

4. а калі сямя такая малая, што ня зьесьць ягняці, дык няхай возьме з суседам сваім, бліжэйшым да дома свайго, па ліку душ: паводле той меры, колькі кожны зьесьць, палічэцца на ягня.

a kalì sâmèâ takaâ malaâ, što nâ z'es'c' âgnâci, dyk nâhaj voz'me z susedam svaim, bližèjšym da doma svajgo, pa liku duš: pavodle toj mery, kol'ki kožny z'es'c', paličècesâ na âgnâ.

5. Ягня ў вас павінна быць бяз хібы, мужчынскага полу, аднагодак; вазьмеце яго ад авечак альбо ад коз,

Âgnâ ŭ vas pavìnna byc' bâz hìby, mužčynskaga polu, adnagodak; vaz'mece âgo ad avečak al'bo ad koz,

6. і няхай яно захоўваецца ў вас да чатырнаццатага дня гэтага месяца: тады хай заколе яго ўвесь сход грамады Ізраільскай увечары,

ì nâhaj âno zahoŭvaecca ŭ vas da čatyrnaccataga dnâ gètaga mesâca: tady

haj zakole âgo ŭves' shod gramady Izrail'skaj uvečary,

7. і хай возьмуць ад крыві і памажуць на абодвух вушаках і на папярэчыне дзвьярэй у дамах, дзе будуць есьці яго;

ì haj voz'muc' ad kryvi ì pamažuc' na abodvuh vušakah ì na papârèčyne dz'vârèj u damah, dze buduc' es'ci âgo;

8. няхай зьядуць мяса зь яго ў гэтую самую ноч, сьпечанае на агні, - з прэсным хлебам і з горкімі травамі няхай зьядуць яго;

nâhaj z'âduc' mâsa z' âgo ŭ gètuû samuû noč, s'pečanae na agni, - z prèsnym hlebam ì z gorkimi travami nâhaj z'âduc' âgo;

9. ня ежце ад яго недапечанага, альбо гатаванага ў вадзе, а ежце сьпечанае на агні, галаву з нагамі і вантробамі;

nâ ežce ad âgo nedapečanaga, al'bo gatavanaga ŭ vadze, a ežce s'pečanae na agni, galavu z nagami ì vantrobami;

10. не пакідайце ад яго да раніцы; а астатак яго да раніцы спалеце на агні.

ne pakidajce ad âgo da ranicy; a astatak âgo da ranicy spalece na agni.

11. А ежце яго так: хай будзе паясьніца ваша перапяразана, абутак ваш на нагах вашых і кіі вашыя ў руках вашых, і ежце яго пасьпешліва: гэта - Пасха Гасподня.

A ežce âgo tak: haj budze paâs'nica vaša perapârazana, abutak vaš na nagh vašyh ì kii vašyâ ŭ rukah vašyh, ì ežce âgo pas'pešliva: gèta - Pasha Gaspodnââ.

12. А Я гэтай самай ночы прайду па зямлі Егіпецкай, і пабэю кожнага першынца ў зямлі Егіпецкай, ад чалавека да быдла, і над усімі божышчамі Егіпецкімі ўчыню суд. Я Гасподзь.

A Â gètaj samaj nočy prajdu pa zâmli Egipeckaj, ì pabèû kožnaga peršynca ŭ zâmli Egipeckaj, ad čalaveka da bydla, ì nad usimi božyščami Egipeckimi

ŭčynû sud. Â Gaspodz'.

13. I будзе ў вас кроў знакам на дамах, дзе вы знаходзіцеся, і ўбачу кроў і прайду міма вас, і ня будзе сярод вас пошасьці згубнае, калі буду караць зямлю Егіпецкую.

Ì budze ŭ vas kroŭ znakam na damah, dze vy znahodzìcesâ, ì ŭbaču kroŭ ì prajdu mîma vas, ì nâ budze sârod vas pošas'ci zgubnae, kalì budu karac' zâmlû Egìpeckuû.

14. I хай будзе вам дзень гэты незабыўны, і сьвяткуйце яго як сьвята Госпаду ва ўсе роды вашыя; як устанаўленьне вечнае сьвяткуйце яго.

Ì haj budze vam dzen' gèty nezabyŭny, ì s'vâtkujce âgo âk s'vâta Gospadu va ŭse rody vašyâ; âk ustanaŭlen'ne večnae sv'âtkujce âgo.

15. Сем дзён ежце прэсны хлеб; з самага першага дня зьнішчыце квашанае ў дамах вашых, бо хто будзе есьці квашанае зь першага дня да сёмага дня, душа тая зьнішчана будзе з асяродзьдзя Ізраіля.

Sem dzën ežce prèсны hleb; z samaga peršaga dnâ z'niščyце kvašanae ŭ damah vašyh, bo hto budze es'ci kvašanae z' peršaga dnâ da sëmaga dnâ, duša taâ z'niščana budze z asârodz'dzâ Ìzrailâ.

16. I ў першы дзень хай будзе ў вас сьвяты сход, і ў сёмы дзень сьвяты сход: ніякай працы нельга рабіць у гэтыя дні; толькі што есьці кожнаму, адно тое можна рабіць вам.

Ì ŭ peršy dzen' haj budze ŭ vas s'vâty shod, ì ŭ sëmy dzen' s'vâty shod: niâkaj pracy nel'ga rabic' u gètyâ dni; tol'ki što es'ci kožnamu, adno toe možna rabic' vam.

17. пільнуйцеся праснакоў, бо ў гэты самы дзень Я вывеў рушэньне вашае зь зямлі Егіпецкай, і пільнуйцеся дня гэтага ў роды вашыя, як устанаўленьня вечнага.

pil'nujcesâ prasnakoŭ, bo ŭ gèty samy dzen' Â vyveŭ rušèn'ne vašae z'

zâmlì Egìpeckaj, ì pil'nujcesâ dnâ gètaga ŭ rody vašyâ, âk ustanaŭlen'nâ večnaga.

18. З чатырнаццатага дня першага месяца, зь вечара ежце прэсны хлеб да вечара дваццаць першага дня таго самага месяца;

Z čatyrnaccataga dnâ peršaga mesâca, z' večara ežce prèсны hleb da večara dvaccac' peršaga dnâ tago samaga mesâca;

19. сем дзён не павінна быць закваскі ў дамах вашых, бо хто будзе есьці квашанае, душа тая вынішчана будзе з грамады Ізраілевай, прыхадзень гэта альбо прыродны жыхар зямлі той.

sem dzën ne pavìnna byc' zakvaskì ŭ damah vašyh, bo hto budze es'ci kvašanae, duša taâ vyniščana budze z gramady Ìzrailevaj, pryhadzen' gèta al'bo pryrodny žyhar zâmlì toj.

20. Нічога квашанага ня ежце: усюды, дзе будзеце, ежце прэсны хлеб.

Ničoga kvašanaga nâ ežce: usûdy, dze budzece, ežce prèсны hleb.

21. І склікаў Майсей усіх старэйшынаў Ізраілевых і казаў ім: выберыце і вазьмеце сабе ягнят па семях вашых і закалеце паску;

Ì sklikaŭ Majsej usih starèjšynaŭ Ìzrailevyh ì kazaŭ im: vyberyce ì vaz'mece sabe âgnât pa semèâh vašyh ì zakalece pasku;

22. і вазьмеце пучок ізопу, і абмачэце ў кроў, якая ў посудзе, і памажце папярэчыну і абодва вушакі дзьвярэй крывёю, якая ў посудзе: а вы ніхто ня выходзьце за дзьверы дома свайго да раніцы.

ì vaz'mece pučok izopu, ì abmačèce ŭ kroŭ, âkaâ ŭ posudze, ì pamažce papârèčynu ì abodva vušakì dz'vârèj kryvëu, âkaâ ŭ posudze: a vy nihto nâ vyhodz'ce za dz'very doma svajgo da ranicy.

23. І пойдзе Гасподзь караць Егіпет, і ўбачыць кроў на папярэчыне і на абодвух вушаках, і пройдзе Гасподзь міма дзьвярэй, і не дапусьціць згубцу ўвайсьці ў дамы вашыя дзеля кары.

Ì pojdze Gaspodz' karac' Egìpet, ì ŭbačyc' kroŭ na papârèčyne ì na abodvuh vušakah, ì projdze Gaspodz' mìma dz'vârèj, ì ne dapus'cìc' zgubcu ŭvajs'cì ŭ damy vašyâ dzelâ kary.

24. Трымайцеся гэтага, як закону сабе і сынам вашым вечна.

Trymajcesâ gètaga, âk zakonu sabe ì synam vašym večna.

25. Калі ўвойдзеце ў зямлю, якую Гасподзь дасьць вам, як Ён казаў, захоўвайце гэта служэньне.

Kali ŭvojdzece ŭ zâmlû, âkuû Gaspodz' das'c' vam, âk Ён kazaŭ, zahoŭvajce gèta služèn'ne.

26. І калі скажуць вам дзецi вашыя: што гэта за служэньне?

Ì kali skažuc' vam dzeci vašyâ: što gèta za služèn'ne?

27. скажэце: гэта пасхальная ахвяра Госпаду, Які прайшоў міма дамоў сыноў Ізраілевых у Егіпце, калі караў Егіпцянаў, і дамы нашыя выбавіў. І схіліўся народ і пакланіўся.

skažèce: gèta pashal'naâ ahvâra Gospadu, Âki prajšoŭ mìma damoŭ synoŭ Ìzrailevyh u Egìpce, kali karaŭ Egìpcânaŭ, ì damy našyâ vybaviŭ. Ì shiliŭsâ narod ì paklaniŭsâ.

28. І пайшлі сыны Ізраілевыя і зрабілі: як сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, так і зрабілі.

Ì pajšli syny Ìzrailevyâ ì zrabìli: âk skazaŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu, tak ì zrabìli.

29. Апоўначы Гасподзь пабіў усіх першынцаў у зямлі Егіпецкай, ад першынца фараона, які сядзеў на троне сваім, да першынца вязьня, які быў у цямніцы, і ўсё першароднае з жывёлы.

Apoŭnačy Gaspodz' pabiŭ usih peršyncaŭ u zâmlì Egìpeckaj, ad peršynca faraona, âki sâdzeŭ na trone svaim, da peršynca vâz'nâ, âki byŭ u câmnicy, ì ŭsè peršarodnae z žyvèly.

30. І ўстаў фараон уначы сам і ўсе рабы ягоныя і ўвесь Егіпет; і пачаўся вялікі энк у зямлі Егіпецкай, бо ня было дома, дзе ня было б мёртвага.

Ì ŭstaŭ faraon unačy sam ì ŭse raby âgonyâ ì ŭves' Egìpet; ì pačaŭsâ vâlikì enk u zâmlì Egìpeckaj, bo nâ bylo doma, dze nâ bylo b mërtvaga.

31. І паклікаў Майсея і Аарона ўначы і сказаў: устаньце, выйдзіце з асяродзьдзя народу майго, як вы, так і сыны Ізраілевыя, і ідзеце, учынеце служэньне Госпаду, як казалі вы;

Ì paklikaŭ Majseâ ì Aarona ŭnačy ì skazaŭ: ustan'ce, vyjdzìce z asârodz'dzâ narodu majgo, âk vy, tak ì syny Ìzrailevyâ, ì idzece, učynece služè'ne Gospadu, âk kazalì vy;

32. і дробнае і буйное быдла ваша вазьмеце, як вы казалі; і ідзеце і дабраславеце мяне.

ì drobnae ì bujnoe bydla vaša vaz'mece, âk vy kazalì; ì idzece ì dabraslavece mâne.

33. і пануквалі Егіпцяне народ, каб хутчэй выслаць яго зь зямлі той; бо казалі яны: мы ўсе памрэм.

ì panukvalì Egìpcâne narod, kab hutčèj vyslac' âgo z' zâmlì toj; bo kazalì âny: my ŭse pamrèm.

34. І панёс народ цеста сваё, перш чым яно закісла; рошчына іхняя, завязаная ў вопратцы іхняй, была на плячах іхніх.

Ì panës narod cesta svaë, perš čym âno zakìsla; roščyna ihnââ, zavâzanaâ ŭ vopratcy ihnâj, byla na pláčah ihnih.

35. І зрабілі сыны Ізраілевыя паводле слова Майсеевага і прасілі ў Егіпцянаў рэчаў срэбраных і рэчаў залатых і вопраткі.

Ì zrabìlì syny Ìzrailevyâ pavodle slova Majseevaga ì prasìlì ŭ Egìpcânaŭ rèčaŭ srèbranyh ì rèčaŭ zalatyh ì vopratkì.

36. А Гасподзь даў ласку народу ў вачах Егіпцянаў: і яны давалі яму, і

абабраў ён Егіпцянаў.

*A Gaspodz' daŭ lasku narodu ŭ vačah Egipcânaŭ: i âny davalì âmu, i ababraŭ
ën Egipcânaŭ.*

37. I выправіліся сыны Ізраілевыя з Раамсэса ў Сакхот да шасьцісот
тысяч пешых мужчын, апрача дзяцей;

*Ì vypravilisâ syny Ìzrailevyâ z Raamsèsa ŭ Sakhot da šas'cisot tysâč pešyh
mužčyn, aprača dzâcej;*

38. i мноства рознапляменных людзей выйшлі зь імі, i дробнае i буйное
быдла, статак вельмі вялікі.

*i mnostva roznaplâmennyh lûdzej vyjšli z' imi, i drobnae i bujnoe bydla,
statak vel'mi vâlikì.*

39. I сьпяклі яны зь цеста, якое вынеслі зь Егіпта, праснакі, бо яно
яшчэ ня скісла, таму што яны выгнаныя былі зь Егіпта i не маглі
марудзіць i нават ежы не прыгатавалі сабе на дарогу.

*Ì s'pâkli âny z' cesta, âkoe vynes'li z' Egìpta, prasnaki, bo âno âščè nâ skìsla,
tamu što âny vygnanyâ byli z' Egìpta i ne magli marudzic' i navat ežy ne
prygatavali sabe na darogu.*

40. А часу, які сыны Ізраілевыя жылі ў Егіпце, было чатырыста
трыццаць гадоў.

A času, âkì syny Ìzrailevyâ žyli ŭ Egìpce, bylo čatyrysta tryccac' gadoŭ.

41. Як прайшло чатырыста трыццаць гадоў, у гэты самы дзень выйшла
ўсё рушэньне Гасподняе зь зямлі Егіпецкай уначы.

*Âk prajšlo čatyrysta tryccac' gadoŭ, u gèty samy dzen' vyjšla ŭsë rušèn'ne
Gaspodnâe z' zâmli Egìpeckaj unacy.*

42. Гэта - ноч чуванья Госпаду за вывад іх зь зямлі Егіпецкай; гэта
самая ноч - чуваньне Госпаду ва ўсіх сыноў Ізраілевых у роды іхнія.

Gèta - noč čuvan'nâ Gospadu za vyvad ih z' zâmli Egìpeckaj; gèta samaâ

ноч - чўван'не Госпаду ва ўсiх сыноў Iзраiлевых у роды iхнiа.

43. I сказаў Гасподзь Майсею i Аарону: вось статут Пасхi: нiякi iншапляменец не павiнен есьцi яе;

I skazaў Gaspodz' Majseu i Aaronu: vos' statut Pashì: niâki inšaplâmenec ne pavînen es'ci âe;

44. а кожны раб, куплены за срэбра, калi абрэжаш яго, можа есьцi яе;

a kožny rab, kupleny za srèbra, kalì abrèžaš âgo, moža es'ci âe;

45. пасяленец i наймiт не павiнен есьцi яе.

pasâlenec i najmìt ne pavînen es'ci âe.

46. У адным доме трэба есьцi яе, ня выносьце мяса прэч з дому i костак яе ня крышэце.

U adnym dome trèba es'ci âe, nâ vynos'ce mâsa prèč z domu i kostak âe nâ kryšèce.

47. Уся грамада Iзраiля павiнна ўчыняць яе.

Usâ gramada Izrailâ pavîнна ўčynâc' âe.

48. А калi паселiцца ў цябе прыхадзень i захоча ўчынiць Пасху Госпаду, дык абрэж у яго ўсiх мужчынскага полу, i тады няхай ён пачне рабiць яе, i будзе як прыродны жыхар зямлi; а нiякi неабрэзаны не павiнен есьцi яе;

A kalì paselicca ў câbe pryhadzen' i zahoča ўčyniç' Pashu Gospadu, dyk abrèž u âgo ўsìh mužčynskaga polu, i tady nâhaj ën paçne rabic' âe, i budze âk pryrodny žyhar zâmlì; a niâki neabrèzany ne pavînen es'ci âe;

49. адзiн закон хай будзе i прыроднаму жыхару i прыхадню, якi пасялiўся сярод вас.

adziñ zakon haj budze i pryrodnamu žyharu i pryhadnû, âkì pasâliũsâ sârod vas.

50. i зрабiлi ўсё сыны Iзраiлевыя: як загадаў Гасподзь Майсею i Аарону,

так і зрабілі.

ì zrabìli ùsë syny Ìzraìlevyâ: âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu, tak ì zrabìli.

51. У гэты самы дзень Гасподзь вывеў сыноў Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай па рушэньнях іхніх.

U gèty samy dzen' Gaspodz' vyveŭ synoŭ Ìzraìlevyh z' zâmlì Egìpeckaj pa rušèn'nâh ihnìh.

13 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

2. высьвяці мне кожнага першынца, які раскрывае ўлоньне сярод сыноў Ізраілевых, ад чалавека да быдла, Мае яны.

vys'vâcì mne kožnaga peršynca, âkì raskryvae ŭlon'ne sârod synoŭ Ìzraìlevyh, ad čalaveka da bydla, Mae âny.

3. І сказаў Майсей народу: памятайце гэты дзень, у які выйшлі вы зь Егіпта, з дому рабства, бо рукою моцнаю вывеў вас Гасподзь адтуль, і ня ежце квашанага:

Ì skazaŭ Majsej narodu: pamâtajce gèty dzen', u âkì vyjšli vy z' Egìpta, z domu rabstva, bo rukoŭ mocnaŭ vyveŭ vas Gaspodz' adtul', ì nâ ežce kvašanaga:

4. сёньня выходзіце вы, у месяцы Авіве.

sën'nâ vyhodzìce vy, u mesâcy Avìve.

5. І калі ўвядзе цябе Гасподзь у зямлю Хананэяў і Хэтэяў, і Амораў і Эвэяў і Евусэяў, якою запрысягнуўся Ён бацькам тваім, што дасьць табе зямлю, дзе цячэ малако і мёд, - дык учыняй гэта служэньне ў гэтым

месяцы;

Ì kalì ùvâdze câbe Gaspodz' u zâmlû Hananèâũ ì Hètèâũ, ì Amoraũ ì Èvèâũ ì Evusèâũ, âkoũ zaprysâgnuũsâ Ěn bac'kam tvaim, što das'c' tabe zâmlû, dze câcè malako ì mēd, - dyk učynâj gèta služèn'ne ů gètym mesâcy;

6. сем дзён еж прэсны хлеб, і ў сёмы дзень сьвята Госпаду:

sem dzën ež prèсны hleb, ì ů sěmy dzen' s'vâta Gospadu:

7. прэсны хлеб трэба есьці сем дзён, і не павінен быць у цябе квашаны хлеб, і не павінна быць у цябе квашанага ва ўсіх межах тваіх.

prèсны hleb trèba es'ci sem dzën, ì ne pavinen byc' u câbe kvašany hleb, ì ne pavinna byc' u câbe kvašanaga va ůsìh mežah tvaih.

8. І абвясці ў дзень той сыну твайму, кажучы: гэта дзеля таго, што Гасподзь зрабіў са мною, калі я выйшаў зь Егіпта.

Ì abvâs'ci ů dzen' toj synu tvajmu, kažučy: gèta dzelâ tago, što Gaspodz' zrabìũ sa mnoũ, kalì â vyjšaũ z' Egìpta.

9. І хай будзе табе гэта знакам на руцэ тваёй і помнікам перад вачыма тваімі, каб закон Гасподні быў у вуснах тваіх; бо рукою моцнаю вывеў Гасподзь зь Егіпта.

Ì haj budze tabe gèta znakam na rucè tvaēj ì pomnikam perad vačyma tvaimì, kab zakon Gaspodnì byũ u vusnah tvaih; bo rukoũ mocnaũ vyveũ Gaspodz' z' Egìpta.

10. Выконвай жа статут гэты ў прызначаны час, год у год.

Vykonvaj ža statut gèty ů pryznačany čas, god u god.

11. І калі выведзе цябе Гасподзь у зямлю Ханаанскую, як ён заприсягаўся табе і бацькам тваім, і дасьць яе табе, -

Ì kalì vyvedze câbe Gaspodz' u zâmlû Hanaanskuũ, âk ěn zaprysâgaũsâ tabe ì bac'kam tvaim, ì das'c' âe tabe, -

12. аддзяляй Госпаду ўсё, што расхіляе сьцёгны; і ўсё першароднае з

жывёлы, якое ў цябе будзе, мужчынскага полу, Госпаду;

addzâlâj Gospadu ŭsë, što rashilâe s'cëgny; i ŭsë peršarodnae z žyvëly, âkoe ŭ câbe budze, mužčynskaga polu, Gospadu;

13. а кожнага асла, які расхіляе, замяняй ягнём; а калі не заменіш; выкупі яго; і кожнага першынца чалавечага з сыноў тваіх выкупай.

a kožnaga asla, âkì rashilâe, zamânâj âgnëm; a kalì ne zameniš; vykupì âgo; i kožnaga peršynca čalavečaga z synoŭ tvaìh vykupaj.

14. І калі пасья спытаецца ў цябе сын твой, кажучы: што гэта? дык скажы яму: рукою моцнаю вывеў нас Гасподзь зь Егіпта, з дому рабства;

ì kalì pas'lâ spytaeccâ ŭ câbe syn tvoj, kažučy: što gëta? dyk skažy âmu: rukoŭ mocnaŭ vyveŭ nas Gaspodz' z' Egìpta, z domu rabstva;

15. бо калі фараон упарціўся адпусьціць нас, Гасподзь усьмерціў усіх першынцаў у зямлі Егіпецкай, ад першынца чалавечага да першынца з жывёлы, - таму я прыношу ў ахвяру Госпаду ўсё, што расхіляе сьцёгны, мужчынскага полу, а кожнага першынца з сыноў маіх выкупляю;

bo kalì faraon uparciŭsâ adpus'cìc' nas, Gaspodz' us'merciŭ usìh peršyncaŭ u zâmlì Egìpeckaj, ad peršynca čalavečaga da peršynca z žyvëly, - tamu â prynošu ŭ ahvâru Gospadu ŭsë, što rashilâe s'cëgny, mužčynskaga polu, a kožnaga peršynca z synoŭ maìh vykuplâŭ;

16. і хай будзе гэта знакам на руцэ тваёй і замест павязкі над вачыма тваімі; бо рукою моцнаю Гасподзь вывеў нас зь Егіпта.

i haj budze gëta znakam na rucè tvaëj i zamest pavâzki nad vačyma tvaimì; bo rukoŭ mocnaŭ Gaspodz' vyveŭ nas z' Egìpta.

17. Калі ж фараон адпусьціў народ, Бог не павёў яго па дарозе зямлі Філістымскай, бо яна блізкая; бо сказаў Бог: каб не раскаяўся народ, убачыўшы вайну, і не вярнуўся ў Егіпет.

*Kali ž faraon adpus'ciũ narod, Bog ne pavëũ âgo pa daroze zâmlì
Filistymskaj, bo âna blizkaâ; bo skazaũ Bog: kab ne raskaâũsâ narod,
ubačyũšy vajnu, ì ne vârnũsâ ũ Egìpet.*

18. I абвëў Бог народ дарогаю пустэльнаю да Чэрмнага мора. I выйшли сыны Израілевыя ўзброеныя зь зямлі Егіпецкай.

*Ì abvëũ Bog narod darogaũ pustèl'naũ da Čèrmnaga mora. Ì vyjšli syny
Ìzrailevyâ ũzbroenyâ z' zâmlì Egìpeckaj.*

19. I ўзяў Майсей з сабою косьці Язэпа, бо прысягаю запрысягнуў сыноў Израілевых, сказаўшы: наведеае вас Бог, і вы з сабою вынесіце косьці мае адгэтуль.

*Ì ũzâũ Majsej z saboũ kos'ci Âzèpa, bo prysâgaũ zaprysgnuũ synoũ
Ìzrailevyh, skazaũšy: navedae vas Bog, ì vy z saboũ vynesìce kos'ci mae
adgètul'.*

20. I рушылі з Сакхота і размясьціліся табарам у Этаме, на краі пустыні.

Ì rušyli z Sakhota ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Ètame, na krai pustynì.

21. А Гасподзь ішоў перад імі ўдзень у слупе воблачным, паказваючы ім дарогу, а ўначы ў слупе вогненным, сьвецячы ім, каб ішлі яны і ўдзень і ўначы.

*A Gaspodz' išoũ perad ìmì ũdzen' u slupe voblačnym, pakazvaũčy ìm
darogu, a ũnačy ũ slupe vognennym, s'vecâčy ìm, kab išli âny ì ũdzen' ì
ũnačy.*

22. Ня ўхіляўся слуп воблачны ўдзень і слуп вогненны ўначы з вачэй народа.

Nâ ũhilâũsâ slup voblačny ũdzen' ì slup vognenny ũnačy z vačëj naroda.

14 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. скажы сынам Ізраілевым, каб яны павярнуліся і сталі табарам перад Пі-Гахіротам, паміж Мігдолам і морам, перад Ваал-Цафонам; насупраць яго атабарцеся каля мора.

skažy synam Ìzrailevym, kab âny pavârnulisâ ì stali tabaram perad Pi-Gahìrotam, pamiž Migdolam ì moram, perad Vaal-Cafonam; nasuprac' âgo atabarcesâ kalâ mora.

3. І скажа фараон пра сыноў Ізраілевых: яны заблудзіліся ў зямлі гэтай, замкнула іх пустыня.

Ì skaža faraon pra synoŭ Ìzrailevyh: âny zabludzilisâ ŭ zâmlì gètaj, zamknula ih pustynâ.

4. А Я напоўню чэрствасьцю сэрца фараону, і ён пагоніцца за імі, і пакажу славу Маю на фараоне і на ўсім войску ягоным; і ўведаюць Егіпцяне, што Я Гасподзь. І зрабілі так.

A Â napoŭnû čèrstvas'cû sèrca faraonu, ì èn pagonicca za imì, ì pakažu slavu Maŭ na faraone ì na ŭsìm vojsku âgonym; ì ŭvedaŭc' Egipcâne, što Â Gaspodz'. Ì zrabili tak.

5. І абвешчана было цару Егіпецкаму, што народ уцёк; і абярнулася сэрца фараонава і рабоў ягоных супроць народу гэтага, і яны казалі: што гэта мы зрабілі? навошта мы адпусьцілі Ізраільцянаў, каб яны не працавалі на нас?

Ì abveščana bylo caru Egipeckamu, što narod ucèk; ì abârnulasâ sèrca faraonava ì raboŭ âgonyh suproc' narodu gètaga, ì âny skazali: što gèta my zrabili? navošta my adpus'cili Ìzrail'cânaŭ, kab âny ne pracavali na nas?

6. Фараон запрог калясьніцу сваю і народ свой узяў з сабою;

Faraon zaprog kalâs'nicu svaû i narod svoj uzâû z saboû;

7. і ўзяў шасьцьсот калясьніц адборных, і ўсе калясьніцы Егіпецкія, і правадыроў над усімі імі.

i ŭzâû šas'c'sot kalâs'nic adbornyh, i ŭse kalâs'nicy Egipeckîâ, i pravadyroŭ nad usimi imi.

8. І ачарсьцьвіў Гасподзь сэрца фараону, цару Егіпецкаму, і ён пагнаўся за сынамі Ізраілевымі; а сыны Ізраілевыя ішлі пад рукою високаю.

Ì ačars'c'viŭ Gaspodz' sèrca faraonu, caru Egipeckamu, i ên pagnaŭsâ za synami Ìzrailevymi; a syny Ìzrailevyâ išli pad rukoŭ vysokaŭ.

9. І пагналіся за імі Егіпцяне, і ўсе коні з калясьніцамі фараонавымі, і верхайцы, і ўсё войска ягонае, і дагналі іх атабараных каля мора, пры Пі-Гахіроце, перад Ваал-Цафонам.

Ì pagnalisâ za imi Egipcâne, i ŭse koni z kalâs'nicami faraonavymi, i verhaŭcy, i ŭsë vojska âgonae, i dagnali ih atabaranyh kalâ mora, pry Pi-Gahiroce, perad Vaal-Cafonam.

10. Фараон наблізіўся, і сыны Ізраілевыя азірнуліся, і вось, Егіпцяне ідуць за імі: і вельмі спалохаліся і закрычалі сыны Ізраілевыя да Госпада,

Faraon nabliziŭsâ, i syny Ìzrailevyâ azirnulisâ, i vos', Egipcâne iduc' za imi: i vel'mi spalohalisâ i zakryčali syny Ìzrailevyâ da Gospada,

11. і сказалі Майсею: хіба няма магілаў у Егіпце, што ты прывёў нас паміраць у пустыні? што гэта ты зрабіў з намі, вывеўшы нас зь Егіпта?

i skazali Majseû: hiba nâma magilaŭ u Egipce, što ty pryvëŭ nas pamirac' u pustyni? što gèta ty zrabiu z nami, vyveŭšy nas z' Egipta?

12. Ці ж ня гэта самае казалі мы табе ў Егіпце, сказаўшы: пакінь нас, няхай мы будзем працаваць на Егіпцянаў. Бо лепш нам быць у рабстве

ў Егіпцянаў, чым памерці ў пустыні.

Cì ž nâ gèta samae kazali my tabe ů Egìpce, skazaůšy: pakìn' nas, nâhaj my budzem pracavac' na Egìpcânaů. Bo lepš nam byc' u rabstve ů Egìpcânaů, čym pamerci ů pustynì.

13. Але Майсей сказаў народу: ня бойцеся, стойце - і ўбачыце выратаваньне ад Госпада, якое Ён дасьць вам і сёньня, бо Егіпцянаў, якіх вы бачыце сёньня, больш ня ўбачыце вавек;

Ale Majsej skazaů narodu: nâ bojcesâ, stojce - i ůbačyce vyratavan'ne ad Gospada, âkoe Ěn das'c' vam i sën'nâ, bo Egìpcânaů, âkih vy bačyce sën'nâ, bol'sh nâ ůbačyce vavek;

14. Гасподзь будзе змагацца за вас, і вы будзьце спакойныя.

Gaspodz' budze zmagacca za vas, i vy budz'ce spakojnyâ.

15. І сказаў Гасподзь Майсею: чаго ты крычыш да Мяне? скажы сынам Ізраілевым, каб яны ішлі;

Ì skazaů Gaspodz' Majseů: čago ty kryčyš da Mâne? skažy synam Ìzraìlevym, kab âny išli;

16. а ты падымі посах твой, і працягни руку тваю на мора, і падзялі яго, і пройдуць сыны Ізраілевыя сярод мора па сухім;

a ty padymì posah tvoj, i pracâgnì ruku tvaů na mora, i padzâli âgo, i projduc' syny Ìzraìlevyâ sârod mora pa suhìm;

17. А Я зраблю чэрствам сэрца Егіпцянам, і яны пойдучь сьледам за імі; і пакажу славу Маю на фараоне і на ўсім войску ягоным і на верхаўцах ягоных:

A Â zrablů čèrstvym sèrca Egìpcânam, i âny pojduc' s'ledam za imì; i pakažu slavu Maů na faraone i na ůsìm vojsku âgonym i na verhaůcah âgonyh:

18. І спазнаюць Егіпцяне, што Я Гасподзь, калі пакажу славу Маю на фараоне, на калясьніцах ягоных і на вераўцах ягоных.

Ì spaznaïc' Egipcâne, što Â Gaspodz', kalì pakažu slavu Maû na faraone, na kalâs'nìcah âgonyh ì na veraÿcah âgonyh.

19. I рушыўся анёл Божы, які ішоў за імі; рушыўся і слуп воблачны ад аблічча іхняга, і стаў па-за імі.

Ì rušyÿsâ anël Božy, âkì išoÿ za imì; rušyÿsâ ì slup voblačny ad abličča ihnâga, ì staÿ pa-za imì.

20. і ўвайшоў усярэдзіну паміж табарам Егіпецкім і табарам Ізраілевым, і быў воблакам і змрокам адным і асьвятляў ноч другім, і ня зьблізіліся яны адны з аднымі праз усю ноч.

ì ùvajšoÿ usârèdzìnu pamiž tabaram Egìpeckìm ì tabaram Ìzrailevym, ì byÿ voblakam ì zmrokam adnym ì as'vâtlâÿ noč drugìm, ì nâ z'blìzilìsâ âny adny z adnymì praz usû noč.

21. I прасьцёр Майсей руку сваю на мора, і гнаў Гасподзь мора моцным усходнім ветрам усю ноч і зрабіў мора сушаю; і расступіліся воды.

Ì pras'cër Majsej ruku svaÿ na mora, ì gnaÿ Gaspodz' mora mocnym ushodnim vetram usû noč ì zrabiÿ mora sušaÿ; ì rasstupilìsâ vody.

22. I пайшлі сыны Ізраілевыя сярод мора па сухім: а воды былі ім сьцяною з правага і зь левага боку.

Ì pajšli syny Ìzrailevyâ sârod mora pa suhìm: a vody bylì im s'cânoÿ z pravaga ì z' levaga boku.

23. Пагналіся Егіпцяне, і ўвайшлі за імі ўсярэдзіну мора ўсе коні фараонавыя, калясьніцы ягоныя і верхаўцы ягоныя.

Pagnalìsâ Egìpcâne, ì ùvajšli za imì ùsârèdzìnu mora ùse konì faraonavyâ, kalâs'nìcy âgonyâ ì verhaÿcy âgonyâ.

24. I ў ранішнюю варту паглядзеў Гасподзь на табар Егіпцянаў з слупа вогненнага і воблачнага і прывёў у замяшаньне табар Егіпцянаў;

Ì ŭ ranišnûû vartu paglâdzeŭ Gaspodz' na tabar Egipcânaŭ z slupa vognennaga ì voblačnaga ì pryvëŭ u zamâšan'ne tabar Egipcânaŭ;

25. ì зьнярухоміŭ колы ŭ калясьніцах іхніх, так што яны валаклі іх зь цяжкасьцю. ì казалі Егіпцяне: пабяжым ад Ізраільцянаŭ, бо Гасподзь змагаецца за іх супроць Егіпцянаŭ.

ì z'nâruhomiŭ koly ŭ kalâs'nìcah ihnih, tak što âny valaklì ih z' câžkas'cû. ì skazali Egipcâne: pabâžym ad Ìzrail'cânaŭ, bo Gaspodz' zмагаeccca za ih suproc' Egipcânaŭ.

26. ì сказаŭ Гасподзь Майсею: працягни руку тваю на мора, ì хай павернуцца воды на Егіпцянаŭ, на калясьніцы іхнія ì на верхаŭцоŭ іхніх.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: pracâgni ruku tvaŭ na mora, ì haj pavernucca vody na Egipcânaŭ, na kalâs'nìcy ihniâ ì na verhaŭcoŭ ihnih.

27. ì прасьцёр Майсей руку сваю на мора, ì пад раніцу вада вярнулася ŭ сваё месца; а Егіпцяне беглі насустрач. Так патапіŭ Гасподзь Егіпцянаŭ сярод мора.

Ì pras'cër Majsej ruku svaŭ na mora, ì pad ranìcu vada vârnulasâ ŭ svaë mesca; a Egipcâne begli nasustrač. Tak patapiŭ Gaspodz' Egipcânaŭ sârod mora.

28. ì вада вярнулася ì пакрыла калясьніцы ì верхаŭцоŭ усяго войска фараонавага, якія ўвайшлі за імі ŭ мора; не засталася ніводнага зь іх.

Ì vada vârnulasâ ì pakryla kalâs'nìcy ì verhaŭcoŭ usâgo vojska faraonavaga, âkiâ ŭvajšli za imi ŭ mora; ne zastalosâ nìvodnaga z' ih.

29. А сыны Ізраілевыя прайшлі па сушы сярод мора: воды былі ім сьцяною па правы ì па левы бок.

A syny Ìzrailevyâ prajšli pa sušy sârod mora: vody byli ìm s'cânoŭ pa pravyy ì pa levyy bok.

30. ì выбавіŭ Гасподзь у дзень той Ізраільцянаŭ з рук Егіпцянаŭ, ì

Ўбачылі сыны Ізраілевыя Егіпцянаў мёртвых на беразе мора.

Ì vybaviũ Gaspodz' u dzen' toj Ìzrail'cânaũ z ruk Egipcânaũ, ì ŭbačyli syny Ìzrailevyâ Egipcânaũ mërtvyh na beraze mora.

31. І ўбачылі Ізраільцяне руку вялікую, якую прасьцёр Гасподзь над Егіпцянамі, і спалохаўся народ Госпада і паверыў Госпаду і Майсею, рабу Ягонаму.

Ì ŭbačyli Ìzrail'câne ruku vâlikuũ, âkuũ pras'cër Gaspodz' nad Egipcânami, ì spalohaŭsâ narod Gospada ì paveryũ Gospadu ì Majseũ, rabu Ágonamu.

15 Кіраўнік

1. Тады Майсей і сыны Ізраілевыя засьпявалі Госпаду песню гэтую і казалі: пяю Госпаду, бо ён высока ўзьнёсся: каня і верхаўца яго ўкінуў у мора.

Tady Majsej ì syny Ìzrailevyâ zas'pâvali Gospadu pes'nũ gëtuũ ì kazali: pâũ Gospadu, bo ën vysoka ŭz'nës'sâ: kanâ ì verhaŭca âgo ŭkìnuũ u mora.

2. Гасподзь цьвардыня мая і слава мая, Ён стаў мне ратункам. Ён Бог мой, і праслаўлю Яго; Бог бацькі майго, і ўсхвалю Яго.

Gaspodz' c'vârdynâ maâ ì slava maâ, Ën staũ mne ratunkam. Ën Bog moj, ì praslaŭlũ Ágo; Bog bac'ki majgo, ì ŭshvalũ Ágo.

3. Гасподзь муж бітвы, Ягова імя Яму.

Gaspodz' muž bitvy, Ágova imâ Ámu.

4. Калясьніцы фараонавыя і войска ягонае ўкінуў Ён у мора, і выбраныя ваеначальнікі Ягоныя патанулі ў Чэрмным моры.

Kalâs'nicy faraonavyâ ì vojska âgonae ŭkìnuũ Ën u mora, ì vybranyâ vaenačal'niki Ágonyâ patanuli ŭ Čërmnym mory.

5. Багны пакрылі іх: яны пайшлі ў глыбіню, як камень.

Bagny pakryli ih: âny pajšli ŭ glybinû, âk kamen'.

6. Правіца Твая, Госпадзе, праславілася сілаю; правіца Твая, Госпадзе, пабіла ворага.

Pravica Tvaâ, Gospadze, praslavilasâ silaû; pravica Tvaâ, Gospadze, pabila voraga.

7. Велічнасьцю славы Тваёй Ты скінуў тых, што паўсталі супроць Цябе. Ты паслаў гнеў Твой, і ён папаліў іх, як салому.

Veličnas'cû slavy Tvaěj Ty skinuŭ tyh, što paŭstali suproc' Câbe. Ty paslaŭ gneŭ Tvoj, i ěn papaliŭ ih, âk salomu.

8. Ад дыханьня Твайго цякучыя воды спыніліся сьцяною, застылі глыбіні ўсэрцы мора.

Ad dyhan'nâ Tvajgo câkučyâ vody spynilisâ s'cânoû, zastyli glybinì ŭsèrcy mora.

9. Вораг сказаў: паганю, даганю, падзялю здабычу; насыціцца імі душа мая, агалю меч мой, зьнішчыць іх рука мая.

Vorag skazaŭ: paganû, daganû, padzâlû zdabyču; nasycicca imì duša maâ, agalû meč moj, z'niščyc' ih ruka maâ.

10. Ты дыхнуў духам Тваім, і накрыла іх мора: яны апусьціліся, як волава, у вялікіх водах.

Ty dyhnuŭ duham Tvaim, i nakryla ih mora: âny apus'cilisâ, âk volava, u vâlikih vodah.

11. Хто, як Ты, Госпадзе, паміж багамі? Хто, як Ты, велічны сьвятасьцю, срашны пахваламі, творца цудаў?

Hto, âk Ty, Gospadze, pamiž bagami? Hto, âk Ty, veličny s'vâtas'cû, srašny pahvalami, tvorca cudaŭ?

12. Ты прасьцёр правіцу Тваю: паглынула іх зямля.

Ty pras'cěr pravicu Tvaû: paglynula ih zâmlâ.

13. Ты вёў міласьцю Тваёю народ гэты, які Ты выбавіў, - павёў сілаю Тваёю да сьвятой сялібы Тваёй.

Ty vëŭ milas'cŭ Tvaëu narod gëty, âkì Ty vybaviŭ, - pavëu silau Tvaëu da s'vâtoj sâliby Tvaëj.

14. Пачулі народы і дрыжаць: жудасьць ахапіла жыхароў Філістымскіх;
Pačulì narody i dryžac': žudas'c' ahapila žyharoŭ Filistymskih;

15. тады сумеліся князі Эдэмавыя, дрыжаньне апанавала правадыроў
Маавіцкіх, замаркоціліся ўсе жыхары Ханаана.

tady sumelisâ knâzi Èdëmavyâ, dryžan'ne apanavala pravadyroŭ Maavickih, zamarkocilisâ ŭse žyhary Hanaana.

16. Хай апануе іх страх і жудасьць; ад велічы мышцы Тваёй хай
анямеюць яны, як камень, пакуль праходзіць народ Твой, Госпадзе,
пакуль праходзіць гэты народ, які Ты прыдбаў.

Haj apanue ih strah i žudas'c'; ad veličy myšcy Tvaëj haj anâmeŭc' âny, âk kamen', pakul' prahodzic' narod Tvoj, Gospadze, pakul' prahodzic' gëty narod, âkì Ty prydbaŭ.

17. Увядзі яго і пасадзі яго на гары здабытку Твайго, на месцы, якое Ты
зрабіў жытлом Сабе, Госпадзе, у сьвятыню, якую стварылі рукі Твае,
Уладыка?

Uvâdzi âgo i pasadzì âgo na gary zdabytku Tvajgo, na mescy, âkoe Ty zrabiŭ žytlom Sabe, Gospadze, u s'vâtyñu, âkuu stvaryli ruki Tvae, Uladyka?

18. Гасподзь будзе панаваць вавекі і ў вечнасьць.

Gaspodz' budze panavac' vavekì i ŭ večnas'c'.

19. Калі ўвайшлі коні фараонавыя і зь верхаўцамі ягонымі ў мора, дык
Гасподзь абярнуў на іх воды марскія, а сыны Ізраілевыя прайшлі па
сушы сярод мора.

Kalì ŭvajšli konì faraonavyâ i z' verhaŭcamì âgonymì ŭ mora, dyk Gaspodz'

abârnũ na ih vody marskiâ, a syny İzrailevyâ prajšli pa sušy sârod mora.

20. I ўзяла Марыям прарочыца, сястра Ааронавая, у руку сваю бубен, і выйшлі за ёю ўсе жанчыны з бубнамі і радасьцю.

İ ųzâla Maryâm praročyca, sâstra Aaronavaâ, u ruku svaũ buben, i vyjšli za eũ ųse žančyny z bubnamì i radas'cũ.

21. I засьпявала Марыям перад імі: сьпявайце Госпаду, бо высока ўзьнёсься Ён, каня і верхаўца ягонага ўкінуў у мора.

İ zas'pâvala Maryâm perad imi: s'pâvajce Gospadu, bo vysoka ųz'nës'sâ Ęn, kanâ i verhaųca âgonaga ųkinuũ u mora.

22. I павёў Майсей Ізраільцянаў ад Чэрмнага мора, і яны ўступілі ў пустыню Сур; і ішлі яны тры дні па пустыні і не знаходзілі вады.

İ pavëũ Majsej İzrail'cânaũ ad Čèrmnaga mora, i âny ųstupilì ų pustynũ Sur; i išli âny try dni pa pustynì i ne znahodzilì vady.

23. Прыйшлі ў Мэру - і не маглі піць вады ў Мэры, бо яна была горкая, чаму і дадзена таму месцу назва: Мэра.

Pryjšli ų Mèru - i ne maglì pic' vady ų Mèry, bo âna byla gorkaâ, čamu i dadzena tamu mescu nazva: Mèra.

24. I наракаў народ на Майсея, кажучы: што нам піць?

İ narakaũ narod na Majseâ, kažučy: što nam pic'?

25. Майсей загаласіў да Госпада, і Гасподзь паказаў яму дрэва, і ён кінуў яго ў ваду, і вада зрабілася салодкая. Таму Бог даў народу статут і закон і там выпрабоўваў яго.

Majsej zagalasiũ da Gospada, i Gaspodz' pakazaũ âmu drèva, i Ęn kinuũ âgo ų vady, i vada zrabilasâ salodkaâ. Tamu Bog daũ narodu statut i zakon i tam vypraboųvaũ âgo.

26. I сказаў: калі ты будзеш слухацца голасу Госпада, Бога твайго, і рабіць вартаснае перад вачамі Яго, і слухацца заповедзяў Ягоных, і

шанаваць усе статуты Ягоныя, дык не навяду на цябе ніякай хваробы, якія навёў Я на Егіпет: бо Я Гасподзь, Які ацяляе цябе.

Ì skazaŭ: kalì ty budžeš sluhacca golasu Gospada, Boga tvajgo, ì rabič' vartasnae perad vačami Âgo, ì sluhacca zapavedzâŭ Âgonyh, ì šanavac' use statuty Âgonyâ, dyk ne navâdu na câbe niâkaj hvaroby, âkiâ navëŭ Â na Egìpet: bo Â Gaspodz', Âki acalâe câbe.

27. І прыйшлі ў Элім: там было дванаццаць крыніц вады і семдзсят пальмавых дрэў, і размясьціліся там табарам каля водаў.

Ì pryjšli ŭ Èlim: tam bylo dvanaccac' krynič vady ì semdzesât pal'mavyh drèŭ, ì raz'mâs'cilisâ tam tabaram kalâ vodaŭ.

16 Кіраўнік

1. І рушылі з Эліма, і прыйшло ўсё супольства сыноў Ізраілевых у пустыню Сін, што паміж Элімам і Сінаем, на пятнаццаты дзень другога месяца пасля выхаду іх зь зямлі Егіпецкай.

Ì rušyli z Èlima, ì pryjšlo ŭsë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh u pustynû Sìn, što pamiž Èlimam ì Sinaem, na pâtnaccaty dzen' drugoga mesâca pas'lâ vyhadu ih z' zâmli Egìpeckaj.

2. І пачало наракаць усё супольства сыноў Ізраілевых на Майсея і Аарона ў пустыні.

Ì pačalo narakac' usë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh na Majseâ ì Aarona ŭ pustynì.

3. і сказалі ім сыны Ізраілевыя: о, калі б мы сканалі ад рукі Гасподняй у зямлі Егіпецкай, як мы сядзелі каля катлоў зь мясам, як мы елі хлеба ўдосыць! бо вы нас вывелі ў пустыню гэтую, каб усё супольства замарыць голадам.

ì skazali ìm syny Ìzrailevyâ: o, kalì b my skanali ad ruki Gaspodnâj u zâmli Egipeckaj, âk my sâdzeli kalâ katloŭ z' mâsam, âk my eli hleba ŭdosyc'! bo vy nas vyveli ŭ pustynû gètuû, kab usë supol'stva zamaryc' goladam.

4. I сказаў Гасподзь Майсею: вось, Я пашлю вам хлеб зь неба, і хай люд выходзіць і зьбірае штодзённа, колькі трэба на дзень, каб Я выпрабаваў яго, ці будзе ён рабіць паводле закона Майго, ці не;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: vos', Â pašlû vam hleb z' neba, ì haj lûd vyhodzic' ì z'bìrae štodzënna, kol'ki trèba na dzen', kab Â vyprabavaŭ âgo, cì budze ën rabic' pavodle zakona Majgo, cì ne;

5. а ў шосты дзень хай гатуюць, што прынясуць, і будзе ўдвая болей за тое, што зьбіраюць у іншыя дні.

a ŭ šosty dzen' haj gatuûc', što prynâsuc', ì budze ŭdvaâ bolej za toe, što z'biraûc' u inšyâ dni.

6. I казалі Майсей і Аарон усяму супольству сыноў Ізраілевых: увечары даведаецца вы, што Гасподзь вывеў вас зь зямлі Егіпецкай,

Ì skazali Majsej ì Aaron usâmu supol'stvu synoŭ Ìzrailevyh: uvečary davedaecesâ vy, što Gaspodz' vyveŭ vas z' zâmli Egipeckaj,

7. і раніцай убачыце славу Гасподнюю, бо пачуў Ён нараканьні вашыя на Госпада: а мы што такое, што наракаеце на нас?

ì ranicaj ubačyce slavu Gaspodnûû, bo pačuŭ Ęn narakan'ni vašyâ na Gospada: a my što takoe, što narakaece na nas?

8. I сказаў Майсей: даведаецца, калі Гасподзь увечары дасьць вам мяса на ежу, а раніцай хлеба ўдосыць; бо Гасподзь пачуў нараканьні вашыя, якія вы ўзьвялі супроць Яго: а мы што? не на нас нараканьні вашыя, а на Госпада.

Ì skazaŭ Majsej: davedaecesâ, kalì Gaspodz' uvečary das'c' vam mâsa na ežu, a ranicaj hleba ŭdosyc'; bo Gaspodz' pačuŭ narakan'ni vašyâ, âkiâ vy

ŭz'vâli suproc' Âgo: a my što? ne na nas narakan'ni vašyâ, a na Gospada.

9. І сказаў Майсей Аарону: скажы ўсяму супольству сыноў Ізраілевых: станьце прад абліччам Госпада, бо Ён пачуў нараканьні вашыя.

Ì skazaŭ Majsej Aaronu: skažy ŭsâmu supol'stvu synoŭ Ìzrailevyh: stan'ce prad abliččam Gospada, bo Ęn pačuŭ narakan'ni vašyâ.

10. І калі прамаўляў Аарон да ўсяго супольства сыноў Ізраілевых, дык яны азірнуліся на пустыню, і вось, слава Гасподня з'явілася ў воблаку.

Ì kalì pramaŭlâŭ Aaron da ŭsâgo supol'stva synoŭ Ìzrailevyh, dyk âny azìrnulisâ na pustynû, ì vos', slava Gaspodnââ z'âvilasâ ŭ voblaku.

11. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

12. Я пачуў нараканьні сыноў Ізраілевых; скажы ім: увечары будзеце есьці мяса, а раніцай насыціцеся хлебам - і ўведаеце, што Я Гасподзь, Бог ваш.

Â pačuŭ narakan'ni synoŭ Ìzrailevyh; skažy im: uvečary budzece es'ci mâsa, a ranìcaj nasycìcesâ hlebam - ì ŭvedaece, što Â Gaspodz', Bog vaš.

13. Увечары наляцелі перапёлкі і пакрылі табар, а раніцай ляжала раса наўкола табара;

Uvečary nalâcelì perapëlki ì pakrylì tabar, a ranìcaj lâžala rasa naŭkola tabara;

14. раса паднялася, і вось, на паверхні пустыні нешта дробнае, падобнае на крупы, дробнае, як іней на зямлі.

rasa padnâlasâ, ì vos', na paverhni pustynì nešta drobnae, padobnae na krupy, drobnae, âk ìnej na zâmli.

15. І ўбачылі сыны Ізраілевыя і казалі адзін аднаму: што гэта? Бо ня ведалі, што гэта. І Майсей сказаў ім: гэта хлеб, які Гасподзь даў вам на ежу:

Ì ŭbačyli syny Ìzrailevyâ ì kazali adzìn adnamu: što gèta? Bo nâ vedali, što gèta. Ì Majsej skazaŭ ìm: gèta hleb, âkì Gaspodz' daŭ vam na ežu:

16. вось, што загадаў Гасподзь: зьбірайце яго кожны па столькі, колькі яму зьесьці; па гаморы на чалавека, па колькасьці душ, колькі ў каго ў намёце, зьбірайце.

vos', što zagadaŭ Gaspodz': z'birajce âgo kožny pa stol'ki, kol'ki âmu z'es'ci; pa gamory na čalaveka, pa kol'kas'ci duš, kol'ki ŭ kago ŭ namëce, z'birajce.

17. І зрабілі так сыны Ізраілевыя і сабралі, хто многа, хто мала;

Ì zrabili tak syny Ìzrailevyâ ì sabrali, hto mnoga, hto mala;

18. і мералі гаморам, і ў таго, хто сабраў многа, ня было лішняга, і ў таго, хто мала, ня было нястачы: кожны сабраў, колькі яму зьесьці.

ì merali gamoram, ì ŭ tago, hto sabraŭ mnoga, nâ bylo lišnâga, ì ŭ tago, hto mala, nâ bylo nâstačy: kožny sabraŭ, kol'ki âmu z'es'ci.

19. І сказаў ім Майсей: ніхто не пакідай гэтага да раніцы.

Ì skazaŭ ìm Majsej: nihito ne pakidaj gètaga da ranicy.

20. Але не паслухаліся яны Майсея, і пакінулі ад гэтага некаторыя да раніцы, - і завяліся чэрві, і яно прасьмердла. І ўгневаўся на іх Майсей.

Ale ne pasluhalisâ âny Majseâ, ì pakìnuli ad gètaga nekatoryâ da ranicy, - ì zavâlisâ čèrvì, ì âno pras'merdla. Ì ŭgnevaŭsâ na ih Majsej.

21. І зьбіралі яны рана раніцай, кожны колькі яму зьесьці; калі ж сагравала сонца, яно раставала.

Ì z'birali âny rana ranicaj, kožny kol'ki âmu z'es'ci; kali ž sagravala sonca, âno rastavala.

22. А на шосты дзень сабралі хлеба ўдвая, па два гаморы на кожнага. І прыйшлі ўсе правадыры супольства і данесьлі Майсею.

A na šosty dzen' sabrali hleba ŭdvaâ, pa dva gamory na kožnaga. Ì pryjšli ŭse pravadyry supol'stva ì danes'li Majseu.

23. І сказаў ім: вось, што сказаў Майсей: заўтра спакой, сьвятая субота Гасподня, што трэба пячы, пячэце, і што трэба гатаваць, гатуйце сёньня, і што застанеца, адкладзеце і зьберажэце да раніцы.

Ì skazaŭ im: vos', što skazaŭ Majsej: zaŭtra spakoj, s'vâtaâ subota Gaspodnââ, što trêba pâčy, pâčèce, i što trêba gatavac', gatujce sën'nâ, i što zastanecca, adkladzece i z'beražèce da ranicy.

24. І адклалі тое да раніцы, як загадаў Майсей, і яно не прасьмердла, і чарвей ня было ў ім.

Ì adklali toe da ranicy, âk zagadaŭ Majsej, i âno ne pras'merdla, i čarvej nâ bylo ŭ im.

25. І сказаў Майсей: ежце яго сёньня, бо сёньня субота Гасподня: сёньня ня знойдзеце яго на полі;

Ì skazaŭ Majsej: ežce âgo sën'nâ, bo sën'nâ subota Gaspodnââ: sën'nâ nâ znojdzece âgo na poli;

26. шэсьць дзён зьбірайце яго, а ў сёмы дзень субота: ня будзе яго ў гэты дзень.

šès'c' dzën z'birajce âgo, a ŭ sëmy dzen' subota: nâ budze âgo ŭ gëty dzen'.

27. Але некаторыя зь людзей выйшлі ў сёмы дзень зьбіраць - і не знайшлі.

Ale nekatoryâ z' lûdzej vyjšli ŭ sëmy dzen' z'birac' - i ne znajšli.

28. І сказаў Гасподзь Майсею: ці доўга вы будзеце ўхіляцца ад выкананьня загадаў Маіх і законаў Маіх?

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: ci doŭga vy budzece ŭhilâcca ad vykanan'nâ zagadaŭ Maïh i zakonaŭ Maïh?

29. глядзеце, Гасподзь даў вам суботу, таму Ён і дае ў шосты дзень хлеба на два дні: заставайцеся кожны ў сябе, ніхто ня выходзь зь

мясьціны сваёй у сёмы дзень.

glâdzece, Gaspodz' daŭ vam subotu, tamu Ęn ì dae ũ šosty dzen' hleba na dva dni: zastavajcesâ kožny ũ sâbe, nihto nâ vyhodz' z' mâs'ciny svaěj u sěmy dzen'.

30. І спачываў люд у сёмы дзень.

Ì spačyvaŭ lûd u sěmy dzen'.

31. І назваў дом Ізраілеў хлеб той: манна. Яна была, як каляндравае насеньне, белая, а смакам як ляпёшка зь мёдам.

Ì nazvaŭ dom Ìzraileŭ hleb toj: manna. Âna byla, âk kalândravae nasen'ne, belaâ, a smakam âk lâpěška z' mědam.

32. І сказаў Майсей: вось, што загадаў Гасподзь: напоўніце гамор на захаваньне ў роды вашыя, каб вы бачылі хлеб, якім Я карміў вас у пустыні, калі вывеў вас зь зямлі Егіпецкай.

Ì skazaŭ Majsej: vos', što zagadaŭ Gaspodz': napoŭnice gamor na zahavan'ne ũ rody vašyâ, kab vy bačyli hleb, âkim Â karmiŭ vas u pustyni, kalì vyveŭ vas z' zâmlì Egipeckaj.

33. І сказаў Майсей Аарону: вазьмі адзін посуд, і пакладзі ў яго поўны гамор манны, і пастаў яго перад Госпадам, на захаваньне ў роды вашыя.

Ì skazaŭ Majsej Aaronu: vaz'mì adzìn posud, ì pakladzì ũ âgo poŭny gamor manny, ì pastaŭ âgo perad Gospadam, na zahavan'ne ũ rody vašyâ.

34. І паставіў яго Аарон перад каўчэгам сьведчаньня на захаваньне, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì pastaviŭ âgo Aaron perad kaŭčègam s'vedčan'nâ na zahavan'ne, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

35. Сыны Ізраілевыя елі манну сорак гадоў, пакуль ня прыйшлі ў зямлю абжытую: манну елі яны, пакуль ня прыйшлі да межаў зямлі

Ханаанскай.

*Syny Īzrailevyâ elì mannu sorak gadoŭ, pakul' nâ pryjšli ŭ zâmlû abžytuû:
mannu elì âny, pakul' nâ pryjšli da mežaŭ zâmlì Hanaanskaj.*

36. А гамор ёсьць дзясятая частка эфы.

A gamor ës'c' dzâsâtaâ častka èfy.

17 Кіраўнік

1. І рушыла ўсё супольства сыноў Ізраілевых з пустыні Сін у дарогу сваю, паводле загаду Гасподняга, і разьмясьцілася табарам у Рэфідыме; і ня было вады піць людзям.

Ī rušyla ŭsë supol'stva synoŭ Īzrailevyh z pustyni Sin u darogu svaŭ, pavodle zagadu Gaspodnâga, ì raz'mâs'cilasâ tabaram u Rèfidyme; ì nâ bylo vady pic' lûdzâm.

2. І дакаралі людзі Майсея, і казалі: дайце нам вады піць. І сказаў ім Майсей: што вы дакараеце мяне? што спакушаеце Госпада?

Ī dakaralì lûdzi Majseâ, ì kazalì: dajce nam vady pic'. Ī skazaŭ ìm Majsej: što vy dakaraeце mâne? što spakušaeце Gospada?

3. І прагнуў там люд вады, і наракаў люд на Майсея, кажучы: навошта ты вывеў нас зь Егіпта, замарыў смагаю нас і дзяцей нашых і статкі нашыя?

Ī pragnuŭ tam lûd vady, ì narakaŭ lûd na Majseâ, kažučy: navošta ty vyveŭ nas z' Egìpta, zamaryŭ smagaŭ nas ì dzâcej našyh ì statkì našyâ?

4. Майсей заенчыў да Госпада і сказаў: што мне рабіць з народам гэтым? яшчэ крыху, і пабэюць мяне камянямі.

Majsej zaenčyŭ da Gospada ì skazaŭ: što mne rabic' z narodam gètym? âščè kryhu, ì pabèuc' mâne kamânâmi.

5. І сказаў Гасподзь Майсею: прайдзі перад людзьмі, і вазьмі з сабою некаторых старэйшынаў Ізраільскіх, і посах твой, якім ты ўдарыў па вадзе, вазьмі ў руку тваю, і ідзі;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: prajdzi perad lûdz'mì, ì vaz'mì z saboû nekatoryh starèjšynaŭ Ìzrail'skih, ì posah tvoj, âkim ty ŭdaryŭ pa vadze, vaz'mì ŭ ruku tvaû, ì idzi;

6. вось, Я стану перад табою там на скале ў Харыве, і ты ўдарыш у скалу, і пойдзе зь яе вада, і будзе піць народ. І зрабіў так Майсей на вачах у старэйшынаў Ізраільскіх.

vos', Â stanu perad taboû tam na skale ŭ Haryve, ì ty ŭdaryš u skalu, ì pojdze z' âe vada, ì budze pic' narod. Ì zrabìŭ tak Majsej na vačah u starèjšynaŭ Ìzrail'skih.

7. І даў мясьціне той назву: Маса і Мэрыва, з прычыны дакараньня сыноў Ізраілевых, і таму, што яны спакушалі Госпада, кажучы: ці ёсьць Гасподзь сярод нас, ці няма?

Ì daŭ mâs'cìne toj nazvu: Masa ì Mèryva, z pryčyny dakaran'nâ synoŭ Ìzrailevyh, ì tamu, što âny spakušali Gospada, kažučy: cì ës'c' Gaspodz' sârod nas, cì nâma?

8. І прыйшлі Амалікіцяне і ваявалі зь Ізраільцянамі ў Рэфідыме.

Ì pryjšli Amalikicâne ì vaâvali z' Ìzrail'cânami ŭ Rèfidyme.

9. Майсей сказаў Ісусу: выберы нам мужоў і ідзі біцца з Амалікіцянамі: заўтра я стану на вяршыні пагорка, і жазло Божае будзе ў руцэ маёй.

Majsej skazaŭ Ìsusu: vybery nam mužoŭ ì idzi bicca z Amalikicânami: zaŭtra â stanu na vâršynì pagorka, ì žazlo Božae budze ŭ rucè maěj.

10. І зрабіў Ісус, як сказаў яму Майсей, і пайшоў біцца з Амалікіцянамі; а Майсей і Аарон і Ор узышлі на верх пагорка.

Ì zrabìŭ Ìsus, âk skazaŭ âmu Majsej, ì pajšoŭ bicca z Amalikicânami; a Majsej

ì Aaron ì Or uzyšli na verh pagorka.

11. I kalì Majсей падымаў рукі свае, адольваў Ізраіль, а калі апускаў рукі свае, адольваў Амалік;

ì kalì Majsej padymaŭ rukì svae, adol'vaŭ Ìzrail', a kalì apuskaŭ rukì svae, adol'vaŭ Amalik;

12. але рукі Майсеевыя ацяжэлі, і тады ўзялі камень і падклалі пад яго, і ён сеў на ім, а Аарон і Ор падтрымлівалі рукі ягоныя, адзін з аднаго, а другі з другога боку. I былі рукі яго паднятыя аж да захаду сонца.

ale rukì Majseevyâ acâžèlì, ì tady ŭzâlì kamen' ì padklalì pad âgo, ì ën seŭ na ìm, a Aaron ì Or padtrymlivalì rukì âgonyâ, adzìn z adnago, a drugì z drugoga boku. Ì byli rukì âgo padnâtyâ až da zahadu sonca.

13. I скінуў Ісус Амаліка і народ ягоны лязом мяча.

Ì skìnuŭ Ìsus Amalika ì narod âgony lâzom mâča.

14. I сказаў Гасподзь Майсею: напішы гэта на памяць у кнігу і давядзі Ісусу, што Я цалкам згладжу памяць пра Амалікіцянаў з паднябеснай.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseu: napišy gèta na pamâc' u knìgu ì davâdzì Ìsusu, što Â calkam zgladžu pamâc' pra Amalikicânaŭ z padnâbesnaj.

15. I зладзіў Майсей ахвярнік і даў яму назву: Ягова Нісі,

Ì zladziŭ Majsej ahvârnik ì daŭ âmu nazvu: Âgova Nisì,

16. бо, сказаў ён, рука на троне Госпада: бітва ў Госпада супроць Амаліка з роду ў род.

bo, skazaŭ ën, ruka na trone Gospada: bitva ŭ Gospada suproc' Amalika z rodu ŭ rod.

18 Кіраўнік

1. I пачуў Ётор, сьвятар Мадыямскі, цесьць Майсееў, пра ўсё, што

зрabiў Бог Майсею і Ізраілю, народу Свайму, калі вывеў Гасподзь Ізраіля зь Егіпта,

Ì pačuiŭ Ętor, s'vâtar Madyâmski, ces'c' Majseeŭ, pra ŭsë, što zrabiŭ Bog Majseŭ ì Ìzrailŭ, narodu Svajmu, kalì vyveŭ Gaspodz' Ìzrailâ z' Egìpta,

2. і ўзяў Ęтор, цесьць Майсееў, Сэпфору, жонку Майсеевую, якая перад тым была вернутая,

ì ŭzâŭ Ętor, ces'c' Majseeŭ, Sèpforu, žonku Majseevuŭ, âkaâ perad tym byla vernutaâ,

3. і двух сыноў яе, аднаму зь якіх імя Гірсам, бо казаў Майсей: я прыхадзень у зямлі чужой;

ì dvuh synoŭ âe, adnamu z' âkih imâ Girsam, bo kazaŭ Majsej: â pryhadzen' u zâmlì čužoŭ;

4. а другому імя Эліезэр, бо Бог бацькі майго быў за памочніка і выбавіў мяне ад меча фараонавага

a drugomu imâ Èlìezèr, bo Bog bac'ki majgo byŭ za pamočnika ì vybaviŭ mâne ad meča faraonavaga

5. І прыйшоў Ęтор, цесьць Майсееў, з сынамі ягонымі і жонкаю ягоною да Майсея ў пустыню, дзе ён стаў табарам каля гары Божай,

Ì pryjšoŭ Ętor, ces'c' Majseeŭ, z synami âgonymi ì žonkaŭ âgonaŭ da Majseâ ŭ pustynŭ, dze ên staŭ tabaram kalâ gary Božaj,

6. і даў знак Майсею: я цесьць твой Ęтор, іду да цябе, і жонка твая, і два сыны яе зь ёю.

ì daŭ znak Majseŭ: â ces'c' tvoj Ętor, idu da câbe, ì žonka tvaâ, ì dva syny âe z' êŭ.

7. Майсей выйшаў насустрач цесьцю свайму, і пакланіўся, і цалаваў яго, і пасля ўзаемнага прывітаньня яны ўвайшлі ў намет.

Majsej vyjšaŭ nasustrač ces'cŭ svajmu, ì paklaniŭsâ, ì calavaŭ âgo, ì pas'lâ

ŭzaemnaga pryvitan'na âny ŭvajšli ŭ namët.

8. I расказаў Майсей цесьцю свайму пра ўсё, што зрабіў Гасподзь з фараонам і зь Егіпцянамі за Ізраіля, і пра ўсе цяжкасьці, якія спаткаліся ім на дарозе, і як уратаваў іх Гасподзь.

Ì raskazaŭ Majsej ces'cŭ svajmu pra ŭsë, što zrabiŭ Gaspodz' z faraonam i z' Egipcânami za Ìzrailâ, i pra ŭse câžkas'ci, âkiâ spatkalisâ im na daroze, i âk uratavaŭ ih Gaspodz'.

9. Ётор радаваўся за ўсе дабрачынствы, якія Гасподзь учыніў Ізраілю, калі выратаваў яго з рукі Егіпцянаў,

Ëtor radavaŭsâ za ŭse dabračynstvy, âkiâ Gaspodz' učyniŭ Ìzrailû, kali vyratavaŭ âgo z ruki Egipcânaŭ,

10. і сказаў Ётор: дабраславёны Гасподзь, Які выратаваў вас з рукі Егіпцянаў і з рукі фараонавай, Які выратаваў народ гэты з-пад улады Егіпцянаў,

ì skazaŭ Ëtor: dabraslavëny Gaspodz', Âki vyratavaŭ vas z ruki Egipcânaŭ i z ruki faraonavaj, Âki vyratavaŭ narod gëty z-pad ulady Egipcânaŭ,

11. сёння даведаўся я, што Гасподзь вялікі большы за ўсіх багоў, у тым самым, чым яны ўзносіліся над Егіпцянамі.

sën'nâ davedaŭsâ â, što Gaspodz' vâlikì bol'sy za ŭsìh bagoŭ, u tym samym, čym âny ŭznosilisâ nad Egipcânami.

12. I прынёс Ётор, цесьць Майсееў, цэласпаленьне і ахвяры Богу; і прыйшоў Аарон і ўсе старэйшыны Ізраілевыя есьці хлеб зь цесьцем Майсеевым перад Богам.

Ì prynës Ëtor, ces'c' Majseeŭ, cèlaspalen'ne i ahvâry Bogu; i pryjšoŭ Aaron i ŭse starèjšyny Ìzrailevyâ es'ci hleb z' ces'cem Majseevym perad Bogam.

13. На другі дзень сеў Майсей судзіць людзей, і стаялі людзі перад Майсеем з раніцы да вечара.

Na drugi dzen' seŭ Majsej sudzic' lûdzej, i staâli lûdzi perad Majseem z ranicy da večara.

14. І бачыў цесьць Майсееў усё, што ён робіць зь людзьмі, і сказаў: што гэта такое робіш ты зь людам? навошта ты сядзіш адзін, а ўсе людзі стаяць перад табою з раніцы да вечара?

Ì bačyŭ ces'c' Majseeŭ usë, što ën robic' z' lûdz'mi, i skazaŭ: što gëta takoe robiš ty z' lûdam? navošta ty sâdziš adzìn, a ũse lûdzi staâc' perad taboŭ z ranicy da večara?

15. І сказаў Майсей цесьцю свайму: народ прыходзіць да мяне прасіць суду ў Бога:

Ì skazaŭ Majsej ces'cŭ svajmu: narod pryhodzic' da mâne prasic' sudu ũ Boga:

16. калі здараецца ў іх якая справа, яны прыходзяць да мяне, і я суджу між тым і другім і абвяшчаю статуты Божыя і законы Ягоныя.

kali zdaraecca ũ ih âkaâ sprava, âny pryhodzâc' da mâne, i â sudžu miž tym i drugim i abvâščaŭ statuty Božyâ i zakony Âgonyâ.

17. Але цесьць Майсееў сказаў яму: надобра ты гэта робіш:

Ale ces'c' Majseeŭ skazaŭ âmu: nâdobra ty gëta robiš:

18. ты змучыш і сябе і народ гэты, які з табою, бо надта цяжкая табе гэтая справа: ты адзін ня можаш выпраўляць яе;

ty zmučyš i sâbe i narod gëty, âki z taboŭ, bo nadta câžkaâ tabe gëtaâ sprava: ty adzìn nâ možaš vypraŭlâc' âe;

19. дык вось, паслухай слоў маіх: я дам табе раду, і будзе Бог з табою:

будзь ты народу пасярэднікам перад Богам і прадстаўляй Богу дзеі;

dyk vos', pasluhaj sloŭ maih: â dam tabe radu, i budze Bog z taboŭ: budz' ty narodu pasârèdnikam perad Bogam i pradstaŭlâj Bogu dzei;

20. вучы іх пастановам і законам, паказвай ім дарогу, па якой яны

павінны ісьці, і справы, якія яны павінны рабіць;

vučy ih pastanovam i zakonam, pakazvaj im darogu, pa âkoj âny pavinny is'ci, i spravy, âkiâ âny pavinny rabic';

21. а ты нагледзь з усяго народу людзей здольных, якія баяцца Бога, людзей праўдзівых, якія ненавідзяць карысьлівасьць, і пастаў над ім тысячнікамі, сотнікамі, пяцідзясяцкімі;

a ty nagledz' z usâgo narodu lûdzej zdol'nyh, âkiâ baâcca Boga, lûdzej praŭdzivyh, âkiâ nenavidzâc' karys'livas'c', i pastaŭ nad im tysâčnikami, sotnikami, pâcidzâsâckimi;

22. хай яны судзяць народ у любы час і пра ўсякую важную справу даносяць табе, а ўсе малыя справы судзяць самыя: і будзе табе лягчэй, і яны панясуць з табою цяжар:

haj âny sudzâc' narod u lûby čas i pra ŭsâkuû važnuû spravu danosâc' tabe, a ŭse malyâ spravy sudzâc' samyâ: i budze tabe lâgčëj, i âny panâsuc' z taboû câžar:

23. калі ты зробіш гэта, і Бог скажа табе, дык ты можаш устояць, і ўвесь народ гэты будзе адыходзіць у сваю мясьціну зь мірам.

kali ty zrobiš gëta, i Bog skaža tabe, dyk ty možaš ustoâc', i ŭves' narod gëty budze adyhodzic' u svaû mâs'cinu z' miram.

24. І паслухаўся Майсей цесьцевых слоў і зрабіў усё, што той казаў:

ì pasluhaŭsâ Majsej ces'cevyh sloŭ i zrabiuŭ usë, što toj kazaŭ:

25. і выбраў Майсей з усяго Ізраіля здольных людзей і паставіў іх начальнікамі народу, тысячнікамі, сотнікамі, пяцідзясяцкімі і дзясяцкімі,

ì vybraŭ Majsej z usâgo Ìzrailâ zdol'nyh lûdzej i pastaviŭ ih načal'nikami narodu, tysâčnikami, sotnikami, pâcidzâsâckimi i dzâsâckimi,

26. і судзілі яны народ у любы час; пра справы важныя даносілі Майсею, а ўсе малыя справы судзілі самыя.

ì sudzilì âny narod u lûby čas; pra spravy važnyâ danosilì Majseû, a ůse malyâ spravy sudzilì samyâ.

27. і адпусьціў Майсей цесьця свайго, і ён пайшоў у зямлю сваю.

ì adpus'ciũ Majsej ces'câ svajgo, ì ën pajšoũ u zâmlũ svau.

19 Кіраўнік

1. На трэцім месяцы пасля выхаду сыноў Ізраіля зь зямлі Егіпецкай, у самы дзень маладзіка, прыйшлі яны ў пустыню Сінайскую.

Na trècim mesâcy pas'lâ vyhadu synoũ Ìzrailâ z' zâmlì Egipeckaj, u samy dzen' maladzika, pryjšlì âny ů pustynũ Sinajskuũ.

2. І рушылі яны з Рэфідыма, і прыйшлі ў пустыню Сінайскую, і сталі там табарам у пустыні: і стаў там Ізраіль табарам насупраць гары.

Ì rušyli âny z Rëfidyma, ì pryjšlì ů pustynũ Sinajskuũ, ì stalì tam tabaram u pustynì: ì staũ tam Ìzrail' tabaram nasuprac' gary.

3. Майсей узышоў да Бога, і заклікаў яго Гасподзь з гары, кажучы: так скажы дому Якава і абвясьці сынам Ізраіля:

Majsej uzyšoũ da Boga, ì zaklikaũ âgo Gaspodz' z gary, kažučy: tak skažy domu Âkava ì abvâs'ci synam Ìzrailâ:

4. вы бачылі, што Я зрабіў Егіпцянам, і як Я насіў вас на арліных крылах, і прынёс вас да Сябе;

vy bačyli, što Â zrabiũ Egipcânam, ì âk Â nasiũ vas na arlinyh krylah, ì prynës vas da Sâbe;

5. дык вось, калі вы будзеце слухацца голасу Майго і шанаваць заповіт Мой, дык будзеце Маім скарбам з усіх народаў, бо Мая ўся зямля,

dyk vos', kalì vy budzece sluhacca golasu Majgo ì šanavac' zapavet Moj, dyk budzece Maìm skarbam z usih narodaũ, bo Maâ ůsâ zâmlâ,

6. а вы будзеце ў Мяне царствам сьвятароў і народам сьвятым; вось словы, якія ты скажаш сынам Ізраілевым.

a vy budzece ŭ Mâne carstvam s'vâtaroŭ i narodam s'vâtym; vos' slovy, âkiâ ty skažaš synam İzrailevym.

7. І прыйшоў Майсей і склікаў старэйшынаў народу і прапанаваў ім усе гэтыя словы, якія наказаў яму Гасподзь.

İ pryjšoŭ Majsej i sklikaŭ starèjšynaŭ narodu i prapanavaŭ im use gètyâ slovy, âkiâ nakazaŭ âmu Gaspodz'.

8. І ўвесь народ адказаў у адзін голас, кажучы: усё, што сказаў Гасподзь, выканаем. І данёс Майсей словы народу да Госпада.

İ ŭves' narod adkazaŭ u adzìn golas, kažučy: usë, što skazaŭ Gaspodz', vykanaem. İ danës Majsej slovy narodu da Gospada.

9. І сказаў Гасподзь Майсею: вось, Я прыйду да цябе ў густым воблаку, каб чуў народ, як Я буду гаварыць з табою, і паверыў табе назаўсёды. І Майсей абвясціў словы народу да Госпада.

İ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: vos', Â pryjdu da câbe ŭ gustym voblaku, kab čuŭ narod, âk Â budu gavaryc' z taboŭ, i paveryŭ tabe nazaŭsëdy. İ Majsej abvâs'ciŭ slovy narodu da Gospada.

10. І сказаў Гасподзь Майсею: ідзі да народу, і асьвяці яго сёньня і заўтра; хай вымыюць вопратку сваю,

İ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: idzi da narodu, i as'vâci âgo sën'nâ i zaŭtra; haj vymyŭc' vopratku svaŭ,

11. каб быць гатовымі да трэцяга дня: бо на трэці дзень сыйдзе Гасподзь на вачах ва ўсяго народу на гару Сінай;

kab byc' gatovymi da trècâga dnâ: bo na trèci dzen' syjdze Gaspodz' na vačah va ŭsâgo narodu na garu Sìnaj;

12. і правядзі народу рысу з усіх бакоў і скажы: сьцеражэцеся

ўзыходзіць на гару і дакранацца да падножжа яе: кожны, хто дакранецца да гары, аддадзены будзе сьмерці;

ì pravâdzì narodu rysu z usìh bakoŭ ì skažy: s'ceražècesâ ŭzyhodzìc' na garu ì dakranacca da padnožža âe: kožny, hto dakranecca da gary, addadzeny budze s'mercì;

13. хай рука не дакранецца да яго, а хай пабэюць яго камянямі, альбо застрэляць стралою; хай то быдла, хай чалавек, а хай не застанецца жывы; у час працяглага трубнага гуку, могуць яны ўзысьці на гару.

haj ruka ne dakranecca da âgo, a haj pabèuc' âgo kamânâmi, al'bo zastrèlâc' straloŭ; haj to bydla, haj čalavek, a haj ne zastanecca žyvy; u čas pracâglaga trubnaga guku, moguć' âny ŭzys'ci na garu.

14. І сышоў Майсей з гары да людзей і асьвяціў людзей, і яны вымылі вопратку сваю.

Ì syšoŭ Majsej z gary da lŭdzej ì as'vâciŭ lŭdzej, ì âny vymyli vopratku svaŭ.

15. І сказаў народу: будзьце гатовыя да трэцяга дня; не дакранайцеся да жонак.

Ì skazaŭ narodu: budz'ce gatovyâ da trècâga dnâ; ne dakranajcesâ da žonak.

16. На трэці дзень, як занялася раніца, былі гримоты і маланкі, і густая хмара над гарою і трубны гук даволі моцны: і затрымцеў увесь народ, які быў у табары.

Na trèci dzen', âk zanâlasâ ranica, byli grymoty ì malanki, ì gustaâ hmara nad garoŭ ì trubny guk davoli mocny: ì zatrymceŭ uves' narod, âki byŭ u tabary.

17. І вывеў Майсей людзей з табара насустрач Богу, і сталі каля падножжа гары.

Ì vyveŭ Majsej lŭdzej z tabara nasustrač Bogu, ì stali kalâ padnožža gary.

18. А гара Сінай уся дымілася ад таго, што Гасподзь сышоў на яе ў агні; і падымаўся ад яе дым, як дым зь печы, і ўся гара моцна хісталася:

A gara Sìnaj usâ dymilasâ ad tago, što Gaspodz' syšoŭ na âe ŭ agni; i padymaŭsâ ad âe dym, âk dym z' pečy, i ŭsâ gara mocna hìstalasâ:

19. і гук трубны рабіўся мацнейшы і мацнейшы. Майсей гаварыў, і Бог адказваў яму голасам.

i guk trubny rabiŭsâ macnejšy i macnejšy. Majsej gavaryŭ, i Bog adkazvaŭ âmu golasam.

20. І сышоў Гасподзь на гару Сінай, на вяршыню гары, і заклікаў Гасподзь Майсея на вяршыню гары, і ўзышоў Майсей.

Ì syšoŭ Gaspodz' na garu Sìnaj, na vâršynû gary, i zaklikaŭ Gaspodz' Majseâ na vâršynû gary, i ŭzyšoŭ Majsej.

21. І сказаў Гасподзь Майсею: сыйдзі і пацьвердзі народу, каб ён не парываўся да Госпада ўбачыць Яго, і каб не загінулі многія зь яго:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: syjdzì i pac'verdzì narodu, kab ěn ne paryvaŭsâ da Gospada ŭbačyc' Âgo, i kab ne zagìnuli mnogîâ z' âgo:

22. а сьвятары, якія набліжаюцца да Госпада, павінны асьвяціць сябе, каб ня ўразіў іх Гасподзь.

a s'vâtary, âkiâ nablìžaŭcca da Gospada, pavìnny as'vâcìc' sâbe, kab nâ ŭraziŭ ih Gaspodz'.

23. І сказаў Майсей Госпаду: ня можа народ узысьці на гару Сінай: бо Ты папярэдзіў нас, сказаўшы: правядзі мяжу вакол гары і асьвяці яе.

Ì skazaŭ Majsej Gospadu: nâ moža narod uzys'ci na garu Sìnaj: bo Ty papârèdziŭ nas, skazaŭšy: pravâdzì mâžu vakol gary i as'vâcì âe.

24. І Гасподзь сказаў яму: ідзі, сыйдзі, потым узыйдзі ты і з табою Аарон: а сьвятары і народ няхай не парываюцца ўзыходзіць да Госпада, каб Гасподзь ня ўразіў іх.

Ì Gaspodz' skazaŭ âmu: idzì, syjdzì, potym uzyjdzì ty i z taboŭ Aaron: a s'vâtary i narod nâhaj ne paryvaŭcca ŭzyhodzìc' da Gospada, kab Gaspodz' ŭraziŭ ih.

nâ ŭraziŭ ih.

25. I сышоŭ Майсей да людзей і пераказаŭ ім.

Ì syšoŭ Majsej da lûdzej ì perakazaŭ ìm.

20 Кіраŭнік

1. I прамовіŭ Бог усе словы гэтыя, кажучы:

Ì pramoviŭ Bog use slovy gètyâ, kažučy:

2. Я Гасподзь, Бог твой, Які вывеŭ цябе зь зямлі Егіпецкай, з дома рабства;

Â Gaspodz', Bog tvoj, Âki vyveŭ câbe z' zâmlì Egìpeckaj, z doma rabstva;

3. хай ня будзе ŭ цябе іншых багоŭ перад абліччам Маім.

haj nâ budze ŭ câbe inšyh bagoŭ perad abliččam Maìm.

4. Не рабі сабе куміра і ніякай выявы таго, што на небе ўгары, і што на зямлі ўнізе і што ў вадзе ніжэй зямлі;

Ne rabì sabe kumìra ì niâkaj vyâvy tago, što na nebe ŭgary, ì što na zâmlì ŭnize ì što ŭ vadze nižèj zâmlì;

5. не пакланяйся ім і ня службы ім, бо Я Гасподзь, Бог твой, Бог руплівец, Які карае дзяцей за віну бацькоŭ да трэцяга і чацьвёртага роду, што ненавідзяць мяне,

ne paklanâjsâ ìm ì nâ služy ìm, bo Â Gaspodz', Bog tvoj, Bog ruplìvec, Âki karae dzâcej za vînu bac'koŭ da trècâga ì čac'vërtaга rodu, što nenavidzâc' mâne,

6. і Які чыніць мілату тысячам родаŭ, што любяць Мяне і шануюць заповедзі Мае.

ì Âki čynìc' milatu tysâčam rodaŭ, što lûbâc' Mâne ì šanuŭc' zapavedzì Mae.

7. Не вымаŭляй імя Госпада, Бога твайго, марна, бо Гасподзь не пакіне

без пакараньня таго, хто вымаўляе імя Яго марна.

Ne vymaŭlâj imâ Gospada, Boga tvajgo, marna, bo Gaspodz' ne pakine bez pakaran'nâ tago, hto vymaŭlâe imâ Âgo marna.

8. Але памятай дзень суботні, каб сьвяціць яго;

Ale pamâtaj dzen' subotni, kab s'vâcic' âgo;

9. шэсьць дзён працуй і рабі ўсякія дзеі твае,

šès'c' dzën pracuj i rabi ũsâkiâ dzei tvae,

10. а дзень сёмы - субота Госпаду, Богу твайму: не рабі ў гэты ніякай працы ні ты, ні сын твой, ні дачка твая, ні раб твой, ні рабыня твая, ні быдла тваё, ні прыхадзень, які ў брамах тваіх;

a dzen' sëmy - subota Gospadu, Bogu tvajmu: ne rabi ũ gëty niâkaj pracy ni ty, ni syn tvoj, ni dačka tvaâ, ni rab tvoj, ni rabynâ tvaâ, ni bydla tvaë, ni pryhadzen', âki ũ bramah tvaih;

11. бо за шэсьць дзён стварыў Гасподзь неба і зямлю, мора і ўсё, што ў іх, а ў дзень сёмы спачыў; таму дабраславіў Гасподзь дзень суботні і асьвяціў яго.

bo za šès'c' dzën stvaryŭ Gaspodz' neba i zâmlû, mora i ũsë, što ũ ih, a ũ dzen' sëmy spačyŭ; tamu dabraslaviŭ Gaspodz' dzen' subotni i as'vâciŭ âgo.

12. Шануй бацьку твайго і маці тваю, каб падоўжыліся дні твае на зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе.

Šanuj bac'ku tvajgo i maci tvaŭ, kab padoŭžylisâ dni tvae na zâmli, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe.

13. Не забівай.

Ne zabivaj.

14. Ня чыні пералюбу.

Nâ čyni peralûbu.

15. Ня крадзь.

Nâ kradz'.

16. Не кажы ілжывага сьведчанья на блізкага твайго.

Ne kažy ilžyvaga s'vedčan'nâ na blizkaga tvajgo.

17. Ня прагні дому блізкага твайго; ня прагні жонкі блізкага твайго, ні раба ягонага, ні рабыні ягонаі, ні вала ягонага, ні асла ягонага, нічога, што ў блізкага твайго.

Nâ pragnì domu blizkaga tvajgo; nâ pragnì žonkì blizkaga tvajgo, nì raba âgonaga, nì rabyні âgonaj, nì vala âgonaga, nì asla âgonaga, ničoga, što ŭ blizkaga tvajgo.

18. Увесь народ бачыў гримоты і полымя, і гук трубны і гару, што дымілася; і ўбачыўшы тое, народ адступіў і спыніўся спадалёк.

Uves' narod bačyŭ grymoty i polymâ, i guk trubny i garu, što dymilasâ; i ŭbačyŭšy toe, narod adstupiŭ i spyniŭsâ spadalëk.

19. І сказалі Майсею: гавары ты з намі, і мы будзем слухаць, але каб не гаварыў з намі Бог, каб нам не памерці.

Ì skazali Majseŭ: gavary ty z nami, i my budzem sluhac', ale kab ne gavaryŭ z nami Bog, kab nam ne pamerci.

20. І сказаў Майсей народу: ня бойцеся; Бог прыйшоў, каб выпрабаваць вас і каб страх Ягоны быў перад абліччам вашым, каб вы не грашылі.

Ì skazaŭ Majsej narodu: nâ bojcesâ; Bog pryjšoŭ, kab vyprabavac' vas i kab strah Âgony byŭ perad abliččam vašym, kab vy ne grašyli.

21. І стаяў народ спадалёк, а Майсей уступіў у змрок, дзе Бог.

Ì staŭŭ narod spadalëk, a Majsej ustupiŭ u zmrok, dze Bog.

22. І сказаў Гасподзь Майсею: так скажы сынам Ізраілевым: вы бачылі, як Я зь неба казаў вам;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: tak skažy synam Izrailevym: vy bačyli, âk Â z'

neba kazaŭ vam;

23. не рабеце перад Мною багоў срэбраных, альбо багоў залатых не рабеце сабе:

ne rabece perad Mnoŭ bagoŭ srèbranyh, al'bo bagoŭ zalatyh ne rabece sabe:

24. зрабі мне ахвярнік зь зямлі і прынясі на ім цэласпаленьні твае і мірныя ахвяры твае, авечак тваіх і валоў тваіх; на кожным месцы, дзе Я ўчыню памяць імя Майго, Я прыйду да цябе і дабраслаўлю цябе;

zrabì mne ahvârnik z' zâmlì ì prynâsì na ìm cèlaspalen'ni tvae ì mìrnyâ ahvâry tvae, avečak tvaih ì valoŭ tvaih; na kožnym mescy, dze Â ŭčynû pamâc' imâ Majgo, Â pryjdu da câbe ì dabraslaŭlû câbe;

25. калі ж будзеш рабіць Мне ахвярнік з камянёў, дык не кладзі яго з часовых, бо як толькі накладзеш на іх разец твой, дык апаганіш іх;

kali ž budzeš rabic' Mne ahvârnik z kamânëŭ, dyk ne kladzi âgo z časovyh, bo âk tol'ki nakladzeš na ih razec tvoj, dyk apaganiš ih;

26. і ня ўзыходзь па прыступках да ахвярніка Майго, каб не адкрылася пры ім сарамата твая.

ì nâ ŭzyhodz' pa prystupkah da ahvârніка Majgo, kab ne adkrylasâ pry ìm saramata tvaâ.

21 Кіраўнік

1. І вось законы, якія ты абвесьціш ім:

ì vos' zakony, âkiâ ty abves'ciš ìm:

2. Калі купіш раба Габрэя, няхай ён працуе шэсьць гадоў, а на сёмы няхай выйдзе на волю задарам;

Kali kupiš raba Gabrèâ, nâhaj ën pracue šès'c' gadoŭ, a na sëmy nâhaj

vyjdze na volû zadaram;

3. калі ён прыйшоў адзін, няхай адзін і выйдзе; а калі ён жанаты, няхай выйдзе зь ім і жонка ягоная;

kali ěn pryjšoŭ adzìn, nâhaj adzìn ì vyjdze; a kali ěn Źanaty, nâhaj vyjdze z' ìm ì Źonka âgonaa;

4. а калі гаспадар ягоны даў яму жонку і яна нарадзіла яму сыноў, альбо дочак, дык жонка і дзеці яе няхай застануцца ў гаспадара яе, а ён выйдзе адзін;

a kali gaspadar âgony daŭ âmu Źonku ì âna naradzila âmu synoŭ, al'bo dočak, dyk Źonka ì dzeci âe nâhaj zastanucca ũ gaspadara âe, a ěn vyjdze adzìn;

5. але калі раб скажа: люблю гаспадара майго, жонку маю і дзяцей маіх, не пайду на волю, -

ale kali rab skaŹa: lûblû gaspadara majgo, Źonku maŭ ì dzâcej maìh, ne pajdu na volû, -

6. дык няхай гаспадар ягоны прывядзе яго да багоў і паставіць яго да дзьвярэй, альбо да вушака, і праколе яму гаспадар ягоны вуха шылам, і ён застанецца рабом ягоным вечна.

dyk nâhaj gaspadar âgony pryvâdze âgo da bagoŭ ì pastavic' âgo da dz'vârèj, al'bo da vušaka, ì prakole âmu gaspadar âgony vuha šylam, ì ěn zastanecca rabom âgonym večna.

7. Калі хто прадасьць дачку сваю ў рабыні, дык яна ня можа выйсці, як выходзяць рабы;

Kali hto pradas'c' dačku svaŭ ũ rabynì, dyk âna nâ moŹa vyjs'ci, âk vyhodzâc' raby;

8. калі яна не да спадобы гаспадару свайму і ён не заручыць яе, няхай дазволіць выкупіць яе; а чужому народу прадаць яе ня мае ўлады, калі

сам пагардзіў ёю;

kali âna ne da spadoby gaspadaru svajmu i ên ne zaručyc' âe, nâhaj dazvolic' vykupic' âe; a čužomu narodu pradac' âe nâ mae ũlady, kali sam pagardziŭ ëu;

9. калі ён заручыць яе з сынамі сваімі, няхай зробіць зь ёю паводле права дочак;

kali ên zaručyc' âe z synam svaim, nâhaj zrobic' z' ëu pavodle prava dočak;

10. калі ж другую возьме за яго, дык яна не павінна пазбаўляцца ежы, вопраткі і шлюбнага сужыцця;

kali ž druguŭ voz'me za âgo, dyk âna ne pavinna pazbaŭlâcca ežy, vopratki i šlûbnaga sužyc'câ;

11. а калі ён гэтых трох рэчаў ня зробіць дзеля яе, няхай яна выйдзе задарам, бяз выкупу.

a kali ên gètyh troh rëčaŭ nâ zrobic' dzelâ âe, nâhaj âna vyjdzze zadaram, bâz vykupi.

12. Хто ўдарыць чалавека так, што той памрэ, хай будзе аддадзены сьмерці;

Hto ũdaryc' čalaveka tak, što toj pamrè, haj budze addadzeny s'merci;

13. але калі хто не намышляў ліхога, а Бог дапусьціў яму трапіць пад рукі ягоныя, дык Я назначу ў цябе мясьціну, куды ўцячы;

ale kali hto ne namyšlâŭ lihoga, a Bog dapus'ciŭ âmu trapic' pad ruki âgonyâ, dyk Â naznaču ũ câbe mäs'cinu, kudy ũcâčy;

14. а калі хто з намераў забэе блізкага падступна, дык і ад ахвярніка Майго бяры яго на сьмерць.

a kali hto z nameram zabèe blizkaga padstupna, dyk i ad ahvârніка Majgo bâry âgo na s'merc'.

15. Хто ўдарыць бацьку свайго, альбо сваю маці, таго трэба аддаць

сьмерці.

Hto ŭdaryc' bac'ku svajgo, al'bo svaû maci, tago trèba addac' s'merci.

16. Хто ўкрадзе чалавека і прадасьць яго, альбо знойдзецца ён у руках у яго, дык трэба аддаць яго сьмерці.

Hto ŭkradze čalaveka i pradas'c' âgo, al'bo znojdzecca ën u rukah u âgo, dyk trèba addac' âgo s'merci.

17. Хто ліхасловіць бацьку свайго, альбо маці сваю, таго трэба аддаваць сьмерці.

Hto lihaslovic' bac'ku svajgo, al'bo maci svaû, tago trèba addavac' s'merci.

18. Калі сварацца, і адзін чалавек ударыць другога каменем, альбо кулаком, і той не памрэ, а ляжа ў пасьцель,

Kali svaracca, i adzin čalavek udaryc' drugoga kamenem, al'bo kulakom, i toj ne pamrè, a lâža ŭ pas'cel',

19. дык, калі ён падымецца і будзе выходзіць з дому з дапамогаю кія, той, хто ўдарыў, ня будзе варты сьмерці; толькі няхай сплаціць перапынак у яго працы і дасьць на лекаваньне яго.

dyk, kali ën padymecca i budze vyhodzic' z domu z dapamogaû kiâ, toj, hto ŭdaryŭ, nâ budze varty s'merci; tol'ki nâhaj splacic' perapynak u âgo pracy i das'c' na lekavan'ne âgo.

20. А калі хто ўдарыць раба свайго, альбо служанку сваю палкаю, і яны памруць пад рукой ягонай, дык ён павінен быць пакараны;

A kali hto ŭdaryc' raba svajgo, al'bo služanku svaû palkaû, i âny pamruc' pad rukoj âgonaj, dyk ën pavinen byc' pakarany;

21. але калі яны дзень альбо два дні перажывуць, дык ня трэба караць яго, бо гэта яго срэбра.

ale kali âny dzen' al'bo dva dni peražyvuc', dyk nâ trèba karac' âgo, bo gèta âgo srèbra.

22. Калі бэюцца людзі, і ўдараць цяжарную жанчыну, і яна выкіне, але ня будзе іншае шкоды, дык узяць зь вінаватага збор грашмі, які накладзе на яго муж тае жанчыны, і ён павінен заплаціць яму пры судзьдзях;

Kali bèûcca lûdzi, i ŭdarac' cãžarnuû žančynu, i âna vykine, ale nâ budze inšae škody, dyk uzâc' z' vînavataga zbor grašmì, âkì nakladze na âgo muž tae žančynu, i ên pavînen zaplacic' âmu pry sudz'dzâh;

23. а калі будзе шкода, дык аддай душу за душу,
a kali budze škoda, dyk addaj dušu za dušu,

24. вока за вока, зуб за зуб, руку за руку, нагу за нагу,
voka za voka, zub za zub, ruku za ruku, nagu za nagu,

25. апёк за апёк, рану за рану, сіняк за сіняк.
apëk za apëk, ranu za ranu, sinâk za sinâk.

26. Калі хто раба свайго ўдарыць у вока, альбо служанку сваю ў вока, і пашкодзіць яго, хай пусьціць іх на волю за вока;

Kali hto raba svajgo ŭdaryc' u voka, al'bo služanku svaû ŭ voka, i paškodzic' âgo, haj pus'cic' ih na volû za voka;

27. і калі выбэе зуб рабу свайму, альбо рабыні сваёй, хай пусьціць іх на волю за зуб.

i kali vybèe zub rabu svajmu, al'bo rabyni svaëj, haj pus'cic' ih na volû za zub.

28. Альбо вол забівае мужчыну, альбо жанчыну да сьмерці, дык вала пабіць камянямі і мяса яго ня есьці; а гаспадар вала не вінаваты;

Al'bo vol zabadae mužčynu, al'bo žančynu da s'merci, dyk vala pabic' kamânâmi i mâsa âgo nâ es'ci; a gaspadar vala ne vînavaty;

29. але калі вол бадлівы быў і ўчора і заўчора, і гаспадар ягоны, папярэджаны пра гэта, не вартаваў яго, а ён забіў мужчыну, альбо

жанчыну, дык вала пабіць камянямі і гаспадара яго аддаць сьмерці;
ale kalì vol badlìvy byŭ ì ŭčora ì zaŭčora, ì gaspadar âgony, papârèdžany pra gèta, ne vartavaŭ âgo, a ěn zabiŭ mužčynu, al'bo žančynu, dyk vala pabìc' kamânâmi ì gaspadara âgo addac' s'merci;

30. калі на яго накладзены будзе выкуп, няхай дасьць выкуп за душу сваю, які накладзены будзе на яго.

kalì na âgo nakladzeny budze vykup, nâhaj das'c' vykup za dušu svaŭ, âkì nakladzeny budze na âgo.

31. Ці сына забадае, ці дачку забора, - паводле гэтага закона рабіць зь ім.

Cì syna zabadae, cì dačku zabora, - pavodle gètaga zakona rabìc' z' ìm.

32. Калі вол забадае раба альбо рабыню, дык гаспадару іх заплаціць трыццаць сікляў срэбра, а вала пабіць камянямі.

Kalì vol zabadae raba al'bo rabynŭ, dyk gaspadaru ih zaplacìc' tryccac' sìklâŭ srèbra, a vala pabìc' kamânâmi.

33. Калі хто адкрые яму, альбо калі выкапае яму і не накрыве яе, і ўпадзе ў яе вол, альбо асёл,

Kalì hto adkrye âmu, al'bo kalì vykapaе âmu ì ne nakrye âe, ì ŭpadze ŭ âe vol, al'bo asël,

34. дык гаспадар ямы павінен заплаціць, аддаць срэбра гаспадару іхняму, а туша будзе ягоная.

dyk gaspadar âmy pavìnen zaplacìc', addac' srèbra gaspadaru ihnâmu, a tuša budze âgonaâ.

35. Калі чый-небудзь вол забадае да сьмерці вала ў суседа яго, няхай прададуць жывога вала і падзеляць папалам цану яго; забітага таксама няхай падзеляць папалам;

Kalì čyj-nebudz' vol zabadae da s'merci vala ŭ suseda âgo, nâhaj pradaduc'

žyvoga vala ì padzelâc' papalam canu âgo; zabitaga taksama nâhaj padzelâc' papalam;

36. а калі вядома было, што вол бадлівы быў і ўчора і заўчора, а гаспадар ягоны не вартаваў яго, дык павінен ён заплаціць вала за вала, а забіты будзе ягоны.

a kalì vâdoma bylo, što vol badlivy byŭ ì ŭčora ì zaŭčora, a gaspadar âgony ne vartavaŭ âgo, dyk pavinen ěn zaplacìc' vala za vala, a zabity budze âgony.

22 Кіраўнік

1. Калі хто ўкрадзе вала, альбо прадасьць, дык пяць валоў заплаціць за вала і чатыры авечкі за авечку.

Kalì hto ŭkradze vala, al'bo pradas'c', dyk pâc' valoŭ zaplacìc' za vala ì čatyry avečkì za avečku.

2. Калі хто застане злодзея, які падкопваецца, і ўдарыць яго так, што той памрэ, дык кроў не залічыцца на яго;

Kalì hto zastane zlodzeâ, âkì padkopvaecca, ì ŭdaryc' âgo tak, što toj pamrè, dyk kroŭ ne zalìčycca na âgo;

3. але калі ўзышло над ім сонца, дык залічыцца на ім кроў. Хто ўкраў, павінен заплаціць; а калі няма чым, дык няхай прададуць яго на плату за ўкрадзенае ім;

ale kalì ŭzyšlo nad ìm sonca, dyk zalìčycca na ìm kroŭ. Hto ŭkraŭ, pavinen zaplacìc'; a kalì nâma čym, dyk nâhaj pradaduc' âgo na platu za ŭkradzenae ìm;

4. калі ўкрадзенае знойдзецца ў яго ў руках жывым, ці то вол, ці асёл, ці авечка, хай заплаціць удвая.

kali ŭkradzenae znojdzecca ŭ âgo ŭ rukah žyvym, ci to vol, ci asël, ci avečka, haj zaplacić' udvaâ.

5. Калі хто паглуміць поле, альбо вінаграднік, пусьціўшы быдла сваё глуміць чужое поле, няхай адшкадуе лепшым з поля свайго і лепшым зь вінаградніка свайго.

Kali hto paglumić' pole, al'bo vinogradnik, pus'ciũšy bydla svaë glumić' čužoe pole, nâhaj adškadue lepšym z polâ svajgo i lepšym z' vinogradnika svajgo.

6. Калі зьявіцца агонь і ахопіць пожню і выпаліць капіцы, альбо жніво, альбо поле, дык павінен заплаціць, хто ўчыніў гэты пажар, удвая;

Kali z'âvicca agon' i ahopić' požnû i vypalić' kapicy, al'bo žnivo, al'bo pole, dyk pavinen zaplacić', hto ŭčyniũ gèty pažar, udvaâ;

7. Калі хто аддасьць блізкаму на захаваньне срэбра, альбо рэчы, і яны ўкрадзены будуць з дому ягонага, дык, калі знойдзецца злодзей, няхай ён заплаціць удвая;

Kali hto addas'c' blizkamu na zahavan'ne srèbra, al'bo rèčy, i âny ŭkradzeny buduc' z domu âgonaga, dyk, kali znojdzecca zlodzej, nâhaj ën zaplacić' udvaâ;

8. а калі ня знойдзецца злодзей, няхай гаспадар дома прыйдзе да судзьдзяў і прысягне, што не прасьцёр рукі сваёй на ўласнасьць блізкага свайго.

a kali nâ znojdzecca zlodzej, nâhaj gaspadar doma pryjdzje da sudz'dzâũ i prysâgne, što ne pras'cër ruki svaëj na ŭlasnas'c' blizkaga svajgo.

9. Пра ўсякую спрэчную рэч, пра вала, пра асла, пра авечку, пра вопратку, пра ўсякую згубленую рэч, пра якую хто-небудзь скажа, што яна ягоная, справа абодвух павінна быць даведзена да судзьдзяў: каго зьвінавацяць судзьдзі, той заплаціць блізкаму свайму ўдвая.

Pra ũsâkuû sprèčnuû rèč, pra vala, pra asla, pra avečku, pra vopratku, pra ũsâkuû zgublenuû rèč, pra âkuû hto-nebudz' skaža, što âna âgonâ, sprava abodvuh pavinna byc' davedzena da sudz'dzâŭ: kago z'vinavacâc' sudz'dzi, toj zaplacic' blizkamu svajmu ũdvaâ.

10. Калі хто аддасьць блізкаму свайму асла, альбо вала, альбо авечку, альбо якое-небудзь іншае быдла на захаваньне, а ён памрэ, альбо будзе пашкодзаны, альбо зьведзены, так што ніхто гэтага ня ўбачыць,

Kali hto addas'c' blizkamu svajmu asla, al'bo vala, al'bo avečku, al'bo âkoe-nebudz' inšae bydla na zahavan'ne, a ën pamrè, al'bo budze paškodžany, al'bo z'vedzeny, tak što nihito gètaga nâ ũbačyc', -

11. прысяга перад Госпадам хай будзе паміж абодвума пра тое, што той, хто ўзяў, не працягне рукі сваёй на ўласнасьць блізкага свайго; і гаспадар павінен прыняць, а той ня будзе плаціць;

prysâga perad Gospadam haj budze pamiz abodvuma pra toe, što toj, hto ũzâŭ, ne pracâgne rukì svaëj na ũlasnas'c' blizkaga svajgo; i gaspadar pavinen prynâc', a toj nâ budze placic';

12. а калі ўкрадзены будзе ў яго, дык павінен заплаціць гаспадару ягонаму;

a kali ũkradzeny budze ũ âgo, dyk pavinen zaplacic' gaspadaru âgonamu;

13. калі ж будзе зьверам разадраны, дык няхай за доказ пакажа разадранае: за разадранае ён ня плаціць.

kali ž budze z'veram razadrany, dyk nâhaj za dokaz pakaža razadranae: za razadranae ën nâ placic'.

14. Калі хто пазычыць у блізкага свайго быдла, і яно будзе

пашкодзана, альбо памрэ, а гаспадара яго ня было пры ім, дык павінен заплаціць;

Kali hto pazyčyc' u blizkaga svajgo bydla, i âno budze paškodžana, al'bo pamrè, a gaspadara âgo nâ bylo pry im, dyk pavinen zaplacìc';

15. а калі гаспадар ягоны быў пры ім, дык не павінен плаціць; калі ён узяты быў у наймы за грошы, дык няхай і пойдзе за тую цану.

a kali gaspadar âgony byŭ pry im, dyk ne pavinen placìc'; kali ên uzâty byŭ u najmy za grošy, dyk nâhaj i pojdze za tuŭ canu.

16. Калі спакусіць хто дзяўчыну заручаную і перасьпіць зь ёю, няхай дасьць ёй вена і возьме сабе за жонку;

Kali spakusìc' hto dzâŭčynu zaručanuŭ i peras'pic' z' ëu, nâhaj das'c' ëj vena i voz'me sabe za žonku;

17. а калі бацька ня згодзіцца выдаць яе за яго, няхай заплаціць срэбрам, колькі належыць на вена дзяўчатам.

a kali bac'ka nâ zgodzìcca vydac' âe za âgo, nâhaj zaplacìc' srèbram, kol'ki naležyc' na vena dzâŭčatam.

18. Варажбіткі не пакідай живою.

Varažbitki ne pakìdaj žyvoŭ.

19. Кожны скаталожнік хай будзе аддадзены сьмерці.

Kožny skataložnik haj budze addadzeny s'merci.

20. Той, хто прыносіць ахвяру божышчам, акрамя аднаго Госпада, хай будзе знішчаны.

Toj, hto prynosìc' ahvâru božyščam, akramâ adnago Gospada, haj budze z'niščany.

21. Прыхадня ня ўціскай і не прыгнятай яго, бо вы самыя былі прыхадні ў зямлі Егіпецкай.

Pryhadnâ nâ ŭcìskaj i ne prygnâtaj âgo, bo vy samyâ byli pryhadni ŭ zâmli Egìpeckaj.

22. Ні ўдавы, ні сіраты ня ўціскайце;

Nì ŭdavŭ, nì siraty nâ ŭciskajce;

23. калі ж ты ўцісьнеш іх, дык, калі яны залямантуюць да Мяне, Я пачую лямант іхні,

kali ž ty ŭcis'neš ih, dyk, kali âny zalâmantuûc' da Mâne, Â paçuû lâmant ihni,

24. і запалае гнеў Мой, і забэю вас мечам, і будуць жонкі вашыя ўдовамі і дзеці вашыя сіротамі.

ì zapalae gneŭ Moj, ì zabèû vas mečam, ì buduc' žonki vašyâ ŭdovami ì dzeci vašyâ sirotami.

25. Калі пазычыш грошы беднаму з народу Майго, дык ня ўціскай яго і не накладвай на яго ліхвы.

Kali pazyčyš grošy bednamu z narodu Majgo, dyk nâ ŭciskaj âgo ì ne nakladvaj na âgo lihvy.

26. Калі возьмеш у заклад вопратку блізкага твайго, да захаду сонца аддай яе,

Kali voz'meš u zaklad vopratku blizkaga tvajgo, da zahadu sonca addaj âe,

27. бо яна адзінае покрыва ў яго, яна - адзеньне цела ягонага, у чым будзе ён спаць? дык вось, калі ён залямантуе да Мяне, Я пачую, бо Я міласэрны.

bo âna adzinae pokryva ŭ âgo, âna - adzen'ne cela âgonaga, u čym budze ên spac'? dyk vos', kali ên zalâmantue da Mâne, Â paçuû, bo Â milasèrny.

28. Судзьдзяў не ліхаслові і правадыра ў народзе тваім ня ганьбі.

Sudz'dzâŭ ne lihaslovi ì pravadyra ŭ narodze tvaim nâ gan'bi.

29. Не марудзь прыносіць пачаткі з гумна твайго і з чавільні тваёй; аддавай Мне першынца з сыноў тваіх;

Ne marudz' prynosic' pačatki z gumna tvajgo ì z čavil'ni tvaëj; addavaj Mne peršynca z synoŭ tvaih;

30. тое самае рабі з валом тваім і з авечкаю тваёю: сем дзён няхай яны будуць пры маці сваёй, а восьмага дня аддавай іх Мне.

toe samae rabi z valom tvaim i z avečkaû tvaëû: sem dzën nâhaj âny buduc' pry maci svaëj, a vos'maga dnâ addavaj ih Mne.

31. І будзеце ў Мяне людзьмі сьвятымі; і мяса, разадранага зьверам у полі, ня ежце, сабакам выкідайце яго.

ì budzece ũ Mâne lûdz'mi s'vâtymi; i mâsa, razadranaga z'veram u poli, nâ ežce, sabakam vykidajce âgo.

23 Кіраўнік

1. Не зважай на пустыя чуткі, не давай рукі тваёй бязбожніку, каб ня быць сьведкам няпраўды.

Ne zvažaj na pustyâ čutki, ne davaj ruki tvaëj bâzbožniku, kab nâ byc' s'vedkam nâpraŭdy.

2. Ня йдзі за большасьцю на благое і не вырашай цяжбіны, адступаючы з большасьцю ад праўды;

Nâ jdzi za bol'sas'cû na blagoe i ne vyrašaj câžbiny, adstupaŭčy z bol'sas'cû ad praŭdy;

3. і беднаму не патурай у цяжбіне ягонай.

ì bednamu ne paturaj u câžbine âgonaj.

4. Калі знойдзеш вала ворага твайго, альбо асла ягонага, які заблудзіўся, прывядзі яго да яго;

Kali znojdzeš vala voraga tvajgo, al'bo asla âgonaga, âki zabludziŭsâ, pryvâdzi âgo da âgo;

5. калі ўбачыш асла ворага твайго, што ўпаў пад ношкаю сваёю, дык не пакідай яго: разгрузі яго і заставайся разам зь ім.

*kali ŭbačyš asla voraga tvajgo, što ŭpaŭ pad noškaŭ svaëŭ, dyk ne pakidaj
âgo: razgruzi âgo i zastavajsâ razam z' im.*

6. Ня судзі навыварат цяжбіны беднага твайго.

Nâ sudzi navyvarat câžbiny bednaga tvajgo.

7. Адыходзь далей ад няпраўды і не забівай невінаватага і
справядлівага, бо я не апраўдаю благога.

*Adyhodz' dalej ad nâpraŭdy i ne zabivaj nevînavataga i spravâdlivaga, bo â
ne apraŭdaŭ blagoga.*

8. Дарункаў ня прымай, бо дарункі сьляпымі робяць відушчых і
перакручваюць словы справядлівых.

*Darunkaŭ nâ prymaj, bo darunki s' lâpymî robâc' viduščyh i perakručvaŭc'
slovy spravâdlivyh.*

9. Прыхадня ня крыўдзі: вы ведаеце душу прыхадня, бо самыя былі
прыхаднямі ў зямлі Егіпецкай.

*Pryhadnâ nâ kryŭdzi: vy vedaece dušu pryhadnâ, bo samyâ byli pryhadnâmi
ŭ zâmlî Egipeckaj.*

10. Шэсьць гадоў засявай зямлю тваю і збірай плён яе,
Šès'c' gadoŭ zasâvaj zâmlû tvaŭ i z' bîraj plën âe,

11. а ў сёмы пакідай яе ў спакоі, каб карміліся гаротныя з народу
твайго, а рэштаю пасля іх карміліся зьвяры польныя; гэтак сама рабі зь
вінаграднікам тваім і з аліўнікам тваім.

*a ŭ sëmy pakidaj âe ŭ spakoî, kab karmilisâ garotnyâ z narodu tvajgo, a
rèštaŭ pas' lâ ih karmilisâ z' vâry pol'nyâ; gètak sama rabi z' vînogradnikam
tvaim i z aliŭnikam tvaim.*

12. Шэсьць дзён рабі справы твае, а ў сёмы дзень супакойся, каб
адпачыў вол твой і асёл твой, і супакойся сын рабыні тваёй і
прыхадзень.

Šès'c' dzën rabi spravy tvae, a ŭ sěmy dzen' supakojsâ, kab adpačyŭ vol tvoj i asěl tvoj, i supakoiŭsâ syn rabyñi tvaěj i pryhadzen'.

13. Шануйце ўсё, што Я сказаў вам, і імя іншых багоў не спамінайце; хай ня чуецца яно з вуснаў тваіх.

Šanujce ŭsě, što Â skazaŭ vam, i imâ inšyh bagoŭ ne spaminajce; haj nâ čuecca âno z vusnaŭ tvaïh.

14. Тры разы на год сьвяткуй Мне:

Try razy na god s'vâtkuj Mne:

15. сьвяткуй сьвята праснакоў: сем дзён еж прэсны хлеб, як Я загадаў табе, у прызначаны час месяца Авіва, бо ў той час ты выйшаў зь Егіпта; і хай не зьяўляюцца прад аблічча Маё з пустымі рукамі;

s'vâtkuj s'vâta prasnakoŭ: sem dzën ež prěсны hleb, âk Â zagadaŭ tabe, u pryznačany čas mesâca Aviva, bo ŭ toj čas ty vyjšaŭ z' Egipta; i haj ne z'âŭlâŭcca prad abličča Maë z pustymì rukami;

16. сьвяткуй і сьвята жніва першых пладоў працы тваёй, якія ты сеяў на полі, і сьвята збору пладоў у канцы года, калі зьбярэш з поля працу тваю.

s'vâtkuj i s'vâta žniva peršyh pladoŭ pracy tvaěj, âkiâ ty seâŭ na poli, i s'vâta zboru pladoŭ u kancy goda, kali z'bârěš z polâ pracu tvaŭ.

17. Тры разы на год павінен зьяўляцца ўвесь мужчынскі пол твой перад аблічча Ўладыкі, Госпада.

Try razy na god pavinen z'âŭlâcca ŭves' mužčynski pol tvoj perad abličča Ŭladyki, Gospada.

18. Не вылівай крыві ахвяры Маёй на квашанае, і тлушч ад сьвяточнай ахвяры Маёй не павінен заставацца да раніцы.

Ne vylivaj kryvi ahvâry Maěj na kvašanae, i tlušč ad s'vâtočnaj ahvâry Maěj ne pavinen zastavacca da ranicy.

19. Пачаткі пладоў зямлі тваёй прынось у дом Госпада, Бога твайго. Не гатуй казьляня ў малацэ маці ягонай.

Pačatki pladoŭ zâmlì tvaěj pryнос' u dom Gospada, Boga tvajgo. Ne gaturaj kaz'lanâ ŭ malacè macì âgonaj.

20. Вось, я пасылаю перад табою анёла ахоўваць цябе на дарозе і ўвесці цябе ў тую мясьціну, якую Я падрыхтаваў;

Vos', â pasylaŭ perad taboŭ anëla ahoŭvac' câbe na daroze i ŭves'ci câbe ŭ tuŭ mäs'cinu, âkuŭ Â padryhtavaŭ;

21. пільнуй сябе перад абліччам ягоным, і слухай голасу ягонага; не паўставай супроць яго, бо ён не даруе грэху вашага, бо імя Маё ў ім.

pil'nuj sâbe perad abliččam âgonym, i sluhaj golasu âgonaga; ne paŭstavaj suproc' âgo, bo ën ne darue grèhu vašaga, bo imâ Maë ŭ im.

22. Калі ты будзеш слухацца голасу ягонага і выконваць усё, што скажу, дык буду ворагам ворагаў тваіх і супраціўцам супраціўцаў тваіх.

Kali ty budzeš sluhacca golasu âgonaga i vykonvac' usë, što skažu, dyk budu voragam voragaŭ tvaih i supraciŭcam supraciŭcaŭ tvaih.

23. Калі пойдзе перад табою анёл Мой і павядзе цябе да Амарэяў, Хэтэяў, Фэрэзэяў, Хананэяў, Эвэяў і Евусэяў, і знішчу іх,

Kali pojdze perad taboŭ anël Moj i pavâdze câbe da Amarèâŭ, Hètèâŭ, Fèrèzèâŭ, Hananèâŭ, Èvèâŭ i Evusèâŭ, i z'nišču ih,

24. дык не пакланяйся багам іхнім, і ня служы ім, і не пераймайся дзеямі іхнімі, скрышы іх і разбуры помнікі іхнія:

dyk ne paklanâjsâ bagam ihnim, i nâ služy im, i ne perajmajsâ dzeâmì ihnimì, skryšy ih i razbury pomniki ihniâ:

25. служэце Госпаду, Богу вашаму, і ён дабраславіць хлеб твой і ваду тваю; і ўхілю ад вас хваробы.

služèce Gospadu, Bogu vašamu, i ën dabraslavìc' hleb tvoji i vadu tvaŭ; i

Ûhilû ad vas hvaroby.

26. Ня будзе ў зямлі тваёй такіх, што без пары родзяць, і няплодных; лік дзён тваіх зраблю поўным.

Nâ budze ũ zâmlì tvaëj takih, što bez pary rodzâc', ì nâplodnyh; lik dzën tvaih zrablû poŭnym.

27. Жудасьць Маю пашлю перад табою, і зьбянтэжу кожны народ, да якога ты прыйдзеш і буду адварочваць ад цябе ўсіх ворагаў тваіх;

Žudas'c' Maû pašlû perad taboû, ì z'bântèžu kožny narod, da âkoga ty pryjdzeš ì budu advaročvac' ad câbe ũsìh voragaŭ tvaih;

28. пашлю перад табою шаршнёў, і яны пагоняць ад твару твайго Эвэяў, Хананэяў і Хэтэяў;

pašlû perad taboû šaršněŭ, ì âny pagonâc' ad tvaru tvajgo Èvèâŭ, Hananèâŭ ì Hètèâŭ;

29. не праганю іх ад твару твайго за адзін год, каб зямля не зрабілася пустая і не памножыліся супроць цябе зьвяры польныя:

ne praganû ih ad tvaru tvajgo za adzìn god, kab zâmlâ ne zrabìlasâ pustaâ ì ne pamnožylisâ suproc' câbe z'vâry pol'nyâ:

30. спакваля буду праганяць іх ад цябе, пакуль не памножышся і ня возьмеш у валоданьне зямлі гэтай.

spakvalâ budu praganâc' ih ad câbe, pakul' ne pamnožyšsâ ì nâ voz'meš u valodan'ne zâmlì gètaj.

31. Правяду межы твае ад мора Чэрмнага да мора Філістымскага і ад пустыні да ракі, бо перадам у рукі вашыя жыхароў гэтай зямлі, і прагоніш іх ад твару твайго;

Pravâdu mežy tvae ad mora Čèrmnaga da mora Filistymskaga ì ad pustynì da rakì, bo peradam u rukì vašyâ žyharoŭ gètaj zâmlì, ì pragoniš ih ad tvaru tvajgo;

32. не рабі ўмовы ні зь імі, ні з багамі іхнімі;

ne rabì ŭmovy nì z' imì, nì z bagamì ihnìmì;

33. не павінны яны жыць у зямлі тваёй, каб яны не ўвялі цябе ў грэх супроць Мяне; бо калі ты будзеш служыць багам іхнім, дык гэта будзе табе сеткаю.

ne pavìnny âny žyc' u zâmlì tvaëj, kab âny ne ŭvâli câbe ŭ grèh suproc' Mâne; bo kalì ty budzeš služyc' bagam ihnìm, dyk gèta budze tabe setkaù.

24 Кіраўнік

1. І Майсею сказаў Ён: узыдзі да Госпада ты і Аарон, Надаў і Авіуд і семдзсят старэйшынаў Ізраілевых, і пакланецся здалёк;

Ì Majseù skazaŭ Ęn: uzydzi da Gospada ty i Aaron, Nadaŭ i Aviud i semdzesât starèjšynaŭ Ìzrailevyh, i paklanecesâ zdalëk;

2. Майсей адзін няхай наблізіцца да Госпада, а яны няхай не набліжаюцца, і народ хай не падымаецца зь ім.

Majsej adzìn nâhaj nablizìcca da Gospada, a âny nâhaj ne nablìžaŭcca, i narod haj ne padymaeccâ z' im.

3. І прыйшоў Майсей і пераказаў людзям усе словы Гасподнія і ўсе законы. І адказаў увесь люд у адзін голас і сказалі: усё, што сказаў Гасподзь, зробім.

Ì pryjšoŭ Majsej i perakazaŭ lŭdzâm use slovy Gaspodniâ i ŭse zakony. Ì adkazaŭ uves' lŭd u adzìn golas i skazali: usë, što skazaŭ Gaspodz', zrobim.

4. І напісаў Майсей усе словы Гасподнія, і ўстаўшы з самае раніцы, паставіў пад гарою ахвярнік і дванаццаць камянёў, паводле ліку дванаццаці плямёнаў Ізраілевых;

Ì napisaŭ Majsej use slovy Gaspodniâ, i ŭstaŭšy z samae ranìcy, pastaviŭ pad

garou̇ ahvârnîk ì dvanaccac' kamâněũ, pavodle liku dvanaccaci plâměnaũ Ìzrailevyh;

5. і паслаў хлопцаў з сыноў Ізраілевых, і прынеслі яны цэласпаленьні і закалолі цялят у мірную ахвяру Госпаду.

ì paslaũ hlopcaũ z synoũ Ìzrailevyh, ì prynes'li âny cèlaspalen'ni ì zakaloli câlât u mîrnuũ ahvâru Gospadu.

6. Майсей, узяўшы палавіну крыві, уліў у чары, а другою палавінаю акрапіў ахвярнік;

Majsej, uzâũšy palavînu kryvî, uliũ u čary, a drugoũ palavînaũ akrapîũ ahvârnîk;

7. і ўзяў кнігу завету і прачытаў уголас люду, і сказалі яны: усё, што сказаў Гасподзь, зробім і будзем паслухмяныя.

ì ŭzâũ knîgu zapavetu ì pračytaũ uglas lûdu, ì skazali âny: usë, što skazaũ Gaspodz', zrobim ì budzem pasluhmânyâ.

8. І ўзяў Майсей крыві і акрапіў народ, кажучы: вось кроў завету, які Гасподзь склаў з вамі пра ўсе словы гэтыя.

ì ŭzâũ Majsej kryvî ì akrapîũ narod, kažučy: vos' kroũ zapavetu, âkì Gaspodz' sklaũ z vami pra ŭse slovy gètyâ.

9. Потым узышоў Майсей і Аарон, Надаў і Авіуд і семдзесят старэйшынаў Ізраілевых,

Potym uzyšoũ Majsej ì Aaron, Nadaũ ì Aviud ì semdzesât starèjšynaũ Ìzrailevyh,

10. і бачылі Бога Ізраілевага; і пад нагамі ў Яго нешта падобнае на твор з чыстага сапфіру і, як самое неба, яснае.

ì bačyli Boga Ìzrailevaga; ì pad nagami ŭ Âgo nešta padobnae na tvor z čystaga sapfîru ì, âk самое neba, âsnae.

11. І Ён не прасьцёр рукі Сваёй на выбраных з сыноў Ізраілевых: яны

бачылі Бога, і елі і пілі.

Ì Ěn ne pras'cěr ruki Svaěj na vybranyh z synoŭ Īzrailevyh: âny bačyli Boga, i eli i pili.

12. І сказаў Гасподзь Майсею: узыдзі да Мяне на гару і будзь там; і дам табе скрыжалі каменныя, і закон і заповедзі, якія Я напісаў, каб навучыцца іх.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: uzydzi da Mâne na garu i budz' tam; i dam tabe skryžali kamennyâ, i zakon i zapavedzi, âkiâ Â napisaŭ, kab navučycca ih.

13. І ўстаў Майсей зь Ісусам, службітам сваім, і пайшоў Майсей на гару Божую,

Ì ŭstaŭ Majsej z' Īsusam, službitam svaim, i pajšoŭ Majsej na garu Božuŭ,

14. а старэйшынам сказаў: заставайцеся тут, пакуль мы ня вернемся да вас; вось Аарон і Ор з вамі; хто будзе мець клопат які, хай прыходзіць да іх.

a starèjšynam skazaŭ: zastavajcesâ tut, pakul' my nâ vernemsâ da vas; vos' Aaron i Or z vami; hto budze mec' klopac âki, haj pryhodzic' da ih.

15. І ўзышоў Майсей на гару, і пакрыла воблака гару,

Ì ŭzyšoŭ Majsej na garu, i pakryla voblaka garu,

16. і слава Гасподня асяніла гару Сінай; і пакрывала яе воблака шэсьць дзён, а ў сёмы дзень Гасподзь усклікнуў Майсею зь сярэдзіны воблака.

i slava Gaspodnâ asânila garu Sinaj; i pakryvala âe voblaka šès'c' dzën, a ŭ sëmy dzen' Gaspodz' uskliknuŭ Majseŭ z' sârèdziny voblaka.

17. А выгляд славы Гасподняй на вяршыні гары быў перад вачыма сыноў Ізраілевых, як агонь паглынальны.

A vyglâd slavy Gaspodnâj na vâršyni gary byŭ perad vačyma synoŭ Īzrailevyh, âk agon' paglynal'ny.

18. І ўвайшоў Майсей у сярэдзіну воблака, і ўзыйшоў нагару; і быў Майсей на гары сорак дзён і сорак ночаў.

Ì ùvajšoŭ Majsej u sârèdzìnu voblaka, ì Źzyjšoŭ nagaru; ì byŭ Majsej na gary sorak dzën ì sorak nočaŭ.

25 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. скажы сынам Ізраілевым, каб яны зрабілі Мне прынашэньне ад кожнага чалавека, у якога будзе руплівасьць, прымайце прынашэньне Мне.

skažy synam Izrailevym, kab âny zrabili Mne prynašèn'ne ad kožnaga čalaveka, u âkoga budze ruplìvas'c', prymajce prynašèn'ne Mne.

3. Вось прынашэньні, якія вы павінны прымаць ад іх: золата, і срэбра і медзь,

Vos' prynašèn'ni, âkiâ vy pavìnny prymac' ad ih: zolata, ì srèbra ì medz',

4. і воўну блакітную, пурпуровую і чырванёную, і вісон, і казіную поўсьць,

ì voŭnu blakitnuŭ, purpurovuŭ ì čyrvanënuŭ, ì vìson, ì kazìnuŭ poŭs'c',

5. і скуры барановыя чырвоныя, і скуры сінія, і дрэвы сітым,

ì skury baranovyâ čyrvonyâ, ì skury sìniâ, ì drèvy sìtym,

6. алей у сьвяцільні, пахошчы ў алей памазаньня і дзеля пахучага кадзьэньня.

alej u s'vâcil'ni, pahoščy ŭ alej pamazan'nâ ì dzelâ pahučaga kadžèn'nâ.

7. камень анікс і камяні на аздобу эфода і на нагруднік.

kamen' anìks ì kamâni na azdobu èfoda ì na nagrudnik.

8. І ўладзяць яны Мне сьвятыню, і буду жыць сярод іх;

ì ŭladzâc' âny Mne s'vâtynú, ì budu žyc' sârod ih;

9. усё зрабеце, як Я паказваю табе, і ўзор скініі і ўзор усяго посуду яе; так і зрабеце.

usë zrabece, âk Â pakazvaû tabe, ì ŭzor skiniï ì ŭzor usâgo posudu âe; tak ì zrabece.

10. Зрабеце каўчэг з дрэва сітым; даўжыня яго два локці з палавінаю, і шырыня яго паўтара локця, і вышыня яго паўтара локця;

Zrabece kaŭčëg z drèva sitym; daŭžynâ âgo dva lokci z palavinaû, ì šyrynâ âgo paŭtara lokcâ, ì vyšynâ âgo paŭtara lokcâ;

11. і абкладзі яго чыстым золатам, зь сярэдзіны і звонку пакрый яго; і зрабі зверху вакол яго залаты вянок;

ì abkladzi âgo čystym zolatam, z' sârèdziny ì zvonku pakryj âgo; ì zrabi z'verhu vakol âgo zalaty vânok;

12. і вылі для яго чатыры колцы залатыя і ўмацуй на чатырох ніжніх вуглах яго: два колцы з аднаго боку яго, два з другога боку яго.

ì vylì dlâ âgo čatyry kolcy zalatyâ ì ŭmacuj na čatyroh nižnih vuglah âgo: dva kolcy z adnago boku âgo, dva z drugoga boku âgo.

13. Зрабі з дрэва сітым жэрдкі і абкладзі іх золатам;

Zrabi z drèva sitym žèrdki ì abkladzi ih zolatam;

14. і ўкладзі жэрдкі ў колцы, з бакоў каўчэга, каб з дапамогаю іх несці каўчэг;

ì ŭkladzi žèrdki ŭ kolcy, z bakoŭ kaŭčëga, kab z dapamogaû ih nes'ci kaŭčëg;

15. у колцах каўчэга павінны быць жэрдкі і не павінны адымацца ад яго.

u kolcah kaŭčëga pavinny byc' žèrdki ì ne pavinny adymacca ad âgo.

16. І пакладзі ў каўчэг адкрыцьцё, якое Я дам табе.

Ì pakladzi ů kaŭčèg adkryc'cë, âkoe Â dam tabe.

17. Зрабі таксама вечка з чыстага золата: даўжыня яго два локці з палавінаю, а шырыня яго паўтара локця;

Zrabi taksama večka z čystaga zolata: daŭžynâ âgo dva lokci z palavinaŭ, a šyrynâ âgo paŭtara lokcâ;

18. і зрабі з золата двух херувімаў: чаканнага вырабу зрабі іх на абодвух канцах вечка;

ì zrabi z zolata dvuh heruvimaŭ: čakannaga vyrabu zrabi ih na abodvuh kancach večka;

19. зрабі аднаго херувіма з аднаго краю, а другога херувіма з другога краю; пукатымі зь вечка зрабеце херувімаў на абодвух краях яго;

zrabi adnago heruvima z adnago kraŭ, a drugoga heruvima z drugoga kraŭ; pukatymi z' večka zrabece heruvimaŭ na abodvuh kraâh âgo;

20. і будуць херувімы з паднятымі ўгору крыламі, пакрываючы сваімі крыламі вечка, а тварамі сваімі будуць адзін да аднаго; да вечка будуць твары херувімаў.

ì buduc' heruvimy z padnâtymi ůgoru krylamì, pakryvaŭčy svaimì krylamì večka, a tvaramì svaimì buduc' adzìn da adnago; da večka buduc' tvary heruvimaŭ.

21. І пакладзі вечка на каўчэг згары, а ў каўчэг пакладзі адкрыцьцё, якое Я дам табе:

Ì pakladzi večka na kaŭčèg zgary, a ů kaŭčèg pakladzi adkryc'cë, âkoe Â dam tabe:

22. там Я буду адкрывацца табе і гутарыць з табою над вечкам, сярод двух херувімаў, якія над каўчэгам адкрыцьця, пра ўсё, што толькі буду наказваць празь цябе сынам Ізраілевым.

tam Â budu adkryvacca tabe ì gutaryc' z taboŭ nad večkam, sârod dvuh

*heruvimaŭ, âkiâ nad kaŭčègam adkryc'câ, pra ŭsë, što tol'ki budu nakazvac'
praz' câbe synam Ìzrailevym.*

23. І зрабі стол з дрэва сітым, даўжынёю ў два локці, шырынёю ў
локаць, а вышынёю ў паўтара локця,

*Ì zrabì stol z drèva sìtym, daŭžynëù ŭ dva lokcì, šyrynëù ŭ lokac', a vyšynëù
ŭ paŭtara lokcâ,*

24. і абкладзі яго золатам чыстым, і зрабі вакол яго залаты вянок;

ì abkladzi âgo zolatam čystym, ì zrabì vakol âgo zalaty vânok;

25. і зрабі вакол яго сыценкі ў далоню і каля сыценак яго зрабі залаты
вянок вакол;

ì zrabì vakol âgo s'cenki ŭ dalonù ì kalâ s'cenak âgo zrabì zalaty vânok vakol;

26. і зрабі для яго чатыры колцы залатыя і ўмацуй колцы на чатырох
вуглах каля чатырох ножак яго;

*ì zrabì dlâ âgo čatyry kolcy zalatyâ ì ŭmacuj kolcy na čatyroh vuglah kalâ
čatyroh nožak âgo;*

27. пры сыценках павінны быць колцы, каб укладваць жэрдкі, каб
насіць на іх стол;

pry s'cenkah pavinny byc' kolcy, kab ukladvac' žèrdki, kab nasic' na ih stol;

28. а жэрдкі зрабі з дрэва сітым і абкладзі іх золатам, і будуць насіць на
іх гэты стол;

*a žèrdki zrabì z drèva sìtym ì abkladzi ih zolatam, ì buduc' nasic' na ih gèty
stol;*

29. зрабі таксама для яго місы, кадзільніцы, чары і кубкі, каб паліваць
зь іх: з золата чыстага зрабі іх;

*zrabì taksama dlâ âgo mîsy, kadzil'nîcy, čary ì kubki, kab palivac' z' ih: z
zolata čystaga zrabì ih;*

30. і кладзі на стол хлябы ахвярныя прад абліччам Маім увесь час.

ì kladzi na stol hlâby ahvârnyâ prad abliččam Maim uves' čas.

31. І зрабі сьвяцільню з золата чыстага; чаканная павінна быць гэтая сьвяцільня; сьцябло яе, галіны яе, чарачкі яе, яблыкі яе і кветкі яе павінны выходзіць зь яе;

Ì zrabi s'vâcil'nû z zolata čystaga; čakannaâ pavinna byc' gëtaâ s'vâcil'nâ; s'câblo âe, galiny âe, čaračkì âe, âblyki âe ì kvetkì âe pavinny vyhodzic' z' âe;

32. шэсьць галін павінны выходзіць з бакоў яе: тры галіны сьвяцільні з аднаго боку яе і тры галіны зь сьвяцільні з другога боку яе;

šès'c' galin pavinny vyhodzic' z bakoŭ âe: try galiny s'vâcil'ni z adnago boku âe ì try galiny z' s'vâcil'ni z drugoga boku âe;

33. тры чарачкі накшталт міндальнай кветкі, зь яблыкам і кветкамі, павінны быць на адной галіне, і тры чарачкі накшталт міндальнай кветкі, на другой галінцы, зь яблыкамі і кветкамі: так на ўсіх шасьці галінах, якія выходзяць са сьвяцільні;

try čaračkì nakštalt mìndal'naj kvetkì, z' âblykam ì kvetkamì, pavinny byc' na adnoj galìne, ì try čaračkì nakštalt mìndal'naj kvetkì, na drugoj galìncy, z' âblykamì ì kvetkamì: tak na ŭsìh šas'ci galinah, âkiâ vyhodzâc' sa s'vâcil'ni;

34. а на сьцяблах сьвяцільні павінны быць чатыры чарачкі накшталт міндальнай кветкі зь яблыкамі і кветкамі;

a na s'câblah s'vâcil'ni pavinny byc' čatyry čaračkì nakštalt mìndal'naj kvetkì z' âblykamì ì kvetkamì;

35. у шасьці галін, што выходзяць са сьцябла сьвяцільні, яблык пад дзьвюма галінамі яе, і яблык пад другімі дзьвюма галінамі, і яблык пад трэцімі дзьвюма галінамі яе;

u šas'ci galin, što vyhodzâc' sa s'câbla s'vâcil'ni, âblyk pad dz'vûma galinamì âe, ì âblyk pad drugimì dz'vûma galinamì, ì âblyk pad trècimì dz'vûma galinamì âe;

36. яблыкі і галіны іх зь яе павінны выходзіць: уся павінна быць чаканная, цэльная, з чыстага золата.

âblyki i galiny ih z' âe pavinny vyhodzic': usâ pavinna byc' čakannaâ, cèl'naâ, z čystaga zolata.

37. і зрабі да яе сем лампад, і пастаў на яе лампы яе, каб сьвяцілі на відавы бок яе;

i zrabì da âe sem lampad, i pastaŭ na âe lampady âe, kab s'vâcili na vidavy bok âe;

38. і абцугі да яе і латкі да яе з чыстага золата;

i abcugi da âe i latki da âe z čystaga zolata;

39. з таланту золата чыстага хай зробіць яе з усімі гэтымі прычындамі.

z talantu zolata čystaga haj zrobâc' âe z usimi gètymi pryčyndalami.

40. Глядзі, зрабі іх паводле таго ўзору, які паказаны табе на гары.

Glâdzi, zrabì ih pavodle tago ŭzoru, âki pakazany tabe na gary.

26 Кіраўнік

1. А скінію зрабі зь дзесяці заслонаў з суканага вісону, і з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны, і херувімаў зрабі на іх майстэрскаю працаю;

A skiniû zrabì z' dzesâci zaslonaŭ z sukanaga visonu, i z blakitnaj, purpurovaj i čyrvanënaj voŭny, i heruvimaŭ zrabì na ih majstèrskau pracaû;

2. даўжыня кожнай заслоны дваццаць восем локцяў, а шырыня кожнага заслоны чатыры локці: мера адна ўсім заслонам.

daŭžynâ kožnaj zaslony dvaccac' vosem lokcâŭ, a šyrynâ kožnaga zaslony čatyry lokci: mera adna ŭsim zaslonom.

3. Пяць заслонаў няхай будуць злучаны адна з адной, і іншыя пяць заслонаў злучаны адно з адным.

Pâc' zaslonaŭ nâhaj buduc' zlučany adna z adnoj, i inšyâ pâc' zaslonaŭ zlučany adno z adnym.

4. Зрабі петлі блакітнага колеру на краі першай заслоны ў канцы, які злучае абедзьве палавіны; так зрабі і на краі апошняй заслоны, якая злучае абедзьве палавіны;

Zrabi petli blakitnaga koleru na kraï peršaj zaslony ŭ kancy, âki zlučae abedz've palaviny; tak zrabi i na kraï apošnâj zaslony, âkaâ zlučae abedz've palaviny;

5. пяцьдзясят петляў зрабі ў адной заслоны і пяцьдзясят петляў зрабі на краі заслоны, якая злучаецца зь іншымі; петлі павінны адпавядаць адна адной;

pâc'dzâsât petlâŭ zrabi ŭ adnoj zaslony i pâc'dzâsât petlâŭ zrabi na kraï zaslony, âkaâ zlučaecca z' inšymi; petli pavinny adpavâdac' adna adnoj;

6. і зрабі пяцьдзясят гачыкаў залатых і гачыкамі злучы заслону адну з адной, і будзе скінія адно цэлае.

i zrabi pâc'dzâsât gačykaŭ zalatyh i gačykami zlučy zaslony adnu z adnoj, i budze skiniâ adno cèlae.

7. І зрабі заслоны з казінае воўны, каб пакрываць скінію; адзінаццаць пакрывалаў зрабі такіх;

Ì zrabi zaslony z kazinae voŭny, kab pakryvac' skiniù; adzinaccac' pakryvalaŭ zrabi takih;

8. даўжыня адной заслоны трыццаць локцяў, а шырыня чатыры локці; гэта адна заслона; у адзінаццаці заслонах адна мера.

daŭžynâ adnoj zaslony tryccac' lokcâŭ, a šyrynâ čatyry lokci; gèta adna zaslona; u adzinaccaci zaslonaŭ adna mera.

9. і злучы пяць заслонаў асобна і шэсьць заслонаў асобна; і шостую заслону зрабі падвойную зь відавога боку скініі.

ì zlučy pãc' zaslonaŭ asobna ì šès'c' zaslonaŭ asobna; ì šostuû zaslону zrabì padvojnû z' vidavoga boku skiniì.

10. Зрабі пяцьдзясят петляў на краі крайняй заслоны, каб злучаць яе зь іншай, і пяцьдзясят петляў на краі другой заслоны, каб злучаць зь ім;

Zrabì pãc'dzãsãt petlãŭ na kraì krajnãj zaslony, kab zlučac' âe z' inšaj, ì pãc'dzãsãt petlãŭ na kraì drugoj zaslony, kab zlučac' z' ìm;

11. зрабі пяцьдзясят гачыкаў медных, і ўкладзі гачыкі ў петлі, і злучы заслону, каб яна складала адну.

zrabì pãc'dzãsãt gačykaŭ mednyh, ì ŭkladzi gačyki ŭ petli, ì zlučy zaslону, kab âna skladala adnu.

12. А лішак, які застаецца ад заслонаў скініі, - палавіна лішняй заслоны хай будзе зьвешана на тыльным баку скініі;

A lišak, âki zastaecca ad zaslonaŭ skiniì, - palavina lišnãj zaslony haj budze z'vešana na tyl'nym baku skiniì;

13. а лішак ад заслоны скініі, на локаць з аднаго і на локаць з другога боку, хай будзе зьвешаны з бакоў скініі з таго і з другога боку, для пакрываньня яе.

a lišak ad zaslony skiniì, na lokac' z adnago ì na lokac' z drugoga boku, haj budze z'vešany z bakoŭ skiniì z tago ì z drugoga boku, dlâ pakryvan'nâ âe.

14. І зрабі века для пакрываньня са скур барановых чырвоных і яшчэ заслону верхнюю са скур сініх.

Ì zrabì veka dlâ pakryvan'nâ sa skur baranovyh čyrvonyh ì âščè zaslону verhnû sa skur sinih.

15. І зрабі брусы для скініі з дрэва сітым, каб яны стаялі:

Ì zrabì brusy dlâ skiniì z drèva sìtym, kab âny staâli:

16. даўжынёю ў дзесяць локцяў брус, і паўтара локця кожнаму брусу шырыня;

daŭžynëu ŭ dzesâc' lokcâu brus, i paŭtara lokcâ kožnamu brusu šyrynâ;

17. у кожным брусе па дзьве восьці, адну насупраць другое: так зрабі на ўсіх брусах скініі.

u kožnym bruse pa dz've vos'ci, adnu nasuprac' drugoe: tak zrabì na ŭsìh brusah skiniì.

18. Так зрабі брусы ў скінію: дваццаць брусоў на паўднёвы бок на поўдзень,

Tak zrabì brusy ŭ skiniù: dvaccac' brusou ŭ na paŭdnëvy bok na poŭdzen',

19. і пад дваццаць брусоў зрабі сорок срэбраных падножжаў: два падножжы пад адзін брус на дзьве восьці яго, і два падножжы пад другі брус на дзьве восьці яго;

i pad dvaccac' brusou zrabì sorak srèbranyh padnožžaŭ: dva padnožžy pad adzìn brus na dz've vos'ci âgo, i dva padnožžy pad drugì brus na dz've vos'ci âgo;

20. і дваццаць брусоў на другі бок на поўнач,

i dvaccac' brusou na drugì bok na poŭnač,

21. і на іх сорок падножжаў срэбраных: два падножжы пад адзін брус, і два падножжы пад другі брус;

i na ih sorak padnožžaŭ srèbranyh: dva padnožžy pad adzìn brus, i dva padnožžy pad drugì brus;

22. а на тыльным баку скініі на захад зрабі шэсьць брусоў

a na tyl'nym baku skiniì na zahad zrabì šès'c' brusou

23. і два брусы зрабі на вуглы скініі на заходні бок;

i dva brusy zrabì na vugly skiniì na zahodnì bok;

24. яны павінны быць злучаны ўнізе і злучаны ўгары да аднаго колца:

так мае быць зь імі абодвума: на абодва вуглы хай яны будуць;

âny pavinny byc' zlučany ŭnize i zlučany ŭgary da adnago kolca: tak mae byc' z' imi abodvuma: na abodva vugly haj âny buduc';

25. і так будзе восем брусоў, для іх срэбраных падножжаў шаснаццаць: два падножжы пад адзін брус, і два падножжы пад другі брус.

i tak budze vosem brusoŭ, dlâ ih srèbranyh padnožžaŭ šasnaccac': dva padnožžy pad adzìn brus, i dva padnožžy pad drugi brus.

26. І зрабі жэрдзі з дрэва сітым, пяць жэрдак для брусоў аднаго боку скініі,

ì zrabì žèrdzi z drèva sìtym, pâc' žèrdak dlâ brusoŭ adnago boku skiniì,

27. і пяць жэрдак для брусоў другога боку скініі, і пяць жэрдак для брусоў тыльнага боку за скініяй, на захад;

ì pâc' žèrdak dlâ brusoŭ drugoga boku skiniì, i pâc' žèrdak dlâ brusoŭ tyl'naga boku za skiniâj, na zahad;

28. а ўнутраная жэрдка будзе праходзіць па сярэдзіне брусоў ад аднаго канца да другога:

a ŭnutranaâ žèrdka budze prahodzic' pa sârèdzine brusoŭ ad adnago kanca da drugoga:

29. а брусы абкладзі золатам, і колцы, для ўкладваньня жэрдак, зрабі з золата, і жэрдкі абкладзі золатам.

a brusy abkladzi zolatam, i kolcy, dlâ ŭkladvan'nâ žèrdak, zrabì z zolata, i žèrdki abkladzi zolatam.

30. І пастаў скінію паводле ўзору, які паказаў табе на гары.

ì pastaŭ skiniû pavodle ŭzoru, âki pakazaŭ tabe na gary.

31. І зрабі заслону з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і суканага вісону; умелай працаю павінны быць зроблены на ёй

херувімы;

*Ì zrabì zaslону z blakìtnaj, purpurovaj ì čyrvanënaj voŭny ì sukanaga vïsonu;
umelaj pracaŭ pavìnny byc' зроблены на ёй херувімы;*

32. і павесь яе на чатырох слупах зь сітыму, абкладзеных золатам, з залатымі гачыкамі, на чатырох падножжах срэбраных;

ì paves' âe na čatyroh slupah z' sitymu, abkladzenyh zolatam, z zalatymi gačykami, na čatyroh padnožžah srèbranych;

33. і павесь заслону на гачыках і ўнясі туды за заслону каўчэг адкрыцця; і будзе заслона аддзяляць вам сьвятыню ад Сьвятога сьвятых.

ì paves' zaslону na gačyках ì ŭnâsì tudy za zaslону kaŭčèg adkryc'câ; ì budze zaslona addzâlâc' vam s'vâtynû ad S'vâtoga s'vâtyh.

34. І пакладзі вечка на каўчэг адкрыцця ў Сьвятым сьвятых.

Ì pakladzì večka na kaŭčèg adkryc'câ ŭ S'vâtyм s'vâtyh.

35. І пастаў стол за заслонай і сьвяцільнію насупраць стала на баку скініі на поўдзень; а стол пастаў на паўночным баку.

Ì pastaŭ stol za zaslônaj ì s'vâcìl'nû nasuprac' stala na baku skìniì na poŭdzen'; a stol pastaŭ na paŭnočnym baku.

36. І зрабі заслону для ўваходу ў скінію з блакітнай і пурпуровай і чырванёнай воўны, і з суканага вісону ўзорыстага вырабу;

Ì zrabì zaslону dlâ ŭvahodu ŭ skìniû z blakìtnaj ì purpurovaj ì čyrvanënaj voŭny, ì z sukanaga vïsonu ŭzorystaga vyrabu;

37. і зрабі для заслоны пяць слупоў зь сітыму і абкладзі іх золатам; гачыкі да іх залатыя; і вылі для іх пяць падножжаў медных.

ì zrabì dlâ zaslony pâc' slupoŭ z' sitymu ì abkladzì ih zolatam; gačyki da ih zalatyâ; ì vyli dlâ ih pâc' padnožžaŭ mednyh.

27 Кіраўнік

1. І зрабі ахвярнік з дрэва сітым даўжынёю ў пяць локцяў і шырынёю ў пяць локцяў, так каб ён быў чатырохкутны, і вышынёю ў тры локці.

Ì zrabì ahvârnìk z drèva sìtym daŭžynëû ũ pâc' lokcâŭ ì šyrynëû ũ pâc' lokcâŭ, tak kab ên byŭ čatyrohkutny, ì vyšynëû ũ try lokcì.

2. І зрабі рогі на чатырох вуглах яго, так каб рогі выходзілі зь яго; і абкладзі яго медзьдзю.

Ì zrabì rogì na čatyroh vuglah âgo, tak kab rogì vyhodzìli z' âgo; ì abkladzì âgo medz'dzû.

3. Зрабі да яго горшчык, каб ссыпаць у яго попел, і лапаткі і чары, і відэльцы і вугольніцы; усе прылады зрабі зь медзі.

Zrabì da âgo gorščyk, kab ssypac' u âgo popel, ì lapatkì ì čary, ì vidèl'cy ì vugol'nìcy; use prylady zrabì z' medzì.

4. Зрабі да яго крату, каб была як сетка, зь медзі, і зрабі на сетцы, на чатырох вуглах яе, чатыры колцы медныя;

Zrabì da âgo kratu, kab byla âk setka, z' medzì, ì zrabì na setcy, na čatyroh vuglah âe, čatyry kolcy mednyâ;

5. і пакладзі яе на край ахвярніка ўнізе, так каб сетка была да палавіны ахвярніка.

ì pakladzì âe na kraj ahvârnìka ũnìze, tak kab setka byla da palavìny ahvârnìka.

6. І зрабі жэрдкі да ахвярніка, жэрдкі з дрэва сітым, і абкладзі іх медзьдзю;

Ì zrabì žèrdkì da ahvârnìka, žèrdkì z drèva sìtym, ì abkladzì ih medz'dzû;

7. і ўкладвай жэрдкі яго ў колцы, так каб жэрдкі былі абапал ахвярніка, калі несцьці яго.

ì ŭkladvaj žèrdki âgo ŭ kolcy, tak kab žèrdki byli abapal ahvârnikâ, kali nes'ci âgo.

8. зрабі яго пустым усярэдзіне, дашчаны: як паказана табе на гары, так няхай зрабцяць.

zrabì âgo pustym usârèdzine, daščany: âk pakazana tabe na gary, tak nâhaj zrobâc'.

9. Зрабі двор скініі: з паўднёвага боку на поўдзень заслоны для двара павінны быць з суканага вісону, даўжынёю ў сто локцяў з аднаго боку;
Zrabì dvor skiniì: z paŭdnëvaga boku na poŭdzen' zaslony dlâ dvara pavìnny byc' z sukanaga vïsonu, daŭžynëû ŭ sto lokcâŭ z adnago boku;

10. слупоў для іх дваццаць, і падножжаў для іх дваццаць медных; гачыкі ў слупоў і павязі на іх з срэбра.

slupoŭ dlâ ih dvaccac', ì padnožžaŭ dlâ ih dvaccac' mednyh; gačyki ŭ slupoŭ ì povâzi na ih z srèbra.

11. Таксама і ўдоўж на паўночным баку - заслоны ў сто локцяў даўжынёю; слупоў для іх дваццаць, і падножжаў для іх дваццаць медных, гачыкі ў слупоў і павязі на іх з срэбра.

Taksama ì ŭdoŭž na paŭnočnym baku - zaslony ŭ sto lokcâŭ daŭžynëû; slupoŭ dlâ ih dvaccac', ì padnožžaŭ dlâ ih dvaccac' mednyh, gačyki ŭ slupoŭ ì povâzi na ih z srèbra.

12. А ў шырыню двара з заходняга боку - заслоны ў пяцьдзясят локцяў; слупоў для іх дзесяць, і падножжаў да іх дзесяць.

A ŭ šyrynû dvara z zahodnâga boku - zaslony ŭ pâc'dzâsât lokcâŭ; slupoŭ dlâ ih dzesâc', ì padnožžaŭ da ih dzesâc'.

13. І ў шырыню двара зь відавога боку на ўсход - у пяцьдзясят локцяў;
ì ŭ šyrynû dvara z' vïdavoga boku na ŭshod - u pâc'dzâsât lokcâŭ;

14. Да аднаго боку - заслоны ў пятнаццаць локцяў, слупоў для іх тры, і

падножжаў да іх тры.

Da adnago boku - zaslony ŭ pâtnaccac' lokcâŭ, slupoŭ dlâ ih try, i padnožžaŭ da ih try.

15. і да другога боку - заслоны ў пятнаццаць, слупоў для іх тры, і падножжаў для іх тры.

i da drugoga boku - zaslony ŭ pâtnaccac', slupoŭ dlâ ih try, i padnožžaŭ dlâ ih try.

16. А для брамы двара заслона ў дваццаць локцяў з блакітнай і пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону ўзорыстага вырабу; слупоў для яго чатыры, і падножжаў да іх чатыры.

A dlâ bramy dvara zaslona ŭ dvaccac' lokcâŭ z blakitnaj i purpurovaj i čyrvanënaj voŭny i z sukanaga vïsonu ŭzorystaga vyrabu; slupoŭ dlâ âgo čatyry, i padnožžaŭ da ih čatyry.

17. Усе слупы вакол двара павінны быць злучаны повязямі з срэбра; гачыкі ў іх з срэбра, і падножжы да іх зь медзі.

Use slupy vakol dvara pavïnny byc' zlučany povâzâmi z srèbra; gačykì ŭ ih z srèbra, i padnožžy da ih z' medzi.

18. Даўжыня двара сто локцяў, а шырыня па ўсёй працягласьці пяцьдзясят, вышыня пяць локцяў; заслоны з суканага вісону, а падножжы зь медзі.

Daŭžynâ dvara sto lokcâŭ, a šyrynâ pa ŭsěj pracâglas'ci pâc'dzâsât, vyšynâ pâc' lokcâŭ; zaslony z sukanaga vïsonu, a padnožžy z' medzi.

19. Усе прылады скініі дзеля ўсякага ўжытку ў ёй, і ўсе калы яе, усе калы двара - зь медзі.

Use prylydy skiniï dzelâ ŭsâkaga ŭžytku ŭ ej, i ŭse kaly âe, use kaly dvara - z' medzi.

20. І загадай сынам Ізраілевым, каб яны прыносілі табе алей чысты,

чаўлены з масьлінаў, дзеля асьвячэньня, каб гарэла сьвяцільня ўвесь час;

Ì zagadaj synam Ìzrailevym, kab âny prynosili tabe alej čysty, čaўleny z mas'linaŭ, dzelâ as'vâčè'nâ, kab garèla s'vâcil'nâ ŭves' čas;

21. у скініі сходу за заслонай, якая перад каўчэгам адкрыцьця, будзе запальваць яго Аарон і сыны ягоныя, ад вечара да раніцы, перад абліччам Гасподнім. Гэта статут вечны пакаленьням іхнім ад сыноў Ізраілевых.

u skiniì shodu za zaslonaj, âkaâ perad kaŭčègam adkryc'câ, budze zapal'vac' âgo Aaron i syny âgonyâ, ad večara da ranicy, perad abliččam Gaspodnim. Gèta statut večny pakalen'nâm ihnim ad synoŭ Ìzrailevyh.

28 Кіраўнік

1. І вазьмі да сябе Аарона, брата твайго, і сыноў ягоных зь ім з асяродзьдзя сыноў Ізраілевых, каб ён быў сьвятаром Мне, Аарона і Надава, Авіуда, Элеазара і Ітамара, сыноў Ааронавых.

Ì vaz'mi da sâbe Aarona, brata tvajgo, i synoŭ âgonyh z' im z asârodz'dzâ synoŭ Ìzrailevyh, kab ên byŭ s'vâtarom Mne, Aarona i Nadava, Aviuda, Èleazara i Ìtamara, synoŭ Aaronavyh.

2. І зрабі сьвяшчэнную вопратку Аарону, брату твайму, дзеля славы і аздобнасьці.

Ì zrabi s'vâščènnuû vopratku Aaronu, bratu tvajmu, dzelâ slavy i azdobnas'ci.

3. І скажы ўсім, хто мудры сэрцам, каго Я напоўніў духам мудрасьці, каб яны зрабілі Аарону вопратку дзеля прысьвячэньня яго, каб ён быў сьвятаром Мне.

Ì skažy ũsim, hto mudry sèrcam, kago Â napoŭniŭ duham mudras'ci, kab âny zrabili Aaronu vopratku dzelâ prys'vâčèn'nâ âgo, kab ěn byŭ s'vâtarom Mne.

4. Вось вопратка, якую яны павінны справіць: нагруднік, эфод, верхняя рыза, хітон сыцяжны, кідар і пояс. Няхай справяць сьвяшчэннае адзеньне Аарону, брату твайму, і сынам ягоным, каб ён быў сьвятаром Мне.

Vos' vopratka, âkuŭ âny pavinny spravic': nagrudnik, èfod, verhnââ ryza, hiton s'câžny, kidar i poâs. Nâhaj spravâc' s'vâščènnae adzen'ne Aaronu, bratu tvajmu, i synam âgonym, kab ěn byŭ s'vâtarom Mne.

5. Хай яны возьмуць золата, блакітнай і пурпуровай і чырванёнай воўны і вісону,

Haj âny voz'muc' zolata, blakitnaj i purpurovaj i čyrvanënaj voŭny i vïsonu,

6. і зробіць эфод з золата, з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны, і з суканага вісону, адмысловага вырабу.

i zrobâc' èfod z zolata, z blakitnaj, purpurovaj i čyrvanënaj voŭny, i z sukanaga vïsonu, admyslovaga vyrabu.

7. У ім павінны быць на абодвух канцах яго два нарамнікі дзеля павязваньня, каб ён быў павязаны.

U im pavinny byc' na abodvuh kancach âgo dva naramniki dzelâ pavâzvan'nâ, kab ěn byŭ pavâzany.

8. І пояс эфода, які паверх яго, павінен быць аднолькавага зь ім вырабу, з золата, з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону.

Ì poâs èfoda, âki paverh âgo, pavinen byc' adnol'kavaga z' im vyrabu, z zolata, z blakitnaj, purpurovaj i čyrvanënaj voŭny i z sukanaga vïsonu.

9. І вазьмі два камені аніксу і выраж на іх імёны сыноў Ізраілевых:

Ì vaz'mì dva kamenì anìksu ì vyraž na ih iměny synoŭ Ìzrailevyh:

10. шэсьць імёнаў іхніх на адным камені і шэсьць імёнаў астатніх на другім камені, у парадку іх нараджэньня;

šès'c' iměnaŭ ihnih na adnym kamenì ì šès'c' iměnaŭ astatnih na drugim kamenì, u paradku ih naradžèn'nâ;

11. разьбяр па камені, які выразае пячаткі, хай выража на двух камянях імёны сыноў Ізраілевых; і ўстаў іх у залатыя гнёзды

raz'bâr pa kamenì, âkì vyrazae pâčatki, haj vyražà na dvuh kamânâh iměny synoŭ Ìzrailevyh; ì ŭstaŭ ih u zalatyâ gnězdy

12. і пакладзі два камені гэтыя на нарамнікі эфода; гэта камяні на памяць сынам Ізраілевым; і будзе Аарон насіць імёны іх перад Госпадам на абодвух плячах сваіх дзеля памяці.

ì pakladzi dva kamenì gètyâ na naramniki èfoda; gèta kamâni na pamâc' synam Ìzrailevym; ì budze Aaron nasic' iměny ih perad Gospadam na abodvuh plâčah svaih dzelâ pamâci.

13. І зрабі гнёзды з золата;

Ì zrabì gnězdy z zolata;

14. і два ланцужкі з чыстага золата, вітымі зрабі іх вырабам плеченым; і прымацуй вітыя ланцужкі да гнёздаў.

ì dva lancužki z čystaga zolata, vitymi zrabì ih vyrabam plecenyim; ì prymacuj vityâ lancužki da gnězdaŭ.

15. Зрабі нагруднік судны адмысловага вырабу; зрабі яго такім самым вырабам, як эфод: з золата, з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону зрабі яго;

Zrabì nagrudnik sudny admyslovaga vyrabu; zrabì âgo takim samym vyrabam, âk èfod: z zolata, z blakitnaj, purpurovaj ì čyrvanënaj voŭny ì z sukanaga vïsonu zrabì âgo;

16. ён павінен быць чатырохкутны, падвойны, на пядзю ў даўжыню і на пядзю ў шырыню:

ён павінен быць чатырохкутны, падвойны, на пядзю ў даўжыню і на пядзю ў шырыню:

17. і ўстаў у яго апраўленыя камяні ў чатыры рады; побач рубін, тапаз, смарагд - гэта адзін рад;

і ўстаў у яго апраўленыя камяні ў чатыры рады; побач рубін, тапаз, смарагд - гэта адзін рад;

18. другі рад: карбункул, сапфір і адамант:

другі рад: карбункул, сапфір і адамант:

19. трэці рад: карунд, агат і аметыст;

трэці рад: карунд, агат і аметыст;

20. чацьвёрты рад: хрызаліт, анікс і ясьпіс; у залатыя гнёзды павінны быць устаўлены яны.

чацьвёрты рад: хрызаліт, анікс і ясьпіс; у залатыя гнёзды павінны быць устаўлены яны.

21. Гэтых камянёў павінна быць дванаццаць, па колькасці, паводле імёнаў іх; на кожным, як на пячатцы, павінна быць выразана па адным імю зь ліку дванаццаці плямёнаў.

Гэтых камянёў павінна быць дванаццаць, па колькасці, паводле імёнаў іх; на кожным, як на пячатцы, павінна быць выразана па адным імю зь ліку дванаццаці плямёнаў.

22. Да нагрудніка зрабі ланцужкі вітыя плеченага вырабу з чыстага золата;

Да нагрудніка зрабі ланцужкі вітыя плеченага вырабу з чыстага золата;

23. і зрабі да нагрудніка два колцы з золата і прымацуй два колцы да двух канцоў нагрудніка;

ì zrabì da nagruidnika dva kolcy z zolata ì prymacuj dva kolcy da dvuh kancoŭ nagruidnika;

24. і ўкладзі два пляцёныя ланцужкі з золата ў абодва колцы на канцах нагрудніка,

ì ŭkladzi dva plâcënyâ lancužki z zolata ŭ abodva kolcy na kancach nagruidnika,

25. а два канцы двух ланцужкоў прымацуй да двух гнёздаў і прымацуй да нарамніка эфода зь відавoga боку яго;

a dva kancy dvuh lancužkoŭ prymacuj da dvuh gnězdaŭ ì prymacuj da naramnika èfoda z' vidavoga boku âgo;

26. яшчэ зрабі два колцы залатыя і прымацуй іх да двух другіх канцоў нагрудніка на тым баку, які ляжыць да эфода ўсярэдзіну;

âščè zrabì dva kolcy zalatyâ ì prymacuj ih da dvuh drugih kancoŭ nagruidnika na tym baku, âkì lâžyc' da èfoda ŭsârèdzìnu;

27. таксама зрабі два колцы залатыя і прымацуй іх да двух нарамнікаў эфода зьнізу, зь відавoga боку яго, каля злучэньня яго, над поясам эфода;

taksama zrabì dva kolcy zalatyâ ì prymacuj ih da dvuh naramnikaŭ èfoda z'nìzu, z' vidavoga boku âgo, kalâ zlučèn'nâ âgo, nad poâsam èfoda;

28. і прымацоўваць нагруднік колцамі яго да колцаў эфода шнурком з блакітнай воўны, каб ён быў над поясам эфода, і каб не спадаў нагруднік з эфода.

ì prymacoŭvac' nagruidnik kolcamì âgo da kolcaŭ èfoda šnurkom z blakitnaj voŭny, kab èn byŭ nad poâsam èfoda, ì kab ne spadaŭ nagruidnik z èfoda.

29. І будзе насіць Аарон імёны сыноў Ізраілевых на нагрудніку судным каля сэрца свайго, калі будзе ўваходзіць у сьвятыню, дзеля заўсёднай памяці перад Госпадам.

Ì budze nasìc' Aaron ìmëny synoŭ Ìzraìlevyh na nagrudniku sudnym kalâ sèrca svajgo, kalì budze ŭvahodzìc' u s'vâtynû, dzelâ zaŭsëdnaj pamâci perad Gospadam.

30. На нагруднік судны пакладзі урым і тумім, і яны будуць каля сэрца Ааронавага, калі будзе ён уваходзіць перад аблічча Гасподняе; і будзе Аарон заўсёды насіць суд сыноў Ізраілевых каля сэрца свайго перад абліччам Гасподнім.

Na nagrudnik sudny pakladzi uryim i tumim, i âny buduc' kalâ sèrca Aaronavaga, kalì budze ën uvahodzìc' perad abličča Gaspodnâe; i budze Aaron zaŭsëdy nasìc' sud synoŭ Ìzraìlevyh kalâ sèrca svajgo perad abliččam Gaspodnim.

31. І зрабі верхнюю рызу да эфода ўсю блакітную;

Ì zrabi verhnûû ryzu da èfoda ŭsû blakìtnuû;

32. пасярэдзіне яе павінна быць прарэха для галавы; па краі прарэхі вакол павінна быць абшыўка тканая, як у адтуліне ў панцыры, каб ня дралася;

pasârèdzìne âe pavìnna byc' prarèha dlâ galavy; pa kraì prarèhì vakol pavìnna byc' abšyŭka tkanaâ, âk u adtulìne ŭ pancyry, kab nâ dralasâ;

33. на прыполе яе зрабі яблыкі зь нітак блакітнага, яхантавага, пурпуровага і чырванёнага колеру, вакол па прыполе яе; чашачкі залатыя пасярод іх вакол:

na prypole âe zrabi âblykì z' nitak blakìtnaga, âhantavaga, purpurovaga i čyrvanënaga koleru, vakol pa prypole âe; čšačkì zalatyâ pasârod ih vakol:

34. залатая чашачка і яблык, залатая чашачка і яблык, па прыполе верхняй рызы наўкола;

zalataâ čšačka i âblyk, zalataâ čšačka i âblyk, pa prypole verhnâj ryzu naŭkola;

35. яна будзе на Аароне ў набажэнстве, каб чуцен быў ад яго гук, калі ён будзе ўваходзіць у сьвятыню перад аблічча Гасподняе і калі будзе выходзіць, каб яму не памерці.

âna budze na Aarone ŭ nabažènstve, kab čucen byŭ ad âgo guk, kali ën budze ŭvahodzic' u s'vâtynû perad abličča Gaspodnâe i kali budze vyhodzic', kab âmu ne pamerçi.

36. І зрабі паліраваную дошчачку з чыстага золата, і выраж на ёй, як выразаюць на пячатцы: "Сьвятасьць Гасподняя",

Ì zrabì paliravanuû doščáčku z čystaga zolata, ì vyraž na ëj, âk vyrazaûc' na pâčatcy: "S'vâtas'c' Gaspodnââ",

37. і прымацуй яе шнурком блакітнага колеру да кідара, так каб яна была зь відавога боку кідара;

ì prymacuj âe šnurkom blakitnaga koleru da kîdara, tak kab âna byla z' vidavoga boku kîdara;

38. і будзе яна на лобе Ааронавым, і панясе на сабе Аарон недахопы прынашэньняў, прысьвячаных сынамі Ізраілевымі, і ўсіх дарункаў, што імі прыносяцца; і будзе яна ўвесь час на лобе ў яго, дзеля ўпадабаньня Гасподняга да іх.

ì budze âna na lobe Aaronavym, ì panâse na sabe Aaron nedahopy prynašèn'nâŭ, prys'vâčanyh synami Ìzrailevymi, ì ŭsìh darunkaŭ, što imi pryносâcca; ì budze âna ŭves' čas na lobe ŭ âgo, dzelâ ŭpadaban'nâ Gaspodnâga da ih.

39. І зрабі хітон зь вісону і кідар зь вісону і зрабі пояс узорыстага вырабу;

Ì zrabì hiton z' vîsonu ì kîdar z' vîsonu ì zrabì poâs uzorystaga vyrabu;

40. зрабі і сынам Ааронавым хітоны, зрабі ім паясы, і павязкі на галаву зрабі ім дзеля славы і аздобнасьці,

zrabì ì synam Aaronavym hitony, zrabì ìm paâsy, ì pavâzkì na galavu zrabì ìm dzelâ slavy ì azdobnas'ci,

41. ì апрани ў іх Аарона, брата твайго, ì сыноў ягоных зь ім, ì памаж іх, ì напоўні рукі іхнія, ì прысьвяці іх, ì яны будуць сьвятарамі Мне.

ì apranì ũ ih Aarona, brata tvajgo, ì synoŭ âgonyh z' ìm, ì pamaž ih, ì napoŭni ruki ihniâ, ì prys'vâci ih, ì âny buduc' s'vâtarami Mne.

42. ì зрабі ім сподняе ільняное, каб прыкрываць цялесную галізну ад паясьніцы да галеняў,

ì zrabì ìm spodnâe il'nânoe, kab prykryvac' câlesnuŭ galiznu ad paâs'nicy da galenâŭ,

43. ì хай будзе яно на Аароне ì на сынах ягоных, калі будуць яны ўваходзіць у скінію сходу, альбо прыступаць да ахвярніка, каб служыць у сьвятыні, каб ім не навесьці грэху ì не памерці. Гэта статут вечны, яму ì нашчадкам ягоным пасья яго.

ì haj budze âno na Aarone ì na synah âgonyh, kalì buduc' âny ũvahodzic' u skiniŭ shodu, al'bo prystupac' da ahvârніка, kab služyc' u s'vâtyni, kab ìm ne naves'ci grèhu ì ne pamerci. Gèta statut večny, âmu ì naščadkam âgonym pas'lâ âgo.

29 Кіраўнік

1. Вось, што павінен ты ўчыніць зь імі, каб прысьвяціць іх у сьвятары Мне; вазьмі адно цяля з валоў, ì два бараны без пахібы,

Vos', što pavinen ty ũčynic' z' imi, kab prys'vâcic' ih u s'vâtary Mne; vaz'mi adno câlâ z valoŭ, ì dva barany bez pahiby,

2. ì хлябоў прэсных, ì праснакоў, зьмешаных з алеем, ì ляпёшак прэсных, памазаных алеем: з мукі пшанічнай сьпячы іх;

ì hlâboŭ prèsnyh, ì prasnaçoŭ, z' mešanyh z aleem, ì lâpěšak prèsnyh, pamazanyh aleem: z mukì pšaničnaj s'pâčy ih;

3. ì пакладзі іх у адзін кош, ì прынясі іх у кашы, ì разам цяля ì двух бараноŭ.

ì pakladzi ih u adzin koš, ì prynâsi ih u kašy, ì razam câlâ ì dvuh baranoŭ.

4. А Аарона ì сыноŭ ягоных прывядзі да ўваходу ў скінію сходу ì абмый іх вадою.

A Aarona ì synoŭ âgonyh pryvâdzì da ŭvahodu ŭ skiniû shodu ì abmyj ih vadoû.

5. ì вазьмі вопратку, ì апрані Аарона ў хітон ì ў верхнюю рызу, у эфод ì ў нагруднік, ì аперажы яго па эфодзе;

Ì vaz'mì vopratku, ì aprani Aarona ŭ hiton ì ŭ verhnûû ryzu, u èfod ì ŭ nagrudnik, ì aperažy âgo pa èfodze;

6. ì надзень яму на галаву кідар ì ўмацуй дыядэму сьвятыні на кідары;

ì nadzen' âmu na galavu kidar ì ŭmacuj dyâdèmu s'vâtyni na kinary;

7. ì вазьмі алей памазанья, ì вылі яму на галаву, ì памаж яго.

ì vaz'mì alej pamazan'nâ, ì vylì âmu na galavu, ì pamaž âgo.

8. ì прывядзі таксама сыноŭ ягоных ì апрані іх у хітоны;

Ì pryvâdzì taksama synoŭ âgonyh ì aprani ih u hitony;

9. ì аперажы іх поясам, Аарона ì сыноŭ ягоных, ì накладзі на іх павязкі, ì будзе ім належаць сьвятарства паводле статута навекі; ì напоўні рукі Аарона ì сыноŭ ягоных.

ì aperažy ih poâsam, Aarona ì synoŭ âgonyh, ì nakladzi na ih pavâzki, ì budze im naležac' s'vâtarstva pavodle statuta naveki; ì napoŭni ruki Aarona ì synoŭ âgonyh.

10. ì прывядзі цяля да скініі сходу, ì пакладуць Аарон ì сыны ягоныя рукі свае на галаву цяляці;

Ì pryvâdzì câlâ da skiniî shodu, ì pakladuc' Aaron ì syny âgonyâ ruki svae na galavu câlâci;

11. ì закалі цяля перад абліччам Гасподнім каля ўваходу ў скінію сходу;
ì zakalì câlâ perad abliččam Gaspodnîm kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu;

12. вазьмі крыві цяляці і накладзі пальцам тваім на рогі ахвярніка, а ўсю кроў вылі пад ахвярнік;

vaz'mì kryvi câlâci ì nakladzi pal'cam tvaim na rogi ahvârніка, a ŭsû kroŭ vyli pad ahvârnik;

13. вазьмі ўвесь лой, які пакрывае вантробы, і сальнік зь печані і абедзьве ныркі, і спалі на ахвярніку;

vaz'mì ŭves' loj, âki pakryvae vantrobы, ì sal'nik z' pečani ì abedz've nyrki, ì spali na ahvârniku;

14. а мяса цяляці і скуру яго і бруд яго спалі на агні па-за табарам: гэта ахвяра за грэх.

a mâsa câlâci ì skuru âgo ì brud âgo spali na agni pa-za tabaram: gèta ahvâra za grèh.

15. І вазьмі аднаго барана, і пакладуць Аарон і сыны ягоныя рукі свае на галаву барана;

Ì vaz'mì adnago barana, ì pakladuc' Aaron ì syny âgonyâ ruki svae na galavu barana;

16. ì закалі барана, і вазьмі крыві ягонай, і пакрапі на ахвярнік з усіх бакоў;

ì zakalì barana, ì vaz'mì kryvi âgonaj, ì pakrapì na ahvârnik z usih bakoŭ;

17. разатні барана на часткі, вымый вантробы ягоныя і галені ягоныя, і пакладзі на расьсечаныя часткі яго і на галаву яго;

razatni barana na častki, vymyj vantrobы âgonyâ ì galeni âgonyâ, ì pakladzi na ras'sečanyâ častki âgo ì na galavu âgo;

18. і спалі ўсяго барана на ахвярніку: гэта цэласпаленьне Госпаду, духмянасьць прыемная, ахвяра Госпаду.

ì spali ũsâgo barana na ahvârniku: gèta cèlaspalen'ne Gospadu, duhmânas'c' pryemnaâ, ahvâra Gospadu.

19. Вазьмі і другога барана, і хай пакладуць Аарон і сыны ягоныя рукі свае на галаву барана;

Vaz'mì ì drugoga barana, ì haj pakladuc' Aaron ì syny âgonyâ rukì svae na galavu barana;

20. і закалі барана, і вазьмі крыві ягонай, і пакладзі на край вуха Ааронавага і на край правага вуха сыноў ягоных, і на вялікі палец правай нагі іхняй; і пакрапі крывёю ахвярнік з усіх бакоў;

ì zakali barana, ì vaz'mì kryvì âgonaj, ì pakladzi na kraj vuha Aaronavaga ì na kraj pravaga vuha synoŭ âgonyh, ì na vâlikì palec pravaj nagi ihnâj; ì pakrapi kryvëû ahvârnik z usih bakoŭ;

21. і вазьмі крыві, якая на ахвярніку, і алею памазаньня, і пакрапі на Аарона і на вопратку ягоную, і на сыноў ягоных і на вопратку сыноў ягоных зь ім, - і будуць асьвечаныя, ён і вопратка ягоная, і сыны ягоныя і вопратка іхняя зь ім.

ì vaz'mì kryvì, âkaâ na ahvârniku, ì aleû pamazan'nâ, ì pakrapi na Aarona ì na vopratku âgonuû, ì na synoŭ âgonyh ì na vopratku synoŭ âgonyh z' ìm, - ì buduc' as'večanyâ, ën ì vopratka âgonaâ, ì syny âgonyâ ì vopratka ihnââ z' ìm.

22. І вазьмі з барана лой і курдзюк, і здор, які пакрывае вантробы, і сальнік зь печані, і абедзьве ныркі і лой, які на іх, правую лапатку,

Ì vaz'mì z barana loj ì kurdzûk, ì zdor, âkì pakryvae vantroby, ì sal'nik z' pečani, ì abedz've nyrki ì loj, âkì na ih, pravuû lapatku,

23. і адзін круглы хлеб, адну ляпёшку на алеі і адзін праснак з каша, які

перад Госпадам,

ì adzìn krugly hleb, adnu lâpěšku na aleì ì adzìn prasnak z kaša, âkì perad Gospadam,

24. ì пакладзі ўсё на руку Аарону і на рукі сынам ягоным, і прынясі гэта, патрасаючы перад абліччам Гасподнім;

ì pakladzi ўsë na ruku Aaronu ì na rukì synam âgonym, ì prynâsi gëta, patrasaûçy perad abliččam Gaspodnim;

25. ì вазьмі гэта з рук іхніх і спалі на ахвярніку з цэласпаленьнем, дзеля духмянасьці перад Госпадам; гэта ахвяра Госпаду.

ì vaz'mì gëta z ruk ihnih ì spali na ahvârniku z cèlaspalen'nem, dzelâ duhmânas'ci perad Gospadam; gëta ahvâra Gospadu.

26. ì вазьмі грудзіну барана ўручэньня, які для Аарона, і прынясі іх, патрасаючы перад абліччам Гасподнім, - і гэта будзе твая доля;

ì vaz'mì grudzìnu barana ўrucën'nâ, âkì dlâ Aaronu, ì prynâsi ih, patrasaûçy perad abliččam Gaspodnim, - ì gëta budze tvaâ dolâ;

27. ì асьвяці грудзіну прынашэньня, якою патрасаў, і лапатку паднашэньня, які падносіў, з барана ўручэньня, які для Аарона і для сыноў ягоных, -

ì as'vâci grudzìnu prynašën'nâ, âkoû patrasaû, ì lapatku padnašën'nâ, âkì padnosiû, z barana ўrucën'nâ, âkì dlâ Aaronu ì dlâ synoû âgonyh, -

28. ì будзе гэта Аарону і сынам ягоным у надзел вечны ад сыноў Ізраілевых, бо гэта - паднашэньне; паднашэньне павінна быць ад сыноў Ізраілевых пры мірных ахвярах, паднашэньне іх Госпаду.

ì budze gëta Aaronu ì synam âgonym u nadzel večny ad synoû Ìzrailevyh, bo gëta - padnašën'ne; padnašën'ne pavìnna byc' ad synoû Ìzrailevyh pry mìrnyh ahvârah, padnašën'ne ih Gospadu.

29. А сьвяшчэнная вопратка, якая для Аарона, пяройдзе пасьяля яго да

сыноў ягоных, каб у ёй памазваць іх і ўручаць ім сьвятарства;

A s'vâščènnaâ vopratka, âkaâ dlâ Aarona, pârojdzje pas'lâ âgo da synoŭ âgonyh, kab u ej pamazvac' ih i ŭručac' im s'vâtarstva;

30. сем дзён павінен апранацца ў іх сьвятар з сыноў ягоных, які заступае яго месца, які будзе ўваходзіць у скінію сходу дзеля служэньня ў сьвятыні.

sem dzën pavinen apranacca ŭ ih s'vâtar z synoŭ âgonyh, âkì zastupae âgo mesca, âkì budze ŭvahodzic' u skiniû shodu dzelâ služèn'nâ ŭ s'vâtyni.

31. А барана ўручэньня вазьмі і згатуй мяса ягонае на месцы сьвятым;

A barana ŭručèn'nâ vaz'mi i zgatuj mâsa âgonae na mescy s'vâtyim;

32. і хай зьядуць Аарон і сыны ягоныя мяса барана гэтага з каша, каля дзьвярэй скініі сходу,

i haj z'âduc' Aaron i syny âgonyâ mâsa barana gètaga z kaša, kalâ dz'vârèj skiniî shodu,

33. бо праз гэта зьдзяйсняецца ачышчэньне дзеля ўручэньня ім сьвятарства і дзеля прысьвячэньня іх; староньні не павінен есьці гэтага, бо гэта сьвятыня;

bo praz gèta z'dzâjs'nâecca ačyščèn'ne dzelâ ŭručèn'nâ im s'vâtarstva i dzelâ prys'vâčèn'nâ ih; staron'ni ne pavinen es'ci gètaga, bo gèta s'vâtynâ;

34. калі застанецца ад мяса ўручэньня і ад хлеба да раніцы, дык спалі рэшту на агні: ня трэба есьці яго, бо гэта сьвятыня.

kali zastanecca ad mâsa ŭručèn'nâ i ad hleba da ranicy, dyk spali rëštu na agni: nâ trèba es'ci âgo, bo gèta s'vâtynâ.

35. І зрабі з Ааронам і з сынамі ягонымі ва ўсім так, як Я загадаў табе; сем дзён напаўняй рукі іхнія.

Ì zrabì z Aaronam i z synami âgonymi va ŭsim tak, âk Â zagadaŭ tabe; sem dzën napaŭnâj ruki ihniâ.

36. І цяля за грэх прынось кожны дзень дзеля ачышчэньня, і ахвяру за грэх учыняй на ахвярніку дзеля ачышчэньня яго, і памаж яго дзеля ачышчэньня яго;

ì cãlã za grèh prynos' kožny dzen' dzelã ačyščèn'nã, ì ahvâru za grèh učynâj na ahvârniku dzelã ačyščèn'nã âgo, ì pamaž âgo dzelã ačyščèn'nã âgo;

37. сем дзён ачышчай ахвярнік, і асьвяці яго, і будзе ахвярнік сьвятыня вялікая: усё, што дакранаецца да ахвярніка, асьвеціцца.

sem dzën ačyščaj ahvârník, ì as'vâci âgo, ì budze ahvârník s'vâtynâ vâlikaâ: usë, što dakranaecca da ahvârnika, as'vecicca.

38. Вось, што будзеш ты прыносіць на ахвярніку: двух ягнят аднагодкаў кожны дзень пастаянна:

Vos', što budzeš ty prynosic' na ahvârniku: dvuh âgnât adnagodkaŭ kožny dzen' pastaâna:

39. адно ягня прынось раніцай, а другое ягня прынось увечары,

adno âgnâ prynos' ranicaj, a drugoe âgnâ prynos' uvečary,
40. і дзясятую частку эфы пшанічнай мукі, зьмешанай з чвэрцю гіна чаўленага алею, а дзеля выліваньня чвэрць гіна віна, на адно ягня;
ì dzâsâtuû častku èfy pšaničnaj muki, z'mešanaj z čvèrcû gina čaŭlenaga aleû, a dzelã vylivan'nã čvèrc' gina vina, na adno âgnâ;

41. другое ягня прынось увечары: з мучным дарам, падобным на ранішні, і з такім самым выліваньнем прынось яго дзеля духмянасьці прыемнай, у ахвяру Госпаду.

drugoe âgnâ prynos' uvečary: z mučnym дарам, padobnym na ranišni, ì z takim samym vylivan'nem prynos' âgo dzelã duhmânas'ci pryemnaj, u ahvâru Gospadu.

42. Гэта цэласпаленьне заўсёднае ў роды вашыя перад дзьярамі скініі сходу перад Госпадам, дзе буду адкрывацца вам, каб гаварыць з

табою;

Gèta cèlaspalen'ne zaÿsèdnae ŭ rody vašyâ perad dz'vârami skiniî shodu perad Gospadam, dze budu adkryvacca vam, kab gavaryc' z tabouî;

43. там буду адкрывацца сынам Ізраілевым, і асьвеціцца месца гэтае славаю Маёю.

tam budu adkryvacca synam Iŭrailevym, i as'veciċca mesca gètae slavaŭ Maëŭ.

44. І асьвячу скінію сходу і ахвярнік; і Аарона і сыноў ягоных асьвячу, каб яны сьвятарылі Мне;

I as'vâċu skiniŭ shodu i ahvârnik; i Aarona i synouŭ âgonyh as'vâċu, kab âny s'vâtaryli Mne;

45. і жыцьму сярод сыноў Ізраілевых і буду ім Богам,

i žyc'mu sârod synouŭ Iŭrailevyh i budu im Bogam,

46. і ўведаюць, што Я Гасподзь, Бог іхні, Які вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, каб Мне жыць сярод іх. Я Гасподзь Бог іхні.

i ŭvedaŭc', što Â Gaspodz', Bog ihni, Âki vyveŭ ih z' zâmli Egipeckaj, kab Mne žyc' sârod ih. Â Gaspodz' Bog ihni.

30 Кіраўнік

1. І зрабі ахвярнік для прынашэньня дымленьня, з дрэва сітым зрабі яго:

I zrabì ahvârnik dlâ prynašèn'nâ dymlen'nâ, z drèva sìtym zrabì âgo:

2. даўжыня яго локаць, і шырыня яго локаць: ён павінен быць чатырохкутны; а вышыня яго два локці; зь яго павінны выступаць рогі яго;

daŭžynâ âgo lokac', i šyrynâ âgo lokac': èn pavìnen byc' čatyrohkutny; a

vyšynâ âgo dva lokci; z' âgo pavinny vystupac' rogi âgo;

3. абкладзі яго чыстым золатам, верх яго і бакі яго вакол і рогі яго; і зрабі да яго залаты вянок вакол;

abkladzi âgo čystym zolatam, verh âgo i baki âgo vakol i rogi âgo; i zrabì da âgo zalaty vânok vakol;

4. пад вянком яго на двух кутах яго зрабі два колцы з золата; зрабі іх абапал яго; і будуць яны ўлогваю пад жэрдкі, каб насіць яго на іх;

pad vâнком âgo na dvuh kutah âgo zrabì dva kolcy z zolata; zrabì ih abopal âgo; i buduc' âny ŭlogvaû pad žèrdki, kab nasic' âgo na ih;

5. жэрдзі зрабі з дрэва сітым і абкладзі іх золатам.

žèrdzi zrabì z drèva sìtym i abkladzi ih zolatam.

6. І пастаў яго перад заслонаю, якая перад каўчэгам адкрыцьця, насупраць вечка, якое на каўчэзе адкрыцьця, дзе Я буду адкрывацца табе.

Ì pastaŭ âgo perad zaslonaû, âkaâ perad kaŭčègam adkryc'câ, nasuprac' večka, âkoe na kaŭčèze adkryc'câ, dze Â budu adkryvacca tabe.

7. На ім Аарон будзе дыміць духмяным куродымам: кожнае раніцы, калі ён рыхтуе лампы, будзе дыміць ім;

Na ìm Aaron budze dymic' duhmânym kurodymam: kožnae ranicy, kalì ën ryhtue lampady, budze dymic' ìm;

8. і калі Аарон запальвае лампы ўвечары, ён будзе дыміць ім: гэта - заўсёднае дымленьне перад Госпадам у роды вашыя.

i kalì Aaron zapal'vae lampady ŭvečary, ën budze dymic' ìm: gèta - zaŭsèdnae dymlen'ne perad Gospadam u rody vašyâ.

9. Ня прыносьце на ім ніякага іншага дымленьня, ні цэласпаленьня, ні прынашэньня хлебага, і выліваньня не вылівайце на яго.

Nâ prynos'ce na ìm niâkaga inšaga dymlen'nâ, ni cèlaspalen'nâ, ni

prynašèn'nâ hlebnaga, i vylivan'nâ ne vylivajce na âgo.

10. I будзе зьдзяйсняяць Аарон ачышчэньне над рагамі яго адзін раз у год; крывёю ачышчальнай ахвяры за грэх ён будзе ачышчаць яго адзін раз у год у роды вашыя. Гэта сьвятыня вялікая ў Госпада.

Ì budze z'dzâjs'nâc' Aaron ačyščèn'ne nad ragami âgo adzìn raz u god; kryvëû ačyščal'naj ahvâry za grèh ën budze ačyščac' âgo adzìn raz u god u rody vašyâ. Gèta s'vâtynâ vâlikaâ ũ Gospada.

11. I наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

12. калі будзеш лічыць сыноў Ізраілевых пры пераглядзе іх, дык хай кожны дасьць выкуп за душу сваю Госпаду пры падліку іх, і ня будзе паміж імі пошасьці згубнай пры падліку іх;

kali budzeš ličyc' synoŭ Ìzrailevyh pry peraglâdze ih, dyk haj kožny das'c' vykup za dušu svaû Gospadu pry padliku ih, i nâ budze pamiž imi pošas'ci zgubnaj pry padliku ih;

13. кожны, хто паступае ў падлік, павінен даваць палавіну сікля, сікля сьвяшчэннага; у сіклі дваццаць гераў: паўсікля дар Госпаду;

kožny, hto pastupae ũ padlik, pavìnen davac' palavìnu sìklâ, sìklâ s'vâščènnaga; u sìkli dvaccac' geraŭ: paŭsìklâ dar Gospadu;

14. кожны, хто паступае ў падлік ад дваццаці гадоў і вышэй, павінен даваць прынашэньне Госпаду;

kožny, hto pastupae ũ padlik ad dvaccaci gadoŭ i vyšèj, pavìnen davac' prynašèn'ne Gospadu;

15. багаты ня больш, і бедны ня менш паўсікля павінны даваць у дар Госпаду, дзеля выкупу душ вашых:

bagaty nâ bol'sh, i bedny nâ menš paŭsìklâ pavìnny davac' u dar Gospadu, dzelâ vykupu duš vašyh:

16. і вазьмі срэбра выкупу з сыноў Ізраілевых і ўжывай яго на служэньне скініі сходу: і будзе гэта сынам Ізраілевым у памяць перад Госпадам, дзеля адкупленьня душ вашых.

ì vaz'mì srèbra vykupu z synoŭ Ìzrailevyh ì ŭžyvaj âgo na služèn'ne skiniì shodu: ì budze gèta synam Ìzrailevym u pamâc' perad Gospadam, dzelâ adkuplen'nâ duš vašyh.

17. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

18. зрабі ўмывальнік медны для абмываньня і падножжа яго меднае, і пастаў яго паміж скініяй сходу і ахвярнікам, і налі ў яго вады;

zrabì ŭmyval'nik medny dlâ abmyvan'nâ ì padnožža âgo mednae, ì pastaŭ âgo pamizh skiniâj shodu ì ahvârnìkam, ì nalì ŭ âgo vady;

19. і хай Аарон і сыны ягоныя абмываюць у ім рукі свае і ногі свае;

ì haj Aaron ì syny âgonyâ abmyvaŭc' u ìm rukì svae ì nogì svae;

20. калі яны маюць уваходзіць у скінію сходу, хай яны абмываюцца вадою, каб ім не памерці; альбо калі павінны прыступаць да ахвярніка дзеля служэньня, дзеля прынясення ахвяры Госпаду,

kali âny maŭc' uvahodzìc' u skiniù shodu, haj âny abmyvaŭcca vadoŭ, kab ìm ne pamercì; al'bo kali pavìnny prystupac' da ahvârnìka dzelâ služèn'nâ, dzelâ prynâsen'nâ ahvâry Gospadu,

21. хай яны абмываюць рукі свае вадою, каб ім не памерці; і будзе ім гэта статутам вечным, яму і нашчадкам ягоным у роды іхнія.

haj âny abmyvaŭc' rukì svae vadoŭ, kab ìm ne pamercì; ì budze ìm gèta statutam večnym, âmu ì naščadkam âgonym u rody ihniâ.

22. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

23. вазьмі сабе самых лепшых пахошчаў: сьмірны самацечнай пяцьсот,

карыцы пахучай палавіну ад таго, дзвесьце пяцьдзсят, трысьнёгу пахучага дзвесьце пяцьдзсят,

vaz'mi sabe samyh lepšyh pahoščaj: s'mirny samacečnaj pác'sot, karycy pahučaj palavinu ad tago, dz'ves'ce pác'dzesât, trys'nëgu pahučaga dz'ves'ce pác'dzâsât,

24. касіі пяцьсот сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, і алею аліўкавага гін;

kasii pác'sot siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, i aleŭ aliŭkavaga gin;

25. і зрабі з гэтага міра для сьвяшчэннага памазаньня, масьць складзеную майстрам, які складае масьці: гэта будзе міра для сьвяшчэннага памазаньня;

i zrabì z gètaga mira dlâ s'vâščènnaga pamazan'nâ, mas'c' skladzenuŭ majstram, âki skladae mas'ci: gèta budze mira dlâ s'vâščènnaga pamazan'nâ;

26. і памаж імі скінію сходу і каўчэг адкрыцьця,

i pamaž imi skiniŭ shodu i kaŭčèg adkryc'câ,

27. і стол і ўсе прылады яго, і сьвяцільню і ўсе прылады яе, і ахвярнік дымленьня,

i stol i ŭse prylady âgo, i s'vâcil'nŭ i ŭse prylady âe, i ahvârnìk dymlen'nâ,

28. і ахвярнік цэласпаленьня і ўсе прылады яго, і ўмывальнік і

падножжа яго;

i ahvârnìk cèlaspalen'nâ i ŭse prylady âgo, i ŭmyval'nìk i padnožža âgo;

29. і асьвяці іх, і будзе сьвятыня вялікая: усё, што дакранаецца да іх, асьвеціцца;

i as'vâci ih, i budze s'vâtynâ vâlikaâ: usë, što dakranaecca da ih, as'vecicca;

30. памаж і Аарона і сыноў ягоных і пасьвяці іх, каб яны былі сьвятарамі Мне.

pamaž i Aarona i synoŭ âgonyh i pas'vâci ih, kab âny byli s'vâtarami Mne.

31. А сынам Ізраілевым скажы: гэта будзе ў Мяне міра сьвяшчэннага

памазаньня ў роды вашыя;

*A synam Ižrailevym skažy: gèta budze ŭ Mâne mira s'vâščènnaga
pamazan'nâ ŭ rody vašyâ;*

32. целы астатніх людзей ня трэба памазваць ім, і складам яго не
рабеце падобнага на яго; яно - сьвятыня: сьвятыню павінна быць вам;

*cely astatnih lûdzej nâ trèba pamazvac' im, i skladam âgo ne rabece
padobnaga na âgo; âno - s'vâtynâ: s'vâtynâû pavinna byc' vam;*

33. хто складзе падобнае да яго, альбо хто памажа ім староньняга, той
будзе вынішчаны з народу свайго.

*hto skladze padobnae da âgo, al'bo hto pamaža im staron'nâga, toj budze
vyniščany z narodu svajgo.*

34. І сказаў Гасподзь Майсею: вазьмі сабе пахошчаў: стакты, аніху,
халвану духмянага і чыстага лівану, усяго пароўну,

*ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: vaz'mì sabe pahoščaŭ: stakty, anihu, halvanu
duhmânaga i čystaga livanu, usâgo paroŭnu,*

35. і зрабі зь іх умельствам таго, хто складае масьці, куронымны склад,
сьцёрты, чысты, сьвяты,

*ì zrabì z' ih umel'stvam tago, hto skladae mas'ci, kurodymny sklad, s'cërty,
čysty, s'vâty,*

36. і стаўчы яго дробна і кладзі яго перад каўчэгам адкрыцьця ў скініі
сходу, дзе Я буду адкрывацца табе: гэта будзе сьвятыня вялікая вам;

*ì staŭčy âgo drobna i kladzi âgo perad kaŭčègam adkryc'câ ŭ skiniì shodu,
dze Â budu adkryvacca tabe: gèta budze s'vâtynâ vâlikaâ vam;*

37. дымленьня, зробленага паводле гэтага складу, не рабеце сабе:
сьвятыню хай будзе яно ў цябе для Госпада;

*dymlen'nâ, зробленага паводле гэтага складу, не рабеце сабе: s'vâtynâû haj
budze âno ŭ câbe dlâ Gospada;*

38. хто зробіць падобнае, каб дыміць ім, будзе знішчаны з народу свайго.

hto zrobic' padobnae, kab dymic' im, budze z'niščany z narodu svajgo.

31 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. глядзі, Я прызначаю менавіта Вэсэлііла, сына Урыевага, сына Оравага, з племя Юдавага;

glâdzi, Â pryznačaŭ menavita Vèsèliila, syna Uryevaga, syna Oravaga, z plemâ Ûdavaga;

3. і Я напоўніў яго Духам Божым, мудрасьцю, розумам, ведамі і ўсялякім умельствам

ì Â napoŭniŭ âgo Duham Božym, mudras'cŭ, rozumam, vedamì ì ũsâlâkim umel'stvam

4. рабіць з золата, срэбра і медзі,

rabic' z zolata, srèbra ì medzi,

5. рэзаць камяні, каб устаноўліваць іх, і рэзаць дрэва дзеля ўсякай патрэбы;

rèzac' kamâni, kab ustanouŭlivac' ih, ì rèzac' drèva dzelâ ũsâkaj patrèby;

6. і вось, я даю яму памочнікам Агаліява, сына Ахісамахавага, з племя Данавага, і ў сэрца кожнаму мудраму ўкладу мудрасьць, каб яны зрабілі ўсё, што Я загадаў табе:

ì vos', â daŭ âmu pamočnikam Agaliâva, syna Ahisamahavaga, z plemâ Danavaga, ì ũ sèrca kožnamu mudramu ũkladu mudras'c', kab âny zrabili ũsë, što Â zagadaŭ tabe:

7. скінію сходу і каўчэг адкрыцьця і века на яго, і ўсе прылады скініі,
skiniû shodu i kaŭčëg adkryc'câ i veka na âgo, i ŭse prylady skiniï,

8. і стол і прылады яго, і сьвяцільню з чыстага золата і ўсе прылады
яго, і ахвярнік дымленьня,
*i stol i prylady âgo, i s'vâcil'nû z čystaga zolata i ŭse prylady âgo, i ahvârnik
dymlen'nâ,*

9. і ахвярнік цэласпаленьня і ўсе прылады яго, і ўмывальнік і падножжа
яго,

i ahvârnik cèlaspalen'nâ i ŭse prylady âgo, i ŭmyval'nik i padnožža âgo,

10. і вопратку службовую і вопратку сьвяшчэнную Аарону сьвятару і
вопратку сынам ягоным для набажэнства,

*i vopratku službovuû i vopratku s'vâščènnuû Aaronu s'vâtaru i vopratku
synam âgonym dlâ nabažènstva,*

11. і алей памазаньня і дымленьне пахучае для сьвятыні: усё так, як Я
загадаў табе, яны зробіць.

*i alej pamazan'nâ i dymlen'ne pahučae dlâ s'vâtyni: usë tak, âk Â zagadaŭ
tabe, âny зробіць.*

12. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

13. скажы сынам Ізраілевым так: суботы Мае шануйце, бо гэта - азнака
паміж Мною і вамі ў роды вашыя, каб вы ведалі, што Я Гасподзь, Які
асьвячае вас;

*skažy synam Izrailevym tak: suboty Mae šanujce, bo gèta - aznaka pamizh
Mnoû i vamì ŭ rody vašyâ, kab vy vedali, što Â Gaspodz', Âki as'vâčae vas;*

14. і шануйце суботу, бо яна сьвятая для вас: хто апаганіць яе, той хай
будзе аддадзены сьмерці; хто будзе ў суботу рабіць працу, тая душа
павінна быць зьнішчана з асяродзьдзя народу свайго;

ì šanujce subotu, bo âna s'vâtaâ dlâ vas: hto apaganic' âe, toj haj budze addadzeny s'mercì; hto budze ŭ subotu rabic' pracu, taâ duša pavinna byc' z'niščana z asârodz'dzâ narodu svajgo;

15. шэсьць дзён хай робіць працу, а ў сёмы субота спакою, прысьвечаная Госпаду: кожны, хто робіць працу ў дзень суботні, хай будзе аддадзены сьмерці;

šès'c' dzën haj robic' pracu, a ŭ sëmy subota spakoû, prys'večanaâ Gospadu: kožny, hto robic' pracu ŭ dzen' subotni, haj budze addadzeny s'mercì;

16. і хай шануюць сыны Ізраілевыя суботу, сьвяткуючы суботу ў роды свае, як наказ вечны;

ì haj šanuïc' syny Ízrailevyâ subotu, s'vâtkuïcŷy subotu ŭ rody svae, âk nakaz večny;

17. гэта - азнака паміж Мною і сынамі Ізраілевымі навечна, бо за шэсьць дзён стварыў Гасподзь неба і зямлю, а ў дзень сёмы спачыў і ўпакоіўся.

gèta - aznaka pamìž Mnoû ì synamì Ízrailevymì navečna, bo za šès'c' dzën stvaryŭ Gaspodz' neba ì zâmlû, a ŭ dzen' sëmy spačyŭ ì ŭpakoïŷsâ.

18. І калі перастаў гаварыць з Майсеем на гары Сінаі, даў яму дзьве скрыжалі адкрыцьця, скрыжалі каменныя, на якіх напісана было пальцам Божым.

Ì kalì perastaŭ gavaryc' z Majseem na gary Sinaì, daŭ âmu dz've skryžali adkryc'câ, skryžali kamennyâ, na âkih napìsana bylo pal'cam Božym.

32 Кіраўнік

1. Калі народ убачыў, што Майсей доўга ня сыходзіць з гары, дык

сбраўся да Аарона і сказаў яму: устань і зрабі нам бога, які ішоў бы перад намі; бо з гэтым чалавекам, з Майсеем, які вывеў нас зь зямлі Егіпецкай, ня ведаем, што зрабілася.

Kali narod ubačyŭ, što Majsej doŭga nâ syhodzic' z gary, dyk sabraŭsâ da Aarona i skazaŭ âmu: ustan' i zrabi nam boga, âki išoŭ by perad nami; bo z gèтым čalavekam, z Majseem, âki vyveŭ nas z' zâmlì Egìpeckaj, nâ vedaem, što zrabilasâ.

2. І сказаў ім Аарон: здымеце залатыя завушніцы, якія ў вушах у вашых жонак, вашых сыноў і вашых дочак, і прынясеце мне.

Ì skazaŭ im Aaron: zdymece zalatyâ zavušnìcy, âkìâ ŭ vušah u vašyh žonak, vašyh synoŭ i vašyh dočak, i prynâsece mne.

3. І ўвесь народ зьняў залатыя завушніцы з вушэй сваіх і прынеслі Аарону.

Ì ŭves' narod z'nâŭ zalatyâ zavušnìcy z vušèj svaìh i prynes'li Aaronu.

4. Ён узяў іх з рук іхніх, і зрабіў зь іх літае цяля, і абрабіў яго разцом. І сказалі яны: вось бог твой, Ізраіле, які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай!

Ěn uzâŭ ih z ruk ihnìh, i zrabiŭ z' ih litaе câlâ, i abrabiŭ âgo razcom. Ì skazali âny: vos' bog tvoj, Ìzraile, âki vyveŭ câbe z' zâmlì Egìpeckaj!

5. Ubачыўшы гэта, Аарон паставіў перад ім ахвярнік, і абвясціў Аарон, кажучы: заўтра сьвята Госпаду.

Ubačyŭšy gèta, Aaron pastaviŭ perad im ahvârnik, i abvâs'ciŭ Aaron, kažučy: zaŭtra s'vâta Gospadu.

6. На другі дзень яны ўсталі рана і прынеслі цэласпаленьні і прывялі ахвяры мірныя: і сеў народ есьці і піць, а пасля ўстаў бавіцца.

Na drugì dzen' âny ŭstali rana i prynes'li cèlaspalen'ni i pryvâli ahvâry mìrnyâ: i seŭ narod es'ci i pic', a pas'lâ ŭstaŭ bavìcca.

7. І сказаў Гасподзь Майсею: паспяшайся сысьці, бо разбэсьціўся

народ твой, які ты вывеў зь зямлі Егіпецкай;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: pas'pâšajsâ sys'ci, bo razbès'ciŭsâ narod tvoj, âki ty vyveŭ z' zâmlì Egìpeckaj;

8. хутка ўхіліліся яны ад шляху, які Я наказаў ім: зрабілі сабе літае цяля і пакланіліся яму, і прынеслі яму ахвяры і казалі: вось бог твой, Ізраіле, які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай!

hutka ŭhìlìlisâ âny ad šlâhu, âki Â nakazaŭ im: zrabìli sabe litae câlâ ì paklanìlisâ âmu, ì prynes'li âmu ahvâry ì skazali: vos' bog tvoj, Ìzraile, âki vyveŭ câbe z' zâmlì Egìpeckaj!

9. І сказаў Гасподзь Майсею: Я бачыў народ гэты, і вось, народ ён - цывёрдахрыбетны;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: Â bačyŭ narod gèty, ì vos', narod ën - c'vërdahrybetny;

10. дык вось, пакінь Мяне, хай запалымнее гнеў Мой на іх, і зьнішчу іх і выведу шматлікі народ ад цябе.

dyk vos', pakìn' Mâne, haj zapalymnee gneŭ Moj na ih, ì z'nišču ih ì vyvedu šmatlikì narod ad câbe.

11. Але Майсей пачаў прасіць Госпада, Бога свайго, і сказаў: хай не ўспалымняецца, Госпадзе, гнеў Твой на народ Твой, які Ты вывеў зь зямлі Егіпецкай сілаю вялікаю і рукою моцнаю,

Ale Majsej pačau prasić' Gospada, Boga svajgo, ì skazaŭ: haj ne ŭspalymnâeccâ, Gospadze, gneŭ Tvoj na narod Tvoj, âki Ty vyveŭ z' zâmlì Egìpeckaj silaŭ vâlikaŭ ì rukoŭ mocnaŭ,

12. каб Егіпцяне не казалі: на пагібель Ён вывеў іх, каб забіць іх у горах і вынішчыць іх з улоньня зямлі; адхілі палымяны гнеў Твой і адмяні зьнішчэньне народу Твайго;

kab Egìpcâne ne kazali: na pagìbel' Ën vyveŭ ih, kab zabìć' ih u gorah ì

vyniščyc' ih z ulon'nâ zâmlî; adhilî palymâny gneŭ Tvoj î admâni z'niščèn'ne narodu Tvajgo;

13. успомні Абрагама, Ісаака і Ізраіля, рабоў Тваіх, якім Ты прысягаў Сабою, кажучы: памнажаючы памножу семя ваша, як зоркі нябесныя, і ўсю зямлю гэтую, пра якую Я сказаў, дам семені вашаму, і будуць валодаць ёю вечна.

uspomni Abragama, İsaaka î İzrailâ, raboŭ Tvaih, âkim Ty prysâgaŭ Saboŭ, kažučy: pamnažaŭčy pamnožu semâ vaša, âk zorkî nâbesnyâ, î ŭsû zâmlû gètuŭ, pra âkuŭ Â skazaŭ, dam semenî vašamu, î buduc' valodac' ëŭ večna.

14. І адмяніў Гасподзь ліха, пра якое сказаў, што навядзе яго на народ Свой.

İ admâniŭ Gaspodz' liha, pra âkoe skazaŭ, što navâdze âgo na narod Svoj.

15. І павярнуўся і сышоў Майсей з гары; у руцэ ў яго былі дзве скрыжалі адкрыцьця, на якіх напісана было з абодвух бакоў: і на тым і на другім баку напісана было;

İ pavârnuŭsâ î syšoŭ Majsej z gary; u rucè ŭ âgo byli dz've skryžali adkryc'câ, na âkih napisana bylo z abodvuh bakoŭ: î na tym î na drugim baku napisana bylo;

16. скрыжалі былі дзея Божая, і пісьмёны, накрэсьленыя на скрыжальных, былі пісьмёны Божыя.

skryžali byli dzeâ Božaâ, î piš'mëny, nakrès'lenyâ na skryžalâh, byli piš'mëny Božyâ.

17. І пачуў Ісус голас народу, які шумеў, і сказаў Майсею: ваяўнічы крык у табары.

İ pačuŭ İsus golas narodu, âki šumeŭ, î skazaŭ Majseŭ: vaâŭničy kryk u tabary.

18. Але Майсей сказаў: гэта ня крык тых, што перамагаюць, і ня лямант

тых, якіх пабіваюць; я чую голас тых, што сьпяваюць.

Ale Majsej skazaŭ: gèta nâ kryk tyh, što peramagaŭc', i nâ lâmant tyh, âkih pabivaŭc'; â čuŭ golas tyh, što s'pâvaŭc'.

19. Калі ж ён наблізіўся да табара і ўбачыў цяля і скокі, тады ён запаліўся гневам і кінуў з рук сваіх скрыжалі і разьбіў іх пад гарою;

Kali ž ën nabliziŭsâ da tabara i ŭbačyŭ câlâ i skoki, tady ën zapaliŭsâ gnevam i kînuŭ z ruk svaih skryžali i raz'biŭ ih pad garou;

20. і ўзяў цяля, якое яны зрабілі, і спаліў яго ў агні, і сьцёр на пыл, і рассыпаў па вадзе, і даў яе піць сынам Ізраілевым.

i ŭzâŭ câlâ, âkoe âny zrabili, i spaliŭ âgo ŭ agni, i s'cër na pyl, i rassypaŭ pa vadze, i daŭ âe pic' synam İzrailevym.

21. І сказаў Майсей Аарону: што зрабіў табе народ гэты, што ты ўвёў яго ў грэх вялікі?

İ skazaŭ Majsej Aaronu: što zrabiuŭ tabe narod gèty, što ty ŭvēŭ âgo ŭ grèh vâlikì?

22. Але Аарон сказаў: хай не загараецца гнеў гаспадара майго; ты ведаеш гэты народ, што ён буяны.

Ale Aaron skazaŭ: haj ne zagaraecca gneŭ gaspadara majgo; ty vedaesŭ gèty narod, što ën buâny.

23. Яны казалі мне: зрабі нам бога, які ішоў бы перад намі; бо з Майсеем, з гэтым чалавекам, які вывеў нас зь зямлі Егіпецкай, ня ведаем, што сталася.

Âny skazali mne: zrabì nam boga, âkì išoŭ by perad nami; bo z Majseem, z gèty m čalavekam, âkì vyveŭ nas z' zâmli Egipeckaj, nâ vedaem, što stalasâ.

24. І я сказаў ім, у каго ёсьць золата, здымеце зь сябе. І аддалі мне; я кінуў яго ў агонь, і выйшла гэтае цяля.

İ â skazaŭ im, u kago ës'c' zolata, zdymece z' sâbe. İ addali mne; â kînuŭ âgo

ŭ agon', i vyjšla gètae câlâ.

25. Майсей убачыў, што гэта народ неакілзаны, бо Аарон дапусьціў яго да неакілзанасьці, да пасарамленьня перад ворагамі ягонымі.

Majsej ubačyŭ, što gèta narod neakilzany, bo Aaron dapus'ciŭ âgo da neakilzanas'ci, da pasaramlen'nâ perad voragami âgonymi.

26. І стаў Майсей у браме табара і сказаў: хто Гасподні, да мяне! І сабраліся да яго ўсе сыны Лявія.

Ì staŭ Majsej u brame tabara i skazaŭ: hto Gaspodni, da mâne! Ì sabralisâ da âgo ŭse syny Lâviâ.

27. І ён сказаў ім: так кажа Гасподзь, Бог Ізраілеў: пакладзеце кожны свой меч на сьцягну сваё, прайдзеце па табары ад брамы да брамы і назад, і забівайце кожны брата свайго, кожны сябра свайго, кожны блізкага свайго.

Ì ěn skazaŭ im: tak kaža Gaspodz', Bog Ìzraileŭ: pakladzece kožny svoj meč na s'câgno svaë, prajdzece pa tabary ad bramy da bramy i nazad, i zabivajce kožny brata svajgo, kožny sâbra svajgo, kožny blìzkaga svajgo.

28. І зрабілі сыны Лявііныя паводле слова Майсея; і загінула ў той дзень з народу каля трох тысяч чалавек.

Ì zrabili syny Lâviìnyâ pavodle slova Majseâ; i zaginula ŭ toj dzen' z narodu kalâ troh tysâč čalavek.

29. І Майсей сказаў: сёньня прысьвяцеце рукі вашыя Госпаду, кожны ў сыне сваім і браце сваім, хай пашле Ён сёньня вам дабраславеньне.

Ì Majsej skazaŭ: sën'nâ prys'vâcece ruki vašyâ Gospadu, kožny ŭ syne svaim i brace svaim, haj pašle Ěn sën'nâ vam dabraslaven'ne.

30. На другі дзень сказаў Майсей народу: вы зрабілі вялікі грэх; дык вось, я падымуся да Госпада, ці не загладжу грэху вашага.

Na drugi dzen' skazaŭ Majsej narodu: vy zrabili vâlikì grèh; dyk vos', â

padymusâ da Gospada, ci ne zagladžu grèhu vašaga.

31. I вярнуўся Майсей да Госпада і сказаў: о, народ гэты зрабіў вялікі грэх, зрабіў сабе бога;

Ì vârnũsâ Majsej da Gospada ì skazaŭ: o, narod gèty zrabiŭ vâlikì grèh, zrabiŭ sabe boga;

32. даруй ім грэх іхні; а калі не, дык сатры і мяне з кнігі Тваёй, у якую Ты ўпісаў.

daruj ìm grèh ihni; a kalì ne, dyk satry ì mâne z knìgì Tvaëj, u âkuû Ty ŭpisaŭ.

33. Гасподзь сказаў Майсею: таго, хто зграшыў перад Мною, сатру з кнігі Маёй;

Gaspodz' skazaŭ Majseû: tago, hto zgrašyŭ perad Mnoû, satru z knìgì Maëj;

34. дык вось ідзі, вядзі народ гэты, куды Я сказаў табе; вось анёл Мой пойдзе перад табою, і ў дзень наведваньня Майго Я наведу іх за грахі іхнія.

dyk vos' idzi, vâdzi narod gèty, kudy Â skazaŭ tabe; vos' anël Moj pojdze perad taboû, ì ŭ dzen' navedvan'nâ Majgo Â navedaû ih za grahi ihniâ.

35. I пакараў Гасподзь народ за зробленае цяля, якое зрабіў Аарон.

Ì pakaraŭ Gaspodz' narod za зробленае câlá, âkoe zrabiŭ Aaron.

33 Кіраўнік

1. I сказаў Гасподзь Майсею: ідзі, ідзі адгэтуль ты і народ, які ты вывеў зь зямлі Егіпецкай, у зямлю, пра якую Я запрысягаўся Абрагаму, Ісааку і Якаву, кажучы: нашчадкам тваім дам яе;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: idzi, idzi adgètul' ty ì narod, âkì ty vyveŭ z' zâmli Egipeckaj, u zâmlû, pra âkuû Â zaprysâgaŭsâ Abragamu, Ìsaaku ì Âkavu, kažučy: naščadkam tvaim dam âe;

2. і пашлю перад табою анёла і праганю Хананэяў, Амарэяў, Хэтэяў, Фэрэзэяў, Габрэяў і Евусэяў,

ì pašlû perad tabou̇ anëla ì praganû Hananèâũ, Amarèâũ, Hètèâũ, Fèrèzèâũ, Gabrèâũ ì Evusèâũ,

3. у зямлю, дзе цячэ малако і мёд; бо Сам не пайду сярод вас, каб не загубіць Мне вас у дарозе, бо вы народ цьвёрдахрыбетны.

u zâmlû, dze câčè malako ì mëd; bo Sam ne pajdu sârod vas, kab ne zagubiç' Mne vas u daroze, bo vy narod c'vërdahrybetny.

4. Народ, пачуўшы грознае слова гэтае, загаласіў, і ніхто не навесіў на сябе акрасаў сваіх.

Narod, paçuũšy groznae slova gëtae, zagalasiũ, ì nihito ne navesiũ na sâbe akrasaũ svaih.

5. Бо Гасподзь сказаў Майсею: скажы сынам Ізраілевым: вы народ цьвёрдахрыбетны; калі Я пайду сярод вас, дык у адну хвіліну вынішчу вас; дык вось, здымеце зь сябе акрасы свае; Я пагляджу, што Мне рабіць з вамі.

Bo Gaspodz' skazaũ Majseũ: skažy synam Ìzrailevym: vy narod c'vërdahrybetny; kali Â pajdu sârod vas, dyk u adnu hvilinu vynišču vas; dyk vos', zdymece z' sâbe akrasy svae; Â paglâdžu, što Mne rabic' z vami.

6. Сыны Ізраілевыя зьнялі зь сябе акрасы свае каля гары Харыва.

Syny Ìzrailevyâ z'nâli z' sâbe akrasy svae kalâ gary Haryva.

7. А Майсей узяў і паставіў сабе намёт па-за табарам, здалёк ад табару, і назваў яго скініяй сходу; і кожны, хто шукаў Госпада, прыходзіў у скінію сходу, якая была па-за табарам.

A Majsej uzâũ ì pastaviũ sabe namët pa-za tabaram, zdalëk ad tabaru, ì nazvaũ âgo skiniâj shodu; ì kožny, hto šukaũ Gospada, pryhodziũ u skiniũ shodu, âkaâ byla pa-za tabaram.

8. І калі Майсей выходзіў да скініі, увесь народ уставаў, і станавіўся кожны каля ўваходу ў свой намет і глядзеў усьлед Майсею, пакуль ён не ўваходзіў у скінію.

Ì kalì Majsej vyhodziŭ da skiniì, uves' narod ustavaŭ, i stanaviŭsâ kožny kalâ ŭvahodu ŭ svoj namët i glâdzeŭ us'led Majseŭ, pakul' ën ne ŭvahodziŭ u skiniû.

9. А калі Майсей уваходзіў у скінію, тады апускаўся слуп хмарны і станавіўся каля ўваходу ў скінію, і гаварыў з Майсеем.

A kalì Majsej uvahodziŭ u skiniû, tady apuskaŭsâ slup hmarny i stanaviŭsâ kalâ ŭvahodu ŭ skiniû, i gavaryŭ z Majseem.

10. І бачыў увесь народ слуп хмарны, які стаяў каля ўваходу ў скінію; і ўставаў увесь народ, і кожны кланяўся каля ўваходу ў намет свой.

Ì bačyŭ uves' narod slup hmarny, âkì staŭ kalâ ŭvahodu ŭ skiniû; i ŭstavaŭ uves' narod, i kožny klanâŭsâ kalâ ŭvahodu ŭ namët svoj.

11. І гаварыў Гасподзь з Майсеем вока на вока, як бы гаварыў хто з сябрам сваім; і ён вяртаўся ў табар; а служка ягоны Ісус, сын Наваў, хлопец, не адлучаўся ад скініі.

Ì gavaryŭ Gaspodz' z Majseem voka na voka, âk by gavaryŭ hto z' sâbram svaim; i ën vârtâŭsâ ŭ tabar; a služka âgony Ìsus, syn Navaŭ, hlopec, ne adlučaŭsâ ad skiniì.

12. Майсей сказаў Госпаду: вось, Ты кажаш мне: вядзі народ гэты, а не адкрыў мне, каго пашлеш са мною, хоць ты сказаў: "Я ведаю цябе па імю, і ты набыў упадабаньне ў вачах Маіх";

Majsej skazaŭ Gospadu: vos', Ty kažaš mne: vâdzi narod gëty, a ne adkryŭ mne, kago pašleš sa mnoû, hoc' ty skazaŭ: "Â vedaŭ câbe pa imû, i ty nabyŭ upadaban'ne ŭ vačah Maih";

13. дык вось калі я набыў упадабаньне ў вачах Тваіх, дык прашу:

адкрый мне шлях Твой, каб я спазнаў Цябе, каб набыў упадабаньне ў вачах Тваіх; і падумай, што гэтыя людзі народ Твой.

dyk vos' kali â nabyŭ upadaban'ne ŭ vačah Tvaïh, dyk prašu: adkryj mne šlâh Tvoj, kab â spaznaŭ Câbe, kab nabyŭ upadaban'ne ŭ vačah Tvaïh; i padumaj, što gètyâ lûdzi narod Tvoj.

14. А Ён сказаў: Сам Я пайду і ўвяду цябе ў спакой.

A Ęn skazaŭ: Sam Â pajdu i ŭvâdu câbe ŭ spakoj.

15. сказаў Яму: калі ня пойдзеш Ты Сам, дык і ня выводзь нас адгэтуль:

skazaŭ Âmu: kali nâ pojdzeš Ty Sam, dyk i nâ vyvodz' nas adgètul':

16. бо з чаго даведацца, што я і народ Твой набылі ўпадабаньне ў вачах Тваіх? ці не з таго, што Ты пойдзеш з намі? тады я і народ Твой будзем слаўнейшыя за любы народ на зямлі.

bo z čago davedacca, što â i narod Tvoj nabyli ŭpadaban'ne ŭ vačah Tvaïh? ci ne z tago, što Ty pojdzeš z nami? tady â i narod Tvoj budzem slaŭnejšyâ za lûby narod na zâmlì.

17. І сказаў Гасподзь Майсею: і тое, пра што ты казаў, Я зраблю, бо ты набыў упадабаньне ў вачах Маіх, і Я ведаю цябе па імю.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: i toe, pra što ty kazaŭ, Â zrablû, bo ty nabyŭ upadaban'ne ŭ vačah Maïh, i Â vedaŭ câbe pa imû.

18. Сказаў: пакажы мне славу Тваю.

Skazaŭ: pakažy mne slavu Tvaû.

19. І сказаў: Я правяду перад табою ўсю славу Маю і абвяшчу імя Яговы перад табою: і каго памілаваць - памілюю, каго пашкадаваць - пашкадую.

Ì skazaŭ: Â pravâdu perad taboû ŭsû slavu Maû i abvâšču imâ Âgovy perad taboû: i kago pamilavac' - pamiluû, kago paškadavac' - paškaduû.

20. І потым сказаў Ён: аблічча Майго табе нельга ўбачыць, бо чалавек

ня можа ўбачыць Мяне і застацца жывым.

Ì potym skazaŭ Ęn: abličča Majgo tabe nel'ga ŭbačyc', bo čalavek nâ moža ŭbačyc' Mâne i zastacca žyvym.

21. І сказаў Гасподзь: вось месца ў Мяне: стань на гэтай скале;

Ì skazaŭ Gaspodz': vos' mesca ŭ Mâne: stan' na gètaj skale;

22. а калі будзе праходзіць слава Мая, Я пастаўлю цябе ў расколіне скалы і накрою цябе рукою Маёю, пакуль не прайдзеш;

a kalì budze prahodzic' slava Maâ, Â pastaŭlû câbe ŭ raskoline skaly i nakryû câbe rukoŭ Maëŭ, pakul' ne prajdu;

23. і калі прыму руку Маю, ты ўбачыш Мяне ззаду, а аблічча Маё ня будзе відна.

i kalì pryму ruku Maŭ, ty ŭbačyš Mâne zzadu, a abličča Maë nâ budze vidno.

34 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею: вычашы сабе дзьве скрыжалі каменныя, падобныя на ранейшыя, і Я напішу на гэтых скрыжальных словы, якія былі на ранейшых скрыжальных, якія ты разьбіў;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: vyčaşy sabe dz've skryžali kamennyâ, padobnyâ na ranejšyâ, i Â napišu na gètyh skryžalâh slovy, âkiâ byli na ranejšyh skryžalâh, âkiâ ty raz'biŭ;

2. і будзь гатовы да раніцы; і падыміся раніцай на гару Сінай і стань перад Мною там на вяршыні гары;

i budz' gatovy da ranicy; i padymisâ ranicaj na garu Sinaj i stan' perad Mnoŭ tam na vâršyni gary;

3. але ніхто не павінен падымацца з табою, і ніхто не павінен

паказвацца на ўсёй гары; нават быдла, дробнае і буйное, не павінна пасьвіцца паблізу гары гэтай.

ale nihto ne pavinen padymacca z tabou, i nihto ne pavinen pakazvacca na ŭsěj gary; navat bydla, drobnae i bujnoe, ne pavinna pas'vicca pablizu gary gètaj.

4. І вычасаў Майсей дзьве скрыжалі каменныя, падобныя да ранейшых, і ўстаўшы з самае раницы, падняўся на гару Сінай, як загадаў яму Гасподзь; і ўзяў у рукі свае дзьве скрыжалі каменныя.

Ì vyčasaŭ Majsej dz've skryžali kamennyâ, podobnyâ da ranejšyh, i ŭstaŭšy z samae ranicy, padnâŭsâ na garu Sinaj, âk zagadaŭ âmu Gaspodz'; i ŭzâŭ u ruki svae dz've skryžali kamennyâ.

5. І сышоў Гасподзь у воблаку, і спыніўся там паблізу яго, і ўзьвясціў імя Яговы.

Ì syšoŭ Gaspodz' u voblaku, i spyniŭsâ tam pablizu âgo, i ŭz'vâs'ciŭ imâ Âgovy.

6. І прайшоў Гасподзь перад тварам ягоным і абвясціў: Гасподзь, Гасподзь, Бог чалавекалюбны і мілажальны, доўгацярплівы і многаміласэрны і праўдзiвы,

Ì prajšoŭ Gaspodz' perad tvaram âgonym i abvâs'ciŭ: Gaspodz', Gaspodz', Bog čalavekalûbny i milažal'ny, doŭgacârplivy i mnogamilasèrny i praŭdzivy,

7. Які захоўвае літасць у тысячы родаў, даруе віну і злачынства і грэх, але не пакідае без пакараньня, карае віну бацькоў у дзецях і ў дзецях дзяцей да трэцяга і чацьвёртага роду.

Âki zahoŭvae litas'c' u tysâčy rodaŭ, darue vînu i zlačynstva i grèh, ale ne pakidae bez pakaran'nâ, karae vînu bac'koŭ u dzecâh i ŭ dzecâh dzâcej da trècâga i čac'vërtağa rodu.

8. Майсей адразу ўпаў на зямлю і пакланіўся

Majsej adrazu ŭpaŭ na zâmlû i paklaniŭsâ

9. і сказаў: калі я здабыў упадабаньне ў вачах Тваіх, Уладару, дык хай пойдзе Ўладар сярод нас; бо народ гэты цвёрдахрыбетны; даруй беззаконьні нашыя і грахі нашыя і зрабі нас спадчынай Тваёю.

i skazaŭ: kali â zdabyŭ upadaban'ne ŭ vačah Tvaih, Uladaru, dyk haj pojdze Ŭladar sârod nas; bo narod gèty c'vërdahrybetny; daruj bezzakon'ni našyâ i grahi našyâ i zrabì nas spadčynaj Tvaëû.

10. І сказаў: вось, Я заключаю заповіт: перад усім народам Тваім учыню цуды, якіх ня было на ўсёй зямлі і ні ў якіх народаў, і ўбачыць увесь народ, сярод якога ты жывеш, дзею Госпада, бо страшна будзе тое, што Я зраблю дзеля цябе;

i skazaŭ: vos', Â zaklûčaŭ zapavet: perad usim narodam Tvaim učynû cudy, âkih nâ bylo na ŭsëj zâmlì i ni ŭ âkih narodaŭ, i ŭbačyc' uves' narod, sârod âkoga ty žyveš, dzeû Gospada, bo strašna budze toe, što Â zrablû dzelâ câbe;

11. захавай тое, што загадваю табе сёння: вось, Я праганяю ад твару твайго Амарэяў, Хананэяў, Хэтэяў, Фэрэзэяў Габрэяў і Евусэяў;

zahavaj toe, što zagadvaŭ tabe sën'nâ: vos', Â praganâŭ ad tvaru tvajgo Amarèâŭ, Hananèâŭ, Hètèâŭ, Fèrèzèâŭ Gabrèâŭ i Evusèâŭ;

12. глядзі, ня ўступай у спрымірэнства з жыхарамі зямлі той, у якую ты ўвойдзеш, каб яны не зрабіліся сеткаю вам сярод вас.

glâdzi, nâ ŭstupaj u sprymìrènstva z žyharami zâmlì toj, u âkuŭ ty ŭvojdzeš, kab âny ne zrabilisâ setkaŭ vam sârod vas.

13. Ахвярнікі іхнія разбурце, слупы іхнія паламайце, высечыце гаі іхнія,

14. бо ты не павінен пакланяцца богу іншаму, апроча Госпада, бо імя Яго "руплівец"; Ён Бог руплівец.

bo ty ne pavinen paklanâcca bogu inšamu, aprača Gospada, bo imâ Âgo "ruplîvec"; Ěn Bog ruplîvec.

15. Ня ўступай у спрымірэнства з жыхарамі зямлі той, каб, калі яны будуць блудадзеяць ідучы за багамі сваімі і прыносіць ахвяры багам сваім, не запрасілі і цябе, і ты не скаштаваў бы ахвяры іхняй;

Nâ ŭstupaj u sprymîrènstva z žyharami zâmlî toj, kab, kalî âny buduc' bludadzeâc' idučy za bagami svaimi i pryносiс' ahvâry bagam svaim, ne zaprasili i câbe, i ty ne skaštavaŭ by ahvâry ihnâj;

16. і не бяры з дочак іхніх жонак сынам сваім, каб дочки іхнія, блудадзеючы, ідучы за багамі сваімі, не ўвялі і сыноў тваіх у блуд за багамі сваімі.

i ne bâry z dočak ihnih žonak synam svaim, kab dočki ihniâ, bludadzeučy, idučy za bagami svaimi, ne ŭvâli i synoŭ tvaih u blud za bagami svaimi.

17. Не рабі сабе багоў літых.

Ne rabi sabe bagoŭ lityh.

18. Сьвята праснакоў шануй: сем дзён еж прэсны хлеб, як Я загадаў табе, у прызначаны час месяца Авіва, бо ў месяцы Авіве выйшаў ты зь Егіпта.

S'vâta prasnakoŭ šanuj: sem dzën ež prèсны hleb, âk Â zagadaŭ tabe, u pryznačany čas mesâca Aviva, bo ŭ mesâcy Avive vyjšaŭ ty z' Egipta.

19. Усе, хто размыкае сьцёгны, Мне, як і ўсё быдла тваё мужчынскага полу, якое размыкае сьцёгны, з валоў і авечак;

Use, hto razmykae s'cëgny, Mne, âk i ŭsë bydla tvaë mužčynskaga polu, âkoe razmykae s'cëgny, z valoŭ i avečak;

20. першароднае з аслоў замяняй ягнём, а калі не заменіш, дык выкупі яго; усіх першынцаў з сыноў тваіх выкупляй; хай не зьяўляецца перад абліччам Маім з пустымі рукамі.

peršarodnae z asloŭ zamânâj âgnëm, a kalì ne zameniš, dyk vykupi âgo; usih peršyncaŭ z synoŭ tvaìh vykuplâj; haj ne z'âŭlâecca perad abliččam Maìm z pustymi rukami.

21. Шэсьць дзён працуй, а ў сёмы дзень спачывай; спачывай і ў час сяўбы і жніва.

Šès'c' dzën pracuj, a ŭ sëmy dzen' spačyvaj; spačyvaj i ŭ čas sâŭby i žnìva.

22. І сьвята сяміцаў спраўляй, сьвята зажынкаў пшаніцы і сьвята збору пладоў у канцы года;

Ì s'vâta sâmìcaŭ spraŭlâj, s'vâta zažynkaŭ pšaniccy i s'vâta zboru pladoŭ u kancy goda;

23. тры разы на год павінен зьяўляцца ўвесь мужчынскі пол твой перад аблічча Ўладара, Госпада Бога Ізраілевага,

try razy na god pavìnen z'âŭlâcca ŭves' mužčynski pol tvoj perad abličča Ŭladara, Gospada Boga Ìzrailevaga,

24. бо Я праганю народы ад твару твайго і пашыру межы твае, і ніхто не запрагне зямлі тваёй, калі ты будзеш зьяўляцца перад аблічча Госпада, Бога твайго, тры разы на год.

bo Â praganû narody ad tvaru tvajgo i pašyru mežy tvae, i nihto ne zapragne zâmlì tvaëj, kalì ty budzeš z'âŭlâcca perad abličča Gospada, Boga tvajgo, try razy na god.

25. Не вылівай крыві ахвяры Маёй на квашанае, і ахвяра сьвята Пасхі не павінна пераначаваць да раніцы.

Ne vylivaj kryvì ahvâry Maëj na kvašanae, i ahvâra s'vâta Pashi ne pavìnna peranačavac' da ranìcy.

26. Самыя першыя плады зямлі тваёй прынось у дом Госпада, Бога твайго. Не гатуй казьляня ў малацэ маці ягонай.

Samyâ peršyâ plady zâmlì tvaëj prynos' u dom Gospada, Boga tvajgo. Ne

gatuj kaz'lanâ ŭ malacè macì âgonaj.

27. І сказаў Гасподзь Майсею: напішы сабе словы гэтыя, бо ў гэтых словах Я пастанаўляю заповіт з табою і зь Ізраілем.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: napišy sabe slovy gètyâ, bo ŭ gètyh slovah Â pastanaŭlâŭ zapavet z taboû i z' Ìzrailem.

28. І прабыў там у Госпада сорок дзён і сорок ночаў, хлеба ня еў і вады ня піў; і напісаў Майсей на скрыжалях словы заповіту, дзесяціслоўе.

Ì prabyŭ tam u Gospada sorak dzën i sorak nočaŭ, hleba nâ eŭ i vady nâ piŭ; i napisaŭ Majsej na skryžalâh slovy zapavetu, dzesâcisloŭe.

29. Калі сыходзіў Майсей з гары Сінай, і дзьве скрыжалі адкрыцця былі ў руцэ ў Майсея пры сыходзе яго з гары, дык Майсей ня ведаў, што аблічча яго пачало зьяць прамянямі ад таго, што Бог гаварыў зь ім.

Kali syhodziŭ Majsej z gary Sinaj, i dz've skryžali adkryc'câ byli ŭ rucè ŭ Majseâ pry syhodze âgo z gary, dyk Majsej nâ vedaŭ, što abličča âgo pačalo z'zâc' pramânâmi ad tago, što Bog gavaryŭ z' im.

30. І ўбачыў Майсея Аарон і ўсе сыны Ізраілевыя, і вось, твар у яго зьяе, і баяліся падысьці да яго.

Ì ŭbačyŭ Majseâ Aaron i ŭse syny Ìzrailevyâ, i vos', tvar u âgo z'zâe, i baâlisâ padys'ci da âgo.

31. І паклікаў іх Майсей, і прыйшлі да яго Аарон і ўсе правадыры супольства, і гутарыў Майсей зь імі.

Ì paklikaŭ ih Majsej, i pryjšli da âgo Aaron i ŭse pravadyry supol'stva, i gutaryŭ Majsej z' imi.

32. Пасьля гэтага наблізіліся ўсе сыны Ізраілевыя, і ён наказаў ім усё, што казаў Яму Гасподзь на гары Сінаі.

Pas'lâ gètaga nablizilisâ ŭse syny Ìzrailevyâ, i ên nakazaŭ im usë, što kazaŭ

Âmu Gaspodz' na gary Sinai.

33. І калі Майсей перастаў гутарыць зь імі, дык ахінуў твар свой покрывам.

Ì kalì Majsej perastaŭ gutaryc' z' imì, dyk ahìnuŭ tvar svoj pokryvam.

34. А калі ўваходзіў Майсей перад аблічча Госпада, каб гаварыць зь Ім, тады здымаў покрыва, пакуль ня выходзіў; а выйшаўшы пераказваў сынам Ізраілевым усё, што наказана было яму.

A kalì ŭvahodziŭ Majsej perad abličča Gospada, kab gavaryc' z' Ìm, tady zdymaŭ pokryva, pakul' nâ vyhodziŭ; a vyjšaŭšy perakazvaŭ synam Ìzrailevym usë, što nakazana bylo âmu.

35. І бачылі сыны Ізраілевыя, што зьзяе твар Майсееў, і Майсей зноў кладзе покрыва на твар свой, пакуль не ўваходзіць гаварыць зь Ім.

Ì bačyli syny Ìzrailevyâ, što z'zâe tvar Majseeŭ, ì Majsej znoŭ kladze pokryva na tvar svoj, pakul' ne ŭvahodzic' gavaryc' z' Ìm.

35 Кіраўнік

1. І сабраў Майсей усё супольства сыноў Ізраілевых і сказаў ім: вось, што наказаў Гасподзь рабіць:

Ì sabraŭ Majsej usë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh ì skazaŭ im: vos', što nakazaŭ Gaspodz' rabic':

2. шэсьць дзён рабеце працу, а дзень сёмы павінен быць у вас сьвяты, субота спачыну Госпаду; кожны, хто будзе рабіць у яе працу, аддадзены будзе сьмерці;

šès'c' dzën rabece pracu, a dzen' sëmy pavìnen byc' u vas s'vâty, subota spačynu Gospadu; kožny, hto budze rabic' u âe pracu, addadzeny budze s'merci;

3. не запальвайце агню ва ўсіх селішчах вашых у дзень суботні.

ne zapal'vajce agnû va ŭsîh seliščah vašyh u dzen' subotni.

4. І сказаў Майсей усяму супольству сыноў Ізраілевых: вось тое слова, што наказаў Гасподзь, кажучы:

Î skazaŭ Majsej usâmu supol'stvu synoŭ Îzrailevyh: vos' toe slova, što nakazaŭ Gaspodz', kažučy:

5. зрабеце ад сябе ахвяраваньні Госпаду: кожны паводле руплівасьці няхай прынясе ахвяраваньне Госпаду, золата, срэбра, медзь,

zrabece ad sâbe ahvâravan'ni Gospadu: kožny pavodle ruplîvas'ci nâhaj prynâse ahvâravan'ne Gospadu, zolata, srèbra, medz',

6. воўну блакітнага, пурпуровага і чырванёнага колеру, і вісон, і казіную воўну,

voŭnu blakîtnaga, purpurovaga î čyrvanënaga koleru, î vîson, î kazînuŭ voŭnu,

7. Аўчыны барановыя чырвоныя і аўчыны сінія, і дрэва сітым,

Aŭčyny baranovyâ čyrvonyâ î aŭčyny sîniâ, î drèva sîтым,

8. і алей у сьвяцільню, і пахошчы на алей памазаньня і на духмяныя дымленьні,

î alej u s'vâcîl'nû, î pahoščy na alej pamazan'nâ î na duhmânyâ dymlen'nî,

9. камень анікс і камяні ўстаўныя на эфод і нагруднік.

kamen' anîks î kamâni ŭstaŭnyâ na èfod î nagrudnîk.

10. І кожны з вас мудры сэрцам няхай прыйдзе і зробіць усё, што загадаў Гасподзь:

Î kožny z vas mudry sèrcam nâhaj pryjdze î zrobîc' usë, što zagadaŭ Gaspodz':

11. скінію і покрыва яе і века яе, гакі і бруссы яе, жэрдкі яе, слупы яе і падножжы яе,

skiniû i pokryva âe i veka âe, gaki i brusy âe, žèrdki âe, slupy âe i padnožžy âe,

12. каўчэг і жэрдкі яго, века і заслону для загароды,

kaŭčèg i žèrdki âgo, veka i zaslonu dlâ zagarody,

13. стол і жэрдкі яго і ўсе прылады яго, і ахвярныя хлябы,

stol i žèrdki âgo i ŭse prylady âgo, i ahvârnyâ hlâby,

14. і сьвяцільні для асьвятленьня з прыладамі яго, і лампы яго і алей для асьвятленьня,

i s'vâcil'nì dlâ as'vâtlen'nâ z pryladami âgo, i lampady âgo i alej dlâ as'vâtlen'nâ,

15. і ахвярнік для дымленьняў і жэрдкі яго, і алей памазаньня, і духмяныя дымленьні, і заслону на ўваходзе ў скінію,

i ahvârnik dlâ dymlen'nâŭ i žèrdki âgo, i alej pamazan'nâ, i duhmânyâ dymlen'nì, i zaslonu na ŭvahodze ŭ skiniû,

16. ахвярнік цэласпаленьня і рашотку медную для яго, і жэрдкі яго і ўсе прылады яго, умывальнік і падножжа яго,

ahvârnik cèlaspalen'nâ i rašotku mednuû dlâ âgo, i žèrdki âgo i ŭse prylady âgo, umyval'nìk i padnožža âgo,

17. заслоны двара, слупы яго і падножжы іх і заслону на ўваходзе ў двор,

zaslony dvara, slupy âgo i padnožžy ih i zaslonu na ŭvahodze ŭ dvor,

18. калы скініі і калы двара і вяроўкі іх,

kaly skiniì i kaly dvara i vâroŭki ih,

19. вопратку службовую на служэньне ў сьвятыні і сьвяшчэнную вопратку Аарону сьвятару і вопратку сынам ягоным дзеля набажэнства.

vopratku službovuû na služèn'ne ŭ s'vâtyni i s'vâščènnuû vopratku Aaronu

s'vâtaru i vopratku synam âgonym dzelâ nabažènstva.

20. I пайшло ўсё супольства сыноў Ізраілевых ад Майсея.

Ì pajšlo ŭsë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh ad Majseâ.

21. I прыходзілі ўсе, каго вабіла да таго сэрца, і ўсе, каго схіляў дух, і прыносілі ахвяраваньні Госпаду на ўладжваньне скініі сходу і на ўсе патрэбы яе і на сьвяшчэннае адзеньне;

Ì pryhodzili ŭse, kago vabila da tago sërca, i ŭse, kago shilâŭ duh, i prynosili ahvâravan'ni Gospadu na ŭladžvan'ne skinii shodu i na ŭse patrèby âe i na s'vâščènnae adzen'ne;

22. і прыходзілі мужы з жонкамі, і ўсе па схільнасьці сэрца прыносілі пярсьцёнкі, завушніцы, бранзалеты і падвескі, усялякія залатыя рэчы, кожны, хто хацеў прыносіць золата Госпаду;

ì pryhodzili mužy z žonkami, i ŭse pa shil'nas'ci sërca prynosili pârs'cënki, zavušnìcy, branzalety i padveski, usâlâkiâ zalatyâ rèčy, kožny, hto haceŭ prynosic' zolata Gospadu;

23. і кожны, у каго была воўна блакітнага, пурпуровага і чырванёнага колеру, вісон і казіная воўна, аўчыны барановыя чырвоныя і аўчыны сінія, прыносілі іх;

ì kožny, u kago byla voŭna blakitnaga, purpurovaga i čyrvanënaga koleru, vïson i kazinaâ voŭna, aŭčyny baranovyâ čyrvonyâ i aŭčyny sìniâ, prynosili ih;

24. і кожны, хто ахвяраваў срэбра, альбо медзь, прыносілі гэта ў дарунак Госпаду; і кожны, у каго было дрэва сітым, прыносіў гэта на ўсякую патрэбу скініі;

ì kožny, hto ahvâravaŭ srèbra, al'bo medz', prynosili gèta ŭ darunak Gospadu; i kožny, u kago bylo drèva sìтым, prynosiŭ gèta na ŭsâkuŭ patrèbu skinii;

25. і ўсе жанчыны, мудрыя сэрцам, пралі сваімі рукамі і прыносілі прадзіва блакітнага, пурпуровага і чырванёнага колеру і вісон;

ì ŭse žančyny, mudryâ sèrcam, pralì svaimì rukamì ì prynosilì pradzìva blakitnaga, purpurovaga ì čyrvanënaga koleru ì vïson;

26. і ўсе жанчыны, якіх вабіла сэрца, якія ўмелі прасьці, пралі казіную воўну;

ì ŭse žančyny, âkih vabila sèrca, âkiâ ŭmeli pras'ci, pralì kazìnuû voŭnu;

27. а князі прыносілі камень анікс і камяні ўстаўныя на эфод і нагруднік,

a knâzì prynosilì kamen' anìks ì kamâni ŭstaŭnyâ na èfod ì nagrudnik,

28. і пахошчы таксама, і алей у сьвяцільню і на складаньне алею памазанья і на духмяныя дымленьні;

ì pahoščy taksama, ì alej u s'vâcil'nû ì na skladan'ne aleu pamazan'nâ ì na duhmânyâ dymlen'nì;

29. і ўсе мужы і жонкі з сыноў Ізраілевых, якіх вабіла сэрца прынесці на ўсякую справу, якую Гасподзь праз Майсея загадаў зрабіць,

ì ŭse mužy ì žonkì z synoŭ Ìzraïlevykh, âkih vabila sèrca prynes'ci na ŭsâkuû spravu, âkuû Gaspodz' праз Majseâ zagadaŭ zrabìc', prynosilì dabraahvotny darunak Gospadu.

30. І сказаў Гасподзь сынам Ізраілевым: глядзеце, Гасподзь прызначыў менавіта Вэсэлііла, сына Урыі, сына Ора, з племя Юдавага,

ì skazaŭ Gaspodz' synam Ìzraïlevym: glâdzece, Gaspodz' pryznačyŭ menavìta Vèsèlìila, syna Uryì, syna Ora, z plemâ Ûdavaga,

31. і напоўніў яго Духам Божым, мудрасьцю, розумам, ведамі і ўсялякім умельствам

ì napoŭniŭ âgo Duham Božym, mudras'cû, rozumam, vedamì ì ŭsâlâkim umel'stvam

32. складаць узорыстую тканіну, рабіць з золата, срэбра і медзі,

skladac' uzorystuû tkanìnu, rabic' z zolata, srèbra i medzi,

33. і рэзаць камяні, каб устаўляць іх, і рэзаць дрэва, і рабіць усякую

адмысловую працу;

i rèzac' kamâni, kab ustaŭlâc' ih, i rèzac' drèva, i rabic' usâkuû admyslovuû pracu;

34. і здольнасьць вучыць заклаў у сэрца яго, яго і Агаліява, сына

Ахісамахавага, з племя Данавага;

i zdol'nas'c' vučyc' zaklaŭ u sèrca âgo, âgo i Agaliâva, syna Ahisamahavaga, z plemâ Danavaga;

35. Ён напоўніў сэрца іх мудрасьцю, каб рабіць усякую працу разьбяра і

ўмелага ткача і вышывальніка па блакітнай, пурпуровай, чырванёнай і

вісоннай тканіне, і ткачоў, якія робяць усялякую працу і складаюць

каштоўную тканіну.

Ën napoŭniŭ sèrca ih mudras'cû, kab rabic' usâkuû pracu raz'bâra i ŭmelaga tkača i vyšyval'nika pa blakitnaj, purpurovaj, čyrvanënaj i visonnaj tkanìne, i tkačoŭ, âkiâ robâc' usâlâkuû pracu i skladaûc' kaštoŭnuû tkanìnu.

36 Кіраўнік

1. І пачаў працаваць Вэсэлііл і Агаліяў і ўсе мудрыя сэрцам, якім

Гасподзь даў мудрасьць і розум, каб умець зрабіць усякую працу,

патрэбную для сьвятыні, як загадаў Гасподзь.

Ì pačaŭ pracovac' Vèsèliil i Agaliâŭ i ŭse mudryâ sèrcam, âkim Gaspodz' daŭ mudras'c' i rozum, kab umec' zrabic' usâkuû pracu, patrèbnuû dlâ s'vâtyni, âk zagadaŭ Gaspodz'.

2. І заклікаў Майсей Вэсэлііла і Агаліява і ўсіх мудрых сэрцам, якім

Гасподзь даў мудрасьць, і ўсіх, каго вяло сэрца прыступіць да працы і працаваць.

Ĭ zaklikaŭ Majsej Vèsèliila Ĭ Agaliâva Ĭ ũsĭh mudryh sèrcam, âkĭm Gaspodz' daŭ mudras'c', Ĭ ũsĭh, kago vâlo sèrca prystupic' da pracy Ĭ pracovac'.

3. І ўзялі яны ў Майсея ўсе прынашэньні, якія прынеслі сыны Ізраілевыя, на патрэбы сьвятыні, каб працаваць. Тым часам усё яшчэ прыносілі яму дабравольныя дары кожнае раніцы.

Ĭ ũzâli âny ũ Majseâ ũse prynašèn'ni, âkiâ prynes'li syny Ĭzraĭlevyâ, na patrèby s'vâtyni, kab pracovac'. Tym časam usë âščè prynosĭli âmu dabravol'nyâ dary kožnae ranicy.

4. Тады прыйшлі ўсе мудрыя сэрцам, якія рабілі ўсялякую працу ў сьвятыні, кожны ад сваёй працы, якую хто рабіў,

Tady pryjšli ũse mudryâ sèrcam, âkiâ rabĭli ũsâlâkuû pracu ũ s'vâtyni, kožny ad svaëj pracy, âkuû hto rabĭŭ,

5. і сказалі Майсею, кажучы: люд шмат прыносіць, больш, чым трэба для працы, якую Гасподзь загадаў зрабіць.

Ĭ skazali Majseû, kažučy: lûd šmat prynosic', bol'sš, čym trèba dlâ pracy, âkuû Gaspodz' zagadaŭ zrabic'.

6. І загадаў Майсей, і абвешчана было ў табары, каб ні мужчына, ні жанчына не рабілі ўжо нічога дзеля прынашэньня ў сьвятыню; і перастаў люд прыносіць.

Ĭ zagadaŭ Majsej, Ĭ abveščana bylo ũ tabary, kab ni mužčyna, ni žančyna ne rabĭli ũžo ničoga dzelâ prynašèn'nâ ũ s'vâtynû; Ĭ perastaŭ lûd prynosic'.

7. Запасу было дастаткова на ўсякую працу, якую належала рабіць, і нават засталася.

Zapasu bylo dastatkova na ũsâkuû pracu, âkuû naležala rabic', Ĭ navat zastalosâ.

8. І зрабілі ўсе мудрыя сэрцам, якія займаліся працаю ў скініі: дзесяць покрываў з суканага вісону і з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны; і херувімаў зрабілі на іх майстэрскаю працаю;

Ì zrabìli ŭse mudryâ sèrcam, âkiâ zajmalisâ pracaŭ ŭ skiniì: dzesâc' pokryvaŭ z sukanaga vïsonu ì z blakitnaj, purpurovaj ì čyrvanënaj voŭny; ì heruvìmaŭ zrabìli na ih majstèrskau pracaŭ;

9. даўжыня кожнага покрыва дваццаць восем локцяў, і шырыня кожнага покрыва чатыры локці: усім покрывам адна мера.

daŭžynâ kožnaga pokryva dvaccac' vosem lokcâŭ, ì šyrynâ kožnaga pokryva čatyry lokci: usim pokryvam adna mera.

10. І злучыў ён пяць покрываў адно з адным, і астатнія пяць покрываў злучыліся адно з адным.

Ì zlučyŭ ën pâc' pokryvaŭ adno z adnym, ì astatniâ pâc' pokryvaŭ zlučylisâ adno z adnym.

11. І зрабіў петлі блакітнага колеру на краі аднаго покрыва, дзе яно злучалася з другім; гэтак сама зрабіў ён і на краі апошняга покрыва, для злучэння яго з другім;

Ì zrabìŭ petli blakitnaga koleru na kraì adnago pokryva, dze âno zlučalasâ z drugim; gètak sama zrabìŭ ën ì na kraì apošnâga pokryva, dlâ zlučèn'nâ âgo z drugim;

12. пяцьдзясят петляў зрабіў ён у адным покрыве і пяцьдзясят петляў зрабіў у канцы покрыва, дзе яно злучаецца з другім; петлі гэтыя адпавядалі адна адной;

pâc'dzâsât petlâŭ zrabìŭ ën u adnym pokryve ì pâc'dzâsât petlâŭ zrabìŭ u kancy pokryva, dze âno zlučaecca z drugim; petli gètyâ adpavâdali adna adnoj;

13. і зрабіў пяцьдзясят гачкоў залатых і гачкамі злучыў адно покрыва з

другім, і стала скінія адно цэлае.

ì zrabìŭ pác'dzâsât gačkoŭ zalatyh ì gačkami zlučyŭ adno pokryva z drugim, ì stala skiniâ adno cèlae.

14. Потым зрабіў покрывы з казінай воўны, каб накрываць скінію: адзінаццаць покрываў зрабіў такіх;

Potym zrabìŭ pokryvy z kazinaj voŭny, kab nakryvac' skiniŭ: adzinaccac' pokryvaŭ zrabìŭ takih;

15. удаўжыню покрыва трыццаць локцяў, і ўшырынню покрыва чатыры локці: у адзінаццаці покрываў мера адна.

udaŭžynŭ pokryva tryccac' lokcâŭ, ì ŭšyrynŭ pokryva čatyry lokci: u adzinaccaci pokryvaŭ mera adna.

16. І злучыў ён пяць покрываў асобна і шэсьць покрываў асобна.

Ì zlučyŭ ěn pác' pokryvaŭ asobna ì šès'c' pokryvaŭ asobna.

17. І зрабіў пяцьдзясят петляў на краі покрыва крайняга, дзе яно злучаецца з другім, і пяцьдзясят петляў зрабіў на краі покрыва, якое злучаецца з другім;

Ì zrabìŭ pác'dzâsât petlâŭ na krai pokryva krajnâga, dze âno zlučaecca z drugim, ì pác'dzâsât petlâŭ zrabìŭ na krai pokryva, âkoe zlučaecca z drugim;

18. і зрабіў пяцьдзясят медных гачкоў для злучэння покрыва, каб склалася адно цэлае.

ì zrabìŭ pác'dzâsât mednyh gačkoŭ dlâ zlučèn'nâ pokryva, kab sklalasâ adno cèlae.

19. І зрабіў для скініі покрыва з чырвоных барановых скураў і накрыву зверху са скураў сініх.

Ì zrabìŭ dlâ skiniì pokryva z čyrvonyh baranovyh skuraŭ ì nakryŭku z'verhu sa skuraŭ sinih.

20. і зрабіў брусы для скініі з дрэва сітым стромкія:

ì zrabìŭ brusy dlâ skìnii z drèva sitym stromkiâ:

21. дзесяць локцяў даўжыня ў бруса, і паўтара локця шырыня ў
кожнага бруса;

dzesâc' lokcâŭ daŭžynâ ŭ brusa, ì paŭtara lokcâ šyrynâ ŭ kožnaga brusa;

22. у кожным брусе па два асьцюкі, адзін насупраць аднаго: так зрабіў
ён усе брусы скініі.

*u kožnym bruse pa dva as'cŭki, adzìn nasuprac' adnago: tak zrabìŭ òn use
brusy skìnii.*

23. І зрабіў для скініі дваццаць такіх брусоў на паўднёвы бок,

ì zrabìŭ dlâ skìnii dvaccac' takih brusoŭ na paŭdnëvy bok,

24. і сорак срэбраных падножжаў зрабіў пад дваццаць брусоў: па два
падножжы пад адзін брус на два асьцюкі яго, і два падножжы пад другі
брус на два асьцюкі яго;

*ì sorak srèbranyh padnožžaŭ zrabìŭ pad dvaccac' brusoŭ: pa dva padnožžy
pad adzìn brus na dva as'cŭki âgo, ì dva padnožžy pad drugì brus na dva
as'cŭki âgo;*

25. і для другога боку скініі, на поўнач, зрабіў дваццаць брусоў

ì dlâ drugoga boku skìnii, na poŭnač, zrabìŭ dvaccac' brusoŭ

26. і сорак срэбраных падножжаў: два падножжы пад адзін брус, і два
падножжы пад другі брус;

*ì sorak srèbranyh padnožžaŭ: dva padnožžy pad adzìn brus, ì dva padnožžy
pad drugì brus;*

27. а на задні бок скініі, на захад, зрабіў шэсьць брусоў,

a na zadnì bok skìnii, na zahad, zrabìŭ šès'c' brusoŭ,

28. і два брусы зрабіў на кут у скініі на тыльны бок;

ì dva brusy zrabìŭ na kut u skìnii na tyl'ny bok;

29. і былі яны злучаныя знізу і злучаныя ўгары ў адным колцы: так

зрабіў ён зь імі абодвума на абодвух кутах;

ì byli âny zlučanyâ znizu ì zlučanyâ ŭgary ŭ adnym kolcy: tak zrabìŭ ên z' imi abodvuma na abodvuh kutah;

30. і было восем брусоў і срэбраных падножжаў шаснаццаць, па два падножжы пад кожны брус.

ì bylo vosem brusoŭ ì srèbranyh padnožžaŭ šasnaccac', pa dva padnožžy pad kožny brus.

31. І зрабіў жэрдкі з дрэва сітым, пяць на брусы аднаго боку скініі,

ì zrabìŭ žèrdki z drèva sitym, pàc' na brusy adnago boku skiniì,

32. і пяць жэрдак на брусы другога боку скініі, і пяць жэрдак на брусы задняга боку скініі;

ì pàc' žèrdak na brusy drugoga boku skiniì, ì pàc' žèrdak na brusy zadnâga boku skiniì;

33. і зрабіў унутраную жэрдзь, якая праходзіла б па сярэдзіне брусоў ад аднаго канца да другога;

ì zrabìŭ unutranuŭ žèrdz', âkaâ prahodzila b pa sârèdzine brusoŭ ad adnago kanca da drugoga;

34. брусы абклаў золатам, і колцы, у якія ўкладваюцца жэрдкі, зрабіў з золата, і жэрдкі абклаў золатам.

brusy abklaŭ zolatam, ì kolcy, u âkiâ ŭkladvaŭcca žèrdki, zrabìŭ z zolata, ì žèrdki abklaŭ zolatam.

35. І зрабіў заслону з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону, і майстэрскаю працаю зрабіў на ёй херувімаў;

ì zrabìŭ zaslonu z blakitnaj, purpurovaj ì čyrvanënaj voŭny ì z sukanaga višonu, ì majstèrskau pracaŭ zrabìŭ na ëj heruvimaŭ;

36. і зрабіў для яе чатыры слупы зь сітыму і абклаў іх золатам, з залатымі гачкамі, і выліў для іх чатыры срэбраныя падножжы.

*ì zrabìü dlâ âe čatyry slupy z' sitymu ì abklaŭ ih zolatam, z zalatymi gačkami,
ì vylìü dlâ ih čatyry srèbranyâ padnožžy.*

37. I зрабіў заслону на ўваход у скінію з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону, узорыстага вырабу,

*Ì zrabìü zaslonu na ŭvahod u skiniü z blakìtnaj, purpurovaj ì čyrvanënaj
voŭny ì z sukanaga vïsonu, uzorystaga vyrabu,*

38. і пяць слупоў для яе з гачкамі; і абклаў вярхі іх і завязі іх золатам і выліў пяць медных падножжаў.

*ì pác' slupoŭ dlâ âe z gačkami; ì abklaŭ vârhi ih ì zavâzi ih zolatam ì vylìü
pác' mednyh padnožžaŭ.*

37 Кіраўнік

1. I зрабіў Вэсэлііл каўчэг з дрэва сітым: даўжыня яго два локці з палавінаю, шырыня яго паўтара локця і вышыня Яго паўтара локця;

*Ì zrabìü Vèsèlìil kaŭčèg z drèva sitym: daŭžynâ âgo dva lokci z palavìnaü,
šyrynâ âgo paŭtara lokcâ ì vyšynâ Âgo paŭtara lokcâ;*

2. і абклаў яго чыстым золатам зь сярэдзіны і звонку і зрабіў вакол яго залаты вянок;

*ì abklaŭ âgo čystym zolatam z' sârèdzìny ì zvonku ì zrabìü vakol âgo zalaty
vânok;*

3. і выліў для яго чатыры колцы залатыя, на чатырох ніжніх кутках яго: па два колцы з аднаго боку яго, і два колцы з другога боку яго.

*ì vylìü dlâ âgo čatyry kolcy zalatyâ, na čatyroh nižnih kutkah âgo: pa dva
kolcy z adnago boku âgo, ì dva kolcy z drugoga boku âgo.*

4. I зрабіў жэрдкі з дрэва сітым і абклаў іх золатам;

Ì zrabìü žèrdki z drèva sitym ì abklaŭ ih zolatam;

5. і ўклаў жэрдкі ў колцы, па баках каўчэга, каб насіць каўчэг.

ì ŭklaŭ žèrdki ŭ kolcy, pa bakah kaŭčèga, kab nasic' kaŭčèg.

6. і зрабіў века з чыстага золата: даўжыня яго два локці з палавінаю, а шырыня паўтара локця.

ì zrabiŭ veka z čystaga zolata: daŭžynâ âgo dva lokci z palavinaŭ, a šyrynâ paŭtara lokcâ.

7. і зрабіў двух херувімаў з золата: чаканнага вырабу зрабіў іх на абодвух канцах века,

ì zrabiŭ dvuh heruvimaŭ z zolata: čakannaga vyrabu zrabiŭ ih na abodvuh kanchah veka,

8. аднаго херувіма з аднаго канца, а другога херувіма з другога канца: пукатымі зь века зрабіў херувімаў з абодвух канцоў яго;

adnago heruvima z adnago kanca, a drugoga heruvima z drugoga kanca: pukatymi z' veka zrabiŭ heruvimaŭ z abodvuh kancoŭ âgo;

9. і былі херувімы раскрыленыя ўгору і пакрывалі крыламі сваімі века, а тварамі сваімі былі павернутыя адзін да аднаго; херувімы былі тварамі да века.

ì byli heruvimy raskrylenyâ ŭgoru ì pakryvali krylamì svaimì veka, a tvaramì svaimì byli pavernutyâ adzin da adnago; heruvimy byli tvaramì da veka.

10. І зрабіў стол з дрэва сітым даўжынёю ў два локці, шырынёю ў локаць і вышынёю ў паўтара локця,

ì zrabiŭ stol z drèva sitym daŭžynëŭ ŭ dva lokci, šyrynëŭ ŭ lokac' ì vyšynëŭ ŭ paŭtara lokcâ,

11. і абклаў яго золатам чыстым, і зрабіў вакол яго залаты вянок;

ì abklaŭ âgo zolatam čystym, ì zrabiŭ vakol âgo zalaty vânok;

12. і зрабіў вакол яго сьценкі ў далоню і зрабіў залаты вянок каля сьценак яго;

ì zrabìũ vakol âgo s'cenkì ũ dalonũ ì zrabìũ zalaty vânok kalâ s'cenak âgo;

13. і выліў для яго чатыры колцы залатыя і ўмацаваў колцы на чатырох кутах, каля чатырох ножак яго:

ì vyliũ dlâ âgo čatyry kolcy zalatyâ ì ũmacavaũ kolcy na čatyroh kutah, kalâ čatyroh nožak âgo:

14. пры сьценках былі колцы, каб укладваць жэрдкі і насіць стол;

pry s'cenkah byli kolcy, kab ukladvac' žèrdki ì nasic' stol;

15. і зрабіў жэрдкі з дрэва сітым і абклаў іх золатам, каб насіць стол.

ì zrabìũ žèrdki z drèva sìtym ì abklaũ ih zolatam, kab nasic' stol.

16. Потым зрабіў посуд да стала: міскі, кадзільніцы, кубкі і чары, каб паліваць зь іх, з чыстага золата.

Potym zrabìũ posud da stala: mìskì, kadzil'nìcy, kubkì ì čary, kab palìvac' z' ih, z čystaga zolata.

17. І зрабіў сьвяцільню з золата чыстага, чаканную зрабіў сьвяцільню; сьцябло яе, галіны яе, чарачкі яе, яблыкі яе і кветкі яе выходзілі зь яе;

Ì zrabìũ s'vâcil'nũ z zolata čystaga, čakannuũ zrabìũ s'vâcil'nũ; s'câblo âe, galìny âe, čaračkì âe, âblykì âe ì kvetkì âe vyhodzìli z' âe;

18. шэсьць галін выходзіла з бакоў яе: тры галіны сьвяцільні з аднаго боку яе і тры галіны сьвяцільні з другога боку яе;

šès'c' galìn vyhodzìla z bakoũ âe: try galìny s'vâcil'ni z adnago boku âe ì try galìny s'vâcil'ni z drugoga boku âe;

19. тры чарачкі былі накштальт міндальнай кветкі, яблык і кветкі на адной галінцы, і тры чарачкі накштальт міндальнай кветкі, яблык і кветкі на другой галінцы: так на ўсіх шасьці галінках, што выходзяць зь сьвяцільні;

try čaračkì byli nakštalt mìndal'naj kvetkì, âblyk ì kvetkì na adnoj galìncy, ì try čaračkì nakštalt mìndal'naj kvetkì, âblyk ì kvetkì na drugoj galìncy: tak na

Ûsìh šas'cì galìnkah, što vyhodzâc' z' s'vâcil'nì;

20. а на сьцябле сьвяцільні было чатыры чарачкі накштальт міндальнай кветкі зь яблыкамі і кветкамі;

a na s'câble s'vâcil'nì bylo čatyry čaračkì nakštalt mìndal'naj kvetkì z' âblykamì ì kvetkamì;

21. у шасьці галінак, што выходзяць зь яе, яблык пад першымі дзьвюма галінкамі, і яблык пад другімі дзьвюма галінкамі, і яблык пад трэцімі дзьвюма галінкамі;

u šas'cì galìnak, što vyhodzâc' z' âe, âblyk pad peršymì dz'vûma galìnkamì, ì âblyk pad drugimì dz'vûma galìnkamì, ì âblyk pad trècimì dz'vûma galìnkamì;

22. яблыкі і галінкі іх выходзілі зь яе; уся яна была чаканная, цэльная, з чыстага золата.

âblykì ì galìnkì ih vyhodzìli z' âe; usâ âna byla čakannaâ, cèl'naâ, z čystaga zolata.

23. І зрабіў да яе сем лампад, і абцужкі да яе і латкі да яе, з чыстага золата;

Ì zrabìŭ da âe sem lampad, ì abcužkì da âe ì latkì da âe, z čystaga zolata;

24. з таланту чыстага золата зрабіў яе з усімі прыладамі яе.

z talantu čystaga zolata zrabìŭ âe z usimì pryladamì âe.

25. І зрабіў ахварнік дымленья з дрэва сітым; даўжыня яго локаць, і шырыня яго локаць, чатырохкутны, вышыня яго два локці; зь яго выходзілі рогі яго;

Ì zrabìŭ ahvârnik dymlen'nâ z drèva sìtym; daŭžynâ âgo lokac', ì šyrynâ âgo lokac', čatyrohkutny, vyšynâ âgo dva lokcì; z' âgo vyhodzìli rogì âgo;

26. і абклаў яго чыстым золатам, верх яго і бакі яго вакол і рогі яго, і зрабіў да яго залаты вянок вакол;

ì abklaŭ âgo čystym zolatam, verh âgo ì bakì âgo vakol ì rogì âgo, ì zrabìŭ da

âgo zalaty vânok vakol;

27. пад вянкoм яго на двух кутах яго зрабіў два колцы залатыя, абাপал яго зрабіў іх, каб укладваць у іх жэрдкі і насіць яго;

pad vânkom âgo na dvuh kutah âgo zrabìŭ dva kolcy zalatyâ, abapal âgo zrabìŭ ih, kab ukladvac' u ih žèrdki ì nasìc' âgo;

28. жэрдкі зрабіў з дрэва сітым і абклаў іх золатам.

žèrdki zrabìŭ z drèva sìtym ì abklaŭ ih zolatam.

29. І зрабіў міра на сьвяшчэннае памазаньне і дымленьне пахучае, чыстае, ад умельства таго, хто складвае масьці.

Ì zrabìŭ mira na s'vâščènnæ pamazan'ne ì dymlen'ne pahučæ, čystæ, ad umel'stva tago, hto skladvæ mas'ci.

38 Кіраўнік

1. І зрабіў ахвярнік цэласпаленьня з дрэва сітым даўжынёю ў пяць локцяў і шырынёю ў пяць локцяў, чатырохкутны, вышынёю ў тры локці,

Ì zrabìŭ ahvârnìk cèlaspalen'nâ z drèva sìtym daŭžynëŭ ŭ pâc' lokcâŭ ì šyrynëŭ ŭ pâc' lokcâŭ, čatyrohkutny, vyšynëŭ ŭ try lokci,

2. і зрабіў рогі на чатырох кутах яго, так што зь яго выходзілі рогі, і абклаў яго медзьдзю.

ì zrabìŭ rogì na čatyroh kutah âgo, tak što z' âgo vyhodzilì rogì, ì abklaŭ âgo medz'dzŭ.

3. І зрабіў усе прылады ахвярніка: гаршкі; лапаты, чары, вілкі і вугольнікі; усе прылады яго зрабіў зь медзі.

Ì zrabìŭ use prylady ahvârnìka: garški; lapaty, čary, vilki ì vugol'nìki; use prylady âgo zrabìŭ z' medzi.

4. І зрабіў для ахвярніка рашотку, як сетку, зь медзі, па краі яго ўнізе да палавіны яго;

Ì zrabìŭ dlâ ahvârnikâ rašotku, âk setku, z' medzi, pa kraì âgo ŭnìze da palavìny âgo;

5. і зрабіў чатыры колцы на чатырох кутах меднай рашоткі для ўкладваньня жэрдак,

ì zrabìŭ čatyry kolcy na čatyroh kutah mednaj rašotki dlâ ŭkladvan'ná žèrdak,

6. і зрабіў жэрдкі з дрэва сітым, і абклаў іх медзьдзю,

ì zrabìŭ žèrdki z drèva sìtym, ì abklaŭ ih medz'dzû,

7. і ўклаў жэрдкі ў колцы па баках ахвярніка, каб насіць яго на іх; пусты ўсярэдзіне з дошак зрабіў яго.

ì ŭklaŭ žèrdki ŭ kolcy pa bakah ahvârnikâ, kab nasic' âgo na ih; pusty ŭsârèdzìne z došak zrabìŭ âgo.

8. І зрабіў умывальнік зь медзі і падножжа яго зь медзі з далікатнымі выявамі, якія ўпрыгожвалі ўваход у скінію сходу.

Ì zrabìŭ umyval'nik z' medzi ì padnožža âgo z' medzi z dalikatnymi vyâvamì, âkiâ ŭprygožvalì ŭvahod u skiniû shodu.

9. І зрабіў двор: з паўднёвага боку, на поўдзень, заслоны з суканага вісону даўжынёю ў сто локцяў;

Ì zrabìŭ dvor: z paŭdnëvaga boku, na poŭdzen', zaslony z sukanaga vïsonu daŭžynëû ŭ sto lokcâŭ;

10. слупоў для іх дваццаць і падножжаў да іх дваццаць медных; гачкі ў слупоў і павязі іх з срэбра.

slupoŭ dlâ ih dvaccac' ì padnožžaŭ da ih dvaccac' mednyh; gačkì ŭ slupoŭ ì povâzi ih z srèbra.

11. І па паўночным баку - заслоны ў сто локцяў; слупоў для іх

дваццаць і падножжаў да іх дваццаць медных; гачкі ў слупоў і повязі з срэбра.

Ì pa paŭnočnym baku - zaslony ŭ sto lokcâŭ; slupoŭ dlâ ih dvaccac' i padnožžaŭ da ih dvaccac' mednyh; gački ŭ slupoŭ i povâzi z srèbra.

12. І з заходняга боку - заслоны ў пяцьдзясят локцяў, слупоў для іх дзесяць і падножжаў да іх дзесяць, гачкі ў слупах і повязі іх з срэбра.

Ì z zahodnâga boku - zaslony ŭ pâc'dzâsât lokcâŭ, slupoŭ dlâ ih dzesâc' i padnožžaŭ da ih dzesâc', gački ŭ slupah i povâzi ih z srèbra.

13. і зь відавoga боку на ўсход - заслоны ў пяцьдзясят локцяў.

ì z' vîdavoga boku na ŭshod - zaslony ŭ pâc'dzâsât lokcâŭ.

14. Для аднаго боку брамы двара - заслоны ў пятнаццаць локцяў, слупоў для іх тры і падножжаў да іх тры;

Dlâ adnago boku bramy dvara - zaslony ŭ pâtnaccac' lokcâŭ, slupoŭ dlâ ih try i padnožžaŭ da ih try;

15. і для другога боку - заслоны ў пятнаццаць локцяў, слупоў для іх тры і падножжаў да іх тры.

ì dlâ drugoga boku - zaslony ŭ pâtnaccac' lokcâŭ, slupoŭ dlâ ih try i padnožžaŭ da ih try.

16. Усе заслоны ва ўсе бакі двара з суканага вісону,

Use zaslony va ŭse baki dvara z sukanaga vîsonu,

17. а падножжы ў слупоў зь медзі; гачкі ў слупах і повязі іх з срэбра; а вярхі ў іх абкладзены срэбрам, і ўсе слупы двара злучаны повязямі срэбнымі.

a padnožžy ŭ slupoŭ z' medzi; gački ŭ slupah i povâzi ih z srèbra; a vârhì ŭ ih abkladzeny srèbram, i ŭse slupy dvara zlučany povâzâmi srèbnymi.

18. А заслона для брамы двара ўзорыстага вырабу з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону, даўжынёю ў

дваццаць локцяў, вышынёю ў пяць локцяў, па ўсёй працягласьці, падобна на заслону двара;

A zaslona dlâ bramy dvara ŭzorystaga vyrabu z blakitnaj, purpurovaj i čyrvanënaj voŭny i z sukanaga vïsonu, daŭžynëû ŭ dvaccac' lokcâŭ, vyšynëû ŭ pâc' lokcâŭ, pa ŭsëj pracâglas'ci, padobna na zaslону dvara;

19. і слупоў для яго чатыры і падножжаў да яго чатыры медныя; гачкі ў іх срэбныя, а вярхі іх абкладзены срэбрам, і повязі іх срэбныя.

i slupoŭ dlâ âgo čatyry i padnožžaŭ da âgo čatyry mednyâ; gačkì ŭ ih srèbnyâ, a vârhi ih abkladzeny srèbram, i povâzi ih srèbnyâ.

20. Усе калы вакол скініі і двара медныя.

Use kaly vakol skiniì i dvara mednyâ.

21. Вось падлік таго, што скарыстага для скініі адкрыцьця, зробленае паводле загаду Майсея, лявітамі пад наглядом Ітамара, сына Ааронавага, сьвятара.

Vos' padlik tago, što skarystaga dlâ skiniì adkryc'câ, зробленае pavodle zagadu Majseâ, lâvitami pad naglâdam Ìtamara, syna Aaronavaga, s'vâtara.

22. А рабіў усё, што загадаў Гасподзь Майсею, Вэсэлііл, сын Урыі, сын Ора, з племя Юдавага,

A rabiŭ usë, što zagadaŭ Gaspodz' Majseû, Vèsèliil, syn Uryi, syn Ora, z plemâ Ûdavaga,

23. І зь ім Агаліяў, сын Ахісамахаў, з племя Данавага, разьбяр і ўмелы ткач і вышывальшчык па блакітнай, пурпуровай, чырванёнай і вісонавай тканіне.

Ì z' im Agaliâŭ, syn Ahisamahaŭ, z plemâ Danavaga, raz'bâr i ŭmely tkač i vyšyval'sčyk pa blakitnaj, purpurovaj, čyrvanënaj i vïsonavaj tkanine.

24. Усяго золата, ужытага ў працу на ўсе прылады сьвятыні, золата, прынесенага ў дар, было дваццаць дзевяць талантаў і сямсот

трыццаць сікляў, сікляў сьвяшчэнных;

Usâgo zolata, užytaga ŭ pracu na ŭse pryklady s'vâtyni, zolata, prynesenaga ŭ dar, bylo dvaccac' dzevâc' talantaŭ i sâmсот tryccac' siklâŭ, siklâŭ s'vâščènyh;

25. а срэбра ад падлічаных асобаў супольства сто талантаў і тысяча сямсот семдзесят пяць сікляў, сікляў сьвяшчэнных;

a srèbra ad padličanyh asobaŭ supol'stva sto talantaŭ i tysâča sâmсот semdzesât pâc' siklâŭ, siklâŭ s'vâščènyh;

26. з шасьцісот трох тысяч пяцісот пяцідзесяці чалавек, з кожнага, хто быў падлічаны, ад дваццаці гадоў і вышэй, па паўсікля з чалавека, лічачы на сікль сьвяшчэнны.

z šas'cisot troh tysâč pâcisot pâčidzesâci čalavek, z kožnaga, hto byŭ padličany, ad dvaccaci gadoŭ i vyšèj, pa paŭsiklâ z čalaveka, ličacy na sikl' s'vâščèny.

27. Сто талантаў срэбра ўжыта на ліцьцё падножжаў сьвятыні і падножжаў у заслоны; сто падножжаў са ста талантаў, па таланце на падножжа;

Sto talantaŭ srèbra užyta na lic'cè padnožžaŭ s'vâtyni i padnožžaŭ u zaslony; sto padnožžaŭ sa sta talantaŭ, pa talance na padnožža;

28. а з тысячы сямісот сямідзесяці пяці сікляў зрабіў ён гачкі ў слупах і пакрыў вярхі іх і зрабіў повязі для іх.

a z tysâčy sâmсот sâmidzesâci pâci siklâŭ zrabiŭ èn gačkì ŭ slupah i pakryŭ vârhi ih i zrabiŭ povâzi dlâ ih.

29. А медзі, прынесенай у дар, было семдзесят талантаў і дзьве тысячы чатырыста сікляў;

A medzi, prynesenaj u dar, bylo semdzesât talantaŭ i dz've tysâčy čatyrysta siklâŭ;

30. зь яе зрабіў ён падножжы да слупоў каля ўваходу ў скінію сьведчаньня, і ахвярнік медны, і рашотку медную для яго, і ўвесь посуд ахвярніка,

z' âe zrabiũ ên padnožžy da slupoũ kalâ ũvahodu ũ skiniũ s'vedčan'nâ, i ahvârník medny, i rašotku mednuũ dlâ âgo, i ũves' posud ahvârníka,

31. і падножжы да слупоў усяго двара, і падножжы да слупоў брамы двара, і ўсе калы скініі і ўсе калы вакол двара.

i padnožžy da slupoũ usâgo dvara, i padnožžy da slupoũ bramy dvara, i ũse kaly skiniì i ũse kaly vakol dvara.

39 Кіраўнік

1. А з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны зрабілі яны службовую вопратку, дзеля слугаваньня ў сьвятыні; зрабілі таксама сьвяшчэнную вопратку Аарону, як загадаў Гасподзь Майсею.

A z blakitnaj, purpurovaj i čyrvanënaj voŭny zrabili âny službovuũ vopratku, dzelâ slugavan'nâ ũ s'vâtyni; zrabili taksama s'vâščènnuũ vopratku Aaronu, âk zagadaũ Gaspodz' Majseũ.

2. І зрабіў эфод з золата, з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону;

Ì zrabiũ èfod z zolata, z blakitnaj, purpurovaj i čyrvanënaj voŭny i z sukanaga višonu;

3. і распляскалі яны золата ў лісты і выцягнулі ніткі, каб выткаць іх паміж блакітнымі, пурпуровымі, чырванёнымі і вісонавымі ніткамі, умелаю працаю.

i rasplâskali âny zolata ũ listy i vycâgnuli nitki, kab vytkac' ih pamiž blakitnymì, purpurovymì, čyrvanënymì i višonavymì nitkamì, umelaũ pracaũ.

4. І зрабілі ў яго нарамнікі злучальныя; на абодвух канцах сваіх ён быў зьвязаны.

Ì zrabili ŭ âgo naramniki zlučal'nyâ; na abodvuh kancach svaih ěn byŭ z'vâzany.

5. І пояс эфода, які паверсе яго, аднолькавага зь ім вырабу, зроблены быў з золата, з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì poâs èfoda, âki paverse âgo, adnol'kavaga z' im vyrabu, зроблены byŭ z zolata, z blakitnaj, purpurovaj i čyrvaněnaj voŭny, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

6. І зрабілі камяні аніксавыя, уставіўшы іх у залатыя гнёзды і выразаўшы на іх імёны сыноў Ізраілевых, як выразаюць на пячатцы;

Ì zrabili kamâni aniksavyâ, ustaviŭšy ih u zalatyâ gnězdy i vyrazaŭšy na ih iměny synoŭ Ìzrailevyh, âk vyrazaŭc' na pâčatcy;

7. і паклаў ён іх на нарамнікі эфода, у памяць сыноў Ізраілевых, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì paklaŭ ěn ih na naramniki èfoda, u pamâc' synoŭ Ìzrailevyh, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

8. І зрабіў нагруднік умелаю працаю, такою самаю працаю, як эфод з золата, з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны і з суканага вісону;

Ì zrabiŭ nagrudnik umelaŭ pracaŭ, takoŭ samaŭ pracaŭ, âk èfod z zolata, z blakitnaj, purpurovaj i čyrvaněnaj voŭny i z sukanaga vïsonu;

9. ён быў чатырохкутны; яны зрабілі падвойны нагруднік у пядзю даўжыні і ў пядзю шырыні, падвойны ён быў;

ěn byŭ čatyrohkutny; âny zrabili padvojny nagrudnik u pâdzŭ daŭžyni i ŭ pâdzŭ šyryni, padvojny ěn byŭ;

10. і ўставілі ў яго ў чатыры рады камяні; побач: рубін, тапаз, смарагд, -

гэта першы рад;

ì ŭstavili ŭ âgo ŭ čatyry rady kamâni; pobač: rubin, tapaz, smaragd, - gèta peršy rad;

11. у другім радзе: карбункул, сапфір і адамант;

u drugim radze: karbunkul, sapfir i adamant;

12. у трэцім радзе: карунд, агат і амэтыст;

u trècim radze: karund, agat i amètyst;

13. у чацьвёртым радзе: хрызаліт, анікс і ясьпіс; і ўстаўлены яны ў залатыя гнёзды.

u čac'vèrtym radze: hryzalit, aniks i âs'pìs; i ŭstaŭleny âny ŭ zalatyâ gnèzdy.

14. Камянёў было па ліку імёнаў сыноў Ізраілевых; дванаццаць было іх, па ліку імёнаў іхніх, і на кожным зь іх выразана было, як на пячатцы, па адным імю, для дванаццаці плямёнаў.

Kamânëŭ bylo pa liku imënaŭ synoŭ Izrailevyh; dvanaccac' bylo ih, pa liku imënaŭ ihnih, i na kožnym z' ih vyrazana bylo, âk na pâčatcy, pa adnym imû, dlâ dvanaccaci plâmënaŭ.

15. Да нагрудніка зрабілі тоўстыя ланцужкі вітага вырабу з чыстага золата;

Da nagrudnika zrabili toŭstyâ lancužki vitaga vyrabu z čystaga zolata;

16. і зрабілі два залатыя гнязды і два залатыя колцы і прымацавалі колцы да двух канцоў нагрудніка,

ì zrabili dva zalatyâ gnâzdy i dva zalatyâ kolcy i prymacavali kolcy da dvuh kancoŭ nagrudnika,

17. і ўклалі абодва пляцёныя ланцужкі з золата ў два колцы па канцах нагрудніка,

ì ŭklali abodva plâcënyâ lancužki z zolata ŭ dva kolcy pa kancach nagrudnika,

18. а два канцы двух ланцужкоў прымацавалі да двух гнёздаў і

прымацавалі іх да нарамнікаў эфода з правага боку яго;

a dva kancy dvuh lancužkoŭ prymacavalì da dvuh gnězdaŭ ì prymacavalì ih da naramnikaŭ èfoda z pravaga boku âgo;

19. яшчэ зрабілі два колцы залатыя і прымацавалі іх да двух іншых канцоў нагрудніка, на тым баку, які трымаецца каля эфода ўсярэдзіне.

âšçè zrabìli dva kolcy zalatyâ ì prymacavalì ih da dvuh inšyh kancoŭ nagrudnika, na tym baku, âkì trymaeccâ kalâ èfoda ŭsârèdzìne.

20. І яшчэ зрабілі два колцы залатыя, і прымацавалі іх да двух нарамнікаў эфода спадыспаду, з правага боку яго, каля злучэння яго над поясам эфода;

Ì âšçè zrabìli dva kolcy zalatyâ, ì prymacavalì ih da dvuh naramnikaŭ èfoda spadyspadu, z pravaga boku âgo, kalâ zlučèn'nâ âgo nad poâsam èfoda;

21. і прымацавалі нагруднік колцамі яго да колцаў эфода шнурком з блакітнай воўны, каб ён быў над поясам эфода, і каб не адставаў нагруднік ад эфода, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì prymacavalì nagrudnik kolcamì âgo da kolcaŭ èfoda šnurkom z blakìtnaj voŭny, kab èn byŭ nad poâsam èfoda, ì kab ne adstavaŭ nagrudnik ad èfoda, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

22. І зрабіў верхнюю шату да эфода тканую, усю з блакітнай воўны,

23. і ў верхняй шаце прарэху, як у панцыры, і вакол яе абшыўку, каб ня дралася;

ì ŭ verhnâj šace prarèhu, âk u pancyry, ì vakol âe abšyŭku, kab nâ dralasâ;

24. па прыполе верхняй шаты зрабілі яны яблыкі з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны;

pa prypole verhnâj šaty zrabìli âny âblyki z blakìtnaj, purpurovaj ì čyrvanènaj voŭny;

25. і зрабілі бомкі з чыстага золата і павесілі бомкі паміж яблыкамі па прыполе верхняй шаты вакол:

ì zrabìli bomkì z čystaga zolata ì pavesìli bomkì pamìž âblykamì pa prypole verhnâj šaty vakol:

26. бомку і яблык, бомку і яблык, па прыполе верхняй шаты вакол дзеля служэньня, як загадаў Гасподзь Майсею.

bomku ì âblyk, bomku ì âblyk, pa prypole verhnâj šaty vakol dzelâ služèn'nâ, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

27. і зрабілі Аарону і сынам ягоным хітоны зь вісону, тканья,

ì zrabìli Aaronu ì synam âgonym hìtony z' vïsonu, tkanyâ,

28. і кідар зь вісону, і павязкі на галаву зь вісону, і сподняе ільняное адзеньне з суканага вісону,

ì kìdar z' vïsonu, ì pavâzkì na galavu z' vïsonu, ì spodnâe ìl'nânoe adzen'ne z sukanaga vïsonu,

29. і пояс з суканага вісону і з блакітнай, пурпуровай і чырванёнай воўны, узорыстага вырабу, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì poâs z sukanaga vïsonu ì z blakìtnaj, purpurovaj ì čyrvanënaj voŭny, uzorystaga vyrabu, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

30. І зрабілі паліраваную дошчачку, дыядэму сьвятыні, з чыстага золата, і накрэсьлілі на ёй пісьмёны, як выразаюць на пячатцы:

"Сьвятыня Гасподня";

ì zrabìli paliravanuû doščáčku, dyâdèmu s'vâtynì, z čystaga zolata, ì nakrès'lìli na ëj pìs'mëny, âk vyrazaùc' na pâčatcy: "S'vâtynâ Gaspodnââ";

31. і прымацавалі да яе шнурок з блакітнай воўны, каб прывязаць яе да кідара зверху, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì prymacavalì da âe šnurok z blakìtnaj voŭny, kab pryvâzac' âe da kìdara z'verhu, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

32. Так закончана была ўся работа для скініі сходу, і зрабілі сыны Ізраілевыя ўсё: як загадаў Гасподзь Майсею, так і зрабілі.

Tak zakončana byla ũsâ rabota dlâ skiniì shodu, ì zrabili syny Ìzrailevyâ ũsë: âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû, tak ì zrabili.

33. і прынеслі да Майсея скінію, покрыва і ўсе прылады яе, гачкі яе, брусы яе, жэрдкі яе, слупы яе і падножжы яе,

ì prynes'li da Majseâ skiniû, pokryva ì ũse prylady âe, gačkì âe, brusy âe, žèrdkì âe, slupy âe ì padnožžy âe,

34. покрыва са скураў барановых чырвоных і покрыва са скураў сініх і заслону, каб захінаць,

pokryva sa skuraŭ baranovyh čyrvonyh ì pokryva sa skuraŭ sinih ì zaslonu, kab zahìnac',

35. каўчэг адкрыцьця і жэрдкі яго і века,

kaŭčèg adkryc'câ ì žèrdkì âgo ì veka,

36. стол з усімі прыладамі яго і хлябы ахвяравальныя,

stol z usimi pryladami âgo ì hlâby ahvâraval'nyâ,

37. сьвяцільні з чыстага золата, лампады яго, лампады пастаўленыя на ім і ўсе прылады яго, і алей, каб асьвятляць,

s'vâcil'ni z čystaga zolata, lampady âgo, lampady pastaŭlenyâ na ìm ì ũse prylady âgo, ì alej, kab as'vâtlâc',

38. залаты ахвярнік і алей памазаньня, і пахошчы, каб дыміць, і заслону на ўваход у скінію,

zalaty ahvârnik ì alej pamazan'nâ, ì pahoščy, kab dymic', ì zaslonu na ũvahod u skiniû,

39. ахвярнік медны і медную рашотку да яго, жэрдкі яго і ўсе прылады яго, умывальнік і падножжа яго,

ahvârnik medny ì mednuû rašotku da âgo, žèrdkì âgo ì ũse prylady âgo,

umyvál'nik i padnožža âgo,

40. заслоны двара, слупы і падножжы, заслону да брамы двара, вяроўкі і калы і ўсе рэчы, якія належаць да слугаваньня ў скініі сходу,

zaslony dvara, slupy i padnožžy, zaslonu da bramy dvara, vârouki i kaly i ўse rëçy, âkiâ naležac' da slugavan'nâ ў skiniì shodu,

41. вопратку службовую на служэньне ў сьвятыні, сьвяшчэнную вопратку Аарону сьвятару і вопратку сынам ягоным на сьвятадзеіства.

vopratku službovuû na služèn'ne ў s'vâtynì, s'vâščènnuû vopratku Aaronu s'vâtaru i vopratku synam âgonym na s'vâtdzejstva.

42. Як загадаў Гасподзь Майсею, так і зрабілі сыны Ізраілевыя ўсю гэтую працу.

Âk zagadaў Gaspodz' Majseû, tak i zrabili syny Ižrailevyâ ўsû gètuû pracu.

43. І ўбачыў Майсей усю працу, і вось, яны зрабілі яе: як загадаў Гасподзь, так і зрабілі. І дабраславіў іх Майсей.

Ì ўbačyў Majsej usû pracu, i vos', âny zrabili âe: âk zagadaў Gaspodz', tak i zrabili. Ì dabraslaviў ih Majsej.

40 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaў Gaspodz' Majseû skazac':

2. у першы месяц, у першы дзень месяца пастаў скінію сходу,

u peršy mesâc, u peršy dzen' mesâca pastaў skiniû shodu,

3. і пастаў у ёй каўчэг адкрыцьця, і захіні каўчэг заслонаю;

i pastaў u ëj kaŭčèg adkryc'câ, i zahinì kaŭčèg zaslonaû;

4. і ўнясі стол і пастаў на ім усе рэчы яго, і ўнясі сьвяцільную і пастаў на ёй лампады яе;

ì ũnâsì stol ì pastaŭ na ìm use rèčy âgo, ì ũnâsì s'vâcil'nû ì pastaŭ na ěj lampady âe;

5. ì пастаў залаты ахвярнік, каб дыміць перад каўчэгам адкрыцьця, ì павесь заслону на ўваходзе ў скінію;

ì pastaŭ zalaty ahvârnik, kab dymic' perad kaŭčègam adkryc'câ, ì paves' zaslonu na ũvahodze ũ skiniû;

6. ì пастаў ахвярнік цэласпаленьня перад уваходам у скінію сходу;

ì pastaŭ ahvârnik cèlaspalen'nâ perad uvahodam u skiniû shodu;

7. ì пастаў умывальнік паміж скініяй сходу ì ахвярнікам ì налі ў яго вады;

ì pastaŭ umyval'nik pamiz skiniâj shodu ì ahvârnikam ì nali ũ âgo vady;

8. ì пастаў двор вакол ì павесь заслону ў браме двара.

ì pastaŭ dvor vakol ì paves' zaslonu ũ brame dvara.

9. ì вазьмі алею памазаньня, ì памаж скінію ì ўсё, што ў ёй, ì асьвяці яе ì ўсё прылады яе, ì будзе сьвята;

ì vaz'mi aleû pamazan'nâ, ì pamaž skiniû ì ũsë, što ũ ěj, ì as'vâci âe ì ũse prylady âe, ì budze s'vâta;

10. памаж ахвярнік цэласпаленьня ì ўсё прылады яго ì асьвяці ахвярнік, ì будзе ахвярнік сьвятыня вялікая;

pamaž ahvârnik cèlaspalen'nâ ì ũse prylady âgo ì as'vâci ahvârnik, ì budze ahvârnik s'vâtynâ vâlikaâ;

11. ì памаж умывальнік ì падножжа яго ì асьвяці яго.

ì pamaž umyval'nik ì padnožža âgo ì as'vâci âgo.

12. ì прывядзі Аарона ì сыноў ягоных да ўваходу ў скінію сходу ì абмый іх вадою;

ì pryvâdzi Aarona ì synoŭ âgonyh da ũvahodu ũ skiniû shodu ì abmyj ih vadoû;

13. ì апрані Аарона ў сьвяшчэннае адзеньне, ì памаж яго, ì асьвяці яго,

каб ён быў сьвятаром Мне.

ì apranì Aarona ŭ s'vâščènnæ adzen'ne, ì pamaž âgo, ì as'vâci âgo, kab ên byŭ s'vâtarom Mne.

14. І сыноў ягоных прывядзі, і апрані іх у хітоны,

Ì synoŭ âgonyh pryvâdzi, ì apranì ih u hitony,

15. і памаж іх, як памазаў ты бацьку іхняга, каб яны былі сьвятарамі

Мне, і памазаньне іх прысьвеціць іх у вечнае сьвятарства ў роды іхнія.

ì pamaž ih, âk pamazaŭ ty bac'ku ihnâga, kab âny bylì s'vâtaramì Mne, ì pamazan'ne ih prys'vecìc' ih u večnæ s'vâtarstva ŭ rody ihniâ.

16. І зрабіў Майсей усё: як загадаў яму Гасподзь, так і зрабіў.

Ì zrabiŭ Majsej usë: âk zagadaŭ âmu Gaspodz', tak ì zrabiŭ.

17. У першы месяц другога года, у першы дзень месяца пастаўлена скінія.

U peršy mesâc drugoga goda, u peršy dzen' mesâca pastaŭlena skiniâ.

18. І паставіў Майсей скінію, паклаў падножжы яе, паставіў брусы яе, паклаў жэрдкі і паставіў слупы яе,

Ì pastaviŭ Majsej skiniû, paklaŭ padnožžy âe, pastaviŭ brusy âe, paklaŭ žèrdki ì pastaviŭ slupy âe,

19. напяў покрыва над скініяю і паклаў века паверсе гэтага покрыва, як загадаў Гасподзь Майсею.

napâŭ pokryva nad skiniâû ì paklaŭ veka paverse gètaga pokryva, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

20. І ўзяў і паклаў адкрыцьцё ў каўчэг, і ўклаў жэрдкі ў колцы каўчэга, і паклаў века на каўчэг зверху;

Ì ŭzâŭ ì paklaŭ adkryc'cë ŭ kaŭčèg, ì ŭklaŭ žèrdki ŭ kolcy kaŭčèga, ì paklaŭ veka na kaŭčèg z'verhu;

21. і ўнёс каўчэг у скінію, і павесіў заслону, і заслانیў каўчэг адкрыцьця,

як загадаў Гасподзь Майсею.

ì ùnës kaŭčèg u skìniù, ì pavesiù zaslònu, ì zaslaniù kaŭčèg adkryc'câ, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseù.

22. I паставіў стол у скініі сходу на паўночным баку скініі, паза заслонаю,

Ì pastaviù stol u skìniì shodu na paŭnočnym baku skìniì, paza zaslonaù,

23. і расклаў на ім рад хлябоў перад Госпадам, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì rasklaŭ na ìm rad hlâboŭ perad Gospadam, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseù.

24. I паставіў сьвяцільню ў скініі сходу насупраць стала, на паўднёвым баку скініі,

Ì pastaviù s'vâcil'nù ŭ skìniì shodu nasuprac' stala, na paŭdnëvym baku skìniì,

25. і паставіў лампаду перад Госпадам, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì pastaviù lampadu perad Gospadam, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseù.

26. I паставіў залаты ахвярнік у скініі сходу перад заслонаю

Ì pastaviù zalaty ahvârnik u skìniì shodu perad zaslonaù

27. і задыміў на ім пахучае дымленьне, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì zadymiù na ìm pahučae dymlen'ne, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseù.

28. I павесіў заслону пры ўваходзе ў скінію;

Ì pavesiù zaslònu pry ŭvahodze ŭ skìniù;

29. і ахвярнік цэласпаленьня паставіў каля ўваходу ў скінію сходу і прынёс на ім цэласпаленьні і ахвяру хлебную, як загадаў Гасподзь Майсею.

ì ahvârnik cèlaspalen'nâ pastaviù kalâ ŭvahodu ŭ skìniù shodu ì prynës na ìm cèlaspalen'ni ì ahvâru hlebnuù, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseù.

30. I паставіў умывальнік паміж скініяй сходу і ахвярнікам і наліў у яго

вады для абмыванья,

Ì pastaviŭ umyval'nik pamiz' skiniâj shodu ì ahvârnïkam ì naliŭ u âgo vady dlâ abmyvan'nâ,

31. і абмывалі зь яго Майсей і Аарон і сыны ягоныя рукі свае і ногі свае;

ì abmyvali z' âgo Majsej ì Aaron ì syny âgonyâ ruki svae ì nogi svae;

32. калі яны ўваходзілі ў скінію і падыходзілі да ахавярніка, тады і абмывалі, як загадаў Гасподзь Майсею.

kali âny ŭvahodzili ŭ skiniŭ ì padyhodzili da ahavârnïka, tady ì abmyvali, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

33. І паставіў двор вакол скініі і ахвярніка і павесіў заслону ў браме двара. І так закончыў Майсей дзею.

Ì pastaviŭ dvor vakol skiniì ì ahvârnïka ì pavesiŭ zaslonu ŭ brame dvara. Ì tak zakončyŭ Majsej dzeŭ.

34. І ўкрыла воблака скінію сходу.

Ì ŭkryla voblaka skiniŭ shodu.

35. І ня мог Майсей увайсці ў скінію, бо засланяла яго воблака, і слава Гасподня нападняла скінію.

Ì nâ mog Majsej uvajs'ci ŭ skiniŭ, bo zaslanâla âgo voblaka, ì slava Gaspodnââ napaŭnâla skiniŭ.

36. Калі падымалася воблака ад скініі, тады выпраўляліся ў дарогу сыны Ізраілевыя падчас усяго падарожжа свайго;

Kali padymalasâ voblaka ad skiniì, tady vypraŭlâlisâ ŭ darogu syny Ìzrailevyâ padčas usâgo padarožža svajgo;

37. калі ж не падымалася воблака, дык і яны не выпараўляліся ў дарогу, пакуль яно не падымалася;

kali ž ne padymalasâ voblaka, dyk ì âny ne vyparaŭlâlisâ ŭ darogu, pakul' âno ne padymalasâ;

38. бо воблака Гасподняе стаяла над скініяй удзень, і агонь быў уначы ў ёй перад вачыма ўсяго дома Ізраілевага падчас усяго падарожжа іхняга.

bo voblaka Gaspodnâe staâla nad skiniâj udzen', i agon' byŭ unačy ŭ ëj perad vačyma ũsâgo doma İzrailevaga padčas usâgo padarožža ihnâga.

ЛЯВІТ

1 Кіраўнік

1. І паклікаў Гасподзь Майсея і сказаў яму са скініі сходу, кажучы:

Ì paklikaŭ Gaspodz' Majseâ ì skazaŭ âmu sa skinii shodu, kažučy:

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі хто з вас хоча прынесці ахвяру Госпаду, дык, калі з быдла, прыносьце ахвяру вашу з быдла буйнога і дробнага.

abvâs'ci synam Ízrailevym ì skažy ìm: kalì hto z vas hoča prynes'ci ahvâru Gospadu, dyk, kalì z bydla, prynos'ce ahvâru vašuû z bydla bujnoga ì drobnaga.

3. Калі ахвяра яго - цэласпаленьне з буйнога быдла, няхай прынясе яе з мужчынскага полу, без пахібы; хай прывядзе яе да дзьвярэй скініі сходу, каб здабыць яму ўпадабаньне прад Госпадам;

Kalì ahvâra âgo - cèlaspalen'ne z bujnoga bydla, nâhaj prynâse âe z mužčynskaga polu, bez pahiby; haj pryvâdze âe da dz'vârèj skinii shodu, kab zdabyč' âmu ŭpadaban'ne prad Gospadam;

4. і пакладзе руку сваю на галаву ахвяры цэласпаленьня - і набудзе ён упадабаньне, дзеля ачышчэння грахоў ягоных;

ì pakladze ruku svaû na galavu ahvâry cèlaspalen'nâ - ì nabudze ën upadaban'ne, dzelâ ačyščèn'nâ grahoŭ âgonyh;

5. і заколе цяля прад Госпадам; а сыны Ааронавыя, сьвятары, прынясуць кроў і пакропяць крывёю з усіх бакоў на ахвярнік, які каля ўваходу ў скінію сходу;

ì zakole cãlá prad Gospadam; a syny Aaronavyâ, s'vâtary, prynâsuc' kroũ ì pakropâc' kryvëũ z usih bakoũ na ahvârnik, âkì kalâ ũvahodu ũ skiniũ shodu;

6. ì здыме скуру з ахвяры цэласпаленьня ì разатне яе на часткі;

ì zdyme skuru z ahvâry cèlaspalen'nâ ì razatne âe na častki;

7. а сыны Ааронавыя, сьвятары, пакладуць на ахвярнік агонь ì на агні раскладудь дровы;

a syny Aaronavyâ, s'vâtary, pakladuc' na ahvârnik agon' ì na agni raskladud' drovy;

8. ì раскладуць сыны Ааронавыя, сьвятары, часткі, галаву ì тлушч на дровах, што на агні, на ахвярніку;

ì raskladuc' syny Aaronavyâ, s'vâtary, častki, galavu ì tlušč na drovah, što na agni, na ahvârniku;

9. а вантробы ахвяры ì ногі яе вымые ён вадою, ì спаліць сьвятар усё на ахвярніку: гэта цэласпаленьне, ахвяра, духмянасьць прыемная Госпаду.

a vantrobny ahvâry ì nogi âe vymye ën vadoũ, ì spalic' s'vâtar usë na ahvârniku: gëta cèlaspalen'ne, ahvâra, duhmânas'c' pryemnaâ Gospadu.

10. Калі ахвяра цэласпаленьня яго з дробнага быдла, з авечак, альбо з коз, няхай прынясе яе з мужчынскага полу, без пахібы,

Kali ahvâra cèlaspalen'nâ âgo z drobnaga bydla, z avečak, al'bo z koz, nâhaj prynâse âe z mužčynskaga polu, bez pahiby,

11. ì заколе яе прад Госпадам з паўночнага боку ахвярніка; ì сыны Ааронавыя, сьвятары, пакропяць крывёю яе на ахвярнік з усіх бакоў;

ì zakole âe prad Gospadam z paũnočnaga boku ahvârnika; ì syny Aaronavyâ, s'vâtary, pakropâc' kryvëũ âe na ahvârnik z usih bakoũ;

12. ì разатнуць яе на часткі, аддзеляць галаву яе ì тлушч яе; ì раскладзе ìх сьвятар на дровах, што на агні, на ахвярніку,

ì razatnuc' âe na častki, addzelâc' galavu âe ì tlušč âe; ì raskladze ih s'vâtar

na drovah, što na agni, na ahvârnîku,

13. а вантробы і ногі вымые вадю, і прынясе сьвятар усё і спаліць на ахвярніку; гэта цэласпаленьне, ахвяра, духмянасьць прыемная Госпаду.

a vantrobÿ i nogi vymye vadoû, i prynâse s'vâtar usë i spalic' na ahvârnîku; gèta cèlaspalen'ne, ahvâra, duhmânas'c' pryemnaâ Gospadu.

14. А калі з птушак прыносіць Госпаду цэласпаленьне, няхай прынясе ахвяру сваю з галубак, альбо з маладых галубоў;

A kali z ptušak prynosic' Gospadu cèlaspalen'ne, nâhaj prynâse ahvâru svaû z galubak, al'bo z maladyh galuboÿ;

15. сьвятар прынясе яе да ахвярніка, і скруціць ёй галаву, і спаліць на ахвярніку, а кроў сцэдзіць да сыценкі ахвярніка;

s'vâtar prynâse âe da ahvârnîka, i skrucic' ëj galavu, i spalic' na ahvârnîku, a kroÿ scèdzic' da s'cenki ahvârnîka;

16. вальляк яе зь перэем яе адмые і кіне яго каля ахвярніка на ўсходні бок, дзе попел:

val'lâk âe z' perèem âe admye i kine âgo kalâ ahvârnîka na ũshodni bok, dze popel:

17. і надломіць яе ў крылах яе, але не аддзяляючы іх, і спаліць яе сьвятар на ахвярніку, на дровах, што на агні: гэта цэласпаленьне, ахвяра, духмянасьць прыемная Госпаду.

i nadlomic' âe ũ krylah âe, ale ne addzâlâûčÿ ih, i spalic' âe s'vâtar na ahvârnîku, na drovah, što na agni: gèta cèlaspalen'ne, ahvâra, duhmânas'c' pryemnaâ Gospadu.

2 Кіраўнік

1. Калі якая-небудзь душа хоча прынесці Госпаду ахвяру

прынашэньня хлебнага, няхай прынясе пшанічнай мукі, і вылье на яе алею, і пакладзе на яе лівану,

Kali âkaâ-nebudz' duša hoča prynes'ci Gospadu ahvâru prynašèn'nâ hlebnaga, nâhaj prynâse pšaničnaj mukì, ì vyl'e na âe aleû, ì pakladze na âe livanu,

2. і прынясе яе да сыноў Ааронавых, сьвятароў, і возьме поўную жменю мукі з алеем і з усім ліванам, і спаліць гэта сьвятар у памяць на ахвярніку; гэта ахвяра, духмянасьць прыемная Госпаду;

ì prynâse âe da synoŭ Aaronavyh, s'vâtaroŭ, ì voz'me poŭnuû žmenû mukì z aleem ì z usim livanam, ì spalic' gèta s'vâtar u pamâc' na ahvârniku; gèta ahvâra, duhmânas'c' pryemnaâ Gospadu;

3. а рэшту з прынашэньня хлебнага Аарону і сынам ягоным: гэта вялікая сьвятыня з ахвяраў Гасподніх.

a rèštu z prynašèn'nâ hlebnaga Aaronu ì synam âgonym: gèta vâlikaâ s'vâtynâ z ahvâraŭ Gaspodnih.

4. А калі прыносіш ахвяру прынашэньня хлебнага зь печанага ў печы, дык прынось пшанічныя хлябы прэсныя, зьмяшаныя з алеем, і ляпёшкі прэсныя, памазаныя алеем.

A kali prynosiš ahvâru prynašèn'nâ hlebnaga z' pečanaga ŭ pečy, dyk prynos' pšaničnyâ hlâby prèsnyâ, z'mâšanyâ z aleem, ì lâpěški prèsnyâ, pamazanyâ aleem.

5. Калі ахвяра твая прынашэньне хлебнае з патэльні, дык гэта павінна быць пшанічная мука, зьмяшаная з алеем, прэсная,

Kali ahvâra tvaâ prynašèn'ne hlebnae z patèl'ni, dyk gèta pavinna byc' pšaničnaâ muka, z'mâšanaâ z aleem, prèsnaâ,

6. паламай яе на кавалкі і вылі на яе алею: гэта прынашэньне хлебнае.

palamaj âe na kavalki ì vylì na âe aleû: gèta prynašèn'ne hlebnae.

7. Калі ахвяра твая прынашэньне хлебнае з горшчыка, дык трэба зрабіць яго з пшанічнай мукі з алеем,

Kali ahvâra tvaâ prynašèn'ne hlebnae z gorščyka, dyk trèba zrabić' âgo z pšaničnaj muki z aleem,

8. і прынясі прынашэньне, якое з гэтага складзена, Госпаду; падай гэта сьвятару, і ён прынясе яго да ахвярніка;

ì prynâsì prynašèn'ne, âkoe z gètaga skladzena, Gospadu; padaj gèta s'vâtaru, ì èn prynâse âgo da ahvârніка;

9. і возьме сьвятар з гэтай ахвяры частку ў памяць і спаліць на ахвярніку: гэта ахвяра, духмянасьць прыемная Госпаду;

ì voz'me s'vâtar z gètaj ahvâry častku ŭ pamâc' ì spalic' na ahvârniku: gèta ahvâra, duhmânas'c' pryemnaâ Gospadu;

10. а рэшту прынашэньня хлебнага Аарону і сынам ягоным: гэта вялікая сьвятыня з ахвяраў Гасподніх.

a rèštu prynašèn'nâ hlebnaga Aaronu ì synam âgonym: gèta vâlikaâ s'vâtynâ z ahvâraŭ Gaspodnih.

11. Ніякага прынашэньня хлебнага, што прыносіце Госпаду, не рабеце квашанага, бо ні квашанага, ні мёду не павінны вы спальваць у ахвяру Госпаду;

Niâkaga prynašèn'nâ hlebnaga, što prynosice Gospadu, ne rabece kvašanaga, bo nì kvašanaga, nì mëdu ne pavinny vy spal'vac' u ahvâru Gospadu;

12. як прынашэньне пачаткаў прыносьце іх Госпаду, а на ахвярнік нельга ўзносіць іх як прыемную духмянасьць.

âk prynašèn'ne pačatkaŭ prynos'ce ih Gospadu, a na ahvârnik nel'ga ŭznosic' ih âk pryemnuû duhmânas'c'.

13. Усякае прынашэньне тваё хлебнае салі сольлю і не пакідай ахвяры

тваёй бяз солі запавету Бога твайго: пры ўсякім прынашэньні тваім прынось соль.

Usâkae prynašèn'ne tvaë hlebnae salì sol'lû ì ne pakìdaj ahvâry tvaëj bâz solì zapavetu Boga tvajgo: pry ũsâkim prynašèn'nì tvaìm prynos' sol'.

14. Калі прыносіш Госпаду прынашэньне хлебнае зь першых пладоў, прынось у ахвяру дар ад першых пладоў тваіх з калосься, высушанага на агні, патоўчанае зерне,

Kalì prynosìš Gospadu prynašèn'ne hlebnae z' peršyh pladoŭ, prynos' u ahvâru dar ad peršyh pladoŭ tvaìh z kalos'sâ, vysušanaga na agnì, patoŭčanae zerne,

15. і вылі на яго алею, і пакладзі на яго лівану: гэта прынашэньне хлебнае;

ì vyli na âgo aleû, ì pakladzì na âgo livanu: gèta prynašèn'ne hlebnae;

16. і спаліць сьвятар у памяць частку зерня і алею з усім ліванам: гэта ахвяра Госпаду.

ì spalic' s'vâtar u pamâc' častku zernâ ì aleû z usìm livanam: gèta ahvâra Gospadu.

3 Кіраўнік

1. Калі ахвяра яго ахвяра мірная, і калі ён прыносіць з буйнога быдла, самца альбо саміцу, няхай прынясе яе Госпаду, каб была без пахібы,

Kalì ahvâra âgo ahvâra mìrnaâ, ì kalì ěn prynosic' z bujnoga bydla, samca al'bo samìcu, nâhaj prynâse âe Gospadu, kab byla bez pahìby,

2. і пакладзе руку сваю на галаву ахвяры сваёй, і заколе яе каля дзьвярэй скініі сходу; а сыны Ааронавыя, сьвятары, пакропяць крывёю на ахвярнік з усіх бакоў;

ì pakladze ruku svaû na galavu ahvâry svaëj, ì zakole âe kalâ dz'vârèj skiniì shodu; a syny Aaronavyâ, s'vâtary, pakropâc' kryvëû na ahvârnîk z usih bakouÿ;

3. ì прынясе ён зь мірнай ахвяры ў ахвяру Госпаду лой, што на вантробах, ì ўвесь здор, які на вантробах,

ì prynâse ën z' mîrnaj ahvâry ũ ahvâru Gospadu loj, što na vantrobah, ì ũves' zdor, âki na vantrobah,

4. ì абедзьве ныркі ì здор, які на ìх, які на сьцёгнах, ì сальнік, які на печані; з ныркамí ён аддзеліць гэта;

ì abedz've nyrki ì zdor, âki na ih, âki na s'cëgnah, ì sal'nik, âki na pečanì; z nyrkamì ën addzelic' gèta;

5. ì сыны Ааронавыя спаляць гэта на ахвярніку разам з цэласпаленьнем, што на дровах, на агні: гэта ахвяра, духмянасьць прыемная Госпаду.

ì syny Aaronavyâ spalâc' gèta na ahvârnîku razam z cèlaspalen'nem, što na drovah, na agni: gèta ahvâra, duhmânas'c' pryemnaâ Gospadu.

6. А калі з дробнага быдла прыносіць ён ахвяру Госпаду, самца альбо саміцу, няхай прынясе яе, каб была без пахібы.

A kalì z drobnaga bydla prynosic' ën ahvâru Gospadu, samca al'bo samìcu, nâhaj prynâse âe, kab byla bez pahìby.

7. Калі з авечак прыносіць ён ахвяру сваю, няхай паставіць яе перад Госпадам,

Kalì z avečak prynosic' ën ahvâru svaû, nâhaj pastavic' âe perad Gospadam,

8. ì пакладзе руку сваю на галаву ахвяры сваёй, ì заколе яе перад скініяй сходу, ì сыны Ааронавыя пакропяць крывёю яе на ахвярнік з усіх бакоў;

ì pakladze ruku svaû na galavu ahvâry svaëj, ì zakole âe perad skiniâj shodu,

ì syny Aaronavyâ pakropâc' kryvëû âe na ahvârnîk z usîh bakoŭ;

9. і няхай прынясе зь мірнай ахвяры ў ахвяру Госпаду тлушч яе, увесь курдзюк, адрэзаўшы яго па самую хрыбтовую костку, і лой, што на вантробах, і ўвесь здор, што на вантробах,

ì nâhaj prynâse z' mîrnaj ahvâry ŭ ahvâru Gospadu tlušč âe, uves' kurdzûk, adrèzaŭšy âgo pa samuû hrybtovuû kostku, ì loj, što na vantrobah, ì ŭves' zdor, što na vantrobah,

10. і абедзьве ныркі і здор, што на іх, які на сыцёгнах, і сальнік, што на печані; з ныркамі ён аддзеліць гэта;

ì abedz've nyrkî ì zdor, što na îh, âkî na s'cëgnah, ì sal'nik, što na pečanî; z nyrkamî ën addzelic' gëta;

11. сьвятар спаліць гэта на ахвярніку: гэта ежа агню - ахвяра Госпаду.

12. А калі ён прыносіць ахвяру з коз, няхай паставіць яе прад Госпадам,

13. і пакладзе руку сваю на галаву яе, і заколе яе перад скініяй сходу, і пакропяць сыны Ааронавыя крывёю яе на ахвярнік з усіх бакоў;

14. і прынясе зь яе ў прынашэньне, у ахвяру Госпаду лой, што на вантробах, і ўвесь здор, што на вантробах,

ì prynâse z' âe ŭ prynašèn'ne, u ahvâru Gospadu loj, što na vantrobah, ì ŭves' zdor, što na vantrobah,

15. і абедзьве ныркі і здор, што на іх, які на сыцёгнах, і сальнік, што на печані; з ныркамі ён аддзеліць гэта;

ì abedz've nyrkî ì zdor, što na îh, âkî na s'cëgnah, ì sal'nik, što na pečanî; z nyrkamî ën addzelic' gëta;

16. і спаліць іх сьвятар на ахвярніку: гэта ежа агню - прыемная духмянасьць; увесь тлушч Госпаду.

ì spalic' ih s'vâtar na ahvârniku: gèta eža agnû - pryemnaâ duhmânas'c'; uves' tlušč Gospadu.

17. Гэта пастанова вечная ў роды вашыя, ва ўсіх селішчах вашых: ніякага тлушчу і ніякай крыві ня ежце.

Gèta pastanova večnaâ ŭ rody vašyâ, va ŭsìh seliščah vašyh: niâkaga tlušču i niâkaj kryvì nâ ežce.

4 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. скажы сынам Ізраілевым: калі якая душа згрэшыць з памылкі супроць якіх-небудзь заповедзяў Гасподніх і зробіць што-небудзь, чаго нельга рабіць:

skažy synam Ìzrailevym: kalì âkaâ duša zgrèšyc' z pamyłki suproc' âkih-nebudz' zapavedzâŭ Gaspodnih i zrobic' što-nebudz', čago nel'ga rabic':

3. калі сьвятар памазаны згрэшыць і зробіць вінаватым народ, - дык за грэх свой, якім зграшыў, няхай прынясе з буйнога быдла цяля, без пахібы, Госпаду ў ахвяру за грэх,

kalì s'vâtar pamazany zgrèšyc' i zrobic' vînavatym narod, - dyk za grèh svoj, âkìm zgrašyŭ, nâhaj prynâse z bujnoga bydla câlâ, bez pahìby, Gospadu ŭ ahvâru za grèh,

4. і прывядзе цяля да дзьвярэй скініі сходу да Госпада, і пакладзе рукі свае на галаву цяляці, і заколе цяля прад Госпадам;

ì pryvâdze câlâ da dz'vârèj skiniì shodu da Gospada, i pakladze ruki svae na

galavu cālâci, i zakole cālâ prad Gospadam;

5. i voz'me s'vâtar pamazany kryvî cālâci i ŭnâse âe ŭ skiniû shodu,
i voz'me s'vâtar pamazany kryvî cālâci i ŭnâse âe ŭ skiniû shodu,

6. i ŭmocyć s'vâtar palec svoj u kroŭ i pakropić kryvëu sem разоŭ
prad Gospadam perad zaslonaŭ s'vâtyni;

*i ŭmočyc' s'vâtar palec svoj u kroŭ i pakropić' kryvëû sem разоŭ prad
Gospadam perad zaslonaû s'vâtyni;*

7. i pakladze s'vâtar kryvî prad Gospadam na rogi ahvârnikâ pahučyh
dymленьняŭ, jakî ŭ skiniî shodu, a astatnjoŭ kroŭ cālâci vyl'e da
padnožža ahvârnikâ cèlaspalеньняŭ, jakî kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu.

*i pakladze s'vâtar kryvî prad Gospadam na rogi ahvârnikâ pahučyh
dymlen'nâŭ, âki ŭ skiniî shodu, a astatnûû kroŭ cālâci vyl'e da padnožža
ahvârnikâ cèlaspalen'nâŭ, âki kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu.*

8. i vyme z' cālâci za grèh uves' tlušč âgony, loj, što na vantrobah i
ŭves' zdor, što na vantrobah,

*i vyme z' cālâci za grèh uves' tlušč âgony, loj, što na vantrobah i ŭves' zdor,
što na vantrobah,*

9. i abedz've nyrki i zdor, što na ih; jakî na s'cëgnah, i sal'nik na pečani:
z nyrkami addzelic' ën gëta,

*i abedz've nyrki i zdor, što na ih; âki na s'cëgnah, i sal'nik na pečani: z
nyrkami addzelic' ën gëta,*

10. jak addzâlâecca z' cālâci ahvâry mirnaj: i spalic' ih s'vâtar na
ahvârniku cèlaspalеньня;

*âk addzâlâecca z' cālâci ahvâry mirnaj: i spalic' ih s'vâtar na ahvârniku
cèlaspalen'nâ;*

11. a skuru cālâci i ŭsë мяса яго z galavoŭ i z naгамî ygonymî, i
vantrobû ygonjâ i nychystasyc' ygonjoŭ,

a skuru cālâci ì ŭsě mâsa âgo z galavoû ì z nagami âgonymi, ì vantroby âgonyâ ì nâčystas'c' âgonuû,

12. з усяго цяляці няхай вынесе па-за табар на чыстае месца, дзе высыпаецца попел, і спаліць яго агнём на дровах: дзе высыпаецца попел, там няхай спалены будзе.

z usâgo cālâci nâhaj vynese pa-za tabar na čystae mesca, dze vysypaeccca popel, ì spalic' âgo agnëm na drovah: dze vysypaeccca popel, tam nâhaj spaleny budze.

13. Калі ж усё супольства Ізраілевае згрэшыць з памылкі, і ўтоена будзе дзея ад вачэй сходу, і зробіць хто-небудзь супроць заповедзяў Гасподніх, чаго нельга было рабіць, і будзе вінаватае,

Kali ž usě supol'stva İzrailevae zgrěšyc' z pamyłki, ì ŭtoena budze dzeâ ad vačěj shodu, ì zrobic' hto-nebudz' suproc' zapavedzâŭ Gaspodnih, čago nel'ga bylo rabic', ì budze vïnavatae,

14. дык, калі пазнаны будзе грэх, якім яны зграшылі, няхай ад усяго супольства прынясуць яны з буйнога быдла цяля ў ахвяру за грэх і прывядуць яго да скініі сходу;

dyk, kali paznany budze grèh, âkim âny zgrašyli, nâhaj ad usâgo supol'stva prynâsuc' âny z bujnoga bydla cālâ ŭ ahvâru za grèh ì pryvâduc' âgo da skiniï shodu;

15. і пакладуць старэйшыны супольства рукі свае на галаву цяляці перад Госпадам і заколюць цяля перад Госпадам.

ì pakladuc' starějšyny supol'stva ruki svae na galavu cālâci perad Gospadam ì zakolûc' cālâ perad Gospadam.

16. І ўнясе сьвятар памазаны крыві цяляці ў скінію сходу,

17. і ўмочыць сьвятар палец свой у кроў і пакропіць сем разоў прад

Госпадам перад заслонаю,

ì ŭmočyc' s'vâtar palec svoj u kroŭ ì pakropic' sem разоŭ prad Gospadam perad zaslonaŭ,

18. пакладзе крыві на рогі ахвярніка, які прад абліччам Гасподнім у скініі сходу, а астатнюю кроў вылье да падножжа ахвярніка цэласпаленьняў, які каля ўваходу ў скінію сходу;

pakladze kryvi na rogi ahvârnikâ, âkì prad abliččam Gaspodnim u skinii shodu, a astatnûŭ kroŭ vyl'e da padnožža ahvârnikâ cèlaspalen'nâŭ, âkì kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu;

19. і ўвесь тлушч ягоны выме зь яго і спаліць на ахвярніку;

ì ŭves' tlušč âgony vymе z' âgo ì spalic' na ahvârniku;

20. і зробіць зь цялём тое, што робяць зь цялём за грэх: так павінен зрабіць зь ім, і так ачысьціць іх сьвятар, і даравана ім будзе;

ì zrobic' z' câlëm toe, što robâc' z' câlëm za grèh: tak pavinen zrabic' z' im, ì tak ačys'cic' ih s'vâtar, ì daravana im budze;

21. і вынесе цяля за табар і спаліць яго так, як спаліў першае цяля. Гэта ахвяра за грэх супольства.

ì vynese câlâ za tabar ì spalic' âgo tak, âk spaliŭ peršae câlâ. Gèta ahvâra za grèh supol'stva.

22. А калі згрэшыць правадыр і зробіць з памылкі што-колечы супроць запаведзяў Госпада, Бога свайго, чаго не належала рабіць, і будзе вінаваты,

A kalì zgrèšyc' pravadyr ì zrobic' z pamyłkì što-kolečy suproc' zapavedzâŭ Gospada, Boga svajgo, čago ne naležala rabic', ì budze vinavaty,

23. дык, калі пазнаны ім будзе грэх, якім ён зграшыў, няхай прывядзе ён у ахвяру казла без пахібы,

dyk, kalì paznany im budze grèh, âkìm ën zgrašyŭ, nâhaj pryvâdze ën u

ahvâru kazla bez pahiby,

24. і пакладзе руку сваю на галаву казла, і заколе яго на месцы, дзе колюць цэласпаленьні прад Госпадам: гэта ахвяра за грэх;

ì pakladze ruku svaû na galavu kazla, ì zakole âgo na mescy, dze kolûc' cèlaspalen'ni prad Gospadam: gèta ahvâra za grèh;

25. і возьме сьвятар пальцам сваім крыві ад ахвяры за грэх і пакладзе на рогі ахвярніка цэласпаленьня, а астатнюю кроў яго вылье да падножжа ахвярніка цэласпаленьня;

ì voz'me s'vâtar pal'cam svaïm kryvì ad ahvâry za grèh ì pakladze na rogi ahvârnika cèlaspalen'nâ, a astatnûû kroû âgo vyl'e da padnožža ahvârnika cèlaspalen'nâ;

26. і ўвесь тлушч ягоны спаліць на ахвярніку, так як і тлушч ахвяры мірнай, і так ачысьціць яго сьвятар ад грэху ягонага, і даравана будзе яму.

ì ŭves' tlušč âgony spalic' na ahvârniku, tak âk ì tlušč ahvâry mïrnaj, ì tak ačys'cïc' âgo s'vâtar ad grèhu âgonaga, ì daravana budze âmu.

27. Калі ж хто зь людзей зямлі згрэшыць з памылкі і зробіць што-колечы супроць заповедзяў Гасподніх, чаго не належала рабіць, і вінаваты будзе,

Kali ž hto z' lûdzej zâmlì zgrèšyc' z pamyłkì ì zrobic' što-kolečy suproc' zapavedzâŭ Gaspodnih, čago ne naležala rabic', ì vïnavaty budze,

28. дык, калі пазнаны будзе ім грэх, якім ён зграшыў, няхай прывядзе ён у ахвяру казу без пахібы за грэх свой, якім ён зграшыў,

dyk, kali paznany budze ìm grèh, âkìm ën zgrašyŭ, nâhaj pryvâdze ën u ahvâru kazu bez pahiby za grèh svoj, âkìm ën zgrašyŭ,

29. і пакладзе руку сваю на галаву ахвяры за грэх, і заколюць у ахвяру за грэх на месцы, дзе колюць ахвяру цэласпаленьня,

ì pakladze ruku svaû na galavu ahvâry za grèh, ì zakolûc' u ahvâru za grèh na mescy, dze kolûc' ahvâru cèlaspalen'nâ,

30. ì возьме съвятар крыві яе пальцам сваім ì пакладзе на рогі ахвярніка цэласпаленьня, а астатнюю кроў яе вылье да падножжа ахвярніка;

ì voz'me s'vâtar kryvi âe pal'cam svaim ì pakladze na rogi ahvârnika cèlaspalen'nâ, a astatnûû kroû âe vyl'e da padnožža ahvârnika;

31. ì ўвесь тлушч яе аддзеліць, так як аддзяляюць тлушч з ахвяры мірнай, ì спаліць яго съвятар на ахвярніку як прыемную духмянасьць Госпаду; ì так ачысьціць яго съвятар, ì даравана будзе яму.

ì ŭves' tlušč âe addzelic', tak âk addzâlâûc' tlušč z ahvâry mîrnaj, ì spalic' âgo s'vâtar na ahvârniku âk pryemnuû duhmânas'c' Gospadu; ì tak ačys'cic' âgo s'vâtar, ì daravana budze âmu.

32. А калі са статку авечак захоча ён прынесці ахвяру за грэх, няхай прынясе саміцу, без пахібы,

A kali sa statku avečak zahoča ën prynes'ci ahvâru za grèh, nâhaj prynâse samicu, bez pahiby,

33. ì пакладзе руку сваю на галаву ахвяры за грэх, ì заколе яе ў ахвяру за грэх на тым месцы, дзе колюць ахвяру цэласпаленьня;

ì pakladze ruku svaû na galavu ahvâry za grèh, ì zakole âe ŭ ahvâru za grèh na tym mescy, dze kolûc' ahvâru cèlaspalen'nâ;

34. ì возьме съвятар пальцам сваім крыві ад гэтай ахвяры за грэх ì пакладзе на рогі ахвярніка цэласпаленьня, а астатнюю кроў яе вылье да падножжа ахвярніка;

ì voz'me s'vâtar pal'cam svaim kryvi ad gètaj ahvâry za grèh ì pakladze na rogi ahvârnika cèlaspalen'nâ, a astatnûû kroû âe vyl'e da padnožža ahvârnika;

35. ì ўвесь тлушч яе аддзеліць, як аддзяляюць тлушч авечкі з ахвяры

мірнай, і спаліць гэта сьвятар на ахвярніку ў ахвяру Госпаду; і так ачысьціць яго сьвятар ад грэху, якім ён зграшыў, і даравана будзе яму.

i ŭves' tlušč âe addzelic', âk addzâlâuc' tlušč avečkì z ahvâry mîrnaj, i spalic' gèta s'vâtar na ahvârniku ŭ ahvâru Gospadu; i tak ačys'cic' âgo s'vâtar ad grèhu, âkìm ën zgrašyŭ, i daravana budze âmu.

5 Кіраўнік

1. Калі хто згрэшыць тым, што чуў голас праклёну і быў сьведкам, альбо бачыў, альбо ведаў, але не абвясціў, дык ён панясе на сабе грэх.

Kalì hto zgrèšyc' tym, što čuŭ golas praklënu i byŭ s'vedkam, al'bo bačyŭ, al'bo vedaŭ, ale ne abvâs'ciŭ, dyk ën panâse na sabe grèh.

2. Альбо калі дакранецца да чагосьці нячыстага, альбо да трупа зьвера нячыстага, альбо да трупа жывёлы нячыстае, альбо да трупа гада нячыстага, але ня ведаў таго, дык ён нячысты і вінаваты.

Al'bo kalì dakranecca da čagos'ci nâčystaga, al'bo da trupa z'vera nâčystaga, al'bo da trupa žyvëly nâčystae, al'bo da trupa gada nâčystaga, ale nâ vedaŭ tago, dyk ën nâčysty i vînavaty.

3. Альбо калі дакранецца да нечысьці чалавечай, якая б то ні была нечысьць, ад якой апаганьваюцца, і ён ня ведаў таго, але пасья даведаецца, дык ён вінаваты.

Al'bo kalì dakranecca da nečys'ci čalavečaj, âkaâ b to nì byla nečys'c', ad âkoj apagan'vaŭcca, i ën nâ vedaŭ tago, ale pas'lâ davedaecca, dyk ën vînavaty.

4. Альбо калі хто неразумна вуснамі сваімі запрысягнецца зрабіць нешта благое, альбо добрае, якая б ні была дзея, у якой людзі неразумна прысягаюць, і ён ня ведаў таго, але пасья даведаецца, дык

ён вінаваты ў тым.

Al'bo kali hto nerazumna vusnamì svaimì zaprysâgnecca zrabìc' nešta blagoe, al'bo dobrae, âkaâ b nì byla dzeâ, u âkoj lûdzi nerazumna prysâgaûc', i ãn nâ vedaŭ tago, ale pas'lâ davedaecca, dyk ãn vïnavaty ŭ tym.

5. Калі ён вінаваты ў нечым з гэтых, і паспавядаецца, у чым ён зграшыў,

Kali ãn vïnavaty ŭ nečym z gètyh, i paspavâdaecca, u čym ãn zgrašyŭ,

6. дык няхай прынясе Госпаду за грэх свой, якім ён зграшыў, ахвяру павіннасьці з дробнага быдла, авечку альбо казу, за грэх, і ачысьціць яго сьвятар ад грэху ягонага.

dyk nâhaj prynâse Gospadu za grèh svoj, âkim ãn zgrašyŭ, ahvâru pavïnnas'ci z drobnaga bydla, avečku al'bo kazu, za grèh, i ačys'cìc' âgo s'vâtar ad grèhu âgonaga.

7. А калі ён ня можа прынесьці авечкі, дык у павіннасьць за грэх свой няхай прынясе Госпаду дзьве галубкі альбо двух маладых галубоў, аднаго ў ахвяру за грэх, а другога дзеля цэласпаленьня;

A kali ãn nâ moža prynes'ci avečki, dyk u pavïnnas'c' za grèh svoj nâhaj prynâse Gospadu dz've galubki al'bo dvuh maladyh galuboŭ, adnago ŭ ahvâru za grèh, a drugoga dzelâ cèlaspalen'nâ;

8. няхай прынясе іх да сьвятара, і сьвятар возьме раней тую, якая за грэх, і надломіць галаву яе ад шыі яе, але не аддзеліць;

nâhaj prynâse ih da s'vâtara, i s'vâtar voz'me ranej tuû, âkaâ za grèh, i nadlomic' galavu âe ad šyì âe, ale ne addzelic';

9. і пакропіць крывёю гэтай ахвяры за грэх на сьцяну ахвярніка, а астатнюю кроў выцадзіць да падножжа ахвярніка; гэта ахвяра за грэх;

i pakropic' kryvëû gètaj ahvâry za grèh na s'cânu ahvârніка, a astatnûû kroŭ

vycadzic' da padnožža ahvârnikâ; gèta ahvâra za grèh;

10. а другую ўжыве на цэласпаленьне паводле ўстанаўленьня; і так ачысьціць яго сьвятар ад грэху ягонага, якім ён зграшыў, і даравана будзе яму.

a druguû ŭžyve na cèlaspalen'ne pavodle ŭstanaŭlen'nâ; i tak ačys'cic' âgo s'vâtar ad grèhu âgonaga, âkìm ën zgrašyŭ, i daravana budze âmu.

11. Калі ж ён ня здолее прынесці дзвюх галубак альбо двух маладых галубоў, няхай прынясе за тое, што зграшыў, дзясятую частку эфы пшанічнай мукі ў ахвяру за грэх; няхай ня лье на яе алею і лівану няхай не кладзе на яе, бо гэта ахвяра за грэх;

Kali ž ën nâ zdolee prynes'ci dz'vûh galubak al'bo dvuh maladyh galuboŭ, nâhaj prynâse za toe, što zgrašyŭ, dzâsâtuû častku èfy pšaničnaj muki ŭ ahvâru za grèh; nâhaj nâ l'ë na âe aleû i livanu nâhaj ne kladze na âe, bo gèta ahvâra za grèh;

12. і прынясе яе сьвятару, а сьвятар возьме зь яе поўную жменю на памяць і спаліць на ахвярніку ў ахвяру Госпаду: гэта ахвяра за грэх;

i prynâse âe s'vâtaru, a s'vâtar voz'me z' âe poŭnuû žmenû na pamâc' i spalic' na ahvârniku ŭ ahvâru Gospadu: gèta ahvâra za grèh;

13. і так ачысьціць яго сьвятар ад грэху ягонага, якім ён зграшыў у якім-небудзь з гэтых выпадкаў, і даравана будзе яму; а рэшта належыць сьвятару, як прынашэньне хлебнае.

i tak ačys'cic' âgo s'vâtar ad grèhu âgonaga, âkìm ën zgrašyŭ u âkìm-nebudz' z gètyh vypadkaŭ, i daravana budze âmu; a rëšta naležyc' s'vâtaru, âk prynašën'ne hlebnae.

14. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

15. калі хто ўчыніць злачынства і з памылкі згрэшыць супроць

прысьвечанага Госпаду, няхай за віну сваю прынясе Госпаду са статку авечак барана без пахібы, паводле тваёй ацэны, срэбранымі сіклямі па сіклі сьвяшчэнным, у ахвяру павіннасьці;

kali hto ŭčyniŭ zlačynstva i z pamyłki zgrěšyc' suproc' prys'večanaga Gospadu, nâhaj za vînu svaŭ prynâse Gospadu sa statku avečak barana bez pahiby, pavodle tvaëj acèny, srèbranymi siklâmi pa sikli s'vâščènnym, u ahvâru pavinnas'ci;

16. за тую сьвятыню, супроць якое ён зграшыў, няхай аддасьць і дадасьць да таго пятую долю, і аддасьць гэта сьвятару, і сьвятар ачысьціць яго бараном ахвяры павіннасьці, і даравана будзе яму.

za tuŭ s'vâtyñu, suproc' âkoe èn zgrašyŭ, nâhaj addas'c' i dadas'c' da tago pâtuŭ dolû, i addas'c' gèta s'vâtaru, i s'vâtar ačys'cic' âgo baranom ahvâry pavinnas'ci, i daravana budze âmu.

17. Калі хто згрэшыць і зробіць што-небудзь супроць заповедзяў Гасподніх, чаго не належала рабіць, і зь няведання зробіцца вінаватым і панясе на сабе грэх,

Kali hto zgrěšyc' i zrobiec' što-nebudz' suproc' zapavedzâŭ Gaspodnih, čago ne naležala rabic', i z' nâvedannâ zrobiecca vînavatym i panâse na sabe grèh,

18. няхай прынясе сьвятару ў ахвяру павіннасьці барана без пахібы, паводле ацэны тваёй, і загладзіць сьвятар злачынства ягонае, у чым ён пераступіў зь няведаньня, і даравана будзе яму.

nâhaj prynâse s'vâtaru ŭ ahvâru pavinnas'ci barana bez pahiby, pavodle acèny tvaëj, i zagladzic' s'vâtar zlačynstva âgonae, u čym èn perastupiŭ z' nâvedan'nâ, i daravana budze âmu.

19. Гэта ахаяра павіннасьці, якою, ён правінаваціўся перад Госпадам.

Gèta ahaâra pavinnas'ci, âkoŭ, èn pravînavaciŭsâ perad Gospadam.

6 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

2. калі хто згрэшыць і ўчыніць злачынства перад Госпадам, і затнецца прад блізкім сваім у тым, што яму даручана, альбо ў яго пакладзена, альбо ім украдзена, альбо ашукае блізкага свайго,

kali hto zgrèšyc' ì ŭčynic' zlačynstva perad Gospadam, ì zatnecca prad blizkim svaim u tym, što âmu daručana, al'bo ŭ âgo pakladzena, al'bo ìm ukradzena, al'bo ašukae blizkaga svajgo,

3. альбо знойдзе згубленае і затнецца ў тым, і запрысягнецца ілжыва ў чым-небудзь, што людзі робяць і тым грэшаць, -

al'bo znojdze zgublenae ì zatnecca ŭ tym, ì zaprysâgnecca ilžyva ŭ čym-nebudz', što lûdzi robâc' ì tym grèšac', -

4. дык, зграшыўшы і зрабіўшыся вінаватым, ён павінен аддаць узятае, што ўкраў, альбо адабранае, што адабраў, альбо даручанае, што яму даручана, альбо згубленае, што ён знайшоў;

dyk, zgrašyŭšy ì zrabiŭšysâ vînavatym, ên pavînen addac' uzâtae, što ŭkraŭ, al'bo adabranae, što adabraŭ, al'bo daručanae, što âmu daručana, al'bo zgublenae, što ên znajšoŭ;

5. альбо, калі ён у нечым прысягнуўся ілжыва, дык павінен аддаць цалкам і дадаць да таго пятую долю і аддаць таму, каму належыць, у дзень прынашэння ахвяры павіннасьці;

al'bo, kali ên u nečym prysâgnuŭsâ ilžyva, dyk pavînen addac' calkam ì dadac' da tago pâtuû dolû ì addac' tamu, kamu naležyc', u dzen' prynašèn'nâ ahvâry pavînnas'ci;

6. і за віну сваю няхай прынясе Госпаду да сьвятара ў ахвяру

павіннасьці са статку авечак барана без пахібы, паводле ацэны тваёй:

ì za vïnu svaû nâhaj prynâse Gospadu da s'vâtara ŭ ahvâru pavïnnas'ci sa statku avečak barana bez pahïby, pavodle acèny tvaëj:

7. і ачысьціць яго сьвятар прад Госпадам, і даравана будзе яму, што б ён ні зрабіў, усё, у чым ён зрабіўся вінаваты.

ì ačys'cïc' âgo s'vâtar prad Gospadam, ì daravana budze âmu, što b ën ni zrabiŭ, usë, u čym ën zrabiŭsâ vïnavaty.

8. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

9. накажы Аарону і сынам ягоным: вось закон цэласпаленьня:

цэласпаленьне няхай застаецца на месцы спальваньня на ахвярніку ўсю ноч да раніцы, і агонь ахвярніка няхай гарыць на ім;

nakažy Aaronu ì synam âgonym: vos' zakon cèlaspalen'nâ: cèlaspalen'ne nâhaj zastaecca na mescy spal'van'nâ na ahvârniku ŭsû noč da ranicy, ì agon' ahvârnika nâhaj garyc' na ìm;

10. і няхай сьвятар апранецца ў ільняное адзеньне і надзене на цела сваё ільняное сподняе, і здыме попел ад цэласпаленьня, якое спаліў агонь на ахвярніку, і пакладзе яго каля ахвярніка;

ì nâhaj s'vâtar apranecca ŭ il'nânoe adzen'ne ì nadzene na cela svaë il'nânoe spodnâe, ì zdyme popel ad cèlaspalen'nâ, âkoe spaliŭ agon' na ahvârniku, ì pakladze âgo kalâ ahvârnika;

11. і няхай здыме зь сябе адзеньне сваё, і надзене іншую вопратку, і вынесе попел за табар на чыстае месца;

ì nâhaj zdyme z' sâbe adzen'ne svaë, ì nadzene inšuŭ vopratku, ì vynese popel za tabar na čystae mesca;

12. а агонь на ахвярніку няхай гарыць і ня тухне; і няхай сьвятар запальвае на ім дровы кожнае раніцы, і раскладвае на ім

цэласпаленьне, і паліць на ім тлушч мірнай ахвяры;

a agon' na ahvârnîku nâhaj garyc' i nâ tuhne; i nâhaj s'vâtar zapal'vae na im drovy kožnae ranicy, i raskladvae na im cèlaspalen'ne, i palic' na im tlušč mîrnaj ahvâry;

13. агонь няспынна няхай гарыць на ахвярніку і ня тухне.

agon' nâspynnna nâhaj garyc' na ahvârnîku i nâ tuhne.

14. Вось закон пра прынашэньне хлебнае: сыны Ааронавыя павінны прыносіць яго Госпаду на ахвярнік;

Vos' zakon pra prynašèn'ne hlebnae: syny Aaronavyâ pavînny prynosic' âgo Gospadu na ahvârnîk;

15. і няхай возьме жменяй сваёю з прынашэньня хлебнага і пшанічнай мукі і алею і ўвесь ліван, які на ахвяры, і спаліць на ахвярніку: гэта прыемная духмянасьць, у памяць перад Госпадам;

i nâhaj voz'me žmenâj svaëû z prynašèn'nâ hlebnaga i pšaničnaj mukì i aleû i ŭves' livan, âkì na ahvâry, i spalic' na ahvârnîku: gèta pryemnaâ duhmânas'c', u pamâc' perad Gospadam;

16. а астатняе зь яго няхай ядуць Аарон і сыны ягоныя; прэсным трэба есьці яго на сьвятым месцы, на двары скініі сходу няхай ядуць яго:

a astatnâe z' âgo nâhaj âduc' Aaron i syny âgonyâ; prèsnym trèba es'ci âgo na s'vâty mescy, na dvary skiniî shodu nâhaj âduc' âgo:

17. нельга пячы яго квашаным. Гэта даю Я ім у долю з ахвяраў Маіх.

Гэта вялікая сьвятыня, як ахвяра за грэх і ахвяра павіннасьці.

nel'ga pâčy âgo kvašanym. Gèta daû Â im u dolû z ahvâraŭ Maih. Gèta vâlikaâ s'vâtynâ, âk ahvâra za grèh i ahvâra pavînnas'ci.

18. Усе нашчадкі Ааронавыя мужчынскага полу могуць есьці яе. Гэта вечная дзялянка ў роды вашыя з ахвяраў Гасподніх. Усё, што дакранаецца да іх, асьвеціцца.

Use naščadki Aaronavyâ mužčynskaga polu mogul' es'ci âe. Gèta večnaâ dzâlânka ŭ rody vašyâ z ahvâraŭ Gaspodnih. Usë, što dakranaecca da ih, as'vecicca.

19. I наказаŭ Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

20. вось прынашэньне ад Аарона і сыноў ягоных, якое прынясуць яны Госпаду ў дзень памазанья ягонага: дзясятая частка эфы пшанічнай мукі ў ахвяру заўсёдную, палавіна гэтага на раніцу і палавіна на вечар;
vos' prynašèn'ne ad Aarona i synoŭ âgonyh, âkoe prynâsuc' âny Gospadu ŭ dzen' pamazan'nâ âgonaga: dzâsâtaâ častka èfy pšaničnaj muki ŭ ahvâru zaŭsëdnuŭ, palavina gètaga na ranicu i palavina na večar;

21. на патэльні ў алеі павінна быць яна прыгатавана; насычаную алеем прынось яе ў кавалках, як ламаецца на кавалкі прынашэньне хлебнае: прынось яе як прыемную духмянасьць Госпаду:

na patèl'ni ŭ alei pavinna byc' âna prygatavana; nasyčanuŭ aleem prynos' âe ŭ kavalkah, âk lamaecca na kavalki prynašèn'ne hlebnae: prynos' âe âk pryemnuŭ duhmânas'c' Gospadu:

22. і сьвятар, памазаны на месца ягонае з сыноў ягоных, павінен рабіць гэта: гэта вечны статут Госпада; уся яна павінна быць спалена;

i s'vâtar, pamazany na mesca âgonae z synoŭ âgonyh, pavinen rabic' gèta: gèta večny statut Gospada; usâ âna pavinna byc' spalena;

23. і ўсякае хлебнае прынашэньне ад сьвятара ўсё хай спальваецца, а не зьядаецца.

i ŭsâkae hlebnae prynašèn'ne ad s'vâtara ŭsë haj spal'vaecca, a ne z'âdaecca.

24. I наказаŭ Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

25. скажы Аарону і сынам ягоным: вось закон пра ахвяру за грэх: ахвяра за грэх павінна быць заколата перад Госпадам на тым месцы, дзе колецца цэласпаленьне; гэта вялікая сьвятыня;

skažy Aaronu i synam âgonym: vos' zakon pra ahvâru za grèh: ahvâra za grèh pavinna byc' zakolata perad Gospadam na tym mescy, dze kolecca cèlaspalen'ne; gèta vâlikaâ s'vâtynâ;

26. сьвятар, які ўчыняе ахвяру за грэх, павінен есьці яе; яна павінна быць зьедзена на сьвятым месцы, на двары скініі сходу;

s'vâtar, âki ŭčynâe ahvâru za grèh, pavinen es'ci âe; âna pavinna byc' z'edzena na s'vâтым mescy, na dvary skiniï shodu;

27. усё, што дакранаецца да мяса яе, асьвеціцца, і калі крывёю яе абпырскана будзе вопратка, дык абпырсканае абмый на сьвятым месцы;

usë, što dakranaecca da mâsa âe, as'vecicca, i kali kryvëû âe abpyrskana budze voprarka, dyk abpyrskanae abmyj na s'vâтым mescy;

28. гліняны посуд, у якім яна гатавалася, трэба разьбіць; калі ж яна гатавалася ў медным посудзе, дык трэба яго вычысьціць і вымыць вадою;

glinâny posud, u âkim âna gatavalasâ, trèba raz'bic'; kali ž âna gatavalasâ ŭ mednym posudze, dyk trèba âgo vyčys'cic' i vymyc' vadoû;

29. увесь мужчынскі пол сьвятарскага роду можа есьці яе: гэта вялікая сьвятыня;

uves' mužčynski pol s'vâtarskaga rodu moža es'ci âe: gèta vâlikaâ s'vâtynâ;

30. а ўсякая ахвяра за грэх, ад якое кроў уносіцца ў скінію сходу дзеля ачышчэньня ў сьвяцілішчы, не павінна зьядацца: яе належыць спальваць на агні.

a ŭsâkaâ ahvâra za grèh, ad âkoe kroŭ unosicca ŭ skiniû shodu dzelâ

ačyščèn'nâ ŭ s'vâciliščy, ne pavinna z'âdacca: âe naležyc' spal'vac' na agni.

7 Кіраўнік

1. І вось закон пра ахвяру павіннасьці: гэта вялікая сьвятыня;

Ì vos' zakon pra ahvâru pavinnas'ci: gèta vâlikaâ s'vâtynâ;

2. ахвяру павіннасьці трэба калоць на тым месцы, дзе заколваецца
цэласпаленьне, і крывёю яе крапіць на ахвярнік з усіх бакоў:

*ahvâru pavinnas'ci trèba kaloc' na tym mescy, dze zakolvaecca
cèlaspalen'ne, ì kryvëû âe krapic' na ahvârnik z usih bakoŭ:*

3. ахвяравальнік павінен прынесьці зь яе ўвесь тлушч, курдзюк і лой які
пакрывае вантробы,

*ahvâraval'nik pavinen prynes'ci z' âe ŭves' tlušč, kurdzûk ì loj âki pakryvae
vantroby,*

4. і абедзьве ныркі і лой, што на іх, які на сьцёгнах, і сальнік, што на
печані; з ныркамі хай ён аддзеліць гэта:

*ì abedz've nyrki ì loj, što na ih, âki na s'cëgnah, ì sal'nik, što na pečani; z
nyrkami haj ën addzelic' gèta:*

5. і спаліць гэта сьвятар на ахвярніку ў ахвяру Госпаду; гэта ахвяра за
віну.

ì spalic' gèta s'vâtar na ahvârniku ŭ ahvâru Gospadu; gèta ahvâra za vînu.

6. Увесь мужчынскі пол сьвятарскага роду можа есьці яе; на сьвятым
месцы павінен есьці яе: гэта вялікая сьвятыня.

*Uves' mužčynski pol s'vâtarskaga rodu moža es'ci âe; na s'vâтым mescy
pavinen es'ci âe: gèta vâlikaâ s'vâtynâ.*

7. Як пра ахвяру за грэх, так і пра ахвяру за віну закон адзін: яна
належыць сьвятару, які ачышчае ёю.

Âk pra ahvâru za grêh, tak i pra ahvâru za vinu zakon adzin: âna naležyc' s'vâtaru, âki ačyščae ëû.

8. І калі сьвятар прыносіць чыю-небудзь ахвяру цэласпаленьня, скура ад ахвяры цэласпаленьня, якую ён прыносіць, належыць сьвятару;

İ kalì s'vâtar prynosic' čyû-nebudz' ahvâru cèlaspalen'nâ, skura ad ahvâry cèlaspalen'nâ, âkuû ën prynosic', naležyc' s'vâtaru;

9. і любое прынашэньне хлебнае, якое печанае ў печы, і любое гатаванае ў печы, і любое гатаванае ў горшчыку альбо на патэльні, належыць сьвятару, які прыносіць яго;

İ lûboe prynašèn'ne hlebnae, âkoe pečanae ŭ pečy, i lûboe gatavanae ŭ pečy, i lûboe gatavanae ŭ gorščyku al'bo na patèl'ni, naležyc' s'vâtaru, âki prynosic' âgo;

10. і ўсякае прынашэньне хлебнае, зьмяшанае з алеем і сухое, належыць усім сынам Ааронавым, як аднаму, так і другому.

İ ũsâkae prynašèn'ne hlebnae, z'mâšanae z aleem i suhoe, naležyc' usim synam Aaronavym, âk adnamu, tak i drugomu.

11. Вось закон пра ахвяру мірную, якую прыносяць Госпаду:

Vos' zakon pra ahvâru mîrnuû, âkuû prynosâc' Gospadu:

12. калі хто ў падзяку прыносіць яе, дык пры ахвяры падзякі ён павінен прынесьці прэсныя хлябы, зьмяшаныя з алеем, і прэсныя ляпёшкі, памазаныя алеем, і пшанічную муку, насычаную алеем, хлябы, зьмяшаныя з алеем;

kalì hto ŭ padzâku prynosic' âe, dyk pry ahvâry padzâki ën pavînen prynes'ci prèсныâ hlâby, z'mâšanyâ z aleem, i prèсныâ lâpěški, pamazanyâ aleem, i pšaničnuû muku, nasyčanuû aleem, hlâby, z'mâšanyâ z aleem;

13. акрамя ляпёшак няхай ён прыносіць у прынашэньне сваё квашаны хлеб, пры мірнай ахвяры падзякі;

akramâ lâpěšak nâhaj ěn prynosic' u prynašèn'ne svaë kvašany hleb, pry mîrnaj ahvâry padzâki;

14. адно што-небудзь з усяго прынашэньня свайго няхай прынясе ён у парынашэньне Госпаду: гэта належыць сьвятару, які кропіць крывёю мірнай ахвяры;

adno što-nebudz' z usâgo prynašèn'nâ svajgo nâhaj prynâse ěn u parynašèn'ne Gospadu: gëta naležyc' s'vâtaru, âki kropic' kryvëû mîrnaj ahvâry;

15. мяса мірнай ахвяры падзякі трэба зьесьці ў дзень прынашэньня яе, нельга пакідаць зь яе да раніцы.

mâsa mîrnaj ahvâry padzâki trëba z'es'ci ũ dzen' prynašèn'nâ âe, nel'ga pakidac' z' âe da ranicy.

16. А калі хто прыносіць ахвяру па абяцаньні альбо ад руплівасьці, дык ахвяру яго трэба есьці ў дзень прынашэньня, і на другі дзень рэшту яе есьці можна,

A kali hto prynosic' ahvâru pa abâcan'ni al'bo ad ruplivas'ci, dyk ahvâru âgo trëba es'ci ũ dzen' prynašèn'nâ, i na drugi dzen' rëštu âe es'ci možna,

17. а рэшту ахвярнага мяса да трэцяга дня трэба спаліць на агні;

18. а калі будуць есьці мяса мірнай ахвяры на трэці дзень, дык яна ня будзе спрыяльная: хто яе прынясе, таму не залічыцца: гэта апаганьваньне, і хто будзе есьці яе, той прыме на сябе грэх;

a kali buduc' es'ci mâsa mîrnaj ahvâry na trëci dzen', dyk âna nâ budze spryâl'naâ: hto âe prynâse, tamu ne zaličyc'ca: gëta apagan'van'ne, i hto budze es'ci âe, toj pryme na sâbe grëh;

19. мяса ад гэтага, калі яно дакранецца да чаго-небудзь нячыстага, нельга есьці, а трэба спаліць яго на агні, а мяса чыстае можа есьці

КОЖНЫ ЧЫСТЫ:

mâsa ad gètaga, kalì âno dakranecca da čago-nebudz' nâčystaga, nel'ga es'ci, a trèba spalic' âgo na agni, a mâsa čystae moža es'ci kožny čysty:

20. а калі якая душа, маючы на сабе нячыстасьць, будзе есьці мяса мірнай ахвяры Гасподняй, дык зьнішчыцца душа тая з народу свайго;
a kalì âkaâ duša, maûcy na sabe nâčystas'c', budze es'ci mâsa mîrnaj ahvâry Gaspodnâj, dyk z'niščycca duša taâ z narodu svajgo;

21. а калі якая душа, дакрануўшыся да чаго-небудзь нячыстага, да нячыстасьці чалавечай, альбо да нячыстага быдла, альбо да якога-небудзь нячыстага гада, будзе есьці мяса мірнай ахвяры Гасподняй, дык зьнішчыцца душа тая з народу свайго.

a kalì âkaâ duša, dakranuŭšysâ da čago-nebudz' nâčystaga, da nâčystas'ci čalavečaj, al'bo da nâčystaga bydla, al'bo da âkoga-nebudz' nâčystaga gada, budze es'ci mâsa mîrnaj ahvâry Gaspodnâj, dyk z'niščycca duša taâ z narodu svajgo.

22. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

23. скажы сынам Ізраілевым, ніякага тлушчу ні з вала, ні з авечкі, ні з казла ня ежце;

skažy synam Ìzrailevym, niâkaga tlušču ni z vala, ni z avečki, ni z kazla nâ ežce;

24. тлушч зь мёртвага і тлушч з разадранага зьверам можна ўжываць на ўсякую справу; а есьці, ня ежце яго:

tlušč z' mërtvaga i tlušč z razadranaga z'veram možna ŭžyvac' na ŭsâkuŭ spravu; a es'ci, nâ ežce âgo:

25. бо хто будзе есьці тлушч з быдла, якое прыносіцца ў ахвяру Госпаду, зьнішчыцца душа тая з народу свайго;

bo hto budze es'ci tlušč z bydla, âkoe prynosicca ŭ ahvâru Gospadu, z'niščycca duša taâ z narodu svajgo;

26. і ніякай крыві ня ежце ва ўсіх селішчах вашых ні з птушак, ні з быдла;

i niâkaj kryvi nâ ežce va ŭsich seliščah vašyh ni z ptušak, ni z bydla;

27. а хто будзе есьці якую-небудзь кроў, знішчыцца душа тая з народу свайго.

a hto budze es'ci âkuû-nebudz' kroŭ, z'niščycca duša taâ z narodu svajgo.

28. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

29. скажы сынам Ізраілевым: хто прыносіць мірную ахвяру сваю Госпаду, той зь мірнай ахвяры частку павінен прынесьці ў прынашэньне Госпаду;

skažy synam Ìzrailevym: hto prynosic' mirnuû ahvâru svaû Gospadu, toj z' mirnaj ahvâry častku pavinen prynes'ci ŭ prynašèn'ne Gospadu;

30. сваімі рукамі павінен ён прынесьці ў ахвяру Госпаду: тлушч з грудзінай павінен ён прынесьці ў ахвяру Госпаду: тлушч з грудзінай павінен ён прынесьці, патрасаючы грудзінай перад абліччам Гасподнім;

svaimi rukami pavinen ën prynes'ci ŭ ahvâru Gospadu: tlušč z grudzinaj pavinen ën prynes'ci ŭ ahvâru Gospadu: tlušč z grudzinaj pavinen ën prynes'ci, patrasaûčy grudzinaj perad abliččam Gaspodnìm;

31. тлушч спаліць сьвятар на ахвярніку, а грудзіна належыць Аарону і сынам ягоным;

tlušč spalic' s'vâtar na ahvârniku, a grudzina naležyc' Aaronu i synam âgonym;

32. і правы плячук, як паднашэньне, зь мірных ахвяраў вашых аддавайце сьвятару:

і прavy плâчук, âk padnašè'nè, z' mîrnyh ahvâraŭ vašyh addavajce s'vâtaru:

33. хто з сыноў Ааронавых прыносіць кроў зь мîрнай ахвяры і тлушч, таму і правая лапатка на долю;

hto z synoŭ Aaronavyh prynosic' kroŭ z' mîrnaj ahvâry i tlušč, tamu i pravaâ lapatka na dolû;

34. бо Я бяру ад сыноў Ізраілевых зь мîрных ахвяраў іхніх грудзіну патрасаньня і плячук паднашэньня, і аддаю іх Аарону сьвятару і сынам ягоным як вечную дзялянку ад сыноў Ізраілевых.

bo Â bâru ad synoŭ Ìzrailevyh z' mîrnyh ahvâraŭ ihnih grudžinu patrasan'nâ i plâчук padnašè'nâ, i addaŭ ih Aaronu s'vâtaru i synam âgonym âk večnuŭ dzâlânku ad synoŭ Ìzrailevyh.

35. Вось дзялянка Аарону і дзялянка сынам ягоным з ахвяраў Гасподніх з дня, калі яны стануць прад Госпадам дзеля сьвяшчэнадзеяньня,

Vos' dzâlânka Aaronu i dzâlânka synam âgonym z ahvâraŭ Gaspodnih z dnâ, kali âny stanuc' prad Gospadam dzelâ s'vâščènadzeân'nâ,

36. якое загадаў Гасподзь даваць ім з дня памазаньня іх ад сыноў Ізраілевых. Гэта вечная пастанова ў роды іхнія.

âkoe zagadaŭ Gaspodz' davac' im z dnâ pamazan'nâ ih ad synoŭ Ìzrailevyh. Gèta večnaâ pastanova ŭ rody ihniâ.

37. Вось закон пра цэласпаленьне, пра прынашэньне хлебнае, пра ахвяру за грэх, пра ахвяру за віну, пра ахвяру прысьвячэньня і пра ахвяру мîрную,

Vos' zakon pra cèlaspalen'ne, pra prynašè'nè hlebnae, pra ahvâru za grèh, pra ahvâru za vînu, pra ahvâru prys'vâčè'nâ i pra ahvâru mîrnuŭ,

38. які даў Гасподзь Майсею на гары Сінай, калі загадаў сынам Ізраілевым, у пустыні Сінайскай, прыносіць Госпаду прынашэньні іхнія.

âki daŭ Gaspodz' Majseŭ na gary Sînaj, kali zagadaŭ synam Ìzrailevym, u

pustyni Sinajskaj, prynosic' Gospadu prynašèn'ni ihniâ.

8 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. вазьмі сыноў Аарона і сыноў ягоных зь ім, і вопратку і алей

памазаньня, і цяля на ахвяру за грэх і двух бараноў, і кош праснакоў,

vaz'mi synoŭ Aarona i synoŭ âgonyh z' im, i vopratku i alej pamazan'nâ, i câlâ na ahvâru za grêh i dvuh baranoŭ, i koš prasnaکو,

3. і зьбяры ўсё супольства каля ўваходу ў скінію сходу.

i z'bâry ŭsë supol'stva kalâ ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu.

4. Майсей зрабіў так, як загадаў яму Гасподзь, і сабралася супольства каля ўваходу ў скінію сходу.

Majsej zrabiŭ tak, âk zagadaŭ âmu Gaspodz', i sabralasâ supol'stva kalâ ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu.

5. І сказаў Майсей супольству: вось што загадаў Гасподзь зрабіць.

Ì skazaŭ Majsej supol'stvu: vos' što zagadaŭ Gaspodz' zrabic'.

6. І прывёў Майсей Аарона і сыноў ягоных і абмыў іх вадою;

Ì pryvëŭ Majsej Aarona i synoŭ âgonyh i abmyŭ ih vadoŭ;

7. І ўсклаў на яго хітон, і аперазаў яго поясам, і апрануў на яго верхнюю шату, і ўсклаў на яго эфод, і аперазаў яго поясам эфода і змацаваў ім эфод на ім,

Ì ŭsklaŭ na âgo hiton, i aperazaŭ âgo poâsam, i apranuŭ na âgo verhnŭŭ šatu, i ŭsklaŭ na âgo èfod, i aperazaŭ âgo poâsam èfoda i zmacavaŭ im èfod na im,

8. і ўсклаў на яго нагруднік, і на нагруднік паклаў урым і тумім,

ì ũsklaŭ na âgo nagrudnik, ì na nagrudnik paklaŭ uryim ì tumim,

9. ì ũsklaŭ na galavu yamu kidar, a na kidar z' vidavoga boku ygo paklaŭ paliravanuŭ doščaçku, dyâdèmu s'vâtyni, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

ì ũsklaŭ na galavu âmu kidar, a na kidar z' vidavoga boku âgo paklaŭ paliravanuŭ doščaçku, dyâdèmu s'vâtyni, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

10. ì ũz'ÿŭ Majсей алей памазан'ня, ì памазаŭ скінію ì ũсє, што ũ єй, ì ас'вяціŭ гэта;

ì ũz'âŭ Majсей алей pamazan'nâ, ì pamazaŭ skiniu ì ũsë, što ũ ëj, ì as'vâciŭ gëta;

11. ì пакрапіŭ ім на ахвярнік сем разоŭ, ì памазаŭ ахвярнік ì ũсе прылады яго, ì ũмывальнік ì падножжа яго, каб ас'вяціць іх;

ì pakrapiŭ im na ahvârnîk sem разоŭ, ì pamazaŭ ahvârnîk ì ũse prylady âgo, ì ũmyval'nîk ì padnožža âgo, kab as'vâcîc' ih;

12. ì выліŭ алей памазан'ня на галаву Аарону ì памазаŭ яго, каб ас'вяціць яго.

ì vylîŭ алей pamazan'nâ na galavu Aaronu ì pamazaŭ âgo, kab as'vâcîc' âgo.

13. ì прывєŭ Майсей сыноŭ Ааронавых, ì апрапуŭ іх у хітоны, ì аперазаŭ іх поясам, ì ũсклаŭ на іх кідары, як загадаŭ Гасподзь Майсею.

ì pryvëŭ Majсей synoŭ Aaronavyh, ì apranuŭ ih u hitony, ì aperazaŭ ih poâsam, ì ũsklaŭ na ih kîdary, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

14. ì прывєŭ цяля дзеля ахвяры за грэх, ì Аарон ì сыны ягоныя паклалі рукі свае на галаву цяляці за грэх;

ì pryvëŭ câlâ dzelâ ahvâry za grëh, ì Aaron ì syny âgonyâ paklali ruki svae na galavu câlâci za grëh;

15. ì закалоŭ яго ì ũз'ÿŭ крыві, ì пальцам сваім паклаŭ на рогі ахвярніка з усіх бакоŭ, ì ачысьціŭ ахвярнік, а рэшту крыві выліŭ да падножжа

ахвярніка, і асьвяціў яго, каб зрабіць яго чыстым.

ì zakaloŭ âgo ì ŭzâŭ kryvi, ì pal'cam svaim paklaŭ na rogi ahvârnikâ z usih bakou, ì ačys'ciŭ ahvârnik, a rëštu kryvi vyliŭ da padnožža ahvârnikâ, ì as'vâciŭ âgo, kab zrabic' âgo čystym.

16. І ўзяў увесь тлушч, што на вантробах, і сальнік на печані, і абедзьве ныркі і здор зь іх, і спаліў Майсей на ахвярніку;

ì ŭzâŭ uves' tlušč, što na vantrobah, ì sal'nik na pečani, ì abedz've nyrki ì zdor z' ih, ì spaliŭ Majsej na ahvârniku;

17. а цяля і скуру зь яго, і мяса яго, і нячыстасьць яго спаліў на агні па-за табарам, як загадаў Гасподзь Майсею.

a câlâ ì skuru z' âgo, ì mâsa âgo, ì nâčystas'c' âgo spaliŭ na agni pa-za tabaram, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

18. І прывёў барана на цэласпаленьне, і ўсклаў Аарон і сыны ягоныя рукі свае на галаву барана;

ì pryvëŭ barana na cèlaspalen'ne, ì ŭsklaŭ Aaron ì syny âgonyâ ruki svae na galavu barana;

19. і закалоў яго Майсей і пакрапіў крывёю на ахвярнік з усіх бакоў;

20. і расьцяў барана на кавалкі, і спаліў Майсей галаву і кавалкі і тлушч,

21. а вантробы і ногі вымыў вадою, і спаліў Майсей усяго барана на ахвярніку: гэта ўсё спаленьне дзеля прыемнай духмянасьці, гэта ахвяра Госпаду, як загадаў Гасподзь Майсею.

a vantrobÿ ì nogi vymyŭ vadoŭ, ì spaliŭ Majsej usâgo barana na ahvârniku: gëta ŭsë spalen'ne dzelâ pryemnaj duhmânas'ci, gëta ahvâra Gospadu, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

22. І прывёў другога барана, барана прысьвячэньня, і паклалі Аарон і

сыны ягоныя рукі свае на галаву барана;

Ì pryvëŭ drugoga barana, barana prys'vâčën'nâ, ì paklali Aaron ì syny âgonyâ ruki svae na galavu barana;

23. і закалоў яго Майсей, і ўзяў крыві зь яго, і паклаў на край правага вуха Ааронавага і на вялікі палец правай рукі ягонай і на вялікі палец правай нагі ягонай.

ì zakaloŭ âgo Majsej, ì ŭzâŭ kryvi z' âgo, ì paklaŭ na kraj pravaga vuha Aaronavaga ì na vâlikì palec pravaj ruki âgonaj ì na vâlikì palec pravaj nagi âgonaj.

24. І прывёў Майсей сыноў Ааронавых, і паклаў крыві на край правага вуха іхняга і на вялікі палец правай рукі іхняй і на вялікі палец правай нагі іхняй, і пакрапіў Майсей крывёю на ахвярнік з усіх бакоў.

Ì pryvëŭ Majsej synoŭ Aaronavyh, ì paklaŭ kryvi na kraj pravaga vuha ihnâga ì na vâlikì palec pravaj ruki ihnâj ì na vâlikì palec pravaj nagi ihnâj, ì pakrapiŭ Majsej kryvëŭ na ahvârnik z usih bakoŭ.

25. І ўзяў тлушч і курдзюк і ўвесь здор, што на вантробах, і сальнік на печані, і абедзьве ныркі і здор зь іх і правую лапатку;

Ì ŭzâŭ tlušč ì kurdzûk ì ŭves' zdor, što na vantrobah, ì sal'nik na pečani, ì abedz've nyrki ì zdor z' ih ì pravuŭ lapatku;

26. і з каша з праснакамі, які перад Госпадам, узяў адзін праснак і адзін хлеб з алеем і адну ляпёшку, і паклаў на тлушч і на правую лапатку;

ì z kaša z prasnakami, âkì perad Gospadam, uzâŭ adžin prasnak ì adžin hleb z aleem ì adnu lâpěšku, ì paklaŭ na tlušč ì na pravuŭ lapatku;

27. і паклаў усё гэта на рукі Аарону і на рукі сынам ягоным, і прынёс гэта, трасучы перад абліччам Гасподнім;

ì paklaŭ usë gèta na ruki Aaronu ì na ruki synam âgonym, ì prynës gèta, trasučy perad abliččam Gaspodnim;

28. і ўзяў гэта Майсей з рук іхніх і спаліў на ахвярніку з цэласпаленьнем: гэта ахвяра прысьвячэньня ў прыемную духмянасьць, гэта ахвяра Госпаду.

ì ŭzâŭ gèta Majsej z ruk ihnih ì spaliŭ na ahvârniku z cèlaspalen'nem: gèta ahvâra prys'vâčèn'nâ ŭ pryemnuŭ duhmânas'c', gèta ahvâra Gospadu.

29. І ўзяў Майсей грудзіну і прынёс яе, трасучы прад абліччам Гасподнім: гэта была доля Майсеевая ад барана прысьвячэньня, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì ŭzâŭ Majsej grudzìnu ì prynës âe, trasučy prad abliččam Gaspodnim: gèta byla dolâ Majseevaâ ad barana prys'vâčèn'nâ, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

30. І ўзяў Майсей алею памазаньня і крыві, якая на ахвярніку, і пакрапіў Аарона і вопратку ягоную, і сыноў ягоных і вопратку сыноў ягоных зь ім; і так асьвяціў Аарона і вопратку ягоную, і сыноў ягоных і вопратку сыноў ягоных зь ім.

Ì ŭzâŭ Majsej aleŭ pamazan'nâ ì kryvì, âkaâ na ahvârniku, ì pakrapiŭ Aarona ì vopratku âgonuŭ, ì synoŭ âgonyh ì vopratku synoŭ âgonyh z' im; ì tak as'vâciŭ Aarona ì vopratku âgonuŭ, ì synoŭ âgonyh ì vopratku synoŭ âgonyh z' im.

31. І сказаў Майсей Аарону і сынам ягоным: згатуйце мяса каля ўваходу ў скінію сходу і там ежце яго з хлебам, які ў кашы прысьвячэньня, як мне загадана і сказана: Аарон і сыны ягоныя павінны есьці яго;

Ì skazaŭ Majsej Aaronu ì synam âgonym: zgatujuce mâsa kalâ ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu ì tam ežce âgo z hlebam, âkì ŭ kašy prys'vâčèn'nâ, âk mne zagadana ì skazana: Aaron ì syny âgonyâ pavìnny es'ci âgo;

32. а рэшту мяса і хлеба спалеце на агні;

a rèštu mâsa ì hleba spalece na agni;

33. сем дзён не адыходзьце ад дзэвярэй скініі сходу, пакуль ня мінуцца дні прысьвячэньня вашага, бо сем дзён павінна доўжыцца прысьвячэньне ваша;

sem dzën ne adyhodz'ce ad dz'vârèj skiniì shodu, pakul' nâ minucca dni prys'vâčèn'nâ vašaga, bo sem dzën pavinna doŭžycca prys'vâčèn'ne vaša;

34. як сёньня было зроблена, так загадаў Гасподзь рабіць дзеля ачышчэньня вас:

âk sën'nâ bylo зроблена, tak zagadaŭ Gaspodz' rabic' dzelâ ačyščèn'nâ vas:

35. каля ўваходу ў скінію сходу будзьце дзень і ноч на працягу сямі дзён і будзьце на варце ў Госпада, каб не памерці, бо так мне загадана.

kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu budz'ce dzen' i noč na pracâgu sâmì dzën i budz'ce na varce ŭ Gospada, kab ne pamerci, bo tak mne zagadana.

36. І выканаў Аарон і сыны ягоныя ўсё, што загадаў Гасподзь праз Майсея.

Î vykanaŭ Aaron i syny âgonyâ ŭsë, što zagadaŭ Gaspodz' праз Majseâ.

9 Кіраўнік

1. На восьмы дзень паклікаў Майсей Аарона і сыноў ягоных і старэйшынаў Ізраілевых

Na vos'my dzen' paklikaŭ Majsej Aarona i synoŭ âgonyh i starèjšynaŭ Ìzrailevyh

2. і сказаў Аарону: вазьмі сабе з валоў цяля ў ахвяру за грэх і барана на цэласпаленьне, абодвух без пахібы, і пастаў прад аблічча Гасподняе;

i skazaŭ Aaronu: vaz'mi sabe z valoŭ câlâ ŭ ahvâru za grèh i barana na cèlaspalen'ne, abodvuh bez pahiby, i pastaŭ prad abličča Gaspodnâe;

3. і сынам Ізраілевым скажы: вазьмеце казла ў ахвяру за грэх, і цяля, і

ягня, адналетак, без пахібы, на цэласпаленьне,

ì synam Ìzrailevym skažy: vaz'mece kazla ŭ ahvâru za grèh, ì câlâ, ì âgnâ, adnaletak, bez pahiby, na cèlaspalen'ne,

4. і вала і барана ў ахвяру мірную, каб учыніць ахвяраваньне перад абліччам Гасподнім, і прынашэньне хлебнае, змяшанае з алеем, бо сённяя Гасподзь явіцца вам.

ì vala ì barana ŭ ahvâru mîrnuû, kab učynić' ahvâran'ne perad abliččam Gaspodnim, ì prynašèn'ne hlebnae, z'mâšanae z aleem, bo sèn'nâ Gaspodz' âvicca vam.

5. І прынесьлі тое, што загадаў Майсей, да скініі сходу, і прыйшло ўсё супольства і стала перад абліччам Гасподнім.

Ì prynes'li toe, što zagadaŭ Majsej, da skiniì shodu, ì pryjšlo ŭsë supol'stva ì stala perad abliččam Gaspodnim.

6. І сказаў Майсей: вось, што загадаў Гасподзь зрабіць, і зьявіцца вам слава Гасподня.

Ì skazaŭ Majsej: vos', što zagadaŭ Gaspodz' zrabic', ì z'âvicca vam slava Gaspodnâ.

7. І сказаў Майсей Аарону: падыдзі да ахвярніка і ўчыні ахвяру тваю за грэх і цэласпаленьне тваё, і ачысьці сябе і народ, і зрабі прынашэньне ад народу, і ачысьці ім, як загадаў Гасподзь.

Ì skazaŭ Majsej Aaronu: padydzi da ahvârnika ì učyni ahvâru tvaû za grèh ì cèlaspalen'ne tvaë, ì ačys'ci sâbe ì narod, ì zrabì prynašèn'ne ad narodu, ì ačys'ci ìm, âk zagadaŭ Gaspodz'.

8. І падышоў Аарон да ахвярніка і закалоў цяля, якое за яго, у ахвяру за грэх:

Ì padyšoŭ Aaron da ahvârnika ì zakaloŭ câlâ, âkoe za âgo, u ahvâru za grèh:

9. сыны Аарона паднесьлі яму кроў, і ён памачыў палец свой у крыві і

паклаў на рогі ахвярніка, а рэшту крыві выліў да падножжа ахвярніка;
syny Aarona padnes'li âmu kroŭ, i ěn pamačyŭ palec svoj u kryvi i paklaŭ na rogi ahvârnikâ, a rěštu kryvi vyliŭ da padnožža ahvârnikâ;

10. а здор і ныркі і сальнік на печані ад ахвяры за грэх спаліў на ахвярніку, як загадаў Гасподзь Майсею;

a zdor i nyrki i sal'nik na pečani ad ahvâry za grěh spaliŭ na ahvârniku, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ;

11. а мяса і скуру спаліў на агні па-за табарам.

a mâsa i skuru spaliŭ na agni pa-za tabaram.

12. І закалоў цэласпаленьне, і сыны Аарона паднесьлі яму кроў; ён пакрапіў ёю на ахвярнік з усіх бакоў;

Î zakaloŭ cèlaspalen'ne, i syny Aarona padnes'li âmu kroŭ; ěn pakrapiŭ eŭ na ahvârnik z usih bakoŭ;

13. і прынесьлі яму цэласпаленьне ў кавалках і галаву, і ён спаліў на ахвярніку,

i prynes'li âmu cèlaspalen'ne ŭ kavalkah i galavu, i ěn spaliŭ na ahvârniku,

14. а вантробы і ногі абмыў і спаліў з цэласпаленьнем на ахвярніку.

a vantrobny i nogi abmyŭ i spaliŭ z cèlaspalen'nem na ahvârniku.

15. І прынёс прынашэньне ад народу: і ўзяў ад народу казла за грэх, і закалоў яго, і прынёс яго ў ахвяру за грэх, як і першага.

Î prynës prynašèn'ne ad narodu: i ŭzâŭ ad narodu kazla za grěh, i zakaloŭ âgo, i prynës âgo ŭ ahvâru za grěh, âk i peršaga.

16. і прынёс цэласпаленьне і ўчыніў яго паводле статуту.

i prynës cèlaspalen'ne i ŭčyniŭ âgo pavodle statutu.

17. І прынёс прынашэньне хлебнае і напоўніў ім рукі свае, і спаліў на ахвярніку звыш ранішняга цэласпаленьня.

Î prynës prynašèn'ne hlebnae i napoŭniŭ im ruki svae, i spaliŭ na ahvârniku

zvyš ranišnâga cèlaspalen'na.

18. І закалоў вала і барана, якія ад народу, у ахвяру мірную; і сыны Аарона паднесьлі яму кроў, і ён пакрапіў ёю на ахвярнік з усіх бакоў;

Ì zakaloŭ vala ì barana, âkiâ ad narodu, u ahvâru mîrnuû; ì syny Aarona padnes'li âmu kroŭ, ì ên pakrapiŭ ëu na ahvârnîk z usîh bakoŭ;

19. паднесьлі і тлушч з вала, і з барана курдзюк, і здор, што на вантробах, і ныркі і сальнік на печані,

padnes'li ì tlušč z vala, ì z barana kurdzûk, ì zdor, što na vantrobah, ì nyrkì ì sal'nik na pečani,

20. і паклалі: тлушч на грудзіну, і ён спаліў тлушч на ахвярніку;

ì paklali: tlušč na grudzînu, ì ên spaliŭ tlušč na ahvârnîku;

21. а грудзіну і правы плячук прынёс Аарон, трасучы перад абліччам Гасподнім, як загадаў Майсей.

a grudzînu ì pravu plâčuk prynës Aaron, trasučy perad abliččam Gaspodnîm, âk zagadaŭ Majsej.

22. І падняў Аарон рукі свае, павярнуўшыся да людзей, і дабраславіў іх, і сышоў, учыніўшы ахвяру за грэх, цэласпаленьне і ахвяру мірную.

Ì padnâŭ Aaron rukì svae, pavârnuŭšysâ da lûdzej, ì dabraslaviŭ ih, ì syšoŭ, učyniŭšy ahvâru za grèh, cèlaspalen'ne ì ahvâru mîrnuû.

23. І ўвайшлі Майсей і Аарон у скінію сходу, і выйшлі, і дабраславілі народ. І зьявілася слава Гасподня ўсяму народу:

Ì ŭvajšli Majsej ì Aaron u skiniû shodu, ì vyjšli, ì dabraslavilì narod. Ì z'âvilasâ slava Gaspodnââ ŭsâmu narodu:

24. і выйшаў агонь ад Госпада і спаліў на ахвярніку цэласпаленьня і тлушч; і бачыў увесь народ і ўсклікнуў з радасьці, і ўпаў на аблічча сваё.

ì vyjšaŭ agon' ad Gospada ì spaliŭ na ahvârnîku cèlaspalen'na ì tlušč; ì bačyŭ

uves' narod i ŭskliknuŭ z radas'ci, i ŭpaŭ na abličča svaë.

10 Кіраўнік

1. Надаў і Авіуд, сыны Ааронавыя, узялі кожны сваю кадзільніцу і паклалі ў іх агню, і паклалі ў яго дымленьняў, і прынесьлі прад Госпада агонь чужы, якога Ён не загадваў ім;

Nadaŭ i Aviud, syny Aaronavyâ, uzâli kožny svaŭ kadzil'nicu i paklali ŭ ih agnû, i paklali ŭ âgo dymlen'nâŭ, i prynes'li prad Gospada agon' čužy, âkoga Ęn ne zagadvaŭ im;

2. і выйшаў агонь ад Госпада і спаліў іх, і памерлі яны перад абліччам Гасподнім.

i vyjšaŭ agon' ad Gospada i spaliŭ ih, i pamerli âny perad abliččam Gaspodnim.

3. І сказаў Гасподзь Аарону: вось, пра што казаў Гасподзь, калі сказаў: у тых, што набліжаюцца да Мяне, асьвячуся і перад усім народам праслаўлюся. Аарон маўчаў.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Aaronu: vos', pra što kazaŭ Gaspodz', kali skazaŭ: u tyh, što nablіžaŭcca da Mâne, as'vâčusâ i perad usim narodam praslaŭlŭsâ. Aaron maŭčaŭ.

4. І паклікаў Майсей Місаіла і Элцафана, сыноў Ізііла, дзядзькі Ааронавага, і сказаў ім: ідзеце, вынесьце братоў вашых са сьвяцілішча за табар.

Ĭ paklikaŭ Majsej Misaila i Ęlcafana, synoŭ Ĭziilla, dzâdz'ki Aaronavaga, i skazaŭ im: idzece, vynes'ce bratoŭ vašyh sa s'vâcilišča za tabar.

5. І пайшлі і вынесьлі іх у хітонах іхніх за табар, як сказаў Майсей.

Ĭ pajšli i vynes'li ih u hitonah ihnih za tabar, âk skazaŭ Majsej.

6. А Аарону і Элеазару і Итамару, сынам ягоным, Майсей сказаў:

галоваў вашых не агаляйце і вопраткі вашай не разьдзірайце, каб вам не памерці і не навесьці гневу на ўсё супольства; але браты вашыя,

увесь дом Ізраілеў, могуць плакаць па спаленых, якіх спаліў Гасподзь,

A Aaronu i Èleazaru i Itamaru, synam âgonym, Majsej skazaŭ: galovaŭ vašyh ne agalâjce i vopratkì vašaj ne raz'dzìrajce, kab vam ne pamerci i ne naves'ci gnevu na ŭsë supol'stva; ale braty vašyâ, uves' dom Ìzraileŭ, mogul' plakac' pa spalenyh, âkih spaliŭ Gaspodz',

7. і зь дзв'ярэй скініі сходу ня выходзьце, каб не памерці вам, бо на вас алей памазаньня Гасподняга. І зрабілі паводле слова Майсея.

i z' dz'vârèj skiniì shodu nâ vyhodz'ce, kab ne pamerci vam, bo na vas alej pamazan'nâ Gaspodnâga. Ì zrabìli pavodle slova Majseâ.

8. І сказаў Гасподзь Аарону, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Aaronu, kažučy:

9. віна і моцных напояў ня пі і сыны твае з табою, калі ўваходзіце ў скінію сходу, каб не памерці; гэта вечная пастанова ў роды вашыя,

vina i mocnyh napoâŭ nâ pi i syny tvae z taboŭ, kalì ŭvahodzìce ŭ skiniŭ shodu, kab ne pamerci; gèta večnaâ pastanova ŭ rody vašyâ,

10. каб вы маглі адрозьніваць сьвяшчэннае ад несьвяшчэннага і нячыстае ад чыстага,

kab vy magli adroz'nivac' s'vâščènnae ad nes'vâščènnaga i nâčystae ad čystaga,

11. і вучыць сыноў Ізраілевых усім статутам, якія выказаў ім Гасподзь праз Майсея.

i vučyc' synoŭ Ìzrailevyh usim statutam, âkiâ vykazaŭ im Gaspodz' praz Majseâ.

12. І сказаў Гасподзь Аарону і Элеазару і Итамару, астатнім сынам

ягоным: вазьмеце прынашэньне хлебнае, якое засталася ад ахвяраў Гасподніх, і ежце яго прэснае каля ахвярніка, бо гэта вялікая сьвятыня:

Ì skazaŭ Gaspodz' Aaronu i Èleazaru i Ìtamaru, astatnim synam âgonym: vaz'mece prynašèn'ne hlebnae, âkoe zastalosâ ad ahvâraŭ Gaspodnih, i ežce âgo prèснаe kalâ ahvârника, bo gèta vâlikaâ s'vâtynâ:

13. і ежце яго на сьвятым месцы, бо гэта дзялянка твая і дзялянка сыноў тваіх з ахвяраў Гасподніх: так мне загадана;

i ežce âgo na s'vâty mescy, bo gèta dzâlânka tvaâ i dzâlânka synoŭ tvaih z ahvâraŭ Gaspodnih: tak mne zagadana;

14. і грудзіну трасеньня і лапатку паднашэньня ежце на чыстым месцы, дзе і сыны твае і дочки твае з табою, бо гэта дадзена ў дзялянку табе і ў дзялянку сынам тваім зь мірных ахвяраў сыноў Ізраілевых;

i grudzinu trasen'nâ i lapatku padnašèn'nâ ežce na čystym mescy, dze i syny tvae i dočkì tvae z taboŭ, bo gèta dadzena ŭ dzâlânku tabe i ŭ dzâlânku synam tvaim z' mîrnyh ahvâraŭ synoŭ Ìzrailevyh;

15. лапатку паднашэньня і грудзіну трасеньня павінны яны прыносіць з ахвярамі тлушчу, трасучы перад абліччам Гасподнім, і хай будзе гэта вечнай дзялянкай табе і сынам тваім з табою, як загадаў Гасподзь.

lapatku padnašèn'nâ i grudzinu trasen'nâ pavinny âny prynosìć z ahvârami tlušču, trasučy perad abliččam Gaspodnim, i haj budze gèta večnaj dzâlânkaj tabe i synam tvaim z taboŭ, âk zagadaŭ Gaspodz'.

16. І казла ахвяры за грэх шукаў Майсей, і вось, ён спалены. І ўгневаўся на Элеазара і Ітамара, астатніх сыноў Ааронавых, і сказаў:

Ì kazla ahvâry za grèh šukaŭ Majsej, i vos', èn spaleny. Ì ŭgnevaŭsâ na Èleazara i Ìtamara, astatnih synoŭ Aaronavyh, i skazaŭ:

17. чаму вы ня елі ахвяры за грэх на сьвятым месцы? бо яна сьвятыня вялікая, і яна дадзена вам, каб здымаць грахі з супольства, і ачышчае іх

перад Госпадам:

čamu vy nâ elì ahvâry za grèh na s'vâty mescy? bo âna s'vâtynâ vâlikaâ, i âna dadzena vam, kab zdymac' grahì z supol'stva, i ačyščae ih perad Gospadam:

18. вось, кроў яе ня ўнесена ў сьвяцілішча, і вы павінны былі есьці яе на сьвятым месцы, як загадана мне.

vos', kroŭ âe nâ ŭnesena ŭ s'vâcilišča, i vy pavinny byli es'ci âe na s'vâty mescy, âk zagadana mne.

19. Аарон сказаў Майсею: вось, сёньня прынеслі яны ахвяру сваю за грэх і цэласпаленьне сваё перад Госпадам, і гэта сталася са мною; калі я сёньня зьем ахвяру за грэх, ці будзе гэта заўгодна Госпаду?

Aaron skazaŭ Majseŭ: vos', sën'nâ prynes'li âny ahvâru svaŭ za grèh i cèlaspalen'ne svaë perad Gospadam, i gèta stalasâ sa mnoŭ; kali â sën'nâ z'em ahvâru za grèh, ci budze gèta zaŭgodna Gospadu?

20. І пачуў Майсей і ўхваліў.

Ì pačuŭ Majsej i ŭhvaliŭ.

11 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы ім:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ i Aaronu, kažučy im:

2. скажэце сынам Ізраілевым: вось жывёлы, якіх можна вам есьці з усяго быдла на зямлі:

skažèce synam Ìzrailevym: vos' žyvëly, âkih možna vam es'ci z usâgo bydla na zâmlì:

3. усякае быдла, у якога расшчэпленыя капыты і на капытах глыбокі разрэз, і якое жуе жуйку, ежце;

usâkae bydla, u âkoga rassčèplenyâ kapyty i na kapytah glybokì razrèz, i âkoe žue žujku, ežce;

4. толькі гэтых ня ежце з тых, што жуюць жуйку і маюць расшчэпленыя капыты: вярблюда, бо ён жуе жуйку, але капыты ў яго не расшчэпленыя, нячысты ён вам;

tol'ki gètyh nâ ežce z tyh, što žuûc' žujku i maûc' rassčèplenyâ kapyty: vârblûda, bo ën žue žujku, ale kapyty ũ âgo ne rassčèplenyâ, nâčysty ën vam;

5. і тушканчыка, бо ён жуе жуйку, але капыты ў яго не расшчэпленыя, нячысты ён вам;

i tuškančyka, bo ën žue žujku, ale kapyty ũ âgo ne rassčèplenyâ, nâčysty ën vam;

6. і зайца, бо ён жуе жуйку, але капыты ў яго не расшчэпленыя, нячысты ён вам;

i zajca, bo ën žue žujku, ale kapyty ũ âgo ne rassčèplenyâ, nâčysty ën vam;

7. і сьвіньні, бо капыты ў яе расшчэпленыя і на капытах разрэз глыбокі, але яна ня жуе жуйкі, нячыстая яна вам;

i s'vin'ni, bo kapyty ũ âe rassčèplenyâ i na kapytah razrèz glybokì, ale âna nâ žue žujkì, nâčystaâ âna vam;

8. мяса іх ня ежце і да трупаў іх не дакранайцеся, нячыстыя яны вам.

mâsa ih nâ ežce i da trupaŭ ih ne dakranajcesâ, nâčystyâ âny vam.

9. З усіх жывёлаў, якія ў вадзе, ежце гэтых: у якіх ёсьць перэе і луска ў вадзе, ці ў морах, ці ў рэках, тых ежце;

Z usih žyvëlaŭ, âkiâ ũ vadze, ežce gètyh: u âkih ës'c' perèe i luska ũ vadze, ci ũ morah, ci ũ rèkah, tyh ežce;

10. а ўсе тыя, у якіх няма перэя і лускі, ці ў морах, ці ў рэках, з усіх, што плаваюць у водах і з усяго, што жыве ў водах, паганяя вам;

a ũse tyâ, u âkih nâma perêâ ì luski, ci ũ morah, ci ũ rêkah, z usih, što plavaûc' u vodah ì z usâgo, što žyve ũ vodah, paganyâ vam;

11. яны павінны быць паганья вам: мяса іх ня ежце і трупамі іх грэбуйце;

âny pavinnny byc' paganyâ vam: mâsa ih nâ ežce ì trupami ih grèbujce;

12. усе жывёлы, у якіх няма перэя і лускі ў вадзе, паганья вам.

use žyvëly, u âkih nâma perêâ ì luski ũ vadze, paganyâ vam.

13. А з птушак грэбуйце гэтымі: арлом, грыфам і марскім арлом,

A z ptušak grèbujce gètymi: arlom, gryfam ì marskim arlom,

14. шуляком і сокалам з пародаю ягонай,

šulâkom ì sokalam z parodaû âgonaj,

15. любым груганом з пародай ягонай,

lûbym gruganom z parodaj âgonaj,

16. страўсам, савою, чайкай і каршуном з пародаю ягонай,

straŭsam, savoû, čajkaj ì karšunom z parodaû âgonaj,

17. пугачом, рыбаловам і ібісам,

pugačom, rybalovam ì ibisam,

18. лебедзем, пеліканам і сычом,

lebedzem, pelikanam ì syčom,

19. чапляй, сойкай зь яе пародаю, удодам і кажаном;

čaplâj, sojkaj z' âe parodaû, udodam ì kažanom;

20. усе жывёлы паўзуны, крылатыя, якія ходзяць на чатырох нагах, паганья вам;

use žyvëly paŭzuny, krylatyâ, âkiâ hodzâc' na čatyroh nagh, paganyâ vam;

21. з усіх паўзуноў, крылатых, якія ходзяць на чатырох нагах, тых толькі ежце, у якіх ёсьць галені вышэй ног, каб скакаць імі па зямлі:

z usih paŭzunoŭ, krylatyh, âkiâ hodzâc' na čatyroh nagh, tyh tol'ki ežce, u

âkih ës'c' galeni vyšěj nog, kab skakac' imi pa zâmlì:

22. гэтых ежце зь іх: шаранчу зь яе пародаю, казельчыкаў зь іх пародаю, хрушчоў з пародаю іхняю;

gètyh ežce z' ih: šaranču z' âe parodaû, kazel'čykaŭ z' ih parodaû, hruščoŭ z parodaû ihnâû;

23. любыя іншыя паўзуны, крылатае, у якога чатыры нагі, паганае вам;

lûbyâ inšyâ paŭzuny, krylatae, u âkoga čatyry nagì, paganae vam;

24. ад іх вы будзеце нячыстыя: кожны, хто дакранецца да трупа іхняга, нячысты будзе да вечара;

ad ih vy budzece nâčystyâ: kožny, hto dakranecca da trupa ihnâga, nâčysty budze da večara;

25. і кожны, хто возьме труп іхні, павінен абмыць вопратку сваю і нячысты будзе да вечара.

ì kožny, hto voz'me trup ihni, pavinen abmyc' vopratku svaû ì nâčysty budze da večara.

26. Усякае быдла, у якога капыты расшчэпленыя, але няма глыбокага разрэзу, і якое ня жуе жуйкі, нячыстае вам: кожны, хто дакранаецца да яго, будзе нячысты:

Usâkae bydla, u âkoga kapyty rassščèplenyâ, ale nâma glybokaga razrèzu, ì âkoe nâ žue žujki, nâčystae vam: kožny, hto dakranaecca da âgo, budze nâčysty:

27. з усіх зьвяроў чатырнагаў тыя, якія ходзяць на лапах, нячыстыя вам: кожны, хто дакранецца да трупа іхняга, нячысты будзе да вечара;

z usih z'vâroŭ čatyrnogaŭ tyâ, âkiâ hodzâc' na lapah, nâčystyâ vam: kožny, hto dakranecca da trupa ihnâga, nâčysty budze da večara;

28. хто возьме труп іх, той павінен абмыць вопратку сваю і нячысты будзе да вечара: нячыстыя яны вам.

hto voz'me trup ih, toj pavinen abmyc' vopratku svaû i nâčysty budze da večara: nâčystyâ âny vam.

29. Вось, што нячыстае вам з жывёлаў, што поўзаюць па зямлі: крот, мыш, яшчарка зь яе пародаю,

Vos', što nâčystae vam z žyvëlaû, što poŭzaûc' pa zâmlì: krot, myš, âščarka z' âe parodaû,

30. тхор, хамелеон, ласка, сьлімак і жаба, -

thor, hameleon, laska, s'limak i žaba, -

31. гэтыя нячыстыя вам з усіх паўзуноў: кожны, хто дакранецца да іх мёртвых, нячысты будзе да вечара.

gëtyâ nâčystyâ vam z usih paŭzunoŭ: kožny, hto dakranecca da ih mërtyvuh, nâčysty budze da večara.

32. І ўсё, на што ўпадзе што-небудзь зь іх мёртвае, любы драўняны посуд, альбо вопратка, альбо скура, альбо мяшок, і любая рэч, якая ўжываецца ў карыстаньне, будуць нячыстыя: у ваду трэба пакласьці іх, і нячыстыя будуць да вечара, потым будуць чыстыя;

ì ŭsë, na što ŭpadze što-nebudz' z' ih mërtae, lûby draŭnâny posud, al'bo vopratka, al'bo skura, al'bo mâšok, i lûbaâ rëč, âkaâ ŭžyvaecca ŭ karystan'ne, buduc' nâčystyâ: u vadu trëba paklas'ci ih, i nâčystyâ buduc' da večara, potym buduc' čystyâ;

33. калі ж якое-небудзь зь іх упадзе ў які-небудзь гліняны посуд, дык тое, што ў ім, будзе нячыстае, і сам посуд разьбеце.

kali ž âkoe-nebudz' z' ih upadze ŭ âki-nebudz' glinâny posud, dyk toe, što ŭ im, budze nâčystae, i sam posud raz'becë.

34. Усякая ежа, якую ядуць і на якой была вада з такога посуду, нячыстая будзе, і ўсякае пітво, якое п'юць, у любым такім посудзе нячыстае будзе.

Usâkaâ eža, âkuû âduc' i na âkoj byla vada z takoga posudu, nâčystaâ budze, i ũsâkae pîtvo, âkoe pèuc', u lûbym takim posudze nâčystae budze.

35. Усё, на што ўпадзе што-небудзь ад трупа іхняга, нячыстае будзе: печ і агмень трэба паламаць, яны нячыстыя; і яны павінны быць нячыстыя вам;

Usë, na što ũpadze što-nebudz' ad trupa ihnâga, nâčystae budze: peč i agmen' trèba palamac', âny nâčystyâ; i âny pavinny byc' nâčystyâ vam;

36. толькі крыніца і калодзеж з вадою застаюцца чыстыя; а хто дакранецца да трупа іхняга, той нячысты.

tol'ki krynica i kalodzež z vadoû zastaûcca čystyâ; a hto dakranecca da trupa ihnâga, toj nâčysty.

37. І калі што-небудзь ад трупа іхняга ўпадзе на якое-небудзь насеньне, якое сеюць, дык яно чыстае;

Ì kalì što-nebudz' ad trupa ihnâga ũpadze na âkoe-nebudz' nasen'ne, âkoe seûc', dyk âno čystae;

38. а калі тады, калі вада налітая на насеньне, упадзе на яго што-небудзь ад трупа іхняга, дык яно нячыстае вам.

a kalì tady, kalì vada nalitaâ na nasen'ne, upadze na âgo što-nebudz' ad trupa ihnâga, dyk âno nâčystae vam.

39. І калі памрэ якое-небудзь быдла, якое ўжываецца вамі ў ежу, дык той, хто дакрануўся да трупа яго, нячысты будзе да вечара:

Ì kalì pamrè âkoe-nebudz' bydla, âkoe ũžyvaecca vamì ũ ežu, dyk toj, hto dakranuũsâ da trupa âgo, nâčysty budze da večara:

40. і той, хто будзе есці падла яго, павінен абмыць вопратку сваю і нячысты будзе да вечара; і той, хто панясе труп ягоны, павінен абмыць вопратку сваю і нячысты будзе да вечара.

ì toj, hto budze es'ci padla âgo, pavinen abmyc' vopratku svaû i nâčysty

*budze da večara; i toj, hto panâse trup âgony, pavinen abmyc' vopratku
svaû i nâčysty budze da večara.*

41. Усякая жывёла, якая поўзае па зямлі, паганая вам, ня трэба есці яе;
Usâkaâ žyvëla, âkaâ poŭzae pa zâmlì, paganaâ vam, nâ trèba es'cì âe;

42. усяго, што поўзае на чэраве, і ўсяго, што ходзіць на чатырох нагах, і
мнаганожак з жывёлаў, што поўзаюць па зямлі, ня ежце, бо яны
паганья;

*usâgo, što poŭzae na čèrave, i ŭsâgo, što hodzic' na čatyroh nagah, i
mnaganožak z žyvëlaŭ, što poŭzaûc' pa zâmlì, nâ ežce, bo âny paganyâ;*

43. не апаганьвайце душаў вашых якім-небудзь жывёльным паўзуном і
не рабеце сябе празь іх нячыстымі, каб быць празь іх нячыстымі,
*ne apagan'vajce dušaŭ vašyh âkim-nebudz' žyvël'nym paŭzunom i ne
rabece sâbe praz' ih nâčystymi, kab byc' praz' ih nâčystymi,*

44. бо Я - Гасподзь, Бог ваш; асьвячайцеся і будзьце сьвятыя, бо Я
сьвяты; і не апаганьвайце душаў вашых якой-небудзь жывёлай, што
поўзае па зямлі,

*bo Â - Gaspodz', Bog vaš; as'vâčajcesâ i budz'ce s'vâtyâ, bo Â s'vâty; i ne
apagan'vajce dušaŭ vašyh âkoj-nebudz' žyvëljaj, što poŭzae pa zâmlì,*

45. бо Я - Гасподзь, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай, каб быць вашым
Богам; дык вось, будзьце сьвятыя, бо Я сьвяты.

*bo Â - Gaspodz', Âkì vyveŭ vas z' zâmlì Egipeckaj, kab byc' vašym Bogam;
dyk vos', budz'ce s'vâtyâ, bo Â s'vâty.*

46. Вось закон пра быдла, пра птушак, пра ўсіх жывёлаў, што жывуць у
водах, і пра ўсіх жывёлаў, што поўзаюць па зямлі,

*Vos' zakon pra bydla, pra ptušak, pra ŭsìh žyvëlaŭ, što žyvuc' u vodah, i pra
ŭsìh žyvëlaŭ, što poŭzaûc' pa zâmlì,*

47. каб адрозьніваць нячыстае ад чыстага, і жывёлаў, якіх можна есці,

ад живёлаў, якіх есьці ня трэба.

kab adroz'nivac' nâčystae ad čystaga, i žyvëlaŭ, âkih možna es'ci, ad žyvëlaŭ, âkih es'ci nâ trèba.

12 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. скажы сынам Ізраілевым: калі жанчына зачне і народзіць немаўля мужчынскага полу, дык яна нячыстая будзе сем дзён; як у дні пакутніцтва яе ачышчэньнем, яна будзе нячыстая;

skažy synam Ízrailevym: kali žančyna začne i narodzic' nemaŭlâ mužčynskaga polu, dyk âna nâčystaâ budze sem dzën; âk u dni pakutnictva âe ačyščën'nem, âna budze nâčystaâ;

3. а на восьмы дзень абрэжацца крайняя плоць ягоная;

a na vos'my dzen' abrežacca krajnââ ploc' âgonaâ;

4. і трыццаць тры дні павінна яна сядзець, ачышчаючыся ад крывей сваіх; ні да чога сьвяшчэннага не павінна дакранацца і да сьвяцілішча не павінна падыходзіць, пакуль ня мінуцца дні ачышчэньня яе.

ì tryccac' try dni pavinna âna sâdzec', ačyščaŭčysâ ad kryvej svaih; ni da čoga s'vâščènnaga ne pavinna dakranacca i da s'vâcilišča ne pavinna padyhodzic', pakul' nâ minucca dni ačyščën'nâ âe.

5. калі ж яна народзіць немаўля жаночага полу, дык падчас ачышчэньня свайго яна будзе нячыстая два тыдні, і шэсьцьдзясят шэсьць дзён трэба сядзець, ачышчаючыся ад крывей сваіх.

kali ž âna narodzic' nemaŭlâ žanočaga polu, dyk padčas ačyščën'nâ svajgo âna budze nâčystaâ dva tydni, i šès'c'dzâsât šès'c' dzën trèba sâdzec',

ačyščaûčysâ ad kryvej svaih.

6. Пасьля заканчэньня дзён ачышчэньня свайго за сына, альбо за дачку, яна павінна прынесьці гадавалае ягня на цэласпаленьне і маладога голуба альбо галубку ў ахвяру за грэх, да ўваходу ў скінію сходу да сьвятара;

Pas'lá zakančèn'nâ dzën ačyščèn'nâ svajgo za syna, al'bo za dačku, âna pavinna prynes'ci gadavalaе âgnâ na cèlaspalen'ne i maladoga goluba al'bo galubku ŭ ahvâru za grèh, da ŭvahodu ŭ skiniû shodu da s'vâtara;

7. ён прынясе гэта прад аблічча Госпада і ачысьціць яе, і яна будзе чыстая ад цёку крыві яе. Вось закон пра парадзіху немаўляці мужчынскага альбо жаночага полу.

ën prynâse gèta prad abličča Gospada i ačys'cic' âе, i âna budze čystaâ ad cëku kryvi âе. Vos' zakon pra paradzihu nemaŭlâci mužčynskaga al'bo žanočaga polu.

8. А калі яна ня можа прынесьці ягняці, дык няхай возьме дзьве галубкі альбо два маладыя галубы, аднаго на цэласпаленьне, а другога ў ахвяру за грэх, і ачысьціць яе сьвятар, і яна будзе чыстая.

A kali âna nâ moža prynes'ci âgnâci, dyk nâhaj voz'me dz've galubki al'bo dva maladyâ galuby, adnago na cèlaspalen'ne, a drugoga ŭ ahvâru za grèh, i ačys'cic' âе s'vâtar, i âna budze čystaâ.

13 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Î skazaŭ Gaspodz' Majseû i Aaronu, kažučy:

2. калі ў каго выхапіцца на скуры цела ягонага пухліна, альбо лішаі, альбо пляма, і на скуры цела ягонага зробіцца як бы струпля праказы,

дык трэба прывесці яго да Аарона сьвятара, альбо да аднаго з сыноў ягоных, сьвятароў;

kali ŭ kago vyhapicca na skury cela âgonaga puhlina, al'bo lišai, al'bo plâma, i na skury cela âgonaga zrobicca âk by struplâ prakazy, dyk trèba pryves'ci âgo da Aarona s'vâtara, al'bo da adnago z synoŭ âgonyh, s'vataroŭ;

3. сьвятар агледзіць струплю на скуры цела, і калі валасы на струплі змяніліся на белыя, і струпля паглыбленая ў скуру цела ягонага, дык гэта струпля праказы: сьвятар, агледзеўшы яго, абвесьціць яго нячыстым.

s'vatar agledzic' struplû na skury cela, i kali valasy na strupli z'mânilisâ na belyâ, i struplâ paglyblenaâ ŭ skuru cela âgonaga, dyk gèta struplâ prakazy: s'vatar, agledzeŭšy âgo, abves'cic' âgo nâčystym.

4. А калі на скуры цела ягонага пляма белая, але яна не заглыбленая ў скуру, і валасы на ёй не змяніліся на белыя, дык сьвятар таго, хто мае струплю, павінен затачыць на сем дзён;

A kali na skury cela âgonaga plâma belaâ, ale âna ne zaglyblenaâ ŭ skuru, i valasy na ëj ne z'mânilisâ na belyâ, dyk s'vatar tago, hto mae struplû, pavinen zatačyc' na sem dzën;

5. на сёмы дзень сьвятар агледзіць яго, і калі струпля застаецца ў сваім выглядзе і не пашыраецца струпля па скуры, дык сьвятар павінен затачыць яго яшчэ на сем дзён;

na sëmy dzen' s'vatar agledzic' âgo, i kali struplâ zastaecca ŭ svaim vyglâdze i ne pašyraecca struplâ pa skury, dyk s'vatar pavinen zatačyc' âgo âščè na sem dzën;

6. на сёмы дзень сьвятар зноў агледзіць яго, і калі струпля менш прыкметная і не пашырылася струпля па скуры, дык сьвятар павінен абвясціць яго чыстым: гэта лішай, і няхай ён абмые вопратку сваю, і

будзе чысты.

na sěmy dzen' s'vâtar znoŭ agledzic' âgo, i kalì struplâ menš prykmetnaâ i ne pašyrylasâ struplâ pa skury, dyk s'vâtar pavinen abvâs'cic' âgo čystym: gèta lišaj, i nâhaj ěn abmye vopratku svaû, i budze čysty.

7. А калі лішаі пачнуць пашырацца па скуры, пасья таго як ён зьяўляўся да сьвятара дзеля ачышчэньня, дык ён другі раз павінен зьявіцца да сьвятара;

A kalì lišai pačnuc' pašyracca pa skury, pas'lâ tago âk ěn z'âŭlâŭsâ da s'vâtara dzelâ ačyščèn'nâ, dyk ěn drugi raz pavinen z'âvicca da s'vâtara;

8. сьвятар, убачыўшы, што лішаі пашыраюцца па скуры, абвяшчае яго нячыстым: гэта праказа.

s'vâtar, ubačyŭšy, što lišai pašyraŭcca pa skury, abvâščaе âgo nâčystym: gèta prakaza.

9. Калі будзе на кім струпля праказы, дык трэба прывесці яго да сьвятара;

Kalì budze na kìm struplâ prakazy, dyk trèba pryves'ci âgo da s'vâtara;

10. сьвятар агледзіць, і калі пухліна на скуры белая, і валасы зьмяніліся на белыя, і на пухліне жывое мяса,

s'vâtar agledzic', i kalì puhlina na skury belaâ, i valasy z'mânilisâ na belyâ, i na puhline žyvoe mâsa,

11. дык гэта застарэлая праказа на скуры цела ягонага; і сьвятар абвесьціць яго нячыстым і заточыць яго, бо ён нячысты.

dyk gèta zastarèlaâ prakaza na skury cela âgonaga; i s'vâtar abves'cic' âgo nâčystym i zatočyc' âgo, bo ěn nâčysty.

12. А калі праказа распусьціцца па скуры, і пакрые праказа ўсю скуру хворага ад галавы ягонаі да ног, колькі могуць бачыць вочы сьвятаровыя,

A kali prakaza raspus'cicca pa skury, i pakrye prakaza ũsŭ skuru hvoraga ad galavy âgonaj da nog, kol'ki mogul' bačyc' vočy s'vâtarovyâ,

13. і ўбачыць сьвятар, што праказа пакрыла ўсё цела ягонае, - дык ён абвесьціць хворага чыстым, бо ўсё ператварылася ў белае: ён чысты.

i ũbačyc' s'vâtar, što prakaza pakryla ũsë cela âgonae, - dyk ën abves'cic' hvoraga čystym, bo ũsë peratvarylasâ ũ belae: ën čysty.

14. А калі выявіцца на ім жывое мяса, дык ён нячысты;

A kali vyâvicca na im žyvoe mâsa, dyk ën nâčysty;

15. сьвятар, убачыўшы жывое мяса, абвесьціць яго нячыстым; жывое мяса нячыстае: гэта праказа.

s'vâtar, ubačyũšy žyvoe mâsa, abves'cic' âgo nâčystym; žyvoe mâsa nâčystae: gëta prakaza.

16. А калі жывое мяса зьменіцца і ператворыцца ў белае, няхай ён прыйдзе да сьвятара;

A kali žyvoe mâsa z'menicca i peratvorycca ũ belae, nâhaj ën pryjdzë da s'vâtara;

17. сьвятар агледзіць яго, і калі струпля ператварылася ў белае, сьвятар абвесьціць хворага чыстым: ён чысты.

s'vâtar agledzic' âgo, i kali struplâ peratvarylasâ ũ belae, s'vâtar abves'cic' hvoraga čystym: ën čysty.

18. Калі ў каго на скуры цела быў пухір і загоіўся,

Kali ũ kago na skury cela byũ puhir i zagoiũsâ,

19. і на месцы пухіра зьявілася белая пухліна, альбо пляма белая, альбо чырванаватая, дык ён павінен зьявіцца да сьвятара;

i na mescy puhira z'âvilasâ belaâ puhlina, al'bo plâma belaâ, al'bo čyrvanavataâ, dyk ën pavinen z'âvicca da s'vâtara;

20. сьвятар агледзіць яго, і калі яна будзе ніжэй скуры, і валасы яго

змяніліся на белыя, дык сьвятар абвесьціць яго нячыстым: гэта струпля праказы, яна распусьцілася на пухіры;

s'vâtar agledzic' âgo, i kalì âna budze nižèj skury, i valasy âgo z'mânìlisâ na belyâ, dyk s'vâtar abves'cic' âgo nâčystym: gèta struplâ prakazy, âna raspus'cìlasâ na puhiry;

21. а калі сьвятар убачыць, што валасы на ёй белыя, і яна ня ніжэй скуры, і прытым мала прыкметная, дык сьвятар заточыць яго на сем дзён;

a kalì s'vâtar ubačyc', što valasy na ëj belyâ, i âna nâ nižèj skury, i prytym mala prykmetnaâ, dyk s'vâtar zatočyc' âgo na sem dzën;

22. калі яна пачне вельмі пашырацца па скуры, дык сьвятар абвесьціць яго нячыстым: гэта струпля;

kalì âna pačne vel'mi pašyracca pa skury, dyk s'vâtar abves'cic' âgo nâčystym: gèta struplâ;

23. а калі пляма застаецца на сваім месцы і не пашыраецца, дык гэта запаленьне пухіра, і сьвятар абвесьціць яго чыстым.

a kalì plâma zastaecca na svaim mescy i ne pašyraecca, dyk gèta zapalen'ne puhira, i s'vâtar abves'cic' âgo čystym.

24. Альбо калі ў каго на скуры цела будзе абпаліна, і на месцы загоенай абпаліны будзе чырванаватая альбо белая пляма,

Al'bo kalì ŭ kago na skury cela budze abpalìna, i na mescy zagoenaj abpalìny budze čyrvanavataâ al'bo belaâ plâma,

25. і сьвятар убачыць, што валасы на пляме змяніліся на белыя, і яна будзе заглыбленая ў скуры, дык гэта праказа, яна распусьцілася на абпаліне; і сьвятар абвесьціць яго нячыстым: гэта струпля праказы;

i s'vâtar ubačyc', što valasy na plâme z'mânìlisâ na belyâ, i âna budze zaglyblenaâ ŭ skury, dyk gèta prakaza, âna raspus'cìlasâ na abpalìne; i

s'vâtar abves'cic' âgo nâčystym: gèta struplâ prakazy;

26. а калі сьвятар убачыць, што валасы на пляме ня белыя, і яна ня ніжэй скуры, і прытым мала прыкметная, дык сьвятар заточыць яго на сем дзён;

a kalì s'vâtar ubačyc', što valasy na plâme nâ belyâ, i âna nâ nižěj skury, i prytytm mala prykmetnaâ, dyk s'vâtar zatočyc' âgo na sem dzën;

27. на сёмы дзень сьвятар агледзіць яго, і калі яна вельмі пашырыцца па скуры, дык сьвятар абвесьціць яго нячыстым: гэта струпля праказы;

na sěmy dzen' s'vâtar agledzic' âgo, i kalì âna vel'mi pašyrycca pa skury, dyk s'vâtar abves'cic' âgo nâčystym: gèta struplâ prakazy;

28. а калі пляма застаецца на сваім месцы і не пашыраецца па скуры, і пры тым мала прыкметная, дык гэта пухліна ад апёку; сьвятар абвесьціць яго чыстым, бо гэта запаленьне ад апёку.

a kalì plâma zastaecca na svaim mescy i ne pašyraecca pa skury, i pry tym mala prykmetnaâ, dyk gèta puhlina ad apëku; s'vâtar abves'cic' âgo čystym, bo gèta zapalen'ne ad apëku.

29. Калі ў мужчыны, альбо ў жанчыны будзе струпля на галаве, альбо на барадзе,

Kalì ŭ mužčyny, al'bo ŭ žančyny budze struplâ na galave, al'bo na baradze,

30. і агледзіць сьвятар струплю, і яна будзе заглыбленая ў скуры і валасы на ёй жаўтлявыя і тонкія, дык сьвятар абвесьціць іх нячыстымі: гэта пархатасьць, гэта праказа на галаве, альбо на барадзе;

i agledzic' s'vâtar struplû, i âna budze zaglyblenaâ ŭ skury i valasy na ëj žaŭtlâvyâ i tonkiâ, dyk s'vâtar abves'cic' ih nâčystymi: gèta parhatas'c', gèta prakaza na galave, al'bo na baradze;

31. а калі сьвятар агледзіць струплю пархатасьці, і яна ня будзе заглыбленая ў скуры, і валасы на ёй ня чорныя, дык сьвятар таго, хто

мае струплю пархатасьці заточыць на сем дзён;

a kalì s'vâtar agledzic' struplû parhatas'ci, i âna nâ budze zaglyblenaâ ŭ skury, i valasy na ěj nâ čornyâ, dyk s'vâtar tago, hto mae struplû parhatas'ci zatočyc' na sem dzën;

32. на сёмы дзень сьвятар агледзіць струплю, і калі пархатасьць не пашыраецца, і няма на ёй жаўтлявых валасоў, і пархатасьць ня будзе заглыбленая ў скуры,

na sěmy dzen' s'vâtar agledzic' struplû, i kalì parhatas'c' ne pašyraecca, i nâma na ěj žaŭtlâvyh valasoŭ, i parhatas'c' nâ budze zaglyblenaâ ŭ skury,

33. дык хворага трэба астрыгчы, але пархатага месца не абстрыгаць, і сьвятар павінен пархатага другі раз затачыць на сем дзён;

dyk hvoraga trèba astrygčy, ale parhataga mesca ne abstrygac', i s'vâtar pavinen parhataga drugi raz zatačyc' na sem dzën;

34. на сёмы дзень сьвятар агледзіць пархатасьць, і калі пархатасьць не пашыраецца па скуры і ня будзе заглыбленая ў скуры, дык сьвятар абвесьціць яго чыстым: няхай ён абмые вопратку сваю, і будзе чысты.

na sěmy dzen' s'vâtar agledzic' parhatas'c', i kalì parhatas'c' ne pašyraecca pa skury i nâ budze zaglyblenaâ ŭ skury, dyk s'vâtar abves'cic' âgo čystym: nâhaj ěn abmye vopratku svaŭ, i budze čysty.

35. А калі пасья ачышчэння ягонага будзе вельмі пашырацца пархатасьць па скуры,

A kalì pas'lâ ačyščèn'nâ âgonaga budze vel'mi pašyracca parhatas'c' pa skury,

36. і сьвятар убачыць, што пархатасьць пашыраецца па скуры, дык сьвятар няхай ня шукае жаўтлявых валасоў: ён нячысты;

i s'vâtar ubačyc', što parhatas'c' pašyraecca pa skury, dyk s'vâtar nâhaj nâ šukae žaŭtlâvyh valasoŭ: ěn nâčysty;

37. а калі пархатасьць застаецца ў сваім выглядзе, і паказваецца на ёй чорны волас, дык пархатасьць прайшла, ён чысты: сьвятар абвесьціць яго чыстым.

a kalì parhataś'c' zastaecca ŭ svaim vyglâdze, i pakazvaecca na ej čorny volas, dyk parhataś'c' prajšla, ěn čysty: s'vâtar abves'cic' âgo čystym.

38. Калі ў мужчыны, альбо ў жанчыны на скуры цела іхняга будуць плямы, плямы белыя,

Kali ŭ mužčyny, al'bo ŭ žančyny na skury cela ihnâga buduc' plâmy, plâmy belyâ,

39. і сьвятар убачыць, што на скуры цела іхняга плямы бледна-белыя, дык гэта лішай, які распусьціўся на скуры: ён чысты.

i s'vâtar ubačyc', što na skury cela ihnâga plâmy bledna-belyâ, dyk gèta lišaj, âkì raspus'ciŭsâ na skury: ěn čysty.

40. Калі ў каго на галаве вылезьлі валасы, дык гэта пляшывы, ён чысты:

Kali ŭ kago na galave vylez'li valasy, dyk gèta plâšyvy, ěn čysty:

41. а калі на пярэднім баку галавы вылезьлі валасы, дык гэта лысы: ён чысты.

a kalì na pârèdnim baku galavy vylez'li valasy, dyk gèta lysy: ěn čysty.

42. Калі ж на плешыне альбо на лысіне будзе белая альбо чырванаватая пляма, дык на плешыне ягонай альбо на лысіне ягонай распусьцілася праказа;

Kali ž na plešyne al'bo na lysine budze belaâ al'bo čyrvanavataâ plâma, dyk na plešyne âgonaj al'bo na lysine âgonaj raspus'cilasâ prakaza;

43. сьвятар агледзіць яго, і калі ўбачыць, што пухліна струплі ягонай белая альбо чырванаватая на плешыне ягонай альбо на лысіне ягонай, з выгляду падобная на праказу скуры цела,

s'vâtar agledzic' âgo, i kalì ŭbačyc', što puhlîna strupli âgonaj belaâ al'bo čyrvanavataâ na plešyne âgonaj al'bo na lysîne âgonaj, z vyglâdu padobnaâ na prakazu skury cela,

44. дык ён пракажоны, нячысты ён: сьвятар павінен абвясьціць яго нячыстым, у яго на галаве струпля.

dyk ën prakažony, nâčysty ën: s'vâtar pavînen abvâs'cic' âgo nâčystym, u âgo na galave struplâ.

45. У пракажонага, на якім гэтая струпля, павінна быць разадраная вопратка, і галава ягоная павінна быць не пакрытая, і па вусны ён павінен быць закрыты і крычаць: нячысты! нячысты!

U prakažonaga, na âkim gëtaâ struplâ, pavîнна byc' razadranaâ vopratka, i galava âgonaâ pavîнна byc' ne pakrytaâ, i pa vusny ën pavînen byc' zakryty i kryčac': nâčysty! nâčysty!

46. Усе дні, пакуль на ім струпля, ён павінен быць нячысты, нячысты ён; ён павінен жыць асобна, па-за табарам жытло ягонае.

Use dni, pakul' na ìm struplâ, ën pavînen byc' nâčysty, nâčysty ën; ën pavînen žyc' asobna, pa-za tabaram žytlo âgonae.

47. Калі струпля праказы будзе на вопратцы, на вопратцы ваўнянай, альбо на вопратцы ільнянай,

Kalì struplâ prakazy budze na vopratcy, na vopratcy vaŭnânaj, al'bo na vopratcy il'nânaj,

48. альбо на аснове, альбо на ўтоку з ільну, альбо воўне, альбо на скуры, альбо на якім-небудзь вырабе скураным,

al'bo na asnove, al'bo na ŭtoku z il'nu, al'bo voŭne, al'bo na skury, al'bo na âkim-nebudz' vyrabe skuranym,

49. і пляма будзе зеленаватая альбо чырванаватая на вопратцы, альбо на скуры, альбо на аснове, альбо на ўтоку, альбо на якой-небудзь

скураной рэчы, - дык гэта струпля праказы: трэба паказаць яе сьвятару;
*ì plâma budze zelenavataâ al'bo čyrvanavataâ na vopratcy, al'bo na skury,
al'bo na asnove, al'bo na ŭtoku, al'bo na âkoj-nebudz' skuranoj rëčy, - dyk
gëta struplâ prakazy: trëba pakazac' âe s'vâtaru;*

50. сьвятар агледзіць струплю і заточыць заражанае струплю на сем дзён;

s'vâtar agledzic' struplû ì zatočyc' zaražanae struplâû na sem dzën;

51. на сёмы дзень агледзіць сьвятар заражанае, і калі струпля пашырылася па вопратцы, альбо па аснове, альбо па ўтоку, альбо па скуры, альбо па якім-небудзь вырабе, зробленым са скуры, дык гэта праказа ўедлівая, струпля нячыстая;

*na sëmy dzen' agledzic' s'vâtar zaražanae, ì kali struplâ pašyrylasâ pa
vopratcy, al'bo pa asnove, al'bo pa ŭtoku, al'bo pa skury, al'bo pa âkìm-
nebudz' vyrabe, зробленым sa skury, dyk gëta prakaza ŭedlivaâ, struplâ
nâčystaâ;*

52. ён павінен спаліць вопратку, альбо аснову, альбо ўток ваўняны ці ільняны, альбо якую б то ні было скураную рэч, на якой будзе струпля, бо гэта праказа ўедлівая: трэба спаліць на агні.

*ën pavinen spalic' vopratku, al'bo asnovu, al'bo ŭtok vaŭnâny cì il'nâny,
al'bo âkuû b to nì bylo skuranuû rëč, na âkoj budze struplâ, bo gëta prakaza
ŭedlivaâ: trëba spalic' na agnì.*

53. А калі сьвятар убачыць, што струпля не пашырылася па вопратцы, альбо па аснове, альбо па ўтоку, альбо па якой бы там ні было скураной рэчы,

*A kali s'vâtar ubačyc', što struplâ ne pašyrylasâ pa vopratcy, al'bo pa
asnove, al'bo pa ŭtoku, al'bo pa âkoj by tam nì bylo skuranoj rëčy,*

54. дык сьвятар загадае абмыць тое, на чым струпля, і другі раз

затачыць на сем дзён;

dyk s'vâtar zagadae abmyc' toe, na čym struplâ, i drugì raz zatačyc' na sem dzën;

55. калі пасья абмываньня заражанай рэчы сьвятар убачыць, што струпля не зьмяніла выгляду свайго, і не пашырылася струпля, дык яна нячыстая, спалі яе на агні; гэта выедзеная яміна на правым баку альбо на вывараце;

kali pas'lâ abmyvan'nâ zaražanaj rěčy s'vâtar ubačyc', što struplâ ne z'mânila vyglâdu svajgo, i ne pašyrylasâ struplâ, dyk âna nâčystaâ, spali âe na agni; gèta vyedzenaâ âmina na pravym baku al'bo na vyvarace;

56. а калі сьвятар убачыць, што струпля пасья абмываньня яе зрабілася менш прыкметная, дык сьвятар няхай адарве яе ад вопраткі, альбо ад скуры, альбо ад асновы, альбо ад утоку.

a kali s'vâtar ubačyc', što struplâ pas'lâ abmyvan'nâ âe zrabilasâ menš prykmetnaâ, dyk s'vâtar nâhaj adarve âe ad vopratki, al'bo ad skury, al'bo ad asnovy, al'bo ad utoku.

57. Калі ж яна зноў зьявіцца на вопратцы, альбо на аснове, альбо на ўтоку, альбо на якой-небудзь скураной рэчы, дык гэта распускаецца струпля: спалі на агні тое, на чым струпля.

Kali ž âna znoŭ z'âvicca na vopratcy, al'bo na asnove, al'bo na ŭtoku, al'bo na âkoj-nebudz' skuranoj rěčy, dyk gèta raspuskaecca struplâ: spali na agni toe, na čym struplâ.

58. А калі вопратку, альбо аснову, альбо ўток, альбо якую-небудзь скураную рэч вымыеш, і сыдзе зь іх струпля, дык трэба вымыць іх другі раз, і яны будуць чыстыя.

A kali vopratku, al'bo asnovu, al'bo ŭtok, al'bo âkuû-nebudz' skuraniu rěč vymyeš, i sydze z' ih struplâ, dyk trèba vymyc' ih drugì raz, i âny buduc'

čystyâ.

59. Вось закон пра струплю праказы на вопратцы ваўнянай альбо ільнянай, альбо на аснове, альбо на ўтоку, альбо на якой-небудзь скураной рэчы, альбо абвяшчаць яе чыстаю альбо нячыстаю.

Vos' zakon pra struplû prakazy na vopratcy vaŭnânaj al'bo il'nânaj, al'bo na asnove, al'bo na ŭtoku, al'bo na âkoj-nebudz' skuranoj rěcy, al'bo abvâščac' âe čystaû al'bo nâčystaû.

14 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

2. вось закон пра пракажонага, калі трэба яго ачысьціць: прывядуць яго да сьвятара

vos' zakon pra prakažonaga, kalì trèba âgo ačys'cìc': pryvâduc' âgo da s'vâtara

3. а сьвятар выйдзе вонкі з табара, і калі сьвятар убачыць, што пракажоны выздаравеў ад хваробы праказы,

a s'vâtar vyjdze vonkì z tabara, ì kalì s'vâtar ubačyc', što prakažony vyzdaraveŭ ad hvaroby prakazy,

4. дык сьвятар загадае ўзяць дзеля цалёнага дзьвюх птушак жывых чыстых, кедровага дрэва, чырванёную нітку і ісопу,

dyk s'vâtar zagadae ŭzâc' dzelâ calënaga dz'vûh ptušak žyvyh čystyh, kedrovaga drèva, čyrvanënuû nitku ì isopu,

5. і загадае сьвятар закалоць адну птушку над гліняным посудам, над живою вадой;

ì zagadae s'vâtar zakaloc' adnu ptušku nad glinânym posudam, nad żyvoû

vadoû;

6. а сам ён возьме жывую птушку, кедровае дрэва, чырванёную нітку і ісоп і абмочыць іх і жывую птушку ў крыві птушкі заколатай над жывою вадой,

a sam ën voz'me žyvuû ptušku, kedrovae drèva, čyrvanënuû nitku i isop i abmočyc' ih i žyvuû ptušku ŭ kryvi ptuški zakolataj nad żyvoû vadoû,

7. і пакропіць на таго, каго ачышчаюць ад праказы, сем разоў, і абвесьціць яго чыстым, і выпусціць жывую птушку ў поле;

i pakropic' na tago, kago ačyščaûc' ad prakazy, sem разоў, i abves'cic' âgo čystym, i vypus'cic' žyvuû ptušku ŭ pole;

8. той, каго ачышчаюць, абмые вопратку сваю, абстрыжэ ўсе валасы свае, абмыецца вадой і будзе чысты; потым увойдзе ў табар і прабудзе сем дзён па-за намётам сваім;

toj, kago ačyščaûc', abmye vopratku svaû, abstryžè ŭse valasy svae, abmyecca vadoû i budze čysty; potym uvojdze ŭ tabar i prabudze sem dzën pa-za namëtam svaïm;

9. на сёмы дзень паголіць усе валасы свае, галаву сваю, бараду сваю, бровы над вачамі сваімі, усе валасы свае паголіць, і абмые вопратку сваю, і абмые цела сваё вадой, і будзе чысты;

na sëmy dzen' pagolic' use valasy svae, galavu svaû, baradu svaû, brovy nad vačamì svaïmì, use valasy svae pagolic', i abmye vopratku svaû, i abmye cela svaë vadoû, i budze čysty;

10. на восьмы дзень возьме ён двух бараноў без пахібы, і адну авечку гадавалую без пахібы, і тры дзясятых эфы пшанічнай мукі, змяшанай з алеем, дзеля прынашэння хлебнага, і адзін лог алею;

na vos'my dzen' voz'me ën dvuh baranoŭ bez pahiby, i adnu avečku gadavaluû bez pahiby, i try dzâsâtyh èfy pšaničnaj muki, zmâšanaj z aleem,

dzelâ prynašè'nâ hlebnaga, i adžin log aleû;

11. сьвятар ачышчальнік паставіць чалавека, якога ачышчае, зь імі прад Госпадам каля ўваходу ў скінію сходу;

s'vâtar ačyščal'nik pastavic' čalaveka, âkoga ačyščaе, z' imi prad Gospadam kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu;

12. і возьме сьвятар аднаго барана і прынясе ў ахвяру за віну, і лог алею, і прынясе гэта, трасучы прад Госпадам;

i voz'me s'vâtar adnago barana i prynâse ŭ ahvâru za vînu, i log aleû, i prynâse gèta, trasučy prad Gospadam;

13. і заколе барана на тым месцы, дзе колюць ахвяру за грэх і цэласпаленьне, на месцы сьвятым, бо гэта ахвяра за віну, як і ахвяра за грэх, належыць сьвятару: гэта вялікая сьвятыня;

i zakole barana na tym mescy, dze kolûc' ahvâru za grèh i cèlaspalen'ne, na mescy s'vâтым, bo gèta ahvâra za vînu, âk i ahvâra za grèh, naležyc' s'vâtaru: gèta vâlikaâ s'vâtynâ;

14. і возьме сьвятар крыві з ахвяры за віну, і пакладзе сьвятар на край правага вуха таго, каго ачышчае, і на вялікі палец правай рукі ягонай і на вялікі палец правай нагі ягонай;

i voz'me s'vâtar kryvi z ahvâry za vînu, i pakladze s'vâtar na kraj pravaga vuha tago, kago ačyščaе, i na vâlikì palec pravaj rukì âgonaj i na vâlikì palec pravaj nagi âgonaj;

15. і возьме сьвятар з логу алею і палье на левую сваю далоню;

i voz'me s'vâtar z logu aleû i pal'e na levuû svaû dalonû;

16. і ўмочыць сьвятар правы палец свой у алей, які на левай далоні ягонай, і пакропіць алеем з пальца свайго сем разоў прад абліччам Госпада;

i ŭmočyc' s'vâtar pravу palec svoj u alej, âkì na levaj dalonì âgonaj, i

pakropic' aleem z pal'ca svajgo sem razou' prad ablic'cam Gospada;

17. а рэшту алею, які на далоні ягонай, пакладзе сьвятар на край правага вуха таго, каго ачышчае, на вялікі палец правай рукі ягонай і на вялікі палец правай нагі ягонай, на кроў ахвяры за віну;

a restu aleu, aki na daloni agonaj, pakladze s'vatar na kraj pravaga vuha tago, kago acys'cae, na vâlikî palec pravaj ruki agonaj i na vâlikî palec pravaj nagi agonaj, na kroû ahvâry za vînu;

18. а рэшту алею, які на далоні ў сьвятара, пакладзе ён на галаву таго, каго ачышчае, і ачысьціць яго сьвятар перад абліччам Госпада;

a restu aleu, aki na daloni ũ s'vatar, pakladze en na galavu tago, kago acys'cae, i acys'cic' ago s'vatar perad ablic'cam Gospada;

19. і ачысьціць сьвятар ахвяру за грэх і ачысьціць чалавека ад нечысьці ягонай; пасля таго заколе ахвяру цэласпаленьня;

i acys'cic' s'vatar ahvâru za grêh i acys'cic' çalaveka ad neçys'ci agonaj; pas'lâ tago zakole ahvâru çelaspalen'nâ;

20. і пакладзе сьвятар цэласпаленьне і прынашэньне хлебнае на ахвярнік; і ачысьціць яго сьвятар, і ён будзе чысты.

i pakladze s'vatar çelaspalen'ne i prynašèn'ne hlebnae na ahvârnik; i acys'cic' ago s'vatar, i en budze cÿsty.

21. Калі ж ён бедны і ня мае дастатку, дык няхай возьме аднаго барана ў ахвяру павіннасьці дзеля трасеньня, каб ачысьціць сябе, і адну дзесяцярыну эфы пшанічнай мукі, змяшанай з алеем, у прынашэньне хлебнае, і лог алею,

Kali ž en bedny i nâ mae dastatku, dyk nâhaj voz'me adnago barana ũ ahvâru pavinnas'ci dzelâ trasen'nâ, kab acys'cic' sâbe, i adnu dzesâcârynu êfy pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem, u prynašèn'ne hlebnae, i log aleu,

22. і дзьве галубкі і два маладыя галубы, што дастане рука ягоная,

адну птушку ў ахвяру за грэх, а другую на цэласпаленьне;

*ì dz've galubkì ì dva maladyâ galuby, što dastane ruka âgonaâ, adnu ptušku
ũ ahvâru za grèh, a druguũ na cèlaspalen'ne;*

23. і прынясе іх на восьмы дзень ачышчэньня свайго сьвятару да
ўваходу ў скінію сходу, перад аблічча Госпада;

*ì prynâse ih na vos'my dzen' ačyščèn'nâ svajgo s'vâtaru da ũvahodu ũ
skiniũ shodu, perad abličča Gospada;*

24. сьвятар возьме барана ахвяры за віну і лог алею, і прынясе гэта
сьвятар, трасучы перад Госпадам;

*s'vâtar voz'me barana ahvâry za vinu ì log aleũ, ì prynâse gèta s'vâtar,
trasučy perad Gospadam;*

25. і заколе барана ў ахвяру павіннасьці, і возьме сьвятар крыві ахвяры
павіннасьці, і пакладзе на край правага вуха таго, каго ачышчае, і на
вялікі палец правай рукі ягонай і на вялікі палец правай нагі ягонай;

*ì zakole barana ũ ahvâru pavinnas'ci, ì voz'me s'vâtar kryvì ahvâry
pavinnas'ci, ì pakladze na kraj pravaga vuha tago, kago ačyščae, ì na vâlikì
palec pravaj ruki âgonaj ì na vâlikì palec pravaj nagi âgonaj;*

26. і налье сьвятар алею на левую сваю далонь,

ì nal'e s'vâtar aleũ na levuũ svaũ dalon',

27. і алеем, які на левай далоні ягонай, пакропіць сьвятар правым
пальцам сваім сем разоў перад абліччам Гасподнім;

*ì aleem, âkì na levaj daloni âgonaj, pakropic' s'vâtar pravym pal'cam svaim
sem разоў perad abliččam Gaspodnim;*

28. і пакладзе сьвятар алею, які на далоні ягонай, на край правага вуха
таго, каго ачышчае, на вялікі палец правай рукі ягонай і на вялікі палец
правай нагі ягонай, на месца крыві з ахвяры за віну;

ì pakladze s'vâtar aleũ, âkì na daloni âgonaj, na kraj pravaga vuha tago, kago

*ačyščae, na vâlikì palec pravaj ruki âgonaj i na vâlikì palec pravaj nagi âgonaj,
na mesca kryvi z ahvâry za vinu;*

29. а рэшту алею, які на далоні ў сьвятара, пакладзе ён на галаву таго,
каго ачышчае, каб ачысьціць яго перад абліччам Госпада;

*a rëštu aleû, âkì na daloni ũ s'vâtara, pakladze ën na galavu tago, kago
ačyščae, kab ačys'cic' âgo perad abliččam Gospada;*

30. і прынясе адну галубку, альбо аднаго маладога голуба, што
дастане рука,

i prynâse adnu galubku, al'bo adnago maladoga goluba, što dastane ruka,

31. з таго, што дастане рука ягоная, адну птушку ў ахвяру за грэх, а
другую на цэласпаленьне, разам з прынашэньнем хлебным; і ачысьціць
сьвятар чалавека перад абліччам Госпада.

*z tago, što dastane ruka âgonaâ, adnu ptušku ũ ahvâru za grèh, a druguû na
cèlaspalen'ne, razam z prynašèn'nem hlebnyim; i ačys'cic' s'vâtar čalaveka
perad abliččam Gospada.*

32. Вось закон пра пракажонага, які ў час ачышчэньня свайго ня мае
дастатку.

Vos' zakon pra prakažonaga, âkì ũ čas ačyščèn'nâ svajgo nâ mae dastatku.

33. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû i Aaronu, kažučy:

34. калі ўвойдзеце ў зямлю Ханаанскую, якую Я даю вам у валоданьне,
і Я навяду струплю праказы на дамы ў зямлі валоданьня вашага,

*kali ũvojdzece ũ zâmlû Hanaanskuû, âkuû Â daû vam u valodan'ne, i Â
navâdu struplû prakazy na damy ũ zâmli valodan'nâ vašaga,*

35. тады той, чый дом, павінен пайсьці і сказаць сьвятару: у мяне на
доме паявілася як бы струпля.

tady toj, čyj dom, pavinen pajs'ci i skazac' s'vâtaru: u mâne na dome

paâvilasâ âk by struplâ.

36. Сьвятар загадае апаражніць дом, перш чым сьвятар увойдзе аглядаць струплю, каб не знячысьцілася ўсё, што ў доме; пасья гэтага прыйдзе сьвятар аглядаць дом.

S'vâtar zagadae aparažnic' dom, perš čym s'vâtar uvojdze aglâdac' struplû, kab ne z'nâčys'cilasâ ũsë, što ũ dome; pas'lâ gètaga pryjdze s'vâtar aglâdac' dom.

37. Калі ён, агледзеўшы струплю, убачыць, што струпля на сьценах дома складаецца зь зеленаватых альбо чырванаватых ямін, якія будуць заглыбленыя ў сьцяне,

Kali ën, agledzeŭšy struplû, ubačyc', što struplâ na s'cenah doma skladaecca z' zelenavatyh al'bo čyrvanavatyh âmìn, âkiâ buduc' zaglyblyenyâ ũ s'câne,

38. дык сьвятар выйдзе з дома да дзьвярэй дома і замкне дом на сем дзён.

dyk s'vâtar vyjdze z doma da dz'vârèj doma i zamkne dom na sem dzën.

39. На сёмы дзень зноў прыйдзе сьвятар, і калі ўбачыць, што струпля пашырылася па сьценах дома,

Na sëmy dzen' znoŭ pryjdze s'vâtar, i kali ũbačyc', što struplâ pašyrylasâ pa s'cenah doma,

40. дык сьвятар загадае выламаць камяні, на якіх струпля, і выкінуць іх за горадам на месца нячыстае;

dyk s'vâtar zagadae vylamac' kamâni, na âkih struplâ, i vykinuc' ih za goradam na mesca nâčystae;

41. а дом усярэдзіне няхай увесь выскабляць, і абмазку, якую саскобляць, высыплюць за горадам на месца нячыстае;

a dom usârèdzine nâhaj uves' vyskablâc', i abmazku, âkuû saskoblâc', vysyplûc' za goradam na mesca nâčystae;

42. і возьмуць іншыя камяні і ўставяць замест тых камянёў, і возьмуць іншую абмазку і абмажуць дом.

ì voz'muc' inšyâ kamâni ì ŭstavâc' zamest tyh kamânëŭ, ì voz'muc' inšuŭ abmazku ì abmažuc' dom.

43. Калі струпля зноў абэявіцца і будзе цьвісці на доме пасья таго, як выламалі камяні і выскаблілі дом і абмазалі,

Kali struplâ znoŭ abèâvicca ì budze c'vìsci na dome pas'lâ tago, âk vylamali kamâni ì vyskablilì dom ì abmazali,

44. дык сьвятар прыйдзе і агледзіць, і калі струпля на доме пашырылася, дык гэта едка пражыта на доме, нячысты ён;

dyk s'vâtar pryjdzè ì agledzic', ì kali struplâ na dome pašyrylasâ, dyk gèta edkaâ prakaza na dome, nâčysty ën;

45. трэба зламаць гэты дом, і камяні яго і дрэва яго і ўсю абмазку дома і вынесьці за горад на месца нячыстае;

trèba zlamac' gèty dom, ì kamâni âgo ì drèva âgo ì ŭsŭ abmazku doma ì vynes'ci za gorad na mesca nâčystae;

46. хто ўваходзіць у дом увесь той час, калі ён замкнуты, той нячысты да вечара;

hto ŭvahodzic' u dom uves' toj čas, kali ën zamknuty, toj nâčysty da večara;

47. і хто сьпіць у доме тым, той павінен вымыць вопратку сваю; і хто есьць у доме тым, той павінен вымыць вопратку сваю.

ì hto s'pic' u dome tym, toj pavinen vymyc' vopratku svaŭ; ì hto es'c' u dome tym, toj pavinen vymyc' vopratku svaŭ.

48. А калі сьвятар прыйдзе і ўбачыць, што струпля на доме не пашырылася пасья таго, як абмазалі дом, дык сьвятар абвесьціць дом чыстым, бо струпля прайшла.

A kali s'vâtar pryjdzè ì ŭbačyc', što struplâ na dome ne pašyrylasâ pas'lâ

tago, âk abmazali dom, dyk s'vâtar abves'cic' dom čystym, bo struplâ prajšla.

49. І каб ачысьціць дом, возьме ён дзьвюх птушак, кедровага дрэва, чырванёную нітку і ісопу,

ì kab ačys'cic' dom, voz'me ën dz'vûh ptušak, kedrovaga drèva, čyrvanënuû nitku ì isopu,

50. і заколе адну птушку над гліняным посудам, над жывою вадою;

ì zakole adnu ptušku nad glinânym posudam, nad žyvoû vadoû;

51. і возьме кедровае дрэва і ісоп, і чырванёную нітку і жывую птушку, і абмочыць іх у крыві птушкі заколатай і ў жывой вадзе, і пакропіць дом сем разоў;

ì voz'me kedrovae drèva ì isop, ì čyrvanënuû nitku ì žyvuû ptušku, ì abmočyc' ih u kryvi ptuški zakolataj ì ŭ žyvoj vadze, ì pakropic' dom sem razou;

52. і ачысьціць дом крывёю птушкі і жывою вадою, і жывою птушкаю і кедровым дрэвам і ісопам і чырванёнаю ніткаю;

ì ačys'cic' dom kryvěû ptuški ì žyvoû vadoû, ì žyvoû ptuškaû ì kedrovym drèvam ì isopam ì čyrvanënaû nitkaû;

53. і пусьціць жывую птушку за горадам у поле і ачысьціць дом, і будзе чысты.

ì pus'cic' žyvuû ptušku za goradam u pole ì ačys'cic' dom, ì budze čysty.

54. Вось закон пра ўсякую струплю праказы і пра пархатасьць,

Vos' zakon pra ŭsâkuû struplû prakazy ì pra parhatas'c',

55. і пра праказу на вопратцы і на доме, і пра пухліну, і пра лішаі, і пра плямы, -

ì pra prakazu na vopratcy ì na dome, ì pra puhlinu, ì pra lišai, ì pra plâmy, -

56. каб указаць, калі гэта нячыстае і калі чыстае: вось закон пра

праказу.

kab ukazac', kali gèta nâčystae i kali čystae: vos' zakon pra prakazu.

15 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû i Aaronu, kažučy:

2. абвясьцеце сынам Ізраілевым і скажэце ім: калі ў каго будзе цеча зь цела ягонага, дык ад цечы сваёй ён нячысты.

abvâs'cece synam Ìzrailevym i skažèce im: kali ũ kago budze ceča z' cela âgonaga, dyk ad cečy svaëj ën nâčysty.

3. І вось закон пра нячыстасьць яго ад цечы ягонай: калі цячэ зь цела яго цеча ягоная, і калі затрымліваецца ў целе яго цеча ягоная, гэта нячыстасьць яго;

Ì vos' zakon pra nâčystas'c' âgo ad cečy âgonaj: kali câčè z' cela âgo ceča âgonaâ, i kali zatrymlivaecca ũ cele âgo ceča âgonaâ, gèta nâčystas'c' âgo;

4. усякая пасьцель, на якую ляжа цечыўны, нячыстая, і ўсякая рэч, на якую сядзе, нячыстая;

usâkaâ pas'cel', na âkuû lâža cečyŭny, nâčystaâ, i ũsâkaâ rèč, na âkuû sâdze, nâčystaâ;

5. і хто дакранецца да пасьцелі ягонай, той павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадю і нячысты будзе да вечара;

i hto dakranecca da pas'celi âgonaj, toj pavìnen vymyc' vopratku svaû i abmycca vadoû i nâčysty budze da večara;

6. хто сядзе на якую-небудзь рэч, на якой сядзеў цечыўны, той павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадю і нячысты будзе да вечара;

hto sâdze na âkuû-nebudz' rèč, na âkoj sâdzeŭ cečyŭny, toj pavìnen vymyc'

vopratku svaû i abmycca vadoû i nâčysty budze da večara;

7. і хто дакранецца да цела цечыўнага, той павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадой і нячысты будзе да вечара;

i hto dakranecca da cела cečyŭnaga, toj pavinen vymyc' vopratku svaû i abmycca vadoû i nâčysty budze da večara;

8. калі цечыўны плюне на чыстага, дык гэты павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадой і нячысты будзе да вечара;

kali cečyŭny plûne na čystaga, dyk gèty pavinen vymyc' vopratku svaû i abmycca vadoû i nâčysty budze da večara;

9. і ўсякая падвода, на якой ехаў цечыўны, нячыстая;

i ŭsâkaâ padvoda, na âkoj ehaŭ cečyŭny, nâčystaâ;

10. і кожны, хто дакранецца да чаго-небудзь, што было пад ім, нячысты будзе да вечара; і хто панясе гэта, павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадой і нячысты будзе да вечара;

i kožny, hto dakranecca da čago-nebudz', što bylo pad im, nâčysty budze da večara; i hto panâse gèta, pavinen vymyc' vopratku svaû i abmycca vadoû i nâčysty budze da večara;

11. і кожны, да каго дакранецца цечыўны, не вымыўшы рук сваіх вадой, павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадой і нячысты будзе да вечара;

i kožny, da kago dakranecca cečyŭny, ne vymyŭšy ruk svaih vadoû, pavinen vymyc' vopratku svaû i abmycca vadoû i nâčysty budze da večara;

12. гліняны посуд, да якога дакранецца цечыўны, трэба разьбіць, і ўсякі драўляны посуд трэба вымыць вадой.

glinâny posud, da âkoga dakranecca cečyŭny, trèba raz'biç', i ŭsâki draŭlâny posud trèba vymyc' vadoû.

13. А калі цечыўны вызваліцца ад цечы сваёй, тады павінен ён

адлічыць сабе сем дзён на ачышчэньне сваё і вымыць вопратку сваю і
цела сваё живою вадой, і будзе чысты;

*A kali cečyŭny vyzvalicca ad cečy svaëj, tady pavinen ën adličyc' sabe sem
dzën na ačyščën'ne svaë i vymyc' vopratku svaû i cela svaë žyvoû vadoû, i
budze čysty;*

14. і на восьмы дзень возьме ён сабе дзвюх галубак альбо двух
маладых галубоў, і прыйдзе перад аблічча Гасподняе да ўваходу ў
скінію сходу, і аддасьць іх сьвятару;

*i na vos'my dzen' voz'me ën sabe dz'vûh galubak al'bo dvuh maladyh
galuboŭ, i pryjdzje perad abličča Gaspodnâe da ŭvahodu ŭ skiniû shodu, i
addas'c' ih s'vâtaru;*

15. і прынясе сьвятар з гэтых птушак адну ў ахвяру за грэх, а другую на
цэласпаленьне, і ачысьціць яго сьвятар перад Госпадам ад цечы
ягонай.

*i prynâse s'vâtar z gëtyh ptušak adnu ŭ ahvâru za grëh, a druguû na
cèlaspalen'ne, i ačys'cic' âgo s'vâtar perad Gospadam ad cečy âgonaj.*

16. Калі ў каго здарыцца выліваньне семені, дык ён павінен абмыць
вадой ўсё цела сваё і нячысты будзе да вечара;

*Kali ŭ kago zdarycca vylivan'ne semenì, dyk ën pavinen abmyc' vadoû ŭsë
cela svaë i nâčysty budze da večara;*

17. і ўсякая вопратка і ўсякая скура, на якую трапіць семя, павінна быць
вымыта вадой і нячыстая будзе да вечара.

*i ŭsâkaâ vopratka i ŭsâkaâ skura, na âkuû trapic' semâ, pavinna byc' vymyta
vadoû i nâčystaâ budze da večara.*

18. Калі мужчына ляжа з жанчынаю і будзе ў яго выліваньне семені,
дык яны павінны абмыцца вадой і нячыстыя будуць да вечара.

Kali mužčyna lâža z žančynaû i budze ŭ âgo vylivan'ne semenì, dyk âny

pavìnnny abmycca vadoû ì nâčystyâ buduc' da večara.

19. Калі жанчына мае цечу крыві, якая цячэ зь цела яе, дык яна павінна сядзець сем дзён пад час ачышчэньня свайго, і кожны, хто дакранецца да яе, нячысты будзе да вечара;

Kali žančyna mae ceču kryvì, âkaâ câčè z' cela âe, dyk âna pavìnna sâdzec' sem dzën pad čas ačyščè'nâ svajgo, ì kožny, hto dakranecca da âe, nâčysty budze da večara;

20. і ўсё, на што яна ляжа пад час ачышчэньня свайго, нячыстае; і ўсё, на што сядзе, нячыстае;

ì ũsë, na što âna lâža pad čas ačyščè'nâ svajgo, nâčystae; ì ũsë, na što sâdze, nâčystae;

21. і кожны, хто дакранецца да пасьцелі яе, павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадю і нячысты будзе да вечара;

ì kožny, hto dakranecca da pas'celì âe, pavìnen vymyc' vopratku svaû ì abmycca vadoû ì nâčysty budze da večara;

22. і кожны, хто дакранецца да якой-небудзь рэчы, на якой яна сядзела, павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадю і нячысты будзе да вечара;

ì kožny, hto dakranecca da âkoj-nebudz' rëčy, na âkoj âna sâdzela, pavìnen vymyc' vopratku svaû ì abmycca vadoû ì nâčysty budze da večara;

23. і калі хто дакранецца да чаго-небудзь на пасьцелі альбо на той рэчы, на якой яна сядзела, нячысты будзе да вечара;

ì kalì hto dakranecca da čago-nebudz' na pas'celì al'bo na toj rëčy, na âkoj âna sâdzela, nâčysty budze da večara;

24. калі перасьпіць зь ёю муж, дык нячыстасьць яе будзе на ім: ён нячысты будзе сем дзён, і кожная пасьцель, на якую ён ляжа, будзе нячыстая.

kali peras'pic' z' ëû muž, dyk nâčystas'c' âe budze na im: ën nâčysty budze sem dzën, i kožnaâ pas'cel', na âkuû ën lâža, budze nâčystaâ.

25. Калі ў жанчыны цячэ кроў шмат дзён не пад час ачышчэньня яе, альбо калі яна мае цечу даўжэй звычайнага ачышчэньня свайго, яна нячыстая;

Kali ũ žančyny câčè kroŭ šmat dzën ne pad čas ačyščèn'nâ âe, al'bo kali âna mae ceču daŭžěj zvyčajnaga ačyščèn'nâ svajgo, âna nâčystaâ;

26. усякая пасьцель, на якую яна ляжа пад час цечы сваёй, будзе нячыстая, гэтак сама як пасьцель пад час ачышчэньня яе; і ўсякая рэч, на якую яна сядзе, будзе нячыстая, як нячыстае гэта пад час ачышчэньня яе;

usâkaâ pas'cel', na âkuû âna lâža pad čas cečy svaěj, budze nâčystaâ, gètak sama âk pas'cel' pad čas ačyščèn'nâ âe; i ũsâkaâ rëč, na âkuû âna sâdze, budze nâčystaâ, âk nâčystae gèta pad čas ačyščèn'nâ âe;

27. і кожны, хто дакранецца да іх, будзе нячысты і павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадою, і нячысты будзе да вечара.

i kožny, hto dakranecca da ih, budze nâčysty i pavinen vymyc' vopratku svaû i abmycca vadoû, i nâčysty budze da večara.

28. А калі яна вызваліцца ад цечыва свайго, тады павінна адлічыць сабе сем дзён і пасья будзе чыстая;

A kali âna vyzvalicca ad cečyva svajgo, tady pavinna adličyc' sabe sem dzën i pas'lâ budze čystaâ;

29. на восьмы дзень возьме яна сабе дзвюх галубак альбо двух маладых галубоў, і прынясе іх да сьвятара да ўваходу ў скінію сходу;

na vos'my dzen' voz'me âna sabe dz'vûh galubak al'bo dvuh maladyh galuboŭ, i prynâse ih da s'vâtara da ũvahodu ũ skiniû shodu;

30. і прынясе сьвятар адну птушку ў ахвяру за грэх, а другую на

цэласпаленьне, і ачысьціць яе сьвятар перад Госпадам ад цечы
нечысьці яе.

*ì prynâse s'vâtar adnu ptušku ŭ ahvâru za grèh, a druguŭ na cèlaspalen'ne, ì
ačys'cic' âe s'vâtar perad Gospadam ad cečy nečys'ci âe.*

31. Так засьцерагайце сыноў Ізраілевых ад нячыстасьці іх, каб яны не
памерлі ў нячыстасьці сваёй, апаганьваючы селішча Маё, якое сярод іх:

*Tak zas'ceragajce synoŭ Ìzrailevyh ad nâčystas'ci ih, kab âny ne pamerli ŭ
nâčystas'ci svaëj, apagan'vaŭčy selišča Maë, âkoe sârod ih:*

32. вось закон пра цечыўнага і пра тое, у каго здарыцца выліваньне
семені, якое робіць яго нячыстым,

*vos' zakon pra cečyŭnaga ì pra toe, u kago zdarycca vylivan'ne semenì,
âkoe robic' âgo nâčystym,*

33. і пра тую, што пакутуе ачышчэньнем сваім, і пра цечыўных,
мужчыну альбо жанчыну, і пра мужа, які перасыпіць з нячыстаю.

*ì pra tuŭ, što pakutue ačyščèn'nem svaim, ì pra cečyŭnyh, mužčynu al'bo
žančynu, ì pra muža, âkì peras'pic' z nâčystaŭ.*

16 Кіраўнік

1. І казаў Гасподзь Майсею пасля сьмерці двух сыноў Ааронавых, калі
яны, падступіўшыся прад аблічча Гасподняе, памерлі,

*ì kazaŭ Gaspodz' Majseŭ pas'lâ s'merci dvuh synoŭ Aaronavyh, kalì âny,
padstupiŭšysâ prad abličča Gaspodnâe, pamerli,*

2. і сказаў Гасподзь Майсею: скажы Аарону, брату твайму, каб ён не ва
ўсякі час заходзіў у сьвятыні за заслону перад века, што на каўчэгу, каб
яму не памерці, бо над векам Я буду зьяўляцца ў воблаку.

ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: skažy Aaronu, bratu tvajmu, kab èn ne va ŭsâki

čas zahodziŭ u s'vâtyni za zaslonu perad veka, što na kaŭčègu, kab âmu ne pamercì, bo nad vekam Â budu z'âŭlâcca ŭ voblaku.

3. Вось, з чым павінен уваходзіць Аарон у сьвятыню: зь цялём у ахвяру за грэх і з бараном на цэласпаленьне:

Vos', z čym pavinen uvahodzic' Aaron u s'vâtynú: z' câlëm u ahvâru za grèh ì z baranom na cèlaspalen'ne:

4. сьвяшчэнны ільняны хітон павінен апранаць ён, а сподняе адзеньне хай будзе на целе ягоным, і льняным пасам няхай апяразваецца і льняны кідар надзявае: гэта сьвяшчэнная вопратка; і хай абмывае ён цела сваё вадой і надзявае яе;

s'vâščènnny ìl'nâny hiton pavinen apranac' ën, a spodnâe adzen'ne haj budze na cele âgonym, ì l'nânym pasam nâhaj apârazvaecca ì l'nâny kidar nadzâvae: gèta s'vâščènnaâ vopratka; ì haj abmyvae ën cela svaë vadoŭ ì nadzâvae âe;

5. і з супольства сыноў Ізраілевых няхай возьме двух казлоў у ахвяру за грэх і аднаго барана на цэласпаленьне.

ì z supol'stva synoŭ Ìzrailevyh nâhaj voz'me dvuh kazloŭ u ahvâru za grèh ì adnago barana na cèlaspalen'ne.

6. І прынясе Аарон цяля ў ахвяру за грэх за сябе і ачысьціць сябе і дом свой.

Ì prynâse Aaron câlâ ŭ ahvâru za grèh za sâbe ì ačys'cic' sâbe ì dom svoj.

7. І возьме двух казлоў і паставіць іх прад абліччам Гасподнім і каля ўваходу ў скінію сходу;

Ì voz'me dvuh kazloŭ ì pastavic' ih prad abliččam Gaspodnim ì kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu;

8. і кіне Аарон на абодвух казлоў жэрабя: адно жэрабя дзеля Госпада, а другое жэрабя дзеля адпушчэння;

ì kine Aaron na abodvuh kazloŭ žèrabâ: adno žèrabâ dzelâ Gospada, a drugoe žèrabâ dzelâ adpuščèn'nâ;

9. і прывядзе Аарон казла, на якога выпала жэрабя дзеля Госпада, і прынясе яго ў ахвяру за грэх,

ì pryvâdze Aaron kazla, na âkoga vypala žèrabâ dzelâ Gospada, ì prynâse âgo ŭ ahvâru za grèh,

10. а казла, на якога выпала жэрабя дзеля адпушчэньня, паставіць жывога перад Госпадам, каб учыніць на ім ачышчэньне і выслаць яго ў пустыню дзеля адпушчэньня.

a kazla, na âkoga vypala žèrabâ dzelâ adpuščèn'nâ, pastavic' žyvoga perad Gospadam, kab učynic' na ìm ačyščèn'ne ì vyslac' âgo ŭ pustynû dzelâ adpuščèn'nâ.

11. І прывядзе Аарон цяля ў ахвяру за грэх за сябе, і ачысьціць сябе і дом свой, і заколе цяля ў ахвяру за грэх за сябе;

Ì pryvâdze Aaron câlâ ŭ ahvâru za grèh za sâbe, ì ačys'cic' sâbe ì dom svoj, ì zakole câlâ ŭ ahvâru za grèh za sâbe;

12. і возьме распаленага жару поўнае кадзіла з ахвярніка, які перад абліччам Гасподнім, і духмянага дробна патоўчанага дымленьня поўныя прыгаршчы, і ўнясе за заслону;

ì voz'me raspalenaga žaru poŭnae kadzila z ahvârніка, âkì perad abliččam Gaspodnim, ì duhmânaga drobna patoŭčanaga dymlen'nâ poŭnyâ prygarščy, ì ŭnâse za zaslonu;

13. і пакладзе дымленьне на агонь перад абліччам Гасподнім, і воблака дымленьня пакрые века, якое над каўчэгам адкрыцьця, каб яму не памерці;

ì pakladze dymlen'ne na agon' perad abliččam Gaspodnim, ì voblaka dymlen'nâ pakrye veka, âkoe nad kaŭčègam adkryc'câ, kab âmu ne pamerci;

14. і возьме крыві цяляці і пакропіць пальцам сваім на века с'пераду і перад векам, сем разоў пакропіць крывёю з пальца свайго.

ì voz'me kryvì cãlâcì ì pakropic' pal'cam svaim na veka s'peradu ì perad vekam, sem разоў pakropic' kryvëû z pal'ca svajgo.

15. І заколе казла ў ахвяру за грэх за народ, і ўнясе кроў ягонаю за заслону, і зробіць з крывёю ягонаю тое самае, што рабіў з крывёю цяляці, і пакропіць ёю на века і перад векам, -

Ì zakole kazla ŭ ahvâru za grèh za narod, ì ŭnâse kroŭ âgonuû za zaslonu, ì zrobic' z kryvëû âgonau toe samae, što rabiŭ z kryvëû cãlâcì, ì pakropic' ëû na veka ì perad vekam, -

16. і ачысьціць сьвятыню ад нячыстасьці сыноў Ізраілевых, і ад злачынстваў іхніх, ва ўсіх грахах іхніх. Так павінен зрабіць ён і са шкініяй сходу, якая ў іх, сярод нячыстасьці іхняй.

ì ačys'cic' s'vâtynú ad nãčystas'ci synoŭ Ìzrailevyh, ì ad zlačynstvaŭ ihnih, va ŭsìh grahah ihnih. Tak pavinen zrobic' ën ì sa skiniâj shodu, âkaâ ŭ ih, sârod nãčystas'ci ihnâj.

17. Ніводзін чалавек не павінен быць у шкініі сходу, калі ўваходзіць ён дзеля ачышчэння сьвятыні, да самага выхаду ягонага. І так ачысьціць ён сябе, дом свой і ўсё супольства Ізраілевае.

Nivodzìn čalavek ne pavinen byc' u skiniì shodu, kalì ŭvahodzic' ën dzelâ ačyščën'nâ s'vâtyni, da samaga vyhadu âgonaga. Ì tak ačys'cic' ën sâbe, dom svoj ì ŭsë supol'stva Ìzrailevae.

18. І выйдзе ён да ахвярніка, які перад абліччам Гасподнім, і ачысьціць яго, і возьме крыві цяляці і крыві казла, і пакладзе на рогі ахвярніка з усіх бакоў,

Ì vyjdze ën da ahvârnika, âkì perad abliččam Gaspodnim, ì ačys'cic' âgo, ì voz'me kryvì cãlâcì ì kryvì kazla, ì pakladze na rogi ahvârnika z usìh bakoŭ,

19. і пакропіць на яго крывёю з пальца свайго сем разоў, і ачысьціць яго, і асьвеціць яго ад нячыстасьці сыноў Ізраілевых.

ì pakropic' na âgo kryvëû z pal'ca svajgo sem разоў, ì ačys'cic' âgo, ì as'vecic' âgo ad nâčystas'ci synoŭ Ìzrailevyh.

20. І ўчыніўшы ачышчэньне сьвятыні, скініі сходу і ахвярніка, прывядзе ён жывога казла,

Ì ŭčyniŭšy ačyščën'ne s'vâtyni, skiniì shodu ì ahvârnikâ, pryvâdze ên žyvoga kazla,

21. і пакладзе Аарон абедзьве рукі свае на галаву жывога казла, і вызнае над ім усе беззаконьні сыноў Ізраілевых і ўсе злачынствы іхнія і ўсе грахі іхнія, і пакладзе іх на галаву казла, і вышле з нарочным чалавекам у пустыню;

ì pakladze Aaron abedz've ruki svae na galavu žyvoga kazla, ì vyznae nad ìm use bezzakon'ni synoŭ Ìzrailevyh ì ŭse zlačynstvy ihniâ ì ŭse grahi ihniâ, ì pakladze ih na galavu kazla, ì vyšle z naročnym čalavekam u pustynû;

22. і панясе казёл на сабе ўсе беззаконьні іхнія ў зямлю непраходную, і пусьціць ён казла ў пустыню.

ì panâse kazël na sabe ŭse bezzakon'ni ihniâ ŭ zâmlû neprahodnuû, ì pus'cic' ên kazla ŭ pustynû.

23. І ўвойдзе Аарон у скінію сходу, і здыме ільняную вопратку, якую апранаў, уваходзячы ў сьвятыню, і пакіне яе там,

Ì ŭvojdze Aaron u skiniû shodu, ì zdyme il'nânuû vopratku, âkuû apranaŭ, uvahodzâčy ŭ s'vâtynû, ì pakine âe tam,

24. і абмые цела сваё вадою, на сьвятым месцы, і апране вопратку сваю, выйдзе і ўчыніць цэласпаленьне за сябе і цэласпаленьне за народ, і ачысьціць сябе і народ;

ì abmye cela svaë vadoû, na s'vâty mescy, ì aprane vopratku svaû, vyjdze ì

ŭčynić' cèlaspalen'ne za sâbe ì cèlaspalen'ne za narod, ì ačys'cic' sâbe ì narod;

25. а тлушч ахвяры за грэх спаліць на ахвярніку.

a tlušč ahvâry za grèh spalic' na ahvârniku.

26. І той, хто вадзіў казла дзеля адпушчэньня, павінен вымыць вопратку сваю, абмыць цела сваё вадою і потым можа ўвайсьці ў табар.

Ì toj, hto vadziŭ kazla dzelâ adpuščèn'nâ, pavinen vymyc' vopratku svaŭ, abmyc' cela svaë vadoŭ ì potym moža ŭvajs'ci ŭ tabar.

27. А цяля за грэх і казла за грэх, чыя кроў унесена была дзеля ачышчэньня сьвятыні, няхай вынесуць вонкі з табара і спаліць на агні скуры іхнія і мяса іхняе і нечысьць іхнюю;

A câlâ za grèh ì kazla za grèh, čyâ kroŭ unesena byla dzelâ ačyščèn'nâ s'vâtyni, nâhaj vynesuc' vonki z tabara ì spalâc' na agni skury ihniâ ì mâsa ihnâe ì nečys'c' ihnûŭ;

28. хто спаліць іх, той павінен абмыць вопратку сваю і абмыць цела сваё вадою, і пасья таго можа ўвайсьці ў табар.

hto spalic' ih, toj pavinen abmyc' vopratku svaŭ ì abmyc' cela svaë vadoŭ, ì pas'lâ tago moža ŭvajs'ci ŭ tabar.

29. І хай будзе гэта вам вечнаю пастановаю: на сёмым месяцы, у дзясяты дзень месяца ўпакорвайце душы вашыя і ніякае дзеі ня чынеце, ні тубылец, ні прыхадзень, што пасяліўся сярод вас,

Ì haj budze gèta vam večnaŭ pastanovaŭ: na sëmym mesâcy, u dzâsâty dzen' mesâca ŭpakorvajce dušy vašyâ ì niâkae dzei nâ čynece, ni tubylec, ni pryhadzen', što pasâliŭsâ sârod vas,

30. бо ў гэты дзень ачышчаюць вас, каб зрабіць вас чыстымі ад усіх грахоў вашых, каб вы былі чыстыя перад абліччам Гасподнім;

*bo ŭ gèty dzen' ačyščaûc' vas, kab zrabìc' vas čystymi ad usih grahoŭ
vašyh, kab vy byli čystyâ perad abliččam Gaspodnim;*

31. гэта субота спачыну вам, упакорвайце душы вашыя: гэта пастанова
вечная.

gèta subota spačynu vam, upakorvajce dušy vašyâ: gèta pastanova večnaâ.

32. А ачышчаць павінен сьвятар, які памазаны і які прысьвечаны, каб
сьвятарыць яму замест бацькі свайго: і апране ён ільняную вопратку,
вопратку сьвяшчэнную,

*A ačyščac' pavinen s'vâtar, âkì pamazany i âkì prys'večany, kab s'vâtaryc'
âmu zamest bac'ki svajgo: i aprane ën il'nânuû vopratku, vopratku
s'vâščènnuû,*

33. і ачысьціць Сьвятое Сьвятых і скінію сходу, і ахвярнік ачысьціць, і
сьвятароў і ўвесь народ супольства ачысьціць.

*i ačys'cìc' S'vâtoe S'vâtyh i skìniû shodu, i ahvârnìk ačys'cìc', i s'vâtaroŭ i
ŭves' narod supol'stva ačys'cìc'.*

34. І хай будзе гэта вам вечнаю пастановаю: ачышчаць сыноў
Ізраілевых ад усіх грахоў іхніх адзін раз у год. І зрабіў ён так, як загадаў
Гасподзь Майсею.

*Ì haj budze gèta vam večnaû pastanovaû: ačyščac' synoŭ Ìzrailevyh ad usih
grahoŭ ihnih adzìn raz u god. Ì zrabìŭ ën tak, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.*

17 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

2. абвясці Аарону і сынам ягоным і ўсім сынам Ізраілевым і скажы ім:
вось, што загадвае Гасподзь:

abvâs'ci Aaronu i synam âgonym i ŭsim synam İzrailevym i skažy im: vos', što zagadvæ Gaspodz':

3. калі хто з дома Ізраілевага заколе цяля альбо авечку альбо казу ў табары, альбо калі хто заколе па-за табарам

kali hto z doma İzrailevaga zakole câlâ al'bo avečku al'bo kazu ŭ tabary, al'bo kali hto zakole pa-za tabaram

4. і не прывядзе да ўваходу ў скінію сходу, каб явіць у ахвяру Госпаду перад селішчам Гасподнім, дык чалавеку таму залічана будзе кроў; ён праліў кроў, і знішчыцца чалавек той з народу свайго;

i ne pryvâdze da ŭvahodu ŭ skiniû shodu, kab âvic' u ahvâru Gospadu perad seliščam Gaspodnim, dyk čalaveku tamu zaličana budze kroŭ; ën praliŭ kroŭ, i z'niščycca čalavek toj z narodu svajgo;

5. гэта дзеля таго, каб прыводзілі сыны Ізраілевыя ахвяры свае, якія яны колюць на полі, каб прыводзілі іх прад Госпадам да ўваходу ў скінію сходу, да сьвятара, і калолі іх Госпаду ў ахвяры мірныя;

gèta dzelâ tago, kab pryvodzilì syny İzrailevyâ ahvâry svæ, âkiâ âny kolûc' na poli, kab pryvodzilì ih prad Gospadam da ŭvahodu ŭ skiniû shodu, da s'vâtara, i kalolì ih Gospadu ŭ ahvâry mîrnyâ;

6. і пакропіць сьвятар крывёю на ахвярнік Гасподні каля ўваходу ў скінію сходу і спаліць тлушч дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду,

i pakropic' s'vâtar kryvëû na ahvârnik Gaspodni kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu i spalic' tlušč dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu,

7. каб яны наперад ня прыносілі ахвяраў сваіх ідалам, за якімі аблудна ходзяць яны. Гэта хай будзе ім пастановаю вечнаю ў роды іхнія.

kab âny naperad nâ prynosilì ahvâraŭ svaih idalam, za âkimì abludna hodzâc' âny. Gèta haj budze im pastanovaû večnaû ŭ rody ihniâ.

8. Яшчэ скажы ім: калі хто з дому Ізраілевага і з прыхадняў, што

жывуць сярод вас, прыносіць цэласпаленьне альбо ахвяру

Âščè skažy im: kali hto z domu Izrailevaga i z pryhadnâŭ, što žyvuc' sârod vas, prynosic' cèlaspalen'ne al'bo ahvâru

9. і не прывядзе да ўваходу ў скінію сходу, каб учыніць яе Госпаду, дык зьнішчыцца той чалавек з народу свайго.

i ne pryvâdze da ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu, kab učynic' âe Gospadu, dyk z'niščycca toj čalavek z narodu svajgo.

10. Калі хто з дому Ізраілевага і з прыхадняў, што жывуць сярод вас, будзе есьці якую-небудзь кроў, дык павярну аблічча Маё на душу таго, хто будзе есьці кроў, і зьнішчу яе з народу яе,

Kali hto z domu Izrailevaga i z pryhadnâŭ, što žyvuc' sârod vas, budze es'ci âkuŭ-nebudz' kroŭ, dyk pavârnu abličča Maë na dušu tago, hto budze es'ci kroŭ, i z'nišču âe z narodu âe,

11. бо душа цела ў крыві, і прызначыў яе вам для ахвярніка, каб ачышчаць душы вашыя, бо кроў гэтая душу ачышчае;

bo duša cela ŭ kryvi, i pryznačyŭ âe vam dlâ ahvârnika, kab ačyščac' dušy vašyâ, bo kroŭ gètaâ dušu ačyščae;

12. таму Я і сказаў сынам Ізраілевым: ніводная душа з вас не павінна есьці крыві, і прыхадзень, які жыве сярод вас, не павінен есьці крыві.

tamu Â i skazaŭ synam Izrailevym: nìvodnaâ duša z vas ne pavìnna es'ci kryvi, i pryhadzen', âki žyve sârod vas, ne pavìnen es'ci kryvi.

13. Калі хто з сыноў Ізраілевых і з прыхадняў, што жывуць сярод вас, на ловах зловіць зьвера альбо птушку, якую можна есьці, дык ён павінен даць выцячы крыві яе і пакрыць яе зямлёю,

Kali hto z synoŭ Izrailevyh i z pryhadnâŭ, što žyvuc' sârod vas, na lovah zlovic' z'vera al'bo ptušku, âkuŭ možna es'ci, dyk ên pavìnen dac' vycâčy kryvi âe i pakryc' âe zâmlëu,

14. бо душа ўсякага цела ёсьць кроў ягоная, яна душа ягоная; таму Я сказаў сынам Ізраілевым: ня ежце крыві ні зь якога цела, бо душа ўсякага цела ёсьць кроў ягоная: кожны, хто будзе есьці яе, знішчыцца.
bo duša ũsâkaga cela ёs'c' kroŭ âgonaâ, âna duša âgonaâ; tamu Â skazaŭ synam İzrailevym: nâ eŭce kryvi ni z' âkoga cela, bo duša ũsâkaga cela ёs'c' kroŭ âgonaâ: koŭny, hto budze es'ci âe, z'nišćycca.

15. І кожны, хто будзе есьці мёртвае альбо разадранае зьверам, тубылец альбо прыхадзень, павінен вымыць вопратку сваю і абмыцца вадой і нячысты будзе да вечара, а потым будзе чысты;
İ koŭny, hto budze es'ci mёрtvae al'bo razadranae z'veram, tubylec al'bo pryhadzen', pavinen vymyc' vopratku svaŭ i abmycca vadoŭ i nâćysty budze da večara, a potym budze čysty;

16. а калі ня вымые і не абмые цела свайго, дык панясе на сабе беззаконьне сваё.
a kali nâ vymye i ne abmye cela svajgo, dyk panâse na sabe bezzakon'ne svaë.

18 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

İ nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: Я Гасподзь, Бог ваш.

abvâs'ci synam İzrailevym i skaŭy im: Â Gaspodz', Bog vaš.

3. Паводле дзеяў зямлі Егіпецкай, у якой вы жылі, ня ўчыняйце, і паводле дзеяў зямлі Ханаанскай, у якую Я вяду вас, ня ўчыняйце, і паводле ўстанаўленьняў іхніх не хадзеце:

Pavodle dzeâŭ zâmli Egipeckaj, u âkoj vy ŭyli, nâ ŭćynâjce, i pavodle dzeâŭ

*zâmlì Hanaanskaj, u âkuû Â vâdu vas, nâ ŭčynâjce, ì pavodle ŭstanaŭlen'nâŭ
ihnih ne hadzece:*

4. Мае законы выконвайце ì Мае пастановы шануйце, учыняючы
паводле ìх. Я Гасподзь, Бог ваш.

*Mae zakony vykonvajce ì Mae pastanovy šanujce, učynâŭčy pavodle ih. Â
Gaspodz', Bog vaš.*

5. Шануйце пастановы Мае ì законы Мае, выконваючы якія, чалавек
будзе жывы. Я Гасподзь.

*Šanujce pastanovy Mae ì zakony Mae, vykonvaŭčy âkiâ, čalavek budze žyvy.
Â Gaspodz'.*

6. Ніхто ні да якой родзічкі па крыві не павінен набліжацца дзеля
плоцкіх спалукаŭ. Я Гасподзь.

*Nihtò nì da âkoj rodzičkì pa kryvì ne pavìnen nablížacca dzelâ plockih
spalukaŭ. Â Gaspodz'.*

7. Ты не павінен класьціся з бацькам тваім ì з маці тваёй: яна маці твая,
не сарамаць яе.

*Ty ne pavìnen klas'cisâ z bac'kam tvaim ì z macì tvaěj: âna macì tvaâ, ne
saramac' âe.*

8. Ты не павінен класьціся з жонкаю бацькі твайго; бо гэтым ты
сарамаціш бацьку твайго.

*Ty ne pavìnen klas'cisâ z žonkaû bac'ki tvajgo; bo gèтым ty saramaciš
bac'ku tvajgo.*

9. Ты не павінен класьціся зь сястрою тваёю, з дачкою бацькі твайго
альбо з дачкою маці тваёй, што нарадзілася ў шлюбe альбо па-за
шлюбам, не сарамаць ìх.

*Ty ne pavìnen klas'cisâ z' sâstroû tvaëû, z dačkoû bac'ki tvajgo al'bo z
dačkoû macì tvaěj, što naradzilasâ ŭ šlûbe al'bo pa-za šlûbam, ne saramac'*

ih.

10. Ты не павінен класьціся з дачкою сына твайго альбо з дачкою дачкі тваёй, не сарамаць іх, бо праз гэта ты сарамаціш сябе.

Ty ne pavinen klas'cisâ z dačkoû syna tvajgo al'bo z dačkoû dački tvaěj, ne saramac' ih, bo praz gèta ty saramaciš sâbe.

11. Ты не павінен класьціся з дачкою бацькі твайго, якая нарадзілася ад іншай жонкі ягонай; бо яна сястра твая, не сарамаць яе.

Ty ne pavinen klas'cisâ z dačkoû bac'ki tvajgo, âkaâ naradzilasâ ad inšaj žonki âgonaj; bo âna sâstra tvaâ, ne saramac' âe.

12. Ты не павінен класьціся зь сястрою бацькі твайго, бо яна адной крыві з бацькам тваім.

Ty ne pavinen klas'cisâ z' sâstroû bac'ki tvajgo, bo âna adnoj kryvi z bac'kam tvaim.

13. Ты не павінен класьціся з сястрою маці тваёй, бо яна адной крыві з маці тваёй.

Ty ne pavinen klas'cisâ z sâstroû maci tvaěj, bo âna adnoj kryvi z maci tvaěj.

14. Ты не павінен класьціся з жонкаю брата бацькі твайго; бо яна цётка твая.

Ty ne pavinen klas'cisâ z žonkaû brata bac'ki tvajgo; bo âna cètka tvaâ.

15. Ты не павінен класьціся зь нявесткай тваёю, яна жонка сына твайго, не сарамаць яе.

Ty ne pavinen klas'cisâ z' nâvestkaj tvaëû, âna žonka syna tvajgo, ne saramac' âe.

16. Ты не павінен класьціся зь ятроўкай тваёй, яна жонка брата твайго, не сарамаць брата твайго.

Ty ne pavinen klas'cisâ z' âtroŭkaj tvaěj, âna žonka brata tvajgo, ne saramac' brata tvajgo.

17. Калі ты маеш плоцкія зносіны з жанчынай, ты не павінен спаць з дачкою яе і з унучкай яе; яны адной крыві зь ёю; таму гэта ганьба крыві.

Kali ty maeš plockiâ znosiny z žančynaj, ty ne pavinen spac' z dačkoû âe i z unučkaj âe; âny adnoj kryvi z' ëû; tamu gèta gan'ba kryvi.

18. Не бяры ў пасьцель тваю сястры жонкі тваёй, пакуль жонка твая жыве; не рабі яе суперніцай жонцы тваёй пры жыцьці яе.

Ne bâry ŭ pas'cel' tvaû sâstry žonki tvaëj, pakul' žonka tvaâ žyve; ne rabi âe supernicaj žoncy tvaëj pry žyc'ci âe.

19. І не кладзіся з жанчынай пад час ачышчэньня яе; у гэты час нячыстая яна.

Ì ne kladzisâ z žančynaj pad čas ačyščèn'nâ âe; u gèty čas nâčystaâ âna.

20. І з жонкаю блізкага твайго не кладзіся, каб выліць семя, бо праз гэта ты станеш нячысты.

Ì z žonkaû blizkaga tvajgo ne kladzisâ, kab vylic' semâ, bo praz gèta ty staneš nâčysty.

21. Зь дзяцей тваіх не аддавай на слугаваньне Малоху і не зьневажай імя Бога твайго. Я Гасподзь.

Z' dzâcej tvaïh ne addavaj na slugavan'ne Malohu i ne z'nevažaj imâ Boga tvajgo. Â Gaspodz'.

22. Не кладзіся з мужчынам, як з жанчынаю: гэта мярзота.

Ne kladzisâ z mužčynam, âk z žančynaû: gèta mârzota.

23. І ні зь якім быдлам не кладзіся, гэта мярзота.

Ì ni z' âkim bydlam ne kladzisâ, gèta mârzota.

24. І ні зь якім быдлам не кладзіся, каб выліць семя і апаганіцца ад яго; і жанчына не павінна станавіцца перад быдлам дзеля спалукі зь ім: гэта брыдота.

Ì nì z' âkìm bydlam ne kladzìsâ, kab vylic' semâ ì apaganìcca ad âgo; ì žančyna ne pavìnna stanavicca perad bydlam dzelâ spalukì z' ìm: gèta brydota.

25. Не апаганьвайце сябе нічым гэтым, бо ўсім гэтым апаганілі сябе людзі, якіх Я праганяю ад вас;

Ne apagan'vajce sâbe ničym gèтым, bo ўсім gèтым apaganìli sâbe lûdzi, âkih Â praganâu ad vas;

26. і апаганілася зямля, і Я паглядзеў на беззаконьне яе, і скінула зямля тых, што жывуць на ёй.

ì apaganìlasâ zâmlâ, ì Â paglâdzeu na bezzakon'ne âe, ì skìnula zâmlâ tyh, što žyvuc' na èj.

27. А вы шануйце пастановы Мае і законы Мае і не рабеце ўсіх гэтых гідотаў, ні тубылец, ні прыхадзень, што жыве сярод вас,

A vy šanujce pastanovy Mae ì zakony Mae ì ne rabece ўсіh gèтых gìdotau, nì tubylec, nì pryhadzen', što žyve sârod vas,

28. бо ўсе гэтыя брыдоты рабілі людзі гэтай зямлі, што перад вамі, і апаганілася зямля;

bo ўse gèтыâ brydoty rabìli lûdzi gètaj zâmlì, što perad vamì, ì apaganìlasâ zâmlâ;

29. каб і вас ня скінула зь сябе зямля, калі вы пачняце паганіць яе, як яна скінула людзей, што былі да вас;

kab ì vas nâ skìnula z' sâbe zâmlâ, kalì vy pačnâce paganìc' âe, âk âna skìnula lûdzej, što byli da vas;

30. бо калі хто будзе рабіць усе гэтыя брыдоты, дык душы тых, што рабіцьмуць гэта, вынішчаны будуць з народу свайго.

bo kalì hto budze rabìc' use gèтыâ brydoty, dyk dušy tyh, što rabìc'muc' gèta, vynìščany buduc' z narodu svajgo.

31. Дык вось, шануйце загады Мае, каб ня ўчыняць паводле агідных завядзёнак, паводле якіх учынялі да вас, і каб не апаганьвацца імі. Я Гасподзь, Бог ваш.

Dyk vos', šanujce zagady Mae, kab nâ ŭčynâc' pavodle agidnyh zavâdzënak, pavodle âkih učynâli da vas, i kab ne apagan'vacca imi. Â Gaspodz', Bog vaš.

19 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Î nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. абвясці ўсяму супольству сыноў Ізраілевых і скажы ім: сьвятыя будзьце, бо сьвяты Я Гасподзь, Бог ваш.

abvâs'ci ŭsâmu supol'stvu synoŭ Îzrailevyh i skažy im: s'vâtyâ budz'ce, bo s'vâty Â Gaspodz', Bog vaš.

3. Бойцеся кожны маці сваёй і бацькі свайго і суботы Мае шануйце. Я Гасподзь, Бог ваш.

Bojcesâ kožny maci svaëj i bac'ki svajgo i suboty Mae šanujce. Â Gaspodz', Bog vaš.

4. Не зьвяртайтесь да ідалаў і багоў літых не рабеце сабе. Я Гасподзь, Бог ваш.

Ne z'vartajcesâ da idalaŭ i bagoŭ lityh ne rabece sabe. Â Gaspodz', Bog vaš.

5. Калі будзеце прыносіць Госпаду ахвяру мірную, дык прыносьце яе, каб здабыць сабе ўпадабаньне:

Kali budzece prynosic' Gospadu ahvâru mîrnuŭ, dyk prynos'ce âe, kab zdabyc' sabe ŭpadaban'ne:

6. у дзень ахвярапрынашэньня вашага і на другі дзень трэба есьці яе, а што засталася на трэці дзень, трэба спаліць на агні;

u dzen' ahvâraprynašè'nâ vašaga i na drugi dzen' trèba es'ci âe, a što zastalasâ na trèci dzen', trèba spalìc' na agnì;

7. а калі хто пачне есьці яе на трэці дзень, гэта агідна, гэта ня будзе спажыўна;

a kalì hto pačne es'ci âe na trèci dzen', gèta agìdna, gèta nâ budze spažyŭna;

8. хто пачне есьці яе, той панясе на сабе грэх, бо ён апаганіў сьвятыню Гасподнюю, і зьнішчыцца душа тая з народу свайго.

hto pačne es'ci âe, toj panâse na sabe grèh, bo èn apaganiŭ s'vâtynû Gaspodnûû, i z'niščycca duša taâ z narodu svajgo.

9. Калі будзеце жаць жніво на зямлі вашай, не дажынай да краю поля твайго, і астаткаў ад жніва твайго не падбірай,

Kalì budzece žac' žnìvo na zâmlì vašaj, ne dažynaj da kraû polâ tvajgo, i astatkaŭ ad žnìva tvajgo ne padbìraj,

10. і вінаградніка твайго не абірай дачыста, і апалых ягад у вінаградніку не падбірай; пакінь гэта беднаму і прыхадню. Я Гасподзь, Бог ваш.

i vìnagradnìka tvajgo ne abìraj dačysta, i apalyh âgad u vìnagradnìku ne padbìraj; pakìn' gèta bednamu i pryhadnû. Â Gaspodz', Bog vaš.

11. Ня крадзьце, не манеце і не ашуквайце адзін аднаго.

Nâ kradz'ce, ne manece i ne ašukvajce adzìn adnago.

12. Не прысягайце імем Маім у хлусьні, і не зьневажай імя Бога твайго. Я Гасподзь.

Ne prysâgajce imem Maìm u hlus'nì, i ne z'nevažaj imâ Boga tvajgo. Â Gaspodz'.

13. Ня крыўдзі блізкага твайго і не рабуй. Плата найміту не павінна заставацца ў цябе да раніцы.

Nâ kryŭdzi blìzkaga tvajgo i ne rabuj. Plata najmìtu ne pavìnna zastavacca ŭ

câbe da ranicy.

14. Не ліхаслові глухога і перад с'ляпым не кладзі нічога, каб спатыкнуўся ён; бойся Бога твайго. Я Гасподзь.

Ne lihaslovi gluhoga i perad s'lyapym ne kladzi ničoga, kab spatyknuŭsâ ën; bojsâ Boga tvajgo. Â Gaspodz'.

15. Не рабеце няпраўды на судзе; ня будзь дагодлівы ўбогаму і не дагаджай вялікаму; па праўдзе судзі блізкага твайго.

Ne rabece nâpraŭdy na sudze; nâ budz' dagodlïvy ŭbogamu i ne dagadzaj vâlikamu; pa praŭdze sudzi blizkaga tvajgo.

16. Не хадзі пераносчыкам ілжы ў народзе тваім і не паўставай на жыцьцё блізкага твайго. Я Гасподзь.

Ne hadzi peranosčykam ilžy ŭ narodze tvaim i ne paŭstavaj na žyc'cë blizkaga tvajgo. Â Gaspodz'.

17. Не варагуй з братам тваім у сэрцы тваім; гавары шчыра зь блізкім тваім, інакш панясеш грэх за яго.

Ne varaguj z bratam tvaim u sèrcy tvaim; gavary ščyra z' blizkim tvaim, inakš panâseš grèh za âgo.

18. Ня помсьці і ня май намыслу на сыноў народу твайго, любі блізкага твайго, як самога сябе. Я Гасподзь.

Nâ poms'ci i nâ maj namyslu na synoŭ narodu tvajgo, lûbi blizkaga tvajgo, âk samoga sâbe. Â Gaspodz'.

19. Статуты Мае шануйце; быдла твайго ня зводзь зь іншаю пародаю; поля твайго не засявай двума родамі насеньня; у вопратку з рознародных нітак, з воўны і лёну, не апранайся.

Statuty Mae šanujce; bydla tvajgo nâ zvodz' z' inšaŭ parodaŭ; polâ tvajgo ne zasâvaj dvuma rodami nasen'nâ; u vopratku z roznarodnyh nitak, z voŭny i lënu, ne apranajsâ.

20. Калі хто перасьпіць з жанчынаю, а яна рабыня, заручаная з мужам, але яшчэ ня выкупленая, альбо воля яшчэ ня дадзена ёй, дык трэба пакараць іх, але ня сьмерцю, бо яна ня вольная;

Kali hto peras'pic' z žančynaû, a âna rabynâ, zaručanaâ z mužam, ale âščè nâ vykuplenaâ, al'bo volâ âščè nâ dadzena ej, dyk trèba pakarac' ih, ale nâ s'mercû, bo âna nâ vol'naâ;

21. хай прывядзе ён Госпаду да ўваходу ў скінію сходу ахвяру павіннасьці, барана ў ахвяру павіннасьці сваёй;

haj pryvâdze ën Gospadu da ŭvahodu ŭ skiniû shodu ahvâru pavinnas'ci, barana ŭ ahvâru pavinnas'ci svaëj;

22. і ачысьціць яго сьвятар бараном павіннасьці перад Госпадам ад грэху, якім ён зграшыў, і дараваны яму будзе грэх, якім ён зграшыў.

i ačys'cic' âgo s'vâtar baranom pavinnas'ci perad Gospadam ad grèhu, âkim ën zgrašyŭ, i daravany âmu budze grèh, âkim ën zgrašyŭ.

23. Калі прыйдзеце ў зямлю і пасадзіце якое-небудзь плоднае дрэва, дык плады яго лічэце за неабрэзаныя: тры гады трэба лічыць іх за неабрэзаныя, нельга есьці іх;

Kali pryjdzecce ŭ zâmlû i pasadzice âkoe-nebudz' plodnae drèva, dyk plady âgo ličèce za neabrèzanyâ: try gady trèba ličyc' ih za neabrèzanyâ, nel'ga es'ci ih;

24. а на чацьвёрты год усе плады яго павінны быць прысьвечаны на сьвяткаваньні Гасподнія;

a na čac'vërty god use plady âgo pavinny byc' prys'večany na s'vâtkavan'ni Gaspodniâ;

25. а на пяты год вы можаце есьці плады яго і зьбіраць сабе ўсе ўтворы яго. Я Гасподзь, Бог ваш.

a na pâty god vy možace es'ci plady âgo i z'birac' sabe ŭse ŭtvory âgo. Â

Gaspodz', Bog vaš.

26. Ня ежце з крывёю; не варажэце і не чаруйце.

Nâ ežce z kryvěû; ne varažèce ì ne čarujce.

27. Ня стрыжэце галавы вашай вакол, і ня псуй краёў барады тваёй.

Nâ stryžèce galavy vašaj vakol, ì nâ psuj kraëŭ barady tvaëj.

28. Дзеля памерлага не рабеце нарэзаў на целе вашым і не наколвайце на сябе знакаў. Я Гасподзь.

Dzelâ pamerlaga ne rabece narèzaŭ na cele vašym ì ne nakolvajce na sâbe znakaŭ. Â Gaspodz'.

29. Не апаганьвай дачкі тваёй, дапускаючы яе да распусты, каб не распусьнічала зямля, і не напоўнілася зямля распустаю.

Ne apagan'vaj dačkì tvaëj, dapuskaŭčy âe da raspusty, kab ne raspus'ničala zâmlâ, ì ne napoŭnilasâ zâmlâ raspustaŭ.

30. Суботы Мае шануйце і сьвятыню Маю шануйце. Я Гасподзь.

Suboty Mae šanujce ì s'vâtyňû Maŭ šanujce. Â Gaspodz'.

31. Не зьвяртайтесь да закліначоў мёртвых, і да чарадзеяў не хадзеце, і не даводзьце сябе да апаганьваньня імі. Я Гасподзь, Бог ваш.

Ne z'vârtajcesâ da zaklînačoŭ mërtyvyh, ì da čaradzeâŭ ne hadzece, ì ne davodz'ce sâbe da apagan'van'nâ imì. Â Gaspodz', Bog vaš.

32. Перад абліччам сівога ўставай і шануй аблічча старца, і бойся Бога твайго. Я Гасподзь.

Perad abliččam sîvoga ŭstavaj ì šanuj abličča starca, ì bojsâ Boga tvajgo. Â Gaspodz'.

33. Калі паселіцца прыхадзень у зямлі вашай, ня ўціскайце яго:

Kalì paselicca pryhadzen' u zâmlì vašaj, nâ ŭcìskajce âgo:

34. прыхадзень, які пасяліўся ў вас, хай будзе вам тое самае, што і тубылец ваш; любі яго, як сябе; бо і вы былі прыхаднямі ў зямлі

Егіпецкай. Я Гасподзь, Бог ваш.

*pryhaden', âki pasâliÿsâ ŭ vas, haj budze vam toe samae, što i tubylec vaš;
lûbi âgo, âk sâbe; bo i vy byli pryhadnâmi ŭ zâmlì Egìpeckaj. Â Gaspodz',
Bog vaš.*

35. Не рабеце няпраўды ў судзе, у меры, у вазе і ў вымярэнні:

Ne rabece nâpraÿdy ŭ sudze, u mery, u vaze i ŭ vymârèn'ni:

36. хай будуць у вас вагі правільныя, эфа правільная і гін правільны. Я

Гасподзь, Бог ваш, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай.

*haj buduc' u vas vagì pravil'nyâ, èfa pravil'naâ i gìn pravil'ny. Â Gaspodz',
Bog vaš, Âki vyveÿ vas z' zâmlì Egìpeckaj.*

37. Кіруйцеся ўсімі статутамі Маімі і выконвайце іх. Я Гасподзь.

Kirujcesâ ŭsìmi statutami Maìmi i vykonvajce ih. Â Gaspodz'.

20 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaÿ Gaspodz' Majseÿ skazac':

2. Скажы гэта сынам Ізраілевым: хто з сыноў Ізраілевых і з прыхадняў,

што жывуць сярод Ізраільцянаў, дасьць зь дзяцей сваіх Малоху, той

хай будзе аддадзены сьмерці: народ зямлі хай пабэе яго камянямі;

Skažy gèta synam Ìzrailevym: hto z synoÿ Ìzrailevyh i z pryhadnâÿ, što

žyvuc' sârod Ìzrail'cânaÿ, das'c' z' dzâcej svaih Malohu, toj haj budze

addadzeny s'merci: narod zâmlì haj pabèe âgo kamânâmi;

3. І Я павярну аблічча Маё да чалавека таго і зьнішчу яго з народу

ягонага за тое, што ён даў зь дзяцей сваіх Малоху, каб апаганіць

сьвятыню Маю і зьняважыць святое імя Маё;

Ì Â pavârnu abličča Maë da čalaveka tago i z'nišču âgo z narodu âgonaga za

toe, što ěn daŭ z' dzâcej svaih Malohu, kab apaganic' s'vâtynû Maû i z'nâvažyc' svâtoe imâ Maë;

4. і калі народ зямлі не паверне вачэй сваіх на чалавека таго, якога ён дасьць зь дзяцей сваіх Малоху, і не забэе яго,

ì kalì narod zâmlì ne paverne vačèj svaih na čalaveka tago, âkoga ěn das'c' z' dzâcej svaih Malohu, ì ne zabèe âgo,

5. дык Я павярну аблічча Маё да чалавека таго і на род ягоны і зьнішчу яго з народу ягонага, і ўсіх, хто блудзіць па сьлядах ягоных, каб аблудна хадзіць сьледам за Малохам.

dyk Â pavârnu abličča Maë da čalaveka tago ì na rod âgony ì z'nìšču âgo z narodu âgonaga, ì ŭsìh, hto bludzìc' pa s'lâdah âgonyh, kab abludna hadzìc' s'ledam za Maloham.

6. І калі якая душа павернецца да закліначоў мёртвых і да чарадзеяў, каб аблудна хадзіць па сьлядах іхніх, дык Я павярну аблічча Маё на тую душу і зьнішчу яе з народу яе.

ì kalì âkaâ duša pavernecca da zaklìnačoŭ mërtyvh ì da čaradzeâŭ, kab abludna hadzìc' pa s'lâdah ihnih, dyk Â pavârnu abličča Maë na tuû dušu ì z'nìšču âe z narodu âe.

7. Асьвячайце сябе і будзьце сьвятыя, бо Я Гасподзь, Бог ваш.

As'vâčajce sâbe ì budz'ce s'vâtyâ, bo Â Gaspodz', Bog vaš.

8. Шануйце пастановы Мае і выконвайце іх, бо Я Гасподзь, Які асьвячае вас.

Šanujce pastanovy Mae ì vykonvajce ih, bo Â Gaspodz', Âkì as'vâčae vas.

9. Хто будзе ліхасловіць бацьку свайго альбо маці сваю, той хай будзе аддадзены сьмерці; бацьку свайго і маці сваю ён ліхасловіў: кроў яго на ім.

Hto budze lihaslovìc' bac'ku svajgo al'bo macì svaû, toj haj budze

addadzeny s'mercì; bac'ku svajgo i macì svaû ên lihasloviÿ: kroÿ âgo na im.

10. Калі хто будзе пералюбнічаць з жонкаю замужняю, калі хто будзе пералюбнічаць з жонкаю блізкага свайго, - хай будуць аддадзены сьмерці і пералюбнік і пералюбніца.

Kalì hto budze peralûbničac' z žonkaû замуžnâû, kalì hto budze peralûbničac' z žonkaû blizkaga svajgo, - haj buduc' addadzeny s'mercì i peralûbnik i peralûbnica.

11. Хто ляжа з жонкаю бацькі свайго, той асарамациÿ бацьку свайго; абое яны хай будуць аддадзены сьмерці, кроÿ іхня на іх.

Hto lâža z žonkaû bac'ki svajgo, toj asaramaciÿ bac'ku svajgo; aboe âny haj buduc' addadzeny s'mercì, kroÿ ihnââ na ih.

12. Калі хто ляжа зь нявесткаю сваёю, дык абое яны хай будуць аддадзены сьмерці: гідоту ўчынілі яны, кроÿ іхня на іх.

Kalì hto lâža z' nâvestkaû svaëû, dyk aboe âny haj buduc' addadzeny s'mercì: gìdotu ŭčynili âny, kroÿ ihnââ na ih.

13. Калі хто ляжа з мужчынам, як з жанчынаю, дык абодва яны ўчынілі гідоту: хай будуць аддадзены сьмерці, кроÿ іхня на іх.

Kalì hto lâža z mužčynam, âk z žančynaû, dyk abodva âny ŭčynili gìdotu: haj buduc' addadzeny s'mercì, kroÿ ihnââ na ih.

14. Калі хто возьме сабе жонку і маці яе: гэта агіда; на агні трэба спаліць яго і іх, каб ня было беззаконья сярод вас.

Kalì hto voz'me sabe žonku i macì âe: gèta agida; na agni trèba spalic' âgo i ih, kab nâ bylo bezzakon'nâ sârod vas.

15. Хто зьмяшаецца з быдлам, таго аддаць сьмерці, і быдла забіце.

Hto z'mâšaecca z bydlam, tago addac' s'mercì, i bydla zabice.

16. Калі жанчына пойдзе да якой-небудзь жывёлы, каб спалучыцца зь ёю, дык забі жанчыну і жывёлу: хай будуць яны аддадзены сьмерці,

кроў іхняя на іх.

Kali žančyna pojdze da âkoj-nebudz' žyvěly, kab spalučycca z' ëû, dyk zabi žančynu i žyvělu: haj buduc' âny addadzeny s'merci, kroû ihnââ na ih.

17. Калі хто возьме сястру сваю, дачку бацькі свайго альбо дачку маці сваёй дзеля плоцкай спалукі, гэта сорам, хай будуць яны знішчаны на вачах у сыноў народу свайго: ён асарамациў сястру сваю: грэх свой панясе ён.

Kali hto voz'me sâstru svaû, dačku bac'ki svajgo al'bo dačku maci svaëj dzelâ plockaj spaluki, gèta soram, haj buduc' âny z'niščany na vačah u synoû narodu svajgo: ën asaramaciû sâstru svaû: grèh svoj panâse ën.

18. Калі хто ляжа з жонкаю пад час хваробы крывацечы і адкрые сарамату яе, дык ён агаліў цечу яе, і яна адкрыла цечу крыві сваёй: абое хай будуць вынішчаны з народу свайго.

Kali hto lâža z žonkaû pad čas hvaroby kryvacečy i adkrye saramatu âe, dyk ën agaliû ceču âe, i âna adkryla ceču kryvi svaëj: aboe haj buduc' vyniščany z narodu svajgo.

19. Ніхто не павінен класьціся з сястрой маці сваёй або бацькі свайго, бо гэта сарамациць плоць: грэх свой панясуць яны.

Nihto ne pavinen klas'cisâ z sâstroj maci svaëj abo bac'ki svajgo, bo gèta saramacic' ploc': grèh svoj panâsuc' âny.

20. Хто ляжа зь цёткаю сваёю, той асарамациў дзядзьку свайго; грэх свой панясуць яны, бязьдзетнымі памруць.

Hto lâža z' cětkaû svaëû, toj asaramaciû dzâdz'ku svajgo; grèh svoj panâsuc' âny, bâz'dzetnymi pamruc'.

21. Калі хто возьме жонку брата свайго - гэта агідна; ён асарамациў брата свайго, бязьдзетныя будуць яны.

Kali hto voz'me žonku brata svajgo - gèta agidna; ën asaramaciû brata

svajgo, bâz'dzetnyâ buduc' âny.

22. Шануйце ўсе статуты Мае і ўсе законы Мае і выконвайце іх, - і ня скіне вас зь сябе зямля, у якую я вяду вас жыць.

Šanujce ŭse statuty Mae i ŭse zakony Mae i vykonvajce ih, - i nâ skine vas z' sâbe zâmlâ, u âkuû â vâdu vas žyc'.

23. Ня ўчыняйце паводле завядзёнак народу, які Я праганяю ад вас; бо яны ўсё гэта рабілі, і Я абурыўся на іх,

Nâ ŭčynâjce pavodle zavâdzënak narodu, âkî Â praganâû ad vas; bo âny ŭsë gëta rabili, i Â aburyŭsâ na ih,

24. і сказаў Я вам: вы валодайце зямлёю іхняй, і я вам аддаю ў спадчыну зямлю, у якой цячэ малако і мёд. Я Гасподзь, Бог ваш, Які аддзяліў вас ад усіх народаў.

i skazaŭ Â vam: vy valodajce zâmlëû ihnâj, i â vam addaû ŭ spadčynu zâmlû, u âkoj câčë malako i mëd. Â Gaspodz', Bog vaš, Âkî addzâliŭ vas ad usih narodaŭ.

25. Адрозьнівайце быдла чыстае ад нячыстага і птушку чыстую ад нячыстай і не апаганьвайце душ ваших быдлам і птушкаю і ўсім, што поўзае па зямлі, што адрозьніў Я, як нячыстае.

Adroz'nivajce bydla čystae ad nâčystaga i ptušku čystuû ad nâčystaj i ne apagan'vajce duš vašyh bydlam i ptuškaû i ŭsìm, što poŭzae pa zâmlì, što adroz'niŭ Â, âk nâčystae.

26. Будзьце перад Мною сьвятыя, бо Я сьвяты Гасподзь, і я аддзяліў вас ад народаў, каб вы былі Мае.

Budz'ce perad Mnoû s'vâtyâ, bo Â s'vâty Gaspodz', i â addzâliŭ vas ad narodaŭ, kab vy byli Mae.

27. Хай то мужчына хай жанчына, калі будуць яны выклікаць мёртвых альбо чарадзеяніцаць, хай будуць аддадзены сьмерці: камянямі трэба

пабіць іх, кроў іхняя на іх.

Haj to mužčyna haj žančyna, kalì buduc' âny vyklikac' mërtyvh al'bo čaradzejničac', haj buduc' addadzeny s'merci: kamânâmi trèba pabic' ih, kroŭ ihnââ na ih.

21 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею: абвясці сьвятарам, сынам Ааронавым, і скажы ім: хай не апаганьваюць сябе дакрананьнем да памерлага з народу свайго,

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: abvâs'ci s'vâtaram, synam Aaronavym, i skažy im: haj ne apagan'vaûc' sâbe dakranan'nem da pamerlaga z narodu svajgo,

2. толькі да блізкага сваяка свайго, да маці сваёй і да бацькі свайго, да сына свайго і дачкі сваёй, да брата свайго

tol'ki da blizkaga svaâka svajgo, da maci svaëj i da bac'ki svajgo, da syna svajgo i dački svaëj, da brata svajgo

3. і да сястры сваёй, дзяўчыны, што жыве пры ім і ня была замужам, можна яму дакранацца, не апаганьваючы сябе;

i da sâstry svaëj, dzâŭčyny, što žyve pry im i nâ byla замуžам, možna âmu dakranacca, ne apagan'vaûčy sâbe;

4. і дакрананьнем да каго б там ні было ў народзе сваім не павінен ён апаганьваць сябе, каб не зрабіцца нячыстым.

i dakranan'nem da kago b tam ni bylo ŭ narodze svaim ne pavinen ên apagan'vac' sâbe, kab ne zrabicca nâčystym.

5. Яны не павінны галіць галавы сваёй і падстрыгаць краёў барады сваёй і рабіць нарэзы на целе сваім.

Âny ne pavinny galic' galavy svaëj i padstrygac' kraëŭ barady svaëj i rabic'

narèzy na cele svaim.

6. Яны павінны быць сьвятыя Богу свайму і не павінны зьневажаць імя Бога свайго; бо яны прыносяць ахвяры Госпаду, хлеб Богу свайму, і таму павінны быць сьвятыя.

Âny pavìnny byc' s'vâtyâ Bogu svajmu i ne pavìnny z'nevažac' imâ Boga svajgo; bo âny prynosâc' ahvâry Gospadu, hleb Bogu svajmu, i tamu pavìnny byc' s'vâtyâ.

7. Яны не павінны браць сабе за жонку распусьніцу і зьяслаўленую, не павінны браць і жонку, адкінутую мужам сваім, бо яны сьвятыя Богу свайму.

Âny ne pavìnny brac' sabe za žonku raspus'nicu i z'nâslaŭlenuû, ne pavìnny brac' i žonku, adkìnutuû mužam svaim, bo âny s'vâtyâ Bogu svajmu.

8. Сьвяці яго, бо ён прыносіць хлеб Богу твайму: хай будзе ён у цябе сьвяты, бо сьвяты Я Гасподзь, Які асьвячае вас.

S'vâci âgo, bo ën prynosic' hleb Bogu tvajmu: haj budze ën u câbe s'vâty, bo s'vâty Â Gaspodz', Âki as'vâčae vas.

9. Калі дачка сьвятара апаганіць сябе блудадзействам, дык яна бэсьціць бацьку свайго; агнём трэба спаліць яе.

Kalì dačka s'vâtara apaganic' sâbe bludadzejstvam, dyk âna bès'cic' bac'ku svajgo; agnëm trèba spalic' âe.

10. А вялікі сьвятар з братоў сваіх, на галаву якога выліты алей памазанья, і які асьвечаны, каб апранацца ў сьвяшчэнную вопратку, не павінен агаляць галавы сваёй і разьдзіраць вопратку сваю:

A vâlikì s'vâtar z bratoŭ svaih, na galavu âkoga vylity alej pamazan'nâ, i âki as'večany, kab apranacca ŭ s'vâščènnuû vopratku, ne pavìnen agalâc' galavy svaëj i raz'dzìrac' vopratku svaû:

11. і да ніякага нябожчыка не павінен ён падыходзіць: нават дотыкам

да нябожчыка бацькі свайго і маці сваёй ён не павінен апаганьваць сябе.

ì da niâkaga nâbožčyka ne pavinen ën padyhodzic': navat dotykam da nâbožčyka bac'ki svajgo ì maci svaěj ën ne pavinen apagan'vac' sâbe.

12. І ад сьвятыні ён не павінен адыходзіць і зьневажаць сьвятыню Бога свайго, бо асьвячэньне алеем памазаньня Бога яго на ім. Я Гасподзь.

Ì ad s'vâtyni ën ne pavinen adyhodzic' ì z'nevažac' s'vâtynû Boga svajgo, bo as'vâčèn'ne aleem pamazan'nâ Boga âgo na im. Â Gaspodz'.

13. За жонку ён павінен браць дзяўчыну:

Za žonku ën pavinen brac' dzâŭčynu:

14. удаву, альбо адкінутую, альбо зганьбаваную, блудадзейку не павінен ён браць, а дзяўчыну з народу свайго павінен ён браць за жонку:

udavu, al'bo adkinutuû, al'bo zgan'bavanuû, bludadzejku ne pavinen ën brac', a dzâŭčynu z narodu svajgo pavinen ën brac' za žonku:

15. ён не павінен ганьбіць семя сваё ў народзе сваім, бо Я Гасподзь, Які асьвячае яго.

ën ne pavinen gan'bic' semâ svaë ŭ narodze svaim, bo Â Gaspodz', Âki as'vâčae âgo.

16. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

17. скажы Аарону: ніхто зь семені твайго ва ўсе роды іхнія, у каго на целе будзе хіба, не павінен падыходзіць, каб прыносіць хлеб Богу свайму;

skažy Aaronu: nihto z' semeni tvajgo va ŭse rody ihniâ, u kago na cele budze hiba, ne pavinen padyhodzic', kab prynosic' hleb Bogu svajmu;

18. ніхто, у каго на целе ёсьць хіба, не павінен падыходзіць, ні сляпы,

ні кульгавы, ні кірпаты, ні з рэзаным вухам,

nih̄to, u kago na cele ěs'c' hiba, ne pavinen padyhodzic', nì s'lâpy, nì kul'gavy, nì kîrpaty, nì z rèzanym vuham,

19. ні такі, у якога зламаная нага, альбо зламаная рука,

nì takì, u âkoga zlamanaâ naga, al'bo zlamanaâ ruka,

20. ні гарбаты, ні з сухім чэлесам, ні зь бяльмом на воку, ні кароставы, ні пархаты, ні з пашкоджанымі яйкамі;

nì garbaty, nì z suhìm čèlesam, nì z' bâl'mom na voku, nì karostavy, nì parhaty, nì z paškodžanymì âjkamì;

21. ніводзін чалавек зь семені Аарона сьвятара, у якога на целе ёсьць хіба, не павінен падыходзіць, каб прыносіць ахвяры Госпаду; хібіна на ім, таму не павінен ён падыходзіць, каб прыносіць хлеб Богу свайму;

nìvodzìn čalavek z' semenì Aarona s'vâtara, u âkoga na cele ěs'c' hiba, ne pavinen padyhodzic', kab prynosic' ahvâry Gospadu; hìbìna na ìm, tamu ne pavinen ěn padyhodzic', kab prynosic' hleb Bogu svajmu;

22. хлеб Бога свайго зь вялікіх сьвятыняў і са сьвятыняў ён можа есці;

hleb Boga svajgo z' vâlikih s'vâlynâŭ ì sa s'vâlynâŭ ěn moža es'ci;

23. але да заслоны не павінен ён падыходзіць і да ахвярніка не павінен падступацца, бо пахіба на ім: не павінен ён няславіць сьвятыні Маёй, бо Я Гасподзь, Які асьвячае іх.

ale da zaslony ne pavinen ěn padyhodzic' ì da ahvârніка ne pavinen padstupacca, bo pahiba na ìm: ne pavinen ěn nâslavic' s'vâlynì Maěj, bo Â Gaspodz', Âkì as'vâčae ih.

24. І абвясціў гэта Майсей Аарону і сынам ягоным і ўсім сынам Ізраілевым.

Ì abvâs'ciŭ gèta Majsej Aaronu ì synam âgonym ì ŭsìm synam Ìzrailevym.

22 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

2. скажы Аарону і сынам ягоным, каб яны асьцярожныя былі са сьвятынямі сыноў Ізраілевых і не зьневажалі сьвятога імя Майго ў тым, што яны прысьвячаюць Мне. Я Гасподзь.

skaży Aaronu i synam âgonym, kab âny as'cârožnyâ byli sa s'vâtynâmi synoŭ Ìzrailevyh i ne z'nevažali s'vâtoga imâ Majgo ũ tym, što âny prys'vâčaûc' Mne. Â Gaspodz'.

3. Скажы ім: калі хто з нашчадкаў вашых у роды вашыя, маючы на сабе нячыстасьць, падступіцца да сьвятыняў, якія прысьвячаюць сыны Ізраілевыя Госпаду, дык зьнішчыцца душа тая ад аблічча Майго. Я Гасподзь.

Skaży im: kali hto z naščadkaŭ vašyh u rody vašyâ, maûčy na sabe nâčystas'c', padstupicca da s'vâtynâŭ, âkiâ prys'vâčaûc' syny Ìzrailevyâ Gospadu, dyk z'niščycca duša taâ ad abličča Majgo. Â Gaspodz'.

4. Хто зь сям'я Ааронавага пракажоны, альбо мае цечыва, той не павінен есьці сьвятыняў, пакуль не ачысьціцца; і хто дакранецца да чаго-небудзь нячыстага ад мёртвага альбо ў каго здарыцца цеча семені,

Hto z' semâ Aaronavaga prakažony, al'bo mae cečyva, toj ne pavinen es'ci s'vâtynâŭ, pakul' ne ačys'cicca; i hto dakranecca da čago-nebudz' nâčystaga ad mërťvaga al'bo ũ kago zdarycca ceča semenì,

5. альбо хто дакранецца да якога-небудзь гада, ад якога ён зробіцца нячысты, альбо да чалавека, ад якога ён зробіцца нячысты якой-колечы нячыстасьцю, -

al'bo hto dakranecca da âkoga-nebudz' gada, ad âkoga ën zrobicca nâčysty, al'bo da čalaveka, ad âkoga ën zrobicca nâčysty âkoj-kolečy nâčystas'cû, -

6. той, дакрануўшыся да гэтага, нячысты будзе да вечара і не павінен есьці сьвятыняў раней, чым абмые цела сваё вадою;

toj, dakranuŭšysâ da gètaga, nâčysty budze da večara i ne pavinen es'ci s'vâtynâŭ ranej, čym abmye cela svaë vadoŭ;

7. але калі зойдзе сонца, і ён ачысьціцца, тады можа ён есьці сьвятыні, бо гэта ягоная ежа.

ale kalì zojdze sonca, i ën ačys'cicca, tady moža ën es'ci s'vâtynì, bo gèta âgonaâ eža.

8. Здыхляціны і зьвераядзіны ён не павінен есьці, каб не апаганіцца гэтым. Я Гасподзь.

Zdyhlâciny i z'veraâdziny ën ne pavinen es'ci, kab ne apaganicca gèтым. Â Gaspodz'.

9. Хай шануюць яны загады Мае, каб не панесьці на сабе грэху і не памерці ў ім, калі парушаць гэта. Я Гасподзь, Які асьвячае іх.

Haj šanuŭc' âny zagady Mae, kab ne panes'ci na sabe grèhu i ne pamercì ŭ im, kalì parušac' gèta. Â Gaspodz', Âkì as'vâčae ih.

10. Ніхто староньні ня можа есьці сьвятыні; той, хто пасяліўся ў сьвятара, і найміт не павінен есьці сьвятыні;

Nihto staron'ni nâ moža es'ci s'vâtynì; toj, hto pasâliŭsâ ŭ s'vâtara, i najmìt ne pavinen es'ci s'vâtynì;

11. калі ж сьвятар купіць сабе чалавека за срэбра, дык гэты можа есьці яе; таксама і дамачадцы могуць есьці хлеб ягоны.

kalì ž s'vâtar kupic' sabe čalaveka za srèbra, dyk gèty moža es'ci âe; taksama i damačadcы moguc' es'ci hleb âgony.

12. Калі дачка сьвятарова выйдзе замуж за староньяга, дык яна не

павінна есьці прынесеных сьвятыняў;

Kali dačka s'vâtarova vyjdze замуž za staron'nâga, dyk âna ne pavinna es'ci prynesenyh s'vâtynâũ;

13. а калі дачка сьвятаровая будзе ўдава, альбо разьведзеная, і дзяцей ня будзе ў яе, і вернецца ў дом бацькі свайго, як была ў маладосьці сваёй, тады яна можа есьці хлеб бацькі свайго; і ніхто староньні не павінен есьці яго.

a kali dačka s'vâtarovaâ budze ũdava, al'bo raz'vedzenaâ, i dzâcej nâ budze ũ âe, i vernecca ũ dom bac'ki svajgo, âk byla ũ malos'ci svaëj, tady âna moža es'ci hleb bac'ki svajgo; i nihto staron'ni ne pavinen es'ci âgo.

14. хто памылкова зьесьць што-колечы зь сьвятыні, той павінен аддаць сьвятару сьвятыню і дадаць да яе пятую долю яе.

hto pamytkova z'es'c' što-kolečy z' s'vâtyni, toj pavinen addac' s'vâtaru s'vâtynũ i dadac' da âe pâtuũ dolũ âe.

15. Сьвятары самыя не павінны ганьбіць сьвятыні сыноў Ізраілевых, якія яны прыносяць Госпаду,

S'vâtary samyâ ne pavinny gan'bic' s'vâtyni synoũ Ižrailevyh, âkiâ âny prynosâc' Gospadu,

16. і не павінны наклікаць на сябе віну ў злачынстве, калі будуць есьці сьвятыні свае, бо Я Гасподзь, Які асьвячае іх.

i ne pavinny naklikac' na sâbe vînu ũ zlačynstve, kali buduc' es'ci s'vâtyni svaе, bo Â Gaspodz', Âki as'vâčae ih.

17. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaũ Gaspodz' Majseũ skazac':

18. абвясці Аарону і сынам ягоным і ўсім сынам Ізраілевым і скажы ім: калі хто з дому Ізраілевага, альбо з прыхадняў сярод Ізраільцянаў, хай паводле абяцання якога, альбо з руплівасьці прыносіць ахвяру сваю,

якую прыносяць Госпаду на цэласпаленьне,

abvâs'ci Aaronu i synam âgonym i ŭsim synam Iŭrailevym i skaŭy im: kalì hto z domu Iŭrailevaga, al'bo z pryhadnâŭ sârod Iŭrail'cânaŭ, haj pavodle abâcan'nâ âkoga, al'bo z ruplivas'ci prynosic' ahvâru svaŭ, âkuŭ prynosâc' Gospadu na cèlaspalen'ne,

19. дык, каб гэтым набыць упадабаньне ў Бога, ахвяра павінна быць без пахібы, мужчынскага полу, з буйнога быдла, з авечак і з коз.

dyk, kab gèтым nabyc' upadaban'ne ŭ Boga, ahvâra pavinna byc' bez pahiby, mužčynskaga polu, z bujnoga bydla, z avečak i z koz.

20. ніякай жывёліны, на якой ёсьць пахіба, ня прыносяць, бо гэта не здабудзе вам упадабаньня.

niâkaj ŭyvèlìny, na âkoj ès'c' pahiba, nâ prynos'ce, bo gèta ne zdabudze vam upadaban'nâ.

21. І калі хто прыносіць мірную ахвяру Госпаду, выконваючы абяцаньне, альбо з руплівасьці, з буйнога быдла альбо з дробнага, дык ахвяра павінна быць без пахібы, каб быць даспадобы Богу: ніякай пахібы не павінна быць на ёй;

ì kalì hto prynosic' mìrnuŭ ahvâru Gospadu, vykonvaŭčy abâcan'ne, al'bo z ruplivas'ci, z bujnoga bydla al'bo z drobnaga, dyk ahvâra pavinna byc' bez pahiby, kab byc' daspadoby Bogu: niâkaj pahiby ne pavinna byc' na èj;

22. жывёліны сьляпое, альбо пашкоджанай, альбо выродлівай, альбо хворай, альбо кароставай, альбо пархатай, такіх ня прыносяць Госпаду і ў ахвяру не давайце іх на ахвярнік Гасподні;

ŭyvèlìny s'lâpoe, al'bo paškodŭžanaj, al'bo vyrodlìvaj, al'bo hvoraj, al'bo karostavaj, al'bo parhataj, takìh nâ prynos'ce Gospadu i ŭ ahvâru ne davajce ih na ahvârnik Gaspodni;

23. цяля і ягня з чэлесамі, непамерна доўгімі альбо кароткімі, у ахвяру

руплівасьці прынесьці можаш; а калі паводле абяцаньня, дык гэта недаспадобы будзе Богу;

câlâ i âgnâ z čèlesamì, nepamerna doŭgimì al'bo karotkimì, u ahvâru rупlivas'ci pry nes'ci možaš; a kalì pavodle abâcan'nâ, dyk gèta nedaspadoby budze Bogu;

24. жывёліны, у якое яйкі раздушаныя, разьбітыя, адарваныя, альбо выразаныя, ня прыносьце Госпаду і ў зямлі вашай не рабеце гэтага;

žyvèlìny, u âkoe âjki razdušanyâ, raz'bityâ, adarvanyâ, al'bo vyrazanyâ, nâ prynos'ce Gospadu i ŭ zâmlì vašaj ne rabece gètaga;

25. і з рук іншаземцаў ня прыносьце дароў Богу вашаму, бо на іх ёсць хібіна, загана на іх: ня будуць яны прынятыя ад вас.

i z ruk inšazemcaŭ nâ prynos'ce daroŭ Bogu vašamu, bo na ih ësc' hibìna, zagana na ih: nâ buduc' âny prynâtyâ ad vas.

26. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

27. калі народзіцца цяля, альбо ягня, альбо казьляня, дык сем дзён яны павінны прабыць пры маці сваёй, а з восьмага дня і далей будзе спадабнае на прынясенне ў ахвяру Госпаду;

kalì narodzìcca câlâ, al'bo âgnâ, al'bo kaz'lanâ, dyk sem dzën âny pavìnny prabyc' pry macì svaëj, a z vos'maga dnâ i dalej budze spadobnae na prynâsen'ne ŭ ahvâru Gospadu;

28. але ні каровы, ні авечкі не калеце ў той самы дзень з прыплодам яе.

ale nì karovy, nì avečkì ne kalece ŭ toj samy dzen' z pryplodam âe.

29. Калі прыносіце Госпаду ахвяру падзякі, дык прыносьце яе так, каб яна здабыла вам упадабаньне;

Kalì prynosìce Gospadu ahvâru padzâkì, dyk prynos'ce âe tak, kab âna

zdabyla vam upadaban'ne;

30. таго ж самага дня трэба зьесьці яе, не пакідайце яе да раніцы. Я Гасподзь.

tago ž samaga dnâ trèba z'es'ci âe, ne pakidajce âe da ranicy. Â Gaspodz'.

31. І шануйце заповедзі Мае і выконвайце іх. Я Гасподзь.

Ì šanujce zapavedzi Mae i vykonvajce ih. Â Gaspodz'.

32. Не зьневажайце сьвятога імя Майго, каб Я быў сьвяты сярод сыноў Ізраілевых. Я Гасподзь, які асьвячае вас,

Ne z'nevažajce s'vâtoga imâ Majgo, kab Â byŭ s'vâty sârod synoŭ Ìzrailevyh. Â Gaspodz', âki as'vâčae vas,

33. Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай, каб быць вашым Богам: Я Гасподзь.

Âki vyveŭ vas z' zâmlì Egìpeckaj, kab byc' vašym Bogam: Â Gaspodz'.

23 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім пра сьвяты Гасподнія, у якія трэба склікаць сьвяшчэнныя сходы. Вось сьвяты Мае:

abvâs'ci synam Ìzrailevym i skaży im pra s'vâty Gaspodniâ, u âkiâ trèba sklikac' s'vâščènnÿâ shody. Vos' s'vâty Mae:

3. шэсьць дзён можна працаваць, а на сёмы дзень субота спакою, сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце; гэта субота Гасподняя ва ўсіх селішчах вашых.

šès'c' dzën možna pracavac', a na sěmy dzen' subota spakoŭ, s'vâščènnÿâ shod; niâkaj pracy ne rabece; gèta subota Gaspodnââ va ŭsìh seliščah vašyh.

4. Вось сьвяты Гасподнія, сьвяшчэнныя сходы, якія вы павінны склікаць у свой час:

Vos' s'vâty Gaspodniâ, s'vâščènnnyâ shody, âkiâ vy pavinny sklikac' u svoj čas:

5. у першы месяц, на чатырнаццаты дзень месяца ўвечары Пасха Гасподняя;

u peršy mesâc, na čatyrnaccaty dzen' mesâca ŭvečary Pasha Gaspodnââ;

6. і на пятнаццаты дзень таго самага месяца сьвята праснакоў Госпаду; сем дзён ежце праснакі;

ì na pâtnaccaty dzen' tago samaga mesâca s'vâta prasnakoŭ Gospadu; sem dzën ežce prasnaki;

7. у першы дзень хай будзе ў вас сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце;

u peršy dzen' haj budze ŭ vas s'vâščènnny shod; niâkaj pracy ne rabece;

8. і сем дзён прыносьце ахвяры Госпаду; і на сёмы дзень таксама сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце.

ì sem dzën prynos'ce ahvâry Gospadu; ì na sěmy dzen' taksama s'vâščènnny shod; niâkaj pracy ne rabece.

9. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

10. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі прыйдзеце ў зямлю, якую Я даю вам, і будзеце жаць на ёй жніво, дык прынясеце першы сноп жніва вашага да сьвятара;

abvâs'ci synam Ìzrailevym ì skažy im: kalì pryjdzece ŭ zâmlû, âkuû Â daŭ vam, ì budzece žac' na ëj žnivo, dyk prynâsece peršy snop žniva vašaga da s'vâtara;

11. ён падыме гэты сноп перад Госпадам, каб здабыць вам

упадабаньне; на другі дзень сьвята падыме яго сьвятар;

ën padyme gèty snop perad Gospadam, kab zdabyc' vam upadaban'ne; na drugi dzen' s'vâta padyme âgo s'vâtar;

12. і ўдзень уздыманьня прынясеце на цэласпаленьне Госпаду ягна-адналетка, без пахібы,

ì ũdzen' uzdyman'nâ prynâsece na cèlaspalen'ne Gospadu âgnâ-adnaletka, bez pahiby,

13. і зь імі хлебнага прынашэньня дзьве дзясятыя долі эфы пшанічнай мукі, змяшанай з алеем, у ахвяру Госпаду, дзеля прыемнай духмянасьці, і выліваньне да яго чвэрць гіна віна;

ì z' imi hlebnaga prynašèn'nâ dz've dzâsâtyâ doli èfy pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem, u ahvâru Gospadu, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci, ì vylivan'ne da âgo čvèrc' gina vîna;

14. і ніякага новага хлеба, ні сушанага зерня, ні зерня сырога ня ежце да таго дня, калі прынесяце прынашэньні Богу вашаму: гэта вечная пастанова ў роды вашыя ва ўсіх селішчах вашых.

ì niâkaga novaga hleba, ni sušanaga zernâ, ni zernâ syroga nâ ežce da tago dnâ, kalì prynesâce prynašèn'ni Bogu vašamu: gèta večnaâ pastanova ũ rody vašyâ va ũsìh seliščah vašyh.

15. Адлічэце сабе ад першага дня пасьяля сьвята, ад таго дня, калі прыносіце сноп трасеньня, сем поўных тыдняў,

Adličèce sabe ad peršaga dnâ pas'lâ s'vâta, ad tago dnâ, kalì prynosice snop trasen'nâ, sem poŭnyh tydnâŭ,

16. да першага дня пасьяля сёмага тыдня адлічэце пяцьдзясят дзён, і тады прынясеце новае хлебнае прынашэньне Госпаду:

da peršaga dnâ pas'lâ sëmaga tydnâ adličèce pâc'dzâsât dzën, ì tady prynâsece novae hlebnae prynašèn'ne Gospadu:

17. ад селішчаў вашых прыносьце два хлебныя прынашэньні, якія павінны складацца зь дзвюх дзясятых долі эфы пшанічнай мукі і павінны быць сьпечаныя кіслыя, першы плод Госпаду;

ad seliščaŭ vašyh prynos'ce dva hlebnyâ prynašèn'ni, âkiâ pavinny skladacca z' dz'vûh dzâsâtyh dolì èfy pšaničnaj mukì i pavinny byc' s'pečanyâ kisljâ, peršy plod Gospadu;

18. разам з хлябамі пастаўце сем ягнят без пахібы, адналетак, і з буйнога быдла адно цяля і двух бараноў; хай будзе гэта на цэласпаленьне Госпаду, і хлебнае прынашэньне і выліваньне да іх, у ахвяру, дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду.

razam z hlâbami pastaŭce sem âgnât bez pahiby, adnaletak, i z bujnoga bydla adno câlâ i dvuh baranoŭ; haj budze gèta na cèlaspalen'ne Gospadu, i hlebnae prynašèn'ne i vylivan'ne da ih, u ahvâru, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu.

19. Падрыхтуйце таксама са статку коз аднаго казла ў ахвяру за грэх і двух ягнят-адналетак у ахвяру мірную;

Padryhtujce taksama sa statku koz adnago kazla ŭ ahvâru za grèh i dvuh âgnât-adnaletak u ahvâru mirnuû;

20. сьвятар павінен прынесьці гэта, трасучы перад Госпадам, разам з трасёнымі хлябамі першага плоду і з двума ягнятамі, і гэта будзе сьвятыняю Госпаду: сьвятару;

s'vâtar pavinen prynes'ci gèta, trasučy perad Gospadam, razam z trasënymi hlâbami peršaga plodu i z dvuma âgnâtami, i gèta budze s'vâtynâŭ Gospadu: s'vâtaru;

21. і склікайце народ у гэты дзень, сьвяшчэнны сход хай будзе ў вас, ніякай працы не рабеце: гэта пастанова вечная ва ўсіх селішчах вашых у роды вашыя.

ì sklikajce narod u gèty dzen', s'vâščènnny shod haj budze ŭ vas, niâkaj pracy ne rabece: gèta pastanova večnaâ va ŭsìh seliščah vašyh u rody vašyâ.

22. Калі будзеце жаць жніво на зямлі вашай, не дажынай да краю поля твайго, калі жнеш, і рэштак ад жніва твайго не зьбірай: беднаму і прыхадню пакінь гэта. Я Гасподзь, Бог ваш.

Kali budzece žac' žnivo na zâmlì vašaj, ne dažynaj da kraû polâ tvajgo, kali žneš, ì rèštak ad žniva tvajgo ne z'biraj: bednamu ì pryhadnû pakin' gèta. Â Gaspodz', Bog vaš.

23. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

24. скажы сынам Ізраілевым: у сёмы месяц, у першы дзень месяца хай будзе ў вас спакой, сьвята трубаў, сьвяшчэнны сход;

skažy synam Ìzrailevym: u sěmy mesâc, u peršy dzen' mesâca haj budze ŭ vas spakoj, s'vâta trubaŭ, s'vâščènnny shod;

25. ніякай працы не рабеце і прыносьце ахвяру Госпаду.

niâkaj pracy ne rabece ì prynos'ce ahvâru Gospadu.

26. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

27. таксама на дзявяты дзень сёмага месяца гэтага, дзень ачышчэньня, хай будзе ў вас сьвяшчэнны сход: упакорвайце душы вашыя і

прыносьце ахвяру Госпаду:

taksama na dzâvâty dzen' sěmaga mesâca gètaga, dzen' ačyščèn'nâ, haj budze ŭ vas s'vâščènnny shod: upakorvajce dušy vašyâ ì prynos'ce ahvâru Gospadu:

28. ніякай працы не рабеце ў дзень гэты, бо гэта дзень ачышчэньня, каб ачысьціць вас перад абліччам Госпада, Бога вашага;

niâkaj pracy ne rabece ŭ dzen' gèty, bo gèta dzen' ačyščèn'nâ, kab ačys'cìc'

vas perad abliččam Gospada, Boga vašaga;

29. і ўсякая душа, якая не ўпакорыць сябе ў дзень гэты, зьнішчыцца з народу свайго;

i ŭsâkaâ duša, âkaâ ne ŭpakoryc' sâbe ŭ dzen' gèty, z'niščycca z narodu svajgo;

30. і калі якая душа будзе рабіць якую-небудзь працу ў дзень гэты, Я зьнішчу тую душу з народу яе;

i kalì âkaâ duša budze rabic' âkuû-nebudz' pracu ŭ dzen' gèty, Â z'nišču tuû dušu z narodu âe;

31. ніякай працы не рабеце: гэта пастанова вечная ў роды вашыя, ва ўсіх селішчах вашых;

niâkaj pracy ne rabece: gèta pastanova večnaâ ŭ rody vašyâ, va ŭsìh seliščah vašyh;

32. гэта вам субота спакою, і ўпакорвайце душы вашыя, зь вечара дзявятага дня месяца; ад вечара да вечара сьвяткуйце суботу вашую.

gèta vam subota spakoû, i ŭpakorvajce dušy vašyâ, z' večara dzâvâtaga dnâ mesâca; ad večara da večara s'vâtkujce subotu vašuû.

33. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

34. скажы сынам Ізраілевым, зь пятнаццатага дня таго самага сёмага месяца сьвята кучак, сем дзён Госпаду;

skažy synam Ízrailevym, z' pâtnaccataga dnâ tago samaga sëmaga mesâca s'vâta kučak, sem dzën Gospadu;

35. у першы дзень сьвяшчэнны сход, ніякай працы не рабеце;

u peršy dzen' s'vâščènny shod, niâkaj pracy ne rabece;

36. сем дзён прыносьце ахвяру Госпаду; на восьмы дзень сьвяшчэнны сход хай будзе ў вас, і прыносьце ахвяру Госпаду: гэта адданьне

сьвята, ніякай працы не рабеце.

sem dzën prynos'ce ahvâru Gospadu; na vos'my dzen' s'vâščènnny shod haj budze ŭ vas, i prynos'ce ahvâru Gospadu: gèta addan'ne s'vâta, niâkaj pracy ne rabece.

37. Вось сьвяты Гасподнія, у якія трэба склікаць сьвяшчэнныя сходы, каб прыносіць у ахвяру Госпаду цэласпаленьне, хлебнае прынашэньне, заколатыя ахвяры і паліваньні, кожнае ў свой дзень,

Vos' s'vâty Gaspodniâ, u âkiâ trèba sklikac' s'vâščènnnyâ shody, kab prynosic' u ahvâru Gospadu cèlaspalen'ne, hlebnae prynašèn'ne, zakolatyâ ahvâry i palivan'ni, kažnae ŭ svoj dzen',

38. апрача субот Гасподніх і апрача дароў вашых, і апрача ўсіх абяцаньняў вашых і апрача ўсяго, што прыносіце з руплівасьці вашай, што вы даяце Госпаду.

aprača subot Gaspodnih i apraça daroŭ vašyh, i apraça ŭsich abâcan'nâŭ vašyh i apraça ŭsâgo, što prynosice z ruplivas'ci vašaj, što vy daâce Gospadu.

39. А на пятнаццаты дзень сёмага месяца, калі вы зьбіраеце творы зямлі, сьвяткуйце сьвята Гасподняе сем дзён: у першы дзень спакой і ў восьмы дзень спакой;

A na pâtnaccaty dzen' sëmaga mesâca, kali vy z'biraece tvory zâmli, s'vâtkujce s'vâta Gaspodnâe sem dzën: u peršy dzen' spakoj i ŭ vos'my dzen' spakoj;

40. у першы дзень вазьмеце сабе галінкі прыгожых дрэў, галінкі пальмавыя і галінкі дрэў шырокалістых і вербаў рачных, і весялецеса прад Госпадам, Богам вашым сем дзён

u peršy dzen' vaz'mece sabe galinkì prygožyh drèŭ, galinkì pal'mavyâ i galinkì drèŭ šyrokalistyh i verbaŭ račnyh, i vesâlecesâ prad Gospadam,

Bogam vašym sem dzën

41. і сьвяткуйце гэта сьвята Гасподняе сем дзён у год: гэта пастанова вечная ў роды вашыя: на сёмым месяцы сьвяткуйце яго;

ì s'vâtkujce gèta s'vâta Gaspodnâe sem dzën u god: gèta pastanova veĉnaâ ŭ rody vašyâ: na sëmym mesâcy s'vâtkujce âgo;

42. у намётах живеце сем дзён; кожны тубылец Ізраільцянін павінен жыць у намёце,

u namëtah žyvece sem dzën; kožny tubylec Ìzrail'cânin pavinen žyc' u namëce,

43. каб ведалі роды вашыя, што ў намётах пасяліў Я сыноў Ізраілевых, калі вывеў іх зь зямлі Егіпецкай. Я Гасподзь, Бог ваш.

kab vedali rody vašyâ, što ŭ namëtah pasâliŭ Â synoŭ Ìzrailevyh, kali vyveŭ ih z' zâmlì Egìpeckaj. Â Gaspodz', Bog vaš.

44. І абвясціў Майсей сынам Ізраілевым пра сьвяты Гасподнія.

Ì abvâsciŭ Majsej synam Ìzrailevym pra s'vâty Gaspodniâ.

24 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. загадай сынам Ізраілевым, каб яны прынеслі табе алею чыстага, выціснутага з алівы, дзеля асьвячэння, каб няспынна гарэла сьвяцільня;

zagadaj synam Ìzrailevym, kab âny prynes'li tabe aleŭ ĉystaga, vycìsnutaga z alìvy, dzelâ as'vâĉèn'nâ, kab nâspynna garèla s'vâcìl'nâ;

3. за заслонай каўчэга адкрыцьця ў скініі сходу Аарон і сыны ягоныя павінны ставіць яе прад Госпадам ад вечара да раніцы заўсёды: гэта

вечная пастанова ў роды вашыя;

za zaslonaj kaŭčèga adkryc'câ ŭ skiniì shodu Aaron i syny âgonyâ pavìnny stavìc' âe prad Gospadam ad večara da ranicy zaŭsëdy: gèta večnaâ pastanova ŭ rody vašyâ;

4. на свечніку чыстым павінны яны ставіць сьвяцільню перад Госпадам заўсёды.

na s'večniku čystym pavìnny âny stavìc' s'vâcil'nû perad Gospadam zaŭsëdy.

5. І вазьмі пшанічнай мукі і сьпячы зь яе дванаццаць хлябоў; у кожным хлебе павінны быць дзьве дзясятых эфы;

Ì vaz'mi pšaničnaj muki i s'pâčy z' âe dvanaccac' hlâboŭ; u kožnym hlebe pavìnny byc' dz've dzâsâtyh èfy;

6. і пакладзі іх у два рады, па шэсьць у рад, на чыстым стале перад Госпадам:

ì pakladzi ih u dva rady, pa šès'c' u rad, na čystym stale perad Gospadam:

7. і пакладзі на кожны рад чыстага лівану, і будзе гэта пры хлебе, у памяць, у ахвяру Госпаду;

ì pakladzi na kožny rad čystaga livanu, i budze gèta pry hlebe, u pamâc', u ahvâru Gospadu;

8. у кожны суботні дзень заўсёды трэба класьці іх перад Госпадам ад сыноў Ізраілевых: гэта наказ вечны;

u kožny subotni dzen' zaŭsëdy trèba klas'ci ih perad Gospadam ad synoŭ Ìzrailevyh: gèta nakaz večny;

9. Яны будуць належаць Аарону і сынам ягоным, якія будуць есьці іх на сьвятым месцы, бо гэта вялікая сьвятыня ім з ахвяраў Гасподніх: гэта пастанова вечная.

Âny buduc' naležac' Aaronu i synam âgonym, âkiâ buduc' es'ci ih na

s'vâty mescy, bo gèta vâlikaâ s'vâty nâ im z ahvâraŭ Gaspodnih: gèta pastanova večnaâ.

10. I выйшаў сын адной Ізраільцянкi, які нарадзіўся ад Егіпцяніна, да сыноў Ізраілевых, і пасварыўся ў табары сын Ізраільцянкi зь Ізраільцянінам;

Ì vyjšaŭ syn adnoj Ìzrail'cânkì, âkì naradziŭsâ ad Egipcânina, da synoŭ Ìzrailevyh, ì pasvaryŭsâ ŭ tabary syn Ìzrail'cânkì z' Ìzrail'câninam;

11. ганіў сын Ізраільцянкi імя Госпада і ліхасловіў. I прывялі яго да Майсея;

ganiŭ syn Ìzrail'cânkì imâ Gospada ì lihasloviŭ. Ì pryvâli âgo da Majseâ;

12. і пасадзілі яго пад варту, пакуль ня будзе абвешчана ім воля Гасподня.

ì pasadzili âgo pad vartu, pakul' nâ budze abveščana im volâ Gaspodnââ.

13. I наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

14. выведзі ганьбоўца прэч з табару, і ўсе, хто чуў яго, няхай пакладуць рукі свае на галаву ягоную, і ўсё супольства пабэе яго камянямі;

vyvedzi gan'boŭca prèč z tabaru, ì ŭse, hto čuŭ âgo, nâhaj pakladuc' ruki svae na galavu âgonuŭ, ì ŭsë supol'stva pabèe âgo kamânâmi;

15. і сынам Ізраілевым скажы: хто будзе ліхасловіць Бога свайго, той панясе грэх свой;

ì synam Ìzrailevym skažy: hto budze lihaslovic' Boga svajgo, toj panâse grèh svoj;

16. і ганьбовец імя Гасподняга павінен памерці, камянямі пабэе яго ўсё супольства: хай тое прыхадзень, хай тубылец пачне ганіць імя, аддадзены будзе сьмерці.

ì gan'bovec imâ Gaspodnâga pavinen pamerci, kamânâmi pabèe âgo ŭsë

supol'stva: haj toe pryhadzen', haj tubylec pačne ganic' imâ, addadzeny budze s'merci.

17. Хто забье якога-небудзь чалавека, той аддадзены будзе сьмерці.

Hto zab'e âkoga-nebudz' čalaveka, toj addadzeny budze s'merci.

18. Хто забье быдла, павінен заплаціць за яго, быдла за быдла.

Hto zab'e bydla, pavinen zaplacic' za âgo, bydla za bydla.

19. Хто зробіць шкодзіну на целе блізкага свайго, таму трэба зрабіць тое самае, што ён зрабіў:

Hto zrobic' škodzinu na cele blizkaga svajgo, tamu trèba zrabic' toe samae, što ën zrabiu:

20. пералом за пералом, вока за вока, зуб за зуб; як ён зрабіў шкодзіну на целе чалавека, так і яму трэба зрабіць.

peralom za peralom, voka za voka, zub za zub; âk ën zrabiu škodzinu na cele čalaveka, tak i âmu trèba zrabic'.

21. Хто забье быдла, павінен заплаціць за яго; а хто забэе чалавека, таго трэба аддаць сьмерці.

Hto zab'e bydla, pavinen zaplacic' za âgo; a hto zabèe čalaveka, tago trèba addac' s'merci.

22. Адзін суд павінен быць у вас, як прыхадню, так і тубыльцу, бо Я Гасподзь, Бог ваш.

Adzin sud pavinen byc' u vas, âk pryhadnu, tak i tubyl'cu, bo Â Gaspodz', Bog vaš.

23. І сказаў Майсей сынам Ізраілевым; і вывелі ліхаслоўца прэч з табара, і пабілі яго камянямі, і зрабілі сыны Ізраілевыя, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì skazaŭ Majsej synam Ìzrailevym; ì vyveli lihasloŭca prèč z tabara, ì pabìli âgo kamânâmi, ì zrabìli syny Ìzrailevyâ, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

25 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею на гары Сінай, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû na gary Sinaj, kažučy:

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі прыйдзеце ў зямлю, якую

Я даю вам, тады зямля павінна пакоіцца ў суботу Гасподнюю;

*abvâs'ci synam Izrailevym i skažy im: kalì pryjdzece ŭ zâmlû, âkuû Â daŭ
vam, tady zâmlâ pavinna pakoicca ŭ subotu Gaspodnûû;*

3. шэсьць гадоў засявай поле тваё і шэсьць гадоў абразай вінаграднік
твой і зьбірай утворы іх,

*šès'c' gadoŭ zasâvaj pole tvaë i šès'c' gadoŭ abrazaj vînogradnik tvoj i
z'bîraj utvory ih,*

4. а ў сёмы год хай будзе субота спакою зямлі, субота Гасподня: поля
твайго не засявай і вінаградніка твайго не абразай;

*a ŭ sëmy god haj budze subota spakoû zâmlî, subota Gaspodnââ: polâ
tvajgo ne zasâvaj i vînogradnika tvajgo ne abrazaj;*

5. што самое вырасьце пасья жніва твайго, ня зжынай, і гронак зь
неабрэзанных лозаў тваіх ня здымай: хай гэта будзе год спакою зямлі;

*što самое vyras'ce pas'lâ žniva tvajgo, nâ zžynaj, i gronak z' neabrèzanyh
lozaŭ tvaih nâ zdymaj: haj gèta budze god spakoû zâmlî;*

6. і будзе гэта праз усю суботу зямлі ўсім вам ежаю, табе, і рабу
твайму, і рабыні тваёй, і найміту твайму, і пасяленцу твайму, і таму, хто
пасяліўся ў цябе;

*i budze gèta praz usû subotu zâmlî ŭsìm vam ežaŭ, tabe, i rabu tvajmu, i
rabynì tvaëj, i najmitu tvajmu, i pasâlencu tvajmu, i tamu, hto pasâliŭsâ ŭ
câbe;*

7. і быдлу твайму і зьвярам, якія на зямлі тваёй, хай будуць усе ўтворы яе ежаю.

ì bydlu tvajmu ì z'vâram, âkiâ na zâmlì tvaëj, haj buduc' use ŭtvory âe ežaũ.

8. І налічы сабе сем суботніх гадоў, сем разоў па сем гадоў, каб было ў цябе ў сямі суботніх гадах сорак дзевяць гадоў;

Ì naličy sabe sem subotnih gadoũ, sem разоў pa sem gadoũ, kab bylo ŭ câbe ŭ sâmi subotnih gadah sorak dzevâc' gadoũ;

9. і затрубі ў трубу ў сёмы месяц, у дзясяты дзень месяца, у дзень ачышчэння затрубеце ў трубу па ўсёй зямлі вашай;

ì zatrubì ŭ trubu ŭ sëmy mesâc, u dzâsâty dzen' mesâca, u dzen' ačyščèn'nâ zatrubece ŭ trubu pa ŭsëj zâmlì vašaj;

10. і асьвяцеце пяцідзясяты год і абвясьцеце свабоду на зямлі ўсім жыхарам яе: хай будзе гэта ў вас юбілей; і вярнецеся кожны ў валоданьне сваё, і кожны вярніся ў свой род.

ì as'vâcece pâcìdzâsâty god ì abvâs'cece svabodu na zâmlì ŭsìm žyharam âe: haj budze gèta ŭ vas ŭbilej; ì vârnecesâ kožny ŭ valodan'ne svaë, ì kožny vârnisâ ŭ svoj rod.

11. Пяцідзясяты год хай будзе ў вас юбілей: ня сейце і ня жнеце, што самое вырасьце на зямлі, і ня зьбірайце ягад зь неабрэзаных лозаў яе,

Pâcìdzâsâty god haj budze ŭ vas ŭbilej: nâ sejce ì nâ žnece, što самое vyras'ce na zâmlì, ì nâ z'bìrajce âgad z' neabrèzanyh lozaũ âe,

12. бо гэта юбілей: сьвяшчэнны хай будзе ён вам; з поля ежце ўтворы яе.

bo gèta ŭbilej: s'vâščènnny haj budze ën vam; z polâ ežce ŭtvory âe.

13. У юбілейны год вярнецеся кожны ў валоданьне сваё.

U ŭbilejny god vârnecesâ kožny ŭ valodan'ne svaë.

14. Калі будзеш прадаваць што блізкаму твайму, альбо будзеш

купляць што ў блізкага твайго, ня крыўдзіце адзін аднаго;

Kali budzeš prдавac' što blizkamu tvajmu, al'bo budzeš kuplâc' što ў blizkaga tvajgo, nâ kryŭdzice adzîn adnago;

15. паводле разьліку гадоў пасля юбілею ты павінен купляць у блізкага твайго, і паводле разьліку гадоў прыбытку ён павінен прадаваць табе;

pavodle raz'liku gadoŭ pas'lâ ŭbileŭ ty pavînen kuplâc' u blizkaga tvajgo, i pavodle raz'liku gadoŭ prybytku ёn pavînen prдавac' tabe;

16. калі многа застаецца гадоў, памнож цану; а калі мала гадоў застаецца, паменшы цану, бо пэўную колькасць гадоў жніва ён прадае табе.

kali mnoga zastaecца gadoŭ, pamnož canu; a kali mala gadoŭ zastaecца, pamenšy canu, bo pèŭnuŭ kol'kas'c' gadoŭ žniva ёn prдавe tabe.

17. Ня крыўдзіце адзін аднаго; бойся Бога твайго, бо Я Гасподзь, Бог ваш.

Nâ kryŭdzice adzîn adnago; bojsâ Boga tvajgo, bo Â Gaspodz', Bog vaš.

18. Выконвайце пастановы Мае, і шануйце законы Мае і выконвайце іх, і будзеце жыць спакойна на зямлі;

Vykonvajce pastanovy Mae, i šanujce zakony Mae i vykonvajce ih, i budzece žyc' spakojna na zâmlî;

19. і будзе зямля даваць плод свой, і будзеце есці ўдосыць і будзеце жыць спакойна на ёй.

i budze zâmlâ davac' plod svoj, i budzece es'ci ŭdosyc' i budzece žyc' spakojna na eĵ.

20. Калі скажаце, што ж нам есці ў сёмы год, калі мы ня будзем ні сеяць, ні збіраць утвораў нашых?

Kali skažace, što ž nam es'ci ў sěmy god, kali my nâ budzem ni seâc', ni

z'birac' utvoraŭ našyh?

21. Я пашлю дабраславеньне Маё на вас у шосты год, і ён прынясе ўтворы на тры гады;

Â pašlû dabraslaven'ne Maë na vas u šosty god, i ën prynâse ŭtvory na try gady;

22. і будзеце сеяць у восьмы год, але есьці будзеце ўтворы старыя да дзявятага года: пакуль не пасьпеюць утворы яго, будзеце есьці старое.

i budzece seâc' u vos'my god, ale es'ci budzece ŭtvory staryâ da dzâvâtaga goda: pakul' ne pas'peûc' utvory âgo, budzece es'ci staroe.

23. Зямлю нельга прадаваць назаўсёды, бо Мая зямля: вы прыхадні і пасяленцы ў Мяне;

Zâmlû nel'ga pradavac' nazaŭsëdy, bo Maâ zâmlâ: vy pryhadni i pasâlency ŭ Mâne;

24. па ўсёй зямлі валоданьня вашага дазваляйце выкупляць землі.

pa ŭsëj zâmlì valodan'nâ vašaga dazvalâjce vykuplâc' zemli.

25. Калі брат твой зьбяднее і прадасьць з валоданьня свайго, дык прыйдзе блізкі ягоны родзіч і выкупіць прададзенае братам ягоным;

Kali brat tvoj z'bâdnee i pradas'c' z valodan'nâ svajgo, dyk pryjdzje blizki âgony rodzič i vykupic' pradadzenae bratam âgonym;

26. а калі ня будзе каму за яго выкупіць, а сам ён будзе мець дастатак і знойдзе, колькі трэба на выкуп,

a kali nâ budze kamu za âgo vykupic', a sam ën budze mec' dastatak i znojdzje, kol'ki trëba na vykup,

27. дык няхай ён разьлічыць гады продажу свайго і верне рэшту таму, каму ён прадаў, і ўступіць зноў у валоданьне сваё;

dyk nâhaj ën raz'ličyc' gady prodažu svajgo i verne rëštu tamu, kamu ën pradaŭ, i ŭstupic' znoŭ u valodan'ne svaë;

28. а калі ня знойдзе рука ягоная, колькі трэба вярнуць яму, дык прададзенае ім застанецца ў руках пакупца да юбілейнага года, а ў юбілейны год адыдзе яно, і ён зноў уступіць у валоданьне сваё.

a kalì nâ znojdzje ruka âgonâ, kol'ki trèba vârnuc' âmu, dyk pradadzenae im zastanecca ŭ rukah pakupca da ûbilejnaga goda, a ŭ ûbilejny god adydze âno, i ên znoŭ ustupic' u valodan'ne svaë.

29. Калі хто прадасьць жылы дом у горадзе, абнесенным мурам, дык выкупіць яго можна, пакуль пройдзе год ад продажу яго: за год выкупіць яго можна;

Kalì hto pradas'c' žyly dom u goradze, abnesennym muram, dyk vykupic' âgo možna, pakul' projdze god ad prodažu âgo: za god vykupic' âgo možna;

30. а калі ня будзе ён выкуплены, пакуль пройдзе год, дык дом, які ў горадзе, што мае мур, застанецца назаўсёды ў пакупца яго ў роды ягоныя і ў юбілей не адыдзе ад яго.

a kalì nâ budze ên vykupleny, pakul' projdze god, dyk dom, âkì ŭ goradze, što mae mur, zastanecca nazaŭsëdy ŭ pakupca âgo ŭ rody âgonyâ i ŭ ûbilej ne adydze ad âgo.

31. А дамы ў селішчах, вакол якіх няма мура, трэба лічыць нароўні з палеткамі зямлі: выкупляць іх можна, і ў юбілей яны адыходзяць.

A damy ŭ seliščah, vakol âkih nâma mura, trèba ličyc' naroŭni z paletkami zâmli: vykuplâc' ih možna, i ŭ ûbilej âny adyhodzâc'.

32. А гарады лявітаў, дамы ў гарадах валоданьня іхняга, лявітам заўсёды можна выкупляць;

A garady lâvitaŭ, damy ŭ garadah valodan'nâ ihnâga, lâvitam zaŭsëdy možna vykuplâc'.

33. а хто зь лявітаў ня выкупіць, дык прададзены дом у горадзе валоданьня іхняга ў юбілей адыдзе, бо дамы ў гарадах лявіцкіх

складаюць іхняе валоданьне сярод сыноў Ізраілевых:

*a hto z' lâvitaŭ nâ vykupic', dyk pradadzeny dom u goradze valodan'nâ
ihnâga ŭ ŭbilej adydzje, bo damy ŭ garadah lâvickih skladaŭc' ihnâe
valodan'ne sârod synoŭ Iŭrailevyh:*

34. і палёў вакол гарадоў іхніх прадаваць нельга, бо гэта вечнае
валоданьне іхняе.

*ì palëŭ vakol garadoŭ ihnih pradavac' nel'ga, bo gëta večnae valodan'ne
ihnâe.*

35. Калі брат твой зьбяднее і занепадзе ў цябе, дык падтрымай яго,
хай ён прыхадзень, хай пасяленец, каб ён жыў з табою;

*Kali brat tvoj z'bâdnee ì zanepadze ŭ câbe, dyk padtrymaj âgo, haj ën
pryhadzen', haj pasâlenec, kab ën žyŭ z taboŭ;*

36. не бяры зь яго ліхвы і прыбытку і бойся Бога твайго; каб жыў брат
твой з табою;

*ne bâry z' âgo lihvy ì prybytku ì bojsâ Boga tvajgo; kab žyŭ brat tvoj z
taboŭ;*

37. срэбра твайго не аддавай яму ў ліхву і хлеба твайго не аддавай яму
дзеля прыбытку.

*srëbra tvajgo ne addavaj âmu ŭ lihvu ì hleba tvajgo ne addavaj âmu dzelâ
prybytku.*

38. Я Гасподзь, Бог ваш, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай, каб даць вам
зямлю Ханаанскую, каб быць вашым Богам.

*Â Gaspodz', Bog vaš, Âki vyveŭ vas z' zâmlì Egìpeckaj, kab dac' vam zâmlŭ
Hanaanskuŭ, kab byc' vašym Bogam.*

39. Калі зьбяднее ў цябе брат твой і прададзены будзе табе, дык ня
ўскладвай на яго працы рабскай:

Kali z'bâdnee ŭ câbe brat tvoj ì pradadzeny budze tabe, dyk nâ ŭskladvaj na

âgo pracy rabskaj:

40. ён павінен быць у цябе як найміт, як пасяленец; да юбілейнага года
няхай працуе ў цябе;

*ën pavinen byc' u câbe âk najmit, âk pasâlenec; da ûbilejnaga goda nâhaj
pracue ŭ câbe;*

41. а тады няхай адыдзе ён ад цябе, сам і дзеці ягоныя зь ім, і вернецца
ў род свой і ўступіць зноў у валоданьне бацькоў сваіх, -

*a tady nâhaj adydze ën ad câbe, sam i dzeci âgonyâ z' im, i vernecca ŭ rod
svoj i ŭstupic' znoŭ u valodan'ne bac'koŭ svaih, -*

42. бо яны - Мае рабы, якіх Я вывеў зь зямлі Егіпецкай: нельга
прадаваць іх, як прадаюць рабоў;

*bo âny - Mae raby, âkih Â vyveŭ z' zâmlì Egipeckaj: nel'ga pradavac' ih, âk
pradaŭc' raboŭ;*

43. не валадары над ім жорстка і бойся Бога твайго.

ne valadary nad im žorstka i bojsâ Boga tvajgo.

44. А каб раб твой і рабыня твая былі ў цябе, дык купляйце сабе раба і
рабыню ў народаў, якія вакол вас;

*A kab rab tvoj i rabynâ tvaâ byli ŭ câbe, dyk kuplâjce sabe raba i rabynû ŭ
narodaŭ, âkiâ vakol vas;*

45. таксама і зь дзяцей пасяленцаў, што асяліліся ў вас, можаце
купляць, і з роду іхняга, які ў вас, які ў іх нарадзіўся ў зямлі вашай, і яны
могуць быць вашай уласнасцю;

*taksama i z' dzâcej pasâlencaŭ, što asâlilisâ ŭ vas, možace kuplâc', i z rodu
ihnâga, âki ŭ vas, âki ŭ ih naradzïŭsâ ŭ zâmlì vašaj, i âny mogulc' byc' vašaj
ulasnas'cû;*

46. можаце перадаваць іх у спадчыну і сынам вашым пасяля сябе, як
маёмасьць; вечно валодайце імі, як рабамі. А над братамі вашымі,

сынамі Ізраілевымі, адзін над адным, не валадарце жорстка.

*možace peradavac' ih u spadčynu i synam vašym pas'la sâbe, âk maëmas'c';
večna valodajce imi, âk rabami. A nad bratami vašymi, synami İzrailevymi,
adzin nad adnym, ne valadarce žorstka.*

47. Калі прыхадзень альбо пасяленец твой будзе мець дастатак, а брат твой перад ім зьбяднее і прадасьць прыхадню, які асяліўся ў цябе, альбо каму-небудзь з роду прыхадня,

Kali pryhadzen' al'bo pasâlenec tvoj budze mec' dastatak, a brat tvoj perad im z'bâdnee i pradas'c' pryhadnû, âki asâliÿsâ ũ câbe, al'bo kamu-nebudz' z rodu pryhadnâ,

48. дык пасьяя продажу можна выкупіць яго: хто-небудзь з братоў ягоных павінен выкупіць яго,

dyk pas'la prodažu možna vykupic' âgo: hto-nebudz' z bratoÿ âgonyh pavinen vykupic' âgo,

49. альбо дзядзька ягоны, альбо сын дзядзькі ягонага павінен выкупіць яго, альбо хто-небудзь з сваяцтва ягонага, з роду ягонага, павінен выкупіць яго; альбо калі будзе мець дастатак, сам выкупіцца.

al'bo dzâdz'ka âgony, al'bo syn dzâdz'ki âgonaga pavinen vykupic' âgo, al'bo hto-nebudz' z svaâctva âgonaga, z rodu âgonaga, pavinen vykupic' âgo; al'bo kali budze mec' dastatak, sam vykupicca.

50. І ён павінен разьлічыцца з пакупцом ягоным, пачынаючы з таго года, калі ён прадаў сябе, да года юбілейнага, і срэбра, за якое ён прадаў сябе, трэба аддаць яму па колькасьці гадоў; як часовы найміт ён павінен быць у яго:

İ en pavinen raz'ličycsa z pakupcom âgonym, pačynaÿčy z tago goda, kali en pradaÿ sâbe, da goda ũbilejnaga, i srèbra, za âkoe en pradaÿ sâbe, trèba addac' âmu pa kol'kas'ci gadoÿ; âk časovy najmit en pavinen byc' u âgo:

51. І калі яшчэ шмат застаецца гадоў, дык па меры іх ён павінен аддаць на выкуп за сябе срэбра, за якое ён куплены;

Ì kalì âščè šmat zastaecca gadoŭ, dyk pa mery ih ën pavìnen addac' na vykup za sâbe srèbra, za âkoe ën kupleny;

52. а калі мала застаецца гадоў да юбілейнага года, дык ён павінен палічыць і па меры гадоў аддаць за сябе выкуп.

a kalì mala zastaecca gadoŭ da ûbilejnaga goda, dyk ën pavìnen paličyc' i pa mery gadoŭ addac' za sâbe vykup.

53. Ён павінен быць у яго, як найміт, ва ўсе гады; ён не павінен панаваць над ім жорстка ў вачах тваіх.

Ën pavìnen byc' u âgo, âk najmìt, va ŭse gady; ën ne pavìnen panavac' nad im žorstka ŭ vačah tvaih.

54. А калі ён ня выкупіцца такім чынам, дык у юбілейны год адыдзе сам і дзеці ягоныя зь ім,

A kalì ën nâ vykupìcca takim čynam, dyk u ûbilejny god adydze sam i dzeci âgonyâ z' im,

55. бо сыны Ізраілевыя Мае рабы; яны Мае рабы, якіх Я вывеў зь зямлі Егіпецкай. Я Гасподзь, Бог ваш.

bo syny Ìzrailevyâ Mae raby; âny Mae raby, âkih Â vyveŭ z' zâmlì Egìpeckaj. Â Gaspodz', Bog vaš.

26 Кіраўнік

1. Не рабеце сабе куміраў і выяваў, і слупоў ня стаўце ў сябе, і камянёў з выявамі не кладзеце ў зямлі вашай, каб кланяцца перад імі, бо Я Гасподзь, Бог ваш.

Ne rabece sabe kumiraŭ i vyâvaŭ, i slupoŭ nâ staŭce ŭ sâbe, i kamâněŭ z

*vyâvamì ne kladzece ŭ zâmlì vašaj, kab klanâcca perad imì, bo Â Gaspodz',
Bog vaš.*

2. Суботы Мае шануйце і сьвятыню Маю паважайце: Я Гасподзь.
Suboty Mae šanujce i s'vâtynú Maû pavažajce: Â Gaspodz'.

3. Калі вы будзеце рабіць паводле статутаў Маіх і заповедзі Мае
будзеце шанаваць і выконваць іх,
*Kali vy budzece rabic' pavodle statutaŭ Maïh i zapavedzi Mae budzece
šanavac' i vykonvac' ih,*

4. дык Я дам вам дажджы ў свой час, і зямля дасьць парасьліны сваёй, і
дрэвы польныя дадуць плод свой;
*dyk Â dam vam daždžy ŭ svoj čas, i zâmlâ das'c' paras'liny svaëj, i drèvy
pol'nyâ daduc' plod svoj;*

5. і малацьба хлеба будзе дасягаць у вас збору вінаграду, збор
вінаграду будзе дасягаць севу, і будзеце есьці хлеб свой удосыць, і
будзеце жыць на зямлі ў бясьпецы;
*i malac'ba hleba budze dasâgac' u vas zboru vînogradu, zbor vînogradu
budze dasâgac' sevu, i budzece es'ci hleb svoj udosyc', i budzece žyc' na
zâmlì ŭ bâs'pecy;*

6. пашлю мір на зямлю, ляжаце, і ніхто вас не занепакоіцца, выганю
лютых зьвяроў зь зямлі, і меч ня пройдзе па зямлі вашай;
*pašlû mir na zâmlû, lâžace, i nihto vas ne zanepakoïcca, vyganû lûtyh
z'vâroŭ z' zâmlì, i meč nâ projdze pa zâmlì vašaj;*

7. і праганяцьмеце ворагаў вашых, і ўпадуць яны перад вамі ад меча;
i praganâc'mece voragaŭ vašyh, i ŭpaduc' âny perad vamì ad meča;

8. пяцёра з вас прагоняць сто, і сто з вас прагоняць дзесяць тысяч, і
ўпадуць ворагі вашы перад вамі ад меча;
pâcëra z vas pragonâc' sto, i sto z vas pragonâc' dzesâc' tysâč, i ŭpaduc'

voragì vašy perad vamì ad meča;

9. пагляджу на вас, і пладаноснымі зраблю вас, і памножу вас, і ўстанаўлю заповіт Мой з вамі;

paglâdžu na vas, i pladanosnymi zrablû vas, i pamnožu vas, i ŭstanaŭlû zapavet Moj z vamì;

10. і будзеце есці старое леташняе, і выкінеце старое дзеля новага;

i budzece es'ci staroe letašnâe, i vykinece staroe dzelâ novaga;

11. і пастаўлю селішча Маё сярод вас, і душа Мая не пагрэбуе вамі;

i pastaŭlû selišča Maë sârod vas, i duša Maâ ne pagrèbue vamì;

12. і хадзіцьму сярод вас і буду вашым Богам, і вы будзеце Маім народам.

i hadzic'mu sârod vas i budu vašym Bogam, i vy budzece Maìm narodam.

13. Я Гасподзь Бог ваш, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай, каб вы ня былі там рабамі, і разарваў повязі ярма вашага і павёў вас з паднятаю галавою.

Â Gaspodz' Bog vaš, Âkì vyveŭ vas z' zâmlì Egipeckaj, kab vy nâ bylì tam rabamì, i razarvaŭ povâzì ârma vašaga i pavëŭ vas z padnâtaŭ galavou.

14. Калі ж не паслухаецца Мяне і ня будзеце выконваць усіх наказаў гэтых,

Kalì ž ne pasluhaecesâ Mâne i nâ budzece vykonvac' usih nakazaŭ gètyh,

15. і калі пагардзіце Маімі пастановамі, і калі душа ваша пагрэбуе Маімі законамі, так што вы ня будзеце выконваць усіх наказаў Маіх, парушыўшы заповіт Мой, -

i kalì pagardzice Maìmì pastanovamì, i kalì duša vašaâ pagrèbue Maìmì zakonamì, tak što vy nâ budzece vykonvac' usih nakazaŭ Maìh, parušyŭšy zapavet Moj, -

16. дык Я зраблю з вамі так: пашлю на вас жудасьць, чэзласьць і

гарачку, ад якіх стомяцца вочы і вымучыцца душа, і будзеце сеяць насеньне вашае марна, і ворагі вашыя зьядуць яго;

dyk Â zrablû z vami tak: pašlû na vas žudas'c', čèzlas'c' i garačku, ad âkih stomâcca vočy i vymučycca duša, i budzece seâc' nasen'ne vašae marna, i voragi vašyâ z'âduc' âgo;

17. павярну аблічча Маё на вас, і будзеце перад ворагамі вашымі, і будуць валадарыць над вамі непрыяцелі вашыя, і пабяжыце, калі ніхто ня гнацьмецца за вамі.

pavârnu abličča Maë na vas, i budzece perad voragami vašymi, i buduc' valadaryc' nad vami nepryâceli vašyâ, i pabâžyce, kali nihto nâ gnac'mecca za vami.

18. І калі пры ўсім гэтым не паслухаецца Мяне, дык Я сямікроць павялічу пакараньне за грахі вашыя,

ì kalì pry ũsim gètym ne pasluhaecesâ Mâne, dyk Â sâmikroc' pavâliču pakaran'ne za grahi vašyâ,

19. і зламаю ганарыстую зацятасьць вашую, і неба вашае зраблю, як жалеза, і зямлю вашую, як медзь;

ì zlamaû ganarystuû zacâtas'c' vašuû, i neba vašae zrablû, âk žaleza, i zâmlû vašuû, âk medz';

20. і марна будзе вычэрпвацца сіла ваша, і зямля ваша ня дасьць парасьліны сваёй, і дрэвы зямлі не дадуць пладоў сваіх.

ì marna budze vyčèrpvacca sila vašâ, i zâmlâ vašâ nâ das'c' paras'liny svaëj, i drèvy zâmli ne daduc' pladoŭ svaih.

21. А калі пойдзеце супроць Мяне і не захочаце слухацца Мяне, дык Я дадам вам удараў сямікроць за грахі вашыя:

A kalì pojdzece suproc' Mâne i ne zahočace sluhacca Mâne, dyk Â dadam vam udaraŭ sâmikroc' za grahi vašyâ:

22. пашлю на вас зьвяроў польных, якія пазбавяць вас дзяцей,
знішчаць быдла ваша і вас паменшаць, так што апусьцеюць дарогі
вашыя.

*pašlû na vas z'vâroŭ pol'nyh, âkiâ pazbavâc' vas dzâcej, z'niščac' bydla vaša
ì vas pamenšac', tak što apus'ceûc' darogì vašyâ.*

23. Калі і пасья гэтага не паправіцеся і пойдзеце супроць Мяне,
Kali ì pas'lâ gètaga ne papravicesâ ì pojdzece suproc' Mâne,

24. дык і Я пайду супроць вас і пабэю вас сямікроць за грахі вашыя,
dyk ì Â pajdu suproc' vas ì pabèû vas sâmikroc' za grahì vašyâ,

25. і навяду на вас помсны меч у адплату за заповіт; калі ж
пахаваетцеся ў гарады вашыя, дык пашлю на вас пошасьць, і аддадзены
будзеце ў рукі ворага;

*ì navâdu na vas pomsny meč u adplatu za zapavet; kali ž pahavaecesâ ŭ
garady vašyâ, dyk pašlû na vas pošas'c', ì addadzeny budzece ŭ rukì voraga;*

26. хлеб, які мацуе чалавека, знішчу ў вас; дзесяць жанчын будуць
пячы хлеб ваш у адной печы і аддавацьмуць хлеб ваш на вагу; вы
будзеце есьці і ня будзеце сытыя.

*hleb, âki macue čalaveka, z'nišču ŭ vas; dzesâc' žančyn buduc' pâčy hleb
vaš u adnoj pečy ì addavac'muc' hleb vaš na vagu; vy budzece es'ci ì nâ
budzece sytyâ.*

27. А калі і пасья гэтага не паслухаецца Мяне і пойдзеце супроць
Мяне,

A kali ì pas'lâ gètaga ne pasluhaecesâ Mâne ì pojdzece suproc' Mâne,

28. дык і Я ў лютасьці пайду супроць вас і пакараю вас сямікроць за
грахі вашыя,

dyk ì Â ŭ lûtas'ci pajdu suproc' vas ì pakaraû vas sâmikroc' za grahì vašyâ,

29. і будзеце есьці плоць сыноў вашых, і плоць дочак вашых

есьцімеце:

ì budzece es'ci ploc' synoŭ vašyh, ì ploc' dočak vašyh es'cimece:

30. спустошу вышыні вашыя, і разбуру слупы вашыя, і скіну трупы вашыя на руіны ідалаў вашых, і пагрэбуе душа Мая вамі;

spustošu vyšynì vašyâ, ì razburu slupy vašyâ, ì skinu trupy vašyâ na ruiny idalaŭ vašyh, ì pagrèbue duša Maâ vami;

31. гарады вашыя зраблю пустыняю, і спустошу сьвятыні вашыя, і ня буду нюхаць прыемнай духмянасьці ахвяраў вашых;

garady vašyâ zrablû pustynâû, ì spustošu s'vâtyni vašyâ, ì nâ budu nûhac' pryemnaj duhmânas'ci ahvâraŭ vašyh;

32. і спустошу зямлю вашу, так што зьдзівяцца зь яе ворагі вашы, што пасяліліся на ёй;

ì spustošu zâmlû vašu, tak što z'dzivâcca z' âe voragi vašy, što pasâlilisâ na ëj;

33. а вас расьсею сярод народаў і агалю сьледам за вамі меч, і будзе зямля ваша пустая і гарады вашы разбураныя.

a vas ras'seû sârod narodaŭ ì agalû s'ledam za vami meč, ì budze zâmlâ vaša pustaâ ì garady vašy razburanyâ.

34. Тады адшкадуе сябе зямля за суботы свае ва ўсе дні запусьценьня свайго; а калі вы будзеце ў зямлі ворагаў вашых, тады будзе пакоіцца зямля і адшкадуе сябе за суботы свае;

Tady adškadue sâbe zâmlâ za suboty svae va ŭse dni zapus'cen'nâ svajgo; a kalì vy budzece ŭ zâmli voragaŭ vašyh, tady budze pakoicca zâmlâ ì adškadue sâbe za suboty svae;

35. ва ўсе дні запусьценьня будзе яна пакоіцца, колькі не пакоілася ў суботы вашыя, калі вы жылі на ёй.

va ŭse dni zapus'cen'nâ budze âna pakoicca, kol'ki ne pakoilasâ ŭ suboty

vašyâ, kali vy žyli na ěj.

36. Астаткам вашим пашлю ў сэрца баязьлівасьць у зямлі ворагаў іхніх, і шум трапятаньня ліста пагоніць іх, і пабягуць як ад меча, і ўпадуць, калі ніхто не даганяе,

Astatkam vašym pašlû ŭ sèrca baâz'livas'c' u zâmlì voragaŭ ihnih, i šum trapâtan'nâ lista pagonic' ih, i pabâguc' âk ad meča, i ŭpaduc', kali nihto ne daganâe,

37. і спатыкнуцца адзін аб аднаго, як ад меча, тым часам як ніхто не даганяцьме, і ня будзе ў вас сілы супроцьстаяць ворагам вашим;

i spatyknucca adzin ab adnago, âk ad meča, tym časam âk nihto ne daganâc'me, i nâ budze ŭ vas sily suproc'staâc' voragam vašym;

38. і загінеце сярод народаў, і зжарэ вас зямля ворагаў вашых;

i zaginece sârod narodaŭ, i zžarè vas zâmlâ voragaŭ vašyh;

39. а астаткі вашыя счэзнуць за свае беззаконьні ў землях ворагаў вашых і за беззаконьні бацькоў сваіх счэзнуць;

a astatkì vašyâ sčèznuc' za svae bezzakon'ni ŭ zemlâh voragaŭ vašyh i za bezzakon'ni bac'koŭ svaih sčèznuc';

40. тады прызнаюцца яны ў беззаконьні сваім і ў беззаконьні бацькоў сваіх, як яны ўчынялі злачынствы супроць Мяне і ішлі супроць Мяне,

tady pryznaŭcca âny ŭ bezzakon'ni svaim i ŭ bezzakon'ni bac'koŭ svaih, âk âny ŭčynâli zlačynstvvy suproc' Mâne i išli suproc' Mâne,

41. за што і Я ішоў супроць іх і ўвёў іх у зямлю ворагаў іхніх; тады ўпакорыцца неабрэзанае сэрца іхняе, і тады пацерпяць яны за беззаконьні свае.

za što i Â išoŭ suproc' ih i ŭvëŭ ih u zâmlû voragaŭ ihnih; tady ŭpakorycca neabrèzanae sèrca ihnâe, i tady pacerpâc' âny za bezzakon'ni svae.

42. І Я ўзгадаю заповіт Мой зь Якавам і заповіт Мой зь Ісаакам, і

запавет Мой з Абрагамам узгадаю, і зямлю ўзгадаю;

Ì Â ŭzgadaû zapavet Moj z' Âkavam ì zapavet Moj z' Ìsaakam, ì zapavet Moj z' Abragamam uzgadaû, ì zâmlû ŭzgadaû;

43. тым часам як зямля пакінута будзе імі і будзе адшкадоўваць сябе за суботы свае, апусьцеўшы ад іх, і яны будуць цярпець за сваё беззаконьне, за тое, што пагарджалі законамі Маімі і душа іхняя грэбавала пастановамі Маімі,

tym časam âk zâmlâ pakìnuta budze imì ì budze adškadoŭvac' sâbe za suboty svae, apus'ceŭšy ad ih, ì âny buduc' cârpec' za svaë bezzakon'ne, za toe, što pagardžali zakonami Maìmi ì duša ihnââ grèbavala pastanovami Maìmi,

44. і тады як яны будуць у зямлі ворагаў іхніх, - Я не пагляджу на іх і не пагрэбую імі настолькі, каб зьнішчыць іх, каб разбурыць запавет Мой зь імі, бо Я Гасподзь, Бог іхні;

ì tady âk âny buduc' u zâmli voragaŭ ihnih, - Â ne paglâdžu na ih ì ne pagrèbuû imì nastol'ki, kab z'niščyc' ih, kab razburyc' zapavet Moj z' imì, bo Â Gaspodz', Bog ihni;

45. нагадаю ім пра запавет іхні з продкамі, якіх вывеў Я зь зямлі Егіпецкай перад вачыма народаў, каб быць іхнім Богам. Я Гасподзь.

nagadaû im pra zapavet ihni z' prodkami, âkih vyveŭ Â z' zâmli Egìpeckaj perad vačyma narodaŭ, kab byc' ihnim Bogam. Â Gaspodz'.

46. Вось пастановы і вызначэньні і законы, якія пастанавіў Гасподзь паміж Сабою і сынамі Ізраілевымі на гары Сінай праз Майсея.

Vos' pastanovy ì vyznačèn'ni ì zakony, âkiâ pastanaviŭ Gaspodz' pamìž Saboû ì synami Ìzrailevymi na gary Sinaj praz Majseâ.

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі хто дае абяцаньне прысьвяціць душу Госпаду паводле ацэны тваёй,

abvâs'ci synam Ízrailevym ì skažy ìm: kalì hto dae abâcan'ne prys'vâcìc' dušu Gospadu pavodle acèny tvaëj,

3. дык ацэна твая мужчыну ад дваццаці гадоў да шасьцідзiesiąці павінна быць пяцьдзясят сікляў срэбраных, па сіклі сьвяшчэнным;

dyk acèna tvaâ mužčynu ad dvaccacì gadoŭ da šas'cìdzesâcì pavìnna byc' pâc'dzâsât siklâŭ srèbranyh, pa siklì s'vâščènnym;

4. а калі гэта жанчына, дык ацэна твая павінна быць трыццаць сікляў;

a kalì gèta žančyna, dyk acèna tvaâ pavìnna byc' tryccac' siklâŭ;

5. ад пяці гадоў да дваццаці ацэна твая мужчыну павінна быць дваццаць сікляў, а жанчыне дзєсяць сікляў;

ad pâcì gadoŭ da dvaccacì acèna tvaâ mužčynu pavìnna byc' dvaccac' siklâŭ, a žančyne dzesâc' siklâŭ;

6. а ад месяца да пяці гадоў ацэна твая мужчыну павінна быць пяць сікляў срэбра, а жанчыне ацэна твая тры сіклі срэбра;

a ad mesâca da pâcì gadoŭ acèna tvaâ mužčynu pavìnna byc' pâc' siklâŭ srèbra, a žančyne acèna tvaâ try siklì srèbra;

7. ад шасьцідзєсяці гадоў і вышэй мужчыну ацэна твая павінна быць пятнаццаць сікляў срэбра, а жанчыне дзєсяць сікляў.

ad šas'cìdzesâcì gadoŭ ì vyšèj mužčynu acèna tvaâ pavìnna byc' pâtnaccac' siklâŭ srèbra, a žančyne dzesâc' siklâŭ.

8. А калі ён бедны і ня мае сілы аддаць паводле ацэны тваёй, дык

няхай прывядуць яго да сьвятара, і сьвятар няхай ацэніць яго:
суразьмерна са станам таго, хто даў абяцаньне, няхай ацэніць яго
сьвятар.

*A kali ěn bedny ě nâ mae sily addac' pavodle acěny tvaěj, dyk nâhaj
pryvâduc' âgo da s'vâtara, ě s'vâtar nâhaj acěnic' âgo: suraz'merna sa
stanam tago, hto daũ abâcan'ne, nâhaj acěnic' âgo s'vâtar.*

9. А калі тое будзе быдла, якое прыносяць у ахвяру Госпаду, дык усё,
што дадзена Госпаду, павінна быць сьвятое:

*A kali toe budze bydla, âkoe prynosâc' u ahvâru Gospadu, dyk usě, ťto
dadzena Gospadu, pavinna byc' s'vâtoe:*

10. нельга выменьваць яго і замяняць добрае благім, альбо благое
добрым; а калі пачне хто замяняць быдла быдлам, дык і яно і замена
ягоная будзе сьвятыняю.

*nel'ga vymen'vac' âgo ě zamânâc' dobrae blagim, al'bo blagoe dobrym; a
kali paĉne hto zamânâc' bydla bydlam, dyk ě âno ě zamena âgonaâ budze
s'vâtynâũ.*

11. А калі тое будзе якое-небудзь быдла нячыстае, якое ня прыносяць
у ахвяру Госпаду, дык трэба прывесьці быдла сьвятару,

*A kali toe budze âkoe-nebudz' bydla nâĉystae, âkoe nâ prynosâc' u ahvâru
Gospadu, dyk trěba pryves'ci bydla s'vâtaru,*

12. і сьвятар ацэніць яго, добрае яно ці благое, і як ацэніць сьвятар, так
і павінна быць;

*ě s'vâtar acěnic' âgo, dobrae âno ci blagoe, ě âk acěnic' s'vâtar, tak ě pavinna
byc';*

13. а калі хто хоча выкупіць яго, дык няхай дадасьць пятую долю да
ацэны сваёй.

a kali hto hoĉa vykupic' âgo, dyk nâhaj dadas'c' pâtuũ dolũ da acěny svaěj.

14. Калі хто прысьвячае дом свой у сьвятыню Госпаду, дык сьвятар павінен ацаніць яго, добры ён ці блгі, і як ацэніць яго сьвятар, так і станецца;

Kali hto prys'vâčae dom svoj u s'vâtynú Gospadu, dyk s'vâtar pavinen acanic' âgo, dobry ěn ci blagi, i âk acènic' âgo s'vâtar, tak i stanecca;

15. а калі той, хто прысьвяціў, захоча выкупіць дом свой, дык няхай дадасьць пятую долю срэбра ацэны тваёй, і будзе ягоны.

a kali toj, hto prys'vâciŭ, zahoča vykupic' dom svoj, dyk nâhaj dadas'c' pâtuŭ dolŭ srèbra acèny tvaëj, i budze âgony.

16. Калі поле з валодання свайго прысьвяціў хто Госпаду, дык ацэна твая павінна быць паводле меры пасеву: за пасеў гомера ячменю пяцьдзясят сікляў срэбра;

Kali pole z valodan'nâ svajgo prys'vâciŭ hto Gospadu, dyk acèna tvaâ pavinna byc' pavodle mery pasevu: za paseŭ gomera âčmenŭ pâc'dzâsât siklâŭ srèbra;

17. калі ад юбілейнага года прысьвячае хто поле сваё, - павінна стацца паводле ацэны тваёй;

kali ad ŭbilejnaga goda prys'vâčae hto pole svaë, - pavinna stacca pavodle acèny tvaëj;

18. а калі пасья юбілею прысьвячае хто поле сваё, дык сьвятар павінен разлічыць срэбра па меры гадоў, што засталіся да юбілейнага года і трэба ўбавіць з ацэны тваёй;

a kali pas'lâ ŭbileŭ prys'vâčae hto pole svaë, dyk s'vâtar pavinen raz'ličyc' srèbra pa mery gadoŭ, što zastalisâ da ŭbilejnaga goda i trèba ŭbavic' z acèny tvaëj;

19. а калі захоча выкупіць поле той, хто прысьвяціў яго, дык няхай ён дадасьць пятую долю срэбра ацэны тваёй, і яно застанецца за ім;

a kalì zahoča vykupic' pole toj, hto prys'vâciũ âgo, dyk nâhaj ën dadas'c' pâtuũ dolũ srèbra acèny tvaěj, i âno zastanecca za ìm;

20. а калі ён ня выкупіць поля, і будзе прададзена поле іншаму чалавеку, дык ужо нельга выкупіць:

a kalì ën nâ vykupic' polâ, i budze pradadzena pole inšamu čalaveku, dyk užo nel'ga vykupic':

21. поле тое, калі яно ў юбілей адыдзе, будзе сьвятыняю Госпаду, як бы поле заклятае; сьвятару дастанецца яно на валоданьне.

pole toe, kalì âno ũ ũbilej adydze, budze s'vâtynâũ Gospadu, âk by pole zaklâtae; s'vâtaru dastanecca âno na valodan'ne.

22. А калі хто прысьвеціць Госпаду поле купленае, якое не з палеткаў яго валоданья,

A kalì hto prys'vecic' Gospadu pole kuplenae, âkoe ne z paletkaũ âgo valodan'nâ,

23. дык сьвятар павінен разьлічыць яму колькасьць ацэны да юбілейнага года, і павінен ён аддаць паводле разьліку ў той самы дзень, як сьвятыню Гасподнюю;

dyk s'vâtar pavinen raz'ličyc' âmu kol'kas'c' acèny da ũbilejnaga goda, i pavinen ën addac' pavodle raz'liku ũ toj samy dzen', âk s'vâtynũ Gaspodnũ;

24. а поле ў юбілейны год пяройдзе зноў да таго, у каго куплена, каму належыць валоданьне тою зямлёю.

a pole ũ ũbilejny god pârojdzze znoũ da tago, u kago kuplena, kamu naležyc' valodan'ne toũ zâmlëũ.

25. Усякая ацэна твая павінна быць у сіклях сьвяшчэнных, дваццаць гераў павінна быць у сіклі.

Usâkaâ acèna tvaâ pavinna byc' u sìklâh s'vâščènyh, dvaccac' geraũ

pavìnna byc' u sikli.

26. Толькі першынцаў з быдла, якія паводле першаснасьці належаць Госпаду, не павінен ніхто прысьвячаць: хай тое вол, хай дробнае быдла, - Гасподнія яны.

Tol'ki peršyncaŭ z bydla, âkiâ pavodle peršasnas'ci naležac' Gospadu, ne pavinen nihto prys'vâčac': haj toe vol, haj drobnae bydla, - Gaspodniâ âny.

27. А калі быдла нячыстае, дык трэба выкупіць паводле ацэны тваёй і дадаць да таго пятую долю; калі ня выкупяць, дык трэба прадаць паводле ацэны тваёй.

A kali bydla nâčystae, dyk trèba vykupiç' pavodle acèny tvaëj i dadac' da tago pâtuû dolû; kali nâ vykupâc', dyk trèba pradac' pavodle acèny tvaëj.

28. Толькі ўсё заклятае, што пад закляцьцем аддае чалавек Госпаду са сваёй уласнасьці, - хай чалавека, хай быдла, хай поле свайго валоданьня, - не прадаецца і не выкупаецца: усё заклятае ёсьць вялікая сьвятыня Гасподняя;

Tol'ki ŭsë zaklâtae, što pad zaklâc'cem addae čalavek Gospadu sa svaëj ulasnas'ci, - haj čalaveka, haj bydla, haj pole svajgo valodan'nâ, - ne pradaecca i ne vykupaecca: usë zaklâtae ës'c' vâlikaâ s'vâtynâ Gaspodnââ;

29. усё заклятае, што заклята ад людзей, ня выкупаецца: яно павінна быць аддадзена сьмерці.

usë zaklâtae, što zaklâta ad lûdzej, nâ vykupaecca: âno pavìnna byc' addadzena s'merci.

30. І ўсякая дзесяціна на зямлі з насеньня зямлі і з пладоў дрэва належыць Госпаду: гэта сьвятыня Гасподняя;

Ì ŭsâkaâ dzesâcina na zâmlì z nasen'nâ zâmlì i z pladoŭ drèva naležyc' Gospadu: gèta s'vâtynâ Gaspodnââ;

31. а калі хто захоча выкупіць дзесяціну сваю, дык няхай прыкладзе да

цаны яе п'ятую долю.

a kalì hto zahoča vykupic' dzesâcinu svaû, dyk nâhaj prykladze da cany âe pâtuû dolû.

32. І ўсякую дзесяціну з буйнога і дробнага быдла, з усяго, што праходзіць пад кіем дзясятае, трэба прысьвячаць Госпаду;

Ì ũsâkuû dzesâcinu z bujnoga ì drobnaga bydla, z usâgo, što prahodzic' pad kiem dzâsâtae, trèba prys'vâčac' Gospadu;

33. ня трэба разьбіраць, добрае яно, ці благое, і ня трэба замяняць яго; а калі хто заменіць яго, дык і само яно і замена ягоная будзе сьвятыняю і ня можа быць выкуплена.

nâ trèba raz'birac', dobrae âno, ci blagoe, ì nâ trèba zamânâc' âgo; a kalì hto zamenic' âgo, dyk ì samo âno ì zamena âgonaâ budze s'vâtynâû ì nâ moža byc' vykuplena.

34. Вось заповедзі, якія наказаў Гасподзь Майсею дзеля сыноў Ізраілевых на гары Сінай.

Vos' zapavedzi, âkiâ nakazaŭ Gaspodz' Majseû dzelâ synoŭ Ìzrailevyh na gary Sinaj.

ЛІКІ

1 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею ў пустыні Сінайскай, у скініі сходу, у першы дзень другога месяца, на другі год пасля выхаду іх зь зямлі Егіпецкай, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû ŭ pustyni Sinajskaj, u skiniì shodu, u peršy dzen' drugoga mesâca, na drugi god pas'lâ vyhadu ih z' zâmlì Egipeckaj, kažučy:

2. палічэце ўсё супольства сыноў Ізраілевых па родах іхніх, па сямействах іхніх, па ліку імёнаў усіх мужчынскага роду пагалоўна:

paličèce ŭsě supol'stva synoŭ Ìzrailevyh pa rodah ihnih, pa sâmejstvah ihnih, pa liku imënaŭ usih mužčynskaga rodu pagaloŭna:

3. ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць у Ізраіля, па рушэньнях іхніх палічэце іх - ты і Аарон;

ad dvaccaci gadoŭ ì vyšèj, usih zdol'nyh vaâvac' u Ìzrailâ, pa rušèn'nâh ihnih paličèce ih - ty ì Aaron;

4. з вамі павінны быць з кожнага племя па адным чалавеку, які ў родзе сваім галоўны.

z vamì pavìnny byc' z kožnaga plemâ pa adnym čalaveku, âkì ŭ rodze svaim galoŭny.

5. І вось імёны мужоў, якія будуць з вамі: ад Рувіма Еліцур, сын Шэдэураў;

Ì vos' imëny mužoŭ, âkiâ buduc' z vamì: ad Ruvìma Elicur, syn Šèdèuraŭ;

6. ад Сымона Шэлумііл, сын Цурышадаеў;

ad Symona Šèlumiil, syn Curyšadaeŭ;

7. ад Юды Наасон, сын Амінадаваў;

ad Ūdy Naason, syn Aminadavaŭ;

8. ад Ісахара Натанаіл, сын Цуараў;

ad Īsahara Natanaïl, syn Cuaraŭ;

9. ад Завулона Эліяў, сын Хэлонаў;

ad Zavulona Èliâŭ, syn Hèlonaŭ;

10. ад сыноў Язэпа: ад Яфрэма Элішама, сын Аміудаў; ад Манасіі

Гамалііл, сын Пэдацураў;

ad synoŭ Âzèpa: ad Âfrèma Èlišama, syn Amiudaŭ; ad Manasiì Gamaliil, syn Pèdacuraŭ;

11. ад Веньяміна Авідан, сын Гідэонаў;

ad Ven'âmina Avidan, syn Gidèonaŭ;

12. ад Дана Ахіязэр, сын Амішадаеў;

ad Dana Ahiâzèr, syn Amišadaeŭ;

13. ад Асіра Пагііл, сын Ахранаў;

ad Asira Pagiil, syn Ahranaŭ;

14. ад Гада Эліясаф, сын Рэгуілаў;

ad Gada Èliâsaf, syn Règuilaŭ;

15. ад Нэфталіма Ахіра, сын Энанаў.

ad Nèftalima Ahira, syn Ènanaŭ.

16. Гэта - выбраныя мужы супольства, правадыры плямёнаў бацькоў сваіх, галовы тысячаў Ізраілевых.

Gèta - vybranyâ mužy supol'stva, pravadyry plâmënaŭ bac'koŭ svaih, galovy tysâčaŭ Īzrailevyh.

17. І ўзяў Майсей і Аарон мужоў гэтых, якія названы паіменна,

Ī ŭzâŭ Majsej i Aaron mužoŭ gètyh, âkiâ nazvany paimenna,

18. і сабралі яны ўсё супольства ў першы дзень другога месяца; і абвясцілі яны радаводы свае, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, пагалоўна,
ì sabralì âny ŭsë supol'stva ŭ peršy dzen' drugoga mesâca; ì abvâs'cili âny radavody svae, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ ì vyšëj, pagaloŭna,

19. як загадаў Гасподзь Майсею. І зрабіў ён пералік ім у пустыні Сінайскай.

âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ. Ì zrabiu ën peralik im u pustyni Sinajskaj.

20. І было сыноў Рувіма, першынца Ізраілевага, паводле родаў іхніх, паводле плямёнаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, пагалоўна, усіх мужчынскага полу, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Ì bylo synoŭ Ruvima, peršynca Ìzrailevaga, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle plâmënaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, pagaloŭna, usih mužčynskaga polu, ad dvaccaci gadoŭ ì vyšëj, usih zdol'nyh vaâvac',

21. налічана ў калене Рувімавым сорак шэсьць тысяч пяцьсот.

naličana ŭ kalene Ruvimavym sorak šës'c' tysâč pâc'sot.

22. Сыноў Сымонавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, пагалоўна, усіх мужчынскага полу, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Symonavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, pagaloŭna, usih mužčynskaga polu, ad dvaccaci gadoŭ ì vyšëj, usih zdol'nyh vaâvac',

23. налічана ў калене Сымонавым пяцьдзясят дзевяць тысяч трыста.

naličana ŭ kalene Symonavym pâc'dzâsât dzevâc' tysâč trysta.

24. Сыноў Гадавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле

сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Gadavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšěj, usih zdol'nyh vaâvac',

25. налічана ў калене Гадавым сорак пяць тысяч шэсьцьсот пяцьдзясят.

naličana ŭ kalene Gadavym sorak pác' tysâč šès'c'sot pác'dzâsât.

26. Сыноў Юдавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Ūdavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšěj, usih zdol'nyh vaâvac',

27. налічана ў калене Юдавым сямсот чатыры тысячы шэсьцьсот.

naličana ŭ kalene Ūdavym sâmsot čatyry tysâčy šès'c'sot.

28. Сыноў Ісахаравых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Īsaharavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšěj, usih zdol'nyh vaâvac',

29. налічана ў калене Ісахаравым пяцьдзясят чатыры тысячы чатырыста.

naličana ŭ kalene Īsaharavym pác'dzâsât čatyry tysâčy čatyrysta.

30. Сыноў Завулонавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Zavulonavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh vaâvac',

31. налічана ў калене Завулонавым пяцьдзясят сем тысяч чатырыста.

naličana ŭ kalene Zavulonavym pâc'dzâsât sem tysâč čatyrysta.

32. Сыноў Язэпавых, сыноў Яфрэмавых, паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Âzèpavyh, synoŭ Âfrëmavyh, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh vaâvac',

33. налічана ў калене Яфрэмавым сорак тысяч пяцьсот.

naličana ŭ kalene Âfrëmavym sorak tysâč pâc'sot.

34. Сыноў Манасііных паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Manasiïnyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh vaâvac',

35. налічана ў калене Манасііным трыццаць дзьве тысячы дзьвесьце.

naličana ŭ kalene Manasiïnym tryccac' dz've tysâčy dz'ves'ce.

36. Сыноў Венямінавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць,

Synoŭ Ven'âminavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh vaâvac',

37. налічана ў калене Веньямінавым трыццаць пяць тысяч чатырыста.

naličana ŭ kalene Ven'âminavym tryccac' pâc' tysâč čatyrysta.

38. Сыноў Данавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле

сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх

здольных ваяваць,

Synoŭ Danavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle

sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh

vaâvac',

39. налічана ў калене Данавым шэсьцьдзясят дзьве тысячы сямсот.

naličana ŭ kalene Danavym šës'c'dzâsât dz've tysâčy sâmсот.

40. Сыноў Асіравых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх, паводле

сямействаў іхніх, па ліку імёнаў, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх

здольных ваяваць,

Synoŭ Asiravyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle

sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ, ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh

vaâvac',

41. налічана ў калене Асіравым сорак адна тысяча пяцьсот.

naličana ŭ kalene Asiravym sorak adna tysâča pâc'sot.

42. Сыноў Нэфталімавых паводле родаў іхніх, паводле родаў іхніх,

паводле сямействаў іхніх, па ліку імёнаў ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх

здольных ваяваць,

Synoŭ Nèftalimavyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, pavodle

sâmejstvaŭ ihnih, pa liku imënaŭ ad dvaccaci gadoŭ i vyšëj, usih zdol'nyh

vaâvac',

43. налічана ў калене Нэфталімавым пяцьдзясят тры тысячы

чатырыста.

naličana ŭ kalene Nèftalimavym pâc'dzâsât try tysâčy čatyrysta.

44. Вось тыя, што ўвайшлі ў пералік, якіх палічыў Майсей і Аарон і правадыры Ізраіля - дванаццаць чалавек, па адным чалавеку з кожнага роду.

Vos' tyâ, što ŭvajšli ŭ peralik, âkih paličyŭ Majsej i Aaron i pravadyry Ìzrailâ - dvanaccac' čalavek, pa adnym čalaveku z kožnaga rodu.

45. І было ўсіх, што ўвайшлі ў пералік, сыноў Ізраілевых, паводле сямействаў іхніх, ад дваццаці гадоў і вышэй, усіх здольных ваяваць у Ізраіля,

Ì bylo ŭsìh, što ŭvajšli ŭ peralik, synoŭ Ìzrailevyh, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, ad dvaccaci gadoŭ i vyšěj, usìh zdol'nyh vaâvac' u Ìzrailâ,

46. і было ўсіх, што ўвайшлі ў пералік, шэсьцьсот тры тысячы пяцьсот пяцьдзясят.

i bylo ŭsìh, što ŭvajšli ŭ peralik, šès'c'sot try tysâčy pâc'sot pâc'dzâsât.

47. А лявіты паводле пакаленьняў бацькоў іхніх ня былі палічаны сярод іх.

A lâvity pavodle pakalen'nâŭ bac'koŭ ihnih nâ byli paličany sârod ih.

48. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

49. Толькі племя Лявіінага ня ўнось у перапіс і ня лічы іх разам з сынамі Ізраіля;

Tol'ki plemâ Lâviìnaga nâ ŭnos' u perapis i nâ ličy ih razam z synami Ìzrailâ;

50. а даручы лявітам скінію адкрыцьця і ўсе прылады яе і ўсё, што пры ёй: няхай яны носяць скінію і ўсе прылады яе, і служаць пры ёй, і каля скініі няхай ставяць табар свой;

a daručy lâvitam skiniŭ adkryc'câ i ŭse prylady âe i ŭsë, što pry ëj: nâhaj âny nosâc' skiniŭ i ŭse prylady âe, i služac' pry ëj, i kalâ skiniì nâhaj stavâc' tabar svoj;

51. і калі трэба пераносіць шкінію, няхай падымаюць яе лявіты, калі трэба спыняцца шкініі, няхай ставяць яе лявіты; а калі падступіцца хто староньні, аддадзены будзе сьмерці.

ì kalì trèba peranosic' skiniù, nâhaj padymaüc' âe lâvity, kalì trèba spynâcca skiniì, nâhaj stavâc' âe lâvity; a kalì padstupicca hto staron'ni, addadzeny budze s'merci.

52. Сыны Ізраілевыя павінны станавіцца кожны ў табары сваім і кожны пры сваім сьцягу, рушэньнямі сваімі;

Syny İzrailevyâ pavinny stanavicca kožny ŭ tabary svaim ì kožny pry svaim s'câgu, rušèn'nâmi svaimi;

53. а лявіты павінны ставіць табар каля шкініі адкрыцьця, каб ня было гневу на супольства сыноў Ізраілевых, і будуць лявіты стаяць на варце каля шкініі адкрыцьця.

a lâvity pavinny stavic' tabar kalâ skiniì adkryc'câ, kab nâ bylo gnevu na supol'stva synoŭ İzrailevyh, ì buduc' lâvity staâc' na varce kalâ skiniì adkryc'câ.

54. І зрабілі сыны Ізраілевыя: як загадаў Гасподзь Майсею, так яны і зрабілі.

Ì zrabili syny İzrailevyâ: âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû, tak âny ì zrabili.

2 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu, kažuçy:

2. сыны Ізраілевыя павінны кожны ставіць табар свой каля сьцяга свайго, каля знакаў сямействаў сваіх; перад шкініяй сходу вакол павінны ставіць табар свой.

syny Īzrailevyâ pavinny kožny stavic' tabar svoj kalâ s'câga svajgo, kalâ znakaŭ sâmejstvaŭ svaih; perad skiniâj shodu vakol pavinny stavic' tabar svoj.

3. Сьпераду на ўсход ставяць табар: сьцяг табару Юдавага па рушэньнях іхніх, і правадыр сыноў Юды Наасон, сын Амінадаваў,
S'peradu na ŭshod stavâc' tabar: s'câg tabaru Ūdavaga pa rušèn'nâh ihnih, i pravadyr synoŭ Ūdy Naason, syn Aminadavaŭ,

4. і войска ягонага, якое ўвайшло ў падлік ягоны, семдзесят чатыры тысячы шэсьцьсот;

i vojska âgonaga, âkoe ŭvajšlo ŭ padlik âgony, semdzesât čatyry tysâčy šès'c'sot;

5. пасля яго ставіць табар племя Ісахаравае, і правадыр сыноў Ісахаравых Натанаіл, сын Цуараў,
paslâ âgo stavic' tabar plemâ Īsaharavae, i pravadyr synoŭ Īsaharavyh Natanail, syn Cuaraŭ,

6. і войска ягонага, якое ўвайшло ў падлік ягоны, пяцьдзсят чатыры тысячы чатырыста;

i vojska âgonaga, âkoe ŭvajšlo ŭ padlik âgony, pâc'dzâsât čatyry tysâčy čatyrysta;

7. племя Завулонавае, і правадыр сыноў Завулонавых Эліяў, сын Хэлонаў,

plemâ Zavulonavae, i pravadyr synoŭ Zavulonyh Èliâŭ, syn Hèlonaŭ,

8. і войска ягонага, якое ўвайшло ў падлік ягоны, пяцьдзсят сем тысяч чатырыста;

i vojska âgonaga, âkoe ŭvajšlo ŭ padlik âgony, pâc'dzâsât sem tysâč čatyrysta;

9. усіх, што ўвайшлі ў падлік да табару Юдавага, сто восемдзсят

шэсьць тысяч чатырыста, па рушэньнях іхніх; яны павінны выпраўляцца першыя.

usih, što ŭvajšli ŭ padlik da tabaru Ŭdavaga, sto vosemdzesât šès'c' tysâč čatyrysta, pa rušèn'nâh ihnih; âny pavinny vypraŭlâcca peršyâ.

10. Сьцяг табару Рувімавага на поўдзень, па рушэньнях іхніх, і правадыр сыноў Рувімавых Эліцур, сын Шэдэураў,

S'câg tabaru Ruvimavaga na poŭdzen', pa rušèn'nâh ihnih, i pravadyr synoŭ Ruvimavyh Èlicur, syn Šèdèuraŭ,

11. і войска ягонага, якое ўвайшло ў падлік ягоны, сорак шэсьць тысяч пяцьсот;

i vojska âgonaga, âkoe ŭvajšlo ŭ padlik âgony, sorak šès'c' tysâč pâc'sot;

12. каля яго ставіць табар племя Сымонавага, і правадыр сыноў Сымона Шалумііл, сын Цурышадаеў,

kalâ âgo stavic' tabar plemâ Symonavaga, i pravadyr synoŭ Symona Šalumiił, syn Curyšadaeŭ,

13. і войска ягонага, якое ўвайшло ў падлік ягоны, пяцьдзясят дзевяць тысяч трыста;

i vojska âgonaga, âkoe ŭvajšlo ŭ padlik âgony, pâc'dzâsât dzevâc' tysâč trysta;

14. потым племя Гадавае, і правадыр сыноў Гадавых Эліясаф, сын Рэгуілаў,

potym plemâ Gadavae, i pravadyr synoŭ Gadavyh Èliâsaf, syn Règuilaŭ,

15. і воінства ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, сорак пяць тысяч шэсьцьсот пяцьдзясят;

i voinstva âgonaga, što ŭvajšlo ŭ padlik âgony, sorak pâc' tysâč šès'c'sot pâc'dzâsât;

16. усіх, што ўвайшлі ў падлік да табару Рувімавага, сто пяцьдзясят

адна тысяча чатырыста пяцьдзясят, па рушэньнях іхніх; другімі яны павінны выпраўляцца.

usih, što ŭvajšli ŭ padlik da tabaru Ruvimavaga, sto pác'dzâsât adna tysâča čatyrysta pác'dzâsât, pa rušèn'nâh ihnih; drugimi âny pavinny vypraŭlâcca.

17. Калі пойдзе скінія сходу, табар лявітаў будзе ўсярэдзіне табараў. Як стаяць, так і павінны ісьці, кожны на сваім месцы пад сьцягамі сваімі.

Kali pojdze skiniâ shodu, tabar lâvitaŭ budze ŭsârèdzine tabaraŭ. Âk staâc', tak i pavinny is'ci, kožny na svaïm mescy pad s'câgami svaïmi.

18. Сьцяг табару Яфрэмавага паводле рушэньняў іхніх на захад, і правадыр сыноў Яфрэмавых Элішама, сын Аміудаў,

S'câg tabaru Âfrëmavaga pavodle rušèn'nâŭ ihnih na zahad, i pravadyr synoŭ Âfrëmavyh Èlišama, syn Amiudaŭ,

19. і войска ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, сорак тысяч пяцьсот;

20. Каля яго племя Манасіінае, і правадыр сыноў Манасііных Гамалііл, сын Пэдацураў,

Kalâ âgo plemâ Manasiïnae, i pravadyr synoŭ Manasiïnyh Gamaliil, syn Pèdacuraŭ,

21. і войска ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, трыццаць дзьве тысячы дзьвесьце;

i vojska âgonaga, što ŭvajšlo ŭ padlik âgony, tryccac' dz've tysâčy dz'ves'ce;

22. потым племя Веньямінавае, і правадыр сыноў Веньямінавых Авідан, сын Гідэонаў,

potym plemâ Ven'âminavae, i pravadyr synoŭ Ven'âminavyh Avidan, syn Gidèonaŭ,

23. і войска ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, трыццаць пяць тысяч

чатырыста; трэцімі яны павінны выпраўляцца

*ì vojska âgonaga, što ŭvajšlo ŭ padlik âgony, tryccac' pâc' tysâč čatyrysta;
trècimi âny pavinny vypraŭlâcca*

24. Усіх, што ўвайшлі ў падлік да табару Яфрэма, сто восем тысяч сто, паводле рушэньняў іхніх, трэцімі яны павінны выпраўляцца.

Usih, što ŭvajšli ŭ padlik da tabaru Âfrèma, sto vosem tysâč sto, pavodle rušèn'nâŭ ihnih, trècimi âny pavinny vypraŭlâcca.

25. Сьцяг табару Данавага на поўнач, паводле рушэньняў іхніх, і правадыр сыноў Данавых Ахіезэр, сын Амішадаеў,

S'câg tabaru Danavaga na poŭnač, pavodle rušèn'nâŭ ihnih, ì pravadyr synoŭ Danavyh Ahiezèr, syn Amišadaeŭ,

26. і войска ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, шэсьцьдзясят дзьве тысячы сямсот;

ì vojska âgonaga, što ŭvajšlo ŭ padlik âgony, šès'c'dzâsât dz've tysâčy sâmsot;

27. каля яго ставіць табар племя Асіравае, і правадыр сыноў Асіравых Пагііл, сын Ахранаў,

kalâ âgo stavic' tabar plemâ Asiravae, ì pravadyr synoŭ Asiravyh Pagiił, syn Ahranaŭ,

28. і войска ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, сорак адна тысяча пяцьсот;

ì vojska âgonaga, što ŭvajšlo ŭ padlik âgony, sorak adna tysâča pâc'sot;

29. далей племя Нэфталімавае, і правадыр сыноў Нэфталімавых Ахіра, сын Энанаў,

dalej plemâ Nèftalimavae, ì pravadyr synoŭ Nèftalimavyh Ahira, syn Ènanaŭ,

30. і войска ягонага, што ўвайшло ў падлік ягоны, пяцьдзясят тры тысячы чатырыста;

i vojska âgonaga, što ŭvajšlo ŭ padlik âgony, pâc'dzâsât try tysâčy čatyrysta;

31. усіх, што ўвайшлі ў падлік да табару Данавага, сто пяцьдзясят сем тысяч шэсьцьсот; яны павінны ісьці апошнія пад сьцягамі сваімі.

usih, što ŭvajšli ŭ padlik da tabaru Danavaga, sto pâc'dzâsât sem tysâč šès'c'sot; âny pavinny is'ci apošniâ pad s'câgami svaimi.

32. Вось сыны Ізраіля паводле сямействаў іхніх, што ўвайшлі ў падлік.

Усіх, што ўвайшлі ў падлік у табарах, паводле рушэньняў іхніх, шэсьцьсот тры тысячы пяцьсот пяцьдзясят.

Vos' syny Izrailâ pavodle sâmejstvaŭ ihnih, što ŭvajšli ŭ padlik. Usih, što ŭvajšli ŭ padlik u tabarah, pavodle rušèn'nâŭ ihnih, šès'c'sot try tysâčy pâc'sot pâc'dzâsât.

33. А лявіты не ўвайшлі ў падлік разам з сынамі Ізраіля, як загадаў Гасподзь Майсею.

A lâvity ne ŭvajšli ŭ padlik razam z synami Izrailâ, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

34. І зрабілі сыны Ізраілевыя ўсё, што загадаў Гасподзь Майсею: так станавіліся табарамі пад сьцягамі сваімі і так ішлі кожны па родах сваіх, па сямействах сваіх.

Ì zrabili syny Izrailevyâ ŭsë, što zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ: tak stanavilisâ tabarami pad s'câgami svaimi i tak išli kožny pa rodah svaih, pa sâmejstvah svaih.

3 Кіраўнік

1. Вось радавод Ааронаў і Майсееў, калі гаварыў Гасподзь Майсею на гары Сінаі,

Vos' radavod Aaronaŭ i Majseeŭ, kali gavaryŭ Gaspodz' Majseŭ na gary

Sinai,

2. вось імёны сыноў Ааронавых: першынец Надаў, Авіуд, Элеазар і Итамар;

vos' imëny synoŭ Aaronavyh: peršynec Nadaŭ, Aviud, Èleazar i Ìtamar;

3. гэта імёны сыноў Ааронавых, сьвятароў, памазаных, якіх ён прысьвяціў, каб сьвятарылі;

gèta imëny synoŭ Aaronavyh, s'vâtaroŭ, pamazanyh, âkih ên prys'vâciŭ, kab s'vâtaryli;

4. але Надаў і Авіуд памерлі перад абліччам Гасподнім, калі яны прынеслі агонь чужы перад аблічча Госпада ў пустыні Сінайскай, а дзяцей у іх ня было, і засталіся сьвятарамі Элеазар і Итамар пры Аароне,

ale Nadaŭ i Aviud pamerli perad abliččam Gaspodnim, kali âny prynes'li agon' čužy perad abličča Gospada ŭ pustyni Sinajskaj, a dzâcej u ih nâ bylo, i zastalisâ s'vâtarami Èleazar i Ìtamar pry Aarone,

5. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

6. прывядзі племя Лявіінае і пастаў яго перад Ааронам сьвятаром, каб яны служылі яму;

pryvâdzi plemâ Lâviïnae i pastaŭ âgo perad Aaronam s'vâtarom, kab âny služyli âmu;

7. і няхай яны будуць на варце замест яго і на варце замест усяго супольства пры скініі сходу, каб несці службы пры скініі;

i nâhaj âny buduc' na varce zamest âgo i na varce zamest usâgo supol'stva pry skiniï shodu, kab nes'ci služby pry skiniï;

8. і няхай шануюць усе рэчы скініі сходу і будуць на варце замест сыноў Ізраілевых, каб несці службу пры скініі;

ì nâhaj šanuûc' use rèčy skiniì shodu ì buduc' na varce zamest synoŭ Ìzrailevyh, kab nes'ci službu pry skiniì;

9. аддай лявітаў Аарону і сынам ягоным: няхай будучь яны аддадзены яму з сыноў Ізраілевых;

addaj lâvitaŭ Aaronu ì synam âgonym: nâhaj buduc' âny addadzeny âmu z synoŭ Ìzrailevyh;

10. а Аарону і сынам ягоным даручы, каб яны даглядалі сьвятарскую пасаду сваю; а калі падступіцца хто староньні, аддадзены будзе сьмерці.

a Aaronu ì synam âgonym daručy, kab âny daglâdali s'vâtarskuû pasadu svaû; a kalì padstupicca hto staron'ni, addadzeny budze s'merci.

11. І наказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

12. вось, я ўзяў лявітаў з сыноў Ізраілевых замест усіх першынцаў, якія размыкаюць сьцёгны з сыноў Ізраілевых; лявіты будучь Мае,

vos', â ŭzâŭ lâvitaŭ z synoŭ Ìzrailevyh zamest usih peršyncaŭ, âkiâ razmykaûc' s'cëgny z synoŭ Ìzrailevyh; lâvity buduc' Mae,

13. бо ўсе першынцы - Мае; таго дня, калі пабіў Я ўсіх першынцаў у зямлі Егіпецкай, асьвяціў Я Сабе ўсіх першынцаў Ізраілевых ад чалавека да быдла: яны павінны быць Мае. Я Гасподзь.

bo ŭse peršyncy - Mae; tago dnâ, kalì pabiŭ Â ŭsih peršyncaŭ u zâmli Egipeckaj, as'vâciŭ Â Sabe ŭsih peršyncaŭ Ìzrailevyh ad čalaveka da bydla: âny pavinny byc' Mae. Â Gaspodz'.

14. І наказаў Гасподзь Майсею ў пустыні Сінайскай:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû ŭ pustyni Sinajskaj:

15. палічы сыноў Лявііных паводле сямействаў іхніх, паводле родаў іхніх, усіх мужчынскага полу ад аднаго месяца і вышэй палічы.

paličy synoŭ Lâviïnyh pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih, usih mužčynskaga polu ad adnago mesâca i vyšěj paličy.

16. I палічыў іх Майсей па слове Гасподнім, як загадана.

Ì paličyŭ ih Majsej pa slove Gaspodnim, âk zagadana.

17. I вось сыны Лявііныя па імёнах іхніх: Гірсон, Каат і Мэрары.

Ì vos' syny Lâviïnyâ pa imënah ihnih: Gïrson, Kaat i Mèrary.

18. I вось імёны сыноў Гірсонавых па родах іхніх: Ліўні і Шымэй.

Ì vos' imëny synoŭ Gïrsonavyh pa rodah ihnih: Liŭni i Šymèj.

19. I сыны Каата па родах іхніх: Амрам і Іцгар, Хэўрон і Ўзііл.

Ì syny Kaata pa rodah ihnih: Amram i Ìcgar, Hèŭron i Ûziil.

20. I сыны Мэрары па родах іхніх, Махлі і Мушы. Вось роды Лявііныя па сямействах іхніх.

Ì syny Mèrary pa rodah ihnih, Mahli i Mušy. Vos' rody Lâviïnyâ pa sâmejstvah ihnih.

21. Ад Гірсона род Ліўні і род Шымэя: гэты роды Гірсонавыя.

Ad Gïrsona rod Liŭni i rod Šymèâ: gèta rody Gïrsonavyâ.

22. Палічаных было ўсіх мужчынскага полу, ад аднаго месяца і вышэй, сем тысяч пяцьсот.

Paličanyh bylo ŭsïh mužčynskaga polu, ad adnago mesâca i vyšěj, sem tysâč pâč'sot.

23. Роды Гірсонавыя павінны спыняцца за скініяй на захад;

Rody Gïrsonavyâ pavïnny spynâcca za skiniâj na zahad;

24. правадыр пакаленьня сыноў Гірсонавых Эліясаф, сын Лаэлаў;

pravadyr pakalen'nâ synoŭ Gïrsonavyh Èliâsaf, syn Laèlaŭ;

25. ахове сыноў Гірсонавых у скініі сходу даручаецца скінія і покрыва яе, і заслона на ўваходзе ў скінію сходу,

ahove synoŭ Gïrsonavyh u skiniï shodu daručaëcca skiniâ i pokryva âe, i

zaslona na ŭvahodze ŭ skiniŭ shodu,

26. і заслоны двара, і заслона на ўваходзе ў двор, які вакол скініі і ахвярніка, і вяроўкі яе, з усімі іх прыладамі.

i zaslony dvara, i zaslona na ŭvahodze ŭ dvor, âki vakol skiniï i ahvârnikâ, i vârôŭki âe, z usimi ih prykladami.

27. Ад Каата род Амрамаў і род Іцгараў, і род Хэўронаў і род Узіілаў: гэты роды Каатавыя.

Ad Kaata rod Amramaŭ i rod Icgaraŭ, i rod Heŭronaŭ i rod Uziïlaŭ: gëta rody Kaatavyâ.

28. Па ліку ўсіх мужчынскага полу, ад аднаго месяца і вышэй, восем тысяч шэсьцьсот, якія ахоўвалі сьвятыню.

Pa liku ŭsïh mužčynskaga polu, ad adnago mesâca i vyšëj, vosem tysâč šës'c'sot, âkiâ ahoŭvali s'vâtynû.

29. Роды сыноў Каатавых павінны ставіць табар свой з паўднёвага боку скініі;

Rody synoŭ Kaatavyh pavïnny stavic' tabar svoj z paŭdnëvaga boku skiniï;

30. а правадыр пакаленьня родаў Каатавых Элцатан, сын Узіілаў;

a pravadyr pakalen'nâ rodaŭ Kaatavyh Elcatan, syn Uziïlaŭ;

31. пад аховаю ў іх каўчэг, стол, сьвяцільня, ахвярнікі, сьвяшчэнны посуд, які ўжываецца пры службе, і заслона з усімі яе прыладамі.

pad ahovaŭ ŭ ih kaŭčëg, stol, s'vâcil'nâ, ahvârnikî, s'vâščënnny posud, âki ŭžyvaeccâ pry službe, i zaslona z usimi âe prykladami.

32. Правадыр над правадырамі лявітаў Элеазар, сын Аарона сьвятара; пад яго наглядом тыя, каму даверана ахова сьвятыні.

Pravadyr nad pravadyrami lâvitaŭ Eleazar, syn Aarona s'vâtara; pad âgo naglâdam tyâ, kamu daverana ahova s'vâtyni.

33. Ад Мэрары род Махлі і род Мушы: гэты род Мэрары;

Ad Mèrary rod Mahli ì rod Mušy: gèta rod Mèrary;

34. палічаных па ліку ўсіх мужчынскага полу, ад аднаго месяца і вышэй
- шэсьць тысяч дзэвесьце;

*paličanyh pa liku ŭsìh mužčynskaga polu, ad adnago mesâca ì vyšèj - šès'c'
tysâč dz'ves'ce;*

35. правадыр пакаленьня родаў Мэрары Цурыіл, сын Авіхаілаў; яны
павінны ставіць табар свой на паўночным баку скініі;

*pravadyr pakalen'nâ rodaŭ Mèrary Curyil, syn Avihailaŭ; âny pavìnny stavic'
tabar svoj na paŭnočnym baku skiniì;*

36. ахове сыноў Мэрары даручаюцца брусы скініі і жэрдзі яе, і слупы яе
і падножжы яе і ўсе рэчы яе, з усім уладкаваньнем іх.

*ahove synoŭ Mèrary daručaŭcca brusy skiniì ì žèrdzi âe, ì slupy âe ì
padnožžy âe ì ŭse rèčy âe, z usìm uladkavan'nem ih.*

37. І слупы двара з усіх бакоў і падножжа іхняе, і колцы іхнія і вяроўкі
іхнія.

Ì slupy dvara z usìh bakoŭ ì padnožža ihnâe, ì kolcy ihniâ ì vâroŭki ihniâ.

38. А зь пярэдняга боку скініі, на ўсход перад скініяй сходу, павінны
ставіць табар Майсей і Аарон і сыны ягоныя, якім даверана ахаваньне
сьвятыні за сыноў Ізраілевых; а калі падступіцца хто староньні,
аддадзены будзе сьмерці.

*A z' pârèdnâga boku skiniì, na ŭshod perad skiniâj shodu, pavìnny stavic'
tabar Majsej ì Aaron ì syny âgonyâ, âkìm daverana ahavan'ne s'vâtyni za
synoŭ Ìzrailevyh; a kalì padstupicca hto staron'ni, addadzeny budze s'merci.*

39. Усіх палічаных лявітаў, якіх палічыў Майсей і Аарон па загадзе
Гасподнім, паводле родаў іхніх, усіх мужчынскага полу, ад аднаго
месяца і вышэй, дваццаць дзэве тысячы.

Usìh paličanyh lâvitaŭ, âkìh paličyŭ Majsej ì Aaron pa zagadze Gaspodnìm,

pavodle rodaŭ ihnih, usih mužčynskaga polu, ad adnago mesâca i vyšěj, dvaccac' dz've tysâčy.

40. I сказаў Гасподзь Майсею: палічы ўсіх першынцаў мужчынскага полу з сыноў Ізраілевых, ад аднаго месяца і вышэй, і пералічы іх паіменна;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: paličy ŭsich peršyncaŭ mužčynskaga polu z synoŭ Ìzrailevyh, ad adnago mesâca i vyšěj, i peraličy ih paimenna;

41. і вазьмі лявітаў дзеля Мяне, - Я Гасподзь, - замест усіх першынцаў з сыноў Ізраіля, а быдла лявітаў замест усяго першароднага быдла сыноў Ізраілевых.

i vaz'mi lâvitaŭ dzelâ Mâne, - Â Gaspodz', - zamest usich peršyncaŭ z synoŭ Ìzrailâ, a bydla lâvitaŭ zamest usâgo peršarodnaga bydla synoŭ Ìzrailevyh.

42. I палічыў Майсей, як загадаў яму Гасподзь, усіх, першынцаў з сыноў Ізраілевых,

Ì paličyŭ Majsej, âk zagadaŭ âmu Gaspodz', usich, peršyncaŭ z synoŭ Ìzrailevyh,

43. і было ўсіх першынцаў мужчынскага полу, па ліку імёнаў, ад аднаго месяца і вышэй, дваццаць дзьве тысячы дзьвесьце семдзесят тры.

i bylo ŭsich peršyncaŭ mužčynskaga polu, pa liku imënaŭ, ad adnago mesâca i vyšěj, dvaccac' dz've tysâčy dz'ves'ce semdzesât try.

44. I наказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

45. вазьмі лявітаў замест усіх першынцаў з сыноў Ізраіля і быдла лявітаў замест быдла іхняга; няхай лявіты будуць Мае. Я Гасподзь.

vaz'mi lâvitaŭ zamest usich peršyncaŭ z synoŭ Ìzrailâ i bydla lâvitaŭ zamest bydla ihnâga; nâhaj lâvity buduc' Mae. Â Gaspodz'.

46. А выкуп двухсот сямідзесяці трох, якія лішнія ў ліку лявітаў, зь

першынцаў Ізраілевых,

*A vykup dvuhsot sâmîdzesâci troh, âkîâ lišniâ ŭ liku lâvitaŭ, z' peršyncaŭ
Îzrailevyh,*

47. вазьмі па пяць сікляў за чалавека, па сіклі сьвяшчэнным вазьмі,
дваццаць гераў у сіклі

*vaz'mî pa pâc' siklâŭ za čalaveka, pa sikli s'vâščènnym vaz'mî, dvaccac'
geraŭ u sikli*

48. і аддай срэбра гэта Аарону і сынам ягоным, у выкуп за лішніх у ліку
іхнім.

î addaj srèbra gèta Aaronu î synam âgonym, u vykup za lišnih u liku ihnim.

49. І ўзяў Майсей срэбра выкупу за лішніх у ліку замененых лявітамі,
і ўзяў Майсей срэбра выкупу за лішніх у ліку замененых лявітамі,

50. ад першынцаў Ізраілевых узяў срэбра тысячу трыста шэсьцьдзясят
пяць сікляў, па сіклі сьвяшчэнным,

*ad peršyncaŭ Îzrailevyh uzâŭ srèbra tysâču trysta šès'c'dzâsât pâc' siklâŭ,
pa sikli s'vâščènnym,*

51. і аддаў Майсей срэбра выкупу Аарону і сынам ягоным па слове
Гасподнім, як загадаў Гасподзь Майсею.

*î addaŭ Majsej srèbra vykupu Aaronu î synam âgonym pa slove Gaspodnim,
âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.*

4 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Î nakazaŭ Gaspodz' Majseû î Aaronu, kažučy:

2. палічы сыноў Каатавых з сыноў Лявіі паводле родаў іхніх, паводле
сямействаў іхніх,

paličy synoŭ Kaatavyh z synoŭ Lâviì pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih,

3. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзесяці гадоў, усіх здольных да службы, каб несці працу ў скініі сходу.

ad tryccaci gadoŭ i vyšěj da pâčidzesâci gadoŭ, usih zdol'nyh da služby, kab nes'ci pracu ŭ skiniì shodu.

4. Вось служба сыноў Каатавых у скініі сходу: насіць Сьвятое Сьвятых.

Vos' služba synoŭ Kaatavyh u skiniì shodu: nasic' S'vâtoe S'vâtyh.

5. Калі табару трэба выправіцца ў дарогу, Аарон і сыны ягоныя ўвойдуць, і здымуць заслону, якую закрываюць, і накрываюць ёю каўчэг адкрыцьця;

Kali tabaru trèba vypravicca ŭ darogu, Aaron i syny âgonyâ ŭvojduc', i zdymuc' zaslonu, âkoŭ zakryvaŭc', i nakryŭc' eŭ kaŭčèg adkryc'câ;

6. і пакладуць на яе покрыва са скураў сіняга колеру, а паўзьверх яго накінуць покрыва ўсё з блакітнай воўны, і ўставяць жэрдкі яго;

i pakladuc' na âe pokryva sa skuraŭ sinâga koleru, a paŭz'verh âgo nakinuc' pokryva ŭsë z blakitnaj voŭny, i ŭstavâc' žèrdki âgo;

7. і стол хлябоў ахвяраваньня накрываюць тканінай з блакітнай воўны, і паставяць на ім місы, талеркі, чары і кубкі для паліваньня, і хлеб яго заўсёдны павінен быць на ім;

i stol hlâboŭ ahvâran'nâ nakryŭc' tkaninaj z blakitnaj voŭny, i pastavâc' na im mîsy, talerkì, čary i kubkì dlâ palivan'nâ, i hleb âgo zaŭsëdny pavinen byc' na im;

8. і пакладуць на іх тканіну барвовую, і накрываюць яе покрывам са скуры сіняга колеру, і ўставяць жэрдкі яго;

i pakladuc' na ih tkaninu barvovuŭ, i nakryŭc' âe pokryvam sa skury sinâga koleru, i ŭstavâc' žèrdki âgo;

9. і возьмуць тканіну з блакітнай воўны, і накрываюць сьвяцільнію і лампы яго, і абцугі яго і латкі яго, і ўвесь посуд пад алей, які ўжываецца пры ім,

ì voz'muc' tkanìnu z blakitnaj voŭny, ì nakryûc' s'vâcil'nû ì lampady âgo, ì abcugi âgo ì latki âgo, ì ŭves' posud pad alej, âki ŭžyvaecca pry ìm,

10. і накрываюць яго і ўсе прылады яго покрывам са скураў сініх, і пакладуць на насілки;

ì nakryûc' âgo ì ŭse prylady âgo pokryvam sa skuraŭ sìnih, ì pakladuc' na nasilki;

11. і на залаты ахвярнік пакладуць тканіну з блакітнай воўны, і накрываюць яго покрывам са скураў сініх, і ўстаўяць жэрдкі яго.

ì na zalaty ahvârnik pakladuc' tkanìnu z blakitnaj voŭny, ì nakryûc' âgo pokryvam sa skuraŭ sìnih, ì ŭstavâc' žèrdki âgo.

12. І возьмуць усе рэчы службовыя, якія ўжываюцца на служэньні ў сьвятыні, і пакладуць у тканіну з блакітнай воўны, і накрываюць іх покрывам са скураў сініх, і пакладуць на насілки.

ì voz'muc' use rècy službovyâ, âkiâ ŭžyvaûcca na služèn'ni ŭ s'vâtyni, ì pakladuc' u tkanìnu z blakitnaj voŭny, ì nakryûc' ih pokryvam sa skuraŭ sìnih, ì pakladuc' na nasilki.

13. І ачысьцяць ахвярнік ад попелу і накрываюць яго тканінаю пурпуроваю;

ì ačys'câc' ahvârnik ad popelu ì nakryûc' âgo tkanìnaŭ purpurovaŭ;

14. і пакладуць на яго ўвесь посуд яго, які ўжываецца ў служэньні каля яго - вугольніцы, відэльцы, лапаткі і чары, увесь посуд ахвярніка - і накрываюць яго покрывам са скураў сініх, і ўстаўяць жэрдкі яго.

ì pakladuc' na âgo ŭves' posud âgo, âki ŭžyvaecca ŭ služèn'ni kalâ âgo - vugol'nicy, vidèl'cy, lapatki ì čary, uves' posud ahvârніка - ì nakryûc' âgo

pokryvam sa skuraŭ sìnìh, ì ŭstavâc' žèrdki âgo.

15. Калі, пры выпраўленьні ў дарогу табара, Аарон і сыны ягоныя накрываюць усю сьвятыню і ўсе рэчы сьвятыні, тады сыны Кааты падыдуць, каб несці; але не павінны яны дакранацца да сьвятыні, каб не памерці. Гэтыя часткі ськініі сходу павінны насіць сыны Каатавыя.

Kalì, pry vypraŭlen'ni ŭ darogu tabara, Aaron ì syny âgonyâ nakryûc' usû s'vâtynû ì ŭse rèčy s'vâtynì, tady syny Kaaty padyduc', kab nes'ci; ale ne pavìnny âny dakranacca da s'vâtynì, kab ne pamerci. Gètyâ častki skìnii shodu pavìnny nasìc' syny Kaatavyâ.

16. Элеазару, сыну Аарона сьвятара, даручаецца алей для сьвяцільні і пахучае дымленьне, і заўсёднае хлебнае прынашэньне і алей памазанья, - даручаецца ўся ськінія і ўсё, што ў ёй, сьвятыня і прылады яе.

Èleazaru, synu Aarona s'vâtara, daručaecca alej dlâ s'vâcil'ni ì pahučae dymlen'ne, ì zaŭsèdnae hlebnae prynašèn'ne ì alej pamazan'nâ, - daručaecca ŭsâ skìnìâ ì ŭsè, što ŭ èj, s'vâtynâ ì prylady âe.

17. І наказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu, kažučy:

18. не загубеце племя родаў Каатавых спасярод лявітаў,

ne zagubece plemâ rodaŭ Kaatavyh spasârod lâvitaŭ,

19. але вось, што зрабеце ім, каб яны былі жывыя і не памерлі, калі падыходзяць да Сьвятога Сьвятых: Аарон і сыны Ягоныя няхай

прыйдучь і паставяць іх кожнага ў служэньні ягоным і каля ношы ягонае;

ale vos', što zrabece im, kab âny byli žyvyâ ì ne pamerli, kalì padyhodzâc' da S'vâtoga S'vâtyh: Aaron ì syny Âgonyâ nâhaj pryjduc' ì pastavâc' ih kožnaga ŭ služèn'ni âgonym ì kalâ nošy âgonae;

20. але самыя яны не павінны падыходзіць, глядзець сьвятыню; калі накрываюць яе, каб не памерці.

ale samyâ âny ne pavinny padyhodzic', glâdzec' s'vâtynû; kalì nakryvaûc' âe, kab ne pamerçi.

21. І наказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

22. палічы і сыноў Гірсонавых паводле сямействаў іхніх, паводле родаў іхніх,

paličy i synoŭ Gironavyh pavodle sâmejstvaŭ ihnih, pavodle rodaŭ ihnih,

23. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзсяці гадоў, палічы іх усіх здольных да службы, каб рабіць працу пры скініі сходу.

ad tryccaci gadoŭ i vyšěj da pâčidzesâci gadoŭ, paličy ih usih zdol'nyh da služby, kab rabic' pracu pry skiniì shodu.

24. Вось працы сямействаў Гірсонавых, пры іхнім служэньні і нашэньні цяжараў:

Vos' pracy sâmejstvaŭ Gironavyh, pry ihnim služèn'ni i našèn'ni câžaraŭ:

25. яны павінны насіць покрывы скініі, і скінію сходу, і покрыва яе, і покрыва скураное сіняе, якое паверсе яго, і заслону на ўваход у скінію сходу,

âny pavinny nasic' pokryvy skiniì, i skiniû shodu, i pokryva âe, i pokryva skuranoe sinâe, âkoe paverse âgo, i zaslonu na ŭvahod u skiniû shodu,

26. і заслоны двара, і заслону на ўваход у двор, які вакол скініі і ахвярніка, і вяроўкі іх і ўсе рэчы, якія належаць да іх; і ўсё, што робіцца пры іх, яны павінны рабіць;

i zaslony dvara, i zaslonu na ŭvahod u dvor, âki vakol skiniì i ahvârніка, i vârôŭki ih i ŭse rêčy, âkiâ naležac' da ih; i ŭsë, što robicca pry ih, âny pavinny rabic';

27. па загадзе Аарона і сыноў ягоных павінны чыніцца ўсе службы сыноў Гірсонавых пры ўсякім нашэньні цяжараў і ўсякай працы іхняй, і даручэце іх захаваньню ўсё, што яны носяць;

pa zagadze Aarona i synoŭ âgonyh pavinny čynicca ŭse služby synoŭ Girsonavyh pry ŭsâkim našèn 'ni câžaraŭ i ŭsâkaj pracy ihnâj, i daručèce ih zahavan 'nû ŭsë, što âny nosâc ';

28. вось службы родаў сыноў Гірсонавых у скініі сходу, і вось, што даручаецца іх захаваньню пад наглядам Ітамара, сына Аарона, сьвятара.

vos ' služby rodaŭ synoŭ Girsonavyh u skinii shodu, i vos ', što daručaëcca ih zahavan 'nû pad naglâdam Ìtamara, syna Aarona, s 'vâtara.

29. Сыноў Мэрарыных паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх палічы,

Synoŭ Mèrarynyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih paličy,

30. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзсяці гадоў, палічы ўсіх здольных да службы, каб рабіць працу пры скініі сходу.

ad tryccaci gadoŭ i vyšèj da pâčidzesâci gadoŭ, paličy ŭsih zdol 'nyh da služby, kab rabic ' pracu pry skinii shodu.

31. Вось, што яны павінны насіць, пасля службы іхняй пры скініі сходу: брусы скініі і жэрдкі яе, і слупы яе і падножжы яе,

Vos ', što âny pavinny nasic ', pas 'lâ služby ihnâj pry skinii shodu: brusy skinii i žèrdki âe, i slupy âe i padnožžy âe,

32. і слупы двара з усіх бакоў і падножжы іх, і калы іх і вярхоўкі іх, і ўсе рэчы пры іх і ўсе прылады іх; і паімнённа палічэце рэчы, якія яны абавязаны насіць;

i slupy dvara z usih bakoŭ i padnožžy ih, i kaly ih i vârôŭki ih, i ŭse rëčy pry ih i ŭse pry lady ih; i païmnënna paličèce rëčy, âkiâ âny abavâzany nasic ';

33. вось працы родаў сыноў Мэрарыных, пасья службы іх пры скініі сходу, пад нагладам Ітамара, сына Аарона, сьвятара.

vos' pracy rodaŭ synoŭ Mèrarynyh, pas'lâ služby ih pry skiniì shodu, pad nagladam Ìtamara, syna Aarona, s'vâtara.

34. І палічылі Майсей і Аарон і правадыры супольства сыноў Каатавых паводле родаў іхніх і паводле сямействаў іхніх,

Ì paličyli Majsej i Aaron i pravadyry supol'stva synoŭ Kaatavyh pavodle rodaŭ ihnih i pavodle sâmejstvaŭ ihnih,

35. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзесяці гадоў, усіх здольных да службы, для працы ў скініі сходу;

ad tryccaci gadoŭ i vyšěj da pâčidzesâci gadoŭ, usih zdol'nyh da služby, dlâ pracy ŭ skiniì shodu;

36. і было палічана, паводле родаў іхніх, дзьве тысячы сямсот пяцьдзясят:

i bylo paličana, pavodle rodaŭ ihnih, dz've tysâčy sâmsot pâc'dzâsât:

37. гэта - палічаныя з родаў Каатавых, усе службы пры скініі сходу, якіх палічыў Майсей і Аарон па загадзе Гасподнім, наказаным праз Майсея.

gèta - paličanyâ z rodaŭ Kaatavyh, use služby pry skiniì shodu, âkih paličyŭ Majsej i Aaron pa zagadze Gaspodnim, nakazanym праз Majseâ.

38. І палічаны сыны Гірсонавыя паводле родаў іхніх і паводле сямействаў іхніх,

Ì paličany syny Girsonavyâ pavodle rodaŭ ihnih i pavodle sâmejstvaŭ ihnih,

39. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзесяці гадоў, усе здольныя да службы, для працы ў скініі сходу;

ad tryccaci gadoŭ i vyšěj da pâčidzesâci gadoŭ, use zdol'nyâ da služby, dlâ pracy ŭ skiniì shodu;

40. і было палічана паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх,

дзьве тысячы шэсьцьсот трыццаць:

ì bylo paličana pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih, dz've tysâcy šès'c'sot tryccac':

41. гэта - палічаныя з родаў сыноў Гірсона, усе службіты пры скініі сходу, якіх палічыў Майсей і Аарон, па загадзе Гасподнім.

gèta - paličanyâ z rodaŭ synoŭ Gırsona, use službity pry skiniì shodu, âkih paličyŭ Majsej i Aaron, pa zagadze Gaspodnim.

42. І палічаны роды сыноў Мэрарыных паводле родаў іхніх, паводле сямействаў іхніх,

Ì paličany rody synoŭ Mèrarynyh pavodle rodaŭ ihnih, pavodle sâmejstvaŭ ihnih,

43. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзсяці гадоў, усе здольныя да службы, для працы пры скініі сходу;

ad tryccaci gadoŭ i vyšej da pâčidzesâci gadoŭ, use zdol'nyâ da služby, dlâ pracy pry skiniì shodu;

44. і было налічана паводле родаў іхніх тры тысячы дзьвесьце:

ì bylo naličana pavodle rodaŭ ihnih try tysâcy dz'ves'ce:

45. гэта - палічаныя з родаў сыноў Мэрарыных, якіх палічыў Майсей і Аарон па загадзе Гасподнім, наказаным праз Майсея.

gèta - paličanyâ z rodaŭ synoŭ Mèrarynyh, âkih paličyŭ Majsej i Aaron pa zagadze Gaspodnim, nakazanym праз Majseâ.

46. І палічаны ўсе лавіты, якіх палічыў Майсей і Аарон і правадыры Ізраіля паводле родаў іхніх і паводле сямействаў іхніх,

Ì paličany ŭse lâvity, âkih paličyŭ Majsej i Aaron i pravadyry İzrailâ pavodle rodaŭ ihnih i pavodle sâmejstvaŭ ihnih,

47. ад трыццаці гадоў і вышэй да пяцідзсяці гадоў, усе здольныя да службы ў працы і нашэньня ў скініі сходу;

ad tryccaci gadoŭ i vyšěj da pâcîdzesâci gadoŭ, use zdol'nyâ da služby ŭ pracy i našèn'nâ ŭ skiniì shodu;

48. і было налічана іх восем тысяч пяцьсот восемдзесят;

i bylo naličana ih vosem tysâč pâc'sot vosemdzesât;

49. па загадзе Гасподнім праз Майсея вызначаны яны кожны да сваёй працы і нашэньня, і палічаны, як загадаў Гасподзь Майсею.

pa zagadze Gaspodnìm praz Majseâ vyznačany âny kožny da svaěj pracy i našèn'nâ, i paličany, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

5 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû:

2. загадай сынам Ізраілевым выслаць з табара ўсіх пракажонных, і ўсіх кравацечных, і ўсіх, што апаганіліся ад мёртвага,

zagadaj synam Ìzrailevym vyslac' z tabara ŭsìh prakažonyh, i ŭsìh kravacečnyh, i ŭsìh, što apaganilisâ ad mërtvaga,

3. і мужчын і жанчын вышліце, за табар вышліце іх, каб не апаганьвалі яны табараў сваіх, сярод якіх Я жыву.

i mužčyn i žančyn vyšlice, za tabar vyšlice ih, kab ne apagan'vali âny tabaraŭ svaih, sârod âkih Â žyvu.

4. І зрабілі так сыны Ізраілевыя і вынеслі прэч з табара: так казаў Гасподзь Майсею, так і зрабілі сыны Ізраілевыя.

Ì zrabili tak syny Ìzrailevyâ i vynes'li prèč z tabara: tak kazaŭ Gaspodz' Majseû, tak i zrabili syny Ìzrailevyâ.

5. І наказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

6. скажы сынам Ізраілевым: калі мужчына альбо жанчына зробіць які-небудзь грэх супроць чалавека і праз гэта ўчыніць злачынства супроць Госпада, і вінаватая будзе душа тая,

skažy synam Izrailevym: kali mužčyna al'bo žančyna zrobic' âki-nebudz' grèh suproc' čalaveka i praz gèta ŭčynic' zlačynstva suproc' Gospada, i vïnavataâ budze duša taâ,

7. дык няхай паспавядаюцца ў грэху сваім, які яны зрабілі, і вернуць поўніцай тое, у чым яны вінаватыя, і дакладуць да таго пятую долю і аддадуць таму, супроць каго зграшылі;

dyk nâhaj paspavâdaŭcca ŭ grèhu svaim, âki âny zrabili, i vernuc' poŭnïcaj toe, u čym âny vïnavatyâ, i dakladuc' da tago pâtuû dolû i addaduc' tamu, suproc' kago zgrašyli;

8. а калі ў яго няма спадчыньніка, якому трэба было б аддаць за віну, дык прысьвяціць гэта Госпаду: няхай будзе гэта сьвятару, звыш барана ачышчэньня, якім ён ачысьціць яго;

a kali ŭ âgo nâma spadčyn'nika, âkomu trèba bylo b addac' za vïnu, dyk prys'vâcic' gèta Gospadu: nâhaj budze gèta s'vâtaru, zvyš barana ačyščèn'nâ, âkim ën ačys'cic' âgo;

9. і ўсякае паднашэньне з усіх сьвятыняў сыноў Ізраілевых, якія яны прыносяць да сьвятара, яму належыць,

i ŭsâkae padnašèn'ne z usih s'vâtynâŭ synoŭ Izrailevyh, âkiâ âny prynosâc' da s'vâtara, âmu naležyc',

10. і прысьвечанае кім-небудзь яму належыць; усё, што дасць хто сьвятару, яму належыць.

i prys'večanae kim-nebudz' âmu naležyc'; usë, što das'c' hto s'vâtaru, âmu naležyc'.

11. І наказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

12. абвясцьці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі здрадзіць каму жонка і парушыць вернасьць яму,

abvâs'ci synam Izrailevym i skažy im: kalì zdradzic' kamu žonka i parušyc' vernas'c' âmu,

13. і перасьпіць хто зь ёю і вылье семя, і гэта будзе схавана ад вачэй мужа яе, і яна апаганіцца тайна, і ня будзе на яе сьведкі, і ня будзе выкрыта,

ì peras'pic' hto z' ëu i vyl'e semâ, ì gèta budze shavana ad vačèj muža âe, ì âna apaganicca tajna, ì nâ budze na âe s'vedki, ì nâ budze vykryta,

14. і ўвойдзе ў яго дух рэўнасьці, і будзе раўнаваць жонку сваю, калі яна апаганеная, альбо ўвойдзе ў яго дух рэўнасьці, і ён будзе раўнаваць жонку сваю, калі яна не апаганеная, -

ì ŭvojdze ŭ âgo duh rèŭnas'ci, ì budze raŭnavac' žonku svaŭ, kalì âna apaganenaâ, al'bo ŭvojdze ŭ âgo duh rèŭnas'ci, ì ën budze raŭnavac' žonku svaŭ, kalì âna ne apaganenaâ, -

15. няхай прывядзе муж жонку сваю да сьвятара і прынясе за яе ў ахвяру дзясятую долю эфы ячнай мукі, але ня вылівае на яе алею і не кладзе лівану, бо гэта прынашэньне раўнаваньня, прынашэньне ўспаміну, якое нагадвае пра беззаконства;

nâhaj pryvâdze muž žonku svaŭ da s'vâtara ì prynâse za âe ŭ ahvâru dzâsâtuŭ dolû èfy âčnaj muki, ale nâ vylivae na âe aleu ì ne kladze livanu, bo gèta prynašèn'ne raŭnavan'nâ, prynašèn'ne ŭspamìnu, âkoe nagadvae pra bezzakonstva;

16. а сьвятар няхай прывядзе і паставіць яе перад абліччам Гасподнім,

a s'vâtar nâhaj pryvâdze ì pastavic' âe perad abliččam Gaspodnim,

17. і возьме сьвятар сьвятой вады ў гліняны посуд, і возьме сьвятар

зямлі з падлогі скініі і пакладзе ў ваду;

ì voz'me s'vâtar s'vâtoj vady ŭ glinâny posud, ì voz'me s'vâtar zâmlì z padlogì skìnìi ì pakladze ŭ vadu;

18. і паставіць сьвятар жонку перад абліччам Гасподнім, і аголіць галаву жонцы, і дасьць ёй у рукі прынашэньне ўспаміну, гэта прынашэньне раўнаваньня, а ў руцэ ў сьвятара будзе горкая вада, якая наводзіць праклён.

ì pastavic' s'vâtar žonku perad abliččam Gaspodnìm, ì agolic' galavu žoncy, ì das'c' ëj u rukì prynašèn'ne ŭspamìnu, gèta prynašèn'ne raŭnavan'nâ, a ŭ rucè ŭ s'vâtara budze gorkaâ vada, âkaâ navodzic' praklën.

19. І закліне яе сьвятар і скажа жонцы: калі ніхто не пераспаў з табою, і ты не апаганілася і ня здрадзіла мужу свайму, дык цэлая будзеш ад гэтай вады горкай, якая наводзіць праклён;

Ì zaklâne âe s'vâtar ì skaža žoncy: kalì nihto ne peraspaŭ z taboû, ì ty ne apaganilasâ ì nâ zdradzila mužù svajmu, dyk cèlaâ budzeš ad gètaj vady gorkaj, âkaâ navodzic' praklën;

20. але калі ты здрадзіла мужу твайму і апаганілася, і калі хто пераспаў з табою апрача мужа твайго, -

ale kalì ty zdradzila mužù tvajmu ì apaganilasâ, ì kalì hto peraspaŭ z taboû aprača mužà tvajgo, -

21. тады сьвятар хай закліне жонку кляцьбою праклёну і скажа сьвятар жонцы: хай пракляне цябе Гасподзь і аддасьць кляцьбе ў народзе тваім, і хай зробіць Гасподзь, каб улоньне тваё апала і живот твой апух;

tady s'vâtar haj zaklâne žonku klâc'boû praklënu ì skaža s'vâtar žoncy: haj praklâne câbe Gaspodz' ì addas'c' klâc'be ŭ narodze tvaim, ì haj zrobic' Gaspodz', kab ulon'ne tvaë apala ì žyvot tvoj apuh;

22. і хай прайдзе вада гэтая, якая наводзіць праклён, у нутрыну тваю, каб апух жывот і апала ўлоньне. І скажа жонка: амін, амін.

ì haj projdze vada gètaâ, âkaâ navodzic' prablën, u nutrynu tvaû, kab apuh žyvot ì apala ŭlon'ne. Ì skaža žonka: amin, amin.

23. І напіша сьвятар заклёны гэтыя на зьвітку і змые іх горкаю вадою;

Ì napiša s'vâtar zaklëny gètyâ na z'vitku ì zmye ih gorkaû vadoû;

24. і дасьць выпіць жонцы горкую ваду, якая наводзіць праклён, і ўвойдзе ў яе вада, якая наводзіць праклён, на шкоду ёй.

ì das'c' vypic' žoncy gorkuû vadu, âkaâ navodzic' prablën, ì ŭvojdze ŭ âe vada, âkaâ navodzic' prablën, na škodu ej.

25. І возьме сьвятар з рук жонкі хлебнае прынашэньне раўнаваньня, і паднясе гэтае прынашэньне перад Госпада, і занясе яго да ахвярніка;

Ì voz'me s'vâtar z ruk žonki hlebnae prynašën'ne raŭnavan'nâ, ì padnâse gètae prynašën'ne perad Gospada, ì zanâse âgo da ahvârніка;

26. і возьме сьвятар жменю з хлебнага прынашэньня частку на памяць, і спаліць на ахвярніку, і потым дасьць жонцы выпіць вады:

ì voz'me s'vâtar žmenû z hlebnaga prynašën'nâ častku na pamâc', ì spalic' na ahvârniku, ì potym das'c' žoncy vypic' vady:

27. і калі напоіць яе вадою, тады, калі яна нячыстая і зрабіла злачынства супроць мужа свайго, горкая вада, якая наводзіць праклён, увойдзе ў яе, на шкоду ёй, і апухне чэрава яе і ападзе ўлоньне яе, і будзе тая жонка праклятая ў народзе сваім;

ì kalì napoic' âe vadoû, tady, kalì âna nâčystaâ ì zrabila zlačynstva suproc' muža svajgo, gorkaâ vada, âkaâ navodzic' prablën, uvojdze ŭ âe, na škodu ej, ì apuhne čërava âe ì apadze ŭlon'ne âe, ì budze taâ žonka prablâtaâ ŭ narodze svaim;

28. а калі жонка не апаганілася і была чыстая, дык застанецца цэлая і

будзе апладняцца семем.

a kalì žonka ne apaganilasâ ì byla čystaâ, dyk zastanecca cèlaâ ì budze apladnâcca semem.

29. Вось закон пра раўнаваньне: калі жонка здрадзіць мужу свайму і апаганіцца,

Vos' zakon pra raŭnavan'ne: kalì žonka zdradzic' mužu svajmu ì apaganicca,

30. альбо калі на мужа сыдзе дух рэўнасьці, і ён будзе раўнаваць

жонку сваю, тады няхай ён паставіць жонку сваю прад абліччам

Госпада, і зробіць зь ёю сьвятар усё паводле гэтага закона, -

al'bo kalì na muža sydze duh rèŭnas'ci, ì èn budze raŭnavac' žonku svaû,

tady nâhaj èn pastavic' žonku svaû prad abliččam Gospada, ì zrobic' z' èû

s'vâtar usë pavodle gètaga zakona, -

31. і будзе муж чысты ад грэху, а жонка панясе на сабе грэх свой.

ì budze muž čysty ad grèhu, a žonka panâse na sabe grèh svoj.

6 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû:

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі мужчына альбо жанчына

рашыцца даць заруку назарэйства, каб прысьвяціць сябе ў назарэі

Госпаду,

abvâs'ci synam Izrailevym ì skažy im: kalì mužčyna al'bo žančyna rašycca

dac' zaruku nazarèjstva, kab prys'vâcic' sâbe ũ nazarèi Gospadu,

3. дык ён павінен устрымацца ад віна і моцнага напою, і не павінен

спажываць ні воцату зь віна, ні воцату з напою, і нічога згатаванага зь

вінаграду не павінен піць, і не павінен есці ні сырых, ні сушаных

вінаградных ягад;

dyk ěn pavinen ustrymacca ad vina i mocnaga napou, i ne pavinen spažyvac' ni vocatu z' vina, ni vocatu z napou, i ničoga zgatavanaga z' vinogradu ne pavinen pic', i ne pavinen es'ci ni syryh, ni sušanyh vinogradnyh âgad;

4. праз усе дні назарэйства свайго не павінен ён есьці нічога, што вырабляецца зь вінаграду, ад зерня да скуркі.

praz use dni nazarèjstva svajgo ne pavinen ěn es'ci ničoga, što vyrablâecca z' vinogradu, ad zernâ da skurki.

5. Праз усе дні зарукі назарэйства ягоная брытва не павінна дакранацца да галавы ягонай; пакуль ня скончацца дні, на якія ён прысьвяціў сябе ў назарэі Госпаду, сьвяты ён: павінен адпускарць валасы на галаве сваёй.

Praz use dni zaruki nazarèjstva âgonaâ brytva ne pavinna dakranacca da galavy âgonaj; pakul' nâ skončacca dni, na âkiâ ěn prys'vâciũ sâbe ũ nazarèi Gospadu, s'vâty ěn: pavinen adpuskac' valasy na galave svaëj.

6. Праз усе дні, на якія ён прысьвяціў сябе ў назарэі Госпаду, не павінен ён падыходзіць да мёртвага цела:

Praz use dni, na âkiâ ěn prys'vâciũ sâbe ũ nazarèi Gospadu, ne pavinen ěn padyhodzic' da mërtevaga cela:

7. дакрананьнем да бацькі свайго і да маці сваёй, і брата свайго і сястры сваёй не павінен ён апаганьвацца, калі яны памруць, бо прысьвячэньне Богу яго на галаве ягонай;

dakranan' nem da bac'ki svajgo i da maci svaëj, i brata svajgo i sâstry svaëj ne pavinen ěn apagan' vacca, kali âny pamruc', bo prys'vâčèn' ne Bogu âgo na galave âgonaj;

8. праз усе дні назарэйства свайго сьвяты ён Госпаду.

praz use dni nazarèjstva svajgo s'vâty ën Gospadu.

9. А калі памрэ пры ім хто-небудзь раптам, зьнянацку, і ён апаганіць тым самым галаву назарэйства свайго, дык ён павінен астрыгчы галаву сваю ў дзень ачышчэньня яго, на сёмы дзень павінен астрыгчы яе,

A kalì pamrè pry ìm hto-nebudz' raptam, z'nânacku, i ën apaganic' tym samym galavu nazarèjstva svajgo, dyk ën pavìnen astrygčy galavu svaû ũ dzen' ačyščèn'nâ âgo, na sëmy dzen' pavìnen astrygčy âe,

10. і на восьмы дзень павінен прынесці дзьве галубкі, альбо двух маладых галубоў, сьвятару, да ўваходу ў скінію сходу;

ì na vos'my dzen' pavìnen prynes'ci dz've galubki, al'bo dvuh maladyh galuboŭ, s'vâtaru, da ũvahodu ũ skiniû shodu;

11. сьвятар адну птушку прынясе ў ахвяру за грэх, а другую на цэласпаленьне, і ачысьціць яго ад апаганеньня мёртвым целам, і асьвеціць галаву ў той дзень;

s'vâtar adnu ptušku prynâse ũ ahvâru za grèh, a druguû na cèlaspalen'ne, i ačys'cic' âgo ad apaganen'nâ mërtyvm celam, i as'vecic' galavu ũ toj dzen';

12. і павінен ён зноў пачаць прысьвечаныя Госпаду дні назарэйства свайго і прынесці ягня-адналетка ў ахвяру павіннасьці; а ранейшыя дні прапалі, бо назарэйства ягонае апаганена.

ì pavìnen ën znoŭ pačac' prys'večanyâ Gospadu dni nazarèjstva svajgo i prynes'ci âgnâ-adnaletka ũ ahvâru pavinnas'ci; a ranejšyâ dni prapali, bo nazarèjstva âgonae apaganena.

13. І вось закон пра назарэя, калі скончацца дні назарэйства ягонага: трэба прывесці яго да ўваходу ў скінію сходу,

Ì vos' zakon pra nazarèâ, kalì skončacca dni nazarèjstva âgonaga: trèba pryves'ci âgo da ũvahodu ũ skiniû shodu,

14. і ён прынясе ў ахвяру Госпаду адно адналетняе ягня без пахібы на

цэласпаленьне, і адну адналетнюю авечку без пахібы ў ахвяру за грэх, і аднаго барана без пахібы ў ахвяру мірную,

ì ën prynâse ŭ ahvâru Gospadu adno adnaletnâe âgnâ bez pahiby na cèlaspalen'ne, ì adnu adnaletnûû avečku bez pahiby ŭ ahvâru za grèh, ì adnago barana bez pahiby ŭ ahvâru mîrnuû,

15. і кош праснакоў з пшанічнай мукі, хлябоў, сьпечаных з алеем, і прэсных ляпёшак, памазаных алеем, і пры іх хлебнае прынашэньне і паліваньне;

ì koš prasnaکوŭ z pšaničnaj mukì, hlâboŭ, s'pečanyh z aleem, ì prèsnyh lâpěšak, pamazanyh aleem, ì pry ih hlebnae prynašèn'ne ì palivan'ne;

16. і паставіць гэта сьвятар перад Госпадам і прынясе ахвяру ягоную за грэх і цэласпаленьне ягонае;

ì pastavic' gèta s'vâtar perad Gospadam ì prynâse ahvâru âgonuû za grèh ì cèlaspalen'ne âgonae;

17. барана прынясе ў ахвяру мірную Госпаду з кашом праснакоў, таксама ўчыніць сьвятар хлебнае прынашэньне ягонае і паліваньне ягонае;

barana prynâse ŭ ahvâru mîrnuû Gospadu z kašom prasnaکوŭ, taksama ŭčynic' s'vâtar hlebnae prynašèn'ne âgonae ì palivan'ne âgonae;

18. і астрыжэ назарэй каля ўваходу ў скінію сходу галаву назарэйства свайго, і возьме валасы галавы назарэйства свайго, і пакладзе на агонь, які пад мірнаю ахвяраю;

ì astryžè nazarèj kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu galavu nazarèjstva svajgo, ì voz'me valasy galavy nazarèjstva svajgo, ì pakladze na agon', âkì pad mîrnaû ahvâraû;

19. і возьме сьвятар згатаваную лапатку барана і адзін прэсны пірог і адну прэсную ляпёшку, і пакладзе на рукі назарэю пасья таго, як

астрыжэ ён галаву назарэйства свайго;

ì voz'me s'vâtar zgatavanuû lapatku barana ì adzìn prèsný pìrog ì adnu prèsnû lâpěšku, ì pakladze na ruki nazarèû pas'lâ tago, âk astryžè òn galavu nazarèjstva svajgo;

20. і паднясе ўсё гэта сьвятар, патрасаючы перад Госпадам: гэта - сьвятыня сьвятару, звыш грудзей патрасаньня і звыш лапаткі паднашэньня. Пасьля гэтага назарэй можа піць віно.

ì padnâse ũsè gèta s'vâtar, patrasaûčy perad Gospadam: gèta - s'vâtynâ s'vâtaru, zvyš grudzej patrasan'nâ ì zvyš lapatkì padnašèn'nâ. Pas'lâ gètaga nazarèj moža pic' vìnò.

21. Вось закон пра назарэя, які даў заруку, і ахвяра ягоная Госпаду за назарэйства сваё, апроч таго, што дазволіць яму дастатак ягоны; паводле зарукі сваёй, якую ён дасьць, так і павінен ён рабіць, звыш узаконенага пра назарэйства ягонае.

Vos' zakon pra nazarèâ, âkì daŭ zaruku, ì ahvâra âgonâ Gospadu za nazarèjstva svaè, aproč tago, što dazvolic' âmu dastatak âgony; pavodle zarukì svaèj, âkuû òn das'c', tak ì pavìnen òn rabic', zvyš uzakonenaga pra nazarèjstva âgonae.

22. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

23. скажы Аарону і сынам ягоным: так дабраслаўляйце сыноў Ізраілевых, кажучы ім:

skažy Aaronu ì synam âgonym: tak dabraslaŭlâjce synoŭ Ìzrailevyh, kažučy ìm:

24. хай дабраславіць цябе Гасподзь і захаве цябе!

haj dabraslavic' câbe Gaspodz' ì zahavae câbe!

25. хай паглядзіць на цябе Гасподзь сьветлым тварам Сваім і

ўмілажаліцца зь цябе!

haj paglâdzic' na câbe Gaspodz' s'vetlym tvaram Svaim i ŭmilažalicca z' câbe!

26. хай паверне Гасподзь твар Свой да цябе і дасьць табе спакой!

haj paverne Gaspodz' tvar Svoj da câbe i das'c' tabe spakoj!

27. Так няхай заклікаюць імя Маё на сыноў Ізраілевых, і Я дабраслаўлю іх.

Tak nâhaj zaklikaûc' imâ Maë na synoŭ Ìzrailevyh, i Â dabraslaŭlû ih.

7 Кіраўнік

1. Калі Майсей паставіў скінію, і памазаў яе, і асьвяціў яе і ўсе прылады яе, і ахвярнік і ўсе прылады яго, і памазаў іх і асьвяціў іх,

Kali Majsej pastaviŭ skiniŭ, i pamazaŭ âe, i as'vâciŭ âe i ŭse prylady âe, i ahvârnik i ŭse prylady âgo, i pamazaŭ ih i as'vâciŭ ih,

2. тады прыйшлі дванаццаць правадыроў Ізраілевых, галовы сямействаў іхніх, правадыры плямёнаў, якія кіравалі падлікам,

tady pryjšli dvanaccac' pravadyroŭ Ìzrailevyh, galovy sâmejstvaŭ ihnih, pravadyry plâmënaŭ, âkiâ kiravali padlikam,

3. і паставілі прынашэньне сваё перад Госпадам, шэсьць накрытых падводаў і дванаццаць валоў, па адной падводзе ад двух правадыроў і па адным вале аж кожнага, і паставілі гэта перад скініяй.

i pastavili prynašën'ne svaë perad Gospadam, šës'c' nakrytyh padvodaŭ i dvanaccac' valoŭ, pa adnoj padvodze ad dvuh pravadyroŭ i pa adnym vale aŭ koŭnaga, i pastavili gëta perad skiniâj.

4. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

5. вазьмі ад іх; гэта будзе дзеля ўчынення працы пры скініі сходу; і аддам гэта лявітам, адпаведна з родам службы іхняй.

vaz'mi ad ih; gèta budze dzelâ ŭčynen'nâ pracy pry skiniì shodu; i addam gèta lâvitam, adpavedna z rodam služby ihnâj.

6. І ўзяў Майсей падводы і валоў і аддаў іх лявітам;

ì ŭzâŭ Majsej padvody i valoŭ i addaŭ ih lâvitam;

7. дзьве падводы і чатырох валоў аддаў сынам Гірсонавым, адпаведна з родам службы іхняй;

dz've padvody i čatyroh valoŭ addaŭ synam Girsonavym, adpavedna z rodam služby ihnâj;

8. і чатыры падводы і восем валоў аддаў сынам Мэрарыным, паводле роду службы іхняй, пад наглядом Ітамара, сына Аарона, сьвятара;

i čatyry padvody i vosem valoŭ addaŭ synam Mèrarynym, pavodle rodu služby ihnâj, pad naglâdam Ìtamara, syna Aarona, s'vâtara;

9. а сынам Каатавым ня даў, бо служба іхняя - насіць сьвятыню; на плячах павінны яны насіць.

a synam Kaatavym nâ daŭ, bo služba ihnââ - nasic' s'vâtynû; na plâčah pavinny âny nasic'.

10. І прынеслі правадыры ахвяры асьвячэньня ў дзень памазаньня ягонага, і паставілі правадыры прынашэньне сваё перад ахвярнікам.

ì prynes'li pravadyry ahvâry as'vâčèn'nâ ŭ dzen' pamazan'nâ âgonaga, i pastavili pravadyry prynašèn'ne svaë perad ahvârnikam.

11. І сказаў Гасподзь Майсею: па адным правадыру ў дзень няхай прыносяць прынашэньне сваё дзеля асьвячэньня ахвярніка.

ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: pa adnym pravadyru ŭ dzen' nâhaj prynosâc' prynašèn'ne svaë dzelâ as'vâčèn'nâ ahvârnika.

12. У першы дзень прынёс прынашэньне сваё Наасон, сын Амінадаваў,

ад племя Юдавага;

U peršy dzen' prynës prynašèn'ne svaë Naason, syn Aminadavaŭ, ad plemâ Ūdavaga;

13. і прынашэньне ягонае было: адна срэбраная міса, вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнаю мукою, зьмяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

ì prynašèn'ne âgonae bylo: adna srèbranaâ mîsa, vagoŭ ŭ sto tryccac' sîklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât sîklâŭ, pa sîkli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaŭ mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

14. адно залатое кадзіла ў семдзесят сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ semdzesât sîklâŭ, napoŭnenae dymlen'nem,

15. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

16. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzîn kazël u ahvâru za grèh,

17. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Наасона, сына Амінадававага.

ì ŭ ahvâru mîrnuŭ dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak; vos' prynašèn'ne Naasona, syna Aminadavavaga.

18. На другі дзень прынёс Натанаіл, сын Цураў, правадыр племя Ісахаравага;

Na drugi dzen' prynës Natanail, syn Curaŭ, pravadyr plemâ Isaharavaga;

19. ён прынёс ад сябе прынашэньне: адну срэбраную місу вагою ў сто трыццаць сікляў, адну срэбраную чару ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненых пшанічнай мукою, зьмяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

ën prynës ad sâbe prynašèn'ne: adnu srèbranuû misu vagoû ŭ sto tryccac' siklâŭ, adnu srèbranuû čaru ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyh pšaničnaj mukoû, z'mâšanaû z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

20. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,
adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenae dymlen'nem,

21. адно цяля, аднаго барана, адно ягня-адналетка, на цэласпаленьне,
adno câlâ, adnago barana, adno âgnâ-adnaletka, na cèlaspalen'ne,

22. аднаго казла ў ахвяру за грэх,
adnago kazla ŭ ahvâru za grèh,

23. і ў ахвяру мірную двух валоў, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Натанаіла, сына Цуаравага.

i ŭ ahvâru mîrnuû dvuh valoŭ, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak; vos' prynašèn'ne Natanaila, syna Cuaravaga.

24. На трэці дзень правадыр сыноў Завулонавых Эліяў, сын Хэлонаў;
Na trèci dzen' pravadyr synoŭ Zavulonavyh Èliâŭ, syn Hèlonaŭ;

25. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoû ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoû, z'mâšanaû z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

26. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,
adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenae dymlen'nem,

27. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,
adno câlâ, adzìn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

28. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzìn kazël u ahvâru za grèh,

29. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Эліява, сына Хэлонавага.

*ì ŭ ahvâru mîrnuû dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak;
vos' prynašèn'ne Èliâva, syna Hèlonavaga.*

30. На чацьвёрты дзень правадыр сыноў Рувімавых Эліцур, сын Шадаураў;

Na čac'vërty dzen' pravadyr synoŭ Ruvimavyh Èlicur, syn Šadauraŭ;

31. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

32. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

33. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzìn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

34. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzìn kazël u ahvâru za grèh,

35. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў і пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Элікура, сына Шадауравага.

*ì ŭ ahvâru mîrnuû dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ ì pâc' âgnât-adnaletak;
vos' prynašèn'ne Èlicura, syna Šadauravaga.*

36. На пяты дзень правадыр сыноў Сымонавых Шалумііл, сын Цурышадаеў;

Na pâty dzen' pravadyr synoŭ Symonavyh Šalumiił, syn Curyšadaeŭ;

37. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' sîklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât sîklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

38. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' sîklâŭ, napoŭnenae dymlen'nem,

39. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

40. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzîn kazël u ahvâru za grèh,

41. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў і пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Шалумііла, сына Цурышадаевага.

ì ŭ ahvâru mîrnuŭ dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ ì pâc' âgnât-adnaletak; vos' prynašèn'ne Šalumiił, syna Curyšadaevaga.

42. На шосты дзень правадыр сыноў Гадавых Эліясаф, сын Рэгуілаў:

Na šosty dzen' pravadyr synoŭ Gadavyh Èliâsaf, syn Règuilaŭ:

43. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' sîklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât sîklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

44. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

45. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

46. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzîn kazël u ahvâru za grèh,

47. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў і пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Эліясафа, сына Дэгуілавага.

ì ŭ ahvâru mîrnuŭ dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ ì pâc' âgnât-adnaletak; vos' prynašèn'ne Èlîâsafa, syna Dèguilavaga.

48. На сёмы дзень правадыр сыноў Яфрэмавых Элішама, сын Амуілаў;

Na sëmÿ dzen' pravadyr synoŭ Âfrèmavyh Èlîšama, syn Amuilaŭ;

49. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenÿâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

50. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

51. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

52. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzîn kazël u ahvâru za grèh,

53. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Элішамы, сына Аміудавага.

*i ŭ ahvâru mîrnuû dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak;
vos' prynašèn'ne Èlišamy, syna Amiudavaga.*

54. На восьмы дзень правадыр сыноў Манасііных Гамалііл, сын
Пэдацураў;

Na vos'my dzen' pravadyr synoŭ Manasiïnyh Gamaliil, syn Pèdacuraŭ;

55. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць
сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным,
напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне
хлебнае,

*prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna
srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ
pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,*

56. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,
adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenae dymlen'nem,

57. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,
adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

58. адзін казёл у ахвяру за грэх,
adzîn kazël u ahvâru za grèh,

59. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-
адналетак; вось прынашэньне Гамалііла, сына Пецадуравага.

*i ŭ ahvâru mîrnuû dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak;
vos' prynašèn'ne Gamaliila, syna Pecaduravaga.*

60. На дзявяты дзень правадыр сыноў Венямінавых Авідан, сын
Гідэонаў;

Na dzâvâty dzen' pravadyr synoŭ Ven'âminavyh Avidan, syn Gidèonaŭ;

61. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць
сікляў, адна срэбраная чара зь семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным,

напоўненыя пшанічнаю мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoû ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara z' semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaŭ mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

62. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

63. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

64. адзін казёл у ахвяру за грэх,

adzîn kazël u ahvâru za grèh,

65. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Авідана, сына Гідэонавага.

i ŭ ahvâru mîrnuŭ dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak; vos' prynašèn'ne Avidana, syna Gidèonavaga.

66. На дзясяты дзень правадыр сыноў Данавых Ахіезэр, сын Амішадаеў;

Na dzâsâty dzen' pravadyr synoŭ Danavyh Ahiezèr, syn Amišadaeŭ;

67. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзсят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoû ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

68. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

69. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,
adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

70. адзін казёл у ахвяру за грэх,
adzîn kazël u ahvâru za grèh,

71. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць цялят-адналетак; вось прынашэньне Ахiezэра, сына Амішадаевага.

*i ŭ ahvâru mîrnuû dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' câlât-adnaletak;
vos' prynašèn'ne Ahiezèra, syna Amišadaevaga.*

72. На адзінаццаты дзень правадыр сыноў Асіравых Пагііл, сын Ахранаў;

Na adzînaccaty dzen' pravadyr synoŭ Asiravyh Pagiil, syn Ahranaŭ;

73. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзесят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašèn'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašèn'ne hlebnae,

74. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

75. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,
adno câlâ, adzîn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'ne,

76. адзін казёл у ахвяру за грэх,
adzîn kazël u ahvâru za grèh,

77. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Пагііла, сына Ахранавага.

i ŭ ahvâru mîrnuû dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak;

vos' prynašè'n'ne Pagìila, syna Ahranavaga.

78. На дванаццаты дзень правадыр сыноў Нэфталімавых Ахіра, сын Энанаў;

Na dvanaccaty dzen' pravadyr synoŭ Nèftalimavyh Ahìra, syn Ènanaŭ;

79. прынашэньне ягонае: адна срэбраная міса вагою ў сто трыццаць сікляў, адна срэбраная чара ў семдзсят сікляў, па сіклі сьвяшчэнным, напоўненыя пшанічнай мукою, змяшанаю з алеем, у прынашэньне хлебнае,

prynašè'n'ne âgonae: adna srèbranaâ mîsa vagoŭ ŭ sto tryccac' siklâŭ, adna srèbranaâ čara ŭ semdzesât siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym, napoŭnenyâ pšaničnaj mukoŭ, z'mâšanaŭ z aleem, u prynašè'n'ne hlebnae,

80. адно залатое кадзіла ў дзесяць сікляў, напоўненае дымленьнем,

adno zalatoe kadzila ŭ dzesâc' siklâŭ, napoŭnenaе dymlen'nem,

81. адно цяля, адзін баран, адно ягня-адналетак, на цэласпаленьне,

adno câlâ, adzìn baran, adno âgnâ-adnaletak, na cèlaspalen'nem,

82. і ў ахвяру мірную два валы, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць ягнят-адналетак; вось прынашэньне Ахіры, сына Энанавага.

i ŭ ahvâru mîrnuŭ dva valy, pâc' baranoŭ, pâc' kazloŭ, pâc' âgnât-adnaletak; vos' prynašè'n'ne Ahìry, syna Ènanavaga.

84. Вось прынашэньні правадыроў Ізраілевых пры асьвячэньні ахвярніка ў дзень памазаньня яго: дванаццаць срэбраных місаў, дванаццаць срэбраных чараў, дванаццаць залатых кадзілаў;

Vos' prynašè'n'nì pravadyroŭ Ìzrailevyh pry as'vâčè'n'nì ahvârnikâ ŭ dzen' pamazan'nâ âgo: dvanaccac' srèbranyh mîsaŭ, dvanaccac' srèbranyh čaraŭ, dvanaccac' zalatyh kadzilaŭ;

85. па сто трыццаць сікляў срэбра ў кожнай місе і па семдзесят у кожнай чары: так, усяго срэбра ў гэтым посудзе па дзеве тысячы чатырыста сікляў, па сіклі сьвяшчэнным;

pa sto tryccac' siklâŭ srèbra ŭ koŭnaj mise i pa semdzesât u koŭnaj čary: tak, usâgo srèbra ŭ gètym posudze pa dz've tysâcy čatyrysta siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym;

86. залатых кадзілаў, напоўненых дымленьнем, дванаццаць, у кожным кадзіле па дзесяць сікляў, па сіклі сьвяшчэнным: усяго золата ў кадзілах сто дваццаць сікляў;

zalaryh kadzilaŭ, napoŭnenyh dymlen'nem, dvanaccac', u koŭnym kadzile pa dzesâc' siklâŭ, pa sikli s'vâščènnym: usâgo zolata ŭ kadzilah sto dvaccac' siklâŭ;

87. на цэласпаленьне ўсяго дванаццаць цялят з быдла буйнога, дванаццаць бараноў, дванаццаць ягнят-адналетак і пры іх хлебнае прынашэньне, і ў ахвяру за грэх дванаццаць казлоў,

na cèlaspalen'ne ŭsâgo dvanaccac' câlât z bydla bujnoga, dvanaccac' baranoŭ, dvanaccac' âgnât-adnaletak i pry ih hlebnae prynašèn'ne, i ŭ ahvâru za grèh dvanaccac' kazloŭ,

88. і ў ахвяру мірную ўсяго з буйнога быдла дваццаць чатыры цяляці, шэсьцьдзясят бараноў, шэсьцьдзясят казлоў, шэсьцьдзясят ягнят-адналетак; вось прынашэньні пры асьвячэньні ахвярніка пасьяла памазаньня яго.

i ŭ ahvâru mirnuŭ ŭsâgo z bujnoga bydla dvaccac' čatyry câlâci, šès'c'dzâsât baranoŭ, šès'c'dzâsât kazloŭ, šès'c'dzâsât âgnât-adnaletak; vos' prynašèn'ni pry as'vâčèn'ni ahvârніка pas'lâ pamazan'nâ âgo.

89. Калі Майсей уваходзіў у скінію сходу, каб гаварыць з Госпадам, чуў голас, які гаварыў яму з даха, які над каўчэгам адкрыцьця паміж двума

херувімамі, і ён гаварыў яму.

Kali Majsej uvahodziŭ u skiniŭ shodu, kab gavaryc' z Gospadam, čuŭ golas, âki gavaryŭ âmu z daha, âki nad kaŭčègam adkryc' câ pamizh dvuma heruvimami, i ên gavaryŭ âmu.

8 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ:

2. абвясці Аарону і скажы яму: калі ты будзеш запальваць лампы, дык на пярэднім баку сьвяцільні павінны гарэць сем лампадаў.

abvâs'ci Aaronu i skaży âmu: kali ty budzeš zapal'vac' lampady, dyk na pârednim baku s'vâcil'ni pavinny garèc' sem lampadaŭ.

3. Аарон так і зрабіў: на пярэднім баку сьвяцільні запаліў лампы яе, як загадаў Гасподзь Майсею.

Aaron tak i zabiŭ: na pârednim baku s'vâcil'ni zapaliŭ lampady âe, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

4. І вось, як складзена сьвяцільня: чаканеная яна з золата, ад сьцябла яе і да кветак чаканеная; паводле ўзору, які паказаў Гасподзь Майсею, ён зрабіў сьвяцільнію.

Ì vos', âk skladzena s'vâcil'nâ: čakanenaâ âna z zolata, ad s'câbla âe i da kvetak čakanenaâ; pavodle ŭzoru, âki pakazaŭ Gaspodz' Majseŭ, ên zabiŭ s'vâcil'nŭ.

5. І наказаў Гасподзь Майсею:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ:

6. вазьмі лавітаў спасярод сыноў Ізраілевых і ачысьці іх;

vaz'mi lâvitaŭ spasârod synoŭ Izrailevyh i ačys'ci ih;

7. а каб ачысьціць іх, зрабі зь імі так: акрапі іх ачышчальнаю вадою, і няхай яны паголяць брытваю ўсё цела сваё і вымыюць вопратку сваю, і будуць чыстыя;

a kab ačys'cic' ih, zrabì z' imì tak: akrapì ih ačyščal'naû vadoû, i nâhaj âny pagolâc' brytvaû ũsë cela svaë i vymyûc' vopratku svaû, i buduc' čystyâ;

8. і няхай возьмуць цяля і хлебнае прынашэньне да яго, пшанічнае мукі, змяшанай з алеем, і другое цяля вазьмі ў ахвяру за грэх;

i nâhaj voz'muc' câlâ i hlebnae prynašèn'ne da âgo, pšaničnae muki, z'mâšanaj z aleem, i drugoe câlâ vaz'mi ũ ahvâru za grèh;

9. і прывядзі лявітаў да скініі сходу; і зьбяры ўсё супольства сыноў Ізраілевых

i pryvâdzì lâvitaû da skiniì shodu; i z'bâry ũsë supol'stva synoû Ìzrailevyh

10. і прывядзі лявітаў іхніх да Госпада, і няхай пакладуць сыны Ізраілевыя рукі свае на лявітаў;

i pryvâdzì lâvitaû ihnih da Gospada, i nâhaj pakladuc' syny Ìzrailevyâ ruki svae na lâvitaû;

11. а Аарон няхай учыніць над лявітамі пасьвячэньне іх перад Госпадам ад сыноў Ізраілевых, каб чынілі яны служэньне Госпаду;

a Aaron nâhaj učynic' nad lâvitami pas'vâčèn'ne ih perad Gospadam ad synoû Ìzrailevyh, kab čynili âny služèn'ne Gospadu;

12. а лявіты няхай пакладуць рукі свае на галаву цялят, і прынясі аднаго ў ахвяру за грэх, а другога на цэласпаленьне Госпаду, дзеля ачышчэньня лявітаў;

a lâvity nâhaj pakladuc' ruki svae na galavu câlât, i prynâsì adnago ũ ahvâru za grèh, a drugoga na cèlaspalèn'ne Gospadu, dzelâ ačyščèn'nâ lâvitaû;

13. і пастаў лявітаў перад Ааронам і перад сынамі ягонымі і ўчыні над імі пасьвячэньне іх Госпаду;

ì pastaŭ lâvitaŭ perad Aaronam ì perad synami âgonymi ì ŭčynì nad ìmi pas'vâčèn'ne ih Gospadu;

14. ì так аддзялі лявітаŭ ад сыноŭ Ізраілевых, каб лявіты былі Мае.

ì tak addzâli lâvitaŭ ad synoŭ Ìzrailevyh, kab lâvity byli Mae.

15. Пасьля гэтага ўвойдуць лявіты служыць скініі сходу, калі ты ачысьціш іх ì ўчыніш над імі пасьвячэньне іх; бо яны аддадзены мне з сыноŭ Ізраілевых:

Pas'lâ gètaga ŭvojdyc' lâvity služyc' skiniì shodu, kali ty ačys'ciš ih ì ŭčyniš nad ìmi pas'vâčèn'ne ih; bo âny addadzeny mne z synoŭ Ìzrailevyh:

16. замест усіх першынцаŭ з сыноŭ Ізраілевых, якія размыкаюць усякія сьцёгны, Я бяру іх Сабе;

zamest usih peršyncaŭ z synoŭ Ìzrailevyh, âkiâ razmykaûc' usâkiâ s'cëgny, Â bâru ih Sabe;

17. бо Мае ўсе першынцы ў сыноŭ Ізраілевых, ад чалавека да быдла: у той дзень, калі Я пабіў усіх першынцаŭ у зямлі Егіпецкай, Я асьвяціў іх Сабе

bo Mae ŭse peršyncy ŭ synoŭ Ìzrailevyh, ad čalaveka da bydla: u toj dzen', kali Â pabiŭ usih peršyncaŭ u zâmli Egipeckaj, Â as'vâciŭ ih Sabe

18. ì ўзяў лявітаŭ замест усіх першынцаŭ у сыноŭ Ізраілевых;

ì ŭzâŭ lâvitaŭ zamest usih peršyncaŭ u synoŭ Ìzrailevyh;

19. ì аддаў лявітаŭ Аарону ì сынам ягоным спасярод сыноŭ Ізраілевых, каб яны ўчынялі службы за сыноŭ Ізраілевых пры скініі сходу ì служылі аховаю сынам Ізраілевым, каб не спасьцігла сыноŭ Ізраілевых кара, калі б сыны Ізраілевыя прыступілі да сьвятыні.

ì addaŭ lâvitaŭ Aaronu ì synam âgonym spasârod synoŭ Ìzrailevyh, kab âny ŭčynâli služby za synoŭ Ìzrailevyh pry skiniì shodu ì služyli ahovaŭ synam Ìzrailevym, kab ne spas'cigla synoŭ Ìzrailevyh kara, kali b syny Ìzrailevyâ

prystupili da s'vâtyni.

20. І зрабілі так Майсей і Аарон і ўсё супольства сыноў Ізраілевых зь лявітамі: як загадаў Гасподзь Майсею пра лявітаў, так і зрабілі зь імі сыны Ізраілевых.

Ì zrabili tak Majsej i Aaron i ũsě supol'stva synoŭ Ìzrailevyh z' lâvitami: âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ pra lâvitaŭ, tak i zrabili z' imi syny Ìzrailevyâ.

21. І ачысьціліся лявіты і абмылі вопратку сваю, і ўчыніў над імі Аарон прысьвячэньне іх перад Госпадам, і ачысьціў іх Аарон, каб зрабіць іх чыстымі;

Ì ačys'cilisâ lâvity i abmyli vopratku svaŭ, i ũčyniŭ nad imi Aaron prys'vâčèn'ne ih perad Gospadam, i ačys'ciŭ ih Aaron, kab zrabic' ih čystymi;

22. пасля гэтага ўвайшлі лявіты правіць службы свае ў скініі сходу перад Ааронам і перад сынамі ягонымі. Як загадаў Гасподзь Майсею пра лявітаў, так і зрабілі яны зь імі.

pas'lâ gètaga ũvajšli lâvity pravic' služby svae ũ skiniì shodu perad Aaronam i perad synami âgonymi. Âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ pra lâvitaŭ, tak i zrabili âny z' imi.

23. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

24. вось закон пра лявітаў: ад дваццаці пяці гадоў і вышэй павінны ісьці на службу дзеля працы пры скініі сходу,

vos' zakon pra lâvitaŭ: ad dvaccaci pâci gadoŭ i vyšěj pavinny is'ci na službu dzelâ pracy pry skiniì shodu,

25. а ў пяцьдзясят гадоў павінны спыняць працу і больш не працаваць,

a ũ pâc'dzâsât gadoŭ pavinny spynâc' pracu i bol'sh ne pracovac',

26. тады няхай яны дапамагаюць братам сваім трымаць варту пры

скініі сходу, працаваць - хай не працуюць; так рабі зь лявітамі што да служэньня іхняга.

tady nâhaj âny dapamagaûc' bratam svaim trymac' vartu pry skìnìi shodu, pracavac' - haj ne pracuûc'; tak rabi z' lâvitami što da služèn'nâ ihnâga.

9 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею ў пустыні Сінайскай на другі год пасля выхаду іх зь зямлі Егіпецкай, у першы месяц, кажучы:

Ì skazaû Gaspodz' Majseû ů pustynì Sìnajskaj na drugi god pas'lâ vyhadu ih z' zâmlì Egìpeckaj, u peršy mesâc, kažučy:

2. хай сыны Ізраілевыя ўчыняць Пасху ў вызначаны час:

haj syny Ìzrailevyâ ůčynâc' Pashu ů vyznačany čas:

3. на чатырнаццаты дзень гэтага месяца ўвечары ўчынецце яе ў вызначаны на яе час, паводле ўсіх пастановаў і паводле ўсіх абрадаў яе ўчынецце яе.

na čatyrnaccaty dzen' gètaga mesâca ůvečary ůčynece âe ů vyznačany na âe čas, pavodle ůsìh pastanovaů ì pavodle ůsìh abrađaů âe ůčynece âe.

4. І сказаў Майсей сынам Ізраілевым, каб учынілі Пасху.

Ì skazaû Majsej synam Ìzrailevym, kab učynìli Pashu.

5. І ўчынілі яны Пасху ў першы месяц, на чатырнаццаты дзень месяца ўвечары ў пустыні Сінайскай: ва ўсім, як загадаў Гасподзь Майсею, так і зрабілі сыны Ізраілевыя.

Ì ůčynìli âny Pashu ů peršy mesâc, na čatyrnaccaty dzen' mesâca ůvečary ů pustynì Sìnajskaj: va ůsìm, âk zagadaů Gaspodz' Majseû, tak ì zrabìli syny Ìzrailevyâ.

6. Былі людзі, якія былі нячыстыя ад дакрананьня да мёртвых целаў

чалавечых, і не маглі ўчыніць Пасхі ў той дзень; і прыйшлі яны да Майсея і Аарона ў той дзень,

Byli lûdzi, âkiâ byli nâčystyâ ad dakranan'nâ da mërtyyh celaŭ čalavečyh, i ne magli ŭčynić' Pashì ŭ toj dzen'; i pryjšli âny da Majseâ i Aarona ŭ toj dzen',

7. і сказалі яму тыя людзі: мы нячыстыя ад дакрананьня да мёртвых целаў чалавечых; навошта нас пазбаўляць таго, каб мы прынеслі прынашэньне Госпаду ў вызначаны час сярод сыноў Ізраілевых?

i skazali âmu tyâ lûdzi: my nâčystyâ ad dakranan'nâ da mërtyyh celaŭ čalavečyh; navošta nas pazbaŭlâc' tago, kab my prynes'li prynašèn'ne Gospadu ŭ vyznačany čas sârod synoŭ Ìzrailevyh?

8. І сказаў ім Майсей: пастойце, я паслухаю, што загадае пра вас Гасподзь.

Ì skazaŭ im Majsej: pastojce, â pasluhaŭ, što zagadae pra vas Gaspodz'.

9. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць;

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac';

10. скажы сынам Ізраілевым: калі хто з вас альбо з наступнікаў вашых будзе нячысты ад дакрананьня да мёртвага цела, альбо будзе ў далёкай дарозе, дык і ён павінен учыніць Пасху Гасподнюю;

skažy synam Ìzrailevym: kalì hto z vas al'bo z nastupnikaŭ vašyh budze nâčysty ad dakranan'nâ da mërtvaga cela, al'bo budze ŭ dalëkaj daroze, dyk i ên pavinen učynić' Pashu Gaspodnû;

11. а на чатырнаццаты дзень другога месяца ўвечары няхай яны ўчыняць яе і з праснакамі і з горкімі травамі няхай ядуць яе;

a na čatyrnaccaty dzen' drugoga mesâca ŭvečary nâhaj âny ŭčynâc' âe i z prasnakami i z gorkimi travami nâhaj âduc' âe;

12. і няхай не пакідаюць ад яе да раніцы і касьцей яе ня трушчаць;

няхай учыняць яе паводле ўсіх пастановаў пра Пасху;

ì nâhaj ne pakidaûc' ad âe da ranicy ì kas'cej âe nâ truščac'; nâhaj učynâc' âe pavodle ũsîh pastanovaŭ pra Pashu;

13. а хто чысты і не ў дарозе і ня ўчыніць Пасхі, - знішчыцца душа тая з народу свайго, бо ён не прынясе прынашэння Госпаду ў свой час, панясе на сабе грэх чалавек той;

a hto čysty ì ne ũ daroze ì nâ ũčynic' Pashi, - z'niščycca duša taâ z narodu svajgo, bo ën ne prynâse prynašën'nâ Gospadu ũ svoj čas, panâse na sabe grêh čalavek toj;

14. калі будзе жыць у вас прыхадзень, дык і ён павінен учыняць Пасху Гасподню: паводле пастановы пра Пасху і паводле абраду яе ён павінен учыніць яе; адзін статут хай будзе ў вас і прыхадню і тубыльцу.

kali budze žyc' u vas pryhadzen', dyk ì ën pavìnen učynâc' Pashu Gaspodnûû: pavodle pastanovy pra Pashu ì pavodle abradu âe ën pavìnen učynic' âe; adzìn statut haj budze ũ vas ì pryhadnû ì tubyl'cu.

15. У той дзень, калі ўстаноўлена была скінія, воблака ахінула скінію адкрыцьця, і зь вечара над скініяй як бы агонь быў відзён да самае раніцы.

U toj dzen', kali ũstanoŭlena byla skiniâ, voblaka ahinula skiniû adkryc'câ, ì z' večara nad skiniâj âk by agon' byŭ vîdzën da samae ranicy.

16. Так было і заўсёды: воблака ахінала яе ўдзень і падабенства агню ўначы.

Tak bylo ì zaŭsëdy: voblaka ahinala âe ũdzen' ì padabenstva agnû ũnačy.

17. І калі воблака падымалася ад скініі, тады сыны Ізраілевыя выпраўляліся ў дарогу, і на месцы, дзе спынялася воблака, там спыняліся табарам сыны Ізраілевыя.

Ì kali voblaka padymalasâ ad skiniî, tady syny Ìzrailevyâ vypraŭlâlisâ ũ

darogu, i na mescy, dze spynâlasâ voblaka, tam spynâlisâ tabaram syny Ìzrailevyâ.

18. Па загадзе Гасподнім выпраўляліся сыны Ізраілевыя ў дарогу і па загадзе Гасподнім спыняліся: увесь той час, калі воблака стаяла над скініяй, стаялі і яны;

Pa zagadze Gaspodnim vypraŭlâlisâ syny Ìzrailevyâ ů darogu i pa zagadze Gaspodnim spynâlisâ: uves' toj čas, kalì voblaka staâla nad skiniâj, staâli i âny;

19. і калі воблака доўгі час было над скініяй, дык і сыны Ізраілевыя сьледавалі гэтаму ўказаньню Госпада і не выпраўляліся;

i kalì voblaka doŭgì čas bylo nad skiniâj, dyk i syny Ìzrailevyâ s'ledavali gètamu ůkazan'nu Gospada i ne vypraŭlâlisâ;

20. а часам воблака нядоўга было над скініяй: яны па ўказаньні Гасподнім спыняліся і па ўказаньні Гасподнім выпраўляліся ў дарогу;

a časam voblaka nâdoŭga bylo nad skiniâj: âny pa ůkazan'ni Gaspodnim spynâlisâ i pa ůkazan'ni Gaspodnim vypraŭlâlisâ ů darogu;

21. часам воблака стаяла толькі ад вечара да раніцы, і раніцай падымалася воблака, тады і яны выпраўляліся; альбо дзень і ноч стаяла воблака, і калі падымалася, і яны тады выпраўляліся;

časam voblaka staâla tol'ki ad večara da ranicy, i ranicaj padymalasâ voblaka, tady i âny vypraŭlâlisâ; al'bo dzen' i noč staâla voblaka, i kalì padymalasâ, i âny tady vypraŭlâlisâ;

22. альбо калі два дні альбо месяц, альбо некалькі дзён стаяла воблака над скініяй, дык і сыны Ізраілевыя стаялі і не выпраўляліся ў дарогу; а калі яно падымалася, тады выпраўляліся;

al'bo kalì dva dni al'bo mesâc, al'bo nekal'ki dzën staâla voblaka nad skiniâj, dyk i syny Ìzrailevyâ staâli i ne vypraŭlâlisâ ů darogu; a kalì âno padymalasâ,

tady vypraŭlâlisâ;

23. па ўказаньні Гасподнім спыняліся і па ўказаньні Гасподнім выпраўляліся ў дарогу: сьледавалі ўказанью Гасподняму і паводле загаду Гасподняга Майсею.

pa ŭkazan'ni Gaspodnim spynâlisâ i pa ŭkazan'ni Gaspodnim vypraŭlâlisâ ŭ darogu: s'ledavali ŭkazan'û Gaspodnâmu i pavodle zagadu Gaspodnâga Majseû.

10 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

î nakazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

2. зрабі сабе дзьве срэбраныя трубы, каваныя зрабі іх, каб яны служылі табе на скліканьне супольства і каб здымаць табары;

zrabì sabe dz've srèbranyâ truby, kavanyâ zrabì ih, kab âny služyli tabe na sklikan'ne supol'stva i kab zdymac' tabary;

3. калі затрубяць у іх, зьбярэцца да цябе ўсё супольства да ўваходу ў скінію сходу:

kali zatrubâc' u ih, z'bârècca da câbe ŭsë supol'stva da ŭvahodu ŭ skiniû shodu:

4. калі ў адну трубу затрубяць, зьбяруцца да цябе князі і тысячнікі Ізраільскія;

kali ŭ adnu trubu zatrubâc', z'bârucca da câbe knâzi i tysâčniki Ìzrail'skiâ;

5. калі затрубіце трывогу, падымуцца табары, што стаяць з усходу;

kali zatrubice tryvogu, padymucca tabary, što staâc' z ushodu;

6. калі другі раз затрубіце трывогу, падымуцца табары, што стаяць з поўдня; трывогу няхай трубяць, калі яны выпраўляюцца ў дарогу;

*kali drugi raz zatrubice tryvogu, padymucca tabary, što staâc' z poŭdnâ;
tryvogu nâhaj trubâc', kali âny vypraŭlâŭcca ŭ darogu;*

7. а калі трэба склікаць сход, трубеце, але ня трывогу;

a kali trêba sklikac' shod, trubece, ale nâ tryvogu;

8. сыны Ааронавыя, сьвятары, павінны трубіць у трубы: гэта будзе вам пастанова вечная ў роды вашыя;

syny Aaronavyâ, s'vâtary, pavinny trubic' u truby: gèta budze vam pastanova večnaâ ŭ rody vašyâ;

9. і калі пойдзеце на вайну ў зямлі вашай супроць ворага, які наступацьме на вас, трубеце трывогу ў трубы, - і будзеце ўспомненія перад Госпадам, Богам вашым, і ўратаваныя будзеце ад ворагаў вашых;

i kali pojdzece na vajnu ŭ zâmlì vašaj suproc' voraga, âkì nastupac'me na vas, trubece tryvogu ŭ truby, - i budzece ŭspomnennyâ perad Gospadam, Bogam vašym, i ŭratavanyâ budzece ad voragaŭ vašyh;

10. і ў дзень весялосьці вашай, і ў сьвяты вашыя, і ў час маладзікоў вашых трубеце ў трубы пры цэласпаленьнях вашых і пры мірных ахвярах вашых, - і гэта будзе нагадваць пра вас перад Богам вашым. Я Гасподзь, Бог ваш.

i ŭ dzen' vesâlos'ci vašaj, i ŭ s'vâty vašyâ, i ŭ čas maladzikoŭ vašyh trubece ŭ truby pry cèlaspalen'nâh vašyh i pry mîrnyh ahvârah vašyh, - i gèta budze nagadvac' pra vas perad Bogam vašym. Â Gaspodz', Bog vaš.

11. На другі год, у другі месяц, на дваццаты дзень месяца, паднялося воблака ад скініі адкрыцьця;

Na drugi god, u drugi mesâc, na dvaccaty dzen' mesâca, padnâlosâ voblaka ad skiniî adkryc'câ;

12. і выправіліся сыны Ізраілевыя па табарах сваіх з пустыні Сінайскай, і

спынілася воблака ў пустыні Фаран.

ì vypravilisâ syny Ìzrailevyâ pa tabarah svaih z pustyni Sìnajskaj, ì spynilasâ voblaka ŭ pustyni Faran.

13. І падняліся яны першы раз, па загадзе Гасподнім, дадзеным праз Майсея.

Ì padnâlisâ âny peršy raz, pa zagadze Gaspodnim, dadzenym праз Majseâ.

14. Падняты быў найперш прапар сыноў Юдавых па рушэньнях іхніх; над рушэньнем іхнім Наасон, сын Амінадаваў;

Padnâty byŭ najperš prapar synoŭ Ŭdavyh pa rušèn'nâh ihnih; nad rušèn'nem ihnim Naason, syn Aminadavaŭ;

15. і над рушэньнем племені сыноў Ісахаравых Натанаіл, сын Цуараў;

ì nad rušèn'nem plemenì synoŭ Ìsaharavyh Natanail, syn Cuarauŭ;

16. і над рушэньнем племені сыноў Завулонавых Эліяў, сын Хэлонаў.

ì nad rušèn'nem plemenì synoŭ Zavulonavyh Èliâŭ, syn Hèlonaŭ.

17. І зьнята была скінія, і пайшлі сыны Гірсонавыя і сыны Мэрарыныя, якія носяць скінію.

Ì z'nâta byla skiniâ, ì pajsli syny Girsonavyâ ì syny Mèrarynyâ, âkiâ nosâc' skiniŭ.

18. І падняты быў сьцяг табару Рувімавага па рушэньнях іхніх; і над рушэньнем ягоным Эліцур, сын Шэдэураў;

Ì padnâty byŭ s'câg tabaru Ruvimavaga pa rušèn'nâh ihnih; ì nad rušèn'nem âgonym Èlicur, syn Šèdèuraŭ;

19. і над рушэньнем племені сыноў Сымонавых Шэлумііл, сын Цурышадаеў;

ì nad rušèn'nem plemenì synoŭ Symonavyh Šèlumiil, syn Curyšadaeŭ;

20. і над рушэньнем племені сыноў Гадавых Эліасаф, сын Рэгуілаў.

ì nad rušèn'nem plemenì synoŭ Gadavyh Èliâsaf, syn Règuilaŭ.

21. Потым пайшлі сыны Каатавыя, якія носяць сьвятыню; а скінію ставілі да іхняга прыходу.

Potym pajšli syny Kaatavyâ, âkiâ nosâc' s'vâtynû; a skiniû stavili da ihnâga pryhodu.

22. і падняты быў сьцяг табару сыноў Яфрэмавых па рушэньнях іхніх; і над рушэньнем іхнім Элішама, сын Аміудаў;

i padnâty byŭ s'câg tabaru synoŭ Âfrêmavyh pa rušèn'nâh ihnih; i nad rušèn'nem ihnim Èlišama, syn Amiudaŭ;

23. і над рушэньнем племені сыноў Манасііных Гамалііл, сын Пэдацураў;

i nad rušèn'nem plemenì synoŭ Manasiïnyh Gamaliil, syn Pèdacuraŭ;

24. і над рушэньнем племені сыноў Веньямінавых Авідан, сын Гідэонаў.

i nad rušèn'nem plemenì synoŭ Ven'âminavyh Avidan, syn Gidèonaŭ.

25. Апошні з усіх табараў падняты быў сьцяг табару сыноў Данавых з рушэньнямі іхнімі: і над рушэньнем іхнім Ахіезэр, сын Амішадаеў;

Apošni z usih tabaraŭ padnâty byŭ s'câg tabaru synoŭ Danavyh z rušèn'nâmi ihnimi: i nad rušèn'nem ihnim Ahiezèr, syn Amišadaeŭ;

26. і над рушэньнем племені сыноў Асіравых Пагііл, сын Ахранаў;

i nad rušèn'nem plemenì synoŭ Asiravyh Pagiił, syn Ahranaŭ;

27. і над рушэньнем племені сыноў Нэфталімавых Ахіра, сын Энанаў.

i nad rušèn'nem plemenì synoŭ Nèftalimavyh Ahira, syn Ènanaŭ.

28. Вось парадак шэсьця сыноў Ізраілевых па рушэньнях іхніх. І выправіліся яны.

Vos' paradak šès'câ synoŭ Izrailevyh pa rušèn'nâh ihnih. I vypravilisâ âny.

29. І сказаў Майсей Хававу, сыну Рагуілаваму, Мадыяніцяніну, родзічу Майсееваму: мы выпраўляемся ў тую мясьціну, пра якую Гасподзь сказаў: вам аддам яе; ідзі з намі, мы зробім табе дабро, бо Гасподзь

добрае мовіў пра Ізраіля.

Ì skazaŭ Majsej Havavu, synu Raguilavamu, Madyânicâninu, rodiču Majseevamu: my vypraŭlâemsâ ŭ tuŭ mâs'cinu, pra âkuŭ Gaspodz' skazaŭ: vam addam âe; idzi z namì, my zrobim tabe dabro, bo Gaspodz' dobrae moviŭ pra Izrailâ.

30. Але ён сказаў яму: не пайду; я пайду ў сваю зямлю і на сваю радзіму.

Ale ěn skazaŭ âmu: ne pajdu; â pajdu ŭ svaŭ zâmlŭ i na svaŭ radzimu.

31. А Майсей сказаў: не пакідай нас, бо ты ведаеш, як разьмяшчаемся мы табарам у пустыні, і будзеш нам вокам;

A Majsej skazaŭ: ne pakidaj nas, bo ty vedaesh, âk raz'mâščaemsâ my tabaram u pustyni, i budzeš nam vokam;

32. калі пойдзеш з намі, дык дабро, якое Гасподзь зробіць нам, мы зробім табе.

kali pojdzeš z namì, dyk dabro, âkoe Gaspodz' zrobic' nam, my zrobim tabe.

33. І выправіліся яны ад гары Гасподняй на тры дні дарогі, і, каб нагледзець мясьціну, дзе спыніцца.

Ì vypravilisâ âny ad gary Gaspodnâj na try dni darogì, i, kab nagledzec' mâs'cinu, dze spynicca.

34. І воблака Гасподняе ахінала іх удзень, калі яны выпраўляліся з табару.

Ì voblaka Gaspodnâe ahinala ih udzen', kali âny vypraŭlâlisâ z tabaru.

35. Калі падымаўся каўчэг у дарогу, Майсей казаў: паўстань, Госпадзе, і рассыплюцца ворагі Твае, і пабягуць ад аблічча Твайго ненавісьнікі Твае!

Kali padymaŭsâ kaŭčèg u darogu, Majsej kazaŭ: paŭstan', Gospadze, i rassyplŭcca voragì Tvae, i pabâguc' ad abličča Tvajgo nenavis'niki Tvae!

36. А калі спыняўся каўчэг, ён казаў: вярніся Госпадзе, да тысячаў і цьмоў Ізраілевых!

A kalì spynâŭsâ kaŭčèg, ěn kazaŭ: vârnìsâ Gospadze, da tysâčau̯ ì c' moŭ Ìzrailevyh!

11 Кіраўнік

1. Народ пачаў наракаць уголас на Госпада; і Гасподзь пачуў, і ўспалымніўся гнеў Ягоны, і загарэўся ў іх агонь Гасподні і пачаў паліць край табару.

Narod pačau̯ narakac' uglas na Gospada; ì Gaspodz' pačuŭ, ì ŭspalymniŭsâ gneŭ Ágony, ì zagarèŭsâ ŭ ih agon' Gaspodni ì pačau̯ palic' kraj tabaru.

2. І закрычаў народ Майсею; і памаліўся Майсей Госпаду, і патух агонь.

Ì zakryčau̯ narod Majseŭ; ì pamaliŭsâ Majsej Gospadu, ì patuh agon'.

3. І далі назву мясьціне гэтай: Тавэра, бо загарэўся ў іх агонь Гасподні.

Ì dali nazvu mâs'cine gètaj: Tavèra, bo zagarèŭsâ ŭ ih agon' Gaspodni.

4. Прыхадні сярод іх пачалі аддавацца прыхамаці; а зь імі і сыны Ізраілевыя сядзелі і плакалі і казалі: хто накорміць нас мясам?

Pryhadni sârod ih pačali addavacca pryhamaci; a z' imi ì syny Ìzrailevyâ sâdzeli ì plakali ì kazali: hto nakormic' nas mâsam?

5. мы памятаем рыбу, якую ў Егіпце мы елі задарам, гуркі і дыні, цыбулю-рэпку і часнык:

my pamâtaem rybu, âkuŭ ŭ Egipce my eli zadaram, gurki ì dyni, cybulŭ-rèpku ì časnyk:

6. а цяпер душа нашая зьнемагае; нічога няма, толькі манна ў вачах нашых.

a câper duša našaâ z'nemagae; ničoga nâma, tol'ki manna ŭ vačah našyh.

7. А манна была падобная на каляндравае насенне, з выгляду, як бдолах;

A manna byla podobnaâ na kalândravae nasen'ne, z vyglâdu, âk bdolah;

8. народ хадзіў і збіраў яе, і малоў у жорнах альбо тоўк у ступе, і гатаваў у катле, і рабіў зь яе ляпёшкі; а смак яе падобны быў да смаку ляпёшак з алеем.

narod hadziũ ì z'biraũ âe, ì maloũ u žornah al'bo toũk u stupe, ì gatavaũ u katle, ì rabiũ z' âe lâpěški; a smak âe podobny byũ da smaku lâpěšak z aleem.

9. І калі раса ападала ўначы на табар, тады сыходзіла на яго і манна.

Ì kalì rasa apadala ũnačy na tabar, tady syhodzila na âgo ì manna.

10. Майсей чуў, што народ плача ў семях сваіх, кожны каля дзвьярэй намёта свайго; і моцна ўспалымнеў гнеў Гасподні, і скрушліва зрабілася Майсею.

Majsej čuiũ, što narod plača ũ semèâh svaìh, kožny kalâ dz'vârèj namèta svajgo; ì mocna ũspalymneũ gneũ Gaspodni, ì skrušliva zrabilasâ Majseũ.

11. І сказаў Майсей Госпаду: навошта Ты мучыш раба Твайго? і чаму я не знайшоў літасьці перад вачыма Тваімі, што Ты ўсклаў на мяне цяжар усяго народу гэтага?

Ì skazaũ Majsej Gospadu: navošta Ty mučyš raba Tvajgo? ì čamu â ne znajšoũ litas'ci perad vačyma Tvaimi, što Ty ũsklaũ na mâne câžar usâgo narodu gètaga?

12. хіба я насіў у чэраве ўвесь народ гэты і хіба я спарадзіў яго, што Ты кажаш мне: нясі яго на руках тваіх, як нянька носіць дзіця, у зямлю, якую Ты прысягаю абяцаў бацькам ягоным?

hiba â nasiũ u čèrave ũves' narod gèty ì hiba â sparadziũ âgo, što Ty kažaš mne: nâsi âgo na rukah tvaih, âk nân'ka nosic' dzicâ, u zâmlũ, âkuũ Ty

prysâgaŭ abâcaŭ bac'kam âgonym?

13. дзе мне ўзяць мяса, каб даць усяму народу гэтаму? бо яны плачуць перад мною і кажучь: дай нам есьці мяса.

dze mne ŭzâc' mâsa, kab dac' usâmu narodu gêtamu? bo âny plačuc' perad mnoŭ i kaŭuc': daj nam es'ci mâsa.

14. Я адзін не магу несці народу гэтага, бо ён цяжкі мне;

Â adzìn ne magu nes'ci narodu gètaga, bo ën câŭki mne;

15. калі Ты так робіш са мною, дык лепей аддай мяне сьмерці, калі я знайшоў літасць перад вачыма Тваімі, каб ня бачыць мне бедства майго.

kali Ty tak robiš sa mnoŭ, dyk lepej addaj mâne s'merci, kali â znajšoŭ litas'c' perad vačyma Tvaimi, kab nâ bačyc' mne bedstva majgo.

16. І сказаў Гасподзь Майсею: зьбяры мне семдзесят мужчын са старэйшынаў Ізраілевых, якіх ты ведаеш, што яны старэйшыны і наглядчыкі ягоныя і вазьмі іх да скініі сходу, каб яны сталі там з табою;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: z'bâry mne semdzesât mužčyn sa starèjšynaŭ Ìzrailevyh, âkih ty vedaes, što âny starèjšyny i naglâdčyki âgonyâ i vaz'mi ih da skiniì shodu, kab âny stali tam z taboŭ;

17. Я сыду, і буду гутарыць там з табою, і вазьму ад Духа, Які на табе, і ўскладу на іх несці цяжар народу, каб не адзін ты насіў.

Â sydu, i budu gutaryc' tam z taboŭ, i vaz'mu ad Duha, Âki na tabe, i ŭskladu na ih nes'ci câŭzar narodu, kab ne adzìn ty nasiŭ.

18. А народу скажы: ачысьціцеся да заўтрашняга дня, і будзеце есьці мяса; бо вы ўголас плакаліся Богу і казалі: хто накорміць нас мясам?

добра нам было ў Егіпце, - дык і дасьць вам Гасподзь мяса, і есьцімеце:
A narodu skaŭy: ačys'cicesâ da zaŭtrašnâga dnâ, i budzece es'ci mâsa; bo vy ŭgolas plakalisâ Bogu i kazali: hto nakormic' nas mâsam? dobra nam bylo ŭ

Egipce, - dyk i das'c' vam Gaspodz' mâsa, i es'cimece:

19. не адзін дзень будзеце есьці, ня два дні, ня пяць дзён, ня дзесяць дзён і ня дваццаць дзён,

ne adzin dzen' budzece es'ci, nâ dva dni, nâ pâc' dzën, nâ dzesâc' dzën i nâ dvaccac' dzën,

20. а цэлы месяц, пакуль ня пойдзе яно з ноздраў вашых і ня зробіцца вам агідным за тое, што вы пагардзілі Госпадам, Які сярод вас, і енчылі перад Ім, кажучы: навошта нам было выходзіць зь Егіпта?

a cely mesâc, pakul' nâ pojdze âno z nozdraŭ vašyh i nâ zrobicca vam agidnym za toe, što vy pagardzili Gospadam, Âki sârod vas, i enčyli perad İm, kažučy: navošta nam bylo vyhodzic' z' Egipca?

21. І сказаў Майсей: шэсьцьсот тысяч пешых у народзе гэтым, сярод якога і я; а Ты кажаш: Я дам ім мяса, і будуць есьці цэлы месяц!

İ skazaŭ Majsej: šes'c'sot tysâc pešyh u narodze gèтым, sârod âkoga i â; a Ty kažaš: Â dam im mâsa, i buduc' es'ci cely mesâc!

22. ці закалоць усіх авечак і валоў, каб ім было даволі? альбо ўся рыба марская зьбярэцца, каб задаволіць іх?

ci zakaloc' usih avečak i valoŭ, kab im bylo davoli? al'bo ŭsâ ryba marskaâ z'bârècca, kab zadavolic' ih?

23. І сказаў Гасподзь Майсею: хіба рука Гасподня кароткая? сеньня ты ўбачыш, ці збудзецца слова Маё табе, а ці не.

İ skazaŭ Gaspodz' Majseu: hiba ruka Gaspodnââ karotkaâ? sën'nâ ty ŭbačyš, ci zbudzecca slova Maë tabe, a ci ne.

24. Майсей выйшаў і сказаў народу словы Гасподня, і сабраў семдзсят мужчын са старэйшынаў народу і паставіў іх каля скініі.

Majsej vyjšaŭ i skazaŭ narodu slovy Gaspodniâ, i sabraŭ semdzesât mužčyn sa starèjšynaŭ narodu i pastaviŭ ih kalâ skiniî.

25. І сышоў Гасподзь у воблаку і гутарыў зь ім, і ўзяў ад Духа, Які на ім, і даў сямідзесяці мужчынам старэйшынам. І калі спачыў на іх Дух, яны пачалі прарочыць, але потым перасталі.

Ì syšoŭ Gaspodz' u voblaku ì gutaryŭ z' im, ì ŭzâŭ ad Duha, Âki na im, ì daŭ sâmïdzesâci mužčynam starèjšynam. Ì kalì spačyŭ na ih Duh, âny pačali praročyc', ale potym perastali.

26. Двое мужчын заставаліся ў табары, імя аднаго Элдад, а імя другога Модад; але і на іх спачыў дух, і яны прарочылі ў табары.

Dvoe mužčyn zastavalisâ ŭ tabary, imâ adnago Èldad, a imâ drugoga Modad; ale ì na ih spačyŭ duh, ì âny praročyli ŭ tabary.

27. І прыбег хлопчык, і данёс Майсею, і сказаў: Элдад і Модад прарочаць у табары.

Ì prybeg hlopčyk, ì danës Majseŭ, ì skazaŭ: Èldad ì Modad praročac' u tabary.

28. У адказ на гэта Ісус, сын Наваў, службіт Майсееў, адзін з выбраных ягоных, сказаў: спадару мой Майсею! забарані ім.

U adkaz na gëta Ísus, syn Navaŭ, službit Majseeŭ, adzìn z vybranyh âgonyh, skazaŭ: spadaru moj Majseŭ! zabaranì im.

29. Але Майсей сказаў яму: ці не раўнуеш ты за мяне? о, калі б усе ў народзе Гасподнім былі прарокі, калі б Гасподзь паслаў Духа Свайго на іх!

Ale Majsej skazaŭ âmu: cì ne raŭnueš ty za mâne? o, kalì b use ŭ narodze Gaspodnim byli praroki, kalì b Gaspodz' paslaŭ Duha Svajgo na ih!

30. І вярнуўся Майсей у табар, ён і старэйшыны Ізраілевыя.

Ì vârnuŭsâ Majsej u tabar, ên ì starèjšyny Ìzraïlevyâ.

31. І падняўся вецер ад Госпада, і прынёс ад мора перапёлак, і накідаў іх каля табара, на дзень дарогі з аднаго боку і на дзень дарогі з другога

боку табара, амаль на два локці ад зямлі.

Ì padnâÿsâ vecer ad Gospada, ì prynës ad mora perapëlak, ì nakìdaÿ ih kalâ tabara, na dzen' darogì z adnago boku ì na dzen' darogì z drugoga boku tabara, amal' na dva lokcì ad zâmlì.

32. І ўстаў народ, і ўвесь той дзень і ўсю ноч і ўвесь наступны дзень зьбіралі перапёлак; і хто мала зьбіраў, той назьбіраў дзесяць хомераў: і расклалі іх сабе вакол табара.

Ì ùstaÿ narod, ì ùves' toj dzen' ì ùsû noč ì ùves' nastupny dzen' z'birali perapëlak; ì hto mala z'birau, toj naz'birau dzesâc' homeraÿ: ì rasklali ih sabe vakol tabara.

33. Мяса яшчэ было ў зубях у іх і ня было зьедзена, як гнеў Гасподні запаліўся на народ, і пакараў Гасподзь народ даволі моцнаю пошасьцю.

Mâsa âščè bylo ù zubah u ih ì nâ bylo z'edzena, âk gneÿ Gaspodnì zapaliÿsâ na narod, ì pakaraÿ Gaspodz' narod davoli mocnaÿ pošas'cû.

34. І далі назву мясьціне гэтай: Кіброт-Гатаава, бо там пахавалі прыхаматлівых людзей.

Ì dali nazvu mâs'cine gètaj: Kìbrot-Gataava, bo tam pahavali pryhamatlivyh lûdzej.

35. Ад Кіброт-Гатаавы рушыў народ у Асірот і спыніліся ў Асіроце.

Ad Kìbrot-Gataavy rušyÿ narod u Asìrot ì spynìlisâ ù Asìroce.

12 Кіраўнік

1. І дакаралі Марыям і Аарон Майсея за жонку Эфіопку, якую ён узяў, - бо ён узяў за сябе Эфіопку, -

Ì dakarali Maryâm ì Aaron Majseâ za žonku Èfiopku, âkuÿ ãn uzâÿ, - bo ãn

uzâŭ za sâbe Ěfiopku, -

2. і сказалі: ці ж аднаму Майсею гаварыў Гасподзь? ці не гаварыў Ён і нам? І пачуў гэта Гасподзь.

ì skazali: ci ž adnamu Majseû gavaryŭ Gaspodz'? ci ne gavaryŭ Ěn ì nam? Ì pačuŭ gèta Gaspodz'.

3. А Майсей быў чалавек найрахманейшы з усіх людзей на зямлі.

A Majsej byŭ čalavek najrahmanejšy z usih lûdzej na zâmlì.

4. І сказаў Гасподзь знянацку Майсею і Аарону і Марыям: выйдзіце вы трое да скініі сходу. І выйшлі ўсе трое.

Ì skazaŭ Gaspodz' z'nânacku Majseû ì Aaronu ì Maryâm: vyjdzìce vy troe da skìnìi shodu. Ì vyjšli ŭse troe.

5. І сышоў Гасподзь у воблачным слупе, і стаў каля ўваходу ў скінію, і паклікаў Аарона і Марыям, і выйшлі яны абое.

Ì syšoŭ Gaspodz' u voblačnym slupe, ì staŭ kalâ ŭvahodu ŭ skìnìu, ì paklikaŭ Aarona ì Maryâm, ì vyjšli âny aboe.

6. І сказаў: слухайце словы Мае: калі бывае ў вас прарок Гасподні, дык Я адкрываюся яму ва ўяве, у сьне гутару зь ім;

Ì skazaŭ: sluhajce slovy Mae: kali byvae ŭ vas prarok Gaspodni, dyk Â adkryvaŭsâ âmu va ŭâve, u s'ne gutaru z' im;

7. але ня так, як з рабом Маім Майсеем, - ён верны ва ўсім дому Майму:

ale nâ tak, âk z rabom Maìm Majseem, - ěn verny va ŭsìm domu Majmu:

8. вусны ў вусны гавару Я зь ім, і яўна, а не ва ўявах, і вобраз Госпада бачыць ён; як жа не пабаяліся вы дакараць раба Майго Майсея?

vusny ŭ vusny gavaru Â z' im, ì âŭna, a ne va ŭâvah, ì vobraz Gospada bačyc' ěn; âk ža ne pabaâlisâ vy dakarac' raba Majgo Majseâ?

9. І ўспалымніўся гнеў Гасподні на іх, і Ён адышоў.

Ì ŭspalymniŭsâ gneŭ Gaspodni na ih, i Ęn adyšoŭ.

10. I воблака адышло ад скініі, і вось, Марыям пакрылася праказаю, як сьнегам. Аарон зірнуў на Марыям, і вось яна ў праказе.

Ì voblaka adyšlo ad skiniì, i vos', Maryâm pakrylasâ prakazaŭ, âk s'negam.
Aaron zirnuŭ na Maryâm, i vos' âna ŭ prakaze.

11. I сказаў Аарон Майсею: гаспадару мой! не палічы нам за грэх, што мы зрабілі неразумна і зграшылі;

Ì skazaŭ Aaron Majseŭ: gaspadaru moj! ne paličy nam za grèh, što my zrabili
nerazumna i zgrašyli;

12. не дапусьці, каб яна была, як дзіця, што нарадзілася мёртвае, у якога, калі яно выходзіць з чэрава маці сваёй, стлела ўжо палавіна цела.

ne dapus'ci, kab âna byla, âk dzicâ, što naradzilasâ mërtvae, u âkoga, kali
âno vyhodzic' z čërava maci svaëj, stlela ŭžo palavina cela.

13. I залямантаваў Майсей да Госпада, кажучы: Божа, ацалі яе!

Ì zalâmantavaŭ Majsej da Gospada, kažučy: Boža, acali âe!

14. I сказаў Гасподзь Майсею: калі б бацька яе плюнуў ёй у твар, дык ці ня мусіла б яна саромецца сем дзён? дык вось, няхай будзе яна ў затачэньні сем дзён па-за табарам, а пасля зноў вернецца.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: kali b bac'ka âe plûnuŭ ej u tvar, dyk ci nâ musila
b âna saromecca sem dzën? dyk vos', nâhaj budze âna ŭ zatačën'ni sem
dzën pa-za tabaram, a pas'lâ znoŭ vernecca.

15. I прабыла Марыям у затачэньні па-за табарам сем дзён, і народ не выпраўляўся ў дарогу, пакуль не вярнулася Марыям.

Ì prabyla Maryâm u zatačën'ni pa-za tabaram sem dzën, i narod ne
vypraŭlâŭsâ ŭ darogu, pakul' ne vârnulasâ Maryâm.

13 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага народ рушыў з Асірота і спыніўся ў пустыні Фаран.

Pas'la gètaga narod rušyŭ z Asirota i spyniŭsâ ŭ pustyni Faran.

2. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

3. Пашлі ад сябе людзей, каб яны агледзелі зямлю Ханаанскую, якую Я дам сынам Ізраілевым; па адным чалавеку ад племені бацькоў іхніх пашлеце, галоўных зь іх.

Pašli ad sâbe lŭdzej, kab âny agledzeli zâmlŭ Hanaanskuû, âkuû Â dam synam Ìzrailevym; pa adnym čalaveku ad plemenì bac'koŭ ihnih pašlece, galoŭnyh z' ih.

4. І паслаў іх Майсей з пустыні Фаран, па загадзе Гасподнім, і ўсе яны мужы галоўныя ў сыноў Ізраілевых.

Ì paslaŭ ih Majsej z pustyni Faran, pa zagadze Gaspodnim, i ŭse âny mužy galoŭnyâ ŭ synoŭ Ìzrailevyh.

5. Вось імёны іхнія: з племені Рувімавага Самуа, сын Закхураў,

Vos' imëny ihniâ: z plemenì Ruvimavaga Samua, syn Zakhuraŭ,

6. з племені Сымонавага Сафат, сын Харыеў,

z plemenì Symonavaga Safat, syn Haryeŭ,

7. з племені Юдавага Халеў, сын Ефаниін,

z plemenì Ūdavaga Haleŭ, syn Efaniin,

8. з племені Ісахаравага Ігал, сын Язэпаў,

z plemenì Ìsaharavaga Ìgal, syn Âzèpaŭ,

9. з племені Яфрэмавага Асія, сын Наваў,

z plemenì Âfrètavaga Asiâ, syn Navaŭ,

10. з племені Веньямінавага Фалтый, сын Рафыеў,

z plemenì Ven'âminavaga Faltyj, syn Rafueÿ,

11. з племені Завулонавага Гадыіл, сын Садыеÿ,

z plemenì Zavulonavaga Gadyil, syn Sadyeÿ,

12. з племені Язэпавага ад Манасіі Гадый, сын Сусіеÿ,

z plemenì Âzèpavaga ad Manasiì Gadyj, syn Susieÿ,

13. з племені Данавага Амііл, сын Гемаліеÿ,

z plemenì Danavaga Amiil, syn Gemalieÿ,

14. з племені Асіравага Сэтур, сын Міхаілеÿ,

z plemenì Asiravaga Sètur, syn Mihaileÿ,

15. з племені Нэфталімавага Нахбій, сын Вофсіеÿ,

z plemenì Nèftalimavaga Nahbij, syn Vofsieÿ,

16. з племені Гадавага Геуіл, сын Махіеÿ.

z plemenì Gadavaga Geuil, syn Mahieÿ.

17. Вось імёны мужоÿ, якіх пасылаÿ Майсей агледзець зямлю. І назваÿ Майсей Асію, сына Нававага, Ісусам.

Vos' imëny mužoÿ, âkih pasylaÿ Majsej agledzec' zâmlû. Ì nazvaÿ Majsej Asiû, syna Navavaga, Ìsusam.

18. І паслаÿ іх Майсей агледзець зямлю Ханаанскую і сказаÿ ім: ідзеце ў гэтую паўднёвую краіну, і падымецеся на гару,

Ì paslaÿ ih Majsej agledzec' zâmlû Hanaanskuû ì skazaÿ im: idzece ũ gètuû paŭdnëvuû kraïnu, ì padymecesâ na garu,

19. і агледзьце зямлю, якая яна, і народ, які жыве на ёй, ці моцны ён, ці слабы, ці малы ён лікам, ці вялікі?

ì agledz'ce zâmlû, âkaâ âna, ì narod, âki žyve na ëj, cì mocny ën, cì slaby, cì maly ën likam, cì vâlikì?

20. і якая зямля, на якой ён жыве, ці добрая яна, ці благая? і якія гарады, у якіх ён жыве? ці ў наметах ён жыве, ці ва ўмацаваньнях?

ì âkaâ zâmlâ, na âkoj ën žyve, cì dobraâ âna, cì blagaâ? ì âkiâ garady, u âkih ën žyve? cì ŭ namëtah ën žyve, cì va ŭmacavan'nâh?

21. і якая зямля, ці тлустая яна, ці пустая? ці ёсьць на ёй дрэвы, ці няма? будзьце адважныя і вазьмеце ад пладоў зямлі. І было гэта ў пару пасьпяваньня вінаграду.

ì âkaâ zâmlâ, cì tlastaâ âna, cì pustaâ? cì ës'c' na ëj drëvy, cì nâma? budz'ce advažnyâ ì vaz'mece ad pladoŭ zâmlì. Ì bylo gëta ŭ paru pas'pâvan'nâ vînagradu.

22. Яны пайшлі і агледзелі зямлю ад пустыні Сін нават да Рэхова, непадалёк ад Эмата;

Âny pajšlì ì agledzeli zâmlû ad pustynì Sìn navat da Rëhova, nepadalëk ad Èmata;

23. і пайшлі ў паўднёвую краіну і дайшлі да Хэўрона, дзе жылі Ахіман, Сэсай і Талмай, дзецці Энакавы: а Хэўрон пабудаваны быў на сем гадоў раней за Цоан Егіпецкі;

ì pajšlì ŭ paŭdnëvuû krainu ì dajšlì da Hëŭrona, dze žylì Ahìman, Sèsaj ì Talmaj, dzeci Ènakavy: a Hëŭron pabudavany byŭ na sem gadoŭ ranej za Coan Egìpecki;

24. і прыйшлі да даліны Эшол, і зрэзалі там вінаградную галінку з адной гронкаю ягад, і панеслі яе на жардзіне двое; узялі таксама гранатавых яблыкаў і смокваў;

ì pryjšlì da dalìny Èshol, ì zrèzali tam vînagradnuû galinku z adnoj gronkaû âgad, ì panes'li âe na žardzìne dvoe; uzâli taksama granatavyh âblykaŭ ì smokvaŭ;

25. мясьціну гэтую назвалі далінаю Эшол, з прычыны вінаграднай гронкі, якую зрэзалі там сыны Ізраілевыя.

mâs'cinu gëtuû nazvalì dalìnaû Èshol, z pryčyny vînagradnaj gronki, âkuû

zrèzali tam syny Ìzrailevyâ.

26. I агледзеўшы зямлю, вярнуліся яны праз сорак дзён.

Ì agledzeŭšy zâmlû, vârnulisâ âny praz sorak dzën.

27. I пайшлі і прыйшлі да Майсея і Аарона і ад усяго супольства сыноў Ізраілевых у пустыню Фаран, у Кадэс, і прынеслі ім і ўсяму супольству адказ, і паказалі ім плады зямлі;

Ì pajšli ì pryjšli da Majseâ ì Aarona ì ad usâgo supol'stva synoŭ Ìzrailevyh u pustynû Faran, u Kadès, ì prynes'li ìm ì ŭsâmu supol'stvu adkaz, ì pakazali ìm plady zâmlì;

28. і расказвалі яму і казалі: мы хадзілі ў зямлю, у якую ты пасылаў нас; у ёй сапраўды цячэ малако і мёд, і вось плады яе;

ì raskazvali âmu ì kazali: my hadzili ŭ zâmlû, u âkuû ty pasylaŭ nas; u ëj sapraŭdy câčè malako ì mëd, ì vos' plady âe;

29. але народ, які жыве на зямлі той, моцны, і гарады ўмацаваныя, даволі вялікія, і сыноў Энакавых мы бачылі там.

ale narod, âki žyve na zâmlì toj, mocny, ì garady ŭmacavanyâ, davoli vâlikîâ, ì synoŭ Ênakavyh my bačyli tam.

30. Амалік жыве на паўднёвай частцы зямлі, Хэтэі, Евусэі і Амарэі жывуць на гары, Хананэі жывуць каля мора і на беразе Ярдана.

Amalik žyve na paŭdnëvaj častcy zâmlì, Hètèi, Evusèi ì Amarèi žyvuc' na gary, Hananèi žyvuc' kalâ mora ì na beraze Ârdana.

31. Але Халеў супакойваў народ перад Майсеем, кажучы: пойдзем і завалодаем ёю, бо мы можам адолець яе.

Ale Haleŭ supakojvaŭ narod perad Majseem, kažučy: pojdzem ì zavalodaem ëû, bo my možam adolec' âe.

32. А тыя, якія хадзілі зь ім, казалі: ня можам мы ісьці супроць народу гэтага, бо ён мацнейшы за нас.

A tyâ, âkiâ hadzili z' im, kazali: nâ možam my is'ci suproc' narodu gètaga, bo ěn macnejšy za nas.

33. I распускалі благія чуткі пра зямлю, якую яны аглядалі, сярод сыноў Ізраілевых, кажучы: зямля, якую праходзілі мы для агляду, ёсьць зямля, якая паядае тых, што живуць на ёй, і ўвесь народ, які мы бачылі сярод яе, людзі рослыя;

Ì raspuskali blagiâ čutki pra zâmlû, âkuû âny aglâdali, sârod synoŭ Ízrailevyh, kažučy: zâmlâ, âkuû prahodzili my dlâ aglâdu, ěs'c' zâmlâ, âkaâ paâdae tyh, što žyvuc' na ěj, ì ŭves' narod, âki my bačyli sârod âe, lûdzi roslyâ;

34. там бачылі мы і волатаў, сыноў Энакавых, ад валатоўскага роду; і мы былі ў вачах нашых перад імі, як саранча, такімі самымі былі мы і ў вачах іхніх.

tam bačyli my ì volataŭ, synoŭ Ênakavyh, ad valatoŭskaga rodu; ì my byli ŭ vačah našyh perad imì, âk saranča, takimì samymì byli my ì ŭ vačah ihnih.

14 Кіраўнік

1. I нарабіла ўсё супольства ляманту, і плакаў народ усю тую ноч;

Ì narabila ŭsě supol'stva lâmantu, ì plakaŭ narod usû tuû noč;

2. і наракалі на Майсея і Аарона ўсе сыны Ізраілевыя, і ўсё супольства сказала ім: о, лепей бы мы памерлі ў зямлі Егіпецкай, альбо сканалі ў пустыні гэтай!

ì narakali na Majseâ ì Aarona ŭse syny Ízrailevyâ, ì ŭsě supol'stva skazala im: o, lepej by my pamerli ŭ zâmli Egipeckaj, al'bo skanali ŭ pustynì gètaj!

3. і навошта Гасподзь вядзе нас у зямлю гэтую, каб мы загінулі ад меча? жонкі нашыя і дзеці нашыя дастануцца ў здабычу ворагам; ці ня лепей нам вярнуцца ў Егіпет?

*ì navošta Gaspodz' vâdze nas u zâmlû gètuû, kab my zagìnulì ad meča?
žonki našyâ ì dzeci našyâ dastanucca ũ zdabyču voragam; cì nâ lepej nam
vârnucca ũ Egìpet?*

4. I сказалі адзін аднаму: паставім сабе правадыра і вернемся ў Егіпет.
Ì skazali adzin adnamu: pastavim sabe pravadyra ì vernemsâ ũ Egìpet.

5. I ўпалі Майсей і Аарон на абліччы свае перад усім сходам супольства
сыноў Ізраілевых.

*Ì ũpali Majsej ì Aaron na abliččy svae perad usim shodam supol'stva synoŭ
Ìzrailevyh.*

6. I Ісус, сын Наваў, і Халеў, сын Ефаніін, з тых, што аглядалі зямлю,
разадралі вопратку на сабе

*Ì Ìsus, syn Navaŭ, ì Haleŭ, syn Efaniin, z tyh, što aglâdali zâmlû, razadrali
vopratku na sabe*

7. і сказалі ўсяму супольству сыноў Ізраілевых: зямля, якую мы
праходзілі дзеля агляду, вельмі, вельмі добрая;

*ì skazali ũsâmu supol'stvu synoŭ Ìzrailevyh: zâmlâ, âkuû my prahodzili dzelâ
aglâdu, vel'mì, vel'mì dobraâ;*

8. калі Гасподзь літасьцівы да нас, дык увядзе нас у зямлю гэтую і
дасьць нам яе - гэтую зямлю, у якой цячэ малако і мёд;

*kali Gaspodz' litas'cìvy da nas, dyk uvâdze nas u zâmlû gètuû ì das'c' nam
âe - gètuû zâmlû, u âkoj câčè malako ì mèd;*

9. толькі супроць Госпада не паўставайце і ня бойцеся народу зямлі
гэтай, бо ён дастанецца нам у наедак: абароны ў іх ня стала, а з намі
Гасподзь; ня бойцеся іх.

*tol'ki suproc' Gospada ne paŭstavajce ì nâ bojcesâ narodu zâmli gètaj, bo ën
dastanecca nam u naedak: abarony ũ ih nâ stala, a z namì Gaspodz'; nâ
bojcesâ ih.*

10. І сказала ўсё супольства: пабіць іх камянямі! Але слава Гасподня явілася ў скініі сходу ўсім сынам Ізраілевым.

Ĭ skazala ũsĕ supol'stva: pabic' ih kamânâmi! Ale slava Gaspodnââ âvîlasâ ũ skinîi shodu ũsîm synam Ĭzrailevym.

11. І сказаў Гасподзь Майсею: дакуль будзе дражніць Мяне народ гэты? і дакуль ён будзе ня верыць Мне пры ўсіх азнаках, якія рабіў Я сярод яго?

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: dakul' budze dražnic' Mâne narod gèty? Ĭ dakul' ěn budze nâ veryc' Mne pry ũsîh aznakah, âkiâ rabiŭ Â sârod âgo?

12. пакараю яго пошасьцю і знішчу яго і выведу ад цябе народ болей шматлікі і мацнейшы за яго.

pakaraŭ âgo pošas'cŭ Ĭ z'nišču âgo Ĭ vyvedu ad câbe narod bolej šmatlikî Ĭ macnejšy za âgo.

13. Але Майсей сказаў Госпаду: пачуюць Егіпцяне, спасярод якіх Ты сілаю Тваёю вывеў народ гэты,

Ale Majsej skazaŭ Gospadu: pačuŭc' Egipcâne, spasârod âkih Ty silaŭ Tvaëŭ vyveŭ narod gèty,

14. і скажуць жыхарам зямлі гэтай, якія чулі, што Ты, Госпадзе, сярод народу гэтага, і што Ты, Госпадзе, дазваляеш ім бачыць Сябе твар у твар, і воблака Тваё стаіць над імі, і Ты ідзеш перад імі ўдзень у слупе воблачным, а ўначы ў слупе вогненным;

Ĭ skažuc' žyharam zâmlî gètaj, âkiâ čulî, što Ty, Gospadze, sârod narodu gètaga, Ĭ što Ty, Gospadze, dazvalâeš im bačyc' Sâbe tvar u tvar, Ĭ voblaka Tvaë staic' nad imî, Ĭ Ty idzeš perad imî ũdzen' u slupe voblačnym, a ũnačy ũ slupe vognennym;

15. і калі Ты знішчыш народ гэты, як аднаго чалавека, дык народы, якія чулі славу Тваю, скажуць:

ì kalì Ty z'niščyš narod gèty, âk adnago čalaveka, dyk narody, âkiâ čuli slavu Tvaû, skažuc':

16. Гасподзь ня мог увесьці народ гэты ў зямлю, якую Ён заприсягнуўся даць яму, а таму і загубіў яго ў пустыні.

Gaspodz' nâ mog uves'ci narod gèty ŭ zâmlû, âkuû Ęn zaprysâgnuûsâ dac' âmu, a tamu ì zagubiû âgo ŭ pustynì.

17. Дык вось, няхай узьвялічыцца сіла Гасподня, як Ты сказаў, кажучы:

18. Гасподзь доўгацярплівы і шматлітасьцівы, даруе беззаконьні і злачынствы, і не пакідае без пакараньня, а карае беззаконьне бацькоў у дзецях да трэцяга і чацьвёртага роду.

Gaspodz' doŭgacârplivyy ì šmatlitas'civyy, darue bezzakon'ni ì zlačynstvy, ì ne pakidae bez pakaran'nâ, a karae bezzakon'ne bac'koŭ u dzecâh da trècâga ì čac'vërtağa rodu.

19. Даруй грэх народу гэтаму зь вялікай міласьці Тваёй, як Ты дарававуў народу гэтаму ад Егіпта дагэтуль.

Daruj grèh narodu gètamu z' vâlikaj milas'ci Tvaëj, âk Ty daravaŭ narodu gètamu ad Egìpta dagètul'.

20. І сказаў Гасподзь: дарую па слове тваім:

Ì skazaŭ Gaspodz': daruû pa slove tvaim:

21. але жывы Я, і славай Гасподняй поўная ўся зямля;

22. усе, хто бачыў славу Маю і азнакі Мае, зробленыя Мною ў Егіпце і ў пустыні, і ня слухалі голасу Майго,

use, hto bačyŭ slavu Maû ì aznaki Mae, зробленыâ Mnoû ŭ Egìpce ì ŭ pustynì, ì nâ sluhali golasu Majgo,

23. ня ўбачаць зямлі, якую Я заприсягнуўся даць бацькам іхнім; усе, хто

дражніў Мяне, ня ўбачаць яе;

nâ ŭbačac' zâmlì, âkuû Â zaprÿsâgnuÿsâ dac' bac'kam iħnim; use, hto dražniŭ Mâne, nâ ŭbačac' âe;

24. але раба Майго, Халева, за тое, што ў ім быў іншы дух, і ён цалкам слухаўся Мяне, увяду ў зямлю, у якую ён хадзіў, і семя ягонае ўспадкуе яе;

ale raba Majgo, Haleva, za toe, što ŭ ìm byŭ inšy duħ, ì ěn calkam sluhaŭsâ Mâne, uvâdu ŭ zâmlû, u âkuû ěn hadziŭ, ì semâ âgonae ŭspadkue âe;

25. Амалікіцяне і Хананэі жывуць у даліне; заўтра павярнецеся і ідзеце ў даліну да Чэрмнага мора.

Amalikicâne ì Hananèi žyvuc' u daline; zaŭtra pavârnesesâ ì ìdzece ŭ dalinu da Čèrmnaga mora.

26. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

27. дакуль ліхое супольства гэтае будзе наракаць на Мяне?

Нараканьне сыноў Ізраілевых, якім яны наракаюць на Мяне, Я чую.

dakul' lihoe supol'stva gètae budze narakac' na Mâne? Narakan'ne synoŭ Ìzrailevyħ, âkim âny narkaŭc' na Mâne, Â čuû.

28. Скажы ім: жыву Я, кажа Гасподзь: як казалі вы ў вушы Мне, так і зраблю вам;

Skažy ìm: žyvu Â, kaža Gaspodz': âk kazalì vy ŭ vušy Mne, tak ì zrablû vam;

29. у пустыні гэтай палягуць целы вашыя, і ўсе вы палічаныя, колькі вас лікам, ад дваццаці гадоў і вышэй, якія наракалі на Мяне,

ня ўвойдзеце ў зямлю, на якой Я, падымаючы руку Маю,

прысягаўся асяліць вас, акрамя Халева, сына Ефаніінага, і Ісуса, сына

Нававага;

nâ ŭvojdzece ŭ zâmlû, na âkoj Â, padymaŭčy ruku Maû, prysâgaŭsâ asâlic' vas, akramâ Haleva, syna Efaniïnaga, i Îsusa, syna Navavaga;

31. дзяцей вашых, пра якіх вы казалі, што яны дастануцца здабычай ворагам, Я ўвяду туды, і яны ўведаюць зямлю, якою вы пагардзілі,
dzâcej vašyh, pra âkih vy kazali, što âny dastanucca zdabyčaj voragam, Â ŭvâdu tudy, i âny ŭvedaŭc' zâmlû, âkoû vy pagardzili,

32. а вашыя трупы палягуць у пустыні гэтай;

a vašyâ trupy palâguc' u pustyni gêtaj;

33. а сыны вашыя будуць качаваць у пустыні сорак гадоў і будуць несці кару за блудадзейства вашае, пакуль не загінуць усе целы вашыя ў пустыні;

a syny vašyâ buduc' kačavac' u pustyni sorak gadoŭ i buduc' nes'ci karu za bludadzejstva vašae, pakul' ne zaginuc' use cely vašyâ ŭ pustyni;

34. па ліку сарака дзён, у якія вы аглядалі зямлю, вы панесяце кару за грахі вашыя сорак гадоў, год за дзень, каб вы спазналі, што значыцца быць пакінутым Мною.

pa liku saraka dzën, u âkiâ vy aglâdali zâmlû, vy panesâce karu za grahi vašyâ sorak gadoŭ, god za dzen', kab vy spaznali, što značycca byc' pakinutym Mnoû.

35. Я, Гасподзь, кажу і так зраблю з усім гэтым ліхім супольствам, што паўстала супроць Мяне: у пустыні гэтай усе яны загінуць і перамруць.

Â, Gaspodz', kažu i tak zrablû z usim gêtym lihim supol'stvam, što paŭstala suproc' Mâne: u pustyni gêtaj use âny zaginuc' i peramruc'.

36. І тыя, каго пасылаў Майсей на агледзіны зямлі, і якія, вярнуўшыся, узбурылі супроць яго ўсё гэта супольства, распускаючы ліхія чуткі пра зямлю,

Ì tyâ, kago pasylaŭ Majsej na agledziny zâmlì, ì âkiâ, vârnũšysâ, uzburyli suproc' âgo ũsë gëta supol'stva, raspuskaŭčy lihìâ čutkì pra zâmlû,

37. гэтыя, што распусьцілі благія чуткі пра зямлю, памерлі, пабітыя прад Госпадам;

gëtyâ, što raspus'cili blagiâ čutkì pra zâmlû, pamerli, pabityâ prad Gospadam;

38. толькі Ісус, сын Наваў, і Халеў, сын Ефانیін, засталіся жывыя з тых мужоў, якія хадзілі аглядаць зямлю.

tol'ki ĩsus, syn Navaŭ, ì Haleŭ, syn Efaniin, zastalisâ žyvyâ z tyh mužoŭ, âkiâ hadzili aglâdac' zâmlû.

39. І сказаў Майсей словы гэтыя перад усімі сынамі Ізраілевымі, і народ моцна засмуціўся.

Ì skazaŭ Majsej slovy gëtyâ perad usimi synami ĩzrailevymi, ì narod mocna zasmuciŭsâ.

40. І ўстаўшы з самага рана, пайшлі на вяршыню гары, кажучы: вось, мы пойдзем на тое месца, пра якое сказаў Гасподзь, бо мы зграшылі.

Ì ũstaŭšy z samaga rana, pajšli na vâršynû gary, kažučy: vos', my pojdzem na toe mesca, pra âkoe skazaŭ Gaspodz', bo my zgrašyli.

41. Майсей сказаў: навошта вы пераступаеце загад Гасподні? гэта ня дасьць посьпеху;

Majsej skazaŭ: navošta vy perastupaece zagad Gaspodni? gëta nâ das'c' pos'pehu;

42. не хадзеце, бо няма сярод вас Госпада, каб не пабілі вас ворагі вашыя;

ne hadzece, bo nâma sârod vas Gospada, kab ne pabilì vas voragi vašyâ;

43. бо Амалікіяне і Хананэі там перад вамі, і вы паляжаце ад меча, бо вы адступіліся ад Госпада, і ня будзе з вамі Госпада.

bo Amalikicâne i Hananèi tam perad vami, i vy palâžace ad meča, bo vy adstupilisâ ad Gospada, i nâ budze z vami Gospada.

44. Але яны дзёрзка рашылі падняцца на вяршыню гары; а каўчэг завета Гасподняга і Майсей не пакідалі табару.

Ale âny dzërzka rašyli padnâcca na vâršynû gary; a kaŭčëg zapaveta Gaspodnâga i Majsej ne pakidali tabaru.

45. І сышлі Амалікіцяне і Хананэі, якія жылі на гары той, і разьбілі іх, і гналі іх да Хормы.

Ì syšli Amalikicâne i Hananèi, âkiâ žyli na gary toj, i raz'bilì ih, i gnali ih da Hormy.

15 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

2. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі вы ўвойдзеце ў зямлю вашага жыхарства, якую Я даю вам,

abvâs'ci synam Izrailevym i skažy im: kali vy ŭvojdzece ŭ zâmlû vašaga žyharstva, âkuû Â daû vam,

3. і будзеце прыносіць ахвяру Госпаду, цэласпаленьне, альбо ахвяру колатую, з валоў і авечак, у выкананьне абяцаньня, альбо з руплівасьці, альбо ў сьвяты вашыя, каб зрабіць прыемную духмянасьць Госпаду, -

i budzece prynosic' ahvâru Gospadu, cèlaspalen'ne, al'bo ahvâru kolatuû, z valoŭ i avečak, u vykanan'ne abâcan'nâ, al'bo z ruplivas'ci, al'bo ŭ s'vâty vašyâ, kab zrabic' pryemnuû duhmânas'c' Gospadu, -

4. тады той, хто прыносіць ахвяру сваю Госпаду, павінен прынесці ў прынашэньне ад хлеба дзясятую частку эфы пшанічнай мукі,

змяшанай з чацьвërтаю часткаю гiна алею;

*tady toj, hto prynosic' ahvâru svaû Gospadu, pavînen prynes'ci ŭ
prynašèn'ne ad hleba dzâsâtuû častku èfy pšaničnaj muki, z'mâšanaj z
čac'vërtaû častkaû gîna aleû;*

5. i вiна дзеля палiваньня прынось чацьвяцiну гiна пры цэласпаленьнi
альбо пры ахвяры, якую колеш, на кожнае ягня.

*i vîna dzelâ palivan'nâ prynos' čac'vâcinu gîna pry cèlaspalen'ni al'bo pry
ahvâry, âkuû koleš, na kožnae âgnâ.*

6. А прыносячы барана, прынось у прынашэньне хлебнае дзвe
дзясятыя долi эфы пшанiчнай мукi, змяшанай з трацiнай гiна алею;

*A prynosâčy barana, prynos' u prynašèn'ne hlebnae dz've dzâsâtyâ doli èfy
pšaničnaj muki, z'mâšanaj z tracînaj gîna aleû;*

7. i вiна для палiваньня прынось трацiну гiна дзеля прыемнай
духмянасьцi Госпаду.

*i vîna dlâ palivan'nâ prynos' tracînu gîna dzelâ pryemnaj duhmânas'ci
Gospadu.*

8. Калi маладога вала прыносьш на цэласпаленьне альбо ў ахвяру
колеш, дзеля выкананьня абяцаньня альбо ў мiрную ахвяру Госпаду,

*Kalî maladoga vala prynosiš na cèlaspalen'ne al'bo ŭ ahvâru koleš, dzelâ
vykanaan'nâ abâcan'nâ al'bo ŭ mîrnuû ahvâru Gospadu,*

9. дык разам з валом трэба прынесьцi прынашэньня хлебнага тры
дзясятыя долi эфы пшанiчнай мукi, змяшанай з палавiнаю гiна алею;

*dyk razam z valom trèba prynes'ci prynašèn'ne hlebnaga try dzâsâtyâ doli
èfy pšaničnaj muki, z'mâšanaj z palavînaû gîna aleû;*

10. i вiна на палiваньне прынось паўгiна ў ахвяру, дзеля прыемнай
духмянасьцi Госпаду.

i vîna na palivan'ne prynos' paŭgîna ŭ ahvâru, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci

Gospadu.

11. Так рабі пры кожным прынашэньні вала і барана і ягняці з авечак альбо коз;

Tak rabi pry kožnym prynašè'nì vala i barana i âgnâci z avečak al'bo koz;

12. па ліку ахвяр, якія вы прыносіце, так рабеце пры кожнай, па ліку іх.
pa liku ahvâr, âkiâ vy prynosice, tak rabece pry kožnaj, pa liku ih.

13. Кожны тубылец так павінен рабіць гэта, прыносячы ахвяру дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду;

Kožny tubylec tak pavinen rabic' gèta, prynosâčy ahvâru dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu;

14. і калі будзе паміж вамі жыць прыхадзень, альбо хто б там ні быў сярод вас у роды вашыя, і прынясе ахвяру дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду, дык і ён павінен рабіць так, як вы робіце;

i kalì budze pamiž vami žyc' pryhadzen', al'bo hto b tam ni byŭ sârod vas u rody vašyâ, i prynâse ahvâru dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu, dyk i èn pavinen rabic' tak, âk vy robice;

15. вам, супольства, і прыхадню, які жыве, статут адзін, статут вечны ў роды вашыя: што вы, тое і прыхадзень хай будзе перад Госпадам;

vam, supol'stva, i pryhadnû, âki žyve, statut adzin, statut večny ŭ rody vašyâ: što vy, toe i pryhadzen' haj budze perad Gospadam;

16. закон адзін і адны правы хай будуць вам і прыхадню, які жыве ў вас.

zakon adzin i adny pravyy haj buduc' vam i pryhadnû, âki žyve ŭ vas.

17. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

18. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі вы ўвойдзеце ў зямлю, у якую Я вяду вас,

abvâs'ci synam İzrailevym i skažy im: kali vy ŭvojdzece ŭ zâmlû, u âkuû Â vâdu vas,

19. і будзеце есьці хлеб той зямлі, дык прыносьце прынашэньне Госпаду;

i budzece es'ci hleb toj zâmlî, dyk prynos'ce prynašèn'ne Gospadu;

20. ад пачаткаў цеста вашага ляпёшку прыносьце ў прынашэньне; прыносьце яе так, як прынашэньне з гумна;

ad pačatkaŭ cesta vašaga lâpěšku prynos'ce ŭ prynašèn'ne; prynos'ce âe tak, âk prynašèn'ne z gumna;

21. ад пачаткаў цеста вашага аддавайце ў прынашэньне Госпаду ў роды вашыя.

ad pačatkaŭ cesta vašaga addavajce ŭ prynašèn'ne Gospadu ŭ rody vašyâ.

22. А калі парушыце ад няведаньня і ня выканаеце ўсіх гэтых наказаў, якія сказаў Гасподзь Майсею,

A kali parušyce ad nâvedan'nâ i nâ vykanaeце ŭsîh gètyh nakazaŭ, âkiâ skazaŭ Gaspodz' Majseû,

23. усяго, што наказаў вам Гасподзь праз Майсея, ад таго дня, калі Гасподзь наказаў вам, і наперад у роды вашыя, -

usâgo, što nakazaŭ vam Gaspodz' praz Majseâ, ad tago dnâ, kali Gaspodz' nakazaŭ vam, i naperad u rody vašyâ, -

24. дык, калі зь недагляду супольства зроблена памылка, няхай уся супольнасьць прынясе аднаго маладога вала на цэласпаленьне, дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду, з хлебным прынашэньнем і паліваньнем яго, паводле статуту, і аднаго казла ў ахвяру за грэх;

dyk, kali z' nedaglâdu supol'stva зроблена памылка, nâhaj usâ supol'nas'c' prynâse adnago maladoga vala na cèlaspalen'ne, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu, z hlebny m prynašèn'nem i palivan'nem âgo, pavodle

statutu, i adnago kazla ŭ ahvâru za grèh;

25. і ачысьціць сьвятар усё супольства сыноў Ізраілевых, і будзе даравана ім, бо гэта была памылка, і яны прынеслі прынашэньне сваё ў ахвяру Госпаду, і ахвяру за грэх свой перад Госпадам, за сваю памылку;

i ačys'cic' s'vâtar usë supol'stva synoŭ İzrailevyh, i budze daravana im, bo gèta byla pamyłka, i âny prynes'li prynašèn'ne svaë ŭ ahvâru Gospadu, i ahvâru za grèh svoj perad Gospadam, za svaŭ pamyłku;

26. і будзе даравана ўсяму супольству сыноў Ізраілевых і прыхадню, які жыве сярод іх, бо ўвесь народ зрабіў гэта з памылкі.

i budze daravana ŭsâmu supol'stvu synoŭ İzrailevyh i pryhadnŭ, âki žyve sârod ih, bo ŭves' narod zrabiŭ gèta z pamyłki.

27. А калі адзін хто згрэшыць зь няведанья, дык няхай прынясе казу-адналетку ў ахвяру за грэх;

A kali adzin hto zgrëšyc' z' nâvedan'nâ, dyk nâhaj prynâse kazu-adnaletku ŭ ahvâru za grèh;

28. і ачысьціць сьвятар душу, якая зрабіла з памылкі грэх перад Госпадам, і ачышчана будзе, і даравана будзе ёй,

i ačys'cic' s'vâtar dušu, âkaâ zrabila z pamyłki grèh perad Gospadam, i ačyščana budze, i daravana budze ëj,

29. адзін закон хай будзе ўсім вам, як прыроднаму жыхару з сыноў Ізраілевых, так і прыхадню, які жыве ў вас, калі хто зробіць што з памылкі.

adzin zakon haj budze ŭsim vam, âk pryrodnamu žyharu z synoŭ İzrailevyh, tak i pryhadnŭ, âki žyve ŭ vas, kali hto zrobic' što z pamyłki.

30. А калі хто з тубыльцаў альбо з прыхадняў зробіць што дзёрзкаю рукою, дык ён зьневажае Госпада: знішчыцца душа тая з народу

свайго,

A kalì hto z tubyl'caŭ al'bo z pryhadnâŭ zrobic' što dzërzkau rukoŭ, dyk ën z'nevažae Gospada: z'niščycca duša taâ z narodu svajgo,

31. бо словам Гасподнім ён пагардзіў і запавет Ягоны парушыў;
знішчыцца душа тая; грэх яе на ёй.

bo slovam Gaspodnim ën pagardziŭ i zapavet Ágony parušyŭ; z'niščycca duša taâ; grèh âe na ëj.

32. Калі сыны Ізраілевыя былі ў пустыні, знайшлі чалавека, які збіраў
дровы ў суботу;

Kalì syny Ìzrailevyâ byli ŭ pustynì, znajšli čalaveka, âki z'biraŭ drovy ŭ subotu;

33. і прывялі яго, зборшчыка дроў, да Майсея і Аарона і да ўсяго
супольства;

i pryvâli âgo, zborščyka droŭ, da Majseâ i Aarona i da ŭsâgo supol'stva;

34. і пасадзілі яго пад варту, бо ня было яшчэ вызначана, што трэба зь
ім зрабіць.

i pasadzili âgo pad vartu, bo nâ bylo âščè vyznačana, što trèba z' im zrabic'.

35. І сказаў Гасподзь Майсею: павінен памерці чалавек гэты; хай пабэе
яго камянямі ўсё супольства за табарам.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: pavìnen pamerci čalavek gèty; haj pabèe âgo kamânâmi ŭsë supol'stva za tabaram.

36. І вывела яго ўсё супольства з табара, і пабілі яго камянямі, і ён
памёр, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì vyvela âgo ŭsë supol'stva z tabara, i pabìli âgo kamânâmi, i ën pamër, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

37. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

38. абвясцьці сынам Ізраілевым і скажы ім, каб яны рабілі сабе кутасы на краях вопраткі сваёй у роды іхнія, і ў кутасы, якія на краях, устаўлялі ніткі з блакітнай воўны;

abvâs'ci synam Izrailevym i skažy im, kab âny rabili sabe kutasy na kraâh vopratkî svaëj u rody ihniâ, i ŭ kutasy, âkiâ na kraâh, ustaŭlâli nitki z blakitnaj voŭny;

39. і будуць яны ў кутасах у вас дзеля таго, каб вы, гледзячы на іх, успаміналі ўсе наказы Гасподнія і выконвалі іх і не хадзілі сьледам за сэрцам вашым і вачамі вашымі, якія вабяць вас да блудадзейства,

i buduc' âny ŭ kutasah u vas dzelâ tago, kab vy, gledzâčy na ih, uspaminali ŭse nakazy Gaspodniâ i vykonvali ih i ne hadzili s'ledam za sêrcam vašym i vačami vašymi, âkiâ vabâc' vas da bludadzejstva,

40. каб вы памяталі і выконвалі ўсе наказы Мае і былі сьвятыя перад Богам вашым.

kab vy pamâtali i vykonvali ŭse nakazy Mae i byli s'vâtyâ perad Bogam vašym.

41. Я Гасподзь, Бог ваш, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай, каб быць вашым Богам: Я Гасподзь, Бог ваш.

Â Gaspodz', Bog vaš, Âki vyveŭ vas z' zâmli Egipeckaj, kab byc' vašym Bogam: Â Gaspodz', Bog vaš.

16 Кіраўнік

1. Карэй, сын Ісаараў, сын Каатаў, сын Лявіін, і Датан і Авірон, сын Эліяваў, і Аўнан, сын Фалетаў, сыны Рувімавыя,

Karèj, syn Îsaaraŭ, syn Kaataŭ, syn Lâviîn, i Datan i Aviron, syn Èlîâvaŭ, i Aŭnan, syn Faletaŭ, syny Ruvimavyâ,

2. паўсталі на Майсея, і зь імі з сыноў Ізраілевых дзьвесце пяцьдзясят мужоў, правадыры супольства, якіх клічуць на сходы, людзі знакамітыя.

paŭstali na Majseâ, i z' imi z synoŭ Iŭrailevyh dz'ves'ce pâc'dzâsât mužoŭ, pravadyry supol'stva, âkih kličuc' na shody, lûdzi znakamityâ.

3. І сабраліся супроць Майсея і Аарона і сказалі ім: годзе вам; усё супольства, усё сьвятыя, і сярод іх Гасподзь! чаму ж вы ставіце сябе вышэй народу Гасподняга?

Ï sabralisâ suproc' Majseâ i Aarona i skazali im: godze vam; usë supol'stva, use s'vâtyâ, i sârod ih Gaspodz'! čamu Ź vy stavice sâbe vyšëj narodu Gaspodnâga?

4. Майсей, пачуўшы гэта, упаў на аблічча сваё

Majsej, pačuŭšy gëta, upaŭ na abličča svaë

5. і сказаў Карэю і ўсім саўдзельнікам ягоным, кажучы: заўтра пакажа Гасподзь, хто Ягоны, і хто сьвяты, каб наблізіць яго да Сябе; і каго Ён выбера, таго і наблізіць да Сябе;

i skazaŭ Karëu i ŭsim saŭdzelnikam âgonym, kažučy: zaŭtra pakaža Gaspodz', hto Âgony, i hto s'vâty, kab nablizic' âgo da Sâbe; i kago Ęn vybera, tago i nablizic' da Sâbe;

6. вось, што зрабеце: Карэй і ўсе саўдзельнікі ягоныя вазьмеце сабе кадзілы

vos', što zrabece: Karëj i ŭse saŭdzelniki âgonyâ vaz'mece sabe kadzily

7. і заўтра пакладзеце ў іх агню і ўсыпце ў іх дымленьні перад Госпадам; і каго выбера Гасподзь, той і будзе сьвяты. Годзе вам, сыны Лявііныя!

i zaŭtra pakladzece ŭ ih agnû i ŭsypce ŭ ih dymlen'ni perad Gospadam; i kago vybera Gaspodz', toj i budze s'vâty. Godze vam, syny Lâviïnyâ!

8. І сказаў Майсей Карэю: паслухайце, сыны Лявііныя!

Ì skazaŭ Majsej Karèù: pasluhajce, syny Lâviìnyâ!

9. няўжо мала вам таго, што Бог Ізраілеў вылучыў вас з супольства Ізраільскага і наблізіў вас да Сябе, каб вы выконвалі службу пры ськініі Гасподняй і стаялі перад супольствам, служачы ім?

nâŭžo mala vam tago, što Bog Izraileŭ vylučyŭ vas z supol'stva Izrail'skaga i nabliziŭ vas da Sâbe, kab vy vykonvali službu pry skiniï Gaspodnâj i staâli perad supol'stvam, služacy im?

10. Ён наблізіў цябе і з табою ўсіх братоў тваіх, сыноў Лявія, а вы дамагаецеся яшчэ і сьвятарства.

Ën nabliziŭ câbe i z taboŭ ŭsìh bratoŭ tvaìh, synoŭ Lâviâ, a vy damagaecesaâ âščè i s'vâtarstva.

11. Дык вось, ты і ўвесь твой хаўрус сабраліся супроць Госпада. Што Аарон, чаго вы наракаеце на яго?

Dyk vos', ty i ŭves' tvoj haŭrus sabralisâ suproc' Gospada. Što Aaron, čago vy narakaece na âgo?

12. І паслаў Майсей паклікаць Датана і Авірона, сыноў Эліявавых. Але яны сказалі: ня пойдзем!

Ì paslaŭ Majsej paklikac' Datana i Avirona, synoŭ Èliâvavyh. Ale âny skazali: nâ pojdzem!

13. хіба мала таго, што ты вывеў нас зь зямлі, у якой цячэ малако і мёд, каб загубіць нас у пустыні? і ты яшчэ хочаш валадарыць над намі!

hiba mala tago, što ty vyveŭ nas z' zâmlì, u âkoj câčè malako i mäd, kab zagubic' nas u pustynì? i ty âščè hočas valadaryc' nad nami!

14. ці прывёў ты нас у зямлю, дзе цячэ малако і мёд, і ці даў нам ва ўладаньне палі і вінаграднікі? вочы людзей гэтых ты хочаш асьляпіць? ня пойдзем!

cì pryvëŭ ty nas u zâmlû, dze câčè malako i mäd, i cì daŭ nam va ŭladan'ne

pali i vinogradniki? vočy lûdzej gëtyh ty hočaš as 'lâpic'?' nâ pojdzem!

15. Майсей вельмі засмуціўся і сказаў Госпаду: не зьвяртаі пагляду Твайго на прынашэньне іхняе; я ня ўзяў ані ў воднага зь іх асла і не зрабіў благога ніводнаму з іх.

Majsej vel'mi zasmuciŭsâ i skazaŭ Gospadu: ne z'vârtaj paglâdu Tvajgo na prynašën'ne ihnâe; â nâ ŭzâŭ ani ŭ vodnaga z' ih asla i ne zrabiŭ blagoga nivodnamu z ih.

16. І сказаў Майсей Карэю: заўтра ты і ўвесь хаўрус твой будзьце прад абліччам Госпада, ты, яны і Аарон;

Ì skazaŭ Majsej Karèu: zaŭtra ty i ŭves' haŭrus tvoj budz'ce prad abliččam Gospada, ty, âny i Aaron;

17. і вазьмеце кожны сваё кадзіла, і пакладзеце ў іх дымленьне, і прынясеце прад аблічча Гасподняе кожны сваё кадзіла, дзьвесце пяцьдзясят кадзілаў; ты і Аарон, кожны сваё кадзіла.

i vaz'mece kožny svaë kadzila, i pakladzece ŭ ih dymlen'ne, i prynâsece prad abličča Gaspodnâe kožny svaë kadzila, dz'ves'ce pâc'dzâsât kadzilaŭ; ty i Aaron, kožny svaë kadzila.

18. І ўзяў кожны сваё кадзіла, і паклалі ў іх агню, і ўсыпалі ў іх дымленьняў, і сталі перад уваходам у скінію сходу; гэтак сама і Майсей і Аарон.

Ì ŭzâŭ kožny svaë kadzila, i paklali ŭ ih agnû, i ŭsypali ŭ ih dymlen'nâŭ, i stali perad uvahodam u skiniû shodu; gëtak sama i Majsej i Aaron.

19. І сабраў супроць іх Карэй увесь хаўрус каля ўваходу ў скінію сходу. І зьявілася слава Гасподняя ўсяму супольству.

Ì sabraŭ suproc' ih Karèj uves' haŭrus kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu. Ì z'âvilasâ slava Gaspodnââ ŭsâmu supol'stvu.

20. І наказаў Гасподзь Майсею і Аарону, кажучы:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû i Aaronu, kažučy:

21. аддзялецеся ад гурту гэтага, і Я знішчу іх у імгненне.

addzâlecesâ ad gurtu gètaga, i Â z'nišču ih u ìmgnen'ne.

22. А яны ўпалі на абліччы свае і сказалі: Божа, Божа духаў усякай плоці! адзін чалавек зграшыў, і Ты гневаешся на ўсё супольства?

A âny ŭpalì na abliččy svae i skazali: Boža, Boža duhaŭ usâkaj ploci! adzìn čalavek zgrašyŭ, i Ty gnevaeššâ na ŭsë supol'stva?

23. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

24. скажы супольству: адступеце з усіх бакоў ад жылішча Карэевага, Датанавага і Авіронавага.

skažy supol'stvu: adstupece z usih bakoŭ ad žytlišča Karèevaga, Datanavaga i Avironavaga.

25. І ўстаў Майсей і пайшоў да Датана і Авірона, і за імі пайшлі старэйшыны Ізраілевыя.

Ì ŭstaŭ Majsej i pajšoŭ da Datana i Avirona, i za imi pajšli starèjšyny Ìzrailevyâ.

26. І сказаў супольству: адыдзеце ад палатак грэшных людзей гэтых і не дакранайцеся ні да чога, што належыць ім, каб не загінуць вам ва ўсіх грахах іхніх.

Ì skazaŭ supol'stvu: adydzece ad palatak grèšnyh lûdzej gètyh i ne dakranajcesâ nì da čoga, što naležyc' im, kab ne zagìnuc' vam va ŭsìh grahah ihnih.

27. І адышлі яны з усіх бакоў ад жылішча Карэя, Датана і Авірона; а Датан і Авірон выйшлі і стаялі каля дзэвярэй палатак сваіх з жонкамі сваімі і сынамі сваімі і з малымі дзецьмі сваімі.

Ì adyšlì âny z usih bakoŭ ad žytlišča Karèâ, Datana i Avirona; a Datan i

Aviron vyjšli ì staâli kalâ dz'vârèj palatak svaih z žonkami svaimi ì synami svaimi ì z malymi dzec'mi svaimi.

28. I сказаў Майсей: з гэтага даведаецца, што Гасподзь паслаў мяне рабіць усе дзеі гэтыя, а не па сваёй самахоці я раблю гэта:

Ì skazaŭ Majsej: z gètaga davedaecesâ, što Gaspodz' paslaŭ mâne rabic' use dzei gètyâ, a ne pa svaëj samahoci â rablû gèta:

29. калі яны памруць, як паміраюць усе людзі, і спасьцігне іх такая кара, як і ўсіх людзей, дык не Гасподзь паслаў мяне;

kali âny pamruc', âk pamiraûc' use lûdzi, ì spas'cigne ih takaâ kara, âk ì ũsìh lûdzej, dyk ne Gaspodz' paslaŭ mâne;

30. а калі Гасподзь учыніць нязвычайнае, і зямля разьзявіць вусны свае і праглыне іх і ўсё, што ў іх, і яны жывыя сыдуць у апраметную, дык ведайце, што людзі гэтыя пагардзілі Госпадам.

a kali Gaspodz' učynic' nâzvyčajnae, ì zâmlâ raz'zâvic' vusny svae ì praglyne ih ì ũsë, što ũ ih, ì âny žyvyâ syduc' u aprametnuû, dyk vedajce, što lûdzi gètyâ pagardzilì Gospadam.

31. Толькі ён сказаў словы гэтыя, як расьселася зямля пад імі;

Tol'ki ën skazaŭ slovy gètyâ, âk ras'selasâ zâmlâ pad imi;

32. і разьзявіла зямля вусны свае і праглынула іх і дамы іхнія, і ўсіх людзей Карэевых і ўсю маёмасьць;

ì raz'zâvila zâmlâ vusny svae ì praglynula ih ì damy ihniâ, ì ũsìh lûdzej Karèevyh ì ũsû maëmas'c';

33. і сышлі яны з усім, што належала ім, жывыя ў апраметную, і накрыла іх зямля, і згінулі яны спасярод супольства.

ì syšli âny z usìm, što naležala ìm, žyvyâ ũ aprametnuû, ì nakryla ih zâmlâ, ì zginulì âny spasârod supol'stva.

34. I ўсе Ізраільцяне, якія былі вакол іх, пабеглі пры іх енку, каб, казалі

яны, і нас не праглынула зямля.

Ì ŭse Ìzrail'câne, âkiâ byli vakol ih, pabegli pry ih enku, kab, kazali âny, ì nas ne praglynula zâmlâ.

35. І выйшаў агонь ад Госпада і зжэр тых дзвесце пяцьдзясят мужоў, якія прынеслі дымленьне.

Ì vyjšaŭ agon' ad Gospada ì zžèr tyh dzves'ce pác'dzâsât mužoŭ, âkiâ prynes'li dymlen'ne.

36. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

37. скажы Элеазару, сыну Ааронаваму, сьвятару, няхай ён зьбярэ кадзілы спаленых і агонь выкіне прэч; бо асьвяціліся

skažy Èleazaru, synu Aaronavamu, s'vâtaru, nâhaj èn z'bârè kadzily spalenyh ì agon' vykìne prèč; bo as'vâcilisâ

38. кадзілы грэшнікаў гэтых сьмерцю іхняю, і няхай расплешчуць іх на лісты, каб накрываць ахвярнік, бо яны прынеслі іх прад аблічча Госпада, і яны зрабіліся асьвечаныя; і будуць яны азнакаю сынам Ізраілевым.

kadzily grèšnikaŭ gètyh s'mercû ihnâû, ì nâhaj raspleščuc' ih na listy, kab nakryvac' ahvârnik, bo âny prynes'li ih prad abličča Gospada, ì âny zrabilisâ as'večanyâ; ì buduc' âny aznakaŭ synam Ìzrailevym.

39. І ўзяў Элеазар сьвятар медныя кадзілы, якія прынеслі спаленыя, і распляскалі іх на лісты, каб накрываць ахвярнік

Ì ŭzâŭ Èleazar s'vâtar mednyâ kadzily, âkiâ prynes'li spalenyâ, ì rasplâskali ih na listy, kab nakryvac' ahvârnik

40. на памяць сынам Ізраілевым, каб ніхто староньні, які не ад семені Аарона, не прыступаў прыносіць дымленьне прад аблічча Гасподняе, і ня было зь ім, што з Карэем і хаўруснікамі ягонымі, як казаў яму

Гасподзь праз Майсея.

na pamâc' synam Ìzrailevym, kab nihto staron'ni, âki ne ad semenì Aarona, ne prystupaŭ prynosic' dymlen'ne prad abličča Gaspodnâe, ì nâ bylo z' im, što z Karèem ì haŭrus'nikami âgonymi, âk kazaŭ âmu Gaspodz' praz Majseâ.

41. На другі дзень усё супольства сыноў Ізраілевых пачало наракаць на Майсея і Аарона і казалі: вы забілі народ Гасподні.

Na drugi dzen' usë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh pačalo narakac' na Majseâ ì Aarona ì kazala: vy zabilì narod Gaspodni.

42. І калі сабралася супольства супроць Майсея і Аарона, яны павярнуліся да скініі сходу, і вось, хмара накрыла яе, і з'явілася слава Гасподня.

Ì kalì sabralasâ supol'stva suproc' Majseâ ì Aarona, âny pavârnulisâ da skiniì shodu, ì vos', hmara nakryla âe, ì z'âvilasâ slava Gaspodnââ.

43. І прыйшоў Майсей і Аарон да скініі сходу.

Ì pryjšoŭ Majsej ì Aaron da skiniì shodu.

44. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

45. адхілецеся ад супольства гэтага, і Я знішчу іх у імгненне. Але яны абодва ўпалі на аблічы свае.

adhilecesâ ad supol'stva gètaga, ì Â z'nišču ih u ìmgnen'ne. Ale âny abodva ŭpali na abličy svae.

46. І сказаў Майсей Аарону: вазьмі кадзіла і пакладзі ў яго агню з ахвярніка і ўсып дымленьня, і нясі хутчэй да супольства і заступіся за іх, бо выйшаў гнеў ад Госпада, пачалася пагібель.

Ì skazaŭ Majsej Aaronu: vaz'mì kadzila ì pakladzì ŭ âgo agnû z ahvârnika ì ŭsyp dymlen'nâ, ì nâsì hutčèj da supol'stva ì zastupisâ za ih, bo vyjšaŭ gneŭ ad Gospada, pačalasâ pagibel'.

47. І ўзяў Аарон, як сказаў Майсей, і пабег да супольства, і вось, ужо пачалася пагібель у народзе. І ён паклаў дымленьне і заступіўся за народ;

Ì ŭzâŭ Aaron, âk skazaŭ Majsej, ì pabeg da supol'stva, ì vos', užo pačalasâ pagibel' u narodze. Ì ên paklaŭ dymlen'ne ì zastupiŭsâ za narod;

48. стаў ён паміж мёртвымі і жывымі, і пагібель спынілася.

staŭ ên pamiž mërtvymi ì žyvymi, ì pagibel' spynilasâ.

49. І памерла ад пагібелі чатырнаццаць тысяч сямсот чалавек, апрача памерлых па справе Карэевай.

Ì pamerla ad pagibeli čatyrnaccac' tysâč sâmsot čalavek, aprača pamerlyh pa sprave Karèevaj.

50. І вярнуўся Аарон да Майсея, да ўваходу ў скінію сходу, пасля таго як пагібель спынілася.

Ì vârnuŭsâ Aaron da Majseâ, da ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu, pas'lâ tago âk pagibel' spynilasâ.

17 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

2. скажы сынам Ізраілевым і вазьмі ў іх посах ад кожнага роду, ад усіх правадыроў іхніх па плямёнах, дванаццаць посахаў, і імя кожнага напішы на посаху ягоным;

skažy synam Ìzrailevym ì vaz'mì ŭ ih posah ad kožnaga rodu, ad usih pravadyroŭ ihnih pa plâmënah, dvanaccac' posahaŭ, ì imâ kožnaga napišy na posahu âgonym;

3. імя Аарона напішы на посаху Лявііным, бо адзін посах ад правадыра

племені іхняга;

imâ Aarona napišy na posahu Lâviinym, bo adzìn posah ad pravadyra plemenì ihnâga;

4. і пакладзі іх у скініі сходу, перад каўчэгам адкрыцьця, дзе зьяўляюся Я вам;

ì pakladzi ih u skiniì shodu, perad kaŭčègam adkryc'câ, dze z'âŭlâûsâ Â vam;

5. і каго Я выберу, посах таго зацьвіце; і так Я суйму нараканьне сыноў Ізраілевых, якім яны наракаюць на вас.

ì kago Â vyberu, posah tago zac'vice; ì tak Â sujmu narakan'ne synoŭ Ìzrailevyh, âkim âny narkaŭc' na vas.

6. І сказаў Майсей сынам Ізраілевым, і далі яму ўсе правадыры іхнія, ад кожнага правадыра посах паводле плямёнаў іхніх дванаццаць посахаў, і посах Ааронаў быў сярод посахаў іхніх.

Ì skazaŭ Majsej synam Ìzrailevym, ì dali âmu ŭse pravadyry ihniâ, ad kožnaga pravadyra posah pavodle plâmënaŭ ihnih dvanaccac' posahaŭ, ì posah Aaronaŭ byŭ sârod posahaŭ ihnih.

7. І паклаў Майсей посахі прад абліччам Госпада ў скініі сходу.

Ì paklaŭ Majsej posahì prad abliččam Gospada ŭ skiniì shodu.

8. На другі дзень увайшоў Майсей у скінію сходу, і вось, посах Ааронаў, ад дома Лявіінага, зацьвіў, пусьціў парасткі, даў цьвет і ўрадзіў міндаліны.

Na drugi dzen' uvajšoŭ Majsej u skiniû shodu, ì vos', posah Aaronaŭ, ad doma Lâviïnaga, zac'viŭ, pus'ciŭ parastki, daŭ c'vet ì ŭradziŭ mindaliny.

9. І вынес Майсей усе посахі ад аблічча Гасподняга да ўсіх сыноў Ізраілевых; і ўгледзелі яны гэта і ўзялі кожны свой посах.

Ì vynes Majsej use posahì ad abličča Gaspodnâga da ŭsìh synoŭ Ìzrailevyh; ì ŭgledzeli âny gëta ì ŭzâli kožny svoj posah.

10. І сказаў Гасподзь Майсею: пакладзі зноў посах Ааронаў перад каўчэгам адкрыцьця на захаваньне, як азнаку непакорлівым, каб перасталі наракаць на Мяне, і каб яны не памерлі.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ: pakladzi znoŭ posah Aaronaŭ perad kaŭčègam adkryc'câ na zahavan'ne, âk aznaku nepakorlivym, kab perastali narakac' na Mâne, i kab âny ne pamerli.

11. Майсей зрабіў гэта: як загадаў яму Гасподзь, так ён і зрабіў.

Majsej zrabiŭ gèta: âk zagadaŭ âmu Gaspodz', tak ën i zrabiŭ.

12. І сказалі сыны Ізраілевыя Майсею: вось, мы паміраем, гінем, усе гінем!

Ì skazali syny Ìzrailevyâ Majseŭ: vos', my pamiraem, gìnem, use gìnem!

13. кожны, хто набліжаецца да скініі Гасподняй, памірае: ці не давядзецца ўсім нам памерці?

kožny, hto nablіžaecca da skiniì Gaspodnâj, pamirae: ci ne davâdzecca ŭsim nam pamerci?

18 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Аарону: ты і сыны твае і дом бацькі твайго з табою панесяце на сабе грэх за нядбальства ў сьвятыні; і ты і сыны твае з табою панесяце на сабе грэх за няўпраўнасьць у сьвятарстве вашым.

Ì skazaŭ Gaspodz' Aaronu: ty i syny tvae i dom bac'ki tvajgo z taboŭ panesâce na sabe grèh za nâdbal'stva ŭ s'vâtyni; i ty i syny tvae z taboŭ panesâce na sabe grèh za nâŭpraŭnas'c' u s'vâtarstve vašym.

2. Гэтак сама і братоў тваіх, племя Лявіінага, род бацькі твайго, вазьмі сабе: няхай яны будуць пры табе і служаць табе, а ты і сыны твае з табою будзеце пры скініі адкрыцьця;

Gètak sama ì bratoŭ tvaìh, plemâ Lâviìnaga, rod bac'ki tvajgo, vaz'mì sabe: nâhaj âny buduc' pry tabe ì služac' tabe, a ty ì syny tvae z taboŭ budzece pry skiniì adkryc'câ;

3. няхай яны правяць службу табе і службу ва ўсёй скініі; толькі каб не падыходзілі да рэчаў сьвятыні і да ахвярніка, каб не памерці і ім і вам.

nâhaj âny pravâc' službu tabe ì službu va ŭsěj skiniì; tol'ki kab ne padyhodzilì da rèčaŭ s'vâtynì ì da ahvârніка, kab ne pamercì ì ìm ì vam.

4. Няхай яны будуць пры табе і правяць службу ў скініі сходу, усю працу ў скініі; а староньні не павінен набліжацца да вас.

Nâhaj âny buduc' pry tabe ì pravâc' službu ŭ skiniì shodu, usû pracu ŭ skiniì; a staron'ni ne pavinen nablìžacca da vas.

5. Так чынеце службу ў сьвяцілішчы і каля ахвярніка, каб ня было больш гневу на сыноў Ізраілевых;

Tak čynece službu ŭ s'vâcilišcy ì kalâ ahvârніка, kab nâ bylo bol'sh gnevu na synoŭ Ìzrailevyh;

6. бо братаў вашых, лявітаў, Я ўзяў з сыноў Ізраілевых і даў іх вам, у дарунак Госпаду, дзеля ўчынення службы пры скініі сходу;

bo bratoŭ vašyh, lâvitaŭ, Â ŭzâŭ z synoŭ Ìzrailevyh ì daŭ ih vam, u darunak Gospadu, dzelâ ŭčynen'nâ služby pry skiniì shodu;

7. і ты і сыны твае з табою захоўвайце сьвятарства вашае ва ўсім, што належыць ахвярніку, і што ўсярэдзіне за заслонаю, і служэце; Я даю вам у дарунак службу сьвятарства, а староньні, які возьмецца, аддадзены будзе сьмерці.

ì ty ì syny tvae z taboŭ zahoŭvajce s'vâtarstva vašae va ŭsim, što naležyc' ahvârнику, ì što ŭsârèdzine za zaslonaŭ, ì služèce; Â daŭ vam u darunak službu s'vâtarstva, a staron'ni, âki voz'mecca, addadzeny budze s'mercì.

8. І сказаў Гасподзь Аарону: вось, Я даручаю табе сачыць за

паднашэньнямі Мне; з усяго, што пасьвячаецца сынамі Ізраілевымі, Я дам табе і сынам тваім, дзеля сьвятарства вашага, статутам вечным;
Ì skazaŭ Gaspodz' Aaronu: vos', Â daručaŭ tabe sačyc' za padnašèn'nâmi Mne; z usâgo, što pas'vâčaecca synami Ìzrailevymi, Â dam tabe i synam tvaim, dzelâ s'vâtarstva vašaga, statutam večnym;

9. вось, што належыць табе са сьвятыняў вялікіх, з таго, што паліцца: любое прынашэньне іхняе хлебнае, і ўсякая ахвяра іхняя за грэх, і кожная іхняя ахвяра за віну, што яны прынясуць Мне; гэта вялікая сьвятыня табе і сынам тваім.

vos', što naležyc' tabe sa s'vâtynâŭ vâlikih, z tago, što palicca: lûboe prynašèn'ne ihnâe hlebnae, i ŭsâkaâ ahvâra ihnââ za grêh, i kožnaâ ihnââ ahvâra za vinu, što âny prynâsuc' Mne; gèta vâlikaâ s'vâtynâ tabe i synam tvaim.

10. На самым сьвятым месцы ежце гэта; усе мужчынскага полу могуць есьці; гэта сьвятыню і будзе табе.

Na samym s'vâтым месцы ežce gèta; use mužčynskaga polu moguc' es'ci; gèta s'vâtynâŭ i budze tabe.

11. І вось, што табе з паднесеных дароў іхніх: усе паднашэньні сыноў Ізраілевых Я даў табе і сынам тваім і дочкам тваім з табою, статутам вечным; усякі чысты ў доме тваім можа есьці гэта.

Ì vos', što tabe z padnesenyh daroŭ ihnih: use padnašèn'ni synoŭ Ìzrailevyh Â daŭ tabe i synam tvaim i dočkam tvaim z taboŭ, statutam večnym; usâki čysty ŭ dome tvaim moža es'ci gèta.

12. Усё найлепшае з алею і ўсё найлепшае зь вінаграду і хлеба, пачаткі іх, якія яны даюць Госпаду, Я аддаў табе;

Usë najlepšae z aleŭ i ŭsë najlepšae z' vinogradu i hleba, pačatkì ih, âkiâ âny daŭc' Gospadu, Â addaŭ tabe;

13. усе першыя ўтворы зямлі іхняй, першыя яны прынясуць Госпаду, хай будуць твае; кожны чысты ў доме тваім можа есці гэта.

use peršyâ ŭtvory zâmlì ihnâj, peršyâ âny prynâsuc' Gospadu, haj buduc' tvae; kožny čysty ŭ dome tvaim moža es'ci gèta.

14. Усё заклатае ў зямлі Ізраілевай хай будзе тваё.

Usë zaklâtae ŭ zâmlì Ìzrailevaj haj budze tvaë.

15. Усё, што размыкае сцёгны ў кожнай плоці, якую прыносяць Госпаду, зь людзей і з быдла, хай будзе тваё; толькі першынец зь людзей павінен быць выкуплены, і першароднае з быдла нячыстага павінна быць выкуплена;

Usë, što razmykae scëgny ŭ kožnaj plocì, âkuû prynosâc' Gospadu, z' lûdzej ì z bydla, haj budze tvaë; tol'ki peršynec z' lûdzej pavinen byc' vykupleny, ì peršarodnae z bydla nâčystaga pavinna byc' vykuplena;

16. а выкуп за іх: пачынаючы з аднаго месяца, паводле ацэнкі тваёй, бяры выкуп пяць сікляў срэбра, па сіклі сьвяшчэнным, які ў дваццаць гераў;

a vykup za ih: pačynaûčy z adnago mesâca, pavodle acènkì tvaëj, bâry vykup pâc' sìklâŭ srèbra, pa sìklì s'vâščènnym, âkì ŭ dvaccac' geraŭ;

17. а за першароднае з валоў і за першароднае з авечак і за першароднае з коз не бяры выкупу: яны сьвятыня; крывёю іх акрапляй ахвярнік і тлушч зь іх палі ў ахвяру, дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду;

a za peršarodnae z valoŭ ì za peršarodnae z avečak ì za peršarodnae z koz ne bâry vykupu: âny s'vâtynâ; kryvëû ih akraplâj ahvârnik ì tlušč z' ih pali ŭ ahvâru, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu;

18. а мяса іх табе належыць, гэтаксама як і грудзіна паднашэньня - правая лапатка табе належыць.

a mâsa ih tabe naležyc', gètaksama âk i grudžina padnašèn'nâ - pravaâ lapatka tabe naležyc'.

19. Усе ахвярныя сьвятыні, якія падносяць сыны Ізраілевыя Госпаду, аддаю табе і сынам тваім і дочкам тваім з табою, статутам вечным; гэта запавет солі вечны перад Госпадам, дадзены табе і нашчадкам тваім з табою.

Use ahvârnyâ s'vâtyni, âkiâ padnosâc' syny Îzrailevyâ Gospadu, addaû tabe i synam tvaim i dočkam tvaim z taboû, statutam večnym; gèta zapavet soli večny perad Gospadam, dadzeny tabe i naščadkam tvaim z taboû.

20. І сказаў Гасподзь Аарону: у зямлі іхняй ня будзеш мець надзелу і долі ня будзе з табою сярод іх; Я доля твая і надзел твой сярод сыноў Ізраілевых;

Î skazaŭ Gaspodz' Aaronu: u zâmlì ihnâj nâ budzeš mec' nadzelu i doli nâ budze z taboû sârod ih; Â dolâ tvaâ i nadzel tvoj sârod synoŭ Îzrailevyh;

21. а сынам Лявіі, вось, Я даў у надзел дзесяціну з усяго, што ў Ізраіля, за службу іхнюю, за тое, што яны правяць службы ў скініі сходу;

a synam Lâvii, vos', Â daŭ u nadzel dzesâcinu z usâgo, što ŭ Îzrailâ, za službu ihnûû, za toe, što âny pravâc' služby ŭ skiniî shodu;

22. і сыны Ізраілевыя не павінны больш падыходзіць да скініі сходу, каб не панесьці грэху і не памерці:

i syny Îzrailevyâ ne pavinny bol'sh padyhodzic' da skiniî shodu, kab ne panes'ci grèhu i ne pamerçi:

23. няхай лявіты правяць службы ў скініі сходу і нясуць на сабе грэх іхні. Гэта статут вечны ў роды вашыя; а сярод сыноў Ізраілевых яны не атрымаюць долі;

nâhaj lâvity pravâc' služby ŭ skiniî shodu i nâsuc' na sabe grèh ihni. Gèta statut večny ŭ rody vašyâ; a sârod synoŭ Îzrailevyh âny ne atrymaûc' doli;

24. а як што дзесяціну сыноў Ізраілевых, якую яны прыносяць у паднашэньне Госпаду, Я аддаю лявітам у надзел, таму і сказаў Я ім: сярод сыноў Ізраілевых не атрымаюць яны долі.

a âk što dzesâcinu synoŭ Ìzrailevyh, âkuû âny prynosâc' u padnašèn'ne Gospadu, Â addaû lâvìtam u nadzel, tamu ì skazaŭ Â ìm: sârod synoŭ Ìzrailevyh ne atrymaûc' âny doli.

25. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseû skazac':

26. абвясці лявітам і скажы ім: калі брацьмеце ў сыноў Ізраілевых дзесяціну, якую Я даў вам у долю, дык падносьце зь яе паднашэньне Госпаду, дзесяціну зь дзесяціны, -

abvâs'ci lâvìtam ì skažy ìm: kalì brac'mece ŭ synoŭ Ìzrailevyh dzesâcinu, âkuû Â daŭ vam u dolû, dyk padnos'ce z' âe padnašèn'ne Gospadu, dzesâcinu z' dzesâcìny, -

27. і ўскладзена будзе на вас гэта паднашэньне, як хлеб з гумна і як узятае з чавільні;

ì ŭskladzena budze na vas gèta padnašèn'ne, âk hleb z gumna ì âk uzâtae z čavìl'ni;

28. так і вы будзеце падносіць паднашэньне Госпаду з усіх дзесяцін вашых, якія брацьмеце ў сыноў Ізраілевых, і будзеце даваць зь іх паднашэньне Гасподняе Аарону сьвятару;

tak ì vy budzece padnosìc' padnašèn'ne Gospadu z usìh dzesâcìn vašyh, âkìâ brac'mece ŭ synoŭ Ìzrailevyh, ì budzece davac' z' ih padnašèn'ne Gaspodnâe Aaronu s'vâtaru;

29. з усяго, што даруецца вам, падносьце паднашэньне Госпаду, з усяго найлепшага, што асьвячаецца.

z usâgo, što daruecca vam, padnos'ce padnašèn'ne Gospadu, z usâgo

najlepšaga, što as'vâčaecca.

30. І скажы ім: калі вы прынесяце з гэтага найлепшае, дык гэта ўскладзена будзе на лявітаў, як тое, што атрымліваецца з гумна і што атрымліваецца з чавільні;

Ì skažy im: kali vy prynesâce z gètaga najlepšae, dyk gèta ũskladzena budze na lâvitaŭ, âk toe, što atrymlivaecca z gumna i što atrymlivaecca z čavil'ni;

31. вы можаце есці гэта ў любым месцы, вы і семэі вашыя, бо гэта вам плата за працу вашу ў скініі сходу;

vy možace es'ci gèta ũ lûby mescy, vy i semèi vašyâ, bo gèta vam plata za pracu vašuŭ ũ skiniì shodu;

32. і не панесяце за гэта грэху, калі прынесяце найлепшае з гэтага; і таго, што пасьвячаецца сынамі Ізраілевымі, не апаганьце, і не памраце.

i ne panesâce za gèta grèhu, kali prynesâce najlepšae z gètaga; i tago, što pas'vâčaecca synami Ìzrailevymi, ne apagan'ce, i ne pamrace.

19 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею і Аарону сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ i Aaronu skazac':

2. вось статут закона, які запавядаў Гасподзь, кажучы: скажы сынам Ізраілевым, няхай прывядуць табе рыжую цялушку без пахібы, у якое няма загану, на якой ня было ярма;

vos' statut zakona, âki zapavâdaŭ Gaspodz', kažučy: skažy synam Ìzrailevym, nâhaj pryvâduc' tabe ryžuŭ câlušku bez pahiby, u âkoe nâma zagany, na âkoj nâ bylo ârma;

3. і аддайце яе Элеазару сьвятару, і выведзе яе прэч з табара, і заколюць яе пры ім;

ì addajce âe Èleazaru s'vâtaru, ì vyvedze âe prèč z tabara, ì zakolûc' âe pry ìm;

4. ì няхай возьме Элеазар сьвятар пальцам сваім крыві яе і крывёю пакропіць да пярэдняга боку скініі сходу сем разоў;

ì nâhaj voz'me Èleazar s'vâtar pal'cam svaim kryvi âe ì kryvëû pakropic' da pârèdnâga boku skiniì shodu sem разоў;

5. ì спаляць цялушку на вачах у яго: скуру зь яе і мяса яе і кроў зь яе зь нячыстасьцю няхай спаляць;

ì spalâc' câlušku na vačah u âgo: skuru z' âe ì mâsa âe ì kroû z' âe z' nâčystas'cû nâhaj spalâc';

6. ì няхай возьме сьвятар кедровых дроў і ісопу і нітку з чырванёнай воўны і кіне на спальваную цялушку;

ì nâhaj voz'me s'vâtar kedrovyh droû ì isopu ì nitku z čyrvanënaj voŭny ì kine na spal'vanuû câlušku;

7. ì няхай вымые сьвятар вопратку сваю і абмые цела сваё вадою, і потым увойдзе ў табар, і нячысты будзе сьвятар да вечара;

ì nâhaj vymye s'vâtar vopratku svaû ì abmye cela svaë vadoû, ì potym uvojdze ŭ tabar, ì nâčysty budze s'vâtar da večara;

8. ì той, хто паліў, няхай вымые вопратку сваю вадою, і абмые цела сваё вадою, і нячысты будзе да вечара;

ì toj, hto paliŭ, nâhaj vymye vopratku svaû vadoû, ì abmye cela svaë vadoû, ì nâčysty budze da večara;

9. ì хто-небудзь чысты няхай зьбярэ попел ад цялушкі і пакладзе за табарам на чыстым месцы, і будзе ён захоўвацца для супольства сыноў Ізраілевых, дзеля вады ачышчальнай: гэта ахвяра за грэх;

ì hto-nebudz' čysty nâhaj z'bârè popel ad câluški ì pakladze za tabaram na čystym mescy, ì budze ён zahoŭvacca dlâ supol'stva synoŭ Ìzrailevyh, dzelâ

vady ačyščal'naj: gèta ahvâra za grèh;

10. і той, хто зьбіраў попел ад цялушкі, няхай вымые вопратку сваю, і нячысты будзе да вечара. Гэта сынам Ізраілевым і прыхадням, якія жывуць у іх, хай будзе статутам вечным.

ì toj, hto z'biraŭ popel ad câluški, nâhaj vymye vopratku svaû, ì nâčysty budze da večara. Gèta synam Ìzrailevym ì pryhadnâm, âkiâ žyvuc' u ih, haj budze statutam večnym.

11. Хто дакранецца да мёртвага цела якога-небудзь чалавека, нячысты будзе сем дзён;

Hto dakranecca da mërtvaga cela âkoga-nebudz' čalaveka, nâčysty budze sem dzën;

12. ён павінен ачысьціць сябе гэтаю вадой на трэці дзень і на сёмы дзень, і будзе чысты; а калі ён не ачысьціць сябе на трэці дзень і на сёмы дзень, дык ня будзе чысты;

ën pavinen ačys'cic' sâbe gètaû vadoû na trèci dzen' ì na sëmy dzen', ì budze čysty; a kalì ën ne ačys'cic' sâbe na trèci dzen' ì na sëmy dzen', dyk nâ budze čysty;

13. кожны, хто дакрануўся да мёртвага цела якога-небудзь чалавека, што памёр, і не ачысьціў сябе, апаганіць жытлішча Госпада:

знішчыцца чалавек той спасярод Ізраіля, бо ён не акроплены ачышчальнаю вадой, ён нячысты, яшчэ нячыстасьць ягоная на ім.

kožny, hto dakranuŭsâ da mërtvaga cela âkoga-nebudz' čalaveka, što pamër, ì ne ačys'ciŭ sâbe, apaganic' žytlišča Gospada: z'niščyc'ca čalavek toj spasârod Ìzrailâ, bo ën ne akropleny ačyščal'naû vadoû, ën nâčysty, âščè nâčystas'c' âgonaâ na im.

14. Вось закон: калі чалавек памрэ ў намёце, дык кожны, хто прыйдзе ў намёт, і ўсё ў намёце нячыстае будзе сем дзён;

Vos' zakon: kali čalavek pamrè ŭ namëce, dyk kožny, hto pryjdzè ŭ namët, i ŭsë ŭ namëce nâčystae budze sem dzën;

15. кожны адкрыты посуд, які не абвязаны і не накрыты, нячысты.

kožny adkryty posud, âki ne abvâzany i ne nakryty, nâčysty.

16. Кожны, хто дакранецца на полі да забітага мечам, альбо да памерлага, альбо да косткі чалавечай, альбо да дамавіны, нячысты будзе сем дзён.

Kožny, hto dakranecca na poli da zabitaga mečam, al'bo da pamerlaga, al'bo da kostki čalavečaj, al'bo da damaviny, nâčysty budze sem dzën.

17. Нячыстаму няхай возьмуць попелу з той спаленай ахвяры за грэх і нальюць на яго жывой вады ў посуд;

Nâčystamu nâhaj voz'muc' popelu z toj spalenaj ahvâry za grëh i nal'ûc' na âgo žyvoj vady ŭ posud;

18. і няхай хто-небудзь чысты возьме ізопу, і абмочыць яго ў вадзе, і акропіць намёт і ўвесь посуд і людзей, якія ў ім, і таго, хто дакрануўся да косткі, альбо да забітага, альбо да памерлага, альбо да дамавіны;

i nâhaj hto-nebudz' čysty voz'me izopu, i abmočyc' âgo ŭ vadze, i akropic' namët i ŭves' posud i lûdzej, âkiâ ŭ im, i tago, hto dakranuŭsâ da kostki, al'bo da zabitaga, al'bo da pamerlaga, al'bo da damaviny;

19. і няхай акропіць чысты нячыстага на трэці і на сёмы дзень і ачысціць яго на сёмы дзень; і вымые ён вопратку сваю, і абмые вадою, і пад вечар будзе чысты.

i nâhaj akropic' čysty nâčystaga na trëci i na sëmy dzen' i ačys'cic' âgo na sëmy dzen'; i vymye ën vopratku svaû, i abmye vadoû, i pad večar budze čysty.

20. А калі хто будзе нячысты і не ачысціць сябе, дык вынішчыцца чалавек той спасярод народу, бо ён апаганіў сьвяцілішча Госпада:

ачышчальную вадою ён не акроплены, ён нячысты.

A kali hto budze nâčysty i ne ačyscic' sâbe, dyk vyniščycca čalavek toj spasârod narodu, bo ёn apaganiŭ s'vâcilišča Gospada: ačyščal'naŭ vadoŭ ёn ne akropleny, ёn nâčysty.

21. І няхай будзе гэта ім устанаўленьнем вечным. І той, хто крапіў ачышчальную вадою, няхай вымые вопратку сваю; і хто дакрануўся да ачышчальнай вады, нячысты будзе да вечара.

Ì nâhaj budze gèta im ustanaŭlen'nem večnym. Ì toj, hto krapìŭ ačyščal'naŭ vadoŭ, nâhaj vymye vopratku svaŭ; i hto dakranuŭsâ da ačyščal'naj vady, nâčysty budze da večara.

22. І ўсё, да чаго дакранецца нячысты, будзе нячыстае; і той чалавек, які дакрануўся, нячысты будзе да вечара.

Ì ŭsë, da čago dakranecca nâčysty, budze nâčystae; i toj čalavek, âki dakranuŭsâ, nâčysty budze da večara.

20 Кіраўнік

1. І прыйшлі сыны Ізраілевыя, усё супольства, у пустыню Сін у першы месяц, і спыніўся народ у Кадэсе, і памерла там Марыям і пахавана там.

Ì pryjšli syny Ìzrailevyâ, usë supol'stva, u pustynŭ Sìn u peršy mesâc, i spyniŭsâ narod u Kadèse, i pamerla tam Maryâm i pahavana tam.

2. І ня было вады ў супольства, і сабраліся яны супроць Майсея і Аарона;

Ì nâ bylo vady ŭ supol'stva, i sabralisâ âny suproc' Majseâ i Aarona;

3. і абурывуўся народ на Майсея і сказаў: о, калі б памерлі тады і мы, калі памерлі браты нашыя перад Госпадам!

ì aburyŭsâ narod na Majseâ ì skazaŭ: o, kalì b pamerlì tady ì my, kalì pamerlì braty našyâ perad Gospadam!

4. навошта вы прывялі супольства Гасподняе ў гэтую пустыню, каб памерці тут нам і быдлу нашаму?

navošta vy pryvâli supol'stva Gaspodnâe ŭ gètuŭ pustynŭ, kab pamerçi tut nam ì bydlu našamu?

5. і навошта вывелі вы нас зь Егіпта, каб прывесьці нас у гэта нягоднае месца, дзе нельга сеяць, няма ні смакоўніц, ні вінаграду, ні гранатавых яблыкаў, ні нават вады пітной?

ì navošta vyveli vy nas z' Egípta, kab pryves'ci nas u gèta nâgodnae mesca, dze nel'ga seâc', nâma nì smakoŭnic, nì vînagradu, nì granatavyh âblykaŭ, nì navat vady pîtnoj?

6. І пайшоў Майсей і Аарон ад народу да ўваходу ў скінію сходу, і ўпалі на абліччы свае, і з'явілася ім слава Гасподня.

Ì pajšoŭ Majsej ì Aaron ad narodu da ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu, ì ŭpalì na abliččy svae, ì z'âvilasâ ìm slava Gaspodnââ.

7. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

8. вазьмі посах і зьбяры супольства, ты і Аарон, брат твой, і скажэце на вачах у іх скале, і яна дасьць зь сябе ваду: і так ты выведзеш ім ваду са скалы і напоіш супольства і быдла ягонае.

vaz'mì posah ì z'bâry supol'stva, ty ì Aaron, brat tvoj, ì skažèce na vačah u ih skale, ì âna das'c' z' sâbe vadu: ì tak ty vyvedzeš ìm vadu sa skaly ì napoiš supol'stva ì bydla âgonae.

9. І ўзяў Майсей посах перад абліччам Госпада, як Ён загадаў яму.

Ì ŭzâŭ Majsej posah perad abliččam Gospada, âk Ęn zagadaŭ âmu.

10. І сабралі Майсей і Аарон народ да скалы, і сказаў ён ім: паслухайце,

непакорныя, хіба нам з гэтае скалы вывесьці вам ваду?

Ì sabralì Majsej ì Aaron narod da skaly, ì skazaŭ ěn ìm: pasluhajce, nepakornyâ, hiba nam z gètae skaly vyves'ci vam vadu?

11. І падняў Майсей руку сваю і ўдарыў у скалу посахам сваім двойчы, і пацякло многа вады, і піло супольства і быдла ягонае.

Ì padnâŭ Majsej ruku svaŭ ì ŭdaryŭ u skalu posaham svaïm dvojčy, ì pacâklo mnoga vady, ì pilo supol'stva ì bydla âgonae.

12. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону: за тое, што вы не паверылі Мне, каб зьявіць сьвятасьць Маю на вачах у сыноў Ізраілевых, не ўведзяце вы народу свайго ў зямлю, якую Я даю яму.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ ì Aaronu: za toe, što vy ne paveryli Mne, kab z'âvic' s'vâtas'c' Maŭ na vačah u synoŭ Ìzraïlevyih, ne ŭvedzâce vy narodu svajgo ŭ zâmlŭ, âkuŭ Â daŭ âmu.

13. Гэта вада Мэрывы, у якой увайшлі ў раздор сыны Ізраілевыя з Госпадам, і Ён зьявіў ім сьвятасьць Сваю.

Gèta vada Mèryvy, u âkoj uvajšli ŭ razdor syny Ìzraïlevyâ z Gospadam, ì Ěn z'âviŭ ìm s'vâtas'c' Svaŭ.

14. І паслаў Майсей з Кадэса паслоў да цара Эдомскага: так кажа брат твой, Ізраіль: ты ведаеш усе цяжкасьці, якія спасьціглі нас;

Ì paslaŭ Majsej z Kadèsa pasloŭ da cara Èdomskaga: tak kaža brat tvoj, Ìzrail': ty vedaeš use câžkas'ci, âkiâ spas'cigli nas;

15. бацькі нашыя перайшлі ў Егіпет, і мы жылі ў Егіпце многа часу, і дрэнна абыходзіліся Егіпцяне з намі і бацькамі нашымі;

bac'ki našyâ perajšli ŭ Egìpet, ì my žyli ŭ Egìpce mnoga času, ì drèнна abyhodzilisâ Egìpcâne z namì ì bac'kamì našymì;

16. і паклікалі мы Госпада, і пачуў Ён голас наш, і паслаў анёла, і вывеў нас зь Егіпта; і вось, мы ў Кадэсе, горадзе каля самай мяжы тваёй;

ì paklikali my Gospada, ì pačuŭ Ěn golas naš, ì paslaŭ aněla, ì vyveŭ nas z' Egipta; ì vos', my ŭ Kaděse, goradze kalâ samaj mâžy tvaěj;

17. дазволь нам прайсьці зямлёю тваёю; мы ня пойдзем па палях і па вінаградніках і ня будзем піць вадy з калодзежаў; а пойдзем дарогаю царскаю, ня збочым ні направа, ні налева, пакуль не пяройдзем межаў тваіх.

dazvol' nam prajs'ci zâmlěu tvaěu; my nâ pojdzem pa palâh ì pa vînogradnikah ì nâ budzem pic' vadu z kalodzežaŭ; a pojdzem darogaŭ carskaŭ, nâ zbočym nî naprava, nî naleva, pakul' ne pârojdzem mežaŭ tvaîh.

18. Але Эдом сказаў яму: не праходзь празь мяне, інакш я зь мечам выступлю супроць цябе.

Ale Ědom skazaŭ âmu: ne prahodz' praz' mâne, inakš â z' mečam vystuplŭ suproc' câbe.

19. І сказалі яму сыны Ізраілевыя: мы пойдзем вялікаю дарогаю, і калі будзем піць тваю вадy, я і быдла маё, дык будзем плаціць за яе; толькі нагамі маімі прайду, што нічога не каштуе.

ì skazali âmu syny Ìzrailevyâ: my pojdzem vâlikaŭ darogaŭ, ì kali budzem pic' tvaŭ vadu, â ì bydla maě, dyk budzem placic' za âe; tol'ki nagami maimi prajdu, što ničoga ne kaštue.

20. Але ён сказаў: не праходзь. І выступіў супроць яго Эдом з шматлікім народам і з моцнаю рукою.

Ale ěn skazaŭ: ne prahodz'. Ì vystupiŭ suproc' âgo Ědom z šmatlikim narodam ì z mocnaŭ rukoŭ.

21. І вось не згадзіўся Эдом дазволіць Ізраілю прайсьці праз ягоныя межы, і Ізраіль пайшоў убok ад яго.

ì vos' ne zgadziŭsâ Ědom dazvolic' Ìzrailŭ prajs'ci praz âgonyâ mežy, ì Ìzrail' pajšoŭ ubok ad âgo.

22. І выправіліся сыны Ізраіля з Кадэса, і пайшло ўсё супольства да гары Ор.

Ì vypravilisâ syny Ìzrailâ z Kadèsa, ì pajšlo ŭsë supol'stva da gary Or.

23. І сказаў Гасподзь Майсею і Аарону на гары Ор, каля межаў зямлі Эдомскай, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû ì Aaronu na gary Or, kalâ mežaŭ zâmlì Èdomskaj, kažučy:

24. няхай прыкладзецца Аарон да народу свайго, бо ён ня ўвойдзе ў зямлю, якую Я даю сынам Ізраілевым, за тое, што вы непакорныя былі загаду Майму каля водаў Мэрывы;

nâhaj prykladzecca Aaron da narodu svajgo, bo ën nâ ŭvojdze ŭ zâmlû, âkuû Â daû synam Ìzrailevym, za toe, što vy nepakornyâ byli zagadu Majmu kalâ vodaŭ Mèryvy;

25. і вазьмі Аарона і Элеазара, сына ягонага, і ўзьвядзі іх на гару Ор;

ì vaz'mì Aarona ì Èleazara, syna âgonaga, ì ŭz'vâdzi ih na garu Or;

26. і здымі з Аарона вопратку ягоную і апрані ў яе Элеазара, сына ягонага, і няхай Аарон адыдзе і памрэ там.

ì zdymi z Aarona vopratku âgonuû ì aprani ŭ âe Èleazara, syna âgonaga, ì nâhaj Aaron adydze ì pamrè tam.

27. І зрабіў Майсей так, як загадаў Гасподзь. Пайшлі яны на гару Ор на вачах ва ўсяго супольства,

Ì zrabiŭ Majsej tak, âk zagadaŭ Gaspodz'. Pajšli âny na garu Or na vačah va ŭsâgo supol'stva,

28. і зьняў Майсей з Аарона вопратку ягоную і апрануў у яе Элеазара, сына ягонага; і памёр там Аарон на вяршыні гары. А Майсей і Элеазар сышлі з гары.

ì z'nâŭ Majsej z Aarona vopratku âgonuû ì apranuŭ u âe Èleazara, syna

âgonaga; i pamër tam Aaron na vâršyni gary. A Majsej i Èleazar syšli z gary.

29. I ўбачыла ўсё супольства, што Аарон памёр, і аплакваў Аарона ўвесь дом Ізраілеў трыццаць дзён.

Ì ŭbačyla ŭsë supol'stva, što Aaron pamër, i aplakvaŭ Aarona ŭves' dom Ìzraileŭ tryccac' dzën.

21 Кіраўнік

1. Ханаанскі цар Арада, які жыў на поўдні, пачуўшы, што Ізраіль ідзе дарогаю ад Атарыма, уступіў у бітву зь Ізраільцянамі і некалькіх зь іх узяў у палон.

Hanaanski car Arada, âki žyŭ na poŭdni, pačuŭšy, što Ìzrail' idze darogaŭ ad Ataryma, ustupiŭ u bitvu z' Ìzrail'cânami i nekal'kih z' ih uzâŭ u palon.

2. I даў Ізраіль абяцаньне Госпаду і сказаў: калі аддасі народ гэты ў рукі мае, дык накладу заклён на гарады іхнія.

Ì daŭ Ìzrail' abâcan'ne Gospadu i skazaŭ: kalì addasì narod gèty ŭ ruki mae, dyk nakladu zaklën na garady ihniâ.

3. Гасподзь пачуў голас Ізраіля і аддаў Хананэяў у рукі яму, і ён паклаў заклён на іх і на гарады іхнія і даў імя месцу таму: Хорма.

Gaspodz' pačuŭ golas Ìzrailâ i addaŭ Hananèâŭ u ruki âmu, i ën paklaŭ zaklën na ih i na garady ihniâ i daŭ imâ mescu tamu: Horma.

4. Ад гары Ор выправіліся яны дарогаю Чэрмнага мора, каб абмінуць зямлю Эдома. I пачаў маладушнічаць народ у дарозе,

Ad gary Or vypravilisâ âny darogaŭ Čèrmnaga mora, kab abmìnuc' zâmlû Èdoma. Ì pačaŭ maladušničac' narod u daroze,

5. і гаварыў народ супроць Бога і супроць Майсея: навошта вывелі вы нас зь Егіпта, каб памерці ў пустыні, бо тут няма ні хлеба, ні вады, і

душы нашай абрыдла нягодная ежа.

ì gavaryŭ narod suproc' Boga ì suproc' Majseâ: navošta vyveli vy nas z' Egìpta, kab pamerci ŭ pustynì, bo tut nâma nì hleba, nì vady, ì dušy našaj abrydla nâgodnaâ eža.

6. I паслаў Гасподзь на народ ядавітых зьмеяў, якія джгалі народ, і памерла мноства народу з Ізраілевых.

Ì paslaŭ Gaspodz' na narod âdavityh z'meâŭ, âkiâ džgali narod, ì pamerla mnostva narodu z' Izrailevyh.

7. I прыйшоў народ да Майсея і сказаў: зграшылі мы, што гаварылі супроць Госпада і супроць цябе; памаліся Госпаду, каб ён адвёў ад нас зьмеяў. I памаліўся Майсей за народ.

Ì pryjšoŭ narod da Majseâ ì skazaŭ: zgrašyli my, što gavaryli suproc' Gospada ì suproc' câbe; pamalisâ Gospadu, kab ën advëŭ ad nas z'meâŭ. Ì pamaliŭsâ Majsej za narod.

8. I сказаў Гасподзь Майсею: зрабі сабе зьмея і выставі яго на сьцяг, і ўкушаны, зірнуўшы на яго, застанецца жывы.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseu: zrabì sabe z'meâ ì vystavi âgo na s'câg, ì ŭkušany, zirnuŭšy na âgo, zastanecca žyvy.

9. I зрабіў Майсей меднага зьмея і выставіў яго на сьцяг, і калі зьмяя кусала чалавека, ён, зірнуўшы на меднага зьмея, заставаўся жывы.

Ì zrabiu Majsej mednaga z'meâ ì vystaviŭ âgo na s'câg, ì kali z'mââ kusala čalaveka, ën, zirnuŭšy na mednaga z'meâ, zastavaŭsâ žyvy.

10. I выправіліся сыны Ізраілевыя і спыніліся ў Авоце;

Ì vypravilisâ syny Izrailevyâ ì spynilisâ ŭ Avocë;

11. і выправіліся з Авота і спыніліся ў Іў-Аварыме, у пустыні, што насупраць Маава, на ўсход сонца;

ì vypravilisâ z Avota ì spynilisâ ŭ Iŭ-Avaryme, u pustynì, što nasuprac'

Maava, na ŭshod sonca;

12. адтуль выправіліся і спыніліся ў даліне Зарэд;

adtul' vypravilisâ i spynilisâ ŭ daline Zarèd;

13. выправіўшыся адтуль, спыніліся ў той частцы Арнона ў пустыні, якая цячэ за межамі Амарэя, бо Арнон мяжа Маава, паміж Маавам і Амарэем.

vypraviŭšysâ adtul', spynilisâ ŭ toj častcy Arnona ŭ pustyni, âkaâ câčè za mežami Amarèâ, bo Arnon mâža Maava, pamíž Maavam i Amarèem.

14. Таму і сказана ў кнізе змаганьняў Гасподніх:

Tamu i skazana ŭ knize zmaganiŭ Gaspodnih:

15. Вагеб у Суфе і патокі Арнона, і вярхоўе патоку, якое схіляецца да Шабэт-Ару і прымыкае да межаў Маава.

Vageb u Sufe i patoki Arnona, i vârhoŭe patoku, âkoe shilâecca da Šabèt-Aru i prymykae da mežaŭ Maava.

16. Адсюль да Баэр; гэта той калодзеж, пра які Гасподзь сказаў Майсею: зьбяры народ, і дам ім вады.

Adsul' da Baèr; gèta toj kalodzež, pra âki Gaspodz' skazaŭ Majseŭ: z'bâry narod, i dam im vady.

17. Тады засьпяваў Ізраіль песьню гэтую: напаўняйся, калодзеж, сьпявайце яму;

Tady zas'pâvaŭ Ìzrail' pes'nŭ gètuŭ: napaŭnâjsâ, kalodzež, s'pâvajce âmu;

18. калодзеж, які выкапалі князі, выкапалі правадыры народу з законаўстаноўцам посахамі сваімі. З пустыні ў Матану,

kalodzež, âki vykapali knâzi, vykapali pravadyry narodu z zakonaŭstanoŭcam posahami svaimi. Z pustyni ŭ Matanu,

19. з Матаны ў Нагалііл, з Нагалііла ў Вамот,

z Matany ŭ Nagaliil, z Nagaliila ŭ Vamot,

20. з Вамота ў Гай, што ў зямлі Маава, на вяршыні гары Фасгі, павернутаі відам да пустыні.

z Vamota ŭ Gaj, što ŭ zâmlì Maava, na vâršynì gary Fasgì, pavernutaj vïdam da pustynì.

21. І паслаў Ізраіль паслоў да Сігона, цара Амарэйскага, каб сказаць:

22. дазволь мне прайсьці зямлёю тваёю; ня будзем заходзіць на палі і ў вінаграднікі, ня будзем піць вады з калодзежаў, а пойдзем дарогаю царскаю, пакуль не пяройдзем межаў тваіх.

dazvol' mne prajs'ci zâmlëû tvaëû; nâ budzem zahodzic' na palì i ŭ vïnogradnikì, nâ budzem pic' vady z kalodzežaŭ, a pojdzem darogaû carskaû, pakul' ne pârojdzem mežaŭ tvaih.

23. Але Сігон не дазволіў ісьці праз свае межы; і сабраў Сігон увесь народ свой і выступіў супроць Ізраіля ў пустыню, і дайшоў да Яацы і ўступіў у бітву зь Ізраілем.

Ale Sïgon ne dazvoliŭ is'ci praz svae mežy; i sabraŭ Sïgon uves' narod svoj i vystupiŭ suproc' Ìzrailâ ŭ pustynû, i dajšoŭ da Âacy i ŭstupiŭ u bitvu z' Ìzrailem.

24. І пабіў яго Ізраіль мечам і ўзяў у валоданьне зямлю ягоную ад Арнона да Явока, да межаў Аманіцкіх, бо моцныя былі межы Аманіцянаў;

ì pabiŭ âgo Ìzrail' mečam i ŭzâŭ u valodan'ne zâmlû âgonuû ad Arnona da Âvoka, da mežaŭ Amanickih, bo mocnyâ byli mežy Amanicânaŭ;

25. і ўзяў Ізраіль усе гарады гэтыя, і жыў Ізраіль ва ўсіх гарадах Амарэйскіх, у Эсэвоне і ва ўсіх залежных ад яго;

ì ŭzâŭ Ìzrail' use garady gètyâ, i žyŭ Ìzrail' va ŭsìh garadah Amarèjskih, u Èsèvone i va ŭsìh zaležnyh ad âgo;

26. бо Эсэвон быў горад Сігона, цара Амарэйскага, і ён ваяваў з
ранейшым царом Маавіцкім і ўзяў з рук ягоных усю зямлю ягоную да
Арнона.

*bo Èsèvon byŭ gorad Sigona, cara Amarèjskaga, i èn vaâvaŭ z ranejšym
carom Maavickim i ŭzâŭ z ruk âgonyh usû zâmlû âgonuû da Arnona.*

27. Таму і гаворыцца ў вершах: Ідзеце ў Эсэвон, хай уладзяць і
ўмацуюць горад Сігонаў,

*Tamu i gavorycsa ŭ veršah: İdzece ŭ Èsèvon, haj uladzâc' i ŭmacuûc' gorad
Sigonaŭ,*

28. бо выйшаў агонь зь Эсэвона, полымя з горада Сігонавага, і зжэр яго
Мааў і валадароў вышыняў Арнона.

*bo vyjšaŭ agon' z' Èsèvona, polymâ z gorada Sigonavaga, i zžer âgo Maau i
valadaroŭ vyšynâŭ Arnona.*

29. Гора, Мааве, табе! загінуў ты, Хамосаў народзе! Паразьбягаліся
сыны ягоныя, і дочки яго зрабіліся паланянкамі Амарэйскага цара
Сігона;

*Gora, Maave, tabe! zaginuŭ ty, Hamosaŭ narodze! Paraz'bâgalisâ syny
âgonyâ, i dočkì âgo zrabilisâ palanânkami Amarèjskaga cara Sigona;*

30. мы пабілі іх стрэламі; загінуў Эсэвон да Дывона, мы спустошылі іх
да Нофы, што паблізу Мэдэвы.

*my pabilì ih strèlami; zaginuŭ Èsèvon da Dyvona, my spustošyli ih da Nofy,
što pablizu Mèdèvy.*

31. І жыў Ізраіль у зямлі Амарэйскай.

Ì žyŭ İzrail' u zâmlì Amarèjskaj.

32. І паслаў Майсей агледзець Язэр, і ўзялі селішчы, залежныя ад яго, і
прагналі Амарэяў, якія былі ў іх.

Ì paslaŭ Majsej agledzec' Âzèr, i ŭzâli selišcy, zaležnyâ ad âgo, i pragnali

Amarèâŭ, âkiâ byli ŭ ih.

33. I павярнуліся і пайшлі да Васана. I выступіў супроць іх Ог, цар Васанскі, сам і ўвесь народ ягоны, на бітву да Эдрэі.

Ì pavârnulisâ ì pajšli da Vasana. Ì vystupiŭ suproc' ih Og, car Vasanski, sam ì ŭves' narod âgony, na bitvu da Èdrèi.

34. I сказаў Гасподзь Майсею: ня бойся яго, бо Я аддам яго і ўвесь народ ягоны і ўсю зямлю ягоную ў рукі твае, і зробіш зь ім, як зрабіў зь Сігонам, царом Амарэйскім, які жыў у Эсэвоне.

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseu: nâ bojsâ âgo, bo Â addam âgo ì ŭves' narod âgony ì ŭsû zâmlû âgonuŭ ŭ ruki tvae, ì zrobíš z' im, âk zrabiŭ z' Sigonam, carom Amarèjskim, âki žyŭ u Èsèvone.

35. I пабілі яны яго і сыноў ягоных і ўвесь народ ягоны, так што ніводнага не засталася, і завалодалі зямлёю ягонай.

Ì pabilì âny âgo ì synoŭ âgonyh ì ŭves' narod âgony, tak što nivodnaga ne zastalosâ, ì zavalodali zâmlëu âgonaj.

22 Кіраўнік

1. I выправіліся сыны Ізраілевыя і спыніліся на руінах Маава, каля Ярдана, насупраць Ерыхона.

Ì vypravilisâ syny Ìzrailevyâ ì spynilisâ na ruinah Maava, kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona.

2. I ўбачыў Валак, сын Сэфораў, усё, што зрабіў Ізраіль Амарэям;

Ì ŭbačyŭ Valak, syn Sèpforaŭ, usë, što zrabiŭ Ìzrail' Amarèâm;

3. і вельмі баяліся Маавіцяне народу гэтага, бо ён быў шматлікі; і збаяліся Маавіцяне сыноў Ізраілевых.

ì vel'mì baâlisâ Maavicâne narodu gètaga, bo ën byŭ šmatliki; ì zbaâlisâ

Maavicâne synoŭ Ižrailevyh.

4. І сказалі Маавіцяне старэйшынам Мадыямскім: гэты народ зьядае цяпер усё вакол нас, як вол зьядае траву палявую. А Валак, сын Сэфораў быў царом Маавіцянаў у той час.

Ĭ skazali Maavicâne starèjšynam Madyâmskim: gèty narod z'âdae câper usë vakol nas, âk vol z'âdae travu palâvuû. A Valak, syn Sèpforaŭ byŭ carom Maavicânaŭ u toj čas.

5. І паслаў ён паслоў да Валаама, сына Вэоравага, у Пэтор, што на рацэ Еўфраце, у зямлі сыноў народу яго, каб паклікаць яго і сказаць: вось, народ выйшаў зь Егіпта і пакрыў улоньне зямлі, і жыве ён каля мяне;

Ĭ paslaŭ ën pasloŭ da Valaama, syna Vèoravaga, u Pètor, što na racè Eŭfrace, u zâmlì synoŭ narodu âgo, kab paklikac' âgo Ĭ skzac': vos', narod vyjšaŭ z' Egìpta Ĭ pakryŭ ulon'ne zâmlì, Ĭ žyve ën kalâ mâne;

6. дык вось, прыйдзі, праклянi мне народ гэты, бо ён мацнейшы за мяне: можа, тады я змагу разьбіць яго і выгнаць яго зь зямлі; я ведаю, што каго ты дабраславіш, той дабраславёны, і каго ты праклянеш, той пракляты.

dyk vos', pryjdzì, praklâni mne narod gèty, bo ën macnejšy za mâne: moža, tady â zmagu raz'bìc' âgo Ĭ vygnac' âgo z' zâmlì; â vedaû, što kago ty dabraslaviš, toj dabraslavëny, Ĭ kago ty praklâneš, toj praklâty.

7. І пайшлі старэйшыны Маавіцкія і старэйшыны Мадыямскія, з дарункамі ў руках за чарадзеяства, і пайшлі да Валаама, і пераказалі яму словы Валакавыя.

Ĭ pajšli starèjšyny Maavickiâ Ĭ starèjšyny Madyâmskiâ, z darunkami ŭ rukah za čaradzejstva, Ĭ pajšli da Valaama, Ĭ perakazali âmu slovy Valakavyâ.

8. І сказаў ён ім: значуйце тут ноч, і дам вам адказ, як скажа мне Гасподзь. І засталіся старэйшыны Маавіцкія ў Валаама.

Ì skazaŭ ën im: zanačujce tut noč, ì dam vam adkaz, âk skaža mne Gaspodz'.
Ì zastalisâ starèjšyny Maavickiâ ŭ Valaama.

9. I прыйшоў Бог да Валаама і сказаў: якія гэта людзі ў цябе?

Ì pryjšoŭ Bog da Valaama ì skazaŭ: âkiâ gèta lûdzi ŭ cêbe?

10. Валаам сказаў Богу: Валак, сын Сэпфораў, цар Маавіцкі, прыслаў да мяне:

Valaam skazaŭ Bogu: Valak, syn Sèpforaŭ, car Maavicki, pryslaŭ da mâne:

11. вось, народ выйшаў зь Егіпта і пакрыў улоньне зямлі; дык вось, прыйдзі, праклянні мне яго; можа, я тады змагу падужацца зь ім і выгнаць яго.

vos', narod vyjšaŭ z' Egìpta ì pakryŭ ulon'ne zâmlì; dyk vos', pryjdzi, praklâni mne âgo; moža, â tady zmagu padužacca z' im ì vygnac' âgo.

12. I сказаў Бог Валааму: не хадзі зь імі, не праклінай народу гэтага, бо ён дабраславёны.

Ì skazaŭ Bog Valaamu: ne hadzi z' imi, ne praklinaj narodu gètaga, bo ën dabraslavëny.

13. I ўстаў Валаам раніцай і сказаў князям Валакавым: ідзеце ў зямлю вашу, бо ня хоча Гасподзь дазволіць мне ісьці з вамі.

Ì ŭstaŭ Valaam ranicaj ì skazaŭ knâzâm Valakavym: idzece ŭ zâmlû vašu, bo nâ hoča Gaspodz' dazvolic' mne is'ci z vami.

14. I ўсталі князі Маавіцкія, і прыйшлі да Валака, і сказалі: не згадзіўся Валаам ісьці з намі.

Ì ŭstali knâzi Maavickiâ, ì pryjšli da Valaka, ì skazali: ne zgadziŭsâ Valaam is'ci z nami.

15. Валак паслаў яшчэ князёў, пабольш і знакаміцейшых за тых.

Valak paslaŭ âščè knâzëŭ, pabol'sh ì znakamicejšyh za tyh.

16. I прыйшлі яны да Валаама і сказалі яму: так кажа Валак, сын

Сэпфораў: не адмоўся прыйсьці да мяне;

Ì pryjšli âny da Valaama ì skazali âmu: tak kaža Valak, syn Sèpforaŭ: ne admoŭsâ pryjs'ci da mâne;

17. я зраблю табе вялікі гонар і зраблю ўсё, што ні скажаш мне; прыйдзі ж, праклянні мне народ гэты.

â zrablû tabe vâlikì gonar ì zrablû ŭsë, što ni skažaš mne; pryjdzì ž, praklâni mne narod gèty.

18. І адказваў Валаам і сказаў рабам Валакавым: хоць бы Валак даваў мне поўны дом срэбра і золата, не магу пераступіць загадаў Госпада, Бога майго, і зрабіць што-небудзь малое альбо вялікае;

Ì adkazvaŭ Valaam ì skazaŭ rabam Valakavym: hoc' by Valak davaŭ mne poŭny dom srèbra ì zolata, ne magu perastupic' zagadaŭ Gospada, Boga majgo, ì zrabic' što-nebudz' maloe al'bo vâlikae;

19. зрэшты, застаньцеся і вы тут нанач, і я даведаюся, што яшчэ скажа мне Гасподзь.

zrèšty, zistan'cesâ ì vy tut nanač, ì â davedaŭsâ, što âščè skaža mne Gaspodz'.

20. І прыйшоў Бог да Валаама ўначы і сказаў яму: калі людзі гэтыя прыйшлі клікаць цябе, устань, і ідзі зь імі! але толькі рабі тое, што Я буду казаць табе.

Ì pryjšoŭ Bog da Valaama ŭnačy ì skazaŭ âmu: kalì lûdzi gètyâ pryjšli klikac' câbe, ustan', ì idzi z' imì! ale tol'ki rabì toe, što Â budu kazac' tabe.

21. Валаам устаў раніцай, асядлаў асьліцу сваю і пайшоў з князямі Маавіцкімі.

Valaam ustaŭ ranicaj, asâdlaŭ as'licu svaŭ ì pajšoŭ z knâzâmi Maavickimi.

22. І запалаў гнеў Божы за тое, што ён пайшоў, і стаў анёл Гасподні на дарозе, каб перашкодзіць яму. Ён ехаў на асьліцы сваёй і два слугі

ЯГОНЫЯ.

Ì zapalaŭ gneŭ Božy za toe, što ěn pajšoŭ, ì staŭ aněl Gaspodnì na daroze, kab peraškodzic' âmu. Ěn ehaŭ na as'licy svaěj ì dva slugì âgonyâ.

23. І ўбачыла асьліца анёла Гасподняга, які стаяў на дарозе з аголеным мечам у руцэ, і зьвярнула асьліца з дарогі і пайшла на поле; а Валаам пачаў біць асьліцу, каб вярнуць яе на дарогу.

Ì ŭbačyła as'lica aněla Gaspodnâga, âkì staâŭ na daroze z agolenym mečam u rucè, ì z'vârnula as'lica z darogì ì pajšla na pole; a Valaam pačaŭ bic' as'licu, kab vârnuc' âe na darogu.

24. І стаў анёл Гасподні на вузкай дарозе, паміж вінаграднікамі, дзе з аднаго боку сьцяна і з другога боку сьцяна.

Ì staŭ aněl Gaspodnì na vuzkaj daroze, pamìž vìnogradnikamì, dze z adnago boku s'câna ì z drugoga boku s'câna.

25. Асьліца, убачыўшы анёла Гасподняга, прыціснулася да сьцяны і прыціснула нагу Валаама да сьцяны; і ён зноў пачаў біць яе.

As'lica, ubačyŭšy aněla Gaspodnâga, prycisnulasâ da s'câny ì prycisnula nagu Valaama da scâny; ì ěn znoŭ pačaŭ bic' âe.

26. Анёл Гасподні зноў перайшоў і стаў у цесным месцы, дзе ня было куды зьвярнуць, ні налева, ні направа.

Aněl Gaspodnì znoŭ perajšoŭ ì staŭ u cesnym mescy, dze nâ bylo kudy z'vârnuc', nì naleva, nì naprava.

27. Асьліца, убачыўшы анёла Гасподняга, легла пад Валаамам. І запалаў гнеў Валаама, і пачаў ён біць асьліцу кіем.

As'lica, ubačyŭšy aněla Gaspodnâga, legla pad Valaamam. Ì zapalaŭ gneŭ Valaama, ì pačaŭ ěn bic' as'licu kïem.

28. І разамкнуў Гасподзь вусны асьліцы, і яна сказала Валааму: што я табе зрабіла, што ты бэеш мяне вось ужо трэці раз?

Ì razamknuŭ Gaspodz' vusny as'licy, i âna skazala Valaamu: što â tabe zrabila, što ty bèeš mâne vos' užo trècì raz?

29. Валаам сказаў асьліцы: за тое, што ты паглумілася зь мяне; калі б у мяне ў руцэ быў меч, дык я цяпер ужо забіў бы цябе.

Valaam skazaŭ as'licy: za toe, što ty paglumilasâ z' mâne; kalì b u mâne ŭ rucè byŭ meč, dyk â câper užo zabiŭ by câbe.

30. А асьліца сказала Валааму: ці ня я твая асьліца, на якой ты езьдзіў з пачатку да гэтага дня? ці мела я звычку так рабіць з табою? Ён сказаў: не.

A as'lica skazala Valaamu: cì nâ â tvaâ as'lica, na âkoj ty ez'dziŭ z pačatku da gètaga dnâ? cì mela â zvyčku tak rabic' z taboŭ? Ěn skazaŭ: ne.

31. І адкрыў Гасподзь вочы Валааму, і ўбачыў ён анёла Гасподняга, які стаяў на дарозе з аголеным мечам у руцэ, і паклانیўся, і ўпаў на аблічча сваё.

Ì adkryŭ Gaspodz' vočy Valaamu, i ŭbačyŭ ěn anëla Gaspodnâga, âkì staâŭ na daroze z agolenym mečam u rucè, i paklaniŭsâ, i ŭpaŭ na abličča svaë.

32. І сказаў яму анёл Гасподні: за што ты біў асьліцу тваю аж тры разы? Я выйшаў, каб перашкодзіць табе, бо шлях твой няправільны перад Мною;

Ì skazaŭ âmu anël Gaspodnì: za što ty biŭ as'licu tvaŭ až try razy? Â vyjšaŭ, kab peraškodzic' tabe, bo šlâh tvoj nâpravil'ny perad Mnoŭ;

33. і асьліца, убачыўшы Мяне, зьвярнула ад Мяне вось ужо тры разы; калі б яна не зьвярнула ад Мяне, дык Я забіў бы цябе, а яе пакінуў бы жывую.

ì as'lica, ubačyŭšy Mâne, z'vârnula ad Mâne vos' užo try razy; kalì b âna ne z'vârnula ad Mâne, dyk Â zabiŭ by câbe, a âe pakìnuŭ by žyvuŭ.

34. І сказаў Валаам анёлу Гасподняму: зграшыў я, бо ня ведаў, што Ты

стаіш насупраць мяне на дарозе; дык вось, калі гэта няпрыемна ў вачах
Тваіх, дык я вярнуся.

*Ì skazaŭ Valaam anëlu Gaspodnâmu: zgrašyŭ â, bo nâ vedaŭ, što Ty staiš
nasuprac' mâne na daroze; dyk vos', kali gëta nâpnyemna ŭ vačah Tvaih,
dyk â vârnusâ.*

35. І сказаў анёл Гасподні Валааму: ідзі зь людзьмі гэтымі, толькі кажы
тое, што Я буду казаць табе. І пайшоў Валаам з князямі Валакавымі.

*Ì skazaŭ anël Gaspodni Valaamu: idzi z' lûdz'mi gëtyimi, tol'ki kažy toe, što Â
budu kazac' tabe. Ì pajšoŭ Valaam z knâzâmi Valakavymi.*

36. Валак, пачуўшы, што ідзе Валаам, выйшаў насустрач яму ў горад
Маавіцкі, які на граніцы пры Арноне, што каля самай мяжы.

*Valak, pačuŭšy, što idze Valaam, vyjšaŭ nasustrač âmu ŭ gorad Maavicki, âki
na granicy pry Arnone, što kalâ samaj mâžy.*

37. І сказаў Валак Валааму: ці не пасылаў я да цябе клікаць цябе? чаму
ты ня ішоў да мяне? няўжо я і праўда не магу ўшанаваць цябе?

*Ì skazaŭ Valak Valaamu: ci ne pasylaŭ â da câbe klikac' câbe? čamu ty nâ
išoŭ da mâne? nâŭžo â Ì praŭda ne magu ŭšanavac' câbe?*

38. І сказаў Валаам Валаку: вось, я і прыйшоў да цябе, але ці магу я
штосьці ад сябе сказаць? што ўкладзе Бог у вусны мае, тое і буду
гаварыць.

*Ì skazaŭ Valaam Valaku: vos', â Ì pryjšoŭ da câbe, ale ci magu â štos'ci ad
sâbe skazac'/? što ŭkladze Bog u vusny mae, toe Ì budu gavaryc'.*

39. І пайшоў Валаам з Валакам, і прыйшлі ў Кірыят-Хуцот.

Ì pajšoŭ Valaam z Valakam, Ì pryjšli ŭ Kiryât-Hucot.

40. І закалоў Валак валоў і авечак і паслаў да Валаама і князёў, якія
былі зь ім.

Ì zakaloŭ Valak valoŭ Ì avečak Ì paslaŭ da Valaama Ì knâzëŭ, âkiâ byli z' im.

41. На другі дзень раніцай Валак узяў Валаама і ўзьвёў яго на вышыні Ваалавыя, каб ён убачыў адтуль частку народу.

Na drugi dzen' ranicaj Valak uzâŭ Valaama i ŭz'veŭ ŭgo na vyšyni Vaalavyâ, kab ên ubačyŭ adtul' častku narodu.

23 Кіраўнік

1. І сказаў Валаам Валаку: пастаў мне тут сем ахвярнікаў і падрыхтуй мне сем цялят і сем бараноў.

Ŭ skazaŭ Valaam Valaku: pastaŭ mne tut sem ahvârnikauŭ i padryhtuj mne sem câlât i sem baranoŭ.

2. Валак зрабіў так, як казаў Валаам, і ўзьнеслі Валак і Валаам па цяляці і па барану на кожным ахвярніку.

Valak zrabîŭ tak, âk kazaŭ Valaam, i ŭz'nes'li Valak i Valaam pa câlâci i pa baranu na koŭnym ahvârniku.

3. І сказаў Валаам Валаку: пастой каля цэласпаленьня твайго, а я пайду; можа, Гасподзь выйдзе мне насустрач, і што Ён адкрые мне, я абвяшчу табе.

Ŭ skazaŭ Valaam Valaku: pastoj kalâ cèlaspalen'nâ tvajgo, a â pajdu; moŭa, Gaspodz' vyjdzê mne nasustrač, i što Ên adkrye mne, â abvâšču tabe.

4. І сустрэўся Бог з Валаамам, і сказаў яму Валаам: сем ахвярнікаў паставіў я і ўзьнёс па цяляці і па барану на кожным ахвярніку.

Ŭ sustrêŭsâ Bog z Valaamam, i skazaŭ âmu Valaam: sem ahvârnikauŭ pastaviŭ â i ŭz'nês pa câlâci i pa baranu na koŭnym ahvârniku.

5. І ўклаў Гасподзь слова ў вусны Валаамавыя і сказаў: вярніся да Валака і так кажы.

Ŭ ŭklaŭ Gaspodz' slova ŭ vusny Valaamavyâ i skazaŭ: vârnisâ da Valaka i tak

kažy.

6. I вярнуўся да яго, і вось, ён стаіць каля цэласпаленьня свайго, ён і ўсе князі Маавіцкія.

Ì vârnũsâ da âgo, ì vos', ën staic' kalâ cèlaspalen'nâ svajgo, ën ì ŭse knâzi Maavickiâ.

7. I прамовіў прыпавесьць сваю і сказаў: зь Месапатаміі прывёў мяне Валак, цар Маава, ад гор усходніх: прыйдзі, пракляні мне Якава, прыйдзі, выкажы зло на Ізраіля!

Ì pramoviũ pry paves'c' svaũ ì skazaũ: z' Mesapatamii pryvëũ mâne Valak, car Maava, ad gor ushodnih: pryjdzì, praklâni mne Âkava, pryjdzì, vykažy zlo na Ìzrailâ!

8. Як пракляню я? Бог не праклінае яго. Як выкажу зло? Гасподзь не выказвае зла.

Âk praklânu â? Bog ne praklînae âgo. Âk vykažu zlo? Gaspodz' ne vykazvae zla.

9. Зь вяршыні скал бачу яго і з пагоркаў гляджу на яго: вось, народ жыве асобна і сярод народаў ня лічыцца.

Z' vâršyni skal baču âgo ì z pagorkaũ glâdžu na âgo: vos', narod žyve asobna ì sârod narodaũ nâ ličycca.

10. Хто палічыць пясок Якава і велічыню чацьвёртай часткі Ізраіля? Хай памрэ душа мая сьмерцю праведнікаў, і хай будзе скон мой, як і іхні!

Hto paličyc' pâsok Âkava ì veličynũ čac'vërtaj častki Ìzrailâ? Haj pamrè duša maâ s'mercũ pravednikaũ, ì haj budze skon moj, âk ì ihni!

11. I сказаў Валак Валааму: што ты са мною робіш? я ўзяў цябе, каб праклясьці ворагаў маіх, а ты, вось, дабраслаўляеш?

Ì skazaũ Valak Valaamu: što ty sa mnoũ robiš? â ŭzâũ câbe, kab praklâs'ci voragaũ maih, a ty, vos', dabraslaũlâeš?

12. І адказваў ён і сказаў: ці не павінен я дакладна сказаць тое, што ўкладвае Гасподзь у вусны мае?

Ì adkazvaŭ ën ì skazaŭ: ci ne pavinen â dakladna skazac' toe, što ŭkladvae Gaspodz' u vusny mae?

13. І сказаў яму Валак: ідзі са мною на другое месца, зь якога ты ўбачыш яго, але толькі частку яго ўбачыш, а ўсяго яго ня ўбачыш, і праклянні мне яго адтуль.

Ì skazaŭ âmu Valak: idzi sa mnoŭ na drugoe mesca, z' âkoga ty ŭbačyš âgo, ale tol'ki častku âgo ŭbačyš, a ŭsâgo âgo nâ ŭbačyš, ì praklâni mne âgo adtul'.

14. І ўзяў яго на месца вартаўнікоў, на вяршыню гары Фасгі, і паставіў сем ахвярнікаў, і ўзьнёс па цяляці і па барану на кожным ахвярніку.

Ì ŭzâŭ âgo na mesca vartaŭnikoŭ, na vâršynŭ gary Fasgi, ì pastaviŭ sem ahvârnikau, ì ŭz'nës pa câlâci ì pa baranu na kožnym ahvârniku.

15. І сказаў Валаку: пастой тут каля цэласпаленьня твайго, а я пайду туды насустрач.

Ì skazaŭ Valaku: pastoj tut kalâ cèlaspalen'nâ tvajgo, a â pajdu tudy nasustrač.

16. І сустрэўся Гасподзь з Валаамам, і ўклаў слова ў вусны ягоныя, і сказаў: вярніся да Валака і так кажы.

Ì sustrèŭsâ Gaspodz' z Valaamam, ì ŭklaŭ slova ŭ vusny âgonyâ, ì skazaŭ: vârnisâ da Valaka ì tak każy.

17. І прыйшоў да яго, і вось, ён стаіць каля цэласпаленьня свайго, і зь ім князі Маавіцкія. І сказаў яму Валак: што сказаў Гасподзь?

Ì pryjšoŭ da âgo, ì vos', ën staic' kalâ cèlaspalen'nâ svajgo, ì z' im knâzi Maavickiâ. Ì skazaŭ âmu Valak: što skazaŭ Gaspodz'?

18. Ён прамовіў прытчу сваю і сказаў: устань, Валак, і паслухай, уважай

мне, сыне Сэпфораў.

Ěn pramoviŭ prytcu svaŭ i skazaŭ: ustan', Valak, i pasluhaj, uvažaj mne, syne Sèpforaŭ.

19. Бог не чалавек, каб няпраўду казаць, і ня сын чалавечы, каб Яму шкадаваць. Ці скажа Ён і ня зробіць? будзе казаць і ня выканае?

Bog ne čalavek, kab nâpraŭdu kazac', i nâ syn čalavečy, kab Âmu škadavac'. Cì skaža Ěn i nâ zrobic'? budze kazac' i nâ vykanae?

20. Вось, дабраслаўляць пачаў я, бо Ён дабраславіў, і я не магу зьмяніць гэтага.

Vos', dabraslaŭlâc' pačaŭ â, bo Ěn dabraslaviŭ, i â ne magu z'mânic' gètaga.

21. Ня відаць бяды ў Якаве, і ня прыкметна няшчасьця ў Ізраіле;

Гасподзь, Бог ягоны, зь ім, і трубны царскі гук у яго;

Nâ vidac' bâdy ũ Âkave, i nâ prykmetna nâščas'câ ũ Ĺzraile; Gaspodz', Bog âgony, z' im, i trubny carski guk u âgo;

22. Бог вывеў іх зь Егіпта, імклівасьць адзінарога ў яго;

Bog vyveŭ ih z' Egípta, imklivas'c' adžinaroga ũ âgo;

23. няма чарадзейства ў Якаве і няма варажнечы ў Ізраілі. Сваім часам скажуць пра Якава і пра Ізраіля: вось, што творыць Бог!

nâma čaradzejstva ũ Âkave i nâma varažnečy ũ Ĺzrailli. Svaim časam skažuc' pra Âkava i pra Ĺzraillâ: vos', što tvoryc' Bog!

24. Вось народ, як ільвіца ўстае, і як леў падымаецца; ня ляжа, пакуль ня зьесьць здабычы і пакуль не напэецца крыві забітых.

Vos' narod, âk il'vica ũstae, i âk leŭ padymaeccâ; nâ lâža, pakul' nâ z'es'c' zdabyčy i pakul' ne napèeccâ kryvi zabityh.

25. І сказаў Валак Валааму: ні клясьці не клянi яго, ні дабраслаўляць не дабраслаўляй яго.

Ĺ skazaŭ Valak Valaamu: nì klâs'ci ne klânì âgo, nì dabraslaŭlâc' ne

dabraslaŭláj âgo.

26. І адказваў Валаам і сказаў Валаку: ці не казаў я табе, што я буду рабіць усё тое, што скажа мне Гасподзь?

Ì adkazvaŭ Valaam ì skazaŭ Valaku: cì ne kazaŭ â tabe, što â budu rabic' usë toe, što skaža mne Gaspodz'?

27. І сказаў Валак Валааму: ідзі, я вазьму цябе на другое месца; можа, заўгодна будзе Богу, і адтуль праклянеш мне яго.

Ì skazaŭ Valak Valaamu: idzi, â vaz'mu câbe na drugoe mesca; moža, zaŭgodna budze Bogu, ì adtul' praklâneš mne âgo.

28. І ўзяў Валак Валаама на верх Фегора, абернутага да пустыні.

Ì ŭzâŭ Valak Valaama na verh Fegora, abernutaga da pustynì.

29. І сказаў Валаам Валаку: пастаў мне тут сем ахвярнікаў і падрыхтуй мне тут сем цялят і сем бараноў.

Ì skazaŭ Valaam Valaku: pastaŭ mne tut sem ahvârnikauŭ ì padryhtuj mne tut sem câlât ì sem baranoŭ.

30. І зрабіў Валак, як сказаў Валаам, і ўзьнёс па цяляці і барану на кожным ахвярніку.

Ì zrabiŭ Valak, âk skazaŭ Valaam, ì ŭz'nës pa câlâci ì baranu na kožnym ahvârniku.

24 Кіраўнік

1. Валаам убачыў, што Госпаду заўгодна дabrasлаўляць Ізраіля, і не пайшоў, як раней, чарадзеяніцаць, а павярнуўся тварам сваім да пустыні.

Valaam ubačyŭ, što Gospadu zaŭgodna dabraslaŭlâc' Ìzrailâ, ì ne pajšoŭ, âk ranej, čaradzejničac', a pavârnuŭsâ tvaram svaim da pustynì.

2. І зірнуў Валаам і ўбачыў Ізраіля, які стаяў паводле родаў сваіх, і быў на ім Дух Божы.

Ì zirnuŭ Valaam ì ŭbačyŭ Ìzrailâ, âkì staâŭ pavodle rodaŭ svaih, ì byŭ na ìm Duh Božy.

3. І прамовіў ён прытчу і сказаў: гаворыць Валаам, сын Вэораў, гаворыць муж з адкрытым вокам,

Ì pramoviŭ ën prytču ì skazaŭ: gavoryc' Valaam, syn Vèoraŭ, gavoryc' muž z adkryтым vokam,

4. гаворыць той, хто чуе словы Божыя, які бачыць уявы Ўсемагутнага; падае, але адкрытыя вочы ягоныя:

gavoryc' toj, hto čue slovy Božyâ, âkì bačyc' uâvy Ŭsemagutnaga; padae, ale adkrytyâ vočy âgonyâ:

5. такія цудоўныя намёты твае, Якаў, селішчы твае, Ізраіле!

takiâ cudoŭnyâ namëty tvae, Ákaŭ, seliščy tvae, Ìzraile!

6. расьсьцілаюцца яны як даліны, як сады над ракою, як альясавыя дрэвы, пасаджаныя Госпадам, як кедры каля вады;

ras's'cilaŭcca âny âk daliny, âk sady nad rakou, âk al'âsavyâ drëvy, pasadžanyâ Gospadam, âk kedry kalâ vady;

7. палецца вада зь вёдраў ягоных, і насеньне ягонае будзе як вялікія воды, пераўзыдзе Агага цар яго і ўзвысіцца царства ягонае.

pal'ecca vada z' vëdraŭ âgonyh, ì nasen'ne âgonae budze âk vâlikîâ vody, peraŭzydze Agaga car âgo ì ŭzvysicca carstva âgonae.

8. Бог вывеў яго зь Егіпта, імклівасьць адзінарога ў яго, пажырае народы, варожыя яму, дробіць косьці іхнія і стрэламі сваімі б'е.

Bog vyveŭ âgo z' Egípta, ìmklivas'c' adžinaroga ŭ âgo, pažyrae narody, varožyâ âmu, drobic' kos'ci ihniâ ì strèlami svaimi b'e.

9. Нахіліўся, і лёг, як леў і як ільвіца, - хто падыме яго? Хто

дабраслаўляе цябе, той дабраславёны, і хто праклінае цябе, той пракляты!

Nahiliŭsâ, i lëg, âk leŭ i âk il'vica, - hto padyme âgo? Hto dabraslaŭlâe câbe, toj dabraslavëny, i hto praklinae câbe, toj praklâty!

10. І ўспалымніўся гнеў Валака на Валаама, і пляснуў ён рукамі сваімі, і сказаў Валак Валааму: я паклікаў цябе праклясьці ворагаў маіх, а ты дабраслаўляеш іх вось ужо трэці раз;

Î ŭspalymniŭsâ gneŭ Valaka na Valaama, i plâsnuŭ ën rukamì svaimì, i skazaŭ Valak Valaamu: â paklikaŭ câbe praklâs'ci voragaŭ maih, a ty dabraslaŭlâeš ih vos' užo trèci raz;

11. дык вось, бяжы ў сваё месца; я хацеў ушанаваць цябе, але вось, Гасподзь пазбаўляе цябе гонару.

dyk vos', bâžy ŭ svaë mesca; â haceŭ ušanavac' câbe, ale vos', Gaspodz' pazbaŭlâe câbe gonaru.

12. І сказаў Валаам Валаку: "ці не казаў я паслам тваім, якіх ты пасылаеш да мяне:

Î skazaŭ Valaam Valaku: "ci ne kazaŭ â paslam tvaim, âkih ty pasylaeš da mâne:

13. ўхоць бы даваў мне Валак поўны свой дом срэбра і золата, не магу пераступіць загаду Гасподняга, каб зрабіць што-небудзь добрае альбо благое па сваёй волі: што скажа Гасподзь, тое і буду казаць"?

ŭhoc' by davaŭ mne Valak poŭny svoj dom srèbra i zolata, ne magu perastupic' zagadu Gaspodnâga, kab zrabic' što-nebudz' dobrae al'bo blagoe pa svaëj voli: što skaža Gaspodz', toe i budu kazac'?"

14. дык вось, я іду да народу свайго; ідзі, я абвяшчу табе, што зробіць народ гэты з народамі тваімі зь бегам часу.

dyk vos', â idu da narodu svajgo; idzi, â abvâšču tabe, što zrabic' narod gëty

z narodam tvaim z' begam času.

15. I прамовіў прыпавесьць сваю і сказаў: гаворыць Валаам, сын Вэораў, гаворыць муж з адкрытым вокам,

Ì pramoviŭ pry-paves'c' svaŭ i skazaŭ: gavoryc' Valaam, syn Vèoraŭ, gavoryc' muž z adkryтым vokam,

16. гаворыць той, хто чуе словы Божыя, хто мае ўяву ад Усявышняга, хто бачыць уявы Ўсемагутнага, падае, але адкрытыя вочы ў яго.

gavoryc' toj, hto čue slovy Božyâ, hto mae ŭâvu ad Usâvyšnâga, hto bačyc' uâvy Ŭsemagutnaga, padae, ale adkrytyâ vočy ŭ âgo.

17. Бачу Яго, але яшчэ ня сёньня; бачу Яго, але ня блізка. Узыходзіць зорка ад Якава і паўстае жазло ад Ізраіля, і бэе князёў Маава і валіць усіх сыноў Сітавых.

Baču Âgo, ale âščè nâ sën'nâ; baču Âgo, ale nâ blizka. Uzyhodzic' zorka ad Âkava i paŭstae žazlo ad Ìzrailâ, i bèe knâzëŭ Maava i valic' usih synoŭ Sitavyh.

18. Эдом будзе пад валоданьнем, Сэір будзе пад валоданьнем ворагаў сваіх, а Ізраіль пакажа сілу.

Èdom budze pad valodan'nem, Sèir budze pad valodan'nem voragaŭ svaih, a Ìzrail' pakaža silu.

19. Той, хто паходзіць ад Якава, авалодае і загубіць рэшткі горада.

Toj, hto pahodzic' ad Âkava, avalodae i zagubic' rèštki gorada.

20. I ўгледзеў ён Амаліка, і прамовіў прытчу сваю, і сказаў: першы з народаў Амалік, але канец ягоны - пагібель.

Ì ŭgledzeŭ ën Amalika, i pramoviŭ prytču svaŭ, i skazaŭ: peršy z narodaŭ Amalik, ale kanec âgony - pagibel'.

21. I ўгледзеў ён Кенэяў, і прамовіў ён прыпавесьць сваю, і сказаў: моцнае селішча тваё, і на скале ўладжана гняздо тваё;

Ì ŭgledzeŭ ěn Kenèâŭ, ì pramoviŭ ěn pry-paves'c' svaŭ, ì skazaŭ: mocnae selišča tvaë, ì na skale ŭladžana gnâzdo tvaë;

22. але спустошаны будзе Каін, і неўзабаве Асур паняволіць цябе.

ale spustošany budze Kain, ì neŭzabave Asur panâvolic' câbe.

23. І прамовіў прыпавесьць сваю і сказаў: гора, хто ацалее, калі навядзе гэта Бог!

Ì pramoviŭ pry-paves'c' svaŭ ì skazaŭ: gora, hto acalee, kalì navâdze gèta Bog!

24. прыйдуць караблі ад Кітыма і ўрымсьцяць Асура і ўрымсьцяць Эвэра; але і ім пагібель!

pryjduc' karablì ad Kityma ì ŭryms'câc' Asura ì ŭryms'câc' Èvèra; ale ì ìm pagibel'!

25. І ўстаў Валаам і пайшоў назад у сваю мясьціну, а Валак таксама пайшоў сваёю дарогаю.

Ì ŭstaŭ Valaam ì pajšoŭ nazad u svaŭ mâs'cinu, a Valak taksama pajšoŭ svaëŭ darogaŭ.

25 Кіраўнік

1. І жыў Ізраіль у Сітыме, і пачаў народ блудадзейнічаць з дочкамі Маава,

Ì žyŭ Ìzrail' u Sityme, ì pačaŭ narod bludadzejničac' z dočkami Maava,

2. і запрашалі яны народ да ахвяраваньня багам сваім, і еў народ і кланяўся багам іхнім.

ì zaprašali âny narod da ahvâravan'nâ bagam svaim, ì eŭ narod ì klanâŭsâ bagam ihnim.

3. І прыляпіўся Ізраіль да Ваал-Фегора. І ўспалымніўся гнеў Гасподні на

Ізраіля.

Ì prylâpiÿsâ Ìzrail' da Vaal-Fegora. Ì ùspalymniÿsâ gneÿ Gaspodni na Ìzrailâ.

4. І сказаў Гасподзь Майсею: вазьмі ўсіх правадыроў народу і павесь іх Госпаду перад сонцам, і адвернецца ад Ізраіля лютасьць гневу Гасподняга.

Ì skazaÿ Gaspodz' Majseÿ: vaz'mi ùsìh pravadyroÿ narodu i paves' ih Gospadu perad soncam, i advernecca ad Ìzrailâ lÿtas'c' gnevu Gaspodnâga.

5. І сказаў Майсей судзьдзям Ізраілевым: забеце кожны людзей сваіх, якія прыляпіліся да Ваал-Фегора.

Ì skazaÿ Majsej sudz'dzâm Ìzrailevym: zabece kožny lÿdzej svaih, âkiâ prylâpilisâ da Vaal-Fegora.

6. І вось, нехта з сыноў Ізраілевых прыйшоў і прывёў да братоў сваіх Мадыяніцянку, на вачах у Майсея і на вачах ва ўсяго супольства сыноў Ізраілевых, калі яны плакалі каля ўваходу ў скінію сходу.

Ì vos', nehta z synoÿ Ìzrailevyh pryjšoÿ i pryvëÿ da bratoÿ svaih Madyânicânku, na vačah u Majseâ i na vačah va ùsâgo supol'stva synoÿ Ìzrailevyh, kalì âny plakalì kalâ ùvahodu ù skiniÿ shodu.

7. Фінээс, сын Элеазара, сына Аарона сьвятара, убачыўшы гэта, устаў з супольства і ўзяў у руку сваю дзіду,

Finèès, syn Èleazara, syna Aarona s'vâtara, ubačyÿšy gèta, ustaÿ z supol'stva i ùzâÿ u ruku svaÿ dzidu,

8. і ўвайшоў сьледам за Ізраільцянінам у спальню і пракалоў абодвух іх, Ізраільцяніна і жанчыну ў чэрава яе: і спынілася параза сыноў Ізраілевых.

ì ùvajšoÿ s'ledam za Ìzrail'câninam u spal'nÿ i prakaloÿ abodvuh ih, Ìzrail'cânina i žančynu ù čèrava âe: i spynilasâ paraza synoÿ Ìzrailevyh.

9. А памерлых ад паразы было дваццаць чатыры тысячы.

A pamerlyh ad parazy bylo dvaccac' čatyry tysáčy.

10. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

11. Фінээс, сын Элеазара, сына Аарона сьвятара, адвёў лютасьць Маю ад сыноў Ізраілевых, парупіўшыся за Мяне сярод іх, і Я ня зьнішчыў сыноў Ізраілевых у руплівасьці Маёй;

Finèès, syn Èleazara, syna Aarona s'vâtara, advëŭ lûtas'c' Maŭ ad synoŭ Ìzrailevyh, parupiŭšysâ za Mâne sârod ih, ì Á nâ z'niščyŭ synoŭ Ìzrailevyh u ruplìvas'ci Maëj;

12. таму скажы: вось Я даю яму Мой завет міру,

tamu skažy: vos' Á daŭ âmu Moj zapavet mîru,

13. і будзе ён яму і нашчадкаў ягоным пасля яго заветаў сьвятарства вечнага, за тое, што ён паказаў руплівасьць за Бога свайго і заступіўся за сыноў Ізраілевых.

ì budze èn âmu ì naščadkam âgonym pas'lâ âgo zapavetam s'vâtarstva večnaga, za toe, što èn pakazaŭ ruplìvas'c' za Boga svajgo ì zastupiŭsâ za synoŭ Ìzrailevyh.

14. Імя забітага Ізраільцяніна, які забіты з Мадьяніцянкаю, было Зімры, сын Салу, правадыр пакаленьня Сымонавага;

Ìmâ zabìtaga Ìzrail'cânina, âkì zabìty z Madyânicânkaŭ, bylo Zimry, syn Salu, pravadyr pakalen'nâ Symonavaga;

15. а імя забітай Мадьяніцянкі Хазва; яна была дачка Цура, правадыра Амота, з роду Мадьямскага.

a imâ zabìtaj Madyânicânkì Hazva; âna byla dačka Cura, pravadyra Amota, z rodu Madyâmskaga.

16. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

17. уціскай Мадыямаў, і беце іх,

uciskaj Madyâmaŭ, i bece ih,

18. бо яны варожа зрабілі з вамі ў падступнасці сваёй, завабіўшы вас Фегорам і Хазвою, дачкою правадыра Мадыямскага, сястрою сваёю, забітаю ў дзень паразы за Фегора.

bo âny varoža zrabili z vami ŭ padstupnas'ci svaëj, zavabiŭšy vas Fegoram i Hazvoû, dačkoû pravadyra Madyâmskaga, sâstroû svaëû, zabitaû ŭ dzen' parazy za Fegora.

26 Кіраўнік

1. Пасьля гэтай паразы сказаў Гасподзь Майсею і Элеазару, сыну Аарона, сьвятару, кажучы:

Pas'lâ gêtaj parazy skazaŭ Gaspodz' Majseû i Èleazaru, synu Aarona, s'vâtaru, kažučy:

2. палічэце ўсё супольства сыноў Ізраілевых ад дваццаці гадоў і вышэй, па семях іхніх, усіх здольных ваяваць у Ізраіля.

paličèce ŭsë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh ad dvaccaci gadoŭ i vyšèj, pa semèâh ihnih, usih zdol'nyh vaâvac' u Ìzrailà.

3. І сказаў ім Майсей і Элеазар сьвятар на раўнінах Маавіцкіх каля Ярдана, насупраць Ерыхона, кажучы:

Ì skazaŭ im Majsej i Èleazar s'vâtar na raŭninah Maavickih kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona, kažučy:

4. палічэце ўсіх ад дваццаці гадоў і вышэй, як загадаў Гасподзь Майсею і сынам Ізраілевым, якія выйшлі зь зямлі Егіпецкай:

paličèce ŭsih ad dvaccaci gadoŭ i vyšèj, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû i synam Ìzrailevym, âkiâ vyjšli z' zâmlì Egipeckaj:

5. Рувім, першынец Ізраіля. Сыны Рувімавыя: ад Ханоха пакаленьне Ханохавае, ад Фалу, пакаленьне Фалуевае,

Ruvim, peršynec Izrailâ. Syny Ruvimavyâ: ad Hanoha pakalen'ne Hanohavae, ad Falu, pakalen'ne Faluevae,

6. ад Хецрона пакаленьне Хецронавае, ад Хармі пакаленьне Харміевае;
ad Hecrona pakalen'ne Hecronavae, ad Harmi pakalen'ne Harmievae;

7. вось пакаленьні Рувімавыя; і налічана іх сорак тры тысячы сямсот трыццаць.

vos' pakalen'ni Ruvimavyâ; i naličana ih sorak try tysâčy sâmсот tryccac'.

8. І сыны Фалуевыя: Эліяў.

Ì syny Faluevyâ: Èliâŭ.

9. Сыны Эліява: Нэмуіл, Датан і Авірон. Гэта тыя Датан і Авірон, якіх клічуць на сход, якія ўчынілі бунт супроць Майсея і Аарона разам з саўдзельнікамі Карэя, калі гэтыя ўчынілі бунт супроць Госпада;

Syny Èliâva: Nèmuil, Datan i Aviron. Gèta tyâ Datan i Aviron, âkih kličuc' na shod, âkiâ ŭčynili bunt suproc' Majseâ i Aarona razam z saŭdzel'nikami Karèâ, kalì gètyâ ŭčynili bunt suproc' Gospada;

10. і разьзявіла зямля вусны свае і праглынула іх і Карэя: разам зь імі памерлі і саўдзельнікі іхнія, калі агонь зжэр дзьвесце пяцьдзясят чалавек, і сталіся яны азнакаю;

ì raz'zâvila zâmlâ vusny svae ì praglynula ih ì Karèâ: razam z' imi pamerli ì saŭdzel'niki ihniâ, kalì agon' zžèr dz'ves'ce pâc'dzâsât čalavek, ì stalisâ âny aznakaŭ;

11. але сыны Карэевыя не памерлі.

ale syny Karèevyâ ne pamerli.

12. Сыны Сымонавыя паводле пакаленьняў іхніх: ад Нэмуіла пакаленьне Нэмуілавае, ад Яміна пакаленьне Ямінавае, ад Яхіна

пакаленьне Яхінавае,

Syny Symonavyâ pavodle pakalen'nâŭ ihnih: ad Nèmuila pakalen'ne Nèmuilavae, ad Âmina pakalen'ne Âminavae, ad Âhina pakalen'ne Âhinae,

13. ад Зары пакаленьне Зарынавае, ад Саўла пакаленьне Саўлавае;
ad Zary pakalen'ne Zarynavae, ad Saŭla pakalen'ne Saŭlavae;

14. вось пакаленьні Сымонавыя: дваццаць дзьве тысячы дзьвесце.
vos' pakalen'ni Symonavyâ: dvaccac' dz've tysâcy dz'ves'ce.

15. Сыны Гадавыя паводле пакаленьняў іхніх: ад Цафона пакаленьне Цафонавае, ад Хагія пакаленьне Хагіевае, ад Шунія пакаленьне Шуніевае,

Syny Gadavyâ pavodle pakalen'nâŭ ihnih: ad Cafona pakalen'ne Cafonavae, ad Hagiâ pakalen'ne Hagievae, ad Šuniâ pakalen'ne Šunievae,

16. ад Азьнія пакаленьне Азьніевае, ад Эрыя пакаленьне Эрыевае,
ad Az'niâ pakalen'ne Az'nievae, ad Èryâ pakalen'ne Èryevae,

17. ад Арода пакаленьне Ародавае, ад Арэлія пакаленьне Арэліевае;
ad Aroda pakalen'ne Arodavae, ad Arèliâ pakalen'ne Arèlievae;

18. вось пакаленьні сыноў Гадавых, паводле падліку іх: сорак тысяч пяцьсот.

vos' pakalen'ni synoŭ Gadavyh, pavodle padliku ih: sorak tysâc pâc'sot.

19. Сыны Юды: Ір і Анан; але Ір і Анан памерлі ў зямлі Ханаанскай;
Syny Ūdy: Ìr ì Anan; ale Ìr ì Anan pamerli ŭ zâmlì Hanaanskaj;

20. і былі сыны Юдавыя паводле пакаленьняў іхніх: ад Шэлы пакаленьне Шэлавае, ад Фарэса пакаленьне Фарэсавае, ад Зары пакаленьне Заравае;

ì byli syny Ūdavyâ pavodle pakalen'nâŭ ihnih: ad Šèly pakalen'ne Šèlavae, ad Farèsa pakalen'ne Farèsavae, ad Zary pakalen'ne Zaravae;

21. і былі сыны Фарэсавыя: ад Эсрома пакаленьне Эсромавае, ад

Хамула пакаленьне Хамулавае;

i byli syny Farèsavyâ: ad Èsroma pakalen'ne Èsromavae, ad Hamula pakalen'ne Hamulavae;

22. вось пакаленьні Юдавыя, паводле падліку іх: семдзсят шэсьць тысяч пяцьсот.

vos' pakalen'ni Ûdavyâ, pavodle padliku ih: semdzesât šès'c' tysâč pác'sot.

23. Сыны Ісахаравыя паводле пакаленьняў іх: ад Толы пакаленьне Толавае, ад Фувы пакаленьне Фувавае,

Syny Ìsaharavyâ pavodle pakalen'nâũ ih: ad Toly pakalen'ne Tolavae, ad Fuvy pakalen'ne Fuvavae,

24. ад Яшува пакаленьне Яшувавае, ад Шымрона пакаленьне Шымронавае;

ad Âšuva pakalen'ne Âšuvavae, ad Šymrona pakalen'ne Šymronavae;

25. вось пакаленьні Ісахаравыя, паводле падліку іх: шэсьцьдзсят чатыры тысячы трыста.

vos' pakalen'ni Ìsaharavyâ, pavodle padliku ih: šès'c'dzâsât čatyry tysâčy trysta.

26. Сыны Завулонавыя паводле пакаленьняў іх: ад Сарэда пакаленьне Сарэдавае, ад Элона пакаленьне Элонавае, ад Яхлэіла пакаленьне Яхлэілавае;

Syny Zavulonavyâ pavodle pakalen'nâũ ih: ad Sarèda pakalen'ne Sarèdavae, ad Èlona pakalen'ne Èlonavae, ad Âhlèila pakalen'ne Âhlèilavae;

27. вось пакаленьні Завулонавыя, паводле падліку іх: шэсьцьдзсят тысяч пяцьсот.

vos' pakalen'ni Zavulonavyâ, pavodle padliku ih: šès'c'dzâsât tysâč pác'sot.

28. Сыны Язэпа паводле пакаленьняў іх: Манасія і Яфрэм.

Syny Âzèpa pavodle pakalen'nâũ ih: Manasiâ i Âfrèm.

29. Сыны Манасііныя: ад Махіра пакаленьне Махіравае; ад Махіра нарадзіўся Галаад, ад Галаада пакаленьне Галаадавае.

Syny Manasiinyâ: ad Mahira pakalen'ne Mahiravae; ad Mahira naradziÿsâ Galaad, ad Galaada pakalen'ne Galaadavae.

30. Вось сыны Галаадавыя: ад Езэра пакаленьне Езэравае, ад Хэлэка пакаленьне Хэлэкавае,

Vos' syny Galaadavyâ: ad Ezèra pakalen'ne Ezèravae, ad Hèlèka pakalen'ne Hèlèkavae,

31. ад Асрыіла пакаленьне Асрыілавае, ад Шахэма пакаленьне Шахэмавае,

ad Asryila pakalen'ne Asryilavae, ad Šahèma pakalen'ne Šahèmavae,

32. ад Шаміды пакаленьне Шамідавае, ад Хэфэра пакаленьне Хэфэравае.

ad Šamidy pakalen'ne Šamidavae, ad Hèfèra pakalen'ne Hèfèravae.

33. У Салпаада, сына Хэфэравага, ня было сыноў, а толькі дочкі; імя дочак Салпаадавых: Махла, Ноа, Хогла, Мілка і Тырца.

U Salpaada, syna Hèfèravaga, nâ bylo synoÿ, a tol'ki dočki; imâ dočak Salpaadavyh: Mahla, Noa, Hogla, Milka i Tyrca.

34. Вось пакаленьні Манасііныя; а налічана іх пяцьдзясят дзьве тысячы сямсот.

Vos' pakalen'ni Manasiinyâ; a naličana ih pâc'dzâsât dz've tysâčy sâmсот.

35. Вось сыны Яфрэмавыя паводле пакаленьняў іх: ад Шутэлы пакаленьне Шутэлавае, ад Бэхера, пакаленьне Бэхеравае, ад Тахана пакаленьне Таханавае;

Vos' syny Âfrèmavyâ pavodle pakalen'nâÿ ih: ad Šutèly pakalen'ne Šutèlavae, ad Bèhera, pakalen'ne Bèheravae, ad Tahana pakalen'ne Tahanavae;

36. і вось сыны Шутэлавья: ад Арана пакаленьне Аранавае;

ì vos' syny Šutèlavyâ: ad Arana pakalen'ne Aranavae;

37. вось пакаленьне сыноў Яфрэмавых, паводле падліку іх: трыццаць дзьве тысячы пяцьсот. Вось сыны Язэпавья паводле пакаленьняў іх.

vos' pakalen'ne synoŭ Âfrèmavyh, pavodle padliku ih: tryccac' dz've tysâcy pâc'sot. Vos' syny Âzèpavyâ pavodle pakalen'nâŭ ih.

38. Сыны Венямінавыя паводле пакаленьняў іх: ад Бэлы пакаленьне Бэлавае, ад Ашбэла пакаленьне Ашбэлавае, ад Ахірама пакаленьне Ахірамавае,

Syny Ven'âminavyâ pavodle pakalen'nâŭ ih: ad Bèly pakalen'ne Bèlavae, ad Ašbèla pakalen'ne Ašbèlavae, ad Ahirama pakalen'ne Ahiramavae,

39. ад Шэфуфама пакаленьне Шэфуфамавае, ад Хуфама пакаленьне Хуфамавае;

ad Šèfufama pakalen'ne Šèfufamavae, ad Hufama pakalen'ne Hufamavae;

40. і былі сыны Бэлавья: Ард і Нааман; пакаленьне Ардавае, ад Наамана пакаленьне Нааманавае;

ì byli syny Bèlavyâ: Ard ì Naaman; pakalen'ne Ardavae, ad Naamana pakalen'ne Naamanavae;

41. вось сыны Венямінавыя паводле пакаленьняў іх; а налічана іх сорок пяць тысяч шэсьцьсот.

vos' syny Ven'âminavyâ pavodle pakalen'nâŭ ih; a naličana ih sorak pâc' tysâč šès'c'sot.

42. Вось сыны Данавья паводле пакаленьняў іх: ад Шухама пакаленьне Шухамавае; вось сямействы Данавья паводле пакаленьня іх.

Vos' syny Danavyâ pavodle pakalen'nâŭ ih: ad Šuhama pakalen'ne Šuhamavae; vos' sâmejstvy Danavyâ pavodle pakalen'nâ ih.

43. І ўсіх пакаленьняў Шухама, паводле падліку іх: шэсьцьдзясят

чатыры тысячы чатырыста.

Ì ŭsìh pakalen' nâŭ Šuhama, pavodle padliku ih: šès' c' dzâsât čatyry tysâčy čatyrysta.

44. Сыны Асіравыя паводле пакаленьняў іх: ад Імны пакаленьне Імнавае, ад Ішвы пакаленьне Ішвавае, ад Вэрыі пакаленьне Вэрыінае;
Syny Asiravyâ pavodle pakalen' nâŭ ih: ad Ìmny pakalen' ne Ìmnavae, ad Ìšvy pakalen' ne Ìšvavae, ad Vèryi pakalen' n' ne Vèryinae;

45. ад сыноў Вэрыі, ад Хэвэра пакаленьне Хэвэравае, ад Малхііла пакаленьне Малхіілавае;
ad synoŭ Vèryi, ad Hèvèra pakalen' ne Hèvèravae, ad Malhiila pakalen' ne Malhiilavae;

46. імя дачкі Асіравай Сара;
imâ dačkì Asiravaj Sara;

47. вось пакаленьне сыноў Асіравых, паводле падліку іх: пяцьдзясят тры тысячы чатырыста.
vos' pakalen' ne synoŭ Asiravyh, pavodle padliku ih: pâc' dzâsât try tysâčy čatyrysta.

48. Сыны Нэфталімавыя паводле пакаленьняў іх; ад Яхцаіла пакаленьне Яхцаілавае, ад Гунія пакаленьне Гуніевае,
Syny Nèftalimavyâ pavodle pakalen' nâŭ ih; ad Âhcaila pakalen' ne Âhcailavae, ad Guniâ pakalen' ne Gunievae,

49. ад Ецэра, пакаленьне Ецэравае, ад Шылэма пакаленьне Шылэмавае;
ad Ecèra, pakalen' ne Ecèravae, ad Šylèma pakalen' ne Šylèmavae;

50. вось пакаленьні Нэфталімавыя паводле пакаленьняў іх; а налічана іх сорак пяць тысяч чатырыста.

vos' pakalen' ni Nèftalimavyâ pavodle pakalen' nâŭ ih; a naličana ih sorak

pâc' tysâč čatyrysta.

51. Вось лік тых, што ўвайшлі ў падлік сыноў Ізраілевых: шэсьцьсот адна тысяча сямсот трыццаць.

Vos' lik tyh, što ŭvajšli ŭ padlik synoŭ Iŭrailevyh: šès'c'sot adna tysâča sâmsot tryccac'.

52. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

53. гэтым на долю табе трэба разьдзяліць зямлю па колькасьці імёнаў;

gèтым na dolû tabe trèba raz'dzâlic' zâmlû pa kol'kas'ci imënaŭ;

54. хто большы лікам, тым дай долю большую, а хто меншы лікам,

тым дай долю меншую: кожнаму трэба даць долю суразьмерна з

колькасьцю тых, што ўвайшлі ў падлік;

hto bol'sy likam, tym daj dolû bol'suû, a hto menšy likam, tym daj dolû

menšuû: kožnamu trèba dac' dolû suraz'merna z kol'kas'cû tyh, što ŭvajšli ŭ padlik;

55. паводле жэрабя трэба падзяліць зямлю, паводле плямёнаў бацькоў

іхніх павінны яны атрымаць долі;

pavodle žèrabâ trèba padzâlic' zâmlû, pavodle plâmënaŭ bac'koŭ ihnih

pavìnny âny atrymac' doli;

56. паводле жэрабя трэба падзяліць ім долі іхнія, як шматлікім, так і

малалікім.

pavodle žèrabâ trèba padzâlic' im doli ihniâ, âk šmatlikim, tak i malalikim.

57. Гэтыя лявіты ўвайшлі ў падлік паводле пакаленьняў іх: ад Гірсона

пакаленьне Гірсонавае, ад Каата пакаленьне Каатавае, ад Мэрары

пакаленьне Мэрарынае.

Gètyâ lâvity ŭvajšli ŭ padlik pavodle pakalen'nâŭ ih: ad Girona pakalen'ne

Girsonavae, ad Kaata pakalen'ne Kaatavae, ad Mèrary pakalen'ne

Mèrarynae.

58. Вось пакаленьні Лявііныя: пакаленьне Ліўніевае, пакаленьне Хэўронавае, пакаленьне Махліевае, пакаленьне Мушыевае, пакаленьне Карэевае. Ад Каата нарадліўся Амрам.

Vos' pakalen'ni Lâviînyâ: pakalen'ne Liÿnièvae, pakalen'ne Hèÿronavae, pakalen'ne Mahlièvae, pakalen'ne Muşyevae, pakalen'ne Karèevae. Ad Kaata naradlziÿsâ Amram.

59. Імя жонкі Амрамавай Ёхавэд, дачка Лявііная, якую нарадзіла жонка Лявііная ў Егіпце, а яна Амраму нарадзіла Аарона, Майсея і Марыям, сястру іхнюю.

Îmâ žonki Amramavaj Ėhavèd, dačka Lâviînaâ, âkuû naradzila žonka Lâviînaâ ũ Egipcè, a âna Amramu naradzila Aarona, Majseâ i Maryâm, sâstru ihnûû.

60. І нарадзіліся ў Аарона Надаў і Авіуд, Элеазар і Ітамар;

Î naradzilisâ ũ Aarona Nadaŭ i Aviud, Ėleazar i Itamar;

61. Але Надаў і Авіуд памерлі, калі прынесьлі чужы агонь да Госпада.

Ale Nadaŭ i Aviud pamerli, kalì pryneŝli čužy agon' da Gospada.

62. І было налічана дваццаць тры тысячы ўсіх мужчынскага полу, ад аднаго месяца і вышэй; бо яны ня былі палічаны разам з сынамі Ізраілевымі, бо ня дадзена ім долі сярод сыноў Ізраілевых.

Î bylo naličana dvaccac' try tysâčy ũsìh mužčynskaga polu, ad adnago mesâca i vyšèj; bo âny nâ byli paličany razam z synami Ìzrailevymi, bo nâ dadzena im doli sârod synoŭ Ìzrailevyh.

63. Вось палічаны Майсеем і Элеазарам сьвятаром, якія палічылі сыноў Ізраілевых на раўнінах Маавіцкіх каля Ярдана, насупраць Ерыхона;

Vos' paličany Majseem i Ėleazaram s'vâtarom, âkiâ paličyli synoŭ Ìzrailevyh na raŭnìnah Maavickih kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona;

64. у ліку іх ня было ніводнага чалавека з палічаных Майсеем і

Ааронам сьвятаром, якія лічылі сыноў Ізраілевых у пустыні Сінайскай;
u liku ih nâ bylo nivodnaga čalaveka z paličanyh Majseem i Aaronam s'vâtarom, âkiâ ličyli synoŭ Ižrailevyh u pustyni Sinajskaj;

65. бо Гасподзь сказаў ім, што памруць яны ў пустыні, - і не засталася зь іх нікога, акрамя Халева, сына Ефаніінага, і Ісуса, сына Нававага.
bo Gaspodz' skazaŭ im, što pamruc' âny ŭ pustyni, - i ne zastalosâ z' ih nikoga, akramâ Haleva, syna Efaniinaga, i Isusa, syna Navavaga.

27 Кіраўнік

1. І прыйшлі дочки Салпаада, сына Хэфэра, сына Галаадавага, сына Махіравага, сына Манасіінага з пакаленьня Манасіі, сына Язэпавага, і вось імёны дочак ягоных: Махла, Ноа, Хогла, Мілка і Тырца:
İ pryjšli dočki Salpaada, syna Hèfèra, syna Galaadavaga, syna Mahiravaga, syna Manasiinaga z pakalen'nâ Manasiì, syna Âzèpavaga, i vos' imëny dočak âgonyh: Mahla, Noa, Hogla, Milka i Tyrca:

2. і сталі перад Майсеем і перад Элеазарам сьвятаром, і перад князямі і перад усім супольствам, каля ўваходу ў скінію сходу, і сказалі:
ì stali perad Majseem i perad Èleazaram s'vâtarom, i perad knâzâmi i perad usim supol'stvam, kalâ ŭvahodu ŭ skiniû shodu, i skazali:

3. бацька наш памёр у пустыні, і ён ня быў у ліку саўдзельнікаў, што сабраліся супроць Госпада разам з грамадою Карэевай, але за свой грэх памёр, і сыноў у яго ня было;
bac'ka naš pamër u pustyni, i èn nâ byŭ u liku saŭdzelnikaŭ, što sabralisâ suproc' Gospada razam z gramadoû Karèevaj, ale za svoj grèh pamër, i synoŭ u âgo nâ bylo;

4. за што зьнікаць імя бацькі нашага зь роду ягонага, бо няма ў яго

сына? дай нам долю сярод братоў бацькі нашага.

za što z'nikac' imû bac'ki našaga z' rodu âgonaga, bo nâma ŭ âgo syna? daj nam dolû sârod bratoŭ bac'ki našaga.

5. І падаў Майсей справу іхнюю Госпаду.

Ì padaŭ Majsej spravu ihnûû Gospadu.

6. І сказаў Гасподзь Майсею:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû:

7. праўду кажуць дочкі Салпаадавыя; дай ім спадчынны надзел сярод братоў бацькі іхняга і перадай ім надзел бацькі іхняга;

praŭdu kažuc' dočkì Salpaadavyâ; daj im spadčynny nadzel sârod bratoŭ bac'ki ihnâga i peradaj im nadzel bac'ki ihnâga;

8. і сынам Ізраілевым абвясці і скажы: калі хто памрэ, ня маючы сына, дык перадавайце надзел ягоны дачцэ ягонай;

ì synam Ìzrailevym abvâs'ci ì skažy: kalì hto pamrè, nâ maûčy syna, dyk peradavajce nadzel âgony dačcè âgonaj;

9. а калі няма ў яго дачкі, перадавайце надзел ягоны братам ягоным;

a kalì nâma ŭ âgo dačkì, peradavajce nadzel âgony bratam âgonym;

10. а калі няма ў яго братоў, аддавайце надзел ягоны братам бацькі ягонага;

a kalì nâma ŭ âgo bratoŭ, addavajce nadzel âgony bratam bac'ki âgonaga;

11. а калі няма братоў бацькі ягонага, аддайце надзел ягоны блізкаму ягонаму родзічу з пакаленьня ягонага, каб ён успадкаваў яго; і хай будзе гэта сынам Ізраілевым пастаўлена ў закон, як загадаў Гасподзь Майсею.

a kalì nâma bratoŭ bac'ki âgonaga, addajce nadzel âgony blizkamu âgonamu rodziču z pakalen'nâ âgonaga, kab ën uspadkavaŭ âgo; ì haj budze gèta synam Ìzrailevym pastaŭlena ŭ zakon, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

12. І сказаў Гасподзь Майсею: падыміся на гэтую гару Аварым, і паглядзі на зямлю, якую Я дам сынам Ізраілевым;

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: padymisâ na gètuû garu Avarym, ì paglâdzi na zâmlû, âkuû Â dam synam Ìzrailevym;

13. і калі паглядзіш на яе, прыкладзіся да народу свайго і ты, як прыклаўся Аарон, брат твой;

ì kalì paglâdziš na âe, prykladzisâ da narodu svajgo ì ty, âk pryklaŭsâ Aaron, brat tvoji;

14. бо вы не паслухаліся загаду Майго ў пустыні Сін, падчас раздору супольства, каб выявіць перад вачыма іхнімі сьвятасьць Маю каля водаў.

bo vy ne pasluhalisâ zagadu Majgo ŭ pustyni Sìn, padčas razdoru supol'stva, kab vyâvic' perad vačyma ihnimi s'vâtas'c' Maû kalâ vodaŭ.

15. І сказаў Майсей Госпаду, кажучы:

Ì skazaŭ Majsej Gospadu, kažučy:

16. хай паставіць Гасподзь, Бог духаў усякай плоці, над супольствам гэтым чалавека,

haj pastavic' Gaspodz', Bog duhaŭ usâkaj ploci, nad supol'stvam gètym čalaveka,

17. які выходзіў бы перад імі і які ўваходзіў бы перад імі, які выводзіў бы іх, каб не засталася супольства Гасподняе, як авечкі, у якіх няма пастуха.

âki vyhodziŭ by perad imi ì âki ŭvahodziŭ by perad imi, âki vyvodziŭ by ih, kab ne zastalosâ supol'stva Gaspodnâe, âk avečki, u âkih nâma pastuha.

18. І сказаў Гасподзь Майсею: вазьмі сабе Ісуса, сына Нава, чалавека, у якім ёсьць Дух, і пакладзі на яго руку тваю,

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû: vaz'mi sabe Ìsusa, syna Nava, čalaveka, u âkim

ës'c' Duh, i pakladzi na âgo ruku tvaû,

19. і пастаў яго перад Элеазарам сьвятаром і перад усім супольствам, і дай яму настаўленьне перад вачыма іхнімі,

i pastaŭ âgo perad Èleazaram s'vâtarom i perad usim supol'stvam, i daj âmu настаўлен'не перад ваçыма іhнімі,

20. і дай яму ад славы тваёй, каб слухала яго ўсё супольства сыноў Ізраілевых;

i daj âmu ad slavy tvaëj, kab sluhala âgo ŭsë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh;

21. і будзе ён зьвяртацца да Элеазара сьвятара і пытацца ў яго пра рашэньне праз урым перад Госпадам; і па ягоным слове павінны ўваходзіць ён і ўсе сыны Ізраілевыя зь ім і ўсё супольства.

i budze ën z'vârtacca da Èleazara s'vâtara i pytacca ŭ âgo pra rašën'ne праз урым перад Gospadam; i pa âgonym slove pavinny ŭvahodzic' ën i ŭse syny Ìzrailevyâ z' im i ŭsë supol'stva.

22. І зрабіў Майсей, як загадаў ім Гасподзь, і ўзяў Ісуса, і паставіў яго перад Элеазарам сьвятаром і перад усім супольствам;

Ì zrabiŭ Majsej, âk zagadaŭ im Gaspodz', i ŭzâŭ Ìsusa, i pastaviŭ âgo perad Èleazaram s'vâtarom i perad usim supol'stvam;

23. і паклаў на яго рукі свае і даў яму настаўленьне, як казаў Гасподзь праз Майсея.

i paklaŭ na âgo ruki svae i daŭ âmu настаўлен'не, âk kazaŭ Gaspodz' праз Majseâ.

28 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

2. загадай сынам Ізраілевым і скажы ім: сачэце, каб прынашэньне Маё, хлеб Мой у ахвяру Мне, дзеля прыемнай духмянасьці Мне, прыносілі Мне своєчасова.

zagadaj synam Izrailevym i skaży im: sačèce, kab prynašèn'ne Maë, hleb Moj u ahvâru Mne, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Mne, prynosili Mne svoečasova.

3. І скажы ім: вось агнявая ахвяра, якую вы павінны прыносіць Госпаду: два ягняці-адналеткі без пахібы на дзень, на цэласпаленьне пастаяннае;

İ skaży im: vos' agnâvaâ ahvâra, âkuû vy pavinny prynosic' Gospadu: dva âgnâci-adnaletki bez pahiby na dzen', na cèlaspalen'ne pastaânae;

4. адно ягня прынось раніцай, а другое ягня прынось увечары;

adno âgnâ prynos' ranicaj, a drugoe âgnâ prynos' uvečary;

5. і ў прынашэньне хлебнае дзясятую долю эфы пшанічнай мукі, змяшанай з чацьвярцінаю гіна чаўленага алею;

İ ũ prynašèn'ne hlebnae dzâsâtuû dolû èfy pšaničnaj muki, z'mâšanaj z čac'vârcinaû gina čaŭlenaga aleû;

6. гэта цэласпаленьне пастаяннае, якое ўчынена было каля гары Сінай, дзеля прыемнай духмянасьці, у ахвяру Госпаду;

gèta cèlaspalen'ne pastaânae, âkoe ũčynena bylo kalâ gary Sinaj, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci, u ahvâru Gospadu;

7. і паліваньне пры ёй чацьвярціну гіна на адно ягня; на сьвятым месцы палівай паліваньне, віно Госпаду.

İ palivan'ne pry ëj čac'vârcinu gina na adno âgnâ; na s'vâtym mescy palivaj palivan'ne, vino Gospadu.

8. Другое ягня прынось увечары, з такім хлебным прынашэньнем, як раніцай, і з такім самым паліваньнем пры ім прынось яго ў ахвяру, дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду.

Drugoe âgnâ prynos' uvečary, z takim hlebnym prynašè'nem, âk ranìcaj, ì z takim samym palìvan'nem pry ìm prynos' âgo ũ ahvâru, dzelâ pryemnaj duhmânas'cì Gospadu.

9. А ў суботу прыносьце два ягняці адналеткі без пахібы, і ў прынашэньне хлебнае дзьве дзясятыя долі эфы пшанічнай мукі, зьмяшанай з алеем, і паліваньне пры ім:

A ũ subotu prynos'ce dva âgnâcì adnaletkì bez pahìby, ì ũ prynašè'ne hlebnae dz've dzâsâtyâ dolì èfy pšaničnaj mukì, z'mâšanaj z aleem, ì palìvan'ne pry ìm:

10. гэта суботняе цэласпаленьне кожнае суботы, звыш пастаяннага цэласпаленьня і паліваньня пры ім.

gèta subotnâe cèlaspalen'ne kožnae suboty, zvyš pastaânnaga cèlaspalen'nâ ì palìvan'nâ pry ìm.

11. І на маладзікі вашыя прыносьце цэласпаленьне Госпаду: з буйнога быдла два цяляці, аднаго барана і сем ягнят-адналетак без пахібы,

12. і тры дзясятыя долі эфы пшанічнай мукі, зьмяшанай з алеем, у прынашэньне хлебнае на адно цяля, і дзьве дзясятыя долі эфы пшанічнай мукі, зьмяшанай з алеем, у прынашэньне хлебнае на барана,

13. і па дзясятай долі эфы пшанічнай мукі, зьмяшанай з алеем, у прынашэньне хлебнае на кожнае ягня; гэта цэласпаленьне, прыемная духмянасьць, ахвяра Госпаду;

ì pa dzâsâtaj dolì èfy pšaničnaj mukì, z'mâšanaj z aleem, u prynašè'ne

hlebnae na kožnae âgnâ; gèta cèlaspalen'ne, pryemnaâ duhmânas'c', ahvâra Gospadu;

14. і паліваньня пры іх павінна быць паўгіна віна на цяля, траціна гіна на барана і чацьвярціна гіна на ягня; гэта цэласпаленьне на час кожнага маладзіка ў кожны месяц года.

ì palivan'nâ pry ih pavinna byc' paŭgina vina na câlâ, tracina gina na barana i čac'vârcina gina na âgnâ; gèta cèlaspalen'ne na čas kožnaga maladzika ŭ kožny mesâc goda.

15. І аднаго казла прыносьце Госпаду ў ахвяру за грэх; звыш цэласпаленьня пастаяннага трэба прыносіць яго з паліваньнем яго.

Ì adnago kazla prynos'ce Gospadu ŭ ahvâru za grèh; zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga trèba prynosic' âgo z palivan'nem âgo.

16. У першы месяц, на чатырнаццаты дзень месяца Пасха Гасподня.

U peršy mesâc, na čatyrnaccaty dzen' mesâca Pasha Gaspodnââ.

17. І на пятнаццаты дзень гэтага месяца сьвята; сем дзён трэба есьці праснакі.

Ì na pâtnaccaty dzen' gètaga mesâca s'vâta; sem dzën trèba es'ci prasnaki.

18. У першы дзень сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце;

U peršy dzen' s'vâščènny shod; niâkaj pracy ne rabece;

19. і прыносьце ахвяру, цэласпаленьне Госпаду: з буйнога быдла два цяляці, аднаго барана і сем ягнят-адналетак; без пахібы яны павінны быць у вас;

ì prynos'ce ahvâru, cèlaspalen'ne Gospadu: z bujnoga bydla dva câlâci, adnago barana i sem âgnât-adnaletak; bez pahiby âny pavinny byc' u vas;

20. і пры іх у прынашэньне хлебнае прыносьце пшанічнай мукі, змяшанай з алеем, тры дзясятыя долі эфы на кожнае цяля, і дзьве дзясятыя долі эфы на барана,

*ì pry ih u prynašè'nè hlebnae prynos'ce pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem,
try dzâsâtyâ dolì èfy na kožnae câlâ, ì dz've dzâsâtyâ dolì èfy na barana,*

21. ì па дзясятай долі эфы прынось на кожнае зь сямі ягнят,

ì pa dzâsâtaj dolì èfy prynos' na kožnae z' sâmi âgnât,

22. ì аднаго казла ў ахвяру за грэх, для ачышчэньня вас;

ì adnago kazla ũ ahvâru za grèh, dlâ ačyščèn'nâ vas;

23. звыш ранішняга цэласпаленьня, якое ёсьць цэласпаленьне пастаяннае, прыносьце гэта.

*zvyš ranišnâga cèlaspalen'nâ, âkoe ës'c' cèlaspalen'ne pastaânnae,
prynos'ce gèta.*

24. Так прыносьце і ў кожны зь сямі дзён; гэта хлеб, ахвяра, прыемная духмянасьць Госпаду; звыш цэласпаленьня пастаяннага і паліваньня яго, трэба прыносіць гэта.

*Tak prynos'ce ì ũ kožny z' sâmi dzën; gèta hleb, ahvâra, pryemnaâ
duhmânas'c' Gospadu; zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga ì palìvan'nâ âgo,
trèba prynosìc' gèta.*

25. І на сёмы дзень хай будзе ў вас сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце.

Ì na sëmy dzen' haj budze ũ vas s'vâščènny shod; niâkaj pracy ne rabece.

26. І ў дзень першых пладоў, калі прыносіце Госпаду новае прынашэньне хлебнае ў сяміцы вашыя, хай будзе сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце;

*Ì ũ dzen' peršyh pladoŭ, kalì prynosìce Gospadu novae prynašè'nè hlebnae
ũ sâmìcy vašyâ, haj budze s'vâščènny shod; niâkaj pracy ne rabece;*

27. ì прыносьце цэласпаленьне дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду: з буйнога быдла два цяляці, аднаго барана і сем ягнят-адналетак,

ì prynos'ce cèlaspalen'ne dzelâ pryemnaj duhmânas'cì Gospadu: z bujnoga

bydla dva cālâci, adnago barana i sem âgnât-adnaletak,

28. і пры іх у прынашэньне хлебнае пшанічнай мукі, змяшанай з алеем, тры дзясятыя долі эфы на кожнае цяля, дзьве дзясятыя эфы на барана;

i pry ih u prynašè'n'e hlebnae pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem, try dzâsâtyâ doli èfy na kožnae câlâ, dz've dzâsâtyâ èfy na barana;

29. і па дзясятай долі эфы на кожнае зь сямі ягнят,

i pa dzâsâtaj doli èfy na kožnae z' sâmi âgnât,

30. і аднаго казла, дзеля ачышчэньня вас,

i adnago kazla, dzelâ ačyščèn'nâ vas,

31. звыш пастаяннага цэласпаленьня і хлебнага прынашэньня пры ім, прыносьце з паліваньнем іх; без пахібы павінны быць яны ў вас.

zvyš pastaânnaga cèlaspalen'nâ i hlebnaga prynašè'nâ pry im, prynos'ce z palivan'nem ih; bez pahiby pavìnny byc' âny ŭ vas.

29 Кіраўнік

1. І сёмага месяца, у першы дзень месяца, хай будзе ў вас сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце; хай будзе гэта ў вас дзень трубнага гуку;

Ì sëmaga mesâca, u peršy dzen' mesâca, haj budze ŭ vas s'vâščènny shod; niâkaj pracy ne rabece; haj budze gèta ŭ vas dzen' trubnaga guku;

2. і прыносьце цэласпаленьне дзеля прыемнай духмянасьці Госпаду: адно цяля, аднаго барана, сем ягнят-адналетак, без пахібы,

i prynos'ce cèlaspalen'ne dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu: adno câlâ, adnago barana, sem âgnât-adnaletak, bez pahiby,

3. і зь імі ў прынашэньне хлебнае пшанічнай мукі, змяшанай з алеем, тры дзясятыя долі эфы на цяля, дзьве дзясятыя долі эфы на барана,

ì z' imì ŭ prynašèn'ne hlebnae pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem, try dzâsâtyâ doli èfy na câlâ, dz've dzâsâtyâ doli èfy na barana,

4. і адну дзясятую долі эфы на кожнае зь сямі ягнят,

ì adnu dzâsâtuû doli èfy na kožnae z' sâmì âgnât,

5. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, дзеля ачышчэння вас,

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grêh, dzelâ ačyščèn'nâ vas,

6. звыш цэласпаленьня і хлебнага прынашэння яго ў дзень маладзіка, і

звыш пастаяннага цэласпаленьня і хлебнага прынашэння яго і

палівання іх, паводле ўстанаўленьня, дзеля прыемнай духмянасьці

Госпаду.

zvyš cèlaspalen'nâ ì hlebnaga prynašèn'nâ âgo ŭ dzen' maladzika, ì zvyš

pastaânnaga cèlaspalen'nâ ì hlebnaga prynašèn'nâ âgo ì palìvan'nâ ih,

pavodle ŭstanaŭlen'nâ, dzelâ pryemnaj duhmânas'ci Gospadu.

7. І на дзясяты дзень гэтага сёмага месяца хай будзе ў вас сьвяшчэнны

сход: упакорвайце тады душы вашыя і ніякай працы не рабеце;

ì na dzâsâty dzen' gètaga sëmaga mesâca haj budze ŭ vas s'vâščènny shod:

upakorvajce tady dušy vašyâ ì niâkaj pracy ne rabece;

8. і прыносьце цэласпаленьне Госпаду дзеля прыемнай духмянасьці:

адно цяля, аднаго барана сем ягнят-адналетак; без пахібы хай будуць

яны ў вас;

ì prynos'ce cèlaspalen'ne Gospadu dzelâ pryemnaj duhmânas'ci: adno câlâ,

adnago barana sem âgnât-adnaletak; bez pahìby haj buduc' âny ŭ vas;

9. і зь імі ў прынашэнне хлебнае пшанічнай мукі, зьмяшанай з алеем,

тры дзясятыя долі эфы на цяля, дзьве дзясятыя долі эфы на барана,

ì z' imì ŭ prynašèn'ne hlebnae pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem, try

dzâsâtyâ doli èfy na câlâ, dz've dzâsâtyâ doli èfy na barana,

10. і па дзясятай долі эфы на кожнае зь сямі ягнят,

ì pa dzâsâtaj doli èfy na kožnae z' sâmì âgnât,

11. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш ахвяры за грэх, якая прыносіцца ў дзень ачышчэння, і звыш цэласпалення пастаяннага і хлебнага прынашэння яго і палівання іх.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš ahvâry za grèh, âkaâ prynosicca ŭ dzen' ačyščèn'nâ, ì zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'nâ âgo ì palivan'nâ ih.

12. І на пятнаццацты дзень сёмага месяца хай будзе ў вас сьвяшчэнны сход; ніякай працы не рабеце і сьвяткуйце сьвята Гасподняе сем дзён;

Ì na pâtnaccacty dzen' sëmaga mesâca haj budze ŭ vas s'vâščènnny shod; niâkaj pracy ne rabece ì s'vâtkujce s'vâta Gaspodnâe sem dzën;

13. і прыносьце цэласпаленне, ахвяру, прыемную духмянасьць Госпаду: трынаццаць цялят, двух бараноў, чатырнаццаць ягнят-адналетак; без пахібы хай будуць яны;

ì prynos'ce cèlaspalen'ne, ahvâru, pryemnuû duhmânas'c' Gospadu: trynaccac' câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât-adnaletak; bez pahìby haj buduc' âny;

14. і зь імі ў прынашэнне хлебнае пшанічнай мукі, зьмяшанай з алеем, тры дзясятыя долі эфы нам кожнае з трынаццаці цялят, дзьве дзясятыя долі эфы на кожнага з двух бараноў,

ì z' imì ŭ prynašèn'ne hlebnae pšaničnaj muki, z'mâšanaj z aleem, try dzâsâtyâ doli èfy nam kožnae z trynaccaci câlât, dz've dzâsâtyâ doli èfy na kožnaga z dvuh baranoŭ,

15. і па дзясятай долі эфы на кожнае з чатырнаццаці ягнят,

ì pa dzâsâtaj doli èfy na kožnae z čatyrnaccaci âgnât,

16. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпалення пастаяннага і хлебнага прынашэння яго і палівання яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'ná pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'ná âgo ì palivan'ná âgo.

17. І на другі дзень дванаццаць цялят, двух бараноў, чатырнаццаць ягнят-адналетак, без пахібы,

Ì na drugi dzen' dvanaccac' câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât-adnaletak, bez pahiby,

18. і зь імі прынашэньне хлебнае і паліваньне для цялят, бараноў і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'ne hlebnae ì palivan'ne dlâ câlât, baranoŭ ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

19. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага і хлебнага прынашэньня і паліваньня іх.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'ná pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'ná ì palivan'ná ih.

20. І на трэці дзень адзінаццаць цялят, двух бараноў, чатырнаццаць ягнят адналеткаў, без пахібы,

Ì na trèci dzen' adzinaccac' câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât adnaletkaŭ, bez pahiby,

21. і зь імі прынашэньне хлебнае і паліваньне для цялят, бараноў і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'ne hlebnae ì palivan'ne dlâ câlât, baranoŭ ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

22. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага хлебнага прынашэньня і паліваньня яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'ná pastaânnaga hlebnaga prynašèn'ná ì palivan'ná âgo.

23. І на чацьвёрты дзень дзесяць цялят, двух бараноў, чатырнаццаць

ягнят-адналетак, без пахібы,

ì na čac'vërty dzen' dzesâc' câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât-adnaletak, bez pahiby,

24. і зь імі прынашэньне хлебнае і паліваньне для цялят, бараноў і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'ne hlebnae ì palivan'ne dlâ câlât, baranoŭ ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

25. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага і хлебнага прынашэньня і паліваньня яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ âgo.

26. і на пяты дзень дзевяць цялят, двух бараноў, чатырнаццаць ягнят-адналетак, без пахібы,

ì na pâty dzen' dzevâc' câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât-adnaletak, bez pahiby,

27. і зь імі прынашэньбне хлебнае і паліваньне для цялят, бараноў і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'bne hlebnae ì palivan'ne dlâ câlât, baranoŭ ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

28. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага і хлебнага прынашэньня і паліваньня яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ âgo.

29. І на шосты дзень восем цялят, двух бараноў, чатырнаццаць ягнят-адналетак, без пахібы,

ì na šosty dzen' vosem câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât-adnaletak, bez pahiby,

30. і зь імі прынашэньне хлебнае і паліваньне для цялят, бараноў і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'ne hlebnae ì palivan'ne dlâ câlât, baranoŭ ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

31. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага і хлебнага прынашэньня і паліваньня яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ âgo.

32. і на сёмы дзень сем цялят, двух бараноў, чатырнаццаць ягнят-адналетак, без пахібы,

ì na sëmy dzen' sem câlât, dvuh baranoŭ, čatyrnaccac' âgnât-adnaletak, bez pahiby,

33. і зь імі прынашэньне хлебнае і паліваньне для цялят, бараноў і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'ne hlebnae ì palivan'ne dlâ câlât, baranoŭ ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

34. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага і хлебнага прынашэньня і паліваньня яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grèh, zvyš cèlaspalen'nâ pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ âgo.

35. На восьмы дзень хай будзе ў вас адданьне сьвята; ніякай працы не рабеце;

Na vos'my dzen' haj budze ŭ vas addan'ne s'vâta; niâkaj pracy ne rabece;

36. і прыносьце цэласпаленьне, ахвяру, прыемную духмянасьць

Госпаду: адно цяля, аднаго барана, сем ягнят-адналетак, без пахібы,

ì prynos'ce cèlaspalen'ne, ahvâru, pryemnuû duhmânas'c' Gospadu: adno câlâ, adnago barana, sem âgnât-adnaletak, bez pahiby,

37. і зь імі прынашэньне хлебнае і паліваньне для цяляці, барана і ягнят, па ліку іх, паводле ўстанаўленьня,

ì z' imì prynašèn'ne hlebnae ì palivan'ne dlâ cêlâci, barana ì âgnât, pa liku ih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ,

38. і аднаго казла ў ахвяру за грэх, звыш цэласпаленьня пастаяннага і хлебнага прынашэньня і паліваньня яго.

ì adnago kazla ŭ ahvâru za grêh, zvyš cêlaspalen'nâ pastaânnaga ì hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ âgo.

39. Прыносьце гэта Госпаду ў сьвяты вашыя, звыш таго, што вы прыносіце, паводле абяцаньня і па рупнасьці, цэласпаленьняў вашых і хлебных прынашэньняў вашых і паліваньняў вашых і мірных ахвяраў вашых.

Prynos'ce gèta Gospadu ŭ s'vâty vašyâ, zvyš tago, što vy prynosice, pavodle abâcan'nâ ì pa rupnas'ci, cêlaspalen'nâŭ vašyh ì hlebnyh prynašèn'nâŭ vašyh ì palivan'nâŭ vašyh ì mîrnyh ahvâraŭ vašyh.

30 Кіраўнік

1. І пераказаў Майсей сынам Ізраілевым усё, што загадаў Гасподзь Майсею.

Ì perakazaŭ Majsej synam Ìzrailevym usë, što zagadaŭ Gaspodz' Majseu.

2. І сказаў Майсей правадырам плямёнаў сыноў Ізраілевых, кажучы: вось, што загадаў Гасподзь:

Ì skazaŭ Majsej pravadyram plâmënaŭ synoŭ Ìzrailevyh, kažučy: vos', što zagadaŭ Gaspodz':

3. калі хто дасьць абяцаньне Госпаду, альбо прысягне клятваю, паклаўшы зарок на душу сваю, дык ён не павінен парушаць слова

свайго, а павінен выконваць усё, што выйшла з вуснаў ягоных.

kali hto das'c' abâcan'ne Gospadu, al'bo prysâgne klâtvaû, paklaûšy zarok na dušu svaû, dyk ën ne pavînen parušac' slova svajgo, a pavînen vykonvac' usë, što vyjšla z vusnaû âgonyh.

4. Калі жанчына дасць абяцаньне Госпаду і накладзе на сябе зарок у доме бацькі свайго, у маладосьці сваёй,

Kali žančyna das'c' abâcan'ne Gospadu i nakladze na sâbe zarok u dome bac'ki svajgo, u malados'ci svaëj,

5. і пачуе бацька абяцаньне яе і зарок, які яна наклала на душу сваю, і змоўчыць пра тое бацька яе, дык усе абяцаньні яе збудуцца, і кожны зарок яе, які яна паклала на душу сваю, збудзецца;

i pačue bac'ka abâcan'ne âe i zarok, âki âna naklala na dušu svaû, i zmoŭčyc' pra toe bac'ka âe, dyk use abâcan'ni âe zbuducca, i kožny zarok âe, âki âna paklala na dušu svaû, zbudzecca;

6. калі ж бацька яе, пачуўшы, забароніць ёй, дык усе абяцаньні яе і зарокі, якія яна паклала на душу сваю, ня збудуцца, і Гасподзь даруе ёй, бо забараніў ёй бацька яе.

kali ž bac'ka âe, pačuŭšy, zabaronic' ëj, dyk use abâcan'ni âe i zaroki, âkiâ âna paklala na dušu svaû, nâ zbuducca, i Gaspodz' darue ëj, bo zabaraniŭ ëj bac'ka âe.

7. Калі яна выйдзе замуж, а на ёй абяцаньне яе, альбо слова вуснаў яе, якім яна зьвязала сябе,

Kali âna vyjdze замуž, a na ëj abâcan'ne âe, al'bo slova vusnaû âe, âkim âna z'vâzala sâbe,

8. і пачуе муж яе і, пачуўшы, змоўчыць, дык абяцаньні яе збудуцца, і зарокі яе, якія яна наклала на душу сваю, збудуцца;

i pačue muž âe i, pačuŭšy, zmoŭčyc', dyk abâcan'ni âe zbuducca, i zaroki âe,

âkiâ âna naklala na dušu svaû, zbuducca;

9. а калі муж яе, пачуўшы, забароніць ёй і адкіне абяцаньне яе, якое на ёй, і слова вуснаў яе, якім яна зьвязала сябе, і Гасподзь даруе ёй.

a kalì muž âe, pačuŭšy, zabaronic' ëj ì adkìne abâcan'ne âe, âkoe na ëj, ì slova vusnaŭ âe, âkìm âna z'vâzala sâbe, ì Gaspodz' darue ëj.

10. А абяцаньне ўдавы і разьведзенай, які б яна ні паклала зарок на душу сваю, адбудзецца.

A abâcan'ne ŭdavy ì raz'vedzenaj, âkì b âna nì paklala zarok na dušu svaû, adbudzecca.

11. Калі жонка ў доме мужа свайго дала абяцаньне, альбо паклала зарок на душу сваю з клятваю,

Kalì žonka ŭ dome muža svajgo dala abâcan'ne, al'bo paklala zarok na dušu svaû z klâtvaû,

12. і муж яе чуў, і змоўчаў пра тое, і не забараніў ёй, дык усе абяцаньні яе збудуцца, і ўсякі зарок, які яна паклала на душу сваю, адбудзецца;

ì muž âe čuŭ, ì zmoŭčaŭ pra toe, ì ne zabaraniŭ ëj, dyk use abâcan'ni âe zbuducca, ì ŭsâkì zarok, âkì âna paklala na dušu svaû, adbudzecca;

13. а калі муж яе, пачуўшы, адхіліў іх, дык усе абяцаньні яе, што выйшлі з вуснаў яе, і зарокі душы яе не адбудуцца: муж яе зьнішчыў іх, і Гасподзь даруе ёй.

a kalì muž âe, pačuŭšy, adhiliŭ ih, dyk use abâcan'ni âe, što vyjšli z vusnaŭ âe, ì zarokì dušy âe ne adbuducca: muž âe z'niščyŭ ih, ì Gaspodz' darue ëj.

14. Кожнае абяцаньне і кожны зарок з клятваю, каб упакорыць душу, муж яе можа сыцьвердзіць, і муж яе можа адхіліць;

Kožnae abâcan'ne ì kožny zarok z klâtvaû, kab upakoryc' dušu, muž âe moža s'c'verdzic', ì muž âe moža adhilić';

15. а калі муж яе маўчаў пра тое дзень у дзень, дык ён тым самым

сьцьвердзіў усе абяцаньні яе і ўсе зарокі яе, якія на ёй, сьцьвердзіў, бо ён, пачуўшы, маўчаў пра тое;

a kalì muž âe maŭčaŭ pra toe dzen' u dzen', dyk ën tym samym s'c'verdziŭ use abâcan'ni âe i ŭse zaroki âe, âkiâ na ëj, s'c'verdziŭ, bo ën, pačuŭšy, maŭčaŭ pra toe;

16. а калі адхіліў іх, пасяля таго як пачуў, дык ён узяў на сябе грахі яе.

a kalì adhiliŭ ih, pas'lâ tago âk pačuŭ, dyk ën uzâŭ na sâbe grahi âe.

17. Вось устанаўленьні, якія Гасподзь наказаў Майсею пра адносіны паміж мужам і жонкаю ягонай, паміж бацькам і дачкою ягонай у маладосьці яе, у доме ў бацькі яе.

Vos' ustanaŭlen'ni, âkiâ Gaspodz' nakazaŭ Majseŭ pra adnosìny pamiž mužam i žonkaŭ âgonaj, pamiž bac'kam i dačkoŭ âgonaj u malados'ci âe, u dome ŭ bac'ki âe.

31 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

2. адпомсці Мадьяніцянам за сыноў Ізраілевых, і потым адыдзеш да народу твайго.

adpoms'ci Madyânicânam za synoŭ Ìzrailevyh, i potym adydzeš da narodu tvajgo.

3. І сказаў Майсей народу, кажучы: узбройце спаміж сябе людзей на вайну, каб яны пайшлі супроць Мадьяніцянаў учыніць помсту Гасподнюю Мадьяніцянам;

Ì skazaŭ Majsej narodu, kažučy: uzbrojce spamiž sâbe lûdzej na vajnu, kab âny pajšli suproc' Madyânicânaŭ učynic' pomstu Gaspodnûŭ

Madyânicânam;

4. па тысячы з племя, ад усіх плямёнаў Ізраілевых пашлеце на вайну.

pa tysâčy z plemâ, ad usih plâmënaŭ Ìzrailevyh pašlece na vajnu.

5. І вылучана з тысячаў Ізраілевых, па тысячы з племя, дванаццаць тысяч узброеных на вайну.

Ì vylučana z tysâčaŭ Ìzrailevyh, pa tysâčy z plemâ, dvanaccac' tysâč' uzbroenyh na vajnu.

6. І паслаў іх Майсей на вайну, па тысячы з племя, іх і Фінэеса, сына Элеазара, сьвятара, на вайну, і ў руцэ ў яго сьвяшчэнны посуд і трубы на трывогу.

Ì paslaŭ ih Majsej na vajnu, pa tysâčy z plemâ, ih i Finèèsa, syna Èleazara, s'vâtara, na vajnu, i ŭ rucè ŭ âgo s'vâščèny posud i truby na tryvogu.

7. І пайшлі вайною на Мадыяма, як загадаў Гасподзь Майсею, і забілі ўсіх мужчынскага полу;

Ì pajšli vajnoŭ na Madyâma, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ, i zabilì ŭsìh mužčynskaga polu;

8. і разам з забітымі іхнімі забілі цароў Мадыямскіх: Эвія, Рэкема, Цура, Хура і Рэву, пяць цароў Мадыямскіх, і Валаама, сына Вэоравага, забілі мечам;

ì razam z zabitymì ihnimì zabilì caroŭ Madyâmskih: Èviâ, Rèkema, Cura, Hura i Rèvu, pâc' caroŭ Madyâmskih, i Valaama, syna Vèoravaga, zabilì mečam;

9. а жанок Мадыямскіх і дзяцей іхніх сыны Ізраілевыя ўзялі ў палон, і ўсё быдла іхняе, і ўсе статкі іхнія, і ўсю маёмасьць іхнюю ўзялі як здабычу,

a žanok Madyâmskih i dzâcej ihnih syny Ìzrailevyâ ŭzâli ŭ palon, i ŭsë bydla ihnâe, i ŭse statkì ihniâ, i ŭsû maëmas'c' ihnûŭ ŭzâli âk zdabyču,

10. і ўсе гарады іхнія ва ўладаньнях іхніх і ўсе селішчы іхнія спалілі

агнѣм;

ì ŭse garady ihniâ va ŭladan' nâh ihnih ì ŭse seliščy ihniâ spalilì agnĕm;

11. і ўзялі ўсё захопленое і ўсю здабычу, ад чалавека да быдла;

ì ŭzâli ŭsĕ zahoplenae ì ŭsû zdabyču, ad čalaveka da bydla;

12. і даставілі палонных і здабычу і захопленое да Майсея і да Элеазара сьвятара і да супольства сыноў Ізраілевых, да табара, на раўніны Маавіцкія, што каля Ярдана, насупраць Ерыхона.

ì dastavilì palonnyh ì zdabyču ì zahoplenae da Majseâ ì da Èleazara s'vâtara ì da supol'stva synoŭ Ìzrailevyh, da tabara, na raŭniny Maavickiâ, što kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona.

13. І выйшлі Майсей і Элеазар сьвятар і ўсе князі супольства насустрач ім з табара.

Ì vyjšli Majsej ì Èleazar s'vâtar ì ŭse knâzi supol'stva nasustrač im z tabara.

14. І ўгневаўся Майсей на ваеначальнікаў, тысячнікаў і сотнікаў, якія прыйшлі з вайны,

Ì ŭgnevaŭsâ Majsej na vaenačal'nikaŭ, tysâčnikaŭ ì sotnikaŭ, âkiâ pryjšli z vajny,

15. і сказаў ім Майсей: вы пакінулі жывымі ўсіх жанчын?

ì skazaŭ im Majsej: vy pakìnuli žyvymì ŭsìh žančyn?

16. вось яны, з парады Валаамавай, былі сынам Ізраілевым прычынаю адступленьня ад Госпада дзеля дагоды Фэгору, за што і параза была ў супольстве Гасподнім;

vos' âny, z parady Valaamavaj, byli synam Ìzrailevym pryčynaŭ adstuplen'nâ ad Gospada dzelâ dagody Fègoru, za što ì paraza byla ŭ supol'stve Gaspodnim;

17. дык вось, забеце ўсіх дзяцей мужчынскага полу, і ўсіх жанчын, якія спазналі мужа на мужавым ложку, забеце;

dyk vos', zabece ũsŕh dzâcej mužčynskaga polu, i ũsŕh Źančyn, âkiâ spaznali muŹa na mužavym loŹku, zabece;

18. а ўсіх дзяцей жаночага полу, якія не спазналі мужавага ложка, пакіньце жывымі сабе;

a ũsŕh dzâcej Źanočaga polu, âkiâ ne spaznali mužavaga loŹka, pakin'ce Źyvymì sabe;

19. і прабудзьце за табарам сем дзён; кожны, хто забіў чалавека і дакрануўся да мёртвага, ачысьціцеся на трэці дзень і на сёмы дзень, вы і палонныя вашыя;

i prabudz'ce za tabaram sem dzën; koŹny, hto zabiŭ čalaveka i dakranuŭsâ da mërvtvaga, ačys'ćicesâ na trècì dzen' i na sëmy dzen', vy i palonnyâ vašyâ;

20. і ўсё адзеньне, і ўсе скураныя рэчы, і ўсё зробленае з казінай воўны, і ўвесь драўляны посуд ачысьціце.

i ũsë adzen'ne, i ũse skuranyâ rèčy, i ũsë зробленае z kazìnaj voŭny, i ũves' draŭlâny posud ačys'ćice.

21. І сказаў Элеазар сьвятар воінам, якія хадзілі на вайну: вось пастанова закона, які наказаў Гасподзь Майсею:

ì skazaŭ Èleazar s'vâtar voinam, âkiâ hadzili na vajnu: vos' pastanova zakona, âki nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ:

22. золата, срэбра, медзь, жалеза, волава і сьвінец,

23. і ўсё, што праходзіць праз агонь, правядзеце праз агонь, каб яно ачысьцілася, а акрамя таго і ачышчальнаю вадой трэба ачысьціць; а ўсё, што не праходзіць праз агонь, правядзеце праз ваду;

i ũsë, što prahodzic' praz agon', pravâdzece praz agon', kab âno ačys'ćilasâ, a akramâ tago i ačyščal'naŭ vadoŭ trèba ačys'ćic'; a ũsë, što ne prahodzic'

praz agon', pravâdzece praz vadu;

24. і вопратку вашу вымыйце на сёмы дзень, і ачысьціцеся, і пасья таго ўваходзьце ў табар.

ì vopratku vašu vymyjce na sěmy dzen', ì ačys'cicesâ, ì pas'lâ tago ŭvahodz'ce ŭ tabar.

25. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû, kažučy:

26. палічы здабычу палону, ад чалавека да быдла, ты і Элеазар сьвятар і правадыры плямёнаў супольства;

paličy zdabyču palonu, ad čalaveka da bydla, ty ì Èleazar s'vâtar ì pravadyry plâměnaŭ supol'stva;

27. і падзялі здабычу напалам паміж ваярамі, якія хадзілі на вайну, і супольствам;

ì padzâli zdabyču napalam pamiž vaârami, âkiâ hadzili na vajnu, ì supol'stvam;

28. і з ваяроў, якія хадзілі на вайну, вазьмі даніну Госпаду, па адной душы зь пяцісот, зь людзей і буйнога быдла, і з аслоў і з дробнага быдла;

ì z vaâroŭ, âkiâ hadzili na vajnu, vaz'mi daninu Gospadu, pa adnoj dušy z' pâcisot, z' lûdzej ì bujnoga bydla, ì z asloŭ ì z drobnaga bydla;

29. вазьмі гэта з палавіны іхняй і аддай Элеазару сьвятару дзеля прынашэньня Госпаду;

vaz'mi gèta z palaviny ihnâj ì addaj Èleazaru s'vâtaru dzelâ prynašèn'nâ Gospadu;

30. і з палавіны сыноў Ізраілевых вазьмі па адной долі зь пяцідзсяці, зь людзей, з буйнога быдла, з аслоў і з дробнага быдла і аддай гэта лявітам, якія служаць пры скініі Гасподняй.

ì z palavìny synoŭ Ìzrailevyh vaz'mì pa adnoj dolì z' pàcìdzesâcì, z' lûdzej, z bujnoga bydla, z asloŭ ì z drobnaga bydla ì addaj gèta lâvìtam, âkìâ služac' pry skìnì Gaspodnâj.

31. I зрабіў Майсей і Элеазар сьвятар, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì zrabìŭ Majsej ì Èleazar s'vâtar, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

32. I было здабычы, якая засталася ад захопленага, што захапілі тыя, якія былі на вайне: дробнага быдла шэсьцьсот семдзесят пяць тысяч,

Ì bylo zdabyčy, âkaâ zastalasâ ad zahoplenaga, što zahapìli tyâ, âkìâ byli na vajne: drobnaga bydla šès'c'sot semdzesât pàc' tysâč,

33. буйнога быдла семдзесят дзьве тысячы,

bujnoga bydla semdzesât dz've tysâčy,

34. аслоў шэсьцьдзясят адна тысяча,

asloŭ šès'c'dzâsât adna tysâča,

35. людзей, жанчын, якія ня ведалі мужчынскага ложка, усіх душ трыццаць дзьве тысячы.

lûdzej, žančyn, âkìâ nâ vedalì mužčynskaga ložka, usih duš tryccac' dz've tysâčy.

36. Палавіна, доля тых, што хадзілі на вайну, пасья пабліку была:

дробнага быдла трыста трыццаць сем тысяч пяцьсот,

Palavìna, dolâ tyh, što hadzilì na vajnu, pas'lâ padliku byla: drobnaga bydla trysta tryccac' sem tysâč pàc'sot,

37. і даніна Госпаду з дробнага быдла шэсьцьсот семдзесят пяць;

ì danìna Gospadu z drobnaga bydla šès'c'sot semdzesât pàc';

38. буйнога быдла трыццаць шэсьць тысяч, і даніна зь іх Госпаду семдзесят два;

bujnoga bydla tryccac' šès'c' tysâč, ì danìna z' ih Gospadu semdzesât dva;

39. аслоў трыццаць тысяч пяцьсот, і даніна зь іх Госпаду шэсьцьдзясят

адзін;

asloŭ tryccac' tysâč pâc'sot, i danina z' ih Gospadu šès'c'dzâsât adzìn;

40. людзей шаснаццаць тысяч, і даніна зь іх Госпаду трыццаць дзьве душы.

lûdzej šasnaccac' tysâč, i danina z' ih Gospadu tryccac' dz've dušy.

41. І аддаў Майсей даніну, прынашэньне Госпаду, Элеазару сьвятару, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì addaŭ Majsej daninu, prynašèn'ne Gospadu, Èleazaru s'vâtaru, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

42. І з палавіны сыноў Ізраілевых, якую аддзяліў Майсей ад тых, што былі на вайне;

Ì z palaviny synoŭ Ìzrailevyh, âkuû addzâliŭ Majsej ad tyh, što byli na vajne;

43. а палавінам на долю супольства была: дробнага быдла трыста трыццаць сем тысяч пяцьсот,

a palavìnam na dolû supol'stva byla: drobnaga bydla trysta tryccac' sem tysâč pâc'sot,

44. буйнога быдла трыццаць шэсьць тысяч,

bujnoga bydla tryccac' šès'c' tysâč,

45. аслоў трыццаць тысяч пяцьсот,

asloŭ tryccac' tysâč pâc'sot,

46. людзей шаснаццаць тысяч.

lûdzej šasnaccac' tysâč.

47. З палавіны сыноў Ізраілевых узяў Майсей адну пяцідзясятую частку зь людзей і з быдла і аддаў гэта лявітам, якія выконваюць службу пры скініі Гасподняй, як загадаў Гасподзь Майсею.

Z palaviny synoŭ Ìzrailevyh uzâŭ Majsej adnu pâčidzâsâtuû častku z' lûdzej i z bydla i addaŭ gèta lâvìtam, âkiâ vykonvaûc' službu pry skìniì Gaspodnâj, âk

zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

48. I прыйшлі да Майсея правадыры над тысячамі войска, тысячнікі і сотнікі,

Ì pryjšli da Majseâ pravadyry nad tysâčami vojska, tysâčniki ì sotniki,

49. і сказалі Майсею: рабы твае палічылі воінаў, якія нам даручаны, і ня было ніводнага зь іх;

ì skazali Majseŭ: raby tvae paličyli voïnaŭ, âkiâ nam daručany, ì nâ bylo nìvodnaga z' ih;

50. і вось, мы прынеслі прынашэньне Госпаду, хто што дастаў з залатых рэчаў, ланцужкі, запясыці, пярсыцёнкі, завушніцы і падвескі, дзеля ачышчэньня душаў нашых перад Госпадам.

ì vos', my prynes'li prynašè'ne Gospadu, hto što dastaŭ z zalatyh rëčaŭ, lancužki, zapâs'ci, pârs'cënki, zavušnicy ì padveski, dzelâ ačyščèn'nâ dušaŭ našyh perad Gospadam.

51. I ўзяў у іх Майсей і Элеазар сьвятар золата ва ўсіх гэтых вырабах;

Ì ŭzâŭ u ih Majsej ì Èleazar s'vâtar zolata va ŭsìh gètyh vyrabah;

52. і было ўсяго золата, якое прынесена ў прынашэньне Госпаду, шаснаццаць тысяч сямсот пяцьдзясят сікляў, ад тысячнікаў і сотнікаў.

ì bylo ŭsâgo zolata, âkoe prynesena ŭ prynašè'ne Gospadu, šasnaccac' tysâč sâmсот pâc'dzâsât siklâŭ, ad tysâčnikaŭ ì sotnikaŭ.

53. Воіны рабавалі кожны сабе.

Voïny rabavali kožny sabe.

54. I ўзяў Майсей і Элеазар сьвятар золата ад тысячнікаў і сотнікаў, і прынеслі яго ў скінію сходу, у памяць сыноў Ізраілевых перад Госпадам.

Ì ŭzâŭ Majsej ì Èleazar s'vâtar zolata ad tysâčnikaŭ ì sotnikaŭ, ì prynes'li âgo ŭ skiniŭ shodu, u pamâc' synoŭ Ìzrailevyh perad Gospadam.

1. У сыноў Рувімавых і ў сыноў Гадавых статкаў было вельмі многа; і ўбачылі яны, што зямля Язэр і зямля Галаад ёсьць месца прыдатнае статкам;

U synoŭ Ruvimavyh i ŭ synoŭ Gadavyh statkaŭ bylo vel'mi mnoga; i ŭbačyli âny, što zâmlâ Âzèr i zâmlâ Galaad ës'c' mesca prydatnae statkam;

2. і прыйшлі сыны Гадавыя і сыны Рувімавыя і сказалі Майсею і Элеазару і князям супольства, кажучы:

i pryjšli syny Gadavyâ i syny Ruvimavyâ i skazali Majseû i Èleazaru i knâzâm supol'stva, kažučy:

3. Атарот і Дывон, і Язэр і Німра, і Эсэвон і Элале, і Сэвам і Нэво і Вэон.

4. зямля, якую Гасподзь пабіў перад супольствам Ізраілевым, ёсьць зямля прыдатная для статкаў, а ў рабоў тваіх ёсьць статкі.

zâmlâ, âkuû Gaspodz' pabiŭ perad supol'stvam Ìzrailevym, ës'c' zâmlâ prydatnaâ dlâ statkaŭ, a ŭ raboŭ tvaih ës'c' statki.

5. І сказалі: калі мы здабылі ўпадабаньне ў вачах тваіх, аддай зямлю гэтую рабам тваім у валоданьне; не пераводзь нас праз Ярдан.

Ì skazali: kalì my zdabylì ŭpadaban'ne ŭ vačah tvaih, addaj zâmlû gètuû rabam tvaim u valodan'ne; ne peravodz' nas praz Ârdan.

6. І сказаў Майсей сынам Гадавым і сынам Рувімавым: браты вашыя пойдучь на вайну, а вы застанецеся тут?

Ì skazaŭ Majsej synam Gadavym i synam Ruvimavym: braty vašyâ pojduc' na vajnu, a vy zastanecesa tut?

7. дзеля чаго вы ўхіляеце сэрца сыноў Ізраілевых ад пераходу ў зямлю,

якую дае ім Гасподзь?

dzelâ čago vy ŭhilâece sêrca synoŭ Ìzrailevyh ad perahodu ŭ zâmlû, âkuû dae im Gaspodz'?

8. так рабілі бацькі вашыя, калі я пасылаў іх з Кадэс-Варні на агляд зямлі:

tak rabili bac'ki vašyâ, kali â pasylaŭ ih z Kadès-Varni na aglâd zâmlì:

9. яны даходзілі да даліны Эсхол, і бачылі зямлю і ўхілілі сэрца сыноў Ізраілевых, каб ня йшлі яны ў зямлю, якую Гасподзь дае ім;

âny dahodzili da daliny Èshol, i bačyli zâmlû i ŭhilili sêrca synoŭ Ìzrailevyh, kab nâ jšli âny ŭ zâmlû, âkuû Gaspodz' dae im;

10. і запалаў таго дня гнеў Госпада, і пакляўся ён, кажучы:

i zapalaŭ tago dnâ gneŭ Gospada, i paklâŭsâ ên, kažučy:

11. людзі гэтыя, якія выйшлі зь Егіпта, ад дваццаці гадоў і вышэй, не пабачаць зямлі, пра якую я запрысягаўся Абрагаму, Ісааку і Якаву, бо яны ня слухаліся Мяне,

lŭdzi gètyâ, âkiâ vyjšli z' Egìpta, ad dvaccaci gadoŭ i vyšèj, ne pabačac' zâmlì, pra âkuû â zaprysâgaŭsâ Abragamu, Ìsaaku i Âkavu, bo âny nâ sluhalisâ Mâne,

12. апрача Халева, сына Ефаніінага, Кенэзэяніна, і Ісуса, сына Нававага, бо яны слухаліся Госпада.

aprača Haleva, syna Efanii'naga, Kenèzèânina, i Ìsusa, syna Navavaga, bo âny sluhalisâ Gospada.

13. І запалаў гнеў Госпада на Ізраіля, і вадзіў Ён іх па пустыні сорак гадоў, пакуль ня скончыўся ўвесь род, які ўчыніў зло ў вачах Гасподніх.

Ì zapalaŭ gneŭ Gospada na Ìzrailâ, i vadziŭ Ęn ih pa pustyni sorak gadoŭ, pakul' nâ skončyŭsâ ŭves' rod, âki ŭčyniŭ zlo ŭ vačah Gaspodnih.

14. І вось, замест бацькоў вашых паўсталі вы, выродзьдзе грэшнікаў,

каб узмацніць яшчэ больш лютасьць гневу Гасподняга на Ізраіля.

Ì vos', zamest bac'koŭ vašyh paŭstali vy, vyrodz'dze grèšnikaŭ, kab uzmacnic' âščè bol'sh lûtas'c' gnevu Gaspodnâga na Ìzrailâ.

15. Калі вы адвернецеся ад Яго, дык Ён зноў пакіне яго ў пустыні, і вы згубіце ўвесь народ гэты.

Kali vy advernecesâ ad Âgo, dyk Ęn znoŭ pakine âgo ũ pustyni, i vy zgubice ũves' narod gèty.

16. І пайшлі яны да яго і сказалі: мы пабудуем тут авечыя кашары для статкаў нашых і гарады дзецям нашым;

Ì pajšli âny da âgo i skazali: my pabuduem tut avečyâ kašary dlâ statkaŭ našyh i garady dzecâm našym;

17. а самыя мы першыя ўзброімся і пойдзем перад сынамі Ізраілевымі, пакуль не прывядзём іх у мясьціны іхнія; а дзеці нашыя няхай

застануцца ва ўмацаваных гарадах дзеля бясьпекі ад жыхароў зямлі;

a samyâ my peršyâ ũzbroïmsâ i pojdzem perad synami Ìzrailevymi, pakul' ne pryvâdzëm ih u mâs'ciny ihniâ; a dzeci našyâ nâhaj zastanucca va ũmacavanyh garadah dzelâ bâs'pekì ad žyharoŭ zâmlì;

18. ня вернемся ў дамы нашыя, пакуль ня ўступяць сыны Ізраілевыя кожны ў надзел свой;

nâ vernemsâ ũ damy našyâ, pakul' nâ ũstupâc' syny Ìzrailevyâ kožny ũ nadzel svoj;

19. бо мы ня возьмем зь імі надзелу па той бок Ярдана і далей, калі надзел нам дастанецца па гэты бок Ярдана, на ўсход.

bo my nâ voz'mem z' imi nadzelu pa toj bok Ârdana i dalej, kali nadzel nam dastanecca pa gèty bok Ârdana, na ũshod.

20. І сказаў ім Майсей: калі вы гэта зробіце, калі ўзброеныя пойдзеце на вайну перад Госпадам,

Ì skazaŭ ìm Majsej: kali vy gèta zrobice, kali ŭzbroenyâ pojdzece na vajnu perad Gospadam,

21. і пойдзе кожны з вас узброены за Ярдан перад Госпадам, пакуль ня зьнішчыць Ён ворагаў Сваіх перад Сабою,

ì pojdze kožny z vas uzbroeny za Ârdan perad Gospadam, pakul' nâ z'niščyc' Ęn voragaŭ Svaih perad Saboŭ,

22. і ўпакорана будзе зямля перад Госпадам, дык потым вернецца і будзеце невінаватыя перад Госпадам і перад Ізраілем, і будзе зямля гэтая ў вас у валоданьні перад Госпадам;

ì ŭpakorana budze zâmlâ perad Gospadam, dyk potym vernecesâ ì budzece nevìnavatyâ perad Gospadam ì perad Ìzrailem, ì budze zâmlâ gètaâ ŭ vas u valodan'ni perad Gospadam;

23. а калі ня зробіце так, дык згрэшыце перад Госпадам і зьведаеце кару за грэх ваш, якая спасьцігне вас;

a kali nâ zrobice tak, dyk zgrèšyce perad Gospadam ì z'vedaece karu za grèh vaš, âkaâ spas'cigne vas;

24. будуйце сабе гарады дзецям вашым і кашары авечкам вашым і рабеце, што вымаўлена вуснамі вашымі.

budujce sabe garady dzecâm vašym ì kašary avečkam vašym ì rabece, što vumaŭlena vusnamì vašymì.

25. І сказалі сыны Гадавыя і сыны Рувімавыя Майсею: рабы твае зробіць, як загадвае гаспадар наш;

Ì skazali syny Gadavyâ ì syny Ruvìmavyâ Majseŭ: raby tvae zrobâc', âk zagadvae gaspadar naš;

26. дзеці нашыя, жонкі нашыя, статкі нашыя і ўсё быдла наша застануцца тут у гарадах Галаада,

dzeci našyâ, žonki našyâ, statkì našyâ ì ŭsë bydla naša zastanucca tut u

garadah Galaada,

27. а рабы твае, усе ўзброіўшыся, як ваяры, пойдучь перад Госпадам на вайну, як кажа гаспадар наш.

a raby tvae, use ўzbroiўšysâ, âk vaâry, pojduc' perad Gospadam na vajnu, âk kaža gaspadar naš.

28. І даў Майсей пра іх загад Элеазару сьвятару і Ісусу, сыну Нава, і правадырам плямёнаў сыноў Ізраілевых,

Ì daў Majsej pra ih zagad Èleazaru s'vâtaru ì Ìsusu, synu Nava, ì pravadyram plâmënaў synoў Ìzrailevyh,

29. і сказаў ім Майсей: калі сыны Гадавыя і сыны Рувімавыя прайдуць з вамі за Ярдан, усе ўзброіўшыся на вайну перад Госпадам, і ўпакорана будзе перад вамі зямля, дык аддайце ім зямлю Галаад у валоданьне;

ì skazaў ìm Majsej: kalì syny Gadavyâ ì syny Ruvimavyâ pârojduc' z vamì za Ârdan, use ўzbroiўšysâ na vajnu perad Gospadam, ì ўpakorana budze perad vamì zâmlâ, dyk addajce ìm zâmlû Galaad u valodan'ne;

30. а калі ня пойдучь яны з вамі ўзброеныя, і яны атрымаюць валоданьне разам з вамі ў зямлі Ханаанскай.

a kalì nâ pojduc' âny z vamì ўzbroenyâ, ì âny atrymaûc' valodan'ne razam z vamì ў zâmli Hanaanskaj.

31. І адказвалі сыны Гадавыя і сыны Рувімавыя і казалі: як сказаў Гасподзь рабам тваім, так і зробім;

Ì adkazvalì syny Gadavyâ ì syny Ruvimavyâ ì skazalì: âk skazaў Gaspodz' rabam tvaim, tak ì zrobim;

32. мы пойдзем узброеныя перад Госпадам у зямлю Ханаанскую, а надзел валоданьня нашага хай будзе па гэты бок Ярдана.

my pojdzem uzbroenyâ perad Gospadam u zâmlû Hanaanskuû, a nadzel valodan'nâ našaga haj budze pa gèty bok Ârdana.

33. I аддаў Майсей ім, сынам Гадавым і сынам Рувімавым, і палавіне племя Манасіі, сына Язэпавага, царства Сігона, цара Амарэйскага, і царства Ога, цара Васанскага, зямлю з гарадамі яе і навакольлем, гарады зямлі ва ўсе бакі.

Ì addaŭ Majsej im, synam Gadavym i synam Ruvimavym, i palavine plemâ Manasiî, syna Âzèpavaga, carstva Sigona, cara Amarèjskaga, i carstva Oga, cara Vasanskaga, zâmlû z garadami âe i navakol'lem, garady zâmlì va ŭse baki.

34. I пабудавалі сыны Гадавыя Дывон і Атарот і Араэр,

Ì pabudavali syny Gadavyâ Dyvon i Atarot i Araèr,

35. і Атарот-Шотан і Язэр і Ёгбэгу,

i Atarot-Šotan i Âzèr i Ėgbègu,

36. і Бэт-Німру і Бэт Гаран, гарады ўмацаваньня і кашары авечкам.

ì Bèt-Nimru i Bèt Garan, garady ŭmacavanyâ i kašary avečkam.

37. і сыны Рувімавыя пабудавалі Эсэвон, Элэале, Кірыятаім,

ì syny Ruvimavyâ pabudavali Èsèvon, Èlèale, Kìryâtaim,

38. і Нэво і Ваал-Мэон, назвы якіх пераменены, і Сімву, і далі назвы гарадам, якія яны пабудавалі.

ì Nèvo i Vaal-Mèon, nazvy âkih perameneny, i Simvu, i dali nazvy garadam, âkiâ âny pabudavali.

39. I пайшлі сыны Махіра, сына Манасіінага, у Галаад, і ўзялі яго, і выгналі Амарэяў, якія былі ў ім;

Ì pajšli syny Mahira, syna Manasiìnaga, u Galaad, i ŭzâli âgo, i vygnali Amarèâŭ, âkiâ byli ŭ im;

40. і аддаў Майсей Галаад Махіру, сыну Манасіінаму, і ён пасяліўся ў ім.

ì addaŭ Majsej Galaad Mahiru, synu Manasiìnamu, i èn pasâliŭsâ ŭ im.

41. І Яір, сын Манасіін, пайшоў і ўзяў селішчы іхнія, і назваў іх: селішчы Яіравыя.

Ì Âir, syn Manasiìn, pajšoŭ ì ŭzâŭ seliščy ihniâ, ì nazvaŭ ih: seliščy Âiravyâ.

42. І Новах пайшоў і ўзяў Кенат і залежныя ад яго гарады, і назваў яго сваім імем: Новах.

Ì Novah pajšoŭ ì ŭzâŭ Kenat ì zaležnyâ ad âgo garady, ì nazvaŭ âgo svaïm ìmem: Novah.

33 Кіраўнік

1. Вось табары сыноў Ізраілевых, якія выйшлі зь зямлі Егіпецкай рушэньнямі сваімі, пад начальствам Майсея і Аарона,

Vos' tabary synoŭ Ìzraïlevyh, âkiâ vyjšli z' zâmlì Egìpeckaj rušèn'nâmi svaïmì, pad načal'stvam Majseâ ì Aarona,

2. Майсей, па загадзе Гасподнім, апісаў падарожжа іхняе па табарах іхніх, і вось табары падарожжа іхняга:

Majsej, pa zagadze Gaspodnìm, apisaŭ padarožža ihnâe pa tabarah ihnih, ì vos' tabary padarožža ihnâga:

3. з Раамсэса выправіліся яны ў першы месяц, у пятнаццаты дзень першага месяца; на другі дзень Пасхі выйшлі сыны Ізраілевыя пад рукою высокаю на вачах усяго Егіпта;

z Raamsèsa vypravilisâ âny ŭ peršy mesâc, u pâtnaccaty dzen' peršaga mesâca; na drugì dzen' Pashì vyjšli syny Ìzraïlevyâ pad rukoŭ vysokaŭ na vačah usâgo Egìpta;

4. між тым Егіпцяне хавалі сваіх першынцаў, якіх пабіў у іх Гасподзь, і над багамі іхнімі Гасподзь учыніў суд.

miž tym Egìpcâne havali svaih peršyncaŭ, âkih pabiŭ u ih Gaspodz', ì nad

bagami ihnimi Gaspodz' učyniŭ sud.

5. Так выправіліся сыны Ізраілевыя з Раамсэса і разьмясьціліся табарам у Сакхоце.

Tak vypravilisâ syny İzrailevyâ z Raamsèsa i raz'mâs'cilisâ tabaram u Sakhoce.

6. І выправіліся з Сакхота і разьмясьціліся табарам у Этаме, што на краі пустыні.

İ vypravilisâ z Sakhota i raz'mâs'cilisâ tabaram u Ètame, što na krai pustyni.

7. І выправіліся з Этама, і павярнулі да Пі-Гахірота, што перад Ваал-Цэфонам, і разьмясьціліся табарам перад Мігдолам.

İ vypravilisâ z Ètama, i pavârnuli da Pi-Gahirota, što perad Vaal-Cèfonam, i raz'mâs'cilisâ tabaram perad Migdolam.

8. Выправіліся ад Гахірота, прайшлі сярод мора ў пустыню, і ішлі тры дні пустыняю Этам, і разьмясьціліся табарам у Мэры.

Vypravilisâ ad Gahirota, prajšli sârod mora ŭ pustynû, i išli try dni pustynâû Ètam, i raz'mâs'cilisâ tabaram u Mèry.

9. І выправіліся з Мэры і прыйшлі ў Элім; а ў Эліме дванаццаць крыніц вады і семдзсят фінікавых дрэў, і разьмясьціліся там табарам.

İ vypravilisâ z Mèry i pryjšli ŭ Èlim; a ŭ Èlime dvanaccac' krynic vady i semdzesât finikavyh drèŭ, i raz'mâs'cilisâ tam tabaram.

10. І выправіліся з Эліма і разьмясьціліся табарам каля Чэрмнага мора.

İ vypravilisâ z Èlima i raz'mâs'cilisâ tabaram kalâ Čèrmnaga mora.

11. І выправіліся ад Чэрмнага мора і разьмясьціліся табарам у пустыні Сін.

İ vypravilisâ ad Čèrmnaga mora i raz'mâs'cilisâ tabaram u pustyni Sin.

12. І выправіліся з пустыні Сін і разьмясьціліся табарам у Дофцы.

İ vypravilisâ z pustyni Sin i raz'mâs'cilisâ tabaram u Dofcy.

13. I выправіліся з Дофкі і разьмясьціліся табарам у Алушы.

Ì vypravilìsâ z Dofkì ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Alušy.

14. I выправіліся з Алуша і разьмясьціліся табарам у Рэфідыме, і ня было там вады, каб піць народу.

Ì vypravilìsâ z Aluša ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Rèfidyme, ì nâ bylo tam vady, kab pic' narodu.

15. I выправіліся з Рэфідыма і разьмясьціліся табарам у пустыні Сінайскай.

Ì vypravilìsâ z Rèfidyma ì raz'mâs'cilisâ tabaram u pustynì Sinajskaj.

16. I выправіліся з пустыні Сінайскай і разьмясьціліся табарам у Кіброт-Гатааве.

Ì vypravilìsâ z pustynì Sinajskaj ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Kibrot-Gataave.

17. I выправіліся зь Кіброт-Гатаавы і разьмясьціліся табарам у Асіроце.

Ì vypravilìsâ z' Kibrot-Gataavy ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Asiroce.

18. I выправіліся з Асірота і разьмясьціліся табарам у Рытме.

Ì vypravilìsâ z Asirota ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Rytme.

19. I выправіліся з Рытмы і разьмясьціліся табарам у Рымнон-Фарэце.

Ì vypravilìsâ z Rytmy ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Rymnon-Farèce.

20. I выправіліся з Рымнон-Фарэца і разьмясьціліся табарам у Ліўне.

Ì vypravilìsâ z Rymnon-Farèca ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Liŭne.

21. I выправіліся зь Ліўны і разьмясьціліся табарам у Рысе.

Ì vypravilìsâ z' Liŭny ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Ryse.

22. I выправіліся з Рысы і разьмясьціліся табарам у Кегелаце.

Ì vypravilìsâ z Rysy ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Kegelace.

23. I выправіліся зь Кегелаты і разьмясьціліся табарам на гары Шафэр.

Ì vypravilìsâ z' Kegelaty ì raz'mâs'cilisâ tabaram na gary Šafèr.

24. I выправіліся ад гары Шафэр і разьмясьціліся табарам у Харадзе.

Ì vypravilisâ ad gary Šafèr ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Haradze.

25. I выправіліся з Харады і разьмясьціліся табарам у Макелоце.

Ì vypravilisâ z Harady ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Makeloce.

26. I выправіліся з Макелота і разьмясьціліся табарам у Тахаце.

Ì vypravilisâ z Makelota ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Tahace.

27. I выправіліся з Тахата і разьмясьціліся табарам у Тараху.

Ì vypravilisâ z Tahata ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Tarahu.

28. I выправіліся з Тараха і разьмясьціліся табарам у Мітцы.

Ì vypravilisâ z Taraha ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Mitcy.

29. I выправіліся з Міткі і разьмясьціліся табарам у Хашмоне.

Ì vypravilisâ z Mitki ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Hašmone.

30. I выправіліся з Хашмоны і разьмясьціліся табарам у Масэроце.

Ì vypravilisâ z Hašmony ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Masèroce.

31. I выправіліся з Масэрота і разьмясьціліся табарам у Бэнэ-Яакане.

Ì vypravilisâ z Masèrota ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Bènè-Âakane.

32. I выправіліся з Бэнэ-Яакана і разьмясьціліся табарам у Хор-

Агідгадзе.

Ì vypravilisâ z Bènè-Âakana ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Hor-Agidgadze.

33. I выправіліся з Хор-Агідгада і разьмясьціліся табарам у Ётваце.

Ì vypravilisâ z Hor-Agidgada ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Ètvace.

34. I выправіліся ад Ётваты і разьмясьціліся табарам у Аўроне.

Ì vypravilisâ ad Ètvaty ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Aŭrone.

35. I выправіліся з Аўрона і разьмясьціліся табарам у Эцэён-Гавэры.

Ì vypravilisâ z Aŭrona ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Ècèèn-Gavèry.

36. I выправіліся з Эцэён-Гавэра і разьмясьціліся табарам у пустыні Сін;
яна ж Кадэс.

Ì vypravilisâ z Ècèèn-Gavèra ì raz'mâs'cilisâ tabaram u pustyni Sin; âna ž

Kadès.

37. I выправіліся з Кадэса і разьмясьціліся табарам на гары Ор, каля межаў зямлі Эдомскай.

Ì vypravilisâ z Kadèsa ì raz'mâs'cilisâ tabaram na gary Or, kalâ mežaŭ zâmlì Èdomskaj.

38. I ўзышоў Аарон сьвятар на гару Ор па загадзе Гасподнім і памёр там на саракавым годзе пасля выхаду зь зямлі Егіпецкай, на пятым месяцы, у першы дзень месяца.

Ì ŭzyšoŭ Aaron s'vâtar na garu Or pa zagadze Gaspodnìm ì pamër tam na sarakavym godze pas'lâ vyhadu z' zâmlì Egipeckaj, na pâтым mesâcy, u peršy dzen' mesâca.

39. Аарону было сто дваццаць тры гады, калі памёр на гары Ор.

Aaronu bylo sto dvaccac' try gady, kalì pamër na gary Or.

40. Ханаанскі цар Арада, які жыў на поўдні зямлі Ханаанскай, пачуў тады, што ідуць сыны Ізраілевыя.

Hanaanski car Arada, âkì žyŭ na poŭdni zâmlì Hanaanskaj, pačuŭ tady, što iduc' syny Ìzrailevyâ.

41. I выправіліся яны ад гары Ор і разьмясьціліся табарам у Салмоне.

Ì vypravilisâ âny ad gary Or ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Salmone.

42. I выправіліся з Салмона і разьмясьціліся табарам у Пуноне.

Ì vypravilisâ z Salmona ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Punone.

43. I выправіліся з Пунона і разьмясьціліся табарам у Авоце.

Ì vypravilisâ z Punona ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Avoce.

44. I выправіліся з Авота і разьмясьціліся табарам у Ійм-Аварыме на межах Маава.

Ì vypravilisâ z Avota ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Ìjm-Avaryme na mežah Maava.

45. І виправіліся зь Ійма і разьмясьціліся табарам у Дывон-Гадзе.

Ì vypravilìsâ z' Ìjma ì raz'mâs'cilìsâ tabaram u Dyvon-Gadze.

46. І виправіліся з Дывон-Гада і разьмясьціліся табарам у Алмон-Дыўлатаіме.

Ì vypravilìsâ z Dyvon-Gada ì raz'mâs'cilìsâ tabaram u Almon-Dyŭlataime.

47. І виправіліся з Алмон-Дыўлатаіма і разьмясьціліся табарам на гарах Аварымскіх перад Нэво.

Ì vypravilìsâ z Almon-Dyŭlataima ì raz'mâs'cilìsâ tabaram na garah Avarymskih perad Nèvo.

48. І виправіліся ад гор Аварымскіх і разьмясьціліся табарам на раўнінах Маавіцкіх каля Ярдана, насупраць Ерыхона;

Ì vypravilìsâ ad gor Avarymskih ì raz'mâs'cilìsâ tabaram na raŭnìnah Maavìckih kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona;

49. яны разьмясьціліся табарам каля Ярдана ад Бэт-Ешымота да Авэ-Сітыма на раўнінах Маавіцкіх.

âny raz'mâs'cilìsâ tabaram kalâ Ârdana ad Bèt-Ešymota da Avè-Sityma na raŭnìnah Maavìckih.

50. І сказаў Гасподзь Майсею на раўнінах Маавіцкіх каля Ярдана, насупраць Ерыхона, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseû na raŭnìnah Maavìckih kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona, kažučy:

51. абвясці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі пяройдзеце празь Ярдан у зямлю Ханаанскую,

abvâs'ci synam Ìzrailevym ì skažy im: kalì pârojdzece praz' Ârdan u zâmlû Hanaanskuû,

52. дык праганеце ад сябе ўсіх жыхароў зямлі і зьнішчыце ўсе выявы іх, і ўсіх літых ідалаў іхніх зьнішчыце і ўсе капішчы іхнія спустошце;

dyk pragnece ad sâbe ŭsîh žyharoŭ zâmlî ì z'niščyce ŭse vyâvy ih, ì ŭsîh lityh ìdalaŭ ihnih z'niščyce ì ŭse kapiščy ihniâ spustošce;

53. ì вазьмеце ў валоданьне зямлю ì пасялецеся на ёй, бо Я вам даю зямлю гэтую ў валоданьне;

ì vaz'mece ŭ valodan'ne zâmlû ì pasâlecesâ na ëj, bo Â vam daŭ zâmlû gètuŭ ŭ valodan'ne;

54. ì падзялеце зямлю па жэрабі на надзелы плямёнам вашым:

шматлікаму дайце надзел большы, а малалікаму дай надзел меншы; каму дзе выпадзе жэрабя, там яму ì будзе надзел; паводле плямёнаў бацькоў вашых вазьмеце сабе надзелы;

ì padzâlece zâmlû pa žèrabî na nadzely plâmënam vašym: šmatlikamu dajce nadzel bol'sy, a malalikamu daj nadzel menšy; kamu dze wypadze žèrabâ, tam âmu ì budze nadzel; pavodle plâmënaŭ bac'koŭ vašyh vaz'mece sabe nadzely;

55. А калі вы не прагоніце ад сябе жыхароў зямлі, дык тыя зь іх, што застануцца, будуць цернямі для вачэй вашых ì асьцюкамі для бакоў вашых ì будуць уціскаць вас на зямлі, у якой вы жыцьмеце,

A kalî vy ne pragonice ad sâbe žyharoŭ zâmlî, dyk tyâ z' ih, što zastanucca, buduc' cernâmi dlâ vačëj vašyh ì as'cûkamî dlâ bakoŭ vašyh ì buduc' uciskac' vas na zâmlî, u âkoj vy žyc'mece,

56. ì тады, што Я намерыўся зрабіць ім, зраблю вам.

ì tady, što Â nameryŭsâ zrabic' im, zrablû vam.

34 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

2. загадай сынам Ізраілевым і скажы ім: калі ўвойдзеце ў зямлю Ханаанскую, дык вось зямля, якая дастанецца вам у надзел, зямля Ханаанская зь яе межамі:

zagadaj synam Izrailevym i skažy im: kali ŭvojdzece ŭ zâmlû Hanaanskuû, dyk vos' zâmlâ, âkaâ dastanecca vam u nadzel, zâmlâ Hanaanskaâ z' âe mežami:

3. паўднёвы бок будзе ў вас ад пустыні Сін, каля Эдома, і пойдзе ў вас паўднёвая мяжа ад канца Салёнага мора з усходу,

paŭdnëvy bok budze ŭ vas ad pustyni Sin, kalâ Èdoma, i pojdze ŭ vas paŭdnëvaâ mâža ad kanca Salënaga mora z ushodu,

4. і пойдзе мяжа на поўдзень да ўзвышша Акравіма і пойдзе праз Сін, і будуць выступы яе на поўдзень да Кадэс-Варні, адтуль пойдзе да Гацар-Адара і пройдзе праз Ацмон;

i pojdze mâža na poŭdzen' da ŭzvyšša Akravima i pojdze праз Sin, i buduc' vystupy âe na poŭdzen' da Kadès-Varni, adtul' pojdze da Gacar-Adara i projdze праз Acmon;

5. ад Ацмона пойдзе мяжа да патока Егіпецкага, і будуць выступы яе да мора;

ad Acmona pojdze mâža da patoka Egipeckaga, i buduc' vystupy âe da mora;

6. а мяжою заходняю будзе ў вас вялікае мора: гэта будзе ў вас мяжа на захад;

a mâžoû zahodnâû budze ŭ vas vâlikae mora: gèta budze ŭ vas mâža na zahad;

7. а на поўнач будзе ў вас мяжа: ад вялікага мора правядзеце яе да гары Ор,

a na poŭnač budze ŭ vas mâža: ad vâlikaga mora pravâdzece âe da gary Or,

8. ад гары Ор правядзеце да Эмата, і будуць выступы мяжы да Цэдада;

ad gary Or pravâdzece da Êmata, i buduc' vystupy mâžy da Cèdada;

9. адтуль пойдзе мяжа да Цыфрона, і выступы яе будуць да Гацар-Энана: гэта будзе ў вас мяжа паўночная;

adtul' pojdze mâža da Cyfrona, i vystupy âe buduc' da Gacar-Ènana: gèta budze ŭ vas mâža paŭnočnaâ;

10. мяжу ўсходнюю правядзеце сабе ад Гацар-Энана да Шэфама,

mâžu ŭshodnûû pravâdzece sabe ad Gacar-Ènana da Šèfama,

11. ад Шэфама пойдзе мяжа да Рыблы, з усходняга боку Аіна, потым пойдзе мяжа і кранецца берагоў мора Кінэрэт з усходняга боку;

ad Šèfama pojdze mâža da Rybly, z ushodnâga boku Aina, potym pojdze mâža i kranecca beragoŭ mora Kinèrèt z ushodnâga boku;

12. і пойдзе мяжа да Ярдана, і будуць выступы яе да Салёнага мора. Гэта будзе мяжа ваша ў межах яе з усіх бакоў.

i pojdze mâža da Ârdana, i buduc' vystupy âe da Salënaga mora. Gèta budze mâža vaša ŭ mežah âe z usih bakoŭ.

13. І загадаў Майсей сынам Ізраілевым і сказаў: вось зямля, якую вы падзеліце на надзелы па жэрабі, якую загадаў Гасподзь даць дзевяці плямёнам і палавіне племя;

Ì zagadaŭ Majsej synam Ìzrailevym i skazaŭ: vos' zâmlâ, âkuû vy padzelice na nadzely pa žèrabi, âkuû zagadaŭ Gaspodz' dac' dzevâci plâmënam i palavine plemâ;

14. бо племя сыноў Рувімавых паводле сямействаў іхніх, і племя сыноў Гадавых паводле сямействаў іхніх, і палавіна племя Манасіінага, атрымалі надзел свой;

bo plemâ synoŭ Ruvimavyh pavodle sâmejstvaŭ ihnih, i plemâ synoŭ

Gadavyh pavodle sâmejstvaŭ ihnih, i palavina plemâ Manasiïnaga, atrymali nadzel svoj;

15. два плямёны і палавіна племя атрымалі надзел свой за Ярданам насупраць Ерыхона на ўсход.

dva plâmëny i palavina plemâ atrymali nadzel svoj za Ârdanam nasuprac' Eryhona na ŭshod.

16. І сказаў Гасподзь Майсею, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ, kažučy:

17. вось імёны мужоў, якія будуць дзяліць вам зямлю: Элеазар сьвятар і Ісус, сын Наваў;

vos' imëny mužoŭ, âkiâ buduc' dzâlic' vam zâmlû: Èleazar s'vâtar i Ìsus, syn Navaŭ;

18. і па адным князі ад племя вазьмеце для падзелу зямлі.

i pa adnym knâzi ad plemâ vaz'mece dlâ padzelu zâmlî.

19. І вось імёны гэтых мужоў: для племя Юдавага Халеў, сын Ефаніін;

Ì vos' imëny gëtyh mužoŭ: dlâ plemâ Ūdavaga Haleŭ, syn Efaniïn;

20. для племя сыноў Сымонавых Самуіл, сын Аміудаў;

dlâ plemâ synoŭ Symonavyh Samuil, syn Amiudaŭ;

21. для племя Веньямінавага Элідад, сын Кіслонаў;

dlâ plemâ Ven'âminavaga Èlidad, syn Kislonaŭ;

22. для племя сыноў Данавых князь Букій, сын Ёгліі;

dlâ plemâ synoŭ Danavyh knâz' Bukij, syn Èglii;

23. для сыноў Язэпавых, для племя сыноў Манасііных князь Ханііл, сын Эфодаў;

dlâ synoŭ Âzèpavyh, dlâ plemâ synoŭ Manasiïnyh knâz' Haniil, syn Èfodaŭ;

24. для племя сыноў Яфрэмавых князь Кемуіл, сын Шыфтанаў;

dlâ plemâ synoŭ Âfrëmavyh knâz' Kemuil, syn Šyftanaŭ;

25. для племя сыноў Завулонавых князь Эліцафан, сын Фарнакаў;

dlâ plemâ synoŭ Zavulonavyh knâz' Èlicafan, syn Farnakaŭ;

26. для племя сыноў Ісахаравых князь Фалтыіл, сын Азанаў;

dlâ plemâ synoŭ Ìsaharavyh knâz' Faltyil, syn Azanaŭ;

27. для племя сыноў Асіравых князь Ахіуд, сын Шэломія;

dlâ plemâ synoŭ Asiravyh knâz' Ahiud, syn Šèlomiâ;

28. для племя сыноў Нэфталімавых князь Пэдаіл, сын Аміудаў;

dlâ plemâ synoŭ Nèftalimavyh knâz' Pèdail, syn Amiudaŭ;

29. вось тыя, каму загадаў Гасподзь падзяліць надзелы сынам Ізраілевым у зямлі Ханаанскай.

vos' tyâ, kamu zagadaŭ Gaspodz' padzâlic' nadzely synam Ìzrailevym u zâmlì Hanaanskaj.

35 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Майсею на раўнінах Маавіцкіх каля Ярдана насупраць Ерыхона, кажучы:

Ì skazaŭ Gaspodz' Majseŭ na raŭnìnah Maavìckih kalâ Ârdana nasuprac' Eryhona, kažučy:

2. загадай сынам Ізраілевым, каб яны з надзелаў валоданьня свайго далі лявітам гарады для жыхарства; і палі пры гарадах з усіх бакоў дайце лявітам.

zagadaj synam Ìzrailevym, kab âny z nadzelaŭ valodan'nâ svajgo dali lâvitam garady dlâ žyharstva; i palì pry garadah z usih bakoŭ dajce lâvitam.

3. Гарады будуць ім для жыхарства, а палі будуць для быдла іхняга і для маёмасьці іхняй і для ўсіх жыцьцёвых патрэбаў іхніх.

Garady buduc' im dlâ žyharstva, a palì buduc' dlâ bydla ihnâga i dlâ

maëmas'ci ihnâj i dlâ ũsih žyc'cëvyh patrëbaŭ ihnih.

4. Палі каля гарадоў, якія вы павінны даць лявітам, ад сыцяны горада павінны прасьцірацца на дзьве тысячы локцяў, ва ўсе бакі.

Pali kalâ garadoŭ, âkiâ vy pavinny dac' lâvitam, ad s'câny gorada pavinny pras'ciracca na dz've tysâčy lokcâŭ, va ũse baki.

5. І адмерце за горадам на ўсходні бок дзьве тысячы локцяў, і на паўднёвы бок дзьве тысячы локцяў, а пасярэдзіне горад: такія будуць у іх палі каля гарадоў.

Ì admerce za goradam na ũshodni bok dz've tysâčy lokcâŭ, i na paŭdnëvy bok dz've tysâčy lokcâŭ, a pasârëdzine gorad: takiâ buduc' u ih pali kalâ garadoŭ.

6. З гарадоў, якія вы дасьце лявітам, будуць шэсьць гарадоў пад сховы, у якія вы дазволіце ўцякаць забойцу; і звыш іх дайце сорак два гарады.

Z garadoŭ, âkiâ vy das'ce lâvitam, buduc' šës'c' garadoŭ pad shovy, u âkiâ vy dazvolice ũcâkac' zabojcu; i zvyš ih dajce sorak dva garady.

7. Усіх гарадоў, якія вы павінны даць лявітам, будзе сорак восем гарадоў, з палямі каля іх.

Usih garadoŭ, âkiâ vy pavinny dac' lâvitam, budze sorak vosem garadoŭ, z palâmi kalâ ih.

8. І калі будзеце даваць гарады з валоданьня сыноў Ізраілевых, тады з большага дайце больш, зь меншага менш; кожнае племя, гледзячы па надзеле, які атрымае, павінна даць з гарадоў сваіх лявітам.

Ì kalì budzece davac' garady z valodan'nâ synoŭ Ìzrailevyh, tady z bol'shaga dajce bol'sh, z' menšaga menš; kožnae plemâ, gledzâčy pa nadzele, âki atrymae, pavinna dac' z garadoŭ svaih lâvitam.

9. І наказаў Гасподзь Майсею сказаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Majseŭ skazac':

10. абвясьці сынам Ізраілевым і скажы ім: калі вы пяройдзеце празь Ярдан у зямлю Ханаанскую,

abvâs'ci synam İzrailevym i skažy im: kalì vy pârojdzece praz' Ârdan u zâmlû Hanaanskuû,

11. выберце сабе гарады, якія былі б у вас гарадамі пад сховы, куды мог бы ўцячы забойца, які забіў чалавека ненаўмысна.

vyberce sabe garady, âkiâ byli b u vas garadamì pad shovy, kudy mog by ũcâčy zabojca, âki zabiũ čalaveka nenaũmysna.

12. І будуць у вас гарады гэтыя сховішчам ад помсьніка, каб ня быў забіты забойца, перш чым ён стане перад супольствам на суд.

Ì buduc' u vas garady gètyâ shoviščam ad poms'nika, kab nâ byũ zabity zabojca, perš čym ën stane perad supol'stvam na sud.

13. А гарадоў, якія вы павінны даць, гарадоў-сховішчаў, павінна быць у вас шэсьць.

A garadoũ, âkiâ vy pavinny dac', garadoũ-shoviščau, pavinna byc' u vas šès'c'.

14. Тры гарады дайце па гэты бок Ярдана, і тры гарады дайце ў зямлі Ханаанскай; гарадамі-сховішчамі павінны быць яны.

Try garady dajce pa gèty bok Ârdana, i try garady dajce ũ zâmlì Hanaanskaj; garadamì-shoviščamì pavinny byc' âny.

15. Сынам Ізраілевым і прыхадням і пасяленцам сярод вас будуць гэтыя шэсьць гарадоў сховішчам, каб уцякаць туды кожнаму, хто забіў чалавека ненаўмысна.

Synam İzrailevym i pryhadnâm i pasâlencam sârod vas buduc' gètyâ šès'c' garadoũ shoviščam, kab ucâkac' tudy kožnamu, hto zabiũ čalaveka nenaũmysna.

16. Калі хто ўдарыць каго жалезнай прыладай, так што той памрэ, -

дык ён забойца: забойцу трэба аддаць на сьмерць.

Kalì hto ŭdaryc' kago žaleznej pryładaj, tak što toj pamrè, - dyk ён zaboјca: zaboјcu trèba addac' na s'merc'.

17. І калі хто ўдарыць каго з рукі каменем, ад якога можна памерці, так што той памрэ, - дык ён забойца: забойцу трэба аддаць на сьмерць.

Ì kalì hto ŭdaryc' kago z rukì kamenem, ad âkoga možna pamercì, tak što toj pamrè, - dyk ён zaboјca: zaboјcu trèba addac' na s'merc'.

18. Альбо, калі драўлянай прыладай, ад якое можна памерці, ударыць з рукі так, што той памрэ, - дык ён забойца: забойцу трэба аддаць на сьмерць.

Al'bo, kalì draŭlânaj pryładaj, ad âkoe možna pamercì, udaryc' z rukì tak, što toj pamrè, - dyk ён zaboјca: zaboјcu trèba addac' na s'merc'.

19. Помсьнік за кроў сам можа забіць забойцу; як толькі спаткае таго, сам можа ўсьмерціць яго.

Poms'nik za kroŭ sam moža zabìc' zaboјcu; âk tol'ki spatkae tago, sam moža ŭs'mercìc' âgo.

20. Калі хто штурхне каго зь нянавісьці, альбо наўмысна кіне на яго што-небудзь, так што той памрэ,

Kalì hto šturhne kago z' nânavis'ci, al'bo naŭmysna kine na âgo što-nebudz', tak što toj pamrè,

21. альбо з варожасьці ўдарыць яго рукою, так што той памрэ: дык таго, хто ўдарыў, трэба аддаць сьмерці, - ён забойца; помсьнік за кроў можа ўсьмерціць забойцу, як толькі спаткае яго.

al'bo z varožas'ci ŭdaryc' âgo rukoŭ, tak što toj pamrè: dyk tago, hto ŭdaryŭ, trèba addac' s'mercì, - ён zaboјca; poms'nik za kroŭ moža ŭs'mercìc' zaboјcu, âk tol'ki spatkae âgo.

22. Калі ж ён штурхне яго незнарок, без варожасьці, альбо кіне на яго

што-небудзь без намыслу,

*Kali ž ěn šturhne âgo neznarok, bez varožas'ci, al'bo kine na âgo što-
nebudz' bez namyslu,*

23. альбо які-небудзь камень, ад якога можна памерці, ня бачачы ўпусьціць на яго, так што той памрэ, але ён ня быў ворагам яму і не хацеў яму благога:

*al'bo âki-nebudz' kamen', ad âkoga možna pamerci, nâ bačačy ŭpus'cic' na
âgo, tak što toj pamrè, ale ěn nâ byŭ voragam âmu i ne haceŭ âmu blagoga:*

24. дык супольства павінна рассудзіць забойцу і помсьніка за кроў паводле гэтых пастановаў;

*dyk supol'stva pavinna rassudzic' zabojcu i poms'nika za kroŭ pavodle
gètyh pastanovaŭ;*

25. і павінна супольства ўратаваць забойцу ад рукі помсьніка за кроў, і павінна вярнуць яго супольства ў горад сховішча ягонага, куды ён уцёк, каб ён жыў там да сьмерці вялікага сьвятара, які памазаны сьвяшчэнным алеем.

*i pavinna supol'stva ŭratavac' zabojcu ad rukì poms'nika za kroŭ, i pavinna
vârnuc' âgo supol'stva ŭ gorad shovišča âgonaga, kudy ěn ucěk, kab ěn žyŭ
tam da s'merci vâlikaga s'vâtara, âki pamazany s'vâščènnym aleem.*

26. Калі ж забойца выйдзе за мяжу горада-сховішча, у які ён уцёк,

Kali ž zabojca vyjdze za mâžu gorada-shovišča, u âki ěn ucěk,

27. і знойдзе яго помсьнік за кроў па-за межамі горада схову ягонага, і забэе забойцу гэтага помсьнік за кроў, дык ня будзе на ім віны праліцьця крыві.

*i znojdze âgo poms'nik za kroŭ pa-za mežami gorada shovu âgonaga, i
zabèe zabojcu gètaga poms'nik za kroŭ, dyk nâ budze na im viny pralic'câ
kryvi.*

28. Бо той павінен быў жыць у горадзе схову свайго да сьмерці вялікага сьвятара; а пасля сьмерці вялікага сьвятара павінен быў вярнуцца забойца ў зямлю валоданья свайго.

Bo toj pavinen byŭ žyc' u goradze shovu svajgo da s'merci vâlikaga s'vâtara; a pas'lâ s'merci vâlikaga s'vâtara pavinen byŭ vârnucca zabojca ŭ zâmlû valodan'nâ svajgo.

29. Хай будзе гэта ў вас устаноўлена законам у роды вашыя, ва ўсіх селішчах вашых.

Haj budze gèta ŭ vas ustanouŭlena zakonam u rody vašyâ, va ŭsìh seliščah vašyh.

30. Калі хто забэе чалавека, дык забойцу трэба забіць па словах сьведак; але аднаго сьведкі недастаткова, каб засудзіць на сьмерць.

Kali hto zabèe čalaveka, dyk zabojcu trèba zabic' pa slovah s'vedak; ale adnago s'vedkì nedastatkova, kab zasudzic' na s'merc'.

31. Не бярэце выкупу за душу ўбойцы, які заслужыў сьмерці, ён сьмерцю памрэ.

Ne bârèce vykupu za dušu ŭbojcy, âkì zaslužyŭ s'merci, èn s'mercû pamrè.

32. І не бярэце адкупу за таго, хто ўцёк у горад схову, каб яму дазволіць жыць у зямлі сваёй да сьмерці вялікага сьвятара.

Ì ne bârèce adkupu za tago, hto ŭcèk u gorad shovu, kab âmu dazvolic' žyc' u zâmlì svaëj da s'merci vâlikaga s'vâtara.

33. Не апаганьвайце зямлі, на якой вы будзеце жыць; бо кроў апаганьвае зямлю, і зямля ня йнакш ачышчаецца ад пралітай на ёй крыві, як крывёю таго, хто праліў яе.

Ne apagan'vajce zâmlì, na âkoj vy budzece žyc'; bo kroŭ apagan'vae zâmlû, ì zâmlâ nâ jnakš ačyščaeccca ad pralitaj na èj kryvì, âk kryvëû tago, hto praliŭ âe.

34. Нельга апаганьваць зямлю, на якой вы жывяце, сярод якое жыву Я; бо Я Гасподзь жыву сярод сыноў Ізраілевых.

Nel'ga apagan'vac' zâmlû, na âkoj vy žyvâce, sârod âkoe žyvu Â; bo Â Gaspodz' žyvu sârod synoŭ Iŭrailevyh.

36 Кіраўнік

1. Прыйшлі ўзначальнікі сямействаў ад роду сыноў Галаада, сына Махіравага, сына Манасіінага з роду сыноў Язэпавых, і гаварылі перад Майсеем і перад князямі, узначальнікамі пакаленьняў сыноў Ізраілевых, *Pryjšli ŭznačal'nikì sâmejstvaŭ ad rodu synoŭ Galaada, syna Mahiravaga, syna Manasiìnaga z rodu synoŭ Âzèpavyh, i gavaryli perad Majseem i perad knâzâmi, uznačal'nikami pakalen'nâŭ synoŭ Iŭrailevyh,*

2. і сказалі: Гасподзь загадаў гаспадару нашаму даць зямлю ў надзел сынам Ізраілевых па жэрабі, а гаспадару нашаму загадана ад Госпада даць надзел Салпаада, брата нашага, дочкам ягоным.

i skazali: Gaspodz' zagadaŭ gaspadaru našamu dac' zâmlû ŭ nadzel synam Iŭrailevyh pa žèrabi, a gaspadaru našamu zagadana ad Gospada dac' nadzel Salpaada, brata našaga, dočkam âgonym.

3. А калі яны будуць жонкамі сыноў якога-небудзь іншага племя сыноў Ізраілевых, дык надзел іхні адымецца ад надзелу бацькоў нашых і dadасца да надзелу таго племя, у якім яны будуць, і адымецца ад надзелу нашага, які дастаўся па жэрабі.

A kalì âny buduc' žonkami synoŭ âkoga-nebudz' inšaga plemâ synoŭ Iŭrailevyh, dyk nadzel ihni adymecca ad nadzelu bac'koŭ našyh i dadasca da nadzelu tago plemâ, u âkim âny buduc', i adymecca ad nadzelu našaga, âki dastaŭsâ pa žèrabi.

4. І нават калі будзе ў сыноў Ізраілевых юбілей, тады надзел іхні дадасца да надзелу таго племя, у якім яны будуць, і ад таго надзелу бацькоў нашых адымецца надзел іхні.

Ì navat kalì budze ũ synoŭ Ìzrailevyh ũbilej, tady nadzel ihni dadasca da nadzelu tago plemâ, u âkim âny buduc', i ad tago nadzelu bac'koŭ našyh adymecca nadzel ihni.

5. І даў Майсей загад сынам Ізраілевым, па слове Гасподнім, і сказаў: праўду кажа племя сыноў Язэпавых.

Ì daŭ Majsej zagad synam Ìzrailevym, pa slove Gaspodnim, i skazaŭ: praŭdu kaža plemâ synoŭ Âzèpavyh.

6. Вось што наказвае Гасподзь пра дочак Салпаадавых: яны могуць быць жонкамі тых, хто спадабаецца вачам іхнім, толькі павінны быць жонкамі ў родзе племя бацькі свайго,

Vos' što nakazvae Gaspodz' pra dočak Salpaadavyh: âny mogul' byc' žonkami tyh, hto spadabaecca vačam ihnim, tol'ki pavinny byc' žonkami ũ rodze plemâ bac'ki svajgo,

7. каб надзел сыноў Ізраілевых не пераходзіў з племя ў племя; бо кожны з сыноў Ізраілевых павінен быць прывязаны да надзелу племя бацькоў сваіх.

kab nadzel synoŭ Ìzrailevyh ne perahodziŭ z plemâ ũ plemâ; bo kožny z synoŭ Ìzrailevyh pavinen byc' pryvâzany da nadzelu plemâ bac'koŭ svaih.

8. І кожная дачка, якая спадкуе надзел у каленах сыноў Ізраілевых, павінна быць жонкаю каго-небудзь з роду племя бацькі свайго, калі сыны Ізраілевыя спадкавалі кожны надзел бацькоў сваіх,

Ì kožnaâ dačka, âkaâ spadkue nadzel u kalenah synoŭ Ìzrailevyh, pavinna byc' žonkaŭ kago-nebudz' z rodu plemâ bac'ki svajgo, kalì syny Ìzrailevyâ spadkavali kožny nadzel bac'koŭ svaih,

9. і каб не пераходзіў надзел з племя ў другое племя; бо кожнае племя сыноў Ізраілевых павінна быць прывязана да свайго надзелу.

і каб не перahodziŭ nadzel z plemâ ŭ drugoe plemâ; bo koŭnae plemâ synoŭ İzrailevyh pavinna byc' pryvâzana da svajgo nadzelu.

10. Як загадаў Гасподзь Майсею, так і зрабілі дочки Салпаадавыя.

Âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ, tak і zrabili dočkì Salpaadavyâ.

11. І выйшлі дочки Салпаадавыя Махла, Тырца, Хогла, Мілка і Ноа замуж за сыноў дзядзькоў сваіх.

İ vyjšli dočkì Salpaadavyâ Mahla, Tyrca, Hogla, Milka і Noa zamuŭ za synoŭ dzâdz'koŭ svaih.

12. У родзе сыноў Манасіі, сына Яэпавага яны былі жонкамі, і застаўся надзел іхні ў племі роду бацькі іхняга.

U rodze synoŭ Manasii, syna Âzèpavaga âny byli ŭonkami, і zastaŭsâ nadzel ihni ŭ plemì rodu bac'ki ihnâga.

13. Вось заповедзі і пастановы, якія даў Гасподзь сынам Ізраілевым праз Майсея на раўнінах Маавіцкіх, каля Ярдана, насупраць Ерыхона.

Vos' zapavedzi і pastanovy, âkiâ daŭ Gaspodz' synam İzrailevym праз Majseâ na raŭninah Maavickih, kalâ Ârdana, nasuprac' Eryhona.

ДРУГІ ЗАКОН

1 Кіраўнік

1. І вось словы, якія казаў Майсей усяму Ізраілю за Ярданам у пустыні на раўніне насупраць Суфа, паміж Фаранам і Тафэлем, і Лаванам і Асіротам і Дызагавам,

Ì vos' slovy, âkiâ kazaŭ Majsej usâmu Ìzrailû za Ârdanam u pustyni na raŭnìne nasuprac' Sufa, pamiz̄ Faranam ì Tafèlem, ì Lavanam ì Asìrotam ì Dyzagavam,

2. на адлегласьці ў адзінаццаць дзён дарогі ад Харыва, па дарозе ад гары Сэір да Кадэс-Варні.

na adleglas'ci ŭ adzinaccac' dzën darogì ad Haryva, pa daroze ad gary Sèir da Kadès-Varnì.

3. Саракавога году, адзінаццатага месяца, першага дня месяца, казаў Майсей сынам Ізраілевым усё, што наказаў яму Гасподзь пра іх.

Sarakavoga godu, adzinaccataga mesâca, peršaga dnâ mesâca, kazaŭ Majsej synam Ìzrailevym usë, što nakazaŭ âmu Gaspodz' pra ih.

4. Пасьля таго, як забіў ён Сігона, цара Амарэйскага, які жыў у Эсэвоне, і Ога, цара Васанскага, які жыў у Амтэроце ў Эдрэі,

Pas'lâ tago, âk zabiŭ ën Sigona, cara Amarèjskaga, âki žyŭ u Èsèvone, ì Oga, cara Vasanskaga, âki žyŭ u Amtèroce ŭ Èdrèi,

5. за Ярданам, у зямлі Маавіцкай, пачаў Майсей тлумачыць закон гэты і сказаў:

za Ârdanam, u zâmlì Maavickaj, pačaŭ Majsej tlumačyc' zakon gèty ì skazaŭ:

6. Гасподзь, Бог наш, гаварыў нам у Харыве і сказаў: годзе вам жыць на гары гэтай!

Gaspodz', Bog naš, gavaryŭ nam u Haryve i skazaŭ: godze vam žyc' na gary gètaj!

7. павярнецца, выпраўцца ў дарогу і ідзеце на гару Амарэяў і да ўсіх суседзяў іхніх, на раўніну, на гару, на нізкія мясьціны і на паўднёвы край і да берагоў мора, у зямлю Ханаанскую і да Лівана, нават да ракі вялікай, ракі Еўфрата;

pavârnescâ, vypraŭcesâ ŭ darogu i jdzece na garu Amarèâŭ i da ŭsìh susedzâŭ ihnih, na raŭnìnu, na garu, na nìzkìâ mäs'cìny i na paŭdnëvy kraj i da beragoŭ mora, u zâmlû Hanaanskuû i da Lìvana, navat da rakì vâlikaj, rakì Eŭfrata;

8. вось, Я даю вам зямлю гэтую, ідзеце, возьмеце ў спадчыну зямлю, якую Гасподзь з клятваю абяцаў даць бацькам вашым, Абрагаму, Ісааку і Якаву, ім і нашчадкам іхнім.

vos', Â daŭ vam zâmlû gètuû, idzece, vaz'mece ŭ spadčynu zâmlû, âkuû Gaspodz' z klâtvaŭ abâcaŭ dac' bac'kam vašym, Abragamu, Ìsaaku i Âkavu, im i naščadkam ihnim.

9. І я сказаў вам у той час: не магу адзін вадзіць вас;

Ì â skazaŭ vam u toj čas: ne magu adzìn vadzìc' vas;

10. Гасподзь, Бог ваш, памножыў вас, і вось, вы сёньня шматлікія, як зоркі нябесныя;

Gaspodz', Bog vaš, pamnožyŭ vas, i vos', vy sën'nâ šmatlikìâ, âk zorkì nâbesnyâ;

11. Гасподзь, Бог бацькоў вашых, хай памножыць вас у тысячу разоў ад таго, колькі вас сёньня, і хай дабраславіць вас, як ён казаў вам:

Gaspodz', Bog bac'koŭ vašyh, haj pamnožyc' vas u tysâču разоŭ ad tago,

kol'ki vas sën'nâ, i haj dabraslavic' vas, âk ên kazaŭ vam:

12. як жа мне аднаму насіць цяжары вашыя, ношкі вашыя і раздоры вашыя?

âk ža mne adnamu nasic' câžary vašyâ, noški vašyâ i razdory vašyâ?

13. выберыце сабе па плямёнах вашых мужоў мудрых, разумных і выпрабаваных, і я пастаўлю іх правадырамі вашымі.

vyberyce sabe pa plâmënah vašyh mužoŭ mudryh, razumnyh i vyprabavanyh, i â pastaŭlû ih pravadyrami vašymi.

14. Вы адказвалі мне і казалі: добрую дзею загадваеш ты ўчыніць.

Vy adkazvali mne i skazali: dobruû dzeû zagadvaeš ty ŭčynić'.

15. І ўзяў я галоўных з плямёнаў вашых, мужоў мудрых і выпрабаваных, і зрабіў іх правадырамі над вамі, тысячнікамі, сотнікамі, пяцідзясяцкімі, дзясятнікамі і наглядчыкамі паводле плямёнаў вашых.

Î ŭzâŭ â galoŭnyh z plâmënaŭ vašyh, mužoŭ mudryh i vyprabavanyh, i zrabiŭ ih pravadyrami nad vami, tysâčnikami, sotnikami, pâčidzâsâckimi, dzâsâtnikami i naglâdčykami pavodle plâmënaŭ vašyh.

16. І даў я загад судзьдзіям вашым у той час, кажучы: выслухвайце братоў вашых і судзеце справядліва як брата з братам, так і прыхадня ягонага;

Î daŭ â zagad sudz'dzâm vašym u toj čas, kažučy: vysluhvajce bratoŭ vašyh i sudzece spravâdliva âk brata z bratam, tak i pryhadnâ âgonaga;

17. ня вырозьнівайце асобаў на судзе, як малога, так і вялікага выслухоўвайце: ня бойцеся аблічча чалавечага, бо суд - дзея Божая; а справу, якая вам цяжкая, даводзьце да мяне, і я выслухаю яе.

nâ vyroz'nivajce asobaŭ na sudze, âk maloga, tak i vâlikaga vysluhoŭvajce: nâ bojcesâ abličča čalavečaga, bo sud - dzeâ Božaâ; a spravu, âkaâ vam câžkaâ, davodz'ce da mâne, i â vysluhaŭ âe.

18. I даў я вам у той час загады пра ўсё, што трэба вам рабіць.

Ì daŭ â vam u toj čas zagady pra ŭsë, što trèba vam rabic'.

19. I выправіліся мы ад Гарыва, і йшлі па ўсёй гэтай вялікай і страшнай пустыні, якую вы бачылі па дарозе да гары Амарэйскай, як загадаў Гасподзь, Бог наш, і прыйшлі ў Кадэс-Варні.

Ì vypravilisâ my ad Garyva, i jšli pa ŭsëj gètaj vâlikaj i strašnaj pustyni, âkuû vy bačyli pa daroze da gary Amarèjskaj, âk zagadaŭ Gaspodz', Bog naš, i pryjšli ŭ Kadès-Varni.

20. I сказаў я вам: вы прыйшлі да гары Амарэйскай, якую Гасподзь, Бог наш, дае вам;

Ì skazaŭ â vam: vy pryjšli da gary Amarèjskaj, âkuû Gaspodz', Bog naš, dae vam;

21. вось, Гасподзь, Бог твой, аддае табе зямлю гэтую, ідзі, вазьмі яе ў валоданьне, як казаў табе Гасподзь, Бог бацькоў тваіх, ня бойся і не жахайся.

vos', Gaspodz', Bog tvoj, addae tabe zâmlû gètuû, idzi, vaz'mi âe ŭ valodan'ne, âk kazaŭ tabe Gaspodz', Bog bac'koŭ tvaih, nâ bojsâ i ne žahajsâ.

22. Але вы ўсе падышлі да мяне і казалі: пашлём перад сабою людзей, каб яны нагледзелі нам зямлю і прынеслі нам вестку пра дарогу, па якой нам ісьці, і пра гарады, у якія нам ісьці.

Ale vy ŭse padyšli da mâne i skazali: pašlëm perad saboû lûdzej, kab âny nagledzeli nam zâmlû i prynes'li nam vestku pra darogu, pa âkoj nam is'ci, i pra garady, u âkiâ nam is'ci.

23. Слова гэтае мне спадабалася, і я ўзяў з вас дванаццаць чалавек, па адным чалавеку ад племя.

Slova gètae mne spadabalasâ, i â ŭzâŭ z vas dvanaccac' čalavek, pa adnym

čalaveku ad plemâ.

24. Яны пайшлі, узышлі на гару і дайшлі да даліны Эсхол і агледзелі яе;

Âny pajšlì, uzyšlì na garu ì dajšlì da dalìny Èshol ì agledzeli âe;

25. і ўзялі ў рукі свае пладоў зямлі й прынесьлі нам, і прынесьлі нам вестку і казалі: добрая зямля, якую Гасподзь, Бог наш, дае нам.

ì ŭzâlì ŭ rukì svae pladoŭ zâmlì j pryneš'li nam, ì pryneš'li nam vestku ì skazali: dobraâ zâmlâ, âkuû Gaspodz', Bog naš, dae nam.

26. Але вы не захацелі йсьці і ўсупрацівіліся загаду Госпада, Бога вашага,

Ale vy ne zahaceli js'ci ì ŭsupracivilisâ zagadu Gospada, Boga vašaga,

27. і наракалі ў намётах ваших і казалі: Гасподзь, зь нянавісьці да нас, вывеў нас зь зямлі Егіпецкай, каб аддаць нас у рукі Амарэяў, і зьнішчыць нас;

ì narakali ŭ namëtah vašyh ì kazali: Gaspodz', z' nânavis'ci da nas, vyveŭ nas z' zâmlì Egipeckaj, kab addac' nas u rukì Amarèâŭ, ì z'niščyc' nas;

28. куды мы пойдзем? браты нашыя расслабілі сэрца наша, кажучы: народ той большы і вышэйшы за нас, гарады там большыя і з умацаваньнямі да нябёсаў, ды й сыноў Энакавых бачылі мы там.

kudy my pojdzem? braty našyâ rasslabili sërca naša, kažučy: narod toj bol'sy ì vyšèjšy za nas, garady tam bol'syâ ì z umacavan'nâmi da nâbësaŭ, dy j synoŭ Ènakavyh bačyli my tam.

29. І я сказаў вам: не палохайцеся і ня бойцеся іх,

Ì â skazaŭ vam: ne palohajcesâ ì nâ bojcesâ ih,

30. Гасподзь, Бог ваш, ідзе перад вамі; Ён будзе біцца за вас, як Ён зрабіў з вамі ў Егіпце, перад вачыма вашымі,

Gaspodz', Bog vaš, idze perad vami; Èn budze bicca za vas, âk Èn zrabiŭ z

vamì ŭ Egìpce, perad vačyta vašymì,

31. і ў пустыні той, дзе, як ты бачыў, Гасподзь, Бог твой, насіў цябе, як чалавек носіць сына свайго, на ўсім шляху, які вы праходзілі, да прыходу вашага на гэта месца.

ì ŭ pustynì toj, dze, âk ty bačyŭ, Gaspodz', Bog tvoj, nasiŭ câbe, âk čalavek nosic' syna svajgo, na ŭsìm šlâhu, âkì vy prahodzìlì, da pryhodu vašaga na gèta mesca.

32. Але і пры гэтым вы ня верыце Госпаду, Богу вашаму,

Ale ì pry gètym vy nâ veryce Gospadu, Bogu vašamu,

33. Які йшоў прад вамі дарогаю шукаць вам месца, дзе спыніцца вам, уначы ў агні, каб паказваць вам дарогу, па якой ісьці, а ўдзень у воблаку.

Âkì jšoŭ prad vamì darogaŭ šukac' vam mesca, dze spynicca vam, unačy ŭ agnì, kab pakazvac' vam darogu, pa âkoj is'ci, a ŭdzen' u voblaku.

34. І Гасподзь пачуў словы вашыя, і разгневаўся, і запрысягнуўся, кажучы:

Ì Gaspodz' pačuŭ slovy vašyâ, ì razgneaŭsâ, ì zaprysâgnuŭsâ, kažučy:

35. ніхто зь людзей гэтых, з гэтага ліхога роду, не пабачыць добрай зямлі, якую Я прысягнуўся даць бацькам вашым;

nìhto z' lûdzej gètyh, z gètaga lihoga rodu, ne pabačyc' dobroj zâmlì, âkuŭ Â prysâgnuŭsâ dac' bac'kam vašym;

36. Толькі Халеў, сын Ефаніеў, пабачыць яе; яму дам Я зямлю, па якой ён праходзіў, і сынам ягоным, за тое, што ён слухаўся Госпада.

Tol'ki Haleŭ, syn Efanieŭ, pabačyc' âe; âmu dam Â zâmlû, pa âkoj ën prahodziŭ, ì synam âgonym, za toe, što ën sluhaŭsâ Gospada.

37. І на мяне ўгневаўся Гасподзь за вас, кажучы: і ты ня ўвойдзеш туды;

Ì na mâne ŭgnevaŭsâ Gaspodz' za vas, kažučy: ì ty nâ ŭvojdzeš tudy;

38. Ісус, сын Наваў, які пры табе, ён увойдзе туды; яго ўмацуй, бо ён увядзе Ізраіля ў валоданьне ёю;

Ìsus, syn Navaŭ, âkì pry tabe, ën uvojdze tudy; âgo ŭmacuj, bo ën uvâdze Ìzrailâ ŭ valodan'ne ëŭ;

39. дзеці вашыя, пра якіх вы казалі, што яны дастануцца здабычаю ворагам, і сыны вашыя, якія ня ведаюць сёньня ні дабра, ні ліха, яны ўвойдуць туды, ім дам яе, і яны авалодаюць ёю;

dzeci vašyâ, pra âkih vy kazali, što âny dastanucca zdabyčaŭ voragam, ì syny vašyâ, âkiâ nâ vedaŭc' sën'nâ nì dabra, nì liha, âny ŭvojduc' tudy, im dam âe, ì âny avalodaŭc' ëŭ;

40. а вы павярнецеся і выпраўцеся ў пустыню па дарозе да Чэрмнага мора.

a vy pavârnesesâ ì vypraŭcesâ ŭ pustynŭ pa daroze da Čèrmnaga mora.

41. І вы адказвалі тады і казалі мне: зграшылі мы прад Госпадам, пойдзем і будзем біцца, як загадаў нам Гасподзь, Бог наш. І

аперазаліся вы, кожны баявой зброяй сваёю, і неразумна рашыліся ўзысьці на гару.

Ì vy adkazvalì tady ì skazali mne: zgrašyli my prad Gospadam, pojdzem ì budzem bicca, âk zagadaŭ nam Gaspodz', Bog naš. Ì aperazalisâ vy, kožny baâvoj zbroâj svaëŭ, ì nerazumna rašylisâ ŭzys'ci na garu.

42. Але Гасподзь сказаў мне: скажы ім: ня ўзыходзьце і ня бецеся, бо няма Мяне сярод вас, каб не пабілі вас ворагі вашыя.

Ale Gaspodz' skazaŭ mne: skažy im: nâ ŭzyhodz'ce ì nâ becesâ, bo nâma Mâne sârod vas, kab ne pabilì vas voragi vašyâ.

43. І я казаў вам, але вы не паслухаліся і ўсупрацівіліся загаду Гасподняму і з упартасьці сваёй узышлі на гару.

Ì â kazaŭ vam, ale vy ne pasluhalisâ ì ŭsupracivilisâ zagadu Gaspodnâmu ì z upartas'ci svaëj uzyšlì na garu.

44. I выступиў супроць вас Амарэй, які жыў на гары той, і гналі вас так, як робяць пчолы, і білі вас на Сэіры да самай Хормы.

Ì vystupiŭ suproc' vas Amarèj, âki žyŭ na gary toj, ì gnali vas tak, âk robâc' pčoly, ì bili vas na Sèiry da samaj Hormy.

45. I вярнуліся вы і плакалі прад Госпадам; але Гасподзь не пачуў ляманту вашага і не паслухаў вас.

Ì vârnulisâ vy ì plakali prad Gospadam; ale Gaspodz' ne pačuŭ lâmantu vašaga ì ne pasluhaŭ vas.

46. I прабылі вы ў Кадэсе шмат часу, колькі часу вы там былі.

Ì prabyli vy ŭ Kadèse šmat času, kol'ki času vy tam byli.

2 Кіраўнік

1. I павярнуліся мы і выправіліся ў пустыню да Чэрмнага мора, як казаў мне Гасподзь, і многа часу хадзілі вакол гары Сэіра.

Ì pavârnulisâ my ì vypravilisâ ŭ pustynû da Čèrmnaga mora, âk kazaŭ mne Gaspodz', ì mnoga času hadzili vakol gary Sèira.

2. I сказаў мне Гасподзь, кажучы:

Ì skazaŭ mne Gaspodz', kažučy:

3. годзе вам хадзіць вакол гэтай гары, павярнецеся на поўнач;

godze vam hadzic' vakol gètaj gary, pavârnecesâ na poŭnač;

4. і дай народу загад і скажы, вы будзеце праходзіць межы братоў вашых, сыноў Ісававых, якія жывуць на Сэіры, і яны збаяцца вас; але сьцеражэцеся

ì daj narodu zagad ì skažy, vy budzece prahodzic' mežy bratoŭ vašyh, synoŭ

Ìsavavyh, âkiâ žyvuc' na Sèiry, i âny zbaâcca vas; ale s'ceražècesâ

5. пачынаць зь імі вайну, бо Я ня дам вам зямлі іхняй ні на ступак нагі, бо гару Сэір Я даў у валоданьне Ісаву;

pačynac' z' imi vajnu, bo Â nâ dam vam zâmlì ihnâj ni na stupak nagì, bo garu Sèir Â daŭ u valodan'ne Ìsavu;

6. ежу купляйце ў іх за срэбра і ежце; і вадү купляйце ў іх за срэбра і пеце;

ežu kuplâjce ŭ ih za srèbra i ežce; i vadu kuplâjce ŭ ih za srèbra i pece;

7. бо Гасподзь, Бог твой, дабраславіў цябе ў любой дзеі рук тваіх, спрыяў табе ў час падарожжа твайго па вялікай пустыні гэтай; вось, сорак гадоў Гасподзь, Бог твой, з табою; ты ні ў чым ня меў нястачы.

bo Gaspodz', Bog tvoj, dabraslaviŭ câbe ŭ lûboj dzei ruk tvaìh, spryâŭ tabe ŭ čas padarožža tvajgo pa vâlikaj pustynì gètaj; vos', sorak gadoŭ Gaspodz', Bog tvoj, z taboŭ; ty ni ŭ čym nâ meŭ nâstačy.

8. І йшлі мы міма братоў нашых, сыноў Ісававых, якія жывуць на Сэіры, дарогаю раўніны, ад Элата і Эцыён-Гавэра, і павярнуліся, і йшлі да пустыні Маава.

Ìjšli my mima bratoŭ našyh, synoŭ Ìsavavyh, âkiâ žyvuc' na Sèiry, darogaŭ raŭnìny, ad Èlata i Ècyën-Gavèra, i pavârnulìsâ, i jšli da pustynì Maava.

9. І сказаў мне Гасподзь: ня ўступай у варожасьць з Маавам і не пачынай зь ім вайны; бо Я ня дам табе нічога зь зямлі ягонай у валоданьне, бо Ар аддаў я ў валоданьне сынам Лотавым;

Ì skazaŭ mne Gaspodz': nâ ŭstupaj u varožas'c' z Maavam i ne pačynaj z' im vajny; bo Â nâ dam tabe ničoga z' zâmlì âgonaj u valodan'ne, bo Ar addaŭ â ŭ valodan'ne synam Lotavym;

10. раней жылі там Эмімы, народ вялікі, шматлікі й высокі, як сыны Энакавыя,

ranej žyli tam Èmìmy, narod vâlikì, šmatlikì j vysokì, âk syny Ènakavyâ,

11. і яны лічыліся паміж Рэфаімамі, як сыны Энакавыя; а Маавіцяне іх называюць Эмімамі;

ì âny ličylisâ pamìž Rèfaimamì, âk syny Ènakavyâ; a Maavicâne ih nazyvaûc' Èmìmamì;

12. а на Сэіры жылі раней Харэі; але сыны Ісававыя прагналі іх і знішчылі іх ад аблічча свайго і пасяліліся замест іх - так, як зрабіў Ізраіль зь зямлёю спадчыны сваёй, якую даў ім Гасподзь;

a na Sèiry žyli ranej Harèi; ale syny Ìsavavyâ pragnali ih ì z'nìščyli ih ad abličča svajgo ì pasâlilisâ zamest ih - tak, âk zrabiû Ìzrail' z' zâmlëû spadčyny svaëj, âkuû daû im Gaspodz';

13. дык вось, устаньце і прайдзеце даліну Зарэд. І прайшлі мы даліну Зарэд.

dyk vos', ustan'ce ì prajdzece dalinu Zarèd. Ì prajšli my dalinu Zarèd.

14. З таго часу, як мы пайшлі ў Кадэс-Варні і як прайшлі даліну Зарэд мінула трыццаць восем гадоў, і ў нас у табары перавёўся ўвесь род тых, што ходзяць на вайну, як запрысягаўся ім Гасподзь;

Z tago času, âk my pajšli ů Kadès-Varnì ì âk prajšli dalinu Zarèd minula tryccac' vosem gadoů, ì ů nas u tabary peravëůsâ ůves' rod tyh, što hodzâc' na vajnu, âk zaprysâgaůsâ im Gaspodz';

15. ды і рука Гасподня была на іх, каб вынішчаць іх з табара, пакуль ня вымерлі.

dy ì ruka Gaspodnââ byla na ih, kab vynìščac' ih z tabara, pakul' nâ vymerli.

16. А калі перавяліся ўсе тыя, што ходзяць на вайну і вымерлі з асяродзьдзя народу,

A kalì peravâlisâ ůse tyâ, što hodzâc' na vajnu ì vymerli z asârodz'dzâ narodu,

17. тады сказаў мне Гасподзь, кажучы:

tady skazaŭ mne Gaspodz', kažučy:

18. ты праходзіш сёньня міма межаў Маава, міма Ара,

ty prahodziš sën'nâ mima mežaŭ Maava, mima Ara,

19. і наблізіўся да Аманіцянаў; ня ўступай зь імі ў варожасьць і не

пачынай зь імі вайны, бо Я ня дам табе нічога зь зямлі сыноў Амонавых

у валоданьне, бо Я аддаў яе ў валоданьне сынам Лотавым;

i nabliziŭsâ da Amanicânaŭ; nâ ŭstupaj z' imi ŭ varožas'c' i ne pačynaj z' imi

vajny, bo Â nâ dam tabe ničoga z' zâmli synoŭ Amonavyh u valodan'ne, bo

Â addaŭ âe ŭ valodan'ne synam Lotavym;

20. і яна лічылася зямлёю Рэфаімаў; раней жылі на ёй Рэфаімы; а

Аманіцяне называюць іх Замзумімамі;

i âna ličylasâ zâmlëu Rëfaimaŭ; ranej žyli na ëj Rëfaimy; a Amanicâne

nazyvaŭc' ih Zamzumimami;

21. народ вялікі, шматлікі й высокі, як сыны Энакавыя, і зьнішчыў іх

Гасподзь перад абліччам іх, і выгналі яны іх і пасяліліся на іх месцы,

narod vâlikì, šmatlikì j vysokì, âk syny Ènakavyâ, i z'niščyŭ ih Gaspodz' perad

abliččam ih, i vygnali âny ih i pasâlilisâ na ih mescy,

22. як Ён зрабіў сынам Ісававым, што жылі на Сэіры, зьнішчыўшы

перад абліччам іхнім Харэяў, і яны прагналі іх, і пасяліліся на іх месцы, і

жывуць да сёньня;

âk Èn zrabiŭ synam Isavavym, što žyli na Sèiry, z'niščyŭšy perad abliččam

ihnìm Harèâŭ, i âny pragnali ih, i pasâlilisâ na ih mescy, i žyvuc' da sën'nâ;

23. і Авэяў, што жылі ў селішчах да самай Газы, Кафтарымы,

выйшаўшы з Кафтора, зьнішчылі й пасяліліся на іх месцы.

i Avèâŭ, što žyli ŭ seliščah da samaj Gazy, Kaftarymy, vyjšaŭšy z Kaftora,

z'niščyli j pasâlilisâ na ih mescy.

24. Устаньце, выпраўцеся і перайдзеце паток Арнон; вось, Я аддаю ў руку тваю Сігона, цара Эсэвонскага, Амарэяніна, і зямлю ягоную; пачынай авалодваць ёю і вядзі зь ім вайну;

Ustan'ce, vypraŭcesâ i perajdzece patok Arnon; vos', Â addaŭ ŭ ruku tvaŭ Sìgona, cara Èsèvonskaga, Amarèânina, i zâmlŭ âgonuŭ; pačynaj avalodvac' èŭ i vâdzi z' im vajnu;

25. ад сёньня Я пачну пашыраць страх і жудасьць перад табою на народы пад усім небам; тыя, якія пачуюць пра цябе, задрыжаць і жахнуцца цябе.

ad sën'nâ Â pačnu pašyrac' strah i žudas'c' perad taboŭ na narody pad usim nebam; tyâ, âkiâ pačuŭc' pra câbe, zadryžac' i žahnucca câbe.

26. І паслаў я паслоў з пустыні Кедэмот да Сігона, цара Эсэвонскага, са словамі мірнымі, каб сказаць:

Ì paslaŭ â pasloŭ z pustyni Kedèmot da Sìgona, cara Èsèvonskaga, sa slovami mìrnymi, kab skazac':

27. дазволь мне прайсьці зямлёю тваёю; я пайду дарогаю, ня сыду ні направа, ні налева;

dazvol' mne prajs'ci zâmlëŭ tvaëŭ; â pajdu darogaŭ, nâ sydu ni naprava, ni naleva;

28. ежу прадавай мне за срэбра, і я буду есьці, і вяду піць давай мне за срэбра, і я буду піць, толькі нагамі маімі прайду -

ežu pradavaj mne za srèbra, i â budu es'ci, i vadu pic' davaj mne za srèbra, i â budu pic', tol'ki nagami maìmi prajdu -

29. так, як зрабілі мне сыны Ісава, што жывуць на Сэіры, і Маавіцяне, што жывуць у Ары, пакуль не перайду празь Ярдан у зямлю, якую Гасподзь, Бог наш, дае нам.

tak, âk zrabili mne syny Isava, što žyvuc' na Sèiry, i Maavicâne, što žyvuc' u

Ary, pakul' ne perajdu praz' Ārdan u zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog naš, dae nam.

30. Але Сігон, цар Эсэвонскі, не згадзіўся дазволіць нам прайсьці празь ягоную зямлю, бо Гасподзь, Бог твой, ажарсьцьвіў дух ягоны і сэрца ягонае зрабіў упартым, каб аддаць яго ў руку тваю, як гэта відно сёньня.

Ale Sigon, car Èsèvonski, ne zgadziÿsâ dazvolic' nam prajs'ci praz' âgonuû zâmlû, bo Gaspodz', Bog tvoj, ažars'c'viÿ duh âgony i sèrca âgonae zrabiÿ upartym, kab addac' âgo ũ ruku tvaû, âk gèta vidno sèn'nâ.

31. І сказаў мне Гасподзь: вось, я пачынаю перадаваць табе Сігона і зямлю ягоную; пачынай авалодваць зямлёй ягонай.

Ì skazaÿ mne Gaspodz': vos', â pačynaû peradavac' tabe Sigona i zâmlû âgonuû; pačynaj avalodvac' zâmlëj âgonaj.

32. І Сігон з усім народам сваім выступіў супроць нас на бітву да Яаца;

Ì Sigon z usim narodam svaim vystupiÿ suproc' nas na bitvu da Áaca;
33. і перадаў яго Гасподзь, Бог наш, і мы пабілі яго і сыноў ягоных і ўвесь народ ягоны,

ì peradaÿ âgo Gaspodz', Bog naš, i my pabilì âgo i synoÿ âgonyh i ũves' narod âgonu,

34. і ўзялі ў той час усе гарады ягоныя і выклялі ўсе гарады, мужчын і жанчын і дзяцей, не пакінулі нікога жывога;

ì ũzâlì ũ toj čas use garady âgonyâ i vyklâlì ũse garady, mužčyn i žančyn i dzâcej, ne pakìnuli nikoga žyvoga;

35. толькі ўзялі мы сабе здабычаю быдла іхняе і захопленое ва ўзятых намі гарадах.

tol'ki ũzâlì my sabe zdabyčau bydla ihnâe i zahoplenae va ũzâtyh nami garadah.

36. Ад Араіра, які на беразе патока Арнона, і ад горада, які ў даліне, да Галаада ня было горада, які быў бы няпрыступны нам: усё перадаў Гасподзь, Бог наш.

Ad Araira, âki na beraze patoka Arnona, i ad gorada, âki ŭ daline, da Galaada nâ bylo gorada, âki byŭ by nâprystupny nam: usë peradaŭ Gaspodz', Bog naš.

37. Толькі да зямлі Аманіцянаў ты не падыходзіў, ні да мясьцінаў паблізу патока Явока, ні да гарадоў на гары, ні да ўсяго, да чаго не загадаў Гасподзь, Бог наш.

Tol'ki da zâmlî Amanicânaŭ ty ne padyhodziŭ, ni da mâs'cinaŭ pablîzu patoka Âvoka, ni da garadoŭ na gary, ni da ŭsâgo, da čago ne zagadaŭ Gaspodz', Bog naš.

3 Кіраўнік

1. І павярнулі мы адтуль і йшлі да Васана, і выступіў супроць нас на вайну Ог, цар Васанскі, з усім народам сваім каля Эдрэі.

Î pavârnulî my adtul' i jšli da Vasana, i vystupiŭ suproc' nas na vajnu Og, car Vasanski, z usîm narodam svaim kalâ Èdrèi.

2. І сказаў мне Гасподзь: ня бойся яго, бо Я аддам у руку тваю яго і ўвесь народ ягоны і ўсю зямлю ягоную, і ты зробіш зь ім так, як зрабіў зь Сігонам, царом Амарэйскім, які жыў у Эсэвоне.

Î skazaŭ mne Gaspodz': nâ bojsâ âgo, bo Â addam u ruku tvaŭ âgo i ŭves' narod âgony i ŭsû zâmlû âgonuŭ, i ty zrobiš z' im tak, âk zrabiŭ z' Sigonam, carom Amarèjskim, âki žyŭ u Èsèvone.

3. І аддаў Гасподзь, Бог наш, у рукі нашыя і Ога, цара Васанскага, і ўвесь народ ягоны; і мы пабілі яго, так што нікога не засталася ў яго

ЖЫВОГА;

Ì addaũ Gaspodz', Bog naš, u ruki našyâ ì Oga, cara Vasanskaga, ì ŭves' narod âgony; ì my pabilì âgo, tak što nikoga ne zastalosâ ŭ âgo žyvoga;

4. ì ўзялі мы ў той час усе гарады ягонья; ня было горада, якога мы не ўзялі б у іх: шэсьцьдзясят гарадоў, усю вобласць Аргоў, царства Ога Васанскага;

ì ŭzâli my ŭ toj čas use garady âgonyâ; nâ bylo gorada, âkoga my ne ŭzâli b u ih: šès'c'dzâsât garadoŭ, usû voblas'c' Argoŭ, carstva Oga Vasanskaga;

5. усе гэтыя гарады ўмацаваныя былі высокімі сьценамі, брамамі й заваламі, апрача гарадоў неўмацаваных, даволі многіх;

use gètyâ garady ŭmacavanyâ byli vysokimi s'cenami, bramami j zavalami, aprača garadoŭ neŭmacavanyh, davoli mnogih;

6. ì выклялі мы іх, як зрабілі зь Сігонам, царом Эсэвонскім, выкляўшы кожны горад з мужчынамі, жанчынамі й дзецьмі;

ì vyklâli my ih, âk zrabili z' Sigonam, carom Èsèvonskim, vyklâŭšy kožny gorad z mužčynami, žančynami j dzec'mi;

7. а ўсё быдла і захопленое ў гарадах узялі сабе здабычаю.

a ŭsë bydla ì zahoplenae ŭ garadah uzâli sabe zdabyčaŭ.

8. ì ўзялі мы ў той час з рукі двух цароў Амарэйскіх зямлю гэтую, якая па гэты бок Ярдана, ад патока Арнона да гары Эрмона, -

ì ŭzâli my ŭ toj čas z ruki dvuh caroŭ Amarèjskih zâmlû gètuû, âkaâ pa gèty bok Ârdana, ad patoka Arnona da gary Èrmona, -

9. Сіданяне Эрмон называюць Сірыёнам, а Амарэі называюць яго Сэнірам, -

Sìdanâne Èrmon nazyvaûc' Siryënam, a Amarèi nazyvaûc' âgo Sèniram, -

10. усе гарады на раўніне, увесь Галаад і ўвесь Васан да Салхі й Эдрэі, гарады царства Ога Васанскага;

use garady na raŭnìne, uves' Galaad i ŭves' Vasan da Salhì j Èdrèj, garady carstva Oga Vasanskaga;

11. бо толькі Ог, цар Васанскі, заставаўся з Рэфаімаў. Вось, ложка ягоны, ложка жалезны, і цяпер у Раве, у сыноў Амонавых: даўжыня яго дзевяць локцяў, а шырыня яго чатыры локці, локцяў мужчынскіх.

bo tol'ki Og, car Vasanski, zastavaŭsâ z Rëfaimaŭ. Vos', ložak âgony, ložak žalezny, i câper u Rave, u synoŭ Amonavyh: daŭžynâ âgo dzevâc' lokcâŭ, a šyrynâ âgo čatyry lokci, lokcâŭ mužčynskih.

12. Зямлю гэтую ўзялі мы ў той час, пачынаючы ад Араіра, які каля патока Арнона; і палавіну гары Галаада з гарадамі яе аддаў я племя Рувімаваму і Гадаваму;

Zâmlû gëtuŭ ŭzâli my ŭ toj čas, pačynaŭcy ad Araira, âki kalâ patoka Arnona; i palavìnu gary Galaada z garadami âe addaŭ â plemŭ Ruvimavamu i Gadavamu;

13. а рэшту Галаада і ўвесь Васан, царства Ога, аддаў я палавіне племя Манасіінага, усю вобласць Аргаў з усім Васанам.

a rëštu Galaada i ŭves' Vasan, carstva Oga, addaŭ â palavine plemâ Manasiìnaga, usŭ voblas'c' Argaŭ z usim Vasanam.

14. Яір, сын Манасіін, узяў усю вобласць Аргаў да межаў Гесурскіх і Маахскіх, і назваў Васан, паводле імя свайго, селішчамі Яіравымі, як і да сёння;

Âir, syn Manasiìn, uzâŭ usŭ voblas'c' Argaŭ da mežaŭ Gesurskih i Maahskih, i nazvaŭ Vasan, pavodle imâ svajgo, seliščami Âiravymì, âk i da sën'nâ;

15. Махіру даў я Галаад;

Mahìru daŭ â Galaad;

16. а племя Рувімаваму і Гадаваму даў ад Галаада да патока Арнона, зямлю паміж патокам і мяжою, да патока Явока, мяжы сыноў

Амонавых,

a plemû Ruvimavamu i Gadavamu daŭ ad Galaada da patoka Arnona, zâmlû pamiz̄ patokam i mâžoū, da patoka Âvoka, mâžy synoŭ Amonavyh,

17. таксама раўніну і Ярдан, які ёсьць і мяжа, ад Кінэрата да мора раўніны, мора Салёнага, каля падножжа гары Фасгі на ўсход.

taksama raŭnìnu i Ârdan, âkì ës'c' i mâža, ad Kìnèrata da mora raŭnìny, mora Salènaga, kalâ padnožža gary Fasgì na ŭshod.

18. І загадаў я вам у той час, кажучы: Гасподзь, Бог ваш, даў вам зямлю гэтую ў валоданьне; усе здольныя да вайны, узброіўшыся, ідзеце паперадзе братаў вашых, сыноў Ізраілевых,

ì zagadaŭ â vam u toj čas, kažučy: Gaspodz', Bog vaš, daŭ vam zâmlû gètuû ŭ valodan'ne; use zdol'nyâ da vajny, uzbroiŭšysâ, idzece paperadze bratoŭ vašyh, synoŭ Ìzrailevyh,

19. толькі жонкі вашыя і дзеці вашыя і быдла вашае няхай застануцца ў гарадах вашых, якія я даў вам,

tol'ki žonki vašyâ i dzeci vašyâ i bydla vašae nâhaj zastanucca ŭ garadah vašyh, âkiâ â daŭ vam,

20. пакуль Гасподзь ня дасьць спакою братам нашым, і пакуль і яны не атрымаюць у валоданьне зямлю, якую Гасподзь, Бог ваш, дасьць ім за Ярданам; тады вернецца кожны ў сваё валоданьне, якое я даў вам.

pakul' Gaspodz' nâ das'c' spakoû bratam našym, i pakul' i âny ne atrymaûc' u valodan'ne zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog vaš, das'c' im za Ârdanam; tady vernecesâ kožny ŭ svaë valodan'ne, âkoe â daŭ vam.

21. І Ісусу наказаў я ў той час, кажучы: вочы твае бачылі ўсё, што зрабіў Гасподзь, Бог ваш, з двума царамі гэтымі; тое самае зробіць Гасподзь з усімі царствамі, якія ты будзеш праходзіць;

ì Ìsusu nakazaŭ â ŭ toj čas, kažučy: vočy tvae bačyli ŭsë, što zrabìŭ

Gaspodz', Bog vaš, z dvuma carami gètymi; toe samae zrobic' Gaspodz' z usimi carstvami, âkiâ ty budzeš prahodzic';

22. ня бойцеся іх, бо Гасподзь, Бог ваш, Сам змагаецца за вас.

nâ bojcesâ ih, bo Gaspodz', Bog vaš, Sam zmagaecca za vas.

23. І маліўся я Госпаду ў той час, кажучы:

Ì maliŭsâ â Gospadu ũ toj čas, kažučy:

24. Уладару Госпадзе, Ты пачаў паказваць рабу Твайму веліч Тваю і моцную руку Тваю; бо які бог ёсьць на небе, альбо на зямлі, які мог бы чыніць такія дзеі, як Твае, і з магутнасьцю такою, як Твая?

Uladaru Gospadze, Ty pačaŭ pakazvac' rabu Tvajmu velič Tvaŭ i mocnuŭ ruku Tvaŭ; bo âki bog ës'c' na nebe, al'bo na zâmlì, âki mog by čynic' takiâ dzei, âk Tvae, i z magutnas'cŭ takoŭ, âk Tvaâ?

25. дай мне перайсьці і ўбачыць тую добрую зямлю, якая за Ярданам, і тую цудоўную гару і Ліван.

daj mne perajs'ci i ũbačyc' tuŭ dobruŭ zâmlŭ, âkaâ za Ârdanam, i tuŭ cudoŭnuŭ garu i Livan.

26. Але Гасподзь гневаўся на мяне за вас і не паслухаў мяне, і сказаў мне Гасподзь: годзе табе, больш не кажы Мне пра гэта;

Ale Gaspodz' gnevaŭsâ na mâne za vas i ne pasluhaŭ mâne, i skazaŭ mne Gaspodz': godze tabe, bol'sh ne każy Mne pra gèta;

27. узыдзі на вяршыню Фасгі й зірні вачыма тваімі да мора і на поўнач, і на поўдзень і на ўсход, і паглядзі вачыма тваімі, бо ты не пяройдзеш за Ярдан гэты;

uzydzì na vâršynŭ Fasgì j zìrnì vačyma tvaìmi da mora i na poŭnač, i na poŭdzen' i na ũshod, i paglâdzì vačyma tvaìmi, bo ty ne pârojdzeš za Ârdan gèty;

28. і дай настаўленьне Ісусу, і ўмацуй яго, і ўцьвердзі яго; бо ён будзе

папярэднічаць народу гэтаму і ён падзеліць ім на надзелы зямлю, на якую ты паглядзіш.

ì daj nastauïlen'ne Ìsusu, ì ŭmacuj âgo, ì ŭc'verdzi âgo; bo ën budze papârèdničac' narodu gètamu ì ën padzelic' im na nadzely zâmlû, na âkuû ty paglâdzîš.

29. І спыніліся мы ў даліне насупраць Бэт-Фэгора.

Ì spynilisâ my ŭ daline nasuprac' Bèt-Fègora.

4 Кіраўнік

1. Дык вось, Ізраіле, слухай пастановы і законы, якія я вучу вас выконваць, каб вы былі жывыя і пайшлі і ўспадкавалі тую зямлю, якую Гасподзь, Бог бацькоў вашых, дае вам;

Dyk vos', Ìzraile, sluhaj pastanovy ì zakony, âkiâ â vuçu vas vykonvac', kab vy byli žyvyâ ì pajšli ì ŭspadkavalì tuû zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog bac'koŭ vašyh, dae vam;

2. і не дадавайце да таго, што я наказваю вам, і не адымайце ад таго; шануйце заповедзі Госпада, Бога вашага, якія я вам наказваю.

ì ne dadavajce da tago, što â nakazvaû vam, ì ne adymajce ad tago; šanujce zapavedzi Gospada, Boga vašaga, âkiâ â vam nakazvaû.

3. Вочы вашыя бачылі, што зрабіў Гасподзь з Ваал-Фэгорам: кожнага чалавека, які пайшоў сьледамі Ваал-Фэгора, вынішчыў Гасподзь Бог твой спасярод цябе;

Voçy vašyâ bačyli, što zrabìŭ Gaspodz' z Vaal-Fègoram: kožnaga čalaveka, âki pajšoŭ s'ledami Vaal-Fègora, vyniščyŭ Gaspodz' Bog tvoj spasârod câbe;

4. а вы, што прыляпіліся да Госпада, Бога вашага, жывыя ўсе да сёння.

a vy, što prylâpilisâ da Gospada, Boga vašaga, žyvyâ ŭse da sën'nâ.

5. Вось, я навучыў вас пастановам і законам, як загадаў мне Гасподзь, Бог мой, каб вы так рабілі ў той зямлі, у якую вы ўступаеце, каб авалодаць ёю;

Vos', â navučyŭ vas pastanovam i zakonam, âk zagadaŭ mne Gaspodz', Bog moj, kab vy tak rabili ŭ toj zâmlì, u âkuû vy ŭstupaece, kab avalodac' ëû;

6. дык вось, шануйце і выконвайце іх, бо ў гэтым мудрасьць ваша і розум ваш перад вачыма народаў, якія, пачуўшы пра ўсе гэтыя пастановы, скажуць: толькі гэты вялікі народ ёсьць народ мудры і разумны.

dyk vos', šanujce i vykonvajce ih, bo ŭ gèтым mudras'c' vašaâ i rozum vaš perad vačyma narodaŭ, âkiâ, pačuŭšy pra ŭse gètyâ pastanovy, skažuc': tol'ki gèty vâlikì narod ës'c' narod mudry i razumny.

7. Бо ці ёсьць які вялікі народ, да якога багі былі б так блізкія, як блізкі да нас Гасподзь, Бог наш, калі ні паклічам Яго?

Bo ci ës'c' âki vâlikì narod, da âkoga bagi byli b tak blizkiâ, âk blizki da nas Gaspodz', Bog naš, kali ni pakličam Âgo?

8. і ці ёсьць які вялікі народ, у якога былі б такія справядлівыя пастановы і законы, як увесь закон гэты, які я прапаную вам сёньня?

i ci ës'c' âki vâlikì narod, u âkoga byli b takiâ spravâdlivyâ pastanovy i zakony, âk uves' zakon gèty, âki â prapanuû vam sën'nâ?

9. Толькі сьцеражыся і старанна хавай душу тваю, каб табе не забыць тых дзеяў, якія бачылі вочы твае, і каб яны ня выходзілі з сэрца твайго праз усе дні жыцьця твайго; і распавядзі пра іх сынам тваім і сынам сыноў тваіх, -

Tol'ki s'ceražysâ i staranna havaj dušu tvaû, kab tabe ne zabyc' tyh dzeâŭ, âkiâ bačyli vočy tvae, i kab âny nâ vyhodzili z sèrca tvajgo праз use dni žyc'câ tvajgo; i raspavâdzi pra ih synam tvaim i synam synoŭ tvaih, -

10. пра той дзень, калі ты стаяў прад Госпадам, Богам тваім, каля Харыва, і калі сказаў Гасподзь мне: зьбяры да Мяне народ, і Я абвяшчу ім словы Мае, зь якіх яны навучацца баяцца Мяне праз усе дні жыцця свайго на зямлі й навучаць сыноў сваіх.

pra toj dzen', kalì ty staâŭ prad Gospadam, Bogam tvaim, kalâ Haryva, i kalì skazaŭ Gaspodz' mne: z'bâry da Mâne narod, i Â abvâšču im slovy Mae, z' âkih âny navučacca baâcca Mâne praz use dni žyc'câ svajgo na zâmlì j navučac' synoŭ svaih.

11. Вы наблізіліся і сталі пад гарою, а гара гарэла агнём да самых нябёсаў і была цемра, хмара і змрок.

Vy nablizilisâ i stali pad garoŭ, a gara garèla agnëm da samyh nâbësaŭ i byla cemra, hmara i zmrok.

12. І гаварыў Гасподзь да вас зь сярэдзіны агню; голас словаў вы чулі, але вобліку ня бачылі, а толькі голас;

Ì gavyryŭ Gaspodz' da vas z' sârèdzìny agnŭ; golas slovaŭ vy čulì, ale vobliku nâ bačylì, a tol'ki golas;

13. і абвясціў Ён вам заповіт Свой, які загадваў вам выконваць, дзясятаслоўе, і напісаў яго на дзвюх скрыжалях;

ì abvâs'ciŭ Ęn vam zapavet Svoj, âkì zagadvaŭ vam vykonvac', dzâsâtasloŭe, ì napisaŭ âgo na dz'vŭh skryžalâh;

14. і загадаў мне Гасподзь у той час навучыць вас пастановам і законам, каб вы выконвалі іх у той зямлі, у якую вы ўваходзіце, каб авалодаць ёю.

ì zagadaŭ mne Gaspodz' u toj čas navučyc' vas pastanovam i zakonom, kab vy vykonvalì ih u toj zâmlì, u âkuŭ vy ŭvahodzìce, kab avalodac' ëŭ.

15. Цьвёрда трымайце ў душах вашых, што вы ня бачылі ніякага вобліку ў той дзень, калі гаварыў да вас Гасподзь на Харыве зь

сярэдзіны агню,

C'vërda trymajce ŭ dušah vašyh, što vy nâ bačyli niâkaga voblïku ŭ toj dzen', kali gavaryŭ da vas Gaspodz' na Haryve z' sârèdziny agnû,

16. каб вы не распусьціліся і не зрабілі сабе выяваў, малюнкаў якога-небудзь балвана, у выглядзе мужчыны альбо жанчыны,

kab vy ne raspus'cilisâ i ne zrabili sabe vyâvaŭ, malûnkaŭ âkoga-nebudz' balvana, u vyglâdze mužčyny al'bo žančyny,

17. выявы якой-небудзь жывёліны які на зямлі, выявы якой-небудзь птушкі крылатай, якая лётае пад нябёсамі,

vyâvy âkoj-nebudz' žyvëliny âki na zâmlï, vyâvy âkoj-nebudz' ptuški krylataj, âkaâ lëtae pad nâbësami,

18. выявы якога-небудзь гада, што поўзае па зямлі, выявы якой-небудзь рыбіны, якая ў водах ніжэй зямлі;

vyâvy âkoga-nebudz' gada, što poŭzae pa zâmlï, vyâvy âkoj-nebudz' rybiny, âkaâ ŭ vodah nižëj zâmlï;

19. і каб ты, зірнуўшы на неба і ўбачыўшы сонца, месяц і зоркі і ўсё войска нябеснае, не спакусіўся і не паклانیўся ім і ня служыў ім, бо Гасподзь, Бог твой, удзяліў іх усім народам пад усім небам.

i kab ty, zirnuŭšy na neba i ŭbačyŭšy sonca, mesâc i zorki i ŭsë vojska nâbesnae, ne spakusiŭsâ i ne paklaniŭsâ im i nâ služyŭ im, bo Gaspodz', Bog tvoj, udzâliŭ ih usim narodam pad usim nebam.

20. А вас узяў Гасподзь і вывеў вас зь печы жалезнай, зь Егіпта, каб вы былі народам Ягонага надзелу, як гэта сёння відаць.

A vas uzâŭ Gaspodz' i vyveŭ vas z' pečy žaleznaj, z' Egipta, kab vy byli narodam Âgonaga nadzelu, âk gëta sën'nâ vidac'.

21. І Гасподзь угневаўся на мяне за вас і прысягнуў, што я не перайду за Ярдан і не ўвайду ў тую добрую зямлю, якую Гасподзь, Бог твой,

дае табе ў надзел;

Ì Gaspodz' ugnevaŭsâ na mâne za vas ì prysâgnuŭ, što â ne perajdu za Ârdan ì ne ŭvajdu ŭ tuŭ dobruŭ zâmlŭ, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ nadzel;

22. я памру ў гэтай зямлі, не перайшоўшы за Ярдан, а вы пяройдзеце і авалодаеце тою добраю зямлёю.

â pamru ŭ gètaj zâmlŭ, ne perajšoŭšy za Ârdan, a vy pârojdzece ì avalodaece toŭ dobruŭ zâmlëŭ.

23. Сьцеражэцеся, каб не забыць вам наказу Госпада, Бога вашага, які Ён пастанавіў з вамі, і каб не рабілі сабе балваноў, якія выяўляюць што-небудзь, як загадаў табе Гасподзь, Бог твой;

S'ceražècesâ, kab ne zabyc' vam nakazu Gospada, Boga vašaga, âkì Ęn pastanaviŭ z vami, ì kab ne rabili sabe balvanoŭ, âkiâ vyâŭlâŭc' što-nebudz', âk zagadaŭ tabe Gaspodz', Bog tvoj;

24. бо Гасподзь, Бог твой, ёсьць агонь, які паядае, Бог руплівец.

bo Gaspodz', Bog tvoj, ës'c' agon', âkì paâdae, Bog ruplŭvec.

25. А калі народзяцца ў цябе сыны і сыны ў сыноў, і, доўга жыўшы на зямлі, вы разбэсьціцеся і зробіце выяву, якая выяўляе нешта, і зробіце ліха гэтае прад вачыма Госпада, Бога вашага, і ўгневаеце Яго,

A kali narodzâcca ŭ câbe syny ì syny ŭ synoŭ, ì, doŭga žyŭšy na zâmlŭ, vy razbès'cicesâ ì zrobice vyâvu, âkaâ vyâŭlâe nešta, ì zrobice liha gètae prad vačyma Gospada, Boga vašaga, ì ŭgnevaece Âgo,

26. дык сьведчу вам сёння небам і зямлёю, што неўзабаве страціце зямлю, дзеля ўспадкаваньня якое вы пераходзіце Ярдан; не прабудзеце многа часу на ёй, а загінеце;

dyk s'vedču vam sën'nâ nebam ì zâmlëŭ, što neŭzabave stracŭce zâmlŭ, dzelâ ŭspadkavan'nâ âkoe vy perahodzŭce Ârdan; ne prabudzece mnoga

času na ěj, a zaginece;

27. і расьсее вас Гасподзь па народах, і застаняцеся ў малой колькасьці сярод народаў, да якіх завядзе вас Гасподзь;

ì ras'see vas Gaspodz' pa narodah, ì zastanâcesâ ŭ maloj kol'kas'ci sârod narodaŭ, da âkih zavâdze vas Gaspodz';

28. і будзеце там служыць багам, зробленым рукамі чалавечымі з дрэва і каменлю, якія ня бачаць і ня чуюць, і не ядуць і на нюх не адчуваюць.

ì budzece tam služyc' bagam, зробlenym rukami čalavečymì z drèva ì kamenlû, âkiâ nâ bačac' ì nâ čuûc', ì ne âduc' ì na nûh ne adčuvaûc'.

29. Але калі ты знойдзеш там Госпада, Бога твайго, дык здабудзеш, калі шукацьмеш Яго ўсім сэрцам тваім і ўсёю душою тваёю.

Ale kalì ty znojdzeš tam Gospada, Boga tvajgo, dyk zdabudzeš, kalì šukac'meš Âgo ŭsìm sèrcam tvaim ì ŭsëû dušoû tvaëû.

30. Калі ты будзеш у смутку, і калі ўсё гэта спасьцігне цябе зь бегам часу, дык павернешся да Госпада, Бога твайго, і паслухаеш голасу Ягонага.

Kalì ty budzeš u smutku, ì kalì ŭsë gèta spas'cigne câbe z' begam času, dyk pavernešsâ da Gospada, Boga tvajgo, ì pasluhaeš golasu Âgonaga.

31. Гасподзь, Бог твой, ёсьць Бог мілажальны; Ён не пакіне цябе і не загубіць цябе і не забудзе завету з бацькамі тваімі, які Ён прысягаю зацьвердзіў ім.

Gaspodz', Bog tvoj, ës'c' Bog miłažal'ny; Ěn ne pakìne câbe ì ne zagubic' câbe ì ne zabudze zapavetu z bac'kami tvaimì, âkì Ěn prysâgaû zac'verdziŭ ìm.

32. Бо спытаўся ў часу былога, які быў раней цябе, з таго дня, у які стварыў Бог чалавека на зямлі, і ад краю неба да краю неба: ці бывала

што-небудзь такое, як гэтая вялікая дзея, альбо ці чулі што падобнае на гэта?

Bo spytaŭsâ ŭ času byloga, âkì byŭ ranej câbe, z tago dnâ, u âkì stvaryŭ Bog čalaveka na zâmlì, ì ad kraû neba da kraû neba: cì byvala što-nebudz' takoe, âk gètaâ vâlikaâ dzeâ, al'bo cì čuli što podobnae na gèta?

33. ці чуў народ голас Бога, які б гаварыў зь сярэдзіны агню, і застаўся жывы, як чуў ты?

cì čuŭ narod golas Boga, âkì b gavaryŭ z' sârèdzìny agnû, ì zastaŭsâ žyvy, âk čuŭ ty?

34. ці спрабаваў які бог пайсьці - узяць сабе народ спасярод іншага народу карамі, азнакамі й цудамі і вайною, і рукою моцнаю і мышцаю высокаю і вялікімі жахамі, як зрабіў вам Гасподзь, Бог ваш, у Егіпце перад вачыма тваімі?

cì sprabavaŭ âkì bog pajs'cì - uzâc' sabe narod spasârod inšaga narodu karamì, aznakamì j cudamì ì vajnoû, ì rukoû mocnaû ì myšcaû vysokaû ì vâlikimì žahamì, âk zrabiŭ vam Gaspodz', Bog vaš, u Egìpce perad vačyma tvaimì?

35. Табе дадзена бачыць гэта, каб ты ведаў, што толькі Гасподзь ёсьць Бог, няма яшчэ апрача Яго;

Tabe dadzena bačyc' gèta, kab ty vedaŭ, što tol'ki Gaspodz' ës'c' Bog, nâma âščè aprača Âgo;

36. зь неба даў Ён пачуць табе голас Свой, каб навучыць цябе, і на зямлі паказаць табе вялікі агонь Свой, і ты чуў словы Ягонья зь сярэдзіны агню;

z' neba daŭ Ęn pačuc' tabe golas Svoj, kab navučyc' câbe, ì na zâmlì pakazac' tabe vâlikì agon' Svoj, ì ty čuŭ slovy Âgonyâ z' sârèdzìny agnû;

37. і як што Ён палюбіў бацькоў тваіх і выбраў, нашчадкаў іхніх пасля

іх, дык і вывеў цябе Сам вялікаю сілаю Сваёю зь Егіпта,

ì âk što Ęn palûbiũ bac'koũ tvaih ì vybraũ, naščadkaũ ihnih pas'lâ ih, dyk ì vyveũ câbe Sam vâlikaũ silaũ Svaëũ z' Egìpta,

38. каб прагнаць ад аблічча твайго народы, якія большыя і мацнейшыя за цябе, і ўвесьці цябе і даць табе зямлю іхнюю ў надзел, як гэта сёння відаць.

kab pragnac' ad abličča tvajgo narody, âkiâ bol'syâ ì macnejšyâ za câbe, ì ũves'ci câbe ì dac' tabe zâmlũ ihnũũ ũ nadzel, âk gèta sën'nâ vidac'.

39. Дык вось, ведай цяпер і пакладзі на сэрца тваё, што Гасподзь ёсьць Бог на небе ўгары і на зямлі ўнізе, няма больш;

Dyk vos', vedaj câper ì pakladzi na sèrca tvaë, što Gaspodz' ës'c' Bog na nebe ũgary ì na zâmlì ũnize, nâma bol's;

40. і шануй пастановы Ягоныя і заповедзі Ягоныя, якія я наказваю табе сёння, каб добра было табе і сынам тваім пасля цябе, і каб ты многа часу быў на той зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе назаўсёды.

ì šanuj pastanovy Âgonyâ ì zapavedzi Âgonyâ, âkiâ â nakazvaũ tabe sën'nâ, kab dobra bylo tabe ì synam tvaim pas'lâ câbe, ì kab ty mnoga času byũ na toj zâmlì, âkuũ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe nazaũsëdy.

41. Тады аддзяліў Майсей тры гарады па гэты бок Ярдана на ўсход сонца,

Tady addzâliũ Majsej try garady pa gèty bok Ârdana na ũshod sonca,

42. каб уцякаў туды забойца, які забэе блізкага свайго бяз намыслу, ня быўшы ворагам яму ні ўчора, ні заўчора, і каб, уцёкшы ў адзін з гэтых гарадоў, застаўся жывы:

kab ucâkaũ tudy zabojsca, âki zabèe blizkaga svajgo bâz namyslu, nâ byũšy voragam âmu nì ũčora, nì zaũčora, ì kab, ucëkšy ũ adzìn z gètyh garadoũ, zastaũsâ žyvy:

43. Бэцэр у пустыні, на раўніне ў племі Рувімавым, і Рамот у Галаадзе ў племі Гадавым, і Галан у Васане ў племі Манасііным.

Bècèr u pustynì, na raŭnìne ŭ plemì Ruvì mavym, i Ramot u Galaadze ŭ plemì Gadavym, i Galan u Vasane ŭ plemì Manasiìnym.

44. Вось закон, які прапанаваў Майсей сынам Ізраілевым;

Vos' zakon, âkì prapanavaŭ Majsej synam Ìzrailevym;

45. вось загады, пастановы і статуты, якія прамовіў Майсей сынам Ізраілевым, пасля выхаду іх зь Егіпта,

vos' zagady, pastanovy i statuty, âkìâ pramoviŭ Majsej synam Ìzrailevym, pas'lâ vyhadu ih z' Egìpta,

46. за Ярданам, у даліне насупраць Бэт-Фэгора, у зямлі Сігона, цара Амарэйскага, які жыў у Эсэвоне, якога пабіў Майсей з сынамі Ізраілевымі, пасля выхаду іх зь Егіпта.

za Ârdanam, u dalìne nasuprac' Bèt-Fègora, u zâmlì Sigona, cara Amarèjskaga, âkì žyŭ u Èsèvone, âkoga pabiŭ Majsej z synami Ìzrailevymi, pas'lâ vyhadu ih z' Egìpta.

47. І авалодалі яны зямлёю ягонай і зямлёю Ога, цара Васанскага, двух цароў Амарэйскіх, якая за Ярданам на ўсход сонца,

Ì avalodalì âny zâmlëŭ âgonaj i zâmlëŭ Oga, cara Vasanskaga, dvuh caroŭ Amarèjskih, âkaâ za Ârdanam na ŭshod sonca,

48. пачынаючы ад Араэра, які ляжыць на беразе патока Арнона, да гары Сіёна, яна ж Эрмон,

pačynaŭčy ad Araèra, âkì lâžyc' na beraze patoka Arnona, da gary Siëna, âna ž Èrmon,

49. і ўсёю раўнінаю па гэты бок Ярдана на ўсход, да самага мора раўніны каля падножжа Фасгі.

i ŭsëŭ raŭnìnaŭ pa gèty bok Ârdana na ŭshod, da samaga mora raŭnìny kalâ

padnožža Fasgi.

5 Кіраўнік

1. І паклікаў Майсей увесь Ізраіль і сказаў ім: слухай, Ізраіле, пастановы і законы, якія я сёньня скажу ў вушы вашыя, і вывучыце іх і старайцеся выконваць іх.

Ĭ paklikaŭ Majsej uves' Ĭzrail' i skazaŭ im: sluhaj, Ĭzraile, pastanovy i zakony, âkiâ â sën'nâ skažu ŭ vušy vašyâ, i vyvučyce ih i starajcesâ vykonvac' ih.

2. Гасподзь, Бог наш, паклаў з намі завет на Харыве;

Gaspodz', Bog naš, paklaŭ z namì zapavet na Haryve;

3. не з бацькамі нашымі паклаў Гасподзь завет гэты, а з намі, хто тут сёньня ўсе жывыя.

ne z bac'kami našymì paklaŭ Gaspodz' zapavet gèty, a z namì, hto tut sën'nâ ŭse žyvyâ.

4. Твар у твар гаварыў Гасподзь з вамі на гары зь сярэдзіны агню;

Tvar u tvar gavaryŭ Gaspodz' z vamì na gary z' sârèdzìny agnù;

5. а я стаяў паміж Госпадам і вамі ў той час, каб пераказваць вам слова Гасподняе, бо вы баяліся агню і ня ўзыходзілі на гару. Ён тады сказаў:

a â staâŭ pamìž Gospadam i vamì ŭ toj čas, kab perakazvac' vam slova Gaspodnâe, bo vy baâlisâ agnù i nâ ŭzyhodzìli na garu. Ęn tady skazaŭ:

6. Я Гасподзь, Бог твой, Які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай, з дому рабства;

Â Gaspodz', Bog tvoj, Âki vyveŭ câbe z' zâmli Egipeckaj, z domu rabstva;

7. хай ня будзе ў цябе іншых багоў прад абліччам Маім.

haj nâ budze ŭ câbe inšyh bagoŭ prad abliččam Maìm.

8. Не рабі сабе балвана і ніякай выявы таго, што на небе ўгары і што на

зямлі ўнізе і што ў вадзе ніжэй зямлі,

*Ne rabi sabe balvana i niâkaj vyâvy tago, što na nebe ŭgary i što na zâmlì
ŭnize i što ŭ vadze nižèj zâmlì,*

9. не пакланяйся ім і ня службы ім; бо Я Гасподзь, Бог твой, Бог
руплівец, Які за правіну бацькоў карае дзяцей да трэцяга і чацьвёртага
пакаленьня што ненавідзяць Мяне,

*ne paklanâjsâ im i nâ služy im; bo Â Gaspodz', Bog tvoj, Bog ruplìvec, Âki za
pravinu bac'koŭ karae dzâcej da trècâga i čac'vèrtaga pakalen'nâ što
nenavidzâc' Mâne,*

10. Які творыць міласць тысячам тых, хто любіць Мяне і шануе
запаветы Мае.

Âki tvoryc' milas'c' tysâčam tyh, hto lûbic' Mâne i šanue zapavety Mae.

11. Не вымаўляй імя Госпада, Бога твайго, марна; бо не пакіне
Гасподзь без пакараньня таго, хто ўжывае імя Ягонае марна.

*Ne vymaŭlâj imâ Gospada, Boga tvajgo, marna; bo ne pakìne Gaspodz' bez
pakaran'nâ tago, hto ŭžyvae imâ Âgonae marna.*

12. Сачы за днём суботнім, каб сьвята шанавачь яго, як наказаў табе
Гасподзь, Бог твой;

*Sačy za dnëm subotnìm, kab s'vâta šanavac' âgo, âk nakazaŭ tabe
Gaspodz', Bog tvoj;*

13. шэсьць дзён працуй і рабі ўсякія працы твае,

šès'c' dzën pracuj i rabi ŭsâkiâ pracy tvae,

14. а дзень сёмы субота Госпаду, Богу твайму: не рабі ніякае працы, ні
ты, ні сын твой, ні дачка твая, ні раб твой, ні рабыня твая, ні вол твой, ні
асёл твой, ні ўсякае быдла тваё, ні прыхадзень твой, які ў цябе, каб
адпачыў раб твой і рабыня твая, як і ты;

a dzen' sëmy subota Gospadu, Bogu tvajmu: ne rabi niâkae pracy, ni ty, ni

syn tvoj, ni dačka tvaâ, ni rab tvoj, ni rabynâ tvaâ, ni vol tvoj, ni asël tvoj, ni ŭsâkae bydla tvaë, ni pryhadzen' tvoj, âki ŭ câbe, kab adpačyŭ rab tvoj i rabynâ tvaâ, âk i ty;

15. і памятай, што быў рабом у зямлі Егіпецкай, але Гасподзь, Бог твой, вывеў цябе адтуль рукою моцнаю і мышцаю високаю, таму і загадаў табе Гасподзь, Бог твой, сьвяткаваць дзень суботні.

i pamâtaj, što byŭ rabom u zâmlì Egipeckaj, ale Gaspodz', Bog tvoj, vyveŭ câbe adtul' rukoŭ mocnaŭ i myšcaŭ vysokaŭ, tamu i zagadaŭ tabe Gaspodz', Bog tvoj, s'vâtkavac' dzen' subotni.

16. Шануй бацьку твайго і маці тваю, як загадаў табе Гасподзь, Бог твой, каб падоўжыліся дні твае, і каб добра было табе на той зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе.

Šanuj bac'ku tvajgo i maci tvaŭ, âk zagadaŭ tabe Gaspodz', Bog tvoj, kab padoŭžylisâ dni tvae, i kab dobra bylo tabe na toj zâmlì, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe.

17. Не забівай.

Ne zabivaj.

18. Ня чыні пералюбу.

Nâ čynì peralûbu.

19. Ня крадзь.

Nâ kradz'.

20. Не кажы фальшывага сьведчаньня на блізкага твайго.

Ne kažy fal'syvaga s'vedčan'nâ na blizkaga tvajgo.

21. Не жадай жонкі блізкага твайго і не жадай дома блізкага твайго, ні поля ягонага, ні раба ягонага, ні рабыні ягонаі, ні вала ягонага, ні асла ягонага, ні ўсяго, што ёсьць у блізкага твайго.

Ne žadaj žonki blizkaga tvajgo i ne žadaj doma blizkaga tvajgo, ni polâ

âgonaga, ni raba âgonaga, ni rabyñi âgonaj, ni vala âgonaga, ni asla âgonaga, ni ŭsâgo, što ës'c' u blizkaga tvajgo.

22. Слова гэтыя сказаў Гасподзь усяму сходу вашаму на гары зь сярэдзіны агню, воблака і мораку громазычна, і больш не гаварыў, а напісаў іх на дзвюх каменных табліцах, і даў іх мне.

Slovy gètyâ skazaŭ Gaspodz' usâmu shodu vašamu na gary z' sârèdziny agnû, voblaka i moraku gromazyčna, i bol'sh ne gavaryŭ, a napisaŭ ih na dz'vûh kamennyh tablìchah, i daŭ ih mne.

23. І калі вы пачулі голас зь сярэдзіны мораку, і гара гарэла агнём, дык вы падышлі да мяне, усе правадыры плямёнаў вашых і старэйшыны вашыя,

Ì kalì vy pačulì golas z' sârèdziny moraku, i gara garèla agnëm, dyk vy padyšli da mâne, use pravadyry plâmënaŭ vašyh i starèjšyny vašyâ,

24. і сказалі: вось, паказаў нам Гасподзь, Бог наш, славу Сваю і веліч Сваю, і голас Ягоны чулі мы зь сярэдзіны агню; сёньня бачылі мы, што Бог гаворыць з чалавекам, і той застаецца жывы;

ì skazalì: vos', pakazaŭ nam Gaspodz', Bog naš, slavu Svaû i velič Svaû, i golas Âgony čulì my z' sârèdziny agnû; sën'nâ bačyli my, što Bog gavoryc' z čalavekam, i toj zastaecca žyvy;

25. але цяпер навошта нам паміраць? бо вялікі агонь гэты зжарэ нас; калі мы яшчэ пачуем голас Госпада, Бога нашага, дык памрэм,

ale câper navošta nam pamìrac'? bo vâlikì agon' gèty zžarè nas; kalì my âščè pačuem golas Gospada, Boga našaga, dyk pamrèm,

26. бо ці ёсьць якое цела, якое пачула б голас Бога жывога, Які гаворыць зь сярэдзіны агню, як мы, і засталася б жывая?

bo ci ës'c' âkoe cela, âkoe pačula b golas Boga žyvoga, Âkì gavoryc' z' sârèdziny agnû, âk my, i zastalasâ b žyvaâ?

27. падступіся ж і ты і слухай усё, што скажа Гасподзь, Бог наш, і ты пераказвай нам усё, што будзе казаць табе Гасподзь, Бог наш, і мы будзем слухаць і выконваць.

padstupisâ ž i ty i sluhaj usë, što skaža Gaspodz', Bog naš, i ty perakazvaj nam usë, što budze kazac' tabe Gaspodz', Bog naš, i my budzem sluhac' i vykonvac'.

28. І Гасподзь пачуў словы вашыя, як вы гутарылі са мною, і сказаў мне Гасподзь: чуў Я словы народу гэтага, якія яны казалі табе; усё, што ні казалі яны, добра;

İ Gaspodz' pačuŭ slovy vašyâ, âk vy gutaryli sa mnoû, i skazaŭ mne Gaspodz': čuŭ Â slovy narodu gëtaga, âkiâ âny kazali tabe; usë, što ni kazali âny, dobra;

29. о, калі б сэрца іхняе было ў іх такое, каб баяцца Мяне і шанаваць усе заповеты Мае праз усе дні, каб добра было ім і сынам іхнім вечно!

o, kali b sërca ihnâe bylo ŭ ih takoe, kab baâcca Mâne i šanavac' use zapavety Mae praz use dni, kab dobra bylo im i synam ihnim večna!

30. ідзі скажы ім: "вярнецся ў намёты свае",

idzi skažy im: "vârnesesâ ŭ namëty svae",

31. а ты тут застанься са Мною, і Я выкажу табе заповеты і пастановы і законы, якім ты павінен навучыць іх, каб яны рабілі на той зямлі, якую Я даю ім у валоданьне.

a ty tut zastan'sâ sa Mnoû, i Â vykažu tabe zapavety i pastanovy i zakony, âkim ty pavinen navučyc' ih, kab âny rabili na toj zâmli, âkuû Â daû im u valodan'ne.

32. Глядзецце, рабеце так, як загадаў вам Гасподзь, Бог ваш; ня ўхіляйцеся ні направа, ні налева;

Glâdzece, rabece tak, âk zagadaŭ vam Gaspodz', Bog vaš; nâ ŭhilâjcesâ ni

naprava, ni naleva;

33. хадзеце тым шляхам, якім загадаў вам Гасподзь, Бог ваш, каб вы былі жывыя, і добра было вам, і пражылі багата часу на той зямлі, якую атрымаеце ў валоданьне.

hadzece tym šlâham, âkim zagadaŭ vam Gaspodz', Bog vaš, kab vy byli žyvŷâ, i dobra bylo vam, i pražyli bagata času na toj zâmlî, âkuû atrymaece ů valodan'ne.

6 Кіраўнік

1. Вось заповедзі, пастановы і законы, якім загадаў Гасподзь, Бог ваш, навучыць вас, каб вы рабілі ў той зямлі, у якую вы ідзяце, каб завалодаць ёю;

Vos' zapavedzi, pastanovy i zakony, âkim zagadaŭ Gaspodz', Bog vaš, navučyc' vas, kab vy rabili ů toj zâmlî, u âkuû vy idzâce, kab zavalodac' ëû;

2. каб ты баяўся Госпада, Бога твайго, і ўсіх пастанова - Ягоных і заповедзя - Ягоных, якія наказваю табе, захоўвай ты і сыны твае і сыны сыноў тваіх праз усе дні жыцця твайго, каб падоўжыліся дні твае.

kab ty baâŷsâ Gospada, Boga tvajgo, i ŷsîh pastanova - Âgonyh i zapavedzâ - Âgonyh, âkiâ nakazvaû tabe, zahoŷvaŭ ty i syny tvae i syny synoŷ tvaih praz use dni žyc'câ tvajgo, kab padoŷžylisâ dni tvae.

3. Дык вось, слухай, Ізраіле, і старайся выканаць гэта, каб табе добра было, і каб вы вельмі памножыліся, як Гасподзь, Бог бацькоў тваіх, казаў табе, што Ён дасць табе зямлю, дзе цячэ малако і мёд.

Dyk vos', sluhaj, Izraile, i starajsâ vykanac' gëta, kab tabe dobra bylo, i kab vy vel'mi pamnožylisâ, âk Gaspodz', Bog bac'koŷ tvaih, kazaŭ tabe, što Ęn das'c' tabe zâmlû, dze câčë malako i mëd.

4. Слухай, Ізраіле: Гасподзь, Бог наш, Гасподзь адзіны ёсьць;

Sluhaj, Izraile: Gaspodz', Bog naš, Gaspodz' adziny ës'c';

5. і любі Госпада, Бога твайго, усім сэрцам тваім і ўсёю душою тваёю і ўсімі сіламі тваімі.

i lûbì Gospada, Boga tvajgo, usim sèrcam tvaim i ùsëû dušoû tvaëû i ùsimi silami tvaimi.

6. І хай будуць словы гэтыя, якія Я наказваю табе сёньня, у сэрцы тваім;

Ì haj buduc' slovy gètyâ, âkiâ Â nakazvaû tabe sën'nâ, u sèrcy tvaim;

7. і перадавай іх дзецям тваім і кажы пра іх, седзячы ў доме тваім і йдучы дарогаю, і кладучыся і ўстаючы;

i peradavaj ih dzecâm tvaim i każy pra ih, sedzâčy ũ dome tvaim i jdučy darogaû, i kladučysâ i ũstaûčy;

8. і завяжы іх у знак на руку тваю, і хай будуць яны павязкаю над вачыма тваімі,

i zavâžy ih u znak na ruku tvaû, i haj buduc' âny pavâzkaû nad vačyma tvaimi,

9. і напішы іх на вушаках дома твайго і на брамах тваіх.

i napišy ih na vušakah doma tvajgo i na bramah tvaih.

10. А калі ўвядзе цябе Гасподзь, Бог твой, у тую зямлю, якую Ён прысягнуў бацькам тваім, Абрагаму, Ісааку і Якаву, даць табе зь вялікімі й добрымі гарадамі, якіх ты не будаваў,

A kalì ũvâdze câbe Gaspodz', Bog tvoj, u tuû zâmlû, âkuû Ęn prysâgnuû bac'kam tvaim, Abragamu, İsaaku i Âkavu, dac' tabe z' vâlikimi j dobrymi garadami, âkih ty ne budavaû,

11. і з дамамі, напоўненымі ўсякім дабром, якіх ты не напаўняў, і з калодзежамі, вычасанымі з камянё, якіх ты не часаў, зь вінаграднікамі й масьлінамі, якіх ты не садзіў, і будзеш есці й наядацца,

ì z damamì, napoŭnenymì ŭsâkìm dabrom, âkih ty ne napaŭnâŭ, ì z kalodzežamì, vyčasanyimì z kamânë, âkih ty ne časaŭ, z' vìnagradnikamì j mas'linamì, âkih ty ne sadziŭ, ì budzeš es'cì j naâdacca,

12. тады пільнуйся, каб не забыў ты Госпада, Які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай, з дому рабства.

tady pil'nujsâ, kab ne zabyŭ ty Gospada, Âki vyveŭ câbe z' zâmlì Egìpeckaj, z domu rabstva.

13. Госпада, Бога твайго, бойся, і Яму службы, і Ягоным імем прысягай.

Gospada, Boga tvajgo, bojsâ, ì Âmu služy, ì Âgonym imet prysâgaj.

14. Ня йдзеце сьледам за іншымі багамі, багамі тых народаў, якія будуць вакол вас;

Nâ jdzece s'ledam za inšymì bagamì, bagamì tyh narodaŭ, âkiâ buduc' vakol vas;

15. бо Гасподзь, Бог твой, Які сярод цябе, ёсьць Бог руплівец; каб не запаліўся гнеў Госпада, Бога твайго, на цябе, і ня знішчыў Ён цябе з улоньня зямлі.

bo Gaspodz', Bog tvoj, Âki sârod câbe, ës'c' Bog ruplìvec; kab ne zapaliŭsâ gneŭ Gospada, Boga tvajgo, na câbe, ì nâ z'nìščyŭ Ęn câbe z ulon'nâ zâmlì.

16. Не спакушайце Госпада, Бога вашага, як вы спакушалі Яго ў Масе.

Ne spakušajce Gospada, Boga vašaga, âk vy spakušali Âgo ŭ Mase.

17. Цьвёрда захоўвайце запаведзі Госпада, Бога вашага, і статуты Ягонья і пастановы, якія Ён наказаў табе;

C'vërda zahoŭvajce zapavedzì Gospada, Boga vašaga, ì statuty Âgonyâ ì pastanovy, âkiâ Ęn nakazaŭ tabe;

18. і рабі справядлівае і добрае перад вачыма Госпада, каб добра табе было, і каб ты ўвайшоў і авалодаў добраю зямлёю, якую Гасподзь з прысягаю абяцаў бацькам тваім,

ì rabì spravâdlivae ì dobrae perad vačyma Gospada, kab dobra tabe bylo, ì kab ty ùvajšoŭ ì avalodaŭ dobraŭ zâmlëu, âkuŭ Gaspodz' z prysâgaŭ abâcaŭ bac'kam tvaim,

19. ì каб Ён прагнаў усіх ворагаў тваіх ад аблічча твайго, як казаў Гасподзь.

ì kab Ęn pragnaŭ usih voragaŭ tvaish ad abličča tvajgo, âk kazaŭ Gaspodz'.

20. Калі спытаецца ў цябе сын твой у наступны час, кажучы: "што азначаюць гэтыя статуты, пастановы і законы, якія наказаў вам Гасподзь, Бог ваш?",

Kali spytaecca ŭ câbe syn tvoj u nastupny čas, kažučy: "što aznačaŭc' gètyâ statuty, pastanovy ì zakony, âkiâ nakazaŭ vam Gaspodz', Bog vaš?,"

21. дык скажы сыну твайму: "рабамі былі мы ў фараона ў Егіпце, але Гасподзь вывеў нас зь Егіпта рукою моцнаю,

dyk skažy synu tvajmu: "rabami byli my ŭ faraona ŭ Egipcce, ale Gaspodz' vyveŭ nas z' Egìpta rukoŭ mocnaŭ,

22. ì паказаў Гасподзь азнакі й цуды вялікія і кары Егіпту, фараонам і ўсяму дому ягонаму, перад вачыма нашымі,

ì pakazaŭ Gaspodz' aznaki j cudy vâlikîâ ì kary Egìptu, faraonam ì ŭsâmu domu âgonamu, perad vačyma našymi,

23. а нас вывеў адтуль, каб увесьці нас і даць нам зямлю, якую Гасподзь запрысягнуў бацькам нашым;

a nas vyveŭ adtul', kab uves'ci nas ì dac' nam zâmlû, âkuŭ Gaspodz' zaprysâgnuŭ bac'kam našym;

24. ì наказаў нам Гасподзь выконваць усе пастановы гэтыя, каб мы баяліся Госпада, Бога нашага, каб добра было нам ва ўсе дні, каб захаваць наша жыцьцё, як і цяпер;

ì nakazaŭ nam Gaspodz' vykonvac' use pastanovy gètyâ, kab my baâlisâ

Gospada, Boga našaga, kab dobra bylo nam va ŭse dni, kab zahavac' naša žyc'cë, âk i câper;

25. і ў гэтым будзе наша праведнасьць, калі мы будзем намагацца выконваць усе гэтыя заповедзі прад абліччам Госпада, Бога нашага, як Ён наказаў нам".

i ŭ gètym budze naša pravednas'c', kalì my budzem namagacca vykonvac' use gètyâ zapavedzi prad abliččam Gospada, Boga našaga, âk Ęn nakazaŭ nam".

7 Кіраўнік

1. Калі ўвядзе цябе Гасподзь, Бог твой, у зямлю, у якую ты ідзеш, каб авалодаць ёю, і прагоніць ад аблічча твайго шматлікія народы, Хэтэяў, Гегесэяў, Амарэяў, Хананэяў, Фэрэзэяў, Эвэяў і Эвусэяў, сем народаў, якія большыя лікам і мацнейшыя за цябе,

Kalì ŭvâdze câbe Gaspodz', Bog tvoj, u zâmlû, u âkuû ty idzeš, kab avalodac' ëû, i pragonic' ad abličča tvajgo šmatlikîâ narody, Hètèâŭ, Gergesèâŭ, Amarèâŭ, Hananèâŭ, Fèrèzèâŭ, Èvèâŭ i Èvuseâŭ, sem narodaŭ, âkîâ bol'syâ likam i macnejšyâ za câbe,

2. і перадасьць іх табе Гасподзь, Бог твой, і пабэш іх, тады аддай іх праклёну, ня ўступай зь імі ў спрымірэнства і не шкадуй іх;

i peradas'c' ih tabe Gaspodz', Bog tvoj, i pabèš ih, tady addaj ih praklënu, nâ ŭstupaj z' imi ŭ sprymirènstva i ne škaduj ih;

3. і ня ўступай зь імі ў сваяцтва: дачкі тваёй не аддавай за сына ягонага, і дачкі ягонай не бяры за сына твайго;

i nâ ŭstupaj z' imi ŭ svaâctva: dačkì tvaëj ne addavaj za syna âgonaga, i dačkì âgonaj ne bâry za syna tvajgo;

4. бо яны адвернуць сыноў тваіх ад Мяне, каб служыць іншым багам, і тады запаліцца на вас гнеў Госпада, і Ён хутка вынішчыць цябе.

bo âny advernuc' synoŭ tvaih ad Mâne, kab služyc' inšym bagam, i tady zapalicca na vas gneŭ Gospada, i Ęn hutka vyniščyc' câbe.

5. А зрабеце зь імі так: ахвярнікі іхнія разбурце, слупы іхнія паламайце і гаі іхнія высечыце і балванаў іхніх спалеце агнём;

A zrabece z' imi tak: ahvârnikì ihniâ razburce, slupy ihniâ palamajce i gai ihniâ vysečyc'e i balvanaŭ ihnih spalece agnëm;

6. бо ты народ сьвяты ў Госпада, Бога твайго: цябе выбраў Гасподзь, Бог твой, каб ты быў уласным ягоным народам з усіх народаў, якія на зямлі.

bo ty narod s'vâty ŭ Gospada, Boga tvajgo: câbe vybrau' Gaspodz', Bog tvoj, kab ty byŭ ulasnym âgonym narodam z usih narodaŭ, âkiâ na zâmlì.

7. Не на тое, каб вы былі большыя лікам за ўсе народы, прыняў вас Гасподзь і выбраў вас, - бо вы меншыя лікам за ўсе народы, -

Ne na toe, kab vy byli bol'syâ likam za ŭse narody, prynâŭ vas Gaspodz' i vybrau' vas, - bo vy menšyâ likam za ŭse narody, -

8. а таму, што любіць вас Гасподзь, і на тое, каб захаваць клятву, якою Ён прысягаў бацькам вашым, вывеў вас Гасподзь рукою моцнаю і вызваліў цябе з дома рабства, з рукі фараона, цара Егіпецкага.

a tamu, što lûbic' vas Gaspodz', i na toe, kab zahavac' klâtvu, âkoŭ Ęn prysâgaŭ bac'kam vašym, vyveŭ vas Gaspodz' rukoŭ mocnaŭ i vyzvaliŭ câbe z doma rabstva, z rukì faraona, cara Egipeckaga.

9. Дык вось, ведай, што Гасподзь, Бог твой, ёсьць Бог верны, Які захоўвае заповіт і літасць да тых, хто любіць Яго і шануе наказы Ягоныя да тысячы родаў,

Dyk vos', vedaj, što Gaspodz', Bog tvoj, ës'c' Bog verny, Âki zahoŭvae

zapavet i litas'c' da tyh, hto lûbic' Âgo i šanue nakazy Âgonyâ da tysâčy rodaŭ,

10. і аддасьць ненавісьнікам Ягоным у асобе іхняй, зьнішчаючы іх; Ён не замарудзіць, ненавісьніку Ягонаму самому асабіста аддасьць.

i addas'c' nenavis'nikam Âgonym u asobe ihnâj, z'niščaŭčy ih; Ęn ne zamarudzic', nenavis'niku Âgonamu samomu asabista addas'c'.

11. Дык вось, шануй заповедзі й пастановы і законы, якія сёньня табе наказваю выконваць.

Dyk vos', šanuj zapavedzi j pastanovy i zakony, âkiâ sën'nâ tabe nakazvaŭ vykonvac'.

12. І калі вы будзеце слухацца законаў гэтых і захоўваць і выконваць іх, дык Гасподзь, Бог твой, будзе захоўваць заповіт і літасьць да цябе, як Ён прысягаўся бацькам тваім,

Ì kalì vy budzece sluhacca zakonaŭ gètyh i zahoŭvac' i vykonvac' ih, dyk Gaspodz', Bog tvoj, budze zahoŭvac' zapavet i litas'c' da câbe, âk Ęn prysâgaŭsâ bac'kam tvaim,

13. і палюбіць цябе, і дабраславіць цябе, і памножыць цябе, і дабраславіць плод улоньня твайго і плод зямлі тваёй, і хлеб твой і віно тваё і алей твой, народжанае ад буйнога быдла твайго, і ад статку авечак тваіх, на той зямлі, якую запрысягнуў бацькам тваім даць табе;

i palûbic' câbe, i dabraslavic' câbe, i pamnožyc' câbe, i dabraslavic' plod ulon'nâ tvajgo i plod zâmlì tvaëj, i hleb tvoj i vino tvaë i alej tvoj, narodžanae ad bujnoga bydla tvajgo, i ad statku avečak tvaih, na toj zâmlì, âkuŭ zaprysâgnuŭ bac'kam tvaim dac' tabe;

14. дабраславёны ты будзеш больш за ўсе народы; ня будзе ні бясплоднага ні бясплоднай, ні ў цябе, ні ў быdle тваім;

dabraslavëny ty budzeš bol'sh za ŭse narody; nâ budze ni bâsplodnaga ni

bâsplodnaj, ni ŭ câbe, ni ŭ bydle tvaim;

15. і адвядзе ад цябе Гасподзь усякую немач, і ніякіх лютых хваробаў Егіпецкіх, якія ты ведаеш, не навядзе на цябе, а навядзе іх на ўсіх ненавіснікаў тваіх;

ì advâdze ad câbe Gaspodz' usâkuû nemač, ì niâkih lûtyh hvarobaŭ Egipeckih, âkiâ ty vedaes̄, ne navâdze na câbe, a navâdze ih na ŭsìh nenavisnikaŭ tvaih;

16. і зьнішчыш усе народы, якія Гасподзь, Бог твой, дае табе: хай не пашкадуе іх вока тваё, і ня службы багам іхнім, бо гэта сетка на цябе.

ì z'nìščyš use narody, âkiâ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe: haj ne paškadue ih voka tvaë, ì nâ služy bagam ihnim, bo gèta setka na câbe.

17. Калі скажаш у сэрцы тваім: "народы гэтыя большыя лікам за мяне; як я магу выгнаць іх?"

Kali skažaš u sèrcy tvaim: "narody gètyâ bol'syâ likam za mâne; âk â magu vygnac' ih?"

18. ня бойся іх, згадай тое, што зрабіў Гасподзь, Бог твой, з фараонам і ўсім Егіптам,

nâ bojsâ ih, zgadaj toe, što zrabìŭ Gaspodz', Bog tvoj, z faraonam ì ŭsìm Egìptam,

19. тыя вялікія выпрабаваньні, якія бачылі вочы твае, азнакі, цуды і руку моцную і мышцу высокую, зь якімі вывеў цябе Гасподзь, Бог твой, тое самае зробіць Гасподзь, Бог твой, з усімі народамі, якіх ты баішся;

tyâ vâlikîâ vyprabavan'nì, âkiâ bačyli vočy tvae, aznakì, cudy ì ruku mocnuû ì myšcu vysokuû, z' âkìmì vyveŭ câbe Gaspodz', Bog tvoj, toe samae zrobic' Gaspodz', Bog tvoj, z usìmì narodamì, âkih ty baišsâ;

20. і чмялёў нашле Гасподзь, Бог твой, на іх, пакуль не загінуць тыя, што засталіся і пахаваліся ад аблічча твайго;

ì čmâlëů našle Gaspodz', Bog tvoj, na ih, pakul' ne zagìnuc' tyâ, što zastalisâ ì pahavalisâ ad abličča tvajgo;

21. ня бойся іх, бо Гасподзь, Бог твой, сярод цябе, Бог вялікі й страшны.

nâ bojsâ ih, bo Gaspodz', Bog tvoj, sârod câbe, Bog vâlikì j strašny.

22. І будзе Гасподзь, Бог твой, праганяць перад табою народы гэтыя спакваля; ня можаш ты вынішчыць іх хутка, каб не памножыліся супроць цябе польныя зьвяры;

ì budze Gaspodz', Bog tvoj, praganâc' perad taboû narody gètyâ spakvalâ; nâ možaš ty vyniščyc' ih hutka, kab ne pamnožylisâ suproc' câbe pol'nyâ z'vâry;

23. але аддасьць іх табе Гасподзь, Бог твой, і прывядзе іх у вялікае бянтэжаньне, аж пакуль яны не загінуць;

ale addas'c' ih tabe Gaspodz', Bog tvoj, ì pryvâdze ih u vâlikae bântèžan'ne, až pakul' âny ne zagìnuc';

24. і аддасьць цароў іхніх у рукі твае, зьнішчыш іхняе імя з-пад нябёсаў: ня ўстоіць ніхто супроць цябе, пакуль ня выкарчуеш іх.

ì addas'c' caroŭ ihnih u rukì tvae, z'niščyš ihnâe imâ z-pad nâbësaŭ: nâ ŭstoic' nihito suproc' câbe, pakul' nâ vykarčueš ih.

25. Балваноў - багоў іхніх папалеце агнём; не пажадай узяць сабе срэбра альбо золата, якое на іх, каб гэта ня сталася табе сеткаю, бо гэта агіда Госпаду, Богу твайму;

Balvanoŭ - bagoŭ ihnih papalece agnëm; ne pažadaj uzâc' sabe srèbra al'bo zolata, âkoe na ih, kab gèta nâ stalasâ tabe setkaŭ, bo gèta agìda Gospadu, Bogu tvajmu;

26. і ня ўнось шкараднай брыдоты ў дом твой, каб не падупасьці праклёну, як яна; адварочвайся ад гэтага і гідзіся гэтага, бо гэта

праклятае.

ì nâ ŭnos' škaradnaj brydoty ŭ dom tvoj, kab ne padupas'ci praklënu, âk âna; advaročvajsâ ad gètaga ì gidzisâ gètaga, bo gèta praklâtae.

8 Кіраўнік

1. Усе заповедзі, якія я наказваю вам сёння, старайцеся выконваць, каб вы былі жывыя і множыліся, і пайшлі й завалодалі зямлёю, даць якую заприсягнуўся Гасподзь бацькам вашым.

Use zapavedzi, âkiâ â nakazvaû vam sën'nâ, starajcesâ vykonvac', kab vy byli žyvyâ ì množylisâ, ì pajšli j zavalodali zâmlëû, dac' âkuû zaprysâgnuûsâ Gaspodz' bac'kam vašym.

2. І памятай увесь шлях, якім вёў цябе Гасподзь, Бог твой, па пустыні, вось ужо сорок гадоў, каб упакорыць цябе, каб выпрабаваць цябе і даведацца, што ў сэрцы тваім, ці будзеш шанаваць заповедзі Ягоныя, а ці не;

Ì pamâtaj uves' šlâh, âkim vëû câbe Gaspodz', Bog tvoj, pa pustyni, vos' užo sorak gadoû, kab upakoryc' câbe, kab vyprabavac' câbe ì davedacca, što ŭ sèrcy tvaim, ci budzeš šanavac' zapavedzi Âgonyâ, a ci ne;

3. Ён упакорваў цябе, таміў цябе голадам і карміў цябе маннаю, якое ня ведаў ты і ня ведалі бацькі твае, каб паказаць табе, што не адным хлебам жыве чалавек, а ўсякім словам, якое сыходзіць з вуснаў Госпада, жыве чалавек;

Ën upakorvaû câbe, tamiû câbe goladam ì karmiû câbe mannaû, âkoe nâ vedaû ty ì nâ vedali bac'ki tvae, kab pakazac' tabe, što ne adnym hlebam žyve čalavek, a ŭsâkim slovam, âkoe syhodzic' z vusnaû Gospada, žyve čalavek;

4. вопратка твая ня зношвалася на табе, і нага твая ня пухла, вось ужо сорок гадоў.

voprarka tvaâ nâ znošvalasâ na tabe, i naga tvaâ nâ puhla, vos' užo sorak gadoŭ.

5. І ведай у сэрцы тваім, што Гасподзь, Бог твой, вучыць цябе, як чалавек вучыць сына свайго.

Ĭ vedaj u sèrcy tvaim, što Gaspodz', Bog tvoj, vučyc' câbe, âk čalavek vučyc' syna svajgo.

6. Дык вось шануй заповедзі Госпада, Бога твайго, хадзі шляхамі Ягонымі й баючыся Яго.

Dyk vos' šanuj zapavedzi Gospada, Boga tvajgo, hadzi šlâhami Âgonymi j baŭčysâ Âgo.

7. Бо Гасподзь, Бог твой, вядзе цябе ў зямлю добрую, у зямлю, дзе патокі водаў, крыніцы і азёры выходзяць з далінаў і гор

Bo Gaspodz', Bog tvoj, vâdze câbe ŭ zâmlû dobruû, u zâmlû, dze patoki vodaŭ, krynicy i azëry vyhodzâc' z dalinaŭ i gor

8. у зямлю, дзе пшаніца, ячмень, вінаградныя лозы, смакоўніцы і гранатавыя дрэвы, дзе аліўныя дрэвы і мёд,

u zâmlû, dze pšanica, âčmen', vînagradnyâ lozy, smakoŭnicy i granatavyâ drèvy, dze aliŭnyâ drèvy i mëd,

9. у зямлю, у якой бязьбедна есьцімеш хлеб твой і ні ў чым ня мецьмеш нястачы, у зямлю, у якой камяні - жалеза, і з гор якой будзеш высякаць медзь.

u zâmlû, u âkoj bâz'bedna es'cimeš hleb tvoj i ni ŭ čym nâ mec'meš nâstačy, u zâmlû, u âkoj kamâni - žaleza, i z gor âkoj budzeš vysâkac' medz'.

10. І калі будзеш есьці і наядацца, тады дабраслаўляй Госпада, Бога твайго, за добрую зямлю, якую Ён даў табе.

Ì kalì budzeš es'ci ì naâdacca, tady dabraslaŭlâj Gospada, Boga tvajgo, za dobruŭ zâmlû, âkuŭ Ěn daŭ tabe.

11. Пільнуйся, каб не забыў ты Госпада, Бога твайго, не шануючы запаведзяў Ягоных і пастановаў Ягоных, якія сёньня наказваю табе.

Pil'nujsâ, kab ne zabyŭ ty Gospada, Boga tvajgo, ne šanuŭčy zapavedzâŭ Āgonyh ì pastanovaŭ Āgonyh, âkiâ sën'nâ nakazvaŭ tabe.

12. Калі будзеш есьці і наядацца, і пабудуеш добрыя дамы і будзеш жыць,

Kalì budzeš es'ci ì naâdacca, ì pabudueš dobryâ damy ì budzeš žyc',

13. і калі будзе ў цябе буйнога быдла багата, і будзе многа срэбра і золата, і ўсяго ў цябе будзе многа, -

ì kalì budze ŭ câbe bujnoga bydla bagata, ì budze mnoga srèbra ì zolata, ì ŭsâgo ŭ câbe budze mnoga, -

14. дык глядзі, каб не напышылася сэрца тваё і не забыў ты Госпада, Бога твайго, які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай, з дома рабства;

dyk glâdzi, kab ne napyšylasâ sèrca tvaë ì ne zabyŭ ty Gospada, Boga tvajgo, âki vyveŭ câbe z' zâmlì Egipeckaj, z doma rabstva;

15. Які правёў цябе па пустыні вялікай і страшнай, дзе гады, васіліскі, скарпіёны і мясьціны сухія, на якіх няма вады; Які скрынічыў табе вады са скалы гранітнай,

Āki pravëŭ câbe pa pustynì vâlikaj ì strašnaj, dze gady, vasiliskì, skarpiëny ì mâs'ciny suhiâ, na âkih nâma vady; Āki skryničyŭ tabe vady sa skaly granìtnaj,

16. карміў цябе ў пустыні маннаю, якой ня ведалі бацькі твае, каб упакорыць цябе і выпрабаваць цябе, каб пазьней зрабіць табе дабро,

karmiŭ câbe ŭ pustynì mannaŭ, âkoj nâ vedali bac'ki tvae, kab upakoryc' câbe ì vyprabavac' câbe, kab paz'nej zrabiç' tabe dabro,

17. і каб ты не сказаў у сэрцы тваім: "мая сіла і моц рукі маёй прыдбалі мне багацьце гэтае",

ì kab ty ne skazaŭ u sèrcy tvaim: "maâ sila ì moc rukì maěj prydbalì mne bagac'ce gètae",

18. але каб памятаў Госпада, Бога твайго, бо Ён дае табе сілу набываць багацьце, каб выканаць, як сёньня, запавет Свой, які Ён прысягаю зацьвердзіў бацькам тваім.

ale kab pamâtaŭ Gospada, Boga tvajgo, bo Ęn dae tabe silu nabyvac' bagac'ce, kab vykanac', âk sën'nâ, zapavet Svoj, âkì Ęn prysâgaŭ zac'verdziŭ bac'kam tvaim.

19. Калі ж ты забудзеш Госпада, Бога твайго, і пойдзеш за багамі іншымі, і будзеш служыць ім і пакланяцца ім, дык сьведчу вам сёньня, што вы загінеце;

Kalì ž ty zabudzeš Gospada, Boga tvajgo, ì pojdzeš za bagami ìnšymi, ì budzeš služyc' ìm ì paklanâcca ìm, dyk s'vedču vam sën'nâ, što vy zaginece;

20. як народы, якія Гасподзь вынішчае ад аблічча вашага, так загінеце і вы за тое, што не паслухаеце голасу Госпада, Бога вашага.

âk narody, âkiâ Gaspodz' vyniščaе ad abličča vašaga, tak zaginece ì vy za toe, što ne pasluhaeце golasu Gospada, Boga vašaga.

9 Кіраўнік

1. Слухай, Ізраіле: ты цяпер ідзеш за Ярдан, каб пайсьці авалодаць народамі, якія большыя і мацнейшыя за цябе, з гарадамі вялікімі, з умацаваньнямі да нябёсаў,

Sluhaj, Ìzraile: ty câper idzeš za Ârdan, kab pajs'ci avalodac' narodami, âkiâ bol'syâ ì macnejšyâ za câbe, z garadami vâlikimi, z umacavan'nâmi da

nâbësaŭ,

2. народам, вялікім у ліку і вялікарослым, сынамі Энакавымі, пра якіх ты ведаеш і чуеш: "хто ўстоіць супроць сыноў Энакавых?"

narodam, vâlikim u liku i vâlikaroslym, synami Ènakavymi, pra âkih ty vedaes̄ i čueš: "hto ŭstoic̄' suproc̄' synoŭ Ènakavyh?"

3. Дык ведай сёння, што Гасподзь, Бог твой, ідзе перад табою, як агонь пажыральны: Ён будзе знішчаць іх і класьці іх перад табою, і ты прагоніш і вынішчыш іх неўзабаве, як казаў табе Гасподзь.

Dyk vedaj sën'nâ, što Gaspodz', Bog tvoj, idze perad taboŭ, âk agon' pažyral'ny: Èn budze z'niščac' ih i klas'ci ih perad taboŭ, i ty pragoniš i vyniščyš ih neŭzabave, âk kazaŭ tabe Gaspodz'.

4. Калі будзе праганяць іх Гасподзь, Бог твой, ад аблічча твайго, не кажы ў сэрцы тваім, што за справядлівасьць маю прывёў мяне Гасподзь авалодаць гэтай зямлёю, і што за грэх народаў гэтых Гасподзь праганяе іх ад аблічча твайго;

Kali budze praganâc' ih Gaspodz', Bog tvoj, ad abličča tvajgo, ne każy ŭ sèrcy tvaim, što za spravâdlivas'c' maŭ pryvëŭ mâne Gaspodz' avalodac' gètaj zâmlëŭ, i što za grèh narodaŭ gètyh Gaspodz' praganâe ih ad abličča tvajgo;

5. не за справядлівасьць тваю і не за праўду сэрца твайго ідзеш ты спадкаваць зямлю іхнюю, а за грэх народаў гэтых Гасподзь, Бог твой, праганяе іх ад аблічча твайго, і каб выканаць слова, якім прысягаўся Гасподзь бацькам тваім Абрагаму, Ісааку і Якаву;

ne za spravâdlivas'c' tvaŭ i ne za praŭdu sèrca tvajgo idzeš ty spadkavac' zâmlŭ ihnŭŭ, a za grèh narodaŭ gètyh Gaspodz', Bog tvoj, praganâe ih ad abličča tvajgo, i kab vykanac' slova, âkim prysâgaŭsâ Gaspodz' bac'kam tvaim Abragamu, İsaaku i Âkavu;

6. таму ведай, што не за праведнасьць тваю Гасподзь, Бог твой, дае табе авалодаць гэтую добраю зямлёю, - бо ты народ цьвёрдахрыбетны.

tamu vedaj, što ne za pravednas'c' tvaû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe avalodac' gètaû dobraû zâmlëû, - bo ty narod c'vërdahrybetny.

7. Памятай, не забудзь, колькі ты дражніў Госпада, Бога твайго, у пустыні: з самага таго дня, як выйшаў ты зь зямлі Егіпецкай, і да самага прыходу вашага на месца гэта вы супрацівіліся Госпаду.

Pamâtaj, ne zabudz', kol'ki ty dražniŭ Gospada, Boga tvajgo, u pustyni: z samaga tago dnâ, âk vyjšaŭ ty z' zâmli Egipeckaj, i da samaga pryhodu vašaga na mesca gèta vy supracivilisâ Gospadu.

8. І каля Харыва, вы раздражнілі Госпада, і ўгневаўся на вас Гасподзь, аж хацеў быў знішчыць вас,

Ì kalâ Haryva, vy razdražnili Gospada, i ŭgnevaŭsâ na vas Gaspodz', aŭ haceŭ byŭ z'niščyc' vas,

9. калі я ўзышоў на гару, каб узяць скрыжалі каменныя, скрыжалі запавета, які пастанавіў Гасподзь з вамі, і прabyў на гары сорак дзён і сорак начаў, хлеба ня еў і вады ня піў,

kalì â ŭzyšoŭ na garu, kab uzâc' skryžali kamennyâ, skryžali zapaveta, âki pastanaviŭ Gaspodz' z vami, i prabyŭ na gary sorak dzën i sorak nočaŭ, hleba nâ eŭ i vady nâ piŭ,

10. і даў мне Гасподзь дзьве скрыжалі каменныя, напісаныя пальцам Божым, а на іх усе словы, якія сказаў вам Гасподзь на гары зь сярэдзіны агню ў дзень сходу.

i daŭ mne Gaspodz' dz've skryžali kamennyâ, napisanyâ pal'cam Božym, a na ih use slovy, âkiâ skazaŭ vam Gaspodz' na gary z' sârèdziny agnû ŭ dzen' shodu.

11. Як мінуліся сорак дзён і сорак ночаў, даў мне Гасподзь дзьве скрыжалі каменныя, скрыжалі запавета,

Âk minulisâ sorak dzën i sorak nočau, dau mne Gaspodz' dz've skryžali kamennyâ, skryžali zapaveta,

12. і сказаў мне Гасподзь: устань, ідзі хутчэй адгэтуль, бо разбэсьціўся народ твой, які ты вывеў зь Егіпта; хутка ўхіліліся яны з дарогі, якую Я наказаў ім; яны зрабілі сабе літага ідала.

i skazaŭ mne Gaspodz': ustan', idzi hutčej adgètul', bo razbès'ciŭsâ narod tvoj, âki ty vyveŭ z' Egip̄ta; hutka ŭhìlilisâ âny z darogì, âkuû Â nakazaŭ im; âny zrabili sabe litaga idala.

13. І сказаў мне Гасподзь: бачу Я народ гэты, вось, ён народ цьвёрдахрыбетны;

Ì skazaŭ mne Gaspodz': baču Â narod gèty, vos', èn narod c'vèrdahrybetny;

14. ня стрымлівай Мяне, і Я знішчу іх і згладжу імя іхняе з-пад нябёсаў, а ад цябе выведу народ, які будзе мацнейшы і большы ў ліку за іх.

nâ strymlivaj Mâne, i Â z'nišču ih i zgladžu imâ ihnâe z-pad nâbësaŭ, a ad câbe vyvedu narod, âki budze macnejšy i bol'sy ŭ liku za ih.

15. Я павярнуўся і пайшоў з гары, а гара гарэла агнём; дзьве скрыжалі запавета былі ў абедзьвюх руках у мяне;

Â pavârnuŭsâ i pajšoŭ z gary, a gara garèla agnëm; dz've skryžali zapaveta byli ŭ abedz'vûh rukah u mâne;

16. і бачыў я, што вы зграшылі супроць Госпада, Бога вашага, зрабілі сабе літае цяля, хутка ўхіліліся з дарогі, наказанае вам Госпадам;

i bačyŭ â, što vy zgrašyli suproc' Gospada, Boga vašaga, zrabili sabe litae câlâ, hutka ŭhìlilisâ z darogì, nakazanae vam Gospadam;

17. і ўзяў я абедзьве скрыжалі, і кінуў іх з абедзьвюх рук сваіх, і разьбіў

ix перад вачыма вашымі.

ì ŭzâũ â abedz've skryžali, ì kînuũ ìh z abedz'vũh ruk svaih, ì raz'biũ ìh perad vačyma vašymì.

18. I ўпаўшы прад Госпадам, маліўся я, як раней, сорак дзён і сорак ночаў, хлеба ня еў і вады ня піў, за ўсе грахі вашыя, якімі вы зграшылі, зрабіўшы ліхое ў вачах Госпада і раздражніўшы Яго;

Ì ŭpaũšy prad Gospadam, maliũsâ â, âk ranej, sorak dzën ì sorak nočau, hleba nâ eũ ì vady nâ piũ, za ŭse grahì vašyâ, âkîmì vy zgrašyli, zrabiũšy lihoe ŭ vačah Gospada ì razdražniũšy Âgo;

19. бо я баяўся гневу і лютасьці, якімі Гасподзь прагневаўся на вас і хацеў пагубіць вас. I паслухаў мяне Гасподзь і гэтым разам.

bo â baâũsâ gnevu ì lûtas'ci, âkîmì Gaspodz' pragnevaũsâ na vas ì haceũ pagubic' vas. Ì pasluhaũ mâne Gaspodz' ì gètym razam.

20. I на Аарона вельмі прагневаўся Гасподзь і хацеў пагубіць яго; але я маліўся і за Аарона ў той час.

Ì na Aarona vel'mì pragnevaũsâ Gaspodz' ì haceũ pagubic' âgo; ale â maliũsâ ì za Aarona ŭ toj čas.

21. А грэх ваш, у які вы дапусьціліся, - цяля я ўзяў, спаліў яго ў агні, разьбіў яго і ўсяго сыцёр да таго, што ён стаў дробны, як пыл, і я кінуў пыл гэты ў паток, які цячэ з гары.

A grèh vaš, u âkì vy dapus'cilisâ, - câlâ â ŭzâũ, spaliũ âgo ŭ agni, raz'biũ âgo ì ŭsâgo s'cër da tago, što ën staũ drobny, âk pyl, ì â kînuũ pyl gèty ŭ patok, âkì câčè z gary.

22. I ў Тавэры, у Масе і ў Кіброт-Гатааве вы дражнілі Госпада.

Ì ŭ Tavèry, u Mase ì ŭ Kìbrot-Gataave vy dražnilì Gospada.

23. I калі пасылаў вас Гасподзь з Кадэс-Варні, кажучы: ідзеце, авалодайце зямлёю, якую Я даю вам, - дык вы ўсупрацівіліся загаду

Госпада, Бога вашага, і не паверылі яму і не паслухаліся голасу Ягонага.

Ì kalì pasylaŭ vas Gaspodz' z Kadès-Varnì, kažučy: idzece, avalodajce zâmlëû, âkuû Â daû vam, - dyk vy ŭsupracìvìlisâ zagadu Gospada, Boga vašaga, ì ne paverylì âmu ì ne pasluhalisâ golasu Ágonaga.

24. Вы былі непакорныя Госпаду з таго самага дня, як я ўведаў вас.
Vy byli nepakornyâ Gospadu z tago samaga dnâ, âk â ŭvedaŭ vas.

25. І ўпаўшы прад Госпадам, маліў я сорак дзён і сорак ночаў, у якія я маліўся, бо Гасподзь хацеў пагубіць вас;

Ì ŭpaŭšy prad Gospadam, maliŭ â sorak dzën ì sorak nočaŭ, u âkîâ â maliŭsâ, bo Gaspodz' haceŭ pagubic' vas;

26. І маліўся я Госпаду і казаў: Валадару Госпадзе, не загубі народу Твайго і долі Тваёй, якую ты выкупіў велічнасьцю Тваёю, якую Ты вывеў зь Егіпта рукою моцнаю;

Ì maliŭsâ â Gospadu ì kazaŭ: Valadaru Gospadze, ne zagubi narodu Tvajgo ì doli Tvaëj, âkuû ty vykupiŭ veličnas'cû Tvaëû, âkuû Ty vyveŭ z' Egìpta rukoŭ mocnaŭ;

27. успомні рабоў Тваіх Абрагама, Ісаака і Якава; не зважай на жорсткасьць народу гэтага і на нявернасьць ягоную і на грахі ягоныя,
uspomni raboŭ Tvaih Abragama, İsaaka ì Âkava; ne zvažaj na žorstkas'c' narodu gètaga ì na nâvernas'c' âgonuû ì na grahì âgonyâ,

28. каб у той зямлі, адкуль Ты вывеў нас, не казалі: "Гасподзь ня мог увесці іх у зямлю, якую абяцаў ім, і, зьненавідзеўшы іх, вывеў Ён іх, каб усьмерціць іх у пустыні".

kab u toj zâmlì, adkul' Ty vyveŭ nas, ne skazali: "Gaspodz' nâ mog uves'ci ih u zâmlû, âkuû abâcaŭ ìm, ì, z'nenavidzeŭšy ih, vyveŭ Ęn ih, kab us'mercic' ih u pustynì".

29. А яны Твой народ і Твая доля, іх Ты вывеў сілаю Тваёю вялікаю і мышцаю високаю.

A âny Tvoj narod i Tvaâ dolâ, ih Ty vyveû silaû Tvaëû vâlikaû i myšcaû vysokaû.

10 Кіраўнік

1. У той час сказаў мне Гасподзь: вычашы сабе дзьве скрыжалі каменныя, падобныя да першых, і падыміся да Мяне на гару, і зрабі сабе драўняны каўчэг;

U toj čas skazaŭ mne Gaspodz': vyčasy sabe dz've skryžali kamennyâ, padobnyâ da peršyh, i padymisâ da Mâne na garu, i zrabì sabe draŭnâny kaŭčèg;

2. і Я напішу на скрыжальных тыя словы, якія былі на ранейшых скрыжальных, якія ты разьбіў; і пакладзі іх у каўчэг.

i Â napišu na skryžalâh tyâ slovy, âkiâ byli na ranejšyh skryžalâh, âkiâ ty raz'biŭ; i pakladzi ih u kaŭčèg.

3. І зрабіў я каўчэг з дрэва сітым, і выцясаў дзьве каменныя скрыжалі, як ранейшыя, і пайшоў на гару; і дзьве гэтыя скрыжалі былі ў руках маіх.

Ì zrabiŭ â kaŭčèg z drèva sìtym, i vycâsaŭ dz've kamennyâ skryžali, âk ranejšyâ, i pajšoŭ na garu; i dz've gètyâ skryžali byli ŭ rukah maih.

4. І напісаў Ён на скрыжальных, як напісана было раней, тыя дзесяць слоў, якія сказаў вам Гасподзь на гары зь сярэдзіны агню ў дзень сходу, і аддаў іх Гасподзь мне.

Ì napisaŭ Ęn na skryžalâh, âk napisana bylo ranej, tyâ dzesâc' sloŭ, âkiâ skazaŭ vam Gaspodz' na gary z' sârèdziny agnû ŭ dzen' shodu, i addaŭ ih

Gaspodz' mne.

5. I павярнуўся я, і сышоў з гары, і паклаў скрыжалі ў каўчэг, каб яны там былі, як загадаў мне Гасподзь.

Ì pavârnuŭsâ â, ì syšoŭ z gary, ì paklaŭ skryžali ŭ kaŭčèg, kab âny tam byli, âk zagadaŭ mne Gaspodz'.

6. I сыны Ізраілевыя выправіліся з Бээрот-Бэнэ-Яакана ў Мозэр; там памёр Аарон і пахаваны там, і стаў сьвятаром замест яго сын ягоны Элеазар.

Ì syny Ìzrailevyâ vypravilisâ z Bèèrot-Bènè-Âakana ŭ Mozèr; tam pamër Aaron ì pahavany tam, ì staŭ s'vâtarom zamest âgo syn âgony Èleazar.

7. Адтуль выправіліся ў Гудгод, з Гудгода ў Ётвату, у зямлю, дзе патокі водаў.

Adtul' vypravilisâ ŭ Gudgod, z Gudgoda ŭ Ètvatu, u zâmlû, dze patoki vodaŭ.

8. У той час аддзяліў Гасподзь племя Лявіінае, каб насіла каўчэг завета Гасподняга, каб стаяла прад Госпадам, служыла Яму і дабраслаўляла імем Ягоным, да сёння;

U toj čas addzâliŭ Gaspodz' plemâ Lâviinae, kab nasila kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga, kab staâla prad Gospadam, služyla Âmu ì dabraslaŭlâla imem Âgonym, da sën'nâ;

9. таму няма лявіту долі й дзялянкі з братамі ягонымі: Сам Гасподзь ёсьць дзялянка ягоная, як казаў яму Гасподзь, Бог твой.

tamu nâma lâvitu doli j dzâlânki z bratami âgonymi: Sam Gaspodz' ës'c' dzâlânka âgonaâ, âk kazaŭ âmu Gaspodz', Bog tvoj.

10. I прабыў я на гары, як і ў ранейшы час, сорак дзён і сорак ночаў; і ўважыў мне Гасподзь і гэтым разам, не захацеў Гасподзь загубіць цябе;

Ì prabyŭ â na gary, âk ì ŭ ranejšy čas, sorak dzën ì sorak nočaŭ; ì ŭvažyŭ

mne Gaspodz' i gètym razam, ne zahaceŭ Gaspodz' zagubiç' câbe;

11. і сказаў мне Гасподзь: устань, ідзі ў дарогу перад народамі; няхай яны пойдучь і авалодаюць зямлёю, якую Я запрысягнуўся даць бацькам іхнім.

i skazaŭ mne Gaspodz': ustan', idzi ŭ darogu perad narodam; nâhaj âny pojduc' i avalodaŭc' zâmlëu, âkuŭ Â zaprysâgnuŭsâ dac' bac'kam ihnim.

12. Дык вось, Ізраіле, чаго патрабуе ад цябе Гасподзь, Бог твой? Таго толькі, каб ты баяўся Госпада, Бога твайго, хадзіў усімі шляхамі Ягонымі і любіў Яго, і служыў Госпаду, Богу твайму, ад усяго сэрца твайго і ад усёй душы тваёй,

Dyk vos', Izraile, čago patrabue ad câbe Gaspodz', Bog tvoj? Tago tol'ki, kab ty baŭsâ Gospada, Boga tvajgo, hadziŭ usimi šlâhami Âgonymi i lûbiŭ Âgo, i služyŭ Gospadu, Bogu tvajmu, ad usâgo sërca tvajgo i ad usëj dušy tvaëj,

13. каб трымаўся заповедзяў Госпада і пастаноў Ягоных, якія сёння наказваю табе, каб табе было добра.

kab trymaŭsâ zapavedzâŭ Gospada i pastanovaŭ Âgonyh, âkiâ sën'nâ nakazvaŭ tabe, kab tabe bylo dobra.

14. Вось у Госпада, Бога твайго, неба і нябёсы нябёсаў, зямля і ўсё, што на ёй;

Vos' u Gospada, Boga tvajgo, neba i nâbësy nâbësaŭ, zâmlâ i ŭsë, što na ëj;

15. але толькі бацькоў тваіх прыняў Гасподзь і палюбіў іх, і выбраў вас, насеньне іхняе пасля іх, з усіх народаў, як сёння бачыш.

ale tol'ki bac'koŭ tvaïh prynâŭ Gaspodz' i palûbiŭ ih, i vybraŭ vas, nasen'ne ihnâe pas'lâ ih, z usih narodaŭ, âk sën'nâ bačyš.

16. Дык вось, абрэжце крайнюю плоць сэрца вашага і ня будзьце болей цвёрдакрыбетныя;

Dyk vos', abrëžce krajnûŭ ploc' sërca vašaga i nâ budz'ce bolej

c'vërdahrybetnyâ;

17. бо Гасподзь, Бог ваш, ёсьць Бог над багамі і Валадар над валадарамі, Бог вялікі, моцны і страшны, які не зважае на абліччы і не бярэ дарункаў,

bo Gaspodz', Bog vaš, ës'c' Bog nad bagami i Valadar nad valadarami, Bog vâlikì, mocny i strašny, âkì ne zvažae na abliččy i ne bârè darunkaŭ,

18. Які дае суд сіраце і ўдаве, і любіць прыхадня, і дае яму хлеб і вопратку.

Âkì dae sud sirace i ŭdave, i lûbic' pryhadnâ, i dae âmu hleb i vopratku.

19. Любеце і вы прыхадня, бо самыя былі прыхаднямі ў зямлі Егіпецкай.

Lûbece i vy pryhadnâ, bo samyâ byli pryhadnâmi ŭ zâmlì Egìpeckaj.

20. Госпада, Бога твайго, бойся, Яму службы, і да Яго прыхініся і Ягоным імем прысягай:

Gospada, Boga tvajgo, bojsâ, Âmu služby, i da Âgo pryhìnìsâ i Âgonym imem prysâgaj:

21. Ён хвала твая і Ён Бог твой, Які зрабіў з табою тыя вялікія і страшныя дзеі, якія бачылі вочы твае;

Ën hvala tvaâ i Ën Bog tvoj, Âkì zrabìŭ z taboŭ tyâ vâlikìâ i strašnyâ dzei, âkìâ bačyli vočy tvae;

22. у сямідзесяці душах прыйшлі бацькі твае ў Егіпет, а сёньня Гасподзь, Бог твой, зрабіў цябе шматлікім, як зоркі нябесныя.

u sâmìdzesâcì dušah pryjšlì bac'kì tvae ŭ Egìpet, a sën'nâ Gaspodz', Bog tvoj, zrabìŭ câbe šmatlikim, âk zorkì nâbesnyâ.

11 Кіраўнік

1. Дык вось, любі Госпада, Бога твайго, і шануй, што загадана Ём шанаваць, і пастановы Ягонья і законы Ягонья і заповедзі Ягонья ва ўсе дні.

Dyk vos', lûbi Gospada, Boga tvajgo, i šanuj, što zagadana Ёm šanavac', i pastanovy Âgonyâ i zakony Âgonyâ i zapavedzi Âgonyâ va ŭse dni.

2. І ведайце сёння, - бо я гутару ня з сынамі вашымі, якія ня ведаюць і ня бачылі кары Госпада, Бога вашага, - Ягоную велічнасьць, Ягоную моцную руку і высокую мышцу Ягоную,

Ї vedajce sën'nâ, - bo â gutaru nâ z synami vašymi, âkiâ nâ vedaûc' i nâ bačyli kary Gospada, Boga vašaga, - Âgonuû veličnas'c', Âgonuû mocnuû ruku i vysokuû myšču Âgonuû,

3. азнакі Ягонья і дзеі Ягонья, якія Ён зрабіў сярод Егіпта з фараонам, царом Егіпецкім, і з усёю зямлёю ягонаі,

aznakì Âgonyâ i dzei Âgonyâ, âkiâ Ёn zrabìŭ sârod Egìpta z faraonom, carom Egìpeckim, i z usëû zâmlëû âgonaj,

4. і што Ён зрабіў з войскам Егіпецкім, з конямі ягонымі і калясьніцамі ягонымі, якія Ён утапіў у водах Чэрмнага мора, калі яны гналіся за вамі, - і пагубіў іх Гасподзь, і так трывае аж да сёння;

ì što Ёn zrabìŭ z vojskam Egìpeckim, z konâmi âgonymi i kalâs'nicami âgonymi, âkiâ Ёn utapiŭ u vodah Čèrmnaga mora, kalì âny gnalisâ za vami, - i pagubiŭ ih Gaspodz', i tak tryvae aŭ da sën'nâ;

5. і што Ён рабіў дзеля вас у пустыні, пакуль вы не дайшлі да месца гэтага,

ì što Ёn rabiŭ dzelâ vas u pustyni, pakul' vy ne dajšli da mesca gètaga,

6. і што Ён зрабіў з Датанам і Авіронам, сынамі Эліява, сына Рувімавага,

калі зямля разьзявіла вусны свае і сярод усяго Ізраіля праглынула іх і сямействы іхнія, і намёты іхнія і ўсю маёмасьць іхнюю, якая была ў іх;
i što Ęn zrabiũ z Datanam i Avironam, synami Ęliãva, syna Ruvimavaga, kali zãmlã raz'zãvila vusny svae i sãrod usãgo Ęzrailã praglynula ih i sãmejstvy ihniã, i namety ihniã i ũsũ maemas'c' ihnũũ, ãkaã byla ũ ih;

7. бо вочы вашыя бачылі ўсе вялікія дзеі Госпада, якія Ęн учыніў.
bo voçy vašyã baçyli ũse vãlikiiã dzei Gospada, ãkiã Ęn uçyniũ.

8. Дык вось, захоўвайце ўсе запаведзі, якія я пераказваю вам сёньня, каб вы ўмацаваліся і пайшлі і авалодалі зямлёю, у якую вы пераходзіце, каб авалодаць ёю;

Dyk vos', zahoũvajce ũse zapavedzi, ãkiã ã perakazvaũ vam sãn'nã, kab vy ũmacavalisã i pajšli i avalodalì zãmlẽũ, u ãkuũ vy perahodzice, kab avalodac' eũ;

9. і каб жылі вы доўга на той зямлі, даць якую запрысягнуўся Гасподзь бацькам вашым і насеньню іхняму, на зямлі, у якой цячэ малако і мёд.
i kab žyli vy doũga na toj zãmli, dac' ãkuũ zaprysãgnuũsã Gaspodz' bac'kam vašym i nasen'nũ ihnãmu, na zãmli, u ãkoj cãçè malako i mẽd.

10. Бо зямля, у якую ты ідзеш, каб авалодаць ёю, не такая, як зямля Егіпецкая, зь якой выйшлі вы, дзе ты, пасеяўшы семя тваё, паліваў з дапамогаю ног тваіх, як аліўны сад;

Bo zãmlã, u ãkuũ ty idzeš, kab avalodac' eũ, ne takaã, ãk zãmlã Egipeckaã, z' ãkoj vyjšli vy, dze ty, paseãũšy semã tvaë, palivaũ z dapamogaũ nog tvaih, ãk aliũny sad;

11. а зямля, у якую вы пераходзіце, каб авалодаць ёю, ёсьць зямля з гарамі і далінамі, і ад дажджу нябеснага напоіваецца вадою, -
a zãmlã, u ãkuũ vy perahodzice, kab avalodac' eũ, es'c' zãmlã z garami i dalinami, i ad daždžu nãbesnaga napojvaecca vadoũ, -

12. зямля, пра якую Гасподзь, Бог ваш, рупіцца: вочы Госпада, Бога твайго, няспынна на ёй, ад пачатку года да канца года.

zâmlâ, pra âkuû Gaspodz', Bog vaš, rupicca: vočy Gospada, Boga tvajgo, nâspynna na ëj, ad pačatku goda da kanca goda.

13. калі вы будзеце слухаць наказы мае, якія пераказваю вам сёння, любіць Госпада, Бога вашага, і службыць Яму ад усяго сэрца вашага і ад усёй душы вашай,

kali vy budzece sluhac' nakazy mae, âkiâ perakazvaû vam sën'nâ, lûbìc' Gospada, Boga vašaga, i služyc' Âmu ad usâgo sèrca vašaga i ad usěj dušy vašaj,

14. дык дам зямлі вашай дажджу ў свой час, раньняга і позьняга, і ты зьбярэш хлеб твой і віно тваё і алей твой;

dyk dam zâmli vašaj daždžu ũ svoj čas, ran'nâga i poz'nâga, i ty z'bârèš hleb tvoj i vino tvaë i alej tvoj;

15. і дам траву на полі тваім быдлу твайму, і будзеш есьці і наядацца.

16. Пільнуйцеся, каб не засмуцілася сэрца вашае і ня ўхіліліся вы і не пачалі службыць іншым багам і не пакланяліся ім;

Pil'nujcesâ, kab ne zasmucilasâ sèrca vašae i nâ ũhìlìlisâ vy i ne pačali služyc' inšym bagam i ne paklanâlisâ im;

17. і тады запаліцца гнеў Госпада на вас, і замкне Ён неба, і ня будзе дажджу, і зямля ня ўродзіць твораў сваіх, і вы неўзабаве зьнікнеце з добрай зямлі, якую Гасподзь вам дае.

i tady zapalicca gneŭ Gospada na vas, i zamkne Ęn neba, i nâ budze daždžu, i zâmlâ nâ ũrodzìc' tvoraŭ svaìh, i vy neŭzabave z'niknece z dobroj zâmli, âkuû Gaspodz' vam dae.

18. Дык вось, пакладзеце гэтыя словы Мае ў сэрца вашае і ў душу

вашую і навяжэце іх як знак на руку сваю, і хай будуць яны павязкаю над вачыма вашымі;

Dyk vos', pakladzece gètyâ slovy Mae ů sèrca vašae ì ů dušu vašuû ì navâžèce ih âk znak na ruku svaû, ì haj buduc' âny pavâzkaû nad vačyma vašymì;

19. вучэце сыноў сваіх, кажучы пра іх, калі ты сядзіш у доме тваім і калі ідзеш дарогаю, і калі кладзешся і калі ўстаеш;

vučèce synoû svaih, kažučy pra ih, kalì ty sâdziš u dome tvaim ì kalì idzeš darogaû, ì kalì kladzešsâ ì kalì ůstaeš;

20. і напішы іх на вушаках дома твайго і на варотах тваіх,

ì napišy ih na vušakah doma tvajgo ì na varotah tvaih,

21. каб гэтулькі ж многа было дзён вашых і дзён дзяцей вашых на той зямлі, даць якую Гасподзь запрысягнуўся бацькам вашым, колькі дзён неба будзе над зямлёю.

kab gètul'ki ž mnoga bylo dzën vašyh ì dzën dzâcej vašyh na toj zâmlì, dac' âkuû Gaspodz' zaprysâgnuûsâ bac'kam vašym, kol'ki dzën neba budze nad zâmlëû.

22. Бо калі вы будзеце шанаваць усе заповедзі гэтыя, якія наказваю вам выконваць, будзеце любіць Госпада, Бога вашага, хадзіць усімі шляхамі Ягонымі і гарнуцца да Яго,

Bo kalì vy budzece šanovac' use zapavedzi gètyâ, âkiâ nakazvaû vam vykonvac', budzece lûbic' Gospada, Boga vašaga, hadzic' usimì šlâhami Âgonymì ì garnucca da Âgo,

23. дык прагоніць Гасподзь усе народы гэтыя ад аблічча вашага, і вы авалодаеце народамі, якія большыя і мацнейшыя за вас;

dyk pragonic' Gaspodz' use narody gètyâ ad abličča vašaga, ì vy avalodaece narodamì, âkiâ bol'syâ ì macnejšyâ za vas;

24. усякае месца, на якое ступіць нага ваша, будзе ваша: ад пустыні і Лівана, ад ракі, ракі Еўфрата, аж да мора заходняга будуць межы вашыя;

usâkae mesca, na âkoe stupic' naga vaša, budze vaša: ad pustyni i Livana, ad raki, raki Eŭfrata, až da mora zahodnâga buduc' mežy vašyâ;

25. ніхто ня ўстоіць супроць вас: Гасподзь, Бог ваш, навядзе страх і трымценьне перад вамі на ўсякую зямлю, на якую вы ступіце, як Ён казаў вам.

nihto nâ ŭstoic' suproc' vas: Gaspodz', Bog vaš, navâdze strah i trymcen'ne perad vami na ŭsâkuû zâmlû, na âkuû vy stupice, âk Ęn kazaŭ vam.

26. Вось, я прапаную вам сёньня дабраславенне і праклён:

Vos', â prapanuû vam sën'nâ dabraslaven'ne i praklën:

27. дабраславенне, калі паслухаецца наказаў Госпада, Бога вашага, якія я пераказваю вам сёньня,

dabraslaven'ne, kali pasluhaecesâ nakazaŭ Gospada, Boga vašaga, âkiâ â perakazvaû vam sën'nâ,

28. а праклён, калі не паслухаецца заповедзяў Госпада, Бога вашага, і ўхіліцца ад шляху, які наказваю вам сёньня, і пойдзеце за багамі іншымі, якіх вы ня ведаеце.

a praklën, kali ne pasluhaecesâ zapavedzâŭ Gospada, Boga vašaga, i ŭhilićesâ ad šlâhu, âki nakazvaû vam sën'nâ, i pojdzece za bagami inšymi, âkih vy nâ vedaece.

29. Калі ўвядзе цябе Гасподзь, Бог ваш, у тую зямлю, у якую ты ідзеш, каб авалодаць ёю, тады вымаві дабраславенне на гары Гарызім, а праклён на гары Гевал:

Kali ŭvâdze câbe Gaspodz', Bog vaš, u tuû zâmlû, u âkuû ty idzeš, kab avalodac' ëû, tady vymavi dabraslaven'ne na gary Garyzim, a praklën na

gary Geval:

30. вось ён за Ярданам, па дарозе да захаду сонца, у зямлі Хананэяў, якія жывуць на раўніне, насупраць Галгала, паблізу дубровы Марэ.

vos' ën za Ârdanam, pa daroze da zahadu sonca, u zâmlì Hananèâŭ, âkiâ žyvuc' na raŭnìne, nasuprac' Galgala, pablìzu dubrovu Marè.

31. Бо вы пераходзіце Ярдан, каб пайсьці авалодаць зямлёю, якую Гасподзь, Бог ваш, дае вам, і авалодаеце ёю і будзеце жыць на ёй.

Bo vy perahodzìce Ârdan, kab pajs'cì avalodac' zâmlëû, âkuû Gaspodz', Bog vaš, dae vam, ì avalodaece ëû ì budzece žyc' na ëj.

32. Дык вось, старайцеся выконваць усе пастановы і законы, якія прапаную вам я сёння.

Dyk vos', starajcesâ vykonvac' use pastanovy ì zakony, âkiâ prapanuû vam â sën'nâ.

12 Кіраўнік

1. Вось пастановы і законы, якія вы павінны выконваць у зямлі, якую Гасподзь, Бог бацькоў тваіх, дае табе ў валоданьне, на ўсе дні, якія вы жыцьмеце на той зямлі.

Vos' pastanovy ì zakony, âkiâ vy pavìnny vykonvac' u zâmlì, âkuû Gaspodz', Bog bac'koŭ tvaìh, dae tabe ŭ valodan'ne, na ŭse dni, âkiâ vy žyc'mece na toj zâmlì.

2. Зьнішчыце ўсе мясьціны, дзе народы, якімі вы авалодаеце, служылі багам сваім, на высокіх горах і на пагорках і пад усякім галінастым дрэвам;

Z'niščyce ŭse mâs'cìny, dze narody, âkìmì vy avalodaece, služyli bagam svaim, na vysokìh gorah ì na pagorkah ì pad usâkìm galìnastym drèvam;

3. і разбурце ахвярнікі іхнія і паламайце слупы іхнія, і спалеце агнём гаі іхнія і пабеце балваноў - багоў іхніх, і вынішчыце імя іхняе ў месцы тым.

ì razburce ahvârnikì ihniâ ì palamajce slupy ihniâ, ì spalece agnëm gai ihniâ ì pabece balvanoŭ - bagoŭ ihnih, ì vyniščyce imâ ihnâe ŭ mescy tym.

4. Але ня тое павінны вы рабіць Госпаду, Богу вашаму,

Ale nâ toe pavinny vy rabic' Gospadu, Bogu vašamu,

5. бо толькі на месцы, якое выбера Гасподзь, Бог ваш, з усіх плямёнаў вашых, каб быць імю Ягонаму там, зьвяртайцеся і туды прыходзьце,

bo tol'ki na mescy, âkoe vybera Gaspodz', Bog vaš, z usih plâmënaŭ vašyh, kab byc' imû Âgonamu tam, z'vârtajcesâ ì tudy pryhodz'ce,

6. і туды прыносьце цэласпаленьні вашыя і ахвяры вашыя, і дзесяціны вашыя і ўзьнясенне рук вашых, і абяцаньні вашыя і дабравольныя прынашэньні вашыя, і першынцаў буйнога быдла вашага і дробнага быдла вашага;

ì tudy prynos'ce cèlaspalen'ni vašyâ ì ahvâry vašyâ, ì dzesâciny vašyâ ì ŭz'nâsen'ne ruk vašyh, ì abâcan'ni vašyâ ì dabravor'nyâ prynašën'ni vašyâ, ì peršyncaŭ bujnoga bydla vašaga ì drobnaga bydla vašaga;

7. і ежце там прад Госпадам, Богам вашым, і радуйцеся вы і сем'і вашыя з усяго, што рабілася рукамі вашымі, чым дабраславіў цябе Гасподзь, Бог твой.

ì ežce tam prad Gospadam, Bogam vašym, ì radujcesâ vy ì sem'ì vašyâ z usâgo, što rabilasâ rukami vašymi, čym dabraslaviŭ câbe Gaspodz', Bog tvoj.

8. Там вы не павінны рабіць усяго, як мы цяпер тут робім, кожны, што яму здаецца правільным;

Tam vy ne pavinny rabic' usâgo, âk my câper tut robim, kožny, što âmu zdaecca pravil'nym;

9. бо вы сёньня яшчэ ня ўступілі ў мясьціну спакою і дзялянку, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе.

bo vy sën'nâ âščè nâ ŭstupilì ŭ mâs'cinu spakoû i dzâlânku, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe.

10. Але калі праройдзе Ярдан і аселіцца на зямлі, якую Гасподзь, Бог ваш, дае вам у долю, і калі Ён супакоіць вас ад усіх ворагаў вашых, што атачаюць вас, і жыцьмеце ў бясьпецы,

Ale kalì pârojdzè Ârdan i aselicca na zâmlì, âkuû Gaspodz', Bog vaš, dae vam u dolû, i kalì Ęn supakoic' vas ad usih voragaŭ vašyh, što атачаюць вас, i žyc'mece ŭ bâs'pecy,

11. туды, якое месца выбера Гасподзь, Бог ваш, каб быць імю Ягонаму там, туды прыносьце ўсё, што я наказваю вам: цэласпаленьні вашыя і ахвяры вашыя, дзесяціны вашыя і ўзьнясеньне рук вашых і ўсё, выбранае паводле абяцанняў вашых, што вы абяцалі Госпаду вашаму;

tudy, âkoe mesca vybera Gaspodz', Bog vaš, kab byc' imû Ágonamu tam, tudy prynos'ce ŭsë, što â nakazvaû vam: cèlaspalen'ni vašyâ i ahvâry vašyâ, dzesâciny vašyâ i ŭz'nâsen'e ruk vašyh i ŭsë, vybranae pavodle abâcan'nâŭ vašyh, što vy abâcalì Gospadu vašamu;

12. і радуйцеся прад Госпадам, Богам вашым, вы і сыны вашыя і дочки вашыя, і рабы вашыя і рабыні вашыя, і лявіт, які сярод селішчаў вашых, бо няма яму долі і дзялянкі з вамі.

i radujcesâ prad Gospadam, Bogam vašym, vy i syny vašyâ i dočkì vašyâ, i raby vašyâ i rabyні vašyâ, i lâvit, âkì sârod seliščaŭ vašyh, bo nâma âmu doli i dzâlânki z vamì.

13. Асьцерагайся прыносіць цэласпаленьні твае на ўсякім месцы, якое ты ўбачыш;

As'ceragajsâ prynosic' cèlaspalen'ni tvae na ŭsâkim mescy, âkoe ty ŭbačyš;

14. а толькі на тым месцы, якое выбера Гасподзь у адным з плямёнаў тваіх, прынось цэласпаленьні твае і рабі ўсё, што наказваю табе.

a tol'ki na tym mescy, âkoe vybera Gaspodz' u adnym z plâmënaŭ tvaih, prynos' cèlaspalen'ni tvae i rabi ŭsë, što nakazvaŭ tabe.

15. А ў астатнім калі толькі зажадае душа твая, можаш закалоць і есьці, па дабраславеньні Госпада, Бога твайго, мяса, якое Ён даў табе, ва ўсіх селішчах тваіх: нячысты і чысты можа есьці гэта, як сарну і як аленя;

A ŭ astatnim kali tol'ki zažadae duša tvaâ, možaš zakaloc' i es'ci, pa dabraslaven'ni Gospada, Boga tvajgo, mâsa, âkoe Ęn daŭ tabe, va ŭsih seliščah tvaih: nâčysty i čysty moža es'ci gëta, âk sarnu i âk alenâ;

16. толькі крыві ня ежце: на зямлю вылівайце яе, як ваду.

tol'ki kryvi nâ ežce: na zâmlû vylivajce âe, âk vadu.

17. Нельга табе есьці ў селішчах тваіх дзесяціны хлеба твайго і віна твайго і алею твайго, і першынцаў буйнога быдла твайго і дробнага быдла твайго, і ўсіх абяцаньняў тваіх, якія ты абяцаў, і дабравольных прынашэньняў тваіх, і ўзьнясеньня рук тваіх;

Nel'ga tabe es'ci ŭ seliščah tvaih dzesâciny hleba tvajgo i vina tvajgo i aleŭ tvajgo, i peršyncaŭ bujnoga bydla tvajgo i drobnaga bydla tvajgo, i ŭsih abâcan'nâŭ tvaih, âkiâ ty abâcaŭ, i dabravorol'nyh prynašën'nâŭ tvaih, i ŭz'nâsen'nâ ruk tvaih;

18. а еж гэта прад Госпадам, Богам тваім, на тым месцы, якое выбера Гасподзь, Бог твой, - ты і сын твой і дачка твая, і раб твой і рабыня твая, і лявіт, які ў селішчах тваіх, і радуйся прад Госпадам, Богам тваім, за ўсё, што робіцца рукамі тваімі.

a ež gëta prad Gospadam, Bogam tvaim, na tym mescy, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj, - ty i syn tvoj i dačka tvaâ, i rab tvoj i rabynâ tvaâ, i lâvit,

âki ŭ seliščah tvaïh, ì radujšâ prad Gospadam, Bogam tvaïm, za ŭsë, što robicca rukami tvaïmi.

19. Глядзі, не пакідай лявіта ўсе дні, якія жыцьмеш на зямлі тваёй.

Glâdzi, ne pakidaj lâvita ŭse dni, âkiâ žyc'meš na zâmlì tvaëj.

20. Калі пашырыць Гасподзь, Бог твой, межы твае, як Ён казаў табе, і ты скажаш: "паем я мяса", бо душа твая зажадае есьці мяса, - тады, па жаданьні душы тваёй, еж мяса.

Kali pašyryc' Gaspodz', Bog tvoj, mežy tvae, âk Ęn kazaŭ tabe, ì ty skažaš: "paem â mâsa", bo duša tvaâ zažadae es'ci mâsa, - tady, pa žadan'ni dušy tvaëj, ež mâsa.

21. Калі будзе далёка ад цябе тое месца, якое выбера Гасподзь, Бог твой, каб быць імю Ягонаму там, дык калі з буйнога і дробнага быдла твайго, якое даў табе Гасподзь, як я загадаў табе, і еж у селішчах тваіх, па жаданьні душы тваёй;

Kali budze dalëka ad câbe toe mesca, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj, kab byc' imû Āgonamu tam, dyk kali z bujnoga ì drobnaga bydla tvajgo, âkoe daŭ tabe Gaspodz', âk â zagadaŭ tabe, ì ež u seliščah tvaïh, pa žadan'ni dušy tvaëj;

22. але еж іх так, як ядуць сарну і аленя; нячысты як і чысты могуць есьці гэта;

ale ež ih tak, âk âduc' sarnu ì alenâ; nâčysty âk ì čysty mogul' es'ci gëta;

23. толькі строга сачы, каб ня есьці крыві, бо кроў ёсьць душа: ня еж душы разам зь мясам;

tol'ki stroga sačy, kab nâ es'ci kryvi, bo kroŭ ës'c' duša: nâ ež dušy razam z' mâsam;

24. ня еж яе: вылівай яе на зямлю, як ваду;

nâ ež âe: vylivaj âe na zâmlû, âk vadu;

25. ня еж яе, каб добра было табе і дзецям тваім пасья цябе, калі будзеш рабіць добрае і справядлівае прад вачыма Госпада.

nâ ež âe, kab dobra bylo tabe i dzecâm tvaim pas'la câbe, kali budzeš rabic' dobrae i spravâdlivae prad vačyma Gospada.

26. Толькі сьвятыні твае, якія будуць у цябе, і абяцаньні твае прынось, і прыходзь на тое месца, якое выбера Гасподзь,

Tol'ki s'vâtyni tvae, âkiâ buduc' u câbe, i abâcan'ni tvae prynos', i pryhodz' na toe mesca, âkoe vybera Gaspodz',

27. і прынось цэласпаленьні твае, мяса і кроў, на ахвярніку Госпада, Бога твайго; а кроў ахвяраў тваіх павінна пралівацца каля ахвярніка Госпада, Бога твайго, а мяса еж.

i prynos' cèlaspalen'ni tvae, mâsa i kroŭ, na ahvârniku Gospada, Boga tvajgo; a kroŭ ahvâraŭ tvaih pavinna pralivacca kalâ ahvârnika Gospada, Boga tvajgo, a mâsa ež.

28. Слухай і выконвай усе словы гэтыя, якія наказваю табе, каб добра было табе і дзецям тваім пасья цябе вавек, калі будзеш рабіць добрае і заўгоднае прад вачыма Госпада, Бога твайго.

Sluhaj i vykonvaj use slovy gètyâ, âkiâ nakazvaŭ tabe, kab dobra bylo tabe i dzecâm tvaim pas'la câbe vavek, kali budzeš rabic' dobrae i zaŭgodnae prad vačyma Gospada, Boga tvajgo.

29. Калі Гасподзь, Бог твой, вынішчыць ад аблічча твайго народы, да якіх ты ідзеш, каб узяць іх у валоданьне, і ты, узяўшы іх, паселішся ў зямлі іхняй,

Kali Gaspodz', Bog tvoj, vyniščyc' ad abličča tvajgo narody, da âkih ty idzeš, kab uzâc' ih u valodan'ne, i ty, uzâŭšy ih, paselišsâ ŭ zâmli ihnâj,

30. тады асьцерагайся, каб ты ня трапіў у сетку, ідучы за імі, пасья зьнішчэньня іх ад аблічча твайго, і ня шукаў багоў іншых, кажучы: "як

служылі народы гэтыя багам сваім, так і я рабіцьму";

tady as'ceragajsâ, kab ty nâ trapiŭ u setku, idučy za imi, pas'lâ z'niščèn'nâ ih ad abličča tvajgo, i nâ šukaŭ bagoŭ inšyh, kažučy: "âk služyli narody gètyâ bagam svaim, tak i â rabic'mu";

31. не рабі так Госпаду, Богу твайму, бо ўсё, чым гідзіцца Гасподзь, што ненавідзіць Ён, яны робяць багам сваім: яны і сыноў сваіх і дочак сваіх спальваюць на агні багам сваім.

ne rabi tak Gospadu, Bogu tvajmu, bo ŭsë, čym gidzicca Gaspodz', što nenavidzic' Ęn, âny robâc' bagam svaim: âny i synoŭ svaih i dočak svaih spal'vaŭc' na agni bagam svaim.

32. Усё, што я наказваю вам, старайцеся выконваць; не дадавай да таго і не адымай ад таго.

Usë, što â nakazvaŭ vam, starajcesâ vykonvac'; ne dadavaj da tago i ne adymaj ad tago.

13 Кіраўнік

1. Калі паўстане сярод цябе прарок, альбо той, хто бачыць сны, і пакажа табе азнаку альбо цуд,

Kali paŭstane sârod câbe prarok, al'bo toj, hto bačyc' sny, i pakaža tabe aznaku al'bo cud,

2. і збудзецца тая азнака альбо цуд, пра што ён казаў табе, і скажа пры тым: "хадзем сьледам за багамі іншымі, якіх ты ня ведаеш, і будзем служыць ім", -

i zbudzecca taâ aznaka al'bo cud, pra što Ęn kazaŭ tabe, i skaža pry tym: "hadzem s'ledam za bagami inšymi, âkih ty nâ vedaeš, i budzem služyc' im",

3. дык ня слухай слоў прарока гэтага, альбо тлумача сноў гэтага; бо праз гэта выпрабоўвае вас Гасподзь, Бог ваш, каб даведацца, ці любіце вы Госпада, Бога вашага, ад усяго сэрца вашага і ад усёй душы вашай;
dyk nâ sluhaj sloŭ praroka gètaga, al'bo tlumača snoŭ gètaga; bo праз gèta vypraboŭvae vas Gaspodz', Bog vaš, kab davedacca, ci lûbice vy Gospada, Boga vašaga, ad usâgo sèrca vašaga i ad usěj dušy vašaj;

4. За Госпадам, Богам вашим, сьледуйце і Яго бойцеся, заповедзі Ягоныя выконвайце і голасу Ягонага слухайцеся, і Яму служэце і да Яго прыхінайцеся;

Za Gospadam, Bogam vašym, s'ledujce i Âgo bojcesâ, zapavedzi Âgonyâ vykonvajce i golasu Âgonaga sluhajcesâ, i Âmu služèce i da Âgo pryhìnajcesâ;

5. а прарока таго альбо тлумача сноў таго трэба аддаць сьмерці за тое, што ён умаўляў вас адступіцца ад Госпада, Бога вашага, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай і вызваліў цябе з дома рабства, пражнучы зьвесцьці цябе з дарогі, па якой ісьці наказваў табе Гасподзь, Бог твой; і гэтак зьнішчы зло спасярод сябе.

a praroka tago al'bo tlumača snoŭ tago trèba addac' s'mercì za toe, što òn umaŭlâŭ vas adstupicca ad Gospada, Boga vašaga, Âki vyveŭ vas z' zâmlì Egipeckaj i vyzvaliŭ câbe z doma rabstva, pragnučy z'ves'ci câbe z darogì, pa âkoj is'ci nakazvaŭ tabe Gaspodz', Bog tvoj; i gètak z'nišcy zlo spasârod sâbe.

6. Калі цябе пачне ўмаўляць брат твой тайна, сын маці тваёй, альбо сын твой, альбо дачка твая, альбо жонка на ўлоньні тваім, альбо сябар твой, які для цябе, як душа твая, кажучы: "хадзем і будзем служыць багам іншым, якіх ня ведаў ты і бацькі твае",

Kali câbe pačne ŭmaŭlâc' brat tvoj tajna, syn macì tvaëj, al'bo syn tvoj, al'bo

*dačka tvaâ, al'bo žonka na ŭlon'ni tvaïm, al'bo sâbar tvoj, âkì dlâ câbe, âk
duša tvaâ, kažučy: "hadzem ì budzem služyc' bagam ìnšym, âkìh nâ vedaŭ ty
ì bac'kì tvaë";*

7. багам тых народаў, якія вакол цябе, блізкіх да цябе, альбо далёкіх ад
цябе, ад аднаго краю зямлі да другога, -

*bagam tyh narodaŭ, âkìâ vakol câbe, blizkih da câbe, al'bo dalëkih ad câbe,
ad adnago kraû zâmlì da drugoga, -*

8. дык не згаджайся зь ім і ня слухай яго; і хай не пашкадуе яго вока
тваё, і не шкадуў яго і не прыкрывай яго,

*dyk ne zgađžajsâ z' ìm ì nâ sluhaj âgo; ì haj ne paškadue âgo voka tvaë, ì ne
škaduj âgo ì ne prykryvaj âgo,*

9. а забі яго; твая рука першая павінна быць на ім, каб забіць яго, а
потым рукі ўсяго народа;

*a zabì âgo; tvaâ ruka peršaâ pavìnna byc' na ìm, kab zabic' âgo, a potym ruki
ŭsâgo naroda;*

10. пабі яго камянямі да сьмерці, бо ён намышляў адварнуць цябе ад
Госпада, Бога твайго, Які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай, з дома
рабства;

*pabì âgo kamânâmi da s'merci, bo ën namyšlâŭ advârnuc' câbe ad Gospada,
Boga tvajgo, Âkì vyveŭ câbe z' zâmlì Egìpeckaj, z doma rabstva;*

11. увесь Ізраіль пачуе гэта і збаіцца, і ня будуць болей рабіць сярод
цябе такога ліха.

*uves' Ìzrail' pačue gëta ì zbaìcca, ì nâ buduc' bolej rabìc' sârod câbe takoga
liha.*

12. Калі пачуеш пра які-небудзь горад твой, які Гасподзь, Бог твой, дае
табе на жыхарства,

Kalì pačueš pra âkì-nebudz' gorad tvoj, âkì Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe na

žyharstva,

13. што паявіліся ў ім бязбожныя людзі спасярод цябе і спакусілі жыхароў горада іхняга, кажучы: "хадзем і будзем служыць багам іншым, якіх вы ня ведалі", -

što paâvilisâ ŭ im bâzbožnyâ lûdzi spasârod câbe i spakusili žyharoŭ gorada ihnâga, kažučy: "hadzem i budzem služyc' bagam inšym, âkih vy nâ vedali", -

14. дык ты вышукай, дасачы і добра распытай; і калі гэта чыстая праўда, што здарылася шкарада гэтая сярод цябе,

dyk ty vyšukaj, dasačy i dobra raspytaj; i kali gèta čystaâ praŭda, što zdarylasâ škarada gètaâ sârod câbe,

15. пабі жыхароў таго горада вастрыём меча, аддай праклёну яго і ўсё, што ў ім, і быдла яго пабі вастрыём меча;

pabi žyharoŭ tago gorada vastryëm meča, addaj praklënu âgo i ŭsë, što ŭ im, i bydla âgo pabi vastryëm meča;

16. А ўсю здабычу яго зьбяры на сярэдзіну плошчы яго і спалі агнём горад і ўсю здабычу яго цалкам Госпаду, Богу твайму, і хай будзе ён вечна ў руінах, ня трэба ніколі болей адбудоўваць яго;

A ŭsû zdabyču âgo z'bâry na sârèdzinu ploščy âgo i spali agnëm gorad i ŭsû zdabyču âgo calkam Gospadu, Bogu tvajmu, i haj budze ën večna ŭ ruinah, nâ trèba nikoli bolej adbudoŭvac' âgo;

17. нішто з праклятага хай ня прыліпне да рукі тваёй, каб утаймаваў Гасподзь лютасьць гневу Свайго і даў табе літасьць і памілаваў цябе, і памножыў цябе, як запрысягаўся бацькам тваім.

ništo z praklâtaga haj nâ prylipne da rukì tvaëj, kab utajmavaŭ Gaspodz' lûtas'c' gnevu Svajgo i daŭ tabe litas'c' i pamilavaŭ câbe, i pamnožyŭ câbe, âk zaprysâgaŭsâ bac'kam tvaim.

18. калі будзеш слухаць голасу Госпада, Бога твайго, захоўваючы ўсе

запаведзі Ягонья, якія сёньня пераказваю табе, робячы заўгоднае прад вачыма Госпада, Бога твайго.

kali budzeš sluhac' golasu Gospada, Boga tvajgo, zahoŭvaŭčy ŭse zapavedzi Âgonyâ, âkiâ sën'nâ perakazvaŭ tabe, robâčy zaŭgodnae prad vačyma Gospada, Boga tvajgo.

14 Кіраўнік

1. Вы - сыны Госпада, Бога вашага; не рабеце нарэзаў на целе вашым і не выстрыгайце валасоў над вачыма вашымі па нябожчыку;

Vy - syny Gospada, Boga vašaga; ne rabece narèzaŭ na cele vašym i ne vystrygajce valasoŭ nad vačyma vašymì pa nâbožčyku;

2. бо ты народ сьвяты ў Госпада, Бога твайго, і цябе выбраў Гасподзь, каб ты быў уласным Яго народам з усіх народаў, якія на зямлі.

bo ty narod s'vâty ŭ Gospada, Boga tvajgo, i câbe vybraŭ Gaspodz', kab ty byŭ ulasnym Âgo narodam z usih narodaŭ, âkiâ na zâmli.

3. Ня еж ніякай погані.

Nâ ež niâkaj pogani.

4. Вось быдла, якое вам можна есці: валы, авечкі, козы,

Vos' bydla, âkoe vam možna es'ci: valy, avečki, kozy,

5. алень і сарна, і буйвал і казуля, і зубр і жырафа, і антылопа.

alen' i sarna, i bujval i kazulâ, i zubr i žyrafa, i antylopa.

6. Усякая жывёліна, у якое расшчэпленыя капыты і на абодвух капытах глыбокі разрэз, і якая жуе жуйку, тую ежце;

Usâkaâ žyvëlina, u âkoe rassčèplenyâ kapyty i na abodvuh kapytah glyboki razrèz, i âkaâ žue žujku, tuŭ ežce;

7. толькі гэтых ня ежце з тых, што жуюць жуйку і маюць

расшчэпленыя капыты з глыбокім разрэзам: вярблюда, зайца і тушканчыка, бо хоць яны жуюць жуйку, але капыты ў іх не расшчэпленыя: нячыстыя яны вам;

tol'ki gètyh nâ ežce z tyh, što žuûc' žujku i maûc' rassčèplenyâ kapyty z glybokim razrèzam: vârblyûda, zajca i tuškančyka, bo hoc' âny žuûc' žujku, ale kapyty ŭ ih ne rassčèplenyâ: nâčystyâ âny vam;

8. і сьвіньні, бо капыты ў яе расшчэпленыя, але ня жуе жуйкі; нячыстая яна вам; ня ежце мяса іх і да трупаў іх не дакранайцеся.

i s'vin'ni, bo kapyty ŭ âe rassčèplenyâ, ale nâ žue žujki; nâčystaâ âna vam; nâ ežce mâsa ih i da trupaŭ ih ne dakranajcesâ.

9. З усіх жывёлаў, якія ў вадзе, ежце ўсіх, у якіх ёсьць пер'е і луска;

Z usih žyvëlaŭ, âkiâ ŭ vadze, ežce ŭsih, u âkih ës'c' per'e i luska;

10. а ўсіх тых, у якіх няма пер'я і лускі, ня ежце: нячыста гэта вам.

a ŭsih tyh, u âkih nâma per'â i luski, nâ ežce: nâčysta gèta vam.

11. Усякае птаства чыстае ежце;

Usâkae ptastva čystae ežce;

12. а гэтых зь іх ня трэба есьці: арла, грыфа і марскога арла,

a gètyh z' ih nâ trèba es'ci: arla, gryfa i marskoga arla,

13. і кані, і сокала і крагуля з пародаю іхняю,

i kanì, i sokala i kragulâ z parodaŭ ihnâŭ,

14. і ўсякага гругана з пародаю ягонаю,

i ŭsâkaga grugana z parodaŭ âgonaŭ,

15. і страўса і савы, і чайкі і шуляка з пародай ягонаю,

i straŭsa i savy, i čajki i šulâka z parodaj âgonaŭ,

16. і сойкі, і пушчыка, і лебедзя,

i sojki, i puščyka, i lebedzâ,

17. і пелікана, і сіпа, і кармарана,

ì pelikana, ì sìpa, ì karmarana,

18. і чаплі, і бусла з пародаю ягонай, і ўдода, і кажана.

ì čapli, ì busla z parodaû âgonaj, ì ũdoda, ì kažana.

19. Усе крылатыя паўзуны нячыстыя вам, ня ежце іх.

Use krylatyâ paŭzuny nâčystyâ vam, nâ ežce ih.

20. Усю чыстую птушку ежце.

Usû čystuû ptušku ežce.

21. Ня ежце ніякага падла: іншаземцу, які надарыцца ў селішчах тваіх, аддай яго, ён хай есьць яго, альбо прадай яму, бо ты народ сьвяты ў Госпада, Бога твайго. Не гатуй казьяляня ў малацэ маці ягонай.

Nâ ežce niâkaga padla: inšazemcu, âki nadarycca ũ seliščah tvaih, addaj âgo, ên haj es'c' âgo, al'bo pradaj âmu, bo ty narod s'vâty ũ Gospada, Boga tvajgo. Ne gatuj kaz'lanâ ũ malacè maci âgonaj.

22. Аддзяляй дзесяціну з усяго ўроджананага насеньнем тваім, якое штогод на полі тваім узрасьце,

Addzâlâj dzesâcinu z usâgo ũrodžanaga nasen'nem tvaim, âkoe štogradu na poli tvaim uzras'ce,

23. і еж прад Госпадам, Богам тваім, на тым месцы, якое выбера Ён, каб быць імю Ягонаму там; прынось дзесяціну хлеба твайго і алею твайго, каб ты навучыўся баяцца Госпада, Бога твайго, ва ўсе дні.

ì ež prad Gospadam, Bogam tvaim, na tym mescy, âkoe vybera Ęn, kab byc' imû Ágonamu tam; prynos' dzesâcinu hleba tvajgo ì aleû tvajgo, kab ty navučyŭsâ baâcca Gospada, Boga tvajgo, va ũse dni.

24. Калі ж доўгая будзе табе дарога, так што ня зможаш несці гэтага, бо далёка ад цябе тое месца, якое выбера Гасподзь, Бог твой, каб пакласьці там імя Сваё, і Гасподзь, Бог твой, дабраславіў цябе,

Kali ž doŭgaâ budze tabe daroga, tak što nâ zmožaš nes'ci gètaga, bo dalëka

*ad câbe toe mesca, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj, kab paklas'ci tam imâ
Svaë, i Gaspodz', Bog tvoj, dabraslaviÛ câbe,*

25. дык памянай гэта на срэбра і вазьмі срэбра ў руку тваю і прыходзь
на месца, якое выбера Гасподзь, Бог твой;

*dyk pamânâj gèta na srèbra i vaz'mi srèbra ũ ruku tvaû i pryhodz' na mesca,
âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj;*

26. і купляй на срэбра гэта ўсё, што заўгодзіцца душы тваёй; і еж там
прад Госпадам, Богам тваім, і радуйся ты і сямэя твая.

*i kuplâj na srèbra gèta ũsë, što zaŭgodzicca dušy tvaëj; i ež tam prad
Gospadam, Bogam tvaim, i radujsâ ty i sâmèâ tvaâ.*

27. І лявіта, які ў селішчах тваіх, не пакінь, бо няма яму долі і дзялянкі з
табою.

Ì lâvita, âkì ũ seliščah tvaih, ne pakin', bo nâma âmu dolì i dzâlânkì z taboû.

28. А як міне тры гады, аддзяляй усе дзесяціны створанага табою ў той
год і кладзі ў селішчах тваіх;

*A âk mine try gady, addzâlâj use dzesâciny stvoranaga taboû ũ toj god i
kladzi ũ seliščah tvaih;*

29. і няхай прыйдзе лявіт, бо яму няма долі і дзялянкі з табою, і
прыхадзень і сірата і ўдава, якія ў селішчах тваіх, і няхай ядуць і
наядаюцца, каб дабраславіў цябе Гасподзь, Бог твой, ў кожнай дзеі рук
тваіх, якія ты будзеш рабіць.

*i nâhaj pryjdze lâvit, bo âmu nâma dolì i dzâlânkì z taboû, i pryhadzen' i
sirata i ũdava, âkiâ ũ seliščah tvaih, i nâhaj âduc' i naâdaÛcca, kab
dabraslaviÛ câbe Gaspodz', Bog tvoj, ũ kožnaj dzei ruk tvaih, âkiâ ty budzeš
rabic'.*

15 Кіраўнік

1. А ў канцы кожнага сёмага года рабі адпушчэньне.

A ŭ kancy kožnaga sěmaga goda rabi adpuščèn'ne.

2. А адпушчэньне ў тым, каб кожны пазыковец, які пазычыў блізкаму свайму, дараваў пазыку і не спаганяў з блізкага свайго альбо з брата свайго, бо абвешчана дараваньне дзеля Госпада;

A adpuščèn'ne ŭ tym, kab kožny pazykovec, âki pazyčyŭ blizkamu svajmu, daravaŭ pazyku i ne spaganâŭ z blizkaga svajgo al'bo z brata svajgo, bo abveščana daravan'ne dzelâ Gospada;

3. з чужаземца спаганяй, а што будзе твайго ў брата твайго, даруй.

z čužazemca spaganâj, a što budze tvajgo ŭ brata tvajgo, daruj.

4. Хіба толькі ня будзе ў цябе ўбогага: бо дабраславіць цябе Гасподзь на той зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку, каб ты ўспадкаваў яе,

Hiba tol'ki nâ budze ŭ câbe ŭbogaga: bo dabraslavic' câbe Gaspodz' na toj zâmlì, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ dzâlânku, kab ty ŭspadkavaŭ âe,

5. калі толькі будзеш слухаць голасу Госпада, Бога твайго, і старацца выконваць усе заповедзі гэтыя, якія я сёньня наказваю табе;

kali tol'ki budzeš sluhac' golasu Gospada, Boga tvajgo, i staracca vykonvac' use zapavedzi gètyâ, âkiâ â sën'nâ nakazvaŭ tabe;

6. бо Гасподзь, Бог твой, дабраславіць цябе, як Ён казаў табе, і ты будзеш даваць пазыку многім народам, а сам ня будзеш браць пазыкі; і мы валадарыць будзем над многімі народамі, а яны над табою ня будуць валадарыць.

bo Gaspodz', Bog tvoj, dabraslavic' câbe, âk Ęn kazaŭ tabe, i ty budzeš davac' pazyku mnogim narodam, a sam nâ budzeš brac' pazyki; i my

valadaryc' budzem nad mnogimi narodami, a âny nad taboû nâ buduc' valadaryc'.

7. Калі ж будзе ў цябе ўбогі, хто-небудзь з братоў тваіх, у адным зь селішчаў тваіх на зямлі тваёй, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе, дык не ачэрсьцьві сэрца твайго і не затулі рукі тваёй перад зубожаным братам тваім,

Kali ž budze ŭ câbe ŭbogi, hto-nebudz' z bratoŭ tvaih, u adnym z' seliščaŭ tvaih na zâmlì tvaëj, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe, dyk ne ačèrs'c'vi sèrca tvajgo ì ne zatulì ruki tvaëj perad zubožanym bratam tvaim,

8. а растулі перад ім руку тваю і пазыч яму, гледзячы па ягонай патрэбе, у чым ён мае патрэбу;

a rastulì perad ìm ruku tvaû ì pazyč âmu, gledzâčy pa âgonaj patrèbe, u čym èn mae patrèbu;

9. пільнуйся, каб не зарадзілася ў сэрцы тваім ліхая думка:

"набліжаецца сёмы год, год адпушчэньня", і каб ад таго вока тваё не зрабілася немілажальным да ўбогага брата твайго, і ты не адмовіў яму; бо ён залямантуе на цябе да Госпада, і будзе на табе грэх;

pil'nujsâ, kab ne zaradzilasâ ŭ sèrcy tvaim lihaâ dumka: "nablìžaecca sëmy god, god adpuščèn'nâ", ì kab ad tago voka tvaë ne zrabilasâ nemilažal'nym da ŭbogaga brata tvajgo, ì ty ne admoviŭ âmu; bo èn zalâmantue na câbe da Gospada, ì budze na tabe grèh;

10. дай яму, і калі давацьмеш яму, хай не зажурыцца сэрца тваё, бо за тое дабраславіць цябе Гасподзь, Бог твой, ва ўсіх дзеях тваіх і ва ўсім, што будзе рабіцца тваімі рукамі;

daj âmu, ì kalì davac'meš âmu, haj ne zažurycca sèrca tvaë, bo za toe dabraslavic' câbe Gaspodz', Bog tvoj, va ŭsìh dzeâh tvaih ì va ŭsìm, što budze rabìcca tvaimì rukamì;

11. бо ўбогія заўсёды будуць на зямлі; таму я і загадваю табе: растуляй руку тваю перад братам тваім, бедным тваім і жабраком тваім на зямлі тваёй.

bo ŭbogiâ zaŭsëdy buduc' na zâmlî; tamu â ì zagadvaû tabe: rastulâj ruku tvaû perad bratam tvaïm, bednym tvaïm ì žabrakom tvaïm na zâmlî tvaëj.

12. Калі прадасца табе брат твой, Габрэй, альбо Габрэйка, дык шэсьць гадоў павінен ён быць рабом табе, а на сёмым годзе адпусьці яго ад сябе на волю;

Kalî pradasca tabe brat tvoj, Gabrèj, al'bo Gabrèjka, dyk šès'c' gadoŭ pavînen ën byc' rabom tabe, a na sëmym godze adpus'ci âgo ad sâbe na volû;

13. а калі будзеш адпуськаць яго ад сябе на волю, не адпусьці яго з пустымі рукамі,

a kalî budzeš adpuskac' âgo ad sâbe na volû, ne adpus'ci âgo z pustymi rukami,

14. а надзялі яго ад статкаў тваіх, ад гумна твайго і ад чавіла твайго: дай яму, чым спадобіў цябе Гасподзь, Бог твой;

a nadzâli âgo ad statkaŭ tvaïh, ad gumna tvaïgo ì ad čavîla tvaïgo: daj âmu, čym spadobiŭ câbe Gaspodz', Bog tvoj;

15. памятай, што і ты быў рабом у зямлі Егіпецкай і выбавіў цябе Гасподзь, Бог твой, таму я сёньня і наказваю табе гэта.

памâtaj, što ì ty byŭ rabom u zâmlî Egîpeckaj ì vybaviŭ câbe Gaspodz', Bog tvoj, tamu â sën'nâ ì nakazvaû tabe gëta.

16. А калі ён скажа табе: "не пайду я ад цябе, бо я люблю цябе і дом твой", таму добра яму ў цябе,

A kalî ën skaža tabe: "ne pajdu â ad câbe, bo â lûblû câbe ì dom tvoj", tamu dobra âmu ŭ câbe,

17. дык вазьмі шыла і прыкалі вуха ягонае да дзьвярэй; і будзе ён рабом тваім навекі. Так рабі і з рабыняй тваёю.

dyk vaz'mi šyla i prykalì vuha âgonae da dz'vârèj; i budze ën rabom tvaim naveki. Tak rabi i z rabynâj tvaëû.

18. Ня лічы гэта сабе цяжкім, што ты павінен адпусьціць яго ад сябе на волю, бо ён за шэсьць гадоў зарабіў табе ўдвайне супроць платы найміта; і дабраславіць цябе Гасподзь, Бог твой, ва ўсім, што ні будзеш рабіць.

Nâ ličy gèta sabe câžkim, što ty pavinen adpus'cìc' âgo ad sâbe na volû, bo ën za šès'c' gadoŭ zarabiŭ tabe ŭdvajne suproc' platy najmita; i dabraslavìc' câbe Gaspodz', Bog tvoj, va ŭsim, što ni budzeš rabìc'.

19. Усё першароднае мужчынскага полу, што народзіцца ад буйнога быдла твайго і ад дробнага быдла твайго, пасьвячай Госпаду, Богу твайму: не працуй на першародным вале тваім і ня стрыжы першароднага з дробнага быдла твайго;

Usë peršarodnae mužčynskaga polu, što narodzicca ad bujnoga bydla tvajgo i ad drobnaga bydla tvajgo, pas'vâčaj Gospadu, Bogu tvajmu: ne pracuj na peršarodnym vale tvaim i nâ stryžy peršarodnaga z drobnaga bydla tvajgo;

20. прад Госпадам, Богам тваім, штогодую рабі гэта ты і сямэя твая, на месцы, якое выбера Гасподзь;

prad Gospadam, Bogam tvaim, štogodu rabi gèta ty i sâmèâ tvaâ, na mescy, âkoe vybera Gaspodz';

21. а калі будзе на ім загана, кульгавасьць альбо слепата, альбо якая іншая пахіба, дык ня прынось яго ў ахвяру Госпаду, Богу твайму,

a kalì budze na ìm zagana, kul'gavas'c' al'bo slepata, al'bo âkaâ inšaâ pahiba, dyk nâ prynos' âgo ŭ ahvâru Gospadu, Bogu tvajmu,

22. а ў селішчах тваіх еж яго; нячысты як і чысты могуць есьці, як сарну

і як аленя;

a ŭ seliščah tvaìh ež âgo; nâčysty âk ì čysty mogul' es'ci, âk sarnu ì âk alenâ;

23. толькі крыві ягонай ня еж: на зямлю вылівай яе, як ваду.

tol'ki kryvi âgonaj nâ ež: na zâmlû vylivaj âe, âk vadu.

16 Кіраўнік

1. Сачы за месяцам Авіў і ўчыняй Пасху Госпаду, Богу твайму, бо ў месяцы Авіве вывеў цябе Гасподзь, Бог твой, зь Егіпта ўначы.

Sačy za mesâcam Aviũ ì ŭčynâj Pashu Gospadu, Bogu tvajmu, bo ŭ mesâcy Avive vyveũ câbe Gaspodz', Bog tvoj, z' Egìpta ŭnačy.

2. І закалі паску Госпаду, Богу твайму, з дробнага і буйнога быдла, на месцы, якое выбера Гасподзь, каб было там імя Ягонае.

Ì zakalì pasku Gospadu, Bogu tvajmu, z drobnaga ì bujnoga bydla, na mescy, âkoe vybera Gaspodz', kab bylo tam imâ Ágonae.

3. Ня еж зь ёю квашанага; сем дзён еж зь ёю праснакі, хлябы бедаваньня, бо сьпешна выйшаў ты зь зямлі Егіпецкай, каб памятаў ты дзень выхаду свайго зь зямлі Егіпецкай праз усе дні жыцьця твайго;

Nâ ež z' ëũ kvašanaga; sem dzën ež z' ëũ prasnaki, hlâby bedavan'nâ, bo s'pešna vyjšaũ ty z' zâmlì Egìpeckaj, kab pamâtaũ ty dzen' vyhadu svajgo z' zâmlì Egìpeckaj праз use dni žyc'câ tvajgo;

4. сем дзён не павінна быць у цябе нічога квашанага ва ўсім краі, і зь мяса, якое ты прынёс у ахвяру ўвечары перашага дня, нічога не павінна заставацца да раніцы.

sem dzën ne pavìnna byc' u câbe ničoga kvašanaga va ŭsìm kraì, ì z' mâsa, âkoe ty prynës u ahvâru ŭvečary perašaga dnâ, ničoga ne pavìnna zastavacca da ranìcy.

5. Ня можаш ты калоць паску ні ў якім доме тваім, які Гасподзь, Бог твой дасьць табе;

Nâ možaš ty kaloc' pasku ni ŭ âkim dome tvaim, âki Gaspodz', Bog tvoj das'c' tabe;

6. толькі на тым месцы, якое выбера Гасподзь, Бог твой, каб было там імя Ягонае, калі паску ўвечары пры захадзе сонца, тым самым часам, як ты выйшаў зь Егіпта;

tol'ki na tym mescy, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj, kab bylo tam imâ Âgonae, kali pasku ŭvečary pry zahadze sonca, tym samym časam, âk ty vyjšaŭ z' Egip̄ta;

7. і сьпячы і зьеж на тым месцы, якое выбера Гасподзь, Бог твой, а на другі дзень можаш вярнуцца і ўвайсьці ў намёты твае.

i s'pâčy i z'ež na tym mescy, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj, a na drugi dzen' možaš vârnucca i ŭvajs'ci ŭ namëty tvae.

8. Шэсьць дзён еж праснакі, а сёмага дня адданьне сьвята Госпаду, Богу твайму; не займайся працаю.

Šès'c' dzën ež prasnaki, a sëmaga dnâ addan'ne s'vâta Gospadu, Bogu tvajmu; ne zajmajsâ pracau.

9. Сем тыдняў адлічы сабе; і пачынай лічыць сем тыдняў з таго часу, як серп зажне сьпелае збожжа;

Sem tydnâŭ adličy sabe; i pačynaj ličyc' sem tydnâŭ z tago času, âk serp zažne s'pelae zbožža;

10. тады ўчыняй сьвята сяміцаў Госпаду, Богу твайму, у меру дайнасьці рукі тваёй, колькі дасі, гледзячы па тым, чым спадобіць цябе Гасподзь, Бог твой;

tady ŭčynâj s'vâta sâmicaŭ Gospadu, Bogu tvajmu, u meru dajnas'ci ruki tvaëj, kol'ki dasi, gledzâčy pa tym, čym spadobic' câbe Gaspodz', Bog tvoj;

11. І радуйся прад Госпадам, Богам тваім, ты і сын твой і дачка твая, і раб твой і рабыня твая, і лявіт, які ў селішчах тваіх, і прыхадзень і сірата і ўдава, якія сярод цябе, на месцы, якое выбера Гасподзь, Бог твой, каб было там імя Ягонае;

Ì radujsâ prad Gospadam, Bogam tvaim, ty i syn tvoj i dačka tvaâ, i rab tvoj i rabynâ tvaâ, i lâvit, âki ũ seliščah tvaih, i pryhadzen' i sirata i ũdava, âkiâ sârod câbe, na mescy, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj, kab bylo tam imâ Ágonae;

12. памятай, што ты быў рабом у Егіпце, і шануй і выконвай пастановы гэтыя.

pamâtaj, što ty byŭ rabom u Egipce, i šanuj i vykonvaj pastanovy gètyâ.

13. Сьвята кучак учыняй у сябе сем дзён, калі прыбярэш з гумна твайго і з чавіла твайго;

S'vâta kučak učynâj u sâbe sem dzën, kalì prybârèš z gumna tvajgo i z čavila tvajgo;

14. і радуйся ў сьвята тваё ты і сын твой і дачка твая, і раб твой і рабыня твая, і лявіт і прыхадзень, і сірата і ўдава, якія ў селішчах тваіх, і радуйся ў сьвята тваё ты і сын твой і дачка тваа, і раб твой і рабыня тваа, і лявіт і прыхадзень, і сірата і ўдава, якія ў селішчах тваіх,

15. сем дзён сьвяткуй Госпаду, Богу твайму, на месцы, якое выбера Гасподзь, Бог твой; бо дабраславіць цябе Гасподзь, Бог твой, ва ўсім плёне тваім і ва ўсякай дзеі рук тваіх, і ты будзеш толькі радавацца.
sem dzën s'vâtkuj Gospadu, Bogu tvajmu, na mescy, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj; bo dabraslavic' câbe Gaspodz', Bog tvoj, va ũsim plëne tvaim i va ũsâkaj dzei ruk tvaih, i ty budzeš tol'ki radavacca.

16. Тры разы на год увесь мужчынскі пол павінен зьяўляцца прад аблічча Госпада, Бога твайго, на месца, якое выбера Ён: у сьвята

праснакоў, у сьвята сяміцаў і ў сьвята кучак; і ніхто не павінен зьяўляцца прад аблічча Госпада паражняком,

Try razy na god uves' mužčynski pol pavinen z'âŭlâcca prad abličča Gospada, Boga tvajgo, na mesca, âkoe vybera Ęn: u s'vâta prasnakoŭ, u s'vâta sâmicaŭ i ŭ s'vâta kučak; i nihito ne pavinen z'âŭlâcca prad abličča Gospada paražnâkom,

17. а кожны з дарункам у руцэ сваёй, паводле дабраславеньня Госпада, Бога твайго, якое Ęн даў Табе.

a kožny z darunkam u rucè svaěj, pavodle dabraslaven'nâ Gospada, Boga tvajgo, âkoe Ęn daŭ Tabe.

18. Ва ўсіх селішчах тваіх, якія Гасподзь, Бог твой, дасьць табе, пастаў сабе судзьдзяў і наглядчыкаў па плямёнах тваіх, каб яны судзілі народ судом справядлівым;

Va ŭsih seliščah tvaih, âkiâ Gaspodz', Bog tvoj, das'c' tabe, pastaŭ sabe sudz'dzâŭ i naglâdcykaŭ pa plâmënah tvaih, kab âny sudzilì narod sudom spravâdlivym;

19. не перакручвай закона, не зважай на асобы і не бяры дарункаў, бо дарункі сьлепяць вочы мудрым і пераварочваюць справу тых, чыя праўда;

ne perakručvaj zakona, ne zvažaj na asoby i ne bâry darunkaŭ, bo darunki s'lepâc' vočy mudrym i peravaročvaŭc' spravu tyh, čyâ praŭda;

20. праўды, праўды шукай, каб ты быў жывы і авалодаў зямлёю, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе.

praŭdy, praŭdy šukaj, kab ty byŭ žyvy i avalodaŭ zâmlëu, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe.

21. Не садзі сабе гаю зь якіх-небудзь дрэў каля ахвярніка Госпада, Бога твайго, які ты зробіш сабе,

Ne sadzi sabe gaû z' âkih-nebudz' drëû kalâ ahvârnikâ Gospada, Boga tvajgo, âki ty zrobiš sabe,

22. і ня стаў сабе слупа, ненавіснага Госпаду, Богу твайму.

ì nâ staŭ sabe slupa, nenavìsnaga Gospadu, Bogu tvajmu.

17 Кіраўнік

1. Ня прынось у ахвяру Госпаду, Богу твайму, вала, альбо авечкі, на якой будзе загана, альбо што-небудзь благое, бо гэта агіда Госпаду, Богу твайму.

Nâ prynos' u ahvâru Gospadu, Bogu tvajmu, vala, al'bo avečkì, na âkoj budze zagana, al'bo što-nebudz' blagoe, bo gèta agìda Gospadu, Bogu tvajmu.

2. Калі знойдзецца сярод цябе ў якім-небудзь селішчы тваім, што Гасподзь, Бог твой, дае табе, мужчына альбо жанчына, хто зробіць ліхое прад вачыма Госпада, Бога твайго, пераступіўшы запавет Бога, *Kalì znojdzecca sârod câbe ũ âkìm-nebudz' seliščy tvaim, što Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe, mužčyna al'bo žančyna, hto zrobic' lihoe prad vačyma Gospada, Boga tvajgo, perastupìŭšy zapavet Boga,*

3. і пойдзе і пачне служыць іншым багам, альбо паклоніцца ім, альбо сонцу, альбо месяцу, альбо ўсяму войску нябеснаму, чаго я не загадаў, *ì pojdze ì pačne služyc' inšym bagam, al'bo paklonìcca ìm, al'bo soncu, al'bo mesâcu, al'bo ũsâmu vojsku nâbesnamu, čago â ne zagadaŭ,*

4. і табе абвешчана будзе, і ты пачуеш, дык ты добра пашукай: і калі гэта чыстая праўда, калі зроблена мярзота гэтая ў Ізраіле, *ì tabe abveščana budze, ì ty pačueš, dyk ty dobra pašukaj: ì kalì gèta čystaâ praŭda, kalì зроблена mârzota gètaâ ũ Ìzraile,*

5. дык выведзі мужчыну таго, альбо жанчыну тую, якія ўчынілі ліха гэта, да варотаў тваіх і пабі іх камянямі да сьмерці.

dyk vyvedzi mužčynu tago, al'bo žančynu tuû, âkiâ ŭčynili liha gèta, da varotaŭ tvaih i pabi ih kamânâmi da s'merci.

6. Па словах двух сьведкаў, альбо трох сьведкаў, павінен памерці засуджаны на сьмерць: нельга аддаваць сьмерці па словах аднаго сьведкі;

Pa slovah dvuh s'vedkaŭ, al'bo troh s'vedkaŭ, pavinen pamerci zasudžany na s'merc': nel'ga addavac' s'merci pa slovah adnago s'vedki;

7. рука сьведкаў павінна быць на ім раней за ўсё, каб забіць яго, потым рука ўсяго народа; і так вынішчы ліха спасярод сябе.

ruka s'vedkaŭ pavinna byc' na im ranej za ŭsë, kab zabic' âgo, potym ruka ŭsâgo naroda; i tak vyniščy liha spasârod sâbe.

8. Калі ў тваім судзе цяжка будзе табе рассудзіць паміж крывёю і крывёю, паміж судом і судом, паміж пабоямі і пабоямі, і будуць нязгодныя меркаваньні ў варотах тваіх, дык устань і ідзі на месца, якое выбера Гасподзь, Бог твой,

Kali ŭ tvaim sudze câžka budze tabe rassudzic' pamiž kryvëû i kryvëû, pamiž sudom i sudom, pamiž paboâmi i paboâmi, i buduc' nâzgodnyâ merkavan'ni ŭ varotah tvaih, dyk ustan' i idzi na mesca, âkoe vybera Gaspodz', Bog tvoj,

9. і прыйдзі да сьвятароў лявітаў і да судзьдзі, які будзе ў тыя дні, і спытайся ў іх, і яны скажуць табе, як рассудзіць;

i pryjdzì da s'vâtaroŭ lâvitaŭ i da sudz'dzi, âki budze ŭ tyâ dni, i spytajsâ ŭ ih, i âny skažuc' tabe, âk rassudzic';

10. і зрабі паводле слова, якое яны скажуць табе, на тым месцы, якое выбера Гасподзь, і пастарайся выканаць усё, чаму яны навучаць цябе;

i zrabi pavodle slova, âkoe âny skažuc' tabe, na tym mescy, âkoe vybera

Gaspodz', i pastarajsâ vykanac' usë, čamu âny navučac' câbe;

11. паводле закона, якому яны навучаць цябе, і паводле вызначэння, якое яны скажуць табе, зрабі і ня ўхіляйся ні направа, ні налева ад таго, што яны скажуць табе.

pavodle zakona, âkomu âny navučac' câbe, i pavodle vyznačën'nâ, âkoe âny skažuc' tabe, zrabì i nâ ŭhilâjsâ nì naprava, nì naleva ad tago, što âny skažuc' tabe.

12. А хто зробіць так дзёрзка, што не паслухаецца сьвятара, які стаіць там на служэньні прад Госпадам, Богам тваім, альбо судзьдзі, той павінен памерці, - і так вынішчы зло зь Ізраіля;

A hto zrobic' tak dzërzka, što ne pasluhaecca s'vâtara, âkì staic' tam na služën'nì prad Gospadam, Bogam tvaim, al'bo sudz'dzi, toj pavinen pamerci, - i tak vyniščy zlo z' Izrailâ;

13. і ўвесь народ пачуе і збаіцца, і ня будзе болей паводзіцца дзёрзка.

i ŭves' narod pačue i zbaicca, i nâ budze bolej pavodzicca dzërzka.

14. Калі ты прыйдзеш у зямлю, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе, і авалодаеш ёю, і аселішся на ёй, і скажаш: "пастаўлю я над сабою цара, як і ў іншых народаў, якія вакол мяне",

Kalì ty pryjdzješ u zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe, i avalodaeš ëû, i aselišsâ na ëj, i skažaš: "pastaŭlû â nad saboû cara, âk i ŭ inšyh narodaŭ, âkîâ vakol mâne",

15. дык пастаў над сабою цара, якога выбера Гасподзь, Бог твой; спасярод братоў тваіх пастаў над сабою цара; ня можаш паставіць над сабою іншаземца, які ня брат табе.

dyk pastaŭ nad saboû cara, âkoga vybera Gaspodz', Bog tvoj; spasârod bratoŭ tvaih pastaŭ nad saboû cara; nâ možaš pastavic' nad saboû inšazemca, âkì nâ brat tabe.

16. Толькі каб ён ня множыў сабе коней і не вяртаў народа ў Егіпет дзеля памнажэння сабе коней, бо Гасподзь сказаў вам: "не вяртайцеся больш дарогаю гэтай";

Tol'ki kab ën nâ množyŭ sabe konej i ne vârtauŭ naroda ŭ Egipet dzelâ pamnažën'nâ sabe konej, bo Gaspodz' skazaŭ vam: "ne vârtajcesâ bol's darogaŭ gêtaj";

17. і каб не памнажаў сабе жонак, каб не разбэсьцілася сэрца ў яго, і каб срэбра і золата ня множыў сабе празьмерна.

i kab ne pamnažaŭ sabe žonak, kab ne razbès'cilasâ sèrca ŭ âgo, i kab srèbra i zolata nâ množyŭ sabe praz'merna.

18. Але калі ён сядзе на троне царства твайго, павінен сьпісаць сабе сьпіс закона гэтага з кнігі, якая ў сьвятароў лявітаў,

Ale kali ën sâdze na trone carstva tvajgo, pavinen s'pisac' sabe s'pis zakona gètaga z knìgì, âkaâ ŭ s'vâtarouŭ lâvitaŭ,

19. і няхай ён будзе ў яго, няхай ён чытае яго ва ўсе дні жыцьця свайго, каб вучыцца баяцца Госпада, Бога свайго, і стараўся выконваць усе словы закона гэтага і пастановы гэтыя;

i nâhaj ën budze ŭ âgo, nâhaj ën čytae âgo va ŭse dni žyc'câ svajgo, kab vučycca baâcca Gospada, Boga svajgo, i staraŭsâ vykonvac' use slovy zakona gètaga i pastanovy gètyâ;

20. каб не надзімалася сэрца ягонае перад братамі ягонымі, і каб ня ўхіляўся ён ад закона ні направа, ні налева, каб доўгія дні заставаўся на царстве сваім ён і сыны ягоныя сярод Ізраіля.

kab ne nadzimalasâ sèrca âgonae perad bratami âgonymi, i kab nâ ŭhilâŭsâ ën ad zakona ni naprava, ni naleva, kab doŭgiâ dni zastavaŭsâ na carstve svaim ën i syny âgonyâ sârod Ízrailâ.

1. Сьвятарам лявітам, усяму калену Лявіінаму, ня будзе долі і дзялянкі зь Ізраілем: яны павінны карміцца ахвярамі Госпада і Ягонай доляй;

S'vâtaram lâvîtam, usâmu kalenu Lâviînamu, nâ budze doli i dzâlânki z' Îzrailem: âny pavînny karmicca ahvârami Gospada i Âgonaj dolâj;

2. дзялянкі ж ня будзе яму сярод братоў ягоных: Сам Гасподзь дзялянка ягоная, як казаў Ён яму.

dzâlânki ž nâ budze âmu sârod bratoŭ âgonyh: Sam Gaspodz' dzâlânka âgonaâ, âk kazaŭ Ęn âmu.

3. Вось што павінна быць удзелена сьвятарам ад народа, ад тых, што прыносяць у ахвяру валоў альбо авечак: трэба аддаваць сьвятарам лапатку, сківіцы і шлунак;

Vos' što pavînna byc' udzelena s'vâtaram ad naroda, ad tyh, što prynosâc' u ahvâru valoŭ al'bo avečak: trèba addavac' s'vâtaram lapatku, skivicy i šlunak;

4. таксама пачаткі ад хлеба твайго, віна твайго і алею твайго, і пачаткі ад воўны з авечак тваіх аддавай яму,

taksama pačatkì ad hleba tvajgo, vîna tvajgo i aleû tvajgo, i pačatkì ad voŭny z avečak tvaih addavaj âmu,

5. бо яго выбраў Гасподзь, Бог твой, з усіх плямёнаў тваіх, каб ён стаяў служыць у імя Госпада, сам і сыны ягоныя ва ўсе дні.

bo âgo vybraŭ Gaspodz', Bog tvoj, z usih plâmënaŭ tvaih, kab Ęn staâŭ sluŭyc' u imâ Gospada, sam i syny âgonyâ va ŭse dni.

6. І калі лявіт прыйдзе з аднаго селішча твайго, з усёй зямлі Ізраіля, дзе ён жыў, і прыйдзе з жаданьня душы сваёй на месца, якое выбера Гасподзь,

Ì kali lâvit pryjdzje z adnago selišča tvajgo, z usěj zâmlì Ìzrailâ, dze ên žyŭ, ì pryjdzje z žadan' nâ dušy svaěj na mesca, âkoe vybera Gaspodz',

7. і будзе служыць у імя Госпада Бога свайго, як і ўсе браты яго лавіты, якія стаяць там прад Госпадам, -

ì budze služyc' u imâ Gospada Boga svajgo, âk ì ŭse braty âgo lâvity, âkiâ staâc' tam prad Gospadam, -

8. дык няхай яны карыстаюцца аднолькавай доляй, звыш атрыманага ад продажу бацькоўскай маёмасьці.

dyk nâhaj âny karystaŭcca adnol'kavaj dolâj, zvyš atrymanaga ad prodažu bac'koŭskaj maëmas'ci.

9. Калі ты ўвойдзеш у зямлю, якую дае табе Гасподзь, Бог твой, тады не навучыся рабіць брыдоты, якія рабілі народы гэтыя:

Kali ty ŭvojdzeš u zâmlû, âkuŭ dae tabe Gaspodz', Bog tvoj, tady ne navučysâ rabiç' brydoty, âkiâ rabili narody gètyâ:

10. не павінен быць у цябе той, хто праводзіць сына свайго альбо дачку сваю праз агонь, ні вяшчун, ні варажбіт, ні чарнакніжнік, ні чарадзеі,

ne pavinen byc' u câbe toj, hto pravodzic' syna svajgo al'bo dačku svaŭ praz agon', nì vâščun, nì varažbit, nì čarnaknižnik, nì čaradzej,

11. ні змусьнік, які заклінае духаў, ні чараўнік, які апытвае нябожчыкаў;

12. бо агідны прад Госпадам кожны, хто робіць гэта, і якраз за гэтыя мярзоты Гасподзь, Бог твой, праганяе іх ад аблічча твайго;

bo agidny prad Gospadam kožny, hto robic' gèta, ì âkraz za gètyâ mârzoty Gaspodz', Bog tvoj, praganâe ih ad abličča tvajgo;

13. будзь беспяхібны прад Госпадам, Богам тваім;

budz' bespahibny prad Gospadam, Bogam tvaim;

14. бо народы гэтыя, якіх ты праганяеш, слухаюць варажбітоў і чараўнікоў, а табе ня тое даў Гасподзь, Бог твой.

bo narody gètyâ, âkih ty praganâeš, sluhaûc' varažbitoŭ i čaraŭnikoŭ, a tabe nâ toe daŭ Gaspodz', Bog tvoj.

15. Прарока спасярод цябе, з братоў тваіх, як мяне, паставіць табе Гасподзь, Бог твой, - Яго слухайце, -

Praroka spasârod câbe, z bratoŭ tvaih, âk mâne, pastavic' tabe Gaspodz', Bog tvoj, - Âgo sluhajce, -

16. бо ты прасіў у Госпада, Бога твайго, каля Харыва ў дзень сходу, кажучы: хай не пачую больш голасу Госпада, Бога майго, і агню гэтага вялікага хай не пабачу болей, каб мне не памерці.

bo ty prasiŭ u Gospada, Boga tvajgo, kalâ Haryva ŭ dzen' shodu, kažučy: haj ne pačuŭ bol'sh golasu Gospada, Boga majgo, i agnû gètaga vâlikaga haj ne pabaču bolej, kab mne ne pamerci.

17. І сказаў мне Гасподзь: добра тое, што яны казалі;

Ì skazaŭ mne Gaspodz': dobra toe, što âny kazali;

18. Я пастаўлю ім Прарока спасярод братоў іхніх, такога як ты, і ўкладу словы Мае ў вусны Ягоныя, і Ён будзе гаварыць ім усё, што Я загадаю Яму;

Â pastaŭlû im Praroka spasârod bratoŭ ihnih, takoga âk ty, i ŭkladu slovy Mae ŭ vusny Âgonyâ, i Ěn budze gavaryc' im usë, što Â zagadaŭ Âmu;

19. а хто не паслухае слоў Маіх, якія гаварыцьме імем Маім, з таго Я спаганю;

a hto ne pasluhae sloŭ Maih, âkiâ gavaryc'me imem Maim, z tago Â spaganû;

20. а прарока, які асьмеліцца гаварыць Маім імем тое, чаго Я не загадаў яму гаварыць, і які будзе гаварыць імем багоў іншых, такога

прарока аддайце сьмерці.

a praroka, âkì as'melìcca gavaryc' Maìm ìmem toe, čago Â ne zagadaŭ âmu gavaryc', ì âkì budze gavaryc' ìmem bagoŭ ìnšyh, takoga praroka addajce s'merci.

21. І калі скажаш у сэрцы тваім: "як мы пазнаем слова, якое не Гасподзь гаварыў?"

Ì kalì skažaš u sèrcy tvaim: "âk my paznaem slova, âkoe ne Gaspodz' gavaryŭ?"

22. Калі прарок скажа імем Госпада, а слова тое ня спраўдзіцца, дык не Гасподзь казаў тое слова, а казаў гэта прарок ад дзёрзкасьці сваёй, - ня бойся яго.

Kalì prarok skaža ìmem Gospada, a slova toe nâ spraŭdzìcca, dyk ne Gaspodz' kazaŭ toe slova, a kazaŭ gèta prarok ad dzèrzkas'cì svaëj, - nâ bojsâ âgo.

19 Кіраўнік

1. Калі Гасподзь, Бог твой, зьнішчыць народы, чыю зямлю дае табе Гасподзь, Бог твой, і ты ўступіш у спадчыну пасля іх і аселішся ў гарадах іхніх і дамах іхніх,

Kalì Gaspodz', Bog tvoj, z'niščyc' narody, čyŭ zâmlŭ dae tabe Gaspodz', Bog tvoj, ì ty ŭstupiš u spadčynu pas'lâ ih ì aselišsâ ŭ garadah ihnih ì damah ihnih,

2. тады выдзелі сабе тры гарады сярод зямлі тваёй, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў валоданьне;

tady vydzelì sabe try garady sârod zâmlì tvaëj, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ valodan'ne;

3. пракладзі сабе дарогу і падзялі на тры часткі ўсю замлю тваю, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку; яны будуць служыць сховішчам кожнаму забойцу.

prakladzi sabe darogu i padzâli na try častki ũsû zamlû tvaû, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ũ dzâlânku; âny buduc' služyc' shovišćam koźnamu zabojsu.

4. І вось які забойца можа ўцякаць туды і заставацца жывым: хто забэе блізкага свайго без намыслу, ня быўшы ворагам яму ўчора і заўчора;

Ì vos' âki zabojsa moža ũcâkac' tudy i zastavacca žyvym: hto zabèe blizkaga svajgo bez namyslu, nâ byũšy voragam âmu ũčora i zaũčora;

5. хто пойдзе зь блізікім сваім у лес сячы дровы, і размахнецца рука яго зь сякерай, каб сьсячы дрэва, і саскочыць жалеза з тапарышча і трапіць у блізкага, і той памрэ, - такі няхай уцячэ ў адзін з гарадоў тых, каб застацца жывым,

hto pojdze z' blizkim svaim u les sâčy drovy, i razmahnecca ruka âgo z' sâkeraj, kab s'sâčy drèva, i saskočyc' žaleza z taparyšča i trapic' u blizkaga, i toj pamrè, - takì nâhaj ucâčè ũ adzìn z garadoũ tyh, kab zastacca žyvym,

6. каб помсьнік за кроў у гарачцы сэрца свайго не пагнаўся за забойцам і не дагнаў яго, калі далёкая будзе дарога, і не забіў яго, тым часам як ён ня мае быць асуджаны на сьмерць, бо ня быў ворагам яму ўчора і заўчора;

kab poms'nik za kroũ u garačcy sèrca svajgo ne pagnaũsâ za zabojsam i ne dagnaũ âgo, kalì dalëkaâ budze daroga, i ne zabiũ âgo, tym časam âk èn nâ mae byc' asudžany na s'merc', bo nâ byũ voragam âmu ũčora i zaũčora;

7. таму я і даў табе загад, кажучы: выдзелі сабе тры гарады.

tamu â i daũ tabe zagad, kažučy: vydzelì sabe try garady.

8. А калі Гасподзь, Бог твой, пашырыць межы твае, як Ён прысягаўся

бацькам тваім, і дасьць табе ўсю зямлю, якую Ён абяцаў даць бацькам тваім,

A kali Gaspodz', Bog tvoj, pašyryc' mežy tvae, âk Ён прысâгаўсâ bac'kam tvaïm, ì das'c' tabe ўsû zâmlû, âkuû Ён абâцаў dac' bac'kam tvaïm,

9. калі ты будзеш старацца выконваць усе гэтыя заповедзі, якія я наказваю табе сёння, любіць Госпада Бога твайго ўсе дні, тады да гэтых трох гарадоў дадай яшчэ тры гарады,

kali ty budzeš staracca vykonvac' use gètyâ zapavedzi, âkiâ â nakazvaû tabe sën'nâ, lûbìc' Gospada Boga tvajgo ўse dni, tady da gètyh troh garadoў dadaj âšçè try garady,

10. каб не пралівалася кроў невінаватага сярод зямлі тваёй, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку, і каб ня было на табе крыві.

kab ne pralivalasâ kroў nevinavataga sârod zâmlì tvaëj, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ў dzâlânku, ì kab nâ bylo na tabe kryvi.

11. Але калі хто будзе ворагам блізкаму свайму і будзе падпільноўваць яго, і паўстане на яго і заб'е яго да сьмерці, і ўцячэ ў адзін з гарадоў тых,

Ale kali hto budze voragam blizkamu svajmu ì budze padpil'noўvac' âgo, ì paўstane na âgo ì zabèe âgo da s'merci, ì ўcâçè ў adzìn z garadoў tyh,

12. дык старэйшыны горада ягонага павінны паслаць, каб узяць яго адтуль і перадаць яго ў рукі помсьніка за кроў, каб ён памёр;

dyk starèjšyny gorada âgonaga pavìnny paslac', kab uzâc' âgo adtul' ì peradac' âgo ў ruki poms'nika za kroў, kab ën pamër;

13. хай ня літуе яго вока тваё; змый зь Ізраіля кроў невінаватага і будзе табе добра.

haj nâ litue âgo voka tvaë; zmyj z' Ìzrailâ kroў nevinavataga ì budze tabe dobra.

14. Не парушай мяжы блізкага твайго, якую паклалі продкі ў дзялянцы тваёй, што дасталася табе на зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў валоданьне.

Ne parušaj mážy blizkaga tvajgo, âkuû paklali prodki ũ dzâlâncy tvaëj, što dastalasâ tabe na zâmlî, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ũ valodan'ne.

15. Ня досыць аднаго сьведкі супроць каго-небудзь у якой-небудзь віне і ў якім-небудзь злачынстве і ў якім-небудзь грэху, якім ён згрэшыць: пры словах двух сьведкаў, альбо пры словах трох сьведкаў адбудзецца справа.

Nâ dosyc' adnago s'vedkî suproc' kago-nebudz' u âkoj-nebudz' vine i ũ âkim-nebudz' zlačynstve i ũ âkim-nebudz' grèhu, âkim ën zgrèšyc': pry slovah dvuh s'vedkaŭ, al'bo pry slovah troh s'vedkaŭ adbudzecca sprava.

16. Калі выступіць супроць каго сьведка несправядлівы, вінавацячы яго ў злачынстве,

Kalî vystupic' suproc' kago s'vedka nespravâdlivy, vînavacâčy âgo ũ zlačynstve,

17. дык няхай стануць абодва гэтыя чалавекі, у якіх цяжбіна, прад Госпадам, перад сьвятарамі і перад судзьдзіямі, якія будуць у тыя дні;

dyk nâhaj stanuc' abodva gètyâ čalavekî, u âkih câžbîna, prad Gospadam, perad s'vâtaramî i perad sudz'dzâmî, âkiâ buduc' u tyâ dni;

18. судзьдзі павінны добра прасачыць, і калі сьведка той - сьведка фальшывы, фальшывае данёс на брата свайго,

sudz'dzi pavînny dobra prasačyc', i kalî s'vedka toj - s'vedka fal'syvy, fal'syvae danës na brata svajgo,

19. дык зрабеце яму тое, што ён намышляў зрабіць брату свайму; і гэтак вынішчы зло спасярод сябе;

dyk zrabece âmu toe, što ën namyšlâŭ zrabic' bratu svajmu; i gètak vyniščy

zlo spasârod sâbe;

20. і аstatнiя пачуюць, і збаяцца і ня будуць болей рабіць такога зла сярод цябе;

ì astatnìâ pačuûc', ì zbaâcca ì nâ buduc' bolej rabic' takoga zla sârod câbe;

21. хай ня літуе вока тваё: душу за душу, вока за вока, зуб за зуб, руку за руку, нагу за нагу.

haj nâ litue voka tvaë: dušu za dušu, voka za voka, zub za zub, ruku za ruku, nagu za nagu.

20 Кіраўнік

1. Калі ты выйдзеш на вайну супроць ворага тайго і ўбачыш коней і калясьніц і народу болей, чым у цябе, дык ня бойся іх, бо з табою Гасподзь, Бог твой, Які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай.

Kalì ty vyjdzeš na vajnu suproc' voraga tajgo ì ũbačyš konej ì kalâs'nic ì narodu bolej, čym u câbe, dyk nâ bojsâ ih, bo z taboû Gaspodz', Bog tvoj, Âkì vyveû câbe z' zâmlì Egìpeckaj.

2. А калі прыступаеце да бітвы, тады няхай падыдзе сьвятар, і кажа люду,

A kalì prystupaece da bitvy, tady nâhaj padydze s'vâtar, ì kaža lûdu,

3. і скажа яму: слухай, Ізраіле, вы сёньня ўступаеце ў бітву з ворагамі вашымі, хай не аслабне сэрца вашае, ня бойцеся, не бянтэжцеся і не жахайцеся ад іх,

ì skaža âmu: sluhaj, Ìzraile, vy sën'nâ ũstupaece ũ bitvu z voragami vašymi, haj ne aslabne sèrca vašae, nâ bojcesâ, ne bântèžcesâ ì ne žahajcesâ ad ih,

4. бо Гасподзь, Бог ваш, ідзе з вамі, каб пабіцца за вас з ворагамі вашымі і выратаваць вас.

bo Gaspodz', Bog vaš, idze z vami, kab pabìcca za vas z voragami vašymi i vyratavac' vas.

5. А наглядчыкі няхай абвесыцяць людзям, кажучы: хто збудаваў новы дом і не абнавіў яго, той няхай ідзе і вернецца ў дом свой, каб не памёр у бітве, а другі не абнавіў яго;

A naglâdčyki nâhaj abves'câc' lûdzâm, kažučy: hto zbudavaŭ novy dom i ne abnaviŭ âgo, toj nâhaj idze i vernecca ŭ dom svoj, kab ne pamër u bitve, a drugi ne abnaviŭ âgo;

6. і хто пасадзіў вінаграднік і не карыстаўся ім, той няхай ідзе і вернецца ў дом свой, каб не памёр у бітве, і другі не пакарыстаўся ім; і хто пасадзіў вінаграднік і не карыстаўся ім, той няхай ідзе і вернецца ў дом свой, каб не памёр у бітве, і другі не пакарыстаўся ім;

7. і хто не заручыўся з жонкаю і ня ўзяў яе, той няхай ідзе і вернецца ў дом свой, каб не памерці ў бітве, і другі ня ўзяў яе.

i hto ne zaručyŭsâ z žonkaŭ i nâ ŭzâŭ âe, toj nâhaj idze i vernecca ŭ dom svoj, kab ne pamerci ŭ bitve, i drugi nâ ŭzâŭ âe.

8. І яшчэ агалосяць наглядчыкі народу і скажуць: хто баязьлівы і маладушны, той няхай ідзе і вернецца ў дом свой, каб ён не зрабіў нясьмелымі сэрцы братоў сваіх, як ягонае сэрца.

Ì âščè agalosâc' naglâdčyki narodu i skažuc': hto baâz'livy i maladušny, toj nâhaj idze i vernecca ŭ dom svoj, kab ën ne zrabiŭ nâs'melymi sèrcy bratoŭ svaih, âk âgonae sèrca.

9. Калі наглядчыкі скажуць усё гэта люду, тады трэба паставіць правадыроў у павадыры народу.

Kali naglâdčyki skažuc' usë gëta lûdu, tady trëba pastavic' pravadyroŭ u pavadyry narodu.

10. Калі пойдзеш да горада, каб заваяваць яго, прапануй яму мір;

Kali pojdzeš da gorada, kab zavaâvac' âgo, prapanuj âmu mir;

11. калі ён згодзіцца на мір з табою і адчыніць табе брамы, дык увесь люд, які знойдзецца ў ім, будзе плаціць табе даніну і служыць табе;

kali ên zgodzicca na mir z tabou' i adčynic' tabe bramy, dyk uves' lûd, âki znojdzecca ŭ im, budze placic' tabe daninu i služyc' tabe;

12. а калі ён ня згодзіцца на мір з табою і будзе весьці з табою вайну, дык аблажы яго,

a kali ên nâ zgodzicca na mir z tabou' i budze ves'ci z tabou' vajnu, dyk ablažy âgo,

13. І калі Гасподзь, Бог твой, аддасьць яго ў рукі твае, пабі ў ім увесь мужчынскі пол вастрыём меча;

î kali Gaspodz', Bog tvoj, addas'c' âgo ŭ ruki tvae, pabi ŭ im uves' mužčynski pol vastryëm meča;

14. толькі жонак і дзяцей і быдла і ўсё, што ў горадзе, усю здабычу ягоную вазьмі сабе і карыстайся здабычаю ворагаў тваіх, якіх аддаў табе Гасподзь, Бог твой;

tol'ki žonak i dzâcej i bydla i ŭsë, što ŭ goradze, usû zdabyču âgonuû vaz'mi sabe i karystajsâ zdabyčaû voragaŭ tvaih, âkih addaŭ tabe Gaspodz', Bog tvoj;

15. так рабі з усімі гарадамі, якія ад цябе даволі далёка, якія не з гарадоў народаў гэтых.

tak rabi z usimi garadamì, âkiâ ad câbe davoli dalëka, âkiâ ne z garadoŭ narodaŭ gètyh.

16. А ў гарадах гэтых народаў, якія Гасподзь, Бог твой, дае табе ў валоданьне, не пакідай жывымі ніводнай душы,

A ŭ garadah gètyh narodaŭ, âkiâ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ valodan'ne, ne pakidaj žyvymì nìvodnaj dušy,

17. а пракляні іх: Хэтэяў і Амарэяў, і Хананэяў і Фэрэзэяў, і Габрэяў і Эвусэяў, як загадаў табе Гасподзь, Бог твой,

a praklâni ih: Hètèâũ ì Amarèâũ, ì Hananèâũ ì Fèrèzèâũ, ì Gabrèâũ ì Èvuseâũ, âk zagadaũ tabe Gaspodz', Bog tvoj,

18. каб яны не навучылі вас рабіць такія самыя мярзоты, якія яны рабілі дзеля багоў сваіх, і каб вы не грашылі прад Госпадам, Богам вашым.

kab âny ne navučyli vas rabic' takîâ samyâ mârzoty, âkiâ âny rabili dzelâ bagoũ svaih, ì kab vy ne grašyli prad Gospadam, Bogam vašym.

19. Калі доўга будзеш трымаць у аблозе горад, каб заваяваць яго і ўзяць яго, дык ня псуй дрэваў яго, ад якіх можна карміцца, і не спусташай навакольляў, бо дрэва на полі не чалавек, каб магло пайсьці ад цябе на ўмацаваньне;

Kali doũga budzeš trymac' u abloze gorad, kab zavaâvac' âgo ì ũzâc' âgo, dyk nâ psuj drèvaũ âgo, ad âkih možna karmicca, ì ne spustašaj navakol'lâũ, bo drèva na poli ne čalavek, kab maglo pajs'ci ad câbe na ũmacavan'ne;

20. толькі тыя дрэвы, пра якія ты ведаеш, што яны нічога ня родзяць на ежу, можаш псаваць і сячы і будаваць умацаваньні супроць горада, які вядзе з табою вайну, пакуль не ўпакорыш яго.

tol'ki tyâ drèvy, pra âkiâ ty vedaeš, što âny ničoga nâ rodzâc' na ežu, možaš psavac' ì sâčy ì budavac' umacavan'ni suproc' gorada, âki vâdze z taboũ vajnu, pakul' ne ũpakoryš âgo.

21 Кіраўнік

1. Калі ў зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў валоданьне, знойдзены будзе забіты, які ляжыць на полі, і невядома, хто забіў яго,

Kali ũ zâmlì, âkuũ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ũ valodan'ne, znojdzeny

budze zabity, âki lâžyc' na poli, i nevâdoma, hto zabiŭ âgo,

2. дык няхай выйдуць старэйшыны твае і судзьдзі твае і памераюць адлегласць да гарадоў, якія вакол забітага;

dyk nâhaj vyjduc' starèjšyny tvae i sudz'dzi tvae i pameraŭc' adleglas'c' da garadoŭ, âkiâ vakol zabitaga;

3. і старэйшыны горада таго, які будзе найбліжэй да забітага, няхай возьмуць цялушку, на якой не працавалі, якая не насіла ярма,

i starèjšyny gorada tago, âki budze najbližej da zabitaga, nâhaj voz'muc' câlušku, na âkoj ne pracavali, âkaâ ne nasila ârma,

4. і няхай старэйшыны таго горада завядуць гэтую цялушку ў дзікую даліну, якая ня ўроблена і не засеяна, і заколюць там цялушку ў даліне;

i nâhaj starèjšyny tago gorada zavâduc' gètuŭ câlušku ŭ dzikuŭ dalinu, âkaâ nâ ŭroblena i ne zaseâna, i zakolŭc' tam câlušku ŭ daline;

5. і прыйдуць сьвятары, сыны Лявііныя, - бо іх выбраў Гасподзь, Бог твой, служыць Яму, і дабраслаўляць імем Госпада, і паводле слова іхняга трэба рашыць усякую спрэчную справу і ўсякую прычыненую шкоду,

i pryjduc' s'vâtary, syny Lâviïnyâ, - bo ih vybraŭ Gaspodz', Bog tvoj, služyc' Âmu, i dabraslaŭlâc' imem Gospada, i pavodle slova ihnâga trèba rašyc' usâkuŭ sprèčnuŭ spravu i ŭsâkuŭ pryčynenuŭ škodu,

6. і ўсе старэйшыны горада таго, найбліжэйшыя да забітага, няхай абмыюць рукі свае над цялушкай, зарэзанай у даліне,

i ŭse starèjšyny gorada tago, najbližejšyâ da zabitaga, nâhaj abmyŭc' ruki svae nad câluškaŭ, zarèzanaj u daline,

7. і абвесьцяць і скажуць: рукі нашыя не пралілі крыві гэтай, і вочы нашыя ня бачылі;

i abves'câc' i skažuc': ruki našyâ ne pralili kryvi gètaj, i vočy našyâ nâ bačyli;

8. ачысьці народ Твой, Ізраіля, які Ты, Госпадзе, вызваліў, і не залічы народу Твайму, Ізраілю, нявіннай крыві. І яны ачысьцяцца ад крыві.

ačys'ci narod Tvoj, Izrailâ, âki Ty, Gospadze, vyzvaliŭ, i ne zaličy narodu Tvajmu, Izrailû, nâvinnaj kryvi. I âny ačys'câcca ad kryvi.

9. Так павінен ты змываць у сябе кроў невінаватага, калі хочаш рабіць добрае і справядлівае прад вачыма Госпада.

Tak pavinen ty zmyvac' u sâbe kroŭ nevînavataga, kalî hočaš rabic' dobrae i spravâdlivae prad vačyma Gospada.

10. Калі выйдзеш на вайну супраць ворагаў тваіх, і Гасподзь, Бог твой, аддасьць іх у рукі твае, і возьмеш іх у палон,

Kalî vyjdzeš na vajnu suprac' voragaŭ tvaîh, i Gaspodz', Bog tvoj, addas'c' ih u ruki tvae, i voz'meš ih u palon,

11. і ўбачыш сярод палонных жанчыну, прыгожую з твару, і пакахаеш яе, і захочаш узяць яе сабе за жонку,

i ŭbačyš sârod palonnyh žančynu, prygožuŭ z tvaru, i pakahaeš âe, i zahočaš uzâc' âe sabe za žonku,

12. дык прывядзі яе ў дом свой, і няхай яна астрыжэ галаву сваю і абрэжа пазногці свае,

dyk pryvâdzi âe ŭ dom svoj, i nâhaj âna astryžè galavu svaŭ i abrèža paznogci svae,

13. і здыме зь сябе палоньніцкую вопратку сваю, і жыве ў доме тваім, і аплаквае бацьку свайго і маці сваю цэлы месяц; і пасля таго ты можаш увайсьці да яе і зрабіцца яе мужам, і яна будзе тваёю жонкаю;

i zdyme z' sâbe palon'nickuŭ vopratku svaŭ, i žyve ŭ dome tvaim, i aplakvae bac'ku svajgo i maci svaŭ cely mesâc; i pas'lâ tago ty možaš uvajs'ci da âe i zrabicca âe mužam, i âna budze tvaëŭ žonkaŭ;

14. калі ж яна пасля не спадабаецца табе, дык ты адпусьці яе, куды

яна захоча, але не прадавай яе за срэбра і ня ўводзь яе ў рабства, бо ты ўпакорыў яе.

kali ž âna pas'la ne spadabaecca tabe, dyk ty adpus'ci âe, kudy âna zahoča, ale ne pradavaj âe za srèbra i nâ ŭvodz' âe ŭ rabstva, bo ty ŭpakoryŭ âe.

15. Калі ў каго будуць дзьве жонкі - адна любая, а другая нялюбая, і як любая, так і нялюбая народзяць яму сыноў, і першынцам будзе сын нялюбай, -

Kali ŭ kago buduc' dz've žonki - adna lûbaâ, a drugaâ nâlûbaâ, i âk lûbaâ, tak i nâlûbaâ narodzâc' âmu synoŭ, i peršyncam budze syn nâlûbaj, -

16. дык, пры падзеле сынам сваім маёмасьці сваёй, ён ня можа сыну жонкі любай аддаць першынства перад першародным сынам нялюбай;

dyk, pry padzele synam svaim maëmas'ci svaëj, ën nâ moža synu žonki lûbaj addac' peršynstva perad peršarodnym synam nâlûbaj;

17. а першынцам павінен прызнаць сына нялюбай і даць яму дваіную долю з усяго, што ў яго знойдзецца, бо ён ёсьць пачатак сілы ягонай, яму належыць права першародства.

a peršyncam pavinen pryznac' syna nâlûbaj i dac' âmu dvajnuŭ dolŭ z usâgo, što ŭ âgo znojdzecca, bo ën ës'c' pačatak sily âgonaj, âmu naležyc' prava peršarodstva.

18. Калі ў каго будзе сын упарты і непакорлівы, які ня слухаецца голасу бацькі свайго і голасу маці сваёй, і яны каралі яго, але ён ня слухаецца іх, -

Kali ŭ kago budze syn uparty i nepakorlivy, âki nâ sluhaecca golasu bac'ki svajgo i golasu maci svaëj, i âny karali âgo, ale ën nâ sluhaecca ih, -

19. дык бацька ягоны і маці ягоная няхай возьмуць яго і прывядуць яго да старэйшынаў горада свайго і да варотаў свайго жытла

dyk bac'ka âgony i maci âgonaâ nâhaj voz'muc' âgo i pryvâduc' âgo da starèjšynaŭ gorada svajgo i da varotaŭ svajgo žytlâ

20. і скажучь старэйшынам горада свайго: "гэты сын наш упарты і непакорлівы, ня слухаецца слоў нашых, ласун і п'яніца";

i skažuc' starèjšynam gorada svajgo: "gèty syn naš uparty i nepakorlivy, nâ sluhaecca sloŭ našyh, lasun i pèânica";

21. тады ўсе жыхары горада ягонага няхай паб'юць яго камянямі да сьмерці; і так вынішчы зло спасярод сябе, і ўсе Ізраільцяне пачуюць і збаяцца.

tady ŭse žyhary gorada âgonaga nâhaj pab'èuc' âgo kamânâmi da s'merci; i tak vyniščy zlo spasârod sâbe, i ŭse Ìzrail'câne pačuûc' i zbaâcca.

22. Калі ў кім знойдзецца злачынства, вартае сьмерці, і ён будзе ўсьмерчаны, і ты павесіш яго на дрэве,

Kali ŭ kim znojdzecca zlačynstva, vartae s'merci, i ên budze ŭs'merčany, i ty pavesiš âgo na drève,

23. дык цела ягонае не павінна начаваць на дрэве, а пахавай яго таго ж самага дня, бо пракляты прад Богам павешаны на дрэве, але не апаганьвай зямлі тваёй, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку.

dyk cela âgonae ne pavinna načavac' na drève, a pahavaj âgo tago ž samaga dnâ, bo praklâty prad Bogam pavešany na drève, ale ne apagan'vaj zâmli tvaëj, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ dzâlânku.

22 Кіраўнік

1. Калі ўбачыш вала брата твайго альбо авечку ягоную, што заблудзілася, не пакідай іх, а вярні іх брату твайму;

Kali ŭbačyš vala brata tvajgo al'bo avečku âgonuû, što zabludzilasâ, ne

pakidaj ih, a vârnì ih bratu tvajmu;

2. калі ж няблізка да цябе будзе брат твой, альбо ты ня ведаеш яго, дык прыбяры іх у двор свой, і няхай яны будуць у цябе, пакуль брат твой не пачне шукаць іх, і тады вярні іх яму;

kali ž nâblizka da câbe budze brat tvoj, al'bo ty nâ vedaeš âgo, dyk prybâry ih u dvor svoj, i nâhaj âny buduc' u câbe, pakul' brat tvoj ne pačne šukac' ih, i tady vârnì ih âmu;

3. так рабі і з аслом ягоным, так рабі із вопраткаю ягонай, так рабі і з усякай згубленай рэччу брата твайго, якая будзе ім згублена і якую ты знойдзеш: нельга табе ўхіляцца ад гэтага.

tak rabi i z aslom âgonym, tak rabi iz vopratkaû âgonaj, tak rabi i z usâkaj zgublenaj rèčču brata tvajgo, âkaâ budze im zgublena i âkuû ty znojdzeš: nel'ga tabe ŭhilâcca ad gètaga.

4. Калі ўбачыш асла брата твайго альбо вала ягонага, якія ўпалі на дарозе, не пакідай іх, а падымі іх зь ім разам.

Kali ŭbačyš asla brata tvajgo al'bo vala âgonaga, âkiâ ŭpali na daroze, ne pakidaj ih, a padymi ih z' im razam.

5. На жанчыне не павінна быць мужчынскай вопраткі, і мужчына не павінен апранацца ў жаночае адзеньне, бо агідны прад Госпадам, Богам тваім, кожны, хто робіць гэта.

Na žančyne ne pavinna byc' mužčynskaj vopratki, i mužčyna ne pavinen apranacca ŭ žanočae adzen'ne, bo agidny prad Gospadam, Bogam tvaim, kožny, hto robic' gèta.

6. Калі трапіцца табе на дарозе птушынае гняздо на якім-небудзь дрэве альбо на зямлі, з птушанятамі альбо яйкамі, і маці сядзіць на птушанятах альбо на яйках, дык не бяры маці разам зь дзецьмі:

Kali trapicca tabe na daroze ptušynaе gnâzdo na âkim-nebudz' drève al'bo

na zâmlì, z ptušânâtami al'bo âjkami, i macì sâdzic' na ptušânâtah al'bo na âjkah, dyk ne bâry macì razam z' dzec'mì:

7. маці пусьці, а дзяцей вазьмі сабе, каб табе было добра, і каб падоўжыліся дні твае.

macì pus'ci, a dzâcej vaz'mì sabe, kab tabe bylo dobra, i kab padoŭžylisâ dni tvae.

8. Калі будзеш будаваць новы дом, дык зрабі парэнчы каля даху твайго, каб не навесьці табе крыві на дом твой, калі хто-небудзь упадзе зь яго.

Kalì budzeš budavac' novy dom, dyk zrabì parènčy kalâ dahu tvajgo, kab ne naves'ci tabe kryvì na dom tvoj, kalì hto-nebudz' upadze z' âgo.

9. Не засявай вінаградніка твайго двума родамі насеньня, каб не закляў ты збору насеньня, якія ты пасееш разам з пладамі вінаградніка.

Ne zasâvaj vînagradnika tvajgo dvuma rodami nasen'nâ, kab ne zaklâŭ ty zboru nasen'nâ, âkiâ ty paseeš razam z pladami vînagradnika.

10. Не ары на вале і асьле разам.

Ne ary na vale i as'le razam.

11. Не апранай адзеньня, зробленага з розных рэчываў, з воўны і лёну разам.

Ne apranaj adzen'nâ, зробленага z roznyh rëčyvaŭ, z voŭny i lënu razam.

12. Зрабі сабе кутасікі на чатырох рагах покрыва твайго, якім ты накрываешся.

Zrabì sabe kutasìkì na čatyroh ragah pokryva tvajgo, âkim ty nakryvaeššâ.

13. Калі хто возьме жонку, і ўвойдзе да яе, і ўзьненавідзіць яе,

Kalì hto voz'me žonku, i ŭvojdze da âe, i ŭz'nenavidzic' âe,

14. і будзе ўзводзіць на яе заганныя паклёпы, і пусьціць пра яе благія чуткі, і скажа: "я ўзяў гэтую жонку, і ўвайшоў да яе, і не знайшоў у яе

дзявоцкасьці",

ì budze ùzvodzìc' na âe zagannyâ paklëpy, ì pus'cìc' pra âe blagiâ čutkì, ì skaža: "â ùzâũ gètuũ žonku, ì ùvajšoũ da âe, ì ne znajšoũ u âe dzâvockas'cì",

15. дык бацька дзяўчыны і маці яе няхай возьмуць і вынесуць знакі дзявоцкасьці дзяўчыны да старэйшынаў горада, да брамы;

dyk bac'ka dzâũčyny ì macì âe nâhaj voz'muc' ì vynesuc' znakì dzâvockas'cì dzâũčyny da starèjšynaũ gorada, da bramy;

16. і бацька дзяўчыны скажа старэйшынам: дачку маю я аддаў за жонку гэтаму чалавеку, і ён зьненавідзеў яе,

ì bac'ka dzâũčyny skaža starèjšynam: dačku maũ â addaũ za žonku gètamu čalaveku, ì èn z'nenavidzeũ âe,

17. і вось, ён узводзіць на яе заганныя паклёпы, кажучы: "я не знайшоў у дачкі тваёй дзявоцкасьці"; але вось знакі дзявоцкасьці дачкі маёй. І расьсцелюць вопратку перад старэйшынамі горада.

ì vos', èn uzvodzìc' na âe zagannyâ paklëpy, kažučy: "â ne znajšoũ u dački tvaèj dzâvockas'cì"; ale vos' znakì dzâvockas'cì dački maèj. Ì ras'scelûc' vopratku perad starèjšynami gorada.

18. Тады старэйшыны таго горада няхай возьмуць мужа і пакараюць яго,

Tady starèjšyny tago gorada nâhaj voz'muc' muža ì pakaraûc' âgo,

19. і накладуць на яго сто сікляў срэбра пені і аддадуць бацьку дзяўчыны за тое, што ён пусьціў блугую чутку пра дзяўчыну Ізраільскую; а яна няхай застанецца ягонай жонкай, і ён ня можа разьвесціся зь ёю праз усё жыцьцё сваё.

ì nakladuc' na âgo sto siklâũ srèbra penì ì addaduc' bac'ku dzâũčyny za toe, što èn pus'ciũ blaguũ čutku pra dzâũčynu Ìzrail'skuũ; a âna nâhaj zastanecca âgonaj žonkaj, ì èn nâ moža raz'ves'cisâ z' èũ praz usë žyc'cë

svaë.

20. Калі ж сказана будзе слушна, і ня знойдзецца дзявоцкасьці ў дзяўчыны,

Kali ž skazana budze slušna, i nâ znojdzecca dzâvockas'ci ŭ dzâŭčynu,

21. дык дзяўчыну няхай прывядуць да дзв'ярэй дома бацькі яе, і жыхары горада яе паб'юць яе камянямі да сьмерці, бо яна зрабіла вартае сораму сярод Ізраіля, калі блудадзеяла ў доме ў бацькі свайго; і так вынішчы зло спасярод сябе.

dyk dzâŭčynu nâhaj pryvâduc' da dz'vârèj doma bac'ki âe, i žyhary gorada âe pab'ûc' âe kamânâmi da s'mercì, bo âna zrabila vartae soramu sârod Ìzrailâ, kali bludadzeâla ŭ dome ŭ bac'ki svajgo; i tak vyniščy zlo spasârod sâbe.

22. Калі знойдзены будзе хто лежачы з жонкаю замужняю, дык трэба аддаць сьмерці абаіх, і мужчыну, які ляжаў з жанчынаю, і жанчыну; і так вынішчы зло зь Ізраіля.

Kali znojdzeny budze hto ležačy z žonkaŭ замуžнаŭ, dyk trèba addac' s'mercì abaih, i mužčynu, âki lâžaŭ z žančynaŭ, i žančynu; i tak vyniščy zlo z' Ìzrailâ.

23. Калі будзе маладая дзяўчына заручана з мужам, і хто-небудзь спаткаецца зь ёю ў горадзе і ляжа зь ёю,

Kali budze maladaâ dzâŭčyna zaručana z mužam, i hto-nebudz' spatkaecca z' ëŭ ŭ goradze i lâža z' ëŭ,

24. дык абаіх іх прывядзеце да брамы таго горада і пабеце іх камянямі да сьмерці: дзяўчыну за тое, што яна ня крычала ў горадзе, а мужчыну за тое, што ён зганьбіў жонку блізкага свайго; і так вынішчы зло спасярод сябе.

dyk abaih ih pryvâdzece da bramy tago gorada i pabece ih kamânâmi da

s'mercì: dzâŭčynu za toe, što âna nâ kryčala ŭ goradze, a mužčynu za toe, što ěn zgan'biŭ žonku blizkaga svajgo; i tak vyniščy zlo spasârod sâbe.

25. А калі хто ў полі спаткаецца зь дзяўчынай заручанай і, схапіўшы яе, ляжа зь ёю, дык трэба аддаць сьмерці толькі мужчыну, які ляжаў зь ёю,
A kalì hto ŭ polì spatkaeccà z' dzâŭčynaj zaručanaj i, shapiŭšy âe, lâža z' ěû, dyk trèba addac' s'mercì tol'kì mužčynu, âkì lâžaŭ z' ěû,

26. а дзяўчыне нічога не рабі; на дзяўчыне няма злачынства сьмяротнага: бо гэта тое самае, як калі б хто паўстаў на блізкага свайго і забіў яго;

a dzâŭčyne ničoga ne rabì; na dzâŭčyne nâma zlačynstva s'mârotnaga: bo gèta toe samae, âk kalì b hto paŭstaŭ na blizkaga svajgo i zabiŭ âgo;

27. бо ён спаткаўся зь ёю ў полі, і хоць дзяўчына заручаная крычала, ня было каму выратаваць яе.

bo ěn spatkaŭsâ z' ěû ŭ polì, i hoc' dzâŭčyna zaručanaâ kryčala, nâ bylo kamu vyratavac' âe.

28. Калі хто-небудзь спаткаецца зь дзяўчынаю незаручанаю і схапіць яе і ляжа зь ёю, і засьпеюць іх, -

Kalì hto-nebudz' spatkaeccà z' dzâŭčynaŭ nezaručanaŭ i shopic' âe i lâža z' ěû, i zas'peŭc' ih, -

29. дык той, хто ляжаў зь ёю, павінен даць бацьку дзяўчыны пяцьдзясят сікляў срэбра, а яна няхай будзе яму жонкаю, бо ён зганьбіў яе; праз усё жыццё сваё ня можа ён разьвесціся зь ёю.

dyk toj, hto lâžaŭ z' ěû, pavinen dac' bac'ku dzâŭčyny pâc'dzâsât sìklâŭ srèbra, a âna nâhaj budze âmu žonkaŭ, bo ěn zgan'biŭ âe; praz usë žyc'cè svaë nâ moža ěn raz'vescìsâ z' ěû.

30. Ніхто не павінен браць жонкі бацькі свайго і адхінаць край вопраткі бацькі свайго.

Nihto ne pavinen brac' žonki bac'ki svajgo i adhinac' kraj vopratkì bac'ki svajgo.

23 Кіраўнік

1. У каго раздушаны ядры альбо адрэзаны дзетародны чэлес, той ня можа ўвайсьці ў супольнасьць Гасподнюю.

U kago razdušany âdry al'bo adrèzany dzetarodny čèles, toj nâ moža ŭvajs'ci ŭ supol'nas'c' Gaspodnûû.

2. Сын блудніцы ня можа ўвайсьці ў супольнасьць Гасподнюю, і дзясятае пакаленьне ягонае ня можа ўвайсьці ў супольнасьць Гасподнюю.

Syn bludnicy nâ moža ŭvajs'ci ŭ supol'nas'c' Gaspodnûû, i dzâsâtae pakalen'ne âgonae nâ moža ŭvajs'ci ŭ supol'nas'c' Gaspodnûû.

3. Аманіцянін і Маавіцянін ня можа ўвайсьці ў супольнасьць Гасподнюю, і дзясятае пакаленьне іх ня можа ўвайсьці ў супольнасьць Гасподнюю вавек,

Amanicânin i Maavicânin nâ moža ŭvajs'ci ŭ supol'nas'c' Gaspodnûû, i dzâsâtae pakalen'ne ih nâ moža ŭvajs'ci ŭ supol'nas'c' Gaspodnûû vavek,

4. бо яны ня сустрэлі вас з хлебам і вадою ў дарозе, калі вы ішлі зь Егіпта, і таму што яны нанялі супроць цябе Валаама, сына Вэоравага з Пэтора Месапатамскага, каб праклясьці цябе;

bo âny nâ sustrèli vas z hlebam i vadoû ŭ daroze, kali vy išli z' Egipta, i tamu što âny nanâli suproc' câbe Valaama, syna Vèoravaga z Pètora Mesapatamskaga, kab praklâs'ci câbe;

5. але Гасподзь, Бог твой, не схацеў слухаць Валаама і абярнуў Гасподзь, Бог твой, праклён ягоны ў дабраславеньне табе, бо Гасподзь,

Бог твой, любіць цябе;

ale Gaspodz', Bog tvoj, ne shaceŭ sluhac' Valaama i abârnuŭ Gaspodz', Bog tvoj, praklën âgony ŭ dabraslaven'ne tabe, bo Gaspodz', Bog tvoj, lûbic' câbe;

6. ня зычы ім міру і шчасьця ва ўсе дні твае, вавекі.

nâ zyčy im miru i ščas'câ va ŭse dni tvae, vaveki.

7. Ня грэбуй Ідумэянінам, бо ён брат твой; ня грэбуй Егіпцянінам, бо ты быў прыхаднем у зямлі ягонай;

Nâ grèbuj İdumèâninam, bo ën brat tvoj; nâ grèbuj Egipcâninam, bo ty byŭ pryhadnem u zâmlì âgonaj;

8. дзеці, якія ў іх народзяцца, у трэцім пакаленьні могуць увайсьці ў супольнасьць Гасподнюю.

dzeci, âkiâ ŭ ih narodzâcca, u trècim pakalen'ni moguc' uvajs'ci ŭ supol'nas'c' Gaspodnûû.

9. Калі пойдзеш у паход супроць ворагаў тваіх, сьцеражыся ўсяго благога.

Kali pojdzeš u pahod suproc' voragaŭ tvaih, s'ceražysâ ŭsâgo blagoga.

10. Калі ў цябе будзе хто нячысты ад начнога здарэньня, дык ён павінен выйсьці з табара і не ўваходзіць у табар,

Kali ŭ câbe budze hto nâčysty ad načnoga zdarèn'nâ, dyk ën pavinen vyjs'ci z tabara i ne ŭvahodzic' u tabar,

11. а калі зьвечарэе, павінен абмыць цела сваё вадой, і пасьяля захаду сонца можа ўвайсьці ў табар.

a kali z'večarèe, pavinen abmys' cela svaë vadoû, i pas'lâ zahadu sonca moža ŭvajs'ci ŭ tabar.

12. Месца павінна быць у цябе па-за табарам, куды б ты мог выходзіць;

Mesca pavinna byc' u cãbe pa-za tabaram, kudy b ty mog vyhodzic';

13. апрача зброі тваёй павінна быць у цябе лапатка; і калі будзеш садзіцца па-за табарам, выкапай ёю ямку і зноў закапай спаражненне тваё;

aprača zbroi tvaěj pavinna byc' u cãbe lapatka; i kali budzeš sadzicca pa-za tabaram, vykapaj ëû âmku i znoŭ zakapaj sparažnen'ne tvaë;

14. бо Гасподзь, Бог твой, ходзіць сярод табара твайго, каб выбаўляць цябе і аддаваць ворагаў тваіх, а таму табар твой павінен быць сьвяты, каб Ён ня ўбачыў у цябе чаго брыдкага і не адступіўся ад цябе.

bo Gaspodz', Bog tvoj, hodzic' sãrod tabara tvajgo, kab vybaŭlãc' cãbe i addavac' voragaŭ tvaih, a tamu tabar tvoj pavinen byc' s'vãty, kab Ęn nã ŭbačyŭ u cãbe čago brydkaga i ne adstupiŭsã ad cãbe.

15. Не выдавай раба гаспадару ягонаму, калі ён прыбязыць да цябе ад гаспадара свайго;

Ne vydavaj raba gaspadaru âgonamu, kali ën prybãžyc' da cãbe ad gaspadara svajgo;

16. хай ён у цябе жыве, сярод вас у месцы, якое ён выбера ў якім-небудзь селішчы тваім, дзе яму спадабаецца; ня ўціскай яго.

haj ën u cãbe žyve, sãrod vas u mescy, âkoe ën vybera ŭ âkim-nebudz' seliščy tvaim, dze âmu spadabaecca; nã ŭciskaj âgo.

17. Не павінна быць блудадзейкі з дочак Ізраілевых і не павінна быць блудадзея з сыноў Ізраілевых.

Ne pavinna byc' bludadzejki z dočak Ęzrailevyh i ne pavinna byc' bludadzeã z synoŭ Ęzrailevyh.

18. Ня ўнось платы блудадзейкі і цаны сабакі ў дом Госпада, Бога твайго, ні пасьяя якога б тое ні было абяцання, бо тое і другое ёсьць гідота прад Госпадам, Богам тваім.

Nâ ũnos' platy bludadzejki i cany sabaki ũ dom Gospada, Boga tvajgo, ni pas'lâ âkoga b toe ni bylo abâcan'nâ, bo toe i drugoe es'c' gidota prad Gospadam, Bogam tvaim.

19. Не аддавай у ліхву брату твайму ні срэбра, ні хлеба, ні чаго-небудзь іншага, што можа аддаваць у ліхву;

Ne addavaj u lihvu bratu tvajmu ni srèbra, ni hleba, ni čago-nebudz' inšaga, što moža addavac' u lihvu;

20. іншаземцу аддавай у ліхву, а брату твайму не аддавай у ліхву, каб Гасподзь, Бог твой, дабраславіў цябе ва ўсім, што робіцца рукамі тваімі, на зямлі, у якую ты ідзеш, каб авалодаць ёю.

inšazemcu addavaj u lihvu, a bratu tvajmu ne addavaj u lihvu, kab Gaspodz', Bog tvoj, dabraslaviŭ cêbe va ũsìm, što robicca rukami tvaimi, na zâmlì, u âkuŭ ty idzeš, kab avalodac' ëŭ.

21. Калі дасі абяцаньне Госпаду, Богу твайму, адразу выканай яго, бо Гасподзь, Бог твой, спагоніць зь цябе яго, і на табе будзе грэх;

Kali dasi abâcan'ne Gospadu, Bogu tvajmu, adrazu vykanaj âgo, bo Gaspodz', Bog tvoj, spagonic' z' cêbe âgo, i na tabe budze grèh;

22. а калі ты ня даў абяцаньня, дык ня будзе на табе грэху.

a kali ty nâ daŭ abâcan'nâ, dyk nâ budze na tabe grèhu.

23. Што выйшла з вуснаў тваіх, трымай і выконвай так, як абяцаў ты Госпаду, Богу твайму, дабраахвотнае прынашэньне, пра якое сказаў ты вуснамі тваімі.

Što vyjšla z vusnaŭ tvaih, trymaj i vykonvaj tak, âk abâcaŭ ty Gospadu, Bogu tvajmu, dabraahvotnae prynašèn'ne, pra âkoe skazaŭ ty vusnamì tvaimi.

24. Калі ўвойдзеш у вінаграднік блізкага твайго, можаш есьці ягады ўдосыць, колькі хоча душа твая, а ў посуд не кладзі.

Kali ũvojdzeš u vinogradnik blizkaga tvajgo, možaš es'ci âgady ũdosyc',

kol'ki hoča duša tvaâ, a ŭ posud ne kladzi.

25. Калі прыйдзеш на жніво блізкага твайго, зрывавай калосьсе рукамі тваімі, а сярпа не занось на жніво блізкага твайго.

Kali pryjdzeš na žnivo blizkaga tvajgo, zryvaj kalos'se rukami tvaïmì, a sârpa ne zanos' na žnivo blizkaga tvajgo.

24 Кіраўнік

1. Калі хто возьме жонку і зробіцца мужам яе, і яна ня знойдзе ўпадабаньня ў вачах ягоных, бо ён знаходзіць у ёй што-небудзь агіднае, і напіша ёй разводны ліст, і дасьць ёй у рукі, і адпусьціць яе з дома свайго,

Kali hto voz'me žonku i zrobicca mužam âe, i âna nâ znojdze ŭpadaban'nâ ŭ vačah âgonyh, bo ën znahodzic' u ëj što-nebudz' agidnae, i napiša ëj разводny list, i das'c' ëj u rukì, i adpus'cic' âe z doma svajgo,

2. і яна выйдзе з дома ягонага, пойдзе і выйдзе за другога мужа,

i âna vyjdze z doma âgonaga, pojdze i vyjdze za drugoga muža,

3. але і гэты апошні муж зьненавідзіць яе і напіша ёй разводны ліст, і дасьць ёй у рукі, і адпусьціць яе з дома свайго, альбо памрэ гэты апошні муж яе, які ўзяў яе сабе за жонку, -

ale i gèty apošni muž z'nenavidzic' âe i napiša ëj разводny list, i das'c' ëj u rukì, i adpus'cic' âe z doma svajgo, al'bo pamrè gèty apošni muž âe, âkì ŭzâŭ âe sabe za žonku, -

4. дык ня можа першы муж яе, які адпусьціў яе, зноў узяць яе сабе за жонку, пасья таго, як яна заплямілася, бо гэта ёсьць гідота прад Госпадам, і не рабі грэху - той зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку.

dyk nâ moža peršy muž âe, âkì adpus'ciũ âe, znoũ uzâc' âe sabe za žonku, pas'lâ tago, âk âna zaplâmilasâ, bo gèta ës'c' gidota prad Gospadam, ì ne rabi grèhu - toj zâmlì, âkuũ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ů dzâlânku.

5. Калі хто ўзяў жонку нядаўна, дык няхай ня йдзе на вайну, і нічога нельга ўскладаць на яго; няхай ён застанецца вольны ў доме сваім цэлы год і радуе жонку сваю, якую ўзяў.

Kali hto ůzâũ žonku nâdaũna, dyk nâhaj nâ jdze na vajnu, ì ničoga nel'ga ůskladac' na âgo; nâhaj ën zastanecca vol'ny ů dome svaim cèly god ì radue žonku svaũ, âkuũ ůzâũ.

6. Ніхто не павінен браць у заклад верхняга і ніжняга жарона, бо такі бярэ ў заклад душу.

Nihto ne pavinen brac' u zaklad verhnâga ì nižnâga žarona, bo takì bârè ů zaklad dušu.

7. Калі знойдуць каго, што ён украў у каго-небудзь з братоў сваіх, з сыноў Ізраілевых, і паняволіў яго, дык такога злодзея трэба аддаць сьмерці; і так вынішчы зло спасярод сябе.

Kali znojduc' kago, što ën ukraũ u kago-nebudz' z bratoũ svaih, z synoũ Ìzrailevyh, ì panâvoliũ âgo, dyk takoga zlodzeâ trèba addac' s'merci; ì tak vyniščy zlo spasârod sâbe.

8. Сьцеражыся ў пошасьці праказы, каб добра пільнавацца і рабіць усё тое, чаго навучаць сьвятары і лявіты; старанна выконвайце, што я загадаў ім;

S'ceražysâ ů pošas'ci prakazy, kab dobra pil'navacca ì rabič' usë toe, čago navučac' s'vâtary ì lâvity; staranna vykonvajce, što â zagadaũ im;

9. памятай, што Гасподзь, Бог твой, зрабіў Марыямі ў дарозе, калі вы ішлі зь Егіпта.

pamâtaj, što Gaspodz', Bog tvoj, zrabiũ Maryâmi ů daroze, kali vy išli z'

Egipta.

10. Калі ты блізкаму свайму што-небудзь пазычаеш, дык не хадзі да яго ў дом, каб узяць у яго заклад,

Kali ty blizkamu svajmu što-nebudz' pazyčaeš, dyk ne hadzi da âgo ũ dom, kab uzâc' u âgo zaklad,

11. пастой на вуліцы, а той, каму ты пазычыў, вынесе табе заклад свой на вуліцу;

pastoj na vulicy, a toj, kamu ty pazyčyŭ, vynese tabe zaklad svoj na vulicu;

12. а калі ён будзе чалавек бедны, дык ты не кладзіся спаць, маючы заклад ягоны;

a kali ên budze čalavek bedny, dyk ty ne kladzisâ spac', maŭčy zaklad âgony;

13. аддай яму заклад пры захадзе сонца, каб ён лёг спаць у вопратцы сваёй і дабраславіў цябе, - і табе залічыцца гэта ў праведнасьць прад Госпадам, Богам тваім.

addaj âmu zaklad pry zahadze sonca, kab ên lëg spac' u vopratcy svaëj i dabraslaviŭ câbe, - i tabe zaličycca gëta ũ pravednas'c' prad Gospadam, Bogam tvaim.

14. Ня крыўдзі найміта, беднага і ўбогага, з братоў тваіх альбо з прыхадняў тваіх, якія ў зямлі тваёй, у жыллішчах тваіх;

Nâ kryŭdzi najmita, bednaga i ũbogaga, z bratoŭ tvaih al'bo z pryhadnâŭ tvaih, âkiâ ũ zâmli tvaëj, u žytliščah tvaih;

15. таго ж самага дня аддай плату ягоную, каб сонца не зайшло раней таго, бо ён бедны, і чакае яе душа ягоная; каб ён не залямантаваў на цябе Госпаду, і ня было на табе грэху.

tago ž samaga dnâ addaj platu âgonuŭ, kab sonca ne zajšlo ranej tago, bo ên bedny, i čakaе âе duša âgonaâ; kab ên ne zalâmantavaŭ na câbe Gospadu, i nâ bylo na tabe grëhu.

16. Бацькі не павінны карацца за дзяцей сьмерцю, і дзеці не павінны карацца сьмерцю за бацькоў; кожны павінен карацца сьмерцю за сваё злачынства.

Bac'ki ne pavinny karacca za dzâcej s'mercû, i dzeci ne pavinny karacca s'mercû za bac'koû; kožny pavinen karacca s'mercû za svaë zlačynstva.

17. Ня судзі навыварат прыхадня, сірату, і ва ўдавы не бяры вопраткі ў заклад;

Nâ sudzi navyvarat pryhadnâ, siratu, i va ŭdavy ne bâry vopratki ŭ zaklad;

18. памятай, што і ты быў рабом у Егіпце, і Гасподзь вызваліў цябе адтуль: таму я і загадваю табе рабіць гэта.

pamâtaj, što i ty byŭ rabom u Egipce, i Gaspodz' vyzvaliŭ câbe adtul': tamu â i zagadvaŭ tabe rabic' gëta.

19. Калі будзеш жаць на полі тваім і забудзеш сноп на полі, дык не вяртайся па яго: няхай ён застаецца прыхадню, сіраце і ўдаве, каб Гасподзь, Бог твой, дабраславіў цябе ва ўсіх дзехах рук тваіх.

Kali budzeš žac' na poli tvaim i zabudzeš snop na poli, dyk ne vârtajsâ pa âgo: nâhaj ën zastaecca pryhadnû, sirace i ŭdave, kab Gaspodz', Bog tvoj, dabraslaviŭ câbe va ŭsîh dzeâh ruk tvaih.

20. Калі будзеш абіваць масьліну тваю, дык не пераглядай за сабою галінаў: няхай застаецца прыхадню, сіраце і ўдаве.

Kali budzeš abivac' mas'linu tvaŭ, dyk ne peraglâdaj za saboŭ galinaŭ: nâhaj zastaecca pryhadnû, sirace i ŭdave.

21. Калі будзеш збіраць плады ў вінаградніку тваім, не абірай рэштак за сабою: няхай застаецца прыхадню, сіраце і ўдаве;

Kali budzeš z'bîrac' plady ŭ vînogradniku tvaim, ne abiraj rëštak za saboŭ: nâhaj zastaecca pryhadnû, sirace i ŭdave;

22. і памятай, што ты быў рабом у зямлі Егіпецкай: таму я і загадваю

табе рабіць гэта.

ì pamâtaj, što ty byŭ rabom u zâmlì Egìpeckaj: tamu â ì zagadvaû tabe rabìc' gèta.

25 Кіраўнік

1. Калі будзе цяжбіна паміж людзьмі, дык няхай прывядуць іх у суд і рассудзяць іх, чыя праўда, таго хай апраўдаюць, а вінаватага засудзяць;
Kalì budze cãžbìna pamiž lûdz'mì, dyk nâhaj pryvâduc' ih u sud ì rassudzâc' ih, čyâ praŭda, tago haj apraŭdaûc', a vînavataga zasudzâc' ;

2. і калі вінаваты варты будзе, каб яго білі, дык судзьдзя няхай загадае пакласьці яго і біць пры сабе, гледзячы на віну ягоную, на разьлік;
ì kalì vînavaty varty budze, kab âgo bìlì, dyk sudz'dzâ nâhaj zagadae paklas'ci âgo ì bìc' pry sabe, gledzâčy na vînu âgonuû, na raz'lik;

3. сорак удараў можна даць яму, а ня больш, каб ад многіх удараў брат твой ня быў зьнявечаны перад вачыма тваімі.
sorak udaraŭ možna dac' âmu, a nâ bol's, kab ad mnogih udaraŭ brat tvoj nâ byŭ z'nâvečany perad vačyma tvaimì.

4. Ня кілзай мызу валу, калі ён малоціць.

Nâ kílzaj myzu valu, kalì ên malocìc'.

5. Калі браты жывуць разам і адзін зь іх памрэ, ня маючы сына, дык жонка памерлага не павінна выходзіць на бок за чалавека чужога, а дзевяр яе павінен увайсці да яе і ўзяць яе сабе за жонку і жыць зь ёю,-
Kalì braty žyvuc' razam ì adzìn z' ih pamrè, nâ maûčy syna, dyk žonka pamerlaga ne pavìnna vyhodzìc' na bok za čalaveka čužoga, a dzever âe pavìnen uvajs'ci da âe ì ŭzâc' âe sabe za žonku ì žyc' z' ëû, -

6. і першынец, якога яна народзіць, застанецца зь імем брата ягонага

памерлага, каб імя ягонае ня згладзілася ў Ізраіле.

ì peršynec, âkoga âna narodzic', zastanecca z' imem brata âgonaga pamerlaga, kab imâ âgonae nâ zgladzilasâ ŭ Ìzraile.

7. Калі ж ён не захоча ўзяць браціху сваю, дык браціха ягоная пойдзе да брамы да старэйшынаў і скажа: "дзевер мой адмаўляецца аднавіць імя брата свайго ў Ізраіле, ня хоча жаніцца са мною";

Kali ž ën ne zahoča ŭzâc' bracihu svaû, dyk braciha âgonâ pojdze da bramy da starèjšynaŭ ì skaža: "dzever moj admaŭlâecca adnavic' imâ brata svajgo ŭ Ìzraile, nâ hoča žanicca sa mnoû";

8. тады старэйшыны горада ягонага павінны паклікаць яго і ўгаворваць яго, і калі ён стане і скажа: "не хачу браць яе",

tady starèjšyny gorada âgonaga pavìnny paklikac' âgo ì ŭgavorvac' âgo, ì kali ën stane ì skaža: "ne haçu brac' âe",

9. браціха ягоная хай пойдзе да яго на вачах у старэйшынаў, і здыме бот ягоны з нагі яго, і плюне яму ў твар, і скажа: "так робяць чалавеку, які ня будзе дома брату свайму";

braciha âgonâ haj pojdze da âgo na vačah u starèjšynaŭ, ì zdyme bot âgony z nagi âgo, ì plûne âmu ŭ tvar, ì skaža: "tak robâc' čalaveku, âkì nâ budue doma bratu svajmu";

10. і дадуць яму імя ў Ізраіле: дом разутага.

ì daduc' âmu imâ ŭ Ìzraile: dom razutaga.

11. Калі б'юцца паміж сабою мужчыны, і жонка аднаго падыдзе, каб адабраць мужа свайго з рук таго, хто яго б'е, і, працягнуўшы руку сваю, схопіць яго за сарамату,

Kali b'ûcca pamìž saboû mužčyny, ì žonka adnago padydze, kab adabrac' muža svajgo z ruk tago, hto âgo b'e, ì, pracâgnuŭšy ruku svaû, shopic' âgo za saramatu,

12. дык адсячы руку ёй: хай ня літуе вока тваё.

dyk adsâčy ruku ej: haj nâ litue voka tvaë.

13. У мяху тваім не павінны быць дваякія гіры, вялікія і меншыя;

U mâhu tvaïm ne pavïnny byc' dvaâkiâ giry, vâlikîâ i menšyâ;

14. У доме тваім не павінна быць дваякая эфа, большая і меншая;

U dome tvaïm ne pavïnna byc' dvaâkaâ èfa, bol'saâ i menšaâ;

15. гіра ў цябе павінна быць дакладная і правільная, і эфа ў цябе павінна быць дакладная і правільная, каб падоўжыліся дні твае на зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе;

gira ŭ câbe pavïnna byc' dakladnaâ i pravil'naâ, i èfa ŭ câbe pavïnna byc' dakladnaâ i pravil'naâ, kab padoŭžylisâ dni tvae na zâmlî, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe;

16. бо агідны прад Госпадам, Богам тваім, кожны, хто ўчыняе крыўду.

bo agidny prad Gospadam, Bogam tvaïm, kožny, hto ŭčynâe kryŭdu.

17. Памятай, як зрабіў з табою Амалік у дарозе, калі вы ішлі зь Егіпта:

Pamâtaj, âk zrabiŭ z taboû Amalik u daroze, kalî vy išli z' Egîpta:

18. як ён сустрэў цябе па дарозе і пабіў за табою ўсіх аслабелых, калі ты зьнямогся і стаміўся, і не пабаяўся ён Бога;

âk ën sustrèŭ câbe pa daroze i pabiŭ za taboû ŭsîh aslabeledyh, kalî ty z'nâmogsa i stamiŭsa, i ne pabaâŭsa ën Boga;

19. дык вось, калі Гасподзь, Бог твой, супакоіць цябе ад усіх ворагаў тваіх з усіх бакоў, на зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку, каб авалодаць ёю, сатры з памяці Амаліка з-пад неба; не забудзься.

dyk vos', kalî Gaspodz', Bog tvoj, supakoic' câbe ad usîh voragaŭ tvaîh z usîh bakoŭ, na zâmlî, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ dzâlânku, kab avalodac' ëŭ, satry z pamâci Amalika z-pad neba; ne zabudz'sâ.

26 Кіраўнік

1. Калі ты прыйдзеш у зямлю, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе ў дзялянку, і авалодаеш ёю і аселішся на ёй,

Kali ty pryjdzješ u zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe ŭ dzâlânku, i avalodaeš ëû i aselišsâ na ëj,

2. дык вазьмі пачаткі - сіх пладоў зямлі, якія ты атрымаеш ад зямлі тваёй, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе, і пакладзі ў кош, і йдзі на тое месца, якое Гасподзь, Бог твой, выбера, каб было там імя Ягонае:

dyk vaz'mi pačatkì - sikh pladoŭ zâmlì, âkiâ ty atrymaeš ad zâmlì tvaëj, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe, i pakladzi ŭ koš, i jdzi na toe mesca, âkoe Gaspodz', Bog tvoj, vybera, kab bylo tam imâ Ágonae:

3. і прыйдзі да сьвятара, які будзе тымі днямі, і скажы яму; сёньня вызнаю прад Госпадам, Богам тваім, што я ўвайшоў у тую зямлю, даць якую нам Гасподзь запрысягнуўся бацькам нашым.

i pryjdzi da s'vâtara, âkì budze tymì dnâmi, i skažy âmu; sën'nâ vyznaû prad Gospadam, Bogam tvaim, što â ŭvajšoŭ u tuû zâmlû, dac' âkuû nam Gaspodz' zaprysâgnuŭsâ bac'kam našym.

4. Сьвятар возьме кош з рукі тваёй і паставіць яго перад ахвярнікам Госпада, Бога твайго.

S'vâtar voz'me koš z ruki tvaëj i pastavic' âgo perad ahvârnikam Gospada, Boga tvajgo.

5. А ты адказвай і скажы прад Госпадам, Богам тваім: бацька мой быў вандроўны Арамэянін, і пайшоў у Егіпет і пасяліўся там зь нямногімі людзьмі, і павёўся там ад яго народ вялікі, моцны і шматлікі;

A ty adkazvaj i skažy prad Gospadam, Bogam tvaim: bac'ka moj byŭ

*vandroŭny Aramèânìn, ì pajšoŭ u Egìpet ì pasâliŭsâ tam z' nâmnogimi
lûdz'mi, ì pavëŭsâ tam ad âgo narod vâlikì, mocny ì šmatlikì;*

6. але Егіпцяне блага абыходзіліся з намі і ўціскалі нас і накладвалі на нас цяжкую працу;

*ale Egìpcâne blaga abyhodzilisâ z nami ì ŭciskali nas ì nakladvali na nas
câžkuŭ pracu;*

7. і заенчылі мы да Госпада, Бога бацькоў нашых, і пачуў Гасподзь енк наш і ўбачыў гароту нашу, працу нашу і прыгнёт наш;

*ì zaenčyli my da Gospada, Boga bac'koŭ našyh, ì pačuŭ Gaspodz' enk naš ì
ŭbačyŭ garotu našu, pracu našu ì prygnët naš;*

8. і вывеў нас Гасподзь зь Егіпта рукою моцнаю і мышцаю ўзьнесенаю, вялікім жахам, азнакамі і цудамі,

*ì vyveŭ nas Gaspodz' z' Egìpta rukoŭ mocnaŭ ì myšcaŭ ŭz'nesenaŭ, vâlikim
žaham, aznakamì ì cudamì,*

9. і прывёў нас на месца гэтае, і даў нам зямлю гэтую, зямлю, у якой цячэ малако і мёд;

*ì pryveŭ nas na mesca gètae, ì daŭ nam zâmlŭ gètuŭ, zâmlŭ, u âkoj câčè
malako ì mëd;*

10. дык вось, я прынёс пачаткі ад пладоў зямлі, якую Ты, Госпадзе, даў мне. І пастаў гэта прад Госпадам, Богам тваім, і пакланіся прад

Госпадам, Богам тваім,

*dyk vos', â prynës pačatkì ad pladoŭ zâmlì, âkuŭ Ty, Gospadze, daŭ mne. Ì
pastaŭ gèta prad Gospadam, Bogam tvaim, ì paklanisâ prad Gospadam,*

Bogam tvaim,

11. і радуйся за ўсе даброты, якія Гасподзь, Бог твой, даў табе і дому твайму, ты і лявіт і прыхадзень, які будзе ў цябе.

ì radujisâ za ŭse dabroty, âkiâ Gaspodz', Bog tvoj, daŭ tabe ì domu tvajmu, ty

i lâvit i pryhadzen', âki budze ŭ câbe.

12. Калі ты аддзеліш усе дзесяціны пладоў зямлі тваёй на трэці год, год дзесяцін, і аддасі лявіту, прыхадню, сіраце і ўдаве, каб яны елі ў селішчах тваіх і наядаліся,

Kali ty addzeliš use dzesâciny pladoŭ zâmlì tvaëj na trècì god, god dzesâcìn, i addasi lâvìtu, pryhadnû, sìrace i ŭdave, kab âny eli ŭ selìščah tvaìh i naâdalìsâ,

13. тады скажы прад Госпадам, Богам тваім: я ўзяў ад дома сьвятыню і аддаў яе лявіту, прыхадню, сіраце і ўдаве, паводле ўсіх загадаў Тваіх, якія Ты наказаў мне: я не пераступіў заповедзяў Тваіх і не забыў;

tady skažy prad Gospadam, Bogam tvaim: â ŭzâŭ ad doma s'vâtynû i addaŭ âe lâvìtu, pryhadnû, sìrace i ŭdave, pavodle ŭsìh zagadaŭ Tvaih, âkiâ Ty nakazaŭ mne: â ne perastupiŭ zapavedzâŭ Tvaih i ne zabyŭ;

14. я ня еў ад яе ў смутку маім, і не аддзяляў яе ў нячыстасьці і не даваў зь яе дзеля мёртвага; я слухаўся голасу Госпада, Бога майго, выконваў усё, што Ты наказаў мне;

â nâ eŭ ad âe ŭ smutku maìm, i ne addzâlâŭ âe ŭ nâčystas'ci i ne davaŭ z' âe dzelâ mërtvaga; â sluhaŭsâ golasu Gospada, Boga majgo, vykonvaŭ usë, što Ty nakazaŭ mne;

15. падзівіся са сьвятога селішча Твайго, зь нябёсаў, і дабраславі народ Твой, Ізраіле, і зямлю, якую Ты даў нам - так, як ты прысягаўся бацькам нашым даць зямлю, у якой цячэ малако і мёд.

padzìvisâ sa s'vâtoga selìšča Tvajgo, z' nâbësaŭ, i dabraslavi narod Tvoj, Ìzraile, i zâmlû, âkuû Ty daŭ nam - tak, âk ty prysâgaŭsâ bac'kam našym dac' zâmlû, u âkoj câčè malako i mëd.

16. У дзень гэты Гасподзь, Бог твой, наказвае табе выконваць пастановы гэтыя і законы: трымайся іх і выконвай іх ад усяго сэрца

твайго і ад усёй душы тваёй.

U dzen' gèty Gaspodz', Bog tvoj, nakazvae tabe vykonvac' pastanovy gètyâ i zakony: trymajsâ ih i vykonvaj ih ad usâgo sèrca tvajgo i ad usëj dušy tvaëj.

17. Госпаду сказаў ты цяпер, што Ён будзе тваім Богам, і што ты будзеш хадзіць шляхамі Ягонымі і заповедзі Ягоныя і законы Ягоныя і слухацца голасу Ягонага;

Gospadu skazaŭ ty câper, što Ęn budze tvaim Bogam, i što ty budzeš hadzic' šlâhami Âgonymì i zapavedzi Âgonyâ i zakony Âgonyâ i sluhacca golasu Âgonaga;

18. і Гасподзь абяцаў табе цяпер, што ты будзеш уласным Ягоным народам, як Ён казаў табе, калі ты будзеш захоўваць усе заповедзі Яго, і Гасподзь абяцаў табе цяпер, што ты будзеш уласным Ягоным народам, як Ён казаў табе, калі ты будзеш захоўваць усе заповедзі Яго,

19. і што Ён паставіць цябе вышэй за ўсе народы, якія Ён стварыў, у гонары, славе і велічнасці, і што ты будзеш сьвятым народам у Госпада, Бога твайго, як Ён казаў.

i što Ęn pastavic' câbe vyšëj za ũse narody, âkiâ Ęn stvaryŭ, u gonary, slave i veličnas'ci, i što ty budzeš s'vâtym narodam u Gospada, Boga tvajgo, âk Ęn kazaŭ.

27 Кіраўнік

1. І наказаў Майсей і старэйшыны сыноў Ізраілевых народу, кажучы: выконвайце ўсе заповедзі, якія наказваю вам сёння.

Ì nakazaŭ Majsej i starèjšyny synoŭ Ìzrailevyh narodu, kažučy: vykonvajce ũse zapavedzi, âkiâ nakazvaŭ vam sën'nâ.

2. І калі пяройдзеце за Ярдан у зямлю, якую Гасподзь, Бог твой, дае

табе, тады пастаў сабе вялікія камяні і абмаж іх вапнаю;

Ì kalì pârojdzecce za Ârdan u zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe, tady pastaŭ sabe vâlikîâ kamânî ì abmaž ih vapnaû;

3. і напішы на камянях гэтых усе словы закона гэтага, калі пяройдзеш Ярдан, каб уступіць у зямлю, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе, у зямлю, дзе цячэ малако і мёд, як казаў табе Гасподзь, Бог бацькоў тваіх.

ì napišy na kamânâh gètyh use slovy zakona gètaga, kalì pârojdzesh Ârdan, kab ustupic' u zâmlû, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe, u zâmlû, dze câčë malako ì mëd, âk kazaŭ tabe Gaspodz', Bog bac'koŭ tvaih.

4. Калі пяройдзеце Ярдан, пастаўце камяні тыя, як я загадваю вам сёньня, на гары Гевал і абмажце іх вапнаю;

Kalì pârojdzecce Ârdan, pastaŭce kamânî tyâ, âk â zagadvaû vam sën'nâ, na gary Geval ì abmažce ih vapnaû;

5. і зладзь там ахвярнік Госпаду, Богу твайму, ахвярнік з камянёў, не падымаючы на іх жалеза;

ì zladz' tam ahvârnîk Gospadu, Bogu tvajmu, ahvârnîk z kamânëŭ, ne padymaŭčy na ih žaleza;

6. з камянёў цэлых зладзь ахвярнік Госпада, Бога твайго, і ўчыняй на ім цэласпаленьні Госпаду, Богу твайму,

z kamânëŭ cèlyh zladz' ahvârnîk Gospada, Boga tvajgo, ì ŭčynâj na ìm cèlaspalen'nî Gospadu, Bogu tvajmu,

7. і прынось ахвяры мірныя, і еж там, і радуйся прад Госпадам, Богам тваім;

ì prynos' ahvâry mîrnyâ, ì ež tam, ì radujsâ prad Gospadam, Bogam tvaim;

8. і напішы на камянях усе словы закона гэтага вельмі выразна.

ì napišy na kamânâh use slovy zakona gètaga vel'mî vyrazna.

9. І сказаў Майсей і сьвятары лявіты ўсяму Ізраілю, кажучы: уважай і слухай, Ізраіле; у дзень гэты ты зрабіўся народам Госпада, Бога твайго;

Ì skazaŭ Majsej i s'vâtary lâvity ũsâmu Ìzrailû, kažučy: uvažaj i sluhaj, Ìzraile; u dzen' gèty ty zrabiŭsâ narodam Gospada, Boga tvajgo;

10. дык вось, слухайся голасу Госпада, Бога твайго, і выконвай запаведзі Ягоныя і пастановы Ягоныя, якія наказваю табе сёньня.

dyk vos', sluhajsâ golasu Gospada, Boga tvajgo, i vykonvaj zapavedzi Âgonyâ i pastanovy Âgonyâ, âkiâ nakazvaŭ tabe sën'nâ.

11. І наказаў Майсей народу ў той дзень, кажучы:

Ì nakazaŭ Majsej narodu ũ toj dzen', kažučy:

12. гэтыя павінны стаць на гары Гарызім, каб дабраслаўляць народ, калі праройдзеце Ярдан: Сымон, Лявій, Юда, Ісахар, Язэп і Веньямін;

gètyâ pavinny stac' na gary Garyzim, kab dabraslaŭlâc' narod, kali pârojdzece Ârdan: Symon, Lâvij, Ūda, Ìsahar, Âzèp i Ven'âmin;

13. а гэтыя павінны стаць на гары Гевал, каб праклінаць: Рувім, Гад, Асір, Завулон, Дан і Нэфталім.

a gètyâ pavinny stac' na gary Geval, kab praklinac': Ruvim, Gad, Asir, Zavulon, Dan i Nèftalim.

14. Лявіты абвесьцяць і скажуць усім Ізраільцянам гучным голасам:

Lâvity abves'câc' i skažuc' usim Ìzrail'cânam gučnym golasam:

15. пракляты, хто зробіць разьбёнага альбо вылітага балвана, мярзоту прад Госпадам, твор рук мастака, і паставіць яго ў патайнай мясьціне!

Увесь народ абвесьціць і скажа: амін.

praklâty, hto zrobic' raz'bënaga al'bo vylitaga balvana, mârzotu prad Gospadam, tvor ruk mastaka, i pastavic' âgo ũ patajnaj mâs'cine! Uves' narod abves'cic' i skaža: amin.

16. Пракляты той, хто ліхасловіць бацьку свайго і маці сваю! І ўвесь

народ скажа: амін.

Praklâty toj, hto lihaslovic' bac'ku svajgo i maci svaû! I ŭves' narod skaža: amin.

17. Пракляты той, хто парушае мяжу блізкага свайго! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty toj, hto parušae mâžu blizkaga svajgo! I ŭves' narod skaža: amin.

18. Пракляты, хто сьляпога зьбівае з дарогі! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto s'lâpoga z'bivae z darogì! I ŭves' narod skaža: amin.

19. Пракляты, хто крыва судзіць прыхадня, сірату і ўдаву! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto kryva sudzic' pryhadnâ, siratu i ŭdavu! I ŭves' narod skaža: amin.

20. Пракляты, хто ляжа з жонкаю бацькі свайго, бо ён адкрыў край вопраткі бацькі свайго! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto lâža z žonkaû bac'ki svajgo, bo ën adkryŭ kraj vopratki bac'ki svajgo! I ŭves' narod skaža: amin.

21. Пракляты, хто ляжа зь якім-небудзь быдлам! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto lâža z' âkim-nebudz' bydlam! I ŭves' narod skaža: amin.

22. Пракляты, хто ляжа зь сястрою сваёю, з дачкою бацькі свайго, альбо з дачкою маці сваёй! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto lâža z' sâstroû svaëû, z dačkoû bac'ki svajgo, al'bo z dačkoû maci svaëj! I ŭves' narod skaža: amin.

23. Пракляты, хто ляжа зь цешчаю сваёю! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto lâža z' ceščaû svaëû! I ŭves' narod skaža: amin.

24. Пракляты, хто таемна забівае блізкага свайго! І ўвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto taemna zabivae blizkaga svajgo! Ì ŭves' narod skaža: amin.

25. Пракляты, хто бярэ хабар, каб забіць душу і праліць кроў нявінную!
Ì ŭвесь народ скажа: амін.

Praklâty, hto bârè habar, kab zabic' dušu i pralic' kroŭ nâvinnuû! Ì ŭves' narod skaža: amin.

26. Пракляты, хто ня выконвае слоў закона гэтага і ня будзе рабіць паводле яго! Ì ŭвесь народ скажа: амін.

*Praklâty, hto nâ vykonvae sloŭ zakona gètaga i nâ budze rabic' pavodle âgo!
Ì ŭves' narod skaža: amin.*

28 Кіраўнік

1. Калі ты, як пяройдзеце Ярдан, будзеш слухацца голасу Госпада, Бога твайго, старанна выконваць усе заповедзі Ягоныя, якія наказваю табе сёння, дык Гасподзь, Бог твой, паставіць цябе вышэй за ўсе народы зямлі;

Kali ty, âk pârojdzece Ârdan, budzeš sluhacca golasu Gospada, Boga tvajgo, staranna vykonvac' use zapavedzi Âgonyâ, âkiâ nakazvaû tabe sën'nâ, dyk Gaspodz', Bog tvoj, pastavic' câbe vyšèj za ŭse narody zâmlì;

2. і сыдуць на цябе ўсе дабраславенні гэтыя і спраўдзяцца на табе, калі будзеш слухацца голасу Госпада, Бога твайго.

i syduc' na câbe ŭse dabraslaven'ni gètyâ i spraŭdzâcca na tabe, kali budzeš sluhacca golasu Gospada, Boga tvajgo.

3. Дабраславёны ты ў горадзе і дабраславёны ў полі.

Dabraslavëny ty ŭ goradze i dabraslavëny ŭ poli.

4. Дабраславёны плод чэрава твайго і плод зямлі тваёй, і плод быдла твайго, і плод тваіх валоў, і плод авечак тваіх.

Dabraslavěny plod čěrava tvajgo ì plod zâmlì tvaěj, ì plod bydla tvajgo, ì plod tvaih valoŭ, ì plod avečak tvaih.

5. Дабраславёныя засекі твае і кладоўкі твае.

Dabraslavěnyâ zasekì tvae ì kladoŭkì tvae.

6. Дабраславёны ты пры ўваходзе тваім і дабраславёны ты пры выхадзе тваім.

Dabraslavěny ty pry ŭvahodze tvaim ì dabraslavěny ty pry vyhadze tvaim.

7. Пабэе перад табою Гасподзь ворагаў тваіх, якія паўстаюць на цябе; адною дарогаю яны выступяць супроць цябе, а сямю дарогамі пабягуць ад цябе.

Pabèe perad taboŭ Gaspodz' voragaŭ tvaih, âkiâ paŭstaŭc' na câbe; adnoŭ darogaŭ âny vystupâc' suproc' câbe, a sâmŭ darogamì pabâguc' ad câbe.

8. Пашле Гасподзь табе дабраславеньне ў засеках тваіх і ва ўсякай дзеі рук тваіх; і дабраславіць цябе на зямлі, якую Гасподзь, Бог твой, дае табе.

Pašle Gaspodz' tabe dabraslaven'ne ŭ zasekah tvaih ì va ŭsâkaj dzeì ruk tvaih; ì dabraslaviç' câbe na zâmlì, âkuŭ Gaspodz', Bog tvoj, dae tabe.

9. Паставіць цябе Гасподзь народам Сваім, як Ён запрысягаўся табе, калі ты будзеш шанаваць заповедзі Госпада, Бога твайго, і будзеш хадзіць шляхамі Ягонымі;

Pastaviç' câbe Gaspodz' narodam Svaim, âk Ęn zaprysâgaŭsâ tabe, kalì ty budzeš šanavac' zapavedzì Gospada, Boga tvajgo, ì budzeš hadzic' šlâhamì Ágonymì;

10. і ўбачаць усе народы зямлі, што імя Госпада накладаецца на цябе, і будуць баяцца цябе.

ì ŭbačac' use narody zâmlì, što imâ Gospada nakladaeccâ na câbe, ì buduc' baâccâ câbe.

11. І дасьць табе Гасподзь надмер ва ўсіх дабротах, у плодзе ўлоньня твайго і ў плодзе быдла твайго і ў плодзе палёў тваіх на зямлі, даць якую табе Гасподзь запрысягаўся бацькам тваім.

Ì das'c' tabe Gaspodz' nadmer va ŭsìh dabrotah, u plodze ŭlon'nâ tvajgo ì ŭ plodze bydla tvajgo ì ŭ plodze palëŭ tvaih na zâmlì, dac' âkuû tabe Gaspodz' zaprysâgaŭsâ bac'kam tvaim.

12. Адкрые табе Гасподзь добрую скарбніцу Сваю, неба, каб яно давала дождж зямлі тваёй у свой час, і каб дабраслаўляць усе дзеі рук тваіх: і будзеш пазычаць многім народам, а сам ня будзеш запазычвацца.

Adkrye tabe Gaspodz' dobruû skarbnìcu Svaû, neba, kab âno davala doždž zâmlì tvaëj u svoj čas, ì kab dabraslaŭlâc' use dzeì ruk tvaih: ì budzeš pazyčac' mnogim narodam, a sam nâ budzeš zapazyčvacca.

13. Зробіць цябе Гасподзь галавою, а не хвастом, і будзеш толькі на вышыні, і ня будзеш унізе, калі будзеш слухацца заповедзяў Госпада, Бога твайго, якія наказваю табе сёньня шанаваць і выконваць.

Zrobic' câbe Gaspodz' galavou, a ne hvastom, ì budzeš tol'ki na vyšynì, ì nâ budzeš unize, kalì budzeš sluhacca zapavedzâŭ Gospada, Boga tvajgo, âkiâ nakazvaû tabe sën'nâ šanavac' ì vykonvac'.

14. І не адступішся ад усіх слоў, якія наказваю вам сёньня, ні направа, ні налева, каб пайсьці сьледам за іншымі багамі і слугаваць ім.

Ì ne adstupišsâ ad usìh sloŭ, âkiâ nakazvaû vam sën'nâ, nì naprava, nì naleva, kab pajs'ci s'ledam za inšymì bagamì ì slugavac' im.

15. А калі ня будзеш слухацца голасу Госпада, Бога твайго, і ня будзеш старацца выконваць усе заповедзі Ягонья і пастановы Ягонья, якія я наказваю табе сёньня, дык прыйдуць на цябе ўсе праклёны гэтыя і дастануць цябе.

A kali nâ budzeš sluhacca golasu Gospada, Boga tvajgo, i nâ budzeš staracca vykonvac' use zapavedzi Âgonyâ i pastanovy Âgonyâ, âkiâ â nakazvaû tabe sën'nâ, dyk pryjduc' na câbe ŭse praklëny gëtyâ i dastanuc' câbe.

16. Прокляты ты будзеш у горадзе і прокляты ты будзеш у полі.

Praklâty ty budzeš u goradze i praklâty ty budzeš u poli.

17. Проклятыя будуць засекі твае і кладоўкі твае.

Praklâtyâ buduc' zaseki tvae i kladoŭki tvae.

18. Прокляты будзе плод улонья твайго і плод зямлі тваёй, плод тваіх валоў і плод авечак тваіх.

Praklâty budze plod ulon'nâ tvajgo i plod zâmlì tvaëj, plod tvaih valoŭ i plod avečak tvaih.

19. Прокляты ты будзеш пры ўваходзе тваім і прокляты пры выхадзе тваім.

Praklâty ty budzeš pry ŭvahodze tvaim i praklâty pry vyhadze tvaim.

20. Пашле Гасподзь на цябе проклён, затлуму і няшчасьце ва ўсякай дзеі рук тваіх, якую пачнеш рабіць, пакуль ня будзеш зьнішчаны, - і ты неўзабаве загінеш за ліхія дзеі твае, за тое, што ты пакінуў Мяне.

Pašle Gaspodz' na câbe praklën, zatlumu i nâščas'ce va ŭsâkaj dzei ruk tvaih, âkuû pačneš rabic', pakul' nâ budzeš z'niščany, - i ty neŭzabave zagineš za lihiâ dzei tvae, za toe, što ty pakìnuŭ Mâne.

21. Пашле Гасподзь на цябе згубную пошасьць, пакуль ня вынішчыць Ён цябе зь зямлі, у якую ты ідзеш, каб валодаць ёю.

Pašle Gaspodz' na câbe zgubnuû pošas'c', pakul' nâ vyniščyc' Ên câbe z' zâmlì, u âkuû ty idzeš, kab valodac' ëû.

22. Паб'е цябе Гасподзь сухотамі, гарачкаю, трасцаю, запаленьнем, засухаю, палючым ветрам ды іржою, і яны будуць перасьледаваць цябе, пакуль не загінеш.

Pab'e câbe Gaspodz' suhotamì, garačkaû, trascaû, zapalen'nem, zasuhaû, palûčym vetram dy iržoû, ì âny buduc' peras'ledavac' câbe, pakul' ne zagineš.

23. І нябёсы твае, якія над галавою тваёю, зрабяцца медзьдзю, і зямля пад табою жалезам;

Ì nâbësy tvae, âkiâ nad galavoû tvaëû, zrobâcca medz'dzû, ì zâmlâ pad taboû žalezam;

24. замест дажджу Гасподзь дасьць зямлі тваёй пыл, і попел зь неба будзе падаць, падаць на цябе, пакуль ня будзеш зьнішчаны.

zamest daždžu Gaspodz' das'c' zâmlì tvaëj pyl, ì popel z' neba budze padac', padac' na câbe, pakul' nâ budzeš z'niščany.

25. Аддасьць цябе Гасподзь на паразу ворагам тваім; адною дарогаю выступіш супроць іх, а сямю дарогамі пабяжыш ад іх; і будзеш расьсеяны па ўсіх царствах зямлі.

Addas'c' câbe Gaspodz' na parazu voragam tvaim; adnoû darogaû vystupiš suproc' ih, a sâmû darogamì pabâžyš ad ih; ì budzeš ras'seâny pa ŭsìh carstvah zâmlì.

26. І будуць трупы твае ежаю ўсім птушкам нябесным і зьвярам, і ня будзе каму адагнаць іх.

Ì buduc' trupy tvae ežaû ŭsìm ptuškam nâbesnym ì z'vâram, ì nâ budze kamu adagnac' ih.

27. Паб'е цябе Гасподзь праказаю Егіпецкаю, пранцамі, каростаю і сьвербам, ад якіх ты ня зможаш вылечыцца;

Pab'e câbe Gaspodz' prakazaû Egipeckaû, prancamì, karostaû ì s'verbam, ad âkih ty nâ zmožaš vylečycsa;

28. паб'е цябе Гасподзь варэяцтвам, сьлепатою і дранцьвеньнем сэрца,

pab'e câbe Gaspodz' varèâctvam, s'lepatoû ì dranc'ven'nem sèrca,

29. і ты хадзіцьмеш навобмацак апалудні, як сьляпы навобмацак ходзіць поначы, і ня мецьмеш посьпеху на дарогах тваіх, і будуць уціскаць і крыўдзіць цябе штодня, і ніхто не абароніць цябе.

ì ty hadzic'meš navobmacak apaludni, âk s'lâpy navobmacak hodzic' ponačy, ì nâ mec'meš pos'pehu na darogah tvaih, ì buduc' uciskac' ì kryŭdzic' câbe štodnâ, ì nihito ne abaronic' câbe.

30. З жонкаю заручышся, і іншы будзе спаць зь ёю; дом пабудуеш, і ня жыцьмеш у ім; вінаграднік пасадзіш і ня будзеш карыстацца ім.

Z žonkaŭ zaručyšsâ, ì inšy budze spac' z' ëû; dom pabudueš, ì nâ žyc'meš u ìm; vïnagradnik pasadziš ì nâ budzeš karystacca ìm.

31. Вала твайго заколюць на вачах у цябе, і ня будзеш есьці яго; асла твайго зьвядуць ад цябе і ня вернуць табе; авечкі твае аддадзены будуць ворагам тваім, і ніхто не абароніць цябе.

Vala tvajgo zakolûc' na vačah u câbe, ì nâ budzeš es'ci âgo; asla tvajgo z'vâduc' ad câbe ì nâ vernuc' tabe; avečkì tvae addadzeny buduc' voragam tvaim, ì nihito ne abaronic' câbe.

32. Сыны твае і дочки твае аддадзены будуць іншаму народу; вочы твае будуць бачыць і кожны дзень будуць кволець, і ня будзе сілы ў руках тваіх.

Syny tvae ì dočkì tvae addadzeny buduc' inšamu narodu; vočy tvae buduc' bačyc' ì kožny dzen' buduc' kvolec', ì nâ budze sily ŭ rukah tvaih.

33. Плады зямлі тваёй і ўсю працу тваю будзе есьці народ, якога ты ня ведаў; і цябе будуць толькі ўціскаць і мучыць усе дні.

Plady zâmlì tvaëj ì ũsû pracu tvaŭ budze es'ci narod, âkoga ty nâ vedaŭ; ì câbe buduc' tol'ki ũciskac' ì mučyc' use dni.

34. І страціш розум ад таго, што пабачаць вочы твае.

Ì straciš rozum ad tago, što pabačac' vočy tvae.

35. Паб'е цябе Гасподзь ліхою праказаю на каленях і на галенях, ад
якой ты ня зможаш вылечыцца, ад падэшвы нагі тваёй да самага
цемені галавы тваёй.

*Pab'e câbe Gaspodz' lihoû prakazaû na kalenâh i na galenâh, ad âkoj ty nâ
zmožaš vylečycca, ad paděšvy nagì tvaěj da samaga cemenì galavy tvaěj.*

36. Завядзе Гасподзь цябе і цара твайго, якога ты паставіш над сабою,
да народу, якога ня ведаў ні ты, ні бацькі твае, і там служыцьмеш
іншым багам, драўняным і каменным;

*Zavâdze Gaspodz' câbe i cara tvajgo, âkoga ty pastaviš nad saboû, da
narodu, âkoga nâ vedaû nì ty, nì bac'ki tvae, i tam služyc'meš inšym bagam,
draŭnânym i kamennym;*

37. І будзеш жудасьцю, прытчаю і пасьмешышчам усім народам, да
якіх завядзе цябе Гасподзь.

*Ì budzeš žudas'cû, prytčaû i pas'mešyščam usim narodam, da âkih zavâdze
câbe Gaspodz'.*

38. Насеньня многа вынесеш у поле, а зьбярэш мала, бо паесьць іх
саранча.

Nasen'nâ mnoga vyneseš u pole, a z'bârèš mala, bo paes'c' ih saranča.

39. Вінаграднікі будзеш садзіць і ўрабляць, а віна ня піцьмеш і не
зьбярэш пладоў, бо паесьць іх чарвяк.

*Vinogradnikì budzeš sadzic' i ŭrablâc', a vîna nâ pic'meš i ne z'bârèš pladoŭ,
bo paes'c' ih čarvâk.*

40. Масьліны будуць у цябе ва ўсіх межах тваіх, але алеем не
памажашся, бо асыплецца масьліна твая.

*Mas'lîny buduc' u câbe va ŭsîh mežah tvaih, ale aleem ne pamažaššâ, bo
asyplecca mas'lîna tvaâ.*

41. Сыноў і дочак народзіш, але іх ня будзе ў цябе, бо пойдучь у

палон.

Synoŭ i dočak narodziš, ale ih nâ budze ŭ câbe, bo pojduc' u palon.

42. Усе дрэвы твае і плады зямлі тваёй загубіць іржа.

Use drèvy tvae i plady zâmlì tvaëj zagubic' irža.

43. Прыхадзень, які сярод цябе, будзе ўзносіцца над табою вышэй і вышэй, а ты апускацца будзеш ніжэй і ніжэй;

Pryhadzen', âki sârod câbe, budze ŭznosicca nad taboŭ vyšěj i vyšěj, a ty apuskacca budzeš nižěj i nižěj;

44. ён будзе пазычаць табе, а ты ня будзеш пазычаць яму; ён будзе галавою, а ты будзеш хвастом.

ën budze pazyčac' tabe, a ty nâ budzeš pazyčac' âmu; ën budze galavoŭ, a ty budzeš hvastom.

45. І прыйдуць на цябе ўсе праклёны гэтыя і будуць перасьледаваць цябе, пакуль ня будзеш вынішчаны, за тое, што ты ня слухаўся голасу Госпада, Бога твайго, і не захоўваў заповедзяў Ягоных і пастановаў Ягоных, якія Ён наказаў табе:

ì pryjduc' na câbe ŭse praklëny gètyâ i buduc' peras'ledavac' câbe, pakul' nâ budzeš vyniščany, za toe, što ty nâ sluhaŭsâ golasu Gospada, Boga tvajgo, i ne zahoŭvaŭ zapavedzâŭ Âgonyh i pastanovaŭ Âgonyh, âkiâ Ën nakazaŭ tabe:

46. яны будуць азнакаю і доказам на табе і на семені тваім вавек.

âny buduc' aznakaŭ i dokazam na tabe i na semenì tvaim vavek.

47. За тое, што ты ня служыў Госпаду, Богу твайму, з радасьцю і дабрынёю сэрца, пры надмеры ўсяго,

Za toe, što ty nâ služyŭ Gospadu, Bogu tvajmu, z radas'cŭ i dabrynëŭ sërca, pry nadmery ŭsâgo,

48. будзеш служыць ворагу твайму, якога пашле на цябе Гасподзь, у

голадзе і ў смазе, і галізьне і ва ўсякай нястачы; ён накладзе на шыю тваю жалезнае ярмо, так што змучыць цябе.

budzeš služyc' voragu tvajmu, âkoga pašle na câbe Gaspodz', u goladze i ŭ smaze, i galiz'ne i va ŭsâkaj nâstačy; ën nakladze na šyû tvaû žaleznae ârmo, tak što zmučyc' câbe.

49. Пашле на цябе Гасподзь народ здалёку, ад краю зямлі: як арол, мовы якога ты не разумееш,

Pašle na câbe Gaspodz' narod zdalëku, ad kraû zâmlì: âk arol, movy âkoga ty ne razumeeš,

50. народ нахабны, які ня ўважыць старому і не пашкадуе маладога;

narod nahabny, âkì nâ ŭvažyc' staromu i ne paškadue maladoga;
51. і есьціме ён плод быдла твайго і плод зямлі тваёй, пакуль ня спустошыць цябе, так што не пакіне табе ні хлеба, ні віна, ні алею, ні плоду валоў тваіх, ні плоду авечак тваіх, пакуль не загубіць цябе;

i es'cime ën plod bydla tvajgo i plod zâmlì tvaëj, pakul' nâ spustošyc' câbe, tak što ne pakìne tabe ni hleba, ni vîna, ni aleû, ni plodu valoŭ tvaih, ni plodu avečak tvaih, pakul' ne zagubic' câbe;

52. і ўціскацьме цябе ва ўсіх селішчах тваіх, пакуль на ўсёй зямлі тваёй не разбурыць высокіх і моцных муроў тваіх, на якія ты спадзяешся; і ўціскацьме цябе ва ўсіх селішчах тваіх, на ўсёй зямлі тваёй, якую Гасподзь, Бог твой, даў табе.

i ŭciskac'me câbe va ŭsîh seliščah tvaih, pakul' na ŭsëj zâmlì tvaëj ne razburyc' vysokîh i mocnyh muroŭ tvaih, na âkîâ ty spadzâeššâ; i ŭciskac'me câbe va ŭsîh seliščah tvaih, na ŭsëj zâmlì tvaëj, âkuû Gaspodz', Bog tvoj, daŭ tabe.

53. І ты есьцімеш плод чэрава твайго, плод сыноў тваіх і дочак тваіх, якіх Гасподзь, Бог твой, даў табе, у аблозе і ва - ціску, у якім уцісьне

цябе вораг твой.

*Ì ty es'cimeš plod čèrava tvajgo, plod synoŭ tvaih ì dočak tvaih, âkih
Gaspodz', Bog tvoj, daŭ tabe, u abloze ì va - cisku, u âkim ucis'ne câbe
vorag tvoj.*

54. Чалавек сьпешчаны, які жыў сярод вас у вялікай раскошы,
зайздросьлівым вокам будзе глядзець на брата свайго, на любасную
жонку сваю і на астатніх дзяцей сваіх, якія застануцца ў яго,

*Čalavek s'peščany, âki žyŭ sârod vas u vâlikaj raskošy, zajzdros'livym vokam
budze glâdzec' na brata svajgo, na lûbasnuŭ žonku svaŭ ì na astatnih dzâcej
svaih, âkiâ zastanucca ŭ âgo,*

55. і ня дасьць ніводнаму зь іх плоці дзяцей сваіх, якіх ён будзе есьці,
бо ў яго не застанецца нічога ў аблозе і ва ўціску, у якім уцісьне цябе
вораг твой ва ўсіх селішчах тваіх.

*ì nâ das'c' nivodnamu z' ih ploci dzâcej svaih, âkih ën budze es'ci, bo ŭ âgo
ne zastanecca ničoga ŭ abloze ì va ŭcisku, u âkim ucis'ne câbe vorag tvoj va
ŭsih seliščah tvaih.*

56. Жанчына, якая жыла ў цябе ў песьце і раскошы, якая ніколі нагі
сваёй ня ставіла на зямлю з прычыны раскошы і сьпешчанасьці сваёй,
будзе зайздросьлівым вокам глядзець на любаснага мужа свайго і на
сына свайго і на дачку сваю

*Žančyna, âkaâ žyla ŭ câbe ŭ pes'ce ì raskošy, âkaâ nikoli nagi svaëj nâ stavila
na zâmlû z pryčyny raskošy ì s'peščanas'ci svaëj, budze zajzdros'livym
vokam glâdzec' na lûbasnaga muža svajgo ì na syna svajgo ì na dačku svaŭ*

57. і ня дасьць пасьледу, што выходзіць спаміж ног у яе, і дзяцей, якіх
яна народзіць; бо яна, пры нястачы ва ўсім, таемна есьціме іх, у аблозе
і ва ва ўціску, у якім уцісьне цябе вораг твой у селішчах тваіх.

ì nâ das'c' pas'ledu, što vyhodzic' spamizh nog u âe, ì dzâcej, âkih âna

narodzić; bo âna, pry nâstačy va ũsim, taemna es'cime ih, u abloze i va va ũcisku, u âkim ucis'ne câbe vorag tvoj u seliščah tvaih.

58. Калі ня будзеш старацца выконваць усе словы закона гэтага, напісаныя ў кнізе гэтай, і ня будзеш баяцца славутага і страшнага імя Госпада, Бога твайго,

Kali nâ budzeš staracca vykonvac' use slovy zakona gètaga, napisanyâ ũ knize gètaj, i nâ budzeš baâcca slavutaga i strašnaga imâ Gospada, Boga tvajgo,

59. дык Гасподзь пабэе цябе і нашчадкаў тваіх нязвычайнымі пошасьцямі, пошасьцямі вялікімі пастаяннымі, і хваробамі ліхімі і пастаяннымі;

dyk Gaspodz' pabèe câbe i naščadkaŭ tvaih nâzvjučajnymì pošas'câmi, pošas'câmi vâlikimì pastaânnymì, i hvarobami lihimi i pastaânnymì;

60. і навядзе на цябе ўсе пошасьці Егіпецкія, якіх ты баяўся, і яны прыліпнуць да цябе;

i navâdze na câbe ũse pošas'ci Egipeckiâ, âkih ty baâũsâ, i âny prylipnuc' da câbe;

61. і ўсякую хваробу і ўсякую пошасьць не напісаную ў кнізе закона гэтага Гасподзь навядзе на цябе, пакуль ня будзеш вынішчаны;

i ũsâkuŭ hvarobu i ũsâkuŭ pošas'c' ne napisanuŭ ũ knize zakona gètaga Gaspodz' navâdze na câbe, pakul' nâ budzeš vyniščany;

62. і застанецца вас нямнога, тым часам калі ў мностве вы былі падобныя да зорак нябесных, бо ты ня слухаўся голасу Госпада, Бога твайго.

i zastanecca vas nâmnoga, tym časam kali ũ mnoстве vy byli padobnyâ da zorak nâbesnyh, bo ty nâ sluhaũsâ golasu Gospada, Boga tvajgo.

63. І як радаваўся Гасподзь робячы вам дабро і памнажаючы вас,

губячы вас і зьнішчаючы вас, і выкінутыя будзеце зь зямлі, у якую ты ідзеш, каб валодаць ёю.

Ì âk radavaÿsâ Gaspodz' robâčy vam dabro ì pamnažaÿčy vas, gubâčy vas ì z'niščaÿčy vas, ì vykinutyâ budzece z' zâmlì, u âkuÿ ty ìdzeš, kab valodac' ëÿ.

64. І расьсее цябе Гасподзь па ўсіх народах, ад краю зямлі да краю зямлі, і будзеш там служыць іншым багам, якіх ня ведаў ні ты, ні бацькі твае, дрэву і камяням.

Ì ras'see câbe Gaspodz' pa ŷsìh narodah, ad kraÿ zâmlì da kraÿ zâmlì, ì budzeš tam služyc' inšym bagam, âkìh nâ vedaÿ nì ty, nì bac'kì tvae, drèvu ì kamânâm.

65. Але і сярод гэтых народаў не супакоішся і ня будзе месца спакою назе тваёй, і Гасподзь дасьць табе там баязьлівае сэрца, цьмяныя вочы і зьнемажэньне душы;

Ale ì sârod gètyh narodaÿ ne supakoišsâ ì nâ budze mesca spakoÿ naze tvaëj, ì Gaspodz' das'c' tabe tam baâz'lìvae sèrca, c'mânÿâ vočy ì z'nemažèn'ne dušy;

66. жыцьцё тваё вісецьме перад табою, і будзеш дрыжаць уначы і ўдзень і ня будзеш пэўны за жыцьцё тваё;

žyc'cë tvaë visec'me perad taboÿ, ì budzeš dryžac' unačy ì ŷdzen' ì nâ budzeš pèÿny za žyc'cë tvaë;

67. ад дрыжаньня сэрца твайго, якім ты будзеш ахоплены, і ад таго, што будзеш бачыць вачыма тваімі, раніцай ты скажаш: "о, калі б зьвечарэла!", а ўвечары скажаш: "о, калі б разьвіднела!".

ad dryžan'nâ sèrca tvajgo, âkìm ty budzeš ahopleny, ì ad tago, što budzeš bačyc' vačyma tvaimì, ranìcaj ty skažaš: "o, kalì b z'večarèla!", a ŷvečary skažaš: "o, kalì b raz'vidnela!".

68. І верне цябе Гасподзь у Егіпет на караблях той дарогаю, пра якую я сказаў табе: "больш ты ня ўбачыш яе"; і там будзеце прадавацца ворагам вашым у рабоў і ў рабыняў, і ня будзе пакупца.

Ì verne câbe Gaspodz' u Egìpet na karablâh toj darogaû, pra âkuû â skazaũ tabe: "bol'sh ty nâ ŭbačyš âe"; ì tam budzece pradavacca voragam vašym u raboũ ì ŭ rabynâũ, ì nâ budze pakupca.

29 Кіраўнік

1. Вось словы завету, які Гасподзь загадаў Майсею пастанавіць з сынамі Ізраілевымі ў зямлі Маавіцкай, акрамя завету, які Гасподзь пастанавіў зь імі на Харыве.

Vos' slovy zapavetu, âkì Gaspodz' zagadaũ Majseũ pastanavic' z synami Ìzrailevymì ŭ zâmlì Maavickaj, akramâ zapavetu, âkì Gaspodz' pastanaviũ z' imì na Haryve.

2. І склікаў Майсей усіх сыноў Ізраілевых і сказаў ім: мы бачылі ўсё, што зрабіў Гасподзь перад вачыма вашымі ў зямлі Егіпецкай з фараонам і ўсімі рабамі ягонымі і ўсёю зямлёю ягоною:

Ì sklikaũ Majsej usih synoũ Ìzrailevyh ì skazaũ im: my bačyli ŭsë, što zrabìũ Gaspodz' perad vačyma vašymì ŭ zâmlì Egìpeckaj z faraonam ì ŭsìmì rabamì âgonymì ì ŭsëũ zâmlëũ âgonaũ:

3. тыя вялікія сьмяротныя кары, якія бачылі вочы твае, і тыя вялікія азнакі і цуды;

tyâ vâlikîâ s'mârotnyâ kary, âkîâ bačyli vočy tvae, ì tyâ vâlikîâ aznaki ì cudy;

4. але да гэтага дня ня даў вам Гасподзь сэрца, каб разумець, вачэй, каб бачыць, і вушэй, каб чуць.

ale da gètaga dnâ nâ daũ vam Gaspodz' sèrca, kab razumec', vačèj, kab

bačyc', i vušèj, kab čuc'.

5. Сорак гадоў вадзіў вас па пустыні і вопратка ваша на вас не знасілася, і абутак твой не стаптаўся на назе тваёй;

Sorak gadoŭ vadziŭ vas pa pustyni i vopratka vaša na vas ne znasilasâ, i abutak tvoj ne staptaŭsâ na naze tvaëj;

6. хлеба вы ня елі і віна і сікеру ня пілі, каб вы ведалі, што Я Гасподзь, Бог ваш.

hleba vy nâ eli i vina i sikeru nâ pilì, kab vy vedali, što Â Gaspodz', Bog vaš.

7. І калі вы прыйшлі на месца гэта, выступіў супроць нас Сігон, цар Эсэвонскі, і Ог, цар Васанскі, каб ваяваць з намі, і мы пабілі іх;

Ì kalì vy pryjšli na mesca gèta, vystupiŭ suproc' nas Sigon, car Èsèvonski, i Og, car Vasanski, kab vaâvac' z nami, i my pabilì ih;

8. і ўзялі зямлю іхнюю і аддалі яе ў дзялянку роду Рувімаваму і Гадаваму і палавіне роду Манасіінага.

ì ŭzâli zâmlû ihnûû i addali âe ŭ dzâlânku rodu Ruvimavamu i Gadavamu i palavine rodu Manasiïnaga.

9. Трымайце ж словы завета гэтага і выконвайце іх, каб мелі вы посьпех ва ўсім, што толькі будзеце рабіць.

Trymajce ž slovy zapaveta gètaga i vykonvajce ih, kab melì vy pos'peh va ŭsìm, što tol'ki budzece rabìc'.

10. Усе вы сёньня стаіце прад абліччам Госпада, Бога вашага, правадыры плямёнаў вашых, старэйшыны вашыя, наглядчыкі вашыя, усе Ізраільцяне,

Use vy sën'nâ staìce prad abliččam Gospada, Boga vašaga, pravadyry plâmënaŭ vašyh, starèjšyny vašyâ, naglâdcŭki vašyâ, use Ìzrail'câne,

11. дзеці вашыя, жонкі вашыя, і прыхадні твае, якія ў табары тваім, ад таго, хто сячэ дровы твае, да таго, хто ваду тваю чэрпае,

dzeci vašyâ, žonki vašyâ, i pryhadni tvae, âkiâ ŭ tabary tvaïm, ad tago, hto sâčè drovy tvae, da tago, hto vadu tvaû čèrpaе,

12. каб уступіць табе ў заповіт Госпада, Бога твайго, і ў прысяжны дагавор зь Ім, які Гасподзь, Бог твой, сёння пастанаўляе табе,
kab ustupic' tabe ŭ zapavet Gospada, Boga tvajgo, i ŭ prysâžny dagavor z' Ìm, âki Gaspodz', Bog tvoj, sën'nâ pastanaŭlâе tabe,

13. каб зрабіць цябе сёння Ягоным народам, і Яму быць табе Богам, як Ён казаў табе, і як заприсягаўся бацькам тваім Абрагаму, Ісааку і Якаву.

kab zrabic' câbe sën'nâ Ágonym narodam, i Ámu byc' tabe Bogam, âk Ён kazaŭ tabe, i âk zaprysâgaŭsâ bac'kam tvaïm Abragamu, Ìsaaku i Ákavu.

14. Ня з вамі толькі аднымі я пастанаўляю гэты заповіт і гэты прысяжны дагавор,
Nâ z vamì tol'ki adnymi â pastanaŭlâŭ gèty zapavet i gèty prysâžny dagavor,

15. а як з тымі, якія сёння тут з намі стаяць прад абліччам Госпада, Бога нашага, так і з тымі, якіх няма тут з намі сёння.

a âk z tymì, âkiâ sën'nâ tut z namì staâc' prad abliččam Gospada, Boga našaga, tak i z tymì, âkih nâma tut z namì sën'nâ.

16. Бо вы ведаеце, як мы жылі ў зямлі Егіпецкай і як мы праходзілі сярод народаў, праз якія вы прайшлі,

Bo vy vedaеce, âk my žyli ŭ zâmli Egipeckaj i âk my prahodzili sârod narodaŭ, praz âkiâ vy prajšli,

17. і бачылі гідоты іхнія і балваноў іхніх, драўляных і каменных, срэбраных і залатых, якія ў іх.

i bačyli gidoty ihniâ i balvanoŭ ihnih, draŭlânyh i kamennyh, srèbranyh i zalatyh, âkiâ ŭ ih.

18. Хай ня будзе сярод вас мужчыны альбо жанчыны, альбо роду,

альбо племя, сэрца якіх ухілілася б сёньня ад Госпада, Бога нашага, каб хадзіць службыць багам тых народаў; хай ня будзе сярод вас караня, што гадуе атруту і палын,

Haj nâ budze sârod vas mužčyny al'bo žančyny, al'bo rodu, al'bo plemâ, sèrca âkih uhililasâ b sën'nâ ad Gospada, Boga našaga, kab hadzic' služyc' bagam tyh narodaŭ; haj nâ budze sârod vas koranâ, što gadue atrutu i palyŭ,

19. такога чалавека, які, пачуўшы словы праклёну гэтага, хваліўся б у сэрцы сваім, кажучы: "я буду шчаслівы нягледзячы на тое, што буду хадзіць паводле волі сэрца майго"; і прападзе такім чынам сыты з галодным;

takoga čalaveka, âki, pačuŭšy slovy praklënu gètaga, hvaliŭsâ b u sèrcy svaim, kažučy: "â budu ščas'livy nâgledzâčy na toe, što budu hadzic' pavodle voli sèrca majgo"; i prapadze takim čynam syty z galodnym;

20. не даруе Гасподзь такому, а адразу запаліцца гнеў Госпада і лютасьць Ягоная на такога чалавека, і ўпадзе на яго ўсё пракляцьце, і сатрэ Гасподзь імя ягонае з-пад неба;

ne darue Gaspodz' takomu, a adrazu zapalicca gneŭ Gospada i lûtas'c' Âgonaâ na takoga čalaveka, i ŭpadze na âgo ŭsë praklâc'ce, i satrè Gaspodz' imâ âgonae z-pad neba;

21. і аддзеліць яго Гасподзь на пагібель ад усіх плямёнаў Ізраілевых, адпаведна з усімі праклёнамі завету, напісанымі ў гэтай кнізе закона.

i addzelic' âgo Gaspodz' na pagibel' ad usih plâmënaŭ İzrailevyh, adpavedna z usimi praklënamì zapavetu, napìsanymì ŭ gètaj knìze zakona.

22. І скажа наступны род, дзеці вашыя, якія будуць пасля вас, і чужаземец, які прыйдзе зь зямлі далёкай, убачыўшы паразу зямлі гэтай і хваробы, якімі зьнясіліць яе Гасподзь:

Ì skaža nastupny rod, dzeci vašyâ, âkiâ buduc' pas'lâ vas, i čužazemec, âki

pryjdze z' zâmlì dalëkaj, ubačyŭšy parazu zâmlì gètaj ì hvaroby, âkìmi z'nâsilìc' âe Gaspodz':

23. серка і соль, пажарышча - уся зямля; не засяваецца і ня родзіць яна, і ня ўзыходзіць на ёй ніякай травы, як пасля зьнішчэньня Садомы, Гаморы, Адмы і Сэваіма, якія скінуў Гасподзь у гневе Сваім і ў лютасьці Сваёй.

serka ì sol', pažaryšča - usâ zâmlâ; ne zasâvaecca ì nâ rodzic' âna, ì nâ ŭzyhodzic' na ëj niâkaj travy, âk pas'lâ z'niščèn'nâ Sadomy, Gamory, Admy ì Sèvaïma, âkiâ skìnuŭ Gaspodz' u gneve Svaïm ì ŭ lûtas'cì Svaëj.

24. І скажуць усе народы: за што Гасподзь так зрабіў з гэтаю зямлёю якая вялікая лютасьць гневу Ягонага!

Ì skažuc' use narody: za što Gaspodz' tak zrabiŭ z gètaŭ zâmlëŭ âkaâ vâlikaâ lûtas'c' gnevu Ágonaga!

25. І скажуць: за тое, што яны пакінулі заповіт Госпада, Бога бацькоў сваіх, які Ён пастанавіў зь імі, калі вывеў зь зямлі Егіпецкай,

Ì skažuc': za toe, što âny pakìnuli zapavet Gospada, Boga bac'koŭ svaïh, âki Ęn pastanaviŭ z' imì, kalì vyveŭ z' zâmlì Egìpeckaj,

26. і пайшлі і пачалі служыць іншым багам і пакланяцца ім, багам, якіх яны ня ведалі, і якіх Ён не назначаў ім:

ì pajšli ì pačali služyc' inšym bagam ì paklanâcca ìm, bagam, âkih âny nâ vedalì, ì âkih Ęn ne naznačaŭ ìm:

27. за тое запаліўся гнеў Госпада на зямлю гэтую, і навёў Ён на яе ўсе пракляцці, запісаныя ў гэтай кнізе,

za toe zapaliŭsâ gneŭ Gospada na zâmlŭ gètuŭ, ì navëŭ Ęn na âe ŭse praklâc'cì, zapìsanyâ ŭ gètaj knìze,

28. і выкінуў іх Гасподзь зь зямлі іхнай у гневе, лютасьці і вялікім абурэньні, і кінуў іх на другую зямлю, як сёньня бачым.

ì vykìnuũ ih Gaspodz' z' zâmlì ihnaj u gneve, lûtas'cì ì vâlikim aburèn'nì, ì kìnuũ ih na druguũ zâmlû, âk sën'nâ bačym.

29. Схаванае належыць Госпаду, Богу нашаму, а адкрытае нам і сынам нашым давеку, каб мы выконвалі ўсе словы закона гэтага.

Shavanae naležyc' Gospadu, Bogu našamu, a adkrytae nam ì synam našym daveku, kab my vykonvalì ŭse slovy zakona gètaga.

30 Кіраўнік

1. Калі прыйдуць на цябе ўсе словы гэтыя - дабраславеньне і пракляцце, якія выклаў я табе, і прымеш іх да сэрца свайго сярод усіх народаў, у якіх расьсее цябе Гасподзь, Бог твой,

Kalì pryjduc' na câbe ŭse slovy gètyâ - dabraslaven'ne ì praklâc'ce, âkiâ vyklaũ â tabe, ì prymeš ih da sèrca svajgo sârod usih narodaũ, u âkih ras'see câbe Gaspodz', Bog tvoj,

2. і зьвернешся да Госпада, Бога твайго і паслухаешся голасу Ягонага, як я наказваю табе сёньня, ты і сыны твае ад усяго сэрца твайго і ад усёй душы тваёй, -

ì z'vernešsâ da Gospada, Boga tvajgo ì pasluhaešsâ golasu Ágonaga, âk â nakazvaũ tabe sën'nâ, ty ì syny tvae ad usâgo sèrca tvajgo ì ad usěj dušy tvaěj, -

3. тады Гасподзь, Бог твой, верне палонных тваіх і ўмілажаліцца зь цябе, і зноў зьбярэ ад усіх народаў, сярод якіх расьсее цябе Гасподзь, Бог твой.

tady Gaspodz', Bog tvoj, verne palonnyh tvaih ì ŭmilažalicca z' câbe, ì znoũ z'bârè ad usih narodaũ, sârod âkih ras'see câbe Gaspodz', Bog tvoj.

4. Хоць бы ты быў расьсеяны да краю неба, і адтуль зьбярэ цябе

Гасподзь, Бог твой, і адтуль возьме цябе,

Hoc' by ty byŭ ras'seâny da kraû neba, i adtul' z'bârè câbe Gaspodz', Bog tvoj, i adtul' voz'me câbe,

5. і прывядзе цябе Гасподзь, Бог твой, у зямлю, якою валодалі бацькі твае, і атрымаеш яе ў валоданьне, і ўдабрадзеіць табе і памножыць цябе больш за бацькоў тваіх;

i pryvâdze câbe Gaspodz', Bog tvoj, u zâmlû, âkoû valodalì bac'ki tvae, i atrymaesh âe ŭ valodan'ne, i ŭdabradzeic' tabe i pamnožyc' câbe bol'sh za bac'koŭ tvaih;

6. і абрэжа Гасподзь, Бог твой, сэрца тваё і сэрца нашчадкаў тваіх, каб ты любіў Госпада, Бога твайго, ад усяго сэрца твайго і ад усёй душы тваёй, каб жыць табе;

i abrèža Gaspodz', Bog tvoj, sèrca tvaë i sèrca naščadkaŭ tvaih, kab ty lûbiŭ Gospada, Boga tvajgo, ad usâgo sèrca tvajgo i ad usěj dušy tvaěj, kab žyc' tabe;

7. тады Гасподзь, Бог твой, абярне ўсе праклёны гэтыя на ворагаў тваіх і ненавісьнікаў тваіх, якія гналі цябе,

tady Gaspodz', Bog tvoj, aberne ŭse praklëny gètyâ na voragaŭ tvaih i nenavis'nikaŭ tvaih, âkiâ gnali câbe,

8. а ты абярнешся і будзеш слухацца голасу Госпада і выконваць усе заповедзі Ягоныя, якія наказваю табе сёння;

a ty abernešsâ i budzeš sluhacca golasu Gospada i vykonvac' use zapavedzi Âgonyâ, âkiâ nakazvaŭ tabe sën'nâ;

9. зь лішкам дасьць табе Гасподзь, Бог твой, посьпех ва ўсякіх дзеях рук тваіх, у плодзе ўлонья твайго, у плодзе быдла твайго, у плодзе зямлі тваёй; бо зноў радавацца будзе Гасподзь за цябе, дабрадзеючы табе, як Ён радаваўся за бацькоў тваіх,

z' liškam das'c' tabe Gaspodz', Bog tvoj, pos'peh va ũsâkih dzeâh ruk tvaih, u plodze ũlon'nâ tvajgo, u plodze bydla tvajgo, u plodze zâmlì tvaëj; bo znoŭ radavacca budze Gaspodz' za câbe, dabradzeŭčy tabe, âk Ęn radavaŭsâ za bac'koŭ tvaih,

10. калі будзеш слухацца голасу Госпада, Бога твайго, шануючы запаведзі Ягонья і пастановы Ягонья, запісаныя ў гэтай кнізе закона, і калі зьвернешся да Госпада, Бога твайго, усім сэрцам тваім і ўсёю душою тваёю.

kali budzeš sluhacca golasu Gospada, Boga tvajgo, šanuŭčy zapavedzi Āgonyâ i pastanovy Āgonyâ, zapisanyâ ũ gètaj knize zakona, i kali z'vernešsâ da Gospada, Boga tvajgo, usim sèrcam tvaim i ũsëu dušoŭ tvaëu.

11. Бо запаведзь гэтая, якую я наказваю табе сёньня, не недаступная табе і не далёкая;

Bo zapavedz' gètaâ, âkuŭ â nakazvaŭ tabe sën'nâ, ne nedastupnaâ tabe i ne dalëkaâ;

12. яна не на небе, каб можна было казаць: "хто ўзышоў бы дзеля нас на неба і прынёс бы яе нам і даў бы нам пачуць яе, і мы выканалі б яе?"

âna ne na nebe, kab možna bylo kazac': "hto ũzyšoŭ by dzelâ nas na neba i prynës by âe nam i daŭ by nam pačuc' âe, i my vykanali b âe?"

13. і не за морам яна, каб можна было казаць: "хто схадзіў бы дзеля нас за мора і прынёс бы яе нам і даў бы нам пачуць яе, і мы выканалі б яе?"

i ne za moram âna, kab možna bylo kazac': "hto shadziŭ by dzelâ nas za mora i prynës by âe nam i daŭ by nam pačuc' âe, i my vykanali b âe?"

14. але даволі блізкае да цябе слова гэтае: яно ў вуснах тваіх і ў сэрцы тваім, каб выконваць яго.

ale davoli blizkae da câbe slova gètae: âno ũ vusnah tvaih i ũ sèrcy tvaim,

kab vykonvac' âgo.

15. Вось, я сёньня прапанаваў табе жыцьцё і дабро, сьмерць і зло.

Vos', â sën'nâ prapanavaŭ tabe žyc'cë i dabro, s'merc' i zlo.

16. Я, наказваю табе сёньня - любіць Госпада, Бога твайго, хадзіць па шляхах Ягоных і выконваць заповедзі Ягоныя і пастановы Ягоныя і законы Ягоныя, дык жыцьмеш і будзеш множыцца, і дабраславіць цябе Гасподзь, Бог твой, на зямлі, у якую ты ідзеш, каб авалодаць ёю;

Â, nakazvaŭ tabe sën'nâ - lûbic' Gospada, Boga tvajgo, hadzic' pa šlâhah Âgonyh i vykonvac' zapavedzi Âgonyâ i pastanovy Âgonyâ i zakony Âgonyâ, dyk žyc'meš i budzeš množycca, i dabraslavic' câbe Gaspodz', Bog tvoj, na zâmlì, u âkuŭ ty idzeš, kab avalodac' ëŭ;

17. а калі адвернецца сэрца тваё, і ня будзеш слухацца, і заблудзішся, і пачнеш пакланяцца іншым багам і будзеш слугаваць ім,

a kalì advernecca sërca tvaë, i nâ budzeš sluhacca, i zabludzišsâ, i pačneš paklanâcca inšym bagam i budzeš slugavac' im,

18. дык я завяшчаю вам сёньня, што вы загінеце і не прабудзеце доўга на зямлі, дзеля авалодання якою ты пераходзіш Ярдан.

dyk â zavâščaŭ vam sën'nâ, što vy zaginece i ne prabudzece doŭga na zâmlì, dzelâ avalodan'nâ âkoŭ ty perahodziš Ârdan.

19. У сьведкі перад вамі заклікаю сёньня неба і зямлю: жыцьцё і сьмерць прапанава - я табе, дабраславеньне і пракляцьце. Выберы жыцьцё, каб жыў ты і нашчадкі твае,

U s'vedkì perad vamì zaklikaŭ sën'nâ neba i zâmlŭ: žyc'cë i s'merc' prapanava - â tabe, dabraslaven'ne i praklâc'ce. Vybery žyc'cë, kab žyŭ ty i naščadki tvae,

20. любіў Госпада, Бога твайго, слухаўся голасу Ягонага і прыляпляўся да Яго; бо ў гэтым жыцьцё тваё і доўгасьць дзён тваіх, каб быць табе

на зямлі, даць якую ім Гасподзь з прысягаю абяцаў бацькам тваім Абрагаму, Ісааку і Якаву.

lûbiŭ Gospada, Boga tvajgo, sluhaŭsâ golasu Âgonaga i prylâplâŭsâ da Âgo; bo ŭ gètym žyc'cë tvaë i doŭgas'c' dzën tvaih, kab byc' tabe na zâmlì, dac' âkuŭ im Gaspodz' z prysâgaŭ abâcaŭ bac'kam tvaim Abragamu, İsaaku i Âkavu.

31 Кіраўнік

1. І пайшоў Майсей, і гаварыў словы гэтыя ўсім сынам Ізраіля,

İ pajšoŭ Majsej, i gavaryŭ slovy gètyâ ŭsìm synam İzrailâ,

2. і сказаў ім: цяпер мне сто дваццаць гадоў, я не магу ўжо выходзіць і ўваходзіць, і Гасподзь сказаў мне: "ты не пяройдзеш Ярдан гэты";

İ skazaŭ im: câper mne sto dvaccac' gadoŭ, â ne magu ŭžo vyhodzic' i ŭvahodzic', i Gaspodz' skazaŭ mne: "ty ne pârojdzeš Ârdan gèty";

3. Гасподзь, Бог твой, Сам пойдзе перад табою; Ён зьнішчыць народы гэтыя ад аблічча твайго, і ты авалодаеш імі; Ісус пойдзе перад табою, як казаў Гасподзь;

Gaspodz', Bog tvoj, Sam pojdze perad taboŭ; Ęn z'niščyc' narody gètyâ ad abličča tvajgo, i ty avalodaeš imi; İsus pojdze perad taboŭ, âk kazaŭ Gaspodz';

4. ўчыніў Гасподзь зь імі так, як Ён учыніў зь Сігонам і Огам, царамі Амарэйскімі, і зь зямлёю іхняю, якіх Ён зьнішчыў;

ŭčyniŭ Gaspodz' z' imi tak, âk Ęn učyniŭ z' Sigonam i Ogam, carami Amarèjskimì, i z' zâmlëu ihnâu, âkih Ęn z'niščyŭ;

5. і аддасьць іх Гасподзь вам, і вы зробіце зь імі паводле ўсіх заповедзяў, якія наказаў я вам;

ì addas'c' ih Gaspodz' vam, ì vy zrobìce z' imì pavodle ùsìh zapavedzâŭ, âkiâ nakazaŭ â vam;

6. будзьце цьвёрдыя і мужныя, ня бойцеся, і не палохайцеся іх, бо Гасподзь, Бог твой, Сам пойдзе з табою, не адступіць ад цябе і не пакіне цябе.

budz'ce c'vërdyâ ì mužnyâ, nâ bojcesâ, ì ne palohajcesâ ih, bo Gaspodz', Bog tvoj, Sam pojdze z taboŭ, ne adstupic' ad câbe ì ne pakìne câbe.

7. І паклікаў Майсей Ісуса і перад вачыма ўсіх Ізраільцянаў сказаў яму: будзь цьвёрды і мужны, бо ты ўвойдзеш з народамі гэтымі ў зямлю, даць якую яму Гасподзь запрысягаўся бацькам ягоным, і ты падзеліш яе на дзялянкі яму;

ì paklikaŭ Majsej Ìsusa ì perad vačyma Źsìh Ìzrail'cânaŭ skazaŭ âmu: budz' c'vërdy ì mužny, bo ty Źvojdzeš z narodam gètym u zâmlû, dac' âkuŭ âmu Gaspodz' zaprysâgaŭsâ bac'kam âgonym, ì ty padzeliš âe na dzâlânki âmu;

8. Гасподзь Сам пойдзе перад табою, Сам будзе з табою, не адступіцца ад цябе і не пакіне цябе; ня бойся і не жахайся.

Gaspodz' Sam pojdze perad taboŭ, Sam budze z taboŭ, ne adstupicca ad câbe ì ne pakìne câbe; nâ bojsâ ì ne žahajsâ.

9. І напісаў Майсей закон гэты і аддаў яго сьвятарам сынам Лявііным, якія носяць каўчэг завету Гасподняга, і ўсім старэйшынам сыноў Ізраілевых.

ì napisaŭ Majsej zakon gèty ì addaŭ âgo s'vâtaram synam Lâviìnym, âkiâ nosâc' kaŭčèg zapavetu Gaspodnâga, ì Źsìm starèjšynam synoŭ Ìzrailevyh.

10. І наказаў ім Майсей і сказаў: як пройдзе сем гадоў, у год адпусту, у сьвята кучак,

ì nakazaŭ ìm Majsej ì skazaŭ: âk projdze sem gadoŭ, u god adpustu, u s'vâta kučak,

11. калі ўвесь Ізраіль прыйдзе зьявіцца прад аблічча Госпада, Бога твайго, на месца, якое выбера Гасподзь, чытай гэты закон перад усім Ізраілем у слых ягоны;

kali ŭves' ĭzrail' pryjdzje z'âvicca prad abličča Gospada, Boga tvaigo, na mesca, âkoe vybera Gaspodz', čytaj gèty zakon perad usim ĭzrailem u slyh âgony;

12. зьбяры народ, мужчын і жанчын і дзяцей і прыхадняў тваіх, якія будуць у селішчах тваіх, каб яны слухалі і вучыліся і каб баяліся Госпада, Бога вашага, і стараліся выконваць усе словы закона гэтага;

z'bâry narod, mužčyn i žančyn i dzâcej i pryhadnâŭ tvaïh, âkiâ buduc' u seliščah tvaïh, kab âny sluhali i vučylisâ i kab baâlisâ Gospada, Boga vašaga, i staralisâ vykonvac' use slovy zakona gètaga;

13. і сыны іхнія, якія ня ведаюць гэтага, пачуюць і навучацца баяцца Госпада, Бога вашага, ва ўсе дні, пакуль вы жыцьмеце на зямлі, у якую вы пераходзіце за Ярдан, каб авалодаць ёю.

i syny ihniâ, âkiâ nâ vedaŭc' gètaga, pačuŭc' i navučacca baâcca Gospada, Boga vašaga, va ŭse dni, pakul' vy žyc'mece na zâmlì, u âkuŭ vy perahodzìce za Ârdan, kab avalodac' ëu.

14. І сказаў Гасподзь Майсею: вось, дні твае наблізіліся да сьмерці; пакліч Ісуса і станьце каля ўваходу ў скінію сходу, і Я дам яму настаўленьні. І прыйшоў Майсей і Ісус, і сталі каля ўваходу ў скінію сходу.

ĭ skazaŭ Gaspodz' Majseu: vos', dni tvae nablizilisâ da s'merci; paklič ĭsusa i stan'ce kalâ ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu, i Â dam âmu nastaŭlen'ni. ĭ pryjšoŭ Majsej i ĭsus, i stali kalâ ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu.

15. І зьявіўся Гасподзь у скінію ў слупе воблачным, і стаў слуп воблачны каля ўваходу ў скінію.

Ì z'âviÿsâ Gaspodz' u skiniÿ ù slupe voblačnym, ì staÿ slup voblačny kalâ ùvahodu ù skiniÿ.

16. I сказаÿ Гасподзь Майсею: вось, ты спачнеш з бацькамі тваімі, і пачне народ гэты аблудна хадзіць сьледам за чужымі багамі той зямлі, у якую ён уступае, і пакіне Мяне, і парушыць заповіт Мой, які я пастанавіў зь ім;

Ì skazaÿ Gaspodz' Majseÿ: vos', ty spačneš z bac'kami tvaimi, ì pačne narod gèty abludna hadzic' s'ledam za čužymì bagamì toj zâmlì, u âkuÿ òn ustupae, ì pakìne Mâne, ì parušyc' zapavet Moj, âkì â pastanaviÿ z' im;

17. і запаліцца гнеў Мой на яго ў той дзень, і Я пакіну іх і схавая аблічча Маё ад іх, і ён зьнішчаны будзе, і дастануць яго многія бядоты і скрухі, і скажа ён у той дзень: "ці не таму спасьціглі мяне гэтыя бядоты, што няма Бога майго, сярод мяне?"

ì zapalicca gneÿ Moj na âgo ù toj dzen', ì Â pakìnu ih ì shavaÿ abličča Maë ad ih, ì òn z'niščany budze, ì dastanuc' âgo mnogiâ bâdoty ì skruhi, ì skaža òn u toj dzen': "ci ne tamu spas'cigli mâne gètyâ bâdoty, što nâma Boga majgo, sârod mâne?"

18. I Я схавая аблічча Маё ў той дзень за ўсе беззаконьні ягоныя, якія ён учыніць, павярнуўшыся да іншых багоў.

Ì Â shavaÿ abličča Maë ù toj dzen' za ũse bezzakon'ni âgonyâ, âkiâ òn ućynic', pavârnuÿšysâ da inšyh bagoÿ.

19. Дык вось, напішэце сабе словы песьні гэтай, і навучы ёй сыноў Ізраілевых, і ўкладзі іх у вусны іхнія, каб песьня гэтая была Мне сьведчаньнем на сыноў Ізраілевых;

Dyk vos', napišèce sabe slovy pes'ni gètaj, ì navučy ëj synoÿ Ìzrailevyh, ì ũkladzi ih u vusny ihniâ, kab pes'nâ gètaâ byla Mne s'vedčan'nem na synoÿ Ìzrailevyh;

20. бо Я ўвяду іх у зямлю добрую, як Я прысягаўся бацькам іхнім, дзе цячэ малако і мёд, і яны будуць есці і наядацца, і атлусьцеюць, і павернуцца да іншых багоў, і слугавацьмуць ім, а Мяне адкінуць і парушаць запавет Мой;

bo Â ũvâdu ih u zâmlû dobruû, âk Â prysâgaŭsâ bac'kam ihnim, dze câčë malako i mëd, i âny buduc'es'ci i naâdacca, i atlus'ceûc', i pavernucca da inšyh bagoŭ, i slugavac'muc'im, a Mâne adkìnuc' i parušac' zapavet Moj;

21. і калі спасьцігнуць іх многія бядоты і скрухі, тады песня гэтая будзе супроць іх сьведчыць, бо яна ня выйдзе з вуснаў нашчадкаў іхніх. Я ведаю думкі іхнія, якія яны маюць сёньня, раней чым Я ўвёў іх у зямлю, за якую Я прысягаўся.

i kalì spas'cìgnuc' ih mnogiâ bâdoty i skruhi, tady pes'nâ gëtaâ budze suproc' ih s'vedčyc', bo âna nâ vyjdze z vusnaŭ naščadkaŭ ihnih. Â vedaŭ dumki ihniâ, âkiâ âny maûc'sën'nâ, ranej čym Â ũvēŭ ih u zâmlû, za âkuû Â prysâgaŭsâ.

22. І напісаў Майсей песню гэтую ў той дзень і навучыў ён сыноў Ізраілевых.

Î napisaŭ Majsej pes'nû gëtuû ũ toj dzen' i navučyŭ ën synoŭ İzrailevyh.

23. І наказаў Гасподзь Ісусу, сыну Нава, і сказаў: будзь цьвёрды і мужны, бо ты ўвядзеш сыноў Ізраілевых у зямлю, за якую Я прысягаў ім, і Я буду з табою.

Î nakazaŭ Gaspodz' İsusu, synu Nava, i skazaŭ: budz' c'vërды i mužny, bo ty ũvâdzeš synoŭ İzrailevyh u zâmlû, za âkuû Â prysâgaŭ im, i Â budu z taboû.

24. Калі Майсей упісаў у кнігу ўсе словы закона гэтага да канца,

Kalì Majsej upisaŭ u knìgu ũse slovy zakona gëtaga da kanca,

25. тады Майсей загадаў лявітам, якія носяць каўчэг запавету Гасподняга, сказаўшы:

tady Majsej zagadaŭ lâvitam, âkiâ nosâc' kaŭčèg zapavetu Gaspodnâga, skazaŭšy:

26. вазьмеце гэтую кнігу закона і пакладзеце яе праваруч каўчэга запавету Госпада, Бога вашага, і яна табе будзе сьведчаньнем супроць цябе;

vaz'mece gètuû knìgu zakona i pakladzece âe pravaruč kaŭčèga zapavetu Gospada, Boga vašaga, i âna tabe budze s'vedčan'nem suproc' câbe;

27. бо я ведаю ўпартасьць тваю і цьвёрдахрыбетнасьць тваю: вось і цяпер, калі я жыву з вамі сёньня, вы ўпартыя прад Госпадам; ці ж ня тым болей пасья сьмерці маёй?

bo â vedaû ŭpartas'c' tvaû i c'vërdahrybetnas'c' tvaû: vos' i câper, kalì â žyvu z vamì sën'nâ, vy ŭpartyâ prad Gospadam; ci ž nâ tym bolej pas'lâ s'mercì maěj?

28. зьбярэце да мяне ўсіх старэйшынаў плямёнаў вашых і наглядчыкаў вашых, і я скажу ў слых іхні словы гэтыя і паклічу ў сьведчаньне на іх неба і зямлю;

z'bârèce da mâne ŭsìh starèjšynaŭ plâmënaŭ vašyh i naglâdčykaŭ vašyh, i â skažu ŭ slyh ihni slovy gètyâ i pakliču ŭ s'vedčan'ne na ih neba i zâmlû;

29. бо я ведаю, што пасья сьмерці маёй вы разбэсьціцеся і ўхіліцеся ад дарогі, якую я наказваў вам, і з часам спасьцігнуць вас бядоты за тое, што вы будзеце рабіць ліхату прад вачыма Госпада, раздражняючы Яго дзеямі рук сваіх.

bo â vedaû, što pas'lâ s'mercì maěj vy razbès'cicesâ i ŭhìlicesâ ad darogì, âkuû â nakazvaŭ vam, i z časam spas'cìgnuc' vas bâdoty za toe, što vy budzece rabic' lihatu prad vačyma Gospada, razdražnâŭčy Âgo dzeâmì ruk svaih.

30. І прамовіў Майсей у слых усяму сходу Ізраільцянаў словы песьні

гэтай да канца:

Ì pramoviŭ Majsej u slyh usâmu shodu Ìzrail'cânaŭ slovy pes'ni gètaj da kanca:

32 Кіраўнік

1. Слухай, неба, я прамаўляцьму; і слухай, зямля, словы вуснаў маіх.

Sluhaj, neba, â pramaŭlâc'mu; i sluhaj, zâmlâ, slovy vusnaŭ maih.

2. Пральецца як дождж вучэньне маё, як раса мова мая, як дробны дождж на зяленіва, як зьліва на траву.

Pral'ecca âk doždž vučèn'ne maë, âk rasa mova maâ, âk drobny doždž na zâleniva, âk z'liva na travu.

3. Імя Госпада праслаўлю; узьнясеце славу Госпаду нашаму.

Ìmâ Gospada praslaŭlŭ; uz'nâsece slavu Gospadu našamu.

4. Ён цьвярдыня; дасканалыя дзеі Ягоныя, і ўсе шляхі Яго праведныя;

Бог правільны і няма няпраўды ў Ім; Ён праведны і ісьціны;

Ën c'vârdynâ; daskanalyâ dzei Âgonyâ, i ŭse šlâhi Âgo pravednyâ; Bog pravil'ny i nâma nâpraŭdy ŭ Ìm; Ën pravedny i is'ciny;

5. але яны разбэсьціліся прад Ім, яны ня дзеці Ягоныя ў сваіх заганах, род упарцісты і разбэшчаны.

ale âny razbès'cilisâ prad Ìm, âny nâ dzeci Âgonyâ ŭ svaih zaganah, rod uparcisty i razbèščany.

6. Ці гэта аддаяце вы Госпаду, народ неразумны і няцямны? ці ж ня Ён Айцец твой, Які засвоіў цябе, стварыў цябе і ўладзіў цябе?

Cì gèta addaâce vy Gospadu, narod nerazumny i nâcâmny? cì ž nâ Ën Ajcec tvoj, Âki zasvoiŭ câbe, stvaryŭ câbe i ŭladziŭ câbe?

7. Згадай пра дні старадаўнія, падумай пра гады ранейшых родаў;

спытайся ў бацькі тайго, і абвесьціць табе, у старцаў тваіх, і яны скажуць табе.

Zgadaj pra dni staradaŭniâ, padumaj pra gady ranejšyh rodaŭ; spytajsâ ŭ bac'ki tajgo, i abves'cic' tabe, u starcaŭ tvaih, i âny skažuc' tabe.

8. Калі Ўсявышні даваў надзелы народам і расьсяляў сыноў чалавечых, тады паставіў межы народаў па ліку сыноў Ізраілевых;

Kali Ŭsâvyšni davaŭ nadzely narodam i ras'sâlâŭ synoŭ čalavečyh, tady pastaviŭ mežy narodaŭ pa liku synoŭ Izrailevyh;

9. бо доля Госпада народ Ягоны; Якаў спадчынны надзел Ягоны.

bo dolâ Gospada narod Âgony; Âkaŭ spadčynny nadzel Âgony.

10. Ён знайшоў яго ў пустыні, у стэпе панылым і дзікім, асланяў яго, даглядаў яго, ахоўваў яго, як вока Сваё;

Ėn znajšoŭ âgo ŭ pustyni, u stèpe panylym i dzikim, aslanâŭ âgo, daglâdaŭ âgo, ahoŭvaŭ âgo, âk voka Svaë;

11. як арол будзіць гняздо сваё, носіцца над птушанятамі сваімі, распасьцірае крылы свае, бярэ іх і носіць іх на перэі сваім,

âk arol budzic' gnâzdo svaë, nosicca nad ptušanâtami svaïmi, raspas'cïrae kryly svae, bârè ih i nosic' ih na perèi svaïm,

12. так Гасподзь адзін вадзіў яго, і ня было зь ім чужога бога.

tak Gaspodz' adzìn vadziŭ âgo, i nâ bylo z' ìm čužoga boga.

13. Ён узьнёс яго на вышыні зямлі і карміў пладамі палёў, і паіў яго мёдам з каменя і алеем зь цьвёрдай скалы,

Ėn uz'nës âgo na vyšyni zâmlì i karmiŭ pladami palëŭ, i paiŭ âgo mëdam z kamenâ i aleem z' c'vërdaj skaly,

14. маслам каровіным і малаком авечым, і тлушчам ягнятаў і бараноў Васанскіх і казлоў, і тлустаю пшаніцаю, і ты піў віно, кроў вінаградных ягад.

*maslam karovinyim i malakom avečym, i tluščam âgnâtaŭ i baranoŭ
Vasanskih i kazloŭ, i tluštaŭ pšanicaŭ, i ty piŭ vino, kroŭ vinogradnyh âgad.*

15. I атлусьцеў Ізраіль, і зрабіўся зацяты; атлусьцеў, патаўсьцеў і распасьвіўся; і пакінуў ён Бога, які стварыў яго, і пагардзіў цьвярдныню выратаваньня свайго.

Ì atlas'ceŭ Izrail', i zrabiŭsâ zacâty; atlas'ceŭ, pataŭs'ceŭ i raspas'viŭsâ; i pakinuŭ ën Boga, âki stvaryŭ âgo, i pagardziŭ c'vârdynâŭ vyratavan'nâ svajgo.

16. Багамі чужымі яны раздражнілі Яго, і мярзотамі Яго ўгневілі:
Bagami čužymì âny razdražnili Âgo, i mârzotami Âgo ŭgnevili:

17. прыносілі ахвяры дэманам, а ня Богу, божышчам, якіх яны ня ведалі, новым, якія прыйшлі ад суседзяў і пра якіх ня думалі бацькі вашыя.

prynosili ahvâry dèmanam, a nâ Bogu, božyščam, âkih âny nâ vedali, novym, âkiâ pryjšli ad susedzâŭ i pra âkih nâ dumali bac'ki vašyâ.

18. А Скала, Якая спарадзіла цябе, ты забыў, і не памятаў Бога, Які стварыў цябе.

A Skala, Âkaâ sparadzila câbe, ty zabyŭ, i ne pamâtaŭ Boga, Âki stvaryŭ câbe.

19. Гасподзь убачыў, і ў абурэньні пагардзіў сынамі Сваімі і дочкамі Сваімі,

Gaspodz' ubačyŭ, i ŭ aburèn'ni pagardziŭ synami Svaimi i dočkamì Svaimi,

20. і сказаў: схаваю аблічча Маё ад іх і ўбачу, які будзе іхні канец; бо яны род разбэшчаны, дзеці, у якіх няма вернасьці;

i skazaŭ: shavaŭ abličča Maë ad ih i ŭbaču, âki budze ihni kanec; bo âny rod razbèščany, dzeci, u âkih nâma vernas'ci;

21. ня богам яны раздражнілі Мяне, марнасьцю сваёю Мяне засмуцілі: і

Я раздражню іх не народам, народам бязглуздым іх засмучу;

nâ bogam âny razdražnili Mâne, marnas'cû svaëû Mâne zasmucili: i Â razdražnû ih ne narodam, narodam bâzgluzdym ih zasmuču;

22. бо агонь запаліўся ў гневе Маім, паліць да пекла апраметнага, і паядае зямлю і плады яе, і спальвае падваліны гор;

bo agon' zapaliŭsâ ŭ gneve Maim, palic' da pekla aprametnaga, i paâdae zâmlû i plady âe, i spal'vae padvaliny gor;

23. зьбяру на іх бядоты і патрачу на іх стрэлы Мае:

z'bâru na ih bâdoty i patraču na ih strèly Mae:

24. будуць зьнясілены голадам, зьнішчаны гарачкаю і заразаю лютай; і пашлю на іх іклы зьвярыныя і яд паўзуноў зямных;

buduc' z'nâsileny goladam, z'niščany garačkaû i zarazaû lûtaj; i pašlû na ih ikly z'vârynyâ i âd paŭzunoŭ zâmnyh;

25. звонку будзе губіць іх меч, а ў дамах - вусьцішнасьць - і хлапца і дзяўчыну, і немаўля і пакрытага сівізнаю старца.

zvonku budze gubic' ih meč, a ŭ damah - vus'cišnas'c' - i hlapca i dzâŭčynu, i nemaŭlâ i pakrytaga sivižnaû starca.

26. Я сказаў бы: "расьсею іх і згладжу з асяродзьдзя людзей памяць пра іх".

Â skazaŭ by: "ras'seû ih i zgladžu z asârodz'dzâ lûdzej pamâc' pra ih".

27. але адклаў гэта дзеля азлабленьня ворагаў, каб ворагі ягоныя не заносіліся і не казалі: нашая рука высокая, і не Гасподзь зрабіў усё гэта.

ale adklaŭ gèta dzelâ azlablen'nâ voragaŭ, kab voragi âgonyâ ne zanosilisâ i ne skazali: našaâ ruka vysokaâ, i ne Gaspodz' zrabiŭ usë gèta.

28. Бо яны народ, які страціў розум, і няма ў іх сэнсу.

Bo âny narod, âki straciŭ rozum, i nâma ŭ ih sènsu.

29. О, калі б яны памеркавалі, падумалі пра гэта, уразумелі, што зь імі будзе!

O, kalì b âny pamerkavali, padumali pra gèta, urazumeli, što z' imi budze!

30. як бы мог адзін перасьледаваць тысячу і двое прагнаць цемру, калі б Скала іхняя ня выдаў іх, і Гасподзь не аддаў іх!

âk by mog adzin peras'ledavac' tysâču i dvoe pragnac' cemru, kalì b Skala ihnââ nâ vydaŭ ih, i Gaspodz' ne addaŭ ih!

31. бо скала іхняя не такая, як нашая Скала; самі ворагі нашыя судзьдзі ў тым.

bo skala ihnââ ne takaâ, âk našaâ Skala; sami voragi našyâ sudz'dzi ŭ tym.

32. Бо вінаград іхні ад вінаграднай лазы Садомскай і з палёў Гаморскіх; ягады іхнія ядавітыя, гронкі іх горкія;

Bo vînograd ihni ad vînogradnaj lazy Sadowskaj i z palëŭ Gamorskih; âgady ihnîâ âdavityâ, gronki ih gorkiâ;

33. віно іхняе яд драконаў і пагібельная труцізна аспідаў.

vîno ihnâe âd drakonaŭ i pagibel'naâ trucizna as'pidaŭ.

34. Ці не схавана гэта ў Мяне? ці не запячатана ў сховах Маіх?

Ci ne shavana gèta ŭ Mâne? ci ne zapâčatana ŭ shovah Maih?

35. У Мяне помста і аддача, калі пахісьнецца нага іхняя; бо блізкі дзень пагібелі іх, неўзабаве настане ўгатаванае ім.

U Mâne pomsta i addača, kalì pahis'necca naga ihnââ; bo blizki dzen' pagibeli ih, neŭzabave nastane ŭgatavanae im.

36. Але Гасподзь судзіцьме народ Свой і з рабоў Сваіх умілажаліцца, калі Ён угледзіць, што рука іхняя аслабла, і не засталася ні заключаных, ні тых, што засталіся звонку.

Ale Gaspod' sudzic'me narod Svoj i z raboŭ Svaih umilažalicca, kalì Ęn ugledzic', što ruka ihnââ aslabla, i ne zastalosâ ni zaklûčanyh, ni tyh, što

zastalisâ zvonku.

37. Тады скажа Гасподзь; дзе багі іхнія, цьвардыня, на якую яны спадзяваліся,

Tady skaža Gaspodz'; dze bagi ihniâ, c'vârdynâ, na âkuû âny spadzâvalisâ,

38. якія елі тлушч ад ахвяраў іхніх і пілі віно паліваньняў іхніх? няхай яны паўстануць і дапамогуць вам, няхай будуць ім покрывам!

âkiâ eli tlušč ad ahvâraû ihnih i pili vino palivan'nâû ihnih? nâhaj âny paŭstanuc' i dapamoguc' vam, nâhaj buduc' im pokryvam!

39. Бачыце сёньня, што гэта Я, Я - і няма Бога, апрача Мяне; Я ўсьмерчваю і ажыўляю, Я бэю і ацяляю, і ніхто ня выбавіць ад рукі Маёй.

Bačyce sën'nâ, što gèta Â, Â - i nâma Boga, aprača Mâne; Â ũs'merčvaû i ažyŭlâû, Â bèû i acalâû, i nihto nâ vybavic' ad rukì Maěj.

40. Я падымаю да нябёсаў руку Маю і кажу: Я жыву вечно!

Â padymaû da nâbësaû ruku Maû i kažu: Â žyvu večna!

41. Калі навастру бліскучы Мой меч, і рука Мая прыме суд, дык адпомшчу ворагам Маім і ненавісьнікам Маім аддам;

Kali navastru bliskučy Moj meč, i ruka Maâ pryme sud, dyk adpomšču voragam Maïm i nenavis'nikam Maïm addam;

42. напаю стрэлы Маёю крывёю, і меч Мой насыціцца целам, крывёю забітых і палонных, галовамі правадыроў ворага.

napaû strèly Maëû kryvëû, i meč Moj nasycicca celam, kryvëû zabityh i palonnyh, galovami pravadyroŭ voraga.

43. Радуйцеся, язычнікі, з народам Ягоным! бо Ён адпомсьціць за кроў рабоў Сваіх, і аддасць помсту ворагам Сваім, і ачысьціць зямлю Сваю і народ Свой!

Radujcesâ, âzyčniki, z narodam Âgonym! bo Ên adpoms'cic' za kroŭ raboŭ

Svaìh, ì addas'c' pomstu voragam Svaim, ì ačys'cìc' zâmlû Svaû ì narod Svoj!

44. І прыйшоў Майсей і прамовіў усе словы песьні гэтай у слых народу, ён і Ісус, сын Наваў.

Ì pryjšoŭ Majsej ì pramoviŭ use slovy pes'ni gètaj u slyh narodu, èn ì Ìsus, syn Navaŭ.

45. Калі Майсей прамовіў усе словы гэтыя ўсяму Ізраілю,

Kalì Majsej pramoviŭ use slovy gètyâ ŭsâmu Ìzrailû,

46. тады сказаў ім: пакладзеце на сэрца ваша ўсе словы, якія я абвясціў вам сёньня, і накажэце іх дзецям сваім, каб яны стараліся выконваць усе словы закона гэтага;

tady skazaŭ ìm: pakladzece na sèrca vaša ŭse slovy, âkiâ â abvâs'ciŭ vam sèn'nâ, ì nakažèce ih dzecâm svaim, kab âny staralisâ vykonvac' use slovy zakona gètaga;

47. бо гэта ня пустое для вас, а гэта жыццё вашае, і праз гэта вы доўгі час прабудзеце на той зямлі, у якую вы ідзяце церазь Ярдан, каб авалодаць ёю.

bo gèta nâ pustoe dlâ vas, a gèta žyc'cë vašae, ì praz gèta vy doŭgì čas prabudzece na toj zâmlì, u âkuû vy idzâce ceraz' Ârdan, kab avalodac' èû.

48. І казаў Гасподзь Майсею ў той самы дзень і сказаў:

Ì kazaŭ Gaspodz' Majseû ŭ toj samy dzen' ì skazaŭ:

49. узыдзі на гэтую гару Аварым, на гару Нэво, якая ў зямлі Маавіцкай, насупраць Ерыхона, і паглядзі на зямлю Ханаанскую, якую Я даю вам у валоданьне сынам Ізраілевым;

uzydzi na gètuû garu Avarym, na garu Nèvo, âkaâ ŭ zâmlì Maavìckaj, nasuprac' Eryhona, ì paglâdzi na zâmlû Hanaanskuû, âkuû Â daŭ vam u valodan'ne synam Ìzrailevym;

50. і памры на гары, на якую ты ўзыдзеш, і прыкладзіся да народу

твайго, як памёр Аарон, брат твой, на гары Ор, і прыкладзіся да народу свайго,

ì pamry na gary, na âkuû ty ŭzydzeš, ì prykladzisë da narodu tvajgo, âk pamër Aaron, brat tvoj, na gary Or, ì prykladzisë da narodu svajgo,

51. за тое, што вы зграшылі супроць Мяне сярод сыноў Ізраілевых каля водаў Мэрывы ў Кадэсе, у пустыні Сін, за тое, што не паказалі сьвятасьці Маёй сярод сыноў Ізраілевых;

za toe, što vy zgrašyli suproc' Mâne sârod synoŭ Ìzrailevyh kalâ vodaŭ Mèryvy ŭ Kadèse, u pustynì Sìn, za toe, što ne pakazali s'vâtas'ci Maěj sârod synoŭ Ìzrailevyh;

52. перад сабою ты ўбачыш зямлю, а ня ўвойдзеш туды, у зямлю, якую Я даю сынам Ізраілевым.

perad saboû ty ŭbačyš zâmlû, a nâ ŭvojdzeš tudy, u zâmlû, âkuû Â daŭ synam Ìzrailevym.

33 Кіраўнік

1. Вось дабраславеньне, якім Майсей, муж Божы, дабраславіў сыноў Ізраілевых перад сьмерцю сваёю.

Vos' dabraslaven'ne, âkim Majsej, muž Božy, dabraslaviŭ synoŭ Ìzrailevyh perad s'mercû svaëû.

2. Ён сказаў: Гасподзь прыйшоў ад Сіная, адкрыўся ім ад Сэіра, успрамяніўся ад гары Фарана і ішоў з процьмай сьвятых; праваруч Яго сьветац закона.

Ën skazaŭ: Gaspodz' pryjšoŭ ad Sinaâ, adkryŭsâ im ad Sèira, uspramâniŭsâ ad gary Farana ì išoŭ z proc'maj s'vâtyh; pravaruč Âgo s'vetač zakona.

3. У ісьціне Ён любіць народ; усе прысьвечаныя Яго ў руцэ Тваёй, і яны

прыпалі да ступакоў Тваіх, каб уважаць словам Тваім.

U is'cine Ęn lûbìc' narod; use prys'večanyâ Āgo ũ rucè Tvaëj, i âny prypali da stupakoŭ Tvaìh, kab uvažac' slovam Tvaìm.

4. Закон даў нам Майсей, спадчыну супольству Якава.

Zakon daŭ nam Majsej, spadčynu supol'stvu Ākava.

5. Ęн быў царом Ізраіля, калі зьбіраліся правадыры народу разам з плямёнамі Ізраілевымі.

Ęn byŭ carom Ĭzrailâ, kali z'bìralisâ pravadyry narodu razam z plâmënamì Ĭzrailevymì.

6. Хай жыве Рувім і хай не памірае, і Сымон хай ня будзе малы лікам!

Haj žyve Ruvìm i haj ne pamìrae, i Symon haj nâ budze maly lìkam!

7. А пра Юду сказаў гэта: пачуй, Госпадзе, голас Юды і прывядзі яго да народу ягонага; рукамі сваімі хай абароніць ён сябе, і ты будзь памочнікам супроць ворагаў ягоных.

A pra Ŭdu skazaŭ gèta: pačuj, Gospadze, golas Ŭdy i pryvâdzi âgo da narodu âgonaga; rukamì svaimì haj abaronìc' Ęn sâbe, i ty budz' pamočnikam suproc' voragaŭ âgonyh.

8. І пра Лявія сказаў: тумім твой і урым твой на сьвятым мужу Тваім, якога Ты ўдасьведчыў у Масе, зь якім ты спрачаўся каля водаў Мэрывы,

Ĭ pra Lâviâ skazaŭ: tumìm tvoj i urym tvoj na s'vâтым mužу Tvaìm, âkoga Ty ũdas'vedčyŭ u Mase, z' âkìm ty spraçaušâ kalâ vodaŭ Mèryvy,

9. які кажа пра бацьку свайго і пра маці сваю: "я на іх не гляджу", і братоў сваіх не прызнае, і сыноў сваіх ня ведае; бо яны, лявіты, словы Твае захоўваюць і запавету Твайго трымаюцца,

âkì kaža pra bac'ku svajgo i pra macì svau: "â na ih ne glâdžu", i bratoŭ svaih ne pryznae, i synoŭ svaih nâ vedae; bo âny, lâvity, slovy Tvae zahoŭvauc' i

zapavetu Tvajgo trymaŭcca,

10. вучаць законам Тваім Якава і заповедзям Тваім Ізраіля, ускладаюць дымленьне прад аблічча Тваё і цэласпаленьні на ахвярнік Твой;

vučac' zakonam Tvaim Ākava i zapavedzâm Tvaim Īzrailâ, uskladaŭc' dymlen'ne prad abličča Tvaë i cèlaspalen'ni na ahvârnîk Tvoj;

11. дабраславі, Госпадзе, сілу ягоную і дзеі рук ягоных удабраволі, пабі паясьніцу тых, што паўстаюць на яго, і ненавісьнікаў ягоных, каб яны не маглі стаяць.

dabraslavi, Gospadze, silu âgonuŭ i dzei ruk âgonyh udabravoli, pabi paâs'nicu tyh, što paŭstaŭc' na âgo, i nenavis'nikaŭ âgonyh, kab âny ne magli staâc'.

12. Пра Веньяміна сказаў: любасны Госпаду жыве ў Яго ў бясьпецы, Бог спрыяе яму кожны дзень, і ён пакоіцца паміж плячамі Ягонымі.

Pra Ven'âmina skazaŭ: lûbasny Gospadu žyve ŭ Āgo ŭ bâs'pecy, Bog spryâe âmu kožny dzen', i ën pakoïcca pamîž plâčami Āgonymi.

13. Пра Язэпа сказаў: хай дабраславіць Гасподзь зямлю ягоную жаданымі дарамі неба, расою і дарамі бездані, якая ляжыць унізе,

Pra Āzèpa skazaŭ: haj dabraslavîc' Gaspodz' zâmlŭ âgonuŭ žadanymi darami neba, rasoŭ i darami bezdani, âkaâ lâžyc' unize,

14. жаданымі пладамі ад сонца і жаданымі пладамі месяца,

15. найвыдатнейшымі пладамі гор старадаўніх і жаданымі пладамі пагоркаў вечных,

najvydatnejšymi pladami gor staradaŭnih i žadanymi pladami pagorkaŭ večnyh,

16. і жаданымі дарамі зямлі і таго, што напаўняе яе; дабраславеньне

Таго, Хто зьявіўся ў цярновым кусьце хай прыйдзе на галаву Язэпа і на

цемя найлепшага з братоў сваіх;

ì žadanymi darami zâmlì ì tago, što napaŭnâe âe; dabraslaven'ne Tago, Hto z'âviŭsâ ŭ cârnovym kus'ce haj pryjdzje na galavu Âzèpa ì na cemâ najlepšaga z bratoŭ svaiħ;

17. моцнасьць яго як у першароднага цяляці, і рогі ў яго, як рогі ў буйвала; імі пабора ён народы ўсе да краёў зямлі: гэта процьма Яфрэмавая, гэта тысячы Манасііныя.

mocnas'c' âgo âk u peršarodnaga câlâci, ì rogi ŭ âgo, âk rogi ŭ bujvala; imì pabora ên narody ŭse da kraëŭ zâmlì: gèta proc'ma Âfrèmavaâ, gèta tysâčy Manasiìnyâ.

18. Пра Завулону сказаў: радуйцеся, Завулоне, на шляхах тваіх, і Ісахар, у намётах тваіх;

Pra Zavulona skazaŭ: radujcesâ, Zavulone, na šlâhah tvaiħ, ì Isahar, u namëtah tvaiħ;

19. склікаюць яны народ на гару, там колюць законныя ахвяры, бо яны кормяцца багацьцем мора і скарбамі, схаванымі ў пяску.

sklikaŭc' âny narod na garu, tam kolŭc' zakonnyâ ahvâry, bo âny kormâcca bagac'cem mora ì skarbami, shavanymi ŭ pâsku.

20. Пра Гада сказаў: дабраславёны той, хто пашырыў Гада; ён пакоіцца як леў, і ламае мышцу і галаву;

Pra Gada skazaŭ: dabraslavëny toj, hto pašyryŭ Gada; ên pakoicca âk leŭ, ì lamae myšcu ì galavu;

21. ён выбраў сабе пачатак зямлі, там пашанаваны надзелам ад заканадаўцы, і прыйшоў з правадырамі народу, і спраўдзіў праўду Госпада і суды зь Ізраілем.

ên vybraŭ sabe pačatak zâmlì, tam pašanavany nadzelam ad zakanadaŭcy, ì pryjšoŭ z pravadyramì narodu, ì spraŭdziŭ praŭdu Gospada ì sudy z'

Ìzrailem.

22. Пра Дана сказаў: Дан малады леў, які выбягае з Васана.

Pra Dana skazaŭ: Dan malady leŭ, âkì vybâgae z Vasana.

23. Пра Нэфталіма сказаў: Нэфталім напоўнены ўпадабаньнем і поўны дабраславеньня Госпада; мора і поўдзень у валоданьні ягоным.

Pra Nèftalìma skazaŭ: Nèftalìm napoŭneny ŭpadaban'nem ì poŭny dabraslaven'nâ Gospada; mora ì poŭdzen' u valodan'ni âgonym.

24. Пра Асіра сказаў: дабраславёны паміж сынамі Асір, ён будзе любімы братамі сваімі і - мочыць у алей нагу сваю;

Pra Asìra skazaŭ: dabraslavëny pamìž synamì Asìr, ën budze lûbìmy bratamì svaimì ì - močyc' u alej nagu svaŭ;

25. жалеза і медзь - засаўкі твае; як дні твае, будзе множыцца багацьце тваё.

žaleza ì medz' - zasaŭkì tvae; âk dni tvae, budze množycca bagac'ce tvaë.

26. Няма падобнага на Бога Ізраілевага, які па небе прыляцеў памагчы табе і ў славе Сваёй на аблоках;

Nâma padobnaga na Boga Ìzrailevaga, âkì pa nebe prylâceŭ pamagčy tabe ì ŭ slave Svaëj na ablokah;

27. прыстанішча тваё Бог спрадвечны, і ты пад мышцамі вечнымі; Ён прагоніць ворагаў ад аблічча твайго і скажа: знішчай!

prystanišča tvaë Bog spradvečny, ì ty pad myščamì večnymì; Ěn pragonìc' voragaŭ ad abličča tvajgo ì skaža: z'niščaj!

28. Ізраіль жыве ў бясьпецы, адзін; вока Якава бачыць перад сабою зямлю багатую хлебам і віном, і нябёсы над ім капаюць расою.

Ìzrail' žyve ŭ bâs'pecy, adzìn; voka Âkava bačyc' perad saboŭ zâmlŭ bagatuŭ hlebam ì vìnom, ì nâbësy nad ìm kapaŭc' rasoŭ.

29. Дабрашчасны ты, Ізраіле! Хто падобны да цябе, народзе, ахаваны

Госпадам, Які ёсьць шчыт, што асланяе цябе, і меч славы тваёй? Ворагі твае панікнуць перад табою, і ты на шыю ім наступацьмеш.

Dabraščasny ty, Izraile! Hto padobny da câbe, narodze, ahavany Gospadam, Âki ës'c' ščyt, što aslanâe câbe, i meč slavy tvaěj? Voragi tvae paniknuc' perad taboû, i ty na šyû im nastupac'meš.

34 Кіраўнік

1. І ўзышоў Майсей з раўнін Маавіцкіх на гару Нэво, на вяршыню Фасгі, што насупроць Ерыхона, і паказаў яму Гасподзь усю зямлю Галаад да самага Дана,

Î ŭzyšoŭ Majsej z raŭnìn Maavickih na garu Nèvo, na vâršynû Fasgi, što nasuproc' Eryhona, i pakazaŭ âmu Gaspodz' usû zâmlû Galaad da samaga Dana,

2. і ўсю Нэфталімавую, і ўсю Яфрэмавую і Манасііную, і ўсё зямлю Юдавую, нават да самага заходняга мора,

i ŭsû Nèftalimavuû, i ŭsû Âfrèmavuû i Manasiinuû, i ŭsë zâmlû Ûdavuû, navat da samaga zahodnâga mora,

3. і паўднёвую краіну і раўніну даліны Ерыхона, горад Пальмаў, да Сігора.

i paŭdnëvuû krainu i raŭnìnu dalìny Eryhona, gorad Pal'maŭ, da Sigora.

4. І сказаў яму Гасподзь: вось зямля, за якую Я прысягаў Абрагаму, Ісааку і Якаву, кажучы: "семені твайму дам яе"; Я дам табе пабачыць яе вачыма тваімі, але ў яе ты ня ўвойдзеш.

Î skazaŭ âmu Gaspodz': vos' zâmlâ, za âkuû Â prysâgaŭ Abragamu, İsaaku i Âkavu, kažučy: "semenì tvajmu dam âe"; Â dam tabe pabačyc' âe vačyma tvaimì, ale ŭ âe ty nâ ŭvojdzeš.

5. І памёр там Майсей, раб Гасподні, у зямлі Маавіцкай, паводле слова Гасподняга;

Ì pamër tam Majsej, rab Gaspodni, u zâmlì Maavìckaj, pavodle slova Gaspodnâga;

6. і пахаваны ў даліне ў зямлі Маавіцкай насупраць Вэтэгора і ніхто ня ведае месца пахаваньня яго нават да гэтага дня.

ì pahavany ŭ dalìne ŭ zâmlì Maavìckaj nasuprac' Vètègora ì nihto nâ vedae mesca pahavan'nâ âgo navat da gètaga dnâ.

7. Майсею было сто дваццаць гадоў, калі ён памёр; але зрок ягоны ня прытупіўся, моцнасьць у ім ня вычарпалася.

Majseû bylo sto dvaccac' gadoŭ, kalì ën pamër; ale zrok âgony nâ prytupiÿsâ, mocnas'c' u ìm nâ vyčarpalasâ.

8. І аплаквалі Майсея сыны Ізраілевыя на раўнінах Маавіцкіх трыццаць дзён. І прайшлі дні плачу і галашэньня па Майсеі.

Ì aplakvalì Majseâ syny Ìzrailevyâ na raŭnìnah Maavìckìh tryccac' dzën. Ì prajšlì dni plaču ì galašèn'nâ pa Majsei.

9. І Ісус, сын Наваў, напоўніўся духам мудрасьці, бо Майсей усклаў на яго рукі свае, і слухаліся яго сыны Ізраілевыя і рабілі так, як загадаў Гасподзь Майсею.

Ì Ìsus, syn Navaŭ, napoŭniÿsâ duham mudras'ci, bo Majsej usklaŭ na âgo ruki svae, ì sluhalisâ âgo syny Ìzrailevyâ ì rabìlì tak, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû.

10. І ня было больш у Ізраіля прарока такога, як Майсей, якога Гасподзь знаў тварам да твару,

Ì nâ bylo bol'sh u Ìzrailâ praroka takoga, âk Majsej, âkoga Gaspodz' znaŭ tvaram da tvaru,

11. па ўсіх азнаках і цудах, зрабіць якія ў зямлі Егіпецкай над фараонам

і над усімі рабамі ягонымі і над усёю зямлёю ягонай паслаў яго

Гасподзь,

pa ŭsìh aznakah ì cudah, zrabìc' âkìâ ŭ zâmlì Egìpeckaj nad faraonam ì nad

usìmì rabamì âgonymì ì nad usëû zâmlëû âgonaj paslaŭ âgo Gaspodz',

12. і па руцэ моцнай і па вялікіх цудах, якія Майсей зьдзейсьніў перад
вачыма ўсяго Ізраіля.

ì pa rucè mocnaj ì pa vâlikìh cudah, âkìâ Majsej z'dzejs'niŭ perad vačyma

ŭsâgo Ìzrailâ.

ІСУСА

1 Кіраўнік

1. Пасьля сьмерці Майсея, раба Гасподняга, Гасподзь сказаў Ісусу, сыну Нава, слуге Майсееваму:

Pas'lá s'merci Majseâ, raba Gaspodnâga, Gaspodz' skazaŭ Isusu, synu Nava, sluze Majseevamu:

2. Майсей, раб Мой, памёр; дык вось, устань, перайдзі цераз Ярдан гэты і ўвесь народ гэты, у зямлю, якую Я даю ім, сынам Ізраілевым.

Majsej, rab Moj, pamër; dyk vos', ustan', perajdzi ceraz Ârdan gèty i ŭves' narod gèty, u zâmlû, âkuû Â daû im, synam İzrailevym.

3. Любое месца, на якое ступяць ступакі ног вашых, Я даю вам, як Я сказаў Майсею

Lûboe mesca, na âkoe stupâc' stupakì nog vašyh, Â daû vam, âk Â skazaŭ Majseû

4. ад пустыні і Лівана гэтага да ракі вялікай, ракі Еўфрата, усю зямлю Хэтэяў; і да вялікага мора на захад сонца будуць межы вашыя.

ad pustynì i Livana gètaga da rakì vâlikaj, rakì Eŭfrata, usû zâmlû Hètèâŭ; i da vâlikaga mora na zahad sonca buduc' mežy vašyâ.

5. Ніхто ня ўстоіць перад табою: не адступлюся ад цябе і не пакіну цябе.

Nihto nâ ŭstoic' perad taboû: ne adstuplûsâ ad câbe i ne pakînu câbe.

6. Буду цьвёрды і мужны; бо ты народу гэтаму перадаеш у валоданьне зямлю, якую Я прысягаўся бацькам іхнім даць ім;

Budu c'vërdy i mužny; bo ty narodu gètamu peradaeš u valodan'ne zâmlû, âkuû Â prysâgaÿsâ bac'kam ihnim dac'im;

7. толькі будзь цвѣрды і вельмі мужны, і старанна захоўвай і выконвай увесь закон, які наказаў табе Майсей, раб Мой; ня ўхіляйся ад яго ні направа, ні налева, каб чыніць разумна ва ўсіх пачынаньнях тваіх.

tol'ki budz' c'vërdy i vel'mi mužny, i staranna zahoŭvaj i vykonvaj uves' zakon, âki nakazaŭ tabe Majsej, rab Moj; nâ ŭhilâjsâ ad âgo ni naprava, ni naleva, kab čynić' razumna va ŭsìh pačynan'nâh tvaih.

8. Хай не адыходзіць гэтая кніга закона ад вуснаў тваіх: а павучайся ў ёй дзень і ноч, каб дакладна выконваць усё, што ў ёй напісана: тады ты мецьмеш посьпех на шляхах тваіх і будзеш дзеяць разумна.

Haj ne adyhodzic' gètaâ knìga zakona ad vusnaŭ tvaih: a pavučajsâ ŭ ëj dzen' i noč, kab dakladna vykonvac' usë, što ŭ ëj napisana: tady ty mec'meš pos'peh na šlâhah tvaih i budzeš dzeâc' razumna.

9. Вось Я загадваю табе: будзь цвѣрды і мужны, ня бойся і не жахайся; бо з табою Гасподзь Бог твой усюды, куды ні пойдзеш.

Vos' Â zagadvaŭ tabe: budz' c'vërdy i mužny, nâ bojsâ i ne žahajsâ; bo z taboû Gaspodz' Bog tvoj usûdy, kudy ni pojdzeš.

10. І даў Ісус наказ наглядчыкам народу і сказаў:

Ì daŭ Ìsus nakaz naglâdčykam narodu i skazaŭ:

11. прайдзеце па табары і дайце наказ народу і скажэце: назапашвайце сабе ежы на дарогу, бо праз тры дні вы пройдзеце за Ярдан гэты, каб прыйсьці ўзяць зямлю, якую Гасподзь Бог бацькоў вашых дае вам у спадчыну.

prajdzece pa tabary i dajce nakaz narodu i skažèce: nazapašvajce sabe ežy na darogu, bo praz try dni vy projdzece za Ârdan gèty, kab pryjs'ci ŭzâc' zâmlû, âkuû Gaspodz' Bog bac'koŭ vašyh dae vam u spadčynu.

12. А племю Рувімаваму, Гадаваму і палавіне племя Манасіінага Ісус сказаў:

A plemû Ruvimavamu, Gadavamu i palavine plemâ Manasiinaga İsus skazaŭ:

13. успомніце, што наказаў вам Майсей, раб Гасподні, кажучы:

Гасподзь Бог ваш супакоіў вас і даў вам зямлю гэтую;

uspomniće, što nakazaŭ vam Majsej, rab Gaspodni, kažućy: Gaspodz' Bog vaš supakoïŭ vas i daŭ vam zâmlû gètuû;

14. жонкі вашыя, дзеці вашыя і быдла ваша няхай застануцца ў зямлі, якую даў вам Майсей за Ярданам; а вы ўсе, хто можа змагацца, узброіўшыся, ідзеце перад братамі вашымі і пасабляйце ім.

žonki vašyâ, dzeci vašyâ i bydla vaša nâhaj zastanucca ŭ zâmlî, âkuû daŭ vam Majsej za Ârdanam; a vy ŭse, hto moža zmagacca, uzbroiŭšysâ, idzece perad bratami vašymi i pasablâjce im.

15. пакуль Гасподзь не супакоіць братаў вашых, як і вас; пакуль і яны не атрымаюць у спадчыну зямлю, якую Гасподзь Бог ваш дае ім; тады вернецесья ў спадчыну вашу і валодайце зямлёю, якую Майсей, раб Гасподні, даў вам за Ярданам на ўсход сонца.

pakul' Gaspodz' ne supakoic' bratoŭ vašyh, âk i vas; pakul' i âny ne atrymaŭc' u spadčynu zâmlû, âkuû Gaspodz' Bog vaš dae im; tady vernecesâ ŭ spadčynu vašuû i valodajce zâmlëû, âkuû Majsej, rab Gaspodni, daŭ vam za Ârdanam na ŭshod sonca.

16. Яны адказалі Ісусу кажучы: усё, што ні загадаеш нам, зробім, і куды ні пашлеш нас, пойдзем;

Âny adkazali İsusu kažućy: usë, što ni zagadaeš nam, zrobim, i kudy ni pašleš nas, pojdzem;

17. як слухалі мы Майсея, так будзем слухаць і цябе: толькі Гасподзь Бог твой хай будзе з табою, як Ён быў з Майсеем;

âk sluhali my Majseâ, tak budzem sluhac' i câbe: tol'ki Gaspodz' Bog tvoj haj budze z taboû, âk Ěn byÿ z Majseem;

18. кожны, хто ўсупрацівіцца загаду твайму і не паслухаецца слоў тваіх ва ўсім, што ты ні загадаеш яму, будзе аддадзены сьмерці. Толькі будзь цьвёрды і мужны!

kožny, hto ŭsupracivicca zagadu tvajmu i ne pasluhaecca sloŭ tvaïh va ŭsìm, što ty nì zagadaeš âmu, budze addadzeny s'merci. Tol'ki budz' c'vërdy i mužny!

2 Кіраўнік

1. І паслаў Ісус, сын Наваў, зь Сітыма двух выведнікаў таемна і сказаў: ідзеце, агледзьце зямлю і Ерыхон. Пайшлі і прыйшлі ў дом блудніцы, імя якое Рааў: і засталіся начаваць там.

Ì paslaŭ Ìsus, syn Navaŭ, z' Sityma dvuh vyvednikaŭ taemna i skazaŭ: idzece, agledz'ce zâmlû i Eryhon. Pajšli i pryjšli ŭ dom bludnicy, imâ âkoe Raaŭ: i zastalisâ načavac' tam.

2. І сказана было цару Ерыхонскаму: вось, нейкія людзі з сыноў Ізраілевых прыйшлі сюды ў гэтую ноч, каб агледзець зямлю.

Ì skazana bylo caru Eryhonskamu: vos', nejkîâ lûdzi z synoŭ Ìzrailevyh pryjšli sŭdy ŭ gètuû noč, kab agledzec' zâmlû.

3. Цар Ерыхонскі паслаў сказаць Рааве: выдай людзей, якія прыйшлі да цябе, якія ўвайшлі ў твой дом, бо яны прыйшлі выведаць усю зямлю.

Car Eryhonski paslaŭ skazac' Raave: vydaj lûdzej, âkiâ pryjšli da câbe, âkiâ ŭvajšli ŭ tvoj dom, bo âny pryjšli vyvedac' usû zâmlû.

4. Але жанчына ўзяла двух людзей тых і схавала іх і сказала: праўда, прыходзілі да мяне людзі, але я іх ня ведала, адкуль яны;

Ale žančyna ŭzâla dvuh lûdzej tyh i shavala ih i skazala: praŭda, pryhodzili da mâne lûdzi, ale â ih nâ vedala, adkul' âny;

5. калі ж у прысьмерку трэба было зачыняць вароты, тады яны пайшлі; ня ведаю, куды яны пайшлі; ганецся хутчэй за імі, вы дагоніце іх.

kali ž u prys'merku trèba bylo začynâc' varoty, tady âny pajšli; nâ vedaŭ, kudy âny pajšli; ganecesâ hutčèj za imi, vy dagonice ih.

6. А сама завяла іх на дах і схавала іх у снапах лёну, раскладзеных у яе на даху.

A sama zavâla ih na dah i shavala ih u snapah lënu, raskladzenyh u âe na dahu.

7. Пасланья гналіся за імі па дарозе да Ярдана да самай пераправы; вароты ж адразу зачынілі, пасья таго як выйшлі тыя, што пагналіся за імі.

Paslanyâ gnalisâ za imi pa daroze da Ârdana da samaj peraprawy; varoty ž adrazu začynili, pas'lâ tago âk vyjšli tyâ, što pagnalisâ za imi.

8. Перш чым яны леглі спаць, яна паднялася да іх на дах

Perš čym âny legli spac', âna padnâlasâ da ih na dah

9. і сказала ім: я ведаю, што Гасподзь аддаў зямлю гэтую вам, бо вы нагналі на нас жаху, і ўсе жыхары зямлі гэтай спалохаліся вас;

i skazala im: â vedaŭ, što Gaspodz' addaŭ zâmlû gëtuŭ vam, bo vy nagnali na nas žahu, i ŭse žyhary zâmli gëtaj spalohalisâ vas;

10. бо мы чулі, як Гасподзь высушыў перад вамі ваду Чэрмнага мора, калі вы ішлі з Егіпта, і што зрабілі вы з двума царамі Амарэйскімі за Ярданам, зь Сігонам і Огам, якіх вы зьнішчылі;

bo my čuli, âk Gaspodz' vysušyŭ perad vami vadu Čèrmnaga mora, kali vy išli z Egipta, i što zrabili vy z dvuma carami Amarèjskimi za Ârdanam, z' Sigonam i Ogam, âkih vy z'niščyli;

11. калі мы пачулі пра гэта, аслабела сэрца нашае, і ні ў кім ня стала духу супроць вас; бо Гасподзь Бог на небе ўгары і на зямлі ўнізе;
kali my pačuli pra gèta, aslabela sèrca našae, i ni ŭ kim nâ stala duhu suproc' vas; bo Gaspodz' Bog na nebe ŭgary i na zâmlì ŭnize;

12. дык вось, прысягнеце мне Госпадам, што, як я зрабіла вам міласьць, так і вы зрабеце міласьць дому бацькі майго, і дайце мне ўмоўлены знак,
dyk vos', prysâgnece mne Gospadam, što, âk â zrabila vam milas'c', tak i vy zrabece milas'c' domu bac'ki majgo, i dajce mne ŭmoŭleny znak,

13. што вы пакінеце жывым бацьку майго і маці маю, і братоў маіх і сясьцёр маіх, і ўсіх, хто ёсьць у іх, і выбавіце душы нашыя ад сьмерці.
što vy pakinece žyvym bac'ku majgo i maci maŭ, i bratoŭ maih i sâs'cër maih, i ŭsih, hto ës'c' u ih, i vybavice dušy našyâ ad s'merci.

14. Гэтыя людзі казалі ёй: душа нашая замест вас хай будзе аддадзена сьмерці, калі вы ня выкрыеце гэтай справы нашай; калі ж Гасподзь аддасьць нам зямлю, мы зробім табе ласку і ісьціну.
Gètyâ lûdzi skazali ëj: duša našaâ zamest vas haj budze addadzena s'merci, kali vy nâ vykryece gètaj spravy našaj; kali ž Gaspodz' addas'c' nam zâmlû, my zrobim tabe lasku i is'cinu.

15. І спусьціла яна іх на вяроўцы праз акно, бо дом яе быў у гарадскім муры і яна жыла ў муры;
ì spus'cila âna ih na vâroŭcy praz akno, bo dom âe byŭ u garadskim mury i âna žyla ŭ mury;

16. і сказала ім: ідзеце на гару, каб не спаткалі вас перасьледнікі, і хавайцеся там тры дні, пакуль ня вернуцца тыя, што пагналіся; а пасля ідзеце дарогаю вашай.
i skazala im: idzece na garu, kab ne spatkali vas peras'lednikì, i havajcesâ

tam try dni, pakul' nâ vernucca tyâ, što pagnalisâ; a pas' lâ idzece darogaû vašaj.

17. I сказали ей тыя людзі: мы вольныя будзем ад тваёй прысягі, якою ты нас заклала, калі ня зробіш так:

Ì skazali ëj tyâ lûdzi: my vol'nyâ budzem ad tvaëj prysâgi, âkoû ty nas zaklâla, kalì nâ zrobiš tak:

18. вось, калі мы прыйдзем у гэтую зямлю, ты прывяжы чырвоную вяроўку да акна, празь якое ты нас спусьціла, а бацьку твайго і маці тваю і братоў тваіх, усю сям'ю бацькі твайго зьбяры да сябе ў дом твой;

vos', kalì my pryjdzem u gètuû zâmlû, ty pryvâžy čyrvonuû vârôŭku da akna, praz' âkoe ty nas spus'cila, a bac'ku tvajgo i macì tvaû i bratoŭ tvaih, usû sâm'û bac'ki tvajgo z'bâry da sâbe ũ dom tvoj;

19. і калі хто-небудзь выйдзе зь дзвярэй дома твайго, таго кроў на галаве ягонай, а мы вольныя; а хто будзе з табою ў доме, таго кроў на галаве нашай, калі чыя-небудзь рука дакранецца да яго;

ì kalì hto-nebudz' vyjdzze z' dz'vârèj doma tvajgo, tago kroŭ na galave âgonaj, a my vol'nyâ; a hto budze z taboû ũ dome, tago kroŭ na galave našaj, kalì čyâ-nebudz' ruka dakranecca da âgo;

20. калі ж ты адкрыеш гэтую нашу справу, дык мы таксама вольныя будзем ад прысягі тваёй, якою ты нас заклала.

kalì ž ty adkryeš gètuû našuû spravu, dyk my taksama vol'nyâ budzem ad prysâgi tvaëj, âkoû ty nas zaklâla.

21. Яна сказала: хай будзе паводле слоў вашых! I адпусьціла іх, і яны пайшлі, а яна прывязала да акна чырвоную вяроўку.

Âna skazala: haj budze pavodle sloŭ vašyh! Ì adpus'cila ih, i âny pajšli, a âna pryvâzala da akna čyrvonuû vârôŭku.

22. Яны пайшлі і прыйшлі на гару і прабылі там тры дні, пакуль не вярнуліся тыя, што гналіся за імі. Тыя шукалі іх па ўсёй дарозе і не знайшлі.

Âny pajšli i pryjšli na garu i prabyli tam try dni, pakul' ne vârnulisâ tyâ, što gnalisâ za imi. Tyâ šukali ih pa ũsěj daroze i ne znajšli.

23. Такім чынам два гэтыя чалавекі пайшлі назад, сышлі з гары, перайшлі Ярдан і прыйшлі да Ісуса, сына Нава, і пераказалі яму ўсё, што зь імі здарылася.

Takim čynam dva gètyâ čalaveki pajšli nazad, syšli z gary, perajšli Ârdan i pryjšli da ĩsusa, syna Nava, i perakazali âmu ũsě, što z' imi zdarylasâ.

24. І сказалі Ісусу: Гасподзь аддаў усю зямлю гэтую ў рукі нашыя, і ўсе жыхары зямлі ў страху перад намі.

ĭ skazali ĩsusu: Gaspodz' addaŭ usŭ zâmlŭ gètuŭ ũ ruki našyâ, i ũse žyhary zâmlŭ ũ strahu perad nami.

3 Кіраўнік

1. І ўстаў Ісус рана раніцай, і рушылі яны ад Сітыма і прыйшлі да Ярдана, ён і ўсе сыны Ізраілевыя, і начавалі там, яшчэ не пераходзячы яго.

ĭ ũstaŭ ĩsus rana ranicaj, i rušyli âny ad Sityma i pryjšli da Ârdana, ěn i ũse syny ĩzrailevyâ, i načavali tam, âščè ne perahodzâčy âgo.

2. Праз тры дні пайшлі наглядчыкі па табары

Praz try dni pajšli naglâdčyki pa tabary

3. і далі народу загад, кажучы: калі ўбачыце каўчэг запавету Госпада Бога вашага і сьвятароў лявітаў, якія несьцімуць яго, дык і вы рушце зь месца свайго і ідзеце за ім;

ì dali narodu zagad, kažučy: kalì ŭbačyce kaŭčèg zapavetu Gospada Boga vašaga ì s'vâtarou lãvitaŭ, âkiâ nes'cimuc' âgo, dyk ì vy rušce z' mesca svajgo ì idzece za ìm;

4. адлегласьць паміж вамі і ім павінна быць да дзвюх тысяч локцяў мераю; не падыходзьце да яго блізка, каб уведаць вам шлях, якім вам ісьці; бо вы не хадзілі гэтым шляхам ні ўчора, ні заўчора.

adleglas'c' pamiz' vami ì ìm pavinna byc' da dz'vũh tysãč lokcãũ meraũ; ne padyhodz'ce da âgo blizka, kab uvedac' vam šlãh, âkim vam is'ci; bo vy ne hadzili gèтым šlãham ni ŭčora, ni zaũčora.

5. І сказаў Ісус народу: асьвяцецеся, бо заўтра ўчыніць Гасподзь сярод вас цуды.

ì skazaũ Ìsus narodu: as'vãcecesã, bo zaũtra ŭčynic' Gaspodz' sãrod vas cudy.

6. А сьвятарам сказаў Ісус: вазьмеце каўчэг завету і ідзеце перад народамі. Узялі каўчэг завету і пайшлі перад народамі.

A s'vãtaram skazaũ Ìsus: vaz'mece kaŭčèg zapavetu ì idzece perad narodam. Uzãli kaŭčèg zapavetu ì pajšli perad narodam.

7. Тады Гасподзь сказаў Ісусу: у гэты дзень Я пачну праслаўляць цябе на вачах ва ўсяго Ізраіля, каб яны ўведалі, што як Я быў з Майсеем, так буду і з табою;

Tady Gaspodz' skazaũ Ìsusu: u gèty dzen' Â pačnu praslaũlãc' cãbe na vačah va ŭsãgo Ìzrailã, kab âny ŭvedali, što âk Â byũ z Majseem, tak budu ì z taboũ;

8. а ты дай загад сьвятарам, якія нясуць каўчэг завету, і скажы: як толькі ўвойдзеце ў воды Ярдана, спынецеся ў Ярдане.

a ty daj zagad s'vãtaram, âkiâ nãsuc' kaŭčèg zapavetu, ì skažy: âk tol'ki ŭvojdzece ŭ vody Ârdana, spynecesã ŭ Ârdane.

9. Ісус сказаў сынам Ізраілевым: падыдзеце сюды і выслухайце словы Госпада Бога вашага.

Īsus skazaŭ synam Īzrailevym: padydzece sŭdy i vysluhajce slovy Gospada Boga vařaga.

10. І сказаў Ісус: з гэтага даведаецца, што сярод вас ёсьць Бог жывы, Які прагоніць ад вас Хананэяў, і Габрэяў, і Фэрэзэяў, і Гергесэяў і Амарэяў і Евусэяў;

Ī skazaŭ Īsus: z gètaga davedaecesâ, što sârod vas ës'c' Bog žyvy, Âki pragonic' ad vas Hananèâŭ, i Gabrèâŭ, i Fèrèzèâŭ, i Gergesèâŭ i Amarèâŭ i Evusèâŭ;

11. вось каўчэг запавету Госпада ўсёй зямлі пойдзе перад вамі празь Ярдан;

vos' kaŭčèg zapavetu Gospada ŭsëj zâmlì pojdze perad vamì praz' Ârdan;

12. і вазьмеце сабе дванаццаць чалавек з плямёнаў Ізраілевых, па адным чалавеку з племя;

i vaz'mece sabe dvanaccac' čalavek z plâmënaŭ Īzrailevyh, pa adnym čalaveku z plemâ;

13. І як толькі ступакі ног сьвятароў, што нясуць каўчэг Госпада, Уладара ўсёй зямлі, ступяць у ваду Ярдана, вада Ярданская высахне, а вада, якая цячэ зьверху, спыніцца сьцяною.

Ī âk tol'ki stupakì nog s'vâtarouŭ, što nâsuc' kaŭčèg Gospada, Uladara ŭsëj zâmlì, stupâc' u vadu Ârdana, vada Ârdanskaâ vysahne, a vada, âkaâ câčè z'verhu, spynicca s'cânoû.

14. Дык вось, калі народ рушыў ад сваіх намётаў, каб пераходзіць Ярдан, і сьвятары панесьлі каўчэг запавету перад народамі,

Dyk vos', kalì narod ruřyŭ ad svaih namëtaŭ, kab perahodzic' Ârdan, i s'vâtary panes'li kaŭčèg zapavetu perad narodam,

15. дык, як толькі тыя, што несьлі каўчэг увайшли ў Ярдан, і ногі сьвятароў, што несьлі каўчэг, апусьціліся ў ваду Ярдана,

dyk, âk tol'ki tyâ, što nes'li kaŭčèg uvajšli ŭ Ârdan, i nogi s'vâtarou, što nes'li kaŭčèg, apus'cilisâ ŭ vadu Ârdana,

16. вада, якая цякла зверху, спынілася і стала сьцяною на даволі вялікай адлегласьці, да горада Адама, які каля Цартана; а што цякла ў мора раўніны, у мора Салёнае, пайшла і высахла.

vada, âkaâ câkla z'verhu, spynilasâ i stala s'cânoû na davoli vâlikaj adleglas'ci, da gorada Adama, âki kalâ Cartana; a što câkla ŭ mora raŭniny, u mora Salënae, pajšla i vysahla.

17. І народ пераходзіў насупраць Ерыхона; а сьвятары, якія несьлі каўчэг запавету Гасподняга, стаялі на сухім сярод Ярдана цвёрдаю нагою. Усе Ізраілевыя пераходзілі па сухім, пакуль увесь народ не перайшоў празь Ярдан.

Î narod perahodziŭ nasuprac' Eryhona; a s'vâtary, âkiâ nes'li kaŭčèg zapavetu Gaspodnâga, staâli na suhim sârod Ârdana c'vërdaû nagoû. Use Îzrailevyâ perahodzili pa suhim, pakul' uves' narod ne perajšoŭ praz' Ârdan.

4 Кіраўнік

1. Калі ўвесь народ перайшоў празь Ярдан, Гасподзь сказаў Ісусу:

Kali ŭves' narod perajšoŭ praz' Ârdan, Gaspodz' skazaŭ Îsusu:

2. вазьмеце сабе з народу дванаццаць чалавек, па адным чалавеку з племя,

vaz'mece sabe z narodu dvanaccac' čalavek, pa adnym čalaveku z plemâ,

3. і дайце ім загад і скажэце: вазьмеце сабе адсюль, зь сярэдзіны Ярдана, дзе стаялі ногі сьвятароў нерухома, дванаццаць камянёў, і

перанясеце іх з сабою, і пакладзеце іх на начлезе, дзе начавацьмеце гэтай ночы.

ì dajce im zagad ì skažèce: vaz'mece sabe adsûl', z' sârèdzìny Ârdana, dze staâli nogi s'vâtarouï neruhoma, dvanaccac' kamânëÿ, ì peranâsece ih z sabouï, ì pakladzece ih na načleze, dze načavac'mece gètaj nočy.

4. Ісус заклікаў дванаццаць чалавек, якіх назначыў з сыноў Ізраілевых, па адным чалавеку з племя,

Ïsus zaklikaÿ dvanaccac' čalavek, âkih naznačyÿ z synouï Ìzrailevyh, pa adnym čalaveku z plemâ,

5. І сказаў ім Ісус: ідзеце перад каўчэгам Госпада Бога вашага ў сярэдзіну Ярдана і пакладзеце на плячо сваё кожны па адным камені, па ліку плямёнаў сыноў Ізраілевых,

Ï skazaÿ im Ïsus: idzece perad kaÿčègam Gospada Boga vašaga ũ sârèdzìnu Ârdana ì pakladzece na plâčo svaë kožny pa adnym kameni, pa liku plâmënaÿ synouï Ìzrailevyh,

6. каб яны былі ў вас знакам; калі спытаюцца ў вас у будучым сыны вашыя і скажуць: "навошта ў вас гэтыя камяні?"

kab âny byli ũ vas znakam; kalì spytaÿcca ũ vas u budučym syny vašyâ ì skažuc': "navošta ũ vas gètyâ kamâni?"

7. вы скажаце ім: "у памяць таго, што вада Ярдана падзялілася перад каўчэгам завета Госпада; калі ён пераходзіў празь Ярдан, тады вада Ярдана падзялілася"; такім чынам камяні гэтыя будуць сынам Ізраілевым помнікам навекі.

vy skažace im: "u pamâc' tago, što vada Ârdana padzâlilasâ perad kaÿčègam zapaveta Gospada; kalì ën perahodziÿ praz' Ârdan, tady vada Ârdana padzâlilasâ"; takim čynam kamâni gètyâ buduc' synam Ìzrailevym pomnikam naveki.

8. І зрабілі сыны Ізраілевыя так, як загадаў Ісус: узялі дванаццаць камянёў зь Ярдана, як казаў Гасподзь Ісусу, па ліку плямёнаў сыноў Ізраілевых, і перанеслі іх з сабою на начлег, і паклалі іх там.

Ì zrabili syny Ìzrailevyâ tak, âk zagadaŭ Ìsus: uzâli dvanaccac' kamânëŭ z' Ârdana, âk kazaŭ Gaspodz' Ìsusu, pa liku plâmënaŭ synoŭ Ìzrailevyh, i peranes'li ih z saboŭ na načleg, i paklali ih tam.

9. І дванаццаць камянёў паставіў Ісус сярод Ярдана на месцы, дзе стаялі ногі сьвятароў, якія неслі каўчэг запавета. Ён там і да сёньня.

Ì dvanaccac' kamânëŭ pastaviŭ Ìsus sârod Ârdana na mescy, dze staâli nogi s'vâtaroŭ, âkiâ nes'li kaŭčëg zapaveta. Ęn tam i da sën'nâ.

10. Сьвятары, якія неслі каўчэг запавета Гасподняга, стаялі сярод Ярдана, пакуль не закончана было ўсё, што Гасподзь загадаў народу - так, як наказваў Майсей Ісусу; а народ тым часам сьпешна пераходзіў.

S'vâtary, âkiâ nes'li kaŭčëg zapaveta Gaspodnâga, staâli sârod Ârdana, pakul' ne zakončana bylo ŭsë, što Gaspodz' zagadaŭ narodu - tak, âk nakazvaŭ Majsej Ìsusu; a narod tym časam s'pešna perahodziŭ.

11. Калі ўвесь народ перайшоў, тады перайшоў і каўчэг запавета Гасподняга, і сьвятары перад народамі;

Kali ŭves' narod perajšoŭ, tady perajšoŭ i kaŭčëg zapaveta Gaspodnâga, i s'vâtary perad narodam;

12. і сыны Рувіма і Гада і палавіна племя Манасіінага перайшлі ўзброеныя паперадзе сыноў Ізраілевых, як ім казаў Майсей.

i syny Ruvima i Gada i palavina plemâ Manasiinaga perajšli ŭzbroenyâ paperadze synoŭ Ìzrailevyh, âk im kazaŭ Majsej.

13. Каля сарака тысяч узброеных на бітву перайшло перад Госпадам на раўніны Ерыхонскія, каб біцца.

Kalâ saraka tysâč uzbroenyh na bitvu perajšlo perad Gospadam na raŭniny

Eryhonskiâ, kab bïcca.

14. У той дзень праславіў Гасподзь Ісуса на вачах ва ўсяго Ізраіля, і пачалі баяцца яго, як баяліся Майсея ва ўсе дні жыцця ягонага.

U toj dzen' praslaviŭ Gaspodz' Ĭsusa na vačah va ũsâgo Ĭzrailâ, i pačali baâcca âgo, âk baâlisâ Majseâ va ũse dni žyc'câ âgonaga.

15. І сказаў Гасподзь Ісусу, кажучы:

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Ĭsusu, kažučy:

16. загадай сьвятарам, якія нясуць каўчэг сьведчаньня, выйсьці зь Ярдана.

zagadaj s'vâtaram, âkiâ nâsuc' kaŭčèg s'vedčan'nâ, vyjs'ci z' Ârdana.

17. Ісус загадаў сьвятарам і сказаў: выйдзіце зь Ярдана.

Ĭsus zagadaŭ s'vâtaram i skazaŭ: vyjdzice z' Ârdana.

18. І калі сьвятары, якія неслі каўчэг завета Гасподняга, выйшлі зь Ярдана, дык, як толькі ступакі ног іхніх крануліся сухога, вада Ярдана памкнулася па сваім месцы і пайшла, як учора і заўчора, паверх усіх берагоў сваіх,

Ĭ kalì s'vâtary, âkiâ nes'li kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga, vyjšli z' Ârdana, dyk, âk tol'ki stupaki nog ihnših kranulisâ suhoga, vada Ârdana pamknulasâ pa svaim mescy i pajšla, âk učora i zaŭčora, paverh usih beragoŭ svaih,

19. І выйшаў народ зь Ярдана на дзясятым дні першага месяца і атабарыўся ў Галгале, на ўсходнім баку Ерыхона.

Ĭ vyjšaŭ narod z' Ârdana na dzâsâtym dni peršaga mesâca i atabaryŭsâ ũ Galgale, na ũshodnim baku Eryhona.

20. І дванаццаць камянёў, якія ўзялі яны зь Ярдана, Ісус паставіў у Галгале

Ĭ dvanaccac' kamânëŭ, âkiâ ũzâli âny z' Ârdana, Ĭsus pastaviŭ u Galgale

21. і сказаў сынам Ізраілевым: калі спытаюцца ў будучым сыны вашыя

Ў бацькоў сваіх: "што азначаюць гэтыя камяні?",

i skazaŭ synam Izrailevym: kali spytaŭcca ŭ budučym syny vašyâ ŭ bac'koŭ svaih: "što aznačaŭc' gètyâ kamâni?"

22. скажэце сынам вашым: "Ізраіль перайшоў празь Ярдан гэты па сухім";

skazèce synam vašym: "Izrail' perajšoŭ praz' Ârdan gèty pa suhim"

23. бо Гасподзь Бог ваш высушыў воды Ярдана дзеля вас, пакуль вы не перайшлі яго, гэтак сама, як Гасподзь Бог ваш зрабіў з Чэрмным морам, якое высушыў перад вамі, пакуль мы не перайшлі яго,

bo Gaspodz' Bog vaš vysušyŭ vody Ârdana dzelâ vas, pakul' vy ne perajšli âgo, gètak sama, âk Gaspodz' Bog vaš zrabìŭ z Čèrmnym moram, âkoe vysušyŭ perad vamì, pakul' my ne perajšli âgo,

24. каб усе народы зямлі даведаліся, што рука Гасподня моцная, і каб вы баяліся Госпада Бога вашага ва ўсе дні.

kab use narody zâmlì davedalisâ, što ruka Gaspodnââ mocnââ, i kab vy baâlisâ Gospada Boga vašaga va ŭse dni.

5 Кіраўнік

1. Калі ўсе цары Амарэйскія, якія жылі па гэты бок Ярдана да мора, і ўсе цары Ханаанскія, якія каля мора, пачулі, што Гасподзь высушыў воды Ярдана перад сынамі Ізраілевымі, пакуль пераходзілі яны, тады аслабла сэрца іхняе, і ня стала ўжо ў іх духу супроць сыноў Ізраілевых.

Kali ŭse cary Amarèjskiâ, âkiâ žyli pa gèty bok Ârdana da mora, i ŭse cary Hanaanskiâ, âkiâ kalâ mora, pačulì, što Gaspodz' vysušyŭ vody Ârdana perad synami Izrailevymi, pakul' perahodzili âny, tady aslabla sèrca ihnâe, i nâ stala ŭžo ŭ ih duhu suproc' synoŭ Izrailevyh.

2. У той час сказаў Гасподзь Ісусу: зрабі сабе вострыя нажы і абрэж сыноў Ізраілевых другі раз.

U toj čas skazaŭ Gaspodz' Ĭsusu: zrabì sabe vostryâ nažy ì abrèž synoŭ Ĭzrailevyh drugì raz.

3. І зрабіў сабе Ісус крамянёвыя нажы, і абрэзаў сыноў Ізраільскіх на пагорку Аралот.

Ĭ zrabìŭ sabe Ĭsus kramânëvyâ nažy, ì abrèzaŭ synoŭ Ĭzrail'skih na pagorku Aralot.

4. Вось прычына, чаму абрэзаў Ісус увесь народ, які выйшаў зь Егіпта, мужчынскага полу; усе здольныя ваяваць памерлі ў пустыні па дарозе, пасля выхаду зь Егіпта;

Vos' pryčyna, čamu abrèzaŭ Ĭsus uves' narod, âkì vyjšaŭ z' Egìpta, mužčynskaga polu; use zdol'nyâ vaâvac' pamerlì ŭ pustynì pa daroze, pas'lâ vyhadu z' Egìpta;

5. а ўвесь народ, што выйшаў, быў абрэзаны, а ўвесь народ, які нарадзіўся ў пустыні ў дарозе, пасля выхаду зь Егіпта, ня быў абрэзаны;

a ŭves' narod, što vyjšaŭ, byŭ abrèzany, a ŭves' narod, âkì naradziŭsâ ŭ pustynì ŭ daroze, pas'lâ vyhadu z' Egìpta, nâ byŭ abrèzany;

6. бо сыны Ізраілевыя сорак гадоў хадзілі па пустыні, пакуль не перамёр увесь народ, здольны да вайны, які выйшаў зь Егіпта, бо не паслухаліся голасу Гасподняга, а ім Гасподзь прысягаўся, што яны ня ўбачаць зямлі, якую Гасподзь з прысягаю абяцаў бацькам іхнім, даць зямлю, дзе малако і мёд,

bo syny Ĭzrailevyâ sorak gadoŭ hadzìli pa pustynì, pakul' ne peramër uves' narod, zdol'ny da vajny, âkì vyjšaŭ z' Egìpta, bo ne pasluhalisâ golasu Gaspodnâga, a ìm Gaspodz' prysâgaŭsâ, što âny nâ ŭbačac' zâmlì, âkuŭ

Gaspodz' z prysâgaû abâcaû bac'kam ihnim, dac' zâmlû, dze malako i mäd,

7. а замест іх паставіў сыноў іхніх. Гэтых абрэзаў Ісус, бо яны былі неабрэзаныя; бо іх, у дарозе, не абрэзали.

a zamest ih pastaviû synoû ihnih. Gètyh abrèzaû Ìsus, bo âny byli neabrèzanyâ; bo ih, u daroze, ne abrèzali.

8. Калі ўвесь народ быў абрэзаны, заставаўся ён на сваім месцы ў табары, пакуль ня выздаравеў.

Kali ŭves' narod byû abrèzany, zastavaûsâ ën na svaim mescy ŭ tabary, pakul' nâ vyzdaraveŭ.

9. І сказаў Гасподзь Ісусу: сёньня Я зьняў з вас сарамату Егіпецкую. Чаму і называецца тая мясьціна "Галгал" аж да сёньня.

Ì skazaû Gaspodz' Ìsusu: sën'nâ Â z'nâŭ z vas saramatu Egipeckuû. Čamu i nazyvaecca taâ mâs'cina "Galgal" aŝ da sën'nâ.

10. І стаялі сыны Ізраілевыя табарам у Галгале і ўчынілі Пасху ў чатырнаццаты дзень месяца ўвечары на раўнінах Ерыхонскіх;

Ì staâli syny Ìzrailevyâ tabaram u Galgale i ŭčynili Pashu ŭ čatyrnaccaty dzen' mesâca ŭvečary na raŭninah Eryhonskih;

11. і на другі дзень Пасхі пачалі есьці з пладоў зямлі гэтай, праснакі і сушаныя зярняты ў самы той дзень;

ì na drugi dzen' Pashi pačali es'ci z pladoŭ zâmlì gètaj, prasnaki i sušanyâ zârnâty ŭ samy toj dzen';

12. а манна перастала падаць на другі дзень пасья таго, як яны пачалі есьці плады зямлі, і ня было болей манны ў сыноў Ізраілевых, а яны елі ў той год плады зямлі Ханаанскай.

a manna perastala padac' na drugi dzen' pas'lâ tago, âk âny pačali es'ci plady zâmlì, i nâ bylo bolej manny ŭ synoû Ìzrailevyh, a âny eli ŭ toj god plady zâmlì Hanaanskaj.

13. Ісус, будучы паблізу Ерыхона, зірнуў і бачыць, і вось стаіць перад ім чалавек, і ў руцэ ў яго аголены меч. Ісус падышоў да яго і сказаў яму: ці наш ты, ці зь непрыяцеляў нашых?

Īsus, budučy pablizu Eryhona, zirnũ ĩ bačyc', ĩ vos' staic' perad ĩm čalavek, ĩ ũ rucè ũ âgo agoleny meč. Īsus padyšoũ da âgo ĩ skazaũ âmu: ci naš ty, ci z' nepryâcelâũ našyh?

14. Ён сказаў: не, я правадыр войска Гасподняга, цяпер прыйшоў. Ісус упаў тварам сваім на зямлю і паклانیўся і сказаў яму: што гаспадар мой скажа рабу свайму?

Ĕn skazaũ: ne, â pravadyr vojska Gaspodnâga, câper pryjšoũ. Īsus upaũ tvaram svaim na zâmlũ ĩ paklaniũsâ ĩ skazaũ âmu: što gaspadar moj skaža rabu svajmu?

15. Правадыр войска Гасподняга сказаў Ісусу: здымі абутак твой з ног тваіх, бо месца, на якім ты стаіш, сьвятое. Ісус так і зрабіў.

Pravadyr vojska Gaspodnâga skazaũ Īsusu: zdymi abutak tvoj z nog tvaih, bo mesca, na âkim ty staiš, s'vâtoe. Īsus tak ĩ zrabiũ.

16. Ерыхон замкнуўся і быў замкнуты ад страху сыноў Ізраілевых: ніхто ня выходзіў і ніхто не ўваходзіў.

Eryhon zamknuũsâ ĩ byũ zamknuty ad strahu synoũ Īzrailevyh: nihto nâ vyhodziũ ĩ nihto ne ũvahodziũ.

6 Кіраўнік

1. Тады сказаў Гасподзь Ісусу: вось, Я аддаю ў рукі твае Ерыхон і цара яго, і магутаў ягоных;

Tady skazaũ Gaspodz' Īsusu: vos', Â addaũ ũ ruki tvae Eryhon ĩ cara âgo, ĩ magutaũ âgonyh;

2. ідзеце вакол горада ўсе здольныя ваяваць і абыходзьце горад адзін раз; і рабі гэтак шэсьць дзён;

idzece vakol gorada ўse zdol'nyâ vaâvac' i abyhodz'ce gorad adzìn raz; i rabì gètak šès'c' dzën;

3. і сем сьвятароў няхай нясуць сем труб юбілейных перад каўчэгам; а на сёмы дзень абыдзеце горад сем разоў, і сьвятары няхай трубяць у трубы;

i sem s'vâtaroŭ nâhaj nâsuc' sem trub ûbilejnyh perad kaŭčègam; a na sěmy dzen' abydzece gorad sem разоў, i s'vâtary nâhaj trubâc' u truby;

4. калі затрубіць юбілейны рог, калі пачуецца гук трубы, тады ўвесь народ няхай гукне моцным голасам, і гарадскі мур абваліцца да зямлі, і народ пойдзе кожны са свайго боку.

kali zatrubic' ûbilejny rog, kali pačuece guk truby, tady ўves' narod nâhaj gukne mocnym golasam, i garadski mur abvalicca da zâmli, i narod pojdze kožny sa svajgo boku.

5. І паклікаў Ісус, сын Наваў, сьвятароў і сказаў ім: нясеце каўчэг запавета; а сем сьвятароў няхай нясуць сем труб юбілейных перад каўчэгам Гасподнім.

ì paklikaŭ Ìsus, syn Navaŭ, s'vâtaroŭ i skazaŭ im: nâsece kaŭčèg zapaveta; a sem s'vâtaroŭ nâhaj nâsuc' sem trub ûbilejnyh perad kaŭčègam Gaspodnìm.

6. І сказаў народу: ідзеце і абыдзеце вакол горада; а ўзброеныя няхай ідуць перад каўчэгам Гасподнім.

ì skazaŭ narodu: idzece i abydzece vakol gorada; a ўzbroenyâ nâhaj iduc' perad kaŭčègam Gaspodnìm.

7. Як толькі Ісус сказаў народу, сем сьвятароў, якія неслі сем труб юбілейных перад Госпадам, пайшлі і затрубілі ў трубы, і каўчэг запавета Гасподняга ішоў за імі;

Âk tol'ki Ìsus skazaŭ narodu, sem s'vâtarouŭ, âkiâ nes'li sem trub ûbilejnyh perad Gospadam, pajšli i zatrubili ŭ truby, i kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga išoŭ za imi;

8. а ўзброеныя ішлі перад сьвятарамі, якія трубілі ў трубы; а тыя, што ішлі ззаду, ішлі за каўчэгам, пад час шэсьця трубячы ў трубы.

a ŭzbroenyâ išli perad s'vâtarami, âkiâ trubili ŭ truby; a tyâ, što išli zzadu, išli za kaŭčègam, pad čas šès'câ trubâčy ŭ truby.

9. А народу Ісус даў загад і сказаў: ня гукайце і не давайце чуць голасу вашага, і каб слова ня выходзіла з вуснаў вашых да таго дня, пакуль я не скажу вам: "выгукніце!" і тады гукнеце.

A narodu Ìsus daŭ zagad i skazaŭ: nâ gukajce i ne davajce čuc' golasu vašaga, i kab slova nâ vyhodzila z vusnaŭ vašyh da tago dnâ, pakul' â ne skažu vam: "vyguknice!" i tady guknece.

10. Такім чынам каўчэг запавета Гасподняга пайшоў вакол горада і абышоў адзін раз; і прыйшлі ў табар і начавалі ў табары.

Takim čynam kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga pajšoŭ vakol gorada i abyšoŭ adzin raz; i pryjšli ŭ tabar i načavali ŭ tabary.

11. Ісус устаў рана раніцай, і сьвятары панесьлі каўчэг запавета Гасподняга;

Ìsus ustaŭ rana ranicaj, i s'vâtary panes'li kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga;

12. і сем сьвятароў, якія несьлі сем труб юбілейных перад каўчэгам Гасподнім, ішлі і трубілі ў трубы; а ўзброеныя ішлі перад імі, а тыя, што ішлі ззаду, ішлі за каўчэгам запавета Гасподняга і ідучы трубілі ў трубы.

i sem s'vâtarouŭ, âkiâ nes'li sem trub ûbilejnyh perad kaŭčègam Gaspodnim, išli i trubili ŭ truby; a ŭzbroenyâ išli perad imi, a tyâ, što išli zzadu, išli za kaŭčègam zapaveta Gaspodnâga i idučy trubili ŭ truby.

13. Такім чынам і на другі дзень абышлі вакол горада адзін раз і вярнуліся ў табар. І рабілі гэта шэсьць дзён.

Takim čynam i na drugi dzen' abyšli vakol gorada adžin raz i vârnulisâ ŭ tabar. I rabili gëta šës'c' dzën.

14. На сёмы дзень усталі рана, як толькі занялася зара, і абышлі такім самым чынам вакол горада сем разоў; толькі ў гэты дзень абышлі сем разоў.

Na sëmy dzen' ustali rana, âk tol'ki zanâlasâ zara, i abyšli takim samym čynam vakol gorada sem разоў; tol'ki ŭ gëty dzen' abyšli sem разоў.

15. Калі сёмы раз сьвятары трубілі ў трубы, Ісус сказаў народу: радуйцеся, бо Гасподзь аддаў вам горад!

Kali sëmy raz s'vâtary trubili ŭ truby, ĩsus skazaŭ narodu: radujcesâ, bo Gaspodz' addaŭ vam gorad!

16. а горад будзе пракляты, і ўсё, што ў ім, - Госпаду; толькі Рааў блудніца няхай застанецца жывая, яна і кожны, хто ў яе ў доме; бо яна схавала пасланых, якіх мы пасылалі;

a gorad budze praklâty, i ŭsë, što ŭ im, - Gospadu; tol'ki Raaŭ bludnica nâhaj zastanecca žyvaâ, âna i kožny, hto ŭ âe ŭ dome; bo âna shavala paslanyh, âkih my pasylali;

17. але вы асьцерагайцеся праклятага, каб і самім не паддацца заклёну, калі возьмеце што-колечы з праклятага, і каб на табар Ізраільскі не навесьці праклёну і ня ўчыніць яму бяды;

ale vy as'ceragajcesâ praklâtaga, kab i samim ne paddacca zaklënu, kali voz'mece što-kolečy z praklâtaga, i kab na tabar ĩzrail'ski ne naves'ci praklënu i nâ ŭčyniç' âmu bâdy;

18. і ўсё срэбра і золата, і посуд медны і жалезны хай будуць сьвятыняю Госпаду і ўвойдуць у скарбніцу Гасподнюю.

ì ŭsě srèbra ì zolata, ì posud medny ì žalezny haj buduc' s'vâtynâû Gospadu ì ŭvojduc' u skarbnicu Gaspodnûû.

19. Народ закрычаў, і затрубілі ў трубы. Як толькі пачуў горад голас трубы, усклікнуў народ гучным і моцным голасам, і абваліўся мур да самай зямлі, і народ пайшоў у горад, кожны са свайго боку, і ўзялі горад.

Narod zakryčaŭ, ì zatrubilì ŭ truby. Âk tol'ki pačuŭ gorad golas truby, uskliknuŭ narod gučnym ì mocnym golasam, ì abvaliŭsâ mur da samaj zâmlì, ì narod pajšoŭ u gorad, kožny sa svajgo boku, ì ŭzâli gorad.

20. І праклялі ўсё, што ў горадзе, і мужчын і жанчын, і маладых і старых, і валоў і авечак і аслоў, вынішчылі мечам.

Ì praklâli ŭsě, što ŭ goradze, ì mužčyn ì žančyn, ì maladyh ì staryh, ì valoŭ ì avečak ì asloŭ, vyniščyli mečam.

21. А двум хлопцам, якія аглядвалі зямлю, Ісус сказаў: ідзеце ў дом да тае блудніцы і выведзіце адтуль яе і ўсіх, хто ў яе, бо вы запрысягнуліся ёй.

A dvum hlopcam, âkiâ aglâdvalì zâmlû, Ìsus skazaŭ: idzece ŭ dom da tae bludnicy ì vyvedzìce adtul' âe ì ŭsìh, hto ŭ âe, bo vy zaprysâgnulisâ ëj.

22. І пайшлі хлопцы, якія аглядвалі, і вывелі Рааў і бацьку яе і маці яе, і братоў яе і ўсіх, што былі ў яе, і ўсіх родзічаў вывелі, і паставілі іх па-за табарам Ізраільскім.

Ì pajšli hlopцы, âkiâ aglâdvalì, ì vyvelì Raaŭ ì bac'ku âe ì macì âe, ì bratoŭ âe ì ŭsìh, što byli ŭ âe, ì ŭsìh rodzičaŭ vyvelì, ì pastavilì ih pa-za tabaram Ìzrail'skìm.

23. А горад і ўсё, што ў ім, спалілі агнём; толькі срэбра і золата, і посуд медны і жалезны аддалі ў скарбніцу дома Гасподняга.

A gorad ì ŭsě, što ŭ ìm, spalilì agnëm; tol'ki srèbra ì zolata, ì posud medny ì

žalezny addali ů skarbñicu doma Gaspodnâga.

24. А Рааў блудніцу і дом бацькі яе і ўсіх, хто ў яе быў, Ісус пакінуў жывых, і яна жыве сярод Ізраіля да сёння, бо яна схавала пасланцаў, якіх пасылаў Ісус на агледзіны Ерыхона.

A Raaů bludnìcu i dom bac'ki âe i ůsìh, hto ů âe byů, Ìsus pakìnuů žyvyh, i âna žyve sârod Ìzrailâ da sën'nâ, bo âna shavala paslancaů, âkìh pasylaů Ìsus na agledzìny Eryhona.

25. У той час Ісус прысягнуўся і сказаў: пракляты перад Госпадам той, хто адродзіць і адбудуе горад гэты Ерыхон; на першыя сваім ён закладзе аснову яго і на малодшым сваім паставіць браму яго.

U toj čas Ìsus prysâgnuůsâ i skazaů: praklâty perad Gospadam toj, hto adrodzic' i adbudue gorad gèty Eryhon; na peršyncy svaim ën zakladze asnovu âgo i na malodšym svaim pastavic' bramû âgo.

26. І Гасподзь быў зь Ісусам, і слава яго неслася па ўсёй зямлі.

Ì Gaspodz' byů z' Ìsusam, i slava âgo neslasâ pa ůsëj zâmlì.

7 Кіраўнік

1. Але сыны Ізраілевыя ўчынілі злачынства і ўзялі з заклятага. Ахан, сын Хармія сына Заўдыя, сына Зары, з племя Юдавага, узяў з заклятага, і гнеў Гасподні запаліўся на сыноў Ізраіля.

Ale syny Ìzrailevyâ ůčynìli zlačynstva i ůzâli z zaklâtaga. Ahan, syn Harmiâ syna Zaůdyâ, syna Zary, z plemâ Ûdavaga, uzâů z zaklâtaga, i gneů Gaspodnì zapaliůsâ na synoů Ìzrailâ.

2. Ісус зь Ерыхона паслаў людзей у Гай, што паблізу Бэт-Авэна, з усходняга боку Вэтыля, і сказаў ім: ідзеце, агледзьце зямлю. Яны пайшлі і агледзелі Гай.

Ìsus z' Eryhona paslaŭ lûdzej u Gaj, što pablizu Bèt-Avèna, z ushodnâga boku Vètylâ, ì skazaŭ ìm: ìdzece, agledz'ce zâmlû. Âny pajšlì ì agledzeli Gaj.

3. I вярнуўшыся да Ісуса, казалі яму: ня ўвесь народ хай ідзе, а няхай пойдзе каля дзэвюх тысяч альбо каля трох тысяч чалавек, і заваююць Гай; усяго народу ня шлі туды, бо тых мала там.

Ì vârnũšysâ da Ìsusa, skazali âmu: nâ ŭves' narod haj ìdze, a nâhaj pojdze kalâ dz'vũh tysâč al'bo kalâ troh tysâč čalavek, ì zavaũc' Gaj; usâgo narodu nâ šlì tudy, bo tyh mala tam.

4. Дык вось, пайшло туды з народу каля трох тысяч чалавек, але яны кінуліся наўцёкі ад жыхароў Гайскіх;

Dyk vos', pajšlo tudy z narodu kalâ troh tysâč čalavek, ale âny kìnulìsâ naũcèkì ad žyharoŭ Gajskih;

5. жыхары Гайскія забілі зь іх каля трыццаці шасьці чалавек і гналі іх ад брамы да Сэварым і разьбілі іх на спуску з гары; і праз гэта сэрца народу растала і зрабілася, як вада.

žyhary Gajskiâ zabilì z' ih kalâ tryccaci šas'ci čalavek ì gnalì ih ad bramy da Sèvarym ì raz'bilì ih na spusku z gary; ì praz gèta sèrca narodu rastala ì zrabìlasâ, âk vada.

6. Ісус разадраў вопратку на сабе і ўпаў тварам сваім на зямлю перад каўчэгам Гасподнім і ляжаў да самага вечара, ён і старэйшыны Ізраільскія і пасыпалі пылам галовы свае.

Ìsus razadraŭ vopratku na sabe ì ŭpaŭ tvaram svaim na zâmlû perad kaũčègam Gaspodnim ì lâžaŭ da samaga večara, èn ì starèjšyny Ìzrail'skiâ ì pasypalì pylam galovy svae.

7. I сказаў Ісус: о, Госпадзе Ўладару! навошта Ты перавёў народ гэты празь Ярдан, каб аддаць нас у рукі Амарэям і загубіць нас? о, калі б мы засталіся і жылі за Ярданам!

Ì skazaŭ Ìsus: o, Gospadze Ŭladaru! navořta Ty peravëŭ narod gëty praz' Ārdan, kab addac' nas u ruki Amarëâm ì zagubic' nas? o, kalì b my zastalisâ ì žyli za Ārdanam!

8. О, Госпадзе! што сказаў мне пасля таго, як Ізраіль павярнуўся ад ворагаў сваіх?

O, Gospadze! što skazaŭ mne pas'lâ tago, âk Ìzrail' pavârnuŭsâ ad voragaŭ svaih?

9. Хананэі і ўсе жыхары зямлі пачуюць і акружаць нас і вынішчаць імя наша зь зямлі. І што зробіш тады імя Твайму вялікаму?

Hananèi ì ũse žyhary zâmlì pačuŭc' ì akružac' nas ì vyniřčac' imâ naša z' zâmlì. Ì što zrobiř tady imŭ Tvajmu vâlikamu?

10. Гасподзь сказаў Ісусу: устань, навошта ты ўпаў на твар твой?

Gaspodz' skazaŭ Ìsusu: ustan', navořta ty ũpaŭ na tvar tvoj?

11. Ізраіль зграшыў, і пераступілі яны наказ Мой, які Я запавядаў ім; узялі з заклятага, і ўкралі, і ўтоілі і паклалі паміж сваімі рэчамі;

Ìzrail' zgrařyŭ, ì perastupili âny nakaz Moj, âkì Ā zapavâdaŭ im; uzâli z zaklâtaga, ì ũkrali, ì ũtoili ì paklali pamiř svaimi rëčami;

12. за гэта сыны Ізраілевыя не маглі ўстояць перад ворагамі сваімі, бо яны падупалі праклёну; ня буду болей з вамі, калі ня знішчыце з асяродзьдзя вашага заклятага.

za gëta syny Ìzrailevyâ ne magli ũstoâc' perad voragami svaimi, bo âny padupali praklënu; nâ budu bolej z vami, kalì nâ z'niřčyce z asârodz'dzâ vařaga zaklâtaga.

13. Устань, асьвяці народ і скажы: асьвяцецеся да раніцы, бо так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: "заклятае сярод цябе, Ізраіле; таму ты ня можаш устояць перад ворагамі тваімі, пакуль ня выдаліш спаміж сябе праклятага";

Ustan', as'vâci narod i skažy: as'vâcecesâ da ranicy, bo tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: "zaklâtae sârod câbe, Izraile; tamu ty nâ možaš ustoâc' perad voragami tvaimi, pakul' nâ vydališ spamiz sâbe praklâtaga";

14. заўтра падыходзьце паводле плямёнаў вашых; а племя, на якое пакажа Гасподзь, няхай падыходзіць па родах; род, на якое пакажа Гасподзь, няхай падыходзіць пасямейна; сям'я, на якую пакажа Гасподзь, няхай падыходзіць па адным чалавеку;

zaŭtra padyhodz'ce pavodle plâmënaŭ vašyh; a plemâ, na âkoe pakaža Gaspodz', nâhaj padyhodzic' pa rodah; rod, na âkoe pakaža Gaspodz', nâhaj padyhodzic' pasâmejna; sâm'â, na âkuŭ pakaža Gaspodz', nâhaj padyhodzic' pa adnym čalaveku;

15. і выкрытага ў рабаваньні заклятага няхай спаляць агнём, яго і ўсё, што ў яго, за тое, што ён пераступіў наказ Гасподні і ўчыніў беззаконьне сярод Ізраіля.

i vykrytaga ŭ rabavan'ni zaklâtaga nâhaj spalâc' agnëm, âgo i ŭsë, što ŭ âgo, za toe, što ën perastupiŭ nakaz Gaspodni i ŭčyniŭ bezzakon'ne sârod Izrailâ.

16. Ісус, устаўшы рана раніцай, загадаў Ізраілю падыходзіць паводле плямёнаў, і ўказана племя Юдава;

Isus, ustaŭšy rana ranicaj, zagadaŭ Izrailŭ padyhodzic' pavodle plâmënaŭ, i ŭkazana plemâ Ŭdava;

17. потым загадаў падыходзіць плямёнам Юдавым, і ўказана племя Зары; загадаў падыходзіць племю Зараваму пасямейна, і ўказана сям'я Заўдыева;

potym zagadaŭ padyhodzic' plâmënam Ŭdavym, i ŭkazana plemâ Zary; zagadaŭ padyhodzic' plemŭ Zaravamu pasâmejna, i ŭkazana sâm'â Zaŭdyeva;

18. загадаў падыходзіць сямейству ягонаму па адным чалавеку, і

ўказаны Ахан, сын Хармія, сына Заўдыя, сына Зары, з роду Юдавага.

zagadaŭ padyhodzic' sâmejstvu âgonamu pa adnym čalaveku, i ŭkazany Ahan, syn Harmiâ, syna Zaŭdyâ, syna Zary, z rodu Ŭdavaga.

19. Тады Ісус сказаў Ахану: сыне мой! узьнясі славу Госпаду Богу Ізраілеваму і зрабі перад Ім споведзь і абвясьці мне, што ты зрабіў; ня ўтоі ад мяне.

Tady Ĭsus skazaŭ Ahanu: syne moj! uz'nâsi slavu Gospadu Bogu Ĭzrailevamu i zrabì perad Ĭm spovedz' i abvâs'ci mne, što ty zrabìŭ; nâ ŭtoì ad mâne.

20. У адказ Ісусу Ахан сказаў: праўда, я зграшыў перад Госпадам Богам Ізраілевым і зрабіў тое і тое:

U adkaz Ĭsusu Ahan skazaŭ: praŭda, â zgrašyŭ perad Gospadam Bogam Ĭzrailevym i zrabìŭ toe i toe:

21. сярод здабычы ўбачыў я адну прыгожую Сэнарскую адзежыну і дзьвесьце сікляў срэбра і злітак золата вагою ў пяцьдзясят сікляў; гэта мне спадабалася, і я ўзяў гэта; і вось, яно схавана ў зямлі сярод намёта майго, і срэбра пад ім на сподзе.

sârod zdabyčy ŭbačyŭ â adnu prygožuŭ SènarSKUŭ adzežynu i dz'ves'ce siklâŭ srèbra i z'litak zolata vagoŭ ŭ pâc'dzâsât siklâŭ; gèta mne spadabalasâ, i â ŭzâŭ gèta; i vos', âno shavana ŭ zâmlì sârod namèta majgo, i srèbra pad ìm na spodze.

22. Ісус паслаў людзей і яны пабеглі ў намёт; і вось, усё гэта схавана было ў намёце ягоным, і срэбра пад ім на сподзе.

Ĭsus paslaŭ lûdzej i âny pabegli ŭ namèt; i vos', usë gèta shavana bylo ŭ namèce âgonym, i srèbra pad ìm na spodze.

23. Яны ўзялі гэта з намёта і прынеслі да Ісуса і да ўсіх сыноў Ізраілевых і паклалі перад Госпадам.

Âny ŭzâlì gèta z namèta i prynes'li da Ĭsusa i da ŭsìh synoŭ Ĭzrailevyh i

paklali perad Gospadam.

24. Ісус і ўсе Ізраільцяне зь ім узялі Ахана, сына Зарынага, і срэбра, і вопратку, і зьлітак золата, і сыноў ягоных і дочак ягоных, і валоў ягоных і аслоў ягоных, і авечак ягоных і намёт ягоны, і ўсё, што ў яго было, і вывелі іх у даліну Ахор.

İsus i ŭse İzrail'câne z' im uzâli Ahana, syna Zarynaga, i srèbra, i vopratku, i z'litak zolata, i synoŭ âgonyh i dočak âgonyh, i valoŭ âgonyh i asloŭ âgonyh, i avečak âgonyh i namèt âgony, i ŭsë, što ŭ âgo bylo, i vyveli ih u dalinu Ahor.

25. І сказаў Ісус: за тое, што ты навёў на нас бяду, Гасподзь на цябе наводзіць бяду ў дзень гэты. І пабілі яго ўсе Ізраільцяне камянямі, і спалілі іх агнём, і накідалі на іх каменьня.

İ skazaŭ İsus: za toe, što ty navëŭ na nas bâdu, Gaspodz' na câbe navodzic' bâdu ŭ dzen' gèty. İ pabilì âgo ŭse İzrail'câne kamânâmi, i spalilì ih agnëm, i nakìdali na ih kamen'nâ.

26. І накідалі на яго вялікую крушню каменьня, якая ацалела і да сёньня. Пасьля гэтага аціхла лютасьць гневу Гасподняга. Якраз таму і называецца мясьціна далінаю Ахора да сёньня.

İ nakìdali na âgo vâlikuŭ krušnŭ kamen'nâ, âkaâ acalela i da sën'nâ. Pas'lâ gètaga acihla lûtas'c' gnevu Gaspodnâga. Âkraz tamu i nazyvaecca mâs'cina dalìnaŭ Ahora da sën'nâ.

8 Кіраўнік

1. Гасподзь сказаў Ісусу: ня бойся і не жахайся; вазьмі з сабою ўвесь народ, здольны ваяваць, і ўстаўшы, ідзі да Гаю; вось, Я аддаю ў рукі твае цара Гайскага і народ ягоны, і горад і зямлю ягоную;

Gaspodz' skazaŭ ĭsusu: nâ bojsâ ì ne žahajsâ; vaz'mì z saboŭ ŭves' narod, zdol'ny vaâvac', ì ŭstaŭšy, idzi da Gaŭ; vos', Â addaŭ ŭ ruki tvaе cara Gajskaga ì narod âgony, ì gorad ì zâmlŭ âgonuŭ;

2. ì zrabì z Gaem ì carom âgonym toe samae, što zrabìŭ ty z' Eryhonam ì carom âgonym, tol'ki zdabyču âgo ì bydla âgonae padzâlece sabe.

Зрабі засаду за горадам.

ì zrabì z Gaem ì carom âgonym toe samae, što zrabìŭ ty z' Eryhonam ì carom âgonym, tol'ki zdabyču âgo ì bydla âgonae padzâlece sabe. Zrabì zasadu za goradam.

3. Ісус ì ŭves' narod, zdol'ny vаяваць, устаŭ, каб ісьці да Гаю, ì выбраŭ Ісус трыццаць тысяч чалавек адважных ì паслаŭ іх уначы,

ĭsus ì ŭves' narod, zdol'ny vaâvac', ustaŭ, kab is'ci da Gaŭ, ì vybraŭ ĭsus tryccac' tysâč čalavek advažnyh ì paslaŭ ih unačy,

4. ì даŭ ім загад ì сказаŭ: глядзеце, вы будзеце ŭ засадзе за горадам; не адыходзьцеся далёка ад горада ì будзьце ŭves' час напaгaтoвe;

ì daŭ ìm zagad ì skazaŭ: glâdzece, vy budzece ŭ zasadze za goradam; ne adyhodz'cesâ dalëka ad gorada ì budz'ce ŭves' čas napagatove;

5. а я ì ŭves' narod, âkì sa mnoŭ, pojdзем да горада; ì калі выступяць супроць нас, як ì раней, дык мы пабяжым ад іх;

a â ì ŭves' narod, âkì sa mnoŭ, pojdзем da gorada; ì kalì vystupâc' suproc' nas, âk ì ranej, dyk my pabâžym ad ih;

6. яны памкнуцца за намì, так што мы адвядзем іх ад горада; бо яны скажуць: "уцякаюць ад нас, як ì раней"; калі мы пабяжым ад іх,

âny pamknucca za namì, tak što my advâdzem ih ad gorada; bo âny skažuc': "ucâkaŭc' ad nas, âk ì ranej"; kalì my pabâžym ad ih,

7. тады вы ўстаньце з засады ì завалодайце горадам, ì Гасподзь Бог ваш аддасьць яго ŭ рукі вашыя;

tady vy ŭstan'ce z zasady i zavalodajce goradam, i Gaspodz' Bog vaš addas'c' âgo ŭ ruki vašyâ;

8. калі возьмеце горад, запалеце горад агнём, паводле слова Гасподняга зрабеце; глядзеце, я загадваю вам.

kali voz'mece gorad, zapalece gorad agnëm, pavodle slova Gaspodnâga zrabece; glâdzece, â zagadvaû vam.

9. Такім чынам паслаў іх Ісус, і яны пайшлі ў засаду і заселі паміж Вэтылем і Гаем, з заходняга боку Гая; а Ісус тае ночы начаваў сярод народу.

Takim čynam paslaŭ ih ĩsus, i âny pajšli ŭ zasadu i zaseli pamiž Vètylem i Gaem, z zahodnâga boku Gaâ; a ĩsus tae nočy načavaŭ sârod narodu.

10. Устаўшы рана раніцай, Ісус агледзеў народ, і пайшоў ён і старэйшыны Ізраілевыя паперадзе народу да Гая;

Ustaŭšy rana ranicaj, ĩsus agledzeŭ narod, i pajšoŭ ën i starèjšyny ĩzrailevyâ paperadze narodu da Gaâ;

11. і ўвесь народ, здольны ваяваць, які быў зь ім, пайшоў, наблізіўся і падышоў да горада,

i ŭves' narod, zdol'ny vaâvac', âki byŭ z' im, pajšoŭ, nabliziŭsâ i padyšoŭ da gorada,

12. і паставіў табар з паўночнага боку Гая, а паміж ім і Гаем была даліна; потым узяў ён каля тысяч чалавек і пасадзіў іх у засадзе паміж Вэтылем і Гаем, з заходняга боку горада.

i pastaviŭ tabar z paŭnočnaga boku Gaâ, a pamiž im i Gaem byla dalina; potym uzâŭ ën kalâ tysâč čalavek i pasadziŭ ih u zasadze pamiž Vètylem i Gaem, z zahodnâga boku gorada.

13. І народ разьмясьціў увесь табар, які быў з паўночнага боку горада, так што заходняя частка была з заходняга боку горада. І прыйшоў Ісус

у тую ноч на сярэдзіну даліны.

Ì narod raz'mâs'ciũ uves' tabar, âki byũ z paũnoãnaga boku gorada, tak što zahodnââ častka byla z zahodnâga boku gorada. Ì pryjšoũ Ìsus u tuũ noč na sârèdzìnu dalìny.

14. Калі ўбачыў гэта цар Гайскі, адразу з жыхарамі горада, устаўшы рана, выступіў супроць Ізраіля на бітву, ён і ўвесь народ ягоны, на назначанае месца перад раўнінаю; а ён ня ведаў, што на яго ёсьць засада за горадам.

Kalì ũbačyũ gèta car Gajski, adrazu z žyharami gorada, ustaũšy rana, vystupiũ suproc' Ìzrailâ na bitvu, ën ì ũves' narod âgony, na naznačanae mesca perad raũninaũ; a ën nâ vedaũ, što na âgo ës'c' zasada za goradam.

15. Ісус і ўвесь Ізраіль, нібыта разьбітыя ім, пабеглі да пустыні;

Ìsus ì ũves' Ìzrail', nibyta raz'bityâ im, pabegli da pustyni;

16. а яны клікнулі ўвесь народ, які быў у горадзе, каб гнаць іх і, гонячы Ісуса, аддаліліся ад горада;

a âny kliknuli ũves' narod, âki byũ u goradze, kab gnac' ih ì, gonâčy Ìsusa, addalilisâ ad gorada;

17. у Гаі і ў Вэтылі не засталася ніводнага чалавека, які не пагнаўся б за Ізраілем; і горад свой яны пакінулі адчынены, гонячы Ізраіля.

u Gai ì ũ Vètyli ne zastalosâ nivodnaga čalaveka, âki ne pagnaũsâ b za Ìzrailem; ì gorad svoj âny pakìnuli adčyneny, gonâčy Ìzrailâ.

18. Тады Гасподзь сказаў Ісусу: падымі дзіду, якая ў руцэ тваёй, на Гаі, бо Я аддам яго ў рукі твае. Ісус падняў дзіду ў руцэ ягонай на горад.

Tady Gaspodz' skazaũ Ìsusu: padymi dzidu, âkaâ ũ rucè tvaëj, na Gaj, bo Â addam âgo ũ ruki tvae. Ìsus padnâũ dzidu ũ rucè âgonaj na gorad.

19. Як толькі ён падняў руку сваю, засаднікі адразу ўсталі зь месца свайго і пабеглі, увайшлі ў горад і ўзялі яго і адразу запалілі горад

агнѐм.

Âk tol'ki ěn padnâŭ ruku svaŭ, zasadnikì adrazu ŭstali z' mesca svajgo i pabegli, uvajšli ŭ gorad i ŭzâli âgo i adrazu zapalili gorad agnĕm.

20. Жыхары Гая, азірнуўшыся, убачылі, што дым з горада падымаецца да неба. І ня было ім месца, куды бегчы - ні туды, ні сюды; бо народ, які бег да пустыні, павярнуўся на перасьледнікаў.

Žyhary Gaâ, azirnuŭšysâ, ubačyli, što dym z gorada padymaecca da neba. I nâ bylo im mesca, kudy begčy - ni tudy, ni sŭdy; bo narod, âki beg da pustyni, pavârnušâ na peras'lednikaŭ.

21. Ісус і ўвесь Ізраіль, убачыўшы, што засаднікі ўзялі горад, падымаўся дым ад горада, павярнуліся і пачалі біць жыхароў Гая;

Īsus i ŭves' Īzrail', ubačyŭšy, što zasadnikì ŭzâli gorad, padymaŭsâ dym ad gorada, pavârnulisâ i pačali bic' žyharoŭ Gaâ;

22. а тыя з горада выйшлі насустрач ім, так што Гайцы былі ўсярэдзіне паміж Ізраільцянамі, адны зь якіх былі з таго боку, а другія з другога;

так білі іх, што не пакінулі ніводнага зь іх ацалелага альбо беглага;

a tyâ z gorada vyjšli nasustrač im, tak što Gajcy byli ŭsârèdzine pamिž Īzrail'cânamì, adny z' âkih byli z tago boku, a drugiâ z drugoga; tak bili ih, što ne pakinuli nìvodnaga z' ih acalelaga al'bo beglaga;

23. А цара Гайскага ўзялі жывога і прывялі яго да Ісуса.

A cara Gajskaga ŭzâli žyvoga i pryvâli âgo da Īsusa.

24. Калі Ізраільцяне перабілі ўсіх жыхароў Гая на полі, у пустыні, куды яны гналі іх, і калі ўсе яны да апошняга палеглі ад меча, тады ўсе Ізраільцяне вярнуліся да Гая і пабілі яго вастрыём меча.

Kali Īzrail'câne perabili ŭsìh žyharoŭ Gaâ na poli, u pustyni, kudy âny gnali ih, i kali ŭse âny da apošnâga palegli ad meča, tady ŭse Īzrail'câne vârnulisâ da Gaâ i pabili âgo vastryëm meča.

25. Загінуўшых у той дзень мужчын і жанчын, усіх жыхароў Гая, было дванаццаць тысяч.

Zagìnuŭšyh u toj dzen' mužčyn i žančyn, usih žyharoŭ Gaâ, bylo dvanaccac' tysáč.

26. Ісус не апускаў рукі сваёй, якую падняў зь дзідай, пакуль не аддаў заклёну ўсіх жыхароў Гая;

Ìsus ne apuskaŭ ruki svaëj, âkuŭ padnâŭ z' dzidaj, pakul' ne addaŭ zaklënu ŭsih žyharoŭ Gaâ;

27. толькі быдла і задбычу горада гэтага Ізраільцяне падзялілі паміж сабою, паводле слова Госпада, якое сказаў Ісусу.

tol'ki bydla i zadbyču gorada gètaga Ìzrail'câne padzâlili pamiž saboŭ, pavodle slova Gospada, âkoe skazaŭ Ìsusu.

28. І спаліў Ісус Гай і абярнуў яго ў вечныя руіны, у пустыню, да сёння;

Ì spaliŭ Ìsus Gaj i abârnuŭ âgo ŭ večnyâ ruiny, u pustynŭ, da sën'nâ;

29. а цара Гайскага павесіў на дрэве да вечара; а пасля заходу сонца загадаў Ісус, і знялі труп яго з дрэва, і кінулі каля брамы гарадское, і накідалі над ім крушню каменя, якая захавалася да сёння.

a cara Gajskaga pavesiŭ na drève da večara; a pas'lâ zahodu sonca zagadaŭ Ìsus, i z'nâli trup âgo z drèva, i kìnuli kalâ bramy garadskoe, i nakìdali nad im krušnŭ kamen'nâ, âkaâ zahavalasâ da sën'nâ.

30. Тады Ісус зладзіў ахвярнік Госпаду Богу Ізраілеваму на гары Гевал,

Tady Ìsus zladziŭ ahvârnik Gospadu Bogu Ìzrailevamu na gary Geval,

31. як наказаў Майсей, раб Гасподні, сынам Ізраілевым, пра што напісана ў кнізе закону Майсеевага, - ахвярнік з камянёў суцэльных, на якія не падымалі жалеза; і прынеслі на ім цэласпаленьне Госпаду, і ўчынілі ахвяры мірныя.

âk nakazaŭ Majsej, rab Gaspodni, synam Ìzrailevym, pra što napisana ŭ knize

zakonu Majseevaga, - ahvârnîk z kamâněŭ sucèl'nyh, na âkiâ ne padymali žaleza; i pryneŭ li na ìm cèlaspalen'ne Gospadu, i ŭčynîli ahvâry mîrnyâ.

32. I napîsaŭ Îsus na kamyanjx tam sypîs z zakona Majseevaga, jakî ěn napîsaŭ perad synami Îzrailevymi.

Î napîsaŭ Îsus na kamânâh tam s'pîs z zakona Majseevaga, âki ěn napîsaŭ perad synami Îzrailevymi.

33. Увесь Израиль, старэйшыны яго і наглядчыкі і судзьдзі ягоныя, сталі з таго і другога боку каўчэга насупраць сьвятароў лявітаў, якія носяць каўчэг завета Гасподняга, як прыхадні, так і прыродныя жыхары, адна палавіна іх каля гары Гарызім, а другая палавіна каля гары Гевал, як раней загадаў Майсей, раб Гасподні, дабраслаўляць народ Израілеў:

Uves' Îzrail', starějšyny âgo i naglâdčyki i sudz'dzi âgonyâ, stali z tago i drugoga boku kaŭčèga nasuprac' s'vâtaroŭ lâvitaŭ, âkiâ nosâc' kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga, âk pryhadni, tak i pryrodnyâ žyhary, adna palavîna ih kalâ gary Garyzim, a drugaâ palavîna kalâ gary Geval, âk ranej zagadaŭ Majsej, rab Gaspodni, dabraslaŭlâc' narod Îzraileŭ:

34. I потым прачытаў усе словы закона, дабраславеньне і праклён, як напісана ў кнізе закона;

Î potym pračytaŭ use slovy zakona, dabraslaven'ne i praklën, âk napîsana ŭ knîze zakona;

35. з усяго, што Майсей наказаў, ня было ніводнага слова, якога Îsus не прачытаў бы перад усім сходам Израіля і жанчынамі, і дзецямі і прыхаднямі, якія былі сярод іх.

z usâgo, što Majsej nakazaŭ, nâ bylo nîvodnaga slova, âkoga Îsus ne pračytaŭ by perad usîm shodam Îzrailâ i žančynami, i dzec'mi i pryhadnâmi, âkiâ byli sârod ih.

9 Кіраўнік

1. Калі дачуліся пра гэта цары, якія жылі за Ярданам, на гары і на раўніне і па ўсім беразе вялікага мора блізь Лівана, Хэтэі, Амарэі, Хананэі, Фэрэзэі, Эвэі і Евусэі,

Kali dačulisâ pra gèta cary, âkiâ žyli za Ârdanam, na gary i na raŭnìne i pa ŭsim beraze vâlikaga mora bliz' Livana, Hètèi, Amarèi, Hananèi, Fèrèzèi, Èvèi i Evusèi,

2. сабраліся разам, каб супольна ваяваць зь Ісусам і Ізраілем.

sabralisâ razam, kab supol'na vaâvac' z' Ìsusam i Ìzrailem.

3. Але жыхары Гаваона, даведаўшыся, што Ісус зрабіў зь Ерыхонам і Гаем,

Ale žyhary Gavaona, davedaŭšysâ, što Ìsus zrabiŭ z' Eryhonam i Gaem,

4. пайшлі на хітрасьць: запасьліся хлебам на дарогу і паклалі старыя мяхі на аслоў сваіх і старыя, падраныя і залатаныя мяхі віна;

pajšli na hitras'c': zapas'lisâ hlebam na darogu i paklali staryâ mâhi na asloŭ svaih i staryâ, padranyâ i zalatanyâ mâhi vina;

5. і абутак на нагах у іх быў стары, з латкамі, і вопратка на іх старая; і ўвесь дарожны хлеб у іх быў чэрствы і зацьвілы.

i abutak na nagh u ih byŭ stary, z latkami, i vopratka na ih staraâ; i ŭves' darožny hleb u ih byŭ čèrstvy i zac'vily.

6. Яны прыйшлі да Ісуса ў табар у Галгал і казалі яму і ўсім Ізраільцянам: з даволі далёкай зямлі прыйшлі мы; дык вось, пастанавеце з намі спрымірэнства.

Âny pryjšli da Ìsusa ŭ tabar u Galgal i skazali âmu i ŭsim Ìzrail'cânam: z davoli dalëkaj zâmli pryjšli my; dyk vos', pastanavece z nami sprymirènstva.

7. А Ізраільцяне казалі Эвэям: можа, вы жывяце недалёка ад нас? як

нам заключыць з вамі спрымірэнства?

A Īzrail'câne skazali Ĕvèâm: moža, vy žyvâce nedalëka ad nas? âk nam zaklûčyc' z vami sprymirènstva?

8. Яны казалі Ісусу: мы рабы твае. А Ісус сказаў ім: хто вы і адкуль прыйшлі?

Âny skazali Īsusu: my raby tvae. A Īsus skazaŭ im: hto vy i adkul' pryjšli?

9. Яны казалі яму: з даволі далёкай краіны прыйшлі рабы твае ў імя Госпада Бога твайго; бо мы чулі пра славу Ягонуу і пра ўсё, што зрабіў Ён у Егіпце,

Âny skazali âmu: z davoli dalëkaj kraïny pryjšli raby tvae ŭ imâ Gospada Boga tvajgo; bo my čuli pra slavu Âgonuŭ i pra ŭsë, što zrabiuŭ Ĕn u Egipce,

10. і пра ўсё, што Ён зрабіў двум царам Амарэйскім, якія па той бок Ярдана, Сігону, цару сэвонскаму, і Огу, цару Васанскаму, які ў Астароце.

i pra ŭsë, što Ĕn zrabiuŭ dvum caram Amarèjskim, âkiâ pa toj bok Ârdana, Sigonu, caru sèvonskamu, i Ogu, caru Vasanskamu, âki ŭ Astaroce.

11. Старэйшыны нашыя і ўсе жыхары нашай зямлі казалі нам: вазьмеце ў рукі вашыя хлеба на дарогу і ідзеце насустрач ім і скажэце ім: "мы рабы вашыя; і гэтак пастанавеце з намі спрымірэнства".

Starèjšyny našyâ i ŭse žyhary našaj zâmlì skazali nam: vaz'mece ŭ rukì vašyâ hleba na darogu i idzece nasustrač im i skažèce im: "my raby vašyâ; i gètak pastanavece z nami sprymirènstva".

12. Гэты хлеб наш з дамоў нашых мы ўзялі цёплы ў той дзень, як выправіліся да вас, а цяпер вось, ён зрабіўся сухі і цьвілы;

Gèty hleb naš z damoŭ našyh my ŭzâli cëply ŭ toj dzen', âk vypravilisâ da vas, a câper vos', èn zrabiušâ suhì i c'vily;

13. і гэтыя мяхі зь віном, якія мы налілі новыя, вось, падраліся; і гэтая

вопратка наша і абутак наш знасiлiся ад даволi далёкай дарогi.

ì gètyâ mâhì z' vînom, âkîâ my nalilì novyâ, vos', padralisâ; ì gètaâ vopratka naša ì abutak naš znasilisâ ad davolì dalëkaj darogì.

14. Израiльцяне ўзялi iхняга хлеба, а ў Госпада ня спыталiся.

Ìzrail'câne ўzâli ihnâga hleba, a ў Gospada nâ spytalisâ.

15. I пастанавiў Исус зь iмi мiр i паклаў зь iмi ўмову пра тое, што ён захавae iм жыцьцё; i прысягнулi iм правадыры супольства.

Ì pastanaviў Ìsus z' imì mîr ì paklaў z' imì ўmovu pra toe, što ёn zahavae im žyc'cë; ì prysâgnulì im pravadyry supol'stva.

16. А праз тры днi, як спрымiрылiся яны зь iмi, даведалiся, што яны суседзi iхнiя i живуць паблiзу ад iх;

A праз try dni, âk sprymiryлисâ âny z' imì, davedalisâ, što âny susedzì ihniâ ì žyvuc' pablìzu ad ih;

17. бо сыны Израiлевыя, выправiўшыся ў дарогу, прыйшлi ў горад iхнi на трэцi дзень; а гарады iхнiя: Гаваон, Кефiра, Бээрот i Кiрыят-Ярым.

bo syny Ìzrailevyâ, vypraviўšysâ ў darogu, pryjšlì ў gorad ihni na trèci dzen'; a garady ihniâ: Gavaon, Kefira, Bèèrot ì Kiryât-Ârym.

18. Сыны Израiлевыя не пабiлi iх, бо правадыры супольства прысягнулiся iм Госпадам Богам Израiлевым. За ўсё гэта супольства пачало наракаць на правадыроў.

Syny Ìzrailevyâ ne pabilì ih, bo pravadyry supol'stva prysâgnulisâ ìm Gospadam Bogam Ìzrailevym. Za ўsë gèta supol'stva pačalo narakac' na pravadyroў.

19. Усе правадыры казалi ўсяму супольству: мы прысягалi iм Госпадам Богам Израiлевым i таму ня можам чапаць iх;

Use pravadyry skazalì ўsâmu supol'stvu: my prysâgali ìm Gospadam Bogam Ìzrailevym ì tamu nâ možam čapac' ih;

20. а вось што зь імі зробім: пакінем іх жывых, каб не паўстаў на нас гнеў за прысягу, якою мы запрысягнуліся ім.

a vos' što z' imi zrobim: pakinem ih žyvyh, kab ne paŭstaŭ na nas gneŭ za prysâgu, âkoŭ my zaprÿsânulisâ im.

21. І сказалі ім правадыры: няхай яны жывуць, але будуць сячы дровы і чэрпаць ваду на ўсё супольства, як сказалі ім правадыры.

Ì skazali im pravadyry: nâhaj âny žyvuc', ale buduc' sâčy drovy i čèrpc' vadu na ŭsë supol'stva, âk skazali im pravadyry.

22. Ісус паклікаў іх і сказаў: навошта вы ашукалі нас, сказаўшы: "мы даволі далёка ад вас", тым часам як вы жывяце блізка ад нас?

Ìsus paklikaŭ ih i skazaŭ: navošta vy ašukali nas, skazaŭšy: "my davoli dalëka ad vas", tym časam âk vy žyvâce blizka ad nas?

23. за гэта праклятыя вы! бясконца вы будзеце рабамі, будзеце сячы дровы і чэрпаць ваду дому Бога майго!

za gëta praklâtyâ vy! bâskonca vy budzece rabamì, budzece sâčy drovy i čèrpc' vadu domu Boga majgo!

24. Яны ў адказ Ісусу сказалі: дайшло да ведама рабоў тваіх, што Гасподзь Бог твой загадаў Майсею, рабу Свайму, даць вам усю зямлю і загубіць усіх жыхароў гэтай зямлі перад абліччам вашым; таму мы вельмі баяліся, каб вы не пазбавілі нас жыцця, і зрабілі гэта;

Âny ŭ adkaz Ìsusu skazali: dajšlo da vedama raboŭ tvaìh, što Gaspodz' Bog tvoj zagadaŭ Majseŭ, rabu Svajmu, dac' vam usŭ zâmlŭ i zagubic' usih žyharoŭ gëtaj zâmli perad abliččam vašym; tamu my vel'mì baâlisâ, kab vy ne pazbavili nas žyc'câ, i zrabili gëta;

25. Цяпер вось мы ў руцэ тваёй. Як лепей і справядлівей пакажацца зрабіць з намі, так і зрабі.

Câper vos' my ŭ rucè tvaëj. Âk lepej i spravâdlivej pakažacca zrabic' z nami,

tak i zrabì.

26. I зрабіў зь імі так: забраў іх з рук сыноў Ізраілевых, і тыя не забілі іх;
Ì zrabìŭ z' imì tak: zabraŭ ih z ruk synoŭ Ìzrailevyh, i tyâ ne zabilì ih;

27. і вырашыў таго ж дня Ісус, каб яны секлі дровы і чэрпалі ваду ўсяму супольству і для ахвярніка Гасподняга; трывае гэта аж да сёння, у мясьціне, якую выбраў.

ì vyrašyŭ tago ž dnâ Ìsus, kab âny sekli drovy i čèrpali vadu ŭsâmu supol'stvu i dlâ ahvârніка Gaspodnâga; tryvae gèta až da sën'nâ, u mâs'cìne, âkuŭ vybraŭ.

10 Кіраўнік

1. Калі Аданісэдэк, цар Ерусалімскі, дачуўся, што Ісус узяў Гай і аддаў яго праклёну, і што гэтак сама зрабіў з Гаем і царом яго, як зрабіў і зь Ерыхонам і царом яго, і што жыхары Гаваона пастанавілі спрымірэнства зь Ізраілем і засталіся сярод іх,

Kalì Adanìsèdèk, car Erusalimski, dačuŭsâ, što Ìsus uzâŭ Gaj i addaŭ âgo praklënu, i što gètak sama zrabìŭ z Gaem i carom âgo, âk zrabìŭ i z' Eryhonam i carom âgo, i što žyhary Gavaona pastanavili sprymìrènstva z' Ìzrailem i zastalisâ sârod ih,

2. тады ён вельмі спалохаўся, бо Гаваон горад вялікі, як адзін з царскіх гарадоў, і большы за Гай, і ўсе жыхары яго людзі адважныя.

tady ën vel'mì spalohaŭsâ, bo Gavaon gorad vâlikì, âk adzìn z carskih garadoŭ, i bol'sy za Gaj, i ŭse žyhary âgo lŭdzi advažnyâ.

3. Таму Аданісэдэк, цар Ерусалімскі, паслаў да Гагама, цара Хэўронскага і да Фірама, цара Ярмуцкага, і да Яфія, цара Дахіскага, і да Дэвіра, цара Эглонскага, каб сказаць:

Tamu Adanìsèdèk, car Erusalìmskì, paslaŭ da Gagama, cara Hèŭronskaga i da Fìrama, cara Ârmuckaga, i da Âfiâ, cara Dahìskaga, i da Dèvira, cara Èglonskaga, kab skazac':

4. прыйдзеце да мяне і памажэце мне пабіць Гаваон за тое, што ён спрымірыўся зь Ісусам і сынамі Ізраілевымі.

pryjdzece da mâne i pamažèce mne pabic' Gavaon za toe, što èn sprymiryŭsâ z' Ìsusam i synami Ìzrailevymi.

5. Яны сабраліся, і пайшлі пяць цароў Амарэйскіх: цар Ерусалімскі, цар Хэўронскі, цар Ярмуцкі, цар Эглонскі, яны і ўсё рушэньне іхняе і спыніліся табарам каля Гаваона, каб ваяваць зь ім.

Âny sabralisâ, i pajšli pâc' caroŭ Amarèjskih: car Erusalìmskì, car Hèŭronskì, car Ârmuckì, car Èglonskì, âny i ŭsë rušèn'ne ihnâe i spynilisâ tabaram kalâ Gavaona, kab vaâvac' z' im.

6. Жыхары Гаваона паслалі да Ісуса ў табар, у Галгал, сказаць: не адвядзі рукі тваёй ад рабоў тваіх; прыйдзі да нас хутчэй, выратуй нас і дай нам дапамогі; бо сабраліся супроць нас усе цары Амарэйскія, якія жывуць на горах.

Žyhary Gavaona paslali da Ìsusa ŭ tabar, u Galgal, skazac': ne advâdзи ruki tvaëj ad raboŭ tvaih; pryjdzi da nas hutčëj, vyratuj nas i daj nam dapamogi; bo sabralisâ suproc' nas use cary Amarèjskiâ, âkiâ žyvuc' na gorah.

7. Ісус пайшоў з Галгала сам, і зь ім увесь народ, здольны ваяваць, і ўсе мужчыны адважныя.

Ìsus pajšoŭ z Galgala sam, i z' im uves' narod, zdol'ny vaâvac', i ŭse mužčyny advažnyâ.

8. І сказаў Гасподзь Ісусу: ня бойся іх, бо Я аддаў іх у рукі табе: ніхто зь іх ня ўстоіць перад абліччам тваім.

Ì skazaŭ Gaspodz' Ìsusu: nâ bojsâ ih, bo Â addaŭ ih u ruki tabe: nihto z' ih

nâ ŭstoic' perad abliččam tvaim.

9. I прыйшоў на іх Ісус раптоўна, бо ўсю ноч ішоў ён з Галгала.

Ì pryjšoŭ na ih Ìsus raptoŭna, bo ŭsŭ noč išoŭ ěn z Galgala.

10. Гасподзь наслаў на іх разгубленасьць, калі ўбачылі Ізраільцянаў, і яны пабілі іх у Гаваоне моцным разгромам, і гналі іх па дарозе да ўзвышшаў Вэтарона, і білі іх да Азэка і да Македа.

Gaspodz' naslaŭ na ih razgublenas'c', kalì ŭbačyli Ìzrail'cânaŭ, ì âny pabilì ih u Gavaone mocnym razgromam, ì gnalì ih pa daroze da ŭzvyššaŭ Vètarona, ì bilì ih da Azèka ì da Makeda.

11. А калі яны беглі ад Ізраільцянаў па схіле гары Вэтаронскай, Гасподзь кідаў па іх зь нябёсаў вялікімі камянямі да самага Азэка, і яны гінулі: болей было тых, якія загінулі ад камянёў, чым тых, каго забілі сыны Ізраілевыя мечам.

A kalì âny begli ad Ìzrail'cânaŭ pa shile gary Vètaronskaj, Gaspodz' kidaŭ pa ih z' nâbësaŭ vâlikimi kamânâmi da samaga Azèka, ì âny ginulì: bolej bylo tyh, âkiâ zagìnulì ad kamânëŭ, čym tyh, kago zabilì syny Ìzrailevyâ mečam.

12. Ісус заклікаў Госпада ў той дзень, у які аддаў Гасподзь Амарэяў у рукі Ізраілю, калі пабіў іх у Гаваоне, і яны былі пабітыя перад абліччам сыноў Ізраілевых, і сказаў перад Ізраільцянамі: стой, сонца, над Гаваонам, і месяц, над далінаю Аялонскаю!

Ìsus zaklikaŭ Gospada ŭ toj dzen', u âki addaŭ Gaspodz' Amarèâŭ u ruki Ìzrailŭ, kalì pabiŭ ih u Gavaone, ì âny byli pabityâ perad abliččam synoŭ Ìzrailevyh, ì skazaŭ perad Ìzrail'cânami: stoj, sonca, nad Gavaonam, ì mesâc, nad dalînaŭ Aâlonskaŭ!

13. I спынілася сонца, і месяц стаяў, пакуль народ помсьціў ворагам сваім. Ці ж ня гэта напісана ў кнізе Справядлівага: стаяла сонца сярод неба і не сьпяшалася на захад амаль цэлы дзень?

Ì spynilasâ sonca, ì mesâc staâŭ, pakul' narod poms'ciŭ voragam svaim. Cì ž nâ gèta napisana ŭ knize Spravâdlivaga: staâla sonca sârod neba ì ne s'pâšalasâ na zahad amal' cèly dzen'?

14. І ня было такога дня ні раней, ні пасья таго, у які Гасподзь слухаў бы голас чалавечы. Бо Гасподзь змагаўся за Ізраіля.

Ì nâ bylo takoga dnâ ni ranej, ni pas'lâ tago, u âki Gaspodz' sluhaŭ by golas čalavečy. Bo Gaspodz' zmagaŭsâ za Ìzrailâ.

15. Потым вярнуўся Ісус і ўвесь Ізраіль зь ім у табар, у Галгале.

Potym vârnuŭsâ Ìsus ì ŭves' Ìzrail' z' im u tabar, u Galgale.

16. А тыя пяць цароў уцяклі і схаваліся ў пячоры ў Македзе.

A tyâ pâc' caroŭ ucâkli ì shavalisâ ŭ pâčory ŭ Makedze.

17. Калі Ісусу данесьлі і сказалі: "знайшліся пяць цароў, яны хаваюцца ў пячоры ў Македзе",

Kali Ìsusu danes'li ì skazali: "znajšlisâ pâc' caroŭ, âny havaŭcca ŭ pâčory ŭ Makedze",

18. Ісус сказаў: "прывалеце вялікія камяні да вусьця пячоры і прыстаўце да яе людзей пільнаваць іх;

Ìsus skazaŭ: "pryvalece vâlikîâ kamâni da vus'câ pâčory ì prystaŭce da âe lŭdzej pil'navac' ih;

19. а вы ня спыняйцеся, а перасьледуйце ворагаў вашых і зьнішчайце заднюю частку войска іхняга і не давайце ім уцячы ў гарады іхнія, бо Гасподзь Бог ваш аддаў іх у рукі вашыя".

a vy nâ spynâjcesâ, a peras'ledujce voragaŭ vašyh ì z'niščajce zadnŭŭ častku vojska ihnâga ì ne davajce im ucâčy ŭ garady ihniâ, bo Gaspodz' Bog vaš addaŭ ih u rukì vašyâ".

20. Пасья таго як Ісус і сыны Ізраілевыя цалкам пабілі іх вельмі вялікім разгромам, і рэшткі іх паўцякалі ў гарады ўмацаваныя,

Pas'lá tago âk Ísus ì syny Ízrailevyâ calkam pabilì ih vel'mì vâlikim razgromam, ì rèštki ih paũcâkali ũ garady ũmacavanyâ,

21. увесь народ вярнуўся ў табар да Ісуса ў Македзе зь мірам, і ніхто з сыноў Ізраілевых не паварушыў языком сваім.

uves' narod vârnũsâ ũ tabar da Ísusa ũ Makedze z' mìram, ì nihito z synoũ Ízrailevyh ne pavarušyũ âzykom svaim.

22. Тады Ісус сказаў: адчынеце вусьце пячоры і выведзіце да мяне зь пячоры пяці цароў тых.

Tady Ísus skazaũ: adčynece vus'ce pâčory ì vyvedzìce da mâne z' pâčory pâci caroũ tyh.

23. Так і зрабілі: вывелі да яго зь пячоры пяці цароў тых: цара Ерусалімскага, цара Хэўронскага, цара Ярмуцкага, цара Ліхіскага і цара Эглонскага.

Tak ì zrabìli: vyveli da âgo z' pâčory pâci caroũ tyh: cara Erusalimskaga, cara Hèũronskaga, cara Ârmuckaga, cara Lihìskaga ì cara Èglonskaga.

24. Калі вывелі цароў гэтых да Ісуса, Ісус заклікаў усіх Ізраільцян і сказаў правадырам войска, якія хадзілі зь ім: падыдзецце, наступеце нагамі вашымі на шыі царам гэтым. Яны падышлі і наступілі нагамі сваімі на шыі ім.

Kalì vyveli caroũ gètyh da Ísusa, Ísus zaklikaũ usih Ízrail'cân ì skazaũ pravadyram vojska, âkìâ hadzìli z' im: padydzece, nastupece nagamì vašymi na šyi caram gèтым. Âny padyšli ì nastupìli nagamì svaimì na šyi im.

25. Ісус сказаў ім: ня бойцеся і не жахайцеся, будзьце цьвёрдыя і мужныя; бо так зробіць Гасподзь з усімі ворагамі вашымі, зь якімі будзеце ваяваць.

Ísus skazaũ im: nâ bojcesâ ì ne žahajcesâ, budz'ce c'vèrdyâ ì mužnyâ; bo tak zrobic' Gaspodz' z usimì voragamì vašymi, z' âkìmì budzece vaâvac'.

26. Потым пакараў іх Ісус і забіў іх і павесіў іх на пяці дрэвах: і віселі яны на дрэвах да вечара.

Potym pakaraŭ ih Īsus i zabiŭ ih i pavesiŭ ih na pâci drèvah: i viseli âny na drèvah da večara.

27. А як заходзіла сонца, загадаў Ісус, і зьнялі іх з дрэваў, і кінулі іх у пячору, у якой яны хаваліся, і прывалілі вялікія камяні да вусьця пячоры, якія там да сёння.

A âk zahodzila sonca, zagadaŭ Īsus, i z'nâli ih z drèvaŭ, i kînulî ih u pâčoru, u âkoj âny havalisâ, i pryvalilî vâlikîâ kamâni da vus'câ pâčory, âkiâ tam da sën'nâ.

28. Таго ж самага дня ўзяў Ісус Макед, і пабіў яго мечам і цара яго, і пракляў іх і ўсё, што дыхала, што было ў ім: нікога не пакінуў, хто б ацалеў; і зрабіў з царом Македскім гэтак сама, як і з царом Ерыхонскім.

Tago Ź samaga dnâ ŭzâŭ Īsus Maked, i pabiŭ âgo mečam i cara âgo, i praklâŭ ih i ŭsë, što dyhala, što bylo ŭ im: nikoga ne pakînuŭ, hto b acaleŭ; i zrabiŭ z carom Makedskîm gètak sama, âk i z carom Eryhonskîm.

29. І пайшоў Ісус і ўсе Ізраільцяне зь ім з Македа да Ліўны і ваяваў супроць Ліўны;

Ī pajšoŭ Īsus i ŭse Īzrail'câne z' im z Makeda da Liŭny i vaâvaŭ suproc' Liŭny;

30. і аддаў Гасподзь і яе ў рукі Ізраілю, і цара яе, і знішчыў яе Ісус мечам і ўсё, што дыхала, што было ў ёй: нікога не пакінуў у ёй, хто б ацалеў, і зрабіў з царом яе гэтак сама, як і з царом Ерыхонскім.

Ī addaŭ Gaspodz' i âe ŭ rukî Īzrailû, i cara âe, i z'niščyŭ âe Īsus mečam i ŭsë, što dyhala, što bylo ŭ ej: nikoga ne pakînuŭ u ej, hto b acaleŭ, i zrabiŭ z carom âe gètak sama, âk i z carom Eryhonskîm.

31. Зь Ліўны пайшоў Ісус і ўсе Ізраільцяне зь ім да Лахіса і

разьмясьціўся каля яго табарам і ваяваў супроць яго;

Z' Liŭny pajšoŭ ĩsus i ũse ĩzrail'câne z' im da Lahisa i raz'mâs'ciŭsâ kalâ âgo tabaram i vaâvaŭ suproc' âgo;

32. і аддаў Гасподзь Лахіс у рукі Ізраілю, і ўзяў ён яго на другі дзень, і пабіў яго мечам і ўсё, што дыхала, што было ў ім, так як абышоўся зь Ліўнаю.

i addaŭ Gaspodz' Lahis u ruki ĩzrailû, i ũzâŭ ên âgo na drugi dzen', i pabiŭ âgo mečam i ũsë, što dyhala, što bylo ũ im, tak âk abyšoŭsâ z' Liŭnaû.

33. Тады прыйшоў на дапамогу Лахісу Гаарм, цар Газэрскі; але Ісус пабіў яго і народ ягоны так, што нікога ў яго не пакінуў, хто б ацалеў.

Tady pryjšoŭ na dapamogu Lahisu Gaarm, car Gazèrski; ale ĩsus pabiŭ âgo i narod âgony tak, što nikoga ũ âgo ne pakinuŭ, hto b acaleŭ.

34. І пайшоў Ісус і ўсе Ізраільцяне зь ім з Лахіса да Эглона і разьмясьціўся каля яго табарам і ваявалі супроць яго;

ĩ pajšoŭ ĩsus i ũse ĩzrail'câne z' im z Lahisa da Èglona i raz'mâs'ciŭsâ kalâ âgo tabaram i vaâvali suproc' âgo;

35. і ўзялі яго таго ж самага дня і пабілі яго мечам, і ўсё, што дыхала, што было ў ім у той дзень, пракляў ён, як зрабіў з Лахісам.

i ũzâli âgo tago Ź samaga dnâ i pabili âgo mečam, i ũsë, što dyhala, što bylo ũ im u toj dzen', praklâŭ ên, âk zrabiŭ z Lahisam.

36. І пайшоў Ісус і ўсе Ізраільцяне зь ім з Эглона да Хэўрона і ваявалі супроць яго;

ĩ pajšoŭ ĩsus i ũse ĩzrail'câne z' im z Èglona da Hèŭrona i vaâvali suproc' âgo;

37. і ўзялі яго і пабілі яго мечам, і цара яго, і ўсе гарады яго, і ўсё, што дыхала, што было ў ім; нікога не пакінуў, хто б ацалеў, як зрабіў ён і з Эглонам: пракляў яго і ўсё, што дыхала, што было ў ім.

ì ùzâli âgo ì pabilì âgo mečam, ì cara âgo, ì ůse garady âgo, ì ůsë, što dyhala, što bylo ů ìm; nikoga ne pakìnuů, hto b acaleů, âk zrabiů ën ì z Èglonam: praklâů âgo ì ůsë, što dyhala, što bylo ů ìm.

38. Потым зьвярнуўся Ісус і ўвесь Ізраіль зь ім да Давіра і ваяваў супроць яго;

Potym z'vârnuůsâ Ìsus ì ůves' Ìzrail' z' ìm da Davira ì vaâvaů suproc' âgo;

39. і ўзяў яго і цара яго, і пабілі іх мечам, і праклялі ўсё, што дыхала, што было ў ім: нікога не засталася, хто ацалеў бы; як зрабіў з Хэўронам і з царом яго, так зрабіў з Давірам і царом яго, і як абышоўся зь Ліўнаю і царом яе.

ì ùzâů âgo ì cara âgo, ì pabilì ih mečam, ì praklâlì ůsë, što dyhala, što bylo ů ìm: nikoga ne zastalosâ, hto acaleů by; âk zrabiů z Hëůronam ì z carom âgo, tak zrabiů z Daviram ì carom âgo, ì âk abyšoůsâ z' Liůnaů ì carom âe.

40. І пабіў Ісус усю зямлю нагорную, і нізкія мясьціны і зямлю каля гор, і ўсіх цароў іх: нікога не пакінуў, хто ацалеў бы, і ўсё, што дыхала, пракляў, як загадаў Гасподзь Бог Ізраілеў;

ì pabiů Ìsus usů zâmlů nagornuů, ì nizkiâ mâs'ciny ì zâmlů kalâ gor, ì ůsìh caroů ih: nikoga ne pakìnuů, hto acaleů by, ì ůsë, što dyhala, praklâů, âk zagadaů Gaspodz' Bog Ìzraileů;

41. пабіў іх Ісус ад Кадэс-Варні да Газы і ўсю зямлю Гашэн аж да Гаваона;

pabiů ih Ìsus ad Kadès-Varnì da Gazy ì ůsů zâmlů Gašèn až da Gavaona;

42. і ўсіх цароў гэтых і землі іхнія Ісус узяў адным разам, бо Гасподзь Бог Ізраілеў змагаўся за Ізраіля.

ì ůsìh caroů gètyh ì zemli ihniâ Ìsus uzâů adnym razam, bo Gaspodz' Bog Ìzraileů zmagaůsâ za Ìzrailâ.

43. Потым Ісус і ўсе Ізраільцяне зь ім вярнуліся ў табар, у Галгале.

Potym ĭsus ĭ ŭse ĭzrail'câne z' im vârnulîsâ ŭ tabar, u Galgale.

11 Кіраўнік

1. Пачуўшы гэта, Явін, цар Асорскі, паслаў да Ёвава, цара Мадонскага, і да цара Шымронскага, і да цара Ахсафскага,

Pačuŭšy gèta, Ávîn, car Asorski, paslaŭ da Ėvava, cara Madonskaga, ĭ da cara Šymronskaga, ĭ da cara Ahsafskaga,

2. і да цароў, якія жылі на поўначы на гары і на раўніне з паўднёвага боку Хінэрата, і на нізкіх мясьцінах, і ў Нафот-Доры на захад,

ĭ da caroŭ, âkîâ žyli na poŭnačy na gary ĭ na raŭnîne z paŭdnëvaga boku Hinèrota, ĭ na nîzkîh mâs'cinah, ĭ ŭ Nafot-Dory na zahad,

3. да Хананэяў, якія жылі на ўсход і да мора, да Амарэяў і Хэтэяў, да Фэрэзэяў і да Евусэяў, якія жылі на гары, і да Эвэяў, якія жылі каля Эрмона ў зямлі Масіфе.

da Hananèâŭ, âkîâ žyli na ŭshod ĭ da mora, da Amarèâŭ ĭ Hètèâŭ, da Fèrèzèâŭ ĭ da Evusèâŭ, âkîâ žyli na gary, ĭ da Ėvèâŭ, âkîâ žyli kalâ Ėrmona ŭ zâmlî Masife.

4. І выступілі яны і ўсё рушэньне іхняе зь імі шматлікі народ, які мноствам раўняўся пяску марскому на беразе; і коней і калясьніц было вельмі многа.

ĭ vystupîlî âny ĭ ŭsë rušèn'ne ihnâe z' imî šmatlîkî narod, âkî mnostvam raŭnâŭsâ pâsku marskomu na beraze; ĭ konej ĭ kalâs'nîc bylo vel'mî mnoga.

5. І сабраліся ўсе цары гэтыя, і прыйшлі і разьмясьціліся табарам разам каля водаў Мэромскіх, каб зацяцца зь Ізраілем.

ĭ sabralîsâ ŭse cary gètyâ, ĭ pryjšlî ĭ raz'mâs'cilîsâ tabaram razam kalâ vodaŭ Mèromskîh, kab zacâcca z' ĭzrailem.

6. Але Гасподзь сказаў Ісусу: ня бойся іх, бо заўтра, пад гэты самы час, Я аддам усіх на пабіваньне Ізраіля; а коням іхнім падрэж жылы і калясьніцы іхнія спалі агнём.

Ale Gaspodz' skazaŭ ĩsusu: nâ bojsâ ih, bo zaŭtra, pad gèty samy čas, Â addam usih na pabivan'ne ĩzrailâ; a konâm ihnim padrèž žyly i kalâs'nicy ihniâ spali agnëm.

7. Ісус і зь ім увесь народ, здольны ваяваць, неспадзявана выйшлі на іх да водаў Мэромскіх і напалі на іх.

Ĭsus i z' im uves' narod, zdol'ny vaâvac', nespadzâvana vyjšli na ih da vodaŭ Mèromskih i napali na ih.

8. І аддаў іх Гасподзь у рукі Ізраільцянам, і пабілі яны іх, і гналіся за імі да Сідона вялікага і да Місрэфот-Маіма і да даліны Міцфы на ўсход, і перабілі іх, так што нікога зь іх не засталася, хто ацалеў бы.

Ĭ addaŭ ih Gaspodz' u ruki ĩzrail'cânam, i pabili âny ih, i gnalisâ za imi da Sïdona vâlikaga i da Mïsrèfot-Maïma i da daliny Mïcfy na ŭshod, i perabili ih, tak što nikoga z' ih ne zastalosâ, hto acaleŭ by.

9. І абышоўся Ісус зь імі так, як сказаў яму Гасподзь: коням іх перарэзаў жылы і калясьніцы іхнія спаліў агнём.

Ĭ abyšoŭsâ Ĭsus z' imi tak, âk skazaŭ âmu Gaspodz': konâm ih perarèzaŭ žyly i kalâs'nicy ihniâ spaliŭ agnëm.

10. Тым самым часам Ісус, вярнуўшыся, узяў Асор і цара яго забіў мечам;

Tym samym časam Ĭsus, vârnuŭšysâ, uzâŭ Asor i cara âgo zabiŭ mečam;

11. і пабілі ўсё, што дыхала, што было ў ім, мечам, пракляўшы: не засталася ніводнай душы; а Асор спаліў ён агнём.

i pabili ŭsë, što dyhala, što bylo ŭ im, mečam, praklâŭšy: ne zastalosâ nïvodnaj dušy; a Asor spaliŭ ën agnëm.

12. І ўсе гарады цароў гэтых і ўсіх цароў іх узяў Ісус і пабіў мечам, пракляўшы іх, як загадаў Майсей, раб Гасподні;

Ì ŭse garady caroŭ gètyh ì ŭsìh caroŭ ih uzâŭ Ìsus ì pabiŭ mečam, praklâŭšy ih, âk zagadaŭ Majsej, rab Gaspodni;

13. зрэшты, усе гарады, што ляжалі на ўзвышшы, не палілі Ізраільцяне, апрача аднаго Асора, які спаліў Ісус.

zrèšty, use garady, što lâžali na ŭzvvyššy, ne palìli Ìzrail'câne, aprača adnago Asora, âkì spaliŭ Ìsus.

14. А ўсю здабычу з гарадоў гэтых і быдла разрабавалі сыны Ізраілевыя сабе; а людзей усіх перабілі мечам, так што вынішчылі ўсіх іх: не пакінулі ніводнай душы.

A ŭsŭ zdabyču z garadoŭ gètyh ì bydla razrabavali syny Ìzrailevyâ sabe; a lŭdzej usih perabilì mečam, tak što vyniščyli ŭsìh ih: ne pakìnuli nìvodnaj dušy.

15. Як загадаў Гасподзь Майсею, рабу Свайму, так Майсей наказаў Ісусу, а Ісус так і зрабіў: не адступіўся ад ніводнага слова ва ўсім, што загадаў Гасподзь Майсею.

Âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ, rabu Svajmu, tak Majsej nakazaŭ Ìsusu, a Ìsus tak ì zrabìŭ: ne adstupiŭsâ ad nìvodnaga slova va ŭsìm, što zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

16. Такім чынам Ісус узяў усю гэтую нагорную зямлю, усю зямлю паўднёвую, усю зямлю Гашэн і нізінныя мясьціны, і раўніну і гару Ізраілевую, і нізінныя мясьціны каля гары,

Takìm čynam Ìsus uzâŭ usŭ gètuŭ nagornuŭ zâmlŭ, usŭ zâmlŭ paŭdnëvuŭ, usŭ zâmlŭ Gašèn ì nizìnnnyâ mâs'cìny, ì raŭnìnu ì garu Ìzrailevuŭ, ì nizìnnnyâ mâs'cìny kalâ gary,

17. ад гары Халак, якая прасьціраецца да Сэіра, да Ваал-Гада ў даліне

Ліванскай, каля гары Эрмона, і ўсіх цароў іх узяў, пабіў іх і пазабіваў.
ad gary Halak, âkaâ pras'ciraecca da Sèira, da Vaal-Gada ũ daline Lìvanskaj,
kalâ gary Èrmona, i ũsìh caroŭ ih uzâŭ, pabiŭ ih i pazabìvaŭ.

18. Доўгі час Ісус веў вайну з усімі гэтымі царамі.

Doŭgì čas Ìsus vēŭ vajnu z usìmi gètymì caramì.

19. ня было горада, які заключыў бы мір з сынамі Ізраілевымі, апрача
Эвэяў, жыхароў Гаваона: усё ўзялі яны вайною;

nâ bylo gorada, âkì zaklûčyŭ by mìr z synamì Ìzraìlevymì, aprača Èvèâŭ,
žyharoŭ Gavaona: usë ũzâli âny vajnoŭ;

20. бо ад Госпада было тое, што яны зжарсьцьвілі сэрца сваё і вайною
сустракалі Ізраіля - дзеля таго, каб былі праклятыя і каб ня было ім
літасьці, а каб зьнішчаны былі так, як загадаў Гасподзь Майсею.

bo ad Gospada bylo toe, što âny zžars'c'vili sèrca svaë i vajnoŭ sustrakali
Ìzraìlâ - dzelâ tago, kab byli praklâtŷâ i kab nâ bylo im litas'ci, a kab z'nìščany
byli tak, âk zagadaŭ Gaspodz' Majseŭ.

21. Тым самым часам прыйшоў Ісус і пабіў Энакімаў на гары, у
Хэўроне, у Давіры, у Анаве, на ўсёй гары Юдавай і на ўсёй гары
Ізраілевай; з гарадамі іхнімі аддаў іх Ісус праклёну;

Tym samym časam pryjšoŭ Ìsus i pabiŭ Ènakìmaŭ na gary, u Hèŭrone, u
Daviry, u Anave, na ũsëj gary Ûdavaj i na ũsëj gary Ìzraìlevaj; z garadamì
ihnimì addaŭ ih Ìsus praklënu;

22. не засталася ніводнага з Энакімаў у зямлі сыноў Ізраілевых,
засталіся толькі ў Газе, у Гэце і ў Азоце.

ne zastalosâ nivodnaga z Ènakìmaŭ u zâmlì synoŭ Ìzraìlevyh, zastalisâ tol'ki
ŭ Gaze, u Gèce i ũ Azoce.

23. Такім чынам узяў Ісус усю зямлю, як казаў Гасподзь Майсею, і
аддаў яе Ісус Ізраільцянам, разьдзельна па плямёнах іхніх. І супакоілася

зямля ад вайны.

Takim čynam uzâŭ Īsus usû zâmlû, âk kazaŭ Gaspodz' Majseû, i addaŭ âe Īsus Īzrail'cânam, raz'dzel'na pa plâmënah ihnih. Ī supakoilasâ zâmlâ ad vajny.

12 Кіраўнік

1. Вось цары той зямлі, якіх пабілі сыны Ізраілевыя і зямлю якіх узялі ў спадчыну па той бок Ярдана на ўсход сонца, ад патока Арнона да гары Эрмона, і ўсю раўніну на ўсход:

Vos' cary toj zâmlî, âkih pabilî syny Īzrailevyâ i zâmlû âkih uzâli ŭ spadčynu pa toj bok Ârdana na ŭshod sonca, ad patoka Arnona da gary Êrmona, i ŭsû raŭnînu na ŭshod:

2. Сігон, цар Амарэйскі, які жыў у Эсэвоне і валодаў ад Араера, што каля берага патока Арнона, і ад сярэдзіны патока палавінаю Галаада, да патока Явока, мяжы Аманіцянаў,

Sigon, car Amarèjskî, âkî žyŭ u Èsèvone i valodaŭ ad Araera, što kalâ beraga patoka Arnona, i ad sârèdzîny patoka palavînaû Galaada, da patoka Âvoka, mâžy Amanicânaŭ,

3. і раўнінаю да самага мора Хінэрэцкага на ўсход і да мора раўніны, мора Салёнага, на ўсход па дарозе да Бэт-Эшымота, а на поўдзень мясьцінамі каля падножжа Фасгі.

i raŭnînaû da samaga mora Hinèrèckaga na ŭshod i da mora raŭnîny, mora Salënaga, na ŭshod pa daroze da Bèt-Èšymota, a na poŭdzen' mâs'cînami kalâ padnožža Fasgî.

4. Сумежны Ог, цар Васанскі, апошні з Рэфаімаў, які жыў у Астароце і ў Эдрэі,

Sumežny Og, car Vasanski, apošni z Rëfaimaŭ, âki žyŭ u Astaroce i ŭ Èdrèi,

5. і валодаў гарою Эрмонам і Салхою, і ўсім Васанам, да мяжы Гесурскай і Маахскай, і палавінаю Галаада, да мяжы Сігона, цара Эсэвонскага.

i valodaŭ garoŭ Èrmonam i Salhoŭ, i ŭsìm Vasanam, da mâžy Gesurskaj i Maahskaj, i palavinaŭ Galaada, da mâžy Sigona, cara Èsèvonskaga.

6. Майсей, раб Гасподні, і сыны Ізраілевыя забілі іх; і даў яе Майсей, раб Гасподні, у спадчыну племя Рувімаваму, і Гадаваму і палавіне племя Манасіінага.

Majsej, rab Gaspodni, i syny Ižrailevyâ zabilì ih; i daŭ âe Majsej, rab Gaspodni, u spadčynu plemŭ Ruvimavamu, i Gadavamu i palavine plemâ Manasiinaga.

7. І вось цары зямлі, якіх пабіў Ісус і сыны Ізраілевыя па гэты бок Ярдана на захад, ад Ваал-Гада ў даліне Ліванскай да Халака, гары, што прасьціраецца да Сэіра, якую аддаў Ісус плямёнам Ізраілевым у спадчыну, пасья падзелу іх,

I vos' cary zâmlì, âkih pabiŭ Iŭsus i syny Ižrailevyâ pa gèty bok Ârdana na zahad, ad Vaal-Gada ŭ daline Livanskaj da Halaka, gary, što pras'ciraecca da Sèira, âkuŭ addaŭ Iŭsus plâmënam Ižrailevym u spadčynu, pas'lâ padzèlu ih,

8. на гары, на нізінных мясьцінах, на раўніне, на мясьцінах каля гор, і ў пустыні і на поўдні, Хэтэяў, Амарэяў, Хананэяў, Фэрэзэяў, Эвэяў і Евусэяў:

na gary, na nizinnnyh mâs'cinah, na raŭnìne, na mâs'cinah kalâ gor, i ŭ pustyni i na poŭdni, Hètèâŭ, Amarèâŭ, Hananèâŭ, Fèrèzèâŭ, Èvèâŭ i Evusèâŭ:

9. адзін цар Ерыхона, адзін цар Гая, што каля Вэтыля,

adzìn car Eryhona, adzìn car Gaâ, što kalâ Vètylâ,

10. адзін цар Ерусаліма, адзін цар Хэўрона,
adzìn car Erusalìma, adzìn car Hèÿrona,
11. адзін цар Ярмута, адзін цар Лахіса,
adzìn car Ârmuta, adzìn car Lahìsa,
12. адзін цар Эглона, адзін цар Газэра,
adzìn car Èglona, adzìn car Gazèra,
13. адзін цар Давіра, адзін цар Гадэра,
adzìn car Davìra, adzìn car Gadèra,
14. адзін цар Хормы, адзін цар Арада,
adzìn car Hormy, adzìn car Arada,
15. адзін цар Ліўны, адзін цар Адалама,
adzìn car Liÿny, adzìn car Adalama,
16. адзін цар Македа, адзін цар Вэтыля,
adzìn car Makeda, adzìn car Vètylâ,
17. адзін цар Тапуаха, адзін цар Хэфэра,
adzìn car Tapuaha, adzìn car Hèfèra,
18. адзін цар Афэка, адзін цар Шарона,
adzìn car Afèka, adzìn car Šarona,
19. адзін цар Мадона, адзін цар Асора,
adzìn car Madona, adzìn car Asora,
20. адзін цар Шымрон-Мэрона, адзін цар Ахсафа,
adzìn car Šymron-Mèrona, adzìn car Ahsafa,
21. адзін цар Таанаха, адзін цар Мэгідона,
adzìn car Taanaha, adzìn car Mègidona,
22. адзін цар Кедэса, адзін цар Ёкнэама каля Кармілы,
adzìn car Kedèsa, adzìn car Èknèama kalâ Karmily,
23. адзін цар Дора каля Нафат-Дора, адзін цар Гаіма ў Галгале,

adzìn car Dora kalâ Nafat-Dora, adzìn car Gaima ŭ Galgale,

24. адзін цар Тырцы. Усіх цароў трыццаць адзін.

adzìn car Tyrtsy. Usih caroŭ tryccac' adzìn.

13 Кіраўнік

1. Калі Ісус пастарэў, увайшоў у сталы век, тады Гасподзь сказаў яму: ты састарыўся, увайшоў у сталы век, а зямлі браць у спадчыну застаецца яшчэ многа.

Kali İsus pastarèŭ, uvajšoŭ u staly vek, tady Gaspodz' skazaŭ âmu: ty sastaryŭsâ, uvajšoŭ u staly vek, a zâmlì brac' u spadčynu zastaecca âščè mnoga.

2. Застаецца гэта зямля: усе акругі Філістымскія і ўся зямля Гесурская.

Zastaecca gèta zâmlâ: use akrugì Filistymskiâ i ŭsâ zâmlâ Gesurskaâ.

3. Ад Сіхора, што перад Егіптам, да межаў Экрона на поўнач, лічацца Ерыхонскімі пяць валадароў Філістымскіх: Газскі, Азоцкі, Аскалонскі, Гэцкі, Экронскі і Авэйскі,

Ad Sihora, što perad Egìptam, da mežaŭ Èkrona na poŭnač, ličacca Eryhonskimi pâc' valadaroŭ Filistymskih: Gazski, Azocki, Askalonski, Gècki, Èkronski i Avèjski,

4. а на поўдзень уся зямля Ханаанская ад Мэары Сідонскай да Афэка, да межаў Амарэйскіх,

a na poŭdzen' usâ zâmlâ Hanaanskaâ ad Mèary Sidonskaj da Afèka, da mežaŭ Amarèjskih,

5. таксама зямля Геўла і ўвесь Ліван на ўсход сонца ад Ваал-Гада, каля гары Эрмона, да ўваходу ў Эмат.

taksama zâmlâ Geŭla i ŭves' Livan na ŭshod sonca ad Vaal-Gada, kalâ gary

Èrmona, da ŭvahodu ŭ Èmat.

6. Усіх горных жыхароў ад Лівана да Місрэфот-Маіма, усіх Сіданянаў Я праганяю ад аблічча сыноў Ізраілевых. Падзялі ж яе надзел Ізраілю, як Я загадаў табе:

Usih gornyh žyharoŭ ad Livana da Mìsrèfot-Maìma, usih Sìdanânaŭ Â praganâu ad abličča synoŭ Ìzrailevyh. Padzâli ž âe nadzel Ìzrailû, âk Â zagadaŭ tabe:

7. падзялі зямлю гэтую ў надзел дзевяці плямёнам і палавіне калена Манасіінага.

padzâli zâmlû gètuŭ ŭ nadzel dzevâci plâmënam i palavine kalena Manasiìnaga.

8. А калена Рувімавае і Гадавае з другою палавінаю калена Манасіінага атрымалі надзел свой ад Майсея за Ярданам на ўсход, як даў ім Майсей, раб Гасподні,

A kalena Ruvimavae i Gadavae z drugoŭ palavinaŭ kalena Manasiìnaga atrymali nadzel svoj ad Majseâ za Ârdanam na ŭshod, âk daŭ im Majsej, rab Gaspodni,

9. ад Араэра, які на беразе патока Арнона, і горад, які сярод патока, і ўсю раўніну Мэлдэву да Дывона;

ad Araèra, âki na beraze patoka Arnona, i gorad, âki sârod patoka, i ŭsû raŭnìnu Mèldèvu da Dyvona;

10. таксама ўсе гарады Сігона, цара Амарэйскага, які валадарыў у Эсэвоне, да межаў Аманіцкіх,

taksama ŭse garady Sigona, cara Amarèjskaga, âki valadaryŭ u Èsèvone, da mežaŭ Amanickih,

11. таксама Галаал і вобласць Гесурскую і Маахскую, і ўсю гару Эрмон і ўвесь Васан да Салхі,

*taksama Galaal i voblas'c' Gesurskuû i Maahskuû, i ùsû garu Èrmon i ùves'
Vasan da Salhi,*

12. усё царства Ога Васанскага, які валадарыў у Аштароце і ў Эдрэі. Ён заставаўся адзін з Рэфаімаў, якіх Майсей пабіў і прагнаў.

*usë carstva Oga Vasanskaga, âki valadaryŭ u Aštaroce i ŭ Èdrèi. Èn
zastavaŭsâ adzìn z Rèfaïmaŭ, âkih Majsej pabiŭ i pragnaŭ.*

13. Але сыны Ізраілевыя ня выгналі сыноў Гесура і Маахі, і жыве Гесур і Мааха сярод Ізраіля да сёння.

*Ale syny Ìzraïlevyâ nâ vygnali synoŭ Gesura i Maahì, i žyve Gesur i Maaha
sârod Ìzrailâ da sën'nâ.*

14. Толькі калену Лявіінаму ня даў ён надзелу: ахвяры Госпада Бога Ізраілевага вось надзел ягоны, як сказаў яму Гасподзь.

*Tol'ki kalenu Lâviïnamu nâ daŭ èn nadzèlu: ahvâry Gospada Boga
Ìzraïlevaga vos' nadzèl âgony, âk skazaŭ âmu Gaspodz'.*

15. калену сыноў Рувімавых паводле плямёнаў іхніх даў надзел Майсей:

kalenu synoŭ Ruvimavyh pavodle plâmënaŭ ihnih daŭ nadzèl Majsej:

16. Мяжою іх быў Араэр, які на беразе патока Арнона, і горад, Які сярод патока, і ўся раўніна каля Мэдэвы,

*Mâžoŭ ih byŭ Araèr, âki na beraze patoka Arnona, i gorad, Âki sârod patoka,
i ùsâ raŭnìna kalâ Mèdèvy,*

17. Эсэвон і ўсе гарады яго, якія на раўніне, і Дывон, Вамот-Ваал і Бэт-Мэон,

Èsèvon i ŭse garady âgo, âkiâ na raŭnìne, i Dyvon, Vamot-Vaal i Bèt-Mèon,

18. Яаца, Кедэмот і Мэфаат,

Âaca, Kedèmot i Mèfaat,

19. Кірыятаім, Сіўма і Цэрэт-Шахар на гары Эмэк,

Kiryâtaim, Siŭma i Cèrèt-Šahar na gary Èmèk,

20. Бэт-Фэгор і мясьціны ля падножжа Фасгі і Бэт-Ешымот,

Bèt-Fègor i mâs'ciny lâ padnožža Fasgi i Bèt-Ešymot,

21. і ўсе гарады на раўніне, і ўсё царства Сігона, цара Амарэйскага, які валадарыў у Эсэвоне, якога забіў Майсей як і правадыроў Мадыямскіх, Эвія і Рэкема, і Цура і Хура і Рэву, князёў Сігонавых, якія жылі ў зямлі той;

i ŭse garady na raŭnìne, i ŭsë carstva Sigona, cara Amarèjskaga, âki valadaryŭ u Èsèvone, âkoga zabiŭ Majsej âk i pravadyroŭ Madyâmskih, Èviâ i Røkema, i Cura i Hura i Rèvu, knâzëŭ Sigonavyh, âkiâ žyli ŭ zâmlì toj;

22. таксама Валаама, сына Вэоравага, празарліўца, забілі сыны Ізраілевыя мечам у ліку забітых імі.

taksama Valaama, syna Vèoravaga, prazarliŭca, zabilì syny Ižrailevyâ mečam u liku zabityh imì.

23. Мяжою сыноў Рувімавых быў Ярдан. Вось надзел сыноў Рувімавых паводле плямёнаў іхніх, гарады і сёлы іхнія.

Mâžoŭ synoŭ Ruvimavyh byŭ Ârdan. Vos' nadzel synoŭ Ruvimavyh pavodle plâmënaŭ ihnih, garady i sëly ihniâ.

24. Майсей даў таксама надзел калену Гадаваму, сынам Гадавым, паводле плямёнаў іхніх:

Majsej daŭ taksama nadzel kalenu Gadavamu, synam Gadavym, pavodle plâmënaŭ ihnih:

25. мяжою іхняй быў Язэр і ўсе гарады Галаадскія, і палавіна зямлі сыноў Амонавых да Араэра, што перад Раваю,

mâžoŭ ihnâj byŭ Âzèr i ŭse garady Galaadskiâ, i palavina zâmlì synoŭ Amonavyh da Araèra, što perad Ravaŭ,

26. і землі ад Эсэвона Рамат-Міцфы і Вэтаніма і ад Маханаіма да

межаў Давіра,

ì zemli ad Èsèvona Ramat-Micfy ì Vètanìma ì ad Mahanaìma da mežaў Davira,

27. і ў даліне Бэт-Гарам і Бэт-Німра і Сакхот і Цафон, рэшта царства Сігонавага, цара Эсэвонскага; мяжою яго быў Ярдан да мора Хінэрэцкага за Ярданам на ўсход.

ì ŭ daline Bèt-Garam ì Bèt-Nimra ì Sakhot ì Cafon, rèšta carstva Sìgonavaga, cara Èsèvonskaga; mâžoŭ âgo byŭ Ârdan da mora Hinèrèckaga za Ârdanam na ŭshod.

28. Вось надзел сыноў Гадавых паводле родаў іхніх, гарады і сёлы іхнія.

Vos' nadzel synoŭ Gadavyh pavodle rodaŭ ihnih, garady ì sèly ihniâ.

29. Майсей даў надзел і палавіне племя Манасіінага, які належаў палавіне племя сыноў Манасііных, паводле родаў іхніх;

Majsej daŭ nadzel ì palavine plemâ Manasiìnaga, âki naležaŭ palavine plemâ synoŭ Manasiìnyh, pavodle rodaŭ ihnih;

30. мяжа іх была: ад Маханаіма ўвесь Васан, усё валадарства Ога, цара Васанскага, і ўсе селішчы Яіравыя, што ў Васане, шэсьцьдзясят гарадоў;

mâža ih byla: ad Mahanaìma ŭves' Vasan, usë valadarstva Oga, cara Vasanskaga, ì ŭse seliščy Âiravyâ, što ŭ Vasane, šès'c'dzâsât garadoŭ;

31. а палавіна Галаада і Астарот і Эдрэя, царскія гарады Ога Васанскага, сынам Махіра, сына Манасіінага, палавіне сыноў Махіравых, паводле родаў іхніх.

a palavina Galaada ì Astarot ì Èdrèâ, carskiâ garady Oga Vasanskaga, synam Mahira, syna Manasiìnaga, palavine synoŭ Mahiravyh, pavodle rodaŭ ihnih.

32. Вось, што Майсей даў у надзел на раўнінах Маавіцкіх за Ярданам

на супраць Ерыхона на ўсход.

Vos', što Majsej daŭ u nadzel na raŭnìnah Maavìckih za Ârdanam nasuprac' Eryhona na ŭshod.

33. А племя Лявіінаму Майсей ня даў надзела: Гасподзь Бог Ізраілеў Сам ёсць надзел іхні, як Ён казаў ім.

A plemû Lâviìnamu Majsej nâ daŭ nadzela: Gaspodz' Bog Ìzraileŭ Sam ës'c' nadzel ihni, âk Ęn kazaŭ im.

14 Кіраўнік

1. Вось, што атрымалі ў надзел сыны Ізраілевыя ў зямлі Ханаанскай, што падзяліў ім у надзел Элеазар сьвятар і Ісус, сын Наваў, і правадыры пакаленьняў у плямёнах сыноў Ізраілевых;

Vos', što atrymalì ŭ nadzel syny Ìzrailevyâ ŭ zâmlì Hanaanskaj, što padzâliŭ im u nadzel Ęleazar s'vâtar ì Ìsus, syn Navaŭ, ì pravadyry pakalen'nâŭ u plâmënah synoŭ Ìzrailevyh;

2. па жэрабі дзялілі яны, як загадаў Гасподзь праз Майсея, дзевяці плямёнам і палавіне племя Манасіінага,

pa žèrabì dzâlìlì âny, âk zagadaŭ Gaspodz' praz Majseâ, dzevâcì plâmënam ì palavìne plemâ Manasiìnaga,

3. бо двум плямёнам і палавіне племені Гасподзь даў надзел за Ярданам, а лявітам ня даў надзелу сярод іх;

bo dvum plâmënam ì palavìne plemenì Gaspodz' daŭ nadzel za Ârdanam, a lâvìtam nâ daŭ nadzelu sârod ih;

4. бо ад сыноў Язэпавых пайшлі два племі: Манасіінае і Яфрэмавае:

таму яны і не далі лявітам часткі ў зямлі, а толькі гарады на жыхарства з прадмесьцямі іх пад быдла іхняе і дзеля выгодаў іхніх.

bo ad synoŭ Âzèpavyh pajšli dva plemi: Manasiinae i Âfrèmavae: tamu âny i ne dali lâvitam častki ŭ zâmlì, a tol'ki garady na žyharstva z pradmes'câmi ih pad bydla ihnâe i dzelâ vygodaŭ ihnih.

5. Як загадаў Гасподзь Майсею, так зрабілі сыны Ізраілевыя, калі дзялілі надзелы.

Âk zagadaŭ Gaspodz' Majseû, tak zrabili syny Ižrailevyâ, kalì dzâlili nadzely.

6. Сыны Юдавыя прыйшлі ў Галгал да Ісуса. І сказаў яму Халеў, сын Ефаніі, Кенэзіянін: ты ведаеш, што казаў Гасподзь Майсею, чалавеку Божаму, пра мяне і пра цябе ў Кадэс-Варне:

Syny Ūdavyâ pryšli ŭ Galgal da Isusa. I skazaŭ âmu Haleŭ, syn Efanii, Kenèziânin: ty vedaеш, što kazaŭ Gaspodz' Majseû, čalaveku Božamu, pra mâne i pra câbe ŭ Kadès-Varne:

7. мне было сорок гадоў, калі Майсей, раб Гасподні, пасылаў мяне з Кадэс-Варні агледзець зямлю, і я прынёс яму адказ, што было ў мяне на сэрцы:

mne bylo sorak gadoŭ, kalì Majsej, rab Gaspodni, pasylaŭ mâne z Kadès-Varni agledzec' zâmlû, i â prynës âmu adkaz, što bylo ŭ mâne na sèrcy:

8. браты мае, якія хадзілі са мною, прывялі ў нясьмеласьць сэрца народу, а я дакладна сьледаваў Госпаду Богу майму;

braty mae, âkiâ hadzili sa mnoû, pryvâli ŭ nâs'melas'c' sèrca narodu, a â dakladna s'ledavaŭ Gospadu Bogu majmu;

9. і прысягаў Майсей таго дня і сказаў: "зямля, па якой хадзіла нага твая, будзе надзелам табе і дзецям тваім вавек, бо ты дакладна пасьледаваў Госпаду Богу майму";

i prysâgaŭ Majsej tago dnâ i skazaŭ: "zâmlâ, pa âkoj hadzila naga tvaâ, budze nadzelam tabe i dzecâm tvaim vavek, bo ty dakladna pas'ledavaŭ Gospadu Bogu majmu";

10. дык вось, Гасподзь пакінуў мяне жывога, як Ён казаў; ужо сорак пяць гадоў прайшло з таго часу, калі Гасподзь сказаў Майсею слова гэтае, і Ізраіль хадзіў па пустыні; цяпер, вось, мне восемдзсят пяць гадоў;

dyk vos', Gaspodz' pakinuŭ mâne žyvoga, âk Ęn kazaŭ; užo sorak pâc' gadoŭ prajšlo z tago času, kalì Gaspodz' skazaŭ Majseu slova gètae, i Ìzrail' hadziŭ pa pustyni; câper, vos', mne vosemdzesât pâc' gadoŭ;

11. але і цяпер я такі самы моцны, як і тады, калі пасылаў мяне Майсей: колькі тады ў мяне было сілы, столькі і цяпер ёсьць на тое, каб ваяваць і выходзіць і ўваходзіць;

ale i câper â takì samy mocny, âk i tady, kalì pasylaŭ mâne Majsej: kol'ki tady ŭ mâne bylo sily, stol'ki i câper ës'c' na toe, kab vaâvac' i vyhodzic' i ŭvahodzic';

12. дык вось, дай мне гэтую гару, пра якую казаў Гасподзь у той дзень; бо ты чуў у той дзень, што там сыны Энакавыя, і гарады ў іх вялікія і ўмацаваныя; магчыма, Гасподзь са мною, і я выганю іх, як казаў Гасподзь.

dyk vos', daj mne gètuŭ garu, pra âkuŭ kazaŭ Gaspodz' u toj dzen'; bo ty čuŭ u toj dzen', što tam syny Ęnakavyâ, i garady ŭ ih vâlikîâ i ŭmacavanyâ; magčyma, Gaspodz' sa mnoŭ, i â vyganŭ ih, âk kazaŭ Gaspodz'.

13. Ісус дабраславіў яго, і даў у надзел Халева, сыну Ефаніінаму, Хэўрон.

Ìsus dabraslaviŭ âgo, i daŭ u nadzel Halevu, synu Efaniinamu, Hèŭron.

14. Такім чынам Хэўрон застаўся надзелам Халева, сына Ефаніінага, Кенэзіяніна, да сёньня, за тое, што ён дакладна пашоў за Госпадам Богам Ізраілевым.

Takim čynam Hèŭron zastaŭsâ nadzelam Haleva, syna Efaniinaga,

Kenèziânina, da sën'nâ, za toe, što ên dakladna pašoŭ za Gospadam Bogam Ìzrailevym.

15. Імя ў Хэўрона раней было Кірыят-Арбы, як называўся сярод сыноў Энака адзін чалавек вялікі. І зямля супакоілася ад вайны.

Ìmâ ŭ Hèŭrona ranej bylo Kìryât-Arby, âk nazyvaŭsâ sârod synoŭ Ènaka adzìn čalavek vâlikì. Ì zâmlâ supakoilasâ ad vajny.

15 Кіраўнік

1. Жэрабя племя сыноў Юдавых, паводле родаў іхніх, выпала такое: сумежна зь Ідумэяю была пустыня Сін, на поўдзень, пры канцы Тэмана;

Žèrabâ plemû synoŭ Údavyh, pavodle rodaŭ ihnih, vypala takoe: sumežna z' Ìdumèâû byla pustynâ Sìn, na poŭdzen', pry kancy Tèmana;

2. паўднёвай мяжою іх быў край мора Салёнага ад затокі, якая прасьціралася на поўдзень;

paŭdnëvaj mâžoŭ ih byŭ kraj mora Salënaga ad zatokì, âkaâ pras'cìralasâ na poŭdzen';

3. на поўдні ідзе яна да ўзвышша Акравімскага, праходзіць Цын і, падымаючыся з паўднёвага боку да Кадэс-Варны, праходзіць Хецрон і, падымаючыся да Адара, паварочвае ў Каркаі,

na poŭdni idze âna da ŭzvyšša Akravìmskaga, prahodzìc' Cyn ì, padymaŭčysâ z paŭdnëvaga boku da Kadès-Varny, prahodzìc' Hecron ì, padymaŭčysâ da Adara, pavaročvae ŭ Karkai,

4. потым праходзіць Ацмон, ідзе да патоку Егіпецкага, так што канец гэтай мяжы ёсьць мора. Гэта будзе ваша паўднёвая мяжа.

potym prahodzìc' Acmon, idze da patoku Egìpeckaga, tak što kanec gètaj

mâžy ës'c' mora. Gèta budze vaša paŭdnëvaâ mâža.

5. А мяжою на ўсход мора Салёнае, да ўтоку Ярдана; а мяжа з паўночнага боку ад затокі мора, ад утоку Ярдана;

A mâžoû na ŭshod mora Salënae, da ŭtoku Ârdana; a mâža z paŭnočnaga boku ad zatoki mora, ad utoku Ârdana;

6. адсюль мяжа падымаецца да Бэт-Хоглы і праходзіць з паўночнага боку да Бэт-Аравы, і ідзе мяжа ўгору да каменя Багана, сына Рувімавага;

adsûl' mâža padymaeccca da Bèt-Hogly i prahodzic' z paŭnočnaga boku da Bèt-Aravy, i idze mâža ŭgoru da kamenâ Bagana, syna Ruvimavaga;

7. потым падымаецца мяжа да Давіра ад даліны Ахор і на поўначы паварочвае да Галгала, які насупраць узвышша Адуміма, што з паўднёвага боку патока; адсюль мяжа праходзіць да водаў Эн-Шэмэша і канчаецца каля Эн-Рагела;

potym padymaeccca mâža da Davira ad daliny Ahor i na poŭnačy pavaročvae da Galgala, âki nasuprac' uzvyšša Adumima, što z paŭdnëvaga boku patoka; adsûl' mâža prahodzic' da vodaŭ Èn-Šèmèša i kančaeccca kalâ Èn-Ragela;

8. адсюль мяжа ідзе ўгору да даліны сына Эномавага з паўднёвага боку Евуса, які ёсьць Ерусалім, і падымаецца мяжа на вяршыню гары, якая на захад насупраць даліны Эномавай, якая на краі даліны Рэфаімаў на поўнач;

adsûl' mâža idze ŭgoru da daliny syna Ènomavaga z paŭdnëvaga boku Evusa, âki ës'c' Erusalim, i padymaeccca mâža na vâršynû gary, âkaâ na zahad nasuprac' daliny Ènomavaj, âkaâ na kraì daliny Rèfaïmaŭ na poŭnač;

9. ад вяршыні гары мяжа паварочвае да крыніцы водаў Нэфтоах і ідзе да гарадоў гары Эфрона, і паварочвае мяжа да Ваала, які ёсьць Кірыят-Ярым;

ad vârsyni gary mâža pavaročvae da krynicy vodaŭ Nèftoah i idze da garadoŭ gary Èfrona, i pavaročvae mâža da Vaala, âki ës'c' Kîryât-Ârym;

10. потым паварочвае мяжа ад Ваала да мора, да гары Сэіра, і ідзе паўночным схілам гары Еарым, якая ёсьць Кесалон, і, сыходзячы да Вэтсаміса, праходзіць праз Тымну;

potym pavaročvae mâža ad Vaala da mora, da gary Sèira, i idze paŭnočnym shilam gary Earym, âkaâ ës'c' Kesalon, i, syhodzâčy da Vètsamisa, prahodzic' praz Tymnu;

11. адсюль мяжа ідзе паўночным бокам Экрона, і паварочвае мяжа да Шыкарона, праходзіць праз гару Ваал і даходзіць да Яўнэіла, і канчаецца мяжа каля мора. Заходнюю мяжу ўтварае вялікае мора.

adsûl' mâža idze paŭnočnym bokam Èkrona, i pavaročvae mâža da Šykarona, prahodzic' praz garu Vaal i dahodzic' da Âŭnèila, i kančaecca mâža kalâ mora. Zahodnûû mâžu ŭtvarae vâlikae mora.

12. Вось мяжа сыноў Юдавых з родамі іхнімі з усіх бакоў.

Vos' mâža synoŭ Ŭdavyh z rodami ihnimi z usih bakoŭ.

13. І Халеву, сыну Ефаніінаму даў частку сярод сыноў Юдавых, як загадаў Гасподзь Ісусу: Кірыят-Арбы, бацькі Энакавага, інакш Хэўрон.

Ì Halevu, synu Efaniïnamu daŭ častku sârod synoŭ Ŭdavyh, âk zagadaŭ Gaspodz' Ìsusu: Kîryât-Arby, bac'ki Ènakavaga, inakš Hèŭron.

14. І выгнаў адтуль Халеў трох сыноў Энакавых: Шэшая, Ахімана і Талмая, дзяцей Энакавых.

Ì vygnaŭ adtul' Haleŭ troh synoŭ Ènakavyh: Šèšaâ, Ahimana i Talmaâ, dzâcej Ènakavyh.

15. Адсюль Халеў пайшоў супроць жыхароў Давіра.

Adsûl' Haleŭ pajšoŭ suproc' žyharoŭ Davira.

16. І сказаў Халеў: хто разаб'е Кірыят-Сэтэр і возьме яго, таму аддам

Ахсу, дачку маю, за жонку.

Ì skazaŭ Haleŭ: hto razab'e Kìryât-Sètèr ì voz'me âgo, tamu addam Ahsu, dačku maû, za žonku.

17. І ўзяў яго Гатанііл сын Кеназа, брата Халевавага, і аддаў ён за жонку яму Ахсу, дачку сваю.

Ì ŭzâŭ âgo Gataniil syn Kenaza, brata Halevavaga, ì addaŭ ën za žonku âmu Ahsu, dačku svaû.

18. І сталася, як яна мела ісьці, дык яна намовіла яго прасіць у бацькі свайго поля. І яна зышла з асла, а Халеў сказаў ёй: што табе?

Ì stalasâ, âk âna mela is'ci, dyk âna namovila âgo prasic' u bac'ki svajgo polâ. Ì âna zyšla z asla, a Haleŭ skazaŭ ëj: što tabe?

19. Яна сказала: дай мне дабраславеньне: ты даў мне зямлю паўднёвую, дай мне і крыніцы водаў. І даў ён ёй крыніцы верхнія і крыніцы ніжнія.

Âna skazala: daj mne dabraslaven'ne: ty daŭ mne zâmlû paŭdnëvuû, daj mne ì krynìcy vodaŭ. Ì daŭ ën ëj krynìcy verhniâ ì krynìcy nižniâ.

20. Вось надзел племя сыноў Юдавых, паводле родаў іхніх:

Vos' nadzel plemû synoŭ Ŭdavyh, pavodle rodaŭ ihnih:

21. гарады з краю плямёнаў сыноў Юдавых сумежныя з Ідумэяй на поўдні былі: Каўцэіл, Эдэр і Ягур,

garady z kraû plâmënaŭ synoŭ Ŭdavyh sumežnyâ z Ìdumèâj na poŭdni byli: Kaŭcèil, Èdèr ì Âgur,

22. Кіна, Дымона, Адада,

Kîna, Dymona, Adada,

23. Кедэс, Асор і Ітнан,

Kedès, Asor ì Ìtnan,

24. Зіф, Тэлэм і Валот,

Zif, Tèlèm i Valot,

25. Гацор-Кадата, Кірыят, Хэцрон, інакш Гацор,

Gacor-Kadata, Kiryât, Hècron, inakš Gacor,

26. Амам, Шэма і Малада,

Amam, Šèma i Malada,

27. Хацар-Гада, Хэшмон і Вэт-Палет,

Hacar-Gada, Hèšmon i Vèt-Palet,

28. Хацар-Шуал, Вірсавія і Візіятэя,

Hacar-Šual, Virsaviâ i Viziâtèâ,

29. Ваала, Іім і Ацэм,

Vaala, İim i Acèm,

30. Элталад, Кесід і Хорма,

Èltalad, Kesid i Horma,

31. Цыклаг, Мадмана і Сансана,

Cyklag, Madmana i Sansana,

32. Леваот, Шэліхім, Аін і Рымон: усяго дваццаць дзевяць гарадоў зь сёламі.

Levaot, Šèlihim, Ain i Rymon: usâgo dvaccac' dzevâc' garadoŭ z' sèlamì.

33. На нізінных мясьцінах: Эштаол, Цора і Ашна,

Na nizinnnyh mâs'cinah: Èštaol, Cora i Ašna,

34. Занаах, Эн-Ганім, Тапуах і Гаэнам,

Zanaah, Èn-Ganim, Tapuah i Gaènam,

35. Ярмут, Адалам, Соха і Азэка,

Ârmut, Adalam, Soha i Azèka,

36. Шаараім, Адытаім, Гедэра альбо Гедэратаім: чатырнаццаць гарадоў зь іх сёламі.

Šaaraim, Adytaim, Gedèra al'bo Gedèrataim: čatyrnaccac' garadoŭ z' ih

sëlamì.

37. Цэнан, Хадаша, Міглда-Гад,

Cènan, Hadaša, Migldal-Gad,

38. Дылеан, Міцфэ і Ёктэіл,

Dylean, Micfè ì Èktèil,

39. Лахіс, Вацкат і Эглон,

Lahìs, Vackat ì Èglon,

40. Хабон, Лахмас і Хітліс,

Habon, Lahmas ì Hitlis,

41. Гедэрот, Бэт-Дагон, Наэма і Мэкед: шаснаццаць гарадоў зь іх сёламі.

Gedèrot, Bèt-Dagon, Naèma ì Mèked: šasnaccac' garadoŭ z' ih sëlamì.

42. Ліўна, Этэр і Ашан,

Liŭna, Ètèr ì Ašan,

43. Іфтах, Ашна і Нэцыў,

Ìftah, Ašna ì Nècyŭ,

44. Кеіла, Ахзіў і Марэша: дзевяць гарадоў зь іх сёламі.

Keila, Ahziŭ ì Marèša: dzevâc' garadoŭ z' ih sëlamì.

45. Экрон за залежнымі ад яго і сёламі яго,

Èkron za zaležnymi ad âgo ì sëlamì âgo,

46. І ад Экрона да мора ўсё, што каля Азота, зь сёламі іх,

Ì ad Èkrona da mora ŭsë, što kalâ Azota, z' sëlamì ih,

47. Азот, залежныя ад яго гарады і сёлы яго, Газа, залежныя ад яе гарады і сёлы яе, да самага патока Егіпецкага і вялікага мора, якое ёсьць мяжа.

Azot, zaležnyâ ad âgo garady ì sëly âgo, Gaza, zaležnyâ ad âe garady ì sëly âe, da samaga patoka Egipeckaga ì vâlikaga mora, âkoe ës'c' mâža.

48. На горах: Шамір, Ятыр і Соха,

Na gorah: Šamir, Âtyr i Soha,

49. Дана, Кірыят-Сана, інакш Давір,

Dana, Kiryât-Sana, inakš Davir,

50. Анат, Эштэма і Анім,

Anat, Èštèma i Anim,

51. Гашэн, Халон і Гіла: адзінаццаць гарадоў зь іх сёламі.

Gašèn, Halon i Gila: adzinaccac' garadoŭ z' ih sèlami.

52. Араў, Дума і Эшан,

Araŭ, Duma i Èšan,

53. Янум, Бэт-Тапуах і Афэка,

Ânum, Bèt-Tapuah i Afèka,

54. Хумта, Кірыят-Арбы, інакш Хэўрон, і Цыгор: дзевяць гарадоў зь іх сёламі.

Humta, Kiryât-Arby, inakš Hèŭron, i Cygor: dzevâc' garadoŭ z' ih sèlami.

55. Маон, Карміл, Зіф і Юта,

Maon, Karmil, Zif i Ūta,

56. Іўзрээль, Ёкдам і Занаах,

İŭzrèèl', Èkdam i Zanaah,

57. Каін, Гіва і Тымна: дзесяць гарадоў зь іх сёламі.

Kain, Giva i Tymna: dzesâc' garadoŭ z' ih sèlami.

58. Халхуд, Бэт-Цур і Гедор,

Halhud, Bèt-Cur i Gedor,

59. Маарат, Бэт-Анот і Элтэкон: шэсьць гарадоў зь іх сёламі.

Maarat, Bèt-Anot i Èltèkon: šès'c' garadoŭ z' ih sèlami.

60. Кірыят-Ваал, інакш Кірыят-Ярым і Арава: два гарады зь іх сёламі.

Kiryât-Vaal, inakš Kiryât-Ârym i Arava: dva garady z' ih sèlami.

61. У пустыні: Бэт-Арава, Мідын і Сэкаха,

U pustyni: Bèt-Arava, Midyn i Sèkaha,

62. Ніўшан, Ір-Мэлэх і Эн-Геды: шэсьць гарадоў зь іх сёламі.

Niŭšan, Ìr-Mèlèh i Èn-Gedy: šès'c' garadoŭ z' ih sèlamì.

63. А Евусэяў, жыхароў Ерусаліма, не магли выгнаць сыны Юдавыя, і таму Евусэі жывуць з сынамі Юды ў Ерусаліме аж да сёньня.

A Evusèâŭ, žyharoŭ Erusalima, ne magli vygnac' syny Ūdavyâ, i tamu Evusèi žyvuc' z synami Ūdy ŭ Erusalime až da sèn'nâ.

16 Кіраўнік

1. Потым выпала жэрабя сынам Язэпавым: ад Ярдана каля Ерыхона, каля водаў Ерыхонскіх на ўсход, пустыня, што прасьціралася ад Ерыхона да гары Вэтыльскай;

Potym vypala žèrabâ synam Âzèpavym: ad Ârdana kalâ Eryhona, kalâ vodaŭ Eryhonskih na ŭshod, pustynâ, što pras'cìralasâ ad Eryhona da gary Vètyl'skaj;

2. ад Вэтыля ідзе мяжа да Луза і пераходзіць да мяжы Архі да Атарота,

ad Vètylâ idze mâža da Luza i perahodzic' da mâży Arhi da Atarota,

3. і апускаецца да мора, да мяжы Яфлета, да мяжы ніжняга Бэт-Арона і да Газэра, і канчаецца каля мора.

i apuskaecca da mora, da mâży Âfleta, da mâży nižnâga Bèt-Arona i da Gazèra, i kančaecca kalâ mora.

4. Гэта і атрымалі ў надзел сыны Язэпа: Манасія і Яфрэм.

Gèta i atrymalì ŭ nadzel syny Âzèpa: Manasiâ i Âfrèm.

5. Мяжа сыноў Яфрэмавых паводле родаў іхніх была: з усходу мяжою надзелу іхняга быў Атарот-Адар да Бэт-Арона верхняга;

*Mâža synoŭ Âfrèmavyh pavodle rodaŭ ihnih byla: z ushodu mâžoŭ nadzelu
ihnâga byŭ Atarot-Adar da Bèt-Arona verhnâga;*

6. потым ідзе мяжа да мора паўночным бокам Міхмэтата і паварочвае
да ўсходняга боку Таанат-Сілома і праходзіць яго з усходняга боку
Яноха;

*potym idze mâža da mora paŭnočnym bokam Mihmètata i pavaročvae da
ŭshodnâga boku Taanat-Siloma i prahodzic' âgo z ushodnâga boku Ânoha;*

7. ад Яноха, сыходзячы да Атарота і Наарата, прымыкае да Ерыхона і
даходзіць да Ярдана;

*ad Ânoha, syhodzâčy da Atarota i Naarata, prymykae da Eryhona i
dahodzic' da Ârdana;*

8. ад Тапуаха ідзе мяжа да мора, да патока Каны, і канчаецца морам.
Вось надзел племя сыноў Яфрэмавых, паводле родаў іхніх.

*ad Tapuaha idze mâža da mora, da patoka Kany, i kančaecca moram. Vos'
nadzel plemŭ synoŭ Âfrèmavyh, pavodle rodaŭ ihnih.*

9. І гарады аддзелены сынам Яфрэмавым у надзеле сыноў Манасііных,
усе гарады зь сёламі іх.

*Ì garady addzeleny synam Âfrèmavym u nadzele synoŭ Manasiìnyh, use
garady z' sèlamì ih.*

10. Але ня выгналі Хананэяў, якія жылі ў Газэры; таму Хананэі жылі
сярод Яфрэмавых да сёньня, плацячы ім даніну.

*Ale nâ vygnalì Hananèâŭ, âkiâ žylì ŭ Gazèry; tamu Hananèi žylì sârod
Âfrèmavyh da sèn'nâ, placâčy im danìnu.*

17 Кіраўнік

1. І выпала жэрабля калену Манасіінаму, бо ён быў першынец Язэпаў.

Махіру, першынцу Манасіі, бацьку Галалада, адважнаму на вайне, дастаўся Галаад і Васан.

Ì vypala žèrabâ kalenu Manasiìnamu, bo ěn byŭ peršynec Ázèpaŭ. Mahiru, peršyncu Manasiì, bac'ku Galalada, advažnamu na vajne, dastaŭsâ Galaad i Vasan.

2. Дасталіся надзелы і астатнім сынам Манасіі, паводле родаў іхніх, і сынам Авіезэра, і сынам Хэлэка, і сынам Асрыіла, і сынам Шэхэма, і сынам Хэфэра, і сынам Шэміды. Вось дзеці Манасіі, сына Язэпавага, мужчынскага полу, паводле родаў іхніх.

Dastalisâ nadzely i astatnim synam Manasiì, pavodle rodaŭ ihnih, i synam Aviezèra, i synam Hèlèka, i synam Asryila, i synam Šèhèma, i synam Hèfèra, i synam Šèmidy. Vos' dzeci Manasiì, syna Ázèpavaga, mužčynskaga polu, pavodle rodaŭ ihnih.

3. А ў Салпаада, сына Хэфэравага, сына Галаадавага, сына Махіравага, сына Манасіінага, ня было сыноў, а дочки. Вось імёны дочак ягоных: Махла, Ноа, Хогла, Мілка і Тырца.

A ŭ Salpaada, syna Hèfèravaga, syna Galaadavaga, syna Mahiravaga, syna Manasiìnaga, nâ bylo synoŭ, a dočkì. Vos' iměny dočak âgonyh: Mahla, Noa, Hogla, Milka i Tyrca.

4. Яны прыйшлі да сьвятара Элеазара, і да Ісуса, сына Нававага, і да правадыроў, і сказалі: Гасподзь загадаў Майсею даць нам надзел сярод братоў нашых. І дадзены ім надзел, паводле загаду Гасподняга, сярод братоў бацькі іхняга.

Âny pryjšli da s'vâtara Èleazara, i da Ìsusa, syna Navavaga, i da pravadyroŭ, i skazali: Gaspodz' zagadaŭ Majseû dac' nam nadzel sârod bratoŭ našyh. Ì dadzeny im nadzel, pavodle zagadu Gaspodnâga, sârod bratoŭ bac'ki ihnâga.

5. І выпала Манасіі дзесяць дзялянак, акрамя зямлі Галаадскай і Васанскай, якая за Ярданам;

Ĭ vypala Manasiï dzesâc' dzâlânak, akramâ zâmlî Galaadskaj ĭ Vasanskaj, âkaâ za Ârdanam;

6. бо дочкі сыноў Манасіі атрымалі надзел сярод сыноў ягоных, а зямля Галаадская дасталася астатнім сынам Манасіі.

bo dočkî synoŭ Manasiï atrymalî nadzel sârod synoŭ âgonyh, a zâmlâ Galaadskaâ dastalasâ astatnîm synam Manasiï.

7. Мяжа Манасіі ідзе ад Асіра да Міхмэтата, які насупраць Сіхема; адсюль мяжа ідзе направа да жыхароў Эн Тапуаха.

Mâža Manasiï ĭdze ad Asira da Mihmètata, âkî nasuprac' Sihema; adsûl' mâža ĭdze naprava da žyharoŭ Ęn Tapuah.

8. Зямля Тапуах дасталася Манасіі, а Тапуах каля мяжы Манасіінай - сынам Яфрэмавым.

Zâmlâ Tapuah dastalasâ Manasiï, a Tapuah kalâ mâžy Manasiïnaj - synam Âfrèmavym.

9. Адсюль мяжа сыходзіць да патока Кана, з паўднёвага боку патока.

Гарады гэтыя - Яфрэмавыя, хоць сярод гарадоў Манасіі. Мяжа Манасіі - на паўночным баку патока і канчаецца морам.

Adsûl' mâža syhodzic' da patoka Kana, z paŭdnëvaga boku patoka. Garady gètyâ - Âfrèmavyâ, hoc' sârod garadoŭ Manasiï. Mâža Manasiï - na paŭnočnym baku patoka ĭ kančaessa moram.

10. Што на поўдзень, тое Яфрэмава, а што на поўнач, тое Манасіінае: а мора было мяжою іхняй; да Асіра прымыкалі яны з паўночнага боку і да Ісахара з усходняга.

Što na poŭdzen', toe Âfrèmava, a što na poŭnač, toe Manasiïnae: a mora bylo mâžoŭ ihnâj; da Asira prymykali âny z paŭnočnaga boku ĭ da Ĭsahara z

ushodnâga.

11. Каля Ісахара і Асіра - Манасіі Бэт-Чан і залежныя ад яго мясьціны, Іўлеам і залежныя ад яго мясьціны, жыхары Дора і залежныя ад яго мясьціны, жыхары Эн-Дора і залежныя ад яго мясьціны, жыхары Таанаха і залежныя ад яго мясьціны, жыхары Мэгідона і залежныя ад яго мясьціны, і трэцяя частка Натэта.

Kalâ İsağara i Asira - Manasiì Bèt-Čan i zaležnyâ ad âgo mâs'ciny, İvleam i zaležnyâ ad âgo mâs'ciny, žyhary Dora i zaležnyâ ad âgo mâs'ciny, žyhary Èn-Dora i zaležnyâ ad âgo mâs'ciny, žyhary Taanaha i zaležnyâ ad âgo mâs'ciny, žyhary Mègìdona i zaležnyâ ad âgo mâs'ciny, i trècââ častka Natèta.

12. Сыны Манасііныя не маглі выгнаць жыхароў гарадоў гэтых, і Хананэі засталіся жыць у зямлі гэтай.

Syny Manasiìnyâ ne magli vygnac' žyharoŭ garadoŭ gètyh, i Hananèi zastalisâ žyc' u zâmlì gètaj.

13. А калі сыны Ізраілевыя ўвабраліся ў сілу, тады Хананэяў зрабілі яны даньнікамі, але выгнаць ня выгналі іх.

A kalì syny İzrailevyâ ŭvabralisâ ŭ silu, tady Hananèâŭ zrabilì âny dan'nikami, ale vygnac' nâ vygnalì ih.

14. Сыны Язэпа гаварылі Ісусу і сказалі: чаму ты даў мне ў надзел адно жэрабя і адну дзялянку, тым часам як я шматлюдны, бо так дабраславіў мяне Гасподзь?

Syny Âzèpa gavaryli İsusu i skazali: čamu ty daŭ mne ŭ nadzel adno žèrabâ i adnu dzâlânku, tym časam âk â šmatlûdny, bo tak dabraslaviŭ mâne Gaspodz'?

15. Ісус сказаў ім: калі ты шматлюдны, дык ідзі ў лясы і там, у зямлі Фэрэзэяў і Рэфаімаў, расьцерабі сабе месца, калі гара Яфрэмавая табе

цесная.

Ìsus skazaŭ im: kali ty šmatlûdny, dyk idzi ŭ lâsy i tam, u zâmlì Fèrèzèâŭ i Rèfaimaŭ, ras'cerabi sabe mesca, kali gara Âfrèmavaâ tabe cesnaâ.

16. Сыны Язэпа казалі: не застанецца за намі гара, бо жалезныя калясьніцы ўва ўсіх Хананэяў, якія жывуць у даліне, як у тых, якія ў Бэт-Сане і ў залежных ад яго мясьцінах, так і ў тых, што ў даліне Ізраэльскай.

Syny Âzèpa skazali: ne zastanecca za namì gara, bo žaleznyâ kalâs'nicy ŭva ŭsìh Hananèâŭ, âkiâ žyvuc' u daline, âk u tyh, âkiâ ŭ Bèt-Sane i ŭ zaleznyh ad âgo mâs'cinah, tak i ŭ tyh, što ŭ daline Ìzrèèl'skaj.

17. Але Ісус сказаў дому Язэпаваму, Яфрэмаваму і Манасіінаму: ты шматлюдны і сіла ў цябе вялікая; не адно жэрабця будзе ў цябе:

Ale Ìsus skazaŭ domu Âzèpavamu, Âfrèmavamu i Manasiìnamu: ty šmatlûdny i sila ŭ câbe vâlikaâ; ne adno žèrabâ budze ŭ câbe:

18. і гара будзе твая, і лес гэты; ты расьцярэбіш яго, і ён будзе твой да самага канца яго; бо ты выганіш Хананэяў, хоць у іх калясьніцы жалезныя, і хоць яны моцныя.

i gara budze tvaâ, i les gèty; ty ras'cârèbiš âgo, i èn budze tvoj da samaga kanca âgo; bo ty vyganiš Hananèâŭ, hoc' u ih kalâs'nicy žaleznyâ, i hoc' âny mocnyâ.

18 Кіраўнік

1. Усё супольства сыноў Ізраілевых сабралася ў Сілом, і паставілі там скінію сходу, бо зямля была ўпакорана імі.

Usë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh sabralasâ ŭ Silom, i pastavilì tam skiniû shodu, bo zâmlâ byla ŭpakorana imì.

2. А з сыноў Ізраілевых заставалася сем плямёнаў, якія яшчэ не атрымалі надзелу свайго.

A z synoŭ Ízrailevyh zastavalasâ sem plâmënaŭ, âkiâ âščè ne atrymali nadzelu svajgo.

3. І сказаў Ісус сынам Ізраілевым: ці доўга вы яшчэ будзеце ня дбаць пра тое, каб пайсьці і ўзяць у спадчыну зямлю, якую даў вам Гасподзь Бог бацькоў вашых?

Ì skazaŭ Ísus synam Ízrailevym: ci doŭga vy âščè budzece nâ dbac' pra toe, kab pajs'ci ì ŭzâc' u spadčynu zâmlû, âkuû daŭ vam Gaspodz' Bog bac'koŭ vašyh?

4. дайце ад сябе па тры чалавекі з племя; я пашлю іх, і яны, устаўшы, пройдуць па зямлі і апішуць яе, як трэба падзяліць ім на надзелы, і прыйдуць да мяне;

dajce ad sâbe pa try čalaveki z plemâ; â pašlû ih, ì âny, ustaŭšy, projuduc' pa zâmlì ì apišuc' âe, âk trèba padzâlic' im na nadzely, ì pryjuduc' da mâne;

5. няхай падзеляць яе на сем надзелаў; Юда няхай застаецца ў межах сваіх на поўдні, а дом Язэпаў няхай застаецца ў межах сваіх на поўначы;

nâhaj padzelâc' âe na sem nadzelaŭ; Ûda nâhaj zastaecca ŭ mežah svaih na poŭdni, a dom Âzèpaŭ nâhaj zastaecca ŭ mežah svaih na poŭnačy;

6. а вы расьпішэце зямлю на сем надзелаў і падайце мне сюды: я кіну вам жэрабя тут перад абліччам Госпада Бога нашага;

a vy ras'pišèce zâmlû na sem nadzelaŭ ì padajce mne sŭdy: â kînu vam žèrabâ tut perad abliččam Gospada Boga našaga;

7. а лявітам няма долі паміж вамі, бо сьвятарства Гасподняе ёсьць доля іхняя; а Гад, Рувім і палавіна племя Манасіінага атрымалі надзел свой за Ярданам на ўсход, які даў ім Майсей, раб Гасподні.

*a lâvítam nâma doli pamîž vami, bo s'vâtarstva Gaspodnâe ës'c' dolâ ihnââ;
a Gad, Ruvim ì palavîna plemâ Manasiìnaga atrymali nadzel svoj za Ârdanam
na ŭshod, âkî daŭ ìm Majsej, rab Gaspodni.*

8. Гэтыя людзі ўсталі і пайшлі. А Ісус тым, якія падышлі апісваць зямлю, даў такі загад: ідзеце, абыдзеце зямлю, апішэце яе і вяртайцеся да мяне; а я тут кіну вам жэрабя перад абліччам Гасподнім, у Сіломе.

Gètyâ lûdzi ŭstali ì pajšli. A Ìsus tym, âkiâ padyšli apisvac' zâmlû, daŭ taki zagad: idzece, abydzece zâmlû, apisèce âe ì vârtajcesâ da mâne; a â tut kînu vam žèrabâ perad abliččam Gaspodnim, u Silome.

9. Яны пайшлі, прайшлі па зямлі і апісалі яе, паводле гарадоў яе, на сем надзелаў, у кнізе, і прыйшлі да Ісуса ў табар, у Сілом.

Âny pajšli, prajšli pa zâmli ì apisali âe, pavodle garadoŭ âe, na sem nadzelaŭ, u knîze, ì pryjšli da Ìsusa ŭ tabar, u Silom.

10. Ісус кінуў ім жэрабя ў Сіломе перад Госпадам, і падзяліў там Ісус зямлю сынам Ізраілевым па дзялянках іх.

Ìsus kînuŭ ìm žèrabâ ŭ Silome perad Gospadam, ì padzâliŭ tam Ìsus zâmlû synam Ìzrailevym pa dzâlânkah ih.

11. Жэрабя выпала калену сыноў Веньямінавых, паводле родаў іхніх.

Мяжа іх паводле жэрабя ішла паміж сынамі Юды і сынамі Язэпа;

Žèrabâ vypala kalenu synoŭ Ven'âminavyh, pavodle rodaŭ ihnih. Mâža ih pavodle žèrabâ išla pamîž synami Ūdy ì synami Âzèpa;

12. Мяжа іх на паўночным баку пачынаецца каля Ярдана, і праходзіць мяжа гэтая каля Ерыхона з поўначы, і падымаецца на гару на захадзе, і канчаецца ў пустыні Бэтавэн;

Mâža ih na paŭnočnym baku pačynaeccâ kalâ Ârdana, ì prahodzic' mâža gètaâ kalâ Eryhona z poŭnačy, ì padymaeccâ na garu na zahadze, ì kančaecca ŭ pustyni Bètavèn;

13. адтуль мяжа ідзе да Луза, да паўднёвага боку Луза, Інакш Вэтыля, і сыходзіць мяжа да Атарот-Адара, да гары, якая на паўднёвым баку Бэт-Арона ніжняга;

adtul' mâža idze da Luza, da paŭdnëvaga boku Luza, Ìnakš Vètylâ, i syhodzic' mâža da Atarot-Adara, da gary, âkaâ na paŭdnëvym baku Bèt-Arona nižnâga;

14. потым мяжа паварочвае і схіляецца да марскога боку на поўдзень ад гары, якая на поўдні перад Бэт-Аронам, і канчаецца каля Кірыят-Ваала, інакш Кірыят-Ярыма, горада сыноў Юдавых. Гэта заходні бок.

potym mâža pavaročvae i shilâecca da marskoga boku na poŭdzen' ad gary, âkaâ na poŭdni perad Bèt-Aronam, i kančaecca kalâ Kîryât-Vaala, Ìnakš Kîryât-Âryma, gorada synoŭ Ūdavyh. Gèta zahodni bok.

15. А паўднёвым бокам ад Кірыят-Ярыма ідзе мяжа да мора і даходзіць да крыніцы водаў Нэфтааха;

A paŭdnëvym bokam ad Kîryât-Âryma idze mâža da mora i dahodzic' da krynicy vodaŭ Nèftaaha;

16. потым мяжа сыходзіць да канца гары, якая перад далінаю сына Эномавага, у даліне Рэфаімаў, на поўнач і сыходзіць далінаю Энома да паўднёвага боку Евуса, і ідзе да Эн-Рагела;

potym mâža syhodzic' da kanca gary, âkaâ perad dalinaŭ syna Ènomavaga, u daline Rèfaimaŭ, na poŭnač i syhodzic' dalinaŭ Ènoma da paŭdnëvaga boku Evusa, i idze da Èn-Ragela;

17. потым паварочвае з поўначы і ідзе да да Эн-Шамэша, і ідзе Гелілота, які насупраць узвышша Адуміма, і сыходзіць да каменя Багана, сына Рувімавага;

potym pavaročvae z poŭnačy i jdze da da Èn-Šamèša, i jdze Gelilota, âki nasuprac' uzvyšša Adumîma, i syhodzic' da kamenâ Bagana, syna

Ruvimavaga;

18. потым праходзіць паблізу раўніны на поўнач і сыходзіць на раўніну;
potym prahodzic' pablizu raŭniny na poŭnač i syhodzic' na raŭninu;

19. адсюль праходзіць мяжу каля Бэт-Хоглы на поўнач, і канчаецца мяжа каля паўночнай затокі мора Салёнага, каля паўднёвага канца Ярдана. Вось мяжа паўднёвая. З усходняга ж боку мяжою служыць Ярдан.

adsul' prahodzic' mâžu kalâ Bèt-Hogly na poŭnač, i kančaecca mâža kalâ paŭnočnaj zatoki mora Salënaga, kalâ paŭdnëvaga kanca Ârdana. Vos' mâža paŭdnëvaâ. Z ushodnâga ž boku mâžoû služyc' Ârdan.

20. Вось надзел сыноў Веньямінавых, зь межамі ягонымі з усіх бакоў, паводле родаў іхніх.

Vos' nadzel synoŭ Ven'âminavyh, z' mežami âgonymi z usih bakoŭ, pavodle rodaŭ ihnih.

21. Гарады племя сыноў Веньямінавых, паводле родаў іхніх, належалі гэтыя: Ерыхон, Бэт-Хогла і Эмэк-Кецыц.

Garady plemâ synoŭ Ven'âminavyh, pavodle rodaŭ ihnih, naležali gëtyâ: Eryhon, Bèt-Hogla i Èmèk-Kecyc.

22. Бэт-Арава, Цэмараім і Вэтыль,

Bèt-Arava, Cèmaraim i Vètyl',

23. Авім, Фара і Офра,

Avim, Fara i Ofra,

24. Кефар-Аманай, Афні і Гева: дванаццаць гарадоў зь іх сёламі

Kefar-Amanaj, Afni i Geva: dvanaccac' garadoŭ z' ih sëlami

25. Гаваон, Рама і Бэрот,

Gavaon, Rama i Bèrot,

26. Міцфэ, Кефіра і Моца,

Micfè, Kefira i Moca,

27. Рэкем, Ірфэіл і Тарала,

Rèkem, İrfèil i Tarala,

28. Цэла, Элэф і Евус, інакш Ерусалім, Гівэат і Кірыят: чатырнаццаць гарадоў зь іх сёламі. Вось надзел сыноў Веньямінавых, паводле родаў іхніх.

Cèla, Èlèf i Evus, inakš Erusalim, Givèat i Kiryât: čatyrnaccac' garadoŭ z' ih sèlamì. Vos' nadzel synoŭ Ven'âminavyh, pavodle rodaŭ ihnih.

19 Кіраўнік

1. Другое жэрабя выпала Сымону, племю сыноў Сымонавых, паводле родаў іхніх: і быў надзел іхні сярод надзелу сыноў Юдавых.

Drugoe žèrabâ vypala Symonu, plemû synoŭ Symonavyh, pavodle rodaŭ ihnih: i byŭ nadzel ihni sârod nadzelu synoŭ Ūdavyh.

2. У надзеле іхнім былі: Вірсавія альбо Шэва, Малада,

U nadzele ihnim byli: Vırsaviâ al'bo Šèva, Malada,

3. Хацар-Шуал, Вала і Ацэм,

Hacar-Šual, Vala i Acèm,

4. Элталад, Вэтул і Хорма,

Èltalad, Vètul i Horma,

5. Цыклаг, Бэт-Маркавот і Хацар-Суса,

Cyklag, Bèt-Markavot i Hacar-Susa,

6. Бэт-Леваот і Шарухен: трынаццаць гарадоў зь іх сёламі,

Bèt-Levaot i Šaruchen: trynaccac' garadoŭ z' ih sèlamì,

7. Аін, Рымон, Этэр і Ашан: чатыры гарады зь сёламі іх,

Ain, Rymon, Ètèr i Ašan: čatyry garady z' sèlamì ih,

8. і ўсе сёлы, якія вакол гарадоў гэтых аж да Ваалат-Бээра, альбо паўднёвай Рамы. Вось надзел племя сыноў Сымонавых, паводле родаў іхніх.

i ŭse sěly, âkiâ vakol garadoŭ gètyh aŝ da Vaalat-Bèèra, al'bo paŭdněvaj Ramy. Vos' nadzel plemŭ synoŭ Symonavyh, pavodle rodaŭ ihnih.

9. Ад дзялянкі сыноў Юдавых выдзелены надзел племя сыноў Сымонавых. Як што дзялянка сыноў Юдавых была надта вялікая для іх, дык сыны Сымонавыя і атрымалі надзел сярод іхняга надзелу.

Ad dzâlânki synoŭ Ŭdavyh vydzeleny nadzel plemŭ synoŭ Symonavyh. Âk ŝto dzâlânka synoŭ Ŭdavyh byla nadta vâlikaâ dlâ ih, dyk syny Symonavyâ i atrymalì nadzel sârod ihnâga nadzelu.

10. Трэцяе жэрабя выпала сынам Завулонавым паводле родаў іхніх, і цягнулася мяжа надзелу іхняга да Сарыда;

Trècâe žèrabâ vypala synam Zavulonavym pavodle rodaŭ ihnih, i câgnulasâ mâŝa nadzelu ihnâga da Saryda;

11. мяжа іх падымаецца да мора і да Маралы і прымыкае да Дабэшэта і прымыкае да патока, які перад Ёкнэамам;

mâŝa ih padymaecca da mora i da Maraly i prymykae da Dabèšèta i prymykae da patoka, âki perad Ëknèamam;

12. ад Сарыда ідзе назад да ўсходняга боку, на ўсход сонца, да мяжы Кіслот-Тавора; адсюль ідзе да Даўрата і падымаецца да Яфіі;

ad Saryda idze nazad da ŭshodnâga boku, na ŭshod sonca, da mâŝy Kislot-Tavora; adsŭl' idze da Daŭrata i padymaecca da Âfii;

13. адсюль праходзіць на ўсход у Гет-Хэфэр, у Іту-Кацын, і ідзе да Рымона, Мітаара і Нэі;

adsŭl' prahodzic' na ŭshod u Get-Hèfèr, u Ìtu-Kacyn, i jdze da Rymona, Mitaara i Nèi;

14. і паварочвае мяжа з поўначы да Ханатона і канчаецца далінаю Іфтах-Эл;

ì pavaročvae mâža z poŭnačy da Hanatona ì kančaeccca dalinaŭ Ìftah-Èl;

15. далей: Катаф, Нагалал, Шымрон, Ідэала і Віфляем: дванаццаць гарадоў зь іх сёламі.

dalej: Kataf, Nagalal, Šymron, Ìdèala ì Viflêem: dvanaccac' garadoŭ z' ih sèlami.

16. Вось надзел сыноў Завулонавых, паводле іхніх родаў; вось гарады і сёлы іхнія.

Vos' nadzel synoŭ Zavulonavyh, pavodle ihnih rodaŭ; vos' garady ì sèly ihniâ.

17. Чацьвёртае жэрабя выпала Ісахару, сынам Ісахаравым, паводле родаў іхніх;

Čac'vërtae žèrabâ vypala Ìsaharu, synam Ìsaharavym, pavodle rodaŭ ihnih;

18. мяжою іх быў: Ізрээль, Кесулот і Сунэм,

mâžoŭ ih byŭ: Ìzrèèl', Kesulot ì Sunèm,

19. Хафараім, Шыён і Анахаоат,

Hafaraìm, Šyën ì Anahaoat,

20. Равіт, Кішыён і Авец,

Raviť, Kišyën ì Avec,

21. Рэмэт, Эн-Ганім і Бэт-Пацэц;

Rèmèt, Èn-Ganìm ì Bèt-Pacèc;

22. і прымыкае мяжа да Тавора і Шагацымы і Вэтсаміса, і канчаецца мяжа іхняя каля Ярдана: шаснаццаць гарадоў зь сёламі іх.

ì prymykae mâža da Tavora ì Šagacymy ì Vètsamisa, ì kančaeccca mâža ihnââ kalâ Ârdana: šasnaccac' garadoŭ z' sèlami ih.

23. Вось надзел сыноў племя Ісахаравага паводле родаў іхніх; вось

гарады і сёлы іхнія.

Vos' nadzel synoŭ plemâ Īsaharavaga pavodle rodaŭ ihnih; vos' garady i sely ihniâ.

24. Пятае жэрабя выпала племю сыноў Асіравых, паводле родаў іхніх;

Pâtae žèrabâ vypala plemû synoŭ Asiravyh, pavodle rodaŭ ihnih;

25. мяжою іх былі: Хэлкат, Халі, Вэтэн і Ахсаф,

mâžoŭ ih byli: Hèlkat, Halì, Vètèn i Ahsaf,

26. Аламэлэх, Амад і Мішал; і прылягае мяжа да Карміла з заходняга

боку і да Шыхор-Ліўната;

Alamèlèh, Amad i Mišal; i prylâgae mâža da Karmila z zahodnâga boku i da

Šyhor-Liŭnata;

27. потым ідзе назад на ўсход сонца ў Вэт-Дагон і прылягае да

Завулона і да даліны Іфтах-Эл поўначы, у Бэт-Эмэк і Нэеэл, і ідзе ў

Кавула, зь левага боку;

potym idze nazad na ŭshod sonca ŭ Vèt-Dagon i prylâgae da Zavulona i da

daliny Īftah-Èl poŭnačy, u Bèt-Èmèk i Nèeèl, i jdze ŭ Kavula, z' levaga boku;

28. далей: Эўрон, Рэхаў, Хамон і Кана, да Сідона вялікага;

dalej: Èŭron, Rèhaŭ, Hamon i Kana, da Sidona vâlikaga;

29. потым мяжа вяртаецца да Рамы да ўмацаванага горада Тыра, і

паварочвае мяжа да Хосы і канчаецца каля мора, у мястэчку Ахзіў;

potym mâža vârtaecca da Ramy da ŭmacavanaga gorada Tyra, i pavaročvae

mâža da Hosy i kančaecca kalâ mora, u mâstèčku Ahziŭ;

30. далей: Ума, Афэк і Рэхаў: дваццаць два гарады зь сёламі іх.

dalej: Uma, Afèk i Rèhaŭ: dvaccac' dva garady z' sèlami ih.

31. Вось надзел калена сыноў Асіравых, паводле плямёнаў іхніх; вось

гарады і сёлы іх.

Vos' nadzel kalena synoŭ Asiravyh, pavodle plâmënaŭ ihnih; vos' garady i

sëly ih.

32. Шостае жэрабя выпала сынам Нэфталімавым, сынам Нэфталіма паводле родаў іхніх;

Šostae žèrabâ vypala synam Nèftalimavym, synam Nèftalima pavodle rodaŭ ihnih;

33. мяжа ішла ад Хэлэфа ад дубровы, што ў Цананіме, да Адамі-Нэкева і Яўнэіла, да Лакума, і канчалася каля Ярдана;

mâža išla ad Hèlèfa ad dubrovu, što ŭ Cananime, da Adami-Nèkeva i Âŭnèila, da Lakuma, i kančalasâ kalâ Ârdana;

34. адсюль вяртаецца мяжа на захад да Азнот-Тавора і йдзе адтуль да Хукока, і прылягае да Завулона з поўдня, і да Асіра прылягае з захаду, і да Юды каля Ярдана, ад усходу сонца.

adsûl' vârtaecca mâža na zahad da Aznot-Tavora i jdze adtul' da Hukoka, i prylâgae da Zavulona z poŭdnâ, i da Asira prylâgae z zahadu, i da Ūdy kalâ Ârdana, ad ushodu sonca.

35. гарады ўмацаваныя: Цыдым, Цэр, Хамат, Ракат і Хінэрэт,

36. Адама, Рама і Асор,

Adama, Rama i Asor,

37. Кедэс, Эдрэя і Эн-Гацор,

Kedès, Èdrèâ i Èn-Gacor,

38. Ірэон, Мігдал-Эл, Харэм, Бэт-Анат і Вэтсаміс: дзевятнаццаць гарадоў зь іх сёламі.

Ìrèon, Migdal-Èl, Harèm, Bèt-Anat i Vètsamis: dzevâtnaccac' garadoŭ z' ih sèlami.

39. Вось надзел племя сыноў Нэфталімавых паводле родаў іхніх; вось гарады і сёлы іх.

Vos' nadzel plemû synoŭ Nèftalimavyh pavodle rodaŭ ihnih; vos' garady i sěly ih.

40. Племя сыноў Данавых, паводле родаў іхніх, выпала жэрабя сёмае;

Plemû synoŭ Danavyh, pavodle rodaŭ ihnih, vypala žèrabâ sěmae;

41. мяжою надзелу іхняга былі: Цора, Эштаол і Ір-Шэмэш,

mâžoŭ nadzelu ihnâga byli: Cora, Èštaol i Ìr-Šèmèš,

42. Шаалавін, Аялон і Ітла,

Šaalavìn, Aâlon i Ìtla,

43. Элон, Тымната і Экрон,

Èlon, Tymnata i Èkron,

44. Элтэке, Гівэтон і Ваалат,

Èltèke, Givèton i Vaalat,

45. Ігуд, Бэнэ-Вэрак і Гат-Рымон,

Ìgud, Bènè-Vèrak i Gat-Rymon,

46. Мэ-Яркон і Ракон зь мяжою пабліз Ёпіі. І выпаў надзел сыноў Данавых малы для іх.

Mè-Ârkon i Rakon z' mâžoŭ pabliz Èpii. Ì vypaŭ nadzel synoŭ Danavyh maly dlâ ih.

47. І сыны Данавыя пайшлі вайною на Ласэм і ўзялі яго, і пабілі яго мечам, і атрымалі яго ў спадчыну, і пасяліліся ў ім, і назвалі Ласэм-Данам, імем Дана, бацькі свайго.

Ì syny Danavyâ pajšli vajnoŭ na Lasèm i ŭzâli âgo, i pabilì âgo mečam, i atrymali âgo ŭ spadčynu, i pasâlilisâ ŭ im, i nazvali Lasèm-Danam, imem Dana, bac'ki svajgo.

48. Вось надзел племя сыноў Данавых, паводле родаў іхніх; вось гарады і сёлы іхнія.

Vos' nadzel plemû synoŭ Danavyh, pavodle rodaŭ ihnih; vos' garady i sěly

ihniâ.

49. Калі закончылі падзел зямлі, паводле межаў яе, тады сыны Ізраілевыя далі сярод сябе надзел Ісусу, сыну Нава:

Kali zakončyli padzel zâmlì, pavodle mežaŭ âe, tady syny Ìzrailevyâ dali sârod sâbe nadzel Ìsusu, synu Nava:

50. паводле загаду Гасподняга далі яму горад Тамнат-Сараі, якога ён прасіў, на гары Яфрэмавай; і паставіў ён горад і жыў у ім.

pavodle zagadu Gaspodnâga dali âmu gorad Tamnat-Sarai, âkoga ёn prasiŭ, na gary Âfrêmavaj; i pastaviŭ ёn gorad i žyŭ u im.

51. Вось надзелы, якія Элеазар сьвятар, Ісус, сын Наваў, і правадыры пакаленьняў падзялілі плямёнам сыноў Ізраілевых, паводле жэрабя, у Сіломе, перад абліччам Гасподнім, каля ўваходу ў скінію сходу. І закончылі падзел зямлі.

Vos' nadzely, âkiâ Èleazar s'vâtar, Ìsus, syn Navaŭ, i pravadyry pakalen'nâŭ padzâlili plâmënam synoŭ Ìzrailevyh, pavodle žèrabâ, u Silome, perad abliččam Gaspodnim, kalâ ŭvahodu ŭ skiniŭ shodu. Ì zakončyli padzel zâmlì.

20 Кіраўнік

1. І наказаў Гасподзь Ісусу казаць:

Ì nakazaŭ Gaspodz' Ìsusu kazac':

2. скажы сынам Ізраілевым: зрабеце ў сябе гарады-сховы, пра якія Я казаў вам праз Майсея,

skažy synam Ìzrailevym: zrabece ŭ sâbe garady-shovy, pra âkiâ Â kazaŭ vam praz Majseâ,

3. каб мог уцякаць туды забойца, які забіў чалавека памылкова, без намыслу; няхай будуць у вас сховішчам ад помсьніка за кроў.

kab mog ucâkac' tudy zaboŭca, âki zabiŭ čalaveka pamylkova, bez namyslu; nâhaj buduc' u vas shoviščam ad poms'nika za kroŭ.

4. I хто ўцячэ ў адзін з гарадоў гэтых, няхай стане каля брамы горада і раскажа ўголас старэйшынам горада гэтага справу сваю; і яны прымуць яго да сябе ў горад і дадуць яму месца, каб ён жыў у іх;
Ì hto ŭcâčè ŭ adzìn z garadoŭ gètyh, nâhaj stane kalâ bramy gorada ì raskaža ŭgolas starèjšynam gorada gètaga spravu svaŭ; ì âny prymuc' âgo da sâbe ŭ gorad ì daduc' âmu mesca, kab ën žyŭ u ih;

5. і калі пагоніцца за ім помсьнік за кроў, дык яны не павінны выдаваць у рукі яго забойцу, бо ён без намыслу забіў блізкага свайго, ня меў да яго нянавісьці ні ўчора, ні заўчора;
ì kalì pagonicca za ìm poms'nik za kroŭ, dyk âny ne pavìnny vydavac' u ruki âgo zaboŭcu, bo ën bez namyslu zabiŭ blizkaga svajgo, nâ meŭ da âgo nânavis'cì nì ŭčora, nì zaŭčora;

6. няхай ён жыве ў гэтым горадзе, пакуль ня стане перад супольствам на суд, пакуль не памрэ вялікі сьвятар, якія будзе ў тыя дні. А потым няхай вернецца забойца і пойдзе ў горад свой і ў дом свой, зь якога ён уцёк.
nâhaj ën žyve ŭ gètym goradze, pakul' nâ stane perad supol'stvam na sud, pakul' ne pamrè vâlikì s'vâtar, âkiâ budze ŭ tyâ dni. A potym nâhaj vernecca zaboŭca ì pojdze ŭ gorad svoj ì ŭ dom svoj, z' âkoga ën ucëk.

nâhaj ën žyve ŭ gètym goradze, pakul' nâ stane perad supol'stvam na sud, pakul' ne pamrè vâlikì s'vâtar, âkiâ budze ŭ tyâ dni. A potym nâhaj vernecca zaboŭca ì pojdze ŭ gorad svoj ì ŭ dom svoj, z' âkoga ën ucëk.

7. I выдзелілі Кедэс у Галілеі на гары Нэфталімавай, Сіхем на гары Яфрэмавай, і Кірыят-Арбы, інакш Хэўрон, на гары Юдавай;
Ì vydzelilì Kedès u Galilei na gary Nèftalimavaj, Sihem na gary Âfrèmavaj, ì Kìryât-Arby, ìnakš Hèŭron, na gary Údavaj;

8. за Ярданам, насупраць Ерыхона на ўсход, аддзялілі: Бэцэр у пустыні, на раўніне, ад племя Рувімавага, і Рамот у Галаадзе ад племя Гадавага,

і Галан у Васане ад племя Манасіінага:

za Ârdanam, nasuprac' Eryhona na ŭshod, addzâlili: Bècèr u pustynì, na raŭnìne, ad plemâ Ruvimavaga, i Ramot u Galaadze ad plemâ Gadavaga, i Galan u Vasane ad plemâ Manasiìnaga:

9. гэтыя гарады вызначаны ўсім сынам Ізраілевым і прыхадням, якія живуць у іх, каб уцякаў туды кожны, хто забіў чалавека памылкова, каб не памёр ён ад рукі помсьніка за кроў, пакуль ня стане перад супольствам.

gètyâ garady vyznačany ŭsìm synam Ìzrailevym i pryhadnâm, âkiâ žyvuc' u ih, kab ucâkaŭ tudy kožny, hto zabiŭ čalaveka pamylkova, kab ne pamër ën ad rukì poms'nika za kroŭ, pakul' nâ stane perad supol'stvam.

21 Кіраўнік

1. Правадыры пакаленьняў лявіцкіх прыйшлі да Элеазара сьвятара і да Ісуса, сына Нава, і да правадыроў пакаленьняў сыноў Ізраілевых,
Pravadyry pakalen'nâŭ lâvickih pryjšli da Èleazara s'vâtara i da Ìsusa, syna Nava, i da pravadyroŭ pakalen'nâŭ synoŭ Ìzrailevyh,

2. і казалі ім у Сіломе, у зямлі Ханаанскай, і казалі: Гасподзь загадаў праз Майсея даць нам гарады на жыхарства і прадмесьці іх пад быдла наша.

i kazali im u Silome, u zâmlì Hanaanskaj, i skazali: Gaspodz' zagadaŭ праз Majseâ dac' nam garady na žyharstva i pradmesc'ci ih pad bydla naša.

3. І далі сыны Ізраілевыя лявітам з надзелаў сваіх, паводле загаду Гасподняга, гэтыя гарады з прадмесьцямі іх.

Ì dali syny Ìzrailevyâ lâvitam z nadzelaŭ svaih, pavodle zagadu Gaspodnâga, gètyâ garady z pradmesc'câmi ih.

4. Выпала жэрабя плямёнам Каатавым; і дасталася па жэрабі сынам Аарона сьвятара, лявітам, ад племя Юдавага і ад племя Сымонавага і ад племя Веньямінавага трынаццаць гарадоў;

Vypala žèrabâ plâmënam Kaatavym; i dastalasâ pa žèrabi synam Aarona s'vâtara, lâvitam, ad plemâ Ûdavaga i ad plemâ Symonavaga i ad plemâ Ven'âminavaga trynaccac' garadoŭ;

5. а астатнім сынам Каата ад родаў племя Яфрэмавага і ад племя Данавага і ад палавіны племя Манасіінага паводле жэрабя дзесяць гарадоў;

a astatnim synam Kaata ad rodaŭ plemâ Âfrëmavaga i ad plemâ Danavaga i ad palaviny plemâ Manasiïnaga pavodle žèrabâ dzesâc' garadoŭ;

6. сынам Гірсонавым - ад родаў племя Ісахаравага і ад племя Асіравага і ад племя Нэфталімавага і ад палавіны племя Манасіінага ў Васане па жэрабі трынаццаць гадоў;

synam Gironavym - ad rodaŭ plemâ Îsaharavaga i ad plemâ Asiravaga i ad plemâ Nèftalimavaga i ad palaviny plemâ Manasiïnaga ŭ Vasane pa žèrabi trynaccac' gadoŭ;

7. сынам Мэрарыным, паводле іх родаў, ад племя Рувімавага, ад племя Гадавага і ад племя Завулонавага - дванаццаць гарадоў.

synam Mèrarynym, pavodle ih rodaŭ, ad plemâ Ruvimavaga, ad plemâ Gadavaga i ad plemâ Zavulonavaga - dvanaccac' garadoŭ.

8. І аддалі сыны Ізраілевыя лявітам гэтыя гарады з прадмесьцямі іх, як загадаў Гасподзь праз Майсея, паводле жэрабя.

Ì addali syny Îzrailevyâ lâvitam gètyâ garady z pradmesc'âmì ih, âk zagadaŭ Gaspodz' praz Majseâ, pavodle žèrabâ.

9. Ад племя сыноў Юдавых і ад племя сыноў Сымонавых далі гарады, якія названы паводле імя:

Ad plemâ synoŭ Ūdavyh ì ad plemâ synoŭ Symonavyh dali garady, âkiâ nazvany pavodle imâ:

10. сынам Аарона, з родаў Каатавых, з сыноў Лявіі,

synam Aarona, z rodaŭ Kaatavyh, z synoŭ Lâviì,

11. далі Кірыят-Арбы, бацькі Энакавага, інакш Хэўрон, на гары Юдавай, і прадмесьці яго вакол яго;

dali Kìryât-Arby, bac'ki Ènakavaga, ìnakš Hèŭron, na gary Ūdavaj, ì pradmesc'ci âgo vakol âgo;

12. а поле гэтага горада і сёлы яго аддалі ва ўласнасьць Халеву, сыну Ефаніінаму.

a pole gètaga gorada ì sèly âgo addali va ŭlasnas'c' Halevu, synu Efaniiinamu.

13. І вось сынам Аарона сьвятара далі горад сховішча забойцаў, Хэўрон і прадмесьці яго, Ліўну і прадмесьці яе,

Ì vos' synam Aarona s'vâtara dali gorad shovišča zabojscaŭ, Hèŭron ì pradmesc'ci âgo, Liŭnu ì pradmesc'ci âe,

14. Іятыр і прадмесьці яго, Эштэмо і прадмесьці яго,

làtyr ì pradmesc'ci âgo, Èštèmo ì pradmesc'ci âgo,

15. Халон і прадмесьці яго, Давір і прадмесьці яго,

Halon ì pradmesc'ci âgo, Davir ì pradmesc'ci âgo,

16. Аін і прадмесьці яго, Юту і прадмесьці яе, Бэт-Шэшэм і прадмесьці яго: дзевяць гарадоў ад двух плямёнаў гэтых;

Ain ì pradmesc'ci âgo, Ūtu ì pradmesc'ci âe, Bèt-Šèšèm ì pradmesc'ci âgo: dzevâc' garadoŭ ad dvuh plâmënaŭ gètyh;

17. а ад племя Веньямінавага: Гаваон і прадмесьці яго, Геву і прадмесьці яе,

a ad plemâ Ven'âminavaga: Gavaon ì pradmesc'ci âgo, Gevu ì pradmesc'ci âe,

18. Анатот і прадмесьці яго, Алмон і прадмесьці яго: чатыры гарады.

Anatot i pradmес'ci âgo, Almon i pradmес'ci âgo: čatyry garady.

19. Усіх гарадоў сынам Ааронавым, сьвятарам, трынаццаць гарадоў з прадмесьцямі іх.

Usih garadoŭ synam Aaronavym, s'vâtaram, trynaccac' garadoŭ z pradmес'câmi ih.

20. І родам сыноў Каатавых, лявітаў, астатнім з сыноў Каатавых, паводле жэрабя іхняга, дасталіся гарады ад племя Яфрэмавага;

Î rodam synoŭ Kaatavyh, lâvitaŭ, astatnim z synoŭ Kaatavyh, pavodle žèrabâ ihnâga, dastalisâ garady ad plemâ Âfrè mavaga;

21. далі ім горад сховішча забойцаў, Сіхем і прадмесьці яго, на гары Яфрэмавай, Газэр і прадмесьці яго;

dali im gorad shovišča zaboјcaŭ, Sihem i pradmес'ci âgo, na gary Âfrè mavaj, Gazèr i pradmес'ci âgo;

22. Кіўцаім і прадмесьці яго, Бэт-Арон і прадмесьці яго: чатыры гарады;

Kiŭcaim i pradmес'ci âgo, Bèt-Aron i pradmес'ci âgo: čatyry garady;

23. ад племя Данавага: Элтэке і прадмесьці яго, Гівэтон і прадмесьці яго,

ad plemâ Danavaga: Èltèke i pradmес'ci âgo, Givèton i pradmес'ci âgo,

24. Аялон і прадмесьці яго, Гат-Рымон і прадмесьці яго: чатыры гарады;

Aâlon i pradmес'ci âgo, Gat-Rymon i pradmес'ci âgo: čatyry garady;

25. ад палавіны племя Манасіінага: Фааных і прадмесьці яго, Гат-Рымон і прадмесьці яго: два гарады.

ad palaviny plemâ Manasiinaga: Faanah i pradmес'ci âgo, Gat-Rymon i pradmес'ci âgo: dva garady.

26. Усіх гарадоў з прадмесьцямі іх пастатнім родам сыноў Каатавых дзесяць.

Usih garadoŭ z pradmес'câmi ih pastatnim rodam synoŭ Kaatavyh dzesâc'.

27. А сынам Гірсонавым, з родаў лявіцкіх: ад палавіны племя Манасіінага горад сховішча забойцам, Галан у Васане і прадмесьці яго, і Бээштэру і прадмесьці яе: два гарады;

A synam Girsonavym, z rodaŭ lâvickih: ad palaviny plemâ Manasiïnaga gorad shovišča zabojcām, Galan u Vasane i pradmес'ci âgo, i Bèèštèru i pradmес'ci âe: dva garady;

28. ад племя Ісахаравага: Кішыён і прадмесьці яго, Даўрат і прадмесьці яго,

ad plemâ Isaharavaga: Kišyën i pradmес'ci âgo, Daŭrat i pradmес'ci âgo,

29. Ярмут і прадмесьці яго, Эн-Ганім і прадмесьці яго: чатыры гарады;

Ârmut i pradmес'ci âgo, Èn-Ganim i pradmес'ci âgo: čatyry garady;

30. ад племя Асіравага: Мішал і прадмесьці яго, Аўдон і прадмесьці яго,

ad plemâ Asiravaga: Mišal i pradmес'ci âgo, Aŭdon i pradmес'ci âgo,

31. Хэлкат і прадмесьці яго, Рэхаў і прадмесьці яго: чатыры гарады;

Hèlkat i pradmес'ci âgo, Rèhaŭ i pradmес'ci âgo: čatyry garady;

32. ад племя Нэфталімавага горад сховішча забойцам, Кедэс у Галілеі і прадмесьці яго, Хамот-Дор і прадмесьці яго, Картан і прадмесьці яго: тры гарады.

ad plemâ Nèftalimavaga gorad shovišča zabojcām, Kedès u Galilei i pradmес'ci âgo, Hamot-Dor i pradmес'ci âgo, Kartan i pradmес'ci âgo: try garady.

33. Усіх гарадоў сынам Гірсонавым, паводле родаў іхніх, трынаццаць гарадоў з прадмесьцямі іх.

Usih garadoŭ synam Girsonavym, pavodle rodaŭ ihnih, trynaccac' garadoŭ z

pradmes'câmi ih.

34. Родам сыноў Мэрарыных, астатнім лявітам: ад племя Завулонавага Ёкнэам і прадмесьці яго, Карту і прадмесьці яе,

Rodam synoŭ Mèrarynyh, astatnìm lâvìtam: ad plemâ Zavulonavaga Ëknèam ì pradmes'ci âgo, Kartu ì pradmes'ci âe,

35. Дымну і прадмесьці яе, Нагалал і прадмесьці яго: чатыры гарады;

Dymnu ì pradmes'ci âe, Nagalal ì pradmes'ci âgo: čatyry garady;

36. ад племя Рувімавага Бэцэр і прадмесьці яго, Яаца і прадмесьці яе,

ad plemâ Ruvìmavaga Bècèr ì pradmes'ci âgo, Âaca ì pradmes'ci âe,

37. Кедэмот і прадмесьці яго, Мэфаат і прадмесьці яго: чатыры гарады;

Kedèmot ì pradmes'ci âgo, Mèfaat ì pradmes'ci âgo: čatyry garady;

38. ад племя Гадавага: гарады сховішчы забойцаў - Рамот у Галаадзе і прадмесьці яго, Маханаім і прадмесьці яго,

ad plemâ Gadavaga: garady shoviščy zabojcaŭ - Ramot u Galaadze ì pradmes'ci âgo, Mahanaìm ì pradmes'ci âgo,

39. Эсэвон і прадмесьці яго, Язэр і прадмесьці яго: усіх гарадоў чатыры,

Èsèvon ì pradmes'ci âgo, Âzèr ì pradmes'ci âgo: usih garadoŭ čatyry,

40. Усіх гарадоў сынам Мэрарыным паводле родаў іхніх, астатнім родам лявіцкім, паводле жэрабя дасталася дванаццаць гарадоў.

Usih garadoŭ synam Mèrarynym pavodle rodaŭ ihnih, astatnìm rodam lâvìckìm, pavodle žèrabâ dastalasâ dvanaccac' garadoŭ.

41. Усіх гарадоў лявіцкіх сярод валоданняў сыноў Ізраілевых было сорак восем гарадоў з прадмесьцямі іх.

Usih garadoŭ lâvìckìh sârod valodan'nâŭ synoŭ Ìzrailevyh bylo sorak vosem garadoŭ z pradmes'câmi ih.

42. Пры гарадах гэтых былі каля кожнага горада прадмесьці вакол яго:

так было пры ўсіх гарадах гэтых.

Pry garadah gètyh byli kalâ kožnaga gorada pradmes'ci vakol âgo: tak bylo pry ũsih garadah gètyh.

43. Такім чынам аддаў Гасподзь Ізраілю ўсю зямлю, якую даць прысягаўся бацькам іхнім, і яны атрымалі яе ў спадчыну і пасяліліся на ёй.

Takim čynam addaŭ Gaspodz' ĩzrailŭ ũsŭ zâmlŭ, âkuŭ dac' prysâgaŭsâ bac'kam iħnìm, i âny atrymali âe ũ spadčynu i pasâlilisâ na eĵ.

44. І даў ім Гасподзь спакой з усіх бакоў, як прысягаўся бацькам іхнім, і ніхто з усіх ворагаў іхніх ня ўстояў супроць іх; усіх ворагаў іхніх аддаў Гасподзь у рукі ім.

Ī daŭ ìm Gaspodz' spakoj z usih bakoŭ, âk prysâgaŭsâ bac'kam iħnìm, i nihto z usih voragaŭ iħnih nâ ũstoâŭ suproc' ih; usih voragaŭ iħnih addaŭ Gaspodz' u rukì ìm.

45. Не засталася няспраўджанае ніводнае слова з усіх добрых слоў, якія Гасподзь казаў дому Ізраілеваму: усё збылося.

Ne zastalosâ nâspraŭdžanae nìvodnae slova z usih dobryh sloŭ, âkiâ Gaspodz' kazaŭ domu ĩzrailevamu: usë zbylosâ.

22 Кіраўнік

1. Тады Ісус паклікаў племя Рувімавае, Гадавае і палавіну племя Манасіінага і сказаў ім:

Tady ĩsus paklikaŭ plemâ Ruvimavae, Gadavae i palavìnu plemâ Manasiìnaga i skazaŭ ìm:

2. вы выканалі ўсё, што загадаў вам Майсей, раб Гасподні, і слухаліся слоў маіх ва ўсім, што я загадваў ім;

vy vykanali ũsĕ, ťto zagadaŭ vam Majsej, rab Gaspodni, i sluhalisâ sloŭ maih va ũsim, ťto â zagadvaŭ im;

3. вы не пакідалі братоў сваіх многія дні да сёння і выканалі, што мелі выканаць па загадзе Госпада Бога вашага;

vy ne pakidali bratoŭ svaih mnogîâ dni da sĕn'nâ i vykanali, ťto meli vykanac' pa zagadze Gospada Boga vašaga;

4. сёння Гасподзь Бог ваш супакоіў братоў вашых, як казаў ім; дык жа вярнецеся і ідзеце ў намёты вашыя, у зямлю вашага валодання, якую даў вам Майсей, раб Гасподні, за Ярданам;

sĕn'nâ Gaspodz' Bog vaš supakoiŭ bratoŭ vašyh, âk kazaŭ im; dyk ťha vârnesesâ i idzece ũ namĕty vašyâ, u zâmlŭ vašaga valodan'nâ, âkuŭ daŭ vam Majsej, rab Gaspodni, za Ârdanam;

5. толькі старайцеся рупліва выконваць заповедзі і закон, якія наказаў вам Майсей, раб Гасподні: любіць Госпада Бога вашага, хадзіць усімі шляхамі Ягонымі, захоўваць заповедзі Ягоныя, прыляпляцца да Яго і служыць Яму ўсім сэрцам вашым і ўсёю душою вашаю.

tol'ki starajcesâ rupliva vykonvac' zapavedzi i zakon, âkiâ nakazaŭ vam Majsej, rab Gaspodni: lŭbic' Gospada Boga vašaga, hadzic' usimi ťlâhami Âgonymi, zahoŭvac' zapavedzi Âgonyâ, prylâplâcca da Âgo i služyc' Âmu ũsim sĕrcam vašym i ũsĕŭ dušoŭ vašau.

6. Потым Ісус дабраславіў іх і адпусьціў іх, і яны разышліся па намётах сваіх.

Potym Īsus dabraslaviŭ ih i adpus'ciŭ ih, i âny razyťlisâ pa namĕtah svaih.

7. Адной палавіне племя Манасіінага даў Майсей надзел у Васане, а другой палавіне яго даў Ісус надзел з братамі ягонымі па гэты бок Ярдана, на захад. І калі адпускаў іх Ісус у намёты іхнія і дабраславіў іх, *Adnoj palavine plemâ Manasiinaga daŭ Majsej nadzel u Vasane, a drugoj*

palavine âgo daŭ ĭsus nadzel z bratami âgonymi pa gèty bok Ârdana, na zahad. ĭ kali adpuskaŭ ih ĭsus u namèty ihniâ ĭ dabraslaviŭ ih,

8. дык сказаў ім: зь вялікім багацьцем вяртаецца вы ў намёты вашыя, зь вялікім мноствам быдла, з срэбрам. з золатам, зь медзьдзю і з жалезам, і зь вялікім мноствам вопраткі: падзялеце здабычу, узятую ў ворагаў вашых з братамі вашымі.

dyk skazaŭ im: z' vâlikim bagac'cem vârtacesâ vy ŭ namèty vašyâ, z' vâlikim mnostvam bydla, z srèbram. z zolatam, z' medz'dzû ĭ z žalezam, ĭ z' vâlikim mnostvam vopratki: padzâlece zdabyçu, uzâtuŭ ŭ voragaŭ vašyh z bratami vašymi.

9. І вярнуліся, і пайшлі сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя і палавіна племя Манасіінага ад сыноў Ізраілевых зь Сілома, які ў зямлі Ханаанскай, каб ісьці ў зямлю Галаад, у зямлю свайго валоданьня, якую атрымалі ў валоданьне па загадзе Гасподнім, дадзеным праз Майсея.

ĭ vârnulisâ, ĭ pajšli syny Ruvimavyâ ĭ syny Gadavyâ ĭ palavina plemâ Manasiìnaga ad synoŭ ĭzrailevyh z' Siloma, âki ŭ zâmli Hanaanskaj, kab is'ci ŭ zâmlû Galaad, u zâmlû svajgo valodan'nâ, âkuŭ atrymali ŭ valodan'ne pa zagadze Gaspodnim, dadzenym praz Majseâ.

10. Прышоўшы ў ваколіцы Ярдана, што ў зямлі Ханаанскай, сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя і палавіна племя Манасіінага спарудзілі там каля Ярдана ахвярнік, ахвярнік вялікі з выгляду.

Pryšoŭšy ŭ vakolicy Ârdana, što ŭ zâmli Hanaanskaj, syny Ruvimavyâ ĭ syny Gadavyâ ĭ palavina plemâ Manasiìnaga sparudzili tam kalâ Ârdana ahvârnik, ahvârnik vâliki z vyglâdu.

11. І пачулі сыны Ізраілевыя, што кажуць: вось, сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя і палавіна племя Манасіінага спарудзілі ахвярнік на зямлі Ханаанскай, у ваколіцах Ярдана, насупраць сыноў Ізраілевых.

Ì pačuli syny Ìzrailevyâ, što kažuc': vos', syny Ruvimavyâ i syny Gadavyâ i palavina plemâ Manasiinaga sparudzili ahvârnik na zâmlì Hanaanskaj, u vakolicah Ârdana, nasuprac' synoŭ Ìzrailevyh.

12. Калі пачулі гэта сыны Ізраілевыя, дык сабралася ўсё супольства сыноў Ізраілевых у Сілом, каб ісьці супроць іх вайною.

Kali pačuli gèta syny Ìzrailevyâ, dyk sabralasâ ŭsë supol'stva synoŭ Ìzrailevyh u Silom, kab is'ci suproc' ih vajnoŭ.

13. Аднак жа сыны Ізраілевыя найперш паслалі да сыноў Рувімавых і да сыноў Гадавых і да палавіны племя сыноў Манасііных у зямлю Галаадскую Фінэеса, сына Элеазара, сьвятара,

Adnak ža syny Ìzrailevyâ najperš paslali da synoŭ Ruvimavyh i da synoŭ Gadavyh i da palaviny plemâ synoŭ Manasiinyh u zâmlû Galaadskuŭ Finèèsa, syna Èleazara, s'vâtara,

14. і зь ім дзесяць правадыроў, па правадыры пакаленьня ад усіх плямёнаў Ізраілевых; кожны зь іх быў правадырам пакаленьня ў тысячах Ізраілевых.

i z' im dzesâc' pravadyroŭ, pa pravadyry pakalen'nâ ad usih plâmënaŭ Ìzrailevyh; kožny z' ih byŭ pravadyram pakalen'nâ ŭ tysâčah Ìzrailevyh.

15. І прыйшлі яны да сыноў Рувімавых і да сыноў Гадавых і да палавіны племя сыноў Манасііных у зямлю Галаад і казалі ім і казалі:

Ì pryjšli âny da synoŭ Ruvimavyh i da synoŭ Gadavyh i da palaviny plemâ synoŭ Manasiinyh u zâmlû Galaad i kazali im i skazali:

16. так кажа ўсё супольства Гасподняе: што гэта за злачынства ўчынілі мы перад Богам Ізраілевым, адступіўшы сёньня ад Госпада, спарудзіўшы сабе ахвярнік і паўстаўшы сёньня супроць Госпада?

tak kaža ŭsë supol'stva Gaspodnâe: što gèta za zlačynstva ŭčynili my perad Bogam Ìzrailevym, adstupiŭšy sën'nâ ad Gospada, sparudziŭšy sabe

ahvârnîk ì paŭstaŭšy sën'nâ suproc' Gospada?

17. хіба мала вам беззаконьня Фэгоравага, ад якога мы не ачысьціліся да сёньня і за якое было пабіта супольства Гасподняе?

hiba mala vam bezzakon'nâ Fègoravaga, ad âkoga my ne ačys'cilisâ da sën'nâ ì za âkoe bylo pabita supol'stva Gaspodnâe?

18. а вы адступаецеся сёньня ад Госпада! сёньня вы паўстаяце супроць Госпада, а заўтра ўгневаецца Гасподзь на ўсё супольства Ізраілевае;

a vy adstupaeceŝâ sën'nâ ad Gospada! sën'nâ vy paŭstaâce suproc' Gospada, a zaŭtra ŭgnevaecca Gaspodz' na ŭsë supol'stva Ìzrailevae;

19. калі ж зямля вашага валоданьня здаецца вам нячыстаю, дык перайдзеце ў зямлю валоданьня Гасподняга, вазьмеце надзел сярод нас, але не паўставайце супроць Госпада, і супроць нас не паўставайце, спаруджаючы сабе ахвярнік, акрамя ахвярніка Госпада Бога нашага;

kali ž zâmlâ vašaga valodan'nâ zdaecca vam nâčystaŭ, dyk perajdzece ŭ zâmlŭ valodan'nâ Gaspodnâga, vaz'mece nadzel sârod nas, ale ne paŭstavajce suproc' Gospada, ì suproc' nas ne paŭstavajce, sparudžaŭčy sabe ahvârnîk, akramâ ahvârnîka Gospada Boga našaga;

20. ці ж не адзін Ахан, сын Зары, учыніў злачынства, узяўшы з заклатага, а гнеў быў на ўсё супольства Ізраілевае? ці не адзін ён памёр за сваё беззаконьне.

cì ž ne adzìn Ahan, syn Zary, učyniŭ zlačynstva, uzâŭšy z zaklâtaga, a gneŭ byŭ na ŭsë supol'stva Ìzrailevae? cì ne adzìn èn pamër za svaë bezzakon'ne.

21. Сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя і палавіна племя Манасіінага ў адказ казалі правадырам тысяч Ізраілевых:

Syny Ruvimavyâ ì syny Gadavyâ ì palavìna plemâ Manasiìnaga ŭ adkaz kazali pravadyram tysâč Ìzrailevyh:

22. Бог багоў Гасподзь, Бог багоў Гасподзь, Ён ведае, і Ізраіль хай

ведае! Калі мы паўстаём і адступаемся ад Госпада, дык хай ня літуе нас Гасподзь у дзень гэты!

Bog bagoŭ Gaspodz', Bog bagoŭ Gaspodz', Ęn vedae, i Ęzrail' haj vedae! Kali my paŭstaëm i adstupaemsâ ad Gospada, dyk haj nâ litue nas Gaspodz' u dzen' gëty!

23. Калі мы спарудзілі ахвярнік дзеля таго, каб адступіцца ад Госпада, і дзеля таго, каб прыносіць на ім цэласпаленьне і прынашэньне хлебнае і каб учыняць на ім ахвяры мірныя, дык няхай спагоніць Сам Гасподзь!

Kali my sparudzili ahvârnik dzelâ tago, kab adstupicca ad Gospada, i dzelâ tago, kab prynosic' na im cèlaspalen'ne i prynašën'ne hlebnae i kab učynâc' na im ahvâry mirnyâ, dyk nâhaj spagonic' Sam Gaspodz'!

24. Але мы зрабілі гэта з боязі таго, каб у прыйшлыя часы не казалі вашыя сыны нашым сынам: "што вам да Госпада Бога Ізраілевага!

Ale my zrabili gëta z boâzi tago, kab u pryjšlyâ časy ne skazali vašyâ syny našym synam: "što vam da Gospada Boga Ęzrailevaga!

25. Гасподзь паставіў мяжу паміж вамі і намі, сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя, Ярдан: няма вам долі ў Госпадзе". Такім чынам вашыя сыны не дапусьцілі б нашых сыноў шанаваць Госпада.

Gaspodz' pastaviŭ mâžu pamizh vami i nami, syny Ruvimavyâ i syny Gadavyâ, Ārdan: nâma vam doli ũ Gospadze". Takim čynam vašyâ syny ne dapus'cili b našyh synoŭ šanavac' Gospada.

26. Таму мы казалі: спарудзім сабе ахвярнік ня дзеля цэласпаленьня і ня дзеля ахвяраў,

Tamu my skazali: sparudzim sabe ahvârnik nâ dzelâ cèlaspalen'nâ i nâ dzelâ ahvâraŭ,

27. а каб ён паміж вамі і намі, паміж наступнымі родамі нашымі, быў сьведкам, што мы можам служыць Госпаду цэласпаленьнямі нашымі і

ахвярамі нашымі і падзякамі нашымі, і каб у прыйшлыя часы не казалі сыны вашыя сынам нашым: "няма вам долі ў Госпадзе".

a kab ěn pamiz̄ vami i nami, pamiz̄ nastupnymi rodami našymi, byŭ s'vedkam, što my možam služyc' Gospadu cèlaspalen'nâmi našymi i ahvârami našymi i padzâkami našymi, i kab u pryjšlyâ časy ne skazali syny vašyâ synam našym: "nâma vam dolì ŭ Gospadze".

28. Мы казалі: калі скажуць так нам і родам нашым у прыйшлы час, дык мы скажам: бачыце падабенства ахвярніка Госпада, якое зрабілі бацькі нашыя ня дзеля цэласпаленьня і ня дзеля ахвяры, а каб гэта было сьведкам паміж намі і вамі.

My kazali: kali skažuc' tak nam i rodam našym u pryjšly čas, dyk my skažam: bačyce padabenstva ahvârnika Gospada, âkoe zrabili bac'ki našyâ nâ dzelâ cèlaspalen'nâ i nâ dzelâ ahvâry, a kab gèta bylo s'vedkam pamiz̄ nami i vami.

29. Хай ня будзе такога, каб нам паўстаць супроць Госпада і адступіцца сёньня ад Госпада, і спарудзіць ахвярнік дзеля цэласпаленьня і дзеля прынашэньня хлебнага і дзеля ахвяраў, акрамя ахвярніка Госпада Бога нашага, які перад скініяй Ягонай.

Haj nâ budze takoga, kab nam paŭstac' suproc' Gospada i adstupicca sën'nâ ad Gospada, i sparudzic' ahvârnik dzelâ cèlaspalen'nâ i dzelâ prynašèn'nâ hlebnaga i dzelâ ahvâraŭ, akramâ ahvârnika Gospada Boga našaga, âki perad skiniâj Âgonaj.

30. Фінэс сьвятар, правадыры супольства і галовы тысяч Ізраілевых, якія былі зь ім, пачуўшы словы, якія казалі сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя і сыны Манасііныя, ухвалілі іх.

Finèès s'vâtar, pravadyry supol'stva i galovy tysâč Izrailevyh, âkiâ byli z' im, pačuŭšy slovy, âkiâ kazali syny Ruvimavyâ i syny Gadavyâ i syny Manasiinyâ, uhvalili ih.

31. І сказаў Фінээс, сын Элеазара, сьвятар, сынам Рувімавым і сынам Гадавым і сынам Манасііным: сённяя мы даведаліся, што Гасподзь сярод нас, што вы ня ўчынілі перад Госпадам злачынства гэтага; вы цяпер выбавілі сыноў Ізраіля ад рукі Гасподняй.

Ì skazaŭ Fìnèès, syn Èleazara, s'vâtar, synam Ruvimavym ì synam Gadavym ì synam Manasiìnym: sën'nâ my davedalisâ, što Gaspodz' sârod nas, što vy nâ ŭčynilì perad Gospadam zlačynstva gètaga; vy câper vybavilì synoŭ Ìzrailâ ad ruki Gaspodnâj.

32. І вярнуўся Фінээс, сын Элеазара, сьвятар, і правадыры ад сыноў Рувімавых і ад сыноў Гадавых у зямлю Ханаанскую да сыноў Ізраілевых і прынеслі ім адказ.

Ì vârnũsâ Fìnèès, syn Èleazara, s'vâtar, ì pravadyry ad synoŭ Ruvimavyh ì ad synoŭ Gadavyh u zâmlû Hanaanskuû da synoŭ Ìzrailevyh ì prynes'li ìm adkaz.

33. І сыны Ізраілевыя ўхвалілі гэта, і дабраславілі сыны Ізраілевыя Бога і адмовіліся ісьці супроць іх вайною, каб спустошыць зямлю, на якой жылі сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя.

Ì syny Ìzrailevyâ ŭhvalilì gèta, ì dabraslavilì syny Ìzrailevyâ Boga ì admovìlisâ is'ci suproc' ih vajnoû, kab spustošyc' zâmlû, na âkoj žylì syny Ruvimavyâ ì syny Gadavyâ.

34. І назвалі сыны Рувімавыя і сыны Гадавыя ахвярнік: Эд, бо, казалі яны, ён сьведка паміж намі, што Гасподзь ёсьць Бог наш.

Ì nazvalì syny Ruvimavyâ ì syny Gadavyâ ahvârnik: Èd, bo, skazalì âny, ën s'vedka pamiz' namì, što Gaspodz' ës'c' Bog naš.

23 Кіраўнік

1. Праз многа часу пасля таго, як Гасподзь супакоіў Ізраіля ад усіх ворагаў ягоных з усіх бакоў, Ісус састарыўся, увайшоў у сталы век.

Praz mnoga času pas'lâ tago, âk Gaspodz' supakoiŭ Iŭrailâ ad usih voragaŭ âgonyh z usih bakoŭ, Iŭsus sastaryŭsâ, uvajšoŭ u staly vek.

2. І склікаў Ісус усіх сыноў Ізраілевых, старэйшынаў іхніх, судзьдзяў іхніх і наглядчыкаў іхніх, і сказаў ім: я састарыўся, увайшоў у сталы век.

I sklikaŭ Iŭsus usih synoŭ Iŭrailevyh, starèjšynaŭ ihnih, sudz'dzâŭ ihnih i naglâdčykaŭ ihnih, i skazaŭ im: â sastaryŭsâ, uvajšoŭ u staly vek.

3. Вы бачылі ўсё, што зрабіў Гасподзь Бог ваш перад абліччам вашым з усімі гэтымі народамі, бо Гасподзь Бог ваш Сам змагаўся за вас.

Vy bačyli ŭsë, što zrabïŭ Gaspodz' Bog vaš perad abliččam vašym z usimi gètymi narodami, bo Gaspodz' Bog vaš Sam zmagaŭsâ za vas.

4. Вось, я падзяліў вам па жэрабі астаткі народаў гэтых у надзел плямёнам вашым, усе народы, якія я вынішчыў, ад Ярдана да вялікага мора, на захад сонца.

Vos', â padzâliŭ vam pa žèrabi astatki narodaŭ gètyh u nadzel plâmënam vašym, use narody, âkiâ â vyniščyŭ, ad Ârdana da vâlikaga mora, na zahad sonca.

5. Гасподзь Бог ваш Сам прагоніць іх ад вас; і зьнішчыць іх перад вамі, каб вы атрымалі ў спадчыну зямлю іхнюю, як казаў Гасподзь Бог ваш.

Gaspodz' Bog vaš Sam pragonic' ih ad vas; i z'niščyc' ih perad vami, kab vy atrymali ŭ spadčynu zâmlû ihnûŭ, âk kazaŭ Gaspodz' Bog vaš.

6. Таму ва ўсёй дакладнасьці старайцеся захоўваць і выконваць напісанае ў кнізе закона Майсеевага, ня ўхілейцеся ад яго ні направа, ні налева.

Tamu va ŭsěj dakladnas'ci starajcesâ zahoŭvac' i vykonvac' napisanae ŭ knize zakona Majseevaga, nâ ŭhilejcesâ ad âgo ni naprava, ni naleva.

7. Ня зносьцеся з гэтымі народамі, якія засталіся сярод вас, ня ўзгадвайце імёнаў божышчаў іхніх, не прысягайце і ня служэце ім і не пакланяйцеся ім,

Nâ znos'cesâ z gètymì narodamì, âkiâ zastalisâ sârod vas, nâ ŭzgadvajce imënaŭ božyščaŭ ihnih, ne prysâgajce i nâ služèce im i ne paklanâjcesâ im,

8. а прыляпецеся да Госпада Бога вашага, як вы рабілі да гэтага дня.
a prylâpecesâ da Gospada Boga vašaga, âk vy rabili da gètaga dnâ.

9. Гасподзь прагнаў ад вас народы вялікія і моцныя, і перад вамі ніхто ня ўстояў да сёньня;

Gaspodz' pragnaŭ ad vas narody vâlikîâ i mocnyâ, i perad vamì nihto nâ ŭstoâŭ da sën'nâ;

10. адзін з вас праганяе тысячу, бо Гасподзь Бог ваш Сам змагаецца за вас, як казаў вам.

adzîn z vas praganâe tysâču, bo Gaspodz' Bog vaš Sam zmagaecca za vas, âk kazaŭ vam.

11. Таму ўсяляк старайцеся любіць Госпада Бога вашага.

Tamu ŭsâlâk starajcesâ lûbìc' Gospada Boga vašaga.

12. Калі ж вы адвернецеся і прыстанеце да пазасталых з народаў гэтых, якія засталіся сярод вас, і ўступеце ў роднасьць зь імі і будзеце хадзіць да іх і яны да вас.

Kalì ž vy advernecesâ i prystanece da pazastalyh z narodaŭ gètym, âkiâ zastalisâ sârod vas, i ŭstuce ŭ rodnas'c' z' imì i budzece hadzìc' da ih i âny da vas.

13. Дык ведайце, што Гасподзь Бог ваш ня будзе ўжо праганяць ад вас народы гэтыя, а яны будуць вам пятлёю і сеткаю, бічом на рэбры

вашыя і цэрнем у вочы вашыя, пакуль ня будзеце вынішчаныя з гэтай
добрай зямлі, якую даў вам Гасподзь Бог ваш.

*Dyk vedajce, što Gaspodz' Bog vaš nâ budze ŭžo praganâc' ad vas narody
gètyâ, a âny buduc' vam pâtlëû i setkaû, bičom na rèbry vašyâ i cernem u
vočy vašyâ, pakul' nâ budzece vyniščanyâ z gètaj dobroj zâmlì, âkuû daŭ
vam Gaspodz' Bog vaš.*

14. Вось, я сёньня адыходжу на шлях усёй зямлі. А вы ведаеце ўсім
сэрцам вашым і ўсёю душою вашаю, што не засталася марным
ніводнае слова з усіх добрых слоў, якія гаварыў пра вас Гасподзь Бог
ваш: усё збылося дзеля вас, ніводнае слова не засталася
няспраўджаным.

*Vos', â sën'nâ adyhodžu na šlâh usěj zâmlì. A vy vedaece ŭsìm sèrcam
vašym i ŭsëû dušoû vašaû, što ne zastalosâ marnym nìvodnae slova z usih
dobryh sloŭ, âkiâ gavaryŭ pra vas Gaspodz' Bog vaš: usë zbylosâ dzelâ vas,
nìvodnae slova ne zastalosâ nâspraŭdžanym.*

15. Але як збылося над вамі ўсякае добрае слова, якое гаварыў вам
Гасподзь Бог ваш, так Гасподзь Бог ваш выканае над вамі ўсякае ліхое
слова, пакуль ня вынішчыць вас з гэтай добрай зямлі, якую даў вам
Гасподзь Бог ваш.

*Ale âk zbylosâ nad vami ŭsâkae dobrae slova, âkoe gavaryŭ vam Gaspodz'
Bog vaš, tak Gaspodz' Bog vaš vykanae nad vami ŭsâkae lihoe slova, pakul'
nâ vyniščyc' vas z gètaj dobroj zâmlì, âkuû daŭ vam Gaspodz' Bog vaš.*

16. Калі вы пераступіце запавет Госпада Бога вашага, які Ён пастанавіў
вам, і пойдзеце і будзеце служыць іншым багам і пакланяцца ім, дык
загарыцца нам вас гнеў Гасподні, і хутка зьгінеце з гэтай добрай зямлі,
якую даў вам Гасподзь.

Kali vy perastupice zapavet Gospada Boga vašaga, âki Ën pastanaviŭ vam, i

pojdzecce ì budzecce služyc' inšym bagam ì paklanâcca ìm, dyk zagarycca nam vas gneŭ Gaspodni, ì hutka z'ginece z gètaj dobrej zâmlì, âkuû daŭ vam Gaspodz'.

24 Кіраўнік

1. І сабраў Ісус усе плямёны Ізраілевыя ў Сіхем і склікаў старэйшынаў Ізраіля і правадыроў яго, і судзьдзяў яго і наглядчыкаў яго, і сталі перад Богам.

Ì sabraŭ Ìsus use plâmëny Ìzrailevyâ ũ Sìhem ì sklikaŭ starèjšynaŭ Ìzrailâ ì pravadyroŭ âgo, ì sudz'dzâŭ âgo ì naglâdcykaŭ âgo, ì stali perad Bogam.

2. І сказаў Ісус усяму народу: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: "за ракою жылі бацькі вашыя спрадвеку, Тара, бацька Абрагама і бацька Нахора, і служылі іншым багам.

Ì skazaŭ Ìsus usâmu narodu: tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: "za rakoŭ žyli bac'ki vašyâ spradveku, Tara, bac'ka Abragama ì bac'ka Nahora, ì služyli inšym bagam.

3. Але Я ўзяў бацьку вашага Абрагама з-за ракі і вадзіў яго па ўсёй зямлі Ханаанскай, і памножыў семя ягонае і даў яму Ісаака.

Ale Â ũzâŭ bac'ku vašaga Abragama z-za raki ì vadziŭ âgo pa ũsëj zâmlì Hanaanskaj, ì pamnožyŭ semâ âgonae ì daŭ âmu Ìsaaka.

4. Ісааку даў Якава і Ісаву. Ісаву даў Я гару Сэір у спадчыну; а Якаў і сыны ягоныя перайшлі ў Егіпет.

Ìsaaku daŭ Âkava ì Ìsava. Ìsavu daŭ Â garu Sèir u spadčynu; a Âkaŭ ì syny âgonyâ perajšli ũ Egìpet.

5. І паслаў Я Майсея і Аарона і пакараў Егіпет пошасьцямі, якія ўчыніў Я сярод яго, і потым вывеў вас.

Ì paslaŭ Â Majseâ ì Aarona ì pakaraŭ Egìpet pošas'câmi, âkiâ ŭčyniŭ Â sârod âgo, ì potym vyveŭ vas.

6. Я вывеў бацькоў вашых зь Егіпта, і вы прыйшлі да мора. Тады Егіпцяне гналіся за бацькамі вашымі з калясьніцамі і вершнікамі да Чэрмнага мора.

Â vyveŭ bac'koŭ vašyh z' Egìpta, ì vy pryjšli da mora. Tady Egìpcâne gnalisâ za bac'kami vašymi z kalâs'nicami ì veršnikami da Čèrmnaga mora.

7. Але яны заенчылі да Госпада, і Ён паклаў цемру паміж вамі і Егіпцянамі і навёў на іх мора, якое іх і накрыла. Вочы вашыя бачылі, што Я зрабіў у Егіпце. Многа часу прабылі вы ў пустыні.

Ale âny zaenčyli da Gospada, ì Ęn paklaŭ cemru pamiz' vami ì Egìpcânamì ì navëŭ na ih mora, âkoe ih ì nakryla. Vočy vašyâ bačyli, što Â zrabìŭ u Egìpce. Mnoga času prabyli vy ŭ pustynì.

8. І прывёў Я вас да зямлі Амарэяў, якія жылі за Ярданам; яны ўступілі ў бітву з вамі, але Я аддаў іх у рукі вашыя, і вы атрымалі ў спадчыну зямлю іхнюю, і Я вынішчыў іх перад вамі.

Ì pryvëŭ Â vas da zâmlì Amarèâŭ, âkiâ žyli za Ârdanam; âny ŭstupili ŭ bitvu z vami, ale Â addaŭ ih u ruki vašyâ, ì vy atrymalì ŭ spadčynu zâmlû ihnûŭ, ì Â vyniščyŭ ih perad vami.

9. Паўстаў Валак, сын Сэпфораў, цар Маавіцкі, і пайшоў вайною на Ізраіля, паслаў і паклікаў Валаама, сына Вэоравага, каб ён пракляў вас; Паўстаў Валаама, сына Вэоравага, каб ён пракляў вас;

10. але Я не хацеў слухаць Валаама, - і ён не дабраславіў вас, і Я выбавіў вас з рук ягоных.

ale Â ne haceŭ sluhac' Valaama, - ì Ęn ne dabraslaviŭ vas, ì Â vybaviŭ vas z ruk âgonyh.

11. Вы перайшлі Ярдан і прыйшлі да Ерыхона. І пачалі ваяваць з вамі жыхары Ерыхона, Амарэі і Фэрэзэі, і Хананэі і Хэтэі, і Гергесэі і Эвэі і Евусэі, але Я аддаў іх у вашыя рукі.

Vy perajšli Árdan i pryjšli da Eryhona. I pačali vaâvac' z vami žyhary Eryhona, Amarèi i Fèrèzèi, i Hananèi i Hètèi, i Gergesèi i Èvèi i Evusèi, ale Á addaŭ ih u vašyâ ruki.

12. Я паслаў перад вамі шаршнёў, якія прагналі іх ад вас, двух цароў Амарэйскіх, ня мечам тваім і ня лукам тваім зроблена гэта.

Á paslaŭ perad vami šaršněŭ, âkiâ pragnali ih ad vas, dvuh caroŭ Amarèjskih, nâ mečam tvaim i nâ lukam tvaim зроблена gèta.

13. І даў Я вам зямлю, на якой ты не працаваў, і гарады, якіх вы не будавалі, і вы жывяце ў іх; зь вінаградных і аліўкавых садоў, якіх вы не садзілі, вы ясьце плады.

Ì daŭ Á vam zâmlû, na âkoj ty ne pracavaŭ, i garady, âkih vy ne budavali, i vy žyvâce ŭ ih; z' vînogradnyh i aliŭkavyh sadoŭ, âkih vy ne sadzili, vy âs'ce plady.

14. Дык вось, бойцеся Бога і служэце Яму ў чысьціні і шчырасьці; адкіньце багоў, якім служылі бацькі вашыя за ракою ў Егіпце, а служэце Госпаду.

Dyk vos', bojcesâ Boga i služèce Ámu ŭ čys'cîni i ščyras'ci; adkîn'ce bagoŭ, âkim služyli bac'ki vašyâ za rakoŭ ŭ Egipce, a služèce Gospadu.

15. Калі ж не спадоба вам служыць Госпаду, дык выберыце сабе сённяя, каму служыць, ці багам, якім служылі бацькі вашыя, што былі за ракою, ці багам Амарэяў, у зямлі якіх жывяце; а я і дом мой будзем служыць Госпаду.

Kali ž ne spadoba vam služyc' Gospadu, dyk vyberyce sabe sën'nâ, kamu služyc', cî bagam, âkim služyli bac'ki vašyâ, što byli za rakoŭ, cî bagam

Amarèâŭ, u zâmlì âkih žyvâce; a â ì dom moj budzem služyc' Gospadu.

16. І адказваў народ і сказаў: не, ня будзе таго, каб мы пакінулі Госпада і пачалі службыць іншым багам!

Ì adkazvaŭ narod ì skazaŭ: ne, nâ budze tago, kab my pakinuli Gospada ì pačali služyc' inšym bagam!

17. Бо Гасподзь - Бог наш, Ён вывеў нас і бацькоў нашых зь зямлі Егіпецкай, з дому рабства, і рабіў перад вачамі нашымі вялікія азнакі і захоўваў нас на ўсім шляху, па якім мы ішлі, і сярод усіх народаў, празь якія мы праходзілі.

Bo Gaspodz' - Bog naš, Ęn vyveŭ nas ì bac'koŭ našyh z' zâmlì Egipeckaj, z domu rabstva, ì rabiŭ perad vačami našymi vâlikîâ aznakì ì zahoŭvaŭ nas na ŭsim šlâhu, pa âkim my išli, ì sârod usih narodaŭ, praz' âkiâ my prahodzili.

18. Гасподзь прагнаў ад нас усе народы і Амарэяў, якія жылі ў гэтай зямлі. Таму і мы службыць мем Госпаду, бо Ён - Бог наш.

Gaspodz' pragnaŭ ad nas use narody ì Amarèâŭ, âkiâ žyli ŭ gètaj zâmlì. Tamu ì my služyc'mem Gospadu, bo Ęn - Bog naš.

19. Ісус сказаў народу: ня зможаце службыць Госпаду, бо Ён Бог сьвяты, Бог руплівец, не пацерпіць беззаконья вашага і грахоў вашых.

Ìsus skazaŭ narodu: nâ zmožace služyc' Gospadu, bo Ęn Bog s'vâty, Bog ruplivec, ne pacerpic' bezzakon'nâ vašaga ì grahoŭ vašyh.

20. Калі вы пакінеце Госпада і будзеце службыць чужым багам, дык Ён навядзе на вас ліха і вынішчыць вас, пасля таго як дабрачыніў вам.

Kalì vy pakinece Gospada ì budzece služyc' čužym bagam, dyk Ęn navâdze na vas liha ì vyniščyc' vas, pas'lâ tago âk dabračyniŭ vam.

21. І сказаў народ Ісусу: не, мы Госпаду будзем службыць.

Ì skazaŭ narod Ìsusu: ne, my Gospadu budzem služyc'.

22. Ісус сказаў народу: вы сьведкі за сябе, што выбралі вы сабе

Госпада - служыць Яму? Яны адказалі: сьведкі.

Ìsus skazaŭ narodu: vy s'vedki za sâbe, što vybrali vy sabe Gospada - služyc' Âmu? Âny adkazali: s'vedki.

23. Дык вось, адкіньце чужых багоў, якія ў вас, і павярнеце сэрца сваё да Госпада Бога Ізраілевага.

Dyk vos', adkin'ce čužyh bagoŭ, âkiâ ŭ vas, i pavârnece sèrca svaë da Gospada Boga Ìzrailevaga.

24. Народ сказаў Ісусу: Госпаду Богу нашаму будзем служыць і голасу Яго будзем слухацца.

Narod skazaŭ Ìsusu: Gospadu Bogu našamu budzem služyc' i golasu Âgo budzem sluhacca.

25. І заключыў Ісус з народамі завет у той дзень і даў яму пастановы і закон у Сіхеме.

Ì zaklûčyŭ Ìsus z narodam zapavet u toj dzen' i daŭ âmu pastanovy i zakon u Siheme.

26. І ўпісаў Ісус словы гэтыя ў кнігу закона Божага, і ўзяў вялікі камень, і ўзяў вялікі камень і паклаў яго там пад дубам, які каля сьвятыні Гасподняй.

Ì ŭpisaŭ Ìsus slovy gètyâ ŭ knìgu zakona Božaga, i ŭzâŭ vâlikì kamen', i ŭzâŭ vâlikì kamen' i paklaŭ âgo tam pad dubam, âki kalâ s'vâtynì Gaspodnâj.

27. І сказаў Ісус усяму народу: вось камень гэты будзе нам сьведка, бо ён чуў усе словы Госпада, якія Ён гаварыў з намі; ён хай будзе сьведка супроць вас, каб вы не зманілі перад Богам вашым.

Ì skazaŭ Ìsus usâmu narodu: vos' kamen' gèty budze nam s'vedka, bo ën čuŭ use slovy Gospada, âkiâ Ën gavaryŭ z nami; ën haj budze s'vedka suproc' vas, kab vy ne zmanili perad Bogam vašym.

28. І адпусьціў Ісус народ, кожнага ў свой надзел.

Ì adpus'ciũ Ìsus narod, kožnaga ũ svoj nadzel.

29. Пасьля гэтага памёр Ісус, сын Наваў, раб Гасподні, было яму сто дзесяць гадоў.

Pas'lâ gètaga pamër Ìsus, syn Navaũ, rab Gaspodni, bylo âmu sto dzesâc' gadoũ.

30. І пахавалі яго ў межах яго надзелу ў Тамнат-Сараі, што на гары Яфрэмавай, на поўнач ад гары Гааша.

Ì pahavali âgo ũ mežah âgo nadzelu ũ Tamnat-Sarai, što na gary Âfrèmavaj, na poũnač ad gary Gaaša.

31. І служыў Ізраіль Госпаду ва ўсе дні Ісуса і ва ўсе дні старэйшынаў, жыцьцё якіх прадоўжылася пасля Ісуса, і якія бачылі ўсе дзеі Госпада, якія Ён учыніў Ізраілю.

Ì sluz'yu Ìzrail' Gospadu va ũse dni Ìsusa i va ũse dni starèjšynaũ, žyc'cè âkih pradoũžylasâ pas'lâ Ìsusa, i âkiâ bačyli ũse dzei Gospada, âkiâ Ęn učyniũ Ìzrailũ.

32. І косьці Язэпа, якія вынеслі сыны Ізраіля зь Егіпта, пахавалі ў Сіхеме, на дзялянцы поля, якое купіў Якаў у сыноў Эмора, бацькі Сіхемавага за сто манет і якое дасталася ў надзел сынам Язэпавым.

Ì kos'ci Âzèpa, âkiâ vynes'li syny Ìzrailâ z' Egípta, pahavali ũ Siheme, na dzâlâncy polâ, âkoe kupiũ Âkaũ u synoũ Ęmora, bac'ki Sihemavaga za sto manet i âkoe dastalasâ ũ nadzel synam Âzèpavym.

33. Памёр і Элеазар, сын Аарона, і пахавалі яго на пагорку Фінэеса, сына ягонага, які дадзены яму на гары Яфрэмавай.

Pamër i Ęleazar, syn Aarona, i pahavali âgo na pagorku Finèèsa, syna âgonaga, âki dadzeny âmu na gary Âfrèmavaj.

СУДЗЬДЗЯЎ

1 Кіраўнік

1. Пасьля сьмерці Ісуса пыталіся сыны Ізраілевыя, кажучы: хто з нас раней пойдзе на Хананэяў - ваяваць зь імі?

Pas'lá s'merci ĭsusa pytalisâ syny ĭzrailevyâ, kažučy: hto z nas ranej pojdze na Hananèâŭ - vaâvac' z' imi?

2. І сказаў Гасподзь: Юда пойдзе; вось, Я аддаю зямлю ў яго рукі.

ĭ skazaŭ Gaspodz': Ŭda pojdze; vos', Â addaŭ zâmlŭ ŭ âgo ruki.

3. А Юда сказаў Сымону, брату свайму: увайдзі са мною ў надзел мой, і будзем ваяваць з Хананэямі; і я ўвайду з табою ў твой надзел. І пайшоў зь ім Сымон.

A Ŭda skazaŭ Symonu, bratu svajmu: uvajdzi sa mnoŭ ŭ nadzel moj, ĭ budzem vaâvac' z Hananèâmi; ĭ â ŭvajdu z taboŭ ŭ tvoj nadzel. ĭ pajšoŭ z' im Symon.

4. І пайшоў Юда, і аддаў Гасподзь Хананэяў і Фэрэзэяў у рукі іхнія, і пабілі яны зь іх у Вэзэку дзесяць тысяч чалавек.

ĭ pajšoŭ Ŭda, ĭ addaŭ Gaspodz' Hananèâŭ ĭ Fèrèzèâŭ u ruki ihniâ, ĭ pabilì âny z' ih u Vèzèku dzesâc' tysâč čalavek.

5. У Вэзэку сустрэліся яны з Адоні-Вэзэкам, біліся зь ім і разьбілі Хананэяў і Фэрэзэяў.

U Vèzèku sustrèlisâ âny z Adoni-Vèzèkam, bilisâ z' im ĭ raz'bilì Hananèâŭ ĭ Fèrèzèâŭ.

6. Адоні-Вэзэк пабег, але яны пагналіся за ім і злавілі яго і адсеклі

вялікія пальцы на руках ягоных і на нагах ягоных.

Adoni-Vèzèk pabeg, ale âny pagnalisâ za ìm ì zlavìli âgo ì adsekli vâlikîâ pal'cy na rukah âgonyh ì na nagah âgonyh.

7. Тады сказаў Адоні-Вэзэк: семдзесят цароў з адсечанымі на руках і на нагах у іх вялікімі пальцамі зьбіралі пад сталом маім; як рабіў я, так і мне даў Бог. І прывялі яго ў Ерусалім, і ён памёр там.

Tady skazaŭ Adoni-Vèzèk: semdzesât caroŭ z adsečanyimi na rukah ì na nagah u ih vâlikimi pal'cami z'bìrali pad stalom maim; âk rabiŭ â, tak ì mne daŭ Bog. Ì pryvâli âgo ŭ Erusalim, ì ên pamër tam.

8. І ваявалі сыны Юдавыя супроць Ерусаліма і ўзялі яго, і пабілі яго мечам і горад аддалі агню.

Ì vaâvali syny Ŭdavyâ suproc' Erusalima ì ŭzâli âgo, ì pabilì âgo mečam ì gorad addali agnû.

9. Потым пайшлі сыны Юдавыя ваяваць з Хананэямі, якія жылі на горах і на паўдзённай зямлі і на нізінных мясьцінах.

Potym pajšli syny Ŭdavyâ vaâvac' z Hananèâmi, âkiâ žyli na gorah ì na paŭdzënnaj zâmlì ì na nizinnnyh mâs'cinah.

10. І пайшоў Юда на Хананэяў, якія жылі ў Хэўроне (імя Хэўрону было раней Кірыяф-Арбы), і пабілі Шэшая, Ахімана і Талмая.

Ì pajšoŭ Ŭda na Hananèâŭ, âkiâ žyli ŭ Hèŭrone ìimâ Hèŭronu bylo ranej Kìryâf-Arby), ì pabilì Šèšaâ, Ahimana ì Talmaâ.

11. Адтуль пайшоў ён супроць жыхароў Давіра; імя ў Давіра было раней Кірыят-Сэфэр.

Adtul' pajšoŭ ên suproc' žyharoŭ Davira; imâ ŭ Davira bylo ranej Kìryât-Sèfèr.

12. І сказаў Халеў: хто паб'е Кірыят-Сэфэр і возьме яго, таму аддам Ахсу, дачку маю, за жонку.

Ì skazaŭ Haleŭ: hto pab'e Kìryât-Sèfèr ì voz'me âgo, tamu addam Ahsu, dačku maû, za žonku.

13. І ўзяў яго Гатанііл, сын Кеназа, малодшага брата Халева, і Халеў аддаў за жонку яму Ахсу, дачку сваю.

Ì ŭzâŭ âgo Gataniil, syn Kenaza, malodšaga brata Haleva, ì Haleŭ addaŭ za žonku âmu Ahsu, dačku svaû.

14. Калі мелася яна ісьці, Гатанііл навучыў яе прасіць у бацькі яе поле, і яна сышла з асла. Халеў сказаў ёй: чаго табе?

Kali melasâ âna is'ci, Gataniil navučyŭ âe prasic' u bac'ki âe pole, ì âna syšla z asla. Haleŭ skazaŭ ëj: čago tabe?

15. Ахса сказала яму: дай мне дабраславеньне: ты даў мне зямлю паўднёвую, дай мне і крыніцы вады. І даў ёй крыніцы верхнія і крыніцы паўднёвыя.

Ahsa skazala âmu: daj mne dabraslaven'ne: ty daŭ mne zâmlû paŭdnëvuû, daj mne ì krynìcy vady. Ì daŭ ëj krynìcy verhnîâ ì krynìcy paŭdnëvyâ.

16. І сыны Кэнэяніна, цесьця Майсеевага, пайшлі з горада Пальм з сынамі Юдавымі ў пустыню Юдавую, якая на поўдзень ад Арада, і прыйшлі і пасяліліся сярод народу.

Ì syny Kènèânina, ces'câ Majseevaga, pajšli z gorada Pal'm z synami Ūdavymi ŭ pustynû Ūdavuû, âkaâ na poŭdzen' ad Arada, ì pryjšli ì pasâlilîsâ sârod narodu.

17. І пайшоў Юда з Сымонам, братам сваім, і пабілі Хананэяў, якія жылі ў Цэфаце, і аддалі яго праклёну, і таму называецца горад гэты Хорма.

Ì pajšoŭ Ūda z Symonam, bratam svaïm, ì pabilî Hananèâŭ, âkiâ žyli ŭ Cèface, ì addalî âgo praklënu, ì tamu nazyvaecca gorad gèty Horma.

18. Юда ўзяў таксама Газу зь межамі яе, Аскалон зь межамі яго, і Экрон зь межамі яго.

Ūda ūzâŭ taksama Gazu z' mežami âe, Askalon z' mežami âgo, i Èkron z' mežami âgo.

19. Гасподзь быў зь Юдам, і ён авалодаў гарою; але жыхароў даліны ня мог прагнаць, бо ў іх былі жалезныя калясьніцы.

Gaspodz' byŭ z' Ūdam, i ën avalodaŭ garou; ale žyharou daliny nâ mog pragnac', bo ŭ ih byli žaleznyâ kalâs'nicy.

20. І аддалі Халеву Хэўрон, як казаў Майсей, і прагнаў адтуль трох сыноў Энакавых.

Ì addali Halevu Hèŭron, âk kazaŭ Majsej, i pragnaŭ adtul' troh synou Ènakavyh.

21. Але Евусэяў, якія жылі ў Ерусаліме, не прагналі сыны Веньямінавыя, і жывуць Евусэі з сынамі Веньяміна ў Ерусаліме да сёньня.

Ale Evusèâŭ, âkiâ žyli ŭ Erusalime, ne pragnali syny Ven'âminavyâ, i žyvuc' Evusèi z synami Ven'âmina ŭ Erusalime da sën'nâ.

22. І сыны Язэпа пайшлі таксама на Вэтыль, і Гасподзь быў зь імі.

Ì syny Âzèpa pajšli taksama na Vètyl', i Gaspodz' byŭ z' imi.

23. І віжавалі сыны Язэпавыя Вэтыль.

Ì vižavali syny Âzèpavyâ Vètyl'.

24. І ўбачылі вартавыя чалавека, які ішоў у горад, і казалі яму: пакажы нам уваход у горад, і зробім табе літасьць.

Ì ŭbačyli vartavyâ čalaveka, âki išou u gorad, i skazali âmu: pakažy nam uvahod u gorad, i zrobim tabe litas'c'.

25. Ён паказаў ім уваход у горад, і пабілі яны горад мечам, а чалавека гэтага і ўсю радню ягоную адпусьцілі.

Ën pakazaŭ im uvahod u gorad, i pabilì âny gorad mečam, a čalaveka gètaga i ūsû radnû âgonuû adpus'cili.

26. Чалавек гэты пайшоў у зямлю Хэтэяў і пабудаваў горад і назваў яго

Луз. Гэта імя ў яго да сёння.

*Čalavek gèty pajšoŭ u zâmlû Hètèâŭ ì pabudavaŭ gorad ì nazvaŭ âgo Luz.
Gèta imâ ŭ âgo da sèn'nâ.*

27. I Манасія ня выгнаў жыхароў Бэтсана і залежных ад яго гарадоў, Таанаха і залежных ад яго гарадоў, жыхароў Дора і залежных ад яго гарадоў, жыхароў Іўлеама і залежных ад яго гарадоў, жыхароў Мэгідона і залежных ад яго гарадоў; і засталіся Хананэі жыць у зямлі гэтай.

Ì Manasiâ nâ vygnaŭ žyharoŭ Bètsana ì zaležnyh ad âgo garadoŭ, Taanaha ì zaležnyh ad âgo garadoŭ, žyharoŭ Dora ì zaležnyh ad âgo garadoŭ, žyharoŭ Iŭleama ì zaležnyh ad âgo garadoŭ, žyharoŭ Mègìdona ì zaležnyh ad âgo garadoŭ; ì zastalisâ Hananèi žyc' u zâmlì gètaj.

28. Калі Ізраіль увабраўся ў сілу, тады зрабіў ён Хананэяў даньнікамі, але выганяць не выганяў іх.

Kali Ižrail' uvabraŭsâ ŭ silu, tady zrabìŭ èn Hananèâŭ dan'nikami, ale vyganâc' ne vyganâŭ ih.

29. А Яфрэм ня выгнаў Хананэяў, якія жылі ў Газэры; і жылі Хананэі сярод іх у Газэры.

A Áfrèm nâ vygnaŭ Hananèâŭ, âkiâ žyli ŭ Gazèry; ì žyli Hananèi sârod ih u Gazèry.

30. I Завулон ня выгнаў жыхароў Катрона і жыхароў Наглола, і жыхары Хананэі жылі сярод іх і плацілі ім даніну.

Ì Zavulon nâ vygnaŭ žyharoŭ Katrona ì žyharoŭ Naglola, ì žyhary Hananèi žyli sârod ih ì placìli im danìnu.

31. I Асір ня выгнаў жыхароў Ако і жыхароў Сідона і Ахлава, Ахзіва, Хэлвы, Афэка і Рэхова.

Ì Asir nâ vygnaŭ žyharoŭ Ako ì žyharoŭ Sidona ì Ahlava, Ahzìva, Hèlvy,

Afèka i Rèhova.

32. I жыў Асір сярод Хананэяў, жыхароў зямлі той, бо ня выгнаў іх.

Ì žyŭ Asir sârod Hananèâŭ, žyharoŭ zâmlì toj, bo nâ vygnaŭ ih.

33. I Нэфталім ня выгнаў жыхароў Бэтсаміса і жыхароў Бэтаната і жыў сярод Хананэяў, жыхароў зямлі той; а жыхары Бэтсаміса і Бэтаната былі ягонымі даньнікамі.

Ì Nèftalim nâ vygnaŭ žyharoŭ Bètsamisa i žyharoŭ Bètanata i žyŭ sârod Hananèâŭ, žyharoŭ zâmlì toj; a žyhary Bètsamisa i Bètanata byli âgonymi dan'nikami.

34. I заціснулі Амарэі сыноў Данавых у горах, бо не давалі ім сыходзіць у даліну.

Ì zacìsnulì Amarèi synoŭ Danavyh u gorah, bo ne davali ìm syhodzic' u dalinu.

35. I засталіся Амарэі жыць на гары Хэрэс у Аялоне і Шаалвіме; але рука сыноў Язэпавых адолела, і зрабіліся яны даньнікамі ім.

Ì zastalisâ Amarèi žyc' na gary Hèrès u Aâlone i Šaalvime; ale ruka synoŭ Âzèpavyh adolela, i zrabìlisâ âny dan'nikami ìm.

36. Межы Амарэяў ад узвышша Акравім і ад Сэлы прасьціраліся і далей.

Mežy Amarèâŭ ad uzvyšša Akravim i ad Sèly pras'cìralisâ i dalej.

2 Кіраўнік

1. I прыйшоў анёл Гасподні з Галгала ў Бохім і сказаў: так кажа

Гасподзь: Я вывеў вас зь Егіпта і ўвёў вас у зямлю, якую запрысягнуў бацькам вашым, і сказаў Я: "не парушу запавету Майго з вамі вавек;

Ì pryjšoŭ anël Gaspodnì z Galgala ŭ Bohim i skazaŭ: tak kaža Gaspodz': Â

vyveŭ vas z' Egìpta ì ŭvëŭ vas u zâmlû, âkuû zaprÿsâgnuŭ bac'kam vašym, ì skazaŭ Â: "ne parušu zapavetu Majgo z vami vavek;

2. ì вы ня ўступайце ў спрымірэньне з жыхарамі зямлі гэтай; ахвярнікі іхнія разбурце". Але вы не паслухаліся голасу Майго. Што гэта вы зрабілі?

ì vy nâ ŭstupajce ŭ sprÿmirèn'ne z žyharami zâmlì gètaj; ahvârnìkì ihniâ razburce". Ale vy ne pasluhalisâ golasu Majgo. Što gèta vy zrabìli?

3. І таму кажу Я: не праганю іх ад вас, і будуць яны вам пятлёю, і багі іхнія будуць вам сеткаю.

Ì tamu kažu Â: ne praganû ih ad vas, ì buduc' âny vam pâtlëû, ì bagì ihniâ buduc' vam setkaû.

4. Калі анёл Гасподні сказаў словы гэтыя ўсім сынам Ізраілевым, дык народ моцна загаласіў і заплакаў.

Kalì anël Gaspodnì skazaŭ slovy gètyâ ŭsìm synam Ìzrailevym, dyk narod mocna zagalasiŭ ì zaplakaŭ.

5. Ад гэтага і называюць тое месца Бохім. Там прынесьлі яны ахвяру Госпаду.

Ad gètaga ì nazyvaûc' toe mesca Bohìm. Tam pryneſ'li âny ahvâru Gospadu.

6. Калі Ісус адпусьціў народ, і пайшлі сыны Ізраілевыя, кожны ў свой надзел, каб атрымаць у спадчыну зямлю,

Kalì Ìsus adpus'ciŭ narod, ì pajšli syny Ìzrailevyâ, kožny ŭ svoj nadzel, kab atrymac' u spadčynu zâmlû,

7. тады народ служыў Госпаду ва ўсе дні Ісуса і ва ўсе дні старэйшынаў, жыцьцё якіх прадоўжылася пасья Ісуса і якія бачылі ўсе вялікія дзеі Гасподнія, якія Ён зрабіў Ізраілю.

tady narod služyŭ Gospadu va ŭse dnì Ìsusa ì va ŭse dnì starejšynaŭ, žyc'cë

âkih pradoŭžylasâ pas'lá ĩsusa i âkiâ bačyli ŭse vâlikiâ dzei Gaspodniâ, âkiâ Ĕn zrabìŭ ĩzrailŭ.

8. А калі памёр Ісус, сын Наваў, раб Гасподні, як было яму сто дзесяць гадоў,

A kalì pamër ĩsus, syn Navaŭ, rab Gaspodni, âk bylo âmu sto dzesâc' gadoŭ,

9. і пахавалі яго ў межах надзелу ягонага ў Тамнат-Сараі, на гары Яфрэмавай, на поўнач ад гары Гааша;

i pahavalì âgo ŭ mežah nadzelu âgonaga ŭ Tamnat-Sarai, na gary Âfrêmavaj, na poŭnač ad gary Gaaša;

10. і калі ўвесь народ гэты адышоў да бацькоў сваіх, і паўстаў пасья іх іншы род, які ня ведаў Госпада і дзеяў Ягоных, якія Ĕн рабіў Ізраілю, -

i kalì ŭves' narod gèty adyšoŭ da bac'koŭ svaih, i paŭstaŭ pas'lá ih inšy rod, âki nâ vedaŭ Gospada i dzeâŭ Âgonyh, âkiâ Ĕn rabiŭ ĩzrailŭ, -

11. тады сыны Ізраілевыя пачалі рабіць ліхое перад вачыма Госпада і пачалі служыць Ваалам;

tady syny ĩzrailevyâ pačali rabic' lihoe perad vačyma Gospada i pačali služyc' Vaalam;

12. пакінулі Госпада Бога бацькоў сваіх, Які вывеў іх зь зямлі Егіпецкай і павярнуліся да іншых багоў, багоў народаў, што атачалі іх, і пачалі

пакланяцца ім, і разгневалі Госпада;

pakinulì Gospada Boga bac'koŭ svaih, Âki vyveŭ ih z' zâmli Egìpeckaj i pavârnulisâ da inšyh bagoŭ, bagoŭ narodaŭ, što атаčali ih, i pačali

paklanâcca im, i razgnevalì Gospada;

13. пакінулі Госпада і пачалі служыць Ваалу і Астартам.

pakinulì Gospada i pačali služyc' Vaalu i Astartam.

14. І запалаў гнеў Гасподні на Ізраіля, і аддаў іх у рукі грабежнікам, і рабавалі іх; і аддаў іх у рукі ворагам, што атачалі іх, і не маглі ўжо

ўстояць перад ворагамі сваімі.

Ì zapalaŭ gneŭ Gaspodni na Ìzrailâ, ì addaŭ ih u ruki grabežnikam, ì rabavali ih; ì addaŭ ih u ruki voragam, što atačali ih, ì ne magli ŭžo ŭstoâc' perad voragamì svaimì.

15. Куды яны ні пойдучь, рука Гасподняя ўсюды была ім на благое, як казаў ім Гасподзь і як запрысягаўся ім Гасподзь. І ім было вельмі цесна.

Kudy âny ni pojduc', ruka Gaspodnââ ŭsŭdy byla im na blagoe, âk kazaŭ im Gaspodz' ì âk zaprysâgaŭsâ im Gaspodz'. Ì im bylo vel'mì cesna.

16. І ставіў Гасподзь судзьдзяў, якія ратавалі іх ад рук рабаўнікоў іхніх;

Ì staviŭ Gaspodz' sudz'dzâŭ, âkiâ ratavali ih ad ruk rabaŭnikoŭ ihnih;

17. але і судзьдзяў яны ня слухаліся, а хадзілі блудна сьледам за іншымі багамі і пакланяліся ім, хутка ўхіляліся ад шляху, якім хадзілі бацькі іхнія, слухаючыся запаведзяў Гасподніх. Яны так не рабілі.

ale ì sudz'dzâŭ âny nâ sluhalisâ, a hadzili bludna s'ledam za inšymì bagamì ì paklanâlisâ im, hutka ŭhilâlisâ ad šlâhu, âkim hadzili bac'ki ihniâ, sluhaŭčysâ zapavedzâŭ Gaspodnih. Âny tak ne rabili.

18. Калі Гасподзь ставіў ім судзьдзяў, дык Сам Гасподзь быў за судзьдзёю і ратаваў іх ад ворагаў іхніх ва ўсе дні судзьдзі: бо шкадаваў іх Гасподзь, чуючы стогны іхнія ад прыгнятальнікаў і ўціскальнікаў іхніх.

Kali Gaspodz' staviŭ im sudz'dzâŭ, dyk Sam Gaspodz' byŭ za sudz'dzëŭ ì ratavaŭ ih ad voragaŭ ihnih va ŭse dni sudz'dzi: bo škadavaŭ ih Gaspodz', čuŭčy stogny ihniâ ad prygnâtal'nikaŭ ì ŭciskal'nikaŭ ihnih.

19. Але як толькі паміраў судзьдзя, яны зноў рабілі горш за бацькоў сваіх, ухіляліся да іншых багоў, служачы ім і пакланяючыся ім. Не адставалі ад учынкаў сваіх і ад упарцістага шляху свайго.

Ale âk tol'ki pamiraŭ sudz'dzâ, âny znoŭ rabili gorš za bac'koŭ svaih, uhilâlisâ da inšyh bagoŭ, služacy im ì paklanâŭčysâ im. Ne adstavali ad

učynkaŭ svaih i ad uparcistaga šlâhu svajgo.

20. I запалаў гнеў Гасподні на Ізраіля, і сказаў Ён: за тое, што народ гэты пераступае запавет Мой, які Я ўстанавіў з бацькамі іхнімі, і ня слухаецца голасу Майго,

Ì zapalaŭ gneŭ Gaspodni na Ižrailâ, i skazaŭ Ęn: za toe, što narod gèty perastupae zapavet Moj, âki Â ũstanaviŭ z bac'kami iħnimi, i nâ sluhaecca golasu Majgo,

21. і Я ня буду ўжо выганяць ад іх ніводнага з тых народаў, якіх пакінуў Ісус, калі паміраў, -

i Â nâ budu ũžo vyganâc' ad ih nivodnaga z tyh narodaŭ, âkih pakinuŭ Isus, kalì pamiraŭ, -

22. каб спакушаць імі Ізраіля: ці будуць яны трымацца шляху Гасподняга і хадзіць па ім, як трымаліся бацькі іхнія, ці не?

kab spakušac' imi Ižrailâ: ci buduc' âny trymacca šlâhu Gaspodnâga i hadzic' pa im, âk trymalisâ bac'ki iħniâ, ci ne?

23. I пакінуў Гасподзь народы гэтыя і ня выгнаў іх неўзабаве і не аддаў іх у рукі Ісусу.

Ì pakinuŭ Gaspodz' narody gètyâ i nâ vygnaŭ ih neŭzabave i ne addaŭ ih u ruki Isusu.

3 Кіраўнік

1. Вось тыя народы, якіх пакінуў Гасподзь, каб выпрабоўваць імі Ізраільцянаў, усіх, якія ня ведалі пра ўсе войны Хананэйскія, -

Vos' tyâ narody, âkih pakinuŭ Gaspodz', kab vypraboŭvac' imi Ižrail'cânaŭ, usih, âkiâ nâ vedali pra ũse vojny Hananèjskiâ, -

2. дзеля таго толькі, каб ведалі і вучыліся ваяваць наступныя роды

сыноў Ізраілевых, якія раней ня ведалі вайны:

*dzelâ tago tol'ki, kab vedali i vučylisâ vaâvac' nastupnyâ rody synoŭ
İzrailevyh, âkiâ ranej nâ vedali vajny:*

3. пяць уладароў Філістымскіх, усе Хананэі, Сіданяне і Эвэі, якія жылі на гары Ліван, ад гары Ваал-Эрмона да ўваходу ў Эмат.

*pâc' uladaroŭ Filistymskih, use Hananèi, Sidanâne i Èvèi, âkiâ žyli na gary
Livan, ad gary Vaal-Èrmona da ŭvahodu ŭ Èmat.*

4. Яны былі пакінуты, каб выпрабоўваць імі Ізраільцянаў і даведацца, ці слухаюцца яны заповедзяў Гасподніх, якія Ён наказаў бацькам іхнім праз Майсея.

*Âny byli pakinuty, kab vypraboŭvac' imi İzrail'cânaŭ i davedacca, ci
sluhaŭcca âny zapavedzâŭ Gaspodnih, âkiâ Èn nakazaŭ bac'kam ihnim праз
Majseâ.*

5. І жылі сыны Ізраілевыя сярод Хананэяў, Хэтэяў, Амарэяў, Фэрэзэяў, Эвэяў і Евусэяў:

*İ žyli syny İzrailevyâ sârod Hananèâŭ, Hètèâŭ, Amarèâŭ, Fèrèzèâŭ, Èvèâŭ i
Evuseâŭ:*

6. і бралі дочак іхніх сабе за жонак, і сваіх дочак аддавалі за сыноў іхніх, і служылі багам іхнім.

*i brali dočak ihnih sabe za žonak, i svaih dočak addavali za synoŭ ihnih, i
služyli bagam ihnim.*

7. І ўчынілі сыны Ізраілевыя ліхое перад вачыма Госпада, і забылі Госпада, Бога свайго, і служылі Ваалам і Астартам.

*İ ŭčynili syny İzrailevyâ lihoe perad vačyma Gospada, i zabyli Gospada, Boga
svajgo, i služyli Vaalam i Astartam.*

8. І ўспалымніўся гнеў Гасподні на Ізраіля, і аддаў іх у рукі Хусарсатэму, цару Месапатамскаму, і служылі сыны Ізраілевыя Хусарсатэму восем

гадоў.

Ì ŭspalymniŭsâ gneŭ Gaspodni na Ìzrailâ, ì addaŭ ih u ruki Husarsatèmu, caru Mesapatamskamu, ì služyli syny Ìzrailevyâ Husarsatèmu vosem gadoŭ.

9. Тады заенчылі сыны Ізраіля да Госпада, і паставіў Гасподзь ратаўніка сынам Ізраілевым, які ўратаваў іх, Гатанііла, сына Кеназа, малодшага брата Халева.

Tady zaenčyli syny Ìzrailâ da Gospada, ì pastaviŭ Gaspodz' rataŭnika synam Ìzrailevym, âki ŭratavaŭ ih, Gataniila, syna Kenaza, malodšaga brata Haleva.

10. На ім быў Дух Гасподні, і быў ён судзьдзя Ізраіля. Ён выйшаў на вайну, і аддаў Гасподзь у рукі яму Хусарсатэма, цара Месапатамскага, і адолела рука ягоная Хусарсатэма.

Na im byŭ Duh Gaspodni, ì byŭ èn sudz'dzâ Ìzrailâ. Èn vyjšaŭ na vajnu, ì addaŭ Gaspodz' u ruki âmu Husarsatèma, cara Mesapatamskaga, ì adolela ruka âgonaâ Husarsatèma.

11. І спакойна было ў зямлі сорок гадоў. І памёр Гатанііл, сын Кеназаў.

Ì spakojna bylo ŭ zâmlì sorak gadoŭ. Ì pamër Gataniil, syn Kenazaŭ.

12. Сыны Ізраілевыя зноў пачалі ўчыняць ліхое перад вачыма Госпада, і ўмацаваў Гасподзь Эглона, цара Маавіцкага, супроць Ізраільцянаў, за тое, што ўчынялі яны ліхое перад вачыма Госпада.

Syny Ìzrailevyâ znoŭ pačali ŭčynâc' lihoe perad vačyma Gospada, ì ŭmacavaŭ Gaspodz' Èglona, cara Maavickaga, suproc' Ìzrail'cânaŭ, za toe, što ŭčynâli âny lihoe perad vačyma Gospada.

13. Ён сабраў да сябе Аманіцянаў і Амалікіцянаў, і пайшоў і пабіў Ізраільцянаў, і авалодалі яны горадам Пальм.

Èn sabraŭ da sâbe Amanicânaŭ ì Amalikicânaŭ, ì pajšoŭ ì pabiŭ Ìzrail'cânaŭ, ì avalodalì âny goradam Pal'm.

14. І служылі сыны Ізраілевыя Эглону, цару Маавіцкаму, васьмнаццаць

гадоў.

Ì sluzhyli syny Ìzrailevyâ Èglonu, caru Maavickamu, vasâmnaccac' gadoŭ.

15. Тады заенчылі сыны Ізраілевыя да Госпада, і Гасподзь паставіў ім ратаўніка Аода, сына Геры, сына Эмініевага, які быў ляўко. І паслалі сыны Ізраілевыя зь ім дарункі Эглону, цару Маавіцкаму.

Tady zaenčyli syny Ìzrailevyâ da Gospada, ì Gaspodz' pastaviŭ ìm rataŭnika Aoda, syna Gery, syna Èminievaga, âki byŭ lâŭko. Ì paslali syny Ìzrailevyâ z' ìm darunki Èglonu, caru Maavickamu.

16. Аод зрабіў сабе меч двусечны, даўжынёю ў локаць, і падперазаў яго пад плашчом сваім да правага сьцягна.

Aod zrabiŭ sabe meč dvusečny, daŭžynëu ŭ lokac', ì padperazaŭ âgo pad plaščom svaim da pravaga s'câgna.

17. І паднёс дарункі Эглону, цару Маавіцкаму; а Эглон быў чалавек вельмі тоўсты.

Ì padnës darunki Èglonu, caru Maavickamu; a Èglon byŭ čalavek vel'mi toŭsty.

18. Калі паднёс Аод усе дарункі і правёў людзей, якія прынеслі дарункі,

Kali padnës Aod use darunki ì pravëŭ lŭdzej, âkiâ prynes'li darunki,

19. дык сам вярнуўся ад балванаў, якія ў Галгале, і сказаў: у мяне ёсьць таёмнае слова табе, цару. Той сказаў: цішэй! І выйшлі ад яго ўсе, што стаялі пры ім.

dyk sam vârnũsâ ad balvanaŭ, âkiâ ŭ Galgale, ì skazaŭ: u mâne ës'c' taemnae slova tabe, caru. Toj skazaŭ: cišëj! Ì vyjšli ad âgo ŭse, što staâli pry ìm.

20. Аод падышоў да яго; ён сядзеў у прахалодным пакоі, які быў у яго асобна. І сказаў Аод: у мяне ёсьць да цябе слова Божае. Эглон устаў з

крэсла.

*Aod padyšoŭ da âgo; ěn sâdzeŭ u prahalodnym pakoì, âkì byŭ u âgo asobna.
Ì skazaŭ Aod: u mâne ěs'c' da câbe slova Boŭŭae. Èglon ustaŭ z krèsla.*

21. Аод працягнуў левую руку сваю, і ўзяў меч з правага сьцягна свайго, і ўсадзіў яго ў чэрава ягонае,

Aod pracâgnuŭ levuŭ ruku svaŭ, ì ŭzâŭ meč z pravaga s'câgna svajgo, ì ŭsadziŭ âgo ŭ čèrava âgonae,

22. так што ўвайшла за вастрыём і тронка, і тлушч закрыў вастрыё; бо Аод ня выняў меча з чэрава ягонага, і ён прайшоў у заднія часткі.

tak što ŭvajšla za vastryëm ì tronka, ì tlušč zakryŭ vastryë; bo Aod nâ vynâŭ meča z čèrava âgonaga, ì ěn prajšoŭ u zadniâ častki.

23. І выйшаў Аод за дзьверы, і зачыніў за сабою дзьверы верхняга пакоя, і замкнуў.

Ì vyjšaŭ Aod za dz'very, ì začyniŭ za saboŭ dz'very verhnâga pakoâ, ì zamknuŭ.

24. Калі ён выйшаў, рабы Эглона прыйшлі, і бачаць, вось, дзьверы верхняга пакоя замкнутыя, і кажуць: мабыць, ён дзеля патрэбы ў прахалодным пакоі.

Kali ěn vyjšaŭ, raby Èglona pryjšli, ì bačac', vos', dz'very verhnâga pakoâ zamknutyâ, ì kažuc': mabyc', ěn dzelâ patrèby ŭ prahalodnym pakoì.

25. Чакалі даволі доўга, але бачачы, што ніхто не адчыняе дзьвярэй сьвяцёлкі, узялі ключа і адамкнулі, і вось, гаспадар іхні ляжыць на зямлі мёртвы.

Čakali davoli doŭga, ale bačacy, što nihto ne adčynâe dz'vârěj s'vâcëlki, uzâli klûâ ì adamknuli, ì vos', gaspadar ihni lâžyc' na zâmli mërtyv.

26. Пакуль яны здаўмяваліся, Аод тым часам сышоў, прайшоў міма балванаў і ўратаваўся ў Сэіраце.

Pakul' âny zdaŭmâvalisâ, Aod tym časam syšoŭ, prajšoŭ mîma balvanaŭ i ŭratavaŭsâ ŭ Sèirace.

27. А прыйшоўшы, затрубіў у трубу на гары Яфрэмавай, і сышлі зь ім сыны Ізраілевыя з гары, і ён ішоў наперадзе іх.

A pryjšoŭšy, zatrubiŭ u trubu na gary Âfrèmavaj, i syšli z' im syny Îzrailevyâ z gary, i ěn išoŭ naperadze ih.

28. І сказаў ім: ідзеце за мною: бо аддаў Гасподзь ворагаў вашых Маавіцянаў у рукі вашыя. І пайшлі за ім, і перахапілі пераправу церазь Ярдан да Маава, і не давалі нікому пераходзіць.

Î skazaŭ im: idzece za mnoŭ: bo addaŭ Gaspodz' voragaŭ vašyh Maavicânaŭ u ruki vašyâ. Î pajšli za im, i perahapili perpravu ceraz' Ârdan da Maava, i ne davalì nikomu perahodzic'.

29. І пабілі ў той час Маавіцянаў каля дзесяці тысяч чалавек, усіх здаровых і дужых, і ніхто ня ўцёк.

Î pabili ŭ toj čas Maavicânaŭ kalâ dzesâci tysâč čalavek, usih zdarovyh i dužyh, i nihto nâ ŭcěk.

30. Так упакорыліся ў той дзень Маавіцяне Ізраілю, і было спакойна ў зямлі восемдзсят гадоў.

Tak upakorylisâ ŭ toj dzen' Maavicâne Îzrailŭ, i bylo spakojna ŭ zâmli vosemdzesât gadoŭ.

31. Пасьля Аода быў Самэгар, сын Анатаў, які шэсьцьсот чалавек Філістымлянаў пабіў валовым ражном; ён таксама ўратаваў Ізраіля.

Pas'lâ Aoda byŭ Samègar, syn Anataŭ, âki šès'c'sot čalavek Filistymlânaŭ pabiŭ valovym ražnom; ěn taksama ŭratavaŭ Îzrailâ.

4 Кіраўнік

1. Калі памёр Аод, сыны Ізраілевыя пачалі зноў учыняць ліхое перад вачыма Госпада.

Kali pamër Aod, syny Ìzrailevyâ pačali znoŭ učynâc' lihoe perad vačyuma Gospada.

2. І аддаў іх Гасподзь у рукі Явіна, цара Ханаанскага, які цараваў у Асоры; ваеначальнікам у яго быў Сісора, які жыў у Харашат-Гаіме.

Ì addaŭ ih Gaspodz' u rukì Ávina, cara Hanaanskaga, âkì caravaŭ u Asory; vaenačal'nikam u âgo byŭ Sisora, âkì žyŭ u Harašat-Gaime.

3. І заенчылі сыны Ізраілевыя да Госпада. Бо ў яго было дзевяцьсот жалезных калясьніц, і ён жорстка прыгнятаў сыноў Ізраілевых дваццаць гадоў.

Ì zaenčyli syny Ìzrailevyâ da Gospada. Bo ŭ âgo bylo dzevâc'sot žaleznyh kalâs'nic, i ên žorstka prygnâtaŭ synoŭ Ìzrailevyh dvaccac' gadoŭ.

4. У той час была судзьдзёю Ізраіля Дэвора прарочыца, жонка Лапідотава.

U toj čas byla sudz'dzëu Ìzrailâ Dèvora praročyca, žonka Lapidotava.

5. Яна жыла пад Пальмаю Дэворынаю, паміж Рамаю і Вэтылем, на гары Яфрэмавай; і прыходзілі да яе сыны Ізраілевыя на суд.

Âna žyla pad Pal'maŭ Dèvorynaŭ, pamiz Ramaŭ i Vètylem, na gary Âfrètavaj; i pryhodzili da âe syny Ìzrailevyâ na sud.

6. Дэвора паслала і паклікала Варака, сына Авінаамавага, з Кедэса Нэфталімавага, і сказала яму: загадвае табе Гасподзь, Бог Ізраілеў: ідзі, падыміся на гару Фавор, і вазьмі з сабою дзесяць тысяч чалавек з сыноў Нэфталімавых і сыноў Завулонавых;

Dèvora paslala i paklikala Varaka, syna Avinaamavaga, z Kedèsa

Nèftalimavaga, i skazala âmu: zagadvae tabe Gaspodz', Bog Ižraileŭ: idzi, padymisâ na garu Favor, i vaz'mi z saboŭ dzesâc' tysâc' čalavek z synoŭ Nèftalimavyh i synoŭ Zavulonavyh;

7. а Я прывяду да цябе, да патока Кісона, Сісару, ваеначальніка Явінавага, і калясьніцы ягоныя і шматлюднае войска ягонае, і аддам яго ў рукі твае.

a Â pryvâdu da câbe, da patoka Kisona, Sisaru, vaenačal'nika Âvinavaga, i kalâs'nicy âgonyâ i šmatlŭdnae vojska âgonae, i addam âgo ŭ ruki tvae.

8. Варак сказаў ёй: калі ты пойдзеш са мною, пайду; а калі ня пойдзеш са мною, не пайду.

Varak skazaŭ ej: kalì ty pojdzeš sa mnoŭ, pajdu; a kalì nâ pojdzeš sa mnoŭ, ne pajdu.

9. Яна сказала: пайсьці пайду з табою; толькі не табе ўжо будзе слава на шляху гэтым, куды ты ідзеш; а ў рукі жанчыне аддасьць Гасподзь Сісару. І ўстала Дэвора і пайшла з Варакам у Кедэс.

Âna skazala: pajs'ci pajdu z taboŭ; tol'ki ne tabe ŭžo budze slava na šlâhu gèтым, kudy ty idzeš; a ŭ ruki žančyne addas'c' Gaspodz' Sisaru. I ŭstala Dèvora i pajšla z Varakam u Kedès.

10. Варак склікаў Завулонцаў і Нэфталімцаў у Кедэс, і пайшлі сьледам за ім дзесяць тысяч чалавек, і Дэвора пайшла зь ім.

Varak sklikaŭ Zavuloncaŭ i Nèftalimcaŭ u Kedès, i pajšli s'ledam za im dzesâc' tysâc' čalavek, i Dèvora pajšla z' im.

11. Хэвэр, Кенэянін, аддзяліўся ад Кенэйцаў, сыноў Халвава, родзіча Майсеевага, і раскінуў намёт свой каля дубровы ў Цаанііме паблізу Кедэса.

Hèvèr, Kenèânìn, addzâliŭsâ ad Kenèjcaŭ, synoŭ Halvava, rodiča Majseevaga, i raskinuŭ namèt svoj kalâ dubrovy ŭ Caaniime pablizu Kedèsa.

12. І данесьлі Сісару, што Варак, сын Авінаамаў, падняўся на гару Фавор.

Ì danes'li Sísaru, što Varak, syn Avínaamaŭ, padnâŭsâ na garu Favor.

13. Сісара склікаў усе калясьніцы свае, дзевяцьсот жалезных калясьніц, і ўвесь народ, які ў яго, з Харашэт-Гаіма да патока Кісона.

Sísara sklikaŭ use kalâs'nicy svae, dzevâc'sot žaleznyh kalâs'níc, i ŭves' narod, âki ŭ âgo, z Harašèt-Gaïma da patoka Kìsona.

14. І сказала Дэвора Вараку: устань, бо гэта той дзень, у які Гасподзь аддасьць Сісару ў рукі твае; Сам Гасподзь пойдзе перад табою. І сышоў Варак з гары Фавор і за ім дзесяць тысяч чалавек.

Ì skazala Dèvora Varaku: ustan', bo gèta toj dzen', u âki Gaspodz' addas'c' Sísaru ŭ rukì tvae; Sam Gaspodz' pojdze perad taboŭ. Ì syšoŭ Varak z gary Favor i za ìm dzesâc' tysâč čalavek.

15. Тады Гасподзь прывёў у замяшаньне Сісару і ўсе калясьніцы ягоныя і ўсё рушэньне яго ад меча Варакавага, і сышоў Сісара з калясьніцы, і пабег пеша.

Tady Gaspodz' pryvëŭ u zamâšan'ne Sísaru i ŭse kalâs'nicy âgonyâ i ŭsë rušèn'ne âgo ad meča Varakavaga, i syšoŭ Sísara z kalâs'nicy, i pabeg peša.

16. Варак гнаў калясьніцы яго і рушэньне да Харашэт-Гаіма, і загінуў увесь табар Сісараў ад меча, не засталася нікога.

Varak gnaŭ kalâs'nicy âgo i rušèn'ne da Harašèt-Gaïma, i zagìnuŭ uves' tabar Sísaraŭ ad meča, ne zastalosâ nìkoga.

17. А Сісара ўцёк пеша ў намет Яілі, жонкі Хэвэра Кенэяніна: бо паміж Явінам, царом Асорскім, і домам Хэвэра Кенэяніна быў мір.

A Sísara ŭcèk peša ŭ namèt Âilì, žonkì Hèvèra Kenèânina: bo pamìž Âvinam, carom Asorskìm, i domam Hèvèra Kenèânina byŭ mìr.

18. І выйшла Яіль насустрач Сісару, і сказала яму: зайдзі, гаспадару

мой, зайдзі да мяне, ня бойся. Ён зайшоў да яе ў намёт, і яна накрыла яго кілімам.

Ī vyjšla Âil' nasustrač Sisaru, i skazala âmu: zajdzi, gaspadaru moj, zajdzi da mâne, nâ bojsâ. Ęn zajšoŭ da âe ŭ namët, i âna nakryla âgo kilimam.

19. Сісара сказаў ёй: дай мне крыху вады напіцца, я піць хачу. Яна разьвязала мех з малаком, і напайла яго, і накрыла яго.

Sisara skazaŭ ëj: daj mne kryhu vady napicca, â pic' haču. Âna raz'vâzala meh z malakom, i napaila âgo, i nakryla âgo.

20. Сісара сказаў ёй: стань каля дзвьярэй намёта, і калі хто прыйдзе і спытаецца ў цябе і скажа: "ці няма тут каго?", ты скажы: "няма".

Sisara skazaŭ ëj: stan' kalâ dz'vârèj namëta, i kalì hto pryjdzè i spytaecca ŭ câbe i skaža: "ci nâma tut kago?", ty skaży: "nâma".

21. Яіль, жонка Хэвэрава, узяла кол ад намёта, і ўзяла малаток у руку сваю, і падышла да яго ціхенька, і ўбіла кол у скроню яму так, што прыкалола да зямлі; а ён спаў стомлены і памёр.

Âil', žonka Hèvèrava, uzâla kol ad namëta, i ŭzâla malatok u ruku svaŭ, i padyšla da âgo cihen'ka, i ŭbila kol u skronû âmu tak, što prykalola da zâmli; a ën spaŭ stomleny i pamër.

22. І вось Варак гоніцца за Сісарам. Яіль выйшла насустрач яму, і сказала яму: увайдзі, я пакажу табе чалавека, якога ты шукаеш. Ён увайшоў да яе, і вось, Сісара ляжыць мёртвы, і кол у скроні ў яго.

Ī vos' Varak gonicca za Sisaram. Âil' vyjšla nasustrač âmu, i skazala âmu: uvajdzi, â pakažu tabe čalaveka, âkoga ty šukaeš. Ęn uvajšoŭ da âe, i vos', Sisara lâžyc' mërtyvy, i kol u skroni ŭ âgo.

23. І ўпакорыў Бог таго дня Явіна, цара Ханаанскага, сынам Ізраілевым.

Ī ŭpakoryŭ Bog tago dnâ Âvina, cara Hanaanskaga, synam Īzrailevym.

24. Рука сыноў Ізраілевых мацавалася болей і болей над Явінам, царом

Ханаанскім, пакуль ня зьнішчылі яны Явіна, цара Ханаанскага.

Ruka synoŭ ĭzrailevyh macavalasâ boleĭ ĭ boleĭ nad Âvinam, carom Hanaanskim, pakul' nâ z'niščyli âny Âvina, cara Hanaanskaga.

5 Кіраўнік

1. Таго дня засьпявалі Дэвора і Варак, сын Авінаамаў, такімі словамі:

Tago dnâ zas'pâvali Dèvora ĭ Varak, syn Avinaamaŭ, takimì slovami:

2. Ізраіль адпомшчаны, народ паказаў руплівасьць, праслаўце Госпада!

ĭzrail' adpomščany, narod pakazaŭ rупlivas'c', praslaŭce Gospada!

3. Слухайце, цары, уважайце, вяльможы: я Госпаду сьпяваю, я граю, Богу Ізраілеваму.

Sluhajce, cary, uvažajce, vâl'možy: â Gospadu s'pâvaŭ, â graŭ, Bogu ĭzrailevamu.

4. Калі Ты выходзіў, Госпадзе, ад Сэіра, калі ішоў з поля Эдомскага, затрэслася зямля, закапала неба, вадой закапалі хмары;

Kali Ty vyhodziŭ, Gospadze, ad Sèira, kali išoŭ z polâ Èdomskaga, zatrèslasâ zâmlâ, zakapala neba, vadoŭ zakapali hmary;

5. раставалі горы ад аблічча Госпада, нават гэты Сінай ад аблічча Госпада, Бога Ізраілевага.

rastavali gory ad abličča Gospada, navat gèty Sinaj ad abličča Gospada, Boga ĭzrailevaga.

6. У дні Самэгара, сына Анатавага, у дні Яілі, былі пустыя дарогі, хто раней хадзіў шляхамі простымі, хадзіў тады кружнымі дарогамі.

U dni Samègara, syna Anatavaga, u dni Âilì, byli pustyâ darogì, hto raneĭ hadziŭ šlâhamì prostymi, hadziŭ tady kružnymi darogami.

7. Не засталася насельнікаў у селішчах у Ізраіля, ня стала, пакуль не

паўстала я, Дэвора, пакуль не паўстала я, маці ў Ізраілі.

*Ne zastalosâ naseľ'nikaŭ u seliščah u Ĺzrailâ, nâ stala, pakul' ne paŭstala â,
Dèvora, pakul' ne paŭstala â, macì ŭ Ĺzraili.*

8. Выбралі новых багоў, таму і вайна каля брамы. Ці відны былі шчыт і дзіда ў сарака тысяч Ізраіля?

Vybrali novyh bagoŭ, tamu i vajna kalâ bramy. Cì vidny byli ščyt i dzida ŭ saraka tysâč Ĺzrailâ?

9. Сэрца маё - вам, правадыры Ізраіля, рупліўцам народным; праслаўце Госпада!

*Sèrca maë - vam, pravadyry Ĺzrailâ, rupliŭcam narodnym; praslaŭce
Gospada!*

10. Хто ездзіць на белых асьліцах, хто сядзіць на дыванах і хто ходзіць па дарозе, сьпявайце песню!

Hto ez'dzic' na belyh as'licah, hto sâdzic' na dyvanah i hto hodzic' pa daroze, s'pâvajce pes'nû!

11. Сярод галасоў, што зьбіраюць статкі каля калодзежаў, там хай засьпяваюць хвалу правадырам Ізраіля! Тады выступіў да брамы народ Гасподні.

*Sârod galasoŭ, što z'biraŭc' statki kalâ kalodzežaŭ, tam haj zas'pâvaŭc'
hvalu pravadyram Ĺzrailâ! Tady vystupiŭ da bramy narod Gaspodni.*

12. Паўстань, паўстань, Дэвора, паўстань, паўстань! засьпявай песню! Паўстань, Варак! і вядзі палонных тваіх, сыне Авінаамаў!

*Paŭstan', paŭstan', Dèvora, paŭstan', paŭstan'! zas'pâvaj pes'nû! Paŭstan',
Varak! i vâdzi palonnyh tvaih, syne Avinaamaŭ!*

13. Тады нямногім з моцных падначаліў Ён народ; Гасподзь падначаліў мне адважных.

Tady nâmnogim z mocnyh padnačaliŭ Ęn narod; Gaspodz' padnačaliŭ mne

advážnyh.

14. Ад Яфрэма прыйшлі тыя, што ўкараніліся ў зямлі Амаліка; за табою Веньямін, сярод народа твайго; ад Махіра ішлі правадыры, і ад Завулона тыя, што валодалі трысьцінай пісцовай.

Ad Áfrèma pryjšli tyâ, što ŭkaranilisâ ŭ zâmlì Amalìka; za taboû Ven'âmin, sârod naroda tvajgo; ad Mahìra išli pravadyry, i ad Zavulona tyâ, što valodali trys'cinaj pìscovaj.

15. І князі Ісахаравыя з Дэвораю, і Ісахар гэтак сама, як Варак, кінуўся ў даліну пешы. У родах Рувімавых вялікая нясуладзіца.

Ì knâzi Ìsaharavyâ z Dèvoraû, i Ìsahar gètak sama, âk Varak, kìnuŭsâ ŭ dalìnu pešy. U rodah Ruvìmavyh vâlikaâ nâsuladzìca.

16. Чаго сядзіш ты паміж кашарамі, слухаючы бляяньне авечак? У плямёнах Рувімавых вялікая нясуладзіца.

Čago sâdziš ty pamiž kašaramì, sluhaŭčy blâân'ne avečak? U plâmënah Ruvìmavyh vâlikaâ nâsuladzìca.

17. Галаад жыве спакойна за Ярданам; Дану чаго баяцца з караблямі? Асір сядзіць на беразе мора і каля прыстаняў сваіх жыве спакойна.

Galaad žyve spakojna za Árdanam; Danu čago baâcca z karablâmi? Asir sâdzic' na beraze mora i kalâ prystanâŭ svaìh žyve spakojna.

18. Завулон - гэта люд, які душу сваю асудзіў на сьмерць, і Нэфталім на вышынях поля.

Zavulon - gèta lùd, âkì dušu svaû asudziŭ na s'merc', i Nèftalìm na vyšynâh polâ.

19. Прышлі цары, паваяваліся, тады паваяваліся цары Ханаанскія ў Танааху і каля водаў Магідонскіх, але не атрымалі ніякага срэбра.

Pryjšli cary, pavaâvalisâ, tady pavaâvalisâ cary Hanaanskiâ ŭ Tanaahu i kalâ vodaŭ Magìdonskih, ale ne atrymali niâkaga srèbra.

20. Зь неба ваявалі зоркі, са шляхоў сваіх ваявалі зь Сісарам.

Z' neba vaâvali zorki, sa šlâhoŭ svaih vaâvali z' Sisaram.

21. Паток Кісон падхапіў іх, паток Кедумін, паток Кісон. Тапчы, душа мая, сілу!

Patok Kison padhapiŭ ih, patok Kedumîn, patok Kison. Tapčy, duša maâ, silu!

22. Тады ламаліся капыты конскія ад уцёкаў, ад уцёкаў борздых ягоных.

Tady lamalisâ kapyty konskiâ ad ucëkaŭ, ad ucëkaŭ borzdyh âgonyh.

23. Праклянеце Мэроз, кажа анёл Гасподні, праклянеце жыхароў яго за тое, што ня прыйшлі на дапамогу Госпаду, на дапамогу Госпаду з адважнымі.

Praklânece Mèroz, kaža anël Gaspodni, praklânece žyharoŭ âgo za toe, što nâ pryjšli na dapamogu Gospadu, na dapamogu Gospadu z advažnymì.

24. Хай будзе дабраславёная сярод жанчын Яіль, жонка Хэвэра Кенэяніна, сярод жанчын у намётах хай будзе дабраславёная!

Haj budze dabraslavënaâ sârod žančyn Âil', žonka Hèvèra Kenèânina, sârod žančyn u namëtah haj budze dabraslavënaâ!

25. Вады папрасіў ён: малака прынесла яна, у чары вяльможніцкай падала малака выдатнага.

Vady paprasiŭ ën: malaka prynesla âna, u čary vâl'možnickaj padala malaka vydatnaga.

26. Руку левую працягнула яна да кала, а сваю правую да малатка работніцкага; ударыла Сісару, прабіла галаву ягоную, разьбіла і пранізала скроню яму.

Ruku levuû pracâgnula âna da kala, a svaû pravuû da malatka rabotnickaga; udaryla Sisaru, prabila galavu âgonuû, raz'bila i pranizala skronû âmu.

27. І схіліўся да ног яе, упаў і ляжаў, да ног яе схіліўся, упаў: дзе схіліўся, там і ўпаў забіты.

Ī shiliŭsâ da nog âe, upaŭ i lâžaŭ, da nog âe shiliŭsâ, upaŭ: dze shiliŭsâ, tam i ŭpaŭ zabity.

28. У вакно выглядае й галосіць маці Сісарава я праз рашотку: чаму доўга ня йдзе яго коньніца, чаго замарудзілі колы яго калясьніц?

U vakno vyglâdae j galosic' maci Sisaravaâ praz rašotku: čamu doŭga nâ jdze âgo kon'nica, čago zamarudzili koly âgo kalâs'nic?

29. Рассудлівыя зь яе каляжанак ёй адказалі, і сама яна адказвае на пытаньні свае:

Rassudlivyâ z' âe kalâžanak ej adkazali, i sama âna adkazvae na pytan'ni svae:

30. знайшлі яны, мабыць, і дзеляць здабычу, па дзяўчыне, па дзьве дзяўчыны на кожнага воіна, лупам дасталася каляровая вопратка Сісару, тканіна дасталася ў луп каляровая, вышываная паабапал, у палоннага з плячэй зьнятая.

znajšli âny, mabyč', i dzelâc' zdabyču, pa dzâŭčyne, pa dz've dzâŭčyny na kožnaga voina, lupam dastalasâ kalârovaâ vopratka Sisaruru, tkanina dastalasâ ŭ lup kalârovaâ, vyšyvanaâ paabapal, u palonnaga z plâčëj z'nâtaâ.

31. Так няхай прападуць усе ворагі Твае, Госпадзе! а хто любіць Яго, няхай будзе, як сонца, што ўзыходзіць у поўнай моцы сваёй! - І сьцішылася зямля на сорак гадоў.

Tak nâhaj prapaduc' use voragi Tvae, Gospadze! a hto lûbic' Âgo, nâhaj budze, âk sonca, što ŭzyhodzic' u poŭnaj mocy svaëj! - Ī s'cišylasâ zâmlâ na sorak gadoŭ.

6 Кіраўнік

1. Сыны Ізраілевыя зноў пачалі ўчыняць ліхое перад вачыма Госпада, і аддаў іх Гасподзь у рукі Мадьяніцянам на сем гадоў.

Syny IŹrailevyâ znoŭ pačali ũčynâc' lihoe perad vačyma Gospada, i addaŭ ih Gaspodz' u ruki Madyânicânam na sem gadoŭ.

2. Цяжкая была рука ў Мадьяніцянаў над Ізраілем, і сыны Ізраілевыя зрабілі сабе ад Мадьяніцянаў цясьніны ў гарах і пячоры і ўмацаваньні.

Câžkaâ byla ruka ũ Madyânicânaŭ nad IŹrailem, i syny IŹrailevyâ zrabili sabe ad Madyânicânaŭ câs'niny ũ garah i pâčory i ũmacavan'nì.

3. Калі пасее Ізраіль, прыйдуць Мадьяніцяне і Амалікіцяне, і жыхары ўсходу і ходзяць у іх;

Kali pasee IŹrail', pryjduc' Madyânicâne i Amalikicâne, i žyhary ũshodu i hodzâc' u ih;

4. і стаяць у іх намётамі, і зьнішчаюць створанае зямлёю да самай Газы, і не пакідаюць на пракорм Ізраілю ні авеякі, ні вала, ні асла.

i staâc' u ih namëtami, i z'niščaŭc' stvoranae zâmlëu da samaj Gazy, i ne pakidaŭc' na prakorm IŹrailu ni aveâki, ni vala, ni asla.

5. Бо яны прыходзілі з быдлам сваім і з намётамі сваімі, прыходзілі ў такім мностве, як саранча; ім і вярблюдам іхнім ня было ліку, і хадзілі па зямлі Ізраілевай, спусташаючы яе.

Bo âny pryhodzili z bydlam svaim i z namëtami svaimi, pryhodzili ũ takim mnoštve, âk saranča; im i vârblûdam ihnim nâ bylo liku, i hadzili pa zâmli IŹrailevaj, spustašaŭčy âe.

6. І вельмі згалеў Ізраіль ад Мадьяніцянаў, і заенчылі сыны Ізраіля да Госпада.

I vel'mi zgaleŭ IŹrail' ad Madyânicânaŭ, i zaenčyli syny IŹrailâ da Gospada.

7. І калі заенчылі сыны Ізраілевыя да Госпада на Мадыяніцянаў,

Ì kalì zaenčyli syny Ìzrailevyâ da Gospada na Madyânicânaŭ,

8. паслаў Гасподзь прарока да сыноў Ізраілевых, і сказаў ім: так кажа

Гасподзь Бог Ізраілеў: Я вывеў вас зь Егіпта, вывеў вас з дома рабства;

paslaŭ Gaspodz' praroka da synoŭ Ìzrailevyh, ì skazaŭ im: tak kaža Gaspodz'

Bog Ìzraileŭ: Â vyveŭ vas z' Egìpta, vyveŭ vas z doma rabstva;

9. выбавіў вас з рукі Егіпцянаў і з рукі ўсіх прыгнятальнікаў вашых,

прагнаў іх ад вас, і даў вам зямлю іхнюю,

vybaviŭ vas z ruki Egipcânaŭ ì z ruki ŭsìh prygnâtal'nikaŭ vašyh, pragnaŭ ih

ad vas, ì daŭ vam zâmlû ihnûŭ,

10. і сказаў вам: "Я - Гасподзь Бог ваш; не шануйце божышчаў

Амарэйскіх, у зямлі якіх вы жывяце"; але вы не паслухаліся голасу

Майго.

ì skazaŭ vam: "Â - Gaspodz' Bog vaš; ne šanujce božyščaŭ Amarèjskih, u

zâmlì âkìh vy žyvâce"; ale vy ne pasluhalisâ golasu Majgo.

11. І прыйшоў анёл Гасподні і сеў у Офры пад дубам, які належаў Ёасу,

наступцу Авіезэраваму: сын яго Гедэон малаціў тады пшаніцу ў

чавільні, каб схавацца ад Мадыяніцянаў.

Ì pryjšoŭ anël Gaspodnì ì seŭ u Ofry pad dubam, âkì naležaŭ Ęasu, nastupcu

Aviezèravamu: syn âgo Gedèon malaciŭ tady pšanìcu ŭ čavil'ni, kab

shavacca ad Madyânicânaŭ.

12. І зьявіўся яму анёл Гасподні і сказаў яму: Гасподзь з табою, муж

дужы!

Ì z'âviŭsâ âmu anël Gaspodnì ì skazaŭ âmu: Gaspodz' z taboŭ, muž dužy!

13. Гедэон сказаў яму: гаспадару мой! калі Гасподзь з намі, дык чаму

спасьцігла нас усё гэта? і дзе ўсе цуды Ягонья, пра якія казалі нам

бацькі нашыя, кажучы: "зь Егіпта вывеў нас Гасподзь"? цяпер пакінуў

нас Гасподзь і аддаў нас у рукі Мадыяніцянам.

Gedèon skazaŭ âmu: gaspadaru moj! kalì Gaspodz' z namì, dyk čamu spas' cigla nas usë gèta? ì dze ũse cudy Ágonyâ, pra âkiâ raskazvalì nam bac'ki našyâ, kažučy: "z' Egìpta vyveŭ nas Gaspodz'""? câper pakìnuŭ nas Gaspodz' ì addaŭ nas u ruki Madyânicânam.

14. Гасподзь, паглядзеўшы на яго, сказаў: ідзі з гэтаю сілаю тваёю і выратуй Ізраіля ад рукі Мадыяніцянаў; Я пасылаю цябе.

Gaspodz', paglâdzeŭšy na âgo, skazaŭ: idzi z gètaŭ silaŭ tvaëŭ ì vyratuj Ìzrailâ ad ruki Madyânicânaŭ; Â pasylaŭ câbe.

15. Гедэон сказаў Яму: Госпадзе! як уратую я Ізраіля! вось, і род мой у племі Манасііным самы бедны, і я ў доме ў бацькі майго наймаладзейшы.

Gedèon skazaŭ Âmu: Gospadze! âk uratuŭ â Ìzrailâ! vos', ì rod moj u plemi Manasiìnym samy bedny, ì â ũ dome ũ bac'ki majgo najmaladzejšy.

16. І сказаў яму Гасподзь: Я буду з табою, і ты паб'еш Мадыяніцянаў, як аднаго чалавека.

Ì skazaŭ âmu Gaspodz': Â budu z taboŭ, ì ty pab'eš Madyânicânaŭ, âk adnago čalaveka.

17. Гедэон сказаў Яму: калі я здабыў ласку перад вачамі Тваімі, дык зрабі мне азнаку, што Ты гаворыш са мною:

Gedèon skazaŭ Âmu: kalì â zdabyŭ lasku perad vačami Tvaìmi, dyk zrabi mne oznaku, što Ty gavoryš sa mnoŭ:

18. ня ідзі адгэтуль, пакуль я ня прыйду да цябе і не прынясу дарунку майго і не прапаную Табе. Ён сказаў: Я застануся, пакуль ты ня вернешся.

nâ jdzi adgètul', pakul' â nâ pryjdu da câbe ì ne prynâsu darunku majgo ì ne prapanuŭ Tabe. Ên skazaŭ: Â zastanusâ, pakul' ty nâ verneššâ.

19. Гедэон пайшоў і прыгатаваў казьяля і праснакоў з эфы мукі; мяса паклаў у кош, а ўзвар уліў у горшчык і прынёс да Яго пад дуб і прапанаваў.

Gedèon pajšoŭ i prygatavaŭ kaz'lanâ i prasnaکوŭ z èfy mukì; mâsa paklaŭ u koš, a ŭzvar uliŭ u gorščyk i prynës da Âgo pad dub i prapanavaŭ.

20. І сказаў яму анёл Божы: вазьмі мяса і праснакі, і пакладзі на гэты камень, і вылі ўзвар. Ён так і зрабіў.

Ì skazaŭ âmu anël Božy: vaz'mi mâsa i prasnaki, i pakladzi na gèty kamen', i vylì ŭzvar. Èn tak i zrabìŭ.

21. Анёл Гасподні, працягнуўшы канец жазла, якое было ў руцэ ў яго, дакрануўся да мяса і праснакоў; і выйшаў агонь з каменя і паеў мяса і праснакі; і анёл Гасподні зьнік з вачэй ягоных.

Anël Gaspodni, pracâgnuŭšy kanec žazla, âkoe bylo ŭ rucè ŭ âgo, dakranuŭsâ da mâsa i prasnaکوŭ; i vyjšaŭ agon' z kamenâ i paeŭ mâsa i prasnaki; i anël Gaspodni z'nik z vačèj âgonyh.

22. І ўбачыў Гедэон, што гэта анёл Гасподні, і сказаў Гедэон: гора мне, Уладыка Госпадзе! бо я бачыў анёла Гасподняга твар у твар.

Ì ŭbačyŭ Gedèon, što gèta anël Gaspodni, i skazaŭ Gedèon: gora mne, Uladyka Gospadze! bo â bačyŭ anëla Gaspodnâga tvar u tvar.

23. Гасподзь сказаў яму: мір табе, ня бойся, не памрэш.

Gaspodz' skazaŭ âmu: mìr tabe, nâ bojsâ, ne pamrèš.

24. І зладзіў там Гедэон ахвярнік Госпаду і назваў яго: Ягова Шалом. Ён яшчэ і сеньня ў Офры Авіезэравай.

Ì zladziŭ tam Gedèon ahvârnik Gospadu i nazvaŭ âgo: Âgova Šalom. Èn âščè i sën'nâ ŭ Ofry Aviezèravaj.

25. У тую ноч сказаў яму Гасподзь: вазьмі цяля са статку бацькі твайго і другое цяля сямігадовае, і развалі ахвярнік Ваала, які ў бацькі твайго, і

сьсячы сьвяшчэннае дрэва, якое каля яго,

U tuû noč skazaŭ âmu Gaspodz': vaz'mi câlâ sa statku bac'ki tvajgo i drugoe câlâ sâmigadovae, i razvali ahvârnîk Vaala, âkî ŭ bac'ki tvajgo, i s'sâčy s'vâščènnae drèva, âkoe kalâ âgo,

26. і пастаў ахвярнік Госпаду Богу твайму, на вяршыні скалы гэтай, у парадку, і вазьмі другое цяля і прынясі на цэласпаленьне на дровах з дрэва, якое сьсячэш.

i pastaŭ ahvârnîk Gospadu Bogu tvajmu, na vâršyni skaly gètaj, u paradku, i vaz'mi drugoe câlâ i prynâsi na cèlaspalen'ne na drovah z drèva, âkoe s'sâčèš.

27. Гедэон узяў дзесяць чалавек з рабоў сваіх і зрабіў, як казаў яму Гасподзь; але як што зрабіць гэта ўдзень ён баяўся хатніх бацькі свайго і жыхароў горада, дык зрабіў уначы.

Gedèon uzâŭ dzesâc' čalavek z raboŭ svaîh i zrabiŭ, âk kazaŭ âmu Gaspodz'; ale âk što zrabič' gèta ŭdzen' ên baâŭsâ hatnih bac'ki svajgo i žyharoŭ gorada, dyk zrabiŭ unačy.

28. Раніцай усталі жыхары горада, і вось, ахвярнік Ваалаў разбураны, і дрэва каля яго сьсечанае, і другое цяля прынесена на цэласпаленьне на ягоным ахвярніку.

Ranîcaj ustali žyhary gorada, i vos', ahvârnîk Vaalaŭ razburany, i drèva kalâ âgo s'sečanae, i drugoe câlâ prynesena na cèlaspalen'ne na âgonym ahvârnîku.

29. І гаварылі адзін аднаму: хто гэта зрабіў? Шукалі, распытвалі і казалі: Гедэон, сын Ёасаў, зрабіў гэта.

Ì gavaryli adzîn adnamu: hto gèta zrabiŭ? Šukali, raspytvali i skazali: Gedèon, syn Ěasaŭ, zrabiŭ gèta.

30. І казалі жыхары горада Ёасу: выведзі сына твайго: ён мусіць

памерці за тое, што разбурый ахвярнік Ваала і сьсек дрэва, якое было каля яго.

Ì skazali žyhary gorada Ęasu: vyvedzi syna tvajgo: ěn music' pamercì za toe, što razburyŭ ahvârnìk Vaala ì s'sek drèva, âkoe bylo kalâ âgo.

31. Ёас сказаў усім, што падступіліся да яго: ці вам заступацца за Ваала, ці вам абараняць яго? хто заступіцца за яго, той будзе аддадзены сьмерці гэтай самай раніцы; калі ён Бог, дык няхай сам заступіцца за сябе, бо ён разбурый ахвярнік.

Ęas skazaŭ usim, što padstupilisâ da âgo: cì vam zastupacca za Vaala, cì vam abaranâc' âgo? hto zastupìcca za âgo, toj budze addadzeny s'mercì gètaj samaj ranìcy; kalì ěn Bog, dyk nâhaj sam zastupìcca za sâbe, bo ěn razburyŭ ahvârnìk.

32. І пачаў зваць яго з таго дня Ераваалам, бо сказаў: хай Ваал сам судзіцца зь ім за тое, што ён разбурый ахвярнік ягоны.

Ì pačaŭ zvac' âgo z tago dnâ Eravaalam, bo skazaŭ: haj Vaal sam sudzìcca z' ìm za toe, što ěn razburyŭ ahvârnìk âgony.

33. Тым часам усе Мадыяніцяне і Амалікіцяне і жыхары ўсходу сабраліся разам у даліне Ізрээльскай.

Tym časam use Madyânicâne ì Amalikìcâne ì žyhary ŭshodu sabralisâ razam u dalìne Ìzrèèl'skaj.

34. І дух Гасподні агарнуў Гедэона; ён затрубіў у трубу, і пакліканы быў род Авіязэраў ісьці за ім.

Ì duh Gaspodnì agarnuŭ Gedèona; ěn zatrubìŭ u trubu, ì paklikany byŭ rod Aviâzèraŭ is'cì za ìm.

35. І паслаў паслоў па ўсім племі Манасііным, і яно азвалася ісьці за ім; паслаў таксама паслоў да Асіра, Завулона і Нэфталіма, і гэтыя пайшлі насустрач ім.

Ì paslaŭ pasloŭ pa ŭsìm plemì Manasiìnym, ì âno azvalasâ is'ci za ìm; paslaŭ taksama pasloŭ da Asira, Zavulona ì Nèftalìma, ì gètyâ pajšli nasustrač ìm.

36. І сказаў Гедэон Богу: калі Ты выратуеш Ізраіля рукою маёю, як казаў Ты,

Ì skazaŭ Gedèon Bogu: kalì Ty vyratueš Ìzrailâ rukoŭ maëù, âk kazaŭ Ty,

37. дык вось, я пасьцялю ў гумне стрыжаную воўну: калі раса будзе толькі на воўне, а на ўсёй зямлі суха, дык буду ведаць, што выратуеш рукою маёю Ізраіля, як казаў Ты.

dyk vos', â pas'câlû ŭ gumne stryžanuŭ voŭnu: kalì rasa budze tol'ki na voŭne, a na ŭsěj zâmlì suha, dyk budu vedac', što vyratueš rukoŭ maëù Ìzrailâ, âk kazaŭ Ty.

38. Так і сталася: на другі дзень, устаўшы рана, ён пачаў выціскаць воўну і выціснуў з воўны расы цэлую чару вады.

Tak ì stalasâ: na drugì dzen', ustaŭšy rana, ën pačaŭ vyciskac' voŭnu ì vycisnuŭ z voŭny rasy cèluŭ čaru vady.

39. І сказаў Гедэор Богу: ня гневайся на мяне, калі яшчэ раз скажу і яшчэ толькі адзін раз учыню выпрабаваньне над воўнаю: хай будзе суха на адной толькі воўне, а на ўсёй зямлі хай будзе раса.

Ì skazaŭ Gedèor Bogu: nâ gnevajsâ na mâne, kalì âščè raz skažu ì âščè tol'ki adzìn raz učynŭ vyprabavan'ne nad voŭnaŭ: haj budze suha na adnoj tol'ki voŭne, a na ŭsěj zâmlì haj budze rasa.

40. Бог так і зрабіў у тую ноч: толькі на воўне было суха, а на ўсёй зямлі была раса.

Bog tak ì zrabìŭ u tuŭ noč: tol'ki na voŭne bylo suha, a na ŭsěj zâmlì byla rasa.

7 Кіраўнік

1. Ераваал, ён жа Гедэон, і ўвесь народ, які быў зь ім, усталі раніцай і разьмясьціліся табарам каля крыніцы Харода; а Мадыямскі табар быў ад яго на поўнач каля пагорка Марэ ў даліне.

Eravaal, ën ža Gedëon, i ũves' narod, âki byŭ z' im, ustali ranicaj i raz'mâs'cilisâ tabaram kalâ krynicy Haroda; a Madyâmski tabar byŭ ad âgo na poŭnač kalâ pagorka Marè ũ daline.

2. І сказаў Гасподзь Гедэону: народу з табою надта многа, не магу Я аддаць Мадыяніцянаў у рукі ім, каб не заганарыўся Ізраіль перад Мною і не сказаў: "мая рука выратавала мяне";

Î skazaŭ Gaspodz' Gedëonu: narodu z taboŭ nadta mnoga, ne magu Â addac' Madyânicânaŭ u ruki im, kab ne zaganaryŭsâ Îzrail' perad Mnoŭ i ne skazaŭ: "maâ ruka vyratavala mâne";

3. дык вось, абвясці ў вушы народу і скажы: "хто палахлівы і баязьлівы, той няхай вернецца і пойдзе назад з гары Галаада". І вярнулася народу дваццаць дзьве тысячы, а дзесяць тысяч засталася.

dyk vos', abvâs'ci ũ vušy narodu i skažy: "hto palahliviy i baâz'liviy, toj nâhaj vernecca i pojdze nazad z gary Galaada". Î vârnulasâ narodu dvaccac' dz've tysâcy, a dzesâc' tysâč zastalosâ.

4. І сказаў Гасподзь Гедэону: усё яшчэ многа народу; вядзі іх да вады, тады Я выберу іх табе; пра каго Я скажу: "хай ідзе з табою", той і хай ідзе з табою; а пра каго скажу табе: "не павінен ісьці з табою", той няхай і ня ідзе.

Î skazaŭ Gaspodz' Gedëonu: usë âščë mnoga narodu; vâdzi ih da vady, tady Â vyberu ih tabe; pra kago Â skažu: "haj idze z taboŭ", toj i haj idze z taboŭ; a pra kago skažu tabe: "ne pavinen is'ci z taboŭ", toj nâhaj i nâ jdze.

5. Ён прывёў народ да вады. І сказаў Гасподзь Гедэону: хто будзе хлябтаць ваду языком сваім, як хлебча сабака, таго станаві асобна, а таксама і тых усіх, якія будуць станавіцца на калені свае і піць.

Ěn pryvëŭ narod da vady. Ĭ skazaŭ Gaspodz' Gedèonu: hto budze hlâbtac' vadu âzykom svaïm, âk hlebča sabaka, tago stanavi asobna, a taksama ì tyh usih, âkiâ buduc' stanavicca na kaleni svae ì pic'.

6. І было тых, што хлябталі ротам сваім з рукі трыста чалавек; а ўвесь засталы народ кленчыў і піў ваду.

Ĭ bylo tyh, što hlâbtali rotam svaïm z ruki trysta čalavek; a ŭves' zastaly narod klenčyŭ ì piŭ vadu.

7. І сказаў Гасподзь Гедэону: трыма сотнямі тых, што хлябталі, Я выратую вас і аддам Мадьяніцянаў у рукі вашыя, а ўвесь народ няхай ідзе кожны ў сваё месца.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Gedèonu: tryma sotnâmi tyh, što hlâbtali, Â vyratuŭ vas ì addam Madyânicânaŭ u ruki vašyâ, a ŭves' narod nâhaj idze kožny ŭ svaë mesca.

8. І ўзялі яны запас ежы ў народа сабе і трубы іхнія, і адпусьціў Гедэон усіх Ізраільцянаў па намётах і затрымаў у сябе трыста чалавек; а табар Мадьямскі быў у яго ўнізе ў даліне.

Ĭ ŭzâli âny zapas ežy ŭ naroda sabe ì truby ihniâ, ì adpus'ciŭ Gedèon usih Ĭzrail'cânaŭ pa namëtah ì zatrymaŭ u sâbe trysta čalavek; a tabar Madyâmski byŭ u âgo ŭnize ŭ daline.

9. У тую ноч сказаў яму Гасподзь: устань, сыдзі ў табар, Я аддаю яго ў рукі твае;

U tuŭ noč skazaŭ âmu Gaspodz': ustan', sydzi ŭ tabar, Â addaŭ âgo ŭ ruki tvae;

10. а калі ты баішся ісьці, дык ідзі ў табар ты і Фура, слуга твой;

a kalì ty baiššâ is'ci, dyk idzi ŭ tabar ty i Fura, sluga tvoj;

11. і пачуеш, што гавораць, і тады ўмацуюцца рукі твае, і пойдзеш у табар. І сышоў ён і Фура, слуга ягоны, да самых узброеных, якія былі ў табары.

i pačueš, što gavorac', i tady ŭmacuŭcca ruki tvae, i pojdzeš u tabar. I syšoŭ ěn i Fura, sluga âgony, da samyh uzbroenyh, âkiâ byli ŭ tabary.

12. А Мадьяніцяне і Амалікіцяне і ўсе жыхары ўсходу разьмясьціліся ў даліне ў такім мностве, як саранча; вярблюдам іхнім ня было ліку, багата было іх, як пяску на беразе мора.

A Madyânicâne i Amalikicâne i ŭse žyhary ŭshodu raz'mâs'cilisâ ŭ daline ŭ takim mnoštve, âk saranča; vârblŭdam ihnim nâ bylo liku, bagata bylo ih, âk pâsku na beraze mora.

13. Гедэон прыйшоў. І вось, адзін расказвае сон другому і кажа: сьнілася мне, быццам круглы ячменны хлеб каціўся па табары Мадьямскім і, прыкаціўшыся да намёта, ударыўся ў яго так, што ён упаў, перавярнуў яго, і намёт распаўся.

Gedèon pryjšoŭ. I vos', adzin raskazvae son drugomu i kaža: s'nilasâ mne, byccam krugly âčmenny hleb kaciŭsâ pa tabary Madyâmskim i, prykaciŭšysâ da namëta, udaryŭsâ ŭ âgo tak, što ěn upaŭ, peravârnuŭ âgo, i namët raspaŭsâ.

14. Другі сказаў у адказ яму: гэта ня што іншае, як меч Гедэона, сына Ёсавага, Ізраільцяніна; аддаў Бог у рукі ягоныя Мадьяніцянаў і ўвесць табар.

Drugì skazaŭ u adkaz âmu: gëta nâ što inšae, âk meč Gedèona, syna Ěsavaga, İzrail'cânina; addaŭ Bog u ruki âgonyâ Madyânicânaŭ i ŭves' tabar.

15. Гедэон, пачуўшы расказ пра сон і тлумачэньне яго, пакланіўся і

вярнуўся ў табар Ізраільскі і сказаў: уставайце! аддаў Гасподзь у рукі вашыя табар Мадыямскі.

Gedèon, pačuŭšy raskaz pra son i tlumačèn'ne âgo, paklaniŭsâ i vânuŭsâ ŭ tabar Izrail'ski i skazaŭ: ustavajce! addaŭ Gaspodz' u ruki vašyâ tabar Madyâmski.

16. І падзяліў трыста чалавек на тры атрады і даў у рукі ўсім ім трубы і пустыя збаны і ў збаны сьвяцільні.

Î padzâliŭ trysta čalavek na try atrady i daŭ u ruki ŭsim im truby i pustyâ zbany i ŭ zbany s'vâcil'ni.

17. І сказаў ім: глядзецце на мяне і рабеце тое самае; вось, я падыду да табара, і што буду рабіць, тое і вы рабеце;

Î skazaŭ im: glâdzece na mâne i rabece toe samae; vos', â padydu da tabara, i što budu rabic', toe i vy rabece;

18. калі я і тыя, што са мною, затрубім у трубы, трубеце і вы ў трубы вашыя вакол усяго табара і крычэце: меч Госпада і Гедэона!

kali â i tyâ, što sa mnoŭ, zatrubim u truby, trubece i vy ŭ truby vašyâ vakol usâgo tabara i kryčèce: meč Gospada i Gedèona!

19. І падышоў Гедэон і сто чалавек зь ім да табара, напачатку сярэдняй варты, і разбудзілі вартавых, і затрубілі ў трубы і разьбілі збаны, якія былі ў руках у іх.

Î padyšoŭ Gedèon i sto čalavek z' im da tabara, napačatku sârèdnâj varty, i razbudzili vartavyh, i zatrubili ŭ truby i raz'bili zbany, âkiâ byli ŭ rukah u ih.

20. І затрубілі тры атрады ў трубы, і разьбілі збаны, і трымалі ў левай руцэ сьвяцільні, а ў правай руцэ трубы, і трубілі, і крычалі: меч Госпада і Гедэона!

Î zatrubili try atrady ŭ truby, i raz'bili zbany, i tryimali ŭ levaj rucè s'vâcil'ni, a ŭ pravaj rucè truby, i trubili, i kryčali: meč Gospada i Gedèona!

21. І стаяў кожны на сваім месцы вакол табара: і забегалі па ўсім табары, і крычалі, і кінуліся ўцякаць.

Ì staâŭ kožny na svaim mescy vakol tabara: ì zabegali pa ŭsim tabary, ì kryčali, ì kìnulisâ ŭcâkac'.

22. Тым часам як трыста чалавек трубілі ў трубы, абярнуў Гасподзь меч аднаго на другога ва ўсім табары, і бегла рушэньне ў Бэтшыту да Царэры, да мяжы Авэлмэхолы, паблізу Табаты.

Tym časam âk trysta čalavek trubili ŭ truby, abârnuŭ Gaspodz' meč adnago na drugoga va ŭsim tabary, ì begla rušèn'ne ŭ Bètšytu da Carèry, da mâžy Avèlmèholy, pablizu Tabaty.

23. І пакліканы Ізраільцяне з племя Нэфталімавага, Асіравага і ўсяго племя Манасіінага, і пагналіся за Мадыяніцямі.

Ì paklikany Ìzrail'câne z plemâ Nèftalimavaga, Asiravaga ì ŭsâgo plemâ Manasiìnaga, ì pagnalisâ za Madyânicânamì.

24. А Гедэон паслаў на ўсю гару Яфрэмаву сказаць: выйдзіце насустрач Мадыяніцям і перахапеце ў іх пераправу цераз вадугу да Бэтвары і Ярдан. І скліканы ўсе Яфрэмляне і перахапілі пераправы цераз вадугу Бэтфары і Ярдан;

A Gedèon paslaŭ na ŭsû garu Âfrèmavu skazac': vyjdzice nasustrač Madyânicânam ì perahapece ŭ ih perapраву ceraz vadu da Bètvary ì Ârdan. Ì sklikany ŭse Âfrèmlâne ì perahapilì perapравы ceraz vadu Bètfary ì Ârdan;

25. і злавілі двух князёў Мадыямскіх: Арыва і Зіва, і забілі Арыва ў Цур-Арыве, а Зіва ў Екеў-Зіве, і гналі Мадыяніцянў; а галовы Арыва і Зіва прынеслі Гедэону за Ярдан.

ì zlavilì dvuh knâzëŭ Madyâmskih: Aryva ì Ziva, ì zabilì Aryva ŭ Cur-Aryve, a Ziva ŭ Ekeŭ-Zive, ì gnalì Madyânicânaŭ; a galovy Aryva ì Ziva prynes'li Gedèonu za Ârdan.

8 Кіраўнік

1. І сказалі яму Яфрэмляне: навошта ты гэта зрабіў, што не паклікаў нас, калі ішоў ваяваць з Мадьяніцьянамі? І моцна пасварыліся зь ім.

Ì skazali âmu Âfrèmlâne: navošta ty gèta zrabiù, što ne paklikaù nas, kali išoù vaâvac' z Madyânicânamì? Ì mocna pasvarylisâ z' im.

2. Гедэон адказваў ім: ці зрабіў я што такое, як вы сеньня? ці шчасьлівей Яфрэм дабіраў вінаград, чым Авіезэр абіраў?

Gedèon adkazvaù im: ci zrabiù â što takoe, âk vy sèn'nâ? ci ščas'livej Âfrèm dabiraù vinograd, čym Aviezèr abiraù?

3. У вашыя рукі аддаў Бог князёў Мадьямскіх Арыва і Зіва, і што мог я зрабіць такое, як вы? Тады супакоіўся дух іхні супроць яго, калі сказаў ён ім такія словы.

U vašyâ rukì addaù Bog knâzëù Madyâmskih Aryva i Ziva, i što mog â zrabič' takoe, âk vy? Tady supakoiÿsâ duh ihni suproc' âgo, kali skazaù ën im takiâ slovy.

4. І прыйшоў Гедэон да Ярдана, і перайшоў сам і трыста чалавек, якія былі зь ім. Яны былі стомленыя, перасьледуючы ворагаў.

Ì pryjšoù Gedèon da Ârdana, i perajšoù sam i trysta čalavek, âkiâ byli z' im. Âny byli stomlenyâ, peras'leduÿčy voragaù.

5. І сказаў ён жыхарам Сакхота: дайце хлеба народу, які ідзе за мною; яны стаміліся, а я перасьледую Зэвэя і Салмана, цароў Мадьямскіх.

Ì skazaù ën žyharam Sakhota: dajce hleba narodu, âki idze za mnoù; âny stamilisâ, a â peras'leduù Zèvèâ i Salmana, caroù Madyâmskih.

6. Князі Сакхота сказалі: хіба рука Зэвэя і Салмана ўжо ў тваёй руцэ, каб войску твайму даваць хлеб?

Knâzi Sakhota skazali: hiba ruka Zèvèâ i Salmana ŭžo ŭ tvaëj rucè, kab vojsku tvajmu davac' hleb?

7. І сказаў Гедэон: за гэта, калі аддасьць Гасподзь Зэвэя і Салмана ў рукі мае, я разарву цела ваша цярноўнікам пустынным і малацільнымі зубчатымі дошкамі.

Ì skazaŭ Gedèon: za gèta, kalì addas'c' Gaspodz' Zèvèâ i Salmana ŭ ruki mae, â razarvu cela vaša cârnoŭnikam pustynnym i malacil'nymì zubčatymì doškami.

8. Адтуль пайшоў ён у Пэнуэл і тое самае сказаў жыхарам яго, і жыхары Пэнуэла адказвалі яму тое самае, што адказвалі жыхары Сакхота.

Adtul' pajšoŭ ën u Pènuèl i toe samae skazaŭ žyharam âgo, i žyhary Pènuèla adkazvali âmu toe samae, što adkazvali žyhary Sakhota.

9. Ён сказаў і жыхарам Пэнуэла: калі я вярнуся ў міры, разбуру вежу гэтую.

Ën skazaŭ i žyharam Pènuèla: kalì â vârnusâ ŭ mìry, razburu vežu gètuŭ.

10. А Зэвэй і Салман былі ў Каркоры і зь імі іхняе рушэньне да пятнаццаці тысяч, усё, што засталася з усяго рушэньня жыхароў усходу; а загінула сто тысяч чалавек, што агалялі меч.

A Zèvèj i Salman byli ŭ Karkory i z' imi ihnâe rušèn'ne da pâtnaccaci tysâč, usë, što zastalosâ z usâgo rušèn'nâ žyharoŭ ushodu; a zaginula sto tysâč čalavek, što agalâli meč.

11. Гедэон пайшоў да тых, што жылі ў намётах на ўсход ад Новы і Ёгбэгі і пабіў табар, калі табар стаяў бясъпечна.

Gedèon pajšoŭ da tyh, što žyli ŭ namëtah na ŭshod ad Novy i Ėgbègi i pabiŭ tabar, kalì tabar staâŭ bâs'pečna.

12. Зэвэй і Салман пабеглі; ён пагнаўся за імі і схапіў абодвух цароў

Мадыямскіх, Зэвэя і Салмана, і ўвесь табар увёў у замяшаньне.

Zèvèj ì Salman pabegli; èn pagnaÿsâ za ìmì ì shapiÿ abodvuh carou Madyâmskih, Zèvèâ ì Salmana, ì ùves' tabar uvëÿ u zamâšan'ne.

13. І вярнуўся Гедэон, сын Ёаса, з вайны ад узвышша Херэса.

Ì vârnuÿsâ Gedèon, syn Ěasa, z vajny ad uzvyšša Herèsa.

14. І захапіў хлопца з жыхароў Сакхота і выпытаў у яго; і ён напісаў яму князёў і старэйшын Сакхоцкіх семдзесят сем чалавек.

Ì zahapiÿ hlopca z žyharou Sakhota ì vypytaÿ u âgo; ì èn napisaÿ âmu knâzëÿ ì starèjšyn Sakhockih semdzesât sem čalavek.

15. І прыйшоў ён да жыхароў Сакхоцкіх і сказаў: вось Зэвэй і Салман, за якіх вы пасьмяяліся зь мяне, кажучы: хіба рука Зэвэя і Салмана ўжо ў тваёй руцэ, каб мы давалі хлеб стомленым людзям тваім?

Ì pryjšou èn da žyharou Sakhockih ì skazaÿ: vos' Zèvèj ì Salman, za âkih vy pas'mââlisâ z' mâne, kažučy: hiba ruka Zèvèâ ì Salmana ũžo ũ tvaëj rucè, kab my davali hleb stomlenym lûdzâm tvaim?

16. І ўзяў старэйшын горада і церне пустэльнае і зубчатыя малацільныя дошкі і пакараў імі жыхароў Сакхота;

Ì ũzâÿ starèjšyn gorada ì cerne pustèl'nae ì zubčatyâ malacil'nyâ doški ì pakaraÿ ìmì žyharou Sakhota;

17. і вежу Пэнуэльскую разбурыў і перабіў жыхароў горада.

ì vežu Pènuèl'skuÿ razburyÿ ì perabiÿ žyharou gorada.

18. І сказаў Зэвэю і Салману: якія былі тыя, якіх вы забілі на Фаворы?

Яны казалі: яны былі такія, як ты, кожны з выгляду сын царскі.

Ì skazaÿ Zèvèÿ ì Salmanu: âkiâ byli tyâ, âkih vy zabilì na Favory? Âny skazali: âny byli takiâ, âk ty, kožny z vyglâdu syn carski.

19. Гедэон сказаў: гэта былі браты мае, сыны маці маёй! жывы

Гасподзь: калі б вы пакінулі іх жывымі, я не забіў бы вас.

Gedèon skazaŭ: gèta byli braty mae, syny maci maěj! žyvy Gaspodz': kali b vy pakìnuli ih žyvymì, â ne zabiŭ by vas.

20. I сказаў Эфэру, першынецу свайму: устань, забі іх. Але хлопец не дастаў меча свайго, бо баяўся, бо быў яшчэ малады.

Ì skazaŭ Èfèru, peršyncu svajmu: ustan', zabi ih. Ale hlopec ne dastaŭ meča svajgo, bo baâÛsâ, bo byŭ âščè malady.

21. I казалі Зэвэй і Салман: устань сам і забі нас, бо па чалавеку і сіла ягоная. I ўстаў Гедэон, і забіў Зэвэя і Салмана, і ўзяў спражкі, якія былі на шыях у вярблюдаў іхніх.

Ì skazali Zèvej i Salman: ustan' sam i zabi nas, bo pa čalaveku i sila âgonaâ. Ì ũstaŭ Gedèon, i zabiŭ Zèvèâ i Salmana, i ũzâŭ sprážki, âkiâ byli na šyâh u vârblûdaŭ ihnih.

22. I казалі Ізраільцяне Гедэону: валодай намі ты і сын твой і сын сына твайго, бо ты выратаваў нас з рук Мадьяніцянаў.

Ì skazali Ìzrail'câne Gedèonu: valodaj namì ty i syn tvoj i syn syna tvajgo, bo ty vyratavaŭ nas z ruk Madyânicânaŭ.

23. Гедэон сказаў ім: ні я ня буду валодаць вамі, ні мой сын ня будзе валодаць вамі; Гасподзь хай валодае вамі.

Gedèon skazaŭ im: nì â nâ budu valodac' vamì, nì moj syn nâ budze valodac' vamì; Gaspodz' haj valodae vamì.

24. I сказаў ім Гедэон: прашу ў вас аднаго, дайце мне кожны па завушніцы са здабычы сваёй.

Ì skazaŭ im Gedèon: prašu ũ vas adnago, dajce mne kožny pa zavušnìcy sa zdabyčy svaěj.

25. Яны казалі: дамо. I паслалі вопратку і кідалі туды кожны па завушніцы са здабычы сваёй.

Âny skazali: damo. Ì paslali vopratku i kìdali tudy kožny pa zavušnìcy sa

zdabyčy svaěj.

26. Вагі ў залатых завушніцах, якія ён выпрасіў, было тысяча сямсот залатых сікляў, апрача спражак, гузікаў і пурпуровых вопратак, якія былі на царях Мадыямскіх, і апрача ланцужкоў, якія былі на шыі ў вярблюдаў іхніх.

Vagi ũ zalatyh zavušničah, âkiâ ěn vyprasiŭ, bylo tysâča sâmсот zalatyh siklâŭ, aprača spradžak, guzikaŭ i purpurovyh vopratak, âkiâ byli na carah Madyâmskih, i aprača lancužkoŭ, âkiâ byli na šyi ũ vârbľudaŭ ihnih.

27. З гэтага зрабіў Гедэон эфод і паклаў яго ў сваім горадзе, у Офры, і пачалі ўсе Ізраільцяне блудна хадзіць туды за ім, і быў ён сеткаю Гедэону і ўсяму дому ягонаму.

Z gètaga zrabiu Gedèon èfod i paklaŭ âgo ũ svaim goradze, u Ofry, i pačali ũse Ìzrail'câne bludna hadzic' tudy za im, i byŭ ěn setkaŭ Gedèonu i ũsâmu domu âgonamu.

28. Так упакорыліся Мадыяніцяне сынам Ізраіля і не падымалі ўжо галавы сваёй, і сьцішылася зямля на сорак гадоў у дні Гедэона.

Tak upakorylisâ Madyânicâne synam Ìzrailâ i ne padymali ũžo galavy svaěj, i s'cišylasâ zâmlâ na sorak gadoŭ u dni Gedèona.

29. І пайшоў Ераваал, сын Ёасаў, і жыў у доме сваім.

Ì pajšoŭ Eravaal, syn Ěasaŭ, i žyŭ u dome svaim.

30. У Гедэона было семдзесят сыноў, што пайшлі ад сьцэгнаў ягоных, бо ў яго было многа жонак.

U Gedèona bylo semdzesât synoŭ, što pajšli ad s'cëgnaŭ âgonyh, bo ũ âgo bylo mnoga žonak.

31. Таксама і наложніца, якая жыла ў Сіхеме, нарадзіла яму сына, і ён даў яму імя Авімэлэх.

Taksama i naložnica, âkaâ žyla ũ Siheme, naradzila âmu syna, i ěn daŭ âmu

imâ Avimèlèh.

32. І памёр Гедэон, сын Ёасаў, у глыбокай старасьці, і пахаваны ў магіле бацькі свайго Ёаса, у Офры Авіезэравай.

Ì pamër Gedèon, syn Ěasaŭ, u glybokaj staras'ci, ì pahavany ŭ magile bac'ki svajgo Ěasa, u Ofry Aviezèravaj.

33. Калі памёр Гедэон, сыны Ізраілевыя зноў пачалі блудна хадзіць сьледам за Вааламі і паставілі сабе за бога Ваалвэрыта;

Kali pamër Gedèon, syny Ězrailevyâ znoŭ pačali bludna hadzic' s'ledam za Vaalami ì pastavili sabe za boga Vaalvèryta;

34. і ня ўзгадвалі сыны Ізраілевыя Госпада Бога свайго, Які выбаўляў іх з рук усіх ворагаў навокал іх;

ì nâ ŭzgadvali syny Ězrailevyâ Gospada Boga svajgo, Âki vybaŭlâŭ ih z ruk usih voragaŭ navokal ih;

35. і дому Ераваалаваму, альбо Гедэонаваму, не зрабілі міласьці дабрачынствы, якія ён зрабіў Ізраілю.

ì domu Eravaalavamu, al'bo Gedèonavamu, ne zrabili milas'ci dabračynstvy, âkiâ ěn zrabìŭ Ězrailû.

9 Кіраўнік

1. Авімэлэх, сын Ераваалаў, пайшоў у Сіхем да братоў маці сваёй і казаў ім і ўсяму роду бацькі маці сваёй і сказаў:

Avimèlèh, syn Eravaalaŭ, pajšoŭ u Sihem da bratoŭ maci svaëj ì kazaŭ im ì ŭsâmu rodu bac'ki maci svaëj ì skazaŭ:

2. голасна кажэце ўсім жыхарам Сіхемскім: што лепей вам, ці каб валодалі вамі ўсе семдзесят сыноў Ераваалавых, ці каб валодаў адзін, і ўспомніце, што я костка і плоць ваша.

golasna kažèce ùsim žyharam Sihemskim: što lepej vam, ci kab valodalì vami ùse semdzesât synoŭ Eravaalavyh, ci kab valodaŭ adzin, i ùspomnice, što â kostka i ploc' vaša.

3. Браты ягонай маці казалі пра яго ўсе гэтыя словы жыхарам Сіхемскім; і схілілася сэрца іхняе да Авімэлэха, бо яны казалі: ён брат наш.

Braty âgonaj maci kazali pra âgo ùse gètyâ slovy žyharam Sihemskim; i shililasâ sèrca ihnâe da Avimèlèha, bo âny kazali: èn brat naš.

4. І далі яму семдзесят сікляў срэбра з дома Ваалвэрыта; Авімэлэх наняў на іх гультаяў і свавольных людзей, якія і пайшлі за ім.

Ì dali âmu semdzesât siklâŭ srèbra z doma Vaalvèryta; Avimèlèh nanâŭ na ih gul'taëŭ i svavol'nyh lûdzej, âkiâ i pajšli za im.

5. І прыйшоў ён у дом бацькі свайго ў Офру і забіў братоў сваіх, семдзесят сыноў Ераваалавых, на адным камені. Застаўся толькі Ётам, малодшы сын Ераваалаў, бо схаваўся.

Ì pryjšoŭ èn u dom bac'ki svajgo ŭ Ofru i zabiŭ bratoŭ svaih, semdzesât synoŭ Eravaalavyh, na adnym kameni. Zastaŭsâ tol'ki Ètam, malodšy syn Eravaalaŭ, bo shavaŭsâ.

6. І сабраліся ўсе жыхары Сіхемскія і ўвесь дом Міло, і пайшлі і паставілі царом Авімэлэха каля дуба, што паблізу Сіхема.

Ì sabralisâ ùse žyhary Sihemskiâ i ŭves' dom Milo, i pajšli i pastavili carom Avimèlèha kalâ duba, što pablizu Sihema.

7. Калі расказалі пра гэта Ётаму, ён пайшоў і стаў на вяршыню гары Гарызіма і, узвысіўшы голас свой, крычаў і казаў ім: паслухайце мяне, жыхары Сіхема, і паслухае вас Бог!

Kali raskazali pra gèta Ètamu, èn pajšoŭ i staŭ na vâršynû gary Garyzìma i, uzvysiŭšy golas svoj, kryčaŭ i kazaŭ im: pasluhajce mâne, žyhary Sihema, i

pasluhae vas Bog!

8. Пайшлі неяк дрэвы памазаць над сабою цара і казалі масьліне: царуй над намі.

Pajšli neâk drèvy pamazac' nad saboû cara ì skazali mas'line: caruj nad nami.

9. Масьліна сказала ім: няўжо я пакіну тлушч мой, якім ушаноўваюць багоў і людзей, і пайду бадзяцца па дрэвах?

Mas'lina skazala im: nâũžo â pakìnu tlušč moj, âkìm ušanoŭvaûc' bagoŭ ì lûdzej, ì pajdu badzâcca pa drèvah?

10. І казалі дрэвы смакоўніцы: ідзі ты, царуй над намі.

Ì skazali drèvy smakoŭnìcy: idzi ty, caruj nad nami.

11. Смакоўніца сказала ім: ці ж я пакіну саладосьць маю і добры плод і пайду бадзяцца па дрэвах?

Smakoŭnica skazala im: ci ž â pakìnu salados'c' maû ì dobry plod ì pajdu badzâcca pa drèvah?

12. І казалі дрэвы вінаграднай лазе: ідзі ты, царуй над намі.

Ì skazali drèvy vìnagradnaj laze: idzi ty, caruj nad nami.

13. Вінаградная лаза сказала ім: ці ж я пакіну сок мой, які весяліць багоў і людзей, і пайду бадзяцца па дрэвах?

Vìnagradnaâ laza skazala im: ci ž â pakìnu sok moj, âki vesâlic' bagoŭ ì lûdzej, ì pajdu badzâcca pa drèvah?

14. Нарэшце казалі ўсе дрэвы цярноўніку: ідзі ты, царуй над намі.

Narèšce skazali ŭse drèvy cârnoŭnìku: idzi ty, caruj nad nami.

15. Цярноўнік сказаў дрэвам: калі вы сапраўды ставіце мяне царом над сабою, дык ідзеце, пакойцеся ў цяні маім; калі ж не, дык выйдзе агонь зь цярноўніка і папаліць кедры Ліванскія.

Cârnoŭnik skazaŭ drèvam: kalì vy sapraŭdy stavìce mâne carom nad saboû, dyk idzece, pakojcesâ ŭ cânì maìm; kalì ž ne, dyk vyjdze agon' z' cârnoŭnika

ì papalic' kedry Livanskiâ.

16. Дык вось глядзеце, паводле ісьціны і паводле праўды вы ўчынілі, паставіўшы Авімэлэха царом? і ці добра вы зрабілі зь Ераваалам і домам ягоным, і ці адпаведна яго дабрадзействам учынілі вы?

Dyk vos' glâdzece, pavodle is'ciny ì pavodle praŭdy vy ŭčynilì, pastaviŭšy Avimèlèha carom? ì ci dobra vy zrabilì z' Eravaalam ì domam âgonym, ì ci adpavedna âgo dabradzejstvam učynilì vy?

17. За вас бацька мой змагаўся, не даражыў жыцьцём сваім і вызваліў вас з-пад рукі Мадыяніцянаў;

Za vas bac'ka moj zmagaŭsâ, ne daražyŭ žyc'cëm svaim ì vyzvaliŭ vas z-pad ruki Madyânicânaŭ;

18. а вы цяпер паўсталі супроць дома бацькі майго і забілі семдзесят сыноў бацькі майго на адным камені і паставілі царом над жыхарамі Сіхемскімі Авімэлэха, сына рабыні ягонай, бо ён брат ваш.

a vy câper paŭstali suproc' doma bac'ki majgo ì zabilì semdzesât synoŭ bac'ki majgo na adnym kameni ì pastavilì carom nad žyharami Sihemskimi Avimèlèha, syna rabyni âgonaj, bo ën brat vaš.

19. Калі вы сёньня паводле ісьціны і паводле праўды ўчынілі зь Ераваалам і домам ягоным, дык радуйцеся за Авімэлэха, і хай радуецца за вас;

Kalì vy sën'nâ pavodle is'ciny ì pavodle praŭdy ŭčynilì z' Eravaalam ì domam âgonym, dyk radujcesâ za Avimèlèha, ì haj raduecca za vas;

20. а калі не, дык хай выйдзе агонь з Авімэлэха і хай папаліць жыхароў Сіхемскіх і ўвесь дом Міло, і хай выйдзе агонь з жыхароў Сіхемскіх і з дома Міло і хай папаліць Авімэлэха.

a kalì ne, dyk haj vyjdze agon' z Avimèlèha ì haj papalic' žyharoŭ Sihemskih ì ŭves' dom Milo, ì haj vyjdze agon' z žyharoŭ Sihemskih ì z doma Milo ì haj

papalic' Avimèlèha.

21. I пабег Ётам, і ўцёк і пайшоў у Бээр, і жыў там, хаваючыся ад брата свайго Авімэлэха.

Ì pabeg Ètam, ì ŭcëk ì pajšoŭ u Bèèr, ì žyŭ tam, havaŭčysâ ad brata svajgo Avimèlèha.

22. Авімэлэх жа цараваў над Ізраілем тры гады.

Avimèlèh ža caravaŭ nad Ízrailem try gady.

23. I паслаў Бог злога духа паміж Авімэлэхам і жыхарамі Сіхема, і перасталі карыцца жыхары Сіхемскія Авімэлэху,

Ì paslaŭ Bog zloga duha pamìž Avimèlèham ì žyharamì Sìhema, ì perastali karycca žyhary Sìhemskiâ Avimèlèhu,

24. каб такім чынам адбылася помста за семдзесят сыноў

Ераваалавых, і кроў іхняя абярнулася на Авімэлэха, брата іхняга, які забіў іх, і на жыхароў Сіхемскіх, якія ўмацавалі рукі ягоныя, каб забіць братоў сваіх.

kab takim čynam adbylasâ pomsta za semdzesât synoŭ Eravaalavyh, ì kroŭ ihnââ abârnulasâ na Avimèlèha, brata ihnâga, âkì zabiŭ ih, ì na žyharoŭ Sìhemskih, âkiâ ŭmacavali ruki âgonyâ, kab zabic' bratoŭ svaih.

25. Жыхары Сіхемскія пасадзілі супроць яго ў засаду людзей на вяршынях гор, якія рабавалі кожнага, хто праходзіў міма іх па дарозе.

Пра гэта данесена было Авімэлэху.

Žyhary Sìhemskiâ pasadzili suproc' âgo ŭ zasadu lûdzej na vâršynâh gor, âkiâ rabavali kožnaga, hto prahodziŭ mima ih pa daroze. Pra gèta danesena bylo Avimèlèhu.

26. А прыйшоў і Гаал, сын Эвэдаў, з братамі сваімі ў Сіхем, і хадзілі яны па Сіхеме, і жыхары Сіхемскія даверыліся яму.

A pryjšoŭ ì Gaal, syn Èvèdaŭ, z bratami svaimi ŭ Sìhem, ì hadzili âny pa

Siheme, i žyhary Sihemskiâ daverylisâ âmu.

27. I выйшли ў поле, i зьбіралі вінаград свой, i ціснулі ў чавілах, i ладзілі сьвяты, хадзілі ў дом бога свайго, i елі i пілі, i пракліналі Авімэлэха.

Ĭ vyjšli ũ pole, i z'birali vïnagrad svoj, i cìsnuli ũ čavilah, i ladzili s'vâty, hadzili ũ dom boga svajgo, i eli i pili, i praklinali Avimèlèha.

28. Гаал, сын Эвэдаў, казаў: хто Авімэлэх i што Сіхем, каб мы служылі яму? Служэце лепей нашчадкам Эмора, бацькі Сіхемавага, a яму навошта, каб мы служылі?

Gaal, syn Èvèdaŭ, kazaŭ: hto Avimèlèh i što Sihem, kab my služyli âmu? Služèce lepej naščadkam Èmora, bac'ki Sihemavaga, a âmu navošta, kab my služyli?

29. калі б хто даў народ гэты ў рукі мае, я прагнаў бы Авімэлэха. I сказана было Авімэлэху: памнож войска тваё i выходзь.

kali b hto daŭ narod gèty ũ rukì mae, â pragnaŭ by Avimèlèha. Ĭ skazana bylo Avimèlèhu: pamnož vojska tvaë i vyhodz'.

30. Зэвул, правадыр горада, пачуў словы Гаала, сына Эвэдавага, i запалаў гнеў ягоны.

Zèvul, pravadyr gorada, pačuŭ slovy Gaala, syna Èvèdavaga, i zapalaŭ gneŭ âgonu.

31. Ён хітрым чынам адпраўляе паслоў да Авімэлэха, каб сказаць: вось Гаал, сын Эвэдаў, i браты ягоныя прыйшлі ў Сіхем, i вось, яны бунтуюць супроць цябе горад;

Ĭn hitrym čynam adpraŭlâe pasloŭ da Avimèlèha, kab skazac': vos' Gaal, syn Èvèdaŭ, i braty âgonyâ pryjšli ũ Sihem, i vos', âny buntuûc' suproc' câbe gorad;

32. дык вось, устань уначы, ты i народ, які з табою, i пастаў засаду ў полі;

dyk vos', ustan' unačy, ty i narod, âki z taboû, i pastaŭ zasadu ŭ poli;

33. а раницай, як узыходзіць сонца, устань рана і падступіся да горада; і калі ён і народ, які ў яго, выйдучь да цябе, тады рабі зь імі, што можа рука твая.

a ranicaj, âk uzyhodzic' sonca, ustan' rana i padstupisâ da gorada; i kali ën i narod, âki ŭ âgo, vyjduc' da câbe, tady rabi z' imi, što moža ruka tvaâ.

34. І ўстаў уначы Авімэлэх і ўвесь народ, які быў зь ім, і паставілі ў засаду каля Сіхема чатыры атрады.

Ì ŭstaŭ unačy Avimèlèh i ŭves' narod, âki byŭ z' im, i pastavili ŭ zasadu kalâ Sihema čatyry atrady.

35. Раницай Гаал, сын Эвэдаў, выйшаў і стаў каля брамы гарадское; і ўстаў Авімэлэх і народ, які быў зь ім, з засады.

Ranicaj Gaal, syn Èvèdaŭ, vyjšaŭ i staŭ kalâ bramy garadskoe; i ŭstaŭ Avimèlèh i narod, âki byŭ z' im, z zasady.

36. Гаал, убачыўшы народ, кажа Зэвулу: вось, народ спускаецца зь вяршыняў гор. А Зэвул сказаў яму: цень гор здаецца табе людзьмі.

Gaal, ubačyŭšy narod, kaža Zèvulu: vos', narod spuskaecca z' vâršynâŭ gor. A Zèvul skazaŭ âmu: cen' gor zdaecca tabe lûdz'mi.

37. Гаал зноў казаў і сказаў: вось, народ спускаецца з узвышша, і адзін атрад ідзе ад дуба Мэнаім.

Gaal znoŭ kazaŭ i skazaŭ: vos', narod spuskaecca z uzvyšša, i adzin atrad idze ad duba Mènaim.

38. І сказаў яму Зэвул: дзе вусны твае, якія казалі: "хто Авімэлэх, каб мы сталі служыць яму?" гэта той народ, якім ты пагарджаў; выходзь цяпер і падужайся зь ім.

Ì skazaŭ âmu Zèvul: dze vusny tvae, âkiâ kazali: "hto Avimèlèh, kab my stali služyc' âmu?" gèta toj narod, âkim ty pagardžaŭ; vyhodz' câper i padužajsâ

z' im.

39. I пайшоў Гаал наперадзе жыхароў Сіхемскіх і біўся з Авімэлэхам.

Ì pajšoŭ Gaal naperadze žyharoŭ Sihemskih i biŭsâ z Avimèlèham.

40. I пагнаўся за ім Авімэлэх, і пабег ён ад яго, і многа ўпала забітых да самае брамы горада.

Ì pagnaŭsâ za im Avimèlèh, i pabeg èn ad âgo, i mnoga ŭpala zabityh da samae bramy gorada.

41. I застаўся Авімэлэх у Аруме, а Гаала і братоў ягоных Зэвул выгнаў, каб яны ня жылі ў Сіхеме.

Ì zastaŭsâ Avimèlèh u Arume, a Gaala i bratoŭ âgonyh Zèvul vygnaŭ, kab âny nâ žyli ŭ Siheme.

42. На другі дзень выйшаў народ у поле, і данесьлі пра гэта Авімэлэху.

Na drugi dzen' vyjšaŭ narod u pole, i danes'li pra gèta Avimèlèhu.

43. Ён узяў свой народ і падзяліў яго на тры атрады і паставіў у засадзе ў полі. I ўбачыўшы, што народ выйшаў з горада, паўстаў на іх і пабіў іх.

Èn uzâŭ svoj narod i padzâliŭ âgo na try atrady i pastaviŭ u zasadze ŭ poli. Ì ŭbačyŭšy, što narod vyjšaŭ z gorada, paŭstaŭ na ih i pabiŭ ih.

44. Тым часам як Авімэлэх і атрады, што былі зь ім, падступіліся і сталі каля брамы гарадское, два другія атрады напалі на ўсіх, што былі ў полі, і забівалі іх.

Tym časam âk Avimèlèh i atrady, što byli z' im, padstupilisâ i stali kalâ bramy garadskoe, dva drugiâ atrady napali na ŭsich, što byli ŭ poli, i zabivali ih.

45. I біўся Авімэлэх з горадам увесь той дзень, і ўзяў горад, і пабіў народ, што быў у ім, і разбурыў горад і засеяў яго сольлю.

Ì biŭsâ Avimèlèh z goradam uves' toj dzen', i ŭzâŭ gorad, i pabiŭ narod, što byŭ u im, i razburyŭ gorad i zaseâŭ âgo sol'lû.

46. Дачуўшыся пра гэта, усе: што былі ў вежы Сіхемскай, пайшлі ў

вежу капішча Ваал-Вэрыта.

Dačuŭšysâ pra gèta, use: što byli ŭ vežy Sihemskaj, pajšli ŭ vežu kapišča Vaal-Vèryta.

47. Авімэлэху было данесена, што сабраліся туды ўсе, што былі ў вежы Сіхемскай.

Avimèlèhu bylo danesena, što sabralisâ tudy ŭse, što byli ŭ vežy Sihemskaj.

48. І пайшоў Авімэлэх на гару Сэлмон, сам і ўвесь народ, што быў зь ім, і ўзяў Авімэлэх сякеры з сабою і насек гальля, і паклаў на плечы свае, і сказаў народу, які быў зь ім: вы бачылі, што я рабіў; хутчэй рабеце і вы тое самае, што і я.

Ì pajšoŭ Avimèlèh na garu Sèlmon, sam i ŭves' narod, što byŭ z' im, i ŭzâŭ Avimèlèh sâkery z saboŭ i nasek gal'lâ, i paklaŭ na plečy svae, i skazaŭ narodu, âki byŭ z' im: vy bačyli, što â rabiŭ; hutčèj rabece i vy toe samae, što i â.

49. І насек кожны з усяго народу гальля, і пайшлі за Авімэлэхам, і паклалі да вежы, і спалілі вежу агнём, і памерлі ўсе, што былі ў вежы Сіхемскай, каля тысячы мужчын і жанчын.

Ì nasek kožny z usâgo narodu gal'lâ, i pajšli za Avimèlèham, i paklali da vežy, i spalili vežu agnëm, i pamerli ŭse, što byli ŭ vežy Sihemskaj, kalâ tysâčy mužčyn i žančyn.

50. Потым пайшоў Авімэлэх у Тэвец, і аблажыў Тэвец і ўзяў яго.

Potym pajšoŭ Avimèlèh u Tèvec, i ablažyŭ Tèvec i ŭzâŭ âgo.

51. Сярод горада была вялікая вежа, і ўцякалі туды ўсе мужчыны і жанчыны і ўсе жыхары горада, і замкнуліся і ўзышлі на дах вежы.

Sârod gorada byla vâlikaâ veža, i ŭcâkali tudy ŭse mužčyny i žančyny i ŭse žyhary gorada, i zamknulisâ i ŭzyšli na dah vežy.

52. Авімэлэх прыйшоў да вежы і атачыў яе і падышоў да дзьвярэй

вежы, каб спаліць яе агнём.

Avimèlèh pryjšoŭ da vežy i atačyŭ âe i padyšoŭ da dz'vârèj vežy, kab spalic' âe agnëm.

53. Тады адна жанчына скінула абломак жарона на галаву Авімэлэху і праламала яму чэрап.

Tady adna žančyna skìnula ablomak žarona na galavu Avimèlèhu i pralamala âtu čèrap.

54. Авімэлэх адразу паклікаў хлопчыка, збраяносца свайго, і сказаў яму: агалі меч твой і ўсьмерці мяне, каб не казалі пра мяне: жанчына забіла яго. І пракалоў яго хлопчык, і ён узяў і памёр.

Avimèlèh adrazu paklikaŭ hlopčyka, zbraânosca svajgo, i skazaŭ âmu: agali meč tvoj i ũs'merci mâne, kab ne skazali pra mâne: žančyna zabila âgo. I prakaloŭ âgo hlopčyk, i ën uzâŭ i pamër.

55. Ізраільцяне, убачыўшы, што памёр Авімэлэх, пайшлі кожны ў сваё месца.

Ìzrail'câne, ubačyŭšy, što pamër Avimèlèh, pajšli kožny ũ сваë mesca.

56. Так аддаў Бог Авімэлэху за зладзейства, якое ўчыніў бацьку свайму, забіўшы семдзесят братоў сваіх.

Tak addaŭ Bog Avimèlèhu za zladzejstva, âкое ўčyniŭ bac'ku svajmu, zabiŭšy semdzesât bratoŭ svaih.

57. І ўсе зладзействы жыхароў Сіхемскіх абярнуў Бог на галаву іх; і спасьцігла іх пракляцьце Ёфама, сына Ераваалавага.

Ì ũse zladzejstvy žyharoŭ Sihemskih abârnuŭ Bog na galavu ih; i spas'cigla ih praklâc'ce Ęfama, syna Eravaalavaga.

10 Кіраўнік

1. Пасьля Авімэлэха паўстаў на выратаваньне Ізраіля Тола, сын Туі, сына Додавага, з племя Ісахаравага. Ён жыў у Шаміры, на гары Яфрэмавай.

Pas'lá Avimèlèha paŭstaŭ na vyratavan'ne Ìzrailâ Tola, syn Tui, syna Dodavaga, z plemâ Ìsaharavaga. Èn žyŭ u Šamiry, na gary Âfrèmavaj.

2. Ён быў судзьдзя Ізраіля дваццаць тры гады, і памёр, і пахаваны ў Шаміры.

Èn byŭ sudz'dzâ Ìzrailâ dvaccac' try gady, i pamër, i pahavany ŭ Šamiry.

3. Пасьля яго паўстаў Яір з Галаада і быў судзьдзёю Ізраіля дваццаць два гады.

Pas'lá âgo paŭstaŭ Âir z Galaada i byŭ sudz'dzëu Ìzrailâ dvaccac' dva gady.

4. У яго было трыццаць два сыны, якія ездзілі на трыццаці двух маладых аслах, і трыццаць два гарады было ў іх; іх да сёньня называюць селішчамі Яіра, што ў зямлі Галаадскай.

U âgo bylo tryccac' dva syny, âkiâ ez'dzilì na tryccaci dvuh maladyh aslah, i tryccac' dva garady bylo ŭ ih; ih da sën'nâ nazyvaŭc' seliščami Âira, što ŭ zâmlì Galaadskaj.

5. І памёр Яір і пахаваны ў Камоне.

Ì pamër Âir i pahavany ŭ Kamone.

6. Сыны Ізраілевыя далей рабілі ліхое перад вачыма Госпада і служылі Ваалам і Астартам, і багам Арамейскім і багам Сідонскім, і багам Маавіцкім і багам Аманіцкім і багам Філістымскім, а Госпада пакінулі і ня служылі Яму.

Syny Ìzrailevyâ dalej rabìli lihoe perad vačyma Gospada i služylì Vaalam i Astartam, i bagam Aramejskìm i bagam Sidonskìm, i bagam Maavickìm i

bagam Amanickim i bagam Filistyskim, a Gospada pakinuli i na sluzhlyi Amu.

7. I запалаў гнеў Госпада на Ізраіля, і Ён аддаў іх у рукі Філістымлянам і ў рукі Аманіцянам;

I zapalaŭ gneŭ Gospada na Izrailâ, i Ęn addaŭ ih u ruki Filistymlânam i ŭ ruki Amanicânam;

8. яны ўціскалі і мучылі сыноў Ізраілевых з таго года васемнаццаць гадоў, усіх сыноў Ізраілевых па той бок Ярдана ў зямлі Амарэйскай, якая ў Галаадзе.

âny ŭciskali i mučyli synoŭ Izrailevyh z tago goda vasesnaccac' gadoŭ, usih synoŭ Izrailevyh pa toj bok Ârdana ŭ zâmlî Amarèjskaj, âkaâ ŭ Galaadze.

9. Нарэшце Аманіцяне перайшлі Ярдан, каб весьці вайну зь Юдам і Венямінам і з домам Яфрэмавым. І вельмі цесна было сынам Ізраіля.

Narèšce Amanicâne perajšli Ârdan, kab ves'ci vajnu z' Ŭdam i Ven'âminam i z domam Âfrè mavym. I vel'mi cesna bylo synam Izrailâ.

10. I залямантавалі сыны Ізраілевыя да Госпада і казалі: зграшылі мы перад Табою, бо пакінулі Бога нашага і служылі Ваалам.

I zalâmantavali syny Izrailevyâ da Gospada i kazali: zgrašyli my perad Taboŭ, bo pakinuli Boga našaga i sluzhlyi Vaalam.

11. I сказаў Гасподзь сынам Ізраілевым: ці ня прыгняталі вас Егіпцяне і Амарэі, і Аманіцяне і Філістымляне,

I skazaŭ Gaspodz' synam Izrailevym: ci na prygnâtali vas Egipcâne i Amarèi, i Amanicâne i Filistymlâne,

12. і Сіданяне і Амалікіцяне і Маавіцяне, і калі вы клікалі Мяне, ці ж не ратаваў Я вас ад рук іхніх?

i Sidanâne i Amalikicâne i Maavicâne, i kali vy klikali Mâne, ci ž ne ratavaŭ Â vas ad ruk ihnih?

13. а вы пакінулі Мяне і пачалі служыць багам іншым; за тое Я ўжо ня

буду ратаваць вас:

a vy pakìnulì Mâne ì pačalì služyc' bagam inšym; za toe Â ŭžo nâ budu ratavac' vas:

14. ідзеце, кліяце багоў, якіх вы выбралі, няхай яны ратуюць вас у цесны для вас час.

idzece, kliâce bagoŭ, âkih vy vybrali, nâhaj âny ratuûc' vas u cesny dlâ vas čas.

15. І сказалі сыны Ізраілевыя Госпаду: зграшылі мы; рабі з намі ўсё, што Табе заўгодна, толькі вызвалі нас цяпер.

ì skazali syny Ìzrailevyâ Gospadu: zgrašyli my; rabì z nami ŭsë, što Tabe zaŭgodna, tol'ki vyzvalì nas câper.

16. І адкінулі ад сябе чужых багоў і пачалі службыць Госпаду. І ня вынесла душа Яго цярпеньняў Ізраіля.

ì adkìnulì ad sâbe čužyh bagoŭ ì pačalì služyc' Gospadu. Ì nâ vynesla duša Âgo cârpen'nâŭ Ìzrailâ.

17. Аманіцяне сабраліся і размясьціліся табарам у Галаадзе; сабраліся таксама сыны Ізраілевыя і сталі табарам у Масіфе.

Amanicâne sabralisâ ì raz'mâs'cilisâ tabaram u Galaadze; sabralisâ taksama syny Ìzrailevyâ ì stali tabaram u Masife.

18. Народ і князі Галаадскія сказалі адзін аднаму: хто пачне вайну супроць Аманіцянаў, той будзе за правадыра жыхарам Галаадскім.

Narod ì knâzi Galaadskiâ skazali adzìn adnamu: hto pačne vajnu suproc' Amanicânaŭ, toj budze za pravadyra žyharam Galaadskìm.

11 Кіраўнік

1. Ефтай Галаадыцянін быў чалавек адважны; ён быў сын распусьніцы;

ад Галаада нарадзіўся Ефтай.

Eftaj Galaadycânin byŭ čalavek advažny; ěn byŭ syn raspus'nicy; ad Galaada naradziŭsâ Eftaj.

2. І жонка Галаадава нарадзіла яму сыноў. Калі ўзмужнелі жончыныя сыны, яны выгналі Ефтая, сказаўшы яму: ты ня спадчыньнік у доме бацькі нашага, бо ты сын іншай жанчыны.

Ì žonka Galaadava naradzila âmu synoŭ. Kali ŭzmužneli žončynyâ syny, âny vygnali Eftaâ, skazaŭšy âmu: ty nâ spadčyn'nik u dome bac'ki našaga, bo ty syn inšaj žančynu.

3. І ўцёк Ефтай ад братоў сваіх і жыў у зямлі Тоў; і сабраліся да Ефтая людзі, якім ня было чаго траціць, і выходзілі зь ім.

Ì ŭcĕk Eftaj ad bratoŭ svaih ì žyŭ u zâmlì Toŭ; ì sabralisâ da Eftaâ lŭdzi, âkìm nâ bylo čago tracic', ì vyhodzili z' im.

4. Празь некаторы час Аманіцяне пайшлі вайною на Ізраіля.

Praz' nekatory čas Amanicâne pajšli vajnoŭ na Ìzrailâ.

5. У час вайны Аманіцянаў зь Ізраільцянамі прыйшлі старэйшыны

Галаадскія ўзяць Ефтая зь зямлі Тоў

U čas vajny Amanicânaŭ z' Ìzrail'cânami pryjšli starĕjšyny Galaadskiâ ŭzâc' Eftaâ z' zâmlì Toŭ

6. і сказалі Ефтаю: прыйдзі, будзь нам за правадыра, і будзем біцца з Аманіцянамі.

ì skazali Eftaŭ: pryjdzi, budz' nam za pravadyra, ì budzem bicca z Amanicânami.

7. Ефтай сказаў старэйшынам Галаадскім: ці ж ня вы зьненавідзелі мяне і выгналі з дому бацькі майго? навошта ж прыйшлі да мяне цяпер, калі вы ў бядзе?

Eftaj skazaŭ starĕjšynam Galaadskim: ci ž nâ vy z'nenavidzeli mâne ì vygnali

z domu bac'ki majgo? navošta ž pryjšli da mâne câper, kalì vy ů bådze?

8. Старэйшыны Галаадскія казалі Ефтаю: таму мы цяпер прыйшлі да цябе, каб ты пайшоў з намі і біўся з Аманіцянамі і быў у нас за правадыра ўсім жыхарам Галаадскім.

Starèjšyny Galaadskiâ skazali Eftaû: tamu my câper pryjšli da câbe, kab ty pajšoŭ z nami ì biÿsâ z Amanicânamì ì byŭ u nas za pravadyra ũsim žyharam Galaadskim.

9. І сказаў Ефтай старэйшынам Галаадскім: калі вы вернеце мяне, каб біцца з Аманіцянамі, і Гасподзь аддасць мне іх, - дык ці застануся я ў вас за правадыра?

Ì skazaŭ Eftaj starèjšynam Galaadskim: kalì vy vernece mâne, kab bicca z Amanicânamì, ì Gaspodz' addas'c' mne ih, - dyk ci zastanusâ â ũ vas za pravadyra?

10. Старэйшыны Галаадскія казалі Ефтаю: Гасподзь хай будзе за сьведку паміж намі, што мы зробім паводле слова твайго!

Starèjšyny Galaadskiâ skazali Eftaû: Gaspodz' haj budze za s'vedku pamiž nami, što my zrobim pavodle slova tvajgo!

11. І пайшоў Ефтай з старэйшынамі Галаадскімі і народ паставіў яго над сабою начальнікам і правадыром, і Ефтай вымавіў усе словы свае перад абліччам Госпада ў Масіфе.

Ì pajšoŭ Eftaj z starèjšynamì Galaadskimì ì narod pastaviŭ âgo nad saboŭ načal'nikam ì pravadyrom, ì Eftaj vymaviŭ use slovy svae perad abliččam Gospada ũ Masife.

12. І паслаў Ефтай да цара Аманіцкага сказаць: што табе да мяне, што ты прыйшоў да мяне ваяваць на зямлі маёй?

Ì paslaŭ Eftaj da cara Amanickaga skazac': što tabe da mâne, što ty pryjšoŭ da mâne vaâvac' na zâmlì maëj?

13. Цар Аманіцкі сказаў паслам Ефтаевым: Ізраіль, калі ішоў зь Егіпта; узяў зямлю маю ад Арнона да Явока і Ярдана; дык вось, аддай мне яе зь мірам.

Car Amanicki skazaŭ paslam Eftaevym: Ìzrail', kalì išoŭ z' Egìpta; uzâŭ zâmlû maŭ ad Arnona da Âvoka i Ârdana; dyk vos', addaj mne âe z' mìram.

14. Ефтай другі раз паслаў паслоў да цара Аманіцкага -

Eftaj drugi raz paslaŭ pasloŭ da cara Amanickaga -

15. сказаць яму: так кажа Ефтай: Ізраіль ня ўзяў зямлі Маавіцкай і зямлі Аманіцкай;

skazac' âmu: tak kaža Eftaj: Ìzrail' nâ ŭzâŭ zâmli Maavickaj i zâmli Amanickaj;

16. бо, калі ішлі зь Егіпта, Ізраіль пайшоў у пустыню да Чэрмнага мора і прыйшоў у Кадэс;

bo, kalì išli z' Egìpta, Ìzrail' pajšoŭ u pustynû da Čèrmnaga mora i pryjšoŭ u Kadès;

17. адтуль паслаў Ізраіль паслоў да цара Эдомскага сказаць: "дазволь мне прайсьці зямлёю тваёю"; але цар Эдомскі не паслухаў; і да цара Маавіцкага ён пасылаў, але і той не згадзіўся; таму Ізраіль заставаўся ў Кадэсе.

adtul' paslaŭ Ìzrail' pasloŭ da cara Èdomskaga skazac': "dazvol' mne prajs'ci zâmlëŭ tvaëŭ"; ale car Èdomski ne pasluhaŭ; i da cara Maavickaga ën pasylaŭ, ale i toj ne zgadziŭsâ; tamu Ìzrail' zastavaŭsâ ŭ Kadèse.

18. І пайшоў пустыняю, і абышоў зямлю Эдомскую і зямлю Маавіцкую, прыйшоўшы да ўсходняй мяжы зямлі Маавіцкай, атабарыўся за Арнонам; але не ўваходзіў у межы Маавіцкія, бо Арнон ёсьць мяжа Маава.

Ì pajšoŭ pustynâŭ, i abyšoŭ zâmlû Èdomskuŭ i zâmlû Maavickuŭ, pryjšoŭšy da ŭshodnâj mâžy zâmli Maavickaj, atabaryŭsâ za Arnonam; ale ne

ŭvahodziŭ u mežy Maavickiâ, bo Arnon ës'c' mâža Maava.

19. І паслаў Ізраіль паслоў да Сігона, цара Амарэйскага, цара Есэвонскага, і сказаў яму Ізраіль: дазволь нам прайсьці зямлёю тваёю ў нашае месца.

Ì paslaŭ Ìzrail' pasloŭ da Sigona, cara Amarèjskaga, cara Esèvonskaga, i skazaŭ âmu Ìzrail': dazvol' nam prajs'ci zâmlëu tvaëu ŭ našae mesca.

20. Але Сігон не згадзіўся прапусьціць Ізраіля празь межы свае, і сабраў Сігон увесь народ свой, і разьмясьціўся табарам у Чацы, і біўся зь Ізраілем.

Ale Sigon ne zgadziŭsâ prapus'cic' Ìzrailâ praz' mežy svae, i sabraŭ Sigon uves' narod svoj, i raz'mâs'ciŭsâ tabaram u Čacy, i biŭsâ z' Ìzrailem.

21. І аддаў Гасподзь Бог Ізраілеў Сігона і ўвесь народ ягоны ў рукі Ізраілю, і ён пабіў іх; і атрымаў Ізраіль у спадчыну ўсю зямлю Амарэя, які жыў у зямлі той;

Ì addaŭ Gaspodz' Bog Ìzraileŭ Sigona i ŭves' narod âgony ŭ ruki Ìzrailu, i ën pabiŭ ih; i atrymaŭ Ìzrail' u spadčynu ŭsŭ zâmlu Amarèâ, âki žyŭ u zâmli toj;

22. і атрымалі яны ў спадчыну ўсе межы Амарэя ад Арнона да Явока і ад пустыні да Ярдана.

ì atrymali âny ŭ spadčynu ŭse mežy Amarèâ ad Arnona da Âvoka i ad pustyni da Ârdana.

23. Дык вось, Гасподзь Бог Ізраілеў прагнаў Амарэя ад аблічча народу Свайго Ізраіля, а ты хочаш забраць яго спадчыну?

Dyk vos', Gaspodz' Bog Ìzraileŭ pragnaŭ Amarèâ ad abličča narodu Svajgo Ìzrailâ, a ty hočas' zabrac' âgo spadčynu?

24. Ці не валодаеш ты тым, што даў табе Хамос, бог твой? І мы валодаем усім тым, што даў нам у спадчыну Гасподзь, Бог наш.

Ci ne valodaeš ty tym, što daŭ tabe Hamos, bog tvoj? Ì my valodaem usim

tym, što daŭ nam u spadčynu Gaspodz', Bog naš.

25. Хіба ты лепшы за Валака, сына Сэпфоравага, цара Маавіцкага? ці сварыўся ён зь Ізраілем, альбо ці ваяваў зь імі?

Hiba ty lepšy za Valaka, syna Sèpforavaga, cara Maavickaga? ci svaryŭsâ ën z' Ìzrailem, al'bo ci vaâvaŭ z' imi?

26. Ізраіль жыве ўжо трыста гадоў у Эсэвоне і ў залежных ад яго гарадах, у Араіры і ў залежных ад яго гарадах, і ва ўсіх гарадах, якія паблізу Арнона; але чаму вы ў той час не адабралі іх?

Ìzrail' žyve ŭžo trysta gadoŭ u Èsèvone i ŭ zaleznyh ad âgo garadah, u Araithy i ŭ zaleznyh ad âgo garadah, i va ŭsìh garadah, âkiâ pablizu Arnona; ale čamu vy ŭ toj čas ne adabrali ih?

27. А я не вінаваты перад табою, і ты робіш мне благое, выступіўшы супроць мяне вайною. Гасподзь Судзьдзя хай будзе сёньня судзьдзёю паміж сынамі Ізраіля і Аманіцянамі!

A â ne vïnavaty perad taboŭ, i ty robiš mne blagoe, vystupiŭšy suproc' mâne vajnoŭ. Gaspodz' Sudz'dzâ haj budze sën'nâ sudz'dzëu pamiž synami Ìzrailâ i Amanicânamì!

28. Але цар Аманіцкі не паслухаў слоў Ефтая, зь якімі ён пасылаў да яго.

Ale car Amanicki ne pasluhaŭ sloŭ Eftaâ, z' âkimi ën pasylaŭ da âgo.

29. І быў на Ефтаі Дух Гасподні, і прайшоў ён Галаад і Манасію, і з Масіфы Галадскай пайшоў да Аманіцянаў.

Ì byŭ na Eftai Duh Gaspodni, i prajšoŭ ën Galaad i Manasiu, i z Masify Galadskaj pajšoŭ da Amanicânaŭ.

30. І даў Ефтай абяцаньне Госпаду і сказаў: калі ты аддасі Аманіцян у рукі мае,

Ì daŭ Eftaj abâcan'ne Gospadu i skazaŭ: kali ty addasi Amanicân u ruki mae,

31. дык, як вярнуся зь мірам ад Аманіцянаў, што выйдзе з варотаў дома насустрач мне, будзе Госпаду, і прынясу гэта на цэласпаленьне.

dyk, âk vârnusâ z' miram ad Amanicânaŭ, što vyjdzе z varotaŭ doma nasustrac̄ mne, budze Gospadu, i prynâsu gèta na cèlaspalen'ne.

32. І прыйшоў Ефтай да Аманіцянаў ваяваць зь імі, і аддаў іх Гасподзь у рукі ягоныя;

ì pryjšoŭ Eftaj da Amanicânaŭ vaâvac' z' imi, i addaŭ ih Gaspodz' u ruki âgonyâ;

33. і пабіў іх боем вельмі вялікім, ад Араэра да Мініта дваццаць гарадоў, і да Авэль-Кераміма, і ўпакорыліся Амарэі перад сынамі Ізраілевымі.

ì pabiŭ ih boem vel'mi vâlikim, ad Araèra da Mìnita dvaccac' garadoŭ, i da Avèl'-Keramìma, i ŭpakorylisâ Amarèi perad synami Ìzrailevymi.

34. І прыйшоў Ефтай у Масіфу ў дом свой, і вось, дачка ягоная выходзіць насустрач яму з тымпанамі і танцамі: яна была ў яго толькі адна, і ня было ў яго яшчэ ні сына, ні дачкі.

ì pryjšoŭ Eftaj u Masifu ŭ dom svoj, i vos', dačka âgonaâ vyhodzic' nasustrac̄ âmu z tympanami i tancami: âna byla ŭ âgo tol'ki adna, i nâ bylo ŭ âgo âščcè ni syna, ni dački.

35. Калі ён убачыў яе, разадраў вопратку на сабе і сказаў: ах, дачка мая! ты забіла мяне; і ты сярод парушальнікаў спакою майго! я адкрыў вусны мае перад Госпадам і не магу адмовіцца.

Kali ën ubačyŭ âe, razadraŭ vopratku na sabe i skazaŭ: ah, dačka maâ! ty zabila mâne; i ty sârod parušal'nikaŭ spakoŭ majgo! â adkryŭ vusny mae perad Gospadam i ne magu admovìcca.

36. Яна сказала яму: бацька мой! ты адкрыў вусны твае перад Госпадам - і рабі са мною тое, што сказалі вусны твае, калі Гасподзь

учыніў празь цябе помсту ворагам тваім Аманіцянам.

Âna skazala âmu: bac'ka moj! ty adkryŭ vusny tvae perad Gospadam - i rabi sa mnoû toe, što skazali vusny tvae, kali Gaspodz' učyniŭ praz' câbe pomstu voragam tvaim Amanicânam.

37. І сказала бацьку свайму: зрабі мне толькі вось што: адпусьці мяне на два месяцы; я пайду, узыду на горы і аплачу дзявоцтва маё зь сяброўкамі маімі.

Î skazala bac'ku svajmu: zrabi mne tol'ki vos' što: adpus'ci mâne na dva mesâcy; â pajdu, uzydu na gory i aplaču dzâvoctva maë z' sâbroŭkami maïmi.

38. Ён сказаў: ідзі. І адпусьціў яе на два месяцы. Яна пайшла зь сяброўкамі і аплакала дзявоцтва сваё ў горах.

Ën skazaŭ: idzi. Î adpus'ciŭ âe na dva mesâcy. Âna pajšla z' sâbroŭkami i aplakvala dzâvoctva svaë ŭ gorah.

39. Як прайшло два месяцы, яна вярнулася да бацькі свайго, і ён выканаў над ёю абяцаньне сваё, якое даў, і яна ня зьведала мужа. І ўвайшло ў звычай Ізраіля,

Âk prajšlo dva mesâcy, âna vârnulasâ da bac'ki svajgo, i ën vykanaŭ nad ëû abâcan'ne svaë, âkoe daŭ, i âna nâ z'vedala muža. Î ŭvajšlo ŭ zvyčaj Ìzrailâ,

40. што кожны год даякі Ізраіля хадзілі аплакваць дачку Ефтая Галаадыцяніна, чатыры дні ў год.

što kožny god doâki Ìzrailâ hadzili aplakvac' dačku Eftaâ Galaadycânina, čatyry dni ŭ god.

12 Кіраўнік

1. Яфрэмавыя сабраліся і перайшлі ў Сэвіну і казалі Ефтая: навошта

ты хадзіў ваяваць з Аманіцянамі, а нас не паклікаў з сабою? мы спалім дом твой агнём і з табою разам.

Âfrènavyâ sabralisâ ì perajšlì ŭ Sèvinu ì skazalì Eftaû: navošta ty hadziŭ vaâvac' z Amanicânamì, a nas ne paklikaŭ z sabou? my spalim dom tvoj agnëm ì z tabou razam.

2. Ефтай сказаў ім: я і народ мой мелі з Аманіцянамі вялікую зваду; я клікаў вас, але вы не ўратавалі мяне ад рукі іхняй;

Eftaj skazaŭ ìm: â ì narod moj melì z Amanicânamì vâlikuŭ zvadu; â klikaŭ vas, ale vy ne ŭratavali mâne ad ruki ihnâj;

3. бачачы, што ты не ратуеш мяне, я паставіў пад пагрозу жыцьцё маё і пайшоў на Аманіцянаў, і аддаў іх Гасподзь у рукі мае; навошта ж вы прыйшлі сёньня ваяваць са мною?

bačacy, što ty ne ratueš mâne, â pastaviŭ pad pagrozu žyc'cë maë ì pajšoŭ na Amanicânaŭ, ì addaŭ ih Gaspodz' u ruki mae; navošta ž vy pryjšlì sën'nâ vaâvac' sa mnoŭ?

4. І сабраў Ефтай усіх жыхароў Галаадскіх і біўся зь Яфрэмянамі, і пабілі жыхары Галаадскія Яфрэмавых, кажучы: вы ўцекачы Яфрэмавыя, а Галаад сярод Яфрэма і сярод Манасіі.

Ì sabraŭ Eftaj usih žyharoŭ Galaadskih ì biŭsâ z' Âfrèmlânami, ì pabilì žyhary Galaadskiâ Âfrènavyh, kažučy: vy ŭcekačy Âfrènavyâ, a Galaad sârod Âfrèma ì sârod Manasiì.

5. І перахапілі Галаадыцяне пераправу церазь Ярдан у Яфрэмавых, і калі хто з ацалелых Яфрэмавых казаў: "дазвольце мне пераправіцца", дык жыхары Галаадскія казалі яму: ці не Яфрэмаў ты? Той казаў: не.

Ì perahapilì Galaadycâne perpravu ceraz' Ârdan u Âfrènavyh, ì kalì hto z acalelyh Âfrènavyh kazaŭ: "dazvol'ce mne perpravicca", dyk žyhary Galaadskiâ kazalì âmu: ci ne Âfrèmaŭ ty? Toj kazaŭ: ne.

6. Яны казалі яму: "скажы: "шыбалет", а ён казаў: "сыбалет", і ня мог інакш вымавіць. Тады яны, узяўшы яго, заколвалі каля пераправы церазь Ярдан. І загінула тым часам зь Яфрэмавых сорок дзеве тысячы.

Âny kazalì âmu: "skažy: "šybalet", a ën kazaŭ: "sybalet", i nâ mog inakš vymavic'. Tady âny, uzâŭšy âgo, zakolvalì kalâ peraprawy ceraz' Ârdan. Ì zaginula tym časam z' Âfrëmavyh sorak dz've tysâčy.

7. Ефтай быў судзьдзёю Ізраіля шэсьць гадоў, і памёр Ефтай Галаадыцянін і пахаваны ў адным з гарадоў Галаадскіх.

Eftaj byŭ sudz'dzëŭ Ìzrailâ šès'c' gadoŭ, i pamër Eftaj Galaadycânin i pahavany ŭ adnym z garadoŭ Galaadskih.

8. Пасьля яго быў судзьдзя Ізраіля Эсэвон зь Віфляема.

Pas'lâ âgo byŭ sudz'dzâ Ìzrailâ Èsèvon z' Viflâema.

9. У яго было трыццаць сыноў, і трыццаць дочак адпусьціў ён з дому, а трыццаць дочак узяў збоку за сыноў сваіх, і быў судзьдзя Ізраіля сем гадоў.

U âgo bylo tryccac' synoŭ, i tryccac' dočak adpus'ciŭ ën z domu, a tryccac' dočak uzâŭ zboku za synoŭ svaih, i byŭ sudz'dzâ Ìzrailâ sem gadoŭ.

10. І памёр Эсэвон і пахаваны ў Віфляеме.

Ì pamër Èsèvon i pahavany ŭ Viflâeme.

11. Пасьля яго быў судзьдзя Ізраіля Элон Завулонаў і судзіў Ізраіля дзесяць гадоў.

Pas'lâ âgo byŭ sudz'dzâ Ìzrailâ Èlon Zavulonaŭ i sudziŭ Ìzrailâ dzesâc' gadoŭ.

12. І памёр Элон Завулонаў і пахаваны ў Аялоне, у зямлі Завулонавай.

Ì pamër Èlon Zavulonaŭ i pahavany ŭ Aâlone, u zâmlì Zavulonavaj.

13. Пасьля яго быў судзьдзя Ізраіля Аўдон, сын Гілалаў, Піратанянін.

Pas'lâ âgo byŭ sudz'dzâ Ìzrailâ Aŭdon, syn Gilelaŭ, Piratanânin.

14. У яго было сорак сыноў і трыццаць унукаў, якія ездзілі на сямідзесяці маладых аслах; ён судзіў Ізраіля восем гадоў.

U âgo bylo sorak synoŭ i tryccac' unukaŭ, âkiâ ez'dzilì na sâmìdzesâci maladyh aslah; ên sudziŭ Ìzrailâ vosem gadoŭ.

15. І памёр Аўдон, сын Гілела, Піратанянін, і пахаваны ў Піратоне ў зямлі Яфрэмавай, на гары Амалікавай.

Ì pamër Aŭdon, syn Gilela, Pìratanânìn, i pahavany ŭ Pìratone ŭ zâmlì Âfrèmavaj, na gary Amalikavaj.

13 Кіраўнік

1. Сыны Ізраілевыя і далей рабілі ліхое перад вачыма Госпада, і аддаў іх Гасподзь у рукі Філістымлянам на сорак гадоў.

Syny Ìzrailevyâ i dalej rabilì lihoe perad vačyma Gospada, i addaŭ ih Gaspodz' u ruki Filistymłanam na sorak gadoŭ.

2. Тым часам быў чалавек з Цоры, ад племя Данавага, імем Маной; жонка ў яго была няплодная і не радзіла.

Tym časam byŭ čalavek z Cory, ad plemâ Danavaga, imem Manoj; žonka ŭ âgo byla nâplodnaâ i ne radzila.

3. І зьявіўся анёл Гасподні жонцы і сказаў ёй: вось, ты няплодная і ня родзіш; але зачнеш і народзіш сына;

Ì z'âviŭsâ anël Gaspodnì žoncy i skazaŭ ëj: vos', ty nâplodnaâ i nâ rodziš; ale začneš i narodziš syna;

4. але глядзі, ня пі віна і сікеры і ня еж нічога нячыстага;

ale glâdzi, nâ pì vîna i sikeru i nâ ež ničoga nâčystaga;

5. бо вось, ты зачнеш і народзіш сына, і брытва не кранецца галавы ягонай, бо ад самага чэрава дзіця гэтае будзе назарэем Божым, і ён

пачне ратаваць Ізраіля ад рукі Філістымлянаў.

bo vos', ty začneš i narodziš syna, i brytva ne kranecca galavy âgonaj, bo ad samaga čèrava dzicâ gètae budze nazarèem Božym, i ën pačne ratavac' Ìzrailâ ad ruki Filistymlânaŭ.

6. Жонка прыйшла і сказала мужу свайму: чалавек Божы прыходзіў да мяне, у якога выгляд, як у анёла Божага, вельмі пачцівы; я ня спыталася ў яго, адкуль ён, і ён не сказаў мне імя свайго;

Žonka pryjšla i skazala mužŭ svajmu: čalavek Božy pryhodziŭ da mâne, u âkoga vyglâd, âk u anëla Božaga, vel'mi pačcivŭ; â nâ spytalasâ ŭ âgo, adkul' ën, i ën ne skazaŭ mne imâ svajgo;

7. ён сказаў мне: "вось, ты зачнеш і народзіш сына; дык ня пі віна і сікеры і ня еж нічога нячыстага, бо дзіця ад самага чэрава да сьмерці сваёй будзе назарэй Божы".

ën skazaŭ mne: "vos', ty začneš i narodziš syna; dyk nâ pi vina i sikeru i nâ ež ničoga nâčystaga, bo dzicâ ad samaga čèrava da s'merci svaëj budze nazarèj Božy".

8. Маной памаліўся Госпаду і сказаў: Госпадзе! няхай прыйдзе зноў да нас чалавек Божы, якога пасылаў Ты, і навучыць нас, што нам рабіць зь дзіцём, якое мае нарадзіцца.

Manoj pamaliŭsâ Gospadu i skazaŭ: Gospadze! nâhaj pryjdzze znoŭ da nas čalavek Božy, âkoga pasylaŭ Ty, i navučyc' nas, što nam rabic' z' dzicëm, âkoe mae naradzicca.

9. І пачуў Бог голас Маноя, і анёл Божы зноў прыйшоў да жонкі, калі яна была ў полі, і Маноя, мужа яе, ня было зь ёю.

Ì pačuŭ Bog golas Manoâ, i anël Božy znoŭ pryjšoŭ da žonki, kalì âna byla ŭ poli, i Manoâ, muža âe, nâ bylo z' ëu.

10. Жонка адразу пабегла і паведаміла мужу свайму і сказала яму:

вось, зьявіўся мне чалавек, які прыходзіў тады.

Žonka adrazu pabegla i pavedamila mužū svajmu i skazala âmu: vos', z'âviūsâ mne čalavek, âki pryhodziũ tady.

11. Маной устаў і пайшоў з жонкаю сваёю, і прыйшоў да таго чалавека і сказаў яму: ці той ты чалавек, які гаварыў з гэтаю жанчынаю? Анёл сказаў: я.

Manoj ustaũ i pajšoũ z žonkaũ svaëũ, i pryjšoũ da tago čalaveka i skazaũ âmu: ci toj ty čalavek, âki gavaryũ z gëtaũ žančynaũ? Anël skazaũ: â.

12. І сказаў Маной: дык вось, калі спраўдзіцца слова тваё, як нам абыходзіцца зь дзіцём гэтым і што рабіць зь ім?

Ì skazaũ Manoj: dyk vos', kali sprau̇dzicca slova tvaë, âk nam abyhodzicca z' dzicëm gëtym i što rabic' z' im?

13. Анёл Гасподні сказаў Маною: хай ён асьцерагаецца ўсяго, пра што я сказаў жонцы;

Anël Gaspodni skazaũ Manoũ: haj ën as'cerağaecca ũsâgo, pra što â skazaũ žoncy;

14. хай ня есць нічога, што родзіць вінаградная лаза; хай ня п'е віна і сікеры і ня есць нічога нячыстага і пільнуецца ўсяго, што я загадаў ёй.

haj nâ esc' ničoga, što rodzic' vïnagradnaâ laza; haj nâ p'e vïna i sïkeru i nâ es'c' ničoga nâčystaga i pil'nuecca ũsâgo, što â zagadaũ ëj.

15. І сказаў Маной анёлу Гасподняму: дазволь цябе затрымаць, пакуль мы не прыгатуем табе казьяляня.

Ì skazaũ Manoj anëlu Gaspodnâmu: dazvol' câbe zatrymac', pakul' my ne prygatuem tabe kaz'lanâ.

16. Анёл Гасподні сказаў Маною: хоць бы ты і ўтрымаў мяне, але я ня буду есці хлеба твайго; а калі хочаш учыніць цэласпаленьне Госпаду, дык учыні яго. А Маной жа ня ведаў, што гэта анёл Гасподні.

Aněl Gaspodni skazaŭ Manoŭ: hoc' by ty ì ŭtrymaŭ mâne, ale â nâ budu es'ci hleba tvajgo; a kali hočaš učynic' cèlaspalen'ne Gospadu, dyk učyni âgo. A Manoj ža nâ vedaŭ, što gèta aněl Gaspodni.

17. I сказаў Маной анёлу Гасподняму: якое тваё імя? каб мы цябе ўславiлі, калі спраўдзіцца слова тваё.

Ì skazaŭ Manoj anělu Gaspodnâmu: âkoe tvaë imâ? kab my câbe ŭslavili, kali spraŭdzicca slova tvaë.

18. Анёл Гасподні сказаў яму: што ты пытаеш пра імя маё? яно цудоўнае.

Aněl Gaspodni skazaŭ âmu: što ty pytaeš pra imâ maë? âno cudoŭnae.

19. I ўзяў Маной казьяня і хлебнае прынашэньне і ўчыніў Госпаду на камені. I зрабіў Ён цуд, які бачылі Маной і жонка ягоная.

Ì ŭzâŭ Manoj kaz'lânâ ì hlebnae prynašèn'ne ì ŭčyniŭ Gospadu na kameni. Ì zrabìŭ Ęn cud, âkì bačyli Manoj ì žonka âgonaâ.

20. Калі полымя пачало падымацца ад ахвярніка да неба, анёл Гасподні падняўся ў полымі ахвярніка. Убачыўшы гэта, Маной і жонка ўпалі тварам на зямлю.

Kali polymâ pačalo padymacca ad ahvârніка da neba, aněl Gaspodni padnâŭsâ ŭ polymi ahvârніка. Ubačyŭšy gèta, Manoj ì žonka ŭpali tvaram na zâmlŭ.

21. I нябачны зрабіўся анёл Гасподні Маною і жонцы ягонай. Тады Маной даведаўся, што гэта анёл Гасподні.

Ì nâbačny zrabìŭsâ aněl Gaspodni Manoŭ ì žoncy âgonaj. Tady Manoj davedaŭsâ, što gèta aněl Gaspodni.

22. I сказаў Маной жонцы сваёй: мабыць, мы памрэм, бо бачылі мы Бога.

Ì skazaŭ Manoj žoncy svaëj: mabyc', my pamrèm, bo bačyli my Boga.

23. Жонка яго сказала яму: калі б Гасподзь хацеў сьмерці нашай, дык ня прыняў бы з рук нашых цэласпаленьня і хлебнага прынашэньня, і не паказаў бы нам усяго таго, і цяпер не адкрыў бы нам гэтага.

Žonka âgo skazala âmu: kalì b Gaspodz' haceŭ s'merci našaj, dyk nâ prynâŭ by z ruk našyh cèlaspalen'nâ ì hlebnaga prynašèn'nâ, ì ne pakazaŭ by nam usâgo tago, ì câper ne adkryŭ by nam gètaga.

24. І нарадзіла жонка сына і дала яму імя: Самсон. І расло дзіця, і дабраслаўляў яго Гасподзь.

Ì naradzila žonka syna ì dala âmu imâ: Samson. Ì raslo dzicâ, ì dabraslaŭlâŭ âgo Gaspodz'.

25. І пачаў Дух Гасподні дзейнічаць у ім у табары Данавым, паміж Цораю і Эстаолам.

Ì pačau Duh Gaspodnì dzejničac' u ìm u tabary Danavym, pamìž Corau ì Èstaolam.

14 Кіраўнік

1. І пайшоў Самсон у Тымнату і ўбачыў у Тымнаце жанчыну з дачок Філістымскіх.

Ì pajšoŭ Samson u Tymnatu ì ŭbačyŭ u Tymnace žančynu z dačok Filistymskih.

2. Ён пайшоў і абвясціў бацьку свайму і маці сваёй і сказаў: я бачыў у Тымнаце жанчыну з дачок Філістымскіх; вазьмеце мне яе за жонку.

Ën pajšoŭ ì abvâs'ciŭ bac'ku svajmu ì macì svaëj ì skazaŭ: â bačyŭ u Tymnace žančynu z dačok Filistymskih; vaz'mece mne âe za žonku.

3. Бацька і маці яго сказалі яму: хіба няма жанчын сярод дочак братаў тваіх і ва ўсім народзе маім, што ты ідзеш узяць жонку ў

Філістымлянаў неабрэзанных? І сказаў Самсон бацьку свайму: яе вазьмі мне, бо яна мне спадабалася.

Bac'ka i maci âgo skazali âmu: hiba nâma žančyn sârod dočak bratoŭ tvaih i va ŭsim narodze maïm, što ty idzeš uzâc' žonku ŭ Filistymlânaŭ neabrèzanyh? Ì skazaŭ Samson bac'ku svajmu: âe vaz'mi mne, bo âna mne spadabalasâ.

4. Бацька яго і маці яго ня ведалі, што гэта ад Госпада, і што ён шукае выпадку адпомсцьціць Філістымлянам. А ў той час Філістымляне панавалі над Ізраілем.

Bac'ka âgo i maci âgo nâ vedali, što gèta ad Gospada, i što ën šukae wypadku adpoms'cic' Filistymlânâ. A ŭ toj čas Filistymlâne panavali nad Ìzrailem.

5. І пайшоў Самсон з бацькам сваім і з маці сваёю ў Тымнату, і калі падыходзілі да вінаграднікаў Тымнаты, вось, малады леў рыклівы ідзе яму насустрач.

Ì pajšoŭ Samson z bac'kam svaim i z maci svaëu ŭ Tymnatu, i kali padyhodzili da vinogradnikaŭ Tymnaty, vos', malady leŭ ryklivy idze âmu nasustrač.

6. І сышоў на яго Дух Гасподні, і ён разадраў ільва, бы казьляня; і ў руцэ ў яго нічога ня было. І не сказаў бацьку свайму і маці сваёй, што ён зрабіў.

Ì syšoŭ na âgo Duh Gaspodni, i ën razadraŭ il'va, by kaz'lânâ; i ŭ rucè ŭ âgo ničoga nâ bylo. Ì ne skazaŭ bac'ku svajmu i maci svaëj, što ën zrabiu.

7. І прыйшоў і пагутарыў з жанчынаю, і яна спадабалася Самсону.

Ì pryjšoŭ i pagutaryŭ z žančynaŭ, i âna spadabalasâ Samsonu.

8. Празь некалькі дзён зноў пайшоў ён, каб узяць яе і зайшоў паглядзець на труп ільва, і вось, рой пчол на трупе ільвіным і мёд.

Praz' nekal'ki dzën znoŭ pajšoŭ ën, kab uzâc' âe ì zajšoŭ paglâdzec' na trup il'va, ì vos', roj pčol na trupe il'vinym ì mëd.

9. Ён узяў яго ў рукі свае і пайшоў і еў дарогаю; і калі прыйшоў да бацькі свайго і маці сваёй, даў і ім, і яны елі; але не сказаў ім, што зь ільвінага трупа ўзяў мёд гэты.

Ën uzâŭ âgo ŭ rukì svae ì pajšoŭ ì eŭ darogaŭ; ì kalì pryjšoŭ da bac'ki svajgo ì macì svaëj, daŭ ì ìm, ì âny eli; ale ne skazaŭ ìm, što z' il'vinaga trupa ŭzâŭ mëd gèty.

10. І прыйшоў бацька ягоны да жанчыны, і зладзіў там Самсон гасьціну, як звычайна робяць жаніхі.

Ì pryjšoŭ bac'ka âgony da žančyny, ì zladziŭ tam Samson gas'cinu, âk zvyčajna robâc' žanihi.

11. І калі там убачылі яго, выбралі трыццаць вясельных дружкаў, каб яны былі пры ім.

Ì kalì tam ubačyli âgo, vybrali tryccac' vâsel'nyh družkaŭ, kab âny byli pry ìm.

12. І сказаў ім Самсон: загадаю я вам загадку; калі вы адгадаеце мне яе за сем дзён гасьціны і адгадаеце правільна, дык я даю вам трыццаць сіндонаў і трыццаць перамен вопраткі;

Ì skazaŭ ìm Samson: zagadaŭ â vam zagadku; kalì vy adgadaeце mne âe za sem dzën gas'ciny ì adgadaeце pravil'na, dyk â daŭ vam tryccac' sindonaŭ ì tryccac' peramen vopratkì;

13. а калі ня здолееце адгадаць мне, дык вы дайце мне трыццаць сіндонаў і трыццаць перамен вопраткі. Яны сказалі яму: загадай загадку тваю, паслухаем.

a kalì nâ zdoleeце adgadac' mne, dyk vy dajце mne tryccac' sindonaŭ ì tryccac' peramen vopratkì. Âny skazali âmu: zagadaj zagadku tvaŭ,

pasluhaem.

14. І сказаў ім: зь едака выйшла еднае, і з дужага выйшла салодкае. І не маглі адгадаць загадкі за тры дні.

Ì skazaŭ im: z' edaka vyjšla ednae, i z dužaga vyjšla salodkae. Ì ne magli adgadac' zagadki za try dni.

15. На сёмы дзень сказалі яны жонцы Самсонавай: угавары мужа твайго, каб ён разгадаў нам загадку; інакш спалім агнём цябе і дом бацькі твайго; хіба ж вы паклікалі нас, каб абабраць нас?

Na sěmy dzen' skazali âny žoncy Samsonavaj: ugavary muža tvajgo, kab ën razgadaŭ nam zagadku; inakš spalim agnëm câbe i dom bac'ki tvajgo; hiba ž vy paklikali nas, kab ababrac' nas?

16. І плакала жонка Самсонава перад ім і казала: ты ненавідзіш мяне і не кахаеш; ты загадаў загадку сынам народу майго, а мне не разгадваеш яе. Ён сказаў ёй: бацьку майму і маці маёй не разгадаў яе; ці ж табе разгадаю?

Ì plakala žonka Samsonava perad im i kazala: ty nenavidziš mâne i ne kahaeš; ty zagadaŭ zagadku synam narodu majgo, a mne ne razgadvaeš âe. Ën skazaŭ ëj: bac'ku majmu i maci maěj ne razgadaŭ âe; ci ž tabe razgadaŭ?

17. І плакала яна перад ім сем дзён, колькі доўжылася ў іх гасьціна. Нарэшце на сёмы дзень разгадаў ёй, бо яна вельмі моцна прасіла яго. А яна разгадала загадку сынам народу свайго.

Ì plakala âna perad im sem dzën, kol'ki doŭžylasâ ŭ ih gas'cina. Narěšce na sěmy dzen' razgadaŭ ëj, bo âna vel'mi mocna prasila âgo. A âna razgadala zagadku synam narodu svajgo.

18. І на сёмы дзень да захаду сонца сказалі яму грамадзяне: што саладзей за мёд, і што дужэй за ільва! Ён сказаў ім: калі б вы не аралі на маёй цялушцы, дык не адгадалі б маёй загадкі.

Ì na sëmy dzen' da zahadu sonca skazali âmu gramadzâne: što saladzej za mëd, ì što dužej za il'va! Ěn skazaŭ ìm: kali b vy ne arali na maěj câlušcy, dyk ne adgadali b maěj zagadki.

19. І сышоў на яго Дух Гасподні, і пайшоў ён у Аскалон, і, забіўшы там трыццаць чалавек, зняў зь іх вопратку, і аддаў перамены вопраткі тым, што разгадалі загадку ягоную. І запалаў гнеў ягоны, і пайшоў ён у дом да бацькі свайго.

Ì syšoŭ na âgo Duh Gaspodni, ì pajšoŭ ěn u Askalon, ì, zabiŭšy tam tryccac' čalavek, z'nâŭ z' ih vopratku, ì addaŭ perameny vopratki tym, što razgadali zagadku âgonuŭ. Ĭ zapalaŭ gneŭ âgony, ì pajšoŭ ěn u dom da bac'ki svajgo.

20. А жонка Самсонава выйшла за вясельнага дружка ягонага, які быў пры ім за дружка.

A žonka Samsonava vyjšla za vâsel'naga družka âgonaga, âki byŭ pry ìm za družka.

15 Кіраўнік

1. Празь некалькі дзён, у час жніва пшаніцы, прыйшоў Самсон пабачыцца з жонкаю сваёю, прынёсшы з сабою казьяня; і сказаў ёй: "увайду да жонкі маёй у спальню", бацька яе ня даў яму ўвайсьці.

Praz' nekal'ki dzën, u čas žniva pšanicy, pryjšoŭ Samson pabačycsa z žonkaŭ svaëŭ, prynëššy z saboŭ kaz'lanâ; ì skazaŭ ěj: "uvajdu da žonki maěj u spal'nŭ", bac'ka âe nâ daŭ âmu ŭvajscì.

2. І сказаў бацька яе: я падумаў, што ты зьненавідзеў яе, і я аддаў яе дружку твайму; вось, меншая сястра прыгажэйшая за яе; няхай яна будзе табе замест яе.

Ì skazaŭ bac'ka âe: â padumaŭ, što ty z'nenavidzeŭ âe, ì â addaŭ âe družku

tvajmu; vos', menšaâ sâstra prygažèjsââ za âe; nâhaj âna budze tabe zamest âe.

3. Але Самсон сказаў ім: цяпер я буду справядлівы перад Філістымлянамі, калі ўчыню ім благое.

Ale Samson skazaŭ im: câper â budu spravâdlivvy perad Filistymlânami, kali ŭčynû im blagoe.

4. І пайшоў Самсон, і злавіў трыста лісаў, і ўзяў паходні, і зьвязаў хвост з хвастом, і прывязаў па паходні паміж двума хвастамі;

Ì pajšoŭ Samson, ì zlaviŭ trysta lisaŭ, ì ŭzâŭ pahodni, ì z'vâzaŭ hvost z hvastom, ì pryvâzaŭ pa pahodni pamiž dvuma hvastami;

5. і запаліў паходні, і пусьціў іх на жніво Філістымскае, і выпаліў капіцы і няжаты хлеб, і вінаградныя сады і аліўкавыя.

ì zapaliŭ pahodni, ì pus'ciŭ ih na žnivo Filistymskae, ì vypaliŭ kapicy ì nâžaty hleb, ì vinogradnyâ sady ì aliŭkavyâ.

6. І казалі Філістымляне: хто гэта зрабіў? І казалі: Самсон, зяць Філістымлянаў; бо гэты ўзяў жонку ягоную і аддаў сябру ягонаму. І пайшлі Філістымляне, і спалілі агнём яе і бацьку яе.

Ì kazali Filistymlâne: hto gèta zrabiŭ? Ì kazali: Samson, zâc' Filistymlânaŭ; bo gèty ŭzâŭ žonku âgonuû ì addaŭ sâbru âgonamu. Ì pajšli Filistymlâne, ì spalili agnëm âe ì bac'ku âe.

7. Самсон сказаў ім: хоць вы зрабілі гэта, але я адпомшчу вам самім, і толькі тады супакоюся.

Samson skazaŭ im: hoc' vy zrabili gèta, ale â adpomšču vam samim, ì tol'ki tady supakoûsâ.

8. І перабіў ён ім галені і клубы, і пайшоў і засеў у цясьніне скалы Этама.

Ì perabiŭ ën im galeni ì kluby, ì pajšoŭ ì zaseŭ u câs'nine skaly Ètama.

9. I пайшлі Філістымляне, і атабарыліся ў Юдэі, і працягнуліся да Лэхі.

Ì pajšli Filistymlâne, ì atabarylîsâ ũ Ûdèi, ì pracâgnulisâ da Lèhi.

10. I сказалі жыхары Юдэі: за што вы выйшлі супраць нас? Яны сказалі: мы прыйшлі зьвязаць Самсона, каб зрабіць зь ім так, як ён зрабіў з намі.

Ì skazali žyhary Ûdèi: za što vy vyjšli suprac' nas? Âny skazali: my pryjšli z'vâzac' Samsona, kab zrabic' z' im tak, âk ën zrabiŭ z nami.

11. I пайшлі тры тысячы чалавек зь Юдэі да цясьніны скалы Этама, і сказалі Самсону: хіба ты ня ведаеш, што Філістымляне пануюць над намі? што гэта ты зрабіў нам? Ён сказаў ім: як яны са мною зрабілі, так і я зрабіў зь імі.

Ì pajšli try tysâcy čalavek z' Ûdèi da cäs'niny skaly Ètama, ì skazali Samsonu: hiba ty nâ vedaеш, što Filistymlâne panuïc' nad nami? što gèta ty zrabiŭ nam? Èn skazaŭ im: âk âny sa mnoû zrabili, tak ì â zrabiŭ z' imi.

12. I сказалі яму: мы прыйшлі зьвязаць цябе, каб аддаць цябе ў рукі Філістымлянам. I сказаў ім Самсон: прысягнеце мне, што вы не заб'яце мяне.

Ì skazali âmu: my pryjšli z'vâzac' cêbe, kab addac' cêbe ũ ruki Filistymlanam. Ì skazaŭ im Samson: prysâgnece mne, što vy ne zabêâce mâne.

13. I сказалі яму: не, мы толькі зьвяжам цябе і аддамо цябе ім у рукі, а заб'ваць не заб'ем. I зьвязалі дз'вюма новымі вяроўкамі, і павялі яго зь цясьніны.

Ì skazali âmu: ne, my tol'ki z'vâžam cêbe ì addamo cêbe im u ruki, a zabivac' ne zab'em. Ì z'vâzali dz'vûma novymi vâroŭkami, ì pavâli âgo z' cäs'niny.

14. калі ён падышоў да Лэхі, Філістымляне з крыкамі сустрэлі яго. I сышоў на Яго Дух Гасподні, і вяроўкі, што былі на руках ягоных, зрабіліся, як перагарэлы лён, і ўпалі повязі з рук ягоных.

kali ěn padyšoŭ da Lèhì, Filistymlâne z krykami sustrèli âgo. Ì syšoŭ na Ágo Duh Gaspodni, ì vâroŭki, što byli na rukah âgonyh, zrabilisâ, âk peragarèly lèn, ì ŭpali povâzi z ruk âgonyh.

15. Знайшоў ён сьвежую асьліную сківіцу, і, працягнуўшы руку сваю, узяў яе, і забіў ёю тысячу чалавек.

Znajšoŭ ěn s' vežuŭ as' lînuŭ skivîcu, ì, pracâgnuŭšy ruku svaŭ, uzâŭ âe, ì zabiŭ ěŭ tysâçu čalavek.

16. І сказаў Самсон: сківіцай асьлінаю натоўп, два натоўпы, сківіцай асьлінаю забіў я тысячу чалавек.

Ì skazaŭ Samson: skivîcaj as' lînaŭ natoŭp, dva natoŭpy, skivîcaj as' lînaŭ zabiŭ â tysâçu čalavek.

17. Сказаўшы гэта, кінуў сківіцу з рукі сваёй, і назваў тое месца - Рамат-Лэхі.

Skazaŭšy gèta, kînuŭ skivîcu z ruki svaëj, ì nazvaŭ toe mesca - Ramat-Lèhì.

18. І адчуў моцную смагу, і паклікаў Госпада і сказаў: Ты зрабіў рукою раба Твайго вялікае выратаваньне гэтае; а цяпер памру я ад смагі, і траплю ў рукі неабрэзаных.

Ì adčuŭ mocnuŭ smagu, ì paklikaŭ Gospada ì skazaŭ: Ty zrabiŭ rukoŭ raba Tvajgo vâlikae vyratavan'ne gètae; a câper pamru â ad smagi, ì traplŭ ŭ ruki neabrèzanyh.

19. І адчыніў Бог яміну ў Лэсе, і пацякла зь яе вада. Ён напіўся, і вярнуўся дух ягоны, і ён ажыў; таму і названа месца гэтае: "крыніца таго, хто заклікае", якая ў Лэсе да сёньня.

Ì adčyniŭ Bog âminu ŭ Lèse, ì pacâkla z' âe vada. Ěn napiŭsâ, ì vârnũsâ duh âgony, ì ěn ažyŭ; tamu ì nazvana mesca gètae: "krynîca tago, hto zaklikae", âkaâ ŭ Lèse da sën'nâ.

20. І быў ён судзьдзя Ізраіля ў дні Філістымлянаў дваццаць гадоў.

Ì byŭ ěn sudz'dzâ Ìzrailâ ŭ dni Filistymlânaŭ dvaccac' gadoŭ.

16 Кіраўнік

1. Прыйшоў аднаго разу Самсон у Газу, і, убачыўшы там блудадзейку, увайшоў да яе.

Pryjšoŭ adnago razu Samson u Gazu, ì, ubačyŭšy tam bludadzejku, uvajšoŭ da âe.

2. Жыхары Газы казалі: Самсон прыйшоў сюды. І хадзілі яны вакол, і падпільноўвалі яго ўсю ноч каля гарадское брамы, і хаваліся ўсю ноч, кажучы: да сьвятла ранішняга пачакаем, і заб'ем яго.

Žyhary Gazy skazali: Samson pryjšoŭ sŭdy. Ì hadzilì âny vakol, ì padpil'noŭvalì âgo ŭsŭ noč kalâ garadskoe bramy, ì havalisâ ŭsŭ noč, kažučy: da s'vâtla ranišnâga pačakaem, ì zab'em âgo.

3. А Самсон спаў да поўначы; а Апоўначы, устаўшы, схапіў дзьверы гарадское брамы з абодвума вушакамі, падняў іх разам з завалай, паклаў на плечы свае, і занёс іх на вяршыню гары, што па дарозе ў Хэўрон.

A Samson spaŭ da poŭnačy; a Apoŭnačy, ustaŭšy, shapiŭ dz'very garadskoe bramy z abodvuma vušakami, padnâŭ ih razam z zavalaj, paklaŭ na plečy svae, ì zanës ih na vâršynŭ Gary, što pa daroze ŭ Hèŭron.

4. Пасьля таго пакахаў ён адну жанчыну, якая жыла ў даліне Сарэк; звалі яе Даліла.

Pas'lâ tago pakahaŭ ěn adnu žančynu, âkaâ žyla ŭ daline Sarèk; zvalì âe Dalila.

5. Да яе прыйшлі ўладцы Філістымскія, і кажучь ёй: угавары яго, і выведай, у чым вялікая сіла ягоная, і як нам адолець яго, каб зьвязаць

яго і ўпакорыць яго; а мы дамо табе за тое кожны сто сікляў срэбра.

Da âe pryjšli ŭladcy Filistymskiâ, i kaźuc' ëj: ugavary âgo, i vyvedaj, u čym vâlikaâ sila âgonaâ, i âk nam adolec' âgo, kab z'vâzac' âgo i ŭpakoryc' âgo; a my damo tabe za toe koźny sto siklâŭ srèbra.

6. І сказала Даліла Самсону: скажы мне, у чым вялікая сіла твая, і чым зьвязаць цябе, каб цябе ўпакорыць.

Î skazala Dalila Samsonu: skaźy mne, u čym vâlikaâ sila tvaâ, i čym z'vâzac' câbe, kab câbe ŭpakoryc'.

7. Самсон сказаў ёй: калі зьвяжуць мяне сямю сырымі цяцівамі, якія ня высушаны, дык я зраблюся бяссілы, і буду, як і астатнія людзі.

Samson skazaŭ ëj: kali z'vâźuc' mâne sâmû syrymî câcivamî, âkiâ nâ vysuřany, dyk â zrablûsâ bâs'sily, i budu, âk i astatniâ lûdzi.

8. І прынеслі ёй уладцы Філістымскія сем сырых цяціваў, якія ня высахлі, і яна зьвязала яго імі.

Î prynes'li ëj uladcy Filistymskiâ sem syryh câcivaŭ, âkiâ nâ vysahli, i âna z'vâzala âgo imî.

9. Тым часам адзін патайна сядзеў у яе ўспальні.) І сказала яму:

Самсоне! Філістымляне ідуць на цябе. Ён парваў цяцівы, як ірвуць нітку з кудзелі, калі перапаліць яе агонь. І ня выведана сіла ягоная.

Tym časam adzin patajna sâdzeŭ u âe ŭspal'ni.) Î skazala âmu: Samsone! Filistymlâne iduc' na câbe. Ęn parvaŭ câcivy, âk irvuc' nitku z kudzeli, kali perapalic' âe agon'. Î nâ vyvedana sila âgonaâ.

10. І сказала Даліла Самсону: вось, ты ашукаў мяне і казаў мне няпраўду; скажы ж цяпер мне, чым цябе зьвязаць?

Î skazala Dalila Samsonu: vos', ty ařukaŭ mâne i kazaŭ mne nâpraŭdu; skaźy Ź câper mne, čym câbe z'vâzac'?

11. Ён сказаў ёй, калі зьвяжуць мяне новымі вяроўкамі, якія ня былі ва

ўжытку, дык я зраблюся бяссьілы, і буду, як усе іншыя людзі.

Ěn skazaŭ ěj, kali z'vâžuc' mâne novymi vâroŭkami, âkiâ nâ byli va ŭžytku, dyk â zrablŭsâ bâs'sily, i budu, âk use inšyâ lŭdzi.

12. Даліла ўзяла новыя вяроўкі, і зьвязала яго, і сказала яму: Самсоне! Філістымляне ідуць на цябе. І сарваў ён іх з рук сваіх, як ніткі.

Dalila ŭzâla novyâ vâroŭki, i z'vâzala âgo, i skazala âmu: Samsone! Filistymlâne iduc' na câbe. I sarvaŭ ěn ih z ruk svaih, âk nitki.

13. І сказала Даліла Самсону: усё ты падманваеш мяне і кажаш мне няпраўду; скажы мне, чым бы цябе зьвязаць. Ён сказаў ёй: калі ты ўватчэш сем кос з галавы маёй у тканіну і прыб'еш яе цьвіком да ткацкага варацідла.

Ĭ skazala Dalila Samsonu: usë ty padmanvaeš mâne i kažaš mne nâpraŭdu; skažy mne, čym by câbe z'vâzac'. Ěn skazaŭ ěj: kali ty ŭvatčëš sem kos z galavy maěj u tkaninu i pryb'eš âe c'vikom da tkackaga varacìdla.

14. І прымацавала іх да варацідла і сказала яму: Філістымляне ідуць на цябе, Самсоне! Ён прачнуўся са сну свайго і вырваў ткацкае варацідла разам з тканінай.

Ĭ prymacavala ih da varacìdla i skazala âmu: Filistymlâne iduc' na câbe, Samsone! Ěn pračnuŭsâ sa snu svajgo i vyrvaŭ tkackae varacìdla razam z tkaninaj.

15. І сказала яму Даліла: як жа ты кажаш: "кахаю цябе", а сэрца тваё не са мною? вось, ты тройчы ашукаў мяне, і не сказаў мне, у чым вялікая сіла твая.

Ĭ skazala âmu Dalila: âk ža ty kažaš: "kahaŭ câbe", a sërca tvaë ne sa mnoŭ? vos', ty trojčy ašukaŭ mâne, i ne skazaŭ mne, u čym vâlikaâ sila tvaâ.

16. І як што яна словамі сваімі прыставала да яго кожны дзень і мучыла яго, дык душы ягонай да сьмерці стала цяжка;

Ì âk što âna slovami svaimi prystavala da âgo kožny dzen' i mučyla âgo, dyk dušy âgonaj da s'merci stala câžka;

17. і ён адкрыў ёй усё сэрца сваё, і сказаў ёй: брытва не краналася галавы маёй; бо я назарэй Божы ад чэрава маці маёй. Калі ж астрыгчы мяне, дык адступіць ад мяне сіла мая; я зраблюся слабы, і буду, як усе іншыя людзі.

ì ën adkryŭ ëj usë sërca svaë, ì skazaŭ ëj: brytva ne kranalasâ galavy maëj; bo â nazarëj Božy ad čërava macì maëj. Kalì ž astrygčy mâne, dyk adstupic' ad mâne sila maâ; â zrablûsâ slaby, ì budu, âk use inšyâ lûdzi.

18. Даліла, бачачы, што ён адкрыў ёй усё сэрца сваё, паслала паклікаць уладцаў Філістымскіх, сказаўшы ім: цяпер ідзеце; ён адкрыў мне сэрца сваё. І прыйшлі да яе ўладцы Філістымскія, і прынеслі срэбра ў руках сваіх.

Dalila, bačacy, što ën adkryŭ ëj usë sërca svaë, paslala paklikac' uladcaŭ Filistymskih, skazaŭšy im: câper idzece; ën adkryŭ mne sërca svaë. Ì pryjšli da âe ŭladcy Filistymskiâ, ì prynes'li srëbra ŭ rukah svaih.

19. І ўсыпіла яго Даліла на каленях сваіх; і паклікала чалавека, і загадала яму абстрыгчы сем кос з галавы ягонай. І пачаў ён слабнуць, і адступіла ад яго сіла ягоная.

Ì ŭsypila âgo Dalila na kalenâh svaih; ì paklikala čalaveka, ì zagadala âmu abstrygčy sem kos z galavy âgonaj. Ì pačaŭ ën slabnuc', ì adstupila ad âgo sila âgonaâ.

20. Яна сказала: Філістымляне ідуць на цябе, Самсоне! Ён прагнуўся са сну свайго, і сказаў: пайду, як і раней, і вызвалюся. А ня ведаў, што Гасподзь адступіў ад яго.

Âna skazala: Filistymlâne iduc' na câbe, Samsone! Ën pračnuŭsâ sa snu svajgo, ì skazaŭ: pajdu, âk ì ranej, ì vyzvalûsâ. A nâ vedaŭ, što Gaspodz'

adstupiŭ ad âgo.

21. Філістымляне ўзялі яго, і выкалалі яму вочы, прывялі яго ў Газу, і закавалі яго двума меднымі ланцугамі, і ён малоў у доме вязьняў.

Filistymlâne ŭzâli âgo, i vykalali âmu vočy, pryvâli âgo ŭ Gazu, i zakavali âgo dvuma mednymì lancugamì, i ěn maloŭ u dome vâz'nâŭ.

22. Тым часам валасы на галаве ў яго пачалі падростаць, дзе яны былі выстрыжаны.

Tym časam valasy na galave ŭ âgo pačali padrastac', dze âny byli vystryžany.

23. Уладцы Філістымскія сабраліся, каб прынесьці вялікую ахвяру Дагону, богу свайму, і павесяліцца, і сказалі: бог наш аддаў Самсона, ворага нашага, у рукі нашыя.

Uladcy Filistymskiâ sabralisâ, kab prynes'ci vâlikuŭ ahvâru Dagonu, bogu svajmu, i pavesâlicca, i skazali: bog naš addaŭ Samsona, voraga našaga, u rukì našyâ.

24. Народ таксама, бачачы яго, славіў бога свайго, кажучы: бог наш аддаў у рукі нашыя ворага нашага і спусташальніка зямлі нашай, які пабіў многіх з нас.

Narod taksama, bačacy âgo, slaviŭ boga svajgo, kažučy: bog naš addaŭ u rukì našyâ voraga našaga i spustašal'nika zâmli našaj, âkì pabiŭ mnogih z nas.

25. І калі разьвесялілася сэрца іхняе, сказалі: пакліяце Самсона, хай ён пацешыць нас. І паклікалі Самсона з дома вязьняў, і ён забаўляў іх, і паставілі яго паміж слупамі.

Ì kalì raz'vesâlilasâ sërca ihnâe, skazali: pakliâce Samsona, haj ěn pacešyc' nas. Ì paklikali Samsona z doma vâz'nâŭ, i ěn zabaŭlâŭ ih, i pastavili âgo pamiz' slupamì.

26. І сказаў Самсон хлопчыку, які вадзіў яго за руку: падвядзі мяне, каб я абмацаў слупы, на якіх умацаваны дом, і абapersя на іх.

Ì skazaŭ Samson hlopčyku, âki vadziŭ âgo za ruku: padvâdzi mâne, kab â abmacaŭ slupy, na âkih umacavany dom, i abapersâ na ih.

27. А дом быў поўны мужчын і жанчын; там былі ўсе ўладцы Філістымскія, і на даху было да трох тысяч мужчын і жанчын, якія глядзелі на Самсона, які забаўляў іх.

A dom byŭ poŭny mužčyn i žančyn; tam byli ŭse ŭladcy Filistymskiâ, i na dahu bylo da troh tysâč mužčyn i žančyn, âkiâ glâdzeli na Samsona, âki zabaŭlâŭ ih.

28. І паклікаў Самсон Госпада і сказаў: Госпадзе Божа! спамяні мяне і ўмацуй мяне толькі цяпер, о, Божа! каб я адзін раз адпомсціў Філістымлянам за вочы мае.

Ì paklikaŭ Samson Gospada i skazaŭ: Gospadze Boža! spamâni mâne i ŭmacuj mâne tol'ki câper, o, Boža! kab â adzìn raz adpoms'ciŭ Filistymlânam za vočy mae.

29. І ссунуў Самсон зь месца два сярэднія слупы, на якіх уцьверджаны быў дом, упершыся ў іх, у адзін праваю рукою сваёю, а ў другі леваю.

Ì ssunuŭ Samson z' mesca dva sârèdniâ slupy, na âkih uc'verdžany byŭ dom, uperšysâ ŭ ih, u adzìn pravaŭ rukoŭ svaëŭ, a ŭ drugi levaŭ.

30. І сказаў Самсон: памры, душа мая, з Філістымлянамі! І ўперся з усяе сілы, і абваліўся дом на ўладцаў і на ўвесь народ, які быў у ім. І было памерлых, якіх забіў Самсон пры сьмерці сваёй, больш, чым калі забіў ён у жыцьці сваім.

Ì skazaŭ Samson: pamry, duša maâ, z Filistymlânami! Ì ŭpersâ z usâe sily, i abvaliŭsâ dom na ŭladcaŭ i na ŭves' narod, âki byŭ u im. Ì bylo pamerlyh, âkih zabiŭ Samson pry s'merci svaëj, bol's, čym kalì zabiŭ ën u žyc'ci svaim.

31. І прыйшлі браты ягонья і ўвесь дом бацькі ягонага, і ўзялі яго, і пайшлі і пахавалі яго паміж Цораю і Эстаолам, у магіле Маноя, бацькі ягонага. Ён быў судзьдзя Ізраіля дваццаць гадоў.

Ì pryjšli braty âgonyâ ì ŭves' dom bac'ki âgonaga, ì ŭzâli âgo, ì pajšli ì pahavali âgo pamizh Coraû ì Èstaolam, u magile Manoâ, bac'ki âgonaga. Èn byŭ sudz'dzâ Ìzrailâ dvaccac' gadoŭ.

17 Кіраўнік

1. Быў адзін чалавек на гары Яфрэмавай, імем Міха.

Byŭ adzìn čalavek na gary Âfrèmavaj, imem Miha.

2. Ён сказаў маці сваёй: тысяча сто сікляў срэбра, якія ў цябе ўзятыя і за якія ты пры мне вымавіла праклён, гэта срэбра ў мяне, я ўзяў яго. Маці ягоная сказала: дабраславёны сын мой у Госпада!

Èn skazaŭ macì svaëj: tysâča sto siklâŭ srèbra, âkiâ ŭ câbe ŭzâtyâ ì za âkiâ ty pry mne vymavila praklèn, gèta srèbra ŭ mâne, â ŭzâŭ âgo. Macì âgonaâ skazala: dabraslavëny syn moj u Gospada!

3. І вярнуў ён маці сваёй тысячу сто сікляў срэбра. І сказала маці ягоная: гэта срэбра ад сябе я прысьвяціла Госпаду дзеля сына майго, каб зрабіць зь яго выразанага балвана і літага куміра; дык вось аддаю яго табе.

Ì vârnuŭ èn macì svaëj tysâču sto siklâŭ srèbra. Ì skazala macì âgonaâ: gèta srèbra ad sâbe â prys'vâcila Gospadu dzelâ syna majgo, kab zrabic' z' âgo vyrazanaga balvana ì litaga kumira; dyk vos' addaŭ âgo tabe.

4. Але ён вярнуў срэбра маці сваёй. Маці ягоная ўзяла дзевесьце сікляў срэбра, і аддала іх гутніку. Ён зрабіў зь іх выразанага балвана і літага куміра, які і быў у доме ў Міхі.

Ale ěn vârnũ srĕbra macì svaĕj. Macì âgonaâ ũzâla dz'ves'ce sĭklâũ srĕbra, ì addala ih gutniku. Ěn zrabĭũ z' ih vyrazanaga balvana ì litaga kumĭra, âkì ì byũ u dome ũ Mihì.

5. I быў у Міхі дом Божы. I зрабіў ён наплечнік і тэрафім, і пасьвяціў аднаго сына свайго, каб ён быў у яго за сьвятара.

Ì byũ u Mihì dom Božy. Ì zrabĭũ ěn naplečnik ì tèrafim, ì pas'vâciũ adnago syna svajgo, kab ěn byũ u âgo za s'vâtara.

6. У тыя дні ня было цара ў Ізраіля; кожны рабіў, што яму здавалася правільным.

U tyâ dni nâ bylo cara ũ Izrailâ; kožny rabiũ, što âmu zdavalasâ pravil'nym.

7. Адзін хлопец зь Віфляема Юдэйскага, зь племя Юдавага, лявіт, тады жыў там.

Adzĭn hlopec z' Vĭflâema Ŭdĕjskaga, z' plemâ Ŭdavaga, lâvit, tady žyũ tam.

8. Гэты чалавек пайшоў з горада Віфляема Юдэйскага, каб пажыць, дзе выпадзе, і, ідучы дарогаю, прыйшоў на гару Яфрэмавую да дома Міхі.

Gĕty čalavek pajšoũ z gorada Vĭflâema Ŭdĕjskaga, kab pažyc', dze vypadze, ì, idučy darogaũ, pryjšoũ na garu Âfrĕmavuũ da doma Mihì.

9. I сказаў яму Міха: адкуль ты ідзеш? Ён сказаў яму: я лявіт зь Віфляема Юдэйскага, і іду пажыць, дзе давядзецца.

Ì skazaũ âmu Miha: adkul' ty idzeš? Ěn skazaũ âmu: â lâvit z' Vĭflâema Ŭdĕjskaga, ì ìdu pažyc', dze davâdzecca.

10. I сказаў яму Міха: застанься пры мне, і будзь у мяне за бацьку і сьвятара; я буду даваць табе па дзесяць сікляў срэбра ў год, патрэбную вопратку і ежу.

Ì skazaũ âmu Miha: zastan'sâ pry mne, ì budz' u mâne za bac'ku ì s'vâtara; â budu davac' tabe pa dzesâc' sĭklâũ srĕbra ũ god, patrĕbnuũ vopratku ì ežu.

11. Лявіт пайшоў да яго, і згадзіўся лявіт застацца ў гэтага чалавека, і

быў хлопец у яго, як адзін з сыноў ягоных.

Lâvit pajšoŭ da âgo, i zgdziŭsâ lâvit zastacca ŭ gètaga čalaveka, i byŭ hlopec u âgo, âk adzìn z synoŭ âgonyh.

12. Міха пасьвяціў лявіта, і гэты хлопец быў у яго за сьвятара, і жыў у доме ў Міхі.

Miha pas'vâciŭ lâvita, i gèty hlopec byŭ u âgo za s'vâtara, i žyŭ u dome ŭ Mihì.

13. І сказаў Міха: цяпер я ведаю, што Гасподзь будзе мне дабраволіць, бо лявіт у мяне за сьвятара.

Ì skazaŭ Miha: câper â vedaŭ, što Gaspodz' budze mne dabravic', bo lâvit u mâne za s'vâtara.

18 Кіраўнік

1. У тыя дні ня было цара ў Ізраіля; і ў тыя дні племя Данавае шукала сабе дзялянкі, дзе б пасяліцца, бо датуль ня выпала яму поўнага надзелу сярод плямёнаў Ізраілевых.

U tyâ dni nâ bylo cara ŭ Ìzrailâ; i ŭ tyâ dni plemâ Danavae šukala sabe dzâlânkì, dze b pasâlicca, bo datul' nâ vypala âmu poŭnaga nadzelu sârod plâmënaŭ Ìzrailevyh.

2. І паслалі сыны Данавага ад племя свайго пяць чалавек, мужчын дужых з Цоры і Эстаола, каб агледзець зямлю і разьведаць яе, і казалі ім: ідзецце, разьведайте зямлю. Яны прыйшлі на гару Яфрэмавую да дома Міхі, і начавалі там.

Ì paslali syny Danavyâ ad plemâ svajgo pâc' čalavek, mužčyn dužyh z Cory i Èstaola, kab agledzec' zâmlû i raz'vedac' âe, i skazali im: idzece, raz'vedajce zâmlû. Âny pryjšli na garu Âfrëmavuŭ da doma Mihì, i načavali tam.

3. Будучы каля дома Міхі, пазналі яны голас маладога лявіта, і зайшлі туды, і пыталіся ў яго: хто цябе прывёў сюды? што ты тут робіш, і чаго ты тут?

Budučy kalâ doma Mihì, paznali âny golas maladoga lâvita, ì zajšli tudy, ì pytalisâ ũ âgo: hto câbe pryvëŭ sŭdy? što ty tut robiš, ì čago ty tut?

4. Той сказаў ім: тое і тое зрабіў мне Міха, наняў мяне, і я ў яго за сьвятара.

Toj skazaŭ ìm: toe ì toe zrabiŭ mne Miha, nanâŭ mâne, ì â ũ âgo za s'vâtara.

5. Яны казалі яму: спытайся ў Бога, каб мы ўведалі, ці будзе нам посьпех у дарозе, у якую мы выпраўляемся.

Âny skazali âmu: spytajsâ ũ Boga, kab my ũvedali, ci budze nam pos'peh u daroze, u âkuŭ my vypraŭlâemsâ.

6. Сьвятар сказаў ім: ідзеце зь мірам; перад Госпадам ваша дарога, у якую вы ідзяце.

S'vâtar skazaŭ ìm: idzece z' miram; perad Gospadam vaša daroga, u âkuŭ vy idzâce.

7. І пайшлі тыя пяць мужчын, і прыйшлі ў Лаіс, і ўбачылі народ, які ў ім, што Ён жыве спакойна, паводле звычайў Сіданянаў, ціхі і бястурботны, і што ня было ў зямлі той, хто крыўдзіў бы ў чым, альбо меў бы ўладу: ад Сіданянаў яны жылі далёка, і ні з кім ня было ў іх ніякага дачынення.

Ì pajšli tyâ pâc' mužčyn, ì pryjšli ũ Laìs, ì ũbačyli narod, âkì ũ ìm, što Ěn žyve spakojna, pavodle zvyčaâŭ Sìdanânaŭ, cihì ì bâsturbotny, ì što nâ bylo ũ zâmlì toj, hto kryŭdziŭ by ũ čym, al'bo meŭ by ũladu: ad Sìdanânaŭ âny žyli dalëka, ì nì z kìm nâ bylo ũ ih niâkaga dačynen'nâ.

8. І вярнуліся да братоў сваіх у Цору і Эстаол, і казалі ім браты іхнія: з чым вы?

Ì vârnulisâ da bratoŭ svaih u Coru Ì Èstaol, Ì skazali Ìm braty ihniâ: z čym vy?

9. Яны казалі: устаньма і пойдзем на іх; мы бачылі зямлю; яна вельмі добрая. А вы задумаліся; не марудзьце, ідзеце і бярэце ў спадчыну тую зямлю.

Âny skazali: ustan'ma Ì pojdzem na ih; my bačyli zâmlû; âna vel'mi dobraâ. A vy zadumalisâ; ne marudz'ce, idzece Ì bârèce ŭ spadčynu tuû zâmlû.

10. Калі пойдзеце вы, прыйдзеце да народа бястурботнага, і зямля тая шырокая. Бог аддае яе ў рукі вашыя. Гэта такое месца, дзе няма нястачы ні ў чым, што ад зямлі.

Kali pojdzece vy, pryjdzece da naroda bâsturbotnaga, Ì zâmlâ taâ šyrokaâ. Bog addae âe ŭ ruki vašyâ. Gèta takoe mesca, dze nâma nâstačy ni ŭ čym, što ad zâmlì.

11. І выправіліся адтуль з племя Данавага, з Цоры і Эстаола, шэсьцьсот мужчын, аперазаўшыся вайсковай зброяй.

Ì vypravilisâ adtul' z plemâ Danavaga, z Cory Ì Èstaola, šès'c'sot mužčyn, aperazaŭšysâ vajskovaj zbroâj.

12. Яны пайшлі і сталі табарам у Кірыятіятыме, у Юдэі. Таму і называецца тое месца табарам Данавым да сёння. Ён за Кірыятіярымам.

Âny pajšli Ì stali tabaram u Kìryâtyâtyme, u Ûdèi. Tamu Ì nazyvaecca toe mesca tabaram Danavym da sën'nâ. Ěn za Kìryâtyârymam.

13. Адтуль выправіліся яны на гару Яфрэмавую, і прыйшлі да дома Міхі.

Adtul' vypravilisâ âny na garu Âfrèmavuû, Ì pryjšli da doma Mihì.

14. І казалі тыя пяцёра мужчын, якія хадзілі на агледзіны зямлі Лаіс, братам сваім: ці ведаеце, што ў адным з дамоў гэтых ёсьць наплечнік, тэрафім, выразаны балван і літы балван? дык вось падумайце, што зь

ім рабіць.

Ì skazali tyâ pâcëra mužčyn, âkiâ hadzili na agledziny zâmlì Lais, bratam svaim: cì vedaece, što ŭ adnym z damoŭ gètyh ës'c' naplečnik, tèrafim, vyrazany balvan ì lity balvan? dyk vos' padumajce, što z' im rabic'.

15. І зайшлі туды, і ўвайшлі ў дом маладога лявіта, у дом Міхі, і прывіталі яго.

Ì zajšli tudy, ì ŭvajšli ŭ dom maladoga lâvita, u dom Mihì, ì pryvitali âgo.

16. А шэсьцьсот чалавек з сыноў Данавых, аперазаныя вайсковай зброяй, стаялі каля брамы.

A šès'c'sot čalavek z synoŭ Danavyh, aperazanyâ vajskovaj zbroâj, staâli kalâ bramy.

17. А пяць чалавек, якія хадзілі на агледзіны зямлі, пайшлі, увайшлі туды, узялі балвана і наплечнік, тэрафім і літага балвана. Сьвятар стаяў каля брамы з тымі шасьцюстамі чалавек, аперазаных вайсковай зброяй.

A pâc' čalavek, âkiâ hadzili na agledziny zâmlì, pajšli, uvajšli tudy, uzâli balvana ì naplečnik, tèrafim ì litaga balvana. S'vâtar staâŭ kalâ bramy z tymi šas'cûstami čalavek, aperazanyh vajskovaj zbroâj.

18. Калі яны ўвайшлі ў дом Міхі і ўзялі балвана, наплечнік, тэрафім і літага балвана, сьвятар сказаў ім: што вы робіце?

Kali âny ŭvajšli ŭ dom Mihì ì ŭzâli balvana, naplečnik, tèrafim ì litaga balvana, s'vâtar skazaŭ im: što vy robice?

19. Яны сказалі яму: маўчы, пакладзі руку тваю на вусны твае і йдзі з намі; і будзь у нас бацькам і сьвятаром. Ці ж лепей табе быць сьвятаром у доме аднаго чалавека, чым быць сьвятаром у племі альбо ў родзе Ізраілевым?

Âny skazali âmu: maŭčy, pakladzi ruku tvaŭ na vusny tvae ì jdzi z nami; ì budz' u nas bac'kam ì s'vâtarom. Cì Ź lepej tabe byc' s'vâtarom u dome

adnago čalaveka, čym byc' s'vâtarom u plemi al'bo ŭ rodze Izrailevym?

20. Съвятар узрадаваўся і ўзяў наплечнік, тэрафім і балвана, і пайшоў за народамі.

S'vâtar uzradavaŭsâ i ŭzâŭ naplečnik, tèrafim i balvana, i pajšoŭ za narodam.

21. Яны павярнуліся і пайшлі, і прапусьцілі дзяцей, быдла і грузы наперад.

Âny pavârnulisâ i pajšli, i prapus'cili dzâcej, bydla i gruzy naperad.

22. Калі яны адышліся ад дома Міхі, жыхары дамоў, суседніх з домамі Міхі, сабраліся і пагналіся за сынамі Данавымі.

Kali âny adyšlisâ ad doma Mihì, žyhary damoŭ, susednih z domam Mihì, sabralisâ i pagnalisâ za synami Danavymi.

23. І крычалі сынам Данавым. Сыны Данавыя абярнуліся, і казалі Міху: чаго табе, чаго ты так крычыш?

Ì kryčali synam Danavym. Syny Danavyâ abârnulisâ, i skazali Mihu: čago tabe, čago ty tak kryčyš?

24. Міха сказаў: вы ўзялі багоў маіх, якіх я зрабіў, і сьвятара, і пайшлі; чаго яшчэ болей? як жа вы кажаце: "чаго табе?"

Miha skazaŭ: vy ŭzâli bagoŭ maih, âkih â zrabiŭ, i s'vâtara, i pajšli; čago âščè bolej? âk ža vy kažace: "čago tabe?"

25. Сыны Данавыя казалі яму: маўчы, каб мы ня чулі голасу твайго; інакш некаторыя з нас, угневаўшыся, нападучь на вас, і ты загубіш сябе і сямю тваю.

Syny Danavyâ skazali âmu: maŭčy, kab my nâ čuli golasu tvajgo; inakš nekatoryâ z nas, ugnevaŭšysâ, napaduc' na vas, i ty zagubiš sâbe i sâmèŭ tvaŭ.

26. І пайшлі сыны Данавыя дарогай сваёй; а Міха, бачачы, што яны мацнейшыя за яго, пайшоў назад і вярнуўся ў дом свой.

Ì pajšli syny Danavyâ darogaj svaëj; a Miha, bačacy, što âny macnejšyâ za âgo, pajšoŭ nazad ì vârnũsâ ũ dom svoj.

27. А сыны Данавыя ўзялі тое, што зрабіў Міха, і сьвятара, які быў у яго, і пайшлі ў Лаіс супроць народу спакойнага і бястурботнага, і пабілі яго мечам, а горад спалілі агнём.

A syny Danavyâ ũzâli toe, što zrabũ Miha, ì s'vâtara, âki byũ u âgo, ì pajšli ũ Laïs suproc' narodu spakojnaga ì bâsturbotnaga, ì pabilì âgo mečam, a gorad spalilì agnëm.

28. Ня было каму памагчы, бо ён быў далёка ад Сідона і ні з кім ня меў суполкі. Горад гэты быў у даліне, што паблізу Бэт-Рэхова. І пабудавалі зноў горад і пасяліліся ў ім.

Nâ bylo kamu pamagčy, bo ën byũ dalëka ad Sidona ì ni z kim nâ meũ supolkì. Gorad gëty byũ u daline, što pablizu Bèt-Rëhova. Ì pabudavali znoũ gorad ì pasâlilisâ ũ im.

29. І далі імя гораду: Дан, імем бацькі свайго Дана, сына Ізраілевага; а раней імя ў горада таго было: Лаіс.

Ì dali imâ goradu: Dan, imem bac'ki svajgo Dana, syna Ìzrailevaga; a ranej imâ ũ gorada tago bylo: Laïs.

30. І паставілі ў сябе сыны Данавыя балвана; а Ёнатан, сын Гірсона, сына Манасіі, сам і сыны ягоныя былі сьвятарамі ў племі Данавым да дня перасяленьня жыхароў той зямлі.

Ì pastavilì ũ sâbe syny Danavyâ balvana; a Ěnatan, syn Gĩrsona, syna Manasii, sam ì syny âgonyâ byli s'vâtaramì ũ plemì Danavym da dnâ perasâlen'nâ žyharoũ toj zâmlì.

31. І мелі ў сябе балвана, зробленага Міхам, увесь той час, калі дом Божы быў у Сіломе.

Ì melì ũ sâbe balvana, зробленага Miham, uves' toj čas, kalì dom Božy byũ u

Silome.

19 Кіраўнік

1. У тыя дні, калі ня было цара ў Ізраіля, жыў адзін лявіт на схіле гары Яфрэмавай. І ўзяў сабе наложніцу зь Віфляема Юдэйскага.

U tyâ dni, kali nâ bylo cara ŭ Ízrailâ, žyŭ adzin lâvit na shile gary Áfrêmavaj. Ì ŭzâŭ sabe naložnicu z' Viflâema Údèjskaga.

2. Наложніца ягоная пасварылася зь ім, і пайшла ад яго ў дом бацькі свайго ў Віфляем Юдэйскі, і была там чатыры месяцы.

Naložnica âgonaâ pasvarylasâ z' im, ì pajšla ad âgo ŭ dom bac'ki svajgo ŭ Viflâem Údèjski, ì byla tam čatyry mesâcy.

3. Муж яе ўстаў і пайшоў за ёю, каб пагаварыць у сэрца яе і вярнуць яе да сябе. Зь ім быў слуга ягоны і пара аслоў. Яна ўвяла яго ў дом бацькі свайго.

Muž âe ŭstaŭ ì pajšoŭ za ëu, kab pagavaryc' u sërca âe ì vârnuć' âe da sâbe. Z' im byŭ sluga âgony ì para asloŭ. Âna ŭvâla âgo ŭ dom bac'ki svajgo.

4. Бацька гэтай маладой жанчыны, убачыўшы яго, радасна сустрэў яго, і затрымаў яго цесьць ягоны, бацька маладой жанчыны. І прабыў ён у яго тры дні; яны елі і пілі і начавалі там.

Bac'ka gètaj maladoj žančyny, ubačyŭšy âgo, radasna sustrèŭ âgo, ì zatrymaŭ âgo ces'c' âgony, bac'ka maladoj žančyny. Ì prabyŭ ën u âgo try dni; âny eli ì pili ì načavalì tam.

5. На чацьвёрты дзень усталі яны рана, і ён устаў, каб ісьці. І сказаў бацька маладой жанчыны зяцю свайму: падмацуй сэрца тваё лустай хлеба, і потым пойдзеце.

Na čac'vërty dzen' ustali âny rana, ì ën ustaŭ, kab is'ci. Ì skazaŭ bac'ka

maladoj žančyny zâcû svajmu: padmacuj sèrca tvaë lustaj hleba, ì potym pojdzece.

6. Яны засталіся, і абодва разам елі і пілі. І сказаў бацька маладой жанчыны чалавеку таму: застанься яшчэ на ноч, і хай павесяліцца сэрца тваё.

Âny zastalisâ, ì abodva razam eli ì pili. Ì skazaŭ bac'ka maladoj žančyny čalaveku tamu: zistan'sâ âščè na noč, ì haj pavesâlicca sèrca tvaë.

7. Чалавек той устаў быў, каб ісьці, але цесьць упрасіў яго, і ён зноў начаваў там.

Čalavek toj ustaŭ byŭ, kab is'ci, ale ces'c' uprasiŭ âgo, ì ën znoŭ načavaŭ tam.

8. На пяты дзень устаў ён раніцай, каб ісьці. І сказаў бацька маладой жанчыны той: падмацуй сэрца тваё хлебам, і пачакайце, пакуль ня схіліцца дзень. І елі абое яны.

Na pâty dzen' ustaŭ ën ranicaj, kab is'ci. Ì skazaŭ bac'ka maladoj žančyny toj: padmacuj sèrca tvaë hlebam, ì pačakajce, pakul' nâ shilicca dzen'. Ì eli aboe âny.

9. І ўстаў той чалавек, каб ісьці, сам ён, наложніца ягоная і слуга ягоны. І сказаў яму цесьць ягоны, бацька маладой жанчыны: вось, дзень схіліўся на вечар, начуйце, калі ласка; вось, дзень хутка скончыцца, начуй тут, хай павесяліцца сэрца тваё; заўтра раней устанеце ў дарогу вашу, і пойдзеш у дом твой.

Ì ŭstaŭ toj čalavek, kab is'ci, sam ën, naložnica âgonaâ ì sluga âgony. Ì skazaŭ âmu ces'c' âgony, bac'ka maladoj žančyny: vos', dzen' shiliŭsâ na večar, načujce, kalì laska; vos', dzen' hutka skončycca, načuj tut, haj pavesâlicca sèrca tvaë; zaŭtra ranej ustanecce ŭ darogu vašuŭ, ì pojdzeš u dom tvoj.

10. Але мужчына не згадзіўся начаваць, устаў і пайшоў; і прыйшоў у Евус, што сёньня Ерусалім; зь ім пара наўючаных аслоў і наложніца ягоная зь ім.

Ale mužčyna ne zgađziŭsâ načavac', ustaŭ i pajšoŭ; i pryjšoŭ u Evus, što sën'nâ Erusalim; z' im para naŭŭčanyh asloŭ i naložnica âgonaâ z' im.

11. Калі яны былі паблізу Евуса, дзень ужо моцна схіліўся. І сказаў слуга гаспадару свайму: зойдзем у гэты горад Евусэяў, і заначуем у ім.

Kali âny byli pablizu Evusa, dzen' užo mocna shiliŭsâ. I skazaŭ sluga gaspadaru svajmu: zojdzem u gèty gorad Evuseâŭ, i zanačuem u im.

12. Гаспадар яго сказаў яму: не, ня пойдзем у горад іншапляменцаў, якія ня з сыноў Ізраілевых, а дойдзем ла Гівы.

Gaspadar âgo skazaŭ âmu: ne, nâ pojdzem u gorad inšaplâmencaŭ, âkiâ nâ z synoŭ Ižrailevyh, a dojdzem la Givvy.

13. І сказаў слуге свайму: дойдзем да аднаго з гэтых месцаў, і заначуем у Гіве, або ў Раме.

I skazaŭ sluze svajmu: dojdzem da adnago z gètyh mescaŭ, i zanačuem u Give, abo ŭ Rame.

14. І пайшлі, і ішлі, і закацілася сонца каля Гівы Веньямінавай.

I pajšli, i išli, i zakacilasâ sonca kalâ Givvy Ven'âminavaj.

15. І завярнулі яны туды, каб пайсьці начаваць у Гіве. І прыйшоў ён і сеў на вуліцы ў горадзе; але ніхто не запрашаў іх у дом на наялег.

I zavârnuli âny tudy, kab pajs'ci načavac' u Give. I pryjšoŭ ên i seŭ na vulicy ŭ goradze; ale nihto ne zaprašau ih u dom na naâleg.

16. І вось, ідзе адзін стары з працы сваёй з поля ўвечары; ён родам быў з гары Яфрэмавай, і жыў у Гіве. А жыхары горада гэтага былі сыны Веньямінавыя.

I vos', idze adzin stary z pracy svaëj z polâ ŭvečary; ên rodam byŭ z gary

Âfrè mavaj, ì žyŭ u Givè. A žyhary gorada gètaga byli syny Ven'âminavyâ.

17. Ён падняў вочы свае, убачыў прахожага на вуліцы гарадской. І сказаў стары: куды ідзеш? і адкуль ты прыйшоў?

Ën padnâŭ vočy svae, ubačyŭ prahožaga na vulicy garadskoj. Ì skazaŭ stary: kudy idzeš? ì adkul' ty pryjšoŭ?

18. Той сказаў яму: мы ідзем зь Віфляема Юдэйскага да гары Яфрэмавай, адкуль я. Я хадзіў у Віфляем Юдэйскі, а цяпер іду да дома Госпада; і ніхто не запрашае мяне ў дом.

Toj skazaŭ âmu: my idžëm z' Viŕlâema Ûdèjskaga da gary Âfrè mavaj, adkul' â. Â hadziŭ u Viŕlâem Ûdèjski, a câper idu da doma Gospada; ì nihto ne zaprašae mâne ŭ dom.

19. У нас ёсць і салом і корм аслам нашым: таксама хлеб і віно мне, рабыні тваёй і слуге гэтаму ёсць у рабоў тваіх; ні ў чым няма нястачы.

U nas ës'c' ì saloma ì korm aslam našym: taksama hleb ì vino mne, rabyni tvaëj ì sluze gètamu ës'c' u raboŭ tvaiah; ni ŭ čym nâma nâstačy.

20. Стары сказаў яму: будзь спакойны; уся нястача твая на мне; толькі не начуй на дварэ.

Stary skazaŭ âmu: budz' spakojny; usâ nâstača tvaâ na mne; tol'ki ne načuj na dvarè.

21. І ўвёў яго ў свой дом і задаў корму аслам ягоным, а самыя яны абмылі ногі свае, і елі і пілі.

Ì ŭvëŭ âgo ŭ svoj dom ì zadaŭ kormu aslam âgonym, a samyâ âny abmyli nogi svae, ì eli ì pili.

22. Калі яны развесеялілі сэрцы свае, вось, жыхары горада, людзі распусныя, атачылі дом, стукаліся ў дзьверы і казалі старому, гаспадару дома: выведзі чалавека, які ўвайшоў у дом твой, мы спазнаем яго.

Kali âny raz' vesâlili sèrcy svae, vos', žyhary gorada, lûdzi raspusnyâ, atačyli dom, stukalisâ ŭ dz'very i kazali staromu, gaspadaru doma: vyvedzi čalaveka, âki ŭvajšoŭ u dom tvoj, my spaznaem âgo.

23. Гаспадар дома выйшаў да іх і сказаў ім: не, братове мае, не рабеце ліха, калі гэты чалавек увайшоў у дом мой, не рабеце гэтага вар'яцтва.

Gaspadar doma vyjšaŭ da ih i skazaŭ im: ne, bratove mae, ne rabece liha, kali gèty čalavek uvajšoŭ u dom moj, ne rabece gètaga var'âctva.

24. Вось у мяне дачка дзяўчына, і ў яго наложніца, выведу я іх, упакорце іх, і рабеце зь імі, што вам заўгодна; а з чалавекам гэтым не рабеце ніякага вар'яцтва.

Vos' u mâne dačka dzâŭčyna, i ŭ âgo naložnica, vyvedu â ih, upakorce ih, i rabece z' imi, što vam zaŭgodna; a z čalavekam gèтым ne rabece niâkaga var'âctva.

25. Але яны не хацелі слухаць яго. Тады мужчына ўзяў сваю наложніцу, і вывеў да іх на вуліцу. Яны спазналі яе, і глуміліся зь яе ўсю ноч да раніцы. І адпусьцілі яе, як толькі занялася зара.

Ale âny ne haceli sluhac' âgo. Tady mužčyna ŭzâŭ svaŭ naložnicu, i vyveŭ da ih na vulicu. Âny spaznali âe, i glumilisâ z' âe ŭsŭ noč da ranicy. I adpus'cili âe, âk tol'ki zanâlasâ zara.

26. І прыйшла жанчына з зарюю, і ўпала каля дзвярэй дома таго чалавека, у якога быў гаспадар яе, і ляжала да сьвятла.

Ï pryjšla žančyna z zaroŭ, i ŭpala kalâ dz'vârèj doma tago čalaveka, u âkoga byŭ gaspadar âe, i lâžala da s'vâtla.

27. Гаспадар яе ўстаў раніцай, адчыніў дзверы дома, і выйшаў, каб ісьці ў дарогу сваю: аж вось, ляжыць наложніца ягоная каля дзвярэй дома, і рукі яе на парозе.

Gaspadar âe ŭstaŭ ranicaj, adčyniŭ dz'very doma, i vyjšaŭ, kab is'ci ŭ darogu

svaû: až vos', lâžyc' naložnica âgonaâ kalâ dz'vârèj doma, i ruki âe na paroze.

28. Ён сказаў ёй: уставай, пойдзем. Але адказу ня было, бо яна памерла. Ён паклаў яе на асла, устаў і пайшоў у сваё месца.

Ėn skazaŭ ëj: ustavaj, pojdzem. Ale adkazu nâ bylo, bo âna pamerla. Ėn paklaŭ âe na asla, ustaŭ i pajšoŭ u svaë mesca.

29. Прыйшоўшы ў дом свой, узяў нож, і, узяўшы наложніцу сваю, разрэзаў яе па чэлесах на дванаццаць частак, і паслаў ва ўсе межы Ізраілевыя.

Pryjšoŭšy ŭ dom svoj, uzâŭ nož, i, uzâŭšy naložnicu svaû, razrèzaŭ âe pa čèlesah na dvanaccac' častak, i paslaŭ va ŭse mežy Ìzrailevyâ.

30. Кожны, хто бачыў гэта, казаў: ня бывала і ня бачана было такога зь дня выхаду сыноў Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай да сёння; уважце гэтаму, парайцеся і скажэце.

Kožny, hto bačyŭ gèta, kazaŭ: nâ byvala i nâ bačana bylo takoga z' dnâ vyhadu synoŭ Ìzrailevyh z' zâmlì Egìpeckaj da sën'nâ; uvažce gètamu, parajcesâ i skažèce.

20 Кіраўнік

1. І выйшлі ўсе сыны Ізраілевыя, і сабралася ўсё супольства, як адзін чалавек, ад Дана да Вірсавіі, і зямля Галаадская перад Госпада ў Масіфу.

Ì vyjšli ŭse syny Ìzrailevyâ, i sabralasâ ŭsë supol'stva, âk adzin čalavek, ad Dana da Vîrsaviì, i zâmlâ Galaadskaâ perad Gospada ŭ Masifu.

2. І сабраліся правадыры ўсяго народа, усе плямёны Ізраілевыя, на сход народа Божага, чатырыста тысяч пешых, якія агалялі меч.

Ì sabralisâ pravadyry ũsâgo naroda, use plâměny Ìzrailevyâ, na shod naroda Božaga, čatyrysta tysâč pešyh, âkiâ agalâli meč.

3. I сыны Веньяминавыя пачулі, што сыны Ізраілевыя прыйшлі ў Масіфу.

I сказалі сыны Ізраілевыя: скажэце, як адбывалася гэтае ліха?

Ì syny Ven'âminavyâ pačuli, što syny Ìzrailevyâ pryjšli ũ Masifu. Ì skazali syny Ìzrailevyâ: skažěce, âk adbyvalasâ gětae liha?

4. Лявіт, муж той забітай жанчыны, адказваў і сказаў: я з наложніцаю маёю прыйшоў начаваць у Гіву Веньяминавую;

Lâvit, muž toj zabitaj žančyny, adkazvaŭ i skazaŭ: â z naložnicaŭ maëŭ pryjšoŭ načavac' u Givu Ven'âminavuŭ;

5. і паўсталі на мяне жыхары Гівы і атачылі празь мяне дом уначы; мяне мерыліся забіць і наложніцу маю замардавалі, так што яна памерла;

ì paŭstali na mâne žyhary Givy i atačyli praz' mâne dom unacy; mâne merylisâ zabic' i naložnicu maŭ zamardavali, tak što âna pamerla;

6. я ўзяў наложніцу маю, расьсек яе і паслаў яе ва ўсе вобласьці валоданьняў Ізраілевых, бо яны ўчынілі беззаконьне і паскудную дзею ў Ізраілі;

â ũzâŭ naložnicu maŭ, ras'sek âe i paslaŭ âe va ũse voblas'ci valodan'nâŭ Ìzrailevyh, bo âny ũčynili bezzakon'ne i paskudnuŭ dzeŭ ũ Ìzrailli;

7. вось, усе вы, сыны Ізраілевыя, разгледзьце гэтую дзею і вырашыце тут.

vos', use vy, syny Ìzrailevyâ, razgledz'ce gětuŭ dzeŭ i vyrašyce tut.

8. I паўстаў увесь народ, як адзін чалавек, і сказаў: ня пойдзем ніхто ў намёт свой і ня вернемся ніхто ў дом свой;

Ì paŭstaŭ uves' narod, âk adzìn čalavek, i skazaŭ: nâ pojdzem nihto ũ namět svoj i nâ vernemsâ nihto ũ dom svoj;

9. і вось, што мы зробім сёння з Гіваю: пойдзем на яе па жэрабі;

ì vos', što my zrobim sën'nâ z Givaû: pojdzem na âe pa žèrabì;

10. і возьмем па дзесяць чалавек са ста ад усіх плямёнаў Ізраілевых, па сто ад тысячы і па тысячы ад цьмы, каб яны прынеслі ежы народу, які пойдзе супроць Гівы Веньямінавай, пакараць яе за паскудную дзею, якую яна ўчыніла ў Ізраілі.

ì voz'mem pa dzesâc' čalavek sa sta ad usih plâmënaŭ Ìzrailevyh, pa sto ad tysâčy ì pa tysâčy ad c'my, kab âny prynes'li ežy narodu, âkì pojdze suproc' Givy Ven'âminavaj, pakarac' âe za paskudnuû dzeû, âkuû âna ŭčynila ŭ Ìzraili.

11. І сабраліся ўсе Ізраільцяне супроць горада аднадушна, як адзін чалавек.

Ì sabralisâ ŭse Ìzrail'câne suproc' gorada adnadušna, âk adžin čalavek.

12. І паслалі плямёны Ізраілевыя ва ўсё племя Веньямінавае сказаць: якая гэта гнюсотная дзея ўчынена ў вас!

Ì paslali plâmëny Ìzrailevyâ va ŭsë plemâ Ven'âminavae skazac': âkaâ gëta gnûsotnaâ dzeâ ŭčynena ŭ vas!

13. выдайце тых распусных людзей, якія ў Гіве; мы аддамо іх сьмерці і выкарчваем зло зь Ізраіля. Але сыны Веньямінавыя не хацелі слухаць голасу братоў сваіх, сыноў Ізраілевых;

vydajce tyh raspusnyh lûdzej, âkiâ ŭ Give; my addamo ih s'merci ì vykarčuem zlo z' Ìzrailâ. Ale syny Ven'âminavyâ ne haceli sluhac' golasu bratoŭ svaih, synoŭ Ìzrailevyh;

14. а сабраліся сыны Веньямінавыя з гарадоў у Гіву, каб пайсьці вайною супроць сыноў Ізраілевых.

a sabralisâ syny Ven'âminavyâ z garadoŭ u Givu, kab pajs'ci vajnoû suproc' synoŭ Ìzrailevyh.

15. І налічылася таго дня сыноў Веньямінавых з гарадоў дваццаць шэсьць тысяч чалавек, якія агалілі меч: апрача таго з жыхароў Гівы налічана сямсот адборных;

Ì naličylasâ tago dnâ synoŭ Ven'âminavyh z garadoŭ dvaccac' šès'c' tysâč čalavek, âkiâ agalili meč: aprača tago z žyharoŭ Givvy naličana sâmsot adbornyh;

16. з усяго народу гэтага было сямсот чалавек адборных, якія былі ляўчукі, і ўсе гэтыя, кідаючы з прашчы камень у волас, ня кідалі міма.

z usâgo narodu gètaga bylo sâmsot čalavek adbornyh, âkiâ byli lâŭčukì, ì ŭse gètyâ, kidaŭčy z praščy kamen' u volas, nâ kìdali mima.

17. А Ізраільцянаў, апрача сыноў Веньямінавых, налічвалася чатырыста тысяч чалавек, што агалілі меч; усе яны былі здольныя да вайны.

A Ìzrail'cânaŭ, aprača synoŭ Ven'âminavyh, naličvalasâ čatyrysta tysâč čalavek, što agalâli meč; use âny byli zdol'nyâ da vajny.

18. І ўсталі і пайшлі ў дом Божы, і пыталіся ў Бога і сказалі сыны Ізраілевыя: хто з нас раней пойдзе на вайну з сынамі Веньяміна? І сказаў Гасподзь: Юда наперадзе.

Ì ŭstali ì pajšli ŭ dom Božy, ì pytalisâ ŭ Boga ì skazali syny Ìzrailevyâ: hto z nas ranej pojdze na vajnu z synami Ven'âmina? Ì skazaŭ Gaspodz': Ûda naperadze.

19. І ўсталі сыны Ізраілевыя раніцай і атабарыліся каля Гівы;

Ì ŭstali syny Ìzrailevyâ ranicaj ì atabarylisâ kalâ Givvy;

20. і выступілі Ізраільцяне на вайну супроць Веньяміна, і сталі сыны Ізраілевыя ў баявы парадак каля Гівы.

ì vystupili Ìzrail'câne na vajnu suproc' Ven'âmina, ì stali syny Ìzrailevyâ ŭ baâvy paradak kalâ Givvy.

21. І выйшлі сыны Веньямінавыя зь Гівы і паклалі ў той дзень дваццаць

дзьве тысячы Ізраільцянаў на зямлю.

Ì vyjšli syny Ven'âminavyâ z' Givy i paklali ŭ toj dzen' dvaccac' dz've tysâčy Ìzrail'cânaŭ na zâmlû.

22. Але народ Ізраільскі падбадзёрыўся, і зноў сталі ў баявы парадак на тым месцы, дзе стаялі першы дзень.

Ale narod Ìzrail'ski padbadzëryŭsâ, i znoŭ stali ŭ baâvy paradak na tym mescy, dze staâli peršy dzen'.

23. І пайшлі сыны Ізраілевыя, і плакалі перад Госпадам да вечара, і пыталіся ў Госпада: ці ўступаць мне яшчэ ў бітву з сынамі Веньяміна, брата майго? Гасподзь сказаў: ідзеце супроць яго.

Ì pajšli syny Ìzrailevyâ, i plakali perad Gospadam da večara, i pytalisâ ŭ Gospada: ci ŭstupac' mne âščè ŭ bitvu z synami Ven'âmina, brata majgo? Gaspodz' skazaŭ: idzece suproc' âgo.

24. І падступілі сыны Ізраілевыя да сыноў Веньяміна ў другі дзень.

Ì padstupili syny Ìzrailevyâ da synoŭ Ven'âmina ŭ drugi dzen'.

25. Веньямін выступіў супроць іх з Гівы на другі дзень, і яшчэ паклалі на зямлю з сыноў Ізраілевых восемнаццаць тысяч чалавек, што агаляюць меч.

Ven'âmin vystupiŭ suproc' ih z Givy na drugi dzen', i âščè paklali na zâmlû z synoŭ Ìzrailevyh vosemnaccac' tysâč čalavek, što agalâŭc' meč.

26. Тады ўсе сыны Ізраілевыя і ўвесь народ пайшлі і прышлі ў дом Божы і, седзячы там, плакалі перад Госпадам, і пасьціліся ў той дзень да вечара, і прынеслі цэласпаленні і мірныя ахвяры прад Госпадам.

Tady ŭse syny Ìzrailevyâ i ŭves' narod pajšli i pryšli ŭ dom Božy i, sedzâčy tam, plakali perad Gospadam, i pas'cilisâ ŭ toj dzen' da večara, i prynes'li cèlaspalen'ni i mirnyâ ahvâry prad Gospadam.

27. І пыталіся сыны Ізраілевыя ў Госпада,

Ì pytalisâ syny Ìzrailevyâ ů Gospada,

28. ці виходзіць мне яшчэ на бітву з сынамі Веньяміна, брата майго, ці не? Гасподзь сказаў: ідзеце: Я заўтра аддам яго ў рукі вашыя.

cì vyhodzic' mne âščè na bitvu z synami Ven'âmina, brata majgo, cì ne?

Gaspodz' skazaŭ: idzece: Â zaŭtra addam âgo ů ruki vašyâ.

29. І паставіў Ізраіль засаду вакол Гівы.

Ì pastaviŭ Ìzrail' zasadu vakol Givy.

30. І пайшлі сыны Ізраілевых на сыноў Веньяміна на трэці дзень і сталі ў баявы парад перад Гіваю, як раней.

Ì pajšli syny Ìzrailevyâ na synoŭ Ven'âmina na trèci dzen' i stali ů baâvy paradak perad Givaŭ, âk ranej.

31. Сыны Веньямінавыя выступілі супроць народу і аддаліліся ад горада, і пачалі, як раней, забіваць з народу на дарогах, зь якіх адна ідзе да Вэтыля, а другая да Гівы полем, і забілі да трыццаці чалавек зь Ізраільцянаў.

Syny Ven'âminavyâ vystupili suproc' narodu i addalilisâ ad gorada, i pačali, âk ranej, zabivac' z narodu na darogah, z' âkih adna idze da Vètylâ, a drugaâ da Givy polem, i zabilì da tryccaci čalavek z' Ìzrail'cânaŭ.

32. І сказалі сыны Веньямінавыя: яны падаюць перад намі, як і раней. А сыны Ізраілевых сказалі: пабяжым ад іх і адцягнем іх ад горада на дарогі.

Ì skazali syny Ven'âminavyâ: âny padaŭc' perad nami, âk i ranej. A syny Ìzrailevyâ skazali: pabâžym ad ih i adcâgnem ih ad gorada na darogi.

33. І ўсе Ізраільцяне ўсталі з свайго месца і выстраіліся ў Ваал-Тамары. І засада Ізраілевая кінулася са свайго месца, з заходняга боку Гівы.

Ì ůse Ìzrail'câne ůstali z svajgo mesca i vystrailisâ ů Vaal-Tamary. Ì zasada Ìzrailevaâ kinulasâ sa svajgo mesca, z zahodnâga boku Givy.

34. І прыйшлі да Гівы дзесяць тысяч чалавек адборных з усяго Ізраіля, і пачалася жорсткая бітва; але сыны Веньяміна ня ведалі, што іх чакае бяда.

Ì pryjšli da Gìvy dzesâc' tysâč čalavek adbornyh z usâgo Ìzrailâ, ì pačalasâ žorstkaâ bitva; ale syny Ven'âmina nâ vedali, što ih čakaе bâda.

35. І пабіў Гасподзь Веньяміна перад Ізраільцянамі, і паклалі ў той дзень Ізраільцяне з сыноў Веньяміна дваццаць пяць тысяч сто чалавек, што агалілі меч.

Ì pabiŭ Gaspodz' Ven'âmina perad Ìzrail'cânami, ì paklali ŭ toj dzen' Ìzrail'câne z synoŭ Ven'âmina dvaccac' pâc' tysâč sto čalavek, što agalili meč.

36. Калі сыны Веньяміна ўбачылі, што яны пабітыя, тады Ізраільцяне саступілі месца сынам Веньяміна, бо спадзяваліся на засаду, якую яны пакінулі паблізу Гівы.

Kali syny Ven'âmina ŭbačyli, što âny pabityâ, tady Ìzrail'câne sastupili mesca synam Ven'âmina, bo spadzâvalisâ na zasadu, âkuŭ âny pakinuli pablizu Gìvy.

37. А засада пасьпяшалася і памкнулася да Гівы, і ўступіла і пабіла ўвесь горад мечам.

A zasada pas'pâšalasâ ì pamknulasâ da Gìvy, ì ŭstupila ì pabila ŭves' gorad mečam.

38. Ізраільцяне паставілі з засадаю ўмоўленым знакам да нападу дым слупам з горада.

Ìzrail'câne pastavili z zasadaŭ ŭmoŭlenym znakam da napadu dym slupam z gorada.

39. І вось, калі Ізраільцяне адступілі зь месца бітвы, і Веньямін пачаў пабіваць і пабіў Ізраільцянаў да трыццаці чалавек і казаў: "зноў

падаюць яны перад намі, як і ў ранейшых бітвах",

Ì vos', kalì Ìzrail'câne adstupilì z' mesca bitvy, ì Ven'âmin pačaŭ pabìvac' ì pabiŭ Ìzrail'cânaŭ da tryccaci čalavek ì kazaŭ: "znoŭ padaŭc' âny perad nami, âk ì ŭ ranejšyh bitvah",

40. тады пачаў падымацца з горада дым слупам. Веньямін азірнуўся назад, і вось, дым ад усяго града падымаецца ў неба.

tady pačaŭ padymacca z gorada dym slupam. Ven'âmin azirnuŭsâ nazad, ì vos', dym ad usâgo grada padymaeccâ ŭ neba.

41. Ізраільцяне вярнуліся, а Веньямін спалохаўся, бо ўбачыў, што спасьцігла яго бяда.

Ìzrail'câne vârnulisâ, a Ven'âmin spalohaŭsâ, bo ŭbačyŭ, što spas'cigla âgo bâda.

42. І пабеглі яны ад Ізраільцянаў па дарозе да пустыні; але сеча перасьледала іх, і тыя, што выходзілі з гарадоў, пабівалі іх там;

Ì pabegli âny ad Ìzrail'cânaŭ pa daroze da pustynì; ale seča peras'ledavala ih, ì tyâ, što vyhodzilì z garadoŭ, pabivalì ih tam;

43. атачылі Веньяміна і перасьледалі яго да Мэнухі і пабівалі да самага ўсходняга боку Гівы.

atačyli Ven'âmina ì peras'ledavali âgo da Mènuhì ì pabivalì da samaga ŭshodnâga boku Gìvy.

44. І загінула з сыноў Веньяміна васьмнаццаць тысяч чалавек, людзей дужых.

Ì zagìnula z synoŭ Ven'âmina vasâmnaccac' tysâč čalavek, lûdzej dužyh.

45. Астатнія павярнуліся і пабеглі да пустыні, да скалы Рымона, і пабілі яшчэ на дарогах пяць тысяч чалавек; і гналіся за імі да Гідома і яшчэ забілі зь іх дзьве тысячы чалавек.

Astatniâ pavârnulisâ ì pabegli da pustynì, da skaly Rymona, ì pabilì âščè na

darogah pác' tysáč čalavek; i gnalisâ za imi da Gidoma i âščè zabilì z' ih dz've tysáčy čalavek.

46. A ŷcix synoŷ Ven'âminavyh, jakia zaginuli ŷ toj dzen', bylo dvaccac' pác' pjac' tysac čalavek, što agalili meč, i ŷse jany byli mužčyny dužyja.

A ŷsìh synoŷ Ven'âminavyh, âkiâ zaginuli ŷ toj dzen', bylo dvaccac' pác' tysáč čalavek, što agalili meč, i ŷse âny byli mužčyny dužyâ.

47. I ŷcâkli astatniâ ŷ pustynû, da skaly Rymona, šes'c'sot čalavek, i zastavalisâ tam u kamennaj gary Rymone čatyry mesyacy.

Ì ŷcâkli astatniâ ŷ pustynû, da skaly Rymona, šes'c'sot čalavek, i zastavalisâ tam u kamennaj gary Rymone čatyry mesâcy.

48. A Izrail'câne znoŷ pajšli da synoŷ Ven'âminavyh i pabilì ih tam, i lûdzej u goradze, i bydla, i ŷsë, što ni sustrakalasâ, i ŷse, što byli na daroze, garady spalili agnëm.

A Izrail'câne znoŷ pajšli da synoŷ Ven'âminavyh i pabilì ih tam, i lûdzej u goradze, i bydla, i ŷsë, što ni sustrakalasâ, i ŷse, što byli na daroze, garady spalili agnëm.

21 Kiraŷnik

1. I prysâgnuli Izrail'câne ŷ Masife, kažučy: nihto z nas ne addas'c' dačkì svaëj synam Ven'âmina zamuž.

Ì prysâgnuli Izrail'câne ŷ Masife, kažučy: nihto z nas ne addas'c' dačkì svaëj synam Ven'âmina zamuž.

2. I pryjšoŷ narod u dom Božy, i sâdzeli tam da večara perad Bogam, i narabilì vâlikaga galasu, i mocna plakali,

Ì pryjšoŷ narod u dom Božy, i sâdzeli tam da večara perad Bogam, i narabilì vâlikaga galasu, i mocna plakali,

3. і сказалі: Госпадзе, Божа Ізраілеў! навошта здарылася гэта ў Ізраілі, што ня стала цяпер у Ізраіля аднаго племя?

ì skazali: Gospadze, Boža Ìzraileŭ! navošta zdarylasâ gèta ŭ Ìzraili, što nâ stala câper u Ìzrailâ adnago plemâ?

4. На другі дзень устаў народ раніцай, і паставілі там ахвярнік, і прынеслі цэласпаленьні і мірныя ахвяры.

Na drugi dzen' ustaŭ narod ranicaj, ì pastavili tam ahvârnik, ì prynes'li cèlaspalen'ni ì mirnyâ ahvâry.

5. І сказалі сыны Ізраілевыя: хто ня прыходзіў на сход да Госпада з усіх плямёнаў Ізраілевых? Бо вялікі праклён сказаны быў на тых, якія ня прыйшлі да Госпада ў Масіфу, і сказана было, што тыя аддадзены будучь сьмерці.

Ì skazali syny Ìzrailevyâ: hto nâ pryhodziŭ na shod da Gospada z usih plâmënaŭ Ìzrailevyh? Bo vâliki praklën skazany byŭ na tyh, âkiâ nâ pryjšli da Gospada ŭ Masifu, ì skazana bylo, što tyâ addadzeny buduc' s'merci.

6. І ўмілажаліся сыны Ізраілевыя зь Веньяміна, брата свайго, і сказалі: сёньня адцята адно племя ад Ізраіля;

Ì ŭmilažalilisâ syny Ìzrailevyâ z' Ven'âmina, brata svajgo, ì skazali: sën'nâ adcâta adno plemâ ad Ìzrailâ;

7. што нам рабіць з рэштаю іх, з жанчынамі, калі мы прысягнулі Госпадам не даваць ім жонак з дочак нашых?

što nam rabic' z rèštaŭ ih, z žančynami, kali my prysâgnuli Gospadam ne davac' im žonak z dočak našyh?

8. І сказалі: ці няма каго з плямёнаў Ізраілевых, хто ня прыходзіў перад Госпада ў Масіфу? І выявілася, што зь Явіса Галаадскага ніхто ня прыходзіў перад Госпада ў табар на сход.

Ì skazali: ci nâma kago z plâmënaŭ Ìzrailevyh, hto nâ pryhodziŭ perad

Gospada ŭ Masifu? Ì vyâvilasâ, što z' Âvisa Galaadskaga nihto nâ pryhodziŭ perad Gospada ŭ tabar na shod.

9. I агледжаны народ, і вось, ня было там ніводнага з жыхароў Явіса Галаадскага.

Ì agledžany narod, i vos', nâ bylo tam nìvodnaga z žyharoŭ Âvisa Galaadskaga.

10. I паслала туды супольства дванаццаць тысяч чалавек, мужчын дужых, і далі ім загад, кажучы: ідзеце і пабеце жыхароў Явіса Галаадскага мечам, і жанчын і дзяцей;

Ì paslala tudy supol'stva dvanaccac' tysâč čalavek, mužčyn dužyh, i dali im zagad, kažučy: idzece i pabece žyharoŭ Âvisa Galaadskaga mečam, i žančyn i dzâcej;

11. і вось што зрабеце: кожнага мужчыну і кожную жанчыну, якія зведалі ложка мужаў, праклянеце.

ì vos' što zrabece: kožnaga mužčynu i kožnuŭ žančynu, âkiâ z'vedali ložak mužau, praklânece.

12. I знайшлі яны сярод жыхароў Явіса Галаадскага чатырыста дзяўчат, якія ня зведалі ложка мужавага, і прывялі іх у табар у Сілом, што ў зямлі Ханаанскай.

Ì znajšli âny sârod žyharoŭ Âvisa Galaadskaga čatyrysta dzâučat, âkiâ nâ z'vedali ložka mužavaga, i pryvâli ih u tabar u Silom, što ŭ zâmli Hanaanskaj.

13. I паслала ўсё супольства перагаварыць з сынамі Веньямінавымі, якія былі ў скале Рымоне, і абвясціла ім мір.

Ì paslala ŭsë supol'stva peragavaryč' z synami Ven'âminavymi, âkiâ byli ŭ skale Rymone, i abvâs'čila im mîr.

14. Тады вярнуліся сыны Веньяміна, і далі ім жонак, якіх пакінулі жывымі з жанчын Явіса Галаадскага; але выявілася, што гэтага было

недастаткова.

Tady vârnulisâ syny Ven'âmina, i dali im žonak, âkih pakinuli žyvymì z žančyn Âvisa Galaadskaga; ale vyâvilasâ, što gètaga bylo nedastatkova.

15. А народ шкадаваў Веньяміна, што Гасподзь не захаваў цэласьці плямёнаў Ізраілевых.

A narod škadavaŭ Ven'âmina, što Gaspodz' ne zahavaŭ cèlas'ci plâmënaŭ Ìzrailevyh.

16. І сказалі старэйшыны супольства: што нам рабіць з астатнімі, што да жонак, бо знішчаны жанчыны ў Веньяміна?

Ì skazali starèjšyny supol'stva: što nam rabìc' z astatnìmi, što da žonak, bo z'niščany žančyny ŭ Ven'âmina?

17. І сказалі: спадчынная зямля няхай застаецца ацалелым сынам Веньяміна, каб ня знікла племя зь Ізраіля;

Ì skazali: spadčynnaâ zâmlâ nâhaj zastaecca acalelym synam Ven'âmina, kab nâ z'nikla plemâ z' Ìzrailâ;

18. але мы ня можам даць ім жонак з дочак нашых. Бо сыны Ізраілевыя прысягнуліся, кажучы: пракляты, хто дасьць жонку Веньяміну;

ale my nâ možam dac' im žonak z dočak našyh. Bo syny Ìzrailevyâ prysâgnulisâ, kažučy: praklâty, hto das'c' žonku Ven'âminu;

19. І сказалі: вось, кожны год бывае сьвята Гасподняе ў Сіломе, што на поўначы ад Вэтыля і на ўсход ад дарогі, якая вядзе з Вэтыля ў Сіхем, і на поўдзень ад Левоны.

Ì skazali: vos', kožny god byvae s'vâta Gaspodnâe ŭ Silome, što na poŭnačy ad Vètylâ i na ŭshod ad darogì, âkaâ vâdze z Vètylâ ŭ Sihem, i na poŭdzen' ad Levony.

20. І загадалі сынам Веньяміна і сказалі: ідзеце і засядзьце ў вінаградніках,

Ì zagadali synam Ven'âmina ì skazali: idzece ì zasâdz'ce ŭ vînogradnikah,
21. і глядзеце, калі выйдучь дзяўчаты Сіломскія скакаць у карагодах:
тады выйдзіце зь вінаграднікаў і схапеце сабе кожны жонку зь дзяўчат
Сіломскіх і ідзеце ў зямлю Веньямінавую;

ì glâdzece, kalì vyjduc' dzâŭčaty Silomskiâ skakac' u karagodah: tady
vyjdzice z' vînogradnikaŭ ì shapece sabe kožny žonku z' dzâŭčat Silomskih ì
idzece ŭ zâmlû Ven'âminavuû;

22. і калі прыйдучь бацькі іхнія, альбо браты іхнія са скаргаю да нас, мы
скажам ім: прасеце нас за іх, бо мы не ўзялі кожнаму зь іх жонкі на
вайне, і вы не далі ім; цяпер вы вінаватыя.

ì kalì pryjduc' bac'ki ihniâ, al'bo braty ihniâ sa skargaŭ da nas, my skažam ìm:
prasece nas za ih, bo my ne ŭzâli kožnamu z' ih žonki na vajne, ì vy ne dali
ìm; câper vy vînavatyâ.

23. Сыны Веньяміна так і зрабілі, і ўзялі жонак паводле ліку свайго з
тых, што былі ў карагодзе, якіх яны захапілі, і пайшлі і вярнуліся ў
надзел свой, і пабудавалі гарады і пачалі жыць у іх.

Syny Ven'âmina tak ì zrabìli, ì ŭzâli žonak pavodle liku svajgo z tyh, što byli ŭ
karagodze, âkih âny zahapìli, ì pajšli ì vârnulìsâ ŭ nadzel svoj, ì pabudavali
garady ì pačali žyc' u ih.

24. У той самы час Ізраільцяне разышліся адтуль кожны ў племя сваё і
ў род свой, і пайшлі адтуль кожны ў надзел свой.

U toj samy čas Ìzrail'câne razyšlisâ adtul' kožny ŭ plemâ svaë ì ŭ rod svoj, ì
pajšli adtul' kožny ŭ nadzel svoj.

25. У тыя дні ня было цара ў Ізраіля; кожны рабіў тое, што яму
здавалася правільным.

U tyâ dni nâ bylo cara ŭ Ìzrailâ; kožny rabiŭ toe, što âmu zdavalasâ
pravil'nym.

Рут

1 Кіраўнік

1. У тыя дні, калі кіравалі судзьдзі, стаўся голад на зямлі. І пайшоў адзін чалавек зь Віфляема Юдэйскага з сваёю жонкаю і двума сынамі жыць на палях Маавіцкіх.

U tyâ dni, kali kîravalî sudz'dzi, staŭsâ golad na zâmlî. Ì pajšoŭ adzîn čalavek z' Viplâema Ūdèjskaga z svaëû žonkaû ì dvuma synami žyc' na palâh Maavickîh.

2. Імя таго чалавека Элімэлэх, імя жонкі ягонай Наэмінь, а імя двух сыноў ягоных Махлон і Хілеон; яны былі Эфрафяне зь Віфляема Юдэйскага. І прыйшлі яны на палі Маавіцкія і засталіся там.

Ìmâ tago čalaveka Èlimèlèh, imâ žonkî âgonaj Naèmîn', a imâ dvuh synoŭ âgonyh Mahlon ì Hileon; âny byli Èfracâne z' Viplâema Ūdèjskaga. Ì pryjšli âny na palî Maavickîâ ì zastalisâ tam.

3. І памёр Элімэлэх, муж Наэміні, і засталася яна з двума сынамі сваімі.

Ì pamër Èlimèlèh, muž Naèminî, ì zastalasâ âna z dvuma synami svaimî.

4. Яны ўзялі сабе жонак з Маавіцянак, - імя адной Орфа, а імя другой Рут, - і жылі там каля дзесяці гадоў.

Âny ŭzâli sabe žonak z Maavicânak, - imâ adnoj Orfa, a imâ drugoj Rut, - ì žyli tam kalâ dzesâci gadoŭ.

5. Але пасья і абодва сыны яе, Махлон і Хілеон, памерлі, і засталася тая жанчына пасья абодвух сваіх сыноў і пасья мужа свайго.

Ale pas'lâ ì abodva syny âe, Mahlon ì Hileon, pamerlî, ì zastalasâ taâ žančyna

pas'lá abodvuh svaih synoŭ i pas'lá muža svajgo.

6. I ўстала яна зь нявесткамі сваімі і пайшла назад з палёў Маавіцкіх, бо пачула на палях Маавіцкіх, што Бог наведася народ Свой і даў ім хлеб.

Ĭ ŭstala âna z' nâvestkamì svaimì i pajšla nazad z palëŭ Maavickih, bo pačula na palâh Maavickih, što Bog navedasja narod Svoj i daŭ im hleb.

7. I выйшла яна з той мясціны, у якой жыла, і абедзьве нявесткі яе зь ёю. Калі яны ішлі па дарозе, вяртаючыся ў зямлю Юдэйскую,

Ĭ vyjšla âna z toj mäs'ciny, u âkoj žyla, i abedz've nâvestki âe z' ëŭ. Kalì âny išli pa daroze, vârtaŭčysâ ŭ zâmlŭ Ŭdëjskuŭ,

8. Наэмінь сказала дзвюм нявесткам сваім: ідзеце, вярнецеся кожная ў дом маці сваёй; хай даруе Гасподзь вам літасць, як вы зрабілі з памерлымі і са мною!

Naèmin' skazala dz'vŭm nâvestkam svaim: idzece, vârnesesâ kožnaâ ŭ dom macì svaëj; haj darue Gaspodz' vam litas'c', âk vy zrabili z pamerlymi i sa mnoŭ!

9. хай дасць вам Гасподзь, каб вы знайшлі прытулак кожная ў доме ў свайго мужа! I пацалавала іх. Але яны паднялі энк і плакалі

haj das'c' vam Gaspodz', kab vy znajšli prytulak kožnaâ ŭ dome ŭ svajgo muža! Ĭ pacalavala ih. Ale âny padnâli enk i plakali

10. і сказалі: не, мы з табою вернемся да народу твайго.

i skazali: ne, my z taboŭ vernemsâ da narodu tvajgo.

11. А Наэмінь сказала: вярнецеся, даякі мае; навошта вам ісьці са мною? хіба ж ёсьць у мяне яшчэ сыны ў маім чэраве, якія былі б вам мужамі?

A Naèmin' skazala: vârnesesâ, doâki mae; navošta vam is'ci sa mnoŭ? hiba ž ës'c' u mâne âščè syny ŭ maim čèrave, âkiâ byli b vam mužami?

12. вярнецеся, даякі мае, ідзеце, бо я ўжо старая, каб быць замужам;

ды калі б я і сказала: "ёсьць мне яшчэ надзея", і нават калі б я гэтую ноч была з мужам і потым нарадзіла сыноў, -

vârnesesâ, doâkì mae, idzece, bo â ŭžo staraâ, kab byc' заму́жам; dy kalì b â ì skazala: "ës'c' mne âščè nadzeâ", ì navat kalì b â gètuû noč byla z mužam ì potym naradzila synoŭ, -

13. дык ці ж можна вам чакаць, пакуль яны вырасьлі б? ці ж можна вам марудзіць і ня выходзіць замуж? не, даякі мае, я вельмі маркочуся за вас, бо рука Гасподня спасьцігла мяне.

dyk ci ž možna vam čakac', pakul' âny vyras'li b? ci ž možna vam marudzic' ì nâ vyhodzic' заму́ж? ne, doâkì mae, â vel'mì markočusâ za vas, bo ruka Gaspodnââ spas'cigla mâne.

14. Яны паднялі энк і зноў заплакалі. І Орфа разьвіталася зь сьвякроўю сваёю, а Рут засталася зь ёю.

Âny padnâli enk ì znoŭ zaplakali. ì Orfa raz'vitalasâ z' s'vâkroŭû svaëû, a Rut zastalasâ z' ëû.

15. Наэмінь сказала Руче: вось, ятроўка твая вярнулася да народу свайго і да сваіх багоў; вярніся і ты сьледам за ятроўкаю тваёю,

Naèmin' skazala Ruce: vos', âtroŭka tvaâ vârnulasâ da narodu svajgo ì da svaih bagoŭ; vârnisâ ì ty s'ledam za âtroŭkaû tvaëû,

16. але Рут сказала: ня прымушай мяне пакідаць цябе і вяртацца ад цябе; а куды ты пойдзеш, туды і я пайду, і дзе ты жыць будзеш, там і я жыць буду; народ твой будзе маім народам, і твой Бог - маім Богам;

ale Rut skazala: nâ prymušaj mâne pakidac' câbe ì vârtacca ad câbe; a kudy ty pojdzeš, tudy ì â pajdu, ì dze ty žyc' budzeš, tam ì â žyc' budu; narod tvoj budze maìm narodam, ì tvoj Bog - maìm Bogam;

17. і дзе ты памрэш, там і я памру і пахаваная буду; хай тое і тое зробіць мне Гасподзь, і яшчэ болей зробіць: адна сьмерць разьвядзе

нас з табою.

ì dze ty pamrěš, tam ì â pamru ì pahavanaâ budu; haj toe ì toe zrobìc' mne Gaspodz', ì âščè bolejš zrobìc': adna s'merc' raz'vâdze nas z tabou.

18. Наэмініь, бачачы, што яна цьвѣрда рашылася ісьці зь ёю, перастала ўгаворваць яе.

Naèmin', bačacy, što âna c'vërda rašylasâ is'ci z' ëû, perastala ŭgavorvac' âe.

19. І ішлі абедзьве яны, пакуль ня прыйшлі ў Віфляем. Калі яны прыйшлі ў Віфляем, увесь горад прыйшоў у рух ад іх, і казалі: гэта Наэмініь?

Ì išli abedz've âny, pakul' nâ pryjšli ŭ Viflâem. Kalì âny pryjšli ŭ Viflâem, uves' gorad pryjšou u ruh ad ih, ì kazali: gèta Naèmin'?

20. Яна сказала ім: не называйце мяне Наэмініь, а называйце мяне Мараю, бо Ўсемагутны спаслаў мне вялікую гароту;

Âna skazala im: ne nazyvajce mâne Naèmin', a nazyvajce mâne Maraû, bo Ŭsemagutny spaslaŭ mne vâlikuû garotu;

21. я выйшла адсюль у дастатку, а вярнуў мяне Гасподзь з пустымі рукамі; навошта называць мяне Наэмініньню, калі Гасподзь прымусіў мяне пакутаваць, і «семагутны паслаў мне няшчасьце?

â vyjšla adsûl' u dastatku, a vârnuŭ mâne Gaspodz' z pustymi rukami; navošta nazyvac' mâne Naèmin'nû, kalì Gaspodz' prymusiŭ mâne pakutavac', ì «semagutny paslaŭ mne nâščas'ce?

22. І вярнулася Наэмініь, і зь ёю нявестка яе Рут Маавіцянка, якая прыйшла з палёў Маавіцкіх, і прыйшлі яны ў Віфляем на пачатку жніва ячменю.

Ì vârnułasâ Naèmin', ì z' ëû nâvestka âe Rut Maavicânka, âkaâ pryjšla z palëŭ Maavickih, ì pryjšli âny ŭ Viflâem na pačatku žniva âčmenû.

2 Кіраўнік

1. У Наэміні быў родзіч, па мужы яе, чалавек даволі знакаміты, з племя Элімэлэхавага, імя яго Ваоз.

U Naèminì byŭ rodič, pa mužy âe, čalavek davolì znakamìty, z plemâ Èlimèlèhavaga, imâ âgo Vaoz.

2. І сказала Рут Маавіцянка Наэміні: пайду я на поле і буду зьбіраць каласы па сьледзе таго, у каго знайду ўпадабаньне. Яна сказала ёй: ідзі, дачка мая.

Ì skazala Rut Maavicânka Naèminì: pajdu â na pole ì budu z'birac' kalasy pa s'ledze tago, u kago znajdu ŭpadaban'ne. Âna skazala ëj: idzi, dačka maâ.

3. Яна пайшла, і прыйшла, і зьбірала ў полі каласы за жнеямі. І супала так, што тая частка поля належала Ваозу, які з племя Элімэлэхавага.

Âna pajšla, ì pryjšla, ì z'birala ŭ poli kalasy za žneâmi. Ì supala tak, što taâ častka polâ naležala Vaozu, âki z plemâ Èlimèlèhavaga.

4. І вось, Ваоз прыйшоў зь Віфляема і сказаў жнеям: Гасподзь з вамі! Яны сказалі яму: хай дабраславіць цябе Гасподзь!

Ì vos', Vaoz pryjšoŭ z' Viflâema ì skazaŭ žneâm: Gaspodz' z vami! Âny skazali âmu: haj dabraslavic' cêbe Gaspodz'!

5. І сказаў Ваоз слуге свайму, прыстаўленаму да жнеяў: чыя гэтая маладая жанчына?

Ì skazaŭ Vaoz sluze svajmu, prystaŭlenamu da žneâŭ: čyâ gèta maladaâ žančyna?

6. Слуга, прыстаўлены да жнеяў, адказваў і сказаў: гэтая маладая жанчына - Маавіцянка, якая прыйшла з Наэмініню з палёў Маавіцкіх;

Sluga, prystaŭleny da žneâŭ, adkazvaŭ ì skazaŭ: gètaâ maladaâ žančyna -

Maavicânka, âkaâ pryjšla z Naèmin' nû z palëÛ Maavickih;

7. яна сказала: "буду я падбіраць і зьбіраць паміж снапамі і за жнеямі"; і прыйшла, і тут з самае раніцы дагэтуль; яна мала бывае дома.

âna skazala: "budu â padbìrac' ì z'birac' pamìž snapamì ì za žneâmì"; ì pryjšla, ì tut z samae ranicy dagètul'; âna mala byvae doma.

8. І сказаў Ваоз Руце: паслухай, дачка мая, не хадзі зьбіраць на другое поле і не пераходзь адсюль, а будзь тут з маімі служанкамі;

Ì skazaÛ Vaoz Ruce: pasluhaj, dačka maâ, ne hadzi z'birac' na drugoe pole ì ne perahodz' adsûl', a budz' tut z maìmì služankamì;

9. хай на вачах тваіх будзе тое поле, дзе яны жнуць, і хадзі за імі; вось, я загадаў слугам сваім не чапаць цябе; калі захочаш піць, ідзі да посуду і пі, адкуль чэрпаюць слугі мае.

haj na vačah tvaih budze toe pole, dze âny žnuc', ì hadzi za ìmì; vos', â zagadaÛ slugam svaim ne čapac' cêbe; kalì zahočaš pic', ìdzi da posudu ì pì, adkul' čèrpaÛc' slugì mae.

10. Яна ўпала на твар свой і пакланілася да зямлі і сказала яму: чым я заслужыла ў вачах тваіх міласць, што ты прымаеш мяне, хоць я і чужаземка?

Âna ùpala na tvar svoj ì paklanìlasâ da zâmlì ì skazala âmu: čym â zaslužyla ù vačah tvaih milas'c', što ty prymaeš mâne, hoc' â ì čužazemka?

11. Ваоз адказваў і сказаў ёй: мне казалі ўсё, што зрабіла ты сьвякраві пасья сьмерці мужа твайго, што ты пакінула твайго бацьку і тваю маці і тваю радзіму і прыйшла да народа, якога ты ня ведала ўчора і заўчора;

Vaoz adkazvaÛ ì skazaÛ ëj: mne skazali ùsë, što zrabila ty s'vâkrovì pas'lâ s'mercì muža tvajgo, što ty pakìnula tvajgo bac'ku ì tvaû macì ì tvaû radzìmu ì pryjšla da naroda, âkoga ty nâ vedala ùčora ì zaÛčora;

12. хай дасьць Гасподзь за гэты ўчынак твой, і хай будзе табе поўная ўзнагарода ад Госпада Бога Ізраілевага, да Якога ты прыйшла, каб супакоіцца пад Ягонымі крыламі!

haj das'c' Gaspodz' za gèty ŭčynak tvoj, i haj budze tabe poŭnaâ ŭznagaroda ad Gospada Boga Ìzrailevaga, da Âkoga ty pryjšla, kab supakoïcca pad Âgonymi krylamì!

13. Яна сказала: хай буду я ў міласць перад вачамі тваімі, гаспадару мой! ты сучешыў мяне і гаварыў па сэрцы рабыні тваёй, тым часам як я ня вартая ніводнае з рабыняў тваіх.

Âna skazala: haj budu â ŭ milas'c' perad vačamì tvaimì, gaspadaru moj! ty sucešyŭ mâne i gavaryŭ pa sèrcy rabynì tvaëj, tym časam âk â nâ vartaâ nivodnae z rabynâŭ tvaih.

14. І сказаў ёй Ваоз: час полудня, прыйдзі сюды і еж хлеб і мачай кавалак твой у воцат. І села яна каля жнеяў. Ён падаў ёй хлеба; яна ела, наелася, і яшчэ засталася.

Ì skazaŭ ëj Vaoz: čas poludnâ, pryjdzì sŭdy i ež hleb i mačaj kavalak tvoj u vocat. Ì sela âna kalâ žneâŭ. Ên padaŭ ëj hleba; âna ela, naelasâ, i âščè zastalosâ.

15. І ўстала, каб падбіраць. Ваоз даў загад слугам сваім, сказаўшы: хай падбірае яна і паміж снапоў, і ня крыўдзіце яе;

Ì ŭstala, kab padbìrac'. Vaoz daŭ zagad slugam svaim, skazaŭšy: haj padbìrae âna i pamìž snapoŭ, i nâ kryŭdzìce âe;

16. ды і ад снапоў адкідвайце ёй, няхай яна падбірае, і ня ганьце яе.

dy i ad snapoŭ adkìdvajce ëj, nâhaj âna padbìrae, i nâ gan'ce âe.

17. Так падбірала яна на полі да вечара і змалаціла сабранае, і выйшла каля эфы ячменю.

Tak padbìrala âna na polì da večara i zmalacìla sabranae, i vyjšla kalâ èfy

âčmenû.

18. Узяўшы гэта, яна пайшла ў горад, і сьвякроў яе ўбачыла, што яна назьбірала. І дастала і дала ёй тое, што пакінула, наеўшыся сама.

Uzâũšy gèta, âna pajšla ũ gorad, i s'vâkroũ âe ũbačyla, što âna naz'birala. I dastala i dala ëj toe, što pakinula, naeũšysâ sama.

19. І сказала ёй сьвякроў яе: дзе ты зьбірала сёньня і дзе працавала? хай будзе дабраславёны той, хто прыняў цябе! Рут абвясьціла сьвякрові сваёй, у каго яна працавала, і сказала: чалавеку таму, у якога я сёньня працавала, імя Ваоз.

I skazala ëj s'vâkroũ âe: dze ty z'birala sën'nâ i dze pracavala? haj budze dabraslavëny toj, hto prynâũ câbe! Rut abvâs'cila s'vâkrovi svaëj, u kago âna pracavala, i skazala: čalaveku tamu, u âkoga â sën'nâ pracavala, imâ Vaoz.

20. І сказала Наэмінін нявестцы сваёй: дабраславёны ён у Госпада за тое, што не пазбавіў міласьці сваёй ні жывых, ні мёртвых! І сказала ёй Наэмінін: чалавек гэты блізкі да нас; ён з нашых родзічаў.

I skazala Naèmin' nâvestcy svaëj: dabraslavëny ën u Gospada za toe, što ne pazbaviũ milas'ci svaëj ni žyvyh, ni mërtyyh! I skazala ëj Naèmin': čalavek gèty blizki da nas; ën z našyh rodzičaũ.

21. Рут Маавіцянка сказала: ён нават сказаў мне: будзь з маімі служанкамі, пакуль яны не закончаць жніва майго.

Rut Maavicânka skazala: ën navat skazaũ mne: budz' z maimi služankami, pakul' âny ne zakončac' žniva majgo.

22. І сказала Наэмінін нявестцы сваёй Руце: добра, дачка мая, што ты будзеш хадзіць з служанкамі ягонымі, і ня будуць зьневажаць цябе на іншым полі.

I skazala Naèmin' nâvestcy svaëj Ruce: dobra, dačka maâ, što ty budzeš hadzic' z služankami âgonymi, i nâ buduc' z'nevažac' câbe na inšym poli.

23. Так была яна з служанкамі Ваозавымі і падбірала, пакуль не скончылася жніва ячменю і жніва пшаніцы, і жыла ў сьвякраві сваёй.

Tak byla âna z služankami Vaozavymi i padbiralâ, pakul' ne skončylasâ žniva âčmenû i žniva pšanicy, i žyla ũ s'vâkrovi svaëj.

3 Кіраўнік

1. І сказала ёй Наэміні, сьвякроў яе: дачка мая, ці не пашукаць табе прытулку, каб табе добра было?

Î skazala ëj Naèmin', s'vâkroŭ âe: dačka maâ, ci ne pašukac' tabe prytulku, kab tabe dobra bylo?

2. вось, Ваоз, з служанкамі якога ты была, родзіч наш; вось, ён гэтае ночы вее ў гумне ячмень;

vos', Vaoz, z služankami âkoga ty byla, rodič naš; vos', ën gëtae nočy vee ũ gumne âčmen';

3. умыйся, памажся, надзень строі свае і пойдзеш у гумно, але не паказвайся яму, пакуль ня скончыць есьці і піць;

umyjsâ, pamažsâ, nadzen' stroi svaе i pojdzeš u gumno, ale ne pakazvajsâ âmu, pakul' nâ skončyc' es'ci i pic';

4. а калі ён ляжа спаць, даведайся пра месца, дзе ён ляжа; тады прыйдзеш і адкрыеш каля ног ягоных і ляжаш: ён скажа табе, што табе рабіць.

a kalì ën lâža spac', davedajsâ pra mesca, dze ën lâža; tady pryjdzeš i adkryeš kalâ nog âgonyh i lâžaš: ën skaža tabe, što tabe rabic'.

5. Рут сказала ёй: зраблю ўсё, што ты сказала мне.

Rut skazala ëj: zrablû ũsë, što ty skazala mne.

6. І пайшла ў гумно і зрабіла ўсё так, як загадвала ёй сьвякроў яе.

Ì pajšla ŭ gumno ì zrabila ŭsë tak, âk zagadvala ëj s'vâkroŭ âe.

7. Ваоз наеўся і напіўся, і разьвесяліў сэрца сваё, і пайшоў і лёг спаць пад сьціртаю. І яна прыйшла ціхенька, адкрыла каля ног ягоных і легла.

Vaoz naeŭsâ ì napiŭsâ, ì raz'vesâliŭ sërca svaë, ì pajšoŭ ì læg spac' pad s'cirtaŭ. Ì âna pryjšla cihen'ka, adkryla kalâ nog âgonyh ì legla.

8. Апоўначы ён уздрыгнуў, прыўзьняўся, і вось, каля ног ягоных ляжыць жанчына.

Apoŭnačy ën uzdrygnuŭ, pryŭz'nâŭsâ, ì vos', kalâ nog âgonyh lâžyc' žančyna.

9. І сказаў: хто ты? Яна сказала: Я Рут, рабыня твая, ахіні крылом тваім рабыню тваю, бо ты родзіч.

Ì skazaŭ: hto ty? Âna skazala: Â Rut, rabynâ tvaâ, ahinì krylom tvaim rabynŭ tvaŭ, bo ty rodzič.

10. Ваоз сказаў: дабраславёная ты ад Госпада, дачка мая! гэты апошні твой добры ўчынак зрабіла ты яшчэ лепей за папярэдні, што ты не пайшла шукаць маладых людзей, ні бедных, ні багатых;

Vaoz skazaŭ: dabraslavënaâ ty ad Gospada, dačka maâ! gëty apošni tvoj dobry ŭčynak zrabila ty âščë lepej za papârèdni, što ty ne pajšla šukac' maladyh lûdzej, ni bednyh, ni bagatyh;

11. дык вось, дачка мая, ня бойся, я зраблю табе ўсё, што ты сказала; бо каля ўсіх брамаў народу майго ведаюць, што ты жанчына дабрадзеяная;

dyk vos', dačka maâ, nâ bojsâ, â zrablŭ tabe ŭsë, što ty skazala; bo kalâ ŭsih bramaŭ narodu majgo vedaŭc', što ty žančyna dabradzejnaâ;

12. хоць і праўда, што я родзіч, але ёсьць яшчэ родзіч бліжэйшы за мяне;

hoc' ì praŭda, što â rodzič, ale ës'c' âščë rodzič bližëjšy za mâne;

13. заначуй гэтую ноч; а заўтра, калі ён прыме цябе, дык добра, хай прыме; а калі ён не захоча прыняць цябе, дык я прыму; жывы Гасподзь! сьпі да раніцы.

zanačuj gètuû noč; a zaŭtra, kali ën pryme câbe, dyk dobra, haj pryme; a kali ën ne zahoča prynâc' câbe, dyk â prymu; žyvy Gaspodz'! s'pì da ranìcy.

14. І спала яна каля ног ягоных да раніцы, і ўстала раней, чым яны маглі пазнаць адно аднаго. І сказаў Ваоз: хай ня ведаюць, што жанчына прыходзіла ў гумно.

Ì spala âna kalâ nog âgonyh da ranìcy, ì ŭstala ranej, čym âny magli paznac' adno adnago. Ì skazaŭ Vaoz: haj nâ vedaûc', što žančyna pryhodzila ŭ gumno.

15. І сказаў ёй: падай вопратку, якая на табе, патрымай яе. Яна трымала, і ён намерыў шэсьць мераў ячменю, і паклаў на яе, і пайшоў у горад.

Ì skazaŭ ëj: padaj vopratku, âkaâ na tabe, patrymaj âe. Âna trykala, ì ën nameryŭ šès'c' meraŭ âčmenû, ì paklaŭ na âe, ì pajšoŭ u gorad.

16. А Рут прыйшла да сьвякрові сваёй. Тая сказала: што, дачка мая? Яна пераказала ёй усё, што зрабіў ёй чалавек той.

A Rut pryjšla da s'vâkrovi svaëj. Taâ skazala: što, dačka maâ? Âna perakazala ëj usë, što zrabiŭ ëj čalavek toj.

17. І сказала: гэтыя шэсьць мераў ячменю ён даў мне і сказаў мне: ня йдзі да сьвякрові сваёй з пустымі рукамі.

Ì skazala: gètyâ šès'c' meraŭ âčmenû ën daŭ mne ì skazaŭ mne: nâ jdzi da s'vâkrovi svaëj z pustymi rukami.

18. Тая сказала: пачакай, дачка мая, пакуль не даведзешся, чым усё закончыцца; бо чалавек той не застанецца спакойны, не закончыўшы дзею сёння.

Taâ skazala: pačakaj, dačka maâ, pakul' ne davedaeššâ, čym usë zakončycca; bo čalavek toj ne zastanecca spakojny, ne zakončyüşy dzeû sën'nâ.

4 Кіраўнік

1. Ваоз пайшоў да брамы і сядзеў там. І вось, ідзе міма родзіч, пра якога казаў Ваоз. І сказаў яму Ваоз: зайдзі сюды і сядзь тут. Той зайшоў і сеў.

Vaoz pajšoŭ da bramy i sâdzeŭ tam. I vos', idze mima rodzič, pra âkoga kazaŭ Vaoz. I skazaŭ âmu Vaoz: zajdzi sŭdy i sâdz' tut. Toj zajšoŭ i seŭ.

2. Ваоз узяў дзесяць чалавек з старэйшынаў горада і сказаў: сядзьце тут. І яны селі.

Vaoz uzâŭ dzesâc' čalavek z starèjšynaŭ gorada i skazaŭ: sâdz'ce tut. I âny seli.

3. І сказаў Ваоз родзічу: Наэміні, якая вярнулася з палёў Маавіцкіх, прадае частку поля, што належыць брату нашаму Элімэлэху;

I skazaŭ Vaoz rodziču: Naèmin', âkaâ vârnulasâ z palëŭ Maavickih, pradae častku polâ, što naležyc' bratu našamu Èlimèlèhu;

4. я рашыўся давесьці да вушэй тваіх і сказаць: купі пры ўсіх, што сядзяць тут, і пры старэйшынах народу майго; калі хочаш выкупіць, выкупляй; а калі ня хочаш выкупіць, скажы мне, і я буду ведаць; бо апрача цябе няма каму выкупіць, а пасья цябе я. Той сказаў: я выкупаю.

â rašyŭsâ daves'ci da vušëj tvaih i skzac': kupi pry ŭsìh, što sâdzâc' tut, i pry starèjšynah narodu majgo; kalì hočaš vykupic', vykuplâj; a kalì nâ hočaš vykupic', skažy mne, i â budu vedac'; bo aprača câbe nâma kamu vykupic', a pas'lâ câbe â. Toj skazaŭ: â vykupaŭ.

5. Ваоз сказаў: калі ты купіш поле ў Наэміні, ты павінен купіць і ў Рут Маавіцянкі, жонкі памерлага, і павінен узяць яе замуж, каб узнавіць імя памерлага ў надзеле ягоным.

Vaoz skazaŭ: kali ty kupiš pole ŭ Naèminì, ty pavìnen kupic' i ŭ Rut Maavicânkì, žonkì pamerlaga, i pavìnen uzâc' âe замуž, kab uznavic' imâ pamerlaga ŭ nadzele âgonym.

6. І сказаў той родзіч: не магу я ўзяць яе сабе, каб не парушыць свайго надзелу: прымі яе ты, бо я не магу прыняць.

Ì skazaŭ toj rodzič: ne magu â ŭzâc' âe sabe, kab ne parušyc' svajgo nadzelu: prymì âe ty, bo â ne magu prynâc'.

7. Раней быў такі звычай у Ізраіля пры выкупе і пры абмене дзеля пацьвярджэння якой-небудзь справы: адзін здымаў бот свой і даваў другому, і гэта было сьведчаньнем у Ізраіля.

Ranej byŭ takì zvyčaj u Ìzrailâ pry vykupe i pry abmene dzelâ pac'vârdžèn'nâ âkoj-nebudz' spravy: adzìn zdymaŭ bot svoj i davaŭ drugomu, i gèta bylo s'vedčan'nem u Ìzrailâ.

8. І сказаў той родзіч Ваозу: купі сабе. І зьняў бот свой.

Ì skazaŭ toj rodzič Vaozu: kupì sabe. Ì z'nâŭ bot svoj.

9. І сказаў Ваоз старэйшынам і ўсяму народу: вы цяпер сьведкі таго, што я купляю ў Наэміні ўсё Элімэлэхавае і ўсё Хілеонавае і Махлонавае:

Ì skazaŭ Vaoz starèjšynam i ŭsâmu narodu: vy câper s'vedkì tago, što â kuplâŭ ŭ Naèminì ŭsë Èlimèlèhavae i ŭsë Hileonavae i Mahlonavae:

10. таксама і Рут Маавіцянку, жонку Міхлонаву, бяру сабе за жонку, каб пакінуць імя памерлага ў надзеле ягоным і каб ня зьнікла імя памерлага сярод братоў ягоных і каля брамы месца, дзе ён жыў: вы сёньня сьведкі таго.

taksama i Rut Maavicâнку, žonku Mihlonavu, bâru sabe za žonku, kab pakinuc' imâ pamerlaga ŭ nadzele âgonym i kab nâ z'nikla imâ pamerlaga sârod bratoŭ âgonyh i kalâ bramy mesca, dze ên žyŭ: vy sën'nâ s'vedkì tago.

11. I сказаў увесь народ, які каля брамы, і старэйшыны: мы сьведкі; хай створыць Гасподзь жонку, што ўваходзіць у дом твой, як Рахіль і як Лію, якія абедзьве заснавалі дом Ізраілеў; набывай багацьце ў Эфрафе, і хай славіцца імя тваё ў Віфляеме;

Ì skazaŭ uves' narod, âkì kalâ bramy, i starèjšyny: my s'vedkì; haj stvoryc' Gaspodz' žonku, što ŭvahodzic' u dom tvoj, âk Rahil' i âk Liù, âkîâ abedz've zasnavali dom Ìzraileŭ; nabyvaj bagac'ce ŭ Èfrafe, i haj slavicca imâ tvaë ŭ Viplâeme;

12. і хай будзе дом твой, як дом Фарэса, якога нарадзіла Тамар Юду, ад таго семя, якое дасьць табе Гасподзь ад гэтай маладзіцы.

i haj budze dom tvoj, âk dom Farèsa, âkoga naradzila Tamar Ûdu, ad tago semâ, âkoe das'c' tabe Gaspodz' ad gètaj maladzicy.

13. I ўзяў Ваоз Рут, і яна зрабілася яго жонкаю. I ўвайшоў ён да яе, і Гасподзь даў ёй цяжарнасьць, і яна нарадзіла сына.

Ì ŭzâŭ Vaoz Rut, i âna zrabilasâ âgo žonkaŭ. Ì ŭvajšoŭ ên da âe, i Gaspodz' daŭ ëj câžarnas'c', i âna naradzila syna.

14. I казалі жанчыны Наэміні: дабраславёны Гасподзь, што ён не пакінуў цябе сёньня без нашчадка! і хай славіцца імя яго ў Ізраілі!

Ì kazali žančyny Naèminì: dabraslavëny Gaspodz', što ên ne pakinuŭ câbe sën'nâ bez naščadka! i haj slavicca imâ âgo ŭ Ìzraili!

15. ён будзе радасьцю і кармільцам у старасьці тваёй, бо яго нарадзіла нявестка твая, якая любіць цябе, якая табе лепей за семярых сыноў.

ên budze radas'cû i karmil'cam u staras'ci tvaëj, bo âgo naradzila nâvestka

tvaâ, âkaâ lûbîc' câbe, âkaâ tabe lepej za semâryh synoŭ.

16. І ўзяла Наэмініь дзіця гэтае, і насіла яго ў абдымках сваіх, і была яму за няньку.

Ì ŭzâla Naèmîn' dzîcâ gètae, ì nasila âgo ŭ abdymkah svaih, ì byla âmu za nân'ku.

17. Суседкі далі яму імя і казалі: "у Наэміні нарадзіўся сын", і далі імя яму: Авід. Ён бацька Есэя, бацькі Давідавага.

Susedkî dali âmu imâ ì kazali: "u Naèmînî naradziŭsâ syn", ì dali imâ âmu: Avid. Èn bac'ka Esèâ, bac'ki Davidavaga.

18. І вось род Фарэсаў: Фарэс спарадзіў Эсрома;

Ì vos' rod Farèsaŭ: Farès sparadziŭ Èsroma;

19. Эсром спарадзіў Арама; Арам спарадзіў Амінадава;

Èsrom sparadziŭ Arama; Aram sparadziŭ Aminadava;

20. Амаінадаў спарадзіў Наасона; Наасон спарадзіў Салмона;

Amainadaŭ sparadziŭ Naasona; Naason sparadziŭ Salmona;

21. Салмон спарадзіў Ваоза; Ваоз спарадзіў Авіда;

Salmon sparadziŭ Vaoza; Vaoz sparadziŭ Avida;

22. Авід спарадзіў Есэя; Есэй спарадзіў Давіда.

Avid sparadziŭ Esèâ; Esèj sparadziŭ Davida.

1 ЦАРСТВАЎ

1 Кіраўнік

1. Быў адзін чалавек з Раматаім-Цофіма, з гары Яфрэмавай, імя яго Элкана, сын Ерахама, сына Ілія, сына Тоху, сына Цуфа, - Эфрацянін;
Byŭ adzìn čalavek z Ramataim-Cofima, z gary Áfrè mavaj, imâ âgo Èlkana, syn Erahama, syna Ilîâ, syna Tohu, syna Cufa, - Èfracânin;

2. у яго былі дзьве жонкі: імя адной Ганна, а імя другой Фэнана; у Фэнаны былі дзеці, а ў Ганны ня было дзяцей.

u âgo byli dz've žonki: imâ adnoj Ganna, a imâ drugoj Fènana; u Fènany byli dzeci, a ŭ Ganny nâ bylo dzâcej.

3. І хадзіў гэты чалавек з горада свайго ў адпаведныя дні пакланяцца і прыносіць ахвяру Госпаду Саваофу ў Сілом; і там былі два сыны ягоныя, Офні і Фэнэс, сьвятарамі Госпада.

Ì hadziŭ gèty čalavek z gorada svajgo ŭ adpavednyâ dni paklanâcca ì prynosic' ahvâru Gospadu Savaofu ŭ Silom; ì tam byli dva syny âgonyâ, Ofni ì Fènèes, s'vâtarami Gospada.

4. У той дзень, калі Элкана прыносіў ахвяру, даваў Фэнане, жонцы сваёй, і ўсім сынам яе і дочкам яе долі;

U toj dzen', kalì Èlkana prynosiŭ ahvâru, davaŭ Fènane, žoncy svaëj, ì ŭsìm synam âe ì dočkam âe dolì;

5. а Ганьне даваў долю адмысловую, бо кахаў Ганну, хоць Гасподзь замкнуў улоньне яе.

a Gan'ne davaŭ dolû admyslovuŭ, bo kahaŭ Gannu, hoc' Gaspodz'

zamknuï ulon'ne âe.

6. Суперніца яе моцна засмучала яе, падбіваючы яе да нараканьняў на тое, што Гасподзь замкнуў улоньне яе.

Supernica âe mocna zasmučala âe, padbivaûčy âe da narakan'nâï na toe, što Gaspodz' zamknuï ulon'ne âe.

7. Так бывала кожны год, калі хадзіла яна ў дом Гасподні: тая засмучала яе, а гэтая плакала і ня ела.

Tak byvala kožny god, kalì hadzila âna ũ dom Gaspodni: taâ zasmučala âe, a gètaâ plakala ì nâ ela.

8. І сказаў ёй Элкана, муж яе: Ганна! Чаго ты плачаш і чаму не ясі, і, чаго смуткуе сэрца тваё? ці ж ня лепшы я табе за дзесяць сыноў?

Ì skazaŭ ëj Èlkana, muž âe: Ganna! Čago ty plačaš ì čamu ne âsì, ì, čago smutkue sèrca tvaë? cì ž nâ lepšy â tabe za dzesâc' synoŭ?

9. І ўстала Ганна пасья таго, як яны елі і пілі ў Сіломе. А Ілій сьвятар сядзеў тады на сядзеньні каля ўваходу ў храм Гасподні.

Ì ũstala Ganna pas'lâ tago, âk âny eli ì pìli ũ Silome. A Ìlij s'vâtar sâdzeŭ tady na sâdzen'nì kalâ ũvahodu ũ hram Gaspodni.

10. І была яна ў скрусе душы, і малілася Госпаду, і горка плакала,

11. і дала абяцаньне, кажучы: Госпадзе Саваоф! Калі Ты ўважыш

скрусе рабы Тваёй і спамянеш пра мяне, і не забудзеш рабы Тваёй і дасі рабе Тваёй дзіця мужчынскага полу, дык я аддам яго Госпаду на ўсе дні жыцьця яго, і брытва не кране галавы ягонай.

ì dala abâcan'ne, kažučy: Gospadze Savaof! Kalì Ty ũvažyš skruise raby Tvaëj ì spatâneš pra mâne, ì ne забудзеš raby Tvaëj ì dasì rabe Tvaëj dzicâ mužčynskaga polu, dyk â addam âgo Gospadu na ũse dni žyc'câ âgo, ì brytva ne krane galavy âgonaj.

12. Тым часам як яна доўга малілася прад Госпадам, Ілій глядзеў на вусны яе;

Tym časam âk âna doŭga malilasâ prad Gospadam, Ìlij glâdzeŭ na vusny âe;

13. і як Ганна гаварыла ў сэрцы сваім, а вусны яе толькі варушыліся, і ня было чуваць голасу яе, дык Ілій прыняў яе за п'яную.

ì âk Ganna gavaryla ŭ sèrcy svaim, a vusny âe tol'ki varušylisâ, ì nâ bylo čuvac' golasu âe, dyk Ìlij prynâŭ âe za p'ânuû.

14. І сказаў ёй Ілій: дакуль ты будзеш п'яная? працьверазіся зь віна твайго.

Ì skazaŭ ëj Ìlij: dakul' ty budzeš p'ânaâ? prac' verazisâ z' vîna tvajgo.

15. І адказвала Ганна і сказала: не, спадару мой; я - жонка, што засмучаецца духам, віна і сікеру я ня піла; а выліваю душу маю прад Госпадам;

Ì adkazvala Ganna ì skazala: ne, spadaru moj; â - žonka, što zasmučaecca duham, vîna ì sîkeru â nâ pîla; a vylivaû dušu maû prad Gospadam;

16. ня лічы рабы тваёй нягоднаю жанчынаю, бо ад вялікай журбы маёй і ад скрухі маёй я гаварыла дагэтуль.

nâ ličy raby tvaëj nâgodnaû žančynaû, bo ad vâlikaj žurby maëj ì ad skruhi maëj â gavaryla dagètul'.

17. І адказваў Ілій і сказаў: ідзі зь мірам, і Бог Ізраілеў спраўдзіць просьбу тваю, чаго ты прасіла ў Яго.

Ì adkazvaŭ Ìlij ì skazaŭ: idzi z' mîram, ì Bog Ìzraileŭ spraŭdzic' pros'bu tvaû, čago ty prasila ŭ Âgo.

18. А яна сказала: хай жа знойдзе раба твая літасьць у вачах тваіх! І пайшла яна ў няволю сваю, і ела, і аблічча яе ня было ўжо журботнае, як раней.

A âna skazala: haj ža znojdze raba tvaâ litas'c' u vačah tvaih! Ì pajšla âna ŭ

nâvolû svaû, ì ela, ì abličča âe nâ bylo ůžo ůrbotnae, âk ranej.

19. I ўсталі яны раніцай, і пакланіліся прад Госпадам, і вярнуліся, і прыйшлі ў дом свой у Раму. I паклікаў Элкана Ганну, жонку сваю, і спамянуў пра яе Гасподзь.

Ì ůstali âny ranicaj, ì paklanilisâ prad Gospadam, ì vârnulisâ, ì pryjšli ů dom svoj u Ramu. Ì paklikaů Èlkana Gannu, ůonku svaû, ì spamânuů pra âe Gaspodz'.

20. Празь некаторы час зачала Ганна і нарадзіла сына і дала яму імя Самуіл, бо, "у Госпада я выпрасіла яго".

Praz' nekatory čas začala Ganna ì naradzila syna ì dala âmu imâ Samuil, bo, "u Gospada â vyprasila âgo".

21. I пайшоў муж яе Элкана і ўся сямья ягоная прынесьці гадавую ахвяру Госпаду і абяцаньні свае.

Ì pajšoů muž âe Èlkana ì ůsâ sâm'â âgonaâ prynes'ci gadavuû ahvâru Gospadu ì abâcan'ni svae.

22. А Ганна не пайшла, сказаўшы мужу свайму: калі дзіця будзе аднята ад грудзей і падрасьце, тады я завяду яго, і ён зьявіцца прад Госпадам і застанецца там назаўсёды.

A Ganna ne pajšla, skazaůšy mužu svajmu: kalì dzicâ budze adnâta ad grudzej ì padras'ce, tady â zavâdu âgo, ì ên z'âvicca prad Gospadam ì zastanecca tam nazaůsëdy.

23. I сказаў ёй Элкана, муж яе: рабі, што табе заўгодна; заставайся, пакуль ня выкарміш яго грудзьмі; толькі хай спраўдзіць Гасподзь слова, якое выйшла з вуснаў тваіх. I засталася жонка ягоная і карміла грудзьмі сына свайго, пакуль ня выкарміла.

Ì skazaů ëj Èlkana, muž âe: rabì, što tabe zaůgodna; zastavajsâ, pakul' nâ vykarmiš âgo grudz'mi; tol'ki haj spraůdzic' Gaspodz' slova, âkoe vyjšla z

vusnaŭ tvaih. Ì zastalasâ žonka âgonaâ ì karmila grudzâmi syna svajgo, pakul' nâ vykarmila.

24. А калі выкарміла яго, пайшла зь ім у Сілом, узяўшы тры цяляці і адну эфу мукі і мех віна, і прыйшла ў дом Госпада ў Сіломе; а хлопчык быў яшчэ дзіця.

A kalì vykarmila âgo, pajšla z' ìm u Silom, uzâŭšy try câlâci ì adnu èfu muki ì meh vîna, ì pryjšla ũ dom Gospada ũ Silome; a hlopčyk byŭ âščè dzicâ.

25. І закалолі цяля; і прывялі хлопчыка да Ілія,

Ì zakalolì câlâ; ì pryvâli hlopčyka da Ìliâ,

26. і сказала: о, спадару мой! хай жыве душа твая, спадару мой! я - тая самая жанчына, якая тут пры табе стаяла і малілася Госпаду;

ì skazala: o, spadaru moj! haj žyve duša tvaâ, spadaru moj! â - taâ samaâ žančyna, âkaâ tut pry tabe staâla ì malilasâ Gospadu;

27. за гэтае дзіця малілася я, і спраўдзіў мне Гасподзь просьбу маю, чаго я прасіла ў Яго;

za gètae dzicâ malilasâ â, ì spraŭdziŭ mne Gaspodz' pros'bu maŭ, čago â prasila ũ Âgo;

28. і я аддаю яго Госпаду на ўсе дні жыцця ягонага - служыць Госпаду. І пакланілася там Госпаду.

ì â addaŭ âgo Gospadu na ũse dni žyc'câ âgonaga - služyc' Gospadu. Ì paklanilasâ tam Gospadu.

2 Кіраўнік

1. І малілася Ганна і казала: зарадавалася сэрца маё ў Госпадзе;

узьнёсься рог мой у Богу маім; шырока адкрыліся вусны мае на ворагаў маіх, бо я радуся за ратаваньне Тваё.

*Ì malilasâ Ganna ì kazala: zaradavalasâ sèrca maë ù Gospadze; uz'nës'sâ rog
moj u Bogu maim; šyroka adkrylisâ vusny mae na voragaŭ maïh, bo â
raduûsâ za ratavan'ne Tvaë.*

2. Няма такога сьвятога, як Гасподзь, бо няма іншага, апрача Цябе; і
няма цьвардыні, як Бог наш.

*Nâma takoga s'vâtoga, âk Gaspodz', bo nâma inšaga, aprača Câbe; ì nâma
c'vârdyni, âk Bog naš.*

3. Ня множце прамоваў пыхлівых; дзёрзкія словы няхай ня выходзяць з
вуснаў вашых; бо Гасподзь ёсьць Бог веданьня, і дзеі ў Яго ўзважаныя.

*Nâ množce pramovaŭ pyhlivyh; dzërzkiâ slovy nâhaj nâ vyhodzâc' z vusnaŭ
vašyh; bo Gaspodz' ës'c' Bog vedan'nâ, ì dzei ũ Âgo ũzvažanyâ.*

4. Лук моцных ламаецца, а немачныя апярэзваюцца сілаю;

Luk mocnyh lamaeccâ, a nemačnyâ apârèzvaûcca silaŭ;

5. насычаныя хлебам працуюць, а галодныя адпачываюць; нават
няплодная родзіць сем разоў, а шматдзетная зьнемагае.

*nasyčanyâ hlebam pracuûc', a galodnyâ adpačyvaûc'; navat nâplodnaâ
rodzic' sem разоў, a šmatdzetnaâ z'nemagae.*

6. Гасподзь сьмерціць і ажыўляе, зводзіць у апраметную і выводзіць;

Gaspodz' s'mercic' ì ażyŭlâe, zvodzic' u aprametnuŭ ì vyvodzic';

7. Гасподзь робіць жабраком і ўзбагачае, прыніжае і ўзвышае.

Gaspodz' robic' žabrakom ì ũzbagačae, prynižae ì ũzvyšae.

8. З пылу падымае Ён беднага, з гразі ўзвышае ўбогага, садзіць зь
вяльможамі, і трон славы дае ім у спадчыну; бо ў Госпада асновы
зямлі, і Ён сьцьвердзіў на ім сусьвет.

*Z pyłu padymae Ęn bednaga, z grazi ũzvyšae ũbogaga, sadzic' z'
vâl'možami, ì tron slavy dae im u spadčynu; bo ũ Gospada asnovy zâmli, ì Ęn
s'c'verdziŭ na im sus'vet.*

9. Сьляды сьвятых Сваіх Ён захоўвае, а беззаконьнікі ў цемры зьнікаюць: бо ня сілаю моцны чалавек.

S'lâdy s'vâtyh Svaih Ęn zahoŭvae, a bezzakon'nikì ũ cemry z'nikaŭc': bo nâ silaŭ mocny čalavek.

10. Гасподзь сатрэ тых, што спрачаюцца зь Ім; зь нябёсаў загрыміць на іх. Гасподзь будзе судзіць канцы зямлі і дасьць моц цару Свайму і падыме рог памазанца Свайго.

Gaspodz' satrè tyh, što spraçaucca z' Ęm; z' nâbësaŭ zagrymic' na ih.

Gaspodz' budze sudzic' kancy zâmlì ì das'c' moc caru Svajmu ì padyme rog pamazanca Svajgo.

11. І пайшоў Элкана ў Раму ў дом свой, а хлопчык застаўся служыць Госпаду пры Іліі сьвятары.

Ĭ pajšoŭ Ęlkana ũ Ramu ũ dom svoj, a hlopčyk zastaŭsâ služyc' Gospadu pry Ęlìì s'vâtary.

12. А сыны Ілія былі людзі нягодныя; яны ня ведалі Госпада

A syny Ęlìâ byli lŭdzi nâgodnyâ; âny nâ vedalì Gospada

13. і абавязку сьвятароў перад народамі. Калі хто прыносіў ахвяру, хлопчык сьвятарскі, калі гатавалася мяса, прыходзіў зь відэльцам у руцэ сваёй

ì abavâzku s'vâtaroŭ perad narodam. Kalì hto prynosiŭ ahvâru, hlopčyk s'vâtarskì, kalì gatavalasâ mâsa, pryhodziŭ z' vidèl'cam u rucè svaëj

14. і апускаў яго ў касьцёл, альбо ў каструлю, альбо на патэльнію, альбо ў горшчык, і што выме відэлец, тое браў сабе сьвятар. Так рабілі яны з усімі Ізраільцамі, якія прыходзілі туды ў Сілом.

ì apuskaŭ âgo ũ kas'cël, al'bo ũ kastrulŭ, al'bo na patèl'nŭ, al'bo ũ gorščyk, ì što vyme vidèlec, toe braŭ sabe s'vâtar. Tak rabìlì âny z usìmì Ęzrail'cânamì, âkìâ pryhodzilì tudy ũ Silom.

15. Нават раней, чым спальвалі тлушч, прыходзіў хлопчык сьвятарскі і казаў ахвяравальніку: давай мяса на смажанку сьвятару; ён ня возьме ў цябе варанага мяса, а дай сырога.

Navat ranej, čym spal'vali tlušč, pryhodziŭ hlopčyk s'vâtarski i kazaŭ ahvâraval'niku: davaj mâsa na smažanku s'vâtaru; ën nâ voz'me ŭ câbe varanaga mâsa, a daj syroga.

16. І калі хто казаў яму: "хай спяляць раней тлушч, як павінна быць, і потым вазьмі сабе, колькі захоча душа твая", дык ён казаў: не, цяпер дай, а калі не, дык вазьму сілком.

Ì kalì hto kazaŭ âmu: "haj spalâc' ranej tlušč, âk pavinna byc', i potym vaz'mi sabe, kol'ki zahoča duša tvaâ", dyk ën kazaŭ: ne, câper daj, a kalì ne, dyk vaz'mu silkom.

17. І грэх гэтых маладых людзей быў даволі вялікі прад Госпадам, бо яны ўхіляліся ад ахвяраваньняў Госпаду.

Ì grèh gètyh maladyh lûdzej byŭ davoli vâlikì prad Gospadam, bo âny ŭhilâlisâ ad ahvâravan'nâŭ Gospadu.

18. А хлопчык Самуіл служыў прад Госпадам, надзяваючы ільняны наплечнік.

A hlopčyk Samuil služyŭ prad Gospadam, nadzâvaŭčy il'nâny naplečnik.

19. Верхнюю вопратку малую рабіла яму маці ягоная і прыносіла яму штогод, калі прыходзіла з мужам сваім дзеля належнага ахвярапрынашэньня.

Verhnûŭ vopratku maluŭ rabila âmu maci âgonaâ i prynosila âmu štogodu, kalì pryhodzila z mužam svaim dzelâ naležnaga ahvâraprynašèn'nâ.

20. І дабраславіў Ілій Элкану і жонку ягоную і сказаў: хай дасьць табе Гасподзь дзяцей ад жонкі гэтай, замест гэтага, якога ты аддаў Госпаду! І пайшлі яны ў месца сваё.

Ì dabraslaviũ Ìlij Èlkanu ì žonku âgonuũ ì skazaũ: haj das'c' tabe Gaspodz' dzâcej ad žonki gètaj, zamest gètaga, âkoga ty addaũ Gospadu! Ì pajšli âny ů mesca svaë.

21. I наведеаў Гасподзь Ганну, і зачала яна і нарадзіла яшчэ трох сыноў і дзвюх дачок; а хлопчык Самуіл падростаў у Госпада.

Ì navedaũ Gaspodz' Gannu, ì začala âna ì naradzila âščè troh synoũ ì dz'vũh dačok; a hlopčyk Samuil padrastaũ u Gospada.

22. А Ілій быў вельмі стары і чуў усё, як учыняюць сыны ягоныя з усімі Ізраільцамі, і што яны сьпяць з жанчынамі, што зьбіраліся каля ўваходу ў скінію сходу.

A Ìlij byũ vel'mi stary ì čuũ usë, âk učynâuc' syny âgonyâ z usimi Ìzrail'cânamì, ì što âny s'pâc' z žancynamì, što z'bìralisâ kalâ ůvahodu ů skiniũ shodu.

23. I сказаў ім: навошта вы робіце такія ўчынкі? бо я чую благія словы пра вас ад усяго народу,

Ì skazaũ im: navošta vy robìce takiâ ůčynki? bo â čuũ blagiâ slovy pra vas ad usâgo narodu,

24. не, дзеці мае, нядобрая пагудка, якую я чую; вы разбэшчваеце народ Гасподні;

ne, dzeci mae, nâdobraâ pagudka, âkuũ â čuũ; vy razbèščvaece narod Gaspodni;

25. калі згрэшыць чалавек супроць чалавека, дык памоляцца за яго Богу; а калі чалавек згрэшыць супроць Госпада, дык хто будзе хадайнікам за яго? Але яны ня слухалі голасу бацькі свайго, бо Гасподзь вырашыў ужо аддаць іх сьмерці.

kali zgrèšyc' čalavek suproc' čalaveka, dyk pamolâcca za âgo Bogu; a kali čalavek zgrèšyc' suproc' Gospada, dyk hto budze hadajnikam za âgo? Ale

âny nâ sluhali golasu bac'ki svajgo, bo Gaspodz' vyrašyŭ užo addac' ih s'merci.

26. А хлопчык Самуіл усё больш і больш набіраў узросту і ўпадабаньня ў Госпада і ў людзей.

A hlopčyk Samuil usë bol'sš i bol'sš nabiraŭ uzrostu i ŭpadaban'nâ ŭ Gospada i ŭ lûdzej.

27. І прыйшоў чалавек Божы да Ілія і сказаў яму: так кажа Гасподзь: ці ж не адкрыўся Я дому бацькі твайго, калі яны былі яшчэ ў Егіпце, у доме фараона?

Ì pryjšoŭ čalavek Božy da Iliâ i skazaŭ âmu: tak kaža Gaspodz': ci ž ne adkryŭsâ Â domu bac'ki tvajgo, kali âny byli âščè ŭ Egipce, u dome faraona?

28. і ці ж ня выбраў яго з усіх каленаў Ізраілевых Сабе ў сьвятары, каб ён падымаўся да ахвярніка Майго, каб дыміў фіміямам, каб насіў наплечнік прад Мною? і ці ж ня даў я дому бацькі твайго ад усіх паленых агнём ахвяр сыноў Ізраілевых?

i ci ž nâ vybraŭ âgo z usih kalenaŭ Ižrailevyh Sabe ŭ s'vâtary, kab ën padymaŭsâ da ahvârніка Majgo, kab dymiŭ fimiâmam, kab nasiŭ naplečnik prad Mnoŭ? i ci ž nâ daŭ â domu bac'ki tvajgo ad usih palenyh agnëm ahvâr synoŭ Ižrailevyh?

29. навошта ж вы топчаце нагамі ахвяры Мае і хлебныя прынашэньні Мае, якія запавядаў Я жытлішчу Майму, і навошта ты аддаеш перавагу сынам сваім прад Мною, раскормліваючы сябе пачаткамі прынашэньняў народу Майго Ізраіля?

navošta ž vy topčace nagami ahvâry Mae i hlebnyâ prynašèn'ni Mae, âkiâ zapavâdaŭ Â žytlišču Majmu, i navošta ty addaeš peravagu synam svaim prad Mnoŭ, raskormlivaŭčy sâbe pačatkami prynašèn'nâŭ narodu Majgo Ižrailâ?

30. Таму так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: Я сказаў тады: дом твой і дом бацькі твайго будуць хадзіць прад абліччам Маім вавек; а цяпер кажа Гасподзь: хай ня будзе так, бо Я праслаўлю тых, што праслаўляюць Мяне, а тыя, што няславяць Мяне, будуць паганьбаваныя.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: Â skazaŭ tady: dom tvoj i dom bac'ki tvajgo buduc' hadzic' prad abliččam Maïm vavek; a câper kaža Gaspodz': haj nâ budze tak, bo Â praslaŭlû tyh, što praslaŭlâuc' Mâne, a tyâ, što nâslavâc' Mâne, buduc' pagan' bavanjâ.

31. Вось, настаяць дні, калі я падсяку мышцу тваю і мышцу дома бацькі твайго, так што ня будзе старца ў доме тваім ніколі;

Vos', nastauc' dni, kali â padsâku myšcu tvaŭ i myšcu doma bac'ki tvajgo, tak što nâ budze starca ŭ dome tvaim nikoli;

32. і ты будзеш бачыць бедства жытлішча Майго, пры ўсім тым, што Гасподзь дабрачыніць Ізраілю, і ня будзе ў доме тваім старога праз усе дні.

i ty budzeš bačyc' bedstva žytlišča Majgo, pry ŭsim tym, što Gaspodz' dabračynic' Izrailû, i nâ budze ŭ dome tvaim staroga praz use dni.

33. Я не адхілю ў цябе ўсіх ад ахвярніка Майго, каб таміць вочы твае і мучыць душу тваю; але ўсе нашчадкі дома твайго будуць паміраць у сярэдніх гадах.

Â ne adhilû ŭ câbe ŭsih ad ahvârnika Majgo, kab tamic' vočy tvae i mučyc' dušu tvaŭ; ale ŭse naščadki doma tvajgo buduc' pamirac' u sârèdnih gadah.

34. І вось табе азнака, якая будзе з двума сынамі тваімі, Офні і Фінээсам: абодва яны памруць у адзін дзень.

I vos' tabe aznaka, âkaâ budze z dvuma synami tvaimi, Ofni i Finèèsam: abodva âny pamruc' u adzìn dzen'.

35. І пастаўлю сабе сьвятара вернага; ён будзе рабіць па сэрцы Маім і

па душы Маёй; і дом яго зраблю цвёрдым, і ён будзе хадзіць прад памазанцам Маім праз усе дні;

Ĭ pastaŭlŭ sabe s'vâtara vernaga; ěn budze rabic' pa sĕrcy Maĭm ĭ pa dušy Maĕj; ĭ dom âgo zrablŭ c'vĕrdym, ĭ ěn budze hadzic' prad pamazancam Maĭm praz use dni;

36. І кожны, хто застаўся з дому твайго, прыйдзе кланяцца яму за геру срэбра і кавалак хлеба і скажа: далучы мяне да якой-небудзь лявіцкай пасады, каб мець пракорм.

Ĭ kožny, hto zastaŭsâ z domu tvajgo, pryjdzje klanâcca âmu za geru srĕbra ĭ kavalak hleba ĭ skaža: dalučy mâne da âkoj-nebudz' lâvickaj pasady, kab mec' prakorm.

3 Кіраўнік

1. Хлопчык Самуіл служыў Госпаду пры Іліі; слова Гасподняе было рэдкае ў тыя дні, відзежы былі ня частыя.

Hlopčyk Samuil služyŭ Gospadu pry Ĭlii; slova Gaspodnâe bylo rĕdkae ŭ tyâ dni, vidzežy byli nâ častyâ.

2. І было ў той час, калі Ілій ляжаў на сваім месцы, - і ў вачах ягоных пачало цямнець, і ён ня мог бачыць, -

Ĭ bylo ŭ toj čas, kalì Ĭlij lâžaŭ na svaim mescy, - ĭ ŭ vačah âgonyh pačalo câmnes', ĭ ěn nâ mog bačyc', -

3. і сьвяцільня Божая яшчэ не патухла, і Самуіл ляжаў у храме Гасподнім, дзе каўчэг Божы:

ĭ s'vâcil'nâ Božaâ âščĕ ne patuhla, ĭ Samuil lâžaŭ u hrame Gaspodnim, dze kaŭčĕg Božy:

4. паклікаў Гасподзь Самуіла. І адказаў ён: вось я!

paklikaŭ Gaspodz' Samuila. Ì adkazaŭ èn: vos' â!

5. І пабег да Ілія і сказаў: вось я! ты клікаў мяне. Але той сказаў: я ня клікаў цябе; ідзі назад, кладзіся. І ён пайшоў і лёг.

Ì pabeg da Ìliâ ì skazaŭ: vos' â! ty klikaŭ mâne. Ale toj skazaŭ: â nâ klikaŭ câbe; idzi nazad, kladzìsâ. Ì èn pajšoŭ ì lëg.

6. Але Гасподзь другі раз паклікаў Самуіла. Ён устаў і прыйшоў да Ілія другі раз і сказаў: вось я! ты клікаў мяне. Але той сказаў: я ня клікаў цябе, сыне мой; ідзі назад, кладзіся.

Ale Gaspodz' drugi raz paklikaŭ Samuila. Èn ustaŭ ì pryjšoŭ da Ìliâ drugi raz ì skazaŭ: vos' â! ty klikaŭ mâne. Ale toj skazaŭ: â nâ klikaŭ câbe, syne moj; idzi nazad, kladzìsâ.

7. Самуіл яшчэ ня ведаў тады голасу Госпада, і яшчэ не адкрывалася яму слова Гасподняе.

Samuil âščè nâ vedaŭ tady golasu Gospada, ì âščè ne adkryvalasâ âmu slova Gaspodnâe.

8. І паклікаў Гасподзь Самуіла яшчэ трэці раз. Ён устаў і прыйшоў да Ілія і сказаў: вось я! ты клікаў мяне. Тады зразумеў Ілій, што Гасподзь кліча хлопчыка.

Ì paklikaŭ Gaspodz' Samuila âščè trècì raz. Èn ustaŭ ì pryjšoŭ da Ìliâ ì skazaŭ: vos' â! ty klikaŭ mâne. Tady zrazumeŭ Ìlij, što Gaspodz' kliča hlopčyka.

9. І сказаў Ілій Самуілу: ідзі назад і кладзіся, і калі пакліча цябе Той, Які кліча, ты скажы: кажы, Госпадзе, бо чую раб Твой. І пайшоў Самуіл і лёг на месцы сваім.

Ì skazaŭ Ìlij Samuilu: idzi nazad ì kladzìsâ, ì kalì pakliča câbe Toj, Âkì kliča, ty skažy: kažy, Gospadze, bo čue rab Tvoj. Ì pajšoŭ Samuil ì lëg na mescy svaim.

10. І прыйшоў Гасподзь, і стаў, і паклікаў, як таго і другога разу:

Самуіле! Самуіле! І сказаў Самуіл: кажы, Госпадзе, бо чые раб Твой.

Ì pryjšoŭ Gaspodz', ì staŭ, ì paklikaŭ, âk tago ì drugoga razu: Samuile!

Samuile! Ì skazaŭ Samuil: każy, Gospadze, bo čue rab Tvoj.

11. І сказаў Гасподзь Самуілу: вось, Я ўчыню дзею ў Ізраілі, пра якую калі хто пачуе, дык у таго зазьвініць у вушах;

Ì skazaŭ Gaspodz' Samuilu: vos', Â ŭčynû dzeû ŭ Ìzrailì, pra âkuû kalì hto pačue, dyk u tago zaz'vinic' u vušah;

12. у той дзень Я ўчыню над Ізраілем усё тое, што Я казаў пра дом ягоны; Я пачну і закончу;

u toj dzen' Â ŭčynû nad Ìzrailem usë toe, što Â kazaŭ pra dom âgony; Â pačnu ì zakonču;

13. Я абвясціў яму, што Я пакараю дом яго навекі за тую віну, што ён ведаў, як сыны ягоныя ліхадзейнічаюць, і ня цугляў іх;

Â abvâs'ciŭ âmu, što Â pakaraû dom âgo navekì za tuû vînu, što ën vedaŭ, âk syny âgonyâ lihadzejničaŭc', ì nâ cuglâŭ ih;

14. і таму прысягаю дому Ілія, што віна дома Іліевага не загладзіцца ні ахвярамі, ні прынашэньнямі хлебнымі павек.

ì tamu prysâgaû domu Ìliâ, što vîna doma Ìlievaga ne zagladzicca ni ahvâramì, ni prynašèn'nâmi hlebnyimi pavek.

15. І спаў Самуіл да раніцы, і адчыніў дзьверы дома Гасподняга; і баяўся Самуіл абвясціць відзеж гэты Ілію.

Ì spaŭ Samuil da ranicy, ì adčyniŭ dz'very doma Gaspodnâga; ì baâŭsâ Samuil abvâs'cic' vidzež gèty Ìliû.

16. Але Ілій паклікаў Самуіла і сказаў: сыне мой Самуіле! Той сказаў: вось я!

Ale Ìlij paklikaŭ Samuila ì skazaŭ: syne moj Samuile! Toj skazaŭ: vos' â!

17. І сказаў Ілій: што сказана табе? не хавай ад мяне, тое і тое зробіць з

табою Бог, і яшчэ болей зробіць, калі ты ўтоіш ад мяне што-колечы з усяго таго, што сказана табе.

Ì skazaŭ Ìlij: što skazana tabe? ne havaj ad mâne, toe ì toe zrobic' z tabou Bog, ì âščè bolej zrobic', kalì ty ŭtoiš ad mâne što-kolečy z usâgo tago, što skazana tabe.

18. І абвясціў яму Самуіл і ня ўтоіў ад яго нічога. Тады сказаў Ілій: Ён - Гасподзь; што Яму заўгодна, тое і ўтвориць.

Ì abvâs'ciŭ âmu Samuil ì nâ ŭtoiŭ ad âgo ničoga. Tady skazaŭ Ìlij: Ęn - Gaspodz'; što Âmu zaŭgodna, toe ì ŭtvoryc'.

19. І вырас Самуіл, і Гасподзь быў зь ім; і не засталася ніводнага слова ягонага, каб ня спраўдзілася.

Ì vyras Samuil, ì Gaspodz' byŭ z' im; ì ne zastalosâ nìvodnaga slova âgonaga, kab nâ spraŭdzilasâ.

20. І даведаўся ўвесь Ізраіль ад Дана да Вірсавіі, што Самуілу выпаў гонар быць прарокам Гасподнім.

Ì davedaŭsâ ŭves' Ìzrail' ad Dana da Vîrsavii, što Samuilu vupaŭ gonar byc' prarokam Gaspodnim.

21. І прадаўжаў Гасподзь зьяўляцца ў Сіломе пасля таго, як адкрыў Сябе Самуілу ў Сіломе праз слова Гасподняе.

Ì pradaŭžaŭ Gaspodz' z'âŭlâcca ŭ Silome pas'lâ tago, âk adkryŭ Sâbe Samuilu ŭ Silome praz slova Gaspodnâe.

4 Кіраўнік

1. І было слова Самуіла да ўсяго Ізраіля. І выступілі Ізраільцяне супроць Філістымлянаў на вайну і атабарыліся каля Авэн-Эзэра, а Філістымляне атабарыліся каля Афэка.

Ì bylo slova Samuila da ũsâgo Ìzrailâ. Ì vystupili Ìzrail'câne suproc' Filistymlânaŭ na vajnu Ì atabarylisâ kalâ Avèn-Ëzèra, a Filistymlâne atabarylisâ kalâ Afèka.

2. I выстраіліся Філістымляне супроць Ізраільцянаў, і адбылася бітва, і былі пабітыя Ізраільцяне Філістымлянамі, якія пабілі на полі бітвы каля чатырох тысяч чалавек.

Ì vystrailisâ Filistymlâne suproc' Ìzrail'cânaŭ, Ì adbylasâ bitva, Ì byli pabityâ Ìzrail'câne Filistymlânami, âkiâ pabili na poli bitvy kalâ čatyroh tysâč čalavek.

3. I прыйшоў народ у табар; і сказалі старэйшыны Ізраільскія: за што пабіў нас Гасподзь сёння перад Філістымлянамі? возьмем сабе зь Сілома каўчэг завета Гасподняга, і ён пойдзе сярод нас і ўратуе нас ад рукі ворагаў нашых.

Ì pryjšoŭ narod u tabar; Ì skazali starèjšyny Ìzrail'skiâ: za što pabiŭ nas Gaspodz' sën'nâ perad Filistymlânami? voz'mem sabe z' Siloma kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga, Ì ên pojdze sârod nas Ì ũratue nas ad rukì voragaŭ našyh.

4. I паслаў народ у Сілом, і прынеслі адтуль каўчэг завета Госпада Саваофа, Які сядзіць на херувімах; а пры каўчэгу завета Божага былі і два сыны Іліевыя, Офні і Фінээс.

Ì paslaŭ narod u Silom, Ì prynes'li adtul' kaŭčèg zapaveta Gospada Savaofa, Âki sâdzic' na heruvimah; a pry kaŭčègu zapaveta Božaga byli Ì dva syny Ìlievyâ, Ofni Ì Finèès.

5. I калі прыбыў каўчэг завета Гасподняга ў табар, увесь Ізраіль падняў такі вялікі крык, што зямля стагнала.

Ì kali prybyŭ kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga ũ tabar, uves' Ìzrail' padnâŭ taki vâlikì kryk, što zâmlâ stagnala.

6. I пачулі Філістымляне шум крыкаў і сказалі: чаго такія моцныя крыкі

ў табары Габрэяў? І даведаліся, што каўчэг Гасподні прыбыў у табар.

Ì pačuli Filistymlâne šum krykaŭ i skazali: čago takiâ mocnyâ kryki ũ tabary Gabrèaŭ? Ì davedalisâ, što kaŭčèg Gaspodni prybyŭ u tabar.

7. І спалохаліся Філістымляне, бо казалі: Бог той прыйшоў да іх у табар. І казалі: гора нам! бо ня бывала падобнага ні ўчора, ні заўчора;

Ì spalohalisâ Filistymlâne, bo skazali: Bog toj pryjšoŭ da ih u tabar. Ì skazali: gora nam! bo nâ byvala padobnaga ni ũčora, ni zaŭčora;

8. гора нам! хто выбавіць нас ад рукі гэтага магутнага Бога? гэта - Той Бог, Які пабіў Егіпцян усялякімі карамі ў пустыні;

gora nam! hto vybavić nas ad ruki gètaga magutnaga Boga? gèta - Toj Bog, Âki pabiŭ Egipcân usâlâkimi karami ũ pustyni;

9. умацуйцеся і будзьце мужныя, Філістымляне, каб вам ня быць у рабстве ў Габрэяў як яны ў вас у рабстве; будзьце мужныя і паваюць іх.

umacujcesâ i budz'ce mužnyâ, Filistymlâne, kab vam nâ byc' u rabstve ũ Gabrèaŭ âk âny ũ vas u rabstve; budz'ce mužnyâ i pavaŭjce ih.

10. І біліся Філістымляне, і пабітыя былі Ізраільцяне, і кожны пабег у намёт свой, і была параза вельмі вялікая, і загінула ў Ізраільцянаў трыццаць тысяч пешых.

Ì bilisâ Filistymlâne, i pabityâ byli Ìzrail'câne, i kožny pabeg u namët svoj, i byla paraza vel'mi vâlikaâ, i zaginula ũ Ìzrail'cânaŭ tryccac' tysâč pešyh.

11. І каўчэг Божы быў узяты, і два сыны Іліевыя, Офні і Фінээс, памерлі.

Ì kaŭčèg Božy byŭ uzâty, i dva syny Ìlievyâ, Ofni i Finèès, pamerli.

12. І пабег адзін Венямініцянін зь месца бітвы і прыйшоў у Сілом таго ж самага дня; вопратка на ім была падраная і пыл на галаве ў яго.

Ì pabeg adzìn Ven'âminicânin z' mesca bitvy i pryjšoŭ u Silom tago ž samaga dnâ; vopratka na im byla padranaâ i pyl na galave ũ âgo.

13. Калі прыйшоў ён, Ілій сядзеў на сядзеньні пры дарозе каля варот і глядзеў, бо сэрца ягонае трымцела за каўчэг Божы. І калі чалавек той прыйшоў і абвясціў у горадзе, дык моцна застагнаў увесь горад.

Kali pryjšoŭ ěn, İlij sâdzeŭ na sâdzen'ni pry daroze kalâ varot i glâdzeŭ, bo sërca âgonae trymcela za kaŭčèg Božy. İ kali čalavek toj pryjšoŭ i abvâs'ciŭ u goradze, dyk mocna zastagnaŭ uves' gorad.

14. І пачуў Ілій гукі ляманту і сказаў: чаго такі шум? І адразу падышоў чалавек той і абвясціў Ілію.

İ pačuŭ İlij guki lâmantu i skazaŭ: čago taki šum? İ adrazu padyšoŭ čalavek toj i abvâs'ciŭ İliu.

15. Ілію было тады дзевяноста восем гадоў; і вочы ў яго патухлі, і ён ня мог бачыць.

İliu bylo tady dzevânosta vosem gadoŭ; i vočy ŭ âgo patuhli, i ěn nâ mog bačyc'.

16. І сказаў той чалавек Ілію: я прыйшоў з табара, а сеньня бег я з поля бітвы. І сказаў Ілій: што адбылося, сыне мой?

İ skazaŭ toj čalavek İliu: â pryjšoŭ z tabara, a sën'nâ beg â z polâ bitvy. İ skazaŭ İlij: što adbylosâ, syne moj?

17. І адказваў весьнік і сказаў: пабег Ізраіль перад Філістымлянамі, і параза вялікая адбылася ў народзе, і абодва сыны твае, Офні і Фінээс, памерлі, і каўчэг Божы ўзяты.

İ adkazvaŭ ves'nik i skazaŭ: pabeg İzrail' perad Filistymlânami, i paraza vâlikaâ adbylasâ ŭ narodze, i abodva syny tvae, Ofni i Finèès, pamerli, i kaŭčèg Božy ŭzâty.

18. Калі спамянуў ён пра каўчэг Божы, Ілій упаў зь сядзеньня дагары каля варотаў, зламаў сабе хрыбет і памёр; бо ён быў стары і цяжкі. А быў ён судзьдзя Ізраіля сорак гадоў.

Kali spamânuŭ ěn pra kaŭčěg Božy, ĭlij upaŭ z' sâdzen'nâ dagary kalâ varotaŭ, zlamaŭ sabe hrybet ĭ paměr; bo ěn byŭ stary ĭ câžki. A byŭ ěn sudz'dzâ ĭzrailâ sorak gadoŭ.

19. Нявестка ягоная, жонка Фінээсава, была цяжарная, і ўжо блізіліся роды. Калі пачула яна вестку пра ўзяцьце каўчэга Божага і пра сьмерць сьвёкра свайго і мужа свайго, дык упала на калені і нарадзіла, бо падступіліся да яе болі яе.

Nâvestka âgonaâ, žonka Finèèsava, byla câžarnaâ, ĭ ŭžo blizilisâ rody. Kali pačula âna vestku pra ŭzâc'ce kaŭčěga Božaga ĭ pra s'merc' s'věkra svajgo ĭ muža svajgo, dyk upala na kaleni ĭ naradzila, bo padstupilisâ da âe boli âe.

20. І калі памірала яна, дык жанчыны, якія стаялі каля яе, казалі ёй: ня бойся, ты нарадзіла сына. Але яна не адказвала і не зважала.

ĭ kali pamirala âna, dyk žančyny, âkiâ staâli kalâ âe, kazali ěj: nâ bojsâ, ty naradzila syna. Ale âna ne adkazvala ĭ ne zvažala.

21. І назвала дзіця: Іхавод, сказаўшы: "адышла слава ад Ізраіля" - з узяцьцем каўчэга Божага і зь сьмерцю сьвёкра яе і мужа яе.

ĭ nazvala dzicâ: ĭhavod, skazaŭšy: "adyšla slava ad ĭzrailâ" - z uzâc'cem kaŭčěga Božaga ĭ z' s'mercŭ s'věkra âe ĭ muža âe.

22. Яна сказала: адышла слава ад Ізраіля, бо ўзяты каўчэг Божы.

Âna skazala: adyšla slava ad ĭzrailâ, bo ŭzâty kaŭčěg Božy.

5 Кіраўнік

1. А Філістымляне ўзялі каўчэг Божы і прынесьлі яго з Авэн-Эзэра ў Азот.

A Filistymlâne ŭzâli kaŭčěg Božy ĭ prynes'li âgo z Avèn-Èzèra ŭ Azot.

2. І ўзялі Філістымляне каўчэг Божы, і ўнесьлі яго ў храм Дагона, і

паставілі яго каля Дагона.

Ì ŭzâli Filistymlâne kaŭčèg Božy, ì ŭnes'li âgo ŭ hram Dagona, ì pastavili âgo kalâ Dagona.

3. І ўсталі Азацяне рана на другі дзень, і вось, Дагон ляжыць тварам сваім да зямлі перад каўчэгам Гасподнім. І ўзялі яны Дагона і зноў паставілі яго на сваё месца.

Ì ŭstali Azacâne rana na drugi dzen', ì vos', Dagon lâžyc' tvaram svaim da zâmlì perad kaŭčègam Gaspodnim. Ì ŭzâli âny Dagona ì znoŭ pastavili âgo na svaë mesca.

4. І ўсталі яны раніцай на другі дзень, і вось, Дагон ляжыць ніцма на зямлі перад каўчэгам Гасподнім; галава Дагонава і абедзьве нагі яго і абедзьве рукі ягоныя адцятыя, кожная асобна, на парозе, засталася толькі тулава Дагонава.

Ì ŭstali âny ranicaj na drugi dzen', ì vos', Dagon lâžyc' nicma na zâmlì perad kaŭčègam Gaspodnim; galava Dagonava ì abedz've nagi âgo ì abedz've ruki âgonyâ adcâtyâ, kožnaâ asobna, na paroze, zastalosâ tol'ki tulava Dagonava.

5. Таму жрацы Дагонавы і ўсе, хто прыходзіў у капішча Дагона ў Азот, ня ступаюць на парог Дагонаў да сёння.

Tamu žracy Dagonavy ì ŭse, hto pryhodziŭ u kapišča Dagona ŭ Azot, nâ stupaŭc' na parog Dagonaŭ da sën'nâ.

6. І ацяжэла рука Гасподня над Азацянамі, і Ён пабіваў іх і пакараў іх пакутлівымі нарасьцямі, у Азоце і ў навакольлі яго.

Ì acâžèla ruka Gaspodnââ nad Azacânamì, ì Ęn pabivaŭ ih ì pakaraŭ ih pakutlivymi naras'câmi, u Azoce ì ŭ navakol'li âgo.

7. І ўгледзелі гэты Азацяне і сказалі: хай не застанецца каўчэг Бога Ізраілевага ў нас, бо цяжкая рука ў Яго і для нас і для Дагона, бога нашага.

Ì ŭgledzeli gèta Azacâne ì skazali: haj ne zastanecca kaŭčèg Boga Ìzrailevaga ŭ nas, bo câžkaâ ruka ŭ Âgo ì dlâ nas ì dlâ Dagona, boga našaga.

8. I паслалі, і сабралі да сябе ўсіх уладароў Філістымскіх, і казалі: што нам рабіць з каўчэгам Бога Ізраілевага? I казалі: няхай каўчэг Бога Ізраілевага прайдзе ў Гэт. I адправілі каўчэг Бога Ізраілевага ў Гэт.

Ì paslali, ì sabrali da sâbe ŭsìh uladaroŭ Filistymskih, ì skazali: što nam rabic' z kaŭčègam Boga Ìzrailevaga? Ì skazali: nâhaj kaŭčèg Boga Ìzrailevaga pârojdzè ŭ Gèt. Ì adpravili kaŭčèg Boga Ìzrailevaga ŭ Gèt.

9. Пасьля таго, як адправілі яго, была рука Гасподня на горадзе - жудасьць вельмі вялікая, і пабіў Гасподзь жыхароў горада ад малога да вялікага, і паказаліся на іх нарасьці.

Pas'lâ tago, âk adpravili âgo, byla ruka Gaspodnâ na goradze - žudas'c' vel'mi vâlikaâ, ì pabiŭ Gaspodz' žyharoŭ gorada ad maloga da vâlikaga, ì pakazalisâ na ih naras'ci.

10. I паслалі яны каўчэг Божы ў Аскалон. I калі прыйшоў каўчэг Божы ў Аскалон, заенчылі Аскаланіцяне, кажучы: прынесьлі да нас каўчэг Бога Ізраілевага, каб аддаць сьмерці нас і народ наш.

Ì paslali âny kaŭčèg Božy ŭ Askalon. Ì kalì pryjšoŭ kaŭčèg Božy ŭ Askalon, zaenčyli Askalanicâne, kažučy: prynes'li da nas kaŭčèg Boga Ìzrailevaga, kab addac' s'merci nas ì narod naš.

11. I паслалі, і сабралі ўсіх уладароў Філістымскіх, і казалі: вышліце каўчэг Бога Ізраілевага; няхай ён вернецца на сваё месца, каб ня ўсьмерціў ён нас і народ наш. Бо сьмяротная жудасьць была на ўсім горадзе: вельмі ацяжэла рука Божая на іх.

Ì paslali, ì sabrali ŭsìh uladaroŭ Filistymskih, ì skazali: vyšlice kaŭčèg Boga Ìzrailevaga; nâhaj ên vernecca na svaë mesca, kab nâ ŭs'merciŭ ên nas ì narod naš. Bo s'mârotnâ žudas'c' byla na ŭsìm goradze: vel'mi acâžèla

ruka Božaâ na ih.

12. І тыя, якія не памерлі, пакараныя былі нарасьцямі, так што енк горада падымаўся да нябёсаў.

Ì tyâ, âkiâ ne pamerli, pakaranyâ byli naras'câmi, tak što enk gorada padymaŭsâ da nâbësaŭ.

6 Кіраўнік

1. І прabyў каўчэг Гасподні ў вобласьці Філістымскай сем месяцаў.

Ì prabyŭ kaŭčèg Gaspodni ŭ voblas'ci Filistymskaj sem mesâcaŭ.

2. І паклікалі Філістымляне жрацоў і празарліўцаў і сказалі: што нам рабіць з каўчэгам Гасподнім? навучэце нас, як нам адпусьціць яго ў месца ягонае.

Ì paklikali Filistymłâne žracouŭ ì prazarliŭcaŭ ì skazali: što nam rabic' z kaŭčègam Gaspodnim? navučèce nas, âk nam adpus'cic' âgo ŭ mesca âgonae.

3. Тыя сказалі: калі вы хочаце адпусьціць каўчэг Бога Ізраілевага, дык не адпускайце яго ні з чым, а прынясеце яму ахвяру павіннасьці; тады ацаліцеся і ўведаеце, за што не адступае ад вас рука Ягоная.

Tyâ skazali: kali vy hočace adpus'cic' kaŭčèg Boga Izrailevaga, dyk ne adpuskajce âgo ni z čym, a prynâsece âmu ahvâru pavinnas'ci; tady acalicesâ ì ŭvedaeece, za što ne adstupae ad vas ruka Âgonâ.

4. І сказалі яны: якую ахвяру павіннасьці мусім прынесьці мы Яму? Тыя сказалі: па ліку ўладароў Філістымскіх пяць нарасьцяў залатых і пяць мышэй залатых; бо кара адна на ўсіх вас і на ўладарах вашых;

Ì skazali âny: âkuŭ ahvâru pavinnas'ci musim prynes'ci my Âmu? Tyâ skazali: pa liku ŭladaroŭ Filistymskih pâc' naras'câŭ zalatyh ì pâc' myšëj zalatyh; bo

kara adna na ŭsìh vas ì na ŭladarah vašyh;

5. дык вось, зрабеце выявы нарасьцьцяў вашых і выявы мышэй вашых, што спусташаюць зямлю, і ўзьнясеце славу Богу Ізраілеваму; магчыма, Ён паслабіць руку Сваю над вамі і над багамі вашымі і над зямлёю вашаю;

dyk vos', zrabece vyâvy naras'c'âŭ vašyh ì vyâvy myšëj vašyh, što spustašaŭc' zâmlû, ì ŭz'nâsece slavu Bogu Ízrailevamu; magčyma, Ён paslabic' ruku Svaŭ nad vamì ì nad bagamì vašymì ì nad zâmlëŭ vašaŭ;

6. і навошта вам рабіць жорсткім сэрца ваша, як ажарсьцьвілі сэрца сваё Егіпцяне і фараон? вось, калі Гасподзь паказаў сілу Сваю над імі, дык яны адпусьцілі іх, і тыя пайшлі;

ì navošta vam rabic' žorstkìm sèrca vaša, âk ažars'c'vilì sèrca svaë Egipcâne ì faraon? vos', kalì Gaspodz' pakazaŭ silu Svaŭ nad imì, dyk âny adpus'cìlì ih, ì tyâ pajšlì;

7. дык вось, вазьмеце, зрабеце адну калясьніцу новую і вазьмеце дзьве каровы-першацёлкі, на якіх ня было ярма, і запражэце кароў у калясьніцы, а цялят ад іх завядзеце ад іх дамоў;

dyk vos', vaz'mece, zrabece adnu kalâs'nìcu novuŭ ì vaz'mece dz've karovy-peršacëlki, na âkìh nâ bylo ârma, ì zapražèce karoŭ u kalâs'nìcy, a câlât ad ih zavâdzece ad ih damoŭ;

8. і вазьмеце каўчэг Гасподні і пастаўце яго на калясьніцу, а залатыя рэчы, якія прынесяце Яму ў ахвяру павіннасьці, пакладзеце ў скрынку збоку ад яго; і адпусьцеце яго, і хай пойдзе;

ì vaz'mece kaŭčèg Gaspodnì ì pastaŭce âgo na kalâs'nìcu, a zalatyâ rèčy, âkiâ prynesâce Âmu ŭ ahvâru pavìnnas'cì, pakladzece ŭ skrynku zboku ad âgo; ì adpus'cece âgo, ì haj pojdze;

9. і глядзеце, калі ён пойдзе да межаў сваіх, да Бэтсаміса, дык ён

вялікае зло зрабіў нам; а калі не, дык мы будзем ведаць, што не ягоная рука пакарала нас, а зрабілася гэта з намі выпадкова.

ì glâdzece, kalì ën pojdze da mežaŭ svaih, da Bètsamisa, dyk ën vâlikae zlo zrabìŭ nam; a kalì ne, dyk my budzem vedac', što ne âgonaâ ruka pakarala nas, a zrabilasâ gèta z nami vypadkova.

10. І зрабілі яны так: і ўзялі дзьве каровы-першацёлкі і запрэгли іх у калясьніцу, а цялят іх затрымалі дома;

Ì zrabìli âny tak: ì ŭzâli dz've karovy-peršacëlki ì zaprègli ih u kalâs'nìcu, a câlât ih zatrymali doma;

11. і паставілі каўчэг Госпада на калясьніцу і скрынку з залатымі мышамі і выявамі нарасьцяў.

ì pastavìli kaŭčèg Gospada na kalâs'nìcu ì skrynku z zalatymì myšamì ì vyâvamì naras'câŭ.

12. І пайшлі каровы проста на дарогу да Бэтсаміса: адною дарогаю ішлі, ішлі і рыкалі, але ня ўхіляліся ні направа, ні налева; а ўладары Філістымскія ішлі сьледам за імі да межаў Бэтсаміса.

Ì pajšli karovy prosta na darogu da Bètsamisa: adnou darogaŭ išli, išli ì rykali, ale nâ ŭhilâlisâ nì naprava, nì naleva; a ŭladary Filistymskiâ išli s'ledam za imì da mežaŭ Bètsamisa.

13. Жыхары Бэтсаміса жалі тады пшаніцу ў даліне і, зірнуўшы, угледзелі каўчэг Гасподні, і ўзрадаваліся, што ўбачылі яго.

Žyhary Bètsamisa žalì tady pšanìcu ŭ dalìne ì, zirnuŭšy, ugledzeli kaŭčèg Gaspodnì, ì ŭzradavalisâ, što ŭbačyli âgo.

14. А калясьніца прыйшла на поле Ісуса Бэтсамісяніна і спынілася там; і быў тут вялікі камень, і раскалолі калясьніцу на дровы, а кароў прынеслі на цэласпаленьне Госпаду.

A kalâs'nìca pryjšla na pole Isusa Bètsamisânìna ì spynìlasâ tam; ì byŭ tut

vâlikî kamen', i raskaloli kalâs'nîcu na drovy, a karouÿ prynes'li na cèlaspalen'ne Gospadu.

15. Лявіты зьнялі каўчэг Госпада і скрынку, што была пры ім, у якой былі залатыя рэчы, і паставілі на вялікім тым камені; а жыхары Бэтсаміса прынеслі таго дня цэласпаленьне і закалолі ахвяры Госпаду.

Lâvity z'nâli kaŭčèg Gospada i skrynku, što byla pry im, u âkoj byli zalatyâ rèčy, i pastavili na vâlikim tym kameni; a žyhary Bètsamisa prynes'li tago dnâ cèlaspalen'ne i zakaloli ahvâry Gospadu.

16. І пяць уладароў Філістымскіх бачылі гэта і вярнуліся таго ж дня ў Акарон.

Ì pâc' uladarouÿ Filistymskih bačyli gèta i vârnulisâ tago ž dnâ ũ Akaron.

17. Залатыя гэтыя нарасьці, якія прынеслі Філістымляне ў ахвяру павіннасьці Госпаду, былі: адна за Азот, адна за Газу, адна за Аскалон, адна за Гэт, адна за Акарон;

Zalatyâ gètyâ naras'ci, âkiâ prynes'li Filistymlâne ũ ahvâru pavinnas'ci Gospadu, byli: adna za Azot, adna za Gazu, adna za Askalon, adna za Gèt, adna za Akaron;

18. а залатыя мышы былі па колькасьці гарадоў Філістымскіх - пяці валадароў, ад гарадоў умацаваных і да адкрытых сёлаў, да вялікага каменя, на якім паставілі каўчэг Госпада, і які да сёньня на полі Ісуса Бэтсамісяніна.

a zalatyâ myšy byli pa kol'kas'ci garadoŭ Filistymskih - pâci valadarouÿ, ad garadoŭ umacavanyh i da adkrytyh sèlaŭ, da vâlikaga kamenâ, na âkim pastavili kaŭčèg Gospada, i âki da sën'nâ na poli Ìsusa Bètsamisânina.

19. І пакараў Ён жыхароў Бэтсаміса за тое, што яны заглядвалі ў каўчэг Госпада, і забіў з народу пяцьдзесят тысяч семдзесят чалавек. І

заенчыў народ, бо пакараў Гасподзь народ караю вялікаю.

Ì pakaraŭ Ęn žyharoŭ Bètsamisa za toe, što âny zaglâdvali ŭ kaŭčèg Gospada, ì zabiŭ z narodu pâc'dzesât tysâč semdzesât čalavek. Ì zaenčyŭ narod, bo pakaraŭ Gaspodz' narod karaŭ vâlikaŭ.

20. I сказалі жыхары Бэтсаміса: хто можа стаяць прад Госпадам, Гэтым Сьвятым Богам? і да каго Ён пойдзе ад нас?

Ì skazali žyhary Bètsamisa: hto moža staâc' prad Gospadam, Gètym S'vâтым Bogam? ì da kago Ęn pojdze ad nas?

21. I паслалі паслоў да жыхароў Кірыятыярыма сказаць: Філістымляне вярнулі каўчэг Госпада; прыйдзеце, вазьмеце яго сабе.

Ì paslali pasloŭ da žyharoŭ Kiryâtyâryma skazac': Filistymlâne vârnuli kaŭčèg Gospada; pryjdzece, vaz'mece âgo sabe.

7 Кіраўнік

1. I прыйшлі жыхары Кірыятыярыма, і ўзялі каўчэг Госпада, і прынеслі яго ў дом Амінадаваў, на пагорак, а Элезара, сына ягонага, асьвяцілі, каб ён захоўваў каўчэг Госпада.

Ì pryjšli žyhary Kiryâtyâryma, ì ŭzâli kaŭčèg Gospada, ì prynes'li âgo ŭ dom Aminadavaŭ, na pagorak, a Ęleazara, syna âgonaga, as'vâcili, kab ên zahoŭvaŭ kaŭčèg Gospada.

2. З таго дня, як застаўся каўчэг у Кірыятыярыме, прайшло шмат часу, гадоў дваццаць. I вярнуўся ўвесь дом Ізраілеў да Госпада.

Z tago dnâ, âk zastaŭsâ kaŭčèg u Kiryâtyâryme, prajšlo šmat času, gadoŭ dvaccac'. Ì vârnũsâ ŭves' dom İzraileŭ da Gospada.

3. I сказаў Самуіл усяму дому Ізраіля, кажучы: калі вы ўсім сэрцам сваім вяртаецеся да Госпада, дык выдаліце са свайго асяродзьдзя багоў

іншаземных і Астартаў і расхінеце сэрца ваша да Госпада і служэце Яму аднаму, і Ён выратуе вас ад рукі Філістымлянаў.

Ì skazaŭ Samuil usâmu domu Ìzrailâ, kažučy: kalì vy ŭsìm sèrcam svaim vârtacesâ da Gospada, dyk vydalice sa svajgo asârodz'dzâ bagoŭ inšazemnyh ì Astartaŭ ì rashinece sèrca vaša da Gospada ì služèce Âmu adnamu, ì Ęn vyratue vas ad ruki Filistymlânaŭ.

4. І выдалілі сыны Ізраілевыя Ваалаў і Астартаў і пачалі служыць аднаму Госпаду.

Ì vydalili syny Ìzrailevyâ Vaalaŭ ì Astartaŭ ì pačali služyc' adnamu Gospadu.

5. І сказаў Самуіл: зьбярэце ўсіх Ізраільцянаў у Масіфу, і я памалюся за вас Госпаду.

Ì skazaŭ Samuil: z'bârèce ŭsìh Ìzrail'cânaŭ u Masifu, ì â pamalûsâ za vas Gospadu.

6. І сабраліся ў Масіфу, і чэрпалі ваду, і вылівалі прад Госпадам, і пасьціліся ў той дзень, кажучы: зграшылі мы прад Госпадам. І судзіў Самуіл сыноў Ізраілевых у Масіфе.

Ì sabralisâ ŭ Masifu, ì čèrpali vadu, ì vylivali prad Gospadam, ì pas'cilisâ ŭ toj dzen', kažučy: zgrašyli my prad Gospadam. Ì sudziŭ Samuil synoŭ Ìzrailevyh u Masife.

7. Калі пачулі Філістымляне, што сабраліся сыны Ізраілевыя ў Масіфу, тады пайшлі валадары Філістымскія на Ізраіля. Ізраільцяне, дачуўшыся, спалохаліся Філістымлянаў.

Kalì pačuli Filistymlâne, što sabralisâ syny Ìzrailevyâ ŭ Masifu, tady pajšli valadary Filistymskiâ na Ìzrailâ. Ìzrail'câne, dačuŭšysâ, spalohalisâ Filistymlânaŭ.

8. І сказалі сыны Ізраілевыя Самуілу: не пераставай заклікаць за нас Госпада Бога нашага, каб Ён выратаваў нас ад рукі Філістымлянаў.

Ì skazali syny Ìzrailevyâ Samuilu: ne perastavaj zaklikac' za nas Gospada Boga našaga, kab Ěn vyratavaŭ nas ad ruki Filistymlânaŭ.

9. I ўзяў Самуіл адно ягня ад саскоў і прынёс яго на цэласпаленьне Госпаду, і заклікаў Самуіл Госпада да Ізраіля, і пачуў яго Гасподзь.

Ì ŭzâŭ Samuil adno âgnâ ad saskoŭ i prynës âgo na cèlaspalen'ne Gospadu, i zaklikaŭ Samuil Gospada da Ìzrailâ, i pačuŭ âgo Gaspodz'.

10. I калі Самуіл прыносіў цэласпаленьне, Філістымляне прыйшлі ваяваць зь Ізраілем. Але Гасподзь загрымеў у той дзень моцным громам над Філістымлянамі і навёў на іх жах, і яны былі пакараныя перад Ізраілем.

Ì kalì Samuil prynosiŭ cèlaspalen'ne, Filistymlâne pryjšli vaâvac' z' Ìzrailem. Ale Gaspodz' zagrymeŭ u toj dzen' mocnym gromam nad Filistymlânami i navëŭ na ih žah, i âny byli pakaranyâ perad Ìzrailem.

11. I выступілі Ізраільцяне з Масіфы, і перасьледавалі Філістымлянаў, і білі іх да месца пад Вэтхорам.

Ì vystupili Ìzrail'câne z Masify, i peras'ledavali Filistymlânaŭ, i bili ih da mesca pad Vèthoram.

12. I ўзяў Самуіл адзін камень, і паставіў паміж Масіфаю і Сэнам і назваў яго Авэн-Эзэр, сказаўшы: да гэтага месца дапамог нам Гасподзь.

Ì ŭzâŭ Samuil adzin kamen', i pastaviŭ pamiž Masifaŭ i Sènam i nazvaŭ âgo Avèn-Èzèr, skazaŭšy: da gètaga mesca dapamog nam Gaspodz'.

13. Так упакораны былі Філістымляне і перасталі хадзіць у межы Ізраілевыя; і была рука Гасподня на Філістымлянах ва ўсе дні Самуіла.

Tak upakorany byli Filistymlâne i perastali hadzic' u mežy Ìzrailevyâ; i byla ruka Gaspodnâ na Filistymlânah va ŭse dni Samuila.

14. I вернуты былі Ізраілю гарады, якія ўзялі Філістымляне ў Ізраіля, ад

Акарона і да Гэта, і межы іх вызваліў Ізраіль з рук Філістымлянаў, і быў мір паміж Ізраілем і Амарэямі.

Ì vernuty byli Ìzrailû garady, âkiâ ŭzâli Filistymlâne ŭ Ìzrailâ, ad Akarona i da Gèta, i mežy ih vyzvaliŭ Ìzrail' z ruk Filistymlânaŭ, i byŭ mir pamiž Ìzrailem i Amarèâmi.

15. І быў Самуіл судзьдзёю Ізраіля ва ўсе дні жыцця свайго:

Ì byŭ Samuil sudz'dzëù Ìzrailâ va ŭse dni žyc'câ svajgo:

16. год у год ён хадзіў і абыходзіў Вэтыль і Галгал і Масіфу і судзіў Ізраіля ва ўсіх гэтых мясьцінах;

god u god ën hadziŭ i abyhodziŭ Vètyl' i Galgal i Masifu i sudziŭ Ìzrailâ va ŭsih gètyh mâs'cinah;

17. потым вяртаўся ў Раму, бо там быў дом ягоны, і там судзіў ён Ізраіля, і пабудаваў там ахвярнік Госпаду.

potym vârtaŭsâ ŭ Ramu, bo tam byŭ dom âgony, i tam sudziŭ ën Ìzrailâ, i pabudavaŭ tam ahvârnik Gospadu.

8 Кіраўнік

1. А калі састарыўся Самуіл, дык паставіў сыноў сваіх судзьдзямі над Ізраілем.

A kali sastaryŭsâ Samuil, dyk pastaviŭ synoŭ svaih sudz'dzâmi nad Ìzrailem.

2. Імя старэйшага сына ягонага Ёіль, а імя другога сына ягонага Авія; яны былі судзьдзямі ў Вірсавіі.

Ìmâ starèjšaga syna âgonaga Èil', a imâ drugoga syna âgonaga Aviâ; âny byli sudz'dzâmi ŭ Virsavii.

3. Але сыны яго не хадзілі шляхамі ягонымі, а ўхіляліся ў карысьлівасьць і бралі дарункі і судзілі несправядліва.

Ale syny âgo ne hadzili šlâhami âgonymi, a ŭhilâlisâ ŭ karys'livas'c' i brali darunki i sudzili nespravâdliva.

4. I сабраліся ўсе старэйшыны Ізраіля, і прыйшлі да Самуіла ў Раму,
Ì sabralisâ ŭse starèjšyny Ìzrailâ, i pryjšli da Samuila ŭ Ramu,

5. і сказалі яму: вось, ты састарыўся, а сыны твае ня ходзяць шляхамі тваімі; дык вось пастаў над намі цара, каб ён судзіў нас, як у іншых народаў.

i skazali âmu: vos', ty sastaryŭsâ, a syny tvae nâ hodzâc' šlâhami tvaimi; dyk vos' pastaŭ nad nami cara, kab ên sudziŭ nas, âk u inšyh narodaŭ.

6. I не спадабалася слова гэтае Самуілу, калі яны сказалі: дай нам цара, каб ён судзіў нас. I маліўся Самуіл Госпаду.

Ì ne spadabalasâ slova gètae Samuïlu, kali âny skazali: daj nam cara, kab ên sudziŭ nas. Ì maliŭsâ Samuïl Gospadu.

7. I сказаў Гасподзь Самуілу: паслухай голасу народу ва ўсім, што яны кажуць табе; бо не цябе яны адхілілі, а адхілілі Мяне, каб Я не валадарыў над вамі;

Ì skazaŭ Gaspodz' Samuïlu: pasluhaj golasu narodu va ŭsim, što âny kažuc' tabe; bo ne câbe âny adhilili, a adhilili Mâne, kab Â ne valadaryŭ nad vami;

8. як яны рабілі з таго дня, калі Я вывеў іх зь Егіпта, і да гэтага дня, пакідалі Мяне і служылі іншым багам, так робяць яны з табою;

âk âny rabili z tago dnâ, kali Â vyveŭ ih z' Egipta, i da gètaga dnâ, pakidali Mâne i služyli inšym bagam, tak robâc' âny z tabou;

9. дык вось паслухай голасу іхняга; толькі абвясьці ім і пакажы ім правы цара, які будзе валадарыць над імі.

dyk vos' pasluhaj golasu ihnâga; tol'ki abvâs'ci im i pakažy im pravu cara, âki budze valadaryc' nad imi.

10. I пераказаў Самуіл усе словы Госпада народу, што прасіў у яго

цара,

ĭ perakazaŭ Samuil use slovy Gospada narodu, što prasiŭ u âgo cara,

11. і сказаў: вось якія будуць правы ў цара, які будзе валадарыць над вамі: сыноў вашых ён возьме і прыставіць іх да калясьніц сваіх і зробіць верхайцамі сваімі, і будуць яны бегаць перад калясьніцамі ягонымі;

ĭ skazaŭ: vos' âkiâ buduc' pravyy ŭ cara, âki budze valadaryc' nad vami: synoŭ vašykh ën voz'me ĭ prystavic' ih da kalâs'nich svaih ĭ zrobic' verhaŭcamì svaimì, ĭ buduc' âny begac' perad kalâs'nichami âgonymi;

12. і паставіць іх у сябе тысячнікамі і пяцідзясяцкімі, каб яны ўраблялі палеткі ягоныя і чакалі хлеба ад яго і рабілі яму воінскую зброю і калясьнічныя прылады ягоныя;

ĭ pastavic' ih u sâbe tysâčnikami ĭ pâcìdzâsâckimi, kab âny ŭrablâli paletki âgonyâ ĭ čakali hleba ad âgo ĭ rabili âmu voïnskuŭ zbroŭ ĭ kalâs'nichnyâ prylady âgonyâ;

13. і дочак вашых возьме, каб яны складвалі масьці, гатавалі ежу і пяклі хлеб;

ĭ dočak vašykh voz'me, kab âny skladvali mas'ci, gatavali ežu ĭ pâkli hleb;

14. і палі вашыя і вінаградныя і аліўкавыя сады вашыя лепшыя возьме і аддасьць слугам сваім;

ĭ pali vašyâ ĭ vïnogradnyâ ĭ aliŭkavyâ sady vašyâ lepšyâ voz'me ĭ addas'c' slugam svaim;

15. і з пасаваў вашых і зь вінаградных садоў вашых возьме дзясятую частку і аддасьць еўнухам сваім і слугам сваім;

ĭ z pasevaŭ vašykh ĭ z' vïnogradnykh sadoŭ vašykh voz'me dzâsâtuŭ častku ĭ addas'c' eŭnuham svaim ĭ slugam svaim;

16. і рабоў вашых і рабынь вашых, і юнакоў вашых найлепшых і аслоў вашых возьме і ўжыве на свае патрэбы;

ì raboŭ vašyh ì rabyń' vašyh, ì ûnakoŭ vašyh najlepšyh ì asloŭ vašyh voz'me ì ŭžyve na svae patrèby;

17. з дробнага быдла вашага возьме дзясятую частку, і самі вы будзеце яму рабамі;

z drobnaga bydla vašaga voz'me dzâsâtuŭ častku, ì sami vy budzece âmu rabami;

18. і застогнеце тады ад цара вашага, якога вы выбралі сабе, і ня будзе Гасподзь адказваць вам тады.

ì zastognece tady ad cara vašaga, âkoga vy vybrali sabe, ì nâ budze Gaspodz' adkazvac' vam tady.

19. Але народ не згадзіўся паслухацца голасу Самуіла і сказаў: не, хай цар будзе над намі,

Ale narod ne zgadziŭsâ pasluhacca golasu Samuila ì skazaŭ: ne, haj car budze nad nami,

20. і мы будзем як іншыя народы: будзе судзіць нас цар наш, і хадзіць перад намі, і весьці войны нашыя.

ì my budzem âk inšyâ narody: budze sudzic' nas car naš, ì hadzic' perad nami, ì ves'ci vojny našyâ.

21. І выслухаў Самуіл усе словы народу і пераказаў іх у вушы Госпаду.

Ì vysluhaŭ Samuil use slovy narodu ì perakazaŭ ih u vušy Gospadu.

22. І сказаў Гасподзь Самуілу: паслухай голасу іхняга і пастаў ім цара. І сказаў Самуіл Ізраільцянам: ідзеце кожны ў свой горад.

Ì skazaŭ Gaspodz' Samuilu: pasluhaj golasu ihnâga ì pastaŭ im cara. Ì skazaŭ Samuil Ìzrail'cânam: idzece kožny ŭ svoj gorad.

9 Кіраўнік

1. Быў нехта з сыноў Веньяміна, звалі яго Кіс, сын Авііла, сына Цэрона, сына Бэхарата, сына Афія, сына нейкага Веньямініцяніна, чалавек знакаміты.

Byŭ nehta z synoŭ Ven'âmina, zvali âgo Kîs, syn Aviïla, syna Cèrona, syna Bèharata, syna Afîâ, syna nejkaga Ven'âminicânîna, čalavek znakamity.

2. У яго быў сын, звалі яго Саўл, малады і прыгожы; і ня было нікога зь Ізраільцянаў прыгажэйшага за яго; ён ад плячэй сваіх быў вышэйшы за ўвесь народ.

U âgo byŭ syn, zvali âgo Saŭl, malady i prygožy; i nâ bylo nikoga z' İzrail'cânaŭ prygažèjšaga za âgo; ên ad plâčèj svaih byŭ vyšèjšy za ŭves' narod.

3. І прапалі асьліцы ў Кіса, бацькі Саўлавага, і сказаў Кіс Саўлу, сыну свайму: вазьмі з сабою аднаго са слугаў і ўстань, ідзі, пашукай асьліц.

Ì prapali as'licy ŭ Kîsa, bac'ki Saŭlavaga, i skazaŭ Kîs Saŭlu, synu svajmu: vaz'mi z saboŭ adnago sa slugaŭ i ŭstan', idzi, pašukaj as'lic.

4. І прайшоў ён зямлю Яфрэмавую і прыйшоў у зямлю Шалішу, але не знайшлі; і прайшлі зямлю Шаалім, і там іх няма; і прайшоў ён зямлю Веньямінавую, і не знайшлі.

Ì prajšoŭ ên zâmlû Âfrèmavuŭ i pryjšoŭ u zâmlû Šališu, ale ne znajšli; i prajšli zâmlû Šaalim, i tam ih nâma; i prajšoŭ ên zâmlû Ven'âminavuŭ, i ne znajšli.

5. Калі яны прыйшлі ў зямлю Цуф, Саўл сказаў слуге свайму, які быў зь ім: хадзем назад, каб бацька мой, пакінуўшы асьліц, не пачаў непакоіцца за нас.

Kali âny pryjšli ŭ zâmlû Cuf, Saŭl skazaŭ sluze svajmu, âki byŭ z' im: hadzem nazad, kab bac'ka moj, pakînuŭšy as'lic, ne pačaŭ nepakoïcca za nas.

6. Але слуга сказаў яму: вось у гэтым горадзе ёсьць чалавек Божы, чалавек паважаны; усё, што ён скажа, збываецца; сходзім цяпер туды; можа, ён пакажа нам дарогу нашую, па якой нам ісьці.

Ale sluga skazaŭ âmu: vos' u gètym goradze ës'c' čalavek Božy, čalavek pavažany; usë, što ën skaža, zbyvaecca; shodzim câper tudy; moža, ën pakaža nam darogu našuû, pa âkoj nam is'ci.

7. І сказаў Саўл слуге свайму: вось мы пойдзем, а што мы прынясем таму чалавеку? бо хлеба не засталася ў торбах нашых, і дарунка няма, каб паднесьці чалавеку Божаму; што ў нас?

Ì skazaŭ Saŭl sluze svajmu: vos' my pojdzem, a što my prynâsem tamu čalaveku? bo hleba ne zastalosâ ŭ torbah našyh, ì darunka nâma, kab padnes'ci čalaveku Božamu; što ŭ nas?

8. І зноў адказваў слуга Саўлу і сказаў: вось у руцэ маёй чвэрць сікля срэбра; я аддам чалавеку Божаму, і ён пакажа нам дарогу нашую.

Ì znoŭ adkazvaŭ sluga Saŭlu ì skazaŭ: vos' u rucè maěj čvèrc' siklâ srèbra; â addam čalaveku Božamu, ì ën pakaža nam darogu našuû.

9. Раней у Ізраіля, калі хто-небудзь ішоў пытацца Бога, казалі так: хадзем да празарліўца. Бо той, каго называюць сёньня прарокам, раней называўся празарліўцам.

Ranej u Ìzrailâ, kalì hto-nebudz' išoŭ pytacca Boga, kazalì tak: hadzem da prazarliŭca. Bo toj, kago nazyvaûc' sën'nâ prarokam, ranej nazyvaûsâ prazarliŭcam.

10. І сказаў Саўл слуге свайму: добра ты кажаш; пойдзем. І пайшлі ў горад, дзе чалавек Божы.

Ì skazaŭ Saŭl sluze svajmu: dobra ty kažaš; pojdzem. Ì pajšli ŭ gorad, dze čalavek Božy.

11. Калі яны падымаліся ўгору ў горад, дык спаткалі дзяўчат, якія

выйшли чэрпаць ваду, і сказалі ім: ці ёсьць тут празарлівец?

Kali âny padymalisâ ŭgoru ŭ gorad, dyk spatkali dzâŭčat, âkiâ vyjšli čèrpc' vadu, i skazali im: ci ës'c' tut prazarlìvec?

12. Тыя адказвалі ім і сказалі: ёсьць; вось ён, паперадзе цябе; толькі паспяшайся, бо ён сёння прыйшоў у горад, бо сёння ў народа ахвярапрынашэньне на вышыні;

Tyâ adkazvali im i skazali: ës'c'; vos' ën, paperadze câbe; tol'ki pas'pâšajsâ, bo ën sën'nâ pryjšoŭ u gorad, bo sën'nâ ŭ naroda ahvâraprynašën'ne na vyšyni;

13. калі прыйдзеце ў горад, застанеце яго, пакуль ён яшчэ не пайшоў на тую вышыню, на абед; бо народ не пачне есці, пакуль ён ня прыйдзе; бо ён дабраславіць ахвяру, і пасля таго пачнуць есці кліканыя; дык вось, ідзеце, цяпер яшчэ застанеце яго.

kali pryjdzece ŭ gorad, zastanece âgo, pakul' ën âščè ne pajšoŭ na tuŭ vyšynû, na abed; bo narod ne pačne es'ci, pakul' ën nâ pryjdze; bo ën dabraslavic' ahvâru, i pas'lâ tago pačnuc' es'ci klikanyâ; dyk vos', idzece, câper âščè zastanece âgo.

14. І пайшлі яны ў горад. Калі ж увайшлі ў сярэдзіну горада, дык вось і Самуіл выходзіць насустрач ім, каб ісці на вышыню.

İ pajšli âny ŭ gorad. Kali ž uvajšli ŭ sârèdzinu gorada, dyk vos' i Samuil vyhodzic' nasustrač im, kab is'ci na vyšynû.

15. А Гасподзь адкрыў Самуілу за дзень да прыходу Саўлавага і сказаў:

16. заўтра гэтым часам Я прыйшлю да цябе чалавека зь зямлі Веньямінавай, і ты памаж яго ў кіраўніка народу Майму Ізраілю, і ён уратуе народ Мой ад рукі Філістымлянаў; бо Я ўважыў народу Майму, бо енк ягоны дайшоў да Мяне.

zaŭtra gèty m časam Á pryjšlû da câbe čalaveka z' zâmlì Ven'âminavaj, ì ty pamaž âgo ũ kiraŭnika narodu Majmu Ìzrailû, ì ên uratue narod Moj ad ruki Filistymlânaŭ; bo Á ũvažyŭ narodu Majmu, bo enk âgony dajšoŭ da Mâne.

17. Калі Самуіл убачыў Саўла, дык Гасподзь сказаў яму: вось чалавек, пра якога Я казаў табе; ён будзе кіраваць народам Маім.

Kali Samuil ubačyŭ Saŭla, dyk Gaspodz' skazaŭ âmu: vos' čalavek, pra âkoga Á kazaŭ tabe; ên budze kiravac' narodam Maím.

18. І пайшоў Саўл да Самуіла ў браме і спытаўся ў яго: скажы мне, дзе дом празарліўца?

Ì pajšoŭ Saŭl da Samuila ũ brame ì spytaŭsâ ũ âgo: skažy mne, dze dom prazarliŭca?

19. І адказваў Самуіл Саўлу і сказаў: я празарлівец, ідзі паперадзе мяне на вышыню; і вы будзеце абедаць са мною сёньня, і адпушчу цябе раницай, і ўсё, што ў цябе на сэрцы, скажу табе;

Ì adkazvaŭ Samuil Saŭlu ì skazaŭ: â prazarlìvec, idzi paperadze mâne na vyšynû; ì vy budzece abedac' sa mnoû sën'nâ, ì adpušču câbe ranìcaj, ì ũsë, što ũ câbe na sèrcy, skažu tabe;

20. а пра асьліц, якія ў цябе прапалі ўжо тры дні, ня турбуйся, яны знайшліся. І каму ўсё прывабнае ў Ізраілі? Ці ж не табе і ўсяму дому бацькі твайго?

a pra as'lic, âkiâ ũ câbe prapali ũžo try dni, nâ turbujšâ, âny znajšlisâ. Ì kamu ũsë pryvabnae ũ Ìzraili? Cì ž ne tabe ì ũsâmu domu bac'ki tvajgo?

21. І адказваў Саўл і сказаў: ці ж ня сын я Веньяміна, аднаго з малодшых пакаленьняў Ізраілевых? і племя маё ці ж ня меншае сярод плямёнаў Веньямінавых? Навошта ж ты кажаш мне гэта?

Ì adkazvaŭ Saŭl ì skazaŭ: cì ž nâ syn â Ven'âmina, adnago z malodšyh pakalen'nâŭ Ìzrailevyh? ì plemâ maë cì ž nâ menšae sârod plâmënaŭ

Ven 'âminavyh? Navošta ž ty kažaš mne gèta?

22. І ўзяў Самуіл Саўла і слугу ягонага, і ўвёў іх у пакой, і даў ім першае месца сярод запрошаных, якіх было каля трыццаці чалавек.

Ì ŭzâŭ Samuìl Saŭla ì slugu âgonaga, ì ŭvëŭ ih u pakoŭ, ì daŭ im peršae mesca sârod zaprošanyh, âkih bylo kalâ tryccaci čalavek.

23. І сказаў Самуіл кухару: падай тую частку, якую я даў табе і пра якую я сказаў табе: адкладзі яе ў сябе.

Ì skazaŭ Samuìl kuharu: padaj tuŭ častku, âkuŭ â daŭ tabe ì pra âkuŭ â skazaŭ tabe: adkladzì âe ŭ sâbe.

24. І ўзяў кухар лапатку і што было пры ёй і паклаў перад Саўлам. І сказаў Самуіл: вось гэта пакінута, пакладзі перад сабою і еж, бо на гэты час ашчаджана гэта табе, калі я склікаў народ. І абедаяў Саўл з Самуілам у той дзень.

Ì ŭzâŭ kuhar lapatku ì što bylo pry ej ì paklaŭ perad Saŭlam. Ì skazaŭ Samuìl: vos' gèta pakìnuta, pakladzì perad saboŭ ì ež, bo na gèty čas aščadžana gèta tabe, kalì â sklikaŭ narod. Ì abedaŭ Saŭl z Samuìlam u toj dzen'.

25. І сышлі яны з вышыні ў горад, і Самуіл гутарыў з Саўлам на даху.

Ì syšlì âny z vyšynì ŭ gorad, ì Samuìl gutaryŭ z Saŭlam na dahu.

26. Раніцай усталі яны так: калі ўзышла зара, Самуіл паклікаў Саўла на даху і сказаў: устань, я правяду цябе. І ўстаў Саўл, і выйшлі абодва яны з дома, ён і Самуіл.

Ranìcaj ustalì âny tak: kalì ŭzyšla zara, Samuìl paklikaŭ Saŭla na dahu ì skazaŭ: ustan', â pravâdu câbe. Ì ŭstaŭ Saŭl, ì vyjšlì abodva âny z doma, ën ì Samuìl.

27. Калі падыходзілі яны ў канец горада, Самуіл сказаў Саўлу: скажы слуге, каб ён пайшоў наперад нас, - і той пайшоў наперад; - а ты спыніся цяпер, і я адкрыю табе, што сказаў Бог.

Kali padyhodzili âny ŭ kanec gorada, Samuil skazaŭ Saŭlu: skažy sluze, kab ěn pajšoŭ naperad nas, - i toj pajšoŭ naperad; - a ty spynisâ câper, i â adkryŭ tabe, što skazaŭ Bog.

10 Кіраўнік

1. I ўзяў Самуіл посуд з алеем і выліў на галаву ягоную, і пацалаваў яго і сказаў: вось, Гасподзь памазвае цябе на кіраўніка спадчыны Сваёй:

Ĭ ŭzâŭ Samuil posud z aleem i vyliŭ na galavu âgonuŭ, i pacalavaŭ âgo i skazaŭ: vos', Gaspodz' pamazvae câbe na kiraŭnika spadčyny Svaěj:

2. калі ты цяпер пойдзеш ад мяне, дык сустрэнеш двух чалавек паблізу магілы Рахілі, на межах Веньямінавых, у Цэлцаху, і яны скажуць табе:

знайшліся асьліцы, якіх ты хадзіў шукаць, і вось бацька твой, забыўшы пра асьліц, непакоіцца за вас, кажучы: што з сынам маім?

kali ty câper pojdzeš ad mâne, dyk sustrèneš dvuh čalavek pablizu magily

Rahili, na mežah Ven'âminavyh, u Cèlcahu, i âny skažuc' tabe: znajšlisâ

as'licy, âkih ty hadziŭ šukac', i vos' bac'ka tvoj, zabyŭšy pra as'lic,

nepakoicca za vas, kažučy: što z synam maім?

3. і пойдзеш адтуль далей і прыйдзеш да дубровы Фаворскай, і

сустрэнуць цябе там тры чалавекі, што ісьцімуць да Бога ў Вэтыль:

адзін нясе тры казьляняткі, другі нясе тры хлябы, а трэці нясе мех зь віном;

i pojdzeš adtul' dalej i pryjdzeš da dubrovy Favorskaj, i sustrènoc' câbe tam

try čalaveki, što is'cimuc' da Boga ŭ Vètyl': adzin nâse try kaz'lânâtki, drugi

nâse try hlâby, a trèci nâse meh z' vinom;

4. і будуць яны цябе вітаць і дадуць табе два хлябы, і ты возьмеш з рук іхніх.

ì buduc' âny câbe vitac' ì daduc' tabe dva hlâby, ì ty voz'meš z ruk ihnih.

5. Пасьля таго ты прыйдзеш на пагорак Божы, дзе ахоўны атрад Філістымскі; і калі ўвойдзеш там у горад, сустрэнеш гурт прарокаў, што сыходзіцьмуць з вышыні, і перад імі псалтыр і тымпан, і жалейка і гусьлі, і яны прарочаць;

Pas'lâ tago ty pryjdzeš na pagorak Božy, dze ahoŭny atrad Filistymski; ì kali ŭvojdzeš tam u gorad, sustrèneš gurt prarokaŭ, što syhodzic'muc' z vyšyni, ì perad imi psaltyr ì tympan, ì žalejka ì gus'li, ì âny praročac';

6. і сыйдзе на цябе Дух Гасподні, і ты будзеш прарочыць зь імі і зробішся іншым чалавекам.

ì syjdze na câbe Duh Gaspodni, ì ty budzeš praročyc' z' imi ì zrobišsâ inšym čalavekam.

7. Калі гэтыя азнакі збудуцца з табою, тады рабі, што можа рука твая, бо з табою Бог.

Kali gètyâ aznaki zbuducca z taboŭ, tady rabi, što moža ruka tvaâ, bo z taboŭ Bog.

8. І ты пайдзі раней за мяне ў Галгал, куды і я прыйду да цябе дзеля прынясення цэласпаленьня і мірных ахвяраў; сем дзён чакай, пакуль я ня прыйду да цябе, і тады пакажу табе, што табе рабіць.

Ì ty pajdzi ranej za mâne ŭ Galgal, kudy ì â pryjdu da câbe dzelâ prynâsen'nâ cèlaspalen'nâ ì mironyh ahvâraŭ; sem dzën čakaj, pakul' â nâ pryjdu da câbe, ì tady pakažu tabe, što tabe rabič'.

9. Як толькі Саўл павярнуўся, каб ісьці да Самуіла, Бог даў яму іншае сэрца, і збыліся ўсе тыя азнакі ў той самы дзень.

Âk tol'ki Saŭl pavârnuŭsâ, kab is'ci da Samuila, Bog daŭ âmu inšae sèrca, ì zbylisâ ŭse tyâ aznaki ŭ toj samy dzen'.

10. Калі прыйшлі яны да пагорка, вось сустракаецца ім гурт прарокаў, і

сышоў на яго Дух Божы, і ён прарочыў сярод іх.

Kali pryjšli âny da pagorka, vos' sustrakaecca im gurt prarokaŭ, i syšoŭ na âgo Duh Božy, i ěn praročyŭ sârod ih.

11. Усе, хто ведаў яго ўчора і заўчора, убачыўшы, што ён з прарокамі прарочыць, казалі ў народзе адзін аднаму: што гэта сталася з сынам Кісавым? няўжо і Саўл у прароках?

Use, hto vedaŭ âgo ŭčora i zaŭčora, ubačyŭšy, što ěn z prarokami praročyc', kazali ŭ narodze adzín adnamu: što gèta stalasâ z synam Kísavym? nâŭžo i Saŭl u prarokah?

12. І адказваў адзін з тых, што былі там, і сказаў: а ў тых, хто бацька. Таму ўвайшло ў прымаўку: няўжо і Саўл у прароках?

Ì adkazvaŭ adzín z tyh, što byli tam, i skazaŭ: a ŭ tyh, hto bac'ka. Tamu ŭvajšlo ŭ prymaŭku: nâŭžo i Saŭl u prarokah?

13. І перастаў ён прарочыць і пайшоў на вышыню.

Ì perastaŭ ěn praročyc' i pajšoŭ na vyšynŭ.

14. І сказаў дзядзька Саўлаў яму і слуге ягонаму: куды вы хадзілі? Ён сказаў: шукаць асьліц, але, бачачы, што іх няма, зайшлі да Самуіла.

Ì skazaŭ dzâdz'ka Saŭlaŭ âmu i sluze âgonamu: kudy vy hadzili? Ěn skazaŭ: šukac' as'lic, ale, bačacy, što ih nâma, zajšli da Samuila.

15. І сказаў дзядзька Саўлаў: раскажы мне, што сказаў вам Самуіл.

Ì skazaŭ dzâdz'ka Saŭlaŭ: raskažy mne, što skazaŭ vam Samuil.

16. І сказаў Саўл дзядзьку свайму: ён абвясціў нам, што асьліцы знайшліся. А таго, што сказаў яму Самуіл пра царства, не адкрыў яму.

Ì skazaŭ Saŭl dzâdz'ku svajmu: ěn abvâs'ciŭ nam, što as'licy znajšlisâ. A tago, što skazaŭ âmu Samuil pra carstva, ne adkryŭ âmu.

17. І склікаў Самуіл народ да Госпада ў Масіфу

Ì sklikaŭ Samuil narod da Gospada ŭ Masifu

18. і сказаў сынам Ізраілевым: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: Я вывеў Ізраіля зь Егіпта і выбавіў вас з рукі Егіпцянаў і ад рукі ўсіх царстваў, што прыгняталі вас.

ì skazaŭ synam Ìzrailevym: tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: Â vyveŭ Ìzrailâ z' Egípta ì vybaviŭ vas z ruki Egipcânaŭ ì ad ruki ŭsìh carstvaŭ, što prygnâтали vas.

19. А вы цяпер адкінулі Бога вашага, Які ратуе вас ад усіх бедстваў вашых і смуткаў вашых, і сказалі Яму: цара пастаў над намі. Дык вось станьце прад Госпадам паводле плямёнаў вашых і паводле родаў вашых.

A vy câper adkìnulì Boga vašaga, Âkì ratue vas ad usìh bedstvaŭ vašyh ì smutkaŭ vašyh, ì skazalì Âmu: cara pastaŭ nad namì. Dyk vos' stan'ce prad Gospadam pavodle plâmënaŭ vašyh ì pavodle rodaŭ vašyh.

20. І загадаў Самуіл падыходзіць усім плямёнам Ізраілевым, і ўказана племя Веньямінава.

Ì zagadaŭ Samuil padyhodzìc' usìm plâmënam Ìzrailevym, ì ŭkazana plemâ Ven'âminava.

21. І загадаў падыходзіць племю Веньямінаваму паводле родаў яго і ўказаны род Матрыеў; і прыводзяць род Матрыеў па мужчынах, і названы Саўл, сын Кісаў; і шукалі яго і не знаходзілі.

Ì zagadaŭ padyhodzìc' plemû Ven'âminavamu pavodle rodaŭ âgo ì ŭkazany rod Matryeŭ; ì pryvodzâc' rod Matryeŭ pa mužčynah, ì nazvany Saŭl, syn Kisaŭ; ì šukalì âgo ì ne znahodzìlì.

22. І спыталіся яшчэ ў Госпада: ці прыйдзе ён яшчэ сюды? І сказаў Гасподзь: вось ён хаваецца ў абозе.

Ì spytalìsâ âščè ŭ Gospada: cì pryjdze ên âščè sŭdy? Ì skazaŭ Gaspodz': vos' ên havaeccâ ŭ aboze.

23. І пабеглі і ўзялі яго адтуль, і ён стаў сярод народу і быў ад плячэй сваіх вышэйшы за ўвесь народ.

Ì pabegli ì ŭzâli âgo adtul', ì ěn staŭ sârod narodu ì byŭ ad plâčěj svaih vyšějšy za ŭves' narod.

24. І сказаў Самуіл усяму народу: ці бачыце, каго выбраў Гасподзь? падобнага да яго няма ва ўсім народзе. Тады ўвесь народ усклікнуў і сказаў: хай жыве цар!

Ì skazaŭ Samuil usâmu narodu: ci bačyce, kago vybraŭ Gaspodz'? padobnaga da âgo nâma va ŭsim narodze. Tady ŭves' narod uskliknuŭ ì skazaŭ: haj žyve car!

25. І выклаў Самуіл народу правы царства, і напісаў кнігу, і паклаў прад Госпадам. І адпусьціў увесь народ, кожнага ў дом свой.

Ì vyklaŭ Samuil narodu pravy carstva, ì napisaŭ knìgu, ì paklaŭ prad Gospadam. Ì adpus'ciŭ uves' narod, kožnaga ŭ dom svoj.

26. Таксама і Саўл пайшоў у дом свой, у Гіву; і пайшлі зь ім адважныя, сэрца якіх крануўся Бог.

Taksama ì Saŭl pajšoŭ u dom svoj, u Givu; ì pajšli z' im advažnyâ, sèrca âkih kranuŭsâ Bog.

27. А нягодныя людзі казалі: ці ж яму ратаваць нас? І пагардзілі ім і не паднеслі яму дарункаў. Але ён як бы не заўважаў таго.

A nâgodnyâ lûdzi kazali: ci ž âmu ratavac' nas? Ì pagardzili ìm ì ne padnes'li âmu darunkaŭ. Ale ěn âk by ne zaŭvažau tago.

11 Кіраўнік

1. І прыйшоў Наас Аманіцянін і аблажыў Явіс Галаадскі. І казалі ўсе жыхары Явіса Наасу: заключы з намі спрымірэнства, і мы будзем

служыць табе.

Ì pryjšoŭ Naas Amanicânin ì ablažyŭ Âvis Galaadski. Ì skazali ŭse žyhary Âvisa Naasu: zaklûčy z nami sprymirènstva, ì my budzem služyc' tabe.

2. I сказаў ім Наас Аманіцянін: я ўступлю з вамі ў спрымірэнства, але дзеля таго, каб выкалаць кожнаму з вас правае вока і тым самым пакласьці няславу на ўсяго Ізраіля.

Ì skazaŭ im Naas Amanicânin: â ŭstuplû z vami ŭ sprymirènstva, ale dzelâ tago, kab vykalac' kožnamu z vas pravae voka ì tym samym paklas'ci nâslavu na ŭsâgo Ízrailâ.

3. I казалі яму старэйшыны Явіса: дай нам тэрміну сем дзён, каб паслаць нам паслоў ва ўсе межы Ізраільскія, і калі ніхто не дапаможа нам, дык мы пойдзем да цябе.

Ì skazali âmu starèjšyny Âvisa: daj nam tèrminu sem dzën, kab paslac' nam pasloŭ va ŭse mežy Ízrail'skiâ, ì kalì nihto ne dapamoža nam, dyk my pojdzem da câbe.

4. I прыйшлі паслы ў Гіву Саўлавую і пераказалі словы гэтыя ў вушы народу; і ўвесь народ падняў лямант і заплакаў.

Ì pryjšli pasly ŭ Givu Saŭlavuŭ ì perakazali slovy gètyâ ŭ vušy narodu; ì ŭves' narod padnâŭ lâmant ì zaplakaŭ.

5. I вось, прыйшоў Саўл, ідучы за валамі, з поля і сказаў: што зрабілася з народамі, што ён плача? I пераказалі яму словы жыхароў Явіса.

Ì vos', pryjšoŭ Saŭl, idučy za valami, z polâ ì skazaŭ: što zrabilasâ z narodami, što ên plača? Ì perakazali âmu slovy žyharoŭ Âvisa.

6. I сышоў Дух Божы на Саўла, калі ён пачуў словы гэтыя, і моцна ўспалымніўся гнеў ягоны;

Ì syšoŭ Duh Božy na Saŭla, kalì ên pačuŭ slovy gètyâ, ì mocna ŭspalymniŭsâ gneŭ âgony;

7. I ўзяў ён пару валоў, і расьцяў іх на часткі, і паслаў ва ўсе межы Ізраільскія праз тых паслоў, абвяшчаючы, што так будзе зроблена з валамі таго, хто ня пойдзе сьледам за Саўлам і Самуілам. I напад страх Гасподні на народ, і выступілі як адзін чалавек.

Ì ŭzâŭ ěn paru valouŭ, ì ras'câŭ ih na častki, ì paslaŭ va ŭse meży Ìzrail'skiâ praz tyh paslouŭ, abvâščaŭčy, što tak budze зроблена z valami tago, hto nâ pojdze s'ledam za Saŭlam ì Samuilam. Ì napaŭ strah Gaspodni na narod, ì vystupili âk adzin čalavek.

8. Саўл агледзеў іх у Вэзэку, і знайшоў сыноў Ізраілевых трыста тысяч, і мужчын Юдавых трыццаць тысяч

Saŭl agledzeŭ ih u Vèzèku, ì znajšoŭ synouŭ Ìzrailevyh trysta tysâč, ì mužčyn Ŭdavyh tryccac' tysâč

9. I сказалі прыйшлым паслам: так скажэце жыхарам Явіса

Галаадскага: заўтра будзе вам дапамога, калі прыгрэе сонца. I прыйшлі паслы і абвясцілі жыхарам Явіса, і яны зарадаваліся.

Ì skazali pryjšlym paslam: tak skažèce žyharam Âvisa Galaadskaga: zaŭtra budze vam dapamoga, kali prygrèe sonca. Ì pryjšli pasly ì abvâs'cili žyharam Âvisa, ì âny zaradavalisâ.

10. I сказалі жыхары Явіса: заўтра выйдзем да вас, і рабеце з намі, як вам заўгодна.

Ì skazali žyhary Âvisa: zaŭtra vyjdzem da vas, ì rabece z nami, âk vam zaŭgodna.

11. На другі дзень Саўл падзяліў народ на тры атрады, і яны праніклі ўсярэдзіну табара ў час ранішняй варты і пабілі Аманіцянаў да дзённай сьпёкі; тыя, што засталіся, расьсеяліся, так што не засталася зь іх двух разам.

Na drugi dzen' Saŭl padzâliŭ narod na try atrady, ì âny pranikli ŭsârèdzinu

tabara ů čas ranišnâj varty i pabili Amanicânaů da dzënnaj s'pëki; tyâ, što zastalisâ, ras'seâlisâ, tak što ne zastalosâ z' ih dvuh razam.

12. Тады сказаў народ Самуілу: хто казаў: ці ж Саўлу цараваць над намі? дайце гэтых людзей, і мы аддамо іх сьмерці.

Tady skazaů narod Samuïlu: hto kazaů: ci ž Saůlu caravac' nad nami? dajce gëtyh lûdzej, i my addamo ih s'merci.

13. Але Саўл сказаў: у гэты дзень нікога ня трэба аддаваць сьмерці, бо сёньня Гасподзь учыніў выратаваньне ў Ізраілі.

Ale Saůl skazaů: u gëty dzen' nikoga nâ trëba addavac' s'merci, bo sën'nâ Gaspodz' učyniů vyratavan'ne ů Ìzraili.

14. І сказаў Самуіл народу: пойдзем у Галгал і абновім там царства.

Ì skazaů Samuïl narodu: pojdzem u Galgal i abnovim tam carstva.

15. І пайшоў увесь народ у Галгал, і паставілі там Саўла царом прад Госпадам у Галгале, і прынеслі там мірныя ахвяры прад Госпадам. І вельмі весяліліся там Саўл і ўсе Ізраільцяне.

Ì pajšoů uves' narod u Galgal, i pastavili tam Saůla carom prad Gospadam u Galgale, i prynes'li tam mirnyâ ahvâry prad Gospadam. Ì vel'mi vesâlilisâ tam Saůl i ůse Ìzrail'câne.

12 Кіраўнік

1. І сказаў Самуіл усяму Ізраілю: вось, Я паслухаўся голасу вашага ва ўсім, што вы казалі мне, і паставіў над вамі цара,

Ì skazaů Samuïl usâmu Ìzrailû: vos', Â pasluhaůsâ golasu vašaga va ůsim, što vy kazali mne, i pastaviů nad vami cara,

2. і вось, цар ходзіць перад вамі; а я састарыўся і пасівеў; і сыны мае з вамі; а я хадзіў перад вамі з маладосьці маёй і да сёньня;

ì vos', car hodzic' perad vami; a â sastaryÿsâ ì pasiveÿ; ì syny mae z vami; a â hadziÿ perad vami z malos'ci maëj ì da sën'nâ;

3. вось я; сьведчыце на мяне перад Госпадам і прад памазанцам Ягоным, у каго я ўзяў вала, у каго ўзяў асла, каго пакрыўдзіў і каго ўціснуў, у каго ўзяў дарунак і заплюшчыў у справе ягонай вочы мае, - і я вярну вам.

vos' â; s'vedčyce na mâne perad Gospadam ì prad pamazancam Ágonym, u kago â ùzâÿ vala, u kago ùzâÿ asla, kago pakryÿdziÿ ì kago ùcisnuÿ, u kago ùzâÿ darunak ì zaplûšçyÿ u sprave âgonaj vočy mae, - ì â vârnu vam.

4. І адказвалі: ты ня крыўдзіў нас і ня ўціскаў нас і нічога ні ў каго ня ўзяў.

Ì adkazvali: ty nâ kryÿdziÿ nas ì nâ ùciskaÿ nas ì ničoga ni ù koga nâ ùzâÿ.

5. І сказаў ён ім: сьведка на вас Гасподзь, і сьведка памазанец Ягоны ў гэты дзень, што вы не знайшлі нічога за мною. І сказалі: сьведка.

Ì skazaÿ ën im: s'vedka na vas Gaspodz', ì s'vedka pamazanec Ágony ù gèty dzen', što vy ne znajšli ničoga za mnoÿ. ì skazali: s'vedka.

6. Тады Самуіл сказаў народу: сьведка Гасподзь, Які паставіў Майсея і Аарона і Які вывеў бацькоў вашых зь зямлі Егіпецкай.

Tady Samuil skazaÿ narodu: s'vedka Gaspodz', Âki pastaviÿ Majseâ ì Aarona ì Âki vyveÿ bac'koÿ vašyh z' zâmlì Egìpeckaj.

7. А цяпер станьце, і я буду судзіцца з вамі прад Госпадам за ўсе дабрачынствы, якія зрабіў Ён вам і бацькам вашым.

A câper stan'ce, ì â budu sudzicca z vami prad Gospadam za ùse dabračynstvy, âkiâ zrabiÿ Ën vam ì bac'kam vašym.

8. Калі прыйшоў Якаў у Егіпет, і бацькі вашыя залямантавалі да Госпада, дык Гасподзь паслаў Майсея і Аарона, і яны вывелі бацькоў вашых зь Егіпта і пасялілі іх на месцы гэтым.

Kali pryjšoŭ Âkaŭ u Egìpet, i bac'ki vašyâ zalâmantavali da Gospada, dyk Gaspodz' paslaŭ Majseâ i Aarona, i âny vyveli bac'koŭ vašyh z' Egìpta i pasâlili ih na mescy gètym.

9. Але яны забылі Госпада Бога свайго, і Ён аддаў іх у рукі Сісары, ваеначальніка Асорскага, і ў рукі Філістымлянаў і ў рукі цара Маавіцкага, якія ваявалі супроць іх.

Ale âny zabyli Gospada Boga svajgo, i Ęn addaŭ ih u ruki Sisary, vaenačal'nika Asorskaga, i ŭ ruki Filistymlânaŭ i ŭ ruki cara Maavickaga, âkiâ vaâvali suproc' ih.

10. Але калі яны залямантавалі да Госпада і сказалі: "зграшылі мы, бо пакінулі Госпада і пачалі служыць Ваалам і Астартам, цяпер выратуй нас ад рукі ворагаў нашых і мы будзем служыць Табе",

Ale kali âny zalâmantavali da Gospada i skazali: "zgrašyli my, bo pakinuli Gospada i pačali služyc' Vaalam i Astartam, câper vyratuj nas ad ruki voragaŭ našyh i my budzem služyc' Tabe",

11. тады Гасподзь паслаў Ераваала і Варака, і Ефтая і Самуіла, і выратаваў вас ад рукі ворагаў вашых, што атачалі вас, і вы жылі ў бясьпецы.

tady Gaspodz' paslaŭ Eravaala i Varaka, i Eftaâ i Samuila, i vyratavaŭ vas ad ruki voragaŭ vašyh, što атаčali vas, i vy žyli ŭ bâs'pecy.

12. Але ўбачыўшы, што Наас, цар Аманіцкі, ідзе супроць вас, вы сказалі мне: "ня цар няхай валадарыць над намі", тым часам як Гасподзь Бог ваш - цар ваш.

Ale ŭbačyŭšy, što Naas, car Amanicki, idze suproc' vas, vy skazali mne: "nâ car nâhaj valadaryc' nad nami", tym časam âk Gaspodz' Bog vaš - car vaš.

13. Дык вось, вось цар, якога вы абралі, якога вы патрабавалі: вось, Гасподзь паставіў над вамі цара.

Dyk vos', vos' car, âkoga vy abrali, âkoga vy patrabavali: vos', Gaspodz' pastaviŭ nad vami cara.

14. Калі будзеце баяцца Госпада і службыць Яму і слухаць голасу Ягонага, і ня будзеце супрацівіцца загадам Госпада, і будзеце і вы і цар ваш, які валадарыць над вамі, хадзіць за Госпадам Богам вашым;

Kali budzece baâcca Gospada i služyc' Âmu i sluhac' golasu Âgonaga, i nâ budzece supracivicca zagadam Gospada, i budzece i vy i car vaš, âki valadaryc' nad vami, hadzic' za Gospadam Bogam vašym;

15. а калі ня будзеце слухаць голасу Госпада і пачняце супрацівіцца загадам Госпада, дык рука Госпада будзе супроць вас, як была супроць бацькоў вашых.

a kali nâ budzece sluhac' golasu Gospada i pačnâce supracivicca zagadam Gospada, dyk ruka Gospada budze suproc' vas, âk byla suproc' bac'koŭ vašyh.

16. Цяпер станьце і паглядзеце на дзею вялікую, якую Гасподзь учыніў перад вачыма вашымі:

Câper stan'ce i paglâdzece na dzeŭ vâlikuŭ, âkuŭ Gaspodz' učyniŭ perad vačyma vašymi:

17. ці ж ня жніва пшаніцы сёння? але я паклічу Госпада, і пашле Ён гром і дождж, і вы ўведаеце і пабачыце, які вялікі грэх, які вы ўчынілі прад вачыма Госпада, просячы сабе цара.

cì ž nâ žniva pšanicy sën'nâ? ale â pakliču Gospada, i pašle Ęn grom i doždž, i vy ŭvedaece i pabačyce, âki vâlikì grèh, âki vy ŭčynili prad vačyma Gospada, prosâčy sabe cara.

18. І паклікаў Самуіл Госпада, і Гасподзь паслаў гром і дождж у той дзень; і прыйшоў увесь народ у вялікі страх ад Госпада і Самуіла.

ì paklikaŭ Samuil Gospada, i Gaspodz' paslaŭ grom i doždž u toj dzen'; i

pryjšoŭ uves' narod u vâlikì strah ad Gospada i Samuila.

19. І сказаў увесь народ Самуілу: памаліся за рабоў тваіх прад Госпадам Богам тваім, каб не памерці нам; бо да ўсіх грахоў нашых мы дадалі яшчэ грэх, калі прасілі сабе цара.

Ì skazaŭ uves' narod Samuilu: pamalisâ za raboŭ tvaih prad Gospadam Bogam tvaim, kab ne pamerci nam; bo da ŭsìh grahoŭ našyh my dadali âščè grèh, kalì prasilì sabe cara.

20. І адказваў Самуіл народу: ня бойцеся, грэх гэты вамі зроблены, але вы не адступайце толькі ад Госпада і служэце Госпаду ўсім сэрцам вашым

Ì adkazvaŭ Samuil narodu: nâ bojcesâ, grèh gèty vami зроблены, ale vy ne adstupajce tol'ki ad Gospada i služèce Gospadu ŭsìm sèrcam vašym

21. і не навяртайцеся на сьлед нікчэмных багоў, якія не прынясуць карысьці і ня выбавяць, бо яны - нішто.

ì ne navârtajcesâ na s'led nikčèmnyh bagoŭ, âkiâ ne prynâsuc' karys'ci ì nâ vybavâc', bo âny - ništo.

22. А Гасподзь не пакіне народу Свайго дзеля вялікага імя Свайго, бо Госпаду заўгодна было выбраць вас народам Сваім;

A Gaspodz' ne pakine narodu Svajgo dzelâ vâlikaga imâ Svajgo, bo Gospadu zaŭgodna bylo vybrac' vas narodam Svaim;

23. і я таксама не дапушчу сабе грэху прад Госпадам, каб перастаць маліцца за вас, і буду настаўляць вас на шлях добры і просты;

ì â taksama ne dapušču sabe grèhu prad Gospadam, kab perastac' malicca za vas, ì budu nastaŭlâc' vas na šlâh dobry ì prosty;

24. толькі бойцеся Госпада і служэце Яму ў ісьціне, ад усяго сэрца вашага, бо вы бачылі, якія вялікія дзеі Ён учыніў з вамі;

tol'ki bojcesâ Gospada i služèce Âmu ŭ is'cine, ad usâgo sèrca vašaga, bo vy

bačyli, âkiâ vâlikîâ dzei Ěn učyniũ z vami;

25. калі ж вы будзеце рабіць ліхое, дык і вы і цар ваш загінеце.

kali Ź vy budzece rabic' lihoe, dyk i vy i car vaš zaginece.

13 Кіраўнік

1. Год быў з пачатку цараванья Саўла, і другі год цараваў ён над Ізраілем, як выбраў сабе Саўл тры тысячы зь Ізраільцянаў:

God byũ z pačatku caravan' nâ Saũla, i drugi god caravaũ ěn nad Īzrailem, âk vybraũ sabe Saũl try tysâčy z' Īzrail' cînaũ:

2. дзьве тысячы былі з Саўлам у Міхмасе і на гары Вэтыльскай, а тысяча была зь Ёнатанам у Гіве Веньямінавай; а астатні люд адпусьціў ён па дамах сваіх.

dz've tysâčy byli z Saũlam u Mihmase i na gary Vètyl'skaj, a tysâča byla z' Ěnatanam u Give Ven'âminavaj; a astatni lûd adpus'ciũ ěn pa damah svaih.

3. І разьбіў Ёнатан ахоўны атрад Філістымскі, які быў у Гіве; і пачулі пра гэта Філістымляне, а Саўл пратрубіў у трубу па ўсёй краіне, абвешчаючы: няхай пачуюць Габрэі!

Ì raz'biũ Ěnatan ahoũny atrad Filistymski, âki byũ u Give; i pačuli pra gèta Filistymlâne, a Saũl pratrubiũ u trubu pa ũsěj kraine, abvâščaũcy: nâhaj pačuũc' Gabrèi!

4. Калі ўвесь Ізраіль пачуў, што разьбіў Саўл ахоўны атрад Філістымскі і што Ізраіль зрабіўся ненавісны Філістымлянам, дык люд сабраўся да Саўла ў Галгал.

Kali ũves' Īzrail' pačuũ, što raz'biũ Saũl ahoũny atrad Filistymski i što Īzrail' zrabiũsâ nenavisny Filistymlânám, dyk lûd sabraũsâ da Saũla ũ Galgal.

5. І сабраліся Філістымляне на вайну супроць Ізраіля: трыццаць тысяч

калясьніц і шэсьць тысяч коньніцы, і люду мноства, як пясок на беразе мора; і прыйшлі і разьмясьціліся табарам у Міхмасе, з усходняга боку Бэт-Авэна.

Ì sabralisâ Filistymlâne na vajnu suproc' Ìzrailâ: tryccac' tysâč kalâs'nîc i šès'c' tysâč kon'nîcy, i lûdu mnostva, âk pâsok na beraze mora; i pryjšli i raz'mâs'cilisâ tabaram u Mihmase, z ushodnâga boku Bêt-Avèna.

6. Ізраільцяне, бачачы, што яны ў небясьпецы, бо народ быў уціснуты, хаваліся ў пячорах і ў цясьнінах і ў скалах, і ў вежах і ў равах;

Ìzrail'câne, bačacy, što âny ŭ nebâs'pecy, bo narod byŭ ucisnuty, havalisâ ŭ pâčorah i ŭ câs'ninah i ŭ skalah, i ŭ vežah i ŭ ravah;

7. а некаторыя з Габрэяў пераправіліся за Ярдан у краіну Гадаву і Галаадскую; а Саўл быў яшчэ ў Галгале, і ўвесь люд, які быў зь ім, быў у страху.

a nekatoryâ z Gabrèâŭ peraprazilisâ za Ârdan u krainu Gadavu i Galaadskuû; a Saül byŭ âščè ŭ Galgale, i ŭves' lûd, âki byŭ z' im, byŭ u strahu.

8. І чакаў ён сем дзён, да тэрміну, вызначанага Самуілам, а Самуіл ня прыходзіў у Галгал. І пачаў люд разьбягацца ад яго.

Ì čakaŭ ên sem dzën, da tèrminu, vyznačanaga Samuilam, a Samuil nâ pryhodziŭ u Galgal. Ì pačaŭ lûd raz'bâgacca ad âgo.

9. І сказаў Саўл: прывядзеце да мяне, што вызначана ў ахвяру цэласпаленьня і ў ахвяры мірныя. І ўчыніў цэласпаленьне.

Ì skazaŭ Saül: pryvâdzece da mâne, što vyznačana ŭ ahvâru cèlaspalen'nâ i ŭ ahvâry mîrnyâ. Ì ŭčyniŭ cèlaspalen'ne.

10. Але ледзь толькі закончыў ён цэласпаленьне, вось, прыходзіць Самуіл. І выйшаў Саўл насустрач яму, каб вітаць яго.

Ale ledz' tol'ki zakončyŭ ên cèlaspalen'ne, vos', pryhodzic' Samuil. Ì vyjšaŭ Saül nasustrač âmu, kab vitac' âgo.

11. Але Самуїл сказаў: што ты зрабіў? Саўл адказаў: я бачыў, што люд разьбягаецца ад мяне, а ты ня прыходзіў у назначаны час, а Філістымляне сабраліся ў Міхмасе;

Ale Samuil skazaŭ: što ty zrabìŭ? Saŭl adkazaŭ: â bačyŭ, što lùd raz'bâgaecca ad mâne, a ty nâ pryhodziŭ u naznačany čas, a Filistymlâne sabralisâ ŭ Mihmase;

12. тады падумаў я: "цяпер прыйдуць на мяне Філістымляне ў Галгал, а я яшчэ не заклікаў да Госпада", і таму рашыўся ўчыніць цэласпаленьне.

tady padumaŭ â: "câper pryjduc' na mâne Filistymlâne ŭ Galgal, a â âščè ne zaklikaŭ da Gospada", i tamu rašyŭsâ ŭčynic' cèlaspalen'ne.

13. І сказаў Самуїл Саўлу: кепска зрабіў ты, што ня выканаў загаду Госпада Бога твайго, што даўно быў табе, бо сёньня ўмацаваў бы Гасподзь цараваньне тваё над Ізраілем назаўсёды;

Ì skazaŭ Samuil Saŭlu: kepska zrabìŭ ty, što nâ vykanaŭ zagadu Gospada Boga tvajgo, što daŭno byŭ tabe, bo sën'nâ ŭmacavaŭ by Gaspodz' caravan'ne tvaë nad Ìzrailem nazaŭsëdy;

14. але цяпер ня выстаяць царству твайму: Гасподзь знойдзе Сабе чалавека па сэрцы Сваім і загадае яму Гасподзь быць правадыром народу Свайго, бо ты ня выканаў таго, што было загадана табе Госпадам.

ale câper nâ vystaâc' carstvu tvajmu: Gaspodz' znojdze Sabe čalaveka pa sèrcy Svaìm i zagadae âmu Gaspodz' byc' pravadyrom narodu Svajgo, bo ty nâ vykanaŭ tago, što bylo zagadana tabe Gospadam.

15. І ўстаў Самуїл і пайшоў з Галгала ў Гіву Веньямінаву; а Саўл пералічыў людзей, якія былі зь ім, да шасьцісот чалавек.

Ì ŭstaŭ Samuil i pajšoŭ z Galgala ŭ Givu Ven'âminavu; a Saŭl peraličyŭ lùdzej, âkiâ byli z' im, da šas'cisot čalavek.

16. Саўл з сынамі сваімі Ёнатанам і людзьмі, якія былі пры ім, заселі ў Гіве Веньямінавай; а Філістымляне стаялі табарам у Міхмасе.

Saül z synam svaim Ęnatanam i lûdz'mi, âkiâ byli pry ih, zaseli ũ Give Ven'âminavaj; a Filistymlâne staâli tabaram u Mihmase.

17. І выйшлі з табара Філістымскага тры атрады для спусташэння зямлі: адзін скіраваўся па дарозе да Офры, у акругу Саўлавую,

Ĭ vyjšli z tabara Filistymskaga try atrady dlâ spustašën'nâ zâmlì: adzìn skiravaŭsâ pa daroze da Ofry, u akругu Saŭlavuu,

18. другі атрад выправіўся па дарозе Вэтаронскай, а трэці скіраваўся па дарозе да мяжы даліны Цэваім, да пустыні.

drugì atrad vypraviŭsâ pa daroze Vètaronskaj, a trèci skiravaŭsâ pa daroze da mâžy daliny Cèvaìm, da pustynì.

19. Кавалёў ня было ва ўсёй зямлі Ізраільскай, бо Філістымляне апасаліся, каб Габрэі не зрабілі меча альбо дзіды.

Kavalëŭ nâ bylo va ũsëj zâmlì Ĭzrail'skaj, bo Filistymlâne apasalìsâ, kab Gabrèi ne zrabìli meča al'bo dzìdy.

20. І павінны былі хадзіць усе Ізраільцяне да Філістымлянаў мянціць свае сашнікі і свае рыдлёўкі, і свае сякеры і свае матыкі,

Ĭ pavìnny byli hadzìc' use Ĭzrail'câne da Filistymlânaŭ mâncìc' svae sašnikì i svae rydlëŭkì, i svae sâkery i svae matyki,

21. калі зробіцца шчарбіна на лязе ў сашніку і ў рыдлёўках, і ў вілах і ў сякерах, альбо калі трэба ражон паправіць.

kali zrobìcca ščarbìna na lâze ũ sašniku i ũ rydlëŭkah, i ũ vilah i ũ sâkerah, al'bo kali trèba ražon papravìc'.

22. Таму ў час вайны ня было ні меча, ні дзіды ва ўсяго народу, які быў з Саўлам і Ёнатанам, а толькі знайшліся яны ў Саўла і Ёнатана, сына ягонага.

Tamu ů čas vajny nâ bylo ni meča, ni dzidy va ůsâgo narodu, âki byů z Saůlam i Ěnatanam, a tol'ki znajšlisâ âny ů Saůla i Ěnatana, syna âgonaga.

23. I выйшаů перадавы атрад Філістымскі да пераправы Міхмаскай.

Ī vyjšaů peradavy atrad Filistymski da peraprawy Mihmaskaj.

14 Кіраůнік

1. Аднаго дня сказаů Ěнатан, сын Саůлаů, слuze, збраяносцу свайму: ідзі, праройдзем да атрада Філістымскага, што па той бок. А бацьку свайму не сказаů пра гэта.

Adnago dnâ skazaů Ěnatan, syn Saůlaů, sluze, zbraânoscu svajmu: idzi, pârojdzem da atrada Filistymskaga, što pa toj bok. A bac'ku svajmu ne skazaů pra gèta.

2. А Саůл быů у навакольлі Гівы, пад гранатавым дрэвам, што ů Мігроне; зь ім было каля шасьцісот чалавек народу

A Saůl byů u navakol'li Givy, pad granatavym drèvam, što ů Mìgrone; z' im bylo kalâ šas'cisot čalavek narodu

3. і Ахія, сын Ахітува, брата Ěхавэда, сына Фінэеса, сына Ілія, сьвятар Госпада ů Сіломе, які насіů наплечнік. А народ ня ведаů, што Ěнатан пайшоů.

Ī Ahîâ, syn Ahituva, brata Ěhavèda, syna Finèesa, syna Īlîâ, s'vâtar Gospada ů Silome, âki nasiů naplečnik. A narod nâ vedaů, što Ěnatan pajšoů.

4. Паміж пераходамі, па якіх Ěнатан спрабаваů прабрацца да атрада Філістымскага, была вострая скала з аднаго боку і вострая скала з другога: адна называлася Бацэц, а другая Сэнэ;

Pamiž perahodami, pa âkih Ěnatan sprabavaů prabracca da atrada Filistymskaga, byla vostraâ skala z adnago boku i vostraâ skala z drugoga:

adna nazyvalasâ Bacèc, a drugaâ Sènè;

5. адна скала выдавалася з поўначы да Міхмаса, а другая з поўдня да Гівы.

adna skala vydavalasâ z poŭnačy da Mihmasa, a drugaâ z poŭdnâ da Givyu.

6. І сказаў Ёнатан слуге-збраяноску свайму: ідзі, праройдзем да атрада гэтых неабрэзанных; магчыма, Гасподзь дапаможа нам, бо Госпаду няцяжка выратаваць многіх, альбо нямногіх.

Ì skazaŭ Ęnatan sluze-zbraânoscu svajmu: idzi, pârôjdzem da atrada gètyh neabrèzanyh; magčyma, Gaspodz' dapamoža nam, bo Gospadu nâcâžka vyratavac' mnogih, al'bo nâmnogih.

7. І адказаў збраяносец: рабі ўсё, што на сэрцы ў цябе; ідзі, вось я з табою, куды табе заўгодна.

Ì adkazaŭ zbraânosec: rabi ũsë, što na sèrcy ũ câbe; idzi, vos' â z taboŭ, kudy tabe zaŭgodna.

8. І сказаў Ёнатан: вось, мы праройдзем да гэтых людзей і станем на вачах у іх;

Ì skazaŭ Ęnatan: vos', my pârôjdzem da gètyh lûdzej i stanem na vačah u ih;

9. калі яны так скажуць нам: "спынецеся, пакуль мы пойдзем да вас", дык мы спынімся на сваіх месцах і ня ўзыдзем да іх;

kali âny tak skažuc' nam: "spynecesâ, pakul' my pojdzem da vas", dyk my spynìmsâ na svaih mescah i nâ ũzydzem da ih;

10. а калі так скажуць: "падымемся да нас", дык мы ўзыдзем, бо Гасподзь аддаў іх у рукі нашыя; і гэта будзе знакам нам.

a kali tak skažuc': "padymemsâ da nas", dyk my ũzydzem, bo Gaspodz' addaŭ ih u rukì našyâ; i gèta budze znakam nam.

11. Калі абодва яны спыніліся на вачах у атрада Філістымскага, дык Філістымляне казалі: вось, Габрэі выходзяць зь цясьнінаў, у якіх

хаваліся яны.

Kali abodva âny spynilisâ na vačah u atrada Filistymškaga, dyk Filistymlâne skazali: vos', Gabrèi vyhodzâc' z' câs'ninaŭ, u âkih havalisâ âny.

12. І закрычалі людзі, якія складалі атрад, да Ёнатана і збраяносца ягонага, кажучы: падымецеся да нас, і мы вам скажам нешта. Тады Ёнатан сказаў збраяносцу свайму: ідзі сьледам за мною, бо Гасподзь аддаў іх у рукі Ізраілю.

Ì zakryčali lûdzi, âkiâ skladali atrad, da Ęnatana i zbraânosca âgonaga, kažučy: padymecesâ da nas, i my vam skažam nešta. Tady Ęnatan skazaŭ zbraânoscu svajmu: idzi s'ledam za mnoû, bo Gaspodz' addaŭ ih u ruki İzrailû.

13. І пачаў узыходзіць Ёнатан, чапляючыся рукамі і нагамі, і збраяносец ягоны за ім. І падалі Філістымляне перад Ёнатанам, а збраяносец дабіваў іх за ім.

Ì pačaŭ uzyhodzic' Ęnatan, čaplâûčysâ rukami i nagami, i zbraânosec âgony za im. Ì padali Filistymlâne perad Ęnatanam, a zbraânosec dabivaŭ ih za im.

14. І загінула ў гэтым першым пабоішчы ад Ёнатана і збраяносцаў ягоных каля дваццаці чалавек, на палавіне поля, ураблянага параю валоў за дзень.

Ì zagînula ŭ gètym peršym paboiščy ad Ęnatana i zbraânoscaŭ âgonyh kalâ dvaccaci čalavek, na palavine polâ, urablânaga paraû valoŭ za dzen'.

15. І ўсчалася жудасьць у табары на полі і ва ўсім народзе: перадавыя атрады і спусташальнікі зямлі затрымцелі; здрыганулася ўся зямля, і быў жах вялікі ад Госпада.

Ì ŭščalasâ žudas'c' u tabary na poli i va ŭsim narodze: peradavyâ atrady i spustašal'niki zâmlì zatrymceli; zdryganulasâ ŭsâ zâmlâ, i byŭ žah vâlikì ad Gospada.

16. І ўбачылі вартавыя Саўла ў Гіве Веньямінавай, што натоўп расьсейваецца і бяжыць туды і сюды.

Ì ŭbačyli vartavyâ Saŭla ŭ Gìve Ven'âminavaj, što natoŭp ras'sejvaecca i bâžyc' tudy i sŭdy.

17. І сказаў Саўл народу, які быў зь ім: перагледзьце і даведайцеся, хто з нашых выйшаў. І перагледзелі, і вось, няма Ёнатана і збраяносца ягонага.

Ì skazaŭ Saŭl narodu, âkì byŭ z' im: peragledz'ce i davedajcesâ, hto z našyh vyjšaŭ. Ì peragledzeli, i vos', nâma Ênatana i zbraânosca âgonaga.

18. І сказаў Саўл Ахію: прынясі ківот Божы, - бо ківот Божы ў той час быў з сынамі Ізраільскімі.

Ì skazaŭ Saŭl Ahiû: prynâsi kivot Božy, - bo kivot Božy ŭ toj čas byŭ z synami Ìzrail'skimi.

19. Саўл яшчэ гаварыў, калі замяшаньне ў табары Філістымскім усё больш і больш павялічвалася. Тады сказаў Саўл сьвятару: складзі рукі твае.

Saŭl âščè gavaryŭ, kalì zamâšan'ne ŭ tabary Filistymskim usë bol'sh i bol'sh pavâličvalasâ. Tady skazaŭ Saŭl s'vâtaru: skladzi ruki tvae.

20. І ўсклікнуў Саўл і ўвесь люд, які быў зь ім, і прыйшлі да месца бітвы, і вось, там меч кожнага павернуты быў супроць блізкага свайго; замяшаньне было вельмі вялікае.

Ì ŭskliknuŭ Saŭl i ŭves' lûd, âkì byŭ z' im, i pryjšli da mesca bitvy, i vos', tam meč kožnaga pavernuty byŭ suproc' blizkaga svajgo; zamâšan'ne bylo vel'mi vâlikae.

21. Тады і Габрэі, якія ўчора і заўчора былі ў Філістымлянаў і якія ўсюды хадзілі зь імі ў табары, прысталі да Ізраільцянаў, што былі з Саўлам і Ёнатанам;

Tady i Gabrèi, âkiâ ŭčora i zaŭčora byli ŭ Filistymlânaŭ i âkiâ ŭsŭdy hadzili z' imi ŭ tabary, prystali da Ìzrail'cânaŭ, što byli z Saŭlam i Ėnatanam;

22. I ŭсе Ізраільцяне, якія хаваліся на гары Яфрэмавай, пачуўшы, што Філістымляне пабеглі, таксама прысталі да сваіх у бітве.

Ì ŭse Ìzrail'câne, âkiâ havalisâ na gary Áfrémavaj, pačuŭšy, što Filistymlâne pabegli, taksama prystali da svaih u bitve.

23. I выратаваў Гасподзь таго дня Ізраіля; а бітва пашырылася аж да Бэт-Авэна.

Ì vyratavaŭ Gaspodz' tago dnâ Ìzrailâ; a bitva pašyrylasâ aŭ da Bèt-Avèna.

24. Людзі Ізраільскія былі стомленыя ў той дзень; а Саўл заклёў народ, сказаўшы: пракляты, хто скаштue хлеба да вечара, пакуль я не адпомшчу ворагам маім. I ніхто зь люду не скаштаваў ежы.

Lŭdzi Ìzrail'skiâ byli stomlenyâ ŭ toj dzen'; a Saŭl zaklâŭ narod, skazaŭšy: praklâty, hto skaštue hleba da večara, pakul' â ne adpomšču voragam maïm. Ì nih to z' lŭdu ne skaštavaŭ eŭy.

25. I пайшоў увесь люд у лес, і быў там на паляне мёд.

Ì pajšoŭ uves' lŭd u les, i byŭ tam na palâne mĕd.

26. I ўвайшоў люд у лес, кажучы: вось, цячэ мёд. Але ніхто не працягнуў рукі сваёй да вуснаў сваіх, бо люд баяўся заклёну.

Ì ŭvajšoŭ lŭd u les, kaŭčy: vos', câčĕ mĕd. Ale nih to ne pracâgnuŭ ruki svaĕj da vusnaŭ svaih, bo lŭd baâŭsâ zaklĕnu.

27. А Ёнатан ня чуў, калі бацька ягоны заклінаў люд, і працягнуўшы канец кія, які быў у руцэ ў яго, умачыў яго ў соты мядовыя і павярнуў рукою да вуснаў сваіх, і пасьвятлелі вочы ягоныя.

A Ėnatan nâ čuŭ, kali bac'ka âgony zaklînaŭ lŭd, i pracâgnuŭšy kanec kiâ, âki byŭ u rucĕ ŭ âgo, umačyŭ âgo ŭ soty mâdovyâ i pavârnuŭ rukoŭ da vusnaŭ svaih, i pas'vâtleli vočy âgonyâ.

28. І сказаў яму адзін зь людзей, кажучы: бацька твой заклёў люд, сказаўшы: пракляты, хто сёньня скаштуе ежы; ад гэтага люд стаміўся.

Ì skazaŭ âmu adzìn z' lûdzej, kažučy: bac'ka tvoj zaklâŭ lûd, skazaŭšy: praklâty, hto sën'nâ skaštue ežy; ad gètaga lûd stamiŭsâ.

29. І сказаў Ёнатан: зьбянтэжыў бацька мой зямлю; глядзеце, у мяне прасьвятлелі вочы, калі я скаштаваў крыху гэтага мёду;

Ì skazaŭ Ęnatan: z'bântèžyŭ bac'ka moj zâmlû; glâdzece, u mâne pras'vâtleli vočy, kali â skaštavaŭ kryhu gètaga mëdu;

30. калі б пaeў сёньня люд са здабычы, якую знайшоў у ворагаў сваіх, дык ці ня большым быў бы разгром Філістымлянаў?

kali b paeŭ sën'nâ lûd sa zdabyčy, âkuŭ znajšoŭ u voragaŭ svaih, dyk ci nâ bol'sym byŭ by razgrom Filistymlânaŭ?

31. І таго дня разграмілі Філістымлянаў ад Міхмаса да Аялона, і народ вельмі стаміўся.

Ì tago dnâ razgramili Filistymlânaŭ ad Mihmasa da Aâlona, i narod vel'mi stamiŭsâ.

32. І кінуўся люд на здабычу, і бралі авечак, валоў і цялят, і калолі на зямлі, і еў люд з крывёю.

Ì kînuŭsâ lûd na zdabyču, i brali avečak, valoŭ i câlât, i kaloli na zâmlî, i eŭ lûd z kryvëû.

33. І паведамілі Саўлу, кажучы: вось, люд грэшыць прад Госпадам, есьць з крывёю. І сказаў Саўл: вы зграшылі; прывярнеце цяпер да мяне вялікі камень.

Ì pavedamili Saŭlu, kažučy: vos', lûd grèšyc' prad Gospadam, es'c' z kryvëû. Ì skazaŭ Saŭl: vy zgrašyli; pryvârnece câper da mâne vâlikî kamen'.

34. Потым сказаў Саўл: прайдзеце паміж людзей і скажэце ім: хай кожны прыводзіць да мяне свайго вала і кожны сваю авечку, і калеце

тут і ежце, і не грашэце прад Госпадам, ня ежце з крывёю. І прыводзілі ўсе зь людзю, кожны сваёю рукою, вала свайго ўначы, і калолі там.

Potym skazaŭ Saŭl: prajdzece pamіž lŭdzej і skažèce ім: haj koždy pryvodzic' da mâne svajgo vala і koжны сваŭ avečku, і kalece tut і ežce, і ne grašèce prад Gospadam, nâ ežce z kryvëŭ. І pryvodzili ŭse z' lŭdu, koжны сваëŭ rukoŭ, vala svajgo ŭnačy, і kaloli tam.

35. І зладзіў Саўл ахвярнік Госпаду: то быў першы ахвярнік, пастаўлены ім Госпаду.

İ zladziŭ Saŭl ahvârnik Gospadu: to byŭ peršy ahvârnik, pastaŭleny ім Gospadu.

36. І сказаў Саўл: пойдзем у пагоню за Філістымлянамі ўначы і абяром іх да сьвітання і не пакінем у іх ніводнага чалавека. І сказалі: рабі ўсё, што добра ў вачах тваіх. А сьвятар сказаў: прыступім тут да Бога.

İ skazaŭ Saŭl: pojdzem u pagonŭ za Filistymłânami ŭnačy і abârom ih da s'vitan'nâ і ne pakinem u ih nìvodnaga čalaveka. İ skazali: rabi ŭsë, što dobra ŭ vačah tvaih. A s'vâtar skazaŭ: prystupim tut da Boga.

37. І спытаў Саўл у Бога: ці ісьці мне ў пагоню за Філістымлянамі? ці аддасі іх у рукі Ізраіля? Але Ён не адказваў яму ў той дзень.

İ spytaŭ Saŭl u Boga: ci is'ci mne ŭ pagonŭ za Filistymłânami? ci addasi ih u ruki İzrailâ? Ale Ęn ne adkazvaŭ âmu ŭ toj dzen'.

38. Тады сказаў Саўл: хай падыдуць сюды ўсе начальнікі народу і разьведаюць і даведаюцца, на кім грэх сёння?

Tady skazaŭ Saŭl: haj padyduc' sŭdy ŭse načal'niki narodu і raz'vedaŭc' і davedaŭcca, na kim grèh sën'nâ?

39. бо - жывы Гасподзь, які выратаваў Ізраіля, - калі будзе і на Ёнатане, сыне маім, дык і ён памрэ мусова. І ніхто не адказваў яму з усяго народу.

bo - žyvy Gaspodz', âki vyratavaŭ ĭzrailâ, - kali budze ì na Ėnatane, syne maïm, dyk ì ěn pamrè musova. Ĭ nihŭto ne adkazvaŭ âmu z usâgo narodu.

40. І сказаў Саўл усім Ізраільцянам: станьце вы па адзін бок, а я і сын мой Ёнатан станем па другі бок. І адказваў люд Саўлу: рабі, што добра ў вачах тваіх.

Ĭ skazaŭ Saŭl usim ĭzrail'cânam: stan'ce vy pa adzin bok, a â ì syn moj Ėnatan stanem pa drugi bok. Ĭ adkazvaŭ lûd Saŭlu: rabi, što dobra ŭ vaçah tvaih.

41. І сказаў Саўл: Госпадзе, Божа Ізраілеў! дай знак. І выкрытыя былі Ёнатан і Саўл, а народ выйшаў невінаваты.

Ĭ skazaŭ Saŭl: Gospadze, Boža ĭzraileŭ! daj znak. Ĭ vykrytyâ byli Ėnatan ì Saŭl, a narod vyjšaŭ nevinavaty.

42. Тады сказаў Саўл: кіньце жэрабя паміж мною і Ёнатанам, сынам маім, і ўпала жэрабя на Ёнатана.

Tady skazaŭ Saŭl: kin'ce žèrabâ pamiž mnoŭ ì Ėnatanam, synam maïm, ì ŭpala žèrabâ na Ėnatana.

43. І сказаў Саўл Ёнатану: раскажы мне, што зрабіў ты? І расказаў яму Ёнатан і сказаў: я паспытаў канцом кія, што ў руцэ ў мяне, крыху мёду; і вось, я павінен памерці.

Ĭ skazaŭ Saŭl Ėnatanu: raskažy mne, što zrabiŭ ty? Ĭ raskazaŭ âmu Ėnatan ì skazaŭ: â paspytaŭ kancom kiâ, što ŭ rucè ŭ mâne, kryhu mëdu; ì vos', â pavinen pamerci.

44. І сказаў Саўл: хай тое і тое зробіць мне Бог, і яшчэ болей зробіць; ты, Ёнатан, павінен сёньня памерці!

Ĭ skazaŭ Saŭl: haj toe ì toe zrobic' mne Bog, ì âščè bolej zrobic'; ty, Ėnatan, pavinen sën'nâ pamerci!

45. Але люд сказаў Саўлу: ці Ёнатану памерці, які даў вялікае

выратаваньне Ізраілю? Хай ня будзе гэтага! Жывы Гасподзь, і валасіна не ўпадзе з галавы ягонай на зямлю, бо з Богам ён дзеяў сёння. І вызваліў люд Ёнатана, і не памёр ён.

Ale lûd skazaŭ Saŭlu: ci Ęnatanu pamerci, âki daŭ vâlikae vyratavan'ne Ęzrailû? Haj nâ budze gètaga! Žyvy Gaspodz', i valasina ne ũpadze z galavy âgonaj na zâmlû, bo z Bogam Ęn dzeâŭ sĕn'nâ. Ę vyzvaliŭ lûd Ęnatanu, i ne pamĕr Ęn.

46. І вярнуўся Саўл ад перасьледу Філістымлянаў; а Філістымляне пайшлі ў сваё месца.

Ę vârnũsâ Saŭl ad peras'ledu Filistymlânaŭ; a Filistymlâne pajšli ũ swaĕ mesca.

47. І ўцьвердзіў Саўл сваё цараваньне над Ізраілем, і ваяваў з усімі навакольнымі ворагамі сваімі, з Маавам і з Аманіцямі, і з Эдомам і з царамі Собы і з Філістымлянамі, і ўсюды, супроць каго ні выступаў, меў посьпех.

Ę ũc'verdziŭ Saŭl swaĕ caravan'ne nad Ęzrailem, i vaâvaŭ z usimi navakol'nymi voragami svaimi, z Maavam i z Amanicânami, i z Ędomam i z carami Sovy i z' Filistymlânami, i ũsũdy, suproc' kago ni vystupaŭ, meŭ pos'peh.

48. І сабраў войска, і пабіў Амаліка, і вызваліў Ізраіля з рукі грабежнікаў ягоных.

Ę sabraŭ vojska, i pabiŭ Amalika, i vyzvaliŭ Ęzrailâ z ruki grabežnikaŭ âgonyh.

49. Сыны ў Саўла былі: Ёнатан, Есуі і Мэлхісуа; а імёны дзьвюх дачок ягоных: імя старэйшай - Мэрова, а імя малодшай - Мэлхола.

Syny ũ Saŭla byli: Ęnatan, Esui i Mĕlhisua; a imĕny dz'vũh dačok âgonyh: imâ starĕjšaj - Mĕrova, a imâ malodšaj - Mĕlholu.

50. А імя жонкі Саўлавай - Ахінаам, дачка Ахімааца; а імя правадыра

войска ягонага - Авэнір, сын Ніра, дзядзькі Саўлавага.

A imâ žonki Saŭlavaj - Ahinaam, dačka Ahimaaca; a imâ pravadyra vojska âgonaga - Avènr, syn Nira, dzâdz'ki Saŭlavaga.

51. Кіс, бацька Саўлаў, і Нір, бацька Авэніраў, былі сыны Авііла.

Kis, bac'ka Saŭlaŭ, i Nir, bac'ka Avèniraŭ, byli syny Aviila.

52. І была зацятая вайна супроць Філістымлянаў праз ўвесь час Саўлаў.

І калі Саўл бачыў якога-небудзь чалавека дужага і ваяўнічага, браў яго да сябе.

Ì byla zacâtaâ vajna suproc' Filistymlânaŭ praz ŭves' čas Saŭlaŭ. Ì kalì Saŭl bačyŭ âkoga-nebudz' čalaveka dužaga i vaâŭničaga, braŭ âgo da sâbe.

15 Кіраўнік

1. І сказаў Самуіл Саўлу: Гасподзь паслаў мяне памазаць цябе царом над народамі Ягоным, над Ізраілем; цяпер паслухайся голасу Госпада.

Ì skazaŭ Samuil Saŭlu: Gaspodz' paslaŭ mâne pamazac' câbe carom nad narodam Âgonym, nad Ìzrailem; câper pasluhajsâ golasu Gospada.

2. Так кажа Гасподзь Саваоф: успомніў Я пра тое, што зрабіў Амалік Ізраілю, як ён супрацьстаяў яму на шляху, калі ён ішоў зь Егіпта.

Tak kaža Gaspodz' Savaof: uspomniŭ Â pra toe, što zrabiŭ Amalik Ìzrailû, âk ên suprac'staâŭ âmu na šlâhu, kalì ên išoŭ z' Egípta.

3. цяпер ідзі і пабі Амаліка і вынішчы ўсё, што ў яго; і не давай літасьці яму, а аддай сьмерці ад мужа да жонкі, ад падлетка да немаўляці, ад вала да авечкі, ад вярблюда да асла.

câper idzi i pabi Amalika i vyniščy ŭsë, što ŭ âgo; i ne davaj litas'ci âmu, a addaj s'merci ad muža da žonki, ad padletka da nemaŭlâci, ad vala da avečki, ad vârbliûda da asla.

4. I сабраў Саўл люд і налічыў іх у Тэлаіме дзэвесьце тысяч Ізраільцянаў пешых і дзесяць тысяч з калена Юдавага.

Ì sabraŭ Saŭl lŭd ì nalìčyŭ ih u Tèlaime dz'ves'ce tysâč Ìzrail'cânaŭ pešyh ì dzesâč' tysâč z kalena Ûdavaga.

5. I дайшоў Саўл да горада Амалікавага і зрабіў засаду ў даліне.

Ì dajšoŭ Saŭl da gorada Amalikavaga ì zrabiŭ zasadu ŭ daline.

6. I сказаў Саўл Кіняням: ідзеце, аддзялецеся, выйдзіце з асяродзьдзя Амаліка, каб я не загубіў вас зь ім, бо вы аказалі прыхільнасьць усім Ізраільцянам, калі яны ішлі зь Егіпта. I аддзяліліся Кіняне з асяродзьдзя Амаліка.

Ì skazaŭ Saŭl Kînânam: ìdzece, addzâlecesâ, vyjdzice z asârodz'dzâ Amalika, kab â ne zagubiŭ vas z' im, bo vy akazali pryhil'nas'c' usim Ìzrail'cânam, kali âny išli z' Egîpta. Ì addzâlilisâ Kînâne z asârodz'dzâ Amalika.

7. I пабіў Саўл Амаліка ад Хавілы да наваколя Сура, што перад Егіптам;

Ì pabiŭ Saŭl Amalika ad Havily da navakol'lâ Sura, što perad Egîptam;

8. і Агага, цара Амалікавага, захапіў жывога, а народ увесь вынішчыў мечам.

Ì Agaga, cara Amalikavaga, zahapiŭ žyvoga, a narod uves' vyniščyŭ mečam.

9. Але Саўл і народ пашкадавалі Агага і найлепшых авечак і валоў і ўкормленых ягнят, і ўсё добрае, і не хацелі зьнішчаць, а ўсе рэчы малаважныя і благія зьнішчылі.

Ale Saŭl ì narod paškadavali Agaga ì najlepšyh avečak ì valoŭ ì ŭkormlenyh âgnât, ì ŭsë dobrae, ì ne haceli z'niščac', a ŭse rècy malavažnyâ ì blagiâ z'niščyli.

10. I было слова Госпада Самуілу такое:

Ì bylo slova Gospada Samuïlu takoe:

11. Шкадую, што паставіў Я Саўла царом, бо ён адварнуўся ад Мяне і слова Майго ня выканаў. І засмуціўся Самуіл і заклікаў Госпада цэлую ноч.

Škaduû, što pastaviû Â Saûla carom, bo ёn advârnuûsâ ad Mâne i slova Majgo nâ vykanaû. I zasmuciûsâ Samuil i zaklikaû Gospada cèluû noç.

12. І ўстаў Самуіл рана раніцай і пайшоў насустрач Саўлу. І паведамлілі Самуілу, што Саўл хадзіў на Карміл і там паставіў сабе помнік, і сышоў у Галгал.

Ì ũstaû Samuil rana ranicaj i pajšoû nasustrač Saûlu. Ì pavedamili Samuilu, što Saûl hadziû na Karmil i tam pastaviû sabe pomnik, i syšoû u Galgal.

13. Калі прыйшоў Самуіл да Саўла, дык Саўл сказаў яму: дабраславёны ты ў Госпада; я выканаў слова Госпада.

Kali pryjšoû Samuil da Saûla, dyk Saûl skazaû âmu: dabraslavëny ty ũ Gospada; â vykanaû slova Gospada.

14. І сказаў Самуіл: а што гэта за бляяньне авечак у вушах маіх і рыканьне валоў, якое я чую?

Ì skazaû Samuil: a što gëta za blâân 'ne avečak u vušah maih i ryan 'ne valoû, âkoe â čuû?

15. І сказаў Саўл: прывялі іх ад Амаліка, бо людзі пашкадавалі найлепшых авечак і валоў на ахвяраваньне Госпаду Богу твайму; а астатняе мы зьнішчылі.

Ì skazaû Saûl: pryvâli ih ad Amalika, bo lûdzi paškadavali najlepšyh avečak i valoû na ahvâravan 'ne Gospadu Bogu tvajmu; a astatnâe my z'niščyli.

16. І сказаў Самуіл Саўлу: пачакай, я скажу табе, што сказаў мне Гасподзь уначы. І сказаў яму Саўл: кажы.

Ì skazaû Samuil Saûlu: pačakaj, â skažu tabe, što skazaû mne Gaspodz' unacy. Ì skazaû âmu Saûl: kažu.

17. І сказаў Самуіл: ці не малы ты быў у вачах тваіх, калі стаўся галавою плямёнаў Ізраілевых, і Гасподзь памазаў цябе царом над Ізраілем?

Ì skazaŭ Samuil: ci ne maly ty byŭ u vačah tvaih, kali staŭsâ galavou plâmënaŭ Ìzrailevyh, i Gaspodz' pamazaŭ câbe carom nad Ìzrailem?

18. І паслаў цябе Гасподзь у дарогу, сказаўшы: ідзі і праклянні няверных Амалікіцянаў і ваюй супроць іх, пакуль ня знішчыш іх.

Ì paslaŭ câbe Gaspodz' u darogu, skazaŭšy: idzi i praklâni nâvernnyh Amalikicânaŭ i vaŭj suproc' ih, pakul' nâ z'niščyš ih.

19. Чаму ж ты не паслухаў голасу Госпада і кінуўся на здабычу і ўчыніў блгое перад вачыма Госпада?

Čamu ž ty ne pasluhaŭ golasu Gospada i kînuŭsâ na zdabyču i ŭčyniŭ blgoe perad vačyta Gospada?

20. І сказаў Саўл Самуілу: я паслухаўся голасу Госпада і пайшоў у дарогу, куды паслаў мяне Гасподзь, і прывёў Агага, цара Амалікіцкага, а Амаліка знішчыў;

Ì skazaŭ Saŭl Samuilu: â pasluhaŭsâ golasu Gospada i pajšoŭ u darogu, kudy paslaŭ mâne Gaspodz', i pryvëŭ Agaga, cara Amalikickaga, a Amalika z'niščyŭ;

21. а людзі са здабычы, з авечак і валоў, узялі самае лепшае з праклятага, дзеля ахвяраваньня Госпаду Богу твайму ў Галгале.

a lŭdzi sa zdabyčy, z avečak i valoŭ, uzâli samae lepšae z praklâtaga, dzelâ ahvâravan'nâ Gospadu Bogu tvajmu ŭ Galgale.

22. І адказаў Самуіл: няўжо цэласпаленьні і ахвяры гэтак сама прыемныя Госпаду, як паслушэнства голасу Госпада? паслушэнства лепшае за ахвяры і паслухмянасьць лепшая за тлушч авечы;

Ì adkazaŭ Samuil: nâŭžo cèlaspalen'nî i ahvâry gètak sama pryemnyâ

Gospadu, âk paslušènstva golasu Gospada? paslušènstva lepšae za ahvâry i pasluhmânas'c' lepšaâ za tlušč avečy;

23. бо непакорлівасць ёсьць грэх, як чараўніцтва, і супраціўства тое самае, што балвахвалства; за тое, што ты занядбаў слова Госпада, і ён занядбаў цябе, каб ты ня быў царом.

bo nepakorlivasc' ës'c' grèh, âk čaraŭnictva, i supraciŭstva toe samae, što balvahvalstva; za toe, što ty zanâdbaŭ slova Gospada, i ěn zanâdbaŭ câbe, kab ty nâ byŭ carom.

24. І сказаў Саўл Самуілу: зграшыў я, бо пераступіў загад Госпада і слова тваё; але я баяўся народу і паслухаўся голасу ягонага;

Ì skazaŭ Saŭl Samuilu: zgrašyŭ â, bo perastupiŭ zagad Gospada i slova tvaë; ale â baâŭsâ narodu i pasluhaŭsâ golasu âgonaga;

25. а цяпер здымі зь мяне грэх мой і вярніся са мною, каб я паклانیўся Госпаду твайму.

a câper zdymi z' mâne grèh moj i vârnisâ sa mnoŭ, kab â paklaniŭsâ Gospadu tvajmu.

26. І адказаў Самуіл Саўлу: не вярнуся я з табою, бо ты зьнікчэмніў слова Госпада, і Гасподзь зьнікчэмніў цябе, каб ты ня быў царом над Ізраілем.

Ì adkazaŭ Samuil Saŭlu: ne vârnusâ â z taboŭ, bo ty z'nikčèmniŭ slova Gospada, i Gaspodz' z'nikčèmniŭ câbe, kab ty nâ byŭ carom nad Ìzraillem.

27. І павярнуўся Самуіл, каб адысьці. Але Саўл ухапіўся за край вопраткі ягонай і разадраў яе.

Ì pavârnuŭsâ Samuil, kab adys'ci. Ale Saŭl uhapsâ za kraj vopratki âgonaj i razadraŭ âe.

28. Тады сказаў Самуіл: сёньня адабраў Гасподзь царства Ізраільскае ў цябе і аддаў яго блізкаму твайму, лепшаму за цябе;

Tady skazaŭ Samuil: sën 'nâ adabraŭ Gaspodz' carstva Izrail'skae ŭ câbe i addaŭ âgo blizkamu tvajmu, lepšamu za câbe;

29. і ня скажа няпраўды і не пакаецца вернік Ізраілеў, бо не чалавек Ён, каб каяцца Яму.

ì nâ skaža nâpraŭdy i ne pakaeccca vernik Izraileŭ, bo ne čalavek Ęn, kab kaâcca Ámu.

30. І сказаў Саўл: я зграшыў; але ўшануй мяне сёння перад старэйшынамі народу майго і перад Ізраілем і вярніся са мною, і я пакланюся Госпаду Богу твайму.

Ì skazaŭ Saŭl: â zgrašyŭ; ale ŭšanuj mâne sën 'nâ perad starèjšynami narodu majgo i perad Izrailem i vârnisâ sa mnoŭ, i â paklanûsâ Gospadu Bogu tvajmu.

31. І вярнуўся Самуіл па Саўла, і паклانیўся Саўл Госпаду.

Ì vârnûsâ Samuil pa Saŭla, i paklaniŭsâ Saŭl Gospadu.

32. Потым сказаў Самуіл: прывядзецца да мяне Агага, цара Амалікіцкага. І падышоў да яго Агаг дрыготкі, і сказаў Агаг: канечне горыч сьмерці мінулася?

Potym skazaŭ Samuil: pryvâdzece da mâne Agaga, cara Amalikickaga. Ì padyšoŭ da âgo Agag drygotki, i skazaŭ Agag: kanečne goryč s' merci mînulasâ?

33. Але Самуіл сказаў: як меч твой жанчын пазбаўляў дзяцей, так маці твая сярод жанчын хай пазбудзецца сына. І расьсек Самуіл Агага прад Госпадам у Галгале.

Ale Samuil skazaŭ: âk meč tvoj žančyn pazbaŭlâŭ dzâcej, tak maci tvaâ sârod žančyn haj pazbudzecca syna. Ì ras'sek Samuil Agaga prad Gospadam u Galgale.

34. І адышоў Самуіл у Раму, а Саўл пайшоў у дом свой, у Гіву Саўлаву.

Ì adyšoŭ Samuil u Ramu, a Saŭl pajšoŭ u dom svoj, u Givu Saŭlavu.

35. І больш ня бачыўся Самуіл з Саўлам да сьмерці сваёй; але смуткаваў Самуіл па Саўле, бо Гасподзь шкадаваў, што зрабіў Саўла царом над Ізраілем.

Ì bol'sh nâ bačyŭsâ Samuil z Saŭlam da s'merci svaëj; ale smutkavaŭ Samuil pa Saŭle, bo Gaspodz' škadavaŭ, što zrabiu Saŭla carom nad Izrailem.

16 Кіраўнік

1. І сказаў Гасподзь Самуілу: дакуль ты будзеш смуткаваць па Саўле, якога Я адхіліў, каб ён ня быў царом над Ізраілем? напоўні рог твой алеем і ідзі; Я пашлю цябе да Ясэя Віфляемляніна, бо сярод сыноў ягоных Я нагледзеў Сабэ цара.

Ì skazaŭ Gaspodz' Samuilu: dakul' ty budzeš smutkavac' pa Saŭle, âkoga Â adhiliŭ, kab ën nâ byŭ carom nad Izrailem? napoŭni rog tvoj aleem i idzi; Â pašlû câbe da Âsèâ Viflâemlânina, bo sârod synoŭ âgonyh Â nagledzeŭ Sabe cara.

2. І сказаў Самуіл: як я пайду? Саўл дачуецца і заб'е мяне. Гасподзь сказаў: вазьмі ў руку тваю цяля са статку і скажы: я прыйшоў дзеля ахвяраваньня Госпаду;

Ì skazaŭ Samuil: âk â pajdu? Saŭl dačuecca i zab'e mâne. Gaspodz' skazaŭ: vaz'mi ŭ ruku tvaŭ câlâ sa statku i skaży: â pryjšoŭ dzelâ ahvâravan'nâ Gospadu;

3. і запрасі Ясэя да ахвяры; Я пакажу табе, што табе рабіць, і ты памажаш Мне таго, пра каго Я скажу табе.

i zaprasi Âsèâ da ahvâry; Â pakažu tabe, što tabe rabic', i ty pamažaš Mne tago, pra kago Â skažu tabe.

4. І зрабіў Самуіл так, як сказаў яму Гасподзь. Калі прыйшоў ён у Віфляем, дык старэйшыны горада з трымценьнем выйшлі насустрач яму і сказалі: ці мірны прыход твой?

Ì zrabìŭ Samuil tak, âk skazaŭ âmu Gaspodz'. Kalì pryjšoŭ ën u Viŕlâem, dyk starèjšyny gorada z trymcen'nem vyjšli nasustrač âmu ì skazali: ci mìrny pryhod tvoj?

5. І адказаў ён: мірны, дзеля ахвяраваньня Госпаду прыйшоў я; асьвяцецеся і ідзеце са мною да ахвярапрынашэньня. І асьвяціў Ясэя і сыноў ягоных і запрасіў іх да ахвяры.

Ì adkazaŭ ën: mìrny, dzelâ ahvâraŕan'nâ Gospadu pryjšoŭ â; as'vâcecesâ ì idzece sa mnoŭ da ahvâraprynašèn'nâ. Ì as'vâciŭ Âsèâ ì synoŭ âgonyh ì zaprasiŭ ih da ahvâry.

6. І калі яны прыйшлі, ён, убачыўшы Эліява, сказаў: правільна, гэты прад Госпадам памазанец Ягоны!

Ì kalì âny pryjšli, ën, ubačyŭšy Èliâva, skazaŭ: pravil'na, gèty prad Gospadam pamazanec Âgony!

7. Але Гасподзь сказаў Самуілу: не зважай на выгляд ягоны і на вышыню росту яго; Я адхіліў яго; Я гляджу ня так, як глядзіць чалавек; бо чалавек глядзіць на аблічча, а Гасподзь глядзіць на сэрца.

Ale Gaspodz' skazaŭ Samuilu: ne zvažaj na vyglâd âgony ì na vyšynŭ rostu âgo; Â adhiliŭ âgo; Â glâdžu nâ tak, âk glâdzic' čalavek; bo čalavek glâdzic' na abličča, a Gaspodz' glâdzic' na sèrca.

8. І паклікаў Ясэй Амінадава і падвёў яго да Самуіла, і сказаў Самуіл: і гэтага ня выбраў Гасподзь.

Ì paklikaŭ Âsèj Aminadava ì padvëŭ âgo da Samuila, ì skazaŭ Samuil: ì gètaga nâ vybraŭ Gaspodz'.

9. І падвёў Ясэй Саму, і сказаў Самуіл: і гэтага ня выбраў Гасподзь.

Ì padvěŭ Âsèj Samu, ì skazaŭ Samuil: ì gètaga nâ vybraŭ Gaspodz'.

10. Так падводзіў Ясэй да Самуіла сямёх сыноў сваіх, але Самуіл сказаў Ясэю; нікога з гэтых ня выбраў Гасподзь.

Tak padvodziŭ Âsèj da Samuila sâmëh synoŭ svaïh, ale Samuil skazaŭ Âsèù; nikoga z gètyh nâ vybraŭ Gaspodz'.

11. І сказаў Самуіл Ясэю: ці ўсе дзеці тут? І адказаў Ясэй: ёсьць яшчэ маладзейшы; ён пасьвіць авечкі. І сказаў Самуіл Ясэю: пашлі і вазьмі яго, бо мы ня сядзем абедаць, пакуль ня прыйдзе ён сюды.

Ì skazaŭ Samuil Âsèù: cì ŭse dzeci tut? Ì adkazaŭ Âsèj: ës'c' âščè maladzejšy; ën pas'vic' avečkì. Ì skazaŭ Samuil Âsèù: pašli ì vaz'mì âgo, bo my nâ sâdzem abedac', pakul' nâ pryjdzë ën sũdy.

12. І паслаў Ясэй, і прывялі яго. І быў ён бялявы, з прыгожымі вачыма і прыемным тварам. І сказаў Гасподзь: устань, памаж яго, бо гэта ён.

Ì paslaŭ Âsèj, ì pryvâli âgo. Ì byŭ ën bâlâvy, z prygožymì vačyma ì pryemnym tvaram. Ì skazaŭ Gaspodz': ustan', pamaž âgo, bo gèta ën.

13. І ўзяў Самуіл рог з алеем і памазаў яго сярод братоў ягоных, і пакоіўся Дух Гасподні на Давідзе з таго дня і пасья. А Самуіл устаў і адышоў у Раму.

Ì ŭzâŭ Samuil rog z aleem ì pamazaŭ âgo sârod bratoŭ âgonyh, ì pakoïŭsâ Duh Gaspodni na Davidze z tago dnâ ì pas'lâ. A Samuil ustaŭ ì adyšoŭ u Ramu.

14. А ад Саўла адступіўся Дух Гасподні, і бунтаваў яго ліхі дух супраць Госпада.

A ad Saŭla adstupiŭsâ Duh Gaspodni, ì buntavaŭ âgo lihi duh suprac' Gospada.

15. І сказалі яму слугі Саўлавыя: вось, ліхі дух супроць Госпада бунтуе цябе;

Ì skazali âmu slugì Saŭlavyâ: vos', lihì duh suproc' Gospada buntue câbe;

16. няхай гаспадар наш загадае слугам сваім, якія перад табою, пашукаць чалавека, умельскага ў гульні на арфе, і калі прыйдзе на цябе ліхі дух супроць Бога, дык ён, іграючы рукою сваёю, будзе супакойваць цябе;

nâhaj gaspadar naš zagadae slugam svaim, âkiâ perad taboû, pašukac' čalaveka, umel'skaga ŭ gul'ni na arfe, i kalì pryjdzè na câbe lihì duh suproc' Boga, dyk ën, igraučy rukoû svaëû, budze supakojvac' câbe;

17. і адказаў Саўл слугам сваім: знайдзеце мне чалавека, які добра грае, і прывядзеце яго да мяне.

i adkazaŭ Saŭl slugam svaim: znajdzece mne čalaveka, âki dobra grae, i pryvâdzece âgo da mâne.

18. Тады адзін слуга ягоны сказаў: вось, я бачыў у Ясэя Віфляемляніна сына, які ўмее граць, чалавека адважнага і ваяўнічага, і разумнага ў словах і віднага сабою, і Гасподзь зь ім.

Tady adzìn sluga âgony skazaŭ: vos', â bačyŭ u Âsèâ Viplêemlânìna syna, âki ŭmee grac', čalaveka advažnaga i vaâŭničaga, i razumnaga ŭ slovah i vidnaga saboû, i Gaspodz' z' im.

19. І паслаў Саўл вястуноў да Ясэя і сказаў: пашлі да мяне Давіда, сына твайго, які каля статку.

Ì paslaŭ Saŭl vâstunoŭ da Âsèâ i skazaŭ: pašlì da mâne Davida, syna tvajgo, âki kalâ statku.

20. І ўзяў Ясэй асла з хлебам і мех зь віном і адно казьяляня, і паслаў з Давідам, сынам сваім, да Саўла.

Ì ŭzâŭ Âsèj asla z hlebam i meh z' vinom i adno kaz'lanâ, i paslaŭ z Davidam, synam svaim, da Saŭla.

21. І прыйшоў Давід да Саўла і служыў перад ім, і вельмі спадабаўся

яму і зрабіўся ягоным збраяносцам.

Ì pryjšoŭ David da Saŭla ì služyŭ perad ìm, ì vel'mì spadabaŭsâ âmu ì zrabìŭsâ âgonym zbraânoscam.

22. І паслаў Саўл сказаць Ясэю: няхай Давід службыць пры мне, бо ён здабыў упадабаньне ў вачах маіх.

Ì paslaŭ Saŭl skazac' Âsèu: nâhaj David služyc' pry mne, bo ên zdabyŭ upadaban'ne ŭ vačah maïh.

23. І калі Дух ад Бога бываў на Саўле, дык Давід, узяўшы арфу, граў, - і радасьней і лепей рабілася Саўлу, і дух ліхі адступаўся ад яго.

Ì kalì Duh ad Boga byvaŭ na Saŭle, dyk David, uzâŭšy arfu, graŭ, - ì radas'nej ì lepej rabilasâ Saŭlu, ì duh lihì adstupaŭsâ ad âgo.

17 Кіраўнік

1. Філістымляне сабралі войскі свае на вайну і сабраліся ў Сакхоце, што ў Юдэі, і разьмясьціліся табарам паміж Сакхотам і Азэкам у Эфэс-Даміме.

Filistymlâne sabralì vojskì svae na vajnu ì sabralisâ ŭ Sakhoce, što ŭ Ûdèi, ì raz'mâs'cilisâ tabaram pamiž Sakhotam ì Azèkam u Èfès-Damime.

2. А Саўл і Ізраільцяне сабраліся і разьмясьціліся табарам у даліне дуба і падрыхтаваліся да вайны супроць Філістымлянаў.

A Saŭl ì Ìzrail'câne sabralisâ ì raz'mâs'cilisâ tabaram u daline duba ì padryhtavalisâ da vajny suproc' Filistymlânaŭ.

3. І сталі Філістымляне на гары з аднаго боку, і Ізраільцяне на гары з другога боку, а паміж імі была даліна.

Ì stali Filistymlâne na gary z adnago boku, ì Ìzrail'câne na gary z drugoga boku, a pamiž ìmi byla dalina.

4. I выступіў з табара Філістымскага аднаборац, імем Галіяф, з Гэта; ростам ён - шэсьць локцяў зь пядзяю.

Ĭ vystupiũ z tabara Filistymskaga adnaborac, imem Galiâf, z Gèta; rostam ën - šès'c' lokcâũ z' pâdzâũ.

5. Медны шалом на галаве ў яго; і апрануты ён быў у лускаватую браню, і вага брані ягонай - пяць тысяч сікляў медзі;

Medny šalom na galave ũ âgo; Ĭ apranuty ën byũ u luskavatuũ branũ, Ĭ vaga brani âgonaj - pâc' tysâč sıklâũ medzi;

6. медныя накаленьнікі на нагах ягоных, і медны шчыт за плячамі ў яго;

mednyâ nakalen'nikì na nagh âgonyh, Ĭ medny ščyt za plâčami ũ âgo;

7. і дзяржак дзіды ягонай, як навой у кроснах; а сама дзіда ягоная - шэсьцьсот сікляў жалеза, і перад ім ішоў збраяносец.

Ĭ dzâržak dzidy âgonaj, âk navoj u krosnah; a sama dzida âgonaâ - šès'c'sot sıklâũ žaleza, Ĭ perad im išoũ zbraânosec.

8. I стаў ён і крычаў да палкоў Ізраільскіх, кажучы ім: навошта вы выйшлі ваяваць? ці ж не Філістымлянін я, а вы рабы Саўлавыя?

Ĭ staũ ën Ĭ kryčau da palkoũ Ĭzrail'skih, kažučy im: navošta vy vyjšli vaâvac'?
cì ž ne Filistymlânin â, a vy raby Saũlavyâ? vyberace ũ sâbe čalaveka, Ĭ nâhaj vyjdze da mâne;

9. калі ён можа пабіцца са мною і заб'е мяне, дык мы будзем вашымі рабамі; а калі я адолею яго і заб'ю яго, дык вы будзеце нашымі рабамі і будзеце служыць нам.

kali ën moža pabicca sa mnoũ Ĭ zab'e mâne, dyk my budzem vašymi rabami;
a kali â adoleũ âgo Ĭ zab'ũ âgo, dyk vy budzece našymi rabami Ĭ budzece služyc' nam.

10. I сказаў Філістымлянін: сёньня я пасаромлю палкі Ізраільскія; дайце

мне чалавека, і мы падужаемся ўдвух.

Ì skazaŭ Filistymlânìn: sën 'nâ â pasaromlû palki Ìzrail'skiâ; dajce mne čalaveka, i my padužaemsâ ŭdvuh.

11. І пачулі Саўл і ўсе Ізраільцяне гэтыя словы Філістымляніна, і вельмі перапалохаліся і жахнуліся.

Ì pačuli Saŭl i ŭse Ìzrail'câne gètyâ slovy Filistymlânìna, i vel'mi perapalohalisâ i žahnulisâ.

12. А Давід быў сын Эфрацяніна зь Віфляема Юдавага, на імя Ясэй, у якога было восем сыноў; гэты чалавек у дні Саўла дасягнуў старасьці і быў старэйшы сярод мужчын.

A David byŭ syn Èfracânìna z' Viflâema Ûdavaga, na imâ Âsèj, u âkoga bylo vosem synoŭ; gèty čalavek u dni Saŭla dasâgnuŭ staras'ci i byŭ starèjšy sârod mužčyn.

13. Тры старэйшыя сыны Ясеевыя пайшлі з Саўлам на вайну; імёны трох сыноў ягоных, што пайшлі на вайну: старэйшы - Эліяў, другі за ім - Амінадаў, і трэці - Сама:

Try starèjšyâ syny Âsèevyâ pajšli z Saŭlam na vajnu; imëny troh synoŭ âgonyh, što pajšli na vajnu: starèjšy - Èliâŭ, drugi za im - Aminadaŭ, i trèci - Sama:

14. А Давід быў малодшы. Трое старэйшых пайшлі з Саўлам,

A David byŭ malodšy. Troe starèjšyh pajšli z Saŭlam,

15. а Давід вярнуўся ад Саўла, каб пасьвіць авечкі бацькі свайго ў Віфляеме.

a David vârnuŭsâ ad Saŭla, kab pas'vic' avečkì bac'ki svajgo ŭ Viflâeme.

16. І выступаў Філістымлянін той раніцай і ўвечары і выстаўляў сябе сорак дзён.

Ì vystupaŭ Filistymlânìn toj ranìcaj i ŭvečary i vystaŭlâŭ sâbe sorak dzën.

17. І сказаў Ясэй Давіду, сыну свайму: вазьмі братам сваім эфу сушанага зерня і дзесяць гэтых хлябоў і занясі ў табар да сваіх братоў;
Ì skazaŭ Âsèj Davidu, synu svajmu: vaz'mì bratam svaim èfu sušanaga zernâ ì dzesâc' gètyh hlâboŭ ì zanâsi ũ tabar da svaih bratoŭ;

18. а гэтыя дзесяць сыроў занясі тысячніку і даведайся пра здароўе братоў і даведайся пра патрэбы іхнія.
a gètyâ dzesâc' syroŭ zanâsi tysâčniku ì davedajsâ pra zdaroŭe bratoŭ ì davedajsâ pra patrèby ihniâ.

19. Саўл і яны і ўсе Ізраільцяне былі ў даліне дуба і рыхтаваліся да бітвы зь Філістымлянамі.
Saŭl ì âny ì ũse Ìzrail'câne byli ũ daline duba ì ryhtavalisâ da bitvy z' Filistymlânami.

20. І ўстаў Давід рана раніцай, і даручыў авечак вартавому, і, узяўшы ношку, пайшоў, як загадаў яму Ясэй; і прыйшоў да табара, калі войскі былі выведзены ў строй і з крыкам рыхтаваліся да бітвы.
Ì ũstaŭ David rana ranicaj, ì daručyŭ avečak vartavomu, ì, uzâŭšy nošku, pajšoŭ, âk zagadaŭ âmu Âsèj; ì pryjšoŭ da tabara, kalì vojskì byli vyvedzeny ũ stroj ì z krykam ryhtavalisâ da bitvy.

21. І выставілі Ізраільцяне і Філістымляне строй супроць строю.
Ì vystavili Ìzrail'câne ì Filistymlâne stroj suproc' stroŭ.

22. Давід пакінуў сваю ношку абознаму вартавому, і пабег у рады і, прыйшоўшы, спытаўся ў братоў сваіх пра здароўе.
David pakìnuŭ svaŭ nošku aboznamu vartavomu, ì pabeg u rady ì, pryjšoŭšy, spytaŭsâ ũ bratoŭ svaih pra zdaroŭe.

23. І вось, калі ён гутарыў зь імі, аднаборац зь імем Галіяф, Філістымлянін з Гэта, выступае з радоў Філістымскіх і кажа тыя словы, і Давід пачуў.

Ì vos', kalì ën gutaryŭ z' imì, adnaborac z' imem Galiâf, Filistymlânìn z Gèta, vystupae z radoŭ Filistymskih ì kaža tyâ slovy, ì David paçuŭ.

24. І ўсе Ізраільцяне, убачыўшы гэтага чалавека, уцякалі ад яго і вельмі баяліся.

Ì ŭse Ìzrail'câne, ubačyŭšy gètaga čalaveka, ucâkalì ad âgo ì vel'mì baâlisâ.

25. І казалі Ізраільцяне: бачыце гэтага чалавека, што выступае? ён выступае, каб ганіць Ізраіля; калі б хто забіў яго, адарыў бы таго цар вялікім багацьцем, і дачку сваю выдаў бы за яго, і дом бацькі ягонага зрабіў бы свабодным у Ізраілі.

Ì kazalì Ìzrail'câne: bačyce gètaga čalaveka, što vystupae? ën vystupae, kab ganìc' Ìzrailâ; kalì b hto zabiŭ âgo, adaryŭ by tago car vâlikim bagac'cem, ì dačku svaŭ vydaŭ by za âgo, ì dom bac'ki âgonaga zrabiŭ by svabodnym u Ìzrailì.

26. І сказаў Давід людзям, якія стаялі зь ім: што зробіць таму, хто заб'е гэтага Філістымляніна і здыме ганьбу зь Ізраіля? бо хто гэты неабрэзаны Філістымлянін, што так ганіць войска Бога жывога?

Ì skazaŭ David lŭdzâm, âkiâ staâli z' im: što zrobâc' tamu, hto zab'e gètaga Filistymlânìna ì zdyme gan'bu z' Ìzrailâ? bo hto gèty neabrèzany Filistymlânìn, što tak ganìc' vojska Boga žyvoga?

27. І сказаў яму народ тыя самыя словы, кажучы: вось, што зроблена будзе таму чалавеку, які заб'е яго.

Ì skazaŭ âmu narod tyâ samyâ slovy, kažučy: vos', što зроблена будзе таму čalaveku, âki zab'e âgo.

28. І пачуў Эліяў, старэйшы брат Давідаў, што гаварыў ён зь людзьмі, і раззлаваўся Эліяў на Давіда і сказаў: навошта ты сюды прыйшоў і на каго пакінуў нямногія авечкі тыя ў пустыні? я ведаю пыху тваю і благое сэрца тваё, ты прыйшоў падзівіцца на бойку.

Ì pačuũ Èlìâũ, starèjšy brat Davidaũ, što gavaryũ ěn z' lûdz'mì, ì razzlavaũsâ Èlìâũ na Davida ì skazaũ: navošta ty sũdy pryjšoũ ì na kago pakìnuũ nâmnogiâ avečkì tyâ ũ pustynì? â vedaũ pyhu tvaũ ì blagoe sèrca tvaë, ty pryjšoũ padzìvicca na bojku.

29. I сказаў Давід: што ж я зрабіў? ці ня словы гэта?

Ì skazaũ David: što Ź â zrabiũ? ci nâ slovy gèta?

30. I адварнуўся ад яго да другога і казаў тыя самыя словы, і адказаў яму народ па-ранейшаму.

Ì advârnuũsâ ad âgo da drugoga ì kazaũ tyâ samyâ slovy, ì adkazaũ âmu narod pa-ranejšamu.

31. I пачулі словы, якія казаў Давід, і пераказалі Саўлу, і той паклікаў яго.

Ì pačulì slovy, âkiâ kazaũ David, ì perakazali Saũlu, ì toj paklikaũ âgo.

32. I сказаў Давід Саўлу: няхай ніхто ня падае духам празь яго; раб твой пойдзе і памерыцца з гэтым Філістымлянінам.

Ì skazaũ David Saũlu: nâhaj nihito nâ padae duham praz' âgo; rab tvoj pojdze ì pamerycca z gètym Filistymlânìnam.

33. I сказаў Саўл Давіду: ня можаш ты ісьці супроць гэтага Філістымляніна, каб дужацца зь ім, бо ты яшчэ хлопец, а ён воін з маладосьці сваёй.

Ì skazaũ Saũl Davidu: nâ možaš ty is'ci suproc' gètaga Filistymlânìna, kab dužacca z' im, bo ty âščè hlopec, a ěn voìn z malos'ci svaëj.

34. I сказаў Саўл Давіду: раб твой пасьвіў авечкі ў бацькі свайго, і калі, бывала, прыходзіў леў або мядзьведзь і задзіраў авечку ў статку,

Ì skazaũ Saũl Davidu: rab tvoj pas'viũ avečkì ũ bac'ki svajgo, ì kalì, byvala, pryhodziũ leũ abo mâdz'vedz' ì zadziraũ avečku ũ statku,

35. дык я гнаўся за ім і нападаў на яго і адбіраў з пашчы ягонай; а калі

ён кідаўся на мяне, дык я браў яго за касмачы і біў яго і забіваў яго;
dyk â gnaŭsâ za im ì napadaŭ na âgo ì adbiraŭ z paščy âgonaj; a kalì ën kidaŭsâ na mâne, dyk â braŭ âgo za kasmačy ì biŭ âgo ì zabivaŭ âgo;

36. і льва і мядзьведзя забіваў раб твой, і з гэтым Філістымлянінам неабрэзаным будзе тое самае, што зь імі, бо так ганіць войска Бога жывога.

ì l'va ì mâdz'vedzâ zabivaŭ rab tvoj, ì z gètym Filistymlâninam neabrèzanym budze toe samae, što z' imì, bo tak ganic' vojska Boga žyvoga.

37. І сказаў Давід: Гасподзь, Які выбраўляў мяне ад ільва і ад мядзьведзя, выбавіць мяне і ад рукі гэтага Філістымляніна. І сказаў Саўл Давіду: ідзі, і хай будзе Гасподзь з табою.

Ì skazaŭ David: Gaspodz', Âki vybaŭlâŭ mâne ad il'va ì ad mâdz'vedzâ, vybavic' mâne ì ad rukì gètaga Filistymlânina. Ì skazaŭ Saŭl Davidu: idzi, ì haj budze Gaspodz' z taboŭ.

38. І апрануў Саўл Давіда ў сваю вопратку, і ўсклаў на галаву ягоную медны шалом, і надзеў на яго браню.

Ì apranuŭ Saŭl Davida ŭ svaŭ vopratku, ì ŭsklaŭ na galavu âgonuŭ medny šalom, ì nadzeŭ na âgo branŭ.

39. І аперазаўся Давід мечам паверх вопраткі і пачаў хадзіць, бо ня прывык да такое зброі; потым сказаў Давід Саўлу: я не магу хадзіць у гэтым, я ня прывык. І зняў Давід усё гэта зь сябе.

Ì aperazaŭsâ David mečam paverh vopratki ì pačaŭ hadzic', bo nâ pryvyk da takoe zbroi; potym skazaŭ David Saŭlu: â ne magu hadzic' u gètym, â nâ pryvyk. Ì z'nâŭ David usë gèta z' sâbe.

40. І ўзяў кій свой у руку сваю, і выбраў сабе пяць гладкіх камянёў з ручая, і паклаў іх у пастуховую торбу, якая была зь ім; і з торбаю і з прашчаю ў руцэ сваёй выступіў супроць Філістымляніна.

Ì ŭzâŭ kij svoj u ruku svaŭ, ì vybraŭ sabe pác' gladkih kamâněŭ z ručaâ, ì paklaŭ ih u pastuhovuŭ torbu, âkaâ byla z' im; ì z torbaŭ ì z praščaŭ ŭ rucè svaěj vystupiŭ suproc' Filistymlânina.

41. Выступіў і Філістымлянін, ідучы і набліжаючыся да Давіда, і збраяносец ішоў паперадзе яго.

Vystupiŭ ì Filistymlânin, idučy ì nablіžaŭčysâ da Davida, ì zbraânosec išoŭ paperadze âgo.

42. І зірнуў Філістымлянін і, убачыўшы Давіда, з пагардаю паглядзеў на яго, бо ён быў малады, бялявы і прыгожы тварам.

Ì zirnuŭ Filistymlânin ì, ubačyŭšy Davida, z pagardaŭ paglâdzeŭ na âgo, bo ěn byŭ malady, bâlâvy ì prygožy tvaram.

43. І сказаў Філістымлянін Давіду: што ты ідзеш на мяне зь кіем? хіба я сабака? І пракляў Філістымлянін Давіда сваімі багамі.

Ì skazaŭ Filistymlânin Davidu: što ty idzeš na mâne z' kiem? hiba â sabaka? Ì praklâŭ Filistymlânin Davida svaimi bagami.

44. І сказаў Філістымлянін Давіду: падыдзі да мяне, і я аддам цела тваё птушкам нябесным і зьвярам польным.

Ì skazaŭ Filistymlânin Davidu: padydzi da mâne, ì â addam cela tvaë ptuškam nâbesnym ì z'vâram pol'nym.

45. А Давід адказваў Філістымляніну: ты ідзеш супроць мяне зь мечам і дзідай і шчытом, а я іду супроць цябе ў імя Госпада Саваофа, Бога войска Ізраільскага, якое ты ганіў;

A David adkazvaŭ Filistymlâninu: ty idzeš suproc' mâne z' mečam ì dzidaj ì ščytom, a â ìdu suproc' câbe ŭ imâ Gospada Savaofa, Boga vojska İzrail'skaga, âkoe ty ganiŭ;

46. сёння аддасьць цябе Гасподзь у руку маю, і я заб'ю цябе, і здыму зь цябе галаву тваю, і аддам трупы войска Філістымскага птушкам

нябесным і зьвярам польным, і ўведае ўся зямля, што ёсьць Бог у Ізраілі;

sën 'nâ addas'c' câbe Gaspodz' u ruku maû, i â zab'û câbe, i zdymu z' câbe galavu tvaû, i addam trupy vojska Filistymkaga ptuškam nâbesnym i z'vâram pol'nym, i ŭvedae ŭsâ zâmlâ, što ës'c' Bog u Izrailli;

47. і ўведае ўвесь гэты гурт, што ня мечам і дзідаю ратые Гасподзь, бо гэта вайна Госпада, і Ён аддасьць вас у рукі нашыя.

i ŭvedae ŭves' gëty gurt, što nâ mečam i dzidaû ratue Gaspodz', bo gëta vajna Gospada, i Ęn addas'c' vas u rukì našyâ.

48. Калі Філістымлянін падняўся і пачаў падыходзіць і зьбліжацца дзеля сустрэчы з Давідам, Давід пасьпешліва пабег да строю насустрач Філістымляніну.

Kali Filistymlânin padnâŭsâ i pačau padyhodzic' i z'bližacca dzelâ sustrëčy z Davidam, David pas'pešliva pabeg da stroû nasustrač Filistymlâninu.

49. І апусьціў Давід руку сваю ў торбу і дастаў адтуль камень, і шпурнуў з прашчы і пацэліў Філістымляніну ў лоб, так што камень упіўся ў лоб ягоны, і ён упаў тварам на зямлю.

Ĭ apus'ciŭ David ruku svaû ŭ torbu i dastaŭ adtul' kamen', i špurnuŭ z praščy i pacëliŭ Filistymlâninu ŭ lob, tak što kamen' upiŭsâ ŭ lob âgony, i Ęn upaŭ tvaram na zâmlû.

50. Так адолеў Давід Філістымляніна прашчаю і каменем, і падужаў Філістымляніна і забіў яго; а меча ня было ў руках у Давіда.

Tak adoleŭ David Filistymlânina praščau i kamenem, i padužaŭ Filistymlânina i zabiŭ âgo; a meča nâ bylo ŭ rukah u Davida.

51. Тады Давід падбег і, наступіўшы на Філістымляніна, узяў меч ягоны і дастаў яго з похваў, ударыў яго і адсек ім галаву ягоную;

Філістымляне, убачыўшы, што асілак іхні памёр, пабеглі.

Tady David padbeg i, nastupiŭšy na Filistymlânina, uzâŭ meč âgony i dastaŭ âgo z pohvaŭ, udaryŭ âgo i adsek im galavu âgonuŭ; Filistymlâne, ubačyŭšy, što asilak ihni pamër, pabegli.

52. I падняліся мужчыны Ізраільскія і Юдэйскія, і закрычалі і гналі Філістымлян да ўваходу ў даліну і да брамы Акарона. I падалі бітыя Філістымляне па дарозе Шаарымскай, да Гэта і да Акарона.

Ì padnâlisâ mužčyny Ìzrail'skiâ i Ûdèjskiâ, i zakryčali i gnali Filistymlân da ŭvahodu ŭ dalinu i da bramy Akarona. Ì padali bityâ Filistymlâne pa daroze Šaarymskaj, da Gèta i da Akarona.

53. I вярнуліся сыны Ізраільскія з пагоні за Філістымлянамі і разрабавалі табар іхні.

Ì vârnulisâ syny Ìzrail'skiâ z pagoni za Filistymlânami i razrabavali tabar ihni.

54. I ўзяў Давід галаву Філістымляніна і занёс яе ў Ерусалім, а зброю ягоную паклаў у намёце сваім.

Ì ŭzâŭ David galavu Filistymlânina i zanës âe ŭ Erusalim, a zbroŭ âgonuŭ paklaŭ u namëce svaim.

55. Калі Саўл убачыў Давіда, які выходзіў супроць Філістымляніна, дык сказаў Авэніру, начальніку войска: Авэнір, чый сын гэты хлопец? Авэнір адказаў: хай жыве душа твая, цару; я ня ведаю.

Kali Saŭl ubačyŭ Davida, âki vyhodziŭ suproc' Filistymlânina, dyk skazaŭ Avèniru, načal'niku vojska: Avènir, čyj syn gèty hlopec? Avènir adkazaŭ: haj žyve duša tvaâ, caru; â nâ vedaŭ.

56. I сказаў цар: дык спытайся, чый сын гэты хлопец?

Ì skazaŭ car: dyk spytajsâ, čyj syn gèty hlopec?

57. A калі Давід вяртаўся пасля пагібелі Філістымляніна, дык Авэнір узяў яго і прывёў да Саўла, і галава Філістымляніна была ў руцэ ў яго.

A kali David vârtaŭsâ pas'lâ pagibeli Filistymlânina, dyk Avènir uzâŭ âgo i

pryvěŭ da Saŭla, i galava Filistymlânina byla ŭ rucè ŭ âgo.

58. I спытаўся ў яго Саўл: чый ты сын, хлопча? I адказаў Давід: сын раба твайго Ясэя зь Віфляема.

Ì spytaŭsâ ŭ âgo Saŭl: čyj ty syn, hlopča? Ì adkazaŭ David: syn raba tvajgo Âsèâ z' Viflêema.

18 Кіраўнік

1. Калі закончыў Давід гутарку з Саўлам, душа Ёнатана прыляпілася да душы ягонай, і палюбіў яго Ёнатан, як сваю душу.

Kali zakončyŭ David gutarku z Saŭlam, duša Ęnatana prylâpilasâ da dušy âgonaj, i palûbiŭ âgo Ęnatan, âk svaŭ dušu.

2. I ўзяў яго Саўл таго самага дня і не дазволіў яму вяртацца ў дом бацькі ягонага.

Ì ŭzâŭ âgo Saŭl tago samaga dnâ i ne dazvoliŭ âmu vârtacca ŭ dom bac'ki âgonaga.

3. A Ёнатан заключыў з Давідам спрымірэнства, бо палюбіў яго, як сваю душу.

A Ęnatan zaklûčyŭ z Davidam sprymirènstva, bo palûbiŭ âgo, âk svaŭ dušu.

4. I зняў Ёнатан вопратку сваю, якая была на ім, і аддаў яе Давіду, таксама і астатнюю вопратку сваю, і меч свой, і лук свой, і свой пояс.

Ì z'nâŭ Ęnatan vopratku svaŭ, âkaâ byla na im, i addaŭ âe Davidu, taksama i astatnûŭ vopratku svaŭ, i meč svoj, i luk svoj, i svoj poâs.

5. I Давід дзеяў разумна ўсюды, куды ні пасылаў яго Саўл, і зрабіў яго Саўл начальнікам над ваеннымі людзьмі; і гэта спадабалася ўсяму народу і слугам Саўлавым.

Ì David dzeâŭ razumna ŭsûdy, kudy ni pasylaŭ âgo Saŭl, i zrabiŭ âgo Saŭl

načal'nikam nad vaennymi lûdz'mi; i gèta spadabalasâ ũsâmu narodu i slugam Saŭlavym.

6. Калі яны ішлі, пры вяртаньні Давіда зь перамогі над Філістымлянінам, дык жанчыны з усіх гарадоў Ізраільскіх выходзілі насустрач Саўлу цару са сьпевамі і танцамі, з урачыстымі тымпанамі і зь кімваламі.

Kali âny išli, pry vârtan'ni Davida z' peramogi nad Filistymlâninam, dyk žančyny z usih garadoŭ Ízrail'skih vyhodzili nasustrač Saŭlu caru sa s'pevami i tancami, z uračystymi tympanami i z' kimvalami.

7. І крычалі жанчыны, якія ігралі, кажучы: Саўл перамог тысячы, а Давід дзясяткі тысяч!

Í kryčali žančyny, âkiâ igrali, kažučy: Saŭl peramog tysâčy, a David dzâsâtki tysâč!

8. І Саўл моцна засмуціўся, і няпрыемнае яму было гэтае слова, і ён сказаў: Давіду далі дзясяткі тысяч, а мне тысячы; яму нехапае толькі царства.

Í Saŭl mocna zasmuciŭsâ, i nâпрыemnae âmu bylo gètae slova, i ên skazaŭ: Davidu dali dzâsâtki tysâč, a mne tysâčy; âmu nehapae tol'ki carstva.

9. І з таго дня і потым падазрона глядзеў Саўл на Давіда.

Í z tago dnâ i potym padazrona glâdzeŭ Saŭl na Davida.

10. І было на другі дзень: напаў ліхі дух ад Бога на Саўла, і ён шалеў у доме сваім, а Давід граў рукою сваёю на струнах, як і ў іншыя дні; у руцэ ў Саўла была дзіда.

Í bylo na drugi dzen': napaŭ lihì duh ad Boga na Saŭla, i ên šaleŭ u dome svaim, a David graŭ rukoŭ svaëŭ na strunah, âk i ũ inšyâ dni; u rucè ũ Saŭla byla dzida.

11. І кінуў Саўл дзіду, падумаўшы: прыб'ю Давіда да сьцяны; але Давід

два разы ўхіліўся ад яго.

Ì kìnuŭ Saŭl dzìdu, padumaŭšy: pryb'û Davìda da s'câny; ale David dva razy ŭhìliŭsâ ad âgo.

12. І пачаў баяцца Саўл Давіда, бо Гасподзь быў зь ім, а ад Саўла адступіўся.

Ì pačauŭ baâcca Saŭl Davìda, bo Gaspodz' byŭ z' ìm, a ad Saŭla adstupiŭsâ.

13. І выдаліў яго Саўл ад сябе і паставіў яго ў сябе тысячнікам, і ён уваходзіў і выходзіў перад народамі.

Ì vydaliŭ âgo Saŭl ad sâbe ì pastaviŭ âgo ŭ sâbe tysâčnikam, ì ên uvahodziŭ ì vyhodziŭ perad narodam.

14. І Давід ва ўсіх дзехах сваіх рабіў разумна, і Гасподзь быў зь ім.

Ì David va ŭsìh dzeâh svaiŭ rabiŭ razumna, ì Gaspodz' byŭ z' ìm.

15. І Саўл бачыў, што ён вельмі разумны, і баяўся яго.

Ì Saŭl bačyŭ, što ên vel'mì razumny, ì baâŭsâ âgo.

16. А ўвесь Ізраіль і Юда любілі Давіда, бо ён уваходзіў і выходзіў перад ім.

A ŭves' Ìzrail' ì Ŭda lûbili Davìda, bo ên uvahodziŭ ì vyhodziŭ perad ìm.

17. І сказаў Саўл Давіду: вось старэйшая дачка мая, Мэрова: я дам яе табе за жонку, толькі будзь у мяне адважны і вядзі войны Гасподнія.

Бо Саўл думаў: няхай не мая рука будзе на ім, а рука Філістымлянаў будзе на ім.

Ì skazaŭ Saŭl Davidu: vos' starèjšaâ dačka maâ, Mèrova: â dam âe tabe za žonku, tol'ki budz' u mâne advažny ì vâdzi vojny Gaspodniâ. Bo Saŭl думаў: nâhaj ne maâ ruka budze na ìm, a ruka Filistymlânaŭ budze na ìm.

18. Але Давід сказаў Саўлу: хто я і што жыцьцё маё і род бацькі майго ў Ізраілі, каб мне быць зяцем царовым?

Ale David skazaŭ Saŭlu: hto â ì što žyc'cë maë ì rod bac'ki majgo ŭ Ìzraili,

kab mne byc' zâcem carovym?

19. А калі настаў час аддаць Мэрову, дачку Саўлавую, Давіду, дык яна выдадзена была замуж за Адрыэла з Мэхолы.

A kali nastaŭ čas addac' Mèrovu, dačku Saŭlavuŭ, Davidu, dyk âna vydadzena byla замуž za Adryèla z Mèholy.

20. Але Давіда пакахала другая дачка Саўлавая, Мэлхола; і калі паведамілі пра гэта Саўлу, дык гэта было прыемна яму.

Ale Davida pakahala drugaâ dačka Saŭlavaâ, Mèlholâ; i kali pavedamili pra gèta Saŭlu, dyk gèta bylo pryemna âmu.

21. Саўл думаў: аддам яе за яго, і яна будзе яму сеткаю, і рука Філістымлянаў будзе на ім. І сказаў Саўл Давіду: праз другую ты пароднішся са мною.

Saŭl думаŭ: addam âe za âgo, i âna budze âmu setkaŭ, i ruka Filistymlânaŭ budze na im. I skazaŭ Saŭl Davidu: praz druguŭ ty parodnišsâ sa mnoŭ.

22. І загадаў Саўл слугам сваім: скажэце Давіду патаемна: вось, цар дабраволіць табе, і ўсе слугі ягоныя любяць цябе; дык вось, будзь зяцем царовым.

Ì zagadaŭ Saŭl slugam svaim: skažèce Davidu pataemna: vos', car dabravolic' tabe, i ŭse slugi âgonyâ lûbâc' câbe; dyk vos', budz' zâcem carovym.

23. І перадалі слугі Саўлавыя ў вушы Давіду ўсе словы гэтыя. І сказаў Давід: хіба лёгка даецца вам быць зяцем цара? я - чалавек бедны і нязначны.

Ì peradali slugi Saŭlavyâ ŭ vušy Davidu ŭse slovy gètyâ. I skazaŭ David: hiba lëgka daecca vam byc' zâcem cara? â - čalavek bedny i nâznačny.

24. І данесьлі Саўлу слугі ягоныя і казалі: вось, што кажа Давід.

Ì danes'li Saŭlu slugi âgonyâ i skazali: vos', što kaža David.

25. І сказаў Саўл: так скажэце Давіду, цар ня хоча вена, апрача ста краеабразаньняў Філістымскіх, у помсту ворагам царовым. Бо Саўл меў на думцы загубіць Давіда рукамі Філістымлянаў.

Ì skazaŭ Saŭl: tak skažèce Davidu, car nâ hoča vena, aprača sta kraeabrazan'ňâŭ Filistymskih, u pomstu voragam carovym. Bo Saŭl meŭ na dumcy zagubic' Davida rukami Filistymľanaŭ.

26. І пераказалі слугі ягоныя Давіду гэтыя словы, і спадабалася Давіду стацца зяцем царовым.

Ì perakazali slugi âgonyâ Davidu gètyâ slovy, ì spadabalasâ Davidu stacca zâcem carovym.

27. Яшчэ не прайшлі вызначаныя дні, як Давід устаў і пайшоў сам і людзі ягоныя зь ім, і забіў дзьвесьце чалавек Філістымлянаў, і прынёс Давід краеабразаньні іхнія, і падаў іх у поўным ліку цару, каб зрабіцца зяцем царовым. І выдаў Саўл за яго Мэлхолу, дачку сваю, замуж.

Âščè ne prajšli vyznačanyâ dni, âk David ustaŭ ì pajšoŭ sam ì lŭdzi âgonyâ z' im, ì zabiŭ dz'ves'ce čalavek Filistymľanaŭ, ì prynës David kraeabrazan'ni ihniâ, ì padaŭ ih u poŭnym liku caru, kab zrabicca zâcem carovym. Ì vydaŭ Saŭl za âgo Mèlholu, dačku svaŭ, замуž.

28. І ўбачыў Саўл і зразумеў, што Гасподзь з Давідам, і што Мэлхола, дачка Саўлавая, любіла Давіда.

Ì ŭbačyŭ Saŭl ì zrazumeŭ, što Gaspodz' z Davidam, ì što Mèlholu, dačka Saŭlavaâ, lŭbila Davida.

29. І пачаў Саўл яшчэ больш баяцца Давіда і зрабіўся ворагам ягоным на ўсё жыцьцё.

Ì pačaŭ Saŭl âščè bol's baâcca Davida ì zrabiŭsâ voragam âgonym na ŭsè žyc'cè.

30. І калі правадыры Філістымскія выйшлі на вайну, Давід, з самага

выхаду іхняга, дзеяў разумней за ўсіх слуг Саўлавых, і вельмі праславілася імя ягонае.

Ì kalì pravadyry Filistymskiâ vyjšli na vajnu, David, z samaga vyhadu ihnâga, dzeâŭ razumnej za ŭsìh slug Saŭlavyh, ì vel'mì praslavilasâ imâ âgonae.

19 Кіраўнік

1. І казаў Саўл Ёнатану, сыну свайму, і ўсім слугам сваім, каб забіць Давіда. Але Ёнатан, сын Саўлаў, вельмі любіў Давіда.

Ì kazaŭ Saŭl Ęnatanu, synu svajmu, ì ŭsìm slugam svaim, kab zabic' Davida. Ale Ęnatan, syn Saŭlaŭ, vel'mì lûbiŭ Davida.

2. І паведаміў Ёнатан Давіду, кажучы: бацька мой Саўл спрабуе забіць цябе; дык вась, асьцерагайся заўтра; схавайся і будзь у патайным месцы;

Ì pavedamiŭ Ęnatan Davidu, kažučy: bac'ka moj Saŭl sprabue zabic' câbe; dyk vos', as'ceragajsâ zaŭtra; shavajsâ ì budz' u patajnym mescy;

3. а я выйду і стану каля бацькі майго на полі, дзе ты будзеш, і пагавару пра цябе з бацькам маім, і што ўбачу, раскажу табе.

a â vyjdu ì stanu kalâ bac'ki majgo na poli, dze ty budzeš, ì pagavaru pra câbe z bac'kam maim, ì što ŭbaču, raskažu tabe.

4. І сказаў Ёнатан добрае пра Давіда Саўлу, бацьку свайму, і сказаў яму: хай ня грэшыць цар супроць раба свайго Давіда, бо ён нічым не зграшыў супроць цябе, і дзеі ягоныя вельмі карысныя табе;

Ì skazaŭ Ęnatanabrae pra Davida Saŭlu, bac'ku svajmu, ì skazaŭ âmu: haj nâ grèšyc' car suproc' raba svajgo Davida, bo Ęn ničym ne zgrašyŭ suproc' câbe, ì dzei âgonyâ vel'mì karysnyâ tabe;

5. ён унебясьпечваў душу сваю, каб пабіць Філістымляніна; і Гасподзь

учыніў вялікае выратаваньне ўсяму Ізраілю; ты бачыў гэта і радаваўся; навошта ж ты хочаш зграшыць супроць невінаватай крыві і забіць Давіда бяз прычыны?

ën unebâs'pečvaŭ dušu svaû, kab pabic' Filistymlânina; ì Gaspodz' učyniŭ vâlikae vyratavan'ne ũsâmu İzrailû; ty bačyŭ gëta ì radavaŭsâ; navošta ž ty hočaš zgrašyc' suproc' nevìnavataj kryvi ì zabic' Davida bâz pryčyny?

6. І паслухаў Саўл голасу Ёнатана і запрысягнуўся Саўл: жывы Гасподзь, Давід не памрэ.

Ì pasluhaŭ Saŭl golasu Ęnatana ì zaprysâgnuŭsâ Saŭl: žyvy Gaspodz', David ne pamrë.

7. І паклікаў Ёнатан Давіда, і пераказаў яму Ёнатан усе словы гэтыя, і прывёў Ёнатан Давіда да Саўла, і ён быў пры ім, як учора і заўчора.

Ì paklikaŭ Ęnatan Davida, ì perakazaŭ âmu Ęnatan use slovy gëtyâ, ì pryvëŭ Ęnatan Davida da Saŭla, ì ën byŭ pry ìm, âk učora ì zaŭčora.

8. Зноў пачалася вайна, і выйшаў Давід, і ваяваў зь Філістымлянамі, і ўчыніў ім вялікае пабоішча, і яны пабеглі ад яго.

Znoŭ pačalasâ vajna, ì vyjšaŭ David, ì vaâvaŭ z' Filistymlânami, ì ũčyniŭ ìm vâlikae paboišča, ì âny pabegli ad âgo.

9. І ліхі дух ад Бога напаў на Саўла, і ён сядзеў у доме сваім, і дзіда была ў руцэ ў яго, а Давід іграў рукою сваёю на струнах.

Ì lihì duh ad Boga napaŭ na Saŭla, ì ën sâdzeŭ u dome svaim, ì dzìda byla ũ rucè ũ âgo, a David igraŭ rukou svaëu na strunah.

10. І хацеў Саўл прыбіць Давіда дзідаю да сьцяны, але Давід адскочыў ад Саўла, і дзіда ўпілася ў сьцяну; а Давід уцёк і ўратаваўся тае начы.

Ì haceŭ Saŭl prybic' Davida dzìdaŭ da s'câny, ale David adskočyŭ ad Saŭla, ì dzìda ũpilasâ ũ s'cânu; a David ucëk ì ũratavaŭsâ tae načy.

11. І паслаў Саўл слуг у дом да Давіда, каб падпільнаваць яго і забіць

да раніцы. І сказала Давіду Мэлхола, жонка ягоная: калі ты ня выратуеш душы тваёй у гэтую ноч, дык заўтра будзеш забіты.

Ì paslaŭ Saŭl slug u dom da Davida, kab padpil'navac' âgo ì zabìc' da ranicy.

Ì skazala Davidu Mèlholà, žonka âgonâ: kalì ty nâ vyratueš dušy tvaěj u gètuû noč, dyk zaŭtra budzeš zabìty.

12. І спусьціла Мэлхола Давіда з акна, і ён пайшоў, і ўцёк і ўратаваўся.

Ì spus'cila Mèlholà Davida z akna, ì èn pajšoŭ, ì ŭcěk ì ŭratavaŭsâ.

13. А Мэлхола ўзяла статую і паклала яе на ложак, а ў галавах у яе паклала казіную скуру, і накрыла вопраткай.

A Mèlholà ŭzâla statuû ì paklala âe na ložak, a ŭ galavah u âe paklala kazinuû skuru, ì nakryla vopratkaj.

14. І паслаў Саўл слуг, каб узяць Давіда; але Мэлхола сказала: ён хворы.

Ì paslaŭ Saŭl slug, kab uzâc' Davida; ale Mèlholà skazala: èn hvory.

15. І паслаў Саўл слуг, каб агледзець Давіда, кажучы: прынясеце яго да мяне на пасьцелі, каб забіць яго.

Ì paslaŭ Saŭl slug, kab agledzec' Davida, kažučy: prynâsece âgo da mâne na pas'celì, kab zabìc' âgo.

16. І прыйшлі слугі, і вось, на пасьцелі статуя, а ў галавах у яе казіная скура.

Ì pryjšli slugì, ì vos', na pas'celì statuâ, a ŭ galavah u âe kazinaâ skura.

17. Тады Саўл сказаў Мэлхоле: дзеля чаго ты так ашукала мяне і адпусьціла ворага майго, каб ён уцёк? І сказала Мэлхола Саўлу: ён сказаў мне: адпусьці мяне, інакш я заб'ю цябе.

Tady Saŭl skazaŭ Mèlhole: dzelâ čago ty tak ašukala mâne ì adpus'cila voraga majgo, kab èn ucěk? Ì skazala Mèlholà Saŭlu: èn skazaŭ мне: adpus'ci mâne, inakš â zab'û câbe.

18. І ўцёк Давід і ўратаваўся, і прыйшоў да Самуіла ў Раму і расказаў яму ўсё, што зрабіў зь імі Саўл. І пайшоў ён з Самуілам, і спыніліся яны ў Наваце.

Ì ũcěk David ï ũratavaŭsâ, ï pryjšoŭ da Samuila ũ Ramu ï raskazaŭ âmu ũsë, što zrabïŭ z' imi Saŭl. Ì pajšoŭ ën z Samuilam, ï spynilisâ âny ũ Navace.

19. І данесьлі Саўлу, кажучы: вось, Давід у Наваце, у Раме.

Ì danes'li Saŭlu, kažučy: vos', David u Navace, u Rame.

20. І паслаў Саўл слуг узяць Давіда, і калі ўбачылі яны гурт прарокаў, што прарочылі, і Самуіла, які начальнічаў над імі, дык Дух Божы сышоў на слуг Саўла, і яны пачалі прарочыць.

Ì paslaŭ Saŭl slug uzâc' Davida, ï kali ũbačyli âny gurt prarokaŭ, što praročyli, ï Samuila, âki načal'ničau nad imi, dyk Duh Božy syšoŭ na slug Saŭla, ï âny pačali praročyc'.

21. Данесьлі пра гэта Саўлу, і ён паслаў іншых слуг, але і гэтыя пачалі прарочыць. Потым паслаў Саўл трох слуг, і гэтыя пачалі прарочыць.

Danes'li pra gëta Saŭlu, ï ën paslaŭ inšyh slug, ale ï gëtyâ pačali praročyc'.
Potym paslaŭ Saŭl troh slug, ï gëtyâ pačali praročyc'.

22. Саўл сам пайшоў у Раму, і дайшоў да вялікай крыніцы, што ў Сэфе, і спытаўся, кажучы: дзе Самуіл і Давід? І сказалі: вось, у Наваце, у Раме.

Saŭl sam pajšoŭ u Ramu, ï dajšoŭ da vâlikaj krynicy, što ũ Sëfe, ï spytaŭsâ, kažučy: dze Samuil ï David? Ì skazali: vos', u Navace, u Rame.

23. І пайшоў ён туды ў Нават у Раме, і на яго сышоў Дух Божы, і ён ішоў і прарочыў, пакуль ня прыйшоў у Нават у Раме.

Ì pajšoŭ ën tudy ũ Navat u Rame, ï na âgo syšoŭ Duh Božy, ï ën išoŭ ï praročyŭ, pakul' nâ pryjšoŭ u Navat u Rame.

24. І зьняў ён вопратку сваю, і прарочыў перад Самуілам, і ўвесь дзень той і ўсю ноч ляжаў неапануты; таму кажучы: няўжо і Саўл у

прароках?

Ì z'nâũ ěn vopratku svaũ, ì praročyũ perad Samuĩlam, ì ůves' dzen' toj ì ůsũ noč lâžaũ neapranuty; tamu kažuc': nâũžo ì Saũl u prarokah?

20 Кіраўнік

1. Давід уцёк з Навата ў Раме і прыйшоў і сказаў Ёнатану: што зрабіў я, у чым няпраўда мая, чым зграшыў я перад бацькам тваім, што ён шукае душы маёй?

David ucěk z Navata ů Rame ì pryjšoũ ì skazaũ Ěnatanu: što zrabĩũ â, u čym nâpraũda maâ, čym zgrašyũ â perad bac'kam tvaim, što ěn šukae dušy maěj?

2. І сказаў яму Ёнатан: не, ты не памрэш; вось, бацька мой ня робіць ні большае, ні меншае дзеі, не адкрыўшы вушам маім; навошта ж бо бацьку майму хаваць ад мяне гэтую дзею? гэтага ня будзе.

Ì skazaũ âmu Ěnatan: ne, ty ne pamrěš; vos', bac'ka moj nâ robic' ni bol'sae, ni menšae dzei, ne adkryũšy vušam maĩm; navošta ž bo bac'ku majmu havac' ad mâne gètuũ dzeũ? gètaga nâ budze.

3. Давід прысягаў і казаў: бацька твой добра ведае, што я здабыў упадабаньне ў вачах тваіх, і таму гаворыць сам у Сабе: "хай ня ведае пра тое Ёнатан, каб не засмуціўся, але жывы Гасподзь і жывая душа твая! адзін толькі крок паміж мною і сьмерцю,"

David prysâgaũ ì kazaũ: bac'ka tvoj dobra vedae, što â zdabyũ upadaban'ne ů vačah tvaih, ì tamu gavoryc' sam u Sabe: "haj nâ vedae pra toe Ěnatan, kab ne zasmuciũsâ, ale žyvy Gaspodz' ì žyvaâ duša tvaâ! adzĩn tol'ki krok pamĩž mnoũ ì s'mercũ,"

4. І сказаў Ёнатан Давіду: чаго жадае душа твая, я зраблю табе.

Ì skazaŭ Ęnatan Davidu: čago žadae duša tvaâ, â zrablû tabe.

5. І сказаў Давід Ёнатану: вось заўтра малады месяц, і я павінен сядзець з царом за сталом; але адпусьці мяне, і я схавваюся ў полі да вечара пасьялязаўтра.

Ì skazaŭ David Ęnatanu: vos' zaŭtra malady mesâc, i â pavinen sâdzec' z carom za stalom; ale adpus'ci mâne, i â shavaûsâ ũ poli da večara pas'lâzaŭtra.

6. Калі бацька твой спытаецца пра мяне, ты скажы: Давід адпрасіўся ў мяне схадзіць у свой горад Віфляем, бо там гадавое ахвярапрынашэньне ўсяго роду ягонага.

Kali bac'ka tvoj spytaeccâ pra mâne, ty skaży: David adprasiûsâ ũ mâne shadzic' u svoj gorad Viplâem, bo tam gadavoe ahvâraprynašèn'ne ũsâgo rodu âgonaga.

7. Калі на гэта ён скажа: "добра", дык мір рабу твайму; а калі ён угневаецца, дык ведай, што ліхое намысьліў ён.

Kali na gèta ěn skaža: "dobra", dyk mîr rabu tvajmu; a kali ěn ugnevaeccâ, dyk vedaj, što lihoe namys'liŭ ěn.

8. А ты зрабі міласьць рабу твайму, - бо ты прыняў раба твайго ў заповіт Гасподні з табою, - і калі ёсьць якая віна на мне, дык забі ты мяне; навошта табе весьці мяне да бацькі твайго?

A ty zrabì milas'c' rabu tvajmu, - bo ty prynâŭ raba tvajgo ũ zapavet Gaspodnì z taboû, - i kali ës'c' âkaâ vîna na mne, dyk zabì ty mâne; navošta tabe ves'ci mâne da bac'ki tvajgo?

9. І сказаў Ёнатан: ніяк ня будзе гэтага з табою; бо, калі я даведаюся напэўна, што ў бацькі майго намысьлена ліхое ўчыніць над табою, дык няўжо не паведамлю табе пра гэта?

Ì skazaŭ Ęnatan: niâk nâ budze gètaga z taboû; bo, kali â davedaûsâ

napèŭna, što ŭ bac'ki majgo namys'lena lihoe ŭčynic' nad taboŭ, dyk nâŭžo ne pavedamlû tabe pra gèta?

10. І сказаў Давід Ёнатану: хто паведаміць мне, калі бацька твай адкажа сурова?

Ì skazaŭ David Ęnatanu: hto pavedamic' mne, kali bac'ka tvoj adkaža surova?

11. І сказаў Ёнатан Давіду: ідзі, выйдзем у поле. І выйшлі абодва ў поле.

Ì skazaŭ Ęnatan Davidu: idzi, vyjdzem u pole. Ĭ vyjšli abodva ŭ pole.

12. І сказаў Ёнатан Давіду: жывы Гасподзь Бог Ізраілеў! я заўтра каля гэтага часу, альбо паслязаўтра, выпытаю ў бацькі майго; і калі ён добрым прыхільны да Давіда, і я тады не пашлю да цябе і не адкрыю перад вушамі тваімі,

Ì skazaŭ Ęnatan Davidu: žyvy Gaspodz' Bog Ĭzraileŭ! â zaŭtra kalâ gètaga času, al'bo pas'lâzaŭtra, vypytaŭ ŭ bac'ki majgo; ì kali Ęn dobrym pryhil'ny da Davida, ì â tady ne pašlû da câbe ì ne adkryŭ perad vušami tvaimi,

13. няхай тое і тое зробіць Гасподзь зь Ёнатанам і яшчэ болей зробіць. Калі ж бацька мой намышляе зрабіць табе ліхое, і гэта адкрыю ў вушы твае, і адпушчу цябе, і тады ідзі зь мірам: і хай будзе Гасподзь з табою, як бы з бацькам маім!

nâhaj toe ì toe zrobic' Gaspodz' z' Ęnatanam ì âščè bolej zrobic'. Kali ž bac'ka moj namys'lâe zrabic' tabe lihoe, ì gèta adkryŭ ŭ vušy tvae, ì adpušču câbe, ì tady idzi z' miram: ì haj budze Gaspodz' z taboŭ, âk by z bac'kam maim!

14. Але і ты, калі я яшчэ буду жывы, зрабі мне міласць Гасподнюю.

Ale ì ty, kali â âščè budu žyvy, zrabì mne milas'c' Gaspodnû.

15. А калі я памру, дык не адбяры міласці тваёй ад дому майго вавек,

нават і тады, калі Гасподзь зьнішчыць з улонья зямлі ўсіх ворагаў Давідавых.

A kali â pamru, dyk ne adbâry milas'ci tvaëj ad domu majgo vavek, navat i tady, kali Gaspodz' z'niščyc' z ulon'nâ zâmlî ũsîh voragaŭ Davidavyh.

16. Так заключыў Ёнатан запавет з домам Давіда і сказаў: хай спагоніць Гасподзь з ворагаў Давідавых!

Tak zaklûčyŭ Ęnatan zapavet z domam Davida i skazaŭ: haj spagoniç' Gaspodz' z voragaŭ Davidavyh!

17. І зноў Ёнатан прысягаўся Давіду сваёй любоўю да яго, бо любіў яго, як сваю душу.

Ì znoŭ Ęnatan prysâgaŭsâ Davidu svaëj lûboŭŭ da âgo, bo lûbiŭ âgo, âk svaŭ dušu.

18. І сказаў яму Ёнатан: заўтра малады месяц, і пра цябе спытаюць, бо месца тваё будзе не занятае;

Ì skazaŭ âmu Ęnatan: zaŭtra malady mesâc, i pra câbe spytaŭc', bo mesca tvaë budze ne zanâtae;

19. таму на трэці дзень ты спусьціся і пасьпяшайся на тое месца, дзе ты хаваўся раней, і сядзь каля каменя Азэль:

tamu na trèci dzen' ty spus'cisâ i pas'pâšajsâ na toe mesca, dze ty havaŭsâ ranej, i sâdz' kalâ kamenâ Azèl':

20. а я ў той бок пушчу тры стралы, быццам страляючы па цэлі;

21. потым пашлю хлопчыка, кажучы: "ідзі, знайдзі стрэлы"; і калі я скажу хлопчыку: "вось, стрэлы за табою, вазьмі іх", дык прыйдзі да мяне, бо мір табе, і, жывы Гасподзь, нічога табе ня будзе;

potym pašlŭ hlopčyka, kažučy: "idzi, znajdzi strèly"; i kali â skažu hlopčyku: "vos', strèly za taboŭ, vaz'mi ih", dyk pryjdzî da mâne, bo mir tabe, i, žyvy

Gaspodz', ničoga tabe nâ budze;

22. а калі так скажу хлопчыку: "вось, стрэлы прад табою", дык ты сідзі, бо адпускае цябе Гасподзь;

a kalì tak skažu hlopčyku: "vos', strèly prad taboû", dyk ty sydzi, bo adpuskae câbe Gaspodz';

23. а таму, што мы казалі, я і ты, сьведка Гасподзь паміж мною і табою навекі.

a tamu, što my kazali, â i ty, s'vedka Gaspodz' pamiž mnoû i taboû naveki.

24. І схаваўся Давід у полі. І настаў час маладзіка, і сеў цар абедаць.

Ì shavaŭsâ David u poli. Ì nastaŭ čas maladzika, i seŭ car abedac'.

25. Цар сеў на сваім месцы, паводле звычаю, на сядзеньні каля сьцяны, і Ёнатан устаў, і Авэнір сеў каля Саўла; а месца Давідава засталася незанятае.

Car seŭ na svaim mescy, pavodle zvyčaŭ, na sâdzen'ni kalâ s'câny, i Ęnatan ustaŭ, i Avènir seŭ kalâ Saŭla; a mesca Davidava zastalasâ nezanâtae.

26. І не сказаў Саўл у той дзень нічога, бо падумаў, што гэта выпадковасць, што Давід нячысты, не ачысьціўся.

Ì ne skazaŭ Saŭl u toj dzen' ničoga, bo padumaŭ, što gèta wypadkovas'c', što David nâčysty, ne ačys'ciŭsâ.

27. Настаў і другі дзень маладзіка, а месца Давідава заставалася незанятае. Тады сказаў Саўл сыну свайму Ёнатану: чаму сын Ясэеў ня прыйшоў на абед ні ўчора, ні сёньня?

Nastaŭ i drugi dzen' maladzika, a mesca Davidava zastavalasâ nezanâtae. Tady skazaŭ Saŭl synu svajmu Ęnatanu: čamu syn Âsèeŭ nâ pryjšoŭ na abed ni ŭčora, ni sën'nâ?

28. І адказаў Ёнатан Саўлу: Давід адпрасіўся ў мяне ў Віфляем:

Ì adkazaŭ Ęnatan Saŭlu: David adprasiŭsâ ŭ mâne ŭ Viflâem:

29. ён казаў: "адпусьці мяне, бо ў нас у горадзе родавае ахвярапрынашэньне, і мой брат запрасіў мяне; дык вось, калі я знайшоў дабраславеньне ў вачах тваіх, схаджу я і пабачуся са сваімі братамі"; таму ён і ня прыйшоў на абед да цара.

ён казаў: "adpus'ci mâne, bo ў nas u goradze rodavae ahvâraprynašèn'ne, i moj brat zaprasiў mâne; dyk vos', kalì â znajšoў dabraslaven'ne ў vačah tvaih, shadžu â ì pabačusâ sa svaimì bratami"; tamu ён ì nâ pryjšoў na abed da cara.

30. Тады моцна ўгневаўся Саўл на Ёнатана і сказаў яму: сыне нягодны і непакорлівы! хіба я ня ведаю, што ты сябраваўся з сынамі Ясеевым на сорам сабе і на сорам маці тваёй!

Tady mocna ўgnevaўsâ Saўl na Ёnatana ì skazaў âmu: syne nâgodny ì nepakorlivy! hiba â nâ vedaў, što ty sâbravaўsâ z synam Âsèevym na soram sabe ì na soram macì tvaěj!

31. бо ўсе дні, пакуль сын Ясееў будзе жыць на зямлі, ня ўстоіш ні ты, ні царства тваё; цяпер жа пашлі і прывядзі яго да мяне, бо ён асуджаны на сьмерць.

bo ўse dni, pakul' syn Âsèeў budze žyc' na zâmlì, nâ ўstoiš ni ty, ni carstva tvaë; câper ža pašlì ì pryvâdzi âgo da mâne, bo ён asudžany na s'merc'.

32. І адказаў Ёнатан Саўлу, бацьку свайму, і сказаў яму: за што забіваеш яго? што ён зрабіў?

ì adkazaў Ёnatan Saўlu, bac'ku svajmu, ì skazaў âmu: za što zabìvaeš âgo? što ён zrabìў?

33. Тады Саўл кінуў дзіду ў яго, каб забіць яго. І Ёнатан зразумеў, што бацька ягоны рашыўся забіць Давіда.

Tady Saўl kìnuў dzìdu ў âgo, kab zabìc' âgo. ì Ёnatan zrazumeў, što bac'ka âgony rašyўsâ zabìc' Davìda.

34. І ўстаў Ёнатан з-за стала ў вялікім гневе і не абедаў на другі дзень маладзіка, бо смуткаваў па Давідзе і таму што пакрыўдзіў яго бацька ягоны.

Ì ŭstaŭ Ęnatan z-za stala ŭ vâlikim gneve ì ne abedaŭ na drugi dzen' maladzika, bo smutkavaŭ pa Davidze ì tamu što pakryŭdziŭ âgo bac'ka âgonu.

35. На другі дзень раніцай выйшаў Ёнатан у поле, у час, назначаны Давіду, і малы хлопчык зь ім.

Na drugi dzen' ranicaj vyjšaŭ Ęnatan u pole, u čas, naznačany Davidu, ì maly hlopčyk z' im.

36. І сказаў ён хлопчыку: бяжы, шукай стрэлы, якія я пускаю. Хлопчык пабег, а ён пускаў стрэлы так, што яны ляцелі далей хлопчыка.

Ì skazaŭ Ęn hlopčyku: bâžy, šukaj strèly, âkiâ â puskaŭ. Hlopčyk pabeg, a Ęn puskaŭ strèly tak, što âny lâcelì dalej hlopčyka.

37. І пабег хлопчык туды, куды Ёнатан пускаў стрэлы, і закрычаў Ёнатан усьлед хлопчыку і сказаў: глядзі, страла перад табою.

Ì pabeg hlopčyk tudy, kudy Ęnatan puskaŭ strèly, ì zakryčaŭ Ęnatan us'led hlopčyku ì skazaŭ: glâdzi, strala perad taboŭ.

38. І зноў крычаў Ёнатан усьлед хлопчыку: хутчэй бяжы, ня спыняйся. І сабраў хлопчык Ёнатанаў стрэлы і прыйшоў да свайго гаспадара.

Ì znoŭ kryčaŭ Ęnatan us'led hlopčyku: hutčèj bâžy, nâ spynâjsâ. Ì sabraŭ hlopčyk Ęnatanaŭ strèly ì pryjšoŭ da svajgo gaspadara.

39. А хлопчык ня ведаў нічога; толькі Ёнатан і Давід ведалі, што да чаго.

A hlopčyk nâ vedaŭ ničoga; tol'ki Ęnatan ì David vedalì, što da čago.

40. І аддаў Ёнатан зброю сваю хлопчыку, які быў пры ім, і сказаў яму: ідзі, занясі ў горад.

Ì addaŭ Ęnatan zbroŭ svaŭ hlopčyku, âkì byŭ pry ìm, ì skazaŭ âmu: ìdzi, zanâsì ŭ gorad.

41. Хлопчык пайшоў, а Давід падняўся з паўднёвага боку і ўпаў тварам сваім на зямлю і тройчы паклانیўся; і цалавалі яны адзін аднаго, і плакалі абодва разам, але Давід плакаў болей.

Hlopčyk pajšoŭ, a David padnâŭsâ z paŭdnëvaga boku ì ŭpaŭ tvaram svaim na zâmlŭ ì trojčy paklaniŭsâ; ì calavali âny adzìn adnago, ì plakali abodva razam, ale David plakaŭ bolej.

42. І сказаў Ęнатан Давіду: ідзі зь мірам; а ў чым прысягалі мы абодва імем Госпада, кажучы: "Гасподзь хай будзе паміж мною і табою і паміж семем маім і семем тваім", тое хай будзе навекі.

Ì skazaŭ Ęnatan Davidu: ìdzi z' mìram; a ŭ čym prysâgali my abodva ìmem Gospada, kažučy: "Gaspodz' haj budze pamiž mnoŭ ì taboŭ ì pamiž semem maìm ì semem tvaim", toe haj budze naveki.

43. І ўстаў Давід і пайшоў, а Ęнатан вярнуўся ў горад.

Ì ŭstaŭ David ì pajšoŭ, a Ęnatan vârnũsâ ŭ gorad.

21 Кіраўнік

1. І прыйшоў Давід у Номву да Ахімэлэха сьвятара, і сумеўся Ахімэлэх пры сустрэчы з Давідам і сказаў яму: чаму ты адзін, і нікога няма з табою?

Ì pryjšoŭ David u Nomvu da Ahimèlèha s'vâtara, ì sumeŭsâ Ahimèlèh pry sustrèčy z Davidam ì skazaŭ âmu: čamu ty adzìn, ì nikoga nâma z taboŭ?

2. І сказаў Давід Ахімэлэху сьвятару: цар даручыў мне дзею і сказаў мне: "хай ніхто ня ведае, па што я паслаў цябе і што даручыў табе"; таму людзей я пакінуў на пэўным месцы;

Ì skazaŭ David Ahimèlèhu s'vâtaru: car daručyŭ mne dzeŭ ì skazaŭ mne: "haj nih to nâ vedae, pa što â paslaŭ câbe ì što daručyŭ tabe"; tamu lûdzej â pakinuŭ na pèŭnym mescy;

3. дык вось, што ёсьць у цябе пад рукою, дай мне, хлябоў пяць, альбо што знойдзецца.

dyk vos', što ës'c' u câbe pad rukoŭ, daj mne, hlâboŭ pác', al'bo što znojdzecca.

4. І адказаў сьвятар Давіду, кажучы: няма ў мяне пад рукою простага хлеба, а ёсьць хлеб асьвечаны; калі толькі людзі твае ўстрымаліся ад жанчын.

Ì adkazaŭ s'vâtar Davidu, kažučy: nâma ŭ mâne pad rukoŭ prostaga hleba, a ës'c' hleb as'večany; kalì tol'ki lûdzi tvae ŭstrymalisâ ad žančyn.

5. І адказаў Давід сьвятару і сказаў яму: жанчын з намі ня было ні ўчора, ні заўчора, з часу, як я выйшаў, а посуд хлопчыкаў чысты, а калі дарога нячыстая, дык хлеб застанецца чыстым у посудзе.

Ì adkazaŭ David s'vâtaru ì skazaŭ âmu: žančyn z namì nâ bylo nì ŭčora, nì zaŭčora, z času, âk â vyjšaŭ, a posud hlopčykaŭ čysty, a kalì daroga nâčystaâ, dyk hleb zastanecca čystym u posudze.

6. І даў яму сьвятар асьвечанага хлеба; бо ня было ў яго хлеба, акрамя хлябоў выстаўленьня, якія ўзятыя былі ад аблічча Госпада, каб, калі знятыя будуць, пакласьці цёплыя хлябы.

Ì daŭ âmu s'vâtar as'večanaga hleba; bo nâ bylo ŭ âgo hleba, akramâ hlâboŭ vystaŭlen'nâ, âkiâ ŭzâtyâ byli ad abličča Gospada, kab, kalì z'nâtyâ buduc', paklas'ci cëplyâ hlâby.

7. Там быў таго дня прад Госпадам адзін слуга Саўлаў, імем Доік, Ідумэянін, начальнік пастухоў Саўлавых.

Tam byŭ tago dnâ prad Gospadam adzìn sluga Saŭlaŭ, imem Doik,

Ìdumèânìn, načal'nik pastuhoŭ Saŭlavyh.

8. І сказаў Давід Ахімэлэху: ці няма тут у цябе пад рукою дзіды ці меча? бо я ня ўзяў з сабою ні меча, ні іншай зброі, бо даручэньне царовае было сьпешнае.

Ì skazaŭ David Ahimèlèhu: cì nâma tut u câbe pad rukoŭ dzidy cì meča? bo â nâ ŭzâŭ z saboŭ nì meča, nì inšaj zbroi, bo daručèn'ne carovae bylo s'pešnae.

9. І сказаў сьвятар: вось меч Галіяфа Філістымляніна, якога ты забіў у даліне дуба, загорнуты ў вопратку, за наплечнікам; калі хочаш, вазьмі яго; іншага акрамя гэтага тут няма. І сказаў Давід: няма да яго падобнага, дай мне яго.

Ì skazaŭ s'vâtar: vos' meč Galiâfa Filistymlânina, âkoga ty zabiŭ u daline duba, zagornuty ŭ vopratku, za naplečnikam; kali hočaš, vaz'mì âgo; inšaga akramâ gètaga tut nâma. Ì skazaŭ David: nâma da âgo padobnaga, daj mne âgo.

10. І ўстаў Давід, і ўцёк таго самага дня ад Саўла, і прыйшоў да Анхуса, цара Гэцкага.

Ì ŭstaŭ David, i ŭcèk tago samaga dnâ ad Saŭla, i pryjšoŭ da Anhusa, cara Gèckaga.

11. І сазалі Анхусу слугі ягоныя: ці ня гэта Давід, цар той краіны? ці не яму сьпявалі ў карагодах і казалі: Саўл пабіў тысячы, а Давід - дзясяткі тысяч?

Ì sazali Anhusu slugi âgonyâ: cì nâ gèta David, car toj krainy? cì ne âmu s'pâvali ŭ karagodah i kazali: Saŭl pabiŭ tysâčy, a David - dzâsâtki tysâč?

12. Давід паклаў словы гэтыя ў сэрцы сваім і моцна баяўся Анхуса, цара Гэцкага.

David paklaŭ slovy gètyâ ŭ sèrcy svaim i mocna baâŭsâ Anhusa, cara

Gèckaga.

13. І зьмяніў твар свой перад імі, і прыкінуўся вар'ятам у іхніх вачах, і крэсьліў на дзьвях, і пускаў сьліну па барадзе сваёй.

Ì z'mâniũ tvar svoj perad imi, i prykinuõsâ var'âtam u ihnih vačah, i krès'liũ na dz'vârah, i puskaũ s'linu pa baradze svaëj.

14. І сказаў Анхус рабам сваім: бачыце, ён чалавек вар'ят; навошта вы прывялі яго да мяне?

Ì skazaũ Anhus rabam svaim: bačyce, ën čalavek var'ât; navošta vy pryvâli âgo da mâne?

15. ці ж мала ў мяне вар'ятаў, што вы прывялі яго, каб ён юродзіў перад мною? няўжо ён увойдзе ў дом мой?

cì ž mala ũ mâne var'âtaũ, što vy pryvâli âgo, kab ën ũrodziũ perad mnoũ? nâũžo ën uvojdze ũ dom moj?

22 Кіраўнік

1. І выйшаў Давід адтуль і ўцёк у пячору Адаламскую, і пачулі браты ягоныя і ўвесць дом бацькі ягонага і прыйшлі да яго туды.

Ì vyjšaũ David adtul' i ũcëk u pâčoru Adalamskuũ, i pačuli braty âgonyâ i ũves' dom bac'ki âgonaga i pryjšli da âgo tudy.

2. і сабраліся да яго ўсе прыгнечаныя і ўсе пазычэнцы і ўсе засмучаныя душою, і стаўся ён начальнікам над імі: і было зь ім каля чатырохсот чалавек.

ì sabralisâ da âgo ũse prygnečanyâ i ũse pazyčëncy i ũse zasmučanyâ dušoũ, i staũsâ ën načal'nikam nad imi: i bylo z' im kalâ čatyrohsot čalavek.

3. Адтуль пайшоў Давід у Масіфу Маавіцкую і сказаў цару Маавіцкаму: няхай бацька мой і маці мая пабудуць у вас, пакуль я не даведаюся,

што зробіць са мною Бог.

Adtul' pajšoŭ David u Masifu Maavickuŭ i skazaŭ caru Maavickamu: nâhaj bac'ka moj i maci maâ pabuduc' u vas, pakul' â ne davedaûsâ, što zrobic' sa mnoŭ Bog.

4. І прывёў іх да цара Маавіцкага, і жылі яны ў яго ўвесь час, пакуль Давід быў у тым сховішчы.

Î pryvëŭ ih da cara Maavickaga, i žyli âny ŭ âgo ŭves' čas, pakul' David byŭ u tym shoviščy.

5. Але прарок Гад сказаў Давіду: не заставайся ў гэтым сховішчы, а выпраўляйся, ідзі ў зямлю Юдаву. І пайшоў Давід і прыйшоў у лес Хэрэт.

Ale prarok Gad skazaŭ Davidu: ne zastavajsâ ŭ gètym shoviščy, a vypraŭlâjsâ, idzi ŭ zâmlû Údavu. Î pajšoŭ David i pryjšoŭ u les Hèrèt.

6. І дачуўся Саўл, што Давід аб'явіўся і людзі, якія былі зь ім. Саўл сядзеў тады ў Гіве пад дубам на гары, зь дзідай у руцэ, і ўсе слугі ягоныя абступалі яго.

Î dačuŭsâ Saŭl, što David ab'âviŭsâ i lŭdzi, âkiâ byli z' im. Saŭl sâdzeŭ tady ŭ Give pad dubam na gary, z' dzidaj u rucè, i ŭse slugi âgonyâ abstupali âgo.

7. І сказаў Саўл слугам сваім, што абступалі яго: паслухайце, сыны Веньямінавыя! няўжо ўсім вам дасьць сын Ясэя палі і вінаграднікі і ўсіх вас паставіць тысячнікамі і сотнікамі,

Î skazaŭ Saŭl slugam svaim, što abstupali âgo: pasluhajce, syny Ven'âminavyâ! nâŭžo ŭsim vam das'c' syn Âsèâ pali i vinogradniki i ŭsih vas pastavic' tysâčnikami i sotnikami,

8. што вы ўсе згаварыліся супроць мяне, і ніхто не адкрыў мне, калі сын мой уступіць у сяброўства з сынамі Ясэя, і ніхто з вас не пашкадаваў мяне і не адкрыў мне, што сын мой узбудзіў супроць мяне

раба майго каваць мне путы, як гэта сёньня відаць?

što vy ŭse zgavarylisâ suproc' mâne, i nihito ne adkryŭ mne, kalì syn moj ustupic' u sâbroŭstva z synam Âsèâ, i nihito z vas ne paškadavaŭ mâne i ne adkryŭ mne, što syn moj uzbudziŭ suproc' mâne raba majgo kavac' mne puty, âk gèta sën'nâ vidac'?

9. І адказваў Доік Ідумэянін, які стаяў са слугамі Саўлавымі, і сказаў: я бачыў, як сын Ясэя прыходзіў у Номву да Ахімэлэха, сына Ахітува,

ì adkazvaŭ Doik Ìdumèânìn, âkì staâŭ sa slugamì Saŭlavymì, i skazaŭ: â bačyŭ, âk syn Âsèâ pryhodziŭ u Nomvu da Ahimèlèha, syna Ahituva,

10. і той спытаўся пра яго ў Госпада, і даў яму ежу, і меч Галіяфа Філістымлянiна аддаў яму.

ì toj spytaŭsâ pra âgo ŭ Gospada, i daŭ âmu ežu, i meč Galiâfa Filistymlânina addaŭ âmu.

11. І паслаў цар паклікаць Ахімэлэха, сына Ахітувавага, сьвятара, і ўвесь дом бацькі ягонага, сьвятароў, што ў Номве. І прыйшлі яны ўсе да цара.

ì paslaŭ car paklikac' Ahimèlèha, syna Ahituvavaga, s'vâtara, i ŭves' dom bac'ki âgonaga, s'vâtarouŭ, što ŭ Nomve. Ì pryjšli âny ŭse da cara.

12. І сказаў Саўл: паслухай, сыне Ахітува. І той адказваў: вось я, гаспадару мой.

ì skazaŭ Saŭl: pasluhaj, syne Ahituva. Ì toj adkazvaŭ: vos' â, gaspadaru moj.

13. І сказаў яму Саўл: навошта вы змовіліся супроць мяне, ты і сын Ясэя, што ты даў яму хлябы і меч і спытаўся пра яго ў Бога, каб ён паўстаў супроць мяне і каваў мне путы, як гэта сёньня відаць?

ì skazaŭ âmu Saŭl: navošta vy zmovilisâ suproc' mâne, ty i syn Âsèâ, što ty daŭ âmu hlâby i meč i spytaŭsâ pra âgo ŭ Boga, kab ën paŭstaŭ suproc' mâne i kavaŭ mne puty, âk gèta sën'nâ vidac'?

14. І адказваў Ахімэлэх цару і сказаў: хто з усіх рабоў тваіх такі верны, як Давід? ён і зяць цароў, і выканаўца загадаў тваіх, і шанаваны ў доме тваім.

Ì adkazvaŭ Ahimèlèh caru ì skazaŭ: hto z usih raboŭ tvaih takì verny, âk David? èn ì zâc' caroŭ, ì vykanaŭca zagadaŭ tvaih, ì šanavany ŭ dome tvaim.

15. Ці ж цяпер я пачаў пытацца пра яго ў Бога? Не, не вінаваць мяне за гэта, цару, раба твайго і ўвесь дом бацькі майго, бо ва ўсім гэтым ня ведае раб твой ні малога, ні вялікага.

Ci ž câper â pačaŭ pytacca pra âgo ŭ Boga? Ne, ne vinavac' mâne za gèta, caru, raba tvajgo ì ŭves' dom bac'ki majgo, bo va ŭsìm gètym nâ vedae rab tvoj nì maloga, nì vâlikaga.

16. І сказаў цар: ты павінен памерці, Ахімэлэх, ты і ўвесь дом бацькі твайго.

Ì skazaŭ car: ty pavinen pamerci, Ahimèlèh, ty ì ŭves' dom bac'ki tvajgo.

17. І сказаў цар целаахоўцам, якія стаялі каля яго: ідзеце, аддайце сьмерці сьвятароў Гасподніх, бо й іхняя рука з Давідам, і яны ведалі, што ён уцёк, і не адкрылі мне. Але слугі царовыя не хацелі падняць рук сваіх на забойства сьвятароў Гасподніх.

Ì skazaŭ car celaahoŭcam, âkiâ staâli kalâ âgo: idzece, addajce s'merci s'vâtaroŭ Gaspodnih, bo j ihnââ ruka z Davidam, ì âny vedali, što èn ucèk, ì ne adkryli mne. Ale slugì carovyâ ne haceli padnâc' ruk svaih na zabojs'tva s'vâtaroŭ Gaspodnih.

18. І сказаў цар Доіку: ідзі ты і аддай сьмерці сьвятароў. І пайшоў Доік Ідумэянін, і напад на сьвятароў, і забіў таго дня восемдзесят пяць мужчын, што насілі ільняны наплечнік;

Ì skazaŭ car Doiku: idzi ty ì addaj s'merci s'vâtaroŭ. Ì pajšoŭ Doik Ìdumèânin, ì napaŭ na s'vâtaroŭ, ì zabiŭ tago dnâ vosemdzesât pâc' mužčyn, što nasili

il'nâny naplečnik;

19. Номву, горад сьвятароў, пабіў мечам; і мужчын і жанчын, і юнакоў і дзяцей, і валоў і аслоў і авечак пабіў мечам.

Nomvu, gorad s'vâtarou, pabiŭ mečam; i mužčyn i žančyn, i ûnakoŭ i dzâcej, i valoŭ i asloŭ i avečak pabiŭ mečam.

20. Уратаваўся адзін толькі сын Ахімэлэхаў, сына Ахітува, якога звалі Авіятар, і ўцёк да Давіда.

Uratavaŭsâ adzîn tol'ki syn Ahimèlèhaŭ, syna Ahituva, âkoga zvali Aviâtar, i ŭcěk da Davida.

21. І расказаў Авіятар Давіду, што Саўл забіў сьвятароў Гасподніх.

Ì raskazaŭ Aviâtar Davidu, što Saŭl zabiŭ s'vâtarou Gaspodnih.

22. І расказаў Давід Авіятару: я ведаў у той дзень, калі там быў Доік Ідумэянін, што ён мусова данясе Саўлу; я вінаваты за ўсе душы дома бацькі твайго;

Ì raskazaŭ David Aviâtaru: â vedaŭ u toj dzen', kalì tam byŭ Doik Ìdumèânin, što ên musova danâse Saŭlu; â vînavaty za ŭse dušy doma bac'ki tvajgo;

23. застанься ў мяне, ня бойся, бо хто будзе шукаць маёй душы, будзе шукаць і тваёй душы; ты будзеш у мяне пад аховай.

zastan'sâ ŭ mâne, nâ bojsâ, bo hto budze šukac' maěj dušy, budze šukac' i tvaěj dušy; ty budzeš u mâne pad ahovaj.

23 Кіраўнік

1. Паведамлі Давіду, кажучы: вось, Філістымляне напалі на Кэіль і рабуюць гумны.

Pavedamili Davidu, kažučy: vos', Filistymlâne napali na Kèil' i rabuŭc' gumny.

2. І спытаўся Давід у Госпада. кажучы: ці ісьці мне, і ці паб'ю я гэтых Філістымлянаў? І адказваў Гасподзь Давіду: ідзі, ты паб'еш Філістымлянаў і выратуеш Кэіль.

Ì spytaŭsâ David u Gospada. kažučy: ci is'ci mne, i ci pab'û â gètyh Filistymlânaŭ? Ì adkazvaŭ Gaspodz' Davidu: idzi, ty pab'eš Filistymlânaŭ i vyratueš Kèil'.

3. Але тыя, што былі з Давідам, казалі яму: вось, мы баімся тут у Юдэі, як жа нам ісьці ў Кэіль супроць рушэньняў Філістымскіх?

Ale tyâ, što byli z Davidam, skazali âmu: vos', my baïmsâ tut u Ûdèi, âk ža nam is'ci ũ Kèil' suproc' rušèn'nâŭ Filistymskih?

4. Тады зноў спытаў Давід у Госпада, і адказваў яму Гасподзь і сказаў: устань і йдзі ў Кэіль, бо Я перадам Філістымлянаў у рукі твае.

Tady znoŭ spytaŭ David u Gospada, i adkazvaŭ âmu Gaspodz' i skazaŭ: ustan' i jdzi ũ Kèil', bo Â peradam Filistymlânaŭ u rukì tvae.

5. І пайшоў Давід зь людзьмі сваімі ў Кэіль, і ваяваў зь Філістымлянамі, і забраў быдла іхняе, і ўчыніў ім вялікае пабоішча, і выратаваў Давід жыхароў Кэіля.

Ì pajšoŭ David z' lûdz'mi svaimi ũ Kèil', i vaâvaŭ z' Filistymlânami, i zabraŭ bydla ihnâe, i ũčyniŭ im vâlikae paboišča, i vyratavaŭ David žyharoŭ Kèilâ.

6. Калі Авіятар, сын Ахімэлэхаў, прыбег да Давіда ў Кэіль, дык прынёс з сабою і наплечнік.

Kali Aviâtar, syn Ahimèlèhaŭ, prybeg da Davida ũ Kèil', dyk prynës z saboŭ i naplečnik.

7. І данесьлі Саўлу, што Давід прыйшоў у Кэіль, і Саўл сказаў: Бог аддаў яго ў рукі мае, бо ён замкнуўся, увайшоўшы ў горад з брамамі і замкамі.

Ì danes'li Saŭlu, što David pryjšoŭ u Kèil', i Saŭl skazaŭ: Bog addaŭ âgo ũ

ruki mae, bo ěn zamknušsâ, uvajšoŭšy ŭ gorad z bramami i zamkami.

8. І склікаў Саўл увесь народ на вайну, каб ісьці да Кэіля, аблажыць Давіда і людзей ягоных.

Ĭ sklikaŭ Saŭl uves' narod na vajnu, kab is'ci da Kèilâ, ablažyc' Davida i lûdzej âgonyh.

9. Калі даведаўся Давід, што Саўл намысьліў супроць яго ліхое, сказаў сьвятару Авіатару: прынясі наплечнік.

Kali davedaŭsâ David, što Saŭl namys'liŭ suproc' âgo lihoe, skazaŭ s'vâtaru Aviâtaru: prynâsi naplečnik.

10. І сказаў Давід: Госпадзе Божа Ізраілеў! Раб твой пачуў, што Саўл хоча прыйсьці ў Кэіль, спустошыць горад празь мяне.

Ĭ skazaŭ David: Gospadze Boža Ĭzraileŭ! Rab tvoj pačuŭ, što Saŭl hoča pryjs'ci ŭ Kèil', spustošyc' gorad praz' mâne.

11. Ці аддадуць мяне жыхары Кэіля ў рукі яму? І ці прыйдзе сюды Саўл, як чуў раб Твой? Госпадзе Божа Ізраілеў! адкрый рабу Твайму. І сказаў Гасподзь: прыйдзе.

Ci addaduc' mâne žyhary Kèilâ ŭ ruki âmu? Ĭ ci pryjdzje sŭdy Saŭl, âk čuŭ rab Tvoj? Gospadze Boža Ĭzraileŭ! adkryj rabu Tvajmu. Ĭ skazaŭ Gaspodz': pryjdzje.

12. І сказаў Давід: ці аддадуць жыхары Кэіля мяне і людзей маіх у рукі Саўлу? І сказаў Гасподзь: аддадуць.

Ĭ skazaŭ David: ci addaduc' žyhary Kèilâ mâne i lûdzej maïh u ruki Saŭlu? Ĭ skazaŭ Gaspodz': addaduc'.

13. Тады падняўся Давід і людзі ягоныя, каля шасьцісот чалавек, і выйшлі з Кэіля і хадзілі, дзе маглі. А Саўлу было данесена, што Давід уцёк з Кэіля, і тады ён адмяніў паход.

Tady padnâŭsâ David i lûdzi âgonyâ, kalâ šas'cisot čalavek, i vyjšli z Kèilâ i

hadzili, dze magli. A Saŭlu bylo danesena, što David ucěk z Kèilâ, i tady ěn admâniŭ pahod.

14. А Давід заставаўся ў пустыні ў недаступных мясьцінах і потым на гары ў пустыні Зіф. А Саўл шукаў яго кожны дзень; але Бог не аддаў Давіда ў рукі ягоныя.

A David zastavaŭsâ ŭ pustyni ŭ nedastupnyh mäs'cinah i potym na gary ŭ pustyni Zif. A Saŭl šukaŭ âgo kažny dzen'; ale Bog ne addaŭ Davida ŭ ruki âgonyâ.

15. І бачыў Давід, што Саўл выйшаў шукаць душы ягонай; а Давід быў у пустыні Зіф у лесе.

Ì bačyŭ David, što Saŭl vyjšaŭ šukac' dušy âgonaj; a David byŭ u pustyni Zif u lese.

16. І ўстаў Ёнатан, сын Саўлаў, і прыйшоў да Давіда ў лес, і ўмацаваў яго спадзяваньнем на Бога,

Ì ŭstaŭ Ęnatan, syn Saŭlaŭ, i pryjšoŭ da Davida ŭ les, i ŭmacavaŭ âgo spadzâvan'nem na Boga,

17. і сказаў яму: ня бойся, бо ня знойдзе цябе рука бацькі майго Саўла, і ты будзеш цараваць над Ізраілем, а я буду другі пасля цябе; і Саўл, бацька мой, ведае гэта.

ì skazaŭ âmu: nâ bojsâ, bo nâ znojdze câbe ruka bac'ki majgo Saŭla, i ty budzeš caravac' nad Ìzrailem, a â budu drugi pas'lâ câbe; i Saŭl, bac'ka moj, vedaе gèta.

18. І паклалі яны паміж сабою заруку прад абліччам Госпада; і Давід застаўся ў лесе, а Ёнатан пайшоў у дом свой.

Ì paklali âny pamizh saboŭ zaruku prad abliččam Gospada; i David zastaŭsâ ŭ lese, a Ęnatan pajšoŭ u dom svoj.

19. І прыйшлі Зіфэі да Саўла ў Гіву, кажучы: вось, Давід хаваецца ў нас

у недаступных мясьцінах, у лесе, на пагорку Гэхіла, што направа ад Есімона;

Ì pryjšli Zifèi da Saŭla ů Gïvu, kažučy: vos', David havaecca ů nas u nedastupnyh mäs'cinah, u lese, na pagorku Gèhila, što naprava ad Esimona;

20. дык вось, па жаданьні душы тваёй, цару, ідзі; а нашым чынам будзе аддаць яго ў рукі цара.

dyk vos', pa žadan'ni dušy tvaëj, caru, idzi; a našym čynam budze addac' âgo ů rukì cara.

21. І сказаў ім Саўл: дабраславёныя вы ў Госпада за тое, што пашкадавалі мяне;

Ì skazaŭ ìm Saŭl: dabraslavënyâ vy ů Gospada za toe, što paškadavali mâne;

22. ідзеце, упэўніцеся яшчэ і высачыце месца ягонае, дзе будзе нага ягоная, і хто бачыў яго там, бо мне кажуць, што ён вельмі хітры;

idzece, upëŭnicesâ âščè ì vysačyce mesca âgonae, dze budze naga âgonaâ, ì hto bačyŭ âgo tam, bo mne kažuc', što ën vel'mi hičry;

23. і высачыце, і разьведайце ўсе ягоныя сховішчы, у якіх ён тоіцца, і вярнецеся да мяне з пэўнаю весткаю, і я пайду з вамі; і калі ён у гэтай зямлі, я буду шукаць яго ва ўсіх тысячах Юдавых.

ì vysačyce, ì raz'vedajce ůse âgonyâ shoviščy, u âkih ën toicca, ì vârnesesâ da mâne z pëŭnaŭ vestkaŭ, ì â pajdu z vami; ì kali ën u gètaj zâmlì, â budu šukac' âgo va ůsìh tysâčah Ŭdavyh.

24. І ўсталі яны і пайшлі ў Зіф раней за Саўла. А Давід і людзі ягоныя былі ў пустыні Маон, на раўніне, направа ад Есімона.

Ì ůstali âny ì pajšli ů Zif ranej za Saŭla. A David ì lŭdzi âgonyâ byli ů pustyni Maon, na raŭnìne, naprava ad Esimona.

25. І пайшоў Саўл зь людзьмі сваімі шукаць яго. Але Давіду паведамлілі пра гэта, і ён перайшоў да скалы і заставаўся ў пустыні Маон. І дачуўся

Саўл і пагнаўся за Давідам у пустыню Маон.

Ì pajšoŭ Saŭl z' lûdz'mì svaimì šukac' âgo. Ale Davidu pavedamili pra gèta, i èn perajšoŭ da skaly i zastavaŭsâ ŭ pustynì Maon. Ì dačuŭsâ Saŭl i pagnaŭsâ za Davidam u pustynû Maon.

26. І йшоў Саўл па адным баку гары, а Давід зь людзьмі сваімі быў па другі бок гары. І калі Давід сьпяшаўся ўцячы ад Саўла, а Саўл зь людзьмі сваімі ішоў у абыход Давіду і людзям ягоным, каб захапіць іх,
Ì jšoŭ Saŭl pa adnym baku gary, a David z' lûdz'mì svaimì byŭ pa drugi bok gary. Ì kali David s'pâšaŭsâ ŭcâčy ad Saŭla, a Saŭl z' lûdz'mì svaimì išoŭ u abyhod Davidu i lûdzâm âgonym, kab zahapic' ih,

27. тады прыйшоў да Саўла вьстун, кажучы: сьпяшайся і прыходзь, бо Філістымляне напалі на зямлю.

tady pryjšoŭ da Saŭla vâstun, kažučy: s'pâšajsâ i pryhodz', bo Filistymlâne napali na zâmlû.

28. І вярнуўся Саўл ад перасьледу Давідавага і пайшоў насустрач Філістымлянам; таму і назвалі гэтую мясьціну: Сэла-Гамахлэкот.

Ì vârnũsâ Saŭl ad peras'ledu Davidavaga i pajšoŭ nasustrač Filistymlânam; tamu i nazvali gètuû mâs'cinu: Sèla-Gamahlèkot.

24 Кіраўнік

1. І выйшаў Давід адтуль і жыў у бясьпечных мясьцінах Эн-Гадзі.

Ì vyjšaŭ David adtul' i žyŭ u bâs'pečnyh mâs'cinah Èn-Gadzi.

2. Калі Саўл вярнуўся ад Філістымлянаў, яму паведамлілі, кажучы: вось, Давід у пустыні Эн-Гадзі.

Kali Saŭl vârnũsâ ad Filistymlânaŭ, âmu pavedamili, kažučy: vos', David u pustynì Èn-Gadzi.

3. І ўзяў Саўл тры тысячы выбраных мужчын з усяго Ізраіля і пайшоў шукаць Давіда і людзей ягоных па гарах, дзе жывуць сарны.

Ì ŭzâŭ Saŭl try tysâčy vybranyh mužčyn z usâgo Ìzrailâ ì pajšoŭ šukac' Davida ì lûdzej âgonyh pa garah, dze žyvuc' sarny.

4. І прыйшоў да кашары авечай, пры дарозе; там была пячора, і зайшоў туды Саўл дзеля патрэбы; а Давід і людзі ягоныя сядзелі ўглыбіні пячоры.

Ì pryjšoŭ da kašary avečaj, pry daroze; tam byla pâčora, ì zajšoŭ tudy Saŭl dzelâ patrèby; a David ì lûdzi âgonyâ sâdzeli ŭglybini pâčory.

5. І казалі Давіду людзі ягоныя: вось дзень, пра які казаў табе Гасподзь: вось, Я аддам ворага твайго ў рукі твае, і зробіш зь ім, што табе заўгодна. Давід устаў і ціхенька адрэзаў край ад верхняй вопраткі Саўла.

Ì kazali Davidu lûdzi âgonyâ: vos' dzen', pra âki kazaŭ tabe Gaspodz': vos', Â addam voraga tvajgo ŭ ruki tvae, ì zrobiš z' im, što tabe zaŭgodna. David ustaŭ ì cihen'ka adrèzaŭ kraj ad verhnâj vopratki Saŭla.

6. Але пасья гэтага забалела на сэрцы ў Давіда, што ён адрэзаў край ад вопраткі Саўла.

Ale pas'lâ gètaga zabalela na sèrcy ŭ Davida, što ěn adrèzaŭ kraj ad vopratki Saŭla.

7. І сказаў ён людзям сваім: хай не дапусьціць мне Гасподзь зрабіць гэта гаспадару майму, памазанцу Гасподняму, каб накласьці руку маю на яго, бо ён памазанец Гасподні.

Ì skazaŭ ěn lûdzâm svaim: haj ne dapus'cic' mne Gaspodz' zrabic' gèta gaspadaru majmu, pamazancu Gaspodnâmu, kab naklas'ci ruku maŭ na âgo, bo ěn pamazanec Gaspodni.

8. І стрымаў Давід людзей сваіх гэтымі словамі і ня даў ім паўстаць на

Саўла. А Саўл устаў і выйшаў зь пячоры на дарогу.

Ì strymaŭ David lûdzej svaih gètymì slovami ì nâ daŭ ìm paŭstac' na Saŭla. A Saŭl ustaŭ ì vyjšaŭ z' pâčory na darogu.

9. Потым устаў і Давід, і выйшаў зь пячоры, і закрычаў усьлед Саўлу, кажучы: гаспадару мой, цару! Саўл азірнуўся, і Давід упаў тварам на зямлю і пакланіўся.

Potym ustaŭ ì David, ì vyjšaŭ z' pâčory, ì zakryčaŭ us'led Saŭlu, kažučy: gaspadaru moj, caru! Saŭl azirnuŭsâ, ì David upaŭ tvaram na zâmlû ì paklaniŭsâ.

10. І сказаў Давід Саўлу: навошта ты слухаеш словы людзей, якія кажучь: вось, Давід намышляе ліхое на цябе?

Ì skazaŭ David Saŭlu: navošta ty sluhaeš slovy lûdzej, âkîâ kažuc': vos', David namyšlâe lihoe na câbe?

11. Вось, сёньня бачаць вочы твае, што Гасподзь аддаваў цябе сёньня ў рукі мае ў пячоры, і мне казалі, каб забіць цябе; але я пашкадаваў цябе і сказаў: не падыму рукі маёй на гаспадара майго, бо ён памазанец Госпада.

Vos', sën'nâ bačac' vočy tvae, što Gaspodz' addavaŭ câbe sën'nâ ŭ ruki mae ŭ pâčory, ì mne kazali, kab zabic' câbe; ale â paškadavaŭ câbe ì skazaŭ: ne padymu ruki maěj na gaspadara majgo, bo ên pamazanec Gospada.

12. Бацька мой! паглядзі на край вопраткі тваёй у руцэ маёй: я адрэзаў край вопраткі тваёй, а цябе не забіў; пазнай і пераканайся, што няма ў руцэ маёй ліха, ні падступства, і я не зграшыў супроць цябе; а ты шукаеш душы маёй, каб забраць яе.

Bac'ka moj! paglâdzi na kraj vopratki tvaěj u rucè maěj: â adrèzaŭ kraj vopratki tvaěj, a câbe ne zabiŭ; paznaj ì perakanajsâ, što nâma ŭ rucè maěj liha, nì padstupstva, ì â ne zgrašyŭ suproc' câbe; a ty šukaeš dušy maěj, kab

zabrac' âe.

13. Хай рассудзіць Гасподзь паміж мною і табою, і хай адпомсьціць табе Гасподзь за мяне; але рука мая ня будзе на табе,

Haj rassudzic' Gaspodz' pamiž mnoû i taboû, i haj adpoms'cic' tabe Gaspodz' za mâne; ale ruka maâ nâ budze na tabe,

14. як павядае старадаўняя прыпавесьць: ад беззаконных паходзіць беззаконьне. А мая рука ня будзе на табе.

âk pavâdae staradaŭnââ pry-paves'c': ad bezzakonnyh pahodzic' bezzakon'ne. A maâ ruka nâ budze na tabe.

15. Супроць каго выйшаў цар Ізраільскі? За кім ты ганяешся? За мёртвым сабакам, за адною блыхою.

Suproc' kago vyjšaŭ car Izrail'ski? Za kim ty ganâeššâ? Za mërtvym sabakam, za adnoû blyhoû.

16. Гасподзь хай будзе судзьдзёю паміж мною і табою. Ён разгледзіць, разьбярэ справу маю і выратуе мяне ад рукі тваёй.

Gaspodz' haj budze sudz'dzëû pamiž mnoû i taboû. Ęn razgledzic', raz'bârè spravu maû i vyratue mâne ad rukì tvaëj.

17. Калі скончыў Давід гаварыць словы гэтыя да Саўла, Саўл сказаў: ці твой гэта голас, сыне мой Давідзе? І ўзвысіў Саўл голас свой, і плакаў,

Kali skončyŭ David gavaryc' slovy gëtyâ da Saŭla, Saŭl skazaŭ: ci tvoj gëta golas, syne moj Davidze? I ŭzvysiŭ Saŭl golas svoj, i plakaŭ,

18. і сказаў Давіду: твая большая праўда за маю, бо ты адплаціў мне дабром, а я плаціў табе злом;

i skazaŭ Davidu: tvaâ bol'shââ praŭda za maû, bo ty adplaciŭ mne dabrom, a â placiŭ tabe zlom;

19. ты паказаў гэта сёньня, абышоўшыся са мною мілажальна: калі Гасподзь аддаваў мяне ў рукі твае, ты не забіў мяне.

ty pakazaŭ gèta sèn'nâ, abyšoŭšysâ sa mnoû milažal'na: kalì Gaspodz' addavaŭ mâne ŭ ruki tvae, ty ne zabiŭ mâne.

20. Хто, знайшоўшы ворага свайго, адпусьціў бы яго ў добрую дарогу?

Гасподзь заплаціць табе дабром за тое, што ты зрабіў мне сёньня.

Hto, znajšoŭšy voraga svajgo, adpus'ciŭ by âgo ŭ dobruŭ darogu? Gaspodz' zaplacić' tabe dabrom za toe, što ty zrabiŭ mne sèn'â.

21. І цяпер я ведаю, што ты канечне будзеш цараваць, і царства

Ізраілевае будзе цвёрдае ў руцэ тваёй.

Ì câper â vedaŭ, što ty kanečne budzeš caravac', i carstva Ìzrailevae budze c'vërdae ŭ rucè tvaěj.

22. Дык вось, запрысягніся мне Госпадам, што ты ня выкараніш

нашчадкаў маіх пасля мяне і ня знішчыш імя майго ў доме ў бацькі майго.

Dyk vos', zaprysâgnisâ mne Gospadam, što ty nâ vykaraniš naščadkaŭ maih pas'lâ mâne i nâ z'niščyš imâ majgo ŭ dome ŭ bac'ki majgo.

23. І прысягнуў Давід Саўлу. І пайшоў Саўл у дом свой, а Давід і людзі

ягоныя ўвайшлі ў месца ўмацаванае.

Ì prysâgnuŭ David Saŭlu. Ì pajšoŭ Saŭl u dom svoj, a David i lŭdzi âgonyâ ŭvajšli ŭ mesca ŭmacavanae.

25 Кіраўнік

1. І памёр Самуіл. І сабраліся ўсе Ізраільцяне, і плакалі па ім, і пахавалі

яго ў доме ягоным, у Раме. Давід устаў і сышоў да пустыні Фаран.

Ì pamër Samuil. Ì sabralisâ ŭse Ìzrail'câne, i plakali pa im, i pahavalì âgo ŭ dome âgonym, u Rame. David ustaŭ i syšoŭ da pustynì Faran.

2. Быў нехта ў Маоне, а маёнтак яго на Карміле, чалавек вельмі багаты;

у яго было тры тысячы авечак і тысяча коз; і быў ён пры стрыжцы авечак на Карміле.

Byŭ nehta ŭ Maone, a maëntak âgo na Karmile, čalavek vel'mi bagaty; u âgo bylo try tysâčy avečak i tysâča koz; i byŭ ën pry stryžcy avečak na Karmile.

3. Імя чалавека таго - Навал, а імя жонкі ягонай - Авігея. Гэтая жанчына была вельмі разумная і прыгожая з твару, а ён - чалавек жорсткі і ліхі норавам; ён быў з роду Халева.

Imâ čalaveka tago - Naval, a imâ žonki âgonaj - Avigeâ. Gëtaâ žančyna byla vel'mi razumnaâ i prygožaâ z tvaru, a ën - čalavek žorstki i lihi noravam; ën byŭ z rodu Haleva.

4. І пачуў Давід у пустыні, што Навал стрыжэ авечкі свае.

I pačuŭ David u pustyni, što Naval stryžë avečkì svae.

5. І паслаў Давід дзесяць хлопчыкаў, і сказаў Давід хлопчыкам:

узыдзеце на Карміл і ідзеце да Навала, і павітайце яго ад майго імя.

I paslaŭ David dzesâc' hlopčykaŭ, i skazaŭ David hlopčykam: uzydzece na Karmil i idzece da Navala, i pavitajce âgo ad majgo imâ.

6. і скажэце так: мір табе, мір дому твайму, мір усяму твайму;

i skažëce tak: mir tabe, mir domu tvajmu, mir usâmu tvajmu;

7. сёньня я пачуў, што ў цябе стрыгуць авечкі; вось, пастухі твае былі з намі, і мы ня крыўдзілі іх, і нічога ў іх не прапала за ўвесь час, пакуль яны былі на Карміле;

sën'nâ â pačuŭ, što ŭ câbe stryguc' avečkì; vos', pastuhì tvae bylì z namì, i my nâ kryŭdzilì ih, i ničoga ŭ ih ne prapala za ŭves' čas, pakul' âny bylì na Karmile;

8. спытайся ў слуг тваіх, і яны скажуць табе; дык вось, знойдуць хлопчыкі ўпадабаньне ў вачах тваіх, бо ў добры дзень прыйшлі мы; дык дай рабам тваім і сыну твайму Давіду, што знойдзе рука твая.

spytajsâ ů slug tvaih, i âny skažuc' tabe; dyk vos', znojduc' hlopčyki ůpadaban'ne ů vačah tvaih, bo ů dobry dzen' pryjšli my; dyk daj rabam tvaim i synu tvajmu Davidu, što znojdze ruka tvaâ.

9. I пайшлі людзі Давідавыя, і сказалі Навалу ад імя Давіда ўсе гэтыя словы, і замоўклі.

Î pajšli lûdzi Davidavyâ, i skazali Navalu ad imâ Davida ůse gètyâ slovy, i zamoŭkli.

10. I ўскочыў Навал, і адказваў слугам Давідавым, і сказаў: хто такі Давід, і хто такі сын Ясэеў? сеньня стала многа рабоў, якія ўцякаюць ад гаспадароў сваіх;

Î ůskočyŭ Naval, i adkazvaŭ slugam Davidavym, i skazaŭ: hto taki David, i hto taki syn Âsèeŭ? sën'nâ stala mnoga raboŭ, âkiâ ůcâkaŭc' ad gaspadaroŭ svaih;

11. няўжо мне ўзяць хлябы мае і ваду маю, і мяса, прыгатаванае мною стрыгалям маім, і аддаць людзям, пра якіх ня ведаю, адкуль яны?

nâŭžo mne ůzâc' hlâby mae i vadu maŭ, i mâsa, prygatavanae mnoŭ strygalâm maïm, i addac' lûdzâm, pra âkih nâ vedaŭ, adkul' âny?

12. I пайшлі назад людзі Давідавыя сваёй дарогай і вярнуліся, і прыйшлі і пераказалі яму ўсе словы гэтыя.

Î pajšli nazad lûdzi Davidavyâ svaëj darogaj i vârnulisâ, i pryjšli i perakazali âmu ůse slovy gètyâ.

13. Тады Давід сказаў людзям сваім: аперажэцесья кожны мечам сваім.

I ўсе аперазаліся мечамі сваімі, аперазаўся і сам Давід сваім мечам, і пайшлі за Давідам каля чатырохсот чалавек, а дзьвесьце засталіся каля абозу.

Tady David skazaŭ lûdzâm svaim: aperažècesâ kožny mečam svaim. Î ůse aperazalisâ mečami svaimi, aperazaŭsâ i sam David svaim mečam, i pajšli za

Davidam kalâ čatyrohsot čalavek, a dz'ves'ce zastalisâ kalâ abozu.

14. А Авігеі, жонцы Навалавай, паведаміў адзін слуга, сказаўшы: вось, Давід прысылаў з пустыні паслоў вітаць нашага гаспадара, але ён абышоўся зь імі груба;

A Avigei, žoncy Navalavaj, pavedamiŭ adzin sluga, skazaŭšy: vos', David prysylaŭ z pustyni pasloŭ vitac' našaga gaspadara, ale ěn abyšoŭsâ z' imi gruba;

15. а гэтыя людзі вельмі добрыя да нас, ня крыўдзілі нас, і нічога не прапала ў нас за ўвесь час, калі мы хадзілі зь імі, быўшы ў полі;

a gètyâ lŭdzi vel'mi dobryâ da nas, nâ kryŭdzili nas, i ničoga ne prapala ŭ nas za ŭves' čas, kalì my hadzili z' imi, byŭšy ŭ poli;

16. яны былі нам аслонаю і ўдзень і ўначы ўвесь час, калі мы пасьвілі статкі паблізу іх;

âny byli nam aslonaŭ i ŭdzen' i ŭnačy ŭves' čas, kalì my pas'vili statki pablizu ih;

17. дык вось, падумай і паглядзі, што рабіць; бо непазьбежна пагражае бяда гаспадару нашаму і ўсяму дому ягонаму, а ён - чалавек ліхі, нельга гаварыць зь ім.

dyk vos', padumaj i paglâdzi, što rabic'; bo nepaz'bežna pagražae bâda gaspadaru našamu i ŭsâmu domu âgonamu, a ěn - čalavek lihì, nel'ga gavaryc' z' im.

18. Тады Авігея пасьпешліва ўзяла дзьвесьце хлябоў і два мяхі зь віном, і пяць авечак падрыхтаваных і пяць мераў сушанага зерня, і сто вязанак разынак і дзьвесьце вязанак смокваў, і наўючыла на аслоў,

Tady Avigeâ pas'pešliva ŭzâla dz'ves'ce hlâboŭ i dva mâhì z' vinom, i pâc' avečak padryhtavanyh i pâc' meraŭ sušanaga zernâ, i sto vâzanak razynak i dz'ves'ce vâzanak smokvaŭ, i naŭŭčyla na asloŭ,

19. і сказала слугам сваім: ідзеце паперадзе мяне, вось, я пайду за вамі.
А мужу свайму Навалу нічога не сказала.

ì skazala slugam svaim: idzece paperadze mâne, vos', â pajdu za vami. A mužu svajmu Navalu ničoga ne skazala.

20. Калі ж яна, седзячы на асьле, спускалася па схілах гары, вось, насустрач ёй ідзе Давід і людзі ягоныя, і яна сустрэлася зь імі.

Kali ž âna, sedzâčy na as'le, spuskalasâ pa shilah gary, vos', nasustrač ëj idze David i lûdzi âgonyâ, ì âna sustrèlasâ z' imi.

21. І Давід сказаў: так, дарэмна я ахоўваў у пустыні маёмасьць гэтага чалавека, і нічога не прапала з таго, што належала яму; ён плаціць мне злом за дабро;

Ì David skazaŭ: tak, darèmna â ahoŭvaŭ u pustyni maëmas'c' gètaga čalaveka, ì ničoga ne prapala z tago, što naležala âmu; ën placic' mne zlom za dabro;

22. няхай тое і тое зробіць Бог з ворагамі Давіда, і яшчэ болей зробіць, калі да сьвітання з усяго, што належыць Навалу, я пакіну таго, што мочыцца да сьцяны.

nâhaj toe ì toe zrobic' Bog z voragami Davida, ì âščè bolej zrobic', kali da s'vitan'nâ z usâgo, što naležyc' Navalu, â pakinu tago, što močycca da s'câny.

23. Калі Авігея ўбачыла Давіда, дык пасьпяшалася сысьці з асла і ўпала перад Давідам на твар свой і пакланілася да зямлі;

Kali Avigeâ ŭbačyla Davida, dyk pas'pâšalasâ sys'ci z asla ì ŭpala perad Davidam na tvar svoj ì paklanilasâ da zâmlì;

24. і ўпала да ног ягоных і сказала: на мне грэх, гаспадару мой; дазволь рабыні тваёй гаварыць у вушы твае і паслухай слоў рабыні тваёй.

ì ŭpala da nog âgonyh ì skazala: na mne grèh, gaspadaru moj; dazvol' rabyni

tvaëj gavaryc' u vušy tvaë i pasluhaj sloŭ rabyñi tvaëj.

25. Няхай гаспадар мой не зважае на гэтага ліхога чалавека, на Навала; бо якое імя ў яго, такі і ён. Навал - імя яго, і вар'яцтва ягонае зь ім. А я, рабыня твая, ня бачыла слуг гаспадара майго, якіх ты прыслаў.

Nâhaj gaspadar moj ne zvažae na gètaga lihoga čalaveka, na Navala; bo âkoe imâ ŭ âgo, taki i ën. Naval - imâ âgo, i var'âctva âgonae z' im. A â, rabyñâ tvaâ, nâ bačyla slug gaspadara majgo, âkih ty pryslaŭ.

26. І сёння, гаспадару мой, жывы Гасподзь і жывая душа твая!

Гасподзь не дазволіць табе ісьці праліваць кроў і ўтрымае руку тваю ад помсты, і сёння хай будуць, як Навал, ворагі твае і зламысьнікі гаспадара майго.

Ì sën'nâ, gaspadaru moj, žyvy Gaspodz' i žyvaâ duša tvaâ! Gaspodz' ne dazvolic' tabe is'ci pralivac' kroŭ i ŭtrymae ruku tvaû ad pomsty, i sën'nâ haj buduc', âk Naval, voragi tvaë i zlamys'niki gaspadara majgo.

27. Вось гэтыя дарункі, якія прынесла рабыня твая гаспадару майму, каб даць іх хлопчыкам, якія служаць гаспадару майму.

Vos' gètyâ darunki, âkiâ prynesla rabyñâ tvaâ gaspadaru majmu, kab dac' ih hlopčykam, âkiâ služac' gaspadaru majmu.

28. Даруй віну рабыні тваёй; Гасподзь мусова зладзіць гаспадару майму дом трывалы, бо войны Госпада вядзе гаспадар мой, і ліхое ня знойдзецца ў табе праз усё жыццё тваё.

Daruj vînu rabyñi tvaëj; Gaspodz' musova zladzic' gaspadaru majmu dom tryvaly, bo vojny Gospada vâdze gaspadar moj, i lihoe nâ znojdzecca ŭ tabe праз usë žyc'cë tvaë.

29. Калі паўстане чалавек перасьледаваць цябе і шукаць душы тваёй, дык душа гаспадара майго будзе завязана ў вузле жыцця ў Госпада Бога твайго, а душу ворагаў тваіх кіне Ён як бы з прашчы.

Kali paŭstane čalavek peras 'ledavac' cãbe ì šukac' dušy tvaëj, dyk duša gaspadara majgo budze zavâzana ŭ vuz'le žyc'cã ŭ Gospada Boga tvajgo, a dušu voragaŭ tvaïh kïne Ęn âk by z prašcy.

30. І калі зробіць Гасподзь гаспадару майму ўсё, што казаў пра цябе добрага, і паставіць цябе гаспадаром над Ізраілем,

Ì kali zrobic' Gaspodz' gaspadaru majmu ŭsë, što kazaŭ pra cãbe dobraga, i pastavic' cãbe gaspadarom nad Ìzrailem,

31. дык ня будзе гэта сэрцу гаспадара майго засмутаю і непакоем, што не праліў марна крыві і ахаваў сябе ад помсты. І Гасподзь адорыць дабром гаспадара майго, і ўзгадаеш рабыню тваю.

dyk nã budze gëta sërcu gaspadara majgo zasmutaŭ ì nepakoem, što ne praliŭ marna kryvi ì ahavaŭ sãbe ad pomsty. Ì Gaspodz' adoryc' dabrom gaspadara majgo, ì ŭzgadaeš rabynŭ tvaŭ.

32. І сказаў Давід Авігеі: дабраславёны Гасподзь Бог Ізраілеў, Які паслаў цябе сёння насустрач мне,

Ì skazaŭ David Avigei: dabraslavëny Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, Âki paslaŭ cãbe sën'nã nasustrač mne,

33. і дабраславёны розум твой, і дабраславёная ты за тое, што ты цяпер не дазволіла мне ісьці праліваць кроў і помсьціць за сябе.

ì dabraslavëny rozum tvoj, ì dabraslavënaã ty za toe, što ty cãper ne dazvolila mne is'ci pralivac' kroŭ ì poms'cic' za sãbe.

34. Але, - жывы Гасподзь Бог Ізраілеў, Які стрымаў мяне, каб не зрабіў ліха табе, - калі б ты не пасьпяшалася і ня прыйшла на сустрэчу да мяне, дык да ранішняга сьвітання я не пакінуў бы Навалу нікога, хто мачыўся б на сыцяну.

Ale, - žyvy Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, Âki strymaŭ mâne, kab ne zrabiŭ liha tabe, - kali b ty ne pas'pãšalasã ì nã pryjšla na sustrëču da mâne, dyk da ranišnãga

s'vitan'nâ â ne pakînuï by Navalu nikoga, hto mačyŭsâ b na s'cânu.

35. І прыняў Давід з рук яе тое, што яна прынесла яму, і сказаў ёй: ідзі зь мірам у дом твой; вось, я паслухаўся голасу твайго і ўшанаваў твар твой.

Ì prynâŭ David z ruk âe toe, što âna prynesla âmu, i skazaŭ ëj: idzi z' miram u dom tvoj; vos', â pasluhaŭsâ golasu tvajgo i ŭšanavaŭ tvar tvoj.

36. І прыйшла Авігея да Навала, і вось, у яго банкет у доме ягоным, як банкет царскі, і сэрца ў Навала было вясёлае; а ён быў вельмі п'яны; і не сказала яму ні слова, ні большага, ні меншага, да раніцы.

Ì pryjšla Avigeâ da Navala, i vos', u âgo banket u dome âgonym, âk banket carski, i sërca ŭ Navala bylo vâsëlae; a ën byŭ vel'mi p'âny; i ne skazala âmu ni slova, ni bol'shaga, ni menšaga, da ranicy.

37. А раніцай, калі Навал працьверазеў, жонка ягоная расказала яму пра гэта, і замерла ў ім сэрца ягонае, і зрабіўся ён, як камень.

A ranicaj, kalì Naval prac'verazeŭ, žonka âgonaâ raskazala âmu pra gèta, i zamerla ŭ im sërca âgonae, i zrabiŭsâ ën, âk kamen'.

38. Дзён празь дзесяць уразіў Гасподзь Навала, і ён памёр.

Dzën praz' dzesâc' uraziŭ Gaspodz' Navala, i ën pamër.

39. І пачуў Давід, што Навал памёр, і сказаў: дабраславёны Гасподзь, Які заплаціў яму за ганьбаваньне мяне Навалам, і Які ахаваў раба свайго ад ліхога; Гасподзь абярнуў злосьць Навалаву на яго ж галаву. І паслаў Давід сказаць Авігеі, што ён бярэ яе сабе за жонку.

Ì pačuŭ David, što Naval pamër, i skazaŭ: dabraslavëny Gaspodz', Âki zaplaciŭ âmu za gan'bavan'ne mâne Navalam, i Âki ahavaŭ raba svajgo ad lihoga; Gaspodz' abârnuŭ zlos'c' Navalavu na âgo ž galavu. Ì paslaŭ David skazac' Avigei, što ën bârè âe sabe za žonku.

40. І прыйшлі слугі Давідавыя і сказалі ёй так: Давід паслаў нас да

цябе, каб узяць цябе яму за жонку.

Ì pryjšli slugi Davidavyâ ì skazali ëj tak: David paslaŭ nas da câbe, kab uzâc' câbe âmu za žonku.

41. Яна ўстала і пакланілася тварам да зямлі і сказала: вось, рабыня твая гатовая быць служанкаю, каб абмываць ногі слуг гаспадара майго.

Âna ŭstala ì paklanilasâ tvaram da zâmlì ì skazala: vos', rabynâ tvaâ gatovaâ byc' služankaŭ, kab abmyvac' nogi slug gaspadara majgo.

42. І сабралася Авігея пасьпешліва і села на асла, і пяць служанак суправаджалі яе; і пайшла яна за пасламі Давідавымі і зрабілася яго жонкаю.

Ì sabralasâ Avigeâ pas'pešliva ì sela na asla, ì pâc' služanak supravadžali âe; ì pajšla âna za paslami Davidavymi ì zrabilasâ âgo žonkaŭ.

43. І Ахінааму з Ізрэеля ўзяў Давід, і абедзьве яны былі яго жонкі.

Ì Ahinaamu z Ìzreelâ ŭzâŭ David, ì abedz've âny byli âgo žonki.

44. А Саўл аддаў дачку сваю Мэлхолу, жонку Давідавую, Фалтыю, сыну Лаіша, што з Галіума.

A Saŭl addaŭ dačku svaŭ Mèlholu, žonku Davidavuŭ, Faltyŭ, synu Laiša, što z Galiuma.

26 Кіраўнік

1. Прыйшлі Зіфеі да Саўла ў Гіву і сказалі: вось, Давід хаваецца ў нас на пагорку Гахіла, што направа ад Есімона.

Pryjšli Zifei da Saŭla ŭ Givu ì skazali: vos', David havaecca ŭ nas na pagorku Gahila, što naprava ad Esimona.

2. І ўстаў Саўл і спусьціўся ў пустыню Зіф, і зь ім тры тысячы выбраных мужчын Ізраільскіх, каб шукаць Давіда ў пустыні Зіф.

Ì ũstaŭ Saŭl ì spus'ciŭsâ ũ pustynŭ Zif, ì z' ìm try tysâčy vybranyh mužčyn Ìzrail'skih, kab šukac' Davida ũ pustyni Zif.

3. І атабарыўся Саўл на пагорку Гахіла, што направа ад Есімона, каля дарогі; а Давід быў у пустыні і бачыў, што Саўл ішоў за ім у пустыню;
Ì atabaryŭsâ Saŭl na pagorku Gahila, što naprava ad Esimona, kalâ darogì; a David byŭ u pustyni ì bačyŭ, što Saŭl išoŭ za ìm u pustynŭ;

4. і паслаў Давід віжоў і даведаўся, што Саўл сапраўды прыйшоў з Кэіля.

ì paslaŭ David vižoŭ ì davedaŭsâ, što Saŭl sapraŭdy pryjšoŭ z Kèilâ.

5. І ўстаў Давід і пайшоў да месца, на якім Саўл атабарыўся, і ўбачыў Давід месца, дзе спаў Саўл і Авэнір, сын Ніраў, ваеначальнік ягоны. А Саўл спаў у намёце, а народ разьмясьціўся вакол яго.

Ì ũstaŭ David ì pajšoŭ da mesca, na âkim Saŭl atabaryŭsâ, ì ũbačyŭ David mesca, dze spaŭ Saŭl ì Avènir, syn Niraŭ, vaenačal'nik âgony. A Saŭl spaŭ u namëce, a narod raz'mâs'ciŭsâ vakol âgo.

6. І зьвярнуўся Давід і сказаў Авімэлэху Хэтэяніну і Авэсу, сыну Саруінаму, брату Ёава, кажучы: хто пойдзе са мною да Саўла ў табар? І адказаў Авэса: я пайду з табою.

Ì z'vârnuŭsâ David ì skazaŭ Avimèlèhu Hètèâninu ì Avèsu, synu Saruinamu, bratu Ěava, kažučy: hto pojdze sa mnoŭ da Saŭla ũ tabar? Ì adkazaŭ Avèsa: â pajdu z taboŭ.

7. І прыйшоў Давід з Авэсам да людзей Саўлавых уначы; і вось, Саўл ляжыць, сьпіць у намёце, і дзіда ягоная ўваткнутая ў зямлю каля галавы ягонай: а Авэнір і людзі ляжаць вакол яго.

Ì pryjšoŭ David z Avèsam da lŭdzej Saŭlavyh unačy; ì vos', Saŭl lâžyc', s'pic' u namëce, ì dzida âgonaâ ũvatknutaâ ũ zâmlŭ kalâ galavy âgonaj: a Avènir ì lŭdzi lâžac' vakol âgo.

8. Авэса сказаў Давіду: аддаў сёньня Бог ворага твайго ў рукі твае; дык вось, дазволь я прыкалю яго дзідай да зямлі адным ударам і не паўтару ўдару.

Avèsa skazaŭ Davidu: addaŭ sën'nâ Bog voraga tvajgo ŭ ruki tvae; dyk vos', dazvol' â prykalû âgo dzidaj da zâmlì adnym udaram i ne paŭtaru ŭdaru.

9. Але Давід сказаў Авэсу: не забівай яго; бо хто, падняўшы руку на памазанца Гасподняга, застанецца непакараны?

Ale David skazaŭ Avèsu: ne zabìvaj âgo; bo hto, padnâŭšy ruku na pamazanca Gaspodnâga, zastanecca nepakarany?

10. І сказаў Давід: жывы Гасподзь! няхай уразіць яго Гасподзь, альбо прыйдзе дзень ягоны, і ён памрэ, альбо пойдзе на вайну і загіне; а мне хай не дазволіць Гасподзь падняць руку маю на памазанца Гасподняга;

Ì skazaŭ David: žyvy Gaspodz'! nâhaj urazic' âgo Gaspodz', al'bo pryjdzje dzen' âgony, i ën pamrè, al'bo pojdze na vajnu i zagine; a mne haj ne dazvolic' Gaspodz' padnâc' ruku maŭ na pamazanca Gaspodnâga;

11. а вазьмі ягоную дзіду, якая каля галавы ягонай, і посуд з вадою, і пойдзем да сябе.

a vaz'mì âgonuŭ dzidu, âkaâ kalâ galavy âgonaj, i posud z vadoŭ, i pojdzem da sâbe.

12. І ўзяў Давід дзіду і посуд з вадою каля галавы Саўла, і пайшлі яны да сябе; і ніхто ня бачыў, і ніхто ня ведаў, і ніхто не прагнуўся, а ўсе спалі, бо сон ад Госпада напаў на іх.

Ì ŭzâŭ David dzidu i posud z vadoŭ kalâ galavy Saŭla, i pajšli âny da sâbe; i nihto nâ bačyŭ, i nihto nâ vedaŭ, i nihto ne pračnuŭsâ, a ŭse spali, bo son ad Gospada napaŭ na ih.

13. І перайшоў Давід на другі бок і стаў на вяршыні гары ўдалечыні; вялікая адлегласьць была паміж імі.

Ì perajšoŭ David na drugi bok ì staŭ na vâršynì gary ŭdalečynì; vâlikaâ adleglas'c' byla pamiz' imi.

14. I заклікаў Давід народ і Авэніра, сына Ніравага, кажучы: адказвай, Авэнір. I адказваў Авэнір і сказаў: хто ты, што крычыш і турбуеш цара?

Ì zaklikaŭ David narod ì Avènira, syna Niravaga, kažučy: adkazvaj, Avènir. Ì adkazvaŭ Avènir ì skazaŭ: hto ty, što kryčyš ì turbueš cara?

15. I сказаў Давід Авэніру: ці ня ты мужчына, роўнага якому няма ў Ізраілі? Чаму ж ты не ахоўваеш гаспадара твайго, цара? бо прыходзіў нехта зь людзей, каб загубіць цара, гаспадара твайго.

Ì skazaŭ David Avèniku: ci nâ ty mužčyna, roŭnaga âkomu nâma ŭ Izraili? Čamu ž ty ne ahoŭvaeš gaspadara tvajgo, cara? bo pryhodziŭ nehta z' lûdzej, kab zagubic' cara, gaspadara tvajgo.

16. Нядобра ты гэта робіш; жывы Гасподзь! вы вартыя сьмерці за тое, што не ахоўваеце гаспадара вашага, памазанца Гасподняга. Паглядзі, дзе дзіда царовая і посуд з вадой, што былі каля галавы ягонай?

Nâdobra ty gèta robiš; žyvy Gaspodz'! vy vartyâ s'merci za toe, što ne ahoŭvaece gaspadara vašaga, pamazanca Gaspodnâga. Paglâdzi, dze dzida carovaâ ì posud z vadoŭ, što byli kalâ galavy âgonaj?

17. I пазнаў Саўл голас Давідаў і сказаў: ці твой гэта голас, сыне мой Давідзе? I сказаў Давід: мой голас, гаспадару мой, цару.

Ì paznaŭ Saŭl golas Davidaŭ ì skazaŭ: ci tvoj gèta golas, syne moj Davidze? Ì skazaŭ David: moj golas, gaspadaru moj, caru.

18. I сказаў: за што гаспадар мой перасьледуе раба свайго? што я зрабіў? якое ліха ў руцэ маёй?

Ì skazaŭ: za što gaspadar moj peras'ledue raba svajgo? što â zrabiŭ? âkoe liha ŭ rucè maěj?

19. I сёньня няхай выслухае гаспадар мой, цар, слова раба свайго: калі

Гасподзь узбудзіў цябе супроць мяне, дык хай гэта будзе ад цябе духмянаю ахвяраю; а калі - сыны чалавечыя, дык пракляты яны прад Госпадам, бо яны выгналі мяне сёньня, каб не належаць мне да спадчыны Госпада, кажучы: ідзі, служы багам чужым.

Ì sën'nâ nâhaj vysluhae gaspadar moj, car, slova raba svajgo: kalì Gaspodz' uzbudziũ câbe suproc' mâne, dyk haj gèta budze ad câbe duhmânaũ ahvâraũ; a kalì - syny čalavečyâ, dyk praklâty âny prad Gospadam, bo âny vygnali mâne sën'nâ, kab ne naležac' mne da spadčyny Gospada, kažučy: idzi, služy bagam čužym.

20. Хай жа не пральецца кроў мая на зямлю прад абліччам Госпада: бо цар Ізраілеў выйшаў шукаць адну блыху, як ганяюцца за курапаткаю па гарах.

Haj ža ne pral'ecca kroũ maâ na zâmlũ prad abliččam Gospada: bo car İzraileũ vyjšaũ šukac' adnu blyhu, âk ganâũcca za kurapatkaũ pa garah.

21. І сказаў Саўл: зграшыў я; вярніся, сыне мой Давідзе, бо я ня буду больш чыніць табе зла, бо душа мая была дарагая сёньня ў вачах тваіх; неразумна рабіў я і многа грашыў.

Ì skazaũ Saũl: zgrašyũ â; vârnisâ, syne moj Davidze, bo â nâ budu bol's' čynic' tabe zla, bo duša maâ byla daragaâ sën'nâ ũ vačah tvaih; nerazumna rabiũ â ì mnoga grašyũ.

22. І адказваў Давід і сказаў: вось дзіда царовая; няхай адзін хлопчык прыйдзе і возьме яе;

Ì adkazvaũ David ì skazaũ: vos' dzida carovaâ; nâhaj adzìn hlopčyk pryjdze ì voz'me âe;

23. і хай дасьць Гасподзь кожнаму паводле праўды ягонай і паводле ісьціны ягонай, бо Гасподзь аддаваў цябе ў рукі мае, але я не захацеў падняць рукі маёй на памазанца Гасподняга;

ì haj das'c' Gaspodz' kožnamu pavodle praŭdy âgonaj ì pavodle is'ciny âgonaj, bo Gaspodz' addavaŭ câbe ŭ ruki mae, ale â ne zahaceŭ padnâc' ruki maěj na pamazanca Gaspodnâga;

24. ì няхай, як каштоўнае было жыцьцё тваё сённяя ў вачах маіх, так цэніцца маё жыцьцё ў вачах Госпада, ì хай выбавіць мяне з усякай бяды!

ì nâhaj, âk kaštoŭnae bylo žyc'cë tvaë sën'nâ ŭ vačah maïh, tak cènicca maěj žyc'cë ŭ vačah Gospada, ì haj vybavic' mâne z usâkaj bâdy!

25. ì сказаў Саўл Давіду: дабраславёны ты, сыне мой Давідзе; ì дзею ўчыніш, ì пераадолець пераадолееш. ì пайшоў Давід сваёй дарогаю, а Саўл вярнуўся ў сваё месца.

Ì skazaŭ Saŭl Davidu: dabraslavëny ty, syne moj Davidze; ì dzeŭ ŭčyniš, ì peraadolec' peraadoleeš. Ì pajšoŭ David svaěj darogaŭ, a Saŭl vârnũsâ ŭ svaěj mesca.

27 Кіраўнік

1. ì сказаў Давід у сэрцы сваім: калі-небудзь траплю я ў рукі Саўлу, ì няма мне нічога лепшага, як уцячы ў зямлю Філістымскую; ì адчэпіцца ад мяне Саўл ì ня будзе шукаць мяне болей па ўсіх межах Ізраільскіх, ì я выратуюся ад рукі ягонай.

Ì skazaŭ David u sèrcy svaim: kalì-nebudz' traplû â ŭ ruki Saŭlu, ì nâma mne ničoga lepšaga, âk ucâčy ŭ zâmlû Filistymskuŭ; ì adčèpicca ad mâne Saŭl ì nâ budze šukac' mâne bolej pa ŭsìh mežah Ìzrail'skih, ì â vyratuŭsâ ad ruki âgonaj.

2. ì ўстаў Давід, ì выправіўся сам ì шэсьцьсот мужчын, якія былі зь ім, да Анхуса, сына Маоха, цара Гэцкага.

Ì ũstaŭ David, ì vypraviŭsâ sam ì šès'c'sot mužčyn, âkiâ byli z' im, da Anhusa, syna Maoha, cara Gèckaga.

3. І жыў Давід у Анхуса ў Гэце, сам і людзі ягоныя, кожны зь сямэёю сваёю, Давід і абедзьве жонкі ягоныя - Ахінаама Ізрэліцянка і Авігея, былая жонка Навала, Кармэліцянка.

Ì žyŭ David u Anhusa ũ Gèce, sam ì lŭdzi âgonyâ, kožny z' sâmèëŭ svaëŭ, David ì abedz've žonki âgonyâ - Ahinaama Ìzrèelicânka ì Avigeâ, bylaâ žonka Navala, Karmèlicânka.

4. І данесьлі Саўлу, што Давід уцёк у Гэт, і перастаў ён болей шукаць яго.

Ì danes'li Saŭlu, što David ucěk u Gèt, ì perastaŭ ên bolej šukac' âgo.

5. І сказаў Давід Анхусу: калі я здабыў упадабаньне ў вачах тваіх, дык няхай дадзена будзе мне месца ў адным з малых гарадоў, і я буду жыць там; навошта рабу твайму жыць у царскім горадзе разам з табою?

Ì skazaŭ David Anhusu: kalì â zdabyŭ upadaban'ne ũ vačah tvaih, dyk nâhaj dadzena budze mne mesca ũ adnym z malyh garadoŭ, ì â budu žyc' tam; navošta rabu tvajmu žyc' u carskim goradze razam z taboŭ?

6. Тады даў яму Анхус Сэкелаг; Таму Сэкелаг і застаўся за царамі Юдэйскімі да сёньня.

Tady daŭ âmu Anhus Sèkelag; Tamu Sèkelag ì zastaŭsâ za carami Ŭdèjskimi da sën'nâ.

7. Усяго часу, які пражыў Давід у краіне Філістымскай, было год і чатыры месяцы.

Usâgo času, âki pražyŭ David u kraïne Filistymskaj, bylo god ì čatyry mesâcy.

8. І выходзіў Давід зь людзьмі сваімі і нападаў на Гесуранаў і Гарзэянаў

і Амелікіцянэў, якія здаўна насялялі гэтую краіну да Сура і да зямлі Егіпецкай.

Ì vyhodziŭ David z' lŭdz'mì svaimì ì napadaŭ na Gesuranaŭ ì Garzèânaŭ ì Amilicîcânaŭ, âkîâ zdaŭna nasâlâlì gètuŭ krainu da Sura ì da zâmlì Egìpeckaj.

9. І спусташаў Давід тую краіну, і не пакідаў жывых ні мужчыны, ні жанчыны, і забіраў авечак і валоў, і аслоў і вярблюдаў і вопратку, і вяртаўся і прыходзіў да Анхуса.

Ì spustašaŭ David tuŭ krainu, ì ne pakidaŭ žyvyh nì mužčyny, nì žančyny, ì zabiraŭ avečak ì valoŭ, ì asloŭ ì vârbľudaŭ ì vopratku, ì vârtaŭsâ ì pryhodziŭ da Anhusa.

10. І сказаў Анхус Давіду: на каго нападзілі сёньня? Давід сказаў: на паўднёвую краіну Юдэі і на паўднёвую краіну Ерахмэла і на паўднёвую краіну Кенэі.

Ì skazaŭ Anhus Davidu: na kago napadali sën'nâ? David skazaŭ: na paŭdnëvuŭ krainu Ūdèi ì na paŭdnëvuŭ krainu Erahmèela ì na paŭdnëvuŭ krainu Kenèi.

11. І не пакідаў Давід жывых ні мужчыны, ні жанчыны і ня прыводзіў у Гэт, кажучы: яны могуць данесьці на нас і сказаць: так зрабіў Давід, і такі лад дзеяў ягоных праз увесь час, пакуль ён жыве ў краіне Філістымскай.

Ì ne pakidaŭ David žyvyh nì mužčyny, nì žančyny ì nâ pryvodziŭ u Gèt, kažučy: âny moguc' danes'ci na nas ì skazac': tak zrabiŭ David, ì takì lad dzeâŭ âgonyh praz uves' čas, pakul' ën žyve ŭ kraine Filistymskaj.

12. І даверыўся Анхус Давіду, кажучы: ён збрыдзеў народу свайму Ізраілю і будзе слугою маім вечно.

Ì daveryŭsâ Anhus Davidu, kažučy: ën zbrydzeŭ narodu svajmu Ízrailŭ ì budze slugoŭ maïm večna.

1. У той час Філістымляне сабралі войскі свае на вайну, каб ваяваць зь Ізраілем. І сказаў Анхус Давіду: хай будзе табе вядома, што ты пойдзеш са мною ў рушэньне, і ты і людзі твае.

U toj čas Filistymlâne sabrali vojski svae na vajnu, kab vaâvac' z' Izrailem. I skazaŭ Anhus Davidu: haj budze tabe vâdoma, što ty pojdzeš sa mnoû ŭ rušèn'ne, i ty i lûdzi tvae.

2. І сказаў Давід Анхусу: сёньня ты даведаешся, што зробіць раб твой. І сказаў Анхус Давіду: за тое я зраблю цябе ахоўцам галавы маёй на ўсе часіны.

I skazaŭ David Anhusu: sën'nâ ty davedaešsâ, što zrobic' rab tvoj. I skazaŭ Anhus Davidu: za toe â zrablû câbe ahoŭcam galavy maěj na ŭse časiny.

3. І памёр Самуіл, і аплаквалі яго ўсе Ізраільцяне і пахавалі яго ў Раме, у горадзе ягоным, а Саўл прагнаў чараўнікоў і варажбітоў з краіны.

I pamër Samuil, i aplakvali âgo ŭse Izrail'câne i pahavalì âgo ŭ Rame, u goradze âgonym, a Saŭl pragnaŭ čaraŭnikoŭ i varažbitoŭ z krainy.

4. І сабраліся Філістымляне і пайшлі і атабарыліся ў Сонаме; сабраў і Саўл увесь народ Ізраільскі, і атабарыліся ў Гэлвэе.

I sabralisâ Filistymlâne i pajsli i atabarylisâ ŭ Soname; sabraŭ i Saŭl uves' narod Izrail'ski, i atabarylisâ ŭ Gèlvue.

5. І ўбачыў Саўл табар Філістымскі і спалохаўся, і моцна ўздрыгнула сэрца ягонае.

I ŭbačyŭ Saŭl tabar Filistymski i spalohaŭsâ, i mocna ŭzdrygnula sèrca âgonae.

6. І спытаўся Саўл у Госпада; але Гасподзь не адказваў яму ні ў сьне, ні

праз урым, ні праз прарокаў.

Ì spytaŭsâ Saŭl u Gospada; ale Gaspodz' ne adkazvaŭ âmu ni ŭ s'ne, ni праз урым, ni праз прарокаў.

7. Тады Саўл сказаў слугам сваім: знайдзеце мне жанчыну-чараўніцу, і я пайду да яе і спытаюся ў яе. І адказвалі яму слугі ягоныя: тут у Аэндоры ёсьць жанчына-чараўніца.

Tady Saŭl skazaŭ slugam svaim: znajdzece mne žančynu-čaraŭnicu, i â pajdu da âe i spytaŭsâ ŭ âe. Ì adkazvali âmu slugi âgonyâ: tut u Aèndory ës'c' žančyna-čaraŭnica.

8. І зьняў зь сябе Саўл вопратку сваю і апрануў іншую, і пайшоў сам і двое людзей зь ім, і прыйшлі яны да жанчыны ўначы. І сказаў ёй Саўл: прашу цябе, паваражы мне і выведзі мне, пра каго я скажу табе.

Ì z'nâŭ z' sâbe Saŭl vopratku svaŭ i apranuŭ inšuŭ, i pajšoŭ sam i dvoe lŭdzej z' im, i pryjšli âny da žančyny ŭnačy. Ì skazaŭ ëj Saŭl: prašu câbe, pavaražy mne i vyvedzi mne, pra kago â skažu tabe.

9. Але жанчына адказвала яму: ты ведаеш, што зрабіў Саўл, як выгнаў ён з краіны чараўнікоў і варажбітоў; навошта ж ты раскідаеш сетку на душу маю і на пагібель мне?

Ale žančyna adkazvala âmu: ty vedaеш, što zrabiŭ Saŭl, âk vygnaŭ ën z krainy čaraŭnikoŭ i varažbitoŭ; navošta ž ty raskìdaeš setku na dušu maŭ i na pagibel' mne?

10. І прысягнуў ёй Саўл Госпадам, кажучы: жывы Гасподзь! ня будзе табе бяды за гэтую дзею.

Ì prysâgnuŭ ëj Saŭl Gospadam, kažučy: žyvy Gaspodz'! nâ budze tabe bâdy za gètuŭ dzeŭ.

11. Тады жанчына спыталася: каго ж табе вывесьці? І адказваў ён: Самуіла выведзі мне.

Tady žančyna spytalasâ: kago ž tabe vyves'ci? Ì adkazvaŭ ěn: Samuila vyvedzi mne.

12. I ўбачыла жанчына Самуіла і гучна ўскрыкнула; і зьвярнулася жанчына да Саўла, кажучы: навошта ты ашукаў мяне? ты - Саўл.

Ì ŭbačyla žančyna Samuila ì gučna ŭskryknula; ì z'vârnulasâ žančyna da Saŭla, kažučy: navošta ty ašukaŭ mâne? ty - Saŭl.

13. I сказаў ёй цар: ня бойся, што ты бачыш? I адказвала жанчына: бачу як бы бога, які выходзіць зь зямлі.

Ì skazaŭ ěj car: nâ bojsâ, što ty bačyš? Ì adkazvala žančyna: baču âk by boga, âki vyhodzic' z' zâmlì.

14. Які ён з выгляду? - спытаўся ў яе Саўл. Яна сказала: выходзіць зь зямлі мужчына вельмі стары, апрануты ў доўгае адзеньне. Тады пазнаў Саўл, што гэта Самуіл, і ўпаў тварам на зямлю і пакланіўся.

Âki ěn z vyglâdu? - spytaŭsâ ŭ âe Saŭl. Âna skazala: vyhodzic' z' zâmlì mužčyna vel'mi stary, apranuty ŭ doŭgae adzen'ne. Tady paznaŭ Saŭl, što gèta Samuil, ì ŭpaŭ tvaram na zâmlû ì paklaniŭsâ.

15. I сказаў Самуіл Саўлу: навошта ты трывожыш мяне, каб я выйшаў? I адказваў Саўл: цяжка мне вельмі: Філістымляне ваююць супроць мяне, а Бог адступіўся ад мяне і больш не адказвае мне ні праз прарокаў, ні ўва сьне; таму я выклікаў цябе, каб ты навучыў мяне, што мне рабіць.

Ì skazaŭ Samuil Saŭlu: navošta ty tryvožyš mâne, kab â vyjšaŭ? Ì adkazvaŭ Saŭl: câžka mne vel'mi: Filistymlâne vaûûc' suproc' mâne, a Bog adstupiŭsâ ad mâne ì bol'sh ne adkazvae mne ì praz prarokaŭ, ì ŭva s'ne; tamu â vyklikaŭ câbe, kab ty navučyŭ mâne, što mne rabic'.

16. I сказаў Самуіл: навошта ж ты пытаешся ў мяне, калі Гасподзь адступіўся ад цябе і зрабіўся ворагам табе?

Ì skazaŭ Samuil: navošta ž ty pytaeššâ ŭ mâne, kalì Gaspodz' adstupiŭsâ ad câbe ì zrabiŭsâ voragam tabe?

17. Гасподзь зробіць тое, што казаў празь мяне: забярэ Гасподзь царства з рук тваіх і аддасьць яго блізкаму твайму Давіду.

Gaspodz' zrobic' toe, što kazaŭ praz' mâne: zabârè Gaspodz' carstva z ruk tvaih ì addas'c' âgo blizkamu tvajmu Davidu.

18. Таму што ты не паслухаўся голасу Гасподняга і не абярнуў гневу Ягонага на Амаліка, дык Гасподзь і робіць гэта над табою сёньня.

Tamu što ty ne pasluhaŭsâ golasu Gaspodnâga ì ne abârnuŭ gnevu Ágonaga na Amalika, dyk Gaspodz' ì robic' gèta nad taboŭ sën'nâ.

19. І аддасьць Гасподзь Ізраіля разам з табою ў рукі Філістымлянаў: заўтра ты і сыны твае будуць са мною, і табар Ізраільскі аддасьць Гасподзь у рукі Філістымлянаў.

Ì addas'c' Gaspodz' Ìzrailâ razam z taboŭ ŭ ruki Filistymlânaŭ: zaŭtra ty ì syny tvae buduc' sa mnoŭ, ì tabar Ìzrail'ski addas'c' Gaspodz' u ruki Filistymlânaŭ.

20. Тады Саўл раптам упаў усім целам сваім на зямлю, бо моцна спалохаўся слоў Самуіла; прытым і сілы ня стала ў ім, бо ён ня еў хлеба цэлы той дзень і цэлую ноч.

Tady Saŭl raptam upaŭ usim celam svaim na zâmlŭ, bo mocna spalohaŭsâ sloŭ Samuila; prytym ì sily nâ stala ŭ im, bo ën nâ eŭ hleba cèly toj dzen' ì cèluŭ noč.

21. І падышла жанчына тая да Саўла, і ўбачыла, што ён вельмі спалохаўся, і сказала: вось, рабыня твая паслухалася голасу твайго і паставіла жыцьцё сваё пад небясьпеку і выканалала загад, які ты даў мне;

Ì padyšla žančyna taâ da Saŭla, ì ŭbačyla, što ën vel'mi spalohaŭsâ, ì skazala: vos', rabynâ tvaâ pasluhalasâ golasu tvajgo ì pastavila žyc'cè swaë pad

nebâs'peku i vykanala zagad, âki ty daŭ mne;

22. цяпер прашу, паслухайся і ты голасу рабыні тваёй: я прапаную табе кавалак хлеба, паясі, і будзе ў табе моц, калі пойдзеш у дарогу.

câper prašu, pasluhajsâ i ty golasu rabyni tvaëj: â prapanuû tabe kavalak hleba, paâsi, i budze ŭ tabe moc, kalì pojdzeš u darogu.

23. Але ён адмовіўся і сказаў: ня буду есці. І пачалі ўгаворваць яго слугі ягоныя, а таксама і жанчына; і ён паслухаўся голасу іхняга, і ўстаў зь зямлі, і сеў на ложкак.

Ale ën admoviŭsâ i skazaŭ: nâ budu es'ci. I pačali ŭgavorvac' âgo slugi âgonyâ, a taksama i žančyna; i ën pasluhaŭsâ golasu ihnâga, i ŭstaŭ z' zâmlì, i seŭ na ložak.

24. А ў жанчыны было дома ўкормленае цяля, і яна пасьпяшалася закалоць яго і, узяўшы мукі, замясіла і сьпякла праснакі,

A ŭ žančyny bylo doma ŭkormlenae câlâ, i âna pas'pâšalasâ zakaloc' âgo i, uzâŭšy muki, zamâsila i s'pâkla prasnaki,

25. і прапанавала Саўлу і слугам ягоным; і яны паелі, і ўсталі, і пайшлі тае ж ночы.

i prapanavala Saŭlu i slugam âgonym; i âny paeli, i ŭstali, i pajšli tae ž nočy.

29 Кіраўнік

1. І сабралі Філістымляне ўсе рушэньні свае ў Афэку, а Ізраільцяне атабарыліся каля крыніцы, што ў Ізрэелі.

I sabrali Filistymlâne ŭse rušèn'ni svae ŭ Afèku, a Izrail'câne atabarylisâ kalâ krynicy, što ŭ Izrèeli.

2. Князі Філістымскія ішлі з сотнямі і тысячамі, а Давід і людзі ягоныя ішлі ззаду з Анхусам.

Knâzi Filistymskiâ išli z sotnâmi i tysâčami, a David i lûdzi âgonyâ išli zzadu z Anhusam.

3. I казалі князі Філістымскія: што гэта за Габрэі? Анхус адказваў князям Філістымскім: хіба ня ведаеце, што гэта Давід, раб Саўла, цара Ізраільскага? ён пры мне ўжо болей году, і я не знайшоў у ім нічога благога з часу яго прыходу да гэтага дня.

Ì kazali knâzi Filistymskiâ: što gèta za Gabrèi? Anhus adkazvaŭ knâzâm Filistymskim: hiba nâ vedaece, što gèta David, rab Saŭla, cara Ìzrail'skaga? èn pry mne ŭžo bolej godu, i â ne znajšoŭ u im ničoga blagoga z času âgo pryhodu da gètaga dnâ.

4. I абурыліся на яго князі Філістымскія, і казалі яму князі Філістымскія: адпусьці ты гэтага чалавека, няхай ён сядзіць у сваім месцы, якое ты яму вызначыў, каб ён ня йшоў з намі на вайну і не зрабіўся праціўнікам нашым на вайне. Чым ён можа ўмілажаліць гаспадара свайго, як не галовамі гэтых мужчын?

Ì aburylisâ na âgo knâzi Filistymskiâ, i skazali âmu knâzi Filistymskiâ: adpus'ci ty gètaga čalaveka, nâhaj èn sâdzic' u svaim mescy, âkoe ty âmu vyznačyŭ, kab èn nâ jšoŭ z nami na vajnu i ne zrabïŭsâ praciŭnikam našym na vajne. Čym èn moža ŭmilažalic' gaspadara svajgo, âk ne galovami gètyh mužčyn?

5. Ці ня той гэта Давід, якому сьпявалі ў карагодах, кажучы: Саўл пабіў тысячы, а Давід - дзясяткі тысяч?

Ci nâ toj gèta David, âkomu s'pâvali ŭ karagodah, kažučy: Saŭl pabiŭ tysâčy, a David - dzâsâtki tysâč?

6. I паклікаў Анхус Давіда і сказаў яму: жывы Гасподзь! ты сумленны і вачам маім прыемна было б, каб ты выходзіў і ўваходзіў са мною ў рушэньні; бо я не заўважыў у табе благога з часу прыходу твайго да мяне да сёньня; але ў вачах князёў ты ня добры.

Ì paklikaŭ Anhus Davida ì skazaŭ âmu: žyvy Gaspodz'! ty sumlenny ì vačam maïm pryemna bylo b, kab ty vyhodziŭ ì ŭvahodziŭ sa mnoŭ ŭ rušèn'ni; bo â ne zaŭvažyŭ u tabe blagoga z času pryhodu tvajgo da mâne da sën'nâ; ale ŭ vačah knâzëŭ ty nâ dobry.

7. Дык вось, вярніся цяпер і йдзі зь мірам і не дражні князёў Філістымскіх.

Dyk vos', vârnisâ câper ì jdzi z' mïram ì ne dražni knâzëŭ Filïstymskih.

8. Але Давід сказаў Анхусу: што я зрабіў, і што ты знайшоў у рабе тваім з таго часу, як я перад тварам тваім, і да сёньня, чаму бо мне ня ісьці і не ваяваць з ворагамі гаспадара майго, цара?

Ale David skazaŭ Anhusu: što â zrabïŭ, ì što ty znajšoŭ u rabe tvaim z tago času, âk â perad tvaram tvaim, ì da sën'nâ, čamu bo mne nâ is'ci ì ne vaâvac' z voragami gaspadara majgo, cara?

9. І адказваў Анхус Давіду: будзь пэўны, што ў вачах маіх ты добры, як анёл Божы; але князі Філістымскія казалі: хай ён ня йдзе з намі на вайну.

Ì adkazvaŭ Anhus Davidu: budz' pëŭny, što ŭ vačah maïh ty dobry, âk anël Božy; ale knâzi Filïstymskiâ skazali: haj ën nâ jdze z nami na vajnu.

10. Дык вось, устань раніцай ты і рабы гаспадара твайго, якія прыйшлі з табою; і ўстаньце раніцай, і калі разьвіднее, ідзеце.

Dyk vos', ustan' ranicaj ty ì raby gaspadara tvajgo, âkiâ pryjšli z taboŭ; ì ŭstan'ce ranicaj, ì kalì raz'vidnee, idzece.

11. І ўстаў Давід, сам і людзі ягоныя, каб ісьці раніцай і вярнуцца ў зямлю Філістымскую. А Філістымляне пайшлі ў Ізраіль.

Ì ŭstaŭ David, sam ì lŭdzi âgonyâ, kab is'ci ranicaj ì vârnucca ŭ zâmlŭ Filïstymskuŭ. A Filïstymlâne pajšli ŭ Izrail'.

1. На трэці дзень пасля таго, як Давід і людзі ягоныя пайшлі ў Сэкелаг, Амалікіцяне напалі з поўдня на Сэкелаг і ўзялі Сэкелаг і спалілі яго агнём,

Na trèci dzen' pas'lâ tago, âk David i lûdzi âgonyâ pajšli ŭ Sèkelag, Amalikicâne napali z poŭdnâ na Sèkelag i ŭzâli Sèkelag i spalili âgo agnëm,

2. а жанчын і ўсіх, што былі ў ім, ад малога да вялікага, не забілі, а забралі ў палон, і пайшлі сваёй дарогаю.

a žančyn i ŭsìh, što byli ŭ im, ad maloga da vâlikaga, ne zabilì, a zabralì ŭ palon, i pajšli svaëj darogaŭ.

3. І прыйшоў Давід і людзі ягоныя да горада, і вось, ён спалены агнём, а жонкі іхнія і сыны іхнія і дочки іхнія пабраныя ў палон.

Ì pryjšoŭ David i lûdzi âgonyâ da gorada, i vos', ën spaleny agnëm, a žonki ihniâ i syny ihniâ i dočki ihniâ pabranyâ ŭ palon.

4. І падняў Давід і люд, што быў у ім, плач, і плакалі, пакуль не засталася ў іх сілы плакаць.

Ì padnâŭ David i lûd, što byŭ u im, plač, i plakali, pakul' ne zastalosâ ŭ ih sily plakac'.

5. Узятая былі ў палон і абедзьве жонкі Давіда, Ахінаама Ізраіліцянка і Авігея, былая жонка Навала, Кармэліцянка.

Uzâtyâ byli ŭ palon i abedz've žonki Davida, Ahinaama Izrailicânka i Avigeâ, bylaâ žonka Navala, Karmèlicânka.

6. Давід моцна быў зьбянтэжаны, бо люд хацеў пабіць яго камянямі, бо ўбольваўся душою ўвесь люд, кожны за сыноў сваіх і дочак сваіх.

David mocna byŭ z'bântèžany, bo lûd haceŭ pabìc' âgo kamânâmi, bo ŭbol'vaŭsâ dušoŭ ŭves' lûd, kožny za synoŭ svaih i dočak svaih.

7. Але Давід умацаваўся спадзяваньнем на Госпада Бога свайго, і сказаў Давід Авіятару сьвятару, сыну Авімэлэхаваму: прынясі мне наплечнік. І прынёс Авіятар наплечнік Давіду.

Ale David umacavaŭsâ spadzâvan'nem na Gospada Boga svajgo, i skazaŭ David Aviâtaru s'vâtaru, synu Avimèlèhavamu: prynâsi mne naplečnik. I prynës Aviâtar naplečnik Davidu.

8. І спытаўся Давід у Госпада, кажучы: ці перасьледаваць мне гэтае полчышча, і ці даганю іх? І сказана яму: перасьледуй, дагоніш і адбярэш.

Ì spytaŭsâ David u Gospada, kažučy: ci peras'ledavac' mne gètae polčyšča, i ci daganû ih? Ì skazana âmu: peras'leduj, dagoniš i adbârèš.

9. І пайшоў Давід сам і шэсьцьсот мужчын, якія былі зь ім; і прыйшлі да патока Васор і стомленыя спыніліся там.

Ì pajšoŭ David sam i šès'c'sot mužčyn, âkiâ byli z' im; i pryjšli da patoka Vasor i stomlenyâ spynilisâ tam.

10. І перасьледаваў Давід сам і чатырыста чалавек; а дзьвесьце чалавек заставаліся, бо ня мелі сілы перайсьці паток Васорскі.

Ì peras'ledavaŭ David sam i čatyrysta čalavek; a dz'ves'ce čalavek zastavalisâ, bo nâ meli sily perajs'ci patok Vasorski.

11. І знайшлі Егіпцяніна ў полі, і прывялі яго да Давіда, і далі яму хлеба, і ён еў, і напаілі яго вадою;

Ì znajšli Egipcânina ŭ poli, i pryvâli âgo da Davida, i dali âmu hleba, i ën eŭ, i napaili âgo vadoû;

12. і далі яму частку зь вязанкі смокваў і дзьве вязанкі разынак, і ён еў і ўмацаваўся, бо ён ня еў хлеба і ня піў вады тры дні і тры ночы.

i dali âmu častku z' vâzanki smokvaŭ i dz've vâzanki razynak, i ën eŭ i ŭmacavaŭsâ, bo ën nâ eŭ hleba i nâ piŭ vady try dni i try nočy.

13. І сказаў яму Давід: чый ты і адкуль ты? І сказаў ён: я - хлопец Егіпцяніна, раб аднаго Амалікіцяніна, і кінуў мяне гаспадар мой, бо ўжо тры дні, як я захварэў;

Ì skazaŭ âmu David: čyj ty ì adkul' ty? Ì skazaŭ ën: â - hlopec Egipcânina, rab adnago Amalikicânina, ì kînuŭ mâne gaspadar moj, bo ŭžo try dni, âk â zahvarèŭ;

14. мы прарваліся ў паўднёвую частку Керэці і ў вобласць Юдавую і ў паўднёвую частку Халева, а Сэкелаг спалілі агнём.

my prarvalisâ ŭ paŭdnëvuŭ častku Kerèci ì ŭ voblas'c' Ūdavuŭ ì ŭ paŭdnëvuŭ častku Haleva, a Sèkelag spalilì agnëm.

15. І сказаў яму Давід: ці давядзеш мяне да гэтага полчышча? І сказаў ён: прысягні мне Богам, што ты не заб'еш мяне і не перадасі мяне ў рукі гаспадара майго, і я давяду цябе да гэтага полчышча.

Ì skazaŭ âmu David: ci davâdzeš mâne da gètaga polčyšča? Ì skazaŭ ën: prysâgnì mne Bogam, što ty ne zab'eš mâne ì ne peradasì mâne ŭ ruki gaspadara majgo, ì â davâdu câbe da gètaga polčyšča.

16. Давід прысягнуў яму, і ён павёў яго. І вось Амалікіцяне, рассыпаўшыся па ўсёй той краіне, ядуць і п'юць і сьвяткуюць з прычыны вялікай здабычы, якую яны ўзялі зь зямлі Філістымскай і зь зямлі Юдэйскай.

David prysâgnuŭ âmu, ì ën pavëŭ âgo. Ì vos' Amalikicâne, rassypaŭšysâ pa ŭsëj toj kraïne, âduc' ì p'ûc' ì s'vâtkuûc' z pryčyny vâlikaj zdabyčy, âkuŭ âny ŭzâli z' zâmli Filistymskaj ì z' zâmli Ūdèjskaj.

17. І пабіваў іх Давід ад зьмярканьня да вечара другога дня, і ніхто зь іх не ўратаваўся, апрача чатырохсот юнакоў, якія селі на вярблюды і паўцякалі.

Ì pabivaŭ ih David ad z'mârkan'nâ da večara drugoga dnâ, ì nihto z' ih ne

ŭratavaŭsâ, aprača čatyrohsot ŭnakoŭ, âkiâ seli na vârbľudy i paŭcâkali.

18. I адабраў Давід усё, што ўзялі Амалікіцяне, і абедзьвюх жонак сваіх адабраў Давід,

Ì adabraŭ David usë, što ŭzâli Amalikicâne, i abedz'vûh žonak svaïh adabraŭ David,

19. і не прапала ў іх нічога, ні малога, ні вялікага, ні з сыноў, ні з дачок, ні са здабычы, ні з усяго, што Амалікіцяне ўзялі ў іх: усё вярнуў Давід.

i ne prapala ŭ ih ničoga, ni maloga, ni vâlikaga, ni z synoŭ, ni z dačok, ni sa zdabyčy, ni z usâgo, što Amalikicâne ŭzâli ŭ ih: usë vârnũ David.

20. I ўзяў Давід усё дробнае і буйное быдла, і гналі яго перад сваім быдлам і казалі: гэта - Давідава здабыча.

Ì ŭzâũ David usë drobnae i bujnoe bydla, i gnali âgo perad svaïm bydlam i kazali: gëta - Davidava zdabyča.

21. I прыйшоў Давід да тых дзьвюх сотняў чалавек, якія ня мелі сілы ісьці за ім, і якіх ён пакінуў каля патока Васор, і выйшлі яны насустрач Давіду і насустрач людзям, якія былі зь ім. I падышоў Давід да гэтых людзей і прывітаў іх.

Ì pryjšoũ David da tyh dz'vûh sotnâũ čalavek, âkiâ nâ meli sily is'ci za im, i âkih ën pakinuũ kalâ patoka Vasor, i vyjšli âny nasustrač Davidu i nasustrač lûdzâm, âkiâ byli z' im. Ì padyšoũ David da gëtyh lûdzej i pryvitaũ ih.

22. Тады ліхія і нягодныя зь людзей, якія хадзілі з Давідам, пачалі гаварыць: за тое, што яны не хадзілі з намі, не дамо ім са здабычы, якую мы адабралі: няхай кожны возьме толькі сваю жонку і дзяцей і йдзе.

Tady lihiâ i nâgodnyâ z' lûdzej, âkiâ hadzili z Davidam, pačali gavaryc': za toe, što âny ne hadzili z nami, ne damo im sa zdabyčy, âkuũ my adabrali: nâhaj kožny voz'me tol'ki svaũ žonku i dzâcej i jdze.

23. Але Давід сказаў, не рабеце так, братове мае, пасья таго, як Гасподзь даў нам гэта і захаваў нас і перадаў у рукі нашыя полчышча, што прыходзіла супраць нас.

Ale David skazaŭ, ne rabece tak, bratove mae, pas'la tago, âk Gaspodz' daŭ nam gèta i zahavaŭ nas i peradaŭ u ruki našyâ polčyšča, što pryhodzila suprac' nas.

24. І хто паслухаецца вас у гэтай справе? Якая частка тым, што хадзілі на вайну, такая частка павінна быць і тым, што заставаліся пры абозе: на ўсіх трэба падзяліць.

Ì hto pasluhaecca vas u gètaj sprave? Ákaâ častka tym, što hadzili na vajnu, takaâ častka pavinna byc' i tym, što zastavalisâ pry aboze: na ŭsìh trèba padzâlic'.

25. Так было з гэтага часу і пасья; і паставіў ён гэта ў закон і ў правіла Ізраілю да сёньня.

Tak bylo z gètaga času i pas'la; i pastaviŭ èn gèta ŭ zakon i ŭ pravila Ìzrailû da sèn'nâ.

26. І прыйшоў Давід у Сэкелаг і паслаў са здабычы старэйшынам Юдавым, сябрам сваім, кажучы: "вось вам дарунак са здабычы, узятай у ворагаў Гасподніх", -

Ì pryjšoŭ David u Sèkelag i paslaŭ sa zdabyčy starèjšynam Ûdavym, sâbram svaim, kažučy: "vos' vam darunak sa zdabyčy, uzâtaj u voragaŭ Gaspodnih",

-

27. тым, якія ў Вэтылі і ў Раме паўднёвай і ў Ятыры,

tym, âkiâ ŭ Vètyli i ŭ Rame paŭdnëvaj i ŭ Átyry,

28. і ў Араіры і ў Шыфмоце, і ў Эстэмоа,

i ŭ Arairy i ŭ Šyfmoce, i ŭ Èstèmoa,

29. і ў Рахале і ў гарадах Ерахмэельскіх і ў гарадах Кенэйскіх,

ì ŭ Rahale ì ŭ garadah Erahmèel'skih ì ŭ garadah Kenèjskih,

30. *ì ŭ Хорме, ì ŭ Харашане, ì ŭ Атаху,*

ì ŭ Horme, ì ŭ Harašane, ì ŭ Atahu,

31. *ì ŭ Хэўроне ì ва ўсіх мясьцінах, дзе хадзіў Давід сам ì людзі ягоныя.*

ì ŭ Hèŭrone ì va ŭsìh mäs'cinah, dze hadziŭ David sam ì lŭdzi âgonyâ.

31 Кіраўнік

1. А Філістымляне ваявалі зь Ізраільцянамі, ì пабеглі мужы Ізраільскія ад Філістымлянаў ì ўпалі пабітыя на гары Гэлвэе.

A Filistymlâne vaâvali z' Ìzrail'cânamì, ì pabegli mužy Ìzrail'skiâ ad Filistymlânaŭ ì ŭpali pabityâ na gary Gèlvue.

2. Ì дагналі Філістымляне Саўла ì сыноў ягоных, ì забілі Філістымляне Ёнатана ì Амінадава ì Малхісуа, сыноў Саўлавых.

Ì dagnali Filistymlâne Saŭla ì synoŭ âgonyh, ì zabilì Filistymlâne Ěnatana ì Aminadava ì Malhìsua, synoŭ Saŭlavyh.

3. Ì бітва супроць Саўла сталася жорсткая, ì стралкі з лукаў цалялі ў яго, ì ён вельмі паранены быў стралкамі.

Ì bitva suproc' Saŭla stalasâ žorstkaâ, ì stralkì z lukaŭ calâli ŭ âgo, ì ěn vel'mì paraneny byŭ stralkami.

4. Ì сказаў Саўл збраяносцу свайму: агалі твой меч ì закалі мяне ім, каб ня прыйшлі гэтыя неабрэзаныя ì не забілі мяне ì ня глуміліся зь мяне.

Але збраяносец не хацеў, бо вельмі баяўся. Тады Саўл узяў меч свой ì ўпаў на яго.

Ì skazaŭ Saŭl zbraânoscu svajmu: agali tvoj meč ì zakali mâne im, kab nâ pryjšli gètyâ neabrèzanyâ ì ne zabilì mâne ì nâ glumìlisâ z' mâne. Ale zbraânosec ne haceŭ, bo vel'mì baâŭsâ. Tady Saŭl uzâŭ meč svoj ì ŭpaŭ na

âgo.

5. Збраяносец ягоны, убачыўшы, што Саўл памёр, і сам упаў на свой меч і памёр зь ім.

Zbraânosec âgony, ubačyŭšy, što Saŭl pamër, i sam upaŭ na svoj meč i pamër z' im.

6. Так і памёр у той дзень Саўл і тры сыны ягоныя і збраяносец ягоны, а таксама і ўсе людзі ягоныя разам.

Tak i pamër u toj dzen' Saŭl i try syny âgonyâ i zbraânosec âgony, a taksama i ŭse lûdzi âgonyâ razam.

7. Ізраільцяне, якія жылі ў даліне і за Ярданам, бачачы, што людзі Ізраільскія пабеглі і што памёр Саўл і сыны ягоныя, пакінулі гарады свае і беглі, а Філістымляне прыйшлі і заселі ў іх.

Îzrail'câne, âkiâ žyli ŭ daline i za Ârdanam, bačacy, što lûdzi Îzrail'skiâ pabegli i što pamër Saŭl i syny âgonyâ, pakinuli garady svae i begli, a Filistymlâne pryjšli i zaseli ŭ ih.

8. На другі дзень Філістымляне прыйшлі рабаваць забітых і знайшлі Саўла і трох сыноў ягоных, якія загінулі на гары Гэлвуйскай.

Na drugi dzen' Filistymlâne pryjšli rabavac' zabityh i znajšli Saŭla i troh synoŭ âgonyh, âkiâ zaginuli na gary Gèlvujskaj.

9. І адсеклі яму галаву, і зьнялі зь яго зброю і паслалі па ўсёй зямлі Філістымскай, каб абвясціць пра гэта ў капішчах ідалаў сваіх і народу;

Î adsekli âmu galavu, i z'nâli z' âgo zbroŭ i paslali pa ŭsëj zâmlî Filistymskaj, kab abvâs'cic' pra gëta ŭ kapiščah idalaŭ svaih i narodu;

10. і паклалі зброю ягоную ў капішчы Астарты, а цела яго павесілі на сьцяне Бэт-сана.

i paklali zbroŭ âgonuŭ ŭ kapiščy Astarty, a cela âgo pavesili na s'câne Bèt-sana.

11. І пачулі жыхары Явіса Галаадскага пра тое, што зрабілі

Філістымляне з Саўлам,

Ì pačuli žyhary Âvisa Galaadskaga pra toe, što zrabili Filistymlâne z Saŭlam,

12. і падняліся ўсе людзі моцныя, і йшлі ўсю ноч, і ўзялі цела Саўла і
целы сыноў ягоных са сыцяны Бэт-сана, і прыйшлі ў Явіс, і спалілі іх
там;

*ì padnâlisâ ŭse lûdzì mocnyâ, ì jšli ŭsû noč, ì ŭzâli cela Saŭla ì cely synoŭ
âgonyh sa s'câny Bèt-sana, ì pryjšli ŭ Âvis, ì spalili ih tam;*

13. і ўзялі косьці іхнія і пахавалі пад дубам у Явісе, і пасьціліся сем
дзён.

ì ŭzâli kos'ci ihniâ ì pahavali pad dubam u Âvise, ì pas'cilisâ sem dzën.

2 ЦАРСТВАЎ

1 Кіраўнік

1. Пасьля сьмерці Саўла, калі Давід вярнуўся ад разгрому Амалікіцянаў і прабываў у Сэкелагу два дні,

Pas'lá s'merci Saŭla, kalì David vârnũsâ ad razgromu Amalikicânaŭ ì prabyŭ u Sèkelagu dva dni,

2. вось, на трэці дзень прыходзіць чалавек з табара Саўлавага: вопратка на ім падраная і пыл на галаве ягонай. Прышоўшы да Давіда, ён упаў на зямлю і пакланіўся.

vos', na trèci dzen' pryhodzic' čalavek z tabara Saŭlavaga: vopratka na ìm padranaâ ì pyl na galave âgonaj. Pryjšoŭšy da Davida, ên upaŭ na zâmlû ì paklaniŭsâ.

3. І сказаў яму Давід: адкуль ты прыйшоў? І сказаў той: я ўцёк з табара Ізраільскага.

Ì skazaŭ âmu David: adkul' ty pryjšoŭ? Ì skazaŭ toj: â ŭcěk z tabara Ìzrail'skaga.

4. І сказаў яму Давід: што адбылося? раскажы мне. І той сказаў: люд пабег зь бітвы, і мноства зь люду ўпала і памерла, і памерлі і Саўл і сын ягоны Ёнатан.

Ì skazaŭ âmu David: što adbylosâ? raskažy mne. Ì toj skazaŭ: lûd pabeg z' bitvy, ì mnostva z' lûdu ŭpala ì pamerla, ì pamerli ì Saŭl ì syn âgony Ênatan.

5. І сказаў Давід хлопчыку, які расказваў яму: як ты ведаеш, што Саўл і сын яго Ёнатан памерлі?

Ì skazaŭ David hlopčyku, âkì raskazvaŭ âmu: âk ty vedaes̄, što Saŭl ì syn âgo Ęnatan pamerli?

6. і сказаў хлопчык, які расказваў Яму: я выпадкова прыйшоў на гару Гэлвуйскую, і вось, Саўл упаў на сваю дзіду, а калясьніцы і верхаўцы даганялі яго.

ì skazaŭ hlopčyk, âkì raskazvaŭ Âmu: â vypadkova pryjšoŭ na garu Gèlvujskuŭ, ì vos', Saŭl upaŭ na svaŭ dzidu, a kalâs'nicy ì verhaŭcy daganâli âgo.

7. Тады ён азірнуўся назад і, угледзеўшы мяне, паклікаў мяне.

Tady ěn azirnuŭsâ nazad ì, ugledzeŭšy mâne, paklikaŭ mâne.

8. І я сказаў: вось я. Ён сказаў мне: хто ты? І я сказаў яму: я -

Амалікіцянін.

Ì â skazaŭ: vos' â. Ęn skazaŭ mne: hto ty? Ì â skazaŭ âmu: â - Amalikicânin.

9. Тады ён сказаў мне: падыдзі да мяне і забі мяне, бо скруха

сьмяротная агарнула мяне, душа мая ўсё яшчэ ўва мне.

Tady ěn skazaŭ mne: padydzi da mâne ì zabi mâne, bo skruha s'mârotnaâ agarnula mâne, duša maâ ŭsë âščè ŭva mne.

10. І я падышоў да яго і забіў яго, бо ведаў, што ён ня будзе жывы пасля свайго падзення; і ўзяў я вянок, які быў на галаве ў яго, і

запясьце, якое было на руцэ ў яго, і прынёс іх гаспадару майму сюды.

Ì â padyšoŭ da âgo ì zabiŭ âgo, bo vedaŭ, što ěn nâ budze žyvy pas'lâ svajgo padzen'nâ; ì ŭzâŭ â vânok, âkì byŭ na galave ŭ âgo, ì zapâs'ce, âkoe bylo na rucè ŭ âgo, ì prynës ih gaspadaru majmu sŭdy.

11. Тады схапіў Давід вопратку сваю і падраў яе, таксама і ўсе людзі, якія былі зь ім,

Tady shapiŭ David vopratku svaŭ ì padraŭ âe, taksama ì ŭse lŭdzi, âkiâ byli z' im,

12. і галасілі і плакалі, і пасьціліся да вечара за Саўла і за сына ягонага Ёнатана, і за народ Гасподні і за дом Ізраілеў, што загінулі яны ад меча.

ì galasilì ì plakalì, ì pas'cilisâ da večara za Saŭla ì za syna âgonaga Ęnatana, ì za narod Gaspodnì ì za dom Ìzraileŭ, što zagìnuli âny ad meča.

13. І сказаў Давід хлопчыку, які расказваў яму: адкуль ты? і сказаў той: я - сын прыхадня Амалікіцяніна.

Ì skazaŭ David hlopčyku, âkì raskazvaŭ âmu: adkul' ty? ì skazaŭ toj: â - syn pryhadnâ Amalikicânina.

14. Тады Давід сказаў яму: як не пабаяўся ты падняць руку, каб забіць памазанца Гасподняга?

Tady David skazaŭ âmu: âk ne pabaâŭsâ ty padnâc' ruku, kab zabic' pamazanca Gaspodnâga?

15. І паклікаў Давід аднаго хлопчыка і сказаў яму: падыдзі, забі яго. І той забіў яго, і ён памёр.

Ì paklikaŭ David adnago hlopčyka ì skazaŭ âmu: padydzi, zabì âgo. Ì toj zabiŭ âgo, ì ěn paměr.

16. І сказаў яму Давід: кроў твая на галаве тваёй, бо твае вусны сьведчылі на цябе, калі ты казаў: я забіў памазанца Гасподняга.

Ì skazaŭ âmu David: kroŭ tvaâ na galave tvaěj, bo tvae vusny s'vedčyli na câbe, kalì ty kazaŭ: â zabiŭ pamazanca Gaspodnâga.

17. І аплакаў Давід Саўла і сына ягонага Ёнатана гэтаяю плачнаю песьняю

Ì aplakaŭ David Saŭla ì syna âgonaga Ęnatana gètaŭ plačnaŭ pes'nâŭ

18. і загадаў навучыць сыноў Юдавых луку, як напісана ў кнізе праведнага, і сказаў:

ì zagadaŭ navučyc' synoŭ Ŭdavyh luku, âk napisana ŭ knìze pravednaga, ì skazaŭ:

19. краса твая, о Ізраїле, разьбітая на вышынях тваіх! як загінулі моцныя!

krasa tvaâ, o İzraile, raz'bitaâ na vyšynâh tvaih! âk zaginuli mocnyâ!

20. Не раскавайце ў Гэце, не абвяшчайце на вуліцах Аскалона, каб ня радаваліся дочкі Філістымлянаў, каб не весяліліся дочкі неабрэзанных.

Ne raskazvajce ŭ Gèce, ne abvâščajce na vulìcah Askalona, kab nâ radavalisâ dočki Filistymlânaŭ, kab ne vesâlilisâ dočki neabrèzanyh.

21. Горы Гэлвуйскія! ні раса, ні дождж на вас, хай ня будзе на вас палёў з пладамі, бо там павалены шчыт моцных, шчыт Саўла, як бы ня быў ён памазаны алеем.

Gory Gèlvujskiâ! ni rasa, ni doždž na vas, haj nâ budze na vas palëŭ z pladamì, bo tam pavaleny ščyt mocnyh, ščyt Saŭla, âk by nâ byŭ ën pamazany aleem.

22. Бяз крыві параненых, бяз тлушчу моцных лук Ёнатана не вяртаўся назад, і меч Саўлаў не вяртаўся марна.

Bâz kryvi paranenyh, bâz tlušču mocnyh luk Ęnatana ne vârtaŭsâ nazad, i meč Saŭlaŭ ne vârtaŭsâ marna.

23. Саўл і Ёнатан, любасныя і згодныя ў жыцці сваім, не разлучыліся і ў сьмерці сваёй; імклівейшыя за арлоў, дужэйшыя за львоў яны былі.

Saŭl i Ęnatan, lûbasnyâ i zgodnyâ ŭ žyc'ci svaim, ne razlučylisâ i ŭ s'merci svaëj; imklivejšyâ za arloŭ, dužèjšyâ za l'voŭ âny byli.

24. Дочкі Ізраільскія! плачце па Саўле, які апранаў вас у пурпур з акрасамі і здабываў на вопратку вашу залатыя аздобы.

Dočki İzrail'skiâ! plačce pa Saŭle, âki apranaŭ vas u purpuru z akrasami i zdabyvaŭ na vopratku vašuŭ zalatyâ ozdoby.

25. Як загінулі моцныя ў бітве! Забіты Ёнатан на вышынях тваіх.

Âk zaginuli mocnyâ ŭ bitve! Zabity Ęnatan na vyšynâh tvaih.

26. Смуткую па табе, браце мой Ёнатане; ты быў вельмі дарагі мне; любоў твая была мне вышэйшая за любоў жаночую.

Smutkuû pa tabe, brace moj Ěnatane; ty byŭ vel'mi daragi mne; lûboŭ tvaâ byla mne vyšèjšaâ za lûboŭ žanočuû.

27. Як загінулі моцныя, загінула зброя баявая!

Āk zagìnulì mocnyâ, zagìnula zbroâ baâvaâ!

2 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Давід спытаўся ў Госпада, кажучы: ці ісьці мне ў які-небудзь горад Юдаў? І сказаў яму Гасподзь: ідзі. І сказаў Давід: куды ісьці? І сказаў Ён: у Хэўрон.

Pas'lâ gètaga David spytaŭsâ ŭ Gospada, kažučy: ci is'ci mne ŭ âkì-nebudz' gorad Ūdaŭ? Ì skazaŭ âmu Gaspodz': idzi. Ì skazaŭ David: kudy is'ci? Ì skazaŭ Ěn: u Hèŭron.

2. І пайшоў туды Давід і абедзьве жонкі ягоныя, Ахінаама Ізрэліцянка і Авігея, былая жонка Навалава, Кармэліцянка.

Ì pajšoŭ tudy David ì abedz've žonkì âgonyâ, Ahinaama Ìzrèilicânka ì Avigeâ, bylaâ žonka Navalava, Karmèlicânka.

3. І людзей, якія былі зь ім, прывёў Давід, кожнага зь сямэёй ягонай, і пасяліліся ў горадзе Хэўроне.

Ì lûdzej, âkiâ bylì z' im, pryvèŭ David, kožnaga z' sâmèěj âgonaj, ì pasâlilisâ ŭ goradze Hèŭrone.

4. І прыйшлі мужы Юдавыя і памазалі там Давіда на царства над домам Юдавым. І данесьлі Давіду, што жыхары Явіса Галаадскага пахавалі Саўла.

Ì pryjšlì mužy Ūdavyâ ì pamazalì tam Davida na carstva nad domam

Ůdavym. Ì danes'li Davidu, što žyhary Âvisa Galaadskaga pahavali Saŭla.

5. I выправіў Давід паслоў да жыхароў Явіса Галаадскага сказаць ім: дабраславёныя вы ў Госпада за тое, што зрабілі гэтую ласку гаспадару свайму Саўлу, і пахавалі яго;

Ì vypraviŭ David pasloŭ da žyharoŭ Âvisa Galaadskaga skazac' im: dabraslavënyâ vy ů Gospada za toe, što zrabili gëtuŭ lasku gaspadaru svajmu Saŭlu, ì pahavali âgo;

6. I сёньня хай узычыць вам Гасподзь ласкаю і праўдаю; і я зраблю вам дабрачынства за тое, што вы гэта зрабілі;

Ì sën'nâ haj uzyčyc' vam Gaspodz' laskaŭ ì praŭdaŭ; ì â zrablŭ vam dabračynstva za toe, što vy gëta zrabili;

7. сёньня хай умацуюцца рукі вашыя, і будзьце мужныя, бо гаспадар ваш Саўл памёр, а мяне памазаў дом Юдаў царом над сабою.

sën'nâ haj umacuŭcca rukì vašyâ, ì budz'ce mužnyâ, bo gaspadar vaš Saŭl pamër, a mâne pamazaŭ dom Ůdaŭ carom nad saboŭ.

8. Але Авэнір, сын Ніраў, правадыр войска Саўлавага, узяў Евастэя, сына Саўлавага, і прывёў яго ў Маханаім,

Ale Avènir, syn Niraŭ, pravadyr vojska Saŭlavaga, uzâŭ Evastèâ, syna Saŭlavaga, ì pryvëŭ âgo ů Mahanaim,

9. і паставіў яго царом над Галаадам і Ашурам і Ізрэелем, і Яфрэмам і Веньямінам, і над усім Ізраілем.

ì pastaviŭ âgo carom nad Galaadam ì Ašuram ì Ìzrèelem, ì Âfrëtam ì Ven'âminam, ì nad usim Ìzrailem.

10. Сорак гадоў было Евастэю, сыну Саўлаваму, калі ён уцараваўся над Ізраілем, і цараваў два гады. Толькі дом Юдаў застаўся з Давідам.

Sorak gadoŭ bylo Evastèŭ, synu Saŭlavamu, kalì ën ucaravaŭsâ nad Ìzrailem, ì caravaŭ dva gady. Tol'ki dom Ůdaŭ zastaŭsâ z Davidam.

11. Усяго часу, як Давід цараваў у Хэўроне над домам Юдавым, было сем гадоў і шэсьць месяцаў.

Usâgo času, âk David caravaŭ u Hèŭrone nad domam Ūdavym, bylo sem gadoŭ i šès'c' mesâcaŭ.

12. І выйшаў Авэнір, сын Ніраў, і слугі Евастэя, сына Саўлавага, з Маханаіма ў Гаваон.

Ì vyjšaŭ Avènir, syn Niraŭ, i slugi Evastèâ, syna Saŭlavaga, z Mahanaïma ŭ Gavaon.

13. Выйшаў і Ёаў, сын Саруі, з слугамі Давідавымі, і сустрэліся каля Гаваонскай сажалкі, і заселі тыя па адзін бок сажалкі, а гэтыя па другі бок сажалкі.

Vyjšaŭ i Ęaŭ, syn Sarui, z slugami Davidavymi, i sustrèlisâ kalâ Gavaonskaj sažalki, i zaselì tyâ pa adzìn bok sažalki, a gètyâ pa drugi bok sažalki.

14. І сказаў Авэнір Ёаву: няхай устануць маладыя хлопцы і падужаюцца перад намі. І сказаў Ёаў: няхай устануць.

Ì skazaŭ Avènir Ęavu: nâhaj ustanuc' maladyâ hlopsy i padužaŭcca perad nami. Ì skazaŭ Ęaŭ: nâhaj ustanuc'.

15. І ўсталі і пайшлі лікам дванаццаць Веньямініцянаў з боку Евастэя, сына Саўлавага, і дванаццаць ад слуг Давідавых.

Ì ŭstali i pajšli likam dvanaccac' Ven'âminicânaŭ z boku Evastèâ, syna Saŭlavaga, i dvanaccac' ad slug Davidavyh.

16. Яны схапілі адзін аднаго за галаву, усадзілі меч адзін аднаму ў бок і ўпалі разам. І была названа гэта мясьціна Хэлкат-Хацурым, што ў Гаваоне.

Âny shapilì adzìn adnago za galavu, usadzilì meč adzìn adnamu ŭ bok i ŭpali razam. Ì byla nazvana gèta mâs'cina Hèlkat-Hacurym, što ŭ Gavaone.

17. І адбылася таго дня вельмі лютая бітва, і Авэнір зь людзьмі

Ізраільскімі быў пабіты слугамі Давідавымі.

Ì adbylasâ tago dnâ vel'mi lûtaâ bitva, ì Avènir z' lûdz'mi Ìzrail'skimì byŭ pabity slugamì Davidavymì.

18. І былі там тры сыны Саруі: Ёаў і Авэса і Асаіл. А Асаіл быў лёгкі на ногі, як сарна ў полі.

Ì byli tam try syny Sarui: Ėaŭ ì Avèsa ì Asail. A Asail byŭ lëgkì na nogi, âk sarna ŭ poli.

19. І пагнаўся Асаіл за Авэнірам і перасьледаваў яго, ня ўхіляючыся ні направа ні налева ад сьлядоў Авэніра.

Ì pagnaŭsâ Asail za Avèniram ì peras'ledavaŭ âgo, nâ ŭhilâŭčysâ ni naprava ni naleva ad s'lâdoŭ Avènira.

20. І азірнуўся Авэнір назад і сказаў: ці ты гэта, Асаіл? Той сказаў: я.

Ì azirnuŭsâ Avènir nazad ì skazaŭ: cì ty gèta, Asail? Toj skazaŭ: â.

21. І сказаў яму Авэнір: ухіліся направа або налева і выбяры сабе аднаго хлопчыка і вазьмі сабе ягоную зброю. Але Асаіл не захацеў адстаць ад яго.

Ì skazaŭ âmu Avènir: uhilisâ naprava abo naleva ì vybâry sabe adnago hlopčyka ì vaz'mì sabe âgonuŭ zbroŭ. Ale Asail ne zahaceŭ adstac' ad âgo.

22. І паўтарыў Авэнір яшчэ, кажучы Асаілу: адстань ад мяне, каб я не паваліў цябе на зямлю; тады зь якім тварам зьяўлюся я да Ёава, брата твайго?

Ì paŭtaryŭ Avènir âšččè, kažučy Asailu: adstan' ad mâne, kab â ne pavaliŭ câbe na zâmlŭ; tady z' âkim tvaram z'âŭlŭsâ â da Ėava, brata tvajgo?

23. Але той не захацеў адстаць. Тады Авэнір, павярнуўшы дзёду, ударыў яго ў живот; дзёда прашыла яго наскрозь, і ён упаў там і памёр на месцы. Усе, хто праходзіў праз тую мясьціну, дзе ўпаў і памёр Асаіл, спыняліся.

Ale toj ne zahaceŭ adstac'. Tady Avènr, pavârnuŭšy dzïdu, udaryŭ âgo ŭ žyvot; dzïda prašyla âgo naskroz', ì èn upaŭ tam ì pamër na mescy. Use, hto prahodziŭ praz tuŭ mâs'cïnu, dze ŭpaŭ ì pamër Asail, spynâlisâ.

24. I перасьледавалі Ёаў і Авэса Авэніра. Сонца ўжо зайшло, калі яны прыйшлі да пагорка Ама, што насупраць Гіяха, на дарозе да пустыні Гаваонскай.

Ì peras'ledavali Ėaŭ ì Avèsa Avènira. Sonca ŭžo zajšlo, kali âny pryjšli da pagorka Ama, što nasuprac' Giâha, na daroze da pustyni Gavaonskaj.

25. I сабраліся Веньямініцяне вакол Авэніра і склалі адно рушэньне, і сталі на вяршыні аднаго пагорка.

Ì sabralisâ Ven'âminicâne vakol Avènira ì sklali adno rušèn'ne, ì stali na vâršyni adnago pagorka.

26. I зьвярнуўся Авэнір да Ёава і сказаў: ці вечна будзе пажыраць мяне меч? ці ты ня ведаеш, што наступствы будуць горасныя? і дакуль ты ня скажаш людзям, каб яны перасталі перасьледаваць братоў сваіх?

Ì z'vârnuŭsâ Avènr da Ėava ì skazaŭ: ci večna budze pažyrac' mâne meč? ci ty nâ vedaesš, što nastupstvy buduc' gorasnyâ? ì dakul' ty nâ skažaš lûdzâm, kab âny perastali peras'ledavac' bratoŭ svaih?

27. I сказаў Ёаў: жывы Бог! калі б ты не казаў інакш, дык яшчэ раніцай перасталі б людзі перасьледаваць братоў сваіх.

Ì skazaŭ Ėaŭ: žyvy Bog! kali b ty ne kazaŭ ìnakš, dyk âščè ranicaj perastali b lûdzi peras'ledavac' bratoŭ svaih.

28. I затрубіў Ёаў у трубу, і спыніўся ўвесь народ і не перасьледавалі больш Ізраільцянаў; бітва спынілася.

Ì zatrubïŭ Ėaŭ u trubu, ì spyniŭsâ ŭves' narod ì ne peras'ledavali bol'sh Ìzrail'cânaŭ; bitva spynilasâ.

29. А Авэнір і людзі ягоныя ішлі раўнінаю ўсю тую ноч і перайшлі

Ярдан, і прайшлі ўвесь Бітрон і прыйшлі ў Маханаім.

A Avènr i lûdzi âgonyâ išli raŭninaŭ ũsŭ tuŭ noč i perajšli Ârdan, i prajšli ũves' Bitron i pryjšli ũ Mahanaim.

30. І вярнуўся Ёаў ад перасьледу Авэніра і сабраў увесь народ, і не хапала з слуг Давідавых дзевятнаццаці чалавек апрача Асаіла.

Ì vârnũsâ Ěaŭ ad peras'ledu Avènrira i sabraŭ uves' narod, i ne hapala z slug Davidavyh dzevâtnaccaci čalavek aprača Asaila.

31. А слугі Давідавыя пабілі Веньямініцянаў і людзей Авэніравых; загінула іх трыста шэсьцьдзясят чалавек.

A slugi Davidavyâ pabilì Ven'âminicânaŭ i lûdzej Avènravyh; zaginula ih trysta šès'c'dzâsât čalavek.

32. І ўзялі Асаіла і пахавалі яго ў магіле бацькі ягонага, што ў Віфляеме.

І Ёаў зь людзьмі сваімі ішоў усю ноч і на сьвітаны прыйшоў у Хэўрон.

Ì ũzâli Asaila i pahavali âgo ũ magile bac'ki âgonaga, što ũ Viflâeme. Ì Ěaŭ z' lûdz'mi svaimi išoŭ usŭ noč i na s'vitan'ni pryjšoŭ u Hèŭron.

3 Кіраўнік

1. І была працяглая незлагадзь паміж домам Саўлавым і домам Давідавым. Давід усё больш і больш узмацняўся, а дом Саўлаў усё больш і больш занепадаў.

Ì byla pracâglaâ nezlagadz' pamiz domam Saŭlavym i domam Davidavym. David usë bol'sh i bol'sh uzmacnâŭsâ, a dom Saŭlaŭ usë bol'sh i bol'sh zanepadaŭ.

2. І нарадзіліся ў Давіда шэсьць сыноў у Хэўроне. Першынец ягоны быў Амон ад Ахінаамы Ізрэліцянкі,

Ì naradzilisâ ũ Davida šès'c' synoŭ u Hèŭrone. Peršynec âgony byŭ Amon

ad Ahinaamy Īzrèelicânkì,

3. а другі сын ягоны - Далуя ад Авігеі, былой жонкі Навала, Кармэліцянкі; трэці - Авэсалом, сын Маахі, дачкі Талмая, цара Гесурскага;

a drugi syn âgony - Daluâ ad Avigei, byloj žonki Navala, Karmèlicânkì; trèci - Avèsalom, syn Maahi, dački Talmaâ, cara Gesurskaga;

4. чацьвёрты - Аданія, сын Агіты; пяты - Сафатыя, сын Авіталы;

čac'vërty - Adaniâ, syn Agity; pâty - Safatyâ, syn Avitaly;

5. шосты - Етэраам ад Эглы, жонкі Давідавай. Яны нарадзіліся ў Давіда ў Хэўроне.

šosty - Eteràam ad Ègly, žonki Davidavaj. Âny naradzilisâ ŭ Davida ŭ Hèŭrone.

6. Калі была незлагадзь паміж домам Саўла і домам Давіда, дык Авэнір падтрымліваў дом Саўла.

Kali byla nezlagadz' pamiž domam Saŭla i domam Davida, dyk Avènir padtrymlivaŭ dom Saŭla.

7. У Саўла была наложніца, імем Рыцпа, дачка Аяя. І ўвайшоў да яе Авэнір. І сказаў Евастэй Авэніру: навошта ты ўвайшоў да наложніцы бацькі майго?

U Saŭla byla naložnica, imem Rycpa, dačka Ajâ. Ī ŭvajšoŭ da âe Avènir. Ī skazaŭ Evastèj Avèniku: navošta ty ŭvajšoŭ da naložnicy bac'ki majgo?

8. Авэнір моцна ўгневаўся на словы Евастэя і сказаў: хіба я - сабачая галава? Я супроць Юды зрабіў сёньня ласку дому Саўла, бацькі твайго, братам ягоным і сябрам ягоным, і ня выдаў цябе ў рукі Давіда, а ты спаганяеш сёньня зь мяне грэх праз жанчыну.

Avènir mocna ŭgnevaŭsâ na slovy Evastèâ i skazaŭ: hiba â - sabačaâ galava? Â suproc' Ūdy zrabiu sèn'nâ lasku domu Saŭla, bac'ki tvajgo, bratam

âgonym i sâbram âgonym, i nâ vydaŭ câbe ŭ ruki Davida, a ty spaganâeš sën'nâ z' mâne grèh praz žancŭnu.

9. тое і тое няхай зробіць Бог Авэніру і яшчэ болей зробіць яму! Як прысягаў Гасподзь Давіду, так і зраблю яму:

toe i toe nâhaj zrobic' Bog Avèniru i âščè bolej zrobic' âmu! Âk prysâgaŭ Gaspodz' Davidu, tak i zrablû âmu:

10. адбярэ царства ў дома Саўлавага і пастаўлю трон Давіда над Ізраілем і над Юдам, ад Дана да Вірсавіі.

adbâru carstva ŭ doma Saŭlavaga i pastaŭlû tron Davida nad Ízrailem i nad Ūdam, ad Dana da Virsavii.

11. І ня мог Евастэй запырэчыць Авэніру, бо баяўся яго.

Ì nâ mog Evastèj zapârèčyc' Avèniru, bo baâŭsâ âgo.

12. І паслаў Авэнір ад сябе паслоў да Давіда сказаць: чыя гэта зямля? і яшчэ сказаць: заключы спрымірэнства са мною, і рука мая будзе з табою, каб наварнуць да цябе ўвесь народ Ізраільскі.

Ì paslaŭ Avènir ad sâbe pasloŭ da Davida skazac': čyâ gèta zâmlâ? i âščè skazac': zaklûčy sprymirènstva sa mnoû, i ruka maâ budze z taboû, kab navârnuć da câbe ŭves' narod Ízrail'ski.

13. І сказаў Давід: добра, я заключу спрымірэнства з табою, толькі прашу ў цябе аднаго, менавіта - ты ня ўбачыш твару майго, калі не прывядзеш з сабою Мэлхолы, дачкі Саўла, калі прыйдзеш пабачыцца са мною,

Ì skazaŭ David: dobra, â zaklûču sprymirènstva z taboû, tol'ki prašu ŭ câbe adnago, menavita - ty nâ ŭbačyš tvaru majgo, kalì ne pryvâdzeš z saboû Mèlholy, dački Saŭla, kalì pryjdzeš pabačycsa sa mnoû,

14. І выправіў Давід паслоў да Евастэя, сына Саўлавага, сказаць: аддай жонку маю Мэлхолу, якую я атрымаў за сто краеабразаньняў

Філістымскіх.

Ì vypraviũ David paslou da Evastèâ, syna Saũlavaga, skazac': addaj žonku maũ Mèholu, âkuũ â atrymaũ za sto kraeabrazan'nâũ Filistymskih.

15. І паслаў Евастэй і ўзяў у мужа, у Фалтыя, сына Лаішавага.

Ì paslaũ Evastèj i ũzâũ u muža, u Faltyâ, syna Laišavaga.

16. Пайшоў зь ёю і муж яе і з плачам праводзіў яе да Бахурыма; але Авэнір сказаў яму: ідзі назад. І ён вярнуўся.

Pajšoũ z' èũ i muž âe i z plačam pravodziũ âe da Bahuryma; ale Avènir skazaũ âmu: idzi nazad. Ì èn vârnũsâ.

17. І зьвярнуўся Авэнір да старэйшынаў Ізраільскіх, кажучы: і ўчора і заўчора вы хацелі, каб Давід быў царом над вамі;

Ì z'vârnũsâ Avènir da starèjšynaũ Ìzrail'skih, kažučy: i ũčora i zaũčora vy haceli, kab David byũ carom nad vami;

18. цяпер зрабеце гэта, бо Гасподзь сказаў Давіду: "рукою раба Майго Давіда Я выратую народ Мой Ізраіля ад рукі Філістымлянаў і ад рукі ўсіх ворагаў ягоных".

câper zrabece gèta, bo Gaspodz' skazaũ Davidu: "rukoũ raba Majgo Davida Â vyratuũ narod Moj Ìzrailâ ad ruki Filistymlânaũ i ad ruki ũsìh voragaũ âgonyh".

19. Тое самае гаварыў Авэнір і Веньямініцянам. І пайшоў Авэнір у Хэўрон, каб пераказаць Давіду ўсё, чаго хацелі Ізраіль і ўвесь дом Веньямінаў.

Toe samae gavaryũ Avènir i Ven'âmìnicânam. Ì pajšoũ Avènir u Hèũron, kab perakazac' Davidu ũsè, čago haceli Ìzrail' i ũves' dom Ven'âminaũ.

20. І прыйшоў Авэнір да Давіда ў Хэўрон і зь ім дваццаць чалавек, і зрабіў Давід гасьціну Авэніру і людзям, якія былі зь ім.

Ì pryjšoũ Avènir da Davida ũ Hèũron i z' im dvaccac' čalavek, i zrabìũ David

gas'cinu Avèñiru ì lûdzâm, âkiâ byli z' im.

21. І сказаў Авэнір Давіду: я ўстану і пайду і зьбяру да гаспадара майго цара ўвесь народ Ізраільскі, і яны ўступяць у заповіт з табою, і будзеш цараваць над усімі, як жадае душа твая. І адпусьціў Давід Авэніра, і ён пайшоў зь мірам.

Ì skazaŭ Avèñir Davidu: â ŭstanu ì pajdu ì z'bâru da gaspadara majgo cara ŭves' narod Ìzrail'ski, ì âny ŭstupâc' u zapavet z taboŭ, ì budzeš caravac' nad usimi, âk žadae duša tvaâ. Ì adpus'ciŭ David Avèñira, ì ên pajšoŭ z' mîram.

22. І вось, слугі Давідавы зь Ёавам прыйшлі з паходу і прынеслі з сабою багата здабычы; але Авэніра ўжо ня было з Давідам у Хэўроне, бо Давід адпусьціў яго, і ён пайшоў зь мірам.

Ì vos', slugi Davidavy z' Ěavam pryjšli z pahodu ì prynes'li z saboŭ bagata zdabyčy; ale Avèñira ŭžo nâ bylo z Davidam u Hèŭrone, bo David adpus'ciŭ âgo, ì ên pajšoŭ z' mîram.

23. Калі Ёаў і ўсё войска, якое было зь ім, прыйшлі, дык Ёаву расказалі: прыходзіў Авэнір, сын Ніраў, да цара, і той адпусьціў яго, і ён пайшоў зь мірам.

Kali Ěaŭ ì ŭsë vojska, âkoe bylo z' im, pryjšli, dyk Ěavu raskazali: pryhodziŭ Avèñir, syn Niraŭ, da cara, ì toj adpus'ciŭ âgo, ì ên pajšoŭ z' mîram.

24. І прыйшоў Ёаў да цара і сказаў: што ты зрабіў? вось, прыходзіў да цябе Авэнір; навошта ты адпусьціў яго, і ён пайшоў?

Ì pryjšoŭ Ěaŭ da cara ì skazaŭ: što ty zrabiŭ? vos', pryhodziŭ da câbe Avèñir; navošta ty adpus'ciŭ âgo, ì ên pajšoŭ?

25. ты ведаеш Авэніра, сына Ніравага: ён прыходзіў ашукаць цябе, выведаць выхад твой і ўваход твой і разьведаць усё, што ты робіш.

ty vedaеш Avèñira, syna Niravaga: ên pryhodziŭ ašukac' câbe, vyvedac'

vyhad tvoj i ŭvahod tvoj i raz'vedac' usë, što ty robiš.

26. I выйшаў Ёаў ад Давіда і паслаў ганцоў сьледам за Авэнірам; і вярнулі яны яго ад калодзежа Сіра, бязь ведаму Давіда.

Ì vyjšaŭ Ęaŭ ad Davida i paslaŭ gancoŭ s'ledam za Avèniram; i vârnuli âny âgo ad kalodzeža Sira, bâz' vedamu Davida.

27. Калі Авэнір вярнуўся ў Хэўрон, дык Ёаў узяў яго ў браму, быццам дзеля таго, каб пагутарыць зь ім таемна, і там ударыў яго ў живот. І памёр Авэнір за кроў Асаіла, брата Ёава.

Kali Avènir vârnuiŝa ŭ Hèŭron, dyk Ęaŭ uzâŭ âgo ŭ bram, byccam dzelâ tago, kab pagutaryc' z' im taemna, i tam udaryŭ âgo ŭ žyvot. Ì pamër Avènir za kroŭ Asaila, brata Ęava.

28. I дачуўся пасья Давід і сказаў: невінаваты я і царства маё вавек прад Госпадам за кроў Авэніра, сына Ніравага;

Ì dačuŭsâ pas'lâ David i skazaŭ: nevînavaty â i carstva maë vavek prad Gospadam za kroŭ Avènira, syna Niravaga;

29. няхай упадзе яна на галаву Ёава і на ўвесь дом бацькі ягонага; хай ніколі не застаецца дом Ёава бязь сямяччнага, альбо пракажонага, альбо абапертага на кій, альбо мечам забітага, альбо таго, каму патрэбен хлеб.

nâhaj upadze âna na galavu Ęava i na ŭves' dom bac'ki âgonaga; haj nikoli ne zastaecca dom Ęava bâz' semâcečnaga, al'bo prakažonaga, al'bo abapertaga na kij, al'bo mečam zabitaga, al'bo tago, kamu patrèben hleb.

30. А Ёаў і брат ягоны Авэса забілі Авэніра за тое, што ён забіў брата іхняга Асаіла ў бітве каля Гаваона.

A Ęaŭ i brat âgony Avèsa zabilì Avènira za toe, što ên zabiŭ brata ihnâga Asaila ŭ bitve kalâ Gavaona.

31. I сказаў Давід Ёаву і ўсім людзям, якія былі зь ім: падзярэце

вопратку вашу і апранецца ў вярэты і плачце над Авэнірам. І цар Давід ішоў за труною ягонай.

Ì skazaŭ David Ęavu i ũsim lŭdzâm, âkiâ byli z' im: padzârèce vopratku vašuŭ i apranecesâ ũ vârèty i plačce nad Avènim. Ì car David išoŭ za trunoŭ âgonaj.

32. Калі хавалі Авэніра ў Хэўроне, дык цар гучна плакаў над труною Авэніра; плакаў і ўвесь народ.

Kali havali Avèira ũ Hèŭrone, dyk car gučna plakaŭ nad trunoŭ Avèira; plakaŭ i ũves' narod.

33. І аплакаў цар Авэніра, кажучы: ці сьмерцю подлага паміраў Авэнір?

Ì aplakaŭ car Avèira, kažučy: ci s'mercŭ podlaga pamiraŭ Avèir?

34. рукі твае ня былі зьвязаныя, і ногі твае не ў кайданах, і ты загінуў, як гінуць ад разбойнікаў. І ўвесь народ пачаў яшчэ болей плакаць над ім.

rukì tvae nâ byli z'vâzanyâ, i nogi tvae ne ũ kajdanah, i ty zaginuŭ, âk ginuc' ad razbojnikaŭ. Ì ũves' narod pačaŭ âščè bolej plakac' nad im.

35. І прыйшоў увесь народ прапанаваць Давіду хлеба, калі яшчэ быў дзень; але Давід прысягнуў, кажучы: тое і тое хацеў зрабіць са мною Бог і яшчэ болей зробіць, калі я да захаду сонца скаштую хлеба альбо чаго-небудзь.

Ì pryjšoŭ uves' narod prapanavac' Davidu hleba, kali âščè byŭ dzen'; ale David prysâgnuŭ, kažučy: toe i toe haceŭ zrabic' sa mnoŭ Bog i âščè bolej zrobic', kali â da zahadu sonca skaštuŭ hleba al'bo čago-nebudz'.

36. І ўвесь народ даведаўся пра гэта, і спадабалася яму гэта, як і ўсё, што зрабіў цар, падабалася ўсяму народу.

Ì ũves' narod davedaŭsâ pra gèta, i spadabalasâ âmu gèta, âk i ũsè, što zrabiŭ car, padabalasâ ũsâmu narodu.

37. І даведаўся ўвесь народ і ўвесь Ізраіль у той дзень, што не ад цара

было забойства Авэніра, сына Ніравага.

Ì davedaŭsâ ŭves' narod ì ŭves' Ìzrail' u toj dzen', što ne ad cara bylo zabojs'tva Avènira, syna Niravaga.

38. І сказаў цар слугам сваім: ці ведаеце вы, што правадыр і вялікі муж загінуў у гэты дзень у Ізраілі?

Ì skazaŭ car slugam svaim: ci vedaece vy, što pravadyr ì vâlikì muž zagìnuŭ u gèty dzen' u Ìzraili?

39. я цяпер яшчэ слабы, хоць і памазаны на царства, і гэтыя людзі, сыны Саруі, мацнейшыя за мяне; хай жа дасьць Гасподзь таму, хто робіць ліхое па злосьці ягонай!

â câper âščè slaby, hoc' ì pamazany na carstva, ì gètyâ lûdzi, syny Sarui, macnejšyâ za mâne; haj ža das'c' Gaspodz' tamu, hto robic' lihoe pa zlos'ci âgonaj!

4 Кіраўнік

1. І пачуў Евастэй, сын Саўлаў, што памёр Авэнір у Хэўроне, і апусьціліся рукі ў яго, і ўвесь Ізраіль сумеўся.

Ì pačuŭ Evastèj, syn Saŭlaŭ, što pamër Avènir u Hèŭrone, ì apus'cìlisâ ruki ŭ âgo, ì ŭves' Ìzrail' sumeŭsâ.

2. У Евастэя, сына Саўлавага, было два правадыры войска: імя аднаго - Баана і імя другога - Рыхаў, сыны Рэмона Бэерацяніна, з наступнікаў Веньямінавых, бо і Бэерот належаў да Веньяміна.

U Evastèâ, syna Saŭlavaga, bylo dva pravadyry vojska: imâ adnago - Baana ì imâ drugoga - Ryhaŭ, syny Rèmona Bèeracânina, z nastupnikaŭ Ven'âminavyh, bo ì Bèerot naležaŭ da Ven'âmina.

3. І ўцяклі Бэерацяне ў Гітаім і засталіся там прыхаднямі да сёння.

Ì ŭcâkli Bèeracâne ŭ Gitàim ì zastalisâ tam pryhadnâmi da sën'nâ.

4. У Ёнатана, сына Саўлавага, быў сын кульгавы. Пяць гадоў было яму, калі прыйшла вестка пра Саўла і Ёнатана зь Ізраэля, і нянька, узяўшы яго, пабегла. І калі яна сьпешна бегла, дык ён упаў і стаўся кульгавы. Імя яго Мэмфівастэй.

U Ęnatana, syna Saŭlavaga, byŭ syn kul'gavy. Pâc' gadoŭ bylo âmu, kali pryjšla vestka pra Saŭla ì Ęnatana z' Ìzrèelâ, ì nân'ka, uzâŭšy âgo, pabegla. Ì kali âna s'pešna begla, dyk ën upaŭ ì staŭsâ kul'gavy. Ìmâ âgo Mèmfvastèj.

5. І пайшлі сыны Рэмона Бэерацяніна, Рыхаў і Баана, і прыйшлі ў самую дзённую сьпёку да дома Евастэя; а ён спаў на пасьцелі аполудні.

Ì pajšli syny Rèmona Bèeracânina, Ryhaŭ ì Baana, ì pryjšli ŭ samuŭ dzënnuŭ s'pëku da doma Evastèâ; a ën spaŭ na pas'celi apoludni.

6. Рыхаў і Баана, брат ягоны, увайшлі ў дом, як бы дзеля таго, каб узяць пшаніцы; і ўдарылі яго ў живот і ўцяклі.

Ryhaŭ ì Baana, brat âgonu, uvajšli ŭ dom, âk by dzelâ tago, kab uzâc' pšanicy; ì ŭdaryli âgo ŭ žyvot ì ŭcâkli.

7. Калі яны ўвайшлі ў дом, Евастэй ляжаў на пасьцелі сваёй; і яны ўдарылі ў яго, і забілі яго, і адсеклі галаву ў яго, і ўзялі галаву ягоную з сабою, і ішлі пустыннаю дарогаю ўсю ноч;

Kali âny ŭvajšli ŭ dom, Evastèj lâžaŭ na pas'celi svaëj; ì âny ŭdaryli ŭ âgo, ì zabilì âgo, ì adsekli galavu ŭ âgo, ì ŭzâli galavu âgonuŭ z saboŭ, ì išli pustynnaŭ darogaŭ ŭsŭ noč;

8. і прынеслі галаву Евастэя да Давіда ў Хэўрон і казалі цару: вось галава Евастэя, сына Саўлавага, ворага твайго, які шукаў душы тваёй; сёньня Гасподзь адпомсціў за гаспадара майго цара Саўлу і нашчадкам ягоным.

ì prynes'li galavu Evastèâ da Davida ŭ Hèŭron ì skazali caru: vos' galava

*Evastèâ, syna Saŭlavaga, voraga tvajgo, âkì šukaŭ dušy tvaëj; sën'nâ
Gaspodz' adpoms'ciŭ za gaspadara majgo cara Saŭlu ì naščadkam âgonym.*

9. І адказваў Давід Рыхаву і Баану, брату ягонаму, сынам Рэмона Бээрацяніна, і сказаў ім: жывы Гасподзь, Які выбавіў душу маю ад усякага смутку!

*Ì adkazvaŭ David Ryhavu ì Baanu, bratu âgonamu, synam Rëmona
Bèèracânina, ì skazaŭ ìm: žyvy Gaspodz', Âkì vybaviŭ dušu maŭ ad usâkaga
smutku!*

10. калі таго, хто прынёс мне вестку, сказаўшы: "вось, памёр Саўл і Ёнатан", і хто лічыў сябе радасным вястуном, я схапіў і забіў яго ў Сэкелагу, замест таго, каб даць яму ўзнагароду,

*kali tago, hto prynës mne vestku, skazaŭšy: "vos', pamër Saŭl ì Ęnatan", ì hto
ličyŭ sâbe radasnym vâstunom, â shapiŭ ì zabiŭ âgo ŭ Sèkelagu, zamest
tago, kab dac' âmu ŭznagarodu,*

11. дык цяпер, калі нягодныя людзі забілі чалавека невінаватага ў ягоным доме на пасьцелі ягонай, няўжо я не спаганю крыві ягонай ад рукі вашай і ня вынішчу вас зь зямлі?

*dyk câper, kali nâgodnyâ lŭdzi zabilì čalaveka nevinavataga ŭ âgonym dome
na pas'celì âgonaj, nâŭžo â ne spaganŭ kryvi âgonaj ad rukì vašaj ì nâ
vynišču vas z' zâmli?*

12. І загадаў Давід слугам, і забілі іх, і адсеклі ім рукі і ногі, і павесілі іх над сажалкай у Хэўроне. А галаву Евастэя ўзялі і пахавалі ў магіле Авэніра, у Хэўроне.

*Ì zagadaŭ David slugam, ì zabilì ih, ì adseklì ìm rukì ì nogì, ì pavesilì ih nad
sažalkaj u Hèŭrone. A galavu Evastèâ ŭzâlì ì pahavalì ŭ magile Avènira, u
Hèŭrone.*

5 Кіраўнік

1. І прыйшлі ўсе плямёны Ізраілевыя да Давіда ў Хэўрон і сказалі: вось, мы - косьці твае і плоць твая;

Ì pryjšli ŭse plâmëny Ìzrailevyâ da Davida ŭ Hèŭron i skazali: vos', my - kos'ci tvae i ploc' tvaâ;

2. яшчэ ўчора і заўчора, калі Саўл цараваў над намі, ты выводзіў і ўводзіў Ізраіля; і сказаў Гасподзь табе: ты будзеш пасьвіць народ Мой Ізраіля і ты будзеш правадыром Ізраіля.

âščè ŭčora i zaŭčora, kali Saŭl caravaŭ nad nami, ty vyvodziŭ i ŭvodziŭ Ìzrailâ; i skazaŭ Gaspodz' tabe: ty budzeš pas'vic' narod Moj Ìzrailâ i ty budzeš pravadyrom Ìzrailâ.

3. І прыйшлі ўсе старэйшыны Ізраіля да цара ў Хэўрон, і заключыў зь імі цар Давід запавет у Хэўроне прад Госпадам; і памазалі Давіда ў цара над Ізраілем.

Ì pryjšli ŭse starèjšyny Ìzrailâ da cara ŭ Hèŭron, i zaklûčyŭ z' imi car David zapavet u Hèŭrone prad Gospadam; i pamazali Davida ŭ cara nad Ìzrailem.

4. Трыццаць гадоў было Давіду, калі ён зацараваў; цараваў сорак гадоў.

Tryccac' gadoŭ bylo Davidu, kali ën zacaravaŭ; caravaŭ sorak gadoŭ.

5. У Хэўроне цараваў над Юдаю сем гадоў і шэсьць месяцаў, і ў Ерусаліме цараваў трыццаць тры гады над усім Ізраілем і Юдам.

U Hèŭrone caravaŭ nad Ūdaŭ sem gadoŭ i šès'c' mesâcaŭ, i ŭ Erusalime caravaŭ tryccac' try gady nad usim Ìzrailem i Ūdam.

6. І пайшоў цар і людзі ягоныя на Ерусалім супроць Евусэяў, жыхароў той краіны; але яны казалі Давіду: ты ня ўзыйдзеш сюды; цябе адгоняць сьляпыя і кульгавыя, - гэта азначала: ня ўвойдзе сюды Давід.

Ì pajšoŭ car ì lûdzi âgonyâ na Erusalim suproc' Evusèâŭ, žyharoŭ toj krainy; ale âny kazali Davidu: ty nâ ŭzyjdzješ sŭdy; câbe adgonâc' s'lâpyâ ì kul'gavyâ, - gèta aznačala: nâ ŭvojdze sŭdy David.

7. Але Давід узяў крэпасыць Сіен: гэта - горад Давідаў.

Ale David uzâŭ krèpas'c' Siën: gèta - gorad Davidaŭ.

8. І сказаў Давід у той дзень: кожны, забіваючы Евусэяў, хай пабівае дзідаю і кульгавых і сляпых, якія ненавідзяць душу Давідавую. Таму і гаворыцца: сляпы і кульгавы ня ўвойдзе ў дом Гасподні.

Ì skazaŭ David u toj dzen': kožny, zabivaŭčy Evusèâŭ, haj pabivae dzidaŭ ì kul'gavyh ì s'lâpyh, âkiâ nenavidzâc' dušu Davidavuŭ. Tamu ì gavorycca: s'lâpy ì kul'gavy nâ ŭvojdze ŭ dom Gaspodni.

9. І асяліўся Давід у крэпасці, і назваў яе горадам Давідавым, і адбудаваў вакол ад Міла і ўсярэдзіне.

Ì asâliŭsâ David u krèpas'ci, ì nazvaŭ âe goradam Davidavym, ì adbudavaŭ vakol ad Mila ì ŭsârèdzine.

10. І меў посьпех Давід і ўзьялічваўся, і Гасподзь Бог Саваоф быў зь ім.

Ì meŭ pos'peh David ì ŭz'vâličvaŭsâ, ì Gaspodz' Bog Savaof byŭ z' im.

11. І прыслаў Хірам, цар Тырскі, паслоў да Давіда і кедровыя дрэвы і цесьляроў і муляроў, і яны збудавалі дом Давіду.

Ì pryslaŭ Hiram, car Tyrski, pasloŭ da Davida ì kedrovyyâ drèvy ì ces'lâroŭ ì mulâroŭ, ì âny zbudavali dom Davidu.

12. І зразумеў Давід, што Гасподзь сыцвердзіў яго царом над Ізраілем і што ўзвысіў царства ягонае дзеля народу Свайго Ізраіля.

Ì zrazumeŭ David, što Gaspodz' s'cverdziŭ âgo carom nad Izrailem ì što ŭzvysiŭ carstva âgonae dzelâ narodu Svajgo Izrailâ.

13. І ўзяў Давід яшчэ наложніц і жонак зь Ерусаліма, пасля таго, як

прыйшоў з Хэўрона.

Ì ùzâũ David âščè naložnic ì žonak z' Erusalima, pas'lâ tago, âk pryjšoũ z Hèũrona.

14. І нарадзіліся яшчэ ў Давіда сыны і дочки. І вось імёны народжаных ім у Ерусаліме: Самус і Соваў, і Натан і Саламон,

Ì naradzilisâ âščè ũ Davida syny ì dočki. Ì vos' imëny narodžanyh ìm u Erusalime: Samus ì Sovaũ, ì Natan ì Salamon,

15. і Эвэар і Элісуа, Нафэк і Яфія,

ì Èvèar ì Èlisua, Nafèk ì Áfiâ,

16. і Элісама і Элідае і Эліфалэт.

ì Èlisama ì Èlìdae ì Èlìfalèt.

17. Калі Філістымляне дачуліся, што Давіда памазалі на царства над Ізраілем, дык падняліся ўсе Філістымляне шукаць Давіда. І пачуў Давід і пайшоў у крэпасць.

Kali Filistymłâne dačulisâ, što Davida pamazali na carstva nad Izrailem, dyk padnâlisâ ũse Filistymłâne šukac' Davida. Ì pačuũ David ì pajšoũ u krèpas'c'.

18. А Філістымляне прыйшлі і атабарыліся ў даліне Рэфаім.

A Filistymłâne pryjšli ì atabarylisâ ũ daline Rèfaim.

19. І спытаўся Давід у Госпада, кажучы: ці ісьці мне супроць Філістымлянаў? ці аддасі іх мне ў рукі? І сказаў Гасподзь Давіду: ідзі, бо Я аддам Філістымлянаў у рукі твае.

Ì spytaũsâ David u Gospada, kažučy: ci is'ci mne suproc' Filistymłanaũ? ci addasi ih mne ũ rukì? Ì skazaũ Gaspodz' Davidu: idzi, bo Á addam Filistymłanaũ u rukì tvae.

20. І пайшоў Давід у Ваал-Пэрацым і пабіў іх там, і сказаў Давід:

Гасподзь разьнёс ворагаў маіх перад мною, як разносіцца вада. Таму і мясьціне той дадзена імя Ваал-Пэрацым.

Ì pajšoŭ David u Vaal-Pèracym ì pabiŭ ih tam, ì skazaŭ David: Gaspodz' raz'nës voragaŭ maih perad mnoŭ, âk raznosicca vada. Tamu ì mäs'cine toj dadzena imâ Vaal-Pèracym.

21. I пакінулі там Філістымляне балваноў сваіх, а Давід зь людзьмі сваімі ўзяў іх.

Ì pakìnuli tam Filistymlâne balvanoŭ svaih, a David z' lûdz'mi svaimi ŭzâŭ ih.

22. I прыйшлі зноў Філістымляне, і разьмясьціліся ў даліне Рэфаім.

Ì pryjšli znoŭ Filistymlâne, ì raz'mäs'cilisâ ŭ daline Rëfaim.

23. I спытаўся Давід у Госпада. I Ён адказваў яму: ня выходзь насустрач ім, а зайдзі ім з тылу і йдзі да іх з боку тутавага гаю;

Ì spytaŭsâ David u Gospada. Ì Ęn adkazvaŭ âmu: nâ vyhodz' nasustrač im, a zajdzi im z tylu ì jdzi da ih z boku tutavaga gaŭ;

24. і калі пачуеш шум, як бы калі хто ідзе па вершалінах тутавых дрэў, дык рушай, бо тады пойдзе Гасподзь перад табою, каб пабіць войска Філістымскае.

ì kalì pačueš šum, âk by kalì hto idze pa veršalìnah tutavyh drèŭ, dyk rušaj, bo tady pojdze Gaspodz' perad taboŭ, kab pabič' vojska Filistymskae.

25. I зрабіў Давід, як загадаў яму Гасподзь, і пабіў Філістымлянаў ад Гаваі да Газэра.

Ì zrabiŭ David, âk zagadaŭ âmu Gaspodz', ì pabiŭ Filistymlânaŭ ad Gavai da Gazèra.

6 Кіраўнік

1. I сабраў зноў Давід усіх выбраных зь Ізраіля, трыццаць тысяч.

Ì sabraŭ znoŭ David usih vybranyh z' Ìzrailâ, tryccac' tysâč.

2. I ўстаў і пайшоў Давід і ўвесь народ, які быў зь ім, з Ваала Юдавага,

каб перанесьці адтуль каўчэг Божы, на якім называецца імя Госпада Саваофа, Які сядзіць на херувімах.

Ì ũstaŭ ì pajšoŭ David ì ũves' narod, âkì byŭ z' im, z Vaala Ũdavaga, kab peranes'ci adtul' kaŭčèg Božy, na âkìm nazyvaecca imâ Gospada Savaofa, Âkì sâdzic' na heruvimah.

3. І паставілі каўчэг Божы на новую калясьніцу і вывезьлі яго з дома Амінадававага, што на пагорку. А сыны Амінадава, Оза і Ахіо, вялі новую калясьніцу.

Ì pastavilì kaŭčèg Božy na novuŭ kalâs'nìcu ì vyvez'li âgo z doma Aminadavavaga, što na pagorku. A syny Aminadava, Oza ì Ahìo, vâlì novuŭ kalâs'nìcu.

4. І павезьлі яе з каўчэгам Божым з дома Амінадава, што на пагорку; і Ахіо ішоў перад каўчэгам.

Ì pavez'li âe z kaŭčègam Božym z doma Aminadava, što na pagorku; ì Ahìo išoŭ perad kaŭčègam.

5. І Давід і ўсе сыны Ізраілевыя ігралі прад Госпадам на ўсякіх музычных інструментах з кіпарысавага дрэва, і на цытрах і на псалтырах, і на тымпанах і на сістрах і на кімвалах.

Ì David ì ũse syny Ìzrailevyâ ìgralì prad Gospadam na ũsâkìh muzyčnyh instrumentah z kìparysavaga drèva, ì na cytrah ì na psaltyrah, ì na tympanah ì na sistrah ì na kìmvalah.

6. І калі дайшлі да гумна Нахонавага, Оза працягнуў руку сваю да каўчэга Божага і ўзяўся за яго, бо валы нахілілі яго.

Ì kalì dajšli da gumna Nahonavaga, Oza pracâgnuŭ ruku svaŭ da kaŭčèga Božaga ì ũzâŭsâ za âgo, bo valy nahililì âgo.

7. Але Гасподзь угневаўся на Озу, і забіў яго Бог там жа за дзёрзкасьць, і памёр ён там каля каўчэга Божага.

Ale Gaspodz' ugnevaŭsâ na Ozu, i zabiŭ âgo Bog tam ža za dzěrzkas'c', i pamër ën tam kalâ kaŭčëga Božaga.

8. I засмуціўся Давід, што Гасподзь забіў Озу. Месца гэта дагэтуль называецца: пагібель Озы.

Ì zasmuciŭsâ David, što Gaspodz' zabiŭ Ozu. Mesca gëta dagètul' nazyvaecca: pagibel' Ozy.

9. I спалохаўся Давід ў той дзень Госпада і сказаў: як увайсьці да мяне каўчэгу Гасподняму?

Ì spalohaŭsâ David ŭ toj dzen' Gospada i skazaŭ: âk uvajs'ci da mâne kaŭčëgu Gaspodnâmu?

10. I не захацеў Давід везьці каўчэг Гасподні да сябе, у горад Давідаў, а завярнуў яго ў дом Авэдара Гэцяніна.

Ì ne zahaceŭ David vez'ci kaŭčëg Gaspodni da sâbe, u gorad Davidaŭ, a zavârnuŭ âgo ŭ dom Avèdara Gècânina.

11. I заставаўся каўчэг Гасподні ў доме Авэдара Гэцяніна тры месяцы, і дабраславіў Гасподзь Авэдара і ўвесь дом ягоны.

Ì zastavaŭsâ kaŭčëg Gaspodni ŭ dome Avèdara Gècânina try mesâcy, i dabraslaviŭ Gaspodz' Avèdara i ŭves' dom âgony.

12. Калі данесьлі цару Давіду, кажучы: "Гасподзь дабраславіў дом Авэдара і ўсё, што было ў яго, дзеля каўчэга Божага", дык пайшоў Давід і ўрачыста перанёс каўчэг Божы з дома Авэдара ў горад Давідаў.

Kali danes'li caru Davidu, kažučy: "Gaspodz' dabraslaviŭ dom Avèdara i ŭsë, što bylo ŭ âgo, dzelâ kaŭčëga Božaga", dyk pajšoŭ David i ŭračysta peranës kaŭčëg Božy z doma Avèdara ŭ gorad Davidaŭ.

13. I калі тыя, якія несцьлі каўчэг Божы, праходзілі па шэсьць крокаў, ён прыносіў у ахвяру цяля і барана.

Ì kali tyâ, âkiâ nes'li kaŭčëg Božy, prahodzili pa šës'c' krokaŭ, ën prynosiŭ u

ahvâru câlâ i barana.

14. Давід танцаваў з усёй моцы прад Госпадам; а апрануты быў Давід у льяны наплечнік.

David tancavaŭ z usěj mocy prad Gospadam; a apranuty byŭ David u l'nâny naplečnik.

15. Так Давід і ўвесь дом Ізраілеў неслі каўчэг Гасподні з крыкамі і трубнымі гукамі.

Tak David i ŭves' dom Izraileŭ nes'li kaŭčèg Gaspodni z krykami i trubnymi gukami.

16. Калі ўваходзіў каўчэг Гасподні ў горад Давідаў, Мэлхола, дачка Саўла, глядзела ў акно і, убачыўшы цара Давіда, які скакаў і танцаваў прад Госпадам, прынізіла яго ў сэрцы сваім.

Kali ŭvahodziŭ kaŭčèg Gaspodni ŭ gorad Davidaŭ, Mèlholâ, dačka Saŭla, glâdzela ŭ akno i, ubačyŭšy cara Davida, âki skakaŭ i tancavaŭ prad Gospadam, prynizila âgo ŭ sèrcy svaim.

17. І прынеслі каўчэг Гасподні і паставілі яго на сваім месцы пасярод скініі, якую зладзіў для яго Давід; і прынёс Давід цэласпаленьні прад Госпадам і ахвяры мірныя.

Ì prynes'li kaŭčèg Gaspodni i pastavili âgo na svaim mescy pasârod skiniì, âkuŭ zladziŭ dlâ âgo David; i prynës David cèlaspalen'nì prad Gospadam i ahvâry mîrnyâ.

18. Калі Давід закончыў прынясенне цэласпаленьняў і ахвяраў мірных, дык дабраславіў ён народ імем Госпада Саваофа;

Kali David zakončyŭ prynâsen'ne cèlaspalen'nâŭ i ahvâraŭ mîrnyh, dyk dabraslaviŭ ên narod imem Gospada Savaofa;

19. і раздаў усяму народу, усяму мноству Ізраільцянаў, як мужчынам, так і жанчынам, па адным хлебе і па кавалку смажанага мяса і па адной

ляпёшцы кожнаму. І пайшоў увесь народ кожны ў дом свой.

ì razdaŭ usâmu narodu, usâmu mnostvu Ìzrail'cânaŭ, âk mužčynam, tak ì žančynam, pa adnym hlebe ì pa kavalku smažanaga mâsa ì pa adnoj lâpěšcy kožnamu. Ì pajšoŭ uves' narod kožny ŭ dom svoj.

20. Калі Давід вярнуўся, каб дабраславіць дом свой, дык Мэлхола, дачка Саўла, выйшла яму насустрач і сказала: як вызначыўся сёньня цар Ізраілеў, агаліўшыся сёньня перад вачыма рабынь рабоў сваіх, як агаляецца які-небудзь пусты чалавек?

Kali David vârnuŭsâ, kab dabraslavic' dom svoj, dyk Mèlhola, dačka Saŭla, vyjšla âmu nasustrač ì skazala: âk vyznačyŭsâ sën'nâ car Ìzraileŭ, agaliŭšysâ sën'nâ perad vačyma rabyn' raboŭ svaih, âk agalâecca âki-nebudz' pusty čalavek?

21. І сказаў Давід Мэлхоле: прад Госпадам, Які абраў мяне перад бацькам тваім і ўсім домам ягоным, паставіўшы мяне правадыром народу Гасподняга Ізраіля, прад Госпадам іграць і скакаць буду;

Ì skazaŭ David Mèlhole: prad Gospadam, Âki abraŭ mâne perad bac'kam tvaim ì ŭsim domam âgonym, pastaviŭšy mâne pravadyrom narodu Gaspodnâga Ìzrailâ, prad Gospadam ìgrac' ì skakac' budu;

22. і я болей прыніжуся, і зраблюся яшчэ нікчэмнейшым у вачах маіх, і перад служанкамі, пра якіх ты кажаш, я буду слаўны.

ì â bolejšy prynižusâ, ì zrablŭsâ âščè nikčëmnejšym u vačah maih, ì perad služankami, pra âkih ty kažaš, â budu slaŭny.

23. І ў Мэлхолы, дачкі Саўлавай, ня было дзяцей да дня сьмерці яе.

Ì ŭ Mèlholy, dačkì Saŭlavaj, nâ bylo dzâcej da dnâ s'merci âe.

7 Кіраўнік

1. Калі цар жыў у доме сваім, і Гасподзь асланіў яго ад усіх навакольных ворагаў ягоных,

Kali car žyŭ u dome svaim, i Gaspodz' aslaniŭ âgo ad usih navakol'nyh voragaŭ âgonyh,

2. тады сказаў цар прароку Натану: вось, я жыву ў доме кедровым, а каўчэг Божы пад намётам.

tady skazaŭ car praroku Natanu: vos', â žyvu ŭ dome kedrovym, a kaŭčëg Božy pad namëtam.

3. І казаў Натан цару: усё, што ў цябе на сэрцы, ідзі, рабі, бо Гасподзь з табою.

İ kazaŭ Natan caru: usë, što ŭ câbe na sèrcy, idzi, rabi, bo Gaspodz' z tabou.

4. Але тае самае ночы было слова Госпада Натану:

Ale tae samae nočy bylo slova Gospada Natanu:

5. ідзі, скажы рабу Майму Давіду: так кажа Гасподзь: ці ты пабудуеш Мне дом для Майго пражываньня,

idzi, skažy rabu Majmu Davidu: tak kaža Gaspodz': ci ty pabudueš Mne dom dlâ Majgo pražyvan'nâ,

6. калі Я ня жыў у доме з таго часу, як вывеў сыноў Ізраілевых зь Егіпта, і да сёньня, а пераходзіў у намёце і ў скініі?

kali Â nâ žyŭ u dome z tago času, âk vyveŭ synou İzrailevyh z' Egìpta, i da sën'nâ, a perahodziŭ u namëce i ŭ skiniì?

7. Дзе Я ні хадзіў з усімі сынамі Ізраіля, ці казаў Я хоць слова каму-небудзь з плямёнаў, якому Я назначыў пасьвіць народ Мой Ізраіля: чаму ня збудуеце Мне кедровага дома?

Dze Â ni hadziŭ z usimi synami İzrailâ, ci kazaŭ Â hoc' slova kamu-nebudz' z

*plâmënaŭ, âkomu Â naznačyŭ pas'vic' narod Moj Ìzrailâ: čamu nâ zbuduece
Mne kedrovaga doma?*

8. І цяпер так скажы рабу Майму Давіду: так кажа Гасподзь Саваоф: Я ўзяў цябе ад статку авечак, каб ты быў правадыром народу Майго Ізраіля;

*Ì câper tak skažy rabu Majmu Davidu: tak kaža Gaspodz' Savaof: Â ŭzâŭ
câbe ad statku avečak, kab ty byŭ pravadyrom narodu Majgo Ìzrailâ;*

9. і быў з табою ўсюды, куды ні хадзіў ты, і зьнішчыў усіх ворагаў тваіх перад абліччам тваім, і зрабіў імя тваё вялікім, як імя вялікіх на зямлі.

*ì byŭ z taboŭ ŭsŭdy, kudy nì hadziŭ ty, ì z'nìščyŭ usih voragaŭ tvaih perad
abliččam tvaim, ì zrabiŭ imâ tvaë vâlikim, âk imâ vâlikih na zâmlì.*

10. І Я зладжу месца народу Майму, Ізраілю, і ўкараню яго, і будзе ён спакойна жыць на месцы сваім і ня будзе трывожыцца болей, і людзі грэшныя ня будуць болей уціскаць яго, як раней,

*Ì Â zladžu mesca narodu Majmu, Ìzrailû, ì ŭkaranû âgo, ì budze ën spakojna
žyc' na mescy svaim ì nâ budze tryvožycca bolej, ì lûdzi grèšnyâ nâ buduc'
bolej ucìskac' âgo, âk ranej,*

11. з таго часу, як Я паставіў судзьдзяў над народамі Майм Ізраілем; і Я асланю цябе ад усіх ворагаў тваіх. І Гасподзь абвяшчае табе, што Ён зладзіць табе дом.

*z tago času, âk Â pastaviŭ sudz'dzâŭ nad narodam Maim Ìzrailem; ì Â aslanû
câbe ad usih voragaŭ tvaih. Ì Gaspodz' abvâščae tabe, što Ęn zladzic' tabe
dom.*

12. Калі ж закончацца дні твае, і ты спачнеш з бацькамі тваімі, дык Я пастаўлю пасля цябе сям'я тваё, якое пойдзе са сьцёгнаў тваіх, і ўмацую царства ягонае.

Kalì ž zakončacca dni tvae, ì ty spačneš z bac'kami tvaimi, dyk Â pastaŭlû

pas'lá câbe semâ tvaë, âkoe pojdze sa s'cëgnaŭ tvaïh, i ŭmacuŭ carstva âgonae.

13. Ён збудуе дом імю Майму, і Я ўмацую трон царства яго навек.

Ėn zbudue dom imŭ Majmu, i Â ŭmacuŭ tron carstva âgo navek.

14. Я буду яму бацькам, і ён будзе Мне сынам; і калі ён згрэшыць, Я пакараю яго жазлом мужоў і ўдарамі сыноў чалавечых;

Â budu âmu bac'kam, i ěn budze Mne synam; i kalì ěn zgrèšyc', Â pakaraŭ âgo ŭzalom mužoŭ i ŭdaramì synoŭ čalavečyh;

15. але ласкі Маёй не адбярэ ў яго, як Я адабраў у Саўла, якога Я адкінуў перад абліччам тваім.

ale laskì Maěj ne adbâru ŭ âgo, âk Â adabraŭ u Saŭla, âkoga Â adkinuŭ perad abliččam tvaïm.

16. І будзе непахісны дом твой і царства тваё навек прад абліччам Маім, і трон твой стаяцьме вечна.

Ì budze nepahìsny dom tvoj i carstva tvaë navek prad abliččam Maïm, i tron tvoj staâc'me večna.

17. Усе гэтыя словы і ўсю гэтую ўяву Натан пераказаў Давіду.

Use gètyâ slovy i ŭsŭ gètuŭ ŭâvu Natan perakazaŭ Davidu.

18. І пайшоў цар Давід, і стаў прад абліччам Госпада, і сказаў: хто я, Госпадзе, Госпадзе, і што такое дом мой, што Ты мяне так узьвялічыў!

Ì pajšoŭ car David, i staŭ prad abliččam Gospada, i skazaŭ: hto â, Gospadze, Gospadze, i što takoe dom moj, što Ty mâne tak uz'vâličyŭ!

19. І гэтага яшчэ мала здалосся ў вачах Тваіх, Госпадзе мой, Госпадзе; а Ты абвясціў яшчэ пра дом раба Твайго наперад. Гэта ўжо пачалавечы, Госпадзе мой, Госпадзе!

Ì gètaga âščè mala zdalosâ ŭ vačah Tvaïh, Gospadze moj, Gospadze; a Ty abvâs'ciŭ âščè pra dom raba Tvajgo naperad. Gèta ŭžo pa-čalavečy,

Gospadze moj, Gospadze!

20. Што яшчэ можа сказаць Табе Давід? Ты ведаеш раба Твайго, Госпадзе мой, Госпадзе!

Što âščè moža skazac' Tabe David? Ty vedaeš raba Tvajgo, Gospadze moj, Gospadze!

21. Дзеля слова Твайго і па сэрцы Тваім Ты робіш гэта, адкрываючы ўсё гэта рабу Твайму.

Dzelâ slova Tvajgo i pa sèrcy Tvaim Ty robiš gèta, adkryvaûčy ũsè gèta rabu Tvajmu.

22. Па ўсім вялікі Ты, Госпадзе мой, Госпадзе! бо няма падобнага на Цябе і няма Бога, апрача Цябе, па ўсім, што чулі мы на свае вушы.

Pa ũsim vâlikì Ty, Gospadze moj, Gospadze! bo nâma padobnaga na Câbe i nâma Boga, aprača Câbe, pa ũsim, što čuli my na svae vušy.

23. І хто падобны на народ Твой Ізраіля, адзіны народ на зямлі, дзеля якога прыходзіў Бог, каб здабыць яго Сабе за народ і праславіць Сваё імя і зьдзейсніць вялікае і страшнае перад народамі Тваімі, які Ты здабыў Сабе ў Егіпцыян, прагнаўшы народы і божышчаў іхніх?

Ì hto padobny na narod Tvoj Ìzrailâ, adzìny narod na zâmlì, dzelâ âkoga pryhodziŭ Bog, kab zdabyc' âgo Sabe za narod i praslavìc' Svaë imâ i z'dzejs'nic' vâlikae i strašnae perad narodam Tvaim, âkì Ty zdabyŭ Sabe ũ Egipcân, pragnaŭšy narody i božyščaŭ ihnih?

24. І Ты замацаваў за Сабою народ Твой Ізраіля, як уласны народ, навечна, і Ты, Госпадзе, зрабіўся ягоным Богам.

Ì Ty zamacavaŭ za Saboŭ narod Tvoj Ìzrailâ, âk ulasny narod, navečna, i Ty, Gospadze, zrabìŭsâ âgonym Bogam.

25. І сёння, Госпадзе Божа, умацуй навечна слова, якое вымавіў Ты пра раба Твайго і пра дом Ягоны, і выканаў тое, што Ты вымавіў.

Ì sën'nâ, Gospadze Boža, umacuj navečna slova, âkoe vymaviŭ Ty pra raba Tvajgo ì pra dom Ágony, ì vykanaj toe, što Ty vymaviŭ.

26. I хай узьвялічыцца імя Тваё навекі, каб казалі: Гасподзь Саваоф - Бог над Ізраілем. I дом раба Твайго Давіда хай будзе цьвёрды прад абліччам Тваім.

Ì haj uz'vâličycca imâ Tvaë naveki, kab kazali: Gaspodz' Savaof - Bog nad Izrailem. Ì dom raba Tvajgo Davida haj budze c'vërды prад abliččam Tvaim.

27. Бо Ты, Госпадзе Саваоф, Божа Ізраілеў, адкрыў рабу Твайму, кажучы: "зладжу табе дом", дык раб Твой падрыхтаваў сэрца сваё, каб маліцца Табе такою малітваю.

Bo Ty, Gospadze Savaof, Boža Izraileŭ, adkryŭ rabu Tvajmu, kažučy: "zladžu tabe dom", dyk rab Tvoj padryhtavaŭ sërca svaë, kab malicca Tabe takou malitvaŭ.

28. Дык вось, Госпадзе мой, Госпадзе! Ты Бог, і словы Твае неадпрэчныя, і Ты абвясціў рабу Твайму такое дабро!

Dyk vos', Gospadze moj, Gospadze! Ty Bog, ì slovy Tvae neadprèčnyâ, ì Ty abvâs'ciŭ rabu Tvajmu takoe dabro!

29. I сёньня пачні і дабраславі дом раба Твайго, каб ён быў вечна прад абліччам Тваім, бо Ты, Госпадзе мой, Госпадзе, абвясціў гэта, і дабраславеньнем Тваім зробіцца дом раба Твайго дабраславёным навечна.

Ì sën'nâ pačni ì dabraslavi dom raba Tvajgo, kab ën byŭ večna prад abliččam Tvaim, bo Ty, Gospadze moj, Gospadze, abvâs'ciŭ gëta, ì dabraslaven'nem Tvaim zrobicca dom raba Tvajgo dabraslavënym navečna.

8 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Давід разьбіў Філістымлянаў і ўпакорыў іх, і ўзяў Давід Мэтэг-Гаама з рук Філістымлянаў.

Pas'lá gètaga David raz'biũ Filistymłânaũ i ŭpakoryũ ih, i ŭzâũ David Mètèg-Gaama z ruk Filistymłânaũ.

2. І разьбіў Маавіцянаў і зьмерыў іх вяроўкаю, паклаўшы іх на зямлю; і адмерыў дзьве вяроўкі на забіваньне, і адну вяроўку на пакіданьне жывым. І зрабіліся Маавіцяне ў Давіда рабамі, якія плацілі даніну.

Ì raz'biũ Maavícânaũ i z'meryũ ih vâroũkaũ, paklaũšy ih na zâmlũ; i admeryũ dz've vâroũki na zabivan'ne, i adnu vâroũku na pakidan'ne žyvym. Ì zrabilisâ Maavícâne ŭ Davida rabamì, âkiâ placilì danìnu.

3. І разьбіў Давід Адраазара, сына Рэховага, цара Суўскага, калі той ішоў, каб аднавіць сваё валадараньне каля ракі Еўфрат;

Ì raz'biũ David Adraazara, syna Rèhovaga, cara Suũskaga, kalì toj išoũ, kab adnavic' svaë valadaran'ne kalâ rakì Eũfrat;

4. і ўзяў Давід у яго тысячу сямсот вершнікаў і дваццаць тысяч чалавек пешых, і падрэзаў Давід жылы ва ўсіх коней калясьнічых, пакінуўшы зь іх на сто калясьніц.

ì ŭzâũ David u âgo tysâču sâmsot veršnikaũ i dvaccac' tysâč čalavek pešyh, i padrèzaũ David žyly va ŭsìh konej kalâs'ničyh, pakìnuũšy z' ih na sto kalâs'nic.

5. І прыйшлі Сірыйцы Дамаскія на дапамогу да Адраазара, цара Суўскага; але Давід разьбіў дваццаць дзьве тысячы чалавек Сірыйцаў.

Ì pryjšlì Sìryjcy Damaskiâ na dapamogu da Adraazara, cara Suũskaga; ale David raz'biũ dvaccac' dz've tysâčy čalavek Sìryjcaũ.

6. І паставіў Давід ахоўныя войскі ў Сірыі Дамаскай, і сталі Сірыйцы ў

Давіда рабамі, якія плацілі даніну. І захоўваў Гасподзь Давіда ўсюды, куды ён ні хадзіў.

Ì pastaviŭ David ahoŭnyâ vojski ŭ Siryi Damaskaj, i stali Siryjcy ŭ Davida rabami, âkiâ placili daninu. Ì zahoŭvaŭ Gaspodz' Davida ŭsŭdy, kudy ên ni hadziŭ.

7. І ўзяў Давід залатыя шчыты, якія былі ў рабоў Адраазара, і прынес іх у Ерусалім.

Ì ŭzâŭ David zalatyâ ščyty, âkiâ byli ŭ raboŭ Adraazara, i prynës ih u Erusalim.

8. А ў Бэце і ў Бэроце, гарадах Адраазаравых, узяў цар Давід вельмі многа медзі.

A ŭ Bèce i ŭ Bèroce, garadah Adraazaravyh, uzâŭ car David vel'mi mnoga medzi.

9. І пачуў Той, цар Імата, што Давід разьбіў усё войска Адраазарава,

10. і паслаў Той Ёрама, сына свайго, да цара Давіда, вітаць яго і дзякаваць яму за тое, што ён ваяваў з Адраазарам і разьбіў яго; бо Адраазар вёў войны з Тоем. А ў руках у Ёрама быў посуд срэбны, залаты і медны.

ì paslaŭ Toj Ęrama, syna svajgo, da cara Davida, vitac' âgo i dzâkavac' âmu za toe, što ên vaâvaŭ z Adraazaram i raz'biŭ âgo; bo Adraazar vëŭ vojny z Toem. A ŭ rukah u Ęrama byŭ posud srèbny, zalaty i medny.

11. Іх таксама прысьвяціў цар Давід Госпаду, разам са срэбрам і золатам, якое прысьвяціў з адабранага ва ўсіх упакораных ім народаў:

Ìh taksama prys'vâciŭ car David Gospadu, razam sa srèbram i zolatam, âkoe prys'vâciŭ z adabranaga va ŭsih upakoranyh im narodaŭ:

12. у Сірыйцаў і Маавіцянаў, і Аманіцянаў і Філістымлянаў і

Амалікіцянаў, і з адабранага ў Адраазара, сына Рэхавага, цара Суўскага,
*u Siryjcaŭ i Maavicânaŭ, i Amanicânaŭ i Filistymlânaŭ i Amalikicânaŭ, i z
adabranaga ŭ Adraazara, syna Rêhavaga, cara Suŭskaga,*

13. І зрабіў Давід сабе імя, вяртаючыся з разгрому васямнаццаці тысяч
Сірыйцаў у даліне Салёнай.

*Ì zrabiuŭ David sabe imâ, vârtaŭčysâ z razgromu vasâmnaccaci tysâč Siryjcaŭ
u daline Salënaj.*

14. І паставіў ён ахоўныя войскі ў Ідумэі; па ўсёй Ідумэі паставіў
ахоўныя войскі, і ўсе Ідумэяне былі рабамі Давіда ўсюды, куды ён ні
хадзіў.

*Ì pastaviŭ ên ahoŭnyâ vojski ŭ Ìdumèi; pa ŭsëj Ìdumèi pastaviŭ ahoŭnyâ
vojski, i ŭse Ìdumèâne byli rabami Davida ŭsŭdy, kudy ên ni hadziŭ.*

15. І цараваў Давід над усім Ізраілем, і тварыў Давід суд і праўду над
усім народам сваім.

*Ì caravaŭ David nad usim Ìzrailem, i tvaryŭ David sud i praŭdu nad usim
narodam svaim.*

16. А Ёаў, сын Саруі, быў правадыром войска; і Ёсафат, сын Ахілудаў -
дзеяпісальнікам;

*A Ęaŭ, syn Sarui, byŭ pravadyrom vojska; i Ęsafat, syn Ahiludaŭ -
dzeâpîsal'nikam;*

17. Садок, сын Ахітуваў, і Ахімэлэх, сын Авіятараў, - сьвятарамі, Сэрая -
пісцом;

Sadok, syn Ahituvaŭ, i Ahimèlèh, syn Aviâtaraŭ, - s'vâtarami, Sèraâ - piscom;

18. і Ванэя, сын Ёдая - начальнікам над Хэлэтэямі і Фэлэтэямі, і сыны
Давіда - першымі пры двары.

*i Vanèâ, syn Ędaâ - načal'nikam nad Hèlètèâmi i Fèlètèâmi, i syny Davida -
peršymi pry dvary.*

9 Кіраўнік

1. І сказаў Давід: ці не застаўся яшчэ хто-небудзь з дома Саўлавага? я зрабіў бы яму ласку дзеля Ёнатана.

Ì skazaŭ David: cì ne zastaŭsâ âščè hto-nebudz' z doma Saŭlavaga? â zrabiŭ by âmu lasku dzelâ Ęnatana.

2. У доме Саўла быў раб, якога звалі Сіва; і паклікалі яго да Давіда, і сказаў яму цар: ці ты Сіва? І той сказаў: я раб твой.

U dome Saŭla byŭ rab, âkoga zvalì Siva; i paklikali âgo da Davida, i skazaŭ âmu car: cì ty Siva? Ì toj skazaŭ: â rab tvoj.

3. І сказаў цар: ці няма яшчэ каго-небудзь з дома Саўлавага? я зрабіў бы яму ласку Божую. І сказаў Сіва цару: ёсьць сын Ёнатана, кульгавы

Ì skazaŭ car: cì nâma âščè kago-nebudz' z doma Saŭlavaga? â zrabiŭ by âmu lasku Božuŭ. Ì skazaŭ Siva caru: ës'c' syn Ęnatana, kul'gavy

4. І сказаў яму цар: дзе ён? І сказаў Сіва цару: вось, ён у доме Махіра, сына Аміэлавага, у Лодэвары.

Ì skazaŭ âmu car: dze ën? Ì skazaŭ Siva caru: vos', ën u dome Mahira, syna Amièlavaga, u Lodèvary.

5. І паслаў цар Давід, і ўзялі яго з дома Махіра, сына Аміэлавага, з Ладэвара.

Ì paslaŭ car David, i ŭzâli âgo z doma Mahira, syna Amièlavaga, z Ladèvara.

6. І прыйшоў Мэмфівастэй, сын Ёнатана, сына Саўлавага, да Давіда, і ўпаў на аблічча сваё, і пакланіўся. І сказаў Давід: Мэмфівастэй! І сказаў той: вось раб твой.

Ì pryjšoŭ Mèmfvastèj, syn Ęnatana, syna Saŭlavaga, da Davida, i ŭpaŭ na abličča svaë, i paklaniŭsâ. Ì skazaŭ David: Mèmfvastèj! Ì skazaŭ toj: vos' rab

tvoj.

7. І сказаў яму Давід: ня бойся: я зраблю табе ласку дзеля бацькі твайго Ёнатана і вярну табе ўсе палеткі Саўлавыя, бацькі твайго, і ты заўсёды будзеш есьці хлеб за маім сталом.

*Ì skazaŭ âmu David: nâ bojsâ: â zrablû tabe lasku dzelâ bac'ki tvajgo
Ënatana ì vârnû tabe ŭse paletki Saŭlavyâ, bac'ki tvajgo, ì ty zaŭsëdy budzeš
es'ci hleb za maïm stalom.*

8. І паклانیўся Мэмфівастэй і сказаў: што такое раб твой, што ты прыхінуўся да такога мёртвага сабакі, як я?

*Ì paklaniŭsâ Mëmfivastëj ì skazaŭ: što takoe rab tvoj, što ty pryhìnuŭsâ da
takoga mërtvaga sabakì, âk â?*

9. І паклікаў цар Сіву, слугу Саўлавага, і сказаў яму: усё, што належала Саўлу і ўсяму дому ягонаму, я аддаю сыну гаспадара твайго;

*Ì paklikaŭ car Sivu, slugu Saŭlavaga, ì skazaŭ âmu: usë, što naležala Saŭlu ì
ŭsâmu domu âgonamu, â addaŭ synu gaspadara tvajgo;*

10. дык вось, апрацоўвай яму зямлю ты і сыны твае і рабы твае, і дастаўляй плады яе, каб у сына гаспадара твайго быў хлеб для ежы; а Мэмфівастэй, сын гаспадара свайго, заўсёды будзе есьці за маім сталом. У Сівы было пятнаццаць сыноў і дваццаць рабоў,

*dyk vos', apracoŭvaj âmu zâmlû ty ì syny tvae ì raby tvae, ì dastaŭlâj plady
âe, kab u syna gaspadara tvajgo byŭ hleb dlâ ežy; a Mëmfivastëj, syn
gaspadara svajgo, zaŭsëdy budze es'ci za maïm stalom. U Sivy bylo
pâtnaccac' synoŭ ì dvaccac' raboŭ,*

11. і сказаў Сіва цару: усё, што загадвае гаспадар мой цар рабу свайму, выканае раб твой. Мэмфівастэй еў за сталом Давіда, як адзін з сыноў цара.

ì skazaŭ Siva caru: usë, što zagadvae gaspadar moj car rabu svajmu, vykanae

rab tvoj. Mèmfivastèj eŭ za stalom Davida, âk adžin z synoŭ cara.

12. У Мэмфівастэя быў маленькі сын, імем Міха. Усе, хто жыў у доме ў Сівы, былі рабамі Мэмфівастэя.

U Mèmfivastèâ byŭ malen'ki syn, imem Miha. Use, hto žyŭ u dome ŭ Sivy, byli rabami Mèmfivastèâ.

13. І жыў Мэмфівастэй у Ерусаліме, бо ён еў заўсёды за царскім сталом. Ён быў кульгавы на абедзьве нагі.

Ì žyŭ Mèmfivastèj u Erusalime, bo ën eŭ zaŭsëdy za carskim stalom. Ёn byŭ kul'gavy na abedz've nagi.

10 Кіраўнік

1. Празь некаторы час памёр цар Аманіцкі, і заваладарыў замест яго сын ягоны Анон.

Praz' nekatory čas pamër car Amanicki, i zavaladaryŭ zamest âgo syn âgony Anon.

2. І сказаў Давід: зраблю я ласку Анону, сыну Наасаваму, за дабрадзеяства, якое зрабіў мне бацька ягоны. І паслаў Давід слуг сваіх сучшыць Анона за бацьку ягонага. І прыйшлі слугі Давідавыя ў зямлю Аманіцкую.

Ì skazaŭ David: zrablû â lasku Anonu, synu Naasavamu, za dabradzejstva, âkoe zrabiŭ mne bac'ka âgony. Ì paslaŭ David slug svaih sucešyc' Anona za bac'ku âgonaga. Ì pryjšli slugi Davidavyâ ŭ zâmlû Amanickuŭ.

3. Але князі Аманіцкія казалі Анону, гаспадару свайму: няўжо ты думаеш, што Давід з павагі да бацькі твайго прыслаў да цябе сучешнікаў? ці не на тое, каб агледзець горад і высачыць у ім і пасля разбурыць яго, прыслаў Давід слуг сваіх да цябе?

Ale knâzi Amanickiâ skazali Anonu, gaspadaru svajmu: nâŭžo ty dumaеш, što David z pavagi da bac'ki tvajgo pryslaŭ da câbe sucešnikaŭ? ci ne na toe, kab agledzec' gorad i vysačyc' u im i pas'lâ razburyc' âgo, pryslaŭ David slug svaih da câbe?

4. I ўзяў Анон слуг Давідавых і агаліў кожнаму зь іх палавіну барады, і абрэзаў вопратку іхнюю напалавіну, да сьцёгнаў, і адпусьціў іх.

Ì ŭzâŭ Anon slug Davidavyh i agaliŭ kožnamu z' ih palavinu barady, i abrèzaŭ vopratku ihnûŭ napalavinu, da s'cëgnaŭ, i adpus'ciŭ ih.

5. Калі данесьлі пра гэта Давіду, дык ён паслаў ім насустрач, бо яны былі вельмі зьняважаныя. І загадаў цар сказаць ім: заставайцеся ў Ерыхоне, пакуль вырастуць бароды вашыя, і тады вяртайцеся.

Kali danes'li pra gèta Davidu, dyk ën paslaŭ im nasustrač, bo âny byli vel'mi z'nâvažanyâ. Ì zagadaŭ car skazac' im: zastavajcesâ ŭ Eryhone, pakul' vyrastuc' barody vašyâ, i tady vârtajcesâ.

6. I ўбачылі Аманіцяне, што яны зрабіліся ненавіснымі Давіду; і паслалі Аманіцяне наняць Сірыйцаў з Бэт-Рэхава і Сірыйцаў Сувы дваццаць тысяч пешых, у цара Маахі тысячу чалавек і зь Істова дванаццаць тысяч чалавек.

Ì ŭbačyli Amanicâne, što âny zrabilisâ nenavisnymì Davidu; i paslali Amanicâne nanâc' Siryjcaŭ z Bèt-Rèhava i Siryjcaŭ Suvy dvaccac' tysâč pešyh, u cara Maahì tysâču čalavek i z' Ìstova dvanaccac' tysâč čalavek.

7. Калі пачуў пра гэта Давід, дык паслаў Ёава з усім войскам храбрых.

Kali pačuŭ pra gèta David, dyk paslaŭ Ěava z usim vojskam hrabryh.

8. I выйшлі Аманіцяне і падрыхтаваліся да бітвы каля брамы, а Сірыйцы Сувы і Рэхава, і Істова і Маахі асобна ў полі.

Ì vyjšli Amanicâne i padryhtavalisâ da bitvy kalâ bramy, a Siryjcy Suvy i Rèhava, i Ìstova i Maahì asobna ŭ poli.

9. І ўбачыў Ёаў, што няпрямельскае войска было пастаўлена супроць яго і сьпераду і ззаду, і выбраў воінаў з усіх адборных у Ізраілі і выставіў іх супроць Сірыйцаў;

Ì ŭbačyŭ Ęaŭ, što nâpryâcel'skae vojska bylo pastaŭlena suproc' âgo ì s'peradu ì zzadu, ì vybraŭ voïnaŭ z usih adbornyh u Ìzraillì ì vystaviŭ ih suproc' Sîryjcaŭ;

10. а астатнюю частку войска даручыў Авэсу, брату свайму, каб ён выставіў іх супроць Аманіцян.

a astatnûŭ častku vojska daručyŭ Avèsu, bratu svajmu, kab ěn vystaviŭ ih suproc' Amanicân.

11. І сказаў Ёаў: калі Сірыйцы будуць адольваць мяне, ты дапаможаш мне; а калі Аманіцяне цябе пачнуць адольваць, я прыйду да цябе на дапамогу;

Ì skazaŭ Ęaŭ: kali Sîryjcy buduc' adol'vac' mâne, ty dapamožaš mne; a kali Amanicâne câbe pačnuc' adol'vac', â pryjdu da câbe na dapamogu;

12. будзь мужны, і будзем стаяць цвёрда за народ наш і за гарады Бога нашага, а Гасподзь зробіць, што яму даспадобы.

budz' mužny, ì budzem staâc' c'vërda za narod naš ì za garady Boga našaga, a Gaspodz' zrobic', što âmu daspadoby.

13. І выступіў Ёаў і народ, які быў у яго, на бітву зь Сірыйцамі, і яны пабеглі ад яго.

Ì vystupiŭ Ęaŭ ì narod, âkì byŭ u âgo, na bitvu z' Sîryjcamì, ì âny pabegli ad âgo.

14. А Аманіцяне, убачыўшы, што Сірыйцы бягуць, пабеглі ад Авэсы і зайшлі ў горад. І вярнуўся Ёаў ад Аманіцянаў і прыйшоў у Ерусалім.

A Amanicâne, ubačyŭšy, što Sîryjcy bâguc', pabegli ad Avèsy ì zajšli ŭ gorad. Ì vârnuŭsâ Ęaŭ ad Amanicânaŭ ì pryjšoŭ u Erusalim.

15. Сірыйцы, бачачы, што яны разьбіты Ізраільцянамі, сабраліся разам.

Siryjcy, bačacy, što âny raz'bity İzrail'cânami, sabralisâ razam.

16. І паслаў Адраазар і паклікаў Сірыйцаў, якія за ракою Халамака, і прыйшлі яны да Элама; а Савак, ваеначальнік Адраазараў, узначальваў іх.

İ paslaŭ Adraazar i paklikaŭ Siryjcaŭ, âkiâ za rakoŭ Halamaka, i pryjšli âny da Èlama; a Savak, vaenačal'nik Adraazaraŭ, uznačal'vaŭ ih.

17. Калі данесьлі Давіду, дык ён сабраў усіх Ізраільцянаў і перайшоў Ярдан і прыйшоў да Элама. Сірыйцы выступілі супроць Давіда і ўступілі ў бітву зь ім.

Kali danes'li Davidu, dyk ën sabraŭ usih İzrail'cânaŭ i perajšoŭ Ârdan i pryjšoŭ da Èlama. Siryjcy vystupili suproc' Davida i ũstupili ũ bitvu z' im.

18. І пабеглі Сірыйцы ад Ізраільцянаў. Давід зьнішчыў у Сірыйцаў сямсот калясьніц і сорак тысяч верхаўцоў; разьбіў і ваеначальніка Савака, які там і памёр.

İ pabegli Siryjcy ad İzrail'cânaŭ. David z'niščyŭ u Siryjcaŭ sâmсот kalâs'nic i sorak tysâč verhaŭcoŭ; raz'biŭ i vaenačal'nika Savaka, âki tam i pamër.

19. Калі ўсе цары пакорныя Адраазару ўбачылі, што яны разьбіты Ізраільцянамі, дык заключылі мір зь Ізраільцянамі і скарыліся ім. А Сірыйцы баяліся далей дапамагаць Аманіцянам.

Kali ũse cary pakornyâ Adraazaru ũbačyli, što âny raz'bity İzrail'cânami, dyk zaklŭčyli mİR z' İzrail'cânami i skarylisâ im. A Siryjcy baâlisâ dalej dapamagac' Amanicânami.

11 Кіраўнік

1. Праз год, у той час, калі выходзяць цары ў паходы, Давід паслаў

Ёва і слуг сваіх зь ім і ўсіх Ізраільцянаў; і яны разьбілі Аманіцянаў і аблажылі Раву; а Давід заставаўся ў Ерусаліме.

Praz god, u toj čas, kali vyhodzâc' cary ŭ pahody, David paslaŭ Ęava i slug svaih z' im i ŭsîh Ęzrail'cânaŭ; i âny raz'bilî Amanicânaŭ i ablažyli Ravu; a David zastavaŭsâ ŭ Erusalime.

2. Аднаго разу падвечар Давід, устаўшы з пасьцелі, прагульваўся на даху царскага дома і ўбачыў з даху жанчыну, якая купалася; а тая жанчына была вельмі прыгожая.

Adnago razu padvečar David, ustaŭšy z pas'celi, pragul'vaŭsâ na dahu carskaga doma i ŭbačyŭ z dahu žančynu, âkaâ kupalasâ; a taâ žančyna byla vel'mi prygožaâ.

3. І паслаў Давід разьведаць, хто гэтая жанчына? І сказалі яму: гэта Вірсавія, дачка Эліяма, жонка Урыі Хэтэяніна.

Ę paslaŭ David raz'vedac', hto gètaâ žančyna? Ę skazali âmu: gèta Vîrsaviâ, dačka Ęliâma, žonka Uryi Hètèânina.

4. Давід паслаў слуг узяць яе; і яна прыйшла да яго, і ён спаў зь ёю. А калі яна ачысьцілася ад нячыстасьці сваёй, вярнулася ў дом свой.

David paslaŭ slug uzâc' âe; i âna pryjšla da âgo, i ên spaŭ z' ëu. A kali âna ačys'cilasâ ad nâčystas'ci svaëj, vârnulasâ ŭ dom svoj.

5. Жанчына гэтая зацяжарыла і паслала абвясцьціць пра гэта Давіду, кажучы: я цяжарная.

Žančyna gètaâ zacâžaryla i paslala abvâs'cic' pra gèta Davidu, kažučy: â câžarnaâ.

6. І паслаў Давід сказаць Ёаву: прыйшлі да мяне Урыю Хэтэяніна. І паслаў Ёаў Урыю да Давіда.

Ę paslaŭ David skzac' Ęavu: pryjšli da mâne Uryû Hètèânina. Ę paslaŭ Ęaŭ Uryû da Davida.

7. I прыйшоў да яго Урыя, распытаў яго Давід пра становішча Ёава і пра становішча народу і пра ход вайны.

Ì pryjšoŭ da âgo Uryâ, raspytaŭ âgo David pra stanovišča Ęava i pra stanovišča narodu i pra hod vajny.

8. I сказаў Давід Урыю: ідзі дамоў і абмый ногі свае. I выйшаў Урыя з Дома царскага, а сьледам за ім панесьлі і царскія стравы.

Ì skazaŭ David Uryŭ: idzi damoŭ i abmyj nogi svae. Ì vyjšaŭ Uryâ z Doma carskaga, a s'ledam za im panes'li i carskiâ stravy.

9. Але Урыя спаў каля брамы царскага дома з усімі слугамі свайго гаспадара і не пайшоў у свой дом.

Ale Uryâ spaŭ kalâ bramy carskaga doma z usimì slugamì svajgo gaspadara i ne pajšoŭ u svoj dom.

10. I данесьлі Давіду, кажучы: не пайшоў Урыя ў дом свой. I сказаў Давід Урыю: вось ты прыйшоў з дарогі; чаму ж не пайшоў ты ў дом свой?

Ì danes'li Davidu, kažučy: ne pajšoŭ Uryâ ŭ dom svoj. Ì skazaŭ David Uryŭ: vos' ty pryjšoŭ z darogi; čamu Ź ne pajšoŭ ty ŭ dom svoj?

11. I сказаў Урыя Давіду: каўчэг і Ізраіль і Юда ў намётах, і гаспадар мой Ёаў і рабы гаспадара майго ў полі, а я ўвайшоў бы дом свой есьці і піць і спаць са сваёю жонкаю! прысягаю тваім жыцьцём і жыцьцём душы тваёй, гэтага я не зраблю.

Ì skazaŭ Uryâ Davidu: kaŭčèg i Ìzrail' i Ŭda ŭ namëtah, i gaspadar moj Ęaŭ i raby gaspadara majgo ŭ poli, a â ŭvajšoŭ by dom svoj es'ci i pic' i spac' sa svaëŭ žonkaŭ! prysâgaŭ tvaïm Źyc'cëm i Źyc'cëm dušy tvaëj, gëtaga â ne zrablŭ.

12. I сказаў Давід Урыю: застанься тут і на гэты дзень, а заўтра я адпушчу цябе. I застаўся Урыя ў Ерусаліме на гэты дзень да заўтра.

Ì skazaŭ David Uryû: zastan'sâ tut ì na gèty dzen', a zaŭtra â adpušču câbe.

Ì zastaŭsâ Uryâ ŭ Erusalime na gèty dzen' da zaŭtra.

13. I запрасіў яго Давід, і еў Урыя перад ім і піў, і напайў яго Давід. Але ўвечары прыйшоў Урыя спаць на пасьцель сваю з рабамі гаспадара свайго, а ў свой дом не пайшоў.

Ì zaprasiŭ âgo David, ì eŭ Uryâ perad ìm ì piŭ, ì napaiŭ âgo David. Ale ŭvečary pryjšoŭ Uryâ spac' na pas'cel' svaŭ z rabami gaspadara svajgo, a ŭ svoj dom ne pajšoŭ.

14. Раніцай Давід напісаў пісьмо Ёаву і паслаў яго з Урыем.

Ranìcaj David napisaŭ pis'mo Ěavu ì paslaŭ âgo z Uryem.

15. У пісьме ён напісаў так: пастаўце Урыю там, дзе самая моцная бітва, і адступеце ад яго, каб ён быў забіты і памёр.

U pis'me ěn napisaŭ tak: pastaŭce Uryû tam, dze samaâ mocnaâ bitva, ì adstucece ad âgo, kab ěn byŭ zabity ì pamër.

16. Таму, калі Ёаў аблажыў горад, дык паставіў ён Урыю на такім месцы, пра якое ведаў, што там храбрыя людзі.

Tamu, kalì Ěaŭ ablažyŭ gorad, dyk pastaviŭ ěn Uryû na takim mescy, pra âkoe vedaŭ, što tam hrabryâ lŭdzi.

17. Выйшлі людзі з горада і біліся зь Ёавам, і загінула некалькі з народу, са слуг Давідавых; быў забіты таксама і Урыя Хэтэянін.

Vyjšli lŭdzi z gorada ì bilisâ z' Ěavam, ì zagìnula nekal'ki z narodu, sa slug Davidavyh; byŭ zabity taksama ì Uryâ Hètèânìn.

18. I паслаў Ёаў данесьці Давіду пра ўвесь ход бітвы.

Ì paslaŭ Ěaŭ danes'ci Davidu pra ŭves' hod bitvy.

19. I загадаў пасланаму, кажучы: калі ты раскажаш цару пра ўвесь ход бітвы

Ì zagadaŭ poslanamu, kažučy: kalì ty raskažaš caru pra ŭves' hod bitvy

20. і ўбачыш, што цар разгневаецца і скажа табе: "навошта вы так блізка падыходзілі да горада біцца? хіба вы ня ведалі, што са сьцяны будуць кідаць на вас?"

i ŭbačyš, što car razgnevaecca i skaža tabe: "navošta vy tak blizka padyhodzili da gorada bicca? hiba vy nâ vedali, što sa s'câny buduc' kidac' na vas?"

21. хто забіў Авімэлэха, сына Еравалавага? ці не жанчына кінула на яго са сьцяны абломак жарона і забіла яго, і ён памёр у Тэвэцы? навошта ж вы блізка падыходзілі да сьцяны?" і тады ты скажы: "і раб твой Урыя Хэтэянін таксама забіты і памёр".

hto zabiŭ Avimèlèha, syna Eravalavaga? ci ne žančyna kinula na âgo sa s'câny ablomak žarona i zabila âgo, i ên pamër u Tèvècy? navošta ž vy blizka padyhodzili da s'câny?" i tady ty skažy: "i rab tvoj Uryâ Hètèânin taksama zabity i pamër".

22. І пайшоў, і прыйшоў, і расказаў Давіду пра ўвесь ход бітвы.

Ì pajšoŭ, i pryjšoŭ, i raskazaŭ Davidu pra ŭves' hod bitvy.

23. Тады пасланы сказаў Давіду: адольвалі нас тыя людзі і выйшлі да нас у поле, і мы перасьледавалі іх да ўваходу ў браму;

Tady paslany skazaŭ Davidu: adol'vali nas tyâ lûdzi i vyjšli da nas u pole, i my peras'ledavali ih da ŭvahodu ŭ bramû;

24. тады стралялі стралкі са сьцяны па рабах тваіх, і памерлі некаторыя з рабоў цара; памёр таксама і раб твой Урыя Хэтэянін.

tady stralâli stralki sa s'câny pa rabah tvaîh, i pamerli nekatoryâ z raboŭ cara; pamër taksama i rab tvoj Uryâ Hètèânin.

25. Тады сказаў Давід пасланаму: так скажы Ёаву: хай не бянтэжыць цябе гэтая справа, бо меч пажырае часам таго, часам гэтага; узмацні вайну супроць горада і разбуры яго. Так падбэдзёры яго.

Tady skazaŭ David paslanamu: tak skažy Ęavu: haj ne bântěžyc' cêbe gètaâ sprava, bo meč pažyrae časam tago, časam gètaga; uzmacni vajnu suproc' gorada i razbury âgo. Tak padbadžery âgo.

26. I пачула жонка Урыі, што памёр Урыя, муж яе, і плакала па мужы сваім.

Ĭ pačula žonka Uryi, što pamër Uryâ, muž âe, i plakala pa mužy svaim.

27. Калі скончыўся час плачу, Давід паслаў і ўзяў яе ў дом свой, і яна зрабілася жонкаю ягонаю і нарадзіла яму сына. I быў гэты ўчынак, які ўчыніў Давід, благім у вачах Госпада.

Kali skončyŭsâ čas plaču, David paslaŭ i ŭzâŭ âe ŭ dom svoj, i âna zrabilasâ žonkaŭ âgonaŭ i naradzila âmu syna. Ĭ byŭ gèty ŭčynak, âki ŭčyniŭ David, blagim u vačah Gospada.

12 Кіраўнік

1. I паслаў Гасподзь Натана прарока да Давіда, і той прыйшоў да яго і сказаў яму: у адным горадзе былі два чалавекі, адзін багаты, а другі бедны;

Ĭ paslaŭ Gaspodz' Natana praroka da Davida, i toj pryjšoŭ da âgo i skazaŭ âmu: u adnym goradze byli dva čalaveki, adžin bagaty, a drugi bedny;

2. у багатага было вельмі многа дробнага і буйнога быдла,
u bagataga bylo vel'mi mnoga drobnaga i bujnoga bydla,

3. а ў беднага нічога, апрача адной авечкі, якую ён купіў маленькую і выкарміў, і яна вырасла ў яго разам зь дзецьмі ягонымі; хлеб ягоны яна ела, і зь ягонай чашы піла, і на грудзях у яго спала, і была яму, як дачка;
a ŭ bednaga ničoga, aprača adnoj avečki, âkuŭ ён kupiŭ malen'kuŭ i vykarmiŭ, i âna vyrasla ŭ âgo razam z' dzec'mi âgonymi; hleb âgony âna ela,

ì z' âgonaj čašy pila, ì na grudzâh u âgo spala, ì byla âmu, âk dačka;

4. ì прыйшоў да багатага чалавека дарожнік, ì той пашкадаваў узяць са сваіх авечак ці валоў, каб прыгатаваць дарожніку, які прыйшоў да яго, а ўзяў авечку беднага ì прыгатаваў яе чалавеку, які прыйшоў да яго.

ì pryjšoŭ da bagataga čalaveka darožnik, ì toj paškadavaŭ uzâc' sa svaih avečak ci valoŭ, kab prygatavac' darožniku, âkì pryjšoŭ da âgo, a ŭzâŭ avečku bednaga ì prygatavaŭ âe čalaveku, âkì pryjšoŭ da âgo.

5. Моцна ўгневаўся Давід на гэтага чалавека ì сказаў Натану: жывы Гасподзь! варты сьмерці чалавек, які зрабіў гэта;

Mocna ŭgnevaŭsâ David na gètaga čalaveka ì skazaŭ Natanu: žyvy Gaspodz'! varty s'merci čalavek, âkì zrabiŭ gèta;

6. ì за авечку ён павінен заплаціць учацьвяра, за тое, што ён зрабіў гэта, ì за тое, што ня меў спагады.

ì za avečku ên pavinen zaplacić' učas'vâra, za toe, što ên zrabiŭ gèta, ì za toe, što nâ meŭ spagady.

7. ì сказаў Натан Давіду: ты - той чалавек, які зрабіў гэта. Так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: Я памазаў цябе ў цара над Ізраілем ì Я выбавіў цябе ад рукі Саўла,

ì skazaŭ Natan Davidu: ty - toj čalavek, âkì zrabiŭ gèta. Tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: Â pamazaŭ câbe ŭ cara nad Ìzrailem ì Â vybaviŭ câbe ad ruki Saŭla,

8. ì даў табе дом гаспадара твайго ì жонак гаспадара твайго на ўлоньне тваё, ì даў табе дом Ізраілеў ì Юдаў, ì, калі гэтага мала, дадаў бы табе яшчэ болей;

ì daŭ tabe dom gaspadara tvajgo ì žonak gaspadara tvajgo na ŭlon'ne tvaë, ì daŭ tabe dom Ìzraileŭ ì Ūdaŭ, ì, kalì gètaga mala, dadaŭ by tabe âščè bolej;

9. навошта ж ты занядбаў слова Госпада, зрабіўшы ліхое прад вачыма

Ягонымі? Урыю Хэтэяніна ты пабіў мечам; жонку ягоную ўзяў сабе за жонку, а яго ты забіў мечам Аманіцянаў;

*navošta ž ty zanâdbaŭ slova Gospada, zrabìŭšy lihoe prad vačyma Ágonymì?
Uryû Hètèânina ty pabiŭ mečam; žonku âgonuû ŭzâŭ sabe za žonku, a âgo
ty zabiŭ mečam Amanicânaŭ;*

10. дык вось, не адступіцца меч ад дома твайго вавекі, за тое, што ты занядбаў Мяне і ўзяў жонку Урыі Хэтэяніна, каб яна была табе жонкаю.
*dyk vos', ne adstupicca meč ad doma tvajgo vaveki, za toe, što ty zanâdbaŭ
Mâne i ŭzâŭ žonku Uryi Hètèânina, kab âna byla tabe žonkaŭ.*

11. Так кажа Гасподзь: вось, Я спараджу на цябе зло з дома твайго і
вазьму жонак тваіх перад вачыма тваімі і аддам блізкаму твайму, і
будзе ён спаць з жонкамі тваімі перад гэтым сонцам;
*Tak kaža Gaspodz': vos', Á sparadžu na câbe zlo z doma tvajgo i vaz'mu
žonak tvaïh perad vačyma tvaïmì i addam blizkamu tvajmu, i budze ën spac'
z žonkamì tvaïmì perad gètym soncam;*

12. ты зрабіў тайна, а Я зраблю перад усім Ізраілем і перад сонцам.
ty zrabìŭ tajna, a Á zrablû perad usim Ìzrailem i perad soncam.

13. І сказаў Давід Натану: зграшыў я прад Госпадам. І казаў Натан
Давіду: і Гасподзь зняў зь цябе грэх твой; ты не памрэш;
*Ì skazaŭ David Natanu: zgrašyŭ â prad Gospadam. Ì kazaŭ Natan Davidu: i
Gaspodz' z'nâŭ z' câbe grèh tvoj; ty ne pamrèš;*

14. але як што ты гэтым учынкам даў прычыну ворагам Госпада
няславіць Яго, дык памрэ сын, які народзіцца ў цябе.
*ale âk što ty gètym učynkam daŭ pryčynu voragam Gospada nâslavic' Ágo,
dyk pamrè syn, âki narodzicca ŭ câbe.*

15. І пайшоў Натан у дом свой. І ўразіў Гасподзь дзіця, якое нарадзіла
жонка Урыі Давіду, і яно захварэла.

Ì pajšoŭ Natan u dom svoj. Ì ŭraziŭ Gaspodz' dzicâ, âkoe naradzila žonka Uryi Davidu, i âno zahvarèla.

16. I маліўся Давід Богу за дзіця, і пасьціўся Давід, і адасобіўшыся правёў ноч, лежачы на зямлі.

Ì maliŭsâ David Bogu za dzicâ, i pas'ciŭsâ David, i adasobiŭšysâ pravëŭ noč, ležačy na zâmlì.

17. I ўвайшлі да яго старэйшыны дома ягонага, каб падняць яго зь зямлі; але ён не хацеў, і ня еў зь імі хлеба.

Ì ŭvajšli da âgo starèjšyny doma âgonaga, kab padnâc' âgo z' zâmlì; ale ên ne haceŭ, i nâ eŭ z' imì hleba.

18. На сёмы дзень дзіця памерла, і слугі Давыдавы баяліся данесьці яму, што памерла дзіця; бо, казалі яны, калі дзіця было яшчэ жывое, і мы ўгаворвалі яго, і ён ня слухаў голасу нашага, як жа скажам яму: "памерла дзіця"? і ён зробіць што-небудзь благое.

Na sëmy dzen' dzicâ pamerla, i slugi Davydavy baâlisâ danes'ci âmu, što pamerla dzicâ; bo, kazali âny, kalì dzicâ bylo âščè žyvoe, i my ŭgavorvalì âgo, i ên nâ sluhaŭ golasu našaga, âk ža skažam âmu: "pamerla dzicâ"? i ên zrobic' što-nebudz' blagoe.

19. I ўбачыў Давід, што слугі ягоныя шэпчуцца паміж сабою, і зразумеў Давід, што дзіця памерла, і спытаўся Давід у слуг сваіх: памерла дзіця? I сказалі яму: памерла.

Ì ŭbačyŭ David, što slugi âgonyâ šèpčucca pamiž saboŭ, i zrazumeŭ David, što dzicâ pamerla, i spytaŭsâ David u slug svaih: pamerla dzicâ? Ì skazali âmu: pamerla.

20. Тады Давід устаў зь зямлі і ўмыўся, і памазаўся, і памяняў вопратку сваю, і пайшоў у дом Гасподні, і маліўся. Вярнуўшыся дамоў, запатрабаваў, каб падалі яму хлеба, і ён еў.

Tady David ustaŭ z' zâmlì ì ŭmyŭsâ, ì pamazaŭsâ, ì pamânâŭ vopratku svaŭ, ì pajšoŭ u dom Gaspodnì, ì maliŭsâ. Vârnuŭšysâ damoŭ, zapatrabavaŭ, kab padalì âmu hleba, ì ën eŭ.

21. І сказалі яму слугі ягонья: што азначае, што ты так робіш: калі дзіця было яшчэ жывое, ты пасьціўся і плакаў; а калі дзіця памерла, ты ўстаў і еў хлеб?

Ì skazalì âmu slugì âgonyâ: što aznačae, što ty tak robiš: kalì dzicâ bylo âščè žyvoe, ty pas'ciŭsâ ì plakaŭ; a kalì dzicâ pamerla, ty ŭstaŭ ì eŭ hleb?

22. І сказаў Давід: пакуль дзіця было жывое, і пасьціўся і плакаў, бо думаў: хто ведае, ці ня злітуецца зь мяне Гасподзь, і дзіця застанецца жывое?

Ì skazaŭ David: pakul' dzicâ bylo žyvoe, ì pas'ciŭsâ ì plakaŭ, bo думаŭ: hto vedae, cì nâ z'lituecca z' mâne Gaspodz', ì dzicâ zastanecca žyvoe?

23. А цяпер яно памерла; навошта ж мне пасьціцца? Хіба я магу вярнуць яго? Я пайду да яго, а яно ня вернецца да мяне.

A câper âno pamerla; navošta ž mne pas'cicca? Hiba â magu vârnuć' âgo? Â pajdu da âgo, a âno nâ vernecca da mâne.

24. І суцешыў Давід Вірсавію, жонку сваю, і ўвайшоў да яе і спаў зь ёю;

і яна нарадзіла сына і дала яму імя: Саламон. І Гасподзь палюбіў яго

Ì sucešyŭ David Vîrsaviŭ, žonku svaŭ, ì ŭvajšoŭ da âe ì spaŭ z' ëŭ; ì âna naradzila syna ì dala âmu imâ: Salamon. Ì Gaspodz' palûbiŭ âgo

25. і паслаў прарока Натана, і ён даў яму імя: Едыдыя, паводле слова Госпада.

ì paslaŭ praroka Natana, ì ën daŭ âmu imâ: Edydyâ, pavodle slova Gospada.

26. Ёаў ваяваў супроць Равы Аманіцкай і ўзяў амаль царскі горад.

Ëaŭ vaâvaŭ suproc' Ravy Amanickaj ì ŭzâŭ amal' carskì gorad.

27. І паслаў Ёаў да Давіда сказаць яму: я напаў на Раву і авалодаў

вадою горада;

Ì paslaŭ Ěaŭ da Davida skazac' âmu: â napau na Ravu ì avalodaŭ vadoŭ gorada;

28. цяпер зьбяры астатні народ і падступіся да горада і вазьмі яго; бо, калі я вазьму яго, дык маё імя будзе дадзена яму.

câper z'bâry astatnì narod ì padstupisâ da gorada ì vaz'mi âgo; bo, kalì â vaz'mu âgo, dyk maë imâ budze dadzena âmu.

29. І сабраў Давід увесь народ і пайшоў да Равы, і ваяваў супроць яе і ўзяў яе.

Ì sabraŭ David uves' narod ì pajšoŭ da Ravy, ì vaâvaŭ suproc' âe ì ŭzâŭ âe.

30. І ўзяў Давід вянок цара іхняга з галавы ягонай, - а ў ім было золата талант і каштоўны камень, - і ўсклаў яго Давід на галаву сваю, і здабычы з горада вынес вельмі многа.

Ì ŭzâŭ David vânok cara ihnâga z galavy âgonaj, - a ŭ im bylo zolata talant ì kaštoŭny kamen', - ì ŭsklaŭ âgo David na galavu svaŭ, ì zdabyčy z gorada vynes vel'mi mnoga.

31. А народ, які быў у ім, ён вывеў і паклаў іх пад пілы, пад жалезныя малатарні, пад жалезныя сякеры, і кінуў іх у абпальныя печы. Так ён зрабіў з усімі гарадамі Аманіцкімі. І вярнуўся пасля таго Давід і ўвесь народ у Ерусалім.

A narod, âkì byŭ u im, ën vyveŭ ì paklaŭ ih pad pily, pad žaleznyâ malatarnì, pad žaleznyâ sâkery, ì kînuŭ ih u abpal'nyâ pečy. Tak ën zrabìŭ z usìmì garadamì Amanickimì. Ì vârnũsâ pas'lâ tago David ì ŭves' narod u Erusalim.

13 Кіраўнік

1. І было пасля таго: у Авэсалома, сына Давідавага, была сястра

прыгожая, імем Тamar, і пакахаў яе Amnon, сын Давідаў.

Ì bylo pas'lá tago: u Avèsaloma, syna Davidavaga, byla sâstra prygožaâ, imem Tamar, ì pakahaû âe Amnon, syn Davidaû.

2. І журыўся Amnon да таго, што захварэў праз Tamaru, сясстру сваю; бо яна была дзяўчына, і Amnonu здавалася цяжкім што-небудзь зрабіць з ёю.

Ì žuryûsâ Amnon da tago, što zahvarèû praz Tamaru, sâstru svaû; bo âna byla dzâŭčyna, ì Amnonu zdavalasâ câžkim što-nebudz' zrabic' z' ëû.

3. Але ў Amnona быў сябар, імем Ęnadaû, сын Самая, брата Давідавага; і Ęnadaû быў чалавек вельмі хітры.

Ale ũ Amnona byû sâbar, imem Ęnadaû, syn Samaâ, brata Davidavaga; ì Ęnadaû byû čalavek vel'mi hiTRY.

4. І ён сказаў яму: чаго ты так худнееш з кожным днём, сын цароў, - ці не адкрыеш мне? І сказаў яму Amnon: Tamar, сясстру Avèsalomavu, брата майго, кахаю я.

Ì ěn skazaû âmu: čago ty tak hudneeš z kožnym dnëm, syn carou, - ci ne adkryeš mne? Ì skazaû âmu Amnon: Tamar, sâstru Avèsalomavu, brata majgo, kahaû â.

5. І сказаў яму Ęnadaû: кладзіся ў пасьцель тваю і прыкінься хворым; і калі бацька твой прыйдзе адведаць цябе, скажы яму: хай прыйдзе Tamar, сясстра мая, і падмацуе мяне ежаю, прыгатаваўшы ежу на вачах маіх, каб я бачыў і еў з рук яе.

Ì skazaû âmu Ęnadaû: kladzîsâ ũ pas'cel' tvaû ì prykin'sâ hvorym; ì kali bac'ka tvoj pryjdze advedac' câbe, skažy âmu: haj pryjdze Tamar, sâstra maâ, ì padmacue mâne ežaû, prygatavaûšy ežu na vačah maih, kab â bačyû ì eû z ruk âe.

6. І лёг Amnon і прыкінуўся хворым, і прыйшоў цар адведаць яго; і

сказаў Амнон цару: хай прыйдзе Тamar, сястра мая, і сьпячэ ў мяне на вачах ляпёшку, або дзьве, і я паем з рук яе.

Ì læg Amnon ì prykinuÿsâ hvorym, ì pryjšoÿ car advedac' âgo; ì skazaÿ Amnon caru: haj pryjdze Tamar, sâstra maâ, ì s'pâçè ù mâne na vaçah lâpěšku, abo dz've, ì â paem z ruk âe.

7. І паслаў Давід да Тamar ў дом сказаць: ідзі ў дом Амнона, брата твайго, і прыгатуй яму ежу.

Ì paslaÿ David da Tamar ù dom skazac': idzi ù dom Amnona, brata tvajgo, ì prygatuÿ âmu ežu.

8. І пайшла яна ў дом брата свайго Амнона; а ён ляжыць. І ўзяла яна мукі і замясіла, і прыгатавала на вачах у яго і сьпякла ляпёшкі,

Ì pajšla âna ù dom brata svajgo Amnona; a ën lâžyc'. Ì ùzâla âna muki ì zamâsila, ì prygatavala na vaçah u âgo ì s'pâkla lâpěški,

9. і ўзяла патэльню і паклала перад ім; але ён не хацеў есьці. І сказаў Амнон: хай усе выйдуць ад мяне. І выйшлі ад яго ўсе людзі.

ì ùzâla patèl'nû ì paklala perad ìm; ale ën ne haceÿ es'ci. Ì skazaÿ Amnon: haj use vyjduc' ad mâne. Ì vyjšli ad âgo ùse lûdzi.

10. І сказаў Амнон Тamar: занясі ежу ва ўнутраны пакой, і я паем з рук тваіх. І ўзяла Тamar ляпёшкі, якія прыгатавала, і занесла Амнону, брату свайму, ва ўнутраны пакой.

Ì skazaÿ Amnon Tamar: zanâsi ežu va ũnutrany pakoÿ, ì â paem z ruk tvaih. Ì ùzâla Tamar lâpěški, âkiâ prygatavala, ì zanesla Amnonu, bratu svajmu, va ũnutrany pakoÿ.

11. І калі яна паставіла перад ім, каб ён еў, дык ён схапіў яе і сказаў: ідзі, кладзіся са мною, сястра мая.

Ì kalì âna pastavila perad ìm, kab ën eÿ, dyk ën shapiÿ âe ì skazaÿ: idzi, kladzisâ sa mnoû, sâstra maâ.

12. Але яна сказала: не, браце мой, не няславі мяне, бо ня робіцца так у Ізраілі; не рабі гэтага вар'яцтва.

Ale âna skazala: ne, brace moj, ne nâslavi mâne, bo nâ robicca tak u Îzraili; ne rabi gètaga var'âctva.

13. І я, куды я пайду з маёю няславаю? І ты, ты будзеш адным з вар'ятаў у Ізраілі; ты пагавары з царом; ён не адмовіцца аддаць мяне табе.

Î â, kudy â pajdu z maëû nâslavaû? Î ty, ty budzeš adnym z var'âtaû u Îzraili; ty pagavary z carom; ên ne admovicca addac' mâne tabe.

14. Але ён не хацеў слухаць словаў яе, і перасіліў яе і згвалціў яе, і ляжаў зь ёю.

Ale ên ne haceû sluhac' slovaû âe, î perasiliû âe î zgvalciû âe, î lâžaû z' ëû.

15. Пасьля зьненавідзеў яе Амнон самай вялікай нянавісьцю, так што нянавісьць, якою ён зьненавідзеў яе, была мацнейшая за каханьне, якое меў да яе; і сказаў ёй Амнон: устань, сыдзі.

Pas'lâ z'nenavidzeû âe Amnon samaj vâlikaj nânavis'cû, tak što nânavis'c', âkoû ên z'nenavidzeû âe, byla macnejšaâ za kahan'ne, âkoe meû da âe; î skazaû ëj Amnon: ustan', sydzi.

16. І сказала яму: не, прагнаць мяне - гэта зло большае за першае, якое ты зрабіў са мною. Але ён не хацеў слухаць яе.

Î skazala âmu: ne, pragnac' mâne - gèta zlo bol'shâe za peršâe, âkoe ty zrabiû sa mnoû. Ale ên ne haceû sluhac' âe.

17. І паклікаў хлопчыка свайго, які слугаваў яму, і сказаў: прагані гэтую ад мяне і замкні дзьверы за ёю.

Î paklikaû hlopčyka svajgo, âki slugavaû âmu, î skazaû: praganî gètuû ad mâne î zamkni dz'very za ëû.

18. На ёй была каляровая вопратка, бо такую верхнюю вопратку насілі

царскія дочки-дзяўчаты. І вывеў яе слуга прэч і замкнуў за ёю дзьверы.

Na ěj byla kalârovaâ vopratka, bo takuû verhnûû vopratku nasili carskiâ dočkì-dzâŭčaty. Ī vyveŭ âe sluga prèč ì zamknuŭ za ěû dz'very.

19. І пасыпала Тамар попелам галаву сваю, і падрала каляровую вопратку, якую мела на сабе, і паклала рукі свае на галаву сваю, і так ішла і лямантавала.

Ī pasypala Tamar popelam galavu svaû, ì padrala kalârovuû vopratku, âkuû mela na sabe, ì paklala ruki svae na galavu svaû, ì tak išla ì lâmantavala.

20. І сказаў ёй Авэсалом, брат яе: ці не Амнон, брат твой, быў з табою? - а цяпер маўчы, сястра мая; ён - брат твой; ня журыся сэрцам тваім пра гэты ўчынак. І жыла Тамар у адзіноце ў доме Авэсалома, брата свайго.

Ī skazaŭ ěj Avèsalom, brat âe: cì ne Amnon, brat tvoj, byŭ z tabou? - a câper maŭčy, sâstra maâ; ěn - brat tvoj; nâ žurysâ sèrcam tvaim pra gèty ŭčynak. Ī žyla Tamar u adžinoce ŭ dome Avèsaloma, brata svajgo.

21. І дачуўся цар Давід пра ўсё гэта і моцна разгневаўся.

Ī dačuŭsâ car David pra ŭsè gèta ì mocna razgneaŭsâ.

22. А Авэсалом не гаварыў з Амнонам ні благога, ні добрага; бо зьненавідзеў Авэсалом Амнона за тое, што ён зьняславіў Тамар, сястру яго.

A Avèsalom ne gavaryŭ z Amnonam nì blagoga, nì dobraga; bo z'nenavidzeŭ Avèsalom Amnona za toe, što ěn z'nâslaviŭ Tamar, sâstru âgo.

23. Праз два гады стрыглі авечак у Авэсалома ў Ваал-Гацоры, што ў Яфрэма, і паклікаў Авэсалом усіх сыноў царскіх.

Praz dva gady strygli avečak u Avèsaloma ŭ Vaal-Gacory, što ŭ Áfrèma, ì paklikaŭ Avèsalom usih synoŭ carskih.

24. І прыйшоў Авэсалом да цара і сказаў: вось, сеньня стрыжка авечак

у раба твайго; хай пойдучь цар і слугі ягоныя з рабом тваім.

Ì pryjšoŭ Avèsalom da cara ì skazaŭ: vos', sën'nâ stryžka avečak u raba tvaigo; haj pojduc' car ì slugi âgonyâ z rabom tvaim.

25. Але цар сказаў Авэсалому: не, сыне мой, мы ня пойдзем усе, каб ня быць табе цяжарам. І моцна ўпрошваў яго Авэсалом; але ён не захацеў ісьці і дабраславіць яго.

Ale car skazaŭ Avèsalomu: ne, syne moj, my nâ pojdzem use, kab nâ byc' tabe cãžaram. Ì mocna ŭprošvaŭ âgo Avèsalom; ale ën ne zahaceŭ is'ci ì dabraslavic' âgo.

26. І сказаў яму Авэсалом: прынамсі, хай пойдзе з намі Амнон, брат мой. І сказаў яму цар: навошта яму ісьці з табою?

Ì skazaŭ âmu Avèsalom: prynamsi, haj pojdze z nami Amnon, brat moj. Ì skazaŭ âmu car: navošta âmu is'ci z taboŭ?

27. Але Авэсалом упрасіў яго, і ён адпусьціў зь ім Амнона і ўсіх царскіх сыноў.

Ale Avèsalom uprasiŭ âgo, ì ën adpus'ciŭ z' im Amnona ì ŭsìh carskih synoŭ.

28. А Авэсалом загадаў хлопцам сваім, сказаўшы: глядзецце, як толькі разьвесяліцца сэрца Амнона ад віна, і я сказаў вам: "беце Амнона", тады забеце яго, ня бойцеся; гэта я загадваю вам, будзьце смелыя і мужныя.

A Avèsalom zagadaŭ hlopcam svaim, skazaŭšy: glâdzece, âk tol'ki raz'vesâlicca sërca Amnona ad vîna, ì â skazaŭ vam: "bece Amnona", tady zabece âgo, nâ bojcesâ; gèta â zagadvaŭ vam, budz'ce s'melyâ ì mužnyâ.

29. І зрабілі хлопцы Авэсаломавыя з Амнонам, як загадаў Авэсалом. Тады ўсталі ўсе царскія сыны, селі кожны на мула і ўцяклі.

Ì zrabili hlopcy Avèsalomavyâ z Amnonam, âk zagadaŭ Avèsalom. Tady ŭstali ŭse carskiâ syny, seli kožny na mula ì ŭcâkli.

30. Калі яны былі яшчэ ў дарозе, дайшла чутка да Давіда, што Авэсалом забіў усіх царскіх сыноў, і не засталася ніводнага зь іх.

Kali âny byli âščè ŭ daroze, dajšla čutka da Davida, što Avèsalom zabiŭ usih carskih synoŭ, i ne zastalosâ nìvodnaga z' ih.

31. І ўстаў цар, і разадраў вопратку сваю, і ўпаў на зямлю, і ўсе слугі ягоныя, што стаялі перад ім, разадралі вопратку сваю.

Ì ŭstaŭ car, i razadraŭ vopratku svaŭ, i ŭpaŭ na zâmlû, i ŭse slugi âgonyâ, što staâli perad im, razadrali vopratku svaŭ.

32. Але Ёнадаў, сын Самая, брата Давідавага, сказаў: хай ня думае гаспадар мой, што ўсіх хлопцаў, царскіх сыноў, забілі; адзін толькі Амнон памёр, бо ў Авэсалома быў гэты намысел з таго дня, як Амнон зняславіў сястру ягоную;

Ale Ęnadaŭ, syn Samaâ, brata Davidavaga, skazaŭ: haj nâ dumae gaspadar moj, što ŭsih hlopcaŭ, carskih synoŭ, zabili; adzìn tol'ki Amnon pamër, bo ŭ Avèsaloma byŭ gèty namysel z tago dnâ, âk Amnon z'nâslaviŭ sâstru âgoniŭ;

33. дык вось, хай гаспадар мой цар ня трывожыцца думкаю пра тое, быццам памерлі царскія сыны: памёр адзін толькі Амнон.

dyk vos', haj gaspadar moj car nâ tryvožycca dumkaŭ pra toe, byccam pamerli carskiâ syny: pamër adzìn tol'ki Amnon.

34. І ўцёк Авэсалом. І падняў хлопец, які стаяў на варце, вочы свае і ўбачыў: вось, многа народу ідзе па дарозе схілам гары.

Ì ŭcèk Avèsalom. Ì padnâŭ hlopec, âki staŭ na varce, vočy svae i ŭbačyŭ: vos', mnoga narodu idze pa daroze shìlam gary.

35. Тады Ёнадаў сказаў цару: гэта ідуць царскія сыны; як казаў раб твой, так і ёсьць.

Tady Ęnadaŭ skazaŭ caru: gèta iduc' carskiâ syny; âk kazaŭ rab tvoj, tak i

ěs'c'.

36. I як толькі сказаў ён гэта, вось, прыйшлі царскія сыны і паднялі лямант і плакалі. I сам цар і ўсе слугі ягоныя плакалі вельмі вялікім плачам.

Ì âk tol'ki skazaŭ ěn gèta, vos', pryjšli carskiâ syny ì padnâli lâmant ì plakali. Ì sam car ì ŭse slugi âgonyâ plakali vel'mi vâlikim plačam.

37. A Авэсалом уцёк і пайшоў да Талмая, сына Эміуда, цара Гесурскага. I плакаў цар Давід па сыне сваім ва ўсе дні.

A Avèsalom ucěk ì pajšoŭ da Talmaâ, syna Ěmiuda, cara Gesurskaga. Ì plakaŭ car David pa syne svaim va ŭse dni.

38. Авэсалом уцёк і прыйшоў у Гесур і прабыў там тры гады.

Avèsalom ucěk ì pryjšoŭ u Gesur ì prabyŭ tam try gady.

39. I перастаў цар Давід перасьледаваць Авэсалома, бо ўцешыўся ў сьмерці Амнона.

Ì perastaŭ car David peras'ledavac' Avèsaloma, bo ŭcešyŭsâ ŭ s'merci Amnona.

14 Кіраўнік

1. I заўважыў Ёаў, сын Саруі, што сэрца цара павярнулася да Авэсалома.

Ì zaŭvažyŭ Ěaŭ, syn Sarui, što sèrca cara pavârnulasâ da Avèsaloma.

2. I паслаў Ёаў у Тэкою, і ўзяў адтуль разумную жанчыну, і сказаў ёй: прыкінься, быццам плачаш, і апрані жалобную вопратку, і ня мажся алеем, і назавіся жанчынаю, якая шмат дзён плакала па памерлым;

Ì paslaŭ Ěaŭ u Tèkoŭ, ì ŭzâŭ adtul' razumnoŭ žančynu, ì skazaŭ ěj: prykin'sâ, byccam plačaš, ì aprani žalobnuŭ vopratku, ì nâ mažsâ aleem, ì nazavisâ

žančynaŭ, âkaâ šmat dzën plakala pa pamerlym;

3. і йдзі да цара і скажы яму так і так. І ўклаў Ёаў у вусны яе, што сказаць.

ì jdzi da cara ì skažy âmu tak ì tak. Ì ŭklaŭ Ęaŭ u vusny âe, što skazac'.

4. І ўвайшла жанчына Тэкаіцянка да цара і ўпала тварам сваім на зямлю, і пакланілася і сказала: памажы, цару!

Ì ŭvajšla žančyna Tëkaïcânka da cara ì ŭpala tvaram svaim na zâmlŭ, ì paklanilasâ ì skazala: pamažy, caru!

5. І сказаў ёй цар: што табе? І сказала яна: я ўдава, муж мой памёр;

Ì skazaŭ ëj car: što tabe? Ì skazala âna: â ŭdava, muž moj pamër;

6. і ў рабы тваёй было два сыны; яны пасварыліся ў полі, і ня было каму разьвесці іх, і пабіў адзін другога і забіў яго.

ì ŭ raby tvaëj bylo dva syny; âny pasvarylisâ ŭ poli, ì nâ bylo kamu raz'ves'ci ih, ì pabiŭ adzin drugoga ì zabiŭ âgo.

7. І вось, паўстала ўся радня на рабу тваю, і кажуць: аддай забойцу брата свайго; і мы заб'ем яго за душу брата ягонага, якую ён загубіў, і знішчым нават спадчыньніка. І так яны патушаць астатнюю іскру маю, каб не пакінуць мужу майму імя і нашчадкаў на ўлоньні зямлі.

Ì vos', paŭstala ŭsâ radnâ na rabu tvaŭ, ì kažuc': addaj zaboju brata svajgo; ì my zab'em âgo za dušu brata âgonaga, âkuŭ ën zagubiŭ, ì z'niščym navat spadčyn'nika. Ì tak âny patušac' astatnŭŭ iskru maŭ, kab ne pakinuc' mužu majmu imâ ì naščadkaŭ na ŭlon'nì zâmlì.

8. І сказаў цар жанчыне: ідзі спакойна дамоў, я дам загад пра цябе.

Ì skazaŭ car žančyne: idzi spakojna damoŭ, â dam zagad pra câbe.

9. Але жанчына Тэкаіцянка сказала цару: на мне, гаспадару мой цар, хай будзе віна і на доме бацькі майго, а цар і трон ягоны невінаваты.

Ale žančyna Tëkaïcânka skazala caru: na mne, gaspadaru moj car, haj budze

vina i na dome bac'ki majgo, a car i tron âgony nevinavaty.

10. І сказаў цар: таго, хто будзе супроць цябе, прывядзі да мяне, і ён больш не чапацьме цябе.

Ì skazaŭ car: tago, hto budze suproc' câbe, pryvâdzì da mâne, i ên bol'sh ne čapac'me câbe.

11. Яна сказала: спамяні, цару, Госпада Бога твайго, каб не памножыліся помсьнікі за кроў і не загубілі сына майго. І сказаў цар: жывы Гасподзь! не ўпадзе і волас з сына твайго на зямлю.

Âna skazala: spamâni, caru, Gospada Boga tvajgo, kab ne pamnožylisâ poms'niki za kroŭ i ne zagubili syna majgo. Ì skazaŭ car: žyvy Gaspodz'! ne ŭpadze i volas z syna tvajgo na zâmlû.

12. І сказала жанчына: дазволь рабе тваёй сказаць яшчэ слова гаспадару майму цару.

Ì skazala žančyna: dazvol' rabe tvaëj skazac' âščè slova gaspadaru majmu caru.

13. Ён сказаў: кажы. І сказала жанчына: чаму ты так робіш супроць народу Божага? Цару, вымавіўшы гэтае слова, зьвінаваціў сябе самога, бо не вяртае выгнанца свайго.

Ën skazaŭ: kažy. Ì skazala žančyna: čamu ty tak robiš suproc' narodu Božaga? Caru, vymaviŭšy gètae slova, z'vinavaciŭ sâbe samoga, bo ne vârtae vygnanca svajgo.

14. Мы памром і будзем, як вада, вылітая на зямлю, якую нельга сабраць; але Бог ня хоча загубіць душу і думае, як бы не адкінуць ад Сябе адкінутага.

My pamrom i budzem, âk vada, vylitaâ na zâmlû, âkuû nel'ga sabrac'; ale Bog nâ hoča zagubic' dušu i dumae, âk by ne adkinuc' ad Sâbe adkinutaga.

15. І цяпер я прыйшла сказаць цару, гаспадару майму, гэтыя словы, бо

народ палохаве мяне; і раба твая сказала: пагавару я з царом, ці ня зробіць ён паводле слова рабы сваёй;

Ì câper â pryjšla skazac' caru, gaspadaru majmu, gètyâ slovy, bo narod palohae mâne; ì raba tvaâ skazala: pagavaru â z carom, cì nâ zrobic' ën pavodle slova raby svaëj;

16. мабыць, цар выслухаве і выбавіць рабу сваю з рук людзей, якія хочучь знішчыць мяне разам з сынам маім са спадчыны Божай.

mabyc', car vysluhae ì vybavic' rabu svaû z ruk lûdzej, âkiâ hoçuc' z'niščyc' mâne razam z synam maïm sa spadčyny Božaj.

17. І сказала раба твая: хай будзе слова гаспадара майго цара ўцехаю мне, бо гаспадар мой цар, як анёл Божы, і можа выслухаць і добрае і благое. І Гасподзь Бог твой будзе з табою.

Ì skazala raba tvaâ: haj budze slova gaspadara majgo cara ŭcehaû mne, bo gaspadar moj car, âk anël Božy, ì moža vysluhac' ì dobrae ì blagoe. Ì Gaspodz' Bog tvoj budze z taboû.

18. І адказваў цар і сказаў жанчыне: не хавай ад мяне, пра што я спытаюся ў цябе. І сказала жанчына: кажы, гаспадару мой цар.

Ì adkazvaŭ car ì skazaŭ žančyne: ne havaj ad mâne, pra što â spytaûsâ ŭ câbe. Ì skazala žančyna: kažy, gaspadaru moj car.

19. І сказаў цар: ці ня рука Ёава ва ўсім гэтым з табою. І адказвала жанчына і сказала: хай жыве душа твая, гаспадару мой цар; ні направа, ні налева нельга ўхіліцца ад таго, што сказаў гаспадар мой цар; правільна, раб твой Ёаў загадаў мне, і ён уклаў у вусны рабы тваёй усе гэтыя словы;

Ì skazaŭ car: cì nâ ruka Ęava va ŭsìm gètym z taboû. Ì adkazvala žančyna ì skazala: haj žyve duša tvaâ, gaspadaru moj car; nì naprava, nì naleva nel'ga ŭhiliCCA ad tago, što skazaŭ gaspadar moj car; pravil'na, rab tvoj Ęaŭ

zagadaŭ mne, i ěn uklaŭ u vusny raby tvaěj use gètyâ slovy;

20. каб прытчаю даць справе такі выгляд, раб твой Ёаў навучыў мяне; але гаспадар мой мудры, як мудры анёл Божы, каб ведаць усё, што на зямлі.

kab prytčau dac' sprave takì vyglâd, rab tvoj Ěaŭ navučyŭ mâne; ale gaspadar moj mudry, âk mudry aněl Božy, kab vedac' usë, što na zâmlì.

21. І сказаў цар Ёаву: вось, я зраблю; ідзі ж, вярні хлопца Авэсалома.

Ì skazaŭ car Ěavu: vos', â zrablû; idzi ž, vârnì hlopca Avèsaloma.

22. Тады Ёаў упаў тварам на зямлю і паклانیўся, і дабраславіў цара і сказаў: цяпер ведае раб твой, што здабыў упадабаньне ў вачах тваіх, гаспадару мой цар, бо цар зрабіў паводле слова раба свайго.

Tady Ěaŭ upaŭ tvaram na zâmlû i paklaniŭsâ, i dabraslaviŭ cara i skazaŭ: câper vedae rab tvoj, što zdabyŭ upadaban'ne ŭ vačah tvaih, gaspadaru moj car, bo car zrabìŭ pavodle slova raba svajgo.

23. І ўстаў Ёаў, і пайшоў у Гесур, і прывёў Авэсалома ў Ерусалім.

Ì ŭstaŭ Ěaŭ, i pajšoŭ u Gesur, i pryvëŭ Avèsaloma ŭ Erusalim.

24. І сказаў цар: хай ён вернецца ў дом свой, а твару майго ня бачыць. І пайшоў Авэсалом у свой дом, а твару царскага ня бачыў.

Ì skazaŭ car: haj ěn vernecca ŭ dom svoj, a tvaru majgo nâ bačyc'. Ì pajšoŭ Avèsalom u svoj dom, a tvaru carskaga nâ bačyŭ.

25. Ня было ва ўсім Ізраілі мужчыны такога прыгожага, як Авэсалом, і такога пахвальнага, як ён: ад падэшвы ног да верху галавы яго ня было ў ім пахібы.

Nâ bylo va ŭsìm Izraili mužčyny takoga prygožaga, âk Avèsalom, i takoga pahval'naga, âk ěn: ad padëšvy nog da verhu galavy âgo nâ bylo ŭ im pahiby.

26. Калі ён стрыг галаву сваю, - а ён стрыг яе кожны год, бо яна

абцяжарвала яго, дык валасы з галавы ягонай важылі дзьвесьце сікляў па вазе царскай.

Kali ěn stryg galavu svaû, - a ěn stryg âe kožny god, bo âna abcâžarvala âgo, dyk valasy z galavy âgonaj važyli dz'ves'ce siklâũ pa vaze carskaj.

27. І нарадзіліся ў Авэсалома тры сыны і адна дачка, імем Тamar; яна была жанчына прыгожая.

Ì naradzilisâ ũ Avèsaloma try syny i adna dačka, imem Tamar; âna byla žančyna prygožaâ.

28. І заставаўся Авэсалом у Ерусаліме два гады, а твару царскага ня бачыў.

Ì zastavaũsâ Avèsalom u Erusalime dva gady, a tvaru carskaga nâ bačyũ.

29. І паслаў Авэсалом па Ёава, каб паслаць яго да цара; але той не захацеў прыйсьці да яго. Паслаў і другі раз, але той не захацеў прыйсьці.

Ì paslaũ Avèsalom pa Ěava, kab paslac' âgo da cara; ale toj ne zahaceũ pryjs'ci da âgo. Paslaũ i drugi raz, ale toj ne zahaceũ pryjs'ci.

30. І сказаў Авэсалом слугам сваім: бачыце дзялянку поля Ёава каля майго, і ў яго там ячмень: ідзеце, выпаліце яго агнём. І выпалілі слугі Авэсалома тую дзялянку поля агнём.

Ì skazaũ Avèsalom slugam svaim: bačyce dzâlânku polâ Ěava kalâ majgo, i ũ âgo tam âčmen': idzece, vypalice âgo agnëm. Ì vypalili slugi Avèsaloma tuũ dzâlânku polâ agnëm.

31. І ўстаў Ёаў, і прыйшоў да Авэсалома ў дом, і сказаў яму: навошта слугі твае выпалілі маю дзялянку агнём?

Ì ũstaũ Ěaũ, i pryjšoũ da Avèsaloma ũ dom, i skazaũ âmu: navošta slugi tvae vypalili maũ dzâlânku agnëm?

32. І сказаў Авэсалом Ёаву: вось, я пасылаў па цябе, кажучы: прыйдзі

сюды, і я пашлю цябе да цара сказаць: навошта я прыйшоў з Гесура? Лепей бы мне заставацца там. Я хачу ўбачыць твар цара. Калі ж я вінаваты, дык забі мяне.

Ì skazaŭ Avèsalom Ęavu: vos', â pasylaŭ pa câbe, kažučy: pryjdzì sŭdy, ì â pašlŭ câbe da cara skazac': navošta â pryjšoŭ z Gesura? Lepej by mne zastavacca tam. Â haču ŭbačyc' tvar cara. Kalì Ź â vïnavaty, dyk zabì mâne.

33. І пайшоў Ęаў да цара і пераказаў яму. І паклікаў цар Авэсалома. Ён прыйшоў да цара і ўпаў тварам сваім на зямлю перад царом. І пацалаваў цар Авэсалома.

Ì pajšoŭ Ęaŭ da cara ì perakazaŭ âmu. Ì paklikaŭ car Avèsaloma. Ęn pryjšoŭ da cara ì ŭpaŭ tvaram svaim na zâmlŭ perad carom. Ì pacalavaŭ car Avèsaloma.

15 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Авэсалом завёў у сябе калясьніцы і коней і пяцьдзясят скараходаў.

Pas'lâ gètaga Avèsalom zavëŭ u sâbe kalâs'nicy ì konej ì pâc'dzâsât skarahodaŭ.

2. І ўставаў Авэсалом рана раніцай, і станавіўся пры дарозе каля брамы, і калі хто-небудзь, маючы цяжбіну, ішоў да цара на суд, дык Авэсалом падклікаў яго да сябе і пытаўся: зь якога ты горада? І калі той адказваў: з такога племя Ізраілевага раб твой,

Ì ŭstavaŭ Avèsalom rana ranicaj, ì stanaviŭsâ pry daroze kalâ bramy, ì kalì hto-nebudz', maŭčy câžbïnu, išoŭ da cara na sud, dyk Avèsalom padklikaŭ âgo da sâbe ì pytaŭsâ: z' âkoga ty gorada? Ì kalì toj adkazvaŭ: z takoga plemâ Ìzraïlevaga rab tvoj,

3. тады казаў яму Авэсалом: вось, справа твая добрая і справядлівая, але ў цара няма каму выслухаць цябе.

tady kazaŭ âmu Avèsalom: vos', sprava tvaâ dobraâ i spravâdlivaâ, ale ŭ cara nâma kamu vysluhac' câbe.

4. І казаў Авэсалом: о, калі б мяне паставілі судзьдзёю ў гэтай зямлі! да мяне прыходзіў бы кожны, хто мае спрэчку і цяжбіну, і я судзіў бы яго па праўдзе.

Î kazaŭ Avèsalom: o, kalì b mâne pastavili sudz'dzëŭ ŭ gètaj zâmlì! da mâne pryhodziŭ by kožny, hto mae sprèčku i câžbinu, i â sudziŭ by âgo pa praŭdze.

5. І калі падыходзіў хто-небудзь пакланіцца яму, дык ён працягваў руку сваю і абдымаў яго і цалаваў яго.

Î kalì padyhodziŭ hto-nebudz' paklanicca âmu, dyk ên pracâgvaŭ ruku svaŭ i abdymaŭ âgo i calavaŭ âgo.

6. Так рабіў Авэсалом з кожным Ізраільцянінам, які ішоў на суд да цара, і ўкрадваўся Авэсалом у сэрцы Ізраільцянам.

Tak rabiŭ Avèsalom z kožnym Ìzrail'cânìnam, âkì išoŭ na sud da cara, i ŭkradvaŭsâ Avèsalom u sèrcy Ìzrail'cânìnam.

7. Як прайшло сорак гадоў цараваньня Давіда, Авэсалом сказаў цару: пайду я і выканаю абяцаньне маё, якое я даў Госпаду ў Хэўроне;

Âk prajšlo sorak gadoŭ caravan'na Davida, Avèsalom skazaŭ caru: pajdu â i vykanaŭ abâcan'ne maë, âkoe â daŭ Gospadu ŭ Hèŭrone;

8. бо я, раб твой, жывучы ў Гесуры ў Сірыі, даў абяцаньне: калі Гасподзь верне мяне ў Ерусалім, я прынясу ахвяру Госпаду.

bo â, rab tvoj, žyvučy ŭ Gesury ŭ Siryì, daŭ abâcan'ne: kalì Gaspodz' verne mâne ŭ Erusalim, â prynâsu ahvâru Gospadu.

9. І сказаў яму цар: ідзі зь мірам. І ўстаў ён і пайшоў у Хэўрон.

Ì skazaŭ âmu car: idzi z' miram. Ì ŭstaŭ ën ì pajšoŭ u Hèŭron.

10. I разаслаŭ Авэсалом выведнікаŭ ва ўсе плямёны Ізраіля, сказаŭшы: калі вы пачуеце гук трубы, дык кажэце: Авэсалом зацараваŭ у Хэўроне.

Ì razaslaŭ Avèsalom vyvednikaŭ va ŭse plâmëny Ìzrailâ, skazaŭšy: kalì vy pačuece guk truby, dyk kažèce: Avèsalom zacaravaŭ u Hèŭrone.

11. З Авэсаломам пайшлі зь Ерусаліма дзьвесьце чалавек, якія былі запрошаны ім, і пайшлі па прастаце сваёй, ня ведаючы, што сталася.

Z Avèsalomam pajšli z' Erusalima dz'ves'ce čalavek, âkiâ byli zaprošany im, ì pajšli pa prastace сваëj, nâ vedaŭčy, što stalasâ.

12. У час ахвяраваньня Авэсалом паслаŭ і паклікаŭ Ахітатэла Гіланяніна, дарадцу Давідавага, зь ягонага роду Гіло. I склалася моцная змова, і народ сыцякаŭся і множыŭся вакол Авэсалома.

U čas ahvâravan'nâ Avèsalom paslaŭ ì paklikaŭ Ahitatèla Gilanânina, daradcu Davidavaga, z' âgonaga rodu Gilo. Ì sklalasâ mocnâ zmovâ, ì narod s'câkaŭsâ ì množyŭsâ vakol Avèsaloma.

13. I прыйшоŭ вьстун да Давіда і сказаŭ: сэрца Ізраільцянаŭ ухілілася на бок Авэсалома.

Ì pryjšoŭ vâstun da Davida ì skazaŭ: sërca Ìzrail'cânaŭ uhililasâ na bok Avèsaloma.

14. I сказаŭ Давід усім слугам сваім, якія былі пры ім у Ерусаліме: устаньце, уцячэм, бо ня будзе нам ратунку ад Авэсалома; сьпяшайцеся, каб нам уцячы, каб ён не застаŭ нас і не навёў на нас бяды і ня зьнішчыŭ горада мечам.

Ì skazaŭ David usim slugam svaim, âkiâ byli pry im u Erusalime: ustan'ce, ucâčëm, bo nâ budze nam ratunku ad Avèsaloma; s'pâšajcesâ, kab nam ucâčy, kab ën ne zastaŭ nas ì ne navëŭ na nas bâdy ì nâ z'niščyŭ gorada mečam.

15. І сказалі слугі царскія цару: ва ўсім, што да спадобы гаспадару нашаму цару мы - рабы твае.

Ì skazali slugì carskiâ caru: va ŭsim, što da spadoby gaspadaru našamu caru my - raby tvae.

16. І выйшаў цар і ўвесь дом ягоны за ім пеша. А пакінуў цар дзесяць жонак, наложніц дзеля догляду дома.

Ì vyjšaŭ car i ŭves' dom âgony za im peša. A pakìnuŭ car dzesâc' žonak, naložnic dzelâ doglâdu doma.

17. І выйшаў цар і ўвесь народ пешыя, і спыніліся каля Бэт-Мэрхата.

Ì vyjšaŭ car i ŭves' narod pešyâ, i spynilisâ kalâ Bèt-Mèrhata.

18. І ўсе слугі ягоныя ішлі абапал яго, і ўсе Хэлэтэі, і ўсе Фэлэтэі, і ўсе Гэцяне да шасьцісот чалавек, якія прыйшлі разам зь ім з Гэта, ішлі наперадзе цара.

Ì ŭse slugì âgonyâ išli abapal âgo, i ŭse Hèlètèi, i ŭse Fèlètèi, i ŭse Gècâne da šas'cìsot čalavek, âkiâ pryjšli razam z' im z Gèta, išli naperadze cara.

19. І сказаў цар Этэю Гэцяніну: навошта і ты ідзеш з намі? вярніся і заставайся з тым царом, бо ты чужаземец і прыйшоў сюды з свайго месца;

Ì skazaŭ car Ètèu Gècâninu: navošta i ty idzeš z nami? vârnisâ i zastavajsâ z tym carom, bo ty čužazemec i pryjšoŭ sŭdy z svajgo mesca;

20. учора ты прыйшоў, а сёньня я прымушу цябе ісьці з намі? я іду, куды надарыцца; вярніся і вярні братоў сваіх з сабою; хай учыніць Гасподзь міласьць і ісьціну з табою!

učora ty pryjšoŭ, a sën'nâ â prymušu câbe is'ci z nami? â idu, kudy nadarycca; vârnisâ i vârnì bratoŭ svaih z saboŭ; haj učynic' Gaspodz' milas'c' i is'cinu z taboŭ!

21. І адказваў Этэй цару і сказаў: жывы Гасподзь, і хай жыве гаспадар

мой цар: дзе б ні быў гаспадар мой цар, ці ў жыцьці, а ці ў сьмерці, там будзе і раб твой.

Ì adkazvaŭ Ètèj caru ì skazaŭ: žyvy Gaspodz', ì haj žyve gaspadar moj car: dze b ni byŭ gaspadar moj car, ci ŭ žyc'ci, a ci ŭ s'merci, tam budze ì rab tvoj.

22. І сказаў Давід Этэю: тады ідзі і хадзі са мною. І пайшоў Этэй Гэцянін і ўсе людзі ягоныя і ўсе дзеці, якія былі зь ім.

Ì skazaŭ David Ètèu: tady idzi ì hadzi sa mnoŭ. Ì pajšoŭ Ètèj Gècânin ì ŭse lûdzi âgonyâ ì ŭse dzeci, âkiâ byli z' im.

23. І плакала ўся зямля вялікім голасам. І ўвесь народ пераходзіў, і цар перайшоў паток Кедрон; і пайшоў увесь народ і цар па дарозе да пустыні.

Ì plakala ŭsâ zâmlâ vâlikim golasam. Ì ŭves' narod perahodziŭ, ì car perajšoŭ patok Kedron; ì pajšoŭ uves' narod ì car pa daroze da pustyni.

24. Вось, і Садок сьвятар, і ўсе лявіты зь ім неслі каўчэг завета Божага з Вэтары і паставілі каўчэг Божы; Авіатар жа стаяў на ўзвышэньні, пакуль увесь народ ня выйшаў з горада.

Vos', ì Sadok s'vâtar, ì ŭse lâvity z' im nes'li kaŭčèg zapaveta Božaga z Vètary ì pastavili kaŭčèg Božy; Aviâtar ža staâŭ na ŭzvysèn'ni, pakul' uves' narod nâ vyjšaŭ z gorada.

25. І сказаў цар Садоку: вярні каўчэг Божы ў горад. Калі я здабуду міласць прад вачыма Госпада, дык Ён верне мяне і дасьць мне бачыць яго і жытлішча ягонае.

Ì skazaŭ car Sadoku: vârnì kaŭčèg Božy ŭ gorad. Kalì â zdabudu milas'c' prad vačyma Gospada, dyk Ęn verne mâne ì das'c' mne bačyc' âgo ì žytlišča âgonae.

26. А калі Ён скажа так: "няма Маёй добрай волі да цябе", дык вось я:

хай робіць са мною, што Яму заўгодна.

A kali Ęn skaža tak: "nâma Maěj dobraj volì da câbe", dyk vos' â: haj robic' sa mnoû, što Âmu zaŭgodna.

27. І сказаў цар Садоку сьвятару: бачыш, - вярніся ў горад зь мірам, і Ахімаас, сын твой, і Ёнатан, сын Авіятара, абодва сыны вашыя з вамі;
Ì skazaŭ car Sadoku s'vâtaru: bačyš, - vârnisâ ŭ gorad z' mîram, i Ahîmaas, syn tvoj, i Ęnatan, syn Aviâtara, abodva syny vašyâ z vami;

28. бачыце, я памаруджу на раўніне ў пустыні, пакуль ня прыйдзе вестка ад вас да мяне.

bačyce, â pamarudžu na raŭnîne ŭ pustynì, pakul' nâ pryjdze vestka ad vas da mâne.

29. І вярнулі Садок і Авіатар каўчэг Божы ў Ерусалім і засталіся там.
Ì vârnuli Sadok i Aviâtar kaŭčèg Božy ŭ Erusalim i zastalisâ tam.

30. І Давід пайшоў на гару Элеонскую, ішоў і плакаў; галава ў яго была пакрытая; ён ішоў босы, і ўсе людзі, якія былі зь ім, накрылі кожны галаву сваю, ішлі і плакалі.

Ì David pajšoŭ na garu Ęleonskuû, išoŭ i plakaŭ; galava ŭ âgo byla pakrytaâ; ên išoŭ bosy, i ŭse lûdzi, âkiâ byli z' im, nakryli kožny galavu svaû, išli i plakali.

31. Данесьлі Давіду і сказалі: і Ахітатэл у ліку змоўшчыкаў з Авэсаломам. І сказаў Давід: Госпадзе! разбуры раду Ахітатэлаву.

Danes'li Davidu i skazali: i Ahîtatèl u liku zmoŭščykaŭ z Avèsalomam. Ì skazaŭ David: Gospadze! razbury radu Ahîtatèlavu.

32. Калі Давід падняўся на вяршыню гары, дзе ён пакланяўся Богу, вось, насустрач яму ідзе Хусій Архіцянін, сябар Давідаў: вопратка на ім была падраная, і пыл на галаве ягонай.

Kali David padnâŭsâ na vâršynû gary, dze ên paklanâŭsâ Bogu, vos',

nasustrač âmu idze Husij Arhîcânî, sâbar Davidaŭ: vopratka na im byla padranaâ, i pyl na galave âgonaj.

33. I сказаў яму Давід: калі ты пойдзеш са мною, ты будзеш мне цяжарам;

Î skazaŭ âmu David: kalî ty pojdzeš sa mnoû, ty budzeš mne câžaram;

34. але калі вернешся ў горад і скажаш Авэсалому: "цару, прайшлі міма цары твае, і цар бацька твой прайшоў, і сёньня і раб твой; пакінь мяне жывым, дагэтуль я быў рабом бацькі твайго, а цяпер я твой раб", дык ты разладзіш мне раду Ахітатэлаву.

ale kalî verneššâ ŭ gorad i skažaš Avèsalomu: "caru, prajšli mîma cary tvae, i car bac'ka tvoj prajšoŭ, i sën'nâ i rab tvoj; pakîn' mâne žyvym, dagètul' â byŭ rabom bac'ki tvajgo, a câper â tvoj rab", dyk ty razladziš mne radu Ahitatèlavu.

35. Вось, там з табою Садок і Авіятар сьвятары, і ўсякае слова, якое пачуеш з дома цара, пераказвай Садоку і Авіятару сьвятарам.

Vos', tam z taboû Sadok i Aviâtar s'vâtary, i ŭsâkae slova, âkoe pačueš z doma cara, perakazvaj Sadoku i Aviâtaru s'vâtaram.

36. Там зь імі і два сыны іхнія, Ахімаас, сын Садокаў, і Ёнатан, сын Авіятараў; празь іх пасылайце мне кожную вестку, якую пачуеце.

Tam z' imi i dva syny ihniâ, Ahîmaas, syn Sadokaŭ, i Ěnatan, syn Aviâtaraŭ; praz' ih pasylajce mne kožnuû vestku, âkuû pačuece.

37. I прыйшоў Хусій, сябар Давідаў, у горад; а Авэсалом уступіў тады ў Ерусалім.

Î pryjšoŭ Husij, sâbar Davidaŭ, u gorad; a Avèsalom ustupiŭ tady ŭ Erusalîm.

1. Калі Давід крыху сышоў зь вяршыні гары, вось, сустракаецца яму Сіва, слуга Мэмфівастэя, з параю наўючаных аслоў, і на іх дзьвесьце хлябоў, сто вязанак разынак, сто вязанак смокваў і мех зь віном.

Kali David kryhu syšoŭ z' vâršyni gary, vos', sustrakaecca âmu Siva, sluga Mèmfivastèâ, z paraŭ naŭŭčanyh asloŭ, i na ih dz'ves'ce hlâboŭ, sto vâzanak razynak, sto vâzanak smokvaŭ i meh z' vinom.

2. І сказаў цар Сіву: навошта гэта ў цябе? І адказваў Сіва: аслы для дома царскага, для язды, а хлеб і плады ў ежу хлопчыкам, а віно на піцьцё аслабелым у пустыні.

Ì skazaŭ car Sivu: navošta gèta ŭ câbe? Ì adkazvaŭ Siva: asly dlâ doma carskaga, dlâ âzdy, a hleb i plady ŭ ežu hlopčyкам, a vino na pic'cè aslabelym u pustyni.

3. І сказаў цар: дзе сын гаспадара твайго? І адказваў Сіва цару: вось, ён застаўся ў Ерусаліме і кажа: вось цяпер дом Ізраілеў верне мне царства бацькі майго.

Ì skazaŭ car: dze syn gaspadara tvajgo? Ì adkazvaŭ Siva caru: vos', ën zastaŭsâ ŭ Erusalime i kaža: vos' câper dom Ìzraileŭ verne mne carstva bac'ki majgo.

4. І сказаў Сіву: вось табе ўсё, што ў Мэмфівастэя. І адказваў Сіва пакланіўшыся: хай здабуду літасьць у вачах гаспадара майго цара!

Ì skazaŭ Sivu: vos' tabe ŭsë, što ŭ Mèmfivastèâ. Ì adkazvaŭ Siva paklaniŭšysâ: haj zdabudu litas'c' u vačah gaspadara majgo cara!

5. Калі дайшоў цар Давід да Бахурыма, вось, выйшаў адтуль чалавек з роду Саўлавага, імем Сэмэй, сын Геры; ён ішоў і ліхасловіў,

Kali dajšoŭ car David da Bahuryma, vos', vyjšaŭ adtul' čalavek z rodu

Saŭlavaga, imem Sèmèj, syn Gery; ěn išoŭ i lihasloviŭ,

6. і кідאַў камянямі ў Давіда і па ўсіх рабах цара Давіда; а ўсе людзі і ўсе адважнікі былі па правы і па левы бок.

i kidaŭ kamânâmi ŭ Davida i pa ŭsìh rabah cara Davida; a ŭse lŭdzi i ŭse advažnikì bylì pa pravu i pa levy bok.

7. Так гаварыў Сэмэй, ліхасловячы яго: ідзі, ідзі, забойца і беззаконьнік!

Tak gavaryŭ Sèmèj, lihaslovâčy âgo: idzi, idzi, zabojca i bezzakon'nik!

8. Гасподзь абярнуў на цябе ўсю кроў дома Саўлавага, замест якога ты зрабіў сябе царом, і аддаў Гасподзь царства ў рукі Авэсалому, сыну твайму; і вось, ты ў бядзе, бо ты крывасмок.

Gaspodz' abârnuŭ na câbe ŭsŭ kroŭ doma Saŭlavaga, zamest âkoga ty zrabiŭ sâbe carom, i addaŭ Gaspodz' carstva ŭ ruki Avèsalomu, synu tvajmu; i vos', ty ŭ bâdze, bo ty kryvasmok.

9. І сказаў Авэса, сын Саруін, цару: навошта ліхасловіць гэты мёртвы сабака гаспадара майго цара? пайду я і здыму зь яго галаву.

Ì skazaŭ Avèsa, syn Saruìn, caru: navošta lihaslovic' gèty mèrtvy sabaka gaspadara majgo cara? pajdu â i zdymu z' âgo galavu.

10. І сказаў цар: што мне і вам, сыны Саруіны? хай ён ліхасловіць, бо Гасподзь сказаў яму ліхасловіць Давіда. Хто ж можа сказаць: навошта ты так робіш?

Ì skazaŭ car: što mne i vam, syny Saruìny? haj ěn lihaslovic', bo Gaspodz' skazaŭ âmu lihaslovic' Davida. Hto ž moža skazac': navošta ty tak robiš?

11. І сказаў Давід Авэсу і ўсім слугам сваім: вось, калі мой сын, які выйшаў са сьцэгнаў маіх, шукае душы маёй, тым болей сын

Веньямініцяніна; пакіньце яго, хай ліхасловіць, бо Гасподзь сказаў яму;
Ì skazaŭ David Avèsu i ŭsìm slugam svaim: vos', kalì moj syn, âkì vyjšaŭ sa s'cègnaŭ maih, šukae dušy maëj, tym bolej syn Ven'âmìnîcânîna; pakìn'ce

âgo, haj lihaslovic', bo Gaspodz' skazaŭ âmu;

12. можа, Гасподзь прыхіліцца і на прыніжэньне маё, і дасьць мне Гасподзь даброцьцю за цяперашняе ягонае ліхаслоўе.

moža, Gaspodz' pryhilicca i na prynižèn'ne maë, i das'c' mne Gaspodz' dabroc'cû za câperašnâe âgonae lihasloŭe.

13. І ішоў Давід і людзі ягоныя сваёй дарогаю, а Сэмэй ішоў па ўскраіне гары, і кідаў камянямі і пылам на бок ягоны.

Ì išoŭ David i lûdzi âgonyâ svaëj darogaŭ, a Sèmèj išoŭ pa ŭskraïne gary, i kidaŭ kamânâmi i pylam na bok âgony.

14. І прыйшоў цар і ўвесь народ, які быў зь ім, стомлены, і адпачываў там.

Ì pryjšoŭ car i ŭves' narod, âki byŭ z' im, stomleny, i adpačyvaŭ tam.

15. А Авэсалом і ўвесь народ Ізраільскі прыйшоў у Ерусалім, і Ахітафэл зь ім.

A Avèsalom i ŭves' narod Ìzrail'ski pryjšoŭ u Erusalim, i Ahitàfèl z' im.

16. Калі Хусій Архіцянін, сябар Давідаў, прыйшоў да Авэсалома, дык сказаў Хусій Авэсалому: хай жыве цар, хай жыве цар!

Kali Husij Arhìcânìn, sâbar Davidaŭ, pryjšoŭ da Avèsaloma, dyk skazaŭ Husij Avèsalomu: haj žyve car, haj žyve car!

17. І сказаў Авэсалом Хусію: дык вось якая рупнасьць твая да твайго сябра! чаму ты не пайшоў зь сябрам тваім?

Ì skazaŭ Avèsalom Husiù: dyk vos' âkaâ rupnas'c' tvaâ da tvajgo sâbra! čamu ty ne pajšoŭ z' sâbram tvaim?

18. І сказаў Хусій Авэсалому: не, каго выбраў Гасподзь і гэты народ і ўвесь Ізраіль, з тым і я, і зь ім застануся.

Ì skazaŭ Husij Avèsalomu: ne, kago vybraŭ Gaspodz' i gèty narod i ŭves' Ìzrail', z tym i â, i z' im zastanusâ.

19. І прытым каму я буду служыць? Ці ж ня сыну ягонаму? Як служыў я бацьку твайму, так буду служыць і табе.

Ì prytyt kamu â budu služyc'? Cì ž nâ synu âgonamu? Âk služyŭ â bac'ku tvajmu, tak budu služyc' i tabe.

20. І сказаў Авэсалом Ахітафэлу: дайце парад, што нам рабіць.

Ì skazaŭ Avèsalom Ahitafèlu: dajce paradu, što nam rabic'.

21. І сказаў Ахітафэл Авэсалому: увайдзі да наложніц бацькі твайго, якіх ён пакінуў ахоўваць дом свой; і пачуюць усе Ізраільцяне, што ты зрабіўся ненавісным бацьку твайму, і ўмацуюцца рукі ўва ўсіх, хто з табою.

Ì skazaŭ Ahitafèl Avèsalomu: uvajdzi da naložnic bac'ki tvajgo, âkih ën pakinuŭ ahoŭvac' dom svoj; i pačuŭc' use Ìzrail'câne, što ty zrabiŭsâ nenavisnym bac'ku tvajmu, i ŭmacuŭcca ruki ŭva ŭsìh, hto z taboŭ.

22. І паставілі Авэсалому намёт на даху, і ўвайшоў Авэсалом да наложніц бацькі свайго на вачах усяго Ізраіля.

Ì pastavilì Avèsalomu namët na dahu, i ŭvajšoŭ Avèsalom da naložnic bac'ki svajgo na vačah usâgo Ìzrailâ.

23. А парады Ахітафэла, якія ён даваў, у той час лічыліся, як бы калі б хто пытаўся навукі ў Бога. Такая была кожная парада Ахітафэла як Давіду, так і Авэсалому.

A parady Ahitafèla, âkiâ ën davaŭ, u toj čas ličylisâ, âk by kalì b hto pytaŭsâ navukì ŭ Boga. Takaâ byla kožnaâ parada Ahitafèla âk Davidu, tak i Avèsalomu.

17 Кіраўнік

1. І сказаў Ахітафэл Авэсалому: выберу я дванаццаць тысяч чалавек і

ўстану і пайду ў пагоню за Давідам гэтай жа ночы;

Ì skazaŭ Ahitafèl Avèsalomu: vyberu â dvanaccac' tysâč čalavek ì ũstanu ì pajdu ũ pagonû za Davidam gètaj ža nočy;

2. і нападу на яго, калі ён будзе стомлены і з апушчанымі рукамі, і прывяду яго ў страх; і ўсе людзі, якія зь ім, разьбягуцца; і я заб'ю аднаго цара

ì napadu na âgo, kalì ën budze stomleny ì z apuščanymì rukamì, ì pryvâdu âgo ũ strah; ì ũse lûdzì, âkîâ z' im, raz'bâgucca; ì â zab'û adnago cara

3. і ўсіх людзей павярну да цябе; і калі ня будзе аднаго, душу якога ты шукаеш, тады ўвесь народ будзе ў міры.

ì ũsìh lûdzej pavârnu da câbe; ì kalì nâ budze adnago, dušu âkoga ty šukaeš, tady ũves' narod budze ũ mîry.

4. І спадабалася гэтае слова Авэсалому і ўсім старэйшынам Ізраілевым.

Ì spadabalasâ gètæe slova Avèsalomu ì ũsìm starèjšynam Ìzrailevym.

5. І сказаў Авэсалом: паклічце Хусія Архіцяніна; паслухаем, што ён скажа.

Ì skazaŭ Avèsalom: pakličce Husiâ Arhîcânîna; pasluhaem, što ën skaža.

6. І прыйшоў Хусій да Авэсалома. І сказаў яму Авэсалом, кажучы: вось, што кажа Ахітафэл; ці зрабіць паводле ягоных слоў? а калі не, дык кажы ты.

Ì pryjšoŭ Husij da Avèsaloma. Ì skazaŭ âmu Avèsalom, kažučy: vos', što kaža Ahitafèl; cì zrabìc' pavodle âgonyh sloŭ? a kalì ne, dyk každy ty.

7. І сказаў Хусій Авэсалому: ня добрая гэтым разам парада, якую даў Ахітафэл.

Ì skazaŭ Husij Avèsalomu: nâ dobraâ gètym razam parada, âkuû daŭ Ahitafèl.

8. І сказаў далей Хусій: ты ведаеш твайго бацьку і людзей ягоных; яны

адважныя і моцна раздражнёныя, як мядзьведзіха ў полі, у якой адабралі дзяцей, і бацька твой - чалавек ваяўнічы; ён ня спыніцца начаваць з народам.

Ĭ skazaŭ dalej Husij: ty vedaeš tvaigo bac'ku Ĭ lŭdzej âgonyh; âny advažnyâ Ĭ mocna razdražněnyâ, âk mâdz'vedziha ŭ poli, u âkoj adabrali dzâcej, Ĭ bac'ka tvoj - čalavek vaâŭničy; ěn nâ spynicca načavac' z narodam.

9. Вось, цяпер ён хаваецца ў якой-небудзь пячоры, альбо ў іншым месцы, і калі хто загіне пры першым нападзе на іх, і пачуюць і скажуць: "была параза людзей, якія пасьледавалі за Авэсаломам",

Vos', câper ěn havaecca ŭ âkoj-nebudz' pâčory, al'bo ŭ Ĭnšym mescy, Ĭ kali hto zagine pry peršym napadze na ih, Ĭ pačuŭc' Ĭ skažuc': "byla paraza lŭdzej, âkiâ pas'ledavali za Avèsalomam",

10. тады і самы аджважны, у якога сэрца, як сэрца львінае, упадзе духам; бо ўсяму Ізраілю вядома, які адважны бацька твой і мужныя тыя, якія зь ім.

tady Ĭ samy adžvažny, u âkoga sërca, âk sërca l'vinae, upadze duham; bo ŭsâmu Ĭzrailŭ vâdoma, âki advažny bac'ka tvoj Ĭ mužnyâ tyâ, âkiâ z' im.

11. Таму я раю: хай зьбярэцца да цябе ўвесь Ізраіль, ад Дана да Вірсавіі, у мностве, як пясок каля мора, і ты сам пойдзеш сярод яго;

Tamu â raŭ: haj z'bârècca da câbe ŭves' Ĭzrail', ad Dana da Virsavii, u mnoštve, âk pâsok kalâ mora, Ĭ ty sam pojdzeš sârod âgo;

12. і тады мы пойдзем супроць яго, у якім бы месцы ён ні быў, і нападзем на яго, як ападае раса на зямлю; і не застанецца ў яго ніводнага чалавека з усіх, якія зь ім;

Ĭ tady my pojdzem suproc' âgo, u âkim by mescy ěn nì byŭ, Ĭ napadzem na âgo, âk apadae rasa na zâmlŭ; Ĭ ne zastanecca ŭ âgo nìvodnaga čalaveka z usih, âkiâ z' im;

13. а калі ён увойдзе ў які-небудзь горад, дык увесь Ізраіль прынясе да таго горада вяроўкі, і мы сьцягнем яго ў раку, так што не застанецца ніводнага каменьчыка.

a kalì ěn uvojdze ů âki-nebudz' gorad, dyk uves' Ìzrail' prynâse da tago gorada vâroŭki, i my s'câgnem âgo ů raku, tak ŝto ne zastanecca nìvodnaga kamen'čyka.

14. І сказаў Авэсалом і ўвесь Ізраіль: парада Хусія Архіцяніна лепшая за парад Ахітафэлаву. Так Гасподзь судзіў разбурыць найлепшую парад Ахітафэла, каб навесці Госпаду бяду на Авэсалома.

Ì skazaŭ Avèsalom i ůves' Ìzrail': parada Husiâ Arhìcânina lepšaâ za paradu Ahìtafèlavu. Tak Gaspodz' sudziŭ razburyc' najlepšuŭ paradu Ahìtafèla, kab naves'ci Gospadu bâdu na Avèsaloma.

15. І сказаў Хусій Садоку і Авіятару сьвятарам: так і так раіў Ахітафэл Авэсалому і старэйшынам Ізраілевым, а так і так параіў я.

Ì skazaŭ Husij Sadoku i Aviâtaru s'vâtaram: tak i tak raiŭ Ahìtafèl Avèsalomu i starèjšynam Ìzrailevym, a tak i tak paraiŭ â.

16. І цяпер пашлеце хутчэй і скажэце Давіду так: не заставайся гэтай ночы на раўніне ў пустыні, а хутчэй перайдзі, каб не загінуць цару і ўсім людзям, якія зь ім.

Ì câper pašlece hutčěj i skažèce Davidu tak: ne zastavajsâ gètaj nočy na raŭnìne ů pustynì, a hutčěj perajdzi, kab ne zagìnuc' caru i ůsim lûdzâm, âkiâ z' im.

17. Ёнатан і Ахімаас стаялі каля крыніцы Рагэль. І пайшла служанка і расказала ім, а яны пайшлі і паведамлі цару Давіду; бо яны не маглі паказацца ў горадзе.

Ěnatan i Ahìmaas staâli kalâ krynicy Ragèl'. Ì pajšla služanka i raskazala im, a âny pajšli i pavedamili caru Davidu; bo âny ne magli pakazacca ů goradze.

18. І ўбачыў іх хлопчык і данёс Авэсалому; але яны абодва хутка сышлі і прыйшлі ў Бахурым, у дом аднаго чалавека, у якога на дварэ быў калодзеж, і спусьціліся туды.

Ì ŭbačyŭ ih hlopčyk ì danës Avèsalomu; ale âny abodva hutka syšli ì pryjšli ŭ Bahurym, u dom adnago čalaveka, u âkoga na dvarè byŭ kalodžež, ì spus'cilisâ tudy.

19. А жанчына ўзяла і расьцягнула над вусьцем калодзежа покрыва і насыпала на яго круп, так што не было нічога прыкметна.

A žančyna ŭzâla ì ras'câgnula nad vus'cem kalodžeža pokryva ì nasypala na âgo krup, tak što ne bylo ničoga prykmetna.

20. І прыйшлі рабы Авэсалома да жанчыны ў дом і сказалі: дзе Ахімаас і Ёнатан? І сказала ім жанчына: яны перайшлі раку бродам. І шукалі яны, і не знайшлі, і вярнуліся ў Ерусалім.

Ì pryjšli raby Avèsaloma da žančyny ŭ dom ì skazali: dze Ahìmaas ì Ęnatan? Ì skazala ìm žančyna: âny perajšli raku brodam. Ì šukali âny, ì ne znajšli, ì vârnulisâ ŭ Erusalìm.

21. Калі яны сышлі, тыя выйшлі з калодзежа, пайшлі і паведамілі цару Давіду і сказаді Давіду: устаньце і хутчэй перайдзеце ваду; бо так і так раіў пра вас Ахітафэл.

Kali âny syšli, tyâ vyjšli z kalodžeža, pajšli ì pavedamili caru Davidu ì skazadi Davidu: ustan'ce ì hutčěj perajdzece vadu; bo tak ì tak raiŭ pra vas Ahitafèl.

22. І ўстаў Давід і ўсе людзі, якія былі зь ім, і перайлі Ярдан; да сьвітання не засталася ніводнага, хто не перайшоў бы Ярдана.

Ì ŭstaŭ David ì ŭse lŭdzi, âkiâ byli z' im, ì perajli Ârdan; da s'vitan'nâ ne zastalosâ nivodnaga, hto ne perajšoŭ by Ârdana.

23. І ўбачыў Ахітафэл, што ня выканана парада ягоная, і асядлаў асла, і сабраўся, і пайшоў у дом свой, і зрабіў тастамант дому свайму, і

ўдавіўся, і памёр, і быў пахаваны ў магіле бацькі свайго.

Ì ŭbačyŭ Ahitafèl, što nâ vykanana parada âgonaâ, ì asâdlaŭ asla, ì sabraŭsâ, ì pajšoŭ u dom svoj, ì zrabìŭ tastamant domu svajmu, ì ŭdaviŭsâ, ì pamër, ì byŭ pahavany ŭ magile bac'ki svajgo.

24. І прыйшоў Давід у Маханаім, а Авэсалом перайшоў Ярдан, сам і ўвесь Ізраіль зь ім.

Ì pryjšoŭ David u Mahanaìm, a Avèsalom perajšoŭ Ârdan, sam ì ŭves' Ìzrail' z' im.

25. Авэсалом паставіў Амэсая замест Ёава над войскам. Амэсай быў сын аднаго чалавека, імем Ефэра зь Ізрэеля, які ўвайшоў да Авігеі, дачкі Нааса, сястры Саруі, маці Ёава.

Avèsalom pastaviŭ Amèsaâ zamest Ěava nad vojskam. Amèsaj byŭ syn adnago čalaveka, imem Efèra z' Ìzrèelâ, âki ŭvajšoŭ da Avigei, dačkì Naasa, sâstry Sarui, maci Ěava.

26. І Ізраіль з Авэсаломам разьмясьціўся табарам у зямлі Галаадскай.

Ì Ìzrail' z Avèsalomam raz'mâs'ciŭsâ tabaram u zâmlì Galaadskaj.

27. Калі Давід прыйшоў у Маханаім, дык Сові, сын Нааса, з Равы Аманіцкай, і Махір, сын Амііла, з Ладавара, і Вэрзэлій Галаадыцянін з Рагліма,

Kali David pryjšoŭ u Mahanaìm, dyk Sovi, syn Naasa, z Ravy Amanickaj, ì Mahir, syn Amiila, z Ladavara, ì Vèrzèlij Galaadycânin z Raglìma,

28. прынеслі дзесяць падрыхтаваных пасьцеляў, дзесяць місак і гліняных пасудзін, і пшаніцы і ячменю, і мукі і проса, і бобу і сачыўкі і пражанага зерня,

prynes'li dzesâc' padryhtavanyh pas'celâŭ, dzesâc' mîsak ì glinânyh pasudzìn, ì pšanicÿ ì âčmenû, ì muki ì prosa, ì bobu ì sačÿŭki ì pražanaga zernâ,

29. і мёду і масла, і авечак і сыру каровінага, прынеслі Давіду і людзям, якія былі зь ім, на ежу; бо казалі яны: народ галодны і стомлены і цярпеў смагу ў пустыні.

ì mĕdu ì masla, ì avečak ì syru karovìnaga, prynes'li Davidu ì lûdzâm, âkiâ byli z' im, na ežu; bo kazali âny: narod galodny ì stomleny ì cârpeŭ smagu ũ pustynì.

18 Кіраўнік

1. І агледзеў Давід людзей, якія былі зь ім і паставіў над імі тысячнікаў і сотнікаў.

Ì agledzeŭ David lûdzej, âkiâ byli z' im ì pastaviŭ nad imì tysâčnikaŭ ì sotnikaŭ.

2. І выправіў Давід людзей - трэцюю частку пад рукою Ёава, трэцюю частку пад рукою Авэсы, сына Саруінага, брата Ёава, трэцюю частку пад рукою Этэя Гэцяніна. І сказаў цар людзям: я сам пайду з вамі.

Ì vypraviŭ David lûdzej - trècûû častku pad rukoŭ Ěava, trècûû častku pad rukoŭ Avèsy, syna Saruìnaga, brata Ěava, trècûû častku pad rukoŭ Ètèâ Gècânìna. Ì skazaŭ car lûdzâm: â sam pajdu z vami.

3. Але людзі адказвалі яму: не хадзі; бо, калі мы і пабяжым, дык ня зьвернуць увагі на гэта; калі і памрэ палавіна з нас, таксама ня зьвернуць увагі; а ты адзін тое самае, што нас дзесяць тысяч; дык вось, нам лепей, каб ты дапамагаў нам з горада.

Ale lûdzi adkazvali âmu: ne hadzi; bo, kalì my ì pabâžym, dyk nâ z'vernuc' uvagì na gèta; kalì ì pamrè palavìna z nas, taksama nâ z'vernuc' uvagì; a ty adzìn toe samae, što nas dzesâc' tysâč; dyk vos', nam lepej, kab ty dapamagaŭ nam z gorada.

4. І сказаў ім цар: што спадобнае ў вачах вашых, тое і зраблю. І стаў цар каля брамы, і ўвесь народ выходзіў па сотнях і па тысячах.

Ì skazaŭ im car: što spadobnae ŭ vačah vašyh, toe ì zrablû. Ì staŭ car kalâ bramy, ì ŭves' narod vyhodziŭ pa sotnâh ì pa tysâčah.

5. І загадаў цар Ёаву і Авэсу і Этэю, кажучы: уберажэце мне хлопца Авэсалома. І ўсе людзі чулі, як загадваў цар усім правадырам пра Авэсалома.

Ì zagadaŭ car Ęavu ì Avèsu ì Ètèu, kažučy: uberažèce mne hlopca Avèsaloma. Ì ŭse lûdzi čuli, âk zagadvaŭ car usim pravadyram pra Avèsaloma.

6. І выйшлі людзі ў поле на сустрэчу Ізраільцянам, і была бітва ў лесе Яфрэмавым.

Ì vyjšli lûdzi ŭ pole na sustrèču Ìzrail'cânam, ì byla bitva ŭ lese Áfrèmavym.

7. І быў разбіты народ Ізраільскі рабамі Давідавымі; было там пабоішча вялікае ў той дзень, - забітых дваццаць тысяч.

Ì byŭ raz'bity narod Ìzrail'ski rabami Davidavymi; bylo tam paboišča vâlikae ŭ toj dzen', - zabityh dvaccac' tysâč.

8. Бітва пашырылася па ўсёй той краіне, і лес загубіў народу болей, чым колькі знішчыў меч, у той дзень.

Bitva pašyrylasâ pa ŭsěj toj kraïne, ì les zagubiŭ narodu bolej, čym kol'ki z'niščyŭ meč, u toj dzen'.

9. І сустрэўся Авэсалом з рабамі Давідавымі; ён быў на муле. Калі мул убег зь ім пад гольле вялікага дуба, дык Авэсалом падчапіўся валасамі сваімі за вецьце дуба і павіс паміж небам і зямлёю, а мул, які быў пад ім, зьбег.

Ì sustrèŭsâ Avèsalom z rabami Davidavymi; ên byŭ na mule. Kalì mul ubeg z' im pad gol'le vâlikaga duba, dyk Avèsalom padčapiŭsâ valasami svaimi za

vec'ce duba i pavis pamiz nebam i zâmlëû, a mul, âki byÿ pad im, z'beg.

10. I ўбачыў гэта нехта і данёс Ёаву, кажучы: вось, я бачу Авэсалома, што вісіць ён на дубе.

Ì ŭbačyÿ gëta nehta i danës Ęavu, kažučy: vos', â baču Avèsaloma, što visic' ën na dube.

11. I сказаў Ёаў чалавеку, які данёс пра гэта: вось, ты бачыў; чаму ж ты не апусьціў яго там на зямлю? я даў бы табе дзесяць сікляў срэбра і адзін пояс.

Ì skazaÿ Ęaÿ čalaveku, âki danës pra gëta: vos', ty bačyÿ; čamu ž ty ne apus'ciÿ âgo tam na zâmlû? â daÿ by tabe dzesâc' siklâÿ srèbra i adzìn poâs.

12. I адказваў той Ёаву: калі б паклалі на рукі мае і тысячу сікляў срэбра, і тады я не падняў бы рукі на царскага сына; бо ўголас нам цар загадваў табе і Авэсу і Этэю, кажучы: уберажэце мне хлопчыка Авэсалома;

Ì adkazvaÿ toj Ęavu: kalì b paklali na rukì mae i tysâču siklâÿ srèbra, i tady â ne padnâÿ by rukì na carskaga syna; bo ŭgolas nam car zagadvaÿ tabe i Avèsu i Ètèû, kažučy: uberažèce mne hlopčyka Avèsaloma;

13. і калі б я зрабіў інакш зь небясьпекаю жыцьцю майму, дык гэта ня ўтоілася б ад цара, і ты ж паўстаў бы супроць мяне.

ì kalì b â zrabiÿ ìnakš z' nebâs'pekaû žyc'cû majmu, dyk gëta nâ ŭtoilasâ b ad cara, i ty ž paÿstaÿ by suproc' mâne.

14. Ёаў сказаў: няма чаго мне марудзіць з табою. I ўзяў у рукі тры стралы і ўсадзіў іх у сэрца Авэсалому, які быў яшчэ жывы на дубе.

Ęaÿ skazaÿ: nâma čago mne marudzic' z taboû. Ì ŭzâÿ u rukì try straly i ŭsadziÿ ih u sërca Avèsalomu, âki byÿ âščè žyvy na dube.

15. I абступілі Авэсалома дзесяць хлопцаў, збраяносцаў Ёава, і забілі і ўсьмерцілі яго.

Ì abstupili Avèsaloma dzesâc' hlopcaŭ, zbraânoscaŭ Ęava, i zabilì i ũs'mercili âgo.

16. I затрубiŭ Ęaŭ u trubu, i vjarnulisâ lŭdzi z pagoni za Izrailem, bo Ęaŭ škadavaŭ narod.

Ì zatrubìŭ Ęaŭ u trubu, i vârnulisâ lŭdzi z pagoni za Izrailem, bo Ęaŭ škadavaŭ narod.

17. I ŭzjali Avèsaloma, i ŭkìnuili ŭgo ŭ lese ŭ glybokuŭ jamu, i nakìdali na im vjalikuŭ krušnu. I ŭse Izraìl'câne raz'beglisâ, kožny ŭ namèt svoj.

Ì ŭžâli Avèsaloma, i ŭkìnuili âgo ŭ lese ŭ glybokuŭ âmu, i nakìdali na im vâlikuŭ krušnŭ. Ì ŭse Izraìl'câne raz'beglisâ, kožny ŭ namèt svoj.

18. Avèsalom jaščè pry žyc'ci svaim uzâŭ i pastaviŭ sabe pomnik u carskaj daline; bo skazaŭ ěn: nâma ŭ mâne syna, kab zahavac' pamâc' imâ majgo. Ì nazvaŭ pomnik svaim imem. Ì nazyvaecca ěn "pomnik Avèsaloma" da sën'na.

Avèsalom âščè pry žyc'ci svaim uzâŭ i pastaviŭ sabe pomnik u carskaj daline; bo skazaŭ ěn: nâma ŭ mâne syna, kab zahavac' pamâc' imâ majgo. Ì nazvaŭ pomnik svaim imem. Ì nazyvaecca ěn "pomnik Avèsaloma" da sën'na.

19. Ahìmaas, syn Sadokaŭ, skazaŭ Ęavu: pabâgu ja, pavedamlju caru, što Gaspodz' sudom svaim vybaviŭ ŭgo ad ruk voragaŭ âgonyh.

Ahìmaas, syn Sadokaŭ, skazaŭ Ęavu: pabâgu â, pavedamlŭ caru, što Gaspodz' sudom svaim vybaviŭ âgo ad ruk voragaŭ âgonyh.

20. Ale Ęaŭ skazaŭ âmu: nâ budzeš ty sën'na dobrym ves'nikam; abves'ciš inšym dnëm, a nâ sën'na, bo pamër syn cara.

Ale Ęaŭ skazaŭ âmu: nâ budzeš ty sën'na dobrym ves'nikam; abves'ciš inšym dnëm, a nâ sën'na, bo pamër syn cara.

21. i skazaŭ Ęaŭ Xusiu: idzi, danjasì caru, što bacyŭ ty. I paklaniŭsja

Хусій Ёаву і пабег.

ì skazaŭ Ęaŭ Husiŭ: idzi, danâsi caru, što bačyŭ ty. Ì paklaniŭsâ Husij Ęavu ì pabeg.

22. Але і Ахімаас, сын Садокаў, настойваў і казаў Ёаву: што б ні было, але і я пабягу за Хусіем. А Ёаў адказваў: навошта бегчы табе, сыне мой? не прынясеш ты добрай весткі.

Ale ì Ahimaas, syn Sadokaŭ, nastojvaŭ ì kazaŭ Ęavu: što b ni bylo, ale ì â pabâgu za Husiem. A Ęaŭ adkazvaŭ: navošta begčy tabe, syne moj? ne prynâseš ty dobrej vestki.

23. І сказаў Ахімаас: хай так, але я пабягу. І сказаў яму Ёаў: бяжы. І пабег Ахімаас напасткі па дарозе і апярэдзіў Хусія.

Ì skazaŭ Ahimaas: haj tak, ale â pabâgu. Ì skazaŭ âmu Ęaŭ: bâžy. Ì pabeg Ahimaas naprastki pa daroze ì apârèdziŭ Husiâ.

24. Давід тады сядзеў паміж дзвюма брамамі. І вартаўнік падняўся на дах брамы да сьцяны і, падняўшы вочы, убачыў: вось, бяжыць адзін чалавек.

David tady sâdzeŭ pamizh dz'vŭma bramami. Ì vartaŭnik padnâŭsâ na dah bramy da s'câny ì, padnâŭšy vočy, ubačyŭ: vos', bâžyc' adzin čalavek.

25. І закрычаў вартаўнік і абвясціў цару. І сказаў цар: калі адзін, дык вестка ў вуснах ягоных. А той падыходзіў усё бліжэй і бліжэй.

Ì zakryčaŭ vartaŭnik ì abvâs'ciŭ caru. Ì skazaŭ car: kali adzin, dyk vestka ŭ vusnah âgonyh. A toj padyhodziŭ usë bližej ì bližej.

26. Вартаўнік убачыў і другога чалавека, які бег; і закрычаў вартаўнік брамніку: вось, яшчэ бяжыць адзін чалавек. Цар сказаў: і гэта - весьнік.

Vartaŭnik ubačyŭ ì drugoga čalaveka, âki beg; ì zakryčaŭ vartaŭnik bramniku: vos', âščè bâžyc' adzin čalavek. Car skazaŭ: ì gèta - ves'nik.

27. Вартаўнік сказаў: я бачу паходку першага, падобную на паходку

Ахімааса, сына Садокавага. І сказаў цар: гэты чалавек добры і йдзе з добраю весткаю.

Vartaŭnik skazaŭ: â baču pahodku peršaga, padobnuû na pahodku Ahimaasa, syna Sadokavaga. Ì skazaŭ car: gèty čalavek dobry ì jdze z dobraŭ vestkaŭ.

28. І ўсклікнуў Ахімаас і сказаў цару: мір. І паклانیўся цару тварам сваім да зямлі і сказаў: дабраславёны Гасподзь Бог твой, Які выдаў людзей, што паднялі рукі свае на гаспадара майго цара!

Ì ŭskliknuŭ Ahimaas ì skazaŭ caru: mìr. Ì paklaniŭsâ caru tvaram svaim da zâmlì ì skazaŭ: dabraslavëny Gaspodz' Bog tvoj, Âki vydaŭ lûdzej, što padnâli ruki svae na gaspadara majgo cara!

29. І сказаў цар: ці добра хлопцу Авэсалому? І сказаў Ахімаас: я бачыў вялікае хваляваньне, калі раб цароў Ёаў пасылаў раба твайго; але я ня ведаю, што было.

Ì skazaŭ car: cì dobra hlopcu Avèsalomu? Ì skazaŭ Ahimaas: â bačyŭ vâlikae hvalâvan'ne, kalì rab caroŭ Ęaŭ pasylaŭ raba tvajgo; ale â nâ vedaŭ, što bylo.

30. І сказаў цар: адыдзі, стань тут. Ён адышоў і стаў.

Ì skazaŭ car: adydzi, stan' tut. Ęn adyšoŭ ì staŭ.

31. Вось, прыйшоў і Хусій. І сказаў Хусій: добрая вестка гаспадару майму цару! Гасподзь явіў табе сёньня праўду ў выбаўленьні ад рук усіх паўсталых супроць цябе.

Vos', pryjšoŭ ì Husij. Ì skazaŭ Husij: dobraâ vestka gaspadaru majmu caru! Gaspodz' âviŭ tabe sën'nâ praŭdu ŭ vybaŭlen'ni ad ruk usih paŭstalyh suproc' câbe.

32. І сказаў цар Хусію: ці добра хлопцу Авэсалому? І сказаў Хусій: хай будзе з ворагамі гаспадара майго цара і з усімі зламысьнікамі тваімі тое самае, што сталася з хлопцам!

Ì skazaŭ car Husiŭ: cì dobra hlopcu Avèsalomu? Ì skazaŭ Husij: haj budze z voragami gaspadara majgo cara ì z usimi zlamys'nikami tvaimi toe samae, što stalasâ z hlopcam!

33. І сумеўся цар, і пайшоў у сьвятліцу над брамаю, і плакаў, і калі ішоў, казаў так: сыне мой Авэсаломе! сыне мой, сыне мой Авэсаломе! о, хто даў бы мне памерці замест цябе, Авэсаломе, сыне мой, сыне мой!

Ì sumeŭsâ car, ì pajšoŭ u s'vâtlicu nad bramaŭ, ì plakaŭ, ì kalì išoŭ, kazaŭ tak: syne moj Avèsalome! syne moj, syne moj Avèsalome! o, hto daŭ by mne pamercì zamest câbe, Avèsalome, syne moj, syne moj!

19 Кіраўнік

1. І сказалі Ёаву: вось, цар плача і галосіць па Авэсаломе.

Ì skazali Ęavu: vos', car plača ì galosic' pa Avèsalome.

2. І абярнулася перамога таго дня ў плач усяму народу; бо народ пачуў у той дзень і казаў, што цар смуткуе па сыне сваім.

Ì abârnulasâ peramoga tago dnâ ŭ plač usâmu narodu; bo narod pačuŭ u toj dzen' ì kazaŭ, što car smutkue pa syne svaim.

3. І выходзіў тады народ у горад крадком, як крадуцца людзі сарамлівыя, якія ў час бітвы кінуўся наўцёкі.

Ì vyhodziŭ tady narod u gorad kradkom, âk kraducca lŭdzi saramlìvyâ, âkiâ ŭ čas bitvy kinuŭsâ naŭcëki.

4. А цар закрыў твар свой і голасна завуў: сыне мой Авэсаломе! Авэсаломе, сыне мой, сыне мой!

A car zakryŭ tvar svoj ì golasna zavuyŭ: syne moj Avèsalome! Avèsalome, syne moj, syne moj!

5. І прыйшоў Ёаў да цара ў дом і сказаў: ты ў сорам прывёў сеньня ўсіх

слугаў тваіх, якія ўратавалі сёньня жыцьцё тваё і жыцьцё сыноў і дочак тваіх, і жыцьцё жонак і наложніц тваіх;

Ì pryjšoŭ Ęaŭ da cara ŭ dom ì skazaŭ: ty ŭ soram pryvëŭ sën'nâ ŭsìh slugaŭ tvaih, âkiâ ŭratavali sën'nâ žyc'cë tvaë ì žyc'cë synoŭ ì dočak tvaih, ì žyc'cë žonak ì naložnic tvaih;

6. ты любіш ненавісьнікаў тваіх і ненавідзіш любасных тваіх, бо ты паказаў сёньня, што нішто табе і правадыры і слугі; сёньня я даведаўся, што калі б Авэсалом застаўся жывы, а мы ўсе памерлі, дык табе было б прыемней.

ty lûbiš nenavis'nikaŭ tvaih ì nenavidziš lûbasnyh tvaih, bo ty pakazaŭ sën'nâ, što ništo tabe ì pravadyry ì slugi; sën'nâ â davedaŭsâ, što kali b Avèsalom zastaŭsâ žyvy, a my ŭse pamerli, dyk tabe bylo b pryemnej.

7. Дык вось, устань, выйдзі і пагавары сэрцу рабоў тваіх; бо прысягаю Госпадам, што, калі ты ня выйдзеш, у гэтую ноч не застанецца ў цябе ніводнага чалавека; і гэта будзе табе горш за ўсе беды, якія находзілі на цябе ад юнацтва твайго і да сёньня.

Dyk vos', ustan', vyjdzì ì pagavary sèrcu raboŭ tvaih; bo prysâgaŭ Gospadam, što, kali ty nâ vyjdzeš, u gètuŭ noč ne zastanecca ŭ câbe nivodnaga čalaveka; ì gèta budze tabe gorš za ŭse bedy, âkiâ nahodzili na câbe ad ûnactva tvajgo ì da sën'nâ.

8. І ўстаў цар і сеў каля брамы, а ўсяму народу абвясцілі, што цар сядзіць каля брамы. І прыйшоў увесь народ перад аблічча цара; а Ізраільцяне разьбегліся па сваіх палатках.

Ì ŭstaŭ car ì seŭ kalâ bramy, a ŭsâmu narodu abvâs'cili, što car sâdzic' kalâ bramy. Ì pryjšoŭ uves' narod perad abličča cara; a Ìzrail'câne raz'beglisâ pa svaih palatkah.

9. І ўвесь народ ва ўсіх плямёнах Ізраілевых спрачаўся і казаў: цар

вызваліў нас з рук ворагаў нашых і вызваліў нас з рук Філістымлянаў, а цяпер сам уцякаў зь зямлі гэтай ад Авэсалома.

Ì ŭves' narod va ŭsìh plâmënah Ìzrailevyh spracăŭsâ ì kazaŭ: car vyzvaliŭ nas z ruk voragaŭ našyh ì vyzvaliŭ nas z ruk Filistymlânaŭ, a câper sam ucâkaŭ z' zâmlì gêtaj ad Avèsaloma.

10. Але Авэсалом, якога мы памазали ў цара над намі, памёр на вайне; чаму ж цяпер вы марудзіце вярнуць цара?

Ale Avèsalom, âkoga my pamazali ŭ cara nad nami, pamër na vajne; čamu ž câper vy marudzìce vârnuc' cara?

11. І цар Давід паслаў сказаць сьвятарам Садоку і Авіятару: скажэце старэйшынам Юдавым: навошта вы хочаце быць апошнімі, каб вярнуць цара ў дом ягоны, тады як словы ўсяго Ізраіля дайшлі да цара ў дом ягоны?

Ì car David paslaŭ skazac' s'vâtaram Sadoku ì Aviâtaru: skažèce starèjšynam Ŭdavym: navošta vy hočace byc' apošnimi, kab vârnuc' cara ŭ dom âgony, tady âk slovy ŭsâgo Ìzrailâ dajšli da cara ŭ dom âgony?

12. Вы браты мае, косьці мае і цела маё - вы; навошта хочаце вы быць апошнімі ў вяртаньні цара ў дом ягоны?

Vy braty mae, kos'ci mae ì cela maë - vy; navošta hočace vy byc' apošnimi ŭ vârtan'ni cara ŭ dom âgony?

13. І Амэсаю скажэце: ці ня косьць мая і цела маё - ты? Хай тое і тое зробіць са мною Бог і яшчэ болей зробіць, калі ты ня будзеш ваеначальнікам пры мне, замест Ёава, назаўсёды!

Ì Amèsau skažèce: ci nâ kos'c' maâ ì cela maë - ty? Haj toe ì toe zrobic' sa mnoû Bog ì âščè bolej zrobic', kalì ty nâ budzeš vaenačal'nikam pry mne, zamest Ěava, nazaŭsëdy!

14. І схіліў ён сэрца ўсіх Юдэяў, як аднаго чалавека. І паслалі яны да

цара сказаць: вярніся ты і ўсе слугі твае.

Ì shiliũ ãn sãrca ũsìh Ûdãũ, âk adnago čalaveka. Ì paslali âny da cara skazac': vârnisâ ty i ũse slugi tvae.

15. І вярнуўся цар і прыйшоў да Ярдана, а Юдэі прыйшлі ў Галгал, каб сустрэць цара і перавезьці цара празь Ярдан.

Ì vârnũsâ car i pryjšoũ da Ârdana, a Ûdèi pryjšli ũ Galgal, kab sustrãc' cara i peravez'ci cara praz' Ârdan.

16. І пасьпяшаўся Сэмэй, сын Геры, Веньямініцянін з Бахурыма, і пайшоў зь Юдэямі насустрач цару Давіду,

Ì pas'pâšaũsâ Sãmèj, syn Gery, Ven'âminicânin z Bahuryma, i pajšoũ z' Ûdèami nasustrac' caru Davidu,

17. І тысяча чалавек зь Веньямініцянаў зь ім, і Сіва, слуга дома Саўлавага, зь пятнаццацьцю сынамі сваімі і дваццацьцю рабамі сваімі; і перайшлі яны Ярдан перад абліччам цара.

Ì tysâča čalavek z' Ven'âminicânaũ z' im, i Siva, sluga doma Saũlavaga, z' pâtnaccac'cũ synami svaimi i dvaccac'cũ rabami svaimi; i perajšli âny Ârdan perad abliččam cara.

18. Калі пераправілі судна, каб перавезьці цароў дом і паслужыць яму, тады Сэмэй, сын Геры, упаў перад царом, як толькі ён перайшоў Ярдан,

Kali perapravili sudna, kab peravez'ci caroũ dom i paslužyc' âmu, tady Sãmèj, syn Gery, upaũ perad carom, âk tol'ki ãn perajšoũ Ârdan,

19. і сказаў цару: не залічы мне, гаспадару мой, у злачынства, і не спамяні таго, чым зграшыў раб твой у той дзень, калі гаспадар мой цар выходзіў зь Ерусаліма, і ня трымай таго, цару, на сэрцы сваім;

i skazaũ caru: ne zalicy mne, gaspadaru moj, u zlačynstva, i ne spamâni tago, čym zgrašyũ rab tvoj u toj dzen', kali gaspadar moj car vyhodziũ z'

Erusalima, i nâ trymaj tago, caru, na sèrcy svaim;

20. бо ведае раб твой, што зграшыў, і вось, цяпер я прыйшоў першы з усяго дома Язэпавага, каб выйсьці насустрач гаспадару майму цару.

bo vedaе rab tvoj, što zgrašyў, i vos', câper â pryjšoў peršy z usâgo doma Âzèpavaga, kab vyjs'ci nasustrač gaspadaru majmu caru.

21. І адказваў Авэса, сын Саруін, і сказаў: няўжо Сэмэй не памёр за тое, што ліхасловіў памазанца Гасподняга?

Ì adkazvaў Avèsa, syn Saruìn, i skazaў: nâўžo Sèmèj ne pamèr za toe, što lihasloviў pamazanca Gaspodnâga?

22. І сказаў Давід: што мне і вам, сыны Саруіны, што вы робіцеся сёньня мне нагаворшчыкамі? ці сёньня аддаваць сьмерці каго-небудзь у Ізраілі? ці ня бачу я, што сёньня я - цар над Ізраілем?

Ì skazaў David: što mne i vam, syny Saruìny, što vy robicesâ sèn'nâ mne nagavorščykami? ci sèn'nâ addavac' s'merci kago-nebudz' u Ìzraili? ci nâ baču â, što sèn'nâ â - car nad Ìzrailem?

23. І сказаў цар Сэмэю: ты не памрэш. І прысягнуўся яму цар.

Ì skazaў car Sèmèu: ty ne pamrèš. Ì prysâgnuўsâ âmu car.

24. І Мэмфівастэй, сын Ёнатана, сына Саўлавага, выйшаў насустрач цару. Ён не абмываў ног сваіх, не абрэзваў пазногцяў, не клапаціўся пра бараду сваю і ня мыў вопраткі сваёй з таго дня, як выйшаў цар, да дня, калі ён выйшаў зь мірам.

Ì Mèmfvìvastèj, syn Ènatana, syna Saўlavaga, vyjšaў nasustrač caru. Èn ne abmyvaў nog svaih, ne abrèzvaў paznogcâў, ne klapaciўsâ pra baradu svaù i nâ myў vopratki svaěj z tago dnâ, âk vyjšaў car, da dnâ, kali èn vyjšaў z' mìram.

25. Калі ён выйшаў зь Ерусаліма насустрач цару, цар сказаў яму: чаму ты, Мэмфівастэй, не пайшоў са мною?

Kali ěn vyjšaŭ z' Erusalima nasustrač caru, car skazaŭ âmu: čamu ty, Měmfivastěj, ne pajšoŭ sa mnoŭ?

26. Той адказваў: гаспадару мой цару! слуга мой падмануў мяне; бо я, раб твой, казаў: "асядлаю сабе асла, і я сяду на яго і паеду з царом", бо раб твой кульгавы.

Toj adkazvaŭ: gaspadaru moj caru! sluga moj padmanuŭ mâne; bo â, rab tvoj, kazaŭ: "asâdlaŭ sabe asla, i â sâdu na âgo i paedu z carom", bo rab tvoj kul'gavy.

27. А ён ашальмаваў раба твайго перад гаспадаром маім царом. Але гаспадар мой цар, як анёл Божы; рабі, што табе заўгодна;

A ěn ašal'mavaŭ raba tvajgo perad gaspadarom maïm carom. Ale gaspadar moj car, âk anël Božy; rabi, što tabe zaŭgodna;

28. хоць увесь дом бацькі майго быў варты сьмерці перад гаспадаром царом маім, але ты пасадзіў раба твайго сярод бяседнікаў за сталом тваім; якое ж я маю права скардзіцца яшчэ перад царом?

hoc' uves' dom bac'ki majgo byŭ varty s'merci perad gaspadarom carom maïm, ale ty pasadziŭ raba tvajgo sârod bâsednikaŭ za stalom tvaim; âkoe ž â maŭ prava skardzicca âščè perad carom?

29. І сказаў яму цар: навошта ты гаворыш усё гэта? я сказаў, каб ты і Сіва падзялілі паміж сабою палі.

Ì skazaŭ âmu car: navošta ty gavoryš usë gèta? â skazaŭ, kab ty i Siva padzâlili pamiz saboŭ pali.

30. Але Мэмфівастэй адказаў цару: хай ён возьме нават усё, пасля таго як гаспадар мой цар зь мірам вярнуўся ў дом свой.

Ale Měmfivastěj adkazaŭ caru: haj ěn voz'me navat usë, pas'lâ tago âk gaspadar moj car z' mïram vârnũsâ ŭ dom svoj.

31. І Вэрзэлій Галаадыцянін прыйшоў з Рагліма і перайшоў з царом

Ярдан, каб правесьці яго за Ярдан.

Ì Vèrzèlij Galaadycânin pryjšoŭ z Raglima ì perajšoŭ z carom Ârdan, kab praves'ci âgo za Ârdan.

32. А Вэрзэліі быў вельмі стары, гадоў васьмідзесяці. Ён прадуктаваў цара, калі той быў у Маханаіме, бо быў чалавек багаты.

A Vèrzèlij byŭ vel'mi stary, gadoŭ vas'midzesâci. Ęn praduktavaŭ cara, kali toj byŭ u Mahanaime, bo byŭ čalavek bagaty.

33. І сказаў цар Вэрзэлію: ідзі са мною, і я буду прадуктаваць цябе ў Ерусаліме.

Ì skazaŭ car Vèrzèliŭ: idzi sa mnoŭ, ì â budu praduktavac' câbe ŭ Erusalime.

34. Але Вэрзэліі адказаў цару: ці доўга мне засталося жыць, каб ісьці з царом у Ерусалім?

Ale Vèrzèlij adkazaŭ caru: ci doŭga mne zastalosâ žyc', kab is'ci z carom u Erusalim?

35. Мне цяпер восемдзесят гадоў; ці адрозьню добрае ад благога? Ці спазнае раб твой смак у тым, што буду есьці, і ў тым, што буду піць? І ці змагу чуць голас сьпевакоў і сьпявачак? Навошта рабу твайму быць цяжарам гаспадару майму цару?

Mne câper vosemdzesât gadoŭ; ci adroz'nŭ dobrae ad blagoga? Ci spaznae rab tvoj smak u tym, što budu es'ci, ì ŭ tym, što budu pic'? Ì ci zmagu čuc' golas s'pevakoŭ ì s'pâvačak? Navošta rabu tvajmu byc' câžaram gaspadaru majmu caru?

36. Яшчэ крыху пройдзе раб твой з царом за Ярдан; за што ж цару ўзнагароджваць мяне так шчодро?

Âščè kryhu projdze rab tvoj z carom za Ârdan; za što ž caru ŭznagarodžvac' mâne tak ščodra?

37. Дазволь рабу твайму вярнуцца, каб памерці ў сваім горадзе, каля

магілы бацькі майго і маці маёй. Але вось, раб твой Кімгам няхай пойдзе з гаспадаром маім царом, і рабі зь ім, як табе заўгодна.

Dazvol' rabu tvajmu vânucca, kab pamerci ŭ svaim goradze, kalâ magily bac'ki majgo i maci maěj. Ale vos', rab tvoj Kîngam nâhaj pojdze z gaspadarom maïm carom, i rabi z' im, âk tabe zaŭgodna.

38. І сказаў цар: хай ідзе са мною Кімгам, і я зраблю яму, што табе заўгодна; і ўсё, чаго б ты ні зажадаў ад мяне, я зраблю табе.

Ì skazaŭ car: haj idze sa mnoû Kîngam, i â zrablû âmu, što tabe zaŭgodna; i ŭsě, čago b ty ni zažadaŭ ad mâne, â zrablû tabe.

39. І перайшоў увесь народ Ярдан, і цар таксама. І пацалаваў цар Вэрзэлія і дабраславіў яго, і ён вярнуўся ў месца сваё.

Ì perajšoŭ uves' narod Ârdan, i car taksama. Ì pacalavaŭ car Vèrzèliâ i dabraslaviŭ âgo, i ên vânuŭsâ ŭ mesca svaë.

40. І выправіўся цар у Галгал, выправіўся зь ім і Кімгам; і ўвесь народ Юдэйскі праводзіў цара, і палавіна народу Ізраільскага.

Ì vypraviŭsâ car u Galgal, vypraviŭsâ z' im i Kîngam; i ŭves' narod Ûdèjski pravodziŭ cara, i palavina narodu Ìzrail'skaga.

41. І вось, усе Ізраільцяне прыйшлі да цара і казалі цару: навошта браты нашыя, мужы Юдавыя, захапілі цябе і праводзілі цара і дом ягоны і ўсіх людзей Давідавых зь ім празь Ярдан?

Ì vos', use Ìzrail'câne pryjšli da cara i skazali caru: navošta braty našyâ, mužy Ûdavyâ, zahapili câbe i pravodzili cara i dom âgony i ŭsïh lûdzej Davidavyh z' im praz' Ârdan?

42. І адказвалі ўсе мужы Юдавыя Ізраільцянам: таму, што цар блізкі нам; і за што вам злавацца на гэта? хіба мы што-небудзь зьелі ў цара, альбо атрымалі ад яго дарункі?

Ì adkazvali ŭse mužy Ûdavyâ Ìzrail'cânam: tamu, što car blizki nam; i za što

vam zlavacca na gèta? hiba my što-nebudz' z'eli ŭ cara, al'bo atrymali ad âgo darunki?

43. І адказвалі Ізраільцяне мужам Юдавым і сказалі: мы дзесяць частак у цара, таксама і ў Давіда мы болей, чым вы; навошта ж вы прынізілі нас? ці ня нам належала першае слова пра тое, каб вярнуць нашага цара? Але слова мужоў Юдавых было мацнейшае, чым слова Ізраільцянаў.

Ì adkazvali Ìzrail'câne mužam Ûdavym ì skazali: my dzesâc' častak u cara, taksama ì ŭ Davida my bolej, čym vy; navošta ž vy prynizili nas? ci nâ nam naležala peršae slova pra toe, kab vârnuc' našaga cara? Ale slova mužoŭ Ûdavyh bylo macnejšae, čym slova Ìzrail'cânaŭ.

20 Кіраўнік

1. Там выпадкова быў адзін нягодны чалавек, імем Савэй, сын Біхры, Веньямініцянін; ён затрубіў у трубу і сказаў: няма нам часткі ў Давідзе, і няма нам долі ў сыне Есеевым; усе па намётах сваіх, Ізраільцяне!

Tam vypadkova byŭ adzìn nâgodny čalavek, imem Savèj, syn Bihry, Ven'âminicânìn; èn zatrubiŭ u trubu ì skazaŭ: nâma nam častki ŭ Davidze, ì nâma nam dolì ŭ syne Esèevym; use pa namëtah svaih, Ìzrail'câne!

2. І аддзяліліся ўсе Ізраільцяне ад Давіда і пайшлі за Савэем, сынам Біхры; а Юдэі засталіся на баку цара свайго, ад Ярдана да Ерусаліма.

Ì addzâlilisâ ŭse Ìzrail'câne ad Davida ì pajšli za Savèem, synam Bihry; a Ûdèi zastalisâ na baku cara svajgo, ad Ârdana da Erusalìma.

3. І прыйшоў Давід у свой дом у Ерусаліме, і ўзяў цар дзесяць жанчын наложніц, якіх ён пакідаў сьцерагчы дом, і разьмясьціў іх у асобным доме пад нагляд, і ўтрымліваў іх, але не хадзіў да іх. І ўтрымліваліся

яны там да дня сьмерці сваёй, жывучы як удовы.

Ì pryjšoŭ David u svoj dom u Erusalime, ì ŭzâŭ car dzesâc' žančyn naložnič, âkih ěn pakidaŭ s'ceragčy dom, ì raz'mâs'ciŭ ih u asobnym dome pad naglâd, ì ŭtrymlivaŭ ih, ale ne hadziŭ da ih. Ì ŭtrymlivalisâ âny tam da dnâ s'mercì svaëj, žyvučy âk udovy.

4. І сказаў Давід Амэсаю: пакліч да мяне Юдэяў за тры дні і сам зьявіся сюды.

Ì skazaŭ David Amësaŭ: paklič da mâne Ŭdëâŭ za try dni ì sam z'âvisâ sŭdy.

5. І пайшоў Амэсай клікаць Юдэяў, але прамарудзіў больш назначанага яму часу.

Ì pajšoŭ Amësay klikac' Ŭdëâŭ, ale pramarudziŭ bol's naznačanaga âmu času.

6. Тады Давід сказаў Авэсу: цяпер наробиць нам ліха Савэй, сын Біхры, больш, чым Авэсалом; вазьмі ты слуг гаспадара свайго і перасьледуй яго, каб ён не знайшоў сабе ўмацаваных гарадоў і ня зьнік з вачэй нашых.

Tady David skazaŭ Avësu: câper narobic' nam liha Savëj, syn Bihry, bol's, čym Avësalom; vaz'mi ty slug gaspadara svajgo ì peras'leduj âgo, kab ěn ne znajšoŭ sabe ŭmacavanyh garadoŭ ì nâ z'nik z vačëj našyh.

7. І выйшлі за ім людзі Ёававы, і Хэлэтэі і Фэлэтэі, і ўсе адважныя пайшлі зь Ерусаліма перасьледаваць Савэя, сына Біхры.

Ì vyjšli za im lŭdzi Ěavavy, ì Hëlètèi ì Fëlètèi, ì ŭse advažnyâ pajšli z' Erusalima peras'ledavac' Savèâ, syna Bihry.

8. І калі яны былі паблізу вялікага каменя, што каля Гаваона, дык сустрэўся зь імі Амэсай. Ёаў быў апрануты ў вайсковую вопратку сваю і аперазаны мечам, які вісеў каля сьцягна ў похвах і які лёгка выходзіў зь іх і ўваходзіў.

Ì kalì âny byli pablizu vâlikaga kamenâ, što kalâ Gavaona, dyk sustrèÿsâ z' imì Amèsaj. Ěaÿ byÿ apranuty ů vajs kovuÿ vopratku svaÿ ì aperazany mečam, âkì viseÿ kalâ s'câgna ů pohvah ì âkì lëgka vyhodziÿ z' ih ì ůvahodziÿ.

9. I сказаÿ Ěaÿ Амэсаю: ці здаровы ты, браце мой? I ўзяÿ Ěaÿ праваю рукою Амэсая за бараду, каб пацалаваць яго.

Ì skazaÿ Ěaÿ Amèsaÿ: ci zdarovy ty, brace moj? Ì ůzâÿ Ěaÿ pravaÿ rukou Amèsaâ za baradu, kab pacalavac' âgo.

10. А Амэсай не ўпільнаваÿся ад меча, які быÿ у руцэ ў Ěава, і той ударыÿ яго ім ў живот, так што выпалі вантробы яго на зямлю, і не паўтарыÿ яму ўдару, і ён памёр. Ěaÿ і Авэса, брат ягоны, пагналіся за Савэем, сынам Біхры.

A Amèsaj ne ůpil'navaÿsâ ad meča, âkì byÿ u rucè ů Ěava, ì toj udaryÿ âgo im ů žyvot, tak što vypali vantrobÿ âgo na zâmlû, ì ne paÿtaryÿ âmu ůdaru, ì ên pamër. Ěaÿ ì Avèsa, brat âgony, pagnalisâ za Savèem, synam Bihry.

11. Адзін з хлопцаÿ Ěававых стаяÿ над Авэсам і казаÿ: той, хто адданы Ěаву і хто за Давіда, хай ідзе за Ěавам!

Adzin z hlopcaÿ Ěavavyh staâÿ nad Avèsam ì kazaÿ: toj, hto addany Ěavu ì hto za Davida, haj idze za Ěavam!

12. А Амэсай ляжаÿ у крыві сярод дарогі. I той чалавек, убачыÿшы, што ўвесь народ спыняецца над ім, сьцягнуÿ Амэсая з дарогі ў поле і накінуÿ на яго вопратку, бо ён бачыÿ, што кожны прахожы спыняÿся над ім.

A Amèsaj lâžaÿ u kryvi sârod darogì. Ì toj čalavek, ubačÿÿšÿ, što ůves' narod spynâeccâ nad im, s'câgnuÿ Amèsaâ z darogì ů pole ì nakinuÿ na âgo vopratku, bo ên bačÿÿ, što kožny prahožÿ spynâÿsâ nad im.

13. Але калі ён быÿ сьцягнуты з дарогі, дык увесь народ Ізраільскі

пайшоў сьледам за Ёавам перасьледаваць Савэя, сына Біхры.

Ale kali ěn byŭ s'câgnuty z darogi, dyk uves' narod ĭzrail'ski pajšoŭ s'ledam za Ěavam peras'ledavac' Savèâ, syna Bihry.

14. І ён прайшоў праз усе плямёны Ізраільскія да Авэла-Бэт-Мааха і праз увесь Бэрым; і жыхары гарадоў зьбіраліся і ішлі за ім.

Ĭ ěn prajšoŭ praz use plâmëny ĭzrail'skiâ da Avèla-Bèt-Maaha ĭ praz uves' Bèrym; ĭ žyhary garadoŭ z'biralisâ ĭ išli za ìm.

15. І прыйшлі і аблажылі яго ў Авэле-Бэт-Мааху; і насыпалі вал перад горадам і падступіліся да сьцяны, і ўсе людзі, якія былі зь Ёавам, стараліся разбурыць сьцяну.

Ĭ pryjšli ĭ ablažyli âgo ŭ Avèle-Bèt-Maahu; ĭ nasypali val perad goradam ĭ padstupilisâ da s'câny, ĭ ŭse lŭdzi, âkiâ byli z' Ěavam, staralisâ razburyc' s'cânu.

16. Тады адна разумная жанчына закрычала са сьцяны горада: паслухайце, паслухайце, скажэце Ёаву, каб ён падышоў сюды, і я пагавару зь ім.

Tady adna rozumnaâ žančyna zakryčala sa s'câny gorada: pasluhajce, pasluhajce, skažèce Ěavu, kab ěn padyšoŭ sŭdy, ĭ â pagavaru z' ìm.

17. І падышоў да яе Ёаў, і сказала жанчына: ці ты Ёаў? І сказаў: я. Яна сказала: паслухай словаў рабы тваёй. І сказаў ён: слухаю.

Ĭ padyšoŭ da âe Ěaŭ, ĭ skazala žančyna: ci ty Ěaŭ? Ĭ skazaŭ: â. Âna skazala: pasluhaj slovaŭ raby tvaëj. Ĭ skazaŭ ěn: sluhaŭ.

18. Яна сказала: раней казалі: хто хоча спытацца, спытайся ў Авэле; і так вырашалі справу.

Âna skazala: ranej kazali: hto hoča spytacca, spytajsâ ŭ Avèle; ĭ tak vyrašali spravu.

19. Я зь мірных, верных гарадоў Ізраіля, а ты хочаш зьнішчыць горад,

маці гарадоў у Ізраілі. Навошта табе разбураць спадчыну Гасподнюю?
*Â z' mirnyh, vernyh garadoŭ Ízrailâ, a ty hočaš z'niščyc' gorad, macì garadoŭ
u Ízrailì. Navošta tabe razburac' spadčynu Gaspodnûu?*

20. І адказваў Ёаў і сказаў: хай ня будзе гэтага ад мяне, каб я знішчыў
альбо разбурыў!

*Ì adkazvaŭ Ęaŭ ì skazaŭ: haj nâ budze gètaga ad mâne, kab â z'niščyŭ al'bo
razburyŭ!*

21. Гэта ня так; але чалавек з гары Яфрэмавай, імем Савэй, сын Біхры,
падняў руку сваю на цара Давіда; выдайце мне яго аднаго, і я
адступлюся ад горада. І сказала жанчына Ёаву: вось, галава ягоная
будзе табе скінута са сыцяны.

*Gèta nâ tak; ale čalavek z gary Áfrèmavaj, imem Savèj, syn Bìhry, padnâŭ
ruku svaŭ na cara Davida; vydajce mne âgo adnago, ì â adstuplûsâ ad
gorada. Ì skazala žančyna Ęavu: vos', galava âgonaâ budze tabe skìnuta sa
s'câny.*

22. І пайшла жанчына да ўсяго народу са сваім разумным словам. І
адсеклі галаву Савэю, сыну Біхры, і кінулі Ёаву. Тады Ёаў затрубіў у
трубу, і разышліся ад горада ўсе па сваіх намётах; а Ёаў вярнуўся ў
Ерусалім да цара.

*Ì pajšla žančyna da ũsâgo narodu sa svaim razumnym slovam. Ì adsekli
galavu Savèu, synu Bìhry, ì kìnuli Ęavu. Tady Ęaŭ zatrubìŭ u trubu, ì razyšlìsâ
ad gorada ũse pa svaih namètah; a Ęaŭ vârnuŭsâ ũ Erusalim da cara.*

23. І быў Ёаў пастаўлены над усім войскам Ізраільскім, а Ванэя, сын
Ёдаеў, - над Хэлэтэямі і над Фэлэтэямі;

*Ì byŭ Ęaŭ pastaŭleny nad usim vojskam Ízrail'skim, a Vanèâ, syn Ędaeŭ, -
nad Hèlètèâmi ì nad Fèlètèâmi;*

24. Адарам - над зборам падаткаў; Ёсафат, сын Ахілуда -

дзеяпісальнікам;

Adaram - nad zboram podatkaŭ; Ęsafat, syn Ahiluda - dzeâpìsal'nìkam;

25. Суса - пісцом; Садок і Авіятар - сьвятарамі;

Susa - pìscom; Sadok i Aviâtar - s'vâtarami;

26. таксама і Іра Ярыцянін быў сьвятаром, у Давіда.

taksama i Ìra Ârycânìn byŭ s'vâtarom, u Davida.

21 Кіраўнік

1. Быў голад на зямлі ў дні Давіда тры гады, год у год. І спытаўся Давід у Госпада. І сказаў Гасподзь: гэта праз Саўла і крыважэрны дом ягоны, за тое, што ён забіў Гавааніцянаў.

Byŭ golad na zâmlì ŭ dni Davida try gady, god u god. Ì spytaŭsâ David u Gospada. Ì skazaŭ Gaspodz': gèta praz Saŭla i kryvažèrny dom âgony, za toe, što èn zabiŭ Gavaanìcânaŭ.

2. Тады цар паклікаў Гавааніцянаў і гаварыў зь імі. Гавааніцяне былі ня з сыноў Ізраілевых, а з рэштак Амарэяў; а Ізраільцяне далі ім прысягу, але Саўл хацеў іх зьнішчыць з рэўнасьці сваёй да нашчадкаў Ізраіля і Юды.

Tady car paklìkaŭ Gavaanìcânaŭ i gavaryŭ z' imì. Gavaanìcâne byli nâ z synoŭ Ìzrailevyh, a z rèštak Amarèâŭ; a Ìzrail'câne dali im prysâgu, ale Saŭl haceŭ ih z'niščyc' z rèŭnas'ci svaëj da naščadkaŭ Ìzrailâ i Ŭdy.

3. І сказаў Гавааніцянам: што мне зрабіць вам і чым прымірыць вас, каб вы дабраславілі спадчыну Гасподнюю?

Ì skazaŭ Gavaanìcânam: što mne zrabic' vam i čym prymìryc' vas, kab vy dabraslavilì spadčynu Gaspodnûŭ?

4. І сказаді яму Гавааніцяне: ня трэба нам ні срэбра, ні золата ад Саўла,

альбо ад дома ягонага, і ня трэба нам, каб забілі каго ў Ізраілі. Ён сказаў: чаго ж вы хочаце? я зраблю вам.

Ì skazadi âmu Gavaanicâne: nâ trèba nam nì srèbra, nì zolata ad Saÿla, al'bo ad doma âgonaga, i nâ trèba nam, kab zabilì kago ũ Ìzrailì. Ěn skazaŭ: čago Ź vy hočace? â zrablŭ vam.

5. І сказалі яны цару: таго чалавека, які губіў нас і хацеў знішчыць нас, каб ня было нас ні ў адной з частак Ізраіля,

Ì skazali âny caru: tago čalaveka, âkì gubiŭ nas i haceŭ z'niščyc' nas, kab nâ bylo nas nì ũ adnoj z častak Ìzrailâ,

6. зь ягоных нашчадкаў выдай нам сем чалавек, і мы павесім іх прад Госпадам у Гіве Саўла, выбранага Госпадам. І сказаў цар: я выдам.

z' âgonyh naščadkaŭ vydaj nam sem čalavek, i my pavesim ih prad Gospadam u Give Saÿla, vybranaga Gospadam. Ī skazaŭ car: â vydam.

7. Але пашкадаваў цар Мэмфівастэя, сына Ёнатана, сына Саўлавага, дзеля прысягі імем Гасподнім, якая была паміж імі, паміж Давідам і Ёнатанам, сынам Саўлавым.

Ale paškadavaŭ car Mèmfivastèâ, syna Ěnatana, syna Saŭlavaga, dzelâ prysâgì imem Gaspodnim, âkaâ byla pamiz' imi, pamiz' Davidam i Ěnatanam, synam Saŭlavym.

8. І ўзяў цар двух сыноў Рыцпы, дачкі Айя, якая нарадзіла Саўлу Армона і Мэмфівастэя, і пяць сыноў Мэлхолы, дачкі Саўлавай, якіх яна нарадзіла Адрыэлу, сыну Вэрзэлія з Мэлхолы,

Ì ũzâŭ car dvuh synoŭ Rycpy, dačkì Ajâ, âkaâ naradzila Saŭlu Armona i Mèmfivastèâ, i pâc' synoŭ Mèlholy, dačkì Saŭlavaj, âkìh âna naradzila Adryèlu, synu Vèrzèliâ z Mèlholy,

9. і аддаў іх у рукі Гавааніцянаў, і яны павесілі іх на гары прад Госпадам. І загінулі ўсе сем разам; яны забітыя ў першыя дні жніва, у пачатку

жніва ячменю.

ì addaũ ih u rukì Gavaanicânaũ, ì âny pavesìli ih na gary prad Gospadam. Ì zagìnulì ũse sem razam; âny zabìtyâ ũ peršyâ dni žnìva, u pačatku žnìva âčmenũ.

10. Тады Рыцпа, дачка Айя, узяла вярэту і паслала сабе на той гары, і сядзела яна ад пачатку жніва і да таго часу, пакуль не паліліся на іх воды Божыя зь неба, і не дазваляла кранаць іх птушкам нябесным удзень і зьвярам польным уначы.

Tady Rycpa, dačka Ajâ, uzâla vârètu ì paslala sabe na toj gary, ì sâdzela âna ad pačatku žnìva ì da tago času, pakul' ne palilisâ na ih vody Božyâ z' neba, ì ne dazvalâla kranac' ih ptuškam nâbesnym udzen' ì z'vâram pol'nym unačy.

11. І данесьлі Давіду, што зрабіла Рыцпа, дачка Айя, наложніца Саўлавая.

Ì danes'li Davidu, što zrabìla Rycpa, dačka Ajâ, naložnica Saũlavaâ.

12. І пайшоў Давід і ўзяў косьці Саўла і косьці Ёнатана, сына ягонага, у жыхароў Явіса Галаадскага, якія тайна ўзялі іх з пляца Бэт-Сана, дзе яны былі павешаны Філістымлянамі, калі забілі Філістымляне Саўла на Гэлвуге.

Ì pajšoũ David ì ũzâũ kos'ci Saũla ì kos'ci Ênatana, syna âgonaga, u žyharoũ Âvìsa Galaadskaga, âkiâ tajna ũzâli ih z plâca Bèt-Sana, dze âny byli pavešany Filistymlânami, kalì zabilì Filistymlâne Saũla na Gèlvue.

13. І перанёс ён адтуль косьці Саўла і косьці Ёнатана, сына ягонага; і сабралі косьці павешаных.

Ì peranës ën adtul' kos'ci Saũla ì kos'ci Ênatana, syna âgonaga; ì sabralì kos'ci pavešanyh.

14. І пахавалі косьці Саўла і Ёнатана, сына Ягонага, у зямлі Веньямінавай, у Цэла, у магіле Кіса, бацькі ягонага. І зрабілі ўсё, што

загадаў цар. І ўмілажаліўся Гасподзь з краіны пасьяля таго.

Ì pahavalì kos'ci Saŭla ì Ęnatana, syna Āgonaga, u zâmlì Ven'âminavaj, u Cèla, u magile Kisa, bac'ki âgonaga. Ì zrabìli ũsë, što zagadaŭ car. Ì ũmilažaliŭsâ Gaspodz' z kraìny pas'lâ tago.

15. І пачалася зноў вайна паміж Філістымлянамі і Ізраільцянамі. І выйшаў Давід і слугі ягоныя зь ім, і ваявалі зь Філістымлянамі; і Давід стаміўся.

Ì pačalasâ znoŭ vajna pamiž Filistymlânami ì Ìzrail'cânami. Ì vyjšaŭ David ì slugì âgonyâ z' im, ì vaâvalì z' Filistymlânami; ì David stamiŭsâ.

16. Тады Есвій, адзін з нашчадкаў Рэфаімаў, у якога дзіда была вагою ў трыста сікляў медзі і які аперазаны быў новым мечам, хацеў забіць Давіда.

Tady Es'vij, adzìn z naščadkaŭ Rëfaimaŭ, u âkoga dzìda byla vagoŭ ũ trysta siklâŭ medzi ì âkì aperazany byŭ novym mečam, haceŭ zabic' Davida.

17. Але яму дапамог Авэса, і забіў Філістымляніна і аддаў сьмерці яго. Тады людзі Давідавыя прысягнулі, кажучы: ня выйдзеш ты болей з намі на вайну, каб не пагасла сьвяцільня Ізраіля.

Ale âmu dapamog Avësa, ì zabiŭ Filistymlânina ì addaŭ s'merci âgo. Tady lŭdzi Davidavyâ prysâgnuli, kažučy: nâ vyjdzeš ty bolej z nami na vajnu, kab ne pagasla s'vâcil'nâ Ìzrailâ.

18. Потым зноў была вайна зь Філістымлянамі ў Гобе; тады Савахай Хушацянін забіў Сафута, аднаго з нашчадкаў Рэфаімавых.

Potym znoŭ byla vajna z' Filistymlânami ũ Gobe; tady Savahaj Hušacânin zabiŭ Safuta, adnago z naščadkaŭ Rëfaimavyh.

19. Была і другая бітва ў Гобе; тады забіў Элханан, сын Ягарэ-Аргіма Віфляемскага, Галіята Гэцяніна, у якога тронка дзіды была, як ткацкі навой.

Byla i drugaâ bitva ŭ Gobe; tady zabiŭ Èlhanan, syn Âgarè-Argima Viŭlâemskaga, Galîata Gècânina, u âkoga tronka dzidy byla, âk tkacki navoj.

20. Была яшчэ бітва ў Гэце; і быў там адзін чалавек рослы, які меў па шасьці пальцаў на руках і на нагах, усяго дваццаць чатыры, таксама з нашчадкаў Рэфаімаў,

Byla âščè bitva ŭ Gèce; i byŭ tam adzìn čalavek rosly, âkì meŭ pa šas'ci pal'caŭ na rukah i na nagh, usâgo dvaccac' čatyry, taksama z naščadkaŭ Rèfaimaŭ,

21. і ён бэсьціў Ізраільцянаў; але яго забіў Ёнатан, сын Сафая, брата Давідавага.

i èn bès'ciŭ Ìzrail'cânaŭ; ale âgo zabiŭ Ènatan, syn Safaâ, brata Davidavaga.

22. Гэтыя чатыры былі з роду Рэфаімаў у Гэце, і яны загінулі ад рукі Давіда і слуг ягоных.

Gètyâ čatyry byli z rodu Rèfaimaŭ u Gèce, i âny zagìnuli ad rukì Davida i slug âgonyh.

22 Кіраўнік

1. І засьпяваў Давід песьню Госпаду ў дзень, калі Гасподзь выбавіў яго ад рукі ўсіх ворагаў і ад рукі Саўла, і сказаў:

Ì zas'pâvaŭ David pes'nû Gospadu ŭ dzen', kalì Gaspodz' vybaviŭ âgo ad rukì ŭsìh voragaŭ i ad rukì Saŭla, i skazaŭ:

2. Гасподзь - цьвардыня мая і моц мая і збаўца мой.

Gaspodz' - c'vârdynâ maâ i moc maâ i zbaŭca moj.

3. Бог мой - скала мая; на Яго я спадзяюся; шчыт мой, рог выратаваньня майго, агароджа мая і прытулак мой; Ратаўнік мой, ад бедаў Ты выбавіў мяне!

Bog moj - skala maâ; na Âgo â spadzâûsâ; ščyt moj, rog vyratavan'na majgo, agarodža maâ i prytulak moj; Rataŭnik moj, ad bedaŭ Ty vybaviŭ mâne!

4. Паклічу Госпада, Якому шчыра пакланяюся, і ад ворагаў маіх выратуюся.

Pakliču Gospada, Âkomu ščyra paklanâûsâ, i ad voragaŭ maih vyratuûsâ.

5. Агарнулі мяне хвалі сьмерці, і патокі беззаконья напалохалі мяне;

Agarnuli mâne hvali s'merci, i patoki bezzakon'na napalohali mâne;

6. ланцугі пекла аблеглі мяне, і сеткі сьмерці аблыталі мяне.

lancugi pekla ablegli mâne, i setki s'merci ablytali mâne.

7. Але вось у цеснаце маёй я паклікаў Госпада і Бога майго і заклікаў, і Ён пачуў з харомаў Сваіх голас мой, і энк мой дайшоў да сыху Яго.

Ale vos' u cesnace maěj â paklikaŭ Gospada i Boga majgo i zaklikaŭ, i Ęn pačuŭ z haromaŭ Svaih golas moj, i enk moj dajšoŭ da slyhu Âgo.

8. Затрэслася, закалыхалася зямля, задрыжалі і парушыліся асновы нябёсаў, бо разгневаўся на іх Гасподзь.

Zatrèslasâ, zakalyhalasâ zâmlâ, zadryžali i parušylisâ asnovy nâbësaŭ, bo razgneaŭsâ na ih Gaspodz'.

9. Падняўся дым ад гневу Яго і з вуснаў Яго агонь пажыральны; жарнае вугольле сыпалася ад Яго.

Padnâûsâ dym ad gnevu Âgo i z vusnaŭ Âgo agon' pažyral'ny; žarnae vugol'le sypalasâ ad Âgo.

10. Нахіліў Ён нябёсы і сышоў; і морак пад нагамі ў Яго;

Nahiliŭ Ęn nâbësy i syšoŭ; i morak pad nagami ŭ Âgo;

11. і сеў на херувімаў, і паляцеў, і панёсься на крылах ветру;

i seŭ na heruvimaŭ, i palâceŭ, i panës'sâ na krylah vetru;

12. і моракам пакрыў Сябе, як ценем, згусьціўшы воды хмар нябесных;

i morakam pakryŭ Sâbe, âk cenem, zgus'ciŭšy vody hmar nâbesnyh;

13. ад бляску прад Ім разгаралася вугольле вогненнае.

ad blâsku prad Īm razgaralasâ vugol'le vognennaе.

14. Загрымеў зь нябёсаў Гасподзь, і Ўсявышні даў голас Свой;

Zagrymeŭ z' nâbësaŭ Gaspodz', i Ŭsâvyšni daŭ golas Svoj;

15. пусьціў стрэлы і расьсеяў іх; бліснуў маланкаю і знішчыў іх.

pus'ciŭ strèly i ras'seâŭ ih; blisnuŭ malankaŭ i z'niščyŭ ih.

16. І адчыніліся крыніцы мора, агаліліся асновы сусьветныя ад грознага голасу Госпада, ад подыху духу гневу Яго.

Ī adčynilisâ krynicy mora, agalilisâ asnovy sus'vetnyâ ad groznaga golasu Gospada, ad podyhu duhu gnevu Âgo.

17. Працягнуў Ён руку з вышыні і ўзяў мяне, і дастаў мяне з водаў многіх;

Pracâgnuŭ Ęn ruku z vyšyni i ŭzâŭ mâne, i dastaŭ mâne z vodaŭ mnogih;

18. выбавіў мяне ад ворага майго моцнага, ад ненавісьнікаў маіх, якія былі мацнейшыя за мяне.

vybaviŭ mâne ad voraga majgo mocnaga, ad nenavis'nikaŭ maih, âkiâ byli macnejšyâ za mâne.

19. Яны паўсталі на мяне ў дзень бедства майго; але Гасподзь быў апораю мне

Âny paŭstali na mâne ŭ dzen' bedstva majgo; ale Gaspodz' byŭ aporaŭ mne

20. і вывеў мяне на прасторнае месца, выбавіў мяне, бо Ён дабраволіць мне.

i vyveŭ mâne na prastornaе mesca, vybaviŭ mâne, bo Ęn dabravorlic' mne.

21. Даў мне Гасподзь па праўдзе маёй, па чысьціні рук маіх
узнагародзіў мяне.

Daŭ mne Gaspodz' pa praŭdze maěj, pa čys'cinì ruk maih uznagarodziŭ mâne.

22. Бо я захоўваў шляхі Госпада і ня быў грэшны прад Богам маім,

Bo â zahoŭvaŭ šlâhi Gospada i nâ byŭ grěšny prad Bogam maïm,

23. бо ўсе заповедзі Яго перад мною, і ад пастановаў Яго я не

адступаў,

bo ŭse zapavedzi Ágo perad mnoŭ, i ad pastanovaŭ Ágo â ne adstupaŭ,

24. і быў беззаганны прад Ём, і пільнаваўся, каб не зграшыць мне.

i byŭ bezzaganny prad Ìm, i pil'navau'sâ, kab ne zgrašyc' mne.

25. І даў мне Гасподзь па праўдзе маёй, па чысьціні маёй прад вачыма

Яго.

Ì daŭ mne Gaspodz' pa praŭdze maëj, pa čys'cìni maëj prad vačyma Ágo.

26. З мілажальным Ты - мілажальны, з чалавекам шчырым - шчыры,

Z milažal'nym Ty - milažal'ny, z čalavekam ščyrym - ščyry,

27. з чыстым - чысты, а з хітрым - па хітрасьці ягонай.

z čystym - čysty, a z hitrym - pa hitras'ci âgonaj.

28. Людзей прыгнечаных Ты ратуеш і позіркам Сваім прыніжаеш

пыхлівых.

Lŭdzej prygnečanyh Ty ratueš i pozirkam Svaim prynižaeš pyhlivyh.

29. Ты, Госпадзе, сьвяцільня мая; Гасподзь прасьвятляе цемру маю.

Ty, Gospadze, s'vâcil'nâ maâ; Gaspodz' pras'vâtlâe cemru maŭ.

30. З Табою я разьбіваю войска; з Богам маім падымаюся на сьцяну.

Z Taboŭ â raz'bivaŭ vojska; z Bogam maïm padymaŭsâ na s'cânu.

31. Бог! - беззаганны шлях Ягоны, чыстае слова Госпада, шчыт Ён усім,

хто спадзяецца на Яго.

Bog! - bezzaganny šlâh Ágony, čystae slova Gospada, ščyt Ën usim, hto spadzâeccâ na Ágo.

32. Бо хто Бог, акрамя Госпада, і хто абарона, акрамя Бога нашага?

Bo hto Bog, akramâ Gospada, i hto abarona, akramâ Boga našaga?

33. Бог апаясвае мяне сілаю, пракладвае мне правільны шлях;

Bog apaâsvae mâne silaû, prakladvae mne pravil'ny šlâh;

34. робіць ногі мае, як у аленя, і на вышынях ставіць мяне;

robic' nogi mae, âk u alenâ, i na vyšynâh stavic' mâne;

35. вучыць рукі мае бітве і цягліцы мае напінае, як медны лук.

vučyc' ruki mae bitve i câglìcy mae napìnae, âk medny luk.

36. Ты даеш мне шчыт выратаваньня Твайго, і міласьць Твая

ўзьялічвае мяне.

Ty daeš mne ščyt vyratavan'nâ Tvajgo, i milas'c' Tvaâ ŭz'vâličvae mâne.

37. Ты пашыраеш крок мой пад мною, і ня хістаюцца ногі мае.

Ty pašyraeš krok moj pad mnoû, i nâ hìstaûcca nogi mae.

38. Я ганяюся за ворагамі маімі і зьнішчаю іх, і не вяртаюся, пакуль ня

зьнішчу іх;

Â ganâûsâ za voragamì maìmì i z'nìščaû ih, i ne vârtaûsâ, pakul' nâ z'nìšçu ih;

39. і зьнішчаю іх і б'ю іх, і не ўстаюць і падаюць пад ногі мае.

i z'nìščaû ih i b'û ih, i ne ŭstaûc' i padaûc' pad nogi mae.

40. Ты апярэзваеш мяне сілаю для вайны і кладзеш перад мною тых,

што паўстаюць на мяне;

Ty apârèzvaeš mâne silaû dlâ vajny i kladzeš perad mnoû tyh, što paŭstaûc' na mâne;

41. Ты абяртаеш да мяне тыл ворагаў маіх, і я зьнішчаю ненавісьнікаў

маіх.

Ty abârtaeš da mâne tyl voragaŭ maìh, i â z'nìščaû nenavis'nikaŭ maìh.

42. Яны клічуць, але няма выратавальніка, - да Госпада, але Ён ня

слухае іх.

Âny klìčuc', ale nâma vyrataval'nika, - da Gospada, ale Ęn nâ sluhae ih.

43. Я расьсейваю іх, як пыл зямны, у грязь вулічную мну іх і тапчу іх.

Â ras'sejvaû ih, âk pyl zâmny, u graz' vuličnuû mnu ih i tapču ih.

44. Ты ўратаваў мяне ад мяцяжу народу майго; Ты захаваў мяне, каб быць мне галавою над іншапляменцамі; народ, якога я ня ведаў, служыць мне.

Ty ŭratavaŭ mâne ad mâcâžu narodu majgo; Ty zahavaŭ mâne, kab byc' mne galavoû nad inšaplâmencami; narod, âkoga â nâ vedaŭ, služyc' mne.

45. Іншапляменцы лісьлівяць перад мною; па чутках пра мяне падпарадкуюцца мне.

Inšaplâmency lis'livâc' perad mnoû; pa čutkah pra mâne padparadkuûcca mne.

46. Іншапляменцы бляднеюць і дрыжаць ва ўмацаваньнях сваіх.

Inšaplâmency blâdneûc' i dryžac' va ŭmacavan'nâh svaih.

47. Жывы Гасподзь і дабраславёны абаронца мой! Хай будзе праслаўлены Бог, прытулак выратаваньня майго,

Žyvy Gaspodz' i dabraslavëny abaronca moj! Haj budze praslaŭleny Bog, prytulak vyratavan'nâ majgo,

48. Бог, Які помсьціць за мяне і ўпакорвае мне народы

Bog, Âki poms'cïc' za mâne i ŭpakorvae mne narody

49. і выбаўляе мяне ад ворагаў маіх! Над паўсталымі супроць мяне Ты ўзвысіў мяне; ад чалавека жорсткага Ты выбавіў мяне.

i vybaŭlâe mâne ad voragaŭ maih! Nad paŭstalymì suproc' mâne Ty ŭzvysiŭ mâne; ad čalaveka žorstkaga Ty vybaviŭ mâne.

50. За тое я буду славіць Цябе, Госпадзе, сярод іншапляменцаў і буду сьпяваць імя Твайму,

Za toe â budu slavïc' Câbe, Gospadze, sârod inšaplâmencaŭ i budu s'pâvac' imû Tvajmu,

51. велікадушна ратуючы цара Свайго і творыць міласьць памазанцу Свайму Давіду і нашчадкам ягоным вечна!

velikadušna ratuûčy cara Svajgo i tvoryc' milas'c' pamazancu Svajmu Davidu i naščadkam âgonym večna!

23 Кіраўнік

1. Вось апошнія словы Давіда, выслоўе Давіда, сына Ясэевага, выслоўе чалавека, пастаўленага высока, памазанца Бога Якава і салодкага песьняра Ізраілевага:

Vos' apošniâ slovy Davida, vysloûe Davida, syna Âsèevaga, vysloûe čalaveka, pastaŭlenaga vysoka, pamazanca Boga Âkava i salodkaga pes'nâra Îzrailevaga:

2. Дух Гасподні гаворыць ува мне, і слова Яго на языку ў мяне.

Duh Gaspodni gavoryc' uva mne, i slova Âgo na âzyku ũ mâne.

3. Сказаў Бог Ізраілеў, гаварыў пра мяне скала Ізраілевая: валадарны над людзьмі будзе праведны, валадарачы ў страху Божым.

Skazaŭ Bog Îzraileŭ, gavaryŭ pra mâne skala Îzrailevaâ: valadarny nad lûdz'mi budze pravedny, valadaračy ũ strahu Božym.

4. І як на сьвітаныні, пры ўзыходзе сонца на бясхмарным небе, ад зьяньня пасья дажджу вырастае трава зь зямлі,

Î âk na s'vitan'ni, pry ũzyhodze sonca na bâshmarnym nebe, ad z'zân'nâ pas'lâ daždžu vyrastae trava z' zâmlì,

5. ці ня так і дом мой у Бога? Бо запавет вечны паклаў Ён са мною, цьвёрды і нязьменны. Ці ня так зыходзіць ад Яго ўсё выратаваньне маё і ўсё хаценьне маё?

cì nâ tak i dom moj u Boga? Bo zapavet večny paklaŭ Ęn sa mnoû, c'vërды i

nâz'menny. Cì nâ tak zyhodzic' ad Âgo ŭsë vyratavan'ne maë i ŭsë hacen'ne maë?

6. А грэшныя будуць, як выкінутае церне, якога не бяруць рукою;
A grëšnyâ buduc', âk vykinutae cerne, âkoga ne bâruc' rukou;

7. а хто дакранецца да яго, узбройваецца жалезам альбо тронкай дзіды, і агнём спальваюць яго на месцы.

a hto dakranecca da âgo, uzbrojvaecca žalezam al'bo tronkaj dzidy, i agnëm spal'vaûc' âgo na mescy.

8. Вось імёны адважных у Давіда: Ісбасэт Ахаманіцянін, галоўны з трох: ён падняў дзіду сваю на васямсот чалавек і пабіў іх за адзін раз.

Vos' imëny advažnyh u Davida: Īsbasèt Ahamanicânin, galoŭny z troh: ën padnâŭ dzidu svaŭ na vasâmsot čalavek i pabiŭ ih za adzìn raz.

9. Пасья яго Элеазар, сын Дадод, сына Ахохі, адзін з трох адважных, што былі з Давідам, калі яны прадказаньнем выклікалі Філістымлянаў, што сабраліся на вайну;

Pas'lâ âgo Èleazar, syn Dado, syna Ahohi, adzìn z troh advažnyh, što byli z Davidam, kali âny pradkazan'nem vyklikali Filistymlânaŭ, što sabralisâ na vajnu;

10. Ізраільцяне выйшлі супроць іх, і ён устаў і біў Філістымлянаў да таго, што рука яго стамілася і прыліпла да меча. І дараваў Гасподзь у той дзень вялікую перамогу, і народ пайшоў за ім дзеля таго толькі, каб абіраць забітых.

Īzrail'câne vyjšli suproc' ih, i ën ustaŭ i biŭ Filistymlânaŭ da tago, što ruka âgo stamilasâ i prylipla da meča. Ī daravaŭ Gaspodz' u toj dzen' vâlikuŭ peramogu, i narod pajšoŭ za ìm dzelâ tago tol'ki, kab abìrac' zabityh.

11. За ім Шама, сын Аге, Гарарыцянін. Калі Філістымляне сабраліся ў Тырыю, дзе было поле, засеянае сачыўкаю, народ пабег ад

Філістымлянаў,

Za im Šama, syn Age, Gararycânin. Kalì Filistymlâne sabralisâ ŭ Tyryû, dze bylo pole, zaseânae sačyŭkaû, narod pabeg ad Filistymlânaû,

12. дык ён стаў сярод поля і зьбярог яго і пабіў Філістымлянаў. І даў тады Гасподзь вялікую перамогу.

dyk ën staŭ sârod polâ ì z'bârog âgo ì pabiŭ Filistymlânaû. Ì daŭ tady Gaspodz' vâlikuû peramogu.

13. Трое гэтых галоўных з трыццаці правадыроў пайшлі і ўвайшлі ў час жніва да Давіда ў пячору Адалам, калі натоўпы Філістымлянаў стаялі ў даліне Рэфаімаў.

Troe gètyh galoŭnyh z tryccaci pravadyroŭ pajšli ì ŭvajšli ŭ čas žniva da Davida ŭ pâčoru Adalam, kalì natoŭpy Filistymlânaû staâli ŭ daline Rêfaimaŭ.

14. Давід быў тады ва ўмацаваным месцы, а атрад Філістымлянаў - у Віфляеме.

David byŭ tady va ŭmacavanym mescy, a atrad Filistymlânaŭ - u Viŭflâeme.

15. І захацеў Давід піць і сказаў: хто напоіць мяне вадою з калодзежа Віфляемскага, што каля брамы?

Ì zahaceŭ David pic' ì skazaŭ: hto napoic' mâne vadoû z kalodzeža Viŭflâemskaga, što kalâ bramy?

16. Тады трое гэтых адважных прабіліся праз табар Філістымскі і зачарпнулі вады з калодзежа Віфляемскага, што каля брамы, і ўзялі і прынеслі Давіду. Але ён не захацеў піць яе і выліў яе дзеля славы Госпада,

Tady troe gètyh advažnyh prabilisâ praz tabar Filistymski ì začarpnuli vady z kalodzeža Viŭflâemskaga, što kalâ bramy, ì ŭzâli ì prynes'li Davidu. Ale ën ne zahaceŭ pic' âe ì vyliŭ âe dzelâ slavy Gospada,

17. і сказаў: ахавай мяне, Госпадзе, каб я зрабіў гэта! ці ня кроў гэтых людзей, якія хадзілі пад небясьпекаю іх жыцьцю? і не хацеў піць яе.

Вось, што зрабілі гэтыя трое адважных!

ì skazaŭ: ahavaj mâne, Gospadze, kab â zrabiŭ gèta! ci nâ kroŭ gètyh lûdzej, âkiâ hadzili pad nebâs'pekaû ih žyc'cû? ì ne haceŭ pic' âe. Vos', što zrabili gètyâ troe advažnyh!

18. І Авэса, брат Ёава, сын Саруін, быў галоўны з трох: ён забіў дзідаю сваёю трыста чалавек і быў у славе ў тых трох.

Ì Avèsa, brat Ěava, syn Saruìn, byŭ galoŭny z troh: ën zabiŭ dzidaŭ svaëŭ trysta čalavek ì byŭ u slave ŭ tyh troh.

19. З трох ён быў самы знакаміты і быў начальнік, але з тымі трыма не раўняўся.

Z troh ën byŭ samy znakamity ì byŭ načal'nik, ale z tymi tryma ne raŭnâŭsâ.

20. Ванэя, сын Ёдая, мужа адважнага, вялікі па дзеях, з Каўцаіла: ён пабіў двух сыноў Арыіла Маавіцкага; ён жа сышоў і забіў ільва ў рове ў сьнежны час;

Vanèâ, syn Ědaâ, muža advažnaga, vâlikì pa dzeâh, z Kaŭcaila: ën pabiŭ dvuh synoŭ Aryila Maavickaga; ën ža syšoŭ ì zabiŭ il'va ŭ rove ŭ s'nežny čas;

21. ён жа забіў аднаго Егіпцяніна, чалавека віднага; у руцэ ў Егіпцяніна была дзіда, а ён пайшоў да яго з кіем і адабраў дзіду з рук у Егіпцяніна і забіў яго ягонай жа дзідай:

ën ža zabiŭ adnago Egipcânina, čalaveka vidnaga; u rucè ŭ Egipcânina byla dzida, a ën pajšoŭ da âgo z kiem ì adabraŭ dzidu z ruk u Egipcânina ì zabiŭ âgo âgonaj ža dzidaj:

22. вось, што зрабіў Ванэя, сын Ёдаеў, і ён быў у славе ў трох адважных;

vos', što zrabiiŭ Vanèâ, syn Ědaeŭ, i ěn byŭ u slave ŭ troh advažnyh;

23. ён быў знатнейшы за трыццаць, але з тымі трыма не раўняўся. І паставіў яго Давід бліжэйшым выканаўцам сваіх загадаў.

ěn byŭ znatnejšy za tryccac', ale z tymi tryma ne raŭnâŭsâ. I pastaviŭ âgo David bližèjšym vykanaŭcam svaih zagadaŭ.

24. Асаіл, брат Ёава - у ліку трыццаці; Элханан, сын Дадэ, зь Віфляема,

25. Шама Харадзіцянін, Эліка Харадзіцянін,

26. Хэрэц Палціцянін, Іра, сын Ікеша, Тэкаіцянін,

27. Эвіезэр Анатацянін, Мэбунай Хушацянін,

28. Цалмон Ахахіцянін, Магарай Нэтафатыцянін,

29. Хэлэў, сын Бааны, Нэтафатыцянін, Ітай, сын Рыбая, з Гівы сыноў Веньямінавых,

Hèlèŭ, syn Baany, Nètafatycânin, Itaj, syn Rybaâ, z Givy synouŭ Ven'âminavyh,

30. Ванэя Піратанянін, Ідай з Нахлэ-Гааша,

31. Аві-Арбатыцянін, Азмавэт Бархуміцянін,

32. Эліяхба Шаалбанянін; з сыноў Яшэна - Ёнатан,

33. Шама Гарарыцянін; з сыноў Яшэна - Ёнатан,

34. Эліфэлэт, сын Ахасбая, сына Магахаці, Эліям, сын Ахітафэла,
Гіланянін,

Èlifèlèt, syn Ahasbaâ, syna Magahaci, Èliâm, syn Ahitafèla, Gilanânin,

35. Хэцрай Кармэліцянін, Паарай Арбіцянін,

Hècraj Karmèlicânin, Paaraj Arbicânin,

36. Ігал, сын Натана, з Цобы, Бані Гадзіцянін,

Ìgal, syn Natana, z Coby, Bani Gadzicânin,

37. Цалэк Аманіцянін, Нахарай Бэрацянін, збраяносец Ёава, сына Саруі,

Calèk Amanicânin, Naharaj Bèracânin, zbraânosec Ěava, syna Sarui,

38. Іра Ітрыцянін, Гарэб Ітрыцянін,

Ìra Ìtrycânin, Garèb Ìtrycânin,

39. Урыя Хэтэянін. Усіх трыццаць сем.

Uryâ Hètèânin. Usih tryccac' sem.

24 Кіраўнік

1. Гнеў Гасподні зноў загарэўся на Ізраільцянаў, і абудзіў Ён у іх Давіда
сказаць: ідзі, палічы Ізраіля і Юду.

*Gneŭ Gaspodni znoŭ zagarèŭsâ na Ìzrail'cânaŭ, ì abudziŭ Ěn u ih Davida
skazac': idzi, paličy Ìzrailâ ì Ūdu.*

2. І сказаў цар Ёаву ваеначальніку, які быў пры ім: прайдзі па ўсіх
плямёнах Ізраілевых і Юдавых ад Дана да Вірсавіі, і палічэце народ, каб
мне ведаць лік народу.

*Ì skazaŭ car Ěavu vaenačal'niku, âki byŭ pry im: prajdzi pa ŭsih plâmënah
Ìzrailevyh ì Ūdavyh ad Dana da Vîrsaviî, ì paličèce narod, kab mne vedac' lik
narodu.*

3. І сказаў Ёаў цару: Гасподзь Бог твой хай памножыць столькі народу,

колькі ёсьць, і яшчэ ў столькі разоў столькі, а вочы гаспадара майго цара хай убачаць; але навошта гаспадар мой цар жадае гэтай дзеі?

Ì skazaŭ Ęaŭ caru: Gaspodz' Bog tvoj haj pamnožyc' stol'ki narodu, kol'ki ës'c', i âščè ũ stol'ki разоŭ stol'ki, a vočy gaspadara majgo cara haj ubačac'; ale navošta gaspadar moj car žadae gètaj dzei?

4. Але словы цара Ёаву і ваеначальнікам перамагло. І пайшоў Ёаў з начальнікамі ад цара лічыць народ Ізраільскі.

Ale slovy cara Ęavu i vaenačal'nikam peramaglo. Ì pajšoŭ Ęaŭ z načal'nikami ad cara ličyc' narod Ìzrail'ski.

5. І перайшлі яны Ярдан і спыніліся ў Араэры, на правым баку горада, які сярод даліны Гадавай, да Язэра;

Ì perajšli âny Ârdan i spynilisâ ũ Araèry, na pravym baku gorada, âki sârod daliny Gadavaj, da Âzèra;

6. і прыйшлі ў Галаад і ў зямлю Тахтым-Хадшы; і прыйшлі ў Дан-Яан і абышлі Сідон;

ì pryjšli ũ Galaad i ũ zâmlû Tahtym-Hadšy; ì pryjšli ũ Dan-Âan i abyšli Sìdon;

7. і прыйшлі да ўмацаваньня Тыра і ва ўсе гарады Хівэянаў і Хананэянаў і выйшлі на поўдзень Юдэі ў Вірсавію;

ì pryjšli da ũmacavan'nâ Tyra i va ũse garady Hivèânaŭ i Hananèânaŭ i vyjšli na poŭdzen' Ŭdèi ũ Vîrsaviû;

8. і абышлі ўсю зямлю і прыйшлі празь дзевяць месяцаў і дваццаць дзён у Ерусалім.

ì abyšli ũsû zâmlû ì pryjšli праз' dzevâc' mesâcaŭ ì dvaccac' dzën u Erusalim.

9. І падаў Ёаў сьпіс народнага перапісу цару; і выявілася, што Ізраільцянаў было васямсот тысяч мужчын моцных, здольных ваяваць, а Юдэянаў пяцьсот тысяч.

Ì padaŭ Ęaŭ s'pis narodnaga perapìsu caru; ì vyâvilasâ, što Ìzrail'cânaŭ bylo

vasâmsot tysâč mužčyn mocnyh, zdol'nyh vaâvac', a Ûdèânaŭ pâc'sot tysâč.

10. І здрыганулася сэрца Давідава пасья таго, як ён палічыў народ. І сказаў Давід Госпаду: цяжка зграшыў я, зрабіўшы так; і сёньня малю Цябе, Госпадзе, даруй грэх рабу Твайму, бо надта неразумна зрабіў я.

Ì zdryganulasâ sèrca Davidava pas'lâ tago, âk ên paličyŭ narod. Ì skazaŭ David Gospadu: câžka zgrašyŭ â, zrabiŭšy tak; ì sën'nâ malû Câbe, Gospadze, daruj grèh rabu Tvajmu, bo nadta nerazumna zrabiŭ â.

11. Калі Давід устаў на другі дзень раніцай, дык было слова Госпада Гаду прароку, празарліўцу Давідаваму:

Kali David ustaŭ na drugi dzen' ranicaj, dyk bylo slova Gospada Gadu praroku, prazarliŭcu Davidavamu:

12. ідзі і скажы Давіду: так кажа Гасподзь: тры кары прапаную Я табе; выберы сабе адну зь іх, якая спасьцігла б цябе.

idzi ì skažy Davidu: tak kaža Gaspodz': try kary prapanuŭ Â tabe; vybery sabe adnu z' ih, âkaâ spas'cigla b câbe.

13. І прыйшоў Гад да Давіда, і абвясціў яму, і сказаў яму: выбірай сабе, ці быць голаду ў краіне тваёй сем гадоў, альбо каб ты тры месяцы бегаў ад непрыяцеляў тваіх, і яны перасьледавалі цябе, альбо каб тры дні была згубная пошасць у краіне тваёй? цяпер рассудзі і вырашы, што мне адказваць Таму, Хто паслаў мяне.

Ì pryjšoŭ Gad da Davida, ì abvâs'ciŭ âmu, ì skazaŭ âmu: vybìraj sabe, cì byc' goladu ŭ kraïne tvaëj sem gadoŭ, al'bo kab ty try mesâcy begaŭ ad nepryâcelâŭ tvaih, ì âny peras'ledavali câbe, al'bo kab try dni byla zgubnaâ pošas'c' u kraïne tvaëj? câper rassudzi ì vyrašy, što mne adkazvac' Tamu, Hto paslaŭ mâne.

14. І сказаў Давід Гаду: цяжка мне вельмі; але няхай упаду я ў рукі

Госпаду, бо вялікая міласэрнасьць Ягоная; толькі б у руці людзкія ня ўпасьці мне.

Ì skazaŭ David Gadu: cãžka mne vel'mi; ale nãhaj upadu â ŭ ruki Gospadu, bo vãlikaâ milasèrnas'c' Âgonaâ; tol'ki b u ruki lûdzkiâ nã ŭpas'ci mne.

15. І паслаў Гасподзь пошасьць і паморак на Ізраільцянаў ад раніцы да назначанага часу; і памерла з народу, ад Дана да Вірсавіі, семдзесят тысяч чалавек.

Ì paslaŭ Gaspodz' pošas'c' i pamorak na Ìzrail'cãnaŭ ad ranicy da naznačanaga času; i pamerla z narodu, ad Dana da Vîrsaviî, semdzesât tysãč čalavek.

16. І працягнуў анёл Божы руку сваю на Ерусалім, каб спустошыць яго; але Гасподзь пашкадаваў пра бедства і сказаў анёлу, які пабіваў народ: досыць, цяпер адпусьці руку тваю. А анёл Гасподні быў тады каля гумна Орны Евусэяніна.

Ì pracâgnuŭ anël Božy ruku svaŭ na Erusalim, kab spustošyc' âgo; ale Gaspodz' paškadavaŭ pra bedstva i skazaŭ anëlu, âki pabivaŭ narod: dosyc', cãper adpus'ci ruku tvaŭ. A anël Gaspodni byŭ tady kalâ gumna Orny Evusèânina.

17. І сказаў Давід Госпаду, калі ўбачыў анёла, які біў народ, кажучы: вось, я зграшыў, я зрабіў беззаконна; а гэтыя авечкі, што зрабілі яны? хай жа рука Твая абернецца на мяне і на дом бацькі майго.

Ì skazaŭ David Gospadu, kalì ŭbačyŭ anëla, âki biŭ narod, kažučy: vos', â zgrašyŭ, â zrabiŭ bezzakonna; a gètyâ avečkì, što zrabili âny? haj ža ruka Tvaâ abernecca na mâne i na dom bac'ki majgo.

18. І прыйшоў у той дзень Гад да Давіда і сказаў: ідзі, пастаў ахвярнік Госпаду на гумне ў Орны Евусэяніна.

Ì pryjšoŭ u toj dzen' Gad da Davida i skazaŭ: idzi, pastaŭ ahvârnik Gospadu

na gumne ŭ Orny Evuseânina.

19. І пайшоў Давід па слове Гада, як загадаў Гасподзь.

Ì pajšoŭ David pa slove Gada, âk zagadaŭ Gaspodz'.

20. І зірнуў Орна і ўбачыў цара і слуг ягоных, якія ішлі да яго, і выйшаў Орна і паклانیўся цару тварам сваім да зямлі.

Ì zirnuŭ Orna ì ŭbačyŭ cara ì slug âgonyh, âkiâ išli da âgo, ì vyjšaŭ Orna ì paklaniŭsâ caru tvaram svaim da zâmlì.

21. І сказаў Орна: навошта прыйшоў гаспадар мой цар да раба свайго? І сказаў Давід: купіць у цябе гумно, каб зладзіць ахвярнік Госпаду, каб спынілася пабіваньне народу.

Ì skazaŭ Orna: navošta pryjšoŭ gaspadar moj car da raba svajgo? Ì skazaŭ David: kupic' u câbe gumno, kab zladzic' ahvârnik Gospadu, kab spynilasâ pabivan'ne narodu.

22. І сказаў Орна Давіду: хай возьме і ўзьнясе ў ахвяру гаспадар мой цар, што яму заўгодна. Вось валы для цэласпаленьня і падводы і вупраж валовая на дровы.

Ì skazaŭ Orna Davidu: haj voz'me ì ŭz'nâse ŭ ahvâru gaspadar moj car, što âmu zaŭgodna. Vos' valy dlâ cèlaspalen'nâ ì padvody ì vupraž valovaâ na drovy.

23. Усё гэта, цару, Орна аддае цару. Яшчэ сказаў Орна цару: Гасподзь Бог твой хай будзе мілажальны да цябе!

Usë gèta, caru, Orna addae caru. Âščè skazaŭ Orna caru: Gaspodz' Bog tvoj haj budze milažal'ny da câbe!

24. Але цар сказаў Орну: не, я заплачу табе, што каштуе, і не ўзьнясу Госпаду Богу майму ахвяры, узятай дарам. І купіў Давід гумно і валуў за пяцьдзясят сікляў срэбра.

Ale car skazaŭ Ornu: ne, â zaplaču tabe, što kaštue, ì ne ŭz'nâsu Gospadu

Bogu majmu ahvâry, uzâtaj daram. Ì kupiŭ David gumno ì valoŭ za pâc'dzâsât siklâŭ srèbra.

25. І зладзіў там Давід ахвярнік Госпаду і прынёс цэласпаленьні і мірныя ахвяры. І ўмілажаліўся Гасподзь з краіны, і спынілася пошасьць у Ізраільцянаў.

Ì zladziŭ tam David ahvârnik Gospadu ì prynës cèlaspalen'ni ì mîrnyâ ahvâry. Ì ŭmilažaliŭsâ Gaspodz' z krainy, ì spynilasâ pošas'c' u Ìzrail'cânaŭ.

3 ЦАРСТВАЎ

1 Кіраўнік

1. І цар Давід састарыўся, увайшоў у сталы век, дык накрывалі яго вопраткай, але ня мог сагрэцца.

Ì car David sastaryŭsâ, uvajšoŭ u staly vek, dyk nakryvali âgo vopratkaj, ale nâ mog sagrècca.

2. І сказалі яму слугі ягоныя: няхай пашукаюць гаспадару нашаму цару маладую дзяўчыну, каб яна стаяла перад царом і хадзіла за ім і ляжала зь ім, - і будзе цёпла гаспадару нашаму цару.

Ì skazali âmu slugi âgonyâ: nâhaj pašukaŭc' gaspadaru našamu caru maladuŭ dzâŭčynu, kab âna staâla perad carom i hadzila za im i lâžala z' im, - i budze cëpla gaspadaru našamu caru.

3. І шукалі прыгожую дзяўчыну ва ўсіх межах Ізраільскіх, і знайшлі Авісагу Сунаміцянку, і прывялі яе да цара.

Ì šukali prygožuŭ dzâŭčynu va ŭsich mežah Ìzrail'skih, i znajšli Avisagu Sunamicânku, i pryvâli âe da cara.

4. Дзяўчына была вельмі прыгожая, і хадзіла яна за царом і прыслужвала яму; але цар не спазнаў яе.

Dzâŭčyna byla vel'mi prygožaâ, i hadzila âna za carom i pryslužvala âmu; ale car ne spaznaŭ âe.

5. Аданія, сын Агіты, заганарыўшыся, казаў: я буду царом. І завёў сабе калясьніцы і коньнікаў і пяцьдзясят чалавек скараходаў.

Adaniâ, syn Agity, zaganaryŭšysâ, kazaŭ: â budu carom. Ì zavëŭ sabe

kalâs'nicy i kon'nikaŭ i pâc'dzâsât čalavek skarahodaŭ.

6. А бацька ніколі не назаляўся яму пытаньнем: навошта ты гэта робіш? А ён быў вельмі прыгожы і нарадзіўся ў яго пасьяля Авэсалома.

A bac'ka nikoli ne nazalâŭsâ âmu pytan'nem: navošta ty gèta robiš? A ën byŭ vel'mi prygožy i naradziŭsâ ŭ âgo pas'lâ Avèsaloma.

7. І раіўся ён зь Ёавам, сынам Саруіным, і з Авіятарам сьвятаром, і яны дапамагалі Аданію.

Ì raiŭsâ ën z' Ěavam, synam Saruïnym, i z Aviâtaram s'vâtarom, i âny dapamagali Adaniŭ.

8. Але сьвятар Садок і Ванэя, сын Ёдаеў, і прарок Натан, і Сэмэй, і Рысій, і мацакі Давідавыя ня былі на баку Аданіі.

Ale s'vâtar Sadok i Vanèâ, syn Ědaeŭ, i prarok Natan, i Sèmèj, i Rysij, i macaki Davidavyâ nâ byli na baku Adaniì.

9. І закалоў Аданія авечак і валоў і цялят каля каменя Захэлэт, што каля крыніцы Рагэль, і запрасіў усіх братоў сваіх, сыноў цара, з усімі Юдэямі, якія служылі ў цара.

Ì zakaloŭ Adaniâ avečak i valoŭ i cêlât kalâ kamenâ Zahèlèt, što kalâ krynicy Ragèl', i zaprasiŭ usih bratoŭ svaih, synoŭ cara, z usimi Ūdèâmi, âkiâ služyli ŭ cara.

10. А прарока Натана і Ванэю, і тых мацакоў, і Саламона, брата свайго, не запрасіў.

A praroka Natana i Vanèû, i tyh macakoŭ, i Salamona, brata svajgo, ne zaprasiŭ.

11. Тады Натан сказаў Вірсавіі, маці Саламонавай, кажучы: ці чула ты, што Аданія, сын Агітын, зрабіўся царом, а гаспадар наш Давід, ня ведае пра тое?

Tady Natan skazaŭ Vîrsaviì, maci Salamonavaj, kažučy: ci čula ty, što Adaniâ,

syn Agityn, zrabïüsâ carom, a gaspadar naš David, nâ vedae pra toe?

12. Цяпер, вось, я раю табе: ратуï жыцьцё тваё і жыцьцё сына твайго Саламона.

Câper, vos', â raû tabe: ratuj žyc'cë tvaë i žyc'cë syna tvajgo Salamona.

13. Ідзі і ўвайдзі да цара Давіда і скажы яму: ці не прысягаўся ты, гаспадару мой цар, рабыні тваёй, кажучы: сын твой Саламон будзе царом пасля мяне, і ён сядзе на троне маім? Чаму ж зацараваў Аданія?

İdzi i ũvajdzi da cara Davida i skažy âmu: ci ne prysâgaŭsâ ty, gaspadaru moj car, rabyni tvaëj, kažučy: syn tvoj Salamon budze carom pas'lâ mâne, i ën sâdze na trone maïm? Čamu ž zacaravaŭ Adaniâ?

14. І вось, калі ты яшчэ будзеш гаварыць з царом, увайду і я сьледам за табою і дапоўню словы твае.

İ vos', kalì ty âščè budzeš gavaryc' z carom, uvajdu i â s'ledam za tabou i dapouñu slovy tvae.

15. Вірсавія пайшла да цара ў спальню; цар быў вельмі стары, і Авісага Сунаміцянка прылужвала цару;

Vïrsaviâ pajšla da cara ũ spal'nû; car byŭ vel'mi stary, i Avisaga Sunamicânka prylužvala caru;

16. і нахілілася Вірсавія і пакланілася цару; і сказаў цар: што табе?

İ nahililasâ Vïrsaviâ i paklanilasâ caru; i skazaŭ car: što tabe?

17. Яна сказала яму: гаспадару мой цару! ты прысягаў рабе тваёй Госпадам Богам тваім: сын твой Саламон будзе валадарыць пасля мяне і ён сядзе на троне маім.

Âna skazala âmu: gaspadaru moj caru! ty prysâgaŭ rabe tvaëj Gospadam Bogam tvaim: syn tvoj Salamon budze valadaryc' pas'lâ mâne i ën sâdze na trone maïm.

18. А цяпер, вось, Аданія зацараваў, і ты, гаспадару мой цару, ня

ведаеш пра тое.

A câper, vos', Adaniâ zacaravaŭ, i ty, gaspadaru moj caru, nâ vedaeš pra toe.

19. І закалоў ён многа валоў, цялят і авечак і запрасіў усіх сыноў царскіх і сьвятара Авіятара і ваеначальніка Ёава: а Саламона, раба твайго, не запрасіў.

Ì zakaloŭ ën mnoga valoŭ, cãlãt i avečak i zaprasiŭ usih synoŭ carskih i s'vãtara Aviãtara i vaenačal'nika Ęava: a Salamona, raba tvajgo, ne zaprasiŭ.

20. А ты, гаспадару мой, - цар, і вочы ўсіх Ізраільцянаў глядзяць на цябе, каб ты абвясціў ім, хто сядзе на троне гаспадара майго цара пасья яго;

A ty, gaspadaru moj, - car, i vočy ŭsih Ęzrail'cãnaŭ glãdzãc' na cãbe, kab ty abvãs'ciŭ ìm, hto sãdze na trone gaspadara majgo cara pas'lã ãgo;

21. інакш, калі гаспадар мой цар спачне з бацькамі сваімі, упадзе віна на мяне і на сына майго Саламона.

ìnakš, kalì gaspadar moj car spačne z bac'kami svaìmi, upadze vìnã na mãne i na synã majgo Salamona.

22. Калі яна яшчэ гаварыла з царом, прыйшоў і прарок Натан.

Kalì ãna ãšcè gavaryla z carom, pryjšoŭ i prarok Natan.

23. І сказалі цару, кажучы: вось, Натан прарок. І ўвайшоў ён да цара і паклانیўся цару тварам да зямлі.

Ì skazalì caru, kažučy: vos', Natan prarok. Ì ŭvajšoŭ ën da cara i paklaniŭsã caru tvaram da zãmlì.

24. І сказаў Натан: гаспадару мой цар! ці сказаў ты: Аданія будзе валадарыць пасья мяне і ён сядзе на троне маім?

Ì skazaŭ Natan: gaspadaru moj car! ci skazaŭ ty: Adaniã budze valadaryc' pas'lã mãne i ën sãdze na trone maìm?

25. Бо ён сёння сышоў і закалоў многа валоў, цялят і авечак і запрасіў

усіх сыноў царскіх і ваеначальнікаў і сьвятара Авіятара, і вось, яны ядуць і п'юць у яго і кажуць: хай жыве цар Аданія!

Bo ěn sěn'nâ syšoŭ ì zakaloŭ mnoga valoŭ, cĕlĕt ì avečak ì zaprasiŭ usih synoŭ carskih ì vaenačal'nikaŭ ì s'vĕtara Aviĕtara, ì vos', âny âduc' ì p'ŭc' u âgo ì kaŭuc': haj ŭyve car Adaniĕ!

26. А мяне, раба твайго, і сьвятара Садока, і Ванэю, сына Ёдаевага, і Саламона, раба твайго, не запрасіў.

A mâne, raba tvajgo, ì s'vĕtara Sadoka, ì Vanĕŭ, syna Ėdaevaga, ì Salamona, raba tvajgo, ne zaprasiŭ.

27. Ці ня сталася гэта па волі гаспадара майго цара, і чаму ты не адкрыў рабу твайму, хто сядзе на троне гаспадара майго цара пасья яго?

Ci nĕ stalasĕ gĕta pa voli gaspadara majgo cara, ì čamu ty ne adkryŭ rabu tvajmu, hto sĕdze na trone gaspadara majgo cara pas'lĕ âgo?

28. І адказаў цар Давід і сказаў: паклічце да мяне Вірсавію. І ўвайшла яна і стала перад царом.

Ĭ adkazaŭ car David ì skazaŭ: pakličce da mâne Vĭrsaviŭ. Ĭ ŭvajšla âna ì stala perad carom.

29. І прысягаў цар і сказаў: жывы Гасподзь, Які выбаўляе душу маю ад усякай бяды!

Ĭ prysĕgaŭ car ì skazaŭ: ŭyvy Gaspodz', Âki vybaŭlĕe dušu maŭ ad usĕkaj bĕdy!

30. як я прысягаў табе Госпадам Богам Ізраілевым, кажучы, што Саламон, сын твой, будзе валадарыць пасья мяне і ён сядзе на троне маім замест мяне, так і я зраблю гэта сёння.

âk â prysĕgaŭ tabe Gospadam Bogam Ĭzrailevym, kaŭučy, što Salamon, syn tvoĭ, budze valadaryc' pas'lĕ mâne ì ěn sĕdze na trone maĭm zamest mâne,

tak i â zrablû gèta sën'nâ.

31. I нахілілася Вірсавія тварам да зямлі, і пакланілася цару, і сказала: хай жыве гаспадар мой цар Давід вечна!

Ì nahililasâ Vîrsaviâ tvaram da zâmlî, ì paklanilasâ caru, ì skazala: haj žyve gaspadar moj car David večna!

32. I сказаў цар Давід: клікніце мне сьвятара Садока і прарока Натана і Ванэю, сына Ёдаевага. I ўвайшлі яны да цара.

Ì skazaŭ car David: kliknice mne s'vâtara Sadoka ì praroka Natana ì Vanèù, syna Ėdaevaga. Ì ŭvajšli âny da cara.

33. I сказаў ім цар: вазьмеце з сабою слуг гаспадара вашага і пасадзеце Саламона, сына майго, на мула майго, і зьвядзеце яго ў Гіён,

Ì skazaŭ ìm car: vaz'mece z saboû slug gaspadara vašaga ì pasadzece Salamona, syna majgo, na mula majgo, ì z'vâdzece âgo ŭ Giën,

34. і хай памажа яго там Садок сьвятар і Натан прарок у цара над Ізраілем, і затрубеце ў трубу і абвясьцеце: хай жыве цар Саламон!

ì haj pamaža âgo tam Sadok s'vâtar ì Natan prarok u cara nad Ìzrailem, ì zatrubece ŭ trubu ì abvâs'cece: haj žyve car Salamon!

35. Потым прывядзеце яго назад, і ён прыйдзе і сядзе на троне маім; ён будзе цараваць замест мяне; яму запавядаў я быць правадыром Ізраіля і Юды.

Potym pryvâdzece âgo nazad, ì ên pryjdze ì sâdze na trone maïm; ên budze caravac' zamest mâne; âmu zapavâdaŭ â byc' pravadyrom Ìzrailâ ì Ūdy.

36. I адказваў Ванэя, сын Ёдаеў, цару і сказаў: амін, - хай скажа так Гасподзь Бог гаспадара майго цара:

Ì adkazvaŭ Vanèâ, syn Ėdaeŭ, caru ì skazaŭ: amin, - haj skaža tak Gaspodz' Bog gaspadara majgo cara:

37. як быў Гасподзь Бог з гаспадаром маім царом, так хай будзе Ён з

Саламонам і хай узвысіць трон ягоны вышэй за трон гаспадара майго цара Давіда!

âk byŭ Gaspodz' Bog z gaspadarom maim carom, tak haj budze Ęn z Salamonom i haj uzvysic' tron âgony vyšěj za tron gaspadara majgo cara Davida!

38. І пайшлі Садок сьвятар і Натан прарок і Ванэя, сын Ёдая, Хэлэтэі і Фэлэтэі, і пасадзіла Саламона на мула цара Давіда, і павялі яго ў Гіён.

Ĭ pajšli Sadok s'vâtar i Natan prarok i Vanèâ, syn Ędaâ, Hèlètèi i Fèlètèi, i pasadzila Salomona na mula cara Davida, i pavâli âgo ŭ Giën.

39. І ўзяў Садок сьвятар рог з алеем з скініі і памазаў Саламона. І затрубілі ў трубу, і ўвесь народ усклікаў: хай жыве цар Саламон!

Ĭ ŭzâŭ Sadok s'vâtar rog z aleem z skiniï i pamazaŭ Salomona. Ĭ zatrubili ŭ trubu, i ŭves' narod usklikaŭ: haj žyve car Salamon!

40. І ўвесь народ праводзіў Саламона, і іграў народ на жалейках і вельмі радаваўся, так што зямля расьсядалася ад крыкаў яго.

Ĭ ŭves' narod pravodziŭ Salomona, i igraŭ narod na žalejkah i vel'mi radavaŭsâ, tak što zâmlâ ras'sâdalasâ ad krykaŭ âgo.

41. І пачуў Аданія і ўсе запрошаныя ім, як толькі перасталі есьці: а Ёаў, пачуўшы гук трубы, сказаў: з чаго гэты шум расхваляванага горада?

Ĭ pačuŭ Adaniâ i ŭse zaprošanyâ im, âk tol'ki perastali es'ci: a Ęaŭ, pačuŭšy guk truby, skazaŭ: z čago gèty šum rashvalâvanaga gorada?

42. Яшчэ ён гаварыў, як прыйшоў Ёнатан, сын сьвятара Авіятара. І сказаў Аданія: увайдзі; ты - сумленны чалавек і нясеш добрую вестку.

Âščè èn gavaryŭ, âk pryjšoŭ Ęnatan, syn s'vâtara Aviâtara. Ĭ skazaŭ Adaniâ: uvajdzi; ty - sumlenny čalavek i nâseš dobruŭ vestku.

43. І адказваў Ёнатан і сказаў Аданію: так, гаспадар наш цар паставіў Саламона царом;

Ì adkazvaŭ Ęnatan ì skazaŭ Adaniŭ: tak, gaspadar nař car pastaviŭ Salamona carom;

44. ì паслаŭ цар зь ім Садока сьвятара ì Натана прарока, ì Ванэю, сына Ёдая, ì Хэлэтэяŭ ì Фэлэтэяŭ, ì яны пасадзілі яго на мула царскага;

ì paslaŭ car z' im Sadoka s'vâtara ì Natana praroka, ì Vanèŭ, syna Ędaâ, ì Hèlètèâŭ ì Fèlètèâŭ, ì âny pasadzili âgo na mula carskaga;

45. ì памазали яго Садок сьвятар ì Натан прарок у цара ŭ Гіёне, ì адтуль выправіліся з радасьцю, ì прыйшоŭ у рух горад. Вось чаго шум, які вы чуеце.

ì pamazali âgo Sadok s'vâtar ì Natan prarok u cara ŭ Giëne, ì adtul' vypravilisâ z radas'cŭ, ì pryjšoŭ u ruh gorad. Vos' čago řum, âki vy čuece.

46. ì Саламон ужо сеŭ на царскім троне.

Ì Salamon užo seŭ na carskim trone.

47. ì слугі цара прыходзілі павіншаваць гаспадара нашага цара Давіда, кажучы: Бог твой няхай праславіць імя Саламона больш за тваё імя ì хай узвысіць трон ягоны вышэй за твой трон. ì пакланіўся цар на ложку сваім,

Ì slugi cara pryhodzili pavinřavac' gaspadara našaga cara Davida, kažučy: Bog tvoj nâhaj praslavic' imâ Salamona bol'ř za tvaë imâ ì haj uzvysic' tron âgony vyšej za tvoj tron. ì paklaniŭsâ car na ložku svaim,

48. ì сказаŭ цар так: дабраславёны Гасподзь Бог Ізраілеŭ, Які сённяя даŭ ад семя майго пасаджанага на троне маім, ì вочы мае бачаць гэта!

ì skazaŭ car tak: dabraslavëny Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, Âki sën'nâ daŭ ad semâ majgo pasadžanaga na trone maim, ì vočy mae bačac' gèta!

49. Тады спалохаліся ì ўсталі ўсе запрошаныя, якія былі ў Аданіі, ì пайшлі кожны сваёй дарогаю.

Tady spalohalisâ ì ŭstali ŭse zaprořanyâ, âkiâ byli ŭ Adaniì, ì pajřli kožny

svaëj darogaû.

50. А Аданія, баючыся Саламона, устаў і пайшоў і ўхапіўся за рогі ахвярніка.

A Adaniâ, baûčysâ Salamona, ustaŭ i pajšoŭ i ŭhapiŭsâ za rogi ahvârnikâ.

51. І данесьлі Саламону, кажучы: вось, Аданія баіцца цара Саламона, і вось, ён трымаецца за рогі ахвярніка, кажучы: хай прысягне мне цяпер цар Саламон, што ён не заб'е раба свайго мечам.

Ì danes'li Salamonu, kažučy: vos', Adaniâ baicca cara Salamona, i vos', ën trymaeccâ za rogi ahvârnikâ, kažučy: haj prysâgne mne câper car Salamon, što ën ne zab'e raba svajgo mečam.

52. І сказаў Саламон: калі ён будзе чалавекам сумленным, дык ніводзін волас ягоны не ўпадзе на зямлю; калі ж знойдзецца ў ім падступства, дык памрэ.

Ì skazaŭ Salamon: kalì ën budze čalavekam sumlennym, dyk nivodzìn volas âgony ne ŭpadze na zâmlû; kalì ž znojdzecca ŭ ìm padstupstva, dyk pamrè.

53. І паслаў Саламон, і прывялі яго да ахвярніка. І ён прыйшоў і паклانیўся цару Саламону. І сказаў яму Саламон: ідзі ў дом свой.

Ì paslaŭ Salamon, i pryvâli âgo da ahvârnikâ. Ì ën pryjšoŭ i paklaniŭsâ caru Salamonu. Ì skazaŭ âmu Salamon: idzi ŭ dom svoj.

2 Кіраўнік

1. Наблізіўся час памерці Давіду, і запавядаў ён сыну свайму Саламону, кажучы:

Nabliziŭsâ čas pamerçi Davidu, i zapavâdaŭ ën synu svajmu Salamonu, kažučy:

2. вось, я адыходжу ў дарогу ўсёй зямлі, а ты будзь цьвёрды і будзь

мужны

vos', â adyhodžu ů darogu ůsěj zâmlì, a ty budz' c'vërdy ì budz' mužny

3. і захоўвай заповіт Госпада Бога твайго, ходзячы шляхамі Ягонымі і трымаючыся статутаў Ягоных і заповедзяў Ягоных, і вызначэньняў Ягоных і пастановаў Ягоных, як напісана ў законе Майсеевым, каб быў ты разумны ва ўсім, што будзеш рабіць, і ўсюды, куды зьвернешся;

ì zahoŭvaj zapavet Gospada Boga tvajgo, hodzâčy šlâhamì Âgonymì ì trymaŭčysâ statutaŭ Âgonyh ì zapavedzâŭ Âgonyh, ì vyznačèn'nâŭ Âgonyh ì pastanovaŭ Âgonyh, âk napìsana ů zakone Majseevym, kab byŭ ty razumny va ůsim, što budzeš rabic', ì ůsŭdy, kudy z'verneššâ;

4. каб Гасподзь выканаў слова Сваё, якое Ён сказаў пра мяне, кажучы: калі сыны твае будуць сачыць за шляхамі сваімі, каб хадзіць прад Мною ў ісьціне ад усяго сэрца свайго і ад усёй душы сваёй, дык не перавядзецца муж ад цябе на троне Ізраілевым.

kab Gaspodz' vykanaŭ slova Svaë, âkoe Ęn skazaŭ pra mâne, kažučy: kali syny tvae buduc' sačyc' za šlâhamì svaimì, kab hadzic' prad Mnoŭ ů is'cìne ad usâgo sèrca svajgo ì ad usěj dušy svaëj, dyk ne peravâdzecca muž ad câbe na trone Ìzrailevym.

5. Яшчэ: ты ведаеш, што зрабіў мне Ёаў, сын Саруін, як падступіўся ён з двума правадырамі войска Ізраільскага, з Авэнірам, сынам Ніравым, і Амэсаем, сынам Этэравым, як ён аддаў іх сьмерці і праліў кроў ваенную ў мірны час, забарвяніўшы крывёю ваенную пояс на сьцёгнах сваіх і абутак на нагах сваіх:

Âščè: ty vedaеш, što zrabiŭ mne Ęaŭ, syn Saruìn, âk padstupiŭsâ Ęn z dvuma pravadyramì vojska Ìzrail'skaga, z Avènìram, synam Nìravym, ì Amèsaem, synam Etèravym, âk Ęn addaŭ ih s'merci ì praliŭ kroŭ vaennuŭ ů mìrny čas, zabarvâniŭšy kryvëŭ vaennaŭ poâs na s'cègnah svaih ì abutak na nagah

svaih:

6. учыні паводле мудрасьці тваёй, каб не адпусьціць сівізну ягоную мірна ў апраметную.

učynì pavodle mudras'ci tvaëj, kab ne adpus'cìc' sìviznu âgonuû mìrna ŭ aprametnuû.

7. А сынам Вэрзэлія Галаадыцяніна зрабі ласку, каб яны былі сярод едакоў твайго стала, бо яны прыйшлі да мяне, калі я ўцякаў ад Авэсалома, брата твайго.

A synam Vèrzèliâ Galaadycânina zrabì lasku, kab âny byli sârod edakoŭ tvajgo stala, bo âny pryjšli da mâne, kalì â ŭcâkaŭ ad Avèsaloma, brata tvajgo.

8. Вось яшчэ ў цябе Сэмэй, сын Геры Веньямініцяніна з Бахурыма: ён ліхасловіў мяне цяжкім ліхаслоўем, калі я ішоў у Маханаім; але ён выйшаў насустрач мне каля Ярдана, і я прысягнуў яму Госпадам, кажучы: я не заб'ю цябе мечам;

Vos' âščè ŭ câbe Sèmèj, syn Gery Ven'âminicânina z Bahuryma: ën lihasloviŭ mâne cãžkìm lihasloŭem, kalì â išoŭ u Mahanaìm; ale ën vyjšaŭ nasustrač mne kalâ Ârdana, ì â prysâgnuŭ âmu Gospadam, kažučy: â ne zab'û câbe mečam;

9. А ты не пакінь яго без пакараньня, бо ты чалавек мудры і ведаеш, што табе зрабіць зь ім, каб зьвесьці сівізну ў крыві ў апраметную.

A ty ne pakìn' âgo bez pakaran'nâ, bo ty čalavek mudry ì vedaëš, što tabe zrabìc' z'ìm, kab z'ves'ci sìviznu ŭ kryvì ŭ aprametnuû.

10. І спачыў Давід з бацькамі сваімі і пахаваны быў у горадзе Давідавым.

Ì spačyŭ David z bac'kami svaimì ì pahavany byŭ u goradze Davidavym.

11. Часу валадараньня Давіда над Ізраілем было сорак гадоў: у

Хэўроне цараваў ён сем гадоў і трыццаць тры гады цараваў у Ерусаліме.

Času valadaran'na Davida nad Izrailem bylo sorak gadoŭ: u Hèŭrone caravaŭ ěn sem gadoŭ i tryccac' try gady caravaŭ u Erusalime.

12. І сеў Саламон на троне Давіда, бацькі свайго, і валадараньне ягонае было вельмі моцнае.

Ì seŭ Salamon na trone Davida, bac'ki svajgo, i valadaran'ne âgonae bylo vel'mi mocnae.

13. І прыйшоў Аданія, сын Агіты, да Вірсавіі, маці Саламона. Яна сказала: ці зь мірам прыход твой? І сказаў ён: зь мірам.

Ì pryjšoŭ Adaniâ, syn Agity, da Vîrsavii, maci Salamona. Âna skazala: ci z' mîram pryhod tvoj? Ì skazaŭ ěn: z' mîram.

14. І сказаў ён: у мяне ёсьць слова да цябе. Яна сказала: кажы.

Ì skazaŭ ěn: u mâne ěs'c' slova da câbe. Âna skazala: kaŭy.

15. І сказаў ён: ты ведаеш, што царства належала мне, і ўвесь Ізраіль зьвяртаў да мяне вочы свае, як на будучага цара; але царства адышло ад мяне і дасталася брату майму, бо ад Госпада было гэта яму;

Ì skazaŭ ěn: ty vedaesh, što carstva naležala mne, i ŭves' Izrail' z'vârtaŭ da mâne vočy svae, âk na budučaga cara; ale carstva adyšlo ad mâne i dastalasâ bratu majmu, bo ad Gospada bylo gèta âmu;

16. цяпер я прашу ў цябе аднаго, не адмові мне. Яна сказала яму: кажы.

câper â prašu ŭ câbe adnago, ne admovi mne. Âna skazala âmu: kaŭy.

17. І сказаў ён: прашу цябе, пагавары з царом Саламонам, бо ён не адмовіць табе, каб ён даў мне Авісагу Сунаміцянку за жонку.

Ì skazaŭ ěn: prašu câbe, pagavary z carom Salamonam, bo ěn ne admovic' tabe, kab ěn daŭ mne Avisagu Sunamicânku za žonku.

18. І сказала Вірсавія: добра, я пагавару з царом пра цябе.

Ì skazala Vîrsaviâ: dobra, â pagavaru z carom pra câbe.

19. І ўвайшла Вірсавія да цара Саламона сказаць яму пра Аданію. Цар устаў перад ёю і паклانیўся ёй і сеў на троне сваім. Паставілі трон і для маці цара, і яна села праваруч ад яго

Ì ũvajšla Vîrsaviâ da cara Salamona skzac' âmu pra Adaniû. Car ustaŭ perad eũ ì paklaniŭsâ eĵ ì seũ na trone svaim. Pastavili tron ì dlâ maci cara, ì âna sela pravaruč ad âgo

20. і сказала: я маю да цябе адну невялікую просьбу, не адмові мне. І сказаў ёй цар: прасі, маці мая; я не адмоўлю табе.

ì skazala: â maũ da câbe adnu nevâlikuũ pros'bu, ne admovi mne. Ì skazaŭ eĵ car: prasi, maci maâ; â ne admoŭlũ tabe.

21. І сказала яна: дай Авісагу Сунаміцянку Аданію, брату твайму, за жонку.

Ì skazala âna: daj Avisagu Sunamicânku Adaniû, bratu tvajmu, za žonku.

22. І адказваў цар Саламон і сказаў маці сваёй: а навошта ты просіш Авісагу Сунаміцянку для Аданіі? прасі яму і царства, бо ён мой старэйшы брат, і яму сьвятар Авіятар і Ёаў, сын Саруін.

Ì adkazvaŭ car Salamon ì skazaŭ maci svaeĵ: a navošta ty prosiš Avisagu Sunamicânku dlâ Adaniï? prasi âmu ì carstva, bo en moj starèjšy brat, ì âmu s'vatar Aviâtar ì Ěaũ, syn Saruìn.

23. І прысягнуў цар Саламон Госпадам, кажучы: тое і тое хай зробіць са мною Бог і яшчэ болей зробіць, калі не на сваю душу сказаў Аданія такое слова;

Ì prysâgnuiŭ car Salamon Gospadam, kažučy: toe ì toe haj zrobic' sa mnoũ Bog ì âščè bolej zrobic', kalì ne na svaũ dušu skazaŭ Adaniâ takoe slova;

24. а сёньня - жывы Гасподзь, Які ўмацаваў мяне і пасадзіў на троне

Давіда, бацькі майго, і заладзіў мне дом, як казаў Ён, - а сёньня Аданія павінен памерці.

a sën'nâ - žyvy Gaspodz', Âki ŭmacavaŭ mâne ì pasadziŭ na trone Davida, bac'ki majgo, ì zaladziŭ mne dom, âk kazaŭ Ęn, - a sën'nâ Adaniâ pavinen pamerci.

25. І паслаў цар Саламон Ванэю, сына Ёдаевага, які забіў яго, і ён памёр.

Ĭ paslaŭ car Salamon Vanèû, syna Ędaevaga, âki zabiŭ âgo, ì Ęn pamër.

26. А сьвятару Авіятару цар сказаў: ідзі ў Анатот на тваё поле; ты варты сьмерці, але цяперашнім часам я не аддам цябе сьмерці, бо ты насіў каўчэг Уладара Госпада перад Давідам, бацькам маім, і цярпеў усё, што цярпеў бацька мой.

A s'vâtaru Aviâtaru car skazaŭ: idzi ŭ Anatot na tvaë pole; ty varty s'merci, ale câperašnim časam â ne addam câbe s'merci, bo ty nasiŭ kaŭčèg Uladara Gospada perad Davidam, bac'kam maïm, ì cârpeŭ usë, što cârpeŭ bac'ka moj.

27. І вызваліў Саламон Авіятара ад сьвятарства Гасподняга, і спраўдзілася слова Гасподняе, якое сказаў Ён пра дом Ільлі ў Сіломе.

Ĭ vyzvaliŭ Salamon Aviâtara ad s'vâtarstva Gaspodnâga, ì spraŭdzilasâ slova Gaspodnâe, âkoe skazaŭ Ęn pra dom Ĭl'li ŭ Silome.

28. Чуткі дайшлі да Ёава, - як што Ёаў схіляўся на бок Аданіі, а на бок Саламона ня схіляўся, - і ўцёк Ёаў у скінію Гасподнюю і ўхапіўся за рогі ахвярніка.

Čutki dajšli da Ęava, - âk što Ęaŭ shilâŭsâ na bok Adaniï, a na bok Salamona nâ shilâŭsâ, - ì ŭcèk Ęaŭ u skiniû Gaspodniû ì ŭhapiŭsâ za rogi ahvârніка.

29. І данесьлі цару Саламону, што Ёаў уцёк у скінію Гасподнюю і што ён каля ахвярніка. І паслаў Саламон Ванэю, сына Ёдаевага, кажучы: ідзі,

забі яго.

Ì danes'li caru Salamonu, što Ěaŭ ucěk u skìniû Gaspodnûû ì što ěn kalâ ahvârnikâ. Ì paslaŭ Salamon Vanèû, syna Ědaevaga, kažučy: ìdzi, zabì âgo.

30. І прыйшоў Ванэя ў скінію Гасподнюю і сказаў яму: так сказаў цар: выходзь. І сказаў той: не, я хачу памерці тут. Ванэя перадаў гэта цару, кажучы: так сказаў Ěаŭ і так адказваў мне.

Ì pryjšoŭ Vanèâ ŭ skìniû Gaspodnûû ì skazaŭ âmu: tak skazaŭ car: vyhodz'. Ì skazaŭ toj: ne, â haču pamercì tut. Vanèâ peradaŭ gèta caru, kažučy: tak skazaŭ Ěaŭ ì tak adkazvaŭ mne.

31. Цар сказаў яму: зрабі, як ён сказаў, і забі яго і пахавай яго, і здымі нявінную кроў, пралітую Ěавам, зь мяне і з дома бацькі майго;

Car skazaŭ âmu: zrabì, âk ěn skazaŭ, ì zabì âgo ì pahavaj âgo, ì zdymi nâvinnuû kroŭ, pralituû Ěavam, z' mâne ì z doma bac'ki majgo;

32. хай аберне Гасподзь кроў ягоную на галаву яго за тое, што ён забіў двух мужоў невінаватых і лепшых за яго: забіў мечам, бязь ведама бацькі майго Давіда, Авэніра, сына Ніравага, ваеначальніка Ізраільскага, і Амэсая, сына Етэравага, ваеначальніка Юдэйскага;

haj aberne Gaspodz' kroŭ âgonuû na galavu âgo za toe, što ěn zabiŭ dvuh mužoŭ nevinavatyh ì lepšyh za âgo: zabiŭ mečam, bâz' vedama bac'ki majgo Davida, Avènira, syna Niravaga, vaenačal'nika Ìzrail'skaga, ì Amèsaâ, syna Ètèravaga, vaenačal'nika Ŭdèjskaga;

33. хай абернецца кроў іхняя на галаву Ěава і на і галаву нашчадкаў ягоных навекі, а Давіду і нашчадкам ягоным, і дому ягонаму і трону ягонаму хай будзе мір навекі ад Госпада!

haj abernecca kroŭ ihnââ na galavu Ěava ì na ì galavu naščadkaŭ âgonyh navekì, a Davidu ì naščadkam âgonym, ì domu âgonamu ì tronu âgonamu haj budze mir navekì ad Gospada!

34. І пайшоў Ванэя, сын Ёдаеў, і забіў Ёава, і аддаў яго сьмерці, і ён быў пахаваны ў доме сваім у пустыні.

Ì pajšoŭ Vanèâ, syn Ědaeŭ, ì zabiŭ Ěava, ì addaŭ âgo s'merci, ì ěn byŭ pahavany ŭ dome svaim u pustynì.

35. І паставіў цар Саламон Ванэю, сына Ёдаевага, замест яго над войскам; а Садока сьвятара паставіў цар замест Авіятара.

Ì pastaviŭ car Salamon Vanèû, syna Ědaevaga, zamest âgo nad vojskam; a Sadoka s'vâtara pastaviŭ car zamest Aviâtara.

36. І паслаў цар паклікаць Сэмэя і сказаў яму: пабудуй сабе дом у Ерусаліме і жыві тут і нікуды ня выходзь адгэтуль;

Ì paslaŭ car paklikac' Sèmèâ ì skazaŭ âmu: pabuduj sabe dom u Erusalime ì žyvi tut ì nikudy nâ vyhodz' adgètul';

37. і ведай, што ў той дзень, калі ты выйдзеш і пяройдзеш паток Кедрон, канечне памрэш; кроў твая будзе на галаве тваёй.

ì vedaj, što ŭ toj dzen', kali ty vyjdzeš ì pârojdzeš patok Kedron, kanèčne pamrèš; kroŭ tvaâ budze na galave tvaëj.

38. І сказаў Сэмэй цару: добра; як загадаў гаспадар мой цар, так зробіць раб твой. І жыў Сэмэй у Ерусаліме доўгі час.

Ì skazaŭ Sèmèj caru: dobra; âk zagadaŭ gaspadar moj car, tak zrobic' rab tvoj. Ì žyŭ Sèmèj u Erusalime doŭgi čas.

39. Але праз тры гады здарылася, што ў Сэмэя два рабы ўцяклі да Анхуса, сына Маахі, цара Гэцкага. І сказалі Сэмэю, кажучы: вось, рабы твае ў Гэце.

Ale praz try gady zdarylasâ, što ŭ Sèmèâ dva raby ŭcâkli da Anhusa, syna Maahì, cara Gèckaga. Ì skazali Sèmèû, kažučy: vos', raby tvae ŭ Gèce.

40. І ўстаў Сэмэй, і асядлаў асла свайго, і выправіўся ў Гэт да Анхуса шукаць рабоў сваіх. І вярнуўся Сэмэй і прывёў рабоў сваіх з Гэта.

Ì ũstaŭ Sèměj, ì asâdlaŭ asla svajgo, ì vypraviŭsâ ũ Gèt da Anhusa šukac' raboŭ svaih. Ì vârnũsâ Sèměj ì pryvëŭ raboŭ svaih z Gèta.

41. І данесьлі Саламону, што Сэмэй хадзіў зь Ерусаліма ў Гэт і вярнуўся.

Ì danes'li Salamonu, što Sèměj hadziŭ z' Erusalima ũ Gèt ì vârnũsâ.

42. І паслаўшы, паклікаў цар Сэмэя і сказаў яму: ці не прысягаў я табе Госпадам і ці не абвяшчаў табе, кажучы: ведай, што ў той дзень, як ты выйдзеш і пойдзеш куды-небудзь, канечне памрэш? і ты сказаў мне: добра;

Ì paslaŭšy, paklikaŭ car Sèmèâ ì skazaŭ âmu: ci ne prysâgaŭ â tabe Gospadam ì ci ne abvâščaŭ tabe, kažučy: vedaj, što ũ toj dzen', âk ty vyjdzeš ì pojdzeš kudy-nebudz', kanečne pamrèš? ì ty skazaŭ mne: dobra;

43. чаму ж ты ня выканаў загаду, які я даў табе прад Госпадам з прысягаю?

čamu ž ty nâ vykanaŭ zagadu, âkì â daŭ tabe prad Gospadam z prysâgaŭ?

44. І сказаў цар Сэмэю: ты ведаеш і ведае сэрца тваё ўсё зло, якое ты зрабіў бацьку майму Давіду; хай жа аберне Гасподзь ліха тваё на галаву тваю!

Ì skazaŭ car Sèmèû: ty vedaеш ì vedaе sèrca tvaë ũsë zlo, âkoe ty zrabiŭ bac'ku majmu Davidu; haj ža aberne Gaspodz' liha tvaë na galavu tvaû!

45. а цар Саламон хай будзе дабраславёны, і трон Давідаў хай будзе непахісны прад Госпадам вечна!

a car Salamon haj budze dabraslavëny, ì tron Davidaŭ haj budze nepahisny prad Gospadam večna!

46. І загадаў цар Ванэю, сыну Ёдаеваму, і ён пайшоў і забіў Сэмэя, і той памёр.

Ì zagadaŭ car Vanèû, synu Ědaevamu, ì ën pajšoŭ ì zabiŭ Sèmèâ, ì toj pamër.

3 Кіраўнік

1. Саламон парадніўся з фараонам - царом Егіпецкім і ўзяў за сябе дачку фараона і ўвёў яе ў горад Давідаў, пакуль не пабудоваў дома свайго і дома Гасподняга і мура вакол Ерусаліма.

Salamon paradniŭsâ z faraonam - carom Egipeckim i ŭzâŭ za sâbe dačku faraona i ŭvëŭ âe ŭ gorad Davidaŭ, pakul' ne pabudavaŭ doma svajgo i doma Gaspodnâga i mura vakol Erusalima.

2. Народ яшчэ прыносіў ахвяры на вышынях, бо ня быў пабудаваны дом імя Госпада да таго часу.

Narod âščè prynosiŭ ahvâry na vyšynâh, bo nâ byŭ pabudavany dom imû Gospada da tago času.

3. І палюбіў Саламон Госпада, ходзячы паводле статута Давіда, бацькі свайго; але і ён прыносіў ахвяры і дымленьні на вышынях.

Ì palûbiŭ Salamon Gospada, hodzâčy pavodle statuta Davida, bac'ki svajgo; ale i ên prynosiŭ ahvâry i dymlen'nì na vyšynâh.

4. І пайшоў цар у Гаваон, каб прынесьці там ахвяру, бо там быў галоўны ахвярнік. Тысячу цэласпаленьняў прынёс Саламон на тым ахвярніку.

Ì pajšoŭ car u Gavaon, kab prynes'ci tam ahvâru, bo tam byŭ galoŭny ahvârnik. Tysâču cèlaspalen'nâŭ prynës Salamon na tym ahvârniku.

5. У Гаваоне зьявіўся Гасподзь Саламону ў сне ўначы, і сказаў Бог: прасі, што даць табе.

U Gavaone z'âviŭsâ Gaspodz' Salamonu ŭ sne ŭnačy, i skazaŭ Bog: prasi, što dac' tabe.

6. І сказаў Саламон: Ты зрабіў рабу Твайму Давіду, бацьку майму,

вялікую ласку; і за тое, што ён хадзіў прад Табою ў ісьціне і ў шчырай праўдзе і з шчырым сэрцам прад Табою, Ты захаваў яму гэтую вялікую ласку і дараваў яму сына, які сядзеў бы на троне ягоным, як гэта і ёсьць сёньня;

Ì skazaŭ Salamon: Ty zrabiŭ rabu Tvajmu Davidu, bac'ku majmu, vâlikuŭ lasku; ì za toe, što ën hadziŭ prad Tabouŭ ŭ is'cine ì ŭ ščyraj praŭdze ì z ščyrym sèrcam prad Tabouŭ, Ty zahavaŭ âmu gètuŭ vâlikuŭ lasku ì daravaŭ âmu syna, âkì sâdzeŭ by na trone âgonym, âk gèta ì ës'c' sën'nâ;

7. і сёньня, Госпадзе Божа мой, Ты паставіў раба Твайго царом замест Давіда, бацькі майго; але я - хлопец малы, ня ведаю ні майго выхаду, ні ўваходу;

ì sën'nâ, Gospadze Boža moj, Ty pastaviŭ raba Tvajgo carom zamest Davida, bac'ki majgo; ale â - hlopec maly, nâ vedaŭ nì majgo vyhadu, nì ŭvahodu;

8. і раб Твой - сярод народу Твайго, які выбраў Ты, народу такога шматлікага, што паводле мноства яго нельга ні палічыць, ні агледзець;

ì rab Tvoj - sârod narodu Tvajgo, âkì vybraŭ Ty, narodu takoga šmatlikaga, što pavodle mnostva âgo nel'ga nì paličyc', nì agledzec';

9. даруй жа рабу Твайму сэрца разумнае, каб судзіць народ Твой і разьбіраць, што дабро і што ліха; бо хто можа кіраваць гэтым шматлікім народам Тваім?

daruj ža rabu Tvajmu sèrca razumnae, kab sudzic' narod Tvoj ì raz'bìrac', što dabro ì što liha; bo hto moža kiravac' gètym šmatlikim narodam Tvaim?

10. І заўгодна было Госпаду, каб Саламон прасіў гэтага.

Ì zaŭgodna bylo Gospadu, kab Salamon prasiŭ gètaga.

11. І сказаў яму Бог: за тое, што ты прасіў гэтага і не прасіў сабе доўгага жыцця, не прасіў сабе багацця, не прасіў сабе душаў ворагаў

тваіх, прасіў сабе розуму, каб умець судзіць, -

*Ì skazaŭ âmu Bog: za toe, što ty prasiŭ gètaga ì ne prasiŭ sabe doŭgaga
žyc'câ, ne prasiŭ sabe bagac'câ, ne prasiŭ sabe dušaŭ voragaŭ tvaìh, prasiŭ
sabe rozumu, kab umec' sudzic', -*

12. вось, Я зраблю паводле слова твайго: вось, Я даю табе сэрца
мудрае і разумнае, так што падобнага да цябе ня было да цябе, і
пасьяля цябе не паўстане падобны да цябе;

*vos', Â zrablû pavodle slova tvajgo: vos', Â daŭ tabe sèrca mudrae ì
razumnae, tak što padobnaga da câbe nâ bylo da câbe, ì pas'lâ câbe ne
paŭstane padobny da câbe;*

13. і тое, чаго ты не прасіў, Я даю табе, і багацьце і славу, так што ня
будзе падобнага да цябе сярод цароў ва ўсе дні твае;

*ì toe, čago ty ne prasiŭ, Â daŭ tabe, ì bagac'ce ì slavu, tak što nâ budze
padobnaga da câbe sârod caroŭ va ŭse dni tvae;*

14. і калі будзеш хадзіць шляхам Маім, захоўваючы статуты Мае і
запаведзі Мае, як хадзіў бацька твой Давід, Я падоўжу і дні твае.

*ì kalì budzeš hadzic' šlâham Maim, zahoŭvaŭčy statuty Mae ì zapavedzi
Mae, âk hadziŭ bac'ka tvoj David, Â padoŭžu ì dni tvae.*

15. І прачнуўся Саламон, і вось, гэта быў сон. І пайшоў ён у Ерусалім і
стаў перад каўчэгам заповіту Гасподняга, і прынёс цэласпаленьні і
ўчыніў ахвяры мірныя, і зладзіў вялікую гасьціну ўсім слугам сваім.

*Ì pračnuŭsâ Salamon, ì vos', gèta byŭ son. Ì pajšoŭ ën u Erusalim ì staŭ
perad kaŭčègam zapavetu Gaspodnâga, ì prynës cèlaspalen'ni ì ŭčyniŭ
ahvâry mîrnyâ, ì zladziŭ vâlikuŭ gas'cinu ŭsim slugam svaim.*

16. Тады прыйшлі дзьве жанчыны блудніцы да цара і сталі перад ім.

Tady pryjšli dz've žančyny bludnicy da cara ì stali perad im.

17. І сказала адна жанчына: о, гаспадару мой! я і гэтая жанчына жывём

у адным доме; і я нарадзіла пры ёй у гэтым доме;

Ī skazala adna žančyna: o, gaspadaru moj! â ĩ gètaâ žančyna žyvëm u adnym dome; ĩ â naradzila pry ëj u gètym dome;

18. на трэці дзень пасья таго, як я нарадзіла, нарадзіла і гэтая жанчына; і былі мы разам, і ў доме нікога староньняга з намі ня было; толькі мы дзьве былі ў доме;

na trèci dzen' pas'lâ tago, âk â naradzila, naradzila ĩ gètaâ žančyna; ĩ byli my razam, ĩ ũ dome nikoga staron'nâga z namì nâ bylo; tol'ki my dz've byli ũ dome;

19. і памёр сын у гэтай жанчыны ўначы, бо яна прыспала яго;

ĩ pamër syn u gètaj žančyny ũnačy, bo âna pryspala âgo;

20. і ўстала яна ўначы, і ўзяла сына майго ад мяне, калі я, рабыня твая, спала, і паклала яго да сваіх грудзей, а свайго мёртвага сына паклала да маіх грудзей;

ĩ ũstala âna ũnačy, ĩ ũzâla syna majgo ad mâne, kalì â, rabynâ tvaâ, spala, ĩ paklala âgo da svaìh grudzej, a svajgo mërťvaga syna paklala da maih grudzej;

21. раніцай я ўстала, каб накарміць сына майго, і вось, ён быў мёртвы; а калі я ўгледзелася ў яго раніцай, дык гэта быў ня мой сын, якога я нарадзіла.

ranìcaj â ũstala, kab nakarmic' syna majgo, ĩ vos', ën byŭ mërťvy; a kalì â ũgledzelaŝâ ũ âgo ranìcaj, dyk gèta byŭ nâ moj syn, âkoga â naradzila.

22. І сказала другая жанчына: не, мой сын жывы, а твой сын мёртвы. А тая казала ёй: не, твой сын мёртвы, а мой жывы. І гаварылі яны так перад царом.

Ī skazala drugaâ žančyna: ne, moj syn žyvy, a tvoj syn mërťvy. A taâ kazala ëj: ne, tvoj syn mërťvy, a moj žyvy. Ī gavaryli âny tak perad carom.

23. І сказаў цар: гэтая кажа: мой сын жывы, а твой сын мёртвы; а тая кажа: не, твой сын мёртвы, а мой сын жывы.

Ì skazaŭ car: gètaâ kaža: moj syn žyvy, a tvoj syn mërtvy; a taâ kaža: ne, tvoj syn mërtvy, a moj syn žyvy.

24. І сказаў цар: падайце мне меч. І прынеслі меч цару.

Ì skazaŭ car: padajce mne meč. Ì prynes'li meč caru.

25. І сказаў цар: рассячэце жывое дзіця напалам і аддайце палавіну адной і палавіну другой.

Ì skazaŭ car: ras'sâčèce žyvoe dzicâ napalam ì addajce palavinu adnoj ì palavinu drugoj.

26. І адказвала тая жанчына, у якое сын быў жывы, цару, бо ўсхвалявалася ўся нутрына ў яе ад жаласьці да сына свайго: о, гаспадару мой! аддайце ёй гэтае дзіця жывое і не забівайце яго. А другая казала: хай жа ня будзе ні мне ні табе, сячэце.

Ì adkazvala taâ žančyna, u âkoe syn byŭ žyvy, caru, bo ŭshvalâvalasâ ŭsâ nutryna ŭ âe ad žalas'ci da syna svajgo: o, gaspadaru moj! addajce ëj gètae dzicâ žyvoe ì ne zabìvajce âgo. A drugaâ kazala: haj ža nâ budze ni mne ni tabe, sâčèce.

27. І адказваў цар і сказаў: аддайце гэтай жывое дзіця і не забівайце яго: яна - ягоная маці.

Ì adkazvaŭ car ì skazaŭ: addajce gètaj žyvoe dzicâ ì ne zabìvajce âgo: âna - âgonaâ macì.

28. І пачуў увесь Ізраіль пра суд, як рассудзіў цар. І пачалі баяцца цара, бо ўбачылі, што мудрасьць Божая ў ім, каб чыніць суд.

Ì pačuŭ uves' Ìzrail' pra sud, âk rassudziŭ car. Ì pačali baâcca cara, bo ŭbačyli, što mudras'c' Božaâ ŭ ìm, kab čynìc' sud.

4 Кіраўнік

1. І быў цар Саламон царом над усім Ізраілем.

Ì byŭ car Salamon carom nad usim Ìzrailem.

2. І вось начальнікі, якія былі ў яго: Азарыя, сын Садока сьвятара;

Ì vos' načal'nikì, âkiâ byli ŭ âgo: Azaryâ, syn Sadoka s'vâtara;

3. Эліхарэт і Ахія, сыны Сівы, пісцы; Ёсафат, сын Ахілуда, дзеяпісальнік;

Èliharèt i Ahiâ, syny Sivy, piscy; Èsafat, syn Ahiluda, dzeâpìsal'nik;

4. Ванэя, сын Ёдая, ваеначальнік; Садок і Авіятар - сьвятары;

Vanèâ, syn Èdaâ, vaenačal'nik; Sadok i Aviâtar - s'vâtary;

5. Азарыя, сын Натана, начальнік над прыстаўнікамі, і Завут, сын

Натана сьвятара - сябар цара;

Azaryâ, syn Natana, načal'nik nad prystaŭnikami, i Zavut, syn Natana

s'vâtara - sâbar cara;

6. Ахісар - начальнік над царскім домам, і Аданірам, сын Аўды, - над падаткамі.

Ahisar - načal'nik nad carskìm domam, i Adaniram, syn Aŭdy, - nad padatkami.

7. І было ў Саламона дванаццаць прыстаўнікаў над усім Ізраілем, і яны дастаўлялі прадукты цару і дому ягонаму: кожны павінен быў дастаўляць прадукты на адзін месяц у годзе.

Ì bylo ŭ Salamona dvanaccac' prystaŭnikaŭ nad usim Ìzrailem, i âny dastaŭlâli prrodukty caru i domu âgonamu: kožny pavinen byŭ dastaŭlâc' prrodukty na adzìn mesâc u godze.

8. Вось імёны іх: Бэн-хур - на гары Яфрэмавай;

Vos' imëny ih: Bèn-hur - na gary Âfrè mavaj;

9. Бэн-Дэкер - у Макацы і ў Шаалбіме, у Бэтсамісе і ў Элоне і ў Бэт-

Ханане;

Bèn-Dèker - u Makacy i ů Šaalbime, u Bètsamise i ů Èlone i ů Bèt-Hanane;

10. Бэн-Хэсэд - у Арубоце; яму ж належаў Сако і ўся зямля Хэфэр;

Bèn-Hèsèd - u Aruboce; âmu ž naležaů Sako i ůsâ zâmlâ Hèfèr;

11. Бэн-Авінадаў - над усім Нафат-Дорам; Тафат, дачка Саламона, была ягонаю жонкаю;

Bèn-Avinadaů - nad usim Nafat-Doram; Tafat, dačka Salamona, byla âgonau žonkaů;

12. Ваана, сын Ахилуда, у Таанаху і Мэгідо і ва ўсім Бэт-Сане, што паблізу Цартана ніжэй Езрэеля, ад Бэт-Сана да Абэл-Мэхола, і нават за Ёкмэам;

Vaana, syn Ahiluda, u Taanahu i Mègido i va ůsim Bèt-Sane, što pablizu Cartana nižèj Ezrèelâ, ad Bèt-Sana da Abèl-Mèhola, i navat za Ěkmèam;

13. Бэн-Гевэр - у Рамоце Галаадскім; у яго былі селішчы Яіра, сына Манасіінага, што ў Галаадзе; у яго таксама вобласць Аргоў, што ў Басане, шэсьцьдзясят вялікіх гарадоў з мурамі і меднымі замкамі;

Bèn-Gevèr - u Ramoce Galaadskim; u âgo byli seliščy Âira, syna Manasiìnaga, što ů Galaadze; u âgo taksama voblas'c' Argoů, što ů Basane, šès'c' dzâsât vâlikih garadoů z murami i mednymì zamkami;

14. Ахінадаў, сын Гідо, у Маханаіме;

Ahinadaů, syn Gido, u Mahanaime;

15. Ахімаас - у зямлі Нэфталімавай; ён узяў сабе за жонку Васэмату, дачку Саламона;

Ahimaas - u zâmlì Nèftalimavaj; èn uzâů sabe za žonku Vasèmatu, dačku Salamona;

16. Ваана, сын Хушая, у зямлі Асіравай і ў Баалоце;

Vaana, syn Hušaâ, u zâmlì Asiravaj i ů Baalocè;

17. Ёсафат, сын Паруаха, у зямлі Ісахаравай;

Ěsafat, syn Paruaha, u zâmlì Īsaharavaj;

18. Шымэй, сын Элы, у зямлі Веньямінавай;

Šymèj, syn Ěly, u zâmlì Ven'âminavaj;

19. Гевэр, сын Урыя, у зямлі Галаадскай, у зямлі Сігона, цара Амарэйскага, і Ога, цара Васанскага. Ён быў прыстаўнік у гэтай зямлі.

Gevèr, syn Uryâ, u zâmlì Galaadskaj, u zâmlì Sìgona, cara Amarèjskaga, i Oga, cara Vasanskaga. Ěn byŭ prystaŭnik u gètaj zâmlì.

20. Юда і Ізраіль, шматлікія як пясок каля мора, елі, пілі і весяліліся.

Ūda i Īzrail', šmatlìkiâ âk pâsok kalâ mora, eli, pìlì i vesâlìlìsâ.

21. Саламон валодаў усімі царствамі ад ракі Еўфрат да зямлі Пілісцкай і да межаў Егіпта. Яны прыносілі дарункі і служылі Саламону ва ўсе дні жыцця ягонага.

Salamon valodaŭ usimì carstvami ad rakì Eŭfrat da zâmlì Pìlisckaj i da mežaŭ Egipta. Âny prynosìlì darunki i služylì Salamonu va ŭse dni žyc'câ âgonaga.

22. Прадукты Саламона на кожны дзень складалі: трыццаць караў мукі пшанічнай і шэсьцьдзясят караў іншай мукі,

Pradukty Salamona na koždy dzen' skladali: tryccac' koraŭ mukì pšaničnaj i šès'c'dzâsât koraŭ inšaj mukì,

23. дзесяць валоў укармленых і дваццаць валоў з пашы, і сто авечак, акрамя аленяў і сарнаў, і сайгакаў і ўкармленых птушак;

dzesâc' valoŭ ukormlenyh i dvaccac' valoŭ z pašy, i sto avečak, akramâ alenâŭ i sarnaŭ, i sajgakaŭ i ŭkormlenyh ptušak;

24. бо ён валадарыў над усёю зямлёю па гэты бок ракі, ад Тыпсаха да Газы, над усімі царамі па гэты бок ракі, і быў у яго мір з усімі навакольнымі краінамі.

bo ěn valadaryŭ nad usëŭ zâmlëŭ pa gèty bok rakì, ad Typsaha da Gazy, nad

usimi carami pa gèty bok raki, i byŭ u âgo mir z usimi navakol'nymi krainami.

25. І жылі Юда і Ізраіль спакойна, кожны пад вінаграднікам сваім і пад смакоўніцаю сваёю, ад Дана да Вірсавіі, ва ўсе дні Саламона.

Ì žyli Ŭda i Ìzrail' spakojna, kožny pad vinogradnikam svaim i pad smakoŭnicaŭ svaëŭ, ad Dana da Vîrsaviì, va ŭse dni Salamona.

26. І было ў Саламона сорак тысяч стойлаў пад коней калясьнічых і дванаццаць тысяч для коньніцы.

Ì bylo ŭ Salamona sorak tysâč stojlaŭ pad konej kalâs'ničyh i dvanaccac' tysâč dlâ kon'nicy.

27. І тыя прыстаўнікі дастаўлялі цару Саламону ўсё належнае да стала цара, кожны ў свой месяц, і не дапускалі нястачы ні ў чым.

Ì tyâ prystaŭniki dastaŭlâli caru Salamonu ŭsë naležnae da stala cara, kožny ŭ svoj mesâc, i ne dapuskali nâstačy ni ŭ čym.

28. І ямень і салому коням і мулам дастаўлялі кожны ў сваю чаргу на месца, дзе быў цар.

Ì âčmen' i salomu konâm i mulam dastaŭlâli kožny ŭ svaŭ čargu na mesca, dze byŭ car.

29. І даў Бог Саламону мудрасьць і вельмі вялікі розум - і шырокі розум, як пясок на беразе мора.

Ì daŭ Bog Salamonu mudras'c' i vel'mi vâliki rozum - i šyrokì rozum, âk pâsok na beraze mora.

30. І была мудрасьць Саламонава вышэйшая за мудрасьць усіх сыноў усходу і за ўсю мудрасьць Егіпцянаў.

Ì byla mudras'c' Salomonava vyšèjšaâ za mudras'c' usih synoŭ ushodu i za ŭsŭ mudras'c' Egipcânaŭ.

31. Ён быў мудрэйшы за ўсіх людзей, мудрэйшы і за Этана Эзрахіта і Эмана, і Халкола і за Дарду, сыноў Малхола, і імя ягонае было ў славе

ва ўсіх навакольных народаў.

Ěn byŭ mudrějšy za ŭsŭh lŭdzej, mudrějšy ŭ za Ětana Ězrahŭta ŭ Ěmana, ŭ Halkola ŭ za Darđu, synoŭ Malhola, ŭ imâ âgonae bylo ŭ slave va ŭsŭh navakol'nyh narodaŭ.

32. І прамовіў ён тры тысячы выслоўяў, і песьняў у яго было тысяча і пяць;

Ĭ pramoviŭ ěn try tysâcy vysloŭâŭ, ŭ pes'nâŭ u âgo bylo tysâča ŭ pâc';

33. і гаварыў ён пра дрэвы, ад кедра, што ў Ліване, да ісопу, што вырастае са сьцяны; гаварыў і пра жывёл, і пра птушак, і пра паўзуноў, і пра рыбу.

Ĭ gavaryŭ ěn pra drěvy, ad kedra, što ŭ Livane, da isopu, što vyrastae sa s'câny; gavaryŭ ŭ pra žyvěl, ŭ pra ptušak, ŭ pra paŭzunoŭ, ŭ pra rybu.

34. І прыходзілі ад усіх народаў паслухаць мудрасьці Саламона, ад усіх цароў зямных, якія чулі пра мудрасьць ягоную.

Ĭ pryhodzili ad usŭh narodaŭ pasluhac' mudras'ci Salamona, ad usŭh caroŭ zâmnyh, âkiâ čuli pra mudras'c' âgonuŭ.

5 Кіраўнік

1. І паслаў Хірам, цар Тырскі, слуг сваіх да Саламона, калі пачуў, што яго памазали ў цара на месца бацькі ягонага; бо Хірам быў сябрам Давіда праз усё жыцьцё.

Ĭ paslaŭ Hiram, car Tyrski, slug svaih da Salamona, kali pačuŭ, što âgo pamazali ŭ cara na mesca bac'ki âgonaga; bo Hiram byŭ sâbram Davida праз usě žyc'cě.

2. І паслаў такасама і Саламон да Хірама сказаць:

Ĭ paslaŭ takasama ŭ Salamon da Hirama skazac':

3. ты ведаеш, што Давід бацька мой, ня мог пабудаваць дом імя Госпада Бога свайго з прычыны войнаў з вакольнымі народамі, пакуль Гасподзь не ўпакорыў іх пад ступакі ног ягоных;

ty vedaеш, što David bac'ka moj, nâ mog pabudavac' dom imâ Gospada Boga svajgo z pryčyny vojnaŭ z vakol'nymì narodamì, pakul' Gaspodz' ne ŭpakoryŭ ih pad stupakì nog âgonyh;

4. а цяпер Гасподзь Бог мой дараваў мне спакой адсюль: няма супраціўніка і няма болей перашкодаў;

a câper Gaspodz' Bog moj daravaŭ mne spakoj adsûl': nâma supraciŭnika i nâma bolej peraškodaŭ;

5. і вось, я маю намер пабудаваць дом імя Госпада Бога майго, як сказаў Гасподзь бацьку майму Давіду, кажучы: сын твой, якога Я пасаджу замест цябе на троне тваім, ён пабудуе дом імю Майму;

ì vos', â maŭ namer pabudavac' dom imâ Gospada Boga majgo, âk skazaŭ Gaspodz' bac'ku majmu Davidu, kažučy: syn tvoj, âkoga Â pasadžu zamest câbe na trone tvaim, ên pabudue dom imû Majmu;

6. дык вось, загадай насячы мне кедраў зь Лівана; і вось, рабы мае будуць разам з тваімі рабамі, і я буду даваць табе плату за рабоў тваіх, якую ты вызначыш; бо ты ведаеш, што ў нас няма людзей, якія ўмелі б сячы дрэвы так, як Сіданяне.

dyk vos', zagadaj nasâčy mne kedraŭ z' Lìvana; ì vos', raby mae buduc' razam z tvaimì rabamì, ì â budu davac' tabe platu za raboŭ tvaih, âkuŭ ty vyznačyš; bo ty vedaеш, што ў nas nâma lŭdzej, âkiâ ŭmeli b sâčy drèvy tak, âk Sìdanâne.

7. Калі пачуў Хірам словы Саламона, вельмі ўзрадаваўся і сказаў: дабраславёны сёньня Гасподзь, Які даў Давіду сына мудрага на кіраваньне гэтым шматлікім народам!

Kali pačuŭ Hiram slovy Salamona, vel'mi ŭzradavaŭsâ i skazaŭ: dabraslavěny sën'nâ Gaspodz', Âki daŭ Davidu syna mudraga na kŭravan'ne gètym šmatlikim narodam!

8. I паслаў Хірам да Саламона сказаць: я выслухаў тое, па што ты пасылаў да мяне, і выканаю ўсё жаданьне тваё пра дрэвы кедровыя і дрэвы кіпарысавыя:

Ì paslaŭ Hiram da Salamona skazac': â vysluhaŭ toe, pa što ty pasylaŭ da mâne, i vykanaŭ ŭsě žadan'ne tvaě pra drěvy kedrovyâ i drěvy kŭparysavyâ:

9. рабы мае зьвязуць іх зь Лівана да мора, і я плытамі дастаўлю іх морам да месца, якое ты назначыш мне, і там складу іх, і ты возьмеш; але і ты выканай маё жаданьне, каб дастаўляць хлеб майму дому.

raby mae z'vâzuc' ih z' Livana da mora, i â plytami dastaŭlŭ ih moram da mesca, âkoe ty naznačyš mne, i tam skladu ih, i ty voz'meš; ale i ty vykanaj maě žadan'ne, kab dastaŭlâc' hleb majmu domu.

10. I даваў Хірам Саламону дрэвы кедровыя і дрэвы кіпарысавыя, цалкам паводле яго жаданьня.

Ì davaŭ Hiram Salamonu drěvy kedrovyâ i drěvy kŭparysavyâ, calkam pavodle âgo žadan'nâ.

11. А Саламон даваў Хіраму дваццаць тысяч кораў пшаніцы на прадуктаваньне дома ягонага і дваццаць кораў аліўкавага чаўленага алею: столькі даваў Саламон Хіраму кожны год.

A Salamon davaŭ Hiramu dvaccac' tysâč koraŭ pšanicy na praduktavan'ne doma âgonaga i dvaccac' koraŭ aliŭkavaga čaŭlenaga aleŭ: stol'ki davaŭ Salamon Hiramu kožny god.

12. Гасподзь даў мудрасьць Саламону, як абяцаў яму. I быў мір паміж Хірамам і Саламонам, і яны заключылі паміж сабою ўгоду.

Gaspodz' daŭ mudras'c' Salamonu, âk abâcaŭ âmu. Ì byŭ mŭr pamŭž

Hiramam i Salamonam, i âny zaklûčyli pamiž saboû ŭgodu.

13. I абклаў цар Саламон павіннасьцю ўвесь Ізраіль; а павіннасьць складалася з трыццаці тысяч чалавек.

Ì abklaŭ car Salamon pavinnas'cû ŭves' Ìzrail'; a pavinnas'c' skladalasâ z tryccaci tysâč čalavek.

14. I пасылаў іх на Ліван, па дзесяць тысяч на месяц, папераменна: месяц яны былі на Ліване, а два месяцы ў доме сваім. А Аданірам начальнічаў над імі.

Ì pasylaŭ ih na Livan, pa dzesâc' tysâč na mesâc, paperamenna: mesâc âny byli na Livane, a dva mesâcy ŭ dome svaim. A Adaniram načal'ničau nad imi.

15. Яшчэ ў Саламона было семдзсят тысяч пераносчыкаў цяжару і восемдзсят тысяч камнясекаў у горах,

Âščè ŭ Salamona bylo semdzesât tysâč peranosčykaŭ câžaru i vosemdzesât tysâč kamnâsekaŭ u gorah,

16. акрамя трох тысяч трохсот начальнікаў, пастаўленых Саламонам над працаю дзеля назіраньня за народамі, які выконваў працу.

akramâ troh tysâč trohsot načal'nikaŭ, pastaŭlenyh Salamonam nad pracau dzelâ nazìran'nâ za narodam, âki vykonvaŭ pracu.

17. I загадаў цар прывозіць камяні вялікія, камяні дарагія, на падмураваньне дома, камяні абробленыя.

Ì zagadaŭ car pryvozic' kamâni vâlikiâ, kamâni daragiâ, na padmuravan'ne doma, kamâni abroblenyâ.

18. I абсякалі іх работнікі Саламонавыя і работнікі Хірамавыя і Гіўліцяне, і рыхтавалі дрэвы і камяні на будоўлю дома.

Ì absâkali ih robotniki Salamonavyâ i robotniki Hiramavyâ i Giŭlicâne, i ryhtavali drèvy i kamâni na budoŭlû doma.

6 Кіраўнік

1. У чатырыста васьмідзясятым годзе пасля выхаду сыноў Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай, на чацьвёртым годзе цараваньня Саламона над Ізраілем, у месяцы Зіф, які ёсьць другі месяц, пачаў ён будаваць храм Госпаду.

U čatyrysta vas'midzâsâty'm godze pas'lâ vyhadu synoŭ Ìzrailevyh z' zâmlì Egìpeckaj, na čac'vërtym godze caravan'nâ Salamona nad Ìzrailem, u mesâcy Zif, âkì ës'c' drugi mesâc, pačaŭ ën budavac' hram Gospadu.

2. Храм, які пабудоваў цар Саламон Госпаду, даўжынёю быў шэсьцьдзясят локцяў, шырынёю дваццаць і вышынёю трыццаць локцяў,

Hram, âkì pabudavaŭ car Salamon Gospadu, daŭžynëu byŭ šës'c'dzâsât lokcâu, šyrynëu dvaccac' i vyšynëu tryccac' lokcâu,

3. і бабінец перад храмам дваццаць локцяў даўжыні, адпаведна шырыні храма, і дзесяць локцяў шырыні перад храмам.

i babìnes perad hramam dvaccac' lokcâu daŭžynì, adpavedna šyrynì hrama, i dzesâc' lokcâu šyrynì perad hramam.

4. І зрабіў ён у доме вокны рашотчатыя, глухія з адкосамі.

Ì zrabìŭ ën u dome vokny rašotčatyâ, gluhîâ z adkosamì.

5. І зрабіў прыбудову вакол сьценаў храма, вакол храма і Сьвятога Сьвятых і зрабіў бакавыя пакоі вакол.

Ì zrabìŭ prybudovu vakol s'cenaŭ hrama, vakol hrama i S'vâtoga S'vâtyh i zrabìŭ bakavyâ pakoì vakol.

6. Ніжні ярус прыбудовы шырынёю быў пяць локцяў, сярэдні шырынёю шэсьць локцяў, а трэці шырынёю сем локцяў; бо вакол храма звонку зроблены былі выступы, каб прыбудова не дакраналася

да съценаў храма.

Nižni ârus prybudovy šyrynëû byŭ pâc' lokcâŭ, sârèdni šyrynëû šès'c' lokcâŭ, a trèci šyrynëû sem lokcâŭ; bo vakol hrama zvonku зроблены былі выступы, каб прыбудова не dakranalasâ da s'cenaŭ hrama.

7. Калі будаваўся храм, на будоўлю ўжываліся абчасаныя камяні: ні молата, ні цесака, ні якога іншага жалезнага прыладзьдзя ня было чуваць у храме пры будаўніцтве яго.

Kali budavaŭsâ hram, na budoŭlû ŭžyvalisâ abčasanyâ kamâni: ni molata, ni cesaka, ni âkoga inšaga žaleznaga pryldz'dzâ nâ bylo čuvac' u hrame pry budaŭnictve âgo.

8. Уваход у сярэдні ярус быў з правага боку храма. Па круглых лесьвіцах уваходзілі ў сярэдні ярус, а ад сярэдняга ў трэці.

Uvahod u sârèdni ârus byŭ z pravaga boku hrama. Pa kruglyh les'vicaŭ uvahodzili ŭ sârèdni ârus, a ad sârèdnâga ŭ trèci.

9. І пабудоваў ён храм і скончыў яго, і ашалаваў храм кедровымі дошкамі.

Ì pabudavaŭ ён hram i skončyŭ âgo, i ašalâvaŭ hram kedrovymi doškami.

10. І прыбудаваў да ўсяго храма бакавыя пакоі вышынёю пяць локцяў; яны прымацаваныя былі да храма кедровымі бяровеньямі.

Ì prybudavaŭ da ŭsâgo hrama bakavyâ pakoì vyšynëû pâc' lokcâŭ; âny prymacavanyâ byli da hrama kedrovymi bârven'nâmi.

11. І было слова Госпада Саламону, і сказана яму:

Ì bylo slova Gospada Salamonu, i skazana âmu:

12. вось, ты будуеш храм: калі ты будзеш трымацца статутаў Маіх і рабіць паводле пастановаў Маіх і захоўваць усе запаведзі Мае, чынячы паводле іх, дык Я спраўджу на табе слова Маё, якое Я сказаў Давіду, бацьку твайму,

vos', ty budueš hram: kali ty budzeš trymacca statutaŭ Maïh ì rabiç' pavodle pastanovaŭ Maïh ì zahoŭvac' use zapavedzi Mae, čynâčy pavodle ih, dyk Â spraŭdžu na tabe slova Maë, âkoe Â skazaŭ Davidu, bac'ku tvajmu,

13. і буду жыць сярод сыноў Ізраілевых і не пакіну народу Майго Ізраіля.

ì budu žyc' sârod synoŭ Ìzrailevyh ì ne pakìnu narodu Majgo Ìzrailâ.

14. І пабудаваў Саламон храм і закончыў яго.

Ì pabudavaŭ Salamon hram ì zakončyŭ âgo.

15. І ашаляваў сьцены храма ўсярэдзіне кедровымі дошкамі; ад падлогі храма да столі ўсярэдзіне ашаляваў дрэвам і накрыў падлогу храма кіпарысавымі дошкамі.

Ì ašalâvaŭ s'ceny hrama ŭsârèdzine kedrovymì doškami; ad padlogì hrama da stolì ŭsârèdzine ašalâvaŭ drèvam ì nakryŭ padlogu hrama kìparysavymì doškami.

16. І зладзіў у заднім баку храма, за дваццаць локцяў ад краю, сьцяну, і ашаляваў сьцены і стоць кедровымі дошкамі, і асталяваў давір для Сьвятога Сьвятых.

Ì zladziŭ u zadnim baku hrama, za dvaccac' lokcâŭ ad kraŭ, s'cânu, ì ašalâvaŭ s'ceny ì stol' kedrovymì doškami, ì astalâvaŭ davir dlâ S'vâtoga S'vâtyh.

17. Сорак локцяў быў храм, гэта значыць, пярэдня частка храма.

Sorak lokcâŭ byŭ hram, gèta značyc', pârèdnââ častka hrama.

18. На кедрах усярэдзіне храма былі выразаны падабенствы гуркоў і кветак, якія распускаюцца; усё было пакрыта кедрам, каменя ня відаць было.

Na kedrah usârèdzine hrama byli vyrazany padabenstvy gurkoŭ ì kvetak, âkiâ raspuskaŭcca; usë bylo pakryta kedram, kamenâ nâ vidac' bylo.

19. А Сьвятое Сьвятых усярэдзіне храма ён падрыхтаваў на тое, каб

паставіць там каўчэг завета Гасподняга.

A S'vâtoe S'vâtyh usârèdzine hrama ěn padryhtavaŭ na toe, kab pastavic' tam kaŭčëg zapaveta Gaspodnâga.

20. І Сьвятое Сьвятых было даўжынёю дваццаць локцяў, шырынёю дваццаць локцяў і вышынёю дваццаць локцяў; ён абклаў яго чыстым золатам; абклаў таксама і кедровы ахвярнік.

Ì S'vâtoe S'vâtyh bylo daŭžynëû dvaccac' lokcâŭ, šyrynëû dvaccac' lokcâŭ ì vyšynëû dvaccac' lokcâŭ; ěn abklaŭ âgo čystym zolatam; abklaŭ taksama ì kedrovy ahvârnik.

21. І абклаў Саламон храм усярэдзіне чыстым золатам, і працягнуў залатыя ланцугі перад давірам, і абклаў яго золатам.

Ì abklaŭ Salamon hram usârèdzine čystym zolatam, ì pracâgnuŭ zalatyâ lancugi perad daviram, ì abklaŭ âgo zolatam.

22. Увесь храм ён абклаў золатам, увесь храм да канца, і ўвесь ахвярнік, які перад давірам, абклаў золатам.

Uves' hram ěn abklaŭ zolatam, uves' hram da kanca, ì ŭves' ahvârnik, âki perad daviram, abklaŭ zolatam.

23. І зрабіў у давіры двух херувімаў з масьлічнага дрэва, вышынёю ў дзесяць локцяў.

Ì zrabiŭ u daviry dvuh heruvimaŭ z mas'ličnaga drëva, vyšynëû ŭ dzesâc' lokcâŭ.

24. Адно крыло херувіма было пяць локцяў і другое крыло херувіма было пяць локцяў; дзесяць локцяў было ад аднаго канца крылаў яго да другога канца крылаў яго.

Adno krylo heruvima bylo pâc' lokcâŭ ì drugoe krylo heruvima bylo pâc' lokcâŭ; dzesâc' lokcâŭ bylo ad adnago kanca krylaŭ âgo da drugoga kanca krylaŭ âgo.

25. Дзесяць локцяў і другі херувім; аднолькавай меры і аднолькавага выгляду абодва херувімы.

Dzesâc' lokcâŭ ì drugi heruvim; adnol'kavaj mery ì adnol'kavaga vyglâdu abodva heruvimy.

26. Вышыня аднаго херувіма дзесяць локцяў, а таксама і другога херувіма.

Vyšynâ adnago heruvima dzesâc' lokcâŭ, a taksama ì drugoga heruvima.

27. І паставіў ён херувімаў сярод унутранай часткі храма. А крылы ў херувімаў былі раскінутыя, і даставала крыло аднаго да адной сьцяны, а крыло другога херувіма даставала да другой сьцяны; а другія крылы іх сярод храма сыходзіліся крыло да крыла.

Ì pastaviŭ ên heruvimaŭ sârod unutkanaj častki hrama. A kryly ŭ heruvimaŭ byli raskinutyâ, ì dastavala krylo adnago da adnoj s'câny, a krylo drugoga heruvima dastavala da drugoj s'câny; a drugiâ kryly ih sârod hrama syhodzilisâ krylo da kryla.

28. І абклаў ён херувімаў золатам.

Ì abklaŭ ên heruvimaŭ zolatam.

29. І на ўсіх сьценах храма вакол зрабіў розныя выявы херувімаў і пальмавых дрэў і кветак, якія распускаюцца, усярэдзіне і звонку.

Ì na ŭsich s'cenah hrama vakol zrabiŭ roznyâ vyâvy heruvimaŭ ì pal'mavyh drèŭ ì kvetak, âkiâ raspuskaŭcca, usârèdzine ì zvonku.

30. І падлогу ў храме абклаў золатам ва ўнутранай і пярэдняй частках.

Ì padlogu ŭ hrame abklaŭ zolatam va ŭnutranaj ì pârèdnâj častkah.

31. Для ўваходу ў давір зрабіў дзьверы з масьлічнага дрэва, з пяцікутнымі вушкамі.

Dlâ ŭvahodu ŭ davir zrabiŭ dz'very z mas'ličnaga drèva, z pâcikutnymi vušakami.

32. На двух палавінах дзьвярэй з масьлічнага дрэва ён зрабіў розных херувімаў і пальмы і кветкі, якія распускаюцца, і абклаў золатам; пакрыў золатам і херувімаў і пальмы.

Na dvuh palavinah dz'vârèj z mas'ličnaga drèva ën zrabìŭ roznyh heruvìmaŭ ì pal'my ì kvetkì, âkìâ raspuskaûcca, ì abklaŭ zolatam; pakryŭ zolatam ì heruvìmaŭ ì pal'my.

33. І каля ўваходу ў храм зрабіў вушакі з масьлічнага дрэва чатырохкутныя

Ì kalâ ŭvahodu ŭ hram zrabìŭ vušakì z mas'ličnaga drèva čatyrohkutnyâ

34. і двое дзьвярэй з кіпарысавага дрэва; абедзьве палавіны адных дзьвярэй былі рухомыя, і абедзьве палавіны другіх дзьвярэй былі рухомыя.

ì dvoe dz'vârèj z kìparysavaga drèva; abedz've palavìny adnyh dz'vârèj byli ruhomyâ, ì abedz've palavìny drugìh dz'vârèj byli ruhomyâ.

35. І выразаў на іх херувімаў і пальмы і кветкі, якія распускаюцца, і абклаў золатам па разьбе.

Ì vyrazaŭ na ih heruvìmaŭ ì pal'my ì kvetkì, âkìâ raspuskaûcca, ì abklaŭ zolatam pa raz'be.

36. І пабудаваў унутраны двор з трох радоў абчасанага каменю і з раду кедровых брусоў.

Ì pabudavaŭ unutrany dvor z troh radoŭ abčasanağa kamenû ì z radu kedrovyyh brusouŭ.

37. На чацьвёртым годзе, у месяцы Зіф, заклаў ён аснову храму Госпада,

Na čac'vërtym godze, u mesâcy Zif, zaklaŭ ën asnovu hramu Gospada,

38. а на адзінаццатым годзе, у месяцы Бул, - гэта месяц восьмы, - ён закончыў храм з усімі прыналежнасьцямі яго і паводле ўсіх

прадпісаньяў ягоных: будаваў яго сем гадоў.

a na adžinaccatym godze, u mesâcy Bul, - gèta mesâc vos'my, - èn zakončyŭ hram z usimi prynaležnas'câmi âgo i pavodle ŭsìh pradpìsan'nâŭ âgonyh: budavaŭ âgo sem gadoŭ.

7 Кіраўнік

1. А свой дом Саламон будаваў трынаццаць гадоў і закончыў увесць дом свой.

A svoj dom Salamon budavaŭ trynaccac' gadoŭ i zakončyŭ uves' dom svoj.

2. І пабудоваў ён дом з дрэва Ліванскага, даўжынёю сто локцяў, шырынёю пяцьдзясят локцяў, а вышынёю трыццаць локцяў, на чатырох радах кедровых слупоў; і кедровыя бяровеньні пакладзены былі на слупах.

Ì pabudavaŭ èn dom z drèva Livanskaga, daŭžynëu sto lokcâŭ, šyrynëu pâc'dzâsât lokcâŭ, a vyšynëu tryccac' lokcâŭ, na čatyroh radah kedrovyh slupoŭ; i kedrovyâ bârven'nì pakladzeny bylì na slupah.

3. І насланы быў памост з кедра над бяровеньнямі на сарака пяці слупах, па пятнаццаць у рад.

Ì naslany byŭ pamost z kedra nad bârven'nâmi na saraka pâci slupah, pa pâtnaccac' u rad.

4. Аконных вушакоў было тры рады; і тры рады вокан, акно насупраць акна.

Akonnyh vušakoŭ bylo try rady; i try rady vokan, akno nasuprac' akna.

5. І ўсе дзьверы і дзьвярныя вушакі былі чатырохвугольныя, і акно насупраць акна, у тры рады.

Ì ŭse dz'very i dz'vârnyâ vušakì bylì čatyrohvugol'nyâ, i akno nasuprac'

akna, u try rady.

6. І бабінец са слупоў зрабіў ён даўжынёю пяцьдзясят локцяў, шырынёю трыццаць локцяў, і перад імі ганак, і слупы, і парог перад імі.

Ì babì nec sa slupoŭ zrabì ŭ òn daŭžynëu pàc'dzàsàt lokcàŭ, šyrynëu tryccac' lokcàŭ, ò perad òmì ganak, ò slupy, ò parog perad òmì.

7. Яшчэ бабінец з пасадам, зь якога ён судзіў, бабінец для судзілішча зрабіў ён і пакрыў усе падлогі кедром.

Àščè babì nec z pasadam, z' àkoga òn sudziŭ, babì nec dlà sudzilìščà zrabì ŭ òn ò pakryŭ use padlogì kedram.

8. У доме, дзе ён жыў, другі двор за бабінцам быў такога самага ўсталяваньня. І ў доме дачкі фараонавай, якую ўзяў за сябе Саламон, ён зрабіў такі самы бабінец.

U dome, dze òn žyŭ, drugi dvor za babìncam byŭ takoga samaga ŭstalàvan'nà. Ì ŭ dome dačkì faraonavaj, àkuŭ ŭzàŭ za sàbe Salamon, òn zrabì ŭ takì samy babì nec.

9. Усё гэта было зроблена з дарагіх камянёў, абчасаных паводле памеры, абрэзаных пілою, з унутранага і вонкавага боку, ад асновы да выступаў, і з вонкавага боку да вялікага двара.

Usè gèta bylo зроблена z daragìh kamânëŭ, abčasanyh pavodle pameru, abrèzanyh piloŭ, z unutkanaga ò vonkavaga boku, ad asnovy da vystupaŭ, ò z vonkavaga boku da vâlikaga dvara.

10. І ў фундамент пакладзены былі камяні дарагія, камяні вялікія, камяні дзесяць локцяў і камяні восем локцяў,

Ì ŭ fundament pakladzeny byli kamâni daragîâ, kamâni vâlikîâ, kamâni dzesàc' lokcàŭ ò kamâni vosem lokcàŭ,

11. і зверху дарагія камяні, абчасаныя паводле памеры, і кедр.

ò z'verhu daragîâ kamâni, abčasanyâ pavodle pameru, ò kedr.

12. Вялікі двор абгароджаны быў вакол трыма радамі часаных камянёў і адным радам кедровых бярэвеньняў; таксама і ўнутраны двор храма Госпада і бабінец храма.

Vâlikî dvor abgarodžany byŭ vakol tryma radami časanyh kamânëŭ i adnym radam kedrovych bârven'naŭ; taksama i ŭnutrany dvor hrama Gospada i babî nec hrama.

13. І паслаў цар Саламон і ўзяў з Тыра Хірама,

Î paslaŭ car Salamon i ŭzâŭ z Tyra Hirama,

14. сына адной удавы, з калена Нэфталімавага. Бацька яго Тыранін быў меднік; ён меў здольнасць, майстэрства і ўменьне вырабляць усялякія рэчы зь медзі. І прыйшоў ён да цара Саламона і рабіў у яго ўсялякую працу:

syna adnoj udavy, z kalena Nèftalimavaga. Bac'ka âgo Tyranin byŭ mednik; ên meŭ zdol'nas'c', majstèrstva i ŭmen'ne vyrablâc' usâlâkiâ rêçy z' medzi. Î pryjšoŭ ên da cara Salamona i rabiŭ u âgo ŭsâlâkuŭ pracu:

15. і зрабіў ён два медныя слупы, кожны па васемнаццаць локцяў вышынёю, і шнурок дванаццаць локцяў абдымаў той і другі слуп;

i zrabiŭ ên dva mednyâ slupy, kožny pa vasemnaccac' lokcâŭ vyšynëŭ, i šnurok dvanaccac' lokcâŭ abdymaŭ toj i drugi slup;

16. і два вянкi, вылітыя зь медзі, ён зрабіў, каб пакласьці на вярху слупоў: пяць локцяў вышыні ў адным вянку і пяць локцяў вышыні ў другім вянку;

i dva vânkî, vylityâ z' medzi, ên zrabiŭ, kab paklas'ci na vârhu slupoŭ: pâc' lokcâŭ vyšyni ŭ adnym vâнку i pâc' lokcâŭ vyšyni ŭ drugiм vâнку;

17. сеткі плеченага вырабу і шнуркі ў выглядзе ланцужкоў для вяноў, якія былі на вярху слупоў: сем на адным вянку і сем на другім вянку.

setki plecénaga vyrabu i šnurki ŭ vyglâdze lancužkoŭ dlâ vâнkoŭ, âkiâ byli na

vâru slupoŭ: sem na adnym vânu i sem na drugim vânu.

18. Так зрабіў ён слупы і два рады гранатавых яблыкаў вакол сеткі, каб пакрыць вянкi, якія наверх слупоў; тое самае зрабіў і для другога вянка.

Tak zrabiuŭ ěn slupy i dva rady granatavyh âblykaŭ vakol setki, kab pakryc' vânkì, âkiâ naverse slupoŭ; toe samae zrabiuŭ i dlâ drugoga vânka.

19. А ў бабiнцы вянкi наверх слупоў зроблены як лілеi, чатыры локці,
A ŭ babincy vânkì naverse slupoŭ зроблены âk lilei, čatyry lokci,

20. і вянкi на абодвух слупах наверх, проста над выпуклінай, якая каля сеткі; і на другім вянку, радамi вакол, дзвесьце гранатавых яблыкаў.

i vânkì na abodvuh slupah naverse, проста nad vypuklinaj, âkaâ kalâ setki; i na drugim vânu, radami vakol, dz'ves'ce granatavyh âblykaŭ.

21. І паставіў слупы да бабiнца храма; паставіў слуп па правы бок і даў яму імя Яхiн, і паставіў слуп па левы бок і даў яму імя Воаз.

Ì pastaviuŭ slupy da babinca hrama; pastaviuŭ slup pa pravy bok i dauŭ âmu imâ Âhin, i pastaviuŭ slup pa levy bok i dauŭ âmu imâ Voaz.

22. І над слупамi паставіў вянкi, зробленыя як лілеi. Так закончана праца над слупамi.

Ì nad slupami pastaviuŭ vânkì, зробленыâ âk lilei. Tak zakončana praca nad slupami.

23. І зрабіў літае зь медзi мора, - ад краю яго да краю яго дзесьць локцяў, - зусiм круглае, вышiнiю пяць локцяў, і шнурок трыццаць локцяў абымаў яго вакол.

Ì zrabiuŭ litaе z' medzi mora, - ad krau âgo da krau âgo dzesâc' lokcâu, - zusim kruglae, vyšyniû pâc' lokcâu, i šnurok tryccac' lokcâu abymauŭ âgo vakol.

24. Падабенствы гуркоў пад краямi яго акружалi яго па дзесьць на

локаць, акружалі мора з усіх бакоў у два рады; падабенствы гуркоў былі вылітыя з адным ліцьцём.

Padabenstvy gurkoŭ pad kraâmi âgo akružali âgo pa dzesâc' na lokac', akružali mora z usih bakoŭ u dva rady; padabenstvy gurkoŭ byli vylityâ z adnym lic'cëm.

25. Яно стаяла на дванаццаці валах: тры глядзелі на поўнач, тры глядзелі на захад, тры глядзелі на поўдзень і тры глядзелі на ўсход; мора ляжала на іх, і зады іх былі павернутыя ўсярэдзіну пад яго.

Âno staâla na dvanaccaci valah: try glâdzeli na poŭnač, try glâdzeli na zahad, try glâdzeli na poŭdzen' i try glâdzeli na ŭshod; mora lâžala na ih, i zady ih byli pavernutyâ ŭsârèdzinu pad âgo.

26. Таўшчынёю яно было ў далонь, і краі яго, зробленыя падобна да беражкоў чары, былі падобныя на лілею, якая распусьцілася. Яно ўмяшчала дзьве тысячы батаў.

Taŭščynëû âno bylo ŭ dalon', i krai âgo, зробленыâ padobna da beražkoŭ čary, byli padobnyâ na lileû, âkaâ raspus'cilasâ. Âno ŭmâščala dz've tysâčy bataŭ.

27. І зрабіў ён дзесяць медных падставак; даўжыня кожнай падстаўкі - чатыры локці, шырыня - чатыры локці і тры локці - вышыня.

Î zrabiuÿ ën dzesâc' mednyh padstavak; daŭžynâ kožnaj padstaŭki - čatyry lokci, šyrynâ - čatyry lokci i try lokci - vyšynâ.

28. І вось будова падставак: у іх сьцены, сьцены паміж навугольнымі пласьцінамі;

Î vos' budova padstavak: u ih s'ceny, s'ceny pamiž navugol'nymi plas'cinami;

29. на сьценах, якія паміж навугольнікамі, ільвы, валы і херувімы;

таксама і на навугольніках, а вышэй і ніжэй ільвоў і валоў - раскідзістыя

вянкі;

na s'cenah, âkiâ pamiz navugol'nikami, il'vy, valy i heruvimy; taksama i na navugol'nikah, a vyšej i nižej il'voŭ i valoŭ - raskidzistyâ vânkì;

30. каля кожнай падстаўкі па чатыры медныя колы і восі медныя. На чатырох кутах выступы накштальт плячэй, выступы літыя зьнізу, пад чараю, каля кожнага вянка.

kalâ kožnaj padstaŭkì pa čatyry mednyâ koly i vosi mednyâ. Na čatyroh kutah vystupy nakštalt pláčěj, vystupy lityâ z'nizu, pad čaraŭ, kalâ kožnaga vânka.

31. Адтуліна ад унутранага вянка адзін локаць; адтуліна яго круглая, як у падножжа слупоў, паўтара локця і каля адтуліны яго выявы; але бакавыя сьцены чатырохкутныя, ня круглыя.

Adtulina ad unutkanaga vânka adzin lokac'; adtulina âgo kruglaâ, âk u padnožža slupoŭ, paŭtara lokcâ i kalâ adtuliny âgo vyâvy; ale bakavyâ s'ceny čatyrohkutnyâ, nâ kruglyâ.

32. Пад сьценамі было чатыры колы, і восі колаў у падстаўках; вышыня кожнага кола - паўтара локця.

Pad s'cenami bylo čatyry koly, i vosi kolaŭ u padstaŭkah; vyšynâ kožnaga kola - paŭtara lokcâ.

33. Будова колаў такая самая, як і будова колаў у калясьніцы; восі іх і абады іх і сьпіцы іх, усё было літое.

Budova kolaŭ takaâ samaâ, âk i budova kolaŭ u kalâs'nicy; vosi ih i abady ih i s'picy ih, usë bylo litoe.

34. Чатыры выступы на чатырох кутах кожнай падстаўкі; з падстаўкі выходзілі выступы яе.

Čatyry vystupy na čatyroh kutah kožnaj padstaŭkì; z padstaŭkì vyhodzili vystupy âe.

35. І на версе падстаўкі круглае ўзвышэньне на паўлокця вышыні; і на версе падстаўкі тронкі яе і сьцены яе з адной зь ёю масы.

Ì naverse padstaŭki kruglae ŭzvyšèn'ne na paŭlokçâ vyšyni; i na verse padstaŭki tronki âe i s'ceny âe z adnoj z' ëû masy.

36. І вырабіў ён на дошчачках яе тронкі і на сьценах яе херувімаў, львоў і пальмы, колькі дзе дазваляла месца, і вакол раскідзістыя вянкi.

Ì vyrabiŭ ën na doščáčkah âe tronki i na s'cenah âe heruvimaŭ, l'voŭ i pal'my, kol'ki dze dazvalâla mesca, i vakol raskidzistyâ vânki.

37. Так зрабіў ён дзесяць падставак: ва ўсіх іх адно ліцьцё, адна мера, адзін выгляд.

Tak zrabiŭ ën dzesâc' padstavak: va ŭsìh ih adno lïc'cë, adna mera, adzìn vyglâd.

38. І зрабіў дзесяць медных умывальніц: кожная ўмывальніца мясьціла сорак батаў, кожная ўмывальніца была чатыры локці, кожная ўмывальніца стаяла на адной зь дзесяці падставак.

Ì zrabiŭ dzesâc' mednyh umyval'nìc: kožnaâ ŭmyval'nica mâs'cila sorak bataŭ, kožnaâ ŭmyval'nica byla čatyry lokci, kožnaâ ŭmyval'nica staâla na adnoj z' dzesâci padstavak.

39. І расставіў падстаўкі - пяць па правым баку храма і пяць па левым баку храма, а мора паставіў па правым баку храма, на паўднёва-ўсходнім баку.

Ì rasstaviŭ padstaŭki - pâc' pa pravym baku hrâma i pâc' pa levym baku hrâma, a mora pastaviŭ pa pravym baku hrâma, na paŭdnëva-ŭshodnim baku.

40. І зрабіў Хірам умывальніцы і лапаткі і чары. І закончыў Хірам усю працу, якую рабіў у цара Саламона для храма Гасподняга:

Ì zrabiŭ Hiram umyval'nicy i lapatki i čary. Ì zakončyŭ Hiram usû pracu, âkuŭ

rabiŭ u cara Salamona dlâ hrama Gaspodnâga:

41. два слупы і дзьве апаяскі вянкоў, якія наверх слупоў, і дзьве сеткі для накрываньня двух апаясак вянкоў, якія наверх слупоў;

dva slupy i dz've apaâski vânkou, âkiâ naverse slupoŭ, i dz've setki dlâ nakryvan'nâ dvuh apaâsak vânkou, âkiâ naverse slupoŭ;

42. і чатырыста гранатавых яблыкаў на кожную сетку, для накрываньня двух апаясак вянкоў, што на слупах;

i čatyrysta granatavyh âblykaŭ na kožnuŭ setku, dlâ nakryvan'nâ dvuh apaâsak vânkou, što na slupah;

43. і дзесяць падставак і дзесяць умывальніц на падстаўках;

i dzesâc' padstavak i dzesâc' umyval'nîc na padstaŭkah;

44. адно мора і дванаццаць валоў пад морам;

adno mora i dvanaccac' valoŭ pad moram;

45. і тазы, і лапаткі, і чары. Усе рэчы, якія зрабіў Хірам цару Саламону для храма Госпада, з паліраванай медзі.

i tazy, i lapatki, i čary. Use rěčy, âkiâ zrabiŭ Hiram caru Salamonu dlâ hrama Gospada, z paliravanaj medzi.

46. Цар выліваў іх у гліністай зямлі, у ваколіцах Ярдана, паміж Сакхотам і Цартанам.

Car vylivaŭ ih u glinîstaj zâmlî, u vakolîcah Ârdana, pamiž Sakhotam i Cartanam.

47. І паставіў Саламон усе гэтыя рэчы на месца. З прычыны іх вялікага мноства, вага медзі ня вызначаная.

Î pastaviŭ Salamon use gètyâ rěčy na mesca. Z pryčyny ih vâlikaga mnostva, vaga medzi nâ vyznačanaâ.

48. І зрабіў Саламон усе рэчы, якія ў храме Госпада: залаты ахвярнік і залаты стол, на якім хлябы выстаўленыя;

Ì zrabìŭ Salamon use rèčy, âkiâ ŭ hrame Gospada: zalaty ahvârnìk ì zalaty stol, na âkìm hlâby vystaŭlennyâ;

49. ì сьвяцільні - пяць па правы бок і пяць па левы бок, перад заднім аддзяленьнем храма, з чыстага золата, і кветкі, і лампадкі, і абцужкі з золата;

ì s'vâcil'nì - pâc' pa pravyy bok ì pâc' pa levyy bok, perad zadnim addzâlen'nem hrama, z čystaga zolata, ì kvetkì, ì lampadkì, ì abcužkì z zolata;

50. ì місы, і нажы, і чары, і латкі, і кадзільніцы з чыстага золата, і петлі ў дзьвярах унутранага храма ў Сьвятым Сьвятых і ў дзьвярах у храме таксама з золата.

ì mìsy, ì nažy, ì čary, ì latkì, ì kadzil'nìcy z čystaga zolata, ì petlì ŭ dz'vârah unutkanaga hrama ŭ S'vâтым S'vâtyh ì ŭ dz'vârah u hrame taksama z zolata.

51. Так зьвершана ўся праца, якую рабіў цар Саламон для храма Госпада. І прынёс Саламон прысьвечанае Давідам, бацькам ягоным; срэбра і золата і рэчы аддаў у скарбніцы храма Гасподняга.

Tak z'veršana ŭsâ praca, âkuŭ rabiŭ car Salamon dlâ hrama Gospada. Ì prynës Salamon prys'večanae Davidam, bac'kam âgonym; srèbra ì zolata ì rèčy addaŭ u skarbnìcy hrama Gaspodnâga.

8 Кіраўнік

1. Тады склікаў Саламон старэйшынаў Ізраільскіх і ўсіх начальнікаў каленаў, галоўных ад пакаленьняў сыноў Ізраілевых да цара Саламона ў Ерусалім, каб перанесьці каўчэг завета Гасподняга з горада Давідавага, гэта значыць Сіёна.

Tady sklikaŭ Salamon starèjšynaŭ Ízrail'skih ì ŭsìh načal'nikaŭ kalenaŭ, galoŭnyh ad pakalen'nâŭ synoŭ Ízrailevyh da cara Salamona ŭ Erusalìm, kab

peranes'ci kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga z gorada Davidavaga, gèta značyc' Siëna.

2. I сабраліся да цара Саламона на сьвята ўсе Ізраільцяне, у месяцы Атаніме, які ёсьць сёмы месяц.

Ì sabralisâ da cara Salamona na s'vâta ŭse Ìzrail'câne, u mesâcy Atanime, âki ës'c' sëmy mesâc.

3. I рашылі ўсе старэйшыны Ізраілевыя; і паднялі сьвяшчэнны каўчэг,

4. і панесьлі каўчэг Гасподні і скінію сходу і ўсе сьвяшчэнныя рэчы, якія былі ў скініі; і неслі іх сьвятары і лявіты.

Ì rašyli ŭse starèjšyny Ìzrailevyâ; ì padnâli s'vâščènny kaŭčèg, ì panes'li kaŭčèg Gaspodni ì skiniû shodu ì ŭse s'vâščènnyâ rëcy, âkiâ byli ŭ skiniî; ì nes'li ih s'vâtary ì lâvity.

5. А цар Саламон і зь ім усё супольства Ізраільскае, што сабралася да яго, ішлі перад каўчэгам, прыносячы ахвяры з дробнага і буйнога быдла, якое немагчыма палічыць і вызначыць паводле мноства яго.

A car Salamon ì z' im usë supol'stva Ìzrail'skae, što sabralasâ da âgo, išli perad kaŭčègam, prynosâcy ahvâry z drobnaga ì bujnoga bydla, âkoe nemagčyma paličyc' ì vyznačyc' pavodle mnostva âgo.

6. I ўнеслі сьвятары каўчэг завета Гасподняга на месца ягонае, у давір храма, у Сьвятое Сьвятых, на крылы херувімаў.

Ì ŭnes'li s'vâtary kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga na mesca âgonae, u davir hrama, u S'vâtoe S'vâtyh, na kryly heruvimaŭ.

7. Бо херувімы распасьціралі свае крылы над месцам каўчэга, і пакрывалі херувімы зьверху каўчэг і жэрдкі яго.

Bo heruvimy raspas'ciralì svae kryly nad mescam kaŭčèga, ì pakryvali heruvimy z'verhu kaŭčèg ì žèrdki âgo.

8. I высунуліся жэрдкі так, што галоўкі жэрдак відны былі зь

связацілішча перад давірам, але ня выходзілі вонкі; яны там і да сёння.

Ì vysunulìsâ žèrdkì tak, što galouőkì žèrdak vidny byli z' s'vâcilišča perad davìram, ale nâ vyhodzìli vonkì; âny tam ì da sën'nâ.

9. У каўчэгу нічога ня было, апрача двух каменных скрыжаляў, якія паклаў туды Майсей на Харыве, калі Гасподзь заключыў завет з сынамі Ізраілевымі, пасля выхаду іх зь зямлі Егіпецкай.

U kaŭčègu ničoga nâ bylo, aprača dvuh kamennyh skryžalâŭ, âkiâ paklaŭ tudy Majsej na Haryve, kalì Gaspodz' zaklûčyŭ zapavet z synami Ìzrailevymi, pas'lâ vyhadu ih z' zâmlì Egìpeckaj.

10. Калі сьвятары выйшлі зь сьвязацілішча, воблака напоўніла дом Гасподні;

Kalì s'vâtary vyjšli z' s'vâcilišča, voblaka napoŭnila dom Gaspodnì;

11. і не маглі сьвятары стаяць на набажэнстве з прычыны воблака; бо слава Гасподня напоўніла храм Гасподні.

ì ne maglì s'vâtary staâc' na nabažènstve z pryčyny voblaka; bo slava Gaspodnââ napoŭnila hram Gaspodnì.

12. Тады сказаў Саламон: Гасподзь сказаў, што Ён упадабаў быць у імгле;

Tady skazaŭ Salamon: Gaspodz' skazaŭ, što Ęn upadabaŭ byc' u imgle;

13. я пабудоваў храм у жылішчы Табе, месца, каб быць Табе вечна.

â pabudavaŭ hram u žytlìšчы Tabe, mesca, kab byc' Tabe večna.

14. І павярнуўся цар абліччам сваім, і дабраславіў увесь сход Ізраільцянаў; увесь сход Ізраільцянаў стаяў.

Ì pavârnuŭsâ car abliččam svaim, ì dabraslaviŭ uves' shod Ìzrail'cânaŭ; uves' shod Ìzrail'cânaŭ staâŭ.

15. І сказаў: дабраславёны Гасподзь, Бог Ізраілеў, Які сказаў вуснамі сваімі Давіду, бацьку майму, і сёння выканаў рукою сваёю! Ён казаў:

Ì skazaŭ: dabraslavěny Gaspodz', Bog Ìzraileŭ, Âkì skazaŭ vusnamì svaimì Davidu, bac'ku majmu, ì sěn'nâ vykanaŭ rukoŭ svaëŭ! Ěn kazaŭ:

16. з таго дня, як Я вывеў народ Мой Ізраіля зь Егіпта, Я ня выбраў горада ў ніводным з каленаў Ізраілевых, каб пабудаваны быў дом, у якім было б імя Маё; і выбраў Давіда, каб быць яму над народамі Маімі Ізраілем.

"z tago dnâ, âk Â vyveŭ narod Moj Ìzrailâ z' Egìpta, Â nâ vybraŭ gorada ŭ nìvodnym z kalenaŭ Ìzrailevyh, kab pabudavany byŭ dom, u âkìm bylo b imâ Maë; ì vybraŭ Davìda, kab byc' âmu nad narodam Maìm Ìzrailem".

17. У Давіда, бацькі майго, было на сэрцы пабудоваць храм імя Госпада, Бога Ізраілевага;

U Davìda, bac'kì majgo, bylo na sèrcy pabudovac' hram imâ Gospada, Boga Ìzrailevaga;

18. але Гасподзь сказаў Давіду, бацьку майму: "у цябе ёсьць на сэрцы пабудоваць храм імя Майму; добра, што гэта ў цябе ляжыць на сэрцы;

ale Gaspodz' skazaŭ Davidu, bac'ku majmu: "u câbe ës'c' na sèrcy pabudovac' hram imû Majmu; dobra, što gèta ŭ câbe lâžyc' na sèrcy;

19. аднак ты не пабудуеш храм, а сын твой, які выйшаў са сьцёгнаў тваіх, ён пабудуе храм імя Майму".

adnak ty ne pabudueš hram, a syn tvoj, âkì vyjšaŭ sa s'cěgnaŭ tvaìh, ěn pabudue hram imû Majmu".

20. І спраўдзіў Гасподзь слова Сваё, якое прамовіў. Я ўступіў на месца бацькі майго Давіда, і сеў на троне Ізраілевым, як сказаў Гасподзь, і пабудоваў храм імя Госпада, Бога Ізраілевага;

Ì spraŭdziŭ Gaspodz' slova Svaë, âkoe pramoviŭ. Â ŭstupiŭ na mesca bac'kì majgo Davìda, ì seŭ na trone Ìzrailevym, âk skazaŭ Gaspodz', ì pabudavaŭ hram imâ Gospada, Boga Ìzrailevaga;

21. і падрыхтаваў там месца каўчэгу, у якім заповіт Госпада,
зключаны Ім з бацькамі нашымі, калі Ён вывеў іх зь зямлі Егіпецкай.
*ì padryhtavaŭ tam mesca kaŭčègu, u âkìm zapavet Gospada, zaklûčany Ìm z
bac'kami našymì, kalì Ěn vyveŭ ih z' zâmlì Egìpeckaj.*

22. І стаў Саламон перад ахвярнікам Гасподнім наперадзе ўсяго сходу
Ізраільцянаў, і падняў рукі свае да неба,
*Ì staŭ Salamon perad ahvârnikam Gaspodnìm naperadze ũsâgo shodu
Ìzrail'cânaŭ, ì padnâŭ ruki svae da neba,*

23. і сказаў: Госпадзе, Божа Ізраілеў! няма падобнага Табе Бога на
нябёсах угары і на зямлі ўнізе; Ты захоўваеш заповіт і літасьць да
рабоў Тваіх, якія ходзяць прад Табою ўсім сэрцам сваім.

*ì skazaŭ: Gospadze, Boža Ìzraileŭ! nâma padobnaga Tabe Boga na nâbësah
ugary ì na zâmlì ũnize; Ty zahoŭvaeš zapavet ì litas'c' da raboŭ Tvaìh, âkiâ
hodzâc' prad Taboŭ ũsìm sèrcam svaim.*

24. Ты выканаў рабу Твайму Давіду, бацьку майму, што казаў яму; што
прамовіў Ты вуснамі Тваімі, тое ў гэты дзень учыніў рукою Тваёю.

*Ty vykanaŭ rabu Tvajmu Davidu, bac'ku majmu, što kazaŭ âmu; što
pramoviŭ Ty vusnamì Tvaìmì, toe ũ gèty dzen' učyniŭ rukoŭ Tvaëŭ.*

25. І сёньня, Госпадзе, Божа Ізраілеў, выканай рабу Твайму Давіду,
бацьку майму, тое, што казаў Ты яму, прамовіўшы: "ня мінецца ў цябе
прад абліччам Маім той, хто сядзіць на троне Ізраілевым, калі толькі
сыны твае будуць трымацца шляху свайго, ходзячы прад Мною так, як
ты хадзіў прад Мною".

*Ì sën'nâ, Gospadze, Boža Ìzraileŭ, vykanaj rabu Tvajmu Davidu, bac'ku
majmu, toe, što kazaŭ Ty âmu, pramoviŭšy: "nâ minecca ũ câbe prad
ablíččam Maìm toj, hto sâdzic' na trone Ìzrailevym, kalì tol'ki syny tvae
buduc' trymacca šlâhu svajgo, hodzâčy prad Mnoŭ tak, âk ty hadziŭ prad*

Мноў".

26. І сёньня, Госпадзе, Божа Ізраілеў, хай будзе слухнае слова Тваё, якое Ты прамовіў рабу Твайму Давіду, бацьку майму!

Ì sën'nâ, Gospadze, Boža Ìzraileŭ, haj budze slušnae slova Tvaë, âkoe Ty pramoviŭ rabu Tvajmu Davìdu, bac'ku majmu!

27. Сапраўды, ці ж Богу жыць на зямлі? Неба і неба нябёсаў не ўмяшчаюць Цябе, тым меней гэты храм, які я пабудоваў;

Sapraŭdy, ci ž Bogu žyc' na zâmlì? Neba ì neba nâbësaŭ ne ŭmâščaŭc' Câbe, tym menej gèty hram, âkì â pabudavaŭ;

28. але ўважы малітве раба Твайго і прашэньню ягонаму, Госпадзе, Божа мой; пачуй позву і малітву, якою раб Твой умольвае Цябе сёньня.

ale ŭvažy malitve raba Tvajgo ì prašèn'nû âgonamu, Gospadze, Boža moj; pačuj pozvu ì malitvu, âkoŭ rab Tvoj umol'vae Câbe sën'nâ.

29. Хай будуць вочы Твае адкрытыя на храм гэты ўдзень і ўночы, на гэтае месца, пра якое Ты сказаў: "Маё імя будзе там"; пачуй малітву, якою будзе маліцца раб Твой на месцы гэтым.

Haj buduc' vočy Tvae adkrytyâ na hram gèty ŭdzen' ì ŭnočy, na gètae mesca, pra âkoe Ty skazaŭ: "Maë imâ budze tam"; pačuj malitvu, âkoŭ budze malicca rab Tvoj na mescy gèтым.

30. Пачуй маленьне раба Твайго і народу Твайго Ізраіля, калі яны будуць маліцца на месцы гэтым; пачуй на месцы перабываньня Твайго, на нябёсах, пачуй і зьлітуйся.

Pačuj malen'ne raba Tvajgo ì narodu Tvajgo Ìzrailâ, kalì âny buduc' malicca na mescy gèтым; pačuj na mescy perabyvan'nâ Tvajgo, na nâbëсах, pačuj ì z'litujså.

31. Калі хто згрэшыць супроць блізкага свайго, і спатрабуе зь яго прысягі, каб ён запрысягнуўся, і дзеля прысягі прыйдуць да ахвярніка

Твайго, у храм гэты;

Kali hto zgrěšyc' suproc' blizkaga svajgo, i spatrabue z' âgo prysâgi, kab ën zaprysâgnuÿsâ, i dzelâ prysâgi pryjduc' da ahvârnikâ Tvajgo, u hram gèty;

32. тады Ты пачуй зь неба, і ўчыні суд над рабамі Тваімі, зьвінаваці вінаватага, паклаўшы ўчынак яго на галаву ягоную, і апраўдай невінаватага, даўшы яму паводле праўды ягонай.

tady Ty pačuj z' neba, i ŭčyni sud nad rabami Tvaïmi, z'vinavaci vïnavataga, paklaŭšy ŭčynak âgo na galavu âgonuÿ, i apraŭdaj nevïnavataga, daŭšy âmu pavodle praŭdy âgonaj.

33. Калі народ Твой Ізраіль будзе пабіты няпрямцелем за тое, што зграшыў прад Табою, і калі яны зьвернуцца да Цябе, і вызнаюць імя Тваё, і будуць прасіць і ўмольваць Цябе ў гэтым храме:

Kali narod Tvoj Izrail' budze pabity nâpryâcelelem za toe, što zgrašyŭ prad Taboÿ, i kali âny z'venucca da Câbe, i vyznaÿc' imâ Tvaë, i buduc' prasic' i ŭmol'vac' Câbe ŭ gètym hrame:

34. тады Ты пачуй зь неба, і даруй грэх народу Твайго Ізраіля, і вярні іх у зямлю, якую Ты даў бацькам іхнім.

tady Ty pačuj z' neba, i daruj grèh narodu Tvajgo Izrailâ, i vârni ih u zâmlû, âkuÿ Ty daŭ bac'kam ihnim.

35. Калі замкнецца неба і ня будзе дажджу за тое, што яны згрэшаць прад Табою, і калі памоляцца на месцы гэтым і вызнаюць імя Тваё і адвернуцца ад грэху свайго, бо Ты ўпакорыў іх,

Kali zamknecca neba i nâ budze daždžu za toe, što âny zgrěšac' prad Taboÿ, i kali pamolâcca na mescy gètym i vyznaÿc' imâ Tvaë i advernucca ad grèhu svajgo, bo Ty ŭpakoryŭ ih,

36. тады пачуй зь неба і даруй грэх рабоў Тваіх і народу Твайго Ізраіля, указаўшы ім добры шлях, па якім ісьці, і пашлі дождж на зямлю Тваю,

якую Ты даў народу Твайму ў спадчыну.

tady pačuj z' neba i daruj grèh raboŭ Tvaih i narodu Tvajgo Ìzrailâ, ukazaŭšy im dobry šlâh, pa âkìm is'ci, i pašli doždž na zâmlû Tvaû, âkuû Ty daŭ narodu Tvajmu ŭ spadčynu.

37. Ці будзе на зямлі голад, ці будзе пошасьць, ці будзе палючы вецер, іржа, саранча, чэрві, ці няпрыяцель будзе ўціскаць яго на зямлі ягонай, ці будзе якое бедства, якая хвароба;

Ci budze na zâmli golad, ci budze pošas'c', ci budze palûčy vecer, irža, saranča, čèrvi, ci nâpryâcel' budze ŭciskac' âgo na zâmli âgonaj, ci budze âkoe bedstva, âkaâ hvaroba;

38. пры ўсякай малітве, пры ўсякім маленьні, якое будзе ад якога-небудзь чалавека ва ўсім народзе Тваім Ізраілі, калі яны адчуюць бедства ў сэрцы сваім і працягнуць рукі свае да храма гэтага,

pry ŭsâkaj malitve, pry ŭsâkìm malen'ni, âkoe budze ad âkoga-nebudz' čalaveka va ŭsìm narodze Tvaim Ìzraili, kalì âny adčuûc' bedstva ŭ sèrcy svaim i pracâgnuc' ruki svae da hrama gètaga,

39. Ты пачуй зь неба, зь месца, дзе Ты ёсьць, і памілуй; зрабі і дай кожнаму паводле шляхоў ягоных, як Ты ўбачыш сэрца ягонае, бо Ты адзін ведаеш сэрца ўсіх сыноў чалавечых;

Ty pačuj z' neba, z' mesca, dze Ty ës'c', i pamiluj; zrabì i daj kožnamu pavodle šlâhoŭ âgonyh, âk Ty ŭbačyš sèrca âgonae, bo Ty adzìn vedaes' sèrca ŭsìh synoŭ čalavečyh;

40. каб яны баяліся Цябе праз усе дні, пакуль жывуць на зямлі, якую Ты даў бацькам нашым.

kab âny baâlisâ Câbe praz use dni, pakul' žyvuc' na zâmli, âkuû Ty daŭ bac'kam našym.

41. Калі і іншапляменец, які не ад Твайго народу Ізраіля, прыйдзе зь

зямлі далёкай дзеля імя Твайго,

Kalì ì inšaplâmenec, âkì ne ad Tvajgo narodu Ìzrailâ, pryjdzè z' zâmlì dalëkaj dzelâ imâ Tvajgo,

42. бо яны пачуюць пра Тваё імя вялікае і пра Тваю руку моцную і пра Тваю мышцу прасьцёртую, і прыйдзе ён і памоліцца каля храма гэтага,
bo âny pačuûc' pra Tvaë imâ vâlikae ì pra Tvaû ruku mocnuû ì pra Tvaû myšcu pras'cërtauû, ì pryjdzè ën ì pamolicca kalâ hrama gètaga,

43. пачуй зь неба, зь месца, дзе Ты, і зрабі ўсё, пра што будзе заклікаць да Цябе іншапляменец, каб усе народы зямлі ведалі імя Тваё, каб баяліся Цябе, як народ Твой Ізраіль, каб ведалі, што імем Тваім называецца храм гэты, які я пабудоваў.

pačuj z' neba, z' mesca, dze Ty, ì zrabì ũsë, pra što budze zaklikac' da Câbe inšaplâmenec, kab use narody zâmlì vedalì imâ Tvaë, kab baâlisâ Câbe, âk narod Tvoj Ìzrail', kab vedalì, što imem Tvaïm nazyvaecca hram gèty, âkì â pabudavaŭ.

44. Калі выйдзе народ Твой на вайну супроць ворага свайго шляхам, якім Ты пашлеш яго, і будзе маліцца Госпаду, павярнуўшыся да горада, які Ты абраў, і да храма, які я пабудоваў імю Твайму,

Kalì vyjdzè narod Tvoj na vajnu suproc' voraga svajgo šlâham, âkìm Ty pašleš âgo, ì budze malicca Gospadu, pavârnuŭšysâ da gorada, âkì Ty abraŭ, ì da hrama, âkì â pabudavaŭ imû Tvajmu,

45. тады пачуй зь неба малітву іхнюю і прашэньне іхняе і зрабі, што трэба ім.

tady pačuj z' neba malitvu ihnûû ì prašën'ne ihnâe ì zrabì, što trëba im.

46. Калі яны згрэшаць прад Табою, - бо няма чалавека, які не грашыў бы, - і Ты ўгневаешся на іх, і аддасі іх ворагам, і тыя, што паланілі іх і павядуць іх у няпрямую зямлю, далёкую альбо блізкую,

Kali âny zgrěšac' prad Tabou, - bo nâma čalaveka, âki ne grašyŭ by, - i Ty ŭgnevaeššâ na ih, i addasi ih voragam, i tyâ, što palanili ih i pavâduc' ih u nâpryâcel'skuû zâmlû, dalëkuû al'bo blizkuû,

47. i kalì jany na zjmlì, u jakoj budúć žyć u palone, uvojduć u sjađe i z'vernucca i budúć maliccca Tabe na zjmlì tyh, što palanili ih, kažučy: "my zgrašyli, učynili bezzakon'ne, my vînavatyâ",

i kalì âny na zâmlì, u âkoj budúć žyc' u palone, uvojduc' u sâbe i z'venucca i budúć malicca Tabe na zâmlì tyh, što palanili ih, kažučy: "my zgrašyli, učynili bezzakon'ne, my vînavatyâ",

48. i kalì pavernucca da Cjabe ŭsìm sêrcam svaìm i ŭsëu dušoû svaëu ŭ zâmlì voragaŭ, âkiâ palanili ih, i budúć maliccca Tabe, pavârnuŭšysâ da zjmlì svaëj, jaku Ty daŭ bac'kam iħnim, da gorada, âki Ty abraŭ, i da hrama, âki jâ pabudavaŭ imû Tvajmu,

i kalì pavernucca da Cjabe ŭsìm sêrcam svaìm i ŭsëu dušoû svaëu ŭ zâmlì voragaŭ, âkiâ palanili ih, i budúć malicca Tabe, pavârnuŭšysâ da zâmlì svaëj, âkuû Ty daŭ bac'kam iħnim, da gorada, âki Ty abraŭ, i da hrama, âki jâ pabudavaŭ imû Tvajmu,

49. tady pačuj z' neba, z' mesca, dze Ty, malitvu i prašënyne iħnye i zrabì, što trëba im;

tady pačuj z' neba, z' mesca, dze Ty, malitvu i prašën'ne iħnâe i zrabì, što trëba im;

50. i daruj narodu Tvajmu, u čym ën zgrašyŭ prad Taboju, i ŭse blagiâ ŭčynki ŭčynki jagonyâ, âkiâ ën zrabìŭ prad Taboju, i abudzi spagadu da ih u tyh, što palanili ih, kab jany byli mîlažal'nyâ da ih:

i daruj narodu Tvajmu, u čym ën zgrašyŭ prad Tabou, i ŭse blagiâ ŭčynki âgonyâ, âkiâ ën zrabìŭ prad Tabou, i abudzi spagadu da ih u tyh, što palanili ih, kab âny byli mîlažal'nyâ da ih:

51. бо яны - Твой народ і Твой надзел, які Ты вывеў зь Егіпта, з жалезнай печы.

bo âny - Tvoj narod i Tvoj nadzel, âki Ty vyveŭ z' Egip̄ta, z Źaleznaj peču.

52. Хай будуць вочы Твае адкрытыя на малітву раба Твайго і на малітву народу Твайго Ізраіля, каб чуць іх заўсёды, калі яны будуць заклікаць Цябе,

Haj buduc' voču Tvae adkrytyâ na malitvu raba Tvajgo i na malitvu narodu Tvajgo Izrailâ, kab čuc' ih zaŭsëdy, kalì âny buduc' zaklikac' Câbe,

53. бо Ты аддзяліў іх сабе ў надзел з тых народаў зямлі, як Ты сказаў праз Майсея, раба Твайго, калі вывеў бацькоў нашых зь Егіпта, Уладыка Госпадзе!

bo Ty addzâliŭ ih sabe ŭ nadzel z tyh narodaŭ zâmlì, âk Ty skazaŭ праз Majseâ, raba Tvajgo, kalì vyveŭ bac'koŭ našyh z' Egip̄ta, Uladyka Gospadze!

54. Калі Саламон прамовіў усё гэта маленьне і прашэньне да Госпада, тады ўстаў з каленяў ад ахвярніка Гасподняга, а рукі ягоныя былі паднятыя да неба.

Kalì Salamon pramoviŭ usë gëta malen'ne i prašën'ne da Gospada, tady ŭstaŭ z kalenâŭ ad ahvârніка Gaspodnâga, a ruki âgonyâ byli padnâtyâ da neba.

55. І стоячы дабраславіў увесь сход Ізраільцянаў, гучным голасам кажучы:

Ì stoâčy dabraslaviŭ uves' shod Izrail'cânaŭ, gučnym golasam kaŹučy:

56. дабраславёны Гасподзь, Які даў спакой народу Свайму Ізраілю, як казаў! не засталася нявыкананага ніводнага слова з усіх добрых слоў Яго, якія Ён прамовіў праз раба Свайго Майсея;

dabraslavëny Gaspodz', Âki daŭ spakoj narodu Svajmu Izrailû, âk kazaŭ! ne zastalosâ nâvykananaga nivodnaga slova z usih dobryh sloŭ Âgo, âkiâ Ęn

pramoviŭ praz raba Svajgo Majseâ;

57. хай будзе з намі Гасподзь Бог наш, як быў Ён з бацькамі нашымі,
хай не пакіне нас,

*haj budze z nami Gaspodz' Bog naš, âk byŭ Ęn z bac'kami našymi, haj ne
pakine nas,*

58. схіляючы да Сябе сэрца наша, каб мы хадзілі па ўсіх шляхах Ягоных
і захоўвалі заповедзі Ягоныя і пастановы Ягоныя і законы Ягоныя, якія
Ён наказаў бацькам нашым;

*shilâŭčy da Sâbe sêrca naša, kab my hadzili pa ŭsich šlâhah Āgonyh i
zahoŭvali zapavedzi Āgonyâ i pastanovy Āgonyâ i zakony Āgonyâ, âkiâ Ęn
nakazaŭ bac'kam našym;*

59. і хай будуць словы гэтыя, якімі я маліўся прад Госпадам, блізкія да
Госпада Бога нашага ўдзень і ўначы, каб Ён рабіў, што трэба рабу
Свайму, і што трэба народу Свайму Ізраілю, дзень у дзень,

*i haj buduc' slovy gètyâ, âkimi â maliŭsâ prad Gospadam, blizkiâ da Gospada
Boga našaga ŭdzen' i ŭnačy, kab Ęn rabiŭ, što trêba rabu Svajmu, i što trêba
narodu Svajmu Ìzrailŭ, dzen' u dzen',*

60. каб усе народы ўведалі, што Гасподзь ёсьць Бог, і няма апрача Яго;
kab use narody ŭvedali, što Gaspodz' ês'c' Bog, i nâma aprača Āgo;

61. хай будзе сэрца ваша цалкам аддадзена Госпаду Богу нашаму, каб
хадзіць паводле пастаноў Ягоных і захоўваць заповедзі Ягоныя, як
сёння.

*haj budze sêrca vaša calkam addadzena Gospadu Bogu našamu, kab hadzic'
pavodle pastanovaŭ Āgonyh i zahoŭvac' zapavedzi Āgonyâ, âk sên'nâ.*

62. І цар і ўсе Ізраільцяне зь ім прынеслі ахвяру Госпаду.

Ì car i ŭse Ìzrail'câne z' im prynes'li ahvâru Gospadu.

63. І прынёс Саламон мірную ахвяру, якую прынёс ён Госпаду,

дваццаць дзье тысячы буйнога быдла і сто дваццаць тысяч дробнага быдла. Так асьвяціў храм Госпаду цар і ўсе сыны Ізраілевыя.

Ì prynës Salamon mĩrnuû ahvâru, âkuû prynës ën Gospadu, dvaccac' dz've tysâcy bujnoga bydla ì sto dvaccac' tysâč drobnaga bydla. Tak as'vâciũ hram Gospadu car ì ũse syny Ìzrailevyâ.

64. І ў той самы дзень асьвяціў цар сярэдняю частку двара, які перад храмам Гасподнім, учыніўшы там цэласпаленьне і хлебнае прынашэньне і ўзьнёсшы тлушч мірных ахвяр, бо медны ахвярнік, які прад Госпадам, быў малы пад памяшканьні цэласпаленьня і хлебнага прынашэньня і тлушчу мірных ахвяр.

Ì ũ toj samy dzen' as'vâciũ car sârèdnũ çastku dvara, âkì perad hramam Gaspodnim, učyniũšy tam cèlaspalen'ne ì hlebnæ prynašèn'ne ì ũz'nësšy tlušč mĩrnyh ahvâr, bo medny ahvârnik, âkì prad Gospadam, byũ maly pad pamâškan'nì cèlaspalen'nâ ì hlebnaga prynašèn'nâ ì tlušču mĩrnyh ahvâr.

65. І зрабіў Саламон у гэты час сьвята, і ўвесь Ізраіль зь ім, - вялікі сход, які сышоўся ад уваходу ў Эмат да ракі Егіпецкай прад Госпадам Богам нашым; - сем дзён і яшчэ сем дзён, чатырнаццаць дзён.

Ì zrabiũ Salamon u gèty čas s'vâta, ì ũves' Ìzrail' z' im, - vâlikì shod, âkì syšoũsâ ad uvahodu ũ Èmat da rakì Egipeckaj prad Gospadam Bogam našym; - sem dzën ì âščè sem dzën, čatyrnaccac' dzën.

66. На восьмы дзень Саламон адпусьціў народ. І дабраславілі цара і пайшлі ў намёты свае, радуючыся і вяселячыся ў сэрцы за ўсё добрае, што зрабіў Гасподзь рабу Свайму Давіду і народу Свайму Ізраілю.

Na vos'my dzen' Salamon adpus'ciũ narod. Ì dabraslavili cara ì pajšli ũ namëty svæ, raduũčysâ ì vâselâčysâ ũ sèrcy za ũsë dobrae, što zrabiũ Gaspodz' rabu Svajmu Davidu ì narodu Svajmu Ìzrailũ.

9 Кіраўнік

1. Пасьля таго, як Саламон закончыў будаўніцтва храма Гасподняга і дома царскага і ўсё, што Саламон хацеў зрабіць,

Pas'lâ tago, âk Salamon zakončyŭ budaŭnictva hrama Gaspodnâga i doma carskaga i ŭsë, što Salamon haceŭ zrabiç',

2. зьявіўся Саламону Гасподзь другі раз, як зьявіўся яму ў Гаваоне.

z'âviŭsâ Salamonu Gaspodz' drugì raz, âk z'âviŭsâ âmu ŭ Gavaone.

3. І сказаў яму Гасподзь: Я пачуў малітву тваю і просьбу тваю, чаго ты прасіў у Мяне. Я асьвяціў гэты храм, які ты збудаваў, каб быць імю Майму там вечна; і будуць вочы Мае і сэрца Маё там ва ўсе дні.

Ì skazaŭ âmu Gaspodz': Â pačuŭ malitvu tvaŭ i pros'bu tvaŭ, čago ty prasiŭ u Mâne. Â as'vâciŭ gèty hram, âkì ty zbudavaŭ, kab byç' imŭ Majmu tam večna; i buduc' vočy Mae i sèrca Maë tam va ŭse dni.

4. І калі ты будзеш хадзіць прад абліччам Маім, як хадзіў бацька твой Давід, у чысьціні сэрца і ў праўдзе, выконваючы ўсё, што Я наказаў табе, і калі будзеш захоўваць пастановы Мае і законы Мае,

Ì kalì ty budzeš hadziç' prad abliččam Maim, âk hadziŭ bac'ka tvoj David, u čys'cinì sèrca i ŭ praŭdze, vykonvaŭčy ŭsë, što Â nakazaŭ tabe, i kalì budzeš zahoŭvac' pastanovy Mae i zakony Mae,

5. дык Я пастаўлю царскі трон твой над Ізраілем навечна, як Я сказаў бацьку твайму Давіду, кажучы: не перапыніцца ў цябе той, хто сядзіць на троне Ізраілевым.

dyk Â pastaŭlŭ carskì tron tvoj nad Ìzrailem navečna, âk Â skazaŭ bac'ku tvajmu Davidu, kažučy: ne perapynicca ŭ câbe toj, hto sâdzic' na trone Ìzrailevym.

6. Калі ж вы і сыны вашыя адступіце ад Мяне і ня будзеце трымацца

наказаў Маіх і пастановаў Маіх, якія Я даў вам, і пойдзеце і пачняце
служыць іншым багам і пакланяцца ім,

*Kali ž vy i syny vašyâ adstupice ad Mâne i nâ budzece trymacca nakazaŭ
Maih i pastanovaŭ Maih, âkiâ Â daŭ vam, i pojdzece i pačnâce služyc' inšym
bagam i paklanâcca im,*

7. дык Я знішчу Ізраіля з улонья зямлі, якую Я даў яму, і храм, які я
асьвяціў імю Майму, адкіну ад аблічча Майго, і будзе Ізраіль прытчаю і
пасьмешышчам ува ўсіх народаў.

*dyk Â z'nišču Ižrailâ z ulon'nâ zâmlî, âkuû Â daŭ âmu, i hram, âki â as'vâciŭ
imû Majmu, adkinu ad abličča Majgo, i budze Ižrail' prytčaŭ i pas'mešyščam
uva ŭsîh narodaŭ.*

8. І пра храм гэты высокі, кожны, хто праходзіцьме міма яго, жахнецца і
сьвісьне, і скажа: за што Гасподзь зрабіў так з гэтаю зямлёю і з гэтым
храмам?

*I pra hram gèty vysoki, kožny, hto prahodzic'me mîma âgo, žahnecca i
s'vis'ne, i skaža: za što Gaspodz' zrabîŭ tak z gètaŭ zâmlëû i z gètym
hramam?*

9. І скажуць: за тое, што яны пакінулі Госпада Бога свайго, Які вывеў
бацькоў іхніх зь зямлі Егіпецкай, і прынялі іншых багоў, і пакланяліся ім,
і служылі ім, - за гэта навёў на іх Гасподзь ўсё гэта бедства.

*I skažuc': za toe, što âny pakînuli Gospada Boga svajgo, Âki vyveŭ bac'koŭ
ihnih z' zâmlî Egipeckaj, i prynâli inšyh bagoŭ, i paklanâlisâ im, i služylî im, -
za gèta navëŭ na ih Gaspodz' ŭsë gèta bedstva.*

10. Праз дваццаць гадоў, за якія Саламон пабудоваў два дамы, - дом
Гасподні і дом царскі, -

*Praz dvaccac' gadoŭ, za âkiâ Salamon pabudavaŭ dva damy, - dom
Gaspodni i dom carski, -*

11. на што Хірам, цар Тырскі, дастаўляў Саламону дрэвы кедровыя і дрэвы кіпарысавыя і золата, па яго жаданьні, - цар Саламон даў Хіраму дваццаць гарадоў у зямлі Галілейскай.

na što Hiram, car Tyrski, dastaŭlâŭ Salamonu drèvy kedrovyyâ i drèvy kîparysavyâ i zolata, pa âgo žadan'ni, - car Salamon daŭ Hiramu dvaccac' garadoŭ u zâmlî Galilejskaj.

12. І выйшаў Хірам з Тыра паглядзець гарады, якія даў яму Саламон, і яны не спадабаліся яму.

Ì vyjšaŭ Hiram z Tyra paglâdzec' garady, âkiâ daŭ âmu Salamon, i âny ne spadabalisâ âmu.

13. І сказаў ён: што гэта за гарады, якія ты, брат мой, даў мне? І назваў іх зямлёю Кавул, як называюцца яны па сёньня.

Ì skazaŭ ën: što gèta za garady, âkiâ ty, brat moj, daŭ mne? Ì nazvaŭ ih zâmlëu Kavul, âk nazyvaŭcca âny pa sën'nâ.

14. І паслаў Хірам цару сто дваццаць талантаў золата.

Ì paslaŭ Hiram caru sto dvaccac' talantaŭ zolata.

15. І вось распараджэньне пра падатак, які наклаў цар Саламон, каб пабудаваць храм Гасподні і дом свой, і Міло і сьцяну Ерусалімскаю, Гацор і Мэгідо і Газэр.

Ì vos' rasparadžèn'ne pra padatak, âki naklaŭ car Salamon, kab pabudavac' hram Gaspodni i dom svoj, i Milo i s'cânu Erusalìmskuu, Gacor i Mègido i Gazèr.

16. Фараон, цар Егіпецкі, прыйшоў і ўзяў Газэр, і спаліў яго агнём, і Хананэяў, якія жылі ў горадзе, пабіў, і аддаў яго ў пасаг дачцэ сваёй, жонцы Саламонавай.

Faraon, car Egìpecki, pryjšoŭ i ŭzâŭ Gazèr, i spaliŭ âgo agnëm, i Hananèâŭ, âkiâ žyli ŭ goradze, pabiŭ, i addaŭ âgo ŭ pasag dačcè svaëj, žoncy

Salamonavaj.

17. І пабудоваў Саламон Газэр і ніжні Бэтарон,

ì pabudavaŭ Salamon Gazèr ì nižni Bètaron,

18. і Ваалат і Тадмор у пустыні,

ì Vaalat ì Tadmor u pustynì,

19. і ўсе гарады пад запасы, якія былі ў Саламона, і гарады пад

калясьніцы і гарады пад коньніцу, і ўсё тое, што Саламон хацеў

пабудоваць у Ерусаліме і на Ліване і ва ўсёй зямлі свайго валодання.

ì ŭse garady pad zapasy, âkiâ byli ŭ Salamona, ì garady pad kalâs'nicy ì

garady pad kon'nicu, ì ŭsë toe, što Salamon haceŭ pabudavac' u Erusalime ì

na Livane ì va ŭsëj zâmlì svajgo valodan'nâ.

20. Увесь народ, які застаўся ад Амарэяў, Хэтэяў, Фэрэзэяў, Эвэяў,

Евусэяў, якія былі ня з сыноў Ізраілевых,

Uves' narod, âki zastaŭsâ ad Amarèâŭ, Hètèâŭ, Fèrèzèâŭ, Èvèâŭ, Evusèâŭ,

âkiâ byli nâ z synoŭ Ìzrailevyh,

21. дзяцей іхніх, якія засталіся пасья іх на зямлі, якіх сыны Ізраілевыя

не маглі вынішчыць, Саламон зрабіў аброчнымі працаўнікамі да

сёння.

dzâcej ihnih, âkiâ zastalisâ pas'lâ ih na zamlì, âkih syny Ìzrailevyâ ne magli

vyniščyc', Salamon zrabiŭ obročnymì pracau'nikami da sën'nâ.

22. А сыноў Ізраілевых Саламон не рабіў работнікамі, але яны былі

ягонымі воінамі, ягонымі слугамі, ягонымі вяльможамі, ягонымі

ваеначальнікамі і правадырамі ягоных калясьніц і ягоных вершнікаў.

A synoŭ Ìzrailevyh Salamon ne rabiŭ robotnikami, ale âny byli âgonymi

voïnami, âgonymi slugami, âgonymi vâl'možami, âgonymi vaenačal'nikami ì

pravadyrami âgonyh kalâs'nic ì âgonyh veršnikaŭ.

23. Вось галоўныя прыстаўнікі над працамі Саламонавымі: тых, што

вялі работы, было пяцьсот пяцьдзясят.

Vos' galoŭnyâ prystaŭniki nad pracami Salamonavymi: tyh, što vâli raboty, bylo pâc'sot pâc'dzâsât.

24. Дачка фараонавая перайшла з горада Давідавага ў свой дом, які пабудоваў ёй Саламон. Потым пабудоваў ён Міло.

Dačka faraonavaâ perajšla z gorada Davidavaga ŭ svoj dom, âki pabudavaŭ ëj Salamon. Potym pabudavaŭ ën Milo.

25. І прыносіў Саламон тры разы на год цэласпаленьні і мірныя ахвяры на ахвярніку, які ён пабудоваў Госпаду, і дымленьне на ім учыняў прад Госпадам. І закончыў ён будаўніцтва дома.

Ì prynosiŭ Salamon try razy na god cèlaspalen'ni i mîrnyâ ahvâry na ahvârniku, âki ën pabudavaŭ Gospadu, i dymlen'ne na ìm učynâŭ prad Gospadam. Ì zakončyŭ ën budaŭnictva doma.

26. Цар Саламон таксама зрабіў карабель у Эцыён-Гавэры, што каля Элата, на беразе Чарэмнага мора, у зямлі Ідумэйскай.

Car Salamon taksama zrabiŭ karabel' u Ècyën-Gavèry, što kalâ Èlata, na beraze Čarèmnaga mora, u zâmli Ìdumèjskaj.

27. І паслаў Хірам на караблі сваіх падданных карабельнікаў, якія ведалі мора, з падданымі Саламонавымі;

Ì paslaŭ Hiram na karabli svaih paddanyh karabel'nikaŭ, âkiâ vedali mora, z paddanymi Salamonavymi;

28. і выправіліся яны ў Афір, і ўзялі адтуль золата чатырыста дваццаць талантаў, і прывезлі цару Саламону.

ì vypravilisâ âny ŭ Afir, i ŭzâli adtul' zolata čatyrysta dvaccac' talantaŭ, i pryvezli caru Salamonu.

10 Кіраўнік

1. Царыца Саўская, дачуўшыся пра славу Саламона ў імя Госпада, прыйшла выпрабаваць яго загадкамі.

Caryca Saŭskaâ, dačuŭšysâ pra slavu Salamona ŭ imâ Gospada, pryjšla vyprabovac' âgo zagadkami.

2. І прыйшла яна ў Ерусалім зь вельмі вялікім багацьцем: вярблюды наўючаны былі пахошчамі і вялікім мноствам золата і каштоўнымі камянямі; і прыйшла да Саламона і гутарыла зь ім пра ўсё, што было ў яе на сэрцы.

Ï pryjšla âna ŭ Erusalim z' vel'mi vâlikim bagac'cem: vârblûdy naŭŭčany byli pahoščami i vâlikim mnostvam zolata i kaštoŭnymî kamânâmi; Ï pryjšla da Salamona i gutaryla z' im pra ŭsë, što bylo ŭ âe na sèrcy.

3. І растлумачыў ёй Саламон ўсе словы яе, і ня было нічога не вядомага цару, чаго б ён не растлумачыў ёй.

Ï rastlumačyŭ ëj Salamon ŭse slovy âe, i nâ bylo ničoga ne vâdomaga caru, čago b ën ne rastlumačyŭ ëj.

4. І ўбачыла царыца Саўская ўсю мудрасьць Саламона і дом, які ён пабудоваў,

Ï ŭbačyła caryca Saŭskaâ ŭsŭ mudras'c' Salamona i dom, âki ën pabudavaŭ,

5. і ежу за сталом у яго, і жытло рабоў ягоных, і статнасьць слуг ягоных, і вопратку іхнюю, і чашнікаў ягоных, і цэласпаленьні ягоныя, якія ён прыносіў у храме Гасподнім. І не магла яна болей стрымацца

i ežu za stalom u âgo, i žytlo raboŭ âgonyh, i statnas'c' slug âgonyh, i vopratku ihnŭŭ, i čašnikaŭ âgonyh, i cèlaspalen'ni âgonyâ, âkiâ ën prynosìŭ u hrame Gaspodnim. Ï ne magla âna bolej strymacca

6. і сказала цару; слухна тое, што я чула ў зямлі сваёй пра дзеі твае і

пра мудрасьць тваю;

ì skazala caru; slušna toe, što â čula ŭ zâmlì svaëj pra dzeì tvae ì pra mudras'c' tvaû;

7. але я ня верыла словам, пакуль ня прыйшла, і ня ўбачылі вочы мае: і вось, мне і палавіны ня сказана; мудрасьці і багацьця ў цябе болей, чым як я чула.

ale â nâ veryla slovam, pakul' nâ pryjšla, ì nâ ŭbačyli vočy mae: ì vos', mne ì palaviny nâ skazana; mudras'ci ì bagac'câ ŭ câbe bolej, čym âk â čula.

8. Шчасныя людзі твае і шчасныя гэтыя слугі твае, якія заўсёды стаяць перад табою і чуюць мудрасьць тваю!

Ščasnyâ lûdzi tvae ì ščasnyâ gètyâ slugì tvae, âkiâ zaŭsëdy staâc' perad taboû ì čuûc' mudras'c' tvaû!

9. Хай будзе дабраславёны Гасподзь Бог твой, які дабраволіў пасадзіць цябе на трон Ізраілеў! Гасподзь, у вечнай любові Сваёй да Ізраіля, паставіў цябе царом - чыніць суд і праўду.

Haj budze dabraslavëny Gaspodz' Bog tvoj, âki dabravoliŭ pasadzic' câbe na tron Ìzraileŭ! Gaspodz', u večnaj lûbovi Svaëj da Ìzrailâ, pastaviŭ câbe carom - čynic' sud ì praŭdu.

10. І падарыла яна цару сто дваццаць талантаў золата і вялікае мноства пахошчаў і каштоўныя камяні: ніколі яшчэ ня прыходзіла такога мноства пахошчаў, якое падарыла царыца Саўская цару Саламону.

Ì padaryla âna caru sto dvaccac' talantaŭ zolata ì vâlikae mnostva pahoščaŭ ì kaštoŭnyâ kamâni: nikoli âščè nâ pryhodzila takoga mnostva pahoščaŭ, âkoe padaryla caryca Saŭskaâ caru Salamonu.

11. І карабель Хірамаў, які прывозіў золата з Афіра, прывёз з Афіра вялікае мноства чырвонага дрэва і каштоўных камянёў.

Ì karabel' Hìramaŭ, âkì pryvoziŭ zolata z Afira, pryvëz z Afira vâlikae mnostva čyrvonaga drëva ì kaštoŭnyh kamânëŭ.

12. I зрабіў цар з гэтага чырвонага дрэва парэнчы для храма Гасподняга і для дома царскага, і гусьлі і псалтыры сьпевакам. Ніколі ня прыходзіла столькі чырвонага дрэва і ня відаць было да гэтага дня.

Ì zrabiŭ car z gëtaga čyrvonaga drëva parëncy dlâ hrama Gaspodnâga ì dlâ doma carskaga, ì gus'li ì psaltyry s'pevakam. Nikoli nâ pryhodzila stol'ki čyrvonaga drëva ì nâ vidac' bylo da gëtaga dnâ.

13. I цар Саламон даў царыцы Саўскай усё, чаго яна жадала і чаго прасіла, звыш таго, што падарыў ёй цар Саламон сваімі рукамі. I выправілася яна назад у сваю зямлю, яна і ўсе слугі яе.

Ì car Salamon daŭ carycy Saŭskaj usë, čago âna žadala ì čago prasila, zvyš tago, što padaryŭ ëj car Salamon svaimi rukami. Ì vypravilasâ âna nazad u svaŭ zâmlŭ, âna ì ŭse slugi âe.

14. У золаце, якое прыходзіла Саламону кожны год, вагі было шасьцьсот шэсьцьдзясят шэсьць талантаў залатых,

U zolace, âkoe pryhodzila Salamonu kožny god, vagi bylo šas'c'sot šës'c'dzâsât šës'c' talantaŭ zalatyh,

15. звыш таго, што атрымлівалі ад разносчыкаў тавару і ад гандляроў купцоў, і ад усіх цароў Аравійскіх і ад абласных начальнікаў.

zvyš tago, što atrymlivali ad raznosčykaŭ tavaru ì ad gandlâroŭ kupcoŭ, ì ad usih caroŭ Aravijskih ì ad ablasnyh načal'nikaŭ.

16. I зрабіў цар Саламон дзэвесьце вялікіх шчытоў з каванага золата, па шэсьцьсот сікляў пайшло на кожны шчыт;

Ì zrabiŭ car Salamon dz'ves'ce vâlikih ščytoŭ z kavanaga zolata, pa šës'c'sot siklâŭ pajšlo na kožny ščyt;

17. і трыста меншых шчытоў з каванага золата, па тры міны золата

пайшло на кожны шчыт; і паставіў іх цар у доме зь ліванскага дрэва.

ì trysta menšyh ščytoŭ z kavanaga zolata, pa try mìnny zolata pajšlo na kožny ščyt; ì pastaviŭ ih car u dome z' livanskaga drèva.

18. І зрабіў цар вялікі трон са слановай косьці і абклаў яго чыстым золатам;

Ì zrabiŭ car vâlikì tron sa slanovaj kos'ci ì abklaŭ âgo čystym zolatam;

19. да трона было шэсьць прыступак; верх за тронам быў круглы, і былі абапал каля месца сядзеньня поручы, і два львы стаялі каля поручаў;

da trona bylo šès'c' prystupak; verh za tronam byŭ krugly, ì byli abapal kalâ mesca sâdzen'nâ poručy, ì dva l'vy staâli kalâ poručaŭ;

20. і яшчэ дванаццаць ільвоў стаялі там на шасьці прыступках абапал. Падобнага на гэта ня бывала ні ў адным царстве.

ì âščè dvanaccac' il'voŭ staâli tam na šas'ci prystupkah abapal. Padobnaga na gèta nâ byvala nì ŭ adnym carstve.

21. І ўвесь посуд для піцьця ў цара Саламона быў залаты, і ўвесь посуд у доме зь ліванскага дрэва быў з чыстага золата; з срэбра нічога ня было, бо срэбра ў дні Саламонавыя лічылася ні за што;

Ì ŭves' posud dlâ pic'câ ŭ cara Salamona byŭ zalaty, ì ŭves' posud u dome z' livanskaga drèva byŭ z čystaga zolata; z srèbra ničoga nâ bylo, bo srèbra ŭ dni Salamonavyâ ličylasâ nì za što;

22. бо ў цара быў на моры Тарсіскі карабель з караблём Хірамавым; адзін раз у тры гады прыходзіў Тарсіскі карабель, - прывозіў золата і срэбра, і слановую косьць, і малпаў, і паваў.

bo ŭ cara byŭ na mory Tarsìskì karabel' z karablëm Hiramavym; adzìn raz u try gady pryhodziŭ Tarsìskì karabel', - pryvoziŭ zolata ì srèbra, ì slanovuŭ kos'c', ì malpaŭ, ì pavaŭ.

23. Цар Саламон пераўзыходзіў усіх цароў багацьцем і мудрасьцю.

Car Salamon peraŭzyhodziŭ usih caroŭ bagac'cem i mudras'cŭ.

24. І ўсе цары на зямлі намагаліся ўбачыць Саламона, каб паслухаць мудрасьці ягонай, якую ўклаў Бог у сэрца ягонае.

Ĭ ŭse cary na zâmlî namagalisâ ŭbačyc' Salamona, kab pasluhac' mudras'ci âgonaj, âkuŭ ŭklaŭ Bog u sêrca âgonae.

25. І яны падносілі яму, кожны ад сябе, у дарунак: посуд срэбны і залаты, і вопратку і зброю і пахошчы, коней і мулаў кожны год.

Ĭ âny padnosili âmu, kožny ad sâbe, u darunak: posud srèbny i zalaty, i vopratku i zbroŭ i pahoščy, konej i mulaŭ kožny god.

26. І набраў Саламон калясьніц і вершнікаў; у яго было тысяча чатырыста калясьніц і дванаццаць тысяч вершнікаў; і размясьціў ён іх па калясьнічных гарадах і пры цары ў Ерусаліме.

Ĭ nabraŭ Salamon kalâs'nîc i veršnikaŭ; u âgo bylo tysâča čatyrysta kalâs'nîc i dvanaccac' tysâč veršnikaŭ; i raz'mâs'ciŭ ên ih pa kalâs'nîčnyh garadah i pry cary ŭ Erusalîme.

27. І зрабіў цар срэбра ў Ерусаліме роўнаwartасным з простымі камянямі, а кедры, паводле іх мноства, зрабіў роўнаwartаснымі з сікаморамі, якія растуць на нізкіх месцах.

Ĭ zrabîŭ car srèbra ŭ Erusalîme roŭnavartasnym z prostymî kamânâmi, a kedry, pavodle ih mnostva, zrabîŭ roŭnavartasnymî z' sikamorami, âkiâ rastuc' na nizkih mescah.

28. А коней цару Саламону прыводзілі зь Егіпта і з Кувы; царскія купцы куплялі іх з Кувы за грошы.

A konej caru Salamonu pryvodzili z' Egîpta i z Kuvy; carskiâ kupcy kuplâli ih z Kuvy za grošy.

29. Калясьніцу зь Егіпта атрымлівалі і дастаўлялі за шэсьцьсот сікляў

срэбра, а конь за сто пяцьдзясят. Такім самым чынам яны рукамі сваімі дастаўлялі ўсё гэта царам Хэтэйскім і царам Арамэйскім.

Kalâs'nicu z' Egîpta atrymlivali i dastaülâli za šês'c'sot siklâũ srèbra, a kon' za sto pâc'dzâsât. Takim samym čynam âny rukami svaïmi dastaülâli ũsë gèta caram Hètèjskim i caram Aramèjskim.

11 Кіраўнік

1. І пакахаў цар Саламон многіх чужаземных жанчын, апрача дачкі фараонавай, Маавіцянак, Аманіцянак, Ідумэянак, Сіданянак, Хэтэянак, *Ì pakahaũ car Salamon mnogih čužazemnyh žančyn, aprača dački faraonavaj, Maavicânak, Amanicânak, Idumèânak, Sidanânak, Hètèânak,*

2. з тых народаў, пра якіх Гасподзь сказаў сынам Ізраілевым: не ўваходзьце да іх, і яны хай не ўваходзяць да вас, каб яны ня схілілі сэрца вашага да сваіх багоў. Да іх прыляпіўся Саламон каханьнем. *z tyh narodaũ, pra âkih Gaspodz' skazaũ synam Ìzrailevym: ne ũvahodz'ce da ih, i âny haj ne ũvahodzâc' da vas, kab âny nâ shilili sèrca vašaga da svaih bagoũ. Da ih prylâpiũsâ Salamon kahan'nem.*

3. І было ў яго сямсот жонак і трыста наложніц; і разбэсьцілі жонкі сэрца ягонае.

Ì bylo ũ âgo sâmсот žonak i trysta naložnic; i razbès'cili žonki sèrca âgonae.

4. У час старасьці Саламона жонкі яго схілілі сэрца ягонае да іншых багоў, і сэрца ягонае ня было цалкам адданае Госпаду Богу свайму, як сэрца Давіда, бацькі ягонага.

U čas staras'ci Salamona žonki âgo shilili sèrca âgonae da inšyh bagoũ, i sèrca âgonae nâ bylo calkam addanae Gospadu Bogu svajmu, âk sèrca Davida, bac'ki âgonaga.

5. І пачаў Саламон службыць Астарце, божышчу Сідонскаму, і Мілхому, мярзоце Аманіцкай.

Ì pačau̯ Salamon služyc' Astarce, božyšču Sidonskamu, ì Milhomu, mârzoce Amanickaj.

6. І рабіў Саламон неспадобнае прад вачыма Госпада і не належна ішоў за Госпадам, як Давід, бацька ягоны.

Ì rabiũ Salamon nepadobnae prad vačyma Gospada ì ne naležna išoũ za Gospadam, âk David, bac'ka âgonu.

7. Тады пабудоваў Саламон капішча Хамосу, мярзоце Маавіцкай, на гары, якая перад Ерусалімам, і Малоху, мярзоце Аманіцкай.

Tady pabudavaũ Salamon kapišča Hamosu, mârzoce Maavickaj, na gary, âkaâ perad Erusalimam, ì Malohu, mârzoce Amanickaj.

8. Так зрабіў ён усім сваім чужаземным жонкам, якія кадзілі і прыносілі ахвяры сваім багам.

Tak zrabiũ ën usim svaim čužazemnym žonkam, âkiâ kadzili ì prynosili ahvâry svaim bagam.

9. І разгневаўся Гасподзь на Саламона за тое, што ён ухіліў сэрца сваё ад Госпада Бога Ізраілевага, Які два разы зьяўляўся яму

Ì razgneaũsâ Gaspodz' na Salamona za toe, što ën uhiliũ sërca svaë ad Gospada Boga Izrailevaga, Âki dva razy z'âũlâũsâ âmu

10. і наказаў яму, каб ён ня ішоў за іншымі багамі; але ён ня выканаў таго, што наказаў яму Гасподзь.

ì nakazaũ âmu, kab ën nâ išoũ za inšymì bagamì; ale ën nâ vykanaũ tago, što nakazaũ âmu Gaspodz'.

11. І сказаў Гасподзь Саламону: за тое, што так у цябе робіцца, і ты не захаваў запавету Майго і пастановаў Маіх, якія Я наказаў табе, Я адбярэ ад цябе царства і аддам яго рабу твайму;

Ì skazaŭ Gaspodz' Salamonu: za toe, što tak u câbe robicca, ì ty ne zahavaŭ zapavetu Majgo ì pastanovaŭ Maih, âkiâ Â nakazaŭ tabe, Â adbâru ad câbe carstva ì addam âgo rabu tvajmu;

12. але ў дні твае Я не зраблю гэтага дзеля Давіда, бацькі твайго: з рукі сына твайго адбярэ яго;

ale ŭ dni tvae Â ne zrablû gètaga dzelâ Davida, bac'ki tvajgo: z ruki syna tvajgo adbâru âgo;

13. і ня ўсё царства адбярэ: адно калена дам сыну твайму дзеля Давіда, раба Майго, і дзеля Ерусаліма, які Я выбраў.

ì nâ ŭsě carstva adbâru: adno kalena dam synu tvajmu dzelâ Davida, raba Majgo, ì dzelâ Erusalima, âki Â vybraŭ.

14. І падняў Гасподзь праціўніка на Саламона, Адэра Ідумэяніна, з царства Ідумэйскага роду.

Ì padnâŭ Gaspodz' praciŭnika na Salamona, Adèra Ìdumèânina, z carstva Ìdumèjskaga rodu.

15. Калі Давід быў у Ідумэі, і ваеначальнік Ёаў прыйшоў дзеля пахаваньня забітых і пабіў увесь мужчынскі пол ў Ідумэі, -

Kali David byŭ u Ìdumèi, ì vaenačal'nik Ěaŭ pryjšoŭ dzelâ pahavan'nâ zabityh ì pabiŭ uves' mužčynski pol ŭ Ìdumèi, -

16. бо шэсьць месяцаў пражыў там Ёаў і ўсе Ізраільцяне, пакуль ня вынішчылі ўсяго мужчынскага полу ў Ідумэі,

bo šès'c' mesâcaŭ pražyŭ tam Ěaŭ ì ŭse Ìzrail'câne, pakul' nâ vyniščyli ŭsâgo mužčynskaga polu ŭ Ìdumèi,

17. тады гэты Адэр уцёк у Егіпет і зь ім некалькі Ідумэянаў, якія служылі пры бацьку ягоным; Адэр быў тады малым дзіцём.

tady gèty Adèr ucěk u Egìpet ì z' im nekal'ki Ìdumèânaŭ, âkiâ služyli pry bac'ku âgonym; Adèr byŭ tady malym dzicëm.

18. Выправіўшыся з Мадыяма, яны прыйшлі ў Фаран і ўзялі з сабою людзей з Фарана і прыйшлі ў Егіпет да фараона - цара Егіпецкага. Адэр ўвайшоў да фараона, і ён даў яму дом, і назначыў яму ўтрыманьне, і даў яму зямлю.

Vypraviŭšysâ z Madyâma, âny pryjšli ŭ Faran i ŭzâli z saboŭ lŭdzej z Farana i pryjšli ŭ Egìpet da faraona - cara Egìpeckaga. Adèr ŭvajšoŭ da faraona, i èn daŭ âmu dom, i naznačyŭ âmu ŭtryman'ne, i daŭ âmu zâmlŭ.

19. Адэр здабыў у фараона вялікую міласць, так што ён даў яму за жонку сястру сваёй жонкі, сястру царыцы Тахпэнэсы.

Adèr zdabyŭ u faraona vâlikuŭ milas'c', tak što èn daŭ âmu za žonku sâstru svaëj žonki, sâstru carycy Tahpènèsy.

20. І нарадзіла яму сястра Тахпенэсы сына Генувата. Тахпенэса выхоўвала яго ў доме фараонавым; і жыў Генуват у доме фараонавым разам з сынамі фараонавымі.

Ì naradzila âmu sâstra Tahpenèsy syna Genuvata. Tahpènèsa vyhoŭvala âgo ŭ dome faraonavym; i žyŭ Genuvat u dome faraonavym razam z synami faraonavymi.

21. Калі Адэр дачуўся, што Давід спачыў з бацькамі сваімі і што ваеначальнік Ёаў памёр, дык сказаў фараону: адпусьці мяне, я пайду ў сваю зямлю.

Kali Adèr dačuŭsâ, što David spačyŭ z bac'kami svaimi i što vaenačal'nik Ěaŭ pamër, dyk skazaŭ faraonu: adpus'ci mâne, â pajdu ŭ svaŭ zâmlŭ.

22. І сказаў яму фараон: хіба ты маеш патрэбу ў чым-небудзь у мяне, што хочаш ісьці ў сваю зямлю? Ён адказваў: не, але адпусьці мяне.

Ì skazaŭ âmu faraon: hìba ty maeš patrèbu ŭ čym-nebudz' u mâne, što hočaš is'ci ŭ svaŭ zâmlŭ? Ěn adkazvaŭ: ne, ale adpus'ci mâne.

23. І падняў Бог супроць Саламона яшчэ праціўніка - Разона, сына

Эліяды, які ўцёк ад гаспадара свайго Адраазара, цара Суўскага,
*Ì padnâŭ Bog suproc' Salamona âščè praciŭnika - Razona, syna Èliâdy, âki
ŭcèk ad gaspadara svajgo Adraazara, cara Suŭskaga,*

24. і, сабраўшы вакол сябе людзей, зрабіўся начальнікам шайкі, пасля таго, як Давід разьбіў Адраазара; і пайшлі яны ў Дамаск, і ўсяліліся там, і валадарылі ў Дамаску.

*ì, sabraŭšy vakol sâbe lŭdzej, zrabiŭsâ načal'nikam šajki, pas'lâ tago, âk
David raz'biŭ Adraazara; ì pajšli âny ŭ Damask, ì ŭsâlilisâ tam, ì valadaryli ŭ
Damasku.*

25. І быў ён праціўнікам Ізраіля ва ўсе дні Саламона. Акрамя ліха, учыненага Адэрам, ён заўсёды шкодзіў Ізраілю і зрабіўся царом Сірыі.

*Ì byŭ èn praciŭnikam Ìzrailâ va ŭse dni Salamona. Akramâ liha, učynenaga
Adèram, èn zaŭsèdy škodziŭ Ìzrailŭ ì zrabiŭsâ carom Siryi.*

26. І Ераваам, сын Наватаў, Яфрэмлянін з Царэды, - імя маці ягонай удавы - Цэруа, - раб Саламонаў, падняў руку на цара.

*Ì Eravaam, syn Navataŭ, Áfrèmlânin z Carèdy, - imâ maci âgonaj udavy -
Cèrua, - rab Salamonaŭ, padnâŭ ruku na cara.*

27. І вось прычына, чаму ён падняў руку на цара: Саламон будаваў Міло, рамантаваў пашкоджаньні ў горадзе Давіда, бацькі свайго.

*Ì vos' pryčyna, čamu èn padnâŭ ruku na cara: Salamon budavaŭ Milo,
ramantavaŭ paškodžan'ni ŭ goradze Davida, bac'ki svajgo.*

28. Ераваам быў чалавек мужны. Саламон, заўважыўшы, што гэты малады чалавек умее рабіць справу, паставіў яго наглядчыкам над аброчнымі з дома Язэпавага.

*Eravaam byŭ čalavek mužny. Salamon, zaŭvažyŭšy, što gèty malady čalavek
umee rabic' spravu, pastaviŭ âgo naglâdčykam nad abročnymi z doma
Ázèpavaga.*

29. У той час здарылася Еравааму выйсьці зь Ерусаліма; і сустрэў яго на дарозе прарок Ахія Сіламлянін, і на ім была новая вопратка. У полі іх было толькі двое.

U toj čas zdarylasâ Eravaamu vyjs'ci z' Erusalima; i sustrèŭ âgo na daroze prarok Ahiâ Silamlânin, i na im byla novaâ vopratka. U poli ih bylo tol'ki dvoe.

30. І ўзяў Ахія новую вопратку, якая была на ім, разадраў яе на дванаццаць частак,

Î ŭzâŭ Ahiâ novuŭ vopratku, âkaâ byla na im, razadraŭ âe na dvanaccac' častak,

31. і сказаў Еравааму: вазьмі сабе дзесяць частак, бо так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: вось, Я адбіраю царства з рукі Саламонавай і даю табе дзесяць каленаў,

î skazaŭ Eravaamu: vaz'mi sabe dzesâc' častak, bo tak kaža Gaspodz' Bog İzraileŭ: vos', Â adbiraŭ carstva z ruki Salamonavaj i daŭ tabe dzesâc' kalenaŭ,

32. а адно калена застанецца за ім дзеля раба Майго Давіда і дзеля горада Ерусаліма, які Я выбраў з усіх каленаў Ізраілевых.

a adno kalena zastanecca za im dzelâ raba Majgo Davida i dzelâ gorada Erusalima, âki Â vybraŭ z usih kalenaŭ İzrailevyh.

33. Гэта за тое, што яны пакінулі Мяне і пачалі пакланяцца Астарце, божышчу Сідонскаму, і Хамосу, богу Маавіцкаму, і Мілхому, богу Аманіцкаму, і не пайшлі шляхамі Маімі, каб рабіць добрае прад вачамі Маімі і захоўваць пастановы Мае, падобна Давіду, бацьку ягонаму.

Gèta za toe, što âny pakinuli Mâne i pačali paklanâcca Astarce, božyšču Sidonskamu, i Hamosu, bogu Maavickamu, i Milhomu, bogu Amanickamu, i ne pajšli šlâhami Maimi, kab rabic'abrae prad vačami Maimi i zahoŭvac'

pastanovy Mae, padobna Davidu, bac'ku âgonamu.

34. Я не бяру ўсяго царства з рукі яго, але я пакідаю яго ўладаром на ўсе дні жыцця ягонага дзеля Давіда, раба Майго, якога Я выбраў, які трымаўся наказаў Маіх і пастановаў Маіх;

Â ne bâru ũsâgo carstva z ruki âgo, ale â pakidaŭ âgo ũladarom na ũse dni ũyc'câ âgonaga dzelâ Davida, raba Majgo, âkoga Â vybraŭ, âki trymaŭsâ nakazaŭ Maïh i pastanovaŭ Maïh;

35. а вазьму царства з рукі сына ягонага і дам табе зь яго дзесяць каленаў;

a vaz'mu carstva z ruki syna âgonaga i dam tabe z' âgo dzesâc' kalenaŭ;

36. а сыну ягонаму дам адно калена, каб заставалася сьвяцільня Давіда, раба Майго, ва ўсе дні прад абліччам Маім, у горадзе Ерусаліме, які Я выбраў Сабе дзеля імя Майго.

a synu âgonamu dam adno kalena, kab zastavalasâ s'vâcil'nâ Davida, raba Majgo, va ũse dni prad abliččam Maïm, u goradze Erusalime, âki Â vybraŭ Sabe dzelâ imâ Majgo.

37. Цябе Я выбіраю, і ты будзеш валадарыць над усім, чаго запрагне душа твая, і будзеш царом над Ізраілем;

Câbe Â vybiraŭ, i ty budzeš valadaryc' nad usim, čago zapragne duša tvaâ, i budzeš carom nad Izrailem;

38. і калі будзеш захоўваць усё, што Я наказваю табе, і будзеш хадзіць шляхамі Маімі і рабіць спадобнае перад вачыма Маімі, захоўваючы пастановы Мае і заповедзі Мае, як рабіў раб Мой Давід, дык Я буду з табою і зладжу табе дом моцны, як Я зладзіў Давіду, і аддам табе Ізраіля;

i kalì budzeš zahoŭvac' usë, što Â nakazvaŭ tabe, i budzeš hadzic' šlâhami Maïmi i rabic' spadobnae perad vačyma Maïmi, zahoŭvaŭčy pastanovy Mae

ì zapavedzi Mae, âk rabiŭ rab Moj David, dyk Â budu z taboŭ ì zladžu tabe dom mocny, âk Â zladziŭ Davidu, ì addam tabe Ìzrailâ;

39. ì ŭпакору Я род Давідаŭ за гэта, але не на ўсе дні.

ì ŭpakoru Â rod Davidaŭ za gèta, ale ne na ŭse dni.

40. А Саламон хацеŭ сьмерці Ераваама; але Ераваам устаŭ ì ўцэк у Егіпет да Сусакіма, цара Егіпецкага, ì жыŭ у Егіпце да сьмерці Саламонавай.

A Salamon haceŭ s'mercì Eravaama; ale Eravaam ustaŭ ì ŭcèk u Egìpet da Susakìma, cara Egìpeckaga, ì žyŭ u Egìpce da s'mercì Salamonavaj.

41. Астатнія падзеі Саламонавыя ì ўсё, што ён рабіŭ, ì мудрасьць ягоная апісаны ў кнізе дзеяŭ Саламонавых.

Astatniâ padzei Salamonavyâ ì ŭsè, što èn rabiŭ, ì mudras'c' âgonââ apìsany ŭ knìze dzeâŭ Salamonavyh.

42. Часу цараваньня Саламонавага ў Ерусаліме над усім Ìзраілем было сорак гадоŭ.

Času caravan'nâ Salamonavaga ŭ Erusalìme nad usim Ìzrailem bylo sorak gadoŭ.

43. Ì спачыŭ Саламон з бацькамі сваімі ì пахаваны быŭ у горадзе Давіда, бацькі свайго, ì зацараваŭ замест яго сын ягоны Раваам.

Ì spačyŭ Salamon z bac'kami svaimì ì pahavany byŭ u goradze Davida, bac'ki svajgo, ì zacaravaŭ zamest âgo syn âgony Ravaam.

12 Кіраŭнік

1. Ì пайшоŭ Раваам у Сіхем, бо ў Сіхем прыйшлі ўсе Ìзраільцяне, каб узьвесьці яго ў цара.

Ì pajšoŭ Ravaam u Sihem, bo ŭ Sihem pryjšli ŭse Ìzrail'câne, kab uz'ves'ci

âgo ŭ cara.

2. І дачуўся пра тое Ераваам, сын Наватаў, калі быў яшчэ ў Егіпце, куды ўцёк ад цара Саламона, і вярнуўся Ераваам зь Егіпта;

Ì dačuŭsâ pra toe Eravaam, syn Navataŭ, kalì byŭ âščè ŭ Egìpce, kudy ŭcèk ad cara Salamona, ì vârnũsâ Eravaam z' Egìpta;

3. і паслалі па яго і паклікалі яго. Тады Ераваам і ўвесь збор Ізраільцянаў прыйшлі і казалі Равааму і казалі:

ì paslali pa âgo ì paklikali âgo. Tady Eravaam ì ŭves' zbor Ìzrail'cânaŭ pryjšli ì kazali Ravaamu ì skazali:

4. бацька твой наклаў на нас цяжкае ярмо, а ты паслабі нам жорсткую працу бацькі твайго і цяжкае ярмо, якое ён наклаў на нас, і тады мы будзем служыць табе.

bac'ka tvoj naklaŭ na nas câžkae ârmo, a ty paslabi nam žorstkuŭ pracu bac'ki tvajgo ì câžkae ârmo, âkoe ěn naklaŭ na nas, ì tady my budzem služyc' tabe.

5. І сказаў ён ім: ідзеце і праз тры дні зноў прыйдзеце да мяне. І пайшоў народ.

Ì skazaŭ ěn im: ìdzece ì praz try dni znoŭ pryjdzece da mâne. Ì pajšoŭ narod.

6. Цар Раваам раіўся са старцамі, якія стаялі перад Саламонам, бацькам ягоным, пры жыцьці яго, і казаў: як параіце вы мне адказваць гэтаму народу?

Car Ravaam raiŭsâ sa starcami, âkiâ staâli perad Salamonom, bac'kam âgonym, pry žyc'ci âgo, ì kazaŭ: âk paraice vy mne adkazvac' gètamu narodu?

7. Яны казалі яму і казалі: калі ты на гэты дзень будзеш слугою народу гэтаму і саслужыш яму, і дагодзіш ім, і будзеш гаварыць зь ім ласкава, дык яны будуць тваімі рабамі на ўсе дні.

Âny kazali âmu ì skazali: kalì ty na gèty dzen' budzeš slugoû narodu gètamu ì saslužyš âmu, ì dagodziš ìm, ì budzeš gavaryc' z' ìm laskava, dyk âny buduc' tvaimì rabamì na ũse dni.

8. Але ён пагардзіў парадай старцаў, што яны раілі яму, і раіўся з маладымі людзьмі, якія вырасьлі разам зь ім і якія стаялі перад ім, *Ale ёn pagardziŭ paradaj starcaŭ, što âny raili âmu, ì raiŭsâ z maladymi lŭdz'mì, âkiâ vyras'li razam z' ìm ì âkiâ staâli perad ìm,*

9. і сказаў ім: што вы параіце мне адказваць народу гэтаму, які гаварыў мне і сказаў: паслабі ярмо, якое наклаў на нас бацька твой? *ì skazaŭ ìm: što vy paraice mne adkazvac' narodu gètamu, âki gavaryŭ mne ì skazaŭ: paslabi ârmo, âkoe naklaŭ na nas bac'ka tvoj?*

10. І казалі яму маладыя людзі, якія вырасьлі разам зь ім, і казалі: так скажы народу гэтаму, які гаварыў табе і сказаў: "бацька твой наклаў на нас цяжкае ярмо, а ты паслабі нас"; так скажы ім: мой мезенец таўсьцейшы за сьцёгны бацькі майго; *ì kazali âmu maladyâ lŭdzi, âkiâ vyras'li razam z' ìm, ì skazali: tak skažy narodu gètamu, âki gavaryŭ tabe ì skazaŭ: "bac'ka tvoj naklaŭ na nas câžkae ârmo, a ty paslabi nas"; tak skažy ìm: moj mezenec taŭs'cejšy za s'cëgny bac'ki majgo;*

11. дык вось, калі бацька мой абцяжарваў вас цяжкім ярмом, дык я павялічу ярмо ваша; бацька мой караў вас бічамі, а я буду караць вас скарпіёнамі.

dyk vos', kalì bac'ka moj abcâžarvaŭ vas câžkim ârmom, dyk â pavâliču ârmo vaša; bac'ka moj karaŭ vas bičamì, a â budu karac' vas skarpiënamì.

12. Ераваам і ўвесь народ прыйшлі да Раваама на трэці дзень, як загадаў цар, сказаўшы: прыйдзеце да мяне на трэці дзень.

Eravaam ì ũves' narod pryjšli da Ravaama na trèci dzen', âk zagadaŭ car,

skazaŭšy: pryjdzece da mâne na trèci dzen'.

13. I адказаў цар народу суро́ва і пага́рдзіў парада́й старцаў, што яны раілі яму;

Ì adkazaŭ car narodu surova ì pagardziŭ paradaj starcaŭ, što âny raili âmu;

14. і гаварыў ён паводле парады маладых людзей і сказаў: бацька мой наклаў на вас цяжкае ярмо, а я павялічу ярмо ваша; бацька мой караў вас бічамі, а я буду караць вас скарпіёнамі.

ì gavaryŭ ên pavodle parady maladyh lûdzej ì skazaŭ: bac'ka moj naklaŭ na vas câžkae ârmo, a â pavâliču ârmo vaša; bac'ka moj karaŭ vas bičami, a â budu karac' vas skarpiënamì.

15. I не паслухаўся цар народу, бо так наканавана было Госпадам, каб спраўдзілася слова Ягонае, якое прамовіў Гасподзь праз Ахію Сіламяніна Еравааму, сыну Наватаваму.

Ì ne pasluhaŭsâ car narodu, bo tak nakanavana bylo Gospadam, kab spraŭdzilasâ slova Âgonae, âkoe pramoviŭ Gaspodz' праз Ahiu Silamânina Eravaamu, synu Navatavamu.

16. I ўбачылі Ізраільцяне, што цар не паслухаўся іх. I адказаў народ цару і сказаў: якая нам доля ў Давідзе? няма нам долі ў сыне Есэевым; па намётах сваіх, Ізраіле! цяпер ведай свой дом, Давідзе! I разышоўся Ізраіль па намётах сваіх.

Ì ŭbačyli Ìzrail'câne, što car ne pasluhaŭsâ ih. Ì adkazaŭ narod caru ì skazaŭ: âkaâ nam dolâ ŭ Davidze? nâma nam dolì ŭ syne Esèevym; pa namëtah svaih, Ìzraile! câper vedaj svoj dom, Davidze! Ì razyšoŭsâ Ìzrail' pa namëtah svaih.

17. Толькі над сынамі Ізраілевымі, якія жылі ў гарадах Юдавых, валадарыў Раваам.

Tol'ki nad synami Ìzrailevymi, âkiâ žyli ŭ garadah Údavyh, valadaryŭ Ravaam.

18. І паслаў цар Раваам Аданірама, начальніка над падаткамі; але ўсе Ізраільцяне закідалі яго камянямі, і ён памёр; а цар Раваам пасьпешна ўзышоў на калясьніцу, каб зьбегчы ў Ерусалім.

Ì paslaŭ car Ravaam Adanirama, načal'nika nad podatkami; ale ŭse Ìzrail'câne zakìdali âgo kamânâmi, ì ёn pamёр; a car Ravaam pas'pešna ŭzyšoŭ na kalâs'nìcu, kab z'begčy ŭ Erusalim.

19. І адкалоўся Ізраіль ад дома Давідавага да гэтага дня.

Ì adkaloŭsâ Ìzrail' ad doma Davidavaga da gètaga dnâ.

20. Калі пачулі ўсе Ізраільцяне, што Ераваам вярнуўся, дык паслалі і паклікалі яго на збор і паставілі царом яго над усімі Ізраільцянамі. За домам Давідавым не засталася нікога, апрача калена Юдавага і Веньямінавага.

Kalì pačulì ŭse Ìzrail'câne, što Eravaam vârnũsâ, dyk paslali ì paklikali âgo na zbor ì pastavili carom âgo nad usimì Ìzrail'cânami. Za domam Davidavym ne zastalosâ nikoga, aprača kalena Ŭdavaga ì Ven'âminavaga.

21. Раваам, прыбыўшы ў Ерусалім, сабраў з усяго дома Юдавага і з калена Веньямінавага сто восемдзесят тысяч адборных воінаў, каб ваяваць з домам Ізраілевым дзеля таго, каб вярнуць царства Равааму, сыну Саламонаваму.

Ravaam, prybyŭšy ŭ Erusalim, sabraŭ z usâgo doma Ŭdavaga ì z kalena Ven'âminavaga sto vosemdzesât tysâč adbornyh voinaŭ, kab vaâvac' z domam Ìzrailevym dzelâ tago, kab vârnuc' carstva Ravaamu, synu Salamonavamu.

22. І было слова Божае Самэю, чалавеку Божаму, і сказана:

Ì bylo slova Božae Samèŭ, čalaveku Božamu, ì skazana:

23. скажы Равааму, сыну Саламонаваму, цару Юдэйскаму, і ўсяму дому Юдаваму і Веньямінаваму і астатняму народу:

skažy Ravaamu, synu Salamonavamu, caru Ūdèjskamu, i ūsâmu domu Ūdavamu i Ven'âminavamu i astatnâmu narodu:

24. так кажа Гасподзь: не хадзеце і не пачынайце вайны з братамі вашымі, сынамі Ізраілевымі; вярнецеся кожны ў дом свой, бо ад Мяне гэта было. І паслухаліся яны слова Гасподняга і пайшлі назад па слове Гасподнім.

tak kaža Gaspodz': ne hadzece i ne pačynajce vajny z bratami vašymi, synami Ižrailevymi; vârnecesâ kožny ū dom svoj, bo ad Mâne gèta bylo. I pasluhalisâ âny slova Gaspodnâga i pajšli nazad pa slove Gaspodnim.

25. І забудавай Ераваам Сіхем на гары Яфрэмавай і пасяліўся ў ім; адтуль пайшоў і пабудавай Пенуіл.

I zabudavaŭ Eravaam Sihem na gary Âfrè mavaj i pasâliŭsâ ū im; adtul' pajšoŭ i pabudavaŭ Penuil.

26. І казаў Ераваам у сэрцы сваім: царства можа зноў перайсьці да дома Давідавага;

I kazaŭ Eravaam u sèrcy svaim: carstva moža znoŭ perajs'ci da doma Davidavaga;

27. калі народ гэты будзе хадзіць у Ерусалім дзеля ахвяраваньня ў доме Гасподнім, дык сэрца народу гэтага павернецца да гаспадара свайго, да Раваама, цара Юдэйскага, і заб'юць яны мяне і вернуцца да Раваама, цара Юдэйскага.

kali narod gèty budze hadzic' u Erusalim dzelâ ahvâravan'nâ ū dome Gaspodnim, dyk sèrca narodu gètaga pavernecca da gaspadara svajgo, da Ravaama, cara Ūdèjskaga, i zab'ûc' âny mâne i vernucca da Ravaama, cara Ūdèjskaga.

28. І параіўшыся цар зрабіў двух залатых цялят і сказаў: ня трэба вам хадзіць у Ерусалім; вось багі твае, Ізраіль, якія вывелі цябе зь зямлі

Егіпецкай.

Ì paraiüşysâ car zrabïŭ dvuh zalatyh câlât ì skazaŭ: nâ trèba vam hadzic' u Erusalim; vos' bagi tvae, Ìzrail', âkiâ vyveli câbe z' zâmlì Egìpeckaj.

29. Ì паставіў аднаго ў Вэтылі, а другога ў Дане.

Ì pastaviŭ adnago ŭ Vètylì, a drugoga ŭ Dane.

30. Ì павяло гэта да грэху, бо народ пачаў хадзіць да аднаго зь іх, нават у Дан.

Ì pavâlo gèta da grèhu, bo narod pačaŭ hadzic' da adnago z' ih, navat u Dan.

31. Ì пабудаваў ён капішча на вышыні і паставіў з народу сьвятароў, якія ня былі з сыноў Лявііных.

Ì pabudavaŭ èn kapišča na vyšynì ì pastaviŭ z narodu s'vâtaroŭ, âkiâ nâ byli z synoŭ Lâviïnyh.

32. Ì ўстанавіў Ераваам сьвята ў восьмы месяц, у пятнаццаты дзень месяца, падобнае на тое сьвята, якое было ў Юдэі, і прыносіў ахвяры на ахвярніку; тое самае ён зрабіў у Вэтылі, каб прыносіць ахвяру цялятам, якіх зрабіў. Ì паставіў у Вэтылі сьвятароў вышыняў, якія зладзіў,

Ì ŭstanaviŭ Eravaam s'vâta ŭ vos'my mesâc, u pâtnaccaty dzen' mesâca, padobnae na toe s'vâta, âkoe bylo ŭ Ûdèi, ì prynosiŭ ahvâry na ahvârniku; toe samae èn zrabïŭ u Vètylì, kab prynosic' ahvâru câlâtam, âkih zrabïŭ. Ì pastaviŭ u Vètylì s'vâtaroŭ vyšynâŭ, âkiâ zladziŭ,

33. ì прынёс ахвяры на ахвярніку, які ён зрабіў у Вэтылі, у пятнаццаты дзень восьмага месяца, месяца, які ён адвольна назначыў; ì ўстанавіў сьвята сынам Ізраілевым, ì падышоў да ахвярніка, каб учыніць дымленьне.

ì prynës ahvâry na ahvârniku, âki èn zrabïŭ u Vètylì, u pâtnaccaty dzen'

vos' maga mesâca, mesâca, âki ên advol'na naznačyŭ; i ŭstanaviŭ s'vâta synam Ižrailevym, i padyšoŭ da ahvârnikâ, kab učynic' dymlen'ne.

13 Кіраўнік

1. I вось, чалавек Божы прыйшоў з Юдэі па слове Гасподнім у Вэтыль, у той час, як Ераваам стаяў каля ахвярніка, каб учыніць дымленьне.

Ì vos', čalavek Božy pryjšoŭ z Údèi pa slove Gaspodnim u Vètyl', u toj čas, âk Eravaam staâŭ kalâ ahvârnikâ, kab učynic' dymlen'ne.

2. I прамовіў да ахвярніка слова Гасподняе і сказаў: ахвярнік, ахвярнік! так кажа Гасподзь: вось, народзіцца сын дому Давідаваму, імя яму Ёсія, і прынясе на табе ў ахвяру сьвятароў вышыняў, якія ўчыняюць на табе дымленьне, і чалавечыя косьці спаліць на табе.

Ì pramoviŭ da ahvârnikâ slova Gaspodnâe i skazaŭ: ahvârnik, ahvârnik! tak kaža Gaspodz': vos', narodzicca syn domu Davidavamu, imâ âmu Ěsiâ, i prynâse na tabe ŭ ahvâru s'vâtaroŭ vyšynâŭ, âkiâ ŭčynâuc' na tabe dymlen'ne, i čalavečyâ kos'ci spalic' na tabe.

3. I даў у той дзень азнаку, сказаўшы: вось азнака таго, што гэта прамовіў Гасподзь: вось, гэты ахвярнік разваліцца, і попел, які на ім, рассыпецца.

Ì daŭ u toj dzen' aznaku, skazaŭšy: vos' aznaka tago, što gèta pramoviŭ Gaspodz': vos', gèty ahvârnik razvalicca, i popel, âki na im, rassypecca.

4. Калі цар пачуў слова чалавека Божага, прамоўленае да ахвярніка ў Вэтылі, дык працягнуў Ераваам руку сваю ад ахвярніка, кажучы: вазьмеце яго. I здзеравянела рука ягоная, якую ён працягнуў на яго, і ня мог ён вярнуць яе да сябе.

Kali car pačuŭ slova čalaveka Božaga, pramoŭlenae da ahvârnikâ ŭ Vètyli,

dyk pracâgnuŭ Eravaam ruku svaŭ ad ahvârnikâ, kažučy: vaz'mece âgo. Ì z'dzeravânela ruka âgonaâ, âkuŭ ěn pracâgnuŭ na âgo, ì nâ mog ěn vârnuc' âe da sâbe.

5. І ахвярнік разваліўся, і попел з ахвярніка рассыпаўся, па азнацы, якую даў чалавек Божы словам Гасподнім.

Ì ahvârnik razvaliŭsâ, ì popel z ahvârnikâ rassypaŭsâ, pa aznacy, âkuŭ daŭ čalavek Božy slovam Gaspodnim.

6. І сказаў цар Ераваам чалавеку Божаму: умілажаль аблічча Госпада Бога твайго і памаліся за мяне, каб рука мая магла вярнуцца да мяне. І ўмілажаліў чалавек Божы аблічча Госпада, царовая рука вярнулася да яго і зрабілася як раней.

Ì skazaŭ car Eravaam čalaveku Božamu: umilažal' abličča Gospada Boga tvajgo ì pamalisâ za mâne, kab ruka maâ magla vârnucca da mâne. Ì ŭmilažaliŭ čalavek Božy abličča Gospada, carovaâ ruka vârnulasâ da âgo ì zrabilasâ âk ranej.

7. І сказаў цар чалавеку Божаму: зайдзі са мною ў дом і падмацуй сябе ежаю, і я дам табе дарунак.

Ì skazaŭ car čalaveku Božamu: zajdzi sa mnoŭ ŭ dom ì padmacuj sâbe ežaŭ, ì â dam tabe darunak.

8. Але чалавек Божы сказаў цару: хоць бы ты даваў мне паўдома твайго, я не пайду з табою і ня буду есьці хлеба і ня буду піць вады ў гэтым месцы,

Ale čalavek Božy skazaŭ caru: hoc' by ty davaŭ mne paŭdoma tvajgo, â ne pajdu z taboŭ ì nâ budu es'ci hleba ì nâ budu pic' vady ŭ gètym mescy,

9. бо так наказана мне словам Гасподнім: ня еж там хлеба і ня пі вады і не вяртайся тою дарогаю, якую ты ішоў.

bo tak nakazana mne slovam Gaspodnim: nâ ež tam hleba ì nâ pi vady ì ne

vârtajsâ toû darogaû, âkoû ty išoû.

10. I пайшоў ён другою дарогаю і не пайшоў назад тою дарогаю, якою прыйшоў у Вэтыль.

Ì pajšoû ën drugoû darogaû i ne pajšoû nazad toû darogaû, âkoû pryjšoû u Vètyl'.

11. У Вэтылі жыў адзін прарок-старац. Сын яго прыйшоў і расказаў яму ўсё, што зрабіў сёння чалавек Божы ў Вэтылі; і словы, якія ён казаў цару, пераказалі сыны бацьку свайму.

U Vètyli žyŭ adzìn prarok-starac. Syn âgo pryjšoû i raskazaŭ âmu ũsë, što zrabiŭ sën'nâ čalavek Božy ũ Vètyli; i slovy, âkiâ ën kazaŭ caru, perakazali syny bac'ku svajmu.

12. I спытаўся ў іх бацька іхні: якою дарогаю ён пайшоў? I паказалі сыны ягоныя, якою дарогаю пайшоў чалавек Божы, што прыходзіў зь Юдэі.

Ì spytaŭsâ ũ ih bac'ka ihni: âkoû darogaû ën pajšoû? Ì pakazali syny âgonyâ, âkoû darogaû pajšoû čalavek Božy, što pryhodziŭ z' Ûdèi.

13. I сказаў ён сынам сваім: асядлайце мне асла. I асядлалі яму асла, і ён сеў на яго.

Ì skazaŭ ën synam svaim: asâdlajce mne asla. Ì asâdlali âmu asla, i ën seŭ na âgo.

14. I паехаў за чалавекам Божым, і знайшоў яго, як той сядзеў пад дубам, і сказаў яму: ці ты чалавек Божы, які прыйшоў зь Юдэі. I сказаў той: я.

Ì paeħaŭ za čalavekam Božym, i znajšoû âgo, âk toj sâdzeŭ pad dubam, i skazaŭ âmu: ci ty čalavek Božy, âki pryjšoû z' Ûdèi. Ì skazaŭ toj: â.

15. I сказаў яму: зайдзі да мяне ў дом і паеж хлеба.

Ì skazaŭ âmu: zajdzi da mâne ũ dom i paež hleba.

16. Той сказаў: я не магу вярнуцца з табою і пайсьці да цябе; ня буду есьці хлеба і ня буду піць у цябе вады ў гэтым месцы,

Toj skazaŭ: â ne magu vârnucca z taboŭ i pajs'ci da câbe; nâ budu es'ci hleba i nâ budu pic' u câbe vady ŭ gètym mescy,

17. бо словам Гасподнім сказана мне: ня еж хлеба і ня пі там вады і не вяртайся тою дарогаю, якою ты ішоў.

bo slovam Gaspodnìm skazana mne: nâ ež hleba i nâ pi tam vady i ne vârtajsâ toŭ darogaŭ, âkoŭ ty išoŭ.

18. І сказаў ён яму: і я прарок такі самы, як ты, і анёл казаў мне словам Гасподнім і сказаў: вярні яго да сябе ў дом; хай паесьць ён хлеба і нап'ецца вады. - Ён зманіў яму.

ì skazaŭ ën âmu: i â prarok takì samy, âk ty, i anël kazaŭ mne slovam Gaspodnìm i skazaŭ: vârnì âgo da sâbe ŭ dom; haj paes'c' ën hleba i nap'ecca vady. - Ën zmaniŭ âmu.

19. І той вярнуўся зь ім, і пaeў хлеба ў ягоным доме, і напіўся вады.

ì toj vârnũsâ z' ìm, i paeŭ hleba ŭ âgonym dome, i napiŭsâ vady.

20. Калі яны яшчэ сядзелі за сталом, слова Гасподняе было прароку, які вярнуў яго.

Kali âny âščè sâdzeli za stalom, slova Gaspodnâe bylo praroku, âkì vârnũ âgo.

21. І прамовіў ён чалавеку Божаму, які прыйшоў зь Юдэі, і сказаў: так кажа Гасподзь: за тое, што ты не падпарадкаваўся вуснам Госпада і ня выканаў загаду, які наказаў табе Гасподзь Бог твой,

ì pramoviŭ ën čalaveku Božamu, âkì pryjšoŭ z' Ūdèi, i skazaŭ: tak kaža Gaspodz': za toe, što ty ne padparadkavaŭsâ vusnam Gospada i nâ vykanaŭ zagadu, âkì nakazaŭ tabe Gaspodz' Bog tvoj,

22. але вярнуўся, еў хлеб і піў ваду ў тым месцы, пра якое Ён сказаў

табе: "ня еж хлеба і ня пі вады", цела тваё ня ўвойдзе ў магільніцу бацькоў тваіх.

ale vânuŭsâ, eŭ hleb i piŭ vadu ŭ tym mescy, pra âkoe Ěn skazaŭ tabe: "nâ ež hleba i nâ pi vady", cela tvaë nâ ŭvojdze ŭ magil'nicu bac'koŭ tvaïh.

23. Пасьля таго, як той пaeў хлеба і напіўся, ён асядлаў асла прароку, якога ён вярнуў.

Pas'lâ tago, âk toj paeŭ hleba i napiŭsâ, ěn asâdlaŭ asla praroku, âkoga ěn vânuŭ.

24. І выправіўся той. І сустрэў яго на дарозе леў і забіў яго. І ляжала цела ягонае, пакінутае на дарозе; а асёл стаяў каля яго, і леў стаяў каля цела.

Ĭ vypraviŭsâ toj. Ĭ sustrèŭ âgo na daroze leŭ i zabiŭ âgo. Ĭ lâžala cela âgonae, pakinutae na daroze; a asël staâŭ kalâ âgo, i leŭ staâŭ kalâ cela.

25. І вось, людзі, якія праходзілі міма, убачылі цела, пакінутае на дарозе, і льва, які стаяў каля цела, і пайшлі і расказалі ў горадзе, у якім жыў прарок-старац.

Ĭ vos', lŭdzi, âkiâ prahodzili mima, ubačyli cela, pakinutae na daroze, i l'va, âki staâŭ kalâ cela, i pajšli i raskazali ŭ goradze, u âkim žyŭ prarok-starac.

26. Прарок, які вярнуў яго з дарогі, пачуўшы гэта, сказаў: гэта той чалавек Божы, які не падпарадкаваўся пастановам Госпада; Гасподзь аддаў яго льву, які паламаў яго і забіў яго, па слове Госпада, якое Ён мовіў яму.

Prarok, âki vânuŭ âgo z darogì, pačuŭšy gèta, skazaŭ: gèta toj čalavek Božy, âki ne padparadkavaŭsâ pastanovam Gospada; Gaspodz' addaŭ âgo l'vu, âki palamaŭ âgo i zabiŭ âgo, pa slove Gospada, âkoe Ěn moviŭ âmu.

27. І сказаў сынам сваім: асядлайце мне асла. І асядлалі яны.

Ĭ skazaŭ synam svaim: asâdlajce mne asla. Ĭ asâdlali âny.

28. Ён выправіўся і знайшоў цела ягонае, пакінутае на дарозе; а асёл і леў стаялі каля цела; леў ня зьеў цела і не паламаў асла.

Ěn vypraviŭsâ i znajšoŭ cela âgonae, pakinutae na daroze; a asël i leŭ staâli kalâ cela; leŭ nâ z'eŭ cela i ne palamaŭ asla.

29. І падняў прарок цела чалавека Божага, і паклаў яго на асла, і павёз яго назад. І пайшоў прарок-старац у горад свой, каб аплакаць і пахаваць яго.

Ĭ padnâŭ prarok cela čalaveka Božaga, i paklaŭ âgo na asla, i pavěz âgo nazad. Ĭ pajšoŭ prarok-starac u gorad svoj, kab aplakac' i pahavac' âgo.

30. І паклаў цела ягонае ў сваёй магільніцы і плакаў па ім: жаль мне, браце мой!

Ĭ paklaŭ cela âgonae ŭ svaëj magil'nicy i plakaŭ pa im: žal' mne, brace moj!

31. Пасьля пахаваньня яго ён сказаў сынам сваім: калі я памру, пахавайце мяне ў магільніцы, у якой пахаваны чалавек Божы; каля касьцей ягоных пакладзеце косьці мае;

Pas'lâ pahavan'nâ âgo ěn skazaŭ synam svaim: kali â pamru, pahavajce mâne ŭ magil'nicy, u âkoj pahavany čalavek Božy; kalâ kas'cej âgonyh pakladzece kos'ci mae;

32. бо спраўдзіцца слова, якое ён па загадзе Гасподнім сказаў пра ахвярнік у Вэтылі і пра ўсе капішчы на вышынях, у гарадах Самарыйскіх.

bo sprauđzicca slova, âkoe ěn pa zagadze Gaspodnim skazaŭ pra ahvârnik u Vëtyli i pra ŭse kapiščy na vyšynâh, u garadah Samaryjskih.

33. І пасьля гэтай падзеі Ераваам ня сышоў са сваёй благой дарогі, а і далей ставіў з народу сьвятароў вышыняў: хто хацеў, таго ён прысьвячаў, і той рабіўся сьвятаром вышыняў.

Ĭ pas'lâ gëtaj padzei Eravaam nâ syšoŭ sa svaëj blagoj darogì, a i dalej staviŭ

z narodu s'vâtaroŭ vyšynâŭ: hto haceŭ, tago ěn prys'vâčaŭ, i toj rabiŭsâ s'vâtarom vyšynâŭ.

34. Гэта вяло дом Ераваамаў да грэху і да пагібелі і да вынішчэньня яго з улоньня зямлі.

Gèta vâlo dom Eravaamaŭ da grèhu i da pagibelì i da vyniščèn'nâ âgo z ulon'nâ zâmlì.

14 Кіраўнік

1. Тым часам захварэў Авія, сын Ераваамаў.

Tym časam zahvarèŭ Aviâ, syn Eravaamaŭ.

2. І сказаў Ераваам жонцы сваёй: устань і пераапраніся, каб не пазналі, што ты жонка Ераваамава, і пайдзі ў Сілом. Там ёсьць прарок Ахія; ён прадказаў мне, што я буду царом гэтага народу,

Ì skazaŭ Eravaam žoncy svaëj: ustan' i peraapranisâ, kab ne paznalì, što ty žonka Eravaamava, i pajdzi ŭ Silom. Tam ës'c' prarok Ahiâ; ěn pradkazaŭ mne, što â budu carom gètaga narodu,

3. і вазьмі з сабою дзесяць хлябоў і праснакоў і збанок мёду і йдзі да яго; ён скажа табе, што будзе з хлопчыкам.

i vaz'mì z saboŭ dzesâc' hlâboŭ i prasnakoŭ i zbanok mèdu i jdzi da âgo; ěn skaža tabe, što budze z hlopčykam.

4. Ераваамава жонка так і зрабіла: устала, пайшла ў Сілом і прыйшла ў дом Ахія. Ахія ўжо ня мог бачыць, бо вочы яго зрабіліся нерухомыя ад старасьці.

Eravaamava žonka tak i zrabila: ustala, pajšla ŭ Silom i pryjšla ŭ dom Ahiâ. Ahiâ ŭžo nâ mog bačyc', bo vočy âgo zrabilisâ neruhomyâ ad staras'ci.

5. І сказаў Гасподзь Ахію: вось, ідзе жонка Ераваамава папытацца ў

цябе пра сына свайго, бо ён хворы; так і так кажы ёй; яна прыйдзе пераапанутая.

Ĭ skazaŭ Gaspodz' Ahîû: vos', idze žonka Eravaamava papytacca ŭ câbe pra syna svajgo, bo ěn hvory; tak i tak każy ěj; âna pryjdzje peraapranutaâ.

6. Ахія, пачуўшы шолах ад ног яе, калі яна ўвайшла ў дзьверы, сказаў: ўвайдзі, жонка Ераваамава; навошта табе было пераапранацца? Я грозны пасланец да цябе.

Ahiâ, pačuŭšy šolah ad nog âe, kalî âna ŭvajšla ŭ dz'very, skazaŭ: ŭvajdzi, žonka Eravaamava; navošta tabe bylo peraapranacca? Â grozny paslanec da câbe.

7. Ідзі, скажы Еравааму; так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: Я ўзвысіў цябе з асяродзьдзя простага людзю і паставіў правадыром народу Майго Ізраіля,

Ĭdzi, skaży Eravaamu; tak kaža Gaspodz' Bog Ĭzraileŭ: Â ŭzvysîŭ câbe z asârodz'dzâ prostaga lûdu i pastaviŭ pravadyrom narodu Majgo Ĭzrailâ,

8. і адабраў царства ў дома Давідавага і даў яго табе; а ты не такі, як раб Мой Давід, які захоўваў наказы Мае і які пайшоў сьледам за Мною ўсім сэрцам сваім, робячы толькі заўгоднае перад вачыма Маімі;

i adabraŭ carstva ŭ doma Davidavaga i daŭ âgo tabe; a ty ne takî, âk rab Moj David, âkî zahoŭvaŭ nakazy Mae i âkî pajšoŭ s'ledam za Mnoŭ ŭsim sèrcam svaim, robâčy tol'ki zaŭgodnae perad vačyma Maimi;

9. ты рабіў горш за ўсіх, якія былі да цябе, і пайшоў і зрабіў сабе іншых багоў і балваноў, каб раздражніць Мяне, а Мяне адкінуў;

ty rabiŭ gorš za ŭsîh, âkiâ byli da câbe, i pajšoŭ i zrabiŭ sabe inšyh bagoŭ i balvanoŭ, kab razdražnic' Mâne, a Mâne adkînuŭ;

10. за гэта Я навяду бедства на дом Ераваамаў і вынішчу ў Ераваама да таго, хто мочыцца да сьцяны, замкнутага і таго, хто застаўся ў Ізраілі, і

вымяту дом Ераваамаў, як вымятаюць сьмецьце, дачыста;

za gèta Â navâdu bedstva na dom Eravaamaŭ i vynišču ŭ Eravaama da tago, hto močycca da s'câny, zamknutaga i tago, hto zastaŭsâ ŭ Ìzraili, i vymâtu dom Eravaamaŭ, âk vymâtaŭc' s'mec'ce, dačysta;

11. хто памрэ ў Ераваама ў горадзе, таго зьядуць сабакі, а хто памрэ на полі, таго зьдзяўбуць птушкі нябесныя: так Гасподзь сказаў.

hto pamrè ŭ Eravaama ŭ goradze, tago z'âduc' sabaki, a hto pamrè na poli, tago z'dzâŭbuc' ptuški nâbesnyâ: tak Gaspodz' skazaŭ.

12. Устань і йдзі ў дом твой; і як толькі нага твая ступіць за горад, памрэ дзіця;

Ustan' i jdzi ŭ dom tvoj; i âk tol'ki naga tvaâ stupic' za gorad, pamrè dzicâ;

13. і аплачуць яго ўсе Ізраільцяне і пахаваюць яго, бо яно адно ў Ераваама ўвойдзе ў магільніцу, бо ў ім, з дома Ераваамавага, знайшлося нешта добрае прад Госпадам Богам Ізраілевым.

i aplaçuc' âgo ŭse Ìzrail'câne i pahavaŭc' âgo, bo âno adno ŭ Eravaama ŭvojdze ŭ magil'nicu, bo ŭ im, z doma Eravaamavaga, znajšlosâ nešta dobrae prad Gospadam Bogam Ìzrailevym.

14. І паставіць Сабе Гасподзь над Ізраілем цара, які зьнішчыць дом Ераваамаў у той дзень; і што? нават цяпер.

Ì pastavic' Sabe Gaspodz' nad Ìzrailem cara, âki z'niščyc' dom Eravaamaŭ u toj dzen'; i što? navat câper.

15. І паб'е Гасподзь Ізраіля, і будзе ён, як трысьнэг, хістаны ў вадзе, і выкіне Ізраільцянаў з гэтай добрай зямлі, якую даў бацькам іхнім, і расьсее іх за раку за тое, што яны зрабілі ў сябе балваноў, раздражняючы Госпада;

Ì pab'e Gaspodz' Ìzrailâ, i budze ën, âk trys'nëg, histany ŭ vadze, i vykine Ìzrail'cânaŭ z gètaj dobroj zâmli, âkuŭ daŭ bac'kam ihnim, i ras'see ih za raku

za toe, što âny zrabili ŭ sâbe balvanoŭ, razdražnâučy Gospada;

16. і аддасьць Гасподзь Ізраіля за грахі Ераваамавыя, якія ён сам зрабіў і якімі ўвёў у грэх Ізраіля.

ì addas'c' Gaspodz' Ìzrailâ za grahi Eravaamavyâ, âkiâ ën sam zrabìŭ ì âkimi ŭvëŭ u grèh Ìzrailâ.

17. І ўстала жонка Ераваамава і пайшла і прыйшла ў Тырцу; і як толькі пераступіла парог дома, дзіця памерла.

Ì ŭstala žonka Eravaamava ì pajšla ì pryjšla ŭ Tyrцу; ì âk tol'ki perastupila parog doma, dzicâ pamerla.

18. І пахавалі яго, і аплакалі яго ўсе Ізраільцяне па слове Госпада, якое Ён прамовіў праз раба Свайго Ахію прарока.

Ì pahavalì âgo, ì aplakalì âgo ŭse Ìzrail'câne pa slove Gospada, âkoe Ën pramoviŭ праз raba Svajgo Ahiŭ praroka.

19. Астатнія дзеі Ераваамавыя, як ён ваяваў і як валадарыў, апісаны ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Eravaamavyâ, âk ën vaâvaŭ ì âk valadaryŭ, apisany ŭ letapise caroŭ Ìzrail'skih.

20. Часу валадараньня Ераваама было дваццаць два гады; і спачыў ён з бацькамі сваімі, і зацараваў Нават, сын ягоны, замест яго.

Času valadaran'nâ Eravaama bylo dvaccac' dva gady; ì spačyŭ ën z bac'kami svaimi, ì zacaravaŭ Navat, syn âgony, zamest âgo.

21. Раваам, сын Саламонаў, валадарыў у Юдэі. Сорак адзін год было Равааму, калі ён зацараваў, і сямнаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме, у горадзе, які выбраў Гасподзь з усіх каленаў Ізраілевых, каб было там імя Ягонае. Імя маці ягонай Наама Аманіцянка.

Ravaam, syn Salamonaŭ, valadaryŭ u Ŭdèi. Sorak adzin god bylo Ravaamu, kalì ën zacaravaŭ, ì sâmnaaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime, u goradze, âki

vybraŭ Gaspodz' z usih kalenaŭ Izrailevyh, kab bylo tam imâ Âgonae. Imâ maci âgonaj Naama Amanicânka.

22. I rabiŭ Юда неспадобнае прад вачыма Госпада, і раздражняла Яго найбольш тое, што зрабілі бацькі іхнія сваімі грахамі, якімі яны грашылі.

Ì rabiŭ Ūda nepadobnae prad vačyma Gospada, ì razdražnâla Âgo najbol'sh toe, što zrabili bac'ki ihniâ svaimi grahami, âkimi âny grašyli.

23. I зладзілі яны ў сябе вышыні і статуі і капішчы на кожным высокім пагорку і пад кожным цяністым дрэвам.

Ì zladzili âny ŭ sâbe vyšni ì statui ì kapiščy na kožnym vysokim pagorku ì pad kožnym cânistym drèvam.

24. I блудадзеі былі таксама ў гэтай зямлі і рабілі ўсе мярзоты тых народаў, якіх Гасподзь прагнаў ад аблічча сыноў Ізраілевых.

Ì bludadzei byli taksama ŭ gètaj zâmli ì rabili ŭse mârzoty tyh narodaŭ, âkih Gaspodz' pragnaŭ ad abličča synoŭ Izrailevyh.

25. На пятым годзе валадаранья Раваамавага, Сусакім, цар Егіпецкі, выйшаў супроць Ерусаліма

Na pâтым godze valadaran'nâ Ravaamavaga, Susakim, car Egipecki, vyjšaŭ suproc' Erusalima

26. і ўзяў скарбы дома Гасподняга і скарбы дома царскага, - усё ўзяў; узяў і ўсе залатыя шчыты, якія зрабіў Саламон.

ì ŭzâŭ skarby doma Gaspodnâga ì skarby doma carskaga, - usë ŭzâŭ; uzâŭ ì ŭse zalatyâ ščyty, âkiâ zrabiŭ Salamon.

27. I зрабіў цар Раваам замест іх медныя шчыты і аддаў іх у рукі начальнікам целаахоўцаў, якія ахоўвалі ўваход у дом цара.

Ì zrabiŭ car Ravaam zamest ih mednyâ ščyty ì addaŭ ih u ruki načal'nikam celaahoŭcaŭ, âkiâ ahoŭvali ŭvahod u dom cara.

28. Калі цар выходзіў у дом Гасподні, целаахоўцы неслі іх, і потым зноў зносілі іх у палату целаахоўцаў.

Kali car vyhodziŭ u dom Gaspodni, celaahoŭcy nes'li ih, i potym znoŭ znosili ih u palatu celaahoŭcaŭ.

29. Астатняе пра Раваама і пра ўсё, што ён рабіў, апісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Ravaama i pra ŭsë, što ën rabiŭ, apisana ŭ letapise caroŭ Ŭdëjskih.

30. Паміж Раваамам і Ераваамам была вайна ва ўсе дні жыцця іхняга.

Pamiž Ravaamat i Eravaamat byla vajna va ŭse dni žyc'câ ihnâga.

31. І спачыў Раваам з бацькамі сваімі і пахаваны з бацькамі сваімі ў горадзе Давідавым. Імя маці ягонай Наама Аманіцянка. І зацараваў Авія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ravaam z bac'kami svaimi i pahavany z bac'kami svaimi ŭ goradze Davidavym. Ìmâ maci âgonaj Naama Amanicânka. Ì zacaravaŭ Aviâ, syn âgony, zamest âgo.

15 Кіраўнік

1. У васьмнаццаты год царавання Ераваама, сына Наватавага, Авія зацараваў над Юдэямі.

U vasâmnaccaty god caravan'nâ Eravaama, syna Navatavaga, Aviâ zacaravaŭ nad Ŭdëâmi.

2. Тры гады ён валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Мааха, дачка Авэсаломава.

Try gady ën valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Maaha, dačka Avèsalomava.

3. Ён хадзіў ва ўсіх грахах бацькі свайго, якія той рабіў да яго, і сэрца Ягонае ня было аддадзена Госпаду Богу ягонаму, як сэрца Давіда, бацькі ягонага.

Ěn hadziŭ va ŭsìh grahah bac'ki svajgo, âkiâ toj rabiŭ da âgo, i sèrca Âgonae nâ bylo addadzena Gospadu Bogu âgonamu, âk sèrca Davida, bac'ki âgonaga.

4. Але дзеля Давіда Гасподзь Бог ягоны даў яму сьвяцільню ў Ерусаліме, паставіўшы пасьяля яго сына ягонага і ўмацаваўшы Ерусалім, *Ale dzelâ Davida Gaspodz' Bog âgony daŭ âmu s'vâcil'nû ŭ Erusalìme, pastaviŭšy pas'lâ âgo syna âgonaga i ŭmacavaŭšy Erusalìm,*

5. бо Давід рабіў спадобнае перад вачыма Госпада і не адступаўся ад усяго таго, што Ён наказаў яму, ва ўсе дні жыцьця свайго, акрамя ўчынка з Урыем Хэтэянінам.

bo David rabiŭ spadobnae perad vačyma Gospada i ne adstupaŭsâ ad usâgo tago, što Ěn nakazaŭ âmu, va ŭse dni žyc'câ svajgo, akramâ ŭčynka z Uryem Hètèânìnam.

6. І вайна была паміж Раваамам і Ераваамам ва ўсе дні жыцьця іхняга. *Ì vajna byla pamiž Ravaamat i Eravaamat va ŭse dni žyc'câ ihnâga.*

7. Астатнія дзеі Авіі, усё, што ён зрабіў, апісана ў летапісе цароў Юдэйскіх. І была вайна паміж Авіем і Ераваамам.

Astatniâ dzei Avii, usë, što ěn zrabiŭ, apisana ŭ letapise caroŭ Ŭdèjskih. Ì byla vajna pamiž Aviem i Eravaamat.

8. І спачыў Авія з бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў горадзе Давідавым. І зацараваў Аса, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Aviâ z bac'kami svaimi, i pahavalì âgo ŭ goradze Davidavym. Ì zacaravaŭ Asa, syn âgony, zamest âgo.

9. У дванаццаты год валадараньня Ераваама, цара Ізраільскага,

зацараваў Аса над Юдэямі

U dvanacaty god valadaran'nâ Eravaama, cara Izrail'skaga, zacaravaŭ Asa nad Ūdèâmi

10. і сорок адзін год валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Ана, дачка Авэсалома.

ì sorak adzìn god valadaryŭ u Erusalìme; imâ macì âgonaj Ana, dačka Avèsaloma.

11. А сам рабіў заўгоднае перад вачыма Госпада, як Давід, бацька ягоны.

A sam rabiŭ zaŭgodnae perad vačyma Gospada, âk David, bac'ka âgonu.

12. Ён прагнаў блудадзеяў зь зямлі і адкінуў усе ідалы, якіх зрабілі бацькі ягоныя,

Ën pragnaŭ bludadzeâŭ z' zâmlì ì adkìnuŭ use ìdaly, âkih zrabìlì bac'ki âgonuâ,

13. і нават маці сваю Ану пазбавіў званьня царыцы за тое, што яна зрабіла балвана Астарты; і парубаў Аса балвана яе і спаліў каля патока Кедрона.

ì navat macì svaŭ Anu pazbaviŭ zvan'nâ carycy za toe, što âna zrabìla balvana Astarty; ì parubaŭ Asa balvana âe ì spaliŭ kalâ patoka Kedrona.

14. А вышыні ня былі знішчаны. Але сэрца Асы было адданае Госпаду ва ўсе дні ягоныя.

A vyšynì nâ bylì z'niščany. Ale sèrca Asy bylo addanae Gospadu va ŭse dni âgonuâ.

15. І ўнёс ён у дом Гасподні рэчы, прысьвечаныя бацькам ягоным, і рэчы, прысьвечаныя ім; срэбра, і золата, і посуд.

Ì ŭnès òn u dom Gaspodnì rèčy, prys'večanyâ bac'kam âgonym, ì rèčy, prys'večanyâ ìm; srèbra, ì zolata, ì posud.

16. I вайна была паміж Асам і Ваасам, царом Ізраільскім, ва ўсе дні жыцьця іхняга.

Ì vajna byla pamìž Asam ì Vaasam, carom Ìzrail'skim, va ŭse dni žyc'câ ihnâga.

17. I выйшаў Вааса, цар Ізраільскі, супроць Юдэі і пачаў будаваць Раму, каб ніхто ня выходзіў і ня сыходзіў да Асы, цара Юдэйскага.

Ì vyjšaŭ Vaasa, car Ìzrail'ski, suproc' Ŭdèi ì pačaŭ budavac' Ramu, kab nihto nâ vyhodziŭ ì nâ syhodziŭ da Asy, cara Ŭdèjskaga.

18. I ўзяў Аса ўсё срэбра, золата, што засталася ў скарбніцах дома Гасподняга і ў скарбніцах дома царскага, і даў яго ў рукі слугам сваім, і паслаў іх цар Аса да Вэнадада, сына Таўрымона, сына Хэзіэнавага, цара Сірыйскага, які жыў у Дамаску, і сказаў:

Ì ŭzâŭ Asa ŭsë srèbra, zolata, što zastalasâ ŭ skarbničah doma Gaspodnâga ì ŭ skarbničah doma carskaga, ì daŭ âgo ŭ ruki slugam svaim, ì paslaŭ ih car Asa da Vènadada, syna Taŭrymona, syna Hèziënavaga, cara Siryjskaga, âki žyŭ u Damasku, ì skazaŭ:

19. спрымірэньне хай будзе паміж мною і табою, як было паміж бацькам маім і бацькам тваім; вось, я пасылаю табе ў дарунак срэбра і золата; парві спрымірэньства тваё з Ваасам, царом Ізраільскім, каб ён адышоў ад мяне.

sprymirèn'ne haj budze pamìž mnoŭ ì taboŭ, âk bylo pamìž bac'kam maim ì bac'kam tvaim; vos', â pasylaŭ tabe ŭ darunak srèbra ì zolata; parvi sprymirènstva tvaë z Vaasam, carom Ìzrail'skim, kab ën adyšoŭ ad mâne.

20. I паслухаўся Вэнадад цара Асы, і паслаў ваеначальнікаў сваіх супроць гарадоў Ізраільскіх, і пабіў Аін і Дан і Авэль-Бэт-Мааху і ўвесь Кінэрот, па ўсёй зямлі Нэфталімавай.

Ì pasluhaŭsâ Vènadad cara Asy, ì paslaŭ vaenačal'nikaŭ svaih suproc'

garadoŭ Ižrail'skih, i pabiŭ Ain i Dan i Avèl'-Bèt-Maahu i ŭves' Kinèrot, pa ŭsěj zâmlì Nèftalimavaj.

21. Дачуŭшыся пра гэта, Вааса перастаŭ будаваць Раму і вярнуŭся ў Тырцу.

Dačuŭšysâ pra gèta, Vaasa perastaŭ budavac' Ramu i vârnuŭsâ ŭ Tyrцу.

22. А цар Аса склікаŭ усіх Юдэяŭ, нікога ня выключаючы, і вынесьлі яны з Рамы камяні і драŭніну, якія Васа ўжываŭ на будаŭніцтва. І пабудоваŭ зь іх цар Аса Гіву Веньямінавую і Міцпу.

A car Asa sklikaŭ usih Ŭdèâŭ, nìkoga nâ vyklûčaučy, i vynes'li âny z Ramy kamâni i draŭnìnu, âkiâ Vasa ŭžyvaŭ na budaŭnictva. I pabudavaŭ z' ih car Asa Gìvu Ven'âminavuŭ i Mìcпу.

23. Усе астатнія дзеі Асы і ўсе подзвѣгі ягоныя, і ўсё, што ён зрабіŭ, і гарады, якія ён пабудоваŭ, апісаны ў летапісе цароŭ Юдэйскіх, апрача таго, што ў старасьці сваёй ён быŭ хворы на ногі.

Use astatniâ dzei Asy i ŭse podz'vìgì âgonyâ, i ŭsè, što èn zrabiŭ, i garady, âkiâ èn pabudavaŭ, apìsany ŭ letapìse caroŭ Ŭdèjskih, aprača tago, što ŭ staras'ci svaěj èn byŭ hvory na nogi.

24. І спачыŭ Аса з бацькамі сваімі пахаваны з бацькамі сваімі ў горадзе Давіда, бацькі свайго. І зацараваŭ Ёсафат, сын ягоны, замест яго.

I spačyŭ Asa z bac'kami svaimi pahavany z bac'kami svaimi ŭ goradze Davida, bac'ki svajgo. I zacaravaŭ Ěsafat, syn âgony, zamest âgo.

25. А Нават, сын Ераваамаŭ, зацараваŭ над Ізраілем у другі год Асы, цара Юдэйскага, і валадарыŭ над Ізраілем два гады.

A Navat, syn Eravaamaŭ, zacaravaŭ nad Ižrailem u drugi god Asy, cara Ŭdèjskaga, i valadaryŭ nad Ižrailem dva gady.

26. І рабіŭ ён неспадобнае перад вачыма Госпада, хадзіŭ шляхам бацькі свайго і ў грахах ягоных, якімі той увёŭ Ізраіль у грэх.

Ì rabiü ën nespodobnae perad vačyma Gospada, hadziü šlâham bac'ki svajgo i ü grahah âgonyh, âkimi toj uvëü Ìzrail' u grèh.

27. I zrabïü suproc' âgo zmovu Vaasa, syn Ahii, z doma Isaharavaga, i zabiü ygo Vaasa pry Gavatone Filistymskim, kali Navat i üse Izrail'cyane ablažyli Gavatton;

Ì zrabïü suproc' âgo zmovu Vaasa, syn Ahii, z doma Isaharavaga, i zabiü âgo Vaasa pry Gavatone Filistymskim, kali Navat i üse Ìzrail'câne ablažyli Gavatton;

28. i addaü s'mercì âgo Vaasa ü trëci god Asy, cara Üdèjskaga, i zacaravaü zamest âgo.

i addaü s'mercì âgo Vaasa ü trëci god Asy, cara Üdèjskaga, i zacaravaü zamest âgo.

29. Kali ën zacaravaü, dyk pabiü uves' dom Kravaamaü, ne pakinuüšy ni dušy ü Eravaama, pakul' nâ vyniščyü âgo, pa slove Gospada, âkoe Èn pramoviü praz raba Svajgo Ahïü Silamlânina,

Kali ën zacaravaü, dyk pabiü uves' dom Kravaamaü, ne pakinuüšy ni dušy ü Eravaama, pakul' nâ vyniščyü âgo, pa slove Gospada, âkoe Èn pramoviü praz raba Svajgo Ahïü Silamlânina,

30. za grahi Eravaama, âkiâ ën sam rabiü i âkimi üvëü u grèh Ìzrailâ, za z'nâvagi, âkimi ën ugnevaü Gospada Boga Ìzrailevaga.

za grahi Eravaama, âkiâ ën sam rabiü i âkimi üvëü u grèh Ìzrailâ, za z'nâvagi, âkimi ën ugnevaü Gospada Boga Ìzrailevaga.

31. Astatniâ dzei Navata, usë, što ën zrabïü, apisana ü letapise caroü Ìzrail'skih.

Astatniâ dzei Navata, usë, što ën zrabïü, apisana ü letapise caroü Ìzrail'skih.

32. I vaina byla pamïž Asam i Vaasam, царом Ìzrail'skim, va üse dni ixnïâ.

Ì vajna byla pamìž Asam i Vaasam, carom Ìzrail'skim, va ũse dni ihniâ.

33. У трэці год Асы, цара Юдэйскага, зацараваў Вааса, сын Ахii, над усімі Ізраільцянамі ў Тырцы і валадарыў дваццаць чатыры гады.

U trèci god Asy, cara Ûdèjskaga, zacaravaŭ Vaasa, syn Ahii, nad usimi Ìzrail'cânami ũ Tyrtsy i valadaryŭ dvaccac' čatyry gady.

34. І рабіў благое перад вачыма Гасподнімі і хадзіў шляхам Ераваама і ў грахах Ягоных, якімі той увёў у грэх Ізраіля.

Ì rabiŭ blagoe perad vačyma Gaspodnimi i hadziŭ šlâham Eravaama i ũ grahah Âgonyh, âkimi toj uvëŭ u grèh Ìzrailâ.

16 Кіраўнік

1. І было слова Гасподняе Іюу, сыну Ананьеваму, пра Вааса:

Ì bylo slova Gaspodnâe Iuŭ, synu Anan'evamu, pra Vaasa:

2. за тое, што Я падняў цябе з пылу і зрабіў цябе правадыром народу Майго Ізраіля, а ты пайшоў шляхам Ераваама і ўвёў у грэх народ Мой Ізраільцянаў, каб ён гневаў Мяне грахамі сваімі,

za toe, što Â padnâŭ câbe z pylu i zrabiŭ câbe pravadyrom narodu Majgo Ìzrailâ, a ty pajšoŭ šlâham Eravaama i ũvëŭ u grèh narod Moj Ìzrail'cânaŭ, kab ên gnevaŭ Mâne grahami svaimi,

3. вось, Я адкіну дом Ваасы і дом нашчадкаў ягоных і зраблю з домам тваім тое самае, што з домам Ераваама, сына Наватавага;

vos', Â adkinu dom Vaasy i dom naščadkaŭ âgonyh i zrablŭ z domam tvaim toe samae, što z domam Eravaama, syna Navatavaga;

4. хто памрэ ў Ваасы ў горадзе, таго зьядуць сабакі; а хто памрэ ў яго на полі, таго зьдзяўбуць птушкі нябесныя.

hto pamrè ũ Vaasy ũ goradze, tago z'âduc' sabaki; a hto pamrè ũ âgo na

poli, tago z'dzâŭbuc' ptuški nâbesnyâ.

5. Астатнія дзеі Ваасы, усё, што ён зрабіў, і подзвiгi яго апісаны ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Vaasy, usë, što ën zrabiu, i podz'vigì âgo apisany ŭ letapise caroŭ İzrail'skih.

6. І спачыў Вааса з бацькамі сваімі і пахаваны ў Тырцы. І зацараваў Іла, сын ягоны, замест яго.

İ spačyŭ Vaasa z bac'kami svaimi i pahavany ŭ Tyrcy. İ zacaravaŭ İla, syn âgony, zamest âgo.

7. Але празь Іуа, сына Ананьевага, ужо было слова Гасподняе пра Ваасу і пра дом ягоны і пра ўсё ліха, якое ён чыніў перад вачыма Госпада, раздражняючы Яго дзеямі рук сваіх, пераймаючы дом Ераваамаў, за што ён вынішчаны быў.

Ale praz' İuâ, syna Anan'evaga, užo bylo slova Gaspodnâe pra Vaasu i pra dom âgony i pra ŭsë liha, âkoe ën čyniu perad vačyma Gospada, razdražnâučy Âgo dzeâmì ruk svaih, perajmaučy dom Eravaamaŭ, za što ën vyniščany byŭ.

8. У дваццаць шосты год Асы, цара Юдэйскага, зацараваў Іла, сын Ваасаў, над Ізраілем у Тырцы і валадарыў два гады.

U dvaccac' šosty god Asy, cara Ūdèjskaga, zacaravaŭ İla, syn Vaasaŭ, nad İzrailem u Tyrcy i valadaryŭ dva gady.

9. І склаў змову супроць яго раб ягоны Замврый, які начальнічаў над палавінай калясьніц. Калі ён у Тырцы напіўся дап'яна ў доме Арсы, які начальнічаў над палацам у Тырцы,

İ sklaŭ zmovu suproc' âgo rab âgony Zamvryj, âki načal'ničau nad palavınaj kalâs'nic. Kalì ën u Tyrcy napiŭsâ dap'âna ŭ dome Arsy, âki načal'ničau nad palacat u Tyrcy,

10. тады ўвайшоў Замврый, пабіў яго і забіў, у дваццаць сёмы год Асы, цара Юдэйскага, і зацараваў замест яго.

tady ŭvajšoŭ Zamvryj, pabiŭ âgo i zabiŭ, u dvaccac' sěmy god Asy, cara Ŭdèjskaga, i zacaravaŭ zamest âgo.

11. Калі ён зацараваў і сеў на троне ягоным, дык вынішчыў увесь дом Ваасы, не пакінуўшы яму ні таго, хто мочыцца да сыцяны, ні сваякоў ягоных, ні сяброў ягоных.

Kali ěn zacaravaŭ i seŭ na trone âgonym, dyk vyniščyŭ uves' dom Vaasy, ne pakinuŭšy âmu ni tago, hto močycca da s'câny, ni svaâkoŭ âgonyh, ni sâbroŭ âgonyh.

12. І знішчыў Замврый увесь дом Ваасаў, па слове Госпада, якое Ён мовіў пра Вааса празь Іуя прарока,

Ì z'niščyŭ Zamvryj uves' dom Vaasaŭ, pa slove Gospada, âkoe Ěn moviŭ pra Vaasa praz' Iuâ praroka,

13. за ўсе грахі Ваасы і за грахі Ілы, сына ягонага, якія яны самі рабілі і якімі ўводзілі Ізраіля ў грэх, раздражняючы Госпада Бога Ізраілевага сваімі ідаламі.

za ŭse grahi Vaasy i za grahi Ily, syna âgonaga, âkiâ âny sami rabilì i âkimi ŭvodzili Ižrailâ ŭ grèh, razdražnâŭčy Gospada Boga Ižrailevaga svaimi idalami.

14. Астатнія дзеі Ілы, усё, што ён зрабіў, апісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Ily, usë, što ěn zrabiŭ, apisana ŭ letapise caroŭ Ižrail'skih.

15. У дваццаць сёмы год Асы, цара Юдэйскага, зацараваў Замврый і валадарыў сем дзён у Тырцы, Калі народ аблажыў Гаватон Філістымскі.

U dvaccac' sěmy god Asy, cara Ŭdèjskaga, zacaravaŭ Zamvryj i valadaryŭ

sem dzën u Tyrtsy, Kalì narod ablažyŭ Gavaton Filistymski.

16. Калі народ-абложнік дачуўся, што Замврый склаў змову і забіў цара, дык усе Ізраільцяне паставілі царом Амврыя, ваеначальніка над Ізраілем, у той самы дзень у табары.

Kalì narod-abložnik dačuŭsâ, što Zamvryj sklaŭ zmovu i zabiŭ cara, dyk use Ìzrail'câne pastavilì carom Amvryâ, vaenačal'nika nad Ìzrailem, u toj samy dzen' u tabary.

17. І адступілі Амврый і ўсе Ізраільцяне зь ім ад Гаватона і аблажылі Тырцу.

Ì adstupilì Amvryj i ŭse Ìzrail'câne z' im ad Gavatona i ablažyli Tyrtsy.

18. Калі ўбачыў Замврый, што горад узяты, увайшоў ва ўнутраны пакой царскага дома і запаліў за сабою царскі дом агнём і загінуў

Kalì ŭbačyŭ Zamvryj, što gorad uzâty, uvajšoŭ va ŭnutrany pakoj carskaga doma i zapaliŭ za saboŭ carski dom agnëm i zaginuŭ

19. за свае грахі, у чым ён зграшыў, робячы благое перад вачыма Гасподнімі, ходзячы шляхам Ераваама і ў грахах ягоных, якія той учыніў, каб увесьці Ізраіля ў грэх.

za svae grahi, u čym ën zgrašyŭ, robâčy blagoe perad vačyma Gaspodnìmi, hodzâčy šlâham Eravaama i ŭ grahah âgonyh, âkiâ toj učyniŭ, kab uves'ci Ìzrailâ ŭ grèh.

20. Астатнія дзеі Замврыя і змова ягоная, якую - ён склаў, апісаны ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Zamvryâ i zmovâ âgonaâ, âkuŭ - ën sklaŭ, apisany ŭ letapise caroŭ Ìzrail'skih.

21. Тады падзяліўся народ Ізраільскі напалам: палавіна народу стаяла за Тамнія, сына Ганатавага, каб паставіць яго царом, а палавіна за Амврыя.

Tady padzâliÛsâ narod Ìzrail'ski napalam: palavina narodu staâla za Tamniâ, syna Ganatavaga, kab pastavic' âgo carom, a palavina za Amvryâ.

22. І ўзяў верх народ, які за Амврыя, над народам, які за Тамнія, сына Ганатавага, і памёр Тамній, і зацараваў Амврый.

Ì ũzâÛ verh narod, âki za Amvryâ, nad narodam, âki za Tamniâ, syna Ganatavaga, ì pamër Tamnij, ì zacaravaÛ Amvryj.

23. У трыццаць першы год Асы, цара Юдэйскага, зацараваў Амврый над Ізраілем і валадарыў дванаццаць гадоў. У Тырцы ён валадарыў шэсьць гадоў.

U tryccac' peršy god Asy, cara Ŭdèjskaga, zacaravaÛ Amvryj nad Ìzrailem ì valadaryÛ dvanaccac' gadoÛ. U Tyrtsy ën valadaryÛ šès'c' gadoÛ.

24. І купіў Амврый гару Семярон у Сяміра за два таланты срэбра, і забудоваў гару, і назваў пабудаваны ім горад Самарыяй, па імю Сяміра, уладальніка гары.

Ì kupiÛ Amvryj garu Semâron u Sâmira za dva talanty srèbra, ì zabudavaÛ garu, ì nazvaÛ pabudavany ìm gorad Samaryâj, pa imû Sâmira, uladal'nika gary.

25. І рабіў Амврый благое перад вачыма Госпада і ўчыняў горш за ўсіх, што былі да яго.

Ì rabiÛ Amvryj blagoe perad vačyma Gospada ì ũčynâÛ gorš za ũsìh, što byli da âgo.

26. Ён ва ўсім хадзіў шляхам Ераваама, сына Наватавага, і ў грахах ягоных, якімі той увёў у грэх Ізраільцянаў, каб гнявіць Госпада Бога Ізраілевага ідаламі сваімі.

Ën va ũsìm hadziÛ šlâham Eravaama, syna Navatavaga, ì ũ grahah âgonyh, âkimi toj uvëÛ u grèh Ìzrail'cânaÛ, kab gnâvic' Gospada Boga Ìzrailevaga idalami svaimi.

27. Астатнія дзеі Амврыя, якія ён учыніў, і мужнасць, якую ён паказаў, апісаны ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Amvryâ, âkiâ ën učyniũ, i mužnas'c', âkuũ ën pakazaũ, apisany ũ letapise caroũ Ìzrail'skih.

28. І спачыў Амврый з бацькамі сваімі і пахаваны ў Самарыі. І зацараваў Ахаў, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyũ Amvryj z bac'kami svaimi i pahavany ũ Samaryi. Ì zacaravaũ Ahaũ, syn âgony, zamest âgo.

29. Ахаў, сын Амврыеў, зацараваў над Ізраілем у трыццаць восьмы год Асы, цара Юдэйскага, і валадарыў Ахаў, сын Амврыя, над Ізраілем у Самарыі дваццаць два гады.

Ahaũ, syn Amvryeũ, zacaravaũ nad Ìzrailem u tryccac' vos'my god Asy, cara Ûdèjskaga, i valadaryũ Ahaũ, syn Amvryâ, nad Ìzrailem u Samaryi dvaccac' dva gady.

30. І рабіў Ахаў, сын Амврыеў, незаўгоднае перад вачыма Госпада больш за ўсіх, што былі да яго.

Ì rabiũ Ahaũ, syn Amvryeũ, nezaũgodnae perad vačyma Gospada bol'sh za ũsich, što byli da âgo.

31. Мала было яму ўпадаць у грахі Ераваама, сына Наватавага; ён узяў сабе за жонку Езавэль, дачку Этваала, цара Сідонскага, і пачаў служыць Ваалу і пакланяцца яму;

Mala bylo âmu ũpadac' u grahi Eravaama, syna Navatavaga; ën uzâũ sabe za žonku Ezavèl', dačku Ètvaala, cara Sìdonskaga, i pačaũ služyc' Vaalu i paklanâcca âmu;

32. і паставіў ён Ваалу ахвярнік у капішчы Ваала, які пабудаваў у Самарыі.

i pastaviũ ën Vaalu ahvârnik u kapiščy Vaala, âki pabudavaũ u Samaryi.

33. І зрабіў Ахаў дуброву, і больш за ўсіх цароў Ізраільскіх, якія былі да яго, Ахаў рабіў тое, што раздражняе Госпада Бога Ізраілевага.

Ì zrabìŭ Ahaŭ dubrovu, ì bol'sh za ŭsìh caroŭ Ìzrail'skih, âkiâ byli da âgo, Ahaŭ rabiŭ toe, što razdražnâe Gospada Boga Ìzrailevaga.

34. У яго дні Ахііл Вэфілянін пабудаваў Ерыхон: на першыя дні сваім Авіраме ён паклаў аснову яго і на малодшым сваім сыне Сэгубе паставіў браму яго, па слове Госпада, якое Ён сказаў празь Ісуса, сына Нава.

U âgo dni Ahiil Vèfilânin pabudavaŭ Eryhon: na peršyncy svaim Avirame ën paklaŭ asnovu âgo ì na malodšym svaim syne Sègube pastaviŭ bramû âgo, pa slove Gospada, âkoe Ën skazaŭ praz' Ìsusa, syna Nava.

17 Кіраўнік

1. І сказаў Ільля Фэсвіцянін, з жыхароў Галаадскіх, Ахаву: жывы Гасподзь Бог Ізраілеў, прад Якім я стаю! у гэтыя гады ня будзе ні расы, ні дажджу, хіба толькі па маім слове.

Ì skazaŭ Ìl'lâ Fès'vicânin, z žyharoŭ Galaadskih, Ahavu: žyvvy Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, prad Âkim â staŭ! u gètyâ gady nâ budze nì rasy, nì daždžu, hìba tol'ki pa maìm slove.

2. І было яму слова Гасподня:

Ì bylo âmu slova Gaspodnâe:

3. ідзі адгэтуль і абярніся на ўсход і схавайся каля патока Харата, што насупраць Ярдана;

ìdzi adgètul' ì abârnisâ na ŭshod ì shavajsâ kalâ patoka Harata, što nasuprac' Ârdana;

4. з гэтага патока ты будзеш піць, а крумкачам Я загадаў карміць цябе

там.

z gètaga patoka ty budzeš pic', a krumkačam Â zagadaŭ karmic' câbe tam.

5. І пайшоў ён і зрабіў паводле слова Гасподняга; пайшоў і застаўся каля патока Харата, што насупраць Ярдана.

Î pajšoŭ ën ì zrabiŭ pavodle slova Gaspodnâga; pajšoŭ ì zastaŭsâ kalâ patoka Harata, što nasuprac' Ârdana.

6. І крумкачы прыносілі яму хлеб і ваду раніцай і хлеб і мяса ўвечары, а з патока ён піў.

Î krumkačy prynosili âmu hleb ì vadu ranicaj ì hleb ì mâsa ŭvečary, a z patoka ën piŭ.

7. Як прайшоў нейкі час, гэты паток высах, бо ня было дажджу на зямлю.

Âk prajšoŭ nejki čas, gèty patok vysah, bo nâ bylo daždžu na zâmlû.

8. І было яму слова Гасподняе:

Î bylo âmu slova Gaspodnâe:

9. устань і йдзі ў Сарапэту Сідонскую і заставайся там; Я загадаў там жанчыне ўдаве карміць цябе.

ustan' ì jdzi ŭ Sarapètu Sidonskuû ì zastavajsâ tam; Â zagadaŭ tam žančyne ŭdave karmic' câbe.

10. І ўстаў ён і пайшоў у Сарапэту. І калі прыйшоў да брамы горада, вось, там жанчына ўдава збірае дровы. І паклікаў ён яе і сказаў: дай мне крыху вады ў посудзе напіцца.

Î ŭstaŭ ën ì pajšoŭ u Sarapètu. Î kalì pryjšoŭ da bramy gorada, vos', tam žančyna ŭdava z'birae drovy. Î paklikaŭ ën âe ì skazaŭ: daj mne kryhu vady ŭ posudze napicca.

11. І пайшла яна, каб узяць; а ён закрычаў усьлед ёй і сказаў: вазьмі дзеля мяне і кавалак хлеба ў рукі свае.

Ì pajšla âna, kab uzâc'; a ěn zakryčaŭ us'led ěj ì skazaŭ: vaz'mi dzelâ mâne ì kavalak hleba ŭ ruki svae.

12. Яна сказала: жывы Гасподзь Бог твой, у мяне нічога няма печанага, а толькі ёсьць прыгаршчы мукі ў кадушцы і крыху алею ў збанку; і вось, я зьбяру палена-другое дроў, і пайду, і прыгатую гэта сабе і сыну майму; зьямо гэта і памром.

Âna skazala: žyvy Gaspodz' Bog tvoj, u mâne ničoga nâma pečanaga, a tol'ki ěs'c' prygarščy muki ŭ kadušcy ì kryhu aleu ŭ zbanku; ì vos', â z'bâru palena-drugoe droŭ, ì pajdu, ì prygatuŭ gèta sabe ì synu majmu; z'âmo gèta ì pamrom.

13. І сказаў ёй Ілья: ня бойся, ідзі, зрабі, што сказала; але раней з гэтага зрабі невялікі праснак мне і прынясі мне; а сабе і сыну свайму зробіш пасья;

Ì skazaŭ ěj ìl'lâ: nâ bojsâ, idzi, zrabi, što skazala; ale ranej z gètaga zrabi nevâliki prasnak mne ì prynâsi mne; a sabe ì synu svajmu zrobiš pas'lâ;

14. бо так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: мука ў кадушцы ня кончыцца, і алей у збанку ня ўбудзе да таго дня, калі Гасподзь дасьць дождж на зямлю.

bo tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: muka ŭ kadušcy nâ končycsa, ì alej u zbanku nâ ŭbudze da tago dnâ, kali Gaspodz' das'c' doždž na zâmlû.

15. І пайшла яна і зрабіла так, як сказаў Ілья; і кармілася яна, і ён, і дом ае некаторы час.

Ì pajšla âna ì zrabila tak, âk skazaŭ ìl'lâ; ì karmilasâ âna, ì ěn, ì dom âe nekatory čas.

16. Мука ў кадушцы ня кончылася, і алею ў збанку ня ўбывала, паводле слова Госпада, якое Ён сказаў празь Ілью.

Muka ŭ kadušcy nâ končylasâ, ì aleu ŭ zbanku nâ ŭbyvala, pavodle slova

Gospada, âkoe Ěn skazaŭ praz' ĩl'ĭu.

17. Пасьля гэтага захварэў сын гэтай жанчыны, гаспадыні дома, і хвароба яго была такая моцная, што не засталася ў ім дыханьня.

Pas'lä gètaga zahvarèŭ syn gètaj žančyny, gaspadyni doma, i hvaroba âgo byla takaâ mocnaâ, što ne zastalosâ ŭ ĩm dyhan'nâ.

18. І сказала яна Ёльлю: што мне і табе, чалавеча Божы? ты прыйшоў да мяне нагадаць грахі мае і ўсьмерціць сына майго.

Ĭ skazala âna ĩl'ĭu: što mne i tabe, čalaveča Božy? ty pryjšoŭ da mâne nagadac' grahi mae i ŭs'mercic' syna majgo.

19. І сказаў ён ёй: дай мне сына твайго. І ўзяў яго з рук яе, і панёс яго ў сьвяцёлку, дзе ён жыў, і паклаў яго на сваю пасьцель;

Ĭ skazaŭ ěn ěj: daj mne syna tvajgo. Ĭ ŭzâŭ âgo z ruk âe, i panës âgo ŭ s'vâcëlku, dze ěn žyŭ, i paklaŭ âgo na svaŭ pas'cel';

20. і зьвярнуўся да Госпада і сказаў: Госпадзе Божа мой! няўжо Ты і ўдаве, у якой я жыву, зробіш благое, усьмерціўшы сына яе?

i z'vârnuŭsâ da Gospada i skazaŭ: Gospadze Boža moj! nâŭžo Ty i ŭdave, u âkoj â žyvŭ, zrobiš blagoe, us'merciŭšy syna âe?

21. І схіліўшыся над хлопчыкам тры разы, ён зьвярнуўся да Госпада і сказаў: Госпадзе Божа мой! хай вернецца душа хлопчыка гэтага ў яго!

Ĭ shilïŭšysâ nad hlopčykam try razy, ěn z'vârnuŭsâ da Gospada i skazaŭ: Gospadze Boža moj! haj vernecca duša hlopčyka gètaga ŭ âgo!

22. І пачуў Гасподзь голас Ёльлі, і вярнулася душа хлопчыка гэтага ў яго, і ён ажыў.

Ĭ pačuŭ Gaspodz' golas ĩl'li, i vârnulasâ duša hlopčyka gètaga ŭ âgo, i ěn ažyŭ.

23. І ўзяў Ёльля хлопчыка, і адвёў яго з сьвяцёлкі ў дом, і аддаў яго маці ягонай, і сказаў Ёльля: глядзі, сын твой жывы.

Ì ũzâŭ Ìl'Îâ hlopčyka, ì advěŭ âgo z s'vâcělki ũ dom, ì addaŭ âgo macì âgonaj, ì skazaŭ Ìl'Îâ: glâdzi, syn tvoj žyvy.

24. I сказала тая жанчына Ільлю: вось цяпер я ўведала, што ты чалавек Божы і што слова Гасподняе ў вуснах тваіх праўдзівае.

Ì skazala taâ žančyna Ìl'Îû: vos' câper â ũvedala, što ty čalavek Božy ì što slova Gaspodnâe ũ vusnah tvaih praŭdzivae.

18 Кіраўнік

1. Як прайшло шмат дзён было слова Гасподняе Ільлю ў трэці год: ідзі і пакажыся Ахаву, і Я дам дождж на зямлю.

Âk prajšlo šmat dzën bylo slova Gaspodnâe Ìl'Îû ũ trècì god: idzi ì pakažysâ Ahavu, ì Â dam doždž na zâmlû.

2. I пайшоў Ільля паказацца Ахаву. А голад вялікі быў у Самарыі.

Ì pajšoŭ Ìl'Îâ pakazacca Ahavu. A golad vâlikì byŭ u Samaryì.

3. I паклікаў Ахаў Аўдзія, які начальнічаў над палацам. А Аўдзіі быў чалавек вельмі богабаязны,

Ì paklikaŭ Ahaŭ Aŭdziâ, âkì načal'ničauŭ nad palacam. A Aŭdzij byŭ čalavek vel'mì bogabaâzny,

4. і калі Езавэль знішчала прарокаў Гасподніх, Аўдзіі узяў сто прарокаў і хаваў іх, па пяцьдзясят чалавек, у пачорах і карміў іх хлебам і вадою.

ì kalì Ezavèl' z'niščala prarokaŭ Gaspodnih, Aŭdzij uzâŭ sto prarokaŭ ì havaŭ ih, pa pâc'dzâsât čalavek, u pâčorah ì karmiŭ ih hlebam ì vadoŭ.

5. I сказаў Ахаў Аўдзію: ідзі па зямлі да ўсіх крыніц водных і да ўсіх патокаў на зямлі, ці ня знойдзем дзе-небудзь травы, каб нам пракарміць коней і ня страціць быдла.

Ì skazaŭ Ahaŭ Aŭdziŭ: idzi pa zâmlì da ŭsìh krynic vodnyh ì da ŭsìh patokaŭ na zâmlì, cì nâ znojdzem dze-nebudz' travy, kab nam prakarmìc' konej ì nâ stracìc' bydla.

6. І падзялілі яны паміж сабою зямлю, каб абысьці яе: Ахаў асобна пайшоў адною дарогай, і Аўдзіі асобна пайшоў другою дарогай.

Ì padzâlìlì âny pamiž saboŭ zâmlû, kab abys'cì âe: Ahaŭ asobna pajšoŭ adnoŭ darogaj, ì Aŭdzij asobna pajšoŭ drugoŭ darogaj.

7. Калі Аўдзіі ішоў дарогаю, вось, насустрач яму ідзе Ільля. Ён пазнаў яго і ўпаў на аблічча сваё і сказаў: ці ты гэта, спадару мой Ільля?

Kalì Aŭdzij išoŭ darogaŭ, vos', nasustrač âmu idze Ìl'lâ. Ęn paznaŭ âgo ì ŭpaŭ na abličča svaë ì skazaŭ: cì ty gèta, spadaru moj Ìl'lâ?

8. Той сказаў яму: я, ідзі, скажы гаспадару свайму: Ільля тут.

Toj skazaŭ âmu: â, idzi, skažy gaspadaru svajmu: Ìl'lâ tut.

9. Ён сказаў: чым я правініўся, што ты перадаеш раба твайго ў рукі Ахаву, каб забіць мяне?

Ęn skazaŭ: čym â praviniŭsâ, što ty peradaeš raba tvajgo ŭ rukì Ahavu, kab zabìc' mâne?

10. Жывы Гасподзь Бог твой! няма ніводнага народу і царства, куды б ня пасылаў гаспадар мой шукаць цябе; і калі яму казалі, што цябе няма, ён браў клятву з таго, царства і народу, што не маглі знайсцьці цябе;

Žyvy Gaspodz' Bog tvoj! nâma nivodnaga narodu ì carstva, kudy b nâ pasylaŭ gaspadar moj šukac' câbe; ì kalì âmu kazalì, što câbe nâma, Ęn braŭ klâtvu z tago, carstva ì narodu, što ne maglì znajs'cì câbe;

11. а ты цяпер кажаш: ідзі, скажы гаспадару свайму: Ільля тут.

a ty câper kažaš: idzi, skažy gaspadaru svajmu: Ìl'lâ tut.

12. Калі я пайду ад цябе, тады Дух Гасподні аднясе цябе, ня ведаю, куды; і калі я пайду паведаміць Ахаву, і ён ня знойдзе цябе, дык ён

заб'е мяне; а раб твой богабаязны з маладосьці сваёй.

Kali â pajdu ad câbe, tady Duh Gaspodni adnâse câbe, nâ vedaû, kudy; i kali â pajdu pavedamic' Ahavu, i ën nâ znojdzje câbe, dyk ën zab'e mâne; a rab tvoj bogabaâzny z malos'ci svaëj.

13. Хіба ня сказана гаспадару майму, што я зрабіў, калі Езавэль забівала прарокаў Гасподніх, як я хаваў сто чалавек прарокаў Гасподніх, па пяцьдзясят чалавек, у пячорах і карміў іх хлебам і вадой?

Hiba nâ skazana gaspadaru majmu, što â zrabïŭ, kali Ezavel' zabivala prarokaŭ Gaspodnih, âk â havaŭ sto čalavek prarokaŭ Gaspodnih, pa pâc'dzâsât čalavek, u pâčorah i karmiŭ ih hlebam i vadoŭ?

14. А ты цяпер кажаш: ідзі, скажы гаспадару свайму: Ілля тут; ён заб'е мяне.

A ty câper kažaš: idzi, skažy gaspadaru svajmu: ì'lâ tut; ën zab'e mâne.

15. І сказаў Ілля: жывы Гасподзь Саваоф, прад Якім я стаю! сёння я пакажуся яму.

Ì skazaŭ ì'lâ: žyvy Gaspodz' Savaof, prad Âkim â staŭ! sën'nâ â pakažusâ âmu.

16. І пайшоў Аўдзій насустрач Ахаву і данёс яму. І пайшоў Ахаў насустрач Іллю.

Ì pajšoŭ Aŭdzij nasustrač Ahavu i danës âmu. Ì pajšoŭ Ahaŭ nasustrač ì'lû.

17. Калі Ахаў убачыў Іллю, дык сказаў Ахаў яму: ці ты гэта, хто бянтэжыць Ізраіля?

Kali Ahaŭ ubačyŭ ì'lû, dyk skazaŭ Ahaŭ âmu: ci ty gëta, hto bântèžyc' Ìzrailâ?

18. І сказаў Ілля: ня я бянтэжу Ізраіля, а ты і дом бацькі твайго, тым, што вы пагардзілі загадамі Гасподнімі і ідзяце сьледам за Вааламі;

Ì skazaŭ ì'lâ: nâ â bântèžu Ìzrailâ, a ty i dom bac'ki tvajgo, tym, što vy

pagardzilì zagadamì Gaspodnìmì ì ìdzâce s'ledam za Vaalami;

19. цяпер пашлі і зьбяры да мяне ўсяго Ізраіля на гару Карміл, і чатырыста пяцьдзясят прарокаў Ваалавых, і чатырыста - прарокаў дуброўных, якія кормяцца ад стала Езавэлі.

câper pašli ì z'bâry da mâne ũsâgo Ìzrailâ na garu Karmil, ì čatyrysta pâc'dzâsât prarokaŭ Vaalavyh, ì čatyrysta - prarokaŭ dubroŭnyh, âkiâ kormâcca ad stala Ezavèli.

20. І паслаў Ахаў да ўсіх сыноў Ізраілевых і сабраў усіх на гару Карміл.

Ì paslaŭ Ahaŭ da ũsìh synoŭ Ìzrailevyh ì sabraŭ usìh na garu Karmil.

21. І падышоў Ільля да ўсяго народу і сказаў: ці доўга вам кульгаць на абодва калены? Калі Гасподзь ёсьць Бог, дык ідзеце сьледам за Ім; калі Ваал, дык ідзеце сьледам за ім. І не адказваў народ яму ні слова.

Ì padyšoŭ Ìl'lâ da ũsâgo narodu ì skazaŭ: ci doŭga vam kul'gac' na abodva kaleny? Kali Gaspodz' ës'c' Bog, dyk ìdzece s'ledam za Ìm; kali Vaal, dyk ìdzece s'ledam za ìm. Ì ne adkazvaŭ narod âmu nì slova.

22. І сказаў Ільля народу: я адзін застаўся прарок Гасподні, а прарокаў Ваалавых чатырыста пяцьдзясят чалавек;

Ì skazaŭ Ìl'lâ narodu: â adzìn zastaŭsâ prarok Gaspodnì, a prarokaŭ Vaalavyh čatyrysta pâc'dzâsât čalavek;

23. хай дадуць нам двух цялят, і хай яны выберуць сабе адно цяля, і расьсякуць яго, і пакладуць на дровы, але агню хай не падкладваюць; а я падрыхтую другое цяля і пакладу на дровы, а агню не падкладу;

haj daduc' nam dvuh câlât, ì haj âny vyberuc' sabe adno câlâ, ì ras'sâkuc' âgo, ì pakladuc' na drovy, ale agnû haj ne padkladvaŭc'; a â padryhtuŭ drugoe câlâ ì pakladu na drovy, a agnû ne padkladu;

24. і паклічце вы імя бога вашага, а я паклічу імя Госпада Бога майго.

Той Бог, Які дасьць адказ праз агонь, ёсьць Бог. І адказваў увесь народ і

сказаў: добра.

ì pakličce vy ìmâ boga vašaga, a â pakliču ìmâ Gospada Boga majgo. Toj Bog, Âki das'c' adkaz praz agon', ës'c' Bog. Ì adkazvaŭ uves' narod ì skazaŭ: dobra.

25. І сказаў Ільля прарокам Ваалавым: выберце сабе адно цяля і падрыхтуйце вы раней, бо вас многа; і паклічце імя бога вашага, але агню не падкладвайце.

Ì skazaŭ Ìl'lâ prarokam Vaalavym: vyberce sabe adno câlâ ì padryhtujce vy ranej, bo vas mnoga; ì pakličce ìmâ boga vašaga, ale agnû ne padkladvajce.

26. І ўзялі яны цяля, якое было дадзена ім, і прыгатавалі, і клікалі імя Ваала з раніцы да полудня, кажучы: Ваале, пачуй нас! Але ня было ні голасу, ні адказу. І скакалі яны каля ахвярніка, які зрабілі.

Ì ŭzâli âny câlâ, âkoe bylo dadzena ìm, ì prygatavali, ì klikali ìmâ Vaala z ranicy da poludnâ, kažučy: Vaale, pačuj nas! Ale nâ bylo nì golasu, nì adkazu. Ì skakali âny kalâ ahvârніка, âki zrabili.

27. Аполудні Ільля пачаў сьмяяцца зь іх і казаў: крычэце гучным голасам, бо ён бог; магчыма, ён задумаўся, альбо заняты чым-небудзь, альбо ў дарозе, а можа, і сьпіць, дык ён працнецца!

Apoludni Ìl'lâ pačaŭ s'mâacca z' ih ì kazaŭ: kryčèce gučnym golasam, bo ën bog; magčyma, ën zadumaŭsâ, al'bo zanâty čym-nebudz', al'bo ŭ daroze, a moža, ì s'pic', dyk ën pračnecca!

28. І пачалі яны крычаць гучным голасам і калолі сябе як звычайна нажамі і дзідамі, так што кроў лілася па іх.

Ì pačali âny kryčac' gučnym golasam ì kaloli sâbe âk zvyčajna nažami ì dzidami, tak što kroŭ lilasâ pa ih.

29. Прайшоў полудзень, а яны ўсё яшчэ шалелі да самага часу вечаровага ахвярапрынашэння; але ня было ні голасу, ні адказу, ні

почуту.

*Prajšoŭ poludzen', a âny ŭsë âščè šaleli da samaga času večarovaga
ahvâraprynašèn'nâ; ale nâ bylo ni golasu, ni adkazu, ni počutu.*

30. Тады Ільля сказаў усяму народу: хадземце да мяне. І падышоў
увесь народ да яго. Ён аднавіў разбураны ахвярнік Гасподні.

*Tady il'lâ skazaŭ usâmu narodu: hadzemce da mâne. I padyšoŭ uves' narod
da âgo. Ęn adnaviŭ razburany ahvârnîk Gaspodni.*

31. І ўзяў Ільля дванаццаць камянёў, па колькасьці каленаў сыноў
Якава, якому Гасподзь сказаў так: Ізраіль будзе імя тваё.

*I ŭzâŭ il'lâ dvanaccac' kamânëŭ, pa kol'kas'ci kalenaŭ synoŭ Ākava, âkomu
Gaspodz' skazaŭ tak: Izrail' budze imâ tvaë.*

32. І пабудоваў з гэтых камянёў ахвярнік у імя Госпада, і зрабіў вакол
ахвярніка роў, ёмістасьцю ў дзьве саты зерня,

*I pabudavaŭ z gètyh kamânëŭ ahvârnîk u imâ Gospada, i zrabiŭ vakol
ahvârnîka roŭ, ëmistas'cû ŭ dz've saty zernâ,*

33. і паклаў дровы, і расьсек цяля, і паклаў яго на дровы,

i paklaŭ drovy, i ras'sek câlâ, i paklaŭ âgo na drovy,

34. і сказаў: напоўніце чатыры вядры вады і вылівайце на ўсепальную
ахвяру і на дровы. Потым сказаў: паўтарэце. І яны паўтарылі. І сказаў:

зрабеце тое самае трэці раз. І зрабілі трэці раз,

*i skazaŭ: napoŭniçe čatyry vâdry vady i vylivajce na ŭsepal'nuŭ ahvâru i na
drovy. Potym skazaŭ: paŭtarèce. I âny paŭtaryli. I skazaŭ: zrabece toe samae
trècì raz. I zrabili trècì raz,*

35. і вада палілася вакол ахвярніка, і роў напоўніўся вадою.

i vada palilasâ vakol ahvârnîka, i roŭ napoŭniŭsâ vadoŭ.

36. У час ахвярапрынашэньня вечаровай ахвяры падышоў Ільля прарок
- і сказаў: Госпадзе Божа Абрагамаў, Ісакаў і Ізраілеў! Хай спазнаюць у

гэты дзень, што Ты адзін Бог у Ізраілі, і што я раб Твой і зрабіў усё паводле слова Твайго.

U čas ahvâraprynašèn'nâ večarovaj ahvâry padyšoŭ Ìl'lâ prarok - i skazaŭ: Gospadze Boža Abragamaŭ, Ìsakaŭ i Ìzraileŭ! Haj spaznaŭc' u gèty dzen', što Ty adzin Bog u Ìzrailli, i što â rab Tvoj i zrabiu usë pavodle slova Tvajgo.

37. Пачуй мяне, Госпадзе, пачуй мяне! Хай спазнае народ гэты, што Ты, Госпадзе, Бог, і Ты павернеш сэрца іхняе да Цябе.

Pačuj mâne, Gospadze, pačuj mâne! Haj spaznae narod gèty, što Ty, Gospadze, Bog, i Ty paverneš sèrca ihnâe da Câbe.

38. І апаў агонь Гасподні і зжэр цэласпаленьне і дровы, і камяні і пыл, і паглынуў ваду, якая ў рове.

Ì apaŭ agon' Gaspodni i zžèr cèlaspalen'ne i drovy, i kamâni i pyl, i paglynuŭ vadu, âkaâ ŭ rove.

39. Убачыўшы гэта, увесь народ упаў на аблічча сваё і сказаў: Гасподзь ёсьць Бог, Гасподзь ёсьць Бог!

Ubačyŭšy gèta, uves' narod upaŭ na abličča svaë i skazaŭ: Gaspodz' ës'c' Bog, Gaspodz' ës'c' Bog!

40. І сказаў ім Ілля: схапеце прарокаў Ваалавых, каб ніводзін зь іх не схаваўся. І схапілі іх, і завёў іх Ілля да патока Кісона і закалоў іх там.

Ì skazaŭ im Ìl'lâ: shapece prarokaŭ Vaalavyh, kab nìvodzìn z' ih ne shavaŭsâ. Ì shapilì ih, i zavëŭ ih Ìl'lâ da patoka Kìsona i zakaloŭ ih tam.

41. І сказаў Ілля Ахаву: ідзі, еж і пі, бо чуцен шум дажджу.

Ì skazaŭ Ìl'lâ Ahavu: idzi, ež i pi, bo čucen šum daždžu.

42. І пайшоў Ахаў есьці і піць, а Ілля ўзышоў на верх Карміла і нахіліўся да зямлі, і паклаў аблічча сваё паміж каленяў сваіх,

Ì pajšoŭ Ahaŭ es'ci i pic', a Ìl'lâ ŭzyšoŭ na verh Karmila i nahilìŭsâ da zâmlì, i paklaŭ abličča svaë pamìž kalenâŭ svaih,

43. і сказаў хлопчыку свайму: ідзі, паглядзі да мора. Той пайшоў і паглядзеў, і сказаў: рабі гэта далей да сямі разоў.

ì skazaŭ hlopčyku svajmu: idzi, paglâdзи da mora. Toj pajšoŭ ì paglâdzeŭ, ì skazaŭ: rabi gèta dalej da sâmì razoŭ.

44. На сёмы раз той сказаў: вось, невялікае воблака падымаецца ад мора, велічынёю ў далоню чалавечую. Ён сказаў: ідзі, скажы Ахаву: запрагай і едзь, каб не застаў цябе дождж.

Na sěmy raz toj skazaŭ: vos', nevâlikae voblaka padymaeccа ad mora, veličyněŭ ŭ dalonŭ čalavečuŭ. Ęn skazaŭ: idzi, skaży Ahavu: zapragaj ì edz', kab ne zastaŭ câbe doždž.

45. Між тым неба спахмурнела ад хмар і ад ветру, і пайшоў вялікі дождж. А Ахаў сеў у калясьніцу, і паехаў у Ізраэль.

Miž tym neba spahmurnela ad hmar ì ad vetru, ì pajšoŭ vâlikì doždž. A Ahaŭ seŭ u kalâs'nicu, ì paehaŭ u Ìzrèel'.

46. І была на Ільлі рука Гасподня. Ён аперазаў сьцёгны свае і бег перад Ахавам да самага Ізраэля.

Ì byla na Ìl'li ruka Gaspodnââ. Ęn aperazaŭ s'cěgny svae ì beg perad Ahavam da samaga Ìzrèelâ.

19 Кіраўнік

1. І пераказаў Ахаў Езавэлі ўсё, што зрабіў Ільля, і тое, што ён забіў усіх прарокаў мечам.

Ì perakazaŭ Ahaŭ Ezavèli ŭsě, što zrabiŭ Ìl'lâ, ì toe, što Ęn zabiŭ usih prarokaŭ mečam.

2. І паслала Езавэль пасланца да Ільлі сказаць: няхай тое і тое зробіць мне багі і яшчэ больш зробіць, калі я заўтра да гэтага часу не зраблю з

тваёю душою таго, што зроблена з душою кожнага зь іх.

Ì paslala Ezavèl' paslanca da Ìl'li skazac': nâhaj toe ì toe zrobâc' mne bagi ì âščè bol'sh zrobâc', kalì â zaŭtra da gètaga času ne zrablû z tvaëu dušou tago, što зроблена z dušou kožnaga z' ih.

3. Убачыўшы гэта, ён устаў і пайшоў, каб выратаваць жыццё сваё, і прыйшоў у Вірсавію, якая ў Юдэі, і пакінуў хлопчыка свайго там;

Ubačyŭšy gèta, èn ustaŭ ì pajšoŭ, kab vyratavac' žyc'cè svaë, ì pryjšoŭ u Virsaviu, âkaâ ŭ Údèi, ì pakìnuŭ hlopčyka svajgo tam;

4. а сам адышоў у пустыню на дзень дарогі і прыйшоўшы сеў пад карчом ядлоўцу, і прасіў сьмерці сабе і сказаў: даволі ўжо, Госпадзе; вазьмі душу маю, бо я ня лепшы за бацькоў маіх.

a sam adyšoŭ u pustynû na dzen' darogì ì pryjšoŭšy seŭ pad karčom âdloŭcu, ì prasiŭ s'merci sabe ì skazaŭ: davoli ŭžo, Gospadze; vaz'mì dušu maŭ, bo â nâ lepšy za bac'koŭ maih.

5. І лёг і заснуў пад карчом ядлоўцу. І вось, анёл дакрануўся да яго і сказаў яму: устань, еж і пі.

Ì lëg ì zasnuŭ pad karčom âdloŭcu. Ì vos', anël dakranuŭsâ da âgo ì skazaŭ âmu: ustan', ež ì pi.

6. І зірнуў Ільля, і вось, каля ўзгалоўя ягонага печаны праснак і збанок вады. Ён паеў і напіўся і зноў заснуў.

Ì zirnuŭ Ìl'lâ, ì vos', kalâ ŭzgalouâ âgonaga pečany prasnak ì zbanok vady. Èn paeŭ ì napiŭsâ ì znoŭ zasnuŭ.

7. І вярнуўся анёл Гасподні другі раз, дакрануўся да яго і сказаў: устань, еж і пі, бо далёкая дарога перад табою.

Ì vârnuŭsâ anël Gaspodni drugi raz, dakranuŭsâ da âgo ì skazaŭ: ustan', ež ì pi, bo dalëkaâ daroga perad tabou.

8. І ўстаў ён, паеў і напіўся, і, падсілкаваўшыся тою ежаю, ішоў сорак

дзён і сорак начэй да гары Божай Харыва.

Ì ŭstaŭ ěn, paeŭ ì napiŭsâ, ì, padsilkavaŭšysâ tou ežaŭ, išoŭ sorak dzěn ì sorak načěj da gary Božaj Haryva.

9. І ўвайшоў ён там у пячору і начаваў у ёй. І вось, было да яго слова Гасподняе, і сказаў яму Гасподзь: што ты тут, Ільля?

Ì ŭvajšoŭ ěn tam u pâčoru ì načavaŭ u ěj. Ì vos', bylo da âgo slova Gaspodnâe, ì skazaŭ âmu Gaspodz': što ty tut, ìl'lâ?

10. Ён сказаў: зарупіўся я пра Госпада Бога Саваофа, бо сыны Ізраілевыя пакінулі заповіт Твой, разбурылі Твае ахвярнікі і прарокаў Тваіх забілі мечам; застаўся я адзін, але і маёй душы шукаюць, каб адабраць яе.

Ěn skazaŭ: zarupiŭsâ â pra Gospada Boga Savaofa, bo syny Ìzrailevyâ pakinuli zapavet Tvoj, razburyli Tvae ahvârnikì ì prarokaŭ Tvaih zabilì mečam; zastaŭsâ â adzìn, ale ì maěj dušy šukaŭc', kab adabrac' âe.

11. І сказаў: выйдзі і стань на гары перад абліччам Гасподнім; і вось, Гасподзь пройдзе, і вялікі і моцны вецер, які разьдзірае горы і крышыць скалы прад Госпадам, але ня ў ветры Гасподзь; пасья ветру землятрус, але ня ў землятрусце Гасподзь;

Ì skazaŭ: vyjdzì ì stan' na gary perad abliččam Gaspodnim; ì vos', Gaspodz' projdze, ì vâlikì ì mocny vecer, âkì raz'dzìrae gory ì kryšyc' skaly prad Gospadam, ale nâ ŭ vetry Gaspodz'; pas'lâ vetru zemlâtrus, ale nâ ŭ zemlâtruse Gaspodz';

12. пасья землятрусцы агонь, але не ў агні Гасподзь; пасья агню веяньне ціхага ветру, і там Гасподзь.

pas'lâ zemlâtrusu agon', ale ne ŭ agnì Gaspodz'; pas'lâ agnû veân'ne cihaga vetru, ì tam Gaspodz'.

13. Пачуўшы гэта, Ільля заслانیў твар свой аўчынай сваёю і выйшаў і

стаў каля ўваходу ў пячору. І быў яму голас і сказаў яму: што ты тут, Ілля?

Pačuŭšy gèta, Ì'lâ zaslaniŭ tvar svoj aŭčynaj svaëu ì vyjšaŭ ì staŭ kalâ ŭvahodu ŭ pâčoru. Ì byŭ âmu golas ì skazaŭ âmu: što ty tut, Ì'lâ?

14. Ён сказаў: зарупіўся я пра Госпада Бога Саваофа, бо сыны Ізраілевыя пакінулі заповіт Твой, разбурылі ахвярнікі Твае і прарокаў Тваіх забілі мечам; застаўся я адзін, але і маёй душы шукаюць, каб адабраць яе.

Ėn skazaŭ: zarupiŭsâ â pra Gospada Boga Savaofa, bo syny Ìzrailevyâ pakinuli zapavet Tvoj, razburyli ahvârnikì Tvae ì prarokaŭ Tvaih zabìli mečam; zastaŭsâ â adzìn, ale ì maëj dušy šukaŭc', kab adabrac' âe.

15. І сказаў яму Гасподзь: ідзі назад сваёю дарогаю праз пустыню ў Дамаск, і калі прыйдзеш, дык памаж Азаіла ў цара над Сірыяй, Ì skazaŭ âmu Gaspodz': idzi nazad svaëu darogaŭ praz pustynŭ ŭ Damask, ì kalì pryjdzeš, dyk pamaž Azaila ŭ cara nad Siryâj,

16. а Іуя, сына Намэсіінага, памаж за цара над Ізраілем; а Елісея, сына Сафатавага, з Авэль-Мэхолы, памаж за прарока замест сябе; a Iuâ, syna Namèsiìnaga, pamaž za cara nad Ìzrailem; a Eliseâ, syna Safatavaga, z Avèl'-Mèholy, pamaž za praroka zamest sâbe;

17. хто ўцячэ ад меча Азаілавага, таго заб'е Іуй, а хто ўратуецца ад меча Іуевага, таго заб'е Елісей;

hto ŭcâcè ad meča Azailavaga, tago zab'e Iuj, a hto ŭratuecca ad meča Iuevaga, tago zab'e Elisej;

18. зрэшты Я пакінуў паміж Ізраільцянамі сем тысяч; калені іх усіх ня схіляліся перад Ваалам і вусны ўсіх гэтых не цалавалі яго.

zrèšty Â pakìnuŭ pamiž Ìzrail'cânami sem tysâc; kaleni ih usih nâ shilâlisâ perad Vaalam ì vusny ŭsìh gètyh ne calavali âgo.

19. І пайшоў ён адтуль і знайшоў Елісея, сына Сафатавага, калі ён крычаў; дванаццаць пар валоў было ў яго, і сам ён быў каля дванаццатай. Ільля, праходзячы міма яго, кінуў на яго аўчыну сваю.

Ì pajšoŭ ën adtul' i znajšoŭ Eliseâ, syna Safatavaga, kali ën kryčaŭ; dvanaccac' par valoŭ bylo ŭ âgo, i sam ën byŭ kalâ dvanaccataj. Ìl'lâ, prahodzâčy mîma âgo, kînuŭ na âgo aŭčynu svaŭ.

20. І пакінуў Елісей валоў, і пабег за Ільлём, і сказаў: дазволь мне пацалаваць бацьку майго і маці маю, і я пайду за табою. Ён сказаў яму: ідзі і прыйдзі назад, бо што зрабіў я табе?

Ì pakînuŭ Elisej valoŭ, i pabeg za Ìl'lëm, i skazaŭ: dazvol' mne pacalavac' bac'ku majgo i maci maŭ, i â pajdu za taboŭ. Ën skazaŭ âmu: idzi i pryjdzi nazad, bo što zrabîŭ â tabe?

21. Ён, адышоўшы ад яго, узяў пару валоў і закалоў іх, і запаліўшы плуг валоў, засмажыў мяса і раздаў людзям, і яны елі. А сам устаў і пайшоў за Ільлём і пачаў служыць яму.

Ën, adyšoŭšy ad âgo, uzâŭ paru valoŭ i zakaloŭ ih, i zapaliŭšy plug valoŭ, zasmažyŭ mâsa i razdaŭ lûdzâm, i âny elî. A sam ustaŭ i pajšoŭ za Ìl'lëm i pačaŭ služyc' âmu.

20 Кіраўнік

1. Вэнадад, цар Сірыйскі, сабраў усё сваё войска, і зь ім былі трыццаць два цары, і коні і калясьніцы, і пайшоў, аблажыў Самарыю і ваяваў супроць яе.

Vènadad, car Sîryjskî, sabraŭ usë svaë vojska, i z' im byli tryccac' dva cary, i koni i kalâs'nicy, i pajšoŭ, ablažyŭ Samaryû i vaâvaŭ suproc' âe.

2. І паслаў паслоў да Ахава, цара Ізраільскага, у горад

Ì paslaŭ pasloŭ da Ahava, cara Ìzrail'skaga, u gorad

3. і сказаў яму: так кажа Вэнадад: срэбра тваё і золата тваё - мае, і жонкі твае і лепшыя сыны твае - мае.

ì skazaŭ âmu: tak kaža Vènadad: srèbra tvaë ì zolata tvaë - mae, ì žonkì tvae ì lepšyâ syny tvae - mae.

4. І адказваў цар Ізраільскі і сказаў: хай будзе паводле слова твайго, гаспадару мой цар: я і ўсё маё - тваё.

Ì adkazvaŭ car Ìzrail'ski ì skazaŭ: haj budze pavodle slova tvajgo, gaspadaru moj car: â ì ŭsë maë - tvaë.

5. І зноў прыйшлі паслы і сказалі: так кажа Вэнадад: я паслаў да цябе сказаць: срэбра тваё і золата тваё, і жонак тваіх і сыноў тваіх аддай мне;

Ì znoŭ pryjšli pasly ì skazali: tak kaža Vènadad: â paslaŭ da câbe skazac': srèbra tvaë ì zolata tvaë, ì žonak tvaih ì synoŭ tvaih addaj mne;

6. таму я заўтра, да гэтага часу, прышлю да цябе рабоў маіх, каб яны агледзелі твой дом і дамы тых, што служаць пры табе, і ўсё дарагое вачам тваім ўзялі ў свае рукі і панесьлі.

tamu â zaŭtra, da gètaga času, pryšlû da câbe raboŭ maih, kab âny agledzeli tvoj dom ì damy tyh, što služac' pry tabe, ì ŭsë daragoe vačam tvaim ŭzâli ŭ svae ruki ì panes'li.

7. І склікаў цар Ізраільскі ўсіх старэйшынаў зямлі і сказаў: прыкмячайце і глядзецце, ён намышляе ліхое; калі ён прысылаў да мяне па жонак маіх, і сыноў маіх, і срэбра маё і золата маё, я яму не адмовіў.

Ì sklikaŭ car Ìzrail'ski ŭsìh starèjšynaŭ zâmlì ì skazaŭ: prykmačajce ì glâdzece, èn namyšlâe lihoe; kalì èn prysylaŭ da mâne pa žonak maih, ì synoŭ maih, ì srèbra maë ì zolata maë, â âmu ne admoviŭ.

8. І сказалі яму ўсе старэйшыны і ўвесь народ: ня слухай і не

згаджайся.

Ì skazali âmu ŭse starèjšyny ì ŭves' narod: nâ sluhaj ì ne zgadžajsâ.

9. І сказаў ён паслам Вэнадада: скажэце гаспадару майму цару ўсё, па што ты прысылаў першы раз да раба твайго, я гатовы зрабіць, а гэтага не магу зрабіць. І пайшлі паслы і занеслі яму адказ.

Ì skazaŭ ën paslam Vènadada: skažèce gaspadaru majmu caru ŭsë, pa što ty prysylaŭ peršy raz da raba tvajgo, â gatovy zrabiç', a gètaga ne magu zrabiç'. Ì pajšli pasly ì zanes'li âmu adkaz.

10. І прыслаў да яго Вэнадад сказаць: хай тое і тое зробіць мне багі і яшчэ больш зробіць, калі пылу Самарыйскага хопіць па прыгаршчах усім людзям, якія ідуць за мною.

Ì pryslaŭ da âgo Vènadad skzac': haj toe ì toe zrobâç' mne bagi ì âščè bol'sz zrobâç', kali pylu Samaryjskaga hopiç' pa prygarščah usim lûdzâm, âkiâ iduc' za mnoŭ.

11. І адказваў цар Ізраільскі і сказаў: скажэце: хай ня хваліцца той, хто апяразваецца, як той, хто расьпяразваецца.

Ì adkazvaŭ car Ìzrail'ski ì skazaŭ: skažèce: haj nâ hvalicca toj, hto apârazvaecca, âk toj, hto ras'pârazvaecca.

12. Пачуўшы гэта слова, Вэнадад, які піў разам з царамі ў намётах, сказаў рабам сваім: аблажэце горад. І яны аблажылі горад.

Pačuŭšy gèta slova, Vènadad, âki piŭ razam z carami ŭ namëtah, skazaŭ rabam svaim: ablažèce gorad. Ì âny ablažyli gorad.

13. І вось, адзін прарок падышоў да Ахава, цара Ізраільскага, і сказаў: так кажа Гасподзь: ці бачыш усё гэта вялікае полчышча? вось, Я сёньня перадам яго ў руку тваю, каб ты ведаў, што Я Гасподзь.

Ì vos', adzìn prarok padyšoŭ da Ahava, cara Ìzrail'skaga, ì skazaŭ: tak kaža Gaspodz': ci bačyš usë gèta vâlikae polčyšča? vos', Â sën'nâ peradam âgo ŭ

ruku tvaû, kab ty vedaÿ, što Â Gaspodz'.

14. I сказаÿ Ахаÿ: праз каго? Ён сказаÿ: так кажа Гасподзь: праз слуг абласных начальнікаÿ. I сказаÿ Ахаÿ: хто пачне бітву? Ён сказаÿ: ты.

Ì skazaÿ Ahaÿ: praz kago? Èn skazaÿ: tak kaža Gaspodz': praz slug ablasnyh načal'nikaÿ. Ì skazaÿ Ahaÿ: hto pačne bitvu? Èn skazaÿ: ty.

15. Ахаÿ палічыÿ слуг абласных начальнікаÿ, і знайшлося іх дзэвесьце трыццаць два; пасья іх палічыÿ увесь народ, усіх сыноÿ Ізраілевых, сем тысяч.

Ahaÿ paličyÿ slug ablasnyh načal'nikaÿ, i znajšlosâ ih dz'ves'ce tryccac' dva; pas'lâ ih paličyÿ uves' narod, usih synoÿ Ìzrailevyh, sem tysâč.

16. I яны выступілі аполудні. А Вэнадад напіÿся дап'яна ў намётах разам з царамі, з трыццацьцю двума царамі, якія дапамагалі яму.

Ì âny vystupili apoludni. A Vènadad napiÿsâ dap'âna ũ namëtah razam z carami, z tryccac'cû dvuma carami, âkiâ dapamagali âmu.

17. I выступілі сьпярша слугі абласных начальнікаÿ. I паслаÿ Вэнадад, і данесьлі яму, што людзі выйшлі з Самарыі.

Ì vystupili s'pârša slugi ablasnyh načal'nikaÿ. Ì paslaÿ Vènadad, i danes'li âmu, što lûdzi vyjšli z Samaryi.

18. Ён сказаÿ: калі па мір пайшлі яны, дык схапеце іх жывых, і калі на вайну выйшлі, таксама схапеце іх жывых.

Èn skazaÿ: kali pa mir pajšli âny, dyk shapece ih žyvyh, i kali na vajnu vyjšli, taksama shapece ih žyvyh.

19. Выйшлі з горада слугі абласных начальнікаÿ і войска за імі.

Vyjšli z gorada slugi ablasnyh načal'nikaÿ i vojska za imi.

20. I біÿ кожны праціўніка свайго; і пабеглі Сірыйцы, а Ізраільцяне пагналіся за імі. А Вэнадад, цар Сірыйскі, выратаваўся на кані зь вершнікамі.

Ì biŭ kožny praciŭnika svajgo; ì pabegli Siryjcy, a Ìzrail'câne pagnalisâ za imi.

A Vènadad, car Siryjski, vyratavaŭsâ na kani z' veršnikami.

21. I выйшаў цар Ізраільскі, і ўзяў коней і калясьніцы, і ўчыніў вялікі разгром Сірыйцаў.

Ì vyjšaŭ car Ìzrail'ski, ì ŭzâŭ konej ì kalâs'nicy, ì ŭčyniŭ vâliki razgrom Siryjcaŭ.

22. I падышоў прарок да цара Ізраільскага і сказаў яму: ідзі, умацуйся, і ведай і глядзі, што табе рабіць, бо праз два гады цар Сірыйскі зноў пойдзе супроць цябе.

Ì padyšoŭ prarok da cara Ìzrail'skaga ì skazaŭ âmu: idzi, umacujsâ, ì vedaj ì glâdzi, što tabe rabic', bo praz dva gady car Siryjski znoŭ pojdze suproc' cêbe.

23. Слугі цара Сірыйскага казалі яму: Бог іхні ёсьць Бог гор, таму яны адолелі нас; калі ж мы будзем біцца на раўніне, дык напэўна адолеем іх;

Slugi cara Siryjskaga skazali âmu: Bog ihni ës'c' Bog gor, tamu âny adoleli nas; kali ž my budzem bicca na raŭnine, dyk napèŭna adoleem ih;

24. дык вось што зрабі: выдалі цароў, кожнага зь месца ягонага, і замест іх пастаў начальнікаў вобласьцяў;

dyk vos' što zrabi: vydali caroŭ, kožnaga z' mesca âgonaga, ì zamest ih pastaŭ načal'nikaŭ voblas'câŭ;

25. і набяры сабе войска столькі, колькі загінула ў цябе, і коней, колькі было коней, і калясьніц, колькі было калясьніц; і будзем біцца зь імі на раўніне, і тады напэўна адолеем іх. I паслухаўся ён голасу іхняга і зрабіў так.

ì nabâry sabe vojska stol'ki, kol'ki zaginula ŭ cêbe, ì konej, kol'ki bylo konej, ì kalâs'nic, kol'ki bylo kalâs'nic; ì budzem bicca z' imi na raŭnine, ì tady

napèÿna adoleem ih. Ì pasluhaÿsâ ën golasu ihnâga ì zrabìÿ tak.

26. Праз год Вэнадад сабраÿ Сірыйцаÿ і выступіÿ да Афэка, каб біцца зь Ізраілем.

Praz god Vènadad sabraÿ Sìryjcaÿ ì vystupiÿ da Afèka, kab bicca z' Ìzrailem.

27. Сабраныя былі і сыны Ізраілевыя і, узяўшы страўнасьць, пайшлі насустрач ім. І разьмясьціліся сыны Ізраіля табарам перад імі, як бы два невялікія статкі коз, а Сірыйцы напоўнілі зямлю.

Sabranyâ byli ì syny Ìzrailevyâ ì, uzâÿšy straÿnas'c', pajšli nasustrač im. Ì raz'mâs'cilisâ syny Ìzrailâ tabaram perad imì, âk by dva nevâlikîâ statkî koz, a Sìryjcy napoÿnili zâmlû.

28. І падышоў чалавек Божы і сказаў цару Ізраільскаму: так кажа Гасподзь: за тое, што Сірыйцы кажуць: Гасподзь ёсьць Бог гор, а ня Бог далін, Я ўсё гэта вялікае полчышча перадам у руку тваю, каб вы ведалі, што Я - Гасподзь.

Ì padyšoÿ čalavek Božy ì skazaÿ caru Ìzrail'skamu: tak kaža Gaspodz': za toe, što Sìryjcy kažuc': Gaspodz' ës'c' Bog gor, a nâ Bog dalin, Â ũsë gèta vâlikae polčyšča peradam u ruku tvaû, kab vy vedali, što Â - Gaspodz'.

29. І стаялі табарам адзін супроць аднаго сем дзён. На сёмы дзень пачалася бітва, і сыны Ізраіля пабілі сто тысяч пешых Сірыйцаÿ за адзін дзень.

Ì staâli tabaram adzìn suproc' adnago sem dzën. Na sëmy dzen' pačalasâ bitva, ì syny Ìzrailâ pabilì sto tysâč pešyh Sìryjcaÿ za adzìn dzen'.

30. Астатнія ўцяклі ў горад Афэк; там упала сьцяна на астатніх дваццаць сем тысяч чалавек. А Вэнадад уцёк у горад і бегаў з аднаго ўнутранага пакоя ў другі.

Astatniâ ũcâkli ũ gorad Afèk; tam upala s'câna na astatnih dvaccac' sem tysâč čalavek. A Vènadad ucëk u gorad ì begaÿ z adnago ũnutranaga pakoâ

ŭ drugi.

31. І сказалі яму слугі ягоныя: мы чулі, што цары дома Ізраілевага - цары мілажальныя; дазволь нам надзець вярэты на сыцэгны свае і вяроўкі на галовы свае і пайсьці да цара Ізраільскага; магчыма, ён пашкадуе жыцьцё тваё.

Ì skazali âmu slugì âgonyâ: my čuli, što cary doma Ìzrailevaga - cary milažal'nyâ; dazvol' nam nadzec' vârety na s'cëgny svae ì vâroŭki na galovy svae ì pajs'ci da cara Ìzrail'skaga; magčyma, ën paškadue žyc'cë tvaë.

32. І аперазали яны вярэтамі сыцэгны свае і ўсклалі вяроўкі на галовы свае, і прыйшлі да цара Ізраільскага і сказалі: пашкадуі жыцьцё маё.

Той сказаў: хіба ён жывы? ён брат мой.

Ì aperazali âny vâretami s'cëgny svae ì ŭsklali vâroŭki na galovy svae, ì pryjšli da cara Ìzrail'skaga ì skazali: paškaduj žyc'cë maë. Toj skazaŭ: hiba ën žyvy? ën brat moj.

33. Людзі гэтыя прынялі гэта за добры знак і пасьпешна падхапілі слова з вуснаў ягоных і сказалі: брат твой Вэнадад. І сказаў ён: ідзеце, прывядзеце яго. І выйшаў да яго Вэнадад, і ён пасадзіў яго з сабою на калясьніцу.

Lŭdzi gëtyâ prynâli gëta za dobry znak ì pas'pešna padhapili slova z vusnaŭ âgonyh ì skazali: brat tvoj Vënadad. Ì skazaŭ ën: idzece, pryvâdzece âgo. Ì vyjšaŭ da âgo Vënadad, ì ën pasadziŭ âgo z saboŭ na kalâs'nicu.

34. І сказаў яму Вэнадад: гарады, якія ўзяў мой бацька ў твайго бацькі, я вярну, і плошчы ты можаш мець сабе ў Дамаску, як бацька мой меў у Самарыі. Ахаў сказаў: пасья дагавору я адпушчу цябе. І, заключыўшы зь ім дагавор, адпусьціў яго.

Ì skazaŭ âmu Vënadad: garady, âkiâ ŭzâŭ moj bac'ka ŭ tvajgo bac'ki, â vârnŭ, ì ploščy ty možaš mec' sabe ŭ Damasku, âk bac'ka moj meŭ u

Samaryi. Ahaŭ skazaŭ: pas'la dagavoru â adpušču câbe. Ì, zaklûčyŭšy z' im dagavor, adpus'ciŭ âgo.

35. Тады адзін чалавек з сыноў прарочых сказаў другому, па слове Госпада: бі мяне. Але гэты чалавек не згадзіўся біць яго.

Tady adzin čalavek z synoŭ praročyh skazaŭ drugomu, pa slove Gospada: bi mâne. Ale gèty čalavek ne zgadziŭsâ bic' âgo.

36. І сказаў яму: за тое, што ты ня слухаеш голасу Гасподняга, заб'е цябе леў, калі пойдзеш ад мяне. Ён пайшоў ад яго, і леў, сустрэўшы яго, забіў яго.

Ì skazaŭ âmu: za toe, što ty nâ sluhaeš golasu Gaspodnâga, zab'e câbe leŭ, kalì pojdzeš ad mâne. Ęn pajšoŭ ad âgo, ì leŭ, sustrèŭšy âgo, zabiŭ âgo.

37. І знайшоў ён другога чалавека і сказаў: бі мяне. Гэты чалавек біў яго да таго, што параніў пабоямі.

Ì znajšoŭ Ęn drugoga čalaveka ì skazaŭ: bi mâne. Gèty čalavek biŭ âgo da tago, što paraniŭ paboâmi.

38. І пайшоў прарок і стаў перад царамі на дарозе, прыкрыўшы покрывам вочы свае.

Ì pajšoŭ prarok ì staŭ perad carami na daroze, prykryŭšy pokryvam vočy svae.

39. Калі цар праязджаў міма, ён закрычаў цару і сказаў: раб твой хадзіў на бітву, і вось, адзін чалавек, які адышоў убок, падвёў да мяне чалавека і сказаў: вартуй гэтага чалавека; калі яго ня будзе, дык твая душа будзе за яго душу, альбо ты павінен будзеш адважыць талант срэбра.

Kalì car praâzdžaŭ mima, Ęn zakryčaŭ caru ì skazaŭ: rab tvoj hadziŭ na bitvu, ì vos', adzin čalavek, âkì adyšoŭ ubok, padvëŭ da mâne čalaveka ì skazaŭ: vartuj gètaga čalaveka; kalì âgo nâ budze, dyk tvaâ duša budze za âgo dušu,

al'bo ty pavinen budzeš advažyc' talant srèbra.

40. Калі раб твой заняўся тымі і іншымі справамі, яго ня стала. І сказаў яму цар Ізраільскі: такі табе і прысуд, ты сам рашыў.

Kali rab tvoj zanâÿsâ tymi i inšymi spravami, âgo nâ stala. I skazaÿ âmu car İzrail'ski: taki tabe i prysud, ty sam rašyÿ.

41. Ён адразу зняў покрыва з вачэй сваіх, і пазнаў яго цар, што ён з прарокаў.

Ën adrazu z'nâÿ pokryva z vačëj svaih, i paznaÿ âgo car, što ën z prarokaÿ.

42. І сказаў яму: так кажа Гасподзь: за тое, што ты выпусьціў з рук тваіх чалавека, заклатага Мною, душа твая будзе замест ягонай душы, народ твой замест ягонага народу.

İ skazaÿ âmu: tak kaža Gaspodz': za toe, što ty vypus'ciÿ z ruk tvaih čalaveka, zaklâtaga Mnoÿ, duša tvaâ budze zamest âgonaj dušy, narod tvoj zamest âgonaga narodu.

43. І выправіўся цар Ізраільскі дамоў устрывожаны і засмучаны і прыбыў у Самарыю.

İ vypraviÿsâ car İzrail'ski damoÿ ustryvožany i zasmučany i prybyÿ u Samaryÿ.

21 Кіраўнік

1. І было пасья гэтых падзей: у Навутэя Ізрэельцяніна ў Ізрэелі быў вінаграднік каля палаца Ахава, цара Самарыйскага.

İ bylo pas'lâ gètyh padzej: u Navutèâ İzrèel'cânina ũ İzrèeli byÿ vinogradnik kalâ palaca Ahava, cara Samaryjskaga.

2. І сказаў Ахаў Навутэю: аддай мне свой вінаграднік; зь яго будзе ў мяне агародны сад, бо ён блізка да майго дома; а замест яго я дам

табе вінаграднік лепшы за гэты, альбо, калі заўгодна табе, дам табе срэбра, колькі ён каштуе.

Ì skazaŭ Ahaŭ Navutèù: addaj mne svoj vìnagradnik; z' âgo budze ŭ mâne agarodny sad, bo ěn blizka da majgo doma; a zamest âgo â dam tabe vìnagradnik lepšy za gèty, al'bo, kalì zaŭgodna tabe, dam tabe srèbra, kol'ki ěn kaštue.

3. Але Навутэй сказаў Ахаву: аслані мяне Гасподзь, каб я аддаў табе спадчыну бацькоў маіх!

Ale Navutèj skazaŭ Ahavu: aslani mâne Gaspodz', kab â addaŭ tabe spadčynu bac'koŭ maih!

4. І прыйшоў Ахаў дамоў устрывожаны і засмучаны тым словам, якое сказаў яму Навутэй Ізраэльцянін, кажучы: не аддам табе спадчыны бацькоў маіх. І лёг на пасьцель сваю, і адварнуў твар свой, і хлеба ня еў.

Ì pryjšoŭ Ahaŭ damoŭ ustryvožany i zasmučany tym slovam, âkoe skazaŭ âmu Navutèj Ìzrèel'cânin, kažučy: ne addam tabe spadčyny bac'koŭ maih. Ì lëg na pas'cel' svaŭ, i advârnuŭ tvar svoj, i hleba nâ eŭ.

5. І ўвайшла да яго жонка ягоная Езавэль і сказала яму: чаго растрывожаны дух твой, чаго ты хлеба не ясі?

Ì ŭvajšla da âgo žonka âgonaâ Ezavèl' i skazala âmu: čago rastryvožany duh tvoj, čago ty hleba ne âsi?

6. Ён сказаў ёй: калі я пачаў гаварыць Навутэю Ізраэльцяніну і сказаў яму: аддай мне вінаграднік твой за срэбра, альбо калі хочаш, я дам табе іншы вінаграднік замест яго, тады ён сказаў: не аддам табе вінаградніка майго.

Ěn skazaŭ ěj: kalì â pačaŭ gavaryc' Navutèù Ìzrèel'câninu i skazaŭ âmu: addaj mne vìnagradnik tvoj za srèbra, al'bo kalì hočaš, â dam tabe inšy

vinogradnik zamest âgo, tady ěn skazaŭ: ne addam tabe vinogradnika majgo.

7. І сказала яму Езавэль, жонка ягоная: якое царства было б у Ізраілі, калі б ты так рабіў? устань, еж хлеб і будзь спакойны; я здабуду табе вінаграднік Навутэя Ізраэльцяніна.

Ĭ skazala âmu Ezavèl', žonka âgonaâ: âkoe carstva bylo b u Ĭzraili, kali b ty tak rabiŭ? ustan', ež hleb Ĭ budz' spakojny; â zdabudu tabe vinogradnik Navutèâ Ĭzrèel'cânina.

8. І напісала яна ад імя Ахава пісьмы, і запячатала іх ягонай пячаткай, і паслала гэтыя пісьмы старэйшынам і знакамітым у ягоным горадзе, якія жылі з Навутэем.

Ĭ napisala âna ad imâ Ahava pis'my, Ĭ zapâčatala ih âgonaj pâčatkaj, Ĭ paslala gètyâ pis'my starèjšynam Ĭ znakamitym u âgonym goradze, âkiâ žyli z Navutèem.

9. У пісьмах яна пісала так: абвясцеце пост і пасадзеце Навутэя на першае месца ў народзе

U pis'mah âna pisala tak: abvâs'cece post Ĭ pasadzece Navutèâ na peršae mesca ŭ narodze

10. і насупраць яго пасадзеце двух нягодных людзей, якія сьведчылі б на яго і сказалі: ты зьневажаў Бога і цара; і потым выведзіце яго і пабеце яго камянямі, каб ён памёр.

Ĭ nasuprac' âgo pasadzece dvuh nâgodnyh lûdzej, âkiâ s'vedčyli b na âgo Ĭ skazali: ty z'nevažau Boga Ĭ cara; Ĭ potym vyvedzice âgo Ĭ pabece âgo kamânâmi, kab ěn pamër.

11. І зрабілі мужы горада ягонага, старэйшыны і знакамітыя, якія жылі ў горадзе ягоным, як загадала ім Езавэль, так, як пісана ў пісьмах, якія яна паслала ім.

Ĭ zrabili mužy gorada âgonaga, starèjšyny Ĭ znakamityâ, âkiâ žyli ŭ goradze

âgonym, âk zagadala im Ezavèl', tak, âk pìsana ŭ pìs'mah, âkiâ âna paslala im.

12. Абвясцьцілі пост і пасадзілі Навутэя на чале народу;

Abvâs'cili post i pasadzili Navutèâ na čale narodu;

13. і выступілі два нягодныя чалавекі і селі насупраць яго, і сьведчылі на яго гэтыя нядобрыя людзі перад народамі і казалі: Навутэй зьневажаў Бога і цара. І вывелі яго за горад і пабілі яго камянямі, і ён памёр.

i vystupili dva nâgodnyâ čalaveki i seli nasuprac' âgo, i s'vedčyli na âgo gètyâ nâdobryâ lûdzi perad narodam i kazali: Navutèj z'nevažau Boga i cara. I vyveli âgo za gorad i pabili âgo kamânâmi, i ên pamër.

14. І паслалі да Езавэлі сказаць: Навутэй пабіты камянямі і памёр.

I paslali da Ezavèli skazac': Navutèj pabity kamânâmi i pamër.

15. Пачуўшы, што Навутэй пабіты камянямі і памёр, Езавэль сказала Ахаву: устань, вазьмі ў валоданьне вінаграднік Навутэя Ізраэльцяніна, які не хацеў аддаць табе за срэбра; бо Навутэя няма жывога, ён памёр.

Pačuŭšy, što Navutèj pabity kamânâmi i pamër, Ezavèl' skazala Ahavu: ustan', vaz'mi ŭ valodan'ne vinogradnik Navutèâ Ìzrèel'cânina, âki ne haceŭ addac' tabe za srèbra; bo Navutèâ nâma žyvoga, ên pamër.

16. Калі пачуў Ахаў, што Навутэй быў забіты, устаў Ахаў, каб пайсьці ў вінаграднік Навутэя Ізраэльцяніна і ўзяць яго ў валоданьне.

Kali pačuŭ Ahaŭ, što Navutèj byŭ zabity, ustaŭ Ahaŭ, kab pajs'ci ŭ vinogradnik Navutèâ Ìzrèel'cânina i ŭzâc' âgo ŭ valodan'ne.

17. І было слова Гасподняе Ільлю Фэсвіцяніну:

I bylo slova Gaspodnâe Ìl'lû Fès'vicâninu:

18. устань, ідзі насустрач Ахаву, цару Ізраільскаму, які ў Самарыі, - вось, ён цяпер у вінаградніку Навутэя, куды прыйшоў, каб узяць яго ў

валоданьне,

ustan', idzi nasustrač Ahavu, caru İzrail'skamu, âki ũ Samaryi, - vos', ěn câper u vinogradniku Navutèâ, kudy pryjšoŭ, kab uzâc' âgo ũ valodan'ne,

19. і скажы яму: так кажа Гасподзь: ты забіў, і яшчэ ўступаеш у спадчыннасць? і скажы яму: так кажа Гасподзь: на тым месцы, дзе сабакі лізали кроў Навутэя, сабакі будуць лізаць і тваю кроў.

ì skažy âmu: tak kaža Gaspodz': ty zabiŭ, ì âščè ũstupaeš u spadčynnasc'/? ì skažy âmu: tak kaža Gaspodz': na tym mescy, dze sabaki lizali kroŭ Navutèâ, sabaki buduc' lizac' ì tvaŭ kroŭ.

20. І сказаў Ахаў Ільлю: знайшоў ты мяне, вораг мой! Ён сказаў: знайшоў, бо ты аддаўся таму, каб рабіць нягоднасць прад вачыма Госпада.

Ì skazaŭ Ahaŭ İl'lu: znajšoŭ ty mâne, vorag moj! Ěn skazaŭ: znajšoŭ, bo ty addaŭsâ tamu, kab rabic' nâgodnasc' prad vačyma Gospada.

21. Так кажа Гасподзь: вось, Я навяду на цябе нягоды і вымяту за табою і знішчу ў Ахава таго, хто мочыцца да сьцяны, і замкнутага і таго, хто застаўся ў Ізраілі;

Tak kaža Gaspodz': vos', Â navâdu na câbe nâgody ì vymâtu za taboŭ ì z'nišču ũ Ahava tago, hto močycca da s'câny, ì zamknutaga ì tago, hto zastaŭsâ ũ İzraili;

22. і зраблю з домам тваім так, як зрабіў Я з домам Ераваама, сына Наватавага, і з домам Ваасы, сына Ахіінага, за зьявагу, якою ты раздражніў Мяне і ўвёў Ізраіля ў грэх.

ì zrablŭ z domam tvaim tak, âk zrabiŭ Â z domam Eravaama, syna Navatavaga, ì z domam Vaasy, syna Ahiinaga, za z'nâvagu, âkoŭ ty razdražniŭ Mâne ì ũvëŭ İzrailâ ũ grèh.

23. Таксама і пра Езавэль сказаў Гасподзь: сабакі зьядуць Езавэль за

сьцяною Ізраэля;

Taksama i pra Ezavèl' skazaŭ Gaspodz': sabaki z'âduc' Ezavèl' za s'cânoû Ìzrèelâ;

24. хто памёр у Ахава ў горадзе, таго зьядуць сабакі, а хто памрэ на полі, таго разьдзяўбуць птушкі нябесныя;

hto pamër u Ahava ŭ goradze, tago z'âduc' sabaki, a hto pamrè na poli, tago raz'dzâŭbuc' ptuški nâbesnyâ;

25. ня было яшчэ такога, як Ахаў, які аддаўся б таму, каб рабіць благое перад вачыма Госпада, на што падбівала яго Езавэль;

nâ bylo âščè takoga, âk Ahaŭ, âki addaŭsâ b tamu, kab rabic' blagoe perad vačyma Gospada, na što padbivala âgo Ezavèl';

26. ён рабіў вельмі гнюсна, ідучы сьледам за ідаламі, як рабілі Амарэі, якіх Гасподзь прагнаў ад аблічча сыноў Ізраілевых.

ën rabiŭ vel'mi gnûsna, idučy s'ledam za idalami, âk rabili Amarèi, âkih Gaspodz' pragnaŭ ad abličča synoŭ Ìzrailevyh.

27. Выслухаўшы ўсе словы гэтыя, Ахаў падраў вопратку на сабе і надзеў на цела вярэту, і пасьціўся, і спаў у вярэце, і хадзіў журботны.

Vysluhaŭšy ŭse slovy gètyâ, Ahaŭ padraŭ vopratku na sabe i nadzeŭ na cela vârètu, i pas'ciŭsâ, i spaŭ u vârèce, i hadziŭ žurbotny.

28. І было слова Гасподняе Ільлю Фэсьвіцяніну, і сказаў Гасподзь:

Ì bylo slova Gaspodnâe Ìl'lû Fès'vicâninu, i skazaŭ Gaspodz':

29. бачыш, як упакорыўся прад Мною Ахаў? за тое, што ён упакорыўся прад Мною, я не навяду ліха ў яго дні; у дні сына ягонага навяду ліха на яго.

bačyš, âk upakoryŭsâ prad Mnoû Ahaŭ? za toe, što ën upakoryŭsâ prad Mnoû, â ne navâdu liha ŭ âgo dni; u dni syna âgonaga navâdu liha na âgo.

1. Пражылі тры гады, і ня было вайны паміж Сірыяй і Ізраілем.

Pražyli try gady, i nâ bylo vajny pamiz Siryâj i Izrailem.

2. На трэці год Ёсафат, цар Юдэйскі, пайшоў да цара Ізраільскага.

Na trèci god Ěsafat, car Ůdèjskì, pajšoŭ da cara Izrail'skaga.

3. І сказаў цар Ізраільскі слугам сваім: ці ведаеце вы, што Рамот Галаадскі наш? а мы так доўга маўчым, і не бяром яго з рук цара Сірыйскага.

Ì skazaŭ car Izrail'skì slugam svaim: ci vedaece vy, što Ramot Galaadskì naš? a my tak doŭga maŭčym, i ne bârom âgo z ruk cara Siryjskaga.

4. І сказаў ён Ёсафату: ці пойдзеш ты са мною на вайну супроць Рамота Галаадскага? І сказаў Ёсафат цару Ізраільскаму: як ты, так і я; як твой народ, так і мой народ; як твае коні, так і мае коні.

Ì skazaŭ ën Ěsafatu: ci pojdzeš ty sa mnoŭ na vajnu suproc' Ramota Galaadskaga? Ì skazaŭ Ěsafat caru Izrail'skamu: âk ty, tak i â; âk tvoj narod, tak i moj narod; âk tvae koni, tak i mae koni.

5. І сказаў Ёсафат цару Ізраільскаму: спытайся сёння, што скажа Гасподзь.

Ì skazaŭ Ěsafat caru Izrail'skamu: spytajsâ sën'nâ, što skaža Gaspodz'.

6. І сабраў цар Ізраільскі прарокаў каля чатырохсот чалавек і сказаў ім: ці ісьці мне вайною на Рамот Галаадскі, ці не? Яны казалі: ідзі, Гасподзь аддасць яго ў рукі цара.

Ì sabraŭ car Izrail'skì prarokaŭ kalâ čatyrohsot čalavek i skazaŭ im: ci is'ci mne vajnoŭ na Ramot Galaadskì, ci ne? Âny skazali: idzi, Gaspodz' addas'c' âgo ŭ ruki cara.

7. І сказаў Ёсафат: ці няма тут яшчэ прарока Гасподняга, каб нам

папытацца празь яго ў Госпада?

Ì skazaŭ Ěsafat: ci nâma tut âščè praroka Gaspodnâga, kab nam papytacca praz' âgo ŭ Gospada?

8. І сказаў цар Ізраільскі Ёсафату: ёсьць яшчэ адзін чалавек, празь якога можна папытацца ў Госпада, але я ня люблю яго, бо ён не прарочыць пра мяне добрага, а толькі благое; гэта Міхей, сын Емвлая. І сказаў Ёсафат: не кажы, цар, так.

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski Ěsafatu: ës'c' âščè adzin čalavek, praz' âkoga možna papytacca ŭ Gospada, ale â nâ lûblû âgo, bo ën ne praročyc' pra mâne dobraga, a tol'ki blagoe; gèta Mihej, syn Emvlaâ. Ì skazaŭ Ěsafat: ne každy, car, tak.

9. І паклікаў цар Ізраільскі аднаго еўнуха і сказаў: схадзі хутчэй па Міхея, сына Емвлая.

Ì paklikaŭ car Ìzrail'ski adnago eŭnuha Ì skazaŭ: shadzi hutčej pa Miheâ, syna Emvlaâ.

10. Цар Ізраільскі і Ёсафат, цар Юдэйскі, сядзелі кожны на сядзеньні сваім, апранутыя ў царскае ўбраньне, на плошчы каля брамы Самарыі, і ўсе прарокі прарочылі перад імі.

Car Ìzrail'ski Ì Ěsafat, car Ūdèjski, sâdzeli koždy na sâdzen'ni svaim, apranutyâ ŭ carskae ŭbran'ne, na ploščy kalâ bramy Samaryi, Ì ŭse praroki praročyli perad imi.

11. І зрабіў сабе Сэдэкія, сын Ханааны, жалезныя рогі і сказаў: так кажа Гасподзь: гэтымі збудзеш Сірыйцаў да вынішчэньня іх.

Ì zrabiŭ sabe Sèdèkiâ, syn Hanaany, žaleznyâ rogi Ì skazaŭ: tak kaža Gaspodz': gètymi zbudzeš Siryjcaŭ da vyniščèn'nâ ih.

12. І ўсе прарокі прарочылі тое самае, кажучы: ідзі на Рамот Галаадскі, будзе посьпех, Гасподзь перадасьць яго ў руку цара.

Ì ũse prarokì praročyli toe samae, kažučy: idzi na Ramot Galaadski, budze pos'peh, Gaspodz' peradas'c' âgo ũ ruku cara.

13. Пасланы, які пайшоў паклікаць Міхея, казаў яму: вось, словы прарокаў адзінагалосна прадказваюць цару добрае; хай бы і тваё слова было сугалоснае са словам кожнага зь іх; скажы і ты добрае.

Paslany, âkì pajšoŭ paklikac' Miheâ, kazaŭ âmu: vos', slovy prarokaŭ adzinagalosna pradkazvaŭc' caru dobrae; haj by i tvaë slova bylo sugalosnae sa slovam kožnaga z' ih; skažy i ty dobrae.

14. І сказаў Міхей: жывы Гасподзь! я скажу тое, што скажа мне Гасподзь.

Ì skazaŭ Mihej: žyvy Gaspodz'! â skažu toe, što skaža mne Gaspodz'.

15. І прыйшоў ён да цара. Цар сказаў яму: Міхей! ці ісьці нам вайною на Рамот Галаадскі, ці не? І сказаў яму той: ідзі, будзе посьпех, Гасподзь аддасьць яго ў руку цара.

Ì pryjšoŭ ën da cara. Car skazaŭ âmu: Mihej! ci is'ci nam vajnoŭ na Ramot Galaadski, ci ne? Ì skazaŭ âmu toj: idzi, budze pos'peh, Gaspodz' addas'c' âgo ũ ruku cara.

16. І сказаў яму цар: яшчэ і яшчэ заклінаю цябе, каб ты не казаў мне нічога, апрача праўды ў імя Госпада.

Ì skazaŭ âmu car: âščè i âščè zaklinaŭ câbe, kab ty ne kazaŭ mne ničoga, aprača praŭdy ũ imâ Gospada.

17. І сказаў ён: я бачу ўсіх Ізраільцянаў, расьсеяных па гарах, як авечак, у якіх няма пастуха. І сказаў Гасподзь: няма ў іх начальніка, няхай вяртаюцца зь мірам кожны ў дом свой.

Ì skazaŭ ën: â baču ũsìh Ìzrail'cânaŭ, ras'seânyh pa garah, âk avečak, u âkìh nâma pastuha. Ì skazaŭ Gaspodz': nâma ũ ih načal'nika, nâhaj vârtaŭcca z' mìram kožny ũ dom svoj.

18. І сказаў цар Ізраільскі Ёсафату: ці не казаў я табе, што ён не прарочыць пра мяне добрага, а толькі благое?

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski Ęsafatu: ci ne kazaŭ â tabe, što ěn ne praročyc' pra mâne dobraga, a tol'ki blagoe?

19. І сказаў Міхей: выслухай слова Гасподняе: я бачыў Госпада на троне Яго, і ўсё войска нябеснае стаяла пры Ём, праваруч і леваруч ад Яго;

Ì skazaŭ Mihej: vysluhaj slova Gaspodnâe: â bačyŭ Gospada na trone Âgo, i ũsě vojska nâbesnae staâla pry Ĭm, pravaruč i levaruč ad Âgo;

20. і сказаў Гасподзь: хто схіліў бы Ахава, каб ён пайшоў і загінуў у Рамоце Галаадскім? І адзін казаў так, другі казаў інакш;

ì skazaŭ Gaspodz': hto shiliŭ by Ahava, kab ěn pajšoŭ i zaginuŭ u Ramoце Galaadskim? Ì adzin kazaŭ tak, drugi kazaŭ inakš;

21. і выступіў адзін дух, стаў перад абліччам Госпада і сказаў: я схілю яго. І сказаў яму Гасподзь: чым?

ì vystupiŭ adzin duh, staŭ perad abliččam Gospada i skazaŭ: â shilŭ âgo. Ì skazaŭ âmu Gaspodz': čym?

22. Ён сказаў: я выйду і зраблюся духам ілжывым у вуснах усіх прарокаў ягоных. Гасподзь сказаў: ты схіліш яго і выканаеш гэта; ідзі і зрабі так.

Ęn skazaŭ: â vyjdu i zrablŭsâ duham ilžyvym u vusnah usih prarokaŭ âgonyh. Gaspodz' skazaŭ: ty shiliš âgo i vykanaeš gèta; idzi i zrabì tak.

23. І вось цяпер дапусьціў Гасподзь духа ілжывага ў вусны ўсіх прарокаў тваіх; але Гасподзь сказаў пра цябе нядобрае.

Ì vos' câper dapus'ciŭ Gaspodz' duha ilžyvaga ũ vusny ũsih prarokaŭ tvaih; ale Gaspodz' skazaŭ pra câbe nâdobrae.

24. І пайшоў Сэдэкія, сын Хэнааны і, ударыўшы Міхея па шчацэ, сказаў:

як, няўжо ад мяне адышоў Дух Гасподні, каб гаварыць у табе?

Ì pajšoŭ Sèdèkiâ, syn Hènaany ì, udaryŭšy Miheâ pa ščacè, skazaŭ: âk, nâŭžo ad mâne adyšoŭ Duh Gaspodni, kab gavaryc' u tabe?

25. І сказаў Міхей: вось, ты ўбачыш гэта ў той дзень, калі будзеш бегаць з аднаго пакоя ў другі, каб схавацца.

Ì skazaŭ Mihej: vos', ty ŭbačyš gèta ŭ toj dzen', kalì budzeš begac' z adnago pakoâ ŭ drugi, kab shavacca.

26. І сказаў цар Ізраільскі: вазьмеце Міхея і зьвядзеце яго да Амона, начальніка горада, і да Ёаса, сына царовага,

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski: vaz'mece Miheâ ì z'vâdzece âgo da Amona, načal'nika gorada, ì da Ěasa, syna carovaga,

27. і скажэце: так кажа цар: пасадзеце яго ў цямніцу і кармеце яго надгаладзь хлебам і надгаладзь вадою, пакуль я не вярнуся ў міры.

ì skazèce: tak kaža car: pasadzece âgo ŭ câmnicu ì karmece âgo nadgaladz' hlebam ì nadgaladz' vadoŭ, pakul' â ne vârnusâ ŭ mîry.

28. І сказаў Міхей: калі вернешся ў міры, дык не Гасподзь гаварыў празь мяне. І сказаў: слухай, увесь народ!

Ì skazaŭ Mihej: kalì vernešsâ ŭ mîry, dyk ne Gaspodz' gavaryŭ praz' mâne. Ì skazaŭ: sluhaj, uves' narod!

29. І пайшоў цар Ізраільскі і Ёсафат, цар Юдэйскі, да Рамота Галаадскага.

Ì pajšoŭ car Ìzrail'ski ì Ěsafat, car Ūdèjski, da Ramota Galaadskaga.

30. І сказаў цар Ізраільскі Ёсафату: я пераапрунуся і ўступлю ў бітву, а ты надзень тваё царскае ўбраньне. І пераапрунуўся цар Ізраільскі і ўступіў у бітву.

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski Ěsafatu: â peraapranusâ ì ŭstuplŭ ŭ bitvu, a ty nadzen' tvaë carskae ŭbran'ne. Ì peraapranuŭsâ car Ìzrail'ski ì ŭstupiŭ u bitvu.

31. Сірыйскі цар загадаў начальнікам калясьніц, якіх у яго было трыццаць два, сказаўшы: ня бецеся ні з малым, ні зь вялікім, а толькі з адным царом Ізраільскім.

Siryjski car zagadaŭ načal'nikam kalâs'nic, âkih u âgo bylo tryccac' dva, skazaŭšy: nâ becesâ ni z malym, ni z' vâlikim, a tol'ki z adnym carom İzrail'skim.

32. Начальнікі калясьніц, убачыўшы Ёсафата, падумалі: мусіць, гэта цар Ізраільскі, і павярнулі на яго, каб біцца зь ім. І закрычаў Ёсафат.

Načal'nikî kalâs'nic, ubačyŭšy Ęsafata, padumali: music', gèta car İzrail'ski, i pavârnuli na âgo, kab bicca z' im. İ zakryčaŭ Ęsafat.

33. Начальнікі калясьніц, бачачы, што гэта ня Ізраільскі цар, павярнулі ад яго.

Načal'nikî kalâs'nic, bačacy, što gèta nâ İzrail'ski car, pavârnuli ad âgo.

34. А адзін чалавек выпадкова напяў лук і параніў цара Ізраільскага праз швы латаў. І сказаў ён свайму калясьнічому: павярні назад і вывезі мяне з войска, бо я паранены.

A adzin čalavek vypadkova napâŭ luk i paraniŭ cara İzrail'skaga праз švy lataŭ. İ skazaŭ ên svajmu kalâs'ničamu: pavârnî nazad i vyvezi mâne z vojska, bo â paraneny.

35. Але бітва ў той дзень узмацнілася, і цар стаяў на калясьніцы насупраць Сірыйцаў, і ўвечары памёр, і кроў з раны лілася на калясьніцу.

Ale bitva ŭ toj dzen' uzmacnilasâ, i car staâŭ na kalâs'nicy nasuprac' Siryjcaŭ, i ŭvečary pamër, i kroŭ z rany lilasâ na kalâs'nicu.

36. І абвешчана было па ўсім табары пры захадзе сонца: кожны ідзі ў свой горад, кожны ў сваю зямлю!

İ abveščana bylo pa ŭsim tabary pry zahadze sonca: kožny idzi ŭ svoj gorad,

kožny ů svaû zâmlû!

37. I памёр цар і прывезены быў у Самарыю, і пахавалі цара ў Самарыі.

Ì paměr car ì pryvezeny byŭ u Samaryû, ì pahavalì cara ů Samaryi.

38. I абмылі калясьніцу ў сажалцы Самарыйскай, і сабакі лізалі кроў ягоную, і абмывалі блудніцы, па слове Госпада, якое Ён сказаў.

Ì abmylì kalâs'nicu ů sažalcy Samaryjskaj, ì sabakì lizalì kroŭ âgonuû, ì abmyvalì bludnicy, pa slove Gospada, âkoe Ěn skazaŭ.

39. Астатнія дзеі Ахава, усё, што ён рабіў, і дом са слановай касьці, які ён пабудаваў, і ўсе гарады, якія ён будаваў, апісаны ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Ahava, usë, što ěn rabiŭ, ì dom sa slanovaj kas'ci, âkì ěn pabudavaŭ, ì ůse garady, âkiâ ěn budavaŭ, apìsany ů letapìse caroŭ Ìzrail'skih.

40. I спачыў Ахаў з бацькамі сваімі, і зацараваў Ахозія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ahaŭ z bac'kami svaimì, ì zacaravaŭ Ahoziâ, syn âgony, zamest âgo.

41. Ёсафат, сын Асы, зацараваў над Юдэяй ў чатырнаццаты год Ахава, цара Ізраільскага.

Ěsafat, syn Asy, zacaravaŭ nad Ŭdèâj ů čatyrnaccaty god Ahava, cara Ìzrail'skaga.

42. Трыццаць пяць гадоў было Ёсафату, калі зацараваў, і дваццаць пяць гадоў цараваў у Ерусаліме. Імя маці ягонай Азува, дачка Салаіля.

Tryccac' pâc' gadoŭ bylo Ěsafatu, kalì zacaravaŭ, ì dvaccac' pâc' gadoŭ caravaŭ u Erusalime. Ìmâ macì âgonaj Azuva, dačka Salailâ.

43. Ён хадзіў ва ўсім шляхам бацькі свайго Асы, ня сыходзіў зь яго, робячы справядлівае перад вачыма Гасподнімі. Толькі вышыні ня былі адменены; народ яшчэ ўчыняў ахвяры і дымленьні на вышынях.

Ĕn hadziŭ va ŭsim šlâham bac'ki svajgo Asy, nâ syhodziŭ z' âgo, robâčy spravâdlivae perad vačyma Gaspodnimi. Tol'ki vyšyni nâ byli admeneny; narod âščè ŭčynâŭ ahvâry i dymlen'ni na vyšynâh.

44. Ĕsafat zaključyŭ mîr z царом Ізраільскім.

Ĕsafat zaklŭčyŭ mîr z царом Ізраі́льскім.

45. Астатнія дзеі Ĕsafата і подзьвігі ягоныя, якія ён зьдзейсьніў, і як ён ваяваў, апісаны ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatniâ dzei Ĕsafata i podz'vigì âgonyâ, âkiâ ĕn z'dzejs'niŭ, i âk ĕn vaâvaŭ, apisany ŭ letapise caroŭ Ŭdèjskih.

46. І рэшту блуднікаў, якія засталіся ў дні бацькі ягонага Асы, ён вынішчыў зь зямлі.

Ì rèštu bludnikaŭ, âkiâ zastalisâ ŭ dni bac'ki âgonaga Asy, ĕn vyniščyŭ z' zâmlì.

47. У Ідумэі тады ня было цара; быў намесьнік царскі.

U İdumèi tady nâ bylo cara; byŭ names'nik carski.

48. Ĕsafat zrabìŭ karablì na mory, kab hadzic' u Afir pa zolata; ale яны не дайшлі, бо разьбіліся ў Эцыён-Гавэры.

Ĕsafat zrabìŭ karablì na mory, kab hadzic' u Afir pa zolata; ale âny ne dajšli, bo raz'bilisâ ŭ Ĕcyën-Gavèry.

49. Тады сказаў Ахозія, сын Ахаваў, Ĕsafату: хай мае слугі пойдучь з тваімі слугамі на караблях. Але Ĕsafat не згадзіўся.

Tady skazaŭ Ahoziâ, syn Ahavaŭ, Ĕsafatu: haj mae slugì pojduc' z tvaimì slugamì na karablâh. Ale Ĕsafat ne zgadziŭsâ.

50. І спачыў Ĕsafat з бацькамі сваімі ў горадзе Давіда, бацькі свайго. І зацараваў Ĕрам, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ĕsafat z bac'kamì svaimì ŭ goradze Davida, bac'ki svajgo. Ì zacaravaŭ Ĕram, syn âgony, zamest âgo.

51. Ахозія, сын Ахава, зацараваў над Ізраілем у Самарыі, у -
сямнаццаты год Ёсафата, цара Юдэйскага, і цараваў над Ізраілем два
гады

*Ahoziâ, syn Ahava, zacaravaŭ nad Izrailem u Samaryi, u - sâmnaaccaty god
Ėsafata, cara Údèjskaga, i caravaŭ nad Izrailem dva gady*

52. і рабіў ліхое перад вачыма Госпада, і хадзіў шляхам бацькі свайго і
шляхам маці сваёй і шляхам Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіля
ў грэх:

*i rabiŭ lihoe perad vačyma Gospada, i hadziŭ šlâham bac'ki svajgo i šlâham
maci svaëj i šlâham Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvëŭ Izrailâ ŭ grèh:*

53. ён служыў Ваалу і пакланяўся яму і ўгневаў Госпада Бога
Ізраілевага ўсім тым, што рабіў бацька ягоны.

*ën služyŭ Vaalu i paklanâŭsâ âmu i ŭgnevaŭ Gospada Boga Izrailevaga ŭsim
tym, što rabiŭ bac'ka âgony.*

4 ЦАРСТВАЎ

1 Кіраўнік

1. І адасобіўся Мааў ад Ізраіля пасля сьмерці Ахава.

Ì adasobiÿsâ Maaÿ ad Ìzrailâ pas'lá s'merci Ahava.

2. А Ахозія ўпаў праз краты са сьвяцёлкі сваёй, што ў Самарыі, і занямог. І паслаў паслоў і сказаў ім: ідзеце, спытайцеся ў Вэльзэвула, божышча Акаронскага: ці выздаравею я ад гэтай хваробы?

A Ahoziâ ùpaÿ praz kraty sa s'vâcëlki svaëj, što ù Samaryi, i zanâmog. Ì paslaÿ pasloÿ i skazaÿ im: idzece, spytajcesâ ù Vèl'zèvula, božyšča Akaronskaga: ci vyzdaraveÿ â ad gètaj hvaroby?

3. Тады анёл Гасподні сказаў Ільлю Фэсьвіцяніну: устань, ідзі насустрач пасланым ад цара Самарыйскага і скажы ім: хіба няма Бога ў Ізраілі, што вы ідзяце пытацца ў Вэльзэвула, божышча Акаронскага?

Tady anël Gaspodni skazaÿ Ìl'lû Fès'vicâninu: ustan', idzi nasustrač poslanym ad cara Samaryjskaga i skažy im: hiba nâma Boga ù Ìzraili, što vy idzâce pytacca ù Vèl'zèvula, božyšča Akaronskaga?

4. За гэта так кажа Гасподзь: з пасьцелі, на якую ты лёг, ня сьдзеш зь яе, а памрэш. І пайшоў Ілля і сказаў ім.

Za gèta tak kaža Gaspodz': z pas'celi, na âkuÿ ty lëg, nâ sydzeš z' âe, a pamrèš. Ì pajšoÿ Ìl'lâ i skazaÿ im.

5. І вярнуліся да Ахозіі пасланцы. І ён сказаў ім: што гэта вы вярнуліся?

Ì vârnulisâ da Ahoziì paslancy. Ì ên skazaÿ im: što gèta vy vârnulisâ?

6. І сказалі яму: насустрач нам выйшаў чалавек і сказаў нам: ідзеце,

вярнецся да цара, які паслаў вас, і скажэце яму: так кажа Гасподзь: хіба няма Бога ў Ізраілі, што ты пасылаеш пытацца ў Вэльзэвула, божышча Акаронскага? За тое з пасьцелі, на якую ты лёг, ня сыдзеш зь яе, а памрэш.

Ì skazali âmu: nasustrač nam vyjšaŭ čalavek ì skazaŭ nam: idzece, vârnecesâ da cara, âkì paslaŭ vas, ì skažèce âmu: tak kaža Gaspodz': hiba nâma Boga ŭ Ìzraili, što ty pasylaeš pytacca ŭ Vèl'zèvula, božyšča Akaronskaga? Za toe z pas'celi, na âkuŭ ty lëg, nâ sydzeš z' âe, a pamrèš.

7. І сказаў ім: які з выгляду той чалавек, які выйшаў наярэймы вам і казаў вам словы гэтыя?

Ì skazaŭ im: âkì z vyglâdu toj čalavek, âkì vyjšaŭ napârèjmy vam ì kazaŭ vam slovy gètyâ?

8. Яны казалі яму: чалавек той увесь у валасах і скураным поясам аперазаны па сьцёгнах сваіх. І сказаў ён: гэта Ілля Фэсьвіцянін.

Âny skazali âmu: čalavek toj uves' u valasah ì skuranym poâsam aperazany pa s'cègnah svaih. Ì skazaŭ ën: gèta Ìl'lâ Fès'vicânin.

9. І паслаў да яго пяцідзясятніка зь ягоным пяцідзясяткам. І ён узышоў да яго, калі Ілля сядзеў на версе гары, і сказаў яму: чалавек Божы? цар кажа: сыдзі.

Ì paslaŭ da âgo pâcìdzâsâtnika z' âgonym pâcìdzâsâtkam. Ì ën uzyšoŭ da âgo, kalì Ìl'lâ sâdzeŭ naverse gary, ì skazaŭ âmu: čalavek Božy? car kaža: sydzi.

10. І адказваў Ілля і сказаў пяцідзясятніку: калі я чалавек Божы, дык хай сыдзе агонь зь неба і папаліць цябе і твой пяцідзясятак. І сышоў агонь зь неба і папаліў яго і пяцідзясятак ягоны.

Ì adkazvaŭ Ìl'lâ ì skazaŭ pâcìdzâsâtniku: kalì â čalavek Božy, dyk haj sydze agon' z' neba ì papalic' câbe ì tvoj pâcìdzâsâtak. Ì syšoŭ agon' z' neba ì

papaliŭ âgo i pâcidzâsâtak âgony.

11. I паслаў да яго цар другога пяцідзясятніка зь ягоным пяцідзясяткам.

I ён пачаў гаварыць яму: чалавек Божы! так сказаў цар: сыдзі хутчэй.

Ì paslaŭ da âgo car drugoga pâcidzâsâtnika z' âgonym pâcidzâsâtkam. Ì ên pačaŭ gavaryc' âmu: čalavek Božy! tak skazaŭ car: sydzi hutčěj.

12. I адказваў Ілля і сказаў яму: калі я чалавек Божы, дык хай сыдзе агонь зь неба і папаліць цябе і твой пяцідзясятак. I сышоў агонь Божы зь неба і папаліў яго і пяцідзясятак ягоны.

Ì adkazvaŭ Ìl'lâ i skazaŭ âmu: kali â čalavek Božy, dyk haj sydze agon' z' neba i papalic' câbe i tvoj pâcidzâsâtak. Ì syšoŭ agon' Božy z' neba i papaliŭ âgo i pâcidzâsâtak âgony.

13. I яшчэ паслаў трэцім разам пяцідзясятніка зь ягоным пяцідзясяткам.

I падняўся, і прыйшоў пяцідзясятнік трэці, і ўпаў на калені свае перад Ільлём, і ўмольваў яго і казаў яму: чалавек Божы! хай ня будзе пагарджана душа мая і душа рабоў тваіх - гэтых пяцідзесяці - перад вачыма тваімі;

Ì âščè paslaŭ trècìm razam pâcidzâsâtnika z' âgonym pâcidzâsâtkam. Ì padnâŭsâ, i pryjšoŭ pâcidzâsâtnik trèci, i ŭpaŭ na kaleni svae perad Ìl'lëm, i ŭmol'vaŭ âgo i kazaŭ âmu: čalavek Božy! haj nâ budze pagardžana duša maâ i duša raboŭ tvaih - gètyh pâcidzesâci - perad vačyma tvaimi;

14. вось, сышоў агонь зь неба і папаліў двух пяцідзясятнікаў ранейшых зь іхнімі пяцідзясяткамі; але цяпер хай ня будзе пагарджана душа мая перад вачыма тваімі!

vos', syšoŭ agon' z' neba i papaliŭ dvuh pâcidzâsâtnikaŭ ranejšyh z' ihnimi pâcidzâsâtkami; ale câper haj nâ budze pagardžana duša maâ perad vačyma tvaimi!

15. I сказаў анёл Гасподні Іллю; ідзі зь ім, ня бойся яго. I ён устаў і

пайшоў зь ім да цара.

Ì skazaŭ anël Gaspodni Ìl'lû; ìdzi z' im, nâ bojsâ âgo. Ì ën ustaŭ ì pajšoŭ z' im da cara.

16. І сказаў яму: так кажа Гасподзь: за тое, што ты пасылаў пасланцаў пытацца ў Вэльзэвула, божышча Акаронскага, быццам у Ізраілі няма Бога, каб папытацца пра слова Ягонае, - з пасьцелі, на якую ты лёг, ня сыдзеш зь яе, а памрэш.

Ì skazaŭ âmu: tak kaža Gaspodz': za toe, što ty pasylaŭ paslancaŭ pytacca ŭ Vèl'zèvula, božyšča Akaronskaga, byccam u Ìzraili nâma Boga, kab papytacca pra slova Âgonae, - z pas'celi, na âkuû ty lëg, nâ sydzeš z' âe, a pamrèš.

17. І памёр ён па слове Гасподнім, якое сказаў Ільля. І зацараваў Ёрам, брат Ахозіі, замест яго, у другі год Ёрама, сына Ёсафатавага, цара Юдэйскага, бо сына ў таго ня было.

Ì pamër ën pa slove Gaspodnim, âkoe skazaŭ Ìl'lâ. Ì zacaravaŭ Ęram, brat Ahoziì, zamest âgo, u drugi god Ęrama, syna Ęsafatavaga, cara Ŭdèjskaga, bo syna ŭ tago nâ bylo.

18. Астатняе пра Ахозію, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Ahoziû, što ën zrabiŭ, napìsana ŭ letapise caroŭ Ìzrail'skih.

2 Кіраўнік

1. У той час, як Гасподзь захацеў узьнесьці Ільлю ў віхуры на неба, ішоў Ільля зь Елісеем з Галгала.

U toj čas, âk Gaspodz' zahaceŭ uz'nes'ci Ìl'lû ŭ vihury na neba, išoŭ Ìl'lâ z' Eliseem z Galgala.

2. І сказаў Ілья Елісею: застанься тут, бо Гасподзь пасылае мяне ў Вэтыль. Але Елісей сказаў: жывы Гасподзь і жывая душа твая! не пакіну цябе. І пайшлі яны ў Вэтыль.

Ì skazaŭ Ì'lâ Eliseŭ: zastan'sâ tut, bo Gaspodz' pasylae mâne ŭ Vètyl'. Ale Elisej skazaŭ: žyvy Gaspodz' i žyvaâ duša tvaâ! ne pakînu câbe. Ì pajšli âny ŭ Vètyl'.

3. І выйшлі сыны прарокаў, якія ў Вэтылі, да Елісея і сказалі яму: ці ведаеш, што сёньня Гасподзь узьнясе гаспадара твайго над галавою тваёю? Ён сказаў: я таксама ведаю, маўчэце.

Ì vyjšli syny prarokaŭ, âkiâ ŭ Vètyli, da Eliseâ i skazali âmu: ci vedaes̄, što sën'nâ Gaspodz' uz'nâse gaspadara tvajgo nad galavou tvaëŭ? Ęn skazaŭ: â taksama vedaŭ, maŭčèce.

4. І сказаў яму Ілья: Елісей, застанься тут, бо Гасподзь пасылае мяне ў Ерыхон. І сказаў ён: жывы Гасподзь і жывая душа твая! не пакіну цябе. І прыйшлі ў Ерыхон.

Ì skazaŭ âmu Ì'lâ: Elisej, zastan'sâ tut, bo Gaspodz' pasylae mâne ŭ Eryhon. Ì skazaŭ Ęn: žyvy Gaspodz' i žyvaâ duša tvaâ! ne pakînu câbe. Ì pryjšli ŭ Eryhon.

5. І падышлі сыны прарокаў, якія ў Ерыхоне, да Елісея і сказалі яму: ці ведаеш, што сёньня Гасподзь бярэ гаспадара твайго і ўзьнясе над галавою тваёю? Ён сказаў: я таксама ведаю, маўчэце.

Ì padyšli syny prarokaŭ, âkiâ ŭ Eryhone, da Eliseâ i skazali âmu: ci vedaes̄, što sën'nâ Gaspodz' bârè gaspadara tvajgo i ŭz'nâse nad galavou tvaëŭ? Ęn skazaŭ: â taksama vedaŭ, maŭčèce.

6. І сказаў яму Ілья: застанься тут, бо Гасподзь пасылае мяне да Ярдана. І сказаў ён: жывы Гасподзь і жывая душа твая! не пакіну цябе. І пайшлі абодва.

Ì skazaŭ âmu Ìl'lâ: zastan'sâ tut, bo Gaspodz' pasylae mâne da Ârdana. Ì skazaŭ ën: žyvy Gaspodz' i žyvaâ duša tvaâ! ne pakinu câbe. Ì pajšli abodva.

7. Пяцьдзясят чалавек з сыноў прарокавых пайшлі і сталі здалёк супроць іх, і яны абодва стаялі каля Ярдана.

Pâc'dzâsât čalavek z synoŭ prarokavyh pajšli i stali zdalëk suproc' ih, i âny abodva staâli kalâ Ârdana.

8. І ўзяў Ільля аўчыну сваю, і згарнуў, і ўдарыў ёю па вадзе, і расступілася яна туды і сюды, і перайшлі абодва па сухім.

Ì ŭzâŭ Ìl'lâ aŭčynu svaŭ, i zgarnuŭ, i ŭdaryŭ ëu pa vadze, i rasstupilasâ âna tudy i sûdy, i perajšli abodva pa suhim.

9. Калі яны перайшлі, Ільля сказаў Елісею: прасі, што зрабіць табе, перш чым я буду ўзяты ад цябе. І сказаў Елісей: дух, які ў табе, хай будзе на мне ўдвая.

Kali âny perajšli, Ìl'lâ skazaŭ Eliseŭ: prasi, što zrabic' tabe, perš čym â budu ŭzâty ad câbe. Ì skazaŭ Elisej: duh, âki ŭ tabe, haj budze na mne ŭdvaâ.

10. І сказаў ён: цяжкага ты просіш; калі ўбачыш, як я буду ўзяты ад цябе, дык будзе табе так, а калі ня ўбачыш, ня будзе.

Ì skazaŭ ën: câžkaga ty prosiš; kali ŭbačyš, âk â budu ŭzâty ad câbe, dyk budze tabe tak, a kali nâ ŭbačyš, nâ budze.

11. Калі яны ішлі і па дарозе гутарылі, раптам з'явілася калясьніца вогненная і коні вогненныя, і разлучылі іх абодвух, і панёсься Ільля ў віхуры на неба.

Kali âny išli i pa daroze gutaryli, raptam z'âvilasâ kalâs'nica vognennaâ i koni vognennyâ, i razlučyli ih abodvuh, i panës'sâ Ìl'lâ ŭ vihury na neba.

12. А Елісей глядзеў і ўсклікнуў: бацька мой, бацька мой, калясьніца Ізраіля і коньніца ягоная! І ня бачыў яго болей. І схапіў ён вопратку сваю і падраў яе на дзьве часткі.

A Elisej glâdzeŭ ï ŭskliknuŭ: bac'ka moj, bac'ka moj, kalâs'nica Ìzrailâ ï kon'nica âgonaâ! Ì nâ bačyŭ âgo boleĵ. Ì shapiŭ ěn vopratku svaŭ ï padraŭ âe na dz've častki.

13. Ì падняŭ аўчыну Ìльлі, якая ўпала зь яго, ï пайшоŭ назад, ï стаŭ на беразе Ярдана;

Ì padnâŭ aŭčynu Ìl'li, âkaâ ŭpala z' âgo, ï pajšoŭ nazad, ï staŭ na beraze Ârdana;

14. ï ўзяŭ аўчыну Ìльлі, якая ўпала зь яго, ï ўдарыŭ ёю па вадзе ï сказаŭ: дзе Гасподзь, Бог Ìльлі, - Ён Самы? Ì ўдарыŭ па вадзе, ï яна расступілася туды ï сюды, ï перайшоŭ Елісей.

ï ŭzâŭ aŭčynu Ìl'li, âkaâ ŭpala z' âgo, ï ŭdaryŭ eŭ pa vadze ï skazaŭ: dze Gaspodz', Bog Ìl'li, - Ěn Samy? Ì ŭdaryŭ pa vadze, ï âna rasstupilasâ tudy ï sŭdy, ï perajšoŭ Elisej.

15. Ì ўбачылі яго сыны прарокаŭ, якія ў Ерыхоне, здалёк ï казалі: спачыŭ дух Ìльлі на Елісеі. Ì пайшлі наярэймы яму, ï пакланіліся яму да зямлі,

Ì ŭbačyli âgo syny prarokaŭ, âkiâ ŭ Eryhone, zdalěk ï skazali: spačyŭ duh Ìl'li na Elisei. Ì pajšli napârějmy âmu, ï paklanilisâ âmu da zâmlì,

16. ï казалі яму: вось, ёсьць у нас, рабоŭ тваіх, чалавек пяцьдзясят - людзі дужыя; хай бы яны пайшлі ï пашукалі гаспадара твайго; можа, панёс яго Дух Гасподні ï скінуŭ яго на адной з гор, альбо на адной з далін. А ён сказаŭ: не пасылайце.

ï skazali âmu: vos', ěs'c' u nas, raboŭ tvaih, čalavek pâc'dzâsât - lŭdzi dužyâ; haj by âny pajšli ï pašukali gaspadara tvajgo; moža, paněs âgo Duh Gaspodni ï skinuŭ âgo na adnoj z gor, al'bo na adnoj z dalin. A ěn skazaŭ: ne pasylajce.

17. Але яны падступаліся да яго доўга, так што абрыдлі яму, ï ён сказаŭ: пашлеце. Ì паслалі пяцьдзясят чалавек, ï шукалі тры дні, ï не

знайшли яго,

Ale âny padstupalisâ da âgo doŭga, tak što abrydli âmu, i ěn skazaŭ: pašlece. Ĭ paslali pâc'dzâsât čalavek, i šukali try dni, i ne znajšli âgo,

18. і вярнуліся да яго, тым часам як ён заставаўся ў Ерыхоне, і сказаў ім: ці ж не казаў я вам: не хадзеце?

i vârnulisâ da âgo, tym časam âk ěn zastavaŭsâ ŭ Eryhone, i skazaŭ im: ci ž ne kazaŭ â vam: ne hadzece?

19. І сказалі жыхары таго горада Елісею: вось, стан гэтага горада добры, як бачыць гаспадар мой; але вада нядобрая і зямля неўрадлівая.

Ĭ skazali žyhary tago gorada Eliseŭ: vos', stan gètaga gorada dobry, âk bačyc' gaspadar moj; ale vada nâdobraâ i zâmlâ neŭradlivaâ.

20. І сказаў ён: дайце мне новую чару і пакладзеце туды солі. І далі яму.

Ĭ skazaŭ ěn: dajce mne novuŭ čaru i pakladzece tudy soli. Ĭ dali âmu.

21. І выйшаў ён да вытоку вады, і кінуў туды солі, і сказаў: так кажа Гасподзь: Я зрабіў вадзю гэтую здароваю, ня будзе ад яе наперад ні сьмерці, ні неўрадлівасьці.

Ĭ vyjšaŭ ěn da vytoku vady, i kînuŭ tudy soli, i skazaŭ: tak kaža Gaspodz': Â zrabîŭ vadu gètuŭ zdarovaŭ, nâ budze ad âe naperad ni s'merci, ni neŭradlivas'ci.

22. І вада зрабілася здароваю да сёньня, паводле слова Елісея, якое ён сказаў.

Ĭ vada zrabilasâ zdarovaŭ da sën'nâ, pavodle slova Eliseâ, âkoe ěn skazaŭ.

23. І пайшоў ён адтуль у Вэтыль. Калі ён ішоў дарогаю, малыя дзеці выйшлі з горада і сьмяяліся зь яго і казалі яму: ідзі, пляшывы, ідзі, пляшывы.

Ì pajšoŭ ěn adtul' u Větyl'. Kali ěn išoŭ darogaŭ, malyâ dzeci vyjšli z gorada i s'mââlîsâ z' âgo i kazali âmu: idzi, plâšyvy, idzi, plâšyvy.

24. Ён азірнуўся і ўбачыў іх і пракляў іх імем Гасподнім. І выйшлі дзьве мядзьведзіхі зь лесу і разадралі зь іх сорак два дзіцяці.

Ěn azirnuŭsâ i ŭbačyŭ ih i praklâŭ ih imem Gaspodnim. Ĭ vyjšli dz've mâdz'vedzihî z' lesu i razadrali z' ih sorak dva dzicâci.

25. Адсюль пайшоў ён на гару Карміл, а адтуль вярнуўся ў Самарыю.

Adsŭl' pajšoŭ ěn na garu Karmil, a adtul' vârnŭsâ ŭ Samaryŭ.

3 Кіраўнік

1. Ёрам, сын Ахава, зацараваў над Ізраілем у Самарыі ў васьмнаццатым годзе Ёсафата, цара Юдэйскага, і цараваў дванаццаць гадоў,

Ěram, syn Ahava, zacaravaŭ nad Ĭzrailem u Samaryi ŭ vasâmnaccatym godze Ěsafata, cara Ŭdějskaga, i caravaŭ dvanaccac' gadoŭ,

2. і рабіў неспадобнае ў вачах Гасподніх, хоць ня так, як бацька ягоны і маці ягоная: ён зняў статуу Ваала, якую зрабіў бацька ягоны,

i rabiŭ nepadobnae ŭ vačah Gaspodnih, hoc' nâ tak, âk bac'ka âgony i maci âgonaâ: ěn z'nâŭ statuŭ Vaala, âkuŭ zrabiŭ bac'ka âgony,

3. аднак жа грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў у грэх Ізраіля, ён трымаўся, не адставаў ад іх.

adnak ŭa grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvēŭ u grěh Ĭzrailâ, ěn trymaŭsâ, ne adstavaŭ ad ih.

4. Меса, цар Маавіцкі, быў багаты на быдла і прысылаў цару Ізраільскаму па сто тысяч авечак і па сто тысяч нястрыжаных бараноў.

Mesa, car Maavicki, byŭ bagaty na bydla i prysylaŭ caru Ĭzrail'skamu pa sto tysâč avečak i pa sto tysâč nâstryžanyh baranoŭ.

5. Але калі памёр Ахаў, цар Маавіцкі адасобіўся ад цара Ізраільскага.

Ale kalì pamër Ahaŭ, car Maavickì adasobiŭsâ ad cara Ìzrail'skaga.

6. І выступіў цар Ёрам у той час з Самарыі і зрабіў агляд усім

Ізраільцянам,

Ì vystupiŭ car Ęram u toj čas z Samaryì ì zrabìŭ aglâd usim Ìzrail'cânam,

7. і пайшоў і паслаў да Ёсафата, цара Юдэйскага, сказаць: цар Маавіцкі

адасобіўся ад мяне, ці пойдзеш са мною на вайну супроць Маава? Ён

сказаў: пайду; як ты, так і я, як твой народ, так і мой народ, як твае коні,

так і мае коні.

ì pajšoŭ ì paslaŭ da Ęsafata, cara Ûdèjskaga, skazac': car Maavickì

adasobiŭsâ ad mâne, cì pojdzeš sa mnoŭ na vajnu suproc' Maava? Ęn

skazaŭ: pajdu; âk ty, tak ì â, âk tvoj narod, tak ì moj narod, âk tvae konì, tak ì

mae konì.

8. І сказаў: якою дарогаю ісьці нам? Ён сказаў: дарогаю пустыні

Эдомскай.

Ì skazaŭ: âkoŭ darogaŭ is'ci nam? Ęn skazaŭ: darogaŭ pustynì Ędomskaj.

9. І пайшоў цар Ізраільскі і цар Юдэйскі і цар Эдомскі, і ішлі яны

абыходам сем дзён, і ня было вады войску і быдлу, якое шло за імі.

Ì pajšoŭ car Ìzrail'skì ì car Ûdèjskì ì car Ędomskì, ì išli âny abyhodam sem

dzën, ì nâ bylo vady vojsku ì bydlu, âkoe šlo za imì.

10. І сказаў цар Ізраільскі: ах! склікаў Гасподзь трох цароў гэтых, каб

аддаць іх у руку Маава.

Ì skazaŭ car Ìzrail'skì: ah! sklikaŭ Gaspodz' troh caroŭ gètyh, kab addac' ih u

ruku Maava.

11. І сказаў Ёсафат: ці няма тут прарока Гасподняга, каб нам папытацца

ў Госпада празь яго? І адказваў адзін з слуг цара Ізраільскага і сказаў:

тут Елісей, сын Сафатаў, які падаваў ваду на рукі Ільлю.

Ì skazaŭ Ěsafat: cì nâma tut praroka Gaspodnâga, kab nam papytacca ŭ Gospada praz' âgo? Ì adkazvaŭ adzìn z slug cara Ìzrail'skaga ì skazaŭ: tut Elisej, syn Safataŭ, âkì padavaŭ vadu na ruki Ìl'lû.

12. I сказаў Ёсафат: ці ёсьць у яго слова Гасподняе. I пайшлі да яго цары Ізраільскі Ёсафат і цар Эдомскі.

Ì skazaŭ Ěsafat: cì ës'c' u âgo slova Gaspodnâe. Ì pajšli da âgo cary Ìzrail'ski Ěsafat ì car Ědomski.

13. I сказаў Елісей цару Ізраільскаму: што мне і табе? ідзі да прарокаў бацькі твайго і да прарокаў маці тваёй. I сказаў яму цар Ізраільскі: не, бо Гасподзь склікаў сюды трох цароў гэтых, каб аддаць іх у руку Маава.

Ì skazaŭ Elisej caru Ìzrail'skamu: što mne ì tabe? idzi da prarokaŭ bac'ki tvajgo ì da prarokaŭ macì tvaëj. Ì skazaŭ âmu car Ìzrail'ski: ne, bo Gaspodz' sklikaŭ sŭdy troh caroŭ gètyh, kab addac' ih u ruku Maava.

14. I сказаў Елісей: жывы Гасподзь Саваоф, прад Якім я стаю! калі б я не шанаваў Ёсафата, цара Юдэйскага, дык ня зірнуў бы на цябе і ня бачыў бы цябе;

Ì skazaŭ Elisej: žyvy Gaspodz' Savaof, prad Âkim â staŭ! kalì b â ne šanavaŭ Ěsafata, cara Ūdèjskaga, dyk nâ zirnuŭ by na câbe ì nâ bačyŭ by câbe;

15. цяпер паклічце мне гусьляра. I калі гусьляр іграў на гусьлях, тады рука Гасподня дакранулася да Елісея,

câper pakličce mne gus'lâra. Ì kalì gus'lâr igraŭ na gus'lâh, tady ruka Gaspodnââ dakranulasâ da Eliseâ,

16. і ён сказаў: так кажа Гасподзь: рабі ў гэтай даліне равы за равамі, ì ěn skazaŭ: tak kaža Gaspodz': rabi ŭ gètaj dalìne ravy za ravami,

17. бо так кажа Гасподзь: ня ўбачыце ветру і ня ўбачыце дажджу, а даліна гэтая напоўніцца вадою, якую будзеце піць вы і дробнае і

буйное быдла ваша;

bo tak kažā Gaspodz': nā ŭbačyce vetru i nā ŭbačyce daždžu, a dalina gètaâ napoŭnicca vadoŭ, âkuŭ budzece pic' vy i drobnae i bujnoe bydla vaša;

18. але гэтага мала прад вачыма Госпада: Ён і Маава аддасьць у рукі вашыя,

ale gètaga mala prad vačyma Gospada: Ęn i Maava addas'c' u ruki vašyâ,

19. і вы пабэяце ўсе гарады ўмацаваныя і ўсе гарады галоўныя, і ўсе лепшыя дрэвы сьсечаце, і ўсе вытокі водныя запрудзіце, і ўсе лепшыя дзялянкі польныя сапсуяце каменнем.

i vy pabèâce ŭse garady ŭmacavanyâ i ŭse garady galoŭnyâ, i ŭse lepšyâ drèvy s'sečace, i ŭse vytoki vodnyâ zaprudzice, i ŭse lepšyâ dzâlânki pol'nyâ sapsuâce kamen'nem.

20. Раніцай, калі ўзносяць хлебнае прынашэньне, раптам палілася вада па шляху ад Эдома, і напоўнілася зямля вадою.

Ranicaĵ, kali ŭznosâc' hlebnae prynašèn'ne, raptam palilasâ vada pa šlâhu ad Ędoma, i napoŭnilasâ zâmlâ vadoŭ.

21. Калі Маавіцяне пачулі, што ідуць цары ваяваць зь імі, тады сабраны былі ўсе, пачынаючы з таго, хто насіў пояс, і старэй, і сталі на мяжы.

Kali Maavicâne pačuli, što iduc' cary vaâvac' z' imi, tady sabrany byli ŭse, pačynaŭčy z tago, hto nasiŭ poâs, i starèĵ, i stali na mâžy.

22. Раніцай усталі яны завідна, і калі сонца зазьзяла над вадою, Маавіцянам здалёк здалася гэтая вада чырвонаю, як кроў.

Ranicaĵ ustali âny zavidna, i kali sonca zaz'zâla nad vadoŭ, Maavicânam zdalëk zдалasâ gètaâ vada čyrvonaŭ, âk kroŭ.

23. І сказалі яны: гэта кроў; схапіліся цары паміж сабою і зьнішчылі адзін аднаго; цяпер на здабычу, Мааў!

I skazali âny: gèta kroŭ; shapilisâ cary pamizh saboŭ i z'niščyli adzìn adnago;

câper na zdabyču, Maau!

24. I прыйшлі яны да табара Ізраільскага. I ўсталі Ізраільцяне і пачалі біць Маавіцянаў, і тыя пабеглі ад іх, а яны ўсё ішлі на іх і біць Маавіцянаў.

Ì pryjšli âny da tabara Ìzrail'skaga. Ì ŭstali Ìzrail'câne ì pačali bìc' Maavicânaŭ, ì tyâ pabegli ad ih, a âny ŭsë išli na ih ì bìc' Maavicânaŭ.

25. I гарады разбурылі, і на кожную лепшую дзялянку ў полі кінулі кожны па камені і закідалі яго, і ўсе вытокі водаў запрудзілі і ўсе дрэвы лепшыя сьсеклі, так што заставалася толькі каменьне ў Кір-Харэшаце. I абступілі яго таранчыкі і разбурылі яго.

Ì garady razburyli, ì na kožnuŭ lepšuŭ dzâlânku ŭ poli kînuli kožny pa kameni ì zakidalì âgo, ì ŭse vytoki vodaŭ zaprudzili ì ŭse drèvy lepšyâ s'sekli, tak što zastavalasâ tol'ki kamen'ne ŭ Kir-Harèšace. Ì abstupili âgo tarančyki ì razburyli âgo.

26. I ўбачыў цар Маавіцкі, што бітва адольвае яго, і ўзяў з сабою сямсот чалавек, якія валодалі мечам, каб прабіцца да цара Эдомскага; але не маглі.

Ì ŭbačyŭ car Maavicki, što bitva adol'vae âgo, ì ŭzâŭ z saboŭ sâmсот čalavek, âkiâ valodalì mečam, kab prabicca da cara Èdomskaga; ale ne magli.

27. I ўзяў ён сына свайго першынца, якому належала царавець замест яго, і прынёс яго на цэласпаленьне на сьцяне. Гэта выклікала вялікае хваляваньне ў Ізраільцянаў, і яны адступіліся ад яго і вярнуліся ў сваю зямлю.

Ì ŭzâŭ ën syna svajgo peršynca, âkomu naležala caravac' zamest âgo, ì prynës âgo na cèlaspalen'ne na s'câne. Gèta vyklikala vâlikae hvalâvan'ne ŭ Ìzrail'cânaŭ, ì âny adstupilisâ ad âgo ì vârnulisâ ŭ svaŭ zâmlû.

4 Кіраўнік

1. Адна жонка сыноў прарокавых зь лямантам казалася Елісею: раб твой, мой муж памёр; а ты ведаеш, што раб твой баяўся Госпада; цяпер прыйшоў пазыковец забраць абодвух дзяцей маіх у рабы сабе.

Adna žonka synoŭ prarokavyh z' lâmantam kazala Eliseŭ: rab tvoj, moj muž pamër; a ty vedaеш, što rab tvoj baâŭsâ Gospada; câper pryjšoŭ pazykovec zabrac' abodvuh dzâcej maïh u raby sabe.

2. І сказаў ёй Елісей: што мне зрабіць табе? скажы мне, што ёсць у цябе ў доме? Яна сказала: няма ў рабы тваёй нічога ў доме, акрамя посуду з алеем.

Ì skazaŭ ëj Elisej: što mne zrabic' tabe? skažy mne, što ës'c' u câbe ũ dome? Âna skazala: nâma ũ raby tvaëj ničoga ũ dome, akramâ posudu z aleem.

3. І сказаў ён: ідзі, папрасі сабе посуду на старане, ва ўсіх суседзяў тваіх, посуду парожняга; набяры многа,

Ì skazaŭ ën: idzi, paprasi sabe posudu na starane, va ũsïh susedzâŭ tvaïh, posudu parožnâga; nabâry mnoga,

4. і ідзі, замкні дзьверы за сабою і за сынамі тваімі, і налівай ва ўвесь гэты посуд; поўны адстаўляй.

ì idzi, zamknì dz'very za saboŭ ì za synami tvaïmì, ì nalivaj va ũves' gèty posud; poŭny adstaŭlâj.

5. І пайшла ад яго і замкнула дзьверы за сабою і за сынамі сваімі. Яны падавалі ёй, а яна налівала.

Ì pajšla ad âgo ì zamknula dz'very za saboŭ ì za synami svaimì. Âny padavali ëj, a âna nalivala.

6. Калі посуд быў напоўнены, яна сказала сыну свайму: падай мне яшчэ пасудзіну. Ён сказаў: больш няма посуду. І спыніўся алей.

Kali posud byŭ napoŭneny, âna skazala synu svajmu: padaj mne âšččè pasudzìnu. Ěn skazaŭ: bol'sh nâma posudu. Ì spyniŭsâ alej.

7. I прыйшла яна і пераказала чалавеку Божаму. Ён сказаў: ідзі, прадай алей і сплаці пазыку тваю; а што застанецца, тым будзеш жыць з сынамі тваімі.

Ì pryjšla âna ì perakazala čalaveku Božamu. Ěn skazaŭ: ìdzi, pradaaj alej ì splaci pazyku tvaŭ; a što zastanecca, tym budzeš žyc' z synami tvaimi.

8. Аднаго разу прыйшоў Елісей у Сонам. Там адна багатая жанчына запрасіла яго да сябе есьці хлеб, і калі б ён ні прыходзіў, заходзіў туды есьці хлеб.

Adnago razu pryjšoŭ Elisej u Sonam. Tam adna bagataâ žančyna zaprasila âgo da sâbe es'ci hleb, ì kali b ěn nì pryhodziŭ, zahodziŭ tudy es'ci hleb.

9. I сказала яна мужу свайму: вось, я ведаю, што чалавек Божы, які пастаянна праходзіць міма нас, сьвяты;

Ì skazala âna mužu svajmu: vos', â vedaŭ, što čalavek Božy, âki pastaânna prahodzic' mima nas, s'vâty;

10. зробім невялікую сьвяцёлку над сьцяною і паставім яму там пасьцель і стол, і сядзеньне і сьвяцільню, і калі ён будзе прыходзіць да нас, хай заходзіць туды.

zrobim nevâlikuŭ s'vâcëlku nad s'cânoŭ ì pastavim âmu tam pas'cel' ì stol, ì sâdzen'ne ì s'vâcil'nŭ, ì kali ěn budze pryhodzic' da nas, haj zahodzic' tudy.

11. Аднаго дня ён прыйшоў туды, і зайшоў у сьвяцёлку, і лёг там,

12. і сказаў Гіезію, слуге свайму: пакліч гэту Санаміцянку. I паклікаў яе, і яна стала перад ім.

ì skazaŭ Gieziŭ, sluze svajmu: paklič gètu Sanamicânku. Ì paklikaŭ âe, ì âna stala perad im.

13. І сказаў яму: скажы ёй: вось, ты так клапоцішся за нас: што б зрабіць табе? ці ня трэба табе пагаварыць з царом, альбо з ваеначальнікам? Яна сказала: не, сярод свайго народу я жыву.

Ì skazaŭ âmu: skažy ëj: vos', ty tak klapocišsâ za nas: što b zrabic' tabe? ci nâ trèba tabe pagavaryc' z carom, al'bo z vaenačal'nikam? Âna skazala: ne, sârod svajgo narodu â žyvu.

14. І сказаў ён: што б зрабіць ёй? І сказаў Гіезій: ды вось, сына няма ў яе, а муж яе стары.

Ì skazaŭ ën: što b zrabic' ëj? Ì skazaŭ Gìezij: dy vos', syna nâma ũ âe, a muž âe stary.

15. І сказаў ён: пакліч яе. Ён паклікаў яе, і стала яна ў дзв'ярах.

Ì skazaŭ ën: paklič âe. Ën paklikaŭ âe, i stala âna ũ dz'vârah.

16. І сказаў ён: праз год, у гэты самы час ты будзеш трымаць на руках сына. І сказала яна: не, спадару мой, чалавеча Божы, не падманвай рабы тваёй.

Ì skazaŭ ën: praz god, u gèty samy čas ty budzeš trymac' na rukah syna. Ì skazala âna: ne, spadaru moj, čalaveča Božy, ne padmanvaj raby tvaëj.

17. І жанчына стала цяжарная і нарадзіла сына на другі год, у той самы час, як сказаў ёй Елісей.

Ì žančyna stala câžarnaâ i naradzila syna na drugi god, u toj samy čas, âk skazaŭ ëj Elìsej.

18. І падрасло дзіця і аднаго дня пайшло да бацькі свайго, да жняцоў.

Ì padraslo dzicâ i adnago dnâ pajšlo da bac'ki svajgo, da žnâcoŭ.

19. І сказала бацьку свайму: галава мая! Галава мне баліць. І сказаў той слуге свайму: занясі гэта маці ягонай.

Ì skazala bac'ku svajmu: galava maâ! Galava mne balic'. Ì skazaŭ toj sluze svajmu: zanâsì gèta macì âgonaj.

20. І панёс яго і прынёс яго маці ягонай. І яно сядзела на каленях у яго да полудня і памерла.

Ì panës âgo ì prynës âgo macì âgonaj. Ì âno sâdzela na kalenâh u âgo da poludnâ ì pamerla.

21. І пайшла яна, і паклала яго на пасьцелі чалавека Божага, і замкнула яго, і выйшла,

Ì pajšla âna, ì paklala âgo na pas'celì čalaveka Božaga, ì zamknula âgo, ì vyjšla,

22. і паклікала мужа свайго і сказала: прышлі мне аднаго слугу і адну асьліцу, я паеду да чалавека Божага і вярнуся.

ì paklikala muža svajgo ì skazala: pryšli mne adnago slugu ì adnu as'licu, â paedu da čalaveka Božaga ì vârnusâ.

23. Ён сказаў: навошта табе ехаць да яго? сёньня не навамесячны час і ня субота. Але яна сказала: добра.

Ën skazaŭ: navošta tabe ehac' da âgo? sën'nâ ne navamesâčny čas ì nâ subota. Ale âna skazala: dobra.

24. І асядлала яна асьліцу і сказала слуге свайму: вядзі і йдзі; ня спыняйся, пакуль не скажу табе.

Ì asâdlala âna as'licu ì skazala sluze svajmu: vâdzi ì jdzi; nâ spynâjsâ, pakul' ne skažu tabe.

25. І выправілася і прыбыла да чалавека Божага, да гары Карміл. І калі ўбачыў чалавек Божы яе здалёк, дык сказаў слуге свайму Гіезію: гэта тая Санаміцянка;

Ì vypravilasâ ì prybyla da čalaveka Božaga, da gary Karmil. Ì kalì ŭbačyŭ čalavek Božy âe zdalëk, dyk skazaŭ sluze svajmu Gieziû: gèta taâ Sanamicânka;

26. бяжы ёй насустрач і скажы ёй: ці здаровая ты? ці здаровы твой

муж? ці здаровае дзіця? - Яна сказала: здаровыя.

bâžy ěj nasustrač ì skažy ěj: cì zdarovaâ ty? cì zdarovy tvoj muž? cì zdarovae dzicâ? - Âna skazala: zdarovyâ.

27. А калі прыйшла да чалавека Божага на гару, ухапілася за ногі ягоныя. І падышоў Гіезій, каб адвесьці яе; але чалавек Божы сказаў: пакінь яе, душа ў яе засмучаная, а Гасподзь утоіў ад мяне і не абвясціў мне.

A kalì pryjšla da čalaveka Božaga na garu, uhapilasâ za nogi âgonyâ. Ì padyšoŭ Gieziij, kab adves'ci âe; ale čalavek Božy skazaŭ: pakin' âe, duša ŭ âe zasmučanaâ, a Gaspodz' utoiŭ ad mâne ì ne abvâs'ciŭ mne.

28. І сказала яна: ці прасіла я сына ў гаспадара майго? ці ж не казалі я: не падманвай мяне?

Ì skazala âna: cì prasila â syna ŭ gaspadara majgo? cì ž ne kazala â: ne padmanvaj mâne?

29. І сказаў ён Гіезію: аперажы сьцёгны твае і вазьмі жазло маё ў руку тваю і йдзі; калі сустрэнеш каго, ня вітай яго, і калі хто будзе цябе вітаць, не адказвай яму; і пакладзі кій мой на твар дзіцяці.

Ì skazaŭ ěn Gieziù: aperažy s'cëgny tvae ì vaz'mì žazlo maë ŭ ruku tvaŭ ì jdzi; kalì sustrèneš kago, nâ vitaj âgo, ì kalì hto budze câbe vitac', ne adkazvaj âmu; ì pakladzi kij moj na tvar dzicâci.

30. І сказала маці дзіцяціна: жывы Гасподзь і жывая душа твая! не адстану ад цябе. І ён устаў і пайшоў зь ёю.

Ì skazala maci dzicâcina: žyvy Gaspodz' ì žyvaâ duša tvaâ! ne adstanu ad câbe. Ì ěn ustaŭ ì pajšoŭ z' ěu.

31. Гіезій пайшоў паперадзе іх і паклаў жазло на твар дзіцяці. Але ня было ні голасу, ні адказу. І выйшаў насустрач яму, і данёс яму, і сказаў: ня будзіцца дзіця.

Giezij pajšoŭ paperadze ih ì paklaŭ žazlo na tvar dzicâci. Ale nâ bylo ni golasu, ni adkazu. Ì vyjšaŭ nasustrač âmu, ì danës âmu, ì skazaŭ: nâ budzicca dzicâ.

32. I ўвайшоў Елісей у дом, і вось, дзіця памерлае ляжыць на пасьцелі ягонай.

Ì ŭvajšoŭ Elisej u dom, ì vos', dzicâ pamerlae lâžyc' na pas'celi âgonaj.

33. I ўвайшоў, і замкнуў дзьверы за сабою, і памаліўся Госпаду;

Ì ŭvajšoŭ, ì zamknuŭ dz'very za saboŭ, ì pamaliŭsâ Gospadu;

34. і падняўся і лёг над дзіцём, і прыклаў свае вусны да яго вуснаў, і свае вочы да яго вачэй, і свае далоні да яго далоняў, і прасьцёрся на ім, і сагрэласяцела дзіцяці.

ì padnâŭsâ ì lëg nad dzicëm, ì pryklaŭ svae vusny da âgo vusnaŭ, ì svae vočy da âgo vačëj, ì svae daloni da âgo dalonâŭ, ì pras'cërsâ na ìm, ì sagrèlasâ cela dzicâci.

35. I ўстаў і прайшоў па сьвяцёлцы ўзад і ўперад; потым зноў падняўся і прасьцёрся на ім. I чыхнула дзіця разоў сем, і расплюшчыла дзіця вочы свае.

Ì ŭstaŭ ì prajšoŭ pa s'vâcëlcy ŭzad ì ŭperad; potym znoŭ padnâŭsâ ì pras'cërsâ na ìm. Ì čyhнула dzicâ разоŭ sem, ì rasplûščyla dzicâ vočy svae.

36. I паклікаў ён Гіезія і сказаў: пакліч гэтую Санаміцянку. I той паклікаў яе. Яна прыйшла да яго, і ён сказаў: вазьмі сына твайго.

Ì paklikaŭ ën Gieziâ ì skazaŭ: paklič gëtuŭ Sanamicânku. Ì toj paklikaŭ âe. Âna pryjšla da âgo, ì ën skazaŭ: vaz'mi syna tvajgo.

37. I падышла, і ўпала яму ў ногі, і пакланілася да зямлі; і ўзяла сына свайго і пайшла.

Ì padyšla, ì ŭpala âmu ŭ nogi, ì paklanilasâ da zâmlì; ì ŭzâla syna svajgo ì pajšla.

38. А Елісей вярнуўся ў Галгал. І быў голад у зямлі той, і сыны прарокаў сядзелі перад ім. І сказаў ён слуге свайму: пастаў вялікі кацёл і згатуй поліўку сынам прарокавым.

A Elisej vârnũsâ ũ Galgal. Ì byŭ golad u zâmlì toj, ì syny prarokaŭ sâdzeli perad im. Ì skazaŭ ên sluze svajmu: pastaŭ vâlikì kacël ì zgatuŭ poliŭku synam prarokavym.

39. І выйшаў адзін зь іх у поле зьбіраць гародніну, і знайшоў дзікую павойную расьліну, і набраў зь яе дзікіх пладоў поўную вопратку сваю; і прыйшоў і накрышыў іх у кацёл з поліўкаю, бо яны ня ведалі іх.

Ì vyjšaŭ adzìn z' ih u pole z'birac' garodnìnu, ì znajšoŭ dzìkuŭ pavojnuŭ ras'linu, ì nabraŭ z' âe dzìkìh pladoŭ poŭnuŭ vopratku svaŭ; ì pryjšoŭ ì nakryšyŭ ih u kacël z poliŭkaŭ, bo âny nâ vedalì ih.

40. І налілі ім есьці. Але як толькі пачалі яны есьці поліўку, дык нарабілі крыку і сказалі: сьмерць у катле, чалавеча Божы! І не маглі есьці.

Ì nalilì im es'ci. Ale âk tol'ki pačalì âny es'ci poliŭku, dyk narabilì kryku ì skazalì: s'merc' u katle, čalaveča Božy! Ì ne maglì es'ci.

41. І сказаў ён: падайце мукі. І ўсыпаў яе ў кацёл і сказаў Гіезію: налівай людзям, хай ядуць. І ня стала нічога благога ў катле.

Ì skazaŭ ên: padajce mukì. Ì ũsypaŭ âe ũ kacël ì skazaŭ Gìeziũ: nalivaj lŭdzâm, haj âduc'. Ì nâ stala ničoga blagoga ũ katle.

42. Прыйшоў нехта з Ваалшалішы і прынёс чалавеку Божаю хлебны пачатак - дваццаць ячных хлебцаў і сырыя неабшалушаныя зярняты. І сказаў Елісей: аддай людзям, хай ядуць.

Pryjšoŭ nehta z Vaalšališy ì prynës čalaveku Božamu hlebny pačatak - dvaccac' âčnyh hlebcaŭ ì sryrâ neabšalušanyâ zârnâty. Ì skazaŭ Elisej: addaj lŭdzâm, haj âduc'.

43. І сказаў слуга ягоны: што тут я дам ста чалавекам? І сказаў ён:

аддай людзям, хай ядуць, бо так кажа Гасподзь: насыцяцца, і застанецца.

Ì skazaŭ sluga âgony: što tut â dam sta čalavekam? Ì skazaŭ ěn: addaj lûdzâm, haj âduc', bo tak kaža Gaspodz': nasycâcca, ì zastanecca.

44. Ён падаў ім, і яны насыціліся, і яшчэ засталася, па слове Гасподнім.

Ěn padaŭ ìm, ì âny nasycilisâ, ì âščè zastalosâ, pa slove Gaspodnim.

5 Кіраўнік

1. Нэеман, ваеначальнік цара Сірыйскага, быў вялікі чалавек у гаспадара свайго і паважаны, бо празь яго даў Гасподзь перамогу Сірыйцам; і чалавек гэты быў выдатны воін, але пракажоны.

Nèeman, vaenačal'nik cara Siryjskaga, byŭ vâlikì čalavek u gaspadara svajgo ì pavažany, bo praz' âgo daŭ Gaspodz' peramogu Siryjcam; ì čalavek gèty byŭ vydatny voìn, ale prakažony.

2. Сірыйцы аднойчы пайшлі атрадамі і ўзялі ў палон зь зямлі Ізраільскай маленькую дзяўчынку, і яна слугавала жонцы Нэеманавай.

Siryjcy adnojčy pajšli atradamì ì ŭzâli ŭ palon z' zâmlì Ìzrail'skaj malen'kuû dzâŭčynku, ì âna slugavala žoncy Nèemanavaj.

3. І сказала яна гаспадыні сваёй: о, калі б гаспадар мой пабываў у прарока, які ў Самарыі, дык ён зьняў бы зь яго праказу ягоную!

Ì skazala âna gaspadynì svaëj: o, kalì b gaspadar moj pabyvaŭ u praroka, âkì ŭ Samaryì, dyk ěn z'nâŭ by z' âgo prakazu âgonuû!

4. І пайшоў Нэеман і перадаў гэта гаспадару свайму, кажучы: так і так кажа дзяўчынка, якая зь зямлі Ізраільскай.

Ì pajšoŭ Nèeman ì peradaŭ gèta gaspadaru svajmu, kažučy: tak ì tak kaža dzâŭčynka, âkaâ z' zâmlì Ìzrail'skaj.

5. І сказаў цар Сірыйскі Нэеману: ідзі, схадзі, а я пашлю ліст да цара Ізраільскага. Ён пайшоў і ўзяў з сабою дзесяць талантаў срэбра і шэсьць тысяч сікляў золата і дзесяць перамен вопраткі;

Ì skazaŭ car Siryjski Nèemanu: idzi, shadzi, a â pašlû list da cara Ìzrail'skaga. Òn pajšoŭ ì ŭzâŭ z saboŭ dzesâc' talantaŭ srèbra ì šès'c' tysâc' siklâŭ zolata ì dzesâc' peramen vopratki;

6. і прынёс ліст цару Ізраільскаму, у якім было сказана: разам зь лістом гэтым, вось я пасылаю да цябе Нэемана, слугу майго, каб ты зьняў зь яго праказу ягоную.

ì prynës list caru Ìzrail'skamu, u âkim bylo skazana: razam z' listom gètym, vos' â pasylaŭ da câbe Nèemana, slugu majgo, kab ty z'nâŭ z' âgo prakazu âgonuŭ.

7. Цар Ізраільскі, прачытаўшы ліст, падраў вопратку на сабе і сказаў: хіба Я Бог, каб усьмерчваць і ажыўляць, што ён пасылае да мяне, каб я зьняў з чалавека праказу ягоную? вось, цяпер ведайце і глядзецце, што ён шукае зачэпкі варагаваць супроць мяне.

Car Ìzrail'ski, pračytaŭšy list, padraŭ vopratku na sabe ì skazaŭ: hiba Â Bog, kab us'merčvac' ì ażyŭlâc', što òn pasylae da mâne, kab â z'nâŭ z čalaveka prakazu âgonuŭ? vos', câper vedajce ì glâdzece, što òn šukae začèpki varagavac' suproc' mâne.

8. Калі пачуў Елісей, чалавек Божы, што цар Ізраільскі падраў вопратку на сабе, дык паслаў сказаць цару: навошта ты падраў вопратку на сабе? хай ён прыйдзе да мяне і даведаецца, што ёсьць прарок у Ізраіле.

Kali pačuŭ Elisej, čalavek Božy, što car Ìzrail'ski padraŭ vopratku na sabe, dyk paslaŭ skzac' caru: navošta ty padraŭ vopratku na sabe? haj òn pryjdzè da mâne ì davedaecca, što ës'c' prarok u Ìzraile.

9. І прыбыў Нэеман на конях сваіх і на калясьніцы сваёй і спыніўся каля ўваходу ў дом Елісееў.

Ĭ prybyŭ Nèeman na konâh svaih ì na kalâs'nicy svaëj ì spyniŭsâ kalâ ŭvahodu ŭ dom Eliseeŭ.

10. І выслаў да яго Елісей слугу сказаць: ідзі, абмыйся сем разоў у Ярдане, і абновіцца цела тваё ў цябе, і будзеш чысты.

Ĭ vyslaŭ da âgo Elisej slugu skazac': idzi, abmyjsâ sem разоŭ u Ârdane, ì abnovicca cela tvaë ŭ câbe, ì budzeš čysty.

11. І разгневаўся Нэеман, і пайшоў, і сказаў: вось, я думаў, што ён выйдзе, стане, і пакліча імя Госпада Бога свайго, і пакладзе руку сваю на тое месца, і здыме праказу;

Ĭ razgnevaŭsâ Nèeman, ì pajšoŭ, ì skazaŭ: vos', â думаŭ, što ën vyjdzе, stane, ì pakliča imâ Gospada Boga svajgo, ì pakladze ruku svaŭ na toe mesca, ì zdymе prakazu;

12. хіба Авана і Фарфар, рэкі Дамаскія, ня лепшыя за ўсе воды Ізраільскія? хіба я ня мог бы абмыцца ў іх і ачысьціцца? І павярнуўся і пайшоў у гневе.

hiba Avana ì Farfar, rèki Damaskiâ, nâ lepšyâ za ŭse vody Ĭzrail'skiâ? hiba â nâ mog by abmycca ŭ ih ì ačys'cicca? Ĭ pavârnuŭsâ ì pajšoŭ u gneve.

13. І падышлі рабы ягоныя, і казалі яму, і казалі: бацька мой, калі б што-небудзь важнае сказаў табе прарок, дык ці не зрабіў бы ты? а тым болей, калі ён сказаў табе толькі: абмыйся, і будзеш чысты.

Ĭ padyšli raby âgonyâ, ì kazali âmu, ì skazali: bac'ka moj, kali b što-nebudz' važnae skazaŭ tabe prarok, dyk ci ne zrabiŭ by ty? a tym болей, kali ën skazaŭ tabe tol'ki: abmyjsâ, ì budzeš čysty.

14. І пайшоў ён і акунуўся ў Ярдане сем разоў, па слове чалавека Божага, і абнавілася цела ягонае, як цела малога дзіцяці, і ачысьціўся.

Ì pajšoŭ ěn ì akunuŭsâ ŭ Ārdane sem razoŭ, pa slove čalaveka Božaga, ì abnavilasâ cela âgonae, âk cela maloga dzicâci, ì ačys'ciŭsâ.

15. I вярнуўся да чалавека Божага ěн ì ўсе, што суправаджалі яго, ì прыйшоŭ, ì стаŭ перад ім, ì сказаў: вось, я даведаўся, што на ўсёй зямлі няма Бога, як у Ізраіля; дык вось прымі дарунак ад раба твайго.

Ì vârnũsâ da čalaveka Božaga ěn ì ŭse, što supravadžali âgo, ì pryjšoŭ, ì staŭ perad im, ì skazaŭ: vos', â davedaŭsâ, što na ŭsěj zâmlì nâma Boga, âk u Īzrailâ; dyk vos' prymì darunak ad raba tvajgo.

16. I сказаў ěн: жывы Гасподзь, прад абліччам якога стаю! ня прыму. I той прымушаŭ яго ўзяць, але ěн не згадзіўся.

Ì skazaŭ ěn: žyvŭ Gaspodz', prad abliččam âkoga staŭ! nâ prymu. Ì toj prymušaŭ âgo ŭzâc', ale ěn ne zgadziŭsâ.

17. I сказаў Нэеман: калі ўжо ня так, дык хай рабу твайму дадуць зямлі, колькі панясуць два кані, бо ня будзе больш раб твой прыносіць цэласпаленьні ì ахвяры іншым багам, апрача Госпада;

Ì skazaŭ Nèeman: kalì ŭžo nâ tak, dyk haj rabu tvajmu daduc' zâmlì, kol'ki panâsuc' dva kanì, bo nâ budze bol'sh rab tvoj prynosic' cèlaspalen'ni ì ahvâry inšym bagam, aprača Gospada;

18. толькі вось у чым хай даруе Гасподзь рабу твайму: калі пойдзе гаспадар мой у дом Рымона на пакланеньне там ì абапрэцца на руку маю, ì пакланюся я ў доме Рымона, дык, за маё пакланеньне ў доме Рымона, хай даруе Гасподзь рабу твайму ў гэтым выпадку.

tol'ki vos' u čym haj darue Gaspodz' rabu tvajmu: kalì pojdze gaspadar moj u dom Rymona na paklanen'ne tam ì abaprècca na ruku maŭ, ì paklanŭsâ â ŭ dome Rymona, dyk, za maë paklanen'ne ŭ dome Rymona, haj darue Gaspodz' rabu tvajmu ŭ gètym vypadku.

19. I сказаў яму: ідзі зь мірам. I ěн адэехаў ад яго на недалёкую

адлегласьць.

Ì skazaŭ âmu: idzi z' mîram. Ì ën adèehaŭ ad âgo na nedalëkuû adleglas'c'.

20. І сказаў Гіезій, слуга Елісея, чалавека Божага: вось, гаспадар мой адмовіўся ўзяць у рукі Нэемана, гэтага Сірыйца, тое, што ён прыносіў. Жывы Гасподзь! пабягу я за ім і вазьму ў яго што-небудзь.

Ì skazaŭ Gîezij, sluga Eliseâ, čalaveka Božaga: vos', gaspadar moj admoviŭsâ ŭzâc' u ruki Nèemana, gètaga Sîryjca, toe, što ën prynosiŭ. Žyvy Gaspodz'! pabâgu â za im ì vaz'mu ŭ âgo što-nebudz'.

21. І пагнаўся Гіезій за Нэеманам. І ўбачыў Нэеман, што бяжыць за ім, і сышоў з калясьніцы насустрач яму, і сказаў: ці зь мірам?

Ì pagnaŭsâ Gîezij za Nèemanam. Ì ŭbačyŭ Nèeman, što bâžyc' za im, ì syšoŭ z kalâs'nicy nasustrač âmu, ì skazaŭ: ci z' mîram?

22. Той адказваў: зь мірам; гаспадар мой паслаў мяне сказаць: вось, цяпер прышлі да мяне з гары Яфрэмавай двух маладых чалавекі з сыноў прарокавых; дай ім талант срэбра і дзьве перамены вопртакі.

Toj adkazvaŭ: z' mîram; gaspadar moj paslaŭ mâne skazac': vos', câper pryšli da mâne z gary Âfrèmavaj dvuh maladyh čalaveki z synoŭ prarokavyh; daj im talant srèbra ì dz've perameny voprtaki.

23. І сказаў Нэеман: вазьмі, бадай што, два таланты. І ўпрошваў яго. І завязаў ён два таланты срэбра ў два мяхі і дзьве перамены вопраткі і аддаў двум слугам сваім, і панесьлі перад ім.

Ì skazaŭ Nèeman: vaz'mi, badaj što, dva talanty. Ì ŭprošvaŭ âgo. Ì zavâzaŭ ën dva talanty srèbra ŭ dva mâhi ì dz've perameny vopratki ì addaŭ dvum slugam svaim, ì panes'li perad im.

24. Калі ён прыйшоў да пагорка, дык узяў з рук іхніх і схаваў дома. І адпусьціў людзей, і яны пайшлі.

Kali ën pryjšoŭ da pagorka, dyk uzâŭ z ruk ihnih ì shavaŭ doma. Ì adpus'ciŭ

lûdzej, i âny pajšli.

25. Калі ён прыйшоў і зьявіўся да гаспадара свайго, Елісей сказаў яму: адкуль, Гіезій? І сказаў ён: нікуды не хадзіў раб твой.

Kali ên pryjšoŭ i z'âviŭsâ da gaspadara svajgo, Elisej skazaŭ âmu: adkul', Giezij? I skazaŭ ên: nikudy ne hadziŭ rab tvoj.

26. І сказаў ён яму: хіба сэрца маё не спадарожнічала табе, калі павярнуўся насустрач табе чалавек той з калясьніцы сваёй? ці час браць срэбра і браць вопратку, або масьлічныя дрэвы і вінаграднікі, і дробнае альбо буйное быдла, і рабоў альбо рабыняў?

I skazaŭ ên âmu: hiba sêrca maë ne spadarožničala tabe, kali pavârnuŭsâ nasustrač tabe čalavek toj z kalâs'nicy svaëj? ci čas brac' srèbra i brac' vopratku, abo mas'ličnyâ drèvy i vînagradniki, i drobnae al'bo bujnoe bydla, i raboŭ al'bo rabynâŭ?

27. няхай жа праказа Нэеманавая прыстане да цябе і да нашчадкаў тваіх навек. І выйшаў ён ад яго белы ад праказы, як сьнег.

nâhaj ža prakaza Nèemanavaâ prystane da câbe i da naščadkaŭ tvaih navek. I vyjšaŭ ên ad âgo bely ad prakazy, âk s'neg.

6 Кіраўнік

1. І сказалі сыны прарокавыя Елісею: вось, месца, дзе мы жывём пры табе, цесна нам;

I skazali syny prarokavyâ Eliseû: vos', mesca, dze my žyvëm pry tabe, cesna nam;

2. пойдзем да Ярдана і возьмем адтуль кожны па адным бервяне і зробім сабе там месца жыхарства. Ён сказаў: ідзеце.

pojdzem da Ârdana i voz'mem adtul' kožny pa adnym bervâne i zrobim

sabe tam mesca žyharstva. Ěn skazaŭ: idzece.

3. I сказаў адзін: зрабі ласку, ідзі і ты з рабамі тваімі. I сказаў ён: пайду.

Ĭ skazaŭ adzìn: zrabì lasku, idzi ì ty z rabamì tvaimì. Ĭ skazaŭ ěn: pajdu.

4. I пайшоў зь імі, і прыйшлі да Ярдана і пачалі сячы дрэвы.

Ĭ pajšoŭ z' imì, ì pryjšlì da Árdana ì pačalì sâčy drèvy.

5. I калі адзін валіў бярвяно, сякера ягоная ўпала ў ваду. I закрычаў ён і сказаў: ах, гаспадару мой! а ён узяў быў на патрыманьне!

Ĭ kalì adzìn valiŭ bervâno, sâkera âgonaâ ŭpala ŭ vadu. Ĭ zakryčau ěn ì skazaŭ: ah, gaspadaru moj! a ěn uzâŭ byŭ na patryman'ne!

6. I сказаў чалавек Божы: дзе ён упаў? Ён паказаў яму месца. I адсек ён кавалак дрэва і кінуў туды, і выплыла сякера.

Ĭ skazaŭ čalavek Božy: dze ěn upaŭ? Ěn pakazaŭ âmu mesca. Ĭ adsek ěn kavalak drèva ì kìnuŭ tudy, ì vypylyla sâkera.

7. I сказаў ён: вазьмі сабе. Ён працягнуў руку сваю і ўзяў яго.

Ĭ skazaŭ ěn: vaz'mì sabe. Ěn pracâgnuŭ ruku svaŭ ì ŭzâŭ âgo.

8. Цар Сірыйскі пайшоў вайною на Ізраільцянаў і раіўся са слугамі сваімі, кажучы: там-та і ў такім-та месцы я раскіну свой табар.

Car Siryjskì pajšoŭ vajnoŭ na Ĭzrail'cân ì raiŭsâ sa slugamì svaimì, kažučy: tam-ta ì ŭ takìm-ta mescy â raskìnu svoj tabar.

9. I пасылаў чалавек Божы да цара Ізраільскага сказаць: сыцеражэцесь праходзіць гэтым месцам, бо там Сірыйцы залеглі.

Ĭ pasylaŭ čalavek Božy da cara Ĭzrail'skaga skazac': s'ceražècesâ prahodzic' gèтым mescam, bo tam Siryjcy zalegli.

10. I пасылаў цар Ізраільскі на тое месца, пра якое казаў яму чалавек Божы і перасьцерагаў яго; і зьбярог сябе там ня раз і ня два.

Ĭ pasylaŭ car Ĭzrail'skì na toe mesca, pra âkoe kazaŭ âmu čalavek Božy ì peras'ceragaŭ âgo; ì z'bârog sâbe tam nâ raz ì nâ dva.

11. І ўстрывожылася сэрца цара Сірыйскага з гэтай нагоды, і паклікаў ён рабоў сваіх і сказаў ім: скажэце мне, хто з вашых мае зносіны з царом Ізраільскім?

Ì ŭstryvožylasâ sêrca cara Sîryjskaga z gêtaj nagody, ì paklikaŭ ên raboŭ svaih ì skazaŭ im: skažèce mne, hto z vašyh mae znosiny z carom Ìzrail'skim?

12. І сказаў адзін слуга ягоны: ніхто, гаспадару мой цар; а Елісей прарок, які ў Ізраіля, пераказвае цару Ізраільскаму і тыя словы, якія ты кажаш у спальні тваёй.

Ì skazaŭ adzîn sluga âgony: nihto, gaspadaru moj car; a Elisej prarok, âkì ŭ Ìzrailâ, perakazvae caru Ìzrail'skamu ì tyâ slovy, âkiâ ty kažaš u spal'ni tvaëj.

13. І сказаў ён: ідзеце, даведайцеся, дзе ён; я пашлю і вазьму яго. І данесьлі яму і казалі: вось, ён у Датаіме.

Ì skazaŭ ên: idzece, davedajcesâ, dze ên; â pašlû ì vaz'mu âgo. Ì danes'li âmu ì skazali: vos', ên u Dataïme.

14. І паслаў туды коні і калясьніцы і шмат войска. І прыйшлі ноччу і акружылі горад.

Ì paslaŭ tudy koni ì kalâs'nicy ì šmat vojska. Ì pryjšli nočču ì akružyli gorad.

15. Раніцай служка чалавека Божага ўстаў і выйшаў; і вось, войска вакол горада і коні і калясьніцы. І сказаў яму слуга ягоны: шкада, гаспадару мой! што нам рабіць?

Ranicaj služka čalaveka Božaga ŭstaŭ ì vyjšaŭ; ì vos', vojska vakol gorada ì koni ì kalâs'nicy. Ì skazaŭ âmu sluga âgony: škada, gaspadaru moj! što nam rabic'?

16. І сказаў ён: ня бойся, бо тых, якія з намі, больш, чым тых, якія зь імі.

Ì skazaŭ ên: nâ bojsâ, bo tyh, âkiâ z namì, bol's', čym tyh, âkiâ z' imì.

17. І маліўся Елісей і казаў: Госпадзе! разамкні яму вочы, каб ён убачыў. І разамкнуў Гасподзь вочы слуге, і ён убачыў, і вось, уся гара

напоўнена конямі і калясьніцамі вогненнымі вакол Елісея.

Ì maliÿsâ Elisej ì kazaÿ: Gospadze! razamkni âmu vočy, kab ën ubačyÿ. Ì razamknuÿ Gaspodz' vočy sluze, ì ën ubačyÿ, ì vos', usâ gara napoÿnena konâmi ì kalâs'nicami vognennymi vakol Eliseâ.

18. Калі пайшлі да яго Сірыйцы, Елісей памаліўся Госпаду і сказаў: спадобі іх сьлепатою. І Ён спадобіў іх сьлепатою па слове Елісея.

Kali pajšli da âgo Siryjcy, Elisej pamaliÿsâ Gospadu ì skazaÿ: spadobi ih s'lepatou. Ì Ën spadobiÿ ih s'lepatou pa slove Eliseâ.

19. І сказаў ім Елісей: гэта ня тая дарога і ня той горад; ідзеце за мною, я правяду вас да таго чалавека, якога вы шукаеце. І прывёў іх у Самарыю.

Ì skazaÿ im Elisej: gëta nâ taâ daroga ì nâ toj gorad; idzece za mnoÿ, â pravâdu vas da tago čalaveka, âkoga vy šukaecie. Ì pryvëÿ ih u Samaryû.

20. Калі яны прыйшлі ў Самарыю, Елісей сказаў: Госпадзе! разамкні вочы ім, каб яны бачылі. І разамкнуў Гасподзь вочы ім, і ўбачылі, што яны ўсярэдзіне Самарыі.

Kali âny pryjšli ũ Samaryû, Elisej skazaÿ: Gospadze! razamkni vočy im, kab âny bačyli. Ì razamknuÿ Gaspodz' vočy im, ì ũbačyli, što âny ũsârèdzine Samaryi.

21. І сказаў цар Ізраільскі Елісею, убачыўшы іх: ці не пабіць іх, бацька мой?

Ì skazaÿ car Izrail'ski Eliseû, ubačyÿšy ih: ci ne pabic' ih, bac'ka moj?

22. І сказаў ён: не забівай. Хіба мечам тваім і лукам тваім ты паланіў іх, каб забіваць іх? Прапануй ім хлеба і вады; няхай ядуць і п'юць, і пойдучь да гаспадара свайго.

Ì skazaÿ ën: ne zabivaj. Hiba mečam tvaim ì lukam tvaim ty palaniÿ ih, kab zabivac' ih? Prapanuj im hleba ì vady; nâhaj âduc' ì p'ÿc', ì pojduc' da

gaspadara svajgo.

23. I прыгатаваў ім вялікі абед, і яны елі і пілі. I адпусьціў іх, і пайшлі да гаспадара свайго. I не хадзілі больш тыя полчышчы Сірыйскія ў зямлю Ізраілеву.

Ì prygatavaŭ ìm vâlikì abed, ì âny eli ì pìli. Ì adpus'ciŭ ih, ì pajšli da gaspadara svajgo. Ì ne hadzìli bol's tyâ polčyščy Siryjskiâ ŭ zâmlû Ìzrailevu.

24. Пасьля таго сабраў Вэенадад, цар Сірыйскі, усё войска сваё і выступіў, і аблажыў Самарыю.

Pas'lâ tago sabraŭ Vèenadad, car Siryjskì, usë vojska svaë ì vystupiŭ, ì ablažyŭ Samaryû.

25. I быў вялікі голад у Самарыі, калі яны аблажылі яе, так што асьліная галава прадавалася па восемдзесят сікляў срэбра, і чацьвёртая частка каба галубінага памёту - па пяць сікляў срэбра.

Ì byŭ vâlikì golad u Samaryì, kalì âny ablažyli âe, tak što as'linaâ galava pradavalasâ pa vosemdzesât siklâŭ srèbra, ì čac'vértaâ častka kaba galubìnaga pamëtu - pa pãc' siklâŭ srèbra.

26. Аднойчы цар Ізраільскі праходзіў па сьцяне, і жанчына зь лямантам казалася яму: памажы, гаспадару мой цар.

Adnojčy car Ìzrail'skì prahodziŭ pa s'câne, ì žančyna z' lâmantam kazala âmu: pamažy, gaspadaru moj car.

27. I сказаў ён: калі не паможа табе Гасподзь, з чаго я памагу табе? ці з гумна, ці з чавільні?

Ì skazaŭ ën: kalì ne pamoža tabe Gaspodz', z čago â pamagu tabe? cì z gumna, cì z čavil'ni?

28. I сказаў ёй цар: што табе? I сказала яна: гэтая жанчына казалася мне: аддай свайго сына, зьмямо яго сёньня, а сына майго зьмямо заўтра.

Ì skazaŭ ëj car: što tabe? Ì skazala âna: gètaâ žančyna kazala mne: addaj

svajgo syna, z'âmo âgo sën'nâ, a syna majgo z'âmo zaŭtra.

29. І згатавалі мы майго сына, і зьелі яго. І я сказала ёй на другі дзень: аддай жа твайго сына, і зьямо яго. Але яна схавала свайго сына.

Ĭ zgatavali my majgo syna, Ĭ z'eli âgo. Ĭ â skazala ěj na drugi dzen': addaj Źa tvajgo syna, Ĭ z'âmo âgo. Ale âna shavala svajgo syna.

30. Цар, выслухаўшы словы жанчыны, падраў вопратку на сабе; і праходзіў ён па сьцяне, і народ бачыў, што вярэта на самім целе ягоным.

Car, vysluhaŭšy slovy Źančyny, padraŭ vopratku na sabe; Ĭ prahodziŭ ěn pa s'câne, Ĭ narod bačyŭ, što vârèta na samim cele âgonym.

31. І сказаў: няхай тое і тое зробіць мне Бог, і яшчэ болей зробіць, калі застанецца галава Елісея, сына Сафатавага, на ім сёньня.

Ĭ skazaŭ: nâhaj toe Ĭ toe zrobic' mne Bog, Ĭ âščè bolej zrobic', kali zastanecca galava Eliseâ, syna Safatavaga, na Ĭm sën'nâ.

32. А Елісей сядзеў у сваім доме і старцы сядзелі ў яго. І паслаў цар чалавека ад сябе. Перш чым прыйшоў пасланы да яго, ён сказаў старцам: бачыце, што гэты сын забойцы паслаў зьняць зь мяне галаву? Глядзецце, калі прыйдзе пасланец, зачынеце дзьверы і прыцісьніце яго дзьвярмі. А вось і тупат ног гаспадара яго за ім!

A Elisej sâdzeŭ u svaim dome Ĭ starcy sâdzeli ŭ âgo. Ĭ paslaŭ car čalaveka ad sâbe. Perš čym pryjšoŭ paslany da âgo, ěn skazaŭ starcam: bačyce, što gèty syn zaboicy paslaŭ z'nâc' z' mâne galavu? Glâdzece, kali pryjdzе paslanec, začynece dz'very Ĭ prycis'nice âgo dz'vârmì. A vos' Ĭ tupat nog gaspadara âgo za Ĭm!

33. Яшчэ гаварыў ён зь імі, і вось пасланец прыходзіць да яго, і сказаў: вось якое бедства ад Госпада! чаго мне далей чакаць ад Госпада?

Âščè gavaryŭ ěn z' Ĭmì, Ĭ vos' paslanec pryhodzic' da âgo, Ĭ skazaŭ: vos'

âkoe bedstva ad Gospada! čago mne dalej čakac' ad Gospada?

7 Кіраўнік

1. І сказаў Елісей: выслухайце слова Гасподняе: так кажа Гасподзь: заўтра гэтым часам мера лепшай мукі будзе па сіклі, дзьве меры ячменю па сіклі, каля брамы Самарыі.

Ì skazaŭ Elisej: vysluhajce slova Gaspodnâe: tak kaža Gaspodz': zaŭtra gèтым часам мера lepšaj mukì budze pa sikli, dz've mery âčmenû pa sikli, kalâ bramy Samaryi.

2. І адказваў саноўнік, на руку якога апіраўся цар, чалавеку Божаму, і сказаў: калі б Гасподзь і адчыніў вокны на небе, дык і тады ці можа гэта быць? І сказаў той: вось убачыш сваімі вачыма, але есьці гэтага ня будзеш.

Ì adkazvaŭ sanoŭnik, na ruku âkoga apiraŭsâ car, čalaveku Božamu, i skazaŭ: kalì b Gaspodz' i adčyniŭ vokny na nebe, dyk i tady ci moža gèta byc'? Ì skazaŭ toj: vos' ubačyš svaimi vačyma, ale es'ci gètaga nâ budzeš.

3. Чатыры чалавекі пракажоныя былі каля ўваходу ў браму і казалі яны адзін аднаму: што нам сядзець тут, чакаючы сьмерці?

Čatyry čalaveki prakažonyâ byli kalâ ŭvahodu ŭ bramu i kazali âny adzìn adnamu: što nam sâdzec' tut, čakaŭčy s'merci?

4. Калі рашымся мы пайсьці ў горад, дык у горадзе голад, і мы там памром, а калі сядзець тут, дык таксама памром. Хадзем лепей у табар Сірыйскі: калі пакінуць нас жывых, будзем жыць, а калі заб'юць, памром.

Kalì rašymsâ my pajs'ci ŭ gorad, dyk u goradze golad, i my tam pamrom, a kalì sâdzec' tut, dyk taksama pamrom. Hadzem lepej u tabar Siryjski: kalì

pakīnuc' nas žyvyh, budzem žyc', a kalì zab'ûc', pamrom.

5. І ўсталі на досьвітку, каб ісьці ў табар Сірыйскі. І прыйшлі да краю табара Сірыйскага, і вось, няма там ніводнага чалавека.

Ì ŭstali na dos'vitku, kab is'ci ŭ tabar Siryjski. Ì pryjšli da kraû tabara Siryjskaga, i vos', nâma tam nìvodnaga čalaveka.

6. Гасподзь зрабіў так, што табару Сірыйскаму пачуўся стукат калясьніц і ржаньне коней, шум войска вялікага. І сказалі яны адзін аднаму: мусіць, наняў супроць нас цар Ізраільскі цароў Хэтэйскіх і Егіпецкіх, каб пайсьці на нас.

Gaspodz' zrabìŭ tak, što tabaru Siryjskamu pačuŭsâ stukat kalâs'nìc i ržan'ne konej, šum vojska vâlikaga. Ì skazali âny adzìn adnamu: music', nanâŭ suproc' nas car Ìzrail'ski caroŭ Hètèjskih i Egìpeckih, kab pajs'ci na nas.

7. І ўсталі і пабеглі на досьвітку, і пакінулі намёты свае, і коней сваіх, і аслоў сваіх, увесь табар, як ён быў, і пабеглі, ратуючыся.

Ì ŭstali i pabegli na dos'vitku, i pakìnuli namëty svae, i konej svaih, i asloŭ svaih, uves' tabar, âk ên byŭ, i pabegli, ratuŭčysâ.

8. І прыйшлі тыя пракажоныя да краю табара, і ўвайшлі ў адзін намёт, і елі і пілі, узялі адтуль срэбра, і золата і вопратку, і пайшлі і схавалі.

Пайшлі яшчэ ў іншы намёт, і там узялі, і пайшлі і схавалі.

Ì pryjšli tyâ prakažonyâ da kraû tabara, i ŭvajšli ŭ adzìn namët, i eli i pilì, uzâli adtul' srèbra, i zolata i vopratku, i pajšli i shavali. Pajšli âščè ŭ ìnšy namët, i tam uzâli, i pajšli i shavali.

9. І сказалі адзін аднаму: ня так мы робім. Дзень гэты - дзень радаснай весткі, калі мы замарудзім і будзем чакаць ранішняга сьвятла, дык упадзе на нас віна. Хадземце ж і паведамім дому царскаму.

Ì skazali adzìn adnamu: nâ tak my robìm. Dzen' gèty - dzen' radasnaj vestki,

kali my zamarudzim i budzem čakac' ranišnâga s'vâtla, dyk upadze na nas vîna. Hadzemce ž i pavedamim domu carskamu.

10. I прыйшлі, і паклікалі брамнакаў гарадскіх, і расказалі ім, кажучы: мы хадзілі ў табар Сірыйскі, і вось, няма там ніводнага чалавека, ні голасу чалавечага, а толькі коні прывязаныя, і аслы прывязаныя, і намёты, як якія яны ёсьць.

Ì pryjšli, i paklikali bramnikaŭ garadskih, i raskazali im, kažučy: my hadzili ŭ tabar Siryjski, i vos', nâma tam nivodnaga čalaveka, ni golasu čalavečaga, a tol'ki koni pryvâzanyâ, i asly pryvâzanyâ, i namëty, âk âkiâ âny ës'c'.

11. I паклікалі брамнакаў, і яны перадалі вестку ў сам палац царскі.

Ì paklikali bramnikaŭ, i âny peradali vestku ŭ sam palac carski.

12. I ўстаў цар уначы, і сказаў слугам сваім: скажу вам, што робяць з намі Сірыйцы. Яны ведаюць, што мы церпім голад, і выйшлі з табара, каб схавацца ў полі, думваючы так: калі яны выйдучь з горада, мы захопім іх жывых і ўворвемся ў горад.

Ì ŭstaŭ car unačy, i skazaŭ slugam svaim: skažu vam, što robâc' z nami Siryjcy. Âny vedaŭc', što my cerpim golad, i vyjšli z tabara, kab shavacca ŭ poli, думаŭчы так: kali âny vyjduc' z gorada, my zahopim ih žyvyh i ŭvorvemsâ ŭ gorad.

13. I адказваў адзін, што слугаваў пры ім, і сказаў: хай возьмуць пяць з астатніх коней, што засталіся ў горадзе і пашлем, і пабачым.

Ì adkazvaŭ adzîn, što slugavaŭ pry im, i skazaŭ: haj voz'muc' pâc' z astatnih konej, što zastalisâ ŭ goradze i pašlem, i pabačym.

14. I ўзялі дзьве пары коней, запрэжаных у калясьніцы. I паслаў цар сьледам Сірыйскаму войску, сказаўшы: ідзеце, паглядзеце.

Ì ŭzâli dz've pary konej, zaprëžanyh u kalâs'nicy. Ì paslaŭ car s'ledam Siryjskamu vojsku, skazaŭшы: idzece, paglâdzece.

15. І ехалі за ім да Ярдана, і вось уся дарога ўсланаая вопраткай і рэчамі, якія пакідалі Сірыйцы пры пасьпешлівых уцёках сваіх. І вярнуліся пасланцы, і данесьлі цару.

Ì ehalì za ìm da Árdana, ì vos' usâ daroga ŭslanaâ vopratkaj ì rèčamì, âkiâ pakìdali Sírjicy pry pas'pešlívyyh ucëkah svaih. Ì vârnulisâ paslancy, ì danes'li caru.

16. І выйшаў народ, і разрабаваў табар Сірыйскі, і была мера лепшай мукі па сіклі, паводле слова Гасподняга.

Ì vyjšaŭ narod, ì razrabavaŭ tabar Sírjyski, ì byla mera lepšaj mukì pa sikli, pavodle slova Gaspodnâga.

17. І цар паставіў таго саноўніка, на руку якога абапіраўся, каля брамы; і растаптаў яго народ у браме, і ён памёр, як сказаў чалавек Божы, які гаварыў, калі прыходзіў да яго цар.

Ì car pastaviŭ tago sanoŭnika, na ruku âkoga abapiraŭsâ, kalâ bramy; ì rastaptaŭ âgo narod u brame, ì ën pamër, âk skazaŭ čalavek Božy, âki gavaryŭ, kalì pryhodziŭ da âgo car.

18. Калі чалавек Божы гаварыў так цару: дзьве меры ячменю па сіклі, і мера лепшай мукі па сіклі будуць заўтра гэтым часам каля брамы Самарыі,

Kalì čalavek Božy gavaryŭ tak caru: dz've mery âčmenû pa sikli, ì mera lepšaj mukì pa sikli buduc' zaŭtra gèтым časam kalâ bramy Samaryì,

19. тады адказваў гэты саноўнік чалавеку Божаму і сказаў: калі б Гасподзь і адчыніў вокны на небе, дык і тады ці можа такое быць? А ён сказаў: убачыш на свае вочы, але есьці гэтага ня будзеш.

tady adkazvaŭ gèты sanoŭnik čalaveku Božamu ì skazaŭ: kalì b Gaspodz' ì adčyniŭ vokny na nebe, dyk ì tady cì moža takoe byc'? A ën skazaŭ: ubačyš na svae vočy, ale es'ci gètaga nâ budzeš.

20. Так і збылося зь ім: і затаптаў яго народ у браме, і ён памёр.

Tak i zbylosâ z' im: i zataptaŭ âgo narod u brame, i ěn paměr.

8 Кіраўнік

1. І казаў Елісей жанчыне, сына якое ён уваскрэсіў: устань, і йдзі, ты і дом твой, і пажыві там, дзе можаш пажыць, бо наслаў Гасподзь голад, і ён прыйдзе на гэтую зямлю на сем гадоў.

Ì kazaŭ Elisej žančyne, syna âkoe ěn uvaskrèsiŭ: ustan', i jdzi, ty i dom tvoj, i pažyvi tam, dze možaš pažyc', bo naslaŭ Gaspodz' golad, i ěn pryjdzе na gètuŭ zâmlŭ na sem gadoŭ.

2. І ўстала тая жанчына, і зрабіла паводле слова Божага; і пайшла яна і дом яе, і жыла ў зямлі Філістымскай сем гадоў.

Ì ŭstala taâ žančyna, i zrabila pavodle slova Božaga; i pajšla âna i dom âe, i žyla ŭ zâmli Filistymskaj sem gadoŭ.

3. Празь сем гадоў вярнулася гэтая жанчына зь зямлі Філістымскай і прыйшла прасіць цара за дом свой і поле сваё.

Praz' sem gadoŭ vârnulasâ gètaâ žančyna z' zâmli Filistymskaj i pryjšla prasic' cara za dom svoj i pole svaë.

4. Цар якраз гутарыў з Гіезіем, слугою чалавека Божага, і сказаў: раскажы мне ўсё пра выдатнае, што зрабіў Елісей.

Car âkraz gutaryŭ z Gieziem, slugoŭ čalaveka Božaga, i skazaŭ: raskažy mne ŭsë pra vydatnae, što zrabiŭ Elisej.

5. І тым часам як ён расказваў цару, што той уваскрэсіў памерлага, жанчына, сына якое ён уваскрэсіў, прасіла цара за дом свой і за поле сваё. І сказаў Гіезій: гаспадару мой цар, гэтая тая самая жанчына і той самы сын яе, якога ўваскрэсіў Елісей.

Ì tym časam âk ěn raskazvaŭ caru, što toj uvaskrèsiŭ pamerlaga, žančyna, syna âkoe ěn uvaskrèsiŭ, prasila cara za dom svoj ì za pole svaë. Ì skazaŭ Giezij: gaspadaru moj car, gèta taâ samaâ žančyna ì toj samy syn âe, âkoga ŭvaskrèsiŭ Elisej.

6. I спытаўся цар у жанчыны, і яна расказала яму. I даў ёй цар аднаго прыдворніка, сказаўшы: вярнуць ёй усё, што ёй належыць, і ўсе прыбыткі з поля, з таго дня, як яна пакінула зямлю, да сёньня.

Ì spytaŭsâ car u žančyny, ì âna raskazala âmu. Ì daŭ ěj car adnago prydvornika, skazaŭšy: vârnuc' ěj usë, što ěj naležyc', ì ŭse prybytki z polâ, z tago dnâ, âk âna pakinula zâmlû, da sën'nâ.

7. I прыйшоў Елісей у Дамаск, калі Вэнадад цар Сірыйскі, быў хворы. I данесьлі яму, кажучы: прыйшоў чалавек Божы сюды.

Ì pryjšoŭ Elisej u Damask, kalì Vènadad car Siryjskì, byŭ hvory. Ì danes'li âmu, kažučy: pryjšoŭ čalavek Božy sŭdy.

8. I сказаў цар Азаілу: вазьмі ў рукі свае дарунак і йдзі насустрач чалавеку Божаю, і спытайся ў Госпада празь яго, кажучы: ці папраўлюся я ад гэтай хваробы?

Ì skazaŭ car Azailu: vaz'mi ŭ ruki svaе darunak ì jdzi nasustrač čalaveku Božamu, ì spytajsâ ŭ Gospada praz' âgo, kažučy: ci papraŭlŭsâ â ad gètaj hvaroby?

9. I пайшоў Азаіл насустрач яму, і ўзяў дарунак у рукі свае і ўсяго найлепшага ў Дамаску, колькі могуць несцьці сорак вярблюдаў, і прыйшоў і стаў перад абліччам ягоным, і сказаў: сын твой Вэнадад, цар Сірыйскі, паслаў мяне да цябе папытацца: ці папраўлюся я ад гэтай хваробы?

Ì pajšoŭ Azail nasustrač âmu, ì ŭzâŭ darunak u ruki svaе ì ŭsâgo najlepšaga ŭ Damasku, kol'ki moguc' nes'ci sorak vârblŭdaŭ, ì pryjšoŭ ì staŭ perad

abliččam âgonym, i skazaŭ: syn tvoj Vènadad, car Sîryjski, paslaŭ mâne da câbe papytacca: ci papraŭlûsâ â ad gètaj hvaroby?

10. I сказаў яму Елісей: ідзі скажы яму: выздаравееш. Аднак жа адкрыў мне Гасподзь, што ён памрэ.

Ì skazaŭ âmu Elisej: idzi skažy âmu: vyzdaraveeš. Adnak ža adkryŭ mne Gaspodz', što ên pamrè.

11. I скіраваў на яго Елісей позірк свой, і так заставаўся, аж зьбянтэжыў яго, і заплакаў чалавек Божы.

Ì skiravaŭ na âgo Elisej pozirk svoj, i tak zastavaŭsâ, až z'bântèžyŭ âgo, i zaplakaŭ čalavek Božy.

12. I сказаў Азаіл: чаго гаспадар мой плача? I сказаў ён: таму, што я ведаю, якога ліха наробиш ты сынам Ізраілевым; крэпасьці іхнія папаліш, а юнакоў іхніх пазабіваеш мечам, і немаўлят іхніх паб'еш, і цяжарных у іх пасячэш.

Ì skazaŭ Azail: čago gaspadar moj plača? Ì skazaŭ ên: tamu, što â vedaŭ, âkoga liha narobiš ty synam Ìzrailevym; krèpas'ci ihniâ papališ, a ûnakoŭ ihnih pazabivaeš mečam, i nemaŭlât ihnih pab'eš, i câžarnyh u ih pasâčèš.

13. I сказаў Азаіл: што такое раб твой, сабака, каб мог зрабіць такую вялікую справу? I сказаў Елісей: укажаў мне Гасподзь у табе цара Сірыі.

Ì skazaŭ Azail: što takoe rab tvoj, sabaka, kab mog zrabic' takuŭ vâlikuŭ spravu? Ì skazaŭ Elisej: ukazaŭ mne Gaspodz' u tabe cara Sîryi.

14. I пайшоў ён ад Елісея, і прыйшоў да гаспадара свайго. I сказаў яму гэты: што казаў табе Елісей? I сказаў: ён казаў мне, што ты паправішся.

Ì pajšoŭ ên ad Eliseâ, i pryjšoŭ da gaspadara svajgo. Ì skazaŭ âmu gèty: što kazaŭ tabe Elisej? Ì skazaŭ: ên kazaŭ mne, što ty papravišsâ.

15. А на другі дзень ён узяў коўдру, намачыў яе вадою і паклаў на твар ягоны, і той памёр. I зацараваў Азаіл замест яго.

A na drugi dzen' ěn uzâŭ koŭdru, namačyŭ âe vadoŭ i paklaŭ na tvar âgony, i toj paměr. Ĭ zacaravaŭ Azail zamest âgo.

16. У пяты год Ёрама, сына Ахава, цара Ізраільскага, зацараваў Ёрам, сын Ёсафатаў, цар Юдэйскі:

U pâty god Ęrama, syna Ahava, cara Ĭzrail'skaga, zacaravaŭ Ęram, syn Ęsafataŭ, car Ŭdèjski:

17. трыццаць два гады было яму, калі зацараваў, і восем гадоў цараваў у Ерусаліме;

tryccac' dva gady bylo âmu, kalì zacaravaŭ, i vosem gadoŭ caravaŭ u Erusalime;

18. і хадзіў шляхам цароў Ізраільскіх, як рабіў дом Ахаваў, бо дачка Ахава была жонкаю яго, і рабіў благое ў вачах Госпада.

i hadziŭ šlâham caroŭ Ĭzrail'skih, âk rabiŭ dom Ahavaŭ, bo dačka Ahava byla žonkaŭ âgo, i rabiŭ blagoe ŭ vačah Gospada.

19. Аднак не хацеў Гасподзь загубіць Юду, дзеля Давіда, раба Свайго, бо Ён абяцаў даць яму сьвяцільню ў дзецях ягоных на ўсе часы.

Adnak ne haceŭ Gaspodz' zagubic' Ŭdu, dzelâ Davida, raba Svajgo, bo Ęn abâcaŭ dac' âmu s'vâcil'nŭ ŭ dzecâh âgonyh na ŭse časy.

20. У дні ягоныя выступіў Эдом з-пад рукі Юды, і паставілі яны над сабою цара.

U dni âgonyâ vystupiŭ Ędom z-pad ruki Ŭdy, i pastavili âny nad saboŭ cara.

21. І пайшоў Ёрам у Цаір, і ўсе калясьніцы зь ім; і ўстаў ён уначы, і пабіў Ідумянаў, якія акружалі яго, і начальнікаў над калясьніцамі, але народ уцёк у намёты свае.

Ĭ pajšoŭ Ęram u Cair, i ŭse kalâs'nicy z' im; i ŭstaŭ ěn unačy, i pabiŭ Ĭdumèânaŭ, âkiâ akružali âgo, i načal'nikaŭ nad kalâs'nicami, ale narod ucěk u naměty svae.

22. І выступіў Эдом з-пад рукі Юды да сёньняшняга дня. У той самы час выступіла і Ліўна.

Ì vystupiũ Èdom z-pad ruki Ûdy da sën'nâšnâga dnâ. U toj samy čas vystupila i Liũna.

23. Астатняе пра Ёрама і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Ęrama i pra ũsë, što ën zrabiu, napisana ũ letapise carou Ędëjskih.

24. І спачыў Ёрам з бацькамі сваімі, і пахаваны з бацькамі сваімі ў горадзе Давідавым. І зацараваў Ахозія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyũ Ęram z bac'kami svaimi, i pahavany z bac'kami svaimi ũ goradze Davidavym. Ę zacaravaũ Ahoziâ, syn âgony, zamest âgo.

25. У дванаццаты год Ёрама, сына Ахава, цара Ізраільскага, зацараваў Ахозія, сын Ёрама, цара Юдэйскага:

U dvanaccaty god Ęrama, syna Ahava, cara Ęzrail'skaga, zacaravaũ Ahoziâ, syn Ęrama, cara Ędëjskaga:

26. дваццаць два гады было Ахозію, калі зацараваў, і адзін год валадарыў у Ерусаліме. А імя маці ягонай Гатолія, дачка Амврыя, цара Ізраільскага.

dvaccac' dva gady bylo Ahoziũ, kali zacaravaũ, i adzin god valadaryũ u Erusalime. A imâ maci âgonaj Gatoliâ, dačka Amvryâ, cara Ęzrail'skaga.

27. І хадзіў шляхам дома Ахававага, і рабіў благое ў вачах Гасподніх, падобна дому Ахававаму, бо ён быў у радстве з домам Ахававым.

Ì hadziũ šlâham doma Ahavavaga, i rabiũ blagoe ũ vačah Gaspodnih, padobna domu Ahavavamu, bo ën byũ u radstve z domam Ahavavym.

28. І пайшоў ён зь Ёрамам, сынам Ахава, на вайну з Азаілам, царом Сірыйскім, у Рамот Галаадскі, і паранілі Сірыйцы Ёрама.

Ì pajšoŭ ěn z' Ęramam, synam Ahava, na vajnu z Azailam, carom Siryjskìm, u Ramot Galaadskì, ì paranìli Siryjcy Ęrama.

29. І вярнуўся Ёрам цар, каб лячыцца ў Ізраэлі ад ранаў, якія прычынілі яму Сірыйцы ў Рамоце, калі ён ваяваў з Азаілам, царом Сірыйскім. І Ахозія, сын Ёрама, цар Юдэйскі, прыйшоў наведаць Ёрама, сына Ахава, у Ізраэль, бо ён быў хворы.

Ì vârnũsâ Ęram car, kab lâčycsa ŭ Ìzrèelì ad ranaŭ, âkiâ pryčynìli âmu Siryjcy ŭ Ramoce, kalì ěn vaâvaŭ z Azailam, carom Siryjskìm. Ì Ahoziâ, syn Ęrama, car Ŭdèjskì, pryjšoŭ navedac' Ęrama, syna Ahava, u Ìzrèel', bo ěn byŭ hvory.

9 Кіраўнік

1. Елісей прарок паклікаў аднаго з сыноў прарокавых і сказаў яму: аперажы сьцёгны свае і вазьмі гэты посуд з алеем у руку тваю, і йдзі ў Рамот Галаадскі;

Elisej prarok paklikaŭ adnago z synoŭ prarokavyh ì skazaŭ âmu: aperažy s'cëgny svae ì vaz'mì gèty posud z aleem u ruku tvaŭ, ì jdzi ŭ Ramot Galaadskì;

2. прыйшоўшы туды, знайдзі там Іуя, сына Ёсафата, сына Намэсіевага, і падыдзі, і скажы яму выйсці з асяродзьдзя братоў свах, і ўвядзі яго ва ўнутраны пакой;

pryjšoŭšy tudy, znajdzi tam Iuâ, syna Ęsafata, syna Namèsievaga, ì padydzi, ì skažy âmu vyjs'ci z asârodz'dzâ bratoŭ svah, ì ŭvâdzi âgo va ŭnutrany pakoŭ;

3. і вазьмі посуд з алеем, і вылі на галаву ягоную, і скажы: так кажа Гасподзь: памазваю цябе ў цара над Ізраілем. Потым адчыні дзьверы, і бяжы, і не чакай.

*ì vaz'mì posud z aleem, ì vyli na galavu âgonuû, ì skažy: tak kaža Gaspodz':
pamazvaû câbe ů cara nad Ìzrailem. Potym adčynì dz'very, ì bâžy, ì ne čakaj.*

4. I пайшоў хлопец, слуга прарока, у Рамот Галаадскі,

Ì pajšoŭ hlopec, sluga praroka, u Ramot Galaadski,

5. і прыйшоў. I вось сядзяць ваеначальнікі, і сказаў: у мяне слова да
цябе, ваеначальніча. I сказаў Іуй: да каго з усіх нас? I сказаў ён: да цябе,
ваеначальніча.

*ì pryjšoŭ. Ì vos' sâdzâc' vaenačal'nikì, ì skazaŭ: u mâne slova da câbe,
vaenačal'niča. Ì skazaŭ Iuj: da kago z usih nas? Ì skazaŭ ën: da câbe,
vaenačal'niča.*

6. I ўстаў ён, і ўвайшоў у дом. I хлопец выліў алей на галаву ягоную, і
сказаў яму: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: памазваю цябе ў цара над
народам Гасподнім, над Ізраілем,

*Ì ůstaŭ ën, ì ůvajšoŭ u dom. Ì hlopec vyliŭ alej na galavu âgonuû, ì skazaŭ
âmu: tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: pamazvaû câbe ů cara nad narodam
Gaspodnim, nad Ìzrailem,*

7. і ты знішчыш дом Ахава, гаспадара твайго, каб Мне адпомсьціць за
кроў рабоў Маіх прарокаў і за кроў усіх рабоў Гасподніх, якія загінулі ад
рукі Езавэлі;

*ì ty z'niščyš dom Ahava, gaspadara tvajgo, kab Mne adpoms'cic' za kroŭ
raboŭ Maih prarokaŭ ì za kroŭ usih raboŭ Gaspodnih, âkiâ zagìnuli ad ruki
Ezavèli;*

8. і загіне ўвесь дом Ахава, і знішчу ў Ахава таго, хто мочыцца да
сьцяны, і замкнутага і таго, хто застаўся ў Ізраіле,

*ì zagìne ůves' dom Ahava, ì z'nišču ů Ahava tago, hto močycca da s'câny, ì
zamknutaga ì tago, hto zastaŭsâ ů Ìzraile,*

9. і зраблю дом Ахава, як дом Ераваама, сына Наватавага, і як дом

Ваасы, сына Ахіінага;

ì zrablû dom Ahava, âk dom Eravaama, syna Navatavaga, ì âk dom Vaasy, syna Ahiïnaga;

10. А Езавэль зжаруць сабакі на полі Ізрэельскім, і ніхто не пахавае яе. І адчыніў дзьверы і ўцёк.

A Ezavèl' zžaruc' sabakì na poli Ìzrèel'skìm, ì nihito ne pahavae âe. Ì adčyniũ dz'very ì ũcëk.

11. І выйшаў Іуй да слуг гаспадара свайго, і сказалі яму: ці зь мірам ты? Навошта прыходзіў гэты апантанец да цябе? І сказаў ім: вы ведаеце гэтага чалавека і што ён кажа.

Ì vyjšaũ Ìuj da slug gaspadara svajgo, ì skazali âmu: ci z' miram ty? Navošta pryhodziũ gèty apantanec da câbe? Ì skazaũ im: vy vedaece gètaga čalaveka ì što ën kaža.

12. І сказалі: няпраўда, скажы нам. І сказаў ён: тое і тое ён сказаў мне, кажучы: так кажа Гасподзь: памазваю цябе ў цара над Ізраілем.

Ì skazali: nâpraũda, skažy nam. Ì skazaũ ën: toe ì toe ën skazaũ mne, kažučy: tak kaža Gaspodz': pamazvaũ câbe ũ cara nad Ìzrailem.

13. І паспяшаліся яны і ўзялі кожны вопратку сваю, і падаслалі яму на самых прыступках, і затрубілі ў трубу, і сказалі: зацаруй Іуй!

Ì paspâšalisâ âny ì ũzâli kožny vopratku svaũ, ì padaslali âmu na samyh prystupkah, ì zatrubili ũ trubu, ì skazali: zacaruj Ìuj!

14. І паўстаў Іуй, сын Ёсафата, сына Намэсіевага, супроць Ёрама; а Ёрам быў з усімі Ізраільцамі ў Рамофе Галаадскім на варце супроць Азаіла, цара Сірыйскага.

Ì paũstaũ Ìuj, syn Ěsafata, syna Namèsievaga, suproc' Ěrama; a Ěram byũ z usimi Ìzrail'cânami ũ Ramofe Galaadskìm na varce suproc' Azaila, cara Siryjskaga.

15. Зрэшты сам цар Ёрам вярнуўся, каб лячыцца ў Ізраэлі ад ран, якія прычынілі яму Сірыйцы, калі ён ваяваў з Азаілам, царом Сірыйскім. І сказаў Іуй: калі вы згодныя, дык няхай ніхто ня сыходзіць з горада, каб ісьці падаць вестку ў Ізраэлі.

Zrèšty sam car Ęram vârnũsâ, kab lâčycsa ũ Ęzrèeli ad ran, âkiâ pryčynili âmu Siryjcy, kalì Ęn vaâvaŭ z Azailam, carom Siryjskim. Ę skazaŭ Ęuj: kalì vy zgodnyâ, dyk nâhaj nihto nâ syhodzic' z gorada, kab is'ci padac' vestku ũ Ęzrèeli.

16. І сеў Іуй на каня, і паехаў у Ізраэль, дзе ляжаў Ёрам і куды Ахозія, цар Юдэйскі, прыйшоў наведаць Ёрама.

Ę seŭ Ęuj na kanâ, ì paehaŭ u Ęzrèel', dze lâžaŭ Ęram ì kudy Ahoziâ, car Ŭdèjski, pryjšoŭ navedac' Ęrama.

17. На вежы ў Ізраэлі стаяў дзорца, і ўбачыў ён полчышча Іуевае, калі яно ішло, і сказаў: полчышча бачу я. І сказаў Ёрам: вазьмі вершніка, і пашлі насустрач ім, і няхай скажа: ці зь мірам?

Na vežy ũ Ęzrèeli staâŭ dazorca, ì ũbačyŭ Ęn polčyšča Ęuevae, kalì âno išlo, ì skazaŭ: polčyšča baču â. Ę skazaŭ Ęram: vaz'mì veršnika, ì pašli nasustrač ìm, ì nâhaj skaža: cì z' mìram?

18. І выехаў вершнік на кані насустрач яму, і сказаў: так кажа цар: ці зь мірам? І сказаў Іуй: што табе да міру? Едзь за мною. І данёс дзорца, і сказаў: даехаў да іх, але не вяртаецца.

Ę vyehaŭ veršnik na kanì nasustrač âmu, ì skazaŭ: tak kaža car: cì z' mìram? Ę skazaŭ Ęuj: što tabe da mìru? Edz' za mnoŭ. Ę danës dazorca, ì skazaŭ: daehaŭ da ih, ale ne vârtaecca.

19. І паслалі другога вершніка, і ён прыехаў да іх, і сказаў: так кажа цар: ці зь мірам? І сказаў Іуй: што табе да міру? Едзь за мною.

Ę paslali drugoga veršnika, ì Ęn pryehaŭ da ih, ì skazaŭ: tak kaža car: cì z'

mìram? Ì skazaŭ Ìuj: što tabe da mìru? Edz' za mnoû.

20. I данёс дазорца, сказаўшы: даехаў да іх і не вяртаецца. А паходка, як быццам Іуева, сына Намэсіевага, бо ён едзе імкліва.

Ì danës dazorca, skazaŭšy: daehaŭ da ih ì ne vârtaecca. A pahodka, âk byccam Ìueva, syna Namèsievaga, bo ën edze imkliva.

21. I сказаў Ёрам: запрагай. I запрэгли калясьніцу ягоную. I выступіў Ёрам, цар Ізраільскі, і Ахозія, цар Юдэйскі, кожны на калясьніцы сваёй. I выступілі насустрач Іую, і сустрэліся зь ім на полі Навутэя Іэрэліцяніна.

Ì skazaŭ Ęram: zapragaj. Ì zaprègli kalâs'nìcu âgonuû. Ì vystupiŭ Ęram, car Ìzrail'ski, ì Ahoziâ, car Ūdèjski, kožny na kalâs'nìcy svaëj. Ì vystupilì nasustrac' Ìuû, ì sustrèlisâ z' ìm na poli Navutèâ Ìèrèlicânina.

22. I калі ўбачыў Ёрам Іуя, дык сказаў: ці зь мірам Іуй? I сказаў ён: які мір пры любаблудстве Езавэлі, маці тваёй, і пры многіх яе чарадзействах?

Ì kalì ŭbačyŭ Ęram Ìuâ, dyk skazaŭ: cì z' mìram Ìuj? Ì skazaŭ ën: âkì mìr pry Ìûbabludstve Ezavèlì, macì tvaëj, ì pry mnogih âe čaradzejstvah?

23. I павярнуў Ёрам рукі свае, і пабег, і сказаў Ахозію: здрада, Ахозія!

24. А Іуй напяў лук рукою сваёю, і пацэліў Ёраму паміж плячэй ягоных, і прайшла страла праз сэрца яго, і ўпаў ён на калясьніцы сваёй.

A Ìuj napâŭ luk rukou svaëû, ì pacèliŭ Ęramu pamìž plâčèj âgonyh, ì prajšla strala praz sèrca âgo, ì ŭpaŭ ën na kalâs'nìcy svaëj.

25. I сказаў Іуй Бідэкару, саноўніку свайму: вазьмі, кінь яго на дзялянку поля Навутэя Іэрэліцяніна, бо ўспомні, як мы з табою ехалі ўдвух за Ахавам, бацькам ягоным, і як Гасподзь сказаў на яго такое прароцтва.

Ì skazaŭ Ìuj Bidèkaru, sanoŭniku svajmu: vaz'mì, kìn' âgo na dzâlânku polâ

Navutèâ Ìzrèelicânina, bo ůspomni, âk my z tabouê ehali ůdvuh za Ahavam, bac'kam âgonym, i âk Gaspodz' skazaů na âgo takoe praroctva.

26. Сапраўды кроў Навутэя і кроў сыноў ягоных бачыў Я ўчора, кажа Гасподзь, і адпомшчу табе на гэтым полі. Дык вось, вазьмі, кінь яго на поле, паводле слова Гасподняга.

Sapraůdy kroů Navutèâ i kroů synouê âgonyh bačyů Â ůčora, kaža Gaspodz', i adpomšču tabe na gètym poli. Dyk vos', vaz'mi, kìn' âgo na pole, pavodle slova Gaspodnâga.

27. Ахозія, цар Юдэйскі, убачыўшы гэта, пабег па дарозе да дома, што ў садзе. І пагнаўся за ім Іўй, і сказаў: і яго беце на калясьніцы. Гэта было на пагорку Гур, што каля Іўлеама. І пабег ён у Мэгідон, і памёр там.

Ahoziâ, car Ůdèjski, ubačyůšy gèta, pabeg pa daroze da doma, što ů sadze. Ì pagnaůsâ za im Ìuj, i skazaů: i âgo bece na kalâs'nicy. Gèta bylo na pagorku Gur, što kalâ Ìůleama. Ì pabeg ên u Mègìdon, i pamër tam.

28. І адвезьлі яго рабы ягоныя ў Ерусалім, і пахавалі яго ў магільніцы ягонай, з бацькамі ягонымі, у горадзе Давідавым.

Ì advez'li âgo raby âgonyâ ů Erusalim, i pahavali âgo ů magil'nicy âgonaj, z bac'kami âgonymi, u goradze Davidavym.

29. У адзінаццаты год Ёрама, сына Ахава, зацараваў Ахозія ў Юдэі.

U adzinaccaty god Ęrama, syna Ahava, zacaravaů Ahoziâ ů Ůdèi.

30. І прыбыў Іўй у Ізраэль. А Езавэль, атрымаўшы вестку, нарумяніла твар свой і ўбрала галаву сваю, і глядзела ў акно.

Ì prybyů Ìuj u Ìzrèel'. A Ezavèl', atrymaůšy vestku, narumânìla tvar svoj Ì ůbrala galavu svaů, i glâdzela ů akno.

31. Калі Іўй увайшоў у браму, яна сказала: ці мір Замврыю, забойцу гаспадара свайго?

Kali Ìuj uvajšoŭ u bramû, âna skazala: cì mîr Zamvryû, zaboïcu gaspadara svajgo?

32. I падняў ён твар свой да акна і сказаў: хто са мною, хто? I выглянулі да яго два, тры еўнухі.

Ì padnâŭ ën tvar svoj da akna ì skazaŭ: hto sa mnoû, hto? Ì vyglânulì da âgo dva, try eŭnuhì.

33. I сказаў ён: выкіньце яе. I выкінулі яе. I пырснула кроў яе на сьцяну і на коней, і растапталі яе.

Ì skazaŭ ën: vykîn'ce âe. Ì vykînulì âe. Ì pyrsnula kroŭ âe na s'cânu ì na konej, ì rastaptalì âe.

34. I прыйшоў Ёў, і еў, і піў, і сказаў: знайдзеце гэтую праклятую і пахавайце яе, бо царская дачка яна.

Ì pryjšoŭ Ìuj, ì eŭ, ì piŭ, ì skazaŭ: znajdzece gètuû praklâtuû ì pahavajce âe, bo carskaâ dačka âna.

35. I пайшлі хаваць яе, і не знайшлі ад яе нічога, апрача чэрапа, і ног, і кісьцяў рук.

Ì pajšli havac' âe, ì ne znajšli ad âe ničoga, aprača čèrapa, ì nog, ì kîs'câŭ ruk.

36. I вярнуліся, і данесьлі яму. I сказаў ён: такое было слова Госпада, якое Ён мовіў праз раба Свайго Ёлью Фэсьвіцянiна, сказаўшы: на полі Ізраэльскім зжаруць сабакі цела Езавэлі,

Ì vârnulîsâ, ì danes'li âmu. Ì skazaŭ ën: takoe bylo slova Gospada, âkoe Ën moviŭ praz raba Svajgo Ìl'Û Fès'vicânîna, skazaŭšy: na polì Ìzrèel'skîm zžaruc' sabakî cела Ezavèlì,

37. і будзе труп Езавэлі на дзялянцы Ізраэльскай, як гной на полі, так што ніхто ня скажа: гэта Езавэль.

ì budze trup Ezavèlì na dzâlâncy Ìzrèel'skaj, âk gnoj na polì, tak što nihto nâ skaža: gèta Ezavèl'.

10 Кіраўнік

1. У Ахава было семдзесят сыноў у Самарыі. І напісаў Іуй лісты, і паслаў у Самарыю начальнікам Ізрэельскім, старэйшынам і выхавальнікам дзяцей Ахававых, такога зместу:

U Ahava bylo semdzesât synoŭ u Samaryi. I napisaŭ Iuj listy, i paslaŭ u Samaryû načal'nikam Izrèel'skim, starèjšynam i vyhaval'nikam dzâcej Ahavavyh, takoga z'mestu:

2. калі прыйдзе вам гэты ліст, дык, як што ў вас і сыны гаспадара вашага, у вас жа і калясьніцы, і коні, і ўмацаваны горад, і зброя,

kali pryjdzje vam gèty list, dyk, âk što ŭ vas i syny gaspadara vašaga, u vas ža i kalâs'nicy, i koni, i ŭmacavany gorad, i zbroâ,

3. выберыце найлепшага і найгоднейшага з сыноў гаспадара свайго, і пасадзеце на трон бацькі ягонага, і ваюйце за дом гаспадара свайго.

vyberyce najlepšaga i najgodnejšaga z synoŭ gaspadara svajgo, i pasadzece na tron bac'ki âgonaga, i vaŭjce za dom gaspadara svajgo.

4. Яны вельмі спалохаліся і казалі: вось, два цары не ўстаялі перад ім, як жа нам устаяць?

Âny vel'mi spalohalisâ i skazali: vos', dva cary ne ŭstaâli perad im, âk ža nam ustaâc'?

5. І паслаў начальнік над домам царскім, і начальнік горада, і старэйшыны, і выхавальнікі да Іуя сказаць: мы рабы твае, і што скажаш нам, тое і зробім; мы нікога не паставім царом, што заўгодна табе, тое і рабі.

I paslaŭ načal'nik nad domam carskim, i načal'nik gorada, i starèjšyny, i vyhaval'nikì da Iuâ skazac': my raby tvae, i što skažaš nam, toe i zrobim; my

nikoga ne pastavim carom, što zaŭgodna tabe, toe i rabi.

6. I napisaŭ ěn im list drugi raz takì: kalì vy mae i slova majgo sluhaecea, dyk vazmece galovy synoŭ gaspadara svajgo, i pryjdzece da miane zaŭtra ŭ gèty čas u Izrèelʹ.

Ì napisaŭ ěn im list drugi raz takì: kalì vy mae i slova majgo sluhaecea, dyk vazmece galovy synoŭ gaspadara svajgo, i pryjdzece da miane zaŭtra ŭ gèty čas u Izrèelʹ.

7. Kalì daišoŭ da ih list, âny ŭzâli carskih synoŭ, i zakaloli ih - semdzesât çalavek, i paklali galovy ihniâ ŭ kašy, i paslali da âgo ŭ Izrèelʹ.

Kalì daišoŭ da ih list, âny ŭzâli carskih synoŭ, i zakaloli ih - semdzesât çalavek, i paklali galovy ihniâ ŭ kašy, i paslali da âgo ŭ Izrèelʹ.

8. I pryjšoŭ poslanec, i danës âmu, i skazaŭ: prynesli galovy synoŭ carskih. I skazaŭ ěn: raskladzece ih na dzève kuçy kalâ ŭvahodu ŭ bramû, da ranicy.

Ì pryjšoŭ poslanec, i danës âmu, i skazaŭ: prynesli galovy synoŭ carskih. Ì skazaŭ ěn: raskladzece ih na dzève kuçy kalâ ŭvahodu ŭ bramû, da ranicy.

9. Ranicaj ěn vyjšaŭ, i staŭ, i skazaŭ usâmu narodu: vy ne vinavatyâ. Vos' â paŭstaŭ suproc' gaspadara majgo, i zabiŭ âgo, a ih usih hto zabiŭ?

Ranicaj ěn vyjšaŭ, i staŭ, i skazaŭ usâmu narodu: vy ne vinavatyâ. Vos' â paŭstaŭ suproc' gaspadara majgo, i zabiŭ âgo, a ih usih hto zabiŭ?

10. Vedajce ž çâper, što ne ŭpadze na zâmlû nivodnae slova Gospada, âkoe ěn moviŭ pra dom Ahava: Gaspodz' zradiŭ toe, što moviŭ praz raba Svajgo Il'lu.

Vedajce ž çâper, što ne ŭpadze na zâmlû nivodnae slova Gospada, âkoe ěn moviŭ pra dom Ahava: Gaspodz' zradiŭ toe, što moviŭ praz raba Svajgo Il'lu.

11. I addaŭ luy smerci ŭsich, xto jaščè zastaŭaŭsja z doma Ahava ŭ Izrèeli,

і ўсіх вяльможаў ягоных, і блізкіх ягоных, і сьвятароў ягоных, так што не засталася ад яго ніводнага ацалелага.

Ì addaŭ Ìuj s'mercì ũsìh, hto âščè zastavaŭsâ z doma Ahava ũ Ìzrèeli, ì ũsìh vâl'možaŭ âgonyh, ì blizkih âgonyh, ì s'vâtaroŭ âgonyh, tak što ne zastalosâ ad âgo nìvodnaga acalelaga.

12. І ўстаў, і пайшоў, і прыйшоў у Самарыю. Па дарозе пры Бэт-Экэдзе пастухоўскім,

Ì ũstaŭ, ì pajšoŭ, ì pryjšoŭ u Samaryû. Pa daroze pry Bèt-Èkèdze pastuhoŭskìm,

13. сустрэў Іуй братаў Ахозіі, цара Юдэйскага, і сказаў: хто вы? Яны казалі: мы браты Ахозіі, ідзём даведацца пра здароўе сыноў цара і сыноў гаспадарыні.

sustrèŭ Ìuj bratoŭ Ahoziì, cara Ûdèjskaga, ì skazaŭ: hto vy? Âny skazali: my braty Ahoziì, idzëm davedacca pra zdarouë synoŭ cara ì synoŭ gaspadaryni.

14. І сказаў ён: вазьмеце іх жывых. І ўзялі іх жывых, і закалолі іх - сорак два чалавекі, каля калодзежа Бэт-Экэда, і не засталася зь іх ніводнага.

Ì skazaŭ èn: vaz'mece ih žyvyh. Ì ũzâli ih žyvyh, ì zakaloli ih - sorak dva čalaveki, kalâ kalodzeža Bèt-Èkèda, ì ne zastalosâ z' ih nìvodnaga.

15. І паехаў адтуль і сустрэўся зь Ёнадавам, сынам Рыхававым, які ішоў насустрач яму, і прывітаў яго, і сказаў яму: ці прыхіляецца тваё сэрца,

як маё да твайго сэрца? І сказаў Ёнадаў: так. Калі так, дык дай руку тваю. І падаў ён руку сваю, і падняў ён яго да сябе ў калясьніцу,

Ì paehaŭ adtul' ì sustrèŭsâ z' Ènadavam, synam Ryhavavym, âki išoŭ nasustrač âmu, ì pryvitaŭ âgo, ì skazaŭ âmu: ci pryhilâecca tvaë sèrca, âk maë da tvajgo sèrca? Ì skazaŭ Ènadaŭ: tak. Kalì tak, dyk daj ruku tvaû. Ì padaŭ èn ruku svaû, ì padnâŭ èn âgo da sâbe ũ kalâs'nìcu,

як маё да твайго сэрца? І сказаў Ёнадаў: так. Калі так, дык дай руку тваю. І падаў ён руку сваю, і падняў ён яго да сябе ў калясьніцу,

16. і сказаў: едзь са мною і глядзі на руплівасьць маю за Госпада. І

пасадзілі яго ў калясьніцу.

ì skazaŭ: edz' sa mnoû ì glâdzi na ruplìvas'c' maû za Gospada. Ì pasadzilì âgo ŭ kalâs'nìcu.

17. Прыехаўшы ў Самарыю, ён забіў усіх, хто заставаўся ў Ахава ў Самарыі, так што зусім вынішчыў яго, паводле слова Госпада, якое Ён мовіў Ільлю.

Pryehaŭšy ŭ Samaryû, ên zabiŭ usih, hto zastavaŭsâ ŭ Ahava ŭ Samaryi, tak što zusim vyniščyŭ âgo, pavodle slova Gospada, âkoe Ęn moviŭ Il'lu.

18. І сабраў Іуй увесь народ і сказаў ім: Ахаў мала служыў Ваалу; Іуй будзе служыць яму больш.

Ì sabraŭ Ìuj uves' narod ì skazaŭ im: Ahaŭ mala služyŭ Vaalu; Ìuj budze služyc' âmu bol'sh.

19. Дык вось, паклічце да мяне ўсіх прарокаў Ваала, усіх службітоў ягоных і ўсіх сьвятароў ягоных, каб ніхто ня быў адсутны, бо ў мяне будзе вялікая ахвяра Ваалу. А кожны, хто ня зьявіцца, не застанецца жывы. Іуй рабіў гэта з хітрым намерам, каб зьнішчыць службітоў Ваала.

Dyk vos', pakličce da mâne ŭsih prarokaŭ Vaala, usih službitoŭ âgonyh ì ŭsih s'vâtaroŭ âgonyh, kab nihto nâ byŭ adsutny, bo ŭ mâne budze vâlikaâ ahvâra Vaalu. A kožny, hto nâ z'âvicca, ne zastanecca žyvy. Ìuj rabiŭ gèta z hitrym nameram, kab z'niščyc' službitoŭ Vaala.

20. І сказаў Іуй: назначце сьвяточны сход дзеля Ваала. І абвясьцілі сход.

Ì skazaŭ Ìuj: naznačce s'vâtočny shod dzelâ Vaala. Ì abvâs'cili shod.

21. І паслаў Іуй па ўсім Ізраілі, і прыйшлі ўсе службіты Ваала; не засталася ніводнага чалавека, хто ня прыйшоў бы; і ўвайшлі ў дом Ваалаў, і напоўніўся дом Ваалаў ад краю да краю.

Ì paslaŭ Ìuj pa ŭsim Izraili, ì pryjšli ŭse službity Vaala; ne zastalosâ nivodnaga

čalaveka, hto nâ pryjšoŭ by; i ŭvajšli ŭ dom Vaalaŭ, i napoŭniŭsâ dom Vaalaŭ ad kraŭ da kraŭ.

22. I сказаў ён рызьніку: прынясі вопратку ўсіх служак Ваала. I ён прынёс ім вопратку.

Ĭ skazaŭ ёn ryz'niku: prynâsi vopratku ŭsich služak Vaala. Ĭ ёn prynёs im vopratku.

23. I ўвайшоў Іуй з Ёнадавам, сынам Рыхававым, у дом Ваалаў, і сказаў служкам Ваала: разведайце і разгледзьце, ці няма сярод вас каго з службітоў Гасподніх, бо тут павінны быць толькі адны службіты Ваала.

Ĭ ŭvajšoŭ Ĭuj z Ęnadavam, synam Ryhavavym, u dom Vaalaŭ, i skazaŭ služkam Vaala: raz'vedajce i razgledz'ce, ci nâma sârod vas kago z službitoŭ Gaspodnih, bo tut pavinny byc' tol'ki adny službity Vaala.

24. I прыступілі яны да ўчынення ахвяраванняў і цэласпаленьняў. А Іуй паставіў па-за домам восемдзесят чалавек і сказаў: душа таго, у каго выратуецца хто-небудзь зь людзей, якіх я аддаю вам у рукі, будзе замест душы таго, хто выратаваўся.

Ĭ prystupili âny da ŭčynen'nâ ahvâravan'nâŭ i cèlaspalen'nâŭ. A Ĭuj pastaviŭ pa-za domam vosemdzesât čalavek i skazaŭ: duša tago, u kago vyratuecca hto-nebudz' z' lŭdzej, âkih â addaŭ vam u ruki, budze zamest dušy tago, hto vyratavaŭsâ.

25. Калі закончана было цэласпаленьне, Іуй сказаў скараходам і начальнікам: ідзеце, беце іх, каб ніводзін не ацалеў. I пабілі іх вастрыём меча, кінулі іх скараходы і начальнікі, і пайшлі ў горад, дзе было капішча Ваалавае,

Kali zakončana bylo cèlaspalen'ne, Ĭuj skazaŭ skarahodam i načal'nikam: idzece, bece ih, kab nivodzìn ne acaleŭ. Ĭ pabilì ih vasteryëm meča, kìnulì ih skarahody i načal'nikì, i pajšli ŭ gorad, dze bylo kapišča Vaalavae,

26. і вынеслі статуі з капішча Ваалавага і спалілі іх,

ì vynes'li statui z kapišča Vaalavaga ì spalili ih,

27. і разьбілі статую Ваала, і разбурылі капішча Ваалавае; і зрабілі зь яго месца нечысьці да сёньня.

ì raz'bili statuu Vaala, ì razburyli kapišča Vaalavae; ì zrabili z' âgo mesca nečys'ci da sën'nâ.

28. І вынішчыў Іуй Ваала зь зямлі Ізраільскай.

Ì vuniščuŭ Iuj Vaala z' zâmlì Ìzrail'skaj.

29. У астатнім ад грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіля ў грэх, ад іх не адступаў Іуй, - ад залатых цялят, якія ў Вэфілі, і якія ў Дане.

U astatnim ad grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âkì ŭvëŭ Ìzrailâ ŭ grèh, ad ih ne adstupaŭ Iuj, - ad zalatyh câlât, âkiâ ŭ Vèfilì, ì âkiâ ŭ Dane.

30. І сказаў Гасподзь Іую: за тое, што ты ахвотна зрабіў, што было справядліва ў вачах Маіх, выканаў над домам Ахававым усё, што было на сэрцы ў Мяне, сыны твае да чацьвёртага роду будуць сядзець на троне Ізраілевым.

Ì skazaŭ Gaspodz' Iuu: za toe, što ty ahvotna zrabiu, što bylo spravâdliva ŭ vačah Maih, vykanaŭ nad domam Ahavavym usë, što bylo na sèrcy ŭ Mâne, syny tvae da čac'vërtağa rodu buduc' sâdzec' na trone Ìzrailevym.

31. Але Іуй не стараўся хадзіць у законе Госпада Бога Ізраілевага ад усяго сэрца. Ён не адступаўся ад грахоў Ераваама, які ўвёў Ізраіля ў грэх.

Ale Iuj ne staraŭsâ hadzic' u zakone Gospada Boga Ìzrailevaga ad usâgo sèrca. Èn ne adstupaŭsâ ad grahoŭ Eravaama, âkì ŭvëŭ Ìzrailâ ŭ grèh.

32. У тыя дні пачаў Гасподзь адразаць часткі ад Ізраільцянаў, і пабіваў іх Азаіл ва ўсіх межах Ізраілевых.

U tyâ dni pačaŭ Gaspodz' adrazac' častki ad Izrail'cânaŭ, i pabivaŭ ih Azail va ŭsih mežah Izrailevyh.

33. На ўсход ад Ярдана, усю зямлю Галаад, калена Гадава, Рувімава, Манасііна, пачынаючы ад Ароера, што пры патоку Арноне, і Галаад і Васан.

Na ŭshod ad Ārdana, usû zâmlû Galaad, kalena Gadava, Ruvimava, Manasiina, pačynaŭčy ad Aroera, što pry patoku Arnone, i Galaad i Vasan.

34. Астатняе пра Іуя і пра ўсё, што ён зрабіў, і пра мужныя подзвігі яго напісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Iuâ i pra ŭsë, što ën zrabìŭ, i pra mužnyâ podz'vigì âgo napisana ŭ letapise caroŭ Izrail'skih.

35. І спачыў Іуй з бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў Самарыі. І зацараваў Ёахаз, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Iuj z bac'kami svaimi, i pahavalì âgo ŭ Samaryi. Ì zacaravaŭ Ėahaz, syn âgonu, zamest âgo.

36. А часу валадарання Іуя над Ізраілем, у Самарыі, было дваццаць восем гадоў.

A času valadaran'nâ Iuâ nad Izrailem, u Samaryi, bylo dvaccac' vosem gadoŭ.

11 Кіраўнік

1. Гатолія, маці Ахозіі, бачачы, што сын яе памёр, устала і вынішчыла ўсё царскае племя.

Gatoliâ, maci Ahoziì, bačačy, što syn âe pamër, ustala i vyniščyla ŭsë carskae plemâ.

2. Але Ёсавеф, дачка цара Ёрама, сястра Ахозіі, узяла Ёаса, сына Ахозіі, і

тайна зъвяла яго з атачэньня забіваных сыноў царскіх, яго і карміцельку ягоную, у пасьцельны пакой; і схавалі яго ад Гатоліі, і ён ня быў забіты.

Ale Ěsavef, dačka cara Ěrama, sâstra Ahoziì, uzâla Ěasa, syna Ahoziì, ì tajna z'vâla âgo z'atačè'n'nâ zabivanyh synoŭ carskih, âgo ì karmicel'ku âgonuû, u pas'cel'ny pakoj; ì shavali âgo ad Gatoliì, ì èn nâ byŭ zabity.

3. І хавалі яго зь ёю ў доме Гасподнім шэсьць гадоў, тым часам як Гатолія царавала над зямлёю.

Ì havali âgo z' èu ŭ dome Gaspodnim šès'c' gadoŭ, tym časam âk Gatoliâ caravala nad zâmlëu.

4. У сёмы год паслаў Ёдай, і ўзяў сотнікаў зь целаахоўцаў і скараходаў, і прывёў іх да сябе ў дом Гасподні, і ўчыніў зь імі ўгоду, і ўзяў зь іх клятву ў доме Гасподнім, і паказаў ім царскага сына;

U sëmy god paslaŭ Ědaj, ì ŭzâŭ sotnikaŭ z' celaahoŭcaŭ ì skarahodaŭ, ì pryvëŭ ih da sâbe ŭ dom Gaspodni, ì ŭčyniŭ z' imi ŭgodu, ì ŭzâŭ z' ih klâtvu ŭ dome Gaspodnim, ì pakazaŭ im carskaga syna;

5. і даў ім загад, сказаўшы: вось, што вы зрабеце: трэцяя частка з вас, з тых, што прыходзяць у суботу, будзе трымаць варту пры царскім доме;

ì daŭ im zagad, skazaŭšy: vos', što vy zrabece: trècââ častka z vas, z tyh, što pryhodzâc' u subotu, budze trymac' vartu pry carskim dome;

6. трэцяя частка каля брамы Сур, і трэцяя частка каля брамы ззаду целаахоўцаў, і трымайце варту дома, каб ня было якое пашкоды;

trècââ častka kalâ bramy Sur, ì trècââ častka kalâ bramy zzadu celaahoŭcaŭ, ì trymajce vartu doma, kab nâ bylo âkoe paškody;

7. і дзьве часткі з вас, з усіх, што адыходзяць у суботу, будуць трымаць варту каля дома Гасподняга дзеля цара;

ì dz've častki z vas, z usih, što adyhodzâc' u subotu, buduc' trymac' vartu

kalâ doma Gaspodnâga dzelâ cara;

8. і атачэце цара з усіх бакоў, кожны са зброяй сваёй у руцэ сваёй; і хто ўвайшоў бы ў рады, той хай будзе забіты; і будзьце пры цары, калі ён выходзіць і калі ўваходзіць.

ì atačèce cara z usih bakoŭ, kožny sa zbroâj svaëj u rucè svaëj; ì hto ŭvajšoŭ by ŭ rady, toj haj budze zabity; ì budz'ce pry cary, kalì ën vyhodzic' ì kalì ŭvahodzic'.

9. І зрабілі сотнікі ўсё, што загадаў Ёдай сьвятар і ўзялі кожны людзей сваіх, што прыходзяць у суботу і што адыходзяць у суботу, і прыйшлі да Ёдая сьвятара.

Ì zrabili sotnikì ŭsë, što zagadaŭ Ędaj s'vâtar ì ŭzâli kožny lûdzej svaih, što pryhodzâc' u subotu ì što adyhodzâc' u subotu, ì pryjšli da Ędaâ s'vâtara.

10. І раздаў сьвятар сотнікам дзіды і шчыты цара Давіда, якія былі ў доме Гасподнім.

Ì razdaŭ s'vâtar sotnikam dzidy ì ščyty cara Davida, âkiâ byli ŭ dome Gaspodnim.

11. І сталі скараходы, кожны са зброяй ў руцэ сваёй, з правага боку дома да левага боку дома, каля ахвярніка і каля дома, вакол цара.

Ì stali skarahody, kožny sa zbroâj ŭ rucè svaëj, z pravaga boku doma da levaga boku doma, kalâ ahvârніка ì kalâ doma, vakol cara.

12. І вывеў ён царскага сына, і ўсклаў на яго царскі вянок і кляйноды, і ўцаравалі яго, і памазалі яго, і пляскалі ў далоні і ўсклікалі: хай жыве цар!

Ì vyveŭ ën carskaga syna, ì ŭsklaŭ na âgo carskì vânok ì klâjnody, ì ŭcaravali âgo, ì pamazali âgo, ì plâskali ŭ daloni ì ŭsklikali: haj žyve car!

13. І пачула Гатолія голас народу, які бег, і пайшла да народу ў дом Гасподні.

Ì pačula Gatoliâ golas narodu, âkì beg, ì pajšla da narodu ů dom Gaspodni.

14. I бачыць, і вось цар стаіць на ўзвышэньні, паводле звычаю, і князі і трубы каля цара; і ўвесь народ зямлі радуецца, і трубяць у трубы. I падрала Гатолія вопратку на сабе, і закрычала: змова! змова!

Ì bačyc', ì vos' car staic' na ůzvyšèn'ni, pavodle zvyčaû, ì knâzi ì truby kalâ cara; ì ůves' narod zâmlì raduecca, ì trubâc' u truby. Ì padrala Gatoliâ vopratku na sabe, ì zakryčala: zmov! zmov!

15. I даў загад Ёдай сьвятар сотнікам, начальнікам над войскам, і сказаў ім: выведзіце яе за рады, а хто пойдзе за ёю, забівайце мечам, бо сьвятар думаў, каб не забілі яе ў доме Гасподнім.

Ì daů zagad Ędaj s'vâtar sotnikam, načal'nikam nad vojskam, ì skazaů im: vyvedzice âe za rady, a hto pojdze za ëû, zabivajce mečam, bo s'vâtar dumaů, kab ne zabilì âe ů dome Gaspodnim.

16. I далі ёй месца, і яна прайшла праз уваход конскі да дома царскага, і аддадзена сьмерці там.

Ì dalì ëj mesca, ì âna prajšla praz uvahod konskì da doma carskaga, ì addadzena s'merci tam.

17. I заключыў Ёдай заповіт паміж Госпадам і царом і народамі, каб ён быў народам Гасподнім, і паміж царом і народамі.

Ì zaklûčyů Ędaj zapavet pamiž Gospadam ì carom ì narodam, kab ën byů narodam Gaspodnim, ì pamiž carom ì narodam.

18. I пайшоў увесь народ зямлі ў дом Ваала, і разбурылі ахвярнікі яго, і выявы ягоныя зусім пабілі, і Матфана, жраца Ваалавага, забілі перад ахвярнікамі. I ўстанавіў сьвятар нагляд над домамі Гасподнімі.

Ì pajšoů uves' narod zâmlì ů dom Vaala, ì razburyli ahvârniki âgo, ì vyâvy âgonyâ zusim pabilì, ì Matfana, žraca Vaalavaga, zabilì perad ahvârnikami. Ì ůstanaviů s'vâtar naglâd nad domam Gaspodnim.

19. І ўзяў сотнікаў і целаахоўцаў і скараходаў і ўвесь народ зямлі, і праводзілі цара з дома Гасподняга, і прыйшлі па дарозе праз браму целаахоўцаў у дом царскі; і ён сеў на троне цароў.

Ì ŭzâŭ sotnikaŭ ì celaahoŭcaŭ ì skarahodaŭ ì ŭves' narod zâmlì, ì pravodzili cara z doma Gaspodnâga, ì pryjšli pa daroze praz bramû celaahoŭcaŭ u dom carski; ì ên seŭ na trone caroŭ.

20. І весяліўся ўвесь народ зямлі, і горад супакоіўся. А Гатолію ўсьмерцілі мечам у царскім доме.

Ì vesâliŭsâ ŭves' narod zâmlì, ì gorad supakoiŭsâ. A Gatoliŭ ŭs'mercili mečam u carskim dome.

21. Сем гадоў было Ёасу, калі зацараваў.

Sem gadoŭ bylo Ęasu, kalì zacaravaŭ.

12 Кіраўнік

1. У сёмы год Іуя зацараваў Ёас і сорак гадоў валадарыў у Ерусаліме.

Імя маці ягонай Цыўя, зь Вірсавіі.

U sëmy god İuâ zacaravaŭ Ęas ì sorak gadoŭ valadaryŭ u Erusalime. İmâ macì âgonaj Cyŭâ, z' Vîrsavîi.

2. І рабіў Ёас спадабнае ў вачах Гасподніх ва ўсе дні свае, пакуль настаўляў яго сьвятар Ёдаі;

Ì rabiŭ Ęas spadobnae ŭ vačah Gaspodnih va ŭse dni svae, pakul' nastauŭlâŭ âgo s'vâtar Ędaj;

3. толькі вышыні ня былі адменены; народ яшчэ прыносіў ахвяры і дымленьні на вышынях.

tol'ki vyšynì nâ byli admeneny; narod âščè prynosiŭ ahvâry ì dymlen'nì na vyšynâh.

4. І сказаў Ёас сьвятарам: усё срэбра, якое пасьвячаецца, якое прыносяць у дом Гасподні, срэбра ад тых, што праходзяць, срэбра, якое ўносіцца за кожную душу паводле ацэнкі, усё срэбра, колькі каму нагодзіць на сэрца, прынесьці ў дом Гасподні.

Ì skazaŭ Ęas s'vâtaram: usë srèbra, âkoe pas'vâčaecca, âkoe prynosâc' u dom Gaspodni, srèbra ad tyh, što prahodzâc', srèbra, âkoe ũnosicca za kožnuŭ dušu pavodle acènki, usë srèbra, kol'ki kamu nahodzic' na sèrca, prynes'ci ũ dom Gaspodni.

5. хай бяруць сьвятары сабе, кожны ў свайго знаёмага, і хай папраўляюць яны пашкоджанае ў храме, усюды, дзе знойдзецца пашкода.

haj bâruc' s'vâtary sabe, kožny ũ svajgo znaëmaga, i haj papraŭlâuc' âny paškodžanae ũ hrame, usûdy, dze znojdzecca paškoda.

6. Але як да дваццаць трэцяга года цара Ёаса сьвятары не папраўлялі пашкодаў у храме,

Ale âk da dvaccac' trècâga goda cara Ęasa s'vâtary ne papraŭlâli paškodaŭ u hrame,

7. дык цар Ёас паклікаў сьвятара Ёдая і сьвятароў і сказаў ім: чаму вы не папраўляеце пашкодаў у храме? Не бярэце ж ад сеньня срэбра ў знаёмых сваіх, а на паправу шкоды ў храме аддайце яго.

dyk car Ęas paklikaŭ s'vâtara Ędaâ i s'vâtaroŭ i skazaŭ im: čamu vy ne papraŭlâece paškodaŭ u hrame? Ne bâreце ž ad sën'nâ srèbra ũ znaëmymh svaih, a na papravu škody ũ hrame addajce âgo.

8. І згадзіліся сьвятары ня браць срэбра ў народу на паправу пашкодаў у храме.

Ì zgadzilisâ s'vâtary nâ brac' srèbra ũ narodu na papravu paškodaŭ u hrame.

9. І ўзяў сьвятар Ёдай адну скрынку, і зрабіў дзірку наверху яе, і

паставіў яе каля ахвярніка з правага боку, дзе ўваходзілі ў дом Гасподні. І клалі туды сьвятары, якія стаялі на варце каля парога, усё срэбра, якое прыносілі ў дом Гасподні.

Ì ŭzâŭ s'vâtar Ędaj adnu skrynku, ì zrabìŭ dzìrku naverse âe, ì pastaviŭ âe kalâ ahvârnikâ z pravaga boku, dze ŭvahodzili ŭ dom Gaspodni. Ì klali tudy s'vâtary, âkiâ staâli na varce kalâ paroga, usë srèbra, âkoe prynosili ŭ dom Gaspodni.

10. І калі бачылі, што многа срэбра ў скрынцы, прыходзіў пісец царскі і першасьвятар, і завязвалі ў мяхі і пералічвалі срэбра, знойдзенае ў доме Гасподнім;

Ì kalì bačyli, što mnoga srèbra ŭ skryncy, pryhodziŭ pìsec carski ì peršas'vâtar, ì zavâzvali ŭ mâhì ì peraličvali srèbra, znojdzенаe ŭ dome Gaspodnim;

11. і аддавалі палічанае срэбра ў рукі майстрам, якія вялі работы і былі прыстаўлены да дома Гасподняга, а яны трацілі яго на цесьляроў і будаўнікоў, якія працавалі ў доме Гасподнім.

ì addavali paličanae srèbra ŭ rukì majstram, âkiâ vâli raboty ì byli prystaŭleny da doma Gaspodnâga, a âny tracili âgo na ces'lâroŭ ì budaŭnikoŭ, âkiâ pracavali ŭ dome Gaspodnim.

12. і на тых, што ладзілі сьцены, і на камнясекаў, а таксама на куплю драўніны і цясанага каменю і на папраўку пашкодаў у доме Гасподнім, і на ўсё, што трацілася на падтрыманьне храма.

ì na tyh, što ladzili s'ceny, ì na kamnâsekaŭ, a taksama na kuplû draŭniny ì câsanaga kamenû ì na papraŭku paškodaŭ u dome Gaspodnim, ì na ŭsë, što tracilasâ na padtryman'ne hrâma.

13. Але ня зроблена было для дома Гасподняга срэбных місак, нажоў, чашаў, труб, усякага начыньня залатога і начыньня срэбнага з срэбра,

што прыносяць у дом Гасподні,

Ale nâ зроблена bylo dlâ doma Gaspodnâga srèbnyh mîsak, nažoŭ, čašaŭ, trub, usâkaga načyn' nâ zalatoga i načyn' nâ srèbnaga z srèbra, što prynosâc' u dom Gaspodni,

14. работным майстрам аддавалі яго, і папраўлялі ім дом Гасподні.

robotnym majstram addavali âgo, i papraŭlâli im dom Gaspodni.

15. І не патрабавалі адказу ў тых людзей, якім даручалі срэбра на раздачу майстрам, бо яны працавалі сумленна.

Î ne patrabavali adkazu ŭ tyh lûdzej, âkim daručali srèbra na razdaču majstram, bo âny pracavali sumlenna.

16. Срэбра за ахвяру па злачынстве і срэбра за ахвяру па грэху ня ўносілі ў дом Гасподні: сьвятарам яно належала.

Srèbra za ahvâru pa zlačynstve i srèbra za ahvâru pa grèhu nâ ŭnosili ŭ dom Gaspodni: s'vâtaram âno naležala.

17. Тады выступіў у паход Азаіл, цар Сірыйскі, і пайшоў вайною на Гет, і ўзяў яго; і намерыўся Азаіл ісьці на Ерусалім.

Tady vystupiŭ u pahod Azail, car Sîryjski, i pajšoŭ vajnoŭ na Get, i ŭzâŭ âgo; i nameryŭsâ Azail is'ci na Erusalim.

18. Але Ёас, цар Юдэйскі, узяў усё ахвяраванае, што ахвяравалі храму Ёсафат, і Ёрам і Ахозія, бацькі ягоныя, цары Юдэйскія, і што ён сам ахвяраваў, і ўсё золата, знойдзенае ў скарбніцах дома Гасподняга і дома царскага, і паслаў Азаілу, цару Сірыйскаму; і ён адступіў ад Ерусаліма.

Ale Ęas, car Ŭdèjski, uzâŭ usë ahvâravanae, što ahvâravali hramu Ęsafat, i Ęram i Ahoziâ, bac'ki âgonyâ, cary Ŭdèjskiâ, i što Ęn sam ahvâravaŭ, i ŭsë zolata, znojdzенаe ŭ skarbnicah doma Gaspodnâga i doma carskaga, i paslaŭ Azailu, caru Sîryjskamu; i Ęn adstupiŭ ad Erusalima.

19. Астатняе пра Ёаса і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Ěasa i pra ũsĕ, što ěn zrabiiŭ, napisana ũ letapise carouŭ Ŭdĕjskih.

20. І паўсталі слугі ягонья, і забілі Ёаса ў доме Міло, на дарозе да Сілы.

Ĭ paŭstali slugi âgonyâ, i zabilì Ěasa ũ dome Milo, na daroze da Sily.

21. Яго забілі слугі ягонья: Ёзакар, сын Шымэаты, і Егазавад, сын Шамэры; і ён памёр, і пахавалі яго з бацькамі ягонымі ў горадзе Давідавым. І зацараваў Амасія, сын ягоны, замест яго.

Āgo zabilì slugi âgonyâ: Ězakar, syn Šymĕaty, i Egazavad, syn Šamĕry; i ěn pamĕr, i pahavali âgo z bac'kami âgonymi ũ goradze Davidavym. Ĭ zacaravaŭ Amasiâ, syn âgony, zamest âgo.

13 Кіраўнік

1. У дваццаць трэці год Ёаса, сына Ахозіінага, цара Юдэйскага, зацараваў Ёахаз, сын Іуя, над Ізраілем у Самарыі, і валадарыў сямнаццаць гадоў,

U dvaccac' trĕcì god Ěasa, syna Ahoziìnaga, cara Ŭdĕjskaga, zacaravaŭ Ěahaz, syn Iuâ, nad Ĭzraillem u Samaryi, i valadaryŭ sâmnaaccac' gadoŭ,

2. і рабіў благое ў вачах Гасподніх, і хадзіў у грахах Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіля ў грэх, і не адставаў ад іх.

i rabiŭ blagoe ũ vačah Gaspodnih, i hadziŭ u grahah Eravaama, syna Navatavaga, âki ũvĕŭ Ĭzrailâ ũ grĕh, i ne adstavaŭ ad ih.

3. І загарэўся гнеў Госпада на Ізраіля, і Ён аддаваў іх у руку Азаіла, цара Сірыйскага, і ў руку Венадада, сына Азаілавага, ва ўсе дні.

Ĭ zagarĕŭsâ gneŭ Gospada na Ĭzrailâ, i Ěn addavaŭ ih u ruku Azaila, cara

Siryjskaga, i ŭ ruku Venadada, syna Azailavaga, va ŭse dni.

4. I памаліўся Ёахаз абліччу Гасподнямү, i пачуў яго Гасподзь, бо бачыў прыгнечанасьць Ізраільцяна, бо цясьніў іх цар Сірыйскі.

Ì pamaliŭsâ Êahaz abličču Gaspodnâmu, i pačuŭ âgo Gaspodz', bo bačuŭ prygnečanas'c' Ìzrail'cân, bo câs'niŭ ih car Siryjskì.

5. I даў Гасподзь Ізраільцянам збаўцу, i выйшлі яны з-пад рукі Сірыйцаў, i жылі сыны Ізраілевыя ў намётах сваіх, як учора i заўчора.

Ì daŭ Gaspodz' Ìzrail'cânam zbaŭcu, i vyjšli âny z-pad rukì Siryjcaŭ, i žyli syny Ìzrailevyâ ŭ namëtah svaih, âk učora i zaŭčora.

6. Аднак не адступалі ад грахоў дома Ераваама, які ўвёў Ізраіля ў грэх; хадзілі ў іх, i дуброва стаяла ў Самарыі.

Adnak ne adstupali ad grahoŭ doma Eravaama, âkì ŭvēŭ Ìzrailâ ŭ grëh; hadzili ŭ ih, i dubrova staâla ŭ Samaryi.

7. У Ёахаза заставалася войска толькі пяцьдзясят вершнікаў, дзесяць калясьніц i дзесяць тысяч пешых, бо вынішчыў іх цар Сірыйскі i абярнуў іх у пыл на патаптаньне.

U Êahaza zastavalasâ vojska tol'ki pâc'dzâsât veršnikaŭ, dzesâc' kalâs'nic i dzesâc' tysâč pešyh, bo vyniščyŭ ih car Siryjskì i abârnuŭ ih u pyl na pataptan'ne.

8. Астатняе пра Ёахаза i пра ўсё, што ён зрабіў, i пра мужныя подзьвігі ягоныя, напісана ў летапісе цараў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Êahaza i pra ŭsë, što ên zrabiŭ, i pra mužnyâ podz'vigì âgonyâ, napisana ŭ letapise caroŭ Ìzrail'skih.

9. I спачыў Ёахаз з бацькамі сваімі, i пахавалі яго ў Самарыі. I зацараваў Ёас, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Êahaz z bac'kami svaimi, i pahavali âgo ŭ Samaryi. Ì zacaravaŭ Êas, syn âgony, zamest âgo.

10. У трыццаць сёмы год Ёаса, цара Юдэйскага, зацараваў Ёас, сын Ёахазаў, над Ізраілем у Самарыі, і валадарыў шаснаццаць гадоў,

U tryccac' semy god Ėasa, cara Ūdèjskaga, zacaravaŭ Ėas, syn Ėahazaŭ, nad Īzrailem u Samaryi, i valadaryŭ šasnaccac' gadoŭ,

11. і рабіў благое ў вачах Гасподніх; не адставаў ад усіх грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіля ў грэх, а хадзіў у іх.

i rabiŭ blagoe ŭ vačah Gaspodnih; ne adstavaŭ ad usih grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvēŭ Īzrailâ ŭ grèh, a hadziŭ u ih.

12. Астатняе пра Ёаса і пра ўсё, што ён зрабіў, і пра мужныя подзвігі ягоныя, як ён ваяваў з Амасіем, царом Юдэйскім, напісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Ėasa i pra ŭsë, što ên zrabiŭ, i pra mužnyâ podz'vigì âgonyâ, âk ên vaâvaŭ z Amasiem, carom Ūdèjskim, napisana ŭ letapise caroŭ Īzrail'skih.

13. І спачыў Ёас з бацькамі сваімі, а Ераваам сеў на троне яго. І пахаваны Ёас у Самарыі з царамі Ізраільскімі.

Ì spačyŭ Ėas z bac'kami svaimi, a Eravaam seŭ na trone âgo. Ì pahavany Ėas u Samaryi z carami Īzrail'skimi.

14. Елісей захварэў на хваробу, ад якое пасья і памёр. І прыйшоў да яго Ёас, цар Ізраільскі, і плакаў над ім, і казаў: бацька мой! бацька мой! калясьніца Ізраіля і коньніца ягоная!

Elisej zahvarèŭ na hvarobu, ad âkoe pas'lâ i pamër. Ì pryjšoŭ da âgo Ėas, car Īzrail'ski, i plakaŭ nad im, i kazaŭ: bac'ka moj! bac'ka moj! kalâs'nica Īzrailâ i kon'nica âgonaâ!

15. І сказаў яму Елісей: вазьмі лук і стрэлы. І ўзяў ён лук і стрэлы.

Ì skazaŭ âmu Elisej: vaz'mi luk i strèly. Ì ŭzâŭ ên luk i strèly.

16. І сказаў цару Ізраільскаму: пакладзі руку тваю на лук. І паклаў ён руку сваю. І паклаў Елісей рукі свае на рукі цара,

Ì skazaŭ caru Ìzrail'skamu: pakladzi ruku tvaŭ na luk. Ì paklaŭ ěn ruku svaŭ. Ì paklaŭ Elisej ruki svaе na ruki cara,

17. і сказаў: адчыні акно на ўсход. І ěн адчыніў. І сказаў Елісей: стрэльні. І ěн стрэліў. І сказаў: гэта страла збавеньня ад Госпада і страла збавеньня супроць Сірыі, і ты паб'еш Сірыйцаў у Атэку дарэшты.

ì skazaŭ: adčynì akno na ŭshod. Ì ěn adčyniŭ. Ì skazaŭ Elisej: strèl'ni. Ì ěn strèliŭ. Ì skazaŭ: gèta strala zbaven'nâ ad Gospada ì strala zbaven'nâ suproc' Siryi, ì ty pab'eš Siryjcaŭ u Atèku darèšty.

18. І сказаў Елісей: вазьмі стрэлы. І ěн узяў. І сказаў цару Ізраільскаму: бі па зямлі. І ўдарыў ěн тры разы, і спыніўся.

Ì skazaŭ Elisej: vaz'mì strèly. Ì ěn uzâŭ. Ì skazaŭ caru Ìzrail'skamu: bì pa zâmlì. Ì ŭdaryŭ ěn try razy, ì spyniŭsâ.

19. І ўгневаўся на яго чалавек Божы і сказаў: трэба было біць пяць ці шэсьць разоў, тады ты пабіў бы Сірыйцаў зусім, а цяпер толькі тры разы паб'еш Сірыйцаў.

Ì ŭgnevaŭsâ na âgo čalavek Božy ì skazaŭ: trèba bylo bìc' pâc' cì šès'c' razoŭ, tady ty pabiŭ by Siryjcaŭ zusìm, a câper tol'ki try razy pab'eš Siryjcaŭ.

20. І памёр Елісей, і пахавалі яго. І полчышчы Маавіцян прыйшлі ў зямлю на другі год.

Ì pamër Elisej, ì pahavalì âgo. Ì polčyščy Maavicân pryjšli ŭ zâmlû na drugi god.

21. І было, што калі хавалі аднаго чалавека, дык, убачыўшы гэта полчышча, пахавальнікі кінулі таго чалавека ў магілу Елісееву, і ěн, падаючы, дакрануўся да касьцей Елісея, і ажыў, і ўстаў на ногі свае.

Ì bylo, što kalì havali adnago čalaveka, dyk, ubačyŭšy gèta polčyšča, pahaval'niki kìnuli tago čalaveka ŭ magilu Eliseevuŭ, ì ěn, padaŭčy,

dakranuŭsâ da kas'cej Eliseâ, i ažyŭ, i ŭstaŭ na nogi svae.

22. Азаіл, цар Сірыйскі, цясьніŭ Ізраільцягн ва ўсе дні Ёахаза.

Azail, car Siryjski, câs'niŭ İzrail'cân va ŭse dni Ėahaza.

23. Але Гасподзь умілажаліўся зь іх і памілаваў іх, і зьвярнуўся да іх дзеля запавету Свайго з Абрагамам, Ісакам і Якавам, і не хацеў знішчыць іх, і не адхіліў іх ад аблічча Свайго дагэтуль.

Ale Gaspodz' umilazaliŭsâ z' ih i pamilavaŭ ih, i z'vârnuŭsâ da ih dzelâ zapavetu Svajgo z Abragamam, İsakam i Âkavam, i ne haceŭ z'niščyc' ih, i ne adhiliŭ ih ad abličča Svajgo dagètul'.

24. І памёр Азаіл, цар Сірыйскі, і зацараваў Венадад, сын ягоны, замест яго.

İ pamër Azail, car Siryjski, i zacaravaŭ Venadad, syn âgony, zamest âgo.

25. І ўзяў назад Ёас, сын Ёахаза, з рукі Венадада, сына Азаілавага, гарады, якія ён узяў вайною з рукі бацькі ягонага, Ёахаза. Тры разы разьбіў яго Ёас і вярнуў гарады Ізраілевыя.

İ ŭzâŭ nazad Ėas, syn Ėahaza, z ruki Venadada, syna Azailavaga, garady, âkiâ ên uzâŭ vajnoŭ z ruki bac'ki âgonaga, Ėahaza. Try razy raz'biŭ âgo Ėas i vârnuŭ garady İzrailevyâ.

14 Кіраўнік

1. У другі год Ёаса, сына Ёахазавага, цара Ізраільскага, зацараваў Амасія, сын Ёаса, цар Юдэйскі:

U drugi god Ėasa, syna Ėahazavaga, cara İzrail'skaga, zacaravaŭ Amasiâ, syn Ėasa, car Ūdèjski:

2. дваццаць пяць гадоў было яму, калі зацараваў, і дваццаць дзевяць гадоў валадарыў у Ерусаліме. Імя маці ягонай Егаадань, зь Ерусаліма.

dvaccac' pâc' gadoŭ bylo âmu, kalì zacaravaŭ, ì dvaccac' dzevâc' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime. Ìmâ macì âgonaj Egaadan', z' Erusalima.

3. І рабіў ён добрае ў вачах Гасподніх, хоць і ня так, як бацька ягоны Давід: ён ва ўсім рабіў так, як бацька яго Ёас.

Ì rabiŭ ën dobrae ŭ vačah Gaspodnih, hoc' ì nâ tak, âk bac'ka âgony David: ën va ŭsim rabiŭ tak, âk bac'ka âgo Ęas.

4. Толькі вышыні ня былі адменены: народ учыняў яшчэ ахвяры і дымленьні на вышынях.

Tol'ki vyšynì nâ byli admeneny: narod učynâŭ âšččè ahvâry ì dymlen'ni na vyšynâh.

5. Калі ўмацавалася царства ў руках яго, тады ён аддаў сьмерці слуг сваіх, якія забілі цара, бацьку ягонага.

Kalì ŭmacavalasâ carstva ŭ rukah âgo, tady ën addaŭ s'merci slug svaih, âkiâ zabilì cara, bac'ku âgonaga.

6. Але дзяцей забойцаў не забіў, бо напісана ў кнізе закона Майсеевага, у якой наказваў Гасподзь, кажучы: не павінны быць каранья сьмерцю бацькі за дзяцей, ні дзеці не павінны быць каранья сьмерцю за бацькоў, а кожны за сваё злачынства павінен быць карань сьмерцю.

Ale dzâcej zabojsaŭ ne zabiŭ, bo napìsana ŭ knìze zakona Majseevaga, u âkoj nakazvaŭ Gaspodz', kažučy: ne pavìnny byc' karanyâ s'mercû bac'ki za dzâcej, nì dzeci ne pavìnny byc' karanyâ s'mercû za bac'koŭ, a kožny za svaë zlačynstva pavìnen byc' karany s'mercû.

7. Ён пабіў дзесяць тысяч Ідумянаў у даліне Саляной, і ўзяў Сэлу вайною, і даў ёй імя Ёктэіл, якое і да сёньня.

Ęn pabiŭ dzesâc' tysâč Ìdumèanaŭ u daline Salânoj, ì ŭzâŭ Sèlu vajnoŭ, ì daŭ ëj imâ Ęktèil, âkoe ì da sën'nâ.

8. Тады паслаў Амасія паслоў да Ёаса, цара Ізраільскага, сына Ёахаза, сына Іуя, сказаць: выйдзі, пабачымся асабіста.

Tady paslaŭ Amasiâ pasloŭ da Ęasa, cara Ęzrail'skaga, syna Ęahaza, syna Ęuâ, skazac': vyjdzì, pabačymsâ asabìsta.

9. І паслаў Ёас, цар Ізраільскі, да Амасііа, цара Юдэйскага, сказаць: цярне, якое на Ліване, паслаў да кедра, які таксама на Ліване, сказаць: аддай дачку сваю за жонку сыну майму. Але прайшлі дзікія зьвяры, што на Ліване, і вытапталі гэтае цярне.

Ì paslaŭ Ęas, car Ęzrail'skì, da Amasiîâ, cara Űdèjskaga, skazac': cârne, âkoe na Livane, paslaŭ da kedra, âkì taksama na Livane, skazac': addaj dačku svaŭ za žonku synu majmu. Ale prajšli dzikiâ z'vâry, što na Livane, ì vytaptali gètae cârne.

10. Ты пабіў Ідумэянаў, і заганарылася сэрца тваё. Вялічайся і сядзі ў сябе дома. Навошта табе распальваць свару сабе на бяду? Загінеш ты і Юда з табою.

Ty pabiŭ Ędumèânaŭ, ì zaganarylasâ sèrca tvaë. Vâličajsâ ì sâdzi ů sâbe doma. Navošta tabe raspal'vac' svaru sabe na bâdu? Zagineš ty ì Űda z taboŭ.

11. Але не паслухаўся Амасія. І выступіў Ёас, цар Ізраільскі, і пабачыліся асабіста ён і Амасія, цар Юдэйскі, у Бэтсамісе, што ў Юдэі.

Ale ne pasluhaŭsâ Amasiâ. Ì vystupiŭ Ęas, car Ęzrail'skì, ì pabačylisâ asabìsta èn ì Amasiâ, car Űdèjskì, u Bètsamìse, što ů Űdèi.

12. І разьбіты былі Юдэі Ізраільцянамі, і разьбегліся па намётах сваіх.

Ì raz'bìty byli Űdèi Ęzrail'cânami, ì raz'beglisâ pa namètah svaih.

13. І Амасію, цара Юдэйскага, сына Ёаса, сына Ахозіі, захапіў Ёас, цар Ізраільскі, у Бэтсамісе, і пайшоў у Ерусалім і разбурыў сьцяну

Ерусалімскаю ад брамы Яфрэмавай да брамаў вуглавых на чатырыста

локцяў.

Ì Amasiù, cara Ûdèjskaga, syna Ěasa, syna Ahoziì, zahapiù Ěas, car Ìzrail'ski, u Bètsamìse, ì pajšoŭ u Erusalim ì razburyŭ s'cânu Erusalimskuù ad bramy Āfrètavaj da bramaŭ vuglavyh na čatyrysta lokcâŭ.

14. І ўзяў усё золата і срэбра, і ўвесь посуд, які знайшоўся ў доме Гасподнім і ў скарбніцах царскага дома, і заложнікаў, і вярнуўся ў Самарыю.

Ì ŭzâŭ usë zolata ì srèbra, ì ŭves' posud, âkì znajšoŭsâ ŭ dome Gaspodnim ì ŭ skarbničah carskaga doma, ì založnikaŭ, ì vârnuišâ ŭ Samaryù.

15. Астатняе пра Ěаса, што ён зрабіў, і пра мужныя подзвігі ягоныя, і як ён ваяваў з Амасіем, царом Юдэйскім, напісанага ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Ěasa, što ën zrabiù, ì pra mužnyâ podz'vigì âgonyâ, ì âk ën vaâvaŭ z Amasiem, carom Ûdèjskim, napìsanaga ŭ letapìse caroŭ Ìzrail'skih.

16. І спачыў Ěас з бацькамі сваімі, і пахаваны ў Самарыі з царамі Ізраільскімі. І зацараваў Ераваам, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ěas z bac'kami svaimi, ì pahavany ŭ Samaryi z carami Ìzrail'skimi. Ì zacaravaŭ Eravaam, syn âgony, zamest âgo.

17. І жыў Амасія, сын Ěасаў, цар Юдэйскі, пасля сьмерці Ěаса, сына Ěахазавага, цара Ізраільскага, пятнаццаць гадоў.

Ì žyŭ Amasiâ, syn Ěasaŭ, car Ûdèjski, pas'lâ s'merci Ěasa, syna Ěahazavaga, cara Ìzrail'skaga, pâtnaccac' gadoŭ.

18. Астатнія дзеі Амасіі запісаны ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatniâ dzei Amasiì zapìsany ŭ letapìse caroŭ Ûdèjskih.

19. І склалі супроць яго змову ў Ерусаліме, і ўцёк ён у Лахіс. І паслалі за ім у Лахіс, і забілі яго там.

Ì sklali suproc' âgo zmovu ŭ Erusalime, ì ŭcëk ën u Lahis. Ì paslali za im u

Lahis, i zabilì âgo tam.

20. I прывезьлі яго на конях, і пахаваны ён быў у Ерусаліме з бацькамі сваімі ў горадзе Давідавым.

Ì pryvez'li âgo na konâh, i pahavany ën byŭ u Erusalime z bac'kami svaimi ŭ goradze Davidavym.

21. I ўзяў увесь народ Юдэйскі Азарыю, якому было шаснаццаць гадоў, і ўзьвялі яго ў цара замест бацькі ягонага Амасія.

Ì ŭzâŭ uves' narod Ūdèjski Azaryû, âkomu bylo šasnaccac' gadoŭ, i ŭz'vâli âgo ŭ cara zamest bac'ki âgonaga Amasiâ.

22. Ён забудоваў Элат і вярнуў яго Юдэі, пасля таго як цар спачыў з бацькамі сваімі.

Ën zabudavaŭ Èlat i vârnuŭ âgo Ūdèi, pas'lâ tago âk car spačyŭ z bac'kami svaimi.

23. У пятнаццаты год Амасіі, сына Ёсавага, цара Юдэйскага, зацараваў Ераваам, сын Ёасаў, цар Ізраільскі, у Самарыі і валадарыў сорак адзін год,

U pâtnaccaty god Amasiì, syna Ësavaga, cara Ūdèjskaga, zacaravaŭ Eravaam, syn Ëasaŭ, car Ìzrail'ski, u Samaryi i valadaryŭ sorak adzìn god,

24. і рабіў ён благое ў вачах Гасподніх: не адступаўся ад усіх грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіля ў грэх.

ì rabiŭ ën blagoe ŭ vačah Gaspodnih: ne adstupaŭsâ ad usih grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvëŭ Ìzrailâ ŭ grèh.

25. Ён аднавіў межы Ізраіля, ад уваходу ў Эмат да мора пустыні, паводле слова Госпада Бога Ізраілевага, якое Ён сказаў праз раба Свайго Ёну, сына Аматыінага, прарока з Гатхэфэра,

Ën adnaviŭ mežy Ìzrailâ, ad uvahodu ŭ Èmat da mora pustyni, pavodle slova Gospada Boga Ìzrailevaga, âkoe Ën skazaŭ праз raba Svajgo Ènu, syna

Amatyinaga, praroka z Gathèfèra,

26. бо Гасподзь бачыў бедства Ізраіля, вельмі горкае, так што не заставалася ні замкнутага, ні таго, хто застаўся, і ня было памочніка ў Ізраіля.

bo Gaspodz' bačyŭ bedstva Ìzrailâ, vel'mì gorkae, tak što ne zastavalasâ ni zamknutaga, ni tago, hto zastaŭsâ, i nâ bylo pamočnika ŭ Ìzrailâ.

27. І не захацеў Гасподзь выкараніць імя Ізраільцяна з паднябеснай, і выратаваў іх рукою Ераваама, сына Ёасавага.

Ì ne zahaceŭ Gaspodz' vykaranic' imâ Ìzrail'cân z padnâbesnaj, i vyratavaŭ ih rukou Eravaama, syna Ęasavaga.

28. Астатняе пра Ераваама і пра ўсё, што ён зрабіў, і пра мужныя подзвігі ягоныя, як ён ваяваў і як вярнуў Ізраілю Дамаск і Эмат, што належаў Юду, напісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Eravaama i pra ŭsë, što ën zrabiŭ, i pra mužnyâ podz'vigì âgonyâ, âk ën vaâvaŭ i âk vârnuŭ Ìzrailû Damask i Ęmat, što naležaŭ Ŭdu, napisana ŭ letapise caroŭ Ìzrail'skih.

29. І спачыў Ераваам з бацькамі сваімі, з царамі Ізраільскімі. І зацараваў Захарый, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Eravaam z bac'kami svaimi, z carami Ìzrail'skimi. Ì zacaravaŭ Zaharyj, syn âgony, zamest âgo.

15 Кіраўнік

1. У дваццаць сёмы год Ераваама, цара Ізраільскага, зацараваў Азарый, сын Амасія, цар Юдэйскі:

U dvaccac' sëmy god Eravaama, cara Ìzrail'skaga, zacaravaŭ Azaryj, syn Amasiâ, car Ŭdèjski:

2. шаснаццаць гадоў было яму, калі зацараваў, і пяцьдзясят два гады валадарыў у Ерусаліме. Імя маці ягонай Ехолія, зь Ерусаліма.

šasnaccac' gadoŭ bylo âmu, kali zacaravaŭ, i pâc'dzâsât dva gady valadaryŭ u Erusalime. Îmâ maci âgonaj Eholiâ, z' Erusalima.

3. Ён рабіў спадобнае ў вачах Гасподніх ва ўсім так, як рабіў Амасій, бацька ягоны.

Ën rabiŭ spadobnae ŭ vačah Gaspodnih va ŭsìm tak, âk rabiŭ Amasij, bac'ka âgonu.

4. Толькі вышыні ня былі адменены: народ учыняў яшчэ ахвяры і дымленьні на вышынях.

Tol'ki vyšyni nâ byli admeneny: narod učynâŭ âščè ahvâry i dymlen'ni na vyšynâh.

5. І пабіў Гасподзь цара, і быў ён пракажоны да дня сьмерці сваёй і жыў у асобным доме. А Ётам, сын цароў, начальнічаў над палацам і кіраваў народам зямлі.

Ì pabiŭ Gaspodz' cara, i byŭ ën prakažony da dnâ s'merci svaëj i žyŭ u asobnym dome. A Êtam, syn carouŭ, načal'ničauŭ nad palacam i kîravaŭ narodam zâmlî.

6. Астатняе пра Азарыя і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Azaryâ i pra ŭsë, što ën zrabiŭ, napîsana ŭ letapîse carouŭ Ûdèjskih.

7. І спачыў Азарый з бацькамі сваімі, і пахавалі яго з бацькамі ягонымі ў горадзе Давідавым. І зацараваў Ётам, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Azaryj z bac'kami svaïmî, i pahavalî âgo z bac'kami âgonymî ŭ goradze Davidavym. Ì zacaravaŭ Êtam, syn âgonu, zamest âgo.

8. У трыццаць восьмы год Азарыя, цара Юдэйскага, зацараваў Захарый,

сын Ераваама, над Израїлем у Самарыі і валадарыў шэсьць месяцаў.

U tryccac' vos'my god Azaryâ, cara Ûdèjskaga, zacaravaŭ Zaharyj, syn Eravaama, nad Ìzrailem u Samaryi i valadaryŭ šès'c' mesâcaŭ.

9. Ён рабіў благое ў вачах Гасподніх, як рабілі бацькі ягоныя; не адставаў ад грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Израіля ў грэх.

Ën rabiŭ blagoe ŭ vačah Gaspodnih, âk rabilì bac'ki âgonyâ; ne adstavaŭ ad grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvëŭ Ìzrailâ ŭ grèh.

10. І склаў супроць яго змову Сэлум, сын Явіса, і ўдарыў яго перад народамі, і забіў яго, і зацараваў замест яго.

Ì sklaŭ suproc' âgo zmovu Sèlum, syn Ávisa, i ŭdaryŭ âgo perad narodam, i zabiŭ âgo, i zacaravaŭ zamest âgo.

11. Астатняе пра Захарыя напісана ў летапісе цароў Израільскіх.

Astatnâe pra Zaharyâ napisana ŭ letapise caroŭ Ìzrail'skih.

12. Такое было слова Госпада, якое Ён сказаў Ію, сказаўшы: сыны твае да чацьвёртага роду будуць сядзець на троне Израілевым. І збылося так.

Takoe bylo slova Gospada, âkoe Ën skazaŭ Iuŭ, skazaŭšy: syny tvae da čac'vërtağa rodu buduc' sâdzec' na trone Ìzrailevym. Ì zbylosâ tak.

13. Сэлум, сын Явіса, зацараваў на трыццаць дзявятым годзе Азарыя, цара Юдэйскага, і цараваў адзін месяц у Самарыі.

Sèlum, syn Ávisa, zacaravaŭ na tryccac' dzâvâтым godze Azaryâ, cara Ûdèjskaga, i caravaŭ adzìn mesâc u Samaryi.

14. І пайшоў Менаім, сын Гадыя з Тырцы, і прыйшоў у Самарыю, і пабіў Сэлума, сына Явісавага, у Самарыі, і забіў яго, і зацараваў замест яго.

Ì pajšoŭ Menaìm, syn Gadyâ z Tyrtsy, i pryjšoŭ u Samaryú, i pabiŭ Sèluma, syna Ávisavaga, u Samaryi, i zabiŭ âgo, i zacaravaŭ zamest âgo.

15. Астатняе пра Сэлума і пра змову ягоную, якую ён склаў, напісана ў

летапiсе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Sèluma i pra zmovu âgonuû, âkuû ên sklaû, napisana ũ letapise caroŭ İzrail'skih.

16. І пабіў Менаім Тыпсах і ўсіх, што былі ў ім і ў межах яго, ад Тырцы, за тое, што горад не адчыніў брамы, і разьбіў яго: і ўсіх цяжарных жанчын у ім парубаў.

İ pabiŭ Menaim Typsah i ũsih, što byli ũ im i ũ mežah âgo, ad Tyrtsy, za toe, što gorad ne adčyniŭ bramy, i raz'biŭ âgo: i ũsih câžarnyh žančyn u im parubaŭ.

17. На трыццаць дзвятым годзе Азарыя, цара Юдэйскага, зацараваў Менаім, сын Гадыя, над Ізраілем; і валадарыў дзесяць гадоў у Самарыі;

Na tryccac' dzâvâтым godze Azaryâ, cara Ūdèjskaga, zacaravaŭ Menaim, syn Gadyâ, nad İzrailem; i valadaryŭ dzesâc' gadoŭ u Samaryi;

18. і рабіў ён благое ў вачах Гасподніх: не адставаў ад грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіль у грэх, ва ўсе дні свае.

i rabiŭ ên blagoe ũ vačah Gaspodnih: ne adstavaŭ ad grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ũvëŭ İzrail' u grêh, va ũse dni svae.

19. Тады прыйшоў Фул, цар Асірыйскі, на зямлю Ізраілевую. І даў Менаім Фулу тысячу талантаў срэбра, каб рукі ягоныя былі за яго і каб умацаваць царства ў руцэ сваёй.

Tady pryjšoŭ Ful, car Asiryjski, na zâmlû İzrailevuû. İ daŭ Menaim Fulu tysâču talantaŭ srèbra, kab ruki âgonyâ byli za âgo i kab umacavac' carstva ũ rucè svaëj.

20. І расклаў Менаім гэта срэбра на Ізраільцянаў, на ўсіх людзей багатых, па пяцьдзясят сікляў срэбра на кожнага чалавека, каб аддаць цару Асірыйскаму. І пайшоў назад цар Асірыйскі, і не застаўся там у зямлі.

Ì rasklaŭ Menaïm gèta srèbra na Ìzrail'cânaŭ, na ŭsìh lûdzej bagatyh, pa pác'dzâsât siklâŭ srèbra na kožnaga čalaveka, kab addac' caru Asiryjskamu. Ì pajšoŭ nazad car Asiryjski, ì ne zastaŭsâ tam u zâmlì.

21. Астатняе пра Менаіма і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Menaïma ì pra ŭsë, što ën zrabiŭ, napisana ŭ letapise carou Ìzrail'skih.

22. І спачыў Менаім з бацькамі сваімі. І зацараваў Факія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Menaïm z bac'kami svaimi. Ì zacaravaŭ Fakiâ, syn âgony, zamest âgo.

23. На пяцідзясятым годзе Азарыя, цара Юдэйскага, зацараваў Факія, сын Менаіма, над Ізраілем у Самарыі, і валадарыў два гады;

Na pácìdzâsâty m godze Azaryâ, cara Ûdèjskaga, zacaravaŭ Fakiâ, syn Menaïma, nad Ìzrailem u Samaryi, ì valadaryŭ dva gady;

24. і рабіў ён благое ў вачах Гасподніх: не адставаў ад грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіль у грэх.

ì rabiŭ ën blagoe ŭ vačah Gaspodnih: ne adstavaŭ ad grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvëŭ Ìzrail' u grèh.

25. І склаў супроць яго змову Факей, сын Рэмалія, саноўнік ягоны, і пабіў яго ў Самарыі ў палаце царскага дома, з Арговам і Арыем, маючы пры сабе шэсьцьдзясят чалавек Галаадыцянаў, і забіў яго, і зацараваў замест яго

Ì sklaŭ suproc' âgo zmovu Fakej, syn Rëmaliâ, sanoŭnik âgony, ì pabiŭ âgo ŭ Samaryi ŭ palace carskaga doma, z Argovam ì Aryem, maŭčy pry sabe šès'c'dzâsât čalavek Galaadycânaŭ, ì zabiŭ âgo, ì zacaravaŭ zamest âgo

26. Астатняе пра Факія і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе

цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Fakiâ i pra ŭsë, što ën zrabïŭ, napisana ŭ letapise caroŭ İzrail'skih.

27. У пяцьдзясят другі год Азарыя, цара Юдэйскага, дацараваў Факей, сын Рэмалія, над Ізраілем у Самарыі і валадарыў дваццаць гадоў;

U pác'dzâsât drugì god Azaryâ, cara Ūdèjskaga, dacaravaŭ Fakej, syn Rèmaliâ, nad İzrailem u Samaryi i valadaryŭ dvaccac' gadoŭ;

28. і рабіў ён благое ў вачах Гасподніх: не адставаў ад грахоў Ераваама, сына Наватавага, які ўвёў Ізраіля ў грэх.

i rabiŭ ën blagoe ŭ vačah Gaspodnih: ne adstavaŭ ad grahoŭ Eravaama, syna Navatavaga, âki ŭvëŭ İzrailâ ŭ grèh.

29. У дні Факея, цара Ізраільскага, прыйшоў Тэглатфэласар, цар Асірыйскі, і ўзяў Ён, Авэл-бэт-Мааху і Янох і Кедэс і Асор, і Галаад і Галілею, усю зямлю Нэфталімавую, і перасяліў іх у Асірыю.

U dni Fakeâ, cara İzrail'skaga, pryjšoŭ Tèglatfèlasar, car Asiryjski, i ŭzâŭ Ęn, Avèl-bèt-Maahu i Ânoh i Kedès i Asor, i Galaad i Galileŭ, usŭ zâmlŭ Nèftalimavuŭ, i perasâliŭ ih u Asiryŭ.

30. І склаў змову Асія, сын Ілы, супроць Факея, сына Рэмаліінага, і пабіў яго, і забіў яго, і зацараваў замест яго ў дваццаты год Ёатама, сына Азіінага.

İ sklaŭ zmovu Asiâ, syn İly, suproc' Fakeâ, syna Rèmaliïnaga, i pabiŭ âgo, i zabiŭ âgo, i zacaravaŭ zamest âgo ŭ dvaccaty god Ęatama, syna Aziïnaga.

31. Астатняе пра Факея і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Ізраільскіх.

Astatnâe pra Fakeâ i pra ŭsë, što ën zrabïŭ, napisana ŭ letapise caroŭ İzrail'skih.

32. На другім годзе Факея, сына Рэмаліінага, цара Ізраільскага,

зацараваў Ёатам, сын Азіі, цара Юдэйскага.

*Na drugim godze Fakeâ, syna Rèmaliïnaga, cara Ìzrail'skaga, zacaravaŭ
Ėatam, syn Aziì, cara Ùdèjskaga.*

33. дваццаць пяць гадоў было яму, калі зацараваў, і шаснаццаць гадоў
валадарыў у Ерусаліме. Імя маці ягонай Еруша, дачка Садока.

*dvaccac' pác' gadoŭ bylo âmu, kalì zacaravaŭ, i šasnaccac' gadoŭ valadaryŭ
u Erusalìme. Ìmâ macì âgonaj Eruša, dačka Sadoka.*

34. Ён рабіў спадобнае ў вачах Гасподніх: ва ўсім, як рабіў Азія, бацька
ягоны, так рабіў і ён.

*Ėn rabiŭ spadobnae ŭ vačah Gaspodnih: va ŭsìm, âk rabiŭ Aziâ, bac'ka
âgonu, tak rabiŭ i ěn.*

35. Толькі вышыні ня былі адменены: народ учыняў яшчэ ахвяры і
дымленьні на вышынях. Ён пабудоваў верхнюю браму пры доме
Гасподнім.

*Tol'ki vyšynì nâ byli admeneny: narod učynâŭ âščè ahvâry i dymlen'ni na
vyšynâh. Ėn pabudavaŭ verhnûŭ bramû pry dome Gaspodnim.*

36. Астатняе пра Ёатама і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе
цароў Ізраільскіх.

*Astatnâe pra Ėatama i pra ŭsë, što ěn zrabiŭ, napisana ŭ letapise caroŭ
Ìzrail'skih.*

37. У тыя дні пачаў Гасподзь пасылаць у Юдэю Рэцына, цара
Сірыйскага, і Факея, сына Рэмаліінага.

*U tyâ dni pačaŭ Gaspodz' pasylac' u Ùdèŭ Rècyna, cara Siryjskaga, i Fakeâ,
syna Rèmaliïnaga.*

38. І спачыў Ёатам з бацькамі сваімі ў горадазе Давіда, бацькі ягонага. І
зацараваў Ахаз, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ėatam z bac'kami svaimì ŭ goradaze Davida, bac'ki âgonaga. Ì

zacaravaŭ Ahaz, syn âgony, zamest âgo.

16 Кіраўнік

1. На семнаццатым годзе Факея, сына Рэмаліінага, зацараваў Ахаз, сын Ёатама, цара Юдэйскага:

Na semnaccatym godze Fakeâ, syna Rèmaliìnaga, zacaravaŭ Ahaz, syn Ěatama, cara Ūdèjskaga:

2. дваццаць гадоў было Ахазу, калі зацараваў, і шаснаццаць гадоў валадарыў ён у Ерусаліме, і не рабіў спадобнага ў вачах Госпада Бога свайго, як Давід, бацька ягоны,

dvaccac' gadoŭ bylo Ahazu, kalì zacaravaŭ, ì šasnaccac' gadoŭ valadaryŭ ěn u Erusalime, ì ne rabiŭ spadobnaga ŭ vačah Gospada Boga svajgo, âk David, bac'ka âgony,

3. а хадзіў шляхам цароў Ізраільскіх, і нават сына свайго правёў праз агонь, пераймаючы мярзоты народаў, якіх прагнаў Гасподзь ад аблічча сыноў Ізраілевых,

a hadziŭ šlâham caroŭ Ìzrail'skih, ì navat syna svajgo pravëŭ praz agon', perajmaŭčy mârzoty narodaŭ, âkih pragnaŭ Gaspodz' ad abličča synoŭ Ìzrailevyh,

4. і ўчыняў ахвяры і дымленьні на вышынях і на пагорках і пад кожным галінастым дрэвам.

ì ŭčynâŭ ahvâry ì dymlen'nì na vyšynâh ì na pagorkah ì pad kožnym galinastym drèvam.

5. Тады пайшоў Рэцын, цар Сірыйскі, і Факей, сын Рэмаліін, цар Ізраільскі, супроць Ерусаліма, каб заваяваць яго, і трымалі Ахаза ў аблозе, але адолець не маглі.

Tady pajšoŭ Rěcyn, car Siryjski, i Fakej, syn Rěmaliin, car Izrail'ski, suproc' Erusalima, kab zavaâvac' âgo, i trymalì Ahaza ŭ abloze, ale adolec' ne maglì.

6. Тым часам Рэцын, цар Сірыйскі, вярнуў Сірыі Элат і прагнаў Юдэяў з Элата; і Ідумяне ўступілі ў Элат, і жывуць там да сёння.

Tym časam Rěcyn, car Siryjski, vânuŭ Siryi Èlat i pragnaŭ Ŭdèâŭ z Èlata; i Ìdumèâne ŭstupilì ŭ Èlat, i žyvuc' tam da sën'nâ.

7. І паслаў Ахаз паслоў да Тэглатфэласара, цара Асірыйскага, сказаць: раб твой і сын твой я; прыйдзі і абарані мяне ад рукі цара Сірыйскага і ад рукі цара Ізраільскага, што паўсталі на мяне.

Ì paslaŭ Ahaz pasloŭ da Tèglatfèlasara, cara Asiryjskaga, skazac': rab tvoj i syn tvoj â; pryjdzì i abaranì mâne ad ruki cara Siryjskaga i ad ruki cara Izrail'skaga, što paŭstalì na mâne.

8. І ўзяў Ахаз срэбра і золата, якое знайшлося ў доме Гасподнім і ў скарбніцах дома царскага, і паслаў цару Асірыйскаму ў дарунак.

Ì ŭzâŭ Ahaz srèbra i zolata, âkoe znajšlosâ ŭ dome Gaspodnim i ŭ skarbnìcah doma carskaga, i paslaŭ caru Asiryjskamu ŭ darunak.

9. І паслухаўся яго цар Асірыйскі; і пайшоў цар Асірыйскі ў Дамаск і ўзяў яго, і перасяліў жыхароў яго ў Кір, а Рэцына аддаў сьмерці.

Ì pasluhaŭsâ âgo car Asiryjski; i pajšoŭ car Asiryjski ŭ Damask i ŭzâŭ âgo, i perasâliŭ žyharoŭ âgo ŭ Kir, a Rěcyna addaŭ s'merci.

10. І пайшоў цар Ахаз насустрач Тэглатфэласару, цару Асірыйскаму, у Дамаск, і ўбачыў ахвярнік, які ў Дамаску, і паслаў цар Ахаз да Урыя сьвятара выяву ахвярніка і рысунак усёй будовы.

Ì pajšoŭ car Ahaz nasustrač Tèglatfèlasaru, caru Asiryjskamu, u Damask, i ŭbačyŭ ahvârnik, âki ŭ Damasku, i paslaŭ car Ahaz da Uryâ s'vâtara vyâvu ahvârnika i rysunak usěj budovy.

11. І пабудаваў сьвятар Урыя ахвярнік паводле ўзору, які прыслаў цар

Ахаз з Дамаска; і зрабіў так сьвятар Урыя да прыбыцьця цара Ахаза з Дамаска.

Ì pabudavaŭ s'vâtar Uryâ ahvârnîk pavodle ŭzoru, âkî pryslaŭ car Ahaz z Damaska; ì zrabiŭ tak s'vâtar Uryâ da prybyc'câ cara Ahaza z Damaska.

12. І прыйшоў цар з Дамаска, і ўбачыў цар ахвярнік, і падышоў цар да ахвярніка, і прынёс на ім ахвяру;

Ì pryjšoŭ car z Damaska, ì ŭbačyŭ car ahvârnîk, ì padyšoŭ car da ahvârnîka, ì prynës na ìm ahvâru;

13. і ўчыніў цэласпаленьне сваё і хлебнае прынашэньне, і ўчыніў выліваньне сваё, і акрапіў крывёю мірнай ахвяры сваёй ахвярнік.

Ì ŭčyniŭ cèlaspalen'ne svaë ì hlebnae prynašèn'ne, ì ŭčyniŭ vylivan'ne svaë, ì akrapîŭ kryvëu mîrnaj ahvâry svaëj ahvârnîk.

14. А медны ахвярнік, які прад абліччам Гасподнім, ён перасунуў ад пярэдняга боку храма, зь месца паміж ахвярнікам новым і домам Гасподнім, і паставіў яго збоку гэтага ахвярніка на поўнач.

A medny ahvârnîk, âkî prad abliččam Gaspodnîm, ën perasunuŭ ad pârèdnâga boku hrama, z' mesca pamîž ahvârnîkam novym ì domam Gaspodnîm, ì pastaviŭ âgo zboku gètaga ahvârnîka na poŭnač.

15. І даў загад цар Ахаз сьвятару Урыю, сказаўшы: на вялікім ахвярніку ўчыняй ранішняе цэласпаленьне і вячэрняе хлебнае прынашэньне, і цэласпаленьне ад цара і хлебнае прынашэньне ад яго, і цэласпаленьне ад усіх людзей зямлі і хлебнае прынашэньне ад іх, і выліваньне ад іх і ўсякай крывёю цэласпаленьняў і ўсякаю крывёю ахвяр акрапляй яго, а ахвярнік медны застанецца да маёй распарады.

Ì daŭ zagad car Ahaz s'vâtaru Uryû, skazaŭšy: na vâlikîm ahvârnîku ŭčynâj ranišnâe cèlaspalen'ne ì vâčèrnâe hlebnae prynašèn'ne, ì cèlaspalen'ne ad cara ì hlebnae prynašèn'ne ad âgo, ì cèlaspalen'ne ad usîh lûdzej zâmlî ì

*hlebnae prynašè'ne ad ih, i vylivan'ne ad ih i ŭsâkaj kryvëû cèlaspalen'nâŭ
i ŭsâkaû kryvëû ahvâr akraplâj âgo, a ahvârnîk medny zastanecca da maěj
rasparady.*

16. I зрабіў сьвятар Урыя ўсё так, як загадаў цар Ахаз.

Ì zrabìŭ s'vâtar Uryâ ŭsë tak, âk zagadaŭ car Ahaz.

17. I абламаў цар Ахаз абадкі на падстаўках, і зьняў зь іх умывальніцы, і мора зьняў з медных валоў, якія былі пад ім, і паставіў яго на каменную падлогу.

Ì ablamaŭ car Ahaz abadki na padstaŭkah, i z'nâŭ z' ih umyval'nicy, i mora z'nâŭ z mednyh valoŭ, âkiâ byli pad im, i pastaviŭ âgo na kamennuŭ padlogu.

18. I адмяніў крыты суботні ход, які збудаваў пры храме, і зьнешні царскі ўваход да дома Гасподняга, дзеля цара Асірыйскага.

Ì admâniŭ kryty subotni hod, âki zbudavali pry hrame, i z'nešni carski ŭvahod da doma Gaspodnâga, dzelâ cara Asiryjskaga.

19. Астатняе пра Ахаза, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Ahaza, što ën zrabìŭ, napisana ŭ letapise caroŭ Ŭdèjskih.

20. I спачыў Ахаз з бацькамі сваімі, і пахаваны з бацькамі сваімі ў доме Давідавым. I зацараваў Эзэкія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ahaz z bac'kami svaimi, i pahavany z bac'kami svaimi ŭ dome Davidavym. Ì zacaravaŭ Èzèkiâ, syn âgony, zamest âgo.

17 Кіраўнік

1. На дванаццатым годзе Ахаза, цара Юдэйскага, зацараваў Асія, сын Ілы, у Самарыі над Ізраілем і валадарыў дзевяць гадоў,

Na dvanacatym godze Ahaza, cara Ūdèjskaga, zacaravaŭ Asiâ, syn İly, u Samaryi nad İzrailem i valadaryŭ dzevâc' gadoŭ,

2. i rabiŭ ěn nespadobnae ŭ vachah Gaspodnih, ale nâ tak, âk cary İzrail'skiâ, âkiâ byli da âgo.

i rabiŭ ěn nespadobnae ŭ vačah Gaspodnih, ale nâ tak, âk cary İzrail'skiâ, âkiâ byli da âgo.

3. Супроць яго выступіў Салманасар, цар Асірыйскі, i зрабіўся Асія падуладны яму i даваў яму даніну.

Suproc' âgo vystupiŭ Salmanasar, car Asiryjski, i zrabìŭsâ Asiâ paduladny âmu i davaŭ âmu daninu.

4. I заўважыў цар Асірыйскі ў Асіі здраду, бо ěn пасылаў паслоў да Сігора, цара Егіпецкага, i не дастаўляў даніны цару Асірыйскаму кожны год; i ўзяў яго цар Асірыйскі пад варту, i ўвязніў яго ў цямніцу.

İ zaŭvažyŭ car Asiryjski ŭ Asii zdradu, bo ěn pasylaŭ pasloŭ da Sigora, cara Egipeckaga, i ne dastaŭlâŭ daniny caru Asiryjskamu koždy god; i ŭzâŭ âgo car Asiryjski pad vartu, i ŭvâz'niŭ âgo ŭ câmnicu.

5. I пайшоў цар Асірыйскі на ўсю зямлю, i падступіўся да Самарыі, i трымаў яе ў аблозе тры гады.

İ pajšoŭ car Asiryjski na ŭsŭ zâmlŭ, i padstupiŭsâ da Samaryi, i trymaŭ âe ŭ abloze try gady.

6. На дзевятым годзе Асіі ўзяў цар Асірыйскі Самарыю, i перасяліў Ізраільцянаў у Асірыю, i пасяліў іх у Халаху i ў Хаворы, каля ракі Гозан, i ў гарадах Мідыйскіх.

Na dzâvâтым godze Asii ŭzâŭ car Asiryjski Samaryŭ, i perasâliŭ İzrail'cân u Asiryŭ, i pasâliŭ ih u Halahu i ŭ Havory, kalâ rakì Gozan, i ŭ garadah Midyjskih.

7. Калі пачалі грашыць сыны Ізраілевыя прад Госпадам Богам сваім, Які

вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, і пачалі ўшаноўваць багоў іншых;

Kali pačali grašyc' syny Izrailevyâ prad Gospadam Bogam svaim, Âki vyveŭ ih z' zâmlì Egipeckaj, i pačali ŭšanoŭvac' bagoŭ inšyh;

8. і пачалі ўчыняць паводле звычайў іншых народаў, якіх Гасподзь прагнаў ад аблічча сыноў Ізраілевых, і паводле звычайў цароў Ізраільскіх, як учынялі яны;

i pačali ŭčynâc' pavodle zvyčaâŭ inšyh narodaŭ, âkih Gaspodz' pragnaŭ ad abličča synoŭ Izrailevyh, i pavodle zvyčaâŭ caroŭ Izrail'skih, âk učynâli âny;

9. і пачалі рабіць сыны Ізраілевыя дзеі незаўгодныя Госпаду Богу свайму, і зладзілі сабе вышыні ва ўсіх гарадах сваіх, ад дзорнай вежы да ўмацаванага горада;

i pačali rabic' syny Izrailevyâ dzei nezaŭgodnyâ Gospadu Bogu svajmu, i zladzili sabe vyšni va ŭsìh garadah svaih, ad dazornaj vežy da ŭmacavanaga gorada;

10. і паставілі ў сябе статуі і выявы Астартаў на кожным высокім пагорку і пад кожным цяністым дрэвам;

i pastavili ŭ sâbe statui i vyâvy Astartaŭ na kožnym vysokim pagorku i pad kožnym cânistym drèvam;

11. і пачалі там учыняць дымленьні на ўсіх вышынях, як тыя народы, якіх прагнаў ад іх Гасподзь, і рабілі благія дзеі, што ўгнаўлялі Госпада;

i pačali tam učynâc' dymlen'ni na ŭsìh vyšnâh, âk tyâ narody, âkih pragnaŭ ad ih Gaspodz', i rabili blagiâ dzei, što ŭgnâŭlâli Gospada;

12. і служылі ідалам, пра якіх казаў ім Гасподзь: не рабеце гэтага.

i služyli idalam, pra âkih kazaŭ im Gaspodz': ne rabece gètaga.

13. Тады Гасподзь праз усіх прарокаў Сваіх, праз кожнага празорліўца перасьцерагаў Ізраіля і Юду, кажучы: вярнецеся зь ліхіх шляхоў вашых і захоўвайце наказы Мае, пастановы Мае па ўсім вучэньні, якое Я

запавядаў бацькам вашым і якое Я выклаў вам праз рабоў Маіх, прарокаў.

Tady Gaspodz' praz usih prarokaŭ Svaih, praz kožnaga prazorliŭca peras'ceragaŭ Ižrailâ i Ūdu, kažučy: vârnecesâ z' lihîh šlâhoŭ vašyh i zahoŭvajce nakazy Mae, pastanovy Mae pa ūsim vučën'ni, âkoe Â zapavâdaŭ bac'kam vašym i âkoe Â vyklaŭ vam praz raboŭ Maîh, prarokaŭ.

14. Але яны ня слухаліся і ўжарсьцьвілі шыю сваю, як была шыя бацькоў іхніх, якія ня верылі ў Госпада Бога свайго

Ale âny nâ sluhalisâ i ūžars'c'vilî šyû svaû, âk byla šyâ bac'koŭ ihnih, âkiâ nâ veryli ū Gospada Boga svajgo

15. і пагарджалі пастановамі Яго, і запаветам Ягоным, які Ён заключыў з бацькамі іхнімі, і адкрыцьцямі Ягонымі, якімі Ён перасьцерагаў іх, і пайшлі сьледам марнасьці і змарнаваліся, і сьледам народаў

навакольных, пра якіх Гасподзь наказваў ім, каб не рабілі так, як яны,

i pagardžali pastanovami Âgo, i zapavetam Âgonym, âki Ęn zaklŭčyŭ z bac'kami ihnimî, i adkryc'câmi Âgonymî, âkimî Ęn peras'ceragaŭ ih, i pajsli s'ledam marnas'ci i zmarnavalisâ, i s'ledam narodaŭ navakol'nyh, pra âkih Gaspodz' nakazvaŭ im, kab ne rabili tak, âk âny,

16. і пакінулі ўсе запаведзі Госпада Бога свайго, і парабілі сабе літыя выявы двух цялят, і зладзілі дуброву, і пакланяліся ўсяму войску нябеснаму, і служылі Ваалу,

i pakinuli ūse zapavedzi Gospada Boga svajgo, i parabili sabe lityâ vyâvy dvuh câlât, i zladzili dubrovu, i paklanâlisâ ūsâmu vojsku nâbesnamu, i služyli Vaalu,

17. і праводзілі сыноў сваіх і дочак сваіх праз агонь, і варажылі, і чаравалі, і аддаліся таму, каб рабіць благое ў вачах Госпада і ўгнаўляць Яго.

ì pravodzìli synoŭ svaih ì dočak svaih praz agon', ì varažyli, ì čaravali, ì addalisâ tamu, kab rabic' blagoe ŭ vačah Gospada ì ŭgnâŭlâc' Âgo.

18. I ўгневаўся Гасподзь моцна на Ізраільцяна, і адкінуў іх ад аблічча Свайго. Не засталася нікога акрамя калена Юдавага.

Ì ŭgnevaŭsâ Gaspodz' mocna na Ìzrail'cân, ì adkinuŭ ih ad abličča Svajgo. Ne zastalosâ nikoga akramâ kalena Ŭdavaga.

19. I Юда таксама ня трымаўся заповедзяў Госпада Бога свайго, і рабіў паводле звычаяў Ізраільцяна, як рабілі яны.

Ì Ŭda taksama nâ trymaŭsâ zapavedzâŭ Gospada Boga svajgo, ì rabiŭ pavodle zvyčaâŭ Ìzrail'cân, âk rabili âny.

20. I адварнуўся Гасподзь ад усіх нашчадкаў Ізраіля, і ўпакорыў іх, і аддаваў іх у рукі грабежнікаў, і нарэшце адкінуў іх ад аблічча Свайго.

Ì advârnuŭsâ Gaspodz' ad usih naščadkaŭ Ìzrailâ, ì ŭpakoryŭ ih, ì addavaŭ ih u ruki grabežnikaŭ, ì narêšce adkinuŭ ih ad abličča Svajgo.

21. Ізраільцяне адпалі ад дому Давідавага і ўзвялі царом Ераваама, сына Наватавага. I ўхіліў Ераваам Ізраільцяна ад Госпада, і ўцягнуў іх у вялікі грэх.

Ìzrail'câne adpali ad domu Davidavaga ì ŭz'vâli carom Eravaama, syna Navatavaga. Ì ŭhiliŭ Eravaam Ìzrail'cân ad Gospada, ì ŭcâgnuŭ ih u vâliki grêh.

22. I дзеялі сыны Ізраілевыя паводле ўсіх грахоў Ераваама, якія ён рабіў, не адставалі ад іх,

Ì dzeâli syny Ìzrailevyâ pavodle ŭsìh grahoŭ Eravaama, âkiâ ên rabiŭ, ne adstavali ad ih,

23. пакуль Гасподзь не адкінуў Ізраіля ад аблічча Свайго, як казаў праз усіх рабоў Сваіх, прарокаў. I пераселены Ізраіль зь зямлі сваёй у Асірыю, дзе ён і да гэтага дня.

pakul' Gaspodz' ne adkinuŭ ĭzrailâ ad abličča Svajgo, âk kazaŭ praz usih raboŭ Svaih, prarokaŭ. ĭ peraseleny ĭzrail' z' zâmlì svaěj u Asiryû, dze ěn ĭ da gètaga dnâ.

24. І перавёў цар Асірыйскі людзей з Вавілона, і з Куты, і з Авы, і з Эмата, і з Сэпарваіма, і пасяліў іх у гарадах Самарыйскіх замест сыноў Ізраілевых. І яны валодалі Самарыяй, і пачалі жыць у гарадах яе.

ĭ peravëŭ car Asiryjskì lûdzej z Vavilona, ĭ z Kutu, ĭ z Avy, ĭ z Ėmata, ĭ z Sèparvaïma, ĭ pasâliŭ ih u garadah Samaryjskìh zamest synoŭ ĭzrailevyh. ĭ âny valodalì Samaryâj, ĭ pačali žyc' u garadah âe.

25. І як на пачатку жыхарства свайго там яны не шанавалі Госпада, дык Гасподзь пасылаў на іх ільвоў, якія аддавалі іх сьмерці.

ĭ âk na pačatku žyharstva svajgo tam âny ne šanavali Gospada, dyk Gaspodz' pasylaŭ na ih il'voŭ, âkiâ addavali ih s'merci.

26. І данесьлі цару Асірыйскаму і сказалі: народы, якія ты перасяліў і пасяліў у гарадах Самарыйскіх, ня ведаюць закона Бога той зямлі, і за тое Ён пасылае на іх ільвоў, і вась яны забіваюць іх, бо яны ня ведаюць закона Бога той зямлі.

ĭ danes'li caru Asiryjskamu ĭ skazali: narody, âkiâ ty perasâliŭ ĭ pasâliŭ u garadah Samaryjskìh, nâ vedaŭc' zakona Boga toj zâmlì, ĭ za toe Ėn pasylae na ih il'voŭ, ĭ vos' âny zabivaŭc' ih, bo âny nâ vedaŭc' zakona Boga toj zâmlì.

27. І загадаў цар Асірыйскі, і сказаў: адпраўце туды аднаго сьвятара з тых, што вы выселілі адтуль; няхай пойдзе і живе там, і ён навучыць іх закону Бога той зямлі.

ĭ zagadaŭ car Asiryjskì, ĭ skazaŭ: adpraŭce tudy adnago s'vâtara z tyh, što vy vyselilì adtul'; nâhaj pojdze ĭ žyve tam, ĭ ěn navučyc' ih zakonu Boga toj zâmlì.

28. І прыйшоў адзін сьвятар з тых, каго выселілі з Самарыі, і жыў у Вэтылі, і вучыў іх, як шанавець Госпада.

Ĭ pryjšoŭ adzìn s'vâtar z tyh, kago vyselilì z Samaryi, ì žyŭ u Vètyli, ì vučyŭ ih, âk šanavac' Gospada.

29. Прытым зрабіў кожны народ і сваіх багоў і паставіў у бажніцах вышыняў, якія ўсталявалі Самаране, - кожны народ у сваіх гарадах, дзе жывуць яны:

Prytym zrabìŭ kožny narod ì svaih bagoŭ ì pastaviŭ u bažnicah vyšynâŭ, âkiâ ŭstalâvalì Samarane, - kožny narod u svaih garadah, dze žyvuc' âny:

30. Вавілоняне зрабілі Сукотбэнот, Кутыйцы зрабілі Нэргала, Эмацяне зрабілі Ашыму,

Vavilonâne zrabilì Sukotbènot, Kutyjcy zrabilì Nèrgala, Êmacâne zrabilì Ašymu,

31. Авійцы зрабілі Ніўхаза і Тартака, а Сэпарваімцы спалілі сыноў сваіх у агні Адрамэлэху і Анамэлэху, багам Сэпарваімскім.

Avijcy zrabilì Niŭhaza ì Tartaka, a Sèparvaimcy spalilì synoŭ svaih u agni Adramèlèhu ì Anamèlèhu, bagam Sèparvaimskim.

32. Тым часам шанавалі і Госпада, і паставілі ў сябе сьвятароў вышыняў з асяродзьдзя свайго, і яны служылі ў іх у капішчах вышыняў.

Tym časam šanavalì ì Gospada, ì pastavilì ŭ sâbe s'vâtaroŭ vyšynâŭ z asârodz'dzâ svajgo, ì âny služylì ŭ ih u kapiščah vyšynâŭ.

33. Госпада яны шанавалі, і багам сваім яны служылі паводле звычаю народаў, зь якіх выселілі іх.

Gospada âny šanavalì, ì bagam svaim âny služylì pavodle zvyčau narodaŭ, z' âkih vyselilì ih.

34. Да гэтага дня робяць яны паводле сваіх звычаяў: не баяцца Госпада і ня ўчыняюць паводле пастановаў і абрадаў, якія наказаў Гасподзь

сынам Якава, якому даў Ён імя Ізраіля.

Da gètaga dnâ robâc' âny pavodle svaih zvyčaâŭ: ne baâcca Gospada i nâ ŭčynâuc' pavodle pastanovaŭ i abradaŭ, âkiâ nakazaŭ Gaspodz' synam Âkava, âkomu daŭ Ęn imâ Izrailâ.

35. Устанавіў Гасподзь зь імі заповіт і наказаў ім, кажучы: не шануйце багоў іншых і не пакланяйцеся ім, і ня служэце ім, і ня прыносьце ахвяраў ім,

Ustaniuiŭ Gaspodz' z' imi zapavet i nakazaŭ im, kaŭuŭcy: ne ŝanujce bagoŭ inšyh i ne paklanâjcesâ im, i nâ služèce im, i nâ prynos'ce ahvâraŭ im,

36. але Гасподзь, Які вывеў вас зь зямлі Егіпецкай сілаю вялікаю і мышцаю прасьцёртай, - Яго шануйце і Яму пакланяйцеся, і Яму прыносьце ахвяры,

ale Gaspodz', Âki vyveŭ vas z' zâmlì Egìpeckaj silaŭ vâlikaŭ i myšcaŭ pras'cèrtaj, - Âgo ŝanujce i Âmu paklanâjcesâ, i Âmu prynos'ce ahvâry,

37. і пастановы, і ўстанаўленьні, і закон, і наказы, якія Ён напісаў вам, старайцеся выконваць ва ўсе дні, і не шануйце багоў іншых;

i pastanovy, i ŭstanaŭlen'ni, i zakon, i nakazy, âkiâ Ęn napisaŭ vam, starajcesâ vykonvac' va ŭse dni, i ne ŝanujce bagoŭ inšyh;

38. і завета, які я ўстанавіў з вамі, не забывайце, і не шануйце багоў іншых,

i zapaveta, âki â ŭstaniuiŭ z vami, ne zabyvajce, i ne ŝanujce bagoŭ inšyh,

39. толькі Госпада Бога вашага шануйце, і Ён выбавіць вас ад рукі ўсіх ворагаў вашых.

tol'ki Gospada Boga vašaga ŝanujce, i Ęn wybavic' vas ad rukì ŭsìh voragaŭ vašyh.

40. Але яны не паслухаліся, а ўчынялі паводле сваіх ранейшых звычаяў.

Ale âny ne pasluhalisâ, a ŭčynâli pavodle svaih ranejšyh zvyčaâŭ.

41. Народы гэтыя шанавалі Госпада, але і балванам сваім служылі. Ды і дзеці іхнія і дзеці дзяцей іхніх да сёння робяць гэтак сама, як рабілі бацькі іхнія.

Narody gètyâ šanavali Gospada, ale i balvanam svaim služyli. Dy i dzeci ihniâ i dzeci dzâcej ihnih da sën'nâ robâc' gètak sama, âk rabili bac'ki ihniâ.

18 Кіраўнік

1. На трэцім годзе Асіі, сына Ілы, цара Ізраільскага, зацараваў Эзэкія, сын Ахаза, цара Юдэйскага:

Na trècim godze Asii, syna İly, cara İzrail'skaga, zacaravaŭ Èzèkiâ, syn Ahaza, cara Ūdèjskaga:

2. дваццаць пяць гадоў было яму, калі зацараваў, і дваццаць дзевяць гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Аві, дачка Захара.

dvaccac' pâc' gadoŭ bylo âmu, kali zacaravaŭ, i dvaccac' dzevâc' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Avi, dačka Zahara.

3. І рабіў ён заўгоднае ў вачах Гасподніх ва ўсім так, як рабіў Давід, бацька ягоны;

İ rabiŭ ën zaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnih va ŭsim tak, âk rabiŭ David, bac'ka âgonu;

4. ён адмяніў вышыні, разьбіў статуі, высек дуброву і зьнішчыў меднага змея, якога зрабіў Майсей, бо да самых тых дзён сыны Ізраілевыя кадзілі яму і называлі яго Нэхуштан.

ën admâniŭ vyšyni, raz'biŭ statui, vysek dubrovu i z'niščyŭ mednaga z'meâ, âkoga zrabiŭ Majsej, bo da samyh tyh dzën syny İzrailevyâ kadzili âmu i nazyvati âgo Nèhuštan.

5. На Госпада Бога Ізраілевага спадзяваўся ён; і такога, як ён, ня было

сярод усіх цароў Юдэйскіх і пасья яго і да яго.

Na Gospada Boga Izrailevaga spadzâvaüsâ ën; i takoga, âk ën, nâ bylo sârod usih caroŭ Ûdèjskih i pas'lä âgo i da âgo.

6. І прыляпіўся ён да Госпада і не адступаўся ад Яго, і выконваў наказы Ягонья, якія запавядаў Гасподзь Майсею.

Ì prylâpiÿsâ ën da Gospada i ne adstupaÿsâ ad Âgo, i vykonvaÿ nakazy Âgonyâ, âkiâ zapavâdaÿ Gaspodz' Majseÿ.

7. І быў Гасподзь зь ім: усюды, куды ён ні хадзіў, рабіў ён добра і разумна. І аддзяліўся ён ад цара Асірыйскага і перастаў служыць яму.

Ì byÿ Gaspodz' z' im: usûdy, kudy ën ni hadziÿ, rabiÿ ën dobra i rozumna. Ì addzâliÿsâ ën ad cara Asiryjskaga i perastaÿ služyc' âmu.

8. Ён пабіў Філістымлянаў да Газы і ў межах яе, ад дзорнай вежы да ўмацаванага горада.

Ën pabiÿ Filistymlânaÿ da Gazy i ũ mežah âe, ad dazornaj vežy da ũmacavanaga gorada.

9. На чацьвёртым годзе цара Эзэкіі, гэта значыць, на сёмым годзе Асіі, сына Ілы, цара Ізраільскага, пайшоў Салманасар, цар Асірыйскі, на Самарыю і аблажыў яе,

Na čac'vërtym godze cara Èzèkii, gëta značyc', na sëmym godze Asii, syna İly, cara İzrail'skaga, pajšoÿ Salmanasar, car Asiryjski, na Samaryÿ i ablažyÿ âe,

10. і ўзяў яе праз тры гады, на шостым годзе Эзэкіі, гэта значыць, на дзявятым годзе Асіі, цара Ізраільскага, узятая Самарыя.

i ũzâÿ âe praz try gady, na šostym godze Èzèkii, gëta značyc', na dzâvâтым godze Asii, cara İzrail'skaga, uzâta Samaryâ.

11. І перасяліў цар Асірыйскі Ізраільцянаў у Асірыю, і пасяліў іх у Халаху і ў Хаворы, каля ракі Гозан, і ў гарадах Мідыйскіх,

Ì perasâliũ car Asiryjski Ĺzrail'cânaũ u Asiryũ, ì pasâliũ ih u Halahu ì ů Havory, kalâ rakì Gozan, ì ů garadah Midyjskih,

12. за тое, што яны ня слухаліся голасу Госпада Бога свайго і пераступілі запавет Ягоны: усяго, што наказаў Майсей раб Гасподні, яны ня слухалі і ня выконвалі.

za toe, što âny nâ sluhalisâ golasu Gospada Boga svajgo ì perastupili zapavet Âgony: usâgo, što nakazaũ Majsej rab Gaspodni, âny nâ sluhali ì nâ vykonvali.

13. На чатырнаццатым годзе цара Эзэкіі, пайшоў Сэнахірым, цар Асірыйскі, супроць усіх умацаваных гарадоў Юды і ўзяў іх.

Na čatyrnaccatym godze cara Èzèkii, pajšoũ Sènahìrym, car Asiryjski, suproc' usih umacavanyh garadoũ Ūdy ì ůzâũ ih.

14. І паслаў Эзэкія, цар Юдэйскі, да цара Асірыйскага ў Лахіс сказаць: вінаваты я; адыдзі ад мяне; што накладзеш на мяне, я ўнясу. І наклаў цар Асірыйскі на Эзэкію, цара Юдэйскага, трыста талантаў срэбра і трыццаць талантаў золата.

Ì paslaũ Èzèkiâ, car Ūdèjski, da cara Asiryjskaga ů Lahis skazac': vìnnavaty â; adydzi ad mâne; što nakladzeš na mâne, â ůnâsu. Ì naklaũ car Asiryjski na Èzèkiũ, cara Ūdèjskaga, trysta talantaũ srèbra ì tryccac' talantaũ zolata.

15. І аддаў Эзэкія ўсё срэбра, якое знайшлося ў доме Гасподнім і ў скарбніцах дома царскага.

Ì addaũ Èzèkiâ ůsè srèbra, âkoe znajšlosâ ů dome Gaspodnim ì ů skarbnicah doma carskaga.

16. У той час зняў Эзэкія золата зь дзвярэй дома Гасподняга і зь дзвярных слупоў, якія пазалаціў Эзэкія, цар Юдэйскі, і аддаў яго цару Асірыйскаму.

U toj čas z'nâũ Èzèkiâ zolata z' dz'vârèj doma Gaspodnâga ì z' dz'vârnyh

slupoŭ, âkiâ pazalaciŭ Êzèkiâ, car Ûdèjski, i addaŭ âgo caru Asiryjskamu.

17. I паслаў цар Асірыйскі Тартана і Рабсарыса і Рабсака з Лახіса да цара Эзэкіі зь вялікім войскам у Ерусалім. I пайшлі, і прыйшлі да Ерусаліма; і пайшлі, і прыйшлі, і сталі каля вадаправода верхняе сажалкі, якая на дарозе поля лямцавальнага.

Ì paslaŭ car Asiryjski Tartana i Rabsarysa i Rabsaka z Lahisa da cara Êzèkiï z' vâlikim vojskam u Erusalim. Ì pajšli, i pryjšli da Erusalima; i pajšli, i pryjšli, i stali kalâ vadapravoda verhnâe sažalki, âkaâ na daroze polâ lâmcaval'naga.

18. I клікалі яны цара. I выйшаў да іх Эліякім, сын Хэлкіін, начальнік палаца, і Сэўна пісар, і Ёах, сын Асафаў, дзеяпісец.

Ì klikalì âny cara. Ì vyjšaŭ da ih Èliâkim, syn Hèlkiin, načal'nik palaca, i Sèŭna pìsar, i Ěah, syn Asafaŭ, dzeâpìsec.

19. I сказаў ім Рабсак: скажэце Эзэкіі: так кажа цар вялікі, цар Асірыйскі: што гэта за спадзяваньне, на якое ты спадзяешся?

Ì skazaŭ im Rabsak: skažèce Êzèkiï: tak kaža car vâliki, car Asiryjski: što gèta za spadzâvan'ne, na âkoe ty spadzâeššâ?

20. Ты казаў толькі пустыя словы: для вайны патрэбны рада і сіла. А сеньня на каго ты спадзяешся, што адпаўся ад мяне?

Ty kazaŭ tol'ki pustyâ slovy: dlâ vajny patrèbny rada i sila. A sèn'nâ na kago ty spadzâeššâ, što adpaŭsâ ad mâne?

21. Вось, ты думаеш абаперціся на Егіпет, на гэтую трысьціну надламаную, якая, калі хто абапрэцца на яе, увойдзе яму ў руку і праколе яе. Такі фараон, цар Егіпецкі, для ўсіх, хто спадзяецца на яго.

Vos', ty dumaeš abapercisâ na Egìpet, na gètuû trys'cinu nadlamanuû, âkaâ, kalì hto abaprècca na âe, uvojdze âmu ŭ ruku i prakole âe. Takì faraon, car Egipecki, dlâ ŭsìh, hto spadzâecca na âgo.

22. А калі вы скажаце мне: на Госпада Бога нашага мы спадзяёмся, дык

ці не на таго, вышыні і ахвярнікі якога адмяніў Эзэкія і сказаў Юду і Ерусаліму: толькі перад гэтым ахвярнікам пакланяйцеся ў Ерусаліме.

A kalì vy skažace mne: na Gospada Boga našaga my spadzâëmsâ, dyk cì ne na tago, vyšynì ì ahvârniki âkoga admâniũ Èzèkiâ ì skazaũ Ûdu ì Erusalìmu: tol'ki perad gètym ahvârnìkam paklanâjcesâ ũ Erusalìme.

23. Дык вось, уступі ў саюз з гаспадаром маім царом Асірыйскім; я дам табе дзьве тысячы коней, ці можаш ты дастаць сабе вершнікаў на іх?

Dyk vos', ustupì ũ saũz z gaspadarom maìm carom Asìryjskìm; â dam tabe dz've tysâčy konej, cì možaš ty dastac' sabe veršnikaũ na ih?

24. Як табе адолец і аднаго правадыра з найменшых слуг гаспадара майго? І спадзяешся на Егіпет дзеля калясьніц і коней?

Âk tabe adolec' ì adnago pravadyra z najmenšyh slug gaspadara majgo? Ì spadzâešsâ na Egìpet dzelâ kalâs'nic ì konej?

25. Пры гэтым ці ж бо я бяз волі Гасподняй пайшоў на месца гэтае, каб спустошыць яго? Гасподзь сказаў мне: ідзі на зямлю гэтую і спустошы яе.

Pry gètym cì ž bo â bâz volì Gaspodnâj pajšoũ na mesca gètae, kab spustošyc' âgo? Gaspodz' skazaũ mne: idzi na zâmlũ gètuũ ì spustošy âe.

26. І сказаў Эліякім, сын Хэлкіін, і Сэўна і Ёах Рабсаку: кажы рабам тваім па-Арамейску, бо мы разумеем, а не гавары з намі па-Юдэйску ў голас народу, які на сьцяне.

Ì skazaũ Èliâkìm, syn Hèlkiìn, ì Sèũna ì Ěah Rabsaku: kažy rabam tvaim pa-Aramejsku, bo my razumeem, a ne gavary z namì pa-Ûdèjsku ũ golas narodu, âkì na s'câne.

27. І сказаў ім Рабсак: хіба толькі да гаспадара твайго і да цябе паслаў мяне гаспадар мой сказаць гэтыя словы? Не, таксама і да людзей, якія сядзяць на сьцяне, каб есьці памёт свой і піць мачу сваю з вамі.

Ì skazaŭ ìm Rabsak: hiba tol'ki da gaspadara tvajgo ì da câbe paslaŭ mâne gaspadar moj skazac' gètyâ slovy? Ne, taksama ì da lûdzej, âkiâ sâdzâc' na s'câne, kab es'ci pamët svoj ì pic' maçu svaû z vami.

28. І ўстаў Рабсак і абвясціў гучным голасам па-Юдэйску, і гаварыў, і сказаў: слухайце слова цара вялікага, цара Асірыйскага!

Ì ŭstaŭ Rabsak ì abvâs'ciŭ gučnym golasam pa-Ŭdèjsku, ì gavaryŭ, ì skazaŭ: sluhajce slova cara vâlikaga, cara Asiryjskaga!

29. Так кажа цар: хай не спакушае вас Эзэкія, бо ён ня можа вас уратаваць ад рукі маёй;

Tak kaža car: haj ne spakušae vas Èzèkiâ, bo ën nâ moža vas uratavac' ad ruki maëj;

30. і хай не абнадзейвае вас Эзэкія Госпадам, кажучы: выратуе нас Гасподзь і ня будзе горад гэты аддадзены ў рукі цара Асірыйскага.

ì haj ne abnadzejvae vas Èzèkiâ Gospadam, kažučy: vyratue nas Gaspodz' ì nâ budze gorad gèty addadzeny ŭ ruki cara Asiryjskaga.

31. Ня слухайце Эзэкіі. Бо так кажа цар Асірыйскі: прымірэцеся са мною і выйдзіце да мяне, і хай кожны есьць плады вінаграднай лазы сваёй і смакоўніцы сваёй, і хай кожны п'е ваду са свайго калодзежа,
Nâ sluhajce Èzèkiî. Bo tak kaža car Asiryjski: prymirècesâ sa mnoû ì vyjdzìce da mâne, ì haj kožny es'c' plady vïnagradnaj lazy svaëj ì smakoŭnìcy svaëj, ì haj kožny p'e vadu sa svajgo kalodzeža,

32. пакуль я ня прыйду і не вазьму вас у зямлю такую самую, як і ваша зямля, у зямлю хлеба і віна, у зямлю пладоў і вінаграднікаў, ў зямлю масьлічных дрэў і мёду, і будзеце жыць, і не памраце. Ня слухайце ж Эзэкіі, які зводзіць вас, кажучы: Гасподзь уратуе нас.

pakul' â nâ pryjdu ì ne vaz'mu vas u zâmlû takuû samuû, âk ì vaša zâmlâ, u zâmlû hleba ì vîna, u zâmlû pladoŭ ì vïnagradnikaŭ, ŭ zâmlû mas'ličnyh drèŭ ì

mědu, i budzece žyc', i ne pamrace. Nâ sluhajce ž' Èzèkii, âkì zvodzic' vas, kažučy: Gaspodz' uratue nas.

33. Ці ўратавалі багі народаў, кожны сваю зямлю, ад рукі цара Асірыйскага?

Cì ŭratavali bagi narodaŭ, kožny svaŭ zâmlû, ad rukì cara Asiryjskaga?

34. Дзе багі Эмата і Арпада? Дзе багі Сэпарваіма, Эны і Івы? Ці выратавалі яны Самарыю ад рукі маёй?

Dze bagi Èmata i Arpada? Dze bagi Sèparvaima, Èny i Ivy? Cì vyratavali âny Samaryû ad rukì maěj?

35. Хто з усіх багоў зямель гэтых выратаваў зямлю сваю ад рукі маёй? Дык няўжо Гасподзь выратуе Ерусалім ад рукі маёй?

Hto z usih bagoŭ zâmel' gètyh vyratavaŭ zâmlû svaŭ ad rukì maěj? Dyk nâŭžo Gaspodz' vyratue Erusalim ad rukì maěj?

36. І маўчаў народ і не адказвалі яму ні слова, бо быў загад цара: не адказвайце яму.

Ì maŭčaŭ narod i ne adkazvali âmu ni slova, bo byŭ zagad cara: ne adkazvajce âmu.

37. І прыйшоў Эліякім, сын Хэлкіін, начальнік палаца, і Сэўна пісец і Ёах, сын Асафаў, дзеяпісец, да Эзэкіі ў падранай вопратцы, і пераказалі яму словы Рабсакавыя.

Ì pryjšoŭ Èliâkim, syn Hèlkiin, načal'nik palaca, i Sèŭna pìsec i Ěah, syn Asafaŭ, dzeâpìsec, da Èzèkii ŭ padranaj vopratcy, i perakazali âmu slovy Rabsakavyâ.

19 Кіраўнік

1. Калі пачуў гэта цар Эзэкія, дык падраў вопратку на сабе і накрыўся

вярэтай, і пайшоў у дом Гасподні.

Kali pačuŭ gèta car Èzèkiâ, dyk padraŭ vopratku na sabe i nakryŭsâ vârètaj, i pajšoŭ u dom Gaspodni.

2. І паслаў Эліякіма, начальніка палаца, і Сэўну пісца, і старэйшых сьвятароў, пакрытых вярэтай, да Ісаі прарока, сына Амосавага.

Ì paslaŭ Èliâkima, načal'nika palaca, i Sèŭnu písca, i starèjšyh s'vâtaroŭ, pakrytyh vârètaj, da Ìsai praroka, syna Amosavaga.

3. І яны сказалі яму: так кажа Эзэкія: дзень смутку і кары і паганьбеньня - дзень гэты; бо дайшлі немаўляты да адтуліны нутробы мацярынскай, а сілы няма нарадзіць.

Ì âny skazali âmu: tak kaža Èzèkiâ: dzen' smutku i kary i pagan'ben'nâ - dzen' gèty; bo dajšli nemaŭlâty da adtuliny nutroby macârynskaj, a sily nâma naradzic'.

4. Можа, пачуе Гасподзь, Бог твой, усе словы Рабсака, якога паслаў цар Асірыйскі, гаспадар ягоны, зьневажаць Бога жывога і ганіць яго словамі, якія чуў Гасподзь, Бог твой. Учыні ж малітву за пазасталых, якія яшчэ жывыя.

Moža, pačue Gaspodz', Bog tvoj, use slovy Rabsaka, âkoga paslaŭ car Asiryjski, gaspadar âgony, z'nevažac' Boga žyvoga i ganic' âgo slovami, âkiâ čuŭ Gaspodz', Bog tvoj. Učyni ž malitvu za pazastalyh, âkiâ âščè žyvyâ.

5. І прыйшлі слугі цара Эзэкіі да Ісаі,

Ì pryjšli slugi cara Èzèkiì da Ìsai,

6. і сказаў ім Ісая: так скажэце гаспадару вашаму: так кажа Гасподзь: ня бойся слоў, якія ты чуў, якімі ганілі Мяне слугі цара Асірыйскага.

ì skazaŭ im Ìsaâ: tak skažèce gaspadaru vašamu: tak kaža Gaspodz': nâ bojsâ sloŭ, âkiâ ty čuŭ, âkimi ganili Mâne slugi cara Asiryjskaga.

7. Вось Я пашлю ў яго дух, і ён пачуе вестку, і вернецца ў зямлю сваю, і

Я паб'ю яго мечам у зямлі ягонай.

Vos' Â pašlû ŭ âgo duh, i ên pačue vestku, i vernecca ŭ zâmlû svaû, i Â pab'û âgo mečam u zâmlì âgonaj.

8. I вярнуўся Рабсак, і знайшоў цара Асірыйскага, які ваяваў супроць Ліўны, бо ён чуў, што той адышоў ад Лахіса.

Ì vârnuiŝâ Rabsak, i znajšoŭ cara Asiryjskaga, âkì vaâvaŭ suproc' Liŭny, bo ên čuŭ, što toj adyšoŭ ad Lahisa.

9. I пачуў ён пра Тыргака, цара Эфіопскага; яму сказалі: вось, ён выйшаў біцца з табою. I паслаў ён паслоў да Эзэкіі сказаць:

Ì pačuŭ ên pra Tyrgaka, cara Èfiopskaga; âmu skazali: vos', ên vyjšaŭ bičca z taboû. Ì paslaŭ ên pasloŭ da Èzèkii skazac':

10. так скажэце Эзэкію, цару Юдэйскаму: няхай не ашуквае цябе Бог твой, на Якога ты спадзяешся, думаючы: ня будзе аддадзены Ерусалім у рукі цара Асірыйскага.

tak skažèce Èzèkiû, caru Ûdèjskamu: nâhaj ne ašukvae câbe Bog tvoj, na Âkoga ty spadzâeššâ, думаўчы: nâ budze addadzeny Erusalim u ruki cara Asiryjskaga.

11. Ты ж чуў, што зрабілі цary Асірыйскія з усімі землямі, наклаўшы на іх закляцьце, - дык жа ці ты ацалееш?

Ty ž čuŭ, što zrabili cary Asiryjskiâ z usimi zemlâmi, naklaŭšy na ih zaklâc'ce, - dyk ža ci ty acaleeš?

12. Багі народаў, якіх спустошылі бацькі мае, ці ж vyratavali іх? - Ці vyratavali Газан, і Харан, і Рэцэф, і сыноў Эдэна! што ў Таласары?

Bagi narodaŭ, âkih spustošyli bac'ki mae, ci ž vyratavali ih? - Ci vyratavali Gazan, i Haran, i Rècèf, i synoŭ Èdèna! što ŭ Talasary?

13. Дзе цар Эмата, і цар Арпада, і цар горада Сэпарваіма, Эны і Івы?

Dze car Èmata, i car Arpada, i car gorada Sèparvaïma, Èny i İvy?

14. І ўзяў Эзэкія ліст з рукі паслоў і прачытаў яго, і пайшоў у дом Гасподні, і разгарнуў яго Эзэкія прад абліччам Гасподнім,

Ī ŭzâŭ Ęzèkiâ list z rukì pasloŭ ì pračytaŭ âgo, ì pajšoŭ u dom Gaspodnì, ì razgarnuŭ âgo Ęzèkiâ prad abliččam Gaspodnim,

15. і маліўся Эзэкія прад абліччам Гасподнім і казаў: Госпадзе Божа Ізраілеў, Які сядзіць на херувімах! Ты адзін Бог усіх царстваў зямлі, Ты стварыў неба і зямлю.

ì malìŭsâ Ęzèkiâ prad abliččam Gaspodnim ì kazaŭ: Gospadze Boža Īzraileŭ, Ākì sâdzic' na heruvimah! Ty adzìn Bog usih carstvaŭ zâmlì, Ty stvaryŭ neba ì zâmlŭ.

16. Прыхілі, Госпадзе, вуха Тваё і пачуй; разамкні, Госпадзе, вочы Твае і паглядзі, і пачуй словы Сэнахірыма, які паслаў ганіць Бога жывога!

Pryhìlì, Gospadze, vuha Tvaë ì pačuj; razamknì, Gospadze, vočy Tvae ì paglâdzì, ì pačuj slovy Sènahìryma, âkì paslaŭ ganic' Boga žyvoga!

17. Праўда, о, Госпадзе, цары Асірыйскія спустошылі народы і землі іхнія,

Praŭda, o, Gospadze, cary Asiryjskiâ spustošyli narody ì zemlì ihniâ,

18. і паўкідалі багоў іхніх у агонь, але гэта не багі, а вырабы рук чалавечых, дрэва і камень, - таму і вынішчылі іх.

ì paŭkìdali bagoŭ ihnih u agon', ale gèta ne bagì, a vyraby ruk čalavečyh, drèva ì kamen', - tamu ì vyniščyli ih.

19. І сёньня, Госпадзе Божа наш, выратуй нас ад рукі ягонай, і даведаюцца ўсе царствы зямлі, што Ты, Госпадзе, Бог адзін.

Ī sën'nâ, Gospadze Boža naš, vyratuj nas ad rukì âgonaj, ì davedaŭcca ŭse carstvy zâmlì, što Ty, Gospadze, Bog adzìn.

20. І паслаў Ісая, сын Амосаў, да Эзэкіі сказаць: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: тое, за што ты молішся Мне супроць Сэнахірыма, цара

Асірыйскага, Я пачуў.

Ì paslaŭ Ìsaâ, syn Amosaŭ, da Èzèkii skazac': tak kažà Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: toe, za što ty moliššâ Mne suproc' Sènahiryta, cara Asiryjskaga, Â pačuŭ.

21. Вось слова, якое сказаў Гасподзь пра яго: пагардзіць цябе, пасьмяецца зь цябе дзеўная дачка Сіёна; усьлед табе пахітае галавою дачка Ерусаліма.

Vos' slova, âkoe skazaŭ Gaspodz' pra âgo: pagardzic' câbe, pas'mâecca z' câbe dzeŭnaâ dačka Siëna; us'led tabe pahitae galavou dačka Erusalima.

22. Каго ты асуджаў і ганіў? І на каго ты падняў голас, і падняў так высока вочы свае? На Сьвятога Ізраілевага?

Kago ty asudžaŭ i ganiŭ? Ì na kago ty padnâŭ golas, i padnâŭ tak vysoka vočy svae? Na S'vâtoga Ìzrailevaga?

23. Праз паслоў тваіх ты асуджаў Госпада і сказаў: з мноствам калясьніц маіх я ўзыду на вышыню гор, на рэбры Лівана, і сьсяку рослыя кедры яго, выдатныя кіпарысы яго, і прыйду на самае крайняе прыстанішча яго, у гай саду яго:

Praz pasloŭ tvaih ty asudžaŭ Gospada i skazaŭ: z mnostvam kalâs'nic maih â ŭzydu na vyšynû gor, na rèbry Livana, i s'sâku roslyâ kedry âgo, vydatnyâ kiparysy âgo, i pryjdu na samae krajnâe prystanišča âgo, u gaj sadu âgo:

24. і адкапаю я і піцьму ваду чужую, і асушу ступакамі ног маіх усе рэкі Егіпецкія.

ì adkapaŭ â ì pic'mu vadu čužuŭ, ì asušu stupakami nog maih use rèki Egipeckîâ.

25. Хіба ты ня чуў, што Я здаўна зрабіў гэта, у даўнія дні наканаваў гэта, а сёньня выканаў тым, што ты спусташаеш умацаваныя гарады, ператвараючы ў груды развалін?

Hiba ty nâ čuŭ, što Â zdaŭna zrabiŭ gèta, u daŭniâ dni nakanavaŭ gèta, a

sën'nâ vykanaŭ tym, što ty spustašaeš umacavanyâ garady, peratvaraŭčy ŭ grudy razvalin?

26. І жыхары іх зрабіліся маламоцныя, трымцяць і застаюцца ў сораме. Яны сталі як трава на полі і пяшчотная зеляніна, як параст на дахах і апалены хлеб, да таго як выкаласіцца.

Ì žyhary ih zrabilisâ malamocnyâ, trymcâc' ì zastaŭcca ŭ sorame. Âny stali âk trava na poli ì pâščotnaâ zelânina, âk porast na dahah ì apaleny hleb, da tago âk vykalasicca.

27. Ці сядзеш ты, ці выйдзеш, ці ўвойдзеш, Я ўсё ведаю; ведаю і дзёрзкасць тваю супроць Мяне.

Cì sâdzeš ty, cì vyjdzeš, cì ŭvojdzeš, Â ŭsë vedaŭ; vedaŭ ì dzërzkcasc' tvaŭ suproc' Mâne.

28. За тваю дзёрзкасць супроць Мяне і за тое, што пагарда твая дайшла да вушэй Маіх, Я ўвяду колца Маё ў ноздры твае і цуглі Мае ў рот твой, і вярну цябе назад тою самаю дарогаю, якою прыйшоў ты.

Za tvaŭ dzërzkcasc' suproc' Mâne ì za toe, što pagarda tvaâ dajšla da vušëj Maïh, Â ŭvâdu kolca Maë ŭ nozdry tvae ì cugli Mae ŭ rot tvoj, ì vârnu câbe nazad toŭ samaŭ darogaŭ, âkoŭ pryjšoŭ ty.

29. І вось табе азнака: ежце ў гэты год тое, што вырасла ад апалага зерня, і на другі год - самароднае, а на трэці год сейце і жнеце, і садзеце вінаградныя сады і ежце плады іх.

Ì vos' tabe aznaka: ežce ŭ gëty god toe, što vyrasla ad apalaga zernâ, ì na drugi god - samarodnae, a na trèci god sejce ì žnece, ì sadzece vinogradnyâ sady ì ežce plady ih.

30. І ацалелае ў доме Юдавым, што засталася, пусьціць зноў карань унізе і ўродзіць плод наверх,

Ì acalelae ŭ dome Ŭdavym, što zastalosâ, pus'cic' znoŭ koran' unize ì

ÿrodzic' plod naverse,

31. бо зь Ерусаліма павядзецца рэшта, і выратаваньне ад гары Сіёна.
Руплівасць Госпада Саваофа зробіць гэта.

bo z' Erusalima pavâdzecca rèšta, ì vyratavan'ne ad gary Siëna. Ruplìvasc' Gospada Savaofa zrobìc' gèta.

32. Таму так кажа Гасподзь пра цара Асірыйскага: ня ўвойдзе ён у горад гэты, і ня кіне туды стрэлы, і не падступіцца да яго з шчытом, і не насыпле супроць яго вала.

Tamu tak kaža Gaspodz' pra cara Asiryjskaga: nâ ŭvojdze ën u gorad gèty, ì nâ kine tudy strèly, ì ne padstupìcca da âgo z ščytom, ì ne nasyple suproc' âgo vala.

33. Тою самаю дарогай, якою прыйшоў, вернецца, і ў горад гэты ня ўвойдзе, кажа Гасподзь.

Toû samaû darogaj, âkoû pryjšoŭ, vernecca, ì ŭ gorad gèty nâ ŭvojdze, kaža Gaspodz'.

34. Я буду ахоўваць горад гэты, каб уратаваць яго дзеля Сябе і дзеля Давіда, раба Майго.

Â budu ahoŭvac' gorad gèty, kab uratavac' âgo dzelâ Sâbe ì dzelâ Davida, raba Majgo.

35. І сталася тае ночы: пайшоў анёл Гасподні і пабіў у табары сто восемдзсят пяць тысяч. І ўсталі раніцай, і вось усе цэлы мёртвыя.

Ì stalasâ tae nočy: pajšoŭ anël Gaspodni ì pabiŭ u tabary sto vosemdzesât pâc' tysâč. Ì ŭstali ranìcaj, ì vos' use cely mërtyvâ.

36. І выправіўся, і пайшоў, і вярнуўся Сэнахірым, цар Асірыйскі, і жыў у Нінэвіі.

Ì vypraviŭsâ, ì pajšoŭ, ì vârnuŭsâ Sènahìrym, car Asiryjski, ì žyŭ u Nìnèvii.

37. І калі ён пакланяўся ў доме Нісроха, бога свайго, дык Адрамэлэх і

Шарэцэр, сыны ягонья, забілі яго мечам, а самыя ўцяклі ў зямлю Арарацкую. І зацараваў Асардан, сын Гоны, замест Яго.

Ì kalì ën paklanâÿsâ ù dome Nisroha, boga svajgo, dyk Adramèlèh ì Šarècèr, syny âgonyâ, zabilì âgo mečam, a samyâ ùcâkli ù zâmlû Ararackuû. Ì zacaravaÿ Asardan, syn Gony, zamest Âgo.

20 Кіраўнік

1. У тыя дні захварэў Эзэкія сьмяротна; і прыйшоў да яго Ісая, сын Амосаў, прарок, і сказаў яму: так кажа Гасподзь: учыні тастамент дому твайму, бо памрэш ты і ня выздаравееш.

U tyâ dni zahvarèÿ Èzèkiâ s'mârotna; ì pryjšoÿ da âgo İsaâ, syn Amosaÿ, prarok, ì skazaÿ âmu: tak kaža Gaspodz': učynì tastament domu tvajmu, bo pamrèš ty ì nâ vyzdaraveeš.

2. І адварнуўся Эзэкія тварам сваім да сьцяны і маліўся Госпаду, кажучы:

Ì advârnuÿsâ Èzèkiâ tvaram svaim da s'câny ì maliÿsâ Gospadu, kažučy:

3. о, Госпадзе, успомні, што я хадзіў прад абліччам Тваім верна і з адданым сэрцам, і рабіў спадобнае ў вачах Тваіх. І заплакаў Эзэкія моцна.

o, Gospadze, uspomni, što â hadziÿ prad abliččam Tvaim verna ì z addanym sèrcam, ì rabiÿ spadobnae ù vačah Tvaih. Ì zaplakaÿ Èzèkiâ mocna.

4. Ісая яшчэ ня выйшаў з горада, як было яму слова Гасподняе:

İsaâ âšçè nâ vyjšaÿ z gorada, âk bylo âmu slova Gaspodnâe:

5. вярніся і скажы Эзэкію, уладыку народу Майго: так кажа Гасподзь Бог Давіда, бацькі твайго: Я пачуў малітву тваю, убачыў сьлёзы твае. Вось, я ацалю цябе; на трэці дзень пойдзеш у дом Гасподні;

vârnisâ i skažy Èzèkiû, uladyku narodu Majgo: tak kaža Gaspodz' Bog Davida, bac'ki tvajgo: Â pačuï malitvu tvaû, ubačyÿ s'lëzy tvae. Vos', â acalû câbe; na trèci dzen' pojdzeš u dom Gaspodni;

6. i daдам да дзён тваіх пятнацаць гадоў, i ад рукі цара Асірыйскага ўратую цябе i горад гэты, i абараню горад гэты дзеля Сябе i дзеля Давіда, раба Майго.

i dadam da dzën tvaih pâtnacac' gadoŷ, i ad rukì cara Asiryjskaga ŷratuû câbe i gorad gèty, i abaranû gorad gèty dzelâ Sâbe i dzelâ Davida, raba Majgo.

7. I сказаў Ісая: вазьмеце скрылік смоквы. I ўзялі, i прыклалі да нарыву: i ён выздаравеў.

Ì skazaŷ Ìsaâ: vaz'mece skrylik smokvy. Ì ŷzâli, i pryklali da naryvu: i ên vyzdaraveŷ.

8. I сказаў Эзэкія Ісаю: якая азнака, што Гасподзь ацаліў мяне, i што пайду я на трэці дзень у дом Гасподні?

Ì skazaŷ Èzèkiâ Ìsaû: âkaâ aznaka, što Gaspodz' acaliŷ mâne, i što pajdu â na trèci dzen' u dom Gaspodni?

9. I сказаў Ісая: вось табе азнака ад Госпада, што выканае Гасподзь слова, якое Ён мовіў: ці наперад прайсьці ценю на дзесяць прыступак ці вярнуцца на дзесяць прыступак?

Ì skazaŷ Ìsaâ: vos' tabe aznaka ad Gospada, što vykanae Gaspodz' slova, âkoe Ên moviŷ: ci naperad prajs'ci cenû na dzesâc' prystupak ci vânucca na dzesâc' prystupak?

10. I сказаў Эзэкія: лёгка ценю пасунуцца наперад на дзесяць прыступак; не, хай вернецца цень назад на дзесяць прыступак.

Ì skazaŷ Èzèkiâ: lëgka cenû pasunucca naperad na dzesâc' prystupak; ne, haj vernecca cen' nazad na dzesâc' prystupak.

11. І заклікаў Ісая прарок Госпада, і вярнуў цень на прыступках, дзе цень апускаўся па прыступках Ахазавых, на дзесяць прыступак.

Ì zaklikaŭ İsaâ prarok Gospada, ì vârnuiŭ cen' na prystupkah, dze cen' apuskaŭsâ pa prystupkah Ahazavyh, na dzesâc' prystupak.

12. Тым часам паслаў Бэродах Баладан, сын Баладана, цар Вавілонскі, лісты і дарунак Эзэкію, бо ён чуў, што Эзэкія быў хворы.

Tym časam paslaŭ Bèrodah Baladan, syn Baladana, car Vavilonski, listy ì darunak Èzèkiù, bo ěn čuiŭ, što Èzèkiâ byŭ hvory.

13. Эзэкія, выслухаўшы пасланцаў, паказаў ім кладоўкі свае, срэбра і золата, і пахошчы, і масьці дарагія, і ўвесь збройны дом свой і ўсё, што было ў скарбніцах ягоных: не заставалася ніводнай рэчы, якой не паказаў бы ім Эзэкія ў доме сваім і ва ўсім валоданьні сваім.

Èzèkiâ, vysluhaŭšy paslancaŭ, pakazaŭ im kladoŭki svae, srèbra ì zolata, ì pahošcy, ì mas'ci daragiâ, ì ŭves' zbrojny dom svoj ì ŭsë, što bylo ŭ skarbnicah âgonyh: ne zastavalasâ nìvodnaj rëcy, âkoj ne pakazaŭ by im Èzèkiâ ŭ dome svaim ì va ŭsìm valodan'ni svaim.

14. І прыйшоў Ісая прарок да цара Эзэкіі і сказаў яму: што казалі гэтыя людзі, і адкуль яны прыходзілі да цябе? І сказаў Эзэкія: зь зямлі далёкай яны прыходзілі, з Вавілона.

Ì pryjšoiŭ İsaâ prarok da cara Èzèkiì ì skazaŭ âmu: što kazali gëtyâ lŭdzi, ì adkul' âny pryhodzilì da câbe? Ì skazaŭ Èzèkiâ: z' zâmli dalëkaj âny pryhodzilì, z Vavilona.

15. І сказаў Ісая: што яны бачылі ў доме тваім? І сказаў Эзэкія: усё, што ў доме маім, бачылі, не засталася ніводнай рэчы, якое б я не паказаў ім у скарбніцах маіх.

Ì skazaŭ İsaâ: što âny bačyli ŭ dome tvaim? Ì skazaŭ Èzèkiâ: usë, što ŭ dome maim, bačyli, ne zastalosâ nìvodnaj rëcy, âkoe b â ne pakazaŭ im u

skarbničah maih.

16. І сказаў Ісая Эзэкію; выслухай слова Гасподняе:

Ì skazaŭ Ìsaâ Êzèkìù; vysluhaj slova Gaspodnâe:

17. вось прыйдуць дні, і ўзята будзе ўсё, што ў доме тваім і, што сабралі бацькі твае да сёньня, у Вавілон; нічога не застанецца, кажа Гасподзь.

vos' pryjduc' dni, i ŭzâta budze ŭsë, što ŭ dome tvaim i, što sabrali bac'ki tvae da sën'nâ, u Vavìlon; ničoga ne zastanecca, kaža Gaspodz'.

18. З сыноў тваіх, якія пойдучь ад цябе, якіх народзіш ты, возьмуць, і будуць яны еўнухамі ў палацы цара Вавілонскага.

Z synoŭ tvaih, âkìâ pojduc' ad câbe, âkìh narodziš ty, voz'muc', i buduc' âny eŭnuhami ŭ palacy cara Vavìlonskaga.

19. І сказаў Эзэкія Ісаю: добрае слова Гасподняе, якое ты сказаў. І сказаў далей: хай будзе мір і дабрабыт у дні мае!

Ì skazaŭ Êzèkìâ Ìsaù: dobrae slova Gaspodnâe, âkoe ty skazaŭ. Ì skazaŭ dalej: haj budze mir i dabrabyt u dni mae!

20. Астатняе пра Эзэкію і пра ўсе подзьвігі ягоныя, і пра тое, што ён зрабіў сажалку і вадаправод і правёў ваду ў горад, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Êzèkìù i pra ŭse podz'vigì âgonyâ, i pra toe, što ën zrabìŭ sažalku i vadapravod i pravëŭ vadu ŭ gorad, napìsana ŭ letapìse caroŭ Ûdèjskìh.

21. І спачыў Эзэкія з бацькамі сваімі, і зацараваў Манасія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Êzèkìâ z bac'kamì svaimì, i zacaravaŭ Manasiâ, syn âgony, zamest âgo.

21 Кіраўнік

1. Дванаццаць гадоў было Манасію, калі зацараваў, і пяцьдзясят гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Хэфцыба.

Dvanaccac' gadoŭ bylo Manasiŭ, kali zacaravaŭ, i pác'dzâsât gadoŭ valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Hèfcyba.

2. І рабіў ён благое ў вачах Гасподніх, пераймаючы мярзоты народаў, якіх прагнаў Гасподзь ад аблічча сыноў Ізраілевых.

Ì rabiŭ ën blagoe ŭ vačah Gaspodnih, perajmaŭčy mârzoty narodaŭ, âkih pragnaŭ Gaspodz' ad abličča synoŭ Ìzrailevyh.

3. І зноў зладзіў вышыні, якія знішчыў бацька ягоны Эзэкія, і паставіў ахвярнікі Ваалу, і зрабіў дуброву, як зрабіў Ахаў, цар Ізраільскі; і пакланяўся ўсяму воінству нябеснаму, і служыў яму,

Ì znoŭ zladziŭ vyšyni, âkiâ z'niščyŭ bac'ka âgony Èzèkiâ, i pastaviŭ ahvârniki Vaalu, i zrabiŭ dubrovu, âk zrabiŭ Ahaŭ, car Ìzrail'ski; i paklanâŭsâ ŭsâmu voinstvu nâbesnamu, i služyŭ âmu,

4. і спарудзіў ахвярнікі ў доме Гасподнім, пра які сказаў Гасподзь: у Ерусаліме пакладу імя Маë.

Ì sparudziŭ ahvârniki ŭ dome Gaspodnim, pra âki skazaŭ Gaspodz': u Erusalime pakladu imâ Maë.

5. І спарудзіў ахвярнікі ўсяму воінству нябеснаму на абодвух дварах храма Гасподняга.

Ì sparudziŭ ahvârniki ŭsâmu voinstvu nâbesnamu na abodvuh dvarah hrama Gaspodnâga.

6. і правёў сына свайго праз агонь, і чараваў, і варажыў, і завёў закліначоў мёртвых і чарадзеяў; многа зрабіў неспадобнага ў вачах Госпада, каб угнявіць Яго.

*ì pravěũ syna svajgo praz agon', ì čaravaũ, ì varažyũ, ì zavěũ zaklìnačou
měrtvyh ì čaradzeâũ; mnoga zrabìũ nespadobnaga ũ vačah Gospada, kab
ugnâvic' Âgo.*

7. I паставиў балвана Астарты, які зрабіў у доме, пра які казаў Гасподзь
Давіду і Саламону, сыну ягонаму: у доме гэтым і ў Ерусаліме, які Я
выбраў з усіх каленаў Ізраілевых, Я кладу імя Маё навек;

*Ì pastaviũ balvana Astarty, âkì zrabìũ u dome, pra âkì kazaũ Gaspodz'
Davidu ì Salamonu, synu âgonamu: u dome gètym ì ũ Erusalime, âkì Â
vybraũ z usih kalenaũ Ìzrailevyh, Â kladu imâ Maë navek;*

8. і ня дам наперад выступіць назе Ізраільцяніна зь зямлі, якую Я даў
бацькам іхнім, калі толькі яны будуць старацца рабіць згодна з усім
тым, што Я загадаў ім, і з усім законам, які наказаў ім раб Мой Майсей.

*ì nâ dam naperad vystupic' naze Ìzrail'cânina z' zâmlì, âkuũ Â daũ bac'kam
ihnim, kalì tol'kì âny buduc' staracca rabic' zgodna z usim tym, što Â
zagadaũ im, ì z usim zakonom, âkì nakazaũ im rab Moj Majsej.*

9. Але яны не паслухаліся; і зьвёў іх Манасія да таго, што яны рабілі
горш за тыя народы, якія вынішчыў Гасподзь ад аблічча сыноў
Ізраілевых.

*Ale âny ne pasluhalisâ; ì z'veũ ih Manasiâ da tago, što âny rabìli gorš za tyâ
narody, âkiâ vyniščyũ Gaspodz' ad abličča synoũ Ìzrailevyh.*

10. I казаў Гасподзь праз рабоў Сваіх прарокаў і сказаў:

Ì kazaũ Gaspodz' praz raboũ Svaih prarokaũ ì skazaũ:

11. за тое, што зрабіў Манасія, цар Юдэйскі, такія мярзоты, горш за ўсё
тое, што рабілі Амарэі, якія былі да яго, і ўвёў Юду ў грэх ідаламі сваімі,
*za toe, što zrabìũ Manasiâ, car Ûdèjskì, takiâ mârzoty, gorš za ũsë toe, što
rabìli Amarèi, âkiâ bylì da âgo, ì ũvëũ Ûdu ũ grèh ìdalami svaimi,*

12. за тое, так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў, вось, Я навяду такое зло на

Ерусалім і на Юду, пра якога хто пачуе, зазьвініць увушшу ў таго;

*za toe, tak kažã Gaspodz' Bog İzraileŭ, vos', Â navâdu takoe zlo na Erusalim
i na Ŭdu, pra âkoga hto pačue, zaz'vinic' uvuššu ŭ tago;*

13. і працягну на Ерусалім мерны шнур Самарыі і вагу дома Ахававага, і
вытру Ерусалім так, як выціраюць шалю, вытруць і перакуляць яе;

*i pracâgnu na Erusalim merny šnur Samaryi i vagu doma Ahavavaga, i vytru
Erusalim tak, âk vyciraŭc' šalû, vytruc' i perakulâc' âe;*

14. і адкіну рэшту спадчыны Маёй, і аддам у рукі ворагаў іхніх, і будуць
на разрабаваньне і спусташэнне ўсім нязычліўцам сваім

*i adkinu rëštu spadčyny Maëj, i addam u ruki voragaŭ ihnih, i buduc' na
razrabavan'ne i spustašën'ne ŭsim nâzyčliŭcam svaim*

15. за тое, што яны рабілі благое ў вачах Маіх і ўгневалі Мяне з таго
дня, як выйшлі бацькі іхнія зь Егіпта, і да сёння.

*za toe, što âny rabili blagoe ŭ vačah Maih i ŭgnevali Mâne z tago dnâ, âk
vyjšli bac'ki ihniâ z' Egipta, i da sën'nâ.*

16. А яшчэ праліў Манасія і даволі многа нявіннай крыві, так што
напоўніў ёю Ерусалім ад краю да краю, звыш свайго грэху, што ён увёў
Юду ў грэх - рабіць благое ў вачах Гасподніх.

*A âščë praliŭ Manasiâ i davoli mnoga nâvinnaj kryvi, tak što napoŭniŭ eŭ
Erusalim ad kraŭ da kraŭ, zvyš svajgo grèhu, što ën uvëŭ Ŭdu ŭ grèh - rabic'
blagoe ŭ vačah Gaspodnih.*

17. Астатняе пра Манасію і пра ўсё, што ён зрабіў, і пра грахі ягоныя, у
чым ён зграшыў, напісана ў летапіе цароў Юдэйскіх.

*Astatnâe pra Manasiŭ i pra ŭsë, što ën zrabiŭ, i pra grahi âgonyâ, u čym ën
zgrašyŭ, napisana ŭ letapie caroŭ Ŭdèjskih.*

18. І спачыў Манасія з бацькамі сваімі, і пахаваны ў садзе каля дома
ягонага, у садзе Узы. І зацараваў Амон, сын ягоны, замест яго:

Ì spačyŭ Manasiâ z bac'kami svaimi, i pahavany ŭ sadze kalâ doma âgonaga, u sadze Uzy. Ì zacaravaŭ Amon, syn âgony, zamest âgo:

19. дваццаць два гады бло Амону, калі зацараваў, і два гады валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Мэшулэмэт, дачка Харуца, зь Ятбы.

dvaccac' dva gady blo Amonu, kali zacaravaŭ, i dva gady valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Mëšulèmèt, dačka Haruca, z' Âtby.

20. І рабіў ён благое ў вачах Гасподніх так, як рабіў Манасія, бацька ягоны;

Ì rabiŭ ën blagoe ŭ vačah Gaspodnih tak, âk rabiŭ Manasiâ, bac'ka âgony;

21. і хадзіў тою самаю дарогаю, якою хадзіў бацька ягоны, і служыў балванам, якім служыў бацька ягоны, і пакланяўся ім,

i hadziŭ toŭ samaŭ darogaŭ, âkou hadziŭ bac'ka âgony, i služyŭ balvanam, âkim služyŭ bac'ka âgony, i paklanâŭsâ im,

22. і пакінуў Госпада Бога бацькоў сваіх, не хадзіў шляхам Гасподнім.

i pakinuŭ Gospada Boga bac'koŭ svaih, ne hadziŭ šlâham Gaspodnim.

23. І склалі змову слугі Амонавыя супроць яго, і забілі цара ў доме ягоным.

Ì sklali zmovu slugi Amonavyâ suproc' âgo, i zabilì cara ŭ dome âgonym.

24. Але народ зямлі перабіў усіх, хто быў у змове супроць цара Амона; і паставіў народ зямлі царом Ёсію, сына ягонага, замест яго.

Ale narod zâmlì perabiŭ usih, hto byŭ u zmove suproc' cara Amona; i pastaviŭ narod zâmlì carom Ěsiŭ, syna âgonaga, zamest âgo.

25. І пахавалі яго ў магільніцы ягонай, у садзе Узы. І зацараваў Ёсія, сын ягоны, замест яго.

Ì pahavalì âgo ŭ magil'nicy âgonaj, u sadze Uzy. Ì zacaravaŭ Ěsiâ, syn âgony, zamest âgo.

1. Восем гадоў было Ёсію, калі зацараваў, і трыццаць адзін год валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Едыда, дачка Адаі, з Боцкафы.

Vosem gadoŭ bylo Ęsiŭ, kalì zacaravaŭ, i tryccac' adzìn god valadaryŭ u Erusalime; imâ macì âgonaj Edyda, dačka Adai, z Bockafy.

2. І рабіў ён добрае ў вачах Гасподніх, і хадзіў ва ўсім шляхам Давіда, бацькі свайго, і ня ўхіляўся ні направа, ні налева.

Ì rabiŭ ën dobrae ŭ vačah Gaspodnih, i hadziŭ va ŭsim šlâham Davida, bac'ki svajgo, i nâ ŭhilâŭsâ ni naprava, ni naleva.

3. На васемнаццатым годзе цара Ёсіі, паслаў цар Шафана, сына Ацаліі, сына Мэшуламавага, пісца ў дом Гасподні, сказаўшы:

Na vosemnaccatym godze cara Ęsiì, paslaŭ car Šafana, syna Acaliì, syna Mëšulamavaga, pìsca ŭ dom Gaspodni, skazaŭšy:

4. ідзі да Хэлкіі першасьвятара, хай ён пералічыць срэбра, прынесенае ў дом Гасподні, якое сабралі ў народу дазорныя каля парога,

idzi da Hèlkii peršas'vâtara, haj ën peraličyc' srèbra, prynesenae ŭ dom Gaspodni, âkoe sabrali ŭ narodu dazornyâ kalâ paroga,

5. і хай аддадуць яго ў рукі майстрам на працы, што прыстаўлены да дома Гасподняга, а гэтыя хай раздаюць яго тым, што працуюць у доме Гасподнім, на паправу пашкодаў у доме,

i haj addaduc' âgo ŭ ruki majstram na pracy, što prystaŭleny da doma Gaspodnâga, a gètyâ haj razdaŭc' âgo tym, što pracuŭc' u dome Gaspodnim, na papravu paškodaŭ u dome,

6. цесьлярам і каменярам, і мулярам сыцен, і на куплю драўніны і часанага каменю на папраўленьне дома;

ces'lâram i kamenâram, i mulâram s'cen, i na kuplû draŭniny i časanaga

kamenû na papraŭlen'ne doma;

7. зрэшты не патрабаваў у іх адказу за срэбра, перададзенае ў рукі іхнія, бо яны сумленныя.

zrèšty ne patrabavaŭ u ih adkazu za srèbra, peradadzenae ŭ ruki ihniâ, bo âny sumlennyâ.

8. І сказаў Хэлкія першасьвятар Шафану пісцу: кнігу закона я знайшоў у доме Гасподнім. І падаў Хэлкія кнігу Шафану, і ён чытаў яе.

Ì skazaŭ Hèlkiâ peršas'vâtar Šafanu pìscu: knìgu zakona â znajšoŭ u dome Gaspodnim. Ì padaŭ Hèlkiâ knìgu Šafanu, ì èn čytaŭ âe.

9. І прыйшоў Шафан пісец да цара, і прынёс цару адказ, і сказаў: узялі рабы твае срэбра, і знойдзена ў доме, перадалі яго ў руку майстрам працы, прыстаўленым да дома Гасподняга.

Ì pryjšoŭ Šafan pìsec da cara, ì prynës caru adkaz, ì skazaŭ: uzâlì raby tvae srèbra, ì znojdzena ŭ dome, peradali âgo ŭ ruku majstram pracy, prystaŭlenym da doma Gaspodnâga.

10. І данёс Шафан пісец цару, кажучы:

Ì danës Šafan pìsec caru, kažučy:

11. ідзеце, папрасеце Госпада за мяне і за народ і за ўсю Юдэю пра словы гэтай знойдзенай кнігі, бо вялікі гнеў Гасподні, які загарэўся на нас за тое, што ня слухалі бацькі нашыя слоў кнігі гэтай, каб рабіць згодна з прадпісаным нам.

idzece, paprasece Gospada za mâne ì za narod ì za ŭsû Ūdèû pra slovy gètaj znojdzенаj knìgì, bo vâlikì gneŭ Gaspodni, âkì zagarèŭsâ na nas za toe, što nâ sluhali bac'ki našyâ sloŭ knìgì gètaj, kab rabic' zgodna z pradpisanym nam.

12. І пайшоў Хэлкія сьвятар, і Ахікам, і Ахбор, і Шафан, і Асяя да Алдамфы прарочыцы, жонкі Шалума, сына Тыквы, сына Хархаса,

захавальніка вопраткі, - а жыла яна ў Ерусаліме, у другой частцы, - і гаварылі зь ёю.

Ì pajšoŭ Hèlkiâ s'vâtar, ì Ahikam, ì Ahbor, ì Šafan, ì Asaâ da Aldamfy praročycy, žonki Šaluma, syna Tykvy, syna Harhasa, zahaval'nika vopratki, - a žyla âna ũ Erusalime, u drugoj častcy, - ì gavaryli z' ëû.

13. І яна сказала ім: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: скажэце чалавеку, які паслаў вас да мяне:

Ì âna skazala im: tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: skažèce čalaveku, âki paslaŭ vas da mâne:

14. так кажа Гасподзь: навяду ліха на месца гэтае і на жыхароў яго - усе словы кнігі, якую чытаў цар Юдэйскі.

tak kaža Gaspodz': navâdu liha na mesca gètae ì na žyharoŭ âgo - use slovy knìgi, âkuû čytaŭ car Údèjski.

15. За тое, што пакінулі Мяне, і дымяць іншым багам, каб раздражняць Мяне ўсімі дзеямі рук сваіх, загарэўся гнеў Мой на месца гэтае, і не патухне.

Za toe, što pakinuli Mâne, ì dymâc' inšym bagam, kab razdražnâc' Mâne ũsimi dzeâmi ruk svaih, zagarèŭsâ gneŭ Moj na mesca gètae, ì ne patuhne.

16. А цару Юдэйскаму, які паслаў вас папытацца ў Госпада, скажэце: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў пра словы, якія ты чуў:

A caru Údèjskamu, âki paslaŭ vas papytacca ũ Gospada, skažèce: tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ pra slovy, âkiâ ty čuŭ:

17. як што змякчылася сэрца тваё, і ты ўпакорыўся прад Госпадам, пачуўшы тое, што Я сказаў пра месца гэтае і пра жыхароў яго, што яны будуць прадметам жаху і пракляцця, і ты падраў вопратку сваю і плакаў прад Мною, дык і Я пачуў цябе, кажа Гасподзь.

âk što z'mâkčylasâ sèrca tvaë, ì ty ũpakoryŭsâ prad Gospadam, pačuŭšy toe,

što Â skazaŭ pra mesca gètae ì pra žyharoŭ âgo, što âny buduc' pradmetam žahu ì praklâc'câ, ì ty padraŭ vopratku svaŭ ì plakaŭ prad Mnoŭ, dyk ì Â pačuŭ câbe, kaža Gaspodz'.

18. За гэта, Я прыкладу цябе да бацькоў тваіх, і ты пакладзены будзеш у магільніцу тваю ў міры, і ня ўбачаць вочы твае ўсяго таго бедства, якое Я навяду на месца гэтае. І прынесьлі цару адказ.

Za gèta, Â prykladu câbe da bac'koŭ tvaih, ì ty pakladzeny budzeš u magil'nicu tvaŭ ŭ mîry, ì nâ ŭbačac' vočy tvae ŭsâgo tago bedstva, âkoe Â navâdu na mesca gètae. Ì prynes'li caru adkaz.

23 Кіраўнік

1. І паслаў цар, і сабралі да яго ўсіх старэйшынаў Юды і Ерусаліма.

Ì paslaŭ car, ì sabrali da âgo ŭsîh starèjšynaŭ Ŭdy ì Erusalîma.

2. І пайшоў цар у дом Гасподні, і ўсе Юдзі, і ўсе жыхары Ерусаліма зь ім, і сьвятары, і прарокі, і ўвесь люд ад малога да вялікага, і прачытаў уголас ім усе словы кнігі запавета, знойдзенай у доме Гасподнім.

Ì pajšoŭ car u dom Gaspodni, ì ŭse Ŭdèi, ì ŭse žyhary Erusalîma z' im, ì s'vâtary, ì praroki, ì ŭves' lûd ad maloga da vâlikaga, ì pračytaŭ uglas im use slovy knîgi zapaveta, znojdenaj u dome Gaspodnim.

3. Потым устаў цар на ўзвышанае месца і даў перад домам Гасподнім заповіт - трымацца Госпада і захоўваць наказы Ягоныя і адкрыцьці Ягоныя, і пастановы Ягоныя, ад усяго сэрца і ад усёй душы, каб выканаць словы завету гэтага, напісаныя ў кнізе гэтай. І ўвесь народ уступіў у заповіт.

Potym ustaŭ car na ŭzvyšanae mesca ì daŭ perad domam Gaspodnim zapavet - trymacca Gospada ì zahoŭvac' nakazy Âgonyâ ì adkryc'ci Âgonyâ,

ì pastanovy Âgonyâ, ad usâgo sêrca ì ad usěj dušy, kab vykanac' slovy zapavetu gètaga, napisanyâ ŭ knize gètaj. Ì ŭves' narod ustupiũ u zapavet.

4. Ì загадаў цар Хэлкію першасьвятару і іншым сьвятарам і дзорным каля парога вынесьці з храма Гасподняга ўсе рэчы, зробленыя дзеля Ваала і дзеля Астарты і дзеля ўсяго воінства нябеснага, і спаліў іх за Ерусалімам у даліне Кедрон, і загадаў попел ад іх аднесьці ў Вэтыль.

Ì zagadaũ car Hèlkiũ peršas'vâtaru ì inšym s'vâtaram ì dazornym kalâ paroga vynes'ci z hrama Gaspodnâga ŭse rèčy, зробленыâ dzelâ Vaala ì dzelâ Astarty ì dzelâ ŭsâgo voinstva nâbesnaga, ì spaliũ ih za Erusalimam u daline Kedron, ì zagadaũ popel ad ih adnes'ci ŭ Vètyl'.

5. Ì пакінуў жрацоў, якіх паставілі цары Юдэйскія, каб учыняць дымленьне на вышынях у гарадах Юдэйскіх і ваколіцах Ерусаліма, - і якія кадзілі Ваалу, сонцу, і месяцу, і сузор'ям і ўсяму воінству нябеснаму;

Ì pakinuũ žracoũ, âkih pastavili cary Údèjskiâ, kab učynâc' dymlen'ne na vyšynâh u garadah Údèjskih ì vakolìcah Erusalima, - ì âkiâ kadzili Vaalu, soncu, ì mesâcu, ì suzor'âm ì ŭsâmu voinstvu nâbesnamu;

6. Ì вынес Астарту з дома Гасподняга за Ерусалім да патока Кедрон і спаліў яе каля патока Кедрон, і сьцёр яе ў пыл і кінуў пыл яе на могілках агульнанародных;

Ì vynes Astartu z doma Gaspodnâga za Erusalim da patoka Kedron ì spaliũ âe kalâ patoka Kedron, ì s'cêr âe ŭ pyl ì kinuũ pyl âe na mogìlках agul'narodnyh;

7. Ì разбурыў дамы блудныя, якія былі пры храме Гасподнім, дзе жанчыны ткалі вопратку Астарце;

ì razburyũ damy bludnyâ, âkiâ byli pry hráme Gaspodnim, dze žančyny tkali vopratku Astarce;

8. і вывеў усіх жрацоў з гарадоў Юдэйскіх, і спаганьбіў вышыні, на якіх учынялі дымленьне жрацы, ад Гевы да Вірсавіі, і разбурьў вышыні перад брамаю - тую, якая перад уваходам у браму Ісуса начальніка горада, і тую, якая зь левага боку каля гарадское брамы.

ì vyveũ usih žracoũ z garadoũ Ŭdèjskih, ì spagan'biũ vyšynì, na âkih učynâli dymlen'ne žracy, ad Gevy da Virsavii, ì razburyũ vyšynì perad bramaũ - tuũ, âkaâ perad uvahodam u bramu Īsusa načal'nika gorada, ì tuũ, âkaâ z' levaga boku kalâ garadskoe bramy.

9. Зрэшты жрацы вышыняў ня прыносілі ахвяр на ахвярніку Гасподнім у Ерусаліме, а праснакі елі разам з братамі сваімі.

Zrěšty žracy vyšynâũ nâ prynosili ahvâr na ahvârniku Gaspodnim u Erusalime, a prasnaki eli razam z bratami svaimi.

10. І спаганьбіў ён Тафэт, што ў даліне сыноў Энома, каб ніхто не праводзіў сына свайго і дачкі сваёй праз агонь Малоху;

Ì spagan'biũ ën Tafèt, što ũ daline synoũ Ènoma, kab nihito ne pravodziũ syna svajgo ì dački svaěj praz agon' Malohu;

11. і адмяніў коней, якіх ставілі цары Юдэйскія сонцу перад уваходам у дом Гасподні паблізу пакояў Нэтан-Мэлэха еўнуха, што ў Фарурыме, калясьніцы сонца спаліў агнём.

ì admâniũ konej, âkih stavili cary Ŭdèjskiâ soncu perad uvahodam u dom Gaspodni pablizu pakoâũ Nètan-Mèlèha eũnuha, što ũ Faruryme, kalâs'nicy sonca spaliũ agnëm.

12. І ахвярнікі на даху сьвятліцы Ахазавай, якія зрабілі цары Юдэйскія, і ахвярнікі, якія зрабіў Манасія на абодвух дварах дома Гасподняга разбурьў цар і выкінуў адтуль, і кінуў пыл іх у паток Кедрон.

Ì ahvârnikì na dahu s'vâtlicy Ahazavaj, âkiâ zrabili cary Ŭdèjskiâ, ì ahvârnikì, âkiâ zrabiũ Manasiâ na abodvuh dvarah doma Gaspodnâga razburyũ car ì

vykinuŭ adtul', i kinuŭ pyl ih u patok Kedron.

13. I вышыні, якія каля Ерусаліма, направа ад Алейнай гары, якія спарудзіў Саламон, цар Ізраілеў, Астарце, мярзоце Сідонскай, і Хамосу, мярзоце Маавіцкай, і Мілхому, мярзоце Аманіцкай, спаганьбіў цар;

Ì vyšynì, âkiâ kalâ Erusalìma, naprava ad Alejnaj gary, âkiâ sparudziŭ Salamon, car Ìzraileŭ, Astarce, mârzoce Sidonskaj, i Hamosu, mârzoce Maavìckaj, i Milhomu, mârzoce Amanìckaj, spagan'biŭ car;

14. і паламаў статуі, і высек дубровы, і напоўніў месца іх касьцямі чалавечымі.

ì palamaŭ statuì, ì vysek dubrovu, ì napoŭniŭ mesca ih kas'câmi čalavečymi.

15. Таксама і ахвярнік, які ў Вэтылі, вышыню, спаруджаную Ераваамам, сынам Наватавым, які ўвёў Ізраіля ў грэх, - таксама і ахвярнік той і вышыню ён разбурыў, і спаліў гэтую вышыню, сьцёр у пыл, і спаліў дуброву.

Taksama ì ahvârnik, âki ŭ Vètyli, vyšynû, sparudžanuŭ Eravaamat, synam Navatavym, âki ŭvëŭ Ìzrailâ ŭ grèh, - taksama ì ahvârnik toj ì vyšynû èn razburyŭ, ì spaliŭ gètuŭ vyšynû, s'cër u pyl, ì spaliŭ dubrovu.

16. I зірнуў Ёсія, і ўбачыў магілы, якія там на гары, і паслаў, і ўзяў косьці з магілаў, і спаліў на ахвярніку, і спаганьбіў яго па слове Гасподнім, якое абвясціў чалавек Божы, які прадказаў падзеі гэтыя,

Ì zirnuŭ Ęsiâ, ì ŭbačyŭ magily, âkiâ tam na gary, ì paslaŭ, ì ŭzâŭ kos'ci z magilaŭ, ì spaliŭ na ahvârniku, ì spagan'biŭ âgo pa slove Gaspodnim, âkoe abvâs'ciŭ čalavek Božy, âki pradkazaŭ padzei gètyâ,

17. і сказаў Ёсія: што гэта за помнік, які я бачу? I сказалі яму жыхары горада: гэта магіла чалавека Божага, які прыходзіў зь Юдэі, і абвясціў пра тое, што ты робіш над ахвярнікам Вэтыльскім.

ì skazaŭ Ęsiâ: što gèta za pomnik, âki â baču? Ì skazali âmu žyhary gorada:

gèta magila čalaveka Božaga, âkì pryhodziŭ z' Ûdèj, i abvâs'ciŭ pra toe, što ty robiš nad ahvârnïkam Vètyl'skim.

18. I сказаў ён: пакіньце яго ў спакоі, ніхто хай не чапае касьцей ягоных.

I пахавалі косьці яго і косьці прарока, які прыходзіў з Самарыі.

Ì skazaŭ ën: pakin'ce âgo ŭ spakoi, nihito haj ne čapae kas'cej âgonyh. Ì pahavali kos'ci âgo i kos'ci praroka, âkì pryhodziŭ z Samaryi.

19. Таксама і ўсе капішчы вышыняў у гарадах Самарыйскіх, якія спарудзілі цары Ізраільскія, прагнаўляючы Госпада, разбурыві Ёсія, і зрабіў зь імі тое самае, што зрабіў у Вэтылі;

Taksama i ŭse kapiščy vyšynâŭ u garadah Samaryjskih, âkiâ sparudzili cary Ìzrail'skiâ, pragnâŭlâŭčy Gospada, razburyŭ Ęsiâ, i zrabiŭ z' imi toe samae, što zrabiŭ u Vètyli;

20. і закалоў усіх жрацоў вышыняў, якія там былі, на ахвярніках, і спаліў косьці чалавечыя на іх, - і вярнуўся ў Ерусалім.

i zakaloŭ usih žracoŭ vyšynâŭ, âkiâ tam byli, na ahvârnïkah, i spaliŭ kos'ci čalavečyâ na ih, - i vârnuŭsâ ŭ Erusalim.

21. I загадаў цар усяму народу, сказаўшы: учынецце пасху Госпаду Богу вашаму, як напісана ў гэтай кнізе запавета, -

Ì zagadaŭ car usâmu narodu, skazaŭšy: učynece pashu Gospadu Bogu vašamu, âk napisana ŭ gètaj knìze zapaveta, -

22. таму што ня была ўчыненая такая пасха ад дзён судзьдзяў, якія судзілі Ізраіля ва ўсе дні цароў Ізраільскіх і цароў Юдэйскіх;

tamu što nâ byla ŭčynena takaâ pasha ad dzën sudz'dzâŭ, âkiâ sudzili Ìzrailâ va ŭse dni caroŭ Ìzrail'skih i caroŭ Ûdèjskih;

23. а на васемнаццатым годзе цара Ёсіі была ўчыненая гэтая пасха Госпаду ў Ерусаліме.

a na vasesnaccatym godze cara Ęsiì byla ŭčynena gètaâ pasha Gospadu ŭ

Erusalime.

24. І закліначоў мёртвых, і чараўнікоў, і тэрафімаў, і ідалаў, і ўсе мярзоты, якія паяўляліся ў зямлі Юдэйскай і ў Ерусаліме, зьнішчыў словы закона, напісаныя ў кнізе, якую знайшоў Хэлкія сьвятар у доме Гасподнім.

Ì zaklìnačoŭ mërtyvŭh, ì čaraŭnikoŭ, ì tèrafìmaŭ, ì ìdalaŭ, ì ŭse mârzoty, âkiâ paâŭlâlisâ ŭ zâmlì Ūdèjskaj ì ŭ Erusalime, z'niščyŭ slovy zakona, napìsanyâ ŭ knìze, âkuŭ znajšoŭ Hèlkiâ s'vâtar u dome Gaspodnim.

25. Падобнага да яго ня было цара да яго, які зьвярнуўся б да Госпада ўсім сэрцам сваім, і ўсёю душою сваёю, і ўсімі сіламі сваімі, па ўсім законе Майсеевым; і пасьяля яго не паявіўся падобны да яго.

Padobnaga da âgo nâ bylo cara da âgo, âki z'vârnuŭsâ b da Gospada ŭsim sèrcam svaim, ì ŭsëŭ dušoŭ svaëŭ, ì ŭsimì silamì svaimì, pa ŭsim zakone Majseevym; ì pas'lâ âgo ne paâviŭsâ padobny da âgo.

26. Аднак жа Гасподзь не адклаў вялікай лютасьці гневу Свайго, якою загарэўся гнеў Ягоны і на Юду за ўсе зьнявагі, якімі ўгневаў Яго Манасія.

Adnak ža Gaspodz' ne adklaŭ vâlikaj lûtas'ci gnevu Svajgo, âkoŭ zagarèŭsâ gneŭ Âgony ì na Ūdu za ŭse z'nâvagì, âkimì ŭgnevaŭ Âgo Manasiâ.

27. І сказаў Гасподзь: і Юду адкіну ад аблічча Майго, як адкінуў Я Ізраіля, і адкіну горад гэты, Ерусалім, які Я выбраў, і дом, пра які Я сказаў: будзе імя Маё там.

Ì skazaŭ Gaspodz': ì Ūdu adkinu ad abličča Majgo, âk adkinuŭ Â Ìzrailâ, ì adkinu gorad gèty, Erusalim, âki Â vybraŭ, ì dom, pra âki Â skazaŭ: budze imâ Maë tam.

28. Астатняе пра Ёсію, пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Ěsiû, pra ůsě, što ěn zrabïŭ, napïšana ů letapïse caroŭ Ůdějskih.

29. У дні ягоныя пайшоў фараон Нэхаа, цар Егіпецкі, супроць цара Асірыйскага на раку Еўфрат. І выйшаў цар Ěсія насустрач яму, і той забіў яго ў Мэгідоне, калі ўбачыў яго.

U dni âgonyâ pajšoŭ faraon Něhaa, car Egipeckï, suproc' cara Asiryjskaga na raku Eŭfrat. Ĭ vyjšaŭ car Ěsiâ nasustrač âmu, Ĭ toj zabiŭ âgo ů Měgidone, kali ůbačyŭ âgo.

30. І рабы ягоныя павезьлі яго мёртвага з Мэгідона, і прывезьлі яго ў Ерусалім, і пахавалі яго ў магільніцы ягонай. І ўзяў народ землі Ěахаза, сына Ěсінага, і памазалі яго і паставілі царом замест бацькі ягонага.

Ĭ raby âgonyâ pavez'li âgo měrtvaga z Měgidona, Ĭ pryvez'li âgo ů Erusalim, Ĭ pahavali âgo ů magil'nicy âgonaj. Ĭ ůzâŭ narod zemli Ěahaza, syna Ěsinaga, Ĭ pamazali âgo Ĭ pastavili carom zamest bac'ki âgonaga.

31. Дваццаць тры гады было Ěахазу, калі зацараваў, і тры месяцы валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Хамутал, дачка Ераміі, зь Ліўны.

Dvaccac' try gady bylo Ěahazu, kali zacaravaŭ, Ĭ try mesâcy valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Hamutal, dačka Eramiï, z' Liŭny.

32. І рабіў ён благое ў вачах Гасподніх ва ўсім так, як рабілі бацькі ягоныя.

Ĭ rabiŭ ěn blagoe ů vačah Gaspodnih va ůsim tak, âk rabili bac'ki âgonyâ.

33. І затрымаў яго фараон Нэхаа ў Рыўле, у зямлі Эматскай, каб ён не валадарыў у Ерусаліме, - і наклаў спагону на замлю ягоную сто талантаў срэбра і сто талантаў золата.

Ĭ zatrymaŭ âgo faraon Něhaa ů Ryŭle, u zâmli Ěmatskaj, kab ěn ne valadaryŭ u Erusalime, - Ĭ naklaŭ spagonu na zamlŭ âgonuŭ sto talantaŭ srěbra Ĭ sto

talantaŭ zolata.

34. І паставіў царом фараон Нэхаа Эліякіма, сына Ёсіінага, замест Ёсіі, бацькі ягонага, і памяняў імя ягонае на Ёакіма; а Ёхаза ўзяў і вывез у Егіпет, дзе ён і памёр.

Ì pastaviŭ carom faraon Nèhaa Èliâkìma, syna Èsiìnaga, zamest Èsiì, bac'ki âgonaga, ì pamânâŭ imâ âgonae na Èakìma; a Èhaza ŭzâŭ ì vyvez u Egìpet, dze èn ì pamër.

35. І срэбра і золата даваў Ёакім фараону; ён зрабіў ацэну зямлі, каб даваць срэбра па загадзе фараона; ад кожнага народу зямлі, паводле ацэны сваёй, ён спаганяў срэбра і золата, каб аддаваць фараону Нэхаа.

Ì srèbra ì zolata davaŭ Èakìm faraonu; èn zrabiŭ acènu zâmlì, kab davac' srèbra pa zagadze faraona; ad kožnaga narodu zâmlì, pavodle acèny svaëj, èn spaganâŭ srèbra ì zolata, kab addavac' faraonu Nèhaa.

36. Дваццаць пяць гадоў было Ёакіму, калі зацараваў, і адзінаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Зэбуда, дачка Фэдаі, з Румы.

Dvaccac' pâc' gadoŭ bylo Èakìmu, kalì zacaravaŭ, ì adžinaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalìme; imâ macì âgonaj Zèbuda, dačka Fèdaì, z Rummy.

37. І рабіў ён неспадобнае ў вачах Гасподніх ва ўсім так, як рабілі бацькі ягоныя.

Ì rabiŭ èn nespodobnae ŭ vačah Gaspodnìh va ŭsìm tak, âk rabilì bac'ki âgonyâ.

24 Кіраўнік

1. У дні ягоныя выступіў Навухаданосар цар Вавілонскі, і зрабіўся Ёакім падуладным яму на тры гады, але потым адпаў ад яго.

U dni âgonyâ vystupiï Navuhadanosar car Vavilonski, i zrabïÛsâ Ěakim paduladnym âmu na try gady, ale potym adpaï ad âgo.

2. I пасылаў на яго Гасподзь полчышчы Халдэяў, і полчышчы Сірыйцаў, і полчышчы Маавіцянаў, і полчышчы Аманіцянаў, - пасылаў іх на Юду, каб пагубіць яго па слове Госпада, якое Ён сказаў праз рабоў Сваіх прарокаў.

Ì pasylaï na âgo Gaspodz' polčyščy Haldèâï, i polčyščy Siryjcaï, i polčyščy Maavicânaï, i polčyščy Amanicânaï, - pasylaï ih na Ŭdu, kab pagubic' âgo pa slove Gospada, âkoe Ěn skazaï praz raboï Svaih prarokaï.

3. Па загадзе Госпада было гэта зь Юдам, каб адкінуць яго ад аблічча Яго за грахі Манасіі, за ўсё, што ён зрабіў;

Pa zagadze Gospada bylo gèta z' Ŭdam, kab adkinuc' âgo ad abličča Āgo za grahi Manasiï, za ũsè, što ěn zrabïï;

4. і за кроў нявінную, якую ён праліў, напоўніўшы Ерусалім крывёю нявінную, Гасподзь не захацеў дараваць.

ì za kroï nâvinnuï, âkuï ěn praliï, napoïniïšy Erusalim kryvèï nâvinnaï, Gaspodz' ne zahaceï daravac'.

5. Астатняе пра Ёакіма і пра ўсё, што ён зрабіў, напісана ў летапісе цароў Юдэйскіх.

Astatnâe pra Ěakima i pra ũsè, što ěn zrabïï, napisana ũ letapise caroï Ŭdèjskih.

6. I спачыў Ёакім з бацькамі сваімі, і зацараваў Еханія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyï Ěakim z bac'kami svaimi, i zacaravaï Ehaniâ, syn âgony, zamest âgo.

7. Цар Егіпецкі ня выходзіў болей зь зямлі сваёй, бо ўзяў цар Вавілонскі ўсё, ад патока Егіпецкага да ракі Еўфрата, што належала цару

Егіпецкаму.

Car Egipeckì nâ vyhodziŭ bolej z' zâmlì svaëj, bo ŭzâŭ car Vavilonskì ŭsë, ad patoka Egipeckaga da rakì Eŭfrata, što naležala caru Egipeckamu.

8. Васямнаццаць гадоў было Еханіі, калі зацараваў, і тры месяцы валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Нэхушта, дачка Элнафана, зь Ерусаліма.

Vasâmnaccac' gadoŭ bylo Ehaniì, kalì zacaravaŭ, ì try mesâcy valadaryŭ u Erusalime; imâ macì âgonaj Nèhušta, dačka Èlnafana, z' Erusalima.

9. І рабіў ён благое ў вачах Гасподніх ва ўсім так, як рабіў бацька ягоны.

Ì rabiŭ ën blagoe ŭ vačah Gaspodnih va ŭsìm tak, âk rabiŭ bac'ka âgony.

10. У той час падступіліся рабы Навухаданосара, цара Вавілонскага, да Ерусаліма, і падупаў горад аблозе.

U toj čas padstupilisâ raby Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, da Erusalima, ì padupaŭ gorad abloze.

11. І прыйшоў Навухаданосар, цар Вавілонскі, да горада, калі рабы ягоныя аблажылі яго.

Ì pryjšoŭ Navuhadanosar, car Vavilonskì, da gorada, kalì raby âgonyâ ablažyli âgo.

12. І выйшаў Еханія, цар Юдэйскі, да цара Вавілонскага, ён і маці ягоная, і слугі ягоныя, і князі ягоныя, і еўнухі ягоныя, - і ўзяў яго цар Вавілонскі на восьмым годзе свайго валадараньня,

Ì vyjšaŭ Ehaniâ, car Ûdèjskì, da cara Vavilonskaga, ën ì macì âgonaâ, ì slugi âgonyâ, ì knâzi âgonyâ, ì eŭnuhi âgonyâ, - ì ŭzâŭ âgo car Vavilonskì na vos'mym godze svajgo valadaran'nâ,

13. і вывез ён адтуль усе скарбы дома Гасподняга і скарбы царскага дома; і паламаў, як сказаў Гасподзь, увесь залаты посуд, які Саламон, цар Ізраільскі, зрабіў у храме Гасподнім;

ì vyvez ën adtul' use skarby doma Gaspodnâga ì skarby carskaga doma; ì palamaŭ, âk skazaŭ Gaspodz', uves' zalaty posud, âki Salamon, car Ìzrail'ski, zrabìŭ u hrame Gaspodnim;

14. ì сьсяліў увесь Ерусалім, ì ўсіх князёў, ì ўсё адважнае войска, - дзесяць тысяч было пераселеных, - ì ўсіх цесьляроў ì кавалёў; нікога не засталася, апрача беднага людзю зямлі.

ì s'sâliŭ uves' Erusalim, ì ŭsìh knâzëŭ, ì ŭsë advažnae vojska, - dzesâc' tysâc' bylo peraselenyh, - ì ŭsìh ces'lâroŭ ì kavalëŭ; nikoga ne zastalosâ, aprača bednaga lûdu zâmlì.

15. ì перасяліў ён Еханію ў Вавілон; ì маці цара, ì жонак цара, ì еўнухаў ягоных, ì моцных зямлі вывеў на пасяленьне зь Ерусаліма ў Вавілон.

Ì perasâliŭ ën Ehaniŭ ŭ Vavilon; ì macì cara, ì žonak cara, ì eŭnuhaŭ âgonyh, ì mocnyh zâmlì vyveŭ na pasâlen'ne z' Erusalima ŭ Vavilon.

16. ì ўсё войска лікам сем тысяч, ì ўмельцаў, ì будаўнікоў тысячу, усіх адважных, якія ходзяць на вайну, вывеў цар Вавілонскі на пасяленьне ў Вавілон.

Ì ŭsë vojska likam sem tysâc', ì ŭmel'caŭ, ì budaŭnikoŭ tysâču, usìh advažnyh, âkiâ hodzâc' na vajnu, vyveŭ car Vavilonski na pasâlen'ne ŭ Vavilon.

17. ì паставіў царом цар Вавілонскі Матанію, дзядзьку Еханіі, замест яго, ì перамяніў імя ягонае на Сэдэкію.

Ì pastaviŭ carom car Vavilonski Mataniŭ, dzâdz'ku Ehaniì, zamest âgo, ì peramâniŭ imâ âgonae na Sèdèkiŭ.

18. Дваццаць адзін год было Сэдэкію, калі зацараваў, ì адзінаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Хамутал, дачка Ераміі, зь Ліўны.

Dvaccac' adzìn god bylo Sèdèkiŭ, kalì zacaravaŭ, ì adzìnaccac' gadoŭ

valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Hamutal, dačka Eramii, z' Liŭny.

19. I rabiŭ ěn blagoe ŭ vachah Gaspodnih va ŭsim tak, jak rabiŭ Ěakim.

Ì rabiŭ ěn blagoe ŭ vačah Gaspodnih va ŭsim tak, âk rabiŭ Ěakim.

20. Гнеŭ Гасподні быŭ над Ерусалімам і над Юдам да таго, што Ён адкінуŭ іх ад аблічча Свайго. I адпаŭ Сэдэкія ад цара Вавілонскага.

Gneŭ Gaspodni byŭ nad Erusalimam i nad Ŭdam da tago, što Ěn adkinuŭ ih ad abličča Svajgo. Ì adpaŭ Sèdèkiâ ad cara Vavilonskaga.

25 Кіраŭнік

1. На дзявятым годзе валадаранья свайго, на дзясятым месяцы, у дзень дзясяты месяца прыйшоŭ Навухаданосар, цар Вавілонскі, з усім войскам сваім да Ерусаліма, і аблажыŭ яго, і насыпаŭ вакол яго вал.

Na dzâvâtym godze valadaran' nâ svajgo, na dzâsâтым mesâcy, u dzen' dzâsâty mesâca pryjšoŭ Navuhadanosar, car Vavilonski, z usim vojskam svaim da Erusalima, i ablažyŭ âgo, i nasypaŭ vakol âgo val.

2. I быŭ горад у аблозе да адзінаццатага года цара Сэдэкіі.

Ì byŭ gorad u abloze da adžinaccataga goda cara Sèdèkiì.

3. На дзявяты дзень месяца ŭзмацніўся голад у горадзе, і ня было хлеба ŭ народу зямлі.

Na dzâvâty dzen' mesâca ŭzmacniŭsâ golad u goradze, i nâ bylo hleba ŭ narodu zâmlì.

4. I ŭзяты быŭ горад, і пабеглі ўсе вайсковыя ўначы па дарозе да брамы, паміж дзьвюма сыценамі, што каля царскага саду; а Халдэі стаялі вакол горада, і цар пайшоŭ дарогаю раŭніне.

Ì ŭzâty byŭ gorad, i pabegli ŭse vajskovyâ ŭnačy pa daroze da bramy, pamiz dz'vŭma s'cenamì, što kalâ carskaga sadu; a Haldèi staâli vakol gorada, i car

pajšoŭ darogaŭ raŭnìne.

5. І пагналася войска Халдэйскае за царом, і дагналі яго на раўнінах Ерыхонскіх, і ўсё войска ягонае разьбеглася ад яго.

Ì pagnalasâ vojska Haldèjskae za carom, ì dagnalì âgo na raŭnìnah Eryhonskih, ì ŭsë vojska âgonae raz'beglasâ ad âgo.

6. І ўзялі цара, і завялі яго да цара Вавілонскага ў Рыўлу, і ўчынілі над ім суд:

Ì ŭzâlì cara, ì zavâlì âgo da cara Vavilonskaga ŭ Ryŭlu, ì ŭčynilì nad ìm sud:

7. і сыноў Сэдэкіі закалолі на вачах у яго, а самому Сэдэкію асьляпілі вочы і закавалі яго ў кайданы, і завялі яго ў Вавілон.

ì synoŭ Sèdèkii zakalolì na vačah u âgo, a samomu Sèdèkiû as'lâpilì vočy ì zakavalì âgo ŭ kajdany, ì zavâlì âgo ŭ Vavìlon.

8. На пятым месяцы, у сёмы дзень месяца, гэта значыцца, на дзевятнаццатым годзе Навухаданосара, цара Вавілонскага, прыйшоў Навузардан, начальнік целаахоўцаў, слуга цара Вавілонскага, у Ерусалім

Na pâтым mesâcy, u sëmy dzen' mesâca, gèta značycca, na dzevâtnaccatym godze Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, pryjšoŭ Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, sluga cara Vavilonskaga, u Erusalim

9. і спаліў дом Гасподні і дом цара, і ўсе дамы ў Ерусаліме, і ўсе дамы вялікія спаліў агнём;

ì spaliŭ dom Gaspodnì ì dom cara, ì ŭse damy ŭ Erusalime, ì ŭse damy vâlikîâ spaliŭ agnëm;

10. і сыцены вакол Ерусаліма разбурыла войска Халдэйскае, якое было ў начальніка целаахоўцаў.

ì s'ceny vakol Erusalima razburyla vojska Haldèjskae, âkoe bylo ŭ načal'nika celaahoŭcaŭ.

11. І астатні люд, які заставаўся ў горадзе, і перабежчыкаў, якія перакінуліся да цара Вавілонскага і астатні просты люд выселіў Навузардан, начальнік целаахоўцаў.

Ì astatnì lûd, âkì zastavaŭsâ ŭ goradze, ì perabežčykaŭ, âkîâ perakînulîsâ da cara Vavilonskaga ì astatnì prosty lûd vyseliŭ Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ.

12. Толькі некалькіх зь беднага люду зямлі пакінуў начальнік целаахоўцаў работнікамі вінаграднікаў і ратаямі.

Tol'ki nekal'kih z' bednaga lûdu zâmlî pakînuŭ načal'nik celaahoŭcaŭ rabotnikamî vînogradnikaŭ ì rataâmî.

13. І слупы медныя, якія былі каля дома Гасподняга, і падставы, і мора меднае, якое ў доме Гасподнім, паламалі Халдэі, і занеслі медзь іх у Вавілон;

Ì slupy mednyâ, âkîâ byli kalâ doma Gaspodnâga, ì padstavy, ì mora mednae, âkoe ŭ dome Gaspodnîm, palamali Haldèi, ì zanes'li medz' ih u Vavilon;

14. і тазы, і лапаткі, і нажы, і лыжкі, і ўвесь посуд медны, які ўжываўся пры служэньні, узялі;

ì tazy, ì lapatkî, ì nažy, ì lyžkî, ì ŭves' posud medny, âkî ŭžyvaŭsâ pry služèn'nî, uzâlî;

15. і кадзільніцы, і чары, што было залатое і што было срэбнае, узяў начальнік целаахоўцаў:

ì kadzil'nîcy, ì čary, što bylo zalatoe ì što bylo srèbnae, uzâŭ načal'nik celaahoŭcaŭ:

16. слупы лікам два, мора адно, і падставы, якія зрабіў Саламон у дом Гасподні, - медзі ва ўсіх гэтых рэчах ня было вагі.

slupy likam dva, mora adno, ì padstavy, âkîâ zrabiŭ Salamon u dom Gaspodnî, - medzi va ŭsîh gètyh rèčah nâ bylo vagî.

17. Васемнаццаць локцяў вышыні ў адным слупе; вянок на ім медны, а вышыня вянка тры локці, і сетка і гранатавыя яблыкі вакол вянка - усе зь медзі. Тое самае і на другім слупе зь сеткаю.

Vasemnaccac' lokcâŭ vyšyni ŭ adnym slupe; vânok na im medny, a vyšynâ vânka try lokci, i setka i granatavyâ âblyki vakol vânka - use z' medzi. Toe samae i na drugim slupe z' setkaŭ.

18. І ўзяў начальнік целаахоўцаў Сэраю першасьвятара і Цэфанію, сьвятара другога, і трох, якія стаялі на варце каля парога.

Ì ŭzâŭ načal'nik celaahoŭcaŭ Sèraŭ peršas'vâtara i Cèfaniŭ, s'vâtara drugoga, i troh, âkiâ staâli na varce kalâ paroga.

19. І з горада ўзяў аднаго еўнуха, які начальнічаў над людзьмі ваеннымі, і пяць чалавек, якія стаяць перад абліччам цара, якія былі ў горадзе, і пісца галоўнага ў войску, які запісваў у войска людзей зямлі, якія былі ў горадзе.

Ì z gorada ŭzâŭ adnago eŭnuha, âki načal'ničâŭ nad lûdz'mi vaennymi, i pâc' čalavek, âkiâ staâc' perad abliččam cara, âkiâ byli ŭ goradze, i pîsca galoŭnaga ŭ vojsku, âki zapîsvaŭ u vojska lûdzej zâmlì, âkiâ byli ŭ goradze.

20. І ўзяў іх Навузардан, начальнік целаахоўцаў, і адвёў іх да цара Вавілонскага ў Рыўлу.

Ì ŭzâŭ ih Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, i advëŭ ih da cara Vavilonskaga ŭ Ryŭlu.

21. І пабіў іх цар Вавілонскі і забіў іх у Рыўле, у зямлі Эмат. І выселены Юдэі зь зямлі сваёй.

Ì pabiŭ ih car Vavilonski i zabiŭ ih u Ryŭle, u zâmlì Èmat. Ì vyseleny Ŭdèi z' zâmlì svaëj.

22. А над людям, які заставаўся ў зямлі Юдэйскай, які пакінуў Навухаданосар, цар Вавілонскі, - над імі паставіў начальнікам Гадолю, і

сына Ахікама, сына Шафанавага.

A nad lûdam, âkì zastavaÿsâ ŭ zâmlì Ûdèjskaj, âkì pakìnuŭ Navuhadanosar, car Vavilonskì, - nad ìmì pastaviŭ načal'nikam Gadoliŭ, syna Ahikama, syna Šafanavaga.

23. Калі пачулі ўсе ваеначальнікі, яны і людзі іх, што цар Вавілонскі паставіў начальнікам Гадолю, дык прыйшлі да Гадолю ў Масіфу, і менавіта: Ісмаіл, сын Нэтаніі, і Ёханан, сын Карэя, і Сэрая, сын Танхумэта з Нэтафата, і Езанія, сын Маахіцяніна, яны і людзі іхнія.

Kalì pačulì ŭse vaenačal'nikì, âny ì lûdzi ih, što car Vavilonskì pastaviŭ načal'nikam Gadoliŭ, dyk pryjšli da Gadoliŭ ŭ Masifu, ì menavita: Ìsmail, syn Nètaniì, ì Ěhanan, syn Karèâ, ì Sèraâ, syn Tanhumèta z Nètafata, ì Ezaniâ, syn Maahicânina, âny ì lûdzi ihniâ.

24. І заприсягнуўся Гадоля ім і людзям іхнім, і сказаў ім: ня бойцеся быць падуладнымі Халдэям, сялецеся на зямлі і служэце цару Вавілонскаму, і хай будзе добра вам.

Ì zaprysâgnuŭsâ Gadoliâ ìm ì lûdzâm ihnim, ì skazaŭ ìm: nâ bojcesâ byc' paduladnymi Haldèâm, sâlecesâ na zâmlì ì služèce caru Vavilonskamu, ì haj budze dobra vam.

25. Але на сёмым месяцы прыйшоў Ісмаіл, сын Нэтаніі, сына Элішамы, з племя царскага, зь дзесяцьцю чалавекамі, і пабіў Гадолю, і ён памёр, і Юдэяў і Халдэяў, якія былі зь ім у Масіфе.

Ale na sëmym mesâcy pryjšoŭ Ìsmail, syn Nètaniì, syna Ělišamy, z plemâ carskaga, z' dzesâc'cû čalavekami, ì pabiŭ Gadoliŭ, ì ěn pamër, ì Ûdèâŭ ì Haldèâŭ, âkiâ byli z' ìm u Masife.

26. І ўстаў увесь народ, ад малога да вялікага, і ваеначальнікі, і пайшлі ў Егіпет, бо баяліся Халдэяў.

Ì ŭstaŭ uves' narod, ad maloga da vâlikaga, ì vaenačal'nikì, ì pajšli ŭ Egìpet,

bo baâlisâ Haldèâŭ.

27. На трыццаць сёмым годзе перасяленьня Еханіі, цара Юдэйскага, на дванаццатым месяцы, у дваццаць сёмы дзень месяца, Эвілмэродах, цар Вавілонскі, у год свайго ўцараваньня, вывеў Еханію, цара Юдэйскага, з дома турэмнага.

Na tryccac' sëmym godze perasâlen'nâ Ehaniì, cara Ûdèjskaga, na dvanaccatym mesâcy, u dvaccac' sëmy dzen' mesâca, Èvilmèroдах, car Vavilonski, u god svajgo ŭcaravan'nâ, vyveŭ Ehaniù, cara Ûdèjskaga, z doma turèmnaga.

28. і гаварыў зь ім дружалюбна, і паставіў трон ягоны вышэй за трон цароў, якія былі ў яго ў Вавілоне;

ì gavaryŭ z' im družalûbna, ì pastaviŭ tron âgony vyšěj za tron carouŭ, âkiâ byli ŭ âgo ŭ Vavilone;

29. і перамяніў турэмнаю вопратку ягоную, і ён усюды меў ежу ў яго, ва ўсе дні жыцьця ягонага.

ì peramâniŭ turèmnouŭ vopratku âgonuŭ, ì èn usûdy meŭ ežu ŭ âgo, va ŭse dni žyc'câ âgonaga.

30. І ўтрыманьне яго, утрыманьне пастаяннае, выдавалася яму ад цара, дзень у дзень, ва ўсе дні жыцьця ягонага.

Ì ŭtryman'ne âgo, utryman'ne pastaânnae, vydavalasâ âmu ad cara, dzen' u dzen', va ŭse dni žyc'câ âgonaga.

1 ЛЕТАПІСАЎ

1 Кіраўнік

1. Адам, Сіт, Энос,

Adam, Sit, Ēnos,

2. Каінан, Малелэіл, Ярэд,

Kainan, Maleleil, Ārèd,

3. Энох, Матусал, Ламэх,

Ēnoh, Matusal, Lamèh,

4. Ной, Сім, Хам і Яфэт.

Noj, Sim, Ham i Āfèt.

5. Сыны Яфэта, Гамэр, Магог, Мадай, Яван, Тувал, Мэшэх і Тырас.

Syny Āfèta, Gamèr, Magog, Madaj, Āvan, Tuval, Mèšèh i Tyras.

6. Сыны Гамэра: Аскеназ, Рыфат і Тагарма.

Syny Gamèra: Askenaz, Ryfat i Tagarma.

7. Сыны Явана: Эліса, Тарсіс, Кітым і Даданім.

Syny Āvana: Ēlisa, Tarsis, Kitym i Dadanim.

8. Сыны Хама: Хуш, Міцраім, Фут і Ханаан.

Syny Hama: Huš, Micraim, Fut i Hanaan.

9. Сыны Хуша: Сэва, Хавіла, Саўта, Раама і Саўтэха. Сыны Раамы: Шэва і Дэдан.

Syny Huša: Sèva, Havila, Saŭta, Raama i Saŭtèha. Syny Raamy: Šèva i Dèdan.

10. Хуш спарадзіў таксама Німрода: гэты пачаў быць моцным на зямлі.

Huš sparadziŭ taksama Nimroda: gèty pačauŭ byc' mocnym na zâmlì.

11. Міцраім спарадзіў: Лудыма, Анаміма, Лэгавіма, Наўтухіма,

Micraim sparadziŭ: Ludyma, Anamima, Lègavima, Naŭtuhima,

12. Патрусіма, Каслухіма, ад якога пайшлі Філістымляне, і Кафтарыма.

Patrusima, Kasluhima, ad âkoga pajšli Filistymlâne, i Kaftaryma.

13. Ханаан спарадзіў Сідона, першынца свайго, Хэта,

Hanaan sparadziŭ Sidona, peršynca svajgo, Hèta,

14. Евусэя, Амарэя, Гергесэя,

Evusèâ, Amarèâ, Gergesèâ,

15. Эвэя, Аркея, Сінэя,

Èvèâ, Arkeâ, Sìnèâ,

16. Арвадэя, Цэмарэя і Хаматэя.

Arvadèâ, Cèmarèâ i Hamatèâ.

17. Сыны Сіма: Элам, Асур, Арфаксад, Луд і Арам. Сыны Арама: Уц,

Хул, Гефэр і Мэшэх.

Syny Sima: Èlam, Asur, Arfaksad, Lud i Aram. Syny Arama: Uc, Hul, Gefèr i

Mèšèh.

18. Арфаксад спарадзіў Каінана, а Каінан спарадзіў Салу, а Сала спарадзіў Эвэра.

Arfaksad sparadziŭ Kainana, a Kainan sparadziŭ Salu, a Sala sparadziŭ Èvèra.

19. У Эвэра нарадзіліся два сыны: імя аднаго Фалэк, бо ў дні ягоныя падзялілася зямля; імя брата ягонага Ёктан.

U Èvèra naradzilisâ dva syny: imâ adnago Falèk, bo ŭ dni âgonyâ padzâlilasâ zâmlâ; imâ brata âgonaga Èktan.

20. Ёктан спарадзіў Алмадада, Шалэфа, Хацармавэта, Ераха,

Èktan sparadziŭ Almadada, Šalèfa, Hacarmavèta, Eراها,

21. Гадарама, Узала, Дыклу,

Gadarama, Uzala, Dyklu,

22. Эвала, Авімаіла, Шэву,

Èvala, Avìmaila, Šèvu,

23. Афіра, Хавілу і Ёвава. Усе гэтыя сыны Ёктана.

Afira, Havilu i Èvava. Use gètyâ syny Èktana.

24. А сыны Сімавыя: Арфаксад, Каінан, Сала,

A syny Simavyâ: Arfaksad, Kainan, Sala,

25. Эвэр, Фалэк, Рагаў,

Èvèr, Falèk, Ragaŭ,

26. Сэруг, Нахор, Тара,

Sèrug, Nahor, Tara,

27. Аўрам, ён жа Абрагам.

Aŭram, èn ža Abragam.

28. Сыны Абрагама: Ісак і Ізмаіл.

Syny Abrugama: Isak i Izmail.

29. Вось радавод іхні: першынец Ізмаілаў Наваёт, за ім Кедар, Адбээл,

Міўсам,

Vos' radavod ihni: peršynec Izmailaŭ Navaët, za im Kedar, Adbèel, Miŭsam,

30. Мішма, Дума, Маса, Хадад, Тэма,

Mišma, Duma, Masa, Hadad, Tèma,

31. Ертур, Нафіш і Кедма. Гэта сыны Ізмаілавья.

Ertur, Nafiš i Kedma. Gèta syny Izmailavyâ.

32. Сыны Хэтуры, наложніцы Абрагамавай: яна нарадзіла Зімрана,

Ёкшана, Мэдана, Мадьяна, Ішбака і Шуаха. Сыны Ёкшана: Шэва і

Дэдан.

Syny Hètury, naložnicy Abrugamavaj: âna naradzila Zimrana, Èkšana,

Mèdana, Madyâna, Išbaka i Šuaha. Syny Èkšana: Šèva i Dèdan.

33. Сыны Мадьяна: Эфа, Эфэр, Ханох, Авіда і Элдага. Усе гэтыя сыны Хэтуры.

Syny Madyâna: Èfa, Èfèr, Hanoh, Avida i Èldaga. Use gètyâ syny Hètury.

34. І спарадзіў Абрагам Ісака. Сыны Ісака: Ісаў і Ізраіль.

Ìsparadziŭ Abragam Ìsaka. Syny Ìsaka: Ìsaŭ i Ìzrail'.

35. Сыны Ісава: Эліфаз, Рагуіл, Еус, Еглом і Карэй.

Syny Ìsava: Èlifaz, Raguil, Eus, Eglom i Karèj.

36. Сыны Эліфаза: Тэман, Амар, Цэфо, Гатам, Кеназ, Амалік.

Syny Èlifaza: Tèman, Amar, Cèfo, Gatam, Kenaz, Amalik.

37. Сыны Рагуіла: Нахат, Зэрах, Шама і Міза.

Syny Raguila: Nahat, Zèrah, Šama i Miza.

38. Сыны Сэіра: Латан, Шавал, Цывэон, Ана, Дышон, Эцэр і Дышан.

Syny Sèira: Latan, Šaval, Cyvèon, Ana, Dyšon, Ècèr i Dyšan.

39. Сыны Латана: Хоры і Гемам; а сястра ў Латана: Тымна.

Syny Latana: Hory i Gemam; a sâstra ŭ Latana: Tymna.

40. Сыны Шавала: Алэан, Манахат, Эвал, Шэфо і Анам. Сыны Цывэона: Ая і Ана.

Syny Šavala: Alèan, Manahat, Èval, Šèfo i Anam. Syny Cyvèona: Aâ i Ana.

41. Дзеці Аны: Дышон. Сыны Дышона Хэмдан, Эшбан, Ітран і Хэран.

Dzeci Any: Dyšon. Syny Dyšona Hèmdan, Èšban, Ìtran i Hèran.

42. Сыны Эцэра: Білган, Зааван і Акан. Сыны Дышона: Уц і Аран.

Syny Ècèra: Bilgan, Zaavan i Akan. Syny Dyšona: Uc i Aran.

43. Гэтыя - цары, якія валадарылі ў зямлі Эдома, раней чым зацараваў цар над сынамі Ізраілевымі: Бэла, сын Вэора, і імя горада ягонага - Дынгава;

Gètyâ - cary, âkiâ valadaryli ŭ zâmlì Èdoma, ranej čym zacaravaŭ car nad synami Ìzrailevymi: Bèla, syn Vèora, i imâ gorada âgonaga - Dyngava;

44. і памёр Бэла, і зацараваў пасьяля яго Ёван, сын Зэраха, з Васоры.

ì pamër Bèla, ì zacaravaŭ pas'là âgo Ęvan, syn Zèraha, z Vasory.

45. І памёр Ёван, і зацараваў пасьяля яго Хушам, зь зямлі Тэманіцян.

ì pamër Ęvan, ì zacaravaŭ pas'là âgo Hušam, z' zâmlì Tèmanicân.

46. І памёр Хушам, і зацараваў пасьяля яго Гадад, сын Бэдадаў, які пабіў Мадыяніцян на полі Маава; імя горада ягонага Авів.

ì pamër Hušam, ì zacaravaŭ pas'là âgo Gadad, syn Bèdadaŭ, âkì pabiŭ Madyânicân na poli Maava; imâ gorada âgonaga Aviv.

47. І памёр Гадад, і зацараваў пасьяля яго Самла, з Масрэкі.

ì pamër Gadad, ì zacaravaŭ pas'là âgo Samla, z Masrèkì.

48. І памёр Самла, і зацараваў пасьяля яго Саўл, з Рэхавота, што каля ракі.

ì pamër Samla, ì zacaravaŭ pas'là âgo Saŭl, z Rèhavota, što kalâ rakì.

49. І памёр Саўл, і зацараваў пасьяля яго Баал-Ханан, сын Ахбора.

ì pamër Saŭl, ì zacaravaŭ pas'là âgo Baal-Hanan, syn Ahbora.

50. І памёр Баал-Ханан, і зацараваў пасьяля яго Гадар; імя горада ягонага Паў; імя жонкі ягонай Мэгэтавэель, дачка Матрэда, дачка Мэзагава.

ì pamër Baal-Hanan, ì zacaravaŭ pas'là âgo Gadar; imâ gorada âgonaga Paŭ; imâ žonkì âgonaj Mègètavèel', dačka Matrèda, dačka Mèzagava.

51. І памёр Гадар. І былі старэйшыны ў Эдома: старэйшына Тымна, старэйшына Алва, старэйшына Етэт,

ì pamër Gadar. Ì byli starèjšyny ŭ Ędoma: starèjšyna Tymna, starèjšyna Alva, starèjšyna Etèt,

52. старэйшына Алівэма, старэйшына Эла, старэйшына Пінон,
starèjšyna Alivèma, starèjšyna Èla, starèjšyna Pinon,

53. старэйшына Кеназ, старэйшына Тэман, старэйшына Міўцар,

starèjšyna Kenaz, starèjšyna Tèman, starèjšyna Miÿcar,

54. старэйшына Магдыіл, старэйшына Ірам. Вось старэйшыны Ідумэйскія.

starèjšyna Magdyil, starèjšyna Ìram. Vos' starèjšyny Ìdumèjskiâ.

2 Кіраўнік

1. Вось сыны Ізраіля: Рувім, Сімяон, Левій, Юда, Ісахар, Завулон,
Vos' syny Ìzrailâ: Ruvim, Simâon, Levij, Ûda, Ìsahar, Zavulon,

2. Дан, Язэп, Веньямін, Нэфталім, Гад і Асір.

Dan, Âzèp, Ven'âmìn, Nèftalim, Gad i Asir.

3. Сыны Юды: Ір, Анан і Сілом, - трое нарадзіліся ў яго ад дачкі Шуевай, Хананэянкi. І быў Ір, першынец Юдаў, незаўгодны ў вачах Госпада, і Он забіў яго.

Syny Ûdy: Ìr, Anan i Silom, - troe naradzilìsâ ũ âgo ad dačkì Šuevaj, Hananèânki. Ì byŭ Ìr, peršynec Ûdaŭ, nezaŭgodny ũ vačah Gospada, i On zabiŭ âgo.

4. І Тамар, нявестка ягоная, нарадзіла яму Фарэса і Зару. Усіх сыноў у Юды было пяцёра.

Ì Tamar, nâvestka âgonaâ, naradzila âmu Farèsa i Zaru. Usih synoŭ u Ûdy bylo pâcëra.

5. Сыны Фарэса: Эсмром і Хамул.

Syny Farèsa: Èsmrom i Hamul.

6. Сыны Зары: Зімры, Этан, Эман, Халкол і Дара; усіх іх пяцёра.

Syny Zary: Zimry, Ètan, Èman, Halkol i Dara; usih ih pâcëra.

7. Сыны Хармі: Ахар, які навёў бяду на Ізраіля, парушыўшы заклён.

Syny Harmi: Ahar, âki navëŭ bâdu na Ìzrailâ, parušyŭšy zaklën.

8. Сын Этана: Азарыя.

Syn Ètana: Azaryâ.

9. Сыны Эсрома, якія нарадзіліся ў яго: Ерахмэіл, Арам і Хэлувай.

Syny Èsroma, âkiâ naradzilisâ ŭ яго: Erahmèil, Aram i Hèluvaj.

10. А Арам спарадзіў Амінадава; Амінадаў спарадзіў Наасона, князя сыноў Юдавых;

A Aram sparadziŭ Aminadava; Aminadaŭ sparadziŭ Naasona, knâzâ synoŭ Ûdavyh;

11. Наасон спарадзіў Салмона, Салмон спарадзіў Ваоза;

Naason sparadziŭ Salmona, Salmon sparadziŭ Vaoza;

12. Ваоз спарадзіў Авіда, Авід спарадзіў Есэя;

Vaoz sparadziŭ Avida, Avid sparadziŭ Esèâ;

13. Есэй спарадзіў першынца свайго Эліява, другога - Амінадава, трэцяга - Саму,

Esèj sparadziŭ peršynca svajgo Èliâva, drugoga - Aminadava, trècâga - Samu,

14. чацьвёртага - Натанаіла, пятага - Радая,

čac'vèrtaga - Natanaila, pâtaga - Radaâ,

15. шостага - Ацэма, сёмага - Давіда.

šostaga - Acèma, sëmaga - Davida.

16. Сёстры іхнія: Саруя і Авігея. Сыны Саруі: Авэса, Ёаў і Азаіл, трое.

Sëstry ihniâ: Saruâ i Avigeâ. Syny Sarui: Avèsa, Èaŭ i Azail, troe.

17. Авігея нарадзіла Амэсу; а бацька Амэсы - Етэр, Ізмаільцянін.

Avigeâ naradzila Amèsu; a bac'ka Amèsy - Etèr, Ìzmail'cânin.

18. Халеў, сын Эсрома, спарадзіў ад Азувы, жонкі, і ад Ерыюты, і вось сыны ягоныя: Ешэр, Шаваў і Ардон.

Haleŭ, syn Èsroma, sparadziŭ ad Azuvy, žonki, i ad Eryoty, i vos' syny

âgonyâ: Ešèr, Šavaŭ i Ardon.

19. I памерла Азува; i ўзяў сабе Халеў Эфрату, i яна нарадзіла яму Хура.

Ì pamerla Azuva; i ŭzâŭ sabe Haleŭ Èfratu, i âna naradzila âmu Hura.

20. Хур спарадзіў Урыя, Урый спарадзіў Вэсэлііла.

Hur sparadziŭ Uryâ, Uryj sparadziŭ Vèsèliila.

21. Пасьля Эсром увайшоў да дачкі Махіра, бацькі Галаадавага, i ўзяў яе, a было яму шэсьцьдзясят гадоў, i яна нарадзіла Яму Сэгува.

Pas'là Èsrom uvajšoŭ da dačkì Mahira, bac'kì Galaadavaga, i ŭzâŭ âe, a bylo âmu šès'c'dzâsât gadoŭ, i âna naradzila Âmu Sèguva.

22. Сэгуў спарадзіў Яіра, i было ў яго дваццаць тры гарады ў зямлі Галаадскай.

Sèguŭ sparadziŭ Âira, i bylo ŭ âgo dvaccac' try garady ŭ zâmlì Galaadskaj.

23. Але Гесуране i Сірыйцы ўзялі ў іх селішчы Яіра. Кенат i залежныя ад яго гарады, - шэсьцьдзясят гадоў. Усе гэтыя гарады сыноў Махіра, бацькі Галаадавага.

Ale Gesurane i Siryjcy ŭzâli ŭ ih seliščy Âira. Kenat i zaležnyâ ad âgo garady, - šès'c'dzâsât garadoŭ. Use gètyâ garady synoŭ Mahira, bac'kì Galaadavaga.

24. Пасьля сьмерці Эсрома ў Халеў-Эфраце, жонка Эсромава, Авія, нарадзіла яму Ашхура, бацьку Тэкоі.

Pas'là s'merci Èsroma ŭ Haleŭ-Èfrace, žonka Èsromava, Aviâ, naradzila âmu Ašhura, bac'ku Tèkoì.

25. Сыны Ерахмэіла, першынца Эсромавага, былі: першынец Рам, за ім Вуна, Арэн, Ацэм i Ахія.

Syny Erahmèila, peršynca Èsromavaga, byli: peršynec Ram, za im Vuna, Arèn, Acèm i Ahiâ.

26. Была ў Ерахмэіла i другая жонка, імя яе Атара; яна маці Анама.

Byla ŭ Erahmèila i drugaâ žonka, imâ âe Atara; âna macì Anama.

27. Сыны Рама, першынца Ерахмэлавага, былі: Маац, Ямін і Экер.

Syny Rama, persynca Erahmèilavaga, byli: Maac, Âmin i Èker.

28. Сыны Анама былі: Шамай і Яда. Сыны Шамая: Надаў і Авішур.

Syny Anama byli: Šamaj i Âda. Syny Šamaâ: Nadaŭ i Avišur.

29. Імя жонкі Авішуравай Авіхаіль, і яна нарадзіла яму Ахбана і Маліда.

Îmâ žonki Avišuravaj Avihail', i âna naradzila âmu Ahbana i Malida.

30. Сыны Надава: Сэлед і Афаім. І памёр Сэлед бязьдзетны.

Syny Nadava: Sèled i Afaim. I pamër Sèled bâz'dzetny.

31. Сын Афаіма: Ішы. Сын Ішыя: Шэшан. Сын Шэшана: Ахлай.

Syn Afaima: Išy. Syn Išyâ: Šèšan. Syn Šèšana: Ahlaj.

32. Сыны Яды, брата Шамаевага: Етэр, Ёнатан. Етэр памёр

бязьдзетным.

Syny Âdy, brata Šamaevaga: Etèr, Ěnatan. Etèr pamër bâz'dzetnym.

33. Сыны Ёнатана: Пэлет і Заза. Гэта сыны Ерахмэла.

Syny Ěnatana: Pèlet i Zaza. Gèta syny Erahmèila.

34. У Шэшана ня было сыноў, а толькі дочки. У Шэшана быў раб,

Егіпцянін, імя яго Ярха;

U Šèšana nâ bylo synoŭ, a tol'ki dočki. U Šèšana byŭ rab, Egipcânin, imâ âgo Ârha;

35. І Шэшан аддаў дачку сваю Ярху за жонку, і яна нарадзіла яму Атая.

Î Šèšan addaŭ dačku svaŭ Ârhu za žonku, i âna naradzila âmu Ataâ.

36. Атай спарадзіў Натана. Натан спарадзіў Завада;

Ataj sparadziŭ Natana. Natan sparadziŭ Zavada;

37. Завад спарадзіў Эфлала, Эфлал спарадзіў Авіда;

Zavad sparadziŭ Èflala, Èflal sparadziŭ Avida;

38. Авід спарадзіў Еуя, Еуй спарадзіў Азарыю;

Avid sparadziŭ Euâ, Euj sparadziŭ Azaryû;

39. Азарыя спарадзіў Хэлеца, Хэлец спарадзіў Элеасу;

Azaryâ sparadziŭ Hèleca, Hèlec sparadziŭ Èleasu;

40. Элеаса спарадзіў Сісмая, Сісмай спарадзіў Салума;

Èleasa sparadziŭ Sismaâ, Sismaj sparadziŭ Saluma;

41. Салум спарадзіў Екамію, Екамія спарадзіў Элішаму.

Salum sparadziŭ Ekamiŭ, Ekamiâ sparadziŭ Èlišamu.

42. Сыны Халева, брата Ерахмэілавага: Мэша, першынец ягоны, - ён бацька Зіфа; і сыны Марэшы, бацькі Хэўрона.

Syny Haleva, brata Erahmèilavaga: Mèša, peršynec âgony, - ën bac'ka Zifa; i syny Marèšy, bac'ki Hèŭrona.

43. Сыны Хэўрона: Карэй і Тапаух, і Рэкем і Шэма.

Syny Hèŭrona: Karèj i Tapauh, i Rèkem i Šèma.

44. Шэма спарадзіў Рахама, бацьку Ёркеамавага, а Рэкем спарадзіў Шамаю.

Šèma sparadziŭ Rahama, bac'ku Èrkeamavaga, a Rèkem sparadziŭ Šamaâ.

45. Сын Шамаю Маон, а Маон - бацька БЭТ-Цура.

Syn Šamaâ Maon, a Maon - bac'ka Bèt-Cura.

46. І Эфа, наложніца Халелава, нарадзіла Харана, Моцу і Газэза. І Харан спарадзіў Газэза.

Ì Èfa, naložnica Halelava, naradzila Harana, Mocu i Gazèza. Ì Haran sparadziŭ Gazèza.

47. Сыны Егдая: Рэгем, Ётам, Гешаўн, Пэлет, Эфа і Шааф.

Syny Egdaâ: Règem, Ètam, Gešaŭn, Pèlet, Èfa i Šaaf.

48. Наложніца Халевава, Мааха, нарадзіла Шэвера і Тырхану;

Naložnica Halevava, Maaha, naradzila Šèvera i Tyrhanu;

49. яна ж нарадзіла Шаафа, бацьку Мадманы, Шэву, бацьку Махэны і бацьку Гівэі. А дачка Халева - Ахса.

âna ž narodzila Šaafa, bac'ku Madmany, Šèvu, bac'ku Mahèny i bac'ku Givèi. A dačka Haleva - Ahsa.

50. Вось сыны Халева: сын Хур, першынец Эфраты: Шавал, бацька Кірыят-Ярыма;

Vos' syny Haleva: syn Hur, peršynec Èfraty: Šaval, bac'ka Kîryât-Âryma;

51. Салма, бацька Віфляема; Харэф, бацька Бэтгадэра.

Salma, bac'ka Viplâema; Harèf, bac'ka Bètgadèra.

52. У Шавала, бацькі Кірыят-Ярыма, былі сыны: Гарое, Хацы, Галмэнюхот.

U Šavala, bac'ki Kîryât-Âryma, byli syny: Garoe, Hacy, Galmènuhot.

53. Плямёны Кірыят-Ярыма: Ітрыяны, Футыяны, Шуматаны і Мідраіцяны. Ад гэтых пайшлі Царанэі і Эштааляне.

Plâmëny Kîryât-Âryma: Itryâny, Futyâny, Šumatany i Midraicâny. Ad gètyh pajšli Caranèi i Èštaalâne.

54. Сыны Салмы: Віфляемляне і Нэтафацяне, вянок дома Ёававага і палавіна Энухацян - Царане,

Syny Salmy: Viplâemlâne i Nètafacâne, vânok doma Èavavaga i palavina Ènuhacân - Carane,

55. і плямёны Сафэрыяцаў, якія жылі ў Ябэцы, Тырэйцы, Шымэйцы, Сухайцы: гэта кінэяне, якія паходзілі ад Хамата, бацькі Бэтрэхава.

i plâmëny Safèryjcaŭ, âkiâ žyli ŭ Âbècy, Tyrèjcy, Šymèjcy, Suhajcy: gèta kinèâne, âkiâ pahodzili ad Hamata, bac'ki Bètrèhava.

3 Кіраўнік

1. Сыны Давіда, якія нарадзіліся ў яго ў Хэўроне, былі: першынец Амнон, ад Ахінаамы Ізрэліцянкi; другі - Далуя, ад Авігеі Карміліцянкi,

Syny Davida, âkiâ naradzilisâ ŭ âgo ŭ Hèŭrone, byli: peršynec Amnon, ad Ahinaamy Ìzrèelìcânki; drugi - Daluâ, ad Avigei Karmilìcânki,

2. трэці - Авэсалом, сын Маахі дачкі Талмая, цара Гесурскага;

чацьвёрты - Аданія, сын Агіты;

trèci - Avèsalom, syn Maahi dački Talmaâ, cara Gesurskaga; čac'vërty - Adaniâ, syn Agity;

3. пяты - Сафатыя, ад Авіталы; шосты - Ітрэам, ад Аглаі, жонкі ягонай, -

pâty - Safatyâ, ad Avitaly; šosty - Ìtrèam, ad Aglai, žonki âgonaj, -

4. шэсьць, якія нарадзіліся ў яго ў Хэўроне; а валадарыў ён там сем гадоў і шэсьць месяцаў; а трыццаць тры гады валадарыў у Ерусаліме.

šès'c', âkiâ naradzilisâ ŭ âgo ŭ Hèŭrone; a valadaryŭ èn tam sem gadoŭ i šès'c' mesâcaŭ; a tryccac' try gady valadaryŭ u Erusalime.

5. А гэтыя нарадзіліся ў яго ў Ерусаліме: Шыма, Шаваў, Натан і

Саламон, чацьвёрта ад Вірсавіі, дачкі Аміілавай;

A gètyâ naradzilisâ ŭ âgo ŭ Erusalime: Šyma, Šavaŭ, Natan i Salamon, čac'vëra ad Vïrsaviì, dački Amiïlavaj;

6. Іўхар, Элішама, Эліфэлэт,

ìŭhar, Èlišama, Èlifèlèt,

7. Нагаг, Нэфэг, Яфія,

Nagag, Nèfèg, Áfiâ,

8. Элішама, Эліяда і Эліфэлэт - дзевяцёра.

Èlišama, Èliâda i Èlifèlèt - dzevâcëra.

9. Вось усе сыны Давіда, акрамя сыноў ад наложніц. Сястра іхняя

Тамар.

Vos' use syny Davida, akramâ synoŭ ad naložnic. Sâstra ihnââ Tamar.

10. Сын Саламона Раваам: ягоны сын Авія, ягоны сын Аса, ягоны сын

Ёсафат,

Syn Salama Ravaam: âgony syn Aviâ, âgony syn Asa, âgony syn Ěsafat,

11. ягоны сын Ěрам, ягоны сын Озія, ягоны сын Ěас,

âgony syn Ěram, âgony syn Oziâ, âgony syn Ěas,

12. ягоны сын Амасія, ягоны сын Азарыя, ягоны сын Ěтам,

âgony syn Amasiâ, âgony syn Azaryâ, âgony syn Ětam,

13. ягоны сын Ахаз, ягоны сын Эзэкія, ягоны сын Манасія,

âgony syn Ahaz, âgony syn Ězèkiâ, âgony syn Manasiâ,

14. ягоны сын Амон, ягоны сын Ěсія.

âgony syn Amon, âgony syn Ěsiâ.

15. Сыны Ěсії: першынец Ěахаз, другі Ěакім, трэці Сэдэкія, чацьвёрты Сэлум.

Syny Ěsii: peršynec Ěahaz, drugi Ěakim, trèci Sèdèkiâ, čac'vèrty Sèlum.

16. Сыны Ěакіма: Ханія, сын ягоны; Сэдэкія, сын ягоны.

Syny Ěakima: Haniâ, syn âgony; Sèdèkiâ, syn âgony.

17. Малкірам Фэдая, Шэнацар, Эзэкія, Гашама і Савадыя.

Malkiram Fèdaâ, Šènacar, Ězèkiâ, Gašama i Savadyâ.

18. І сыны Фэдаі: Зарававэль і Шымэй. А сыны Зарававэля: Мэшулам і Хананія, і Шэламіт, сястра іхняя,

Ì syny Fèdai: Zaravavèl' i Šymèj. A syny Zaravavèlâ: Mèšulam i Hananiâ, i Šèlamit, sâstra ihnâ,

19. і яшчэ пяць: Хашува, Агел, Бэрэхія, Хасадыя і Юшаў-Хэсэль.

i âščè pâc': Hašuva, Agel, Bèrèhiâ, Hasadyâ i Úšaŭ-Hèsèl'.

20. І сыны Хананіі: Фэлатыя і Ісая: ягоны сын Рэфая, ягоны сын Арнан, ягоны сын Авадыя, ягоны сын Шэханія.

Ì syny Hananii: Fèlatyâ i İsaâ: âgony syn Rèfaâ, âgony syn Arnan, âgony syn Avadyâ, âgony syn Šèhaniâ.

21. Сын Шэханіі: Шэмая; сыны Шэмаі: Хатуш, Ігеал, Барыях, Нэарыя і

Шафат, шасьцёра.

Syn Šèhaniì: Šèmaâ; syny Šèmai: Hatuš, Īgeal, Baryâh, Nèaryâ ì Šafat, šas'cëra.

22. Сыны Нэарыі: Эльёэнай, Эзэкія і Азрыкам, трое.

Syny Nèaryi: Èl'ëènaj, Èzèkiâ ì Azrykam, troe.

23. Сыны Эльёэная: Гадаўягу, Элеашыў, Фэлая, Акуў, Ёханан, Далая і Анані, сямёра.

Syny Èl'ëènaâ: Gadaŭâgu, Èleašyŭ, Fèlaâ, Akuŭ, Èhanan, Dalaâ ì Anani, sâmëra.

4 Кіраўнік

1. Сыны Юды: Фарэс, Эсром, Хармі, Хур і Шавал.

Syny Ūdy: Farès, Èsrom, Harmi, Hur ì Šaval.

2. Рэая, сын Шавала, спарадзіў Яхата; Яхат спарадзіў Ахума і Лагада: ад іх плямёны Царанаў.

Rèaâ, syn Šavala, sparadziŭ Âhata; Âhat sparadziŭ Ahuma ì Lagada: ad ih plâmëny Caranaŭ.

3. І гэтыя сыны Этама: Ізрээль, Ішма і Ідбаш, і сястра іхняя, на імя Гацлелпоні,

Ì gëtyâ syny Ètama: Ìzrèel', Īšma ì Īdbaš, ì sâstra ihnââ, na imâ Gaclelponi,

4. Пэнуэл, бацька Гэдора, і Эзэр, бацька Хуша. Вось сыны Хура, першынца Эфраты, бацькі Віфляема.

Pènuèl, bac'ka Gèdora, ì Èzèr, bac'ka Huša. Vos' syny Hura, peršynca Èfraty, bac'ki Viflâema.

5. У Ахшура, бацькі Тэкоі, былі дзьве жонкі: Хэла і Наара.

U Ahšura, bac'ki Tèkoì, byli dz've žonki: Hèla ì Naara.

6. I нарадзіла яму Наара Ахузама, Хэфэра, Тымні і Ахаштары: гэта сыны Наары.

Ì naradzila âmu Naara Ahuzama, Hèfèra, Tymni ì Ahaštary: gèta syny Naary.

7. Сыны Хэлы: Цэрэт, Цохар і Этнан.

Syny Hèly: Cèrèt, Cohar ì Ètnan.

8. Коц спарадзіў: Анува і Цавэна і плямёны Ахархэла, сына Гарумавага.

Koc sparadziù: Anuva ì Cavèna ì plâmëny Aharhèla, syna Garumavaga.

9. Явіс быў больш славаты за сваіх братоў. Маці дала яму імя Явіс, сказаўшы: я нарадзіла яго з хваробай.

Âvis byŭ bol'sh slavuty za svaih bratoŭ. Maci dala âmu imâ Âvis, skazaŭšy: â naradzila âgo z hvarobaj.

10. I заклікаў Явіс да Бога Ізраілевага і сказаў: о, калі б Ты дабраславіў мяне Тваім дабраславеньнем, пашырыў межы мае, і рука Твая была са мною, ахоўваючы мяне ад зла, каб я не гараваў`.. I Бог паслаў яму, чаго ён прасіў.

Ì zaklikaŭ Âvis da Boga Ìzrailevaga ì skazaŭ: o, kali b Ty dabraslaviŭ mâne Tvaim dabraslaven'nem, pašyryŭ mežy mae, ì ruka Tvaâ byla sa mnoû, ahoŭvaŭčy mâne ad zla, kab â ne garavaŭ`.. Ì Bog paslaŭ âmu, čago ën prasiŭ.

11. А Хэлуў, брат Шухі, спарадзіў Махіра; ён ёсьць бацька Эштона.

A Hèluŭ, brat Šuhì, sparadziŭ Mahira; ën ës'c' bac'ka Èštona.

12. Эштон спарадзіў Бэт-Рафу, Пасэаха і Тэхіну, бацьку горада Нааса; гэта жыхары Рэхі.

Èšton sparadziŭ Bèt-Rafu, Pasèaha ì Tèhinu, bac'ku gorada Naasa; gèta žyhary Rèhì.

13. Сыны Кеназа: Гатанііл і Сэрая. Сын Гатанііла: Хатаат.

Syny Kenaza: Gataniil ì Sèraâ. Syn Gataniila: Hataat.

14. Мэанатай спарадзіў Офру, а Сэрая спарадзіў Ёава,

родапачынальнага даліны цесьляроў, бо яны былі цесьляры.

Mèanataj sparadziŭ Ofru, a Sèraâ sparadziŭ Ěava, rodapačynal'nika daliny ces'lâroŭ, bo âny byli ces'lâry.

15. Сыны Халева, сына Ефаниінага: Ір, Іла і Наам. Сын Ілы: Кеназ.

Syny Haleva, syna Efanii'naga: Īr, Īla i Naam. Syn Īly: Kenaz.

16. Сыны Егалелела: Зіф, Зіфа, Тырыя і Асарээл.

Syny Egalelela: Zif, Zifa, Tyryâ i Asarèel.

17. Сыны Эзры: Етэр, Мэрэд, Эфэр і Ялон; а Етэр спарадзіў Мэрома, Шамаа і Ішбаха, бацьку Эштэмоі.

Syny Ězry: Etèr, Mèrèd, Ěfèr i Ālon; a Etèr sparadziŭ Mèroma, Šamaâ i Īsbaha, bac'ku Ěštèmoì.

18. І жонка ягоная Юдыя нарадзіла Ерэда, бацьку Гедора, і Хэвэра, бацьку Сахо, і Екутыіла, бацьку Занаоха. Гэта сыны Бітэі, дачкі фараонавай, якую ўзяў Мэрэд.

Ī žonka âgonâ Ūdyâ naradzila Erèda, bac'ku Gedora, i Hèvèra, bac'ku Saho, i Ekutyila, bac'ku Zanaoha. Gèta syny Bitèi, dačkì faraonavaj, âkuû ŭzâŭ Mèrèd.

19. Сыны жонкі ягонай Годыі, сястры Нахама, бацькі Кеілы: Гармі і Эштэмоа - Маахацянін.

Syny žonki âgonaj Godyi, sâstry Nahama, bac'ki Keily: Garmi i Ěštèmoa - Maahacânin.

20. Сыны Сімяона: Амнон, Рына, Бэнханан і Тылон. Сыны Ішыя: Зохеў і Бэнзохет.

Syny Simâona: Amnon, Ryna, Bènhanan i Tylon. Syny Īšyâ: Zoheŭ i Bènzohet.

21. Сыны Сілома, сына Юдавага: Ір, бацька Лэхі, і Даэда, бацька

Марэшы, і сямейства, якое вырабляла вісон, з дому Ашбэі,
*Syny Siloma, syna Ūdavaga: Īr, bac'ka Lèhì, ì Daèda, bac'ka Marèšy, ì
sâmejstva, âkoe vyrablâla vïson, z domu Ašbèi,*

22. і Ёкім, і жыхары Хазэвы, і Ёаш і Сараф, якія мелі валоданьне ў
Мааве, і Яшувілэхем; але гэта падзеі старадаўнія.

*ì Ękìm, ì žyhary Hazèvy, ì Ęaš ì Saraf, âkiâ meli valodan'ne ũ Maave, ì
Âšuvilèhem; ale gèta padzei staradaŭniâ.*

23. Яны былі ганчары, і жылі пры садах і ў агародах; у цара на працах
жылі яны там.

Âny byli gančary, ì žyli pry sadah ì ũ agarodah; u cara na pracah žyli âny tam.

24. Сыны Сімяона: Нэмуіл, Ямін, Ярыў, Зэрах і Саўл.

Syny Simâona: Nèmuil, Âmin, Âryŭ, Zèrah ì Saŭl.

25. Шалум сын ягоны; яго сын Міўсам; ягоны сын Мішма.

Šalum syn âgony; âgo syn Miŭsam; âgony syn Mišma.

26. Сыны Мішмы: Хамуіл, сын ягоны; сын Закур; яго сын Шымэй.

Syny Mišmy: Hamuil, syn âgony; syn Zakur; âgo syn Šymèj.

27. У Шымэя было шаснаццаць сыноў і шэсьць дочак; а ў братоў
ягоных сыноў было няшмат, і ўсё племя іхняе ня так было шматлікае,
як племя сыноў Юды.

*U Šymèâ bylo šasnaccac' synoŭ ì šès'c' dočak; a ũ bratoŭ âgonyh synoŭ
bylo nâšmat, ì ũsè plemâ ihnâe nâ tak bylo šmatlikae, âk plemâ synoŭ Ūdy.*

28. Яны жылі ў Вірсавіі, Маладзе, Хацаршуале,

Âny žyli ũ Virsavii, Maladze, Hacaršuale,

29. у Білзе, у Эцэме, у Таладзе,

u Bilze, u Ęcème, u Taladze,

30. у Вэтуіле, у Хорме, у Цыклазе,

u Vètuile, u Horme, u Cyklaze,

31. у Бэт-Маркавоце, у Хацарсусіме, у Бэт-Бірэі і ў Шаарыме. Вось гарады іхнія да валадараньня Давідавага,
u Bèt-Markavoce, u Hacarsusime, u Bèt-Birèi i ŭ Šaaryme. Vos' garady ihniâ da valadaran'nâ Davidavaga,

32. зь сёламі іх: Этам, Аін, Рымон, Токен і Ашан, - пяць гарадоў.
z' sëlami ih: Ètam, Aìn, Rymon, Token i Ašan, - pác' garadoŭ.

33. І вось селішчы іхнія, якія былі вакол гэтых гарадоў да Ваала; вось месцы жыхарства іх і радаводы іхнія.
Ì vos' seliščy ihniâ, âkiâ byli vakol gètyh garadoŭ da Vaala; vos' mescy žyharstva ih i radavody ihniâ.

34. Мешаваў, Ямлэх і Ёсія, сын Амасіі,
Mešavaŭ, Âmlèh i Ěsiâ, syn Amasiì,

35. Ёіл і Егу, сын Ёшыві, сына Сэраі, сына Асіілавага,
Èil i Egu, syn Ěšyvi, syna Sèrai, syna Asiilavaga,

36. Эльёэнай, Якава, Ішахая, Асая, Адыіл, Ішымііл і Ванэя,
Èl'èènaj, Âkava, Ĭšahaâ, Asaâ, Adyil, Ĭšymiil i Vanèâ,

37. і Зіза, сын Шыфія, сын Алона, сын Едаі, сын Шымрыя, сын Шэмаі.
i Ziza, syn Šyfiâ, syn Alona, syn Edai, syn Šymryâ, syn Šèmai.

38. Гэтыя памянёныя былі князямі плямёнаў сваіх, і дом бацькоў іх разьдзяліўся на многія галіны.
Gètyâ pamânënyâ byli knâzâmi plâmënaŭ svaih, i dom bac'koŭ ih raz'dzâliŭsâ na mnogiâ galiny.

39. Яны даходзілі да Герары і да ўсходняга боку даліны, каб знайсці пашы статкам сваім;
Âny dahodzili da Gerary i da ŭshodnâga boku daliny, kab znajs'ci pašy statkam svaim;

40. і знайшлі пашы сакавітыя і добрыя і зямлю абшырную, спакойную і

бясьпечную, бо да іх жыло там толькі нямнога Хаміцян.

*ì znajšli pašy sakavitŷâ ì dobryâ ì zâmlû abšyrnuû, spakojnuû ì bâs'pečnuû,
bo da ih žylo tam tol'ki nâmnoga Hamicân.*

41. І прыйшлі гэтыя, па імёнах запісаныя, у дні Эзэкіі, цара Юдэйскага, і перабілі качавых і аселых, якія там былі, і вынішчылі іх назаўсёды, і пасяліліся на месцы іхнім, бо там былі пашы статкам іхнім.

Ì pryjšli gètyâ, pa imënah zapìsanyâ, u dni Èzèkii, cara Ûdèjskaga, ì perabili kačavyh ì aselyh, âkiâ tam byli, ì vyniščyli ih nazaŷsëdy, ì pasâlilisâ na mescy ihnim, bo tam byli pašy statkam ihnim.

42. А зь іх, з сыноў Сімяонавых, пайшлі да гары Сэір пяцьсот чалавек: Фэлатыя, Нэарыя, Рэфая і Узііл, сыны Ішыя, былі на чале іх;

A z' ih, z synoŷ Simâonavyh, pajšli da gary Sèir pâc'sot čalavek: Fèlatyâ, Nèaryâ, Rèfaâ ì Uziil, syny Īšyâ, byli na čale ih;

43. і пабілі ацалелую там рэшту Амалікіцян, і жывуць там да сёньня.

ì pabili acaleluû tam rèštu Amalikicân, ì žyvuc' tam da sën'nâ.

5 Кіраўнік

1. Сыны Рувіма, першынца Ізраілевага, - ён першынец; але калі запляміў ён пасьцель бацькі свайго, першыинства яго аддадзена сынам Язэпа, сына Ізраілевага, з тым аднак, каб ня пісацца ім першароднымі;

Syny Ruvìma, peršynca Īzrailevaga, - ën peršynec; ale kalì zaplâmiŷ ën pas'cel' bac'ki svajgo, peršynstva âgo addadzena synam Âzèpa, syna Īzrailevaga, z tym adnak, kab nâ pisacca ìm peršarodnymì;

2. бо Юда быў мацнейшы за братоў сваіх, і правадыр ад яго, але першыинства перанесена на Язэпа.

bo Ûda byŷ macnejšy za bratoŷ svaih, ì pravadyr ad âgo, ale peršynstva

peranesena na Ázèpa.

3. Сыны Рувіма, першынца Ізраілевага: Ханох, Фалу, Хэцрон і Хармі.

Syny Ruvìma, peršynca Ízrailevaga: Hanoh, Falu, Hècron i Harmì.

4. Сыны Ёіля: Шэмая, сын ягоны: ягоны сын Гог, ягоны сын Шымэй,

Syny Èilâ: Šèmaâ, syn âgony: âgony syn Gog, âgony syn Šymèj,

5. ягоны сын Міха, ягоны сын Рэая, ягоны сын Ваал,

âgony syn Miha, âgony syn Rèaâ, âgony syn Vaal,

6. ягоны сын Бэера, якога зьвёў у палон Тэглафэласар, цар Асірыйскі.

Ён быў князем Рувімлянаў.

âgony syn Bèera, âkoga z'vëŭ u palon Tèglafèlasar, car Asiryjskì. Èn byŭ

knâzem Ruvìmlânaŭ.

7. І браты ягоныя, па плямёнах іхніх, па радаводным сьпіску іхнім, былі:

галоўны Ёіль, потым Захар,

Ì braty âgonyâ, pa plâmènah ihnih, pa radavodnym s'pisku ihnim, byli:

galouŭny Èil', potym Zahar,

8. і Бэла, сын Азаза, сына Шэмы, сына Ёіля. Ён жыў у Араэры да Нэво і

Ваал-Мэона;

ì Bèla, syn Azaza, syna Šèmy, syna Èilâ. Èn žyŭ u Araèry da Nèvo i Vaal-

Mèona;

9. а на ўсход ён жыў да ўваходу ў пустыню, якая ідзе ад ракі Еўфрат, бо

статкі іхнія былі шматлікія ў зямлі Галаадскай.

a na ŭshod èn žyŭ da ŭvahodu ŭ pustynû, âkaâ idze ad raki Eŭfrat, bo statki

ihniâ byli šmatlikiâ ŭ zâmlì Galaadskaj.

10. У дні Саўла яны вялі вайну з Агаранамі, якія загінулі ад рук іхніх, а

яны пачалі жыць у намётах іхніх па ўсёй усходняй старане Галаада.

U dni Saŭla âny vâli vajnu z Agaranamì, âkiâ zaginuli ad ruk ihnih, a âny

pačali žyc' u namètah ihnih pa ŭsèj ushodnâj starane Galaada.

11. Сыны Гада жылі насупраць іх у зямлі Васанскай да Салхі:

Syny Gada žyli nasuprac' ih u zâmlì Vasanskaj da Salhì:

12. у Васане Ёіль быў галоўны, Шафан другі, потым Яанай і Шафат.

u Vasane Ěil' byŭ galouŭny, Šafan drugi, potym Âanaj i Šafat.

13. Братоў іхніх зь сямействамі іхнімі было сем: Міхаіл, Мэшулам, Шэва, Ёрай, Яакан, Зія і Эвэр.

Bratoŭ ihnih z' sâmejstvami ihnimi bylo sem: Mihail, Mèšulam, Šèva, Ěraj, Âakan, Ziâ i Èvèr.

14. Вось сыны Авіхаіла, сына Хурья, сына Ярааха, сына Галаада, сына Міхаіла, сына Ешышая, сына Яхдо, сына Буза.

Vos' syny Avihaila, syna Huryâ, syna Âraaha, syna Galaada, syna Mihaila, syna Ešyšaâ, syna Âhdo, syna Buza.

15. Ахі, сын Аўдыіла, сына Гунэіевага, быў галавою свайго роду.

Ahì, syn Aŭdyila, syna Gunèievaga, byŭ galavou svajgo rodu.

16. Яны жылі ў Галаадзе, у Васане і ў залежных ад яго гарадах і ва ўсіх наваколях Сарона, да зыходу іхняга.

Âny žyli ŭ Galaadze, u Vasane i ŭ zaležnyh ad âgo garadah i va ŭsìh navakol'lâh Sarona, da zyhodu ihnâga.

17. Усе яны палічаны ў дні Ёатама, цара Юдэйскага, і ў дні Ераваама, цара Ізраільскага.

Use âny paličany ŭ dni Ěatama, cara Ūdèjskaga, i ŭ dni Eravaama, cara Ìzrail'skaga.

18. У нашчадкаў Рувіма і Гада і паўплемя Манасіінага было людзей

ваяўнічых, мужоў, якія носяць шчыт і меч, страляюць з лука і

прывучаных да бітвы, сорак чатыры тысячы сямсот шэсьцьдзясят, якія выходзяць на вайну.

U naščadkaŭ Ruvìma i Gada i paŭplemâ Manasiìnaga bylo lŭdzej vaâŭničyh,

mužoŭ, âkiâ nosâc' ščyt i meč, stralâuc' z luka i pryvučanyh da bitvy, sorak čatyry tysâčy sâmsot šès'c'dzâsât, âkiâ vyhodzâc' na vajnu.

19. I ваявалі яны з Агаранамі, Етурам, Нафішам і Надавам.

Ì vaâvali âny z Agaranamì, Eturam, Nafišam i Nadavam.

20. I дадзена была ім дапамога супроць іх, і аддадзены былі ў рукі іхнія Агаране, і ўсё, што ў іх было, бо яны падчас бітваў заклікалі да Бога, і Ён пачуў іх, за тое, што яны спадзяваліся на Яго.

Ì dadzena byla im dapamoga suproc' ih, i addadzeny byli ŭ ruki ihniâ Agarane, i ŭsë, što ŭ ih bylo, bo âny padčas bitvaŭ zaklikali da Boga, i Ęn pačuŭ ih, za toe, što âny spadzâvalisâ na Āgo.

21. I ўзялі яны статкі іхнія: вярблюдаў пяцьдзясят тысяч, з дробнага быдла дзьвесьце пяцьдзясят тысяч, аслоў дзьве тысячы, і сто тысч душ людзей,

Ì ŭzâli âny statki ihniâ: vârblûdaŭ pâc'dzâsât tysâč, z drobnaga bydla dz'ves'ce pâc'dzâsât tysâč, asloŭ dz've tysâčy, i sto tysč duš lûdzej,

22. бо многа было забіта, бо ад Бога была бітва гэтая. I жылі яны на месцы іхнім да перасяленьня.

bo mnoga bylo zabita, bo ad Boga byla bitva gëtaâ. Ì žyli âny na mescy ihnim da perasâlen'nâ.

23. Нашчадкі паўкалена Манасіінага жылі ў той зямлі, ад Васана да Ваал-Эрмона і Сэніра і да гары Эрмона; і іх было многа.

Naščadki paŭkalena Manasiinaga žyli ŭ toj zâmlì, ad Vasana da Vaal-Ęrmona i Sënira i da gary Ęrmona; i ih bylo mnoga.

24. I вось узначальцы пакаленьняў іхніх: Эфэр, Ішэі, Элііл, Азрыіл, Ерамія, Гадавія і Ягдыіл, мужы моцныя, мужы знакамітыя, галовы родаў сваіх.

Ì vos' uznačal'cy pakalen'nâŭ ihnih: Ęfër, Ęšëi, Ęlil, Azryil, Eramiâ, Gadaviâ i

Âgdyil, mužy mocnyâ, mužy znakamityâ, galovy rodaŭ svaih.

25. Але калі яны саграшылі супроць Бога бацькоў сваіх і пачалі блудна хадзіць сьледам за багамі народаў той зямлі, якіх выгнаў Бог ад аблічча іхняга,

Ale kalì âny sagrašyli suproc' Boga bac'koŭ svaih i pačali bludna hadzic' s'ledam za bagami narodaŭ toj zâmlì, âkih vygnaŭ Bog ad abličča ihnâga,

26. дык Бог Ізраілеў узбурьў дух Фула, цара Асірыйскага, і дух Тэглафэласара цара Асірыйскага, і ён выселіў Рувімлянаў і Галіцянаў і палавіну калена Манасіінага, і адвёў іх у Халал і Хавор, і Ару, і на раку Газан, - дзе яны да гэтага дня.

dyk Bog Ìzraileŭ uzburyŭ duh Fula, cara Asiryjskaga, i duh Tèglafèlasara cara Asiryjskaga, i èn vyseliŭ Ruvimlânaŭ i Galicânaŭ i palavìnu kalena Manasiìnaga, i advëŭ ih u Halal i Havor, i Aru, i na raku Gazan, - dze âny da gètaga dnâ.

6 Кіраўнік

1. Сыны Левія: Гірсон, Каат і Мэарары.

Syny Leviâ: Gïrson, Kaat i Mèrary.

2. Сыны Каата: Амрам, Іцгар, Хэўрон і Узііл.

Syny Kaata: Amram, Ìcgar, Hèŭron i Uziìl.

3. Дзеці Амрама: Аарон, Майсей і Марыям. Сыны Аарона: Надаў, Авіюд, Элеазар і Ітамар.

Dzeci Amrama: Aaron, Majsej i Maryâm. Syny Aarona: Nadaŭ, Aviùd, Èleazar i Ìtamar.

4. Элеазар спарадзіў Фінэеса, Фінэес спарадзіў Авішуя;

Èleazar sparadziŭ Finèesa, Finèes sparadziŭ Avišuâ;

5. Авішуй спарадзіў Букія, Букій спарадзіў Азію;

Avišuj sparadziŭ Bukiâ, Bukij sparadziŭ Aziû;

6. Азія спарадзіў Зэрахію, Зэрахія спарадзіў Мэраёта;

Aziâ sparadziŭ Zèrahiû, Zèrahiâ sparadziŭ Mèraëta;

7. Мэраёт спарадзіў Амарыю, Амарыя спарадзіў Ахітува;

Mèraët sparadziŭ Amaryû, Amaryâ sparadziŭ Ahituva;

8. Ахітуў спарадзіў Садока, Садок спарадзіў Ахімааса;

Ahituŭ sparadziŭ Sadoka, Sadok sparadziŭ Ahimaasa;

9. Ахімаас спарадзіў Азарыю, Азарыя спарадзіў Ёанана;

Ahimaas sparadziŭ Azaryû, Azaryâ sparadziŭ Ęanana;

10. Ёанан спарадзіў Азарыю, - гэта той, які быў сьвятаром у храме, пабудаваным Саламонам у Ерусаліме.

Ęanan sparadziŭ Azaryû, - gèta toj, âki byŭ s'vâtarom u hrame, pabudavanym Salamonam u Erusalime.

11. І спарадзіў Азарыя Амарыю, Амарыя спарадзіў Ахітува;

Ì sparadziŭ Azaryâ Amaryû, Amaryâ sparadziŭ Ahituva;

12. Ахітуў спарадзіў Садока, Садок спарадзіў Сэлума;

Ahituŭ sparadziŭ Sadoka, Sadok sparadziŭ Sèluma;

13. Сэлум спарадзіў Хэлкію, Хэлкія спарадзіў Азарыю;

Sèlum sparadziŭ Hèlkiû, Hèlkiâ sparadziŭ Azaryû;

14. Азарыя спарадзіў Сэраю, Сэрая спарадзіў Ёсэдэка.

Azaryâ sparadziŭ Sèraû, Sèraâ sparadziŭ Ęsèdèka.

15. Ёсэдэк пайшоў у палон, калі Гасподзь перасяліў Юдэяў і Ерусалімлян рукою Навухаданосара.

Ęsèdèk pajšoŭ u palon, kalì Gaspodz' perasâliŭ Ŭdèâŭ ì Erusalimlân rukoŭ Navuhadanosara.

16. Вось сыны Левія: Гірсон, Каат і Мэрары.

Vos' syny Leviâ: Gîrson, Kaat i Mèrary.

17. Вось імёны сыноў Гірсонавых: Ліўні і Шымэй.

Vos' imëny synoŭ Gîrsonavyh: Liŭni i Šymèj.

18. Сыны Каата: Амрам, Іцгар, Хэўрон і Узііл.

Syny Kaata: Amram, Ìcgar, Hèŭron i Uzìil.

19. Сыны Мэрары: Махлі і Мушы. Вось нашчадкі Левія па родах іхніх.

Syny Mèrary: Mahli i Mušy. Vos' naščadki Leviâ pa rodah ihnih.

20. У Гірсона: Ліўні, сын ягоны, Яхаў, сын ягоны; Зіма, сын ягоны.

U Gîrsona: Liŭni, syn âgony, Áhaŭ, syn âgony; Zîma, syn âgony.

21. Ёах, сын ягоны; Ідо, сын ягоны; Зэрах, сын ягоны; Еатрай сын ягоны.

Ëah, syn âgony; Ìdo, syn âgony; Zèrah, syn âgony; Eatraj syn âgony.

22. Сыны Каата: Амінадаў, сын ягоны; Карэй, сын ягоны; Асір, сын ягоны;

Syny Kaata: Aminadaŭ, syn âgony; Karèj, syn âgony; Asìr, syn âgony;

23. Элкана, сын ягоны; Эвіясаф, сын ягоны; Асір, сын ягоны;

Èlkana, syn âgony; Èviâsaf, syn âgony; Asìr, syn âgony;

24. Тахат, сын ягоны; Урыіл, сын ягоны; Узія, сын ягоны; Саўл, сын ягоны.

Tahat, syn âgony; Uryil, syn âgony; Uziâ, syn âgony; Saŭl, syn âgony.

25. Сыны Элканы: Амасай і Ахімот.

Syny Èlkany: Amasaj i Ahimot.

26. Элкана, сын ягоны; Цатай, сын ягоны; Нахат, сын ягоны;

Èlkana, syn âgony; Cataj, syn âgony; Nahat, syn âgony;

27. Эліяф, сын ягоны; Ерахам, сын ягоны; Элкана, сын ягоны. Самуіл, сын ягоны.

Èliâf, syn âgony; Eraham, syn âgony; Èlkana, syn âgony. Samuil, syn âgony.

28. Сыны Самуіла: першынец Ёіль, другі Авія.

Syny Samuila: peršynec Ěil', drugi Aviâ.

29. Сыны Мэрары: Махлі; Ліўні, сын ягоны; Шымэй, сын ягоны; Уза, сын ягоны;

Syny Mèrary: Mahli; Liŭni, syn âgony; Šymèj, syn âgony; Uza, syn âgony;

30. Шыма, сын ягоны; Хагія, сын ягоны; Асая, сын ягоны.

Šyma, syn âgony; Hagiâ, syn âgony; Asaâ, syn âgony.

31. Вось тыя, якіх Давід паставіў начальнікамі над сьпевакамі ў доме Гасподнім, з часу пастаўленья ў ім каўчэга.

Vos' tyâ, âkih David pastaviŭ načal'nikami nad s'pevakami ŭ dome Gaspodnim, z času pastaŭlen'nâ ŭ im kaŭčèga.

32. Яны служылі сьпевакамі перад скініяй сходу, пакуль Саламон не пабудаваў дома Гасподняга ў Ерусаліме. І яны станавіліся на службу сваю па статуце сваім.

Âny služyli s'pevakami perad skiniâj shodu, pakul' Salamon ne pabudavaŭ doma Gaspodnâga ŭ Erusalime. Ì âny stanavilisâ na službu svaŭ pa statute svaim.

33. Вось тыя, якія станавіліся з сынамі сваімі: з сыноў Каатавых Эман сьпявак, сын Ёіля, сын Самуіла,

Vos' tyâ, âkiâ stanavilisâ z synami svaimi: z synoŭ Kaatavyh Ěman s'pâvak, syn Ěilâ, syn Samuila,

34. сын Элканы, сын Ерахамы, сын Элііла, сын Тоаха,

syn Ělkany, syn Erahama, syn Ěliila, syn Toaha,

35. сын Цуфа, сын Элканы, сын Махата, сын Амасая,

syn Cufa, syn Ělkany, syn Mahata, syn Amasaâ,

36. сын Элканы, сын Ёіля, сын Азарыі, сын Цэфаніі,

syn Ělkany, syn Ěilâ, syn Azaryi, syn Cèfanii,

37. сын Тахата, сын Асіра, сын Авіясафа, сын Карэя,

syn Tahata, syn Asira, syn Aviâsafa, syn Karèâ,

38. сын Іцгара, сын Каата, сын Левія, сын Ізраіля;

syn İcgara, syn Kaata, syn Leviâ, syn İzrailâ;

39. і брат яго Асаф, які стаяў з правага боку яго, - Асаф, сын Бэрэхіі, сын Шымы,

ì brat âgo Asaf, âkì staâŭ z pravaga boku âgo, - Asaf, syn Bèrèhii, syn Šymy,

40. сын Міхаіла, сын Ваасэі, сын Малхіі,

syn Mihaila, syn Vaasèi, syn Malhii,

41. сын Этнія, сын Зэраха, сын Адаі,

syn Ètniâ, syn Zèraha, syn Adai,

42. сын Этана, сын Зімы, сын Шымія,

syn Ètana, syn Zimy, syn Šymiâ,

43. сын Яхата, сын Гірсона, сын Левія.

syn Âhata, syn Girsona, syn Leviâ.

44. А з сыноў Мэрары, братоў іхніх, - па левы бок: Этан, сын Кішыя, сын Аўдыя, сын Малуха,

A z synoŭ Mèrary, bratoŭ ihnih, - pa levy bok: Ètan, syn Kišyâ, syn Aŭdyâ, syn Maluha,

45. сын Хашавіі, сын Амасіі, сын Хэлкіі,

syn Hašaviì, syn Amasiì, syn Hèlkiì,

46. сын Амцыя, сын Ванія, сын Шэмэра,

syn Amcyâ, syn Vaniâ, syn Šèmèra,

47. сын Махлія, сын Мушыя, сын Мэрары, сын Левія.

syn Mahliâ, syn Mušyâ, syn Mèrary, syn Leviâ.

48. Браты іх лявіты прызначаны на розныя службы пры доме Божым;

Braty ih lâvity pryznačany na roznyâ služby pry dome Božym;

49. А Аарон і сыны ягоныя палілі на ахвярніку цэласпаленьня і на

ахварніку кадзільным, і ўчынялі ўсякае сьвяшчэнадзейства ў Сьвятым Сьвятых і дзеля ачышчэньня Ізраіля ва ўсім, як наказваў раб Божы Майсей.

A Aaron i syny âgonyâ palili na ahvârniku cèlaspalen'nâ i na ahvârniku kadzil'nym, i ŭčynâli ŭsâkae s'vâščènadzejstva ŭ S'vâtyh S'vâtyh i dzelâ ačyščèn'nâ Ižrailâ va ŭsim, âk nakazvaŭ rab Božy Majsej.

50. Вось сыны Аарона: Элеазар, сын ягоны; Фінэес, сын ягоны; Авіюд, сын ягоны;

Vos' syny Aarona: Èleazar, syn âgony; Finèes, syn âgony; Aviûd, syn âgony;

51. Букій, сын ягоны; Узій, сын ягоны; Зэрахія, сын ягоны;

Bukij, syn âgony; Uzij, syn âgony; Zèrahiâ, syn âgony;

52. Мэраёт, сын ягоны; Амарыя, сын ягоны; Ахітуў, сын ягоны;

Mèraët, syn âgony; Amaryâ, syn âgony; Ahituŭ, syn âgony;

53. Садок, сын ягоны; Ахімаас, сын ягоны.

Sadok, syn âgony; Ahimaas, syn âgony.

54. І вось жытлішчы іхнія па селішчах іхніх у межах іх: сынам Аарона з племені Каатава, бо жэрабя выпала ім,

I vos' žytliščy ihniâ pa seliščah ihnih u mežah ih: synam Aarona z plemeni Kaatava, bo žèrabâ vypala im,

55. далі Хэўрон, у зямлі Юдавай, і прадмесьці яго вакол яго;

dali Hèŭron, u zâmlì Ŭdavaj, i pradmesc'ci âgo vakol âgo;

56. а палі гэтага горада і сёлы яго аддалі Халеву, сыну Ефаніінаму.

a pali gètaga gorada i sèly âgo addali Halevu, synu Efanii namu.

57. Сынам Аарона далі таксама гарады сховішчаў: Хэўрон і Ліўну зь іх прадмесьцямі, Ятыр і Эштэмоа і прамесьці яго,

Synam Aarona dali taksama garady shoviščau: Hèŭron i Liŭnu z' ih pradmesc'câmi, Âtyr i Èštèmoa i prames'ci âgo,

58. і Хілен і прадмесьці яго, Давір і прадмесьці яго,

ì Hilen ì pradmesc'ci âgo, Davir ì pradmesc'ci âgo,

59. і Ашан і прадмесьці яго, Вэтсаміс і прадмесьці яго,

ì Ašan ì pradmesc'ci âgo, Vètsamis ì pradmesc'ci âgo,

60. а ад калена Веньямінавага - Геву і прадмесьці яе, і Алэмэт і

прадмесьці яго, і Анатот і прадмесьці яго: усіх гарадоў іх у плямёнах іхніх трынаццаць гарадоў.

a ad kalena Ven'âminavaga - Gevu ì pradmesc'ci âe, ì Alèmèt ì pradmesc'ci âgo, ì Anatot ì pradmesc'ci âgo: usih garadoŭ ih u plâmënah ihnih trynaccac' garadoŭ.

61. Астатнім сынам Каата, зь сямейства гэтага калена, дадзена па жэрабі дзесяць гарадоў з надзела палавіны калена Манасіінага.

Astatnim synam Kaata, z' sâmejstva gètaga kalena, dadzena pa žèrabi dzesâc' garadoŭ z nadzela palaviny kalena Manasiïnaga.

62. Сынам Гірсона па плямёнах іх, ад калена Ісахаравага, і ад калена Асіравага і ад калена Нэфталімавага і ад калена Манасіінага ў Васане дадзена трынаццаць гарадоў.

Synam Girsona pa plâmënah ih, ad kalena Ìsaharavaga, ì ad kalena Asiravaga ì ad kalena Nèftalimavaga ì ad kalena Manasiïnaga ŭ Vasane dadzena trynaccac' garadoŭ.

63. Сынам Мэрары па плямёнах іх, ад калена Рувімавага, і ад калена Гадавага, і ад калена Завулонавага, дадзена па жэрабі дванаццаць гарадоў.

Synam Mèrary pa plâmënah ih, ad kalena Ruvimavaga, ì ad kalena Gadavaga, ì ad kalena Zavulonavaga, dadzena pa žèrabi dvanaccac' garadoŭ.

64. Так далі сыны Ізраілевыя лявітам гарады і прадмесьці іх.

Tak dali syny İzrailevyâ lâvitam garady i pradmes'ci ih.

65. Далі яны па жэрабі ад калена сыноў Юдавых, і ад калена сыноў Сімяонавых, і ад калена сыноў Веньямінавых тыя гарады, якія яны назвалі па імёнах.

Dali âny pa žèrabì ad kalena synoŭ Ūdavyh, i ad kalena synoŭ Simâonavyh, i ad kalena synoŭ Ven'âminavyh tyâ garady, âkiâ âny nazvali pa imënah.

66. А некаторым плямёнам сыноў Каатавых дадзены былі нарады ад калена Яфрэмавага.

A nekatorym plâmënam synoŭ Kaatavyh dadzeny byli narady ad kalena Âfrëmavaga.

67. І далі ім гарады сховішчаў: Сіхэм і прадмесьці яго на гары Яфрэмавай, і Гезэр і прадмесьці яго,

İ dali im garady shoviščaŭ: Sihèm i pradmes'ci âgo na gary Âfrëmavaj, i Gezèr i pradmes'ci âgo,

68. і Ёкмэам і прадмесьці яго,

i Ėkmèam i pradmes'ci âgo,

69. і Аялон і прадмесьці яго, і Гат-Рымон і прадмесьці яго,

i Aâlon i pradmes'ci âgo, i Gat-Rymon i pradmes'ci âgo,

70. ад палавіны калена Манасіінага - Анэр і прадмесьці яго, Білэам і прадмесьці яго. Гэта пакаленьню астатніх сыноў Каатавых.

ad palaviny kalena Manasiïnaga - Anèr i pradmes'ci âgo, Bilèam i pradmes'ci âgo. Gèta pakalen'nû astatnih synoŭ Kaatavyh.

71. Сынам Гірсона ад племені паўкалена Манасіінага далі Галан у Васане і прадмесьці яго, і Аштарот і прадмесьці яго.

Synam Girsona ad plemenì paŭkalena Manasiïnaga dali Galan u Vasane i pradmes'ci âgo, i Aštarot i pradmes'ci âgo.

72. Ад калена Ісахаравага - Кедэс і прадмесьці яго, Даўрат і прадмесьці

яго,

Ad kalena Isaharavaga - Kedès i pradmes'ci âgo, Daÿrat i pradmes'ci âgo,

73. і Рамот і прадмесьці яго, і Анэм і прадмесьці яго;

i Ramot i pradmes'ci âgo, i Anèm i pradmes'ci âgo;

74. ад калена Асіравага - Машал і прадмесьці яго, і Аўдон і прадмесьці яго;

ad kalena Asiravaga - Mašal i pradmes'ci âgo, i Aÿdon i pradmes'ci âgo;

75. і Хукок і прадмесьці яго, і Рэхоў і прадмесьці яго;

i Hukok i pradmes'ci âgo, i Rèhoÿ i pradmes'ci âgo;

76. ад калена Нэфталімавага - Кедэс у Галілеі і прадмесьці яго, і Хамон і прадмесьці яго, і Кірэятаім і прадмесьці яго.

ad kalena Nèftalimavaga - Kedès u Galilei i pradmes'ci âgo, i Hamon i pradmes'ci âgo, i Kirèâtaim i pradmes'ci âgo.

77. А астатнім сынам Мэрарыным - ад калена Завулонавага Рымон і прадмесьці яго, Тавор і прадмесьці яго.

A astatnim synam Mèrarynym - ad kalena Zavulonavaga Rymon i pradmes'ci âgo, Tavor i pradmes'ci âgo.

78. Па той бок Ярдана, насупраць Ерыхона, на ўсход ад Ярдана, ад калена Рувімавага далі Васор у пустыні і прадмесьці яго, і Яацу і прадмесьці яе,

Pa toj bok Ârdana, nasuprac' Eryhona, na ŭshod ad Ârdana, ad kalena Ruvimavaga dali Vasor u pustyni i pradmes'ci âgo, i Âacu i pradmes'ci âe,

79. і Кедэмот і прадмесьці яго, і Мэфаат і прадмесьці яго;

i Kedèmot i pradmes'ci âgo, i Mèfaat i pradmes'ci âgo;

80. ад калена Гадавага - Рамот у Галаадзе і прадмесьці яго,

ad kalena Gadavaga - Ramot u Galaadze i pradmes'ci âgo,

81. і Эсэвон і прадмесьці яго.

ì Èsèvon ì pradmes'ci âgo.

7 Кіраўнік

1. Сыны Ісахара: Тола, Фуа, Яшуў і Шымрон, чацьвёра.

Syny Ìsahara: Tola, Fua, Âšuŭ ì Šymron, čac'vëra.

2. Сыны Толы: Узій, Рэфая, Ерыіл, Яхмай, Іўсам і Самуіл, галоўныя ў пакаленьнях Толы, людзі ваяўнічыя ў сваіх пакаленьнях; лік іх у дні Давіда быў дваццаць дзьве тысячы і шасьцьсот.

Syny Toly: Uzij, Rëfaâ, Eryil, Âhmaj, İŭsam ì Samuil, galoŭnyâ ŭ pakalen'nâh Toly, lûdzi vaâŭničyâ ŭ svaih pakalen'nâh; lik ih u dni Davida byŭ dvaccac' dz've tysâčy ì šas'c'sot.

3. Сын Узія: Ізрахія; а сыны Ізрахіі: Міхаіл, Авадыя, Ёіль і Ішыя, пяцёра. Усе яны галоўныя.

Syn Uziâ: İzrahiâ; a syny İzrahiî: Mihail, Avadyâ, Èil' ì İšyâ, pâcëra. Use âny galoŭnyâ.

4. У іх па родах іхніх, па пакаленьнях іхніх, было гатовага да бітвы войска трыццаць шэсьць тысяч;

U ih pa rodah ihnih, pa pakalen'nâh ihnih, bylo gatovaga da bitvy vojska tryccac' šës'c' tysâč;

5. А братоў іх, ва ўсіх пакаленьнях Ісахаравых, людзей ваяўнічых, было восемдзсят сем тысяч, унесеных у радаводныя запісы.

A bratoŭ ih, va ŭsih pakalen'nâh İsaravyh, lûdzej vaâŭničyh, bylo vosemdzesât sem tysâč, unesenyh u radavodnyâ zapìsy.

6. У Веняміна: Бэла, Бэхер і Едэяіл, трое.

U Ven'âmina: Bëla, Bëher ì Edèâil, troe.

7. Сыны Бэлы: Эцбон, Узій, Узііл, Ерымот і Іры, пяцёра, узначальцы

пакаленьняў, людзі ваяўнічыя. У радаводных сьпісах запісана іх дваццаць дзьве тысячы трыццаць чатыры.

Syny Bèly: Ècbon, Uzij, Uziil, Erymot i Ìry, pâcëra, uznačal'cy pakalen'nâŭ, lûdzi vaâŭničyâ. U radavodnyh s'pisah zapisana ih dvaccac' dz've tysâčy tryccac' čatyry.

8. Сыноў Бэхера: Земіра, Ёаш, Эльезэр, Элëенай, Амры, Ирëмот, Авія, Анатот, Алëмэт: усе гэтыя сыны Бэхера.

Synoŭ Bèhera: Zemira, Ěaš, È'ezèr, Èlëenaj, Amry, Ìrëmot, Aviâ, Anatot, Alëmèt: use gëtyâ syny Bèhera.

9. У радаводных сьпісах запісана іх па родах іхніх, па ўзначальніках пакаленьняў, людзей ваяўнічых - дваццаць тысяч і дзьвесьце.

U radavodnyh s'pisah zapisana ih pa rodah ihnih, pa ŭznačal'nikah pakalen'nâŭ, lûdzej vaâŭničyih - dvaccac' tysâč i dz'ves'ce.

10. Сын Едэяіла: Білган. Сыны Білгана: Еўс, Веньямін, Эгут, Хëнаана, Зëтан, Тарсіс і Ахішахар.

Syn Edèâila: Bilgan. Syny Bilgana: Eŭs, Ven'âmin, Ègut, Hënaana, Zëtan, Tarsis i Ahišahar.

11. Усе гэтыя сыны Едэяіла былі галовамі пакаленьняў, людзі ваяўнічыя; сямнаццаць тысяч і дзьвесьце было тых, што выходзілі на вайну.

Use gëtyâ syny Edèâila byli galovami pakalen'nâŭ, lûdzi vaâŭničyâ; sâmnačac' tysâč i dz'ves'ce bylo tyh, što vyhodzili na vajnu.

12. І Шупім і Хунім, сыны Іра; Хушым, сын Ахера;

Ì Šupim i Hunim, syny Ìra; Hušym, syn Ahera;

13. Сыны Нэфталіма: Яхцëл, Гуні, Ецэр і Шылем, дзеці Валы.

Syny Nèftalima: Âhcèil, Guni, Ecèr i Šylem, dzeci Valy.

14. Сыны Манасіі: Асрыіл, якога нарадзіла наложніца яго Арамëянка;

яна ж нарадзіла Махіра, бацьку Галаадавага.

Syny Manasiï: Asryil, âkoga naradzila naložnica âgo Aramèânka; âna ž naradzila Mahira, bac'ku Galaadavaga.

15. Махір узяў за жонку сястру Хупіма і Шупіма, - імя сястры іхняй Мааха; імя другога Салпаад. У Салпаада былі толькі дочки.

Mahir uzâŭ za žonku sâstru Hupîma i Šupîma, - imâ sâstry ihnâj Maaha; imâ drugoga Salpaad. U Salpaada byli tol'ki dočki.

16. Мааха, жонка Махірава, нарадзіла сына і дала яму імя Керэш, а імя брату ягонаму Шэрэш. Сыны ягоныя: Улам і Рэкем.

Maaha, žonka Mahirava, naradzila syna i dala âmu imâ Kerèš, a imâ bratu âgonamu Šèrèš. Syny âgonyâ: Ulam i Rèkem.

17. Сын Улама: Бэдан. Вось сыны Галаада сына Махіра, сына Манасінага.

Syn Ulama: Bèdan. Vos' syny Galaada syna Mahira, syna Manasinaga.

18. Сястра ягоная Малэхет нарадзіла Ішгода, Авіазэра і Махлу.

Sâstra âgonaâ Malèhet naradzila Išgoda, Aviâzèra i Mahlu.

19. Сыны Шэміды былі: Ахіян, Шэхем, Лікхі і Аніям.

Syny Šèmidy byli: Ahiân, Šèhem, Likhî i Aniâm.

20. Сыны Яфрэма: Шутэлах, Бэрэд, сын ягоны, і Тахат, сын ягоны, і Элеада, сын ягоны, і Тахат, сын ягоны,

Syny Âfrèma: Šutèlah, Bèrèd, syn âgony, i Tahat, syn âgony, i Èleada, syn âgony, i Tahat, syn âgony,

21. і Завад, сын ягоны, і Шутэлах, сын ягоны, і Эзэр і Элеад. І забілі іх жыхары Гэта, ураджэнцы той зямлі, за тое, што яны пайшлі захапіць статкі іхнія.

i Zavad, syn âgony, i Šutèlah, syn âgony, i Èzèr i Èlead. I zabilî ih žyhary Gèta, uradžèncy toj zâmlî, za toe, što âny pajšli zahapic' statkî ihniâ.

22. І плакаў па іх Яфрэм, бацька іхні, шмат дзён, і прыходзілі браты ягоныя суцяшаць яго.

Ì plakaŭ pa ih Áfrèm, bac'ka ihni, šmat dzën, i pryhodzilì braty âgonyâ sucâšac' âgo.

23. Потым ён увайшоў да жонкі сваёй, і яна зачала і нарадзіла сына, і ён даў яму імя: Бэрыя, бо няшчасьце спасьцігла дом ягоны.

Potym ën uvajšoŭ da žonki svaëj, i âna začala i naradzila syna, i ën daŭ âmu imâ: Bèryâ, bo nâščas'ce spas'cigla dom âgony.

24. І дачка ў яго была Шэера. Яна пабудавала Бэт-Арон ніжні і верхні, і Узэн-Шээру.

Ì dačka ŭ âgo byla Šèera. Âna pabudavala Bèt-Aron nižni i verhni, i Uzèn-Šèèru.

25. І Рэфай, сын ягоны, і Рэшэф, і Тэлах, сын ягоны, і Тэлах, сын ягоны, і Тахан, сын ягоны.

Ì Rèfaj, syn âgony, i Rèšèf, i Tèlah, syn âgony, i Tèlah, syn âgony, i Tahan, syn âgony.

26. Лаэдан, сын Ягоны, Амiюд, сын ягоны, Элішама, сын ягоны.

Laèdan, syn Âgony, Amiùd, syn âgony, Èlišama, syn âgony.

27. Нон, сын ягоны, Ісус, сын ягоны.

Non, syn âgony, Ìsus, syn âgony.

28. Валоданьні іхнія і месцы жыхарства іх: Вэтыль і залежныя ад яго гарады на ўсход Нааран, на захад Гезэр і залежныя ад яго гарады; Сіхэм і залежныя ад яго гарады да Газы і залежных ад яе гарадоў.

Valodan'ni ihniâ i mescy žyharstva ih: Vètyl' i zaležnyâ ad âgo garady na ŭshod Naaran, na zahad Gezèr i zaležnyâ ad âgo garady; Sihèm i zaležnyâ ad âgo garady da Gazy i zaležnyh ad âe garadoŭ.

29. А з боку сыноў Манасііных: Бэт-Сан і залежныя ад яго гарады,

Таанах і залежныя ад яго гарады, Мэгідо і залежныя ад яго гарады, Дор і залежныя ад яго гарады. У іх жылі сыны Язэпа, сына Ізраілевага.
A z boku synoŭ Manasiïnyh: Bèt-San i zaležnyâ ad âgo garady, Taanah i zaležnyâ ad âgo garady, Mègido i zaležnyâ ad âgo garady, Dor i zaležnyâ ad âgo garady. U ih žyli syny Âzèpa, syna Ìzrailevaga.

30. Сыны Асіра: Імна, Іўва, Ішві і Бэрыя, і сястра іхняя Сэрах.

Syny Asira: Ìmna, Ìŭva, Ìšvi i Bèryâ, i sâstra ihnââ Sèrah.

31. Сыны Бэрыі, Хэвэр і Малхііл. Ён бацька Бірзаіта.

Syny Bèryi, Hèvèr i Malhiil. Èn bac'ka Birzaita.

32. Хэвэр спарадзіў Яфлэта, Шомэра і Хатама, і Шую, сястру іхнюю.

Hèvèr sparadziŭ Âflèta, Šomèra i Hatama, i Šuû, sâstru ihnûû.

33. Сыны Яфлэта: Пасах, Бімгал і Ашват. Вось сыны Яфлэта.

Syny Âflèta: Pasah, Bimgal i Ašvat. Vos' syny Âflèta.

34. Сыны Шэмэра: Ахі, Рохга, Іхуба і Арам.

Syny Šèmèra: Ahi, Rohga, Ihuba i Aram.

35. Сыны Гелэма, брата ягонага: Цофах, Імна, Шэлэш і Амал.

Syny Gelèma, brata âgonaga: Cofah, Ìmna, Šèlèš i Amal.

36. Сыны Цофаха: Суах, Харнэфер, Шуал, Бэры, Імра.

Syny Cofaha: Suah, Harnèfer, Šual, Bèry, Ìmra.

37. Бэйэр, Год, Шама, Шылша, Ітран і Бэера.

Bèjèr, God, Šama, Šylša, Ìtran i Bèera.

38. Сыны Этэра: Ефуні, Фіспа і Ара.

Syny Etèra: Efuni, Fispa i Ara.

39. Сыны Улы: Арах, Ханііл і Рыцыя.

Syny Uly: Arah, Haniil i Rycyâ.

40. Усе гэтыя сыны Асіра, галовы пакаленьняў, людзі адборныя, ваяўнічыя, галоўныя начальнікі. Запісана ў іх у радаводных сьпісах у

войску, для вайны, па ліку дваццаць шэсьць тысяч чалавек.

Use gètyâ syny Asira, galovy pakalen'nâŭ, lûdzi adbornyâ, vaâŭničyâ, galouŭnyâ načal'niki. Zapisana ŭ ih u radavodnyh s'pisah u vojsku, dlâ vajny, pa liku dvaccac' šès'c' tysâč čalavek.

8 Кіраўнік

1. Венямін спарадзіў Бэлу, першынца свайго, другога Ашбэла, трэцяга Ахрая,

Ven'âmin sparadziŭ Bèlu, peršynca svajgo, drugoga Ašbèla, trècâga Ahraâ,

2. чацьвёртага Ноху і пятага Рафу.

čac'vèrtaga Nohu i pâtaga Rafu.

3. Сыны Бэлы былі: Адар, Гера, Авіюд.

Syny Bèly byli: Adar, Gera, Aviûd.

4. Авішуа, Наам, Ахоах.

Avišua, Naam, Ahoah.

5. Гера, Шэфуфан і Хурам.

Gera, Šèfufan i Huram.

6. І вось сыны Эгуда, якія былі ўзначальнікамі родаў, што жылі ў Гэве і пераселеныя ў Манахат:

Ì vos' syny Èguda, âkiâ byli ŭznačal'nikami rodaŭ, što žyli ŭ Gève i peraselenyâ ŭ Manahat:

7. Нааман, Ахія і Гэра, які перасяліў іх; ён спарадзіў Узу і Ахіхуда.

Naaman, Ahia i Gèra, âki perasâliŭ ih; èn sparadziŭ Uzu i Ahihuda.

8. Шэгараім спарадзіў дзяцей у зямлі Маавіцкай пасля таго, Як адпусьціў ад сябе Хушыму і Баару, жонак сваіх.

Šègaraim sparadziŭ dzâcej u zâmlì Maavickaj pas'lâ tago, Âk adpus'ciŭ ad

sâbe Hušymu i Baaru, žonak svaih.

9. I спарадзіў ён ад Хадэшы, жонкі сваёй, Ёвава, Цывію, Мэшу, Малхама.

Ì sparadziŭ ěn ad Hadèšy, žonki svaëj, Ěvava, Cyviŭ, Mèšu, Malhama.

10. Еўца, Шахію і Мірму: вось сыны яго, ўзначальцы пакаленьняў.

Eŭca, Šahiŭ i Mirmu: vos' syny âgo, uznačal'cy pakalen'nâŭ.

11. Ад Хушымы спарадзіў ён Авітува і Элпаала.

Ad Hušymu sparadziŭ ěn Avituva i Ělpaala.

12. Сыны Элпаала: Эвэр, Мішам і Шэмэр, які пабудоваў Она і Лод і залежныя ад яго гарады, -

Syny Ělpaala: Ěvèr, Mišam i Šèmèr, âki pabudavaŭ Ona i Lod i zaležnyâ ad âgo garady, -

13. і Бэрыя і Шэма. Яны былі ўзначальнікі пакаленьняў жыхароў Аялона. Яны выгналі жыхароў Гэта.

i Bèryâ i Šèma. Âny byli ŭznačal'niki pakalen'nâŭ žyharoŭ Aâlona. Âny vygnali žyharoŭ Gèta.

14. Ахіё, Шашак, Ірэмот.

Ahië, Šašak, Irèmot.

15. Зэвадыя, Арад, Эдэр,

Zèvadyâ, Arad, Ědèr,

16. Міхаіл, Ішфа і Ёха - сыны Бэрыі.

Mihail, Išfa i Ěha - syny Bèryi.

17. Зэвадыя, Мэшулам, Хізкій, Хэвэр,

Zèvadyâ, Mèšulam, Hizkij, Hèvèr,

18. Ішмэрай, Ізлія і Ёваў - сыны Элпаала.

Išmèraj, İzliâ i Ěvaŭ - syny Ělpaala.

19. Якім, Зіхрый, Заўдый,

Âkim, Zihryj, Zaŭdyj,

20. Эльенай, Цылтай, Элііл,

È'énaj, Syltaj, Èlìil,

21. Адая, Бэрая і Шымрат, - сыны Шымэя.

Adaâ, Bèraâ i Šymrat, - synu Šymèâ.

22. Ішпан, Эвэр, Элііл,

Ìšpan, Èvèr, Èlìil,

23. Аўдон, Зіхрый, Ханан,

Aŭdon, Zihryj, Hanan,

24. Хананія, Элам, Антотыя,

Hananiâ, Èlam, Antotyâ,

25. Іфдыя і Фэнуіл - сыны Шашака.

Ìfdyâ i Fènuil - synu Šašaka.

26. Шамшэрай, Шэхарыя, Аталія,

Šamšèraj, Šèharyâ, Ataliâ,

27. Яарэшыя, Элія і Зіхрый, сыны Ерахама.

Âarèšyâ, Èliâ i Zihryj, synu Erahama.

28. Гэта ўзначальцы пакаленьняў, у родах сваіх галоўныя. Яны жылі ў Ерусаліме.

Gèta ŭznačal'cy pakalen'nâŭ, u rodah svaih galoŭnyâ. Âny žyli ŭ Erusalime.

29. У Гаваоне жылі: Еіл, бацька Гааваніцянін, - імя жонкі ягонай Мааха,-

U Gavaone žyli: Eil, bac'ka Gaavanicânin, - imâ žonki âgonaj Maaha, -

30. і сын Ягоны, першынец Аўдон, за ім Цур, Кіс, Ваал, Надаў,

i syn Âgony, peršynec Aŭdon, za im Cur, Kis, Vaal, Nadaŭ,

31. Гэдор, Ахіё, Зэхэр і Міклот.

Gèdor, Ahië, Zèhèr i Miklot.

32. Міклот спарадзіў Шымэя. І яны каля братаў сваіх жылі ў Ерусаліме,

разам з братамі сваімі.

Miklot sparadziŭ Šymèâ. Ì âny kalâ bratoŭ svaih žyli ŭ Erusalime, razam z bratami svaimi.

33. Нэр спарадзіў Кіса; Кіс спарадзіў Саўла; Саўл спарадзіў Ёнатана, Мэлхісуя, Авінадава і Эшбаала.

Nèr sparadziŭ Kisa; Kis sparadziŭ Saŭla; Saŭl sparadziŭ Ėnatana, Mèlhisuâ, Avinadava i Ėšbaala.

34. Сын Ёнатана Мэрыбаал; Мэрыбаал спарадзіў Міху.

Syn Ėnatana Mèrybaal; Mèrybaal sparadziŭ MiHu.

35. Сыны Міхі: Пітон, Мэлэг, Таарэя і Ахаз.

Syny Mihì: Pìton, Mèlèg, Taarèâ i Ahaz.

36. Ахаз спарадзіў Ёяду; Ёяда спарадзіў Алэмэта, Азмавэта і Замврыя; Замврый спарадзіў Моцу;

Ahaz sparadziŭ Ėâdu; Ėâda sparadziŭ Alèmèta, Azmavèta i Zamvryâ; Zamvryj sparadziŭ Mocu;

37. Моца спарадзіў Бінэю. Рэфанія, сын ягоны; Элеаса, сын ягоны; Ацэл, сын ягоны.

Moca sparadziŭ Binèù. Rèfaniâ, syn âgony; Ėleasa, syn âgony; Acèl, syn âgony.

38. У Ацэла шэсьць сыноў, і вось імёны іх: Азрыкам, Бохру, Ісмаіл, Шэарыя, Авадыя і Ханан; усе яны сыны Ацэла.

U Acèla šès'c' synoŭ, i vos' imëny ih: Azrykam, Bohru, Ėsmaìl, Šèaryâ, Avadyâ i Hanan; use âny synu Acèla.

39. Сыны Эшэка, брата ягонага: Улам, першынец ягоны, другі Еўш, трэці Эліфэлэт.

Syny Ėšèka, brata âgonaga: Ulam, peršynec âgony, drugi Eŭš, trèci Ėlifèlèt.

40. Сыны Улама былі людзі ваяўнічыя, стралялі з лука, мелі многа

сыноў і ўнукаў сто пяцьдзясят. Усе яны ад сыноў Веньяміна.

Syny Ulama byli lûdzi vaâŭničyâ, stralâli z luka, meli mnoga synoŭ i ŭnukaŭ sto pác'dzâsât. Use âny ad synoŭ Ven'âmina.

9 Кіраўнік

1. Так былі пералічаны па родах сваіх усе Ізраільцяне, і вось яны запісаны ў кнізе цароў Ізраільскіх. А Юдэі за беззаконьні свае пераселены ў Вавілон.

Tak byli peraličany pa rodah svaih use İzrail'câne, i vos' âny zapisany ŭ knize caroŭ İzrail'skih. A Ŭdèi za bezzakon'ni svae peraseleny ŭ Vavilon.

2. Першыя жыхары, якія жылі ў валоданьнях сваіх, па гарадах Ізраільскіх, былі Ізраільцяне, сьвятары, лявіты і нэтынэі.

Peršyâ žyhary, âkiâ žyli ŭ valodan'nâh svaih, pa garadah İzrail'skih, byli İzrail'câne, s'vâtary, lâvity i nètynèi.

3. У Ерусаліме жылі некаторыя з сыноў Веньямінавых, і з сыноў Яфрэмавых і Манасііных:

U Erusalime žyli nekatoryâ z synoŭ Ven'âminavyh, i z synoŭ Âfrèmavyh i Manasiïnyh:

4. Утай, сын Аміюда, сын Омры, сын Імрыя, сын Ванія, - з сыноў Фарэса, сына Юды;

Utaj, syn Amiûda, syn Omry, syn İmryâ, syn Vaniâ, - z synoŭ Farèsa, syna Ŭdy;

5. з сыноў Шылона - Асая, першынец і сыны ягоныя;

z synoŭ Šylona - Asaâ, peršynec i syny âgonyâ;

6. з сыноў Зары - Еуіл і браты іх, шасьцьсот дзевяноста;

z synoŭ Zary - Euil i braty ih, šas'c'sot dzevânosta;

7. з сыноў Веньямінавых Салу, сын Мэшулама, сын Гадавіі, сын Гесэнуі;
z synoŭ Ven'âminavyh Salu, syn Měšulama, syn Gadaviï, syn Gesènuï;

8. і Іўнія, сын Ерахама, і Эла, сын Узія, сына Міхрыевага, і Мэшулам, сын Шэфатыі, сына Рэгуіла, сына Іўніі,
ì Iŭniâ, syn Erahama, ì Èla, syn Uziâ, syna Mihryevaga, ì Měšulam, syn Šèfatyi, syna Règuila, syna Iŭniï,

9. і браты іхнія, па родах іхніх: дзевяцьсот пяцьдзясят шэсьць, - усе гэтыя мужы былі ўзначальнікі родаў у пакаленьнях сваіх.

ì braty ihniâ, pa rodah ihnih: dzevâc'sot pâc'dzâsât šès'c', - use gètyâ mužy byli ŭznačal'niki rodaŭ u pakalen'nh svaih.

10. А са сьвятароў: Едая; Ёярыў, Яхін,
A sa s'vataroŭ: Edaâ; Êâryŭ, Âhìn,

11. і Азарыя, сын Хэлкіі, сын Мэшулама, сын Садока, сын Мэраэта, сын Азхітува, які ўзначальваў у доме Божым;
ì Azaryâ, syn Hèlkii, syn Měšulama, syn Sadoka, syn Mèraëta, syn Azhituva, âki ŭznačal'vaŭ u dome Božym;

12. і Адая, сын Ерахама, сын Пашхура, сын Малхіі; і Маасай, сын Адыэла, сын Яхзэра, сын Мэшулама, сын Мэшылэміта, сын Імэра;
ì Adaâ, syn Erahama, syn Pašhura, syn Malhii; ì Maasaj, syn Adyèla, syn Âhzèra, syn Měšulama, syn Měšylèmita, syn Ìmèra;

13. і браты іхнія, ўзначальцы родаў сваіх: тысяча сямсот шэсьцьдзясят, - людзі выбітныя ў дзях служэньня ў доме Божым.

ì braty ihniâ, ŭznačal'cy rodaŭ svaih: tysâča sâmсот šès'c'dzâsât, - lŭdzi vybitnyâ ŭ dzeâh služèn'nâ ŭ dome Božym.

14. А зь лавітаў: Шэмая, сын Хашува, сын Азрыкама, сын Хашавіі - з сыноў Мэрарыных;

A z' lâvitaŭ: Šèmaâ, syn Hašuva, syn Azrykama, syn Hašaviï - z synoŭ

Mèrarilyh;

15. і Вакбакар, Хэрэш, Галал, і Матфанія, сын Міхі, сын Зіхрыя, сын Асафа;

ì Vakbakar, Hèrèš, Galal, ì Matfaniâ, syn Mihì, syn Zihryâ, syn Asafa;

16. і Авадыя, сын Шэмаі, сын Галала, сын Ідытуна, і Бэрэхія, сын Асы, сын Элканы, які жыў у селішчах Нэтафацкіх.

ì Avadyâ, syn Šèmai, syn Galala, syn Ìdytuna, ì Bèrèhiâ, syn Asy, syn Èlkany, âkì žyŭ u seliščah Nètafackih.

17. І брамнікі: Шалум, Акуб, Талмон і Ахіман, і браты іхнія; Шалум галоўны.

Ì bramniki: Šalum, Akub, Talmon ì Ahìman, ì braty ihniâ; Šalum galoŭny.

18. І да сёньня гэтыя брамнікі каля царскае брамы, на ўсход, трымаюць варту сыноў Лявііных.

Ì da sèn'nâ gètyâ bramniki kalâ carskae bramy, na ŭshod, trymaŭc' vartu synoŭ Lâviïnyh.

19. Шалум, сын Карэ, сын Эвіясафа, сын Карэя, і браты ягоныя з роду ягонага, Карэяне, па дзеі служэньня свайго, былі дзорцамі каля парогаў скініі, а бацькі іхнія ахоўвалі ўваход у табар Гасподні.

Šalum, syn Karè, syn Èviâsafa, syn Karèâ, ì braty âgonyâ z rodu âgonaga, Karèâne, pa dzei služèn'nâ svajgo, byli dazorcami kalâ parogaŭ skinii, a bac'ki ihniâ ahoŭvali ŭvahod u tabar Gaspodni.

20. Фінэес, сын Элезараў быў да начальнікаў над імі, і Гасподзь быў зь ім.

Finèes, syn Èleazaraŭ byŭ da načal'nikaŭ nad imi, ì Gaspodz' byŭ z' im.

21. Захар, сын Мэшэлэміі, брамнік каля дзвярэй скініі сходу.

Zahar, syn Mèšèlèmiì, bramnik kalâ dzvârèj skinii shodu.

22. Усіх іх, выбраных у брамнікі да парогаў, было дзвесьце

дванаццаць. Яны ўнесены ў сьпіс па селішчах сваіх. Іх паставіў Давід і Самуіл-празорлівец за вернасьць іхнюю.

Usih ih, vybranyh u bramniki da parogaŭ, bylo dz'ves'ce dvanaccac'. Âny ŭneseny ŭ s'pis pa seliščah svaih. Ih pastaviŭ David i Samuil-prazorlivec za vernas'c' ihnûû.

23. І яны і сыны іхнія былі на варце каля брамы дома Гасподняга, пры доме скініі.

Î âny i syny ihniâ byli na varce kalâ bramy doma Gaspodnâga, pry dome skiniî.

24. На чатырох баках былі брамнікі, на ўсходнім, заходнім, паўночным і паўднёвым.

Na čatyroh bakah byli bramniki, na ŭshodnim, zahodnim, paŭnočnym i paŭdnëvym.

25. А браты іхнія жылі ў селішчах сваіх, прыходзячы да іх час ад часу на сем дзён.

A braty ihniâ žyli ŭ seliščah svaih, pryhodzâčy da ih čas ad času na sem dzën.

26. Гэтыя чатыры начальнікі брамнакаў, лявіты, былі ў даверы; яны ж былі прыстаўлены да жытлішчаў і да скарбніц дома Божага.

Gètyâ čatyry načal'niki bramnikaŭ, lâvity, byli ŭ davery; âny ž byli prystaŭleny da žytliščaŭ i da skarbnic doma Božaga.

27. Вакол дома Божага яны і ноч праводзілі, бо на іх ляжала ахова, і яны павінны былі кожнае раніцы адчыняць дзьверы.

Vakol doma Božaga âny i noč pravodzili, bo na ih lâžala ahova, i âny pavinny byli kožnae ranicy adčynâc' dz'very.

28. Адны зь іх былі прыстаўлены да службовага посуду, так, што лікам прымалі яго і лікам выдавалі.

Adny z' ih byli prystaŭleny da službovaga posudu, tak, što likam prymali âgo i likam vydavali.

29. Другім зь іх даручана было астатняе начыньне і ўсе сьвятарскія патрэбы: мука найлепшая і віно і алей, і ладан пахучы.

Drugim z' ih daručana bylo astatnâe načyn'ne i ŭse s'vâtarskiâ patrèby: muka najlepšaâ i vino i alej, i ladan pahučy.

30. А з сыноў сьвятарскіх некаторыя складалі міра з рэчываў пахучых.

A z synoŭ s'vâtarskih nekatoryâ skladali mira z rëčyvaŭ pahučyh.

31. Матафію зь лявітаў, - ён першынец Сэлума Карэаніна, - даверана было тое, што гатавалася на патэльных.

Matafiû z' lâvitaŭ, - ën peršynec Sèluma Karèânina, - daverana bylo toe, što gatavalasâ na patèl'nâh.

32. Некаторым з братоў іхніх, з сыноў Каатавых, даручана было прыгатаваньне пакладных хлябоў, каб класьці іх кожнае суботы.

Nekatorym z bratoŭ ihnih, z synoŭ Kaatavyh, daručana bylo prygatavan'ne pakladnyh hlâboŭ, kab klas'ci ih kožnae suboty.

33. А сьпевакі, галоўныя ў пакаленьнях лявіцкіх, у пакоях храма вольныя былі ад заняткаў, бо дзень і ноч яны абавязаныя былі займацца майстэрствам сваім.

A s'pevaki, galoŭnyâ ŭ pakalen'nâh lâvickih, u pakoâh hrama vol'nyâ byli ad zanâtkaŭ, bo dzen' i noč âny abavâzanyâ byli zajmacca majstèrstvam svaim.

34. Гэта ўзначальцы пакаленьняў лявіцкіх, у родах сваіх галоўныя. Яны жылі ў Ерусаліме.

Gèta ŭznačal'cy pakalen'nâŭ lâvickih, u rodah svaih galoŭnyâ. Âny žyli ŭ Erusalime.

35. У Гаваоне жылі: бацька Гавааніцян, Еіл, - імя жонкі ягонай Мааха,

U Gavaone žyli: bac'ka Gavaanicân, Eil, - imâ žonki âgonaj Maaha,

36. і сын ягоны першынец Аўдон, за ім Цур, Кіс, Ваал, Нэр, Надаў,

ì syn âgony peršynec Aŭdon, za ìm Cur, Kis, Vaal, Nèr, Nadaŭ,

37. Гэдор, Ахіё, Захар і Міклот.

Gèdor, Ahië, Zahar ì Miklot.

38. Міклот спарадзіў Шымэама. І яны каля братаў сваіх жылі ў

Ерусаліме разам з братамі сваімі.

Miklot sparadziŭ Šymèama. Ì âny kalâ bratoŭ svaih žyli ŭ Erusalìme razam z bratami svaimi.

39. Нэр спарадзіў Кіса, Кіс спарадзіў Саўла, Саўл спарадзіў Ёнатана,

Мэлхісуа, Авінадава і Эшбаала.

Nèr sparadziŭ Kìsa, Kis sparadziŭ Saŭla, Saŭl sparadziŭ Ěnatana, Mèlhisua, Avinadava ì Ěšbaala.

40. Сын Ёнатана Мэрыбаал; Мэрыбаал спарадзіў Міху.

Syn Ěnatana Mèrybaal; Mèrybaal sparadziŭ Mihu.

41. Сыны Міхі: Пітон, Мэлэх, Тарэй і Ахаз.

Syny Mihì: Pìton, Mèlèh, Tarèj ì Ahaz.

42. Ахаз спарадзіў Яэру, Яэр спарадзіў Алэмэта, Азмавэта і Замврыя;

Замврый спарадзіў Моцу.

Ahaz sparadziŭ Âèru, Âèr sparadziŭ Alèmèta, Azmavèta ì Zamvryâ; Zamvryj sparadziŭ Mocu.

43. Моца спарадзіў Бінэю; Рэфая, сын ягоны; Элеаса, сын ягоны; Ацэл, сын Гоны.

Moca sparadziŭ Bìnèu; Rèfaâ, syn âgony; Ěleasa, syn âgony; Acèl, syn Gony.

44. У Ацэла шэсьць сыноў, і вось імёны іхнія: Азрыкам, Бохру, Ісмаіл,

Шэарыя, Авадыя і Ханан. Гэта сыны Ацэла.

U Acèla šès'c' synoŭ, ì vos' imëny ihniâ: Azrykam, Bohru, Ĭsmail, Šèaryâ, Avadyâ ì Hanan. Gèta syny Acèla.

10 Кіраўнік

1. Філістымляне ваявалі зь Ізраілем, і пабеглі Ізраільцяне ад Філістымлянаў, і падалі пабітыя на гары Гелвуге.

Filistymlâne vaâvali z' Ìzrailem, i pabegli Ìzrail'câne ad Filistymlânaŭ, i padali pabityâ na gary Gelvue.

2. І пагналіся Філістымляне за Саўлам і сынамі ягонымі, і забілі Філістымляне Ёнатана і Авінадава і Мэлхісуя, сыноў Саўлавых.

Ì pagnalisâ Filistymlâne za Saŭlam i synami âgonymi, i zabilì Filistymlâne Ënatana i Avinadava i Mèlhisuâ, synoŭ Saŭlavyh.

3. Бітва супроць Саўла ўзмацнілася, і стралкі памкнуліся на яго, так што ён паранены быў стралкамі.

Bitva suproc' Saŭla ŭzmacnilasâ, i stralki pamknulisâ na âgo, tak što Ën paraneny byŭ stralkami.

4. І сказаў Саўл збраяноску свайму: агалі меч твой і закалі мяне ім, каб ня прыйшлі гэтыя неабрэзаныя, і не паглуміліся зь мяне. Але збраяносец не рашыўся, бо вельмі спалохаўся. Тады Саўл узяў меч і ўпаў на яго.

Ì skazaŭ Saŭl zbraânoscu svajmu: agalì meč tvoj i zakalì mâne im, kab nâ pryjšlì gètyâ neabrèzanyâ, i ne paglumilisâ z' mâne. Ale zbraânosec ne rašyŭsâ, bo vel'mì spalohaŭsâ. Tady Saŭl uzâŭ meč i ŭpaŭ na âgo.

5. Збраяносец ягоны, убачыўшы, што Саўл памёр, і сам упаў на меч і памёр.

Zbraânosec âgony, ubačyŭšy, što Saŭl pamër, i sam upaŭ na meč i pamër.

6. І памёр Саўл, і тры сыны ягоныя, і ўвесь дом ягоны разам зь ім памёр.

Ì paměr Saŭl, ì try syny âgonyâ, ì ŭves' dom âgony razam z' im paměr.

7. Калі ўбачылі Ізраільцяне, якія былі ў даліне, што ўсе бягуць і што Саўл і сыны ягоныя памерлі, дык пакінулі гарады свае і разьбегліся; а Філістымляне прыйшлі і пасяліліся ў іх.

Kali ŭbačyli Ìzrail'câne, âkiâ byli ŭ daline, što ŭse bâguc' ì što Saŭl ì syny âgonyâ pamerli, dyk pakinuli garady svae ì raz'beglisâ; a Filistymlâne pryjšli ì pasâlilisâ ŭ ih.

8. На другі дзень прыйшлі Філістымляне абіраць забітых, і знайшлі Саўла і сыноў ягоных забітых на гары Гэлвуйскай,

Na drugi dzen' pryjšli Filistymlâne abirac' zabityh, ì znajšli Saŭla ì synoŭ âgonyh zabityh na gary Gèlvujskaj,

9. і распранулі яго, і зьнялі зь яго галаву ягоную і зброю ягоную, і паслалі па зямлі Філістымскай, каб абвясціць пра гэта перад ідаламі іхнімі і перад народамі.

ì raspranuli âgo, ì z'nâli z' âgo galavu âgonuŭ ì zbroŭ âgonuŭ, ì paslali pa zâmli Filistymskaj, kab abvâs'cic' pra gèta perad idalami ihnimi ì perad narodam.

10. І паклалі зброю ягоную ў капішча багоў сваіх, і галаву ягоную ўваткнулі ў доме Дагона.

Ì paklali zbroŭ âgonuŭ ŭ kapišča bagoŭ svaïh, ì galavu âgonuŭ ŭvatknuli ŭ dome Dagona.

11. І пачуў увесь Явіс Галаадскі ўсё, што зрабілі Філістымляне з Саўлам.

Ì pačuŭ uves' Âvis Galaadski ŭsë, što zrabili Filistymlâne z Saŭlam.

12. І падняліся ўсе людзі дужыя, узялі цела Саўлава і целы сыноў ягоных, і прынеслі іх у Явіс, і пахавалі косьці іхнія пад дубам у Явісе, і пасьціліся сем дзён.

Ì padnâlisâ ŭse lûdzi dužyâ, uzâlì cela Saŭlava ì cely synoŭ âgonyh, ì pryneŝ'li ih u Âvis, ì pahavalì kos'ci ihniâ pad dubam u Âvise, ì pas'cilisâ sem dzën.

13. Так памёр Саўл за сваё беззаконьне, якое ён учыніў перад Госпадам, за тое, што ня трымаўся слова Гасподняга і зьвярнуўся да чарадзеякі з пытаньнем,

Tak pamër Saŭl za svaë bezzakon'ne, âkoe ën učyniŭ perad Gospadam, za toe, što nâ trymaŭsâ slova Gaspodnâga ì z'vârnuŭsâ da čaradzejki z pytan'nem,

14. а ня спытаўся ў Госпада. За тое Ён і аддаў яго сьмерці, і перадаў царства Давіду, сыну Есэеваму.

a nâ spytaŭsâ ŭ Gospada. Za toe Ęn ì addaŭ âgo s'merci, ì peradaŭ carstva Davidu, synu Esèevamu.

11 Кіраўнік

1. І сабраліся ўсе Ізраільцяне да Давіда ў Хэўрон і сказалі: вось, мы костка твая і плоць твая;

Ì sabralisâ ŭse Ìzrail'câne da Davida ŭ Hèŭron ì skazali: vos', my kostka tvaâ ì ploc' tvaâ;

2. і ўчора і заўчора, калі яшчэ Саўл быў царом, ты выводзіў і ўводзіў Ізраіля, і Гасподзь Бог твой сказаў табе: ты будзеш пасьвіць народ Мой Ізраіля і ты будзеш правадыр народу Майго Ізраіля.

ì ŭčora ì zaŭčora, kalì âščè Saŭl byŭ carom, ty vyvodziŭ ì ŭvodziŭ Ìzrailâ, ì Gaspodz' Bog tvoj skazaŭ tabe: ty budzeš pas'vic' narod Moj Ìzrailâ ì ty budzeš pravadyr narodu Majgo Ìzrailâ.

3. І прыйшлі ўсе старэйшыны Ізраілевыя да цара ў Хэўрон, і заключыў зь імі Давід запавет у Хэўроне перад абліччам Гасподнім: і яны

памазали Давіда ў цара над Ізраілем, па слове Гасподнім, праз Самуіла.

Ì pryjšli ũse starèjšyny Ìzrailevyâ da cara ũ HèÛron, ì zaklûčyŭ z' imi David zapavet u HèÛrone perad abliččam Gaspodnim: ì âny pamazali Davida ũ cara nad Ìzrailem, pa slove Gaspodnim, праз Samuila.

4. І пайшоў Давід і ўвесь Ізраіль да Ерусаліма, гэта значыць, да Евуса. А там былі Евусэі, жыхары той зямлі.

Ì pajšoŭ David ì ũves' Ìzrail' da Erusalima, gèta značyc', da Evusa. A tam byli Evusei, žyhary toj zâmlì.

5. І сказалі жыхары Евуса Давіду: ня ўвойдзеш сюды. Але Давід узяў крэпасць Сіен: гэта - горад Давідаў.

Ì skazali žyhary Evusa Davidu: nâ ũvojdzeš sŭdy. Ale David uzâŭ krèpas'c' Siën: gèta - gorad Davidaŭ.

6. І сказаў Давід: хто першы за ўсіх паб'е Евусэяў, той будзе галавою і ваенным начальнікам. І ўзышоў самы першы Ёаў, сын Саруі, і зрабіўся ўзначальцам.

Ì skazaŭ David: hto peršy za ũsìh pab'e Evuseâŭ, toj budze galavoŭ ì vaennym načal'nikam. Ì ũzyšoŭ самы peršy Ěaŭ, syn Sarui, ì zrabiŭsâ ũznačal'cam.

7. Давід жыў у той крэпасці, таму і называлі яе горадам Давідавым.

David žyŭ u toj krèpas'ci, tamu ì nazyvali âe goradam Davidavym.

8. І ён забудоваў горад навакол, ад Міло, усю ваколіцу, а Ёаў аднавіў астатні горад.

Ì ên zabudavaŭ gorad navakol, ad Milo, usŭ vakolicu, a Ěaŭ adnaviŭ astatni gorad.

9. І меў посьпех Давід, і ўзвышаўся больш і больш, і Гасподзь Саваоф быў зь ім.

Ì meŭ pos'peh David, ì ũzvyšaŭsâ bol's' ì bol's', ì Gaspodz' Savaof byŭ z' im.

10. Вось галоўныя мацакі ў Давіда, якія многа супрацоўнічалі зь ім у царстве ягоным, разам з усім Ізраілем, каб паставіць яго царом, па слове Гасподнім, над Ізраілем,

Vos' galoŭnyâ macakì ŭ Davida, âkiâ mnoga supracoŭničali z' im u carstve âgonym, razam z usim Iŭrailem, kab pastavic' âgo carom, pa slove Gaspodnim, nad Iŭrailem,

11. і вось лік мацакоў, якія былі ў Давіда: Есваал, сын Ахамані, галоўны з трыццаці: ён падняў дзёду сваю на трыста чалавек і пабіў іх за адзін раз.

ì vos' lik macakoŭ, âkiâ byli ŭ Davida: Esvaal, syn Ahamani, galoŭny z tryccaci: èn padnâŭ dzidu svaŭ na trysta čalavek ì pabiŭ ih za adzìn raz.

12. Пасьля яго Элеазар, сын Дадэ Ахахэаніна, адзін з трох мацакоў:

Pas'lâ âgo Èleazar, syn Dado Ahahèânina, adzìn z troh macakoŭ:

13. ён быў з Давідам у Фасдаміме, куды Філістымляне сабраліся на вайну. Там частка поля была засеяна ячменем, і народ пабег ад Філістымлянаў;

èn byŭ z Davidam u Fasdamiime, kudy Filistymlâne sabralisâ na vajnu. Tam častka polâ byla zaseâna âčmenem, ì narod pabeg ad Filistymlânaŭ;

14. але яны сталі сярод поля, убераглі яго і пабілі Філістымлянаў. І дараваў Гасподзь выратаваньне вялікае!

ale âny stali sârod polâ, uberagli âgo ì pabili Filistymlânaŭ. Ì daravaŭ Gaspodz' vyratavan'ne vâlikae!

15. Трое гэтых галоўных з трыццаці правадыроў падняліся на скалу да Давіда, у пячору Адалам, калі табар Філістымлянаў быў разьмешчаны ў даліне Рэфаімавай.

Troe gètyh galoŭnyh z tryccaci pravadyroŭ padnâlisâ na skalu da Davida, u pâčoru Adalam, kalì tabar Filistymlânaŭ byŭ raz'meščany ŭ dalìne

Rèfaimavaj.

16. Давід тады быў ва ўмацаваным месцы, а ахоўнае войска Філістымлянаў было тады ў Віфляеме.

David tady byŭ va ŭmacavanym mescy, a ahoŭnae vojska Filistymlânaŭ bylo tady ŭ Viplâeme.

17. І моцна захацелася піць Давіду, і ён сказаў: хто напоіць мяне вадою з калодзежа Віфляемскага, што каля брамы?

Ì mocna zahacelasâ pic' Davidu, i èn skazaŭ: hto napoic' mâne vadoŭ z kalodzeža Viplâemskaga, što kalâ bramy?

18. Тады гэтыя трое прабіліся праз табар Філістымскі і зачарпнулі вады з калодзежа Віфляемскага, што каля брамы, і ўзялі, і прынеслі Давіду.

Але Давід не захацеў піць яе і выліў яе ў славу Госпада,

Tady gètyâ troe prabilisâ praz tabar Filistymski i začarpnulì vady z kalodzeža Viplâemskaga, što kalâ bramy, i ŭzâlì, i prynes'li Davidu. Ale David ne zahaceŭ pic' âe i vyliŭ âe ŭ slavu Gospada,

19. і сказаў: аслані мяне Гасподзь, каб я зрабіў гэта! Ці ж буду я піць кроў мужоў гэтых, якія клалі душы свае? Бо зь небясьпекай свайму жыцьцю яны прынеслі ваду. І не захацеў піць яе. Вось што зрабілі гэтыя тры мацакі.

ì skazaŭ: aslanì mâne Gaspodz', kab â zrabiŭ gèta! Cì ž budu â pic' kroŭ mužoŭ gètyh, âkiâ klalì dušy svae? Bo z' nebâs'pekaj svajmu žyc'cŭ âny prynes'li vadu. Ì ne zahaceŭ pic' âe. Vos' što zrabilì gètyâ try macakì.

20. І Авэса, брат Ёава, быў галоўны з трох: ён забіў дзідай сваёй трыста чалавек, і быў у славе ў тых трох.

Ì Avèsa, brat Ěava, byŭ galoŭny z troh: èn zabiŭ dzidaj svaëj trysta čalavek, i byŭ u slave ŭ tyh troh.

21. З трох ён быў самы знакаміты і быў начальнікам; але з тымі трыма

не раўняўся.

Z troh ěn byŭ samy znakamity i byŭ načal'nikam; ale z tymi tryma ne raŭnâŭsâ.

22. Ванэя, сын Ёдая, мужа адважнага, вялікі па дзеях, з Каўцэпла: ён пабіў двух сыноў Арыіла Маавіцкага; ён жа сышоў і забіў ільва ў рове, у сьнежны час;

Vanèâ, syn Ědaâ, muža advažnaga, vâlikì pa dzeâh, z Kaŭcèpla: ěn pabiŭ dvuh synoŭ Aryila Maavickaga; ěn ža syšoŭ i zabiŭ il'va ŭ rove, u s'nežny čas;

23. ён жа забіў Егіпцяніна, чалавека ростам у пяць локцяў: у руцэ ў Егіпцяніна была дзіда, як навой у ткачоў, а ён падышоў да яго з кіем і, вырваўшы дзіду з рукі Егіпцяніна, забіў ягонай жа дзідай:

ěn ža zabiŭ Egipcânina, čalaveka rostam u pâc' lokcâŭ: u rucè ŭ Egipcânina byla dzida, âk navoj u tkačoŭ, a ěn padyšoŭ da âgo z kiem i, vyrvaŭšy dzidu z ruki Egipcânina, zabiŭ âgonaj ža dzidaj:

24. вось, што зрабіў Ванэя, сын Ёдая, і ён быў у славе ў тых трох мацакоў;

vos', što zrabiŭ Vanèâ, syn Ědaâ, i ěn byŭ u slave ŭ tyh troh macakoŭ;

25. ён быў больш знакаміты за тых трыццацёх, але з трыма не раўняўся, і Давід паставіў яго бліжэйшым выканаўцам сваіх загадаў.

ěn byŭ bol'sh znakamity za tyh tryccacëh, ale z tryma ne raŭnâŭsâ, i David pastaviŭ âgo bližejšym vykanaŭcam svaih zagadaŭ.

26. А галоўныя з воінаў: Асаіл, брат Ёава: Элханан, сын Дадэ, зь Віфляема;

A galouŭnyâ z voinaŭ: Asail, brat Ěava: Èlhanan, syn Dado, z' Viflêema;

27. Шама Гарадыцянін; Хэрэц Пэланіцянін;

Šama Garadycânin; Hèrèc Pèlanicânin;

28. Ира, сын Икеша, Тэкаіцянін; Эвіезэр Анатацянін;

Ìra, syn Ìkeša, Tèkaicânin; Èvìezèr Anatacânin;

29. Сіўхай Хушацянін; Ілай Ахахіянін.

Sìühaj Hušacânin; Ìlaj Ahahîânin.

30. Магарай Нэтафатыцянін; Хэлэд, сын Вааны, Хэтафацянін;

Magaraj Nètafatycânin; Hèlèd, syn Vaany, Hètafacânin;

31. Ітай; сын Рыбая, зь Гівы Веньямінавай: Ванэя Піратанянін:

Ìtaj; syn Rybaâ, z' Gìvy Ven'âminavaj: Vanèâ Piratanânin:

32. Хурай з Нагалэ-Гааша; Авіел з Аравы;

Huraj z Nagalè-Gaaša; Avìel z Aravy;

33. Азмавэт Бахаруміянін; Эліяхба Шаалбанянін.

Azmavèt Baharumiânin; Èlîâhba Šaalbanânin.

34. Сыны Гашэма Гізаніцяніна: Ёнатан, сын Шаге, Гарарыцянін;

Syny Gašèma Gìzanicânina: Ěnatan, syn Šage, Gararycânin;

35. Ахіям, сын Сахара, Гарарыцянін; Эліфал, сын Уры;

Ahîâm, syn Sahara, Gararycânin; Èlifal, syn Ury;

36. Хэфэр з Махэры; Ахія Пэланіцянін;

Hèfèr z Mahèry; Ahîâ Pèlanicânin;

37. Хэцрой Кармэліцянін; Наарай, сын Эзбая;

Hècroj Karmèlicânin; Naaraj, syn Ězbaâ;

38. Ёіл, брат Натана; Міўхар, сын Гагрыя;

Ěil, brat Natana; Miÿhar, syn Gagryâ;

39. Цэлэк Аманіцянін; Нахарай Бэрацянін, збраяносец Ёава, сына Саруі;

Cèlèk Amanicânin; Naharaj Bèracânin, zbraânosec Ěava, syna Saruì;

40. Ира Ітрыянін; Гарэб Ерыянін;

Ìra Ìtryânin; Garèb Eryânin;

41. Урыя Хэтэянін;

Uryâ Hètèânìn;

42. Адына, сын Шызы, Рувімлянін, узначалец Рувімлянаў, і ў яго, было трыццаць;

Adyna, syn Šyzy, Ruvìmlânìn, uznačalec Ruvìmlânaŭ, i ŭ âgo, bylo tryccac’;

43. Ханан, сын Маахі; Ёсафат Мітніянін;

Hanan, syn Maahi; Ěsafat Mitniânìn;

44. Узія Аштэрацянін; Шама Еэл, сыны Хатама Араэраніна;

Uziâ Aštèracânìn; Šama Eèl, syny Hatama Araèranìna;

45. Едэяэл, сын Шымрыя, і Ёха, брат ягоны, Тыціянін;

Edèâèl, syn Šymryâ, i Ěha, brat âgony, Tyciânìn;

46. Эліел з Махавіма, і Ерываі і Ёшавія, сыны Элнаама, і Ітма,

Маавіцянін;

Èliel z Mahavìma, i Eryvaj i Ěšaviâ, syny Èlnaama, i Ìtma, Maavicânìn;

47. Эліел, Авэд і Ясіел з Мэцаваі.

Èliel, Avèd i Âsiel z Mècavaì.

12 Кіраўнік

1. І гэтыя таксама прыйшлі да Давіда ў Сэкелаг, калі ён яшчэ хаваўся ад Саўла, сына Кісавага, і былі з адважнікаў, якія дапамагалі ў бітве.

Ì gètyâ taksama pryjšli da Davìda ŭ Sèkelag, kalì èn âščè havaŭsâ ad Saŭla, syna Kisavaga, i bylì z advažnikaŭ, âkiâ dapamagalì ŭ bitve.

2. Узброеныя лукам, і тыя, што кідалі праваю і леваю рукою камяні і стралялі стрэламі з лука, - з братоў Саўла, ад Веньяміна:

Uzbroenyâ lukam, i tyâ, što kìdali pravaŭ i levaŭ rukoŭ kamâni i stralâli strèlamì z luka, - z bratoŭ Saŭla, ad Ven’âmìna:

3. галоўны Ахіезэр, за ім Ёас, сыны Шэмаі, з Гівы; Езіел і Фэлэт, сыны

Азмавэта: Бэраха і Егу з Анатота;

*galouŋny Ahiezèr, za ìm Ěas, syny Šèmai, z Gìvy; Eziel ì Fèlèt, syny Azmavèta:
Bèraha ì Egu z Anatota;*

4. Ішманія Гавааніцянін, адважнікі з трыццаці і начальнік над трыццацьцю; Ерамія, Яхазііл, Ёханан і Ёзавад з Гедэры;

*Ìšmaniâ Gavaanicânìn, advažnikì z tryccaci ì načal'nik nad tryccac'cû;
Eramiâ, Âhaziil, Ěhanan ì Ězavad z Gedèry;*

5. Элужай, Ерымот, Вэалія, Шэмарыя, Сафатыя Харытыянін;

Èluzaj, Erymot, Vèaliâ, Šèmaryâ, Safatyâ Harytyânìn;

6. Элкана, Ішыяху, Азарыл, Ёэээр і Ёшавам, Карэяне;

Èkana, Ìšyâhu, Azaryl, Ěèzèr ì Ěšavam, Karèâne;

7. і Ёэла і Зэвадыя сыны Ерахама, з Гэдора.

ì Ěèla ì Zèvadyâ syny Erahama, z Gèdora.

8. І з Гадыцян перайшлі да Давіда ва ўмацаваньне, у пустыню людзі мужныя, ваяўнічыя, узброеныя шчытом і дзідай; твары ільвіныя - твары іхнія, і яны шпаркія, як сарны ў горах.

*Ì z Gadycân perajšli da Davida va ŭmacavan'ne, u pustynû lûdzi mužnyâ,
vaâŋničyâ, uzbroenyâ ščytom ì dzidaj; tvary il'vinyâ - tvary ihniâ, ì âny
šparkiâ, âk sarny ŭ gorah.*

9. Галоўны Эзэр, другі Авадыя, трэці Эліяў,

Galoŋny Ězèr, drugi Avadyâ, trèci Èliâu,

10. чацьвёрты Мішмана, пяты Ерамія,

čac'vèrty Mišmana, pâty Eramiâ,

11. шосты Атай, сёмы Эліел,

šosty Ataj, sèmy Èliel,

12. восьмы Ёханан, дзевяты Элзавад,

vos'my Ěhanan, dzêvâty Ělzavad,

13. дзясяты Ерамія, адзінаццаты Махбанай.

dzâsâty Eramiâ, adzinaccaty Mahbanaj.

14. Яны з сыноў Гадавых узначальцы ў войску: меншы над сотняю, і большы над тысячаю.

Âny z synoŭ Gadavyh uznačal'cy ŭ vojsku: menšy nad sotnâŭ, i bol'sy nad tysâčaŭ.

15. Вось яны перайшлі Ярдан у першы месяц, калі ён выступае зь берагоў сваіх, і разагналі ўсіх, што жылі ў далінах на ўсход і захад.

Vos' âny perajšli Ârdan u peršy mesâc, kali ěn vystupae z' beragoŭ svaih, i razagnali ŭsîh, što žyli ŭ dalinah na ŭshod i zahad.

16. Прыйшлі таксама і з сыноў Веньямінавых і Юдавых ва ўмацаваньне да Давіда.

Pryjšli taksama i z synoŭ Ven'âminavyh i Ŭdavyh va ŭmacavan'ne da Davida.

17. Давід выйшаў насустрач ім, і сказаў ім: калі зь мірам прыйшлі вы да мяне, каб дапамагаць мне, дык хай будзе ў мяне з вамі адно сэрца; а калі дзеля таго, каб падступна перадаць мяне ворагам маім, тым часам як няма заганы на руках маіх, дык хай бачыць Бог бацькоў нашых і рассудзіць.

David vyjšaŭ nasustrač im, i skazaŭ im: kali z' mîram pryjšli vy da mâne, kab dapamagac' mne, dyk haj budze ŭ mâne z vami adno sêrca; a kali dzelâ tago, kab padstupna peradac' mâne voragam maim, tym časam âk nâma zagany na rukah maih, dyk haj bačyc' Bog bac'koŭ našyh i rassudzić'.

18. І абняў дух Амасая, узначальцу трыццацёх, і сказаў ён: мір табе, Давідзе, і з табою, сыне Есэеў; мір табе і мір памочнікам тваім; бо памагае табе Бог твой. Тады прыняў іх Давід і паставіў на чале войска.

Î abnâŭ duh Amasaâ, uznačal'cu tryccacëh, i skazaŭ ěn: mîr tabe, Davidze, i

z taboû, syne Esèeÿ; mîr tabe î mîr pamočnikam tvaîm; bo pamagae tabe Bog tvoj. Tady prynâÿ ih David î pastaviÿ na čale vojska.

19. І з племя Манасіінага перайшлі да Давіда, калі ён ішоў зь Філістымлянамі на вайну супроць Саўла, але не дапамагаў ім, бо ўзначальцы Філістымскія, параіўшыся, адаслалі яго, кажучы: на нашую галаву ён пяройдзе да гаспадара свайго Саўла.

Î z plemâ Manasiînaga perajšli da Davida, kali ên išoÿ z' Filistymlânami na vajnu suproc' Saÿla, ale ne dapamagaÿ im, bo ŭznačal'cy Filistymskiâ, paraiÿšysâ, adaslali âgo, kažučy: na našuÿ galavu ên pârojdze da gaspadara svajgo Saÿla.

20. Калі ён вяртаўся ў Сэкелаг, тады перайшлі да яго з Манасіян: Аднах, Ёзавад, Едыяэл, Міхаіл, Ёзавад, Элігу і Цыльтай, тысячнікі ў Манасіян.

Kali ên vârtaÿsâ ŭ Sèkelag, tady perajšli da âgo z Manasiân: Adnah, Êzavad, Edyâèl, Mihail, Êzavad, Èligu î Cyl'taj, tysâčnikî ŭ Manasiân.

21. І яны дапамагалі Давіду супроць полчышчаў, бо ўсе гэта былі людзі адважныя і былі правадыры ў войску.

Î âny dapamagalî Davidu suproc' polčyščaÿ, bo ŭse gèta byli lûdzi advažnyâ î byli pravadyry ŭ vojsku.

22. Так з кожным днём прыходзілі да Давіда на дапамогу да таго, што ягонае рушэньне зрабілася вялікае, як рушэньне Божае.

Tak z kožnym dnëm pryhodzili da Davida na dapamogu da tago, što âgonae rušèn'ne zrabilasâ vâlikae, âk rušèn'ne Božae.

23. Вось лічба галоўных у войску, якія прыйшлі да Давіда ў Хэўрон, каб перадаць яму царства Саўлавае, па слове Гасподнім:

Vos' ličba galoÿnyh u vojsku, âkiâ pryšli da Davida ŭ Hèÿron, kab peradac' âmu carstva Saÿlavae, pa slove Gaspodnîm:

24. сыноў Юдавых, якія носяць шчыт і дзіду, было шэсьць тысяч
васямсот гатовых да вайны;

*synoŭ Ŭdavyh, âkiâ nosâc' ščyt i dzidu, bylo šès'c' tysâč vasâmsot gatovyh
da vajny;*

25. з сыноў Сімяонавых, людзей адважных, у войску было сем тысяч і
сто;

z synoŭ Simâonavyh, lûdzej advažnyh, u vojsku bylo sem tysâč i sto;

26. з сыноў Лявііных чатыры тысячы шасцьсот;

z synoŭ Lâviïnyh čatyry tysâčy šas'c'sot;

27. і Ёдай, князь ад племя Аарона, і зь ім тры тысячы сямсот;

i Ędaj, knâz' ad plemâ Aarona, i z' im try tysâčy sâmsot;

28. і Садок, мужны юнак, і род ягоны, дваццаць два начальнікі;

i Sadok, mužny ûnak, i rod âgony, dvaccac' dva načal'niki;

29. з сыноў Веньямінавых, братоў Саўлавых, тры тысячы, - але яшчэ
многія зь іх трымаліся дома Саўлавага;

*z synoŭ Ven'âminavyh, bratoŭ Saŭlavyh, try tysâčy, - ale âščè mnogiâ z' ih
trymalisâ doma Saŭlavaga;*

30. з сыноў Яфрэмавых дваццаць тысяч васямсот людзей мужных,
людзей знакамітых у родах сваіх;

*z synoŭ Āfrèmavyh dvaccac' tysâč vasâmsot lûdzej mužnyh, lûdzej
znakamityh u rodah svaih;*

31. з паўкалена Манасіінага васямнаццаць тысяч, якія выкліканы былі
паіменна, каб пайсьці ўцараваць Давіда;

*z paŭkalena Manasiïnaga vasâmnaccac' tysâč, âkiâ vyklikany byli paimenna,
kab pajs'ci ŭcaravac' Davida;*

32. з сыноў Ісахаравых людзі разумныя, якія ведалі, што калі належала
рабіць Ізраілю, - іх было дзэвесьце галоўных, і ўсе браты іхнія

трымаліся слова іхняга;

*z synoŭ Īsaharavyh lŭdzi razumnyâ, âkiâ vedali, što kali naležala rabiç' Īzrailŭ,
- ih bylo dz'ves'ce galoŭnyh, i ŭse braty ihniâ trymalisâ slova ihnâga;*

33. з племя Завулонавага гатовых да бітвы, узброеных усякаю ваеннаю зброяй, пяцьдзясят тысяч, у страі, аднадушных;

*z plemâ Zavulonavaga gatovyh da bitvy, uzbroenyh usâkaŭ vaennaŭ zbroâj,
pâç'dzâsât tysâč, u strai, adnadušnyh;*

34. з племя Нэфталімавага тысяча правадыроў і зь імі трыццаць сем тысяч з шчытамі і дзідамі;

*z plemâ Nèftalimavaga tysâča pravadyroŭ i z' imi tryccac' sem tysâč z
ščytami i dzidami;*

35. з племя Данавага гатовых да вайны дваццаць восем тысяч шасьцьсот;

z plemâ Danavaga gatovyh da vajny dvaccac' vosem tysâč šas'c'sot;

36. ад Асіра воінаў, гатовых да бітвы, сорак тысяч;

ad Asira voinaŭ, gatovyh da bitvy, sorak tysâč;

37. з-за Ярдана, ад племя Рувімавага, Гадавага, і паўплемя Манасіінага, сто дваццаць тысяч, з усялякай воінскай зброяй.

*z-za Ârdana, ad plemâ Ruvimavaga, Gadavaga, i paŭplemâ Manasiinaga, sto
dvaccac' tysâč, z usâlâkaj voïnskaj zbroâj.*

38. Усе гэтыя воіны, у страі, ад шчырага сэрца прыйшлі ў Хэўрон уцараваць Давіда над усім Ізраілем. Ды і ўсе іншыя Ізраільцяне былі аднадушныя, каб паставіць царом Давіда.

*Use gètyâ voïny, u strai, ad ščyraga sèrca pryjšli ŭ Hèŭron ucaravac' Davida
nad usim Īzrailem. Dy i ŭse inšyâ Īzrail'câne byli adnadušnyâ, kab pastavic'
carom Davida.*

39. І прабылі там у Давіда тры дні, елі і пілі, бо браты іхнія прыгатавалі

ім;

Ì prabyli tam u Davida try dni, eli ì pili, bo braty ihniâ prygatavali im;

40. ды і блізкія да іх, нават да племя Ісахаравага, Завулонавага і Нэфталімавага, прывозілі ўсё страўнае на аслах, і вярблюдах, і мулах, і валах: муку, смоквы і разынкі, і віно, і алей, і буйнога і дробнага быдла мноства, бо радасьць была Ізраілю.

dy ì blizkiâ da ih, navat da plemâ Ìsaharavaga, Zavulonavaga ì Nèftalimavaga, pryvozili ũsë strauŭnae na aslah, ì vârbliûdah, ì mulah, ì valah: muku, smokvy ì razynki, ì vino, ì alej, ì bujnoga ì drobnaga bydla mnostva, bo radas'c' byla Ìzrailû.

13 Кіраўнік

1. І раіўся Давід з тысячнікамі, сотнікамі і з усімі правадырамі,

Ì raiŭsâ David z tysâčnikami, sotnikami ì z usimi pravadyrami,

2. і сказаў Давід усяму сходу Ізраільцянаў; калі заўгодна вам, і калі на тое будзе воля Госпада Бога нашага, пашлем усюды да астатніх братоў нашых, па ўсёй зямлі Ізраільскай, і разам зь імі да сьвятароў і лявітаў, у гарады і селішчы іхнія, каб яны сабраліся да нас,

ì skazaŭ David usâmu shodu Ìzrail'cânaŭ; kali zaŭgodna vam, ì kali na toe budze volâ Gospada Boga našaga, pašlem usûdy da astatnih bratoŭ našyh, pa ũsëj zâmlì Ìzrail'skaj, ì razam z' imi da s'vâtaroŭ ì lâvitaŭ, u garady ì seliščy ihniâ, kab âny sabralisâ da nas,

3. і перанясем да сябе каўчэг Бога нашага, бо ў дні Саўла мы не зьвярталіся да яго.

ì peranâsem da sâbe kaŭčèg Boga našaga, bo ũ dni Saŭla my ne z'vârtalisâ da âgo.

4. І сказаў увесь сход: хай будзе так, - бо гэта дзея ўсяму народу здавалася справядлівай.

Ĭ skazaŭ uves' shod: haj budze tak, - bo gèta dzeâ ŭsâmu narodu zdavalasâ spravâdlivaj.

5. Так сабраў Давід усіх Ізраільцянаў, ад Шыхора Егіпецкага да ўваходу ў Эмат, каб перанесці каўчэг Божы з Кірыятыярыма.

Tak sabraŭ David usih Ĭzrail'cânaŭ, ad Šyhora Egipeckaga da ŭvahodu ŭ Ęmat, kab peranes'ci kaŭčèg Božy z Kiryâtyârjma.

6. І пайшоў Давід і ўвесь Ізраіль у Карыятыярым, што ў Юдэі, каб перанесці адтуль каўчэг Бога, Госпада, які сядзіць на херувімах, на якім называецца імя Яго.

Ĭ pajšoŭ David Ĭ ŭves' Ĭzrail' u Karyâtyârjrm, što ŭ Ŭdèi, kab peranes'ci adtul' kaŭčèg Boga, Gospada, âki sâdzic' na heruvimah, na âkim nazyvaecca imâ Āgo.

7. І павезьлі каўчэг Божы на новай калясьніцы з дома Авінадава; і Оза і Ахія вялі калясьніцу.

Ĭ pavez'li kaŭčèg Božy na novaj kalâs'nicy z doma Avinadava; Ĭ Oza Ĭ Ahîâ vâli kalâs'nicu.

8. А Давід і ўсе Ізраільцяне ігралі перад Богам з усёй сілы, са сьпевамі, на цытрах і на псалтырах, і тымпанах, і кімвалах і трубах.

A David Ĭ ŭse Ĭzrail'câne Ĭgrali perad Bogam z usëj sily, sa s'pevamî, na cytrah Ĭ na psaltyrah, Ĭ tympanah, Ĭ kimvalah Ĭ trubah.

9. Калі дайшлі да гумна Хідона, Оза працягнуў руку сваю, каб падтрымаць каўчэг, бо валы нахілілі яго.

Kali dajšli da gumna Hìdona, Oza pracâgnuŭ ruku svaŭ, kab padtrymac' kaŭčèg, bo valy nahilili âgo.

10. Але Гасподзь разгневаўся на Озу, і пабіў яго за тое, што ён

працягнуў руку сваю да каўчэга; і ён памёр тут жа перад абліччам Божым.

Ale Gaspodz' razgneaŭsâ na Ozu, i pabiŭ âgo za toe, što ên pracâgnuŭ ruku svaŭ da kaŭčèga; i ên pamër tut ža perad abliččam Božym.

11. І засмуціўся Давід, што Гасподзь пабіў Озу. І назваў тое месца паразаю Озы; так называецца яно і да сёння.

Ì zasmuciŭsâ David, što Gaspodz' pabiŭ Ozu. Ì nazvaŭ toe mesca parazaŭ Ozy; tak nazyvaecca âno i da sën'nâ.

12. І спалохаўся Давід Бога ў дзень той, і сказаў: як я ўнясу да сябе каўчэг Божы?

Ì spalohaŭsâ David Boga ŭ dzen' toj, i skazaŭ: âk â ŭnâsu da sâbe kaŭčèg Božy?

13. І не павёз Давід каўчэга да сябе, у горад Давідаў, а завярнуў яго да дома Авэдара Гэцяніна.

Ì ne pavëz David kaŭčèga da sâbe, u gorad Davidaŭ, a zavârnuŭ âgo da doma Avèdara Gècânina.

14. І заставаўся каўчэг Божы ў Авэдара, у доме ягоным, тры месяцы, і дабраславіў Гасподзь дом Авэдара і ўсё, што ў яго.

Ì zastavaŭsâ kaŭčèg Božy ŭ Avèdara, u dome âgonym, try mesâcy, i dabraslaviŭ Gaspodz' dom Avèdara i ŭsë, što ŭ âgo.

14 Кіраўнік

1. І паслаў Хірам, цар Тырскі, да Давіда паслоў, і кедровыя дрэвы, і муляроў, і цесьляроў, каб пабудаваць яму дом.

Ì paslaŭ Hiram, car Tyrskì, da Davida pasloŭ, i kedrovyâ drèvy, i mulâroŭ, i ces'lâroŭ, kab pabudavac' âmu dom.

2. Калі даведаўся Давід, што ўмацаваў яго Гасподзь царом над Ізраілем, што ўзьнесена высока царства ягонае, дзеля народу яго Ізраіля,

Kali davedaŭsâ David, što ŭmacavaŭ âgo Gaspodz' carom nad Ìzrailem, što ŭz'nesena vysoka carstva âgonae, dzelâ narodu âgo Ìzrailâ,

3. тады ўзяў Давід яшчэ жонак у Ерусалім, і спарадзіў Давід яшчэ сыноў і дочак.

tady ŭzâŭ David âščè žonak u Erusalim, i sparadziŭ David âščè synoŭ i dočak.

4. І вось імёны тых, што нарадзіліся ў яго ў Ерусаліме: Самус, Саваў, Натан, Саламон,

Ì vos' imëny tyh, što naradzilisâ ŭ âgo ŭ Erusalime: Samus, Savaŭ, Natan, Salamon,

5. Эвэар, Элісуя, Элфалэт,

Èvèar, Èlisuâ, Èlfalèt,

6. Ногах, Нафэк, Яфія,

Nogah, Nafèk, Âfiâ,

7. і Элісама, Вэеліяда і Эліфалэт.

ì Èlisama, Vèeliâda ì Èlìfalèt.

8. І пачулі Філістымляне, што памазаны Давід у цара над усім Ізраілем, і падняліся ўсе Філістымляне шукаць Давіда. І пачуў Давід пра гэта і пайшоў супроць іх.

Ì pačuli Filistymłâne, što pamazany David u cara nad usim Ìzrailem, ì padnâlisâ ŭse Filistymłâne šukac' Davida. Ì pačuŭ David pra gèta ì pajšoŭ suproc' ih.

9. І Філістымляне прыйшлі і разьмясьціліся ў даліне Рэфаімаў.

Ì Filistymłâne pryjšli ì raz'mâs'cilisâ ŭ daline Rèfaimaŭ.

10. І спытаўся Давід у Бога, кажучы: ці ісьці мне супроць Філістымлянаў, і ці аддасі іх у рукі мае? І сказаў яму Гасподзь: ідзі, і Я аддам у рукі твае.

Ì spytaŭsâ David u Boga, kažučy: ci is'ci mne suproc' Filistymlânaŭ, i ci addasi ih u ruki mae? Ì skazaŭ âmu Gaspodz': idzi, i Â addam u ruki tvae.

11. І пайшлі яны ў Ваал-Пэрацым, і пабіў іх там Давід; і сказаў Давід: зламаў Бог ворагаў маіх рукою маёю, як прарыў вады. Таму і далі імя мясьціне той: Ваал-Пэрацым.

Ì pajsli âny ŭ Vaal-Pèracym, i pabiŭ ih tam David; i skazaŭ David: zlamaŭ Bog voragaŭ maïh rukoŭ maëu, âk praryŭ vady. Tamu i dali imâ mâs'cine toj: Vaal-Pèracym.

12. І пакінулі там Філістымляне багоў сваіх, і загадаў Давід, і спалены яны агнём.

Ì pakìnuli tam Filistymlâne bagoŭ svaih, i zagadaŭ David, i spaleny âny agnëm.

13. І прыйшлі зноў Філістымляне і разьмясьціліся па даліне.

Ì pryjšli znoŭ Filistymlâne i raz'mâs'cilisâ pa daline.

14. І яшчэ спытаўся Давід у Бога, і сказаў яму Бог не хадзі проста на іх, ухіліся ад іх і йдзі да іх з боку тутавых дрэў;

Ì âščè spytaŭsâ David u Boga, i skazaŭ âmu Bog ne hadzi проста na ih, uhilisâ ad ih i jdzi da ih z boku tutavyh drèŭ;

15. і калі пачуеш шум як бы крокаў на вяршалінах тутавых дрэў, тады ўступі ў бітву, бо выйшаў Бог перад табою, каб пабіць табар Філістымлянаў.

i kalì pačueš šum âk by krokaŭ na vâršalīnah tutavyh drèŭ, tady ŭstupi ŭ bitvu, bo vyjšaŭ Bog perad tabou, kab pabic' tabar Filistymlânaŭ.

16. І зрабіў Давід, як сказаў яму Бог; і разьбілі табар Філістымскі, ад

Гаваона да Газэра.

Ì zrabìü David, âk skazaü âmu Bog; ì raz'bilì tabar Filistymski, ad Gavaona da Gazèra.

17. І пранеслася імя Давідава па ўсіх землях, і Гасподзь зрабіў яго страшным для ўсіх народаў.

Ì praneslasâ imâ Davidava pa üsìh zemlâh, ì Gaspodz' zrabìü âgo strašnym dlâ üsìh narodaü.

15 Кіраўнік

1. І пабудоваў ён сабе дамы ў горадзе Давідавым, і падрыхтаваў месца для каўчэга Божага, і ўладзіў для яго скінію.

Ì pabudavaü ën sabe damy ü goradze Davidavym, ì padryhtavaü mesca dlâ kaüčèga Božaga, ì üladziü dlâ âgo skiniü.

2. Тады сказаў Давід: ніхто не павінен насіць каўчэга Божага, акрамя лявітаў, бо іх выбраў Гасподзь на тое, каб насіць каўчэг Божы і служыць яму вавекі.

Tady skazaü David: nihto ne pavinen nasic' kaüčèga Božaga, akramâ lâvitaü, bo ih vybraü Gaspodz' na toe, kab nasic' kaüčèg Božy ì služyc' âmu vaveki.

3. І сабраў Давід усіх Ізраільцянаў у Ерусалім, каб унесьці каўчэг Божы на месца яго, якое ён дзеля яго падрыхтваў.

Ì sabraü David usìh Ìzrail'cân u Erusalim, kab unes'ci kaüčèg Božy na mesca âgo, âkoe ën dzelâ âgo padryhtvaü.

4. І склікаў Давід сыноў Ааронавых і лявітаў:

Ì sklikaü David synoü Aaronavyh ì lâvitaü:

5. з сыноў Каатавых, Урпыіла правадыра і братоў ягоных - сто дваццаць чалавек;

z synoŭ Kaatavyh, Uryila pravadyra i bratoŭ âgonyh - sto dvaccac' čalavek;

6. з сыноў Мэрарыных, Асаю правадыра і братоў ягоных - дзьвесьце дваццаць чалавек;

z synoŭ Mèrarynyh, Asaû pravadyra i bratoŭ âgonyh - dz'ves'ce dvaccac' čalavek;

7. з сыноў Гірсонавых, Ёіля правадыра і братоў ягоных - сто трыццаць чалавек;

z synoŭ Girsonavyh, Ęilâ pravadyra i bratoŭ âgonyh - sto tryccac' čalavek;

8. з сыноў Элісафанавых, Шэмаю правадыра і братоў ягоных - дзьвесьце;

z synoŭ Ęlisafanavyh, Šèmaû pravadyra i bratoŭ âgonyh - dz'ves'ce;

9. з сыноў Хэўронавых, Эліела правадыра і братоў ягоных - восемдзясят;

z synoŭ Hèŭronavyh, Ęliela pravadyra i bratoŭ âgonyh - vosemdzâsât;

10. з сыноў Узіілавых, Амінадава правадыра і братоў ягоных - сто дванаццаць.

z synoŭ Uziilavyh, Aminadava pravadyra i bratoŭ âgonyh - sto dvanaccac'.

11. І паклікаў Давід сьвятароў: Садока і Авіятара, і лявітаў: Урыіла, Асаю, Ёіля, Шэмаю, Эліела і Амінадава,

Ì paklikaŭ David s'vâtaroŭ: Sadoka i Aviâtara, i lâvitaŭ: Uryila, Asaû, Ęilâ, Šèmaû, Ęliela i Aminadava,

12. і сказаў ім: вы, начальнікі родаў лявіцкіх, асьвяцецеся самі і браты вашыя, і прынясеце каўчэг Госпада Бога Ізраілевага на месца, якое я падрыхтаваў для яго,

ì skazaŭ im: vy, načal'niki rodaŭ lâvickih, as'vâcecesâ sami i braty vašyâ, i prynâsece kaŭčèg Gospada Boga Ìzrailevaga na mesca, âkoe â padryhtavaŭ dlâ âgo,

13. бо як раней ня вы гэта рабілі, дык Гасподзь Бог наш пабіў нас за тое, што мы не парупіліся за Яго, як было трэба.

bo âk ranej nâ vy gèta rabìli, dyk Gaspodz' Bog naš pabiŭ nas za toe, što my ne parupilisâ za Âgo, âk bylo trèba.

14. І асьвяціліся сьвятары і лявіты дзеля таго, каб несьці каўчэг Госпада Бога Ізраілевага.

Ì as'vâcilisâ s'vâtary i lâvity dzelâ tago, kab nes'ci kaŭčèg Gospada Boga Ìzrailevaga.

15. І панесьлі сыны лявітаў каўчэг Божы, як наказваў Майсей паводле слова Госпада, на плячах, на жэрдзях.

Ì panes'li syny lâvitaŭ kaŭčèg Božy, âk nakazvaŭ Majsej pavodle slova Gospada, na plâčah, na žèrdzâh.

16. І загадаў Давід начальнікам лявітаў паставіць братоў сваіх сьпевакоў з музычнымі інструментамі, з псалтырамі і цытрамі і кімваламі, каб яны гучна ўзьвяшчалі голас радаваньня.

Ì zagadaŭ David načal'nikam lâvitaŭ pastavič' bratoŭ svaïh s'pevakoŭ z muzyčnymì instrumentamì, z psaltyramì i cytramì i kimvalamì, kab âny gučna ŭz'vâščali golas radavan'nâ.

17. І паставілі лявіты Эмана, сына Ёілевага, і з братоў ягоных, Асафа, сына Вэрэхііна, а з сыноў Мэрарыных, братоў іхніх, Этана, сына Кушаі;

Ì pastavilì lâvity Èmana, syna Èilevaga, i z bratoŭ âgonyh, Asafa, syna Vèrèhiïna, a z synoŭ Mèrarynyh, bratoŭ ihnih, Ètana, syna Kušai;

18. і зь імі братоў іхніх другарадных: Захара, Бэна, Язііла, Шэмірамота, Ехііла, Унія, Эліява, Ванэю, Маасэя, Мататыю, Эліфлэуя, Мікнэя і Авэд-Эдома і Еэла, брамнікаў.

i z' imì bratoŭ ihnih drugaradnyh: Zahara, Bèna, Âaziïla, Šèmiramota, Ehiïla, Uniâ, Èliâva, Vanèû, Maasèâ, Matatyû, Èliflèuâ, Miknèâ i Avèd-Èdoma i Eèla,

bramnikaŭ.

19. Эман, Асаф і Этан ігралі гучна на медных кімвалах,

Èman, Asaf i Ètan ìgrali gučna na mednyh kìmvalah,

20. а Захар, Азііл, Шэмірамот, Ехііл, Уній, Эліяў, Маасэя і Ванэя - на

псалтырах, тонкім голасам.

a Zahar, Aziil, Šèmiramot, Ehiil, Unij, Èliâu, Maasèâ i Vanèâ - na psaltyrah, tonkìm golasam.

21. А Мататыя, Эліфлуй, Мікнэй, Авэд-Эдом, Еэл і Азазія - на цытрах, каб рабіць пачатак.

A Matatyâ, Èlifluj, Miknèj, Avèd-Èdom, Eèl i Azaziâ - na cytrah, kab rabic' pačatak.

22. А Хэнанія, начальнік лявітаў, быў начальнік сьпеваў, бо быў умельскі ў іх.

A Hènaniâ, načal'nik lâvitaŭ, byŭ načal'nik s'pevaŭ, bo byŭ umel'ski ŭ ih.

23. Вэрэхія і Элкана былі брамнікамі каля каўчэга.

Vèrèhiâ i Èlkana byli bramnikami kalâ kaŭčèga.

24. Шэванія, Ёсафат, Натанаіл, Амасай, Захар, Ванэя і Эліезэр, сьвятары, трубілі трубамі перад каўчэгам Божым. Авэд-Эдом і Ехія былі брамнікамі каля каўчэга.

Šèvaniâ, Èsafat, Natanail, Amasaj, Zahar, Vanèâ i Èlìezèr, s'vâtary, trubili trubami perad kaŭčègam Božym. Avèd-Èdom i Ehiâ byli bramnikami kalâ kaŭčèga.

25. Так Давід і старэйшыны Ізраілевыя і тысячнікі пайшлі перанесьці каўчэг за павету Гасподняга з дома Авэд-Эдомавага з радасьцю.

Tak David i starèjšyny Ìzrailevyâ i tysâčniki pajšli peranes'ci kaŭčèg zapavetu Gaspodnâga z doma Avèd-Èdomavaga z radas'cû.

26. І калі Бог памагаў лявітам, якія неслі каўчэг за павета Гасподняга,

тады закалолі ў ахвяру сем цялят і сем бараноў.

Ì kalì Bog pamagaŭ lâvitam, âkiâ nes'li kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga, tady zakaloli ŭ ahvâru sem câlât i sem baranoŭ.

27. Давід быў апрануты ў вісонную вопратку, а таксама і ўсе лявіты, якія неслі каўчэг, і сьпевакі, і Хананія начальнік музыкантаў і сьпевакоў. А на Давідзе быў яшчэ ільняны эфод.

David byŭ apranuty ŭ visonnuŭ vopratku, a taksama i ŭse lâvity, âkiâ nes'li kaŭčèg, i s'pevaki, i Hananiâ načal'nik muzykantaŭ i s'pevakoŭ. A na Davidze byŭ âšččè il'nâny èfod.

28. Так увесь Ізраіль уносіў каўчэг завета Гасподняга з воклічамі, пад гукі рога і труб і кімвалаў, граючы на псалтырах і цытрах.

Tak uves' Izrail' unosiŭ kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga z vokličami, pad guki roga i trub i kimvalaŭ, graŭčy na psaltyrah i cytrah.

29. Калі каўчэг завета Гасподняга ўваходзіў у горад Давідаў, Мэлхола, дачка Саўлава, глядзела ў акно і, убачыўшы цара Давіда, які скакаў і весяліўся, знікчэмніла яго ў сэрцы сваім.

Kali kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga ŭvahodziŭ u gorad Davidaŭ, Mèlholâ, dačka Saŭlava, glâdzela ŭ akno i, ubačyŭšy cara Davida, âki skakaŭ i vesâliŭsâ, znikčèmnila âgo ŭ sèrcy svaim.

16 Кіраўнік

1. І прынеслі каўчэг Божы, і паставілі яго сярод скініі, якую зладзіў яму Давід, і ўзьнеслі Богу цэласпаленьні і мірныя ахвяры.

Ì prynes'li kaŭčèg Božy, i pastavili âgo sârod skiniì, âkuŭ zladziŭ âmu David, i ŭz'nes'li Bogu cèlaspalen'ni i mirnyâ ahvâry.

2. Калі Давід закончыў цэласпаленьні і прынашэньне мірных ахвяр, дык

дабраславіў народ імем Госпада.

Kali David zakončyŭ cèlaspalen 'ni i prynašèn 'ne mìrnyh ahvâr, dyk dabraslaviŭ narod imem Gospada.

3. I раздаў усім Ізраільцянам, і мужчынам і жанчынам, па адным хлебе і па кавалку мяса і па кубку віна,

Ì razdaŭ usim Ìzrail'cânam, i mužčynam i žančynam, pa adnym hlebe i pa kavalku mâsa i pa kubku vina,

4. і паставіў на службу перад каўчэгам Гасподнім некаторых зь лявітаў, каб яны слаvasловілі, дзякавалі і ўсхвалялі Госпада Бога Ізраілевага:

i pastaviŭ na službu perad kaŭčègam Gaspodnim nekatoryh z' lâvitaŭ, kab âny slavaslovili, dzâkavali i ŭshvalâli Gospada Boga Ìzrailevaga:

5. Асафа галоўным, другім пасья яго Захара, Еела, Шэмірамофа, Ехііла, Мататыю, Эліяфа, і Ванэю, Авэд-Эдома і Еела з псалтырамі і цытрамі, і Асафа для ігры на кімвалах,

Asafa galouŭnym, drugim pas'la âgo Zahara, Eela, Šemiramofa, Ehiila, Matatyû, Èlîâfa, i Vanèû, Avèd-Èdoma i Eela z psaltyrami i cytrami, i Asafa dlâ ìgry na kìmvalah,

6. а Ванэю і Азііла, сьвятароў, каб пастаянна трубілі перад каўчэгам запавета Божага.

a Vanèû i Aziila, s'vâtarouŭ, kab pastaâna trubili perad kaŭčègam zapaveta Božaga.

7. У гэты дзень Давід першы раз даў псалму для ўсхвалення Госпада праз Асафа і братоў ягоных:

U gèty dzen' David peršy raz daŭ psal'mu dlâ ŭshvalen'nâ Gospada праз Asafa i bratoŭ âgonyh:

8. слаўце Госпада, узносьце імя Яго; абвяшчайце ў народах дзеі Ягоныя;

slaŭce Gospada, uznos'ce imâ Âgo; abvâščajce ŭ narodah dzei Âgonyâ;

9. сьпявайце Яму, барабаньце Яму; раскажэце пра ўсе цуды Ягоныя;

s'pâvajce Âmu, baraban'ce Âmu; raskažèce pra ŭse cudy Âgonyâ;

10. хвалецеся імем Ягоным сьвятым: хай радуецца сэрца тых, што шукаюць Госпада;

hvalecesâ imem Âgonym s'vâтым: haj raduecca sèrca tyh, što šukaŭc' Gospada;

11. знайдзеце Госпада і сілы Яго, шукайце няспынна аблічча Яго;

znajdzece Gospada i sily Âgo, šukajce nâspynna abličča Âgo;

12. спамінайце цуды, якія Ён стварыў, азнакі Яго і суды вуснаў Ягоных,

spamìnajce cudy, âkiâ Ěn stvaryŭ, aznakì Âgo i sudy vusnaŭ Âgonyh,

13. вы, семя Ізраілевае, рабы Ягоныя, сыны Якава, выбранцы Яго`

vy, semâ Ĺzrailevae, raby Âgonyâ, syny Âkava, vybrancy Âgo`

14. Ён Гасподзь Бог наш, суды Яго па ўсёй зямлі.

Ěn Gaspodz' Bog naš, sudy Âgo pa ŭsěj zâmlì.

15. Памятайце вечна заповіт Яго, слова, якое Ён наказаў ў тысячы родаў,

Pamâtajce večna zapavet Âgo, slova, âkoe Ěn nakazaŭ ŭ tysâčy rodaŭ,

16. тое, што наказваў Абрагаму, і ў чым запрысягаўся Ісаку,

toe, što nakazvaŭ Abragamu, i ŭ čym zaprysâgaŭsâ Ĺsaku,

17. і што паставіў Якаву ў закон, і Ізраілю ў заповіт вечны,

i što pastaviŭ Âkavu ŭ zakon, i Ĺzrailû ŭ zapavet večny,

18. кажучы: табе дам Я зямлю Ханаанскую, у спадчынны надзел вам.

kažučy: tabe dam Â zâmlû Hanaanskuŭ, u spadčynny nadzel vam.

19. Яны былі тады малалікія і мізэрныя, і прыхадні ў ёй,

Âny byli tady malalikiâ i mizèrnyâ, i pryhadni ŭ ěj,

20. і пераходзілі ад народу да народу, і з аднаго царства да другога

народу;

ì perahodzìli ad narodu da narodu, ì z adnago carstva da drugoga narodu;

21. але Ён нікому не дазволіў крыўдзіць іх і выкрываў за іх цароў:

ale Ęn nikomu ne dazvoliŭ kryŭdzic' ih ì vykryvaŭ za ih caroŭ:

22. не дакранайцеся да памазаных Маіх, і прарокам Маім не рабеце ліха.

ne dakranajcesâ da pamazanyh Maih, ì prarokam Maïm ne rabece liha.

23. Сьпявайце Госпаду, уся зямля, дабравяшчайце дзень у дзень выратаваньне Яго.

S'pâvajce Gospadu, usâ zâmlâ, dabravâščajce dzen' u dzen' vyratavan'ne Āgo.

24. Абвяшчайце язычнікам славу Яго, усім народам цуды Ягоныя,

Abvâščajce âzyčnikam slavu Āgo, usim narodam cudy Āgonyâ,

25. бо вялікі Гасподзь і варты хвалы, страшны больш за ўсіх багоў.

bo vâlikì Gaspodz' ì varty hvaly, strašny bol'sz za ŭsìh bagoŭ.

26. Бо ўсе багі народаў нішто, а Гасподзь нябёсы стварыў.

Bo ŭse bagì narodaŭ ništo, a Gaspodz' nâbësy stvaryŭ.

27. Слава і веліч перад абліччам Ягоным, магутнасьць і радасьць на месцы Ягоным.

Slava ì velič perad abliččam Āgonym, magutnas'c' ì radas'c' na mescy Āgonym.

28. Узьнясеце Госпаду, плямёны народаў, узьнясеце Госпаду славу і гонар,

Uz'nâsece Gospadu, plâmëny narodaŭ, uz'nâsece Gospadu slavu ì gonar,

29. узьнясеце Госпаду славу імю Ягонаму. Вазьмеце дар, ідзеце прад аблічча Яго, пакланецся Госпаду і хараству сьвятыні Яго.

uz'nâsece Gospadu slavu imû Āgonamu. Vaz'mece dar, idzece prad abličča

Âgo, paklanecesâ Gospadu i harastvu s'vâtyni Âgo.

30. Трымці перад ім, уся зямля, бо Ён запачаткаваў сусьвет, ён не пахісьнецца.

Trymci perad im, usâ zâmlâ, bo Ęn zapachatkavaŭ sus'vet, Ęn ne pahis'necca.

31. Хай весяляцца нябёсы, хай радуецца зямля, і хай скажуць у народах: Гасподзь валадарыць`

Haj vesâlâcca nâbësy, haj raduecca zâmlâ, i haj skažuc' u narodah: Gaspodz' valadaryc'`

32. Хай плешча мора і што напаўняе яго, хай радуецца поле і ўсё, што на ім.

Haj plešča mora i što napaŭnâe âgo, haj raduecca pole i ũsë, što na im.

33. Хай пераможна радуюцца ўсе дрэвы дуброўныя прад абліччам Госпада, бо Ён ідзе судзіць зямлю.

Haj peramožna raduŭcca ũse drëvy dubroŭnyâ prad abliččam Gospada, bo Ęn idze sudzic' zâmlû.

34. Слаўце Госпада, бо навечна міласць Яго,

Slaŭce Gospada, bo navečna milas'c' Âgo,

35. і скажэце: выратуй, Божа, Выратавальнік наш` зьбяры нас і выбаві нас ад народаў, хай жа ўславім сьвятое імя Тваё і хай жа пахвалімся славаю Тваёю`

i skažëce: vyratuj, Boža, Vyrataval'nik naš` z'bâry nas i vybavi nas ad narodaŭ, haj ža ũslavim s'vâtoe imâ Tvaë i haj ža pahvalimsâ slavaŭ Tvaëŭ`

36. Дабраславёны Гасподзь Бог Ізраілеў ад веку і да веку` І сказаў увесь народ: амін` алілуя`

Dabraslavëny Gaspodz' Bog İzraileŭ ad veku i da veku` İ skazaŭ uves' narod: amin` aliluâ`

37. Давід пакінуў там, перад каўчэгам завета Гасподняга, Асафа і

братоў ягоных, каб яны служылі перад каўчэгам пастаянна, кожны дзень,

David pakinuŭ tam, perad kaŭčègam zapaveta Gaspodnâga, Asafa i bratoŭ âgonyh, kab âny sluzhŭyli perad kaŭčègam pastaâнна, kožny dzen',

38. і Авэд-Эдома і братоў ягоных, шэсьцьдзясят восем чалавек; Авэд-Эдома, сына Ідытунавага, і Хосу - брамнікамі,

i Avèd-Èdoma i bratoŭ âgonyh, šès'c'dzâsât voseм čalavek; Avèd-Èdoma, syna Ìdytunavaga, i Hosu - bramnikami,

39. а Садока сьвятара і братоў сьвятароў перад жытлішчам Гасподнім, што на вышыні ў Гаваоне,

a Sadoka s'vâtara i bratoŭ s'vâtarouŭ perad žytlíščam Gaspodnim, što na vyšyni ŭ Gavaone,

40. для прынашэньня цэласпаленьняў Госпаду на ахвярніку цэласпаленьня пастаянна, раніцай і ўвечары, і дзеля ўсяго, што напісана ў законе Госпада, які Ён наказаў Ізраілю;

dlâ prynašèn'nâ cèlaspalen'nâŭ Gospadu na ahvârniku cèlaspalen'nâ pastaâнна, ranicaj i ŭvečary, i dzelâ ŭsâgo, što napisana ŭ zakone Gospada, âki Èn nakazaŭ Ìzrailŭ;

41. і зь імі Эмана і Ідытуна і іншых выбраных якія назначаны паіменна, каб славіць Госпада, бо вечная міласць Ягоная.

i z' imi Èmana i Ìdytuna i inšyh vybranyh âkiâ naznačany paimenna, kab slavic' Gospada, bo večnaâ milas'c' Âgonaâ.

42. Пры іх Эман і Ідытун праслаўляі Бога, іграючы на трубах, кімвалах і розных музычных спарудах; а сыноў Ідытуна паставіў пры браме.

Pry ih Èman i Ìdytun praslaŭlâi Boga, igraŭčy na trubah, kimvalah i roznyh muzyčnyh sparudah; a synouŭ Ìdytuna pastaviŭ pry brame.

43. І пайшоў увесь народ, кожны ў свой дом; вярнуўся і Давід, каб

дабраславіць дом свой.

Ì pajšoŭ uves' narod, kožny ŭ svoj dom; vânuŭsâ ì David, kab dabraslavic' dom svoj.

17 Кіраўнік

1. Калі Давід жыў у доме сваім, дык сказаў Давід Натану прароку: вось, я жыву ў доме кедровым, а каўчэг завета Гасподняга пад намётам.

Kali David žyŭ u dome svaim, dyk skazaŭ David Natanu praroku: vos', â žyvu ŭ dome kedrovym, a kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga pad namëtam.

2. І сказаў Натан Давіду: усё, што ў цябе на сэрцы, рабі, бо з табою Бог.

Ì skazaŭ Natan Davidu: usë, što ŭ câbe na sèrcy, rabi, bo z taboŭ Bog.

3. Але тае ж ночы было слова Божае Натану:

Ale tae ž nočy bylo slova Božae Natanu:

4. ідзі і скажы рабу Майму Давіду: так кажа Гасподзь: ня ты пабудуеш Мне дом для жытла,

idzi ì skažy rabu Majmu Davidu: tak kaža Gaspodz': nâ ty pabudueš Mne dom dlâ žytla,

5. бо Я ня жыў у доме з таго дня, як вывеў сыноў Ізраіля, і да сёння, а хадзіў са шкініі ў шкінію з жытла ў жытло.

bo Â nâ žyŭ u dome z tago dnâ, âk vyveŭ synoŭ Ìzrailâ, ì da sën'nâ, a hadziŭ sa skiniì ŭ skiniû z žytla ŭ žytlo.

6. Дзе ні хадзіў Я з усім Ізраілем, ці сказаў Я хоць слова каму з судзьдзяў Ізраільскіх, якім Я загадаў пасьвіць народ Мой: чаму вы не пабудуеце Мне дома кедровага?

Dze ni hadziŭ Â z usim Ìzrailem, ci skazaŭ Â hoc' slova kamu z sudz'dzâŭ Ìzrail'skih, âkim Â zagadaŭ pas'vic' narod Moj: čamu vy ne pabuduece Mne

doma kedrovaga?

7. І цяпер так скажы рабу Майму Давіду: так кажа Гасподзь Саваоф: Я ўзяў цябе ад статку авечак, каб ты быў правадыр народу Майго Ізраіля;

Î câper tak skažy rabu Majmu Davidu: tak kaža Gaspodz' Savaof: Â ũzâŭ câbe ad statku avečak, kab ty byŭ pravadyr narodu Majgo Îzrailâ;

8. і быў з табою ўсюды, куды ты ні хадзіў, і вынішчыў усіх ворагаў тваіх перад абліччам тваім, і зрабіў імя тваё як імя вялікіх на зямлі;

î byŭ z taboŭ ũsŭdy, kudy ty nî hadziŭ, î vyniŝčyŭ usih voragaŭ tvaïh perad abliččam tvaïm, î zrabïŭ imâ tvaë âk imâ vâlikih na zâmlî;

9. і Я ўладзіў месца народу Майму Ізраілю, і ўкараніў яго, і будзе ён спакойна жыць на месцы сваім, і ня будзе больш трывожаны, і бязбожнікі ня будуць больш уціскаць яго, як раней.

î Â ũladziŭ mesca narodu Majmu Îzrailŭ, î ũkaraniŭ âgo, î budze ên spakojna žyc' na mescy svaim, î nâ budze bol's tryvožany, î bâzbožnikî nâ buduc' bol's uciskac' âgo, âk ranej.

10. у тыя дні, калі Я паставіў судзьдзяў над народамі Маім Ізраілем, і Я ўпакорыў усіх ворагаў тваіх і абвяшчаю табе, што Гасподзь зладзіць табе дом.

u tyâ dni, kalî Â pastaviŭ sudz'dzâŭ nad narodam Maïm Îzrailem, î Â ũpakoryŭ usih voragaŭ tvaïh î abvâŝčaŭ tabe, ŝto Gaspodz' zladzic' tabe dom.

11. Калі завершацца дні твае і ты адыдзеш да бацькоў тваіх, тады Я пастаўлю семя тваё пасля цябе, якое будзе з сыноў тваіх, і ўмацую царства ягонае.

Kalî zaverŝacca dni tvae î ty adydzeŝ da bac'koŭ tvaïh, tady Â pastaŭlŭ semâ tvaë pas'lâ câbe, âkoe budze z synoŭ tvaïh, î ũmacuŭ carstva âgonae.

12. ён пабудуе Мне дом, і ўцьверджу трон ягоны на векі.

ën pabudue Mne dom, i ŭc'verdžu tron âgony naveki.

13. Я буду яму бацькам, і ён будзе Мне сынам, - і міласьці Маёй не адбяру ў яго, як Я адабраў у таго, які быў да цябе.

Â budu âmu bac'kam, i ën budze Mne synam, - i milas'ci Maěj ne adbâru ŭ âgo, âk Â adabraŭ u tago, âki byŭ da câbe.

14. Я пастаўлю яго ў доме Маім і ў царстве Маім навекі, і трон яго будзе цьвёрды вечна.

Â pastaŭlû âgo ŭ dome Maïm i ŭ carstve Maïm naveki, i tron âgo budze c'vërdy večna.

15. Усе гэтыя словы і ўяву дакладна пераказаў Натан Давіду.

Use gètyâ slovy i ŭâvu dakladna perakazaŭ Natan Davidu.

16. І прыйшоў цар Давід і стаў прад абліччам Гасподнім, і сказаў: хто я, Госпадзе Божа, і што такое дом мой, што Ты так узвысіў мяне?

Ì pryjšoŭ car David i staŭ prad abliččam Gaspodnim, i skazaŭ: hto â, Gospadze Boža, i što takoe dom moj, što Ty tak uzvysiŭ mâne?

17. Але і гэтага яшчэ здалося мала ў вачах Тваіх, Божа; Ты абвяшчаеш пра дом раба Твайго наперад, і глядзіш на мяне, як на чалавека вялікага, Госпадзе Божа!

Ale i gètaga âščè zdalosâ mala ŭ vačah Tvaih, Boža; Ty abvâščaeš pra dom raba Tvajgo naperad, i glâdziš na mâne, âk na čalaveka vâlikaga, Gospadze Boža!

18. Што яшчэ можа дадаць перад Табою Давід дзеля ўзьялічэньня раба Твайго? Ты ведаеш раба Твайго?

Što âščè moža dadac' perad Taboû David dzelâ ŭz'vâličèn'nâ raba Tvajgo? Ty vedaes' raba Tvajgo?

19. Госпадзе! для раба Твайго, Ты робіш усё гэта вялікае, каб паказаць ўсялякую веліч.

Gospadze! dlâ raba Tvajgo, Ty robiš usë gëta vâlikae, kab pakazac' ũsâlâkuû velič.

20. Госпадзе! Няма падобнага на Цябе, і няма Бога, апрача Цябе, паводле ўсяго, што чулі мы на свае вушы.

Gospadze! Nâma padobnaga na Câbe, i nâma Boga, aprača Câbe, pavodle ũsâgo, što čuli my na svae vušy.

21. І хто падобны на народ Твой Ізраіль, адзіны народ на зямлі, да Якога прыходзіў Бог, каб адкупіць яго Сабе ў народ, зрабіць Сабе імя вялікай і страшнай дзеяй, - прагнаньнем народаў ад аблічча народу Твайго, які Ты выбавіў зь Егіпта.

Ì hto padobny na narod Tvoj Ìzrail', adziny narod na zâmlì, da Âkoga pryhodziŭ Bog, kab adkupic' âgo Sabe ũ narod, zrabic' Sabe imâ vâlikaj i strašnaj dzeâj, - pragnan'nem narodaŭ ad abličča narodu Tvajgo, âkì Ty vybaviŭ z' Egipta.

22. Ты зрабіў народ Твой Ізраіля Сваім уласным народам навек, і Ты, Госпадзе, стаў Богам ягоным.

Ty zrabìŭ narod Tvoj Ìzrailâ Svaim ulasnym narodam navek, i Ty, Gospadze, staŭ Bogam âgonym.

23. Дык вось цяпер, о Госпадзе, слова, якое Ты сказаў пра раба Твайго і пра дом ягоны, умацуй навек, і зрабі, як Ты сказаў.

Dyk vos' câper, o Gospadze, slova, âkoe Ty skazaŭ pra raba Tvajgo i pra dom âgony, umacuj navek, i zrabì, âk Ty skazaŭ.

24. І хай застанецца і ўзьвялічыцца імя Тваё вавекі, каб гаварылі: Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў, ёсьць Бог над Ізраілем, і дом раба Твайго Давіда хай будзе цвёрды прад абліччам Тваім.

Ì haj zastanecca i ũz'vâličycca imâ Tvaë vavekì, kab gavaryli: Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileŭ, ës'c' Bog nad Ìzrailem, i dom raba Tvajgo Davida haj

budze s'vërdy prad abliččam Tvaim.

25. Бо Ты, Божа мой, адкрыў рабу Твайму, што Ты ўладзіш яму дом, таму раб Твой і асьмеліўся маліцца перад Табою.

Bo Ty, Boža moj, adkryŭ rabu Tvajmu, što Ty ŭladziš âmu dom, tamu rab Tvoj i as'meliŭsâ malicca perad Taboŭ.

26. І цяпер, Госпадзе, Ты Бог, і Ты сказаў пра раба Твайго такое дабро.

Ì câper, Gospadze, Ty Bog, i Ty skazaŭ pra raba Tvajgo takoe dabro.

27. Пачні ж дабраслаўляць дом раба Твайго, каб ён быў вечна прад абліччам Тваім. Бо калі Ты, Госпадзе, дабраславіш, дык будзе ён дабраслаўлены навекі.

Pačni ž dabraslaŭlâc' dom raba Tvajgo, kab ën byŭ večna prad abliččam Tvaim. Bo kalì Ty, Gospadze, dabraslaviš, dyk budze ën dabraslavëny naveki.

18 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Давід пабіў Філістымлянаў і ўпакорыў іх, і ўзяў Гэт і залежныя ад яго гарады з рук Філістымлянаў.

Pas'lâ gètaga David pabiŭ Filistymlânaŭ i ŭpakoryŭ ih, i ŭzâŭ Gèt i zaležnyâ ad âgo garady z ruk Filistymlânaŭ.

2. Ён пабіў таксама Маавіцянаў, - і зрабіліся Маавіцяне рабамі Давіда, прыносячы яму даніну.

Ën pabiŭ taksama Maavicânaŭ, - i zrabilisâ Maavicâne rabami Davida, prynosâčy âmu daninu.

3. І пабіў Давід Аднаазара, цара Суўскага, у Эмаце, калі той ішоў сьцьвердзіць сваю ўладу каля ракі Еўфрат.

Ì pabiŭ David Adnaazara, cara Suŭskaga, u Èmace, kalì toj išoŭ s'c'verdzic' svaŭ ŭladu kalâ rakì Eŭfrat.

4. І ўзяў Давід у яго тысячу калясьніц, сем тысяч вершнікаў і дваццаць тысяч пешых, і разбурыв Давід усе калясьніцы, пакінуўшы зь іх толькі сто.

Ì Źzâŭ David u âgo tysâču kalâs'nic, sem tysâč veršnikaŭ ì dvaccac' tysâč pešyh, ì razburyŭ David use kalâs'nicy, pakìnuŭšy z' ih tol'ki sto.

5. Сірыйцы Дамаскія прыйшлі былі на дапамогу да Аднаазара, цара Суўскага, але Давід пабіў дваццаць дзьве тысячы Сірыйцаў.

Siryjcy Damaskiâ pryjšli byli na dapamogu da Adnaazara, cara Suŭskaga, ale David pabiŭ dvaccac' dz've tysâčy Siryjcaŭ.

6. І паставіў Давід ахоўнае войска ў Сірыі Дамаскай, і зрабіліся Сірыйцы рабамі Давіда, прыносячы яму даніну. І памагаў Гасподзь Давіду ўсюды, куды ён ні хадзіў.

Ì pastaviŭ David ahoŭnae vojska ŭ Siryi Damaskaj, ì zrabilisâ Siryjcy rabami Davida, prynosâčy âmu daninu. Ì pamagaŭ Gaspoz' Davidu ŭsŭdy, kudy ên nì hadziŭ.

7. І ўзяў Давід залатыя шчыты, якія былі ў рабоў Адраазара, і прынес іх у Ерусалім.

Ì Źzâŭ David zalatyâ ščyty, âkiâ byli ŭ raboŭ Adraazara, ì prynës ih u Erusalim.

8. А з Тыўхаты і Куна, гарадоў Адраазаравых, узяў Давід вельмі многа медзі. Зь яе Саламон зрабіў меднае мора і слупы і медны посуд.

A z Tyŭhaty ì Kuna, garadoŭ Adraazaravyh, uzâŭ David vel'mì mnoga medzi. Z' âe Salamon zrabiŭ mednae mora ì slupy ì medny posud.

9. І пачуў Той, цар Імата, што Давід пабіў усё войска Адраазара, цара Суўскага.

Ì pačuŭ Toj, car Imata, što David pabiŭ usë vojska Adraazara, cara Suŭskaga.

10. І паслаў Ёрама, сына свайго, да цара Давіда, вітаць яго і дзякаваць

за тое, што ён ваяваў з Адраазарам і пабіў яго, бо Той быў у вайне з Адраазарам, - і зь ім усякі посуд залаты, срэбны і медны.

Ì paslaŭ Ęrama, syna svajgo, da cara Davida, vitac' âgo ì dzâkavac' za toe, što ěn vaâvaŭ z Adraazaram ì pabiŭ âgo, bo Toj byŭ u vajne z Adraazaram, - ì z' im usâki posud zalaty, srèbny ì medny.

11. І прысьвяціў іх цар Давід Госпаду разам з срэбрам і золатам, якое ён узяў ад усіх народаў: ад Ідумэянаў, Маавіцянаў, Аманіцянаў, Філістымлянаў і ад Амалікіцянаў.

Ì prys'vâciŭ ih car David Gospadu razam z srèbram ì zolatam, âkoe ěn uzâŭ ad usih narodaŭ: ad Ìdumèânaŭ, Maavicânaŭ, Amanicânaŭ, Filistymlânaŭ ì ad Amalikicânaŭ.

12. І Авэса, сын Саруі, пабіў Ідумэянаў у даліне Яалінай васьмнаццаць тысяч;

Ì Avèsa, syn Sarui, pabiŭ Ìdumèânaŭ u daline Âalânaj vasâmnaccac' tysâc';

13. і паставіў у Ідумэі ахоўнае войска, і зрабіліся ўсе Ідумэяне рабамі Давіду. Гасподзь памагаў Давіду ўсюды, куды ён ні хадзіў.

ì pastaviŭ u Ìdumèi ahoŭnae vojska, ì zrabilisâ ŭse Ìdumèâne rabami Davidu. Gaspodz' pamagaŭ Davidu ŭsŭdy, kudy ěn ni hadziŭ.

14. І валадарыў Давід над усім Ізраілем, і чыніў суд і праўду ўсяму народу свайму.

Ì valadaryŭ David nad usim Ìzrailem, ì čyniŭ sud ì praŭdu ŭsâmu narodu svajmu.

15. Ёаў, сын Саруі, быў начальнікам войска, Ёсафат, сын Ахілуда, дзеяпісцам.

Ęaŭ, syn Sarui, byŭ načal'nikam vojska, Ęsafat, syn Ahiluda, dzeâpiscam.

16. Садок, сын Ахітува, і Авімэлэх, сын Авіятара, сьвятарамі, а Суса пісцом,

Sadok, syn Ahituva, i Avimèlèh, syn Aviâtara, s'vâtarami, a Susa pîscom,

17. Ванэя, сын Ёдая, над Хэлэтэямі і Фэлэтэямі, а сыны Давідавыя - першымі пры цары.

Vanèâ, syn Ědaâ, nad Hèlètèâmi i Fèlètèâmi, a syny Davidavyâ - peršymi pry cary.

19 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага памёр Наас, цар Аманіцкі, і зацараваў сын яго замест яго.

Pas'lâ gètaga pamër Naas, car Amanicki, i zacaravaŭ syn âgo zamest âgo.

2. І сказаў Давід: зраблю я міласьць Анону, сыну Наасаваму, за дабрадзеяства, якое бацька ягоны зрабіў мне. І паслаў Давід паслоў суцешыць яго ў бацьку ягоным. І прыйшлі слугі Давідавы ў зямлю Аманіцкую, да Анона, каб суцешыць яго.

Ì skazaŭ David: zrablû â milas'c' Anonu, synu Naasavamu, za dabradzejstva, âkoe bac'ka âgony zrabîŭ mne. Ì paslaŭ David pasloŭ sucešyc' âgo ŭ bac'ku âgonym. Ì pryjšli slugi Davidavy ŭ zâmlû Amanickuû, da Anona, kab sucešyc' âgo.

3. Але князі Аманіцкія казалі Анону: няўжо ты думаеш, што Давід з павагі да бацькі твайго прыслаў да цябе суцешнікаў? Ці не на тое прыйшлі слугі яго да цябе, каб выведаць і выгледзець зямлю і спустошыць яе?

Ale knâzi Amanickiâ skazali Anonu: nâŭžo ty dumaeš, što David z pavagi da bac'ki tvajgo pryslaŭ da câbe sucešnikaŭ? Cì ne na toe pryjšli slugi âgo da câbe, kab vyvedac' i vygledzec' zâmlû i spustošyc' âe?

4. І ўзяў Анон слуг Давідавых і пагالیў іх, і абцяў вопратку іхнюю

напалавіну да сьцёгнаў і адпусьціў іх.

Ì ŭzâŭ Anon slug Davidavyh ì pagaliŭ ih, ì abcâŭ vopratku ihnûŭ napalavìnu da s'cëgnaŭ ì adpus'ciŭ ih.

5. І пайшлі яны. І данесьлі Давіду пра людзей гэтых, і ён паслаў ім насустрач, бо яны былі вельмі зьняважаныя; і сказаў цар; застаньцеся ў Ерыхоне, пакуль адрастуць борады вашыя, і тады вяртайцеся.

Ì pajsłi âny. Ì danes'li Davidu pra lûdzej gëtyh, ì ën paslaŭ ìm nasustrač, bo âny byli vel'mi z'nâvažanyâ; ì skazaŭ car; zastan'cesâ ŭ Eryhone, pakul' adrastuc' borady vašyâ, ì tady vârtajcesâ.

6. Калі Аманіцяне ўбачылі, што яны зрабіліся ненавіснымі Давіду, тады паслаў Анон і Аманіцяне тысячу талантаў срэбра, каб наняць сабе калясьніц і верхаўцоў зь Сірыі Месапатамскай і зь Сірыі Мааха і з Сувы.

Kali Amanicâne ŭbačyli, što âny zrabilisâ nenavìsnymi Davidu, tady paslaŭ Anon ì Amanicâne tysâču talantaŭ srèbra, kab nanâc' sabe kalâs'nìc ì verhaŭcoŭ z' Sìryi Mesapatamskaj ì z' Sìryi Maaha ì z Suvy.

7. І нанялі сабе трыццаць дзьве тысячы калясьніц і цара Мааха з народамі ягоным, якія прыйшлі і разьмясьціліся табарам перад Мэдэваю. І Аманіцяне сабраліся з гарадоў сваіх і выступілі на вайну.

Ì nanâli sabe tryccac' dz've tysâčy kalâs'nìc ì cara Maaha z narodam âgonym, âkiâ pryjšli ì raz'mâs'cilisâ tabaram perad Mèdèvaŭ. Ì Amanicâne sabralisâ z garadoŭ svaih ì vystupili na vajnu.

8. Калі дачуўся пра гэта Давід, дык паслаў Ёава з усім войскам адважных.

Kali dačuŭsâ pra gëta David, dyk paslaŭ Ěava z usim vojskam advažnyh.

9. І выступілі Аманіцяне і сталі на бітву, каля брамы горада, а цары, якія прыйшлі, асобна ў полі.

Ì vystupili Amanicâne ì stali na bitvu, kalâ bramy gorada, a cary, âkiâ pryjšli,

asobna ů poli.

10. Ěаў, бачачы, што чакае яго бітва сьпераду і ззаду, выбраў воінаў з усіх адборных у Ізраілі і выставіў іх супроць Сірыйцаў.

Ěаў, bačaćy, što čakaе âgo bitva s'peradu i zzadu, vybraў voinaў z usih adbornyh u Izraili i vystaviў ih suproc' Siryjcaў.

11. А астатнюю частку народу даручыў Авэсу, брату свайму, каб яны выступілі супроць Аманіцянаў.

A astatnû ů častku narodu daručyў Avèsu, bratu svajmu, kab âny vystupili suproc' Amanicânaў.

12. І сказаў ён: калі Сірыйцы будуць адольваць мяне, дык ты дапаможаш мне, а калі Аманіцяне будуць адольваць цябе, дык я дапамагу табе.

Ì skazaў ён: kali Siryjcy buduc' adol'vac' mâne, dyk ty dapamožaš mne, a kali Amanicâne buduc' adol'vac' câbe, dyk â dapamagu tabe.

13. Будзь мужны, і будзем цьвёрда стаяць за народ наш і за гарады Бога нашага, - і Гасподзь хай зробіць, што Яму заўгодна.

Budz' mužny, i budzem c'vërda staâc' za narod naš i za garady Boga našaga, - i Gaspodz' haj zrobic', što Âmu zaўgodna.

14. І ўступіў Ěаў і людзі, якія былі ў яго, у бітву зь Сірыйцамі, і яны пабеглі ад яго.

Ì ůstupiў Ěаў i lûdzi, âkiâ byli ů âgo, u bitvu z' Siryjcamì, i âny pabegli ad âgo.

15. А Аманіцяне, убачыўшы, што Сірыйцы бягуць, і самыя пабеглі ад Авэсы, брата ягонага, і сышлі ў горад. І прыйшоў Ěаў у Ерусалім.

A Amanicâne, ubačyўšy, što Siryjcy bâguc', i samyâ pabegli ad Avèsy, brata âgonaga, i syšli ů gorad. Ì pryjšoў Ěаў u Erusalim.

16. Сірыйцы, бачачы, што яны разьбіты Ізраільцянамі, адправілі паслоў

і вывелі Сірыйцаў, якія былі па той бок ракі, і Савак, ваеначальнік Адраазараў, быў на чале іх.

Siryjcy, bačacy, što âny raz'bity Izrail'cânamì, adpravilì pasloŭ i vyveli Siryjcaŭ, âkiâ byli pa toj bok raki, i Savak, vaenačal'nik Adraazaraŭ, byŭ na čale ih.

17. Калі данесьлі пра гэта Давіду, ён сабраў усіх Ізраільцянаў, перайшоў Ярдан і прыйшоў да іх і стаў супроць іх. І ўступіў Давід у бітву зь Сірыйцамі, і яны сьцяліся зь ім.

Kali danes'li pra gëta Davidu, ën sabraŭ usih Izrail'cânaŭ, perajšoŭ Ârdan i pryjšoŭ da ih i staŭ suproc' ih. I ŭstupiŭ David u bitvu z' Siryjcamì, i âny s'câlìsâ z' im.

18. І Сірыйцы пабеглі ад Ізраільцянаў, і знішчыў Давід у Сірыйцаў сем тысяч калясьніц, і сорак тысяч пешых і Савака ваеначальніка забіў.

I Siryjcy pabegli ad Izrail'cânaŭ, i z'niščyŭ David u Siryjcaŭ sem tysâč kalâs'nìc, i sorak tysâč pešyh i Savaka vaenačal'nika zabiŭ.

19. Калі ўбачылі слугі Адраазара, што яны пабітыя Ізраільцянамі, заключылі з Давідам мір і падпарадкаваліся яму. І не хацелі Сірыйцы дапамагаць больш Аманіцянам.

Kali ŭbačyli slugi Adraazara, što âny pabityâ Izrail'cânamì, zaklûčyli z Davidam mìr i padparadkavalìsâ âmu. I ne hacelì Siryjcy dapamagac' bol's Amanicânam.

20 Кіраўнік

1. Праз год, у час, калі цары выходзяць на вайну, вывеў Ёаў войска і пачаў пустошыць зямлю Аманіцянаў, і прыйшоў і аблажыў Раву. А Давід заставаўся ў Ерусаліме. Ёаў, заваяваўшы Раву, разбурыў яе.

Praz god, u čas, kalì cary vyhodzâc' na vajnu, vyveŭ Ěaŭ vojska ì pačaŭ pustošyc' zâmlû Amanicânaŭ, ì pryjšoŭ ì ablažyŭ Ravu. A David zastavaŭsâ ŭ Erusalime. Ěaŭ, zavaâvaŭšy Ravu, razburyŭ âe.

2. І ўзяў Давід вянок цара іхняга з галавы яго, і ў ім аказалася вагі талант золата, і каштоўныя камяні былі на ім; і быў ён ускладзены на галаву Давіда. І здабычы вельмі многа вынес з горада.

Ì ŭzâŭ David vânok cara ihnâga z galavy âgo, ì ŭ ìm akazalasâ vagì talant zolata, ì kaštoŭnyâ kamâni byli na ìm; ì byŭ òn uskladzeny na galavu Davida. Ì zdabyčy vel'mì mnoga vynes z gorada.

3. А люд, які быў у ім, вывеў і забіваў іх піламі, жалезнымі цапамі і сякерамі. Так зрабіў Давід з усімі гарадамі Аманіцянаў, і вярнуўся Давід і ўвесь народ у Ерусалім.

A lûd, âkì byŭ u ìm, vyveŭ ì zabivaŭ ih pilami, žaleznymi capami ì sâkerami. Tak zrabìŭ David z usìmi garadami Amanicânaŭ, ì vârnũsâ David ì ŭves' narod u Erusalim.

4. Пасьля таго пачалася вайна зь Філістымлянамі ў Газэры. Тады Савахай Хушацянін пабіў Сафа, аднаго з нашчадкаў Рэфаімаў. І яны ўпакорыліся.

Pas'lâ tago pačalasâ vajna z' Filistymlânami ŭ Gazèry. Tady Savahaj Hušacânin pabiŭ Safa, adnago z naščadkaŭ Rèfaïmaŭ. Ì âny ŭpakorylisâ.

5. І зноў была вайна зь Філістымлянамі. Тады Элханам, сын Яіра, пабіў Лахмія, брата Галіяфавага, Гэцяніна, у якога дзяржальна дзіды было, як навой у ткачоў.

Ì znoŭ byla vajna z' Filistymlânami. Tady Èlhanam, syn Âïra, pabiŭ Lahmiâ, brata Galiâfavaga, Gècânina, u âkoga dzâržal'na dzidy bylo, âk navoj u tkačoŭ.

6. Была яшчэ бітва ў Гэце. Там быў адзін рослы чалавек, у якога было

па шэсьць пальцаў, усяго дваццаць чатыры. І ён таксама быў з нашчадкаў Рэфаімаў.

Byla âščè bitva ů Gèce. Tam byů adžin rosly čalavek, u âkoga bylo pa šès'c' pal'caů, usâgo dvaccac' čatyry. I ěn taksama byů z naščadkaů Rèfaimaů.

7. Ён ганіў Ізраіля, але Ёнатан, сын Шымы, брата Давідавага, пабіў яго.
Ěn ganiů Ìzrailâ, ale Ěnatan, syn Šymy, brata Davidavaga, pabiů âgo.

8. Гэта былі народжаныя ад Рэфаімаў у Гэце, і загінулі ад рукі Давіда і ад рукі слуг ягоных.

Gèta byli narodžanyâ ad Rèfaimaů u Gèce, i zaginuli ad ruki Davida i ad ruki slug âgonyh.

21 Кіраўнік

1. І паўстаў сатана на Ізраіля, і падбіў Давіда зрабіць пералік Ізраільцянаў.

Ì paůstaů satana na Ìzrailâ, i padbiů Davida zrabic' peralik Ìzrail'cânaů.

2. І сказаў Давід Ёаву і начальнікам у народзе: ідзеце пералічэце Ізраільцянаў, ад Вірсавіі да Дана і прадстаўце мне, каб я ведаў лік іх.

Ì skazaů David Ěavu i načal'nikam u narodze: idzece peraličèce Ìzrail'cânaů, ad Vîrsavii da Dana i pradstaůce mne, kab â vedaů lik ih.

3. І сказаў Ёаў: хай памножыць Гасподзь народ Свой у сто разоў да таго, колькі ёсьць яго. Ці ня ўсе яны, спадару мой цар, рабы гаспадара майго? Навошта ж патрабуе гэтага гаспадар мой? Каб залічылася гэта ўвіну Ізраілю?

Ì skazaů Ěaů: haj pamnožyc' Gaspodz' narod Svoj u sto разоů da tago, kol'ki ěs'c' âgo. Cì nâ ůse âny, spadaru moj car, raby gaspadara majgo? Navošta ž patrabue gètaga gaspadar moj? Kab zaličylasâ gèta ů vînu Ìzrailû?

4. Але царскае слова пераважыла Ё́ава. І пайшоў Ё́аў і абышоў усяго Ізраіля, і прыйшоў у Ерусалім.

Ale carskae slova peravažyla Ěava. Ī pajšoŭ Ěaŭ ĩ abyšoŭ usâgo Īzrailâ, ĩ pryjšoŭ u Erusalim.

5. І падаў Ё́аў Давіду сьпіс народнага перапісу, і было ўсіх Ізраільцянаў тысяча тысяч, і сто тысяч мужоў, якія агаляюць меч, і Юдэяў - чатырыста семдзсят тысяч, якія агаляюць меч.

Ī padaŭ Ěaŭ Davidu s'pis narodnaga perapisu, ĩ bylo ŭsĭh Īzrail'cânaŭ tysâča tysâč, ĩ sto tysâč mužoŭ, âkiâ agalâŭc' meč, ĩ Ŭdèaŭ - čatyrysta semdzesât tysâč, âkiâ agalâŭc' meč.

6. А лявітаў і Веньямінаў ё́н ня лічыў сярод іх, бо царскае слова было агіднае Ё́аву.

A lâvitaŭ ĩ Ven'âminânaŭ ên nâ ličyŭ sârod ih, bo carskae slova bylo agidnae Ěavu.

7. І незаўгодная была ў вачах Божых дзея гэтая. І Ё́н пабіў Ізраіля.

Ī nezaŭgodnaâ byla ŭ vačah Božyh dzeâ gètaâ. Ī Ěn pabiŭ Īzrailâ.

8. І сказаў Давід Богу: вельмі зграшыў я, што зрабіў гэта. І цяпер даруй віну раба Твайго, бо я ўчыніў вельмі неразумна.

Ī skazaŭ David Bogu: vel'mi zgrašyŭ â, što zrabiŭ gèta. Ī câper daruj vĭnu raba Tvajgo, bo â ŭčyniŭ vel'mi nerazumna.

9. І гаварыў Гасподзь Гаду празорліўцу, Давідаваму, і сказаў:

Ī gavaryŭ Gaspodz' Gadu prazorliŭcu, Davidavamu, ĩ skazaŭ:

10. ідзі і скажы Давіду: так кажа Гасподзь: тры кары я прапаную табе, выберы сабе адну зь іх, - і Я пашлю яе на цябе.

ĭdzi ĩ skažy Davidu: tak kaža Gaspodz': try kary â prapanuŭ tabe, vybery sabe adnu z' ih, - ĩ Â pašlŭ âe na câbe.

11. І прыйшоў Гад да Давіда, і сказаў яму: так кажа Гасподзь: выбірай

сабе:

Ì pryjšoŭ Gad da Davida, ì skazaŭ âmu: tak kaža Gaspodz': vybìraj sabe:

12. альбо тры гады - голад, альбо тры месяцы будуць цябе перасьледаваць ворагі твае і меч ворагаў тваіх будзе даставаць да цябе; альбо тры дні - меч Гасподні і пошасьць на зямлі і анёл Гасподні знішчальны ва ўсіх межах Ізраіля. Дык вось, разгледзь, што мне адказваць Таму, Хто паслаў мяне са словам.

al'bo try gady - golad, al'bo try mesâcy buduc' câbe peras'ledavac' voragi tvae ì meč voragaŭ tvaih budze dastavac' da câbe; al'bo try dni - meč Gaspodni ì pošas'c' na zâmlì ì anël Gaspodni z'niščal'ny va ŭsìh mežah Ìzrailâ. Dyk vos', razgledz', što mne adkazvac' Tamu, Hto paslaŭ mâne sa slovam.

13. І сказаў Давід Гаду: цяжка мне вельмі, але хай лепш упаду ў рукі Госпада, бо вельмі вялікая мілажальнасьць Ягоная, толькі б ня ўпасьці мне ў рукі чалавечыя.

Ì skazaŭ David Gadu: câžka mne vel'mì, ale haj lepš upadu ŭ ruki Gospada, bo vel'mì vâlikaâ milažal'nas'c' Âgonaâ, tol'ki b nâ ŭpas'ci mne ŭ ruki čalavečyâ.

14. І паслаў Гасподзь пошасьць на Ізраіля і памерла Ізраільцянаў семдзесят тысяч чалавек.

Ì paslaŭ Gaspodz' pošas'c' na Ìzrailâ ì pamerla Ìzrail'cânaŭ semdzesât tysâč čalavek.

15. І паслаў Бог анёла ў Ерусалім, каб вынішчаць яго. І калі ён пачаў вынішчаць, убачыў Гасподзь і пашкадаваў за гэта бедства, і сказаў анёлу-знішчальніку: годзе, цяпер апусьці руку тваю. А анёл Гасподні стаяў тады над гумном Орны Евусэяніна.

Ì paslaŭ Bog anëla ŭ Erusalim, kab vyniščac' âgo. Ì kalì ën pačauŭ vyniščac',

ubačyŭ Gaspodz' i paškadavaŭ za gëta bedstva, i skazaŭ anëlu-z'niščal'niku: godze, câper apus'ci ruku tvaŭ. A anël Gaspodni staŭ tady nad gumnom Orny Evuseânina.

16. I падняў Давід вочы свае, і ўбачыў анёла Гасподняга, які стаяў паміж зямлёю і небам, з аголеным у руцэ ягонай мечам, працягнутым на Ерусалім; і ўпаў Давід і старэйшыны, пакрытыя вярэтай, на абліччы свае.

Ì padnâŭ David vočy svae, i ŭbačyŭ anëla Gaspodnâga, âki staŭ pamiz zâmlëu i nebam, z agolenym u rucè âgonaj mečam, pracâgnutym na Erusalim; i ŭpaŭ David i starèjšyny, pakrytyâ vârëtaj, na abliččy svae.

17. I сказаў Давід Богу: ці ж ня я загадаў палічыць народ? я зграшыў, я ўчыніў ліха, а гэтыя авечкі што зрабілі? Госпадзе, Божа мой, хай будзе рука Твая на мне і на доме бацькі майго, а не на народзе Тваім, каб загубіць яго.

Ì skazaŭ David Bogu: ci ž nâ â zagadaŭ paličyc' narod? â zgrašyŭ, â ŭčyniŭ liha, a gëtyâ avečki što zrabili? Gospadze, Boža moj, haj budze ruka Tvaâ na mne i na dome bac'ki majgo, a ne na narodze Tvaim, kab zagubic' âgo.

18. I анёл Гасподні сказаў Гаду, каб той сказаў Давіду: хай Давід прыйдзе і паставіць ахвярнік Госпаду на гумне Орны Евусэяніна.

Ì anël Gaspodni skazaŭ Gadu, kab toj skazaŭ Davidu: haj David pryjdze i pastavic' ahvârnik Gospadu na gumne Orny Evuseânina.

19. I пайшоў Давід, па слове Гада, якое ён казаў ад імя Госпада.

Ì pajšoŭ David, pa slove Gada, âkoe ën kazaŭ ad imâ Gospada.

20. Орна абярнуўся, убачыў анёла, і чатыры сыны яго зь ім зніклі.

Орна малаціў тады пшаніцу.

Orna abârnuŭsâ, ubačyŭ anëla, i čatyry syny âgo z' im z'nikli. Orna malaciŭ tady pšanicu.

21. І прыйшоў Давід да Орны. Орна зірнуў, і ўбачыўшы Давіда, выйшаў з гумна, і паклانیўся Давіду тварам да зямлі.

Ì pryjšoŭ David da Orny. Orna zìrnuŭ, ì ŭbačyŭšy Davida, vyjšaŭ z gumna, ì paklaniŭsâ Davidu tvaram da zâmlì.

22. І сказаў Давід Орну: аддай мне месца пад гумном, я пабудую на ім ахвярнік Госпаду; за сапраўдную цану аддай мне яго, каб спынілася вынішчэньне народу.

Ì skazaŭ David Ornu: addaj mne mesca pad gumnom, â pabuduŭ na ìm ahvârnik Gospadu; za sapraŭdnuŭ canu addaj mne âgo, kab spynilasâ vyniščèn'ne narodu.

23. І сказаў Орна Давіду: вазьмі сабе; хай робіць гаспадар мой цар, што яму заўгодна; вось я аддам і валоў на цэласпаленьне, і малацільныя прылады на дровы, і пшаніцу на прынашэньне; усё гэта аддаю дарам.

Ì skazaŭ Orna Davidu: vaz'mì sabe; haj robic' gaspadar moj car, što âmu zaŭgodna; vos' â addam ì valoŭ na cèlaspalen'ne, ì malacil'nyâ prylady na drovy, ì pšanicu na prynašèn'ne; usë gèta addaŭ дарам.

24. І сказаў цар Давід Орну: не, я хачу купіць у цябе за сапраўдную цану, бо ня буду прыносіць я тваёй уласнасьці Госпаду, і ня буду прыносіць на цэласпаленьне ўзятае дарам.

Ì skazaŭ car David Ornu: ne, â haču kupic' u câbe za sapraŭdnuŭ canu, bo nâ budu prynosic' â tvaëj ulasnas'ci Gospadu, ì nâ budu prynosic' na cèlaspalen'ne ŭzâtae дарам.

25. І даў Давід Орну за гэта месца шасьцьсот сікляў золата.

Ì daŭ David Ornu za gèta mesca šas'c'sot siklâŭ zolata.

26. І спарудзіў там Давід ахвярнік Госпаду і ўзьнёс цэласпаленьні і мірныя ахвяры; і заклікаў Госпада, і Ён пачуў яго, паслаўшы агонь зь неба на ахвярнік цэласпаленьня.

Ì sparudziŭ tam David ahvârnîk Gospadu i ŭz'nës cèlaspalen'nî i mîrnyâ ahvâry; i zaklikaŭ Gospada, i Ěn pačuŭ âgo, paslaŭšy agon' z' neba na ahvârnîk cèlaspalen'nâ.

27. I сказаў Гасподзь анёлу: вярні меч твой у похвы яго.

Ì skazaŭ Gaspodz' anëlu: vârnî meč tvoj u pohvy âgo.

28. У гэты час Давід, бачачы, што Гасподзь пачуў яго на гумне Орны Евусэяніна, прынёс там ахвяру.

U gèty čas David, bačacy, što Gaspodz' pačuŭ âgo na gumne Orny Evusèânîna, prynës tam ahvâru.

29. А скінія Гасподняя, якую зрабіў Майсей у пустыні, і ахвярнік цэласпаленьня былі ў той час на вышыні ў Гаваоне.

A skîniâ Gaspodnââ, âkuŭ zrabîŭ Majsej u pustynî, i ahvârnîk cèlaspalen'nâ byli ŭ toj čas na vyšynî ŭ Gavaone.

30. I ня мог Давід пайсьці туды, каб ісьціць Бога, бо напалоханы быў мечам анёла Гасподняга.

Ì nâ mog David pajs'ci tudy, kab is'cîc' Boga, bo napalohany byŭ mečam anëla Gaspodnâga.

22 Кіраўнік

1. I сказаў Давід: вось дом Госпада Бога і вось ахвярнік для цэласпаленьня Ізраіля.

Ì skazaŭ David: vos' dom Gospada Boga i vos' ahvârnîk dlâ cèlaspalen'nâ Ìzrailâ.

2. I загадаў Давід сабраць прыхадняў, якія былі зь зямлі Ізраільскай, і паставіў каменячосаў, каб абчэсваць камяні на пабудову дома Божага.

Ì zagadaŭ David sabrac' pryhadnâŭ, âkiâ byli z' zâmli Ìzrail'skaj, i pastaviŭ

kamenáčosaŭ, kab abčèsvac' kamâni na pabudovu doma Božaga.

3. І мноства жалеза для цьвікоў да дзьвярэй брамы і для сувязяў нарыхтаваў Давід, і мноства медзі без вагі,

ì mnostva žaleza dlâ c'vikoŭ da dz'vârèj bramy ì dlâ suvâzâŭ naryhtavaŭ David, ì mnostva medzi bez vagi,

4. і кедровых дрэў бязь ліку, бо Міданяне і Тыране даставілі Давіду мноства кедровых дрэў.

ì kedrovyh drèŭ bâz' liku, bo Midanâne ì Tyrane dastavili Davidu mnostva kedrovyh drèŭ.

5. І сказаў Давід: Саламон, сын мой, малады і маласілы, а дом, які трэба пабудаваць для Госпада, павінен быць даволі велічны, на славу і ўпрыгажэньне перад усімі землямі: дык вось, буду я нарыхтоўваць для яго. І нарыхтаваў Давід да сьмерці сваёй многа.

ì skazaŭ David: Salamon, syn moj, malady ì malasily, a dom, âki trèba pabudavac' dlâ Gospada, pavinen byc' davoli veličny, na slavu ì ŭprygažèn'ne perad usimi zemlâmi: dyk vos', budu â naryhtoŭvac' dlâ âgo. ì naryhtavaŭ David da s'merci svaëj mnoga.

6. І паклікаў Саламона, сына свайго, і наказаў яму пабудаваць дом Госпаду Богу Ізраілеваму.

ì paklikaŭ Salomona, syna svajgo, ì nakazaŭ âmu pabudavac' dom Gospadu Bogu Ìzrailevamu.

7. І сказаў Давід Саламону: сыне мой` у мяне было на сэрцы пабудаваць дом у імя Госпада Бога майго,

ì skazaŭ David Salamonu: syne moj` u mâne bylo na sèrcy pabudavac' dom u imâ Gospada Boga majgo,

8. але было мне слова Гасподняе, і сказана: ты праліў многа крыві і вёў вялікія войны; ты не павінен будаваць дом імю Майму, бо праліў многа

кыві на зямлю перад абліччам Маім.

ale bylo mne slova Gaspodnâe, i skazana: ty praliŭ mnoga kryvi i vëŭ vâlikîâ vojny; ty ne pavinen budavac' dom imû Majmu, bo praliŭ mnoga kryvi na zâmlû perad abliččam Maïm.

9. Вось, у цябе народзіцца сын: ён будзе чалавек мірны; Я дам яму спакой ад усіх ворагаў ягоных вакол: таму імя яму будзе Саламон. І мір і спакой дам Ізраілю ў дні ягоныя.

Vos', u câbe narodzicca syn: ën budze čalavek mirny; Â dam âmu spakoj ad usih voragaŭ âgonyh vakol: tamu imâ âmu budze Salamon. I mir i spakoj dam Izrailû ŭ dni âgonyâ.

10. Ён пабудуе дом імю Майму, і ён будзе Мне сынам, а Я яму бацькам, і ўцверджу трон царства яго над Ізраілем навечна.

Ën pabudue dom imû Majmu, i ën budze Mne synam, a Â âmu bac'kam, i ŭc'verdžu tron carstva âgo nad Izrailem navečna.

11. І цяпер, сыне мой` хай будзе Гасподзь з табою, каб табе быў посьпех і ты пабудаваў дом Госпаду Богу твайму, як Ён гаварыў пра цябе.

I câper, syne moj` haj budze Gaspodz' z taboŭ, kab tabe byŭ pos'peh i ty pabudavaŭ dom Gospadu Bogu tvajmu, âk Ën gavaryŭ pra câbe.

12. Хай дасьць табе Гасподзь кемнасьць і розум і паставіць цябе над Ізраілем; і датрымайся закону Госпада Бога твайго.

Haj das'c' tabe Gaspodz' kemnas'c' i rozum i pastavic' câbe nad Izrailem; i datrymajsâ zakonu Gospada Boga tvajgo.

13. Тады ты будзеш з посьпехам, калі будзеш старацца выконваць пастановы і законы, якія наказаў Гасподзь Майсею для Ізраіля. Будзь цвёрды і мужны, ня бойся і не маркоціся.

Tady ty budzeš z pos'peham, kalì budzeš staracca vykonvac' pastanovy i

zakony, âkiâ nakazaŭ Gaspodz' Majseu dlâ Izrailâ. Budz' c'vërdy i mužny, nâ bojsâ i ne markocisâ.

14. I вось, я пры беднасьці маёй падрыхтаваў для дома Гасподняга сто тысяч талантаў срэбра, а медзі і жалезу няма вагі, бо яго мноства; і дрэва і камяні я таксама нарыхтаваў, а ты яшчэ дадай да гэтага.

Ì vos', â pry bednas'ci maëj padryhtavaŭ dlâ doma Gaspodnâga sto tysâč talantaŭ srèbra, a medzi i žalezu nâma vagi, bo âgo mnostva; i drèva i kamâni â taksama naryhtavaŭ, a ty âščè dadaj da gètaga.

15. У цябе мноства працаўнікоў, і каменячосаў, разьбяроў і цесьляроў, і ўсякіх здольных на ўсякую дзею;

U câbe mnostva pracaŭnikoŭ, i kamenâčosaŭ, raz'bâroŭ i ces'lâroŭ, i ũsâkih zdol'nyh na ũsâkuu dzeu;

16. золату, срэбру і медзі, і жалезу няма ліку: пачні і рабі; Гасподзь будзе з табою.

zolatu, srèbru i medzi, i žalezu nâma liku: pačni i rabi; Gaspodz' budze z taboŭ.

17. I запавядаў Давід усім князям Ізраілевым дапамагаць Саламону, сыну ягонаму:

Ì zapavâdaŭ David usim knâzâm Izrailevym dapamagac' Salamonu, synu âgonamu:

18. ці ня з вамі Гасподзь Бог наш, Які даў вам спакой з усіх бакоў, бо Ён перадаў у рукі мае жыхароў зямлі, і ўпакорылася зямля перад Госпадам і перад народамі Ягоным?

ci nâ z vamì Gaspodz' Bog naš, Âki daŭ vam spakoj z usih bakoŭ, bo Ęn peradaŭ u ruki mae žyharoŭ zâmlì, i ũpakorylasâ zâmlâ perad Gospadam i perad narodam Âgonym?

19. Дык вось, схілеце сэрца ваша і душу вашу да таго, каб знайсці

Госпада Бога вашага. Устаньце і пабудуйце сьвятыню Госпаду Богу, каб перанесьці каўчэг завета Гасподняга і сьвяшчэнны посуд Божы ў дом, які ствараецца імю Гасподняму.

Dyk vos', shilece sèrca vaša i dušu vašu da tago, kab znajs'ci Gospada Boga vašaga. Ustan'ce i pabudujce s'vâtynû Gospadu Bogu, kab peranes'ci kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga i s'vâščènny posud Božy ŭ dom, âki stvaraecca imû Gaspodnâmu.

23 Кіраўнік

1. Давід, састарыўшыся і насыціўшыся жыцьцём, паставіў царом над Ізраілем сына свайго Саламона.

David, sastaryŭšysâ i nasyciŭšysâ žyc'cëm, pastaviŭ carom nad Ižrailem syna svajgo Salamona.

2. І сабраў усіх князёў Ізраілевых і сьвятароў і лявітаў,

I sabraŭ usih knâzëŭ Ižrailevych i s'vâtaroŭ i lâvitaŭ,

3. і палічаны былі лявіты, ад трыццаці гадоў і вышэй, і было лікам іх, лічачы пагалоўна, трыццаць восем тысяч чалавек.

i paličany byli lâvity, ad tryccaci gadoŭ i vyšèj, i bylo likam ih, ličačy pagaloŭna, tryccac' vosem tysâč čalavek.

4. Зь іх прызначаны для дзеі ў доме Гасподнім дваццаць чатыры тысячы, а піскоў і судзьдзяў шэсьць тысяч,

Z' ih pryznačany dlâ dzei ŭ dome Gaspodnim dvaccac' čatyry tysâčy, a piŭscoŭ i sudz'dzâŭ šès'c' tysâč,

5. і чатыры тысячы брамнакаў, і чатыры тысячы тых, што праслаўляюць Госпада на музычных спарудах, якія ён зрабіў для праслаўленьня.

i čatyry tysâčy bramnikaŭ, i čatyry tysâčy tyh, što praslaŭlâŭc' Gospada na

muzyčnyh sparudah, âkiâ ën zrabii dlâ praslaülen 'nâ.

6. I падзяліў іх Давід на чароды па сынах Левія - Гірсона, Кааце і Мэрары.

Ì padzâliũ ih David na čarody pa synah Leviâ - Girsone, Kaace i Mèrary.

7. З Гірсанянаў - Лаэдана і Шымэй.

Z Girsanânaũ - Laèdan i Šymèj.

8. Сыны Лаэдана: першы Ехііл, Зэтам і Ёіль, трое.

Syny Laèdana: peršy Ehiil, Zètam i Èil', troe.

9. Сыны Шымэя: Шыламіт, Хазііл і Гаран, трое. Яны ўзначальцы пакаленьняў Лаэданавых.

Syny Šymèâ: Šylamit, Haziil i Garan, troe. Âny ŭznačal'cy pakalen 'nâũ Laèdanavyh.

10. Яшчэ сыны Шымэя: Яхат, Зіза, Еўш і Бэрыя. Гэта сыны Шымэя, чацьвёра.

Âščè syny Šymèâ: Âhat, Ziza, Eũš i Bèryâ. Gèta syny Šymèâ, čac 'vëra.

11. Яхат быў галоўны, Зіта другі; Еўш і Бэрыя мелі дзяцей ня многа, і таму яны былі ў адным ліку пры доме бацькавым.

Âhat byũ galouŭny, Zita drugi; Eũš i Bèryâ meli dzâcej nâ mnoga, i tamu âny byli ŭ adnym liku pry dome bac 'kavym.

12. Сыны Каата: Амрам, Іцгар, Хэўрон і Азііл, чацьвёра.

Syny Kaata: Amram, Ìcgar, Hèũron i Aziil, čac 'vëra.

13. Сыны Амрама: Аарон і Майсей. Аарон аддзелены быў на прысьвячэньне да Сьвятога Сьвятых, ён і сыны ягоныя, навечна, каб учыняць дымленьне прад абліччам Госпада, каб служыць Яму і дабраслаўляць імем Ягоным навекі.

Syny Amrama: Aaron i Majsej. Aaron addzeleny byũ na prys 'vâčën 'ne da S 'vâtoga S 'vâtyh, ën i syny âgonyâ, navečna, kab učynâc ' dymlen 'ne prad

abliččam Gospada, kab služyc' Ámu i dabraslaŭlâc' imem Ágonym naveki.

14. А Майсей, чалавек Божы і сыны ягоныя залічаны да калена Лявіінага.

A Majsej, čalavek Božy i syny âgonyâ zaličany da kalena Lâviïnaga.

15. Сыны Майсея: Гірсон і Эліезэр.

Syny Majseâ: Gïrson i Èliezèr.

16. Сыны Гірсона: першы быў Шэвуіл.

Syny Gïrsona: peršy byŭ Šèvuil.

17. Сыны Эліезра былі: першы Рэхавія. І ня было ў Эліезэра другіх сыноў; у Рэхавіі ж было вельмі многа сыноў.

Syny Èliezra byli: peršy Rèhaviâ. Ì nâ bylo ŭ Èliezèra drugih synoŭ; u Rèhavii ž bylo vel'mi mnoga synoŭ.

18. Сыны Іцгара: першы Шэломіт.

Syny Ìcgara: peršy Šèlomit.

19. Сыны Хэўрона: першы Ерыя і другі Амарыя, трэці Яхазііл і чацьвёрты Екамам.

Syny Hèŭrona: peršy Eryâ i drugi Amaryâ, trèci Âhaziil i čac'vërty Ekamam.

20. Сыны Азііла: першы Міха і другі Ішыя.

Syny Aziïla: peršy Miha i drugi Ìšyâ.

21. Сыны Мэрарыны: Махлі і Мушы. Сыны Махлія: Элеазар і Кіс.

Syny Mèraryny: Mahli i Mušy. Syny Mahliâ: Èleazar i Kïs.

22. І памёр Элеазар, і ня было ў яго сыноў, а толькі дочки; і ўзялі іх за сябе сыны Кіса, браты іхнія.

Ì pamër Èleazar, Ì nâ bylo ŭ âgo synoŭ, a tol'ki dočki; Ì ŭzâli ih za sâbe syny Kïsa, braty ihniâ.

23. Сыны Мушыя: Махлі, Эдэр і Ірэмот - трое.

Syny Mušyâ: Mahli, Èdèr i Ìrèmot - troe.

24. Вось сыны Лявііны, па дамах бацькоў іхніх, узначальцы сямействаў, па імянным злічэньні іхнім пагалоўна, якія спраўлялі дзеі служэньня ў доме Гасподнім, ад дваццаці гадоў і вышэй.

Vos' syny Lâviiny, pa damah bac'koŭ ihnih, uznačal'cy sâmejstvaŭ, pa imânnym z'ličèn'nì ihnim pagaloŭna, âkiâ spraŭlâli dzei služèn'nâ ŭ dome Gaspodnim, ad dvaccaci gadoŭ i vyšěj.

25. Бо Давід сказаў: Гасподзь Бог Ізраілеў даў спакой народу Свайму і паставіў яго ў Ерусаліме навекі.

Bo David skazaŭ: Gaspodz' Bog Iŭraileŭ daŭ spakoj narodu Svajmu i pastaviŭ âgo ŭ Erusalime naveki.

26. і лявітам ня трэба насіць скінію і ўсялякія рэчы яе дзеля служэньня ў ёй.

i lâvitam nâ trèba nasic' skiniŭ i ŭsâlâkiâ rèčy âe dzelâ služèn'nâ ŭ ěj.

27. Таму, паводле апошніх загадаў Давіда, палічаны лявіты ад дваццаці гадоў і вышэй,

Tamu, pavodle apošnih zagadaŭ Davida, paličany lâvity ad dvaccaci gadoŭ i vyšěj,

28. каб яны былі пры сынах Ааронавых, дзеля служэньня дому Гасподняму, у двары і ў прыбудовах, дзеля падтрыманьня чысьціні ўсёй сьвятыні і дзеля выкананьня ўсялякай службы пры доме Божым
kab âny byli pry synah Aaronavyh, dzelâ služèn'nâ domu Gaspodnâmu, u dvary i ŭ prybudovah, dzelâ padtryman'nâ čys'cìni ŭsěj s'vâtyni i dzelâ vykanaan'nâ ŭsâlâkaj služby pry dome Božym

29. дзеля назіраньня за хлябамі пакладнымі і пшанічнаю мукою для хлебнага прынашэньня і праснакамі, за печаным, смажаным і за ўсякаю мераю і вагою,

dzelâ nazìran'nâ za hlâbami pakladnymì i pšaničnaŭ mukoŭ dlâ hlebnaga

prynašèn 'nâ ì prasnakamì, za pečanym, smažanym ì za ŭsâkaû meraû ì vagoû,

30. ì каб станавіліся кожнае раніцы дзякаваць ì слаvasловіць Госпада, таксама ì ўвечары,

ì kab stanavilisâ kožnae ranicy dzâkavac' ì slavaslovic' Gospada, taksama ì ŭvečary,

31. ì пры ўсіх цэласпаленьнях, якія ўзносяцца Госпаду ў суботы, на маладзіка ì ў сьвяты па ліку, як прадпісана пра іх, - пастаянна прад абліччам Госпада,

ì pry ŭsìh cèlaspalen' nâh, âkiâ ŭznosâcca Gospadu ŭ suboty, na maladzika ì ŭ s'vâty pa liku, âk pradpisana pra ih, - pastaâнна prad abliččam Gospada,

32. ì каб ахоўвалі скінію адкрыцьця ì сьвятыню ì сыноў Ааронавых, братоў сваіх, пры службах дому Гасподняму.

ì kab ahoŭvalì skiniû adkryc'câ ì s'vâty nû ì synoŭ Aaronavyh, bratoŭ svaih, pry službah domu Gaspodnâmu.

24 Кіраўнік

1. І вось разьмеркаваньні сыноў Ааронавых: сыны Аарона: Надаў, Авіюд, Элеазар ì Итамар.

Ì vos' raz'merkavan'ni synoŭ Aaronavyh: syny Aarona: Nadaŭ, Aviûd, Èleazar ì Itamar.

2. Надаў ì Авіюд памерлі раней за бацьку свайго, а сыноў ня было ў іх, ì таму сьвятарылі Элеазар ì Итамар.

Nadaŭ ì Aviud pamerli ranej za bac'ku svajgo, a synoŭ nâ bylo ŭ ih, ì таму s'vâtaryli Èleazar ì Itamar.

3. І разьмеркаваў іх Давід - Садока з сыноў Элеазара, ì Ахімэлэха з

сыноў Ітамара, па чарзе на службу іх.

Ì raz'merkavaŭ ih David - Sadoka z synoŭ Èleazara, i Ahimèlèha z synoŭ Ìtamara, pa čarze na službu ih.

4. І знайшлося, што паміж сынамі Элеазара ўзначальцаў пакаленьняў больш, чым паміж сынамі Ітамара. І ён разьмеркаваў іх так: з сыноў Элеазара шаснаццаць узначальцаў сямействаў, а з сыноў Ітамара восем.

Ì znajšlosâ, što pamiž synami Èleazara ŭznačal'caŭ pakalen'nâŭ bol'sš, čym pamiž synami Ìtamara. Ì ěn raz'merkavaŭ ih tak: z synoŭ Èleazara šasnaccac' ŭznačal'caŭ sâmejstvaŭ, a z synoŭ Ìtamara vosem.

5. А разьмяркоўваць іх па жэрабях, бо галоўнымі ў сьвятыні і галоўнымі прад Богам былі з сыноў Элеазара і з сыноў Ітамара,

A raz'mârkoŭvac' ih pa žèrabâh, bo galouŭnymi ŭ s'vâtyni i galouŭnymi prad Bogam byli z synoŭ Èleazara i z synoŭ Ìtamara,

6. і запісваў іх Шэмая, сын Натанаіла, пісец зь лявітаў, перад абліччам цара і князёў і перад сьвятаром Садокам і Ахімэлэхам, сынам Авіятара, і перад узначальцамі сямействаў сьвятарскіх і лявіцкіх: бралі пры кіданьні жэрабля адно сямейства з роду Элеазаравага, потым бралі з роду Ітамаравага.

ì zapìsvaŭ ih Šèmaâ, syn Natanaila, pìsec z' lâvitaŭ, perad abliččam cara i knâzëŭ i perad s'vâtarom Sadokam i Ahimèlèham, synam Aviâtara, i perad ŭznačal'cami sâmejstvaŭ s'vâtarskih i lâvickih: brali pry kìdan'nì žèrabâ adno sâmejstva z rodu Èleazaravaga, potym brali z rodu Ìtamaravaga.

7. І выйшла першае жэрабля Егаярыву, другое Едаі,

Ì vyjšla peršae žèrabâ Egaâryvu, drugoe Edai,

8. трэцяе Харыму, чацьвёртае Сэарыму,

trècâe Harymu, čac'vërtae Sèarymu,

9. пятае Малхію, шостае Міяміну,

pâtae Malhiû, šostaе Miâminu,

10. сёмае Гакоцу, восьмае Авію,

sëmae Gakocu, vos'mae Aviû,

11. дзявятае Ешую, дзясятае Шэханію,

dzâvâtae Ešuû, dzâsâtae Šëhaniû,

12. адзінаццатае Эліяшыву, дванаццатае Якіму,

adzinaccatae Èliâšyvu, dvanaccatae Âkimu,

13. трынаццатае Хушаю, чатырнаццатае Ешававу,

trynaccatae Hušaû, čatyrnaccatae Ešavavu,

14. пятнаццатае Вілгу, шаснаццатае Імэру,

pâtnaccatae Vilgu, šasnaccatae Îmèru,

15. сямнаццатае Хэзіру, васямнаццатае Гапіцэцу,

sâmnaccatae Hèzîru, vasâmnaccatae Gapicècu,

16. дзевятнаццатае Пэтахіі, дваццатае Езэкіілю,

dzevâtnaccatae Pètahîi, dvaccatae Ezèkiîlû,

17. дваццаць першае Яхіну, дваццаць другое Гамулу,

dvaccac' peršae Âhînu, dvaccac' drugoe Gamulu,

18. дваццаць трэцяе Дэлаю, дваццаць чацьвёртае Маазію.

dvaccac' trècâe Dèlaû, dvaccac' čac'vërtae Maaziû.

19. Вось парадак іх пры служэньні іх, як ім прыходзіць у дом Гасподні, па статуце іх праз Аарона бацьку іхняга, як наказваў яму Гасподзь Бог Ізраілеў.

Vos' paradak ih pry služèn'nî ih, âk im pryhodzic' u dom Gaspodnî, pa statute ih праз Aarona bac'ku ihnâga, âk nakazvaŭ âmu Gaspodz' Bog Îzraileŭ.

20. У астатніх сыноў Лявія - разьмеркаваньне: з сыноў Амрама: Шуваіл;

з сыноў Шуваіла: Едыя;

U astatnih synoŭ Lâviâ - raz'merkavan'ne: z synoŭ Amrama: Šuvail; z synoŭ Šuvaila: Edyâ;

21. ад Рэхавіі: з сыноў Рэхавіі Ішыя быў першы;

ad Rêhavii: z synoŭ Rêhavii Īšyâ byŭ persŭ;

22. ад Іцгара: Шэламот; з сыноў Шэламота: Яхаў;

ad Īcgara: Šèlamot; z synoŭ Šèlamota: Âhaŭ;

23. з сыноў Хэўрона: першы Ерыя, другі Амарыя, трэці Яхазііл, чацьвёрты Екамам.

z synoŭ Hèŭrona: persŭ Eryâ, drugi Amaryâ, trèci Âhaziil, čac'vërty Ekamam.

24. З сыноў Азііла: Міха; з сыноў Міхі: Шамір.

Z synoŭ Aziila: Miha; z synoŭ Mihì: Šamir.

25. Брат Міхі Ішыя; з сыноў Ішыі: Захарыя.

Brat Mihì Īšyâ; z synoŭ Īšyì: Zaharyâ.

26. Сыны Мэрары: Махлі і Мушы; з сыноў Яазіі: Бэна.

Syny Mèrary: Mahli i Mušy; z synoŭ Âazii: Bèna.

27. З сыноў Мэрары ў Яазіі: Бэна і Шаагам, і Закур і Іўры.

Z synoŭ Mèrary ŭ Âazii: Bèna i Šaagam, i Zakur i Īŭry.

28. У Махлія - Элезар; у яго сыноў ня было.

U Mahliâ - Èleazar; u âgo synoŭ nâ bylo.

29. У Кіса: з сыноў Кіса: Ерахмііл;

U Kisa: z synoŭ Kisa: Erahmiil;

30. сыны Мушыя: Махлі, Эдэр і Ерымот. Вось сыны лявітаў па пакаленьнях іх.

syny Mušyâ: Mahli, Èdèr i Erymot. Vos' syny lâvitaŭ pa pakalen'nâh ih.

31. Кідалі і яны жэрабя, нароўні з братамі сваімі, сынамі Ааронавымі, перад абліччам цара Давіда і Садока і Ахімэлэха, і ўзначальцаў

сямействаў сьвятарскіх і лярвіцкіх: галава сямейства нароўні зь меншым братам сваім.

Kidalì ì âny žèrabâ, naroŭni z bratami svaimi, synami Aaronavymi, perad abliččam cara Davida ì Sadoka ì Ahimèlèha, ì ŭznačal'caŭ sâmestvaŭ s'vâterskih ì lâvic'kih: galava sâmestva naroŭni z' menšym bratam svaim.

25 Кіраўнік

1. І аддзяліў Давід і начальнікі войска на службу сыноў Асафа, Эмана і Ідытуна, каб яны вяшчалі на цытрах, псалтырах і кімвалах; і былі прызначаны яны на дзею служэньня свайго;

Ì addzâliŭ David ì načal'nikì vojska na službu synoŭ Asafa, Èmana ì Ìdytuna, kab âny vâščali na cytrah, psaltyrah ì kimvalah; ì byli pryznačany âny na dzeŭ služèn'nâ svajgo;

2. з сыноў Асафа: Закур, Язэп, Нэтанія і Ашарэла сыны Асафа, пад кіраўніцтвам Асафа, які іграў па настаўленьні цара.

z synoŭ Asafa: Zakur, Âzèp, Nètaniâ ì Ašarèla syny Asafa, pad kiraŭnictvam Asafa, âkì igraŭ pa nastaŭlen'nì cara.

3. Ад Ідытуна сыны Ідытуна: Гэдалія, Цэры, Ісая, Сэмэй, Хашавія і Мататыя, шасьцёра, пад кіраўніцтвам бацькі свайго, Ідытуна, які іграў на цытры на славу і хвалу Госпада.

Ad Ìdytuna syny Ìdytuna: Gèdaliâ, Cèry, Ìsaâ, Sèmèj, Hašaviâ ì Matatyâ, šas'cèra, pad kiraŭnictvam bac'ki svajgo, Ìdytuna, âkì igraŭ na cytry na slavu ì hvalu Gospada.

4. Ад Эмана сыны Эмана: Букія, Матанія, Азііл, Шэвуіл і Ерымот, Хананія, Ханані, Эліята, Гідалці, Рамамці-Эзэр, Ёшбэкаша, Малоці, Гатыр і Махазіёт.

Ad Èmana syny Èmana: Bukiâ, Mataniâ, Aziil, Šèvuil i Erymot, Hananiâ, Hanani, Èliâta, Gidalci, Ramamci-Èzèr, Ěšbèkaša, Maloci, Gatyry i Mahaziët.

5. Усе гэтыя сыны Эмана, празорліўца царскага, па словах Божых, каб узвышаць славу ягоную. І даў Бог Эману чатырнаццаць сыноў і тры дачкі.

Use gètyâ syny Èmana, prazorliŭca carskaga, pa slovah Božyh, kab uzvyšac' slavu âgonuŭ. Ĭ daŭ Bog Èmanu čatyrnaccac' synoŭ i try dački.

6. Усе яны пад кіраўніцтвам бацькі свайго сьпявалі ў доме Гасподнім з кімваламі, псалтырамі і цытрамі ў служэньні ў доме Божым, паводле ўказаньня цара, альбо Асата, Ідытуна і Эмана.

Use âny pad kiraŭnictvam bac'ki svajgo s'pâvali ŭ dome Gaspodnim z kimvalami, psaltyrami i cytrami ŭ služèn'ni ŭ dome Božym, pavodle ŭkazan'nâ cara, al'bo Asata, Ĭdytuna i Èmana.

7. І было іх лікам з братамі іхнімі, навучанымі сьпяваць перад Госпадам, усіх знаўцаў гэтага, дзвесцьце восемдзсят восем.

Ĭ bylo ih likam z bratami ihnimi, navučanymi s'pâvac' perad Gospadam, usih znaŭcaŭ gètaga, dzves'ce vosemdzesât vosem.

8. І кінулі яны жэрабі пра чаргу служэньня, малы нароўні з большым, настаўнікі нароўні з вучнямі.

Ĭ kinuli âny žèrabi pra čargu služèn'nâ, maly naroŭni z bol'sym, настаўнікі naroŭni z vučnâmi.

9. І выпала першае жэрабя Асафу, для Язэпа; другое Гэдаліі з братамі ягонымі і сынамі ягонымі; іх было дванаццаць;

Ĭ vypala peršae žèrabâ Asafu, dlâ Âzèpa; drugoe Gèdalii z bratami âgonymi i synami âgonymi; ih bylo dvanaccac';

10. трэцяе Закуру з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

trècâe Zakuru z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

11. чацьвѣртае Іцрыю з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

čac'vërtae İcryû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

12. пятае Нэтанію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

pâtae Nètaniû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

13. шостае Вукію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

šostae Vukiû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

14. сёмае Есарэлу з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

sëmae Esarèlu z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

15. восьмае Ісаю з сынамі ягонымі; іх - дванаццаць;

vos'mae İsaû z synami âgonymi; ih - dvanaccac';

16. дзвятае Матанію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

dzâvâtae Mataniû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

17. дзясятае Шымэю з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

dzâsâtae Šymèû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

18. адзінаццатае Азарыілу з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

adzinaccatae Azaryilu z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

19. дванаццатае Хашавію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

dvanaccatae Hašaviû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

20. трынаццатае Шуваілу з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

trynaccatae Šuvailu z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih dvanaccac';

21. чатырнаццатае Матанію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх -

дванаццаць;

čatyrnaccatae Mataniû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

22. пятнаццаце Ерымофу з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

pâtnaccatae Erymofu z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

23. шаснаццаце Хананію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

šasnaccatae Hananiû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

24. сямнаццаце Ёшбэкашу з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

sâmnaccatae Ęšbèkašu z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

25. васьмнаццаце Хананію з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

vasâmnaccatae Hananiû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

26. дзевятнаццаце Малотыю з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

dzevâtnaccatae Malotyû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

27. дваццаце Эліяту з сынамі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

dvaccatae Èliâtu z synami i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

28. дваццаць першае Гатыру з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; ix - дванаццаць;

dvaccac' peršae Gatyru z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

29. дваццаць другое Гідалтыю з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

dvaccac' drugoe Gidal'tyû z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

30. дваццаць трэцяе Махазіёту з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць;

dvaccac' trêcâe Mahaziëtu z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac';

31. дваццаць чацьвёртае Рамамці-Эзэру з сынамі ягонымі і братамі ягонымі; іх - дванаццаць.

dvaccac' čac'vërtae Ramamci-Èzèru z synami âgonymi i bratami âgonymi; ih - dvanaccac'.

26 Кіраўнік

1. Вось разьмеркаваньне брамнакаў: з Карэянаў: Мэшэлэмія, сын Карэя, з сыноў Асафавых.

Vos' raz'merkavan'ne bramnikaŭ: z Karèânaŭ: Mèšèlèmiâ, syn Karèâ, z synoŭ Asafavyh.

2. Сыны Мэшэлэміі: першынец Захар, другі Едыяіл, трэці Зэвадыя, чацьвёрты Ятнііл,

Syny Mèšèlèmiì: peršynec Zahar, drugi Edyâil, trèci Zèvadyâ, čac'vërty Âtniil,

3. пяты Элам, шосты Егоханан, сёмы Эльегоэнай.

pâty Èlam, šosty Egohanan, sëmy Èl'egoènaj.

4. Сыны Авэд-Эдома: першынец Шэмая, другі Егозавад, трэці Ёах, чацьвёрты Сахар, пяты Навтанаіл,

Syny Avèd-Èdoma: peršynec Šèmaâ, drugi Egozavad, trèci Èah, čac'vérty Sahar, pâty Navtanail,

5. шосты Амііл, сёмы Ісахар, восьмы Пэўльтай, бо Бог дабраславіў яго.
šosty Amiil, sëmy Isahar, vos'my Pèül'taj, bo Bog dabraslaviÿ âgo.

6. У сына яго Шэмаі нарадзіліся таксама сыны, начальнікі ў сваім родзе, бо яны былі людзі моцныя.

U syna âgo Šèmai naradzilisâ taksama syny, načal'nikì ũ svaim rodze, bo âny byli lûdzi mocnyâ.

7. Сыны Шэмаі: Отні, Рэфаіл, Авэд і Элзавад, браты ягонья, людзі моцныя, Элія, Сэмахія.

Syny Šèmai: Otnì, Rèfail, Avèd i Èlzavad, braty âgonyâ, lûdzi mocnyâ, Èliâ, Sèmahîâ.

8. Усе яны з сыноў Авэд-Эдома; яны і сыны іхнія і браты іхнія былі людзі руплівыя і да службы здольныя: іх было ў Авэд-Эдома шэсьцьдзясят два.

Use âny z synoÿ Avèd-Èdoma; âny i syny ihniâ i braty ihniâ byli lûdzi ruplivyâ i da služby zdol'nyâ: ih bylo ũ Avèd-Èdoma šès'c'dzâsât dva.

9. У Мэшэлэмій сыноў і братоў, людзей здольных, было васьмнаццаць.
U Mèšèlèmiì synoÿ i bratoÿ, lûdzej zdol'nyh, bylo vasâmnaccac'.

10. У Хосы, з сыноў Мэрарыных, сыны: Шымры галоўны, - хоць ён і ня быў першынец, але бацька ягоны паставіў яго галоўным;

U Hosy, z synoÿ Mèrarynyh, syny: Šymry galouſny, - hoc' ên i nâ byÿ peršynec, ale bac'ka âgony pastaviÿ âgo galouſnym;

11. другі Хэлкія, трэці Тэвалія, чацьвёрты Захар; усіх сыноў і братоў у Хосы было трынаццаць.

drugi Hèlkiâ, trèci Tèvaliâ, čac'vérty Zahar; usih synoÿ i bratoÿ u Hosy bylo trynaccac'.

12. Вось разьмеркаваньне брамнакаў па ўзначальцах сямействаў, здольных да службы разам з братамі іхнімі, на служэньне ў доме Гасподнім.

Vos' raz'merkavan'ne bramnikaŭ pa ŭznačal'cah sâmejstvaŭ, zdol'nyh da služby razam z bratami iħnimi, na služèn'ne ŭ dome Gaspodnim.

13. І кінулі яны жэрабя, як малы, так і вялікі, па сваіх сямействах на кожную браму.

Ì kìnuli âny žèrabâ, âk maly, tak i vâlikì, pa svaih sâmejstvah na kožnuû bramû.

14. І выпала жэрабя на ўсход Шэлэміі; і Захару, сыну ягонаму, разумнаму дарадцу, кінулі жэрабя, і выпала яму жэрабя на поўнач;

Ì vypala žèrabâ na ŭshod Šèlèmiì; i Zaharu, synu âgonamu, razumnamu daradcu, kìnuli žèrabâ, i vypala âmu žèrabâ na poŭnač;

15. Авэд-Эдому на поўдзень, а сынам ягоным пры кладоўках.

Avèd-Èdomu na poŭdzen', a synam âgonym pry kladoŭkah.

16. Шупіму і Хосу на захад; каля брамы Шалэхэт, дзе дарога падымаецца і дзе варта супроць варты.

Šupimu i Hosu na zahad; kalâ bramy Šalèhèt, dze daroga padymaецца i dze varta suproc' varty.

17. На ўсход па шэсьць лявітаў, на поўнач па чатыры, на поўдзень па чатыры а ў кладоўках па два.

Na ŭshod pa šès'c' lâvitaŭ, na poŭnač pa čatyry, na poŭdzen' pa čatyry a ŭ kladoŭkah pa dva.

18. На захад каля бабінца на дарозе па чатыры, а каля самага бабінца па два.

Na zahad kalâ babinca na daroze pa čatyry, a kalâ samaga babinca pa dva.

19. Вось разьмеркаваньне брамнакаў з сыноў Карэевых і сыноў

Мэрарыных.

Vos' raz'merkavan'ne bramnikaŭ z synoŭ Karèevyh i synoŭ Mèrarilynh.

20. А лявіты, браты іхнія, глядзелі за скарбамі дома Божага і за скарбамі прысьвечаных рэчаў.

A lâvity, braty ihniâ, glâdzeli za skarbami doma Božaga i za skarbami prys'večanyh rëčau.

21. Сыны Лаэдана, сына Герсонавага - ад Лаэдана, галовы сямействаў ад Лаэдана Герсонскага: Ехіел.

Syny Laèdana, syna Gersonavaga - ad Laèdana, galovy sâmejstvaŭ ad Laèdana Gersonskaga: Ehìel.

22. Сыны Ехіела: Зэтам і Ёіль, брат ягоны, глядзелі за скарбамі дома Гасподняга,

Syny Ehìela: Zètam i Èil', brat âgony, glâdzeli za skarbami doma Gaspodnâga,

23. разам з нашчадкамі Амрама, Іцгара, Хэўрона, Азііла.

razam z naščadkami Amrama, Ìcgara, Hèŭrona, Aziìla.

24. Шэвуіл, сын Гірсона, сына Майсеевага, быў галоўным даглядчыкам скарбаў.

Šèvuil, syn Girona, syna Majseevaga, byŭ galouŭnym daglâdčykam skarbau.

25. У брата ягонага Эліезэра сын Рэхавія, у Яго сын Ісая, у яго сын Ёрам, у яго сын Зіхрый, у яго сын Шэламіт.

U brata âgonaga Èliezèra syn Rèhaviâ, u Âgo syn Ìsaâ, u âgo syn Èram, u âgo syn Zihryj, u âgo syn Šèlamit.

26. Шэламіт і браты ягоныя глядзелі за ўсімі скарбніцамі прысьвечаных рэчаў, якія прысьвяціў цар Давід і ўзначальцы сямействаў і тысячнікі, сотнікі і начальнікі войска.

Šèlamit i braty âgonyâ glâdzeli za ŭsimi skarbnicami prys'večanyh rëčau,

âkiâ prys'vâciŭ car David i ŭznačal'cy sâmejstvaŭ i tysâčnikì, sotnikì i načal'nikì vojska.

27. З заваёваў і са здабычы яны прысьвячалі на падтрымку дома Гасподняга.

Z zavaëvaŭ i sa zdabyčy âny prys'vâčali na padtrymku doma Gaspodnâga.

28. І ўсё, што прысьвяціў Самуіл прарок, і Саўл, сын Кіса, і Авэнір, сын Ніра, і Ёаў, сын Саруі, усё прысьвечанае было на руках у Шэламіта і братоў ягоных.

Ì ŭsë, što prys'vâciŭ Samuil prarok, i Saŭl, syn Kîsa, i Avènir, syn Nira, i Ěaŭ, syn Sarui, usë prys'večanae bylo na rukah u Šèlamita i bratoŭ âgonyh.

29. З племя Іцгаравага: Хэнанія і сыны ягоныя вызначаны на зьнешняе служэньне ў Ізраільцянаў пісцамі і судзьдзямі.

Z plemâ Ĭcgaravaga: Hènaniâ i syny âgonyâ vyznačany na z'nešnâe služèn'ne ŭ Ĭzrail'cânaŭ piscami i sudz'dzâmi.

30. З племя Хэўронавага: Хашавія і браты ягоныя, людзі мужныя, тысяча сямсот, мелі нагляд над Ізраілем па гэты бок Ярдана на захад, па ўсякіх справах служэньня Гасподняга і па службе царскай.

Z plemâ Hèŭronavaga: Hašaviâ i braty âgonyâ, lûdzi mužnyâ, tysâča sâmsot, meli naglâd nad Ĭzrailem pa gèty bok Ârdana na zahad, pa ŭsâkih spravah služèn'nâ Gaspodnâga i pa službe carskaj.

31. У племя Хэўронавага Ерыя быў галавою Хэўронцаў, у іхніх родах, у пакаленьнях. На саракавым годзе валадараньня Давіда яны палічаны, і знойдзены паміж імі людзі мужныя ў Язэры Галаадскім.

U plemâ Hèŭronavaga Eryâ byŭ galavoŭ Hèŭroncaŭ, u ihnih rodah, u pakalen'nâh. Na sarakavym godze valadaran'nâ Davida âny paličany, i znojdzeny pamiz imi lûdzi mužnyâ ŭ Âzèry Galaadskim.

32. І браты ягоныя, людзі здольныя, дзьве тысячы сямсот, былі

ўзначальцы сямействаў. Іх паставіў цар Давід над племам Рувімавым і Гадавым і паўплемам Манасііным, па ўсіх справах Божых і дзеях цара.

Ì braty âgonyâ, lûdzi zdol'nyâ, dz've tysâcy sâmsot, byli ŭznačal'cy sâmejstvaŭ. Ìh pastaviŭ car David nad plemem Ruvimavym Ì Gadavym Ì paŭplemem Manasiinym, pa ŭsìh spravah Božyh Ì dzeâh cara.

27 Кіраўнік

1. Вось сыны Ізраілевыя па ліку іх, ўзначальцы сямействаў, тысячнікі і сотнікі і кіроўцы, якія па аддзяленьнях служылі цару ва ўсіх справах, прыходзячы і адыходзячы кожнага месяца, ва ўсе месяцы года. У кожным аддзяленьні было іх па дваццаць чатыры тысячы.

Vos' syny Ìzrailevyâ pa liku ih, uznačal'cy sâmejstvaŭ, tysâčnikì Ì sotnikì Ì kiroŭcy, âkiâ pa addzâlen'nâh služyli caru va ŭsìh spravah, pryhodzâcy Ì adyhodzâcy kožnaga mesâca, va ŭse mesâcy goda. U kožnym addzâlen'ni bylo ih pa dvaccac' čatyry tysâcy.

2. Над першым аддзяленьнем, для першага месяца, начальнічаў Яшавам, сын Заўдыіла; у ягоным аддзяленьні было дваццаць чатыры тысячы;

Nad peršym addzâlen'nem, dlâ peršaga mesâca, načal'ničaŭ Ášavam, syn Zaŭdyila; u âgonym addzâlen'ni bylo dvaccac' čatyry tysâcy;

3. ён быў з сыноў Фарэса, галоўны над усімі ваеначальнікамі ў першы месяц.

ën byŭ z synoŭ Farèsa, galoŭny nad usimi vaenačal'nikami ŭ peršy mesâc.

4. Над аддзяленьнем другога месяца быў Дадай Ахахіянін; у аддзяленьні ягоным быў і князь Міклот, і ў ягоным аддзяленьні было дваццаць чатыры тысячы.

Nad addzâlen' nem drugoga mesâca byŭ Dadaj Ahahiânin; u addzâlen' ni âgonym byŭ i knâz' Miklot, i ŭ âgonym addzâlen' ni bylo dvaccac' čatyry tysâčy.

5. Трэці галоўны ваеначальнік, для трэцяга месяца, Ванэя, сын Ёдая, сьвятара, і ў ягоным аддзяленьні было дваццаць чатыры тысячы:

Trèci galoŭny vaenačal'nik, dlâ trècâga mesâca, Vanèâ, syn Ědaâ, s'vâtara, i ŭ âgonym addzâlen' ni bylo dvaccac' čatyry tysâčy:

6. гэты Ванэя - адзін з трыццаці адважных і начальнік над імі, і ў ягоным аддзеле быў Амізавад, сын ягоны.

gèty Vanèâ - adzìn z tryccaci advažnyh i načal'nik nad imi, i ŭ âgonym addzele byŭ Amizavad, syn âgony.

7. Чацьвёрты, для чацьвёртага месяца, быў Асаіл, брат Ёава, і пасья яго Завадыя, сын ягоны, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Čac'vërty, dlâ čac'vërtaga mesâca, byŭ Asail, brat Ěava, i pas'lâ âgo Zavadyâ, syn âgony, i ŭ âgonym addzâlen' ni dvaccac' čatyry tysâčy.

8. Пяты, для пятага месяца, князь Шамгут Ізрахіцянін, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Pâty, dlâ pâtaga mesâca, knâz' Šamgut Ìzrahicânin, i ŭ âgonym addzâlen' ni dvaccac' čatyry tysâčy.

9. Шосты, для шостага месяца, Іра, сын Ікеша, Тэкаянін, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Šosty, dlâ šostaga mesâca, Ìra, syn Ìkeša, Tèkaânin, i ŭ âgonym addzâlen' ni dvaccac' čatyry tysâčy.

10. Сёмы, для сёмага месяца, Хэлец Пэланіцянін, з сыноў Яфрэмавых, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Sëmy, dlâ sëmaga mesâca, Hèlec Pèlanicânin, z synoŭ Āfrëmavyh, i ŭ

âgonym addzâlen'ni dvaccac' čatyry tysâčy.

11. Восьмы, для восьмага месяца, Савахай Хушацянін з племя Зары, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Vos'my, dlâ vos'maga mesâca, Savahaj Hušacânin z plemâ Zary, i ŭ âgonym addzâlen'ni dvaccac' čatyry tysâčy.

12. Дзявяты, для дзявятага месяца, Авіезэр Анатацянін, з сыноў Веньямінавых, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Dzâvâty, dlâ dzâvâtaga mesâca, Aviezèr Anatacânin, z synoŭ Ven'âminavyh, i ŭ âgonym addzâlen'ni dvaccac' čatyry tysâčy.

13. Дзясяты, для дзясятага месяца, Магарай Нэтафацянін, з племя Зары, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Dzâsâty, dlâ dzâsâtaga mesâca, Magaraj Nètafacânin, z plemâ Zary, i ŭ âgonym addzâlen'ni dvaccac' čatyry tysâčy.

14. Адзінаццаты, для адзінаццатага месяца, Ванэя Піратанянін, з сыноў Яфрэмавых, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Adzinaccaty, dlâ adzinaccataga mesâca, Vanèâ Piratanânin, z synoŭ Âfrènavyh, i ŭ âgonym addzâlen'ni dvaccac' čatyry tysâčy.

15. Дванаццаты, для дванаццатага месяца, Хэлдай Нэтафацянін, з нашчадкаў Гатанііла, і ў ягоным аддзяленьні дваццаць чатыры тысячы.

Dvanaccaty, dlâ dvanaccataga mesâca, Hèldaj Nètafacânin, z naščadkaŭ Gataniïla, i ŭ âgonym addzâlen'ni dvaccac' čatyry tysâčy.

16. А над плямёнамі Ізраілевымі, - у Рувімлян галоўным начальнікам быў Эліезэр, сын Зіхры; у Семяона - Сафатыя, сын Маахі;

A nad plâmënamì Izrailevymì, - u Ruvimlân galoŭnym načal'nikam byŭ Èlìezèr, syn Zìhry; u Semâona - Safatyâ, syn Maahì;

17. у Левія - Хашавія, сын Кемуіла; у Аарона - Садок;

u Leviâ - Hašaviâ, syn Kemuïla; u Aarona - Sadok;

18. у Юды - Эліяў, з братоў Давіда; у Ісахара - Омры, сын Міхаіла;

u Ūdy - Èliâŭ, z bratoŭ Davida; u Ìsahara - Omry, syn Mihaila;

19. у Завулона - Ішмая, сын Авадыі; у Нэфталіма - Ерымот, сын

Азрыіла;

u Zavulona - Ìšmaâ, syn Avadyi; u Nèftalima - Erymot, syn Azryila;

20. у сыноў Яфрэмавых - Асія, сын Азазіі; у паўплемя Манасіінага - Ёіль,

сын Фэдаі;

u synoŭ Âfrèmayh - Asiâ, syn Azaziì; u paŭplemâ Manasiìnaga - Èil', syn

Fèdaì;

21. у паўплемя Манасіі ў Галаадзе - Ідо, сын Захара; у Веньяміна -

Ясііл, сын Авэніра;

u paŭplemâ Manasiì ŭ Galaadze - Ìdo, syn Zahara; u Ven'âmina - Âasiil, syn

Avènira;

22. У Дана - Азарыіл, сын Ерахама. Вось правадыры плямёнаў

Ізраілевых.

U Dana - Azaryil, syn Erahama. Vos' pravadyry plâmënaŭ Ìzrailevyh.

23. Давід не рабіў пераліку тых, якія былі ад дваццаці гадоў і ніжэй, бо

Гасподзь сказаў, што Ён памножыць Ізраіля, як зоркі нябесныя.

David ne rabiŭ peraliku tyh, âkiâ byli ad dvaccaci gadoŭ i nižèj, bo Gaspodz'

skazaŭ, što Èn pamnožyc' Ìzrailâ, âk zorki nâbesnyâ.

24. Ёаў, сын Саруі, пачаў рабіць пералічэньне, але не закончыў. І быў за

гэта гнеў Божы на Ізраіля, і не ўвайшло тое пералічэньне на летапіс

цара Давіда.

Èaŭ, syn Sarui, pačaŭ rabic' peraličèn'ne, ale ne zakončyŭ. Ì byŭ za gèta

gneŭ Božy na Ìzrailâ, i ne ŭvajšlo toe peraličèn'ne na letapis cara Davida.

25. Над скарбамі царскімі быў Азмавэт, сын Адыілаў, а над запасамі ў

полі, у гарадах і ў сёлах і ў вежах - Ёанатан, сын Узіі;

Nad skarbami carskimi byŭ Azmavèt, syn Adyilaŭ, a nad zapasami ŭ poli, u garadah i ŭ sèlah i ŭ vežah - Ěanatan, syn Uzii;

26. над тымі, што займаюцца польнай працай, земляробствам, -
Эзрый, сын Хэлува;

nad tymi, što zajmaŭcca pol'naj pracaj, zemlârobstvam, - Ězryj, syn Hèluva;

27. над вінаграднікамі - Шымэй з Рамы, а над запасамі віна ў
вінаградніках - Заўдый з Шэфама;

*nad vînagradnikami - Šymèj z Ramy, a nad zapasami vîna ŭ vînagradnikah -
Zaŭdyj z Šèfama;*

28. над масьлінамі і смакоўніцамі ў даліне - Баал-Ханан Гедэрыцянін, а
над запасамі драўніннага алею - Ёас;

*nad mas'linami i smakoŭnicami ŭ daline - Baal-Hanan Gedèrycânin, a nad
zapasami draŭninnaga aleŭ - Ěas;*

29. над буйным быдлам, якое пасьвіцца ў Шароне - Шытрай
Шаранянін, а над быдлам у далінах - Шафат, сын Адлая;

*nad bujnym bydlam, âkoe pas'vicca ŭ Šarone - Šytraj Šaranânin, a nad
bydlam u dalinah - Šafat, syn Adlaâ;*

30. над вярблюдамі - Авіл Ісмаільцянін; над асьліцамі - Ехдыя
Мэраніцянін;

nad vârblŭdami - Avil Ìsmail'cânin; nad as'licami - Ehdyâ Mèranicânin;

31. над дробным быдлам - Язіз Агарыцянін. Усе гэтыя былі
начальнікамі над маёмасьцю, якая была ў цара Давіда.

*nad drobnym bydlam - Âziz Agarycânin. Use gètyâ byli načal'nikami nad
maëmas'cŭ, âkaâ byla ŭ cara Davida.*

32. Ёнатан, дзядзькаў Давідаў, быў радца, чалавек разумны і пісец;
Ехііл, сын Хахманіеў, быў пры сынах цара;

Ěnatan, dzâdz'kaŭ Davidaŭ, byŭ radca, čalavek razumny i pìsec; Ehiil, syn

Hahmanieŭ, byŭ pry synah cara;

33. Ахітафэл быў радца цара; Хусій Архіцянін - сябар цара;

Ahitafèl byŭ radca cara; Husij Arhïcânin - sâbar cara;

34. А пасья Ахітафэла Ёдай, сын Ванэі, і Авіятар, а Ёаў быў ваеначальнік у цара.

A pas'la Ahitafèla Ėdaj, syn Vanèi, i Aviâtar, a Ėaŭ byŭ vaenačal'nik u cara.

28 Кіраўнік

1. І сабраў Давід у Ерусаліме ўсіх правадыроў Ізраільскіх, начальнікаў плямёнаў і начальнікаў аддзелаў, якія служылі цару, і тысячнікаў, і сотнікаў, і наглядчыкаў за маёмасьцю і статкамі цара і сыноў ягоных зь еўнухамі, ваеначальнікаў і ўсіх адважных мужоў.

Ì sabraŭ David u Erusalime ŭsich pravadyroŭ Izrail'skih, načal'nikaŭ plâmënaŭ i načal'nikaŭ addzelaŭ, âkiâ služyli caru, i tysâčnikaŭ, i sotnikaŭ, i naglâdčykaŭ za maëmas'cû i statkami cara i synoŭ âgonyh z' eŭnuhami, vaenačal'nikaŭ i ŭsich advažnyh mužoŭ.

2. І стаў Давід цар на ногі свае і сказаў: паслухайце мяне, браты мае і народ мой` было ў мяне на сэрцы пабудаваць дом спакою для каўчэга завета Гасподняга і ў падножжа нагам Бога нашага, і патрэбнае для будаўніцтва я падрыхтаваў.

Ì staŭ David car na nogi svae i skazaŭ: pasluhajce mâne, braty mae i narod moj` bylo ŭ mâne na sèrcy pabudavac' dom spakoŭ dlâ kaŭčèga zapaveta Gaspodnâga i ŭ padnožža nagam Boga našaga, i patrèbnae dlâ budaŭnictva â padryhtavaŭ.

3. Але Бог сказаў мне: ня будуй дома імя Майму, бо ты чалавек ваяўнічы і праліваў кроў.

Ale Bog skazaŭ mne: nâ buduj doma imû Majmu, bo ty čalavek vaâŭničy i pralivaŭ kroŭ.

4. Аднак жа выбраў Гасподзь Бог Ізраілеў мяне з усяго дома майго, каб быць мне царом над Ізраілем вечна, бо Юду выбраў Ён князем, а ў доме Юды дом бацькі майго, а з сыноў бацькі майго мяне ўдабраволіў паставіць царом над усім Ізраілем,

Adnak ža vybraŭ Gaspodz' Bog Iŭraileŭ mâne z usâgo doma majgo, kab byc' mne carom nad Iŭrailem večna, bo Ŭdu vybraŭ Ęn knâzem, a ŭ dome Ŭdy dom bac'ki majgo, a z synoŭ bac'ki majgo mâne ŭdabravoliŭ pastavic' carom nad usim Iŭrailem,

5. з усіх жа сыноў маіх, - бо многа сыноў даў мне Гасподзь, - Ён выбраў Саламона, сына майго, сядзець на троне царства Гасподняга над Ізраілем,

z usih ža synoŭ maih, - bo mnoga synoŭ daŭ mne Gaspodz', - Ęn vybraŭ Salamona, syna majgo, sâdzec' na trone carstva Gaspodnâga nad Iŭrailem,

6. і сказаў мне: Саламон, сын твой, пабудуе дом Мой і двары Мае, бо Я выбраў яго Сабе ў сыны, і Я буду яму бацькам,

i skazaŭ mne: Salamon, syn tvoj, pabudue dom Moj i dvary Mae, bo Â vybraŭ âgo Sabe ŭ syny, i Â budu âmu bac'kam,

7. і сьцьверджу царства яго навечна, калі ён будзе цьвёрды ў выкананьні заповедзяў Маіх і пастановаў Маіх, як да сёньня.

i s'c'verdžu carstva âgo navečna, kalì Ęn budze c'vërdy ŭ vykanan'ni zapavedzâŭ Maih i pastanovaŭ Maih, âk da sën'nâ.

8. І цяпер перад вачыма ўсяго Ізраіля, сходу Гасподняга і ў вушы Бога нашага кажу: захоўвайце і трымайцеся ўсіх заповедзяў Госпада Бога вашага, каб валодаць вам гэтую добраю зямлёю, і пакінуць яе пасля сябе ў спадчыну дзецям сваім навек.

Ì câper perad vačyma ũsâgo Ìzrailâ, shodu Gaspodnâga ì ũ vušy Boga našaga kažu: zahoŭvajce ì trymajcesâ ũsih zapavedzâŭ Gospada Boga vašaga, kab valodac' vam gëtaŭ dobraŭ zâmlëu, ì pakìnuc' âe pas'lâ sâbe ũ spadčynu dzecâm svaim navek.

9. I ты, Саламоне, сыне мой, ведай Бога бацькі твайго і службы Яму ад усяго сэрца і ад усёй душы, бо Гасподзь выпрабоўвае ўсе сэрцы і ведае ўсе рухі думак. Калі будзеш ісьціць Яго, дык знойдзеш Яго, а калі пакінеш Яго, Ён пакіне цябе назаўсёды.

Ì ty, Salamone, syne moj, vedaj Boga bac'ki tvajgo ì služy Âmu ad usâgo sërca ì ad usëj dušy, bo Gaspodz' vypraboŭvae ũse sèrcy ì vedae ũse ruhi dumak. Kalì budzeš is'cic' Âgo, dyk znojdzeš Âgo, a kalì pakìneš Âgo, Òn pakìne câbe nazaŭsëdy.

10. Глядзі ж, калі Гасподзь выбраў цябе пабудаваць дом для сьвятыні, будзь цьвёрды і рабі.

Glâdzi ž, kalì Gaspodz' vybraŭ câbe pabudavac' dom dlâ s'vâtynì, budz' c'vërdy ì rabi.

11. I аддаў Давід Саламону, сыну свайму, чарцёж бабінца і дамоў яго, і кладовак яго, і межаў яго, і ўнутраных пакояў яго, і дома для каўчэга,

Ì addaŭ David Salamonu, synu svajmu, čarcëž babinca ì damoŭ âgo, ì kladovak âgo, ì mežaŭ âgo, ì ũnutranyh pakoâŭ âgo, ì doma dlâ kaŭčëga,

12. і чарцёж усяго, што было ў яго на душы двароў дома Гасподняга і ўсіх пакояў вакол, скарбніц дома Божага і скарбніц рэчаў

прысьвечаных,

ì čarcëž usâgo, što bylo ũ âgo na dušy dvaroŭ doma Gaspodnâga ì ũsih pakoâŭ vakol, skarbnic doma Božaga ì skarbnic rëčaŭ prys'večanyh,

13. і сьвятарскіх і лявіцкіх аддзяленьняў, і ўсякай службовай дзейнасьці ў доме Гасподнім, і ўсяго службовага посуду дома Гасподняга,

ì s'vâtarskih ì lâvickih addzâlen'nâũ, ì ũsâkaj službovaj dzejnas'ci ũ dome Gaspodnim, ì ũsâgo službovaga posudu doma Gaspodnâga,

14. залатых рэчаў, з пазнакаю вагі, для ўсякай службовай пасудзіны, усіх рэчаў срэбраных, з пазнакаю вагі, для ўсякай пасудзіны службовай.

zлатыh рэчаũ, z paznakaũ vagi, dlâ ũsâkaj službovaj pasudziny, usih рэчаũ srèbranyh, z paznakaũ vagi, dlâ ũsâkaj pasudziny službovaj.

15. І даў золата на сьвяцільні і залатыя лампы, з пазнакаю вагі кожнай сьвяцільні і лампы яго, таксама сьвяцільніяў срэбраных, з пазнакаю вагі кожнай сьвяцільні і лампы яго, гледзячы па службовым прызначэньні кожнай сьвяцільні;

Ì daũ zolata na s'vâcil'ni ì zлатыâ lampady, z paznakaũ vagi koŭnaj s'vâcil'ni ì lampady âgo, taksama s'vâcil'nâũ srèbranyh, z paznakaũ vagi koŭnaj s'vâcil'ni ì lampady âgo, gledzâčy pa službovym pryznačèn'ni koŭnaj s'vâcil'ni;

16. і золата для сталоў пакладных хлябоў, для кожнага залатога стала, і срэбра для сталоў срэбраных,

ì zolata dlâ stalou̯ pakladnyh hlâbou̯, dlâ koŭnaga zalatoga stala, ì srèbra dlâ stalou̯ srèbranyh,

17. і відэльцаў, і чараў і крапільніц з чыстага золата, і залатых місак, з пазнакаю вагі кожнай місы, і срэбраных міс, з пазнакаю вагі кожнай місы,

ì vidèl'caũ, ì čaraũ ì krapil'nic z čystaga zolata, ì zлатыh misak, z paznakaũ vagi koŭnaj misy, ì srèbranyh mis, z paznakaũ vagi koŭnaj misy,

18. і для ахвярніка дымленьня зьлітага золата з пазнакаю вагі, і зладжваньня калясніцы з залатымі херувімамі, якія прасьціраюць крылы і пакрываюць каўчэг запавета Гасподняга.

ì dlâ ahvârніка dymlen'nâ z'litaga zolata z paznakaũ vagi, ì zladŭvan'nâ

kalâsnicy z zalatymi heruvimami, âkiâ pras'ciraûc' kryly i pakryvaûc' kaÿčèg zapaveta Gaspodnâga.

19. Усё гэта ў пісаньні ад Госпада, казаў Давід, як Ён навёў мяне на розум на ўсе пабудовы.

Usë gèta ũ pìsan'ni ad Gospada, kazaŭ David, âk Ęn navëŭ mâne na rozum na ũse pabudovy.

20. І сказаў Давід сыну свайму Саламону: будзь цвёрды і мужны, і прыступай да справы, ня бойся і не жахайся, бо Гасподзь Бог, Бог мой, з табою; Ён не адступіць ад цябе і не пакіне цябе, пакуль ня ўчыніш усёй дзеі, якая патрабуецца для дома Гасподняга.

Ì skazaŭ David synu svajmu Salamonu: budz' c'vërdy i mužny, i prystupaj da spravy, nâ bojsâ i ne žahajsâ, bo Gaspodz' Bog, Bog moj, z taboŭ; Ęn ne adstupic' ad câbe i ne pakine câbe, pakul' nâ ũčyniš usëj dzei, âkaâ patrabuecca dlâ doma Gaspodnâga.

21. І вось аддзелы сьвятароў і лявітаў, дзеля ўсялякай службы пры доме Божым. І ў цябе ёсьць дзеля ўсякай дзеі руплівыя людзі, майстры на ўсякую працу, і начальнікі і ўвесь народ гатовы да ўсіх тваіх загадаў.

Ì vos' addzely s'vâtaroŭ i lâvitaŭ, dzelâ ũsâlâkaj služby pry dome Božym. Ę ũ câbe ës'c' dzelâ ũsâkaj dzei ruplivyâ lûdzi, majstry na ũsâkuŭ pracu, i načal'nikì i ũves' narod gatovy da ũsìh tvaih zagadaŭ.

29 Кіраўнік

1. І сказаў цар Давід усяму сходу: Саламоне, сыне мой, якога аднаго выбраў Бог, малады і слабасілы, а дзея гэтая вялікая, бо не чалавеку будова гэтая, а Госпаду Богу.

Ì skazaŭ car David usâmu shodu: Salamone, syne moj, âkoga adnago vybraŭ

Bog, malady i slabasily, a dzeâ gëtaâ vâlikaâ, bo ne čalaveku budova gëtaâ, a Gospadu Bogu.

2. Усімі сіламі сваімі я нарыхтаваў на дом Бога майго золата на залатыя рэчы і срэбра на срэбраныя, і медзь на медныя, жалеза на жалезныя, і драўніну на драўляныя, камяні анікса і камяні ўстаўныя, камяні прыгожыя, і ўсялякія дарагія камяні, і мноства мармуру;

Usimi silami svaimi â naryhtavaŭ na dom Boga majgo zolata na zalatyâ rëčy i srëbra na srëbranyâ, i medz' na mednyâ, žaleza na žaleznyâ, i draŭninu na draŭlânyâ, kamâni aniksa i kamâni ŭstaŭnyâ, kamâni prygožyâ, i ŭsâlâkiâ daragjâ kamâni, i mnostva marmuru;

3. і яшчэ па любові маёй да дома Бога майго, ёсьць у мяне скарб уласны з золата і срэбра, і яго я аддаю на дом Бога майго, звыш усяго, што нарыхтаваў я на сьвяты дом:

i âščë pa lûbovi maëj da doma Boga majgo, ës'c' u mâne skarb ulasny z zolata i srëbra, i âgo â addaŭ na dom Boga majgo, zvyš usâgo, što naryhtavaŭ â na s'vâty dom:

4. тры тысячы талантаў золата, золата Афірскага, і сем тысяч талантаў срэбра чыстага, на абкладку сыцен у дамах,

try tysâčy talantaŭ zolata, zolata Afirskaga, i sem tysâč talantaŭ srëbra čystaga, na abkladku s'cen u damah,

5. на кожную з залатых рэчаў, і на кожную з срэбраных, і на ўсякі выраб рук умельскіх. Ці не парупіцца хто яшчэ сёння ахвяраваць Госпаду?

na kožnuŭ z zalatyh rëčaŭ, i na kožnuŭ z srëbranyh, i na ŭsâki vyrab ruk umel'skih. Cì ne parupicca hto âščë sën'nâ ahvâravac' Gospadu?

6. І пачалі ахвяраваць начальнікі сямействаў і начальнікі плямёнаў Ізраілевых, і начальнікі тысяч і сотняў, і начальнікі над маёмасьцю цара.

Ì pačali ahvâravac' načal'nikì sâmejstvaŭ i načal'nikì plâmënaŭ İzrailevyh, i

načal'nikì tysâč' i sotnâŭ, i načal'nikì nad maëmas'cû cara.

7. I далі на ўладкаваньне дома Божага пяць тысяч талантаў і дзесяць тысяч драхмаў золата, і срэбра дзесяць тысяч талантаў, і медзі, і жалеза сто тысяч талантаў.

Ì dali na ŭladkavan'ne doma Božaga pâc' tysâč talantaŭ i dzesâc' tysâč drahmaŭ zolata, i srèbra dzesâc' tysâč talantaŭ, i medzi, i žaleza sto tysâč talantaŭ.

8. I ў каго знайшліся дарагія камяні, тыя аддавалі і іх у скарбніцу дома Гасподняга, на рукі Ехіілу Герсаніцяніну.

Ì ŭ kago znajšlisâ daragiâ kamâni, tyâ addavali i ih u skarbnicu doma Gaspodnâga, na ruki Ehiilu Gersanicâninu.

9. I радаваўся народ руплівасьці іх, бо яны ад усяго сэрца ахвяравалі Госпаду, таксама і цар Давід вельмі радаваўся.

Ì radavaŭsâ narod ruplivas'ci ih, bo âny ad usâgo sërca ahvâravali Gospadu, taksama i car David vel'mi radavaŭsâ.

10. I дабраславіў Давід Госпада перад усім сходам, і сказаў Давід: дабраславёны Ты, Гасподзь Бог Ізраіля, бацькі нашага, ад веку і да веку`

Ì dabraslaviŭ David Gospada perad usim shodam, i skazaŭ David: dabraslavëny Ty, Gaspodz' Bog Izrailâ, bac'ki našaga, ad veku i da veku`

11. Твая, Госпадзе, веліч, і магутнасьць, і слава, і перамога, і цудоўнасьць, і ўсё, што на небе і на зямлі, Тваё; Тваё, Госпадзе, царства, і Ты найвышэй за ўсё, як Уладаны.

Tvaâ, Gospadze, velič, i magutnas'c', i slava, i peramoga, i cudoŭnas'c', i ŭsë, što na nebe i na zâmli, Tvaë; Tvaë, Gospadze, carstva, i Ty najvyšëj za ŭsë, âk Uladany.

12. I багацьце і слава ад аблічча Твайго, і ты валадарыш над усім, і ў

руцэ Тваёй сіла і магутнасьць, і ва ўсёй уладзе Тваёй узьвялічыць і ўмацаваць усё.

Ì bagac'ce ì slava ad abličča Tvajgo, ì ty valadaryš nad usim, ì ŭ rucè Tvaěj sila ì magutnas'c', ì va ŭsěj uladze Tvaěj uz'vâličyc' ì ŭmacavac' usë.

13. І цяпер, Божа наш, мы слаvasловім Цябе і хвалім велічнае імя Тваё.

Ì câper, Boža naš, my slavaslovim Câbe ì hvalim veličnae imâ Tvaë.

14. Бо хто я і хто народ мой, што мы мелі змогу так ахвяраваць? А ад

Цябе ўсё, і ад рукі Тваёй атрыманае мы аддалі Табе,

Bo hto â ì hto narod moj, što my meli zmogu tak ahvâravac'? A ad Câbe ŭsë, ì ad ruki Tvaěj atrymanae my addalì Tabe,

15. бо староньнія мы прад Табою і прыхадні, як і ўсе бацькі нашыя, як цень дні нашыя на зямлі, і няма нічога моцнага.

bo staron'niâ my prad Taboû ì pryhadni, âk ì ŭse bac'ki našyâ, âk cen' dni našyâ na zâmlì, ì nâma ničoga mocnaga.

16. Госпадзе Божа наш! усё гэта мноства, якога нарыхтавалі мы на будову дома Табе, сьвятому імя Твайму, ад рукі Тваёй яно, і ўсё Тваё.

Gospadze Boža naš! usë gèta mnostva, âkoga naryhtavali my na budovu doma Tabe, s'vâtomu imû Tvajmu, ad ruki Tvaěj âno, ì ŭsë Tvaë.

17. Ведаю, Божа, што Ты выпрабоўваеш сэрца і любіш шчырасьць сэрца; я ад чыстага сэрца майго ахвяраваў усё гэта, і цяпер бачу, што і народ Твой, і ўсе, хто тут, з радасьцю ахвяруюць Табе.

Vedaû, Boža, što Ty vypraboŭvaeš sèrca ì lûbiš ščyras'c' sèrca; â ad čystaga sèrca majgo ahvâravaŭ usë gèta, ì câper baču, što ì narod Tvoj, ì ŭse, hto tut, z radas'cû ahvâruûc' Tabe.

18. Госпадзе, Божа Абрагама, Ісака і Ізраіля, бацькоў нашых! захавай гэта навек, гэтую прыхільнасьць думак сэрца народу Твайго, і накіруй сэрца іхняе да Цябе.

Gospadze, Boža Abragama, Ìsaka ì Ìzrailâ, bac'koŭ našyh! zahavaj gèta navek, gètuû pryhil'nas'c' dumak sèrca narodu Tvajgo, ì nakiruj sèrca ihnâe da Câbe.

19. А Саламону, сыну майму, дай сэрца правільнае, каб захоўваць заповедзі Твае, адкрыцьці Твае і пастановы Твае, і выканаць усё гэта і пабудаваць дом, дзеля якога я зрабіў прыгатаваньне.

A Salamonu, synu majmu, daj sèrca pravil'nae, kab zahoŭvac' zapavedzi Tvae, adkryc'ci Tvae ì pastanovy Tvae, ì vykanac' usë gèta ì pabudavac' dom, dzelâ âkoga â zrabìŭ prygatavan'ne.

20. І сказаў Давід усяму сходу: дабраславеце Госпада Бога нашага. І дабраславіў увесь сход Госпада Бога бацькоў сваіх, і ўпаў, і паклانیўся Госпаду і цару.

Ì skazaŭ David usâmu shodu: dabraslavece Gospada Boga našaga. Ì dabraslaviŭ uves' shod Gospada Boga bac'koŭ svaih, ì ŭpaŭ, ì paklaniŭsâ Gospadu ì caru.

21. І прынеслі Госпаду ахвяры, і ўзьнеслі цэласпаленьні Госпаду, на другі пасья гэтага дзень: тысячу цялят, тысячу бараноў, тысячу ягнят зь іх паліваньнямі, і мноства ахвяр ад усяго Ізраіля.

Ì prynes'li Gospadu ahvâry, ì ŭz'nes'li cèlaspalen'nì Gospadu, na drugi pas'lâ gètaga dzen': tysâču câlât, tysâču baranoŭ, tysâču âgnât z' ih palivan'nâmi, ì mnostva ahvâr ad usâgo Ìzrailâ.

22. І елі і пілі перад Госпадам у той дзень, зь вялікаю радасьцю; і другі раз уцаравалі Саламона, сына Давідавага, і памазалі перад Госпадам у кіраўніка вярхоўнага, а Садока ў сьвятара.

Ì elì ì pìlì perad Gospadam u toj dzen', z' vâlikaŭ radas'cû; ì drugi raz ucaravali Salomona, syna Davidavaga, ì pamazali perad Gospadam u kiraŭnika vârhoŭnaga, a Sadoka ŭ s'vâtara.

23. І сеў Саламон на троне Гасподнім, як цар, замест Давіда, бацькі свайго, і меў посьпех, і ўвесь Ізраіль упакорыўся яму.

Ì seŭ Salamon na trone Gaspodnim, âk car, zamest Davida, bac'ki svajgo, i meŭ pos'peh, i ŭves' Ìzrail' upakoryŭsâ âmu.

24. І ўсе начальнікі і адважнікі, таксама і ўсе сыны цара Давіда падпарадкаваліся Саламону цару.

Ì ŭse načal'nikì i advažnikì, taksama i ŭse syny cara Davida padparadkavalisâ Salamonu caru.

25. І ўзьвялічыў Гасподзь Саламона перад вачыма ўсяго Ізраіля, і дараваў яму славу царства, якой ня меў да яго ніводзін цар у Ізраіля.

Ì ŭz'vâličyŭ Gaspodz' Salomona perad vačyma ŭsâgo Ìzrailâ, i daravaŭ âmu slavu carstva, âkoj nâ meŭ da âgo nìvodzìn car u Ìzrailâ.

26. І Давід, сын Есэеў, цараваў над усім Ізраілем.

Ì David, syn Esèeŭ, caravaŭ nad usim Ìzrailem.

27. Часу цараванья яго над Ізраілем было сорак гадоў: у Хэўроне цараваў ён сем гадоў, і ў Ерусаліме цараваў трыццаць тры гады.

Času caravan' nâ âgo nad Ìzrailem bylo sorak gadoŭ: u Hèŭrone caravaŭ èn sem gadoŭ, i ŭ Erusalime caravaŭ tryccac' try gady.

28. І памёр у добрай старасьці, насычаны жыцьцём, багацьцем і славаю, і зацараваў Саламон, сын ягоны, замест яго.

Ì pamër u dobroj staras'ci, nasyčany žyc'cëm, bagac'cem i slavaŭ, i zacaravaŭ Salamon, syn âgony, zamest âgo.

29. Дзеі цара Давіда, першыя і апошнія, апісаны ў запісах Самуіла празорліўца і ў запісах Натана прарока і ў запісах Гада празорліўца,

Dzei cara Davida, peršyâ i apošniâ, apìsany ŭ zapìsah Samuìla prazorliŭca i ŭ zapìsah Natana praroka i ŭ zapìsah Gada prazorliŭca,

30. як роўна і ўсё цараваньне ягонае, і мужнасьць ягоная, і здарэньні,

якія былі зь ім і зь Ізраілем, і з усімі зямнымі царствамі.

*âk roŭna i ŭsë caravan'ne âgonae, i mužnas'c' âgonaâ, i zdarèn'nì, âkiâ byli
z' im i z' Izrailem, i z usimi zâmnymi carstvami.*

2 ЛЕТАПІСАЎ

1 Кіраўнік

1. І ўцьвердзіўся Саламон, сын Давідаў, у царстве сваім; і Гасподзь Бог яго быў зь ім, і ўзьнёс яго высока.

Ì ŭc'verdziŭsâ Salamon, syn Davidaŭ, u carstve svaim; ì Gaspodz' Bog âgo byŭ z' im, ì ŭz'nës âgo vysoka.

2. І загадаў Саламон сабрацца ўсяму Ізраілю: тысячнікам і сотнікам, і судзьдзям, і ўсім начальнікам ва ўсім Ізраілі - узначальцам пакаленьняў.

Ì zagadaŭ Salamon sabracca ŭsâmu Ìzrailû: tysâčnikam ì sotnikam, ì sudz'dzâm, ì ŭsim načal'nikam va ŭsim Ìzraili - uznačal'cam pakalen'nâŭ.

3. І пайшлі Саламон і ўвесь сход зь ім на вышыню, што ў Гаваоне, бо там была Божая скінія збору, якую спарудзіў Майсей, раб Гасподні, у пустыні.

Ì pajšli Salamon ì ŭves' shod z' im na vyšynû, što ŭ Gavaone, bo tam byla Božaâ skiniâ zboru, âkuû sparudziŭ Majsej, rab Gaspodni, u pustyni.

4. Каўчэг Божы прынёс Давід з Кірыятыярыма на месца, якое падрыхтаваў для яго Давід, зладзіўшы яму скінію ў Ерусаліме.

Kaŭčèg Božy prynës David z Kiryâtyâryma na mesca, âkoe padryhtavaŭ dlâ âgo David, zladziŭšy âmu skiniû ŭ Erusalime.

5. А медны ахвярнік, які зрабіў Вэсэлэйл, сын Урыя, сына Оравага, заставаўся там, перад скініяй Гасподняю, і зыскаў яго Саламон са зборам.

A medny ahvârnik, âki zrabiŭ Vèsèlèil, syn Uryâ, syna Oravaga, zastavaŭsâ

tam, perad skiniâj Gaspodnâû, i zyskaû âgo Salamon sa zboram.

6. I там прад абліччам Госпада, на медным ахвярніку, які перад скініяй сходу, узьнёс Саламон тысячу цэласпаленьняў.

Ì tam prad abliččam Gospada, na mednym ahvârniku, âki perad skiniâj shodu, uz'nës Salamon tysâču cèlaspalen'nâû.

7. У тую ноч з'явіўся Бог Саламону, і сказаў яму: прасі, што Мне даць табе.

U tuû noč z'âviÿsâ Bog Salamonu, i skazaû âmu: prasi, što Mne dac' tabe.

8. I сказаў Саламон Богу: Ты стварыў Давіду, бацьку майму, вялікую міласць і паставіў мяне царом замест яго.

Ì skazaû Salamon Bogu: Ty stvaryÿ Davidu, bac'ku majmu, vâlikuû milas'c' i pastaviÿ mâne carom zamest âgo.

9. Хай жа спраўдзіцца, Госпадзе Божа, слова Тваё да Давіда, бацькі майго. Як што Ты ўцараваў мяне над народамі шматлікімі, як пыл зямны,

Haj ŷa sprauđzicca, Gospadze Boŷa, slova Tvaë da Davida, bac'ki majgo. Âk što Ty ŷcaravaÿ mâne nad narodam ŷmatlikim, âk pyl zâmny,

10. дык цяпер дай мне мудрасьць і веданьне, каб я выходзіў перад народамі гэтымі і ўваходзіў, бо хто можа кіраваць гэтымі народамі Тваімі вялікімі?

dyk câper daj mne mudras'c' i vedan'ne, kab â vyhodziÿ perad narodam gèтым i ŷvahodziÿ, bo hto moŷa kiravac' gèтым narodam Tvaïм vâlikim?

11. I сказаў Бог Саламону: за тое, што гэта было на сэрцы тваім, і ты не прасіў багацьця, маёмасьці і славы і душы непрыяцеляў тваіх, і таксама не прасіў ты многіх дзён, а прасіў сабе мудрасьці і веданьня, каб кіраваць народамі Маімі, над якімі Я ўцараваў цябе,

Ì skazaû Bog Salamonu: za toe, što gèta bylo na sèrcy tvaïм, i ty ne prasiÿ

bagac'câ, maëmas'ci i slavy i dušy nepryâcelâũ tvaih, i taksama ne prasiũ ty mnogih dzën, a prasiũ sabe mudras'ci i vedan'nâ, kab kiravac' narodam Maïm, nad âkim Â ŭcaravaũ câbe,

12. мудрасьць і веданьне даецца табе, а багацьце і маёмасьць і славу Я дам табе такія, падобных да якіх ня было ў цароў да цябе і ня будзе пасьяля цябе.

mudras'c' i vedan'ne daecca tabe, a bagac'ce i maëmas'c' i slavu Â dam tabe takiâ, padobnyh da âkih nâ bylo ŭ caroũ da câbe i nâ budze pas'lâ câbe.

13. І прыйшоў Саламон з вышыні, што ў Гаваоне, ад скініі сходу, у Ерусалім і валадарыў над Ізраілем.

İ pryjšoũ Salamon z vyšyni, što ŭ Gavaone, ad skiniĩ shodu, u Erusalim i valadaryũ nad İzrailem.

14. І набраў Саламон калясьніц і коньнікаў; і было ў яго тысяча чатырыста калясьніц і дванаццаць тысяч коньнікаў; і ён разьмясьціў іх у калясьнічных гарадах і пры цары ў Ерусаліме.

İ nabraũ Salamon kalâs'nic i kon'nikaũ; i bylo ŭ âgo tysâča čatyrysta kalâs'nic i dvanaccac' tysâč kon'nikaũ; i ën raz'mâs'ciũ ih u kalâs'ničnyh garadah i pry cary ŭ Erusalime.

15. І зрабіў цар срэбра і золата ў Ерусаліме раўнацэнным простаму каменю, а кедры, па мностве іх, зрабіў раўнацэнным сікаморам, якія на нізкіх мясьцінах.

İ zrabiũ car srèbra i zolata ŭ Erusalime raũnacènnym prostamu kamenũ, a kedry, pa mnoštve ih, zrabiũ raũnacènnym sikamoram, âkiâ na nizkih mâs'cinah.

16. Коней Саламону прыводзілі зь Егіпта і з Кувы: купцы царскія з Кувы атрымалі іх за грошы.

Konej Salamonu pryvodzili z' Egip̄ta ì z Kuvy: kupcy carskiâ z Kuvy atrymali ih za grošy.

17. Калясьніцу атрымлівалі і дастаўлялі зь Егіпта за шасьцьсот сікляў срэбра, а каня за сто пяцьдзясят. Такім самым чынам яны рукамі сваімі дастаўлялі гэта ўсім царам Хэтэйскім і царам Арамэйскім.

Kalâs'nicu atrymlivali ì dastaŭlâli z' Egip̄ta za šas'c'sot siklâŭ srèbra, a kanâ za sto pâc'dzâsât. Takim samym čynam âny rukami svaimi dastaŭlâli gèta ŭsim caram Hètèjskim ì caram Aramèjskim.

2 Кіраўнік

1. І пастанавіў Саламон пабудаваць дом імя Госпада і дом царскі сабе.

Ì pastanaviŭ Salamon pabudavac' dom imû Gospada ì dom carski sabe.

2. І вызначыў Саламон семдзсят тысяч насільшчыкаў і восемдзсят тысяч каменячосаў у гарах і наглядчыкаў над імі тры тысячы шасьцьсот.

Ì vyznačyŭ Salamon semdzesât tysâč nasil'sčykaŭ ì vosemdzesât tysâč kamenâčosaŭ u garah ì naglâdčykaŭ nad imi try tysâčy šas'c'sot.

3. І паслаў Саламон да Хірама, цара Тырскага, сказаць: як рабіў ты з Давідам, бацькам маім, і прыслаў яму кедры на пабудову дома, каб яму жыць, так зрабі і са мною.

Ì paslaŭ Salamon da Hiram, cara Tyrskaga, skazac': âk rabiŭ ty z Davidam, bac'kam maïm, ì pryslaŭ âmu kedry na pabudovu doma, kab âmu žyc', tak zrabì ì sa mnoŭ.

4. Вось я будую дом імя Госпада Бога майго, дзеля прысьвячэння Яму, каб паліць перад ім пахучае дымленьне, прыносіць пастаянна пакладныя хлябы і ўносіць там цэласпаленьні раніцай і ўвечары ў

суботы, і на маладзіка, і ў сьвяты Госпада Бога нашага, што назаўсёды наказана Ізраілю.

Vos' â buduû dom imû Gospada Boga majgo, dzelâ prys'vâčèn'nâ Âmu, kab palic' perad im pahučae dymlen'ne, prynosic' pastaâna pakladnyâ hlâby i ŭznosic' tam cèlaspalen'nì ranicaj i ŭvečary ŭ suboty, i na maladzika, i ŭ s'vâty Gospada Boga našaga, što nazaŭsëdy nakazana Izrailû.

5. І дом, які я будую, вялікі, бо вялікі Бог наш, вышэй за ўсіх багоў.

Ì dom, âkì â buduû, vâlikì, bo vâlikì Bog naš, vyšèj za ŭsìh bagoŭ.

6. І ці хопіць у каго сілы пабудаваць Яму дом, калі неба і нябёсы нябёсаў не ўмяшчаюць Яго? І хто я, каб мог пабудаваць Яму дом? Хіба толькі дзеля дымленьня прад абліччам Ягоным.

Ì ci hopic' u kago sily pabudavac' Âmu dom, kalì neba i nâbësy nâbësaŭ ne ŭmâščaŭc' Âgo? Ì hto â, kab mog pabudavac' Âmu dom? Hiba tol'kì dzelâ dymlen'nâ prad abliččam Âgonym.

7. Дык вось прышлі мне чалавека, які ўмее рабіць вырабы з золата, і з срэбра, і зь медзі, і з жалеза, і з прадзіва пурпуровага, барвовага і яхантавага колеру, і выразаць разьбу, разам з мастакамі, якія ёсьць у мяне ў Юдэі і ў Ерусаліме, якіх падрыхтаваў Давід, бацька мой.

Dyk vos' pryšli mne čalaveka, âkì ŭmee rabic' vyraby z zolata, i z srèbra, i z' medzi, i z žaleza, i z pradziva purpurovaga, barvovaga i âhantavaga koleru, i vyrazac' raz'bu, razam z mastakami, âkìâ ës'c' u mâne ŭ Ŭdèi i ŭ Erusalime, âkih padryhtavaŭ David, bac'ka moj.

8. І прышлі мне кедровай драўніны, і кіпарысу і пеўговага дрэва зь Лівана, бо я ведаю, што рабы твае ўмеюць сячы дрэвы Ліванскія. І вось рабы мае пойдучь з рабамі тваімі,

Ì pryšli mne kedrovaj draŭniny, i kìparysu i peŭgovaga drèva z' Livana, bo â vedaû, što raby tvae ŭmeŭc' sâčy drèvy Livanskiâ. Ì vos' raby mae pojduc' z

rabami tvaimi,

9. каб прыгатаваць мне многа дрэў, бо дом, які я будую, вялікі і цудоўны.

kab prygatavac' mne mnoga drèŭ, bo dom, âki â buduŭ, vâlikì ì cudouŭny.

10. І вось лесарубам, якія сякуць дрэвы, рабам тваім, я даю ў ежу: пшаніцы дваццаць тысяч караў, і ячменю дваццаць тысяч караў, і віна дваццаць тысяч батаў, і аліўкавага алею дваццаць тысяч батаў.

Ì vos' lesarubam, âkiâ sâkuc' drèvy, rabam tvaim, â daŭ ŭ ežu: pšaniçy dvaccac' tysâč koraŭ, ì âčmenŭ dvaccac' tysâč koraŭ, ì vina dvaccac' tysâč bataŭ, ì aliŭkavaga aleŭ dvaccac' tysâč bataŭ.

11. І адказваў Хірам, цар Тырскі, лістом, які прыслаў Саламону: па любові да народу Свайго, Гасподзь паставіў цябе царом над ім.

Ì adkazvaŭ Hiram, car Tyrski, listom, âki pryslaŭ Salamonu: pa lûbovi da narodu Svajgo, Gaspodz' pastaviŭ câbe carom nad im.

12. І сказаў Хірам: дабраславёны Гасподзь Бог Ізраілеў, Які стварыў неба і зямлю, даў цару Давіду сына мудрага, які мае сэнс і розум, які намераны будаваць дом Госпаду і дом царскі сабе.

Ì skazaŭ Hiram: dabraslavëny Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, Âki stvaryŭ neba ì zâmlŭ, daŭ caru Davidu syna mudraga, âki mae sèns ì rozum, âki namerany budavac' dom Gospadu ì dom carski sabe.

13. Дык вось, я пасылаю: чалавека разумнага, які мае веды, Хірама-Авія,

Dyk vos', â pasylaŭ: čalaveka razumnaga, âki mae vedy, Hiram-Aviâ,

14. сын жанчыны з дочак Данавых, а бацька яго Тыранін, - і ён умее рабіць вырабы з золата і з срэбра, зь медзі, з жалеза, з каменю і з дрэва, з прадзіва пурпуровага, яхантавага колеру, і зь вісону і з барвяніцы, і выразаць усялякую разьбу, і выконваць усё, што будзе

даручана яму разам з мастакамі тваімі і з мастакамі гаспадара майго Давіда, бацькі твайго.

syn žančyny z dočak Danavyh, a bac'ka âgo Tyranin, - i ën umee rabic' vyraby z zolata i z srëbra, z' medzi, z žaleza, z kamenû i z drëva, z pradziva purpurovaga, âhantavaga koleru, i z' višonu i z barvânicy, i vyrazac' usâlâkuû raz'bu, i vykonvac' usë, što budze daručana âmu razam z mastakami tvaimi i z mastakami gaspadara majgo Davida, bac'ki tvajgo.

15. А пшаніцу і ячмень, аліўкавы алей і віно, пра якія казаў ты, гаспадар мой, пашлі рабам тваім.

A pšanicu i âčmen', aliŭkavy alej i vino, pra âkiâ kazaŭ ty, gaspadar moj, pašli rabam tvaim.

16. А мы насячом дрэў зь Лівана, колькі табе трэба, і прыгонім іх у плытах па моры ў Яфу, а ты завязеш іх у Ерусалім.

A my nasâčom drëŭ z' Livana, kol'ki tabe trëba, i prygonim ih u plytah pa mory ŭ Âfu, a ty zavâzeš ih u Erusalim.

17. І палічыў Саламон усіх прыбылых, якія былі ў зямлі Ізраілевай, пасля пералічэння, зробленага Давідам, бацькам ягоным, - і знайшлося іх сто пяцьдзясят тры тысячы шасьцьсот.

Ì paličyŭ Salamon usih prybylyh, âkiâ byli ŭ zâmli İzrailevaj, pas'lâ peraličën'nâ, зробленага Davidam, bac'kam âgonym, - i znajšlosâ ih sto pâc'dzâsât try tysâčy šas'c'sot.

18. І зрабіў ён зь іх семдзесят тысяч насільшчыкаў і восемдзесят тысяч каменячосаў на горах і тры тысячы шасьцьсот наглядчыкаў, каб яны пануквалі народ да працы.

Ì zrabiŭ ën z' ih semdzesât tysâč nasil'sčykaŭ i vosemdzesât tysâč kamenâčosaŭ na gorah i try tysâčy šas'c'sot naglâdčykaŭ, kab âny panukvali narod da pracy.

3 Кіраўнік

1. І пачаў Саламон будаваць дом Гасподні ў Ерусаліме на гары Морыя, якая ўказана была Давіду, бацьку ягонаму, на месцы, якое падрыхтваў Давід, на гумне Орны Евусэяніна.

Ì pačau̯ Salamon budavac' dom Gaspodni ŭ Erusalime na gary Moryâ, âkaâ ŭkazana byla Davidu, bac'ku âgonamu, na mescy, âkoe padryhtvaŭ David, na gumne Orny Evusèânina.

2. А пачаў ён будаваць у другі дзень другога месяца, на чацьвёртым годзе валадаранья свайго.

A pačau̯ ën budavac' u drugi dzen' drugoga mesâca, na čac'vërtym godze valadaran'na svajgo.

3. І вось падмурак пакладзены Саламонам пры будове дома Божага; даўжыня яго шэсьцьдзясят локцяў, па ранейшай меры, а шырыня дваццаць локцяў;

Ì vos' padmurak pakladzeny Salamonam pry budove doma Božaga; daužynâ âgo šès'c'dzâsât lokcâu̯, pa ranejšaj mery, a šyrynâ dvaccac' lokcâu̯;

4. і бабінец, які перад домам, даўжынёю па шырыні дома ў дваццаць локцяў, а вышынёю ў сто дваццаць. І абклаў яго ўсярэдзіне чыстым золатам.

ì babines, âkì perad domam, daužynëû pa šyrynì doma ŭ dvaccac' lokcâu̯, a vyšynëû ŭ sto dvaccac'. Ì abklaŭ âgo ŭsârèdzine čystym zolatam.

5. А дом галоўны ашальяваў дрэвам кіпарысавым і абклаў яго найлепшым золатам, і вырабіў на ім пальмы і ланцужкі.

A dom galoŭny ašalâvaŭ drèvam kiparysavym ì abklaŭ âgo najlepšym zolatam, ì vyrabiŭ na ìm pal'my ì lancužki.

6. І абклаў дом іншымі камянямі дзеля прыгажосьці; а золата было золата Парваімскае.

Ì abklaŭ dom inšymi kamânâmi dzelâ prygažos'ci; a zolata bylo zolata Parvaimskae.

7. І пакрыў дом, бяровеньні, парогі і сьцены яго і дзьверы яго золатам, і выразаў на сьценах херувімаў.

Ì pakryŭ dom, bârven'ni, parogi i s'ceny âgo i dz'very âgo zolatam, i vyrazaŭ na s'cenah heruvimaŭ.

8. І зрабіў Сьвятое Сьвятых: даўжыня яго па шырыні дома ў дваццаць локцяў, і шырыня яго ў дваццаць локцяў; і накрыў яго найлепшым золатам на шасьцьсот талантаў.

Ì zrabiŭ S'vâtoe S'vâtyh: daŭžynâ âgo pa šyryni doma ŭ dvaccac' lokcâŭ, i šyrynâ âgo ŭ dvaccac' lokcâŭ; i nakryŭ âgo najlepšym zolatam na šas'c'sot talantaŭ.

9. У цьвіках вагі па пяцьдзясят сікляў золата. Сьвятліцы таксама пакрыў золатам.

U c'vikah vagi pa pâc'dzâsât siklâŭ zolata. S'vâtlicy taksama pakryŭ zolatam.

10. І зрабіў ён у Сьвятым Сьвятых два херувімы разьбёнага вырабу і пакрыў іх золатам.

Ì zrabiŭ ên u S'vâtyh S'vâtyh dva heruvimy raz'bënaga vyrabu i pakryŭ ih zolatam.

11. Крылы ў херувімаў даўжынёю былі ў дваццаць локцяў. Адно крыло ў дваццаць локцяў дакраналася да сьцяны дома, а другое крыло таксама ў пяць локцяў сыходзілася з крылом другога херувіма;

Kryly ŭ heruvimaŭ daŭžynëu byli ŭ dvaccac' lokcâŭ. Adno krylo ŭ dvaccac' lokcâŭ dakranalasâ da s'câny doma, a drugoe krylo taksama ŭ pâc' lokcâŭ syhodzilasâ z krylom drugoga heruvima;

12. і крыло другога херувіма ў пяць локцяў дакраналася да сыцяны дома, а другое крыло ў пяць локцяў сыходзілася з крылом другога херувіма.

ì krylo drugoga heruvìma ŭ pàc' lokcâu dakranalasâ da s'câny doma, a drugoe krylo ŭ pàc' lokcâu syhodzilasâ z krylom drugoga heruvìma.

13. Крылы ў гэтых херувімаў распасыцёрты на дваццаць локцяў; і яны стаялі на нагах сваіх, абліччамі сваімі да храма.

Kryly ŭ gètyh heruvìmaŭ raspas'cërty na dvaccac' lokcâu; ì âny staâli na nagah svaih, abliččamì svaimì da hrama.

14. І зрабіў заслону зь яхантавай, пурпуровай і барвовай тканіны і зь вісону і выявіў на ёй херувімаў.

Ì zrabìŭ zaslonu z' âhantavaj, purpurovaj ì barvovaj tkanìny ì z' vïsonu ì vyâviŭ na ěj heruvìmaŭ.

15. І зрабіў перад храмам два слупы, даўжынёю па трыццаць пяць локцяў, і капітэль на версе кожнага ў пяць локцяў.

Ì zrabìŭ perad hramam dva slupy, daŭžynëu pa tryccac' pàc' lokcâu, ì kapitèl' naverse kožnaga ŭ pàc' lokcâu.

16. І зрабіў ланцужкі, як у сьвятыні, і паклаў на версе слупоў, і зрабіў сто гранатавых яблыкаў і паклаў на ланцужкі.

Ì zrabìŭ lancužki, âk u s'vâtynì, ì paklaŭ naverse slupoŭ, ì zrabìŭ sto granatavyh âblykaŭ ì paklaŭ na lancužki.

17. І паставіў слупы перад храмам, адзін з правага боку, другі зь левага, і даў імя праваму Яхін, а леваму імя Воаз.

Ì pastaviŭ slupy perad hramam, adzìn z pravaga boku, drugi z' levaga, ì daŭ ìmâ pravamu Âhìn, a levamu ìmâ Voaz.

4 Кіраўнік

1. І зрабіў медны ахвярнік; дваццаць локцяў даўжыня яго і дваццаць локцяў шырыня яго і дзесяць локцяў вышыня яго.

Ì zrabìŭ medny ahvârnik; dvaccac' lokcâŭ daŭžynâ âgo ì dvaccac' lokcâŭ šyrynâ âgo ì dzesâc' lokcâŭ vyšynâ âgo.

2. І зрабіў мора літое, - ад краю яго да краю яго дзесяць локцяў, - усё круглае, вышынёю ў пяць локцяў; і шнурок у трыццаць локцяў абдымаў яго вакол;

Ì zrabìŭ mora litoe, - ad kraŭ âgo da kraŭ âgo dzesâc' lokcâŭ, - usë kruglae, vyšynëŭ ŭ pâc' lokcâŭ; ì šnurok u tryccac' lokcâŭ abdymaŭ âgo vakol;

3. і літыя падабенствы валоў стаялі пад ім вакол з усіх бакоў; на дзесяць локцяў акружалі мора вакол два рады валоў, вылітых адным ліцьцём зь ім.

ì lityâ padabenstvy valoŭ staâli pad ìm vakol z usih bakoŭ; na dzesâc' lokcâŭ akružali mora vakol dva rady valoŭ, vylityh adnym lic'cëm z' ìm.

4. Стаяла яно на дванаццаці валах: тры глядзелі на поўнач і тры глядзелі на захад, і тры глядзелі на поўдзень і тры глядзелі на ўсход, - і мора на іх зверху; а зады іхнія былі павернуты ўсярэдзіну пад яго.

Staâla âno na dvanaccaci valah: try glâdzeli na poŭnač ì try glâdzeli na zahad, ì try glâdzeli na poŭdzen' ì try glâdzeli na ŭshod, - ì mora na ih z'verhu; a zady ihniâ byli pavernuty ŭsârèdzìnu pad âgo.

5. Таўшчынёю яно было ў далонь; і краі яго, зробленыя як берагі чары, былі падобныя на расьцьвілую лілею. Яно ўбірала да трох тысяч батаў.

Taŭščynëŭ âno bylo ŭ dalon'; ì kraì âgo, зробленыâ âk beragi čary, byli padobnyâ na ras'c'viluŭ lileŭ. Âno ŭbìrala da troh tysâč bataŭ.

6. І зрабіў дзесяць умывальніц, і паставіў пяць з правага боку і пяць зь

левага, каб абмываць у іх, - што рыхтавалі да цэласпаленьня, абмывалі ў іх; а мора - сьвятарам, каб яны абмываліся ў ім.

Ì zrabìŭ dzesâc' umyval'nìc, ì pastaviŭ pâc' z pravaga boku ì pâc' z' levaga, kab abmyvac' u ih, - što ryhtavali da cèlaspalen'nâ, abmyvali ŭ ih; a mora - s'vâtaram, kab âny abmyvalisâ ŭ im.

7. І зрабіў дзесяць залатых сьвяцільняў, як ім быць належала, і паставіў у храме пяць з правага боку і пяць зь левага.

Ì zrabìŭ dzesâc' zalatyh s'vâcil'nâŭ, âk im byc' naležala, ì pastaviŭ u hrame pâc' z pravaga boku ì pâc' z' levaga.

8. І зрабіў дзесяць сталоў і паставіў у храме, пяць з правага боку і пяць зь левага, і зрабіў сто залатых чараў.

Ì zrabìŭ dzesâc' stalouŭ ì pastaviŭ u hrame, pâc' z pravaga boku ì pâc' z' levaga, ì zrabìŭ sto zalatyh čaraŭ.

9. І зрабіў сьвятарскі двор і вялікі двор і дзьверы ў двор, і вяроўкі іх абклаў медзьдзю.

Ì zrabìŭ s'vâtarskì dvor ì vâlikì dvor ì dz'very ŭ dvor, ì vâroukì ih abklaŭ medz'dzû.

10. Мора паставіў з правага боку, на паўднёвы ўсход.

Mora pastaviŭ z pravaga boku, na paŭdnëvy ŭshod.

11. І зрабіў Хірам балеі і лапаткі і чары. І скончыў Хірам працу, якую рабіў цару Саламону ў доме Божым:

Ì zrabìŭ Hiram balei ì lapatkì ì čary. Ì skončyŭ Hiram pracu, âkuŭ rabiŭ caru Salamonu ŭ dome Božym:

12. два слупы і дзьве апаяскі вялкоў наверх слупоў, і дзьве сеткі для пакрыцця двух апаясак вялкоў, якія наверх слупоў.

dva slupy ì dz've apaâskì vânkouŭ naverse slupoŭ, ì dz've setkì dlâ pakryc'câ dvuh apaâsak vânkouŭ, âkiâ naverse slupoŭ.

13. І чатырыста гранатавых яблыкаў на дзьвюх сетках, два рады гранатавых яблыкаў для кожнай сеткі, для пакрыцьця двух апаясак вянкоў, якія на слупах.

Ì čatyrysta granatavyh âblykaŭ na dz'vûh setkah, dva rady granatavyh âblykaŭ dlâ kožnaj setki, dlâ pakryc'câ dvuh apaâsak vânkou, âkiâ na slupah.

14. І падставы зрабіў ён і ўмывальніцы зрабіў на падставах;

Ì padstavy zrabìŭ ën ì ŭmyval'nicy zrabìŭ na padstavah;

15. адно мора, і дванаццаць валоў пад ім,

adno mora, ì dvanaccac' valoŭ pad ìm,

16. і балеі, і лапаткі, і відэльцы, і ўвесь прыбор іх зрабіў Хірам-Авій цару Саламону для дома Гасподняга з паліраванай медзі.

ì balei, ì lapatkì, ì vidèl'cy, ì ŭves' prybor ih zrabìŭ Hiram-Avij caru Salamonu dlâ doma Gaspodnâga z paliravanaj medzi.

17. У навакольлі Ярдана выліваў іх цар, у гліністай зямлі, паміж Сакхотам і Цэрэдаю.

U navakol'li Ârdana vylivaŭ ih car, u glinistaj zâmlì, pamiž Sakhotam ì Cèrèdaŭ.

18. І зрабіў Саламон усе рэчы гэтыя ў вялікім мностве, так што ня ведалі вагі медзі.

Ì zrabìŭ Salamon use rèčy gètyâ ŭ vâlikim mnoštve, tak što nâ vedali vagi medzi.

19. Таксама зрабіў Саламон усе рэчы для дома Божага і залаты ахвярнік, і сталы, на якіх хлябы пакладныя,

Taksama zrabìŭ Salamon use rèčy dlâ doma Božaga ì zalaty ahvârnik, ì staly, na âkih hlâby pakladnyâ,

20. і сьвяцільні і лампады іх, каб запальваць іх па статуце перад давірам, з чыстага золата.

ì s'vâcil'nì ì lampady ih, kab zapal'vac' ih pa statuce perad davìram, z čystaga zolata.

21. ì кветкі, ì лампы, ì абцугі з золата, з самага чыстага золата,
ì kvetki, ì lampady, ì abcugi z zolata, z samaga čystaga zolata,

22. ì нажы, ì крапільніцы ì чары, ì латкі з золата самага чыстага; ì дзьверы храма, - дзьверы яго ўнутраныя ў Святое Святых, ì дзьверы храма ў сьвятыню, - з золата.

ì nažy, ì krapil'nicy ì čary, ì latki z zolata samaga čystaga; ì dz'very hrama, - dz'very âgo ŭnutranyâ ŭ S'vâtoe S'vâtyh, ì dz'very hrama ŭ s'vâtyñu, - z zolata.

5 Кіраўнік

1. І закончылася ўся праца, якую веў Саламон для дома Гасподняга. І прынёс Саламон пасьвечанае Давідам, бацькам ягоным, ì срэбра ì золата ì ўсе рэчы аддаў у скарбніцы дома Божага.

Ì zakončylasâ ŭsâ praca, âkuû veŭ Salamon dlâ doma Gaspodnâga. Ì prynës Salamon pas'večanae Davidam, bac'kam âgonym, ì srèbra ì zolata ì ŭse rèčy addaŭ u skarbnicy doma Božaga.

2. Тады сабраў Саламон старэйшынаў Ізраілевых ì ўсіх узначальцаў плямёнаў, начальнікаў пакаленьняў сыноў Ізраілевых, у Ерусалім, дзеля перанясеньня каўчэга завета Гасподняга з горада Давіда, зь Сіёна.

Tady sabraŭ Salamon starèjšynaŭ Ìzrailevyh ì ŭsìh uznačal'caŭ plâmënaŭ, načal'nikaŭ pakalen'nâŭ synoŭ Ìzrailevyh, u Erusalim, dzelâ peranâsen'nâ kaŭčëga zapaveta Gaspodnâga z gorada Davida, z' Siëna.

3. І сабраліся да цара ўсе Ізраільцяне на сьвята, на сёмым месяцы.

Ì sabralisâ da cara ŭse Ìzrail'câne na s'vâta, na sëmym mesâcy.

4. І прыйшлі ўсе старэйшыны Ізраілевыя. Лявіты ўзялі каўчэг

Ì pryjšli ŭse starèjšyny Ìzrailevyâ. Lâvity ŭzâli kaŭčèg

5. і панесьлі каўчэг і скінію сходу і ўсе рэчы сьвяшчэнныя, якія ў скініі, - панесьлі іх сьвятары і лявіты.

ì panes'li kaŭčèg ì skiniû shodu ì ŭse rèčy s'vâščènnâ, âkiâ ŭ skiniî, - panes'li ih s'vâtary ì lâvity.

6. А цар Саламон і ўсё супольства Ізраілевае, якое сабралася да яго перад каўчэгам, прыносілі ахвяры з авечак і валоў, якіх немагчыма палічыць і вызначыць з прычыны мноства.

A car Salamon ì ŭsë supol'stva Ìzrailevae, âkoe sabralasâ da âgo perad kaŭčègam, prynosili ahvâry z avečak ì valoŭ, âkih nemagčyma paličyc' ì vyznačyc' z pryčyny mnostva.

7. І прынеслі сьвятары каўчэг за павета Гасподняга на месца яго, у давір храма - у Сьвятое Сьвятых пад крылы херувімаў.

Ì prynes'li s'vâtary kaŭčèg zapaveta Gaspodnâga na mesca âgo, u davir hrama - u S'vâtoe S'vâtyh pad kryly heruvimaŭ.

8. І херувімы распасьціралі крылы над месцам каўчэга, і пакрывалі херувімы каўчэг і жэрдзі яго зьверху.

Ì heruvimy raspas'ciralì kryly nad mescam kaŭčèga, ì pakryvalì heruvimy kaŭčèg ì žèrdzi âgo z'verhu.

9. І высунуліся жэрдзі, так што галоўкі жэрдак каўчэга відны былі перад давірам, але ня выходзілі вонкі, і яны там да гэтага дня.

Ì vysunulisâ žèrdzi, tak što galoŭki žèrdak kaŭčèga vidny byli perad daviram, ale nâ vyhodzili vonki, ì âny tam da gètaga dnâ.

10. Ня было ў каўчэзе нічога, апрача двух скрыжаляў, якія паклаў Майсей на Харыве. Калі Гасподзь заключыў заповіт з сынамі Ізраілевымі, пасля выхаду іх зь Егіпта.

Nâ bylo ů kaŭčèze ničoga, aprača dvuh skryžalâŭ, âkiâ paklaŭ Majsej na Haryve. Kalì Gaspodz' zaklûčyŭ zapavet z synami Ìzrailevymi, pas'lâ vyhadu ih z' Egìpta.

11. Калі сьвятары выйшлі са сьвятыні, бо ўсе асьвяціліся без адрозьнення аддзелаў;

Kalì s'vâtary vyjšli sa s'vâtynì, bo ůse as'vâcilisâ bez adroz'nen'nâ addzelaŭ;

12. і лявіты сьпевакі, - усе яны, Асаф, Эман, Ідытун і сыны іхнія і браты іхнія, - апранутыя ў вісон, з кімваламі і псалтырамі і цытрамі стаялі на ўсходнім баку ахвярніка, і зь імі сто дваццаць сьвятароў, якія трубілі трубамі,

ì lâvity s'pevakì, - use âny, Asaf, Èman, Ìdytun ì syny ihniâ ì braty ihniâ, - apranutyâ ů vïson, z kimvalami ì psaltyrami ì cytrami staâli na ůshodnim baku ahvârnikâ, ì z' imì sto dvaccac' s'vâtarouŭ, âkiâ trubìli trubami,

13. і былі як адзін трубачы і сьпевакі, якія ў адзін голас хвалілі і слаvasловілі Госпада, - і калі загрымеў гук трубаў і кімвалаў і музычных інструментаў, і хвалілі Госпада, бо вечная міласць Яго; тады дом, дом Гасподні, напоўніла воблака,

ì byli âk adzìn trubačy ì s'pevakì, âkiâ ů adzìn golas hvalìli ì slavaslovìli Gospada, - ì kalì zagrymeŭ guk trubaŭ ì kimvalaŭ ì muzyčnyh instrumentaŭ, ì hvalìli Gospada, bo večnaâ milas'c' Âgo; tady dom, dom Gaspodnì, napoŭnila voblaka,

14. і не маглі сьвятары стаяць на служэньні з прычыны воблака, бо слава Гасподня напоўніла дом Божы.

ì ne maglì s'vâtary staâc' na služèn'nì z pryčyny voblaka, bo slava Gaspodnââ napoŭnila dom Božy.

6 Кіраўнік

1. Тады сказаў Саламон: Гасподзь сказаў, што ён дабраволіць жыць у мгле,

Tady skazaŭ Salamon: Gaspodz' skazaŭ, što ěn dabravoric' žyc' u mgle,

2. а я пабудаваў дом у жытлішчы Табе, месца для вечнага Твайго быцьця.

a â pabudavaŭ dom u žytliščy Tabe, mesca dlâ večnaga Tvajgo byc'câ.

3. І павярнуўся цар тварам сваім і дабраславіў увесь сход Ізраільцянаў, - увесь сход Ізраільцянаў стаяў,

Ì pavârnuŭsâ car tvaram svaim ì dabraslaviŭ uves' shod Ìzrail'cânaŭ, - uves' shod Ìzrail'cânaŭ staâŭ,

4. і сказаў: дабраславёны Гасподзь Бог Ізраілеў, Які што сказаў вуснамі Сваімі Давіду, бацьку майму, выканаў сёньня рукою Сваёю. Ён казаў:

ì skazaŭ: dabraslavëny Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, Âkì što skazaŭ vusnamì Svaimì Davidu, bac'ku majmu, vykanaŭ sën'nâ rukoŭ Svaëŭ. Ěn kazaŭ:

5. з таго дня, як Я вывеў народ Мой зь зямлі Егіпецкай, Я ня выбраў горада ні ў адным зь плямёнаў Ізраілевых для збудаваньня дома, у якім было б імя Маё, і ня выбраў чалавека, які быў бы кіраўніком народу Майго Ізраіля,

z tago dnâ, âk Â vyveŭ narod Moj z' zâmlì Egipeckaj, Â nâ vybraŭ gorada ni ŭ adnym z' plâmënaŭ Ìzrailevyh dlâ zbudavan'nâ doma, u âkim bylo b imâ Maë, ì nâ vybraŭ čalaveka, âkì byŭ by kiraŭnikom narodu Majgo Ìzrailâ,

6. а выбраў Ерусалім, каб там было імя Маё, і выбраў Давіда, каб ён быў над народамі Маймі Ізраілем.

a vybraŭ Erusalim, kab tam bylo imâ Maë, ì vybraŭ Davida, kab ěn byŭ nad narodam Maim Ìzrailem.

7. I было на сэрцы ў Давіда, бацькі майго, пабудаваць дом імя Госпада Бога Ізраілевага.

Ì bylo na sèrcy ŭ Davida, bac'ki majgo, pabudavac' dom imâ Gospada Boga Ìzrailevaga.

8. Але Гасподзь сказаў Давіду, бацьку майму: у цябе ёсьць на сэрцы пабудаваць храм імя Майму; добра, што гэта на сэрцы ў цябе.

Ale Gaspodz' skazaŭ Davidu, bac'ku majmu: u câbe ës'c' na sèrcy pabudavac' hram imû Majmu; dobra, što gèta na sèrcy ŭ câbe.

9. Аднак ты не пабудуеш храм, а сын твой, які пойдзе са сьцёгнаў тваіх, - ён пабудуе храм імя Майму.

Adnak ty ne pabudueš hram, a syn tvoj, âki pojdze sa s'cègnaŭ tvaih, - ën pabudue hram imû Majmu.

10. I стрымаў Гасподзь слова Сваё, якое сказаў: я ўступіў на месца Давіда, бацькі майго, і сеў на троне Ізраілевым, як сказаў Гасподзь, і пабудаваў дом імя Госпада Бога Ізраілевага.

Ì strymaŭ Gaspodz' slova Svaë, âkoe skazaŭ: â ŭstupiŭ na mesca Davida, backi majgo, i seŭ na trone Ìzrailevym, âk skazaŭ Gaspodz', i pabudavaŭ dom imâ Gospada Boga Ìzrailevaga.

11. I я паставіў там каўчэг, у якім запавет Госпада, заключаны Ім з сынамі Ізраілевымі.

Ì â pastaviŭ tam kaŭčèg, u âkim zapavet Gospada, zaklûčany Ìm z synami Ìzrailevymi.

12. I стаў Саламон каля ахвярніка Гасподняга наперадзе ўсяго сходу Ізраільцянаў, і падняў рукі свае,

Ì staŭ Salamon kalâ ahvârніка Gaspodnâga naperadze ŭsâgo shodu Ìzrail'cânaŭ, i padnâŭ ruki svae,

13. бо Саламон зрабіў медны амвон даўжынёю ў пяць локцяў і

шырынёю ў пяць локцяў, а вышынёю ў тры локці, і паставіў яго сярод двара; і стаў на ім і схіліў калені наперадзе ўсяго сходу Ізраільцянаў, і падняў рукі свае да неба,

bo Salamon zrabiŭ medny amvon daŭžynëu ŭ pác' lokcâu i šyrynëu ŭ pác' lokcâu, a vyšynëu ŭ try lokci, i pastaviŭ âgo sârod dvara; i staŭ na im i shiliŭ kaleni naperadze ŭsâgo shodu Ìzrail'cânaŭ, i padnâŭ ruki svae da neba,

14. і сказаў: Госпадзе Божа Ізраілеў! Няма Бога, падобнага на Цябе, ні на небе, ні на зямлі. Ты захоўваеш завет і літасьць да рабоў Тваіх, якія ходзяць прад Табою ўсім сэрцам сваім:

i skazaŭ: Gospadze Boža Ìzraileŭ! Nâma Boga, padobnaga na Câbe, ni na nebe, ni na zâmlì. Ty zahoŭvaeš zapavet i litas'c' da raboŭ Tvaih, âkiâ hodzâc' prad Tabou ŭsim sèrcam svaim:

15. Ты выканаў рабу Твайму Давіду, бацьку майму, што Ты гаварыў яму; што вымавіў Ты вуснамі Тваімі, тое ў дзень гэты выканаў рукою Тваёю.

Ty vykanaŭ rabu Tvajmu Davidu, bac'ku majmu, što Ty gavaryŭ âmu; što vymaviŭ Ty vusnamì Tvaimì, toe ŭ dzen' gèty vykanaŭ rukoŭ Tvaëu.

16. І сёньня, Госпадзе Божа Ізраілеў, выканай рабу Твайму Давіду, бацьку майму, тое, што Ты сказаў яму, кажучы: не перастанецца ў цябе муж, які сядзіць прад абліччам Маім на троне Ізраілевым. Калі толькі сыны Твае будуць назіраць за шляхамі сваімі, ходзячы паводле закону Майго так, як ты хадзіў прад Мною.

Ì sën'nâ, Gospadze Boža Ìzraileŭ, vykanaj rabu Tvajmu Davidu, bac'ku majmu, toe, što Ty skazaŭ âmu, kažučy: ne perastanecca ŭ câbe muž, âki sâdzic' prad abliččam Maìm na trone Ìzrailevym. Kalì tol'ki syny Tvae buduc' nazirac' za šlâhamì svaimì, hodzâčy pavodle zakonu Majgo tak, âk ty hadziŭ prad Mnoŭ.

17. І цяпер, Госпадзе Божа Ізраілеў, хай будзе правільнае слова Тваё, якое Ты сказаў рабу Твайму Давіду.

Ì câper, Gospadze Boža Ìzraileŭ, haj budze pravil'nae slova Tvaë, âkoe Ty skazaŭ rabu Tvajmu Davidu.

18. Сапраўды ці ж Богу жыць зь людзьмі на зямлі? Калі неба і нябёсы нябёсаў не ўмяшчаюць Цябе, тым меней храм гэты, які пабудоваў я.

Sapraŭdy ci ž Bogu žyc' z' lûdz'mi na zâmlì? Kalì neba ì nâbësy nâbësaŭ ne ŭmâščaŭc' Câbe, tym menej hram gèty, âkì pabudavaŭ â.

19. Але паглядзі на малітву раба Твайго і на прашэньне яго, Госпадзе Божа мой, пачуй заклік і малітву, якою раб Твой моліцца прад Табою.

Ale paglâdzi na malitvu raba Tvajgo ì na prašèn'ne âgo, Gospadze Boža moj, pačuj zaklik ì malitvu, âkoŭ rab Tvoj molicca prad Taboŭ.

20. Хай будуць вочы Твае адкрытыя на храм гэты ўдзень і ўначы, на месца, дзе Ты абяцаў пакласьці імя Тваё, каб чуць малітву, якою раб Твой будзе маліцца на месцы гэтым.

Haj buduc' vočy Tvae adkrytyâ na hram gèty ŭdzen' ì ŭnačy, na mesca, dze Ty abâcaŭ paklas'ci imâ Tvaë, kab čuc' malitvu, âkoŭ rab Tvoj budze malicca na mescy gèтым.

21. Пачуй маленьні раба Твайго і народу Ізраіля, якімі яны будуць маліцца на месцы гэтым; пачуй месца пабытаваньня Твайго, зь нябёсаў, пачуй і памілуй.

Pačuj malen'ni raba Tvajgo ì narodu Ìzrailâ, âkimi âny buduc' malicca na mescy gèтым; pačuj mesca pabytavan'nâ Tvajgo, z' nâbësaŭ, pačuj ì pamiluj.

22. Калі хто зграшыў супроць блізкага свайго, і запатрабуюць ад яго клятвы, каб ён запрысягнуўся, і будзе ўчыняцца прысяга перад ахвярнікам Тваім у храме гэтым,

Kalì hto zgrašyŭ suproc' blizkaga svajgo, ì zapatrabuŭc' ad âgo klâtvy, kab

ën zaprysâgnuÿsâ, ì budze ùčynâcca prysâga perad ahvârnikam Tvaïm u hrame gètym,

23. тады Ты пачуй зь неба і ўчыні суд над рабамі Тваімі, дай вінаватаму, паклаўшы ўчынак на галаву ягоную, і апраўдай невінаватага паводле праўды ягонай.

tady Ty pačuj z' neba ì ùčynì sud nad rabamì Tvaìmì, daj vìnavatamu, paklaÿšy ùčynak na galavu âgonuÿ, ì apraÿdaj nevìnavataga pavodle praÿdy âgonaj.

24. Калі пабіты будзе народ Твой Ізраіль няпрямцелем за тое, што зграшыў прад Табою, і яны павернуцца да Цябе, і вызнаюць імя Тваё, і будуць прасіць і маліцца прад Табою ў храме гэтым,

Kalì pabìty budze narod Tvoj Ìzrail' nâpryâcelem za toe, što zgrašyÿ prad Taboÿ, ì âny pavernucca da Câbe, ì vyznaÿc' imâ Tvaë, ì buduc' prasic' ì malicca prad Taboÿ ù hrame gètym,

25. тады Ты пачуеш зь неба, і даруй грэх народу Твайго Ізраіля, і вярні іх у зямлю, якую Ты даў ім і бацькам іхнім.

tady Ty pačueš z' neba, ì daruj grèh narodu Tvajgo Ìzrailâ, ì vârnì ih u zâmlÿ, âkuÿ Ty daÿ im ì bac'kam ihnim.

26. Калі зачыніцца неба і ня будзе дажджу за тое, што яны зграшылі прад Табою, і будуць маліцца на месцы гэтым, і вызнаюць імя Тваё, і адвернуцца ад грэху свайго, бо ты ўпакорыў іх,

Kalì začynìcca neba ì nâ budze daždžu za toe, što âny zgrašyli prad Taboÿ, ì buduc' malicca na mescy gètym, ì vyznaÿc' imâ Tvaë, ì advernucca ad grèhu svajgo, bo ty ùpakoryÿ ih,

27. тады Ты пачуй зь неба і даруй грэх рабоў Тваіх і народу Твайго Ізраіля, паказаўшы ім добры шлях, па якім ісьці ім, і пашлі дождж на зямлю Тваю, якую Ты даў народу Твайму ў спадчыну.

tady Ty pačuj z' neba i daruj grèh raboŭ Tvaìh i narodu Tvajgo Ìzrailâ, pakazaŭšy ìm dobry šlâh, pa âkìm is'ci ìm, i pašlì doždž na zâmlû Tvaû, âkuû Ty daŭ narodu Tvajmu ŭ spadčynu.

28. Ці голад будзе на зямлі, ці будзе пошасьць маравая, ці будзе вецер палючы ці іржа, саранча ці чарвяк, ці будуць цясьніць яго няпрямцелі ягоныя на зямлі валоданьяў ягоных, ці будзе якое бедства, якая хвароба,

Cì golad budze na zâmlì, cì budze pošas'c' maravaâ, cì budze vecer palûčy cì irža, saranča cì čarvâk, cì buduc' cäs'nic' âgo nâpryâcelì âgonyâ na zâmlì valodan'nâŭ âgonyh, cì budze âkoe bedstva, âkaâ hvaroba,

29. усякую малітву, усякае прашэнне, якое будзе ад якога-небудзь чалавека альбо ад усяго народу Твайго Ізраіля, калі яны адчуюць кожны бедства сваё і гора сваё і працягнуць рукі свае да храма гэтага, *usâkuû malitvu, usâkae prašèn'ne, âkoe budze ad âkoga-nebudz' čalaveka al'bo ad usâgo narodu Tvajgo Ìzrailâ, kalì âny adčuûc' kožny bedstva svaë i gora svaë i pracâgnuc' ruki svae da hrama gètaga,*

30. Ты пачуй зь неба - месца пабытаваньня Твайго, і даруй, і аддай кожнаму паводле шляхоў ягоных, як Ты ведаеш сэрца ягонае, - бо Ты адзін ведаеш сэрца сыноў чалавечых,

Ty pačuj z' neba - mesca pabytavan'nâ Tvajgo, i daruj, i addaj kožnamu pavodle šlâhoŭ âgonyh, âk Ty vedaеш sèrca âgonae, - bo Ty adzìn vedaеш sèrca synoŭ čalavečyh,

31. каб яно баялася Цябе і хадзіла шляхамі Тваімі ва ўсе дні, пакуль жывуць на зямлі, якую Ты даў бацькам нашым.

kab âno baâlasâ Câbe i hadzìla šlâhamì Tvaìmì va ŭse dni, pakul' žyvuc' na zâmlì, âkuû Ty daŭ bac'kam našym.

32. Нават іншапляменец, які не ад народу Твайго Ізраіля, калі ён

прыйдзе зь зямлі далёкай дзеля імя Твайго вялікага і рукі Тваёй магутнай і мышцы Тваёй працягнутаі, і прыйдзе і будзе маліцца каля храма гэтага,

Navat inšaplâmenec, âkì ne ad narodu Tvajgo Ìzrailâ, kalì ěn pryjdzè z' zâmlì dalĕkaj dzelâ imâ Tvajgo vâlikaga ì rukì Tvaĕj magutnaj ì myšcy Tvaĕj pracâgnutaj, ì pryjdzè ì budzè malìcca kalâ hràma gĕtaga,

33. Ты пачуй зь неба, зь месца пабытаваньня Твайго, і зрабі ўсё, пра што будзе прасіць у Цябе іншапляменец, каб у сьне народы зямлі ўведалі імя Тваё, і каб баяліся Цябе, як народ Твой Ізраіль, і ведалі, што Тваім імем называецца дом гэты, які пабудоваў я.

Ty pačuj z' neba, z' mesca pabytavan'nâ Tvajgo, ì zrabì ũsĕ, pra što budzè prasić' u Câbe inšaplâmenec, kab u s'ne narody zâmlì ũvedalì imâ Tvaĕ, ì kab baâlisâ Câbe, âk narod Tvoj Ìzrail', ì vedalì, što Tvaim imem nazyvaecca dom gĕty, âkì pabudavaŭ â.

34. Калі выйдзе народ Твой на вайну супроць няпрямцяляў сваіх шляхам, якім Ты пашлеш яго, і будзе маліцца Табе, павярнуўшыся да горада гэтага, які выбраў Ты, і да храма, які я пабудоваў імю Твайму, Калі выйдзе народ Твой на вайну супроць няпрямцяляў сваіх шляхам, якім Ты пашлеш яго, і будзе маліцца Табе, павярнуўшыся да горада гэтага, які выбраў Ты, і да храма, які я пабудоваў імю Твайму,

35. тады пачуй зь неба малітву іхнюю і прашэньне іхняе і зрабі, што трэба для іх.

tady pačuj z' neba malitvu ihnûû ì prašĕn'ne ihnâe ì zrabì, što trĕba dlâ ih.

36. Калі яны зграшылі прад Табою, - бо няма чалавека, які не зграшыў бы, - і Ты прагневаешся на іх і аддасі іх ворагу, і завядуць іх тыя, што паланілі іх, у зямлю далёкую альбо блізкую,

Kalì âny zgrašyli prad Tabou, - bo nâma čalaveka, âkì ne zgrašyŭ by, - ì Ty

pragnevaeššâ na ih ì addasi ih voragu, ì zavâduc' ih tyâ, što palanili ih, u zâmlû dalëkuû al'bo blizkuû,

37. і калі яны ў зямлі, у якую будуць запаланёныя, увойдуць у сябе і будуць маліцца Табе ў зямлі палону свайго, кажучы: мы зграшылі, зрабілі беззаконьне, мы вінаватыя,

ì kalì âny ũ zâmlì, u âkuû buduc' zapalanënyâ, uvojduc' u sâbe ì buduc' malicca Tabe ũ zâmlì palonu svajgo, kažučy: my zgrašyli, zrabili bezzakon'ne, my vînavatyâ,

38. і павернуцца да Цябе ўсім сэрцам сваім і ўсёю душою сваёю ў зямлі палону свайго, куды завядуць іх у палоне, і будуць маліцца, павярнуўшыся да зямлі сваёй, якую Ты даў бацькам іхнім, і да горада, які выбраў Ты, і да храма, які я пабудаваў імю Твайму,

ì pavernucca da Câbe ũsim sèrcam svaim ì ũsëû dušou svaëû ũ zâmlì palonu svajgo, kudy zavâduc' ih u palone, ì buduc' malicca, pavârnuũšysâ da zâmlì svaëj, âkuû Ty daŭ bac'kam ihnim, ì da gorada, âkì vybraŭ Ty, ì da hrama, âkì â pabudavaŭ imû Tvajmu,

39. тады пачуй зь неба, зь месца пабытаваньня Твайго, малітву іхнюю і прашэньне іхняе, і зрабі, што трэба ім, і даруй народу Твайму, у чым ён зграшыў прад Табою.

tady pačuj z' neba, z' mesca pabytavan'nâ Tvajgo, malitvu ihnûû ì prašèn'ne ihnâe, ì zrabì, što trèba im, ì daruj narodu Tvajmu, u čym ën zgrašyŭ prad Tabou.

40. Божа мой, хай будуць вочы Твае адкрытыя і вушы Твае ўважлівыя да малітвы на месцы гэтым.

Boža moj, haj buduc' vočy Tvae adkrytyâ ì vušy Tvae ũvažlivyâ da malitvy na mescy gètym.

41. І сёньня, Госпадзе Божа, стань на месца спакою Твайго, Ты і каўчэг

магутнасьці Тваёй. Сьвятары Твае, Госпадзе Божа, хай апрануцца ў
выратаваньне і падобнікі Твае хай усьцешацца дабротамі.

*Ì sën'nâ, Gospadze Boža, stan' na mesca spakoû Tvajgo, Ty ì kaŭčèg
magutnas'ci Tvaëj. S'vâtary Tvae, Gospadze Boža, haj apranucca ũ
vyratavan'ne ì padobnikì Tvae haj us'cešacca dabrotamì.*

42. Госпадзе Божа, не адварні аблічча Твайго, спамяні міласьціны
Давіду, рабу Твайму.

*Gospadze Boža, ne advârni abličča Tvajgo, spamâni milas'ciny Davidu, rabu
Tvajmu.*

7 Кіраўнік

1. Калі закончыў Саламон малітву, сышоў агонь зь неба і паглынуў
цэласпаленьне і ахвяры, і слава Гасподня напоўніла дом.

*Kali zakončyŭ Salamon malitvu, syšoŭ agon' z' neba ì paglynuŭ
cèlaspalen'ne ì ahvâry, ì slava Gaspodnââ napoŭnila dom.*

2. І не маглі сьвятары ўвайсьці ў дом Гасподні, бо слава Гасподня
напоўніла дом Гасподні.

*Ì ne magli s'vâtary ũvajs'ci ũ dom Gaspodni, bo slava Gaspodnââ napoŭnila
dom Gaspodni.*

3. І ўсе сыны Ізраілевыя, бачачы, як сышоў агонь і слава Гасподня на
дом, упалі тварам на зямлю, на памост, і пакланіліся, і слаvasловілі
Госпада, бо Ён добры, бо вавек міласьць Ягоная.

*Ì ũse syny Ìzrailevyâ, bačačy, âk syšoŭ agon' ì slava Gaspodnââ na dom,
upali tvaram na zâmlû, na pamost, ì paklanilisâ, ì slavaslovili Gospada, bo Ęn
dobry, bo vavek milas'c' Âgonaâ.*

4. А цар і ўвесь народ пачалі прыносіць ахвяры прад абліччам Госпада.

A car i ŭves' narod pačali prynosic' ahvâry prad abliččam Gospada.

5. I прынёс цар Саламон у ахвяру дваццаць дзьве тысячы валоў і сто дваццаць тысяч авечак: так асьвяцілі дом Божы цар і ўвесь народ.

Ì prynës car Salamon u ahvâru dvaccac' dz've tysâčy valoŭ i sto dvaccac' tysâč avečak: tak as'vâcili dom Božy car i ŭves' narod.

6. Сьвятары стаялі ў служэньні сваім, і лявіты з музычнымі спарудамі Госпада, якія зрабіў цар Давід дзеля праслаўленьня Госпада, бо вечная міласць Ягоная, бо Давід слаvasловіў празь іх; а сьвятары трубілі перад ім, і ўвесь Ізраіль стаяў.

S'vâtary staâli ŭ služèn'ni svaim, i lâvity z muzyčnymi sparudami Gospada, âkiâ zrabiŭ car David dzelâ praslaŭlen'nâ Gospada, bo večnaâ milas'c' Âgonaâ, bo David slavasloviŭ praz' ih; a s'vâtary trubili perad im, i ŭves' Ìzrail' staâŭ.

7. Асьвяціў Саламон і ўнутраную частку двара, якая перад домам Гасподнім, бо прынёс там цэласпаленьні і тлушч мірных ахвяр, бо ахвярнік медны, зроблены Саламонам, ня мог умяшчаць цэласпаленьня і хлебнага прынашэньня і тлушчу.

As'vâciŭ Salamon i ŭnutranuŭ častku dvara, âkaâ perad domam Gaspodnim, bo prynës tam cèlaspalen'ni i tlušč mironyh ahvâr, bo ahvârnik medny, зроблены Salamonam, nâ mog umâščac' cèlaspalen'nâ i hlebnaga prynašèn'nâ i tlušču.

8. I зрабіў Саламон у той час сямідзённае сьвята, і ўвесь Ізраіль зь ім - сход вельмі вялікі, які сабраўся ад уваходу ў Эмат да ракі Егіпецкай;

Ì zrabiŭ Salamon u toj čas sâmìdzënnae s'vâta, i ŭves' Ìzrail' z' im - shod vel'mi vâlikì, âki sabraŭsâ ad uvahodu ŭ Èmat da rakì Egipeckaj;

9. а ў дзень восьмы зрабілі сьвята, бо асьвячэньне ахвярніка ўчынялі сем дзён і сьвята сем дзён.

a ŭ dzen' vos'my zrabili s'vâta, bo as'vâčèn'ne ahvârnikâ účynâli sem dzën i s'vâta sem dzën.

10. І на дваццаць трэці дзень сёмага месяца цар адпусьціў народ у намёты іхнія, радуючыся ў сэрцы за дабро, якое зрабіў Гасподзь Давіду і Саламону і Ізраілю, народу Свайму.

Ì na dvaccac' trèci dzen' sëmaga mesâca car adpus'ciũ narod u namëty ihniâ, raduïčysâ ŭ sèrcy za dabro, âkoe zrabìũ Gaspodz' Davidu i Salamonu i Ìzrailû, narodu Svajmu.

11. І закончыў Саламон дом Гасподні і дом царскі; і ўсё, што прапанаваў Саламон у сэрцы сваім зрабіць у доме Гасподнім у доме сваім, учыніў ён пасьпяхова.

Ì zakončyũ Salamon dom Gaspodni i dom carski; i ŭsë, što prapanavaũ Salamon u sèrcy svaim zrabic' u dome Gaspodnim u dome svaim, učyniũ ën pas'pâhova.

12. І з'явіўся Гасподзь Саламону ўначы і сказаў яму: Я пачуў малітву тваю і выбраў Сабе месца гэтае ў доме ахвярапрынашэння.

Ì z'âviũsâ Gaspodz' Salamonu ŭnačy i skazaũ âmu: Â pačuũ malitvu tvaũ i vybraũ Sabe mesca gëtae ŭ dome ahvâraprynašën'nâ.

13. Калі Я зачыню неба і ня будзе дажджу, і калі загадаю саранчы паядаць зямлю, альбо пашлю згубную пошасьць на народ Мой,

Kali Â začynû neba i nâ budze daždžu, i kalì zagadaũ sarančy paâdac' zâmlû, al'bo pašlû zgubnuũ pošas'c' na narod Moj,

14. і ўпакорыцца народ Мой, які называецца імем Маім, і будуць маліцца, і шукацьмуць аблічча Майго, і адвернуцца ад благіх шляхоў сваіх, дык Я пачую зь неба і дарую грахі іхнія і ацалю зямлю іхнюю.

i ŭpakorycca narod Moj, âki nazyvaecca imem Maïm, i buduc' malicca, i šukac'muc' abličča Majgo, i advernucsa ad blagih šlâhoũ svaih, dyk Â pačuũ

z' neba i daruû grahi ihniâ i acalû zâmlû ihnuû.

15. Цяпер вочы Мае будуць адкрытыя і вушы Мае ўважлівыя да малітвы на месцы гэтым.

Câper vočy Mae buduc' adkrytyâ i vušy Mae ŭvažlìvyâ da malìtvy na mescy gèty.

16. І цяпер Я выбраў і асьвяціў дом гэты, каб імя Маё было там вечна; і вочы Мае і сэрца Маё будзе там ва ўсе дні.

Ì câper Â vybraŭ i as'vâciŭ dom gèty, kab imâ Maë bylo tam večna; i vočy Mae i sèrca Maë budze tam va ŭse dni.

17. І калі ты будзеш хадзіць прад абліччам Маім, як хадзіў Давід, бацька твой, і будзеш рабіць усё, што Я загадаў табе, і будзеш захоўваць пастановы Мае і законы Мае,

Ì kalì ty budzeš hadzic' prad abliččam Maìm, âk hadziŭ David, bac'ka tvoj, i budzeš rabic' usë, što Â zagadaŭ tabe, i budzeš zahoŭvac' pastanovy Mae i zakony Mae,

18. дык умацую трон царства твайго, як Я абяцаў Давіду, бацьку твайму, кажучы: не перастанецца ў цябе муж, які валодае Ізраілем.

dyk umacuû tron carstva tvajgo, âk Â abâcaŭ Davidu, bac'ku tvajmu, kažučy: ne perastanecca ŭ câbe muž, âkì valodae Ìzrailem.

19. А калі вы адступіцеся і пакінеце пастановы Мае і заповедзі Мае, якія Я даў вам і пойдзеце і пачняце служыць багам іншым і пакланяцца ім,

A kalì vy adstupìcesâ i pakinece pastanovy Mae i zapavedzi Mae, âkiâ Â daŭ vam i pojdzece i pačnâce služyc' bagam inšym i paklanâcca im,

20. дык Я знішчу Ізраіля з улонья зямлі Маёй, якую Я даў ім, і храм гэты, які Я асьвяціў імя Майму, адкіну ад аблічча Майго і зраблю яго прыпавесьцю і пасьмешышчам ва ўсіх народаў.

dyk Â z'nišču Ìzrailâ z ulon'nâ zâmlì Maëj, âkuû Â daŭ ìm, ì hram gèty, âkì Â as'vâciũ ìmũ Majmu, adkìnu ad abličča Majgo ì zrablũ âgo pry paves'cũ ì pas'mešyščam va ŭsìh narodaŭ.

21. I з храма гэтага высокага кожны, хто праходзіцьме міма яго, жахнецца і скажа: за што зрабіў так Гасподзь зь зямлёю гэтаю і з храмам гэтым?

Ì z hrama gètaga vysokaga kožny, hto prahodzič'me mima âgo, žahnecca ì skaža: za što zrabìũ tak Gaspodz' z' zâmlëũ gètaũ ì z hramam gèтым?

22. I скажучь: за тое, што яны пакінулі Госпада, Бога бацькоў сваіх, Які вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, і прыляпіліся да багоў іншых, і пакланяліся ім, і служылі ім, - за тое Ён навёў на іх усё гэтае бедства.

Ì skažuc': za toe, što âny pakìnuli Gospada, Boga bac'koũ svaih, Âkì vyveũ ih z' zâmlì Egìpeckaj, ì prylâpìlisâ da bagoũ inšyh, ì paklanâlisâ ìm, ì služyli ìm, - za toe Ên navëũ na ih usë gètae bedstva.

8 Кіраўнік

1. Калі прайшлі дваццаць гадоў, у якія Саламон будаваў дом Гасподні і свой дом,

Kalì prajšli dvaccac' gadoũ, u âkiâ Salamon budavaũ dom Gaspodni ì svoj dom,

2. Саламон забудаваў і гарады, якія даў Саламону Хірам, і пасяліў у іх сыноў Ізраілевых.

Salamon zabudavaũ ì garady, âkiâ daũ Salamonu Hìram, ì pasâliũ u ih synoũ Ìzrailevyh.

3. I пайшоў Саламон на Эмат-Сува і ўзяў яго.

Ì pajšoũ Salamon na Êmat-Suva ì ŭzâũ âgo.

4. І пабудаваў ён Тадмор у пустыні, і ўсе гарады пад запасы, якія заснаваў у Эмаце.

Ī pabudavaŭ ěn Tadmor u pustyni, ĭ ŭse garady pad zapasy, âkiâ zasnavaŭ u Ęmace.

5. Ён забудоваў Вэтарон верхні і Вэтарон ніжні, гарады ўмацаваньня, са сьценамі, брамамі і замкамі,

Ęn zabudavaŭ Vĕtaron verhni ĭ Vĕtaron niŭni, garady ŭmacavanyâ, sa s'cenami, bramami ĭ zamkami,

6. і Ваалат і ўсе гарады пад запасы, якія былі ў Саламона, і ўсе гарады пад калясьніцы, і гарады для коньнікаў, і ўсё, што хацеў Саламон пабудаваць у Ерусаліме і на Ліване і ва ўсёй зямлі валоданьня свайго.

ĭ Vaalat ĭ ŭse garady pad zapasy, âkiâ byli ŭ Salamona, ĭ ŭse garady pad kalâs'nicy, ĭ garady dlâ kon'nikaŭ, ĭ ŭsĕ, što haceŭ Salamon pabudavac' u Erusalime ĭ na Livane ĭ va ŭsĕj zâmlĭ valodan'nâ svajgo.

7. Увесь народ пазасталы ад Хэтэяў і Амарэяў, і Фэрэзэяў і Эвэяў і Евусэяў, якія былі ня з сыноў Ізраілевых,

Uves' narod pazastaly ad Hĕtĕâŭ ĭ Amarĕâŭ, ĭ Fĕrĕzĕâŭ ĭ Ęvĕâŭ ĭ Evusĕâŭ, âkiâ byli nâ z synoŭ Ĭzrailevyh,

8. дзяцей іхніх, пазасталых пасья іх на зямлі, якіх ня зьнішчылі сыны Ізраілевыя, - зрабіў Саламон аброчнымі да сёньня.

dzâcej ihnih, pazastalyh pas'lâ ih na zâmlĭ, âkih nâ z'niščyli syny Ĭzrailevyâ, - zrabiŭ Salamon abročnymi da sĕn'nâ.

9. А сыноў Ізраілевых не рабіў Саламон працаўнікамі па справах сваіх, а яны былі воінамі і начальнікамі целаахоўцаў ягоных і правадырамі калясьніц ягоных і коньнікаў ягоных.

A synoŭ Ĭzrailevyh ne rabiŭ Salamon pracau'nikami pa spravah svaih, a âny byli voïnami ĭ načal'nikami celaahoŭcaŭ âgonyh ĭ pravadyrami kalâs'nic

âgonyh i kon'nikaŭ âgonyh.

10. I было галоўных прыстаўнікаў у цара Саламона, што кіравалі народам, дзвесьце пяцьдзясят.

Ĭ bylo galoŭnyh prystaŭnikaŭ u cara Salamona, što kïravalì narodam, dz'ves'ce pác'dzâsât.

11. А дачку фараонавую перавёў Саламон з горада Давідавага ў дом, які пабудоваў для яе, бо, казаў ён не павінна жыць жанчына ў мяне ў доме Давіда, цара Ізраілевага, бо сьвяты ён, таму што ўвайшоў у яго каўчэг Гасподні.

A dačku faraonavuŭ peravëŭ Salamon z gorada Davidavaga ŭ dom, âkì pabudavaŭ dlâ âe, bo, kazaŭ ën ne pavìnna žyc' žančyna ŭ mâne ŭ dome Davida, cara İzrailevaga, bo s'vâty ën, tamu što ŭvajšoŭ u âgo kaŭčëg Gaspodnì.

12. Тады пачаў уносіць Саламон цэласпаленьні Госпаду на ахвярніку Гасподнім, які ён зладзіў перад бабінцам,

Tady pačaŭ uznosic' Salamon cèlaspalen'ni Gospadu na ahvârniku Gaspodnim, âkì ën zladziŭ perad babincam,

13. каб па статуце кожнага дня прыносіць цэласпаленьні, паводле наказу Майсеевага, у суботы і на маладзіка і ў сьвяты тры разы ў год: у сьвята праснакоў і ў сьвята сяміц і ў сьвята кучак.

kab pa statue kožnaga dnâ prynosic' cèlaspalen'ni, pavodle nakazu Majseevaga, u suboty i na maladzika i ŭ s'vâty try razy ŭ god: u s'vâta prasnaکوŭ i ŭ s'vâta sâmìc i ŭ s'vâta kučak.

14. I ўстанавіў ён, паводле распараджэньня Давіда, бацькі свайго, чэргі сьвятароў па службе іхняй і лявітаў па вартах іхніх, каб яны слаvasловілі і служылі пры сьвятарах па статуце кожнага дня, і брамнакаў па чэргах іхніх, да кожнае брамы, бо такі быў тастамант

Давіда, чалавека Божага.

Ì ŭstanaviŭ ěn, pavodle rasparadžěn'nâ Davida, bac'ki svajgo, ĉěrgi s'vâtarouŭ pa službe ihnâj i lâvitaŭ pa vartah ihnih, kab âny slavaslovili i služyli pry s'vâtarah pa statue kožnaga dnâ, i bramnikaŭ pa ĉěrgah ihnih, da kožnae bramy, bo takì byŭ tastamant Davida, ĉalaveka Božaga.

15. I не адступаліся ад загадаў цара пра сьвятароў і лявітаў ні ў чым, ні ў адносінах скарбаў.

Ì ne adstupalisâ ad zagadaŭ cara pra s'vâtarouŭ i lâvitaŭ ni ŭ ĉym, ni ŭ adnosinah skarbaŭ.

16. Так зладжана была ўся дзея Саламона ад дня заснаваньня дома Гасподняга да поўнага завяршэньня яго - дома Гасподняга.

Tak zladžana byla ŭsâ dzeâ Salamona ad dnâ zasnavan'nâ doma Gaspodnâga da pouŭnaga zavâršěn'nâ âgo - doma Gaspodnâga.

17. Тады пайшоў Саламон у Эцыён-Гевэр і ў Элат, які на беразе мора, у зямлі Ідумэйскай.

Tady pajšoŭ Salamon u Ěcyěn-Gevěr i ŭ Ělat, âkì na beraze mora, u zâmlì Ìdumějskaj.

18. I прыслаў яму Хірам праз слуг сваіх караблі і рабоў, якія ведаюць мора, і выправіліся яны з слугамі Саламонавымі ў Афір, і здабылі адтуль чатырыста пяцьдзясят талантаў золата, і прывезьлі цару Саламону.

Ì pryslaŭ âmu Hiram praz slug svaih karablì i rabouŭ, âkîâ vedaŭc' mora, i vypravilisâ âny z slugamì Salamonavymì ŭ Afir, i zdabyli adtul' ĉatyrysta pâc'dzâsât talantaŭ zolata, i pryvez'li caru Salamonu.

9 Кіраўнік

1. Царыца Саўская, дачуўшыся пра славу Саламона, прыйшла выпрабаваць Саламона загадкамі ў Ерусалім, з даволі вялікім багацьцем і зь вярблюдамі, наўючанымі пахошчамі і мноствам золата і каштоўных камянёў. І прыйшла да Саламона і гутарыла зь ім пра ўсё, што было на сэрцы ў яе.

Caryca Saŭskaâ, dačuŭšysâ pra slavu Salamona, pryjšla vyprabavac' Salamona zagadkami ŭ Erusalim, z davoli vâlikim bagac'cem i z' vârbliûdami, naŭŭčanymi pahoščami i mnostvam zolata i kaštoŭnyh kamâněŭ. I pryjšla da Salamona i gutaryla z' im pra ŭsë, što bylo na sèrcy ŭ âe.

2. І раскрыў ёй Саламон усе словы яе, і не знайшлося нічога невядомага Саламону, чаго ён не раскрыў бы ёй.

I raskryŭ ëj Salamon use slovy âe, i ne znajšlosâ ničoga nevâdomaga Salamonu, čago ën ne raskryŭ by ëj.

3. І ўбачыла царыца Саўская мудрасьць Саламона і дом, які ён пабудаваў,

I ŭbačyla caryca Saŭskaâ mudras'c' Salamona i dom, âki ën pabudavaŭ,

4. і ежу за сталом ягоным, і чыннасьць слугаў ягоных і вопратку іхнюю, і чашнікаў ягоных і вопратку іхнюю, і ход, якім ён хадзіў у дом Гасподні, - і была яна не ў сабе.

i ežu za stalom âgonym, i čynnas'c' slugaŭ âgonyh i vopratku ihnûû, i čašnikaŭ âgonyh i vopratku ihnûû, i hod, âkim ën hadziŭ u dom Gaspodni, - i byla âna ne ŭ sabe.

5. І сказала цару: правільна тое, што я чула ў зямлі маёй пра дзеі твае і пра мудрасьць тваю,

I skazala caru: pravil'na toe, što â čula ŭ zâmli maěj pra dzei tvae i pra

mudras'c' tvaû,

6. але я ня верыла словам пра яе, пакуль ня прыйшла і ня ўбачыла на свае вочы. І вось, мне і палавіны ня сказана пра вялікую мудрасьць тваю: ты пераўзыходзіш пагалоскі, якія я чула.

ale â nâ veryla slovam pra âe, pakul' nâ pryjšla ì nâ ŭbačyla na swae vočy. Ì vos', mne ì palavìny nâ skazana pra vâlikuû mudras'c' tvaû: ty peraŭzyhodziš pagaloski, âkiâ â čula.

7. Шчасныя людзі твае, і шчасныя гэтыя слугі твае, якія заўсёды стаяць перад табою і чуюць мудрасьць тваю.

Ščasnyâ lûdzi tvae, ì ščasnyâ gètyâ slugì tvae, âkiâ zaŭsëdy staâc' perad taboû ì čuûc' mudras'c' tvaû.

8. Хай будзе дабраславёны Гасподзь Бог твой, Які ўдабраволіў пасадзіць цябе на трон Свой царом у Госпада Бога твайго. Па любові Бога твайго да Ізраіля, каб уцьвердзіць яго наvekі, Ён паставіў цябе царом над ім - чыніць суд і праўду.

Haj budze dabraslavëny Gaspodz' Bog tvoj, Âki ŭdabravoliŭ pasadzic' câbe na tron Svoj carom u Gospada Boga tvajgo. Pa lûbovì Boga tvajgo da Ìzrailâ, kab uc'verdzic' âgo naveki, Ën pastaviŭ câbe carom nad ìm - čynic' sud ì praŭdu.

9. І падарыла яна цару сто дваццаць талантаў золата і вялікае мноства пахошчаў і каштоўных камянёў; і ня бывала такіх пахошчаў, якія падарыла царыца Саўская цару Саламону.

Ì padaryla âna caru sto dvaccac' talantaŭ zolata ì vâlikae mnostva pahoščaŭ ì kaštoŭnyh kamânëŭ; ì nâ byvala takih pahoščaŭ, âkiâ padaryla caryca Saŭskaâ caru Salamonu.

10. І слугі Хірамавыя і слугі Саламонавыя, якія прывезьлі золата з Афiра, прывезьлі і чырвонага дрэва і каштоўных камянёў.

Ì slugì Hìramavyâ ì slugì Salamonavyâ, âkiâ pryvez'li zolata z Afira, pryvez'li ì čyrvonaga drèva ì kaštoŭnyh kamânëŭ.

11. І зрабіў цар з гэтага чырвонага дрэва лесьвіцы да дома Гасподняга і да дома царскага, і цытры і псалтыры сьпевакамі. І ня відаць было падобнага на гэта раней у зямлі Юдэйскай.

Ì zrabiŭ car z gètaga čyrvonaga drèva les'vicy da doma Gaspodnâga ì da doma carskaga, ì cytry ì psaltyry s'pevakami. Ì nâ vidac' bylo padobnaga na gèta ranej u zâmli Údèjskaj.

12. А цар Саламон даў царыцы Саўскай усё, чаго яна хацела і чаго яна прасіла, апрача такіх рэчаў, якія яна прывезла цару. І яна выправілася назад у зямлю сваю, яна і слугі яе.

A car Salamon daŭ carycy Saŭskaj usë, čago âna hacela ì čago âna prasila, aprača takih rëčaŭ, âkiâ âna pryvezla caru. Ì âna vypravilasâ nazad u zâmlû svaŭ, âna ì slugì âe.

13. Вагі ў золаце, якое прыходзіла Саламону за год, было шасьцьсот шэсьцьдзясят шэсьць талантаў золата.

Vagi ŭ zolace, âkoe pryhodzila Salamonu za god, bylo šas'c'sot šès'c'dzâsât šès'c' talantaŭ zolata.

14. Звыш таго, паслы і купцы прыносілі, і ўсе цары Аравійскія і начальнікі абласныя прыносілі золата і срэбра Саламону.

Zvyš tago, pasly ì kupcy prynosilì, ì ŭse cary Aravijskiâ ì načal'nikì ablasnyâ prynosilì zolata ì srèbra Salamonu.

15. І зрабіў цар Саламон дзэвесьце вялікіх шчытоў з каванага золата, - па шасьцьсот сікляў каванага золата пайшло на кожны шчыт,

Ì zrabiŭ car Salamon dz'ves'ce vâlikih ščytoŭ z kavanaga zolata, - pa šas'c'sot siklâŭ kavanaga zolata pajšlo na kožny ščyt,

16. і трыста шчытоў меншых з каванага золата, - па трыста сікляў

золата пайшло на кожны шчыт; і паставіў іх цар у доме зь Ліванскага дрэва.

ì trysta ščytoŭ menšyh z kavanaga zolata, - pa trysta sìklâŭ zolata pajšlo na kožny ščyt; ì pastaviŭ ih car u dome z' Livanskaga drèva.

17. І зрабіў цар вялікі трон са слановай косьці, і абклаў яго чыстым золатам,

ì zrabiŭ car vâlikì tron sa slanovaj kos'ci, ì abklaŭ âgo čystym zolatam,

18. і шэсьць прыступак да трона і залатое падножжа, да трона прыробленае, і лакотнікі абапал каля сядзеньня, і двух ільвоў, якія стаялі каля лакотнікаў,

ì šès'c' prystupak da trona ì zalatoe padnožža, da trona pryroblenae, ì lakotnikì abapal kalâ sâdzen'nâ, ì dvuh il'voŭ, âkiâ staâli kalâ lakotnikaŭ,

19. і яшчэ дванаццаць ільвоў, якія стаялі там на шасьці прыступках, абапал. Ня бывала такога ў ніводным царстве.

ì âščè dvanaccac' il'voŭ, âkiâ staâli tam na šas'ci prystupkah, abapal. Nâ byvala takoga ŭ nìvodnym carstve.

20. І ўвесь посуд для піцьця ў цара Саламона быў з золата, і ўвесь посуд у доме зь Ліванскага дрэва быў з золата адборнага; срэбра ў дні Саламона лічылася нічым,

ì ŭves' posud dlâ pic'câ ŭ cara Salamona byŭ z zolata, ì ŭves' posud u dome z' Livanskaga drèva byŭ z zolata adbornaga; srèbra ŭ dni Salamona ličylasâ ničym,

21. бо караблі цара хадзілі ў Тарсіс са слугамі Хірама, і ў тры гады раз вярталіся караблі з Тарсіса і прывозілі золата і срэбра, слановую косьць і малпаў і паваў.

bo karablì cara hadzilì ŭ Tarsìs sa slugamì Hìrama, ì ŭ try gady raz vârtalisâ karablì z Tarsìsa ì pryvozilì zolata ì srèbra, slanovuŭ kos'c' ì malpaŭ ì pavaŭ.

22. І пераўзышоў цар Саламон усіх цароў зямлі багацьцем і мудрасьцю.

Ì peraŭzyšoŭ car Salamon usih caroŭ zâmlì bagac'cem ì mudras'cû.

23. І ўсе цары зямлі спрабавалі ўбачыць Саламона, каб паслухаць мудрасьці ягонай, якую ўклаў Бог у сэрца ягонае.

Ì ŭse cary zâmlì sprabavalì ŭbačyc' Salamona, kab pasluhac' mudras'ci âgonaj, âkuû ŭklaŭ Bog u sêrca âgonae.

24. І кожны зь іх падносіў ад сябе ў дарунак посуд срэбны і посуд залаты і вопратку, зброю і пахошчы, коней і кабыл, год у год.

Ì kožny z' ih padnosiŭ ad sâbe ŭ darunak posud srèbny ì posud zalaty ì vopratku, zbroû ì pahoščy, konej ì kabył, god u god.

25. І было ў Саламона чатыры тысячы стойлаў для коней і калясьніц і дванаццаць тысяч коньнікаў; і ён разьмясьціў іх у гарадах калясьнічных і пры цары - у Ерусаліме;

Ì bylo ŭ Salamona čatyry tysâčy stojlaŭ dlâ konej ì kalâs'nìc ì dvanaccac' tysâč kon'nikaŭ; ì ěn raz'mâs'ciŭ ih u garadah kalâs'ničnyh ì pry cary - u Erusalime;

26. і панаваў ён над усімі царамі ад ракі Еўфрата да зямлі Філістымскай і да межаў Егіпта.

ì panavaŭ ěn nad usimì caramì ad raki Eŭfrata da zâmlì Filistymskaj ì da mežaŭ Egìpta.

27. І зрабіў цар золата і срэбра ў Ерусаліме роўнаwartасным простаму каменю, а кедры, ад мноства, зрабіў роўнаwartаснымі сікаморам, якія на нізкіх мясьцінах.

Ì zrabiŭ car zolata ì srèbra ŭ Erusalime roŭnavartasnym prostamu kamenû, a kedry, ad mnostva, zrabiŭ roŭnavartasnymi sikamoram, âkiâ na nìzkìh mâs'cinah.

28. Коней прыводзілі Саламону зь Егіпта і з усіх земляў.

Konej pryvodzili Salamonu z' Egìpta i z usih zemlâŭ.

29. Астатнія дзеі Саламонавыя, першыя і апошнія, апісаны ў запісах Натана прарока і ў прароцтве Ахія Сіламляніна і ў відзежах празорліўца Ёіля пра Ераваама, сына Наватавага.

Astatniâ dzei Salamonavyâ, peršyâ i apošniâ, apìsany ŭ zapìsah Natana praroka i ŭ prarocctve Ahii Silamlânina i ŭ vidzežah prazorliŭca Ėilâ pra Eravaama, syna Navatavaga.

30. А валадарыў Саламон з бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў горадзе Давіда, бацькі ягонага. І зацаравваў Раваам, сын ягоны замест яго.

A valadaryŭ Salamon z bac'kami svaimi, i pahavalì âgo ŭ goradze Davida, bac'ki âgonaga. Ì zacaravvaŭ Ravaam, syn âgony zamest âgo.

10 Кіраўнік

1. І пайшоў Раваам у Сіхем, бо ў Сіхем сышліся ўсе Ізраільцяне, каб паставіць яго царом.

Ì pajšoŭ Ravaam u Sihem, bo ŭ Sihem syšlisâ ŭse Ìzrail'câne, kab pastavic' âgo carom.

2. Калі дачуўся пра гэта Ераваам, сын Наватаў, - ён быў у Егіпце, куды ўцёк ад цара Саламона, - дык вярнуўся Ераваам зь Егіпта.

Kali dačuŭsâ pra gèta Eravaam, syn Navataŭ, - ën byŭ u Egìpce, kudy ŭcëk ad cara Salamona, - dyk vârnuŭsâ Eravaam z' Egìpta.

3. І паслалі і клікалі яго; і прыйшоў Ераваам і ўвесь Ізраіль, і казалі Еравааму так:

Ì paslali i klikali âgo; i pryjšoŭ Eravaam i ŭves' Ìzrail', i kazali Eravaamu tak:

4. бацька твой наклаў на нас цяжкае ярмо; але ты паслабі жорсткую

працу бацькі твайго і цяжкае ярмо, якое ён наклаў на нас, і мы будзем служыць табе.

bac'ka tvoj naklaŭ na nas câžkae ârmo; ale ty paslabi ŭorstkuŭ pracu bac'ki tvaigo i câžkae ârmo, âkoe ёn naklaŭ na nas, i my budzem sluŭyc' tabe.

5. І сказаў ім Раваам; праз тры дні прыйдзеце зноў да мяне. І разышоўся народ.

Ĭ skazaŭ im Ravaam; praz try dni pryjdzece znoŭ da mâne. Ĭ razyšoŭsâ narod.

6. І раіўся цар Раваам са старэйшынамі, якія стаялі перад тварам Саламона, бацькі ягонага, пры жыцьці ягоным, і казаў: як вы параіце адказваць народу гэтаму?

Ĭ raiŭsâ car Ravaam sa starèjšynami, âkiâ staâli perad tvaram Salamona, bac'ki âgonaga, pry ŭyc'ci âgonym, i kazaŭ: âk vy paraice adkazvac' narodu gètamu?

7. Яны казалі яму: калі ты будзеш добры да народу гэтага і дагодзіш ім і будзеш гаварыць зь імі ласкава, дык яны будуць табе рабамі на ўсе дні.

Âny skazali âmu: kali ty budzeš dobry da narodu gètaga i dagodziš im i budzeš gavaryc' z' imi laskava, dyk âny buduc' tabe rabami na ŭse dni.

8. Але ён адкінуў парад старэйшын, якую яны давалі яму, і пачаў раіцца зь людзьмі маладымі, якія вырасьлі разам зь ім, якія стаялі перад тварам ягоным;

Ale ёn adkinuŭ paradu starèjšyn, âkuŭ âny davali âmu, i pačaŭ raicca z' lŭdz'mi maladymi, âkiâ vyras'li razam z' im, âkiâ staâli perad tvaram âgonym;

9. і сказаў ім: што вы параіце мне адказваць народу гэтаму, які казаў мне так: паслабі ярмо, якое наклаў на нас бацька твой?

Ĭ skazaŭ im: što vy paraice mne adkazvac' narodu gètamu, âki kazaŭ mne

tak: paslabi ârmo, âkoe naklaŭ na nas bac'ka tvoj?

10. І казалі яму маладыя людзі, якія вырасьлі разам зь ім, і казалі: бацька твой накладь на нас цяжкае ярмо, а ты паслабі нам, - так скажы ім: мезенец мой таўсьцейшы за сьцэгны бацькі майго.

Ì kazali âmu maladyâ lŭdzi, âkiâ vyras'li razam z' im, i skazali: bac'ka tvoj naklaŭ na nas câžkae ârmo, a ty paslabi nam, - tak skažy im: mezenec moj taŭs'cejšy za s'cëgny bac'ki majgo.

11. Бацька мой накладь на вас цяжкае ярмо, а я павялічу ярмо вашае, бацька мой караў вас бізунамі, а я буду скарпіёнамі.

Bac'ka moj naklaŭ na vas câžkae ârmo, a â pavâliču ârmo vašae, bac'ka moj karaŭ vas bizunami, a â budu skarpiënamì.

12. І прыйшоў Ераваам і ўвесь народ да Раваама на трэці дзень, як загадаў цар, сказаўшы: прыйдзеце да мяне зноў праз тры дні.

Ì pryjšoŭ Eravaam i ŭves' narod da Ravaama na trèci dzen', âk zagadaŭ car, skazaŭšy: pryjdzece da mâne znoŭ praz try dni.

13. Тады цар адказваў ім сурова, бо пакінуў цар Раваам параду старэйшын, і казаў ім па парадзе маладых людзей так:

Tady car adkazvaŭ im surova, bo pakinuŭ car Ravaam paradu starèjšyn, i kazaŭ im pa paradze maladyh lŭdzej tak:

14. бацька мой накладь на вас цяжкае ярмо, а Я павялічу яго; бацька мой караў вас бізунамі, а я буду скарпіёнамі.

bac'ka moj naklaŭ na vas câžkae ârmo, a Â pavâliču âgo; bac'ka moj karaŭ vas bizunami, a â budu skarpiënamì.

15. І не паслухаўся цар народу, бо так уладжана было ад Бога, каб спраўдзіць Госпаду слова Сваё, якое прамовіў ён праз Ахію Сіламляніна Еравааму, сыну Наватаваму.

Ì ne pasluhaŭsâ car narodu, bo tak uladžana bylo ad Boga, kab spraŭdzic'

Gospadu slova Svaë, âkoe pramoviÛ ën praz AhiÛ Silamlânina Eravaamu, synu Navatavamu.

16. Калі ўвесь Ізраіль убачыў, што ня слухае яго цар, дык адказваў народ цару, кажучы: якая нам доля ў Давідзе? няма нам долі ў сыне Есеевым; па намётах сваіх, Ізраіль, цяпер ведай свой дом, Давідзе. І разышліся ўсе Ізраільцяне па намётах сваіх.

Kali ũves' Ìzrail' ubačyÛ, što nâ sluhae âgo car, dyk adkazvaÛ narod caru, kažučy: âkaâ nam dolâ ũ Davidze? nâma nam doli ũ syne Esèevym; pa namëtah svaih, Ìzrail', câper vedaj svoj dom, Davidze. Ì razyšlisâ ũse Ìzrail'câne pa namëtah svaih.

17. Толькі над сынамі Ізраілевымі, якія жылі ў гарадах Юдавых, застаўся царом Раваам.

Tol'ki nad synami Ìzrailevymi, âkiâ žyli ũ garadah Ûdavyh, zastaÛsâ carom Ravaam.

18. І паслаў цар Раваам Аданірама, начальніка над зборам даніны, і закідалі яго сыны Ізраілевыя камянямі, і ён памёр. А цар Раваам пасьпяшаўся сесьці на калясьніцу, каб уцячы ў Ерусалім.

Ì paslaÛ car Ravaam Adanirama, načal'nika nad zboram daniny, ì zakidalì âgo syny Ìzrailevyâ kamânâmi, ì ën pamër. A car Ravaam pas'pâšaÛsâ ses'ci na kalâs'nicu, kab ucâčy ũ Erusalim.

19. Так адасобіліся Ізраільцяне ад дома Давідавага да сёньня.

Tak adasobilisâ Ìzrail'câne ad doma Davidavaga da sën'nâ.

11 Кіраўнік

1. І прыбыў Раваам у Ерусалім і склікаў з дома Юдавага і Веньямінавага сто восемдзсят тысяч адборных воінаў, каб ваяваць зь Ізраілем і

вярнуць царства Равааму.

Ì prybyŭ Ravaam u Erusalim ì sklikaŭ z doma Ûdavaga ì Ven'âminavaga sto vosemdzesât tysâč adbornyh voinaŭ, kab vaâvac' z' Ìzrailem ì vârnuc' carstva Ravaamu.

2. І было слова Гасподняе Самэю, чалавеку Божаму, і сказана:

Ì bylo slova Gaspodnâe Samèu, čalaveku Božamu, ì skazana:

3. скажы Равааму, сыну Саламонаваму, цару Юдэйскаму, і ўсяму

Ізраілю ў племі Юдавым і Веньямінавым:

skažy Ravaamu, synu Salamonavamu, caru Ûdèjskamu, ì ũsâmu Ìzrailu ũ plemi Ûdavym ì Ven'âminavym:

4. так кажа Гасподзь: не хадзеце і не пачынайце вайны з братамі вашымі; вяртайцеся кожны ў дом свой, бо Мною зроблена гэта. Яны паслухаліся слоў Гасподніх і вярнуліся з паходу супроць Ераваама.

tak kaža Gaspodz': ne hadzece ì ne pačynajce vajny z bratami vašymi; vârtajcesâ kožny ũ dom svoj, bo Mnoû зроблена gèta. Âny pasluhalisâ sloŭ Gaspodnih ì vârnulisâ z pahodu suproc' Eravaama.

5. Раваам жыў у Ерусаліме; ён абнёс гарады ў Юдэі сьценамі.

Ravaam žyŭ u Erusalime; ên abnës garady ũ Ûdèi s'cenami.

6. Ён умацаваў Віфляем і Этам і Тэкою,

Ên umacavaŭ Viflâem ì Ètam ì Tèkoû,

7. і Вэтцур, і Сахо і Адалам,

ì Vètcuŕ, ì Saho ì Adalam,

8. і Гэт і Марэшу, і Зіф

ì Gèt ì Marèšu, ì Zif

9. і Адараім, і Лахіс і Азэку,

ì Adaraìm, ì Lahis ì Azèku,

10. і Цору і Аялон і Хэўрон, якія былі ў племі Юдавым і Веньямінавым.

ì Coru ì Aâlon ì Hèÿron, âkiâ byli ŭ plemi Údavym ì Ven'âminavym.

11. I ўмацаваў ён крэпасьці гэтыя і паставіў у іх начальнікаў і сховішчы для хлеба і драўніннага алею і віна.

Ì ŭmacavaŭ ёn krèpas'ci gètyâ ì pastaviŭ u ih načal'nikaŭ ì shoviščy dlâ hleba ì draŭninnaga aleŭ ì vîna.

12. I даў у кожны горад шчыты і дзіды і ўмацаваў іх вельмі добра. I заставаліся за ім Юда і Веньямін.

Ì daŭ u kožny gorad ščyty ì dzidy ì ŭmacavaŭ ih vel'mi dobra. Ì zastavalisâ za im Úda ì Ven'âmin.

13. I сьвятары і лявіты, якія былі па ўсёй замлі Ізраільскай, сабраліся да яго з усіх межаў,

Ì s'vâtary ì lâvity, âkiâ byli pa ŭsěj zamli Ìzrail'skaj, sabralisâ da âgo z usih mežaŭ,

14. бо пакінулі лявіты свае гарадзкія прадмесьці і свае валоданьні і прыйшлі ў Юдэю і ў Ерусалім, бо пакінуў іх Ераваам і сыны ягоныя ад сьвяшчэнства Гасподняга

bo pakìnuli lâvity svae garadzkiâ pradmес'ci ì svae valodan'ni ì pryjšli ŭ Údèu ì ŭ Erusalim, bo pakìnuŭ ih Eravaam ì syny âgonyâ ad s'vâščènstva Gaspodnâga

15. і паставіў у сябе жрацоў да вышыняў, і да казлоў і да цялят, якіх ён зрабіў.

ì pastaviŭ u sâbe žracoŭ da vyšynâŭ, ì da kazloŭ ì da câlât, âkih ёn zrabiŭ.

16. А за імі і з усіх плямёнаў Ізраілевых прыхільныя сэрцам сваім, каб ісьціць Госпада Бога Ізраілевага, прыходзілі ў Ерусалім, каб прыносіць ахвяры Госпаду Богу бацькоў сваіх.

A za imi ì z usih plâmënaŭ Ìzrailevyh pryhil'nyâ sèrcam svaim, kab is'cic' Gospada Boga Ìzrailevaga, pryhodzili ŭ Erusalim, kab prynosic' ahvâry

Gospadu Bogu bac'koŭ svaih.

17. І ўмацавалі яны царства Юдава і падтрымлівалі Раваама, сына Саламонавага, тры гады, бо хадзілі шляхам Давіда і Саламона ў гэтыя тры гады.

Ì ŭmacavali âny carstva Ūdava ì padtrymlivali Ravaama, syna Salamonavaga, try gady, bo hadzilì šlâham Davida ì Salamona ŭ gètyâ try gady.

18. І ўзяў сабе Раваам за жонку Міхалату, дачку Ерымота, сына Давідавага, і Авіхаіль, дачку Эліява, сына Есэевага,

Ì ŭzâŭ sabe Ravaam za žonku Mihalatu, dačku Erymota, syna Davidavaga, ì Avihail', dačku Èliâva, syna Esèevaga,

19. і яна нарадзіла яму сыноў: Еўса і Шэмарыю і Загама.

ì âna naradzila âmu synoŭ: Eŭsa ì Šèmaryû ì Zagama.

20. Пасья яе ён узяў Мааху, дачку Авэсаломавую, і яна нарадзіла яму Авію і Атая, і Зізу і Шэламіта.

Pas'lâ âe ën uzâŭ Maahu, dačku Avèsalomavuû, ì âna naradzila âmu Aviû ì Ataâ, ì Zizu ì Šèlamita.

21. І кахаў Раам Мааху, дачку Авэсаломавую, больш за ўсіх жонак і наложніц сваіх, бо ён меў васьмнаццаць жонак і шэсьцьдзясят наложніц і спарадзіў дваццаць восем сыноў і шэсьцьдзясят дочак.

Ì kahaŭ Raam Maahu, dačku Avèsalomavuû, bol'sh za ŭsìh žonak ì naložnic svaih, bo ën meŭ vasâmnaccac' žonak ì šès'c'dzâsât naložnic ì sparadziŭ dvaccac' vosem synoŭ ì šès'c'dzâsât dočak.

22. І паставіў Раваам Авію, сына Маахі, узначальцам і князем над братамі ягонымі, бо хацеў паставіць яго царом.

Ì pastaviŭ Ravaam Aviû, syna Maahì, uznačal'cam ì knâzem nad bratami âgonymi, bo haceŭ pastavic' âgo carom.

23. І дзейнічаў разумна і разаслаў усіх сыноў сваіх па ўсіх землях Юды і

Веньяміна ва ўсе ўмацаваныя гарады, і даў ім утрыманьне вялікае і прышукаў многа жонак.

Ì dzejničau̯ razumna i razaslaũ usih synoũ svaih pa ũsih zemlâh Údy i Ven'âmîna va ũse ũmacavanyâ garady, i daũ im utryman'ne vâlikae i pryškaũ mnoga žonak.

12 Кіраўнік

1. Калі царства Раваама ўцвердзілася, і ён зрабіўся моцны, тады ён пакінуў закон Гасподні, і ўвесь Ізраіль зь ім.

Kali carstva Ravaama ũc'verdzilasâ, i ên zrabiũsâ mocny, tady ên pakînuũ zakon Gaspodni, i ũves' Ìzrail' z' im.

2. На пятым годзе валадараньня Раваама, Сусакім, цар Егіпецкі, пайшоў на Ерусалім, - бо яны адступіліся ад Госпада, -

Na pâтым godze valadaran'nâ Ravaama, Susakim, car Egipecki, pajšoũ na Erusalim, - bo âny adstupilisâ ad Gospada, -

3. з тысячаю і дзвюмастамі калясьніц і шасьцюдзесяцьцю тысячамі коннікаў; і ня было ліку народу, які прыйшоў зь ім зь Егіпта, Лівійцаў, Сукхітаў і Эфіопаў;

z tysâčaũ i dz'vûmastami kalâs'nic i šas'cũdzesâc'cũ tysâčami kon'nikaũ; i nâ bylo liku narodu, âki pryjšoũ z' im z' Egîpta, Livijcaũ, Sukhitaũ i Èfiopaũ;

4. і ўзяў умацаваныя гарады ў Юдэі і прыйшоў да Ерусаліма.

i ũzâũ umacavanyâ garady ũ Údèi i pryjšoũ da Erusalima.

5. Тады Самэй прарок прыйшоў да Раваама і князёў Юдэі, якія сабраліся ў Ерусалім, ратуючыся ад Сусакіма, і сказаў ім: так кажа Гасподзь: вы пакінулі Мяне, затое і Я пакіну вас у рукі Сусакіму.

Tady Samèj prarok pryjšoũ da Ravaama i knâzèũ Údèi, âkiâ sabralisâ ũ

Erusalim, ratuŭčysâ ad Susakima, i skazaŭ im: tak kaža Gaspodz': vy pakinuli Mâne, zatoe i Â pakinu vas u ruki Susakimu.

6. I ŭpakorylisâ knâzi Izrailevyâ i car i skazali: spravâdlivyy Gaspodz'.

Î ŭpakorylisâ knâzi Izrailevyâ i car i skazali: spravâdlivyy Gaspodz'.

7. Kalì ŭbachyŭ Gaspodz', što âny ŭpakorylisâ, tady bylo slova Gaspodnyâ Samèu, i skazana: âny ŭpakorylisâ; nyâ znyšchu ih i neŭzabave dam i ŭratavan'ne, i ne pral'ecca gneŭ Moj na Erusalim rukoŭ Susakima;

Kalì ŭbačyŭ Gaspodz', što âny ŭpakorylisâ, tady bylo slova Gaspodnâe Samèu, i skazana: âny ŭpakorylisâ; nâ z'nišču ih i neŭzabave dam i ŭratavan'ne, i ne pral'ecca gneŭ Moj na Erusalim rukoŭ Susakima;

8. adnak âny buduc' slugami âgonymì, kab vedalì, âk služyc' Mne i služyc' carstvam zâmnym.

adnak âny buduc' slugami âgonymì, kab vedalì, âk služyc' Mne i služyc' carstvam zâmnym.

9. I pryjšoŭ Susakim, car Egipeckì, ŭ Erusalim i ŭzâŭ skarby doma Gaspodnâga i skarby doma carskaga; usè ŭzâŭ èn, uzâŭ i ščyty zalatyâ, âkiâ zrabìŭ Salamon.

Î pryjšoŭ Susakim, car Egipeckì, ŭ Erusalim i ŭzâŭ skarby doma Gaspodnâga i skarby doma carskaga; usè ŭzâŭ èn, uzâŭ i ščyty zalatyâ, âkiâ zrabìŭ Salamon.

10. I zrabìŭ car Ravaam zamest ih ščyty mednyâ, i addaŭ ih na ruki načal'nikam celaahoŭcaŭ, âkiâ ahoŭvali ŭvahod doma carskaga.

Î zrabìŭ car Ravaam zamest ih ščyty mednyâ, i addaŭ ih na ruki načal'nikam celaahoŭcaŭ, âkiâ ahoŭvali ŭvahod doma carskaga.

11. Kalì vychodzìŭ car u dom Gaspodni, pryhodzilì celaahoŭcy i nesly ih, i potym znoŭ vynosilì ih u palatu celaahoŭcaŭ.

Kali vyhodziŭ car u dom Gaspodni, pryhodzili celaahoucy i nes'li ih, i potym znoŭ vynosili ih u palatu celaahoucaŭ.

12. I kali ěn upakoryŭsja, tady adhiliŭsja ad jago gneŭ Gospada, i ne zagubiŭ jago da kanca; pryтым i ŭ Юдэi было нешта добрае.

Ì kali ěn upakoryŭsâ, tady adhiliŭsâ ad âgo gneŭ Gospada, i ne zagubiŭ âgo da kanca; pryтым i ŭ Ŭdèi bylo nešta dobrae.

13. I ŭmacavaŭsja цар Раваам у Ерусаліме і валадарыŭ. Сорак адзін год было Равааму, kali ěn zacaravaŭ, i сямнаццаць гадоŭ валадарыŭ у Ерусаліме, у горадзе, які з усіх плямёнаŭ Ізраілевых выбраŭ Гасподзь, каб там было імя Ягонае. Імя маці яго Наама, Аманіцянка.

Ì ŭmacavaŭsâ car Ravaam u Erusalime i valadaryŭ. Sorak adzin god bylo Ravaamu, kali ěn zacaravaŭ, i sâmnaaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime, u goradze, âki z usih plâmënaŭ İzrailevyh vybraŭ Gaspodz', kab tam bylo imâ Âgonae. Imâ maci âgo Naama, Amanicânka.

14. I rabiŭ ěn lihoe, bo ня схіліŭ сэрца свайго да таго, каб уісьціць Госпада.

Ì rabiŭ ěn lihoe, bo nâ shiliŭ sërca svajgo da tago, kab uis'cic' Gospada.

15. Дзеi Раваамавыя, першыя і апошнія, апісаны ŭ запісах Самэя прарока і Ады празорліўца пры радаводах. I былі войны ŭ Раваама зь Ераваамам ва ўсе дні.

Dzei Ravaamavyâ, peršyâ i apošniâ, apisany ŭ zapisah Samèâ praroka i Ady prazorliŭca pry radavodah. Ì byli vojny ŭ Ravaama z' Eravaamam va ŭse dni.

16. I спацьуŭ Раваам з бацькамі сваімі і пахаваны ŭ горадзе Давідавым. I зацароваŭ Авія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ravaam z bac'kami svaimi i pahavany ŭ goradze Davidavym. Ì zacaravaŭ Aviâ, syn âgony, zamest âgo.

13 Кіраўнік

1. На васьмнаццатым годзе валадаранья Ераваама зацараваў Авія над Юдай:

Na vasâmnaccatym godze valadaran' nâ Eravaama zacaravaŭ Aviâ nad Ūdaj:

2. тры гады ён валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Міхая, дачка Урыілавая, з Гівы. І была вайна ў Авіі зь Ераваамам.

try gady ěn valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgonaj Mihaâ, dačka Uryilavaâ, z Givy. Ī byla vajna ŭ Avii z' Eravaaamam.

3. І вывеў Авія на вайну войска зь людзей адважных, з чатырохсот тысяч чалавек адборных; а Ераваам выступіў супроць яго на вайну з васьмюстамі тысяч чалавек, таксама адборных, адважных.

Ī vyveŭ Aviâ na vajnu vojska z' lŭdzej advažnyh, z čatyrohsot tysâč čalavek adbornyh; a Eravaam vystupiŭ suproc' âgo na vajnu z vas' mŭstami tysâč čalavek, taksama adbornyh, advažnyh.

4. І стаў Авія на вяршыні гары Цэмараімскай, адной з гор Яфрэмавых, і казаў: паслухайце мяне, Ераваам і ўсе Ізраільцяне.

Ī staŭ Aviâ na vâršyni gary Cèmaraimskaj, adnoj z gor Âfrèmavyh, Ī kazaŭ: pasluhajce mâne, Eravaam Ī ŭse Īzrail'câne.

5. Ці ня ведаеце вы, што Гасподзь Бог Ізраілеў даў царства Давіду над Ізраілем навек, яму і сынам ягоным, па запавеце солі?

Ci nâ vedaese vy, što Gaspodz' Bog Īzraileŭ daŭ carstva Davidu nad Īzrailem navek, âmu Ī synam âgonym, pa zapavece soli?

6. Але паўстаў Ераваам, сын Наватаў, раб Саламона, сына Давідавага, і ўзбунтаваўся супроць гаспадара свайго.

Ale paŭstaŭ Eravaam, syn Navataŭ, rab Salamona, syna Davidavaga, Ī ŭzbuntavaŭsâ suproc' gaspadara svajgo.

7. І сабраліся вакол яго людзі, людзі распусныя, і ўмацаваліся супроць Раваама, сына Саламонавага; а Раваам быў малады і слабы сэрцам і ня ўстояў супроць іх.

Ì sabralisâ vakol âgo lûdzi, lûdzi raspusnyâ, ì ŭmacavalisâ suproc' Ravaama, syna Salamonavaga; a Ravaam byŭ malady ì slaby sèrcam ì nâ ŭstoâŭ suproc' ih.

8. І цяпер вы думаеце ўстояць супроць царства Гасподняга ў руцэ сыноў Давідавых, бо вас вялікае мноства, і ў вас залатыя цяляты, якіх Ераваам зрабіў вам багамі.

Ì câper vy dumaece ŭstoâc' suproc' carstva Gaspodnâga ŭ rucè synoŭ Davidavyh, bo vas vâlikae mnostva, ì ŭ vas zalatyâ câlâty, âkih Eravaam zrabiŭ vam bagamì.

9. Ці ня вы выгналі сьвятароў Гасподніх, сыноў Аарона, і лявітаў, і паставілі ў сябе сьвятароў, якія ў народаў іншых земляў? Кожны, хто прыходзіць для пасьвячэньня свайго зь цялём і зь сямю баранамі, робіцца ў вас сьвятаром фальшывых багоў.

Cì nâ vy vygnali s'vâtaroŭ Gaspodnih, synoŭ Aarona, ì lâvitaŭ, ì pastavili ŭ sâbe s'vâtaroŭ, âkiâ ŭ narodaŭ inšyh zemlâŭ? Kožny, hto pryhodzic' dlâ pas'vâčèn'nâ svajgo z' câlëm ì z' sâmû baranamì, robicca ŭ vas s'vâtarom fal'syvyh bagoŭ.

10. А ў нас - Гасподзь Бог наш; мы не пакідалі Яго, і Госпаду служачь сьвятары, сыны Ааронавыя, і лявіты пры сваёй справе.

A ŭ nas - Gaspodz' Bog naš; my ne pakìdali Âgo, ì Gospadu služac' s'vâtary, syny Aaronavyâ, ì lâvity pry svaëj sprave.

11. І паляць яны Госпаду цэласпаленьні кожнае раніцы і кожнага вечара, і пахучае дымленьне, і кладуць радамі хлябы на сталі чыстым, і запальваюць залатую сьвяцільню і лампы яе, каб гарэлі кожнага

вечара, бо мы выконваем устаноўленае Госпадам Богам нашым, а вы пакінулі Яго.

Ì palâc' âny Gospadu cèlaspalen'ni kožnae ranicy ì kožnaga večara, ì pahučae dymlen'ne, ì kladuc' radami hlâby na stale čystym, ì zapal'vaûc' zalatuû s'vâcil'nû ì lampady âe, kab garèli kožnaga večara, bo my vykonvaem ustanouïlenae Gospadam Bogam našym, a vy pakìnulli Âgo.

12. І вось, у нас на чале Бог, і сьвятары Ягоныя, і трубы гучнагалосыя, каб грымець супроць вас. Сыны Ізраілевыя, не ваюйце з Госпадам Богам бацькоў вашых, бо ня мецьмеце посьпеху.

Ì vos', u nas na čale Bog, ì s'vâtary Âgonyâ, ì truby gučnagalosyâ, kab grymec' suproc' vas. Syny Ìzrailevyâ, ne vaûjce z Gospadam Bogam bac'koû vašyh, bo nâ mec'mece pos'pehu.

13. Між тым Ераваам паслаў атрад у засаду з тылу ім, так што сам ён быў наперадзе Юдэяў, а засада за імі.

Miž tym Eravaam paslaû atrad u zasadu z tylu im, tak što sam ên byû naperadze Ûdèâû, a zasada za imi.

14. І азірнуліся Юдэі, і вось, ім бітва сьпераду і ззаду; і залямантавалі яны да Госпада, а сьвятары затрубілі ў трубы.

Ì azirnulisâ Ûdèi, ì vos', im bitva s'peradu ì zzadu; ì zalâmantavalì âny da Gospada, a s'vâtary zatrubilì ũ truby.

15. І ўсклікнулі Юдэі. І калі ўсклікнулі Юдэі, Бог пабіў Ераваама і ўсіх Ізраільцянаў перад абліччам Авіі і Юды.

Ì ũskliknuli Ûdèi. Ì kalì ũskliknuli Ûdèi, Bog pabiû Eravaama ì ũsìh Ìzrail'cânaû perad abliččam Avii ì Ûdy.

16. І пабеглі сыны Ізраілевыя ад Юдэяў, і перадаў іх Бог у рукі ім.

Ì pabegli syny Ìzrailevyâ ad Ûdèâû, ì peradaû ih Bog u ruki im.

17. І ўчынілі ў іх Авія і народ ягоны разгром вялікі; і загінула ў Ізраіля

пяцьсот тысяч чалавек адборных.

Ì ŭčynilì ŭ ih Aviâ ì narod âgony razgrom vâlikì; ì zagìnula ŭ Ìzrailâ pâc'sot tysâč čalavek adbornyh.

18. І ўпакорыліся тады сыны Ізраілевыя, і былі моцныя сыны Юдавыя, бо спадзяваліся на Госпада Бога бацькоў сваіх.

Ì ŭpakorylisâ tady syny Ìzrailevyâ, ì byli mocnyâ syny Ûdavyâ, bo spadzâvalisâ na Gospada Boga bac'koŭ svaih.

19. І перасьледаваў Авія Ераваама і ўзяў у яго гарады: Вэтыль і залежныя ад яго гарады, і Ешану і залежныя ад яе гарады, і Эфрон і залежныя ад яго гарады.

Ì peras'ledavaŭ Aviâ Eravaama ì ŭzâŭ u âgo garady: Vètyl' ì zaležnyâ ad âgo garady, ì Ešanu ì zaležnyâ ad âe garady, ì Èfron ì zaležnyâ ad âgo garady.

20. І не ўваходзіў больш у сілу Ераваам у дні Авіі. І пабіў яго Гасподзь, і ён памёр.

Ì ne ŭvahodziŭ bol'sh u silu Eravaam u dni Avii. Ì pabiŭ âgo Gaspodz', ì ên pamër.

21. А Авія ўзмацнеў; і ўзяў сабе чатырнаццаць жонак і спарадзіў дваццаць два сыны і шаснаццаць дочак.

A Aviâ ŭzmacneŭ; ì ŭzâŭ sabe čatyrnaccac' žonak ì sparadziŭ dvaccac' dva syny ì šasnaccac' dočak.

22. Астатнія дзеі Авіі і ягоныя ўчынкі і словы апісаны ў сказаньні прарока Ады.

Astatniâ dzei Avii ì âgonyâ ŭčynki ì slovy apisany ŭ skazan'ni praroka Ady.

14 Кіраўнік

1. І спачыў Авія з бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў горадзе Давідавым. І

зацараваў Аса, сын ягоны, замест яго. У дні ягоныя пакоілася зямля дзесяць гадоў.

Ì spačyŭ Aviâ z bac'kami svaimi, i pahavali âgo ŭ goradze Davidavym. Ì zacaravaŭ Asa, syn âgony, zamest âgo. U dni âgonyâ pakoilasâ zâmlâ dzesâc' gadoŭ.

2. І рабіў Аса добрае і спадобнае ў вачах Госпада Бога свайго;

Ì rabiŭ Asa dobrae i spadobnae ŭ vačah Gospada Boga svajgo;

3. і адкінуў ён ахвярнікі багоў чужых і вышыні, і разьбіў статуі, і высек прысьвечаныя дрэвы;

ì adkìnuŭ ën ahvârnikì bagoŭ čužyh i vyšynì, i raz'biŭ statui, i vysek prys'večanyâ drèvy;

4. і загадаў Юдэям знайсці Госпада Бога бацькоў сваіх і выконваць закон і заповедзі;

ì zagadaŭ Ûdèâm znajs'ci Gospada Boga bac'koŭ svaih i vykonvac' zakon i zapavedzi;

5. і адмяніў ён ва ўсіх гарадах Юдавых вышыні і статуі сонца. І спакойнае было пры ім царства.

ì admâniŭ ën va ŭsìh garadah Ûdavyh vyšynì i statui sonca. Ì spakojnae bylo pry im carstva.

6. І будаваў ён умацаваныя гарады ў Юдэі, бо спакойная была зямля, і ня было ў яго вайны ў тыя гады, бо Гасподзь даў спакой яму.

Ì budavaŭ ën umacavanyâ garady ŭ Ûdèi, bo spakojnaâ byla zâmlâ, i nâ bylo ŭ âgo vajny ŭ tyâ gady, bo Gaspodz' daŭ spakoj âmu.

7. І сказаў ён Юдэям: пабудуем гарады гэтыя і абнясём іх сьценамі зь вежамі, з брамамі і засаўкамі; зямля яшчэ наша, бо мы знайшлі Госпада Бога нашага: мы знайшлі Яго, - і Ён даў нам спакой з усіх бакоў. І пачалі будавацца, і мелі посьпех.

Ì skazaŭ ěn Ûdèâm: pabuduem garady gètyâ ì abnâsëm ih s'cenami z' vežami, z bramami ì zasaŭkami; zâmlâ âščè naša, bo my znajšli Gospada Boga našaga: my znajšli Âgo, - ì Ěn daŭ nam spakoj z usih bakou. Ì pačali budavacca, ì meli pos'peh.

8. I было ў Асы ваеннай сілы: узброеных шчытом і дзідай з калена Юдавага трыста тысяч, і з калена Веньямінавага ўзброеных шчытом і стралкоў з лука дз'весцьце восемдзсят тысяч, людзей адважных.

Ì bylo ŭ Asy vaennaj sily: uzbroenyh ščytom ì dzidaj z kalena Ûdavaga trysta tysâč, ì z kalena Ven'âminavaga ŭzbroenyh ščytom ì stralkou z luka dz'ves'ce vosemdzesât tysâč, lûdzej advažnyh.

9. I выйшаў на іх Зарай Эфіоп з войскам у тысячу тысяч і з трымастамі калясьніц і дайшоў да Марэшы.

Ì vyjšaŭ na ih Zaraj Ěfiop z vojskam u tysâču tysâč ì z trymastami kalâs'nic ì dajšoŭ da Marèšy.

10. I выступіў Аса супроць яго, і сышліся на бітву ў даліне Цэфата каля Марэшы.

Ì vystupiŭ Asa suproc' âgo, ì syšlisâ na bitvu ŭ daline Cèfata kalâ Marèšy.

11. I заклікаў Аса Госпада Бога свайго і сказаў: Госпадзе, ці не ў Тваёй сіле памагчы моцнаму альбо бясьсіламу? дапамажы ж нам, Госпадзе Божа наш: бо мы на Цябе спадзяёмся і ў імя Тваё мы выйшлі супроць мноства гэтага. Госпадзе! Ты Бог наш: хай не пераможа Цябе чалавек.

Ì zaklikaŭ Asa Gospada Boga svajgo ì skazaŭ: Gospadze, ci ne ŭ Tvaěj sile pomagčy mocnamu al'bo bâs'silamu? dapamažy ž nam, Gospadze Boža naš: bo my na Câbe spadzâëmsâ ì ŭ imâ Tvaë my vyjšli suproc' mnostva gètaga. Gospadze! Ty Bog naš: haj ne peramoža Câbe čalavek.

12. I пабіў Гасподзь Эфіопаў перад абліччам Асы і перад абліччам Юды, і пабеглі Эфіопы.

Ì pabiũ Gaspodz' Èfiopaũ perad abliččam Asy ì perad abliččam Ŭdy, ì pabegli Èfiopy.

13. I перасьледаваў іх Аса і народ, які быў зь ім, да Герара, і загінулі Эфіопы, так што ў іх нікога не засталася жывога, бо яны пабітыя былі прад Госпадам і перад войскам Ягоным. I набралі здабычы вялікае мноства.

Ì peras'ledavaũ ih Asa ì narod, âki byũ z' im, da Gerara, ì zaginuli Èfiopy, tak što ũ ih nikoga ne zastalosâ žyvoga, bo âny pabityâ byli prad Gospadam ì perad vojskam Âgonym. Ì nabrali zdabyčy vâlikae mnostva.

14. I разбурылі ўсе гарады Вакол Шэрара, бо напала на іх жудасьць ад Госпада; і разрабавалі ўсе гарады і вынеслі зь іх многа здабычы.

Ì razburyli ũse garady Vakol Šërara, bo napala na ih žudas'c' ad Gospada; ì razrabavali ũse garady ì vynes'li z' ih mnoga zdabyčy.

15. Таксама і пастуховыя буданы пабурылі і забралі мноства статкаў дробнага быдла і вярблюдаў і вярнуліся ў Ерусалім.

Taksama ì pastuhovyâ budany paburyli ì zabrali mnostva statkaũ drobnaga bydla ì vârblũdaũ ì vârnulisâ ũ Erusalim.

15 Кіраўнік

1. Тады на Азарыю, сына Адэтавага, сышоў Дух Божы,
Tady na Azaryũ, syna Adètavaga, syšoũ Duh Božy,

2. і выйшаў ён насустрач Асу і сказаў яму: паслухайце мяне, Аса і ўвесь Юда і Венямін: Гасподзь з вамі, калі вы зь Ім; і калі вы будзеце шукаць Яго, Ён будзе знойдзены вамі; а калі пакінеце Яго, Ён пакіне вас.

ì vyjšaũ ên nasustrač Asu ì skazaũ âmu: pasluhajce mâne, Asa ì ũves' Ŭda ì Ven'âmin: Gaspodz' z vami, kalì vy z' Ìm; ì kalì vy budzece šukac' Âgo, Ên

budze znojdzeny vami; a kali pakinece Âgo, Ěn pakine vas.

3. Многа дзён Израіль будзе бяз Бога сапраўднага і безь сьвятара навучальнага і без закона;

Mnoga dzën Ĺzrail' budze bâz Boga sapraŭdnaga i bez' s'vâtara navučal'naga i bez zakona;

4. але калі ён павернецца ва ўціску сваім да Госпада Бога Израілевага і знойдзе Яго, Ён дасьць ім знайсці Сябе.

ale kali ěn pavernecca va ŭcisku svaim da Gospada Boga Ĺzrailevaga i znojdze Âgo, Ěn das'c' im znajs'ci Sâbe.

5. У тыя часы ня будзе міру ні таму, хто выходзіць, ні хто ўваходзіць, бо вялікія хваляваньні будуць ва ўсіх жыхароў земляў;

U tyâ časy nâ budze mîru ni tamu, hto vyhodzic', ni hto ŭvahodzic', bo vâlikîâ hvalâvan'ni buduc' va ŭsîh žyharoŭ zemlâŭ;

6. народ будзе біцца з народамі, і горады з горадамі, бо Бог прывядзе іх у хваляваньне вялікімі бедствамі.

narod budze bicca z narodami, i gorady z goradami, bo Bog pryvâdze ih u hvalâvan'ne vâlikimi bedstvami.

7. Але вы ўмацуецеся, і хай не слабнуць рукі вашыя, бо ёсьць адплата за дзеі вашыя.

Ale vy ŭmacuecesâ, i haj ne slabnuc' rukî vašyâ, bo ěs'c' adplata za dziei vašyâ.

8. Калі пачуў Аса словы гэтыя і прароцтва, сына Адэда прарока, дык падбадзёрыўся і выкінуў мярзоты язычніцкія з усёй зямлі Юдавай і Венямінавай і з гарадоў, якія ён узяў на гары Яфрэмавай, і абнавіў ахвярнік Гасподні, што перад бабінцам Гасподнім.

Kali pačuŭ Asa slovy gètyâ i praroctva, syna Adèda praroka, dyk padbadzëryŭsâ i vykînuŭ mârzoty âzyčnickîâ z usëj zâmlî Ūdavaj i

Ven'âminavaj i z garadoŭ, âkiâ ěn uzâŭ na gary Âfrěmavaj, i abnaviŭ ahvârnik Gaspodni, što perad babincam Gaspodnim.

9. I сабраŭ усяго Юду i Веньяміна i перасяленцаŭ, якія жылі зь імі, ад Яфрэма i Манасіі i Сімяона; бо многія ад Ізраіля перайшлі да яго, калі ўбачылі, што Гасподзь Бог яго зь ім.

Ì sabraŭ usâgo Ŭdu i Ven'âmina i perasâlencaŭ, âkiâ žyli z' imi, ad Âfrěma i Manasiì i Simâona; bo mnogiâ ad Ìzrailâ perajšli da âgo, kali ŭbačyli, što Gaspodz' Bog âgo z' im.

10. I сабраліся ў Ерўсаліме ў трэці месяц, на пятнаццатым годзе валадараньня Асы;

Ì sabralisâ ŭ Erusalime ŭ trěci mesâc, na pâtnaccatym godze valadaran'nâ Asy;

11. i прынеслі ў той дзень ахвяру Госпаду са здабычы, якую прывялі, з буйнога быдла сямсот i з дробнага сем тысяч;

i prynes'li ŭ toj dzen' ahvâru Gospadu sa zdabyčy, âkuŭ pryvâli, z bujnoga bydla sâmсот i z drobnaga sem tysâč;

12. i ўступілі ў заповіт, каб уісьціць Госпада Бога бацькоў сваіх ад усяго сэрца свайго i ад усёй душы сваёй;

i ŭstupili ŭ zapavet, kab uis'cic' Gospada Boga bac'koŭ svaih ad usâgo sěrca svajgo i ad usěj dušy svaěj;

13. i кожны, хто ня будзе шукаць Госпада Бога Ізраілевага, павінен памерці, ці ěн малы, ці вялікі, ці мужчына, ці жанчына.

i kožny, hto nâ budze šukac' Gospada Boga Ìzrailevaga, pavinen pamercì, cì ěn maly, cì vâlikì, cì mužčyna, cì žančyna.

14. I прысягаліся Госпаду гучнагалоса i з заклікамі i пры гуках труб i рагоў.

Ì prysâgalisâ Gospadu gučnagalosa i z zaklikami i pry gukah trub i ragoŭ.

15. І радаваліся ўсе Юдэі гэтай клятве, бо ад усяго сэрца свайго прысягаліся і з усёй рупнасьцю шукалі Яго, і Ён даў ім знайсці Сябе. І даў ім Гасподзь спакой з усіх бакоў.

Ì radavalisâ ŭse Ŭdèi gètaj klâtve, bo ad usâgo sèrca svajgo prysâgalisâ ì z usěj rupnas'cû šukali Âgo, ì Ęn daŭ ìm znajs'ci Sâbe. Ì daŭ ìm Gaspodz' spakoj z usih bakou.

16. І Мааху, маці сваю, цар Аса пазбавіў царскай годнасьці за тое, што яна зрабіла балвана для дубровы. І скінуў Аса балвана яе, і пасек на кавалкі, і спаліў у даліне Кедрона.

Ì Maahu, maci svaŭ, car Asa pazbaviŭ carskaj godnas'ci za toe, što âna zrabila balvana dlâ dubrovu. Ì skinuŭ Asa balvana âe, ì pasek na kavalki, ì spaliŭ u daline Kedrona.

17. Хоць вышыні ня былі адменены ў Ізраіля, але сэрца Асы было цьвёрда адданае Госпаду ва ўсе дні ягоныя.

Hoc' vyšyni nâ byli admeneny ŭ Ìzrailâ, ale sèrca Asy bylo c'vërda addanae Gospadu va ŭse dni âgonyâ.

18. і ўнёс ён прысьвечанае бацькам ягоным і сваё прысьвячэньне ў дом Божы, срэбра і золата і посуд.

ì ŭnës ěn prys'večanae bac'kam âgonym ì svaë prys'vâčèn'ne ŭ dom Božy, srèbra ì zolata ì posud.

19. І ня было вайны да трыццаць пятага года валадараньня Асы.

Ì nâ bylo vajny da tryccac' pâtaga goda valadaran'nâ Asy.

16 Кіраўнік

1. На трыццаць шостым годзе валадараньня Асы пайшоў Вааса, цар Ізраільскі, на Юдэю і пачаў будаваць Раму; каб не дазволіць нікому ні

сыходзіць ад Асы, цара Юдэйскага, ні прыходзіць да яго.

Na tryccac' šostym godze valadaran'nâ Asy pajšoŭ Vaasa, car Izrail'ski, na Ūdèŭ i pačaŭ budavac' Ramu; kab ne dazvolic' nikomu ni syhodzic' ad Asy, cara Ūdèjskaga, ni pryhodzic' da âgo.

2. І вынес Аса срэбра і золата са скарбніц дома Гасподняга і дома царскага і паслаў да Ванадада, цара Сірыйскага, які жыў у Дамаску, кажучы:

Ĭ vynes Asa srèbra i zolata sa skarbnic doma Gaspodnâga i doma carskaga i paslaŭ da Vanadada, cara Siryjskaga, âki žyŭ u Damasku, kažučy:

3. хай будзе саюз паміж мною і табою, як быў паміж бацькам маім і бацькам тваім: вось я пасылаю табе срэбра і золата: ідзі парві спрымірэнства тваё з Ваасам, царом Ізраільскім; каб ён адступіўся ад мяне.

haj budze saŭz pamiž mnoŭ i taboŭ, âk byŭ pamiž bac'kam maïm i bac'kam tvaïm: vos' â pasylaŭ tabe srèbra i zolata: idzi parvi sprymirènstva tvaë z Vaasam, carom Izrail'skim; kab ën adstupiŭsâ ad mâne.

4. І паслухаўся Ванадад цара Асы і паслаў ваеначальнікаў, якія былі ў яго, супроць гарадоў Ізраільскіх, і яны спустошылі Іён і Дан і Авэлмаім і ўсе запасы ў гарадах Нэфталімавых.

Ĭ pasluhaŭsâ Vanadad cara Asy i paslaŭ vaenačal'nikaŭ, âkiâ byli ŭ âgo, suproc' garadoŭ Izrail'skih, i âny spustošyli Iën i Dan i Avèlmaïm i ŭse zapasy ŭ garadah Nèftalimavyh.

5. І калі дачуўся пра гэта Вааса, дык перастаў будаваць Раму і спыніў працу сваю.

Ĭ kali dačuŭsâ pra gèta Vaasa, dyk perastaŭ budavac' Ramu i spyniŭ pracu svaŭ.

6. А Аса цар сабраў усіх Юдэяў, і яны вывезьлі з Рамы камяні і дрэва,

якое ўжываў Вааса на будаўніцтве, - і пабудоваў зь іх Гэву і Міцфу.

A Asa car sabraŭ usih Ŭdèâŭ, i âny vyvez'li z Ramy kamâni i drèva, âkoe ŭžyvaŭ Vaasa na budaŭnictve, - i pabudavaŭ z' ih Gèvu i Mìcfu.

7. У той час прыйшоў Ананій празорлівец да Асы, цара Юдэйскага, і сказаў яму: як што ты паспадзяваўся на цара Сірыйскага і не спадзяваўся на Госпада Бога твайго, таму і ўратавалася войска цара Сірыйскага ад рукі тваёй.

U toj čas pryjšoŭ Ananij prazorlìvec da Asy, cara Ŭdèjskaga, i skazaŭ âmu: âk što ty paspadzâvaŭsâ na cara Siryjskaga i ne spadzâvaŭsâ na Gospada Boga tvajgo, tamu i ŭratavalasâ vojska cara Siryjskaga ad rukì tvaëj.

8. І ці ня былі Эфіопы і Лівійцы зь сілаю большаю і з калясьніцамі і коньнікамі вельмі шматлікімі? Але як ты спадзяваўся на Госпада, дык Ён аддаў іх у рукі твае,

Ì cì nâ byli Èfiopy i Livijcy z' silaŭ bol'saŭ i z kalâs'nicami i kon'nikami vel'mi šmatlikimi? Ale âk ty spadzâvaŭsâ na Gospada, dyk Ęn addaŭ ih u rukì tvae,

9. бо вочы Госпада азіраюць усю зямлю, каб падтрымаць тых, чые сэрца цалкам аддадзена Яму. Безразважліва ты ўчыніў цяпер. За тое ад сёньня будуць у цябе войны.

bo vočy Gospada aziraŭc' usŭ zâmlŭ, kab padtrymac' tyh, čyë sèrca calkam addadzena Âmu. Bezrazvažlìva ty ŭčyniŭ câper. Za toe ad sèn'nâ buduc' u câbe vojny.

10. І разгневаўся Аса на празорліўца і ўвязьніў яго ў цямніцу, бо праз гэта быў раздражнёны на яго; уціскаў Аса і некаторых з народу ў той час.

Ì razgneaŭsâ Asa na prazorliŭca i ŭvâz'niŭ âgo ŭ câmnicu, bo праз gèta byŭ razdražnëny na âgo; ucìskaŭ Asa i nekatoryh z narodu ŭ toj čas.

11. І вось дзеі Асы, першыя і апошнія, апісаны ў кнізе цароў Юдэйскіх і

Ізраільскіх.

Ì vos' dzei Asy, peršyâ ì apošniâ, apisany ŭ kniže caroŭ Údèjskih ì Ìzrail'skih.

12. І зрабіўся Аса хворы нагамі на трыццаць дзявятым годзе валадараньня свайго, і хвароба ягоная паднялася да верхніх частак цела; але ён у хваробе сваёй шукаў ня Госпада, а лекараў.

Ì zrabiŭsâ Asa hvory nagami na tryccac' dzâvâтым godze valadaran'na svajgo, ì hvaroba âgonaâ padnâlasâ da verhnih častak cela; ale ën u hvarobe svaěj šukaŭ nâ Gospada, a lekaraŭ.

13. І спачыў Аса з бацькамі сваімі і памёр на сорак першым годзе валадараньня свайго.

Ì spačyŭ Asa z bac'kami svaimi ì pamër na sorak peršым godze valadaran'na svajgo.

14. І пахавалі яго ў магільніцы, якую ён уладзіў сабе ў горадзе Давідавым; і паклалі яго на ложы, якое напоўнілі пахошчамі і рознымі штучнымі масьцямі і спалілі іх для яго вялікае мноства.

Ì pahavalì âgo ŭ magil'nicy, âkuŭ ën uladziŭ sabe ŭ goradze Davidavym; ì paklali âgo na ložy, âkoe napoŭnili pahoščami ì roznymi štučnymì mas'câmi ì spalili ih dlâ âgo vâlikae mnostva.

17 Кіраўнік

1. І зацараваў Ёсафат, сын ягоны, замест яго; і ўмацаваўся ён супроць Ізраільцянаў.

Ì zacaravaŭ Ęsafat, syn âgony, zamest âgo; ì ŭmacavaŭsâ ën suproc' Ìzrail'cân.

2. І паставіў ён войска ва ўсе ўмацаваньня гарады Юдэі і расставіў ахоўнае войска па зямлі Юдэйскай і па гарадах Яфрэмавых, якімі

авалодаў Аса, бацька ягоны.

Ì pastaviũ ãn vojska va ũse ũmacavanyâ garady Ūdèi ì rasstaviũ ahoũnae vojska pa zâmlì Ūdèjskaj ì pa garadah Âfrêmavyh, âkimi avalodaũ Asa, bac'ka âgony.

3. I быў Гасподзь зь Ёсафатам, бо ён хадзіў першымі шляхамі Давіда, бацькі свайго, і ня шукаў Ваалаў,

Ì byũ Gaspodz' z' Ęsafatam, bo ãn hadziũ peršymi šlâhami Davida, bac'ki svajgo, ì nâ šukaũ Vaalaũ,

4. а шукаў ён Бога бацькі і рабіў паводле заповедзяў Ягоных, а не па ўчынках Ізраільцянаў.

a šukaũ ãn Boga bac'ki ì rabiũ pavodle zapavedzâũ Âgonyh, a ne pa ũčynkah Ìzrail'cânaũ.

5. I ўцьвердзіў Гасподзь царства ў руцэ ягонаі, і давалі ўсе Юдэі дары Ёсафату, і было ў яго многа багацьця і славы.

Ì ũc'verdziũ Gaspodz' carstva ũ rucè âgonaj, ì davali ũse Ūdèi dary Ęsafatu, ì bylo ũ âgo mnoga bagac'câ ì slavy.

6. I ўзвысілася сэрца ягонае на шляхах Гасподніх; прытым і вышыні адмяніў ён і дубровы ў Юдэі.

Ì ũzvysilasâ sërca âgonae na šlâhah Gaspodnih; prytytm ì vyšyni admâniũ ãn ì dubrovy ũ Ūdèi.

7. I на трэцім годзе цараванья свайго ён паслаў князёў сваіх Бэнхаіла і Авадыю, і Захара і Натанаіла і Міхея, каб вучылі па гарадах Юдавых народ,

Ì na trècim godze caravan'nâ svajgo ãn paslaũ knâzëũ svaih Bènhaila ì Avadyũ, ì Zahara ì Natanaila ì Miheâ, kab vučyli pa garadah Ūdavyh narod,

8. і зь імі лявітаў: Шэмаю і Нэтанію, і Зэвадыю і Азаіла, і Шэмірамота і Ёнатана, і Аданію і Товію і Тоў-Аданію, і зь імі Элэшаму і Ёрама,

святароў.

ì z' imì lâvitaũ: Šèmaũ ì Nètaniũ, ì Zèvadyũ ì Azaila, ì Šèmìramota ì Ěnatana, ì Adaniũ ì Toviũ ì Toũ-Adaniũ, ì z' imì Ělèšamu ì Ěrama, s'vâtaroũ.

9. І яны вучылі ў Юдэі, маючы з сабою кнігу закона Гасподняга: і абыходзілі ўсе гарады Юдэі і вучылі народ.

Ì âny vučyli ů Ŭdèi, maũčy z saboũ knìgu zakona Gaspodnâga: ì abyhodzili ůse garady Ŭdèi ì vučyli narod.

10. І быў страх Гасподні на ўсіх царствах земляў, якія вакол Юдэі, і не ваявалі зь Ěсафатам.

Ì byũ strah Gaspodni na ůsìh carstvah zemlâũ, âkiâ vakol Ŭdèi, ì ne vaâvali z' Ěsafatam.

11. А ад Філістымлянаў прыносілі Ěсафату дарункі, і ў даніну срэбра; таксама Аравіцяне прыганялі яму дробнае быдла: бараноў сем тысяч сямсот і казлоў сем тысяч сямсот.

A ad Filistymlânaũ prynosili Ěsafatu darunki, ì ů daninu srèbra; taksama Aravicâne pryganâli âmu drobnae bydla: baranoũ sem tysâč sâmsot ì kazloũ sem tysâč sâmsot.

12. І ўзвышаўся Ěсафат усё больш і больш і пабудаваў у Юдэі крэпасьці і гарады пад запасы.

Ì ůzvysâũsâ Ěsafat usè bol's' ì bol's' ì pabudavaũ u Ŭdèi krèpas'ci ì garady pad zapasy.

13. Многа было ў яго запасаў у гарадах Юдэйскіх, а ў Ерусаліме людзей ваенных, адважных.

Mnoga bylo ů âgo zapasaũ u garadah Ŭdèjskih, a ů Erusalìme lûdzej vaennyh, advažnyh.

14. І вось сьпіс іх па пакаленьнях іхніх: у Юды начальнікі тысяч: Адна начальнік і ў яго выдатных воінаў трыста тысяч;

Ì vos' s'pìs ih pa pakalen'nâh ihnih: u Ûdy načal'nikì tysâč: Adna načal'nik ì ů âgo vydatnyh voïnaŭ trysta tysâč;

15. за ім Ёханан начальник, і ў яго дзвесьце восемдзесят тысяч;

za ìm Ěhanan načal'nik, ì ů âgo dzves'ce vosemdzesât tysâč;

16. за ім Амасія, сын Зімхры, які прысьвяціў сябе Госпаду, і ў яго дзвесьце тысяч воінаў выдатных.

za ìm Amasiâ, syn Zimhry, âkì prys'vâciŭ sâbe Gospadu, ì ů âgo dzves'ce tysâč voïnaŭ vydatnyh.

17. У Веньяміна: выдатны воін Эліяда, і ў яго ўзброеных лукам і шчытом дзвесьце тысяч;

U Ven'âmina: vydatny voïn Èliâda, ì ů âgo ůzbroenyh lukam ì ščytom dzves'ce tysâč;

18. за ім Егазавад, і ў яго сто восемдзесят тысяч узброеных воінаў.

za ìm Egazavad, ì ů âgo sto vosemdzesât tysâč uzbroenyh voïnaŭ.

19. Вось тыя, што служылі цару, звыш тых, якіх расставіў цар ва ўмацаваных гарадах па ўсёй Юдэі.

Vos' tyâ, što služyli caru, zvyš tyh, âkih rasstaviŭ car va ůmacavanyh garadah pa ůsěj Ûdèi.

18 Кіраўнік

1. І было ў Ёсафата многа багацьця і славы; і парадніўся ён з Ахавам.

Ì bylo ů Ěsafata mnoga bagac'câ ì slavy; ì paradniŭsâ ěn z Ahavam.

2. І пайшоў празь некалькі гадоў да Ахава ў Самарыю; і закалоў дзеля яго Ахаў мноства быдла дробнага і буйнога, і дзеля людзей, якія былі зь ім, і схіляў яго ісьці на Рамот Галаадскі.

Ì pajšoŭ praz' nekal'ki gadoŭ da Ahava ů Samaryŭ; ì zakaloŭ dzelâ âgo Ahaŭ

mnostva bydla drobnaga i bujnoga, i dzelâ lûdzej, âkiâ byli z' im, i shilâũ âgo is'ci na Ramot Galaadski.

3. I казаў Ахаў, цар Ізраільскі, Ёсафату, цару Юдэйскаму: ці пойдзеш са мною ў Рамот Галаадскі? Той сказаў Яму: як ты, так і я, як твой народ, так і мой народ: іду з табою на вайну`

Ì kazaũ Ahaũ, car Ìzrail'ski, Ěsafatu, caru Ūdèjskamu: ci pojdzeš sa mnoũ ũ Ramot Galaadski? Toj skazaũ Âmu: âk ty, tak i â, âk tvoj narod, tak i moj narod: idu z taboũ na vajnu`

4. I сказаў Ёсафат цару Ізраільскаму: спытайся сёньня, што скажа Гасподзь.

Ì skazaũ Ěsafat caru Ìzrail'skamu: spytajsâ sën'nâ, što skaža Gaspodz'.

5. I сабраў цар Ізраільскі прарокаў чатырыста чалавек і сказаў ім: ці ісьці нам на Рамот Галаадскі вайною, ці ўстрымацца? Яны казалі: ідзі і Бог перадасьць яго ў рукі цара.

Ì sabraũ car Ìzrail'ski prarokaũ čatyrysta čalavek i skazaũ im: ci is'ci nam na Ramot Galaadski vajnoũ, ci ũstrymacca? Âny skazali: idzi i Bog peradas'c' âgo ũ ruki cara.

6. I сказаў Ёсафат: ці няма тут яшчэ прарока Гасподняга? Спытаемся і ў яго.

Ì skazaũ Ěsafat: ci nâma tut âščè praroka Gaspodnâga? Spytaemsâ i ũ âgo.

7. I сказаў цар Ізраільскі Ёсафату: ёсьць яшчэ адзін чалавек, празь якога можна спытацца ў Госпада; але я ня люблю яго, бо ён не прарочыць пра мяне добрага, а пастаянна прарочыць благое; гэта Міхей сын Емвлая. I сказаў Ёсафат: не кажы так, цару.

Ì skazaũ car Ìzrail'ski Ěsafatu: ës'c' âščè adzin čalavek, praz' âkoga možna spytacca ũ Gospada; ale â nâ lûblũ âgo, bo ën ne praročyc' pra mâne dobraga, a pastaâna praročyc' blagoe; gèta Mihej syn Emvlaâ. Ì skazaũ

Ěsafat: ne kažy tak, caru.

8. І паклікаў цар Ізраільскі аднаго еўнуха і сказаў: схадзі хутчэй па Міхея, сына Емвлая.

Ĭ paklikaŭ car Ĭzrail'ski adnago eŭnuha ĭ skazaŭ: shadzì hutčèj pa Miheâ, syna Emvlaâ.

9. А цар Ізраільскі і Ёсафат, цар Юдэйскі, сядзелі кожны на сваім троне, апранутыя ў царскую вопратку; сядзелі на плошчы каля брамы Самарыі, і ўсе прарокі прарочылі перад імі.

A car Ĭzrail'ski ĭ Ěsafat, car Ŭdèjski, sâdzeli kožny na svaïm trone, apranutyâ ŭ carskuŭ vopratku; sâdzeli na ploščy kalâ bramy Samaryi, ĭ ŭse praroki praročyli perad imi.

10. І зрабіў сабе Сэдэкія, сын Хэнааны, жалезныя рогі і сказаў: так кажа Гасподзь: імі забадаеш Сірыйцаў да вынішчэньня іх.

Ĭ zrabiŭ sabe Sèdèkiâ, syn Hènaany, žaleznyâ rogi ĭ skazaŭ: tak kaža Gaspodz': imi zabadaeš Siryjcaŭ da vyniščèn'nâ ih.

11. І ўсе прарокі прарочылі тое самае, кажучы: ідзі на Рамот Галаадскі; будзе посьпех табе, і аддасьць яго Гасподзь у руку цара.

Ĭ ŭse praroki praročyli toe samae, kažučy: idzi na Ramot Galaadski; budze pos'peh tabe, ĭ addas'c' âgo Gaspodz' u ruku cara.

12. Пасланец, які пайшоў паклікаць Міхея, казаў яму: вось, прарокі аднагалосна прадказваюць добрае цару; хай бы і тваё слова было такое самае, як кожнага зь іх: скажы і ты добрае.

Paslanec, âki pajšoŭ paklikac' Miheâ, kazaŭ âmu: vos', praroki adnagalosna pradkazvaŭc' dobrae caru; haj by ĭ tvaë slova bylo takoe samae, âk kožnaga z' ih: skažy ĭ ty dobrae.

13. І сказаў Міхей: жывы Гасподзь, - што скажа мне Бог мой, тое вымаўлю.

Ì skazaŭ Mihej: žyvy Gaspodz', - što skaža mne Bog moj, toe vymaŭlŭ.

14. I прыйшоў ён да цара, і сказаў яму цар: Міхей, ці ісьці нам вайною на Рамот Галаадскі, ці ўстрымацца? I сказаў той: ідзеце, будзе вам посьпех, і яны аддадзены будуць у рукі вашыя.

Ì pryjšoŭ ěn da cara, i skazaŭ âmu car: Mihej, ci is'ci nam vajnoŭ na Ramot Galaadski, ci ŭstrymacca? Ì skazaŭ toj: idzece, budze vam pos'peh, i âny addadzeny buduc' u ruki vašyâ.

15. I сказаў яму цар: колькі разоў мне заклінаць цябе, каб ты не гаварыў мне нічога, акрамя праўды, у імя Гасподняе?

Ì skazaŭ âmu car: kol'ki разоŭ mne zaklinac' câbe, kab ty ne gavaryŭ mne ničoga, akramâ praŭdy, u imâ Gaspodnâe?

16. Тады Міхей сказаў: я бачыў усіх сыноў Ізраіля, расьсеяных па горах, як авечак, у якіх няма пастуха, - і сказаў Гасподзь: няма ў іх начальніка, хай вернуцца кожны ў дом свой зь мірам.

Tady Mihej skazaŭ: â bačyŭ usih synoŭ Ìzrailâ, ras'seânyh pa gorah, âk avečak, u âkih nâma pastuha, - i skazaŭ Gaspodz': nâma ŭ ih načal'nika, haj vernucca kožny ŭ dom svoj z' miram.

17. I сказаў цар Ізраільскі Ёсафату, ці не казаў я табе, што ён не прарочыць пра мяне добрага, а толькі благое?

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski Ęsafatu, ci ne kazaŭ â tabe, što ěn ne praročyc' pra mâne dobraga, a tol'ki blagoe?

18. I сказаў Міхей: дык выслухайце слова Гасподняе: я бачыў Госпада, Які сядзеў на троне Сваім, і ўсё войска нябеснае стаяла праваруч і леваруч ад Яго.

Ì skazaŭ Mihej: dyk vysluhajce slova Gaspodnâe: â bačyŭ Gospada, Âki sâdzeŭ na trone Svaim, i ŭsë vojska nâbesnae staâla pravaruč i levaruč ad Âgo.

19. І сказаў Гасподзь: хто звабіў бы Ахава, цара Ізраільскага, каб ён пайшоў і загінуў у Рамоце Галаадскім? І адзін казаў так, другі казаў інакш.

Ì skazaŭ Gaspodz': hto zvabiŭ by Ahava, cara Ìzrail'skaga, kab ën pajšoŭ ì zagìnuŭ u Ramoце Galaadskim? Ì adzìn kazaŭ tak, drugi kazaŭ ìnakš.

20. І выступіў адзін дух, і сказаў прад абліччам Госпада і сказаў: я зваблю яго. І сказаў яму Гасподзь: чым?

Ì vystupiŭ adzìn duh, ì skazaŭ prad abliččam Gospada ì skazaŭ: â zvablŭ âgo. Ì skazaŭ âmu Gaspodz': čym?

21. Той сказаў: я выйду і буду духам падману ў вуснах усіх прарокаў ягоных. І сказаў Ён: ты звабіш яго, і пасьпееш; ідзі і зрабі так.

Toj skazaŭ: â vyjdu ì budu duham padmanu ŭ vusnah usih prarokaŭ âgonyh. Ì skazaŭ Ęn: ty zvabiš âgo, ì pas'peeš; idzi ì zrabi tak.

22. І цяпер, вось папусьціў Гасподзь духа падману ўвайсьці ў вусны гэтых прарокаў тваіх, але Гасподзь сказаў пра цябе нядобрае.

Ì câper, vos' papus'ciŭ Gaspodz' duha padmanu ŭvajs'ci ŭ vusny gètyh prarokaŭ tvaih, ale Gaspodz' skazaŭ pra câbe nâdobrae.

23. І падышоў Сэдэкія, сын Хэнааны, і ўдарыў Міхея па шчацэ і сказаў: па якой гэта дарозе адышоў ад мяне Дух Гасподні, каб гаварыць у табе?

Ì padyšoŭ Sèdèkiâ, syn Hènaany, ì ŭdaryŭ Miheâ pa ščacè ì skazaŭ: pa âkoj gèta daroze adyšoŭ ad mâne Duh Gaspodni, kab gavaryc' u tabe?

24. І сказаў Міхей: вось ты ўбачыш гэта ў той дзень, калі будзеш бегаць з пакоя ў пакой, каб схавацца.

Ì skazaŭ Mihej: vos' ty ŭbačyš gèta ŭ toj dzen', kalì budzeš begac' z pakoâ ŭ pakoj, kab shavacca.

25. І сказаў цар Ізраільскі: вазьмеце Міхея і зьвядзеце яго да Амона

начальніка горада і да Ёаса, сына цара,

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski: vaz'mece Miheâ ì z'vâdzece âgo da Amona načal'nika gorada ì da Ęasa, syna cara,

26. і скажэце: так кажа цар: пасадзеце гэтага ў цямніцу і кармеце яго хлебам і вадою мала, пакуль я не вярнуся ў міры.

ì skazèce: tak kaža car: pasadzece gètaga ŭ càmnicu ì karmece âgo hlebam ì vadoŭ mala, pakul' â ne vârnusâ ŭ mîry.

27. І сказаў Міхей: калі ты вернешся ў міры, дык мне Гасподзь гаворыць празь мяне. І сказаў: слухайце гэта, усе людзі,

Ì skazaŭ Mihej: kali ty verneššâ ŭ mîry, dyk mne Gaspodz' gavoryc' praz' mâne. Ì skazaŭ: sluhajce gèta, use lûdzi,

28. і пайшоў цар Ізраільскі і Ёсафат, цар Юдэйскі, да Рамота Галаадскага.

ì pajšoŭ car Ìzrail'ski ì Ęsafat, car Ŭdèjski, da Ramota Galaadskaga.

29. І сказаў цар Ізраільскі Ёсафату: я пераапрунуся і ўступлю ў бітву, а ты надзень сваю царскую вопратку. І пераапрунуўся цар Ізраільскі, і ўступілі ў бітву.

Ì skazaŭ car Ìzrail'ski Ęsafatu: â peraapranusâ ì ŭstuplû ŭ bitvu, a ty nadzen' svaŭ carskuŭ vopratku. Ì peraapranuŭsâ car Ìzrail'ski, ì ŭstupili ŭ bitvu.

30. І цар Сірыйскі загадаў начальнікам калясьніц, якія былі ў яго, сказаўшы: ня бецеся ні з малым, ні зь вялікім, а толькі з адным царом Ізраільскім.

Ì car Siryjski zagadaŭ načal'nikam kalâs'nîc, âkiâ byli ŭ âgo, skazaŭšy: nâ becesâ nî z malym, nî z' vâlikim, a tol'ki z adnym carom Ìzrail'skim.

31. І калі ўбачылі Ёсафата начальнікі калясьніц, дык падумалі: гэта цар Ізраільскі, - і акружылі яго, каб біцца зь ім. Але Ёсафат закрычаў, і Гасподзь памог яму, і адвёў іх Бог ад яго.

Ì kalì ŭbačyli Ěsafata načal'nikì kalâs'nic, dyk padumali: gèta car Ìzrail'ski, - i akružyli âgo, kab bicca z' im. Ale Ěsafat zakryčaŭ, i Gaspodz' pamog âmu, i advëŭ ih Bog ad âgo.

32. I kalì ŭbačyli načal'nikì kalâs'nic, što gèta ny byŭ car Ìzrail'ski, dyk pavярнулì ad яго.

Ì kalì ŭbačyli načal'nikì kalâs'nic, što gèta nâ byŭ car Ìzrail'ski, dyk pavârnullì ad âgo.

33. Тым часам адзін чалавек выпадкова нацягнуў лук свой, і параніў цара Ìзраільскага праз швы латаў. I сказаў ён калясьнічому: павярні назад, і вязі мяне ад войска, бо я паранены.

Тым часам адзін чалавек выпадкова nacâгнуŭ luk svoj, i paraniŭ cara Ìzrail'skaga праз švy lataŭ. Ì skazaŭ ён kalâs'ničamu: pavârni nazad, i vâzi mâne ad vojska, bo â paraneny.

34. Але бітва таго дня ўзмацнілася і цар Ìзраільскі стаяў на калясьніцы насупраць Сірыйцаў да вечара і памёр на захадзе сонца.

Ale bitva tago dnâ ŭzmacnilasâ i car Ìzrail'ski staâŭ na kalâs'nicy nasuprac' Siryjcaŭ da večara i pamër na zahadze sonca.

19 Кіраўнік

1. I вяртаўся Ěsafat, car Юдэйскі, у міры ў дом свой у Ерусалім.

Ì vârtaŭsâ Ěsafat, car Ūdèjski, u miry ŭ dom svoj u Erusalim.

2. I выступіў насустрач яму Іуй, сын Ананіі, празорлівец, і сказаў цару Ěsafату: ці сьлед было табе дапамагаць бязбожніку і любіць ненавісьнікаў Госпада? За гэта на цябе гнеў ад аблічча Гасподняга.

Ì vystupiŭ nasustrac' âmu Іuj, syn Ananiì, prazorlivec, i skazaŭ caru Ěsafatu: ci s'led bylo tabe dapamagac' bâzbožniku i lûbic' nenavis'nikaŭ Gospada? Za

gèta na câbe gneŭ ad abličča Gaspodnâga.

3. Зрэшты, і добрае знойдзена ў табе, бо ты знішчыў куміраў у зямлі Юдэйскай і схіліў сэрца тваё да таго, каб ісьціць Бога.

Zrèšty, i dobrae znojdzena ŭ tabe, bo ty z'niščyŭ kumiraŭ u zâmlì Údèjskaj i shiliŭ sèrca tvaë da tago, kab is'cìc' Boga.

4. І жыў Ёсафат у Ерусаліме. І зноў пачаў ён абыходзіць народ свой ад Вірсавіі да гары Яфрэмавай, і навяртаў іх да Госпада, Бога бацькоў іхніх.

Ì žyŭ Ęsafat u Erusalime. Ì znoŭ pačaŭ ën abyhodzic' narod svoj ad Vîrsavii da gary Âfrëmavaj, i navârtaŭ ih da Gospada, Boga bac'koŭ ihnih.

5. І паставіў судзьдзяў на зямлі па ўсіх умацаваных гарадах Юдэі, у кожным горадзе,

Ì pastaviŭ sudz'dzâŭ na zâmlì pa ŭsìh umacavanyh garadah Údèi, u kožnym goradze,

6. і сказаў судзьдзям: глядзецце, што вы робіце, вы чыніце ня суд чалавечы, а суд Госпада; і Ён з вамі ў справе суду.

ì skazaŭ sudz'dzâm: glâdzece, što vy robice, vy čynice nâ sud čalavečy, a sud Gospada; Ì Ęn z vami ŭ sprave sudu.

7. Дык вось, хай будзе страх Гасподні на вас: дзейце абачліва, бо няма ў Госпада Бога нашага няпраўды, ні ўвагі на асобы, ні хабарніцтва.

Dyk vos', haj budze strah Gaspodni na vas: dzejce abačliva, bo nâma ŭ Gospada Boga našaga nâpraŭdy, ni ŭvagi na asoby, ni habarnictva.

8. І ў Ерусаліме прыставіў Ёсафат зь лявітаў і сьвятароў і ўзначальцаў пакаленьняў у Ізраіля да суду Гасподняга і да цяжбінаў. І вярнуліся ў Ерусалім.

Ì ŭ Erusalime prystaviŭ Ęsafat z' lâvitaŭ Ì s'vâtaroŭ Ì ŭznačal'caŭ pakalen'nâŭ u Ìzrailâ da sudu Gaspodnâga Ì da câžbinaŭ. Ì vârnulisâ ŭ Erusalim.

9. І даў ім загад, кажучы: так дзейце ў страху Гасподнім, зь вернасьцю і з чыстым сэрцам:

Ì daŭ im zagad, kažučy: tak dzejce ŭ strahu Gaspodnim, z' vernas'cû ì z čystym sèrcam:

10. ва ўсякай справе спрэчнай, якая паступіць да вас ад братоў вашых, што живуць у гарадах сваіх, ці пра праліваньне крыві, ці пра закон заповедзі, пастановы і абрады, настаўляйце іх, каб яны не правініліся прад Госпадам і ня было б гневу Ягонага на вас і на братоў вашых; так дзейнічайце, - і вы не зграшыце.

va ŭsâkaj sprave sprèčnaj, âkaâ pastupic' da vas ad bratoŭ vašyh, što žyvuc' u garadah svaih, cì pra pralivan'ne kryvi, cì pra zakon zapavedzi, pastanovy ì abrady, nastaułâjce ih, kab âny ne pravinilisâ prad Gospadam ì nâ bylo b gnevu Ágonaga na vas ì na bratoŭ vašyh; tak dzejničajce, - ì vy ne zgrašyce.

11. І вось Амарыя першасьвятар над вамі ва ўсякай дзеі Гасподняй, а Зэвадыя, сын Ісмаілаў, князь дома Юдавага, у кожнай дзеі цара, і наглядчыкі лявіты перад вамі. Будзьце цьвёрдыя і дзейце, і будзе Гасподзь з добрым.

Ì vos' Amaryâ peršas'vâtar nad vami va ŭsâkaj dzei Gaspodnâj, a Zèvadyâ, syn Ìsmailaŭ, knâz' doma Ūdavaga, u kožnaj dzei cara, ì naglâdčyki lâvity perad vami. Budz'ce c'vërdyâ ì dzejce, ì budze Gaspodz' z dobrym.

20 Кіраўнік

1. Пасля гэтага Маавіцяне і Аманіцяне, а зь імі некаторыя з стараны Мааніцкай, пайшлі вайною на Ёсафата.

Paslâ gètaga Maavicâne ì Amanicâne, a z' imi nekatoryâ z starany Maanickaj, pajšli vajnoû na Ęsafata.

2. І прыйшлі, і данесьлі Ёсафату, кажучы: ідзе на цябе мноства вялікае з-за мора, ад Сірыі, і вось яны ў Хацацон-Тамары, гэта значыць, у Энгеды.

Ì pryjšli, ì danes'li Ęsafatu, kažučy: idze na câbe mnostva vâlikae z-za mora, ad Siryi, ì vos' âny ũ Hacacon-Tamary, gèta značyc', u Ęngedy.

3. І збаяўся Ёсафат, і павярнуў твар свой ісьціць Госпада, і абвясціў пост па ўсёй Юдэі.

Ì zbaâÿsâ Ęsafat, ì pavârnũ tvar svoj is'cic' Gospada, ì abvâs'ciũ post pa ũsëj Ŭdèi.

4. І сабраліся Юдэі прасіць дапамогі ў Госпада; з усіх гарадоў Юдавых прыйшлі яны ўмольваць Госпада.

Ì sabralisâ Ŭdèi prasic' dapamogi ũ Gospada; z usih garadoũ Ŭdavyh pryjšli âny ũmol'vac' Gospada.

5. І стаў Ёсафат на сходзе Юдэяў і Ерусалімлянаў у доме Гасподнім, перад новым дваром,

Ì staũ Ęsafat na shodze Ŭdèâũ ì Erusalimlânaũ u dome Gaspodnim, perad novym dvarom,

6. і сказаў: Госпадзе Божа бацькоў нашых! Ці ня Ты Бог на небе? І Ты валадарыш над усімі царствамі народаў, і ў Тваёй руцэ сіла і моц, і ніхто ня ўстоіць супроць Цябе`

ì skazaũ: Gospadze Boža bac'koũ našyh! Cì nâ Ty Bog na nebe? Ì Ty valadaryš nad usimì carstvami narodaũ, ì ũ Tvaëj rucè sila ì moc, ì nihto nâ ũstoic' suproc' Câbe`

7. Ці ня Ты, Божа наш, выгнаў жыхароў зямлі гэтай перад абліччам народу Твайго Ізраіля і аддаў яе семені Абрагама, сябра Твайго, навек?

Cì nâ Ty, Boža naš, vygnaũ žyharoũ zâmlì gètaj perad abliččam narodu Tvajgo Ęzrailâ ì addaũ âe semenì Abragama, sâbra Tvajgo, navek?

8. І яны пасяліліся на ёй і пабудавалі Табе на ёй сьвятыню ў імя Тваё, кажучы:

Ī âny pasâlilîsâ na ěj ì pabudavali Tabe na ěj s'vâtynû ŭ ìmâ Tvaë, kažučy:

9. калі прыйдзе на нас бедства: меч карны, альбо пошасьць, альбо голад, дык мы станем перад домам гэтым і прад абліччам Тваім, бо імя Тваё ў доме гэтым; і заклічам Цябе ва ўціску нашым, і Ты пачуеш і выратуеш.

kali pryjdzje na nas bedstva: meč karny, al'bo pošas'c', al'bo golad, dyk my stanem perad domam gètym ì prad abliččam Tvaìm, bo ìmâ Tvaë ŭ dome gètym; ì zakličam Câbe va ŭcisku našym, ì Ty pačueš ì vyratueš.

10. І сёньня вось Аманіцяне і Маавіцяне, і жыхары гары Сэіра, празь землі якіх Ты не дазволіў прайсьці Ізраільцянам, калі яны ішлі зь зямлі Егіпецкай, а таму яны абмінулі іх і ня вынішчылі іх,

Ī sën'nâ vos' Amanicâne ì Maavicâne, ì žyhary gary Sèira, praz' zemli âkih Ty ne dazvoliŭ prajs'ci Īzrail'cânam, kali âny išli z' zâmlî Egipeckaj, a tamu âny abminuli ih ì nâ vyniščyli ih,

11. вось яны плацяць нам тым, што прыйшлі выгнаць нас са спадчыннага валоданьня Твайго, якое Ты аддаў нам.

vos' âny placâc' nam tym, što pryjšli vognac' nas sa spadčynnaga valodan'nâ Tvajgo, âkoe Ty addaŭ nam.

12. Божа наш! Ты судзі іх. Бо няма ў нас сілы супроць мноства гэтага вялікага, якое прыйшло на нас, і мы ня ведаем, што рабіць, але да Цябе вочы нашыя.

Boža naš! Ty sudzi ih. Bo nâma ŭ nas sily suproc' mnostva gètaga vâlikaga, âkoe pryjšlo na nas, ì my nâ vedaem, što rabîc', ale da Câbe vočy našyâ.

13. І ўсе Юдэі стаялі прад абліччам Гасподнім, і малыя дзеці іхнія, жонкі іхнія і сыны іхнія.

Ì ŷse Ûdèi staâli prad abliččam Gaspodnim, ì malyâ dzeci ihniâ, žonki ihniâ ì syny ihniâ.

14. Тады на Ёзііла, сына Захара, сына Ванэі, сына Еэла, сына Матаніі, лявіта з сыноў Асафавых, сышоў Дух Гасподні сярод сходу

Tady na Ęziila, syna Zahara, syna Vanèi, syna Eèla, syna Mataniì, lâvita z synoŷ Asafavyh, syšoŷ Duh Gaspodni sârod shodu

15. і сказаў ён: слухайце, усе Юдэі і жыхары Ерусаліма і цар Ёсафат!

Так кажа Гасподзь вам: ня бойцеся і не жахайцеся мноства гэтага вялікага, бо ня ваша вайна, а Божая.

ì skazaŷ èn: sluhajce, use Ûdèi ì žyhary Erusalima ì car Ęsafat! Tak kaža Gaspodz' vam: nâ bojcesâ ì ne žahajcesâ mnostva gètaga vâlikaga, bo nâ vaša vajna, a Božaâ.

16. Заўтра выступіце супроць іх: вось яны ўзыходзяць на ўзвышша

Цыц, і вы знойдзеце іх у канцы даліны, перад пустыняю Еруілам.

Zaŷtra vystupice suproc' ih: vos' âny ŷzyhodzâc' na ŷzvyšša Cys, ì vy znojdzece ih u kancy daliny, perad pustynâŷ Eruilam.

17. Ня вам біцца гэтым разам; вы станьце, стойце і глядзецце на ратаваньне Гасподняе, пасыланае вам. Юда і Ерусалім, ня бойцеся і не жахайцеся. Заўтра выступіце насустрач ім, і Гасподзь будзе з вамі.

Nâ vam bicca gèтым razam; vy stan'ce, stojce ì glâdzece na ratavan'ne Gaspodnâe, pasylanae vam. Ûda ì Erusalim, nâ bojcesâ ì ne žahajcesâ.

Zaŷtra vystupice nasustrač im, ì Gaspodz' budze z vami.

18. І схіліўся Ёсафат тварам да зямлі, і ўсе Юдэі і жыхары Ерусаліма ўпалі прад Госпадам, каб пакланіцца Госпаду.

Ì shiliŷsâ Ęsafat tvaram da zâmli, ì ŷse Ûdèi ì žyhary Erusalima ŷpali prad Gospadam, kab paklanicca Gospadu.

19. І ўсталі лявіты з сыноў Каатавых, і з сыноў Карэевых - хваліць

Госпада Бога Ізраілевага голасам вельмі гучным.

Ì ŭstalì lâvity z synoŭ Kaatavyh, ì z synoŭ Karèevyh - hvalic' Gospada Boga Ìzrailevaga golasam vel'mì gučnym.

20. І ўсталі яны з самага рана, і выступілі да пустыні Тэкойскай, і калі яны выступілі, устаў Ёсафат і сказаў: паслухайце мяне, Юдэі і жыхары Ерусаліма! Верце Госпаду Богу вашаму, і будзеце цьвёрдыя; верце прарокам Ягоным, і будзе вам посьпех.

Ì ŭstalì âny z samaga rana, ì vystupilì da pustynì Tèkojskaj, ì kalì âny vystupilì, ustaŭ Ěsafat ì skazaŭ: pasluhajce mâne, Ŭdèi ì žyhary Erusalima! Verce Gospadu Bogu vašamu, ì budzece c'vèrdyâ; verce prarokam Āgonym, ì budze vam pos'peh.

21. І раіўся ён з народамі, і паставіў сьпевакоў Госпаду, каб яны ў характэры сьвятыні, выступаючы наперадзе ўзброеных, славасловілі і казалі: слаўце Госпада, бо вавек міласьць Ягоная.

Ì raïŭsâ ên z narodam, ì pastaviŭ s'pevakoŭ Gospadu, kab âny ŭ harastve s'vâtyni, vystupaŭčy naperadze ŭzbroenyh, slavaslovilì ì kazalì: slaŭce Gospada, bo vavek milas'c' Āgonaâ.

22. І ў той час, як яны пачалі ўсклікаць і славасловіць, Гасподзь абудзіў нязгодзіцу паміж Аманіцянамі, Маавіцянамі і жыхарамі гары Сэіра, якія прыйшлі ў Юдэю, і былі яны пабітыя:

Ì ŭ toj čas, âk âny pačalì ŭsklikac' ì slavaslovic', Gaspodz' abudziŭ nâzgodzicu pamiž Amanicânamì, Maavicânamì ì žyharamì gary Sèira, âkiâ pryjšlì ŭ Ŭdèu, ì bylì âny pabityâ:

23. бо паўсталі Аманіцяне і Маавіцяне на жыхароў гары Сэіра, пабіваючы і зьнішчаючы іх, а калі пакончылі з жыхарамі Сэіра, тады пачалі зьнішчаць адзін аднаго.

bo paŭstalì Amanicâne ì Maavicâne na žyharoŭ gary Sèira, pabivaŭčy ì

z'niščaûčy ih, a kalì pakončyli z žyharamì Sèira, tady pačali z'niščac' adzin adnago.

24. І калі Юдэі прыйшлі на ўзвышша да пустыні і зірнулі на тое шматлюдства, і вось, - трупы ляжаць на зямлі, і няма ацалелага.

Ì kalì Ûdèi pryjšli na ŭzvyšša da pustynì i zirnuli na toe šmatlûdstva, i vos', - trupy lâžac' na zâmlì, i nâma acalelaga.

25. І прыйшоў Ёсафат і народ ягоны забіраць здабычу, і знайшлі ў іх у мностве і маёмасьць, і вопратку, і каштоўныя рэчы, і набралі сабе столькі, што не маглі несці. І тры дні яны забіралі здабычу, такая вялікая была яна`

Ì pryjšoŭ Ęsafat i narod âgony zabìrac' zdabyču, i znajšli ŭ ih u mnoštve i maëmas'c', i vopratku, i kaštoŭnyâ rêčy, i nabralì sabe stol'ki, što ne magli nes'ci. Ì try dni âny zabìralì zdabyču, takaâ vâlikaâ byla âna`

26. А на чацьвёрты дзень сабраліся ў даліну дабраславеньні, бо там яны дабраславілі Госпада. Таму і называюць тое месца далінаю дабраславеньня да сёньня.

A na čac'vërty dzen' sabralisâ ŭ dalìnu dabraslaven'ni, bo tam âny dabraslavìli Gospada. Tamu i nazyvaûc' toe mesca dalìnaŭ dabraslaven'nâ da sën'nâ.

27. І пайшлі назад усе Юдэі і Ерусалімляне і Ёсафат на чале іх, каб вярнуцца ў Ерусалім зь весялосьцю, бо даў ім Гасподзь перамогу над ворагамі іхнімі.

Ì pajšli nazad use Ûdèi i Erusalimlâne i Ęsafat na čale ih, kab vârnucca ŭ Erusalim z' vesâlos'cû, bo daŭ im Gaspodz' peramogu nad voragamì ihnimi.

28. І прыйшлі ў Ерусалім з псалтырамі і цытрамі і трубамі да дома Гасподняга.

Ì pryjšli ŭ Erusalim z psaltyramì i cytrami i trubami da doma Gaspodnâga.

29. І быў страх Божы на ўсіх царствах зямных, калі яны пачулі, што Сам Гасподзь ваяваў супроць ворагаў Ізраіля.

Ì byŭ strah Božy na ŭsìh carstvah zâmnnyh, kalì âny pačuli, što Sam Gaspodz' vaâvaŭ suproc' voragaŭ Ìzrailâ.

30. І спакойнае стала царства Ёсафатавае, і даў яму Бог ягоны спакой з усіх бакоў.

Ì spakojnae stala carstva Ěsafatavae, ì daŭ âmu Bog âgony spakoj z usìh bakou.

31. Так валадарыў Ёсафат над Юдэяй: трыццаць пяць гадоў было яму, калі зацараваў, і дваццаць пяць гадоў валадарыў у Ерусаліме. Імя маці ягонай Азува, дачка Салаіла.

Tak valadaryŭ Ěsafat nad Ŭdèâj: tryccac' pâc' gadoŭ bylo âmu, kalì zacaravaŭ, ì dvaccac' pâc' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime. Ìmâ macì âgonaj Azuva, dačka Salaila.

32. І хадзіў ён шляхам бацькі свайго Асы і ня ўхіляўся ад яго, робячы заўгоднае ў вачах Гасподніх.

Ì hadziŭ ên šlâham bac'ki svajgo Asy ì nâ ŭhilâŭsâ ad âgo, robâcy zaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnìh.

33. Толькі вышыні ня былі адменены, і народ яшчэ не павярнуў цьвёрда сэрца свайго да Бога бацькоў сваіх.

Tol'ki vyšynì nâ byli admeneny, ì narod âščè ne pavârnouŭ c'vërda sèrca svajgo da Boga bac'kou svaih.

34. Астатнія дзеі Ёсафата, першыя і апошнія, апісаны ў запісах Іуя, сына Ананіевага, якія ўнесены ў кнігу цароў Ізраілевых.

Astatniâ dzei Ěsafata, peršyâ ì apošniâ, apìsany ŭ zapìsah Iuâ, syna Ananievaga, âkiâ ŭneseny ŭ knìgu carou Ìzrailevyh.

35. Але пасля таго ўступіў Ёсафат, цар Юдэйскі, ў зносіны з Ахозіем,

царом Ізраільскім, які ўчыняў беззаконна.

Ale paslâ tago ŭstupiŭ Ęsafat, car Ŭdèjski, ŭ znosìny z Ahoziem, carom Ęzrail'skim, âki ŭčynâŭ bezzakonna.

36. і паяднаўся зь ім, каб пабудаваць караблі, каб выправіць іх у Тарсіс; і пабудавалі яны караблі ў Эцыён-Гавэры.

ì paâdnaŭsâ z' im, kab pabudavac' karabli, kab vypravic' ih u Tarsis; ì pabudavali âny karabli ŭ Ęcyën-Gavèry.

37. І сказаў тады Эліезэр, сын Дадавы з Марэшы, прароцтва на Ёсафата, кажучы: таму што ты ўступіў у зносіны з Ахозіем, дык парушыў Гасподзь дзею тваю. - І разьбіліся караблі, і не маглі ісьці ў Тарсіс.

Ì skazaŭ tady Ęliezèr, syn Dadavy z Marèšy, praroctva na Ęsafata, kažučy: tamu što ty ŭstupiŭ u znosìny z Ahoziem, dyk parušyŭ Gaspodz' dzeŭ tvaŭ. - Ì raz'bilisâ karabli, ì ne magli is'ci ŭ Tarsis.

21 Кіраўнік

1. І спачыў Ёсафат з бацькамі сваімі, і пахаваны з бацькамі сваімі ў горадзе Давідавым. І зацараваў Ёрам, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ęsafat z bac'kami svaimi, ì pahavany z bac'kami svaimi ŭ goradze Davidavym. Ì zacaravaŭ Ęram, syn âgony, zamest âgo.

2. І ў яго былі браты, сыны Ёсафата: Азарыя і Ехііл, і Захар і Азарыя і Міхаіл і Сафатыя: усе гэтыя сыны Ёсафата, цара Ізраілевага.

Ì ŭ âgo byli braty, syny Ęsafata: Azaryâ ì Ehiil, ì Zahar ì Azaryâ ì Mihail ì Safatyâ: use gètyâ syny Ęsafata, cara Ęzrailevaga.

3. І даў ім бацька іхні вялікія дарункі срэбрам і золатам і каштоўнасьцямі, разам з умацаванымі гарадамі ў Юдэі; а царства аддаў

Ёраму, бо ён першынец.

Ì daŭ ìm bac'ka ihni vâlikîâ darunki srèbram ì zolatam ì kaštoŭnas'câmi, razam z umacavanymi garadamì ŭ Ûdèi; a carstva addaŭ Ěramu, bo ěn peršynec.

4. І ўступіў Ёрам на царства бацькі свайго і ўмацаваўся, і ўсьмерціў усіх братоў сваіх мячом і таксама некаторых з князёў Ізраілевых;

Ì ŭstupiŭ Ěram na carstva bac'ki svajgo ì ŭmacavaŭsâ, ì ŭs'merciŭ usih bratoŭ svaih mâčom ì taksama nekatoryh z knâzëŭ Ìzrailevyh;

5. трыццаць два гады было Ёраму, калі зацараваў, і восем гадоў цараваў у Ерусаліме;

tryccac' dva gady bylo Ěramu, kalì zacaravaŭ, ì vosem gadoŭ caravaŭ u Erusalime;

6. і хадзіў ён шляхам цароў Ізраільскіх, як рабіў дом Ахаваў, бо дачка Ахава была жонка яго, - і рабіў ён незаўгоднае ў вачах Гасподніх.

ì hadziŭ ěn šlâham caroŭ Ìzrail'skih, âk rabiŭ dom Ahavaŭ, bo dačka Ahava byla žonka âgo, - ì rabiŭ ěn nezaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnih.

7. Аднак жа не хацеў Гасподзь загубіць дом Давідаў дзеля завета, які заключыў з Давідам, і таму што абяцаў даць яму сьвяцільню і сынам ягоным на ўсе часы.

Adnak ža ne haceŭ Gaspodz' zagubić' dom Davidaŭ dzelâ zapaveta, âki zaklŭčyŭ z Davidam, ì tamu što abâcaŭ dac' âmu s'vâcil'nŭ ì synam âgonym na ŭse časy.

8. У дні ягоныя выйшаў Эдом з-пад улады Юды, і паставілі над сабою цара.

U dni âgonyâ vyjšaŭ Ědom z-pad ulady Ûdy, ì pastavili nad saboŭ cara.

9. І пайшоў Ёрам з ваеначальнікамі сваімі, і ўсе калясьніцы зь ім; і ўстаўшы ўначы, пабіў Ідумэян, якія акружалі яго, і начальных над

калясьніцамі.

Ì pajšoŭ Ęram z vaenačal'nikami svaimi, i ũse kalâs'nicy z' im; i ũstaŭšy ũnačy, pabiŭ Ędumèân, âkiâ akružali âgo, i načal'nyh nad kalâs'nicami.

10. Аднак выйшаў Эдом з-пад улады Юды да сеньня. У той час выйшла і Ліўна з-пад улады ягонаі, бо ён пакінуў Госпада Бога бацькоў сваіх.

Adnak vyjšaŭ Ędom z-pad ulady Ŭdy da sën'nâ. U toj čas vyjšla i Liŭna z-pad ulady âgonaj, bo ën pakinuŭ Gospada Boga bac'koŭ svaih.

11. Таксама вышыні зладзіў ён на гарах Юдэйскіх, і ўвёў у заблуду жыхароў Ерусаліма і спакусіў Юдэю.

Taksama vyšyni zladziŭ ën na garah Ŭdèjskih, i ũvëŭ u zabludu žyharoŭ Erusalima i spakusiŭ Ŭdèŭ.

12. І прыйшло да яго пісьмо ад Ільлі прарока, у якім было сказана: так кажа Гасподзь Бог Давіда, бацькі твайго: за тое, што ты не пайшоў шляхамі Ёсафата, бацькі твайго, і шляхамі Асы, цара Юдэйскага,
Ì pryjšlo da âgo pis'mo ad il'li praroka, u âkim bylo skazana: tak kaža Gaspodz' Bog Davida, bac'ki tvajgo: za toe, što ty ne pajšoŭ šlâhami Ęsafata, bac'ki tvajgo, i šlâhami Asy, cara Ŭdèjskaga,

13. а пайшоў шляхам цароў Ізраільскіх і ўвёў у заблуду Юдэю і жыхароў Ерусаліма, як уводзіў у заблуду дом Ахаваў, а яшчэ і братоў тваіх, дом бацькі твайго, якія лепшыя за цябе, аддаў сьмерці,
a pajšoŭ šlâham caroŭ Ęzrail'skih i ũvëŭ u zabludu Ŭdèŭ i žyharoŭ Erusalima, âk uvodziŭ u zabludu dom Ahavaŭ, a âščè i bratoŭ tvaih, dom bac'ki tvajgo, âkiâ lepšyâ za câbe, addaŭ s'merci,

14. за тое вось Гасподзь пабіў паражэньнем вялікім народ твой і сыноў тваіх, і жонак тваіх і ўсю маёмасьць тваю,
za toe vos' Gaspodz' pabiŭ paražèn'nem vâlikim narod tvoj i synoŭ tvaih, i

žonak tvaìh ì ŭsû maëmas'c' tvaû,

15. а цябе самога - хваробаю моцнаю, хваробаю вантробаў тваix да таго, што будуць выпадаць вантробы твае ад хваробы дзень у дзень.

a câbe samoga - hvarobaû mocnaû, hvarobaû vantrobaŭ tvaìh da tago, što buduc' vypadac' vantroby tvaе ad hvaroby dzen' u dzen'.

16. І ўзбунтаваў Гасподзь супроць Ёрама дух Філістымлянаў і Аравіцянаў, сумежных Эфіопам;

ì ŭzbuntavaŭ Gaspodz' suproc' Ęrama duh Filistymlânaŭ ì Aravicânaŭ, sumežnyh Ęfiopam;

17. і яны пайшлі на Юдэю і ўварваліся ў яе, і захапілі ўсю маёмасьць, якая была ў доме цара, таксама і сыноў ягоных, і не засталася ў яго сына, акрамя Ахозіі, меншага з сыноў ягоных.

ì âny pajšli na Ŭdèu ì ŭvarvalisâ ŭ âе, ì zahapìli ŭsû maëmas'c', âkaâ byla ŭ dome cara, taksama ì synoŭ âgonyh, ì ne zastalasâ ŭ âgo syna, akramâ Ahoziì, menšaga z synoŭ âgonyh.

18. А пасля ўсяго гэтага пабіў Гасподзь вантробы яго хваробаю нявылечнаю.

A paslâ ŭsâgo gètaga pabiŭ Gaspodz' vantroby âgo hvarobaû nâvylečnaû.

19. Так было дзень у дзень, а пад канец другога года выпалі вантробы ягоныя ад хваробы ягонай, і ён памёр у ліхіх пакутах; і не спаліў дзеля яго народ ягоны пахошчаў, як рабіў гэта дзеля бацькоў ягоных;

Tak bylo dzen' u dzen', a pad kanec drugoga goda vypali vantroby âgonyâ ad hvaroby âgonaj, ì ën pamër u lihìh pakutah; ì ne spaliŭ dzelâ âgo narod âgony pahoščaŭ, âk rabiŭ gèta dzelâ bac'koŭ âgonyh;

20. трыццаць два гады было яму, калі зацараваў, і восем гадоў валадарыў у Ерусаліме, і адышоў неаплаканы, і пахавалі яго ў горадзе Давідавым, але ня ў царскіх магільніцах.

tryccac' dva gady bylo âmu, kali zacaravaŭ, i vosem gadoŭ valadaryŭ u Erusalime, i adyšoŭ neaplakany, i pahavali âgo ŭ goradze Davidavym, ale nâ ŭ carskih magil'nicah.

22 Кіраўнік

1. І паставілі царом жыхары Ерусаліма Ахозію, меншага сына ягонага, замест яго, бо ўсіх старэйшых перабіла полчышча, якое прыходзіла з Аравіцянамі да табара, - і зацараваў Ахозія, сын Ёрама, цара Юдэйскага;

Î pastavilì carom žyhary Erusalima Ahoziû, menšaga syna âgonaga, zamest âgo, bo ŭsìh starèjšyh perabila polčyšča, âkoe pryhodzila z Aravicânamì da tabara, - i zacaravaŭ Ahoziâ, syn Ęrama, cara Údèjskaga;

2. дваццаць два гады было Ахозію, калі зацараваў, і адзін год валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Гатолія, дачка Амврыя.

dvaccac' dva gady bylo Ahoziû, kali zacaravaŭ, i adzìn god valadaryŭ u Erusalime; imâ macì âgonaj Gatoliâ, dačka Amvryâ.

3. Ён таксама хадзіў шляхамі дома Ахававага, бо маці ягоная была дарадчыца яму на беззаконныя дзеі.

Ęn taksama hadziŭ šlâhamì doma Ahavavaga, bo macì âgonaâ byla daradčycâ âmu na bezzakonnyâ dzeì.

4. І рабіў ён незаўгоднае ў вачах Гасподніх, падобна дому Ахававаму, бо ён быў яму дарадцам, пасля сьмерці бацькі ягонага, на пагібель яму.

Î rabiŭ Ęn nezaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnìh, padobna domu Ahavavamu, bo Ęn byŭ âmu daradcam, paslâ s'merci bac'ki âgonaga, na pagibel' âmu.

5. Таксама прымаючы парадку іхнюю, ён пайшоў за Ёрамам, сынам Ахававым, царом Ізраільскім, на вайну супроць Азаіла, цара Сірыйскага,

у Рамот Галаадскі. І паранілі Сірыйцы Ёрама,

Taksama prytaûčy paradu ihnûû, ěn pajšoû za Ěramam, synam Ahavavym, carom Ĺzrail'skim, na vajnu suproc' Azaila, cara Siryjskaga, u Ramot Galaadski. Ĺ paranili Siryjcy Ěrama,

6. і вярнуўся ён у Ізраэль лячыцца ад ранаў, якія прычынілі яму ў Раме, калі ён ваяваў з Азаілам, царом Сірыйскім. Ахозія, сын Ёрама, цар Юдэйскі, прыйшоў наведць ёрама, сына Ахававага, у Ізраэль, бо той быў хворы.

Ĺ vârnûšâ ěn u Ĺzrèel' lâčycsa ad ranaŭ, âkiâ pryčynili âmu ŭ Rame, kali ěn vaâvaŭ z Azailam, carom Siryjskim. Ahoziâ, syn Ěrama, car Ūdèjski, pryjšoŭ navedac' Ěrama, syna Ahavavaga, u Ĺzrèel', bo toj byŭ hvory.

7. І ад Бога было гэта на пагібель Ахозіі, што ён прыйшоў да Ёрама: бо пасля прыходу свайго ён выйшаў з Ёрамам супроць Іуя, сына Намэсіевага, якога памазаў Гасподзь на вынішчэньне дома Ахававага.

Ĺ ad Boga bylo gèta na pagibel' Ahoziì, što ěn pryjšoŭ da Ěrama: bo paslâ pryhodu svajgo ěn vyjšaŭ z Ěramam suproc' Ĺuâ, syna Namèsievaga, âkoga pamazaŭ Gaspodz' na vyniščèn'ne doma Ahavavaga.

8. Калі чыніў Іуй суд над домам Ахава, тады ён знайшоў князёў Юдэйскіх і сыноў братоў Ахозіі, якія служылі Ахозію, і забіў іх.

Kali čyniŭ Ĺuj sud nad domam Ahava, tady ěn znajšoŭ knâzëŭ Ūdèjskih Ĺ synoŭ bratoŭ Ahoziì, âkiâ služyli Ahoziû, Ĺ zabiŭ ih.

9. І загадаў ён шукаць Ахозію, і ўзялі яго, калі ён хаваўся ў Самарыі, і прывялі яго да Іуя, і забілі яго, і пахавалі яго, бо казалі: ён сын Ёсафата, які ўісьціў Госпада ад усяго сэрца свайго. І не засталася ў доме Ахозіі, хто мог бы валадарыць.

Ĺ zagadaŭ ěn šukac' Ahoziû, Ĺ ŭzâli âgo, kali ěn havaŭsâ ŭ Samaryi, Ĺ pryvâli âgo da Ĺuâ, Ĺ zabilì âgo, Ĺ pahavalì âgo, bo kazali: ěn syn Ěsafata, âki ŭis'ciŭ

Gospada ad usâgo sêrca svaigo. Ì ne zastalosâ ŭ dome Ahoziì, hto mog by valadaryc'.

10. І Гатолія, маці Ахозіі, убачыўшы, што памёр сын яе, устала і зьнішчыла ўсё царскае племя дома Юдавага.

Ì Gatoliâ, macì Ahoziì, ubačyŭšy, što pamër syn âe, ustala ì z'niščyla ŭsë carskae plemâ doma Ŭdavaga.

11. Але Ёсавэт, дачка царская, узяла Ёаса, сына Ахозіі, і выкрала яго з асяродзьдзя царскіх сыноў, якіх забівалі, і размясьціла яго і карміцельку яго ў спальным пакоі; і такім чынам Ёсавэт, дачка цара Ёрама, жонка Ёдая сьвятара, сястра Ахозіі, схавала Ёаса ад Гатоліі, і не забіла яго.

Ale Ęsavèt, dačka carskaâ, uzâla Ęasa, syna Ahoziì, ì vykrala âgo z asârodz'dzâ carskih synoŭ, âkih zabivalì, ì razmâs'cila âgo ì karmìcel'ku âgo ŭ spal'nym pakoì; ì takim čynam Ęsavèt, dačka cara Ęrama, žonka Ędaâ s'vâtara, sâstra Ahoziì, shavala Ęasa ad Gatoliì, ì ne zabila âgo.

12. І быў ён у іх у доме Божым хаваны шэсьць гадоў; а Гатолія валадарыла над зямлёю.

Ì byŭ ën u ih u dome Božym havany šès'c' gadoŭ; a Gatoliâ valadaryla nad zâmlëû.

23 Кіраўнік

1. А на сёмым годзе ўзбадзёрыўся Ёдай і прыняў у саюз з сабою начальнікаў сотняў: Азарыю, сына Ерахамавага, і Ісмаіла, сына Егахананавага, і Азарыю, сына Авэдавага, і Маасэю, сына Адаі, і Элішафата, сына Зіхры.

A na sëmym godze ŭzbadzëryŭsâ Ędaj ì prynâŭ u saŭz z saboŭ načal'nikaŭ sotnâŭ: Azaryû, syna Erahamavaga, ì Ęsmaila, syna Egahananavaga, ì Azaryû,

syna Avèdavaga, i Maasèû, syna Adai, i Èlišafata, syna Zihry.

2. І яны прайшлі па Юдэі і сабралі лявітаў з усіх гарадоў Юдэі і ўзначальцаў пакаленьняў Ізраілевых, і прыйшлі ў Ерусалім.

Ì âny prajšli pa Ûdèi i sabrali lâvitaŭ z usih garadoŭ Ûdèi i ŭznačal'caŭ pakalen'nâŭ Ìzrailevyh, i pryjšli ŭ Erusalim.

3. І заключыў увесь сход спрымірэнства ў доме Божым з царом. І сказаў ім Ёдай: вось сын цара павінен быць царом, як сказаў Гасподзь пра сыноў Давідавых.

Ì zaklûčyŭ uves' shod sprymirènstva ŭ dome Božym z carom. Ì skazaŭ im Ędaj: vos' syn cara pavinen byc' carom, âk skazaŭ Gaspodz' pra synoŭ Davidavyh.

4. Вось што вы зрабеце: траціна вас, што прыходзяць у суботу, са сьвятароў і лявітаў, будзе брамнікамі каля парогаў,

Vos' što vy zrabece: tracina vas, što pryhodzâc' u subotu, sa s'vâtaroŭ i lâvitaŭ, budze bramnikami kalâ parogaŭ,

5. і траціна пры доме царскім, і траціна каля брамы Есод, а ўвесь народ на дварах дома Гасподняга.

i tracina pry dome carskim, i tracina kalâ bramy Esod, a ŭves' narod na dvarah doma Gaspodnâga.

6. І ніхто хай не заходзіць у дом Гасподні, акрамя сьвятароў і служак зь лявітаў. Яны могуць увайсці, бо асьвечаныя; а ўвесь народ хай стаіць на варце Гасподняй.

Ì nihhto haj ne zahodzic' u dom Gaspodni, akramâ s'vâtaroŭ i služak z' lâvitaŭ. Âny moguc' uvajs'ci, bo as'večanyâ; a ŭves' narod haj staic' na varce Gaspodnâj.

7. І хай лявіты абступяць цара з усіх бакоў, кожны са зброяй сваёй у руцэ сваёй, і хто будзе ўваходзіць у храм, хай будзе забіты. І будзьце

вы пры цары, калі ён будзе ўваходзіць і выходзіць.

Ì haj lâvity abstupâc' cara z usih bakoŭ, kožny sa zbroâj svaëj u rucè svaëj; ì hto budze ŭvahodzic' u hram, haj budze zabity. Ì budz'ce vy pry cary, kalì ën budze ŭvahodzic' ì vyhodzic'.

8. І зрабілі лявіты і ўсе Юдэі, што загадаў Ёдай сьвятар; і ўзялі кожны людзей сваіх, якія прыходзяць у суботу з тымі, што адыходзяць у суботу, бо не адпусьціў сьвятар Ёдай чэргаў, якія зьмяніліся.

Ì zrabili lâvity ì ŭse Ūdèi, što zagadaŭ Ędaj s'vâtar; ì ŭzâli kožny lûdzej svaih, âkiâ pryhodzâc' u subotu z tymi, što adyhodzâc' u subotu, bo ne adpus'ciŭ s'vâtar Ędaj čèrgaŭ, âkiâ z'mâniliâ.

9. І раздаў Ёдай сьвятар начальнікам сотняў дзіды і малыя і вялікія шчыты цара Давіда, якія былі ў доме Божым;

Ì razdaŭ Ędaj s'vâtar načal'nikam sotnâŭ dzidy ì malyâ ì vâlikiâ ščyty cara Davida, âkiâ byli ŭ dome Božym;

10. і паставіў увесь народ, кожнага са зброяю ягонай у руцэ ягонай, ад правага боку храма да левага боку храма, каля ахвярніка і каля дома, вакол цара.

ì pastaviŭ uves' narod, kožnaga sa zbroâŭ âgonaj u rucè âgonaj, ad pravaga boku hrama da levaga boku hrama, kalâ ahvârніка ì kalâ doma, vakol cara.

11. І вывелі сына цара, і ўсклалі на яго вянок і аздобы, і паставілі яго царом; і памазалі яго Ёдай і сыны ягоныя і сказалі: хай жыве цар!

Ì vyveli syna cara, ì ŭsklali na âgo vânok ì ozdoby, ì pastavili âgo carom; ì pamazali âgo Ędaj ì syny âgonyâ ì skazali: haj žyve car!

12. І пачула Гатолія голас народу, які бег і абвяшчаў пра цара, і выйшла да народу ў дом Гасподні,

Ì pačula Gatoliâ golas narodu, âki beg ì abvâščaŭ pra cara, ì vyjšla da narodu ŭ dom Gaspodni,

13. і ўбачыла: і вось цар стаіць на ўзвышэнні сваім каля ўваходу, і князі і трубы каля цара, і ўвесь народ зямлі весяліцца, і трубяць у трубы, і сьпевакі са спарудамі музычнымі і ўмелыя ў слаvasлоўі. І падрала Гатолія вопратку на сабе і закрычала: змова` змова`

ì ŭbačyla: ì vos' car staic' na ŭzvyšèn'ni svaim kalâ ŭvahodu, ì knâzi ì truby kalâ cara, ì ŭves' narod zâmlì vesâlicca, ì trubâc' u truby, ì s'pevakì sa sparudami muzyčnymi ì ŭmelyâ ŭ slavasloŭi. Ì padrala Gatoliâ vopratku na sabe ì zakryčala: zmovâ` zmovâ`

14. І выклікаў Ёдай сьвятар начальнікаў сотняў, начальнікаў над войскам, і сказаў ім: выведзіце яе прэч, і хто пойдзе за ёю, хай будзе забіты мечам. Бо сьвятар сказаў: ня ўсьмерціце яе ў доме Гасподнім.

Ì vyklikaŭ Ędaj s'vâtar načal'nikaŭ sotnâŭ, načal'nikaŭ nad vojskam, ì skazaŭ im: vyvedzice âe prèč, ì hto pojdze za ëu, haj budze zabity mečam. Bo s'vâtar skazaŭ: nâ ŭs'mercice âe ŭ dome Gaspodnim.

15. І далі ёй месца, і калі яна прайшла да ўваходу конскае брамы царскага дома, там забілі яе.

Ì dali ëj mesca, ì kalì âna prajšla da ŭvahodu konskae bramy carskaga doma, tam zabilì âe.

16. І заключыў Ёдай заповіт паміж сабою і ўсім народам і царом, каб быць народам Гасподнім.

Ì zaklûčyŭ Ędaj zapavet pamiž saboŭ ì ŭsim narodam ì carom, kab byc' narodam Gaspodnim.

17. І пайшоў увесь народ у капішча Ваала, і разбурылі яго, і ахвярнікі ягоныя і балванаў ягоных пабілі, і Матана, жраца Ваалавага, забілі перад ахвярнікамі.

Ì pajšoŭ uves' narod u kapišča Vaala, ì razburyli âgo, ì ahvârniki âgonyâ ì balvanaŭ âgonyh pabilì, ì Matana, žraca Vaalavaga, zabilì perad ahvârnikami.

18. І даручыў Ёдай справы дома Гасподняга сьвятарам і лявітам, як размеркаваў Давід у доме Гасподнім, дзеля прынашэння цэласпаленняў Госпаду, як напісана ў законе Майсеевым, з радасьцю і сьпевамі, паводле статуту Давідавага.

Ì daručyŭ Ędaj spravy doma Gaspodnâga s'vâtaram i lâvitam, âk razmerkavaŭ David u dome Gaspodnim, dzelâ prynašèn'nâ cèlaspalen'nâŭ Gospadu, âk napìsana ŭ zakone Majseevym, z radas'cŭ i s'pevamì, pavodle statutu Davidavaga.

19. І паставіў ён брамнакаў каля брамы дома Гасподняга, каб не ўваходзіў нячысты ў чым-небудзь.

Ì pastaviŭ ên bramnikaŭ kalâ bramy doma Gaspodnâga, kab ne ŭvahodziŭ nâčysty ŭ čym-nebudz'.

20. І ўзяў начальнікаў сотняў, і вяльможаў, і начальнікаў у народзе, і ўвесь народ зямлі, і правёў цара з дома Гасподняга і прайшлі праз верхнюю браму ў дом царскі, і пасадзілі цара на царскі трон.

Ì ŭzâŭ načal'nikaŭ sotnâŭ, i vâl'možaŭ, i načal'nikaŭ u narodze, i ŭves' narod zâmlì, i pravëŭ cara z doma Gaspodnâga i prajšli praz verhnûŭ bramû ŭ dom carski, i pasadzilì cara na carski tron.

21. І весяліўся ўвесь народ, і горад супакоіўся. А Гатолію забілі мечам.

Ì vesâliŭsâ ŭves' narod, i gorad supakoiŭsâ. A Gatoliŭ zabilì mečam.

24 Кіраўнік

1. Сем гадоў было Ёасу, калі зацараваў, і сорак гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці яго Цыўя зь Вірсавіі.

Sem gadoŭ bylo Ęasu, kalì zacaravaŭ, i sorak gadoŭ valadaryŭ u Erusalìme; imâ macì âgo Cyŭâ z' Virsaviì.

2. і рабіў Ёас заўгоднае ў вачах Гасподніх ва ўсе дні Ёдая сьвятара.

ì rabiù Ěas zaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnih va ŭse dni Ědaâ s'vâtara.

3. І ўзяў яму Ёдай дзвюх жонак, і ён меў ад іх сыноў і дочак.

ì ŭzâŭ âmu Ědaj dz'vûh žonak, ì ên meŭ ad ih synoŭ ì dočak.

4. І пасля гэтага прыйшло на сэрца Ёасу абнавіць дом Гасподні,

ì paslâ gètaga pryjšlo na sèrca Ěasu abnavic' dom Gaspodni,

5. і сабраў ён сьвятароў і лявітаў і сказаў ім: ідзеце па гарадах Юдэі і

зьбірайце з усіх Ізраільцянаў срэбра на падтрыманьне дома Бога

вашага год у год, і пасьпяшайцеся ў гэтай справе. Але не пасьпяшаліся лявіты.

ì sabraŭ ên s'vâtaroŭ ì lâvitaŭ ì skazaŭ ìm: ìdzece pa garadah Ŭdèi ì z'bìrajce

z usih Ìzrail'cânaŭ srèbra na padtryman'ne doma Boga vašaga god u god, ì

pas'pâšajcesâ ŭ gètaj sprave. Ale ne pas'pâšalisâ lâvity.

6. І паклікаў цар Ёдая, узначальца іхняга, і сказаў яму: чаму ты не

патрабуеш ад лявітаў, каб яны дастаўлялі зь Юдэі і Ерусаліма даніну,

устаноўленую Майсеем, рабом Гасподнім, і зьбіраньнем Ізраільцянаў

для скініі сходу?

ì paklikaŭ car Ědaâ, uznačal'ca ihnâga, ì skazaŭ âmu: čamu ty ne patrabueš

ad lâvitaŭ, kab âny dastaŭlâli z' Ŭdèi ì Erusalima daninu, ustanouŭlenuŭ

Majseem, rabom Gaspodnim, ì z'bìran'nem Ìzrail'cânaŭ dlâ skiniì shodu?

7. Бо бязбожная Гатолія і сыны яе спустошылі дом Божы і ўсё

прысьвечанае для дома Богага заўжылі для Ваалаў.

Bo bâzbožnaâ Gatoliâ ì syny âe spustošyli dom Božy ì ŭsë prys'večanae dlâ

doma Božaga zaŭžyli dlâ Vaalaŭ.

8. І загадаў цар і зрабілі адну скрынку, і паставілі яе каля ўваходу ў дом

Гасподні звонку.

ì zagadaŭ car ì zrabili adnu skrynku, ì pastavili âe kalâ ŭvahodu ŭ dom

Gaspodni zvonku.

9. I абвясцьцілі па Юдэі і Ерусаліме, каб прыносілі Госпаду даніну, накладзеную Майсеем, рабом Божым, і на Ізраільцянаў у пустыні.

Ì abvâs'cili pa Ûdèi i Erusalime, kab prynosili Gospadu daninu, nakladzenuû Majseem, rabom Božym, i na Izrail'cânaŭ u pustyni.

10. I ўзрадаваліся ўсе начальнікі і ўвесь народ, і прыносілі і клалі ў скрынку, пакуль яна не напоўнілася.

Ì ŭzradavalisâ ŭse načal'niki i ŭves' narod, i prynosili i klali ŭ skrynku, pakul' âna ne napoŭnilasâ.

11. У той час, калі прыносілі скрынку царскім чыноўнікам празь лавітаў, і калі яны бачылі, што срэбра многа, прыходзіў пісар цара і даверанік першасьвятара, і высыпалі са скрынкі, і адносілі яго і ставілі яе на сваё месца. Так рабілі яны дзень у дзень, і сабралі многа срэбра.

U toj čas, kali prynosili skrynku carskim čynoŭnikam праз' lāvitaŭ, i kali âny bačyli, što srèbra mnoga, pryhodziŭ pišar cara i daveranik peršas'vâtara, i vysypali sa skrynki, i adnosili âgo i stavili âe na svaë mesca. Tak rabili âny dzen' u dzen', i sabrali mnoga srèbra.

12. і аддавалі яго цар і Ёдай тым, што вялі працу ў доме Гасподнім, і тыя наймалі каменячосаў і цесляў для паднаўленьня дома Гасподнага, таксама кавалёў і меднікаў для ўмацаваньня дома Гасподнага.

ì addavali âgo car i Ędaj tym, što vâli pracu ŭ dome Gaspodnim, i tyâ najmali kamenâčosaŭ i ceslâŭ dlâ padnaŭlen'nâ doma Gaspodnaga, taksama kavalëŭ i mednikaŭ dlâ ŭmacavan'nâ doma Gaspodnaga.

13. I працавалі майстры работ, і здзейснілася папраўленьне рукамі іхнімі, і прывялі дом Божы да патрэбнага ладу, і ўмацавалі яго.

Ì pracavali majstry rabot, i z'dzejs'nilasâ papraŭlen'ne rukami ihnimi, i pryvâli dom Božy da patrèbnaga ladu, i ŭmacavali âgo.

14. І закончыўшы, яны прадставілі цару і Ёдаю рэшту срэбра. І зрабілі зь яго посуд для дома Гасподняга, посуд службовы і чары на цэласпаленьне і іншы посуд залаты і срэбраны. І прыносілі цэласпаленьні ў доме Гасподнім пастаянна ва ўсе дні Ёдая.

Ì zakončyŭšy, âny pradstavilì caru ì Ędaŭ rèštu srèbra. Ì zrabìlì z' âgo posud dlâ doma Gaspodnâga, posud službovy ì čary na cèlaspalen'ne ì inšy posud zalaty ì srèbrany. Ì prynosilì cèlaspalen'ni ŭ dome Gaspodnim pastaâna va ŭse dni Ędaâ.

15. І састарыўся Ёдай і насыціўшыся днямі жыцьця, памёр: сто трыццаць гадоў было яму, калі ён памёр.

Ì sastaryŭsâ Ędaj ì nasyciŭšysâ dnâmi žyc'câ, pamër: sto tryccac' gadoŭ bylo âmu, kalì ên pamër.

16. І пахавалі яго ў горадзе Давідавым з царамі, бо ён рабіў добрае ў Ізраілі і дзеля Бога і дзеля дома Яго.

Ì pahavalì âgo ŭ goradze Davidavym z caramì, bo ên rabiŭ dobrae ŭ Ìzrailì ì dzelâ Boga ì dzelâ doma Âgo.

17. Але пасля сьмерці Ёдая прыйшлі князі Юдэйскія і пакланіліся цару, тады цар пачаў слухацца іх,

Ale paslâ s'mercì Ędaâ pryjšlì knâzi Ŭdèjskiâ ì paklanilìsâ caru, tady car pačaŭ sluhacca ih,

18. І пакінулі дні Госпада Бога бацькоў сваіх і пачалі служыць дрэвам прысьвечаным і ідалам, - і быў гнеў Гасподні на Юду і Ерусалім за гэтую віну іхнюю.

Ì pakìnulì dni Gospada Boga bac'koŭ svaih ì pačalì služyc' drèvam prys'večanym ì idalam, - ì byŭ gneŭ Gaspodni na Ŭdu ì Erusalim za gètuŭ vynu ihnŭŭ.

19. І Ён пасылаў да іх прарокаў дзеля навароту іх да Госпада, і яны

ўмаўлялі іх, але тыя ня слухаліся.

Ì Ěn pasylaŭ da ih prarokaŭ dzelâ navarotu ih da Gospada, i âny ŭmaŭlâli ih, ale tyâ nâ sluhalisâ.

20. І Дух Божы ахінуў Захара, сына Ёдая сьвятара, і ён стаў на ўзвышэньні перад народамі і сказаў ім: так кажа Гасподзь: навошта вы пераступаеце загады Гасподнія? Ня будзе посьпеху вам, і як вы пакінулі Госпада, так і Ён пакіне вас.

Ì Duh Boży ahinuŭ Zahara, syna Ědaâ s'vâtara, i ěn staŭ na ŭzvvyšèn'ni perad narodam i skazaŭ im: tak kaža Gaspodz': navošta vy perastupaece zagady Gaspodniâ? Nâ budze pos'pehu vam, i âk vy pakinuli Gospada, tak i Ěn pakine vas.

21. І змовіліся супроць яго, і пабілі яго камянямі, па загадзе цара Ёаса, на двары дома Гасподняга.

Ì zmovilisâ suproc' âgo, i pabilì âgo kamânâmi, pa zagadze cara Ěasa, na dvary doma Gaspodnâga.

22. І ня ўспомніў цар Ёас дабрадзеяства, якое зрабіў яму Ёдай, бацька ягоны, і забіў сына яго. І ён паміраючы казаў: хай бачыць Гасподзь і хай спагоніць.

Ì nâ ŭspomniŭ car Ěas dabradzejstva, âkoe zrabiŭ âmu Ědaj, bac'ka âgony, i zabiŭ syna âgo. Ì ěn pamiraŭčy kazaŭ: haj bačyc' Gaspodz' i haj spagonic'.

23. І праз год выступіла супроць яго войска Сірыйскае і ўвайшлі ў Юдэю і ў Ерусалім, і знішчылі з народу ўсіх князёў народа, і ўсю здабычу ў іх адаслалі цару ў Дамаск.

Ì praz god vystupila suproc' âgo vojska Siryjskae i ŭvajšli ŭ Ŭdèŭ i ŭ Erusalim, i z'niščyli z narodu ŭsich knâzëŭ naroda, i ŭsŭ zdabyču ŭ ih adaslali caru ŭ Damask.

24. Хоць і ў невялікай колькасці людзей прыходзіла войска Сірыйскае,

але Гасподзь перадаў у руку іх вельмі шматлікую сілу за тое, што пакінулі Госпада Бога свайго. І над Ёсам учынілі яны суд,

Hoc' i ŭ nevâlikaj kol'kas'ci lûdzej pryhodzila vojska Siryjskae, ale Gaspodz' peradaŭ u ruku ih vel'mi šmatlikuŭ silu za toe, što pakinuli Gospada Boga svajgo. I nad Ęsam uĉynili âny sud,

25. і калі яны пайшлі ад яго, пакінуўшы яго ў цяжкай хваробе, дык склалі супроць яго змову рабы ягоныя, за кроў сына Ёдая сьвятара, і забілі яго на пасьцелі, і ён памёр. І пахавалі яго ў доме Давідавым, але не пахавалі яго ў царскіх магільніцах.

i kalì âny pajšli ad âgo, pakinuŭšy âgo ŭ câžkaj hvarobe, dyk sklali suproc' âgo zmovu raby âgonyâ, za kroŭ syna Ędaâ s'vâtara, i zabilì âgo na pas'celi, i ěn pamër. I pahavalì âgo ŭ dome Davidavym, ale ne pahavalì âgo ŭ carskih magil'nicah.

26. А змоўшчыкі супроць яго былі: Завад, сын Шымэаты Аманіцянкі, і Егазавад, сын Шымрыты Маавіцянкі.

A zmoŭščyki suproc' âgo byli: Zavad, syn Šymèaty Amanicânkì, i Egazavad, syn Šymryty Maavicânkì.

27. Пра сыноў яго і пра мноства прароцтваў супроць яго і пра ўладкаваньне дома Божага напісана ў кнізе цароў. І зацараваў Амасія, сын ягоны замест яго.

Pra synoŭ âgo i pra mnostva praroctvaŭ suproc' âgo i pra ŭladkavan'ne doma Božaga napisana ŭ knize caroŭ. I zacaravaŭ Amasiâ, syn âgony zamest âgo.

25 Кіраўнік

1. У дваццаць пяць гадоў зацараваў Амасія і валадарыў у Ерусаліме

дваццаць дзевяць гадоў; імя маці ягонай Егаадань зь Ерусаліма.

U dvaccac' pâc' gadoŭ zacaravaŭ Amasiâ i valadaryŭ u Erusalime dvaccac' dzevâc' gadoŭ; imâ maci âgonaj Egaadan' z' Erusalima.

2. І рабіў ён заўгоднае ў вачах Гасподніх, але не ад поўнага сэрца.

Î rabiŭ ën zaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnih, ale ne ad poŭnaga sërca.

3. Калі ўцьвердзілася за ім царства, тады ён аддаў сьмерці рабоў сваіх, якія забілі цара, бацьку ягонага.

Kali ŭc'verdzilasâ za im carstva, tady ën addaŭ s'merci raboŭ svaih, âkiâ zabilì cara, bac'ku âgonaga.

4. Але дзяцей іхніх не забіў, бо напісана ў законе, у кнізе Майсеевай, дзе запавядаў Гасподзь, кажучы: не павінны быць забіваныя бацькі за дзяцей, і дзеці не павінны быць забіваныя за бацькоў, а кожны за сваё злачынства павінен памерці.

Ale dzâcej ihnih ne zabiŭ, bo napìsana ŭ zakone, u knìze Majseevaj, dze zapavâdaŭ Gaspodz', kažučy: ne pavìnny byc' zabivanyâ bac'ki za dzâcej, i dzeci ne pavìnny byc' zabivanyâ za bac'koŭ, a kožny za svaë zlačynstva pavìnen pamerci.

5. І сабраў Амасія Юдэяў і паставіў іх па пакаленьнях пад уладу тысчнікаў і сотнікаў, усіх Юдэяў і Венямініцянаў, і пералічыў іх ад дваццаці гадоў і вышэй, і аказалася іх трыста тысяч чалавек адборных, якія ходзяць на вайну і трымаюць дзіду і шчыт.

Î sabraŭ Amasiâ Ūdèâŭ i pastaviŭ ih pa pakalen'nâh pad uladu tysčnikaŭ i sotnikaŭ, usih Ūdèâŭ i Ven'âminicânaŭ, i peraličyŭ ih ad dvaccaci gadoŭ i vyšèj, i akazalasâ ih trysta tysâč čalavek adbornyh, âkiâ hodzâc' na vajnu i trymaŭc' dzidu i ščyt.

6. І наняў зь Ізраільцянаў сто тысяч адважных воінаў за сто талантаў срэбра.

Ì nanâũ z' Ìzrail'cânaũ sto tysâč advažnyh voïnaũ za sto talantaũ srèbra.

7. Але чалавек Божы прыйшоў да яго і сказаў: цару` хай ня ідзе з табою войска Ізраільскае, бо няма Госпада зь Ізраільцянамі, з усімі сынамі Яфрэма.

Ale čalavek Božy pryjšoũ da âgo ì skazaũ: caru` haj nâ ìdze z taboũ vojska Ìzrail'skae, bo nâma Gospada z' Ìzrail'cânamì, z usimì synamì Âfrèma.

8. А ідзі ты адзін, рабі дзею, можна спасобнічай на вайне. Інакш паваліць цябе Бог перад тварам ворага, бо ёсьць сіла ў Бога падтрымаць і паваліць.

A ìdzi ty adzìn, rabì dzeũ, mužna spاسوبničaj na vajne. Ìnakš pavalic' câbe Bog perad tvaram voraga, bo ës'c' sila ũ Boga padtrymac' ì pavalic'.

9. І сказаў Амасія чалавеку Божаю: што ж рабіць са ста талантамі, якія я аддаў войску Ізраільскаму? І сказаў чалавек Божы: Гасподзь можа даць табе больш за гэта.

Ì skazaũ Amasiâ čalaveku Božamu: što ž rabic' sa sta talantamì, âkìâ â addaũ vojsku Ìzrail'skamu? Ì skazaũ čalavek Božy: Gaspodz' moža dac' tabe bol'sh za gèta.

10. І аддзяліў іх Амасія, - войска, якое прышло да яго зь зямлі Яфрэмавай, - каб яны ішлі на сваё месца. І запаліўся моцна іхні гнеў на Юдэю, і яны пайшлі назад у сваё месца, у запале гневу.

Ì addzâliũ ih Amasiâ, - vojska, âkoe pryšlo da âgo z' zâmlì Âfrèmavaj, - kab âny išlì na svaè mesca. Ì zapaliũsâ mocna ihnì gneũ na Ûdèũ, ì âny pajšlì nazad u svaè mesca, u zapale gnevu.

11. А Амасія адважыўся і павёў народ свой, і пайшоў у даліну Сяляную і пабіў сыноў Сэіра дзесяць тысяч;

A Amasiâ advažyũsâ ì pavèũ narod svoj, ì pajšoũ u dalìnu Salânuũ ì pabiũ synoũ Sèira dzesâc' tysâč;

12. і дзесяць тысяч жывых узялі сыны Юдавыя ў палон, і прывялі іх на вяршыню скалы, і скінулі іх зь вяршыні скалы, і ўсе яны разьбіліся цалкам.

ì dzesâc' tysâč žyvyh uzâli syny Ûdavyâ ũ palon, ì pryvâlì ih na vâršynû skaly, ì skînulì ih z' vâršynì skaly, ì ũse âny raz'bilisâ calkam.

13. А войска, якое Амасія адаслаў назад, каб яно не хадзіла зь ім на вайну, рассыпалася па гарадах Юдэі ад Самарыі да Вэтарона і перабіла ў іх тры тысячы, і нарабавала шмат здабычы.

A vojska, âkoe Amasiâ adaslaŭ nazad, kab âno ne hadzila z' im na vajnu, rassypalasâ pa garadah Ûdèi ad Samaryi da Vètarona ì perabila ũ ih try tysâčy, ì narabavala šmat zdabyčy.

14. Амасія, прыйшоўшы пасля паражэньня Ідумэянаў, прынёс багоў сыноў Сэіра і пакінуў іх у сябе багамі, і перад імі кланяўся і ім кадзіў.

Amasiâ, pryjšoŭšy paslâ paražèn'nâ Ìdumèânaŭ, prynës bagoŭ synoŭ Sèira ì pakînuŭ ih u sâbe bagami, ì perad imì klanâŭsâ ì im kadziŭ.

15. І загарэўся гнеў Госпада на Амасію, і паслаў Ён да яго прарока, і той сказаў яму: навошта ты прыходзіш да багоў народу гэтага, якія ня выбавілі народу свайго ад рукі тваёй?

Ì zagarèŭsâ gneŭ Gospada na Amasiû, ì paslaŭ Ën da âgo praroka, ì toj skazaŭ âmu: navošta ty pryhodziš da bagoŭ narodu gètaga, âkiâ nâ vybavili narodu svajgo ad rukì tvaëj?

16. Калі ён гаварыў яму, цар адказваў: хіба дарадцам царскім паставілі цябе? перастань, каб не забілі цябе. І перастаў прарок, сказаўшы: ведаю, што рашыў Бог загубіць цябе, таму што ты зрабіў гэта і ня слухаеш рады маёй.

Kali ën gavaryŭ âmu, car adkazvaŭ: hiba daradcam carskìm pastavili câbe? perastan', kab ne zabilì câbe. Ì perastaŭ prarok, skazaŭšy: vedaû, što rašyŭ

Bog zagubič' câbe, tamu što ty zrabiiŭ gëta i nâ sluhaeš rady maëj.

17. I paraiŭsâ Amasiâ, car Ŭdëjski, i paslaŭ da Ęasa, syna Ęahaza, syna luevaga, cara Izrail'skaga, skazac': vyhodz', pabačymsâ asabista.

Ì paraiŭsâ Amasiâ, car Ŭdëjski, i paslaŭ da Ęasa, syna Ęahaza, syna luevaga, cara Izrail'skaga, skazac': vyhodz', pabačymsâ asabista.

18. I paslaŭ Ęas, car Izrail'ski, da Amasiï, cara Ŭdëjskaga, skazac': cëran, âki na Livane, paslaŭ da kedra, âki taksama na Livane, skazac': addaj dačku svaŭ za žonku synu majmu. Ale prajšli zvyry dzikiâ, âkiâ na Livane, i zataptali gëty cërn.

Ì paslaŭ Ęas, car Izrail'ski, da Amasiï, cara Ŭdëjskaga, skazac': cëran, âki na Livane, paslaŭ da kedra, âki taksama na Livane, skazac': addaj dačku svaŭ za žonku synu majmu. Ale prajšli zvyry dzikiâ, âkiâ na Livane, i zataptali gëty cërn.

19. Ты кажаш: вось я пabiŭ İdumëanaŭ, - i ŭz'neslasâ sërca tvaë da slavy. Sjadzi lepej u sâbe doma. Navošta tabe namyšlâc' nebâs'pečnuŭ dzeu? Upadzeš ty i Ŭdëâ z taboŭ.

Ty kažaš: vos' â pabiŭ İdumëanaŭ, - i ŭz'neslasâ sërca tvaë da slavy. Sâdzi lepej u sâbe doma. Navošta tabe namyšlâc' nebâs'pečnuŭ dzeu? Upadzeš ty i Ŭdëâ z taboŭ.

20. Але не паслухаŭся Амасія, бо ад Бога было гëта, каб перадаць iх у руку Ęаса за тое, што пачалі прыходзіць да багоŭ İdumëjskih.

Ale ne pasluhaŭsâ Amasiâ, bo ad Boga bylo gëta, kab peradac' ih u ruku Ęasa za toe, što pačali pryhodzic' da bagoŭ İdumëjskih.

21. I vystupiŭ Ęas, car Izrail'ski, i ŭbačylisâ asabista, ën i Amasiâ, car Ŭdëjski, u Vëtsamise Ŭdëjskim.

Ì vystupiŭ Ęas, car Izrail'ski, i ŭbačylisâ asabista, ën i Amasiâ, car Ŭdëjski, u Vëtsamise Ŭdëjskim.

22. І былі разьбіты Юдэі Ізраільцянамі, і разьбегліся кожны ў намет свой.

Ì byli raz'bity Ûdèi Ìzrail'cânami, i raz'beglisâ kožny ŭ namët svoj.

23. І Амасію, цара Юдэйскага, сына Ёаса, сына Ёахазавага, захапіў Ёас, цар Ізраільскі, у Вэтсамісе і прывёў яго ў Ерусалім, і разбурыў сьцяну Ерусалімскаю ад брамы Яфрэмавай да брамы вугольнай, на чатырыста локцяў;

Ì Amasiû, cara Ûdèjskaga, syna Ěasa, syna Ěahazavaga, zahapiŭ Ěas, car Ìzrail'ski, u Vètsamise i pryvëŭ âgo ŭ Erusalim, i razburyŭ s'cânu Erusalimskuû ad bramy Áfrè mavaj da bramy vugol'naj, na čatyrysta lokcâŭ;

24. і ўзяў усё золата і срэбра, і ўвесь посуд, які быў у доме Божым у Авэд-Эдома, і скарбы дома царскага, і заложнікаў, і вярнуўся ў Самарыю.

ì ŭzâŭ usë zolata i srèbra, i ŭves' posud, âki byŭ u dome Božym u Avèd-Ědoma, i skarby doma carskaga, i založnikaŭ, i vârnuŭsâ ŭ Samaryû.

25. І жыў Амасія, сын Ёсаваў, цар Юдэйскі, пасля сьмерці Ёаса, сына Ёахазавага, цара Ізраільскага, пятнаццаць гадоў.

Ì žyŭ Amasiâ, syn Ěsavaŭ, car Ûdèjski, paslâ s'merci Ěasa, syna Ěahazavaga, cara Ìzrail'skaga, pâtnaccac' gadoŭ.

26. Астатнія дзеі Амасіі, першыя і апошнія, апісаны ў кнізе цароў Юдэйскіх і Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Amasiì, peršyâ i apošniâ, apisany ŭ knize caroŭ Ûdèjskih i Ìzrail'skih.

27. І пасля таго часу, як Амасія адступіў ад Госпада, склалі супроць яго змову ў Ерусаліме, і ён уцёк у Лахіс. І паслалі за ім у Лахіс, і забілі яго там.

Ì paslâ tago času, âk Amasiâ adstupiŭ ad Gospada, sklali suproc' âgo zmovu

Û Erusalìme, ì ěn ucĕk u Lahìs. Ì paslali za ìm u Lahìs, ì zabilì âgo tam.

28. І прывезьлі яго на конях, і пахавалі яго з бацькамі ягонымі ў горадзе Юдавым.

Ì pryvez'li âgo na konâh, ì pahavali âgo z bac'kami âgonymi ù goradze Ûdavym.

26 Кіраўнік

1. І ўзяў увесь народ Юдэйскі Азію, якому было шаснаццаць гадоў, і паставіў яго царом на месца бацькі ягонага Амасіі.

Ì ùzâÛ uves' narod Ûdèjski Aziù, âkomu bylo šasnaccac' gadoÛ, ì pastaviÛ âgo carom na mesca bac'ki âgonaga Amasiì.

2. Ён забудоваў Элат і вярнуў яго Юдэі, пасля таго як спачыў цар з бацькамі сваімі.

Ěn zabudavaÛ Èlat ì vârnuÛ âgo Ûdèi, pas'lâ tago âk spačyÛ car z bac'kami svaimi.

3. Шаснаццаць гадоў было Азіі, калі зацараваў, і пяцьдзясят два гады валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Ехалія зь Ерусаліма.

Šasnaccac' gadoÛ bylo Aziì, kali zacaravaÛ, ì pâc'dzâsât dva gady valadaryÛ u Erusalìme; ìmâ maci âgonaj Ehaliâ z' Erusalìma.

4. І рабіў ён спадобнае ў вачах Гасподніх гэтак сама, як рабіў Амасія, бацька ягоны;

Ì rabiÛ ěn spadobnae ù vačah Gaspodnih gètak sama, âk rabiÛ Amasiâ, bac'ka âgonu;

5. і прыходзіў ён да Бога ў дні Захара, які вучыў страху Божаю; і ў тыя дні, калі ён прыходзіў да Госпада, даваў яму Бог посьпех.

ì pryhodziÛ ěn da Boga ù dni Zahara, âki vučyÛ strahu Božamu; ì ù tyâ dni,

kali ěn pryhodziŭ da Gospada, davaŭ âmu Bog pos'peh.

6. І ён выйшаў і біўся зь Філістымлянамі, і разбурыў сьцены Гэта і сьцены Яўнэі і сьцены Азота; і пабудаваў гарады ў вобласьці Азоцкай і ў Філістымлянаў.

Ĭ ěn vyjšaŭ Ĭ biŭsâ z' Filistymlânami, Ĭ razburyŭ s'ceny Gèta Ĭ s'ceny Áŭnèi Ĭ s'ceny Azota; Ĭ pabudavaŭ garady ŭ voblas'ci Azockaj Ĭ ŭ Filistymlânaŭ.

7. І памагаў яму Бог супроць Філістымлянаў і супроць Аравіцянаў, якія жылі ў Гур-Ваале, і супроць Мэўніцянаў;

Ĭ pamagaŭ âmu Bog suproc' Filistymlânaŭ Ĭ suproc' Aravicânaŭ, âkiâ žyli ŭ Gur-Vaale, Ĭ suproc' Mèŭnicânaŭ;

8. і давалі Аманіцяне даніну Азіі, і дайшло імя яго да межаў Егіпта, таму што ён быў даволі моцны.

Ĭ davalì Amanicâne daninu Aziì, Ĭ dajšlo imâ âgo da mežaŭ Egìpta, tamu što ěn byŭ davoli mocny.

9. І пабудаваў Азія вежы ў Ерусаліме над брамамі вуглавымі і над брамамі даліны і на рагу, і ўмацаваў іх.

Ĭ pabudavaŭ Aziâ vežy ŭ Erusalìme nad bramami vuglavymì Ĭ nad bramami dalìny Ĭ na ragu, Ĭ ŭmacavaŭ ih.

10. І пабудаваў вежы ў пустыні, і зрабіў многа вадаёмаў, бо меў шмат быдла, і ў нізіне і на раўніне, і землеўладальнікаў і садоўнікаў на гарах і на Карміле, бо ён любіў земляробства.

Ĭ pabudavaŭ vežy ŭ pustynì, Ĭ zrabiŭ mnoga vadaëmaŭ, bo meŭ šmat bydla, Ĭ ŭ nizìne Ĭ na raŭnìne, Ĭ zemleŭladal'nikaŭ Ĭ sadoŭnikaŭ na garah Ĭ na Karmìle, bo ěn lûbiŭ zemlârobstva.

11. Было ў Азіі і войска, якое выходзіла на вайну атрадамі, і па ліку ў сьпісе іх, складзеным рукою Еэла пісца і Маасэі наглядчыка, пад кіраўніцтвам Хананіі, аднаго з галоўных саноўнікаў царскіх.

Bylo ů Aziì ì vojska, âkoe vyhodzila na vajnu atradami, ì pa liku ů s'pise ih, skladzenym rukoů Eèla pisca ì Maasèi naglâdčyka, pad kiraůnictvam Hananiì, adnago z galoůnyh sanoůnikaů carskih.

12. Уся лічба ўзначальцаў пакаленьняў, з адважных воінаў, было дзеве тысячы шасьцьсот,

Usâ ličba ůznačal'caů pakalen'nâů, z advažnyh voinaů, bylo dz've tysâčy šas'c'sot,

13. і пад рукою ў іх ваеннай сілы трыста сем тысяч пяцьсот, што ўступалі ў бітву з воінскай мужнасьцю, на дапамогу цару супроць няпрыяцеля.

ì pad rukoů ů ih vaennaj sily trysta sem tysâč pâc'sot, što ůstupali ů bitvu z voïnskaj mužnas'ců, na dapamogu caru suproc' nâpryâcelâ.

14. І падрыхтаваў для іх Азія, для ўсяго войска, шчыты і дзіды і шаломы і латы, і лукі і прашчныя камяні.

Ì padryhtavaů dlâ ih Aziâ, dlâ ůsâgo vojska, ščyty ì dzidy ì šalomy ì laty, ì luki ì praščnyâ kamâni.

15. І зрабіў ён у Ерусаліме вынаходліва прыдуманая машыны, каб яны былі на вежах і на вуглах для кіданьня стрэл і вялікіх камянёў. І пранеслася імя яго далёка, бо ён дзівосна асланіў сябе і зрабіўся моцны.

Ì zrabìů ën u Erusalime vynahodliva prydumanyâ mašyny, kab âny byli na vežah ì na vuglah dlâ kìdan'nâ strèl ì vâlikih kamânëů. Ì pranelasâ imâ âgo dalëka, bo ën dzivosna aslaniů sâbe ì zrabìůsâ mocny.

16. Але калі ён зрабіўся моцны, заганарылася сэрца ягонае на пагібель яго, і ён зрабіўся злачынцам прад Госпадам Богам сваім, бо ўвайшоў у храм Гасподні, каб задыміць фіміям на алтары кадзільным.

Ale kali ën zrabìůsâ mocny, zaganarylasâ sèrca âgonae na pagibel' âgo, ì ën

*zrabiŭsâ zlačyncam prad Gospadam Bogam svaim, bo ŭvajšoŭ u hram
Gaspodni, kab zadymic' fimiâm na altary kadzil'nym.*

17. I пайшоў за ім Азарыя сьвятар, і зь ім восемдзесят сьвятароў
Гасподніх, людзей выдатных,

*Ì pajšoŭ za im Azaryâ s'vâtar, i z' im vosemdzesât s'vâtaroŭ Gaspodnih,
lûdzej vydatnyh,*

18. і ўсупрацівіліся Азію цару і казалі яму: не табе, Азія, кадзіць
Госпаду; гэта сьвятарам, сынам Ааронавым, пасьвечаным для
каджэньня; выйдзі са сьвятыні, бо ты зрабіў беззаконна, і ня будзе табе
гэта ў гонар у Госпада Бога.

*ì ŭsupracivilisâ Aziû caru i skazali âmu: ne tabe, Aziâ, kadzic' Gospadu; gèta
s'vâtaram, synam Aaronavym, pas'večanyim dlâ kadžèn'nâ; vyjdzì sa
s'vâtyni, bo ty zrabiŭ bezzakonna, i nâ budze tabe gèta ŭ gonar u Gospada
Boga.*

19. I разгневаўся Азія, - а ў руцэ ў яго кадзільніца для каджэньня; і калі
разгневаўся ён на сьвятароў, праказа явілася на лобе ў яго, перад
абліччам сьвятароў, у доме Гасподнім, каля алтара кадзільнага.

*Ì razgneaŭsâ Aziâ, - a ŭ rucè ŭ âgo kadzil'nica dlâ kadžèn'nâ; i kali
razgneaŭsâ ën na s'vâtaroŭ, prakaza âvilasâ na lobe ŭ âgo, perad abliččam
s'vâtaroŭ, u dome Gaspodnim, kalâ altara kadzil'naga.*

20. I зірнуў на яго Азарыя першасьвятар і ўсе сьвятары; і вось у яго
праказа на лобе ягоным. I змушалі яго выйсьці адтуль, ды і сам ён
сьпяшаўся выйсьці, бо пакараў яго Гасподзь.

*Ì zirnuŭ na âgo Azaryâ peršas'vâtar i ŭse s'vâtary; i vos' u âgo prakaza na
lobe âgonym. Ì zmušali âgo vyjs'ci adtul', dy i sam ën s'pâšaŭsâ vyjs'ci, bo
pakaraŭ âgo Gaspodz'.*

21. I быў цар Азія пракажоны да дня сьмерці сваёй, і жыў у асобным

доме і адлучаны быў ад дома Гасподняга. А Ёатам, сын ягоны, начальнічаў над домам царскім і кіраваў народам зямлі.

Ì byŭ car Aziâ prakažony da dnâ s' merci svaëj, ì žyŭ u asobnym dome ì adlučany byŭ ad doma Gaspodnâga. A Ęatam, syn âgony, načal'ničau nad domam carskim ì kiravaŭ narodam zâmlì.

22. Астатнія дзеі Азіі, першыя і апошнія, апісаў Ісая, сын Амоса прарок.

Astatniâ dzei Aziì, peršyâ ì apošniâ, apisaŭ İsaâ, syn Amosa prarok.

23. І спачыў Азія з бацькамі сваімі, і пахавалі яго з бацькамі ягонымі на полі царскіх магільніц, бо казалі: ён пракажоны. І зацараваў Ёатам, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Aziâ z bac'kami svaimì, ì pahavalì âgo z bac'kami âgonymì na poli carskih magil'nic, bo kazalì: ën prakažony. Ì zacaravaŭ Ęatam, syn âgony, zamest âgo.

27 Кіраўнік

1. Дваццаць пяць гадоў было Ёатаму, калі зацараваў, і шаснаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці ягонай Еруша, дачка Садока.

Dvaccac' pâc' gadoŭ bylo Ęatamu, kalì zacaravaŭ, ì šasnaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime; imâ macì âgonaj Eruša, dačka Sadoka.

2. І рабіў ён спадобнае ў вачах Гасподніх гэтак сама, як рабіў Азія, бацька ягоны, толькі ён не ўваходзіў у храм Гасподні, і народ усё яшчэ грашыў далей.

Ì rabiŭ ën spadobnae ŭ vačah Gaspodnih gètak sama, âk rabiŭ Aziâ, bac'ka âgony, tol'ki ën ne ŭvahodziŭ u hram Gaspodni, ì narod usë âščè grašyŭ dalej.

3. Ён пабудаваў верхнюю браму дома Гасподняга, і многае пабудаваў

на съцяне Афэла;

Ěn pabudavaŭ verhnûû bramû doma Gaspodnâga, ì mnogae pabudavaŭ na s'câne Afèla;

4. і гарады пабудаваў на гары Юдэйскай, і ў лясах пабудаваў палацы і вежы.

ì garady pabudavaŭ na gary Ŭdèjskaj, ì ŭ lâsah pabudavaŭ palacy ì vežy.

5. Ён ваяваў з царом Аманіцянаў і адолеў іх, і далі яму Аманіцяне ў той год сто талантаў срэбра і дзесяць тысяч караў пшаніцы і ячменю дзесяць тысяч. Гэта давалі яму Аманіцяне і на другі год, і на трэці.

Ěn vaâvaŭ z carom Amanicânaŭ ì adoleŭ ih, ì dali âmu Amanicâne ŭ toj god sto talantaŭ srèbra ì dzesâc' tysâc' koraŭ pšanicÿ ì âčmenû dzesâc' tysâc'.

Gèta davalì âmu Amanicâne ì na drugì god, ì na trècì.

6. Такі моцны быў Ёатам таму, што клаў шляхі свае прад абліччам Госпада Бога свайго.

Takì mocny byŭ Ěatam tamu, što klaŭ šlâhì svae prad abliččam Gospada Boga svajgo.

7. Астатнія дзеі Ёатама і ўсе войны яго і паводзіны яго апісаны ў кнізе цароў Ізраільскіх і Юдэйскіх:

Astatniâ dzeì Ěatama ì ŭse vojny âgo ì pavodziny âgo apisany ŭ knize carouŭ Ìzrail'skih ì Ŭdèjskih:

8. дваццаць пяць гадоў было яму, калі зацараваў, і шаснаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме.

dvaccac' pâc' gadoŭ bylo âmu, kalì zacaravaŭ, ì šasnaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime.

9. І спачыў Ёатам з бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў горадзе Давідавым. І зацараваў Ахаз, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Ěatam z bac'kami svaimì, ì pahavalì âgo ŭ goradze Davidavym. Ì

zacaravaŭ Ahaz, syn âgony, zamest âgo.

28 Кіраўнік

1. Дваццаць гадоў было Ахазу, калі зацараваў, і шаснаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме; і ён не рабіў спадобнага ў вачах Гасподніх, як рабіў Давід, бацька ягоны:

Dvaccac' gadoŭ bylo Ahazu, kalì zacaravaŭ, i šasnaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime; i ěn ne rabiŭ spadobnaga ŭ vačah Gaspodnih, âk rabiŭ David, bac'ka âgony:

2. ён ішоў шляхамі цароў Ізраільскіх, і нават зрабіў літыя статуі Ваалаў;

ěn išoŭ šlâhami caroŭ Ìzrail'skih, i navat zrabiŭ lityâ statui Vaalaŭ;

3. і ён учыняў дымленьні ў даліне сыноў Энома, і праводзіў сыноў сваіх праз агонь, пераймаючы мярзоты народаў, якіх выгнаў Гасподзь ад аблічча сыноў Ізраілевых;

i ěn učynâŭ dymlen'ni ŭ daline synoŭ Ěnoma, i pravodziŭ synoŭ svaih праз agon', perajmaŭčy mârzoty narodaŭ, âkih vygnaŭ Gaspodz' ad abličča synoŭ Ìzrailevyh;

4. і прыносіў ахвяры і дымленьні на вышынях і на пагорках і пад кожным галінастым дрэвам.

i prynosiŭ ahvâry i dymlen'ni na vyšynâh i na pagorkah i pad koŭnym galinastym drèvam.

5. І аддаў яго Гасподзь Бог ягоны ў руку цара Сірыйцаў, і яны пабілі яго і ўзялі ў яго шмат палонных і завялі ў Дамаск. Таксама і ў руку цара Ізраільскага быў аддадзены ён, і той учыніў яму вялікае паражэньне.

Ì addaŭ âgo Gaspodz' Bog âgony ŭ ruku cara Siryjcaŭ, i âny pabilì âgo i ŭzâli ŭ âgo šmat palonnyh i zavâli ŭ Damask. Taksama i ŭ ruku cara Ìzrail'skaga

byŭ addadzeny ěn, i toj uĉyniŭ âmu vâlikae paražèn'ne.

6. I пабіў Факей, сын Рэмаліін, Юдэяў сто дваццаць тысяч за адзін дзень, людзей ваяўнічых, бо яны пакінулі Госпада Бога бацькоў сваіх.

Ì pabiŭ Fakej, syn Rèmaliìn, Ûdèâŭ sto dvaccac' tysâĉ za adžin dzen', lûdzej vaâŭniĉyh, bo âny pakinuli Gospada Boga bac'koŭ svaih.

7. А Зіхрый, асілак зь Яфрэмлянаў, забіў Маасэю, сына цара, і Азрыкама, начальніка над палацам, і Элкану, другога пасыля цара. І ўзялі сыны Ізраілевыя ў палон у братоў сваіх, Юдэяў, дзэвесьце тысяч жонак, сыноў і дочак; таксама і мноства здабычы набралі ў іх, і адправілі здабычу ў Самарыю.

A Zihryj, asilak z' Âfrèmlânaŭ, zabiŭ Maasèû, syna cara, i Azrykama, načal'nika nad palacam, i Èlkanu, drugoga pas'lâ cara. Ì ŭžâlì syny Ìzrailevyâ ŭ palon u bratoŭ svaih, Ûdèâŭ, dz'ves'ce tysâĉ žonak, synoŭ i doĉak; taksama i mnostva zdabyĉy nabrali ŭ ih, i adpravili zdabyĉu ŭ Samaryû.

8. Там быў прарок Гасподні, імя яго Адэд. Ён выйшаў перад аблічча войска, якое ішло ў Самарыю, і сказаў ім: вось Гасподзь Бог бацькоў вашых, у гневе на Юдэяў, перадаў іх у руку вашу, і вы пабілі іх з такой лютасьцю, якая дайшла да нябёсаў.

Tam byŭ prarok Gaspodni, imâ âgo Adèd. Ěn vyjšaŭ perad abličĉa vojska, âkoe išlo ŭ Samaryû, i skazaŭ im: vos' Gaspodz' Bog bac'koŭ vašyh, u gneve na Ûdèâŭ, peradaŭ ih u ruku vašu, i vy pabilì ih z takoj lûtas'cû, âkaâ dajšla da nâbësaŭ.

9. І цяпер вы думаеце зрабіць рабамі сыноў Юды і Ерусаліма. А хіба на саміх вас няма віны прад Госпадам Богам вашым?

Ì câper vy dumaece zrabiĉ' rabami synoŭ Ûdy i Erusalima. A hiba na samih vas nâma viny prad Gospadam Bogam vašym?

10. Дык вось, паслухайце мяне, і вярнеце палонных, якіх вы захапілі з

братоў вашых, бо полымя гневу Гасподняга на вас.

Dyk vos', pasluhajce mâne, i vârnece palonnyh, âkih vy zahapili z bratoŭ vašyh, bo polymâ gnevu Gaspodnâga na vas.

11. І ўсталі некаторыя з начальнікаў сыноў Яфрэмавых: Азарыя, сын Егаханана, Бэрэхія, сын Мэшылэмота, і Эзэкія, сын Шалума, і Амаса, сын Хадла, супроць тых, што ішлі з вайны,

Ì ŭstali nekatoryâ z načal'nikaŭ synoŭ Âfrèmavyh: Azaryâ, syn Egahanana, Bèrèhiâ, syn Mèšylèmota, i Èzèkiâ, syn Šaluma, i Amasa, syn Hadla, suproc' tyh, što išli z vajny,

12. і сказалі ім: ня ўводзьце сюды палонных, бо грэх быў бы нам прад Госпадам. Няўжо вы думаеце дадаць да грахоў нашых і да злачынстваў нашых? вялікая віна наша, і полымя гневу Гасподняга над Ізраілем.

ì skazali im: nâ ŭvodz'ce sŭdy palonnyh, bo grèh byŭ by nam prad Gospadam. Nâŭžo vy dumaece dadac' da grahoŭ našyh i da zlačynstvaŭ našyh? vâlikaâ vîna naša, i polymâ gnevu Gaspodnâga nad Ìzrailem.

13. І пакінулі ўзброеныя палонных і здабычу ў ваеначальнікаў і ўсяго сходу.

Ì pakìnulì ŭzbroenyâ palonnyh i zdabyču ŭ vaenačal'nikaŭ i ŭsâgo shodu.

14. І ўсталі мужы, памянёныя па імёнах, і ўзялі палонных, і ўсіх голых іх апранулі са здабычы, - і апранулі іх, і абулі іх, і накармілі іх, і напайлі іх, і памазалі іх алеем, і пасадзілі на аслоў усіх слабых зь іх, і адправілі іх у Ерыхон, горад пальмаў, да братаў іхніх, і вярнуліся ў Самарыю.

Ì ŭstali mužy, pamânënyâ pa imënah, i ŭzâli palonnyh, i ŭsìh golyh ih apranuli sa zdabyčy, - i apranuli ih, i abuli ih, i nakarmili ih, i napaili ih, i pamazali ih aleem, i pasadzili na asloŭ usih slabyh z' ih, i adpravili ih u Eryhon, gorad pal'maŭ, da bratoŭ ihnih, i vârnulisâ ŭ Samaryû.

15. У той час паслаў цар Ахаз да цароў Асірыйскіх, каб яны памаглі яму,

U toj čas paslaŭ car Ahaz da caroŭ Asiryjskih, kab âny pamagli âmu,

16. бо Ідумэяне і яшчэ прыходзілі, і многіх пабілі ў Юдэі і ўзялі ў палон: *bo İdumèâne i âščè pryhodzili, i mnogih pabili ŭ Ŭdèi i ŭzâli ŭ palon:*

17. і Філістымляне рассыпаліся па гарадах нізіннага краю і поўдня Юдэі і ўзялі Бэтсаміс і Аялон, і Гедэрот і Сахо і залежныя ад яго гарады, і Тымну і залежныя ад яе гарады, і Гімзо і залежныя ад яго гарады, і пасяліліся там.

i Filistymłâne rassypalisâ pa garadah nìzinnaga kraŭ i poŭdnâ Ŭdèi i ŭzâli Bètsamis i Aâlon, i Gedèrot i Saho i zaležnyâ ad âgo garady, i Tymnu i zaležnyâ ad âe garady, i Gımzo i zaležnyâ ad âgo garady, i pasâlilisâ tam.

18. Так прынізіў Гасподзь Юдэю за Ахаза, цара Юдэйскага, таму што ён разбэсьціў Юдэю і цяжка грашыў прад Госпадам.

Tak pryniziŭ Gaspodz' Ŭdèŭ za Ahaza, cara Ŭdèjskaga, tamu što ên razbès'ciŭ Ŭdèŭ i câžka grašyŭ prad Gospadam.

19. І прыйшоў да яго Тэглафэласар, цар Асірыйскі, але быў цяжарам яму, замест таго, каб памагчы яму,

İ pryjšoŭ da âgo Tèglafèlasar, car Asiryjski, ale byŭ câžaram âmu, zamest tago, kab pamagčy âmu,

20. бо Ахаз узяў скарбы з дома Гасподняга і дома царскага і ў князёў і аддаў цару Асірыйскаму, але не ў дапамогу сабе.

bo Ahaz uzâŭ skarby z doma Gaspodnâga i doma carskaga i ŭ knâzèŭ i addaŭ caru Asiryjskamu, ale ne ŭ dapamogu sabe.

21. І ў цяжкі для сябе час ён і далей учыняў беззаконна прад Госпадам, ён - цар Ахаз.

İ ŭ câžki dlâ sâbe čas ên i dalej učynâŭ bezzakonna prad Gospadam, ên - car

Ahaz.

22. І прыносіў ён ахвяры багам Дамаскім, думаючы, што яны пabівалі яго, і казаў: багі цароў Сірыйскіх дапамагаюць ім; прынясу я ахвяру ім, і яны дапамогуць мне. Але яны былі на заняпад яму і ўсяму Ізраілю.

Ì prynosiũ ãn ahvâry bagam Damaskim, думаўчы, што âny pabivali âgo, i kazaũ: bagi caroũ Siryjskih dapamagaũc' im; prynâsu â ahvâru im, i âny dapamoguc' mne. Ale âny byli na zanâpad âmu i ũsâmu Ìzrailũ.

23. І сабраў Ахаз посуд дома Божага, і пabіў посуд дома Божага, і замкнуў дзьверы дома Гасподняга, і зладзіў сабе ахвярнікі па ўсіх кутах у Ерусаліме,

Ì sabraũ Ahaz posud doma Božaga, i pabiũ posud doma Božaga, i zamknuũ dz'very doma Gaspodnâga, i zladziũ sabe ahvârniki pa ũsih kutah u Erusalime,

24. і па ўсіх гарадах Юдавых зладзіў вышыні для дымленьня багам іншым, і раздражняў Госпада Бога бацькоў сваіх.

i pa ũsih garadah Ŭdavyh zladziũ vyšyni dlâ dymlen'nâ bagam inšym, i razdražnâũ Gospada Boga bac'koũ svaih.

25. Астатнія дзеі яго і ўсе ўчынкі яго, першыя і апошнія, апісаны ў кнізе цароў Юдэйскіх і Ізраільскіх.

Astatniâ dzei âgo i ũse ũčynki âgo, peršyâ i apošniâ, apisany ũ knize caroũ Ŭdèjskih i Ìzrail'skih.

26. І спачыў Ахаз з бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў горадзе, у Ерусаліме, але ня ўнеслі яго ў магільніцы цароў Ізраілевых. І зацараваў Эзэкія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyũ Ahaz z bac'kami svaimi, i pahavalì âgo ũ goradze, u Erusalime, ale nâ ũnes'li âgo ũ magil'nicy caroũ Ìzrailevyh. Ì zacaravaũ Èzèkiâ, syn âgony, zamest âgo.

29 Кіраўнік

1. Эзэкія зацараваў у дваццаць пяць гадоў, і дваццаць дзевяць гадоў валадарыў у Ерусаліме; імя маці яго Авія, дачка Захара.

Èzèkiâ zacaravaŭ u dvaccac' pâc' gadoŭ, i dvaccac' dzevâc' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime; imâ maci âgo Aviâ, dačka Zahara.

2. І рабіў ён заўгоднае ў вачах Гасподніх гэтак сама, як рабіў Давід, бацька ягоны.

Ì rabiŭ ën zaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnih gètak sama, âk rabiŭ David, bac'ka âgonu.

3. У першы год валадараньня свайго, у першы месяц, ён адчыніў дзьверы дома і аднавіў іх,

U peršy god valadaran'na svajgo, u peršy mesâc, ën adčyniŭ dz'very doma i adnaviŭ ih,

4. і загадалі прыйсьці сьвятарам і лявітам, і сабраў іх на пляцы ўсходнім,

ì zagadali pryjs'ci s'vâtaram i lâvitam, i sabraŭ ih na plâcy ŭshodnim,

5. і сказаў ім: паслухайце мяне, лявіты. Сёньня асьвяцецеся самі і асьвяцеце дом Госпада Бога бацькоў вашых, і выкіньце нячыстае са сьвятыні.

ì skazaŭ im: pasluhaje mâne, lâvity. Sën'nâ as'vâcecesâ sami i as'vâcece dom Gospada Boga bac'koŭ vašyh, i vykin'ce nâčystae sa s'vâtyni.

6. Бо бацькі нашыя рабілі беззаконна, і рабілі незаўгоднае ў вачах Госпада Бога нашага, і пакінулі Яго, і адвялі яны твары свае ад жытлішча Гасподняга, і павярнуліся сьпінаю,

Bo bac'ki našyâ rabili bezzakonna, i rabili nezaŭgodnae ŭ vačah Gospada

Boga našaga, i pakìnuli Ágo, i advâli âny tvary svae ad žytlíšča Gaspodnâga, i pavârnulisâ s'pìnaû,

7. i замкнулі дзьверы бабінца, i патушылі сьвяцільні, i не палілі дымленья, i ня ўзносілі цэласпаленьняў у сьвятыні Бога Ізраілевага.

i zamknuli dz'very babìnca, i patušyli s'vâcil'ni, i ne palili dymlen'nâ, i nâ ŭznosili cèlaspalen'nâŭ u s'vâtyni Boga Ìzrailevaga.

8. I быў гнеў Госпада на Юдэю i на Ерусалім, i Ён аддаў іх на ганьбу, на спусташэньне i на пасьмешышча, як вы бачыце на вочы вашыя.

Ì byŭ gneŭ Gospada na Ûdèù i na Erusalim, i Ён addaŭ ih na gan'bu, na spustašèn'ne i na pas'mešyšča, âk vy bačyce na vočy vašyâ.

9. I вось загінулі бацькі нашыя ад меча, а сыны нашыя i дочки нашыя i жонкі нашыя за гэта ў палоне дагэтуль.

Ì vos' zagìnuli bac'ki našyâ ad meča, a syny našyâ i dočkì našyâ i žonkì našyâ za gèta ŭ palone dagètul'.

10. Цяпер у мяне на сэрцы - заключыць завет з Госпадам Богам Ізраілевым, хай ухіліць ад нас полымя гневу Свайго.

Câper u mâne na sèrcy - zaklûčyc' zapavet z Gospadam Bogam Ìzrailevym, haj uhilic' ad nas polymâ gnevu Svajgo.

11. Дзеці мае, ня будзьце неахайныя, бо вас выбраў Гасподзь стаяць прад абліччам Ягоным i быць у Яго службітамі i запальвачамі дымленья.

Dzeczì mae, nâ budz'ce neahajnyâ, bo vas vybraŭ Gaspodz' staâc' prad abliččam Ágonym i byc' u Ágo službitamì i zapal'vačamì dymlen'nâ.

12. I ўсталі лявіты: Махат, сын Амасая, i Ёэль, сын Азарыі, з сыноў Каатавых; i з сыноў Мэрарыных; Кіс, сын Аўдыя, i Азарыя, сын Егалелела; i з племя Гірсонавага: Ёах, сын Зімы, i Элдэн, сын Ёаха;

Ì ŭstali lâvity: Mahat, syn Amasaâ, i Ёèl', syn Azaryi, z synoŭ Kaatavyh; i z

synoŭ Mèrarilynh; Kìs, syn Aŭdyâ, ì Azaryâ, syn Egalelela; ì z plemâ

Girsonavaga: Ěah, syn Zimy, ì Ěldèn, syn Ěaha;

13. ì з сыноŭ Эліцафанавых: Шымры ì Еэл; ì з сыноŭ Асафавых: Захар ì Матанія;

ì z synoŭ Ělicafanavyh: Šymry ì Eèl; ì z synoŭ Asafavyh: Zahar ì Mataniâ;

14. ì з сыноŭ Эманавых: Ехіэл ì Шымэй; ì з сыноŭ Ідытунавых: Шэмая ì ўзіел.

ì z synoŭ Ěmanavyh: Ehièl ì Šymèj; ì z synoŭ Ědytunavyh: Šèmaâ ì ŭziel.

15. Яны сабралі братоŭ сваіх ì асьвяціліся, ì пайшлі па загадзе цара ачышчаць дом Гасподні па словах Госпада.

Âny sabralì bratoŭ svaih ì as'vâcilisâ, ì pajšli pa zagadze cara ačyščac' dom Gaspodnì pa slovah Gospada.

16. І ўвайшлі сьвятары ўсярэдзіну дома Гасподняга дзеля ачышчэньня, ì вынесьлі ўсё нячыстае, што знайшлі ў храме Гасподнім, на двор дома Гасподняга, а лявіты ўзялі гэта, каб вынесьці прэч да патока Кедрона.

Ì ŭvajšli s'vâtary ŭsârèdzinu doma Gaspodnâga dzelâ ačyščèn'nâ, ì vynes'li ŭsè nâčystae, što znajšli ŭ hrame Gaspodnim, na dvor doma Gaspodnâga, a lâvity ŭzâli gèta, kab vynes'ci prèč da patoka Kedrona.

17. І пачалі ачышчаць у першы дзень першага месяца, ì ў восьмы дзень таго самага месяца ўвайшлі ў бабінец Гасподні; ì асьвячалі дом Гасподні восем дзён, а на шаснаццаты дзень першага месяца закончылі.

Ì pačali ačyščac' u peršy dzen' peršaga mesâca, ì ŭ vos'my dzen' tago samaga mesâca ŭvajšli ŭ babinec Gaspodnì; ì as'vâčali dom Gaspodnì vosem dzèn, a na šasnaccaty dzen' peršaga mesâca zakončyli.

18. І прыйшлі ў дом да цара Эзэкіі ì казалі: мы ачысьцілі дом Гасподні, ì ахвярнік для цэласпаленьняў, ì ўвесь посуд яго, ì стол для пакладных

хлябоў, і ўвесь посуд яго;

Ì pryjšli ŭ dom da cara Èzèkii i skazali: my ačys'cili dom Gaspodni, i ahvârnik dlâ cèlaspalen'nâŭ, i ŭves' posud âgo, i stol dlâ pakladnyh hlâboŭ, i ŭves' posud âgo;

19. і ўвесь посуд, які занядбаў цар Ахаз у час валадараньня свайго, у беззаконьні сваім, мы падрыхтавалі і асьвяцілі, і вось ён перад ахвярнікам Гасподнім.

i ŭves' posud, âki zanâdbaŭ car Ahaz u čas valadaran'nâ svajgo, u bezzakon'ni svaim, my padryhtavali i as'vâcili, i vos' ên perad ahvârnikam Gaspodnim.

20. І ўстаў цар Эзэкія з самага рана і сабраў начальнікаў горада, і пайшоў у дом Гасподні.

Ì ŭstaŭ car Èzèkiâ z samaga rana i sabraŭ načal'nikaŭ gorada, i pajšoŭ u dom Gaspodni.

21. І прывялі сем цялят і сем бараноў, і сем ягнят і сем казлоў на ахвяру за грэх царства і за сьвятыню і за Юдэю; і загадаў ён сынам Ааронавым, сьвятарам, узьнесьці цэласпаленьне на ахвярнік Гасподні.

Ì pryvâli sem câlât i sem baranoŭ, i sem âgnât i sem kazloŭ na ahavâru za grêh carstva i za s'vâtynú i za Ûdèû; i zagadaŭ ên synam Aaronavym, s'vâtaram, uz'nes'ci cèlaspalen'ne na ahvârnik Gaspodni.

22. І закалолі цялят, і ўзялі сьвятары кроў, і акрапілі ахвярнік, і закалолі бараноў, і акрапілі крывёю ахвярнік, і закалолі ягнят, і акрапілі крывёю ахвярнік.

Ì zakaloli câlât, i ŭzâli s'vâtary kroŭ, i akrapili ahvârnik, i zakaloli baranoŭ, i akrapili kryvëû ahvârnik, i zakaloli âgnât, i akrapili kryvëû ahvârnik.

23. І прывялі казлоў за грэх перад аблічча цара і сходу, і яны ўсклалі рукі свае на іх.

Ì pryvâli kazloŭ za grèh perad abličča cara ì shodu, ì âny ŭsklali ruki svae na ih.

24. I закалолі іх сьвятары, і ачысьцілі крывёю іхняй ахвярнік для загладжваньня грахоў усяго Ізраіля, бо за ўсяго Ізраіля загадаў цар прынесьці цэласпаленьне і ахвяру за грэх.

Ì zakaloli ih s'vâtary, ì ačys'cili kryvëu ihnâj ahvârnik dlâ zagladžvan'na grahoŭ usâgo Ìzrailâ, bo za ŭsâgo Ìzrailâ zagadaŭ car prynes'ci cèlaspalen'ne ì ahvâru za grèh.

25. I паставіў ён лявітаў у доме Гасподнім з кімваламі, псалтырамі і цытрамі, па статуце Давіда і Гада, празорліўца царовага, і Натана прарока, бо ад Госпада быў статут гэты праз прарокаў Ягоных.

Ì pastaviŭ ên lâvitaŭ u dome Gaspodnim z kimvalami, psaltyrami ì cytrami, pa statute Davida ì Gada, prazorliŭca carovaga, ì Natana praroka, bo ad Gospada byŭ statut gèty праз prarokaŭ Âgonyh.

26. I сталі лявіты з музычнымі спарудамі Давідавымі і сьвятары з трубамі.

Ì stali lâvity z muzyčnymi sparudami Davidavymi ì s'vâtary z trubami.

27. I загадаў Эзэкія ўзьнесьці цэласпаленьне на ахвярнік. I ў той час, як пачалося цэласпаленьне, пачалося сьпяваньне Госпаду, пад гукі труб і спарудаў Давіда, цара Ізраілевага.

Ì zagadaŭ Êzèkiâ ŭz'nes'ci cèlaspalen'ne na ahvârnik. Ì ŭ toj čas, âk pačalosâ cèlaspalen'ne, pačalosâ s'pâvan'ne Gospadu, pad guki trub ì sparudaŭ Davida, cara Ìzrailevaga.

28. I ўвесь сход маліўся, і сьпевакі сьпявалі, і трубілі трубы, пакуль не закончылася цэласпаленьне.

Ì ŭves' shod maliŭsâ, ì s'pevaki s'pâvali, ì trubili truby, pakul' ne zakončylasâ cèlaspalen'ne.

29. Пасьля заканчэньня цэласпаленьня, цар і ўсе, хто быў пры ім, укленьчылі і пакланіліся.

Pas'la zakančèn'nâ cèlaspalen'nâ, car i ŭse, hto byŭ pry im, uklenčyli i paklanilisâ.

30. І сказаў цар Эзэкія і князі лявітам, каб яны славілі Госпада словамі Давіда і Асафа празорліўца, і яны славілі з радасьцю, і кленьчылі і кланяліся.

Ì skazaŭ car Èzèkiâ i knâzi lâvitam, kab âny slavili Gospada slovami Davida i Asafa prazorliŭca, i âny slavili z radas'cû, i klenčyli i klanâlisâ.

31. І Эзэкія сказаў далей: цяпер вы прысьвяцілі сябе Госпаду; прыступайце і прыносьце ахвяры і падзякавальныя прынашэньні ў дом Гасподні. І панёс сход ахвяры і падзякавальныя прынашэньні, і кожны, хто прыхільны быў сэрцам, - цэласпаленьні.

Ì Èzèkiâ skazaŭ dalej: câper vy prys'vâcili sâbe Gospadu; prystupajce i prynos'ce ahvâry i padzâkaval'nyâ prynašèn'ni ŭ dom Gaspodni. Ì panës shod ahvâry i padzâkaval'nyâ prynašèn'ni, i kožny, hto pryhil'ny byŭ sèrcam, - cèlaspalen'ni.

32. І быў лік цэласпаленьняў, якія прывёў сход: семдзсят валоў, сто бараноў, дзьвесьце ягнят - усё гэта на цэласпаленьне Госпаду.

Ì byŭ lik cèlaspalen'nâŭ, âkiâ pryvëŭ shod: semdzesât valoŭ, sto baranoŭ, dz'ves'ce âgnât - usë gèta na cèlaspalen'ne Gospadu.

33. Іншых сьвяшчэнных ахвяраў было: шасьцьсот з буйнога быдла і тры тысячы з дробнага быдла.

Ìnšyh s'vâščènnyh ahvâraŭ bylo: šas'c'sot z bujnoga bydla i try tysâčy z drobnaga bydla.

34. Але сьвятароў было мала, і яны не маглі зьдзіраць скуру з усіх цэласпаленьняў, і дапамагалі ім браты іхнія лявіты, да заканчэньня

справы і пакуль асьвяціліся іншыя сьвятары, бо лявіты былі больш старанныя ў асьвячэньні сябе, чым сьвятары.

Ale s'vâtaroŭ bylo mala, i âny ne magli z'dzìrac' skuru z usih cèlaspalen'nâŭ, i dapamagali im braty ihniâ lâvity, da zakančèn'nâ spravy i pakul' as'vâcilisâ inšyâ s'vâtary, bo lâvity byli bol'sh starannyâ ŭ as'vâčèn'ni sâbe, čym s'vâtary.

35. Прытым цэласпаленьняў было мноства з тлушчам і мірных ахвяраў і з паліваньнем пры цэласпаленьні. Так адноўдэна служэньне ў доме Гасподнім.

Prytym cèlaspalen'nâŭ bylo mnostva z tluščam i mirnyh ahvâraŭ i z palivan'nem pry cèlaspalen'ni. Tak adnoŭdena služèn'ne ŭ dome Gaspodnim.

36. І радаваўся Эзэкія і ўвесь народ за тое, што Бог так схіліў народ, бо гэта ўчынілася неспадзявана.

Ì radavaŭsâ Èzèkiâ i ŭves' narod za toe, što Bog tak shiliŭ narod, bo gèta ŭčynilasâ nespadzâvana.

30 Кіраўнік

1. І паслаў Эзэкія па ўсёй зямлі Ізраільскай і Юдэі, і лісты пісаў Яфрэму і Манасіі, каб прыйшлі ў дом Гасподні, у Ерусалім, дзеля ўчыненьня пасхі Госпаду Богу Ізраілеваму.

Ì paslaŭ Èzèkiâ pa ŭsěj zâmli Ìzrail'skaj i Ûdèi, i listy pisaŭ Âfrèmu i Manasiì, kab pryjšli ŭ dom Gaspodni, u Erusalim, dzelâ ŭčynen'nâ pashì Gospadu Bogu Ìzrailevamu.

2. І пастанавіў на радзе цар і князі ягоныя і ўвесь сход у Ерусаліме - учыніць пасху ў другім месяцы,

Ì pastanaviŭ na radze car i knâzi âgonyâ i ŭves' shod u Erusalime - učynic' pashu ŭ drugim mesâcy,

3. бо не маглі ўчыніць яе сваім часам, бо сьвятары яшчэ не асьвяціліся ў дастатковай колькасці і народ не сабраўся ў Ерусалім.

bo ne magli ŭčynic' âe svaim časam, bo s'vâtary âščè ne as'vâcilisâ ŭ dastatkovaj kol'kas'ci i narod ne sabraŭsâ ŭ Erusalim.

4. І спадабалася гэта цару і ўсяму сходу.

Ì spadabalasâ gèta caru i ŭsâmu shodu.

5. І пастанавілі абвясціць па ўсім Ізраілі, ад Вірсавіі да Дана, каб ішлі ў Ерусалім для ўчынення пасхі Госпаду Богу Ізраілеваму, бо даўно ня ўчынялі яе, як прадпісана.

Ì pastanavili abvâs'cic' pa ŭsim Ìzraili, ad Virsavii da Dana, kab išli ŭ Erusalim dlâ ŭčynen'nâ pashi Gospadu Bogu Ìzrailevamu, bo daŭno nâ ŭčynâli âe, âk pradpisana.

6. І пайшлі ганцы зь лістамі ад цара і ад князёў па ўсёй зямлі Ізраільскай і Юдэі, і па загадзе цара казалі: дзеці Ізраіля, наварнецца да Госпада Бога Абрагама, Ісака і Ізраіля, і Ён павернецца да рэшты, ацалелай у вас ад рукі цароў Асірыйскіх.

Ì pajšli gancy z' listami ad cara i ad knâzëŭ pa ŭsëj zâmlì Ìzrail'skaj i Ûdèi, i pa zagadze cara kazali: dzeci Ìzrailâ, navârnesesâ da Gospada Boga Abrugama, Ìsaka i Ìzrailâ, i Ęn pavernecca da rèšty, acalelaj u vas ad rukì caroŭ Asiryjskih.

7. І ня будзьце такія, як бацькі вашыя і браты вашыя, якія беззаконна дзеялі прад Госпадам Богам бацькоў сваіх; і Ён аддаў іх на спусташэньне, як вы бачыце.

Ì nâ budz'ce takiâ, âk bac'ki vašyâ i braty vašyâ, âkiâ bezzakonna dzeâli prad Gospadam Bogam bac'koŭ svaih; i Ęn addaŭ ih na spustašèn'ne, âk vy

bašyce.

8. Цяпер ня будзьце цвёрдахрыбетныя, як бацькі вашыя, скарэццяся Госпаду і прыходзьце ў сьвятыню Ягоную, якую Ён асьвяціў навек: і служэце Госпаду Богу вашаму, і Ён адверне ад вас полымя гневу Свайго.

Câper nâ budz'ce cvërdahrybetnyâ, âk bac'ki vašyâ, skarècesâ Gospadu i pryhodz'ce ũ s'vâtynû Âgonuû, âkuû Ęn as'vâciũ navek: i služèce Gospadu Bogu vašamu, i Ęn adverne ad vas polymâ gnevu Svajgo.

9. Калі вы навернецца да Госпада, тады браты вашыя і дзеці вашыя будуць у літасьці ў тых, што паланілі іх, і вернуцца на зямлю гэтую, бо добры і міласэрны Гасподзь Бог ваш і не адверне аблічча ад вас, калі вы зьвернецца да Яго.

Kali vy navernecesâ da Gospada, tady braty vašyâ i dzeci vašyâ buduc' u litas'ci ũ tyh, što palanili ih, i vernucca na zâmlû gètuû, bo dobry i milasèrny Gaspodz' Bog vaš i ne adverne abličča ad vas, kali vy z'vernecesâ da Âgo.

10. І хадзілі ганцы з горада ў горад па зямлі Яфрэмавай і Манасіінай і да Завулонавай, але зь іх сьмяяліся і зьдзекаваліся.

Ì hadzilì gancy z gorada ũ gorad pa zâmli Âfrè mavaj i Manasiìnaj i da Zavulonavaj, ale z' ih s'mââlisâ i z'dzekavalisâ.

11. Аднак некаторыя з племя Асіравага, Манасіінага і Завулонавага зьмірыліся і прыйшлі ў Ерусалім.

Adnak nekatoryâ z plemâ Asiravaga, Manasiìnaga i Zavulonavaga z'mirylišâ i pryjšli ũ Erusalim.

12. І над Юдэяю была рука Божая, якая даравала ім адзінае сэрца, каб выканаць загад цара і князёў, па слове Гасподнім.

Ì nad Ûdèâû byla ruka Božaâ, âkaâ daravala im adzinae sèrca, kab vykanac' zagad cara i knâzëũ, pa slove Gaspodnim.

13. І сабралася ў Ерусаліме мноства народу для ўчынення сьвята праснакоў, у другі месяц, - сход вельмі шматлюдны.

Ì sabralasâ ŭ Erusalime mnostva narodu dlâ ŭčynen'na s'vâta prasnakoŭ, u drugi mesâc, - shod vel'mi šmatlûdny.

14. І ўсталі і скінулі ахвярнікі, якія былі ў Ерусаліме; і ўсё, на чым учынялася дымленьне ідалам, разбурылі і кінулі ў паток Кедрон;

Ì ŭstali i skinuli ahvârnikì, âkiâ byli ŭ Erusalime; i ŭsë, na čym učynâlasâ dymlen'ne idalam, razburyli i kînuli ŭ patok Kedron;

15. і закалолі пасхальнае ягня на чатырнаццаты дзень другога месяца. Сьвятары і лявіты пасаромеўшыся асьвяціліся і прынеслі

цэласпаленьні ў дом Гасподні,

ì zakaloli pashal'nae âgnâ na čatyrnaccaty dzen' drugoga mesâca. S'vâtary i lâvity pasaromeŭšysâ as'vâcilisâ i prynes'li cèlaspalen'ni ŭ dom Gaspodni,

16. і пачалі на сваім месцы паводле статуту свайго, паводле закона Майсея, чалавека Божага. Сьвятары крапілі крывёю з рук лявітаў.

ì pačali na svaim mescy pavodle statutu svajgo, pavodle zakona Majseâ, čalaveka Božaga. S'vâtary krapili kryvëu z ruk lâvitaŭ.

17. А як многа было на сходзе такіх, якія не асьвяціліся, дык замест нячыстых лявіты закалолі пасхальнае ягня для прысьвячэння Госпаду.

A âk mnoga bylo na shodze takih, âkiâ ne as'vâcilisâ, dyk zamest nâčystyh lâvity zakaloli pashal'nae âgnâ dlâ prys'vâčèn'na Gospadu.

18. Многія з народу, найбольш з калена Яфрэмавага і Манасіінага, Ісахаравага і Завулонавага, не ачысьціліся; аднак яны елі пасху, не паводле статуту.

Mnogiâ z narodu, najbol's z kalena Âfrëmavaga i Manasiïnaga, Îsaharavaga i Zavulonavaga, ne ačys'cilisâ; adnak âny eli pashu, ne pavodle statutu.

19. Але Эзэкія памаліўся за іх, кажучы: Гасподзь добры хай даруе

кожнаму, хто прыхіліў сэрца сваё да таго, каб знайсці Госпада Бога, Бога бацькоў сваіх, хоць і без ачышчэння сьвятога`

Ale Ęzèkîâ pamaliÿsâ za ih, kažučy: Gaspodz' dobry haj darue kožnamu, hto pryhiliÿ sèrca svaë da tago, kab znajs'ci Gospada Boga, Boga bac'koÿ svaih, hoc' i bez ačyščèn'nâ s'vâtoga`

20. І пачуў Гасподзь Эзэкію і дараваў народу.

Ì pačuÿ Gaspodz' Ęzèkiÿ i daravaÿ narodu.

21. І ўчынілі сыны Ізраілевыя, якія былі ў Ерусаліме, сьвята праснакоў на сем дзён, зь вялікай весялосьцю, кожны дзень лявіты і сьвятары славілі Госпада на спарудах, зробленых дзеля слаvasлаўленьня Госпада.

Ì ũčynili syny İzrailevyâ, âkiâ byli ũ Erusalime, s'vâta prasnaکوÿ na sem dzën, z' vâlikaj vesâlos'cÿ, kožny dzen' lâvity i s'vâtary slavili Gospada na sparudah, зробленых dzelâ slavaslaÿlen'nâ Gospada.

22. І гаварыў Эзэкія па сэрцы ўсім лявітам, якія мелі добрае разуменьне ў служэньні Госпаду. І елі сьвяточнае сем дзён, прыносячы ахвяры мірныя і славячы Госпада Бога бацькоў сваіх.

Ì gavaryÿ Ęzèkîâ pa sèrcy ũsim lâvitam, âkiâ meli dobrae razumen'ne ũ služèn'ni Gospadu. Ì eli s'vâtočnae sem dzën, prynosâčy ahvâry mirnyâ i slavâčy Gospada Boga bac'koÿ svaih.

23. І рашыў увесь сход сьвяткаваць другія сем дзён, і правялі гэтыя сем дзён у весялосьці,

Ì rašyÿ uves' shod s'vâtkavac' drugîâ sem dzën, i pravâli gètyâ sem dzën u vesâlos'ci,

24. бо Эзэкія, цар Юдэйскі, выставіў сходу тысячу цялят і дзесяць тысяч дробнага быдла, і вяльможы выставілі сходу тысячу цялят і дзесяць тысяч дробнага быдла; і сьвятароў асьвяцілася ўжо многа.

bo Èzèkiâ, car Ûdèjskì, vystaviù shodu tysâču câlât ì dzesâc' tysâč drobnaga bydla, ì vâl'možy vystavili shodu tysâču câlât ì dzesâc' tysâč drobnaga bydla; ì s'vâtarouÿ as'vâcilasâ ŭžo mnoga.

25. I весяліўся ўвесь сход зь Юдэі, і сьвятары і лявіты, і ўвесь збор, што прыйшлі ад Ізраіля, і прыхадні, і тыя што прыйшлі зь зямлі Ізраільскай і што жылі ў Юдэі.

Ì vesâliÿsâ ŭves' shod z' Ûdèi, ì s'vâtary ì lâvity, ì ŭves' zbor, što pryjšli ad Ìzrailâ, ì pryhadni, ì tyâ što pryjšli z' zâmlì Ìzrail'skaj ì što žyli ŭ Ûdèi.

26. I была весялосьць вялікая ў Ерусаліме, бо зь дзён Саламона, сына Давідавага, цара Ізраілевага, ня бывала падобнага на гэты ў Ерусаліме.

Ì byla vesâlos'c' vâlîkaâ ŭ Erusalime, bo z' dzën Salamona, syna Davidavaga, cara Ìzrailevaga, nâ byvala padobnaga na gèty ŭ Erusalime.

27. I ўсталі сьвятары і лявіты, і дабраславілі народ; і пачуты быў голас іх, і ўзышла малітва іхняя ў сьвятое жытлішча Яго на нябёсы.

Ì ŭstali s'vâtary ì lâvity, ì dabraslavili narod; ì pačuty byÿ golas ih, ì ŭzyšla malitva ihnââ ŭ s'vâtoe žytlišča Âgo na nâbësy.

31 Кіраўнік

1. Пасьля заканчэньня ўсяго гэтага, пайшлі ўсе Ізраільцяне, якія былі там, у гарады Юдэйскія і разьбілі статуі, пасеклі прысьвечаныя дрэвы, і разбурылі вышыні і ахвярнікі ва ўсёй Юдэі і ў зямлі Веньямінавай, Яфрэмавай і Манасіінай, да канца. I потым вярнуліся ўсе сыны Ізраілевыя, кожны ў валоданьне сваё, у гарады свае.

Pas'lâ zakančèn'nâ ŭsâgo gètaga, pajšli ŭse Ìzrail'câne, âkiâ byli tam, u garady Ûdèjskiâ ì raz'bili statui, pasekli prys'večanyâ drèvy, ì razburyli vyšyni ì ahvârnikì va ŭsëj Ûdèi ì ŭ zâmlì Ven'âminavaj, Âfrëmavaj ì Manasiìnaj, da

kanca. Ì potym vârnulisâ ŭse syny Ìzrailevyâ, kožny ŭ valodan'ne svaë, u garady svaë.

2. I паставіў Эзэкія чэргі сьвятароў і лявітаў, па іх разьмеркаваньні, кожнага пры справе сваёй ягонай сьвятарскай ці лявіцкай, пры цэласпаленьні і пры ахвярах мірных, для службы, для хваленьня і слаvasлоўя, каля брамаў дома Гасподняга.

Ì pastaviŭ Èzèkiâ čèrgi s'vâtaroŭ i lâvitaŭ, pa ih raz'merkavan'ni, kožnaga pry sprave svaëj âgonaj s'vâtarskaj ci lâvickaj, pry cèlaspalen'ni i pry ahvârah mîrnyh, dlâ služby, dlâ hvalen'nâ i slavasloŭâ, kalâ bramaŭ doma Gaspodnâga.

3. I вызначыў цар частку з маёмасьці сваёй на цэласпаленьне: на цэласпаленьні ранішнія і вячэрнія, і на цэласпаленьні ў суботы і ў новыя месяцы, і ў сьвяты, як напісана ў законе Гасподнім.

Ì vyznačyŭ car častku z maëmas'ci svaëj na cèlaspalen'ne: na cèlaspalen'ni ranišniâ i vâčèrniâ, i na cèlaspalen'ni ŭ suboty i ŭ novyâ mesâcy, i ŭ s'vâty, âk napîsana ŭ zakone Gaspodnim.

4. I загадаў ён народу, які жыў у Ерусаліме, даваць пэўнае ўтрыманьне сьвятарам і лявітам, каб яны былі руплівыя ў законе Гасподнім.

Ì zagadaŭ ën narodu, âki žyŭ u Erusalime, davac' pèŭnae ŭtryman'ne s'vâtaram i lâvítam, kab âny byli ruplívyyâ ŭ zakone Gaspodnim.

5. Калі быў абнародаваны гэты загад, тады сыны Ізраілевыя назносілі многа пачаткаў хлеба, віна, і алею, і мёду, і ўсякіх утвораў палявых; і дзесяцін з усяго паназносілі мноства.

Kali byŭ abnarodavany gèty zagad, tady syny Ìzrailevyâ naznosìli mnoga pačatkaŭ hleba, vîna, i aleŭ, i mëdu, i ŭsâkih utvoraŭ palâvyh; i dzesâcîn z usâgo panaznosìli mnostva.

6. I Ізраільцяне і Юдэі, якія жылі па гарадах Юдэйскіх, таксама

прадстаўнікі дзесяціны з буйнога і дробнага быдла і дзесяціны з ахвяраваньняў, прысьвечаных Госпаду Богу іхняму; і наклалі груды, груды.

Ì Ìzrail'câne ì Ûdèi, âkiâ žyli pa garadah Ûdèjskih, taksama pradstaŭniki dzesâciny z bujnoga ì drobnaga bydla ì dzesâciny z ahvâravan'nâŭ, prys'večanyh Gospadu Bogu ihnâmu; ì naklali grudy, grudy.

7. У трэці месяц пачалі класьці груды, і ў сёмы месяц кончылі.

U trèci mesâc pačali klas'ci grudy, ì ŭ sëmy mesâc končyli.

8. І прыйшлі Эзэкія і вяльможы, і ўбачылі груды, і дзякавалі Госпаду і народу Яго Ізраіля.

Ì pryjšli Èzèkiâ ì vâl'možy, ì ŭbačyli grudy, ì dzâkavali Gospadu ì narodu Âgo Ìzrailâ.

9. Я спытаў у Эзэкіі, сьвятароў і лявітаў пра гэтыя груды.

Â spytaŭ u Èzèkii, s'vâtaroŭ ì lâvitaŭ pra gètyâ grudy.

10. І адказваў яму Азарыя першасьвятар з дома Садокавага і сказаў: з таго часу, як пачалі насіць прынашэньні ў дом Госпада, мы елі ўдосыць, і многае засталася, бо Гасподзь дабраславіў народ Свой. З пазасталага склалася такое мноства.

Ì adkazvaŭ âmu Azaryâ peršas'vâtar z doma Sadokavaga ì skazaŭ: z tago času, âk pačali nasic' prynašèn'ni ŭ dom Gospada, my eli ŭdosyc', ì mnogae zastalosâ, bo Gaspodz' dabraslaviŭ narod Svoj. Z pazastalaga sklalasâ takoe mnostva.

11. І загадаў Эзэкія падрыхтаваць пакоі пры доме Гасподнім. І падрыхтавалі.

Ì zagadaŭ Èzèkiâ padryhtavac' pakoì pry dome Gaspodnim. Ì padryhtavali.

12. І перанесьлі туды прынашэньні і дзесяціны і ахвяраваньні, з усёй дакладнасьцю. І быў начальнікам пры іх Хананія лявіт, і Сімэй, брат

ягоны, другім.

*Ì peranes'li tudy prynašèn'nì ì dzesâcìny ì ahvâra van'nì, z usěj dakladnas'cû.
Ì byŭ načal'nìkam pry ih Hananiâ lâvit, ì Simèj, brat âgony, drugim.*

13. А Ехііл і Азазія, і Нахат і Асаіл, і Ерымот і Ёзавад, і Эліел і Ісмахія, і Махат і Бэнанія былі наглядчыкамі пад рукою Хананіі і Сімэя, брата ягонага, па распараджэньні цара Эзэкіі і Азарыі, начальніка пры доме Божым.

A Ehiil ì Azaziâ, ì Nahat ì Asail, ì Erymot ì Ězavad, ì Ęliel ì Ęsmahiâ, ì Mahat ì Bènaniâ byli naglâdčykami pad rukoŭ Hananiì ì Simèâ, brata âgonaga, pa rasparadžèn'nì cara Ęzèkii ì Azaryi, načal'nika pry dome Božym.

14. Карэ, сын Імны, лявіт, брамнік на ўсходнім баку, быў пры дабравольных прынашэньнях Богу, для выдачы прынесенага Богу і важнейшых з рэчаў прынесеных.

Karè, syn Ęmny, lâvit, bramnik na ŭshodnim baku, byŭ pry dabravorol'nyh prynašèn'nâh Bogu, dlâ vydačy prynesenaga Bogu ì vaŭnejšyh z rèčaŭ prynesenyh.

15. І пад яго веданьнем былі Эдэн і Мініямін, і Ешуа і Шэмая, і Амарыя і Шэханія ў гарадах сьвятарскіх, каб правільна раздаваць братам сваім часткі, як большаму, так і малому,

Ì pad âgo vedan'nem byli Ędèn ì Mìniâmìn, ì Ešua ì Šèmaâ, ì Amaryâ ì Šèhaniâ ŭ garadah s'vâtarskih, kab pravil'na razdavac' bratam svaim častki, âk bol'samu, tak ì malomu,

16. звыш сьпіса іхняга, усім мужчынскага полу ад трох гадоў і вышэй, усім, хто ходзіць у дом Госпада дзеля дзеяў штодзённых, дзеля служэньня іх, паводле пасадаў іхніх і паводле аддзелаў іхніх

zvyš s'pisa ihnâga, usim mužčynskaga polu ad troh gadoŭ ì vyšěj, usim, hto hodzic' u dom Gospada dzelâ dzeâŭ štodzènnyh, dzelâ služèn'nâ ih,

pavodle pasadaŭ ihnih i pavodle addzelaŭ ihnih

17. i ŭnesenym u sypis sŭvyataram, pavodle pakalennyŭ ih i lŭvitam ad dvaccaci gadoŭ i vyšej, pavodle pasadaŭ ihnih, pavodle addzelaŭ ih, *i ŭnesenym u s'pis s'vâtaram, pavodle pakalen'nâŭ ih i lâvitam ad dvaccaci gadoŭ i vyšej, pavodle pasadaŭ ihnih, pavodle addzelaŭ ih,*

18. i ŭnesenym u sypis, z usimi malaletnimi ih, z žonkami ihnimi i z synami ihnimi i z dočkami ihnimi, - usiamu supol'stvu, bo jany z' vernas'cŭ prys'vâcili sâbe prys'vâcili sâbe sŭvâščennaj službe.

i ŭnesenym u s'pis, z usimi malaletnimi ih, z žonkami ihnimi i z synami ihnimi i z dočkami ihnimi, - usâmu supol'stvu, bo âny z' vernas'cŭ prys'vâcili sâbe s'vâščennaj službe.

19. I dla synoŭ Aaronavyh, sŭvyataroŭ u seliščah vakol garadoŭ ihnih, pry kožnym goradze pastaŭleny byli mužy pamâněnyâ, kab razdavac' učastki ŭsim mužčynskaga polu ŭ sŭvyataroŭ i ŭsim unesenym u sypis u lŭvitaŭ.

Ì dlâ synoŭ Aaronavyh, s'vâtaroŭ u seliščah vakol garadoŭ ihnih, pry kožnym goradze pastaŭleny byli mužy pamâněnyâ, kab razdavac' učastki ŭsim mužčynskaga polu ŭ s'vâtaroŭ i ŭsim unesenym u s'pis u lâvitaŭ.

20. Vos', što zrabiu Èzekiâ va ŭsěj Ŭdèi, - i èn rabiŭ dobrae, i spravâdlivae, i praŭdzivae prad abliččam Gospada Boga svajgo.

Vos', što zrabiu Èzèkiâ va ŭsěj Ŭdèi, - i èn rabiŭ dobrae, i spravâdlivae, i praŭdzivae prad abliččam Gospada Boga svajgo.

21. I va ŭsim, što èn pradprymaŭ na služènye domu Božamu i dzela zahavan'nyâ zakona i zapavedzâŭ, думаючы пра Бога свайго, èn dzejničaŭ ad usjogo sârdca svajgo i meŭ posypex.

Ì va ŭsim, što èn pradprymaŭ na služè'ne domu Božamu i dzelâ zahavan'nâ zakona i zapavedzâŭ, думаючы пра Бога свайго, èn dzejničaŭ ad usâgo

sèrca svajgo ì meŭ pos'peh.

32 Кіраўнік

1. Пасьля такіх дзеяў і вернасьці прыйшоў Сэнахірым, цар Асірыйскі, і ўступіў у Юдэю і аблажыў умацаваныя гарады, і думаў адарваць іх сабе.

Pas'lâ takih dzeâŭ ì vernas'ci pryjšoŭ Sènahìrym, car Asìryjskì, ì ŭstupiŭ u Ŭdèu ì ablažyŭ umacavanyâ garady, ì думаў adarvac' ih sabe.

2. Калі Эзэкія ўбачыў, што прыйшоў Сэнахірым з намерам ваяваць супроць Ерусаліма,

Kali Èzèkiâ ŭbačyŭ, što pryjšoŭ Sènahìrym z nameram vaâvac' suproc' Erusalìma,

3. тады рашыў з князямі сваімі і з ваеннымі людзьмі сваімі засыпаць крыніцы вады, якія па-за горадам, і тыя дапамаглі яму.

tady rašyŭ z knâzâmi svaimi ì z vaennymi lŭdz'mi svaimi zasypac' krynicy vady, âkiâ pa-za goradam, ì tyâ dapamagli âmu.

4. І сабралася мноства народу, і засыпалі ўсе крыніцы і паток, які працякаў па краіне, кажучы: хай ня знойдуць цары Асірыйскія, прыйшоўшы сюды, многа вады.

Ì sabralasâ mnostva narodu, ì zasypali ŭse krynicy ì patok, âki pracâkaŭ pa kraìne, kažučy: haj nâ znojduc' cary Asìryjskiâ, pryjšoŭšy sŭdy, mnoga vady.

5. І падбэдзёрыўся ён, і аднавіў усю абваленую сьцяну, і падняў яе да вежы, і звонку паставіў другую сьцяну, і ўмацаваў Міло ў горадзе Давідавым, і нарыхтаваў мноства зброі і шчытоў.

Ì padbadzëryŭsâ ên, ì adnaviŭ usŭ abvalenuŭ s'cânu, ì padnâŭ âe da vežy, ì zvonku pastaviŭ druguŭ s'cânu, ì ŭmacavaŭ Milo ŭ goradze Davidavym, ì

naryhtavaŭ mnostva zbroi i ščytoŭ.

6. I паставіў ваеначальнікаў над народамі, і сабраў іх да сябе на пляц каля гарадскае брамы, і гаварыў да сэрца іхняга, і сказаў:

Ì pastaviŭ vaenačal'nikaŭ nad narodam, i sabraŭ ih da sâbe na plâc kalâ garadskoe bramy, i gavaryŭ da sêrca ihnâga, i skazaŭ:

7. будзьце цвёрдыя і мужныя, ня бойцеся і не палохайцеся цара Асірыйскага і ўсяго мноства, якое зь ім, бо з намі больш, чым зь ім;

budz'ce cvërдыâ i mužnyâ, nâ bojcesâ i ne palohajcesâ cara Asiryjskaga i ŭsâgo mnostva, âkoe z' im, bo z nami bol's', čym z' im;

8. зь ім сіла плоцкая, а з намі Гасподзь Бог наш, каб дапамагаць нам і змагацца на вежах нашых. I падмацаваўся народ словамі Эзэкіі, цара Юдэйскага.

z' im sila plockaâ, a z nami Gaspodz' Bog naš, kab dapamagac' nam i zmagacca na vežah našyh. Ì padmacavaŭsâ narod slovami Èzèkii, cara Ûdèjskaga.

9. Пасьля гэтага паслаў Сэнахірым, цар Асірыйскі, рабоў сваіх у Ерусалім, - сам ён стаяў супроць Лахіса, і ўся сіла ягоная зь ім, - да Эзэкіі, цара Юдэйскага, і да ўсіх Юдэяў, якія ў Ерусаліме, сказаць:

Pas'lâ gètaga paslaŭ Sènahìrym, car Asiryjski, raboŭ svaih u Erusalim, - sam ên staâŭ suproc' Lahisa, i ŭsâ sila âgonaâ z' im, - da Èzèkii, cara Ûdèjskaga, i da ŭsih Ûdèâŭ, âkiâ ŭ Erusalime, skzac':

10. так кажа Сэнахірым, цар Асірыйскі: на што вы спадзеяецеся і сядзіце ў крэпасьці Ерусаліме?

tak kaža Sènahìrym, car Asiryjski: na što vy spadzeâcesâ i sâdzice ŭ krèpas'ci Erusalime?

11. I ці ня зводзіць вас з тропу Эзэкія, каб аддаць вас сьмерці з голаду і смагі, кажучы: Гасподзь Бог наш уратуе нас ад рукі цара Асірыйскага?

Ì cì nâ zvodzic' vas z tropu Èzèkiâ, kab addac' vas s' merci z goladu ì smagi, kažučy: Gaspodz' Bog naš uratue nas ad ruki cara Asiryjskaga?

12. Ці ня гэты Эзэкія разбурыў вышыні ягоныя і ахвярнікі ягоныя і сказаў Юдэі і Ерусаліму: перад ахвярнікам адзіным пакланяйцеся і на ім учыняйце дымленьні?

Cì nâ gèty Èzèkiâ razburyŭ vyšyni âgonyâ ì ahvârniki âgonyâ ì skazaŭ Ūdèi ì Erusalimu: perad ahvârnikam adzinym paklanâjcesâ ì na ìm učynâjce dymlen'ni?

13. Хіба вы ня ведаеце, што зрабіў я і бацькі мае з усімі народамі земляў? Ці маглі багі народаў зямных выратаваць зямлю сваю ад рукі маёй?

Hiba vy nâ vedaese, što zrabiuŭ â ì bac'ki mae z usimi narodami zemlâŭ? Cì magli bagi narodaŭ zâmnyh vyratavac' zâmlû svaŭ ad ruki maëj?

14. Хто з усіх багоў народаў, знішчаных бацькамі маімі, мог выратаваць народ свой ад рукі маёй? Як жа можа ваш Бог уратаваць вас ад рукі маёй?

Hto z usih bagoŭ narodaŭ, z'niščanyh bac'kami maimi, mog vyratavac' narod svoj ad ruki maëj? Âk ža moža vaš Bog uratavac' vas ad ruki maëj?

15. І цяпер хай ня зводзіць вас Эзэкія і ня ўхіляе вас такім чынам: ня верце яму: калі ня меў сілы ніводзін бог ніводнага народу і царства выратаваць народ свой ад рукі маёй і ад рукі бацькоў маіх, дык і ваш Бог ня выратуе вас ад рукі маёй.

Ì câper haj nâ zvodzic' vas Èzèkiâ ì nâ ŭhilâe vas takim čynam: nâ verce âmu: kalì nâ meŭ sily nivodzìn bog nivodnaga narodu ì carstva vyratavac' narod svoj ad ruki maëj ì ad ruki bac'koŭ maih, dyk ì vaš Bog nâ vyratue vas ad ruki maëj.

16. І яшчэ шмат чаго гаварылі рабы ягоныя супроць Госпада Бога і

супроць Эзэкіі, раба Ягонага.

Ì âščè šmat čago gavaryli raby âgonyâ suproc' Gospada Boga ì suproc' Èzèkii, raba Ágonaga.

17. І лісты пісаў ён, у якіх ганіў Госпада Бога Ізраілевага і гаварыў супроць Яго такія словы: як багі народаў зямных ня выратавалі народаў сваіх ад рукі маёй, так Бог Эзэкіі ня выратуе народу Свайго ад рукі маёй.

Ì listy pisaŭ ën, u âkih ganiŭ Gospada Boga Ízrailevaga ì gavaryŭ suproc' Ágo takîâ slovy: âk bagì narodaŭ zâmnyh nâ vyratavali narodaŭ svaih ad ruki maěj, tak Bog Èzèkii nâ vyratue narodu Svajgo ad ruki maěj.

18. І крычалі гучным голасам на Юдэйскай мове да народу Ерусалімскага, які быў на сьцяне, каб запалохаць яго і настрашыць яго і ўзяць горад.

Ì kryčali gučnym golasam na Údèjskaj move da narodu Erusalimskaga, âki byŭ na s'câne, kab zapalohac' âgo ì nastrašyc' âgo ì ŭzâc' gorad.

19. І гаварылі пра Бога Ерусаліма, як пра багоў народаў зямлі, - выраб рук чалавечых.

Ì gavaryli pra Boga Erusalima, âk pra bagoŭ narodaŭ zâmli, - vyrab ruk čalavečyh.

20. І памаліўся цар Эзэкія і Ісая, сын Амосаў, прарок, і залямантавалі да неба.

Ì pamaliŭsâ car Èzèkiâ ì Ìsaâ, syn Amosaŭ, prarok, ì zalâmantavali da neba.

21. І паслаў Гасподзь анёла, і ён вынішчыў усіх адважных і галоўнага начальніка і начальнікаў у войску цара Асірыйскага. І вярнуўся ён з сорамам у зямлю сваю; і калі прыйшоў у дом бога свайго, выхадні сьцёгнаў яго забілі яго там мечам.

Ì paslaŭ Gaspodz' anëla, ì ën vyniščyŭ usih advažnyh ì galoŭnaga načal'nika ì

*načal'nikaŭ u vojsku cara Asiryjskaga. Ì vârnũsâ ěn z soramam u zâmlũ
svaũ; ì kalì pryjšoũ u dom boga svajgo, vyhadnì s'cĕgnaũ âgo zabilì âgo tam
mečam.*

22. Так уратаваў Гасподзь Эзэкію і жыхароў Ерусаліма ад рукі
Сэнахірыма, цара Асірыйскага, і ад рукі ўсіх і аберагаў іх адусюль.

*Tak uratavaũ Gaspodz' Èzèkiũ ì žyharoũ Erusalima ad ruki Sĕnahiryma, cara
Asiryjskaga, ì ad ruki ŭsìh ì aberagaũ ih adusũl'.*

23. Тады многія прыносілі дарункі Госпаду ў Ерусалім і дарагія рэчы
Эзэкію, цару Юдэйскаму. І ён узьвялічыўся пасья гэтага ў вачах усіх
народаў.

*Tady mnogiâ prynosilì darunki Gospadu ŭ Erusalim ì daragiâ rèčy Èzèkiũ,
caru Ŭdĕjskamu. Ì ěn uz'vâličyũsâ pas'lâ gĕtaga ŭ vačah usìh narodaũ.*

24. У тыя дні захварэў Эзэкія сьмяротна. І памаліўся Госпаду, і Ён пачуў
яго і даў яму азнаку.

*U tyâ dni zahvarèũ Èzèkiâ s'mârotna. Ì pamaliũsâ Gospadu, ì Ěn pačuũ âgo ì
daũ âmu aznaku.*

25. Але не аддаў Эзэкія за ўчыненыя яму дабрадзеіствы, бо
заганарылася сэрца ягонае. І быў на яго гнеў Божы і на Юдэю і на
Ерусалім.

*Ale ne addaũ Èzèkiâ za ŭčynenyâ âmu dabradzejstvy, bo zaganarylasâ sĕrca
âgonae. Ì byũ na âgo gneũ Božy ì na Ŭdèũ ì na Erusalim.*

26. Але калі ўпакорыўся Эзэкія ў ганарыстасьці сэрца свайго, - сам і
жыхары Ерусаліма, дык ня прыйшоў на іх гнеў Гасподні ў дні Эзэкіі.

*Ale kalì ŭpakoryũsâ Èzèkiâ ŭ ganarystas'ci sĕrca svajgo, - sam ì žyhary
Erusalima, dyk nâ pryjšoũ na ih gneũ Gaspodnì ŭ dni Èzèkiì.*

27. І было ў Эзэкіі багацьця і славы вельмі многа, і сховішча ён зрабіў у
сябе пад срэбра і золата і камяні каштоўныя, і пад пахошчы і шчыты і

пад усякі каштоўны посуд;

Ì bylo ů Èzèkii bagac'câ ì slavy vel'mì mnoga, ì shovišča ën zrabiũ u sâbe pad srèbra ì zolata ì kamâni kaštoũnyâ, ì pad pahošcy ì šcyty ì pad usâki kaštoũny posud;

28. і кладоўкі пад усе ўтворы зямлі, хлеб, віно і алей, і стойлы ўсякаму быдлу, і двары для статкаў.

ì kladoũki pad use ůtvory zâmlì, hleb, vino ì alej, ì stojly ůsâkamu bydlu, ì dvary dlâ statkaũ.

29. І гарады пабудаваў сабе. І статкаў дробнага і буйнога быдла было ў яго мноства, бо даў яму Бог даволі вялікую маёмасьць.

Ì garady pabudavaũ sabe. Ì statkaũ drobnaga ì bujnoga bydla bylo ů âgo mnostva, bo daũ âmu Bog davoli vâlikuũ maëmas'c'.

30. А ён, Эзэкія, замкнуў верхні праток водаў Геона і правёў іх уніз да заходняга боку горада Давідавага. І дзеяў пасьпяхова Эзэкія ў кожнай справе сваёй.

A ën, Èzèkiâ, zamknuũ verhni pratok vodaũ Geona ì pravëũ ih uniz da zahodnâga boku gorada Davidavaga. Ì dzeâũ pas'pâhova Èzèkiâ ů kožnaj sprave svaëj.

31. Толькі пры паслах цароў Вавілонскіх, якія прысылалі да яго спытацца пра азнаку, якая была на зямлі, пакінуў Яго Бог, каб выпрабаваць яго і адкрыць усё, што ў яго на сэрцы.

Tol'ki pry paslah caroũ Vavilonskih, âkiâ prysylali da âgo spytacca pra oznaku, âkaâ byla na zâmlì, pakinuũ Âgo Bog, kab vyprabavac' âgo ì adkryc' usë, što ů âgo na sèrcy.

32. Астатнія дзеі Эзэкіі і дабрачынствы ягоныя апісаны ў відзежах Ісаі, сына Амосавага, прарока, і ў кнізе цароў Юдэйскіх і Ізраільскіх.

Astatniâ dzei Èzèkii ì dabračynstvy âgonyâ apisany ů vidzežah İsaì, syna

Amosavaga, praroka, i ů knize caroů Ůdèjskih i Ìzrail'skih.

33. I спачыў Эзэкія з бацькамі сваімі, і пахавалі яго над магільніцамі сыноў Давідавых, і ўшанаваньні яму зрабілі пасля сьмерці ягонай ўсе

Юдэі і жыхары Ерусаліма. I зацараваў Манасія, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyů Èzèkiâ z bac'kami svaimi, i pahavali âgo nad magil'nicami synoů Davidavyh, i ůšanavan'ni âmu zrabili pas'lâ s'merci âgonaj ůse Ůdèi i žyhary Erusalima. Ì zacaravaů Manasiâ, syn âgony, zamest âgo.

33 Кіраўнік

1. Дванаццаць гадоў было Манасіі, калі зацараваў, і пяцьдзясят пяць валадарыў у Ерусаліме,

Dvanaccac' gadoů bylo Manasiì, kali zacaravaů, i pâc'dzâsât pâc' valadaryů u Erusalime,

2. і рабіў ён неспадобнае ў вачах Гасподніх, пераймаючы мярзоты народаў, якіх прагнаў Гасподзь ад аблічча сыноў Ізраілевых,

i rabiů ên nepadobnae ů vačah Gaspodnih, perajmaůčy mârzoty narodaů, âkih pragnaů Gaspodz' ad abličča synoů Ìzrailevyh,

3. і зноў зладзіў вышыні, якія разбурывіў Эзэкія, бацька ягоны, і паставіў ахвярнікі Ваалам, і ўладзіў дубровы, і пакланяўся ўсяму войску нябеснаму, і служыў яму;

i znoů zladziů vyšyni, âkiâ razburyů Èzèkiâ, bac'ka âgony, i pastaviů ahvârnikì Vaalam, i ůladziů dubrovy, i paklanâůsâ ůsâmu vojsku nâbesnamu, i služyů âmu;

4. і спарудзіў ахвярнікі ў доме Гасподнім, пра які сказаў Гасподзь: у Ерусаліме будзе імя Маё вечна;

i sparudziů ahvârnikì ů dome Gaspodnim, pra âki skazaů Gaspodz': u

Erusalime budze imâ Maë večna;

5. і спарудзіў ахвярнікі ўсяму войску нябеснаму на абодвух дварах дома Гасподняга.

і sparudziŭ ahvârnikî ũsâmu vojsku nâbesnamu na abodvuh dvarah doma Gaspodnâga.

6. А ён правёў сыноў сваіх праз агонь у даліне сына Эномавага, і гадаў, і варажыў, і чараваў, і назначыў закліначоў і чараўнікоў: многа рабіў ён незаўгоднага ў вачах Госпада, для гневу Яго.

A ěn pravěŭ synoŭ svaih praz agon' u daline syna Ęnomavaga, і gadaŭ, і varažyŭ, і čaravaŭ, і naznačyŭ zaklînačoŭ і čaraŭnikoŭ: mnoga rabiŭ ěn nezaŭgodnaga ũ vačah Gospada, dlâ gnevu Āgo.

7. І паставіў разьбёнага ідала, якога зрабіў, у доме Божым, пра якога і казаў Бог Давіду і Саламону, сыну ягонаму: у доме гэтым і ў Ерусаліме, які Я выбраў з усіх каленаў Ізраілевых, Я пакладу імя Маë навек;

İ pastaviŭ raz'bĕnaga idala, âkoga zrabiŭ, u dome Božym, pra âkoga і kazaŭ Bog Davidu і Salamonu, synu âgonamu: u dome gĕtym і ũ Erusalime, âki Ā vybraŭ z usih kalenaŭ İzrailevyh, Ā pakladu imâ Maë navek;

8. і ня дам наперад выступіць назе Ізраіля зь зямлі гэтай, якую Я замацаваў за бацькамі іхнімі, калі толькі яны будуць старацца выконваць усё, што Я наказаў ім, паводле ўсяго закона і пастановаў і загадаў, дадзеных рукою Майсея.

і nâ dam naperad vystupic' naze İzrailâ z' zâmlî gĕtaj, âkuŭ Ā zamacavaŭ za bac'kamî ihnimî, kalî tol'ki âny buduc' staracca vykonvac' usĕ, što Ā nakazaŭ im, pavodle ũsâgo zakona і pastanovaŭ і zagadaŭ, dadzenyh rukoŭ Majseâ.

9. Але Манасія давёў Юдэю і жыхароў Ерусаліма да таго, што яны рабілі горш за тыя народы, якіх вынішчыў Гасподзь ад аблічча сыноў Ізраілевых.

Ale Manasiâ davëŭ Ŭdèŭ i žyharoŭ Erusalima da tago, što âny rabili gorš za tyâ narody, âkih vyniščyŭ Gaspodz' ad abličča synoŭ Ĺzrailevyh.

10. I гаварыŭ Гасподзь Манасіі і народу яго, але яны ня слухалі.

Ĺ gavaryŭ Gaspodz' Manasiì i narodu âgo, ale âny nâ sluhali.

11. I прывёŭ Гасподзь на іх ваеначальнікаŭ цара Асірыйскага, і закавалі яны Манасію ŭ кайданы і закавалі яго ланцугамі, і з'вялі яго ŭ Вавілон.

Ĺ pryvëŭ Gaspodz' na ih vaenačal'nikaŭ cara Asiryjskaga, i zakavali âny Manasiŭ ŭ kajdany i zakavali âgo lancugami, i z'vâli âgo ŭ Vavilon.

12. I ва ўціску сваім пачаŭ ён умольваць Госпада Бога свайго і глыбока ўпакорыўся прад Богам бацькоŭ сваіх.

Ĺ va ŭcisku svaim pačauŭ ên umol'vac' Gospada Boga svajgo i glyboka ŭpakoryŭsâ prad Bogam bac'koŭ svaih.

13. I памаліўся Яму, і Бог схіліўся да яго і пачуŭ малітву ягоную, і вярнуŭ яго ŭ Ерусалім на царства ягонае. I даведаўся Манасія, што Гасподзь ёсьць Бог.

Ĺ pamaliŭsâ Âmu, i Bog shiliŭsâ da âgo i pačuŭ malitvu âgonuŭ, i vârnuiŭ âgo ŭ Erusalim na carstva âgonae. Ĺ davedaŭsâ Manasiâ, što Gaspodz' ês'c' Bog.

14. I пасья таго пабудоваŭ з'нешнюю сыцяну горада Давідавага, на заходнім баку Геона, па лагчыне і да ўваходу ŭ рыбную браму, і правёŭ яе вакол Афэла і высока падняŭ яе. I паставіŭ ваеначальнікаŭ па ўсіх умацаваных гарадах у Юдзі,

Ĺ pas'lâ tago pabudavaŭ z'nešnŭŭ s'cânu gorada Davidavaga, na zahodnim baku Geona, pa lagčyne i da ŭvahodu ŭ rybnuŭ bramuiŭ, i pravëŭ âe vakol Afèla i vysoka padnâŭ âe. Ĺ pastaviŭ vaenačal'nikaŭ pa ŭsih umacavanyh garadah u Ŭdèi,

15. і скінуŭ чужаземных багоŭ і ідалаŭ з дома Гасподняга, і ўсе капішчы, якія спарудзіŭ на гары дома Гасподняга ŭ Ерусаліме, і выкінуŭ іх за

горад.

ì skìnuŭ čužazemnyh bagoŭ ì ìdalaŭ z doma Gaspodnâga, ì ŭse kapiščy, âkiâ sparudziŭ na gary doma Gaspodnâga ŭ Erusalime, ì vykìnuŭ ih za gorad.

16. І аднавіў ахвярнік Гасподні і прынёс на ім ахвяры мірныя і хвалебныя, і сказаў Юдэям, каб яны служылі Госпаду Богу Ізраілеваму.

Ì adnaviŭ ahvârnik Gaspodni ì prynës na im ahvâry mìrnyâ ì hvalebnyâ, ì skazaŭ Ûdèâm, kab âny služyli Gospadu Bogu Ìzrailevamu.

17. Але народ яшчэ прыносіў ахвяры на вышынях, хоць і Госпаду Богу свайму.

Ale narod âščè prynosiŭ ahvâry na vyšynâh, hoc' ì Gospadu Bogu svajmu.

18. Астатнія дзеі Манасіі, і малітва яго да Бога свайго, і словы празорліўцаў, якія гаварылі зь ім імем Госпада Бога Ізраілевага, яны ў запісах цароў Ізраілевых.

Astatniâ dzei Manasiì, ì malitva âgo da Boga svajgo, ì slovy prazorliŭcaŭ, âkiâ gavaryli z' im imem Gospada Boga Ìzrailevaga, âny ŭ zapìsah caroŭ Ìzrailevyh.

19. І малітва ягоная, і тое, што Бог схіліўся да яго, і ўсе грахі ягоныя і беззаконьні ягоныя, і месцы, на якіх ён пабудоваў вышыні і паставіў выявы Астарты і балванаў, да таго як упакорыўся, апісаны ў запісах Хазая.

Ì malitva âgonaâ, ì toe, što Bog shiliŭsâ da âgo, ì ŭse grahi âgonyâ ì bezzakon'ni âgonyâ, ì mescy, na âkih ën pabudavaŭ vyšyni ì pastaviŭ vyâvy Astarty ì balvanaŭ, da tago âk upakoryŭsâ, apìsany ŭ zapìsah Hazaâ.

20. І спачыў Манасія з бацькамі сваімі і пахавалі яго ў доме ягоным. І зацараваў Амон, сын ягоны, замест яго.

Ì spačyŭ Manasiâ z bac'kami svaimi ì pahavalì âgo ŭ dome âgonym. Ì zacaravaŭ Amon, syn âgony, zamest âgo.

21. Дваццаць два гады было Амону, калі зацараваў, і два гады валадарыў у Ерусаліме,

Dvaccac' dva gady bylo Amonu, kali zacaravaŭ, i dva gady valadaryŭ u Erusalime,

22. і рабіў незаўгоднае ў вачах Гасподніх так, як рабіў Манасія, бацька ягоны; і ўсім балванам, якіх зрабіў Манасія, бацька ягоны, прыносіў Амон ахвяры і служыў ім.

i rabiŭ nezaŭgodnae ŭ vačah Gaspodnih tak, âk rabiŭ Manasiâ, bac'ka âgony; i ŭsim balvanam, âkih zrabiŭ Manasiâ, bac'ka âgony, prynosiŭ Amon ahvâry i služyŭ im.

23. І не ўпакорыўся прад абліччам Гасподнім, як упакорыўся Манасія, бацька ягоны; наадварот, Амон памножыў свае грахі.

Î ne ŭpakoryŭsâ prad abliččam Gaspodnim, âk upakoryŭsâ Manasiâ, bac'ka âgony; naadvarot, Amon pamnožyŭ svae grahi.

24. І склалі супроць яго змову слугі ягоныя і забілі яго ў доме ягоным.

Î sklali suproc' âgo zmovu slugi âgonyâ i zabilì âgo ŭ dome âgonym.

25. Але народ зямлі перабіў усіх, што былі ў змове супраць цара Амона, і паставіў народ зямлі царом Ёсію, сына ягонага, замест яго.

Ale narod zâmlì perabiŭ usih, što byli ŭ zmove suprac' cara Amona, i pastaviŭ narod zâmlì carom Ěsiŭ, syna âgonaga, zamest âgo.

34 Кіраўнік

1. Восем гадоў было Ёсіі, калі ён зацараваў, і трыццаць адзін год валадарыў у Ерусаліме,

Vosem gadoŭ bylo Ěsiì, kali ěn zacaravaŭ, i tryccac' adzìn god valadaryŭ u Erusalime,

2. і рабіў ён спадабнае ў вачах Гасподніх, і хадзіў шляхамі Давіда, бацькі свайго, і ня ўхіляўся ні налева, ні направа.

ì rabiŭ òn spadobnae ŭ vačah Gaspodnih, ì hadziŭ šlâhami Davida, bac'ki svajgo, ì nâ ŭhilâŭsâ nì naleva, nì naprava.

3. На восьмым годзе валадараньня свайго, яшчэ калі быў хлопчыкам, ён пачаў прыходзіць да Бога Давіда, бацькі свайго, а на дванаццатым годзе пачаў ачышчаць Юдэю і Ерусалім ад вышыняў і прысьвечаных дрэў і ад разьбёных і літых куміраў.

Na vos'mym godze valadaran'nâ svajgo, âščè kali byŭ hlopčykam, òn pačau pryhodzic' da Boga Davida, bac'ki svajgo, a na dvanaccatym godze pačau ačyščac' Ŭdèu ì Erusalim ad vyšynâŭ ì prys'večanyh drèu ì ad raz'bënyh ì lityh kumiraŭ.

4. І разбурылі перад абліччам ягоным ахвярнікі Ваалаў і статуі, якія ўзвышаліся над імі; і прысьвечаныя дрэвы ён сьсек, і разьбёныя літыя куміры паламаў і пабіў у пыл, і рассыпаў па магілах тых, якія прыносілі ім ахвяры,

ì razburyli perad abliččam âgonym ahvârnikì Vaalaŭ ì statui, âkiâ ŭzvyšalisâ nad imì; ì prys'večanyâ drèvy òn s'sek, ì raz'bënyâ lityâ kumiry palamaŭ ì pabiŭ u pyl, ì rassypaŭ pa magilah tyh, âkiâ prynosili im ahvâry,

5. і косьці жрацоў спаліў на ахвярніках іхніх, і ачысьціў Юдэю і Ерусалім,

ì kos'ci žracou spaliŭ na ahvârnikah ihnih, ì ačys'ciŭ Ŭdèu ì Erusalim,

6. і ў гарадах Манасіі і Яфрэма і Сімяона, да калена Нэфталімавага, і ў спустошаных ваколіцах іх

ì ŭ garadah Manasii ì Áfrèma ì Simâona, da kalena Nèftalimavaga, ì ŭ spustošanyh vakolìcah ih

7. ён разбурыў ахвярнікі і прысьвечаныя дрэвы, і куміры разьбіў у пыл, і

ўсе статуі пакрышыў і па ўсёй зямлі Ізраільскай, і вярнуўся ў Ерусалім.

ën razburyŭ ahvârnikì ì prys' večanyâ drèvy, ì kumiry raz'biŭ u pyl, ì ŭse statui pakryšyŭ ì pa ŭsëj zâmlì Ìzrail'skaj, ì vârnuŭsâ ŭ Erusalim.

8. На васьмнаццатым годзе цараванья свайго, пасля ачышчэння зямлі і дома Богага, ён паслаў Шафана, сына Ацаліі, і Маасэю начальніка горада і Ёаха, сына Ёахазавага, дзеяпісальніка, аднавіць дом Госпада Бога свайго.

Na vasâmnaccatym godze caravan'nâ svajgo, pas'lâ ačyščën'nâ zâmlì ì doma Božaga, ën paslaŭ Šafana, syna Acaliì, ì Maasèŭ načal'nika gorada ì Ęaha, syna Ęahazavaga, dzeâpìsal'nika, adnavic' dom Gospada Boga svajgo.

9. І прыйшлі яны да Хэлкіі першасьвятара і аддалі срэбра, прынесенае ў дом Божы, якое лявіты, якія стаяць на варце каля парога, сабралі з рук Манасіі і Яфрэма, і ўсіх іншых Ізраільцянаў, і ад усяго Юды і Веньяміна і ад жыхароў Ерусаліма,

Ì pryjšli âny da Hèlkii peršas'vâtara ì addalì srèbra, prynesenaë ŭ dom Božy, âkoe lâvity, âkiâ staâc' na varce kalâ paroga, sabralì z ruk Manasiì ì Āfrèma, ì ŭsìh ìnšyh Ìzrail'cânaŭ, ì ad usâgo Ūdy ì Ven'âmìna ì ad žyharoŭ Erusalìma,

10. і аддалі ў рукі майстрам работ, што прыстаўленыя да дома Гасподняга, каб яны раздавалі яго работнікам, якія працуюць у доме Гасподнім на папраўленьні і аднаўленьні дома.

ì addalì ŭ ruki majstram rabot, što prystaŭlenyâ da doma Gaspodnâga, kab âny razdavalì âgo rabotnikam, âkiâ pracuûc' u dome Gaspodnim na papraŭlen'nì ì adnaŭlen'nì doma.

11. І яны раздавалі цесьлярам і будаўнікам на куплю часанага каменю і дрэва на зьвязь і пакрыцьцё будынкаў, якія спустошылі цары Юдэйскія.

Ì âny razdavalì ces'lâram ì budaŭnikam na kuplû časanaga kamenû ì drèva na z'vâz' ì pakryc'cë budynkaŭ, âkiâ spustošyli cary Ūdèjskiâ.

12. Людзі гэтыя дзеялі сумленна ў працы, і дзеля нагляду над імі былі пастаўлены Яхат і Авадыя, лявіты з сыноў Мэрарыных, і Захар і Мэшулам з сыноў Каатавых, і ўсе лявіты, якія ўмелі граць на музычных спарудах.

Lûdzi gètyâ dzeâli sumlenna ŭ pracy, i dzelâ naglâdu nad imi byli pastaŭleny Âhat i Avadyâ, lâvity z synoŭ Mèrarynyh, i Zahar i Mèšulam z synoŭ Kaatavyh, i ŭse lâvity, âkiâ ŭmeli grac' na muzyčnyh sparudah.

13. Яны ж былі прыстаўнікамі над насільшчыкамі і назіралі за ўсімі работнікамі ў кожнай працы; а зь лявітаў былі і пісцы, і наглядчыкі, і брамнікі.

Âny ž byli prystaŭnikami nad nasil'sčykami i naziralì za ŭsimi rabotnikami ŭ kažnaj pracy; a z' lâvitaŭ byli i pìscy, i naglâdčyki, i bramniki.

14. Калі яны вымалі срэбра, прынесенае ў дом Гасподні, тады Хэлкія сьвятар знайшоў кнігу закона Гасподняга, дадзеную рукою Майсея.

Kali âny vymali srèbra, prynesenaе ŭ dom Gaspodni, tady Hèlkiâ s'vâtar znajšoŭ knìgu zakona Gaspodnâga, dadzenuû rukoû Majseâ.

15. І пачаў Хэлкія, і сказаў Шафану пісцу: кнігу закона знайшоў я ў доме Гасподнім. І падаў Хэлкія тую кнігу Шафану.

Ì pačaŭ Hèlkiâ, i skazaŭ Šafanu pìscu: knìgu zakona znajšoŭ â ŭ dome Gaspodnim. Ì padaŭ Hèlkiâ tuû knìgu Šafanu.

16. І панёс Шафан кнігу да цара, і прынёс пры гэтым цару вестку: усё, што даручана рабам тваім, яны робяць;

Ì panës Šafan knìgu da cara, i prynës pry gètym caru vestku: usë, što daručana rabam tvaim, âny robâc';

17. і высыпалі срэбра, знойдзенае ў доме Гасподнім і перадалі яго ў рукі прыстаўнікам і ў рукі майстрам работ.

ì vysypali srèbra, znojdzenaе ŭ dome Gaspodnim i peradali âgo ŭ ruki

prystaŭnikam i ŭ ruki majstram rabot.

18. I данёс Шафан пісец цару, кажучы: кнігу даў мне Хэлкія сьвятар. I чытаў яе Шафан перад царом.

Ì danës Šafan pìsec caru, kažučy: knìgu daŭ mne Hèlkiâ s'vâtar. Ì čytaŭ âe Šafan perad carom.

19. Калі пачуў цар слова закона, дык падраў вопратку на сабе.

Kali pačuŭ car slova zakona, dyk padraŭ vopratku na sabe.

20. I даў цар загад Хэлкію i Ахікаму, сыну Шафанаваму, i Аўдону, сыну Міхея, i Шафану пісцу, i Асаю, слуге царскаму, кажучы:

Ì daŭ car zagad Hèlkiû i Ahikamu, synu Šafanavamu, i Aŭdonu, synu Miheâ, i Šafanu pìscu, i Asaû, sluze carskamu, kažučy:

21. ідзеце, папрасеце Госпада за мяне і за пазасталых у Ізраіля і за Юду пра словы гэтай знойдзенай кнігі, бо вялікі гнеў Госпада, які загарэўся на нас за тое, што не захоўвалі бацькі нашыя слова Гасподняга, каб дзеяць паводле ўсяго напісанага ў кнізе гэтай.

idzece, paprasece Gospada za mâne i za pazastalyh u Ìzrailâ i za Ŭdu pra slovy gètaj znojdzenuj knìgi, bo vâlikì gneŭ Gospada, âkì zagarèŭsâ na nas za toe, što ne zahoŭvali bac'ki našyâ slova Gaspodnâga, kab dzeâc' pavodle ŭsâgo napìsanaga ŭ knìze gètaj.

22. I пайшоў Хэлкія і тыя, якія ад цара, да Алданы прарочыцы, жонкі Шалума, сына Таўкегата, сына Хасры, захавальніка вопраткі, - а жыла яна ў другой частцы Ерусаліма, - і гаварылі зь ёю пра гэта.

Ì pajšoŭ Hèlkiâ i tyâ, âkiâ ad cara, da Aldany praročycy, žonki Šaluma, syna Taŭkegata, syna Hasry, zahaval'nika vopratki, - a žyla âna ŭ drugoj častcy Erusalima, - i gavaryli z' èŭ pra gèta.

23. I яна сказала ім: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: скажэце таму чалавеку, які паслаў вас да мяне,

Ì âna skazala im: tak kažã Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: skažèce tamu čalaveku, âki paslaŭ vas da mâne,

24. так кажа Гасподзь: вось Я навяду бедства на месца гэтае і на жыхароў яго ўсе праклёны, напісаныя ў кнізе, якую чыталі перад абліччам цара Юдэйскага,

tak kažã Gaspodz': vos' Â navâdu bedstva na mesca gètae ì na žyharoŭ âgo ŭse praklëny, napìsanyâ ŭ knìze, âkuŭ čytali perad abliččãm cara Ûdèjskaga,

25. за тое, што яны пакінулі Мяне і дымілі багам іншым, каб гнявіць Мяне ўсімі дзеямі рук сваіх. І гнеў Мой загарыцца над месцам гэтым і не патухне.

za toe, što âny pakìnuli Mâne ì dymìli bagam ìnšym, kab gnâvic' Mâne ŭsìmi dzeâmì ruk svaih. Ì gneŭ Moj zagarycca nad mescam gètym ì ne patuhne.

26. І цару Юдэйскаму, які паслаў вас папытацца ў Госпада, дык скажэце: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў пра словы, якія ты чуў:

Ì caru Ûdèjskamu, âki paslaŭ vas papytacca ŭ Gospada, dyk skažèce: tak kažã Gaspodz' Bog Ìzraileŭ pra slovy, âkiâ ty čuŭ:

27. таму што змягчылася сэрца тваё, і ты ўпакорыўся прад Богам, пачуўшы словы Ягоныя пра месца гэтае і пра жыхароў яго, - і ты ўпакорыўся прад Мною, і падраў вопратку на сабе, і плакаў прад Мною, дык і Я пачуў цябе, кажа Гасподзь.

tamu što z'mâgčylasâ sèrca tvaë, ì ty ŭpakoryŭsâ prad Bogam, pačuŭšy slovy Âgonyâ pra mesca gètae ì pra žyharoŭ âgo, - ì ty ŭpakoryŭsâ prad Mnoŭ, ì padraŭ vopratku na sabe, ì plakaŭ prad Mnoŭ, dyk ì Â pačuŭ cãbe, kažã Gaspodz'.

28. Вось Я прыкладу цябе да бацькоў тваіх, і пакладзены будзеш у магільніцу тваю ў міры, і ня ўбачаць вочы твае ўсяго таго бедства, якое Я навяду на месца гэтае і на жыхароў яго. І прынесьлі цару адказ.

Vos' Â prykladu câbe da bac'koŭ tvaïh, i pakladzeny budžeš u magil'nïcu tvaŭ ŭ mïry, i nâ ŭbačac' vočy tvae ŭsâgo tago bedstva, âkoe Â navâdu na mesca gëtae i na žyharoŭ âgo. Ì pryneš'li caru adkaz.

29. I паслаў цар, i сабраў усіх старэйшын Юдэі i Ерусаліма,
Ì paslaŭ car, i sabraŭ usih starèjšyn Ŭdèi i Erusalima,

30. i пайшоў цар у дом Гасподні, i зь ім усе Юдэі i жыхары Ерусаліма, i сьвятары i лявіты, i ўвесь народ, ад вялікага да малога; i ён прачытаў уголас ім усе словы кнігі запавета, знойдзенай у доме Гасподнім.
i pajšoŭ car u dom Gaspodni, i z' im use Ŭdèi i žyhary Erusalima, i s'vâtary i lâvity, i ŭves' narod, ad vâlikaga da maloga; i ën pračytaŭ ugolas im use slovy knìgi zapaveta, znojdzjenaj u dome Gaspodnim.

31. I стаў цар на месцы сваім, i заключыў запавет прад абліччам Госпада сьледаваць Госпаду i захоўваць запаведзі Ягоныя i адкрыцьці Ягоныя i пастановы Ягоныя ад усяго сэрца свайго i ад усёй душы сваёй, какб выканаць словы запавету, напісаныя ў кнізе гэтай.
Ì staŭ car na mescy svaim, i zaklûčyŭ zapavet prad abliččam Gospada s'ledavac' Gospadu i zahoŭvac' zapavedzi Âgonyâ i adkryc'ci Âgonyâ i pastanovy Âgonyâ ad usâgo sërca svajgo i ad usëj dušy svaëj, kakb vykanac' slovy zapavetu, napìsanyâ ŭ knìze gëtaj.

32. I загадаў цар пацьвердзіць гэта ўсім, хто быў у Ерусаліме i ў зямлі Веньямінавай; i пачалі дзеяць жыхары Ерусаліма паводле запавета Бога, Бога бацькоў сваіх.
Ì zagadaŭ car pac'verdzic' gëta ŭsìm, hto byŭ u Erusalime i ŭ zâmli Ven'âminavaj; i pačali dzeâc' žyhary Erusalima pavodle zapaveta Boga, Boga bac'koŭ svaih.

33. I выкінуў Ёсія ўсе мярзоты з усіх земляў, якія ў сыноў Ізраілевых, i загадаў усім у зямлі Ізраілевай служыць Госпаду Богу свайму. I ва ўсе

дні жыцця ягонага яны не адступаліся ад Госпада Бога бацькоў сваіх.
*Ì vykìnuŭ Ęsiâ ũse mârzoty z usih zemlâŭ, âkiâ ũ synoŭ Ìzrailevyh, ì zagadaŭ
usim u zâmlì Ìzrailevaj služyc' Gospadu Bogu svajmu. Ì va ũse dni žyc'câ
âgonaga âny ne adstupalisâ ad Gospada Boga bac'koŭ svaih.*

35 Кіраўнік

1. І ўчыніў Ёсія ў Ерусаліме пасху Госпаду, і закалолі пасхальнае ягня ў чатырнаццаты дзень першага месяца.

*Ì ũčyniŭ Ęsiâ ũ Erusalime pashu Gospadu, ì zakaloli pashal'nae âgnâ ũ
čatyrnaccaty dzen' peršaga mesâca.*

2. І паставіў ён сьвятароў на месцах іхніх, і падбздзёрваў іх на служэньне ў доме Гасподнім;

*Ì pastaviŭ ên s'vâtaroŭ na mescah ihnih, ì padbadzërvaŭ ih na služèn'ne ũ
dome Gaspodnim;*

3. і сказаў лявітам, настаўнікам усіх Ізраільцянаў, пасьвечаных Госпаду: пастаўце каўчэг сьвяты ў храме, які пабудоваў Саламон, сын Давідаў, цар Ізраілеў; няма вам патрэбы насіць яго на плячах; служэце цяпер Госпаду Богу нашаму і народу Яго Ізраілю;

*ì skazaŭ lâvitam, настаŭnikam usih Ìzrail'cânaŭ, pas'večanyh Gospadu:
pastaŭce kaŭčèg s'vâty ũ hrame, âki pabudavaŭ Salamon, syn Davidaŭ, car
Ìzraileŭ; nâma vam patrèby nasic' âgo na plâčah; služèce câper Gospadu
Bogu našamu ì narodu Âgo Ìzrailû;*

4. станьце па пакаленьнях вашых, па чэргах вашых, як прадпісана Давідам, царом Ізраілевым, і як прадпісана Саламонам, сынам ягоным,
*stan'ce pa pakalen'nâh vašyh, pa čèrgah vašyh, âk pradpisana Davidam,
carom Ìzrailevym, ì âk pradpisana Salamonam, synam âgonym,*

5. і стойце ў сьвятыні, паводле разьмеркаваных пакаленьняў у братоў
вашых, сыноў народу, і па падзелах пакаленьняў у лявітаў,

*ì stojce ũ s'vâtynì, pavodle raz'merkavanyh pakalen'nâŭ u bratoŭ vašyh,
synoŭ narodu, ì pa padzelah pakalen'nâŭ u lâvitaŭ,*

6. і закалеце пасхальнае ягня і асьвяцецеся, і згатуйце яго братам
вашым, робячы згодна са словам Гасподнім праз Майсея.

*ì zakalece pashal'nae âgnâ ì as'vâcecesâ, ì zgatujsce âgo bratam vašym,
robâčy zgodna sa slovam Gaspodnìm praz Majseâ.*

7. І даў Ёсія ў дарунак сынам народу, усім хто там, з дробнага быдла
ягнят і казлоў маладых, усё дзеля ахвяры пасхальнай, лікам трыццаць
тысяч і тры тысячы валоў. Гэта з маёмасьці цара.

*Ì daŭ Ęsiâ ũ darunak synam narodu, usìm hto tam, z drobnaga bydla âgnât ì
kazloŭ maladyh, usë dzelâ ahvâry pashal'naj, likam tryccac' tysâč ì try tysâčy
valoŭ. Gèta z maëmas'ci cara.*

8. І князі ягоныя па руплівасьці давалі ў дарунак народу, сьвятарам і
лявітам: Хэлкія і Захар і Ехііл, начальнікі ў доме Божым, далі сьвятарам
для ахвяры пасхальнай дзьве тысячы шасьцьсот авечак, ягнят і казлоў і
трыста валоў;

*Ì knâzi âgonyâ pa ruplìvas'ci davalì ũ darunak narodu, s'vâtaram ì lâvitam:
Hèlkiâ ì Zahar ì Ehiil, načal'niki ũ dome Božym, dali s'vâtaram dlâ ahvâry
pashal'naj dz've tysâčy šas'c'sot avečak, âgnât ì kazloŭ ì trysta valoŭ;*

9. і Ханавія і Шэмая і Натанаіл, браты ягоныя, і Хашавія і Еэл і Ёзавад,
начальнікі лявітаў, падарылі лявітам для ахвяры пасхальнай авечак
пяць тысяч і пяцьсот валоў.

*ì Hanaviâ ì Šèmaâ ì Natanaìl, braty âgonyâ, ì Hašaviâ ì Eèl ì Ęzavad, načal'niki
lâvitaŭ, padarylì lâvitam dlâ ahvâry pashal'naj avečak pâc' tysâč ì pâc'sot
valoŭ.*

10. Так наладжана было служэньне, і сталі сьвятары на месца сваё і лявіты паводле чародаў сваіх, па загадзе царскім;

Tak naladžana bylo služèn'ne, i stali s'vâtary na mesca svaë i lâvity pavodle čarodaŭ svaih, pa zagadze carskim;

11. і закалолі пасхальнае ягня, і крапілі сьвятары крывёю, прымаючы яе з рук лявітаў, а лявіты здымалі скуру;

i zakaloli pashal'nae âgnâ, i krapili s'vâtary kryvëû, prymaûčy âe z ruk lâvitaŭ, a lâvity zdymali skuru;

12. і разьмеркавалі прызначанае на цэласпаленьне, каб раздаць па аддзелах пакаленьняў у сыноў народу, дзеля прынясення Госпаду, як напісана ў кнізе Майсеевай. Тое самае зрабілі і з валамі.

i raz'merkavali pryznačanae na cèlaspalen'ne, kab razdac' pa addzelah pakalen'nâŭ u synoŭ narodu, dzelâ prynâsen'nâ Gospadu, âk napìsana ŭ knìze Majseevaj. Toe samae zrabìli i z valami.

13. І сьпяклі пасхальнае ягня на агні, паводле статуту; і сьвяшчэнныя ахвяры згатавалі ў катлах, гаршках і рондлях і сьпешна раздалі ўсяму народу,

ì s'pâkli pashal'nae âgnâ na agni, pavodle statutu; i s'vâščènnÿâ ahvâry zgatavali ŭ katlah, garškah i rondlâh i s'pešna razdalì ŭsâmu narodu,

14. а пасья згатавалі сабе і сьвятарам, бо сьвятары, сыны Ааронавыя, прыносілі цэласпаленьні і тлушчы да ночы, таму і гатавалі лявіты сабе і сьвятарам, сынам Ааронавым.

a pas'lâ zgatavali sabe i s'vâtaram, bo s'vâtary, syny Aaronavyâ, prynosili cèlaspalen'ni i tluščy da nočy, tamu i gatavali lâvity sabe i s'vâtaram, synam Aaronavym.

15. І сьпевакі, сыны Асафавыя, заставаліся на месцах сваіх, паводле ўстанаўленьня Давіда і Асафа, і Эмана і Ідытуна празорліўца царскага, і

брамнікі ў кожнай браме: і ня было дзеля чаго ім адыходзіць ад служэньня свайго, бо браты іхнія лявіты гатавалі ім.

Ì s'pevaki, syny Asafavyâ, zastavalisâ na mescah svaih, pavodle ŭstanaŭlen'nâ Davida i Asafa, i Ęmana i Ìdytuna prazorliŭca carskaga, i bramniki ŭ kožnaj brame: i nâ bylo dzelâ čago im adyhodzic' ad služèn'nâ svajgo, bo braty ihniâ lâvity gatavali im.

16. Так зладжана было ўсё служэньне Госпаду ў той дзень, каб учыніць пасху і прынесьці цэласпаленьні на ахвярніку Гасподнім, па загадзе цара Ęсіі.

Tak zladžana bylo ŭsë služèn'ne Gospadu ŭ toj dzen', kab učynic' pashu i prynes'ci cèlaspalen'ni na ahvârniku Gaspodnim, pa zagadze cara Ęsii.

17. І ўчынялі сыны Ізраілевыя, якія былі там, пасху ў той час і сьвята праснакоў сем дзён.

Ì ŭčynâli syny Ìzrailevyâ, âkiâ byli tam, pashu ŭ toj čas i s'vâta prasnaکوŭ sem dzën.

18. І ня ўчынялася такая пасха ў Ізраіля зь дзён Самуіла прарока; і з усіх цароў Ізраілевых ніводзін ня ўчыняў такой пасхі, якую ўчыніў Ęсія, і сьвятары, і лявіты, і ўсе Юдэі, і Ізраільцяне, якія былі там, і жыхары Ерусаліма.

Ì nâ ŭčynâlasâ takaâ pasha ŭ Ìzrailâ z' dzën Samuila praroka; i z usih caroŭ Ìzrailevyh nìvodzìn nâ ŭčynâŭ takoj pashi, âkuŭ ŭčyniŭ Ęsiâ, i s'vâtary, i lâvity, i ŭse Ŭdèi, i Ìzrail'câne, âkiâ byli tam, i žyhary Erusalima.

19. На васьмнаццатым годзе валадараньня Ęсіі ўчынена гэтая пасха.

Na vasâmnaccatym godze valadaran'nâ Ęsii ŭčynena gètaâ pasha.

20. Пасьля ўсяго таго, што зрабіў Ęсія ў доме Божым, пайшоў Нэхаа, цар Егіпецкі на вайну да Кархэміса на Еўфраце; і Ęсія выйшаў насустрач яму.

Pas'lá ũsâgo tago, što zrabìŭ Ěsìâ ũ dome Božym, pajšoŭ Nèhaa, car Egipeckì na vajnu da Karhèmìsa na Eŭfrace; ì Ěsìâ vyjšaŭ nasustrač âmu.

21. I паслаŭ да яго Нэхаа паслоŭ сказаць: што мне і табе, цар Юдэйскі? Ня супроць цябе цяпер іду я, а туды, дзе ũ мяне вайна. I Бог загадаŭ мне сьпяшацца; ня супрацівіся Богу, Які са мною, каб Ён не пагубіŭ цябе.

Ì paslaŭ da âgo Nèhaa pasloŭ skazac': što mne ì tabe, car Ŭdèjskì? Nâ suproc' câbe câper idu â, a tudy, dze ũ mâne vajna. Ì Bog zagadaŭ mne s'pâšacca; nâ supracìvisâ Bogu, Âkì sa mnoŭ, kab Ěn ne pagubiŭ câbe.

22. Але Ёсія не адхіліўся ад яго, а падрыхтаваўся, каб біцца зь ім, і не паслухаўся слоŭ Нэхаа ад аблічча Божага і выступіŭ на бітву на раŭніну Мэгіда.

Ale Ěsìâ ne adhìliŭsâ ad âgo, a padryhtavaŭsâ, kab bicca z' im, ì ne pasluhaŭsâ sloŭ Nèhaa ad abličča Božaga ì vystupiŭ na bitvu na raŭnìnu Mègìda.

23. I стрэлілі стралкі ũ цара Ёсію, і сказаŭ цар слугам сваім, выведзіце мяне, бо я цяжка паранены.

Ì strèlìlì stralkì ũ cara Ěsìŭ, ì skazaŭ car slugam svaim, vyvedzìce mâne, bo â cãžka paraneny.

24. I зьвялі яго слугі з калясьніцы, і пасадзілі яго на другую павозку, якая была ũ яго, і адвезлі яго ũ Ерусалім. I памёр ён, і пахаваны ũ магільніцах бацькоŭ сваіх. I ўся Юдэя і Ерусалім аплакалі Ёсію.

Ì z'vâlì âgo slugì z kalâs'nìcy, ì pasadzìlì âgo na druguŭ pavozku, âkaâ byla ũ âgo, ì advezlì âgo ũ Erusalìm. Ì pamër ën, ì pahavany ũ magil'nìcah bac'koŭ svaih. Ì ũsâ Ŭdèâ ì Erusalìm aplakalì Ěsìŭ.

25. Аплакаŭ Ёсію і Ерамія ũ песьні жалобнай; і гаварылі ўсе сьпевакі і сьпявачкі пра Ёсію ũ жалобных песнях сваіх, вядомых да сёньня, і

перадалі іх на ўжытак у Ізраіля; і вось яны ўпісаны ў кнігу жалобных песняў.

Aplakaŭ Ęsiŭ i Eramiâ ŭ pes'ni žalobnaj; i gavaryli ŭse s'pevaki i s'pâvački pra Ęsiŭ ŭ žalobnyh pesnâh svaih, vâdomyh da sën'nâ, i peradalì ih na ŭžytak u Izrailâ; i vos' âny ŭpisany ŭ knìgu žalobnyh pesnâŭ.

26. Іншыя дзеі Ёсїі і дабрачыннасць і ягоныя, згодныя з прадпісаным у законе Гасподнім,

Ìnšyâ dzei Ęsìi i dabračynnas'ci âgonyâ, zgodnyâ z pradpìsanym u zakone Gaspodnim,

і дзеі ягоныя, першыя і апошнія, апісаны ў кнізе цароў Ізраільскіх і Юдэйскіх.

i dzei âgonyâ, peršyâ i apošniâ, apìsany ŭ knìze caroŭ Izrail'skih i Ûdèjskih.

36 Кіраўнік

1. І ўзяў народ зямлі Ёахаза, сына Ёсїінага, і паставілі царом яго, замест бацькі ягонага, у Ерусаліме.

Ì ŭzâŭ narod zâmlì Ęahaza, syna Ęsìinaga, i pastavìli carom âgo, zamest bac'ki âgonaga, u Erusalìme.

2. Дваццаць тры гады было Ёахазу, калі зацараваў, і тры месяцы валадарыў у Ерусаліме.

Dvaccac' try gady bylo Ęahazu, kalì zacaravaŭ, i try mesâcy valadaryŭ u Erusalìme.

3. І скінуў яго цар Егіпецкі, і наклаў на зямлю яго даніны сто талантаў срэбра і талант золата.

Ì skìnuŭ âgo car Egìpecki, i naklaŭ na zâmlû âgo danìny sto talantaŭ srèbra i talant zolata.

4. І паставіў цар Егіпецкі над Юдэяй і Ерусалімам Эліякіма, брата ягонага, і перамяніў імя ягонае на Ёакіма, а Ёахаза, брата ягонага, узяў Нэхаа і завёў яго ў Егіпет.

Ì pastaviŭ car Egipeckì nad Ûdèâj i Erusalimam Èliâkìma, brata âgonaga, i peramâniŭ imâ âgonae na Èakìma, a Èahaza, brata âgonaga, uzâŭ Nèhaa i zavëŭ âgo ŭ Egìpet.

5. Дваццаць пяць гадоў было Ёакіму, калі зацараваў, і адзінаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме. І рабіў ён незаўгоднае ў вачах Госпада Бога свайго.

Dvaccac' pâc' gadoŭ bylo Èakìmu, kalì zacaravaŭ, i adzìnaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalìme. Ì rabiŭ èn nezaŭgodnae ŭ vačah Gospada Boga svajgo.

6. Супроць яго выйшаў Навухаданосар, цар Вавілонскі, і закаваў яго ў кайданы, каб завесьці ў Вавілон.

Suproc' âgo vyjšaŭ Navuhadanosar, car Vavìlonskì, i zakavaŭ âgo ŭ kajdany, kab zaves'ci ŭ Vavìlon.

7. І частку посуду дома Гасподняга перанёс Навухаданосар у Вавілон і паклаў яго ў капішчы сваім у Вавілоне.

Ì častku posudu doma Gaspodnâga peranës Navuhadanosar u Vavìlon i paklaŭ âgo ŭ kapiščy svaim u Vavìlone.

8. Іншыя дзеі Ёакіма і мярзоты ягоныя, якія ён рабіў і якія знойдзены ў ім, апісаны ў кнізе цароў Ізраільскіх і Юдэйскіх. І зацараваў Еханія, сын ягоны, замест яго.

Ìnšyâ dzei Èakìma i mârzoty âgonyâ, âkiâ èn rabiŭ i âkiâ znojdzeny ŭ im, apìsany ŭ knìze caroŭ Ìzrail'skih i Ûdèjskih. Ì zacaravaŭ Ehaniâ, syn âgony, zamest âgo.

9. Васямнаццаць гадоў было Еханіі, калі зацараваў, і тры месяцы і

дзезяць дзён валадарыў у Ерусаліме, і рабіў ён неспадобнае ў вачах Гасподніх.

Vasâmnaccac' gadoŭ bylo Ehaniì, kalì zacaravaŭ, ì try mesâcy ì dzesâc' dzën valadaryŭ u Erusalime, ì rabiŭ ãn nespodobnae ŭ vačah Gaspodnih.

10. Праз год паслаў цар Навухаданосар і загадаў узяць яго ў Вавілон разам з каштоўным посудам дома Гасподняга, і паставіў царом над Юдэяю і Ерусалімам Сэдэкію, брата ягонага.

Praz god paslaŭ car Navuhadanosar ì zagadaŭ uzâc' âgo ŭ Vavilon razam z kaštoŭnym posudam doma Gaspodnâga, ì pastaviŭ carom nad Ūdèâŭ ì Erusalimam Sèdèkiŭ, brata âgonaga.

11. Дваццаць адзін год было Сэдэкію, калі зацараваў, і адзінаццаць гадоў валадарыў у Ерусаліме,

Dvaccac' adzin god bylo Sèdèkiŭ, kalì zacaravaŭ, ì adzinaccac' gadoŭ valadaryŭ u Erusalime,

12. і рабіў ён неспадобнае ў вачах Госпада Бога свайго. Ён не ўпакорыўся перад Ераміем прарокам, які прарочыў з вуснаў Гасподніх,

ì rabiŭ ãn nespodobnae ŭ vačah Gospada Boga svajgo. Ęn ne ŭpakoryŭsâ perad Eramiem prarokam, âkì praročyŭ z vusnaŭ Gaspodnih,

13. і адкалоўся ад цара Навухаданосара, які ўзяў зь яго клятву імем Бога, - і зрабіў упарцістаю шыю сваю і зжарсьцьвіў сэрца сваё да таго, што не зьвярнуўся да Госпада Бога Ізраілевага.

ì adkaloŭsâ ad cara Navuhadanosara, âkì ŭzâŭ z' âgo klâtvu imem Boga, - ì zrabiŭ uparcistaŭ šyŭ svaŭ ì zžars'c'viŭ sèrca svaë da tago, što ne z'vârnuŭsâ da Gospada Boga Ìzrailevaga.

14. Ды і ўсе начальнікі над сьвятарамі і над народамі многа грашылі, пераймаючы ўсе мярзоты язычнікаў, і спаганілі дом Госпада, які Ён асьвяціў у Ерусаліме.

Dy i ŭse načal'nikì nad s'vâtarami i nad narodam mnoga grašyli, perajmaŭčy ŭse mârzoty âzyčnikaŭ, i spaganili dom Gospada, âki Ęn as'vâciŭ u Erusalime.

15. I пасылаў да іх Гасподзь Бог бацькоў іхніх пасланцаў Сваіх з раньняга рана, бо Ęн шкадаваў народ Свой і Сваё жытлішча.

I pasylaŭ da ih Gaspodz' Bog bac'koŭ ihnih paslancaŭ Svaih z ran'nâga rana, bo Ęn škadavaŭ narod Svoj i Svaë žytlišča.

16. Але яны здзекаваліся з пасланных ад Бога і заняхайвалі словы Яго, і ганілі прарокаў Ягоных, пакуль ня сышоў гнеў Госпада на народ Ягоны, так што ня было яму ратунку.

Ale âny z'dzekavalisâ z paslanyh ad Boga i zanâhajvali slovy Âgo, i ganili prarokaŭ Âgonyh, pakul' nâ syšoŭ gneŭ Gospada na narod Âgony, tak što nâ bylo âmu ratunku.

17. I Ęн навёў на іх цара Халдэйскага, - і той пазабіваў юнакоў іхніх мечам у доме сьвятыні іхняй і не пашкадаваў ні юнака, ні дзяўчыны, ні старога, ні сівога: усё аддаў Бог у руку ягоную.

I Ęn navëŭ na ih cara Haldèjskaga, - i toj pazabivaŭ ŭnakoŭ ihnih mečam u dome s'vâtyni ihnâj i ne paškadavaŭ ni ŭnaka, ni dzâŭčyny, ni staroga, ni sivoga: usë addaŭ Bog u ruku âgonuŭ.

18. I ўвесь посуд дома Божага, вялікі і малы, і скарбы дома Гасподняга, і скарбы цара і князёў ягоных, усё прынёс ён у Вавілон.

I ŭves' posud doma Božaga, vâlikì i maly, i skarby doma Gaspodnâga, i skarby cara i knâzëŭ âgonyh, usë prynës Ęn u Vavilon.

19. I спалілі дом Божы, і разбурылі сьцяну Ерусаліма, і ўсе харомы яго спалілі агнём, і ўсе каштоўнасьці яго зьнішчылі.

I spalili dom Božy, i razburyli s'cânu Erusalima, i ŭse haromy âgo spalili agnëm, i ŭse kaštoŭnas'ci âgo z'niščyli.

20. I перасяліў ён тых, што засталіся, ў Вавілон, і былі яны рабамі яго і сыноў ягоных, да цараваньня цара Персідскага,

Ī perasâliũ ěn tyh, što zastalisâ, ŭ Vavilon, i byli âny rabami âgo i synoũ âgonyh, da caravan'na cara Persidskaga,

21. пакуль, дзеля спраўджаньня слова Гасподняга, сказанага вуснамі Ераміі, зямля не адсвяткавала суботаў сваіх. Ва ўсе дні запусьцення яна суботнічала, пакуль ня споўнілася семдзесят гадоў.

pakul', dzelâ spraŭdžan'na slova Gaspodnâga, skazanaga vusnami Eramii, zâmlâ ne ads'vâtkavala subotaũ svaih. Va ŭse dni zapus'cen'na âna subotničala, pakul' nâ spoŭnilasâ semdzesât gadoũ.

22. А на першым годзе Кіра, цара Персідскага, дзеля спраўджаньня слова Гасподняга, сказанага вуснамі Ераміі, абудзіў Гасподзь дух Кіра, цара Персідскага, і ён загадаў абвясціць па ўсім царстве сваім словамі і пісьмова, і сказаць:

A na peršym godze Kira, cara Persidskaga, dzelâ spraŭdžan'na slova Gaspodnâga, skazanaga vusnami Eramii, abudziũ Gaspodz' duh Kira, cara Persidskaga, i ěn zagadaũ abvâs'cic' pa ŭsim carstve svaim slovami i pis'mova, i skazac':

23. так кажа Кір, цар Персідскі: усе царствы зямлі даў мне Гасподзь Бог нябесны, і Ён загадаў мне пабудаваць Яму дом у Ерусаліме, што ў Юдэі. Хто ёсьць з вас - з усяго народу Ягонага, Гасподзь Бог яго зь ім, і хай ён туды ідзе.

tak kaža Kir, car Persidski: use carstvy zâmlì daũ mne Gaspodz' Bog nâbesny, i ěn zagadaũ mne pabudavac' Âmu dom u Erusalime, što ŭ Ŭdèi. Hto ës'c' z vas - z usâgo narodu Âgonaga, Gaspodz' Bog âgo z' im, i haj ěn tudy idze.

ЭЗДРЫ

1 Кіраўнік

1. У першы год Кіра, цара Персідскага, дзеля выканання слова Гасподняга з вуснаў Ераміі, абудзіў Гасподзь дух Кіра, цара Персідскага; і ён загадаў абвясціць па ўсім царстве сваім, словамі і пісьмова.

U peršy god Kira, cara Persidskaga, dzelâ vykanan' nâ slova Gaspodnâga z vusnaŭ Eramii, abudziŭ Gaspodz' duh Kira, cara Persidskaga; i ên zagadaŭ abvâs'cic' pa ŭsim carstve svaim, slovami i pis'mova.

2. так кажа Кір, цар Персідскі: усе царствы зямлі даў мне Гасподзь Бог нябесны, і Ён загадаў мне пабудаваць Яму дом у Ерусаліме, што ў Юдэі.

tak kaža Kir, car Persidski: use carstvy zâmlì daŭ mne Gaspodz' Bog nâbesny, i Ên zagadaŭ mne pabudavac' Âmu dom u Erusalime, što ŭ Ŭdèi.

3. Хто ёсць з вас, з усяго народу Яго, - хай будзе Бог яго зь ім, - і хай ён ідзе ў Ерусалім, што ў Юдэі, і будзе дом Госпада Бога Ізраілевага, таго Бога, Які ў Ерусаліме.

Hto ës'c' z vas, z usâgo narodu Âgo, - haj budze Bog âgo z' im, - i haj ên idze ŭ Erusalim, što ŭ Ŭdèi, i budue dom Gospada Boga Izrailevaga, tago Boga, Âki ŭ Erusalime.

4. А ўсе, што засталіся ва ўсіх месцах, дзе б той ні жыў, хай дапамогуць яму жыхары месца таго срэбрам і золатам і іншай маёмасьцю, і быдлам, з дабраахотным дараваньнем на дом Божы, што ў Ерусаліме.

A ŭse, što zastalisâ va ŭsîh mescah, dze b toj ni žyŭ, haj dapamoguc' âmu žyhary mesca tago srèbram i zolatam i inšaj maëmas'cû, i bydlam, z dabraahotnym daravan'nem na dom Božy, što ŭ Erusalime.

5. I падняліся ўзначальнікі пакаленьняў Юдавых і Веньямінавых, і сьвятары і лявіты, кожны, у кім абудзіў Бог дух ягоны, каб пайсьці будаваць дом Гасподні, які ў Ерусаліме.

Ì padnâlisâ ŭznačal'niki pakalen'nâŭ Ŭdavyh i Ven'âminavyh, i s'vâtary i lâvity, kožny, u kim abudziŭ Bog duh âgony, kab pajs'ci budavac' dom Gaspodni, âki ŭ Erusalime.

6. I ўсе суседзі іхнія дапамагалі ім срэбным посудам, і золатам, іншай маёмасьцю і быдлам, і дарагімі рэчамі, звыш усякага дабрахотнага дараваньня на храм.

Ì ŭse susedzi ihniâ dapamagali im srèbnym posudam, i zolatam, inšaj maëmas'cû i bydlam, i daragimi rëčami, zvyš usâkaga dabrahamnaga daravan'nâ na hram.

7. I цар Кір вынес посуд дома Гасподняга, які Навухаданосар узяў у Ерусаліме і паклаў у доме бога свайго,

Ì car Kir vynes posud doma Gaspodnâga, âki Navuhadanosar uzâŭ u Erusalime i paklaŭ u dome boga svajgo,

8. і вынес яго Кір, цар Персідскі, рукою Мітрэдата скарбоўца, а ён, палічыўшы, здаў Шэшбацару князю Юдаваму.

i vynes âgo Kir, car Persidski, rukou Mitrèdata skarboŭca, a ёn, paličyŭšy, zdaŭ Šëšbacaru knâzû Ŭdavamu.

9. I вось лік яго: місак залатых трыццаць, місак срэбраных тысяча, нажоў дваццаць дзевяць,

Ì vos' lik âgo: misak zalatyh tryccac', misak srèbranyh tysâča, nažoŭ dvaccac' dzevâc',

10. чараў залатых трыццаць, чараў срэбраных дваіных чатырыста дзесяць, іншага посуду тысяча:

čaraŭ zalatyh tryccac', čaraŭ srèbranyh dvajnyh čatyrysta dzesâc', inšaga posudu tysâča:

11. усяго посуду, залатога і срэбнага, пяць тысяч чатырыста. Усё гэта ўзяў з сабою Шэшбацар пры адпраўленьні перасяленцаў з Вавілона ў Ерусалім.

usâgo posudu, zalatoga i srèbnaga, pâc' tysâč čatyrysta. Usë gèta ŭzâŭ z saboŭ Šèšbacar pry adpraŭlen'nì perasâlencaŭ z Vavilona ŭ Erusalim.

2 Кіраўнік

1. Вось сыны краіны з палонных перасяленьня, якіх Навухаданосар, цар Вавілонскі, завёў у Вавілон, якія вярнуліся ў Ерусалім і Юдэю, кожны ў свой горад,

Vos' syny kraïny z palonnyh perasâlen'nâ, âkih Navuhadanosar, car Vavilonski, zavëŭ u Vavilon, âkiâ vârnulisâ ŭ Erusalim i Ŭdèŭ, kožny ŭ svoj gorad,

2. якія прыйшлі з Зарававэлем, Ісусам, Нээміем, Сараем, Рээлаем, Мардахэем, Білшанам, Місфарам, Бігваем, Рэхумам, Ваанам.

Колькасьць людзей народу Ізраілевага:

âkiâ pryjšli z Zaravavèlem, Ìsusam, Nèèmiem, Saraem, Rèèlaem, Mardahèem, Bilšanam, Misfaram, Bigvaem, Rèhumam, Vaanam. Kol'kas'c' lûdzej narodu Ìzraïlevaga:

3. сыноў Пароша дзьве тысячы сто семдзсят два;

synoŭ Paroša dz've tysâčy sto semdzesât dva;

4. сыноў Сафатыі трыста семдзсят два;

synoŭ Safatyi trysta semdzesât dva;

5. сыноў Араха сямсот семдзесят пяць;

synoŭ Araha sâmсот semdzesât pác';

6. сыноў Пахат-Маава, з сыноў Ісуса і Ёава, дзьве тысячы васямсот дванаццаць;

synoŭ Pahat-Maava, z synoŭ Īsusa i Ěava, dz've tysâčy vasâmsot dvanaccac';

7. сыноў Элама тысяча дзевесце пяцьдзсят чатыры;

synoŭ Ęlama tysâča dz'ves'ce pác'dzâsât čatyry;

8. сыноў Затюя дзевяцьсот сорак пяць;

synoŭ Zatuâ dzevâc'sot sorak pác';

9. сыноў Закхая сямсот шэсьцьдзсят;

synoŭ Zakhaâ sâmсот šès'c'dzâsât;

10. сыноў Ванія шасьцьсот сорак два;

synoŭ Vaniâ šas'c'sot sorak dva;

11. сыноў Бэбая шасьцьсот дваццаць тры;

synoŭ Bèbaâ šas'c'sot dvaccac' try;

12. сыноў Азгада тысяча дзевесце дваццаць два;

synoŭ Azgada tysâča dz'ves'ce dvaccac' dva;

13. сыноў Аданікама шасьцьсот шэсьцьдзсят шэсьць;

synoŭ Adanikama šas'c'sot šès'c'dzâsât šès'c';

14. Сыноў Бігвая дзьве тысячы пяцьдзсят шэсьць;

Synoŭ Bigvaâ dz've tysâčy pác'dzâsât šès'c';

15. сыноў Адына чатырыста пяцьдзсят чатыры;

synoŭ Adyna čatyrysta pác'dzâsât čatyry;

16. сыноў Атэра, з дома Эзэкіі, дзевяноста восем;

synoŭ Atèra, z doma Ęzèkii, dzevânosta vosem;

17. сыноў Бэчая трыста дваццаць тры;

synoŭ Bècaâ trysta dvaccac' try;

18. сыноў Ёры сто дванаццаць;

synoŭ Ęry sto dvanaccac';

19. сыноў Хашума дзвесьце дваццаць тры;

synoŭ Hašuma dz'ves'ce dvaccac' try;

20. сыноў Гібара дзевяноста пяць;

synoŭ Gìbara dzevânosta pác';

21. ураджэнцаў Віфляема сто дваццаць тры;

uradžèncaŭ Viflâema sto dvaccac' try;

22. жыхароў Нэтофы пяцьдзясят шэсьць;

žyharoŭ Nètofy pác'dzâsât šès'c';

23. жыхароў Анатота сто дваццаць восем;

žyharoŭ Anatota sto dvaccac' vosem;

24. ураджэнцаў Азмавэта сорак два;

uradžèncaŭ Azmavèta sorak dva;

25. ураджэнцаў Кірыят-Ярыма, Кефіры і Бээрота сямсот сорак тры;

uradžèncaŭ Kiryât-Âryma, Kefiry i Bèèrota sâmсот sorak try;

26. ураджэнцаў Рамы і Гэвы шасьцьсот дваццаць адзін;

uradžèncaŭ Ramy i Gèvy šas'c'sot dvaccac' adzìn;

27. жыхароў Міхмаса сто дваццаць два;

žyharoŭ Mihmasa sto dvaccac' dva;

28. жыхароў Вэтыля і Гая дзвесьце дваццаць тры;

žyharoŭ Vètylâ i Gaâ dz'ves'ce dvaccac' try;

29. ураджэнцаў Нэва пяцьдзясят два;

uradžèncaŭ Nèva pác'dzâsât dva;

30. ураджэнцаў Магбіша сто пяцьдзясят шэсьць;

uradžèncăŭ Magbiša sto pâc'dzâsât šès'c';

31. сыноў другога Элама тысяча дзвевесьце пяцьдзясят чатыры;

synoŭ drugoga Èlama tysâča dz'ves'ce pâc'dzâsât čatyry;

32. сыноў Харыма трыста дваццаць;

synoŭ Haryma trysta dvaccac';

33. ураджэнцаў Ліды, Хадыда і Она сямсот дваццаць пяць:

uradžèncăŭ Lidy, Hadyda i Ona sâmсот dvaccac' pâc';

34. ураджэнцаў Ерыхона трыста сорак пяць;

uradžèncăŭ Eryhona trysta sorak pâc';

35. ураджэнцаў Сэнаі тры тысячы шасьцьсот трыццаць.

uradžèncăŭ Sènai try tysâčy šas'c'sot tryccac'.

36. Сьвятароў: сыноў Едаі, з дому Ісусавага, дзевяцьсот семдзiesiąт тры;

S'vâtaroŭ: synoŭ Edai, z domu Ìsusavaga, dzevâc'sot semdzesât try;

37. сыноў Пашхура тысяча дзвевесьце сорак сем;

synoŭ Pašhura tysâča dz'ves'ce sorak sem;

38. сыноў Харыма тысяча сямнаццаць.

synoŭ Haryma tysâča sâmнaccac'.

39. Лявітаў: сыноў Ісуса і Кадмііла, з сыноў Гадавіі, семдзiesiąт чатыры;

Lâvitaŭ: synoŭ Ìsusa i Kadmiila, z synoŭ Gadaviì, semdzesât čatyry;

40. сьпевакоў; сыноў Асафа сто дваццаць восем;

s'pevakoŭ; synoŭ Asafa sto dvaccac' vosem;

41. сыноў брамнікаў: сыны Шалума, сыны Атэра, сыны Талмона, сыны Акува, сыны Хатыты, сыны Шавая, - усяго сто трыццаць дзевяць.

synoŭ bramnikaŭ: syny Šaluma, syny Atèra, syny Talmona, syny Akuva, syny Hatyty, syny Šavaâ, - usâgo sto tryccac' dzevâc'.

42. Нэтынэяў: сыны Цыхі, сыны Хасуфы, сыны Табаота,

Nètynèâŭ: syny Cyhi, syny Hasufy, syny Tabaoata,

43. сыны Кероса, сыны Сіягі, сыны Фадона,
syny Kerosa, syny Siâgi, syny Fadona,
44. сыны Лебаны, сыны Хагабы, сыны Акува,
syny Lebanu, syny Hagaby, syny Akuva,
45. сыны Хагава, сыны Шамлая, сыны Ханана,
syny Hagava, syny Šamlaâ, syny Hanana,
46. сыны Гідэла, сыны Гахара, сыны Рэаі;
syny Gidèla, syny Gahara, syny Rèaì;
47. сыны Рэцына, сыны Нэкоды, сыны Газама,
syny Rècyra, syny Nèkody, syny Gazama,
48. сыны Узы, сыны Пасэаха, сыны Бэсая,
syny Uzy, syny Pasèaha, syny Bèsaâ,
49. сыны Асны, сыны Мэўніма, сыны Нэфісіма,
syny Asny, syny Mèŭnima, syny Nèfisima,
50. сыны Бакбука, сыны Хакуфы, сыны Хархура,
syny Bakbuka, syny Hakufy, syny Harhura,
51. сыны Бацлута, сыны Мэхіды, сыны Харшы,
syny Bacluta, syny Mèhidy, syny Haršy,
52. сыны Баркоса, сыны Сісры, сыны Тамаха,
syny Barkosa, syny Sisry, syny Tamaha,
53. сыны Нэцыяха, сыны Хатыфы.
syny Nècyâha, syny Hatyfy.
54. Сыны рабоў Саламонавых: сыны Сатая, сыны Гасафэрэта, сыны
Фэруды,
Syny raboŭ Salamonavyh: syny Sataâ, syny Gasafèrèta, syny Fèrudy,
55. сыны Яалы, сыны Даркона, сыны Гідэла,
syny Âaly, syny Darkona, syny Gidèla,

56. сыны Сэфатыі, сыны Хатыла, сыны Похэрэт-Гацэбаіма, сыны Амія,
syny Sèfatyi, syny Hatyla, syny Pohèrèt-Gacèbaïma, syny Amiâ,

57. усяго - нэтынэяў і сыноў рабоў Саламонавых трыста дзевяноста
два.

usâgo - nètynèâŭ ì synoŭ raboŭ Salamonavyh trysta dzevânosta dva.

58. І вось тыя, што выйшлі Тэлмэлаха, Тэл-Харшы, Хэруб-Адан-Імэра,
якія не маглі паказаць пра пакаленьне сваё і пра племя сваё - ці зь
Ізраіля яны:

*Ì vos' tyâ, što vyjšli Tèlmèlaha, Tèl-Haršy, Hèrub-Adan-Ìmèra, âkiâ ne magli
pakazac' pra pakalen'ne svaë ì pra plemâ svaë - ci z' Ìzrailâ âny:*

59. сыны Дэлая, сыны Товія, сыны Нэкоды, шасьцьсот пяцьдзясят два.
syny Dèlaâ, syny Toviâ, syny Nèkody, šas'c'sot pâc'dzâsât dva.

60. І з сыноў сьвятарскіх: сыны Хабая, сыны Гакоца, сыны Вэрзэлія, які
ўзяў жонку з дачок Вэрзэлія Галаадыцяніна і пачаў называцца імем
іхнім.

*Ì z synoŭ s'vâtarskih: syny Habaâ, syny Gakoca, syny Vèrzèliâ, âki ŭzâŭ
žonku z dačok Vèrzèliâ Galaadycânina ì pačaŭ nazyvacca imem ihnim.*

61. Яны шукалі свайго запісу радавода, і не знайшлося яго, а таму
выключаны са сьвятарства.

*Âny šukali svajgo zapisu radavoda, ì ne znajšlosâ âgo, a tamu vyklûčany sa
s'vâtarstva.*

62. І Тыршата сказаў ім, каб яны ня елі вялікай сьвятыні, пакуль не
паўстане сьвятар з урымам і тумімам.

*Ì Tyršata skazaŭ im, kab âny nâ eli vâlikaj s'vâtyni, pakul' ne paŭstane
s'vâtar z urymam ì tumimam.*

63. Усё супольства разам складалася з сарака двух тысяч трохсот
шасьцідзсяці чалавек,

Usë supol'stva razam skladalasâ z saraka dvuh tysâč trohsot šas'čidzesâci čalavek,

64. акрамя рабоў іхніх і рабыняў іхніх, якіх было сем тысяч трыста трыццаць сем; і пры іх сьпевакоў і пяснярак дзьвесьце.

akramâ raboŭ ihnih i rabynâŭ ihnih, âkih bylo sem tysâč trysta tryccac' sem; i pry ih s'pevakoŭ i päs'nârak dz'ves'ce.

65. Коней у іх сямсот трыццаць шэсьць, кабыл у іх дзьвесьце сорак пяць.

Konej u ih sâmсот tryccac' šës'c', kabył u ih dz'ves'ce sorak päs'.

66. вярблюдаў у іх чатырыста трыццаць пяць, аслоў шэсьць тысяч сямсот дваццаць.

vârblûdaŭ u ih čatyrysta tryccac' päs', asloŭ šës'c' tysâč sâmсот dvaccac'.

67. З узначальнікаў пакаленьняў некаторыя, прыйшоўшы да дома Гасподняга ў Ерусаліме, дабрахотна ахвяроўвалі на дом Божы, каб аднавіць яго на падмурку ягоным.

Z uznačal'nikaŭ pakalen'nâŭ nekatoryâ, pryjšoŭšy da doma Gaspodnâga ŭ Erusalime, dabrahamotna ahvâroŭvali na dom Božy, kab adnavic' âgo na padmurku âgonym.

68. Паводле дастатку свайго, яны далі ў скарбніцу на працу шэсьцьдзясят адну тысячу драхмаў золата і пяць тысяч мінаў срэбра і сто сьвятарскіх вопратак.

Pavodle dastatku svajgo, âny dali ŭ skarbnicu na pracu šës'c'dzâsât adnu tysâču drahmaŭ zolata i päs' tysâč minaŭ srèbra i sto s'vâtarskih vopratak.

69. І пачалі жыць сьвятары і лявіты, і народ і сьпевакі, і брамнікі і нэтынэй ў гарадах сваіх, і ўвесь Ізраіль ў гарадах сваіх.

Ì pačali žyc' s'vâtary i lâvity, i narod i s'pevaki, i bramniki i nètynèi ŭ garadah svaih, i ŭves' Izrail' ŭ garadah svaih.

3 Кіраўнік

1. Калі настаў сёмы месяц, і сыны Ізраілевыя ўжо былі ў гарадах, тады сабраўся народ, як адзін чалавек у Ерусаліме.

Kali nastaŭ sĕmy mesâc, i syny İzrailevyâ ŭžo byli ŭ garadah, tady sabraŭsâ narod, âk adzın ĉalavek u Erusalıme.

2. І ўстаў Ісус, сын Ёсэдэкаў, і браты ягоныя, сьвятары і Зарававэль, сын Салатыілаў, і браты ягоныя і спарудзілі яны ахвярнік Богу Ізраілеваму, каб прыносіць на ім цэласпаленьні, як напісана ў законе Майсея, чалавека Божага.

İ ŭstaŭ İsus, syn Ęsĕdĕkaŭ, i braty âgonyâ, s'vâtary i Zaravavël', syn Salatyılaŭ, i braty âgonyâ i sparudzili âny ahvârnık Bogu İzrailevamu, kab prynosic' na im ĉĕlaspalen'ni, âk napısana ŭ zakone Majseâ, ĉalaveka Božaga.

3. І паставілі ахвярнік на падмурку ягоным, бо яны былі ў страху ад іншаземных народаў; і пачалі прыносіць на ім цэласпаленьні Госпаду, цэласпаленьні ранішнія і вечаровыя.

İ pastavili ahvârnık na padmurku âgonym, bo âny byli ŭ strahu ad inšazemnyh narodaŭ; i paĉali prynosic' na im ĉĕlaspalen'ni Gospadu, ĉĕlaspalen'ni ranišniâ i veĉarovyâ.

4. І ўчынілі сьвята кучак, як напісана, са штодзённым цэласпаленьнем у пэўным ліку, паводле статуту кожнага дня.

İ ŭĉynili s'vâta kuĉak, âk napısana, sa štodzĕnnym ĉĕlaspalen'nem u pĕŭnym liku, pavodle statutu kožnaga dnâ.

5. І пасля таго ўчынялі цэласпаленьне пастаяннае, і на новы месяц і ва ўсе сьвяты, прысьвечаныя Госпаду, і дабравольнае прынашэньне

Госпаду ад кожнага рупліўца.

Ì pas'lâ tago ŭčynâli cèlaspalen'ne pastaânnæ, ì na novy mesâc ì va ŭse s'vâty, prys'večanyâ Gospadu, ì dabravor'nae prynašèn'ne Gospadu ad kožnaga rupliŭca.

6. Зь першага ж дня сёмага месяца пачалі прыносіць цэласпаленьні Госпаду. А храму Гасподняму яшчэ ня быў пакладзены падмурак.

Z' peršaga ž dnâ sëmaga mesâca pačali prynosic' cèlaspalen'ni Gospadu. A hramu Gaspodnâmu âščè nâ byŭ pakladzeny padmurak.

7. І пачалі выдаваць срэбра каменячосам і цесьлярам, і ежу і пітво і алей Сіданянам і Тыранам, каб яны дастаўлялі кедровую драўніну зь Лівана па моры ў Яфу, з дазволу Кіра, цара Персідскага.

Ì pačali vydavac' srèbra kamenâčosam ì ces'lâram, ì ežu ì pítvo ì alej Sidanânam ì Tyranam, kab âny dastaŭlâli kedrovuŭ draŭninu z' Livana pa mory ŭ Âfu, z dazvolu Kîra, cara Persidskaga.

8. На другі год пасья прыходу свайго да дома Божага ў Ерусалім, на другім месяцы Зарававэль, сын Салатыілаў, і Ісус, сын Ёсэдэкаў, і астатнія браты іхнія, сьвятары і лявіты, і ўсе прыйшлыя з палону ў Ерусалім паклалі пачатак і паставілі лявітаў ад дваццаці гадоў і вышэй дзеля нагляду за працаю пры доме Гасподнім.

Na drugi god pas'lâ pryhodu svajgo da doma Božaga ŭ Erusalim, na dugim mesâcy Zaravavèl', syn Salatyilaŭ, ì Ìsus, syn Ęsèdèkaŭ, ì astatniâ braty ihniâ, s'vâtary ì lâvity, ì ŭse pryjšlyâ z palonu ŭ Erusalim paklali pačatak ì pastavili lâvitaŭ ad dvaccaci gadoŭ ì vyšèj dzelâ naglâdu za pracaŭ pry dome Gaspodnim.

9. І ўсталі Ісус, сыны ягоныя і браты ягоныя, Кадмііл і сыны ягоныя, сыны Юды, як адзін чалавек дзеля нагляду за майстрамі працы ў доме Божым, а таксама сыны Хэнадада, сыны, сыны іхнія і браты іхнія лявіты.

Ì ůstali Ìsus, syny âgonyâ ì braty âgonyâ, Kadmiil ì syny âgonyâ, syny Ůdy, âk adzin čalavek dzelâ naglâdu za majstrami pracy ů dome Božym, a taksama syny Hènadada, syny, syny ihniâ ì braty ihniâ lâvity.

10. Калі будаўнікі паклалі аснову храму Гасподняму, тады паставілі сьвятароў у вопратцы іхняй з трубамі і лявітаў, сыноў Асафавых, з кімваламі, каб славіць Госпада па статуце Давіда, цара Ізраілевага.

Kali budaůniki paklali asnovu hramu Gaspodnâmu, tady pastavili s'vâtaroů u vopratcy ihnâj z trubami ì lâvitaů, synoů Asafavyh, z kimvalami, kab slavic' Gospada pa statute Davida, cara Ìzrailevaga.

11. І пачалі яны папераменна сьпяваць "хвалеце" і "слаўце Госпада", "бо - добры, бо вечная міласць яго да Ізраіля". І ўвесь народ усклікаў гromaпадобна, славячы Госпада за тое, што пакладзена аснова дома Гасподняга.

Ì pačali âny paperamenna s'pâvac' "hvalece" ì "slaůce Gospada", "bo - dobry, bo večnaâ milas'c' âgo da Ìzrailâ". Ì ůves' narod usklikaů gromapadobna, slavâčy Gospada za toe, što pakladzena asnova doma Gaspodnâga.

12. Зрэшты многія сьвятары і лявіты і ўзначальнікі пакаленьняў, старцы, якія бачылі ранейшы храм, пры закладцы гэтага храма на вачах у іх, плакалі гучна, а многія і ўсклікалі ад радасьці гromaпадобна.

Zrèšty mnogiâ s'vâtary ì lâvity ì ůznačal'niki pakalen'nâů, starcy, âkiâ bačyli ranejšy hram, pry zakladcy gètaga hrama na vačah u ih, plakali gučna, a mnogiâ ì ůsklikali ad radas'ci gromapadobna.

13. І ня мог народ адрозьніць ускліканьні радасьці ад енку плачу народнага, бо народ усклікаў гучна, і голас чуцен быў далёка.

Ì nâ mog narod adroz'nic' usklikan'nì radas'ci ad enku plaču narodnaga, bo narod usklikaů gučna, ì golas čucen byů dalëka.

4 Кіраўнік

1. І пачулі ворагі Юды і Веньяміна, што вяртанцы з палону будуюць храм Госпаду Богу Ізраілеваму;

Ì pačuli voragi Ūdy i Ven'âmina, što vârtancy z palonu buduûc' hram Gospadu Bogu Ìzrailevamu;

2. і прыйшлі яны да Зарававэля і да ўзначальнікаў пакаленьняў і сказалі ім: будзем і мы будаваць з вамі, бо мы, як і вы, прыходзім да Бога вашага, і Яму прыносім ахвяры ад дзён Асардана, цара Сірыйскага, які перавёў нас сюды.

i pryjšli âny da Zaravavèlâ i da ŭznačal'nikaŭ pakalen'nâŭ i skazali im: budzem i my budavac' z vami, bo my, âk i vy, pryhodzim da Boga vašaga, i Âmu prynosim ahvâry ad dzën Asardana, cara Sîryjskaga, âki peravëŭ nas sŭdy.

3. І сказаў ім Зарававэль і Ісус і астатнія ўзначальнікі пакаленьняў Ізраільскіх: не будаваць вам разам з намі дом нашаму Богу; мы адны будзем будаваць дом Госпаду Богу Ізраілеваму, як загадаў нам цар Кір, цар Персідскі.

Ì skazaŭ im Zaravavèl' i Ìsus i astatniâ ŭznačal'niki pakalen'nâŭ Ìzrail'skih: ne budavac' vam razam z nami dom našamu Bogu; my adny budzem budavac' dom Gospadu Bogu Ìzrailevamu, âk zagadaŭ nam car Kìr, car Persidski.

4. І пачаў народ зямлі той паслабляць рукі народу Юдэйскага і перашкаджаць яму ў будаўніцтве;

Ì pačaŭ narod zâmli toj paslablâc' rukì narodu Ūdèjskaga i peraškadžac' âmu ŭ budaŭnìctve;

5. і падкупалі супроць іх радцаў, каб разбурыць пачынаньне іхняе, ва ўсе дні Кіра, цара Персідскага, і да цараваньня Дарыя, цара

Персідскага.

ì padkupali suproc' ih radcaŭ, kab razburyc' pačynan'ne ihnâe, va ŭse dni Kira, cara Persidskaga, ì da caravan'nâ Daryâ, cara Persidskaga.

6. А ў цараваньне Ахашвероша, на пачатку цараванья яго, напісалі абвінавачаньне на жыхароў Юдэі і Ерусаліма.

A ŭ caravan'ne Ahašveroša, na pačatku caravan'nâ âgo, napìsali abvinavačan'ne na žyharoŭ Ŭdèi ì Erusalìma.

7. І ў дні Артаксэркса пісалі Бішлам, Мітрэдат, Табээл і іншыя таварышы іхнія да Артаксэркса, цара Персідскага. А пісьмо было напісана літарамі Сірыйскімі і на Сірыйскай мове.

Ì ŭ dni Artaksèrksa pìsali Bišlam, Mitrèdat, Tabèèl ì inšyâ tavaryšy ihniâ da Artaksèrksa, cara Persidskaga. A pìs'mo bylo napìsana litarami Siryjskimì ì na Siryjskaj move.

8. Рэхум радца і Шымшай пісец пісалі адно пісьмо супроць Ерусаліма да цара Артаксэркса такое:

Rèhum radca ì Šymšaj pìsec pìsali adno pìs'mo suproc' Erusalìma da cara Artaksèrksa takoe:

9. Тады ж. Рэхум радца і Шымшай пісец і астатнія таварышы іхнія, - Дынэі і Афарсатхэі, Тарпэлэі, Апарсы, Арэхэяне, Вавілоняне, Сусанцы, Дагі, Эламіцяне

Tady ž. Rèhum radca ì Šymšaj pìsec ì astatniâ tavaryšy ihniâ, - Dynèi ì Afarsathèi, Tarpèlèi, Aparsy, Arèhèâne, Vavìlonâne, Susancy, Dagi, Èlamicâne

10. і іншыя народы, якіх перасяліў Аснафар вялікі і славуцы і пасяліў у гарадах Самарыйскіх і ў іншых гарадах за ракою, і астатняе.

ì inšyâ narody, âkih perasâliŭ Asnafar vâlikì ì slavuty ì pasâliŭ u garadah Samaryjskih ì ŭ inšyh garadah za rakou, ì astatnâe.

11. І вось сьпіс зь пісьма, якое паслалі яму, цару Артаксэрску - рабы твае, людзі за ракою, і іншае.

Ì vos' s'pìs z' pìs'ma, âkoe paslali âmu, caru Artaksèrksu - raby tvae, lûdzi za rakou, ì inšae.

12. Хай будзе вядома цару, што Юдэі, якія выйшлі ад цябе, прыйшлі да нас у Ерусалім, будуюць гэты мяцежны і нягодны горад і сьцены робяць, і падмуркі іх ужо паладзілі.

Haj budze vâdoma caru, što Ûdèi, âkiâ vyjšli ad câbe, pryjšli da nas u Erusalim, buduûc' gèty mâcežny ì nâgodny gorad ì s'ceny robâc', ì padmurki ih užo paladzili.

13. Хай жа будзе вядома цару, што калі і гэты горад будзе пабудаваны і сьцены адноўлены, дык ні падатку, ні мыты ня будуць даваць, і царскай скарбніцы будзе зроблена шкода.

Haj ža budze vâdoma caru, što kali ì gèty gorad budze pabudavany ì s'ceny adnoŭleny, dyk ni podatku, ni myty nâ buduc' davac', ì carskaj skarbnicy budze зроблена škoda.

14. Як што мы ямо соль ад палаца царскага, і шкоды цару ня можам бачыць, таму мы пасылаем данясеньне цару:

Âk što my âmo sol' ad palaca carskaga, ì škody caru nâ možam bačyc', tamu my pasylaem danâsen'ne caru:

15. хай пашукаюць у памятнай кнізе бацькоў тваіх, - і знойдзеш у кнізе памятнай, і даведаешся, што горад гэты - горад мяцежны і шкодны царам і абласьцям, і што адпады бывалі ў ім здавён, за што горад гэты і спустошаны.

haj pašukaûc' u pamâtnaj knize bac'koŭ tvaih, - ì znojdzeš u knize pamâtnaj, ì davedaeššâ, što gorad gèty - gorad mâcežny ì škodny caram ì ablas'câm, ì što adpady byvali ũ im zdavën, za što gorad gèty ì spustošany.

16. Таму мы паведамляем цару, што калі горад гэты будзе дабудаваны і сьцены яго дароблены, дык пасья гэтага ня будзе ў цябе валоданья за ракою.

Tamu my pavedamlâem caru, što kali gorad gèty budze dabudavany i s'ceny âgo darobleny, dyk pas'lâ gètaga nâ budze ŭ câbe valodan'nâ za rakoû.

17. Цар паслаў адказ Рэхуму радцу і Шымшаю пісцу і іншым таварышам іхнім, якія жывуць у Самарыі і іншых гарадах зарэчных: Мір і іншае.

Car paslaŭ adkaz Rêhumu radcu i Šymšaû pišcu i inšym tavaryšam ihnim, âkiâ žyvuc' u Samaryi i inšyh garadah zarèčnyh: Mir i inšae.

18. Пісьмо, якое вы прыслалі нам, выразна прачытана перад мною;

Pis'mo, âkoe vy pryslali nam, vyrazna pračytana perad mnoû;

19. і ад мяне дадзены загад, - і шукалі, і знайшлі, што горад гэты здаўна паўставаў супроць цароў, і ўчыняліся ў ім мецяжы і хваляваньні,

i ad mâne dadzeny zagad, - i šukali, i znajšli, što gorad gèty zdaŭna paŭstavaŭ suproc' caroŭ, i ŭčynâlisâ ŭ im mecâžy i hvalâvan'ni,

20. і што былі ў Ерусаліме цары магутныя, якія валодалі ўсім зарэччам, і ім давалі падаткі, налогі і мыту.

i što byli ŭ Erusalime cary magutnyâ, âkiâ valodali ŭsim zarèččam, i im davali padatkì, nalogi i mytu.

21. Дык вось, дайце загад, каб людзі гэтыя перасталі працаваць, і горад гэты не будаваўся, пакуль ад мяне ня будзе дадзены загад.

Dyk vos', dajce zagad, kab lûdzi gètyâ perastali pracavac', i gorad gèty ne budavaŭsâ, pakul' ad mâne nâ budze dadzeny zagad.

22. І будзьце асьцярожныя, каб не зрабіць у гэтым недагляду. Навошта дазваляць памнажэньне шкоднага супраць цароў?

i budz'ce as'cârožnyâ, kab ne zrabic' u gèтым nedaglâdu. Navošta dazvalâc'

pamnažèn 'ne škodnaga suprac' carou?

23. Як толькі гэта пісьмо цара Артаксэрска было прачытана перад Рэхумам і Шымшаем пісцом і таварышамі іхнімі, яны адразу пайшлі ў Ерусалім да Юдэяў, і моцнай узброенай рукою спынілі працу іхнюю.

Ák tol'ki gèta pis'mo cara Artaksèrksa bylo pračytana perad Rèhumam i Šymšaem pìscom i tavaryšami ihnimi, âny adrazu pajšli ŭ Erusalim da Ūdèâŭ, i mocnaj uzbroenaj rukoŭ spynili pracu ihnûŭ.

24. Тады спынілася праца пры доме Божым у Ерусаліме, і спыненьне гэта працягвалася да другога года цараваньня Дарыя, цара Персідскага.

Tady spynilasâ praca pry dome Božym u Erusalime, i spynen'ne gèta pracâgvalasâ da drugoga goda caravan'nâ Daryâ, cara Persidskaga.

5 Кіраўнік

1. Але прарок Агей і прарок Захар, сын Ады, казалі Юдэям, якія ў Юдэі і Ерусаліме, прарочыя казані ў імя Бога Ізраілева.

Ale prarok Agej i prarok Zahar, syn Ady, kazali Ūdèâm, âkiâ ŭ Ūdèi i Erusalime, praročyâ kazani ŭ imâ Boga Izraileva.

2. Тады ўсталі Зарававэль, сын Салатыілаў, і Ісус, сын Ёсэдэкаў, і пачалі будаваць дом Божы ў Ерусаліме, і зь імі прарокі Божыя, якія падмацоўвалі іх.

Tady ŭstali Zaravavèl', syn Salatyilaŭ, i Isus, syn Ěsèdèkaŭ, i pačali budavac' dom Božy ŭ Erusalime, i z' imi praroki Božyâ, âkiâ padmacoŭvali ih.

3. У той час прыйшоў да іх Татнай, зарэцкі начальнік вобласьці, Шэтар-Бознай і таварышы іхнія, і так казалі ім: хто вам дазволіў будаваць дом гэты і дарабляць сыцены гэтыя?

U toj čas pryjšoŭ da ih Tatnaj, zarèckì načal'nik voblas'ci, Šètár-Boznaj i tavaryšy ihniâ, i tak skazali im: hto vam dazvoliŭ budavac' dom gèty i darablâc' s'ceny gètyâ?

4. Тады мы казалі ім імёны тых людзей, якія будуюць будынак.

Tady my skazali im imëny tyh lûdzej, âkiâ buduûc' budynak.

5. Але вока Богава было над старэйшынамі Юдэйскімі, і тыя не забаранялі ім, пакуль справу не адправілі Дарыю і пакуль ня прыйшло рашэньне па гэтай справе.

Ale voka Bogava bylo nad starèjšynami Ûdèjskimi, i tyâ ne zabaranâli im, pakul' spravu ne adpravili Daryû i pakul' nâ pryjšlo rašën'ne pa gètaj sprave.

6. Вось зьмест пісьма, якое паслаў Татнай, зарэцкі начальнік вобласьці, і Шэтэр-Бознай з таварышамі сваімі - Афарсахэямі, якія за ракою, цару Дарыю.

Vos' z'mest piš'ma, âkoe paslaŭ Tatnaj, zarèckì načal'nik voblas'ci, i Šètár-Boznaj z tavaryšami svaimi - Afarsahèâmi, âkiâ za rakoû, caru Daryû.

7. У данясеньні, якое яны паслалі яму, вось што напісана: Дарыю цару - усякі мір!

U danâsen'ni, âkoe âny paslali âmu, vos' što napisana: Daryû caru - usâki mir!

8. Хай будзе вядома цару, што мы хадзілі ў Юдэйскую вобласць да дома Бога вялікага; і будуюцца ён зь вялікіх камянёў, і драўніна ўкладваецца ў сьцены, і праца гэтая робіцца борзда і з посьпехам ідзе ў руках іхніх.

Haj budze vâdoma caru, što my hadzili ŭ Ûdèjskuû voblas'c' da doma Boga vâlikaga; i buduecca ên z' vâlikih kamânëŭ, i draŭnina ŭkladvaecca ŭ s'ceny, i praca gètaâ robicca borzda i z pos'peham idze ŭ rukah ihnih.

9. Тады мы спыталіся ў старэйшынаў тых і так казалі ім: хто дазволіў

вам будаваць дом гэты і сыцены гэтыя дарабляць?

Tady my spytalisâ ŭ starèjšynaŭ tyh i tak skazali im: hto dazvoliŭ vam budavac' dom gèty i s'ceny gètyâ darablâc'?

10. І звыш таго пра імёны іхнія мы спыталіся ў іх, каб уведаміць цябе і напісаць імёны тых людзей, якія галоўныя ў іх.

Ì zvyš tago pra imëny ihniâ my spytalisâ ŭ ih, kab uvedamic' câbe i napîsac' imëny tyh lûdzej, âkiâ galoŭnyâ ŭ ih.

11. І яны адказалі нам такімі словамі: мы рабы Бога неба і зямлі і будуем дом, які быў пабудаваны за шмат гадоў раней гэтага, - і вялікі цар у Ізраіля будаваў яго і давяршыў яго.

Ì âny adkazali nam takimi slovami: my raby Boga neba i zâmlî i buduem dom, âki byŭ pabudavany za šmat gadoŭ ranej gètaga, - i vâlikî car u Ízrailâ budavaŭ âgo i davâršyŭ âgo.

12. А калі бацькі нашыя прагнавілі Бога нябеснага, Ёр аддаў іх у руку Навухаданосара, цара Вавілонскага, Халдэяніна, і дом гэты Ён разбурывіў, і народ перасяліў у Вавілон.

A kalî bac'ki našyâ pragnâvîlî Boga nâbesnaga, Ęr addaŭ ih u ruku Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, Haldèânîna, i dom gèty Ęn razburyŭ, i narod perasâliŭ u Vavîlon.

13. Але ў першы год Кіра, цара Вавілонскага, цар Кір даў дазвол пабудаваць гэты дом Божы;

Ale ŭ peršy god Kîra, cara Vavilonskaga, car Kîr daŭ dazvol pabudavac' gèty dom Božy;

14. ды і посуд дома Божага, залаты і срэбраны, які Навухаданосар вынес з храма Ерусалімскага і занёс у храм Вавілонскі, - вынес Кір цар з храма Вавілонскага і аддаў яго паіменна Шэшбацару, якога ён назначыў начальнікам вобласці,

dy i posud doma Božaga, zalaty i srèbrany, âki Navuhadanosar vynes z hrama Erusalimskaga i zanës u hram Vavilonski, - vynes Kir car z hrama Vavilonskaga i addaŭ âgo païmenna Šëšbacaru, âkoga ën naznačyŭ načal'nikam voblas'ci,

15. i skazaŭ jamu: vaz'mi gèty posud, idzi i zanâsi âgo ŭ hram Erusalimski, i haj dom Božy buduecca na svaim mescy.

i skazaŭ âmu: vaz'mi gèty posud, idzi i zanâsi âgo ŭ hram Erusalimski, i haj dom Božy buduecca na svaim mescy.

16. Тады Шэшбацар той прыйшоў, заклаў падмурак дома Божага ў Ерусаліме; і з таго часу дагэтуль ён будуецца, і яшчэ не закончаны.

Tady Šëšbacar toj pryjšoŭ, zaklaŭ padmurak doma Božaga ŭ Erusalime; i z tago času dagètul' ën buduecca, i âščè ne zakončany.

17. Дык вось, калі цару заўгодна, няхай пашукаюць у доме царскіх скарбаў, там у Вавілоне, ці сапраўды царом Кірам дадзены дазвол будаваць гэты дом Божы ў Ерусаліме, і царскую волю пра гэта няхай прышлюць нам.

Dyk vos', kali caru zaŭgodna, nâhaj pašukaŭc' u dome carskih skarbaŭ, tam u Vavilone, ci sapraŭdy carom Kiram dadzeny dazvol budavac' gèty dom Božy ŭ Erusalime, i carskuŭ volû pra gèta nâhaj pryšlŭc' nam.

6 Кіраўнік

1. Тады цар Дарый даў загад, і шукалі ў Вавілоне ў кнігасховішчы, куды складвалі скарбы.

Tady car Daryj daŭ zagad, i šukali ŭ Vavilone ŭ kniğashoviščy, kudy skladvali skarby.

2. І знойдзены ў Экбатане ў палацы, які ў вобласьці Мідыі, адзін

с'вітак, і ў ім напісана так: Для памяці:

Ì znojdzeny ũ Èkbatane ũ palacy, âkì ũ voblas'ci Mìdyi, adzìn s'vìtak, ì ũ ìm napìsana tak: Dlâ pamâci:

3. у першы год цара Кіра, цар Кір даў загад пра дом Божы ў Ерусаліме: хай будуюцца дом на тым месцы, дзе прыносяць ахвяры, і хай будзе пакладзены моцны падмурак пад яго; вышыня яго ў шэсьцьдзясят локцяў, шырыня яго ў шэсьцьдзясят локцяў;

u peršy god cara Kìra, car Kìr daŭ zagad pra dom Božy ũ Erusalìme: haj buduecca dom na tym mescy, dze prynosâc' ahvârÿ, ì haj budze pakladzeny mocny padmurak pad âgo; vyšynâ âgo ũ šès'c'dzâsât lokcâŭ, šÿrynâ âgo ũ šès'c'dzâsât lokcâŭ;

4. радоў з камянёў вялікіх тры, і рад з драўніны адзін; а выдаткі хай выдаюцца з царскага дома.

radoŭ z kamânëŭ vâlikìh try, ì rad z draŭnìny adzìn; a vydatkì haj vydaŭcca z carskaga doma.

5. Ды і посуд дома Божага, залаты і срэбны, які Навухаданосар вынес з храма Ерусалімскага і занёс у Вавілон, хай вернецца і пойдзе ў храм Ерусалімскі, кожны на месца сваё: і зьмешчаны будзе ў доме Божым.

Dy ì posud doma Božaga, zalaty ì srèbny, âkì Navuhadanosar vynes z hrama Erusalìmskaga ì zanës u Vavìlon, haj vernecca ì pojdze ũ hram Erusalìmskì, kožny na mesca svaë: ì z'meščany budze ũ dome Božym.

6. Дык вось, Татнай, зарэцкі начальнік вобласці, і Шэтар-Бознай, з таварышамі вашымі Афарсахэямі, якія за ракою, - сядзеце адтуль.

Dyk vos', Tatnaj, zarèckì načal'nik voblas'ci, ì Šètar-Boznaj, z tavaryšami vašymì Afarsahèâmì, âkìâ za rakoŭ, - sydzece adtul'.

7. Ня спыняйце працы пры гэтым доме Божым; хай Юдэйскі начальнік вобласці і Юдэйскія старэйшыны будуць гэты дом Божы на месцы

яго.

Nâ spynâjce pracy pry gètym dome Božym; haj Ŭdèjski načal'nik voblas'ci i Ŭdèjskiâ starèjšyny buduûc' gèty dom Božy na mescy âgo.

8. І ад мяне даецца загад пра тое, чым вы павінны садзейнічаць старэйшынам тым Юдэйскім у пабудове таго дома Божага, і: з маёмасьці царскай - з зарэціх падаткаў - без адкладу бярэце і давайце тым людзям, каб праца ня спынялася;

Ĭ ad mâne daecca zagad pra toe, čym vy pavinny sadzejničac' starèjšynam tym Ŭdèjskim u pabudove tago doma Božaga, i: z maëmas'ci carskaj - z zarècih podatkaŭ - bez adkladu bârèce i davajce tym lûdzâm, kab праца nâ spynâlasâ;

9. і колькі трэба - хай тое цялят, альбо авечак і ягнят, на цэласпаленьні Богу нябеснаму, таксама пшаніцы, солі, віна і алею, як скажуць сьвятары Ерусалімскія, хай выдаецца ім дзень у дзень без затрымкі, і кол'кі трэба - хай тое цялят, альбо авечак і ягнят, на цэласпаленьні Богу нябеснаму, таксама пшаніцы, солі, віна і алею, як скажуць сьвятары Ерусалімскія, хай выдаецца ім дзень у дзень без затрымкі,

10. каб яны прыносілі ахвяру прыемную Богу нябеснаму і маліліся за жыцьцё цара і сыноў ягоных.

kab âny prynosili ahvâru pryemnuû Bogu nâbesnamu i malilisâ za žyc'cë cara i synoŭ âgonyh.

11. А мною даецца загад, што калі які-небудзь чалавек зьменіць гэта вызначэньне, дык будзе вынята бервяно з дома ягонага і будзе падняты ён і прыбіты да яго, а дом яго за тое будзе ператвораны ў руіны.

A mnoû daecca zagad, što kali âki-nebudz' čalavek z'menic' gèta vyznačèn'ne, dyk budze vynâta bervâno z doma âgonaga i budze padnâty

ën i prybity da âgo, a dom âgo za toe budze peratvorany ŭ ruiny.

12. І Бог, імя Якога там жыве, хай скіне любога цара, які працягнуў бы руку сваю, каб змяніць гэта на шкоду гэтаму дому Божаму ў

Ерусаліме. Я, Дарый, даў гэты загад: хай выконваецца ён дакладна.

Ì Bog, imâ Âkoga tam žyve, haj skine lûboga cara, âkì pracâgnuŭ by ruku svaŭ, kab z'mânic' gèta na škodu gètamu domu Božamu ŭ Erusalime. Â, Daryj, daŭ gèty zagad: haj vykonvaecca ën dakladna.

13. Тады Татнай, зарэцкі начальнік вобласьці, Шэтар-Бознай і таварышы іхнія, - як загадаў цар Дарый, так дакладна і рабілі.

Tady Tatnaj, zarèckì načal'nik voblas'ci, Šètar-Boznaj i tavaryšy ihniâ, - âk zagadaŭ car Daryj, tak dakladna i rabili.

14. І старэйшыны Юдэйскія будавалі з посьпехам, паводле прароцтва Агея прарока і Захара, сына Ады. І пабудавалі і закончылі, па волі Бога Ізраілевага і па волі Кіра і Дарыя і Артаксэрска, цароў Персідскіх.

Ì starèjšyny Ûdèjskiâ budavali z pos'peham, pavodle praroctva Ageâ praroka i Zahara, syna Ady. Ì pabudavali i zakončyli, pa voli Boga Ìzrailevaga i pa voli Kira i Daryâ i Artaksèrksa, carou Persidskih.

15. І закончаны дом гэты да трэцяга дня месяца Адара, на шостым годзе валадараньня цара Дарыя.

Ì zakončany dom gèty da trècâga dnâ mesâca Adara, na šostym godze valadaran'nâ cara Daryâ.

16. І ўчынілі сыны Ізраілевыя, сьвятары і лявіты і іншыя, што вярнуліся з палону, асьвячэньне гэтага дома Божага з радасьцю.

Ì ŭčynili syny Ìzrailevyâ, s'vâtary i lâvity i inšyâ, što vârnulisâ z palonu, as'vâčèn'ne gètaga doma Božaga z radas'cû.

17. І прынеслі пры асьвячэньні гэтага дома Божага: сто валоў, дзьвесьце бараноў, чатырыста ягнят і дванаццаць казлоў у ахвяру за

грэх за ўсяго Ізраіля, па колькасьці плямёнаў Ізраілевых.

Ì prynes'li pry as'vâčèn'nì gètaga doma Božaga: sto valoŭ, dz'ves'ce baranoŭ, čatyrysta âgnât ì dvanaccac' kazloŭ u ahvâru za grèh za ŭsâgo Ìzrailâ, pa kol'kas'ci plâmënaŭ Ìzrailevyh.

18. І паставілі сьвятароў па аддзяленьнях іхніх, і лявітаў па чэргах іхніх на службу Божую ў Ерусаліме, як прадпісана ў кнізе Майсея.

Ì pastavili s'vâtaroŭ pa addzâlen'nâh ihnih, ì lâvitaŭ pa čèrgah ihnih na službu Božuŭ ŭ Erusalime, âk pradpisana ŭ knize Majseâ.

19. І ўчынілі вяртанцы з палону пасху на чатырнаццаты дзень першага месяца,

Ì ŭčynili vârtancy z palonu pashu na čatyrnaccaty dzen' peršaga mesâca,

20. бо ачысьціліся сьвятары і лявіты, - усе яны, як адзін, чыстыя; і закалолі ягнят пасхальных дзеля ўсіх, што вярнуліся з палону, дзеля братоў сваіх сьвятароў і дзеля сябе.

bo ačys'cilisâ s'vâtary ì lâvity, - use âny, âk adzìn, čystyâ; ì zakaloli âgnât pashal'nyh dzelâ ŭsìh, što vârnulisâ z palonu, dzelâ bratoŭ svaih s'vâtaroŭ ì dzelâ sâbe.

21. І елі сыны Ізраілевыя, якія вярнуліся зь перасяленьня, і ўсе, што аддзяліліся да іх ад нечысьціні народаў зямлі, каб прыйсьці да Госпада Бога Ізраілевага.

Ì elì syny Ìzrailevyâ, âkiâ vârnulisâ z' perasâlen'nâ, ì ŭse, što addzâlilisâ da ih ad nečys'cìni narodaŭ zâmlì, kab pryjs'ci da Gospada Boga Ìzrailevaga.

22. І сьвяткавалі сьвята праснакоў сем дзён у радасьці, бо парадаваў іх Гасподзь і павярнуў да іх сэрца цара Асірыйскага, каб мацаваць рукі іхнія пры будаўніцтве дома Госпада Бога Ізраілевага.

Ì s'vâtkavali s'vâta prasnakoŭ sem dzën u radas'ci, bo paradavaŭ ih Gaspodz' ì pavârnuŭ da ih sèrca cara Asiryjskaga, kab macavac' ruki ihniâ

pry budaŭnictve doma Gospada Boga ĭzrailevaga.

7 Кіраўнік

1. Пасьля гэтых падзей, падчас валадараньня Артаксэркса, цара Персідскага, Эздра, сын Сэраі, сын Азарыі, сын Хэлкіі,

Pas'lá gètyh padzej, padčas valadaran'nâ Artaksèrksa, cara Persidskaga, Èzdra, syn Sèrai, syn Azaryì, syn Hèlkii,

2. сын Шалума, сын Садока, сын Ахітува,

syn Šaluma, syn Sadoka, syn Ahituva,

3. сын Амарыі, сын Азарыі, сын Мараёта,

syn Amaryì, syn Azaryì, syn Maraëta,

4. сын Захара, сын Узія, сын Букія,

syn Zahara, syn Uziâ, syn Bukiâ,

5. сын Авішуя, сын Фінэеса, сын Элеазара, сын Аарона першасьвятара,

syn Avišuâ, syn Finèèsa, syn Èleazara, syn Aarona peršas'vâtara,

6. гэты Эздра выйшаў з Вавілона. Ён быў кніжнік, які ведаў закон Майсееў, які даў Гасподзь Бог Ізраілеў. І даў яму цар усё паводле жаданьня ягонага, бо рука Госпада Бога ягонага была над ім.

gèty Èzdra vyjšaŭ z Vavilona. Ėn byŭ knižnik, âki vedaŭ zakon Majseeŭ, âki daŭ Gaspodz' Bog ĭzraileŭ. Ĭ daŭ âmu car usë pavodle žadan'nâ âgonaga, bo ruka Gospada Boga âgonaga byla nad im.

7. Зь ім пайшлі ў Ерусалім і некаторыя сыны Ізраілевыя і сьвятары і лявіты, і сьпевакі і брамнікі і нэтынэі на сёмым годзе цара Артаксэркса

Z' im pajšli ŭ Erusalim ì nekatoryâ syny ĭzrailevyâ ì s'vâtary ì lâvity, ì s'pevaki ì bramniki ì nètynèi na sëmym godze cara Artaksèrksa

8. І прыйшоў ён у Ерусалім у пяты месяц, - у сёмы год цара.

Ì pryjšoŭ ěn u Erusalim u pâty mesâc, - u sĕmy god cara.

9. Бо ў першы дзень першага месяца быў пачатак выхаду з Вавілона, і ў першы дзень пятнаццатага месяца ěн прыйшоў у Ерусалім, бо дабрадзеяная рука Бога ягонага была над ім,

Bo ŭ peršy dzen' peršaga mesâca byŭ pačatak vyhadu z Vavilona, i ŭ peršy dzen' pâtnaccataga mesâca ěn pryjšoŭ u Erusalim, bo dabradzejnaâ ruka Boga âgonaga byla nad im,

10. бо Эздра прыхіліў сэрца сваё да таго, каб вывучаць закон Гасподні і выконваць яго, і вучыць у Ізраілі закону і праўдзе.

bo Ězdra pryhiliŭ sĕrca svaĕ da tago, kab vyvučac' zakon Gaspodni i vykonvac' âgo, i vučyc' u Īzraili zakonu i praŭdze.

11. І вось змест пісьма, якое даў цар Артаксэркс Эздру сьвятару, кніжніку, які вучыў словам запаведзяў Госпада і законаў Яго ў Ізраілі:

Ì vos' z'mest pis'ma, âkoe daŭ car Artaksèrks Ězdru s'vâtaru, knižniku, âki vučyŭ slovam zapavedzâŭ Gospada i zakonaŭ Âgo ŭ Īzraili:

12. Артаксэркс, цар цароў, Эздру сьвятару, выкладчыку закона Бога нябеснага дасканаламу і іншае.

Artaksèrks, car caroŭ, Ězdru s'vâtaru, vykladčyku zakona Boga nâbesnaga daskanalamu i inšae.

13. Мною дадзены загад, каб у царстве маім кожны з народу Ізраілевага і сьвятароў яго і лявітаў, хто жадае ісьці ў Ерусалім, ішоў з табою.

Mnoŭ dadzeny zagad, kab u carstve maïm kožny z narodu Īzrailevaga i s'vâtaroŭ âgo i lâvitaŭ, hto žadae is'ci ŭ Erusalim, išoŭ z taboŭ.

14. Як што ты пасылаешся ад цара і сямі радцаў ягоных, каб агледзець Юдэю і Ерусалім па Бога твайго законе, што ў тваёй руцэ,

Âk što ty pasylaešsâ ad cara i sâmì radcaŭ âgonyh, kab agledzec' Ūdèŭ i

Erusalim pa Boga tvajgo zakone, što ŭ tvaëj rucè,

15. і каб даставіць срэбра і золата, якое цар і радцы ягоныя ахвяравалі Богу Ізраілеваму, жытло якога ў Ерусаліме,

ì kab dastavic' srèbra ì zolata, âkoe car ì radcy âgonyâ ahvâravali Bogu Ìzrailevamu, žytlo âkoga ŭ Erusalime,

16. і ўсё срэбра і золата, якое ты зьбярэш ва ўсёй вобласці Вавілонскай, разам з дабрахотнымі дарами ад народу і сьвятароў, якія заахвяруюць яны на дом Бога свайго, што ў Ерусаліме;

ì ŭsè srèbra ì zolata, âkoe ty z' bârèš va ŭsëj voblas'ci Vavilonskaj, razam z dabrahotnymì daramì ad narodu ì s'vâtaroŭ, âkiâ zaahvâruûc' âny na dom Boga svajgo, što ŭ Erusalime;

17. таму не адкладваючы купі на гэтыя грошы валоў, бараноў, і ягнят, і хлебных прынашэньняў да іх і выліваньняў для іх, і прынясі іх на ахвярнік дома Бога вашага ў Ерусаліме.

tamu ne adkladvaûčy kupi na gètyâ grošy valoŭ, baranoŭ, ì âgnât, ì hlebnyh prynašèn'nâŭ da ih ì vylivan'nâŭ dlâ ih, ì prynâsi ih na ahvârnik doma Boga vašaga ŭ Erusalime.

18. І што ты і браты твае за добрае мецьмеце зрабіць з астатняга срэбра і золата, тое па волі Бога вашага і рабеце.

Ì što ty ì braty tvae za dobrae mec'mece zrabic' z astatnâga srèbra ì zolata, toe pa volì Boga vašaga ì rabece.

19. І посуд, які дадзены табе дзеля службы ў доме Бога твайго, пастаў перад Богам Ерусалімскім.

Ì posud, âki dadzeny tabe dzelâ služby ŭ dome Boga tvajgo, pastaŭ perad Bogam Erusalimskim.

20. І іншае патрэбнае для дома Бога твайго, што ты прызнаеш патрэбным, давай з дома царскіх скарбаў.

Ì inšae patrèbnae dlâ doma Boga tvajgo, što ty pryznaeš patrèbnym, davaj z doma carskih skarbaŭ.

21. I ад мяне цара Артаксэрска робіцца загад усім скарбоўцам, якія за ракою: усё, чаго запатрабуе ад вас Эздра сьвятар, настаўнік закона Бога нябеснага, не адкладваючы давайце:

Ì ad mâne cara Artaksèrksa robicca zagad usim skarboŭcam, âkiâ za rakou: usë, čago zapatrabue ad vas Èzdra s'vâtar, настаўнік закона Boga nâbesnaga, ne adkladvaŭčy davajce:

22. срэбра да ста талантаў, і пшаніцы да ста кораў, і віна да ста батаў, і да ста ж батаў алею, а солі не абмяжоўваючы.

srèbra da sta talantaŭ, i pšanicy da sta koraŭ, i vina da sta bataŭ, i da sta ž bataŭ aleu, a soli ne abmâžoŭvaŭčy.

23. Усё, што загадана Богам нябесным, павінна рабіцца рупліва для дома Бога нябеснага, каб ня было гневу Яго на царства, цара і сыноў ягоных.

Usë, što zagadana Bogam nâbesnym, pavinna rabicca rupliva dlâ doma Boga nâbesnaga, kab nâ bylo gnevu Âgo na carstva, cara i synoŭ âgonyh.

24. I даём вам знак, каб ні на кога зь сьвятароў альбо лявітаў, сьпевакоў, брамнакаў нэтынэяў і служак пры гэтым доме Божым, не накладваць ні падатку, ні налогу, ні мыты.

Ì daëm vam znak, kab ni na koga z' s'vâtarou al'bo lâvitaŭ, s'pevakoŭ, bramnikaŭ nètynèâŭ i služak pry gètym dome Božym, ne nakladvac' ni podatku, ni nalogu, ni myty.

25. А ты, Эздра, па мудрасьці Бога твайго, якая ў руцэ тваёй, пастаў кіроўцаў і судзьдзяў, каб яны судзілі ўвесь народ за ракою, - усіх знаўцаў законаў Бога твайго, а хто ня ведае, тых вучэце.

A ty, Èzdra, pa mudras'ci Boga tvajgo, âkaâ ŭ rucè tvaëj, pastaŭ kiroŭcaŭ i

sudz'dzâŭ, kab âny sudzili ŭves' narod za rakoŭ, - usih znaŭcaŭ zakonaŭ Boga tvajgo, a hto nâ vedae, tyh vučèce.

26. А хто ня будзе выконваць закона Бога твайго і закона цара, над тым не адкладваючы хай чыняць суд, ці тое на сьмерць, ці тое на выгнаньне альбо на грашовую даніну, альбо на ўвязьнененьне ў цямніцу.
A hto nâ budze vykonvac' zakona Boga tvajgo i zakona cara, nad tym ne adkladvaŭčy haj čynâc' sud, ci toe na s'merc', ci toe na vygnan'ne al'bo na grašovuu daninu, al'bo na ŭvâz'nen'ne ŭ câmnicu.

27. Дабраславёны Гасподзь Бог бацькоў нашых, Які ўклаў у сэрца цара - упрыгожыць дом Гасподні, які ў Ерусаліме,
Dabraslavëny Gaspodz' Bog bac'koŭ našyh, Âki ŭklaŭ u sërca cara - uprygožyc' dom Gaspodni, âki ŭ Erusalime,

28. і схіліў мяне на міласць цара і радцаў ягоных, і ўсіх магутных князёў цара! І я падбэдзёрыўся, бо рука Госпада Бога майго была над мною, і сабраў я ўзначальнікаў Ізраіля, каб яны пайшлі са мною.
i shiliŭ mâne na milas'c' cara i radcaŭ âgonyh, i ŭsih magutnyh knâzëŭ cara! I â padbadzëryŭsâ, bo ruka Gospada Boga majgo byla nad mnoŭ, i sabraŭ â ŭznačal'nikaŭ Ižrailâ, kab âny pajšli sa mnoŭ.

8 Кіраўнік

1. І вось ўзначальнікі пакаленьняў і радаводы тых, якія выйшлі са мною з Вавілона, падчас валадараньня цара Артаксэрска:

I vos' uznačal'niki pakalen'nâŭ i radavody tyh, âkiâ vyjšli sa mnoŭ z Vavilona, padčas valadaran'nâ cara Artaksèrksa:

2. з сыноў Фінэеса Гірсон; з сыноў Ітамара Данііл; з сыноў Давіда Хатуш;

z synoŭ Finèèsa Gírson; z synoŭ Ítamara Daniil; z synoŭ Davida Hatuš;

3. з сыноў Шэханіі, з сыноў Яроша Захар і зь ім па сьпісе радавонным
сто пяцьдзясят чалавек мужчынскага полу;

*z synoŭ Šèhaniì, z synoŭ Ároša Zahar i z' im pa s'pise radavodnym sto
pâc'dzâsât čalavek mužčynskaga polu;*

4. з сыноў Сафатыі Зэвадыя, сын Міхаілаў, і зь ім восемдзесят чалавек
мужчынскага полу;

*z synoŭ Safatyì Zèvadyâ, syn Mihailaŭ, i z' im vosemdzesât čalavek
mužčynskaga polu;*

5. з сыноў Шэханія, сын Яхазііла, і зь ім трыста чалавек мужчынскага
полу;

z synoŭ Šèhaniâ, syn Áhaziila, i z' im trysta čalavek mužčynskaga polu;

6. з сыноў Адына Эвэд, сын Ёнатана, і зь ім пяцьдзясят чалавек
мужчынскага полу;

*z synoŭ Adyna Èvèd, syn Ěnatana, i z' im pâc'dzâsât čalavek mužčynskaga
polu;*

7. з сыноў Элама Ешаія, сын Аталіі, і зь ім семдзесят чалавек
мужчынскага полу;

z synoŭ Ělama Ešaiâ, syn Ataliì, i z' im semdzesât čalavek mužčynskaga polu;

8. з сыноў Сафатыі Зэвадыя, сын Міхаілаў, і зь ім восемдзесят чалавек
мужчынскага полу;

*z synoŭ Safatyì Zèvadyâ, syn Mihailaŭ, i z' im vosemdzesât čalavek
mužčynskaga polu;*

9. з сыноў Ёава Авадыя, сын Ехіэлаў, і зь ім дзевесце васьмнаццаць
чалавек мужчынскага полу;

*z synoŭ Ěava Avadyâ, syn Ehièlaŭ, i z' im dz'ves'ce vasâmnaccac' čalavek
mužčynskaga polu;*

10. з сыноў Шэламіт, сын Ёсіфіі, і зь ім сто шэсьцьдзясят чалавек мужчынскага полу;

z synoŭ Šèlamit, syn Ěsifiì, i z' im sto šès'c'dzâsât čalavek mužčynskaga polu;

11. з сыноў Бэвая Захарыя, сын Бэвая, і зь ім дваццаць восем чалавек мужчынскага полу;

z synoŭ Bèvaâ Zaharyâ, syn Bèvaâ, i z' im dvaccac' vosem čalavek mužčynskaga polu;

12. з сыноў Азгада Ёханан, сын Гакатана, і зь ім сто дзесяць чалавек мужчынскага полу;

z synoŭ Azgada Ěhanan, syn Gakatana, i z' im sto dzesâc' čalavek mužčynskaga polu;

13. з сыноў Аданікама апошнія, і вось іх імёны: Эліфэлет, Еэль і Шэмая, і зь імі шэсьцьдзясят чалавек мужчынскага полу;

z synoŭ Adanikama apošniâ, i vos' ih imëny: Ělifèlet, Eèl' i Šèmaâ, i z' imi šès'c'dzâsât čalavek mužčynskaga polu;

14. з сыноў Бігвая Утай і Забуд, і зь імі семдзесят чалавек мужчынскага полу.

z synoŭ Bigvaâ Utaj i Zabud, i z' imi semdzesât čalavek mužčynskaga polu.

15. Я сабраў іх каля ракі, якая ўпадае ў Агаву, і мы прастаялі там тры дні, і калі я агледзеў народ і сьвятароў, дык з сыноў Лявіі нікога там не знайшоў.

Â sabraŭ ih kalâ raki, âkaâ ŭpadae ŭ Agavu, i my prastaâli tam try dni, i kalì â agledzeŭ narod i s'vâtarouŭ, dyk z synoŭ Lâviì nikoga tam ne znajšoŭ.

16. І паслаў я паклікаць Эліезэра, Арыэла, Шэмаю і Элнатана, і Ярыва і Элнатана, і Натана і Захара і Мэшулама - галоўных і Ёярыва і Элнатана - вучоных,

Ì paslaũ â paklikac' Èlèzèra, Aryèla, Šèmaũ ì Èlnatana, ì Âryva ì Èlnatana, ì Natana ì Zahara ì Mèšulama - galoŭnyh ì Ěâryva ì Èlnatana - vučonyh,
17. ì даў ім даручэньне да Ідо, галоўнага ў мясцовасьці Карысіфе, ì ўклаў ім у вусны, што казаць Ідо ì братам ягоным, нэтынэям у мясцовасьці Касіфе, каб яны прывялі да нас служак для дома Бога нашага.

ì daũ ìm daručèn'ne da Ído, galoŭnaga ŭ mâscovas'ci Karysife, ì ŭklaũ ìm u vusny, što kazac' Ído ì bratam âgonym, nètynèâm u mâscovas'ci Kasife, kab âny pryvâli da nas služak dlâ doma Boga našaga.

18. ì прывялі яны да нас, бо дабрадзежная рука Бога нашага была над намі, чалавека разумнага з сыноў Махлія, сына Лявіінага, сына Ізраілевага, менавіта ж Шэрэвію, ì сыноў яго ì братоў яго, васьмнаццаць чалавек;

Ì pryvâli âny da nas, bo dabradzejnaâ ruka Boga našaga byla nad nami, čalaveka razumnaga z synoũ Mahliâ, syna Lâviinaga, syna Ízrailevaga, menavita ž Šèrèviũ, ì synoũ âgo ì bratoũ âgo, vasâmnaccac' čalavek;

19. ì Хашавію ì зь ім Ешаію з сыноў Мэрарыных, братоў ягоных, ì сыноў іхніх дваццаць;

ì Hašaviũ ì z' ìm Ešaiũ z synoũ Mèrarynyh, bratoũ âgonyh, ì synoũ ihnih dvaccac';

20. ì з нэтынэяў, якіх даваў Давід ì князі ягоныя на прыслугу лявітам, дзьвесьце дваццаць нэтынэяў; усе яны названы паіменна.

ì z nètynèâũ, âkih davaũ David ì knâzi âgonyâ na pryslugu lâvitam, dz'ves'ce dvaccac' nètynèâũ; use âny nazvany païmenna.

21. ì абвясцьціў я там пост каля ракі Агавы, каб упакорыцца нам перад абліччам Бога нашага, прасіць у Яго пасьпяховай дарогі сабе ì дзецям нашым ì ўсёй маёмасьці нашай,

Ì abvâs'ciũ â tam post kalâ raki Agavy, kab upakorycca nam perad abliččam Boga našaga, prasïc' u Âgo pas'pâhovaj darogì sabe ì dzecâm našym ì ũsëj maëmas'ci našaj,

22. бо мне сорамна было прасіць у цара войска і коньнікаў на ахову нашую ад ворага па дарозе, бо мы, гаворачы з царом, казалі: рука Бога нашага ўсім, хто прыходзіць да Яго, - дабрадзеяная, а ўсім, хто пакідае Яго, - магутнасьць Ягоная і гнеў Ягоны!

bo mne soramna bylo prasïc' u cara vojska ì kon'nikaũ na ahovu našuũ ad voraga pa daroze, bo my, gavoračy z carom, skazali: ruka Boga našaga ũsim, hto pryhodzic' da Âgo, - dabradzejnaâ, a ũsim, hto pakìdae Âgo, - magutnas'c' Âgonaâ ì gneũ Âgony!

23. І вось, мы пасьціліся і прасілі Бога нашага гэтага, і Ён пачуў нас.

Ì vos', my pas'cilisâ ì prasili Boga našaga gètaga, ì Ęn pačuũ nas.

24. І я аддзяліў з начальнікаў над сьвятарамі дванаццаць чалавек; Шэрэвію, Хашавію і зь імі дзесяць з братоў іхніх;

Ì â addzâliũ z načal'nikaũ nad s'vâtarami dvanaccac' čalavek; Šèrèviũ, Hašaviũ ì z' imi dzesâc' z bratoũ ihnih;

25. і аддаў ім вагою срэбра, золата і посуд, - усё ахвяраванае на дом Бога нашага, і што ахвяравалі цар і радцы ягоныя і князі ягоныя, і ўсе Ізраільцяне, якія там былі.

ì addaũ im vagoũ srèbra, zolata ì posud, - usë ahvâravanae na dom Boga našaga, ì što ahvâravalì car ì radcy âgonyâ ì knâzi âgonyâ, ì ũse Ìzrail'câne, âkiâ tam byli.

26. І аддаў на рукі ім вагою: срэбра - шасьцьсот пяцьдзясят талантаў, і срэбнага посуду - на сто талантаў, золата - сто талантаў,

Ì addaũ na ruki im vagoũ: srèbra - šas'c'sot pâc'dzâsât talantaũ, ì srèbnaga posudu - na sto talantaũ, zolata - sto talantaũ,

27. і чараў залатых - дваццаць, і тысячу драхмаў, і дзьве пасудзіны з найлепшай бліскучай медзі, якая цэніцца як золата.

ì čaraŭ zalatyh - dvaccac', ì tysâču drahmaŭ, ì dz've pasudziny z najlepšaj bliskučaj medzi, âkaâ cènicca âk zolata.

28. І сказаў я ім: вы - сьвятыня Госпаду, і посуд - сьвятыня, і срэбра і золата - дабрахотнае дараваньне Госпаду Богу бацькоў вашых.

Ì skazaŭ â im: vy - s'vâtynâ Gospadu, ì posud - s'vâtynâ, ì srèbra ì zolata - dabrahamotnae daravan'ne Gospadu Bogu bac'koŭ vašyh.

29. Будзьце ж пільныя і зьберажэце гэта, пакуль вагою не здадзіце начальнікам над сьвятарамі і лявітамі і ўзначальнікам пакаленьняў Ізраілевых у Ерусаліме, у сховішча пры доме Гасподнім.

Budz'ce ž pil'nyâ ì z'beražèce gèta, pakul' vagoŭ ne zdadzice načal'nikam nad s'vâtarami ì lâvitami ì ŭznačal'nikam pakalen'nâŭ Ìzrailevyh u Erusalime, u shovišča pry dome Gaspodnim.

30. І прынялі сьвятары і лявіты ўзважанае срэбра і золата і посуд, каб аднесьці ў Ерусалім, у дом Бога нашага.

Ì prynâli s'vâtary ì lâvity ŭzvažanae srèbra ì zolata ì posud, kab adnes'ci ŭ Erusalim, u dom Boga našaga.

31. І выправіліся мы ад ракі Агавы на дванаццатым дні першага месяца, каб ісьці ў Ерусалім; і рука Бога нашага была над намі, і vyratavala нас ад рукі ворага і ад тых, хто падпільноўваў нас па дарозе.

Ì vypravilisâ my ad raki Agavy na dvanaccatym dni peršaga mesâca, kab is'ci ŭ Erusalim; ì ruka Boga našaga byla nad nami, ì vyratavala nas ad ruki voraga ì ad tyh, hto padpil'noŭvaŭ nas pa daroze.

32. І прыйшлі мы ў Ерусалім, і прабылі там тры дні.

Ì pryjšli my ŭ Erusalim, ì prabyli tam try dni.

33. На чацьвёрты дзень мы здалі вагою срэбра і золата і посуд у дом

Бога нашага, на рукі Мэрэмоту, сыну Урыі, сьвятару, і зь ім Элеазару, сыну Фінээсаву, і зь ім Ёзаваду, сыну Ісусаваму, і Наадыі, сыну Вінуя, лявітам

Na čac'vërty dzen' my zdali vagoû srèbra ì zolata ì posud u dom Boga našaga, na rukì Mèrèmotu, synu Uryì, s'vâtaru, ì z' im Èleazaru, synu Finèèsavu, ì z' im Èzavadu, synu Ìsusavamu, ì Naadyì, synu Vînuâ, lâvitam

34. усё лікам і вагою. І ўсё ўзважанае запісана ў той самы час.

usë likam ì vagoû. Ì ŭsë ŭzvažanae zapìsana ŭ toj samy čas.

35. Перасяленцы, якія прыйшлі з палону, прынеслі на цэласпаленьне Богу Ізраілеваму дванаццаць цялят за ўсяго Ізраіля, дзевяноста шэсьць бараноў, семдзсят сем ягнят і дванаццаць казлоў у ахвяру за грэх: усё гэта на цэласпаленьне Госпаду.

Perasêlency, âkiâ pryjšli z palonu, prynes'li na cèlaspalen'ne Bogu Ìzrailevamu dvanaccac' câlât za ŭsâgo Ìzrailâ, dzevânosta šès'c' baranoŭ, semdzesât sem âgnât ì dvanaccac' kazloŭ u ahvâru za grèh: usë gèta na cèlaspalen'ne Gospadu.

36. І аддалі царскія загады царскім сатрапам і зарэцкім начальнікам вобласьцяў, і яны ўшанавалі народ і дом Божы.

Ì addalì carskiâ zagady carskim satrapam ì zarèckim načal'nikam voblas'câŭ, ì âny ŭšanavalì narod ì dom Božy.

9 Кіраўнік

1. Пасьля заканчэньня гэтага, падышлі да мяне начальнікі і казалі: народ Ізраілеў і сьвятары і лявіты не аддзяліліся ад народаў іншапляменных зь мярзотамі іхнімі, ад Хананэяў, Хэтэяў, Фэрэзэяў, Евусэяў, Аманіцян, Маавіцян, Егіпцян і Амарэяў,

Pas' lâ zakančèn' nâ gètaga, padyšli da mâne načal'nikì i skazali: narod Izraileŭ i s'vâtary i lâvity ne addzâlilisâ ad narodaŭ inšaplâmennyh z' mârzotami i hnimi, ad Hananèâŭ, Hètèâŭ, Fèrèzèâŭ, Evusèâŭ, Amanicân, Maavicân, Egipcân i Amarèâŭ,

2. бо ўзялі дачок іхніх за сябе і за сыноў сваіх і зьмяшалася семя сьвятое з народамі іншапляменнымі, і прытым рука самых знакамітых і галоўных была ў гэтым беззаконьні першаю.

bo ŭzâli dačok i hnih za sâbe i za synoŭ svaïh i z' mâšalasâ semâ s'vâtoe z narodami inšaplâmennymi, i prytytym ruka samyh znakamityh i galoŭnyh byla ŭ gètym bezzakon'ni peršaŭ.

3. Пачуўшы гэта слова, я падраў споднюю і верхнюю вопратку маю і рваў валасы на галаве маёй і на барадзе маёй, і сядзеў засмучаны.

Pačuŭšy gèta slova, â padraŭ spodnûŭ i verhnûŭ vopratku maŭ i rvaŭ valasy na galave maëj i na baradze maëj, i sâdzeŭ zasmučany.

4. Тады сабраліся да мяне ўсе, якія збаяліся слоў Бога Ізраілевага з прычыны злачынства перасяленцаў, і я сядзеў у смутку да вячаровай ахвяры.

Tady sabralisâ da mâne ŭse, âkiâ zbaâlisâ sloŭ Boga Izrailevaga z pryčyny zlačynstva perasâlencaŭ, i â sâdzeŭ u smutku da vâčarovaj ahvâry.

5. А ў час вячаровай ахвяры я ўстаў зь месца бедаваньня майго, і ў разадранай сподняй і верхняй вопратцы ўпаў на калені мае і працягнуў рукі мае да Госпада Бога майго

A ŭ čas večarovaj ahvâry â ŭstaŭ z' mesca bedavan' nâ majgo, i ŭ razadranaj spodnâj i verhnâj vopratcy ŭpaŭ na kaleni mae i pracâgnuŭ ruki mae da Gospada Boga majgo

6. і сказаў: Божа мой! саромеюся і баюся падняць твар мой да Цябе, Божа мой, бо беззаконьні нашыя сталі вышэй галавы, і віна нашая

ўзрасла да нябёсаў.

ì skazaŭ: Boža moj! saromeûsâ ì baûsâ padnâc' tvar moj da Câbe, Boža moj, bo bezzakon'ni našyâ stali vyšej galavy, ì vina našaâ ŭzrasla da nâbësaŭ.

7. Зь дзён бацькоў нашых мы ў вялікай віне да сёння, і за беззаконьні нашыя аддадзеныя былі мы, цары нашыя, сьвятары нашыя, у рукі цароў іншаземных, пад меч, у палон і на разрабаваньне і на пасаромленьне, як гэта і цяпер.

Z' dzën bac'koŭ našyh my ŭ vâlikaj vine da sën'nâ, ì za bezzakon'ni našyâ addadzenyâ byli my, cary našyâ, s'vâtary našyâ, u rukì caroŭ inšazemnyh, pad meč, u palon ì na razrabavan'ne ì na pasaromlen'ne, âk gëta ì câper.

8. І вось, празь невялікі час, даравана нам памілаваньне ад Госпада Бога нашага, і Ён пакінуў у нас некалькі ацалелых і даў нам умацавацца на месцы сьвятыні Ягонай, і прасьвятліў вочы нашыя Бог наш, і даў нам ажыць крыху ў рабстве нашым.

Ì vos', praz' nevâlikì čas, daravana nam pamilavan'ne ad Gospada Boga našaga, ì Ęn pakìnuŭ u nas nekal'ki acalelyh ì daŭ nam umacavacca na mescy s'vâtynì Âgonaj, ì pras'vâtliŭ vočy našyâ Bog naš, ì daŭ nam ažyc' kryhu ŭ rabstve našym.

9. Мы - рабы, але і ў рабстве нашым не пакінуў нас Бог наш. І схіліў Ён да нас міласць цароў Персідскіх, каб яны далі нам ажыць, пабудаваць дом Бога нашага і аднавіць яго з руінаў ягоных, і далі нам аслону ў Юдэі і ў Ерусаліме.

My - raby, ale ì ŭ rabstve našym ne pakìnuŭ nas Bog naš. Ì shilìŭ Ęn da nas milas'c' caroŭ Persidskih, kab âny dali nam ažyc', pabudavac' dom Boga našaga ì adnavic' âgo z ruinaŭ âgonyh, ì dali nam aslonu ŭ Ŭdèi ì ŭ Erusalime.

10. І цяпер, што скажам мы, Божа наш, пасля гэтага? Бо мы

адступіліся ад заповедзяў Тваіх,

Ì câper, što skažam my, Boža naš, pas'lá gètaga? Bo my adstupilisâ ad zapavedzâŭ Tvaih,

11. якія наказаў Ты праз рабоў Тваіх прарокаў, кажучы: зямля, у якую ідзяце вы, каб авалодаць ёю, зямля нячыстая, яна апаганена нячыстатою іншапляменных народаў, іх мярзотамі, якімі яны напоўнілі яе ад краю да краю ў паганьбеньнях сваіх.

âkiâ nakazaŭ Ty praz raboŭ Tvaih prarokaŭ, kažučy: zâmlâ, u âkuû idzâce vy, kab avalodac' ëû, zâmlâ nâčystaâ, âna apaganena nâčystatoû inšaplâmennyh narodaŭ, ih mârzotami, âkimi âny napoŭnilì âe ad kraû da kraû ŭ pagan'ben'nâh svaih.

12. Дык вось, дачок вашых не выдавайце за сыноў іхніх, і дачок іхніх не бярэце за сыноў вашых, і ня шукайце міру іхняга і дабра іхняга вавек, каб умацавацца вам і карміцца дабротамі зямлі той і перадаць яе ў спадчыну сынам вашым навечна.

Dyk vos', dačok vašyh ne vydavajce za synoŭ ihnih, i dačok ihnih ne bârèce za synoŭ vašyh, i nâ šukajce miru ihnâga i dabra ihnâga vavek, kab umacavacca vam i karmicca dabrotami zâmlì toj i peradac' âe ŭ spadčynu synam vašym navečna.

13. І пасля ўсяго, што спасьцігла нас за благія ўчынкі нашыя і за вялікую віну нашую - бо Ты, Божа наш, пашкадаваў нас не па меры беззаконьня нашага і даў нам такое збавеньне.

Ì pas'lá ŭsâgo, što spas'cigla nas za blagiâ ŭčynkì našyâ i za vâlikuû vinu našuû - bo Ty, Boža naš, paškadavaŭ nas ne pa mery bezzakon'nâ našaga i daŭ nam takoe zbaven'ne.

14. Няўжо мы зноў будзем парушаць заповедзі Твае і ўступаць у радство з гэтымі агіднымі народамі? Ці не прагневаешся Ты на нас

нават да вынішчэньня нас, так што ня будзе ацалелых і ня будзе
выратаваньня?

*Nâũžo my znoũ budzem parušac' zapavedzi Tvae i ũstupac' u radstvo z
gètymi agìdnymi narodami? Cì ne pragnevaeššâ Ty na nas navat da
vyniščèn'nâ nas, tak što nâ budze acalelyh i nâ budze vyratavan'nâ?*

15. Госпадзе Божа Ізраілеў! праведны Ты. Бо мы ацалелі да гэтага дня;
і вось мы ў беззаконьнях нашых перад абліччам Тваім, хоць пасья
гэтага не належала б нам стаяць перад абліччам Тваім.

*Gospadze Boža Īzraileŭ! pravedny Ty. Bo my acaleli da gètaga dnâ; i vos'
my ũ bezzakon'nâh našyh perad abliččam Tvaim, hoc' pas'lâ gètaga ne
naležala b nam staâc' perad abliččam Tvaim.*

10 Кіраўнік

1. Калі Эздра маліўся і спавядаўся, плачучы і падаючы перад домам
Божым, сышоўся да яго вялікі збор Ізраільцянаў, мужчын і жанчын і
дзяцей, бо і народ моцна плакаў.

*Kali Èzdra maliŭsâ i spavâdaŭsâ, plačučy i padaŭčy perad domam Božym,
syšoŭsâ da âgo vâlikì zbor Īzrail'cân, mužčyn i žančyn i dzâcej, bo i narod
mocna plakaŭ.*

2. І адказваў Шэханія, сын Ехііла з сыноў Эламавых, і сказаў Эздру: мы
зрабілі злачынства перад Богам нашым, што ўзялі жонак
іншапляменных з народаў зямлі, але ёсьць яшчэ надзея Ізраілю ў гэтай
справе;

*Ī adkazvaŭ Šèhaniâ, syn Ehiila z synoũ Èlamavyh, i skazaŭ Èzdru: my zrabili
zlačynstva perad Bogam našym, što ũzâli žonak inšaplâmennyh z narodaũ
zâmli, ale ës'c' âščè nadzeâ Īzrailû ũ gètaj sprave;*

3. складзём цяпер запавет з Богам нашым, што, па парадзе гаспадара майго і тых, якія схіляюцца перад заповедзямі Бога нашага, мы адпусьцім усіх жонак і народжаных імі, - і хай будзе па законе!

skladzëm câper zapavet z Bogam našym, što, pa paradze gaspadara majgo i tyh, âkiâ shilâûcca perad zapavedzâmî Boga našaga, my adpus'cim usih žonak i narodžanyh imî, - i haj budze pa zakone!

4. Устань, бо гэта твая справа, і мы з табою: узбадзёрся і дзей!

Ustan', bo gèta tvaâ sprava, i my z taboû: uzbadzërsâ i dzej!

5. І ўстаў Эздра, і загадаў начальнікам над сьвятарамі, лявітамі і ўсім Ізраілем даць прысягу, што яны зробіць так. І яны прысягнулі.

Ì ũstaŭ Êzdra, i zagadaŭ naçal'nikam nad s'vâtaramî, lâvîtami i ũsîm Ìzrailem dac' prysâgu, što âny зробiç' tak. Ì âny prysâgnuli.

6. І ўстаў Эздра і пайшоў ад дома Божага ў жытло Ёханана, сына Эліяшывы, і прыйшоў туды. Хлеба ён ня еў і вады ня піў, бо плакаў па злачынстве перасяленцаў.

Ì ũstaŭ Êzdra i pajšoŭ ad doma Božaga ũ žytlo Êhanana, syna Êliâšyvy, i pryjšoŭ tudy. Hleba ên nâ eŭ i vady nâ piŭ, bo plakaŭ pa zlačynstve perasâlencaŭ.

7. І абвясьцілі ў Юдэі і ў Ерусаліме ўсім былым палонным, каб яны зьбіраліся ў Ерусаліме,

Ì abvâs'cili ũ Ŭdèi i ũ Erusalime ũsîm bylym palonnym, kab âny z'biralisâ ũ Erusalime,

8. а хто ня прыйдзе праз тры дні, на ўсю маёмасьць таго, па вызначэньні начальнікаў і старэйшын, будзе накладзены заклён, і сам ён будзе адлучаны ад супольства перасяленцаў.

a hto nâ pryjdze праз try dni, na ũsû maëmas'c' tago, pa vyznačën'ni naçal'nikaŭ i starèjšyn, budze nakladzeny zaklën, i sam ên budze adlučany

ad supol'stva perasâlencaŭ.

9. І сабраліся ўсе жыхары Юдэі і зямлі Веньямінавай у Ерусалім за тры дні. Гэта было на дзявятым месяцы, у дванаццаты дзень месяца. І сядзеў увесь народ на пляцы каля дома Божага, дрыжучы як ад гэтай дзеі, так і ад дажджу.

Ì sabralisâ ŭse žyhary Ŭdèi ì zâmlì Ven'âminavaj u Erusalim za try dni. Gèta bylo na dzâvâty mjesâcy, u dvanaccaty dzen' mesâca. Ì sâdzeŭ uves' narod na plâcy kalâ doma Božaga, dryžučy âk ad gètaj dzei, tak ì ad daždžu.

10. І ўстаў Эздра сьвятар і сказаў ім: вы ўчынілі злачынства, узяўшы сабе жонак іншапляменных, і тым павялічылі віну Ізраіля.

Ì ŭstaŭ Èzdra s'vâtar ì skazaŭ im: vy ŭčynilì zlačynstva, uzâŭšy sabe žonak inšaplâmennyh, ì tym pavâličyli vînu Ìzrailâ.

11. Дык вось, пакайцеся перад Госпадам Богам бацькоў вашых і выканайце волю Яго, і адлучэце сябе ад народаў зямлі і ад жонак іншапляменных.

Dyk vos', pakajcesâ perad Gospadam Bogam bac'koŭ vašyh ì vykanajce volû Âgo, ì adlučèce sâbe ad narodaŭ zâmlì ì ad žonak inšaplâmennyh.

12. І адказвай ўвесь сход, і сказаў гучным голасам: як ты сказаў, так і зробім.

Ì adkazvaŭ uves' shod, ì skazaŭ gučnym golasam: âk ty skazaŭ, tak ì zrobim.

13. Аднак жа народ шматлікі, і час цяпер дажджлівы, і няма магчымасьці стаяць на вуліцы. Ды і гэта справа не аднаго дня і ня двух, бо мы шмат у гэтай справе паграшылі.

Adnak ža narod šmatlikì, ì čas câper daždžlivy, ì nâma magčymas'ci staâc' na vulicy. Dy ì gèta sprava ne adnago dnâ ì nâ dvuh, bo my šmat u gètaj sprave pagrašyli.

14. Хай нашы начальнікі заступяць месца ўсяго супольства, і ўсе ў

гарадах нашых, якія ўзялі жонак іншапляменных, хай прыходзяць сюды ў назначаны час і зь імі старэйшыны кожнага горада і судзьдзі яго, пакуль не адвернецца ад нас палкі гнеў Бога нашага за гэта.

Haj našy načal'nikì zastupâc' mesca ũsâgo supol'stva, i ũse ũ garadah našyh, âkiâ ũzâli žonak inšaplâmennyh, haj pryhodzâc' sũdy ũ naznačany čas i z' imi starèjšyny kožnaga gorada i sudz'dzi âgo, pakul' ne advernecca ad nas palki gneũ Boga našaga za gèta.

15. Тады Ёнатан, сын Асаіла, і Яхзэя, сын Тыквы, сталі над гэтай дзеяй, і Мэшулам і Шаўтай лявіт былі за памочнікаў.

Tady Ėnatan, syn Asaila, i Âhzèâ, syn Tykvy, stali nad gètaj dzeâj, i Mèšulam i Šaŭtaj lâvit byli za pamočnikaŭ.

16. І зрабілі так выхадцы з палону. І вылучаны на гэта Эзра сьвятар, узначальнікі пакаленьняў, ад кожнага пакаленьня іх і ўсе яны названы паіменна. І зрабілі яны пасяджэньне ў першы дзень дзясятага месяца дасьледаваньня гэтай справы;

Ì zrabili tak vyhadcy z palonu. Ì vylučany na gèta Èzdra s'vâtar, uznačal'nikì pakalen'nâŭ, ad kožnaga pakalen'nâ ih i ũse âny nazvany païmenna. Ì zrabili âny pasâdžèn'ne ũ peršy dzen' dzâsâtaga mesâca das'ledavan'nâ gètaj spravy;

17. і закончылі дасьледаваньне пра ўсіх, хто ўзяў жонак іншапляменных, да першага дня першага месяца.

i zakončyli das'ledavan'ne pra ũsih, hto ũzâŭ žonak inšaplâmennyh, da peršaga dnâ peršaga mesâca.

18. І знайшліся з сыноў сьвятарскіх, якія ўзялі жонак іншапляменных, - з сыноў Ісуса, сына Ёсэдэкавага, і братоў ягоных: Маасэя, Эліезэр, Ярыў, і Гэдалія;

Ì znajšlisâ z synoŭ s'vâtarskih, âkiâ ũzâli žonak inšaplâmennyh, - z synoŭ

Ìsusa, syna Ěsèdèkavaga, ì bratoŭ âgonyh: Maasèâ, Èlèzèr, Âryŭ, ì Gèdaliâ;

19. ì яны далі заруку, што адпусьцяць жонак сваіх, ì што яны павінны прынесьці ў ахвяру барана за сваю віну;

ì âny dali zaruku, što adpus'câc' žonak svaih, ì što âny pavinny prynes'ci ŭ ahvâru barana za svaŭ vînu;

20. ì з сыноў Імэра: Хананій і Зэвадыя;

ì z synoŭ Ìmèra: Hananij ì Zèvadyâ;

21. ì з сыноў Харыма: Маасэя, Элія, Шэмая, Ехііл і Узія;

ì z synoŭ Haryma: Maasèâ, Èliâ, Šèmaâ, Ehiil ì Uziâ;

22. ì з сыноў Пашхура: Элээнэй, Маасэя, Ісмаіл, Натанаіл, Ёзавад і Эласа;

ì z synoŭ Pašhura: Èlèènaj, Maasèâ, Ìsmail, Natanail, Ězavad ì Èlasa;

23. ì зь лявітаў: Ёзавад, Шымэй і Келая, ён жа Кліта, Патахія, Юда і Эліязэр;

ì z' lâvitaŭ: Ězavad, Šymèj ì Kelaâ, èn ža Klîta, Patahiâ, Ūda ì Èliâzèr;

24. ì са сьпевакоў: Эльяшыў; ì з брамнікаў: Шалум, Тэлем і Урый;

ì sa s'pevakoŭ: Èl'âšyŭ; ì z bramnikaŭ: Šalum, Tèlem ì Uryj;

25. а зь Ізраільцянаў, - з сыноў Пароша: Рамая, Ізія, Малхія, Міямін, Элеазар, Малхія і Вэная;

a z' Ìzrail'cân, - z synoŭ Paroša: Ramaâ, Ìziâ, Malhiâ, Miâmìn, Èleazar, Malhiâ ì Vènaâ;

26. ì з сыноў Элама: Матанія, Захар, Ехіэль, Аудый, Ірэмот і Элія;

ì z synoŭ Èlama: Mataniâ, Zahar, Ehièl', Audyj, Ìrèmot ì Èliâ;

27. ì з сыноў Зату: Льээнэй, Эльяшыў, Матанія, Ірэмот, Завад і Азіса;

ì z synoŭ Zatu: L'èènaj, Èl'âšyŭ, Mataniâ, Ìrèmot, Zavad ì Azisa;

28. ì з сыноў Бэвая: Ёханан, Хананія, Забвай і Атлай;

ì z synoŭ Bèvaâ: Ěhanan, Hananiâ, Zabvaj ì Atlaj;

29. і з сыноў Ванія: Мэшулам, Малух, Адая, Яшуў, Уэал і Ерамот;

ì z synoŭ Vaniâ: Mèšulam, Maluh, Adaâ, Âšuŭ, Uèal ì Eramot;

30. і з сыноў Пахат-Моава: адна, Хэлал, Вэная, Маасэя, Матанія,

Вэсэлііл, Бінуй і Манасія;

ì z synoŭ Pahat-Moava: adna, Hèlal, Vènaâ, Maasèâ, Mataniâ, Vèsèliil, Bìnuj ì Manasiâ;

31. і з сыноў Харыма: Эліязэр, Ішыя, Малхія, Шэмая, Сімяон,

ì z synoŭ Haryma: Èliâzèr, Îšyâ, Malhiâ, Šèmaâ, Simâon,

32. Веньямін, Малух, Шэмарыя;

Ven'âmin, Maluh, Šèmaryâ;

33. і з сыноў Хашума: Матнай, Матата, Завад, Эліфэлфт, Ерамай,

Манасія і Шымэй;

ì z synoŭ Hašuma: Matnaj, Matata, Zavad, Èlifèlft, Eramaj, Manasiâ ì Šymèj;

34. і з сыноў Ванія: Маадай, Амрам і Уэл,

ì z synoŭ Vaniâ: Maadaj, Amram ì Uèl,

35. Бэная, Бідэя, Келугі,

Bènaâ, Bìdèâ, Kelugì,

36. Ванэя, Мэрамот, Эльяшыў,

Vanèâ, Mèramot, Èl'âšyŭ,

37. Матанія, Матнай, Яасай,

Mataniâ, Matnaj, Âasaj,

38. Ваній, Бінуй, Шымэй;

Vanij, Bìnuj, Šymèj;

39. Шэлэмія, Натан, Адая,

Šèlèmiâ, Natan, Adaâ,

40. Махнатбай, Шашай, Шарай,

Mahnatbaj, Šašaj, Šaraj,

41. Азарыэл, Шэлэміягу, Шэмарыя,

Azaryèl, Šèlèmiâgu, Šèmaryâ,

42. Шалум, Амарыя і Язэп;

Šalum, Amaryâ i Âzèp;

43. і з сыноў Нэво: Еэл, Мататыя, Завад, Зэвіна, Ядай Ёэль і Бэная

i z synoŭ Nèvo: Èèl, Matatyâ, Zavad, Zèvina, Âdaj Èèl' i Bènaâ

44. Усе гэтыя ўзялі жонак іншапляменных, і некаторыя з гэтых жонак нарадзілі ім дзяцей.

Use gètyâ ŭzâli žonak inšaplâmennyh, i nekatoryâ z gètyh žonak narodzili im dzâcej.

НЭЭМII

1 Кіраўнік

1. Слова, сына Ахаліінага. У месяцы Кісьлеве, у дваццатым годзе, я быў у Сузах, сталічным горадзе.

Slova, syna Ahaliinaga. U mesâcy Kîs'leve, u dvaccatym godze, â byŭ u Suzah, staličnym goradze.

2. І прыйшоў Ханані, адзін з братоў маіх, ён і некалькі чалавек зь Юдэі. І спытаўся я ў іх пра ацалелых Юдэяў, якія засталіся ад палону, і пра Ерусалім.

Î pryjšoŭ Hanani, adzîn z bratoŭ maîh, ên î nekal'ki čalavek z' Ūdèi. Î spytaŭsâ â ŭ ih pra acalelyh Ūdèâŭ, âkiâ zastalisâ ad palonu, î pra Erusalim.

3. І сказалі яны мне: пазасталыя, якія засталіся ад палону, там, у краіне сваёй, у вялікім бедстве і ў прыніжэньні; і сьцяна Ерусаліма разбурана і брамы яго спалены агнём.

Î skazali âny mne: pazastalyâ, âkiâ zastalisâ ad palonu, tam, u kraïne svaëj, u vâlikim bedstve î ŭ prynižèn'nî; î s'câna Erusalima razburana î bramy âgo spaleny agnëm.

4. Пачуўшы гэтыя словы, я сеў і заплакаў, і засмучаны быў некалькі дзён, і пасьціўся і маліўся прад Богам нябесным

Pačuŭšy gètyâ slovy, â seŭ î zaplakaŭ, î zasmučany byŭ nekal'ki dzën, î pas'ciŭsâ î maliŭsâ prad Bogam nâbesnym

5. і казаў: Госпадзе Божа нябёсаў, Божа вялікі і страшны, Які захоўвае заповіт і міласць да тых, што любяць Цябе і захоўваюць наказы Твае!

ì kazaŭ: Gospadze Boža nâbësaŭ, Boža vâlikì ì strašny, Âkì zahoŭvae zapavet ì milas'c' da tyh, što lûbâc' Câbe ì zahoŭvaûc' nakazy Tvae!

6. Хай будуць вушы Твае ўважлівыя і вочы Твае адкрытыя, каб пачуць малітву раба Твайго, якою я цяпер дзень і ноч малюся прад Табою за сыноў Ізраілевых, рабоў Твайх, і спавядаюся ў грахах сыноў Ізраілевых, якімі зграшылі мы прад Табою, зграшылі - і я і дом бацькі майго.

Haj buduc' vušy Tvae ŭvažlivyâ ì vočy Tvae adkrytyâ, kab pačuc' malitvu raba Tvajgo, âkoû â câper dzen' ì noč malûsâ prad Taboû za synoŭ Ìzrailevyh, raboŭ Tvaih, ì spavâdaûsâ ŭ grahah synoŭ Ìzrailevyh, âkimi zgrašyli my prad Taboû, zgrašyli - ì â ì dom bac'ki majgo.

7. Мы сталі злачынныя прад Табою і не захавалі заповедзяў і пастановаў і вызначэньняў, якія Ты наказаў Майсею, рабу Твайму.

My stali zlačynnyâ prad Taboû ì ne zahavali zapavedzâŭ ì pastanovaŭ ì vyznačën'nâŭ, âkiâ Ty nakazaŭ Majseû, rabu Tvajmu.

8. Але спамяні слова, якое Ты наказаў Майсею, рабу Твайму, кажучы: калі вы зробіцеся злачынцамі, дык Я расьсею вас па народах,

Ale spatâni slova, âkoe Ty nakazaŭ Majseû, rabu Tvajmu, kažučy: kalì vy zrobicesâ zlačyncami, dyk Â ras'seû vas pa narodah,

9. а калі зьвернецца да Мяне і будзеце захоўваць заповедзі Мае і выконваць іх, дык хоць бы вы былі выгнаныя на край зямлі, і адтуль зьбяру вас і прывяду вас на месца, якое выбраў Я, каб уцьвердзіць там імя Маё.

a kalì z'vernecesâ da Mâne ì budzece zahoŭvac' zapavedzi Mae ì vykonvac' ih, dyk hoc' by vy byli vygnanyâ na kraj zâmlì, ì adtul' z'bâru vas ì pryvâdu vas na mesca, âkoe vybraŭ Â, kab uc'verdzic' tam imâ Maë.

10. А яны - рабы Твае і народ Твой, які Ты акупіў сілаю Тваёю вялікаю і рукою Тваёю магутнаю.

A âny - raby Tvae i narod Tvoj, âki Ty akupiŭ silaŭ Tvaëŭ vâlikaŭ i rukoŭ Tvaëŭ magutnaŭ.

11. Малю Цябе, Госпадзе! хай будзе вуха Тваё ўважлівае да малітвы раба Твайго і да малітвы рабоў Твайх, якія любяць схіляцца перад імем Тваім. І пасьпяшайся з дабром да раба Твайго цяпер, і ўвядзі яго ў міласьць у чалавека гэтага. Я быў чашнікам у цара.

Malŭ Câbe, Gospadze! haj budze vuha Tvaë ŭvažlivaе da malitvy raba Tvajgo i da malitvy raboŭ Tvaih, âkiâ lûbâc' shilâcca perad imem Tvaim. I pas'pâšajsâ z dabrom da raba Tvajgo câper, i ŭvâdzi âgo ŭ milas'c' u čalaveka gètaga. Â byŭ čašnikam u cara.

2 Кіраўнік

1. У месяцы Нісане, на дваццатым годзе цара Артаксэрска, было перад ім віно. І я ўзяў віно і падаў цару, і здавалася, ня быў засмучаны перад ім.

U mesâcy Nisane, na dvaccatym godze cara Artaksèrksa, bylo perad im vino. I â ŭzâŭ vino i padaŭ caru, i zdavalasâ, nâ byŭ zasmučany perad im.

2. Але цар сказаў мне: чаму твар твой засмучаны: ты ня хворы, гэтага няма, а, мусіць, скруха на сэрцы? Я вельмі спалохаўся

Ale car skazaŭ mne: čamu tvar tvoj zasmučany: ty nâ hvory, gètaga nâma, a, music', skruha na sèrcy? Â vel'mi spalohaŭsâ

3. і сказаў цару: хай жыве цар вавекі! Як ня быць засмучаным твару майму, калі горад, дом магіл бацькоў маіх, у запусьценьні, і брама яго спалена агнём!

i skazaŭ caru: haj žyve car vaveki! Âk nâ byc' zasmučanym tvaru majmu, kali gorad, dom magil bac'koŭ maih, u zapus'cen'ni, i brama âgo spalena agnëm!

4. І сказаў мне цар: чаго ж ты хочаш? Я памаліўся Богу нябеснаму

Ì skazaŭ mne car: čago ž ty hočaš? Â pamaliŭsâ Bogu nâbesnamu

5. і сказаў цару: калі цару заўгодна, і калі ва ўпадабаньні раб твой

перад абліччам тваім, дык пашлі мяне ў Юдэю, у горад магіл бацькоў маіх, каб я адбудаваў яго.

ì skazaŭ caru: kalì caru zaŭgodna, ì kalì va ŭpadaban'ni rab tvoj perad

abliččam tvaim, dyk pašli mâne ŭ Ûdèù, u gorad magil bac'koŭ maìh, kab â adbudavaŭ âgo.

6. І сказаў мне цар і царыца, якая сядзела каля яго: колькі часу

задоўжыцца дарога твая і калі вернешся? І заўгодна было цару паслаць мяне, пасля таго як я вызначыў час.

Ì skazaŭ mne car ì caryca, âkaâ sâdzela kalâ âgo: kol'ki času zadoŭžycca

daroga tvaâ ì kalì vernešsâ? Ì zaŭgodna bylo caru paslac' mâne, pas'lâ tago âk â vyznačyŭ čas.

7. І сказаў я цару: калі цару заўгодна, дык даў бы мне ліст да зарэцкіх начальнікаў вобласьцей, каб яны давалі мне пропуск, пакуль не дайду да Юдэі,

Ì skazaŭ â caru: kalì caru zaŭgodna, dyk daŭ by mne list da zarèckìh

načal'nikaŭ voblas'cej, kab âny davalì mne propusk, pakul' ne dajdu da Ûdèi,

8. і ліст да Асафа, ахоўцы царскіх лясоў, каб ён даў мне дрэва на браму крэпасці, якая пры доме Божым, і на гарадскую сьцяну, і на дом, у якім мне жыць. І даў мне цар, бо ж дабрадзеяная рука Бога майго была над мною.

ì list da Asafa, ahoŭcy carskìh lâsoŭ, kab ěn daŭ mne drèva na bramû

krèpas'ci, âkaâ pry dome Božym, ì na garadskuŭ s'cânu, ì na dom, u âkìm

mne žyc'. Ì daŭ mne car, bo ž dabradzejnaâ ruka Boga majgo byla nad mnoŭ.

9. І прыйшоў я да зарэцкіх начальнікаў вобласьцей і аддаў ім царскія лісты. А паслаў са мною цар воінскіх начальнікаў зь верхаўцамі.

Ì pryjšoŭ â da zarèckih načal'nikaŭ voblas'cej ì addaŭ ìm carskiâ listy. A paslaŭ sa mnoŭ car voïnskih načal'nikaŭ z' verhaŭcami.

10. Калі пачуў пра гэта Санавалат, Хараніт і Товія, Аманіцкі раб, дык ім было даволі прыкра, што прыйшоў чалавек паклапаціцца пра дабро сыноў Ізраілевых.

Kali pačuŭ pra gèta Sanavalat, Haranit ì Toviâ, Amanicki rab, dyk ìm bylo davoli prykra, što pryjšoŭ čalavek paklapacicca pra dabro synoŭ Ìzrailevyh.

11. І прыйшоў я ў Ерусалім. І пражыўшы там тры дні,

Ì pryjšoŭ â ŭ Erusalim. Ì prabyŭšy tam try dni,

12. устаў я ўначы зь нямногімі людзьмі, якія былі пры мне, і нікому не сказаў, што Бог мой паклаў мне на сэрца зрабіць для Ерусаліма; а жывёлы ня было са мною ніякае, акрамя той, на якой я ехаў.

ustaŭ â ŭnačy z' nâmnogimi lûdz'mi, âkiâ byli pry mne, ì nikomu ne skazaŭ, što Bog moj paklaŭ mne na sèrca zrabic' dlâ Erusalima; a žyvëly nâ bylo sa mnoŭ niâkae, akramâ toj, na âkoj â ehaŭ.

13. І праехаў я ўначы праз браму Даліны перад крыніцай Драконавай да брамы Гнаявой, і агледзеў я сьцены Ерусаліма разбураныя і брамы, спаленыя агнём.

Ì praehaŭ â ŭnačy праз bramу Daliny perad krynicaj Drakonavaj da bramy Gnaâvoj, ì agledzeŭ â s'ceny Erusalima razburanyâ ì bramy, spalenyâ agnëm.

14. І падэехаў я да брамы Крыніцы і да царскага вадаёму; але ня было месца прайсьці жывёле, якая была пад мною,

Ì padèehaŭ â da bramy Krynicy ì da carskaga vadaëmu; ale nâ bylo mesca prajs'ci žyvële, âkaâ byla pad mnoŭ,

15. і я падняўся назад па лагчыне ўначы і аглядаў сьцяну, і праехаўшы

брамаю Даліны, вярнуўся.

ì â padnâŭsâ nazad pa lagčyne ŭnačy ì aglâdaŭ s'cânu, ì praehaŭšy bramaŭ Daliny, vârnũsâ.

16. І начальнікі ня ведалі, куды я хадзіў і што я раблю; ні Юдэям, ні сьвятарам, ні знакамітым, ні начальнікам, ні іншым майстрам работ я датуль нічога не адкрываў.

Ì načal'nikì nâ vedalì, kudy â hadziŭ ì što â rablũ; ni Ŭdèâm, ni s'vâtaram, ni znakamìtym, ni načal'nikam, ni inšym majstram robot â datul' ničoga ne adkryvaŭ.

17. І сказаў я ім: вы бачыце бедства, у якім мы знаходзімся; Ерусалім пусты і брамы яго спалены агнём; пойдзем, пабудуем сьцяну Ерусаліма, і ня будзем наперад у такім занядбаньні.

Ì skazaŭ â im: vy bačyce bedstva, u âkìm my znahodzìmsâ; Erusalìm pusty ì bramy âgo spaleny agnëm; pojdzem, pabuduem s'cânu Erusalima, ì nâ budzem naperad u takìm zanâdban'ni.

18. І я расказаў ім пра руку Бога майго, якая спрыяла мне, а таксама і словы цара, якія ён казаў мне. І сказалі яны: будзем будаваць, - і змацавалі рукі свае на добрае.

Ì â raskazaŭ im pra ruku Boga majgo, âkaâ spryâla mne, a taksama ì slovy cara, âkiâ ën kazaŭ mne. Ì skazalì âny: budzem budavac', - ì zmacavalì ruki svae na dobrae.

19. Дачуўшыся пра гэта, Санавалат, Хараніт і Товія, Аманіцкі раб, і Гешэм Аравіцянін сьмяяліся з нас і з пагардай казалі: што гэта за дзея, якую вы чыніце? Ужо ці ня думаеце вы ўзбунтавацца супроць цара?

Dačuŭšysâ pra gèta, Sanavalat, Haranit ì Toviâ, Amanickì rab, ì Gešèm Aravicânin s'mââlisâ z nas ì z pagardaj kazalì: što gèta za dzeâ, âkuŭ vy čynice? Užo cì nâ думаеце vy ўzbuntavacca suproc' cara?

20. Я даў ім адказ і сказаў ім: Бог Нябесны, Ён дасьць нам посьпех, і мы, рабы Ягоныя, будзем будаваць, а вам няма долі і права і памяці ў Ерусаліме.

Â daŭ im adkaz i skazaŭ im: Bog Nâbesny, Ęn das'c' nam pos'peh, i my, raby Ęgonyâ, budzem budavac', a vam nâma doli i prava i pamâci ũ Erusalime.

3 Кіраўнік

1. І ўстаў Эліяшыў, вялікі сьвятар, і браты яго сьвятары і пабудавалі Авечую браму: яны асьвяцілі яе і ўставілі дзьверы яе, і ад вежы Мэа асьвяцілі яе да вежы Хананэла.

İ ũstaŭ Ęliâšyŭ, vâlikî s'vâtar, i braty âgo s'vâtary i pabudavali Aveçuŭ bramû: âny as'vâcili âe i ũstavili dz'very âe, i ad vežy Mèa as'vâcili âe da vežy Hananèla.

2. І каля яго будавалі Ерыхонцы, і каля іх будаваў Закхур, сын Імрыя.

İ kalâ âgo budavali Eryhoncy, i kalâ ih budavaŭ Zakhur, syn Ęmryâ.

3. Брамү Рыбную будавалі ўрадженцы Сэнаі: яны накрылі яе, і ўставілі дзьверы яе, замкі яе і засаўкі яе.

Bramû Rybnuŭ budavali ũradžèncy Sènai: âny nakryli âe, i ũstavili dz'very âe, zamki âe i zasaŭki âe.

4. Каля іх папраўляў сьцяну Мэрэмот, сын Урыі, сын Гакоца; каля іх папраўляў Мэшулам, сын Бэрэхіі, сын Мэшызабэла; каля іх папраўляў Садок, сын Бааны;

Kalâ ih papraŭlâŭ s'cânu Mèrèmot, syn Uryi, syn Gakoca; kalâ ih papraŭlâŭ Mèšulam, syn Bèrèhii, syn Mèšyزابèla; kalâ ih papraŭlâŭ Sadok, syn Baany;

5. каля іх папраўлялі Тэкойцы; зрэшты знакаміцейшыя зь іх ня ўнурылі карка свайго папрацаваць дзеля Госпада свайго.

kalâ ih papraŭlâli Tèkojcy; zrèšty znakamicejšyâ z' ih nâ ŭnuryli karka svajgo papracavac' dzelâ Gospada svajgo.

6. Старую браму папраўлялі Ёяда, сын Пасэаха і Мэшулам, сын Бэсодыі: яны накрылі яе, і ўставілі дзьверы яе, і замкі яе і засаўкі яе.

Staruû bramu papraŭlâli Êâda, syn Pasèaha i Mèšulam, syn Bèsodyi: âny nakryli âe, i ŭstavili dz'very âe, i zamki âe i zasaŭki âe.

7. Каля іх папраўляў Мэлатыя Гавааніцянін, і Ядон з Мэранота, з жыхарамі Гаваона і Міцфы, падуладнымі зарэцкаму начальніку вобласьці.

Kalâ ih papraŭlâŭ Mèlatyâ Gavaanicânin, i Âdon z Mèranota, z žyharami Gavaona i Micfy, paduladnymi zarèckamu načal'niku voblas'ci.

8. Каля іх папраўляў Узііл, сын Харгаі, срэбранік, а каля яго папраўляў Хананія, сын Гаракахіма. І аднавілі Ерусалім да сьцяны шырокай.

Kalâ ih papraŭlâŭ Uziil, syn Hargai, srèbranik, a kalâ âgo papraŭlâŭ Hananiâ, syn Garakahima. I adnavili Erusalim da s'câny šyrokaŭ.

9. Каля іх папраўляў Рэфая, сын Хура, начальнік паўакругі Ерусалімскай.

Kalâ ih papraŭlâŭ Rèfaâ, syn Hura, načal'nik paŭakrugì Erusalimskaj.

10. Каля іх і насупраць дома свайго папраўляў Едая, сын Харумафа, а каля яго папраўляў Хатуш, сын Хашаўніі.

Kalâ ih i nasuprac' doma svajgo papraŭlâŭ Edaâ, syn Harumafa, a kalâ âgo papraŭlâŭ Hatuš, syn Hašaŭniì.

11. На другім участку папраўляў Малхія, сын Харыма, і Хашуў, сын Пахат-Маава; яны ж папраўлялі і вежу Пячнуюю.

Na drugim učastku papraŭlâŭ Malhiâ, syn Haryma, i Hašuŭ, syn Pahat-Maava; âny ž papraŭlâli i vežu Pâčnuû.

12. Каля іх папраўляў Шалум, сын Галахеша, начальнік паўакругі Ерусалімскай, ён і дочки ягоныя.

Kalâ ih papraŭlâŭ Šalum, syn Galaheša, načal'nik paŭakrugì Erusalìmskaj, èn i dočkì âgonyâ.

13. Брамү Даліны папраўляў Ханун і жыхары Занааха: яны пабудавалі яе, і ўставілі дзьверы яе, замкі і засаўкі яе; і яшчэ папраўлялі яны тысячу локцяў сьцяны да брамы Гнаявой.

Bramu Dalìny papraŭlâŭ Hanun i žyhary Zanaaha: âny pabudavali âe, i ŭstavili dz'very âe, zamki i zasaŭki âe; i âščè papraŭlâli âny tysâču lokcâŭ s'câny da bramy Gnaâvoj.

14. А браму Гнаявую папраўляў Малхія, сын Рэхава начальнік Бэткарэмскай акругі: ён пабудоваў яе і ўставіў дзьверы яе, замкі яе і засаўкі яе.

A bramu Gnaâvuŭ papraŭlâŭ Malhiâ, syn Rêhava načal'nik Bètkarèmskaj akrugì: èn pabudavaŭ âe i ŭstaviŭ dz'very âe, zamki âe i zasaŭki âe.

15. Брамү Крыніцы папраўляў Шалум, сын Калхазэя, начальнік акругі Міцфы: ён пабудоваў яе, і ўставіў дзьверы яе, замкі яе і засаўкі яе, - ён жа папраўляў сьцяну каля вадаёма Сэлах насупраць царскага саду і да прыступак, што спускаліся з горада Давідавага.

Bramu Krynìcy papraŭlâŭ Šalum, syn Kalhazèâ, načal'nik akrugì Micfy: èn pabudavaŭ âe, i ŭstaviŭ dz'very âe, zamki âe i zasaŭki âe, - èn ža papraŭlâŭ s'cânu kalâ vadaëma Sèlah nasuprac' carskaga sadu i da prystupak, što spuskalisâ z gorada Davidavaga.

16. За ім папраўляў Нээмія, сын Азбука, начальнік паўакругі Бэтцурскай, да магільніц Давідавых і да выкапанай сажалкі і да дома адважных.

Za im papraŭlâŭ Nèemiâ, syn Azbuka, načal'nik paŭakrugì Bètcuruskaj, da magil'nic Davidavyh i da vykapanaj sažalki i da doma advažnyh.

17. За ім папраўлялі лявіты: Рэхум, сын Ванія; каля яго папраўляў

Хашавія, начальнік паўакругі Кеільскай, за сваю акругу.

Za im papraŭlâli lâvity: Rêhum, syn Vaniâ; kalâ âgo papraŭlâŭ Hašaviâ, načal'nik paŭakrugì Keil'skaj, za svaû akругu.

18. За ім папраўлялі браты іхнія: Бавай, сын Ханадада, начальнік Кеільскай паўакругі.

Za im papraŭlâli braty ihniâ: Bavaj, syn Hanadada, načal'nik Keil'skaj paŭakrugì.

19. А каля яго папраўляў Эзэр, сын Ісуса, начальнік Міцфы, на другім участку, насупраць уваходу ў збройню на вугле.

A kalâ âgo papraŭlâŭ Èzèr, syn Ìsusa, načal'nik Micfy, na drugim učastku, nasuprac' uvahodu ŭ zbrojnû na vugle.

20. За ім рупліва папраўляў Варух, сын Забвая, на другім участку, ад вугла да дзьвярэй дома Эльяшыва, вялікага сьвятара.

Za im rupliva papraŭlâŭ Varuh, syn Zabvaâ, na drugim učastku, ad vugla da dz'vârèj doma Èl'âšyva, vâlikaga s'vâtara.

21. За ім папраўляў Мэрэмот, сын Урыі, сын Гакоца, на другім участку, ад дзьвярэй дома Эльяшывавага да канца дома Эльяшывавага.

Za im papraŭlâŭ Mèrèmot, syn Uryì, syn Gakoca, na drugim učastku, ad dz'vârèj doma Èl'âšyvavaga da kanca doma Èl'âšyvavaga.

22. За ім папраўлялі сьвятары з ваколiц.

Za im papraŭlâli s'vâtary z vakolic.

23. За ім папраўляў Веньямін і Хашуў насупраць дома свайго; за імі папраўляў Азарыя, сын Маасэі, сын Ананіі, каля дома свайго.

Za im papraŭlâŭ Ven'âmin i Hašuŭ nasuprac' doma svajgo; za imi papraŭlâŭ Azaryâ, syn Maasèi, syn Ananiì, kalâ doma svajgo.

24. За ім папраўляў Бінуй, сын Хэнадада, на другім участку, ад дома Азарыі да рога і павароту.

Za im papraŭlâŭ Binuj, syn Hènadada, na drugim učastku, ad doma Azaryi da roga i pavarotu.

25. За ім Фалал, сын Узая, насупраць вугла і вежы, якая выступала ад верхняга дома царскага, якая каля двара цямнічнага. За ім Фэдая, сын Пароша.

Za im Falal, syn Uzaâ, nasuprac' vugla i vežy, âkaâ vystupala ad verhnâga doma carskaga, âkaâ kalâ dvara câmničnaga. Za im Fèdaâ, syn Paroš.

26. А нэтынэі, якія жылі ў Афэле, паправілі насупраць Вадзяной брамы на ўсход і да вежы.

A nètynèi, âkiâ žyli ŭ Afèle, papravili nasuprac' Vadzânoj bramy na ŭshod i da vežy.

27. За імі папраўлялі Тэкойцы, на другім участку, ад месца насупраць вялікай вежы да сьцяны Афэла.

Za imi papraŭlâli Tèkojcy, na drugim učastku, ad mesca nasuprac' vâlikaj vežy da s'câny Afèla.

28. Далей брамы Конскае папраўлялі сьвятары, кожны насупраць свайго дома.

Dalej bramy Konskae papraŭlâli s'vâtary, kožny nasuprac' svajgo doma.

29. За імі папраўляў Садок, сын Імэра, насупраць свайго дома, а за ім папраўляў Шамая, сын Шэханіі, вартаўнік усходняе брамы.

Za imi papraŭlâŭ Sadok, syn Ìmèra, nasuprac' svajgo doma, a za im papraŭlâŭ Šamaâ, syn Šèhaniì, vartaŭnik ushodnâe bramy.

30. За ім папраўляў Хананія, сын Шэлэміі, і Ханун, шосты сын Цалафа, на другім участку. За ім папраўляў Мэшулам, сын Бэрэхіі, насупраць пакоя свайго.

Za im papraŭlâŭ Hananiâ, syn Šèlèmiì, i Hanun, šosty syn Calafa, na drugim učastku. Za im papraŭlâŭ Mèšulam, syn Bèrèhiì, nasuprac' pakoâ svajgo.

31. За ім папраўляў Малхія, сын Гацорфія, да дома нэтынэяў і гандляроў, насупраць брамы Гаміфкад і да вуглавога жытла.

Za im papraŭlâŭ Malhiâ, syn Gacorfiâ, da doma nètynèâŭ i gandlâroŭ, nasuprac' bramy Gamifkad i da vuglavoga žytla.

32. А паміж вуглавым жытлом да брамы Авечай папраўлялі срэбнікі і гандляры.

A pamiž vuglavym žytlom da bramy Avečaj papraŭlâli srèbniki i gandlâry.

4 Кіраўнік

1. Калі пачуў Санавалат, што мы будзем сьцяну, ён раззлаваўся і вельмі журыўся і здэкаваўся зь Юдэяў;

Kali pačuŭ Sanavalat, što my buduem s'cânu, ěn razzlavaŭsâ i vel'mi žuryŭsâ i z'dzekavaŭsâ z' Ūdèâŭ;

2. і гаварыў пры братах сваіх і пры Самарыйскіх вайсковых людзях, і сказаў: што робяць гэтыя нікчэмныя Юдэі? няўжо ім гэта дазваляць? няўжо яны будуць прыносіць ахвяры? няўжо яны калі-небудзь скончаць? няўжо яны ажывяць камяні з груды пылу, і прытым папаленыя?

i gavyryŭ pry bratah svaih i pry Samaryjskih vajskovyh lŭdzâh, i skazaŭ: što robâc' gètyâ nikčèmnyâ Ūdèi? nâŭžo im gèta dazvolâc'? nâŭžo âny buduc' pryносic' ahvâry? nâŭžo âny kali-nebudz' skončac'? nâŭžo âny ažyvâc' kamâni z grudy pyлу, i pryтым papalenyâ?

3. А Товія Аманіцянін, які быў каля яго, сказаў: а няхай будуюць; пойдзе ліс і разбурыць іхні каменны мур.

A Toviâ Amanicânin, âki byŭ kalâ âgo, skazaŭ: a nâhaj buduŭc'; pojdze lis i razburyc' ihni kamenny mur.

4. Пачуй, Божа наш, у якой мы пагардзе, і абярні іхнія праклёны на іх галаву, і аддай іх пагардзе ў зямлі палону,

Pačuj, Boža naš, u âkoj my pagardze, i abârni ihniâ praklëny na ih galavu, i addaj ih pagardze ũ zâmlì palonu,

5. і не пакрый беззаконьяў іхніх, і грэх іхні хай не загладзіцца перад абліччам Тваім, бо яны засмуцілі будаўнікоў!

i ne pakryj bezzakon'naŭ ihnih, i grèh ihni haj ne zagladzicca perad abliččam Tvaim, bo âny zasmucìli budaŭnikoŭ!

6. Мы аднак будавалі мур, і складзены быў увесь мур да палавіны яго. І народу хапала імпэту будаваць.

My adnak budavali mur, i skladzeny byŭ uves' mur da palaviny âgo. I narodu hapala impètu budavac'.

7. Калі пачулі Санавалат і Товія, і Аравіцяне, і Аманіцяне, і Азацяне, што сьцены Ерусалімскія аднаўляюцца, што пашкоды пачалі папраўляцца, дык ім было вельмі прыкра.

Kali pačuli Sanavalat i Toviâ, i Aravicâne, i Amanicâne, i Azacâne, što s'ceny Erusalimskiâ adnaŭlâŭcca, što paškody pačali papraŭlâcca, dyk im bylo vel'mì prykra.

8. І згаварыліся ўсе разам пайсьці вайною на Ерусалім і разбурыць яго.

I zgavarylisâ ũse razam pajs'ci vajnoŭ na Erusalim i razburyc' âgo.

9. І мы маліліся Богу нашаму, і ставілі супроць іх варту ўдзень і ўначы дзеля выратаваньня ад іх.

I my malilisâ Bogu našamu, i stavili suproc' ih vartu ũdzen' i ũnačy dzelâ vyratavan'nâ ad ih.

10. Але Юдэі казалі: аслабла сіла ў насільшчыкаў, а сьмецьця многа; мы ня можам будаваць сьцяну.

Ale Ŭdèi skazali: aslabla sila ũ nasil'sčykaŭ, a s'mec'câ mnoga; my nâ možam

budavac' s'cânu.

11. А няпрыяцелі нашыя казалі: не даведаюцца і ня ўбачаць, як раптам мы ўвойдзем усярэдзіну іх і пераб'ем іх, і спынім працу.

A nâpryâceli našyâ kazali: ne davedaûcca i nâ ŭbačac', âk rapтам my ŭvojdзем usârèdzinu ih i perab'em ih, i spynim pracu.

12. Калі прыходзілі Юдэі, што жылі каля іх, і казалі нам разоў дзесяць, з усіх месцаў, што яны нападуць на нас,

Kali pryhodzili Ŭdèi, što žyli kalâ ih, i kazali nam разоў dzesâc', z usih mescaŭ, što âny napaduc' na nas,

13. тады ў нізкіх мясьцінах каля горада, за сьцяною, на мясьцінах сухіх паставіў я народ папляменна зь мечамі іхнімі, зь дзідамі іхнімі і лукамі іхнімі.

tady ŭ nizkih mâs'cinah kalâ gorada, za s'cânoû, na mâs'cinah suhîh pastaviŭ â narod paplâmenna z' mečami ihnimi, z' dzidami ihnimi i lukami ihnimi.

14. І агледзеў я, і стаў, і сказаў знакамітым і начальнікам і іншаму люду: ня бойцеся іх; памятайце Госпада вялікага і страшнага і змагайцеся за братоў сваіх, за сыноў сваіх і за дочак сваіх, за жанок сваіх і за дамы свае.

Î agledzeŭ â, i staŭ, i skazaŭ znakamitym i načal'nikam i inšamu lûdu: nâ bojcesâ ih; pamâtajce Gospada vâlikaga i strašnaga i zmagajcesâ za bratoŭ svaih, za synoŭ svaih i za dočak svaih, za žanok svaih i za damy svae.

15. Калі пачулі няпрыяцелі нашыя, што нам вядомыя намеры іхнія, тады разбурываў Бог намысел іхні; і ўсе мы вярнуліся да сьцяны, кожны да свае працы.

Kali pačuli nâpryâceli našyâ, što nam vâdomyâ namery ihniâ, tady razburyŭ Bog namysel ihni; i ŭse my vârnulisâ da s'câny, kožny da svae pracy.

16. З таго дня палавіна маладых людзей у мяне займалася працаю, а

другая палавіна іх трымала дзіды, шчыты і лукі і латы; і начальнікі былі за ўсім домам Юдавым.

Z tago dnâ palavina maladyh lûdzej u mâne zajmalasâ pracaû, a drugaâ palavina ih trymala dzidy, ščyty i lukì i laty; i načal'nìkì byli za ũsim domam Ŭdavym.

17. Будаўнікі сьцяны і насільшчыкі цяжару, якія накладвалі на іх, адною рукою рабілі працу, а другою трымалі дзіду.

Budaŭnìkì s'câny i nasil'sčyki câžaru, âkìâ nakladvalì na ih, adnoû rukoû rabìli pracu, a drugoû trymalì dzidu.

18. Кожны будаўнік аперазаны быў мечам па сьцёгнах сваіх, і так яны будавалі. Каля мяне быў трубач.

Kožny budaŭnik aperazany byŭ mečam pa s'cëgnah svaih, i tak âny budavali. Kalâ mâne byŭ trubač.

19. І сказаў я знакамітым і начальнікам і іншаму люду: праца вялікая і ёмістая, і мы расьсеяны па сьцяне і аддаленыя адзін ад аднаго;

Ì skazaŭ â znakamìtym i načal'nìkam i inšamu lûdu: praca vâlikaâ i ëmistaâ, i my ras'seâny pa s'câne i addalenyâ adzìn ad adnago;

20. таму, адкуль пачуеце вы гук трубы, у тое месца зьбірайцеся да нас: Бог наш будзе змагацца за нас.

tamu, adkul' pačuece vy guk truby, u toe mesca z'bìrajcesâ da nas: Bog naš budze zmagacca za nas.

21. Так рабілі мы працу; і палавіна трымалі дзіды ад золку да першых зорак.

Tak rabìli my pracu; i palavina trymalì dzidy ad zolku da peršyh zorak.

22. Звыш гэтага тым часам сказаў я люду, каб у Ерусаліме ўсе начавалі з рабамі сваімі, - і будуць яны ў нас уначы на варце, а ўдзень на працы.

Zvyš gètaga tym časam skazaŭ â lûdu, kab u Erusalìme ũse načavali z rabami

svaimi, - i buduc' âny ŭ nas unačy na varce, a ŭdzen' na pracy.

23. І ні я, ні браты мае, ні слугі мае, ні варта, што суправаджала мяне, ня здымалі зь сябе вопраткі сваёй, у кожнага былі пад рукою меч і вада.

Ĭ ni â, ni braty mae, ni slugi mae, ni varta, što supravadžala mâne, nâ zdymali z' sâbe vopratki svaëj, u kožnaga byli pad rukoû meč i vada.

5 Кіраўнік

1. І сталася вялікае нараканьне ў народзе і ў жанчын яго на братоў сваіх Юдэяў.

Ĭ stalasâ vâlikae narakan'ne ŭ narodze i ŭ žančyn âgo na bratoŭ svaih Ŭdèâŭ.

2. Былі такія, што казалі: нас, сыноў нашых і дачок нашых многа; і мы хацелі б здабываць хлеб і карміцца і жыць.

Byli takiâ, što kazali: nas, synoŭ našyh i dačok našyh mnoga; i my haceli b zdabyvac' hleb i karmicca i žyc'.

3. Былі і такія, што казалі: палі свае і вінаграднікі свае і дамы свае мы закладваем, каб здабыць хлеба ад голаду.

Byli i takiâ, što kazali: pali svae i vînogradniki svae i damy svae my zakladvaem, kab zdabyc' hleba ad goladu.

4. Былі і такія, што казалі: мы пазычаем срэбра на падатак цару пад заклад палёў нашых і вінаграднікаў нашых;

Byli i takiâ, što kazali: my pazyčæem srèbra na padatak caru pad zaklad palëŭ našyh i vînogradnikaŭ našyh;

5. у нас такія ж целы, якія целы ў братоў нашых, і сыны нашыя такія самыя, як іхнія сыны, а вось мы павінны аддаваць сыноў нашых і дачок

нашых у рабы, і некаторыя з дачок нашых ужо ў рабстве. Няма ніякіх сродкаў на выкуп у руках нашых; і палі нашы і вінаграднікі нашы ў іншых.

u nas takiâ ž cely, âkiâ cely ů bratoŭ našyh, i syny našyâ takiâ samyâ, âk ihniâ syny, a vos' my pavinny addavac' synoŭ našyh i dačok našyh u raby, i nekatoryâ z dačok našyh užo ů rabstve. Nâma niâkih srodkaŭ na vykup u rukah našyh; i palì našy i vinogradniki našy ů inšyh.

6. Калі я пачуў нараканьні іхнія і такія словы, я вельмі ўгневаўся.

Kali â pačuŭ narakan'ni ihniâ i takiâ slovy, â vel'mi ůgnevaŭsâ.

7. Сэрца маё абурывалася, і я строга выгаварыў знакамітым і начальнікам і сказаў ім: вы бераце ліхву з братоў сваіх. І склікаў я супроць іх вялікі сход

Sèrca maë aburylasâ, i â stroga vygavaryŭ znakamitym i načal'nikam i skazaŭ im: vy berace lihvu z bratoŭ svaih. I sklikaŭ â suproc' ih vâlikì shod

8. і сказаў ім: мы выкупілі братоў сваіх, Юдэяў, прададзеных народам, колькі было сілы ў нас, а вы прадаяце братоў сваіх, і яны прадаяюцца нам? Яны маўчалі, ня маючы што сказаць.

i skazaŭ im: my vykupili bratoŭ svaih, Ŭdèâŭ, pradadzenyh narodam, kol'ki bylo sily ů nas, a vy pradaâce bratoŭ svaih, i âny pradaŭcca nam? Âny maŭčali, nâ maŭčy što skazac'.

9. І сказаў я: нядобра вы робіце. Ці ж ня ў страху Бога нашага павінны хадзіць вы, каб пазьбегнуць наганы ад народаў, ворагаў нашых?

Ì skazaŭ â: nâdobra vy robice. Cì ž nâ ů strahu Boga našaga pavinny hadzic' vy, kab paz'begnuc' nagany ad narodaŭ, voragaŭ našyh?

10. І я таксама, браты мае і служкі мае пазычалі ім і срэбра і хлеб: пакінем ім пазыку гэтую.

Ì â taksama, braty mae i služki mae pazyčali im i srèbra i hleb: pakinem im

pazyku gètuû.

11. Вярнеце ж ім сёньня палі іхнія, вінаграднікі і масьлічныя сады іхнія, і ліхву з срэбра і хлеба, і віна і алею, за які вы пазычылі ім.

Vârnece ž im sën'nâ palì ihniâ, vînogradnikì ì mas'ličnyâ sady ihniâ, ì lihvu z srèbra ì hleba, ì vîna ì aleû, za âkì vy pazyčyli ìm.

12. І сказалі яны: вернем і ня будзем зь іх спаганяць; зробім так, як ты кажаш. І паклікаў я сьвятароў і сказаў ім запрысягнуцца, што яны так зробіць.

Ì skazali âny: vernem ì nâ budzem z' ih spaganâc'; zrobim tak, âk ty kažaš. Ì paklikaŭ â s'vâtarouŭ ì skazaŭ ìm zaprysâgnucca, što âny tak zrobâc'.

13. І вытрас я вопратку маю і сказаў: так няхай вытрасе Бог кожнага чалавека, які ня стрымае слова гэтага, з дома ягонага і з маёнтка ягонага, і так хай будзе ў яго вытрасена і пуста! І сказаў увесь сход: амін. І праславілі Бога; і народ стрымаў слова гэтае.

Ì vytras â vopratku maû ì skazaŭ: tak nâhaj vytrase Bog kožnaga čalaveka, âkì nâ strymae slova gètaga, z doma âgonaga ì z maëntka âgonaga, ì tak haj budze ŭ âgo vytrasena ì pusta! Ì skazaŭ uves' shod: amin. Ì praslavili Boga; ì narod strymaŭ slova gètae.

14. Яшчэ: з таго дня, як назначаны я быў начальнікам вобласьці іхнім у зямлі Юдэйскай, ад дваццатага года да трыццаць другога года цара Артаксэрска, і так дваццаць гадоў я і браты мае ня елі хлеба вобласьценачальніцкага.

Âščè: z tago dnâ, âk naznačany â byŭ načal'nikam voblas'ci ihnim u zâmlì Ûdèjskaj, ad dvaccataga goda da tryccac' drugoga goda cara Artaksèrksa, ì tak dvaccac' gadoŭ â ì braty mae nâ eli hleba voblas'cenačal'nickaga.

15. А ранейшыя начальнікі вобласьцяў, якія былі да мяне, абцяжарвалі народ і зьбіралі зь іх хлеб і віно, акрамя сарака сікляў срэбра; нават і

служгі іхнія панавалі над народамі. А я не рабіў так праз страх Божы.

A ranejšyâ načal'nikì voblas'câŭ, âkiâ byli da mâne, abcâžarvali narod i z'biralì z' ih hleb i vîno, akramâ saraka siklâŭ srèbra; navat i slugì ihniâ panavali nad narodam. A â ne rabiŭ tak praz strah Božy.

16. Пры гэтым працу на сьцяне гэтай я падтрымліваў; і палёў мы ня куплялі, і ўсе служгі мае зьбіраліся туды на працу.

Pry gètym pracu na s'câne gètaj â padtrymlivaŭ; i palëŭ my nâ kuplâli, i ŭse slugì mae z'biralisâ tudy na pracu.

17. Юдэяў і начальнікаў па сто пяцьдзясят чалавек бывала ў мяне за сталом, апрача тых, што прыходзілі да нас з навакольных народаў.

Ŭdèâŭ i načal'nikaŭ pa sto pác'dzâsât čalavek byvala ŭ mâne za stalom, aprača tyh, što pryhodzili da nas z navakol'nyh narodaŭ.

18. І вось што гатавалася на адзін дзень: адзін бык, шэсьць адборных авечак і птушкі гатаваліся ў мяне; і за дзесяць дзён спажывалася мноства рознага віна. І пры тым хлеба вобласьценачальніцкага я не патрабаваў, бо цяжкая служба ляжала на народзе гэтым.

Ì vos' što gatavalasâ na adzìn dzen': adzìn byk, šès'c' adbornyh avečak i ptuški gatavalisâ ŭ mâne; i za dzesâc' dzën spažyvalasâ mnoštva roznaga vîna. Ì pry tym hleba voblas'cenačal'nickaga â ne patrabavaŭ, bo câžkaâ služba lâžala na narodze gètym.

19. Спамяні, Божа мой, на добрае мне ўсё, што я зрабіў дзеля народу гэтага.

Spamâni, Boža moj, na dobrae mne ŭsë, što â zrabiŭ dzelâ narodu gètaga.

6 Кіраўнік

1. Калі дайшло да слыху Санавалата і Товіі і Гешэма Аравіцяніна і

астатніх непрыяцеляў нашых, што я пабудоваў сьцяну, і не засталася ў ёй пашкодаў - зрэшты я да таго часу яшчэ ня ставіў дзьвярэй у браме,
Kali dajšlo da slyhu Sanavalata i Tovii i Gešema Aravicânina i astatnih nepryâcelâũ našyh, što â pabudavaũ s'cânu, i ne zastalasâ ũ ëj paškodaũ - zrèšty â da tago času âšçè nâ staviũ dz'vâreĩ u brame,

2. тады прыслаў Санавалат і Гешэм да мяне сказаць: прыйдзі, і сыдземся ў адным зь сёлаў на раўніне Она. Яны намышлялі зрабіць мне благое.

tady pryslaũ Sanavalat i Gešëm da mâne skazac': pryjdzì, i sydzemsâ ũ adnym z' sèlaũ na raŭnìne Ona. Âny namyšlâli zrabìc' mne blagoe.

3. Але я паслаў да іх паслоў сказаць: я заняты вялікай справай, не магу сысьці; справа спынілася б, калі б я пакінуў яе і сышоў да вас.

Ale â paslaũ da ih pasloũ skazac': â zanâty vâlikaj spravaj, ne magu sys'ci; sprava spynilasâ b, kali b â pakìnuũ âe i syšoũ da vas.

4. Чатыры разы прысылалі яны да мяне з такім самым запрашэньнем, і я адказваў ім тое самае.

Čatyry razy prysylali âny da mâne z takim samym zaprašèn'nem, i â adkazvaũ im toe samae.

5. Тады прыслаў да мяне Санавалат пяты раз свайго слугу, у якога ў руцэ было распячатанае пісьмо.

Tady pryslaũ da mâne Sanavalat pâty raz svajgo slugu, u âkoga ũ rucè bylo raspâčatanae pis'mo.

6. У ім было напісана: чутка носіцца ў народаў, і Гешэм кажа, быццам ты і Юдэі задумалі адпасьці, дзеля чаго і будуеш ты сьцяну і хочаш быць у іх царом, паводле тых самых чутак;

U im bylo napìsana: čutka nosìcca ũ narodaũ, i Gešëm kaža, byccam ty i Ŭdèi zadumali adpas'ci, dzelâ čago i budueš ty s'cânu i hočaš byc' u ih

carom, pavodle tyh samyh čutak;

7. і прарокаў паставіў ты, каб яны абвяшчалі пра цябе ў Ерусаліме і казалі: цар Юдэйскі! І такія гаворкі дойдучь да цара. Дык вось, прыходзь, і параімся разам.

ì prarokaŭ pastaviŭ ty, kab âny abvâšćali pra câbe ŭ Erusalime ì kazali: car Ŭdèjski! Ì takiâ gavorki dojduc' da cara. Dyk vos', pryhodz', ì paraïmsâ razam.

8. Але я паслаў да яго сказаць: нічога такога ня было, пра што ты кажаш; ты выдумаў гэта сваім розумам.

Ale â paslaŭ da âgo skazac': ničoga takoga nâ bylo, pra što ty kažaš; ty vydumaŭ gèta svaim rozumam.

9. Бо ўсе яны палохалі нас, думаючы: апусьцяцца рукі іхнія ад справы гэтай, і яна не адбудзецца; але я тым болей умацаваў рукі мае.

Bo ŭse âny palohali nas, думаўчы: apus'câcca ruki ihniâ ad spravy gètaj, ì âna ne adbudzecca; ale â tym bolej umacavaŭ ruki mae.

10. Прыйшоў я ў дом Шэмаі, сына Дэлаі, сына Мэгетавэлавага, і ён замкнуўся і сказаў: пойдзем у дом Божы, усярэдзіну храма і замкнём за сабою дзьверы храма, бо прыйдуць забіць цябе, і прыйдуць забіць цябе ўначы.

Pryjšoŭ â ŭ dom Šèmai, syna Dèlai, syna Mègetavèlavaga, ì èn zamknuŭsâ ì skazaŭ: pojdzem u dom Božy, usârèdzinu hrama ì zamknëm za saboŭ dz'very hrama, bo pryjduc' zabic' câbe, ì pryjduc' zabic' câbe ŭnačy.

11. Але я сказаў: ці можа ўцякаць такі чалавек, як я? Ці можа такі чалавек, як я, увайсці ў храм, каб застацца жывым? Не пайду.

Ale â skazaŭ: ci moža ŭcâkac' taki čalavek, âk â? Ci moža taki čalavek, âk â, uvajs'ci ŭ hram, kab zastacca žyvym? Ne pajdu.

12. Я ведаў, што ня Бог паслаў яго, хоць і не па-прарочы казаў мне, але

што Товія і Санавалат падкупілі яго.

Â vedaŭ, što nâ Bog paslaŭ âgo, hoc' i ne pa-praročy kazaŭ mne, ale što Toviâ i Sanavalat padkupili âgo.

13. Дзеля таго ён быў падкуплены, каб я спалохаўся і зрабіў так і зграшыў, і каб мелі пра мяне благую думку і перасьледавалі мяне за гэта дакорамі.

Dzelâ tago ën byŭ padkupleny, kab â spalohaŭsâ i zrabiŭ tak i zgrašyŭ, i kab meli pra mâne blaguŭ dumku i peras'ledavali mâne za gëta dakorami.

14. Спамяні, Божа мой, Товію і Санавалата па гэтых справах іхніх, а таксама прарочыцу Наадыю і іншых прарокаў, якія хацелі запалохаць мяне!

Spamâni, Boža moj, Toviŭ i Sanavalata pa gëtyh spravah ihnih, a taksama praročycu Naadyŭ i inšyh prarokaŭ, âkiâ haceli zapalohac' mâne!

15. Сьцяна была закончана на дваццаць пятым дні месяца Элула, за пяцьдзясят два дні.

S'câna byla zakončana na dvaccac' pâtym dni mesâca Êlula, za pâc'dzâsât dva dni.

16. Калі пачулі пра гэта ўсе няпрямцелі нашыя, і ўбачылі гэта ўсе народы, якія вакол нас, тады яны вельмі ўпалі ў вачах сваіх і спазналі, што гэта дзея зроблена Богам нашым.

Kali pačuli pra gëta ŭse nâpnyâceli našyâ, i ŭbačyli gëta ŭse narody, âkiâ vakol nas, tady âny vel'mi ŭpali ŭ vačah svaih i spaznali, što gëta dzeâ зроблена Bogam našym.

17. Звыш таго ў тыя дні знакамітыя Юдэі многа пісалі лістоў, якія пасылаліся Товію, а лісты Товіі прыходзілі да іх.

Zvyš tago ŭ tyâ dni znakamityâ Ŭdèi mnoga pisali listoŭ, âkiâ pasylalisâ Toviŭ, a listy Tovii pryhodzilì da ih.

18. Бо многія ў Юдэі былі ў клятвеным спрымірэнстве зь ім, бо ён быў зяць Шэханіі, сына Арахавага, а сын ягоны Ёханан узяў за сябе дачку Мэшулама, сына Вэрэхіі.

Bo mnogîâ ŭ Ŭdèi byli ŭ klâtvenym sprymirènstve z' im, bo ên byŭ zâc' Šèhaniî, syna Arahavaga, a syn âgony Êhanan uzâŭ za sâbe dačku Mèšulama, syna Vèrèhiî.

19. Нават пра дабрыню ягоную яны гаварылі пры мне, і мае словы пераносіліся да яго. Товія пасылаў лісты, каб запалохаць мяне.

Navat pra dabrynû âgonuû âny gavaryli pry mne, i mae slovy peranosilîsâ da âgo. Toviâ pasylaŭ listy, kab zapalohac' mâne.

7 Кіраўнік

1. Калі сьцяна была пабудавана, і я ўставіў дзьверы, і пастаўлены былі на служэньне брамнікі і сьпевакі і лявіты,

Kali s'câna byla pabudavana, i â ŭstaviŭ dz'very, i pastaŭleny byli na služèn'ne bramniki i s'pevaki i lâvity,

2. тады загадаў я брату майму Ханані і начальніку Ерусалімскай крэпасьці Хананію, бо ён больш за многіх іншых быў чалавек верны і богабаязны,

tady zagadaŭ â bratu majmu Hanani i načal'niku Erusalimskaj krèpas'ci Hananiû, bo ên bol'sh za mnogih inšyh byŭ čalavek verny i bogabaâzny,

3. і сказаў я ім: няхай не адчыняюць брам Ерусалімскіх, пакуль не абгрэе сонца, і пакуль яны стаяць, хай зачыняюць і замыкаюць дзьверы. І паставіў я вартаўнікамі жыхароў Ерусаліма, кожнага на сваю варту і кожнага насупраць дома ягонага.

i skazaŭ â im: nâhaj ne adčynâuc' bram Erusalimskih, pakul' ne abagrèe

sonca, i pakul' âny staâc', haj začynâuc' i zamykauc' dz'very. I pastaviu â vartaunikami žyharou Erusalima, kožnaga na svaû vartu i kožnaga nasuprac' doma âgonaga.

4. Але горад быў шырокі і вялікі, а народу ў ім было нямнога, і дамы ня былі пабудаваны.

Ale gorad byu šyroki i vâliki, a narodu u im bylo nâmnoga, i damy nâ byli pabudavany.

5. І паклаў мне Бог мой на сэрца сабраць знакамітых і начальнікаў і народ, каб зрабіць перапіс. І знайшоў я радаводны перапіс тых, якія спачатку прыйшлі, і ў ім напісана:

I paklau mne Bog moj na sêrca sabrac' znakamityh i načal'nikau i narod, kab zrabic' perapis. I znajšou â radavodny perapis tyh, âkiâ spačatku pryšli, i u im napisana:

6. вось жыхары краіны, якія выправіліся з палонных, пераселеных Навухаданосарам, царом Вавілонскім, і вярнуліся ў Ерусалім і Юдэю, кожны ў свой горад;

vos' žyhary kraïny, âkiâ vypravilisâ z palonnyh, peraselenyh Navuhadosaram, carom Vavilonskim, i vârnulisâ u Erusalim i Udèu, kožny u svoj gorad;

7. тыя, якія пайшлі з Зарававэлем, Ісусам, Нээміем, Азарыем, Раміем, Нахманіем, Марадахэем, Білшанам, Місфэрэтам, Бігваем, Нэхумам, Ваанам. Колькасьць людзей народу Ізраілевага:

tyâ, âkiâ pajšli z Zaravavèlem, Isusam, Nèèmiem, Azaryem, Ramiem, Nahmaniem, Maradahèem, Bilšanam, Misfèrètam, Bigvaem, Nèhumam, Vaanam. Kol'kas'c' lûdzej narodu Izrailevaga:

8. Сыноў Пароша дзьве тысячы сто семдзесят два.

Synoû Paroša dz've tysâcy sto semdzesât dva.

9. Сыноў Сафатыі трыста семдзесят два.

Synoŭ Safatyi trysta semdzesât dva.

10. Сыноў Араха шасьцьсот пяцьдзесят два.

Synoŭ Araha šas'c'sot pâc'dzâsât dva.

11. Сыноў Пахат-Маава, з сыноў Ісуса і Ёава, дзьве тысячы васямсот
васямнаццаць.

*Synoŭ Pahat-Maava, z synoŭ Ĭsusa i Ĭava, dz've tysâčy vasâmsot
vasâmnaccac'.*

12. Сыноў Элама тысяча дзьвесце пяцьдзесят чатыры.

Synoŭ Ęlama tysâča dz'ves'ce pâc'dzâsât čatyry.

13. Сыноў Зату васямсот сорак пяць.

Synoŭ Zatu vasâmsot sorak pâc'.

14. Сыноў Закхая сямсот шасьцьдзесят.

Synoŭ Zakhaâ sâmсот šès'c'dzâsât.

15. Сыноў Бінюя шасьцьсот сорак восем.

Synoŭ Bînuâ šas'c'sot sorak vosem.

16. Сыноў Бэвая шасьцьсот дваццаць восем.

Synoŭ Bèvaâ šas'c'sot dvaccac' vosem.

17. Сыноў Азгада дзьве тысячы трыста дваццаць два.

Synoŭ Azgada dz've tysâčy trysta dvaccac' dva.

18. Сыноў Аданікама шасьцьсот шасьцьдзесят сем.

Synoŭ Adanikama šas'c'sot šès'c'dzâsât sem.

19. Сыноў Бігвая дзьве тысячы шасьцьсот сем.

Synoŭ Bîgvaâ dz've tysâčy šas'c'sot sem.

20. Сыноў Адына шасьцьсот пяцьдзесят пяць.

Synoŭ Adyna šas'c'sot pâc'dzâsât pâc'.

21. Сыноў Атэра з дома Эзэкіі дзевяноста восем.

Synoŭ Atèra z doma Èzèkii dzevânosta vosem.

22. Сыноў Хашума трыста дваццаць восем.

Synoŭ Hašuma trysta dvaccac' vosem.

23. Сыноў Вэцяя трыста дваццаць чатыры.

Synoŭ Vècaâ trysta dvaccac' čatyry.

24. Сыноў Харыфа сто дванаццаць.

Synoŭ Haryfa sto dvanaccac'.

25. Нараджэнцаў Гаваона дзевяноста пяць.

Naradžèncauŭ Gavaona dzevânosta pàc'.

26. Жыхароў Віфляема і Нэтофы сто восемдзсят восем.

Žyharoŭ Viplâema i Nètofy sto vosemdzesât vosem.

27. Жыхароў Анатота сто дваццаць восем.

Žyharoŭ Anatota sto dvaccac' vosem.

28. Жыхароў Бэт-Азмавэта сорак два.

Žyharoŭ Bèt-Azmavèta sorak dva.

29. Жыхароў Карыятыярыма, Кефіры і Бээрота сямсот сорак тры.

Žyharoŭ Karyâtyâryma, Kefiry i Bèèrota sâmсот sorak try.

30. Жыхароў Рамы і Гівы шасьцьсот дваццаць адзін.

Žyharoŭ Ramy i Givy šas'c'sot dvaccac' adzìn.

31. Жыхароў Міхмаса сто дваццаць два.

Žyharoŭ Mihmasa sto dvaccac' dva.

32. Жыхароў Вэтыля і Гая сто дваццаць тры.

Žyharoŭ Vètylâ i Gaâ sto dvaccac' try.

33. Жыхароў Нэво другога пяцьдзсят два.

Žyharoŭ Nèvo drugoga pàc'dzâsât dva.

34. Сыноў Элама другога тысяча дзэвесьце пяцьдзсят чатыры.

Synoŭ Èlama drugoga tysâča dz'ves'ce pàc'dzâsât čatyry.

35. Сыноў Харыма трыста дваццаць.

Synoŭ Haryma trysta dvaccac'.

36. Нараджэнцаў Ерыхона трыста сорак пяць.

Naradžèncaŭ Eryhona trysta sorak pác'.

37. Нараджэнцаў Лода, Хадыда і Она сямсот дваццаць адзін.

Naradžèncaŭ Loda, Hadyda i Ona sâmсот dvaccac' adzìn.

38. Нараджэнцаў Сэнаі тры тысячы дзевяцьсот трыццаць.

Naradžèncaŭ Sènaì try tysâčy dzevâc'sot tryccac'.

39. Сьвятароў, сыноў Едаі, з дома Ісусавага, дзевяцьсот семдзесят тры.

S'vâtarouŭ, synouŭ Edaì, z doma Ìsusavaga, dzevâc'sot semdzesât try.

40. Сыноў Імэра тысяча пяцьдзсят два.

Synoŭ Ìmèra tysâča pác'dzâsât dva.

41. Сыноў Пашхура тысяча дзевесце сорак сем.

Synoŭ Pašhura tysâča dz'ves'ce sorak sem.

42. Сыноў Харыма тысяча сямнаццаць.

Synoŭ Haryma tysâča sâmnaccac'.

43. Лявітаў: сыноў Ісуса, з дома сыноў Гадэвы, семдзесят чатыры.

Lâvitaŭ: synouŭ Ìsusa, z doma synouŭ Gadèvy, semdzesât čatyry.

44. Сьпевакоў: сыноў Асафа сто сорак восем.

S'pevakoŭ: synouŭ Asafa sto sorak vosem.

45. Брамнікі: сыны Шалума, сыны Атэра, сыны Талмона, сыны Акува, сыны Хатыты, сыны Шавая - сто трыццаць восем.

Bramniki: syny Šaluma, syny Atèra, syny Talmona, syny Akuva, syny Hatyty, syny Šavaâ - sto tryccac' vosem.

46. Нэтынэі: сыны Цыхі, сыны Хасуфы, сыны Табаота,

Nètynèi: syny Cyhì, syny Hasufy, syny Tabaoa,

47. сыны Кіроса, сыны Сіі, сыны Фадона,

syny Kìrosa, syny Sii, syny Fadona,

48. сыны Леваны, сыны Хагавы, сыны Салмая,
syny Levany, syny Hagavy, svyny Salmaâ,

49. сыны Ханана, сыны Гідэла, сыны Гахара,
syny Hanana, syny Gidèla, syny Gahara,

50. сыны Рэаі, сыны Рэцына, сыны Нэкоды,
syny Rèai, syny Rècyna, syny Nèkody,

51. сыны Газама, сыны Узы, сыны Пасэаха,
syny Gazama, syny Uzy, syny Pasèaha,

52. сыны Вэсая, сыны Мэўніма, сыны Нэфішсіма,
syny Vèsaâ, syny Mèÿnìma, syny Nèfišsìma,

53. сыны Ваквука, сыны Хакуфы, сыны Хархура,
syny Vakvuka, syny Hakufy, syny Harhura,

54. сыны Вацліта, сыны Мэхіды, сыны Харшы,
syny Vaclita, syny Mèhìdy, syny Haršy,

55. сыны Варкоса, сыны Сісары, сыны Тамаха,
syny Varkosa, syny Sisary, syny Tamaha,

56. сыны Нэцыаха, сыны Хатфыфы.
syny Nècyaha, syny Hatfyfy.

57. Сыны рабоў Саламонавых: сыны Сатая, сыны Сафэрэта, сыны
Фэрыды,
Syny raboŭ Salamonavyh: syny Sataâ, syny Safèrèta, syny Fèrydy,

58. сыны Яалы, сыны Даркона, сыны Гідэла,
syny Âaly, syny Darkona, syny Gidèla,

59. сыны Сафатыі, сыны Хатыла, сыны Пахэрэт-Гацэваіма, сыны Амона.
syny Safatyì, syny Hatyla, syny Pahèrèt-Gacèvaìma, syny Amona.

60. Усіх нэтынэяў і сыноў рабоў Саламонавых трыста дзевяноста два.

Usih nètynèâŭ ì synoŭ raboŭ Salamonavyh trysta dzevânosta dva.

61. І вось тыя, што выйшлі з Тэлмэдаха, Тэлхаршы, Херуў-Адона і Імэра; але яны не маглі паказаць пра пакаленьне сваё і пра племя сваё, ці ад Ізраіля яны.

Ì vos' tyâ, što vyjšli z Tèlmèdaha, Tèlharšy, Heruŭ-Adona ì Ìmèra; ale âny ne magli pakazac' pra pakalen'ne svaë ì pra plemâ svaë, ci ad Ìzrailâ âny.

62. Сыны Дэлаі, сыны Товіі, сыны Нэкоды - шасьцьсот сорак два.

Syny Dèlai, syny Tovii, syny Nèkody - šas'c'sot sorak dva.

63. І са сьвятароў: сыны Хаваі, сыны Гакоца, сыны Вэрзэлія, які ўзяў жонку з дочак Вэрзэлія Галаадыцяніна і стаў называцца іх імем.

Ì sa s'vâtaroŭ: syny Havaì, syny Gakoca, syny Vèrzèliâ, âki ŭzâŭ žonku z dočak Vèrzèliâ Galaadycânina ì staŭ nazyvacca ih imem.

64. Яны шукалі радаводнага свайго запісу, і не знайшлося, і таму выключаны са сьвятарства.

Âny šukali radavodnaga svajgo zapisu, ì ne znajšlosâ, ì tamu vyklûčany sa s'vâtarstva.

65. І Тыршата сказаў ім, каб яны ня елі вялікай сьвятыні, пакуль не паўстане сьвятар з урымам і тумімам.

Ì Tyršata skazaŭ im, kab âny nâ eli vâlikaj s'vâtyni, pakul' ne paŭstane s'vâtar z urymam ì tumìmam.

66. Усё супольства разам складалася з сарака двух тысяч трохсот шасьцідзiesiąці чалавек,

Usë supol'stva razam skladalasâ z saraka dvuh tysâč trohsot šas'čidzesâci čalavek,

67. акрамя рабоў іхніх і рабынь іхніх, які было сем тысяч трыста трыццаць сем; і пры іх сьпевакоў і сьпявачак дзэвесьце сорак пяць.

akramâ raboŭ ihnih ì rabyn' ihnih, âki bylo sem tysâč trysta tryccac' sem; ì

pry ih s'pevakoŭ i s'pâvačak dz'ves'ce sorak pâc'.

68. Коней у іх было сямсот трыццаць шэсьць, кабыл у іх дзьвесьце сорак пяць,

Konej u ih bylo sâmсот tryccac' šès'c', kabył u ih dz'ves'ce sorak pâc',

69. вярблюдаў чатырыста трыццаць пяць, аслоў шэсьць тысяч сямсот дваццаць.

vârblûdaŭ čatyrysta tryccac' pâc', asloŭ šès'c' tysâč sâmсот dvaccac'.

70. Некаторыя ўзначальцы пакаленьняў далі ўклады на вядзеньне працы. Тыршата даў у скарбніцу золатам тысячу драхмаў, пяцьдзясят чараў, пяцьсот трыццаць сьвятарскіх убраньняў.

Nekatoryâ ŭznačal'cy pakalen'nâŭ dali ŭklady na vâdzen'ne pracy. Tyršata daŭ u skarbnicu zolatam tysâču drahmaŭ, pâc'dzâsât čaraŭ, pâc'sot tryccac' s'vâtarskih ubran'nâŭ.

71. І некаторыя з узначальцаў пакаленьняў далі ў скарбніцу на вядзеньне працы дваццаць тысяч драхмаў золата і дзьве тысячы дзьвесьце мінаў срэбра.

İ nekatoryâ z uznačal'caŭ pakalen'nâŭ dali ŭ skarbnicu na vâdzen'ne pracy dvaccac' tysâč drahmaŭ zolata i dz've tysâčy dz'ves'ce mînaŭ srèbra.

72. Астатнія з народу далі дваццаць тысяч драхмаў золата і дзьве тысячы мінаў срэбра і шэсьцьдзясят сем сьвятарскіх убраньняў.

Astatniâ z narodu dali dvaccac' tysâč drahmaŭ zolata i dz've tysâčy mînaŭ srèbra i šès'c'dzâsât sem s'vâtarskih ubran'nâŭ.

73. І пачалі жыць сьвятары і лявіты, і брамнікі і сьпевакі, і народ і нэтынэі, і ўвесь Ізраіль у гарадах сваіх.

İ pačali žyc' s'vâtary i lâvity, i bramniki i s'pevaki, i narod i nètynèi, i ŭves' İzrail' u garadah svaih.

8 Кіраўнік

1. Калі настаў сёмы месяц, і сыны Ізраілевыя жылі ў гарадах сваіх, тады сабраўся ўвесь народ, як адзін чалавек, на пляц, які перад Вадзяною брамаю, і сказалі кніжніку Эздру, каб ён прынёс кнігу закона Майсеевага, які запавядаў Гасподзь Ізраілю.

Kali nastaŭ sěmy mesâc, i syny Ízrailevyâ žyli ŭ garadah svaih, tady sabraŭsâ ŭves' narod, âk adzìn čalavek, na plâc, âkì perad Vadzânoû bramaŭ, i skazali knižniku Èzdru, kab èn prynës knìgu zakona Majseevaga, âkì zapavâdaŭ Gaspodz' Ízrailŭ.

2. І прынёс сьвятар Эдра закон на сход мужчын і жанчын і ўсіх, якія маглі разумець, у першы дзень сёмага месяца;

Ì prynës s'vâtar Èdra zakon na shod mužčyn i žančyn i ŭsìh, âkìâ magli razumec', u peršy dzen' sëmaga mesâca;

3. і чытаў зь яго на пляцы, які перад Вадзяною брамай, ад сьвітання да полудня, перад мужчынамі і жанчынамі і ўсімі, якія маглі разумець; і вушы ўсяго народу былі прыхілены да кнігі закона.

ì čytaŭ z' âgo na plâcy, âkì perad Vadzânoû bramaj, ad s'vitan'nâ da poludnâ, perad mužčynami i žančynami i ŭsimi, âkìâ magli razumec'; i vušy ŭsâgo narodu byli pryhìleny da knìgi zakona.

4. Кніжнік Эдра стаяў на драўляным узвышэньні, якое яму зрабілі, а каля яго, праваруч ад яго, стаялі Мататыя і Шэма, і Аная і Урыя, і Хэлкія і Маасэя, а леваруч ад яго Фэдая і Місаіл, і Малхія і Хашум, і Хашбадана, і Захар і Мэшулам.

Knižnik Èdra staŭ na draŭlânym uzvyšè'n'ni, âkoe âmu zrabìli, a kalâ âgo, pravaruč ad âgo, staâli Matatyâ i Šèma, i Anaâ i Uryâ, i Hèlkiâ i Maasèâ, a levaruč ad âgo Fèdaâ i Misail, i Malhiâ i Hašum, i Hašbadana, i Zahar i

Měšulam.

5. I адкрыў Эздра кнігу перад вачыма ўсяго народу, бо ён стаяў вышэй за народ. I калі ён адкрыў яе, увесь народ устаў.

Ì adkryŭ Èzdra knìgu perad vačyma ŭsâgo narodu, bo ěn staâŭ vyšěj za narod. Ì kalì ěn adkryŭ âe, uves' narod ustaŭ.

6. I дабраславіў Эздра Госпада Бога вялікага. I ўвесь народ адказаў: амін, амін, падымаючы рукі свае, - і пакланяліся і падалі прад Госпадам тварам да зямлі.

Ì dabraslaviŭ Èzdra Gospada Boga vâlikaga. Ì ŭves' narod adkazaŭ: amin, amin, padymaŭčy rukì svae, - ì paklanâlisâ ì padalì prad Gospadam tvaram da zâmlì.

7. Ісус, Ваная, Шэрэвія, Ямін, Акуў, Шаўтай, Гадья, Маасэя, Кліта, Азарыя, Ёзавад, Ханан, Фэлая і лявіты тлумачылі народу закон, тым часам як народ стаяў на сваім месцы.

Ìsus, Vanaâ, Šèrèviâ, Âmìn, Akuŭ, Šaŭtaj, Gadyâ, Maasèâ, Klìta, Azaryâ, Ězavad, Hanan, Fèlaâ ì lâvity tlucačyli narodu zakon, tym časam âk narod staâŭ na svaim mescy.

8. I чыталі з кнігі, з закона Божага, выразна, і далучалі тлумачэньне, і народ разумеў прачытанае.

Ì čytalì z knìgì, z zakona Božaga, vyrazna, ì dalučalì tlucačèn'ne, ì narod razumeŭ pračytanae.

9. Тады Нээмія, ён жа Тыршата, і кніжнік Эздра, сьвятар, і лявіты, якія вучылі народ, казалі ўсяму народу: дзень гэты сьвяты Госпаду Богу нашаму; ня смуткуйце і ня плачце, - бо ўвесь народ плакаў, слухаючы словы закона.

Tady Nèèmiâ, ěn ža Tyršata, ì knižnik Èzdra, s'vâtar, ì lâvity, âkiâ vučyli narod, skazalì ŭsâmu narodu: dzen' gèty s'vâty Gospadu Bogu našamu; nâ

smutkujce i nâ plačce, - bo ŭves' narod plakaŭ, sluhaŭčy slovy zakona.

10. I сказаў ім: ідзеце, ежце тлустае і пеце салодкае, і пасылайце частку тым, у каго нічога не прыгатавана, таму што дзень гэты сьвяты Госпаду нашаму. I ня смуткуйце, бо радасьць прад Госпадам - падмацаваньне вам.

ĭ skazaŭ im: idzece, ežce tlustae i pece salodkae, i pasylajce častku tym, u kago ničoga ne prygatavana, tamu što dzen' gèty s'vâty Gospadu našamu. ĭ nâ smutkujce, bo radas'c' prad Gospadam - padmacavan'ne vam.

11. I лявіты супакойвалі ўвесь народ, кажучы: перастаньце, бо дзень гэты сьвяты, ня смуткуйце.

ĭ lâvity supakojvali ŭves' narod, kažučy: perastan'ce, bo dzen' gèty s'vâty, nâ smutkujce.

12. I пайшоў увесь народ есьці, і піць, і пасылаць часткі, і сьвяткаваць зь вялікай весялосьцю, бо зразумелі словы, якія казалі ім.

ĭ pajšoŭ uves' narod es'ci, i pic', i pasylac' častki, i s'vâtkavac' z' vâlikaj vesâlos'cû, bo zrazumeli slovy, âkiâ skazali im.

13. На другі дзень сабраліся ўзначальцы пакаленьняў ад усяго народу, сьвятары і лявіты да кніжніка Эздры, каб ён тлумачыў ім словы закона.

Na drugi dzen' sabralisâ ŭznačal'cy pakalen'nâŭ ad usâgo narodu, s'vâtary i lâvity da knižnika Èzdry, kab ên tlumačyŭ im slovy zakona.

14. I знайшлі напісанае ў законе, які Гасподзь даў праз Майсея, каб сыны Ізраілевыя ў сёмым месяцы, у сьвята, жылі ў кучках.

ĭ znajšli napisanae ŭ zakone, âki Gaspodz' daŭ praz Majseâ, kab syny ĭzrailevyâ ŭ sëmym mesâcy, u s'vâta, žyli ŭ kučkah.

15. I таму абвясьцілі і агаласілі па ўсіх гарадах сваіх і ў Ерусаліме, кажучы: ідзеце на гару і нясеце галінкі масьліны садовай і галінкі масьліны дзікай, і галінкі міртавыя і галінкі пальмавыя, і галінкі іншых

шырокалістных дрэў, каб зрабіць кучкі паводле напісанага.

Ì tamu abvâs'cili ì agalasili pa ŭsìh garadah svaih ì ŭ Erusalìme, kažučy: idzece na garu ì nâsece galinkì mas'lìny sadovaj ì galinkì mas'lìny dzikaj, ì galinkì mirtavyâ ì galinkì pal'mavyâ, ì galinkì inšyh šyrokalistnyh drèŭ, kab zrabìc' kučkì pavodle napìsanaga.

16. І пайшоў народ, і прынеслі і зрабілі сабе кучкі, кожны на сваім даху і на дварах сваіх, і на дварах дома Божага, і на пляцы каля Вадзяное брамы і на пляцы каля Яфрэмавай брамы.

Ì pajšoŭ narod, ì prynes'li ì zrabili sabe kučkì, kožny na svaim dahu ì na dvarah svaih, ì na dvarah doma Božaga, ì na plâcy kalâ Vadzânoe bramy ì na plâcy kalâ Âfrè mavaj bramy.

17. Усё супольства павяртанцаў з палону зрабіла кучкі-буданы і жыло ў кучках. Ад дзён Ісуса, сына Нававага, да гэтага дня, не рабілі так сыны Ізраілевыя. Радасьць была вельмі вялікая.

Usë supol'stva pavârtancaŭ z palonu zrabila kučkì-budany ì žylo ŭ kučkah. Ad dzën Ìsusa, syna Navavaga, da gètaga dnâ, ne rabili tak syny Ìzrailevyâ. Radas'c' byla vel'mi vâlikaâ.

18. І чыталі з кнігі закона Божага кожны дзень, ад першага дня да апошняга дня. І сьвяткавалі сьвята сем дзён, а на восьмы дзень пасья сьвята паводле статуту.

Ì čytali z knìgi zakona Božaga kožny dzen', ad peršaga dnâ da apošnâga dnâ. Ì s'vâtkavali s'vâta sem dzën, a na vos'my dzen' pas'lâ s'vâta pavodle statutu.

9 Кіраўнік

1. На дваццаць чацьвёрты дзень гэтага месяца сабраліся ўсе сыны

Ізраілевыя, якія пасьціліся і ў вярэтах і з попелам на галовах сваіх.

Na dvaccac' čac'vërty dzen' gètaga mesâca sabralisâ ŭse syny Ìzrailevyâ, âkiâ pas'cilisâ i ŭ vâretah i z popelam na galovah svaih.

2. І аддзялілася насеньне Ізраілевае ад усіх іншародных, і ўсталі і спавядаліся ў грахах сваіх і ў злачынствах бацькоў сваіх.

Ì addzâlilasâ nasen'ne Ìzrailevae ad usih inšarodnyh, i ŭstali i spavâdalisâ ŭ grahah svaih i ŭ zlačynstvah bac'koŭ svaih.

3. І стаялі на сваім месцы, і чвэрць дня чыталі з кнігі закона Госпада Бога свайго, і чвэрць спавядаліся і пакланяліся Госпаду Богу свайму.

Ì staâli na svaim mescy, i čvèrc' dnâ čytali z knìgi zakona Gospada Boga svajgo, i čvèrc' spavâdalisâ i paklanâlisâ Gospadu Bogu svajmu.

4. І ўсталі на ўзвышанае месца лявітаў: Ісус, Ванія, Кадмііл, Шэванія, Вуній, Шэрэвія, Ванія, Хэнані, і гучна заклікалі да Госпада Бога свайго.

Ì ŭstali na ŭzvysanae mesca lâvitaŭ: Ìsus, Vaniâ, Kadmiil, Šèvaniâ, Vunij, Šèreviâ, Vaniâ, Hènani, i gučna zaklikali da Gospada Boga svajgo.

5. І сказалі лявіты - Ісус, Кадмііл, Ванія, Хашаўнія, Шэрэвія, Гадыя, Шэванія, Пэтахія: устаньце, слаўце Госпада Бога вашага адвеку і давеку. Хай слаvasлоўца вяртае ўслаўленьня і вышэйшае за ўсякае слаvasлоўце і хвалу імя Тваё!

Ì skazali lâvity - Ìsus, Kadmiil, Vaniâ, Hašaŭniâ, Šèreviâ, Gadyâ, Šèvaniâ, Pètahiâ: ustan'ce, slaŭce Gospada Boga vašaga adveku i daveku. Haj slavaslovâc' vartae ŭslaŭlen'nâ i vyšèjšae za ŭsâkae slavasloŭce i hvalu imâ Tvaë!

6. І сказаў Эздра: Ты, Госпадзе адзіны. Ты стварыў неба, нябёсы нябёсаў і ўсё войска іх, зямлю і ўсё, што на ёй, моры і ўсё, што ў іх, і Ты жывіш усё гэта, і нябесныя войскі Табе пакланяюцца.

Ì skazaŭ Èzdra: Ty, Gospadze adžiny. Ty stvaryŭ neba, nâbësy nâbësaŭ i ŭsë

vojska ih, zâmlû i ùsë, što na ëj, mory i ùsë, što ù ih, i Ty žyviš usë gëta, i nâbesnyâ vojski Tabe paklanâûcca.

7. Ты Сам, Госпадзе Божа, выбраў Абрагама і вывеў яго з Ура Халдэйскага, і даў яму імя Абрагама,

Ty Sam, Gospadze Boža, vybraŭ Abragama i vyveŭ âgo z Ura Haldèjskaga, i daŭ âmu imâ Abragama,

8. і знайшоў яго сэрца верным прад Табою, і заключыў зь ім завет, каб даць семені ягонаму зямлю Хананэяў, Хэтэяў, Амарэяў, Фэрэзэяў, Евусэяў і Гергэсэяў. І Ты выканаў слова Сваё, бо Ты праведны.

i znajšoŭ âgo sërca vernym prad Taboŭ, i zaklûčyŭ z' im zapavet, kab dac' semeni âgonamu zâmlû Hananèâŭ, Hètèâŭ, Amarèâŭ, Fèrèzèâŭ, Evusèâŭ i Gergèsèâŭ. I Ty vykanaŭ slova Svaë, bo Ty pravedny.

9. Ты ўбачыў бедства бацькоў нашых у Егіпце і пачуў енк іхні каля Чэрмнага мора,

Ty ŭbačyŭ bedstva bac'koŭ našyh u Egipce i pačuŭ enk ihni kalâ Čèrmnaga mora,

10. і паказаў знакі і цуды над фараонам і над усімі рабамі ягонымі, і над усім народам зямлі ягонай, бо Ты ведаў, што яны пагардліва абыходзіліся зь імі, і зарабіў Ты Сабе імя да гэтага дня.

i pakazaŭ znaki i cudy nad faraonam i nad usimi rabami âgonymi, i nad usim narodam zâmlì âgonaj, bo Ty vedaŭ, što âny pagardliva abyhodzilisâ z' imi, i zarabiŭ Ty Sabe imâ da gëtaga dnâ.

11. Ты расьсек перад імі мора, і яны сярод мора прайшлі па сухім, а тых, што гналіся за імі, укінуў у глыбіні, як камень у вялікія воды.

Ty ras'sek perad imi mora, i âny sârod mora prajšli pa suhim, a tyh, što gnalisâ za imi, ukìnuŭ u glybini, âk kamen' u vâlikîâ vody.

12. У слупе воблачным Ты вёў іх удзень і ў слупе вогненным уначы,

каб асьвятляць ім дарогу, па якой ім ісьці.

U slupe voblačnym Ty věŭ ih udzen' i ŭ slupe vognennym unačŭ, kab as'vâtlâc' im darogu, pa âkoj im is'ci.

13. І сышоў Ты на гару Сінай і гаварыў зь імі зь неба, і даў ім суды справядлівыя, законы правільныя; пастановы і заповедзі добрыя.

Ì syšoŭ Ty na garu Sìnaj i gavaryŭ z' imi z' neba, i daŭ im sudy spravâdlivŭâ, zakony pravil'nyâ; pastanovy i zapavedzi dobryâ.

14. І ўказаў ім сьвятую Тваю суботу і заповедзі, і пастановы і закон падаў ім праз раба Твайго Майсея.

Ì ŭkazaŭ im s'vâtuŭ Tvaŭ subotu i zapavedzi, i pastanovy i zakon padaŭ im praz raba Tvajgo Majseâ.

15. І хлеб зь неба Ты даваў ім у голадзе іхнім і вадзю з каменю крынічыў ім у смазе іхняй, і сказаў ім, каб яны пайшлі і авалодалі зямлёю, якую Ты, падняўшы руку Тваю, заприсягнуўся даць ім.

Ì hleb z' neba Ty davaŭ im u goladze ihnim i vadu z kamenŭ kryničyŭ im u smaze ihnâj, i skazaŭ im, kab âny pajsli i avalodalì zâmlëu, âkuŭ Ty, padnâŭšy ruku Tvaŭ, zaprysâgnuŭsâ dac' im.

16. Але яны і бацькі нашыя ўпарціліся, і шыю сваю трымалі пругка, і ня слухаліся наказаў Тваіх;

Ale âny i bac'ki našŭâ ŭparcilisâ, i šyŭ svaŭ trymalì prugka, i nâ sluhalisâ nakazaŭ Tvaih;

17. не захацелі слухацца і ня ўспомнілі цудоўных дзеяў Тваіх, якія Ты рабіў зь імі, і трымалі шыю сваю пругка і з упартасьці сваёй паставілі над сабою правадыра, каб вярнуцца ў рабства сваё. Але Ты Бог, Які любіць дараваць, добры і міласэрны, доўгацярплівы і шматлітасьцівы, і Ты не пакінуў іх.

ne zahacelì sluhacca i nâ ŭspomnilì cudoŭnyh dzeâŭ Tvaih, âkiâ Ty rabiŭ z'

imi, i trymali šyû svaû prugka i z upartas'ci svaëj pastavili nad sabou pravadyra, kab vânucca ŭ rabstva svaë. Ale Ty Bog, Âki lûbic' daravac', dobry i milasèrny, doŭgacârplivy i šmatlitas'civy, i Ty ne pakinuŭ ih.

18. I хоць яны зрабілі сабе літое цяля і казалі: вось бог твой, які вывеў цябе зь Егіпта, і хоць рабілі вялікія абразы,

ì hoc' âny zrabili sabe litoe câlâ i skazali: vos' bog tvoj, âki vyveŭ câbe z' Egipta, i hoc' rabili vâlikiâ abrazy,

19. але Ты, зь вялікай міласэрнасьці Тваёй, не пакідаў іх у пустыні; слуп воблачны не адыходзіў ад іх удзень, каб весьці іх па шляху, і слуп вогненны ўначы, каб сьвяціць ім у дарозе, якою яны ішлі.

ale Ty, z' vâlikaj milasèrnas'ci Tvaëj, ne pakidaŭ ih u pustyni; slup voblačny ne adyhodziŭ ad ih udzen', kab ves'ci ih pa šlâhu, i slup vognenny ŭnačy, kab s'vâcic' im u daroze, âkou âny išli.

20. I Ты даў ім Духа Твайго добрага, каб настаўляць іх, і манну Тваю не адбіраў ад вуснаў іхніх, і вадуд даваў ім дзеля наталеньня смагі іхняй.

ì Ty daŭ im Duha Tvajgo dobrağa, kab nastaŭlâc' ih, i mannu Tvaû ne adbiraŭ ad vusnaŭ ihnih, i vadu davaŭ im dzelâ natalen'nâ smagi ihnâj.

21. Сорак гадоў Ты карміў іх у пустыні; яны ні ў чым ня мелі нястачы, вопратка іхняя не старэла, і ногі іхнія ня пухлі.

Sorak gadoŭ Ty karmiŭ ih u pustyni; âny ni ŭ čym nâ meli nâstačy, vopratka ihnâ ne starèla, i nogi ihniâ nâ puhli.

22. I Ты даў ім царства і народы, і падзяліў ім, і яны авалодалі зямлёю Сігона, і зямлёю цара Есэвонскага, і зямлёю Ога, цара Васанскага.

ì Ty daŭ im carstva i narody, i padzâliŭ im, i âny avalodali zâmlëu Sigona, i zâmlëu cara Esèvonskaga, i zâmlëu Oga, cara Vasanskaga.

23. I сыноў іхніх Ты памножыў, як зоркі нябесныя, і ўвёў іх у зямлю, пра якую Ты казаў бацькам іхнім, што яны прыйдуць валодаць ёю.

*Ì synoŭ ihnih Ty pamnožyŭ, âk zorkì nâbesnyâ, ì ŭvěŭ ih u zâmlû, pra âkuŭ
Ty kazaŭ bac'kam ihnim, što âny pryjduc' valodac' èŭ.*

24. I ŭвайшли сыны іхнія, і авалодалі зямлёю. I Ты скарыŭ ім жыхароŭ
зямлі, Хананэяŭ, і аддаŭ іх у рукі іхнія, і цароŭ іхніх, і народы зямлі, каб
яны рабілі зь імі па сваёй волі.

*Ì ŭvajšli syny ihniâ, ì avalodalì zâmlëŭ. Ì Ty skaryŭ im žyharoŭ zâmlì,
Hananèâŭ, ì addaŭ ih u ruki ihniâ, ì caroŭ ihnih, ì narody zâmlì, kab âny rabilì
z' imì pa svaëj volì.*

25. I занялі яны ўмацаваныя гарады і тлустую зямлю, і ўзялі ў
валоданьне дамы, напоўненыя ўсялякім дабром, вадаёмы, высечаныя з
каменю, вінаградныя і масьлічныя сады і мноства дрэў з пладамі на
ежу. Яны елі, насычаліся, тлусьцелі і мелі асалоду зь вялікай дабрыні
Тваёй;

*Ì zanâli âny ŭmacavanyâ garady ì tlustuŭ zâmlû, ì ŭzâli ŭ valodan'ne damy,
napoŭnenyâ ŭsâlâkim dabrom, vadaëmy, vysečanyâ z kamenû, vînogradnyâ ì
mas'ličnyâ sady ì mnostva drëŭ z pladamì na ežu. Âny elì, nasyčalisâ,
tlus'celì ì melì asalodu z' vâlikaj dabrynì Tvaëj;*

26. і зрабіліся ўпартыя і ўзбурыліся супроць Цябе: і занядбалі закон
Твой, забівалі прарокаŭ Тваіх, якія ўмаўлялі іх зьвярнуцца да Цябе, і
рабілі вялікія абразы.

*ì zrabilisâ ŭpartyâ ì ŭzburylisâ suproc' Câbe: ì zanâdbalì zakon Tvoj, zabivalì
prarokaŭ Tvaih, âkiâ ŭmaŭlâli ih z'vârnucca da Câbe, ì rabilì vâlikâ abrazy.*

27. I Ты аддаŭ іх у рукі ворагам іхнім, якія ўціскалі іх. Але калі, у цяжкі
для яго час, яны заклікалі Цябе, Ты выслухваŭ іх зь нябёсаŭ, і зь вялікай
міласэрнасьці Тваёй, даваŭ ім ратавальнікаŭ, і яны ратавалі іх ад рук
ворагаŭ іхніх.

Ì Ty addaŭ ih u ruki voragam ihnim, âkiâ ŭciskalì ih. Ale kalì, u câžki dlâ âgo

čas, âny zaklikali Câbe, Ty vysluhvaŭ ih z' nâbësaŭ, i z' vâlikaj milasèrnas'ci Tvaëj, davaŭ im rataval'nikaŭ, i âny ratavali ih ad ruk voragaŭ ihnih.

28. А калі супакойваліся, дык спачатку пачыналі рабіць благое перад абліччам Тваім, і Ты аддаваў іх у рукі няпрямцяляў іхніх, і яны панавалі над імі. Але калі яны зноў заклікалі Цябе, Ты выслухваў іх зь нябёсаў і зь вялікай міласэрнасьці Тваёй, выбаўляў іх шмат разоў.

A kali supakojvalisâ, dyk spačatku pačynali rabic' blagoe perad abliččam Tvaim, i Ty addavaŭ ih u ruki nâpryâcelâŭ ihnih, i âny panavali nad imi. Ale kali âny znoŭ zaklikali Câbe, Ty vysluhvaŭ ih z' nâbësaŭ i z' vâlikaj milasèrnas'ci Tvaëj, vybaŭlâŭ ih šmat разоў.

29. Ты нагадаваў ім зьвярнуцца да закона Твайго, але яны ўпарціліся і ня слухалі наказаў Тваіх і ўхіляліся ад пастановаў Тваіх, якімі жыў бы чалавек, калі б выконваў іх і хрыбет свой зрабілі ўпарцістым, і шыю сваю трымалі пругка, і ня слухаліся.

Ty nagadvaŭ im z'vârnucca da zakona Tvajgo, ale âny ŭparcilisâ i nâ sluhali nakazaŭ Tvaih i ŭhilâlisâ ad pastanovaŭ Tvaih, âkimi žyŭ by čalavek, kali b vykonvaŭ ih i hrybet svoj zrabili ŭparcistym, i šyû svaŭ try mali prugka, i nâ sluhalisâ.

30. Чакаючы іхняга навароту, Ты марудзіў шмат гадоў і нагадаваў ім Духам Тваім праз прарокаў Тваіх, але яны ня слухалі. І Ты аддаў іх у рукі іншаземных народаў.

Čakaŭčy ihnâga navarotu, Ty marudziŭ šmat gadoŭ i nagadvaŭ im Duham Tvaim праз prarokaŭ Tvaih, ale âny nâ sluhali. I Ty addaŭ ih u ruki inšazemnyh narodaŭ.

31. Але Ты зь вялікай міласэрнасьці Тваёй, Ты ня вынішчыў іх да канца і не пакідаў іх, бо Ты Бог добры і літасьцівы.

Ale Ty z' vâlikaj milasèrnas'ci Tvaëj, Ty nâ vyniščyŭ ih da kanca i ne pakidaŭ

ih, bo Ty Bog dobry i litas'civny.

32. I сёння, Божа наш, Божа вялікі, моцны і страшны, Які захоўвае заповіт і міласць! хай ня будзе малым перад абліччам Тваім уся пакута, якая спасьцігла нас, цароў нашых, князёў нашых, і сьвятароў нашых, і прарокаў нашых, і бацькоў нашых і ўвесь народ Твой ад дзён цароў Асірыйскіх да сёння.

Ì sën'nâ, Boža naš, Boža vâlikì, mocny i strašny, Âkì zahoŭvae zapavet i milas'c'! haj nâ budze malym perad abliččam Tvaim usâ pakuta, âkaâ spas'cigla nas, caroŭ našyh, knâzëŭ našyh, i s'vâtaroŭ našyh, i prarokaŭ našyh, i bac'koŭ našyh i ŭves' narod Tvoj ad dzën caroŭ Asiryjskih da sën'nâ.

33. Ва ўсім, што спасьцігла нас, Ты праведны, бо Ты рабіў паводле праўды, а мы вінаватыя.

Va ŭsim, što spas'cigla nas, Ty pravedny, bo Ty rabiŭ pavodle praŭdy, a my vïnavatyâ.

34. Цары нашыя, князі нашыя, сьвятары нашыя і бацькі нашыя ня выконвалі закону Твайго, і ня слухалі наказаў Тваіх і напамінаў Тваіх, якімі Ты нагадваў іх.

Cary našyâ, knâzi našyâ, s'vâtary našyâ i bac'ki našyâ nâ vykonvali zakonu Tvajgo, i nâ sluhali nakazaŭ Tvaih i napamïnaŭ Tvaih, âkimì Ty nagadvaŭ ìm.

35. I ў царстве сваім пры вялікім дабры Тваім, якое Ты даваў іх, і на прасторнай і тлустай зямлі, якую Ты выдзеліў іх, яны ня служылі Табе і не адварочваліся ад ліхіх дзеяў сваіх.

Ì ŭ carstve svaim pry vâlikim dabry Tvaim, âkoe Ty davaŭ ìm, i na prastornaj i tlustaj zâmlì, âkuŭ Ty vydzeliŭ ìm, âny nâ služyli Tabe i ne advaročvalisâ ad lihìh dzeâŭ svaih.

36. I вось, мы цяпер рабы; на той зямлі, якую Ты даў бацькам нашым,

каб карміцца яе пладамі і яе дабром, вось, мы рабы.

Ì vos', my câper raby; na toj zâmlì, âkuû Ty daŭ bac'kam našym, kab karmicca âe pladamì ì âe dabrom, vos', my raby.

37. І ўтворы свае яна багата прыносіць царам, якім Ты ўпакорыў нас за грахі нашыя. І целамі нашымі і быдлам нашым яны валодаюць, як самі хочуць, і мы ў вялікім уціску.

Ì ŭtvory svae âna bagata prynosic' caram, âkìm Ty ŭpakoryŭ nas za grahì našyâ. Ì celamì našymì ì bydlam našym âny valodaûc', âk samì hoçuc', ì my ŭ vâlikìm ucìsku.

38. Пасья ўсяго гэтага мы даём цвёрдае абавязацельства і падпісваем, і на подпісе пчатка князёў нашых, лавітаў нашых і сьвятароў нашых.

Pas'lâ ŭsâgo gètaga my daëm c'vërdae abavâzaceľ'stva ì padpìsваем, ì na podpìse pâčatka knâzëŭ našyh, lâvitaŭ našyh ì s'vâtarouŭ našyh.

10 Кіраўнік

1. Прыклалі пчаткі: Нээмія - Тыршата, сын Гахаліі, і Сэдэкія

Pryklalì pâčatki: Nèemiâ - Tyršata, syn Gahaliì, ì Sèdèkiâ

2. Сэрая, Азарыя, Ерамія,

Sèraâ, Azaryâ, Eramiâ,

3. Пашхур, Амарыя, Малхія,

Pašhur, Amaryâ, Malhiâ,

4. Хатуш, Шэванія, Малух,

Hatuš, Šèvaniâ, Maluh,

5. Данііл Гінэтон, Варух,

Daniil Ginèton, Varuh,

6. Мэшулам, Авія, Міямін,

Měšulam, Aviâ, Miâmin,

7. Маазія, Вілгай, Шэмая: гэта сьвятары.

Maaziâ, Vilgaj, Šèmaâ: gèta s'vâtary.

8. Лявіты: Ісус, сын Азаніі, Вінуў, з сыноў Хэнадада, Кадмііл,

Lâvity: Ìsus, syn Azaniî, Vinuj, z synoŭ Hènadada, Kadmiil,

9. і браты іхнія: Шэванія, Гадыя, Кліта, Фэлая, Ханан,

i braty ihniâ: Šèvaniâ, Gadyâ, Klita, Fèlaâ, Hanan,

10. Міха, Рэхоў, Хашавія,

Miha, Rèhoŭ, Hašaviâ,

11. Закхур, Шэрэвія, Шэванія,

Zakhur, Šèrèviâ, Šèvaniâ,

12. Гадыя, Ваній, Вэнінуў.

Gadyâ, Vanij, Vèninuj.

13. Узначальцы народа: Парош, Пахат-Мааў, Элам, Зату, Ванія,

Uznačal'cy naroda: Paroš, Pahat-Maaŭ, Èlam, Zatu, Vaniâ,

14. Вуній, Азгад, Бэвай,

Vunij, Azgad, Bèvaj,

15. Аданія, Бігвай, Адын,

Adaniâ, Bigvaj, Adyn,

16. Атэр, Эзэкія, Азур,

Atèr, Èzèkiâ, Azur,

17. Гадыя, Хашум, Бэцай,

Gadyâ, Hašum, Bècaj,

18. Харыф, Анатот, Рэвай,

Haryf, Anatot, Rèvaj,

19. Магніяш, Мэшулам, Хэзір,

Magniâš, Mèšulam, Hèzìr,

20. Мэшэзавэл, Садок, Ядуй,

Mèšèzavèl, Sadok, Âduj,

21. Фэлатыя, Ханан, Ананія,

Fèlatyâ, Hanan, Ananiâ,

22. Асія, Хананія, Хашуў,

Asiâ, Hananiâ, Hašui,

23. Лахэш, Пілха, Шавэк,

Lahèš, Pilha, Šavèk,

24. Рэхум, Хашаўна, Маасэя,

Rèhum, Hašaiuna, Maasèâ,

25. Ахія, Ханан, Анан,

Ahiâ, Hanan, Anan,

26. Малух, Харым, Ваана.

Maluh, Harym, Vaana.

27. І іншы люд, сьвятары, лявіты, брамнікі, сьпевакі, нэтынэі і ўсе, што аддзяліліся ад іншаземных народаў да закона Божага, жонкі іхнія, сыны іхнія і дочки іхнія, усе, што маглі разумець,

Ì inšy lûd, s'vâtary, lâvity, bramnikì, s'pevakì, nètynèi ì ŭse, što addzâlilisâ ad inšazemnyh narodaŭ da zakona Božaga, žonki ihniâ, syny ihniâ ì dočki ihniâ, use, što maglì razumec',

28. прысталі да братаў сваіх, да самых ганаровых зь іх, і ўступілі ў абавязанасьць з прысягаю і праклёнам - рабіць паводле закона Божага, які дадзены рукою Майсея, раба Божага, і захоўваць і выконваць усе заповедзі Госпада Бога нашага, пастановы Яго і прадпісаньні Ягонья,

prystalì da bratoŭ svaih, da samyh ganarovyh z' ih, ì ŭstupilì ŭ abavâzanas'c' z prysâgaŭ ì praklënam - rabic' pavodle zakona Božaga, âkì dadzeny rukoŭ

Majseâ, raba Božaga, i zahoŭvac' i vykonvac' use zapavedzi Gospada Boga našaga, pastanovy Âgo i pradpisan'ni Âgonyâ,

29. i ne addavac' dačok svaih inšazemnym narodam, i ih dačok nâ brac' za synoŭ svaih;

i ne addavac' dačok svaih inšazemnym narodam, i ih dačok nâ brac' za synoŭ svaih;

30. i kalì inšazemnyâ narody buduc' pryvozic' tavary i ŭsë pradažnae ŭ subotu, nâ brac' u ih u subotu i ŭ s'vâty dzen', i ŭ sëmy god pakidac' pazyki ŭsjaľakaga rodu.

i kalì inšazemnyâ narody buduc' pryvozic' tavary i ŭsë pradažnae ŭ subotu, nâ brac' u ih u subotu i ŭ s'vâty dzen', i ŭ sëmy god pakidac' pazyki ŭsjaľakaga rodu.

31. I pastavili my sabe ŭ zakon - davac' ad sâbe pa tracine siklâ ŭ god na patrèby doma Boga našaga:

I pastavili my sabe ŭ zakon - davac' ad sâbe pa tracine siklâ ŭ god na patrèby doma Boga našaga:

32. na hľaby pakladnyâ i na zaŭsëdnae hlebnae prynašënyne i na zaŭsëdnae cëlaspalenyne, na suboty, na novyâ mesâcy, na s'vâty, na s'vâtyâ rëcy i na ahvâry za grëh dzelâ ačyščënyâ Izrailâ, i na ŭsë, što robicca ŭ dome Boga našaga.

na hľaby pakladnyâ i na zaŭsëdnae hlebnae prynašënyne i na zaŭsëdnae cëlaspalenyne, na suboty, na novyâ mesâcy, na s'vâty, na s'vâtyâ rëcy i na ahvâry za grëh dzelâ ačyščënyâ Izrailâ, i na ŭsë, što robicca ŭ dome Boga našaga.

33. I kinuli my žërabì pra dastaŭku droŭ, s'vatarы, ľvity i ľud, kalì jakomu pakalenyню našamu ŭ naznacyny čas, god u god, pryvozic' ih da doma Boga našaga, kab jany garëli na ahvarniku Gospada Boga našaga

паводле напісанага ў законе.

Ì kìnulì my žèrabì pra dastaŭku droŭ, s'vâtary, lâvity i lûd, kalì âkomu pakalen'nû našamu ŭ naznačany čas, god u god, pryvozic' ih da doma Boga našaga, kab âny garèlì na ahvârniku Gospada Boga našaga pavodle napìsanaga ŭ zakone.

34. І абавязаліся мы кожны год прыносіць у дом Гасподні пачаткі зь зямлі нашай і пачаткі ўсякіх пладоў з усяго дрэва;

Ì abavâzalisâ my kožny god prynosic' u dom Gaspodnì pačatkì z' zâmlì našaj i pačatkì ŭsâkih pladoŭ z usâgo drèva;

35. таксама прыводзіць у дом Бога нашага да сьвятароў, якія служаць у доме Бога нашага, першынцаў з сыноў нашых і з быдла нашага, як напісана ў законе, і першароднае ад буйнога і дробнага быдла нашага.

taksama pryvodzic' u dom Boga našaga da s'vâtaroŭ, âkìâ služac' u dome Boga našaga, peršyncaŭ z synoŭ našyh i z bydla našaga, âk napìsana ŭ zakone, i peršarodnae ad bujnoga i drobnaga bydla našaga.

36. І пачаткі з молатага хлеба нашага і прынашэньняў нашых, і пладоў з усякага дрэва, віна і алею мы будзем дастаўляць сьвятарам у кладоўкі пры доме Бога нашага і дзесяціну зь зямлі нашай лявітам. Яны, лявіты, будуць браць дзесяціну ва ўсіх гарадах, дзе ў нас земляробства.

Ì pačatkì z molataga hleba našaga i prynašèn'nâŭ našyh, i pladoŭ z usâkaga drèva, vîna i aleŭ my budzem dastaŭlâc' s'vâtaram u kladoŭkì pry dome Boga našaga i dzesâcinu z' zâmlì našaj lâvìtam. Âny, lâvity, buduc' brac' dzesâcinu va ŭsìh garadah, dze ŭ nas zemlârobstva.

37. Пры лявітах, калі яны будуць браць лявіцкую дзесяціну, будзе прысутны сьвятар, сын Аарона, каб лявіты дзесяціну з сваіх дзесяцінаў вазілі ў дом Бога нашага ў пакоі, аддзеленыя ад кладоўкі,

Pry lâvìtah, kalì âny buduc' brac' lâvìckuŭ dzesâcinu, budze prysutny s'vâtar,

syn Aarona, kab lâvity dzesâcinu z svaih dzesâcinaŭ vazili ŭ dom Boga našaga ŭ pakoï, addzelenyâ ad kladoŭki,

38. бо ў гэтыя пакоі як сыны Ізраілевыя, так і лявіты павінны дастаўляць прынашэньні ў дарунак: хлеб, віно і алей. Так сьвятыя сасуды і службіты-сьвятары і брамнікі і сьпевакі. І мы не пакінем дома Бога нашага.

bo ŭ gètyâ pakoï âk syny Ízrailevyâ, tak i lâvity pavinny dastaŭlâc' prynašèn'ni ŭ darunak: hleb, vino i alej. Tak s'vâtyâ sasudy i službity-s'vâtary i bramniki i s'pevaki. I my ne pakinem doma Boga našaga.

11 Кіраўнік

1. І жылі начальнікі народу ў Ерусаліме, а астатнія з народу кідалі жэрабця, каб адна зь дзесяці частак іх ішла на жыхарства ў сьвяты горад Ерусалім, а дзевяць заставаліся ў іншых гарадах.

Ì žyli načal'niki narodu ŭ Erusalime, a astatniâ z narodu kidalì žèrabâ, kab adna z' dzesâci častak ih išla na žyharstva ŭ s'vâty gorad Erusalim, a dzevâc' zastavalisâ ŭ inšyh garadah.

2. І дабраславіў народ усіх, якія з добрай волі згадзіліся жыць у Ерусаліме.

Ì dabraslaviŭ narod usih, âkiâ z dobroj volì zgadzilisâ žyc' u Erusalime.

3. Вось узначальцы краіны, якія жылі ў Ерусаліме, - а ў гарадах Юдэі жылі, кожны ў сваім валоданьні, па гарадах сваіх: Ізраільцяне, сьвятары, лявіты і нэтынэі і сыны рабоў Саламонавых;

Vos' uznačal'cy krainy, âkiâ žyli ŭ Erusalime, - a ŭ garadah Údèi žyli, kožny ŭ svaim valodan'ni, pa garadah svaih: Ízrail'câne, s'vâtary, lâvity i nètyneì i syny raboŭ Salamonavyh;

4. у Ерусаліме жылі з сыноў Юды і з сыноў Веньяміна. З сыноў Юды: Атая, сын Узіі, сын Захарыя, сын Амарыі, сын Сафатыі, сын Малелеіла, з сыноў Фарэса,

u Erusalime žyli z synoŭ Ūdy i z synoŭ Ven'âmina. Z synoŭ Ūdy: Ataâ, syn Uzii, syn Zaharyâ, syn Amaryi, syn Safatyi, syn Maleleila, z synoŭ Farèsa,

5. і Маасэя, сын Варуха, сын Калхазэя, сын Хазаі, сын Адаі, сын Ёярыва, сын Захарыя, сын Шылонія.

i Maasèâ, syn Varuha, syn Kalhazèâ, syn Hazai, syn Adai, syn Ėâryva, syn Zaharyâ, syn Šyloniâ.

6. Усіх сыноў Фарэса, якія жылі ў Ерусаліме, чатырыста шасьцьдзясят восем, людзі выдатныя.

Usih synoŭ Farèsa, âkiâ žyli ŭ Erusalime, čatyrysta šas'c'dzâsât vosem, lûdzi vydatnyâ.

7. І вось сыны Веньяміна: Салу, сын Мэшулама, сын Ёэда, сын Фэдаі, сын Калаі, сын Маасэі, сын Ітыіла, сын Ісаі,

Ì vos' syny Ven'âmina: Salu, syn Mèšulama, syn Ėèda, syn Fèdai, syn Kalai, syn Maasèi, syn Ìtyila, syn Ìsai,

8. і за ім Габай, Салай - дзевяцьсот дваццаць восем.

ì za ìm Gabaj, Salaj - dzevâc'sot dvaccac' vosem.

9. Ёіль, сын Зіхры, быў начальнікам над імі, а Юда, сын Сэнуі, быў другі над горадам.

Ėil', syn Zihry, byŭ načal'nikam nad ìmi, a Ūda, syn Sènuì, byŭ drugi nad goradam.

10. Са сьвятароў: Едая, сын Ёярыва, Яхін.

Sa s'vâtarouŭ: Edaâ, syn Ėâryva, Âhìn.

11. Сэрая, сын Хэлкіі, сын Мэшулама, сын Садока, сын Мэраёта, сын Ахітува, начальнік у доме Божым,

Sèraâ, syn Hèlkii, syn Mèšulama, syn Sadoka, syn Mèraëta, syn Ahituva, načal'nik u dome Božym,

12. і браты іхнія, якія правілі службу ў доме Божым - васямсот дваццаць два; і Адая, сын Ерахама, сына Фэлаліі, сын Амцыя, сын Захарыя, сын Пашхура, сын Малхіі

ì braty ihniâ, âkiâ pravilì službu ŭ dome Božym - vasâmsot dvaccac' dva; ì Adaâ, syn Erahama, syna Fèlaliì, syn Amcyâ, syn Zaharyâ, syn Pašhura, syn Malhiì

13. і браты ягоныя, узначальцы пакаленьняў - дзэвесьце сорак два; і Амашсай, сын Азарыіла, сын Ахая, сын Мэшылэмота, сын Імэра,

ì braty âgonyâ, uznačal'cy pakalen'nâŭ - dz'ves'ce sorak dva; ì Amašsaj, syn Azaryila, syn Ahaâ, syn Mèšylèmota, syn Ìmèra,

14. і браты ягоныя, людзі выдатныя - сто дваццаць восем. Начальнікам над імі быў Заўдыіл, сын Гагэдаліма.

ì braty âgonyâ, lûdzi vydatnyâ - sto dvaccac' vosem. Načal'nikam nad imi byŭ Zaŭdyil, syn Gagèdalima.

15. А зь лявітаў: Шэмая, сын Хашува, сын Азрыкама, сын Хашавіі, сын Вунія,

A z' lâvitaŭ: Šèmaâ, syn Hašuva, syn Azrykama, syn Hašaviì, syn Vuniâ,

16. і Шаўтай, і Ёзавад з узначальцаў лявітаў па зьнешніх справах дома Богага,

ì Šaŭtaj, ì Ězavad z uznačal'caŭ lâvitaŭ pa z'nešnih spravah doma Božaga,

17. і Матанія, сын Міхі, сын Заўдыя, сын Асафа, галоўны пачынальнік слаvasлоўя пры малітве, і Бакбукія, другі пасья яго, і Аўда, сын Шамуя, сын Галала, сын Ідытуна.

ì Mataniâ, syn Mihì, syn Zaŭdyâ, syn Asafa, galoŭny pačynal'nik slavasloŭâ pry malitve, ì Bakbukiâ, drugi pas'lâ âgo, ì Aŭda, syn Šamuâ, syn Galala, syn

Ìdytuna.

18. Усіх лявітаў у сьвятым горадзе дзэвесьце восемдзсят чатыры.

Usih lâvitaŭ u s'vâтым goradze dz'ves'ce vosemdzesât čatyry.

19. А брамнікі: Акуў, Талмон і браты іхнія, якія трымалі варту каля брамы - сто семдзсят два.

A bramniki: Akuŭ, Talmon i braty ihniâ, âkiâ trykali vartu kalâ bramy - sto semdzesât dva.

20. Астатнія Ізраільцяне, сьвятары, лявіты жылі ва ўсіх гарадах Юдэі, кожны ў сваім удзеле.

Astatniâ İzrail'câne, s'vâtary, lâvity žyli va ŭsih garadah Ūdèi, kožny ŭ svaim udzele.

21. А нэтынэі жылі ў Афэле; над нэтынэямі Цыха і Гішфа.

A nètynèi žyli ŭ Afèle; nad nètynèâmi Cyha i Gišfa.

22. Начальнікам над лявітамі ў Ерусаліме былі Узій, сын Ванія, сын Хашавіі, сын Матаніі, сын Міхі, з сыноў Асафавых, якія былі сьпевакамі пры служэньні ў доме Божым,

Načal'nikam nad lâvitami ŭ Erusalime byli Uzij, syn Vaniâ, syn Hašavii, syn Matanii, syn Mihì, z synoŭ Asafavyh, âkiâ byli s'pevakami pry služèn'ni ŭ dome Božym,

23. бо ад цара быў пра іх адмысловы загад, і назначана было на кожны дзень сьпевакам пэўнае ўтрыманьне.

bo ad cara byŭ pra ih admyslovy zagad, i naznačana bylo na kožny dzen' s'pevakam pèŭnae ŭtryman'ne.

24. І Пэтахія, сын Мэшэзавэда, з сыноў Зары, сына Юды, быў давераны ад цара па ўсякіх справах, якія датычыліся народу.

Ì Pètahiâ, syn Mèšèzavèda, z synoŭ Zary, syna Ūdy, byŭ daverany ad cara pa ŭsâkih spravah, âkiâ datyčylisâ narodu.

25. З тых, што жылі ў вёсках, на палях сваіх, сыны Юды жылі ў Кірыят-Арбе і залежных ад іх гарадах, у Дывоне і залежных ад іх гарадах, у Екаўцэіле і сёлах яго,

Z tyh, što žyli ŭ vëskah, na palâh svaih, syny Ūdy žyli ŭ Kiryât-Arbe i zaleznyh ad ih garadah, u Dyvone i zaleznyh ad ih garadah, u Ekaŭcèile i sèlah âgo,

26. у Ешье, у Маладзе і ў Бэт-Палеце,

u Ešue, u Maladze i ŭ Bèt-Palece,

27. у Хацар-Шуале, у Вірсавіі і залежных ад яе гарадах,

u Hacar-Šuale, u Vîrsaviî i zaleznyh ad âe garadah,

28. у Сэкелазе, у Мэхоне і залежных ад яе гарадах,

u Sèkelaze, u Mèhone i zaleznyh ad âe garadah,

29. у Эн-Рымоне, у Цоры і ў Ярмуце,

u Èn-Rymone, u Cory i ŭ Ârmuce,

30. у Занаасе, Адаламе і вёсках іх, у Лахісе і на палях яго, у Азэцы і залежных ад яе гарадах. Яны разьмясьціліся ад Вірсавіі і да даліны Эномавай.

u Zanaase, Adalame i vëskah ih, u Lahise i na palâh âgo, u Azècy i zaleznyh ad âe garadah. Âny raz'mâs'cilisâ ad Vîrsaviî i da daliny Ènomavaj.

31. Сыны Веньямінавыя, пачынаючы ад Гевы, у Міхмасе, Гае, у Вэтылі і залежных ад яго гарадах,

Syny Ven'âminavyâ, pačynaŭčy ad Gevy, u Mihmase, Gae, u Vètyli i zaleznyh ad âgo garadah,

32. у Анатоце, Нове, Ананіі,

u Anatoce, Nove, Ananiî,

33. Гацоры, Раме, Гітаіме,

Gacory, Rame, Gitaimè,

34. Хадыдзе, Цэваіме, Нэвалаце,

Hadydze, Cèvaime, Nèvalace,

35. Лодзе, Она, у даліне Харашыме.

Lodze, Ona, u daline Harašyme.

36. І лявіты мелі жытло сваё ў дзялянках Юды і Веньяміна.

Ì lâvity meli žytlo svaë ŭ dzâlânkah Ūdy i Ven'âmina.

12 Кіраўнік

1. Вось сьвятары і лявіты, якія прыйшлі з Зарававэлем, сынам

Салатыілавым, і зь Ісусам: Сэрая, Ерамія, Эзра,

Vos' s'vâtary i lâvity, âkiâ pryjšli z Zaravavèlem, synam Salatyilavym, i z'

Ìsusam: Sèraâ, Eramiâ, Èzra,

2. Амарыя, Малух, Хатуш,

Amaryâ, Maluh, Hatuš,

3. Шэханія, Рэхум, Мэрэмот,

Šèhaniâ, Rèhum, Mèrèmot,

4. Іда, Гінэтой, Авія,

Ìda, Gìnètoj, Aviâ,

5. Міямін, Маадыя, Вілга,

Miâmin, Maadyâ, Vilga,

6. Шэмая, Ёярыў, Едая,

Šèmaâ, Êaryŭ, Edaâ,

7. Салу, Амок, Хэлкія, Едая. Гэта ўзначальцы сьвятароў і браты іхнія ў дні Ісуса.

Salu, Amok, Hèlkiâ, Edaâ. Gèta ŭznačal'cy s'vâtarou i braty ihniâ ŭ dni Ìsusa.

8. А лявіты: Ісус, Бінуй, Кадмііл, Шэрэвія, Юда, Матанія, галоўны пры

слава слоўі, ён і браты ягоныя,

A lâvity: Ĭsus, Bìnuj, Kadmiil, Šèrèviâ, Ūda, Mataniâ, galoŭny pry slavasloŭi, ên i braty âgonyâ,

9. і Бакбукія і Уній, браты іхнія, разам зь імі адказныя за варту.

i Bakbukiâ i Unij, braty ihniâ, razam z' imi adkaznyâ za vartu.

10. Ісус спарадзіў Ёакіма, Ёакім спарадзіў Эльяшыва, Эльяшыў спарадзіў Ёяду,

Ĭsus sparadziŭ Ęakima, Ęakim sparadziŭ Èl'âšyva, Èl'âšyŭ sparadziŭ Ęâdu,

11. Ёяда спарадзіў Ёнатана, Ёнатан спарадзіў Ядуя.

Ęâda sparadziŭ Ęnatana, Ęnatan sparadziŭ Âduâ.

12. У дні Ёакіма былі сьвятары, узначальцы пакаленьняў: з дому Сэраі Мэрая, з дому Ераміі Хананія,

U dni Ęakima byli s'vâtary, uznačal'cy pakalen'nâŭ: z domu Sèrai Mèraâ, z domu Eramiì Hananiâ,

13. з дому Эздры Мэшулам, з дому Амарыі Ёханан,

z domu Èzdry Mèšulam, z domu Amaryi Ęhanan,

14. з дому Мэліху Ёнатан, з дому Шэваніі Язэп,

z domu Mèlihu Ęnatan, z domu Šèvaniì Âzèp,

15. з дому Харыма Адна, з дому Мэраёта Хэдкія,

z domu Haryma Adna, z domu Mèraëta Hèdkîâ,

16. з дому Іда Захарыя, з дому Гінэтона Мэшулам,

z domu Ĭda Zaharyâ, z domu Ginètona Mèšulam,

17. з дому Авіі Захрый, з дому Міньяміна, з дому Маадыі Пілтай,

z domu Avîi Zahryj, z domu Min'âmina, z domu Maadyi Piltaj,

18. з дому Вілгі Шамуй, з дому Шэмаі Ёнатан,

z domu Vilgi Šamuj, z domu Šèmai Ęnatan,

19. з дому Ёярыва, з дому Едаі Узій,

z domu Êâryva, z domu Edai Uzij,

20. з дому Салая Калай, з дому Амока Эвэр,

z domu Salaâ Kalaj, z domu Amoka Êvèr,

21. з дому Хэлкіі Хашавія, з дому Едаі Натанаіл.

z domu Hèlkii Hašaviâ, z domu Edai Natanail.

22. Лявіты, узначальцы пакаленьняў, унесены ў запіс у дні Эльяшыва,

Ёяды, Ёханана і Ядуя, і таксама сьвятары ў валадараньне Дарыя

Персідскага.

Lâvity, uznačal'cy pakalen'nâŭ, uneseny ŭ zapis u dni Êl'âšyva, Êâdy,

Êhanana i Âduâ, i taksama s'vâtary ŭ valadaran'ne Daryâ Persidskaga.

23. Сыны Лявія, узначальцы пакаленьняў, упісаны ў летапісы да дзён

Ёханана, сына Эльяшыва.

Syny Lâviâ, uznačal'cy pakalen'nâŭ, upisany ŭ letapisy da dzën Êhanana,

syna Êl'âšyva.

24. Узначальцы лявітаў: Хашавія, Шэрэвія і Ісус, сын Кадмііла, і браты

іхнія, пры іх пастаўленьня дзеля праслаўленьня пры падзякаваньнях,

паводле ўстанаўленьня Давіда, чалавека Божага - зьмена за зьменаю.

Uznačal'cy lâvitaŭ: Hašaviâ, Šèrèviâ i Ìsus, syn Kadmiila, i braty ihniâ, pry ih

pastaŭlenyâ dzelâ praslaŭlen'nâ pry padzâkavan'nâh, pavodle ŭstanaŭlen'nâ

Davidâ, čalaveka Božaga - z'mena za z'menaŭ.

25. Матанія, Бакбукія, Авадыя, Мэшулам, Талмон, Акуў - вартавыя,

брамнікі на варце каля парогаў брамных.

Mataniâ, Bakbukiâ, Avadyâ, Mèšulam, Talmon, Akuŭ - vartavyâ, bramnikì na

varce kalâ parogaŭ bramnyh.

26. Яны былі ў дні Ёакіма, сына Ісусавага, сына Ёсэдэкавага, і ў дні

начальніка вобласьці і кніжніка Эздры, сьвятара.

Âny byli ŭ dni Êakima, syna Ìsusavaga, syna Êsèdèkavaga, i ŭ dni načal'nika

voblas'ci i knižnika Ėzdry, s'vâtara.

27. Пры асьвячэньні сыцяны Ерусалімскай запатрабавалі лявітаў з усіх мясьцінаў іхніх, загадваючы ім прыйсьці ў Ерусалім дзеля ўчынення асьвячэньня і радаснага сьвята з праслаўленьнямі і песьнямі пад гукі кімвалаў, псалтыроў і гусляў.

Pry as'vâčèn'nì s'câny Erusalìmskaj zapatrabavali lâvitaŭ z usih mâs'cinaŭ ihnih, zagadvaŭčy im pryjs'ci ŭ Erusalim dzelâ ŭčynen'nâ as'vâčèn'nâ i radasnaga s'vâta z praslaŭlen'nâmi i pes'nâmi pad guki kìmvalaŭ, psaltyroŭ i gus'lâŭ.

28. І сабраліся сыны сьпевакоў з акругі Ерусалімскай і зь сёлаў Нэтафацкіх,

Ì sabralisâ syny s'pevakoŭ z akrugì Erusalìmskaj i z' sèlaŭ Nètafackih,

29. і з Бэт-Гагілгала, і з палёў Гевы і Азмавэта, бо сьпевакі пабудавалі сабе вёскі ў навакольлі Ерусаліма.

ì z Bèt-Gagilgala, ì z palëŭ Gevy i Azmavèta, bo s'pevaki pabudavali sabe vëski ŭ navakol'li Erusalìma.

30. І ачысьціліся сьвятары і лявіты, і ачысьцілі народ і браму і сыцяну.

Ì ačys'cilisâ s'vâtary i lâvity, i ačys'cili narod i bramu i s'cânu.

31. Тады я павёў начальнікаў у Юдэі на сыцяну і паставіў два вялікія хоры на чале шэсьця, і адзін зь іх ішоў з правага боку сыцяны да Гнаявое брамы.

Tady â pavëŭ načal'nikaŭ u Ŭdèi na s'cânu i pastaviŭ dva vâlikîâ hory na čale šès'câ, i adzìn z' ih išoŭ z pravaga boku s'câny da Gnaâvoe bramy.

32. За імі ішоў Гашая і палавіна начальнікаў у Юдэі,

Za imi išoŭ Gašaâ i palavìna načal'nikaŭ u Ŭdèi,

33. Азарыя, Эздра і Мэшулам,

Azaryâ, Ėzdra i Mèšulam,

34. Юда і Веньямін, і Шэмая і Ерамія,

Ūda i Ven'âmin, i Šëmaâ i Eramiâ,

35. а з сыноў сьвятаровых з трубамі: Захарыя, сын Ёнатана, сын Шэмаі, сын Матаніі, сын Міхея, сын Закхура, сын Асафа,

a z synoŭ s'vâtarovyh z trubami: Zaharyâ, syn Ěnatana, syn Šëmai, syn Mataniï, syn Miheâ, syn Zakhura, syn Asafa,

36. і браты ягоныя: Шэмая, Азарыіл, Мілалай, Гілалай, Маай, Натанаіл, Юда і Хананій з музычнымі спарудамі Давіда, чалавека Божага.

i braty âgonyâ: Šëmaâ, Azaryil, Milalaj, Gilalaj, Maaaj, Natanail, Ūda i Hananij z muzyčnymi sparudami Davida, čalaveka Božaga.

37. Каля брамы Крыніцы, насупраць іх, яны падняліся па прыступках горада Давідавага па лесьвіцы, якая вяла на сьцяну вышэй дома Давідавага, да Вадзяное брамы на ўсход.

Kalâ bramy Krynicy, nasuprac' ih, âny padnâlisâ pa prystupkah gorada Davidavaga pa les'vicy, âkaâ vâla na s'cânu vyšëj doma Davidavaga, da Vadzânoe bramy na ŭshod.

38. Другі хор ішоў насупраць іх, і за ім я і палавіна народу, па сьцяне ад Пячной вежы і да шырокай сьцяны,

Drugì hor išoŭ nasuprac' ih, i za im â i palavina narodu, pa s'câne ad Pâčnoj vežy i da šyrokaj s'câny,

39. і ад брамы Яфрэмавай, міма старое брамы і брамы Рыбнай і брамы Хананэла і брамы Мэа, да Авечае брамы, і спыніліся каля брамы Цямнічнай.

i ad bramy Āfrëmavaj, mima staroe bramy i bramy Rybnaj i bramy Hananèla i bramy Mèa, da Avečae bramy, i spynilisâ kalâ bramy Câtničnaj.

40. Потым абодва хоры сталі каля дома Божага, і я і палавіна начальнікаў са мною,

Potym abodva hory stali kalâ doma Božaga, i â i palavina načal'nikaŭ sa mnoŭ,

41. i s'vyatary: Эльякім, Маасэя, Міньямін, Міхей, Эльёэнай, Захарыя, Хананія з трубамі,

i s'vâtary: Èl'âkîm, Maasèâ, Mìn'âmin, Mihej, Èl'ëènaj, Zaharyâ, Hananiâ z trubami,

42. i Маасэя i Шэмая, i Элеазар i Узій, i Ёханан i Малхія, i Элам i Эзэр. I сьпявалі сьпевакі гучна; галоўны ў іх быў Ізрахія.

i Maasèâ i Šèmaâ, i Èleazar i Uzij, i Èhanan i Malhiâ, i Èlam i Èzèr. I s'pâvali s'pevakî gučna; galoŭny ŭ ih byŭ Izrahiâ.

43. I прыносілі ў той дзень вялікія ахвяры i весяліліся, бо Бог даў ім вялікую радасць. Весяліліся i жанчыны i дзеці, i весялосьць Ерусаліма далёка было чуваць.

I prynosili ŭ toj dzen' vâlikîâ ahvâry i vesâlilisâ, bo Bog daŭ im vâlikuŭ radas'c'. Vesâlilisâ i žančyny i dzeci, i vesâlos'c' Erusalima dalëka bylo čuvac'.

44. У той самы дзень прыстаўлены былі людзі да кладовых пакояў для прынашэнняў пачаткаў i дзесяцінаў, каб збіраць з палёў пры гарадах часткі, пакладзеныя законам для сьвятароў i лявітаў, бо Юдэям радасна было глядзець на сьвятароў i лявітаў, якія стаялі,

U toj samy dzen' prystaŭleny byli lŭdzi da kladovyh pakoâŭ dlâ prynašèn'nâŭ pačatkaŭ i dzesâcinaŭ, kab z'birac' z palëŭ pry garadah častki, pakladzenyâ zakonam dlâ s'vâtaroŭ i lâvitaŭ, bo Ūdèâm radasna bylo glâdzec' na s'vâtaroŭ i lâvitaŭ, âkiâ staâli,

45. якія правілі службу Богу свайму i дзеі ачышчэння i былі сьпевакамі i брамнікамі паводле ўстанаўленьня Давіда i сына яго Саламона.

âkiâ pravili službu Bogu svajmu i dzei ačyščèn'nâ i byli s'pevakami i

bramnikami pavodle ŭstanaŭlen'na Davida i syna âgo Salamona.

46. Бо здаўна ў дні Давіда і Асафа былі ўстаноўлены ўзначальцы сьпевакоў і песьні Богу, пахвальныя і падзякавальныя.

Bo zdaŭna ŭ dni Davida i Asafa byli ŭstanoŭleny ŭznačal'cy s'pevakoŭ i pes'ni Bogu, pahval'nyâ i padzâkaval'nyâ.

47. Усе Ізраільцяне ў дні Зарававэля і ў дні давалі часткі сьпевакам і брамнікам на кожны дзень і аддавалі сьвятыні лявітам, а лявіты аддавалі сьвятыні сынам Аарона.

Use İzrail'câne ŭ dni Zaravavèlâ i ŭ dni davali častki s'pevakam i bramnikam na koždy dzen' i addavali s'vâtyni lâvitam, a lâvity addavali s'vâtyni synam Aarona.

13 Кіраўнік

1. У той дзень чытана было з кнігі Майсеевай уголас народу і знойдзена напісанае ў ёй: Аманіцянін і Маавіцянін ня можа ўвайсьці ў супольства Божае вавек,

U toj dzen' čytana bylo z knìgi Majseevaj ugolas narodu i znojdzena napisanae ŭ ej: Amanicânin i Maavicânin nâ moža ŭvajs'ci ŭ supol'stva Božae vavek,

2. бо яны ня сустрэлі сыноў Ізраіля з хлебам і вадой і нанялі супроць Яго Валаама, каб праклясьці яго, але Бог наш абярнуў праклён у дабраславенне.

bo âny nâ sustrèli synoŭ İzrailâ z hlebam i vadoŭ i nanâli suproc' Âgo Valaama, kab praklâs'ci âgo, ale Bog naš abârnuŭ praklën u dabraslaven'ne.

3. Пачуўшы гэты закон, яны аддзялілі ўсё іншапляменнае ад Ізраіля.

Pačuŭšy gèty zakon, âny addzâlili ŭsë inšaplâmennaе ad İzrailâ.

4. А найперш сьвятар Эльяшыў, прыстаўлены да пакояў пры доме Бога нашага, блізкі сваяк Товіі,

A najperš s'vâtar Èl'âšyŭ, prystaŭleny da pakoâŭ pry dome Boga našaga, blizki svaâk Tovii,

5. падрыхтаваў яму вялікі пакой, у які раней клалі хлебнае прынашэньне, ладан і посуд, і дзесяціны хлеба, віна і алею, вызначаныя законам лявітам, сьпевакам і брамнікам, і прынашэньні сьвятарам.

padryhtavaŭ âmu vâlikì pakoj, u âkì ranej klalì hlebnae prynašèn'ne, ladan i posud, i dzesâcìny hleba, vîna i aleû, vyznačanyâ zakonam lâvitam, s'pevakam i bramnikam, i prynašèn'ni s'vâtaram.

6. Калі ўсё гэта адбывалася, я ня быў у Ерусаліме, бо ў дваццаць другім годзе Вавілонскага цара Артаксэрска я хадзіў да цара, і празь некалькі дзён зноў выпрасіўся ў цара.

Kalì ŭsë gèta adbyvalasâ, â nâ byŭ u Erusalime, bo ŭ dvaccac' drugim godze Vavilonskaga cara Artaksèrksa â hadziŭ da cara, i praz' nekal'ki dzën znoŭ vyprasiŭsâ ŭ cara.

7. Калі я прыйшоў у Ерусалім і даведаўся пра блagую справу, якую ўчыніў Эльяшыў, падрыхтаваўшы Товію пакой на дварах дома Божага,

Kalì â pryjšoŭ u Erusalim i davedaŭsâ pra blaguû spravu, âkuû ŭčyniŭ Èl'âšyŭ, padryhtavaŭšy Toviû pakoj na dvarah doma Božaga,

8. тады мне было вельмі непрыемна, і я выкінуў усе хатнія рэчы Товіі прэч з пакоя

tady mne bylo vel'mì nepryemna, i â vykìnuŭ use hatniâ rèčy Tovii prèč z pakoâ

9. і сказаў, каб ачысьцілі пакоі, і загадаў зноў унесьці туды посуд дома Божага, хлебнае прынашэньне і ладан.

i skazaŭ, kab ačys'cili pakoì, i zagadaŭ znoŭ unes'ci tudy posud doma

Božaga, hlebnae prynašèn'ne ì ladan.

10. Яшчэ даведаўся я, што лявіты і сьпевакі, якія рабілі сваю справу, разьбегліся, кожны на сваё поле.

Áščè davedaŭsâ â, što lâvity ì s'pevaki, âkiâ rabilì svaŭ spravu, raz'beglisâ, kožny na svaë pole.

11. І зрабіў за гэта вымову начальнікам і сказаў: навошта пакінуты намі дом Божы? І я сабраў іх і паставіў іх на месца іхняе.

Ì zrabiŭ za gèta vymovu načal'nikam ì skazaŭ: navošta pakìnuty namì dom Božy? Ì â sabraŭ ih ì pastaviŭ ih na mesca ihnâe.

12. І ўсе Юдэі пачалі прыносіць дзесяціны хлеба, віна і алею ў кладоўкі.

Ì ŭse Ūdèi pačali prynosic' dzesâciny hleba, vina ì aleŭ ŭ kladoŭki.

13. І прыставіў я да кладовак Шэлэмію сьвятара і Садока кніжніка і Фэдаю зь лявітаў, і пры іх Ханана, сына Закхура, сына Мэтаніі, бо яны лічыліся вернымі. І на іх ускладзена раздаваць часткі братам сваім.

Ì prystaviŭ â da kladovak Šèlèmiŭ s'vâtara ì Sadoka knižnika ì Fèdaŭ z' lâvitaŭ, ì pry ih Hanana, syna Zakhura, syna Mètaniì, bo âny ličylisâ vernymi. Ì na ih uskladzena razdavac' častki bratam svaim.

14. Спамяні мяне за гэта, Божа мой, і ня згладзь руплівых дзеяў маіх, якія я рабіў дзеля дому Бога майго і дзеля служэньня пры ім!

Spamâni mâne za gèta, Boža moj, ì nâ zgladz' ruplivyh dzeâŭ maih, âkiâ â rabiŭ dzelâ domu Boga majgo ì dzelâ služèn'nâ pry im!

15. У тыя дні я ўбачыў у Юдэі, што ў суботу топчуць чавілы, возяць снапы і наўючваюць аслоў віном, вінаградам, смоквамі і ўсялякім грузам, і вязуць у суботні дзень у Ерусалім. І я строга выгаварыў ім таго ж самага дня, калі яны прадавалі страўнае.

U tyâ dni â ŭbačyŭ u Ūdèi, što ŭ subotu topčuc' čavily, vozâc' snapy ì naŭŭčvaŭc' asloŭ vinom, vinogradam, smokvamì ì ŭsâlâkim gruzam, ì vâzuc'

u subotni dzen' u Erusalim. I â stroga vygavaryŭ im tago ž samaga dnâ, kali âny pradavali straŭnae.

16. I Тыране жылі ў Юдэі і прывозілі рыбу і ўсялякі тавар і прадавалі ў суботу жыхарам Юдэі і ў Ерусаліме.

I Tyrane žyli ŭ Ŭdèi i pryvozili rybu i ŭsâlâki tavar i pradavali ŭ subotu žyharam Ŭdèi i ŭ Erusalime.

17. I я зрабіў вымову самым знакамітым зь Юдэяў і сказаў ім: навошта вы робіце такое благоцьце і апаганьваеце дзень суботні?

I â zrabiŭ vymovu samym znakamitym z' Ŭdèâŭ i skazaŭ im: navošta vy robice takoe blagoc'ce i apagan'vaece dzen' subotni?

18. Ці ня так рабілі бацькі вашыя, і за тое Бог наш навёў на нас і на горад гэты ўсё гэтае бедства? А вы пабольшваеце гнеў Ягоны на Ізраіля, апаганьваючы суботу.

Ci nâ tak rabili bac'ki vašyâ, i za toe Bog naš navëŭ na nas i na gorad gèty ŭsë gètae bedstva? A vy pabol'svaece gneŭ Ágony na Ìzrailâ, apagan'vaŭčy subotu.

19. Пасьля гэтага, калі зьмяркалася каля брамы Ерусалімскай, перад суботаю, я загадаў замыкаць дзьверы і сказаў, каб не адмыкалі іх да раніцы пасля суботы. I слуг маіх я ставіў каля брамы, каб ніякая ноша не праходзіла ў дзень суботні.

Pas'lâ gètaga, kali z'mârkalasâ kalâ bramy Erusalimskaj, perad subotaŭ, â zagadaŭ zamykac' dz'very i skazaŭ, kab ne admykali ih da ranicy pas'lâ suboty. I slug maih â staviŭ kalâ bramy, kab niâkaâ noša ne prahodzila ŭ dzen' subotni.

20. I начавалі гандляры і прадаўцы ўсялякага тавару па-за Ерусалімам раз і два.

I načavali gandlâry i pradaŭcy ŭsâlâkaga tavaru pa-za Erusalimam raz i dva.

21. Але я строга выгаварыў ім і сказаў ім: навошта вы начуеце каля сьцяны? Калі зробіце гэта другім разам, я накладу руку на вас. З таго часу яны ня прыходзілі ў суботу.

Ale â stroga vygavaryŭ im i skazaŭ im: navošta vy načuece kalâ s'câny? Kali zrobice gèta drugim razam, â nakladu ruku na vas. Z tago času âny nâ pryhodzili ŭ subotu.

22. І сказаў я лявітам, каб яны ачысьціліся і прыйшлі трымаць варту каля брамы, каб сьвяціць дзень суботні. І за гэта спамяні мяне, Божа мой, і пашкадуй мяне зь вялікай літасьці Тваёй!

Ì skazaŭ â lâvitam, kab âny ačys'cilisâ i pryjšli trymac' vartu kalâ bramy, kab s'vâcic' dzen' subotni. Ì za gèta spamâni mâne, Boža moj, i paškaduj mâne z' vâlikaj litas'ci Tvaëj!

23. Яшчэ тымі днямі бачыў я Юдэяў, якія пабралі сабе жонак з Азацянак, Аманіцянак і Маавіцянак;

Âščè tymi dnâmi bačyŭ â Ûdèâŭ, âkiâ pabrali sabe žonak z Azacânak, Amanicânak i Maavicânak;

24. і таму сыны іхнія напалавіну гавораць па-Азоцку, альбо мовай іншых народаў, і ня ўмеюць гаварыць па-Юдэйску.

ì tamu syny ihniâ napalavinu gavorac' pa-Azocku, al'bo movaj inšyh narodaŭ, i nâ ŭmeŭc' gavaryc' pa-Ûdèjsku.

25. Я зрабіў за гэта вымову і праклінаў іх, і некаторых з мужоў біў, рваў у іх валасы і заклінаў іх Богам, каб яны не аддавалі дачок сваіх за сыноў іхніх, і ня бралі дачок іхніх за сыноў сваіх і за сябе.

Â zrabiŭ za gèta vymovu i praklinaŭ ih, i nekatoryh z mužoŭ biŭ, rvaŭ u ih valasy i zaklinaŭ ih Bogam, kab âny ne addavali dačok svaih za synoŭ ihnih, i nâ brali dačok ihnih za synoŭ svaih i za sâbe.

26. Ці не празь іх, казаў я, грашыў Саламон, цар Ізраілеў? У многіх

народаў ня было такога цара, як ён. Ён быў любімы Богам сваім, і Бог паставіў яго царом над усімі Ізраільцянамі; і аднак жа чужаземныя жонкі ўвялі ў грэх і яго.

Ci ne praz' ih, kazaŭ â, grašyŭ Salamon, car Izraileŭ? U mnogih narodaŭ nâ bylo takoga cara, âk ěn. Ěn byŭ lûbimy Bogam svaim, i Bog pastaviŭ âgo carom nad usimi Izrail'cânami; i adnak ŷa čuŷazemnyâ ŷonki ŭvâli ŭ grêh i âgo.

27. І ці можна нам чуць пра вас, што вы робіце ўсё гэта вялікае ліха, грэшыце прад Богам нашым, прымаючы ў сужыццё чужаземных жонак?

Ì ci možna nam čuc' pra vas, što vy robice ŭsë gëta vâlikae liha, grëšyce prad Bogam našym, prymaŭcy ŭ suŷyc'cë čuŷazemnyh ŷonak?

28. І з сыноў Ёяды, сына вялікага сьвятара Эляшыва, адзін быў зяцем Санавалата Хараніта. Я прагнаў яго ад сябе.

Ì z synoŭ Ěâdy, syna vâlikaga s'vâtara Ěl'âšyva, adzin byŭ zâcem Sanavalata Haranita. Â pragnaŭ âgo ad sâbe.

29. Спамяні ім, Божа мой, што яны зганьбілі сьвятарства і заповіт сьвятарскі і лявіцкі!

Spamâni ìm, Boŷa moj, što âny zgan'bili s'vâtarstva i zapavet s'vâtarski i lâvicki!

30. Так ачысьціў я іх ад усяго чужаземнага і аднавіў службы сьвятароў і лявітаў, кожнага ў дзеі ягонай,

Tak ačys'ciŭ â ih ad usâgo čuŷazemnaga i adnaviŭ služby s'vâtaroŭ i lâvitaŭ, koŷnaga ŭ dzei âgonaj,

31. і дастаўку дроў у прызначаны час і пачаткі. Спамяні мяне, Божа мой, дзеля добра мне!

i dastaŭku droŭ u pryznačany čas i pačatki. Spamâni mâne, Boŷa moj, dzelâ

dabra mne!

ЭСТЭР

1 Кіраўнік

1. I было ў дні Артаксэркса, - гэты Артаксэркс валадарыў над ста дваццацьцю сямю вобласьцямі ад Індыі і да Эфіопіі,

Ī bylo ũ dñi Artaksèrksa, - gèty Artaksèrks valadaryŭ nad sta dvaccac'cũ sâmũ voblas'câmi ad Īndyì ì da Èfiopii,

2. у той час, як цар Артаксэркс заступіў на царскі трон свой, што ў Сузах, горадзе сталічным,

u toj čas, âk car Artaksèrks zastupiŭ na carskì tron svoj, što ũ Suzah, goradze staličnym,

3. на трэцім годзе свайго валадараньня ён зладзіў гасьціну ўсім князям сваім і тым, што служылі пры ім, галоўным начальнікам войска

Персідскага і Мідыйскага і кіраўнікам вобласьцяў сваіх,

na trècìm godze svajgo valadaran'nâ ên zladziŭ gas'cìnu ũsìm knâzâm svaim ì tym, što služyli pry ìm, galoŭnym načal'nìkam vojska Persidskaga ì Mìdyjskaga ì kiraŭnikam voblas'câŭ svaih,

Mìdyjskaga ì kiraŭnikam voblas'câŭ svaih,

4. паказваючы вялікае багацьце царства свайго і выдатны бляск велічы сваёй шмат дзён, сто восемдзесят дзён.

pakazvaŭčy vâlikae bagac'ce carstva svajgo ì vydatny blâsk veličy svaēj šmat dzën, sto vosemdzesât dzën.

5. Пасьля заканчэньня гэтых дзён зрабіў цар народу свайму, які быў у

сталічным горадзе Сузах, ад вялікага да малога, гасьціну сямідзённую на садовым двары дома царскага.

Pas'lâ zakančèn'nâ gètyh dzën zrabìŭ car narodu svajmu, âkì byŭ u staličnym goradze Suzah, ad vâlikaga da maloga, gas'cinu sâmìdzënnuŭ na sadovym dvary doma carskaga.

6. Белая, баваўняная і яхантавага колеру шарсьцяная тканіна, прымацаваная вісоннымі і пурпуровымі шнурамі, вісела на срэбраных колцах і мармуровых слупах.

Belaâ, bavaŭnânaâ ì âhantavaga koleru šars'cânaâ tkanìna, prymacavanaâ vïsonnymì ì purpurovymì šnuramì, visela na srèbranyh kolcah ì marmurovyh slupah.

7. Залатыя і срэбныя ложкаі былі на памосьце, засланым камянямі зялёнага колеру і мармурам, і перламутрам і камянямі чорнага колеру.

Zalatyâ ì srèbnyâ ložki byli na pamos'ce, zaslanym kamânâmi zâlënaga koleru ì marmuram, ì perlamutram ì kamânâmi čornaga koleru.

8. Напоі падаваліся ў залатым посудзе і ў посудзе разнастайным, цаною ў трыццаць тысяч талантаў; і віна царскага было багата, па багацьці цара. Пітво ішло мерна, ніхто не прымушаў, бо цар даў такі загад усім аканомам у доме ягоным, каб рабілі па волі кожнага.

Napoi padavalisâ ŭ zalatym posudze ì ŭ posudze raznastajnym, canoŭ ŭ tryccac' tysâč talantaŭ; ì vïna carskaga bylo bagata, pa bagac'ci cara. Pìtvo išlo merna, nihto ne prymušaŭ, bo car daŭ takì zagad usim akanomam u dome âgonym, kab rabili pa voli kožnaga.

9. А царыца Астынь таксама зладзіла гасьціну жанчынам у царскім доме цара Артаксэрска.

A caryca Astyn' taksama zladzila gas'cinu žančynam u carskim dome cara Artaksèrksa.

10. На сёмы дзень, калі разьвесялілася сэрца ў цара ад віна, ён сказаў Мэгуману, Бізту, Харбону і Авагту, Зэтару і Каркасу - сямі еўнухам, якія служылі перад абліччам цара Артаксэркса,

Na sěmy dzen', kalì raz'vesâlilasâ sèrca ŭ cara ad vîna, ěn skazaŭ Mėgumanu, Biztu, Harbonu i Avagtu, Zėtaru i Karkasu - sâmi eŭnuham, âkiâ služyli perad abliččam cara Artaksèrksa,

11. каб яны прывялі царыцу Астынь перад аблічча цара, каб паказаць народам і князям прыгажосьць яе; бо яна была вельмі прыгожая.

kab âny pryvâli carycu Astyn' perad abličča cara, kab pakazac' narodam i knâzâm prygažos'c' âe; bo âna byla vel'mi prygožaâ.

12. Але царыца Астынь не захацела прыйсьці па загадзе цара, абвешчаным празь еўнухаў.

Ale caryca Astyn' ne zahacela pryjs'ci pa zagadze cara, abveščanym praz' eŭnuhaŭ.

13. І разгневаўся цар моцна, і шаленства ягонае загарэлася ў ім. І сказаў цар мудрацам, якія памяталі ранейшыя часы, - бо дзеі цара чыніліся перад усімі, хто ведаў закон і права,

Ì razgnevaŭsâ car mocna, i šalenstva âgonae zagarèlasâ ŭ im. Ì skazaŭ car mudracam, âkiâ pamâtalì ranejšyâ časy, - bo dzei cara čynilisâ perad usimi, hto vedaŭ zakon i prava,

14. прыбліжаныя да яго тады былі: Каршэна, Шэтар, Адмата, Тарсіс, Мэрэс, Марсэна, Мэмухан - сем князёў Персідскіх і Мідыйскіх, якія маглі бачыць твар цара і сядзелі першыя ў царстве:

prybližanyâ da âgo tady byli: Karšèna, Šėtar, Admata, Tarsis, Mèrès, Marsèna, Mėmuhan - sem knâzėŭ Persidskih i Midyjskih, âkiâ magli bačyc' tvar cara i sâdzeli peršyâ ŭ carstve:

15. што зрабіць па законе з царыцаю Астынь за тое, што яна не зрабіла

па слове цара Артаксэрска, абвешчаным празь еўнухаў?

što zrabic' pa zakone z carycaû Astyn' za toe, što âna ne zrabila pa slove cara Artaksèrksa, abveščanym praz' eñnuhaŭ?

16. І сказаў Мамухан перад абліччам цара і князёў: не перад царом адным вінаватая царыца Астынь, а перад усімі князямі і перад усімі народамі, якія па ўсіх вобласьцях цара Артаксэрска;

Ì skazaŭ Mamuhan perad abliččam cara ì knâzëŭ: ne perad carom adnym vïnavataâ caryca Astyn', a perad usimì knâzâtimì ì perad usimì narodamì, âkiâ pa ŭsïh voblas'câh cara Artaksèrksa;

17. бо ўчынак царыцы дойдзе да ўсіх жонак, і яны будуць грэбаваць мужамі сваімі і казаць: цар Артаксэрс загадаў прывесці царыцу Астынь перад аблічча сваё, а яна не пайшла.

bo ŭčynak carycy dojdze da ŭsïh žonak, ì âny buduc' grëbavac' mužamì svaïmì ì kazac': car Artaksèrks zagadaŭ pryves'ci carycu Astyn' perad abličča svaë, a âna ne pajšla.

18. Цяпер княгіні Персідскія і Мідыйскія, якія пачуюць пра ўчынак царыцы, будуць тое самае казаць усім князям царовым; і пагарды і засмучэння будзе ўдосыць.

Câper knâgïnì Persidskiâ ì Mïdyjskiâ, âkiâ pačuûc' pra ŭčynak carycy, buduc' toe samae kazac' usim knâzâtim carovym; ì pagardy ì zasmučën'nâ budze ŭdosyc'.

19. Калі заўгодзіцца цару, хай выйдзе ад яго царская пастанова і ўпішацца ў законы Персідскія і Мідыйскія і не адмяняецца, пра тое, што Астынь ня будзе ўваходзіць перад аблічча цара Артаксэрска, а царскую годнасьць яе цар перадасць іншай, якая лепшая за яе.

Kalì zaŭgodzicca caru, haj vyjdze ad âgo carskaâ pastanova ì ŭpišacca ŭ zakony Persidskiâ ì Mïdyjskiâ ì ne admânâeccâ, pra toe, što Astyn' nâ budze

ŭvahodzic' perad abličča cara Artaksèrksa, a carskuŭ godnas'c' âe car peradas'c' inšaj, âkaâ lepšaâ za âe.

20. Калі пачуюць пра такую пастанову цара, якая разыдзецца па ўсім царстве ягоным, як яно ні вялікае, тады ўсе жонкі будуць шанаваць мужоў сваіх, ад вялікага да малога.

Kali pačuŭc' pra takuŭ pastanovu cara, âkaâ razydzecca pa ŭsìm carstve âgonym, âk âno ni vâlikae, tady ŭse žonki buduc' šanavac' mužoŭ svaih, ad vâlikaga da maloga.

21. І заўгоднае было слова гэта ў вачах цара і князёў; і зрабіў цар па слове Мэмухана

Ì zaŭgodnae bylo slova gèta ŭ vačah cara ì knâzëŭ; ì zrabiŭ car pa slove Mèmuhana

22. і паслаў ва ўсе вобласьці цара лісты, пісаныя ў кожную вобласць пісьмёнамі яе і да кожнага народу на мове яго, каб кожны муж быў гаспадаром у доме сваім, і каб гэта было абвешчана кожнаму на прыроднай мове ягонай.

ì paslaŭ va ŭse voblas'ci cara listy, pisanyâ ŭ kožnuŭ voblas'c' pis'mënamì âe ì da kožnaga narodu na move âgo, kab kožny muž byŭ gaspadarom u dome svaim, ì kab gèta bylo abveščana kožnamu na pryrodnaj move âgonaj.

2 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага, калі аціх гнеў цара Артаксэрска, ён успомніў пра Астынь і пра тое, што яна зрабіла, і што было вызначана пра яе.

Pas'lâ gètaga, kali acih gneŭ cara Artaksèrksa, ën uspomniŭ pra Astyn' ì pra toe, što âna zrabila, ì što bylo vyznačana pra âe.

2. І сказалі хлопчыкі царовыя, якія служылі пры ім: хай бы пашукалі

цару маладых прыгожых дзяўчат,

Ì skazali hlopčyki carovyâ, âkiâ služyli pry im: haj by pašukali caru maladyh prygožyh dzâŭčat,

3. і хай бы назначыў цар назіральнікаў ва ўсе вобласьці свайго царства, якія сабралі б усіх маладых дзяўчат, прыгожых з выгляду, у сталічны горад Сузы, у дом жонак пад нагляд Гегаі, царскага еўнуха, ахоўніка жонак, і каб выдавалі ім масьці.

ì haj by naznačyŭ car nazìral'nikaŭ va ŭse voblas'ci svajgo carstva, âkiâ sabrali b usih maladyh dzâŭčat, prygožyh z vyglâdu, u staličny gorad Suzy, u dom žonak pad naglâd Gegaâ, carskaga eŭnuha, ahoŭnika žonak, ì kab vydavali im mas'ci.

4. І дзяўчына, якая спадабаецца вачам цара, хай будзе царыцаю замест Астыні. І дагоднае было слова гэтае ў вачах цара, і ён так і зрабіў.

Ì dzâŭčyna, âkaâ spadabaecca vačam cara, haj budze carycaŭ zamest Astyni. Ì dagodnae bylo slova gètae ŭ vačah cara, ì ën tak ì zrabiŭ.

5. Быў у Сузах, горадзе сталічным, адзін Юдэй, імя яго Мардахэй, сын Яіра, сын Сэмэя, сын Кіса, зь племя Веньямінавага.

Byŭ u Suzah, goradze staličnym, adzìn Ûdèj, imâ âgo Mardahèj, syn Âira, syn Sèmèâ, syn Kìsa, z' plemâ Ven'âminavaga.

6. Ён быў пераселены зь Ерусаліма разам з палоннымі, выведзенымі зь Еханіем, царом Юдэйскім, якіх перасяліў Навухаданосар, цар Вавілонскі.

Ën byŭ peraseleny z' Erusalima razam z palonnymi, vyvedzenymi z' Ehanìem, carom Ûdèjskim, âkih perasâliŭ Navuhadanosar, car Vavilonski.

7. І быў ён выхавальнікам Гадасы, - яна ж Эстэр, - дачкі дзядзькі яго, бо ня было ў яе ні бацькі, ні маці. Дзяўчына гэтая была прыгожая станам і прыгожая тварам. І пасля сьмерці бацькі яе, Мардахэй узяў яе да сябе

замест дачкі.

Ì byŭ ěn vyhaval'nikam Gadasy, - âna Ź Èstèr, - dačkì dzâdz'ki âgo, bo nâ bylo ŭ âe nì bac'ki, nì macì. Dzâŭčyna gètaâ byla prygožaâ stanam ì prygožaâ tvaram. Ì pas'lâ s'merci bac'ki âe, Mardahèj uzâŭ âe da sâbe zamest dačkì.

8. Калі абвешчаны быў загад цара і ўказ ягоны, і калі сабраныя былі многія дзяўчаты ў сталічны горад Сузы пад нагляд Гегая, тады ўзялі і Эстэр у царскі дом пад нагляд Гегая, ахоўцы жонак.

Kali abveščany byŭ zagad cara ì ŭkaz âgony, ì kali sabranyâ byli mnogîâ dzâŭčaty ŭ staličny gorad Suzy pad naglâd Gegaâ, tady ŭzâlì ì Èstèr u carski dom pad naglâd Gegaâ, ahoŭcy Źonak.

9. І спадабалася гэтая дзяўчына вачам ягоным і здабыла ў яго ўпадабаньне, і ён пасьпяшаўся выдаць ёй масьці і ўсё, назначанае ёй, і прыставіў да яе сем дзяўчат, вартых быць пры ёй, з дома царскага, і перамасьціў яе і дзяўчат у лепшае аддзяленьне жаночага дома.

Ì spadabalasâ gètaâ dzâŭčyna vačam âgonym ì zdabyła ŭ âgo ŭpadaban'ne, ì ěn pas'pâšaŭsâ vydac' ěj mas'ci ì ŭsë, naznačanae ěj, ì prystaviŭ da âe sem dzâŭčat, vartyh byc' pry ěj, z doma carskaga, ì peramâs'ciŭ âe ì dzâŭčat u lepšae addzâlen'ne Źanočaga doma.

10. Не гаварыла Эстэр ні пра народ свой, ні пра радство сваё, бо Мардахэй даў ёй загад, каб яна не казалася.

Ne gavaryla Èstèr nì pra narod svoj, nì pra radstvo svaë, bo Mardahèj daŭ ěj zagad, kab âna ne kazala.

11. І кожнага дня Мардахэй прыходзіў да двара жаночага дома, каб даведвацца пра здароўе Эстэры і пра тое, што робіцца з ёю.

Ì koŹnaga dnâ Mardahèj pryhodziŭ da dvara Źanočaga doma, kab davedvacca pra zdaroŭe Èstèry ì pra toe, što robicca z' ěŭ.

12. Калі настаў час кожнай дзяўчыне ўваходзіць да цара Артаксэрска, пасля таго, як дванаццаць месяцаў выконвалася над ёю ўсё, вызначанае жанчынам, - бо столькі часу доўжыліся дні прыціраньняў іхніх: шэсьць месяцаў міравым алеем і шэсьць месяцаў пахошчамі і іншымі прыціркамі жаночымі;

Kali nastaŭ čas kožnaj dzâŭčyne ŭvahodzic' da cara Artaksèrksa, pas'lâ tago, âk dvanaccac' mesâcaŭ vykonvalasâ nad ëû ŭsë, vyznačanae žančynam, - bo stol'ki času doužylisâ dni prycìran'nâŭ ihnih: šès'c' mesâcaŭ mìravym aleem ì šès'c' mesâcaŭ pahoščamì ì inšymì prycìrkamì žanočymì;

13. тады дзяўчына выходзіла да цара. Чаго б яна ні патрабавала, ёй давалі ўсё на выхад з жаночага дома ў дом цара

tady dzâŭčyna vyhodzila da cara. Čago b âna nì patrabavala, ëj davali ŭsë na vyhad z žanočaga doma ŭ dom cara

14. Увечары яна ўваходзіла і раніцай вярталася ў другі дом жаночы пад нагляд Шаазгаза, царскага еўнуха, вартаўніка наложніц; і ўжо не ўваходзіла да цара, - хіба толькі цар пажадаў бы яе, і яе клікалі б па імені.

Uvečary âna ŭvahodzila ì ranicaj vârtalasâ ŭ drugi dom žanočy pad naglâd Šaazgaza, carskaga eŭnuha, vartaŭnika naložnic; ì ŭžo ne ŭvahodzila da cara, - hiba tol'ki car pažadaŭ by âe, ì âe klikali b pa imeni.

15. Калі настаў час Эстэры, дачкі Амінадава, дзядзькі Мардахэя, які ўзяў яе да сябе замест дачкі, - ісьці да цара; тады яна не прасіла нічога, апрача таго, пра што сказаў ёй Гегай, еўнух царскі, вартаўнік жонак. І здабыла Эстэр прыхільнасьць да сябе ў вачах усіх, хто бачыў яе.

Kali nastaŭ čas Èstèry, dački Aminadava, dzâdz'ki Mardahèâ, âki ŭzâŭ âe da sâbe zamest dački, - is'ci da cara; tady âna ne prasila ničoga, aprača tago, pra što skazaŭ ëj Gegaj, eŭnuh carski, vartaŭnik žonak. Ì zdabyła Èstèr

pryhil'nas'c' da sâbe ŭ vačah usih, hto bačyŭ âe.

16. І ўзялі Эстэр да цара Артаксэрска, у царскі дом ягоны, на дзясятым месяцы, гэта значыць, у месяцы Тэбэце, на сёмым годзе яго валадараньня.

Ĭ ŭzâli Èstèr da cara Artaksèrksa, u carskì dom âgony, na dzâsâтым mesâcy, gèta značyc', u mesâcy Tèbèce, na sëmym godze âgo valadaran'na.

17. І пакахаў цар Эстэр больш за ўсіх жонак, і яна здабыла ягонае ўпадабаньне і прыхільнасьць больш за ўсіх дзяўчат; і ён паклаў царскі вянок на галаву яе і зрабіў яе царыцаю замест Астынь.

Ĭ pakahaŭ car Èstèr bol'sh za ŭsìh žonak, ì âna zdabyła âgonae ŭpadaban'ne ì pryhil'nas'c' bol'sh za ŭsìh dzâŭčat; ì èn paklaŭ carskì vânok na galavu âe ì zrabìŭ âe carycaŭ zamest Astyn'.

18. І зрабіў цар вялікую гасьціну ўсім князям сваім і тым, хто служыў яму, - гасьціну дзеля Эстэр, і зрабіў ільготу вобласьцям і раздаў дарункі з царскай шчодрасьцю.

Ĭ zrabìŭ car vâlikuŭ gas'cìnu ŭsìm knâzâm svaim ì tym, hto služyŭ âmu, - gas'cìnu dzelâ Èstèr, ì zrabìŭ il'gotu voblas'câm ì razdaŭ darunkì z carskaj ščodras'cŭ.

19. І калі другім разам сабралі ўсіх дзяўчат, і Мардахэй сядзеў каля брамы царскай,

Ĭ kalì drugìm razam sabralì ŭsìh dzâŭčat, ì Mardahèj sâdzeŭ kalâ bramy carskaj,

20. Эстэр усё яшчэ не казалася пра радство сваё і пра народ свой, як загадаў ёй Мардахэй; а слова Мардахэя Эстэр выконвала і цяпер гэтак сама, як тады, калі была ў яго на выхаваньні.

Èstèr usë âščè ne kazala pra radstvo svaë ì pra narod svoj, âk zagadaŭ èj Mardahèj; a slova Mardahèâ Èstèr vykonvala ì câper gètak sama, âk tady,

kali byla ŭ âgo na vyhavan'ni.

21. У той час, як Мардахэй сядзеў каля царскай брамы, два царскія еўнухі, Гавата і Тара, якія ахоўвалі парог, раззлаваліся і намышлялі наклацьці руку на цара Артаксэркса.

U toj čas, âk Mardahèj sâdzeŭ kalâ carskaj bramy, dva carskiâ eŭnuhi, Gavata i Tara, âkiâ ahoŭvali parog, razzlavalisâ i namyšlâli naklas'ci ruku na cara Artaksèrksa.

22. Даведаўшыся пра тое, Мардахэй паведаміў царыцы Эстэр, а Эстэр сказала цару ад імя Мардахэя.

Davedaŭšysâ pra toe, Mardahèj pavedamiŭ carycy Èstèr, a Èstèr skazala caru ad imâ Mardahèâ.

23. Справа была дасьледавана і выяўлена праўда, і іх абодвух павесілі на дрэве. І было запісана пра дабрадзеіства Мардахэя ў кнізе дзённых запісаў у цара.

Sprava byla das'ledavana i vyâŭlena praŭda, i ih abodvuh pavesili na drève. I bylo zapisana pra dabradzejstva Mardahèâ ŭ knize dzënnyh zapisaŭ u cara.

3 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага ўзьвялічыў цар Артаксэркс Амана, сына Амадата, Вугэяніна, і ўзьнёс яго і паставіў сядзеньне ягонае вышэй за ўсіх князёў, якія ў яго;

Pas'lâ gètaga ŭz'vâličyŭ car Artaksèrks Amana, syna Amadata, Vugèânina, i ŭz'nës âgo i pastaviŭ sâdzen'ne âgonae vyšèj za ŭsìh knâzèŭ, âkiâ ŭ âgo;

2. і ўсе службіты пры цары, якія былі каля царскае брамы, кланяліся і падалі ніцма перад Аманам, бо так загадаў цар. А Мардахэй не кланяўся і ня падаў ніцма.

ì ŭse službity pry cary, âkiâ byli kalâ carskae bramy, klanâlisâ ì padali ničma perad Amanam, bo tak zagadaŭ car. A Mardahèj ne klanâŭsâ ì nâ padaŭ ničma.

3. І казалі службіты царовыя, якія каля царскае брамы, Мардахэю: навошта ты пераступаеш загад царскі?

Ì kazali službity carovyâ, âkiâ kalâ carskae bramy, Mardahèù: navošta ty perastupaeš zagad carski?

4. І як што яны казалі яму кожны дзень, а ён ня слухаў іх, дык яны данесьлі Аману, каб паглядзець, ці ўстоіць у слове сваім Мардахэй, бо ён паведаміў ім, што ён Юдэй.

Ì âk što âny kazali âmu kožny dzen', a ën nâ sluhaŭ ih, dyk âny danes'li Amanu, kab paglâdzec', ci ŭstoic' u slove svaim Mardahèj, bo ën pavedamiŭ im, što ën Ûdèj.

5. І калі ўбачыў Аман, што Мардахэй ня кланяецца і ня падае ніцма перад ім, дык напоўніўся гневам Аман.

Ì kalì ŭbačyŭ Aman, što Mardahèj nâ klanâeccâ ì nâ padae ničma perad im, dyk napoŭniŭsâ gnevam Aman.

6. І здалося яму нікчэмным накласьці руку на аднаго Мардахэя; але як што казалі яму, зь якога народу Мардахэй, дык задумаў Аман вынішчыць ва ўсім царстве ўсіх Юдэяў, якія былі ва ўсім царстве Артаксэрска, як народ Мардахэеў.

Ì zdalosâ âmu nikčëmnyŭ naklas'ci ruku na adnago Mardahèâ; ale âk što skazali âmu, z' âkoga narodu Mardahèj, dyk zadumaŭ Aman vyniščyc' va ŭsìm carstve ŭsìh Ûdèâŭ, âkiâ byli va ŭsìm carstve Artaksèrksa, âk narod Mardahèeŭ.

7. У першы месяц, які ёсьць месяц Нісан, на дванаццатым годзе цара Артаксэрска, кідалі пур, г. зн. жэрабя, перад абліччам Амана дзень у

дзень і месяц у месяц, і ўпала жэрабя на дванаццаты месяц, г. зн. на месяц Адар.

U peršy mesâc, âkì ës'c' mesâc Nisan, na dvanaccatym godze cara Artaksèrksa, kìdali pur, g. zn. žèrabâ, perad abliččam Amana dzen' u dzen' i mesâc u mesâc, i ŭpala žèrabâ na dvanaccaty mesâc, g. zn. na mesâc Adar.

8. І сказаў Аман цару Артаксэрску: ёсьць адзін народ, раскіданы і расьсеяны паміж народамі па ўсіх вобласьцях царства твайго; і законы іх адрозьніваюцца ад законаў усіх народаў, і законаў цара яны ня выконваюць; і цару ня варта так пакідаць іх.

Ì skazaŭ Aman caru Artaksèrksu: ës'c' adzin narod, raskìdany i ras'seâny pamiž narodami pa ŭsìh voblas'câh carstva tvajgo; i zakony ih adroz'nivaŭcca ad zakonaŭ usìh narodaŭ, i zakonaŭ cara âny nâ vykonvaŭc'; i caru nâ varta tak pakìdac' ih.

9. Калі цару будзе заўгодна, дык няхай будзе прадпісаньне вынішчыць іх, і дзесяць тысяч талантаў срэбра я зважу ў рукі прыстаўнікаў, каб унесці ў скарбніцу царскую.

Kalì caru budze zaŭgodna, dyk nâhaj budze pradpìsan'ne vyniščyc' ih, i dzesâc' tysâč talantaŭ srèbra â zvažu ŭ rukì prystaŭnikaŭ, kab unes'ci ŭ skarbniču carskuŭ.

10. Тады зняў цар пярсьцёнак свой з рукі сваёй і аддаў яго Аману, сыну Амадата, Вугеяніну, каб змацаваць указ супроць Юдэяў.

Tady z'nâŭ car pârs'cènak svoj z rukì svaëj i addaŭ âgo Amanu, synu Amadata, Vugeânìnu, kab zmacavac' ukaz suproc' Ŭdèâŭ.

11. І сказаў цар Аману: аддаю табе гэтае срэбра і народ; зрабі зь ім як табе заўгодна.

Ì skazaŭ car Amanu: addaŭ tabe gètae srèbra i narod; zrabi z' im âk tabe zaŭgodna.

12. І пакліканы былі пісцы царскія ў першы месяц, у трыццаты дзень яго, і напісана было як загадаў Аман, да сатрапаў царскіх і да начальнікаў над кожнай вобласьцю, і ў кожную вобласць пісьмёнамі яе і да кожнага народу на мове яго: усё было напісана ад імя цара Артаксэркса і змацавана царскім пярсцёнкам.

Ì paklikany byli pìscy carskiâ ù peršy mesâc, u tryccaty dzen' âgo, ì napìsana bylo âk zagadaŭ Aman, da satrapaŭ carskih ì da načal'nikaŭ nad kožnaj voblas'cû, ì ù kožnuû voblas'c' pìs'mënamì âe ì da kožnaga narodu na move âgo: usë bylo napìsana ad imâ cara Artaksèrkxa ì zmacavana carskim pârs'cënkam.

13. І пасланы былі лісты праз ганцоў ва ўсе вобласці цара, каб забіць, пагубіць і вынішчыць усіх Юдэяў, малога і старога, дзяцей і жанчын у адзін дзень, у трынаццаты дзень дванаццатага месяца Адара і маёмасьць іх зрабаваць.

Ì paslany byli listy praz gancoŭ va ŭse voblas'ci cara, kab zabìc', pagubìc' ì vynìščyc' usih Ūdèâŭ, maloga ì staroga, dzâcej ì žančyn u adzìn dzen', u trynaccaty dzen' dvanaccataga mesâca Adara ì maëmas'c' ih zrabavac'.

14. Сьпісак з указа аддаць у кожную вобласць, як закон, абвяшчаны ўсім народам, каб яны былі гатовыя да таго дня.

S'pìsak z ukaza addac' u kožnuû voblas'c', âk zakon, abvâščany ũsìm narodam, kab âny byli gatovyâ da tago dnâ.

15. Ганцы выправіліся хутка з царскім загадам. Абвешчаны быў указ і ў Сузах, сталічным горадзе; і цар і Аман сядзелі і пілі, а горад Сузы быў у трывозе.

Gancy vypravilisâ hutka z carskim zagadam. Abveščany byŭ ukaz ì ũ Suzah, staličnym goradze; ì car ì Aman sâdzeli ì pìli, a gorad Suzy byŭ u tryvoze.

4 Кіраўнік

1. Калі Мардахэй даведаўся пра ўсё, што рабілася, падраў вопратку на сабе і надзеў на сябе вярэту ў попеле, і выйшаў на сярэдзіну горада і клікаў зь лямантам вялікім і горкім: зьнішчаецца народ, ні ў чым не вінаваты!

Kali Mardahèj davedaŭsâ pra ŭsë, što rabilasâ, padraŭ vopratku na sabe i nadzeŭ na sâbe vârètu ŭ popele, i vyjšaŭ na sârèdzinu gorada i klikaŭ z' lâmantam vâlikim i gorkim: z'niščaecca narod, ni ŭ čym ne vinavaty!

2. І дайшоў да царскае брамы і спыніўся, бо нельга было ўваходзіць у царскую браму ў вярэце.

Ì dajšoŭ da carskae bramy i spyniŭsâ, bo nel'ga bylo ŭvahodzic' u carskuŭ bramû ŭ vârèce.

3. Гэтак сама і ў любой вобласьці і мясьціне, куды толькі даходзіў загад цара і ўказ ягоны, было вялікае нараканьне ў Юдэяў і пост і плач і лямант; вярэта і попел служылі за пасьцель многім.

Gètak sama i ŭ lûboj voblas'ci i mâs'cine, kudy tol'ki dahodziŭ zagad cara i ŭkaz âgony, bylo vâlikae narakan'ne ŭ Ŭdèaŭ i post i plač i lâmant; vârèta i popel služyli za pas'cel' mnogim.

4. І прыйшлі служанкі Эстэры і еўнухі яе і расказалі ёй, і моцна затрывожылася царыца. І паслала вопратку, каб Мардахэй надзеў яе і зьняў зь сябе вярэту сваю. Але ён ня прыняў.

Ì pryjšli služanki Èstèry i eŭnuhi âe i raskazali ëj, i mocna zatryvožylasâ caryca. Ì paslala vopratku, kab Mardahèj nadzeŭ âe i z'nâŭ z' sâbe vârètu svaŭ. Ale ën nâ prynâŭ.

5. Тады паклікала Эстэр Гатаха, аднаго зь еўнухаў цара, якога ён прыставіў да яе, і паслала яго да Мардахэя даведацца: што гэта і чаму

гэта?

Tady paklikala Èstèr Gataha, adnago z' eũnuhaũ cara, âkoga èn prystaviũ da âe, i paslala âgo da Mardahèâ davedacca: što gèta i čamu gèta?

6. I пайшоў Гатах да Мардахэя на гарадскі пляц, які перад царскаю брамаю.

Ì pajšoũ Gatah da Mardahèâ na garadski plâc, âki perad carskaũ bramaũ.

7. I расказаў яму Мардахэй пра ўсё, што зь ім здарылася, пра пэўную колькасць срэбра, якога абяцаў Аман наважыць у скарбніцу царскую за Юдэяў, каб вынішчыць іх;

Ì raskazaũ âmu Mardahèj pra ũsë, što z' im zdarylasâ, pra pèũnuũ kol'kas'c' srèbra, âkoga abâcaũ Aman navažyc' u skarbnicu carskuũ za Ûdèâũ, kab vyniščyc' ih;

8. уручыў яму сьпіс указа, абнародаванага ў Сузах, пра зьнішчэньне іх, каб паказаць Эстэры і даць ёй знак пра ўсё; прытым наказваў ёй, каб яна пайшла да цара і маліла яго пра памілаваньне і прасіла яго за народ свой;

uručyũ âmu s'pis ukaza, abnarodavanaga ũ Suzah, pra z'niščèn'ne ih, kab pakazac' Èstèry i dac' èj znak pra ũsë; prytym nakazvaũ èj, kab âna pajšla da cara i malila âgo pra pamilavan'ne i prasila âgo za narod svoj;

9. I прыйшоў Гатах і пераказаў Эстэры словы Мардахэя.

Ì pryjšoũ Gatah i perakazaũ Èstèry slovy Mardahèâ.

10. I сказала Эстэр Гатаху і паслала яго сказаць Мардахэю:

Ì skazala Èstèr Gatahu i paslala âgo skazac' Mardahèũ:

11. усе служкі пры цары і народы ў вобласьцях царскіх ведаюць, што кожнаму і мужчыну і жанчыне, хто ўвойдзе да цара ва ўнутраны двор, калі яго не паклікалі, адзін суд - сьмерць: толькі той, каму падасьць цар свой залаты ськіпетр, застанецца жывы. А я ня клікана да цара вось ужо

трыццаць дзён.

use služki pry cary i narody ŭ voblas'câh carskih vedaŭc', što koŭnamu i mužčynu i ŭančyne, hto ŭvojdze da cara va ŭnutrany dvor, kali âgo ne paklikali, adzin sud - s'merc': tol'ki toj, kamu padas'c' car svoj zalaty skipetr, zastanecca ŭvyv. A â nâ klikana da cara vos' užo tryccac' dzën.

12. I пераказалі Мардахэю словы Эстэры.

Ì perakazali Mardahèu slovy Èstèry.

13. I сказаў Мардахэй у адказ Эстэры: ня думай, што ты адна выратуешся ў доме царскім з усіх Юдэяў.

Ì skazaŭ Mardahèj u adkaz Èstèry: nâ dumaj, što ty adna vyratueššâ ŭ dome carskim z usih Ŭdèâŭ.

14. Калі ты прамаўчыш у гэты час, дык свабода і збавеньне прыйдзе Юдэям зь іншай мясьціны, а ты і дом бацькі твайго загінеце. I хто ведае, ці не дзеля такога часу ты і дасягнула годнасьці царскай?

Kali ty pramaŭčyš u gèty čas, dyk svaboda i zbaven'ne pryjdzè Ŭdèâm z' inšaj mâs'ciny, a ty i dom bac'ki tvajgo zaginece. Ì hto vedae, ci ne dzelâ takoga času ty i dasâgnula godnas'ci carskaj?

15. I сказала Эстэр ў адказ Мардахэю:

Ì skazala Èstèr ŭ adkaz Mardahèu:

16. ідзі, зьбяры ўсіх Юдэяў, якія ў Сузах, і пасьцецесь дзеля мяне, і ня ежце і ня пеце тры дні ні ўдзень, ні ўначы, і я з служанкамі маімі буду таксама пасьціцца і потым пайду да цара, хоць гэта супроць закона, і калі загіну - загіну.

idzi, z'bâry ŭsih Ŭdèâŭ, âkiâ ŭ Suzah, i pas'cecesâ dzelâ mâne, i nâ eŭce i nâ pece try dni ni ŭdzen', ni ŭnačy, i â z služankami maimi budu taksama pas'cicca i potym pajdu da cara, hoc' gèta suproc' zakona, i kali zaginu - zaginu.

17. I пайшоў Мардахэй і зрабіў, як сказала яму Эстэр.

Ì pajšoŭ Mardahèj ì zrabiŭ, âk skazala âmu Èstèr.

5 Кіраўнік

1. На трэці дзень Эстэр адзелася па-царску. I стала яна на ўнутраным двары царскага дома, перад домам цара; а цар сядзеў тады на царскім троне сваім, у царскім доме, проста і насупраць уваходу ў дом. Калі цар убачыў царыцу Эстэр, якая стаяла на двары, яна знайшла міласць у вачах яго.

Na trèci dzen' Èstèr adzelasâ pa-carsku. Ì stala âna na ŭnutranym dvary carskaga doma, perad domam cara; a car sâdzeŭ tady na carskim trone svaim, u carskim dome, проста ì nasuprac' uvahodu ŭ dom. Kali car ubačyŭ carycu Èstèr, âkaâ staâla na dvary, âna znajšla milas'c' u vačah âgo.

2. I працягнуў цар да Эстэры залаты скіпетр, які быў у руцэ ў яго, і падышла Эстэр і дакранулася да канца скіпетра.

Ì pracâgnuŭ car da Èstèry zalaty skìpetr, âki byŭ u rucè ŭ âgo, ì padyšla Èstèr ì dakranulasâ da kanca skìpetra.

3. I сказаў ёй цар: што табе, царыца Эстэр, і якая просьба твая? Нават да паўцарства будзе дадзена табе.

Ì skazaŭ èj car: što tabe, caryca Èstèr, ì âkaâ pros'ba tvaâ? Navat da paŭcarstva budze dadzena tabe.

4. I сказала Эстэр: калі цару заўгодна, хай прыйдзе цар з Аманам сёньня на гасьціну, якую я прыгатвала яму.

Ì skazala Èstèr: kali caru zaŭgodna, haj pryjdze car z Amanam sën'nâ na gas'cinu, âkuû â prygatvala âmu.

5. I сказаў цар: схадзеце хутчэй па Амана, каб зрабіў па слове Эстэры. I

прыйшоў цар з Аманам на гасьціну, якую прыгатавала Эстэр.

Ì skazaŭ car: shadzece hutčèj pa Amana, kab zrabiŭ pa slove Èstèry. Ì pryjšoŭ car z Amanam na gas'cinu, âkuŭ prygatavala Èstèr.

6. І сказаў цар Эстэры пры піцьці віна: якое жаданьне тваё? яно будзе задаволена; і якая просьба твая? хоць бы да паўцарства, яна будзе выканана.

Ì skazaŭ car Èstèry pry pic'ci vina: âkoe žadan'ne tvaë? âno budze zadavolena; Ì âkaâ pros'ba tvaâ? hoc' by da paŭcarstva, âna budze vykanana.

7. І адказвала Эстэр і сказала: вось маё жаданьне і мая просьба:

Ì adkazvala Èstèr Ì skazala: vos' maë žadan'ne Ì maâ pros'ba:

8. калі я знайшла добрую волю ў вачах цара, і калі цару заўгодна задаволіць жаданьне маё і выканаць просьбу маю, дык хай цар з Аманам прыйдзе на гасьціну, якую я прыгатую ім, і заўтра я выканаю слова цара.

kali â znajšla dobruŭ volŭ ŭ vačah cara, Ì kali caru zaŭgodna zadavolic' žadan'ne maë Ì vykanac' pros'bu maŭ, dyk haj car z Amanam pryjdze na gas'cinu, âkuŭ â prygatuŭ im, Ì zaŭtra â vykanaŭ slova cara.

9. І выйшаў Аман у той дзень вясёлы і дабрадушны. І калі ўбачыў Аман Мардахэя каля брамы царскае, і той ня ўстаў і зь месца не скрануўся перад ім, тады напоўніўся Аман гневам на Мардахэя.

Ì vyjšaŭ Aman u toj dzen' vâsëly Ì dabradušny. Ì kali ŭbačyŭ Aman Mardahèâ kalâ bramy carskae, Ì toj nâ ŭstaŭ Ì z' mesca ne skranuŭsâ perad im, tady napoŭniŭsâ Aman gnevam na Mardahèâ.

10. Аднак жа сьцярпеў Аман. А калі прыйшоў у дом свой, дык паслаў паклікаць сяброў сваіх і Зэрэш, жонку сваю.

Adnak ža s'cârpeŭ Aman. A kali pryjšoŭ u dom svoj, dyk paslaŭ paklikac'

sâbroŭ svaih i Zèrèš, žonku svaŭ.

11. I расказваў ім Аман пра вялікае багацьце сваё і пра мноства сыноў сваіх і пра ўсё тое, як узьвялічыў яго цар і як узьнёс над князямі і слугамі царскімі.

Ì raskazvaŭ im Aman pra vâlikae bagac'ce svaë i pra mnostva synoŭ svaih i pra ŭsë toe, âk uz'vâličyŭ âgo car i âk uz'nës nad knâzâmi i slugami carskimi.

12. I сказаў Аман: ды і царыца Эстэр нікога не паклікала з царом на гасьціну, якую яна прыгатавала, акрамя мяне; так і назаўтра я кліканы да яе з царом.

Ì skazaŭ Aman: dy i caryca Èstèr nikoga ne paklikala z carom na gas'cinu, âkuŭ âna prygatavala, akramâ mâne; tak i nazaŭtra â klikany da âe z carom.

13. Але ўсяго гэтага ня досыць мне, пакуль я бачу Мардахэя Юдэя, як ён сядзіць каля брамы царскай.

Ale ŭsâgo gètaga nâ dosyc' mne, pakul' â baču Mardahèâ Ūdèâ, âk ën sâdzic' kalâ bramy carskaj.

14. I сказала яму Зэрэш, жонка ягоная, і ўсе сябры ягоныя: хай падрыхтуюць дрэва вышынёю ў пяцьдзясят локцяў, і раніцай скажы цару, каб павесілі Мардахэя на ім, і тады весела ідзі на гасьціну з царом. I спадабалася гэта слова Аману, і ён падрыхтаваў дрэва.

Ì skazala âmu Zèrèš, žonka âgonaâ, i ŭse sâbry âgonyâ: haj padryhtuŭc' drèva vyšynëŭ ŭ pâc'dzâsât lokcâŭ, i ranicaj skažy caru, kab pavesili Mardahèâ na im, i tady vesela idzi na gas'cinu z carom. Ì spadabalasâ gèta slova Amanu, i ën padryhtavaŭ drèva.

6 Кіраўнік

1. У тую ноч Гасподзь забраў сон у цара, і ён загадаў прынесьці

памятную книгу дзённых запісаў; і чыталі іх перад царом,

U tuû noč Gaspodz' zabraŭ son u cara, i ěn zagadaŭ pryneš'ci pamâtnuû knìgu dzënnyh zapisaŭ; i čytali ih perad carom,

2. і знойдзена запісанае там, як данёс Мардахэй на Гавату і Тару, двух еўнухаў царскіх, якія ахоўвалі парог, якія намышлялі накласьці руку на цара Артаксэрска.

i znojdzena zapisanae tam, âk danës Mardahèj na Gavatu i Taru, dvuh eŭnuhaŭ carskih, âkiâ ahoŭvali parog, âkiâ namyšlâli naklas'ci ruku na cara Artaksèrksa.

3. І сказаў цар: якая дадзена пашана і адрозьненьне Мардахэю за гэта? І сказалі хлопчыкі царовыя, якія служылі пры ім: нічога ня зроблена яму.

Ì skazaŭ car: âkaâ dadzena pašana i adroz'nen'ne Mardahèu za gèta? Ì skazali hlopčykì carovyâ, âkiâ služyli pry im: ničoga nâ зроблена âmu.

4. І сказаў цар: хто на двары? Аман прыйшоў тады на зьнешні двор царскага дома пагаварыць з царом, каб павесілі Мардахэя на дрэве, якое ён падрыхтаваў для яго.

Ì skazaŭ car: hto na dvary? Aman pryjšoŭ tady na z'nešni dvor carskaga doma pagavaryc' z carom, kab pavesili Mardahèâ na drève, âkoe ěn padryhtavaŭ dlâ âgo.

5. І сказалі хлопчыкі цару: вось, Аман стаіць на двары. І сказаў цар: хай увойдзе.

Ì skazali hlopčykì caru: vos', Aman staic' na dvary. Ì skazaŭ car: haj uvojdze.

6. І ўвайшоў Аман. І сказаў яму цар: што зрабіў бы таму чалавеку, якога цар хоча вылучыць пашанай? Аман падумаў у сэрцы сваім: каму іншаму захоча цар зрабіць пашану, акрамя мяне?

Ì ŭvajšoŭ Aman. Ì skazaŭ âmu car: što zrabiu by tamu čalaveku, âkoga car

hoča vylučyc' pašanaj? Aman padumaŭ u sèrcy svaim: kamu inšamu zahoča car zrabìc' pašanu, akramâ mâne?

7. І сказаў Аман цару: таму чалавеку, якога цар хоча вылучць пашанаю, *ì skazaŭ Aman caru: tamu čalaveku, âkoga car hoča vylučc' pašanaŭ,*

8. хай прынясуць вопратку царскую, у якую апранаецца цар, і прывядуць каня, на якім ездзіць цар, пакладуць царскі вянок на галаву яму,

haj prynâsuc' vopratku carskuŭ, u âkuŭ apranaeccа car, ì pryvâduc' kanâ, na âkìm ez'dzìc' car, pakladuc' carskì vânok na galavu âmu,

9. і хай пададуць вопратку і каня ў руку аднаму зь першых князёў царскіх, - і апрануць таго чалавека, якога цар хоча вылучыць пашанаю, і выведуць яго на кані на гарадскі пляц, і абвесьцяць перад ім, так робіцца таму чалавеку, якога цар хоча вылучыць пашанай!

ì haj padaduc' vopratku ì kanâ ŭ ruku adnamu z' peršyh knâzëŭ carskìh, - ì apranuc' tago čalaveka, âkoga car hoča vylučyc' pašanaŭ, ì vyvâduc' âgo na kanì na garadskì plâc, ì abves'câc' perad ìm, tak robìcca tamu čalaveku, âkoga car hoča vylučyc' pašanaj!

10. І сказаў цар Аману: зараз жа вазьмі вопратку і каня, як ты сказаў, і зрабі гэта Мардахэю Юдэю, які сядзіць каля царскае брамы; нічога не прапусьці з таго, што ты казаў.

ì skazaŭ car Amanu: zaraz ža vaz'mì vopratku ì kanâ, âk ty skazaŭ, ì zrabì gèta Mardahèù Ûdèù, âkì sâdzìc' kalâ carskae bramy; ničoga ne prapus'cì z tago, što ty kazaŭ.

11. І ўзяў Аман вопратку і каня і апрануў Мардахэя, і вывеў яго на кані на гарадскі пляц і абвясціў перад ім: так робіцца таму чалавеку, якога цар хоча вылучыць пашанаю!

ì ŭzâŭ Aman vopratku ì kanâ ì apranuŭ Mardahèâ, ì vyveŭ âgo na kanì na

garadski plâc i abvâs'ciũ perad im: tak robicca tamu čalaveku, âkoga car hoča vylučyc' pašanaũ!

12. I вярнуўся Мардахэй да царскае брамы. А Аман пасьпяшаўся ў дом свой, журботны і закрыўшы галаву.

Ì vârnũsâ Mardahèj da carskae bramy. A Aman pas'pâšaũsâ ũ dom svoj, žurbotny i zakryũšy galavu.

13. I пераказаў Аман Зэрэшы, жонцы сваёй, і ўсім сябрам сваім усё, што здарылася зь ім. I сказалі яму мудрацы ягоныя і Зэрэш, жонка ягоная: калі з племені Юдэяў Мардахэй, празь якога ты пачаў падаць, дык не перасіліш яго, а, мабыць, упадзеш перад ім.

Ì perakazaũ Aman Zèrèšy, žoncy svaëj, i ũsìm sâbram svaim usë, što zdarylasâ z' im. Ì skazali âmu mudracy âgonyâ i Zèrèš, žonka âgonaâ: kalì z plemeni Ûdèâũ Mardahèj, praz' âkoga ty pačaũ padac', dyk ne perasilíš âgo, a, mabyc', upadzeš perad im.

14. Яны яшчэ гутарылі зь ім, як прыйшлі еўнухі цара і сталі прысьпешваць ісьці на гасьціну, якую прыгатавала Эстэр.

Âny âščè gutaryli z' im, âk pryjšli eũnuhì cara i stali prys'pešvac' is'ci na gas'cinu, âkuũ prygatavala Èstèr.

7 Кіраўнік

1. I прыйшоў цар з Аманам на гасьціну да Эстэры царыцы.

Ì pryjšoũ car z Amanam na gas'cinu da Èstèry carycy.

2. I сказаў цар Эстэры таксама і ў гэты другі дзень у час гасьціны: якое жаданьне тваё, царыца Эстэр? яно будзе задаволена; і якая просьба твая? хоць бы да паўцарства, яна будзе выканана.

Ì skazaũ car Èstèry taksama i ũ gèty drugi dzen' u čas gas'cinu: âkoe

*žadán'ne tvaë, caryca Èstèr? âno budze zadavolena; i âkaâ pros'ba tvaâ?
hoc' by da paŭcarstva, âna budze vykanana.*

3. І адказвала царыца Эстэр і сказала: калі я знайшла добрую прыхільнасьць у вачах тваіх, цар, і калі цару заўгодна, дык хай будуць дараваны мне жыцьцё маё, паводле жаданьня майго, і народ мой, па просьбе маёй!

Ì adkazvala caryca Èstèr i skazala: kali â znajšla dobruû pryhil'nas'c' u vačah tvaih, car, i kali caru zaŭgodna, dyk haj buduc' daravany mne žyc'cë maë, pavodle žadan'nâ majgo, i narod moj, pa pros'be maëj!

4. Бо прададзены мы, я і народ мой, на вынішчэньне, забіцьцё і пагібель. Калі б мы прададзены былі ў рабы і рабыні, я маўчала б, хоць вораг не адшкадаваў бы ўшчэрбу цара.

Bo pradadzeny my, â i narod moj, na vyniščèn'ne, zabic'cë i pagibel'. Kali b my pradadzeny byli ũ raby i rabyni, â maŭčala b, hoc' vorag ne adškadavaŭ by ũščèrbu cara.

5. І адказваў цар Артаксэркс і сказаў царыцы Эстэры: хто гэта такі, і дзе той, які адважыцца ў сэрцы сваім зрабіць так.

Ì adkazvaŭ car Artaksèrks i skazaŭ carycy Èstèry: hto gèta taki, i dze toj, âki advažycca ũ sèrcy svaim zrabic' tak.

6. І сказала Эстэр: вораг і няпрямцаць - гэты ліхі Аман! І Аман затрымцеў перад царом і царыцаю.

Ì skazala Èstèr: vorag i nâpryâcel' - gèty lihì Aman! Ì Aman zatrymceŭ perad carom i carycaŭ.

7. І стаў цар у гневе сваім з гасьціны і пайшоў у сад пры палацы; а Аман застаўся ўмольваць за жыцьцё сваё царыцу Эстэр, бо бачыў, што вызначана яму ліхая доля ад цара.

Ì staŭ car u gneve svaim z gas'cìny i pajšoŭ u sad pry palacy; a Aman

zastaŭsâ ŭmol'vac' za žyc'cë svaë carycu Èstèr, bo bačyŭ, što vyznačana âmu lihaâ dolâ ad cara.

8. Калі цар вярнуўся з саду пры палацы ў дом гасьціны, Аман быў прыпалы да ложка, на якім была Эстэр. І сказаў цар: нават і гвалціць царыцу хоча ў доме ў мяне! Слова выйшла з вуснаў цара, - і накрылі твар Аману.

Kali car vârnũsâ z sadu pry palacy ŭ dom gas'ciny, Aman byŭ prypany da ložka, na âkim byla Èstèr. Ì skazaŭ car: navat ì gvalcic' carycu hoča ŭ dome ŭ mâne! Slova vyjšla z vusnaŭ cara, - ì nakryli tvar Amanu.

9. І сказаў Харбона, адзін зь еўнухаў пры цары: вось дрэва, якое падрыхтаваў Аман Мардахэю, які гаварыў добрае цару, стаіць каля дома Амана, вышынёю ў пяцьдзясят локцяў. І сказаў цар: павесьце яго на ім.

Ì skazaŭ Harbona, adžin z' eũnuhaŭ pry cary: vos' drèva, âkoe padryhtavaŭ Aman Mardahèu, âki gavaryŭ dobrae caru, staic' kalâ doma Amana, vyšynèu ŭ pâc'dzâsât lokcâu. Ì skazaŭ car: paves'ce âgo na im.

10. І павесілі Амана на дрэве, якое ён падрыхтаваў Мардахэю. І гнеў цара аціх.

Ì pavesili Amana na drève, âkoe ën padryhtavaŭ Mardahèu. Ì gneŭ cara acih.

8 Кіраўнік

1. У той дзень цар Артаксэркс аддаў царыцы Эстэры дом Амана, ворага Юдэяў; а Мардахэй увайшоў перад аблічча цара, бо Эстэр абвясціла, што ён для яе.

U toj dzen' car Artaksèrks addaŭ carycy Èstèry dom Amana, voraga Ûdèâu; a Mardahèj uvajšoŭ perad abličča cara, bo Èstèr abvâs'cila, što ën dlâ âe.

2. І зняў цар пярсыцёнак свой, які ён адабраў у Амана, і аддаў яго Мардахэю; а Эстэр паставіла Мардахэя наглядчыкам над домам Амана.

Ì z'nâŭ car pârs'cënak svoj, âkì ën adabraŭ u Amana, ì addaŭ âgo Mardahèu; a Èstèr pastavila Mardahèâ naglâdčykam nad domam Amana.

3. І гаварыла Эстэр далей перад царом і ўпала да ног ягоных, і плакала і ўмольвала яго адхіліць злосьць Амана Вугэяніна і намысел ягоны, які ён намысьліў супроць Юдэяў.

Ì gavaryla Èstèr dalej perad carom ì ŭpala da nog âgonyh, ì plakala ì ŭmol'vala âgo adhilic' zlos'c' Amana Vugèânina ì namysel âgony, âkì ën namys'liŭ suproc' Ûdèâŭ.

4. І працягнуў цар да Эстэры залаты скіпетр; і ўстала Эстэр, і стала перад абліччам цара,

Ì pracâgnuŭ car da Èstèry zalaty skipetr; ì ŭstala Èstèr, ì stala perad abliččam cara,

5. і сказала: калі цару заўгодна, і калі я здабыла ўпадабаньне перад абліччам ягоным, справядлівая справа гэтая перад абліччам цара, і падабаюся я вачам ягоным, дык няхай было б напісана, каб вернутыя былі пісьмы паводле намыслаў Амана, сына Амадата, Вугэяніна, пісанья ім пра знішчэньне Юдэяў ва ўсіх вобласьцях цара;

ì skazala: kalì caru zaŭgodna, ì kalì â zdabyła ŭpadaban'ne perad abliččam âgonym, spravâdlivaâ sprava gètaâ perad abliččam cara, ì padabaûsâ â vačam âgonym, dyk nâhaj bylo b napisana, kab vernutyâ byli pis'my pavodle namyslaŭ Amana, syna Amadata, Vugèânina, pisanyâ im pra z'nîščën'ne Ûdèâŭ va ŭsîh voblas'câh cara;

6. бо, як я магу бачыць бедства, якое спасьцігне народ мой, і як я магу бачыць пагібель родных маіх?

bo, âk â magu bačyc' bedstva, âkoe spas'cigne narod moj, i âk â magu bačyc' pagibel' rodnyh maih?

7. I сказаў цар Артаксэркс цырыцы Эстэры і Мардахэю Юдэю: вось, я дом Амана аддаў Эстэры, і яго самога павесілі на дрэве за тое, што накладваў руку сваю на Юдэяў;

Ì skazaŭ car Artaksèrks carycy Èstèry i Mardahèu Ûdèu: vos', â dom Amana addaŭ Èstèry, i âgo samoga pavesili na drève za toe, što nakladvaŭ ruku svaŭ na Ûdèaŭ;

8. напішэце і вы пра Юдэяў, што вам заўгодна, ад імя цара і змацуйце царскім пярсьцёнкам, бо ліст, напісаны ад імя цара і змацаваны пярсьцёнкам царскім, нельга зьмяніць.

napišèce i vy pra Ûdèaŭ, što vam zaŭgodna, ad imâ cara i zmacujce carskim pârs'cënkam, bo list, napisany ad imâ cara i zmacavany pârs'cënkam carskim, nel'ga z'mânic'.

9. I пакліканы былі тады царскія пісцы ў трэці месяц, гэта значыцца, у месяц Сіван, на дваццаць трэцім дні яго, і напісана было ўсё, як загадаў Мардахэй, як Юдэям так і сатрапам, і вобласьценачальнікам і ўпраўцам вобласным ад Індыі да Эфіопіі - ста дваццаці сямі вобласьцяў, у кожную вобласць пісьмёнамі яе і да кожнага народу на мове ягонай, і да Юдэяў пісьмёнамі іхнімі і на мове іхняй.

Ì paklikany byli tady carskiâ pîscy ŭ trèci mesâc, gèta značycsa, u mesâc Sivan, na dvaccac' trècim dni âgo, i napisana bylo ŭsë, âk zagadaŭ Mardahèj, âk Ûdèâm tak i satrapam, i voblas'cenačal'nikam i ŭpraŭcam voblasnym ad Indyi da Èfiopii - sta dvaccaci sâmì voblas'câu, u kožnuû voblas'c' pîs'mënamì âe i da kožnaga narodu na move âgonaj, i da Ûdèaŭ pîs'mënamì ihnimì i na move ihnâj.

10. I напісаў ён ад імя цара Артаксэркса, і змацаваў царскім

пярсьцёнкам, і паслаў пісьмы праз ганцоў на конях, на драмадэрах і мулах царскіх,

Ĭ napisaŭ ěn ad imâ cara Artaksèrksa, Ĭ zmacavaŭ carskim pârs'cěnkam, Ĭ paslaŭ pis'my praz gancoŭ na konâh, na dramadèrah Ĭ mulah carskih,

11. пра тое, што цар дазваляе Юдэям, якія ў любым горадзе, сабрацца і стаць на абарону жыцьця свайго, зьнішчыць, забіць і загубіць усіх моцных у народзе і ў вобласьці, якія ў варожасьці зь імі, дзяцей жонак, і маёмасьць іхнюю зрабаваць

pra toe, što car dazvalâe Ŭděâm, âkiâ ũ lûbym goradze, sabracca Ĭ stac' na abaronu žyc'câ svajgo, z'niščyc', zabic' Ĭ zagubic' usih mocnyh u narodze Ĭ ũ voblas'ci, âkiâ ũ varožas'ci z' imi, dzâcej žonak, Ĭ maěmas'c' ihnûû zrabavac'

12. у адзін дзень па ўсіх вобласьцях цара Артаксэрска, у трынаццаты дзень дванаццатага месяца, гэта значыцца, месяца Адара.

u adzin dzen' pa ũsih voblas'câh cara Artaksèrksa, u trynaccaty dzen' dvanaccataga mesâca, gěta značycca, mesâca Adara.

13. Сьпіс з гэтага ўказу аддаць у кожную вобласць, як закон, абвешчаны ўсім народам, каб Юдэі гатовыя былі да таго дня помсьціць ворагам сваім.

S'pis z gětaga ũkazu addac' u kožnuû voblas'c', âk zakon, abveščany ũsim narodam, kab Ŭděi gatovyâ byli da tago dnâ poms'cic' voragam svaim.

14. Ганцы, якія паехалі на борздых конях царскіх, пагналі хутка і сьпешна з царскім загадам. Абвешчаны быў указ і ў Сузах, сталічным горадзе.

Gancy, âkiâ paehali na borzdyh konâh carskih, pagnali hutka Ĭ s'pešna z carskim zagadam. Abveščany byŭ ukaz Ĭ ũ Suzah, staličnym goradze.

15. І Мардахэй выйшаў ад цара ў царскім адзеньні яхантавага і белага колеру і ў вялікім залатым вянку і ў мантыі вісоннай і пурпуровай. І

горад Сузы развесяліўся і зарадаваўся.

Ì Mardahèj vyjšaŭ ad cara ŭ carskìm adzen'ni âhantavaga ì belaga koleru ì ŭ vâlikìm zalatym vâнку ì ŭ mantyi vïsonnaj ì purpurovaj. Ì gorad Suzy raz'vesâliŭsâ ì zaradavaŭsâ.

16. А ў Юдэяў было тады асьвячэньне і радасьць, і весялосьць і сьвяткаваньне.

A ŭ Ûdèâŭ bylo tady as'vâčèn'ne ì radas'c', ì vesâlos'c' ì s'vâtkavan'ne.

17. І ў кожнай вобласьці і ў кожным горадзе, у кожным месцы, куды толькі даходзіў ўказ ягоны, была радасьць у Юдэяў і весялосьць, гасьціна і сьвяточны дзень. І многія з народаў краіны зрабіліся Юдэямі, бо напай на іх страх перад Юдэямі.

Ì ŭ kažnaj voblas'ci ì ŭ kažnym goradze, u kažnym mescy, kudy tol'ki dahodziŭ ŭkaz âgony, byla radas'c' u Ûdèâŭ ì vesâlos'c', gas'cina ì s'vâtočny dzen'. Ì mnogîâ z narodaŭ kraïny zrabilisâ Ûdèâmi, bo napaŭ na ih strah perad Ûdèâmi.

9 Кіраўнік

1. У дванаццаты месяц, гэта значыцца, у месяцы Адар, на трынаццаты дзень яго, калі настаў час спраўдзіцца загаду цара і ўказу ягонаму, у той дзень, калі спадзяваліся няпрямцелі Юдэяў ўзяць уладу над імі, а выйшла наадварот, што самі Юдэі ўзялі ўладу над ворагамі сваімі,

U dvanaccaty mesâc, gèta značycsa, u mesâcy Adar, na trynaccaty dzen' âgo, kalì nastau čas spraŭdzicca zagadu cara ì ŭkazu âgonamu, u toj dzen', kalì spadzâvalisâ nâpryâceli Ûdèâŭ ŭzâc' uladu nad imi, a vyjšla naadvarot, što sami Ûdèi ŭzâli ŭladu nad voragami svaimi,

2. сабраліся Юдэі ў гарадах сваіх па ўсіх вобласьцях цара Артаксэрска,

каб накласьці руку на ліхіх нязычліўцаў сваіх; і ніхто ня мог устояць перад абліччам іхнім, бо страх перад імі напаў на ўсе народы.

sabralisâ Ūdèi ŭ garadah svaih pa ŭsih voblas'câh cara Artaksèrksa, kab naklas'ci ruku na lihìh nâzyčliŭcaŭ svaih; i nihto nâ mog ustoâc' perad abliččam ihnim, bo strah perad imi napaŭ na ŭse narody.

3. І ўсе князі ў вобласьцях і сатрапы, і вобласьценачальнікі і выканаўцы дзеяў царскіх падтрымлівалі Юдэяў, бо напаў на іх страх перад Мардахэем.

Ĭ ŭse knâzi ŭ voblas'câh i satrapy, i voblas'cenačal'nikì i vykanaŭcy dzeâŭ carskih padtrymlivali Ūdèâŭ, bo napaŭ na ih strah perad Mardahèem.

4. Бо вялікі быў Мардахэй у доме ў цара, і слава пра яго хадзіла па ўсіх вобласьцях, бо гэты чалавек, Мардахэй, падымаўся вышэй і вышэй.

Bo vâlikì byŭ Mardahèj u dome ŭ cara, i slava pra âgo hadzila pa ŭsih voblas'câh, bo gèty čalavek, Mardahèj, padymaŭsâ vyšèj i vyšèj.

5. І білі Юдэі ўсіх ворагаў сваіх, забіваючы мечам, вынішчаючы іх, і рабілі зь няпрыцелямі сваімі па сваёй волі.

Ĭ bìli Ūdèi ŭsih voragaŭ svaih, zabivaŭčy mečam, vyniščaŭčy ih, i rabìli z' nâpryčelâmi svaimi pa svaëj voli.

6. У Сузах, горадзе сталічным, забілі Юдэі і знішчылі пяцьсот чалавек;

7. і Паршандату і Далфона і Асфату,

8. і Парафу, і Адалью, і Арыдафу,

9. і Пармашту і Арысяя, і Арыдая і Ваезату,

10. дзесяцёх сыноў Амана, сына Амадата, ворага Юдэяў, усьмерцілі

яны, і на рабунак не працягнулі рукі сваёй.

dzesâcêh synoŭ Amana, syna Amadata, voraga Údèâŭ, us'mercilì âny, i na rabunak ne pracâgnulì ruki svaëj.

11. Таго ж самага дня данесьлі цару пра колькасьць аддадзеных сьмерці ў Сузах, сталічным горадзе.

Tago Ź samaga dnâ danes'li caru pra kol'kas'c' addadzenyh s'merci ŭ Suzah, staličnym goradze.

12. І сказаў цар царыцы Эстэры: у Сузах, горадзе сталічным, усьмерцілі Юдэі і загубілі пяцьсот чалавек і дзесяцёх сыноў Амана; што ж зрабілі яны ў астатніх вобласьцях цара? Якое жаданьне тваё? і яно будзе задаволена. І якая яшчэ просьба твая? яна будзе споўнена.

Ì skazaŭ car carycy Èstèry: u Suzah, goradze staličnym, us'mercilì Údèi i zagubilì pàc'sot čalavek i dzesâcêh synoŭ Amana; što Ź zrabilì âny ŭ astatnih voblas'câh cara? Âkoe Źadan'ne tvaë? i âno budze zadavolena. Ì âkaâ âščè pros'ba tvaâ? âna budze spoŭnena.

13. І сказала Эстэр: калі цару заўгодна, дык хай будзе дазволена Юдэям, якія ў Сузах, рабіць тое самае заўтра, што і сёньня, і дзесяцёх сыноў Аманавых хай бы павесілі на дрэве.

Ì skazala Èstèr: kali caru zaŭgodna, dyk haj budze dazvolena Údèâm, âkiâ ŭ Suzah, rabic' toe samae zaŭtra, što i sën'nâ, i dzesâcêh synoŭ Amanavyh haj by pavesilì na drève.

14. І загадаў цар зрабіць так; і дадзены ўказ у Сузах, і дзесяцёх сыноў Аманавых павесілі.

Ì zagadaŭ car zrabic' tak; i dadzeny ŭkaz u Suzah, i dzesâcêh synoŭ Amanavyh pavesilì.

15. І сабраліся Юдэі, якія ў Сузах, таксама і ў чатырнаццаты дзень месяца Адара і ўсьмерцілі ў Сузах трыста чалавек, а на рабунак не

працягнулі рукі сваёй.

Ì sabralisâ Údèi, âkiâ ů Suzah, taksama ì ů čatyrnacaty dzen' mesâca Adara ì ůs'mercili ů Suzah trysta čalavek, a na rabunak ne pracâgnuli ruki svaëj.

16. І астатнія Юдэі, якія былі ў царскіх вобласьцях, сабраліся, каб стаць на абарону жыцьця свайго і быць заспакоенымі ад ворагаў сваіх, і ўсьмерцілі зь няпрямых свайх семдзесят пяць тысяч, а на рабунак не працягнулі рукі сваёй.

Ì astatniâ Údèi, âkiâ byli ů carskih voblas'câh, sabralisâ, kab stac' na abaronu žyc'câ svajgo ì byc' zaspakoenymì ad voragaŭ svaìh, ì ůs'mercili z' nâpřyâcelâŭ svaìh semdzesât pâc' tysâč, a na rabunak ne pracâgnuli ruki svaëj.

17. Гэта было ў трынаццаты дзень месяца Адара; а ў чатырнаццаты дзень гэтага самага месяца яны супакоіліся і зрабілі яго днём гасьціны і весялосьці.

Gèta bylo ů trynacaty dzen' mesâca Adara; a ů čatyrnacaty dzen' gètaga samaga mesâca âny supakoilisâ ì zrabili âgo dnëm gas'ciny ì vesâlos'ci.

18. А Юдэі, якія ў Сузах, збіраліся ў трынаццаты дзень яго і ў чатырнаццаты дзень яго, а ў пятнаццаты дзень яго супакоіліся і зрабілі яго днём гасьціны і весялосьці.

A Údèi, âkiâ ů Suzah, z'biralisâ ů trynacaty dzen' âgo ì ů čatyrnacaty dzen' âgo, a ů pâtnacaty dzen' âgo supakoilisâ ì zrabili âgo dnëm gas'ciny ì vesâlos'ci.

19. Таму Юдэі сельскія, якія жылі ў селішчах адкрытых, праводзяць чатырнаццаты дзень месяца Адара ў весялосьці і гасьцінах, як дзень сьвяточны, пасылаючы дарункі адзін аднаму.

Tamu Údèi sel'skiâ, âkiâ žyli ů seliščah adkrytyh, pravodzâc' čatyrnacaty dzen' mesâca Adara ů vesâlos'ci ì gas'cinah, âk dzen' s'vâtočny, pasylaŭčy

darunki adzin adnamu.

20. I апісаў Мардахэй гэтыя падзеі і паслаў пісьмы ўсім Юдэям, якія ў вобласьцях цара Артаксэркса, блізкім і далёкім,

ĭ apisaŭ Mardahèj gètyâ padzei ì paslaŭ pis'my ŭsim Ŭdèâm, âkiâ ŭ voblas'câh cara Artaksèrksa, blizkìm ì dalëkìm,

21. пра тое, каб яны ўстанавілі на кожны год сьвята ў сябе чатырнаццатага дня месяца Адара і пятнаццатага дня яго,

pra toe, kab âny ŭstanavili na kožny god s'vâta ŭ sâbe čatyrnacataga dnâ mesâca Adara ì pâtnacataga dnâ âgo,

22. як такіх дзён, калі Юдэі зрабіліся заспакоеныя ад ворагаў сваіх, і як такога месяца, калі ператварылася ў іх журба ў радасьць, а нараканьне - у дзень сьвяточны, каб зрабілі яны іх днямі гасьціны і весялосьці, пасылаючы дарункі адзін аднаму і дарункі бедным.

âk takih dzën, kali Ŭdèi zrabilisâ zaspakoenyâ ad voragaŭ svaih, ì âk takoga mesâca, kali peratvarylasâ ŭ ih žurba ŭ radas'c', a narakan'ne - u dzen' s'vâtočny, kab zrabili âny ih dnâmi gas'ciny ì vesâlos'ci, pasylaŭčy darunki adzin adnamu ì darunki bednym.

23. I прынялі Юдэі тое, што ўжо самі пачалі рабіць, і пра што Мардахэй напісаў ім,

ĭ prynâli Ŭdèi toe, što ŭžo sami pačali rabic', ì pra što Mardahèj napisaŭ im,

24. як Аман, сын Амадата, Вугэянін, вораг усіх Юдэяў, намышляў загубіць Юдэяў і кідаў пур, жэрабя, пра зьнішчэньне і загубеньне іх,

âk Aman, syn Amadata, Vugèânin, vorag usih Ŭdèâŭ, namyšlâŭ zagubic' Ŭdèâŭ ì kidaŭ pur, žèrabâ, pra z'niščèn'ne ì zaguben'ne ih,

25. і як Эстэр дайшла да цара, і як цар загадаў новым пісьмом, каб ліхі намысел Амана, які ён намысьліў на Юдэяў, абярнуўся на галаву ягоную, і каб павесілі яго і сыноў ягоных на дрэве.

ì âk Èstèr dajšla da cara, ì âk car zagadaŭ novym piš'mom, kab lihi namysel Amana, âki èn namys'liŭ na Ûdèâŭ, abârnuŭsâ na galavu âgonuŭ, ì kab pavesili âgo ì synoŭ âgonyh na drève.

26. Таму і назвалі гэтыя дні Пурым, ад назвы: пур. Таму згодна з усімі словамі гэтага пісьма і з тым, што самыя бачылі і да чаго даходзіла ў іх,
Tamu ì nazvali gètyâ dni Puryim, ad nazvy: pur. Tamu zgodna z usimi slovami gètaga piš'ma ì z tym, što samyâ bačyli ì da čago dahodzila ŭ ih,

27. пастанавілі Юдэі і прынялі на сябе і на дзяцей сваіх і на ўсіх, хто далучыўся да іх, каб сьвяткаваць гэтыя два дні, паводле прадпісанага пра іх і ў свой для іх час, кожны год,

pastanavili Ûdèi ì prynâli na sâbe ì na dzâcej svaih ì na ŭsich, hto dalučyŭsâ da ih, kab s'vâtkavac' gètyâ dva dni, pavodle pradpisanaga pra ih ì ŭ svoj dlâ ih čas, koždy god,

28. і каб гэтыя дні былі векапомныя і сьвяткаваліся ва ўсе роды ў кожным племені, у кожнай вобласьці і ў кожным горадзе; і каб дні гэтыя Пурым не адмяняліся ў Юдэяў, і памяць пра іх каб ня знікла ў дзяцей іхніх.

ì kab gètyâ dni byli vekapomnyâ ì s'vâtkavalisâ va ŭse rody ŭ kožnym plemenì, u kožnaj voblas'ci ì ŭ kožnym goradze; ì kab dni gètyâ Puryim ne admânâlisâ ŭ Ûdèâŭ, ì pamâc' pra ih kab nâ z'nikla ŭ dzâcej ihnih.

29. Напісала таксама царыца Эстэр, дачка Абіхаіла, і Мардахэй Юдэй, з усёй настойлівасьцю, каб выконвалі гэта новае пісьмо пра Пурым;
Napisala taksama caryca Èstèr, dačka Abihaila, ì Mardahèj Ûdèj, z usèj nastojlivas'cû, kab vykonvali gèta novae piš'mo pra Puryim;

30. і паслалі пісьмы ўсім Юдэям у сто дваццаць сем вобласьцяў царства Артаксэрсавага са словамі міру і праўды,
ì paslali piš'my ŭsim Ûdèâm u sto dvaccac' sem voblas'câŭ carstva

Artaksèrksavaga sa slovami mîru i praŭdy,

31. каб яны цвѣрда спраўлялі гэтыя дні Пурым у свой час, як пастанавіў пра іх Мардахэй Юдэй і царица Эстэр, і як яны самыя назначылі іх сабе і дзецям сваім у дні посту і ляманту.

kab âny c'vërda spraŭlâli gètyâ dni Puryim u svoj čas, âk pastanaviŭ pra ih Mardahèj Ûdèj i caryca Èstèr, i âk âny samyâ naznačyli ih sabe i dzecâm svaim u dni postu i lâmantu.

32. Так загад Эстэры пацвѣрдзіў гэта слова пра Пурым, і яно ўпісана ў кнігу.

Tak zagad Èstèry pac'verdziŭ gèta slova pra Puryim, i âno ŭpisana ŭ knìgu.

10 Кіраўнік

1. Потым наклаў цар Артаксэрс падатак на зямлю і на выспы марскія.

Potym naklaŭ car Artaksèrks padatak na zâmlû i na vyspy marskiâ.

2. Зрэшты, усе, дзеі сілы ягонай і магутнасьці ягонай і падрабязнае паказаньне пра веліч Мардахэя, якою ўзьвялічыў яго цар, запісаны ў кнізе дзённых запісаў цароў Мідыйскіх і Персідскіх,

Zrèšty, use, dzei sily âgonaj i magutnas'ci âgonaj i padrabâznae pakazan'ne pra velič Mardahèâ, âkoû ŭz'vâličyŭ âgo car, zapisany ŭ knìze dzènnih zapisaŭ caroŭ Midyjskih i Persidskih,

3. гэтак сама як і тое, што Мардахэй Юдэй быў другі пасья царя Артаксэркса і вялікі ў Юдэяў і любімы ў мноства братоў сваіх, бо шукаў дабра народу свайму і гаварыў дзеля дабра ўсяго племя свайго.

gètak sama âk i toe, što Mardahèj Ûdèj byŭ drugi pas'lâ cara Artaksèrksa i vâlikì ŭ Ûdèâŭ i lûbimy ŭ mnostva bratoŭ svaih, bo šukaŭ dabra narodu svajmu i gavaryŭ dzelâ dabra ŭsâgo plemâ svajgo.

ЁВА

1 Кіраўнік

1. Быў чалавек у зямлі Уц, імя ягонае Ёў; і быў чалавек гэты беззаганны, справядлівы і богабязны і ўхіляўся ад зла.

Byŭ čalavek u zâmlì Uc, imâ âgonae Ёў; і byŭ čalavek gèty bezzaganny, spravâdlivy і bogabaâzny і ŭhilâŭsâ ad zla.

2. І нарадзіліся ў яго сем сыноў і тры дачкі.

Ì naradzilisâ ŭ âgo sem synoŭ і try dački.

3. Маёмасьці ў яго было: сем тысяч дробнага быдла, тры тысячы вярблюдаў, пяцьсот пар валоў і пяцьсот асьліц і даволі многа прыслугі; і быў чалавек гэты знакаміты больш за ўсіх сыноў Усходу.

Maëmas'ci ŭ âgo bylo: sem tysâč drobnaga bydla, try tysâčy vârblûdaŭ, pâc'sot par valoŭ і pâc'sot as'lic і davoli mnoga pryslugi; і byŭ čalavek gèty znakamity bol'sh za ŭsìh synoŭ Ushodu.

4. Сыны яго сыходзіліся, ладзілі гасьціны кожны ў сваім доме, у свой дзень, і пасылалі і запрашалі трох сясьцёр сваіх есьці і піць зь імі.

Syny âgo syhodzilisâ, ladzili gas'cìny kožny ŭ svaim dome, u svoj dzen', і pasylali і zaprašali troh sâs'cër svaih es'ci і pìc' z' imì.

5. Калі ўсчыналася кола бяседных дзён, Ёў пасылаў па іх і асьвячаў іх і, устаючы рана раніцай, прыносіў цэласпаленьне па ліку ўсіх іх. Бо казаў Ёў: можа быць, сыны мае зграшылі і зганілі Бога ў сэрцы сваім. Так рабіў Ёў ва ўсе такія дні.

Kali ŭścynalasâ kola bâsednyh dzën, Ёў pasylaŭ pa ih і as'vâčaŭ ih і, ustaŭčy

rana ranicaj, prynosiŭ cèlaspalen'ne pa liku ŭsŭh ih. Bo kazaŭ Ęŭ: moŭa byc', syny mae zgrašyli i zganili Boga ŭ sèrcy svaim. Tak rabiŭ Ęŭ va ŭse takiâ dni.

6. I быŭ дзень, калі прыйшлі сыны Божыя стаць прад Госпадам; сярод іх прыйшоŭ і сатана.

Ì byŭ dzen', kalì pryjšli syny Boŭžyâ stac' prad Gospadam; sârod ih pryjšoŭ i satana.

7. I сказаŭ Гасподзь сатане: адкуль ты прыйшоŭ? і адказаŭ сатана Госпаду і сказаŭ: я хадзіŭ па зямлі і абышоŭ яе.

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: adkul' ty pryjšoŭ? i adkazaŭ satana Gospadu i skazaŭ: â hadziŭ pa zâmlì i abyšoŭ âe.

8. I сказаŭ Гасподзь сатане: ці зьвярнуŭ ты ўвагу сваю на раба Майго Ęва? бо няма такога, як ён, на зямлі: чалавек беззаганны, справядлівы, богабязны і ўцечны ад зла.

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: cì z'vârnuŭ ty ŭvagu svaŭ na raba Majgo Ęva? bo nâma takoga, âk ën, na zâmlì: čalavek bezzaganny, spravâdlivy, bogabaâzny i ŭcečny ad zla.

9. I адказаŭ сатана Госпаду і сказаŭ: хіба задарам богабязны Ęŭ?

Ì adkazaŭ satana Gospadu i skazaŭ: hiba zadaram bogabaâzny Ęŭ?

10. ці ня Ты вакол асланіŭ яго і дом ягоны і ўсё, што ў яго? Дзеі рук ягоных Ты дабраславіŭ, і статкі ягоныя шырацца па зямлі;

cì nâ Ty vakol aslaniŭ âgo i dom âgony i ŭsë, što ŭ âgo? Dzei ruk âgonyh Ty dabraslaviŭ, i statki âgonyâ šyracca pa zâmlì;

11. але працягни руку Тваю і дакраніся да ўсяго, што ў яго, - ці дабраславіць ён Цябе?

ale pracâgni ruku Tvaŭ i dakranisâ da ŭsâgo, što ŭ âgo, - cì dabraslavic' ën Câbe?

12. I сказаŭ Гасподзь сатане: вось, усё, што ў яго, у руцэ тваёй; толькі

на самога не прасьцірай рукі тваёй. І адышоў сатана ад аблічча Гасподняга.

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: vos', usë, što ŭ âgo, u rucè tvaëj; tol'ki na samoga ne pras'cìraj rukì tvaëj. Ì adyšoŭ satana ad abličča Gaspodnâga.

13. І быў дзень, калі сыны ягоныя і дочкі ягоныя елі і віно пілі ў доме ў першароднага брата свайго.

Ì byŭ dzen', kalì syny âgonyâ ì dočkì âgonyâ eli ì vîno pìlì ŭ dome ŭ peršarodnaga brata svajgo.

14. І вось, прыходзіць весьнік да Ёва і кажа:

Ì vos', pryhodzìc' ves'nìk da Ěva ì kaža:

15. валы аралі, і асьліцы пасьвіліся каля іх, як напалі Савэяне і забралі іх, а хлопчыкаў пабілі вастрыём меча; і ўратаваўся толькі я адзін, каб абвясціць табе.

valy aralì, ì as'lìcy pas'vilisâ kalâ ih, âk napalì Savèâne ì zabralì ih, a hlopčykaŭ pabilì vastryëm meča; ì ŭratavaŭsâ tol'ki â adzìn, kab abvâs'cìc' tabe.

16. Яшчэ ён гаварыў, як прыходзіць другі і кажа: агонь Божы ўпаў зь неба і абпаліў авечак і хлопчыкаў і зжэр іх; і ўратаваўся толькі я адзін, каб абвясціць табе.

Âščè èn gavaryŭ, âk pryhodzìc' drugi ì kaža: agon' Božy ŭpaŭ z' neba ì abpaliŭ avečak ì hlopčykaŭ ì zžèr ih; ì ŭratavaŭsâ tol'ki â adzìn, kab abvâs'cìc' tabe.

17. Яшчэ ён гаварыў, як прыходзіць другі і кажа: Халдэі сталі трыма атрадамі і кінуліся на вярблюдаў і забралі іх, а хлопчыкаў пабілі вастрыём меча; і ўратаваўся толькі я адзін, каб абвясціць табе.

Âščè èn gavaryŭ, âk pryhodzìc' drugi ì kaža: Haldèi stali tryma atradami ì kìnulisâ na vârbliûdaŭ ì zabralì ih, a hlopčykaŭ pabilì vastryëm meča; ì

ŭratavaŭsâ tol'ki â adzîn, kab abvâs'cic' tabe.

18. Яшчэ гэты гаварыў, прыходзіць другі і кажа: сыны твае і дочки твае елі і віно пілі ў доме ў першароднага брата свайго;

Âščè gèty gavaryŭ, pryhodzic' drugi ì kaža: syny tvae ì dočkì tvae eli ì vino pili ŭ dome ŭ peršarodnaga brata svajgo;

19. і вось, вялікі вецер прыйшоў з пустыні і ахапіў чатыры вуглы дома, і дом упаў на хлопчыкаў, і яны памерлі; і ўратаваўся толькі я адзін, каб абвясціць табе.

ì vos', vâlikì vecer pryjšoŭ z pustynì ì ahapiŭ čatyry vugly doma, ì dom upaŭ na hlopčykaŭ, ì âny pamerli; ì ŭratavaŭsâ tol'ki â adzîn, kab abvâs'cic' tabe.

20. Тады Ёў устаў і падраў вопратку на сабе, пастрыг галаву сваю і ўпаў на зямлю і пакланіўся

Tady Ěŭ ustaŭ ì padraŭ vopratku na sabe, pastryg galavu svaŭ ì ŭpaŭ na zâmlŭ ì paklaniŭsâ

21. і сказаў: голы я выйшаў з чэрава маці маёй, голы і вярнуся.

Гасподзь даў, Гасподзь і ўзяў, хай будзе імя Гасподняе дабраславёна!

ì skazaŭ: goly â vyjšaŭ z čèrava macì maěj, goly ì vârnusâ. Gaspodz' daŭ, Gaspodz' ì ŭzâŭ, haj budze imâ Gaspodnâe dabraslavëna!

22. Ва ўсім гэтым не зграшыў Ёў і не вымавіў нічога неразумнага пра Бога.

Va ŭsìm gètym ne zgrašyŭ Ěŭ ì ne vymaviŭ ničoga nerazumnaga pra Boga.

2 Кіраўнік

1. Быў дзень, калі прыйшлі сыны Божыя стаць прад Госпадам; сярод іх прыйшоў і сатана стаць прад Госпадам.

Byŭ dzen', kalì pryjšli syny Božyâ stac' prad Gospadam; sârod ih pryjšoŭ ì

satana stac' prad Gospadam.

2. І сказаў Гасподзь сатане: адкуль ты прыйшоў? І адказаў сатана Госпаду і сказаў: я хадзіў па зямлі і абышоў яе.

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: adkul' ty pryjšoŭ? Ì adkazaŭ satana Gospadu Ì skazaŭ: â hadziŭ pa zâmlì Ì abyšoŭ âe.

3. І сказаў Гасподзь сатане: ці зьвярнуў ты ўвагу тваю на раба Майго Ёва? бо няма такога, як ён, на зямлі: чалавек беззаганны, справядлівы, богабаязны і ўцечны ад зла, і дагэтуль цвёрды ў сваёй беззаганнасці, а ты цвяліў Мяне супроць яго, каб загубіць яго бязьвінна.

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: ci z'vârnuŭ ty ŭvagu tvaŭ na raba Majgo Ęva? bo nâma takoga, âk ën, na zâmlì: čalavek bezzaganny, spravâdlivyy, bogabaâzny Ì ŭcečny ad zla, Ì dagètul' c'vërды ŭ svaëj bezzagannas'ci, a ty c'vâliŭ Mâne suproc' âgo, kab zagubic' âgo bâz'vinna.

4. І адказаў сатана Госпаду і сказаў: скуру за скуру, а за жыцьцё сваё аддасьць чалавек усё, што ёсьць у яго;

Ì adkazaŭ satana Gospadu Ì skazaŭ: skuru za skuru, a za žyc'cë svaë addas'c' čalavek usë, što ës'c' u âgo;

5. але працягни руку Тваю і дакраніся да косткі ягонай і плоці ягонай, - ці дабраславіць ён Цябе?

ale pracâgni ruku Tvaŭ Ì dakranisâ da kostki âgonaj Ì ploci âgonaj, - ci dabraslavic' ën Câbe?

6. І сказаў Гасподзь сатане: вось, ён у руцэ тваёй, толькі душу ягоную ашчадзі.

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: vos', ën u rucè tvaëj, tol'ki dušu âgonuŭ aščadzi.

7. І адышоў сатана ад аблічча Гасподняга і пабіў Ёва праказаю лютаю ад падэшвы нагі ягонай па самае цемя ягонае.

Ì adyšoŭ satana ad abličča Gaspodnâga Ì pabiŭ Ęva prakazaŭ lûtaŭ ad

paděšvy nagì âgonaj pa samae cemâ âgonae.

8. I ўзяў ён сабе чарапічыну, каб скабліць сябе ёю, і сеў у попел.

Ì ŭzâŭ ěn sabe čarapičynu, kab skablic' sâbe eũ, ì seũ u popel.

9. I сказала яму жонка ягоная: ты ўсё яшчэ цьвёрды ў беззаганнасці тваёй! згань Бога і памры.

Ì skazala âmu žonka âgonaâ: ty ŭsë âščè c'vërdy ŭ bezzagannas'ci tvaëj! zgan' Boga ì pamry.

10. Але ён сказаў ёй: ты гаворыш, як неразумная. Няўжо добрае мы будзем прымаць ад Бога, а благога ня будзем прымаць? Ва ўсім гэтым не зграшыў Ёў вуснамі сваімі.

Ale ěn skazaŭ eĵ: ty gavoryš, âk nerazumnaâ. Nâũžo dobrae my budzem pry mac' ad Boga, a blagoga nâ budzem pry mac'? Va ŭsìm gèty m ne zgrašyŭ Eũ vusnamì svaimì.

11. I пачулі трое сяброў Ёва пра ўсе гэтыя нягоды, што спасьціглі яго, і пайшлі кожны з свайго месца: Эліфаз Фэманіцянін, Вілдад Савхэянін і Сафар Нааміцянін, і сышліся, каб ісьці разам бедаваць зь ім і суцяшаць яго.

Ì pačulì troe sâbroŭ E̊va pra ŭse gètyâ nâgody, što spas'cìgli âgo, ì pajšli kožny z svajgo mesca: Èlìfaz Fèmanicânìn, Vildad Savhèânìn ì Safar Naamicânìn, ì syšlìsâ, kab is'ci razam bedavac' z' ìm ì sucâšac' âgo.

12. I падняўшы вочы свае здалёку, яны не пазналі яго; і ўзвысілі голас свой і загаласілі; і падраў кожны вопратку на сабе, і кідалі пыл над галовамі сваімі пад неба.

Ì padnâũšy vočy svae zdalëku, âny ne paznalì âgo; ì ŭzvysìlì golas svoj ì zagalasìlì; ì padraŭ kožny vopratku na sabe, ì kìdalì pyl nad galovamì svaimì pad neba.

13. I сядзелі зь ім на зямлі сем дзён і сем ночаў; і ніхто не казаў яму ні

слова, бо бачылі, што пакута яго вельмі вялікая.

*Ì sâdzeli z' im na zâmlì sem dzën ì sem nočaŭ; ì nih to ne kazaŭ âmu nì slova,
bo bačyli, što pakuta âgo vel'mì vâlikaâ.*

3 Кіраўнік

1. Пасьля таго разамкнуў Ёў вусны свае і пракляў дзень свой.

Pas'lâ tago razamknuŭ Ęŭ vusny svae ì praklâŭ dzen' svoj.

2. І пачаў Ёў і сказаў:

Ì pačaŭ Ęŭ ì skazaŭ:

3. хай загіне дзень, калі я нарадзіўся, і ноч, калі было сказана: зачаўся чалавек!

haj zagìne dzen', kalì â naradziŭsâ, ì noč, kalì bylo skazana: začaŭsâ čalavek!

4. Дзень той хай будзе цемраю; хай не дагледзіць яго Бог згары, і хай не зазьзяе над ім сьвятло!

*Dzen' toj haj budze cemraŭ; haj ne dagledzic' âgo Bog zgary, ì haj ne
zaz'zâe nad im s'vâtlo!*

5. Хай запамрочыць яго цемра і цень сьмяротны, хай завалачэ яго хмара, хай баяцца яго, як палючае спёкі!

*Haj zapamročyc' âgo cemra ì cen' s'mârotny, haj zavaláčè âgo hmara, haj
baâcca âgo, âk palûčae spëkì!*

6. Ноч тая, - хай забярэ яе змрок, хай не залічыцца яна ў дні года, хай ня ўвойдзе ў лік месяцаў!

*Noč taâ, - haj zabârè âe zmrok, haj ne zaličycsa âna ŭ dni goda, haj nâ
ŭvojdze ŭ lik mesâcaŭ!*

7. О! ноч тая - хай будзе яна бязьлюдная; хай ня ўвойдзе ў яе весялосьць!

O! noč taâ - haj budze âna bâz'ľudnaâ; haj nâ ůvojdze ů âe vesâlos'c'!

8. Хай праклянуць яе кляцьбіты дня, здольныя разбудзіць Левіяфана!

Haj prakľânuć' âe klâc'bity dnâ, zdol'nyâ razbudzic' Leviâfana!

9. Хай зацьмяцца зоркі сьвітаныя яе: хай чакае яна сьвятла, і яно ня прыходзіць, і хай ня ўбачыць яна веяў дзяньніц

Haj zac'mâcca zorki s'vitan'nâ âe: haj čakaе âna s'vâtla, i âno nâ pryhodzic', i haj nâ ůbačyc' âna veâů dzân'nic

10. за тое, што не замкнула дзьвярэй улоньня маці маёй і не схавала гароты ад вачэй маіх!

za toe, što ne zamknula dz'vârěj ulon'nâ maci maěj i ne shavala garoty ad vačěj maih!

11. Чаму не памёр я, выходзячы з нутробы, і не сканаў, калі выйшаў з чэрава?

Čamu ne paměr â, vyhodzâčy z nutroby, i ne skanaů, kalì vyjšaů z čèrava?

12. Чаму прынялі мяне калені? навошта было мне смактаць саскі?

Čamu prynâli mâne kaleni? navošta bylo mne smaktac' saski?

13. Цяпер ляжаў бы я і спачываў: спаў бы, і было б мне спакойна

Câper lâžaů by â i spačyvaů: spaů by, i bylo b mne spakojna

14. з царамі і дарадцамі зямлі, якія забудоўвалі сабе пустыні,

z carami i daradcamì zâmlì, âkiâ zabudoůvali sabe pustynì,

15. ці з князямі, у якіх было золата і якія напаўнялі дамы свае срэбрам;

cì z knâzâmi, u âkih bylo zolata i âkiâ napaůnâli damy svae srèbram;

16. ці, як выкідзень пахаваны, не існаваў бы я, як немаўляты, якія сьвятла не пабачылі.

cì, âk vykidzen' pahavany, ne isnavaů by â, âk nemaůľaty, âkiâ s'vâtla ne pabačyli.

17. Там беззаконныя перастаюць наводзіць страх, і там адпачываюць

зьнясіленыя.

Tam bezzakonnyâ perastaûc' navodzic' strah, i tam adpačyvaûc' z'nâsilenyâ.

18. Там вязьні цешацца спакоем і ня чуюць крыкаў наглядчыка.

Tam vâz'ni cešacca spakoe m i nâ čuûc' krykaŭ naglâdčyka.

19. Малы і вялікі там роўныя, і раб свабодны ад гаспадара свайго.

Maly i vâlikì tam roŭnyâ, i rab svabodny ad gaspadara svajgo.

20. Навошта дадзена пакутніку сьвятло і жыцьцё засмучаным душою,

Navošta dadzena pakutniku s'vâtlo i žyc'cë zasmučany m dušou,

21. якія чакаюць сьмерці, і няма яе, якія выкапалі б яе ахвотней, чым скарб.

âkiâ čakaûc' s'merci, i nâma âe, âkiâ vykapali b âe ahvotnej, čym skarb.

22. Узрадаваліся б да захапленьня, захапіліся б, што знайшлі магілу?

Uzradavalisâ b da zahaplen'nâ, zahapilisâ b, što znajšli magilu?

23. Навошта дадзена сьвятло чалавеку, шлях якога зачынены і якога

Бог атачыў змрокам?

Navošta dadzena s'vâtlo čalaveku, šlâh âkoga začyneny i âkoga Bog atačyŭ zmrokam?

24. Уздыханьні мае апярэдзваюць хлеб мой, і стогны мае ліюцца, як вада,

Uzdyhan'ni mae apârèdžvaûc' hleb moj, i stogny mae liûcca, âk vada,

25. бо жудаснае, чаго я жахаўся, тое і напаткала мяне; і чаго я баяўся, тое і прыйшло да мяне.

bo žudasnae, čago â žahaŭsâ, toe i napatkala mâne; i čago â baâŭsâ, toe i pryjšlo da mâne.

26. Няма мне міру, няма спакою, няма радасьці: спасьцігла няшчасьце.

Nâma mne mîru, nâma spakou, nâma radas'ci: spas'cigla nâščas'ce.

4 Кіраўнік

1. І адказваў Эліфаз Фэманіцянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Èlifaz Fèmanicânin ì skazaŭ:

2. калі паспрабуем мы сказаць табе слова, - ці ня цяжка будзе табе?

Урэшце, хто можа забараніць слова!

kali pasprabuem my skazac' tabe slova, - ci nâ câžka budze tabe? Urèšce, hto moža zabaranic' slova!

3. Вось, ты настаўляў многіх і кволья рукі падтрымліваў,

Vos', ty nastaŭlâŭ mnogih ì kvolyâ ruki padtrymlivaŭ,

4. таго, хто падаў, падымалі словы твае, і аслаблыя калені ты мацаваў.

tago, hto padaŭ, padyimali slovy tvae, ì aslablyâ kaleni ty macavaŭ.

5. А цяпер дайшло да цябе, і знямогся ты; дайшло да цябе, і ты падупаў духам.

A câper dajšlo da câbe, ì z'nâmogsa ty; dajšlo da câbe, ì ty padupaŭ duham.

6. Богабаязнасьць твая ці ж не павінна быць тваёю надзеяй, і беспакібносьць шляхоў тваіх - спадзяваньнем тваім?

Bogabaâznas'c' tvaâ ci ž ne pavinna byc' tvaëŭ nadzeâj, ì bespahìbnas'c' šlâhoŭ tvaìh - spadzâvan'nem tvaim?

7. Згадай жа, ці гінуў хто невінаваты, і дзе праведных выкарчоўвалі б?

Zgadaj ža, ci ginuŭ hto nevinavaty, ì dze pravednyh vykarčoŭvali b?

8. Як я бачыў, дык тыя, што аралі бязбожнае і сеялі ліхое, жнуць яго;

Âk â bačyŭ, dyk tyâ, što arali bâzbožnae ì seâli lihoe, žnuc' âgo;

9. ад павеву Божага гінуць і ад духу гневу Ягонага чэзнуць.

ad pavevu Božaga ginuc' ì ad duhu gnevu Âgonaga čèznuc'.

10. Рык ільва і голас таго, хто рыкае, моўкне, і зубы льявнят крышацца;

Ryk il'va i golas tago, hto rykae, moŭkne, i zuby l'vânât kryšacca;

11. магутны леў гіне без здабычы, і дзеці ільвіцы расьсейваюцца.

magutny leŭ gîne bez zdabyčy, i dzeci il'vicy ras'sejvaŭcca.

12. І вось да мяне таемна данеслася слова, і вуха маё прыняло нешта ад яго.

Ì vos' da mâne taemna daneslasâ slova, i vuha maë prynâlo nešta ad âgo.

13. Сярод разважаньняў пра начныя відзежы, калі сон ахінае людзей,

Sârod razvažan'nâŭ pra načnyâ vidzežy, kali son ahinae lûdzej,

14. агарнуў мяне жах і дрыгат і скалануў усе косьці мае.

agarnuŭ mâne žah i drygat i skalanuŭ use kos'ci mae.

15. І дух прайшоў над мною; дыбарам сталі валасы на мне.

Ì duh prajšoŭ nad mnoŭ; dybaram stali valasy na mne.

16. Ён стаў, - але я не пазнаў твару ягонага, - толькі аблічча было

перад вачыма маімі; ціхі павеў, - і я чую голас:

Ën staŭ, - ale â ne paznaŭ tvaru âgonaga, - tol'ki abličča bylo perad vačyma maïmî; cihî paveŭ, - i â čuŭ golas:

17. ці ж чалавек справядлівейшы за Бога? і мужчына ці ж чысьцейшы за Творцу свайго?

ci ž čalavek spravâdlivejšy za Boga? i mužčyna ci ž čys'cejšy za Tvorcu svajgo?

18. Вось, Ён і слугам Сваім не давярае і ў анёлах Сваіх бачыць заганы:

Vos', Ën i slugam Svaim ne davârae i ŭ anëlah Svaih bačyc' zagany:

19. тым болей - у тых, што жывуць у харомінах з гліны, аснова якіх пыл, якія нішчацца хутчэй за моль.

tym bolej - u tyh, što žyvuc' u haromînah z glîny, asnova âkih pyl, âkiâ niščacca hutčëj za mol'.

20. З раніцы да вечара яны распадаюцца; ня згледзіш, як яны зьнікнуць

зусім.

Z ranicy da večara âny raspadaûcca; nâ zgledziš, âk âny z'niknuc' zusim.

21. Ці ня гінуць разам зь імі і вартасьці іхнія? Яны паміраюць, не дасягнуўшы мудрасьці.

Ci nâ gînuc' razam z' imi i vartas'ci ihniâ? Âny pamiraûc', ne dasâgnuûšy mudras'ci.

5 Кіраўнік

1. Пакліч, калі ёсьць той, хто адкажа табе. Да каго зь сьвятых зьвернешся ты?

Paklič, kali ës'c' toj, hto adkaža tabe. Da kago z' s'vâtyh z'verneššâ ty?

2. Так дурнога забівае гнеўлівасьць, і няцямнага губіць дражлівасьць.

Tak durnoga zabivae gneŭlivas'c', i nâcâmnaga gubic' dražlivas'c'.

3. Бачыў я, як дурны ўкараняецца, і адразу пракляў дом ягоны.

Bačyŭ â, âk durny ŭkaranâeccâ, i adrazu praklâŭ dom âgony.

4. Дзеці ягоныя далёкія ад шчасьця, іх будуць біць каля брамы, і ня будзе заступніка.

Dzeci âgonyâ dalëkiâ ad ščas'câ, ih buduc' bic' kalâ bramy, i nâ budze zastupnika.

5. Жніво ягонае зэесьць галодны і праз церне возьме яго, і спрагненыя праглынуць маёмасьць ягоную.

Žnivo âgonae zèes'c' galodny i praz cerne voz'me âgo, i spragnenyâ praglynuc' maëmas'c' âgonuŭ.

6. Так, ня з пылу выходзіць гора, і не зь зямлі вырастае бяда;

Tak, nâ z pylu vyhodzic' gora, i ne z' zâmli vyrastae bâda;

7. а чалавек нараджаецца на пакуту, як іскры, каб імкнуцца ўгору.

a čalavek naradžaecca na pakutu, âk iskry, kab imknucca ŭgoru.

8. Але я да Бога зьвярнуўся б, аддаў бы дзею маю Богу,

Ale â da Boga z'vârnuŭsâ b, addaŭ by dzeû maû Bogu,

9. Які творыць дзеі вялікія, бясконца дзівосныя,

Âkì tvoryc' dzei vâlikîâ, bâskonca dzivosnyâ,

10. дае дождж улоньню зямлі і пасылае воды на ўлоньне палёў;

dae doždž ulon'nû zâmlî i pasylae vody na ŭlon'ne palëŭ;

11. прыніжаных ставіць на вышыню, і гаротнікаў узносіць у

выратаваньне.

prynižanyh stavic' na vyšynû, i garotnikaŭ uznosic' u vyratavan'ne.

12. Ён разбурае намыслы хітрых, і рукі іхнія не давяршаюць пачатага.

Ën razburae namysly hìtryh, i rukì ihniâ ne davâršaŭc' pačataga.

13. Ён ловіць мудрацоў іхняй жа хітрасьцю, і рада хітрых робіцца

марнай:

Ën lovìc' mudracoŭ ihnâj ža hìtras'cû, i rada hìtryh robìcca marnaj:

14. удзень яны сустракаюць цемру і аполудні ходзяць вобмацкам, як

поначы.

udzen' âny sustrakaŭc' cemru i apoludnì hodzâc' vobmackam, âk ponačy.

15. Ён ратуе беднага ад меча, ад вуснаў іхніх і ад рукі моцнага.

Ën ratue bednaga ad meča, ad vusnaŭ ihnih i ad rukì mocnaga.

16. І ёсьць надзея няшчаснаму, і няпраўда стуляе вусны свае.

Ì ës'c' nadzeâ nâščasnamu, i nâpraŭda stulâe vusny svae.

17. Шчасны чалавек, якога наводзіць на розум Бог, і таму кары

Ўсеўладнага не адхіляй,

Ščasny čalavek, âkoga navodzìc' na rozum Bog, i tamu kary Ŭseŭladnaga ne adhilâj,

18. бо Ён спрычыняе раны і Сам перавязвае іх; Ён б'е, і Ягонья ж рукі

ацаляюць.

bo Ęn spryčynâe rany i Sam peravâzvae ih; Ęn b'e, i Āgonyâ ž ruki acalâuc'.

19. У шасьці бедах ратуе цябе, і ў сёмай не кране цябе ліха.

U šas'ci bedah ratue câbe, i ů sĕmaj ne krane câbe liha.

20. У голад выбавіць цябе ад сьмерці, і на вайне - ад рукі меча.

U golad vybavic' câbe ad s'merci, i na vajne - ad ruki meča.

21. Ад біча языка схаваш сябе і не збаішся спусташэньня, калі яно прыйдзе.

Ad biča âzyka shavaeš sâbe i ne zbaiššâ spustašĕn'nâ, kali âno pryjdze.

22. Са спусташэньня і голаду пасьмяешся і зьвяроў зямлі не збаішся,

Sa spustašĕn'nâ i goladu pas'mâeššâ i z'vâroŭ zâmlì ne zbaiššâ,

23. бо з камянямі польнымі ў цябе згода, і зьвяры польныя ў міры з табою.

bo z kamânâmi pol'nymi ů câbe zгода, i z'vâry pol'nyâ ů mîry z taboŭ.

24. І ўведаеш, што намёт твой у бясьпецы, і будзеш глядзець за домам тваім і ня згрэшыш.

ì ůvedaeš, što namĕt tvoj u bâs'pecy, i budzeš glâdzec' za domam tvaim i nâ zgrĕšyš.

25. І ўбачыш, што насеньне тваё безлічнае, і парасткі твае, як трава на зямлі.

ì ůbačyš, što nasen'ne tvaĕ bezličnae, i parastki tvae, âk trava na zâmlì.

26. Увойдзеш у магілу ў глыбокай старасьці, як укладваюцца снапы пшаніцы сваім часам.

Uvojdzeš u magilu ů glybokaj staras'ci, âk ukladvaŭcca snapy pšanicÿ svaim časam.

27. Вось, што мы даведаліся; так яно і ёсьць; выслухай гэта і зазнач сабе.

Vos', što my davedalisâ; tak âno i ës'c'; vysluhaj gèta i zaznač sabe.

6 Кіраўнік

1. I адказваў Ёў і сказаў:

I adkazvaŭ Ęŭ i skazaŭ:

2. о, калі б правільна былі ўзважаныя мае енкі, і разам зь імі паклалі на шалі пакуту маю!

o, kali b pravil'na byli ŭzvažanyâ mae enki, i razam z' imi paklali na šali pakutu maŭ!

3. Яна пэўна пераважыла б пясок марскі! Таму словы мае палкія.

Âna pèŭna peravažyla b pâsok marski! Tamu slovy mae palkiâ.

4. Бо стрэлы Ўсемагутнага ўва мне; яд іх п'е дух мой; жудасьці Божыя паўсталі супроць мяне.

Bo strèly Ŭsemagutnaga ŭva mne; âd ih p'e duh moj; žudas'ci Božyâ paŭstalì suproc' mâne.

5. Ці раве дзікі асёл на траве? ці рыкае бык каля мяшанкі сваёй?

Ci rave dziki asël na trave? ci rykae byk kalâ mâšanki svaëj?

6. Ці нясмачнае ядуць без солі, і ці ёсьць смак у яечным бялку?

Ci nâsmáčnae âduc' bez soli, i ci ës'c' smak u âečnym bâlku?

7. Да чаго не хацела дакрануцца душа мая, тое і ёсьць агідная ежа мая.

Da čago ne hacela dakranucca duša maâ, toe i ës'c' agidnaâ eža maâ.

8. О, калі б збылося жаданьне маё, і спадзяваньне маё спраўдзіў Бог!

O, kali b zbylosâ žadan'ne maë, i spadzâvan'ne maë spraŭdziŭ Bog!

9. О, калі б узычыў Бог зламаць мяне, працягнуў руку і пабіў мяне!

O, kali b uzyčyŭ Bog zlamac' mâne, pracâgnuŭ ruku i pabiŭ mâne!

10. Гэта было б яшчэ радасьцю мне, і я мацаваўся б у маёй

бязьлітаснай хваробе, бо я ня зрокся словаў Сьвятога.

Gèta bylo b âščè radas'cû mne, i â macavaÿsâ b u maěj bâz'litasnaj hvarobe, bo â nâ zroksâ slovaÿ S'vâtoga.

11. Якая сіла ў мяне, каб спадзявацца мне? і які канец, каб доўжыць мне жыцьцё маё?

Âkaâ sila ũ mâne, kab spadzâvacca mne? i âkì kanec, kab doÿžyc' mne žyc'cë maë?

12. Ці цьвёрдасьць камянёў - цьвёрдасьць мая? ці медзь - плоць мая?

Cì c'vërdas'c' kamânëÿ - c'vërdas'c' maâ? cì medz' - ploc' maâ?

13. Ці ёсьць ува мне дапамога мне, і ці ёсьць мне якая апора?

Cì ës'c' uva mne dapamoga mne, i cì ës'c' mne âkaâ apora?

14. спрагнаемаму павінна быць спагада сябра ягонага, калі толькі ён не адкінуў страху прад Усеўладным.

spragnenamu pavinna byc' spagada sâbra âgonaga, kali tol'ki ën ne adkinuÿ strahu prad Useÿladnym.

15. Але браты мае няверныя, як паток, як хуткаплынныя ручаі,

Ale braty mae nâvernyâ, âk patok, âk hutkaplynnnyâ ručai,

16. якія чорныя ад лёду і ў якіх зьнікае сьнег.

âkiâ čornyâ ad lëdu i ũ âkih z'nikaе s'neg.

17. Калі робіцца цёпла, яны ападаюць, а ў сьпёку зьнікаюць зь месцаў сваіх.

Kali robicca cëpla, âny apadaÿc', a ũ s'pëku z'nikaÿc' z' mescaÿ svaih.

18. Ухіляюць яны кірунак шляхоў сваіх, заходзяць у пустыню і чэзнуць;

Uhilâÿc' âny kîrunak šlâhoÿ svaih, zahodzâc' u pustynû i čèznuc';

19. глядзяць на іх дарогі Тэмайскія, спадзяюцца на іх шляхі Савэйскія,

glâdzâc' na ih darogi Tèmajskiâ, spadzâÿcca na ih šlâhi Savèjskiâ,

20. але застаюцца пасаромленыя ў сваёй надзеі: прыходзяць туды і ад

сораму чырванеюць.

ale zastaûcca pasaromlenyâ ŭ svaëj nadzei: pryhodzâc' tudy i ad soramu cÿrvaneûc'.

21. Так і вы цяпер нішто: убачылі страшнае і спалохаліся.

Tak i vy câper ništo: ubačyli strašnae i spalohalisâ.

22. Ці не казаў я: дайце мне, і ад дастатку вашага заплаціце за мяне;

Ci ne kazaŭ â: dajce mne, i ad dastatku vašaga zaplacice za mâne;

23. і выбаўце мяне ад рукі ворага, і ад рукі катаў выкупіце мяне?

i vybaŭce mâne ad ruki voraga, i ad ruki kataŭ vykupice mâne?

24. Навучэце мяне, і я замоўкну; пакажэце, у чым я зграшыў.

Navučèce mâne, i â zamoŭknu; pakažèce, u cÿm â zgrašyŭ.

25. Якія моцныя словы праўды! Але што даказваюць выкрываньні вашыя?

Âkiâ mocnyâ slovy praŭdy! Ale što dakazvaûc' vykryvan'ni vašyâ?

26. Вы прыдумваеце казані дзеля выкрыцьця? На вецер пускаеце словы вашыя.

Vy pryдумvaece kazani dzelâ vykryc'câ? Na vecer puskaeце slovy vašyâ.

27. Вы нападаеце на сiрату і капаеце яму сябру вашаму.

Vy napadaeце na sîratu i kapaeце âmu sâbru vašamu.

28. Але прашу вас, зірнеце на мяне; ці ж буду я казаць няпраўду перад абліччам вашым?

Ale prašu vas, zîrnece na mâne; ci Ź budu â kazac' nâpraŭdu perad abliččam vašym?

29. Перагледзьце, ці ёсьць няпраўда? перагледзьце, - праўда мая.

Peragledz'ce, ci ës'c' nâpraŭda? peragledz'ce, - praŭda maâ.

30. Ці ёсьць на языку маім няпраўда? Няўжо горла маё ня можа адрозьніць горычы?

Cì ës'c' na âzyku maïm nâpraŭda? Nâŭžo gorla maë nâ moža adroz'nìc' goryčy?

7 Кіраўнік

1. Ці ня вызначаны чалавеку час на зямлі, і дні ягоныя ці ж ня тое самае, што дні найміта?

Cì nâ vyznačany čalaveku čas na zâmlì, ì dñì âgonyâ cì ž nâ toe samae, što dñì najmìta?

2. Як раб прагне ценю і як найміт чакае канца працы сваёй,

Âk rab pragne cenû ì âk najmìt čakaе kanca pracy сваëj,

3. так я атрымаў на долю месяцы марныя, і ночы бядотныя адмераны мне.

tak â atrymaŭ na dolû mesâcy marnyâ, ì nočy bâdotnyâ admerany мне.

4. Калі кладуся, дык кажу: калі гэта ўстану? а вечар доўжыцца, і я варочаюся ўдосыць да самае раніцы.

Kalì kladusâ, dyk kažu: kalì gèta ŭstanu? a večar doŭžycca, ì â varočaŭsâ ŭdosyc' da samae ranìcy.

5. Цела маё ў чарвяках і запыленых струпах; скура мая лопаецца і гнаіцца.

Cela maë ŭ čarvâkah ì zapylenyh strupah; skura maâ lopaеcca ì gnaìcca.

6. Дні мае бягуць хутчэй за чалавека і канчаюцца без надзеі.

Dñì mae bâguc' hutčëj za čalaveka ì kančaŭcca bez nadzeì.

7. Згадай, што жыцьцё маё павеў, што вока маё ня вернецца бачыць добрае.

Zgadaj, što žyc'cë maë paveŭ, što voka maë nâ vernecca bačyc'abrae.

8. Ня ўбачыць мяне вока таго, хто бачыў мяне; вочы Твае на мяне, - і

няма мяне.

Nâ ŭbačyc' mâne voka tago, hto bačyŭ mâne; vočy Tvae na mâne, - i nâma mâne.

9. Радзее воблака і сыходзіць; так той, хто сышоў у апраметную, ня выйдзе,

Radzee voblaka i syhodzic'; tak toj, hto syšoŭ u aprametnuŭ, nâ vyjdzje,

10. ня вернеецца болей у дом свой, і месца ягонае ўжо ня будзе ведаць яго.

nâ verneecca bolej u dom svoj, i mesca âgonae ŭžo nâ budze vedac' âgo.

11. Ня буду ж я стрымліваць вуснаў маіх; буду гаварыць у сьцісласьці духу майго; буду скардзіцца ў бядоце душы маёй.

Nâ budu ž â strymlivac' vusnaŭ maih; budu gavaryc' u s'cislasc'ci duhu majgo; budu skardzicca ŭ bâdoce dušy maěj.

12. Хіба я мора альбо марская пачвара, што Ты паставіў над мною варту?

Hiba â mora al'bo marskaâ pačvara, što Ty pastaviŭ nad mnoŭ vartu?

13. Калі падумаю: "сучешыць мяне пасьцель мая, зьнясе гароту маю ложкак мой",

Kalì padumaŭ: "sucešyc' mâne pas'cel' maâ, z'nâse garotu maŭ ložak moj",

14. Ты палохаеш мяне снамі і відзежамі страшыш мяне;

Ty palohaeš mâne snami i vidzežami strašyš mâne;

15. і душа мая жадае лепей, каб спынілася дыханьне, лепей сьмерці, чым, каб зьберагліся косьці мае.

i duša maâ žadae lepej, kab spynilasâ dyhan'ne, lepej s'merci, čym, kab z'beraglisâ kos'ci mae.

16. Апрыкрала мне жыцьцё. Ня вечна мне жыць. Адступіся ад мяне, бо дні мае марныя.

Aprykrala mne žyc'cë. Nâ večna mne žyc'. Adstupisâ ad mâne, bo dni mae marnyâ.

17. Што такое чалавек, што Ты так цэніш яго і зьвяртаеш на яго ўвагу Тваю,

Što takoe čalavek, što Ty tak ceniš âgo i z'vârtaeš na âgo ũvagu Tvaû,

18. наведваеш яго кожнае раніцы, кожнае імгненне выпрабоўваеш яго?

navedvaeš âgo kožnae ranicy, kožnae imgnen'ne vypraboŭvaeš âgo?

19. Дакуль жа Ты не пакінеш, дакуль не адыдзеш ад мяне, дакуль не дасі мне праглынуць сьліну маю?

Dakul' ža Ty ne pakineš, dakul' ne adydzeš ad mâne, dakul' ne dasi mne praglynuc' s'linu maû?

20. Калі я зграшыў, дык што я зраблю Табе, вартавы людзей! Навошта Ты паставіў мяне супраціўцам Сабе, што аж я зрабіўся самому сабе лішні?

Kali â zgrašyŭ, dyk što â zrablû Tabe, vartavy lûdzej! Navošta Ty pastaviŭ mâne supraciŭcam Sabe, što aŭ â zrabiŭsâ samomu sabe lišni?

21. І чаму б не дараваць мне грэху і ня зьняць зь мяне беззаконья майго? бо, вось, я лягу ў пыле; заўтра пашукаеш мяне, і няма мяне.

Ì čamu b ne daravac' mne grèhu i nâ z'nâc' z' mâne bezzakon'nâ majgo? bo, vos', â lâgu ũ pyle; zaŭtra pašukaeš mâne, i nâma mâne.

8 Кіраўнік

1. І адказвай Вілдад Саўхэянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Vildad Saŭhèânin i skazaŭ:

2. ці доўга ты будзеш гаварыць так? - словы вуснаў тваіх бурны вецер!

cì doŭga ty budžeš gavaryc' tak? - slovy vusnaŭ tvaïh burny vecer!

3. Няўжо Бог скажае суд, і Ўсеўладны ператварае праўду!

Nâŭžo Bog skažae sud, i Ŭseŭladny peratvarae praŭdu!

4. Калі сыны твае зграшылі прад Ім, дык Ён і аддаў іх у руку беззаконьня іхняга.

Kali syny tvae zgrašyli prad Ìm, dyk Ęn i addaŭ ih u ruku bezzakon'nâ ihnâga.

5. Калі ж ты знойдзеш Бога і памолішся «сеўладнаму,

Kali Ź ty znojdzeš Boga i pamolišsâ «seŭladnamu,

6. і калі ты чысты і з праўдаю, дык Ён сёння ж устане над табою і замірыць жытлішча праўды тваёй.

i kali ty čysty i z praŭdaŭ, dyk Ęn sën'nâ Ź ustane nad taboŭ i zamiryč' žytlišča praŭdy tvaëj.

7. І калі спачатку ў цябе было мала, дык з часам будзе досыць многа.

Ì kali spačatku ŭ câbe bylo mala, dyk z časam budze dosyc' mnoga.

8. Бо спытайся ў ранейшых родаў і паглыбіся ў назіраньні бацькоў іхніх;

Bo spytajsâ ŭ ranejšyh rodaŭ i paglybisâ ŭ nazìran'nì bac'koŭ ihnih;

9. а мы - учарашнія і нічога ня ведаем, бо нашыя дні на зямлі - цень.

a my - učarašniâ i ničoga nâ vedaem, bo našyâ dni na zâmlì - cen'.

10. Вось, яны цябе навучаць, скажуць табе і ад сэрца свайго вымавяць словы:

Vos', âny câbe navučac', skažuc' tabe i ad sèrca svajgo vymavâc' slovy:

11. ці падымаецца трысьнэг бязь вільгаці? ці расьце чарот без вады?

cì padymaeccâ trys'nëg bâz' vil'gaci? cì ras'ce čarot bez vady?

12. Яшчэ ён у сьвежасьці сваёй і ня зрэзаны, а раней за ўсякую траву засыхае.

Âščè Ęn u s'vežas'ci svaëj i nâ zrèzany, a ranej za ŭsâkuŭ travu zasyhae.

13. Такія шляхі ўсіх, што забываюць Бога, і надзея крывадушніка загіне;

Takiâ šlâhì ũsìh, što zabyvaûc' Boga, ì nadzeâ kryvadušnika zagìne;

14. спадзяваньне ягонае падсечана, і ўпэўненасьць ягоная - дом павука.

spadzâvan'ne âgonae padsečana, ì ũpèŭnenas'c' âgonaâ - dom pavuka.

15. Абапрэцца на дом свой і ня ўстоіць; ухопіцца за яго і не

ўтрымаецца.

Abaprècca na dom svoj ì nâ ũstoïc'; uhopìcca za âgo ì ne ũtrymaeccâ.

16. Зелянее ён перад сонцам, а за сад прасьціраецца гольле ягонае;

Zelânee ën perad soncam, a za sad pras'cìraeccâ gol'le âgonae;

17. у крушню ўплятаюцца карані ягоныя, паміж камянямі ўрэзваюцца.

u krušnû ũplâtaûcca karani âgonyâ, pamiž kamânâmi ũrèzvaûcca.

18. Але калі вырвуць яго зь месца ягонага, яно адмовіцца ад яго: я ня

бачыла цябе!

Ale kalì vyrvuc' âgo z' mesca âgonaga, âno admovìcca ad âgo: â nâ bačyla

câbe!

19. Вось радасьць шляху ягонага! а зь зямлі вырастуць іншыя.

Vos' radas'c' šlâhu âgonaga! a z' zâmlì vyrastuc' inšyâ.

20. Бачыш, Бог не адкідае беззаганнага і не падтрымлівае рук

ліхадзеяў.

Bačyš, Bog ne adkìdae bezzagannaga ì ne padtrymlivae ruk lihadzeâŭ.

21. Ён яшчэ напоўніць сьмехам вусны твае і губы твае радасным

клікам.

Ën âščè napoŭnìc' s'meham vusny tvae ì guby tvae radasnym klikam.

22. Ненавісьнікі твае апрануцца ў сорам, і намёту бязбожных ня стане.

Nenavis'nìkì tvae apranuccâ ũ soram, ì namëtu bâzbožnyh nâ stane.

9 Кіраўнік

1. І адказваў Ёў і сказаў:

Ì adkazvaŭ Ęŭ ì skazaŭ:

2. праўда! ведаю, што так; але як апраўдаецца чалавек прад Богам?

praŭda! vedaŭ, što tak; ale âk apraŭdaeccâ čalavek prad Bogam?

3. Калі захоча ўступіць у спрэчку зь Ім, дык не адкажа Яму ні на адно з тысячы.

Kali zahoča ŭstupic' u sprèčku z' Ìm, dyk ne adkaža Âmu ni na adno z tysâčy.

4. Мудры сэрцам і магутны сілаю; хто паўставаў супроць Яго і заставаўся ў спакоі?

Mudry sèrcam ì magutny silaŭ; hto paŭstavaŭ suproc' Âgo ì zastavaŭsâ ŭ spakoì?

5. Ён перасоўвае горы, і не пазнаюць іх: Ён ператварае іх у гневе Сваім;

Ęn perasoŭvae gory, ì ne paznaŭc' ih: Ęn peratvarae ih u gneve Svaim;

6. зрушвае зямлю зь месца яе, і слупы яе дрыжаць:

zrušvae zâmlŭ z' mesca âe, ì slupy âe dryžac':

7. скажа сонцу, - і ня ўзыдзе, і на зоркі накладвае пячатку.

skaža soncu, - ì nâ ŭzydze, ì na zorki nakladvae pâčatku.

8. Ён адзін распасьцірае нябёсы і ходзіць па вышынях мора;

Ęn adzìn raspas'cìrae nâbësy ì hodzic' pa vyšynâh mora;

9. стварыў Ас, Кесіль, і Хіма і тайнікі поўдня;

stvaryŭ As, Kesil', ì Hìma ì tajnikì poŭdnâ;

10. робіць вялікае, непаддасьледнае і цудоўнае бясконца!

robic' vâlikae, nepaddas'lednae ì cudoŭnae bâskonca!

11. Вось, Ён пройдзе перад мною, і ня ўбачу Яго; праімчыцца, і не

заўважу Яго.

Vos', Ęn projdze perad mnoŭ, i nâ ŭbaču Āgo; praimčycca, i ne zaŭvažŭ Āgo.

12. Возьме, і хто забароніць Яму? хто скажа Яму: што Ты робіш?

Voz'me, i hto zabaronic' Āmu? hto skaža Āmu: što Ty robiš?

13. Бог не адверне гневу Свайго; прад Ём упадуць паборцы гардунства.

Bog ne adverne gnevu Svajgo; prad Ęm upaduc' paborcy gardunstva.

14. Тым больш ці магу я адказваць Яму і шукаць сабе словаў прад Ём?

Tym bol'sh ci magu â adkazvac' Āmu i šukac' sabe slovaŭ prad Ęm?

15. Хоць бы я і ў праўдзе быў, але ня буду адказваць, а буду ўмольваць

Судзьдзю майго.

Hoc' by â i ŭ praŭdze byŭ, ale nâ budu adkazvac', a budu ŭmol'vac'

Sudz'dzŭ majgo.

16. Калі б я паклікаў і Ён адказаў мне, - я не паверыў бы, што голас мой пачуў Той,

Kali b â paklikaŭ i Ęn adkazaŭ mne, - â ne paveryŭ by, što golas moj pačuŭ Toj,

Toj,

17. Хто ў віхуры пабівае мяне і памнажае бязьвінна раны мае,

Hto ŭ vihury pabivae mâne i pamnažaе bâz'vinna rany mae,

18. не дае мне перавесьці дух, а перапаўняе мяне гаротамі.

ne dae mne peraves'ci duh, a perapaŭnâе mâne garotami.

19. Калі дзеяць сілаю, дык Ён магутны; калі судом, хто зьвядзе мяне зь Ём?

Kali dzeâc' silaŭ, dyk Ęn magutny; kali sudom, hto z'vâdze mâne z' Ęm?

20. Калі я буду апраўдвацца, дык мае ж вусны зьвінавацяць мяне; калі я невінаваты, дык Ён прызнае мяне вінаватым.

Kali â budu apraŭdvacca, dyk mae ž vusny z'vinavacâc' mâne; kali â

nevìnavaty, dyk Ěn pryznae mâne vìnavatym.

21. Невінаваты я; не хачу ведаць душы маёй, пагарджаю жыцьцём маім.

Nevìnavaty â; ne haču vedac' dušy maěj, pagardžaû žyc'cëm maìm.

22. Усё адно; таму я сказаў, што Ěн губіць і беззаганнага і вінаватага.

Usë adno; tamu â skazaŭ, što Ěn gubic' i bezzagannaga i vìnavataga.

23. Калі гэтага пабівае Ěн бічом раптам, дык з пыткі нявінных сьмяецца.

Kalì gètaga pabìvae Ěn bičom raptam, dyk z pytkì nâvìnnyh s'mâeccsa.

24. Зямля аддадзена ў рукі бязбожных; твары судзьдзяў яе Ěн засланыя. Калі не Ěн, тады хто ж?

Zâmlâ addadzena ŭ rukì bâzbožnyh; tvary sudz'dzâŭ âe Ěn zaslanâe. Kalì ne Ěn, tady hto ž?

25. Дні мае хутчэйшыя за ганца, - бягуць, ня бачаць добра,

Dnì mae hutčèjšyâ za ganca, - bâguc', nâ bačac' dabra,

26. імчацца, як лёгкія лодкі, як арол імкне на здабычу.

imčacca, âk lëgkiâ lodkì, âk arol imkne na zdabyču.

27. Калі сказаць мне: "забуду я скаргі мае, адкладу змрочны выгляд свой і падбадзёруся",

Kalì skazac' mne: "zabudu â skargì mae, adkladu zmročny vyglâd svoj i padbadzërusâ",

28. дык трымчу ад усіх пакутаў маіх, ведаючы, што Ты не абвесьціш мяне невінаватым.

dyk trymču ad usih pakutaŭ maih, vedaŭčy, što Ty ne abves'ciš mâne nevìnavatym.

29. Калі ж я вінаваты, дык навошта марна пакутую?

Kalì ž â vìnavaty, dyk navošta marna pakutuŭ?

30. Хоць бы я абмыўся і сьнежнаю вадой і цалкам ачысьціў рукі мае,

Hoc' by â abmyŭsâ ì s'nežnaŭ vadoŭ ì calkam ačys'ciŭ ruki mae,

31. дык і тады Ты апусьціш мяне ў бруд, і пагардзіць мною вопратка мая.

dyk ì tady Ty apus'ciš mâne ŭ brud, ì pagardzic' mnoŭ vopratka maâ.

32. Бо Ён не чалавек, як я, каб я мог адказваць Яму і ісьці разам зь Ім на суд!

Bo Ęn ne čalavek, âk â, kab â mog adkazvac' Âmu ì is'ci razam z' Ęm na sud!

33. Няма паміж імі пасрэдніка, які паклаў бы руку сваю на абодвух нас.

Nâma pamiz' imi pasrèdnika, âki paklaŭ by ruku svaŭ na abodvuh nas.

34. Хай адхіліць Ён ад мяне жазло Сваё і страх Ягоны хай не жахае мяне, -

Haj adhìlic' Ęn ad mâne žazlo Svaë ì strah Âgony haj ne žahae mâne, -

35. і тады я буду гаварыць і не збаюся Яго, бо я не такі самы ў сабе.

ì tady â budu gavaryc' ì ne zbaŭsâ Âgo, bo â ne takì samy ŭ sabe.

10 Кіраўнік

1. Абрыва душа маёй жыцьцё маё: аддамся журбоце маёй;

гаварыцьму ў гароце душа маёй.

Abrydla dušy maëj žyc'cë maë: addamsâ žurboce maëj; gavaryc'mu ŭ garoce dušy maëj.

2. Скажу Богу: не вінаваці мяне; абвясьці мне, за што Ты са мною змагаешся?

Skažu Bogu: ne vīnavaci mâne; abvâs'ci mne, za što Ty sa mnoŭ zmagaëšsâ?

3. Ці добра Табе, што Ты прыгнятаеш, што пагарджаеш дзеяй рук

Тваіх, а на раду бязбожных пасылаеш сьвятло?

Cì dobra Tabe, što Ty prygnâtaeš, što pagardžaeš dzeâj ruk Tvaih, a na radu bâzbožnyh pasylaeš s'vâtlo?

4. Хіба ў Цябе цялесныя вочы, і Ты глядзіш, як глядзіць чалавек?

Hiba ŭ Câbe câlesnyâ vočy, i Ty glâdziš, âk glâdzic' čalavek?

5. Хіба дні Твае, як дні ў чалавека, альбо леты Твае, як дні ў мужчыны,

Hiba dni Tvae, âk dni ŭ čalaveka, al'bo lety Tvae, âk dni ŭ mužčynu,

6. што Ты шукаеш загану ўва мне і дапытваешся грэху ўва мне,

što Ty šukaeš zagany ŭva mne i dapytvaeššâ grèhu ŭva mne,

7. хоць ведаеш, што я не беззаконьнік, і што няма каму выбавіць мяне ад рукі Тваёй?

hoc' vedaеш, što â ne bezzakon'nik, i što nâma kamu vybavic' mâne ad ruki Tvaëj?

8. Твае рукі працавалі над мною і ўтварылі ўсяго мяне цалкам, - і Ты губіш мяне?

Tvae ruki pracavali nad mnoû i ŭtvaryli ŭsâgo mâne calkam, - i Ty gubiš mâne?

9. Успомні, што Ты, як гліну, урабіў мяне, і ў пыл ператвараеш мяне?

Uspomni, što Ty, âk glinu, urabiŭ mâne, i ŭ pyl peratvaraeš mâne?

10. Ці ня Ты выліў мяне, як малако, і, як тварог, згусьціў мяне,

Cì nâ Ty vyliŭ mâne, âk malako, i, âk tvarog, zgus'ciŭ mâne,

11. скураю і плоцьцю апрануў мяне, косткамі і жыламі змацаваў мяне,

skuraû i ploc'cû apranuŭ mâne, kostkami i žylami zmacavaŭ mâne,

12. жыцьцё і мілату падарыў мне, і клопат Твой ахоўваў дух мой?

žyc'cë i milatu padaryŭ mne, i klopat Tvoj ahoŭvaŭ duh moj?

13. Але і тое хаваў Ты ў сэрцы Сваім, - ведаю, што гэта было ў Цябе, -

Ale i toe havaŭ Ty ŭ sèrcy Svaim, - vedaû, što gèta bylo ŭ Câbe, -

14. што калі я зграшу, Ты заўважыш і не пакінеш грэху майго без

пакараньня.

što kalì â zgrašu, Ty zaŭvažyš ì ne pakìneš grèhu majgo bez pakaran'ná.

15. Калі я вінаваты, гора мне! калі і мая праўда, дык не адважуся падняць галавы маёй. Я сыты прыніжэньнем; паглядзі на гора маё:

Kalì â vìnavaty, gora mne! kalì ì maâ praŭda, dyk ne advažusâ padnâc' galavy maěj. Â syty prynižèn'nem; paglâdzi na gora maë:

16. яно павялічваецца. Ты гонішся за мною, як леў, і зноў нападаеш на мяне і дзівосным з'яўляешся мне.

âno pavâličvaeccâ. Ty gonišsâ za mnoû, âk leŭ, ì znoŭ napadaeš na mâne ì dzivosnym z'âŭlâešsâ mne.

17. Выводзіш новых сьведкаў Тваіх супроць мяне; узмацняеш гнеў Твой на мяне; і беды, адны за аднымі, паўстаюць супроць мяне.

Vyvodziš novyh s'vedkaŭ Tvaih suproc' mâne; uzmacnâeš gneŭ Tvoj na mâne; ì bedy, adny za adnymì, paŭstaüc' suproc' mâne.

18. І навошта Ты вывеў мяне з чэрава? хай бы я памёр, калі яшчэ нічыё вока ня бачыла мяне;

ì navošta Ty vyveŭ mâne z čèrava? haj by â pamër, kalì âščè ničyë voka nâ bačyla mâne;

19. хай бы я, як нябылы, з чэрава перанесены быў у магілу!

haj by â, âk nâbyly, z čèrava peraneseny byŭ u magilu!

20. Ці не кароткія дні мае? Пакінь, адступіся ад мяне, каб я крыху падбадзёрыўся,

Cì ne karotkiâ dni mae? Pakin', adstupisâ ad mâne, kab â kryhu padbadzëryŭsâ,

21. перш чым адыду, - і ўжо не вярнуся, - у край цемры і ценю сьмяротнага,

perš čym adydu, - ì ŭžo ne vârnusâ, - u kraj cemry ì cenû s'mârotnaga,

22. у край змроку, які ёсьць змрок ценю сьмяротнага, дзе няма ладу,
дзе цёмна, як сама цемра.

*u kraj zmroku, âki ës'c' zmrok cenû s'mârotnaga, dze nâma ladu, dze cëmna,
âk sama cemra.*

11 Кіраўнік

1. І адказваў Сатар Нааміцянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Satar Naamicânin ì skazaŭ:

2. хіба на мноства слоў нельга даць адказу, і хіба чалавек шматслоўны
мае рацыю?

*hiba na mnostva sloŭ nel'ga dac' adkazu, ì hiba čalavek šmatsloŭny mae
racyû?*

3. Пустаслоўе тваё ці ж прымусіць маўчаць мужоў, каб ты глуміўся, і ня
было каму прысароміць цябе?

*Pustasloŭe tvaë ci ž prymusic' maŭčac' mužoŭ, kab ty glumiŭsâ, ì nâ bylo
kamu prysaromic' câbe?*

4. Ты сказаў: меркаваньне маё правільнае, і чысты я ў вачах Тваіх.

Ty skazaŭ: merkavan'ne maë pravil'nae, ì čysty â ŭ vačah Tvaih.

5. Але калі б Бог загаварыў і растуліў вусны Свае дзеля цябе

Ale kali b Bog zagavaryŭ ì rastuliŭ vusny Svae dzelâ câbe

6. і адкрыў табе таямніцы мудрасьці, што табе ўдвая больш належала
перацерпець! Дык вось ведай, што Бог дзеля цябе некаторыя з тваіх
беззаконьняў аддаў забыцьцю.

*ì adkryŭ tabe taâmnicy mudras'ci, što tabe ŭdvaâ bol's naležala peracerpec'!
Dyk vos' vedaj, što Bog dzelâ câbe nekatoryâ z tvaih bezzakon'nâŭ addaŭ
zabyc'cû.*

7. Ці можаш ты дасьледаваньнем знайсці Бога? Ці можаш цалкам спасьцігнуць Усеўладнага?

Cì možaš ty das'ledavan'nem znajs'ci Boga? Cì možaš calkam spas'cignuc' Useŭladnaga?

8. Ён вышэйшы за нябёсы, - што можаш зрабіць? глыбейшы за апраметную, - што можаш даведацца?

Ėn vyšèjšy za nâbësy, - što možaš zrabic'? glybejšy za aprametnuû, - što možaš davedacca?

9. Даўжэйшая за зямлю мера Ягоная і шырэйшая за мора.

Daŭžèjšaâ za zâmlû mera Âgonaâ i šyrèjšaâ za mora.

10. Калі Ён прыйдзе і замкне каго-небудзь у кайданы і паставіць на суд, дык хто адхіліць Яго?

Kali Ėn pryjdzè i zamkne kago-nebudz' u kajdany i pastavic' na sud, dyk hto adhilic' Âgo?

11. Бо Ён ведае людзей манлівых і бачыць беззаконьне, і ці ж пакіне яго без увагі?

Bo Ėn vedaè lûdzej manlìvyh i bačyc' bezzakon'ne, i cì ž pakìne âgo bez uvagì?

12. Але пусты чалавек мудруе, хоць чалавек нараджаецца падобна дзікаму асьляняці.

Ale pusty čalavek mudrue, hoc' čalavek naradžaècca padobna dzìkamu as'lânâci.

13. Калі ты ўправіш сэрца сваё і працягнеш да Яго рукі твае,

Kali ty ŭpraviš sèrca svaë i pracâgneš da Âgo ruki tvae,

14. і калі ёсьць загана ў руцэ тваёй, а ты выдаліш яе і не дасі беззаконьню жыць у намётах тваіх,

i kali ès'c' zagana ŭ rucè tvaëj, a ty vydališ âè i ne dasì bezzakon'nû žyc' u

namëtah tvaih,

15. дык падымеш незаплямлены твар твой і будзеш цьвѣрды і ня будзеш баяцца.

dyk padymeš nezaplâmleny tvar tvoj i budzeš c'vërdy i nâ budzeš baâcca.

16. Тады забудзеш гора: як пра ваду, што працякла, будзеш успамінаць пра яго.

Tady zabudzeš gora: âk pra vadu, što pracâkla, budzeš uspamînac' pra âgo.

17. І ясьней за полудзень пойдзе жыцьцѣ тваѣ; прасьветлішся, як раница.

Ì âs'nej za poludzen' pojdze žyc'cë tvaë; pras'vetlišsâ, âk ranica.

18. І будзеш спакойны, бо ёсьць надзея; ты аслонены і можаш спаць у бясьпецы.

Ì budzeš spakojny, bo ës'c' nadzeâ; ty asloneny i možaš spac' u bâs'pecy.

19. Будзеш ляжаць, і ня будзе застрашніка, і многія будуць ласьціцца да цябе.

Budzeš lâžac', i nâ budze zastrašnika, i mnogiâ buduc' las'cicca da câbe.

20. І вочы беззаконнікаў растануць, і прыстанішча прападзе ў іх, і надзея іхняя шчэзьне.

Ì vočy bezzakon'nikaŭ rastanuc', i prystanišča prapadze ũ ih, i nadzeâ ihnââ ščèz'ne.

12 Кіраўнік

1. І адказваў Ёў і сказаў;

Ì adkazvaŭ Ęŭ i skazaŭ;

2. а ўжо ж такі, толькі вы людзі, і з вамі памрэ мудрасьць!

a ũžo Ź taki, tol'ki vy lûdzi, i z vami pamrè mudras'c'!

3. І ў мяне ёсьць сэрца, як у вас; ня ніжэйшы я за вас; і хто ня ведае таго самага.

Ī ŭ mâne ës'c' sèrca, âk u vas; nâ nižèjšy â za vas; ĭ hto nâ vedae tago samaga.

4. Пасьмешышчам зрабіўся я свайму сябру, я, хто заклікаў Бога, і каму Ён адказваў, пасьмешышчам - чалавек праведны, беспяхібны.

Pas'mešyščam zrabiŭsâ â svajmu sâbru, â, hto zaklikaŭ Boga, ĭ kamu Ęn adkazvaŭ, pas'mešyščam - čalavek pravedny, bespahìbny.

5. Так, на думку таго, хто сядзіць у спакоі, пагарды вартая паходня, падрыхтаваная таму, чые ногі спатыкаюцца.

Tak, na dumku tago, hto sâdzic' u spakoi, pagardy vartaâ pahodnâ, padryhtavanaâ tamu, čye nogi spatykaŭcca.

6. Спакойныя намёты ў рабаўнікоў і бясъпечныя ў тых, што дражняць Бога, што быццам Бога носяць на руках сваіх.

Spakojnyâ namëty ŭ rabaŭnikoŭ ĭ bäs'pečnyâ ŭ tyh, što dražnâc' Boga, što byccam Boga nosâc' na rukah svaih.

7. А ўжо ж такі: спытайся ў быдла, і навучаць цябе, - у птушкі нябеснай, і абвесьціць табе;

A ŭžo Ź takì: spytajsâ ŭ bydla, ĭ navučac' câbe, - u ptuški nâbesnaj, ĭ abves'cic' tabe;

8. альбо пагутары зь зямлёю, і наставіць цябе, і скажуць табе рыбы марскія.

al'bo pagutary z' zâmlëu, ĭ nastavic' câbe, ĭ skažuc' tabe ryby marskiâ.

9. Хто ва ўсім гэтым ня ўведае, што рука Госпада стварыла гэта.

Hto va ŭsìm gètym nâ ŭvedae, što ruka Gospada stvaryla gèta.

10. У Ягонаі руцэ душа ўсяго жывога і дух усякі чалавечай плоці.

U Ágonaj rucè duša ŭsâgo žyvoga ĭ duh usâki čalavečaj plocì.

11. Ці ж ня вуха разьбірае словы, і ці не язык распознае смак ежы?

Cì ž nâ vuha raz'birae slovy, i cì ne âzyk raspaznae smak ežy?

12. У старцах - мудрасьць, і ў даўгавечных - розум.

U starcah - mudras'c', i ŭ daŭgavečnyh - rozum.

13. У Яго мудрасьць і сіла; Ягоныя рада і розум.

U Âgo mudras'c' i sila; Âgonyâ rada i rozum.

14. Што Ён разбурыць, тое не адбудзецца; каго Ён увязьніць, той ня вызваліцца.

Što Ęn razburyc', toe ne adbudzecca; kago Ęn uvâz'nic', toj nâ vyzvalicca.

15. Спыніць воды, і ўсё ўсохне; пусьціць іх, і пераўтвораць зямлю.

Spynic' vody, i ŭsë ŭsohne; pus'cic' ih, i peraŭtvorac' zâmlû.

16. У Яго магутнасьць і мудрасьць, прад Ём той, хто заблытвае і ўводзіць у аблуду.

U Âgo magutnas'c' i mudras'c', prad Ìm toj, hto zablytvaе i ŭvodzic' u abludu.

17. Ён прыводзіць дарадцаў да неабдуманасьці і судзьдзяў робіць дурнымі.

Ęn pryvodzic' daradcaŭ da neabdumanas'ci i sudz'dzâŭ robic' durnymi.

18. Ён вызваляе з повязяў цароў і поясам абвязвае сьцёгны ім;

Ęn vyzvalâе z povâzâŭ caroŭ i poâsam abvâzvae s'cëgny Ìm;

19. князёў пазбаўляе годнасьці і кідае ніцма адважных;

knâzëŭ pazbaŭlâе godnas'ci i kidaе nicma advažnyh;

20. адбірае мову ў красамоўных і старцаў пазбаўляе глузду;

adbirae movu ŭ krasamoŭnyh i starcaŭ pazbaŭlâе gluzdu;

21. пакрывае сорамам знакамітых і сілу ў магутаў паслабляе;

pakryvae soramam znakamityh i silu ŭ magutaŭ paslablâе;

22. адчыняе глыбокае зь сярэдзіны цемры і выводзіць на сьвятло цень

сьмяротны;

adčynâe glybokae z' sârèdziny cemry i vyvodzic' na s'vâtlo cen' s'mârotny;

23. памнажае народы і вынішчае іх; расьсявае народы і зьбірае іх;

patnažae narody i vyniščae ih; ras'sâvae narody i z'biraе ih;

24. адбірае розум у стрэйшынаў народу зямлі і пакідае іх блукаць у пустыні, дзе няма дарогі;

adbiraе rozum u strèjšynaŭ narodu zâmlì i pakidaе ih blukac' u pustynì, dze nâma darogì;

25. вобмацкам ходзяць яны ў цемры без сьвятла і хістаюцца, як п'яныя.

vobmackam hodzâc' âny ŭ cemry bez s'vâtla i histaŭcca, âk p'ânyâ.

13 Кіраўнік

1. Вось, усё гэта бачыла вока маё, чула вуха маё і зьмеціла сабе.

Vos', usë gèta bačyla voka maë, čula vuha maë i z'mecila sabe.

2. Колькі ведаеце вы, ведаю і я: я ня ніжэйшы за вас.

Kol'ki vedaеce vy, vedaŭ i â: â nâ nižèjšy za vas.

3. Але я да «сяўладнага хацеў бы гаварыць і жадаў бы спаборнічаць з Богам.

Ale â da «sâŭladnaga haeŭ by gavaryc' i žadaŭ by spaborničac' z Bogam.

4. А вы плетунны хлусні; усе вы бескарысныя лекары.

A vy pletuny hlusni; use vy beskarysnyâ lekary.

5. О, калі б толькі вы маўчалі! гэта было б залічана вам у мудрасьць.

O, kalì b tol'ki vy maŭčali! gèta bylo b zaličana vam u mudras'c'.

6. Выслухайце ж разважаньні мае і ўдумайцеся ў пярэчаньне вуснаў маіх.

Vysluhajce ž razvažan'ni maе i ŭdumajcesâ ŭ pârèčan'ne vusnaŭ maih.

7. Ці трэба было вам дзеля Бога гаварыць няпраўду і дзеля Яго гаварыць ману?

Cì trèba bylo vam dzelâ Boga gavaryc' nâpraŭdu ì dzelâ Âgo gavaryc' manu?

8. Ці трэба было вам быць заўгодным Яму і за Бога так спрачацца?

Cì trèba bylo vam byc' zaŭgodnym Âmu ì za Boga tak spráčacca?

9. Ці добра будзе, калі Ён выпрабуе вас? Ці ашукаеце Яго, як ашукваюць чалавека?

Cì dobra budze, kalì Ên vyprabue vas? Cì ašukaese Âgo, âk ašukvaûc' čalaveka?

10. Строга пакарае Ён вас, хоць вы і патайна крывадушнічаеце.

Stroga pakarae Ên vas, hoc' vy ì patajna kryvadušničaece.

11. Няўжо веліч Ягоная не палохае вас, і страх Ягоны не нападае на вас?

Nâŭžo velič Âgonaâ ne palohae vas, ì strah Âgony ne napadae na vas?

12. Напаміны вашыя падобныя на попел, апоры вашыя - апоры гліняныя.

Napamìny vašyâ padobnyâ na popel, apory vašyâ - apory glinânyâ.

13. Замоўкніце перад мною, і я буду гаварыць, што б ні напаткала мяне.

Zamoŭknìce perad mnoû, ì â budu gavaryc', što b nì napatkala mâne.

14. Навошта мне турзаць цела маё зубамі маімі і душу маю класьці ў руку маю?

Navošta mne turzac' cela maë zubami maìmi ì dušu maû klas'ci ŭ ruku maû?

15. Вось, Ён забівае мяне, але я буду спадзявацца; я хацеў бы толькі адстояць шляхі мае прад абліччам Ягоным!

Vos', Ên zabìvae mâne, ale â budu spadzâvacca; â haceŭ by tol'ki adstoâc'

šlâhì mae prad abliččam Ágonym!

16. І гэта ўжо ў апраўданьне мне, таму што крывадушнік ня пойдзе
прад аблічча Ягонае!

*Ì gèta ŭžo ŭ apraŭdan'ne mne, tamu što kryvadušnik nâ pojdze prad abličča
Ágonae!*

17. Выслухайце ж уважліва слова маё і тлумачэньне маё вушамі
вашымі.

Vysluhajce ž uvažliva slova maë ì tlumačèn'ne maë vušamì vašymì.

18. Вось, я завёў судовую справу: ведаю, што праўда мая.

Vos', â zavëŭ sudovuŭ spravu: vedaŭ, što praŭda maâ.

19. Хто здольны аспрэчыць мяне? Бо я неўзабаве замоўкну і выпушчу
дух.

Hto zdol'ny asprèčyc' mâne? Bo â neŭzabave zamoŭknu ì vupušču duh.

20. Дваяка толькі не рабі са мною, і тады я ня буду хавацца ад аблічча
Твайго:

Dvaâka tol'ki ne rabì sa mnoŭ, ì tady â nâ budu havacca ad abličča Tvajgo:

21. адвядзі ад мяне руку Тваю, і жах Твой хай не трасе мяне.

advâdzì ad mâne ruku Tvaŭ, ì žah Tvoj haj ne trase mâne.

22. Тады кліч, і я буду адказваць, альбо буду гаварыць я, а Ты адказвай
мне.

Tady klič, ì â budu adkazvac', al'bo budu gavaryc' â, a Ty adkazvaj mne.

23. Колькі ў мяне заганаў і грахоў? пакажы мне беззаконьне маё і грэх
мой.

Kol'ki ŭ mâne zaganaŭ ì grahoŭ? pakažy mne bezzakon'ne maë ì grèh moj.

24. Навошта хаваш аблічча Тваё і лічыш мяне ворагам Тваім?

Navošta havaeš abličča Tvaë ì ličyš mâne voragam Tvaim?

25. Ці не сарваную лісьцінку Ты расьціраеш і ці ня сухую саломіну

перасьледуеш?

Cì ne sarvanuû lis'cìнку Ты ras'cìраеš ì cì nâ suhuû salomìnu peras'ledueš?

26. Бо Ты пішаш на мяне горкае і залічваеш мне грахі маладосьці маёй,

Bo Ты pišaš na mâne gorkae ì zaličvaeš mne grahì malados'cì maěj,

27. і ставіш у калодку ногі і прасочваеш усе сыцежкі мае, - гонішся па сьлядах ног маіх.

ì staviš u kalodku nogì ì prasočvaeš use s'cežkì mae, - gonišsâ pa s'lâdah nog maìh.

28. А ён, як цьвіль, распадаецца, як вопратка, сточаная мольлю.

A ën, âk c'vil', raspadaeccâ, âk vopratka, stočanaâ mol'lû.

14 Кіраўнік

1. Чалавек, народжаны жанчынай, недаўгавечны і перапоўнены журботамі:

Čalavek, narodžany žančynaj, nedaŭgavečny ì perapoŭneny žurbotamì:

2. нібы кветка, ён выходзіць і ападае; уцякае, як цень, і ня спыняецца.

niby kvetka, ën vyhodzic' ì apadae; ucâkae, âk cen', ì nâ spynâeccâ.

3. І якраз на яго ты падымаеш вочы Твае, і мяне вядзеш на суд з Табою?

Ì âkraz na âgo ty padymaeš vočy Tvae, ì mâne vâdzeš na sud z Tabou?

4. Хто родзіцца чыстым ад нячыстага? Ніхто.

Hto rodzicca čystym ad nâčystaga? Nihto.

5. Калі дні яму вызначаны, і лік месяцаў ягоных у Цябе, калі Ты паклаў яму крэс, якога ён не пяройдзе,

Kalì dni âmu vyznačany, ì lik mesâcaŭ âgonyh u Câbe, kalì Ты paklaŭ âmu krès, âkoga ën ne pârojdze,

6. дык ухіліся ад яго: няхай ён адпачне, пакуль не закончыць, як найміт, дня свайго.

dyk uhilisâ ad âgo: nâhaj ên adpačne, pakul' ne zakončyc', âk najmit, dnâ svajgo.

7. У дрэва ёсьць надзея, што яно, калі і будзе сьсечана, зноў ажыве, і парасткі ад яго выходзіць не перастануць:

U drèva ës'c' nadzeâ, što âno, kalì i budze s'sečana, znoŭ ažyve, i parastki ad âgo vyhodzic' ne perastanuc':

8. калі і састарэў у зямлі карань ягоны, і пень ягоны замёр у пыле,

9. але, як толькі пачула ваду, яно дае парасткі і пускае вецьце, як бы нанавя пасаджанае.

ale, âk tol'ki pačula vadu, âno dae parastki i puskae vec'ce, âk by nanava pasadžanae.

10. А чалавек памірае і распадаецца; адышоў, і дзе ён?

A čalavek pamirae i raspadaeccâ; adyšoŭ, i dze ên?

11. Сыходзяць воды з возера, і рака выцякае і высыхае:

Syhodzâc' vody z vozera, i raka vycâkae i vysyhae:

12. так чалавек ляжа і ня ўстане; да сканчэньня неба ён не працнецца і не паўстане са сну свайго.

tak čalavek lâža i nâ ŭstane; da skančèn'nâ neba ên ne pračnecca i ne paŭstane sa snu svajgo.

13. О, калі б Ты ў апраметнай схавай мяне і хавай мяне, пакуль прайдзе гнеў Твой, паклай мне тэрмін і потым згадаў пра мяне!

O, kalì b Ty ŭ aprametnaj shavaŭ mâne i havaŭ mâne, pakul' projdze gneŭ Tvoj, paklaŭ mne tèrmin i potym zgadaŭ pra mâne!

14. Калі памрэ чалавек, дык ці будзе ён зноў жыць? Ва ўсе дні

вызначанага мне часу я чакаў бы, пакуль прыйдзе мне зьмена.

Kali pamrè čalavek, dyk ci budze ěn znoŭ žyc'? Va ũse dni vyznačanaga mne času â čakaŭ by, pakul' pryjdzje mne z'mena.

15. Паклікаў бы Ты, і Я даў бы Табе адказ, і Ты выказаў бы ўпадабаньне да твору рук Тваіх;

Paklikaŭ by Ty, i Â daŭ by Tabe adkaz, i Ty vykazaŭ by ũpadaban'ne da tvoruu ruk Tvaih;

16. бо тады Ты пералічыў бы крокі мае і не сачыў бы за грэхам маім;

bo tady Ty peraličyŭ by krokii mae i ne sačyŭ by za grèham maim;

17. у зьвітку было б пазначана беззаконьне маё, і Ты закрыў бы віну маю.

u z'vitku bylo b paznačana bezzakon'ne maë, i Ty zakryŭ by vinu maŭ.

18. Але гара, падаючы, разбураецца, і скала сыходзіць зь месца свайго;

Ale gara, padaŭčy, razburaeccca, i skala syhodzic' z' mesca svajgo;

19. вада сыцірае камяні; разліў яе змывае зямны пыл: так і надзею чалавека Ты зьнішчаеш.

vada s'cirae kamâni; razliŭ âe zmyvae zâmny pyl: tak i nadzeŭ čalaveka Ty z'niščaeš.

20. Адціскаеш яго да канца, і ён сыходзіць; мяняеш яму твар і адсылаеш яго.

Adciskaeš âgo da kanca, i ěn syhodzic'; mânâeš âmu tvar i adsylaeš âgo.

21. Ці ў гонары дзеці ягоныя - ён ня ведае, ці прыніжаныя - ён не заўважае;

Ci ũ gonary dzeci âgonyâ - ěn nâ vedaе, ci prynižanyâ - ěn ne zaŭvažae;

22. але плоць ягоная на ім баліць, і душа ягоная ў ім пакутуе.

ale ploc' âgonaâ na im balic', i duša âgonaâ ũ im pakutue.

15 Кіраўнік

1. І адказваў Эліфаз Тэманіцянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Èlifaz Tèmanicânin ì skazaŭ:

2. ці будзе мудры адказваць веданьнем пустым і нападняць чэрава сваё ветрам палючым,

cì budze mudry adkazvac' vedan'nem pustym ì napaŭnâc' čèrava svaë vetram palûčym,

3. апраўдвацца словамі бескарыснымі і моваю, якая ня мае ніякай сілы?

apraŭdvacca slovami beskarysnymì ì movaŭ, âkaâ nâ mae niâkaj sily?

4. Але ты адклаў і страх і за міласьць лічыш словы да Бога.

Ale ty adklaŭ ì strah ì za milas'c' ličyš slovy da Boga.

5. Бязбожнасьць твая так наладзіла вусны твае, і ты выбраў мову падступных.

Bâzbožnas'c' tvaâ tak naladzila vusny tvae, ì ty vybraŭ movu padstupnyh.

6. Цябе вінавацяць вусны твае, а ня я, і твой язык гаворыць супроць цябе.

Câbe vînavacâc' vusny tvae, a nâ â, ì tvoj âzyk gavoryc' suproc' câbe.

7. Хіба ж ты першым чалавекам нарадзіўся і раней за пагоркі створаны?

Hiba ž ty peršym čalavekam naradziŭsâ ì ranej za pagorki stvorany?

8. Хіба ж раду Божую ты чуў і прыхінуў да сябе мудрасьць?

Hiba ž radu Božuŭ ty čuiŭ ì pryhînuŭ da sâbe mudras'c'?

9. Што ведаеш ты, чаго б ня ведалі мы? што разумееш ты, чаго ня было б у нас?

Što vedaеш ty, čago b nâ vedali my? što razumeeš ty, čago nâ bylo b u nas?

10. І сівы і старац ёсьць сярод нас, які днямі перабольшае бацьку

твайго.

Ì sivy ì starac ës'c' sârod nas, âkì dnâmi perabol'shæ bac'ku tvajgo.

11. Хіба маласьць табе сущашэньні Божыя? І гэта невядома табе?

Hiba malas'c' tabe sucâšè'n'ni Božyâ? Ì gèta nevâdoma tabe?

12. Да чаго парывае цябе сэрца тваё, і дзеля чаго так ганарыста глядзіш?

Da čago paryvae câbe sèrca tvaë, ì dzelâ čago tak ganarysta glâdziš?

13. Чаго скіроўваеш супроць Бога дух твой і вуснамі тваімі прамаўляеш такія словы?

Čago skiroŭvaeš suproc' Boga duh tvoj ì vusnami tvaimi pramaŭlâeš takiâ slovy?

14. Што такое чалавек, каб быў ён чысты, і каб народжаны жанчынай быў праведны?

Što takoe čalavek, kab byŭ ën čysty, ì kab narodžany žančynaj byŭ pravedny?

15. Вось, Ён і сьвятым Сваім не давярае, і нябёсы нячыстыя ў вачах у Яго:

Vos', Ěn ì s'vâty m Svaim ne davârae, ì nâbësny nâčystyâ ŭ vačah u Āgo:

16. тым болей нячысты і разбэшчаны чалавек, які п'е беззаконьне, як ваду.

tym bolejš nâčysty ì razbèščany čalavek, âkì p'e bezzakon'ne, âk vadu.

17. Я буду гаварыць табе, слухай мяне; я раскажу табе, што бачыў,

Ā budu gavaryc' tabe, sluhaj mâne; â raskažu tabe, što bačyŭ,

18. што чулі мудрыя і ня ўтоілі чутага ад бацькоў сваіх,

što čuli mudryâ ì nâ ŭtoili čutaga ad bac'koŭ svaih,

19. якім адным аддадзена была зямля, і сярод якіх чужы не хадзіў.

âkim adnym addadzena byla zâmlâ, ì sârod âkih čužy ne hadziŭ.

20. Бязбожны мучыць сябе праз усе дні свае, і лік гадоў заслонены ад прыгнятальніка:

Bâzbožny mučyc' sâbe praz use dni svae, i lik gadoŭ zasloneny ad prygnâtal'nika:

21. гук жахаў у вушах ягоных; сярод міру ідзе на яго згубнік,
guk žahaŭ u vušah âgonyh; sârod miru idze na âgo zgubnik,

22. Ён не спадзяецца выратавацца ад цемры: бачыць перад сабою меч.
Ěn ne spadzâeccä vyratavacca ad cemry: bačyc' perad saboŭ meč.

23. Ён бадзяецца за кавалак хлеба ўсюды; ведае, што ўжо гатовы, у руках у яго дзень цемры.

Ěn badzâeccä za kavalak hleba ũsŭdy; vedaе, što ũžo gatovy, u rukah u âgo dzen' cemry.

24. Палохае яго нэндза і ўціск; адольвае яго, як цар, які падрыхтаваўся да бітвы,

Palohae âgo nendza i ũcisk; adol'vae âgo, âk car, âki padryhtavaŭsâ da bitvy,

25. за тое, што ён працягваў супроць Бога руку сваю і супрацівіўся
«сеўладнаму,

za toe, što ěn pracâgvaŭ suproc' Boga ruku svaŭ i supracivŭsâ

«seŭladnamu,

26. памыкаўся супроць яго з ганарыстым каркам, пад тоўстымі
шчытамі сваімі;

patykaŭsâ suproc' âgo z ganarystym karkam, pad toŭstymŭ ščytamŭ svaimŭ;

27. бо ён пакрыў аблічча сваё тлушчам сваім і абклаў салам сьцёгны
свае.

bo ěn pakryŭ abličča svaë tluščam svaim i abklaŭ salam s'cëgny svae.

28. І ён селіцца ў гарадах спустошаных, у дамах, у якіх ня жывуць, якія
асуджаны на руйнаваньне.

Ì ěn selicca ů garadah spustořanyh, u damah, u âkih nâ žyvuc', âkiâ asudžany na rujnavan'ne.

29. Не задоўжыцца ён у багацьці і не ацалее маёмасьць ягоная, і не распаўсюдзіцца па зямлі набытак ягоны.

Ne zadoŭžycca ěn u bagac'ci i ne acalee maėmas'c' âgonaâ, i ne raspaŭsŭdzicca pa zâmlì nabytak âgony.

30. Не ўцячэ ад цемры; парасткі ягоныя ссушыць полымя і павевам вуснаў сваіх пацягне яго.

Ne ůcâčè ad cemry; parastki âgonyâ ssuřyc' polymâ i pavevam vusnaŭ svaih pacâgne âgo.

31. Хай не давярае марнасьці аблудны, бо марнасьць будзе і платай яму.

Haj ne davârae marnas'ci abludny, bo marnas'c' budze i plataj âmu.

32. Ня ў свой дзень ён сканае, і гольле ягонае ня будзе зелянець.

Nâ ů svoj dzen' ěn skanae, i gol'le âgonae nâ budze zelâ nec'.

33. Скіне ён, як вінаградная лаза, недасьпелую ягаду сваю і, як масьліна, атрасе цьвет свой.

Skine ěn, âk vinogradnaâ laza, nedas'peluŭ âgadu svaŭ i, âk mas'lina, atrase c'vet svoj.

34. Так апусьцее дом бязбожнага, і агонь зжарэ намёты ліхаемства.

Tak apus'cee dom bâzbožnaga, i agon' zžarè namėty lihaemstva.

35. Ён зачаў ліхое і нарадзіў няпраўду, і нутроба ягоная рыхтуе падман.

Ěn začau lihoe i naradziŭ nâpraŭdu, i nutroba âgonaâ ryhtue padman.

16 Кіраўнік

1. І адказваў Ёў і сказаў:

Ì adkazvaŭ Ęŭ ì skazaŭ:

2. Чуў я шмат такога; нікчэмныя сущешнікі ўсе вы!

Čuŭ â šmat takoga; nikčëmnyâ sucešnikì ŭse vy!

3. Ці будзе канец ветраным словам? і што схіліла цябе так адказваць?

Cì budze kanec vetranyŭ slovam? ì što shilila câbe tak adkazvac'?

4. І я мог бы гэтак сама сказаць, як вы, калі б душа ваша была на месцы маёй; узбурваўся б на вас словамі і ківаў бы на вас галавою маёю;

Ì â mog by gètak sama skazac', âk vy, kalì b duša vašaâ byla na mescy maëj; uzburvaŭsâ b na vas slovami ì kivaŭ by na vas galavoŭ maëŭ;

5. мацаваў бы вас языком маім і рухам губоў сущашаў бы.

macavaŭ by vas âzykom maïm ì ruham guboŭ sucâšaŭ by.

6. Ці кажу я, не спатольваецца скруха мая; ці перастаю, што адыходзіць ад мяне?

Cì kažu â, ne spatol'vaecca skruha maâ; cì perastaŭ, što adyhodzic' ad mâne?

7. Але сёньня Ęн стаміў мяне. Ты разбурывь усю сямю маю,

Ale sën'nâ Ęn stamiŭ mâne. Ty razburyŭ usŭ sâmèŭ maŭ,

8. Ты пакрывь мяне маршчынамі ў сьведчаньне супроць мяне; паўстае на мяне зморанасьць мая, у твар дакарае мяне.

Ty pakryŭ mâne marščynami ŭ s'vedčan'ne suproc' mâne; paŭstae na mâne zmoranas'c' maâ, u tvar dakarae mâne.

9. Гнеў Ягоны турзае і варагуе супроць мяне, скрыгоча на мяне зубамі сваімі; непрыяцель мой вострыць на мяне вочы свае.

Gneŭ Âgony turzae ì varague suproc' mâne, skrygoča na mâne zubami svaimi; nepryâcel' moj vostryc' na mâne vočy svae.

10. Разьзявілі на мяне пашчу сваю; лаючыся б'юць мяне па шчоках; усе

змовіліся супроць мяне.

Raz'zâvili na mâne pašču svaû; laûčysâ b'ûc' mâne pa ščokah; use zmovilisâ suproc' mâne.

11. Аддаў мяне Бог беззаконьніку і ў рукі бязбожных кінуў мяне.

Addaû mâne Bog bezzakon'niku i ŭ ruki bâzbožnyh kinuû mâne.

12. Я быў спакойны, але Ён патрэс мяне; узяў мяне за шыю і пабіў мяне і паставіў мяне конам Сабе.

Â byŭ spakojny, ale Ęn patrès mâne; uzâŭ mâne za šyû i pabiŭ mâne i pastaviŭ mâne konam Sabe.

13. Абступілі мяне стралкі Ягоныя; Ён расьсякае вантробы мае і ня літуе, выліў на зямлю жоўць маю,

Abstupili mâne stralki Âgonyâ; Ęn ras'sâkae vantrobny mae i nâ litue, vyliŭ na zâmlû žoŭc' maû,

14. прабівае ўва мне праломіну за праломінай, бяжыць на мяне, як воін.

prabivae ŭva mne pralomînu za pralomînaj, bâžyc' na mâne, âk voîn.

15. Вярэту пашыў я на скуру маю і ў пыл паклаў галаву маю.

Vârètu pašyŭ â na skuru maû i ŭ pyl paklaŭ galavu maû.

16. Твар мой пачырванеў ад плачу, і на павеках маіх цень сьмерці,

Tvar moj pačyrvaneŭ ad plaču, i na pavekah maih cen' s'merci,

17. пры ўсім тым, што няма рабунку на руках маіх, і малітва мая чыстая.

pry ŭsim tym, što nâma rabunku na rukah maih, i malitva maâ čystaâ.

18. Зямля! не закрый маёй крыві, і хай ня будзе месца енку майму.

Zâmlâ! ne zakryj maěj kryvi, i haj nâ budze mesca enku majmu.

19. І сеньня вась на нябёсах Сьведка мой, і Заступнік мой у вышынях!

Ì sën'nâ vos' na nâbësah S'vedka moj, i Zastupnik moj u vyšynâh!

20. Красамоўныя сябры мае! Да Бога сьлёзіцца вока маё.

Krasamoŭnyâ sâbry mae! Da Boga s'ľezicca voka maë.

21. О, калі б чалавек мог спаборнічаць з Богам, як сын чалавечы з блізкім сваім!

O, kalì b čalavek mog spaborničac' z Bogam, âk syn čalavečy z blizkim svaim!

22. Бо гадам маім прыходзіць канец, і я адыходжу ў дарогу незваротную.

Bo gadam maïm pryhodzic' kanec, i â adyhodžu ŭ darogu nezvarotnuû.

17 Кіраўнік

1. Дыханьне маё аслабла; дні мае згасаюць; магілы перад мною.

Dyhan'ne maë aslabla; dni mae zgasaûc'; magily perad mnoû.

2. Калі б не пакепнікі іхнія, дык і ў спрэчках іхніх вока маё заставалася б спакойнае.

Kalì b ne pakepniki ihniâ, dyk i ŭ sprèčkah ihnih voka maë zastavalasâ b spakojnae.

3. Заступіся, паручыся Сам за мяне прад Сабою! інакш хто паручыцца за мяне?

Zastupisâ, paručysâ Sam za mâne prad Sabou! inakš hto paručycca za mâne?

4. Бо Ты зачыніў сэрца іхняе ад разуменьня, і таму не даеш перамагчы ім.

Bo Ty začyniŭ sèrca ihnâe ad razumen'nâ, i tamu ne daeš peramagčy im.

5. Хто асуджае сяброў сваіх на здабычу, у дзяцей таго вочы растануць.

Hto asudžae sâbroŭ svaih na zdabyču, u dzâcej tago vočy rastanuc'.

6. Ён зрабіў мяне прыпавесьцю ў народа і пасьмешышчам у яго.

Ěn zrabìŭ mâne prypaves'cŭ ŭ naroda ì pas'mešyščam u âgo.

7. Замглілася ад гароты вока маё, і ўсе чэлесы мае, як цень.

Zamglilasâ ad garoty voka maë, ì ŭse čèlesy mae, âk cen'.

8. Моцна здзівяцца з гэтага праведныя, і невінаваты абурыцца з крывадушніка.

Mocna z'dzivâcca z gètaga pravednyâ, ì nevinavaty aburycca z kryvadušnika.

9. Але праведны будзе моцна трымацца шляху свайго, і чысты рукамі будзе болей і болей мацавацца.

Ale pravedny budze mocna trymacca šlâhu svajgo, ì čysty rukami budze bolej ì bolej macavacca.

10. Выступайце, усе вы, і падыдзеце; не знайду я мудрага сярод вас.

Vystupajce, use vy, ì padydzece; ne znajdu â mudraga sârod vas.

11. Дні мае прайшлі; думы мае - здабытак сэрца майго - разьбітыя.

Dni mae prajšli; dumy mae - zdabytak sèrca majgo - raz'bityâ.

12. А яны ноч хочуць ператварыць у дзень, сьвятло наблізіць да твару цемры.

A âny noč hočuc' peratvaryc' u dzen', s'vâtlo nablizic' da tvaru cemry.

13. Калі б я і пачаў чакаць, дык апраметная дом мой; у цемры

пасьцялю я пасьцель сваю;

Kali b â ì pačaŭ čakac', dyk aprametnaâ dom moj; u cemry pas'câlŭ â pas'cel' svaŭ;

14. магіле скажу: ты за бацьку мне, чарвяку: ты маці мая і сястра мая.

magile skažu: ty za bac'ku mne, čarvâku: ty maci maâ ì sâstra maâ.

15. Дзе ж пасья гэтага надзея мая? і чаканае мною хто пабачыць?

Dze ž pas'lâ gètaga nadzeâ maâ? ì čakanae mnoŭ hto pabačyc'?

16. У апраметную сыдзе яна і будзе спачываць са мною ў пыле.

U aprametnuû sydze âna i budze spačyvac' sa mnoû ŭ pyle.

18 Кіраўнік

1. І адказваў Валдад Саўхэянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Valdad Saŭhèânìn i skazaŭ:

2. калі ж пакладзяце вы канец такім гаворкам? абдумайце і пасья будзем гаварыць.

kali ž pakladzâce vy kanec takim gavorkam? abdumajce i pas'lá budzem gavaryc'.

3. Навошта лічыцца нам жывёламі і быць прыніжанымі ў вачах вашых?

Navošta ličycca nam žyvëlamì i byc' prynižanymì ŭ vačah vašyh?

4. О ты, хто разьдзірае душу тваю ў гневе тваім? Няўжо дзеля цябе апусьцець зямлі, і скале зрушыцца зь месца свайго?

O ty, hto raz'dzìrae dušu tvaŭ ŭ gneve tvaìm? Nâŭžo dzelâ câbe apus'cec' zâmlì, i skale zrušycca z' mesca svajgo?

5. Так, сьвятло ў беззаконнага патухне, і не застанецца іскры ад агню ягонага.

Tak, s'vâtlo ŭ bezzakonnaga patuhne, i ne zastanecca iskry ad agnû âgonaga.

6. Зацьміцца сьвятло ў намёце ягоным, і сьвяцільня ягоная патухне над ім.

Zac'micca s'vâtlo ŭ namëce âgonym, i s'vâcil'nâ âgonaâ patuhne nad im.

7. Скароцяцца крокі магутнасьці ягонай, і скіне яго ўласны намысел ягоны,

Skarocâcca krokì magutnas'ci âgonaj, i skìne âgo ŭlasny namysel âgony,

8. бо ён улезе ў сетку сваімі нагамі і па нератах хадзіць будзе.

bo ěn uleze ů setku svaimì nagamì ì pa neratah hadzìc' budze.

9. Пятля зашмаргне нагу ягоную, і грабежнік зловіць яго.

Pâtlâ zašmargne nagu âgonuû, ì grabežnik zlovìc' âgo.

10. Непрыкметна раскладзены на зямлі сілкі на яго і пасткі на дарозе.

Neprykmetna raskladzeny na zâmlì silki na âgo ì pastki na daroze.

11. З усіх бакоў будуць палохаць яго жахі і прымушаць яго кідацца туды і сюды.

Z usih bakoŭ buduc' palohac' âgo žahì ì prymušac' âgo kìdacca tudy ì sũdy.

12. Зьмізарнее ад голаду сіла яго, і пагібель гатовая збоку ў яго.

Z'mizarnee ad goladu sila âgo, ì pagibel' gatovaâ zboku ů âgo.

13. Зьесьць чэлесы цела ягонага, зьесьць чэлесы ягоныя першынец сьмерці.

Z'es'c' čèlesy cela âgonaga, z'es'c' čèlesy âgonyâ peršynec s'mercì.

14. Выгнана будзе з намёта ягонага надзея ягоная, і гэта апусьціць яго да цара жахаў.

Vygnana budze z namëta âgonaga nadzeâ âgonaâ, ì gèta apus'cìc' âgo da cara žahaŭ.

15. Паселяцца ў намёце ягоным, бо ён ужо не ягоны; жытло ягонае будзе пасыпана серкаю.

Paselâcca ů namëce âgonym, bo ěn užo ne âgony; žytlo âgonae budze pasypana serkaŭ.

16. Зьнізу падсохнуць карані ягоныя, і зьверху завянуць галіны ягоныя.

Z'nìzu padsohnuc' karani âgonyâ, ì z'verhu zavânuc' galìny âgonyâ.

17. Памяць пра яго зьнікне зь зямлі, і імя ягонага ня будзе на плошчы.

Pamâc' pra âgo z'nikne z' zâmlì, ì imâ âgonaga nâ budze na ploščy.

18. Прагоняць яго зь сьвятла ў цемру і сатруць яго з улонья зямлі.

Pragonâc' âgo z' s'vâtla ů cemru ì satruc' âgo z ulon'nâ zâmlì.

19. Ні сына ягонага, ні ўнука ня будзе ў народзе ягоным, і нікога не застанецца ў сялібах ягоных.

Nì syna âgonaga, nì ŭnuka nâ budze ŭ narodze âgonym, i nìkoga ne zastanecca ŭ sâlibah âgonyh.

20. Днём ягоным зжахнуцца нашчадкі, і сучаснікі будуць агорнуты трымценьнем.

Dnëm âgonym zžahnucca naščadki, i sučasnikì buduc' agornuty trymcen'nem.

21. Такія жытлішчы ў беззаконнага, і такое месца ў таго, хто ня ведае Бога.

Takiâ žytljščy ŭ bezzakonnaga, i takoe mesca ŭ tago, hto nâ vedaе Boga.

19 Кіраўнік

1. І адказваў Ёў і сказаў:

Ì adkazvaŭ Ęŭ i skazaŭ:

2. дакуль будзеце мучыць душу маю і рваць мяне прамовамі?

dakul' budzece mučyc' dušu maŭ i rvac' mâne pramovami?

3. Вось, ужо разоў дзесяць вы сарамацілі мяне і не саромеецеся ўціскаць мяне.

Vos', užo разоŭ dzesâc' vy saramacilì mâne i ne saromeecesâ ŭciskac' mâne.

4. Калі я і сапраўды зграшыў, дык грэх мой пры мне застаецца.

Kalì â i sapraŭdy zgrašyŭ, dyk grèh moj pry mne zastaеcca.

5. Калі ж вы хочаце ўзьвялічыцца над мною і ўпікнуць мяне ганьбаю маёю,

Kalì ž vy hočace ŭz'vâličycса nad mnoŭ i ŭpìknuc' mâne gan'baŭ maëŭ,

6. дык ведайце, што Бог скінуў мяне і абклаў мяне Сваёю сеткаю.

dyk vedajce, što Bog skinuŭ mâne i abklaŭ mâne Svaëu setkaŭ.

7. Вось, я крычу: крыўда! і ніхто ня слухае; енчу, і няма суду.

Vos', â kryču: kryŭda! i nihto nâ sluhae; enču, i nâma sudu.

8. Ён заступіў мне дарогу, і не магу прайсьці, і сыцежкі мае зацемрыў.

Ėn zastupiŭ mne darogu, i ne magu prajs'ci, i s'cežki mae zacemryŭ.

9. Зьняў зь мяне славу маю і зьняў вянок з галавы маёй.

Z'nâŭ z' mâne slavu maŭ i z'nâŭ vânok z galavy maëj.

10. Зусім спустошыў мяне, і я адыходжу; і, як дрэва, Ён вырваў надзею маю.

Zusim spustošyŭ mâne, i â adyhodžu; i, âk drèva, Ėn vyrvaŭ nadzeu maŭ.

11. Запалаў на мяне гневам Сваім і лічыць мяне сярод ворагаў Сваіх.

Zapalaŭ na mâne gnevam Svaim i ličyc' mâne sârod voragaŭ Svaih.

12. Палкі Ягоныя прыйшлі разам і скіравалі дарогу сваю да мяне і разьмясьціліся вакол намёта майго.

Palki Âgonyâ pryjšli razam i skiravalì darogu svaŭ da mâne i raz'mâs'cilisâ vakol namëta majgo.

13. Братоў маіх Ён зьвёў ад мяне, і тыя, што ведалі мяне, цураюцца мяне.

Bratoŭ maih Ėn z'veŭ ad mâne, i tyâ, što vedali mâne, curaŭcca mâne.

14. Пакінулі мяне блізкія мае, і знаёмыя мае забылі мяне.

Pakinuli mâne blizkiâ mae, i znaëmyâ mae zabyli mâne.

15. Прыхадні ў доме маім і служанкі мае чужым лічаць мяне; староньнім зрабіўся я ў вачах у іх.

Pryhadni ŭ dome maïm i služanki mae čužym ličac' mâne; staron'nim zrabiŭsâ â ŭ vačah u ih.

16. Клічу слугу майго, і ён не адгукаецца; вуснамі маімі павінен я

Ўмольваць яго.

Kliču slugu majgo, i ěn ne adgukaecca; vusnamì maimì pavinen â ŭmol'vac' âgo.

17. Дыханьне маё збрыдзела жонцы маёй, і я павінен умольваць яе дзеля дзяцей чэрава майго.

Dyhan'ne maë zbrydzela žoncycy maëj, i â pavinen umol'vac' âe dzelâ dzâcej čërava majgo.

18. Нават малыя дзеці пагарджаюць мною; падымаюся, і яны зьдзекуюцца зь мяне.

Navat malyâ dzeci pagardžaüc' mnoû; padymaûsâ, i âny z'dzekuûcca z' mâne.

19. Гідзяцца мною ўсе вернікі мае, і тыя, каго я любіў, абярнуліся супроць мяне.

Gidzâcca mnoû ŭse vernikì mae, i tyâ, kago â lûbiŭ, abârnulisâ suproc' mâne.

20. Косткі мае прыліплі да скуры маёй і мяса майго, і я застаўся толькі са скураю каля зубоў маіх.

Kostkì mae prylipli da skury maëj i mâsa majgo, i â zastaŭsâ tol'ki sa skuraû kalâ zuboŭ maih.

21. Умілажальцеся зь мяне вы, сябры мае, - бо рука Божая кранулася мяне.

Umilažal'cesâ z' mâne vy, sâbry mae, - bo ruka Božaâ kranulasâ mâne.

22. Навошта і вы перасьледуеце мяне, як Бог, і плоцьцю маёю ня можаце насыціцца?

Navošta i vy peras'leduece mâne, âk Bog, i ploc'cû maëû nâ možace nasycicca?

23. О, калі б запісаны былі словы мае! калі б накрэсьлены былі яны ў кнізе

O, kali b zapìsany byli slovy mae! kali b nakrès'leny byli âny ŭ knìze

24. разцом жалезным з волавам, - на вечныя часы на камені выразаны
былі!

razcom žaleznym z volavam, - na večnyâ časy na kamenì vyrazany byli!

25. Але я ведаю, Заступнік мой жывы і стане пасья мяне над зямлёю. І
пасья таго як мая скура будзе разбурана,

*Ale â vedaŭ, Zastupnik moj žyvy i stane pas'lâ mâne nad zâmlëu. I pas'lâ
tago âk maâ skura budze razburana,*

26. і з плоці маёй я ўбачу Бога.

i z plocì maěj â ŭbaču Boga.

27. Я ўбачу Яго сам; мае вочы, ня вочы іншага, убачаць Яго. Растае
сэрца маё ў грудзях маіх!

*Â ŭbaču Âgo sam; mae vočy, nâ vočy inšaga, ubačac' Âgo. Rastae sèrca
maë ŭ grudzâh maih!*

28. Вам трэба было б сказаць: навошта мы перасьледуем яго? Быццам
корань зла знойдзены ўва мне.

*Vam trèba bylo b skazac': navošta my peras'leduem âgo? Byccam koran' zla
znojdzeny ŭva mne.*

29. Збойцеся меча, бо меч ёсьць помсьнік няпраўды, і ведайце, што
ёсьць суд.

Zbojcesâ meča, bo meč ës'c' poms'nìk nâpraŭdy, i vedajce, što ës'c' sud.

20 Кіраўнік

1. І адказваў Сатар Нааміцянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Satar Naamicânìn i skazaŭ:

2. развагі мае змушаюць мяне адказаць, і я сьпяшаюся выказаць іх.

razvagi mae zmušaûc' mâne adkazac', i â s'pâšaûsâ vykazac' ih.

3. Дакор ганебны мне выслухаў я, і дух разуменьня майго адкажа за мяне.

Dakor ganebny mne vysluhaŭ â, i duh razumen'nâ majgo adkaža za mâne.

4. Хіба ня ведаеш ты, што спрадвеку, - з таго часу, як пастаўлены чалавек на зямлі,

Hiba nâ vedaesh ty, što spradveku, - z tago času, âk pastaŭleny čalavek na zâmlì,

5. весялосьць беззаконных кароткая ў часе, і радасьць крывадушнікаў імгненная?

vesâlos'c' bezzakonnyh karotkaâ ŭ čase, i radas'c' kryvadušnikaŭ imgnennaâ?

6. Хоць бы вырасла да нябёсаў веліч ягоная, і галава ягоная дастала да воблакаў, -

Hoc' by vyrasla da nâbësaŭ velič âgonaâ, i galava âgonaâ dastala da voblakaŭ, -

7. як памёт ягоны, навекі прападае ён; тыя, што бачылі яго, скажуць, дзе ён?

âk pamët âgony, navekì prapadae ën; tyâ, što bačyli âgo, skažuc', dze ën?

8. Як сон, адляціць, і ня знойдуць яго; і, як начны відзеж, з'нікне.

Âk son, adlâcìc', i nâ znojduc' âgo; i, âk načny vidzež, z'nikne.

9. Вока, якое бачыла яго, больш не пабачыць яго, і ўжо ня ўгледзіць яго месца ягонае.

Voka, âkoe bačyla âgo, bol'sh ne pabačyc' âgo, i ŭžo nâ ŭgledzìc' âgo mesca âgonae.

10. Сыны яго будуць шукаць ласкі ў жабракоў, і рукі ягоныя вернуць украдзенае ім.

Syny âgo buduc' šukac' laski ŭ žabrakou, i ruki âgonyâ vernuc' ukradzenae im.

11. Косткі яго напоўнены грахамі маладосьці ягонай, і зь ім лягуць яны ў пыл.

Kostki âgo napoŭneny grahami malados'ci âgonaj, i z' im lâguc' âny ŭ pyl.

12. Калі салодкае ў роце яго зло і ён тоіць яго пад языком сваім,

Kali salodkae ŭ roce âgo zlo i ën toic' âgo pad âzykom svaim,

13. беражэ і ня кідае яго, а трымае яго ў вуснах, -

beražè i nâ kidae âgo, a trymae âgo ŭ vusnah, -

14. дык гэтая ежа ягоная ў нутробе ягонай ператворыцца ў жоўць аспідаў усярэдзіне ў яго.

dyk gètaâ eža âgonaâ ŭ nutrobe âgonaj peratvorycca ŭ žoŭc' aspidaŭ usârèdzine ŭ âgo.

15. Маёмасьць, якую ён глытаў, выблюе: Бог вырве яго з чэрава ягонага.

Maëmas'c', âkuû ën glytaŭ, vyblûe: Bog vyrve âgo z čèrava âgonaga.

16. Зьмяіны яд ён смокча; усьмерціць яго язык зьмяіны.

Z'mâiny âd ën smokča; us'mercic' âgo âzyk z'mâiny.

17. Ня бачыць яму ручаёў, рэк, якія плывуць мёдам і малаком!

Nâ bačyc' âmu ručaëŭ, rèk, âkiâ plyvuc' mëdam i malakom!

18. Нажытае працай верне, не праглыне; у меру маёмасьці ягонай будзе і адплата ягоная, а ён не парадуюцца.

Nažytae pracaj verne, ne praglyne; u meru maëmas'ci âgonaj budze i adplata âgonaâ, a ën ne paraduecca.

19. Бо ён прыгнятаў, адсылаў бедных, захопліваў дамы, якіх не будаваў;

Bo ën prygnâtaŭ, adsylaŭ bednyh, zahoplivaŭ damy, âkih ne budavaŭ;

20. ня ведаў сытасьці ў чэраве сваім і ў прагнасьці сваёй не шкадаваў нічога.

nâ vedaŭ sytas'ci ŭ čèrave svaim ì ŭ pragnas'ci svaëj ne škadavaŭ ničoga.

21. Нішто не ўратавалася ад ненаеднасьці ягонай, затое ня вытрывае шчасьце ягонае.

Ništo ne ŭratavalasâ ad nenaednas'ci âgonaj, zatoe nâ vytryvae ščas'ce âgonae.

22. У поўніцы багацьця будзе цесна яму; рука кожнага пакрыўджанага падымецца на яго.

U poŭnicy bagac'câ budze cesna âmu; ruka kožnaga pakryŭdžanaga padymecca na âgo.

23. Калі будзе чым напоўніць нутробу ягоную, Ён пашле на яго лютасьць гневу Свайго і здожджыць на яго хваробы ў плоці ягонай.

Kali budze čym napoŭnic' nutrobu âgonuŭ, Ęn pašle na âgo lŭtas'c' gnevu Svajgo ì zdoždžyc' na âgo hvaroby ŭ ploci âgonaj.

24. Як уцячэ ён ад зброі жалезнай, - пратне яго лук медны;

Âk ucâčè Ęn ad zbroi žaleznaj, - pratne âgo luk medny;

25. пачне вымаць стралу, - і яна выйдзе зь цела, выйдзе, зьзяючы праз жоўць ягоную; жахі сьмерці прыйдуць на яго!

pačne vymac' stralu, - ì âna vyjdze z' cela, vyjdze, z'zâŭčy праз žoŭc' âgonuŭ; žahì s'merci pryjduc' na âgo!

26. Усё змрочнае схавана ўсярэдзіне ў яго; будзе пажыраць яго агонь, нікім не разьдзіманы; ліха напаткае і ўсё, што засталася ў намёце ягоным.

Usë zmročnae shavana ŭsârèdzine ŭ âgo; budze pažyrac' âgo agon', nikim ne raz'dzimany; liha napatkae ì ŭsë, što zastalosâ ŭ namëce âgonym.

27. Неба адкрые беззаконьне ягонае, і зямля паўстане супроць яго.

Neba adkrye bezzakon'ne âgonae, i zâmlâ paŭstane suproc' âgo.

28. Зьнікне сьцягнутае з дома ягонага; усё расплывецца ў дзень гневу Яго.

Z'nikne s'câgnutae z doma âgonaga; usë rasplyvecca ŭ dzen' gnevu Âgo.

29. Вось доля чалавеку беззаконнаму ад Бога і спадчына, вызначаная яму Ўсеўладным!

Vos' dolâ čalaveku bezzakonnamu ad Boga i spadčyna, vyznačanaâ âmu Ŭseŭladnym!

21 Кіраўнік

1. І адказваў Ёў і сказаў:

Ĭ adkazvaŭ Ęŭ Ĭ skazaŭ:

2. выслухайце ўважліва слова маё, і гэта будзе мне сучашэньнем ад вас.

vysluhajce ŭvažliva slova maë, Ĭ gëta budze mne sucâšën'nem ad vas.

3. Патрывайце мяне, і я буду гаварыць; а пасля таго, як пагавару, насьміхайцеся.

Patryvajce mâne, Ĭ â budu gavaryc'; a pas'lâ tago, âk pagavaru, nas'mihajcesâ.

4. Хіба да чалавека слова маё? як жа мне і не маладушнічаць?

Hiba da čalaveka slova maë? âk ža mne Ĭ ne maladušničac'?

5. Паглядзеце на мяне і жахнецеся, і пакладзеце палец на вусны.

Paglâdzece na mâne Ĭ žahnecesâ, Ĭ pakladzece palec na vusny.

6. Як толькі я згадаю, - уздрыгваю, і трымценьне абдымае цела маё.

Âk tol'ki â zgadaŭ, - uzdrygvaŭ, Ĭ trymcen'ne abdymae cela maë.

7. Чаму беззаконныя жывуць, дасягаюць старасьці, ды і сілаю моцныя?

Čamu bezzakonnyâ žyvuc', dasâgaûc' staras'ci, dy i silaû mocnyâ?

8. Дзеці іхнія зь імі перад абліччам ў іх, і ўнукі іхнія перад вачыма ў іх.

Dzeci ihniâ z' imi perad abliččam ŭ ih, i ŭnuki ihniâ perad vačyma ŭ ih.

9. Дамы іхнія ўбясьпечаны ад страху, і няма жазла Божага на іх.

Damy ihniâ ŭbâs'pečany ad strahu, i nâma žazla Božaga na ih.

10. Бык іхні апладняе і ня выкідае, карова іхняя зачынае, і ня скідае.

Byk ihni apladnâe i nâ vykidae, karova ihnââ začynaе, i nâ skidaе.

11. Як статак, выпускаюць яны малечу сваю, і дзеці іхнія скачуць.

Âk statak, vypuskaûc' âny maleču svaû, i dzeci ihniâ skačuc'.

12. Усклікаюць пад тымпан і цытру і весяляцца пад жалейку;

Usklikaûc' pad tympan i cytru i vesâlâcca pad žalejku;

13. бавяць дні свае ў шчасьці і імгненна сыходзяць у апраметную.

bavâc' dni svae ŭ ščas'ci i imgnenna syhodzâc' u aprametnuû.

14. А тым часам яны кажуць Богу: адыдзі ад нас, ня хочам мы ведаць шляхоў Тваіх!

A tym časam âny kažuc' Bogu: adydzi ad nas, nâ hočam my vedac' šlâhoŭ Tvaih!

15. што нам Усеўладны, каб слугаваць Яму? і якая карысьць хінуцца да Яго?

što nam Useŭladny, kab slugavac' Âmu? i âkaâ karys'c' hinucca da Âgo?

16. Бачыш, шчасьце іхняе не ад іхніх рук. - Парада бязбожных, будзь далёкая ад мяне!

Vačyš, ščas'ce ihnâe ne ad ihnih ruk. - Parada bâzbožnyh, budz' dalëkaâ ad mâne!

17. Ці часта тухне сьвяцільня ў беззаконных, і нападае на іх бяда, і Ён дае ім на долю пакуты ў гневе Сваім?

Ci časta tuhne s'vâcil'nâ ŭ bezzakonnyh, i napadae na ih bâda, i Ёn dae im

na dolû pakuty ŭ gneve Svaim?

18. Яны павінны быць, як саломінка перад ветрам, і як мякіна, якую нясе віхура.

Âny pavinny byc', âk salominka perad vetram, i âk mâkina, âkuû nâse vihura.

19. Скажаш: Бог ашчаджае дзецям ягоным няшчасьце ягонае. - Хай аддасьць ён яму самому, каб ён гэта ведаў.

Skažaš: Bog aščadžae dzecâm âgonym nâščas'ce âgonae. - Haj addas'c' ën âtu samomu, kab ën gëta vedaŭ.

20. Хай яго вочы ўбачаць няшчасьце ягонае, і хай ён сам п'е ад гневу «сеўладнага.

Haj âgo vočy ŭbačas' nâščas'ce âgonae, i haj ën sam p'e ad gnevu «seŭladnaga.

21. Бо які яму клопат да дому свайго пасья яго, калі лік месяцаў ягоных скончыцца?

Bo âki âtu klopat da domu svajgo pas'lâ âgo, kalì lik mesâcaŭ âgonyh skončyssca?

22. Але ці Бога вучыць мудрасьці, калі Ён судзіць і вышніх?

Ale ci Boga vučyc' mudras'ci, kalì Ęn sudzic' i vyšnih?

23. Адзін памірае ў самай поўніцы сілы сваёй, цалкам спакойны і мірны;

Adzìn pamìrae ŭ samaj poŭnìcy sily svaëj, calkam spakojny i mìrny;

24. нутроба ягоная поўная тлушчу, і косткі ягоныя напоены мозакам.

nutroba âgonaâ poŭnaâ tlušču, i kostkì âgonyâ napoeny mozakam.

25. А другі памірае з душою засмучанаю, не зазнаўшы дабра.

A drugì pamìrae z dušoŭ zasmučanaŭ, ne zaznaŭšy dabra.

26. І яны разам будуць ляжаць у пыле, і чэрві пакрыюць іх.

Ì âny razam buduc' lâžac' u pyle, i čèrvì pakryûc' ih.

27. Ведаю я вашыя думкі і ўлоўкі, якія вы супраць мяне плецяце.

Vedaû â vašyâ dumki ì ŭloŭki, âkiâ vy suprac' mâne plecâce.

28. Вы скажаце: дзе дом князя, і дзе намёт, у якім жылі беззаконныя?

Vy skažace: dze dom knâzâ, ì dze namët, u âkim žyli bezzakonnyâ?

29. Хіба вы ня пыталіся ў вандроўнікаў і не знаёмыя зь іхнімі назіраньнямі,

Hiba vy nâ pytalisâ ŭ vandroŭnikaŭ ì ne znaëmyâ z' ihnimi naziran'nâmi,

30. што ў дзень пагібелі літаваны бывае злодзей, у дзень гневу адводзіцца ўбок?

što ŭ dzen' pagibeli litavany byvae zlodzej, u dzen' gnevu advodzicca ŭbok?

31. Хто паставіць яму перад аблічча ягонае шлях ягоны, і хто аддасьць яму за тое, што ён учыняў?

Hto pastavic' âmu perad abličča âgonae šlâh âgony, ì hto addas'c' âmu za toe, što ën učynâŭ?

32. Яго праводзяць да магілы і на яго магіле ставяць варту.

Âgo pravodzâc' da magily ì na âgo magile stavâc' vartu.

33. Салодкія яму камлыгі даліны, і за ім ідзе натоўп людзей, а тым, што ідуць перад ім, ліку няма.

Salodkiâ âmu kamlygi daliny, ì za ìm ìdze natoŭp lûdzej, a tym, što ìduc' perad ìm, liku nâma.

34. Як жа вы хочаце суцяшаць мяне пустым? У вашых адказах застаецца толькі мана.

Âk ža vy hočace sucâšac' mâne pustym? U vašyh adkazah zastaecca tol'ki mana.

22 Кіраўнік

1. І адказваў Таманіцянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Tamanicânin ì skazaŭ:

2. хіба можа чалавек рабіць карысьць Богу? Разумны робіць карысьць сабе самому.

hiba moža čalavek rabic' karys'c' Bogu? Razumny robic' karys'c' sabe samomu.

3. Якая прыемнасьць Усеўладнаму з таго, што ты праведны? І ці будзе Яму выгода з таго, што ты трымаеш дарогі твае ў беззаганнасьці?

Âkaâ pryemnas'c' Useŭladnamu z tago, što ty pravedny? Ì ci budze Âmu vygodâ z tago, što ty trymaeš darogì tvae ŭ bezzagannas'ci?

4. Няўжо Ён, баючыся цябе, уступіць з табою ў спаборніцтва, пойдзе судзіцца з табою?

Nâŭžo Ęn, baŭčysâ câbe, ustupic' z taboŭ ŭ spabornictva, pojdze sudzicca z taboŭ?

5. Праўда, злосьць твая вялікая, і беззаконьням тваім няма краю.

Praŭda, zlos'c' tvaâ vâlikaâ, ì bezzakon'nâm tvaim nâma kraŭ.

6. Праўда, ты браў заклад у братоў тваіх ні за што і з паўголых здымаў вопратку.

Praŭda, ty braŭ zaklad u bratoŭ tvaih ni za što ì z paŭgolyh zdymaŭ vopratku.

7. Стомленаму смагаю не падаваў вады напіцца і галоднаму адмаўляўся даць хлеба;

Stomlenamu smagaŭ ne padavaŭ vady napicca ì galodnamu admaŭlâŭsâ dac' hleba;

8. а чалавеку дужаму ты даваў зямлю, і заможны сяліўся на ёй.

a čalaveku dužamu ty davaŭ zâmlû, i zamožny sâliŭsâ na ej.

9. Удоваў ты адсылаў ні з чым і сіротаў пакідаў з пустымі рукамі.

Udovaŭ ty adsylaŭ ni z čym i sirotaŭ pakidaŭ z pustymì rukamì.

10. За тое вакол цябе петлі, і скалануў цябе нечаканы жах,

Za toe vakol câbe petli, i skalanuŭ câbe nečakany žah,

11. альбо цемра, у якой ты нічога ня бачыш, і мноства водаў пакрыла цябе.

al'bo cemra, u âkoj ty ničoga nâ bačyš, i mnostva vodaŭ pakryla câbe.

12. Ці ня вышэй за нябёсы Бог? паглядзі ўгору на зоркі, як яны высока!

Cì nâ vyšěj za nâbësy Bog? paglâdzi ŭgoru na zorki, âk âny vysoka!

13. І ты кажаш: што ведае Бог? ці можа Ён судзіць праз цемру?

Ì ty kažaš: što vedaе Bog? cì moža Ёn sudzic' praz cemru?

14. Хмары - заслона Ягоная, так што Ён ня бачыць, а ходзіць толькі па нябесным коле.

Hmary - zaslona Ágonaâ, tak što Ёn nâ bačyc', a hodzic' tol'ki pa nâbesnym kole.

15. Няўжо ты трымаешся шляху старажытных, па якім ішлі людзі беззаконныя,

Nâŭžo ty trymaeššâ šlâhu staražytnyh, pa âkim išli lûdzi bezzakonnyâ,

16. якія раней часу былі знішчаны, калі вада разлілася пад аснову іхнюю?

âkiâ ranej času byli z'niščany, kalì vada razlilasâ pad asnovu ihnûû?

17. Яны казалі: адыдзі ад нас! І што зрабіў ім Усеўладны?

Âny kazali: adydzi ad nas! Ì što zrabiŭ im Useŭladny?

18. А Ён нападняў дамы іхнія дабром. Але рада бязбожных будзь далёка ад мяне!

A Ёn napaŭnâŭ damy ihnîâ dabrom. Ale rada bâzbožnyh budz' dalëka ad

mâne!

19. Бачылі праведнікі і радаваліся, і беззаганны сьмяяўся зь яго:

Bačyli pravednikì ì radavalisâ, ì bezzaganny s' mâûsâ z' âgo:

20. вораг наш зьнішчаны, а што засталася пасья іх, тое пажэр агонь.

vorag naš z' niščany, a što zastalosâ pas' lâ ih, toe pažèr agon'.

21. Зблізіся ж зь Ім - і будзеш спакойны: праз гэта прыйдзе да цябе дабро.

Zblizisâ ž z' Ìm - ì budzeš spakojny: praz gèta pryjdze da câbe dabro.

22. Прымі з вуснаў Ягоных закон і пакладзі слова Ягонае ў сэрца тваё.

Prymì z vusnaŭ Âgonyh zakon ì pakladzì slova Âgonae ũ sèrca tvaë.

23. Калі ты зьвернешся да «сеўладнага, дык зноў уладзішся, адвядзеш беззаконьне ад намёта твайго

Kalì ty z' vernešsâ da «seŭladnaga, dyk znoŭ uladzišsâ, advâdzeš bezzakon'ne ad namëta tvajgo

24. і будзеш кідаць у пыл бліскучы метал, і ў каменье патокаў - золата Афірскае.

ì budzeš kìdac' u pyl bliskučy metal, ì ũ kamen'ne patokaŭ - zolata Afirskae.

25. І будзе «сеўладны тваім золатам і бліскучым срэбрам у цябе,

ì budze «seŭladny tvaim zolatam ì bliskučym srèbram u câbe,

26. бо тады будзеш радавацца ва «сеўладным і падымеш да Бога аблічча тваё.

bo tady budzeš radavacca va «seŭladnym ì padymeš da Boga abličča tvaë.

27. Памолішся Яму, і Ён пачуе цябе, і ты выканаеш абяцаньні твае.

Pamolìšsâ Âmu, ì Èn pačue câbe, ì ty vykanaeš abâcan'ni tvae.

28. Замысьліш намер, і ён зьдзейсніцца ў цябе, над дарогамі тваімі будзе зьзяць сьвятло.

Zamys'liš namer, ì èn z'dzejs'nicca ũ câbe, nad darogami tvaimì budze z'zâc'

s'vâtlo.

29. Калі хто знішчаны будзе, ты скажаш: узвышэньне! і Ён уратуе таго, хто панік абліччам,

Kali hto z'niščany budze, ty skažaš: uzvyšèn'ne! i Ęn uratue tago, hto panik abliččam,

30. выбавіць і небызьвіннага, і ён выратуецца чысьцінёю рук тваіх.

vybavic' i nebâz'vinnaga, i Ęn vyratuecca čys'cinëu ruk tvaih.

23 Кіраўнік

1. І адказваў Ёў і сказаў:

Ĭ adkazvaŭ Ęŭ Ĭ skazaŭ:

2. яшчэ і цяпер горкае слова маё: пакуты мае цяжэйшыя за стогны мае.

âščè Ĭ câper gorkae slova maë: pakuty mae câžèjšyâ za stogny mae.

3. О, калі б я ведаў, дзе знайсці Яго, і мог падысці да трона Ягонага!

O, kali b â vedaŭ, dze znajs'ci Āgo, Ĭ mog padys'ci da trona Āgonaga!

4. Я выклаў бы прад Ім усё маё і вусны мае напоўніў бы апраўданьнямі;

Ā vyklaŭ by prad Ĭm usë maë Ĭ vusny mae napoŭniŭ by apraŭdan'nâmi;

5. уведаў бы словы, якімі Ён адкажа мне, і зразумеў бы, што Ён скажа мне.

uvedaŭ by slovy, âkimì Ęn adkaža mne, Ĭ zrazumeŭ by, što Ęn skaža mne.

6. Няўжо Ён у поўнай магутнасці пачаў бы спаборнічаць са мною? О, не! Няхай бы толькі даў увагі мне.

Nâŭžo Ęn u poŭnaj magutnas'ci pačaŭ by spaborničac' sa mnoŭ? O, ne!

Nâhaj by tol'ki daŭ uvagì mne.

7. Тады праведнік мог бы спаборнічаць зь Ім, - і я назаўсёды атрымаў бы свабоду ад Судзьдзі майго.

Tady pravednik mog by spaborničac' z' Ìm, - ì â nazaŭsëdy atrymaŭ by svabodu ad Sudz'dzi majgo.

8. Але вось, я іду наперад - і няма Яго, назад - і не знаходжу Яго;

Ale vos', â idu naperad - ì nâma Âgo, nazad - ì ne znahodžu Âgo;

9. ці робіць Ён што зь левага боку, я ня бачу; ці хаваецца з правага, не разгледжу.

cì robic' Ęn što z' levaga boku, â nâ baču; cì havaeccca z pravaga, ne razgledžu.

10. Але Ён ведае шлях мой; няхай выпрабуе мяне, - выйду, як золата.

Ale Ęn vedae šlâh moj; nâhaj vyprabue mâne, - vyjdu, âk zolata.

11. Нага мая цьвёрда трымаецца сьцежкі Ягонаі; шляхі Ягонья я захоўваў і ня ўхіляўся зь іх.

Naga maâ c'vërda trymaeccca s'cežki Âgonaj; šlâhì Âgonyâ â zahoŭvaŭ ì nâ ŭhilâŭsâ z' ih.

12. Ад наказаў вуснаў Ягоных не адступаўся; словы вуснаў Ягоных захоўваў болей, чым мае правілы.

Ad nakazaŭ vusnaŭ Âgonyh ne adstupaŭsâ; slovy vusnaŭ Âgonyh zahoŭvaŭ bolej, čym mae pravily.

13. Але Ён цьвёрды; і хто ўхіліць Яго? Ён робіць, чаго хоча душа Ягоная.

Ale Ęn c'vërды; ì hto ŭhilic' Âgo? Ęn robic', čago hoča duša Âgonaâ.

14. Так, Ён выканаў тое, што належала мне, і падобнага на гэта многа ў Яго.

Tak, Ęn vykanaŭ toe, što naležala mne, ì padobnaga na gëta mnoga ŭ Âgo.

15. Таму я дрыжу прад абліччам Ягоным; разважаю - і баюся Яго.

Tamu â dryžu prad abliččam Âgonym; razvažau - ì baŭsâ Âgo.

16. Бог расслабіў сэрца маё, і «сеўладны напалохаў мяне.

Bog rasslabiũ sèrca maë, ì «seũladny napalohaũ mâne.

17. Чаму я ня зьнішчаны раней за гэтую цемру, і Ён не схаваў мораку ад твару майго!

Čamu â nâ z'niščany ranej za gètuũ cemru, ì Ěn ne shavaũ moraku ad tvaru majgo!

24 Кіраўнік

1. Чаму не схаваныя ад Усемагутнага часіны, і тыя, што ведаюць Яго, ня бачаць дзён Ягоных?

Čamu ne shavanyâ ad Usemagutnaga časiny, ì tyâ, što vedaũc' Āgo, nâ bačac' dzën Āgonyh?

2. Межы перасоўваюць, гоняць статкі і пасьвяць у сябе;

Mežy perasoũvaũc', gonâc' statki ì pas'vâc' u sâbe;

3. у сіротаў зводзяць асла, ва ўдавы бяруць пад заклад вала;

u sirotaũ zvodzâc' asla, va ũdavy bâruc' pad zaklad vala;

4. бедных спіхваюць з дарогі, усе прыніжаныя зямлі вымушаны хавацца.

bednyh spihvaũc' z darogì, use prynižanyâ zâmlì vymušany havacca.

5. Вось яны, як дзікія аслы ў пустыні, выходзяць на дзею сваю, устаючы рана на здабычу; стэп дае хлеб ім і дзецям іхнім;

Vos' âny, âk dzikiâ asly ũ pustynì, vyhodzâc' na dzeũ svaũ, ustaũcŷy rana na zdabyčũ; stèp dae hleb ìm ì dzecâm ihnim;

6. жнучь яны на полі не сваім і зьбіраюць вінагарад у бязбожніка;

žnuc' âny na poli ne svaïm ì z'biraũc' vïnagarad u bâzbožnika;

7. голыя начуюць без покрыва і бяз вопраткі на сьцюжы;

golyâ načuũc' bez pokryva ì bâz vopratki na s'cũžy;

8. мокнуць ад горных дажджоў і, ня маючы сховішча, ціснуцца да скалы;

moknuc' ad gornyh daždžoŭ i, nâ maŭčy shovišča, cìsnucca da skaly;

9. адрываюць ад саскоў сірату і з убогага бяруць заклад;

adryvaŭc' ad saskoŭ siratu i z ubogaga bâruc' zaklad;

10. прымушаюць хадзіць голымі, без адзеньня, і галодных кормяць каласамі;

prymušaŭc' hadzic' golymì, bez adzen'nâ, i galodnyh kormâc' kalasamì;

11. паміж сыценамі чавяць алей аліўкавы, топчуць у чавілах і прагнуць.

pamiž s'cenamì čavâc' alej aliŭkavy, topčuc' u čavilah i pragnuc'.

12. У горадзе людзі стогнуць, і душа забіваных енчыць, і Бог не забараняе гэтага.

U goradze lŭdzi stognuc', i duša zabìvanyh enčyc', i Bog ne zabaranâe gètaga.

13. Ёсьць сярод іх ворагі сьвятла, ня ведаюць ягоных шляхоў і ня ходзяць па сыцежках ягоных.

Ěs'c' sârod ih voragi s'vâtla, nâ vedaŭc' âgonyh šlâhoŭ i nâ hodzâc' pa s'cežkah âgonyh.

14. На золку ўстае забойца, забівае беднага і ўбогага, а ўначы бывае злодзеем.

Na zolku ŭstae zabojsca, zabìvae bednaga i ŭbogaga, a ŭnačy byvae zlodzeem.

15. І вока пералюбніка чакае сутоньня, кажучы: нічыё вока ня ўбачыць мяне, - і захінае твар.

Ì voka peralŭbnika čakaе suton'nâ, kažučy: ničyë voka nâ ŭbačyc' mâne, - i zahinae tvar.

16. У цемры падкопваюцца пад дамы, якія ўдзень яны прыкмецілі сабе;

ня ведаюць сьвятла.

U cemry padkopvaûcca pad damy, âkiâ ŭdzen' âny prykmecilì sabe; nâ vedaûc' s'vâtla.

17. Бо ім раніца - сьмяротны цень, бо яны знаёмыя з жахамі сьмяротнага ценю.

Bo im ranica - s'mârotny cen', bo âny znaëmyâ z žahami s'mârotnaga cenû.

18. Лёгкі такі на паверхні вады, праклятая доля ягоная на зямлі, і не глядзіць ён на дарогу садоў вінаградных.

Lëgkì takì na paverhni vady, praklâtaâ dolâ âgonaâ na zâmlì, ì ne glâdzic' ën na darogu sadoŭ vïnagradnyh.

19. Засуш і сьпёка паглынаюць сьнегавую ваду: так апраметная - грэшнікаў.

Zasuš ì s'pëka paglynaûc' s'negavuû vadu: tak aprametnaâ - grëšnikaŭ.

20. Няхай забудзе яго нутроба матчыная; няхай ласуецца ім чарвяк; няхай не захаваецца пра яго памяць; як дрэва, няхай зломіцца беззаконьнік,

Nâhaj zabudze âgo nutroba matčynaâ; nâhaj lasuecca im čarvâk; nâhaj ne zahavaecca pra âgo pamâc'; âk drèva, nâhaj zlomicca bezzakon'nik,

21. які прыгнятае бязьдзетную, якая не раджала, і ўдаве ня робіць дабра.

âki prygnâtae bâz'dzetnuû, âkaâ ne radžala, ì ŭdave nâ robic' dabra.

22. Ён і дужых зводзіць сілаю сваёю; ён устае, і ніхто ня пэўны за жыцьцё сваё.

Ën ì dužyh zvodzic' silaû svaëû; ën ustae, ì nihto nâ pëŭny za žyc'cë svaë.

23. А Ён дае яму ўсё для бясьпекі, і ён на тое абапіраецца, і вочы Ягоныя бачаць шляхі іхнія.

A Ën dae âmu ŭsë dlâ bâs'pekì, ì ën na toe abapiraecca, ì vočy Âgonyâ

bačac' šlâhi ihniâ.

24. Падняліся висока, - і вось, няма іх; падаюць, і паміраюць, як і ўсе, і, як вярхі каласкоў, зразаюцца.

Padnâlisâ vysoka, - i vos', nâma ih; padaûc', i pamiraûc', âk i ŭse, i, âk vârhi kalaskoŭ, zrazaûcca.

25. Калі гэта ня так, - хто выкрые мяне за ману і ў нівеч аберне словы мае?

Kali gèta nâ tak, - hto vykrye mâne za manu i ŭ niveč aberne slovy mae?

25 Кіраўнік

1. І адказваў Віллад Саўхэянін і сказаў:

Ì adkazvaŭ Vildad Saŭhèânìn i skazaŭ:

2. улада і страх у Яго; Ён творыць сьвет на вышынях Сваіх!

ulada i strah u Âgo; Ęn tvoryc' s'vet na vyšynâh Svaih!

3. Ці ёсьць лік войску Ягонаму? і над кім ня ўзыходзіць сьвятло Ягонае?

Ci ës'c' lik vojsku Âgonamu? i nad kìm nâ ŭzyhodzic' s'vâtlo Âgonae?

4. І як апраўдаецца чалавек прад Богам, і як быць чыстым народжанаму жанчынай?

Ì âk apraŭdaeccâ čalavek prad Bogam, i âk byc' čystym narodžanamu žančynaj?

5. Вось нават месяц, і той нясьветлы, і зоркі нячыстыя прад вачыма Ягонымі.

Vos' navat mesâc, i toj nâs'vetly, i zorki nâčystyâ prad vačyma Âgonymì.

6. Тым меней чалавек, які ёсьць чарвяк, і сын чалавечы, які ёсьць моль.

Tym menej čalavek, âki ës'c' čarvâk, i syn čalavečy, âki ës'c' mol'.

1. І адказваў Ёў і сказаў:

Ì adkazvaŭ Ęŭ ì skazaŭ:

2. Як ты дапамог бясьсіламу, падтрымаў мышцу нямоглага!

âk ty dapamog bâs'silamu, padtrymaŭ myšču nâmoglaga!

3. Як раду ты даў ня мудраму і як ва ўсёй поўніцы растлумачыў!

Âk radu ty daŭ nâ mudramu ì âk va ŭsěj poŭnicy rastlumačyŭ!

4. Каму ты казаў гэтыя словы, і чый дух выходзіў зь цябе?

Kamu ty kazaŭ gètyâ slovy, ì čyj duh vyhodziŭ z' câbe?

5. Рэфаімы трымцяць пад водамі, і тыя, што жывуць у іх.

Rèfaïmy trymcâc' pad vodami, ì tyâ, što žyvuc' u ih.

6. Апраметная аголена прад Ім, і няма покрыва Авадону.

Aprametnaâ agolena prad Ìm, ì nâma pokryva Avadonu.

7. Ён расхінуў поўнач над пустатою, павесіў зямлю ні на чым.

Ęn rashìnuŭ poŭnač nad pustatoŭ, pavesiŭ zâmlŭ nì na čym.

8. Ён заключае воды ў аблоках Сваіх, і воблака не расьсядаецца пад імі.

Ęn zaklŭčae vody ŭ ablokah Svaih, ì voblaka ne ras'sâdaeccâ pad imì.

9. Ён паставіў трон Свой, расхінуў над ім воблака Сваё.

Ęn pastaviŭ tron Svoj, rashìnuŭ nad im voblaka Svaë.

10. Рысу правёў над паверхняю вады, да межаў сьвятла зь цемраю.

Rysu pravëŭ nad paverhnâŭ vady, da mežaŭ s'vâtla z' cemraŭ.

11. Слупы нябёсаў дрыжаць і жахаюцца ад грозьбы Ягонай.

Slupy nâbësaŭ dryžac' ì žahaŭcca ad groz'by Âgonaj.

12. Сілаю Сваёю хвалюе мора і розумам Сваім змагае ягоную дзёрзкасьць.

Silaŭ Svaëŭ hvalŭe mora ì rozumam Svaim zmagae âgonuŭ dzërzkas'c'.

13. Ад духу Ягонага - цудоўнасьць неба; рука Ягоная ўтварыла борздага скарпіёна.

Ad duhu Ágonaga - cudoŭnas'c' neba; ruka Ágonaâ ŭtvaryla borzdaga skarpiëna.

14. Вось, гэта частка шляхоў Ягоных; і як мала мы чулі пра Яго! А гром магутнасьці Ягонай хто можа зразумець?

Vos', gëta častka šlâhoŭ Ágonyh; i âk mala my čulì pra Ágo! A grom magutnas'ci Ágonaj hto moža zrazumec'?

27 Кіраўнік

1. І гаварыў далей Ёў сваё ўзьнёслае слова і сказаў:

Ì gavaryŭ dalej Ęŭ svaë ŭz'nëslae slova i skazaŭ:

2. жывы Бог, Які пазбавіў мяне суду, і «семагутны, Які засмуціў душу маю,

žyvy Bog, Âki pazbaviŭ mâne sudu, i «semagutny, Âki zasmuciŭ dušu maŭ,

3. што, пакуль яшчэ дыханьне маё ўва мне і дух Божы ў ноздрах маіх,

što, pakul' âščë dyhan'ne maë ŭva mne i duh Božy ŭ nozdrah maìh,

4. ня скажучь вусны мае няпраўды, і язык мой ня вымавіць ілжы!

nâ skažuc' vusny mae nâpraŭdy, i âzyk moj nâ vymavìc' ilžy!

5. Я далёкі ад таго, каб прызнаць вас справядлівымі; пакуль не памру, не саступлю беззаганнасьці маёй.

Â dalëkì ad tago, kab pryznac' vas spravâdlìvymì; pakul' ne pamru, ne sastuplû bezzagannas'ci maëj.

6. Моцна трымаў я праўду маю і ня ўпушчу яе; не папракне мяне сэрца маё праз усе дні мае.

Mocna trymaŭ â praŭdu maŭ i nâ ŭpušču âe; ne paprakne mâne sërca maë

praz use dni mae.

7. Вораг мой будзе, як бязбожнік, і паўсталы супроць мяне, як беззаконьнік.

Vorag moj budze, âk bâzbožnik, i paŭstaly suproc' mâne, âk bezzakon'nik.

8. Бо якая надзея крывадушніку, калі возьме, калі вырве Бог душу ягоную?

Bo âkaâ nadzeâ kryvadušniku, kalì voz'me, kalì vyrve Bog dušu âgonuû?

9. Ці пачуе Бог лямант ягоны, калі прыйдзе на яго бяда?

Cì pačue Bog lâmant âgony, kalì pryjdzje na âgo bâda?

10. Ці будзе ён суцяшацца «семагутным і заклікаць Бога ў любы час?

Cì budze ën sucâšacca «semagutnym i zaklikac' Boga ŭ lûby čas?

11. Абвяшчу вам, што ў руцэ Божай; што ва «семагутнага, ня ўтою.

Abvâšču vam, što ŭ rucè Božaj; što va «semagutnaga, nâ ŭtoû.

12. Вось, усе вы і самыя бачылі; і навошта вы столькі пустасловіце?

Vos', use vy i samyâ bačyli; i navošta vy stol'ki pustaslovice?

13. Вось доля чалавеку беззаконнаму ад Бога, і спадчына, якую атрымліваюць ад Усеўладнага прыгнятальнікі.

Vos' dolâ čalaveku bezzakonnamu ad Boga, i spadčyna, âkuû atrymlivaûc' ad Useŭladnaga prygnâtal'niki.

14. Калі памнажаюцца сыны ягоныя, дык пад меч; і нашчадкі яго не насыцяцца хлебам.

Kalì pamnažaûcca syny âgonyâ, dyk pad meč; i naščadki âgo ne nasycâcca hlebam.

15. Тых, што засталіся пасля яго, сьмерць зьвядзе ў магілу, і ўдовы іхнія ня будуць плакаць.

Tyh, što zastalisâ pas'lâ âgo, s'merc' z'vâdze ŭ magilu, i ŭdovy ihniâ nâ buduc' plakac'.

16. Калі ён набярэ кучы срэбра, як пылу, і нарыхтуе вопраткі, як гразі,
Kali ěn nabârè kučy srèbra, âk pylu, ì naryhtue vopratkì, âk grazì,

17. дык ён нарыхтуе, а апранацца будзе праведнік, і срэбра атрымае сабе ў долю беспяхібнік.

dyk ěn naryhtue, a apranacca budze pravednik, ì srèbra atrymae sabe ů dolû bespahìbnik.

18. Ён будзе, як моль, дом свой і, як вартаўнік, робіць сабе будан;

Ěn budue, âk mol', dom svoj ì, âk vartaŭnik, robic' sabe budan;

19. кладзецца спаць багатым і такім не ўстае; расплюшчвае вочы свае, і ён ужо ня той.

kladzecca spac' bagatym ì takim ne ůstae; rasplûščvae vočy svae, ì ěn užo nâ toj.

20. Як воды, спасьцігнуць яго жахі; уначы падхопіць яго бура.

Âk vody, spas'cìgnuc' âgo žahì; unacy padhopic' âgo bura.

21. Падыме яго ўсходні вецер і панясе, і ён порстка пабяжыць ад яго.

Padyme âgo ůshodnì vecer ì panâse, ì ěn porstka pabâžyc' ad âgo.

22. Памкнецца на яго і не пашкадуе, як бы ён ні высільваўся, каб уцячы ад рукі ягонай.

Pamknecca na âgo ì ne paškadue, âk by ěn ni vysil'vaŭsâ, kab ucâčy ad ruki âgonaj.

23. Пляснуць па ім рукамі і пасьвішчуць над ім зь месца ягонага!

Plâsnuc' pa ìm rukamì ì pas'viščuc' nad ìm z' mesca âgonaga!

28 Кіраўнік

1. Так! У срэбра ёсьць вытокавая жыліна, і ў золата месца, дзе яго плаваць.

Tak! U srèbra ës'c' vytokavaâ žylina, i ŭ zolata mesca, dze âgo plavâc'.

2. Жалеза здабываецца зь зямлі; з каменя выплаўляецца медзь.

Žaleza zdabyvaeccca z' zâmlî; z kamen'nâ vyplaŭlâeccca medz'.

3. Чалавек кладзе мяжу цемры і старанна шукае камень у змроку і цяні сьмяротным.

Čalavek kladze mâžu cemry i staranna šukae kamen' u zmroku i câni s'mârotnym.

4. Выкопваюць рудню ў мясьцінах, забытых нагою, спускаюцца ўглыбіню, вісяць і зыбаюцца ўдалечыні ад людзей.

Vykopvaŭc' rudnŭ ŭ mâs'cinah, zabytyh nagoŭ, spuskaŭccca ŭglybînŭ, visâc' i zybaŭccca ŭdalečyni ad lŭdzej.

5. Зямля, на якой вырастае хлеб, усярэдзіне перакапана як бы агнём.

Zâmlâ, na âkoj vyrastae hleb, usârèdzine perakapana âk by agnëm.

6. Камяні яе - месца сапфіра, і ў ёй пясчынкі золата.

Kamâni âe - mesca sapfira, i ŭ ej pâsčynki zolata.

7. Сьцежкі туды ня ведае драпежная птушка, і ня бачыла яе вока каршуна;

S'cežki tudy nâ vedaе drapežnaâ ptuška, i nâ bačyla âe voka karšuna;

8. не тапталі яе львы, і не хадзіў па ёй шакал.

ne taptali âe l'vy, i ne hadziŭ pa ej šakal.

9. На граніт кладзе ён руку сваю, з каранем перакульвае горы;

Na granit kladze ën ruku svaŭ, z koranem perakul'vae gory;

10. у камянях прасякае каналы, і ўсё каштоўнае бачыць вока ягонае;

u kamânâh prasâkaе kanaly, i ŭsë kaštoŭnaе bačyc' voka âgonae;

11. спыняе цячэнне патокаў і схаванае выносіць на сьвятло.

spynâе câčën'ne patokaŭ i shavanaе vynosic' na s'vâtlo.

12. Але дзе мудрасьць жыве? і дзе месца розуму?

Ale dze mudras'c' žyve? i dze mesca rozumu?

13. Ня ведае чалавек цаны яе, і яна ня жыве на зямлі жывых.

Nâ vedae čalavek cany âe, i âna nâ žyve na zâmlì žyvyh.

14. Бездань кажа: не ўва мне яна; і мора кажа: не ў мяне.

Bezdan' kaža: ne ŭva mne âna; i mora kaža: ne ŭ mâne.

15. Не даецца яна за золата, і не набываецца яна за вагу срэбра.

Ne daecca âna za zolata, i ne nabyvaecca âna za vagu srèbra.

16. Не ацэньваецца яна золатам Афiрскiм, нi каштоўным аніксам, нi сапфiрам;

Ne acèn'vaecca âna zolatam Afirskim, ni kaštoŭnym aniksam, ni sapfiram;

17. не раўняецца зь ёю золата і крыштал, і ня выменяеш яе на посуд з чыстага золата.

ne raŭnâecca z' èû zolata i kryštal', i nâ vymenâeš âe na posud z čystaga zolata.

18. А пра каралы і жэмчуг і згадваць няма чаго, і набыцьцё мудрасьці вышэй за рубiны.

A pra karaly i žèmčug i zgadvac' nâma čago, i nabyc'cè mudras'ci vyšèj za rubìny.

19. Не раўняецца зь ёю тапаз Эфiопскi; чыстым золатам не ацэньваецца яна.

Ne raŭnâecca z' èû tapaz Èfìopskì; čystym zolatam ne acèn'vaecca âna.

20. Адкуль жа выходзіць мудрасьць? і дзе месца розуму?

Adkul' ža vyhodzìc' mudras'c'? i dze mesca rozumu?

21. Схавана яна ад вачэй усяго жывога і ад птушак нябесных утоена.

Shavana âna ad vačèj usâgo žyvoga i ad ptušak nâbesnyh utoena.

22. Авадон і сьмерць кажучь: вушамі нашымі чулі мы чутку пра яе.

Avadon i s'merc' kažuc': vušamì našymì čulì my čutku pra âe.

23. Бог ведае шлях яе, і Ён ведае месца яе.

Bog vedae šlâh âe, i Ěn vedae mesca âe.

24. Бо бачыць да краёў зямлі і бачыць пад усім небам.

Bo bačyc' da kraëŭ zâmlì i bačyc' pad usim nebam.

25. Калі Ён ветру даваў вагу і разьмяшчаў вадугу па меры,

Kali Ěn vetru davaŭ vagu i raz'mâščaŭ vadu pa mery,

26. калі назначаў статут дажджу і шлях маланцы громаноснай,

kali naznačaŭ statut daždžu i šlâh malancy gromanosnaj,

27. тады Ён бачыў яе і паказаў яе, падрыхтаваў яе і яшчэ выпрабаваў яе

tady Ěn bačyŭ âe i pakazaŭ âe, padryhtavaŭ âe i âščè vyprabavaŭ âe

28. і сказаў чалавеку: вось страх Гасподні ёсьць сапраўдная мудрасьць,

і аддаленьне ад ліха - розум.

i skazaŭ čalaveku: vos' strah Gaspodni ës'c' sapraŭdnaâ mudras'c', i

addalen'ne ad liha - rozum.

29 Кіраўнік

1. І гаварыў далей Ёў слова сваё і сказаў:

Ì gavaryŭ dalej Ěŭ slova svaë i skazaŭ:

2. о, калі б я быў, як у ранейшыя месяцы, як у тыя дні, калі Бог асланяў мяне,

o, kali b â byŭ, âk u ranejšyâ mesâcy, âk u tyâ dni, kali Bog aslanâŭ mâne,

3. калі сьвяцільня Ягоная сьвяціла над галавою маёю, і я пры сьвятле Ягоным хадзіў у цемры;

kali s'vâcil'nâ Āgonaâ s'vâcila nad galavoŭ maëŭ, i â pry s'vâtle Āgonym hadziŭ u cemry;

4. як быў я ў дні маладосьці маёй, калі ласка Божая была над намётам

маім,

âk byŭ â ŭ dni malados'ci maëj, kalì laska Božaâ byla nad namëtam maìm,

5. калі яшчэ ўсеўладны быў са мною, і дзеці мае вакол мяне,

kalì âščè ŭseŭladny byŭ sa mnoû, ì dzeci mae vakol mâne,

6. калі шляхі мае абмываліся малаком і скала крынічыла мне ручаі алею!

kalì šlâhi mae abmyvalisâ malakom ì skala kryničyla mne ručai aleû!

7. Калі я выходзіў да брамы горада і на плошчы ставіў седзішча сваё,

Kalì â vyhodziŭ da bramy gorada ì na ploščy staviŭ sedzišča svaë,

8. хлопцы, убачыўшы мяне, хаваліся, а старыя ўставалі і стаялі;

hlopcy, ubačyŭšy mâne, havalisâ, a staryâ ŭstavali ì staâli;

9. князі ўстрымліваліся ад прамовы і пальцы клалі на вусны свае;

knâzi ŭstrymlivalisâ ad pramovy ì pal'cy klali na vusny svae;

10. голас знакамітых змаўкаў, і язык у іх прыліпаў да паднябен'я іхняга.

golas znakamityh zmaŭkaŭ, ì âzyk u ih prylipaŭ da padnâben'n â ihnâga.

11. Вуха, якое чула мяне, улешчвала мяне; вока, якое бачыла, хваліла мяне,

Vuha, âkoe čula mâne, uleščvala mâne; voka, âkoe bačyla, hvalila mâne,

12. бо я ратаваў пакутніка, які енчыў, і сірату бездапаможнага.

bo â ratavaŭ pakutnika, âki enčyŭ, ì sîratu bezdapamožnaga.

13. Дабраславен'не таго, хто гінуў, прыходзіла на мяне, і сэрцу ўдавы прыносіў я радасьць.

Dabraslaven'ne tago, hto ginuŭ, pryhodzila na mâne, ì sèrcu ŭdavy prynosiŭ â radas'c'.

14. Я апрануўся ў праўду, і суд мой апранаў мяне як мантыя і турбан.

Â apranuŭsâ ŭ praŭdu, ì sud moj apranaŭ mâne âk mantyâ ì turban.

15. Я быў вачыма с'ляпому і нагамі кульгаваму;

Â byŭ vačyma s'ľâpotu i nagami kul'gavamu;

16. бацькам быў я ўбогім і цяжбіну, якое я ня ведаў, разьбіраў уважліва.

bac'kam byŭ â ŭbogim i câžbinu, âkoe â nâ vedaŭ, raz'biraŭ uvažliva.

17. Крышыў я беззаконнаму сківіцы і з зубоў ягоных вырываў крадзенае.

Kryšyŭ â bezzakonnamu skivicy i z zuboŭ âgonyh vyryvaŭ kradzenae.

18. І казаў я: у гнязьдзе маім сканаю, і дзён маіх будзе многа, як пяску;

Ì kazaŭ â: u gnâz'dze maïm skanaŭ, i dzën maih budze mnoga, âk pâsku;

19. корань мой адкрыты вадзе, і раса начуе на вецьці маім;

koran' moj adkryty vadze, i rasa načue na vec'ci maïm;

20. слава мая ня старыцца, лук мой моцны ў руцэ маёй.

slava maâ nâ starycca, luk moj mocny ŭ rucè maëj.

21. Уважалі мне і чакалі, і маўчалі пры радзе маёй.

Uvažali mne i čakali, i maŭčali pry radze maëj.

22. Пасьля слоў маіх ужо не разважалі; мова мая капала на іх.

Pas'ľâ sloŭ maih užo ne razvažali; mova maâ kapala na ih.

23. Чакалі мяне, як дажджу, і, як дажджу позьняму, разьзяўлялі вусны свае.

Čakali mâne, âk daždžu, i, âk daždžu poz'nâmu, raz'zâŭľali vusny svae.

24. Бывала, усміхнуся ім, - яны ня вераць; і сьвятла твару майго яны не азмрочвалі.

Byvala, us'mihnusâ im, - âny nâ verac'; i s'vâtla tvaru majgo âny ne azmročvali.

25. Я назначаў шляхі ім і сядзеў на чале і жыў як цар у коле вояў, як сучэшнік заплаканых.

Â naznačaŭ šľâhi im i sâdzeŭ na čale i žyŭ âk car u kole voaŭ, âk sucešnik

zaplakanyh.

30 Кіраўнік

1. А сёння смяюцца зь мяне і малодшыя за мяне гадамі, тыя, чыіх бацькоў я не згадзіўся б пасадзіць разам з сабакамі статкаў маіх.

A sën'nâ s'mâûcca z' mâne i malodšyâ za mâne gadami, tyâ, čyih bac'koŭ â ne zgadziŭsâ b pasadzic' razam z sabakami statkaŭ maih.

2. І сіла рук іхніх навошта мне? Над імі ўжо прайшоў час.

Ì sila ruk ihnih navošta mne? Nad imi ŭžo prajšoŭ čas.

3. Беднасьцю і голадам змораныя, яны ўцякаюць у стэп бязводны, змрочны і апусьцелы;

Bednas'cû i goladam zmoranyâ, âny ŭcâkaŭc' u stèp bâzvodny, zmročny i apus'cely;

4. скубуць зеляніну каля кустоў, і ягады ядлоўцавыя - хлеб іхні.

skubuc' zelâninu kalâ kustoŭ, i âgady âdloŭcavyâ - hleb ihni.

5. З суполкі выганяюць іх, крычаць на іх, як на злодзеяў,

Z supolki vyganâŭc' ih, kryčac' na ih, âk na zlodzeâŭ,

6. каб жылі яны ў калдобінах патокаў, у цясьнінах зямлі і скалаў.

kab žyli âny ŭ kaldobinah patokaŭ, u čas'ninah zâmlì i skalaŭ.

7. Равуць паміж кустамі, ціснуцца пад цернем.

Ravuc' pamiž kustami, cìsnucca pad cernem.

8. Людзі адкінутыя, людзі бязь імя, адкіды зямлі!

Lûdzi adkinutyâ, lûdzi bâz' imâ, adkìdy zâmlì!

9. Я і зрабіўся цяпер іхняй і ежаю іхняй гутаркі.

Â i zrabiŭsâ câper ihnâj i ežaŭ ihnâj gutarki.

10. Яны грэбуюць мною, аддаляюцца ад мяне і не перастаюць пляваць

перад абліччам маім.

Âny grèbuûc' mnoû, addalâûcca ad mâne ì ne perastaûc' plâvac' perad abliččam maïm.

11. Як што Ён развязаў повад мой і пабіў мяне, дык яны скінулі зь сябе кілзы перад абліччам маім.

Âk što Ęn raz'vâzaû povad moj ì pabiû mâne, dyk âny skînulì z' sâbe kilzy perad abliččam maïm.

12. З правага боку ўстае гэты вылюдак, зьбівае мяне з ног, кіруе свае пагібельныя шляхі да мяне.

Z pravaga boku ũstae gèty vylûdak, z'bivae mâne z nog, kirue svae pagibel'nyâ šlâhì da mâne.

13. А маю сыцежку сапсавалі: усё пасьпеблі зрабіць дзеля маёй пагібелі, ня маючы памочніка.

A maû s'cežku sapsavali: usë pas'pepli zrabic' dzelâ maëj pagibeli, nâ maûčy pamočnika.

14. Яны прыйшлі да мяне, як праз шырокую праломіну; з шумам кінуліся на мяне.

Âny pryjšli da mâne, âk praz šyrokuû pralomînu; z šumam kînulisâ na mâne.

15. Жакі памкнуліся на мяне; як вецер, развевялася веліч мая, і шчасьце маё адляцела, як воблака.

Žahì pamknulisâ na mâne; âk vecer, raz'veâlasâ velič maâ, ì ščas'ce maë adlâcela, âk voblaka.

16. І сеньня выліваецца душа мая; дні смутку агарнулі мяне.

Ì sën'nâ vylivaecca duša maâ; dni smutku agarnulì mâne.

17. Уначы ньюць ува мне косьці мае; дні смутку агарнулі мяне.

Unačy nyûc' uva mne kos'ci mae; dni smutku agarnulì mâne.

18. Вельмі цяжка здымаецца зь мяне вопратка мая; краі хітона ціснуць

мяне.

Vel'mi câžka zdymaecca z' mâne vopratka maâ; krai hitona cìsnuc' mâne.

19. Ён кінуў мяне ў бруд, і я зрабіўся, як пыл і попел.

Ěn kînuŭ mâne ŭ brud, i â zrabîŭsâ, âk pyl i popel.

20. Я заклікаю Цябе, і Ты ня слухаеш мяне, - стаю, а Ты толькі глядзіш на мяне.

Â zaklikaŭ Câbe, i Ty nâ sluhaeš mâne, - staŭ, a Ty tol'ki glâdziš na mâne.

21. Ты зрабіўся жорсткім да мяне, моцнаю рукою варагуеш супроць мяне.

Ty zrabîŭsâ žorstkim da mâne, mocnaŭ rukoŭ varagueš suproc' mâne.

22. Ты падняў мяне і прымусіў мяне насіцца па ветры і ламаеш мяне.

Ty padnâŭ mâne i prymusiŭ mâne nasicca pa vetry i lamaeš mâne.

23. Так, я ведаю, што Ты прывядзеш мяне да сьмерці і ў дом збору ўсіх, што жывуць.

Tak, â vedaŭ, što Ty pryvâdzeš mâne da s'merci i ŭ dom zboru ŭsîh, što žyvuc'.

24. Правільна, Ён не працягне рукі Сваёй над домам касьцей: ці будуць яны крычаць пры сваім разбурэньні?

Pravil'na, Ěn ne pracâgne rukî Svaěj nad domam kas'cej: cì buduc' âny kryčac' pry svaîm razburèn'ni?

25. Ці ня плакаў я па тым, хто быў у горы; ці ня журылася душа мая па бедных?

Cì nâ plakaŭ â pa tym, hto byŭ u gory; cì nâ žurylasâ duša maâ pa bednyh?

26. Калі я чакаў дабра, прыйшло зло; калі я чакаў сьвятла, прыйшла цемра.

Kalî â čakaŭ dabra, pryjšlo zlo; kalî â čakaŭ s'vâtla, pryjšla cemra.

27. Мае вантробы кіпяць і не перастаюць; сустрэлі мяне дні смутку.

Mae vantrobny kípâc' i ne perastaûc'; sustrèli mâne dni smutku.

28. Я хаджу пачарнелы, але не ад сонца; устаю на сходзе і крычу.

Â hadžu pačarnely, ale ne ad sonca; ustaû na shodze i kryču.

29. Я зрабіўся братам шакалам і сябрам страўсам.

Â zrabìÿsâ bratam šakalam i sâbram straÿsam.

30. Мая скура пачарнела на мне, і косьці мае абгарэлі ад сьпёкі.

Maâ skura pačarnela na mne, i kos'ci mae abgarèli ad s'pëki.

31. І цытра мая зрабілася панылаю, а жалейка мая - голасам сьлёзным.

Ì cytra maâ zrabìlasâ panylaû, a žalejka maâ - golasam s'lëzным.

31 Кіраўнік

1. Запавет паклаў я з вачамі маімі, каб ня думаць пра дзяўчыну.

Zapavet paklaÿ â z vačami maìmi, kab nâ dumac' pra dzâÿčynu.

2. Якая ж доля мне ад Бога згары? І якая спадчына ад Усемагутнага зь нябёсаў?

Âkaâ ž dolâ mne ad Boga zgary? Ì âkaâ spadčyna ad Usemagutnaga z' nâbësaÿ?

3. Ці не для бязбожніка пагібель, і напасьце ці ж не для таго, хто ўчыняе ліха?

Cì ne dlâ bâzbožnika pagìbel', i napas'ce cì ž ne dlâ tago, hto ÿčynâe liha?

4. Ці ж ня бачыў Ён шляхоў маіх і ці ня лічыў усіх маіх крокаў?

Cì ž nâ bačyÿ Ên šlâhoÿ maìh i cì nâ ličyÿ usìh maìh krokaÿ?

5. Калі я хадзіў у марнасьці, і калі нага мая сьпяшалася на хітрыкі, -

Kalì â hadziÿ u marnas'ci, i kalì naga maâ s'pâšalasâ na hičryki, -

6. няхай узважаць мяне на вагах праўды, і Бог даведаецца пра маю беззаганнасьць.

nâhaj uzvažac' mâne na vagah praŭdy, i Bog davedaecca pra maŭ bezzagannas'c'.

7. Калі ступакі мае ўхіляліся ад дарогі і сэрца маё ішло сьледам за вачамі маімі, і калі што-небудзь нячыстае прыстала да рук маіх,
Kali stupaki mae ŭhilâlisâ ad darogi i sêrca maë išlo s'ledam za vačami maimi, i kali što-nebudz' nâčystae prystala da ruk maih,

8. дык няхай я сею, а іншы есьць, і хай парасткі мае выкараненыя будуць.

dyk nâhaj â seŭ, a inšy es'c', i haj parastki mae vykaranenyâ buduc'.

9. Калі сэрца маё спакушалася жанчынаю і я ставіў пасткі каля дзьвярэй майго блізкага, -

Kali sêrca maë spakušalasâ žančynaŭ i â staviŭ pastki kalâ dz'vârèj majgo blizkaga, -

10. хай мая жонка меле на іншага, і хай іншыя зьдзекуюцца зь яго,
haj maâ žonka mele na inšaga, i haj inšyâ z'dzekuŭcca z' âgo,

11. бо гэта - злачынства, гэта - беззаконьне, якое падпадае суду;
bo gèta - zlačynstva, gèta - bezzakon'ne, âkoe padpadae sudu;

12. гэта - агонь, які зьядае да зьнішчэньня, які зьнішчыў бы ўсё дабро маё.

gèta - agon', âki z'âdae da z'niščèn'nâ, âki z'niščyŭ by ŭsë dabro maë.

13. Калі я меў у занядбаньні правы слугі і служанкі маёй, калі яны спрачаліся са мною,

Kali â meŭ u zanâdban'ni pravyy slugi i služanki maëj, kali âny spračalisâ sa mnoŭ,

14. дык што я пачаў бы рабіць, калі б Бог паўстаў? І калі б Ён паглядзеў на мяне, што мог бы я адказваць Яму?

dyk što â pačaŭ by rabic', kali b Bog paŭstaŭ? I kali b Ęn paglâdzeŭ na mâne,

što mog by â adkazvac' Âmu?

15. Ці ня Ён, Які стварыў мяне ў чэраве, стварыў і яго і гэтак сама нас у нутробе?

Ci nâ Ęn, Âki stvaryŭ mâne ŭ čèrave, stvaryŭ i âgo i gètak sama nas u nutrobe?

16. Ці ж бы адмаўляў я ў просьбе тым, што мелі патрэбу, ці ж таміў бы вочы ўдавы?

Ci Ź by admaŭlâŭ â ŭ pros'be tym, što meli patrèbu, ci Ź tamiŭ by vočy ŭdavy?

17. Ці ж адзін я зьядаў кавалак мой, і ці ж ня еў ад яго і сірата?

Ci Ź adzìn â z'âdaŭ kavalak moj, i ci Ź nâ eŭ ad âgo i sìrata?

18. Бо змалку ён рос са мною, як з бацькам, і ад чэрава маці маёй я кіраваў удаву.

Bo zmalku Ęn ros sa mnoŭ, âk z bac'kam, i ad čèrava maci maěj â kìravaŭ udavu.

19. Калі я бачыў каго, хто гінуў бяз вопраткі, і беднага бяз покрыва, -

20. ці ж не дабраслаўлялі мяне сыцёгны ягоныя, і ці ня быў ён сагрэты воўнаю авечак маіх?

*cali â bačyŭ kago, hto gìnuŭ bâz vopratkì, i bednaga bâz pokryva, -
ci Ź ne dabraslaŭlâli mâne s'cëgny âgonyâ, i ci nâ byŭ Ęn sagrèty voŭnaŭ avečak maih?*

21. Калі я падымаў руку маю на сірату, калі бачыў дапамогу сабе каля брамы,

Kali â padymaŭ ruku maŭ na sìratu, cali bačyŭ dapamogu sabe kalâ bramy,

22. дык няхай плячук мой адпадзе ад спіны, і рука мая хай адломіцца ад локця,

dyk nâhaj plâčuk moj adpadze ad spìny, i ruka maâ haj adlomìcca ad lokcâ,

23. бо страшная мне кара ад Бога: перад веліччу Яго ня ўстояў бы я.

bo strašnaâ mne kara ad Boga: perad veličču Âgo nâ ŭstoâŭ by â.

24. Ці закладваў я ў золаце апору маю і ці казаў скарбу: ты - надзея мая?

Cì zakladvaŭ â ŭ zolace aporu maŭ i cì kazaŭ skarbu: ty - nadzeâ maâ?

25. Ці радаваўся я, што багацьце маё было вялікае, і што рука мая набыла многа?

Cì radavaŭsâ â, što bagac'ce maë bylo vâlikae, i što ruka maâ nabyła mnoga?

26. Гледзячы на сонца, як яно зьзяе, і на месяц, як ён велічна крочыць,

Gledzâčy na sonca, âk âno z'zâe, i na mesâc, âk ën velična kročyc',

27. ці паквапіўся я ў таямніцы сэрца майго, і ці цалавалі вусны мае руку маю?

cì pakvapìŭsâ â ŭ taâmnìcy sèrca majgo, i cì calavalì vusny mae ruku maŭ?

28. Гэта таксама было б злачынства, якое падлягае суду, бо я адрокся б тады ад Бога Ўсявышняга.

Gèta taksama bylo b zlačynstva, âkoe padlâgae sudu, bo â adroksâ b tady ad Boga Ŭsâvyšnâga.

29. Ці радаваўся я пагібелі ворага майго і ці трыумфаваў, калі няшчасьце напаткала яго?

Cì radavaŭsâ â pagìbelì voraga majgo i cì tryumfavaŭ, kalì nâščas'ce napatkala âgo?

30. Не дазваляў я вуснам маім грашыць праклёнам душы ягонай.

Ne dazvalâŭ â vusnam maìm grašyc' praklënam dušy âgonaj.

31. Ці ж не казалі людзі намёта майго: о, калі б мы ад мяса ягонага не насыціліся?

Cì ž ne kazalì lûdzì namëta majgo: o, kalì b my ad mâsa âgonaga ne nasycìlisâ?

32. Дарожнік не начаваў на вуліцы; дзьверы мае праходжаму я адчыняў.

Darožnik ne načavaŭ na vulicy; dz'very mae prahodžamu â adčynâŭ.

33. Калі б я ўтойваў правіны мае, як чалавек, утойваючы ў грудзях маіх загану мае,

Kali b â ŭtojvaŭ praviny mae, âk čalavek, utojvaŭčy ŭ grudzâh maih zagany mae,

34. дык я баяўся б вялікай грамады, і пагарда аднапляменцаў палохала б мяне, і я маўчаў бы і ня выходзіў бы за дзьверы.

dyk â baŭsâ b vâlikaj gramady, i pagarda adnaplâmencaŭ palohala b mâne, i â maŭčaŭ by i nâ vyhodziŭ by za dz'very.

35. О, калі б хто выслухаў мяне! Вось маё жаданьне, каб Усеўладны адказваў мне, і каб абаронца мой склаў запіс.

O, kali b hto vysluhaŭ mâne! Vos' maë žadan'ne, kab Useŭladny adkazvaŭ mne, i kab abaronca moj sklaŭ zapis.

36. Я насіў бы яго на плячах маіх і ўскладваў бы яго, як вянок;

Â nasiŭ by âgo na plâčah maih i ŭskladvaŭ by âgo, âk vânok;

37. абвясцьціў бы яму колькасьць крокаў маіх, зблізіўся б зь ім, як з князем.

abvâs'ciŭ by âmu kol'kas'c' krokaŭ maih, zbliziŭsâ b z' im, âk z knâzem.

38. Калі б лямантавала на мяне зямля мая і скардзіліся на мяне барозны яе,

Kali b lâmantavala na mâne zâmlâ maâ i skardzilisâ na mâne barozny âe,

39. калі я еў плады яе без платы і абцяжваў жыцьцё земляробаў,

kali â eŭ plady âe bez platy i abcâžvaŭ žyc'cë zemlârobaŭ,

40. дык хай замест пшаніцы вырастуць ваўчкі і замест ячменю куколь. - Слова Ёва скончылася.

dyk haj zamest pšanicy vyrastuc' vaŭčki i zamest âčmenû kukol'. - Slova Ěva skončylasâ.

32 Кіраўнік

1. Калі тыя трое мужоў перасталі адказваць Ёву, бо ён быў слухны ў вачах сваіх,

Kali tyâ troe mužoŭ perastali adkazvac' Ěvu, bo ěn byŭ slušny ŭ vačah svaih,

2. тады загарэўся гнеў Эліуя, сына Варахіілавага, Вузіцяніна з племя Рамавага: загарэўся гнеў ягоны на Ёва за тое, што ён апраўдваў сябе больш, чым Бога,

tady zagarèŭsâ gneŭ Ěliuâ, syna Varahiilavaga, Vuzicânina z plemâ

Ramavaga: zagarèŭsâ gneŭ âgony na Ěva za toe, što ěn apraŭdvaŭ sâbe bol's, čym Boga,

3. а на трох сяброў ягоных загарэўся гнеў ягоны за тое, што яны не знайшлі што адказаць, а тым часам вінавацілі Ёва.

a na troh sâbroŭ âgonyh zagarèŭsâ gneŭ âgony za toe, što âny ne znajšli što adkazac', a tym časam vînavacili Ěva.

4. Эліуй чакаў, пакуль Ёў гаварыў, бо яны гадамі былі старэйшыя за яго.

Ěliuj čakaŭ, pakul' Ěŭ gavaryŭ, bo âny gadami byli starèjšyâ za âgo.

5. Калі ж Эліуй убачыў, што няма адказу ў вуснах тых трох мужоў, тады загарэўся гнеў ягоны.

Kali Ź Ěliuj ubačyŭ, što nâma adkazu ŭ vusnah tyh troh mužoŭ, tady zagarèŭsâ gneŭ âgony.

6. І адказваў Эліуй, сын Варахіілаў, Вузіцянін, і сказаў: я малады гадамі, а вы - старцы; таму я нясьмеліўся і баяўся казаць вам, што думаю.

Ì adkazvaŭ Èliuj, syn Varahiilaŭ, Vuzicânin, ì skazaŭ: â malady gadamì, a vy - starcy; tamu â nâs'meliŭsâ ì baâŭsâ kazac' vam, što dumaŭ.

7. Я гаварыў сам сабе: няхай гавораць дні, і мнагалецьце навучае мудрасьці.

Â gavaryŭ sam sabe: nâhaj gavorac' dni, ì mnagalec'ce navučae mudras'ci.

8. Але дух у чалавеку і дыханьне «сеўладнага дае яму разуменьне.

Ale duh u čalaveku ì dyhan'ne «seŭladnaga dae âmu razumen'ne.

9. Не шматгадовыя толькі мудрыя, і не старыя разумеюць праўду.

Ne šmatgadovyâ tol'ki mudryâ, ì ne staryâ razumeŭc' praŭdu.

10. Таму я кажу: выслухайце мяне, абвяшчу вам сваю думку і я.

Tamu â kažu: vysluhajce mâne, abvâšču vam svaŭ dumku ì â.

11. Вось, я чакаў слоў вашых, услухоўваўся ў меркаваньні вашыя, пакуль вы прыдумлялі, што сказаць.

Vos', â čakaŭ sloŭ vašyh, usluhoŭvaŭsâ ŭ merkavan'ni vašyâ, pakul' vy prydumlâli, što skazac'.

12. Я пільна глядзеў на вас, ніхто з вас не выкрывае Ёва і не адказвае на словы яго.

Â pil'na glâdzeŭ na vas, nihto z vas ne vykryvae Ěva ì ne adkazvae na slovy âgo.

13. скажэце: мы знайшлі мудрасьць: Бог абвергне яго, а не чалавек.

skadžèce: my znajšli mudras'c': Bog abvergne âgo, a ne čalavek.

14. Калі б ён зьвяртаў словы да мяне, дык я ня вашымі словамі адказваў бы яму.

Kali b ën z'vârtaŭ slovy da mâne, dyk â nâ vašymi slovami adkazvaŭ by âmu.

15. Спалохаліся, не адказваюць болей: перасталі гаварыць.

Spalohalisâ, ne adkazvaŭc' bolej: perastali gavaryc'.

16. І як я чакаў, а яны ня кажуць, спыніліся і не адказваюць болей,

Ì âk â čakaŭ, a âny nâ kažuc', spynilisâ ì ne adkazvaŭc' boleĭ,

17. дык і я адкажу ад сябе, абвяшчу сваю думку і я.

dyk ì â adkažu ad sâbe, abvâšču svaŭ dumku ì â.

18. Бо я поўны словамі, і дух ува мне цісьне мяне.

Bo â poŭny slovami, ì duh uva mne cis'ne mâne.

19. Вось, нутрына мая, як віно неадчыненае: яна гатовая прарвацца, нібы новыя мяхі.

Vos', nutryna maâ, âk vino neadčynenae: âna gatovaâ prarvacca, niby novyâ mâhi.

20. Пагавару, і палегчае мне; адкрыю вусны мае і адкажу.

Pagavaru, ì pategčae mne; adkryŭ vusny mae ì adkažu.

21. На твар чалавека глядзець ня буду і ніякаму чалавеку лісьлівіць ня буду,

Na tvar čalaveka glâdzec' nâ budu ì niâkamu čalaveku lis'livic' nâ budu,

22. бо я ня ўмею лісьлівіць: цяпер забі мяне, Творца мой.

bo â nâ ŭmeŭ lis'livic': câper zabì mâne, Tvorca moj.

33 Кіраўнік

1. Дык вось, слухай, Ёў, словы мае і ўважай усім словам маім.

Dyk vos', sluhaj, Ęŭ, slovy mae ì ŭvažaj usim slovam maïm.

2. Вось, я адкрываю вусны мае, язык мой гаворыць у гартані маёй.

Vos', â adkryvaŭ vusny mae, âzyk moj gavoryc' u gartani maëj.

3. Словы мае ад шчырасьці майго сэрца, і вусны мае вымавяць веданьне чыстае.

Slovy mae ad ščyras'ci majgo sërca, ì vusny mae vymavâc' vedan'ne čystae.

4. Дух Божы стварыў мяне, і дыханьне «сеўладнага дало мне жыцьцё.

Duh Božy stvaryŭ mâne, ì dyhan'ne «seŭladnaga dalo mne žyc'cë.

5. Калі можаш, адказвай мне і стань перад мною.

Kali možaš, adkazvaj mne ì stan' perad mnoû.

6. Вось я, па жаданьні тваім, замест Бога. Я створаны таксама з гразі;

Vos' â, pa žadan'ni tvaim, zamest Boga. Â stvorany taksama z grazi;

7. таму страх перад мною ня можа зьбянтэжыць мяне, і рука мая ня будзе цяжкая табе.

tamu strah perad mnoû nâ moža z'bântèžyc' mâne, ì ruka maâ nâ budze câžkaâ tabe.

8. Ты гаварыў у вушы мае, і я чуў гук слоў:

Ty gavaryŭ u vušy mae, ì â čuŭ guk sloŭ:

9. "чысты я, без пахібы, нявінны я і няма ўва мне няпраўды;

"čysty â, bez pahiby, nâvinny â ì nâma ŭva mne nâpraŭdy;

10. а Ён знайшоў абвінавачаньне супроць мяне і лічыць мяне Сваім супраціўцам;

a Ęn znajšoŭ abvinavačan'ne suproc' mâne ì ličyc' mâne Svaim supraciŭcam;

11. закаваў ногі мае ў калодкі, сочыць за ўсімі шляхамі маімі".

zakavaŭ nogi mae ŭ kalodki, sočyc' za ŭsìmi šlâhami maìmi".

12. Вось у гэтым няпраўда твая, адказваю табе, таму што Бог вышэйшы за чалавека.

Vos' u gètym nâpraŭda tvaâ, adkazvaŭ tabe, tamu što Bog vyšèjšy za čalaveka.

13. Навошта табе спаборнічаць зь Ім? Ён не адказвае ні за якія дзеі Свае.

Navošta tabe spaborničac' z' Ęm? Ęn ne adkazvae ni za âkiâ dzei Svae.

14. Бог гаворыць адзін раз, і калі таго не заўважаць, другі раз:

Bog gavoryc' adzin raz, i kali tago ne zaŭvažac', drugi raz:

15. у сьне, у начных відзежах, калі сон находзіць на людзей, у час дрымоты на ложку.

u s'ne, u načnyh vidžežah, kali son nahodzic' na lûdzej, u čas drymoty na ložku.

16. Тады ён адкрывае ў чалавека вуха і ўкладвае Сваё настаўленьне,

Tady ën adkryvae ŭ čalaveka vuha i ŭkladvae Svaë nastau'len'ne,

17. каб адвесьці чалавека ад якой-небудзь задумы і адвесьці ад яго пыху,

kab adves'ci čalaveka ad âkoj-nebudz' zadumy i adves'ci ad âgo pyhu,

18. каб адвесьці душу ягоную ад прорвы і жыцьцё ягонае ад паразы мечам.

kab adves'ci dušu âgoniu ad prorvy i žyc'cë âgonae ad parazy mečam.

19. Альбо ён наводзіцца на розум хваробаю на ложку сваім і моцным болем ва ўсіх касьцях сваіх, -

Al'bo ën navodzicca na rozum hvarobaŭ na ložku svaim i mocnym bolem va ŭsich kas'câh svaih, -

20. і жыцьцё ягонае адварочваецца ад хлеба і душа ягоная ад смачнай яму ежы.

i žyc'cë âgonae advaročvaeccâ ad hleba i duša âgonaâ ad smačnaj âmu ežy.

21. Плоць на ім прападае, так што яе ня відаць, і паказваюцца косьці ягонья, якіх ня было відаць.

Ploc' na im prapadae, tak što âe nâ vidac', i pakazvaŭcca kos'ci âgonyâ, âkih nâ bylo vidac'.

22. І душа ягоная набліжаецца да магілы і жыцьцё ягонае - да сьмерці.

Ì duša âgonaâ nablìžaeccâ da magily i žyc'cë âgonae - da s'merci.

23. Калі ёсьць у яго анёл-настаўнік адзін з тысячы, каб паказаць

чалавеку простую дарогу ягоную, -

*Kali ës'c' u âgo anël-nastaŭnik adzin z tysâčy, kab pakazac' čalaveku
prostuû darogu âgonuû, -*

24. Бог умілажаліцца зь яго і скажа: вызвалі яго ад магілы; Я знайшоў
умілажаленьне.

*Bog umilažalicca z' âgo i skaža: vyzvali âgo ad magily; Â znajšoŭ
umilažalen'ne.*

25. Тады цела ягонае зробіцца сьвяжэйшае, чым у маладосьці; ён
вернецца ў дні маладосьці сваёй.

*Tady cela âgonae zrobicca s'vâžèjšae, čym u malados'ci; ën vernecca ŭ dni
malados'ci svaëj.*

26. Будзе маліцца Богу, і Ён - літасьцівы да яго; з радасьцю глядзіць на
твар ягоны і вяртае чалавеку праведнасьць ягоную.

*Budze malicca Bogu, i Ęn - litas'civvy da âgo; z radas'cŭ glâdzic' na tvar
âgony i vârtae čalaveku pravednas'c' âgonuû.*

27. Ён будзе глядзець на людзей і казаць: "грашыў я і перакручваў
праўду, і не адплачана мне;

*Ęn budze glâdzec' na lŭdzej i kazac': "grašyŭ â i perakručvaŭ praŭdu, i ne
adplačana mne;*

28. Ён вызваліў душу маю ад магілы, і жыцьцё маё бачыць сьвятло".

Ęn vyzvaliŭ dušu maŭ ad magily, i žyc'cë maë bačyc' s'vâtlo".

29. Вось, усё гэта робіць Бог два-тры разы з чалавекам,

Vos', usë gëta robic' Bog dva-try razy z čalavekam,

30. каб адвесьці душу ягоную ад магілы і прасьвятліць яго сьвятлом
жывых.

kab adves'ci dušu âgonuû ad magily i pras'vâtlic' âgo s'vâtlom žyvvyh.

31. Уважай, Ёве, слухай мяне, маўчы, і я буду гаварыць.

Uvažaj, Ěve, sluhaj mâne, maŭčy, i â budu gavaryc'.

32. Калі маеш сказаць што, адказвай; кажы, бо Я хацеў бы твайго апраўданьня;

Kali maeš skazac' što, adkazvaj; kažy, bo Â haceŭ by tvajgo apraŭdan'nâ;

33. а калі не, дык слухай мяне, і я навучу цябе мудрасьці.

a kali ne, dyk sluhaj mâne, i â navuču câbe mudras'ci.

34 Кіраўнік

1. І гаварыў далей Эліуі і сказаў:

Ĭ gavaryŭ dalej Ěliuj i skazaŭ:

2. выслухайце, мудрыя, слова маё, і прыхілеце да мяне вуха, разважлівыя!

vysluhajce, mudryâ, slova maë, i pryhilece da mâne vuha, razvažlivyâ!

3. Бо вуха разьбірае словы, як гартань адрозьнівае смак у ежы.

Bo vuha raz'birae slovy, âk gartan' adroz'nivae smak u ežy.

4. Пастановім паміж сабою развагу і распознаем, што добра.

Pastanovim pamiz sabou razvagu i raspaznaem, što dobra.

5. Вось, Ёў сказаў: "праўда мая, але Бог пазбавіў мяне суду.

Vos', Ěŭ skazaŭ: "praŭda maâ, ale Bog pazbaviŭ mâne sudu.

6. Ці павінен я маніць на праўду маю? Мая рана нявылечная бязь віны".

Ci pavinen â manic' na praŭdu maŭ? Maâ rana nâvylečnaâ bâz' viny".

7. Ці ёсьць такі чалавек, як Ёў, які п'е глум, як ваду,

Si es'c' takì čalavek, âk Ěŭ, âkì p'e glum, âk vadu,

8. уступае ў супольнасьць з тымі, якія чыняць беззаконьне, і ходзіць зь людзьмі бязбожнымі?

ustupae ŭ supol'nas'c' z tymi, âkiâ čynâc' bezzakon'ne, i hodzic' z' lûdz'mi

bâzbožnymi?

9. Бо ён сказаў: няма карысьці чалавеку ў добрым дагодніцтве Богу.

Bo ěn skazaŭ: nâma karys'ci čalaveku ŭ dobrym dagodnictve Bogu.

10. Дык вось паслухайце мяне, мужы мудрыя. Ня можа быць у Бога няпраўды, альбо ва «сеўладнага неправасуддзя,

Dyk vos' pasluhajce mâne, mužy mudryâ. Nâ moža byc' u Boga nâpraŭdy, al'bo va «seŭladnaga nepravasuddzâ,

11. бо Ён паводле ўчынкаў чалавека робіць зь ім і паводле шляхоў мужа адплачвае яму.

bo Ěn pavodle ŭčynkaŭ čalaveka robic' z' im i pavodle šlâhoŭ muža adplačvae âmu.

12. Праўда, Бог ня робіць няпраўды, і «сеўладны не перакручвае суд.

Praŭda, Bog nâ robic' nâpraŭdy, i «seŭladny ne perakručvae sud.

13. Хто апрача Яго думае пра зямлю? І хто кіруе ўсім сусьветам?

Hto aprača Âgo dumae pra zâmlŭ? I hto kirue ŭsim sus'vetam?

14. Калі б Ён павярнуў сэрца Сваё да Сябе і ўзяў да Сябе дух яе і дыханьне яе, -

Kali b Ěn pavârnuŭ sèrca Svaë da Sâbe i ŭzâŭ da Sâbe duh âe i dyhan'ne âe,
-

15. раптам загінула б усякая плоць, і чалавек вярнуўся б у пыл.

raptam zaginula b usâkaâ ploc', i čalavek vârnũsâ b u pyl.

16. Дык вось, калі ты маеш розум, дык слухай гэта і ўважай словам маім.

Dyk vos', kali ty maeš rozum, dyk sluhaj gèta i ŭvažaj slovam maìm.

17. Той, хто ненавідзіць праўду, ці можа валадарыць? І ці можаш ты зьвінаваціць Найсправядлівейшага?

Toj, hto nenavidzic' praŭdu, ci moža valadaryc'? I ci možaš ty z'vinavacic'

Najspravâdlivejšaga?

18. Ці можна сказаць цару: ты - бязбожнік, і князям: вы - беззаконьнікі?

Cì možna skazac' caru: ty - bâzbožnik, i knâzâm: vy - bezzakon'niki?

19. Але ён не зважае на асобы князёў і не выдзяляе багатага ад беднага, бо ўсе яны дзея рук Ягоных.

Ale ěn ne zvažae na asoby knâzëŭ i ne vydzâlâe bagataga ad bednaga, bo ŭse âny dzeâ ruk Âgonyh.

20. Нечакана яны паміраюць; сярод ночы народ узбурыцца, і яны знікаюць; і моцных выганяюць ня сілаю.

Nečakana âny pamiraŭc'; sârod nočy narod uzburycca, i âny z'nikaŭc'; i mocnyh vyganâŭc' nâ silaŭ.

21. Бо вочы Ягоныя над шляхамі чалавека, і Ён бачыць увесь поступ яго.

Bo vočy Âgonyâ nad šlâhami čalaveka, i Ěn bačyc' uves' postup âgo.

22. Няма цемры, ні ценю сьмяротнага, дзе маглі б схавацца беззаконьнікі.

Nâma cemry, ni cenŭ s'mârotnaga, dze magli b shavacca bezzakon'niki.

23. Таму Ён ужо не патрабуе ад чалавека, каб ішоў на суд з Богам.

Tamu Ěn užo ne patrabue ad čalaveka, kab išoŭ na sud z Bogam.

24. Ён ламае дужых не разьбіраючы, і пастаўляе іншых на іх месцы,

Ěn lamae dužyh ne raz'biraŭčy, i pastaŭlâe inšyh na ih mescy,

25. бо ён робіць вядомымі дзеі іхнія і скідае іх уначы, і яны знішчаюцца.

bo ěn robic' vâdomymi dzei ihniâ i skidae ih unacy, i âny z'niščaŭcca.

26. Ён пабівае іх, як беззаконных людзей, на вачах у іншых,

Ěn pabivae ih, âk bezzakonnyh lŭdzej, na vačah u inšyh,

27. за тое, што яны адварнуліся ад Яго і не зразумелі ўсіх шляхоў

Ягоньх,

za toe, što âny advârnulisâ ad Âgo i ne zrazumeli ŭsih šlâhoŭ Âgonyh,

28. так што дайшоў да Яго лямант бедных, і Ён пачуў стогны прыгнечаных.

tak što dajšoŭ da Âgo lâmant bednyh, i Ęn pačuŭ stogny prygnečanyh.

29. Ці даруе ён цішыню, хто можа парушыць? ці хавае Ён аблічча Сваё, хто можа ўбачыць Яго? Ці будзе гэта для народу, альбо для аднаго чалавека,

Ci darue Ęn cišynŭ, hto moža parušyc'? ci havae Ęn abličča Svaë, hto moža ŭbačyc' Âgo? Ci budze gëta dlâ narodu, al'bo dlâ adnago čalaveka,

30. каб не цараваў крывадушнік на спакусу народу.

kab ne caravaŭ kryvadušnik na spakusu narodu.

31. Богу трэба гаварыць: "я пацярпеў, больш ня буду грашыць.

Bogu trëba gavaryc': "â pacârpeŭ, bol's nâ budu grašyc'.

32. А чаго я ня ведаю, Ты навучыш мяне; і калі я ўчыніў беззаконьне, больш ня буду".

A čago â nâ vedaŭ, Ty navučyš mâne; i kalì â ŭčyniŭ bezzakon'ne, bol's nâ budu".

33. Ці паводле тваёй развагі Ён павінен даваць? І што ты адкідаеш, тое табе належыць выбіраць, а ня мне; кажы, што ведаеш.

Ci pavodle tvaëj razvagi Ęn pavinen davac'? I što ty adkidaeš, toe tabe naležyc' vybìrac', a nâ mne; kažy, što vedaëš.

34. Людзі разумныя скажуць мне, і муж мудры, які слухае мяне:

Lŭdzi razumnyâ skažuc' mne, i muž mudry, âkì sluhae mâne:

35. Ёў неразумна гаворыць, і словы ягонья бяз сэнсу.

Ęŭ nerazumna gavoryc', i slovy âgonyâ bâz sènsu.

36. Я хацеў бы, каб Ёў быў выпрабаваны, паводле адказаў ягоньх,

уласьцівых людзям бязбожным.

Â haseŭ by, kab Ęŭ byŭ vyprabavany, pavodle adkazaŭ âgonyh, ulas'civyh lŭdzâm bâzbožnym.

37. Інакш ён да грэху свайго дадасьць адступленьне, будзе пляскаць у ладкі сярод нас і яшчэ болей нагаворыць супроць Бога.

Īnakš ěn da grèhu svajgo dadas'c' adstuplen'ne, budze plâskac' u ladki sârod nas ì âščè bolej nagavoryc' suproc' Boga.

35 Кіраўнік

1. І гаварыў далей Эліў і сказаў:

Ī gavaryŭ dalej Ęlìuj ì skazaŭ:

2. ці лічыш ты справядлівым, што сказаў: "я праўдзівейшы за Бога"?

cì ličyš ty spravâdlivym, što skazaŭ: "â praŭdzivejšy za Boga"?

3. Ты сказаў: "якая карысьць мне? і які прыбытак я меў бы перад тым, як калі б я і грашыў?"

Ty skazaŭ: "âkaâ karys'c' mne? ì âkì prybytak â meŭ by perad tym, âk kalì b â ì grašyŭ?"

4. Я адкажу табе і тваім сябрам з табою:

Â adkažu tabe ì tvaim sâbram z taboŭ:

5. зірні на неба і глядзі; падзівіся на воблакі, яны вышэй за цябе.

zìrnì na neba ì glâdzì; padzìvisâ na voblakì, âny vyšèj za câbe.

6. Калі ты грэшыш, што робіш ты Яму? і калі злачынствы твае памнажаюцца, што прычыняеш ты Яму?

Kalì ty grèšyš, što robìš ty Âmu? ì kalì zlačynstvy tvae pamnažaŭcca, što pryčynâeš ty Âmu?

7. Калі ты справядлівы, што робіш Яму? альбо што атрымлівае Ён з

рукі тваёй?

Kali ty spravâdlivy, što robiš Âmu? al'bo što atrymlivae Ěn z rukì tvaěj?

8. Бязбожнасьць твая ў чалавеку, як ты, і справядлівасьць твая ў сыне чалавечым.

Bâzbožnas'c' tvaâ ŭ čalaveku, âk ty, i spravâdlivas'c' tvaâ ŭ syne čalavečym.

9. Ад мноства прыгнятальнікаў стогнуць прыгнечанья і ад рукі моцных лямантуюць;

Ad mnostva prygnâtal'nikaŭ stognuc' prygnečanyâ i ad rukì mocnyh lâmantuûc';

10. але ніхто ня кажа: дзе Бог, творца мой, Які дае песьні ўначы,

ale nihito nâ kaža: dze Bog, tvorca moj, Âki dae pes'ni ŭnačy,

11. Які вучыць нас больш, чым жывёл зямных, і настаўляе на розум нас болей, чым птушак нябесных?

Âki vučyc' nas bol's, čym žyvël zâmnyh, i nastaŭlâe na rozum nas bolej, čym ptušak nâbesnyh?

12. Там яны лямантуюць, і Ён не адказвае ім, з прычыны гонару ліхіх людзей.

Tam âny lâmantuûc', i Ěn ne adkazvae im, z pryčyny gonaru lihìh lûdzej.

13. Але няпраўда, што Бог ня чуе і «сеўладны не глядзіць на гэта.

Ale nâpraŭda, što Bog nâ čue i «seŭladny ne glâdzic' na gèta.

14. Хоць ты сказаў, што ты ня бачыш Яго, але суд прад Ём, - чакай яго.

Hoc' ty skazaŭ, što ty nâ bačyš Âgo, ale sud prad Ìm, - čakaj âgo.

15. А сёньня, таму што гнеў Ягоны не наведары яго і ён не спазнаў яго ва ўсёй строгасьці,

A sën'nâ, tamu što gneŭ Âgony ne navedaŭ âgo i ěn ne spaznaŭ âgo va ŭsěj strogas'ci,

16. Ёў і адкрыў лёгкадумна вусны свае і безразважна раскідае словы.

Ěŭ ì adkryŭ lĕgkadumna vusny svae ì bezrazvažna raskìdae slovy.

36 Кіраўнік

1. І гаварыў далей Эліуі і сказаў:

Ì gavaryŭ dalej Ěliuj ì skazaŭ:

2. пачакай мяне крыху, і я пакажу табе, што я маю яшчэ што сказаць за Бога.

pačakaj mâne kryhu, ì â pakažu tabe, što â maŭ âščè što skazac' za Boga.

3. Пачну мае разважаньні здалёку і аддам справядлівасьць Садзецелю майму,

Pačnu mae razvažan'ni zdalĕku ì addam spravâdlivas'c' Sadzecelŭ majmu,

4. бо словы мае сапраўды не мана: перад табою - дасканалы ў пазнаньні.

bo slovy mae sapraŭdy ne mana: perad taboŭ - daskanaly ŭ paznan'ni.

5. Вось, Бог магутны і не пагарджае моцнага сілаю сэрца;

Vos', Bog magutny ì ne pagardžaе mocnaga silaŭ sĕrca;

6. Ён не падтрымлівае бязбожных і аддае належнае прыгнечаным;

Ěn ne padtrymlivae bâzbožnyh ì addae naležnae prygnečanym;

7. Ён не адварочвае вачэй Сваіх ад праведнікаў, а з царамі назаўсёды садзіць іх на троне, і яны ўзвышаюцца.

Ěn ne advaročvae vačĕj Svaih ad pravednikaŭ, a z caramì nazaŭsĕdy sadzic' ih na trone, ì âny ŭzvvyšaŭcca.

8. Калі ж яны закаваныя ў ланцугі і трымаюцца ў аковах гароты,

Kali ž âny zakavanyâ ŭ lancugi ì trymaŭcca ŭ akovah garoty,

9. дык Ён паказвае ім на дзеі іхнія і на беззаконьні іхнія, бо яны памножыліся,

dyk Ęn pakazvae im na dzei ihniâ i na bezzakon'ni ihniâ, bo âny pamnožylisâ,

10. і адчыняе ім вуха дзеля настаўленьня на розум і кажа ім, каб яны адхінуліся ад бязбожнасьці.

i adčynâe im vuha dzelâ nastâŭlen'nâ na rozum i kaža im, kab âny adhìnulisâ ad bâzbožnas'ci.

11. Калі паслухаюцца і будуць служыць Яму, дык правядуць дні свае ў дабрадзенстве і гады свае ў радасьці;

Kali pasluhaûcca i buduc' služyc' Âmu, dyk pravâduc' dni svae ŭ dabradzenstve i gady svae ŭ radas'ci;

12. калі ж не паслухаюцца, дык загінуць ад стралы і памруць у неразумстве.

kali ž ne pasluhaûcca, dyk zagìnuc' ad straly i pamruc' u nerazumstve.

13. А крывадушнікі пестуюць у сэрцы гнеў і не заклікаюць Яго, калі Ęн замыкае іх у ковы;

A kryvadušnikì pestuûc' u sèrcy gneŭ i ne zaklikaûc' Âgo, kali Ęn zamykae ih u kovy;

14. таму і душа іхняя памірае ў маладосьці і жыцьцё іхняе з блуднікамі.

tamu i duša ihnââ pamirae ŭ malados'ci i žyc'cë ihnâe z bludnikami.

15. Ęн ратуе беднага ад бяды ягонаі і ва ўціску адчыняе вуха яму.

Ęn ratue bednaga ad bâdy âgonaj i va ŭcìsku adčynâe vuha âmu.

16. І цябе вывеў бы Ęн зь цясноцьця на прастору, дзе няма сьціску, і тое, што пастаўляецца на стол твой, было б напоўнена тлушчам;

ì câbe vyveŭ by Ęn z' câsnoc'câ na prastoru, dze nâma s'cìsku, i toe, što pastaŭlâeccâ na stol tvoj, bylo b napoŭnena tluščam;

17. але ты перапоўнены думкамі бязбожных: меркаваньні іх і асуда - блізкія.

ale ty perapoŭneny dumkami bâzbožnyh: merkavan'ni ih i asuda - blizkiâ.

18. Хай не пакарае цябе гнеў Божы караю! Вялікі выкуп ня выратуе цябе.

Haj ne pakarae câbe gneŭ Božy karaŭ! Vâlikì vykup nâ vyratue câbe.

19. Ці дасьць Ён якую цану твайму багацьцю? Не, - ні золату і ніякаму скарбу.

Cì das'c' Ęn âkuŭ canu tvajmu bagac'cŭ? Ne, - nì zolatu ì niâkamu skarbu.

20. Не жадай той ночы, калі народы вынішчаюцца на месцы сваім.

Ne žadaj toj nočy, kalì narody vyniščaŭcca na mescy svaim.

21. Сьцеражыся, ня схіляйся да бязбожнасьці, якую ты паставіў над пакутаю.

S'ceražysâ, nâ shilâjsâ da bâzbožnas'cì, âkuŭ ty pastaviŭ nad pakutaŭ.

22. Бог высокі магутнасьцю Сваёю, і хто такі, як Ён, настаўнік?

Bog vysokì magutnas'cŭ Svaëŭ, ì hto takì, âk Ęn, nastauñik?

23. Хто пакажа Яму шлях Ягоны: хто можа сказаць: Ты робіш несправядліва?

Hto pakaža Âmu šlâh Âgony: hto moža skazac': Ty robiš nespravâdliva?

24. Памятай пра тое, каб узвышаць дзеі Ягоныя, якія людзі бачаць.

Pamâtaj pra toe, kab uzvyšac' dzei Âgonyâ, âkiâ lŭdzi bačac'.

25. Усе людзі могуць бачыць іх, чалавек можа бачыць іх здалёк.

Use lŭdzi moguc' bačyc' ih, čalavek moža bačyc' ih zdalëk.

26. Вось, Бог вялікі, і мы ня можам спазнаць Яго; лік гадоў Ягоных недасьледны.

Vos', Bog vâlikì, ì my nâ možam spaznac' Âgo; lik gadoŭ Âgonyh nedas'ledny.

27. Ён забірае кроплі вады; яны ў мностве выліваюцца дажджом:

Ęn zabirae kroplì vady; âny ŭ mnoštve vylivaŭcca daždžom:

28. з хмараў капаюць і выліваюцца зьлівай на людзей.

z hmarau̯ kapaûc' i vylivaûcca z'livaj na lûdzej.

29. Хто можа таксама спасьцігнуць прыцягненьне воблакаў, трэск намёта Ягонага?

Hto moža taksama spas'cìgnuc' prycâgnen'ne voblakaŭ, trèsk namëta Âgonaga?

30. Вось, Ён распасьцірае над ім сьвятло Сваё і пакрывае дно мора.

Vos', Ên raspas'cìrae nad ìm s'vâtlo Svaë i pakryvae dno mora.

31. Адтуль Ён судзіць народы, дае багата ежы.

Adtul' Ên sudzìc' narody, dae bagata ežy.

32. Ён трымае ў далонях Сваіх маланку і загадвае ёй, каго біць.

Ên trymae ŭ dalonâh Svaìh malanku i zagadvae ëj, kago bìc'.

33. Трэск яе дае знак пра яе; жывёлы таксама адчуваюць, што адбываецца.

Trèsk âe dae znak pra âe; žyvëly taksama adčuvaûc', što adbyvaecca.

37 Кіраўнік

1. І ад гэтага дрыжыць сэрца маё і зрушылася зь месца свайго.

Ì ad gètaga dryžyc' sèrca maë i zrušylasâ z' mesca svajgo.

2. Слухайце, слухайце голас Яго і гром з вуснаў Ягоных.

Sluhajce, sluhajce golas Âgo i grom z vusnaŭ Âgonyh.

3. Пад усім небам раскаты Ягоныя, і бляск Ягоны - да краёў.

Pad usìm nebam raskaty Âgonyâ, i blâsk Âgony - da kraëŭ.

4. За ім грыміць голас; грыміць Ён голасам велічы Сваёй і ня спыняе яго, калі голас Ягоны пачуты.

Za ìm grymic' golas; grymic' Ên golasam veličy Svaëj i nâ spynâe âgo, kalì golas Âgony pačuty.

5. Даўно грыміць Бог голасам Сваім, чыніць дзеі вялікія, нам не спасьцігальныя.

Daŭno grymic' Bog golasam Svaim, čynic' dzei vâlikîâ, nam ne spas'cigal'nyâ.

6. Бо сьнегу Ён кажа: будзь на зямлі; гэтак сама дробны дождж і вялікі дождж у Ягонаі уладзе.

Bo s'negu Ęn kaža: budz' na zâmlî; gètak sama drobny doždž ì vâlikî doždž u Âgonaj uladze.

7. Ён кладзе пячатку на руку кожнаму чалавеку, каб усе людзі ведалі дзею Яго.

Ęn kladze pâčatku na ruku kožnamu čalaveku, kab use lûdzi vedalî dzeû Âgo.

8. Тады зьвер сыходзіць у сховішча і застаецца ў сваіх логавах.

Tady z'ver syhodzic' u shovišča ì zastaecca ũ svaih logavah.

9. З поўдня прыходзіць бура, а з поўначы - сьцюжа.

Z poŭdnâ pryhodzic' bura, a z poŭnačy - s'cûža.

10. Ад павеву Божага паходзіць лёд, і паверхня вады сьціскаецца.

Ad pavevu Božaga pahodzic' lëd, ì paverhnâ vady s'ciskaecca.

11. Гэтак сама вільгацьцю напаўняе Ён хмары, і воблакі сеюць сьвятло Ягонае,

Gètak sama vil'gac'cû napaŭnâe Ęn hmary, ì voblakî seûc' s'vâtlo Âgonae,

12. і яны кіруюцца паводле намераў Ягоных, каб выканаць тое, што Ён загадае ім на ўлоньні населенай зямлі.

ì âny kîruûcca pavodle nameraŭ Âgonyh, kab vykanac' toe, što Ęn zagadae ìm na ũlon'ni naselenaj zâmlî.

13. Ён загадвае ім ісьці альбо дзеля пакараньня, альбо ў дабраволеньне, альбо дзеля памілаваньня.

Ěn zagadvae im is'ci al'bo dzelâ pakaran'nâ, al'bo ŭ dabravolen'ne, al'bo dzelâ pamilavan'nâ.

14. Слухай гэтага, Ёў; стой і разумей дзівосныя дзеі Божыя.

Sluhaj gètaga, Ěŭ; stoj i razumej dzivosnyâ dzei Božyâ.

15. Ці ведаеш, як Бог кіруе імі і загадвае сьвятлу зьзяць з воблака Свайго?

Ci vedaeš, âk Bog kîrue imi i zagadvae s'vâtlu z'zâc' z voblaka Svajgo?

16. Ці разумееш раўнавагу воблакаў, дзівосную дзею

Найдасканалейшага ў веданьні?

Ci razumeeš raŭnavagu voblakaŭ, dzivosnuŭ dzeŭ Najdaskanalejšaga ŭ vedan'ni?

17. Як награваетца твая вопратка, калі Ён супакойвае зямлю з поўдня?

Âk nagravaeccâ tvaâ vopratka, kali Ěn supakojvae zâmlŭ z poŭdnâ?

18. Ці ж ты зь Ім распасьцёр нябёсы, цьвёрдыя, як літае люстра?

Ci ž ty z' Ĭm raspas'cër nâbësy, c'vërdyâ, âk litae lŭstra?

19. Навучы нас, што сказаць Яму? Мы ў гэтай цемры нічога ня можам ведаць.

Navučy nas, što skazac' Âmu? My ŭ gètaj cemry ničoga nâ možam vedac'.

20. Ці будзе абвешчана Яму, што я кажу? Ці сказаў хто, што сказанае даносіцца Яму?

Ci budze abveščana Âmu, što â kažu? Ci skazaŭ hto, što skazanae danosicca Âmu?

21. Цяпер ня бачна яркага сьвятла ў воблаках, але праляціць вецер і расчысьціць іх.

Câper nâ bačna ârkaga s'vâtla ŭ voblakah, ale pralâcic' vecer i rasčys'cic' ih.

22. Сьветлае надворэе прыходзіць з поўначы, і вакол Бога страшэнная прыгажосьць.

S'vetlae nadvorèe pryhodzic' z poŭnačy, i vakol Boga strašènnaâ prygažos'c'.

23. Усеўладца! мы не дасягаем Яго. Ён вялікі сілаю і поўніцаю правасудзьдзя. Ён ні на кога не гняце.

Useŭladca! my ne dasâgaem Âgo. Ён vâlikì silaŭ i poŭnicaŭ pravasudz'dzâ. Ён nì na koga ne gnâce.

24. Таму хай багавеюць прад Ём людзі, і хай дрыжаць прад Ём усе мудрыя сэрцам!

Tamu haj bagaveuċ' prad Ёm lŭdzi, i haj dryžac' prad Ёm use mudryâ sèrcam!

38 Кіраўнік

1. Гасподзь адказваў Ёву з буры і сказаў:

Gaspodz' adkazvaŭ Ёvu z bury i skazaŭ:

2. хто гэты, які азмрочвае наканаванае словамі бяз сэнсу?

hto gèty, âkì azmroċvae nakanavanae slovami bâz sènsu?

3. Аперажы сёньня сьцёгны твае, як муж: Я буду пытацца ў цябе, і ты адказвай мне:

Aperažy sèn'nâ s'cègny tvae, âk muž: Â budu pytacca ŭ câbe, i ty adkazvaj мне:

4. дзе быў ты, калі Я закладваў асновы зямлі? скажы, калі ведаеш.

dze byŭ ty, kalì Â zakladvaŭ asnovy zâmlì? skažy, kalì vedaеш.

5. Хто паклаў меру ёй, калі ведаеш? альбо хто працягваў па ёй вяроўку?

Hto paklaŭ meru ej, kalì vedaеш? al'bo hto pracâgvaŭ pa ej vâroŭku?

6. На чым умацаваны асновы яе, альбо хто паклаў кутні камень на ёй,

Na čym umacavany asnovy âe, al'bo hto paklaŭ kutnì kamen' na ej,

7. пры ўсеагульнай радасьці ранішніх зорак, калі сыны Божыя ўсклікалі ад захапленьня?

pry ўseagul'naj radas'ci ranišnih zorak, kalì syny Božyâ ũsklikali ad zahaplen'nâ?

8. Хто зачыніў мора брамаю, калі яно вырвалася, выйшла як бы з чэрава,

Hto začyniũ mora bramaũ, kalì âno vyrvalasâ, vyjšla âk by z čèrava,

9. калі воблакі зрабіў вопраткаю ягонай і мглу пялёнамі ягонымі,

kalì voblakì zrabiũ vopratkaũ âgonaj ì mglu pâlënamì âgonymì,

10. і зацьвердзіў яму Маё вызначэньне, і паставіў завалы і браму,

ì zac'verdziũ âmu Maë vyznačën'ne, ì pastaviũ zavalý ì bramú,

11. і сказаў: дагэтуль дойдзеш і не пяройдзеш, і тут мяжа пагардлівым хвалям тваім?

ì skazaũ: dagètul' dojdzeš ì ne pârojdzeš, ì tut mâža pagardlivym hvalâm tvaim?

12. Ці даваў ты калі ў жыцьці сваім загад раніцы і ці ўказваў зары месца яе,

Cì davaũ ty kalì ũ žyc'ci svaim zagad ranicy ì cì ũkazvaũ zary mesca âe,

13. каб яна ахапіла краі зямлі і страсянула зь яе бязбожных,

kab âna ahapila kraì zâmlì ì Strasânula z' âe bâzbožnyh,

14. каб зямля зьмянілася, як гліна пад пячаткаю, і сталася, як рознаколерная вопратка,

kab zâmlâ z'mânilasâ, âk glina pad pâčatkaũ, ì stalasâ, âk roznakolernaâ vopratka,

15. і каб адабралася ў бязбожных сьвятло іхняе і дзёрзкая рука іхняя паламалася?

ì kab adabralasâ ũ bâzbožnyh s'vâtlo ihnâe ì dzërzkaâ ruka ihnâe

palamalasâ?

16. Ці сыходзіў ты ў глыбіню мора і ці ўваходзіў у дасьледаваньне бездані?

Ci syhodziŭ ty ŭ glybinŭ mora i ci ŭvahodziŭ u das'ledavan'ne bezdani?

17. Ці адчынялася табе брама сьмерці, і ці бачыў ты браму ценю сьмяротнага?

Ci adčynâlasâ tabe brama s'merci, i ci bačyŭ ty bramû cenû s'mârotnaga?

18. Ці агледзеў ты шырыню зямлі? Растлумач, калі ведаеш усё гэта?

Ci agledzeŭ ty šyrynŭ zâmlî? Rastlumač, kali vedaes' usë gëta?

19. Дзе дарога да жытлішча сьвятла, і дзе месца цемры?

Dze daroga da žytlîšča s'vâtla, i dze mesca cemry?

20. Ты, вядома, даходзіў да межаў яе і ведаеш сьцежкі да дома яе.

Ty, vâdoma, dahodziŭ da mežaŭ âe i vedaes' s'cežki da doma âe.

21. Ты ведаеш гэта, бо ты быў ужо тады народжаны, і лік дзён тваіх вельмі вялікі.

Ty vedaes' gëta, bo ty byŭ užo tady narodžany, i lik dzën tvaîh vel'mî vâlîkî.

22. Ці ўваходзіў ты ў сховішчы сьнегу і ці бачыў ты скарбніцы граду,

Ci ŭvahodziŭ ty ŭ shoviščy s'negu i ci bačyŭ ty skarbnicy gradu,

23. якія сьцерагу я на час смутны, на дзень бітвы і вайны?

âkiâ s'ceragu â na čas smutny, na dzen' bitvy i vajny?

24. Па якім шляху разьліваецца сьвятло і разносіцца ўсходні вецер па зямлі?

Pa âkim šlâhu raz'livaecca s'vâtlo i raznosičca ŭshodni vecer pa zâmlî?

25. Хто праводзіць пратокі для выліваньня вады і шлях граманоснай маланцы,

Hto pravodzic' pratoki dlâ vylivan'nâ vady i šlâh gramanosnaj malancy,

26. каб падаў дождж на зямлю бязьлюдную, на пустыню, дзе няма

чалавека,

kab padaŭ doždž na zâmlû bâz' lûdnuû, na pustynû, dze nâma čalaveka,

27. каб насычаць пустыню і стэп і абуджаць травяныя зародкі да росту?

kab nasyčac' pustynû i stèp i abudžac' travânyâ zarodki da rostu?

28. Ці ёсьць у дажджу бацька? альбо хто нараджае кроплі расы?

Ci ës'c' u daždžu bac'ka? al'bo hto naradžae kropli rasy?

29. З чыйго чэрава выходзіць лёд, і іней нябесны, - хто родзіць яго?

Z čyjgo čèrava vyhodzic' lëd, i inej nâbesny, - hto rodzic' âgo?

30. Воды, як камень, мацнеюць, і паверхня бездані замярзае.

Vody, âk kamen', macneûc', i paverhnâ bezdani zamârzae.

31. Ці можаш ты завязаць вузел Хіма і развязаць повязі Кесіль?

Ci možaš ty zavâzac' vuzel Hima i raz'vâzac' povâzi Kesil'?

32. Ці можаш ты выводзіць сюзорэі ў свой час і весьці Ас зь яе дзецямі?

Ci možaš ty vyvodzic' suzorèi ŭ svoj čas i ves'ci As z' âe dzec'mi?

33. Ці ведаеш ты статуты неба, ці можаш усталяваць валадараньне яго на зямлі?

Ci vedaеш ty statuty neba, ci možaš ustalâvac' valadaran'ne âgo na zâmlî?

34. Ці можаш узвысіць голас твой да воблакаў, каб вада шчодро пакрыла цябе?

Ci možaš uzvysic' golas tvoj da voblakaŭ, kab vada ščodra pakryla câbe?

35. Ці можаш пасылаць маланкі, і ці пойдучь яны і ці скажуць табе: вось мы?

Ci možaš pasylac' malanki, i ci pojduc' âny i ci skažuc' tabe: vos' my?

36. Хто ўклаў мудрасьць у сэрца, альбо хто даў сэнс розуму?

Hto ŭklaŭ mudras'c' u sèrca, al'bo hto daŭ sèns rozumu?

37. Хто можа разьлічыць воблакі сваёю мудрасьцю і ўтрымаць судзіны

неба,

Hto moža raz'ličyc' voblakì svaëù mudras'cù ì ŭtrymac' sudzìny neba,

38. калі пыл абарочваецца ў грязь і камлыгі зьліпаюцца?

kali pyl abaročvaecca ŭ graz' ì kamlygì z'lipaŭcca?

39. Ці ты ловіш здабычу ільвіцы і корміш маладых ільвянят,

Cì ty loviš zdabyču il'vicy ì kormiš maladyh il'vânât,

40. калі яны ляжаць у бярлогах альбо тояцца пад ценем у засадзе?

kali âny lâžac' u bârlogah al'bo toâcca pad cenem u zasadze?

41. Хто рыхтуе ворану корм ягоны, калі птушаняты яго крычаць да Бога, бадзяючыся безь ежы?

Hto ryhtue voranu korm âgony, kali ptušanâty âgo kryčac' da Boga, badzâŭčysâ bez' ežy?

39 Кіраўнік

1. Ці ведаеш ты час, калі нараджаюць дзікія козы на скалах, і ці заўважаў роды казуль?

Cì vedaеш ty čas, kali naradžaŭc' dzikîâ kozy na skalah, ì cì zaŭvažauŭ rody kazul'?

2. Ці можаш разьлічыць месяцы цяжарнасьці іхняй? і ці ведаеш час родаў іхніх?

Cì možaš raz'ličyc' mesâcy câžarnas'cì ihnâj? ì cì vedaеш čas rodaŭ ihnih?

3. Яны згінаюцца, нараджаючы дзяцей сваіх, выкідваючы свае ношы;

Âny zginaŭcca, naradžaŭčy dzâcej svaih, vykidvaŭčy svae nošy;

4. дзеці іхнія ўбіраюцца ў сілу, растуць на полі, сыходзяць і не вяртаюцца да іх.

dzeci ihnîâ ŭbiraŭcca ŭ silu, rastuc' na poli, syhodzâc' ì ne vârtaŭcca da ih.

5. Хто пусьціў дзікага асла на волю, і хто разьвязаў повязі кулану,

Hto pus'ciũ dzikaga asla na volũ, i hto raz'vãzaũ povãzi kulanu,

6. якому стэп Я прызначыў домам і саланчакі - жытлішчам?

ãkomu stëp Â pryznačyũ domam i salančaki - žytliščam?

7. Ён сьмяецца з гарадскога шматлюдства і ня чуе крыкаў паганятага,

Ën s'mãeccã z garadskoga šmatlũdstva i nã čue krykaũ paganãtaga,

8. па горах шукае ежы сабе і ганяецца за ўсякаю зелянінаю.

pa gorah šukaе ežy sabe i ganãeccã za ũsãkaũ zelãninaũ.

9. Ці захоча аднарог службыць табе і ці значуе каля ясьляў тваіх?

Ci zahoča adnarog služyc' tabe i ci zanačue kalã âs'lãũ tvaih?

10. Ці можаш вяроўкаю прывязаць аднарога да баразны, і ці будзе ён за табою баранаваць тваё поле?

Ci možaš vãroũkaũ pryvãzac' adnaroga da barazny, i ci budze ën za taboũ baranavac' tvaë pole?

11. Ці паспадзяваешся на яго, таму што ў яго вялікая сіла, і ці дасі яму працу тваю?

Ci paspadzãvaešsã na âgo, tamu što ũ âgo vãlikaã sila, i ci dasi âmu pracu tvaũ?

12. Ці паверыш яму, што ён насеньне тваё верне і складзе на гумно тваё?

Ci paveryš âmu, što ën nasen'ne tvaë verne i skladze na gumno tvaë?

13. Ці ты даў прыгожыя крылы паве і перэе і пух страўсу?

Ci ty daũ prygožyã kryly pave i perèe i puh straũsu?

14. Ён пакідае яйкі свае на зямлі і на пяску грэе іх,

Ën pakidaе âjki svae na zãmlì i na pâsku grèe ih,

15. і забывае, што нага можа раздушыць іх і польны зьвер можа растаптаць іх;

ì zabyvae, što naga moža razdušyc' ih ì pol'ny z'ver moža rastaptac' ih;

16. ён жорсткі да дзяцей сваіх, як бы не да сваіх, і не баіцца, што праца ягоная будзе марная,

ën žorstki da dzâcej svaih, âk by ne da svaih, ì ne baicca, što praca âgonaâ budze marnaâ,

17. таму што Бог ня даў яму мудрасьці і не ўдзяліў яму глузду;

tamu što Bog nâ daŭ âmu mudras'ci ì ne ŭdzâliŭ âmu gluzdu;

18. а калі падымаецца на вышыню, сьмяецца з каня і вершніка ягонага.

a kalì padymaeccâ na vyšynû, s'mâeccâ z kanâ ì veršnika âgonaga.

19. Ці ты даў каню сілу і апрануў шыю ягоную ў грыву?

Cì ty daŭ kanû silu ì apranuŭ šyû âgonuû ŭ gryvu?

20. Ці можаш ты спалохаць яго, як саранчу? Храп ноздраў ягоных - жудасьць;

Cì možaš ty spalohac' âgo, âk saranču? Hrap nozdraŭ âgonyh - žudas'c';

21. капае нагамі зямлю і захапляецца сілаю; ідзе насустрач зброі;

kapae nagami zâmlû ì zahaplâeccâ silaû; idze nasustrač zbroi;

22. ён сьмяецца зь небясьпекі і не палюхаецца і не адварочваецца ад меча;

ën s'mâeccâ z' nebâs'pekì ì ne palohaeccâ ì ne advaročvaeccâ ad meča;

23. калчан гучыць над ім, бліскае капэё і дзіда;

kalčan gučyc' nad ìm, bliskae kapèë ì dzida;

24. у парыве і лютасьці ён глытае зямлю і ня можа стаяць пры гуку трубы;

u paryve ì lûtas'ci ën glytae zâmlû ì nâ moža staâc' pry guku truby;

25. пры трубным гуку ён падае голас: гу! гу! і здалёк чуе бітву, зычныя галасы правадыроў і крык.

pry trubnym guku ën padae golas: gu! gu! ì zdalëk čue bitvu, zyčnyâ galasy

pravadyroŭ i kryk.

26. Ці тваёю мудрасьцю лётае каршук і кіруе крылы свае на поўдзень?

Cì tvaëù mudras'cù lëtae karšuk i kìrue kryly svae na poŭdzen'?

27. Ці па тваім слове ўзносіцца арол і кладзе на вышыні гняздо сваё?

Cì pa tvaim slove ŭznosicca arol i kladze na vyšynì gnâzdo svaë?

28. Ён жыве на скале і начуе на зубцы ўцёсаў і на месцах недаступных;

Ěn žyve na skale i načue na zubcy ŭcësaŭ i na mescah nedastupnyh;

29. адтуль выгладвае сабе ежу: вочы яго глядзяць далёка;

adtul' vyglâdvae sabe ežu: vočy âgo glâdzâc' dalëka;

30. птушаняты ягоныя пюць кроў, і дзе труп, там і ён.

ptušanâty âgonyâ pëuc' kroŭ, i dze trup, tam i ěn.

31. І гаварыў Гасподзь далей і сказаў Ёву:

Ì gavaryŭ Gaspodz' dalej i skazaŭ Ěvu:

32. ці будзе спаборнік з Усеўладным яшчэ вучыць? Выкрывальнік Бога хай адказвае Яму.

cì budze spabornik z Useŭladnym âščè vučyc'? Vykryval'nik Boga haj adkazvae Âmu.

33. І адказваў Ёў Госпаду, і сказаў:

Ì adkazvaŭ Ěŭ Gospadu, i skazaŭ:

34. вось, я нікчэмны; што буду я адказваць Табе? Руку маю кладу на вусны мае.

vos', â nikčëmny; što budu â adkazvac' Tabe? Ruku maŭ kladu na vusny maе.

35. Аднойчы я казаў, - цяпер адказваць ня буду, нават двойчы, але болей ня буду.

Adnojčy â kazaŭ, - câper adkazvac' nâ budu, navat dvojčy, ale boleј nâ budu.

40 Кіраўнік

1. І адказвай Гасподзь Ёву з буры і сказаў:

Ĭ adkazvaŭ Gaspodz' Ęvu z bury ĭ skazaŭ:

2. аперажы, як мужчына, сьцёгны свае: Я буду пытацца ў цябе, а ты адказвай Мне.

aperaży, âk mužčyna, s'cĕgny svae: Â budu pytacca ŭ cĕbe, a ty adkazvaj Mne.

3. Ты хочаш скінуць суд Мой, зьвінаваціць Мяне, каб апраўдацца?

Ty hočař skĭnuc' sud Moj, z'vinavacĭc' Mĕne, kab apraŭdacca?

4. Ці такая ў цябе сіла, як у Бога? І ці можаш загрымець голасам, як Ён?

Cĭ takaâ ŭ cĕbe sila, âk u Boga? Ĭ cĭ możař zagrymec' golasam, âk Ęn?

5. Упрыгож сябе велічнасьцю і славаю, апраніся ў бляск і велікапышнасьць;

Uprygoż sĕbe velĭčnas'cŭ ĭ slavaŭ, apranĭsĕ ŭ blĕsk ĭ velĭkapyřnas'c';

6. вылі лютасьць гневу твайго, паглядзі на ўсё ганарлівае і ўпакоры яго;

vyli lŭtas'c' gnevu tvajgo, paglĕdzi na ŭsĕ ganarlĭvae ĭ ŭpakory ĕgo;

7. зірні на ўсіх напышлівых і прынізі іх, і зьнішчы бязбожных на месцах іхніх;

zĭrnĭ na ŭsĭh napyřlĭvyh ĭ prynĭzĭ ih, ĭ z'nĭřcy bĕzbožnyh na mescah ĭhniĭh;

8. закапай іх усіх у зямлю і твары іхнія накрый цемраю.

zakapaj ih usĭh u zĕmlŭ ĭ tvary ĭhniĕ nakryj cemraŭ.

9. Тады і Я прызнаю, што правіца твая можа цябе ратаваць.

Tady ĭ Â pryznaŭ, řto pravĭca tvaĕ moża cĕbe ratavac'.

10. Вось бегемот, якога Я стварыў, як і цябе; ён есьць траву, як вол;

Vos' begemot, âkoga Â stvaryŭ, âk ĭ cĕbe; ĕn es'c' travu, âk vol;

11. вось, яго сіла ў сьцёгнах ягоных і моц ягоная ў мускулах чэрава ягонага;

vos', âgo sila ŭ s'cëgnah âgonyh i moc âgonaâ ŭ muskulah čërava âgonaga;

12. паварочвае хвастом сваім, як кедрам; а жылы на клубах яго пераплеценія;

pavaročvae hvastom svaim, âk kedram; a žyly na klubah âgo peraplecenyâ;

13. ногі ў яго, як медныя трубы; косткі ў яго, як жалезныя пруткі;

nogi ŭ âgo, âk mednyâ truby; kostki ŭ âgo, âk žaleznyâ prutki;

14. гэта - верх шляхоў Божых: толькі Творца яго можа наблізіць да яго меч Свой;

gëta - verh šlâhoŭ Božyh: tol'ki Tvorca âgo moža nablizic' da âgo meč Svoj;

15. горы прыносяць яму ежу, і там усе зьвяры польныя гуляюць;

gory prynosâc' âmu ežu, i tam use z'vâry pol'nyâ gulâuc';

16. ён кладзецца пад зацішнымі дрэвамі, пад дахам трысьнягу і ў балотах;

ën kladzecca pad zacišnymì drèvamì, pad daham trys'nâgu i ŭ balotah;

17. зацішныя дрэвы пакрываюць яго сваім ценем; вербы каля ручаёў абступаюць яго;

zacišnyâ drèvy pakryvauc' âgo svaim cenem; verby kalâ ručaëŭ abstupauc' âgo;

18. вось, ён п'е з рукі і не сьпяшаецца; застаецца спакойны, хоць бы Ярдан памкнуўся да вуснаў ягоных.

vos', ën p'e z rukì i ne s'pâšaecca; zastaecca spakojny, hoc' by Ârdan pamknuŭsâ da vusnaŭ âgonyh.

19. Ці возьме хто яго ў вачах ягоных і ці праколе яму нос бусаком?

Cì voz'me hto âgo ŭ vačah âgonyh i cì prakole âmu nos busakom?

20. Ці можаш ты вудаю выцягнуць левіятана і вяроўкаю схапіць за язык

ягоны?

Cì možaš ty vudaû vycâgnuc' leviâtana i vâroŭkaû shapic' za âzyk âgony?

21. ці ўкладзеш колца ў ноздры яго? ці праколеш іголкаю сківіцу ягоную?

cì ŭkladzeš kolca ŭ nozdry âgo? cì prakoleš igolkaû skivïcu âgonuû?

22. ці будзе ён доўга ўпрошваць цябе і ці будзе гаварыць з табою коратка?

cì budze ën doŭga ŭprošvac' câbe i cì budze gavaryc' z taboû koratka?

23. ці зробіць ён дагавор з табою, і ці возьмеш яго сабе назаўсёды ў рабы?

cì zrobic' ën dagavor z taboû, i cì voz'meš âgo sabe nazaŭsëdy ŭ raby?

24. ці будзеш бавіцца ім, як птушкаю, і ці зьвяжаш яго як дзяўчатак тваіх?

cì budzeš baviCCA im, âk ptuškaû, i cì z'vâžaš âgo âk dzâŭčatak tvaiH?

25. ці будуць прадаваць яго таварышы па лоўлі, ці падзеляць яго паміж Хананэйскімі купцамі?

cì buduc' pradavac' âgo tavaryšy pa loŭli, cì padzelâc' âgo pamiz' Hananèjskimì kupcamì?

26. ці можаш прапароць скуру яго дзідаю і галаву ягоную рыбацкаю астрогаю?

cì možaš praparoc' skuru âgo dzidaû i galavu âgonuû rybackaû astrogaû?

27. Кладзі на яго руку тваю і памятай пра барацьбу; больш ня будзеш.
Kladzi na âgo ruku tvaû i pamâtaj pra barac'bu; bol'sh nâ budzeš.

41 Кіраўнік

1. Марная надзея: ці не ўпадзеш ад аднаго позірку ягонага?

Marnaâ nadzeâ: cì ne ŭpadzeš ad adnago pozirku âgonaga?

2. Няма такога адважніка, які асьмеліўся б патрывожыць яго; хто ж можа ўстояць прад Маім абліччам?

Nâma takoga advažnika, âkì as'meliŭsâ b patryvožyc' âgo; hto ž moža ŭstoâc' prad Maïm abliččam?

3. Хто апярэдзіў Мяне, каб Я даваў яму? пад усім небам усё Маё.

Hto apârèdziŭ Mâne, kab Â davaŭ âmu? pad usim nebam usë Maë.

4. Ня змоўчу пра чэлесы ягоныя, пра сілу і прыгожую суразьмернасьць іх.

Nâ zmoŭču pra čèlesy âgonyâ, pra silu i prygožuŭ suraz'mernas'c' ih.

5. Хто можа адхінуць верх вопраткі ягонай, хто падыдзе да дваіных сківіцаў ягоных?

Hto moža adhìnuc' verh vopratkì âgonaj, hto padydze da dvajnyh skìvicaŭ âgonyh?

6. Хто можа адчыніць дзьверы твару ягонага? кола зубоў ягоных - жудасьць;

Hto moža adčynìc' dz'very tvaru âgonaga? kola zuboŭ âgonyh - žudas'c';

7. моцныя шчыты яго - цудота: яны змацаваныя як бы цьвёрдаю пячаткаю;

mocnyâ ščyty âgo - cudota: âny zmacavanyâ âk by c'vërdaŭ pâčatkaŭ;

8. адзін да аднаго дакранаюцца блізка, так што і паветра не праходзіць паміж імі;

adzin da adnago dakranaŭcca blizka, tak što i pavetra ne prahodzìc' pamìž imì;

9. адзін з адным ляжаць шчыльна, счাপіліся і не размыкаюцца.

adzin z adnym lâžac' ščyl'na, sčapilìsâ i ne razmykaŭcca.

10. Ад яго чханьня паказваецца сьвятло; вочы ў яго як вейкі зары;

Ad âgo čhan'nâ pakazvaecca s'vâtlo; vočy ŭ âgo âk vejki zary;

11. з пашчы ягонаі выходзяць агнявікі, выскокваюць вогненныя іскры;

z paščy âgonaj vyhodzâc' agnâvikì, vyskokvaüc' vognennyâ iskry;

12. з ноздраў ягоных выходзіць дым, як з раскіпелага горшчыка альбо катла.

z nozdraŭ âgonyh vyhodzic' dym, âk z raskìpelaga gorščyka al'bo katla.

13. Дыханьне яго распаліе вугольле, з пашчы яго шугае полымя.

Dyhan'ne âgo raspalâe vugol'le, z paščy âgo šugae polymâ.

14. На шыі ў яго жыве сіла, і перад ім бяжыць жах.

Na šyì ŭ âgo žyve sila, i perad im bâžyc' žah.

15. Мясістыя часткі цела ягонага спалучаны між сабою цьвёрда, не здрыгануцца.

Mâsistyâ častkì cela âgonaga spalučany miž saboŭ c'vërda, ne zdryganucca.

16. Сэрца ў яго цьвёрдае, як камень, і жорсткае, як ніжні жарон.

Sèrca ŭ âgo c'vërdae, âk kamen', i žorstkae, âk nižni žaron.

17. Калі ён падымаецца, дужыя ў страху, зусім губляюцца ад жаху.

Kalì ën padymaecca, dužyâ ŭ strahu, zusim gublâucca ad žahu.

18. Меч, які крануўся яго, ня ўстоіць, ні капэё, ні дзіда, ні латы.

Meč, âkì kranuŭsâ âgo, nâ ŭstoic', ni kapèë, ni dzida, ni laty.

19. Жалеза ён мае за салому, медзь - за гнілое дрэва.

Žaleza ën mae za salomu, medz' - za gnìloe drèva.

20. Дачка лука не паверне яго наўцёкі; прашчавыя камяні ператвараюцца для яго ў плеўкі.

Dačka luka ne paverne âgo naŭcëkì; praščavyâ kamâni peratvaraŭcca dlâ âgo ŭ pleŭkì.

21. Булава лічыцца ў яго за саломіну; са сьвісту дзіды ён сьмяецца.

Bulava ličycca ŭ âgo za salomìnu; sa s'vistu dzidy ën s'mâecca.

22. Пад ім вострыя камяні, і ён на вострых камянях ляжыць у гразі.

Pad im vostryâ kamâni, i ěn na vostryh kamânâh lâžyc' u grazi.

23. Ён кіпяціць багну, як кацёл, і мора перавтварае ў кіпучую мазь;

Ěn kîpâcîc' bagnu, âk kacël, i mora peravtvarae ŭ kîpučuû maz';

24. пакідае за сабою сьветлую сьцежку; бездань здаецца сівізнай.

pakîdae za saboû s'vetluû s'cežku; bezdan' zdaecca sîvîznaj.

25. Няма на зямлі падобнага на яго: ён створаны бясстрашным;

Nâma na zâmlî padobnaga na âgo: ěn stvorany bâsstrašnym;

26. на ўсё высокае глядзіць адважна; ён цар над усімі сынамі ганарлівасьці.

na ŭsë vysokae glâdzîc' advažna; ěn car nad usîmî synamî ganarlîvas'cî.

42 Кіраўнік

1. Адказвай Ёў Госпаду і сказаў:

Adkazvaj Ěŭ Gospadu i skazaŭ:

2. ведаю, што Ты ўсё можаш, і што намер Твой ня можа быць спынены.

vedaŭ, što Ty ŭsë možaš, i što namer Tvoj nâ moža byc' spyneny.

3. Хто гэты, што запамрочвае Наканаваньне, нічога не разумеючы? -

Так, я казаў пра тое, чаго не разумеў, пра дзеі дзівосныя для мяне, якіх я ня ведаў.

Hto gèty, što zapamročvae Nakanavan'ne, ničoga ne razumeŭčy? - Tak, â kazaŭ pra toe, čago ne razumeŭ, pra dzei dzivosnyâ dlâ mâne, âkih â nâ vedaŭ.

4. Выслухай, усклікаў я, і я буду гаварыць, і пра што буду пытацца ў Цябе, растлумач мне.

Vysluhaj, usklikaŭ â, i â budu gavaryc', i pra što budu pytacca ŭ Câbe, rastlumač mne.

5. Я чуў пра Цябе слыхам вуха; а цяпер мае вочы бачаць Цябе;

Â čuŭ pra Câbe slyham vuha; a câper mae vočy bačac' Câbe;

6. таму я выракаюся і каюся ў пыле і ў попеле.

tamu â vyraukaŭsâ i kaŭsâ ŭ pyle i ŭ popele.

7. І было пасля таго, як Гасподзь сказаў словы тыя Ёву, сказаў

Гасподзь Эліфазу Тэманіцяніну: гарыць гнеў Мой на цябе і на двух

сяброў тваіх за тое, што вы гаварылі пра Мяне ня так правільна, як раб Мой Ёў.

Î bylo pas'lâ tago, âk Gaspodz' skazaŭ slovy tyâ Ęvu, skazaŭ Gaspodz' Ęlifazu Tèmanicâninu: garyc' gneŭ Moj na câbe i na dvuh sâbroŭ tvaih za toe, što vy gavaryli pra Mâne nâ tak pravil'na, âk rab Moj Ęŭ.

8. Дык вось, возьмеце сабе сем цялят і сем бараноў і ідзеце да раба Майго Ёва і прынясеце за сябе ахвяру; і раб Мой Ёў памоліцца за вас, бо толькі аблічча ягонае Я прыму, каб не адкінуць вас за тое, што вы казалі пра Мяне ня так правільна, як раб Мой Ёў.

Dyk vos', vaz'mece sabe sem câlât i sem baranoŭ i idzece da raba Majgo Ęva i prynâsece za sâbe ahvâru; i rab Moj Ęŭ pamolicca za vas, bo tol'ki abličča âgonae Â pryму, kab ne adkinuc' vas za toe, što vy kazali pra Mâne nâ tak pravil'na, âk rab Moj Ęŭ.

9. І пайшлі Эліфаз Тэманіцянін і Вілдад Саўхэянін і Сатар Нааміцянін, і зрабілі так, як Гасподзь загадаў ім, - і Гасподзь прыняў аблічча Ёва.

Î pajšli Ęlifaz Tèmanicânin i Vildad Saŭhèânin i Satar Naamicânin, i zrabili tak, âk Gaspodz' zagadaŭ im, - i Gaspodz' prynâŭ abličča Ęva.

10. І вярнуў Гасподзь страту Ёва, калі ён памаліўся за сяброў сваіх; і даў Гасподзь Ёву ўдвая больш за тое, што ён меў раней.

Ì vârnũ Gaspodz' stratu Ěva, kali ěn pamaliũsâ za sâbroũ svaih; ì daũ Gaspodz' Ěvu ũdvaâ bol'sh za toe, što ěn meũ ranej.

11. Тады прыйшлі да яго ўсе браты ягоныя і ўсе сёстры ягоныя і ўсе ранейшыя знаёмыя ягоныя, і елі зь ім хлеб у доме ягоным, і смуткавалі зь ім, і сучяшалі яго за ўсё ліха, якое Гасподзь навёў на яго і далі яму кожны па кесіце і па залатым пярсцёнку.

Tady pryjšli da âgo ũse braty âgonyâ ì ũse sěstry âgonyâ ì ũse ranejšyâ znaěmyâ âgonyâ, ì eli z' im hleb u dome âgonym, ì smutkavali z' im, ì sucâšali âgo za ũsě liha, âkoe Gaspodz' navěũ na âgo ì dali âmu kožny pa kesice ì pa zalatym pârs'cěnku.

12. І дабраславіў Бог апошнія дні Ёва болей, чым ранейшыя: у яго было чатырнаццаць тысяч дробнага быдла, шэсьць тысяч вярблюдаў, тысяча пар валоў і тысяча асьліц.

Ì dabraslaviũ Bog apošniâ dni Ěva bolej, čym ranejšyâ: u âgo bylo čatyrnaccac' tysâč drobnaga bydla, šès'c' tysâč vârbľudaũ, tysâča par valoũ ì tysâča as'lic.

13. І было ў яго сем сыноў і тры дачкі.

Ì bylo ũ âgo sem synoũ ì try dački.

14. І даў ён першай імя Эміма, імя другой - Касія, а імя трэцяй - Керэнгапух.

Ì daũ ěn peršaj imâ Ěmima, imâ drugoj - Kasiâ, a imâ trēcâj - Kerěngapuh.

15. І ня было на цэлай зямлі такіх прыгожых жанчын, як Ёвавы дочки, і даў ім бацька іхні спадчыну паміж братамі іхнімі.

Ì nâ bylo na cělaj zâmli takih prygožyh žančyn, âk Ěvavy dočki, ì daũ im bac'ka ihni spadčynu pamiž bratami ihnimi.

16. Пасьля таго Ёў жыў сто сорок гадоў, і бачыў сыноў сваіх і сыноў сыноўніх да чацьвёртага роду.

*Pas'lä tago Ěŷ žyŷ sto sorak gadoŷ, i bačyŷ synoŷ svaiŷ i synoŷ synoŷnih da
čac'vërtaga rodu.*

17. I paměr Ěŷ u staras'ci nasyčany dnjami.

Ì paměr Ěŷ u staras'ci nasyčany dnâmi.

ПСАЛТЫР

1 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Дабрашчасны той муж, што ня ходзіць на раду бязбожных, і не стаіць на дарозе грэшных, і не сядзіць на зборні распустаў;

Psal'ma Davidava. Dabraščasny toj muž, što nâ hodzic' na radu bâzbožnyh, i ne staic' na daroze grëshnyh, i ne sâdzic' na zborni raspustaŭ;

2. а ў законе Гасподнім воля ягоная, і пра закон Ягоны ўдзень і ўначы разважае!

a ŭ zakone Gaspodnim volâ âgonaâ, i pra zakon Âgony ŭdzen' i ŭnačy razvažae!

3. І будзе ён, быццам дрэва, над плынямі водаў пасаджанае, што родзіць свой плод у свой час, і ліст у якога ня жухне; і ва ўсім, што ён учыняе, пашчасьціць яму.

Î budze ën, byccam drêva, nad plynâmi vodaŭ pasadžanae, što rodzic' svoj plod u svoj čas, i list u âkoga nâ žuhne; i va ŭsim, što ën učynâe, paščas'cic' âmu.

4. Ня так у бязбожнікаў; яны - быццам пыл, ветрам падняты.

Nâ tak u bâzbožnikaŭ; âny - byccam pyl, vetram padnâty.

5. Таму ня ўстояць бязбожнікі на Божым судзе, а грэшнікі - на сходзе праведных.

Tamu nâ ŭstoâc' bâzbožnikì na Božym sudze, a grëshnikì - na shodze pravednyh.

6. Бо дарогу праведных ведае Гасподзь, а дарога бязбожнікаў прападзе!

Bo darogu pravednyh vedae Gaspodz', a daroga bázbožnikaŭ prapadze!

2 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Навошта бунтуюць народы, і намышляюць плямёны марнае?

Psal'ma Davidava. Navošta buntuŭc' narody, i namyšlâŭc' plâmëny marnae?

2. Паўстаюць зямныя цары, і ўмаўляюцца разам князі супраць Госпада і супраць Памазанца Ягонага:

Paŭstaŭc' zâmnyâ cary, i ŭmaŭlâŭcca razam knâzi suprac' Gospada i suprac' Pamazanca Ágonaga:

3. "Парвёмце ж іхнія кайданы і скінем зь сябе іхнія аковы".

"Parvëmce ž ihniâ kajdany i skinem z' sâbe ihniâ akovy".

4. Той, Хто ў нябёсах жыве, пасьмяецца, Гасподзь паганьбіць іх.

Toj, Hto ŭ nâbëсах žyve, pas'mâeccа, Gaspodz' pagan'bic' ih.

5. Тады Ён у гневе Сваім скажа ім, і лютасьцю Сваёй іх настрашыць;

Tady Ęn u gneve Svaim skaža im, i lŭtas'cŭ Svaëj ih nastrašyc';

6. "Я памазаў Цара Майго над Сіёнам, сьвятою гарою Маёю.

"Â pamazaŭ Cara Majgo nad Siënam, s'vâtoŭ garoŭ Maëŭ.

7. Я абвяшчу пастанову: Гасподзь сказаў Мне: "Ты Сын Мой; Я сёння Цябе спарадзіў;

Â abvâšču pastanovu: Gaspodz' skazaŭ Mne: "Ty Syn Moj; Â sën'nâ Câbe sparadziŭ;

8. прасі ў Мяне, і дам народы ў спадчыну Табе, і ўладаньні Твае - аж па край зямлі!

prasi ŭ Mâne, i dam narody ŭ spadčynu Tabe, i ŭladan'ni Tvae - až pa kraj zâmlì!

9. Ты пab'еш іх жалезным жазлом, патаўчэш іх, як посуд ганчарны".

Ty pab'eš ih žalezny m žazlom, pataŭčëš ih, âk posud gančarny".

10. Дык вось - урымсьціцеся, цары; навучэцеся, судзьдзі зямныя,

Dyk vos' - urym's'cicesâ, cary; navučëcesâ, sudz'dzi zâmnyâ,

11. служэце Госпаду богабаязна, і радуйцеся з трымценьнем.

služëce Gospadu bogabaâzna, i radujcesâ z trymcen'nem.

12. Ушануйце Сына, каб Ён не загневаўся, і каб не загінуць вам у

дарозе вашай, бо гнеў Ягоны загарыцца неўзабаве. Шчасныя ўсе, хто

на Яго спадзяецца.

Ušanjce Syna, kab Ęn ne zagnevaŭsâ, i kab ne zaginuc' vam u daroze vašaj,

bo gneŭ Ágony zagarycca neŭzabave. Ščasnyâ ŭse, hto na Ágo spadzâecca.

3 Кіраўнік

1. Псальма Давіда, калі ён уцякаў ад Авэсалома, сына свайго.

Psal'ma Davida, kalì Ęn ucâkaŭ ad Avèsaloma, syna svajgo.

2. Госпадзе! - як пabольшала ворагаў маіх! як многа іх на мяне паўстае!

Gospadze! - âk pabol'shala voragaŭ maih! âk mnoga ih na mâne paŭstae!

3. Шмат каторыя кажучь душы маёй: "Няма яму ў Богу ратунку!"

Šmat katoryâ kažuc' dušy maëj: "Nâma âmu ŭ Bogu ratunku!"

4. Але Ты, Госпадзе, - шчыт перада мною, слава мая, і Ты ўзносіш маю

галаву.

Ale Ty, Gospadze, - ščyt perada mnoŭ, slava maâ, i Ty ŭznosiš maŭ galavu.

5. Сваім голасам клічу да Госпада, - і Ён чуе мяне са сьвятое гары Свае.

Svaïm golasam kliču da Gospada, - i Ęn čue mâne sa s'vâtoe gary Svae.

6. Кладуся я, сплю і ўстаю, бо Гасподзь абараняе мяне.

Kladusâ â, splû i ŭstaû, bo Gaspodz' abaranâe mâne.

7. І не збаюся я процьмы людзей, што адусюль аблажылі мяне.

Ì ne zbaûsâ â proc'my lûdzej, što adusûl' ablažyli mâne.

8. Паўстань, Госпадзе! ацалі мяне, Божа мой! бо Ты б'еш маіх ворагаў па шчацэ, зубы грэшнікам крышыш.

Paŭstan', Gospadze! acali mâne, Boža moj! bo Ty b'eš maïh voragaŭ pa ščacè, zuby grèšnikam kryšyš.

9. Ратунак у Госпадзе. Над народамі Тваімі дабраслаўленьне Тваё.

Ratunak u Gospadze. Nad narodam Tvaïm dabraslaŭlen'ne Tvaë.

4 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На струнных інструмэнтах. Псалма Давідава.

Kirowcu horu. Na strunnych instrumentah. Psal'ma Davidava.

2. Калі клічу я, - акажыся мне, Божа праўды маёй! Ты даваў мне прастору ў цясноцьці. Умілажалься зь мяне і пачуй малітву маю.

Kali kliču â, - akažysâ mne, Boža praŭdy maëj! Ty davaŭ mne prastoru ŭ câsnoc'ci. Umilažal'sâ z' mâne i pačuj malitvu maû.

3. Сынове людзкія! дакуль ганьбавацьмецца слава мая? Дакуль марнасьць любіць будзеце, дакуль няпраўды шукацьмеце?

Synove lûdzkiâ! dakul' gan'bavac'mecca slava maâ? Dakul' marnas'c' lûbic' budzece, dakul' nâpraŭdy šukac'mece?

4. Ведайце, што сьвятога Свайго Гасподзь Сабі вылучыў, чые Гасподзь, калі я клічу Яго.

Vedajce, što s'vâtoga Svajgo Gaspodz' Sabe vylučyŭ, čue Gaspodz', kali â kliču Âgo.

5. У гневе грахоў не рабеце: на ложках сваіх разважайце ў сэрцах сваіх, і суцешыцеся!

U gneve grahoŭ ne rabece: na ložkah svaih razvažajce ŭ sèrcah svaih, i sucešycesâ!

6. Ахвяры праўды прыносьце і майце надзею на Бога.

Ahvâry praŭdy prynos'ce i majce nadzeŭ na Boga.

7. Многія кажуць: "Хто нам пакажа дабро?" Пакажы нам, Госпадзе, сьвятло аблічча Твайго!

Mnogiâ kažuc': "Hto nam pakaža dabro?" Pakažy nam, Gospadze, s'vâtlo abličča Tvajgo!

8. Ты напоўніў радасьцю сэрца маё з той пары, як пабольшала ў іх хлеба й віна.

Ty napoŭniŭ radas'cu sèrca maë z toj pary, âk pabol'shala ŭ ih hleba j vina.

9. Я спакойна кладуся і сплю, бо Ты, Госпадзе, адзін даеш мне жыць у бясьпецы.

Â spakojna kladusâ i splû, bo Ty, Gospadze, adzin daeš mne žyc' u bâs'pecy.

5 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На духавых. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Na duhavyh. Psal'ma Davidava.

2. Пачуй, Госпадзе, словы мае, зразумей мае помыслы.

Pačuj, Gospadze, slovy mae, zrazumej mae pomysly.

3. Дай увагі енку скаргі маёй, Цару мой і мой Божа! Я малюся Табе.

Daj uvagi enku skargi maëj, Caru moj i moj Boža! Â malûsâ Tabe.

4. Госпадзе! раніцай голас пачуй мой, - раніцай стану прад Табою і буду чакаць.

Gospadze! ranicaj golas pačuj moj, - ranicaj stanu prad Taboû i budu čakac'.

5. Бо Ты, Божа, беззаконьняў ня любіш; ліхадзей пры Табе не аселицца;
Bo Ty, Boža, bezzakon'nâŭ nâ lûbiš; lihadzej pry Tabe ne aselicca;

6. бязбожнікі прад вачыма Тваімі ня выстаяць: Ты ненавідзіш усіх ліхадзеяў.

bâzbožnikì prad vačyma Tvaimi nâ vystaâc': Ty nenavidziš usih lihadzeâŭ.

7. Ты загубіш усіх ашуканцаў; крыважэрцамі і падступнымі Гасподзь пагарджае.

Ty zagubiš usih ašukancaŭ; kryvažèrcami i padstupnymì Gaspodz' pagardžae.

8. А я, зь вялікай ласкі Тваёй, увайду ў харомы Твае, пакланюся храму сьвятому твайму богабаязна.

A â, z' vâlikaj laski Tvaëj, uvajdu ŭ haromy Tvae, paklanûsâ hramu s'vâtomu tvajmu bogabaâzna.

9. Госпадзе! вядзі мяне па дарозе ў праўдзе Тваёй, на супастатаў маіх; спрастуй перада мною дарогу Тваю.

Gospadze! vâdzi mâne pa daroze ŭ praŭdze Tvaëj, na supastataŭ maih; sprastuj perada mnoû darogu Tvaû.

10. Бо ў іх вуснах праўды няма: сэрца іхняе - згубнасьць, горла іхняе - дамавіна адчыненая, лісьлівяць яны языком сваім.

Bo ŭ ih vusnah praŭdy nâma: sèrca ihnâe - zgubnas'c', gorla ihnâe - damavina adčynenaâ, lis'livâc' âny âzykom svaim.

11. Асудзі іх, Божа! Няхай прападуць ад намыслаў сваіх; за ліхадзействы вялікія адкінь іх, бо яны ўзбунтаваліся на Цябе.

Asudzi ih, Boža! Nâhaj prapaduc' ad namyslaŭ svaih; za lihadzejstvy vâlikîâ adkin' ih, bo âny ŭzbuntavalisâ na Câbe.

12. А ўсе, хто на Цябе спадзяецца, будуць радавацца вечно; і Ты

будзеш іх асланяць; і будуць хваліцца Табою тыя, хто любіць імя Тваё.

A ŭse, hto na Câbe spadzâeccâ, buduc' radavacca večna; i Ty budzeš ih aslanâc'; i buduc' hvalicca Tabou tyâ, hto lûbic' imâ Tvaë.

13. Дабраслаўляеш Ты, Госпадзе, праведніка; упадабаньнем, нібы шчытом, ахінаеш яго.

Dabraslaŭlâeš Ty, Gospadze, pravednika; upadaban'nem, ni by ščytom, ahinaeš âgo.

6 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На васьміструнным. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Na vas'mistrunnym. Psal'ma Davidava.

2. Ня ў ятры Тваёй выкрывай мяне, Госпадзе, і ня ў гневе Тваім карай мяне.

Nâ ŭ âtry Tvaëj vykryvaj mâne, Gospadze, i nâ ŭ gneve Tvaïm karaj mâne.

3. Умілажалься зь мяне, Госпадзе, бо я нямоглы; дай мне гаеньня, Госпадзе, бо косьці мае растрывожаныя,

Umilažal'sâ z' mâne, Gospadze, bo â nâmogly; daj mne gaen'nâ, Gospadze, bo kos'ci mae rastryvožanyâ,

4. і душа мая моцна ўстрывожаная; - а Ты, Госпадзе, дакуль?

i duša maâ mocna ŭstryvožanaâ; - a Ty, Gospadze, dakul'?

5. Павярніся, Госпадзе, душу маю выратуй, уратуй мяне дзеля ласкі Тваёй,

Pavârnisâ, Gospadze, dušu maû vyratuj, uratuj mâne dzelâ laski Tvaëj,

6. бо ў сьмерці няма пра Цябе памятаньня: у магіле хто Цябе славіць будзе?

bo ŭ s'merci nâma pra Câbe pamâtan'nâ: u magile hto Câbe slavic' budze?

7. Стаміўся я ад зітханьняў маіх: кожнае ночы я ложка свой абмываю, сьлязьмі маімі пасьцель акрапляю маю.

Stamiŭsâ â ad zithan'naŭ maïh: kožnae nočy â ložak svoj abmyvaŭ, s'lâz'mi maïmi pas'cel' akraplâŭ maŭ.

8. Высахла ад маркоты вока маё, пастарэла яно праз маіх ворагаў.

Vysahla ad markoty voka maë, pastarèla âno праз maïh voragaŭ.

9. Адступецеса ад мяне, усе ліхадзеі, бо пачуў Гасподзь голас плачу майго,

Adstupesesa ad mâne, use lihadzei, bo pačuŭ Gaspodz' golas plaču majgo,

10. пачуў Гасподзь маленьне маё; Гасподзь прыме малітву маю,

pačuŭ Gaspodz' malen'ne maë; Gaspodz' pryme malitvu maŭ,

11. хай усе мае ворагі пасаромлены і моцна настрашыны будуць; хай вернуцца - і пасаромеюцца імгненна.

haj use mae voragi pasaromleny i mocna nastrašyny buduc'; haj vernucca - i pasaromeŭcca imgnenna.

7 Кіраўнік

1. Песьня-плач, якую Давід сьпяваў Госпаду ў справе Хуса, з племя Веньямінавага.

Pes'nâ-plaç, âkuŭ David s'pâvaŭ Gospadu ŭ справе Husa, z plemâ Ven'âminavaga.

2. Госпадзе Божа мой! на Цябе спадзяваньне маё; уратуй мяне ад усіх маіх ганіцеляў, і вызвалі мяне;

Gospadze Boža moj! na Câbe spadzâvan'ne maë; uratuj mâne ad usih maïh ganìcelâŭ, i vyzvalì mâne;

3. хай ня вырве ён душы маёй, быццам леў, які турзае, калі збаўцы

няма.

haj nâ vyrve ěn dušy maěj, byccam leŭ, âkì turzae, kalì zbaŭcy nâma.

4. Госпадзе Божа мой! калі што я зрабіў, калі ёсьць няпраўда ў руках маіх,

Gospadze Boža moj! kalì što â zrabìŭ, kalì ěs'c' nâpraŭda ŭ rukah maìh,

5. калі я ліхам плаціў таму, хто быў у згодзе са мною, - а я ж ратаваў і таго, хто бяз прычыны стаўся маім ворагам,

kalì â liham placiŭ tamu, hto byŭ u zgodze sa mnoŭ, - a â Ź ratavaŭ ì tago, hto bâz pryčyny staŭsâ maìm voragam,

6. дык няхай вораг перасьледуе душу маю і дагоніць, і жыцьцё маё хай удратуе ў зямлю, і славу маю хай абярне ў нішто.

dyk nâhaj vorag peras'ledue dušu maŭ ì dagonìc', ì žyc'cě maě haj udratue ŭ zâmlŭ, ì slavu maŭ haj aberne ŭ ništo.

7. Устань, Госпадзе, у гневе Тваім; паўстань супраць шаленства маіх ворагаў, прачніся дзеля мяне на суд, які Ты прызначыў,

Ustan', Gospadze, u gneve Tvaim; paŭstan' suprac' šalenstva maìh voragaŭ, pračnisâ dzelâ mâne na sud, âkì Ty pryznačyŭ,

8. сьціжма людзей стане навокал Цябе; над ёй падыміся ў вышыні.

s'cižma lŭdzej stane navokal Câbe; nad ěj padymisâ ŭ vyšynì.

9. Гасподзь судзіць народы. Судзі мяне, Госпадзе, паводле праўды маёй, паводле беспрахібнасьці маёй.

Gaspodz' sudzìc' narody. Sudzì mâne, Gospadze, pavodle praŭdy maěj, pavodle bespahibnas'ci maěj.

10. Хай суймецца злосьць бязбожных, а справядлівага ўмацуй, бо Ты выпрабоўваеш сэрца й нутрыну, праведны Божа!

Haj sujmecca zlos'c' bâzbožnyh, a spravâdlivaga ŭmacuj, bo Ty vypraboŭvaeš sèrca j nutrynu, pravedny Boža!

11. Шчыт мой у Богу, Які шчырых сэрцам ратуе.

Ščyt moj u Bogu, Âki ščyryh sèrcam ratue.

12. Бог - судзьдзя справядлівы і Бог - кожны дзень спаганяе суро́ва,

Bog - sudz'dzâ spravâdlìvy i Bog - kožny dzen' spaganâe surova,

13. калі хто не навяртаецца, Ён вострыць Свой меч, напінае Свой лук і
цаляе зь яго;

*kali hto ne navârtaeccâ, Ęn vostryc' Svoj meč, napìnae Svoj luk i calâe z'
âgo;*

14. рыхтуе яму прылады сьмерці, і вагністымі робіць стрэлы Свае.

ryhtue âmu prylady s'merci, i vagnìstymì robic' strèly Svae.

15. Вось напраўду зачаў бязбожны, зацяжарыў крыўдаю і ману сабе
спарадзіў,

Vos' napraŭdu začâŭ bâzbožny, zacâžaryŭ kryŭdaŭ i manu sabe sparadzìŭ,

16. капаў дол і выкапаў яго, і ўпаў у яму, якую выкапаў:

караŭ dol i vyкараŭ âgo, i ўпаŭ u âmu, âkuŭ vyкараŭ:

17. абернецца злосьць ягоная на ягоную галаву, і зладзейства ягонае
на цела ягонае ападзе.

*abernecca zlos'c' âgonaâ na âgonuŭ galavu, i zladzejstva âgonae na cela
âgonae apadze.*

18. Слаўлю Госпада па праўдзе Ягона́й і сьпяваю імя́ Госпада
Ўсявышняга.

Slaŭlŭ Gospada pa praŭdze Âgonaj i s'pâvaŭ imŭ Gospada Ŭsâvyšnâga.

8 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На Гэцкім інструмэньце. Псальма Давідава.

Kiroŭcu horu. Na Gèckim instrumèn'ce. Psal'ma Davidava.

2. Госпадзе Божа наш! якое велічнае імя Тваё па ўсёй зямлі! Слава Твая па-над нябёсы!

Gospadze Boža naš! âkoe veličnae imâ Tvaë pa ŭsěj zâmlì! Slava Tvaâ pa-nad nâbësy!

3. З вуснаў дзяцей і немаўлятак Ты зладзіў хвалу, дзеля ворагаў Тваіх, каб знямовіць мсьціўцу і ворага.

Z vusnaŭ dzâcej ì nemaŭlâtak Ty zladziŭ hvalu, dzelâ voragaŭ Tvaih, kab z'nâmovic' ms'ciŭcu ì voraga.

4. Калі я гляджу на нябёсы Твае, - твор Тваіх рук, на месяц і зоркі, якія Ты паставіў,

Kali â glâdžu na nâbësy Tvae, - tvor Tvaih ruk, na mesâc ì zorkì, âkiâ Ty pastaviŭ,

5. дык што ёсьць чалавек, якога Ты памятаеш, і сын чалавечы, якога наведваеш Ты?

dyk što ës'c' čalavek, âkoga Ty pamâtaeš, ì syn čalavečy, âkoga navedvaeš Ty?

6. Нядужа Ты зьменшыў яго перад анёламі: славаю, гонарам увянчаў яго;

Nâduža Ty z'menšyŭ âgo perad anëlamì: slavaŭ, gonaram uvânčaŭ âgo;

7. паставіў яго ўладаром над творами рук Тваіх; пад ногі паклаў яму ўсё:

pastaviŭ âgo ŭladarom nad tvorami ruk Tvaih; pad nogì paklaŭ âmu ŭsë:

8. валоў і авечак усіх, і польных зьвяроў гэтак сама,

valoŭ ì avečak usih, ì pol'nyh z'vâroŭ gëtak sama,

9. птушак нябесных і рыбін марскіх, усё, што праходзіць марскімі шляхамі.

ptušak nâbesnyh ì rybìn marskih, usë, što prahodzic' marskimì šlâhamì.

10. Госпадзе Божа наш! Якое велічнае імя Тваё па ўсёй зямлі!

Gospadze Boža naš! Ákoe veličnae imâ Tvaë pa ŭsěj zâmlì!

9 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Пасьля сьмерці Лабэна. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Pas'la s'merci Labèna. Psal'ma Davidava.

2. [Алэф] Славіць буду Цябе, Госпадзе, усім сэрцам маім, абвяшчаць пра ўсе цуды Твае,

[Alèf] Slavic' budu Câbe, Gospadze, usim sèrcam maìm, abvâščac' pra ŭse cudy Tvae,

3. я буду радавацца, весяліцца, імя Тваё апяваць, Усявышні.

â budu radavacca, vesâlicca, imâ Tvaë apâvac', Usâvyšni.

4. [Бэт] Як павернуць назад мае ворагі, - спатыкнуцца й загінуць прад абліччам Тваім,

[Bèt] Âk pavernuc' nazad mae voragi, - spatyknucca j zaginuc' prad abliččam Tvaim,

5. бо Ты вёў мой суд і маю цяжбіну; Ты сеў на троне, Судзьдзя справядлівы.

bo Ty veŭ moj sud i maŭ câžbinu; Ty seŭ na trone, Sudz'dzâ spravâdlivy.

6. [Гімэл] Ты абурывся на народы, бязбожнага зьнішчыў, сьцёр іх імёны навечна.

[Gimèl] Ty aburyŭsâ na narody, bâzbožnaga z'niščyŭ, s'cër ih imëny navečna.

7. [Далэт] У ворага зброі ня стала зусім, і гарады Ты разбурыв; загінула зь імі памяць пра іх.

[Dalèt] U voraga zbroi nâ stala zusim, i garady Ty razburyŭ; zaginula z'imi pamâc' pra ih.

8. [Гэ] А Гасподзь жыве вечна; Ён трон Свой на суд падрыхтаваў,

[Gè] A Gaspodz' žyve večna; Ęn tron Svoj na sud padryhtavaŭ,

9. і Ён будзе судзіць сьвет па праўдзе, па справядлівасьці суд над народамі ўчыніць.

ì Ęn budze sudzic' s'vet pa praŭdze, pa spravâdlivas'ci sud nad narodami ŭčynic'.

10. [Вав] І будзе Гасподзь прытулкам прыгнечанаму, прытулкам у скрушлівы час;

[Vav] Ì budze Gaspodz' prytulkam prygnečanamu, prytulkam u skrušlìvy čas;

11. І спадзявацьмуцца на Цябе тыя, што ведаюць імя Тваё, бо Ты не пакідаеш тых, што шукаюць Цябе, Госпадзе.

Ì spadzâvac'mucca na Câbe tyâ, što vedaŭc' imâ Tvaë, bo Ty ne pakìdaeš tyh, što šukaŭc' Câbe, Gospadze.

10 Кіраўнік

1. Сьпявайце Госпаду, Які жыве на Сіёне, абвяшчайце ў народах дзеі Ягонья, бо Ён спаганяе за кроў; памятае іх, не забывае енку прыгнечаных.

S'pâvajce Gospadu, Âki žyve na Siëne, abvâščajce ŭ narodah dzei Âgonyâ, bo Ęn spaganâe za kroŭ; pamâtae ih, ne zabyvae enku prygnečanyh.

2. [Хэт] Умілажалься зь мяне, Госпадзе; глянь на цярпеньні мае ад ненавісьнікаў маіх, - Ты, Які ўзносіш мяне над брамаю сьмерці,

[Hèt] Umilažal'sâ z' mâne, Gospadze; glân' na cârpen'ni mae ad nenavis'nikaŭ maih, - Ty, Âki ŭznosiš mâne nad bramaŭ s'merci,

3. каб я абвяшчаў усю славу Тваю ў браме дачкі Сіёна: буду радавацца з майго ратаваньня Табою.

*kab â abvâščaŭ usû slavu Tvaŭ ŭ brame dačkì Siëna: budu radavacca z
majgo ratavan'nâ Taboŭ.*

4. [Тэт] Народы пападалі ў яму, якую выкапалі; у сетку, якую схавалі
яны, ублыталі ногі свае.

*[Tèt] Narody papadali ŭ âmu, âkuŭ vykapali; u setku, âkuŭ shavali âny,
ublytali nogi svae.*

5. Гасподзь быў спазнаны праз суд, які Ён учыніў; бязбожнік злоўлены
дзеямі рук сваіх.

*Gaspodz' byŭ spaznany praz sud, âkì Ęn učyniŭ; bâzbožnik zloŭleny dzeâmi
ruk svaih.*

6. [Ёд] Хай шыбуюць бязбожнікі ў пекла, - усе народы, што забываюць
Бога,

[Ęd] Haj šybuŭc' bâzbožniki ŭ pekla, - use narody, što zabyvaŭc' Boga,

7. [Каф] бо не назаўсёды забудзецца ўбогі, і надзея ўбогіх не
назаўсёды загіне.

*[Kaf] bo ne nazaŭsëdy zabudzecca ŭbogi, i nadzeâ ŭbogih ne nazaŭsëdy
zagine.*

8. Паўстань, Госпадзе, хай чалавек не адужае, хай народы судзяцца
прад абліччам Тваім.

*Paŭstan', Gospadze, haj čalavek ne adužae, haj narody sudzâcca prad
abliččam Tvaim.*

9. Навядзі, Госпадзе, страху на іх; хай знаюць народы, што людзі яны.

Navâdzi, Gospadze, strahu na ih; haj znaŭc' narody, što lŭdzi âny.

10. [Ламэд] Навошта, Госпадзе, зводдаль стаіш, хаваеш Сябе ў часе
скрухі?

[Lamèd] Navošta, Gospadze, zvoddal' staiš, havaeš Sâbe ŭ čase skruhi?

11. Бязбожны з пагарды сваёй перасьледуе беднага; хай схоплены

будуць яны хітрынамі, якія намысьлілі самі.

Bâzbožny z pagardy svaěj peras'ledue bednaga; haj shopleny buduc' âny hitrynamì, âkiâ namys'lilì sami.

12. [Мэм] Бязбожны бо хваліцца пажадай душы сваёй; а карысьлівец сам сабе дагаджае.

[Mèm] Bâzbožny bo hvalicca pažadaj dušy svaěj; a karys'livec sam sabe dagadžae.

13. [Нун] Пыхліва бязбожнік пагарджае Богам; "не спагоніць"; ва ўсіх думках ягоных: няма Бога!

[Nun] Pyhlìva bâzbožnik pagardžae Bogam; "ne spagonic'"; va ŭsìh dumkah âgonyh: nâma Boga!

14. [Аін] У кожным часе шляхі ягоныя згубныя; суды Твае далёкія ад яго; на ўсіх ворагаў сваіх ён глядзіць грэбліва;

[Aìn] U kožnym čase šlâhì âgonyâ zgubnyâ; sudy Tvae dalëkiâ ad âgo; na ŭsìh voragaŭ svaìh ën glâdzic' grèblìva;

15. і кажа ў сэрцы сваім: "не пахіснуся; і ніколі мяне не спадобіць ліха".

ì kaža ŭ sèrcy svaìm: "ne pahìsnusâ; ì nikolì mâne ne spadobic' liha".

16. [Пэ] Вусны ягоныя поўныя праклёну, хітрасьці, крыўды; пад языком у яго пакуты і згуба.

[Pè] Vusny âgonyâ poŭnyâ praklënu, hitras'ci, kryŭdy; pad âzykom u âgo pakuty ì zguba.

17. [Цадэ] Сядзіць у засадзе ў задвор'і, у патайных мясьцінах забівае невінаватага; вочы ягоныя цікаюць за бедным;

[Cadè] Sâdzic' u zasadze ŭ zadvor'ì, u patajnyh mäs'cìnah zabìvae nevìnavataga; vočy âgonyâ cìkuûc' za bednym;

18. у патайнай мясьціне пільнуе, нібы ў логвішчы леў; пільнуе ў засадзе, каб схапіць беднага; хапае беднага, цягне ў сеткі свае,

u patajnaj mäs'cine pil'nue, niby ŭ logviščy leŭ; pil'nue ŭ zasadze, kab shapic' bednaga; hapae bednaga, câgne ŭ setki svae,

19. згінаецца, прыпадае, - і бедныя падаюць у моцныя кіпці ягоныя;
zginaessa, prypadae, - i bednyâ padaŭc' u mocnyâ kipcì âgonyâ;

20. кажа ў сэрцы сваім: "забыў Бог, заслانیў Свой твар, ня ўбачыць ніколі".

kaža ŭ sèrcy svaim: "zabyŭ Bog, zaslaniŭ Svoj tvar, nâ ŭbačyc' nikoli".

21. [Каф] Паўстань, Госпадзе Божа, падай руку Тваю, не забудзь прыгнечаных.

[Kaf] Paŭstan', Gospadze Boža, padaj ruku Tvaŭ, ne zabudz' prygnečanyh.

22. Навошта бязбожнік грэбуе Богам, кажучы ў сэрцы сваім: "Ты не спагоніш?"

Navošta bâzbožnik grèbue Bogam, kažučy ŭ sèrcy svaim: "Ty ne spagoniš?"

23. [Рэш] Ты бачыш; бо Ты глядзіш на крыўды і ўціскі, каб аддаць Тваёю рукою. Табе аддае сябе бедны; сіраце Ты памочнік.

[Rèš] Ty bačyš; bo Ty glâdziš na kryŭdy i ŭciski, kab addac' Tvaëŭ rukoŭ.

Tabe addae sâbe bedny; sirace Ty pamočnik.

24. [Шын] Зламай мышцу бязбожнаму і ліхому, каб шукаць і не знайсці ягонага грэху.

[Šyn] Zlamaj myšcu bâzbožnamu i lihomu, kab šukac' i ne znajs'ci âgonaga grèhu.

25. Гасподзь - цар навечна, назаўсёды; знікнуць язычнікі зь зямлі Ягонай.

Gaspodz' - car navečna, nazaŭsëdy; z'niknuc' âzyčnikì z' zâmli Âgonaj.

26. [Тав] Госпадзе! Ты чуеш жаданьні лагодных, умацуй сэрца ім; адкрый вуха Тваё,

[Tav] Gospadze! Ty čueš žadan'ni lagodnyh, umacuj sèrca im; adkryj vuha

Tvaë,

27. каб даць суд сіраце і прыгнечанаму, хай не палохае больш чалавек на зямлі.

kab dac' sud sirace i prygnječanamu, haj ne palohaë bol'sš čalavek na zâmlì.

11 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава. На Госпада спадзяюся; як жа вы кажаце душы маёй: "Як птушка ўзьляці на гару вашу"?

Kìroŭcu horu. Psal'ma Davidava. Na Gospada spadzâûsâ; âk ža vy kažace dušy maëj: "Âk ptuška ŭz'lâci na garu vašu"?

2. Бо вось бязбожнікі лук напялі, на цяціву стралу наклалі, каб у змроку цаляць у праведных сэрцам.

Bo vos' bâzbožnikì luk napâlì, na câcìvu stralu naklalì, kab u zmroku calâc' u pravednyh sèrcam.

3. Калі разбураны асновы, што можа зрабіць праведнік?

Kalì razburany asnovy, što moža zrabìc' pravednik?

4. Гасподзь у сьвятым Сваім храме, Гасподзь - трон Ягоны на нябёсах, вочы Ягоныя бачаць, павекі Ягоныя выпрабоўваюць сыноў чалавечых.

Gaspodz' u s'vâty m Svaim hrame, Gaspodz' - tron Âgony na nâbësah, vočy Âgonyâ bačac', pavekì Âgonyâ vypraboŭvaûc' synoŭ čalavečy h.

5. Гасподзь выпрабоўвае праведніка; а бязбожніка і ліхадзея ненавідзіць душа Ягоная.

Gaspodz' vypraboŭvae pravednika; a bâzbožnika i lihadzeâ nenavidzìc' duša Âgonaâ.

6. Дажджом вылье Ён на бязбожных жар, вагонь і серку; і палючы вецер - доля іхняй чары;

*Daždžom vyl'e Ęn na bázbožnyh žar, vagon' i serku; i palûčy vecer - dolâ
ihnâj čary;*

7. бо Гасподзь справядлівы, - любіць праўду; аблічча Ягонае бачыць
праведніка.

bo Gaspodz' spravâdlivy, - lûbìc' praŭdu; abličča Ágonae bačyc' pravednika.

12 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На васьміструнным. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Na vas'mistrunnym. Psal'ma Davidava.

2. Ратуй, Госпадзе; бо няма пабожнага, бо няма верных сярод сыноў
чалавечых.

*Ratuj, Gospadze; bo nâma pabožnaga, bo nâma vernyh sârod synoŭ
čalavečyh.*

3. Кожны хлусіць блізкаму свайму; вусны лісьлівыя ад няшчырага
сэрца гавораць.

Kožny hlusìc' blizkamu svajmu; vusny lis'livyâ ad nâščyraga sèrca gavorac'.

4. Зьнішчыць Гасподзь усе вусны лісьлівыя, язык велягурысты,

Z'niščyc' Gaspodz' use vusny lis'livyâ, âzyk velâgurysty,

5. тых, што кажуць: "языком нашым адужаем; вусны нашыя з намі; хто
нам гаспадар?"

*tyh, što kažuc': "âzykom našym adužaem; vusny našyâ z namì; hto nam
gaspadar?"*

6. Дзеля пакутаў убогіх і стогнаў гаротнікаў сёння паўстану, кажа
Гасподзь, і дам бясьпеку таму, каго хочуць злавіць.

*Dzelâ pakutaŭ ubogih i stognaŭ garotnikaŭ sën'nâ paŭstanu, kaža Gaspodz',
i dam bâs'peku tamu, kago hočuc' zlavìc'.*

7. Слова Гасподнія - слова чыстыя, срэбра, ачышчанае ад зямлі ў горане, сем разоў ператопленае.

Slovy Gaspodniâ - slovy čystyâ, srèbra, ačyščanae ad zâmlì ŭ gorane, sem разоў peratoplenae.

8. Ты, Госпадзе, захаваеш іх, аслоніш навекі ад гэтага роду.

Ты, Gospadze, zahavaeš ih, asloniš navekì ad gètaga rodu.

9. Усюды ходзяць бязбожныя, калі нікчэмнасьць з сыноў чалавечых узвысілася.

Usûdy hodzâc' bâzbožnyâ, kali nikčèmnas'c' z synoŭ čalavečyh uzvysilasâ.

13 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava.

2. Дакуль, Госпадзе, зусім забывацьмеш мяне, дакуль аблічча хавацьмеш Сваё ад мяне?

Dakul', Gospadze, zusim zabyvac'meš mâne, dakul' abličča havac'meš Svaë ad mâne?

3. Дакуль буду вагацца ў душы маёй, скруху ў сэрцы маім насіцьму штодзённа? Дакуль вораг мой будзе ўзносіцца нада мною?

Dakul' budu vagacca ŭ dušy maěj, skruhu ŭ sèrcy maïm nasic'mu štodzënna? Dakul' vorag moj budze ŭznosicca nada mnoû?

4. Глянь, пачуй мяне, Госпадзе Божа мой! Прасьвятлі мне вочы, каб не заснуў я сном сьмерці;

Glân', pačuj mâne, Gospadze Boža moj! Pras'vâtli mne vočy, kab ne zasnuŭ â snom s'merci;

5. хай ня скажа мой вораг: "Я адолеў яго". Хай ня радуюцца супастаты

мае, калі завагаюся.

haj nâ skaža moj vorag: "Â adoleŭ âgo". Haj nâ raduŭcca supastaty mae, kali zavagaŭsâ.

6. А я спадзяюся на літасьць Тваю; хай сэрца маё суцешыцца ратаваньнем Тваім; засьпяваю Госпаду, Які дабром надарыў мяне.

A â spadzâŭsâ na litas'c' Tvaŭ; haj sêrca maë sucešycca ratavan'nem Tvaim; zas'pâvaŭ Gospadu, Âki dabrom nadaryŭ mâne.

14 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава. Сказаў шаленец у сэрцы сваім: няма Бога. Яны разбэсьціліся, нарабілі брыдоты ўсялякай: няма дабрадзеяных.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava. Skazaŭ šalenec u sêrcy svaim: nâma Boga. Âny razbès'cilisâ, narabilì brydoty ŭsâlâkaj: nâma dabradzejnyh.

2. Гасподзь глянуў зь нябёсаў на сыноў чалавечых, каб пабачыць, ці ёсьць той, хто разумее, хто шукае Бога.

Gaspodz' glânuŭ z' nâbësaŭ na synoŭ čalavečyh, kab pabačyc', ci ës'c' toj, hto razumee, hto šukae Boga.

3. Усе ўхіліліся, зрабіліся аднолькава непатрэбныя; ніхто ня робіць дабра, ніхто аніводзін.

Use ŭhìlìlisâ, zrabìlisâ adnol'kava nepatrèbnyâ; nihto nâ robic' dabra, nihto anìvodzìn.

4. Няўжо ня ўрымсьцяцца беззаконьнікі, якія народ мой ядуць, быццам хлеб, і Госпада не заклікаюць?

Nâŭžo nâ ŭryms'câcca bezzakon'nìkì, âkìâ narod moj âduc', byccam hleb, i Gospada ne zaklìkaŭc'?

5. Там страхам яны апантаюцца; бо Бог сярод роду праведнікаў.

Tam straham âny apantaûcca; bo Bog sârod rodu pravednikaŭ.

6. Вы пасьмяяліся з думкі гаротніка, што Гасподзь - спадзяваньне ягонае.

Vy pas'mââlisâ z dumki garotnika, što Gaspodz' - spadzâvan'ne âgonae.

7. "Хто падасьць зь Сіёна ратунак Ізраілю?" Калі Гасподзь скасуе палон народу Свайго, тады ўзрадуецца Якаў і ўзьвесьліцца Ізраіль.

"Hto padas'c' z' Siëna ratunak Ìzrailû?" Kalì Gaspodz' skasue palon narodu Svajgo, tady ŭzraduecca Âkaŭ ì ŭz'vesâlicca Ìzrail'.

15 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Госпадзе! Хто можа быць у жытле Тваім? хто можа жыць на сьвятой гары Тваёй?

Psal'ma Davidava. Gospadze! Hto moža byc' u žytle Tvaim? hto moža žyc' na s'vâtoj gary Tvaëj?

2. Той, хто ходзіць бязгрэшна і робіць па праўдзе, і гаворыць ісьціну ў сэрцы сваім;

Toj, hto hodzic' bâzgrëšna ì robic' pa praŭdze, ì gavoryc' is'cinu ŭ sèrcy svaim;

3. хто не паклёпнічае языком сваім, хто ня робіць блізкаму шкоды і ня прымае наганы суседу;

hto ne paklëpničae âzykom svaim, hto nâ robic' blizkamu škody ì nâ prymae nagany susedu;

4. той, хто пагарджае злачынцам, але славіць богабаязных; хто прысягае, хай хоць ліхому, і ня здраджвае;

toj, hto pagardžae zlačyncam, ale slavic' bogabaâznych; hto prysâgae, haj

hoc' lihomu, i nâ zradžvae;

5. хто срэбра сваё на ліхву не здае, і ня купляецца супроць
невінаватага. Хто робіць так, не пахісьнецца ніколі.

*hto srèbra svaë na lihvu ne zdae, i nâ kuplâeccâ suproc' nevìnavataga. Hto
robic' tak, ne pahis'necca nikoli.*

16 Кіраўнік

1. Залатая песьня Давідава. Барані мяне, Божа; бо я на Цябе спадзяюся.

Zalataâ pes'nâ Davidava. Barani mâne, Boža; bo â na Câbe spadzâûsâ.

2. Я сказаў Госпаду: Ты Гасподзь мой; даброты мае Табе не
патрэбныя.

Â skazaŭ Gospadu: Ty Gaspodz' moj; dabroty mae Tabe ne patrèbnyâ.

3. Да сьвятых на зямлі і да дзівосных Тваіх - да іх уся зычлівасьць мая.

Da s'vâtyh na zâmlì i da dzivosnyh Tvaìh - da ih usâ zyčlìvas'c' maâ.

4. Хай памножацца смуткі ў тых, што цякуць да бога чужога; я ня
вылью крываваых ахвяраў іхніх, і не спамяну іх імёнаў вуснамі маімі.

*Haj pamnožacca smutkì ŭ tyh, što câkuc' da boga čužoga; â nâ vyl'û
kryvavyh ahvâraŭ ihnih, i ne spatânu ih imënaŭ vusnamì maìmì.*

5. Гасподзь - частка спадчыны маёй і чары маёй. Ты трымаеш долю
маю.

Gaspodz' - častka spadčyny maëj i čary maëj. Ty trymaeš dolû maû.

6. Межы мае прайшлі па цудоўных мясьцінах, і спадчына мая мне
прыемная.

Mežy mae prajšli pa cudoŭnyh mäs'cìnah, i spadčyna maâ mne pryemnaâ.

7. Дабраслаўлю Госпада, Які навучыў мяне; нават і ноччу ўшчувае мяне
нутрына мая.

Dabraslaŭlŭ Gospada, Āki navučyŭ mâne; navat i nočču ŭščuvae mâne nutryna maâ.

8. Заўсёды перад сабою я Госпада бачыў, бо Ён праваруч мяне; не пахіснуся.

Zaŭsëdy perad saboŭ â Gospada bačyŭ, bo Ęn pravaruč mâne; ne pahìsnusâ.

9. Таму ўзрадавалася сэрца маё; і ўзьвесяліўся мой язык; нават і цела маё супакоіцца ў спадзяваньні;

Tamu ŭzradavalasâ sërca maë; i ŭz'vesâliŭsâ moj âzyk; navat i cela maë supakoïcca ŭ spadzâvan'ni;

10. бо Ты не пакінеш душы мае ў пекле і не дасі сьвятому Твайму ўбачыць тленьне.

bo Ty ne pakineš dušy mae ŭ pekle i ne dasi s'vâtomu Tvajmu ŭbačyc' tlen'ne.

11. Ты пакажаш мне шлях жыцьцёвы: паўната радасьці прад абліччам Тваім, шчасьце ў правіцы Тваёй навечна.

Ty pakažaš mne šlâh žyc'cëvy: paŭnata radas'ci prad abliččam Tvaim, ščas'ce ŭ pravicy Tvaëj navečna.

17 Кіраўнік

1. Малітва Давідава. Пачуй, Госпадзе, праўду маю, уважы скарзе маёй, прымі мальбу з вуснаў неманлівых!

Malitva Davidava. Pačuj, Gospadze, praŭdu maŭ, uvažy skarze maëj, prymi mal'bu z vusnaŭ nemanlìvyh!

2. Ад аблічча Твайго хай будзе мне суд; хай паглядзяць вочы Твае на справядлівасьць.

Ad abličča Tvajgo haj budze mne sud; haj paglâdzâc' vočy Tvae na spravâdlivas'c'.

3. Ты праверыў сэрца маё, ноччу мяне наведар, выпрабаваў мяне, і не знайшоў анічога; ад думак маіх не адступаюцца вусны мае.

Ty praveryŭ sêrca maë, nočču mâne navedaŭ, vyprabavaŭ mâne, i ne znajšoŭ aničoga; ad dumak maih ne adstupaŭcca vusny mae.

4. У дзелях людзскіх, па слове вуснаў Тваіх, я ахоўваў сябе ад шляхоў прыгнятальніка.

U dzeâh lûdzskih, pa slove vusnaŭ Tvaih, â ahoŭvaŭ sâbe ad šlâhoŭ prygnâtal'nika.

5. Умацуй мае крокі на дарогах Сваіх, хай ногі мае не пахіснуцца.

Umacuj mae krokì na darogah Svaih, haj nogi mae ne pahisnucca.

6. Да Цябе заклікаю, бо Ты пачуеш мяне, Божа; прыхілі Тваё вуха да мяне, пачуй словы мае.

Da Câbe zaklikaŭ, bo Ty pačueš mâne, Boža; pryhili Tvaë vuha da mâne, pačuj slovy mae.

7. Пакажы Тваю літасць дзівосную; Ратаўнік тых, што на Цябе спадзяюцца, ад тых, што супрацівяцца правіцы Тваёй;

Pakažy Tvaŭ litas'c' dzivosnuŭ; Rataŭnik tyh, što na Câbe spadzâŭcca, ad tyh, što supracivâcca pravicy Tvaëj;

8. ахавай мяне, як вока; у цяні Тваіх крылаў аслані мяне

ahavaj mâne, âk voka; u câni Tvaih krylaŭ aslanì mâne

9. ад бязбожных, што на мяне нападаюць, - ад ворагаў душы маёй, што абступілі мяне:

ad bâzbožnyh, što na mâne napadaŭc', - ad voragaŭ dušy maëj, što abstupili mâne:

10. яны замкнуліся ў тлушчы сваім, пагардліва гавораць вуснамі сваімі.

âny zamknulisâ ŭ tluščy svaim, pagardliva gavorac' vusnamì svaimì.

11. На кожным кроку нашым цяпер абступаюць нас; напружылі вочы свае, каб скінуць мяне на зямлю;

Na kožnym kroku našym câper abstupaûc' nas; napružyli vočy svae, kab skìnuc' mâne na zâmlû;

12. яны падобныя на ільва, што прагне здабычы, падобныя на ільвяня, што сядзіць у схованцы.

âny padobnyâ na il'va, što pragne zdabyčy, padobnyâ na il'vânâ, što sâdzic' u shovancy.

13. Паўстань, Госпадзе, папярэдзь іх, скінь іх. Выбаві душу маю ад бязбожнага мечам Тваім,

Paŭstan', Gospadze, papârèdz' ih, skìn' ih. Vybavi dušu maû ad bâzbožnaga mečam Tvaim,

14. ад людзей - рукою Тваёю, Госпадзе, ад людзей сьвету, чья доля, у гэтым жыцьці, чыё чэрава Ты нападуняеш са скарбонак Тваіх; сыны іхнія сытыя, і рэшту пакінуць дзецям сваім.

ad lûdzej - rukoû Tvaëû, Gospadze, ad lûdzej s'vetu, čyâ dolâ, u gètym žyc'ci, čyë čèrava Ty napaŭnâeš sa skarbonak Tvaih; syny ihniâ sytyâ, i rèštu pakìnuc' dzecâm svaim.

15. А я ў праўдзе буду глядзець на аблічча Тваё; прагнуўшыся, буду насыцацца вобразам Тваім.

A â ŭ praŭdze budu glâdzec' na abličča Tvaë; pračnuŭšysâ, budu nasyčacca vobrazam Tvaim.

18 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Раба Гасподняга Давіда, калі ён прамовіў ад Госпада

словы гэтай песьні ў той дзень, як Гасподзь вызваліў яго з рук усіх ягоных ворагаў і з рукі Саўлавай. І ён сказаў:

Kiroycu horu. Raba Gaspodnâga Davida, kalì ěn pramoviũ ad Gospada slovy gètaj pes'ni ũ toj dzen', âk Gaspodz' vyzvaliũ âgo z ruk usih âgonyh voragaũ ì z rukì Saũlavaj. Ì ěn skazaũ:

2. палюблю Цябе, Госпадзе, моц мая!

palũblũ Câbe, Gospadze, moc maâ!

3. Гасподзь мой прытулак і цьвардыня мая, мой Бог - скала мая; на Яго я спадзяюся, шчыт мой, рог ратунку майго і прытулак мой.

Gaspodz' moj prytulak ì c'vârdynâ maâ, moj Bog - skala maâ; na Âgo â spadzâũsâ, ščyt moj, rog ratunku majgo ì prytulak moj.

4. Паклічу Госпада, годнага пакланеньня, і ад ворагаў маіх уратуюся.

Pakliču Gospada, godnaga paklanen'nâ, ì ad voragaũ maih uratuũsâ.

5. Агарнулі мяне пакуты сьмяротныя, і патокі бяспраўя напалохалі мяне;

Agarnuli mâne pakuty s'mârotnyâ, ì patoki bâspraũâ napalohali mâne;

6. ланцугі пекла аблеглі мяне, і сеткі сьмерці аблыталі мяне.

lancugi pekla ablegli mâne, ì setki s'merci ablytali mâne.

7. У цеснаце маёй паклікаў я Госпада, і да Госпада майго зьвярнуўся. І пачуў Ён зь сьвятых харомаў Сваіх голас мой, і энк мой дайшоў да слыху Ягонага.

U cesnace maěj paklikaũ â Gospada, ì da Gospada majgo z'vârnuũsâ. Ì pačuũ Ěn z' s'vâtyh haromaũ Svaih golas moj, ì enk moj dajšoũ da slyhu Âgonaga.

8. Затрэслася і захісталася зямля; уздрыгнулі і зрушыліся асновы гор; бо ўгневаўся Бог;

Zatrèslasâ ì zahìstalasâ zâmlâ; uzdrygnuli ì zrušylisâ asnovy gor; bo

ÿgnevaÿsâ Bog;

9. падняўся дым ад гневу Ягонага, і з вуснаў Ягоных вагонь пажыральны; гарачае вугольле сыпалася зь Яго.

padnâÿsâ dym ad gnevu Âgonaga, i z vusnaÿ Âgonyh vagon' pažyral'ny;
garačae vugol'le sypalasâ z' Âgo.

10. Нахіліў Ён нябёсы і сышоў, і змрок - пад нагамі ў Яго.

Nahiliÿ Ên nâbësy i syšoÿ, i zmrok - pad nagami ÿ Âgo.

11. І сеў на херувімаў і паляцеў, і памчаўся на крылах ветру.

ÿ seÿ na heruvimaÿ i palâceÿ, i pamčau'sâ na krylah vetru.

12. І зрабіў сваёю заслонаю змрок, і ценем вакол Сябе змрок водаў, хмараў нябесных.

ÿ zrabiuÿ svaëu zaslonaÿ zmrok, i cenem vakol Sâbe zmrok vodaÿ, hmarauÿ nâbesnyh.

13. Ад бляску, што прад Ём, уцякалі аблокі Ягоныя, град і вугольле вогненнае.

Ad blâsku, što prad Ìm, ucâkali abloki Âgonyâ, grad i vugol'le vognennaе.

14. І загрымеў у нябёсах Гасподзь, і падаў Усявышні Свой голас, град і вогненнае вугольле.

ÿ zagrymeÿ u nâbëсах Gaspodz', i padaÿ Usâvyšni Svoj golas, grad i vognennaе vugol'le.

15. Пусьціў стрэлы Свае, і расьсеяў іх, мноства маланак, і рассыпаў іх.

Pus'ciÿ strèly Svae, i ras'seâÿ ih, mnostva malanak, i rassypaÿ ih.

16. І сталіся крыніцы водаў, і адчыніліся асновы сусьвету ад грознага голасу Твайго, Госпадзе, ад подыху гнеўнага духу Твайго.

ÿ stalisâ krynicy vodaÿ, i adčynilisâ asnovy sus'vetu ad groznaga golasu Tvajgo, Gospadze, ad podyhu gneÿnaga duhu Tvajgo.

17. Ён працягнуў з вышыні Сваю руку і ўзяў мяне, і дастаў мяне з

многіх водаў,

Ěn pracâgnuï z vyšynì Svaû ruku ì ůzâũ mâne, ì dastaũ mâne z mnogih vodaũ,

18. уратаваў мяне ад ворага майго дужага і ад ненавісьнікаў маіх, якія былі дужэйшыя за мяне.

uratavaũ mâne ad voraga majgo dužaga ì ad nenavis'nikaũ maïh, âkiâ byli dužèjšyâ za mâne.

19. Яны паўсталі на мяне ў дзень няшчасьця майго, але Гасподзь быў мне апораю.

Âny paũstali na mâne ů dzen' nâščas'câ majgo, ale Gaspodz' byũ mne aporaũ.

20. Ён вывеў мяне на шырокае месца і вызваліў мяне; бо ўпадабаў мяне.

Ěn vyveũ mâne na šyrokae mesca ì vyzvaliũ mâne; bo ůpadabaũ mâne.

21. Даў мне Гасподзь паводле праўды маёй, па чысьціні рук маіх узнагародзіў мяне;

Daũ mne Gaspodz' pavodle praũdy maěj, pa čys'cìni ruk maïh uznagarodziũ mâne;

22. бо я трымаўся дарог Гасподніх і ня быў бязбожны прад Богам маім;

23. бо ўсе наказы Ягоныя перада мною, і ад пастановаў Ягоных я не адступаўся.

bo ůse nakazy Âgonyâ perada mnoũ, ì ad pastanovaũ Âgonyh â ne adstupaũsâ.

24. Я быў прад Ём беззаганны і асьцерагаўся, каб не зграшыць,

25. і даў мне Гасподзь паводле праўды маёй, па чысьціні рук маіх прад

вачыма Ягонымі.

ì daŭ mne Gaspodz' pavodle praŭdy maëj, pa čys'cìni ruk maìh prad vačyma Ágonymì.

26. Зь літасьцівым Ты літасьцівы, з чалавекам шчырым - шчыры,

Z' litas'cìvyum Ty litas'cìvy, z čalavekam ščyrym - ščyry,

27. з чыстым - чысты, а з хітрым - паводле хітрыны ягонай.

z čystym - čysty, a z hìtrym - pavodle hìtryny âgonaj.

28. Бо Ты людзей прыгнечаных цешыш, а вочы пагардлівыя прыніжаеш.

Bo Ty lûdzej prygnečanyh cešyš, a vočy pagardlìvyâ prynižaeš.

29. Ты запальваеш сьветач мой, Госпадзе; Бог мой прасьвятляе цемру маю.

Ty zapal'vaeš s'vetač moj, Gospadze; Bog moj pras'vâtlâe cemru maû.

30. З табою я пабіваю войска, з Богам маім узыходжу на мур.

Z taboû â pabìvaû vojska, z Bogam maìm uzyhodžu na mur.

31. Бог! - Беззаганны шлях Ягоны, чыстае слова ў Госпада; Ён шчыт усім, хто на Яго спадзяецца.

Bog! - Bezzaganny šlâh Ágony, čystae slova ũ Gospada; Ęn ščyt usìm, hto na Ágo spadzâeccâ.

32. Бо хто Бог, апрача Госпада, і хто абарона, апрача Бога нашага?

Bo hto Bog, aprača Gospada, ì hto abarona, aprača Boga našaga?

33. Бог апаясвае мяне сілаю і пракладае мне правільны шлях,

Bog apaâsvae mâne silaû ì prakladae mne pravil'ny šlâh,

34. робіць ногі мае, як у аленя, і на вышынях маіх становіць мяне;

robìc' nogì mae, âk u alenâ, ì na vyšynâh maìh stanovìc' mâne;

35. вучыць рукі мае змагацца, і мышцы мае ламаюць лук медны.

vučyc' rukì mae zmagacca, ì myšcy mae lamaûc' luk medny.

36. Ты даў мне шчыт ратунку Твайго, і правіца Твая падтрымлівае мяне, і міласць Твая ўзьвялічвае мяне.

Ty daŭ mne ščyt ratunku Tvajgo, i pravica Tvaâ padtrymlivae mâne, i milas'c' Tvaâ ŭz'vâličvae mâne.

37. Ты пашыраеш крок мой пада мною, і ня хістаюцца ногі мае.

Ty pašyraeš krok moj pada mnoû, i nâ histaûcca nogi mae.

38. Я перасьледую ворагаў маіх і даганяю іх, і не вяртаюся, пакуль ня вынішчу іх;

Â peras'leduû voragaŭ maih i daganâû ih, i ne vârtaûsâ, pakul' nâ vynišču ih;

39. пабіваю іх, і ня могуць яны падняцца; пападаюць пад ногі мае,

pabivaû ih, i nâ moguc' âny padnâcca; papadaûc' pad nogi mae,

40. бо Ты аперазаў мяне сілаю для вайны і кінуў пад ногі мне тых, што на мяне паўсталі;

bo Ty aperazaŭ mâne silaû dlâ vajny i kinuŭ pad nogi mne tyh, što na mâne paŭstali;

41. ты павярнуў да мяне тылам ворагаў маіх; і я знішчаю тых, што ненавідзяць мяне:

ty pavârnuŭ da mâne tylam voragaŭ maih; i â z'niščaû tyh, što nenavidzâc' mâne:

42. яны лямантуюць, ды няма каму іх ратаваць; да Госпада - але Ён ня слухае іх;

âny lâmantuûc', dy nâma kamu ih ratavac'; da Gospada - ale Ęn nâ sluhae ih;

43. я расьсейваю іх, як пыл перад абліччам ветру, як вулічны бруд тапчу іх.

â ras'sejvaû ih, âk pyl perad abliččam vetru, âk vuličny brud tapču ih.

44. Ты збавіў мяне ад бунту народу, паставіў мяне галавою

іншапляменцаў; народ, якога я ня ведаў, служыць мне;

*Ty zbaviŭ mîne ad buntu narodu, pastaviŭ mîne galavoŭ inšaplâmencaŭ;
narod, âkoga â nâ vedaŭ, služyc' mne;*

45. па адной чутцы пра мяне скараюцца мне; чужынцы лісьлівяцца
перада мною.

pa adnoj čutcy pra mîne skaraŭcca mne; čužyncy lis'livâcca perada mnoŭ.

46. Іншапляменцы бялеюць і трымцяць ва ўмацаваньнях сваіх.

Inšaplâmency bâleŭc' i trymcâc' va ŭmacavan'nâh svaih.

47. Жывы Гасподзь, і дабраславёны мой абаронца! Хай будзе
ўслаўлены Бог ратунку майго.

*Žyvy Gaspodz', i dabraslavëny moj abaronca! Haj budze ŭslaŭleny Bog
ratunku majgo.*

48. Бог, Які помсьціць за мяне і ўпакорвае мне народы,

Bog, Âki poms'cic' za mîne i ŭpakorvae mne narody,

49. і вызваляе мяне ад ворагаў маіх! Ты ўзьнёс мяне над тымі, хто
паўстае супраць мяне, і ад чалавека жорсткага мяне выбавіў.

*i vyzvalâe mîne ad voragaŭ maih! Ty ŭz'nës mîne nad tymi, hto paŭstae
suprac' mîne, i ad čalaveka žorstkaga mîne vybaviŭ.*

50. За гэта праслаўлю Цябе, Госпадзе, сярод іншапляменцаў і буду
сьпяваць імя Твайму;

*Za gëta praslaŭlŭ Câbe, Gospadze, sârod inšaplâmencaŭ i budu s'pâvac' imŭ
Tvajmu;*

51. таму, хто велічна ратуе цара і творыць міласьць памазанцу Твайму
Давіду і роду Ягонаму навечна.

*tamu, hto velična ratue cara i tvoryc' milas'c' pamazancu Tvajmu Davidu i
rodu Âgonamu navečna.*

19 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kiroytsu horu. Psal'ma Davidava.

2. Нябёсы прапаведуюць славу Божую, і пра дзею рук Ягоных абвяшчае цьвердзь.

Nâbësy prapaveduûc' slavu Božuû, i pra dzeû ruk Âgonyh abvâščae c'verdz'.

3. Дзень дню перадае слова, і ноч ночы адмыкае веды.

Dzen' dnû peradae slova, i noč nočy admykae vedy.

4. Няма мовы, і няма гаворкі, дзе ня чуўся б іхні голас.

Nâma movy, i nâma gavorki, dze nâ čuûsâ b ihni golas.

5. Па ўсёй зямлі праходзіць іхні гук, і па край сьвету словы іхнія. Ён паставіў у іх жытло сонцу,

Pa ўsëj zâmlì prahodzic' ihni guk, i pa kraj s'vetu slovy ihniâ. Ёn pastaviû u ih žytlo soncu,

6. і яно выходзіць, як малады са шлюбных харомаў сваіх, радуецца, быццам волат, прабегчы дарогу-прагон:

i âno vyhodzic', âk malady sa šlûbnyh haromaû svaih, raduecca, byccam volat, prabegčy darogu-pragon:

7. ад краю нябёсаў зыход ягоны, і шэсьце ягонае да краю іхняга, і нічога не схавана ад ягонае цяплыні.

ad kraû nâbësaû zyhod âgony, i šès'ce âgonae da kraû ihnâga, i ničoga ne shavana ad âgonae câplyni.

8. Закон Госпада дасканалы, ён мацуе душу; адкрыцьцё Госпада слушнае, умудрае простых.

Zakon Gospada daskanaly, ёn macue dušu; adkryc'cë Gospada slušnae,

umudrae prostyh.

9. Загады Госпада справядлівыя, разьвязаельваюць сэрца; наказ Госпада сьветлы, прасьвятляе вочы.

Zagady Gospada spravâdlivyâ, raz'vâsel'vaûc' sèrca; nakaz Gospada s'vetly, pras'vâtlâe voçy.

10. Страх Гасподні чысты, застаецца навечна. Суды Гасподнія - ісьціна, усе справядлівыя;

Strah Gaspodni čysty, zastaecca navečna. Sudy Gaspodniâ - is'cina, use spravâdlivyâ;

11. яны больш жаданыя за золата і нават за мноства золата чыстага, за мёд салатзейшыя і за кропелькі з сотаў;

âny bol'sh žadanyâ za zolata i navat za mnostva zolata čystaga, za mёд saladzejšyâ i za kropel'ki z sotaŭ;

12. і раб Твой вартуецца імі; у захаваньні іхнім вялікая дзяка.

i rab Tvoj vartuecca imi; u zahavan'ni ihnim vâlikaâ dzâka.

13. Хто ўгледзіць пагрэшкі свае? Ад тайных маіх ачысьці мяне,

Hto ŭgledzic' pagrèški svae? Ad tajnyh maïh ačys'ci mâne,

14. і ад наўмысных утрымай раба Твайго, каб не завалодалі мною.

Тады я буду беззаганны і чысты ад вялікай разбэшчанасьці.

i ad naŭmysnyh utrymaj raba Tvajgo, kab ne zavalodalì mnoû. Tady â budu bezzaganny i čysty ad vâlikaj razbèščanas'ci.

15. Хай будуць словы з вуснаў маіх і помыслы сэрца майго даспадобы Табе, Госпадзе, цьвярдыня мая і Збаўца мой!

Haj buduc' slovy z vusnaŭ maïh i pomysly sèrca majgo daspadoby Tabe, Gospadze, c'vârdynâ maâ i Zbaŭca moj!

20 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava.

2. Хай пачуе цябе Гасподзь у дзень скрухі, хай абароніць цябе імя Бога Якаўлевага.

Haj pačue câbe Gaspodz' u dzen' skruhi, haj abaronic' câbe imâ Boga Âkaŭlevaga.

3. Хай пашле табе дапамогу са Сьвятыні, і зь Сіёна хай падмацуе цябе.

Haj pašle tabe dapamogu sa S'vâtyni, i z' Siëna haj padmacue câbe.

4. Хай успомніць усе прынашэньні ахвяраў твае і цэласпаленьне тваё хай зробіць тлустым.

Haj uspomnic' use prynašèn'nì ahvâraŭ tvae i cèlaspalen'ne tvaë haj zrobic' tlustym.

5. Няхай дасьць табе, што па сэрцы табе, і ўсе намеры твае няхай выканае.

Nâhaj das'c' tabe, što pa sèrcy tabe, i ŭse namery tvae nâhaj vykanae.

6. Мы парадуюемся выратаваньню твайму, і ў імя Бога нашага падымем сьцяг. Няхай выканае Гасподзь усе просьбы твае.

My paraduemsâ vyratavan'nû tvajmu, i ŭ imâ Boga našaga padymem s'câg. Nâhaj vykanae Gaspodz' use pros'by tvae.

7. Сёньня спазнаў я, што Гасподзь ратуе памазанца Свайго; адказвае яму са сьвятых нябёсаў Сваіх магутнасьцю ратавальнай правіцы Сваёй.

Sën'nâ spaznaŭ â, što Gaspodz' ratue pamazanca Svajgo; adkazvae âmu sa s'vâtyh nâbësaŭ Svaih magutnas'cû rataval'naj pravicy Svaëj.

8. Некаторыя калясьніцамі, некаторыя конямі, а мы імем Госпада, Бога нашага, хвалімся:

Nekatoryâ kalâs'nicamì, nekatoryâ konâmi, a my imem Gospada, Boga našaga, hvalimsâ:

9. яны пахіснуліся, і ўпалі, а мы ўсталі, і стаім проста.

âny pahisnulisâ, i ŭpali, a my ŭstali, i staim prosta.

10. Госпадзе! уратуй цара, і пачуй нас, калі паклічам.

Gospadze! uratuj cara, i pačuj nas, kali pakličam.

21 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava.

2. Госпадзе! сілаю Тваёю радуецца цар, і з Твайго ратаваньня цешыцца бясконца.

Gospadze! silaŭ Tvaëŭ raduecca car, i z Tvajgo ratavan'nâ cešycca bâskonca.

3. Ты даў яму, чаго хацела сэрца ягонае, і просьбы вуснаў ягоных не адкінуў.

Ty daŭ âmu, čago hacela sèrca âgonae, i pros'by vusnaŭ âgonyh ne adkìnuŭ.

4. Бо сустрэў Ты яго дабраславеньямі даброці, на галаву яму ўсклаў вянок з чыстага золата.

Bo sustrèŭ Ty âgo dabraslaven'nâmi dabrocì, na galavu âmu ŭsklaŭ vânok z čystaga zolata.

5. Ён прасіў у Цябе жыцьця; Ты даў яму даўгалецьце на векі вечныя.

Ėn prasiŭ u Câbe žyc'câ; Ty daŭ âmu daŭgalec'ce na vekì večnyâ.

6. Вялікая слава ягоная ў ратаваньні Тваім; Ты ўсклаў на яго гонар і веліч.

Vâlikaâ slava âgonaâ ŭ ratavan'ni Tvaìm; Ty ŭsklaŭ na âgo gonar i velič.

7. Ты ўсклаў на яго дабраславеньне навечна, разьвесяліў яго радасьцю аблічча Твайго,

Ty ŭsklaŭ na âgo dabraslaven'ne navečna, raz'vesâliŭ âgo radas'cû abličča Tvajgo,

8. бо цар спадзяецца на Госпада, і з даброці Ўсявышняга не пахісьнецца.

bo car spadzâeccsa na Gospada, i z dabrocì Ŭsâvyšnâga ne pahis'necca.

9. Рука Твая знойдзе ўсіх ворагаў Тваіх, правіца Твая знойдзе Тваіх ненавісьнікаў.

Ruka Tvaâ znojdze ŭsìh voragaŭ Tvaìh, pravica Tvaâ znojdze Tvaìh nenavis'nikaŭ.

10. У час гневу Твайго Ты зробіш іх, як печ вогненную; у гневе Сваім Гасподзь іх пагубіць, і паглыне іх вагонь.

U čas gnevu Tvajgo Ty zrobiš ih, âk peč vognennuŭ; u gneve Svaìm Gaspodz' ih pagubic', i paglyne ih vagon'.

11. Ты вынішчыш плод іхні - спасярод сыноў чалавечых,

Ty vyniščyš plod ihni - spasârod synoŭ čalavečyh,

12. бо яны ўчынілі зло супроць Цябе, змовы склалі, але ня здолелі нічога,

bo âny ŭčynìli zlo suproc' Câbe, zmovy sklali, ale nâ zdoleli ničoga,

13. Ты іх паставіш пад стрэлы, з лукаў Тваіх пацэліш у твар ім.

Ty ih pastaviš pad strèly, z lukaŭ Tvaìh pacèliš u tvar ìm.

14. Узьнясіся, Госпадзе, у сіле Тваёй: мы будзем апяваць і славіць Тваю магутнасьць.

Uz'nâsisâ, Gospadze, u sile Tvaëj: my budzem apâvac' i slavìc' Tvaŭ magutnas'c'.

22 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На золку. Псальма Давідава.

Kiroytsu horu. Na zolku. Psal'ma Davidava.

2. Божа мой! Божа мой! нашто Ты пакінуў мяне? Далёкія словы крыку майго ад ратунку майго.

Boža moj! Boža moj! našto Ty pakinuŭ mâne? Dalëkiâ slovy kryku majgo ad ratunku majgo.

3. Божа мой! я клічу ўдзень - і Ты не аказваешся, уначы - і няма мне супакаеньня.

Boža moj! â kliču ŭdzen' - i Ty ne akazvaeššâ, unacy - i nâma mne supakaen'nâ.

4. Але Ты, Сьвяты, жывеш сярод пахвалаў Ізраіля.

Ale Ty, S'vâty, žyveš sârod pahvalaŭ Izrailâ.

5. На Цябе спадзяваліся нашы бацькі; спадзяваліся, і Ты вызваліў іх,

Na Câbe spadzâvalisâ našy bac'ki; spadzâvalisâ, i Ty vyzvalâŭ ih,

6. да Цябе заклікалі яны, і былі ратаваныя; на Цябе спадзяваліся, і ня былі пасаромленыя.

da Câbe zaklikali âny, i byli ratavanyâ; na Câbe spadzâvalisâ, i nâ byli pasaromlennyâ.

7. А я чарвяк, а не чалавек, зьнявага ў людзей і пагарда ў народзе.

A â čarvâk, a ne čalavek, z'nâvaga ŭ lûdzej i pagarda ŭ narodze.

8. Усе, хто бачыць мяне, клянучь мяне; кажуць вуснамі, галавою ківаюць:

Use, hto bačyc' mâne, klânuč' mâne; kažuc' vusnamì, galavoŭ kivaŭc':

9. "ён спадзяваўся на Госпада; хай вызваліць яго, хай уратуе, калі ён даспадобы Яму".

"ën spadzâvaŭsâ na Gospada; haj vyzvalic' âgo, haj uratue, kalì ën daspadoby Âmu".

10. Але Ты вывеў мяне з улонья матчынага; уклаў у мяне надзею каля грудзей маці маёй.

Ale Ty vyveŭ mâne z ulon'nâ matčynaga; uklaŭ u mâne nadzeû kalâ grudzej macì maěj.

11. Табе я даручаны ад нараджэньня; ад улонья маці маёй Ты - мой Бог.

Tabe â daručany ad naradžèn'nâ; ad ulon'nâ macì maěj Ty - moj Bog.

12. Не адыходзь ад мяне, бо блізіцца скруха, а памочніка няма.

Ne adyhodz' ad mâne, bo blizicca skruha, a pamočnika nâma.

13. Многа цялят абступілі мяне, тлустыя Васанскія акружылі мяне;

Mnoga câlât abstupilì mâne, tlustyâ Vasanskiâ akružylì mâne;

14. раззьявілі пашчу сваю на мяне, як леў, які прагне здабычы і рыкае.

raz'zâvilì pašču svaŭ na mâne, âk leŭ, âkì pragne zdabyčy i rykae.

15. Я разьліўся, нібы вада; усе косткі мае рассыпаліся; сэрца маё,

быццам воск, зрабілася, растала ў нутрыне маёй.

Â raz'liŭsâ, niby vada; use kostkì mae rassypalisâ; sèrca maë, byccam vosk, zrabilasâ, rastala ŭ nutryne maěj.

16. Моц мая высахла, як чарапок; язык мой прыліп да гартані маёй, і Ты зьвёў мяне ў пыл сьмяротны.

Moc maâ vysahla, âk čarapok; âzyk moj pryliپ da gartani maěj, i Ty z'veŭ mâne ŭ pyl s'mârotny.

17. Бо сабакі мяне атачылі, хэўра злыдняў мяне абступіла, прабілі рукі мае і ногі мае;

Bo sabakì mâne atačyli, hëŭra zlydnâŭ mâne abstupila, prabilì rukì mae i nogi mae;

18. можна было палічыць усе косткі мае, а яны дзівяцца, робяць зь мяне відовішча,

možna bylo paličyc' use kostki mae, a âny dzivâcca, robâc' z' mâne vidovišča,

19. дзеляць рызы мае між сабою; і за адзежу маю кідаюць жэрабля.

dzelâc' ryzu mae miž sabou; i za adzežu maû kidauc' žèrabâ.

20. Але Ты, Госпадзе, не адыходзь ад мяне; сіла мая! пасьпяшайся мне на дапамогу;

Ale Ty, Gospadze, ne adyhodz' ad mâne; sila maâ! pas'pâšajsâ mne na dapamogu;

21. душу маю аслані ад меча і ад сабак самотную маю;

dušu maû aslanì ad meča i ad sabak samotnuû maû;

22. уратуй мяне ад ільвінае пашчы і ад рагоў аднарогаў, пачуўшы, выратуй мяне.

uratuj mâne ad il'vinae pašcy i ad ragoû adnarogaû, pačuûšy, vyratuj mâne.

23. Буду абвяшчаць імя Тваё братам маім, славіць буду Цябе на сходзе.

Budu abvâščac' imâ Tvaë bratam maïm, slavïc' budu Câbe na shodze.

24. Вы, што баіцесья Госпада! Усхвалеце Яго. Увесь род Якаваў!

праславі Яго. Хай баіцца Яго ўвесь род Ізраілеў!

Vy, što baïcesâ Gospada! Ushvalece Âgo. Uves' rod Âkavaû! praslavi Âgo.

Haj baïcca Âgo ŭves' rod Ižraileû!

25. Бо Ён не пагрэбаваў скрухаю спрагнаенага і не адцураўся яе, і ня ўхіліў ад яго аблічча Свайго, а пачуў яго, калі той паклікаў Яго.

Bo Ęn ne pagrèbavaû skruhaû spragnenaga i ne adcuraŭsâ âe, i nâ ŭhiliŭ ad âgo abličča Svajgo, a pačuû âgo, kalì toj paklikaŭ Âgo.

26. Табе хвала мая на сходзе вялікім; спраўджу свае абяцаньні перад тымі, хто баіцца Яго.

Tabe hvala maâ na shodze vâlikim; spraŭdžu svae abâcan'ni perad tymi, hto baïcca Âgo.

27. Хай ядуць бедныя і насычаюцца; хай уславяць Госпада тыя, што шукаюць Яго; хай жывуць сэрцы вашыя векапомна!

Haj âduc' bednyâ i nasyčaŭcca; haj uslavâc' Gospada tyâ, što šukaŭc' Âgo; haj žyvuc' sèrcy vašyâ vekapomna!

28. Схамянуцца і да Госпада вернуцца ўсе канцы зямлі, і схіляцца прад Табою ўсе плямёны язычнікаў,

Shamânucca i da Gospada vernucca ŭse kancy zâmlì, i shilâcca prad Tabou ŭse plâmëny âzyčnikaŭ,

29. бо Гасподняе ёсьць царства, і Ён - Уладар над народамі.

bo Gaspodnâe ës'c' carstva, i Ęn - Uladar nad narodami.

30. Будуць есьці і пакланяцца ўсе сытыя на зямлі; схіляцца прад Ім усе, што сыходзяць у тло і ня могуць захаваць жыцьця свайго.

Buduc' es'ci i paklanâcca ŭse sytyâ na zâmlì; shilâcca prad Ęm use, što syhodzâc' u tlo i nâ moguc' zahavac' žyc'câ svajgo.

31. І нашчадкі служыцьмуць Яму, і будуць звацца Гасподнімі вечна,

Ĭ naščadki služyc'muc' Âmu, i buduc' zvacca Gaspodnìmi večna,

32. прыйдуць і абвяшчацьмуць праўду Ягоную людзям, якія народзяцца, якіх стварыў Гасподзь.

pryjduc' i abvâščac'muc' praŭdu Âgonuŭ lûdzâm, âkiâ narodzâcca, âkih stvaryŭ Gaspodz'.

23 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Гасподзь - Пастыр мой; я ніякай нястачы ня мецьму:

Psal'ma Davidava. Gaspodz' - Pastyr moj; â niâkaj nâstačy nâ mec'mu:

2. Ён пасьвіць мяне на пашах зялёных, на ціхія воды водзіць мяне.

Ėn pas'vic' mâne na pašah zâlënyh, na cihîâ vody vodzic' mâne.

3. Ён душу маю мацуе, кіруе мяне на сьцежкі праўды дзеля імя Свайго.

Ėn dušu maû macue, kirue mâne na s'cežki praŭdy dzelâ imâ Svajgo.

4. Калі я пайду далінай сьмяротнага ценю, не ўбаюся ліха, бо Ты са мною; Тваё жазло і твой посах - яны супакойваюць мяне.

Kali â pajdu dalînaj s'mârotnaga cenû, ne ŭbaûsâ liha, bo Ty sa mnoû; Tvaë žazlo i tvoj posah - âny supakojvaûc' mâne.

5. Ты перада мною паставіў трапезу на вачах у маіх ворагаў; намасьціў алеем галаву маю; чара мая перапоўнена.

Ty perada mnoû pastaviŭ trapezu na vačah u maih voragaŭ; namas'ciŭ aleem galavu maû; čara maâ perapoŭnena.

6. Так, ласка і мілажаль хай будуць са мною ва ўсе дні жыцьця майго, і я буду ў доме Гасподнім многія дні.

Tak, laska i milažal' haj buduc' sa mnoû va ŭse dni žyc'câ majgo, i â budu ŭ dome Gaspodnim mnogiâ dni.

24 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. У першы дзень тыдня. Гасподня зямля і ўсё, што на ёй, сусьвет і ягоныя жыхары,

Psal'ma Davidava. U peršy dzen' tydnâ. Gaspodnââ zâmlâ i ŭsë, što na ëj, sus'vet i âgonyâ žyhary,

2. бо Ён заснаваў яе на морах, і на рэках яе ўгрунтаваў.

bo Ėn zasnavaŭ âe na morah, i na rèkah âe ŭgruntavaŭ.

3. Хто падымецца на гару Гасподнюю, альбо хто стане на сьвятым

месцы Ягоным?

*Hto padymessa na garu Gaspodnûû, al'bo hto stane na s'vâty mescy
Âgonym?*

4. Той, у каго рукі невінаватыя і чыстае сэрца, не прысягаў хто душою
сваёю напуста і не бажыўся хлусьліва,

*Toj, u kago ruki nevinavatyâ i čystae sèrca, ne prysâgaŭ hto dušoû svaëû
napusta i ne bažyŭsâ hlus'liwa,*

5. той атрымае дабраславеньне ад Госпада і літасьць ад Бога, Збаўцы
свайго.

toj atrymae dabraslaven'ne ad Gospada i litas'c' ad Boga, Zbaŭcy svajgo.

6. Такі род усіх, што шукаюць Яго, шукаюць аблічча Твайго, Божа
Якаваў!

Takì rod usih, što šukaŭc' Âgo, šukaŭc' abličča Tvajgo, Boža Âkavaŭ!

7. Падымеце шчыты свае, брамы, і падымецеся, дзьверы вечныя, і
ўвойдзе Цар славы!

*Padymece ščyty svae, bramy, i padymecesâ, dz'very večnyâ, i ŭvojdze Car
slavy!*

8. Хто гэты Цар славы? - Гасподзь, моцны і дужы, Гасподзь, дужы ў
змаганьні.

Hto gèty Car slavy? - Gaspodz', mocny i dužy, Gaspodz', dužy ŭ zmagani.

9. Падымеце шчыты вашыя, брамы, і падымецеся, дзверы вечныя, і
ўвойдзе Цар славы!

*Padymece ščyty vašyâ, bramy, i padymecesâ, dzvery večnyâ, i ŭvojdze Car
slavy!*

10. Хто гэты Цар славы? - Гасподзь сілаў, Ён - Цар славы.

Hto gèty Car slavy? - Gaspodz' silaŭ, Ęn - Car slavy.

25 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Да Цябе, Госпадзе, узношу душу маю.

Psal'ma Davidava. Da Câbe, Gospadze, uznošu dušu maû.

2. Божа мой! на цябе спадзяюся, хай ня будзе мне сорамна, хай не апануюць мяне мае ворагі.

Boža moj! na câbe spadzâûsâ, haj nâ budze mne soramna, haj ne apaniuûc' mîne mae voragi.

3. Хай ня будзе сораму ўсім, хто на Цябе спадзяецца: хай будзе тым брыдка, хто бяз прычыны беззаконьне ўчыняе.

Haj nâ budze soramu ũsim, hto na Câbe spadzâeccâ: haj budze tym brydka, hto bâz pryčyny bezzakon'ne ũčynâe.

4. Пакажы мне, Госпадзе, дарогі Твае, наставі мяне на сьцежкі Твае.

Pakažy mne, Gospadze, darogì Tvae, nastavi mîne na s'cežkì Tvae.

5. Накіруй мяне на праўду Тваю, і навучы мяне, бо Ты Бог ратунку майго; на Цябе спадзяюся кожны дзень.

Nakiruj mîne na praŭdu Tvaû, i navučy mîne, bo Ty Bog ratunku majgo; na Câbe spadzâûsâ kožny dzen'.

6. Успомні шчадроты Твае, Госпадзе, і міласэрнасьць Тваю, бо спрадвеку яны.

Uspomni ščadroty Tvae, Gospadze, i milasèrnas'c' Tvaû, bo spradveku âny.

7. Грахоў маладосьці маёй і злачынстваў маіх не ўспамінай; з ласкі Тваёй успомні мяне Ты, Госпадзе, дзеля даброці Тваёй!

Grahoŭ malos'cì maëj i zlačynstvaŭ maïh ne ũspaminaj; z laskì Tvaëj uspomni mîne Ty, Gospadze, dzelâ dabrocì Tvaëj!

8. Добры і справядлівы Гасподзь; таму настаўляе грэшных на шлях,

Dobry i spravâdlivyy Gaspodz'; tamu nastaŭlâe grèšnyh na šlâh,

9. вядзе пакорлівых да праўды, і навучае ціхмяных шляхам Сваім.

vâdze pakorlivykh da praŭdy, i navučae cihmânyh šlâham Svaim.

10. Усе дарогі Гасподнія - міласьць і праўда тым, хто трымаецца запавету Ягонага і адкрыцця Ягонага.

Use darogì Gaspodniâ - milas'c' i praŭda tym, hto trymaeccâ zapavetu Âgonaga i adkryc'câ Âgonaga.

11. Дзеля імя Твайго, Госпадзе, даруй мне мой грэх; бо вялікі ён.

Dzelâ imâ Tvajgo, Gospadze, daruj mne moj grèh; bo vâlikì ěn.

12. Хто ёсьць чалавек, што баіцца Госпада? Яму пакажа Ён шлях, які трэба абраць.

Hto ěs'c' čalavek, što baicca Gospada? Âmu pakaža Ěn šlâh, âkì trèba abrac'.

13. Душа ягоная жыцьме ў дабры, і род ягоны ўспадкуе зямлю, Салэх

Duša âgonaâ žyc'me ŭ dabry, i rod âgony ŭspadkue zâmlû, Salèh

14. Тайна Гасподняя тым, што баяцца Яго, і завет Свой Ён ім адкрывае.

Tajna Gaspodnââ tym, što baâcca Âgo, i zapavet Svoj Ěn im adkryvae.

15. Вочы мае заўсёды да Госпада; бо Ён дастае зь сеткі ногі мае.

Vočy mae zaŭsëdy da Gospada; bo Ěn dastae z' setkì nogì mae.

16. Паглядзі на мяне і пашкадуй мяне, бо я адзінокі і прыгнечаны.

Paglâdzi na mâne i paškaduj mâne, bo â adzìnokì i prygnečany.

17. Скруха сэрца майго павялічылася; выведзі мяне зь нягодаў маіх,

Skruha sërca majgo pavâličylasâ; vyvedzì mâne z' nâgodaŭ maih,

18. падзівіся на пакуты мае і на зьямогу маю, і даруй усе грахі мае.

padzìvisâ na pakuty mae i na z'nâmogu maú, i daruj use grahì mae.

19. Падзівіся на ворагаў маіх, як іх многа, і якою нянавісьцю ненавідзяць мяне.

Padživisâ na voragaŭ maïh, âk ih mnoga, i âkoû nânavis'cû nenavidzâc' mâne.

20. Аслані душу маю, і ўратуй мяне, хай ня будзе мне сораму, што я на Цябе спадзяюся.

Aslani dušu maŭ, i ŭratuj mâne, haj nâ budze mne soramu, što â na Câbe spadzâûsâ.

21. Беззаганнасьць і слушнасьць хай ахаваюць мяне; бо я на Цябе спадзяюся.

Bezzagannas'c' i slušnas'c' haj ahavaŭc' mâne; bo â na Câbe spadzâûsâ.

22. Вызвалі, Божа, Ізраіля ад усіх службаў ягоных.

Vyzvali, Boža, Izrailâ ad usih služkaŭ âgonyh.

26 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Рассудзі мяне, Госпадзе, бо хадзіў я ў беспяхібнасьці маёй, і, у надзеі на Госпада не пахіснуся.

Psal'ma Davidava. Rassudzi mâne, Gospadze, bo hadziŭ â ŭ bespahibnas'ci maěj, i, u nadzei na Gospada ne pahisnusâ.

2. Выпрабуй мяне, Госпадзе, растапі мне вантробы і сэрца маё,

3. бо міласьць Твая перад маімі вачыма, і ў праўдзе Тваёй я хадзіў,

4. не сядзеў я зь людзьмі аблуднымі і з падступнымі не пайду;

5. я зьненавідзеў зборню зламысьнікаў, і зь бязбожнікамі ня сяду;

6. буду мець у нявіннасьці рукі мае і абыходзіць Твой ахвярнік,

Госпадзе,

budu mec' u nâvinnas'ci rukì mae ì abyhodzìc' Tvoj ahvârnìk, Gospadze,

7. каб абвяшчаць Табе голасна славу і пра ўсе цуды Твае расказаць.

kab abvâščac' Tabe golasna slavù ì pra ŭse cudy Tvae raskazac'.

8. Госпадзе! палюбіў я жытло Твайго дома і месца, дзе слава Твая жыве.

Gospadze! palûbiŭ â žytlo Tvajgo doma ì mesca, dze slava Tvaâ žyve.

9. Не загубі душы мае з грэшнікамі і жыцця майго з крыважэрнымі,

Ne zagubi dušy mae z grèšnikami ì žyc'câ majgo z kryvažèrnymi,

10. у чыіх руках ліхадзейства, і чыя правіца поўная здзірства.

u čyih rukah lihadzejstva, ì čyâ pravìca poŭnaâ z'dzìrstva.

11. А я хаджу ў сваёй беззаганнасьці; вызвалі мяне, і ўмілажалься зь мяне.

A â hadžu ŭ svaëj bezzagannas'ci; vyzvalì mâne, ì ŭmilažal'sâ z' mâne.

12. Нага мая стаіць на роўным; на сходах праслаўлю Госпада.

Naga maâ staìc' na roŭnym; na shodah praslaŭlŭ Gospada.

27 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Перад памазаньнем. Гасподзь - сьвятло маё і ратунак мой: каго мне баяцца? Гасподзь - цьвярдыня жыцця майго: каго мне палохацца?

Psal'ma Davidava. Perad pamazan'nem. Gaspodz' - s'vâtlo maë ì ratunak moj: kago mne baâcca? Gaspodz' - c'vârdynâ žyc'câ majgo: kago mne palohacca?

2. Калі будуць наступаць на мяне зласьліўцы, супастаты і ворагі мае, каб зжэрці цела маё, яны спатыкнуцца самі і ўпадуць.

Kali buduc' nastupac' na mâne zlas'liŭcy, supastaty i voragi mae, kab zžerci cela maë, âny spatyknucca sami i ŭpaduc'.

3. Калі выступіць супраць мяне кагорта, не збаіцца сэрца маё; калі на мяне паўстане вайна, і тады спадзявацца буду.

Kali vystupic' suprac' mâne kagorta, ne zbaicca sërca maë; kali na mâne paŭstane vajna, i tady spadzâvacca budu.

4. Аднаго я прасіў у Госпада, толькі таго шукаю, каб жыць мне ў доме Гасподнім ва ўсе дні жыцьця майго, сузіраць хараство Гасподняе і наведваць сьвятыню Ягоную;

Adnago â prasiŭ u Gospada, tol'ki tago šukaŭ, kab žyc' mne ŭ dome Gaspodnim va ŭse dni žyc'câ majgo, suzìrac' harastvo Gaspodnâe i navedvac' s'vâtynû Âgonuŭ;

5. бо Ён схаваў бы мяне ў Сваёй скініі ў дзень няшчасьця; схаваў бы мяне ў патайным месцы Свайго селішча, узьнёс бы мяне на скалу.

bo Ęn shavaŭ by mâne ŭ Svaëj skiniì ŭ dzen' nâščas'câ; shavaŭ by mâne ŭ patajnym mescy Svajgo selišča, uz'nës by mâne na skalu.

6. Тады ўзьнеслася б галава мая над ворагамі наўкола мяне; і прынёс бы я ў Ягонаі скініі ахвяры слаvasлоўя; сьпяваў бы і славіў бы прад Госпадам.

Tady ŭz'neslasâ b galava maâ nad voragami naŭkola mâne; i prynës by â ŭ Âgonaj skiniì ahvâry slavasloŭâ; s'pâvaŭ by i slaviŭ by prad Gospadam.

7. Пачуй, Госпадзе, голас мой, якім я клічу; зьлітуйся зь мяне і азьвіся мне.

Pačuj, Gospadze, golas moj, âkim â kliču; z'litujsa z' mâne i az'visâ mne.

8. Сэрца маё кажа ад Цябе: "шукайце аблічча Майго"; і я буду шукаць аблічча Тваё, Госпадзе.

Sërca maë kaža ad Câbe: "šukajce abličča Majgo"; i â budu šukac' abličča

Tvaë, Gospadze.

9. Не схавай ад мяне аблічча Твайго, не адкінь у гневе раба Твайго. Ты быў мой памочнік; не гані мяне і не пакінь мяне, Божа, Ратаўнік мой!

Ne shavaj ad mâne abličča Tvajgo, ne adkîn' u gneve raba Tvajgo. Ty byŭ moj pamočnik; ne gani mâne i ne pakîn' mâne, Boža, Rataŭnik moj!

10. Бо мой бацька і маці мая кінулі мяне; але Гасподзь мяне прыме;

Bo moj bac'ka i maci maâ kînuli mâne; ale Gaspodz' mâne pryme;

11. навучы мяне, Госпадзе, шляху Твайму, і накіруй мяне на сьцежку праўды, дзеля ворагаў маіх;

navučy mâne, Gospadze, šlâhu Tvajmu, i nakiruj mâne na s'cežku praŭdy, dzelâ voragaŭ maih;

12. не выдавай мяне сваволі ворагаў маіх; бо паўсталі на мяне сьведкі аблудныя і дыхаюць злосьцю.

ne vydavaj mâne svavoli voragaŭ maih; bo paŭstali na mâne s'vedki abludnyâ i dyhaŭc' zlos'cû.

13. Але я веру, што ўбачу даброць Гасподнюю на зямлі жывых.

Ale â veru, što ŭbaču dabroc' Gaspodnûû na zâmlî žyvyh.

14. Май надзею на Госпада, будзь мужны; і хай мацуецца сэрца тваё, май надзею на Госпада.

Maj nadzeû na Gospada, budz' mužny; i haj macuecca sërca tvaë, maj nadzeû na Gospada.

28 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Цябе, Госпадзе, заклікаю: цвьярдыня мая! ня будзь бязмоўны са мною, каб пры маўчаньні Тваім ня стаўся я падобным да тых, што ў магілу сыходзяць.

Psal'ma Davidava. Câbe, Gospadze, zaklikaû: c'vârdynâ maâ! nâ budz' bâzmoŭny sa mnoû, kab pry maŭčan'ni Tvaim nâ staŭsâ â padobnym da tyh, što ŭ magilu syhodzâc'.

2. Пачуй голас маленьняў маіх, калі я клічу Цябе, калі падымаю рукі мае да сьвятога храма Твайго.

Pačuj golas malen'nâŭ maïh, kalì â kliču Câbe, kalì padymaû ruki mae da s'vâtoga hrama Tvajgo.

3. Не загубі мяне з грэшнікамі і з тымі, што крыўду ўчыняюць, якія з блізкімі сваімі гавораць пра мір, а ў сэрцы ў іх ліхое.

Ne zagubi mâne z grêšnikami i z tymi, što kryŭdu ŭčynâŭc', âkiâ z blizkimi svaimi gavorac' pra mir, a ŭ sèrcy ŭ ih lihoe.

4. Аддай ім паводле іхніх дзеяў, паводле ліхіх учынкаў іхніх; паводле дзеяў іхніх рук ім аддай; аддай ім, што заслужылі яны.

Addaj im pavodle ihnih dzeâŭ, pavodle lihìh učynkaŭ ihnih; pavodle dzeâŭ ihnih ruk im addaj; addaj im, što zaslužyli âny.

5. За тое, што не зважаюць на дзеі Гасподнія і на справы рук Ягоных, Ён іх разбурыць і ня збудуе іх.

Za toe, što ne zvažâŭc' na dzei Gaspodniâ i na spravy ruk Âgonyh, Ęn ih razburyc' i nâ zbudue ih.

6. Дабраславёны Гасподзь, бо Ён пачуў голас маленьняў маіх.

Dabraslavëny Gaspodz', bo Ęn pačuŭ golas malen'nâŭ maïh.

7. Гасподзь - цьвярдыня мая і мой шчыт; на яго спадзявалася сэрца маё; і я праслаўлю Яго песьняй маёю.

Gaspodz' - c'vârdynâ maâ i moj ščyt; na âgo spadzâvalasâ sèrca maë; i â praslaŭlû Âgo pes'nâj maëŭ.

8. Гасподзь - сіла народу Свайго і ратавальная абарона памазанца Свайго.

Gaspodz' - sila narodu Svajgo i rataval'naâ abarona pamazanca Svajgo.

9. Ратуй Твой народ, і дабраславі Тваю спадчыну; і гадуй іх і ўзвышай іх
вечна!

Ratuj Tvoj narod, i dabraslavi Tvaû spadčynu; i gaduj ih i ŭzvvyšaj ih večna!

29 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Напрыканцы сьвята Кучак. Аддайце Госпаду,
сыны Божыя, аддайце Госпаду славу і чту,

*Psal'ma Davidava. Naprykancy s'vâta Kučak. Addajce Gospadu, syny Božyâ,
addajce Gospadu slavu i čtu,*

2. аддайце Госпаду славу імя Ягонага; пакланецся Госпаду ў пышнай
сьвятасьці Ягонай.

*addajce Gospadu slavu imâ Ágonaga; paklanecesâ Gospadu ŭ pyšnaj
s'vâtas'ci Ágonaj.*

3. Голас Гасподні над водамі, Бог славы загрымеў, Гасподзь над
вялікімі водамі.

*Golas Gaspodni nad vodami, Bog slavy zagrymeŭ, Gaspodz' nad vâlikimi
vodami.*

4. Голас Гасподні моцны; голас Гасподні велічны.

Golas Gaspodni mocny; golas Gaspodni veličny.

5. Голас Гасподні ламае кедры; Гасподзь ламае кедры Ліванскія

Golas Gaspodni lamae kedry; Gaspodz' lamae kedry Livanskiâ

6. і прымушае іх скакаць, як цялят, Ліван і Сірыён - як маладога
аднарога.

i prymušae ih skakac', âk câlât, Livan i Siryën - âk maladoga adnaroga.

7. Голас Гасподні выкрасае полымя вогненнае.

Golas Gaspodni vykrasae polymâ vognennae.

8. Голас Гасподні трасе пустыню; трасе Гасподзь пустыню Кадэс.

Golas Gaspodni trase pustynû; trase Gaspodz' pustynû Kadès.

9. Голас Гасподні прымушае касуль каціцца, і агаліе лясы; і ў храме Ягоным абвясчае пра славу Ягоную.

Golas Gaspodni prymušae kasul' kacicca, i agalâe lâsy; i ŭ hrame Âgonym abvâšçae pra slavu Âgonuû.

10. Гасподзь сядзеў над патопам, і сядзецьме Гасподзь царом вечна.

Gaspodz' sâdzeŭ nad patopam, i sâdzec'me Gaspodz' carom večna.

11. Гасподзь дасьць сілу народу Свайму; Гасподзь дабраславіць народ Свой мірам.

Gaspodz' das'c' silu narodu Svajmu; Gaspodz' dabraslavic' narod Svoj mîram.

30 Кіраўнік

1. Псальма Давідава пры абнаўленьні дома.

Psal'ma Davidava pry abnaŭlen'nî doma.

2. Услаўлю Цябе, Госпадзе, што Ты падняў мяне і ня даў маім ворагам перамагчы мяне.

Uslaŭlû Câbe, Gospadze, što Ty padnâŭ mâne i nâ daŭ maïm voragam peramagčy mâne.

3. Госпадзе Божа мой! я паклікаў Цябе, і Ты мяне вылечыў.

Gospadze Boža moj! â paklikaŭ Câbe, i Tu mâne vylečyŭ.

4. Госпадзе! Ты вывеў зь пекла душу маю і ажывіў мяне, каб я ня сышоў у магілу.

Gospadze! Tu vyveŭ z' pekla dušu maû i ażyviŭ mâne, kab â nâ syšoŭ u

magilu.

5. Сьпявайце Госпаду, сьвятыя Ягоныя, слаўце памяць сьвятыні Ягонай,
S'pâvajce Gospadu, s'vâtyâ Ágonyâ, slaŭce pamâc' s'vâtyni Ágonaj,

6. бо на хвіліну гнеў Ягоны, на ўсё жыцьцё ўпадабаньне Ягонае:
увечары пачынаецца плач, а на раніцу - радасьць.

*bo na hvilinu gneŭ Ágony, na ŭsë žyc'cë ŭpadaban'ne Ágonae: uvečary
pačynaessca plač, a na ranicu - radas'c'.*

7. І я казаў у дабрадзействе маім: "не пахіснуся вавек".

Ì â kazaŭ u dabradzejstve maím: "ne pahisnusâ vavek".

8. Па ўпадабаньні Тваім, Госпадзе, Ты ўмацаваў гару маю; але Ты схаваў
аблічча Тваё, і я сумеўся:

*Pa ŭpadaban'ni Tvaím, Gospadze, Ty ŭmacavaŭ garu maŭ; ale Ty shavaŭ
abličča Tvaë, ì â sumeŭsâ:*

9. Тады Цябе, Госпадзе, я клікаў, і Госпада майго я маліў:

Tady Câbe, Gospadze, â klikaŭ, ì Gospada majgo â maliŭ:

10. "якая карысьць у крыві маёй, калі я сыду ў магілу? ці ж будзе тло
маё Цябе славіць? ці будзе ўзьвяшчаць Тваю праўду?"

*"âkaâ karys'c' u kryvi maěj, kali â sydu ŭ magilu? ci ž budze tlo maë Câbe
slavic'? ci budze ŭz'vâščac' Tvaŭ praŭdu?"*

11. пачуй, Госпадзе, і памілуй мяне, Госпадзе! будзь мне памочнікам".

pačuj, Gospadze, ì pamiluj mâne, Gospadze! budz' mne pamočnikam".

12. І Ты скаргі мае абярнуў у радасьць, вярэту маю зьняў зь мяне і
аперазаў мяне весялосьцю,

*Ì Ty skargi mae abârnuŭ u radas'c', vârètu maŭ z'nâŭ z' mâne ì aperazaŭ
mâne vesâlos'cû,*

13. хай славіць Цябе душа мая і хай не змаўкае. Госпадзе Божа мой!
буду славіць Цябе вечно.

haj slavíc' Cêbe duša maâ ì haj ne zmaŭkae. Gospadze Boža moj! budu slavíc' Cêbe večna.

31 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava.

2. На Цябе, Госпадзе, надзея мая, хай сораму вавек ня мецьму; па праўдзе Тваёй збаві мяне;

Na Cêbe, Gospadze, nadzeâ maâ, haj soramu vavek nâ mec'mu; pa praŭdze Tvaëj zbavi mâne;

3. прыхілі да мяне вуха Тваё, пасьпяшайся збавіць мяне. Будзь мне каменную цьвярдыняю, прыстанішчам, каб уратаваць мяне,

pryhili da mâne vuha Tvaë, pas'pâšajsâ zbavic' mâne. Budz' mne kamennaŭ c'vârdynâŭ, prystanišçam, kab uratavac' mâne,

4. бо Ты каменная гара мая і агароджа мая; дзеля імя Твайго вядзі мяне і кіруй мною.

bo Ty kamennaâ gara maâ ì agarodža maâ; dzelâ imâ Tvajgo vâdzì mâne ì kirus' mnoŭ.

5. Выведзі мяне зь сеткі, якую тайна раскінулі на мяне; бо Ты цьвярдыня мая.

Vyvedzi mâne z' setki, âkuŭ tajna raskinuli na mâne; bo Ty c'vârdynâ maâ.

6. У Тваю руку аддаю дух мой; Ты выбаўляў мяне, Госпадзе, Божа праўды.

U Tvaŭ ruku addaŭ duh moj; Ty vybaŭlâŭ mâne, Gospadze, Boža praŭdy.

7. Ненавіджу шанойцаў марных ідалаў; а на Госпада надзея мая.

Nenavidžu šanoŭcaŭ marnyh idalaŭ; a na Gospada nadzeâ maâ.

8. Буду радавацца і весяліцца ў міласці Тваёй, бо Ты прыгледзеўся да бедства майго, уведаў гора душы маёй,

Budu radavacca i vesâlicca ŭ milas'ci Tvaëj, bo Ty prygledzeŭsâ da bedstva majgo, uvedaŭ gora dušy maëj;

9. і не перадаў мяне ў рукі ворагаў; паставіў ногі мае на прасторным месцы.

i ne peradaŭ mâne ŭ ruki voragaŭ; pastaviŭ nogi mae na prastornym mescy.

10. Умілажалься зь мяне, Госпадзе, бо мне цесна; высахла з гора вока маё, душа мая і нутроба мая.

Umilažal'sâ z' mâne, Gospadze, bo mne cesna; vysahla z gora voka maë, duša maâ i nutroba maâ.

11. Вычарпалася ў скрусе жыцьцё маё і леты мае ў стагнотах; зьнемагла ад грахоў маіх сіла мая, і высахлі косткі мае.

Vyčarpalasâ ŭ skruse žyc'cë maë i lety mae ŭ stagnotah; z'nemagla ad grahoŭ maih sila maâ, i vysahli kostki mae.

12. Ад усіх маіх ворагаў стаўся я кляцьбою нават у суседзяў маіх і страшыдлам знаёмым маім; хто бачыць мяне на вуліцы, уцякае.

Ad usih maih voragaŭ staŭsâ â klâc'boŭ navat u susedzâŭ maih i strašydlam znaëmym maim; hto bačyc' mâne na vulicy, ucâkae.

13. Я забыты ў сэрцах, як мёртвы; я - як посуд разьбіты,

Â zabyty ŭ sèrah, âk mërtyvy; â - âk posud raz'bity,

14. бо чую ліхаслоўе многіх; адусюль жудасьць, калі яны змаўляюцца супраць мяне, намышляюць вырваць душу маю.

bo čuŭ lihasloŭe mnogih; adusûl' žudas'c', kali âny zmaŭlâŭcca suprac' mâne, namyšlâŭc' vyrvac' dušu maŭ.

15. А я на Цябе, Госпадзе, спадзяюся; я кажу: Ты мой Бог.

A â na Câbe, Gospadze, spadzâŭsâ; â kažu: Ty moj Bog.

16. У Тваёй руцэ дні мае; вызваль мяне ад рукі маіх ворагаў і ад тых, што гоняць мяне.

U Tvaëj rucè dni mae; vyzval' mâne ad ruki maïh voragaŭ i ad tyh, što gonâc' mâne.

17. Пакажы сьветлае аблічча Тваё рабу Твайму; уратуй мяне літасьцю Тваёю.

Pakažy s'vetlae abličča Tvaë rabu Tvajmu; uratuj mâne litas'cû Tvaëû.

18. Госпадзе! хай ня будзе мне сораму, што я Цябе заклікаю; а бязбожным хай будзе брыдка, хай прападуць у пекле.

Gospadze! haj nâ budze mne soramu, što â Câbe zaklikaû; a bâzbožnym haj budze brydka, haj prapaduc' u pekle.

19. Хай зьнямеюць вусны аблудныя, што гідоту гавораць на праведнага з пыхаю і пагардаю.

Haj z'nâmeûc' vusny abludnyâ, što gidotu gavorac' na pravednaga z pyhaû i pagardaû.

20. Як многа ў Цябе дабротаў, якія Ты прыхаваў тым, што баяцца Цябе, і якія Ты падрыхтаваў тым, што на Цябе спадзяюцца перад сынамі чалавечымі!

Âk mnoga ŭ Câbe dabrotaŭ, âkiâ Ty pryhavaŭ tym, što baâcca Câbe, i âkiâ Ty padryhtavaŭ tym, što na Câbe spadzâûcca perad synami čalavečymi!

21. Ты хаваеш іх пад аслонай аблічча Твайго ад людзкіх бунтаў; хаваеш іх у зацішку ад ліхіх языкоў.

Ty havaeš ih pad aslonaj abličča Tvajgo ad lûdzkih buntaŭ; havaeš ih u zacišku ad lihîh âzykoŭ.

22. Дабраславёны Гасподзь, што ўчыніў мне дзівосны Свой мілажаль ва ўмацаваным горадзе!

Dabraslavëny Gaspodz', što ŭčyniŭ mne dzivosny Svoj milažal' va

ŭmacavanym goradze!

23. У сумненьні маім я думаў: адхілены я ад вачэй Тваіх; але Ты пачуў голас малітвы маёй, калі я паклікаў Цябе.

U sumnen'ni maïm â думаў: adhileny â ad vačëj Tvaih; ale Ты pačuiŭ golas malitvy maëj, kali â paklikaŭ Câbe.

24. Любеце Госпада, усе праведнікі Ягоныя; Гасподзь ахоўвае верных, а пагарднікам зь лішкам вяртае.

Lûbece Gospada, use pravednikì Ágonyâ; Gaspodz' ahoŭvae vernyh, a pagardnikam z' liškam vârtae.

25. Будзьце мужныя, і хай мацуецца сэрца ваша, усе, хто надзею на Госпада мае!

Budz'ce mužnyâ, i haj macuecca sërca vaša, use, hto nadzeû na Gospada mae!

32 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Вучэньне. Дабрашчасны, каму дараваны злачынствы, і чые грахі адшкадаваныя,

Psal'ma Davidava. Vučën'ne. Dabraščasny, kamu daravany zlačynstvy, i čye grahì adškadavanyâ,

2. добрашчасны той, каму Гасподзь грахоў не залічыць, і ў чыім духу хітрыны няма!

dabraščasny toj, kamu Gaspodz' grahoŭ ne zaličyc', i ŭ čyim duhu hičryny nâma!

3. Калі я маўчаў, састарэлі косткі мае ад штодзённага стогну майго,

4. бо дзень і ноч нада мною рука Твая цяжкая; зьнікла сьвежасьць мая,

як у летнюю сушу.

bo dzen' i noč nada mnoû ruka Tvaâ câžkaâ; z'nikla s'vežas'c' maâ, âk u letnûû sušu.

5. Але Я адкрыў табе грэх мой і ня ўтоіў беззаконьня майго; я сказаў: "вызнаю Госпаду злачынствы мае"; і Ты зьняў зь мяне віну грэху майго.
Ale Â adkryŭ tabe grèh moj i nâ ŭtoiŭ bezzakon'nâ majgo; â skazaŭ: "vyznaŭ Gospadu zlačynstvy mae"; i Ty z'nâŭ z' mâne vînu grèhu majgo.

6. За тое памоліцца Табе кожны праведнік у час адпаведны, і тады разьліва вялікай вады не дастане яго.

Za toe pamolicca Tabe kožny pravednik u čas adpavedny, i tady raz'liva vâlikaj vady ne dastane âgo.

7. Ты - маё покрыва; Ты асланяеш мяне ад скрухі, атачаеш мяне радасьцямі збавеньня.

Ty - maë pokryva; Ty aslanâeš mâne ad skruhi, атачаеш mâne radas'câmi zbaven'nâ.

8. "Увяду цябе ў розум, настаўлю цябе на шлях, па якім табе йсьці; буду табой кіраваць, вока Маё над табою".

"Uvâdu câbe ŭ rozum, настаŭlŭ câbe na šlâh, pa âkim tabe js'ci; budu taboj kiravac', voka Maë nad taboŭ".

9. "Ня будзьце, як конь, як мул бязглузды, чые храпы цугляць трэба кілзамі і аброцьцю, каб яны Табе ўпакорваліся.

"Nâ budz'ce, âk kon', âk mul bâzgluzdy, čye hrapy cuglâc' trèba kilzami i abroc'cû, kab âny Tabe ŭpakorvalisâ.

10. Шмат смуткаў бязбожнаму; а таго, хто на Госпада мае надзею, атачае міласць.

Šmat smutkaŭ bâzbožnamu; a tago, hto na Gospada mae nadzeŭ, атачае milas'c'.

11. Весялецеся ў Госпадзе, цешцеся, праведныя; сьпявайце радасна ўсе, у каго шчырае сэрца.

Vesâlecesâ ŭ Gospadze, cešcesâ, pravednyâ; s'pâvajce radasna ŭse, u kago ščyrae sèrca.

33 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Радуйцеся, праведнікі, у Госпадзе: шчырым прыстоіць хваліць!

Psal'ma Davidava. Radujcesâ, pravednikì, u Gospadze: ščyrym prystoic' hvalic'!

2. Услаўляйце Госпада арфамі, сьпявайце Яму на дзесяціструннай псалтыры;

Uslaŭlâjce Gospada arfamì, s'pâvajce Âmu na dzesâcìstrunnaj psaltyry;

3. новую песьню сьпявайце Яму; зладжана пойце Яму, з ускліцаньнем, *novuŭ pes'nŭ s'pâvajce Âmu; zladžana pojce Âmu, z usklìcan'nem,*

4. бо слова Гасподняе - шчырае, і ўсе дзеі Ягоныя правільныя. *bo slova Gaspodnâe - ščyrae, i ŭse dzei Âgonyâ pravil'nyâ.*

5. Ён любіць праўду і суд; Гасподняю міласьцю зямля поўніцца. *Ën lûbic' praŭdu i sud; Gaspodnâŭ milas'cŭ zâmlâ poŭnìcca.*

6. Словам Госпада створаны нябёсы, і духам вуснаў Ягоных - усе сілы нябесныя.

Slovam Gospada stvorany nâbësy, i duham vusnaŭ Âgonyh - use sily nâbesnyâ.

7. Ён сабраў, быццам груды, марскія воды; бездані склаў у каморах. *Ën sabraŭ, byccam grudy, marskiâ vody; bezdani sklaŭ u kamorah.*

8. Хай баіцца Госпада ўся зямля; хай трымціць прад Ім усё жывое на

сьвеце,

Haj baicca Gospada ũsâ zâmlâ; haj trymcic' prad Ìm usë žyvoe na s'vece,

9. бо сказаў Ён - і сталася; Ён загадаў - і з'явілася.

bo skazaŭ Ęn - i stalasâ; Ęn zagadaŭ - i z'âvilasâ.

10. Гасподзь разбурае рады язычнікаў; знішчае намыслы народаў.

Gaspodz' razburae rady âzyčnikaŭ; z'niščae namysly narodaŭ.

11. А рада Гасподня вечна стаяцьме; задумы сэрца Ягонага - з роду ў род.

A rada Gaspodnââ večna staâc'me; zadумы sërca Âgonaga - z rodu ũ rod.

12. Дабрашчасны народ, у якога Гасподзь ёсьць Бог, - племя, якое Ён выбраў у спадчыну Сабе.

Dabraščasny narod, u âkoga Gaspodz' es'c' Bog, - plemâ, âkoe Ęn vybraŭ u spadčynu Sabe.

13. Гасподзь паглядае зь нябёсаў, бачыць усіх сыноў чалавечых;

Gaspodz' paglâdae z' nâbësaŭ, bačyc' usih synoŭ čalavečyh;

14. з трона Свайго Ён пазірае на ўсіх, што жывуць на зямлі:

z trona Svajgo Ęn pazirae na ũsih, što žyvuc' na zâmlì:

15. Ён стварыў сэрцы ўсіх іх, і ўважае ўсім іхнім дзеям.

Ęn stvaryŭ sèrcy ũsih ih, i ũvažae ũsim ihnim dzeâm.

16. Цар не ўратуецца мноствам войска; не ўбароніць волата вялікая сіла.

Car ne ũratuecca mnostvam vojska; ne ũbaronic' volata vâlikaâ sila.

17. Ненадзейны конь для ратаваньня, ня вызваліць сілай вялікай сваёю.

Nenadzejny kon' dlâ ratavan'nâ, nâ vyzvalic' silaj vâlikaj svaëŭ.

18. Вось, вока Гасподняе над тымі, хто баіцца Яго, і хто спадзяецца на літасьць Ягоную,

Vos', voka Gaspodnâe nad tymì, hto baicca Âgo, i hto spadzâecca na litas'c'

Âgoniû,

19. што Ён душу іхнюю ўратуе ад сьмерці і ў час галодны накорміць іх.

što Ęn dušu iħnûû ũratue ad s'merci i ũ čas galodny nakormic' ih.

20. Душа наша мае надзею на Госпада: Ён дапамога наша;

Duša naša mae nadzeû na Gospada: Ęn dapamoga naša;

21. Ім радуецца сэрца наша, бо на сьвятое імя Ягонае мы спадзяваліся.

Ĭm raduecca sërca naša, bo na s'vâtoe imâ Âgonae my spadzâvalisâ.

22. Хай будзе ласка Твая, Госпадзе, з намі, мы так на Цябе надзею

ўскладаем.

Haj budze laska Tvaâ, Gospadze, z nami, my tak na Câbe nadzeû ũskladaem.

34 Кіраўнік

1. Псальма Давіда, калі ён удаваў зь сябе вар'ята перад Авімэлэхам і быў ад яго выгнаны, і пайшоў.

Psal'ma Davida, kalì Ęn udavaŭ z' sâbe var'âta perad Avimèlèham i byŭ ad âgo vygnany, i pajšoŭ.

2. Дабраслаўляю Госпада ва ўсякую пору; хвала Яму няспынная ў вуснах маіх.

Dabraslaŭlâû Gospada va ũsâkuû poru; hvala Âmu nâspynnaâ ũ vusnah maiħ.

3. Госпадам будзе хваліцца душа мая; пачуюць пакорныя і ўзьвяселяцца.

Gospadam budze hvalicca duša maâ; pačuûc' pakornyâ i ũz'vâselâcca.

4. Вялічайце Госпада са мною, і ўносьма імя Ягонае разам.

Vâličajce Gospada sa mnoû, i ũznos'ma imâ Âgonae razam.

5. Я шукаў Госпада, і Ён пачуў мяне і ад усякіх небясьпекаў маіх

вызваліў мяне.

Â šukaŭ Gospada, i Ęn pačuŭ mâne i ad usâkih nebâs'pekaŭ maih vyzvaliŭ mâne.

6. Хто прыглядваўся да Яго, тыя прасьвятліліся, і твары іхнія ня зьведаюць сораму.

Hto pryglâdvaŭsâ da Âgo, tyâ pras'vâtlilisâ, i tvary ihniâ nâ z'vedaŭc'soramu.

7. Вось убогі паклікаў, - і Гасподзь пачуў і ўратаваў яго ад усіх ягоных бедаў.

Vos'ubogì paklikaŭ, - i Gaspodz' pačuŭ i ŭratavaŭ âgo ad usih âgonyh bedaŭ.

8. Гасподні анёл паўстае вакол тых, хто баіцца Яго, - і іх вызваляе.

Gaspodni anël paŭstae vakol tyh, hto baicca Âgo, - i ih vyzvalâe.

9. Паспытайце і ўбачыце, які добры Гасподзь! Дабрашчасны той чалавек, што на яго спадзяецца!

Paspytajce i ŭbačyce, âkì dobry Gaspodz'! Dabraščasny toj čalavek, što na âgo spadzâeccâ!

10. Бойцеся Госпада, усе сьвятыя Ягоныя; бо ня маюць нястачы тыя, што баяцца Яго.

Bojcesâ Gospada, use s'vâtŭâ Âgonyâ; bo nâ maŭc' nâstačy tyâ, što baicca Âgo.

11. Ільвяняты церпяць нягоды і голад, а богашукальнікі ня церпяць нястачы ні ў якім дабры.

Il'vânâty cerpâc' nâgody i golad, a bogašukal'niki nâ cerpâc' nâstačy ni ŭ âkim dabry.

12. Прыйдзеце, дзеці, паслухайце мяне: страху Гасподняму вас навучу.

Pryjdzece, dzeci, pasluhajce mâne: strahu Gaspodnâmu vas navuču.

13. Ці хоча чалавек жыць і ці любіць дабрадзенства, каб бачыць дабро?

Cì hoča čalavek žyc' i cì lûbìc' dabradzenstva, kab bačyc' dabro?

14. Трымай язык свой ад злога і вусны свае ад падступных словаў.

Trymaj âzyk svoj ad zloga i vusny svae ad padstupnyh slovaŭ.

15. Ухіляйся ад ліха і рабі дабро; шукай міру і йдзі за ім.

Uhlâjsâ ad liha i rabì dabro; šukaj mîru i jdzi za ìm.

16. Вочы Гасподнія - на праведных, і вушы Ягоныя - на скаргу іхнюю.

Vočy Gaspodniâ - na pravednyh, i vušy Âgonyâ - na skargu ihnûû.

17. А аблічча Гасподняе - супроць тых, што робяць ліхое, каб зьвесці зь зямлі памяць пра іх.

A abličča Gaspodnâe - suproc' tyh, što robâc' lihoe, kab z'ves'ci z' zâmli pamâc' pra ih.

18. Клічуць, і Гасподзь чуе, і ад усіх уціскаў іх вызваляе.

Kličuc', i Gaspodz' čue, i ad usih ucìskaŭ ih vyzvalâe.

19. Блізкі Гасподзь да тых, у каго зламанае сэрца, і пакорлівых духам - уратуе.

Blizki Gaspodz' da tyh, u kago zlamanae sèrca, i pakorlivyih duham - uratue.

20. Многа турботаў у праведніка, і ад усіх іх Гасподзь вызваляе.

Mnoga turbotaŭ u pravednika, i ad usih ih Gaspodz' vyzvalâe.

21. Ён хавае ўсе косткі ягоныя; і ніводная не паламаецца!

Ën havae ŭse kostki âgonyâ; i nìvodnaâ ne palamaeccâ!

22. Зло заб'е грэшніка, і ненавісьнікі праведнасьці загінуць.

Zlo zab'e grèšnika, i nenavis'niki pravednas'ci zagìnuc'.

23. Гасподзь вызваліць душу рабоў Сваіх, і не загіне ніхто, хто на Яго спадзяецца.

Gaspodz' vyzvalìc' dušu raboŭ Svaih, i ne zagìne nihto, hto na Âgo spadzâeccâ.

35 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Заступіся, Госпадзе, перад тымі, хто судзіцца са мною, зваюй тых, хто ваюе мяне;

Psal'ma Davidava. Zastupisâ, Gospadze, perad tymi, hto sudzicca sa mnoû, zvaûj tyh, hto vaûe mâne;

2. вазьмі шчыт і латы, і ўстань на дапамогу мне;

vaz'mi ščyt i laty, i ŭstan' na dapamogu mne;

3. агалі меч, і заступі дарогу тым, што гоняць мяне; скажы душы маёй:

Я - ратунак твой!

agalì meč, i zastupì darogu tym, što gonâc' mâne; skažy dušy maěj: Â - ratunak tvoj!

4. Хай пасаромяцца і паганьбуюцца тыя, хто цікае душу маю, хай адступяцца і пакрыюцца ганьбаю тыя, хто шкоду мне намышляе;

Haj pasaromâcca i pagan'buûcca tyâ, hto cikue dušu maû, haj adstupâcca i pakryûcca gan'baû tyâ, hto škodu mne namyšlâe;

5. хай будуць яны, як пыл на ветры, і анёл Гасподні хай праганяе іх.

haj buduc' âny, âk pyl na vetry, i anël Gaspodni haj praganâe ih.

6. Хай будзе шлях іхні цёмны і коўзкі, і анёл Гасподні няхай гоніць іх,

Haj budze šlâh ihni cëmny i koŭzki, i anël Gaspodni nâhaj gonìc' ih,

7. бо яны бязь віны схавалі мне яму - сетку сваю; выкапалі яе на бязьвінную душу маю!

bo âny bâz' vîny shavalì mne âmu - setku svaû; vykapalì âe na bâz'vînnuû dušu maû!

8. Хай спадзе на яго пагібель нянаджаная, і сетка ягоная, якую ён

схаваў на мяне, хай яго самога і ўловіць; хай у яе і ўпадзе на пропадзь

сваю.

Haj spadze na âgo pagibel' nânadžanaâ, i setka âgonaâ, âkuû ên shavaû na mâne, haj âgo samoga i ŭlovic'; haj u âe i ŭpadze na propadz' svaû.

9. А душа мая зарадуюцца ў Госпадзе; усьцешыцца збавеньнем ад Яго.

A duša maâ zaraduecca ŭ Gospadze; us'cešycca zbaven'nem ad Âgo.

10. Усе косткі мае скажуць: "Госпадзе! хто да Цябе падобны? Ты ратуеш слабога ад дужага, беднага і ўбогага ад зьдзірцы ягонага?"

Use kostki mae skažuc': "Gospadze! hto da Câbe padobny? Ty ratueš slaboga ad dužaga, bednaga i ŭbogaga ad z'dzircy âgonaga?"

11. Паўсталі на мяне сьведкі няправедныя: чаго я ня ведаю, - выпытваюць у мяне;

Paŭstalì na mâne s'vedkì nâpravednyâ: čago â nâ vedaû, - vypytvauç' u mâne;

12. плацяць мне злом за дабро, сіроцтвам душы маёй.

placâc' mne zlom za dabro, siroctvam dušy maěj.

13. А як былі хварэлі яны, я апранаўся ў вярэту, душу маю таміў пастом, і малітва мая вярталася ў нетру маю.

A âk byli hvarèli âny, â apranaŭsâ ŭ vârètu, dušu maû tamiŭ pastom, i malitva maâ vârtalasâ ŭ netru maû.

14. Я рабіў, быццам сябру, як брату майму; я хадзіў смутны, панурыўшы голаў, як бы аплакваючы маці.

Â rabiŭ, byccam sâbru, âk bratu majmu; â hadziŭ smutny, panuryŭšy golaŭ, âk by aplakvaŭčy macì.

15. А калі я спатыкаўся, яны радаваліся і зьбіраліся; зьбіраліся агуднікі супроць мяне, ня ведаю завошта, ганілі мяне, і не пераставалі;

A kalì â spatykaŭsâ, âny radavalisâ i z'bìralisâ; z'bìralisâ agudnikì suproc' mâne, nâ vedaû zavošta, ganilì mâne, i ne perastavali;

16. з крывадушнымі пакепнікамі скрыгаталі на мяне зубамі сваімі.

z kryvadušnymi pakepnikami skrygatali na mâne zubami svaimi.

17. Госпадзе! ці доўга будзеш глядзець на гэта? Адвядзі душу маю ад злачынстваў іхніх, ад ільвоў - самотную душу маю!

Gospadze! ci doŭga budzeš glâdzec' na gèta? Advâdzi dušu maû ad zlačynstvaŭ ihnih, ad il'voŭ - samotnuû dušu maû!

18. Я праслаўлю Цябе на сходзе вялікім, сярод процьмы народу ўсхваляю Цябе,

Â praslaŭlû Câbe na shodze vâlikim, sârod proc'my narodu ŭshvalû Câbe,

19. каб не збыткавалі зь мяне тыя, што ваявалі супроць мяне несправядліва, і не перамігваліся вачыма тыя, што ненавідзяць мяне бязьвіннага;

kab ne zbytkavali z' mâne tyâ, što vaâvali suproc' mâne nespravâdliva, i ne peramigvalisâ vačyma tyâ, što nenavidzâc' mâne bâz'vinnaga;

20. бо не за мір прамаўляюць яны, а супроць мірных на землях плятуць аблудныя намыслы;

bo ne za mîr pramaŭlâuc' âny, a suproc' mîrnyh na zemlâh plâtuc' abludnyâ namysly;

21. разьзьяўляюць на мяне вусны свае; кажуць: "добра! добра! бачыла наша вока".

raz'z'âŭlâuc' na mâne vusny svae; kažuc': "dobra! dobra! bačyla naša voka".

22. Ты бачыў, Госпадзе, не змаўчы; Госпадзе! не аддаляйся ад мяне.

Ty bačyŭ, Gospadze, ne zmaŭčy; Gospadze! ne addalâjsâ ad mâne.

23. Устань, прачніся на суд мой, на цяжбіну маю, Божа мой і Госпадзе мой!

Ustan', pračnisâ na sud moj, na câžbinu maû, Boža moj i Gospadze moj!

24. Судзі мяне па праўдзе Тваёй, Госпадзе, Божа мой, і хай ня

радуюцца яны празь мяне;

Sudzì mâne pa praŭdze Tvaëj, Gospadze, Boža moj, ì haj nâ raduûcca âny praz' mâne;

25. хай ня кажучь у сэрцы сваім: "добра! добра!, нам да душы!" Хай ня кажучь: "мы праглынулі яго".

haj nâ kažuc' u sèrcy svaim: "dobra! dobra!, nam da dušy!" Haj nâ kažuc': "my praglynuli âgo".

26. Няхай пасаромяцца і паганьбуюцца ўсе, хто радуецца зь няшчасьця майго; хай убяруцца ў сорам і ганьбу, хай фанабэрацца над мною.

Nâhaj pasaromâcca ì pagan'buûcca ŭse, hto raduecca z' nâščas'câ majgo; haj ubârucca ŭ soram ì gan'bu, haj fanabèracca nad mnoû.

27. Няхай радуюцца і веселяцца, хто маёй слушнасьці прагне, і няхай кажучь заўсёды: "хай праславіцца Гасподзь, Які зычыць міру рабу Свайму!"

Nâhaj raduûcca ì vesâlâcca, hto maëj slušnas'ci pragne, ì nâhaj kažuc' zaŭsëdy: "haj praslavicca Gaspodz', Âki zyčyc' mîru rabu Svajmu!"

28. І язык мой будзе абвяшчаць Тваю праўду і хвалу Табе дзень у дзень.

Ì âzyk moj budze abvâščac' Tvaû praŭdu ì hvalu Tabe dzen' u dzen'.

36 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Раба Гасподняга Давіда.

Kîroŭcu horu. Raba Gaspodnâga Davida.

2. Грэшнасьць бязбожніка гаворыць у сэрцы маім: няма страху Богага перад вачыма ягонымі,

Grëšnas'c' bâzbožnika gavoryc' u sèrcy maïm: nâma strahu Božaga perad

vačyma âgonymì,

3. бо ягонья вочы лісьлівяць яму, быццам шукаюць віну, каб зьненавідзець яе;

bo âgonyâ vočy lis'livâc' âmu, byccam šukaûc' vînu, kab z'nenavidzec' âe;

4. словы з вуснаў ягонных - няпраўда і хітрына; ня хоча ён быць мудрым, каб рабіць дабро.

slovy z vusnaŭ âgonyh - nâpraŭda i hîtryna; nâ hoča ên byc' mudrym, kab rabîc' dabro.

5. Несправядлівасьць намышляе ён на пасьцелі сваёй, на блгі становіцца шлях, ня грэбуе злом.

Nespravâdlivas'c' namyšlâe ên na pas'celì svaëj, na blgì stanovîcca šlâh, nâ grêbue zlom.

6. Госпадзе! ласка Твая да нябёсаў, праўда Твая пад хмары!

Gospadze! laska Tvaâ da nâbësaŭ, praŭda Tvaâ pad hmary!

7. Праўда Твая - як горы Божыя, і суды Твае - бездань вялікая! Людзей і быдла захоўваеш Ты, Госпадзе!

Praŭda Tvaâ - âk gory Božyâ, i sudy Tvae - bezdan' vâlikaâ! Lûdzej i bydla zahoŭvaeš Ty, Gospadze!

8. Якая каштоўная ласка Твая, Божа! Сынам чалавечым у цені крылаў Тваіх спакойна;

Âkaâ kaštoŭnaâ laska Tvaâ, Boža! Synam čalavečym u cenì krylaŭ Tvaîh spakojna;

9. наядаюцца сытасьцю дома Твайго, і з пlynі слодычаў Тваіх Ты выпойваеш іх,

naâdaŭcca sytas'cû doma Tvajgo, i z plynì slodyčaŭ Tvaîh Ty vypoivaeš ih,

10. бо ў Табе крыніца жыцьця; у сьвятле Тваім мы бачым сьвятло.

bo ŭ Tabe krynîca žyc'câ; u s'vâtle Tvaîm my bačym s'vâtlo.

11. Пашыры ласку Тваю на тых, што Цябе ведаюць, і праўду Тваю на людзей, шчырых сэрцам,

Pašyry lasku Tvaû na tyh, što Câbe vedaûc', i praŭdu Tvaû na lûdzej, ščyryh sèrcam,

12. хай не наступіць на мяне нага гардзеі, і рука грэшніка хай не прагоніць мяне.

haj ne nastupic' na mâne naga gardzei, i ruka grèšnika haj ne pragonic' mâne.

13. Там упалі беззаконьнікі, скінутыя, і ня могуць устаць.

Tam upali bezzakon'niki, skinutyâ, i nâ moguc' ustac'.

37 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Ня гневайся на злачынцаў, не зайздросьці несправядлівым,

Psal'ma Davidava. Nâ gnevajsâ na zlačyncaŭ, ne zajzdros'ci nespravâdlivym,

2. бо яны, як трава, неўзабаве скошаны будуць, і як былінка зялёная, завянуць.

bo âny, âk trava, neŭzabave skošany buduc', i âk bylinka zâlënaâ, zavânuc'.

3. Спадзявайся на Госпада і рабі дабро; жыві на зямлі і праўды трымайся.

Spadzâvajsâ na Gospada i rabì dabro; žyvi na zâmlì i praŭdy trymajsâ.

4. Суцяшайся Госпадам, і Ён спраўдзіць жаданьні сэрца твайго.

Sucâšajsâ Gospadam, i Ęn spraŭdzic' žadan'ni sèrca tvajgo.

5. Госпаду перадай дарогу тваю, і на яго спадзявайся, і Ён зробіць,

Gospadu peradaj darogu tvaû, i na âgo spadzâvajsâ, i Ęn zrobic',

6. і выведзе, як сьвятло, праўду тваю, і справядлівасьць тваю, як

полудзень.

ì vyvedze, âk s'vâtlo, praïdu tvaû, ì spravâdlivas'c' tvaû, âk poludzen'.

7. Скарыся Госпаду і на Яго спадзявайся. Не зайздросьці таму, каму шчасьціць у дарозе ягонай, чалавеку хітрамыснаму.

Skarysâ Gospadu ì na Âgo spadzâvajsâ. Ne zajzdros'ci tamu, kamu ščas'cic' u daroze âgonaj, čalaveku hitramysnamu.

8. Перастань гневацца і пакінь запальчывасць; ня імкніся рабіць благое,

Perastan' gnevacca ì pakin' zapal'čyvas'c'; nâ imknisâ rabic' blagoe,

9. бо хто робіць благое, будзе знішчаны, а хто спадзяецца на Госпада, зямлю ўспадкуе.

bo hto robic' blagoe, budze z'niščany, a hto spadzâecca na Gospada, zâmlû ŭspadkue.

10. Яшчэ трохі, і злачынца ня стане; паглядзіш на месца ягонае, і няма яго.

Âščè trohi, ì zlačynca nâ stane; paglâdziš na mesca âgonae, ì nâma âgo.

11. А пакорныя зямлю ўспадкуюць, і ўраскошуюцца спакоем вялікім.

A pakornyâ zâmlû ŭspadkuïc', ì ŭraskošuïcca spakoem vâlikim.

12. Бязбожны зло намышляе супроць праведніка і скрыгоча на яго зубамі сваімі;

Bâzbožny zlo namyšlâe suproc' pravednika ì skrygoča na âgo zubami svaimi;

13. а Гасподзь пасьміхаецца зь яго; бо бачыць, што прыходзіць дзень ягоны.

a Gaspodz' pas'mihaecca z' âgo; bo bačyc', što pryhodzic' dzen' âgony.

14. Бязбожныя вымаюць меч і напінаюць лук свой, каб паваліць беднага і ўбогага, каб зваліць тых, у каго дарога простая:

Bâzbožnyâ vytaïc' meč ì napinaïc' luk svoj, kab pavalic' bednaga ì

ŭbogaga, kab zvalic' tyh, u kago daroga prostaâ:

15. меч іхні ўвойдзе ў іхняе сэрца, і лукі іхнія паламаюцца.

meč ihni ŭvojdze ŭ ihnâe sèrca, i lukì ihniâ palamaŭcca.

16. Лепш - малое ў праведніка, чым багацьце - у многіх бязбожнікаў,

Lepš - maloe ŭ pravednika, čym bagac'ce - u mnogih bâzbožnikaŭ,

17. бо зламаюцца плечы ў бязбожных, а праведных сіліць Гасподзь!

bo zlamaŭcca plečy ŭ bâzbožnyh, a pravednyh silic' Gaspodz'!

18. Гасподзь ведае дні беззаганных і дастатак іхні застаецца навечна.

Gaspodz' vedaе dni bezzagannyh i dastatak ihni zastaecca navečna.

19. Ня будуць яны пасаромлены ў люты час, і ў дні голаду сытыя

будуць;

Nâ buduc' âny pasaromleny ŭ lûty čas, i ŭ dni goladu sytyâ buduc';

20. а бязбожныя загінуць, і ворагі Гасподнія, як авечы лой, зьнікнуць, у дыме зьнікнуць.

a bâzbožnyâ zaginuc', i voragi Gaspodniâ, âk avečy loj, z'nìknuc', u dyme z'nìknuc'.

21. Пазычае бязбожны - і не аддае, а праведны ўмілажальваецца і дае,

Pazyčae bâzbožny - i ne addae, a pravedny ŭmìlažal'vaecca i dae,

22. бо ўміласлаўленыя Ім - зямлю ўспадкуюць, а праклятыя Ім - будуць вынішчаны.

bo ŭmìlaslaŭlenyâ Ìm - zâmlû ŭspadkuŭc', a praklâtyâ Ìm - buduc' vynìščany.

23. Ад Госпада крокі чалавека пабожнага ставяцца моцна, і Ён

дабраволіць дарозе ягонай:

Ad Gospada krokì čalaveka pabožnaga stavâcca mocna, i Ën dabravorlic' daroze âgonaj:

24. калі ён будзе падаць, не ўпадзе, бо Гасподзь падтрымлівае яго за руку.

kali ěn budze padac', ne ŭpadze, bo Gaspodz' padtrymlivae âgo za ruku.

25. Я быў малады і састарыўся, а ня бачыў праведніка пакінутага, і нашчадкаў яго, каб хлеба прасілі:

Â byŭ malady i sastaryŭsâ, a nâ bačyŭ pravednika pakinutaga, i naščadkaŭ âgo, kab hleba prasili:

26. ён кожны дзень шкадуе і пазычае, і нашчадкам ягоным - дабраславеньне будзе.

ěn kožny dzen' škadue i pazyčae, i naščadkam âgonym - dabraslaven'ne budze.

27. Ухіляйся ад благога, і рабі дабро, і жыць будзеш вечна:

Uhiłâjsâ ad blagoga, i rabì dabro, i žyc' budzeš večna:

28. бо і Гасподзь любіць праўду, і не пакідае богабаязных Сваіх; навек ацалёныя будуць яны; а насеньне бязбожных вынішчыцца.

bo i Gaspodz' lûbic' praŭdu, i ne pakidae bogabažnyh Svaih; navek acalënyâ buduc' âny; a nasen'ne bâzbožnyh vyniščycsa.

29. Праведныя ўспадкуюць зямлю, і будуць жыць на ёй вечна.

Pravednyâ ŭspadkuŭc' zâmlû, i buduc' žyc' na ěj večna.

30. Вусны праведніка мудрасьць маўляюць, і язык ягоны вымаўляе праўду.

Vusny pravednika mudras'c' maŭlâŭc', i âzyk âgony vymaŭlâe praŭdu.

31. Закон Божы ў сэрцы ў яго; не пахіснуцца ногі ягоныя.

Zakon Božy ŭ sèrcy ŭ âgo; ne pahisnucsa nogi âgonyâ.

32. Бязбожны падглядвае праведніка і спрабуе забіць яго;

Bâzbožny padglâdvae pravednika i sprabue zabic' âgo;

33. але Гасподзь не аддасьць яго ў рукі ягоныя, і ня дасьць зьвінаваціць яго, калі яго будуць судзіць.

ale Gaspodz' ne addas'c' âgo ŭ ruki âgonyâ, i nâ das'c' z'vinavacic' âgo, kali

âgo buduc' sudzic'.

34. Спадзявайся на Госпада, і трымайся дарогі Ягонаі: і Ён падыме цябе, каб ты зямлю ўспадкаваў; і калі будуць зьнішчаць бязбожных, ты ўбачыш.

Spadzâvajsâ na Gospada, i trymajsâ darogì Ágonaj: i Ęn padyme câbe, kab ty zâmlû ũspadkavaŭ; i kalì buduc' z'niščac' bâzbožnyh, ty ũbačyš.

35. Бачыў я бязбожніка грознага, які разгаліноўваўся, нібы самарослае расахатае дрэва;

Bačyŭ â bâzbožnika groznaga, âkì razgalinoŭvaŭsâ, niby samaroslae rasahatae drèva;

36. але ён прайшоў, і вось, няма яго; шукаю яго і не знаходжу.

ale Ęn prajšoŭ, i vos', nâma âgo; šukaŭ âgo i ne znahodžu.

37. Назірай за беспакітным і дзівіся на праведнага; бо чалавеку міралюбнаму - будучыня;

Nazìraj za bespahìbnym i dzivìsâ na pravednaga; bo čalaveku mìralûbnamu - budučynâ;

38. а беззаконьнікі ўсе вынішчацца; будучыня беззаконьнікаў зьнікне.

a bezzakon'nikì ũse vyniščacca; budučynâ bezzakon'nikaŭ z'nikne.

39. Ад Госпада выратаваньне праведнікам, Ён - абарона ім у часіны жалыбы:

Ad Gospada vyratavan'ne pravednikam, Ęn - abarona ìm u časìny žal'by:

40. і дапаможа ім Гасподзь і вызваліць іх; выбавіць іх ад бязбожных і ўратуе іх, бо яны на Яго надзею кладуць.

i dapamoža ìm Gaspodz' i vyzvalìc' ih; vybavìc' ih ad bâzbožnyh i ũratue ih, bo âny na Ágo nadzeŭ kladuc'.

1. Псальма Давідава. На ўспамін пра суботу.

Psal'ma Davidava. Na ўспamìn pra subotu.

2. Госпадзе! ня выкрывай мяне ў гневе Тваім, і не карай мяне ў гневе Тваім,

Gospadze! nâ vykryvaj mîne ў gneve Tvaìm, i ne karaj mîne ў gneve Tvaìm,

3. бо стрэлы Твае ўпіліся ў мяне і рука Твая мяне ацяжае.

bo strèly Tvae ўpilisâ ў mîne i ruka Tvaâ mîne acâžae.

4. Няма цэлага месца на целе маім ад гневу Твайго; няма спакою ў костках маіх ад грахоў маіх.

Nâma cèлага mesca na cele maìm ad gnevu Tvajgo; nâma spakoû ў kostkah maìh ad grahoў maìh.

5. бо злачынствы мае вышэй галавы, як вялікі цяжар, зьнясілілі мяне,

6. сьмярдзяць, гнаяцца раны мае ад безгалоўя майго.

s'mârdzâc', gnaâcca rany mae ad bezgalouÿa majgo.

7. Я сагнуты і панураны ўвесь, цэлы дзень бядуючы хаджу;

Â sagnuty i panurany ўves', cèly dzen' bâduûčy hadžu;

8. бо сьцёгны мае паліць вагонь, і няма цэлага месца ў целе маім.

bo s'cègny mae palic' vagon', i nâma cèлага mesca ў cele maìm.

9. Я змогся і зьнясіліўся цяжка; крычу ад пакуты сэрца майго.

Â zmogsâ i z'nâsililÿsâ câžka; kryču ad pakuty sèrca majgo.

10. Госпадзе! прад Табою ўсе жаданьні мае, і ўздыханьне маё ад Цябе не схаванае.

Gospadze! prad Tabou ўse žadan'ni mae, i ўzdyhan'ne maë ad Câbe ne shavanae.

11. Сэрца маё трымціць; пакінула мяне сіла мая, і сьвятло вачэй маіх - і таго няма ў мяне.

Sèrca maë trymcìc'; pakìnula mâne sìla maâ, ì s'vâtlo vačèj maìh - ì tago nâma ũ mâne.

12. Сябры мае і прыяцелі адступіліся ад няшчасьця майго, і блізкія мае далёка стаяць.

Sâbry mae ì pryâcelì adstupilìsâ ad nâščas'câ majgo, ì blizkiâ mae dalëka staâc'.

13. Цянёты паставілі тыя, хто пільнуе душу маю, і хто прагне мне ліха, пра пагібель маю гавораць, і намышляюць штодзень мне благое;

Cânëty pastavilì tyâ, hto pil'nue dušu maû, ì hto pragne mne liha, pra pagìbel' maû gavorac', ì namyšlâûc' štodzen' mne blagoe;

14. а я, як глухі, ня чую, і як нямко, што вуснаў сваіх не растуляе;

a â, âk gluhì, nâ čuû, ì âk nâmkò, što vusnaŭ svaih ne rastulâe;

15. і стаў я, як чалавек, што ня чуе і ня мае ў вуснах сваіх адказу,

ì staŭ â, âk čalavek, što nâ čue ì nâ mae ũ vusnah svaih adkazu,

16. бо на Цябе, Госпадзе, спадзяюся я; Ты пачуеш, Госпадзе, Божа мой.

bo na Câbe, Gospadze, spadzâûsâ â; Ty pačueš, Gospadze, Boža moj.

17. І сказаў я: няхай не падымуцца нада мною мае ворагі; калі дрыжыць нага мая, хай ня ўзносяцца яны нада мною.

Ì skazaŭ â: nâhaj ne padymucca nada mnoû mae voragì; kalì dryžyc' naga maâ, haj nâ ũznosâcca âny nada mnoû.

18. Я да ўпадку гатовы, і скруха мая заўжды перада мною.

Â da ũpadku gatovy, ì skruha maâ zaŭždy perada mnoû.

19. Беззаконьне сваё я ўсьведамляю; і ўбольваюся ў грэху маім.

Bezzakon'ne svaë â ũs'vedamlâû; ì ũbol'vaûsâ ũ grèhu maim.

20. А мае ворагі жывуць і мацуюцца, і памнажаюцца тыя, што

ненавідзяць мяне, невінаватага;

A mae voragi žyvuc' i macuŭcca, i pamnažaŭcca tyâ, što nenavidzâc' mâne, nevînavataga;

21. і тыя, што плацяць мне злом за дабро, ваююць супроць мяне, бо я за добрым іду.

i tyâ, što placâc' mne zlom za dabro, vaŭŭc' suproc' mâne, bo â za dobrym idu.

22. Не пакінь мяне, Госпадзе Божа мой! не адыходзь ад мяне;

Ne pakîn' mâne, Gospadze Boža moj! ne adyhodz' ad mâne;

23. пасьпяшайся на дапамогу мне, Госпадзе, Збаўца мой!

pas'pâšajsâ na dapamogu mne, Gospadze, Zbaŭca moj!

39 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору, Ідытуму. Псальма Давідава.

Kiroycu horu, İdytumu. Psal'ma Davidava.

2. Я сказаў: пільнавацьмуся дарогі сваёй, каб маім языком не грашыць; цугляцьму я вусны мае, пакуль бязбожны перада мною.

*Â skazaŭ: pil'navac'musâ darogî svaëj, kab maïm âzykom ne grašyc';
cuglâc'mu â vusny mae, pakul' bâzbožny perada mnoŭ.*

3. Я быў нямы і безгалосы і маўчаў нават пра добрае; і жальба мая памацнела,

Â byŭ nâmy i bezgalosy i maŭčaŭ navat pra dobrae; i žal'ba maâ pamacnela,

4. запалілася сэрца маё ўва мне; у думках маіх загарэўся вагонь; я пачаў гаварыць языком маім;

*zapalilasâ sërca maë ŭva mne; u dumkah maïh zagareŭsâ vagon'; â pačaŭ
gavaryc' âzykom maïm;*

5. скажы мне, Госпадзе, пра канец мой і лік дзён маіх, які ён, каб я ведаў, які мой век.

skažy mne, Gospadze, pra kanec moj i lik dzën maih, âki ën, kab â vedaŭ, âki moj vek.

6. Вось, Ты далоняю вымераў дні мае, а век мой - як нішто прад Табою. Сапраўды, поўная марнасьць - кожны жывы чалавек.

Vos', Ty dalonâŭ vymeraŭ dni mae, a vek moj - âk ništo prad Taboŭ.
Sapraŭdy, poŭnaâ marnas'c' - kožny žyvy čalavek.

7. Сапраўды, чалавек ходзіць, як прывід; і марны клопат яго, зьбірае і ня ведае, каму дастанецца гэта.

Sapraŭdy, čalavek hodzič', âk pryvid; i marny klopat âgo, z'biraе i nâ vedaе, kamu dastanecca gëta.

8. І сёння чаго мне чакаць, Госпадзе? надзея мая на Цябе.

Ì sën'nâ čago mne čakac', Gospadze? nadzeâ maâ na Câbe.

9. Ад усіх беззаконьяў маіх вызвалілі мяне, не аддавай мяне на паглум неразумным.

Ad usih bezzakon'naŭ maih vyzvalili mâne, ne addavaj mâne na paglum nerazumnym.

10. Я зрабіўся нямы, не растульваю вуснаў маіх, бо Ты ўчыніў гэта.

Â zrabiŭsâ nâmy, ne rastul'vaŭ vusnaŭ maih, bo Ty ŭčyniŭ gëta.

11. Ухілі ад мяне ўразы Твае; я знікаю ад удару пагібельнай рукі Тваёй.

Uhili ad mâne ŭrazy Tvae; â z'nikaŭ ad udaru pagibel'naj ruki Tvaëj.

12. Калі Ты дакорамі будзеш караць чалавека за злачынствы, рассыплецца, як ад молі, прывабнасьць ягоная. Так кожны чалавек - марны.

Kali Ty dakoramì budzeš karac' čalaveka za zlačynstvy, rassyplecca, âk ad

moli, pryvabnas'c' âgonaâ. Tak kožny čalavek - marny.

13. Пачуй, Госпадзе, малітву маю, і выслухай енкі мае, ня будзь бязуважны да сьлёз маіх, бо вандроўнік я ў Цябе і прыхадзень, як бацькі мае ўсе.

Pačuj, Gospadze, malitvu maû, i vysluhaj enki mae, nâ budz' bâzuvažny da s'lëz maïh, bo vandroŭnik â ŭ Câbe i pryhadzen', âk bac'ki mae ŭse.

14. Адступі ад мяне, каб я мог умацавацца, перш чым адыду і ня будзе мяне.

Adstupi ad mâne, kab â mog umacavacca, perš čym adydu i nâ budze mâne.

40 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava.

2. Цьвёрда я спадзяваўся на Госпада, і Ён да мяне прыхіліўся і крык мой пачуў;

C'vërda â spadzâvaŭsâ na Gospada, i Ęn da mâne pryhiliŭsâ i kryk moj pačuï;

3. падняў мяне са згубнага рова, з балоцістай багны, і паставіў на камені ногі мае, і ўмацаваў ступакі мае;

padnâŭ mâne sa zgubnaga rova, z balocistaj bagny, i pastaviŭ na kameni nogi mae, i ŭmacavaŭ stupaki mae;

4. і даў новую песьню ў вусны мае - хвалу Богу нашаму. Убачаць многія і збаяцца, і будуць на Госпада спадзявацца.

i daŭ novuï pes'nû ŭ vusny mae - hvalu Bogu našamu. Ubačas' mnogîâ i zbaâcca, i buduc' na Gospada spadzâvacca.

5. Дабрашчасны той чалавек, які на Госпада надзею сваю кладзе і не

звьяртаецца да ганарыстых і да тых, што да няпраўды горнуцца.

Dabraščasny toj čalavek, âkì na Gospada nadzeû svaû kladze ì ne z'vârtaecca da ganarystyh ì da tyh, što da nâpraŭdy gornucca.

6. Многа зрабіў Ты, Госпадзе Божа мой. Твае цуды і думкі Твае, толькі пра нас - няма Табе роўных! - хацеў бы я прапаведаваць і гаварыць, але ім ліку няма.

Mnoga zrabìŭ Ty, Gospadze Boža moj. Tvae cudy ì dumkì Tvae, tol'kì pra nas - nâma Tabe roŭnyh! - haceŭ by â prapavedavac' ì gavaryc', ale ìm liku nâma.

7. Ахвяры і прынашэння Ты не схацеў; Ты адкрыў мне вушы; цэласпалення і ахвяры за грэх Ты не спатрабаваў.

Ahvâry ì prynašèn'nâ Ty ne shaceŭ; Ty adkryŭ mne vušy; cèlaspalen'nâ ì ahvâry za grèh Ty ne spatrabavaŭ.

8. Тады я сказаў: вось, іду; у зьвітку кніжным пра мяне напісана:

Tady â skazaŭ: vos', idu; u z'vìtku knìžnym pra mâne napìsana: ì haču spraŭdzic' volû Tvaû, Boža moj, ì zakon Tvoj u sèrcy ŭ mâne.

10. Я абвяшчаў праўду Тваю на зборні вялікай; я не забараняў вуснам маім: Ты, Госпадзе, ведаеш.

Â abvâščaŭ praŭdu Tvaû na zbornì vâlikaj; â ne zabaranâŭ vusnam maìm: Ty, Gospadze, vedaеш.

11. Праўды Тваёй не хаваў у сэрцы маім, абвяшчаў вернасьць Тваю і выратаваньне Тваё, ня ўтойваў Тваёй ласкі і праўды Тваёй перад сходам вялікім.

Praŭdy Tvaëj ne havaŭ u sèrcy maìm, abvâščaŭ vernas'c' Tvaû ì vyratavan'ne Tvaë, nâ ŭtojvaŭ Tvaëj laskì ì praŭdy Tvaëj perad shodam vâlikim.

12. Не запыняй, Госпадзе, шчадротаў Тваіх ад мяне; ласка Твая і праўда Твая хай няспынна ахоўваюць мяне,

Ne zapynâj, Gospadze, ščadrotaŭ Tvaïh ad mâne; laska Tvaâ i praŭda Tvaâ haj nâspynnna ahoŭvaûc' mâne,

13. бо няшчасьці мяне абступілі безьлічныя; беззаконьні мае дасягнулі мяне, так што і бачыць не магу; іх болей, чым валос на маёй галаве; сэрца маё пакінула мяне.

bo nâščas'ci mâne abstupili bez'ličnyâ; bezzakon'ni mae dasâgnuli mâne, tak što i bačyc' ne magu; ih bolej, čym valos na maěj galave; sêrca maěj pakînula mâne.

14. Удабраволься, Госпадзе, выбавіць мяне; Госпадзе! пасьпяшайся на дапамогу мне.

Udabravol'sâ, Gospadze, vybavic' mâne; Gospadze! pas'pâšajsâ na dapamogu mne.

15. Хай пасаромяцца і хай паганьбаваныя будуць усе, што шукаюць згубы душы маёй! Няхай адхіснуцца назад і абсьмяяныя будуць, хто зычыць мне ліха!

Haj pasaromâcca i haj pagan'bvanyâ buduc' use, što šukaûc' zguby dušy maěj! Nâhaj adhîsnucca nazad i abs'mâânyâ buduc', hto zyčyc' mne liha!

16. Хай скамянеюць ад ганьбы тыя, што кажуць мне: добра! добра!

Haj skamâneûc' ad gan'by tyâ, što kažuc' mne: dobra! dobra!

17. Хай радуюцца і веселяцца Табою ўсе, што шукаюць Цябе, і хто любіць збавеньне Тваё, хай кажуць увесь час: "вялікі Гасподзь!".

Haj raduûcca i vesâlâcca Taboû ŭse, što šukaûc' Câbe, i hto lûbic' zbaven'ne Tvaë, haj kažuc' uves' čas: "vâlikî Gaspodz'!".

18. А я гаротны і ўбогі, але Гасподзь пра Мяне дбае. Ты - дапамога мая і Ратунак мой, Божа мой! не спазьніся!

A â garotny i ŭbogi, ale Gaspodz' pra Mâne dbae. Ty - dapamoga maâ i Ratunak moj, Boža moj! ne spaz'nisâ!

41 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава,
Kiroycu horu. Psal'ma Davidava,

2. Дабрашчасны, хто дбае пра ўбогага! У дзень бедства выбавіць яго Гасподзь.

Dabraščasny, hto dbae pra ŭbogaga! U dzen' bedstva vybavic' âgo Gaspodz'.

3. Гасподзь ахавае яго і жыцьцё яму зьберажэ; дабрашчасны ён на зямлі будзе. І Ты не здасі яго на волю ворагаў ягоных.

Gaspodz' ahavae âgo i žyc'cë âmu z'beražè; dabraščasny ên na zâmlì budze. Ì Ty ne zdasi âgo na volû voragaŭ âgonyh.

4. Гасподзь умацуе яго на ложку хваробы ягонай. Ты зьменіш увесь ложка ягоны ў хваробе ягонай.

Gaspodz' umacue âgo na ložku hvaroby âgonaj. Ty z'meniš uves' ložak âgony ŭ hvarobe âgonaj.

5. Я сказаў: Госпадзе! зьлітуйся зь мяне, вылечы душу маю; бо зграшыў я прад Табою.

Â skazaŭ: Gospadze! z'litujisâ z' mâne, vylečy dušu maŭ; bo zgrašyŭ â prad Taboŭ.

6. Ворагі мае пра мяне кажуць благое: "Калі ён памрэ, і загіне імя ягонае?"

Voragì mae pra mâne kažuc' blagoe: "Kali ên pamrè, i zagìne imâ âgonae?"

7. І калі хто прыходзіць пабачыць мяне, кажа няпраўду; сэрца ягонае

складае ў сабе няпраўду, і ён, выйшаўшы, гаворыць пра тое.

Ì kalì hto pryhodzic' pabačyc' mâne, kaža nâpraŭdu; sèrca âgonae skladae ŭ sabe nâpraŭdu, ì ën, vyjšaŭšy, gavoryc' pra toe.

8. Усе ненавідзяць мяне, шэпчуцца паміж сабою супроць мяне, благое супроць мяне намышляюць:

Use nenavidzâc' mâne, šèpčucca pamiz' sabou suproc' mâne, blagoe suproc' mâne namyšlâuc':

9. "слова Веліяла прыйшло на яго; ён лёг; і болей ня ўстане".

"slova Veliâla pryjšlo na âgo; ën lëg; ì bolej nâ ŭstane".

10. Нават чалавек мірны са мною, на якога я спадзяваўся, які еў мой хлеб, падняў на мяне нагу.

Navat čalavek mirny sa mnoû, na âkoga â spadzâvaŭsâ, âkì eŭ moj hleb, padnâŭ na mâne nagu.

11. А Ты, Госпадзе, зьлітуйся зь мяне і мяне падымі, і я ім заплачу.

А Ты, Gospadze, z'litujšâ z' mâne ì mâne padymi, ì â ìm zaplaču.

12. З таго даведаюся, што Ты любіш мяне, калі вораг мой не апануе мяне,

Z tago davedaŭsâ, što Ty lûbiš mâne, kalì vorag moj ne apanue mâne,

13. а мяне захаваш у цэласьці маёй і паставіш прад абліччам Тваім навечна.

a mâne zahavaeš u cèlas'ci maěj ì pastaviš prad abliččam Tvaim navečna.

14. Дабраславёны Гасподзь, Бог Ізраілеў, адвечна й навечна! Амін, амін!

Dabraslavëny Gaspodz', Bog Ìzraileŭ, advečna j navečna! Amin, amin!

1. Кіроўцу хору. Вучэньне. Сыноў Карэевых.

Kiroycu horu. Vučèn'ne. Synoŭ Karèevyh.

2. Як сарна імкнецца да водных патокаў, так душа мая імкнецца да Цябе, Божа!

Âk sarna ìmknecca da vodnyh patokaŭ, tak duša maâ ìmknecca da Câbe, Boža!

3. Душа мая прагне Бога моцнага і жывога: калі я прыйду і зьяўлюся прад аблічча Божае!

Duša maâ pragne Boga mocnaga i žyvoga: kalì â pryjdu i z'âŭlûsâ prad abličča Božae!

4. Сьлёзы мае былі мне хлебам удзень і ўначы, калі мне казалі штодзень: дзе твой Бог?

S'lëzy mae byli mne hlebam udzen' i ŭnačy, kalì mne kazali štodzen': dze tvoj Bog?

5. Калі ўспамінаю пра гэта, душу маю выліваю, бо хадзіў я з мноствам людзей; уступаў зь імі ў храм Божы з голасам радасьці і падзякі натоўпу сьвяточнага.

Kalì ŭspaminaŭ pra gèta, dušu maŭ vylivaŭ, bo hadziŭ â z mnostvam lûdzej; ustupaŭ z' imi ŭ hram Božy z golasam radas'ci i padzâki natoŭpu s'vâtočnaga.

6. Чаго ты падупадаеш, душа мая, чаго непакоішся? Май надзею на Бога; бо я буду славіць Яго, Збаўцу майго і Бога майго.

Čago ty padupadaeš, duša maâ, čago nepakoïšsâ? Maj nadzeŭ na Boga; bo â budu slavic' Âgo, Zbaŭcu majgo i Boga majgo.

7. Падупадае ўва мне душа мая, бо я пра Цябе ўспамінаю зь зямлі

Ярданскай, зь Ярмона, з гары Цаар.

Padupadae ŭva mne duša maâ, bo â pra Câbe ŭspaminaû z' zâmlì Ârdanskaj, z' Ârmona, z gary Caar.

8. Бездань прорву заклікае голасам вадаспадаў Тваіх; усе воды Твае і хвалі Твае прайшлі нада мною.

Bezdan' prorvu zaklikae golasam vadaspadaŭ Tvaih; use vody Tvae i hvali Tvae prajšli nada mnoû.

9. Удзень удзяляе Гасподзь Свае ласкі і ўночы Яму мая песьня, малітва да Бога жыцця майго.

Udzen' udzâlâe Gaspodz' Svae laski i ŭnočy Âmu maâ pes'nâ, malitva da Boga žyc'câ majgo.

10. Скажу Богу, заступніку майму: навошта забыў Ты мяне? Навошта хаджу я і бядую ад варожых зьявагаў?

Skažu Bogu, zastupniku majmu: navošta zabyŭ Ty mâne? Navošta hadžu â i bâduû ad varožyh z'nâvagaŭ?

11. Быццам косьці ламаюць мае, збыткуюць зь мяне мае супастаты, калі кажучь мне кожнага дня: дзе твой Бог?

Byccam kos'ci lamaûc' mae, zbytkuûc' z' mâne mae supastaty, kali kažuc' mne kožnaga dnâ: dze tvoj Bog?

12. Чаго ж ты журышся, душа мая, чаго ты маркоцішся? май надзею на Бога; бо я буду славіць Яго, Збаўцу майго і Бога майго.

Čago ž ty žuryšsâ, duša maâ, čago ty markocišsâ? maj nadzeû na Boga; bo â budu slavic' Âgo, Zbaŭcu majgo i Boga majgo.

43 Кіраўнік

1. Разваж мяне, Божа, і ўбарані маю цяжбіну ад нядобрых людзей. Ад

чалавека падступнага і несправядлівага мяне вызвалі.

Razvaž mâne, Boža, i ŭbarani maû câžbinu ad nâdobryh lûdzej. Ad čalaveka padstupnaga i nespravâdlivaga mâne vyzvali.

2. Бо Ты Бог цьвардыні маёй. Нашто Ты пакінуў мяне? Навошта хаджу я і бядую ад варожых зьнявагаў?

Bo Ty Bog c'vârdyni maěj. Našto Ty pakinuŭ mâne? Navošta hadžu â i bâduŭ ad varožyh z'nâvagaŭ?

3. Спашлі Тваю праўду, Тваё сьвятло; хай вядуць яны мяне і завядуць на сьвятую гару Тваю і ў селішчы Твае.

Spašli Tvaû praŭdu, Tvaë s'vâtlo; haj vâduc' âny mâne i zavâduc' na s'vâtuû garu Tvaû i ŭ seliščy Tvae.

4. І падыду да ахвярніка Божага, да Бога радасьці і ўцехі маёй, і на арфе праслаўлю Цябе, Божа, Божа мой!

Ì padydu da ahvârніка Božaga, da Boga radas'ci i ŭcehi maěj, i na arfe praslaŭlû Câbe, Boža, Boža moj!

5. Чаго ж ты журышся, душа мая, чаго ты маркоцішся? Май надзею на Бога; бо я буду славіць Яго, Збаўцу майго, і Бога майго.

Čago ž ty žuryšsâ, duša maâ, čago ty markocišsâ? Maj nadzeû na Boga; bo â budu slavïc' Âgo, Zbaŭcu majgo, i Boga majgo.

44 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Вучэньне. Сыноў Карэевых.

Kiroycu horu. Vučèn'ne. Synoŭ Karèevyh.

2. Божа, мы чулі на вушы свае, бацькі нашыя нам апавядалі пра дзею, якую ўчыніў Ты ў іхнія дні, у дні пракаветныя.

Boža, my čuli na vušy svae, bac'ki našyâ nam apavâdali pra dzeû, âkuŭ

ŭčyniŭ Ty ŭ ihniâ dni, u dni prakavetnyâ.

3. Ты рукою Тваёю панішчыў народы, а іх насадзіў; расьсеяў плямёны і выгнаў іх;

Ty rukou Tvaëu paniščyŭ narody, a ih nasadziŭ; ras'seâŭ plâmëny i vygnaŭ ih;

4. бо ня мечам сваім яны зямлю набылі, і ня іхняя мышца іх выратавала, а Твая правіца і мышца Твая і сьвятло аблічча Твайго; бо дабраволіў ім.

bo nâ mečam svaim âny zâmlû nabyli, i nâ ihnââ myšca ih vyratavala, a Tvaâ pravica i myšca Tvaâ i s'vâtlo abličča Tvajgo; bo dabravoliŭ im.

5. Божа, Цару мой! Ты - той самы; даруй ратунак Якаву.

Boža, Caru moj! Ty - toj samy; daruj ratunak Âkavu.

6. З табою паборам рагамі супраціўнікаў нашых; у імя Тваё патопчам нагамі і тых, што паўсталі на нас;

Z tabou paboram ragami supraciŭnikaŭ našyh; u imâ Tvaë patopčam nagami i tyh, što paŭstali na nas;

7. бо не на лук мой спадзяюся, і ня меч мой уратуе мяне;

bo ne na luk moj spadzâŭsâ, i nâ meč moj uratue mâne;

8. а Ты ўратуеш нас ад ворагаў нашых, і пасароміш ненавісьнікаў нашых.

a Ty ŭratueš nas ad voragaŭ našyh, i pasaromiš nenavis'nikaŭ našyh.

9. Хваліцьмемся Богам штодня, і імя Тваё будзем славіць вечна.

Hvalic'memsâ Bogam štodnâ, i imâ Tvaë budzem slavic' večna.

10. Ад сёння Ты адкінуў нас і пасароміў, і ня выходзіш з войскам нашым,

Ad sën'nâ Ty adkinuŭ nas i pasaromiŭ, i nâ vyhodziš z vojskam našym,

11. змусіў нас уцякаць ад ворага, і ненавісьнікі нашы рабуюць нас;

zmuŭsiŭ nas ucâkac' ad voraga, i nenavis'niki našy rabuŭc' nas;

12. Ты аддаў нас, як авечак, на поед, і расьсеяў нас між народамі;

Ty addaŭ nas, âk avečak, na poed, i ras'seâŭ nas miž narodami;

13. бяз выгоды прадаў Ты народ Твой, і не падвысіў яму цаны;

bâz vygody pradaŭ Ty narod Tvoj, i ne padvysiŭ âmu cany;

14. аддаў нас на зьдзекі суседзям, на глум і зьнявагу наўкольным;

addaŭ nas na z'dzeki susedzâm, na glum i z'nâvagu naŭkol'nym;

15. Ты зрабіў нас пагудкаю паміж народамі, і галавою хітаюць народы з нас.

Ty zrabiŭ nas pagudkaŭ pamiž narodami, i galavoŭ hitaŭc' narody z nas.

16. Кожны дзень зьнявага мая перада мною, і сорам на твары маім

Kožny dzen' z'nâvaga maâ perada mnoŭ, i soram na tvary maïm

17. ад голасу паклёпнікаў і зьняважнікаў, ад позіркаў ворага і

помсьніка:

ad golasu paklëpnikaŭ i z'nâvažnikaŭ, ad pozirkaŭ voraga i poms'nika:

18. усё гэта найшло на нас; але мы не забылі Цябе і завету Твайго не парушылі.

usë gëta najšlo na nas; ale my ne zabyli Câbe i zapavetu Tvajgo ne parušyli.

19. Не адступілася сэрца наша, і ня ўхіліліся нашыя ногі ад дарогі

Тваёй,

Ne adstupilasâ sërca naša, i nâ ŭhililisâ našyâ nogi ad darogi Tvaëj,

20. калі скрышыў Ты нас у зямлі шакалаў і акрыў нас ценом

сьмяротным.

kali skryšyŭ Ty nas u zâmli šakalaŭ i akryŭ nas cenem s'mârotnym.

21. Калі б мы забыліся імя Бога нашага і працягнулі рукі нашы да Бога чужога,

Kali b my zabylisâ imâ Boga našaga i pracâgnuli ruki našy da Boga čužoga,

22. дык ці не спагнаў бы за гэта Бог? Бо Ён ведае таямніцы сэрца.

dyk ci ne spagnaŭ by za gèta Bog? Bo Ęn vedae taâmnicy sèrca.

23. Але за Цябе забіваюць нас кожнага дня, прымаюць нас за авечак ахвярных...

Ale za Câbe zabivaŭc' nas koŭnaga dnâ, prymaŭc' nas za avečak ahvârnyh...

24. Паўстань, чаго сьпіш, Госпадзе! прачніся, не адкінь назаўсёды.

Paŭstan', čago s'piš, Gospadze! pračnìsâ, ne adkìn' nazaŭsèdy.

25. Навошта хаваеш аблічча Тваё, забываеш пра скруху нашу і пра нашыя ўціскі?

Navošta havaeš abličča Tvaë, zabyvaeš pra skruhu našu i pra našyâ ŭcìskì?

26. бо душа наша зніжаная да пылу, і да зямлі наша цела прыпала.

bo duša naša z'nìžanaâ da pylu, i da zâmlì naša cela prykala.

27. Паўстань жа на дапамогу нам, і дзеля ласкі Тваёй выратуй нас.

Paŭstan' ŭa na dapamogu nam, i dzelâ laskì Tvaëj vyratuj nas.

45 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На музычным інструмэньце Шошан. Вучэньне. Сыноў Карэевых. Песьня каханьня.

Kìroŭcu horu. Na muzyčnym instrumèn'ce Šošan. Vučèn'ne. Synoŭ Karèevyŭ. Pes'nâ kahan'nâ.

2. Маё сэрца вылілася добрым словам; я кажу: песьня мая пра Цара; язык мой - пяро хуткага пісьма.

Maë sèrca vylilasâ dobrym slovam; â kaŭu: pes'nâ maâ pra Cara; âzyk moj - pârò hutkaga piš'ma.

3. Ты прыгажэйшы за сыноў чалавечых; мілата з Тваіх вуснаў вылілася; таму дабраславіў Цябе Бог навечна.

Tu prygažèjšy za synoŭ čalavečyŭ; milata z Tvaìh vusnaŭ vylilasâ; tamu

dabraslaviŭ Câbe Bog navečna.

4. Аперажыся мечам па паясьніцы Тваёй, Магутны, славаю Тваёю і хараствам Тваім,

Aperažysâ mečam pa paâs'nicy Tvaëj, Magutny, slavaû Tvaëû i harastvom Tvaïm,

5. і ў гэтым уборы Тваім пасьпяшайся, сядзь на калясьніцу дзеля праўды і лагоды і справядлівасьці, і правіца Твая пакажа Табе дзівосныя дзеі.

i ŭ gètym ubory Tvaïm pas'pâšajsâ, sâdz' na kalâs'nicu dzelâ praŭdy i lagody i spravâdlivas'ci, i pravica Tvaâ pakaža Tabe dzivosnyâ dzei.

6. Вострыя стрэлы Твае - народы ўпадуць прад Табою, - яны - у сэрцы ворагаў Царовых.

Vostryâ strèly Tvae - narody ŭpaduc' prad Taboû, - âny - u sèrcy voragaŭ Carovyh.

7. Трон Твой, Божа, навечна; жазло праўды - жазло царства Твайго.

Tron Tvoj, Boža, navečna; žazlo praŭdy - žazlo carstva Tvajgo.

8. Ты палюбіў праўду і зьненавідзеў бяспраўе, таму памазаў Цябе, Божа, Бог Твой алеем радасьці больш, чым саўдзельцаў Тваіх.

Ty palûbiŭ praŭdu i z'nenavidzeŭ bâspraŭe, tamu pamazaŭ Câbe, Boža, Bog Tvoj aleem radas'ci bol'sš, čym saŭdzel'caŭ Tvaïh.

9. Усё адзеньне Тваё - як сьмірна і альяс і касія; з харомаў слановай косьці Цябе зьвесяляюць.

Usë adzen'ne Tvaë - âk s'mirna i al'âs i kasiâ; z haromaŭ slanovaj kos'ci Câbe z'vesâlâûc'.

10. Дочкі царскія ў Цябе сярод ганаровых; стала царыца праваруч Цябе ў Афірскім золаце.

Dočki carskiâ ŭ Câbe sârod ganarovyh; stala caryca pravaruč Câbe ŭ

Afirskim zolace.

11. Слухай, дачка, і глядзі, і прыхілі тваё вуха, і забудзь народ твой і дом бацькі твайго.

Sluhaj, dačka, i glâdzi, i pryhili tvaë vuha, i zabudz' narod tvoj i dom bac'ki tvajgo.

12. І запрагне Цар прыгажосьці тваёй; бо Ён Гасподзь твой, і ты пакланіся Яму.

Ì zapragne Car prygažos'ci tvaëj; bo Ęn Gaspodz' tvoj, i ty paklanisâ Ámu.

13. І дачка Тырская прыйдзе з дарункамі, і будуць прасіць цябе найбагацейшыя людзі.

Ì dačka Tyrskâ pryjdzje z darunkami, i buduc' prasic' câbe najbagacejšyâ lûdzi.

14. Уся слава Царовай дачкі ўсярэдзіне; адзежа яе шытая золатам;

Usâ slava Carovaj dački ũsârèdzine; adzeža âe šytaâ zolatam;

15. ва ўзорыстай адзежы вядуць яе да Цара; за ёю вядуць да Цябе дзяўчат, сябровкак яе.

va ũzorystaj adzežy vâduc' âe da Cara; za ëu vâduc' da Câbe dzâŭcat, sâbrovak âe.

16. Прыводзяць іх з радасьцю і пацяшэньнем, уваходзяць у харомы Царовыя.

Pryvodzâc' ih z radas'cu i pacâšèn'nem, uvahodzâc' u haromy Carovyâ.

17. Замест бацькоў Тваіх будуць сыны Твае; Ты паставіш іх валадарамі на ўсёй зямлі.

Zamest bac'koŭ Tvaih buduc' syny Tvae; Ty pastaviš ih valadarami na ũsëj zâmlì.

18. Зраблю імя Тваё памятным ва ўсіх пакаленьнях; таму народы будуць славіць Цябе векавечна.

*Zrablû imâ Tvaë pamâtnym va ũsìh pakalen 'nâh; tamu narody buduc' slavìc'
Câbe vekavečna.*

46 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Сыноў Карэевых. На музычным інструмэньце Аламот.
Песьня.

Kiroŭcu horu. Synoŭ Karèevyh. Na muzyčnym instrumèn'ce Alamot. Pes'nâ.

2. Бог нам прыстанішча і сіла, хуткі памочнік у нягодах.

Bog nam prystanišča i siła, hutkì pamočnik u nâgodah.

3. Таму не ўбаімся, хоць бы зямля здрыганулася і горы рушыліся б у
сэрцы мораў.

*Tamu ne ũbaïmsâ, hoc' by zâmlâ zdryganulasâ i gory rušylisâ b u sèrcy
moraŭ.*

4. Хай шумяць, уздымаюцца воды іх, трасуцца горы ад хваляваньня іх.

Haj šumâc', uzdymaŭcca vody ih, trasucca gory ad hvalâvan'nâ ih.

5. Рачныя патокі весяляць горад Божы, сьвятое жытло Ўсявышняга.

Račnyâ patokì vesâlâc' gorad Božy, s'vâtoe žytlo Ŭsâvyšnâga.

6. Бог сярод яго; ён не пахісьнецца: Бог дапаможа яму з самае раніцы.

Bog sârod âgo; ěn ne pahìs'necca: Bog dapamoža âmu z samae ranìcy.

7. Зашумелі народы; пахіснуліся царствы: а Ён голас падаў Свой, і
растала зямля.

Zašumeli narody; pahìsnulisâ carstvy: a Ěn golas padaŭ Svoj, i rastala zâmlâ.

8. Гасподзь сілы з намі, Бог Якава заступнік наш.

Gaspodz' sily z namì, Bog Âkava zastupnik naš.

9. Прыйдзеце і пабачце дзеі Гасподнія, - якія ўчыніў Ён на зямлі
спушташэньні:

Pryjdzece i pabačce dzei Gaspodniâ, - âkiâ ŭčyniŭ Ęn na zâmlì spustašèn'ni:

10. спыняючы войны да краю зямлі, зламаў лук і струшчыў дзіду, калясьніцы спаліў вагнём.

spynâŭčy vojny da kraŭ zâmlì, zlamaŭ luk i struščyŭ dzidu, kalâs'nicy spaliŭ vagnëm.

11. Спынецеся і ўведайце, што Я - Бог: буду праслаўлены сярод народаў, праслаўлены на зямлі.

Spynecesâ i ŭvedajce, što Â - Bog: budu praslaŭleny sârod narodaŭ, praslaŭleny na zâmlì.

12. Гасподзь сілы з намі, заступнік наш Бог Якава.

Gaspodz' sily z namì, zastupnik naš Bog Âkava.

47 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Сыноў Карэевых Псальма.

Kiroycu horu. Synoŭ Karèevyh Psal'ma.

2. Пляскайце ў далоні, усе народы, клікніце Богу голасам радасьці;

Plâskajce ŭ daloni, use narody, kliknice Bogu golasam radas'ci;

3. бо Гасподзь Усявышні грозны, - вялікі Цар над усёю зямлёю;

bo Gaspodz' Usâvyšni grozny, - vâlikì Car nad usëŭ zâmlëŭ;

4. скарыў нам народы і плямёны пад ногі нашыя;

skaryŭ nam narody i plâmëny pad nogi našyâ;

5. выбраў нам спадчыну нашу, красу Якава, якога палюбіў.

vybraŭ nam spadčynu našu, krasu Âkava, âkoga palûbiŭ.

6. Узышоў Бог пад воклічы, Гасподзь пад гукі трубных.

Uzyšoŭ Bog pad vokličy, Gaspodz' pad guki trubnyâ.

7. Сьпявайце Богу нашаму, сьпявайце; сьпявайце цару нашаму,

сьпявайце;

S'pâvajce Bogu našamu, s'pâvajce; s'pâvajce caru našamu, s'pâvajce;

8. бо Бог - Цар усёй зямлі; сьпявайце ўсе разумна.

bo Bog - Car usěj zâmlì; s'pâvajce ўse razumna.

9. Бог зацараваў над народамі, Бог сеў на сьвятым троне Сваім;

Bog zacaravaў nad narodami, Bog seў na s'vâтым trone Svaim;

10. сабраліся валадары народаў да народу Бога Абрагамавага; бо

шчыты зямлі - Божыя; Ён узьнесены над намі.

sabralisâ valadary narodaў da narodu Boga Abragamavaga; bo ščyty zâmlì - Božyâ; Ёn uz'neseny nad nami.

48 Кіраўнік

1. Песьня. Псальма сыноў Карэевых.

Pes'nâ. Psal'ma synoў Karèevyh.

2. Вялікі Гасподзь і праслаўлены вельмі ў горадзе Бога нашага, на сьвятой гары Ягонай.

Vâlikì Gaspodz' i praslaўleny vel'mì ў goradze Boga našaga, na s'vâtoj gary Âgonaj.

3. Прыгожае ўзвышша, радасьць усёй зямлі гара Сіён; на паўночным схіле яе горад вялікага Цара.

Prygožaе ўzvyšša, radas'c' usěj zâmlì gara Siën; na paўnočnym shìle âе gorad vâlikaga Cara.

4. Бог у харомах ягоных вядомы як цьвярдыня:

Bog u haromah âgonyh vâdomy âk c'vârdynâ:

5. бо вось, сышліся цары і прайшлі ўсе міма;

bo vos', syšlisâ cary i prajšli ўse mima;

6. убачылі і дзіву даліся, спалохаліся і паўцякалі:

ubačyli i dzivu dalisâ, spalohalisâ i paŭcâkali:

7. агарнуў іх там страх і пакута, быццам боль парадзіху;

agarnuŭ ih tam strah i pakuta, byccam bol' paradzihu;

8. усходнім ветрам разьбіў Ты Тарсіскія караблі.

ushodnim vetram raz'biŭ Ty Tarsiskiâ karabli.

9. Як мы чулі, так і ўбачылі ў горадзе Госпада сілы, у горадзе Бога нашага; Бог уцьвердзіць яго навечна.

*Âk my čuli, tak i ŭbačyli ŭ goradze Gospada sily, u goradze Boga našaga;
Bog uc'verdzic' âgo navečna.*

10. Разважалі мы, Божа, пра добрасьць Тваю пасярод храма Твайго.

Razvažali my, Boža, pra dobras'c' Tvaŭ pasârod hrama Tvajgo.

11. Як імя Тваё, Божа, так і слава Твая да краю зямлі; правіца Твая поўная праўды.

*Âk imâ Tvaë, Boža, tak i slava Tvaâ da kraŭ zâmlì; pravica Tvaâ poŭnaâ
praŭdy.*

12. Хай весяліцца гара Сіён, хай радуецца дочкі юдэйскія дзеля судоў
Тваіх, Госпадзе.

*Haj vesâlicca gara Siën, haj raduŭcca dočkì ŭdèjskiâ dzelâ sudoŭ Tvaìh,
Gospadze.*

13. Атачэце Сіён, і абступеце яго; палічэце ягоныя вежы;

Ataçèce Siën, i abstupece âgo; paličèce âgonyâ vežy;

14. Зьвярнеце сэрца ваша на ўмацаваньні ягоныя; разгледзьце будынкi
ягоныя, каб расказаць пакаленьню наступнаму,

*Z'vârnece sèrca vašà na ŭmacavan'nì âgonyâ; razgledz'ce budynki âgonyâ,
kab raskazac' pakalen'nû nastupnamu,*

15. бо гэты Бог ёсьць Бог наш на векі вечныя; Ён будзе павадыром нам

да самае сьмерці.

bo gèty Bog ës'c' Bog naš na vekì večnyâ; Ęn budze pavadyrom nam da samae s'merci.

49 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Сыноў Карэевых. Псальма.

Kiroycu horu. Synoŭ Karèevyh. Psal'ma.

2. Слухайце гэта, усе народы; уважайце гэтаму ўсе, хто жыве на сьвеце,

Sluhajce gèta, use narody; uvažajce gètamu ũse, hto žyve na s'vece,

3. і простыя, і знакамітыя, багаты, гэтак сама і бедны;

ì prostyâ, ì znakamityâ, bagaty, gètak sama ì bedny;

4. вусны мае вымавяць мудрасьць, а развагі сэрца майго - веданьне.

vusny mae vymavâc' mudras'c', a razvagi sèrca majgo - vedan'ne.

5. Нахілю вуха маё да прыпавесьці; адкрыю загадку маю на арфе:

Nahilû vuha maë da pry-paves'ci; adkryû zagadku maŭ na arfe:

6. "чаго мне баяцца ў дні бедства, калі абчэпіць мяне злосьць шляхоў маіх беззаконных",

"čago mne baâcca ũ dni bedstva, kalì abčèpic' mâne zlos'c' šlâhoŭ maih bezzakonnyh",

7. якія надзею кладуць на багацьце і сваімі дастаткамі хваляцца?

âkiâ nadzeŭ kladuc' na bagac'ce ì svaimì dastatkamì hvalâcca?

8. Чалавек ня выкупіць брата свайго ніяк і за яго ня дасьць выкупу Богу;

Čalavek nâ vykupic' brata svajgo niâk ì za âgo nâ das'c' vykupu Bogu;

9. бо выкуп за душы іхнія дарагі, і ня будзе таго вавек,

bo vykup za dušy ihniâ daragi, ì nâ budze tago vavek,

10. каб застаўся хто жыць назаўсёды і ня ўбачыў магілы.

kab zastaŭsâ hto žyc' nazaŭsëdy i nâ ŭbačyŭ magily.

11. Кожны бачыць, што і мудрыя паміраюць, як і невукі і бязглуздыя гінуць, пакідаюць маёмасьць сваю іншым.

Kožny bačyc', što i mudryâ pamiraŭc', âk i nevuki i bâzgluzdyâ gînuc', pakidaŭc' maëmas'c' svaŭ inšym.

12. У думках у іх, што хаты іхнія вечныя, і што харомы іхнія з роду да роду, і землі свае яны называюць сваімі імёнамі.

U dumkah u ih, što haty ihniâ večnyâ, i što haromy ihniâ z rodu da rodu, i zemli svae âny nazyvaŭc' svaïmî imënamî.

13. Ды не застанецца ў пашане чалавек, падобна жывёле, якая гіне.

Dy ne zastanecca ŭ pašane čalavek, padobna žyvële, âkaâ gîne.

14. Такая дарога іхняя ёсьць іхняя неразумнасьць, хоць за імі ідуць тыя, што думку іхнюю ўхваляюць.

Takaâ daroga ihnââ ës'c' ihnââ nerazumnas'c', hoc' za imî iduc' tyâ, što dumku ihnûŭ ŭhvalâŭc'.

15. Як авечак, у апраметную іх зьвядуць: сьмерць будзе іх пасьвіць, а раніцай праведнікі запануюць над імі; сіла іхняя вычарпаецца; магіла - жылішча іхняе.

Âk avečak, u aprametnuŭ ih z'vâduc': s'merc' budze ih pas'vic', a ranicaj pravednikî zapanuŭc' nad imî; sila ihnââ vyčarpaecca; magila - žytlišča ihnâe.

16. Але вызваліць Бог душу маю ад улады сьмяротнага краю, калі прыме мяне.

Ale vyzvalic' Bog dušu maŭ ad ulady s'mârotnaga kraŭ, kalî pryme mâne.

17. Ня бойся, калі чалавек багацее, калі слава дома ягонага множыцца:

Nâ bojsâ, kalî čalavek bagacee, kalî slava doma âgonaga množycsa:

18. бо, памерлы, нічога з сабою ня возьме; ня пойдзе за ім слава

ягоная,

bo, pamerly, ničoga z saboû nâ voz'me; nâ pojdze za ìm slava âgonaâ,

19. хоць пры жыцьці ён душы сваёй патураў, і ўслаўляюць цябе, калі ты сабе робіш дабро,

hoc' pry žyc'ci ën dušy svaëj paturaŭ, i ŭslaŭlâuc' câbe, kali ty sabe robiš dabro,

20. але ён пойдзе да роду бацькоў сваіх, якія ніколі ня ўбачаць сьвятла.

ale ën pojdze da rodu bac'koŭ svaih, âkiâ nikoli nâ ŭbačac' s'vâtla.

21. Чалавек у пашане, але неразумны, падобны да жывёлы, якая гіне.

Čalavek u pašane, ale nerazumny, padobny da žyvëly, âkaâ gine.

50 Кіраўнік

1. Псальма Асафава. Бог над багамі, Гасподзь, прамовіў, і заклікае зямлю, ад усходу сонца да захаду.

Psal'ma Asafava. Bog nad bagami, Gaspodz', pramoviŭ, i zaklikae zâmlû, ad ushodu sonca da zahadu.

2. Зь Сіёна, які ёсць карона красы, зьяўляецца Бог,

Z' Siëna, âki ës'c' karonâ krasy, z'âŭlâeccâ Bog,

3. ідзе Бог наш - і не маўчыць: перад ім вагонь пажыральны, а вакол Яго моцная бура.

idze Bog naš - i ne maŭčyc': perad ìm vagon' pažyral'ny, a vakol Âgo mocnaâ bura.

4. Ён заклікае нябёсы згары, і зямлю - народ Свой судзіць:

Ën zaklikae nâbësy zgary, i zâmlû - narod Svoj sudzic':

5. "зьбярэце Мне пабожных Маіх, што пры ахвяры склалі са мной заповіт".

"z' bârèce Mne pabožnyh Maïh, što pry ahvâry sklali sa mnoj zapavet".

6. I абвесьцяць нябёсы праўду Ягоную; бо судзьдзя гэты - Бог.

Ì abves'câc' nâbësy praŭdu Ágonuû; bo sudz'dzâ gèty - Bog.

7. Слухай, народзе Мой, буду Я прамаўляць, Ізраіле! буду Я сьведчыць супроць цябе: Я - Бог, твой Бог.

Sluhaj, narodze Moj, budu Â pramaŭlâc', Ìzraile! budu Â s'vedčyc' suproc' câbe: Â - Bog, tvoj Bog.

8. Не за ахвяры твае Я дакарацьму цябе; цэласпаленьні твае заўжды прада Мною,

Ne za ahvâry tvae Â dakarac'mu câbe; cèlaspalen'ni tvae zaŭždy prada Mnoû,

9. не вазьму цяляці з дома твайго, ні казлоў з кашараў тваіх;

ne vaz'mu câlâci z doma tvajgo, ni kazloŭ z kašaraŭ tvaih;

10. бо Мае ўсе зьвяры ў лесе, і быдла на тысячы гор,

bo Mae ŭse z'vâry ŭ lese, ì bydla na tysâčy gor,

11. ведаю ўсё птаства ў гарах і зьвер польны прада Мною.

vedaû ŭsë ptastva ŭ garah ì z'ver pol'ny prada Mnoû.

12. Калі б Я быў галодны, дык не сказаў бы табе; бо Мой сусьвет і ўсё, што яго нападняе.

Kali b Â byŭ galodny, dyk ne skazaŭ by tabe; bo Moj sus'vet ì ŭsë, što âgo napaŭnâe.

13. Ці ем Я валовае мяса, і ці п'ю Я казьліную кроў?

Ci em Â valovae mâsa, ì ci p'û Â kaz'linuû kroŭ?

14. Прынясі Богу ў ахвяру падзяку, і выконвай твае абяцаньні

Ўсявышняму,

Prynâsi Bogu ŭ ahvâru padzâku, ì vykonvaj tvae abâcan'ni Ŭsâvyšnâmu,

15. і пакліч Мяне ў дзень смутку; Я ўратую цябе, і ты ўславіш Мяне.

ì paklič Mâne ù dzen' smutku; Â ùratuû câbe, ì ty ùslaviš Mâne.

16. А грэшніку кажа Бог: чаго прапаведуеш ты ўстанаўленьні Мае і бярэш Мой заповіт у вусны твае,

A grėšniku kaža Bog: čago prapavedueš ty ŹstanaŹlen'ni Mae ì bârėš Moj zapavet u vusny tvae,

17. а сам ненавідзіш Маё настаўленьне, і словы Мае за сябе адкідаеш?

a sam nenavidziš Maë nastau'len'ne, ì slovy Mae za sâbe adkidaeš?

18. Калі бачыш ты злодзея, лагодзішся зь ім, і зь пералюбцамі стасункуешся,

Kali bačyš ty zlodzeâ, lagodziššâ z' im, ì z' peralûbcami stasunkueššâ,

19. вусны твае пускаеш на слова ліхое і язык твой хітрыну пляце;

vusny tvae puskaeš na slova lihoe ì âzyk tvoj hitrynu plâce;

20. сядзіш і на брата твайго намаўляеш, на сына маці тваёй паклёпы пускаеш;

sâdziš ì na brata tvajgo namaŹlâeš, na syna maci tvaëj paklëpy puskaeš;

21. ты гэта рабіў, і Я маўчаў; ты падумаў, што Я такі самы, як ты.

Выкрыю цябе, і пакажу вачам тваім грахі твае.

ty gëta rabiŹ, ì Â maŹčaŹ; ty padumaŹ, što Â taki samy, âk ty. Vykryû câbe, ì pakažu vačam tvaim grahi tvae.

22. Зразумейце гэта вы, хто забывае Бога, каб Я не забраў вас, бо ня будзе каму ратаваць.

Zrazumejce gëta vy, hto zabyvae Boga, kab Â ne zabraŹ vas, bo nâ budze kamu ratavac'.

23. Хто ў ахвяру падзяку прыносіць, той шануе Мiane, і хто на дарогі свае зважае, таму пакажу Я Божы ратунак!

Hto Ź ahvâru padzâku prynosic', toj šanue Mâne, ì hto na darogi svae zvažaе, tamu pakažu Â Božy ratunak!

51 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава,

Kirowcu horu. Psal'ma Davidava,

2. калі да яго прыходзіў прарок Натан пасля таго, як Давід увайшоў да Вірсавіі.

kali da âgo pryhodziŭ prarok Natan pas'lâ tago, âk David uvajšoŭ da Virsavii.

3. Зьлітуйся, Божа, зь мяне ў вялікай ласцы Тваёй, і ў мностве шчадротаў Тваіх загладзь беззаконьні мае!

Z'litujśâ, Boža, z' mâne ŭ vâlikaj lascy Tvaëj, i ŭ mnoŝtve ŝčadrotaŭ Tvaih zagladz' bezzakon'ni mae!

4. Адмый мяне шматкроць ад беззаконья майго, і ад грэху майго ачысьці мяне:

Admyj mâne ŝmatkroc' ad bezzakon'nâ majgo, i ad grèhu majgo ačys'ci mâne:

5. бо беззаконьне маё я ўсьведамляю, і грэх мой заўсёды перада мною.

bo bezzakon'ne maë â ŭs'vedamlâŭ, i grèh moj zaŭsëdy perada mnoŭ.

6. Табе, Табе аднаму я зграшыў і прад вачыма Тваімі благое ўчыніў: таму справядлівы Ты будзеш у прысудзе Тваім, і чысты ў судзе Тваім.

Tabe, Tabe adnamu â zgrašyŭ i prad vačyma Tvaimi blagoe ŭčyniŭ: tamu spravâdlivy Ty budzeš u prysudze Tvaim, i čysty ŭ sudze Tvaim.

7. Вось, я ў беззаконьні зачаты, і ў грэху маці мая нарадзіла мяне.

Vos', â ŭ bezzakon'ni začaty, i ŭ grèhu maci maâ naradzila mâne.

8. Вось, палюбіў Ты праўду ў сэрцы і ўліў у мяне тайную мудрасьць.

Vos', palûbiŭ Ty praŭdu ŭ sërcy i ŭliŭ u mâne tajnuŭ mudras'c'.

9. Акрапі мяне ісопам, і ачышчуся: абмый мяне, і бялей за сьнег

адбялюся.

Akrapì mâne isopat, i ačyščusâ: abmyj mâne, i bâlej za s'neg adbâlûsâ.

10. Дай мне ўцеху пачуць і радасьць, і ўзрадуюцца косьці, Табою паламанья.

Daj mne ŭcehu pačuc' i radas'c', i ŭzraduŭcca kos'ci, Taboŭ palamanyâ.

11. Адварні аблічча Тваё ад грахоў маіх і загладзь усе беззаконьні мае.

Advârni abličča Tvaë ad grahoŭ maih i zagladz' use bezzakon'ni mae.

12. Чыстае сэрца ўмацуй ува мне, Божа, і дух справядлівы аднаві ўва мне.

Čystae sèrca ŭmacuj uva mne, Boža, i duh spravâdlivy adnavi ŭva mne.

13. Не адкінь мяне ад аблічча Твайго і Духа Твайго Сьвятога не адбірай у мяне.

Ne adkin' mâne ad abličča Tvajgo i Duha Tvajgo S'vâtoga ne adbìraj u mâne.

14. Вярні мне радасьць збавеньня Твайго, і Духам Уладным мяне падтрымай.

Vârni mne radas'c' zbaven'nâ Tvajgo, i Duham Uladnym mâne padtrymaj.

15. Я навучу беззаконцаў дарогам Тваім, і бязбожныя да Цябе навернуцца.

Â navuču bezzakoncaŭ darogam Tvaìm, i bâzbožnyâ da Câbe navernucca.

16. Вызваль мяне ад крывавасьці, Божа, Божа ратунку майго; і язык мой уславіць праўду Тваю.

Vyzval' mâne ad kryvavas'ci, Boža, Boža ratunku majgo; i âzyk moj uslavic' praŭdu Tvaŭ.

17. Госпадзе! адкрый вусны мае, і вусны мае прагалосыць славу Табе:

Gospadze! adkryj vusny mae, i vusny mae pragalosâc' slavu Tabe:

18. бо калі б ахвяры Ты пажадаў, я даў бы яе; цэласпаленьне Табе не

падабаецца.

bo kali b ahvâry Ty pažadaŭ, â daŭ by âe; cèlaspalen'ne Tabe ne padabaeccsa.

19. Ахвяра Богу - дух упакораны; сэрца ўпакоранае і зьміранае Бог ня зьнішчае.

Ahvâra Bogu - duh upakorany; sèrca ŭpakoranae i z'miranae Bog nâ z'niščae.

20. Ушчасьліві, Госпадзе, добрай воляй Тваёю Сіён, і хай паўстануць муры Ерусалімскія.

Uščas'livì, Gospadze, dobrej volâj Tvaëû Siën, i haj paŭstanuc' mury Erusalimskiâ.

21. Тады ўпадабаеш Ты ахвяру праўды, прынашэньні і цэласпаленьні; тады пакладуць на алтар Твой цялят.

Tady ŭpadabaeš Ty ahvâru praŭdy, prynašèn'nì i cèlaspalen'nì; tady pakladuc' na altar Tvoj câlât.

52 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Вучэньне Давідава.

Kiroycu horu. Vučèn'ne Davidava.

2. пасьля таго, як прыходзіў Доік Ідумэянін, і данёс Саўлу, і сказаў яму, што Давід прыйшоў у дом Ахімэлэхаў.

pas'lâ tago, âk pryhodziŭ Doik Idumèânin, i danës Saŭlu, i skazaŭ âmu, što David pryjšoŭ u dom Ahimèlèhaŭ.

3. Чаго хвалішся злачынствам, магутны? Ласка Божая заўжды са мною;

4. твой язык наклікае пагібель; як брытва навостраная ён у цябе,

падступнік!

tvoj âzyk naklikae pagibel'; âk brytva navostranaâ ën u câbe, padstupnik!

5. Ты болей любіш зло, чым дабро, а няпраўду болей за праўду казаць;

Ty bolej lûbiš zlo, čym dabro, a nâpraŭdu bolej za praŭdu kazac';

6. ты любіш усякія шкадлівыя словы, язык аблудны.

ty lûbiš usâkiâ škadlivyâ slovy, âzyk abludny.

7. За гэта Бог зруйнае цябе дарэшты, выкіне цябе і вырве цябе зь сялібы тваёй і карань твой зь зямлі жывых.

Za gëta Bog zrujnue câbe darëšty, vykine câbe i vyrve câbe z' sâliby tvaëj i koran' tvoj z' zâmlì žyvyh.

8. Убачаць праведнікі і напалохаюцца; пасьмяюцца зь іх і скажуць:

Ubačac' pravednikì i napaloħaŭcca; pas'mâŭcca z' ih i skažuc':

9. вось чалавек, які ня ў Богу закладваў цьвярдзыню сваю, а спадзяваўся на мноства багацьця свайго, мацаваўся ў злачынстве сваім.

vos' čalavek, âkì nâ ũ Bogu zakladvaŭ c'vârdynû svaŭ, a spadzâvaŭsâ na mnošt'va bagac'câ svajgo, macavaŭsâ ũ zlačynstve svaim.

10. А я, як аліва зялёная, у доме Божым; і надзею кладу на міласць Божую на векі вечныя,

A â, âk aliva zâlënaâ, u dome Božym; i nadzeŭ kladu na milas'c' Božuŭ na vekì večnyâ,

11. вечна буду славіць Цябе за тое, што Ты ўчыніў, і на Тваё спадзявацца імя, бо яно добрае перад сьвятымі Тваімі.

večna budu slavìc' Câbe za toe, što Ty ũčyniŭ, i na Tvaë spadzâvacca imâ, bo âno dobrae perad s'vâtymì Tvaimì.

1. Кіроўцу хору. На духавым інструмэньце. Навучальная псалма Давідава.

Kiroytsu horu. Na duhavym instrumèn'ce. Navučal'naâ psal'ma Davidava.

2. Сказаў шаленец у сэрцы сваім: няма Бога. Разбэсьціліся яны, і ўчынілі гнюсныя злачынствы; няма дабрачынца.

Skazaŭ šalenec u sèrcy svaim: nâma Boga. Razbès'cilisâ âny, i ŭčynili gnûсныâ zlačynstvy; nâma dabračynca.

3. Бог зь нябёсаў паглядзеў на сыноў чалавечых, каб пабачыць, ці ёсьць той, хто разумее, шукае Бога.

Bog z' nâbësaŭ paglâdzeŭ na synoŭ čalavečyh, kab pabačyc', ci ës'c' toj, hto razumee, šukaе Boga.

4. Усе ўхіліліся, зрабіліся аднолькава непатрэбнымі; ніхто ня робіць добра, ніхто аніводзін.

Use ŭhìlilisâ, zrabìlisâ adnol'kava nepatrèbnymi; nihto nâ robic' dabra, nihto anìvodzìn.

5. Няўжо ня ўрымсьцяцца беззаконьнікі, якія народ мой ядуць, быццам хлеб ядуць, і не заклікаюць Бога?

Nâŭžo nâ ŭryms'câcca bezzakon'nikì, âkiâ narod moj âduc', byccam hleb âduc', i ne zaklikaŭc' Boga?

6. Там страхам яны напалохаюцца, дзе страху няма, бо рассыпле Бог косткі таго, хто супраць Цябе ўзбурыўся, Ты іх пасароміш, бо іх Бог заняхаіў.

Tam straham âny napalohaŭcca, dze strahu nâma, bo rassyple Bog kostki tago, hto suprac' Câbe ŭzburyŭsâ, Ty ih pasaromiš, bo ih Bog zanâhaiŭ.

7. Хто дасьць з Сіёна ратунак Ізраілю? Калі Бог скасуе палон народу

Свайго, тады зарадзецца Якаў і ўзьвесьліцца Ізраіль.

Hto das'c' z Siëna ratunak Ìzrailû? Kalì Bog skasue palon narodu Svajgo, tady zaraduecca Ákaŭ ì ŭz'vesâlicca Ìzrail'.

54 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На струнных. Вучэньне Давідава,

Kiroŭcu horu. Na strunnych. Vučën'ne Davidava,

2. калі прыйшлі Зіфэі і сказалі Саўлу: "ці ня ў вас хаваецца Давід?"

kali pryjšli Zifèi ì skazali Saŭlu: "ci nâ ŭ vas havaecca David?"

3. Божа! імем Тваім уратуй мяне, і сілаю Тваёю судзі мяне.

Boža! imem Tvaïm uratuj mâne, ì silaŭ Tvaëu sudzi mâne.

4. Божа! пачуй малітву маю; уваж словам вуснаў маіх,

Boža! pačuj malitvu maŭ; uvaž slovam vusnaŭ maïh,

5. бо на мяне чужыя паўсталі, і дужыя шукаюць душы мае; яны ня маюць Бога перад сабою.

bo na mâne čužyâ paŭstali, ì dužyâ šukaŭc' dušy mae; âny nâ maŭc' Boga perad saboŭ.

6. Вось, Бог мой памочнік; Гасподзь мацуе душу маю.

Vos', Bog moj pamočnik; Gaspodz' macue dušu maŭ.

7. Ён за зло ворагаў маіх пакарае; ісьцінай Тваёю знішчыць іх.

Ėn za zlo voragaŭ maïh pakarae; is'cinaj Tvaëu z'niščyc' ih.

8. Я рупліва ахвяру Табе прынясу, праслаўлю імя Тваё, Госпадзе, бо яно добрае,

Â rupliva ahvâru Tabe prynâsu, praslaŭlû imâ Tvaë, Gospadze, bo âno dobrae,

9. бо Ты выбавіў мяне ад усіх нягодаў, і на ворагаў глядзела вока маё.

bo Ty vybaviŭ mâne ad usih nâgodaŭ, i na vorgiaŭ glâdzela voka maë.

55 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На струнных інструмэнтах. Вучэньне Давідава.

Kiroycu horu. Na strunnyh instrumentah. Vuchèn 'ne Davidava.

2. Пачуй, Божа, малітву маю, і ад маленья майго не хавайся;

Pačuj, Boža, malitvu maŭ, i ad malen 'nâ majgo ne havajsâ;

3. уваж мне і пачуй мяне; я стагну ў гароце маёй і бянтэжуся

uvaž mne i pačuj mâne; â stagnu ŭ garoce maěj i bântèžusâ

4. ад крыку варожага, ад уціску бязбожнага; бо яны мне накідаюць
беззаконьне і ў гневе супроць мяне варагуюць.

*ad kryku varožaga, ad ucisku bâzbožnaga; bo âny mne nakidaŭc'
bezzakon 'ne i ŭ gneve suproc' mâne varaguŭc'.*

5. Сэрца маё трапеча ўва мне і смяротныя страхі мяне ахапілі;

Sërca maë trapeča ŭva mne i s' mârrotnyâ strahì mâne ahapili;

6. страх і жудасьць мяне агарнулі, і вусьцішна мне.

strah i žudas'c' mâne agarnuli, i vus'cišna mne.

7. І сказаў я: "Хто даў бы мне крылы, як у голуба? Я паляцеў бы і
супакоіўся;

Ì skazaŭ â: "Hto daŭ by mne kryly, âk u goluba? Â palâceŭ by i supakoiŭsâ;

8. далёка заляцеў бы, і ў пустыні застаўся б;

dalëka zalâceŭ by, i ŭ pustyni zastaŭsâ b;

9. пасьпяшаўся б схавацца ад буры й віхуры".

pas'pâšaŭsâ b shavacca ad bury j vihury".

10. Разладзь, Госпадзе, і падзялі языкі іхнія, бо я гвалт і нязгону ў
горадзе бачу;

Razladz', Gospadze, i padzâli âzyki ihniâ, bo â gvalt i nâzgodu ŭ goradze baču;

11. удзень і ўначы яны ходзяць навокал па ягоных мурах; зладзействы і бедствы ў ім;

udzen' i ŭnačy âny hodzâc' navokal pa âgonyh murah; zladzejstvy i bedstvy ŭ im;

12. сярод яго згуба; ашука і падступ ня сыходзяць з вуліц ягоных:

sârod âgo zguba; ašuka i podstup nâ syhodzâc' z vulic âgonyh:

13. бо ня вораг мяне кляне, - гэта я ператрываў бы; не ненавісьнік мой узьвялічваецца нада мною - ад яго я схаваўся б;

bo nâ vorag mâne klâne, - gèta â peratryvaŭ by; ne nenavis'nik moj uz'vâličvaecca nada mnoû - ad âgo â shavaŭsâ b;

14. а ты, хто быў мне тым, што і сам я сабе, сябар мой і паплечнік мой,

a ty, hto byŭ mne tym, što i sam â sabe, sâbar moj i paplečnik moj,

15. з кім мы шчырыя гутаркі мелі і разам хадзілі ў дом Божы.

z kim my ščyryâ gutarki meli i razam hadzili ŭ dom Božy.

16. Хай іх сьмерць ня міне; хай сыдуць яны жывыя ў пекла; бо

злачынства ў сялібах іхніх, у іхнім сэрцы,

Haj ih s'merc' nâ mîne; haj syduc' âny žyvyâ ŭ pekla; bo zlačynstva ŭ sâlibah ihnih, u ihnim sèrcy,

17. я ж паклічу Бога, і Гасподзь мяне выратуе.

â ž pakliču Boga, i Gaspodz' mâne vyratue.

18. Увечары і раніцай і апоўдні я буду маліць і прасіць, і Ён пачуе мой голас;

Uvečary i ranicaj i apoŭdni â budu malic' i prasic', i Ęn pačue moj golas;

19. выбавіць душу маю ў спакоі ад тых, хто на мяне паўстае; бо іх многа ў мяне;

vybavìc' dušu maû ŭ spakoì ad tyh, hto na mâne paŭstae; bo ìh mnoga ŭ mâne;

20. Бог выслухае, і сучешыць іх Той, Хто адвеку сядзіць на троне, бо няма ў іх перамены, і Бога яны не баяцца;

Bog vysluhae, ì sucešyc' ih Toj, Hto adveku sâdzìc' na trone, bo nâma ŭ ih peramenu, ì Boga âny ne baâcca;

21. рукі свае паднялі на тых, якія зь імі ў міры, парушылі згоду сваю;

rukì svae padnâli na tyh, âkiâ z' imì ŭ mîry, parušyli zgodu svaû;

22. вусны ў іх гладкія, нібы масла, а ў сэрцы варожасьць у іх; словы іхнія лагаднейшыя за алей, а самі яны - мячы аголеныя.

vusny ŭ ih gladkiâ, niby masla, a ŭ sèrcy varožas'c' u ih; slovy ihniâ lagadnejšyâ za alej, a sami âny - mâčy agolenyâ.

23. Пакінь Госпаду клопат твой, і Ён падтрымае цябе. Ніколі ня дасьць Ён праведніку пахіснуцца.

Pakìn' Gospadu klopät tvoj, ì Ęn padtrymae câbe. Nikoli nâ das'c' Ęn pravedniku pahìsnucca.

24. Ты, Божа, зьвядзеш іх у яму пагібельную; крыважэрныя і падступныя не пражывуць палавіны дзён сваіх. А на Цябе, Госпадзе, спадзяюся.

Ty, Boža, z'vâdzeš ih u âmu pagibel'nuû; kryvažèrnyâ ì padstupnyâ ne pražyvuc' palaviny dzën svaih. A na Câbe, Gospadze, spadzâûsâ.

56 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Пра галубіцу маўклівую ў пустках далёкіх. Залатая псалма Давіда, калі Філістымляне схапілі яго былі ў Гэце.

Kiroycu horu. Pra galubicu maŭklivuû ŭ pustkah dalëkih. Zalataâ psal'ma

Davidā, kalì Filistymlàne shapilì âgo byli ů Gèce.

2. Зьлітуйся, Божа, зь мяне. Бо чалавек хоча мяне праглынуць; кожнага дня на мяне нападаючы, уціскае мяне.

Z'litujśā, Boža, z' mâne. Bo čalavek hoča mâne praglynuc'; kožnaga dnâ na mâne napadaûčy, uciskae mâne.

3. Цэлы дзень ворагі віжуюць за мною заўзята, многа іх паўстае на мяне, Усявышні!

Cèly dzen' voragì vižuûc' za mnoû zaŭzâta, mnoga ih paŭstae na mâne, Usâvyšni!

4. Калі страх агартае мяне, я надзею кладу на Цябе.

Kalì strah agartae mâne, â nadzeû kladu na Câbe.

5. У Богу я ўслаўлю слова Ягонае; на Бога надзею кладу, не баюся; што зробіць мне цела?

U Bogu â ůslaŭlû slova Âgonae; na Boga nadzeû kladu, ne baûśā; što zrobic' mne cela?

6. Кожнага дня пераварочваюць словы мае; усе іхнія намыслы супраць мяне - на ліхое:

Kožnaga dnâ peravaročvaûc' slovy mae; use ihniâ namysly suprac' mâne - na lihoe:

7. зьбіраюцца, тояцца, сьлед мой высочваюць, каб улавіць душу маю.

z'biraûcca, toâcca, s'led moj vysočvaûc', kab ulavic' dušu maû.

8. Няўжо яны ўнікнуць адплаты за няпраўду сваю? У гневе адкінь, Божа, народы.

Nâŭžo âny ůniknuc' adplaty za nâpraŭdu svaû? U gneve adkin', Boža, narody.

9. Палічыў Ты туляньні мае; пакладзі мае сьлёзы ў сасуд прад Табою, - ці ня ў кнізе яны Тваёй?

Paličyŭ Ty tulân'nì mae; pakladzi mae s'lëzy ŭ sasud prad Tabou, - cì nâ ŭ knìze âny Tvaëj?

10. Ворагі мае ўцякаюць назад, калі я клічу Цябе; з гэтага я і даведваюся, што Бог за мяне.

Voragi mae ŭcâkauc' nazad, kali â kliču Câbe; z gètaga â ì davedvaûsâ, što Bog za mâne.

11. У Богу я ўслаўлю слова Ягонае, у Госпадзе ўслаўлю слова Ягонае.

U Bogu â ŭslaŭlû slova Ágonae, u Gospadze ŭslaŭlû slova Ágonae.

12. На Бога надзею кладу, не баюся; што зробіць мне чалавек?

Na Boga nadzeû kladu, ne baûsâ; što zrobic' mne čalavek?

13. На мне, Божа, прысягі Табе; Табе аддам ахвяры хвалы,

Na mne, Boža, prysâgi Tabe; Tabe addam ahvâry hvaly,

14. бо Ты збавіў душу маю ад сьмерці, і ногі мае ад спатыканьня, каб хадзіў я прад абліччам Божым у сьвятле жывых.

bo Ty zbaviŭ dušu maû ad s'mercì, ì nogi mae ad spatykan'nâ, kab hadziŭ â prad abliččam Božym u s'vâtle žyvyh.

57 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Не загубі. Залатая псальма Давіда, калі ён уцёк ад Саўла ў пячору.

Kiroŭcu horu. Ne zagubi. Zalataâ psal'ma Davida, kali ën ucëk ad Saŭla ŭ pâčoru.

2. Зьлітуйся, Божа, зь мяне, зьлітуйся; бо на Цябе спадзяецца душа мая, і ў цяні крылаў Тваіх я схаваюся, пакуль ня мінуцца нягоды.

Z'litujsâ, Boža, z' mâne, z'litujsâ; bo na Câbe spadzâeccâ duša maâ, ì ŭ câni krylaŭ Tvaïh â shavaûsâ, pakul' nâ minuccâ nâgody.

3. Паклічу Бога Ўсявышняга, Бога, Які мне чыніць дабро;

Pakliču Boga Ŭsâvyšnâga, Boga, Âki mne čynic' dabro;

4. Ён зь нябёсаў пашле, і ўратуе мяне; пасароміць таго, хто спрабуе мяне праглынуць, пашле Бог Сваю літасьць і праўду Сваю.

Ėn z' nâbësaŭ pašle, i ŭratue mâne; pasaromic' tago, hto sprabue mâne praglynuc', pašle Bog Svaŭ litas'c' i praŭdu Svaŭ.

5. Душа мая сярод ільвоў; я ляжу сярод тых, што дыхаюць полымем, сярод сыноў чалавечых, чые зубы - як дзіды і стрэлы, чый язык - востры меч.

Duša maâ sârod il'voŭ; â lâžu sârod tyh, što dyhaŭc' polymem, sârod synoŭ čalavečyh, čye zuby - âk dzidy i strèly, čyj âzyk - vostry meč.

6. Будзь услаўлены вышэй за нябёсы, Божа, і над усёю зямлёю хай будзе слава Твая!

Budz' uslaŭleny vyšëj za nâbësy, Boža, i nad usëŭ zâmlëŭ haj budze slava Tvaâ!

7. На ногі мае ўгатавалі сетку: душа мая панікла; выкапалі перада мною яму, і самі ўпалі ў яе.

Na nogi mae ŭgatavali setku: duša maâ panikla; vykapali perada mnoŭ âmu, i sami ŭpali ŭ âe.

8. Гатовае сэрца маё, Божа, гатовае сэрца маё: буду сьпяваць і славіць.

Gatovae sërca maë, Boža, gatovae sërca maë: budu s'pâvac' i slavic'.

9. Паўстань, слава мая, паўстань, псалтыр і арфа! Я ўстану рана.

Paŭstan', slava maâ, paŭstan', psaltyr i arfa! Â ŭstanu rana.

10. Славіць буду Цябе, Госпадзе, сярод народаў; славіць буду Цябе сярод плямёнаў,

Slavic' budu Câbe, Gospadze, sârod narodaŭ; slavïc' budu Câbe sârod plâmënaŭ,

11. бо да нябёсаў вялікая ласка Твая і ў пазахмар'і праўда Твая.

bo da nâbësaŭ vâlikaâ laska Tvaâ i ŭ pazahmar'ì praŭda Tvaâ.

12. Узьнясіся вышэй за нябёсы, Божа, і над усёю зямлёю хай будзе слава Твая.

Uz'nâsisâ vyšěj za nâbësy, Boža, i nad usëû zâmlëû haj budze slava Tvaâ.

58 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Не загубі. Залатая псальма Давідава.

Kiroycu horu. Ne zagubi. Zalataâ psal'ma Davidava.

2. Няўжо-такі праўду вы кажаце, судзьдзі, няўжо справядліва судзіце, сыны чалавечыя?

Nâŭžo-takì praŭdu vy kažaće, sudz'dzi, nâŭžo spravâdliva sudzìce, syny čalavečyâ?

3. Пакідаеце крыўды на сэрцы, кладзяце на вагі злачынствы рук вашых на зямлі.

Pakidaeće kryŭdy na sèrcy, kladzâće na vagì zlačynstvy ruk vašyh na zâmlì.

4. З нараджэньня свайго адступіліся вы, бязбожныя; ад улоньня маці сваёй заблудзіліся, кажучы ману.

Z naradžèn'nâ svajgo adstupilìsâ vy, bâzbožnyâ; ad ulon'nâ macì svaěj zabludzilìsâ, kažučy manu.

5. Яд у іх - нібыта яд зьмяіны, як атрута гадзюкі глухое, што вушы свае затуляе

Âd u ih - nibyta âd z'mâiny, âk atruta gadzûkì gluhoë, što vušy svaë zatulâë

6. і ня чуе голасу закліначы, самага спраўнага ў заклёнах.

i nâ čue golasu zaklìnača, samaga spraŭnaga ŭ zaklënah.

7. Божа! скрышы ім зубы ў іхніх вуснах; разьбі, Госпадзе, сківіцы львам!

Boža! skryšy im zuby ŭ ihnih vusnah; raz'bj, Gospadze, skivicy l'vam!

8. Няхай знікнуць, як вада цякучая; калі напнуць стрэлы, хай яны паламаюцца.

Nâhaj z'niknuc', âk vada câkučaâ; kali napnuc' strèly, haj âny palamaûcca.

9. Няхай счэзнуць, як сьлімак, які ў сьлізі сваёй распускаецца; няхай сонца ня бачаць, як скідзень у жанчыны.

Nâhaj sčèznuc', âk s'limak, âki ŭ s'lizi svaëj raspuskaeccâ; nâhaj sonca nâ bačac', âk skidzen' u žančynu.

10. Пакуль гаршкі вашы пачуюць распалены цёрн, - няхай вецер яго разьнясе, ці сьвежае, а ці спаленае!

Pakul' garški vašy pačuûc' raspaleny cërn, - nâhaj vecer âgo raz'nâse, ci s'vežae, a ci spalenaë!

11. А праведны ўсьцешыцца; помсту пабачыўшы, у крыві бязбожнага ступакі ён абмые!

A pravedny ŭs'cešycca; pomstu pabačyŭšy, u kryvi bâzbožnaga stupakì ën abmye!

12. І скажа чалавек: "Сапраўды ёсьць плод справядліваму! Сапраўды ёсьць Бог - судзьдзя на зямлі!"

Ì skaža čalavek: "Sapraŭdy ës'c' plod spravâdlivamu! Sapraŭdy ës'c' Bog - sudz'dzâ na zâmli!"

59 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Не загубі. Залатая псальма Давіда, калі Саўл паслаў пільнаваць дом ягоны, каб забіць яго.

Kiroycu horu. Ne zagubi. Zalataâ psal'ma Davida, kali Saŭl paslaŭ pil'navac' dom âgony, kab zabic' âgo.

2. Вызваль мяне ад маіх ворагаў, Божа мой! абарані мяне ад тых, што на мяне паўстаюць.

Vyzval' mâne ad maih voragaŭ, Boža moj! abaranì mâne ad tyh, što na mâne paŭstaŭc'.

3. вызваль мяне ад злачынцаў; уратуй ад крыважэрных,
vyzval' mâne ad zlačyncaŭ; uratuj ad kryvažèrnyh,

4. бо вось, яны цікаюць за душою маёю; на мяне збіраюцца дужыя, не за правіну маю і не за грэх мой, Госпадзе;

bo vos', âny cìkuŭc' za dušoŭ maëu; na mâne z'biraŭcca dužyâ, ne za pravìnu maŭ i ne za grèh moj, Gospadze;

5. бязь віны маёй зьбягаюцца і зброю рыхтуюць; паўстань мне на дапамогу, і паглядзі.

bâz' vîny maěj z'bâgaŭcca i zbroŭ ryhtuŭc'; paŭstan' mne na dapamogu, i paglâdzi.

6. Ты, Госпадзе, Божа сілы, Божа Ізраілеў, паўстань, каб наведаць усе народы, не шкадуй нікога зь бязбожных беззаконнікаў:

Ty, Gospadze, Boža sily, Boža Izraileŭ, paŭstan', kab navedac' use narody, ne škaduj nikoga z' bâzbožnyh bezzakon'nikaŭ:

7. увечары вяртаюцца яны, як сабакі скуголяць, і вакол горада ходзяць:

uvečary vârtaŭcca âny, âk sabakì skugolâc', i vakol gorada hodzâc':

8. вось, яны вырыгаюць нагану сваім языком; у іхніх вуснах - мечы: "бо", думаюць, "хто чые?".

vos', âny vyrygaŭc' naganu svaim âzykom; u ihnih vusnah - mečy: "bo", думаŭc', "hto čue?".

9. Але Ты, Госпадзе, зь іх пасьмяешся; Ты пасароміш усе народы.

Ale Ty, Gospadze, z' ih pas'mâeššâ; Ty pasaromiš use narody.

10. Сіла - у іх, але я да Цябе іду, бо Бог - мой заступнік.

Sila - u ih, ale â da Câbe idu, bo Bog - moj zastupnik.

11. Бог мой, Які любіць мяне, папярэдзіць мяне; Бог дасьць мне глядзець на ворагаў маіх.

Bog moj, Âki lûbîc' mâne, papârèdzîc' mâne; Bog das'c' mne glâdzec' na voragaŭ maîh.

12. Не забівай іх, каб не забыўся народ мой; разьвей іх сілаю Тваёю, і скінь іх, Госпадзе, наш абаронца.

Ne zabivaj ih, kab ne zabyŭsâ narod moj; raz'vej ih silaŭ Tvaëu, i skîñ' ih, Gospadze, nař abaronca.

13. Слова іхняга языка ёсьць грэх іхніх вуснаў; няхай пыхай сваёю яны зловяцца, за прысягу і за ману, якую яны вымаўляюць.

Slova ihnâga âzyka ës'c' grèh ihnîh vusnaŭ; nâhaj pyhaj svaëu âny zlovâcca, za prysâgu i za manu, âkuu âny vymaŭlâuc'.

14. У гневе іх зьнішчы, зьнішчы, каб прапалі яны; і хай ведаюць, што Бог валадарыць над Якавам аж да краю зямлі.

U gneve ih z'niščy, z'niščy, kab prapali âny; i haj vedauc', što Bog valadaryc' nad Âkavam ař da krau zâmlî.

15. Хай вяртаюцца ўвечары, як сабакі скуголяць, і вакол горада ходзяць;

Haj vârtaŭcca ŭvečary, âk sabakî skugolâc', i vakol gorada hodzâc';

16. хай бадзяюцца, ежу шукаюць, і ў нянасыці ночы праводзяць.

haj badzâŭcca, ežu šukauc', i ŭ nânasycî noču pravodzâc'.

17. А я буду славіць сілу Тваю і з самае раніцы ласку Тваю абвяшчаць; бо Ты быў аслонаю мне і сховам у дзень майго бедства.

A â budu slavîc' silu Tvaŭ i z samae ranicy lasku Tvaŭ abvâščac'; bo Ty byŭ aslonaŭ mne i shovam u dzen' majgo bedstva.

18. Сіла мая! Цябе буду я апяваць; бо Бог - мой заступнік, Бог мой, Які

любіць мяне.

Sila maâ! Câbe budu â apâvac'; bo Bog - moj zastupnik, Bog moj, Âkì lûbìc' mâne.

60 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На музычным інструмэньце Шушан-Эдут. Залатая псалма Давідава для навучанья,

Kiroycu horu. Na muzyčnym instrumèn'ce Šušan-Èdut. Zalataâ psal'ma Davidava dlâ navučan'nâ,

2. калі ён ваяваў зь Сірыяй Месапатамскай і зь Сірыяй Цаванскай, і калі Ёаў, вяртаючыся, перамог дванаццаць тысяч Ідумэяў у даліне Сялянай.

kali ên vaávaŭ z' Siryâj Mesapatamskaj i z' Siryâj Cavanskaj, i kali Ėaŭ, vârtaŭčysâ, peramog dvanaccac' tysâč Ìdumèaŭ u daline Salânaj.

3. Божа! Ты нас адкінуў, Ты паглуміў нас, угневаўся Ты; вярніся да нас,

Boža! Ty nas adkìnuŭ, Ty paglumiŭ nas, ugnevaŭsâ Ty; vârnisâ da nas,

4. Ты зямлю скалануў, разьбіў яе: загаі разломы яе, бо яна хістаецца.

Ty zâmlŭ skalanuŭ, raz'biŭ âe: zagai razlomy âe, bo âna histaecca.

5. Ты даў народу Твайму зьведаць жорсткае, напайў нас віном зьдзіўленьня.

Ty daŭ narodu Tvajmu z'vedac' žorstkae, napaiŭ nas vînom z'dziŭlen'nâ.

6. Дай сьцяг тым, хто баіцца Цябе, каб яны паднялі яго дзеля ісьціны,

Daj s'câg tym, hto baicca Câbe, kab âny padnâli âgo dzelâ is'ciny,

7. каб вызваліліся аблюбенцы Твае; уратуй правіцай Тваёю, і пачуй мяне.

kab vyzvalilisâ ablûbency Tvae; uratuj pravicaj Tvaëu, i pačuj mâne.

8. Бог сказаў у сьвятыні Сваёй: "перамагу, - падзялю Я Сіхем, і даліну

Сукот абмераю;

Bog skazaŭ u s'vâtyni Svaëj: "peramagu, - padzâlû Â Sihem, i dalinu Sukot abmeraŭ;

9. Мой Галаад, Мой Манасія, Яфрэм крэпасць Маёй галавы, Юда скіпетр Мой,

Moj Galaad, Moj Manasiâ, Âfrèm krèpas'c' Maëj galavy, Ūda skìpetr Moj;

10. Мааў умывальная шаля Мая; на Эдом абуткам кіну Маім". Кліч мяне, зямля Філістымская!

Maaŭ umyval'naâ šalâ Maâ; na Èdom abutkam kînu Maìm". Klič mâne, zâmlâ Filistymskaâ!

11. Хто ўвядзе мяне ў горад умацаваны? Хто давядзе мяне да Эдома?

Hto ŭvâdze mâne ŭ gorad umacavany? Hto davâdze mâne da Èdoma?

12. Ці ня Ты, Божа, Які нас адкінуў, і ня выходзіш, Божа, з войскам нашым?

Ci nâ Ty, Boža, Âkî nas adkînuŭ, i nâ vyhodziš, Boža, z vojskam našym?

13. Дай дапамогу нам ва ўціску, бо дапамога людзкая - марнота.

Daj dapamogu nam va ŭcîsku, bo dapamoga lûdzkaâ - marnota.

14. З Богам мы выявім сілу; Ён скіне ворагаў нашых.

Z Bogam my vyâvim silu; Èn skîne voragaŭ našyh.

61 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На струнным інструмэньце. Псальма Давідава.

Kîroŭcu horu. Na strunnym ìnstrumèn'ce. Psal'ma Davidava.

2. Пачуй, Божа, мой лямант, уваж малітве маёй,

Pačuj, Boža, moj lâmant, uvaž malitve maëj,

3. ад краю зямлі заклікаю Цябе ў заняпаласьці сэрца майго; узвядзі

мяне на скалу, недасягальную мне,

ad kraû zâmlì zaklikaû Câbe ŭ zanâpalas'ci sèrca majgo; uz'vâdzi mâne na skalû, nedasâgal'nuû mne,

4. бо Ты апора мая, Ты моцная абарона ад ворага.

bo Tu apora maâ, Tu mocnaâ abarona ad voraga.

5. Хай жыццму я вечна ў сялібе Тваёй, і ўпакоюся пад покрывам крылаў Тваіх,

Haj žyc'mu â večna ŭ sâlibe Tvaëj, i ŭpakoûsâ pad pokryvam krylaŭ Tvaih,

6. бо Ты, Божа, пачуў абяцаньні мае і даў мне спадчыну тых, хто баіцца Твайго імя.

bo Tu, Boža, pačuŭ abâcan'nì mae i daŭ mne spadčynu tyh, hto baicca Tvajgo imâ.

7. Памнож цару дні на дні, гады падоўжы яму - з роду ў род,

Pamnož caru dnì na dnì, gady padoŭžy âmu - z rodu ŭ rod,

8. няхай жыцце ён прад Богам вечна; накажы мілажалю і праўдзе ахоўваць яго.

nâhaj žyc'te ën prad Bogam večna; nakažy milažalû i praŭdze ahoŭvac' âgo.

9. І я сьпяваць буду імя Твайму вечна, абяцаньні мае выконваць дзень у дзень.

Ì â s'pâvac' budu imû Tvajmu večna, abâcan'nì mae vykonvac' dzen' u dzen'.

62 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору Ідутумавага. Псальма Давідава.

Kiroŭcu horu Ìdutumavaga. Psal'ma Davidava.

2. Толькі ў Богу душа мая сучышаецца; ад Яго выратаваньне маё.

Tol'ki ŭ Bogu duša maâ sucâšaecca; ad Âgo vyratavan'ne maë.

3. Толькі Ён - цывярдыня мая, ратунак мой, сховы мае: не пахіснуся болей.

Tol'ki Ęn - c'vârdynâ maâ, ratunak moj, shovy mae: ne pahìsnusâ bolej.

4. Дакуль будзеце налягаць на чалавека? Абвалены будзеце вы, усе вы, як сьцяна нахіленая, як плот расхістаны.

Dakul' budzece nalâgac' na čalaveka? Abvaleny budzece vy, use vy, âk s'câna nahilenaâ, âk plot rashìstany.

5. Яны скінуць яго з вышыні намысьлілі, ашукаю скарысталіся; вуснамі дабраслаўляюць, а ў сэрцы сваім клянучь.

Âny skìnuc' âgo z vyšynì namys'lilì, ašukaû skarystalisâ; vusnami dabraslaŭlâuc', a ŭ sèrcy svaim klânuc'.

6. Толькі ў Богу, душа мая, супакойвайся! бо на Яго ўся надзея мая.

Tol'ki ŭ Bogu, duša maâ, supakojvajsâ! bo na Âgo ŭsâ nadzeâ maâ.

7. Толькі Ён - цывярдыня мая і ратунак мой, сховы мае: не пахіснуся.

Tol'ki Ęn - c'vârdynâ maâ i ratunak moj, shovy mae: ne pahìsnusâ.

8. У Богу выратаваньне маё і слава мая; скала сілы маёй і надзея мая ў Богу.

U Bogu vyratavan'ne maë i slava maâ; skala sily maëj i nadzeâ maâ ŭ Bogu.

9. Народзе! на Яго спадзявайся ўвесь час; сэрца маё прад Ём вылівайце: Бог - нам прыстанішча.

Narodze! na Âgo spadzâvajsâ ŭves' čas; sèrca maë prad Ìm vylivajce: Bog - nam prystanišča.

10. Сыны чалавечыя - марнасьць адна; сыны мужоў - ашуканства; калі іх пакласьці на вагі, усе яны разам лягчэйшыя за пустату.

Syny čalavečyâ - marnas'c' adna; syny mužoŭ - ašukanstva; kalì ih paklas'ci

na vagi, use âny razam lâgčèjšyâ za pustatu.

11. Не спадзявайцеся на рабункі, і не выхваляйцеся крадзяжом; калі багацьце множыцца, ня хілецеся да яго сэрцам.

Ne spadzâvajcesâ na rabunki, i ne vyhvalâjcesâ kradzâžom; kali bagac'ce množycca, nâ hilecesâ da âgo sèrcam.

12. Аднойчы сказаў Бог, і двойчы я гэта пачуў, што сіла - у Богу,
Adnojčy skazaŭ Bog, i dvojčy â gèta pačuŭ, što sila - u Bogu,

13. і ў Цябе, Госпадзе, міласьць, бо Ты плаціш кожнаму паводле ўчынкаў ягоных.

i ŭ Câbe, Gospadze, milas'c', bo Ty placiš kožnamu pavodle ŭčynkaŭ âgonyh.

63 Кіраўнік

1. Псальма Давідава, калі ён быў у пустыні Юдэйскай.

Psal'ma Davidava, kali ên byŭ u pustyni Ūdèjskaj.

2. Божа! Ты Бог мой, Цябе я шукаю ад золку; Цябе прагне душа мая, па Табе маё цела тужыць у зямлі пустой, высахлай і бязводнай,

Boža! Ty Bog moj, Câbe â šukaŭ ad zolku; Câbe pragne duša maâ, pa Tabe maë cela tužyc' u zâmlì pustoj, vysahlaj i bâzvodnaj,

3. каб бачыць сілу Тваю і славу Тваю, як бачыў Цябе ў сьвятыні:

kab bačyc' silu Tvaŭ i slavu Tvaŭ, âk bačyŭ Câbe ŭ s'vâtyni:

4. бо ласка Твая лепшая за жыцьцё. Уславяць вусны мае Цябе.

bo laska Tvaâ lepšaâ za žyc'cë. Uslavâc' vusny mae Câbe.

5. Так дабраслаўлю Цябе ў жыцьці маім; у імя Тваё рукі мае падыму.

Tak dabraslaŭlû Câbe ŭ žyc'ci maïm; u imâ Tvaë rukì mae padymu.

6. Як лоем і алеем душа мая насычаецца, і радасным голасам вусны

мае Цябе славяць,

Âk loem ì aleem duša maâ nasyčaecca, ì radasnym golasam vusny mae Câbe slavâc',

7. калі ўспамінаю Цябе я на ложку маім, думаю пра Цябе ў часіну начную,

kali ŭspaminaŭ Câbe â na ložku maïm, думаŭ пра Câbe ў časìnu načnuŭ,

8. бо Ты дапамога мая, і ў цяні крылаў Тваіх я парадуюся;

bo Ty dapamoga maâ, ì ў cânì krylaŭ Tvaïh â paraduŭsâ;

9. Душа мая да Цябе прыляпілася; правіца Твая трымае мяне.

Duša maâ da Câbe prylâpilasâ; pravica Tvaâ trymae mâne.

10. А тыя, што шукаюць пагібелі душы маёй, сыдуць у апраметную зямлі;

A tyâ, što šukaŭc' pagibelì dušy maëj, syduc' u aprametnuŭ zâmlì;

11. паб'юць іх сілаю меча; стануць здабычаю лісаў;

pab'ŭc' ih silaŭ meča; stanuc' zdabyčaŭ lisaŭ;

12. а цар усьцешыцца ў Богу, будзе ўслаўлены кожны, хто Яму прысягае, бо замкнуцца вусны ў тых, што гавораць няпраўду.

a car us'cešycca ў Bogu, budze ŭslaŭleny kožny, hto Âmu prysâgae, bo zamknucca vusny ў tyh, što gavorac' nâpraŭdu.

64 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kïroŭcu horu. Psal'ma Davidava.

2. Пачуй, Божа, голас мой у малітве маёй; ад страху ворага душу маю аслані.

Pačuj, Boža, golas moj u malitve maëj; ad strahu voraga dušu maŭ aslanì.

3. Ахавай мяне ад намыслаў падступных, ад бунту злыдняў,

Ahavaj mâne ad namyslaŭ padstupnyh, ad buntu zlydnâŭ,

4. якія язык свой навастрылі, як меч; напнулі лук свой - слова з'едлівае,

âkiâ âzyk svoj navastryli, âk meč; napnuli luk svoj - slova z'edlivaе,

5. каб употай страляць у беззаганнага; яны зьнянацку страляюць па ім,

і не баяцца.

kab upotaj stralâc' u bezzagannaga; âny z'nânacku stralâuc' pa im, i ne

baâcca.

6. Яны ўмацавалі сябе ў намеры ў ліхім; змовіліся таемна сеткі

паставіць; казалі: хто іх убачыць?

Âny ŭmacavali sâbe ŭ namery ŭ lihim; zmovilisâ taemna setki pastavic';

kazali: hto ih ubačyc'?

7. Яны крыўды шукаюць, віжучы і сочаць і падкопваюцца да нутра

чалавечага і да глыбіняў сэрца.

Âny kryŭdy šukauc', vižuuc' i sočac' i padkopvaŭcca da nutra čalavečaga i

da glybinâŭ sèrca.

8. Але Бог паб]е іх стралою: зьнянацку будуць яны пацэлены.

Ale Bog pab]e ih straloŭ: z'nânacku buduc' âny pacèleny.

9. Языком сваім яны заб'юць самі сябе; усе, хто іх бачыць, адыдуць ад

іх.

Âzykom svaim âny zab'uc' sami sâbe; use, hto ih bačyc', adyduc' ad ih.

10. І збаяцца ўсе людзі, і абвесьцяць дзею Божую, і зразумеюць, што

гэта дзея Яго.

Ì zbaâcca ŭse lûdzi, i abves'câc' dzeŭ Božuŭ, i zrazumeuc', što gèta dzeâ

Âgo.

11. А праведны ўзвесяліцца ў Богу і на Яго спадзявацца будзе; і

пахвалены будуць усе справядлівыя сэрцам!

A pravedny ŭz'vesâlicca ŭ Bogu i na Âgo spadzâvacca budze; i pahvaleny buduc' use spravâdlivâ sêrcam!

65 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псалма Давідава для сьпяваньня.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava dlâ s'pâvan'nâ.

2. Табе, Божа, належыць хвала на Сіёне, і Табе будзе дадзена абяцаньне ў Ерусаліме.

Tabе, Boža, naležyc' hvala na Siëne, i Tabе budze dadzena abâcan'ne ŭ Erusalime.

3. Ты чуеш малітву; да Цябе ўсё жывое прыходзіць.

Ty čueš malitvu; da Câbe ŭsë žyvoe pryhodzic'.

4. Учынкі грахоўных адольваюць мяне. Ты ачысьціш злачынствы нашыя.

Učynki grahoŭnyh adol'vaüc' mâne. Ty ačys'ciš zlačynstvy našyâ.

5. Дабрашчасны, каго Ты абраў і наблізіў, каб ён жыў у сялібах Твайх. Насыцімся дабром дома Твайго, сьвятога храма Твайго.

Dabraščasny, kago Ty abraŭ i nabliziŭ, kab ën žyŭ u sâlibah Tvaih.

Nasycimsâ dabrom doma Tvajgo, s'vâtoga hrama Tvajgo.

6. Страшны ў правасудзьдзі, пачуй нас, Божа, Ратаўнік наш, надзея ўсіх канцоў зямлі і ўсіх, хто далёка ў моры,

Strašny ŭ pravasudz'dzi, pačuj nas, Boža, Rataŭnik naš, nadzeâ ŭsih kancoŭ zâmlì i ŭsìh, hto dalëka ŭ mory,

7. Ты, Хто горы паставіў сілаю Сваёю, магутнасьцю аперазаны,

Ty, Hto gory pastaviŭ silaŭ Svaëŭ, magutnas'cŭ aperazany,

8. Хто таймуе гул мораў, плёскат іхніх хваляў, і бунт народаў!

Hto tajmue gul moraŭ, plěskat ihnih hvalâŭ, i bunt narodaŭ!

9. I забаяцца азнакаŭ Тваіх жыхары ўсіх канцоŭ зямлі. I ранак і вечар абудзіш на славу Тваю.

Ì zabaâcca aznakaŭ Tvaìh žyhary ŭsìh kancoŭ zâmlì. Ì ranak i večar abudziš na slavu Tvaŭ.

10. Ты наведваеш сушу і спатольваеш смагу яе, шчодрa яе ўзбагачаеш: паток Божы поўны вады; Ты яе збожжа гатуеш, бо так яе зладзіў;

Ty navedvaeš sušu i spatol'vaeš smagu âe, ščodra âe ŭzbagačaeš: patok Božy poŭny vady; Ty âe zbožža gatueš, bo tak âe zladziŭ;

11. Ты поіш барозны яе, раўняеш камлыгі яе, пульхніш яе кроплямі дажджу, дабраслаўляеш расьліннасьць яе;

Ty poiš barozny âe, raŭnâeš kamlygì âe, pul'hniš âe kroplâmi daždžu, dabraslaŭlâeš ras'linnas'c' âe;

12. вяпчаеш лета даброці Тваёй, і сьцежкі Твае кроплямі тлушчу цякуць;

vânčaeš leta dabrocì Tvaëj, i s'cežkì Tvae kroplâmi tlušču câkuc';

13. цякуць на пустэльныя пашы, і пагоркі радасьцю апяразваюцца, câkuc' na pustèl'nyâ pašy, i pagorkì radas'cû apârazvaŭcca,

14. лугі апранаюцца ў статкі, і даліны ўкрываюцца збажыною, гукаюць яны і сьпяваюць.

lugì apranaŭcca ŭ statkì, i dalìny ŭkryvaŭcca zbažynoŭ, gukaŭc' âny i s'pâvaŭc'.

66 Кіраўнік

1. Клікніце Богу, уся зямля.

Kliknice Bogu, usâ zâmlâ.

2. Сьпявайце славу імю Ягонаму; гонар славе Ягонай, хвала Яму.

S'pâvajce slavu imû Âgonamu; gonar slave Âgonaj, hvala Âmu.

3. Скажэце Богу: грозны Ты ў дзеях Тваіх! У вялікай сіле Тваёй упакорацца Табе ворагі Твае.

Skazèce Bogu: grozny Ty ũ dzeâh Tvaîh! U vâlikaj sìle Tvaëj upakoracca Tabe voragì Tvae.

4. Хай паклоніцца Табе ўся зямля і сьпявае Табе, хай сьпявае імю Твайму, Усявышні!

Haj paklonicca Tabe ũsâ zâmlâ ì s'pâvae Tabe, haj s'pâvae imû Tvajmu, Usâvyšnì!

5. Прыйдзеце і гляньце на дзеі Бога, грознага ў дзеях супроць сыноў чалавечых.

Pryjdzece ì glân'ce na dzeì Boga, groznaga ũ dzeâh suproc' synoŭ čalavečyh.

6. Ён мора ў сушу ператварыў: раку перайшлі нагамі; там радасьць была нам у Ім.

Ën mora ũ sušu peratvaryŭ: raku perajšli nagamì; tam radas'c' byla nam u Ìm.

7. Магутнасьцю Сваёю ўладарыць Ён вечна; вочы Ягонья глядзяць на народы, хай ня ўзносяцца бунтаўшчыкі.

Magutnas'cû Svaëû ũladaryc' Ën večna; vočy Âgonyâ glâdzâc' na narody, haj nâ ũznosâcca buntaŭščykì.

8. Дабраславеце, народы, Бога нашага і ўзнясеце славу Яму.

Dabraslavece, narody, Boga našaga ì ũznâsece slavu Âmu.

9. Ён жыцьцё захаваў душы нашай, і назе нашай ня даў пахіснуцца.

Ën žyc'cë zahavaŭ dušy našaj, ì naze našaj nâ daŭ pahisnucca.

10. Ты нас выпрабаваў, Божа, ператапіў нас, як топяць срэбра.

Ty nas vyprabavaŭ, Boža, peratapiŭ nas, âk topâc' srèbra.

11. Ты ўвёў нас у сетку, аковы паклаў нам на сьцёгны нашыя,

Ty ŭvëŭ nas u setku, akovy paklaŭ nam na s'cëgny našyâ,

12. пасадзіў чалавека на галаву нам. Мы ўвайшлі ў вагонь і ў ваду, і Ты вывёў нас на волю.

pasadziŭ čalaveka na galavu nam. My ŭvajšli ŭ vagon' i ŭ vadu, i Ty vyveŭ nas na volû.

13. Увайду ў дом Твой з цэласпаленьнямі, аддам Табе зарукі мае,

Uvaidu ŭ dom Tvoj z cèlaspalen'nâmi, addam Tabe zarukì mae,

14. якія вымавілі вусны мае і сказаў язык мой у скрусе маёй.

âkiâ vymavili vusny mae i skazaŭ âzyk moj u skruse maëj.

15. Цэласпаленьні тлустыя прынясу я Табе, з дымам ахвярным з авечага лою; ахвярую валоў і казлоў.

Cèlaspalen'ni tlustyâ prynâsu â Tabe, z dymam ahvârnyim z avečaga loû; ahvâruû valoŭ i kazloŭ.

16. Прыйдзеце, паслухайце ўсе, богабязныя, і я абвяшчу вам, што стварыў Ён душы маёй.

Pryjdzece, pasluhajce ŭse, bogabaâznyâ, i â abvâšču vam, što stvaryŭ Ęn dušy maëj.

17. Я паклікаў Яго вуснамі маімі і ўславіў Яго языком маім.

Â paklikaŭ Âgo vusnamì maimì i ŭslaviŭ Âgo âzykom maim.

18. Калі б угледзеў я беззаконьне ў сэрцы маім, дык не пачуў бы мяне Гасподзь.

Kali b ugledzeŭ â bezzakon'ne ŭ sèrcy maim, dyk ne pačuŭ by mâne Gaspodz'.

19. Але Бог пачуў, уважыў голасу маленьня майго.

Ale Bog pačuŭ, uvažyŭ golasu malen'nâ majgo.

20. Дабраславёны Бог, Які не адкінуў малітвы маёй і не адварнуў ад мяне ласкі Свае.

Dabraslavëny Bog, Âki ne adkînuï malitvy maëj i ne advârnuï ad mâne laski Svae.

67 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На струнных інструмэнтах. Псальма. Песьня.

Kîroïcu horu. Na strunnych instrumèntah. Psal'ma. Pes'nâ.

2. Божа! будзь літасьцівы да нас і дабраславі нас, асьвятлі нас абліччам Сваім,

Boža! budz' litas'civvy da nas i dabraslavi nas, as'vâtli nas abliččam Svaïm,

3. каб мы спазналі на зямлі дарогу Тваю, ва ўсіх народах выратаваньне Тваё.

kab my spaznali na zâmlî darogu Tvaû, va ũsîh narodah vyratavan'ne Tvaë.

4. Хай ўславяць народы Цябе, Божа; хай ўславяць усе народы Цябе.

Haj uslavâc' narody Câbe, Boža; haj uslavâc' use narody Câbe.

5. Хай весяляцца і радуюцца плямёны; бо Ты судзіш народы справядліва і кіруеш на зямлі плямёнамі.

Haj vesâlâcca i raduïcca plâmëny; bo Ty sudziš narody spravâdliva i kîrueš na zâmlî plâmënamî.

6. Хай ўславяць народы Цябе, Божа, хай ўславяць усе народы Цябе.

Haj uslavâc' narody Câbe, Boža, haj uslavâc' use narody Câbe.

7. Зямля дала плод свой: хай дабраславіць нас Бог, Бог наш.

Zâmlâ dala plod svoj: haj dabraslavîc' nas Bog, Bog naš.

8. Хай дабраславіць нас Бог, і хай збаяцца Яго ўсе межы зямлі.

Haj dabraslavîc' nas Bog, i haj zbaâcca Âgo ũse mežy zâmlî.

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава. Песьня.

Kiroytsu horu. Psal'ma Davidava. Pes'nâ.

2. Няхай паўстане Бог - і расьсеюцца ворагі Ягоныя, і хай ад аблічча Ягонага ўцякуць Яго ненавісьнікі!

Nâhaj paŭstane Bog - i ras'seŭcca voragi Âgonyâ, i haj ad abličča Âgonaga ŭcâkuc' Âgo nenavis'niki!

3. Як дым разьвейваецца, так іх разьвей; як топіцца воск ад вагню, так бязбожнікі прад абліччам Божым хай загінуць!

Âk dym raz'vejvaecca, tak ih raz'vej; âk topicca vosk ad vagnû, tak bâzbožniki prad abliččam Božym haj zaginuc'!

4. А праведнікі хай узрадуюцца і ўсьцешацца прад Богам, і ўзьвесьляцца ў радасьці.

A pravedniki haj uzraduŭcca i ŭs'cešacca prad Bogam, i ŭz'vesâlâcca ŭ radas'ci.

5. Сьпявайце Богу нашаму, сьпявайце імя Ягонаму, праслаўляйце Таго, Хто па нябёсах ідзе; Гасподзь імя Яму, - і прад абліччам Ягоным радуецца.

S'pâvajce Bogu našamu, s'pâvajce imû Âgonamu, praslaŭlâjce Tago, Hto pa nâbëсах idze; Gaspodz' imâ Âmu, - i prad abliččam Âgonym radujcesâ.

6. Сіротам Бацька і ўдовам судзьдзя Бог у сьвятой сялібе Сваёй!

Sirotam Bac'ka i ŭdovam sudz'dzâ Bog u s'vâtoj sâlibe Svaëj!

7. Бог самотных уводзіць у дом, вызваляе вязьняў з кайданаў; а непакорлівыя застаюцца ў скварнай пустыні.

Bog samotnyh uvodzic' u dom, vyzvalâe vâz'nâŭ z kajdanaŭ; a nepakorlivyâ

zastaŭcca ŭ skvarnaj pustyni.

8. Божа! калі Ты выходзіў перад народамі Тваімі, калі Ты ішоў па пустыні,

Boža! kali Ty vyhodziŭ perad narodami Tvaimi, kali Ty išoŭ pa pustyni,

9. зямля скаланалася, нават нябёсы плавіліся, ад аблічча Божага, і гэты Сінай - ад аблічча Бога, Бога Ізраілевага.

zâmlâ skalanasâ, navat nâbësy plavilisâ, ad abličča Božaga, i gëty Sinaj - ad abličča Boga, Boga Izrailevaga.

10. Шчодры дождж праліваў Ты, Божа, на Тваю спадчыну, і калі яна зьнемагала ад працы, Ты падмацоўваў яе.

Ščodry doždž pralivaŭ Ty, Boža, na Tvaŭ spadčynu, i kali âna z'nemagala ad pracy, Ty padmacoŭvaŭ âe.

11. Народ Твой там жыў; з даброці Тваёй, Божа, ты ўдзяляў беднаму.

Narod Tvoj tam žyŭ; z dabrocì Tvaëj, Boža, ty ŭdzâlâŭ bednamu.

12. Гасподзь дасць слова: зьвястунак вялікае мноства.

Gaspodz' das'c' slova: z'vâstunak vâlikae mnostva.

13. "Цары войска ўцякаюць, уцякаюць, а тая, што дома сядзіць, дзеліць здабычу.

"Cary vojska ŭcâkaŭc', ucâkaŭc', a taâ, što doma sâdzic', dzelic' zdabyču.

14. Калі спачываеце вы ў сваіх вотчынах, вы - як галубіца, у якое крылы срэбрам пакрытыя, а пёры чыстым золатам:

Kali spačyvaese vy ŭ svaih votčynah, vy - âk galubica, u âkoe kryly srèbram pakrytjá, a përy čystym zolatam:

15. калі Ўсемагутны расьсеяў цароў на гэтай зямлі, яна забялела, быццам сьнег на Сэлмоне.

kali Ŭsemagutny ras'seâŭ caroŭ na gëtaj zâmli, âna zabâlela, byccam s'neg na Sèlmone.

16. Гара Божая! - гара Васанская! гара высокая - гара Васанская!

Gara Božaâ! - gara Vasanskaâ! gara vysokaâ - gara Vasanskaâ!

17. Што ж вы зайздросьліва глядзіце, горы высокія, на гару, на якой

Бог з добрай волі жыве, і Гасподзь жыцьме вечна!

Što ž vy zajzdros' liva glâdzice, gory vysokiâ, na garu, na âkoj Bog z dobrej volî žyve, i Gaspodz' žyc' me večna!

18. Калясьніц Божых процьма, тысячы тысяч сярод іх; сярод іх

Гасподзь на Сінаі, у сьвятыні.

Kalâs'nic Božyh proc'ma, tysâčy tysâč sârod ih; sârod ih Gaspodz' na Sinai, u s'vâtyні.

19. Ты ўзышоў на вышыню, запалоніў палон, прыняў дары дзеля

людзей, каб і адступнікі жыць маглі ў Госпада Бога.

Ty ūzyšoŭ na vyšynû, zapaloniŭ palon, prynâŭ dary dzelâ lûdzej, kab i adstupnikî žyc' magli ū Gospada Boga.

20. Дабраславёны Бог кожны дзень, Бог ускладае на нас цяжар, але Ён і ратуе нас.

Dabraslavëny Bog kožny dzen', Bog uskladae na nas câžar, ale Ęn i ratue nas.

21. Бог нам - Бог на ратаваньне; ва ўладзе Госпада Ўладыкі брама

сьмерці.

Bog nam - Bog na ratavan'ne; va ūladze Gospada Ŭladykî brama s'merci.

22. Але Бог патрушчыць голаў ворагам Сваім, валасатае цемя таго, хто

ў грахах сваіх закасьцянеў.

Ale Bog patruščyc' golaŭ voragam Svaim, valasatae cemâ tago, hto ū grahah svaih zakas'câneŭ.

23. Гасподзь сказаў: ад Васана вярну, выведу з прадоньня марскога,

Gaspodz' skazaŭ: ad Vasana vârnû, vyvedu z pradon'nâ marskoga,

24. каб ты апусьціў нагу тваю, як сабакі твае язык свой, у кроў ворагаў.

kab ty apus'ciũ nahu tvaũ, âk sabakì tvae âzyk svoj, u kroũ voragaũ.

25. Бачылі шэсьце Тваё, Божа, шэсьце Бога майго, Цара майго ў сьвятыні:

Bačyli šès'ce Tvaë, Boža, šès'ce Boga majgo, Cara majgo ũ s'vâtyni:

26. наперадзе йшлі сьпевакі, ззаду ішлі музыкі, пасярэдзіне дзевы з тымпанамі:

naperadze jšli s'pevakì, zzadu išli muzykì, pasârèdzine dzevy z tympanami:

27. "Дабраслаўляйце Бога Госпада на сходах, вы - ад семени Ізраілевага!"

"Dabraslaũlâjce Boga Gospada na shodah, vy - ad semeni Ìzrailevaga!"

28. Там Веньямін малодшы - іхні князь; князі Юдавы - уладыкі іхнія; князі Завулонавы, князі Нэфталімавы.

Tam Ven'âmin malodšy - ihni knâz'; knâzi Ûdavy - uladykì ihniâ; knâzi Zavulonavy, knâzi Nèftalimavy.

29. Бог твой наказаў табе сілу. Умацуй, Божа, тое, што Ты зрабіў нам!

Bog tvoj nakazaũ tabe silu. Umacuj, Boža, toe, što Ty zrabiũ nam!

30. Дзеля храма Твайго ў Ерусаліме цары прынясуць Табе дары.

Dzelâ hrama Tvajgo ũ Erusalime cary prynâsuc' Tabe dary.

31. Утаймуў зьвера ў трысьнягу, - статак валоў сярод цялят народаў, якія хваляцца зьліткамі срэбра; рассып народы, што бітваў прагнуць.

Utajmuj z'vera ũ trys'nâgu, - statak valoũ sârod câlât narodaũ, âkiâ hvalâcca z'litkami srèbra; rassyp narody, što bitvaũ pragnuc'.

32. Прыйдучь вяльможы з Егіпта; Эфіопія рукі свае працягне да Бога.

Pryjduc' vâl'možy z Egìpta; Èfiopiâ rukì svae pracâgne da Boga.

33. Царствы зямныя! сьпявайце Богу, услаўляйце Госпада,

Carstvy zâmnyâ! s'pâvajce Bogu, uslaũlâjce Gospada,

34. Які крочыць на нябёсах нябёсаў спрадвеку. Вось, Ён дае голасу
Свайму голас моцы.

*Āki kročyc' na nâbëсах nâbëсаў spradvеku. Vos', Ęn dae golasu Svajmu
golas mocy.*

35. Узьнясеце славу Богу! веліч Ягоная - на Ізраіле, і магутнасьць
Ягоная - на аблоках.

*Uz'nâsece slavu Bogu! velič Āgonaâ - na Īzraile, i magutnas'c' Āgonaâ - na
ablokah.*

36. Грозны Ты, Божа, у Сьвятыні Тваёй. Бог Ізраілеў - Ён дае сілу і моц
народу Свайму. Дабраславёны Бог!

*Grozny Ty, Boža, u S'vâtyni Tvaëj. Bog Īzraileŭ - Ęn dae silu i moc narodu
Svajmu. Dabraslavëny Bog!*

69 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На шошаніме. Псальма Давідава.

Kiroŭcu horu. Na šošanime. Psal'ma Davidava.

2. Ратуй мяне, Божа; бо воды дайшлі да душы маёй.

Ratuj mâne, Boža; bo vody dajšli da dušy maëj.

3. Я заграз у глыбокай багне, і няма на чым стаць; увайшоў у глыбіні
водаў, і хуткая плынь іх панесла мяне.

*Ā zagraz u glybokaj bagne, i nâma na čym stac'; uvajšoŭ u glybinì vodaŭ, i
hutkaâ plyn' ih panesla mâne.*

4. Я зьнямог ад крыку; засьмягла горла маё; стаміліся вочы мае,
выглядаючы Бога майго.

*Ā z'nâmog ad kryku; zas'mâgla gorla maë; stamilisâ vočy mae, vyglâdaŭčy
Boga majgo.*

5. Тых, што ненавідзяць мяне бязь віны, болей, чым валос на маёй галаве: ворагі мае, што бязьвінна мяне перасьледуюць, набраліся сілы; чаго я не адбіраў, тое мушу аддаць.

Tyh, što nenauidzâc' mâne bâz' vîny, bolej, čym valos na maěj galave: voragi mae, što bâz'vinna mâne peras'leduûc', nabralisâ sily; čago â ne adbiraû, toe mušu addac'.

6. Божа! Ты ведаеш дурасьць маю, і грахі мае ад цябе не схаваны.

Boža! Ty vedaesh duras'c' maû, i grahi mae ad câbe ne shavany.

7. Хай не пасаромяцца празь мяне тыя, што на Цябе спадзяюцца, Госпадзе, Божа сілы. Хай не пасаромяцца празь мяне тыя, што шукаюць Цябе, Божа Ізраілеў;

Haj ne pasaromâcca praz' mâne tyâ, što na Câbe spadzâûcca, Gospadze, Boža sily. Haj ne pasaromâcca praz' mâne tyâ, što šukaûc' Câbe, Boža İzraileû;

8. бо дзеля Цябе я цярплю зьнявагу, і ганьбаю пакрываюць аблічча маё.

bo dzelâ Câbe â cârplû z'nâvagu, i gan'baû pakryvaûc' abličča maë.

9. Счужынеў я братам маім, чужынцам зрабіўся сынам маці маёй,

Sčužyneû â bratam maïm, čužyncam zrabiûsâ synam maci maěj,

10. бо клопат па доме Тваім пажырае мяне, і ліхаслоўе тых, што Цябе ліхасловяць, падае на мяне,

bo klopat pa dome Tvaim pažyrae mâne, i lihasloûe tyh, što Câbe lihaslovâc', padae na mâne,

11. і постама выплакаў я душу маю, і гэта робяць зьнявагаю мне.

i postam vyplakaû â dušu maû, i gëta robâc' z'nâvagaû mne.

12. І замест вопраткі я на сябе нацягнуў валасяніцу - і раблюся ім прытчаю;

İ zamest vopratki â na sâbe nacâgnuû valasânicu - i rablûsâ im prytčau;

13. і пра мяне балабоняць, седзячы каля брамы, і сьпяваюць у песнях тыя, што п'юць віно.

ì pra mâne balabônâc', sedzâčy kalâ bramy, ì s'pâvaûc' u pes'nâh tyâ, što p'ûc' vino.

14. А я з малітвай маёю да Цябе, Госпадзе; у час добрай зычлівасьці, Божа, па вялікай даброці Тваёй, пачуй мяне ў праўдзе ратунку Твайго;

A â z malitvaj maëû da Câbe, Gospadze; u čas dobrej zyčlivas'ci, Boža, pa vâlikaj dabrocì Tvaëj, pačuj mâne ŭ praŭdze ratunku Tvajgo;

15. дастань мяне з багавіньня, каб не загразнуў я: хай я вызвалюся ад ненавісьнікаў маіх і ад глыбокіх водаў;

dastan' mâne z bagavîn'nâ, kab ne zagraznuŭ â: haj â vyzvalûsâ ad nenavis'nikaŭ maih ì ad glybokih vodaŭ;

16. хай не пацягне мяне цячэньне вады, хай не паглыне мяне багна, хай не замкне нада мною прорва пашчы свае.

haj ne pacâgne mâne câčèn'ne vady, haj ne paglyne mâne bagna, haj ne zamkne nada mnoû prorva paščy svae.

17. Пачуй мяне, Госпадзе, бо добрая міласць Твая; у мностве шчадротаў Тваіх дагледзь мяне,

Pačuj mâne, Gospadze, bo dobraâ milas'c' Tvaâ; u mnoстве ščadrotaŭ Tvaih dagledz' mâne,

18. не хавай твару Твайго ад раба Твайго, бо я смуткую; хутка пачуеш мяне;

ne havaj tvaru Tvajgo ad raba Tvajgo, bo â smutkuû; hutka pačueš mâne;

19. Наблізься да душы маёй, вызваль яе; дзеля ворагаў маіх уратуй мяне.

Nabliz'sâ da dušy maëj, vyzval' âe; dzelâ voragaŭ maih uratuj mâne.

20. Ты ведаеш паганьбеньне маё, сорам мой і агуду маю; ворагі мае

ўсе прад Табою.

Ty vedaеш pagan 'ben 'ne maë, soram moj i agudu maû; voragi mae ўse prad Tabou.

21. Маё сэрца зламала агуда, і я зьнямогся; чакаў спагады, але няма яе - і спагадцаў, ды не знаходжу.

Maë sërca zlamala aguda, i â z'nâmogsa; čakaў spagady, ale nâma âe - i spagadcaў, dy ne znahodžu.

22. І далі мне за ежу жоўць, і ў смазе маёй воцатам нападлі мяне.

Ì dali mne za ežu žouc', i ў smaze maěj vocatam napaili mâne.

23. Няхай стане трапеза іхняя сеткаю ім, і мірнае застолье іхняе - пасткаю;

Nâhaj stane trapeza ihnâ setkaû im, i mirnae zastol'le ihnâe - pastkaû;

24. няхай запамрочацца іхнія вочы, каб ім ня бачыць, і сьцёгны расслабі ім назаўсёды;

nâhaj zapamročacca ihnîa vočy, kab im nâ bačyc', i s'cëgny rasslabi im nazaўsëdy;

25. вылі на іх лютасьць Тваю, і полымя гневу Твайго хай абдыме іх;

vyli na ih lûtas'c' Tvaû, i polymâ gnevu Tvajgo haj abdyme ih;

26. селішча іхняе няхай запусьцее, і ў палатках іхніх хай ніхто ня жыве,

selišča ihnâe nâhaj zapus'cee, i ў palatkah ihnih haj nihto nâ žyve,

27. бо, каго Ты забіў, яны яшчэ перасьледуюць, і пакуты Табою параненых памнажаюць.

bo, kago Ty zabiў, âny âščè peras'leduïc', i pakuty Tabou paranenych pamnažaïc'.

28. Прыкладзі беззаконьне да іхняга беззаконья, і хай ня ўвойдуць яны ў праўду Тваю;

Prykladzi bezzakon'ne da ihnâga bezzakon'nâ, i haj nâ ўvojduc' âny ў

praŭdu Tvaŭ;

29. няхай скрэсьлены будуць з кнігі жывых, і хай ня будуць запісаны з праведнымі.

nâhaj skrès'leny buduc' z knìgì žyvyh, ì haj nâ buduc' zapisany z pravednymì.

30. А я бедны і пакутую; дапамога Твая, Божа, хай адродзіць мяне.

A â bedny ì pakutuŭ; dapamoga Tvaâ, Boža, haj adrodzic' mâne.

31. Я буду славіць імя Бога майго ў песьні, буду ўзьвялічваць яго праслаўленьнем,

Â budu slavìc' imâ Boga majgo ŭ pes'nì, budu ŭz'vâličvac' âgo praslaŭlen'nem,

32. і будзе гэта даспадобы Госпаду болей, чым вол, чым цяля з рагамі і з капытамі.

ì budze gèta daspadoby Gospadu bolej, čym vol, čym câlâ z ragamì ì z kapytamì.

33. Угледзяць гэта спрагненыя, і зарадуюцца. І ажыве сэрца ваша, богашукальнікі;

Ugledzâc' gèta spragnenyâ, ì zaraduŭcca. Ì ažyve sèrca vaša, bogašukal'nìkì;

34. бо Гасподзь чуе ўбогіх і не пагарджае вязьнямі Сваімі.

bo Gaspodz' čue ŭbogih ì ne pagardžae vâz'nâmi Svaimì.

35. Хай праславяць Яго зямля і нябёсы, моры, і ўсё рухомае ў іх,

Haj praslavâc' Âgo zâmlâ ì nâbësy, mory, ì ŭsë ruhomae ŭ ih,

36. бо ўратуе Бог Сіён, створыць гарады Юдавыя, і паселяцца там, і ўспадкуюць яго,

bo ŭratue Bog Siën, stvoryc' garady Ŭdavyâ, ì paselâcca tam, ì ŭspadkuŭc' âgo,

37. і нашчадкі рабоў Ягоных умацуюцца ў ім, і тыя, што любяць імя

Ягонае, сяліцца ў ім будуць.

ì naščadkì raboŭ Âgonyh umacuïcca ŭ ìm, ì tyâ, što lûbâc' imâ Âgonae, sâlicca ŭ ìm buduc'.

70 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава. На ўспамін.

Kiroycu horu. Psal'ma Davidava. Na ŭspamìn.

2. Пасьпяшайся, Божа, вызваль мяне, пасьпяшайся, Госпадзе, на дапамогу мне.

Pas'pâšajsâ, Boža, vyzval' mâne, pas'pâšajsâ, Gospadze, na dapamogu mne.

3. Хай пасаромяцца і хай паганьбаваныя будуць усе, што шукаюць загубы душы маёй! Няхай адхіснуцца і абсьмяяныя будуць тыя, што зычаць мне ліха!

Haj pasaromâcca ì haj pagan'bvanyâ buduc' use, što šukaïc' zaguby dušy maěj! Nâhaj adhìsnucca ì abs'mâânyâ buduc' tyâ, što zyčac' mne liha!

4. Няхай адхіснуцца за паганьбаваньне мяне і тыя, што кажуць мне: "добра! добра!".

Nâhaj adhìsnucca za pagan'bvav'ne mâne ì tyâ, što kažuc' mne: "dobra! dobra!".

5. Няхай радуюцца і веселяцца Табою ўсе, што Цябе шукаюць, і хто любіць збавеньне Тваё, хай кажуць заўсёды: вялікі Гасподзь!

Nâhaj raduïcca ì vesâlâcca Taboŭ ŭse, što Câbe šukaïc', ì hto lûbìc' zbaven'ne Tvaë, haj kažuc' zaŭsëdy: vâlikì Gaspodz'!

6. А я гаротны і ўбогі: Божа, пасьпяшайся да мяне! Ты - дапамога мая і Збаўца мой; Госпадзе! не спазьніся.

A â garotny ì ŭbogi: Boža, pas'pâšajsâ da mâne! Ty - dapamoga maâ ì

Zbaŭca moj; Gospadze! ne spaz'nisâ.

71 Кіраўнік

1. На Цябе, Госпадзе, спадзяюся; хай ня буду вавек пасаромлены.

Na Câbe, Gospadze, spadzâûsâ; haj nâ budu vavek pasaromleny.

2. Праўдай Тваёй мяне вызвалі і выбаві; прыхілі вуха Тваё да мяне, і ўратуй мяне.

Praŭdaj Tvaěj mâne vyzvalì i vybavi; pryhili vuha Tvaë da mâne, i ŭratuj mâne.

3. Будзь мне трывалым прыстанішчам, куды я заўсёды мог бы схавацца; Ты наказаў уратаваць мяне, бо цвярдыня мая і моцнасьць мая - Ты.

Budz' mne tryvalym prystaniščam, kudy â zaŭsëdy mog by shavacca; Ty nakazaŭ uratavac' mâne, bo c'vârdynâ maâ i mocnas'c' maâ - Ty.

4. Божа мой! вызвалі мяне з рук бязбожніка, з рук бязбожніка і прыгнятальніка.

Boža moj! vyzvalì mâne z ruk bâzbožnika, z ruk bâzbožnika i prygnâtal'nika.

5. Бо Ты - надзея мая, Госпадзе Божа, спадзяваньне маё зь юнацтва майго.

Bo Ty - nadzeâ maâ, Gospadze Boža, spadzâvan'ne maë z' ûnactva majgo.

6. На Цябе апіраўся я быў ад улонья; Ты вывеў мяне з чэрава маці маёй; Табе хвала мая ня спыніцца.

Na Câbe apiraŭsâ â byŭ ad ulon'nâ; Ty vyveŭ mâne z čërava macì maëj; Tabe hvala maâ nâ spynicca.

7. Многім я стаўся нібыта дзівам; але Ты - цввёрдая надзея мая.

Mnogim â staŭsâ nıbyta dzıvam; ale Ty - c'vërdaâ nadzeâ maâ.

8. Няхай вусны мае хвалою напоўняцца, каб я Табе славу сьпяваў, кожны дзень апяваў Тваю веліч.

Nâhaj vusny mae hvaloû napoŭnâcca, kab â Tabe slavu s'pâvaŭ, kožny dzen' apâvaŭ Tvaû velič.

9. Не адкідай мяне на час старасьці; як пачне мая сіла слабнуць, не пакінь мяне,

Ne adkìdaj mâne na čas staras'ci; âk pačne maâ sila slabnuc', ne pakin' mâne,

10. бо ворагі мае супраць мяне змаўляюцца, і тыя, што цікаюць душу маю, - ладзяць нарады,

bo voragì mae suprac' mâne zmaŭlâŭcca, i tyâ, što cìkuŭc' dušu maŭ, - ladzâc' narady,

11. кажучы: "Бог яго кінуў; даганеце і схапеце яго; бо няма таго, хто б яго ўратаваў".

kažučy: "Bog âgo kìnuŭ; daganece i shapece âgo; bo nâma tago, hto b âgo ŭratavaŭ".

12. Божа! не аддаляйся ад мяне; Божа мой! пасьпяшайся мне на дапамогу.

Boža! ne addalâjsâ ad mâne; Boža moj! pas'pâšajsâ mne na dapamogu.

13. Хай пасаромяцца і зьнікнуць супастаты душы маёй; хай сорам і ганьба пакрые тых, што зычаць мне ліха!

Haj pasaromâcca i z'niknuc' supastaty dušy maëj; haj soram i gan'ba pakrye tyh, što zyčac' mne liha!

14. А я заўсёды буду на Цябе спадзявацца і памнажаць Тваю славу.

A â zaŭsëdy budu na Câbe spadzâvacca i pamnažac' Tvaû slavu.

15. Вусны мае абвяшчацьмуць праўду Тваю, кожны дзень Твае добрыя дзеі; бо я ня ведаю ліку ім.

Vusny mae abvâščac' muc' praŭdu Tvaŭ, koždy dzen' Tvae dobryâ dzei; bo â nâ vedaŭ liku im.

16. Буду славіць усемагутнасьць Госпада Бога; згадаю праўду Тваю - адзіна Тваю.

Budu slavic' usemagutnas'c' Gospada Boga; zgadaŭ praŭdu Tvaŭ - adzina Tvaŭ.

17. Божа! Ты навучаў мяне зь дзён маёй маладосьці, і да сёньня дзівосы Твае я абвяшчаю.

Boža! Ty navučaŭ mâne z' dzën maëj malados'ci, i da sën'nâ dzivosy Tvae â abvâščaŭ.

18. І да старасьці, і да сівізны не пакінь мяне, Божа, пакуль не абвяшчу Тваю сілу гэтаму роду і ўсім будучым магутнасьць Тваю.

Ì da staras'ci, i da sivizny ne pakin' mâne, Boža, pakul' ne abvâšču Tvaŭ silu gètamu rodu i ŭsìm budučym magutnas'c' Tvaŭ.

19. Праўда Твая, Божа, да найвышэйшых; вялікія дзеі ўчыніў Ты; Божа, хто падобны да Цябе?

Praŭda Tvaâ, Boža, da najvyšëjšyh; vâlikîâ dzei ŭčyniŭ Ty; Boža, hto padobny da Câbe?

20. Ты пасылаў на мяне многія і лютыя беды, але і зноў ажыўляў мяне і зь бездані зямлі зноў выводзіў мяне.

Ty pasylaŭ na mâne mnogiâ i lûtyâ bedy, ale i znoŭ aždyŭlâŭ mâne i z' bezdani zâmlì znoŭ vyvodziŭ mâne.

21. Ты ўзвышаў мяне і сучаў мяне, і зь бездані зямлі выводзіў мяне.

Ty ŭzvysaŭ mâne i sucâšaŭ mâne, i z' bezdani zâmlì vyvodziŭ mâne.

22. І я буду славіць Цябе на псалтыры, Тваю праўду, Божа мой; буду Цябе апяваць на арфе, Сьвяты Ізраілеў!

Ì â budu slavic' Câbe na psaltyry, Tvaŭ praŭdu, Boža moj; budu Câbe

apâvac' na arfe, S'vâty İzraileŭ!

23. Радуюцца вусны мае, калі я сьпяваю Табе, і душа мая, якую Ты вызваліў;

Raduŭcca vusny mae, kali â s'pâvaŭ Tabe, i duša maâ, âkuŭ Ty vyzvaliŭ;

24. і язык мой кожны дзень будзе абвяшчаць праўду Тваю, бо пасаромленыя, бо паганьбёныя тыя, што ліха шукаюць мне.

i âzyk moj kožny dzen' budze abvâščac' praŭdu Tvaŭ, bo pasaromlenyâ, bo pagan'bënyâ tyâ, što liha šukaŭc' mne.

72 Кіраўнік

1. Пра Саламона. Псальма Давідава. Божа! даруй цару Твой суд і сыну цара Тваю праўду,

Pra Salamona. Psal'ma Davidava. Boža! daruj caru Tvoj sud i synu cara Tvaŭ praŭdu,

2. няхай судзіць людзей Тваіх справядліва і ўбогіх Тваіх на судзе;

nâhaj sudzic' lŭdzej Tvaih spravâdliva i ŭbogih Tvaih na sudze;

3. няхай прынясуць горы мір людзям і пагоркі праўду;

nâhaj prynâsuc' gory mir lŭdzâm i pagorki praŭdu;

4. няхай судзіць убогіх народу, няхай выратуе сыноў убогага, і суйме прыгнятальніка, -

nâhaj sudzic' ubogih narodu, nâhaj vyratue synoŭ ubogaga, i sujme prygnâtal'nika, -

5. і будуць баяцца Цябе, пакуль будуць сонца і месяц, у роды родаў.

i buduc' baâcca Câbe, pakul' buduc' sonca i mesâc, u rody rodaŭ.

6. Ён сьдзе, як дождж на скошаны луг, як кроплі, што арашаюць зямлю;

Ěn sydze, âk doždž na skošany lug, âk kropli, što arašaüc' zâmlû;

7. У дні ягонья праведнік будзе цьвісьці, і будзе вялікі спакой, пакуль ня спыніцца месяц:

U dni âgonyâ pravednik budze c'vis'ci, i budze vâlikì spakoj, pakul' nâ spynìcca mesâc:

8. ён будзе валадарыць ад мора да мора і ад ракі да краёў зямлі;

ěn budze valadaryc' ad mora da mora i ad rakì da kraëŭ zâmlì;

9. упадуць перад ім жыхары пустыняў, і ворагі ягонья будуць лізаць пыл;

upaduc' perad im žyhary pustynâŭ, i voragì âgonyâ buduc' lizac' pyl;

10. цары Тарсіса і выспаў даніну яму паднясуць; цары Аравіі і Савы дары паднясуць;

cary Tarsisa i vyspaŭ danìnu âmu padnâsuc'; cary Aravii i Savy dary padnâsuc';

11. і паклоняцца яму ўсе цары; усе народы служыцьмуць яму;

i paklonâcca âmu ŭse cary; use narody služyc'muc' âmu;

12. бо вызваліць ён убогага, што галосіць, і прыгнечанага, што дапамогі ня мае,

bo vyzvalic' ěn ubogaga, što galosic', i prygnečanaga, što dapamogì nâ mae,

13. умілажаліцца з гаротніка ўбогага, і душы гаротнікаў уратуе;

umilažalicca z garotnika ŭbogaga, i dušy garotnikaŭ uratue;

14. ад хітрыны і гвалту вызваліць душы іхнія, і каштоўнаю будзе кроў перад вачыма ягонымі;

ad hitryny i gvaltu vyzvalic' dušy ihniâ, i kaštoŭnaŭ budze kroŭ perad vačyma âgonymì;

15. і будзе жыць, і будуць даваць яму золата Аравіі, і будуць маліцца за яго няспынна, кожнага дня дабраслаўляць яго;

ì budze žyc', ì buduc' davac' âmu zolata Araviì, ì buduc' malicca za âgo nâspynna, kožnaga dnâ dabraslaülâc' âgo;

16. на зямлі будзе шчодрое збожжа, наверх гор; і плады ягоныя захвалююцца, быццам лес на Ліване, і ў гарадах размножацца людзі, як трава на зямлі;

na zâmlì budze ščodrae zbožža, naverse gor; ì plady âgonyâ zahvalûûcca, byccam les na Livane, ì ŭ garadah rozmnožacca lûdzi, âk trava na zâmlì;

17. будзе імя ягонае дабраславёнае навечна; пакуль сонца жыве, будзе перадавацца імя ягонае; і дабраславіяцца ў ім усе плямёны зямныя, усе народы будуць злагоджваць яго.

budze imâ âgonae dabraslavënae navečna; pakul' sonca žyve, budze peradavacca imâ âgonae; ì dabraslavâcca ŭ im use plâmëny zâmnyâ, use narody buduc' zlagodžvac' âgo.

18. Дабраславёны Гасподзь Бог, Бог Ізраілеў, адзіны, Хто творыць цуды,

Dabraslavëny Gaspodz' Bog, Bog İzraileŭ, adžiny, Hto tvoryc' cudy,

19. і дабраславёнае імя славы Ягонае навечна, і напоўніцца славаю Яго ўся зямля. Амін і амін.

ì dabraslavënae imâ slavy Âgonae navečna, ì napoŭnicca slavaŭ Âgo ŭsâ zâmlâ. Amin ì amin.

20. Скончыліся малітвы Давіда, сына Ясэевага.

Skončylisâ malitvy Davida, syna Âsèevaga.

73 Кіраўнік

1. Псальма Асафава. Які добры Бог да Ізраіля, да чыстых сэрцам!

Psal'ma Asafava. Âkì dobry Bog da İzrailâ, da čystyh sèrcam!

2. А я - ледзь ногі мае не пахіснуліся, ледзь падэшвы мае не пакаўзнуліся, -

A â - ledz' nogi mae ne pahisnulisâ, ledz' padeshvy mae ne pakaŭznulisâ, -

3. я быў ліхім пазайздросьціў, як пабачыў дабрадзенства бязбожных,

â byŭ lihim pazajzdros'ciŭ, âk pabačyŭ dabradzenstva bâzbožnyh,

4. бо няма ім цярпеньняў да самае сьмерці, і сіла моцная ў іх;

bo nâma im cârpen'nâŭ da samae s'merci, i sila mocnâ ŭ ih;

5. на працы людзкой іх няма, і разам зь людзьмі яны ўціску ня знаюць.

na pracy lûdzkoj ih nâma, i razam z' lûdz'mi âny ŭcisku nâ znaŭc'.

6. Вось таму іхняя пыха, як нашыйнік, абклала іх, і дзёрзкасьць, як убор, аблягае іх;

Vos' tamu ihnââ pyha, âk našyjnik, abklala ih, i dzërzkas'c', âk ubor, ablâgae ih;

7. вылазяць ім вочы ад тлушчу, жаданьні ў сэрцы іхнім варушацца,

vylazâc' im vočy ad tlušču, žadan'ni ŭ sèrcy ihnim varušacca,

8. сьмяюцца яны з усяго; зласьліва паклёпы наводзяць; ганарыста гавораць;

s'mâŭcca âny z usâgo; zlas'liva paklëpy navodzâc'; ganarysta gavorac';

9. вусны свае ўзносяць да неба, - а іхні язык па зямлі валачэцца.

vusny svae ŭznosâc' da neba, - a ihni âzyk pa zâmlì valaçècca.

10. Таму туды ж зьвяртаецца народ ягоны, і п'юць вадугу поўнаю чараю

Tamu tudy ž z'vârtaeccâ narod âgony, i p'ŭc' vâdu poŭnaŭ čaraŭ

11. і кажуць: "як уведае Бог? і ці мае Ўсявышні веданьне?"

i kažuc': "âk uvedae Bog? i ci mae Ŭsâvyšnì vedan'ne?"

12. І вось гэтыя грэшнікі песьцяцца на гэтым сьвеце і памнажаюць багацьце.

ì vos' gètyâ grèšnìki pes'câcca na gètym s'vece i pamnažaŭc' bagac'se.

13. І сказаў я: ці ж не дарма ачышчаў я сэрца маё і ў нянавісьці абмываў мае рукі,

Ì skazaŭ â: ci ž ne darma ačyščaŭ â sèrca maë ì ŭ nânavis'ci abmyvaŭ maë ruki,

14. і ўвесь дзень я цярплю ўдары, і кожнае раніцы кару прымаю?

ì ŭves' dzen' â cârplû ŭdary, ì kožnae ranicy karu prymaŭ?

15. Калі б я сказаў: буду так разважаць, як яны, - дык здрадзіў бы роду сыноў Тваіх.

Kali b â skazaŭ: budu tak razvažac', âk âny, - dyk zdradziŭ by rodu synoŭ Tvaïh.

16. І задумаўся я, як зразумець гэта; але цяжка яно ў вачах маіх,

Ì zadumaŭsâ â, âk zrazumec' gèta; ale câžka âno ŭ vačah maih,

17. пакуль не ўвайшоў я ў сьвятыню Божую, і не зразумеў іхняга канца.

pakul' ne ŭvajšoŭ â ŭ s'vâtnû Božuŭ, ì ne zrazumeŭ ihnâga kanca.

18. Так! на коўзкіх шляхах паставіў Ты іх, і скідаеш іх у прорвішчы.

Tak! na koŭzkih šlâhah pastaviŭ Ty ih, ì skïdaeš ih u prorviščy.

19. Як зьнянацку яны ўвайшлі ў спусташэньне, згінулі, зьніклі ад жахаў!

Âk z'nânacku âny ŭvajšli ŭ spustašèn'ne, zgïnuli, z'nikli ad žahaŭ!

20. Як сном пасья абуджэньня, так Ты, Госпадзе, іх разбудзіўшы,

зьнішчыш іхнія мроі.

Âk snom pas'lâ abudžèn'nâ, tak Ty, Gospadze, ih razbudziŭšy, z'niščyš ihnîâ mroi.

21. Калі кіпела сэрца маё і трымцела нутрына мая,

Kali kïpela sèrca maë ì trymcela nutryna maâ,

22. быў я тады неразумны, нічога ня цяміў; як быдла быў я прад Табою.

byŭ â tady nerazumny, ničoga nâ câmiŭ; âk bydla byŭ â prad Taboŭ.

23. Але заўжды я з Табою; Ты трымаеш мяне за правую руку:

Ale zaŭždy â z Taboû; Ty trymaeš mâne za pravuû ruku:

24. Ты вядзеш мяне паводле радаў Тваіх, і потым у славу прымаеш мяне.

Ty vâdzeš mâne pavodle radaŭ Tvaih, i potym u slavu prymaeš mâne.

25. Хто мне на небе? і з Табою нічога не хачу на зямлі.

Hto mne na nebe? i z Taboû ničoga ne haču na zâmlì.

26. Зьнемагае цела маё і сэрца маё; Бог - цьвярдыня сэрца майго і частка мая навечна,

Z'nemagaе cela maë i sèrca maë; Bog - c'vârdynâ sèrca majgo i častka maâ navečna,

27. бо вось гінуць усе, хто збочвае ад Цябе; Ты нішчыш кожнага, хто ад Цябе адступаецца.

bo vos' ginuc' use, hto zbočvae ad Câbe; Ty niščyš kožnaga, hto ad Câbe adstupaесса.

28. А мне добра набліжацца да Бога! На Госпада Бога паклаў я надзею маю, каб абвяшчаць усе дзеі Твае!

A mne dobra nablìžacca da Boga! Na Gospada Boga paklaŭ â nadzeû maû, kab abvâščac' use dzei Tvae!

74 Кіраўнік

1. Вучэньне Асафава. Навошта, Божа, назаўсёды Ты нас адкінуў? распаліўся Твой гнеў на авечак пашаў Тваіх?

Vučèn'ne Asafava. Navošta, Boža, nazaŭsëdy Ty nas adkìnuŭ? raspaliŭsâ Tvoj gneŭ na avečak pašaŭ Tvaih?

2. Успомні пра збор Твой, які Ты прыдбаў здавён, пра племя спадчыны Тваёй, якое Ты адкупіў, - пра гэту гару Сіён, на якой Ты пасяліўся.

Uspomni pra zbor Tvoj, âki Ty prydbaŭ zdavën, pra plemâ spadčyny Tvaëj, âkoe Ty adkupiŭ, - pra gëtu garu Siën, na âkoj Ty pasâliŭsâ.

3. Падымі Твае ногі да вечных руінаў: усё вораг разбурыў у сьвятыні.

Padymì Tvae nogi da večnyh ruinaŭ: usë vorag razburyŭ u s'vâtyni.

4. Рыкаюць ворагі Твае сярод сходаў Твайх, паставілі знакі свае замест нашых азнакаў;

Rykaŭc' voragi Tvae sârod shodaŭ Tvaïh, pastavilì znaki svae zamest našyh aznakaŭ;

5. выдавалі сябе падобнымі на таго, хто падымаў сякеру на перавітае вецьце дрэва;

vydavalì sâbe padobnymì na tago, hto padymaŭ sâkeru na peravitae vec'ce drèva;

6. і сёння ўсе рэзьбы ў ім адным разам разьбілі яны сякерамі і бярдышамі;

ì sën'nâ ŭse rëz'by ŭ ìm adnym razam raz'bilì âny sâkerami ì bârdyšami;

7. сьвятыню Тваю на вагонь аддалі, сялібу Твайго імя дашчэнту заплямілі;

s'vâtynú Tvaû na vagon' addalì, sâlibu Tvajgo imâ daščèntu zaplâmilì;

8. казалі ў сэрцы сваім: "зруйнуем іх зусім!" - і спалілі ўсе мясьціны Божых сходаў на зямлі.

skazalì ŭ sèrcy svaim: "zrujnuem ih zusìm!" - ì spalilì ŭse mâs'cìny Božyh shodaŭ na zâmlì.

9. Азнакаў нашых мы ня бачым, няма больш прарока, і няма з намі таго, хто ведаў бы, дакуль гэта будзе.

Aznakaŭ našyh my nâ bačym, nâma bol'sh praroka, ì nâma z namì tago, hto vedaŭ by, dakul' gëta budze.

10. Дакуль, Божа, вораг зьдзек чыніць будзе? ці вечна будзе агуднік

імя Тваё ганіць?

Dakul', Boža, vorag z'dzek čynic' budze? ci večna budze agudnik imâ Tvaë ganic'?

11. Навошта ўхіляеш руку Тваю і правіцу Тваю? Зь сярэдзіны ўлоньня Твайго іх панішчы.

Navošta ŭhilaëš ruku Tvaû i pravicu Tvaû? Z' sârèdziny ŭlon'nâ Tvajgo ih paniščy.

12. Божа, Цару мой адвеку, Ты чыніш ратаваньне пасярод зямлі!

Boža, Caru moj adveku, Ty čyniš ratavan'ne pasârod zâmlì!

13. Ты разьдзяліў сілаю Тваёю мора, Ты патрушчыў галовы зьмеям на водах;

Ty raz'dzâliŭ silaû Tvaëû mora, Ty patruščyŭ galovy z'meâm na vodah;

14. Ты струшчыў галаву левіяфану, аддаў яго на ежу народу ў пустыні.

Ty strušcyŭ galavu leviâfanu, addaŭ âgo na ežu narodu ŭ pustynì.

15. Ты выкрасаў паток і крыніцу, Ты высушыў рэкі вялікія.

Ty vykrasaŭ patok i krynicu, Ty vysušyŭ rèki vâlikîâ.

16. Твой дзень і Твая ноч; падрыхтаваў Ты сьвяцілы і сонца;

Tvoj dzen' i Tvaâ noč; padryhtavaŭ Ty s'vâcily i sonca;

17. Ты правёў усе межы зямлі, лета і зіму Ты ўтварыў.

Ty pravëŭ use mežy zâmlì, leta i zimu Ty ŭtvaryŭ.

18. Прыгадай жа: вораг Госпада зьневажае, і неразумныя людзі ганяць імя Тваё.

Prygadaj ža: vorag Gospada z'nevažae, i nerazumnyâ lûdzi ganâc' imâ Tvaë.

19. Не аддай зьвярам душы Тваёй галубіцы; сходаў убогіх Тваіх не забудзь назаўсёды.

Ne addaj z'vâram dušy Tvaëj galubicy; shodaŭ ubogih Tvaïh ne zabudz' nazaŭsëdy.

20. Дагледзь запавет Твой, бо цямноты зямлі поўныя жытлішчамі гвалту.

Dagledz' zapavet Tvoj, bo cãmnoty zâmlì poŭnyâ žytlìščamì gvaltu.

21. Хай ня вернецца прыгнечаны ў сораме; гаротны і ўбогі хай славяць імя Тваё.

Haj nâ vernecca prygnečany ŭ sorame; garotny i ŭbogì haj slavâc' imâ Tvaë.

22. Паўстань, Божа, абарані дзеі Твае, успомні штодзённае зьневажаньне Цябе неразумнымі;

Paŭstan', Boža, abaranì dzeì Tvae, uspomni štodzënnae z'nevažan'ne Câbe nerazumnymì;

23. не забудзь крыкаў ворагаў Тваіх; шум паўсталых супроць Цябе ўвесь час падымаецца.

ne zabudz' krykaŭ voragaŭ Tvaìh; šum paŭstalyh suproc' Câbe ŭves' čas padymaецца.

75 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Не загубі. Псальма Асафава. Песьня.

Kìroŭcu horu. Ne zagubì. Psal'ma Asafava. Pes'nâ.

2. Славім Цябе, Божа, славім; бо блізка імя Тваё; абвяшчаюць цуды Твае.

Slavìm Câbe, Boža, slavìm; bo blizka imâ Tvaë; abvâščaŭc' cudy Tvae.

3. "Калі Я выберу час, Я ўчыню суд па праўдзе.

"Kalì Â vyberu čas, Â ŭčynû sud pa praŭdze.

4. Хістаюцца зямля і ўсе, хто на ёй жыве: Я ўмацую стаўпы яе".

Histaŭcca zâmlâ i ŭse, hto na ëj žyve: Â ŭmacuû staŭpy âe".

5. Кажу ліхамысным: не шалейце, і бязбожным: не падымайце рога,

Kažu lihamysnym: ne šalejce, i bâzbožnym: ne padymajce roga,
6. не падымайце высока рога вашага, не гаварэце цьвёрдалоба,
ne padymajce vysoka roga vašaga, ne gavarèce c'vërdaloba,

7. бо не ад усходу і не ад захаду і не ад пустыні ўзвышэньне;
bo ne ad ushodu i ne ad zahadu i ne ad pustyni ŭzvvyšè'ne;

8. а Бог ёсьць Судзьдзя: аднаго прыніжае, а другога ўзносіць;
a Bog ës'c' Sudz'dzâ: adnago prynižae, a drugoga ŭznosic';

9. бо чара ў руцэ ў Госпада, віно ў ёй кіпіць, поўнае мяшанага, і Ён палівае зь яе. Нават дрожджы зь яе будуць выціскаць і піць усе бязбожнікі зямлі.

bo čara ŭ rucè ŭ Gospada, vino ŭ ej kipiç', poŭnae mâšanaga, i Ęn palivae z' âe. Navat droždžy z' âe buduc' vyciskac' i pic' use bâzbožnikì zâmlì.

10. А я буду абвяшчаць вечна, буду апяваць Бога Якаўлевага.
A â budu abvâščac' večna, budu apâvac' Boga Ákaŭlevaga.

11. Усе рогі бязбожнікаў паламаю, і ўзьнясуцца рогі праведніка.
Use rogi bâzbožnikaŭ palamaŭ, i ŭz'nâsucca rogi pravednika.

76 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На струнных. Псальма Асафава. Песьня.
Kiroycu horu. Na strunnych. Psal'ma Asafava. Pes'nâ.

2. Вядомы Бог у Юдэі; Ягонае імя вялікае ў Ізраіля.
Vâdomy Bog u Ŭdèi; Ágonae imâ vâlikae ŭ Izrailâ.

3. І было ў Саліме селішча Ягонае, і жыў Ён - на Сіёне.
Ì bylo ŭ Salime selišča Ágonae, i žyŭ Ęn - na Siëne.

4. Ён там паламаў стрэлы лука, шчыт і меч і вайну.
Ęn tam palamaŭ strèly luka, ščyt i meč i vajnu.

5. Ты слаўны, магутнейшы за дзікія горы.

Ty slaŭny, magutnejšy za dzikiâ gory.

6. Моцныя сэрцам здабычаю сталі, заснулі сном сваім, і не знайшлі ўсе мужчыны сілы ў руках сваіх.

Mocnyâ sèrcam zdabyčaû stali, zasnuli snom svaim, i ne znajšli ŭse mužčyny sily ŭ rukah svaih.

7. Ад клічу Твайго, Божа Якаваў, задрамалі і калясьніца і конь.

Ad kliču Tvajgo, Boža Âkavaŭ, zadramali i kalâs'nica i kon'.

8. Ты грозны, і хто ўстоіць прад абліччам Тваім у час гневу Твайго?

Ty grozny, i hto ŭstoic' prad abliččam Tvaim u čas gnevu Tvajgo?

9. Зь нябёсаў Ты суд абвясціў: зямля забаялася і замоўкла,

Z' nâbësaŭ Ty sud abvâs'ciŭ: zâmlâ zabaâlasâ i zamoŭkla,

10. калі паўстаў Бог на суд, каб выратаваць усіх прыгнечаных на зямлі.

kali paŭstaŭ Bog na sud, kab vyratavac' usih prygnečanyh na zâmlî.

11. І гнеў чалавечы абярнуўся на славу Табе, рэшту гневу Ты ўтаймуеш.

I gneŭ čalavečy abârnuŭsâ na slavu Tabe, rëštu gnevu Ty ŭtajmueš.

12. Рабеце і давайце зарокі Госпаду, Богу вашаму; усе, хто вакол Яго, хай прынясуць дарункі Страшнаму.

Rabecè i davajcè zarokì Gospadu, Bogu vašamu; use, hto vakol Âgo, haj prynâsuc' darunki Strašnamu.

13. Ён таймуе дух валадароў, Ён страшны царам зямным.

Ěn tajmue duh valadaroŭ, Ěn strašny caram zâmnym.

77 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору Ідутумавага. Псальма Асафава.

Kiroycu horu Idutumavaga. Psal'ma Asafava.

2. Голас мой да Бога, і я буду клікаць; голас мой да Бога, і Ён пачуе мяне.

Golas moj da Boga, i â budu klikac'; golas moj da Boga, i Ęn pačue mâne.

3. У дзень скрухі маёй шукаю Госпада; рука мая працягнута ўначы, і не апускаецца; душа мая ня хоча сучешанай быць.

U dzen' skruhì maëj šukaû Gospada; ruka maâ pracâgnuta ũnačy, i ne apuskaeccsa; duša maâ nâ hoča sucešanaj byc'.

4. Пра Бога згадваю, і дрыжу; разважаю, і зьнемагае мой дух.

Pra Boga zgadvaû, i dryžu; razvažau, i z'nemagae moj duh.

5. Ты не даеш мне вачэй маіх зьмежыць; я ашаломлены, і не магу гаварыць.

Ty ne daeš mne vačëj maih z'mežyc'; â ašalomleny, i ne magu gavaryc'.

6. Разважаю пра даўнія дні, пра гады пракаветныя;

Razvažau pra daŭniâ dni, pra gady prakavetnyâ;

7. узгадваю песьні мае начныя, гутару з сэрцам маім, і выпрабоўвае дух мой:

uzgadvaû pes'ni mae načnyâ, gutaru z sèrcam maïm, i vypraboŭvae duh moj:

8. няўжо назаўсёды адкінуў, Гасподзь, і ня будзе больш дабраволіць?

nâŭžo nazaŭsëdy adkìnuŭ, Gaspodz', i nâ budze bol'sh dabravorlic'?

9. няўжо назаўсёды міласць Яго перастала быць, і спынілася слова Ягонае з роду ў род?

nâŭžo nazaŭsëdy milas'c' Âgo perastala byc', i spynilasâ slova Âgonae z rodu ũ rod?

10. няўжо Бог забыўся мілаваць? няўжо ў гневе спыніў шчадроты Свае?

nâŭžo Bog zabyŭsâ milavac' ? nâŭžo ŭ gneve spyniŭ ščadroty Svae?

11. І сказаў я: вось гора маё - перамена правіцы Ўсявышняга.

Ì skazaŭ â: vos' gora maë - peramena pravicy Ŭsâvyšnâga.

12. Буду ўспамінаць пра дзеі Гасподнія! буду ўспамінаць пра даўнія цуды Твае.

Budu ŭspaminac' pra dzei Gaspodniâ! budu ŭspaminac' pra daŭniâ cudy Tvae.

13. Буду ў кожны Твой чын заглыбляцца, разважаць пра вялікія дзеі Твае.

Budu ŭ kožny Tvoj čyn zaglyblâcca, razvažac' pra vâlikîâ dzei Tvae.

14. Божа! сьвятая дарога Твая. Які Бог такі вялікі, як Бог наш!

Boža! s'vâtaâ daroga Tvaâ. Âkî Bog takî vâlikî, âk Bog naš!

15. Ты - Бог, Які творыць цуды; Ты паказаў магутнасць Сваю сярод народаў;

Ty - Bog, Âkî tvoryc' cudy; Ty pakazaŭ magutnas'c' Svaŭ sârod narodaŭ;

16. Ты вызваліў народ Твой рукою сыноў Якава і Язэпа.

Ty vyzvaliŭ narod Tvoj rukoŭ synoŭ Âkava i Âzèpa.

17. Бачылі Цябе, Божа, воды, бачылі Цябе воды, і напалохаліся, і скалануліся бездані.

Bačyli Câbe, Boža, vody, bačyli Câbe vody, i napalohalisâ, i skalanulisâ bezdani.

18. Аблокі вылівалі воды, хмары аддавалі гром, і лёталі стрэлы Твае.

Ablokî vylivali vody, hmary addavalì grom, i lètali strèly Tvae.

19. Голас гromу Твайго ў коле нябесным; маланкі асьвятлялі сьвет; зямля трэслася і скаланалася.

Golas gromu Tvajgo ŭ kole nâbesnym; malankî as'vâtlâli s'vet; zâmlâ trèslasâ i skalanalasâ.

20. Шлях Твой у моря, і сьцежка Твая ў водах вялікіх, і сьляды Твае невядомыя.

Šlâh Tvoj u mory, i s'cežka Tvaâ ŭ vodah vâlikih, i s'lâdy Tvae nevâdomyâ.

21. Як статак, вёў Ты народ Твой рукою Майсея і Аарона.

Âk statak, vëŭ Ty narod Tvoj rukoŭ Majseâ i Aarona.

78 Кіраўнік

1. Вучэньне Асафава. Слухай, народзе мой, закону майго, прыхілеце вуха вашае да словаў з вуснаў маіх.

Vučèn'ne Asafava. Sluhaj, narodze moj, zakonu majgo, pryhilece vuha vašae da slovaŭ z vusnaŭ maih.

2. Разамкну мае вусны ў прытчы і вымаўлю старадаўнія прыпавесьці.

Razamknu mae vusny ŭ prytčy i vymaŭlŭ staradaŭniâ prypaves'ci.

3. Што чулі мы і даведаліся і бацькі нашы нам пераказалі,

Što čuli my i davedalisâ i bac'ki našy nam perakazali,

4. не схаваем ад дзяцей іхніх, і абвесьцім роду будучаму славу Госпада, і сілу Ягоную, і цуды Ягоныя, што Ён утварыў.

ne shavaem ad dzâcej ihnih, i abves'cim rodu budučamu slavu Gospada, i silu Âgonuŭ, i cudy Âgonyâ, što Ęn utvaryŭ.

5. Ён устанавіў засьведчаньне ў Якаве і паклаў закон у Ізраілі, які наказаў бацькам нашым абвяшчаць дзецям іхнім,

Ęn ustanaviŭ zas'vedčan'ne ŭ Âkave i paklaŭ zakon u Izraili, âki nakazaŭ bac'kam našym abvâščac' dzecâm ihnim,

6. каб ведаў будучы род, дзеці, якія народзяцца, і каб яны ў свой час абвяшчалі дзецям сваім,

kab vedaŭ budučy rod, dzeci, âkiâ narodzâcca, i kab âny ŭ svoj čas abvâščali

dzecâm svaim,

7. класьці на Бога надзею сваю, і не забываць дзеяў Божых, і захоўваць
наказы Ягоныя,

*klas'ci na Boga nadzeû svau, i ne zabyvac' dzeâŭ Božyh, i zahoŭvac' nakazy
Âgonyâ,*

8. і ня быць падобным да бацькоў іхніх, роду ўпарцістага і мяцежнага,
сэрцам неўладкаванага і нявернага Богу духам сваім.

*i nâ byc' padobnym da bac'koŭ ihnih, rodu ŭparcistaga i mâcežnaga, sèrcam
neŭladkavanaga i nâvernaga Bogu duham svaim.*

9. Сыны Яфрэмавыя, узброеныя, лучнікі, павярнулі назад у дзень бітвы:

Syny Âfrèmavyâ, uzbroenyâ, lučnikì, pavârnulì nazad u dzen' bitvy:

10. яны не захавалі завету Божага і адмовіліся хадзіць у законе
Ягоным:

âny ne zahavalì zapavetu Božaga i admovilisâ hadzic' u zakone Âgonym:

11. забылі дзеі Ягоныя і цуды, якія Ён нам паказаў.

zabylì dzei Âgonyâ i cudy, âkiâ Ęn nam pakazaŭ.

12. Ён перад вачыма бацькоў іхніх тварыў цуды ў зямлі Егіпецкай, на
полі Цаан.

Ęn perad vačyma bac'koŭ ihnih tvaryŭ cudy ŭ zâmlì Egipeckaj, na polì Caan.

13. Падзяліў мора і правёў іх празь яго, і паставіў воды сыцяною;

Padzâliŭ mora i pravëŭ ih praz' âgo, i pastaviŭ vody s'cânoû;

14. і ўдзень вёў іх вобмацкам, а ўначы сьвятлом вагну;

i ŭdzen' vëŭ ih vobmackam, a ŭnačy s'vâtlom vagnû;

15. расьсек камень у пустыні, і напіў іх, як зь вялікае бездані;

ras'sek kamen' u pustynì, i napaiŭ ih, âk z' vâlikae bezdani;

16. са скалы вывеў патокі, і пацяклі воды, як рэкі.

sa skaly vyveŭ patokì, i pacâklì vody, âk rèkì.

17. Але яны ўсё грашылі прад Ім і раздражнялі Ўсявышнага ў пустыні:

Ale âny ŭsë grašyli prad Ìm i razdražnâli Ŭsâvyšnaga ŭ pustyni:

18. спакушалі Бога ў сэрцы сваім, патрабавалі ежы па душы сваёй,

spakušali Boga ŭ sèrcy svaim, patrabavali ežy pa dušy svaëj,

19. і казалі супраць Бога, і казалі: "ці можа Бог згатаваць трапезу ў пустыні?"

i kazali suprac' Boga, i skazali: "ci moža Bog zgatavac' trapezu ŭ pustyni?"

20. Вось, Ён ударыў па камені, і пацяклі воды, і паліліся ручаіны. "Ці можа Ён даць і хлеб, ці можа гатаваць мяса народу Свайму?"

Vos', Èn udaryŭ pa kameni, i pacâkli vody, i palilisâ ručainy. "Ci moža Èn dac' i hleb, ci moža gatavac' mâsa narodu Svajmu?"

21. Гасподзь пачуў, і ўспалымніўся гневам, і вагонь загарэўся на Якава, і гнеў падняўся супроць Ізраіля,

Gaspodz' pačuŭ, i ŭspalymniŭsâ gnevam, i vagon' zagareŭsâ na Âkava, i gneŭ padnâŭsâ suproc' Ìzrailâ,

22. за тое, што ня верылі ў Бога і не спадзяваліся на ратваньне Ягонае.

za toe, što nâ veryli ŭ Boga i ne spadzâvalisâ na ratvan'ne Âgonae.

23. Ён загадаў аблокам угары, і адчыніў дзьверы неба,

Èn zagadaŭ ablokam ugary, i adčyniŭ dz'very neba,

24. і пусьціў, быццам дождж, на іх манну ў ежу, і хлеб нябесны ім даў.

i pus'ciŭ, byccam doždž, na ih mannu ŭ ežu, i hleb nâbesny im daŭ.

25. Хлеб анельскі еў чалавек, паслаў Ён ім ежы ўдосыць.

Hleb anël'ski eŭ čalavek, paslaŭ Èn im ežy ŭdosyc'.

26. Ён падняў на небе вецер усходні, і навёў паўднёвы сілаю Сваёю

Èn padnâŭ na nebe vecer ushodni, i navëŭ paŭdnëvy silaŭ Svaëŭ

27. і, як пыл, паслаў на іх мяса дажджом, і, як пясок марскі, птушак крылатых;

ì, âk pyl, paslaŭ na ih mâsa daždžom, ì, âk pâsok marski, ptušak krylatyh;

28. ì кінуў ìх сярод табара ìхняга, каля жытлішчаў ìхніх,

ì kìnuŭ ih sârod tabara ìhnâga, kalâ žytljščaŭ ìhnih,

29. ì яны елі ì наеліся; ì даў ìм, чаго яны зажадалі.

ì âny eli ì naelisâ; ì daŭ ìm, čago âny zažadali.

30. Але яшчэ не прайшло хаценьне ìхняе, яшчэ ежа была ў вуснах у ìх,

Ale âščè ne prajšlo hacen'ne ìhnâe, âščè eža byla ŭ vusnah u ih,

31. гнеў Божы прыйшоў на ìх, забіў тлустых ìхніх, ì юнакоў Ìзраілевых паваліў.

gneŭ Božy pryjšoŭ na ih, zabiŭ tlustyh ìhnih, ì ûnakoŭ Ìzrailevyh pavalìŭ.

32. Пры ўсім гэтым яны ўсё ж грашылі далей, ì ня верылі ў цуды

Ягоныя.

Pry ŭsim gètym âny ŭsë ž grašyli dalej, ì nâ veryli ŭ cudy Ágonyâ.

33. Ì загубіў дні ìхнія ў марнасьці ì гады ìхнія ў страху.

Ì zagubiŭ dni ìhniâ ŭ marnas'ci ì gady ìhniâ ŭ strahu.

34. Калі Ён забіваў ìх, яны шукалі Яго, ì вярталіся, ì з раніцы шукалі

Бога,

Kali Ęn zabìvaŭ ih, âny šukali Ágo, ì vârtalisâ, ì z ranicy šukali Boga,

35. ì прыгадвалі, што Бог - ìхняе прыстанішча ì Бог Усявышні - Збаўца ìхні,

ì prygadvalì, što Bog - ìhnâe prystanišča ì Bog Usâvyšni - Zbaŭca ìhni,

36. ì вуснамі сваімі лісьлівілі Яму, ì языком сваім хлусілі прад Ìм;

ì vusnamì svaimì lis'livìli Ámu, ì âzykom svaim hlusìli prad Ìm;

37. а сэрца ìхняе нямоцна стаяла прад Ìм, ì ня былі яны верныя запавету Ягонаму.

a sèrca ìhnâe nâmocna staâla prad Ìm, ì nâ byli âny vernyâ zapavetu Ágonamu.

38. Але Ён, Міласэрны, дараваў грэх і ня зьнішчаў іх; шматкроць адводзіў гнеў Свой і ня ятрыў лютасьці Сваёй.

Ale Ęn, Milasèrny, daravaŭ grèh i nâ z'niščaŭ ih; šmatkroc' advodziŭ gneŭ Svoj i nâ âtryŭ lûtas'ci Svaëj.

39. Ён памятаў, што яны - цялесныя, дыханьне, якое выходзіць і ня вяртаецца.

Ęn pamâtaŭ, što âny - câlesnyâ, dyhan'ne, âkoe vyhodzic' i nâ vârtaecca.

40. Колькі разоў яны раздражнялі Яго ў пустыні і гневалі Яго ў краі неабжытым!

Kol'ki разоŭ âny razdražnâli Âgo ŭ pustyni i gnevali Âgo ŭ krai neabžyтым!

41. І зноў спакушалі Бога, і зьневажалі Сьвятога Ізраілевага,

Ì znoŭ spakušali Boga, i z'nevažali S'vâtoga Ízrailevaga,

42. не памяталі рукі Ягонаі, дня, калі выбавіў іх ад прыгнёту,

ne pamâtali ruki Âgonaj, dnâ, kalì vybaviŭ ih ad prygnëtu,

43. калі аказаў у Егіпце азнакі Свае і цуды Свае на полі Цаан.

kalì akazaŭ u Egìpce aznakì Svae i cudy Svae na poli Caan.

44. і ператварыў рэкі іхнія і патокі іхнія ў кроў, каб яны піць не маглі;

ì peratvaryŭ rèkì ihniâ i patokì ihniâ ŭ kroŭ, kab âny pic' ne maglì;

45. паслаў на іх заедзь, каб джаліла іх, і жаб, каб губілі іх;

paslaŭ na ih zaedz', kab džalìla ih, i žab, kab gubìli ih;

46. парасьліну зямную іхнюю аддаў вусеням і працу іхнюю - саранчы;

paras'linu zâmnuŭ ihnûŭ addaŭ vusenâm i pracu ihnûŭ - sarančy;

47. вінаград іхні пабіў градам і шаўкоўніцы іхнія аддаў сьцюжы;

vinograd ihni pabiŭ gradam i šaŭkoŭnìcy ihniâ addaŭ s'cŭžy;

48. быдла іхняе аддаў граду і статкі іхнія - маланкам;

bydla ihnâe addaŭ gradu i statkì ihniâ - malankam;

49. паслаў на іх полымя гневу Свайго, і абурэньне, і лютасьць і беды,

пасольства ліхіх анёлаў;

paslaŭ na ih polymâ gnevu Svajgo, i aburèn'ne, i lûtas'c' i bedy, pasol'stva lihih anëlaŭ;

50. Ён дарогу выпрастаў гневу Свайму, не ахоўваў іхніх душаў ад сьмерці, і быдла іхняе аддаў пошасьці;

Ėn darogu vyprastaŭ gnevu Svajmu, ne ahoŭvaŭ ihnih dušaŭ ad s'merci, i bydla ihnâe addaŭ pošas'ci;

51. пабіў кожнага першынца ў Егіпце, пачаткі сілаў у намётах Хамавых;

52. і павёў народ Свой, як авечак, пустыню;

i pavëŭ narod Svoj, âk avečak, pustynâû;

53. вёў іх бясъпечна, і яны не баяліся, а ворагаў іхніх пакрыла мора;

54. і прывёў іх у зямлю сьвятую Сваю, на гару гэтую, якую правіца Ягоная набыла.

i pryvëŭ ih u zâmlû s'vâtuû Svaû, na garu gëtuû, âkuû pravica Âgonaâ nabyła.

55. Прагнаў ад аблічча іхняга народы, і зямлю іхнюю разьдзяліў у спадчыну ім, і плямёны Ізраілевыя пасяліў у намётах іхніх.

Pragnaŭ ad abličča ihnâga narody, i zâmlû ihnûû raz'dzâliŭ u spadčynu im, i plâmëny İzrailevyâ pasâliŭ u namëtah ihnih.

56. Але яны яшчэ спакушалі і засмучалі Бога Ўсявышняга, і пастановаў Ягоных ня трымаліся;

Ale âny âščè spakušali i zasmučali Boga Ŭsâvyšnâga, i pastanovaŭ Âgonyh nâ trymalisâ;

57. адступалі і здраджвалі, як бацькі іхнія; вярталіся назад, як падманлівы лук;

adstupali i zdradzvali, ak bac'ki ihniâ; vârtalisâ nazad, ak padmanlivy luk;

58. засмучалі Яго курганамі сваімі, ды ідаламі сваімі абуджалі
зайздрасьць Ягоную.

*zasmučali Āgo kurganamì svaimì, dy idalamì svaimì abudžali zajzdras'c'
Āgonuû.*

59. Пачуў Бог, і ўспалымніўся гневам, і моцна абурыўся супроць
Ізраіля;

Pačuû Bog, i ŭspalymniŭsâ gnevam, i mocna aburyŭsâ suproc' Īzrailâ;

60. пакінуў селішча ў Сіломе, скінію, у якой жыў Ён сярод людзей;
pakinuû selišča ŭ Silome, skiniû, u âkoj žyŭ Ęn sârod lûdzej;

61. і аддаў у няволю Ён моцнасьць Сваю і славу Сваю ў рукі ворага;
i addaŭ u nâvolû Ęn mocnas'c' Svaû i slavu Svaû ŭ ruki voraga;

62. і аддаў Ён мечу народ Свой, і прагневаўся на спадчыну Сваю.
i addaŭ Ęn meču narod Svoj, i pragnevaŭsâ na spadčynu Svaû.

63. Хлопцаў ягоных пажыраў вагонь, і дзяўчатам ягоным не сьпявалі
шлюбных песьняў;

*Hlopcaŭ âgonyh pažyraŭ vagon', i dzâŭčatam âgonym ne s'pâvali šlûbnyh
pes'nâŭ;*

64. сьвятары ягоныя падалі ад меча, і ўдовы ягоныя ня плакалі.
s'vâtary âgonyâ padali ad meča, i ŭdovy âgonyâ nâ plakali.

65. Але быццам ад сну, абудзіўся Гасподзь, быццам волат, віном
пераможаны,

Ale byccam ad snu, abudziŭsâ Gaspodz', byccam volat, vînom peramožany,

66. і ўдарыў ворагам ягоным у тыл, і пасароміў іх навекі,
i ŭdaryŭ voragam âgonym u tyl, i pasaromiŭ ih naveki,

67. і адкінуў палатку Язэпаву, і роду Яфрэмавага не абраў.
i adkinuŭ palatku Āzèpavu, i rodu Āfrèmavaga ne abraŭ.

68. а выбраў калена Юдава, гару Сіён, якую палюбіў,

a vybraŭ kalena Ūdava, garu Siën, âkuŭ palûbiŭ,

69. і зладзіў, як неба, сьвятыню Сваю, і, як зямлю, угрунтаваў яе навечна,

ì zladziŭ, âk neba, s'vâtynû Svaŭ, ì, âk zâmlû, ugruntavaŭ âe navečna,

70. і выбраў Давіда, раба Свайго, і ўзяў яго ад кашараў,

ì vybraŭ Davida, raba Svajgo, ì ŭzâŭ âgo ad kašaraŭ,

71. і ад даяроў прывёў яго пасьвіць народ свой, Якаваў, і спадчыну Сваю - Ізраіля.

ì ad daâroŭ pryvëŭ âgo pas'vic' narod svoj, Âkavaŭ, ì spadčynu Svaŭ - Ìzrailâ.

72. І ён пасьвіў іх у чысьціні сэрца свайго, і рукамі мудрымі вадзіў іх.

Ì ën pas'viŭ ih u čys'cìni sèrca svajgo, ì rukami mudrymi vadziŭ ih.

79 Кіраўнік

1. Псальма Асафава. Божа! язычнікі прыйшлі ў спадчыну Тваю;

апаганілі сьвяты храм Твой; Ерусалім ператварылі ў руіны;

Psal'ma Asafava. Boža! âzyčnikì pryjšli ŭ spadčynu Tvaŭ; apaganìli s'vâty hram Tvoj; Erusalim peratvaryli ŭ ruiny;

2. трупы рабоў Тваіх аддалі на поед птушкам нябесным, цэлы сьвятых Тваіх зьвярам зямным;

trupy raboŭ Tvaìh addalì na poed ptuškam nâbesnym, cely s'vâtyh Tvaìh z'vâram zâmnyim;

3. пралілі кроў іхнюю, як вадуду, вакол Ерусаліма, і ня было каму іх пахаваць.

pralìli kroŭ ihnúŭ, âk vadudu, vakol Erusalima, ì nâ bylo kamu ih pahavac'.

4. Мы зрабіліся пасьмешышчам у суседзяў нашых, ганьбаю і сараматою тых, хто вакол нас.

My zrabilisâ pas'mešyščam u susedzâŭ našyh, gan'baŭ i saramatoŭ tyh, hto vakol nas.

5. Дакуль, Госпадзе, не перастанеш гневацца, будзе рэўнасьць Твая палаць, як вагонь?

Dakul', Gospadze, ne perastaneš gnevacca, budze reŭnas'c' Tvaâ palac', âk vagon'?

6. Вылі гнеў Твой на народы, якія Цябе ня ведаюць, і на царствы, якія імя Твайго не заклікаюць,

Vyli gneŭ Tvoj na narody, âkiâ Câbe nâ vedaŭc', i na carstvy, âkiâ imâ Tvajgo ne zaklikaŭc',

7. бо яны пажэрлі Якава, і селішча ягонае спустошылі.

bo âny pažèrli Âkava, i selišča âgonae spustošyli.

8. Не спамяні нам грахоў нашых продкаў; хай неўзабаве запабегнуць нас шчадроты Твае; бо мы зусім аслаблі.

Ne spatâni nam grahoŭ našyh prodkaŭ; haj neŭzabave zapabegnuc' nas ščadroty Tvae; bo my zusim aslabli.

9. Памажы нам, Божа, Збаўца наш, дзеля славы імя Твайго; вызвалі нас, і даруй нам грахі нашыя дзеля імя Твайго.

Pamažy nam, Boža, Zbaŭca naš, dzelâ slavy imâ Tvajgo; vyzvali nas, i daruj nam grahi našyâ dzelâ imâ Tvajgo.

10. Навошта казаць язычнікам: "дзе Бог іхні?" Хай стане вядомая сярод язычнікаў перад вачыма нашымі помста за пралітую кроў рабоў Твайх.

Navošta kazac' âzyčnikam: "dze Bog ihni?" Haj stane vâdomaâ sârod âzyčnikaŭ perad vačyma našymì pomsta za pralituŭ kroŭ raboŭ Tvaih.

11. Хай прыйдзе прад аблічча Тваё стогн вязьня; магутнасьцю сілы

Тваёй захавай асуджанных на сьмерць.

Haj pryjdzе prad abličča Tvaë stogn vâz'nâ; magutnas'cû sily Tvaëj zahavaj asudžanyh na s'merc'.

12. Сем разоў вярні суседзям нашым у нетры іхнія кляцьбу, якою яны Цябе, Госпадзе, пракліналі.

Sem разоў vârnì susedzâm našym u netry ihniâ klâc'bu, âkoû âny Câbe, Gospadze, praklinali.

13. А мы, народ Твой і Тваёй пашы авечкі, вечна славіць будзем Цябе, і род у род узносіць славу Табе.

A my, narod Tvoj i Tvaëj pašy avečkì, večna slavìc' budzem Câbe, i rod u rod uznosìc' slavu Tabe.

80 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На музычным інструмэньце Шошанім-Эдуф. Псальма Асафава.

Kiroycu horu. Na muzyčnym instrumèn'ce Šošanim-Èduf. Psal'ma Asafava.

2. Пастыр Ізраілеў! паслухай; Ты, што водзіш, як авечак, Язэпа, і сядзіш на хэрувімах, акажы Сябе.

Pastyr Izraileŭ! pasluhaj; Ty, što vodziš, âk avečak, Âzèpa, i sâdziš na hèruvimah, akažy Sâbe.

3. Перад Яфрэмам і Венямінам і Манасіем абудзі сілу Тваю і прыйдзі выратаваць нас.

Perad Âfrèmam i Ven'âminam i Manasiem abudzi silu Tvaû i pryjdzi vyratavac' nas.

4. Божа! навярні нас; няхай зазьяе аблічча Тваё, і ўратуемся!

Boža! navârnì nas; nâhaj zaz'zâe abličča Tvaë, i ŭratuemsâ!

5. Госпадзе, Божа сіл! дакуль будзеш гнеўны да малітваў народу
Твайго?

Gospadze, Boža sil! dakul' budzeš gneŭny da malitvaŭ narodu Tvajgo?

6. Ты накарміў іх хлебам сьлёзным, і напаіў іх сьлязьмі, у вялікай меры,
Ты накарміў іх хлебам с'лёзным, і напаіў іх с'лязьмі, у вялікай меры,

Ty nakarmiŭ ih hlebam s'leznym, i napaiŭ ih s'lâz'mi, u vâlikaj mery,

7. паклаў нас супярэчкаю нашым суседзям, і ворагі нашыя
зьдзекуюцца.

paklaŭ nas supârèčkaŭ našym susedzâtm, i voragi našyâ z'dzekuŭcca.

8. Божа сіл! узнаві нас; няхай зазьзяе аблічча Тваё, і ўратуемся!

Boža sil! uznavi nas; nâhaj zaz'zâe abličča Tvaë, i ŭratuemsâ!

9. Зь Егіпта перанёс Ты лазу вінаградную, выгнаў народы, і пасадзіў яе;

Z' Egipta peranës Ty lazû vînogradnuŭ, vygnaŭ narody, i pasadziŭ âe;

10. ачысьціў пад яе месца, і ўгрунтаваў карэньне яе, і яна напоўніла
замлю.

ačys'ciŭ pad âe mesca, i ŭgruntavaŭ karèn'ne âe, i âna napoŭnila zamlŭ.

11. Горы накрыліся ценем яе, і гольле яе нібы кедры Божыя:

Gory nakrylisâ cenem âe, i gol'le âe nîby kedry Božyâ:

12. яна пусьціла гольле сваё да мора і пасынкі свае да ракі.

âna pus'cila gol'le svaë da mora i pasynki svae da raki.

13. Навошта разбурыў Ты агароджу яе, так што скубуць яе ўсе, хто
ідзе па дарозе?

Navošta razburyŭ Ty agarodžu âe, tak što skubuc' âe ŭse, hto idze pa daroze?

14. Лясны вепр яе падкопвае, і зьвер польны яе аб'ядае.

Lâsny vepr âe padkopvae, i z'ver pol'ny âe ab'âdae.

15. Божа сіл! азірніся, паглядзі зь неба і ўбач, і наведай вінаграднік
гэты;

Boža sil! azirnîsâ, paglâdzi z' neba i ŭbač, i navedaj vinogradnik gèty;

16. ахавай тое, што пасадзіла правіца Твая, і пасынкі, якія Ты Сабе ўмацаваў.

ahavaj toe, što pasadzila pravica Tvaâ, i pasynki, âkiâ Ty Sabe ŭmacavaŭ.

17. Яно спалена вагнём, абсечана; хай ад зьзяньня аблічча Твайго загінуць,

Âno spalena vagnëm, absečana; haj ad z'zân'nâ abličča Tvajgo zagìnuc',

18. хай будзе рука Твая над мужам правіцы Тваёй, над сынам чалавечым, якога Ты ўмацаваў Сабе,

haj budze ruka Tvaâ nad mužam pravicy Tvaëj, nad synam čalavečym, âkoga Ty ŭmacavaŭ Sabe,

19. і мы ад Цябе не адступімся; ажыві нас, і мы будзем імя Тваё заклікаць.

i my ad Câbe ne adstupimsâ; ažyvì nas, i my budzem imâ Tvaë zaklikac'.

20. Госпадзе, Божа сіл! узнаві нас; няхай зазьзяе аблічча Тваё, і ўратуемся.

Gospadze, Boža sil! uznavi nas; nâhaj zaz'zâe abličča Tvaë, i ŭratuemsâ.

81 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На Гэцкім інструмэньце. Псальма Асафава.

Kiroŭcu horu. Na Gèckim instrumèn'ce. Psal'ma Asafava.

2. Сьпявайце радасна Богу, цьвярдныні нашай; усклікайце Богу Якава!

S'pâvajce radasna Bogu, c'vârdyni našaj; usklikajce Bogu Âkava!

3. Вазьмеце псальму, зайграйце на бубне, на арфе з гукам прыемным, на псалтыры;

Vaz'mece psal'mu, zajgrajce na bubne, na arfe z gukam pryemnym, na

psaltyry;

4. трубеце ў трубу парою маладзіка, у пэўны час, у дзень сьвята нашага;

trubece ŭ trubu paroŭ maladzika, u pèŭny čas, u dzen' s'vâta našaga;

5. бо гэта закон Ізраілю, пастанова ад Бога Якаўлевага.

bo gèta zakon Ìzrailù, pastanova ad Boga Âkaŭlevaga.

6. Ён пастанавіў гэта ў сьведчаньне Язэпу, калі той выйшаў зь зямлі Егіпецкай, дзе пачуў гукі мовы, якое ня ведаў:

Èn pastanaviŭ gèta ŭ s'vedčan'ne Âzèpu, kali toj vyjšaŭ z' zâmlì Egìpeckaj, dze pačuŭ guki movy, âkoe nâ vedaŭ:

7. "Я зьняў з плячэй ягоны цяжар, і рукі ягоныя вызваліліся ад кашоў".

"Â z'nâŭ z plâčèj âgony câžar, i ruki âgonyâ vyzvalìlisâ ad kašoŭ".

8. У гароце ты паклікаў Мяне, і Я цябе вызваліў; зь сярэдзіны гromу пачуў Я цябе; пры водах Мэрывы выпрабаваў цябе.

U garoce ty paklikaŭ Mâne, i Â câbe vyzvaliŭ; z' sârèdzìny gromu pačuŭ Â câbe; pry vodah Mèryvy vyprabavaŭ câbe.

9. Слухай, народзе Мой, і Я буду сьведчыць табе; Ізраіле! о, калі б ты паслухаў Мяне!

Sluhaj, narodze Moj, i Â budu s'vedčyc' tabe; Ìzraile! o, kali b ty pasluhaŭ Mâne!

10. Хай ня будзе ў цябе іншага Бога, і не пакланяйся богу чужому.

Haj nâ budze ŭ câbe inšaga Boga, i ne paklanâjsâ bogu čužomu.

11. Я Гасподзь, Бог твой, Які вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай; разамкні твае вусны, і Я напоўню іх".

Â Gaspodz', Bog tvoj, Âki vyveŭ câbe z' zâmlì Egìpeckaj; razamkni tvae vusny, i Â napoŭnù ih".

12. Але народ Мой ня слухаўся голасу Майго, і Ізраіль не ўпакорваўся

Мне;

Ale narod Moj nâ sluhaŭsâ golasu Majgo, i Ĺzrail' ne ŭpakorvaŭsâ Mne;

13. таму Я пакінуў іх упартасьці іхняга сэрца, хай ходзяць паводле намераў сваіх.

tamu Â pakinuŭ ih upartas'ci ihnâga sêrca, haj hodzâc' pavodle nameraŭ svaih.

14. О, калі б народ Мой слухаў Мяне і Ізраіль хадзіў Маімі шляхамі!

O, kali b narod Moj sluhaŭ Mâne i Ĺzrail' hadziŭ Maïmi šlâhami!

15. Я хутка ўпакорыў бы ворагаў іхніх і павярнуў бы руку Маю на прыгнятальнікаў іхніх;

Â hutka ŭpakoryŭ by voragaŭ ihnih i pavârnuŭ by ruku Maŭ na prygnâtal'nikaŭ ihnih;

16. ненавісьнікі Госпада поўзалі б перад імі, а дабрашчасьце доўжылася б заўсёды.

nenavis'niki Gospada poŭzali b perad imi, a dabraščas'ce doŭžylasâ b zaŭsëdy.

17. я карміў бы іх тлушчам пшаніцы і насычаў бы іх мёдам са скалы.

â karmiŭ by ih tluščam pšanicu i nasyčaŭ by ih mëdam sa skaly.

82 Кіраўнік

1. Псальма Асафава. Бог стаяў у гурце багоў; сярод багоў правіў суд:

Psal'ma Asafava. Bog staâŭ u gurce bagoŭ; sârod bagoŭ praviŭ sud:

2. дакуль будзеце вы судзіць несправядліва і патураць бязбожным?

dakul' budzece vy sudzic' nespravâdliva i paturac' bâzbožnym?

3. Чынеце суд беднаму і сіраце; прыгнечанаму і гаротнаму справядлівасьць рабеце;

Čynece sud bednamu i sirace; prygnečanamu i garotnamu spravâdlivas'c' rabece;

4. вызваляйце беднага і ўбогага; вырываўце яго з рук бязбожнікаў.
vyzvalâjce bednaga i ŭbogaga; vyryvajce âgo z ruk bâzbožnikaŭ.

5. Ня ведаюць, не разумеюць, у цемрадзі ходзяць; усе асновы зямлі хістаюцца.

Nâ vedaŭc', ne razumeŭc', u cemradzi hodzâc'; use asnovy zâmlì histaŭcca.

6. Я сказаў: вы - багі, і сыны Ўсявышняга - усе вы;

Â skazaŭ: vy - bagi, i syny Ŭsâvyšnâga - use vy;

7. але вы памраце, як людзі, і ўпадзяце, як кожны з князёў.

ale vy pamrace, âk lûdzi, i ŭpadzâce, âk kožny z knâzëŭ.

8. Паўстань, Божа, судзі зямлю, бо Ты спадкуеш усе народы.

Paŭstan', Boža, sudzi zâmlû, bo Ty spadkueš use narody.

83 Кіраўнік

1. Песьня. Псальма Асафава.

Pes'nâ. Psal'ma Asafava.

2. Божа! Не перамоўчы, не маўчы, і не заставайся спакойны, Божа!

Boža! Ne peramoŭčy, ne maŭčy, i ne zastavajsâ spakojny, Boža!

3. Бо вось, ворагі Твае зашумелі, і ненавісьнікі Твае паднялі галаву:

Bo vos', voragi Tvae zašumeli, i nenavis'niki Tvae padnâli galavu:

4. супроць народу Твайго склалі падступную змову, і раяцца супроць тых, каго Ты ахоўваеш;

suproc' narodu Tvajgo sklali padstupnuŭ zmovu, i raâcca suproc' tyh, kago Ty ahoŭvaeš;

5. казалі: "пойдзем і вынішчым іх з народаў, каб і ня згадвалася болей

імя Ізраіля".

skazali: "pojdzem i vynyščym ih z narodaŭ, kab i nâ zgdvalasâ bolej imâ İzrailâ".

6. Змовіліся аднадушна, склалі супроць Цябе хаўрус:

Zmovilisâ adnadušna, sklali suproc' Câbe haŭrus:

7. селішчы Эдомавыя і Ізмаільцяне, Мааў і Агаране,

seliščy Èdomavyâ i İzmail'câne, Maaŭ i Agarane,

8. Гевал і Амон і Амалік, Філістымляне з жыхарамі Тыра;

Geval i Amon i Amalik, Filistymlâne z žyharami Tyra;

9. і Асур прыстаў да іх; яны сталі сілаю ўсім сынам Лотавым.

i Asur prystaŭ da ih; âny stali silaŭ ŭsìm synam Lotavym.

10. Зрабі ім тое самае, што Мадыяму, што Сісару, што Явіну каля патока Кісона,

Zrabi im toe samae, što Madyâmu, što Sisaru, što Âvinu kalâ patoka Kisona,

11. якія вынішчаны ў Аэндоры, зрабіліся гноем зямлі.

âkiâ vynyščany ŭ Aèndory, zrabilisâ gnoem zâmlì.

12. Зрабі зь імі, з уладарамі іхнімі, як з Орывама і Зівама, і з усімі

правадырамі іхнімі, як зь Зэвэем і Салманам,

Zrabi z' imi, z uladarami ihnimi, âk z Oryvam i Zivam, i z usimi pravadyrami

ihnimi, âk z' Zèvèem i Salmanam,

13. якія казалі: "возьмем сабе на валоданьне селішчы Божыя".

âkiâ kazali: "voz'mem sabe na valodan'ne seliščy Božyâ".

14. Божа мой! хай будуць яны, як пыл у віхуры, як на вятры салома.

Boža moj! haj buduc' âny, âk pyl u vihury, âk na vâtry saloma.

15. Як вагонь выпальвае лес, і як полымя апальвае горы,

Âk vagon' vypal'vae les, i âk polymâ apal'vae gory,

16. так гані іх бураю Тваёю, і настрашы іх бураю Тваёю,

tak gani ih buraû Tvaëû, i nastrašy ih buraû Tvaëû,

17. напоўні аблічча іхняе сорамам, каб шукалі яны імя Тваё, Госпадзе!

napoŭni abličča ihnâe soramam, kab šukali âny imâ Tvaë, Gospadze!

18. Хай пасаромяцца і настрашаны будуць навечна, хай брыдка ім будзе і хай загінуць,

Haj pasaromâcca i nastrašany buduc' navečna, haj brydka im budze i haj zaginuc',

19. і няхай яны ведаюць, што Ты, Каму адзінаму імя - Гасподзь,

Усявышні над усёю зямлёю.

i nâhaj âny vedauc', što Ty, Kamu adzinamu imâ - Gaspodz', Usâvyšni nad usëû zâmlëû.

84 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. На Гэцкім інструмэньце. Сыноў Карэевых. Псальма.

Kiroycu horu. Na Gèckim instrumèn'ce. Synoŭ Karèevykh. Psal'ma.

2. Якія жаданья селішчы Твае, Госпадзе сіл!

Âkiâ žadanyâ seliščy Tvae, Gospadze sil!

3. Душа мая стужылася, прагнучы ў двары Гасподнія; сэрца маё і цела маё імкнуцца да Бога жывога.

Duša maâ stužylasâ, pragnučy ŭ dvary Gaspodniâ; sèrca maë i cela maë imknucca da Boga žyvoga.

4. І птушка знаходзіць сабе жылло, і ластаўка гняздо сабе, дзе

пакласьці птушанятак сваіх, каля алтароў Тваіх, Госпадзе сіл, Цару мой і Божа мой!

Ì ptuška znahodzic' sabe žytlo, i lastaŭka gnâzdo sabe, dze paklas'ci

ptušanâtak svaih, kalâ altaroŭ Tvaih, Gospadze sil, Caru moj i Boža moj!

5. Дабрашчасныя тыя, што живуць у доме Тваім; яны няспынна будуць славіць Цябе.

Dabraščasnyâ tyâ, što žyvuc' u dome Tvaim; âny nâspynna buduc' slavïc' Câbe.

6. Дабрашчасны чалавек, сіла Якога ў Табе, і ў якога ў сэрцы сыцежкі вядуць да Цябе.

Dabraščasny čalavek, sila Âkoga ũ Tabe, i ũ âkoga ũ sèrcy s'cežki vâduc' da Câbe.

7. Ідучы далінаю плачу, яны адчыняюць у ёй крыніцы, і дождж пакрывае яе дабраславеньнем;

Ìdučy dalinaŭ plaču, âny adčynâuc' u ej krynicy, i doždž pakryvae âe dabraslaven'nem;

8. прыходзяць ад сілы ў сілу, паўстаюць прад Богам на Сіёне

9. Госпадзе, Божа сіл! Пачуй малітву маю, уважы, Божа Якаваў!

10. Божа, абаронца наш! Прынікні і дагледзь аблічча памазанца Твайго.

11. Бо адзін дзень у дварах Тваіх лепшы за тысячу. Хачу лепей быць каля парога ў доме Божым, чым жыць у намётах няславы.

Bo adzin dzen' u dvarah Tvaih lepšy za tysâču. Haču lepej byc' kalâ paroga ũ dome Božym, čym žyc' u namëtah nâslavy.

12. Бо Гасподзь Бог ёсьць сонца і шчыт, Гасподзь дае мілату і славу; дабра не адмаўляе тым, хто ў беззаганнасьці ходзіць.

Bo Gaspodz' Bog ës'c' sonca i ščyt, Gaspodz' dae milatu i slavu; dabra ne admaŭlâe tym, hto ũ bezzagannas'ci hodzic'.

13. Госпадзе сіл! Дабрашчасны той чалавек, які на Цябе спадзяецца!

Gospadze sil! Dabraščasny toj čalavek, âki na Câbe spadzâecca!

85 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Сыноў Карэевых. Псальма.

Kiroytsu horu. Synoŭ Karèevyh. Psal'ma.

2. Госпадзе! Ты ўмілажаліўся зь зямлі Тваёй, вярнуў палон Якаваў;

Gospadze! Ty ŭmilažaliŭsâ z' zâmlì Tvaëj, vârnuiŭ palon Âkavaŭ;

3. беззаконьне народу Твайго дараваў, усе грахі ягоныя пакрыў,

bezzakon'ne narodu Tvajgo daravaŭ, use grahì âgonyâ pakryŭ,

4. гнеў Твой увесь суняў, адварнуў лютасьць гневу Твайго.

gneŭ Tvoj uves' sunâŭ, advârnuŭ lûtas'c' gnevu Tvajgo.

5. Узнаві нас, Божа ратунку нашага, і спыні абуранасьць Тваю намі.

Uznavì nas, Boža ratunku našaga, ì spynì aburanas'c' Tvaŭ namì.

6. Няўжо вечна будзеш гневацца на нас, і пашырыш Твой гнеў з роду ў род?

Nâŭžo večna budzeš gnevacca na nas, ì pašyryš Tvoj gneŭ z rodu ŭ rod?

7. Няўжо зноў не ажывіш нас, каб народ Твой зарадаваўся Табе?

Nâŭžo znoŭ ne aždyviš nas, kab narod Tvoj zaradavaŭsâ Tabe?

8. Пакажы нам, Госпадзе, ласку Тваю, і даруй нам выратаваньне Тваё.

Pakažy nam, Gospadze, lasku Tvaŭ, ì daruj nam vyratavan'ne Tvaë.

9. Паслухаю, што скажа Гасподзь Бог. Ён скажа мір народу Свайму і выбранцам Сваім; і няхай не ўпадуць яны зноў у неразважлівасьць.

Pasluhaŭ, što skaža Gaspodz' Bog. Ęn skaža mìr narodu Svajmu ì vybrancam Svaim; ì nâhaj ne ŭpaduc' âny znoŭ u nerazvažlìvas'c'.

10. Сапраўды, выратаваньне Ягонае блізкае тым, хто баіцца Яго, каб слава Ягоная жыла ў нашай зямлі.

Sapraŭdy, vyratavan'ne Ágonae blizkae tym, hto baicca Ágo, kab slava Ágonaâ žyla ŭ našaj zâmlì.

11. Вернасьць і мілата сустрэнуцца, справядлівасьць і мір пацалуюцца;
Vernas'c' i milata sustrènucca, spravâdlìvas'c' i mìr pacaluûcca;

12. зь зямлі вернасьць вырасьце, а справядлівасьць прыхіліцца зь неба;
z' zâmlì vernas'c' vyras'ce, a spravâdlìvas'c' pryhilìcca z' neba;

13. і Гасподзь дабрадзенства ўдзеліць, і ўродзіць зямля наша плод свой;

i Gaspodz' dabradzenstva ŭdzelic', i ŭrodzìc' zâmlâ naša plod svoj;

14. прад Ім справядлівасьць пойдзе, і дарогу нам вызначыць крокам Ягоным.

prad Ìm spravâdlìvas'c' pojdze, i darogu nam vyznačyc' krokam Ágonym.

86 Кіраўнік

1. Малітва Давідава. Нахілі, Госпадзе вуха Тваё, і пачуй мяне; бо я бедны і ўбогі.

Malìtva Davidava. Nahilì, Gospadze vuha Tvaë, i pačuj mâne; bo â bedny i ŭbogi.

2. Ахавай душу маю, бо я богабязны; уратуй, Божа мой, раба Твайго, які на Цябе спадзяецца.

Ahavaj dušu maû, bo â bogabaâzny; uratuj, Boža moj, raba Tvajgo, âkì na Câbe spadzâecca.

3. Зьлітуйся зь мяне, Госпадзе, бо Цябе я клічу кожнага дня.

Z'litujsa z' mâne, Gospadze, bo Câbe â klìču kožnaga dnâ.

4. Разьвесялі душу раба Твайго, бо да Цябе, Госпадзе, узношу душу сваю,

Raz'vesâli dušu raba Tvajgo, bo da Câbe, Gospadze, uznošu dušu svaû,

5. бо Ты, Госпадзе, добры і міласэрны і мілажальны да ўсіх, хто кліча Цябе.

bo Ty, Gospadze, dobry i milasèrny i milažal'ny da ŭsich, hto kliča Câbe.

6. Пачуй, Госпадзе, малітву маю, і прыслухайся да голасу маленья майго.

Pačuj, Gospadze, malitvu maû, i prysluhajsâ da golasu malen'nâ majgo.

7. У дзень смутку майго я клічу Цябе, бо Ты пачуеш мяне.

U dzen' smutku majgo â kliču Câbe, bo Ty pačueš mâne.

8. Няма, Госпадзе, паміж багамі такога, як Ты, і дзеяў няма, як Твае.

Nâma, Gospadze, pamiž bagami takoga, âk Ty, i dzeâŭ nâma, âk Tvae.

9. Усе народы, Табою створаныя, прыйдуць і схіляцца прад Табою, Госпадзе, і праславяць імя Тваё,

Use narody, Taboû stvoranyâ, pryjduc' i shilâcca prad Taboû, Gospadze, i praslavâc' imâ Tvaë,

10. бо Ты вялікі, творыш дзівосы, - Ты, Божа, адзіны Ты.

bo Ty vâliki, tvoryš dzivosy, - Ty, Boža, adžiny Ty.

11. Настаў мяне, Госпадзе, на дарогу Тваю, і хадзіцьму ў праўдзе Тваёй; умацуй сэрца маё ў страху імя Твайго

Nastaŭ mâne, Gospadze, na darogu Tvaû, i hadzic'mu ŭ praŭdze Tvaëj; umacuj sèrca maë ŭ strahu imâ Tvajgo

12. Буду славіць Цябе, Госпадзе, Божа мой, усім сэрцам маім і славіць імя Тваё вечна,

Budu slavic' Câbe, Gospadze, Boža moj, usim sèrcam maïm i slavic' imâ Tvaë večna,

13. бо вялікая ласка Твая да мяне; Ты выбавіў душу маю ад пекла апраметнага.

bo vâlikaâ laska Tvaâ da mâne; Ty vybaviŭ dušu maŭ ad pekla aprametnaga.

14. Божа! на мяне гардуны паўсталі, і хэўра мяцежнікаў шукае душы маёй; і перад сабою ня ставяць Цябе.

Boža! na mâne garduny paŭstali, i hëŭra mâcežnikaŭ šukaе dušy maëj; i perad saboŭ nâ stavâc' Câbe.

15. Але Ты, Госпадзе, Божа шчодры і сэрцам шчыры, доўгацярплівы і шматлітасьцівы і справядлівы,

Ale Ty, Gospadze, Boža ščodry i sèrcam ščyry, doŭgacârplivy i šmatlitas'civy i spravâdlivy,

16. паглядзі на мяне і ўмілажалься зь мяне; дай моц Тваю рабу Твайму, і ўратуй сына рабы Тваёй;

paglâdzi na mâne i ŭmilažal'sâ z' mâne; daj moc Tvaŭ rabu Tvajmu, i ŭratuj syna raby Tvaëj;

17. учыні на мне азнаку на добрае, хай бачаць мяне ненавісьнікі мае і пасаромяцца, бо Ты, Госпадзе, дапамог мне і суцешыў мяне.

učyni na mne oznaku na dobrae, haj bačac' mâne nenavis'niki mae i pasaromâcca, bo Ty, Gospadze, dapamog mne i sucešyŭ mâne.

87 Кіраўнік

1. Псальма. Песьня. Сыноў Карзевых.

Psal'ma. Pes'nâ. Synoŭ Karèevyh.

2. Падмурак ягоны на горах сьвятых. Гасподзь любіць браму Сіёна больш за ўсе паселішчы Якава.

Padmurak âgony na gorah s'vâtyh. Gaspodz' lûbic' bramу Siëna bol'sh za ŭse paseliščy Âkava.

3. Славутае абвяшчаецца пра цябе, горадзе Божы!

Slavutae abvâščaecca pra câbe, goradze Božy!

4. Згадаю тым, хто знае мяне, пра Раава і Вавілон; вось Філістымляне, і Тыр з Эфіопіяю, - скажуць: "такі-а-такі нарадзіўся там".

Zgadaû tym, hto znae mâne, pra Raava i Vavilon; vos' Filistymlâne, i Tyr z Ėfiopiâû, - skažuc': "taki-a-taki naradziŭsâ tam".

5. А пра Сіён казаць будуць: "такі-а-такі і такі-а-такі муж нарадзіўся ў ім, і Сам Усявышні ўмацаваў яго".

A pra Siën kazac' buduc': "taki-a-taki i taki-a-taki muž naradziŭsâ ŭ im, i Sam Usâvyšni ŭmacavaŭ âgo".

6. Гасподзь у перапісе народу напіша: "такі-а-такі нарадзіўся там".

Gaspodz' u perapise narodu napiša: "taki-a-taki naradziŭsâ tam".

7. І ўсе, хто сьпявае і грае, - усе крыніцы мае ў табе.

Ì ŭse, hto s'pâvae i grae, - use krynicy mae ŭ tabe.

88 Кіраўнік

1. Песьня. Псальма. Сыноў Карэевых. Кіроўцу хору на Махалат, для сьпяваньня. Вучэньне Этана Эзрахіта.

Pes'nâ. Psal'ma. Synoŭ Karèevyh. Kiroŭcu horu na Mahalat, dlâ s'pâvan'nâ. Vučèn'ne Ètana Èzrahita.

2. Госпадзе, Божа ратунку майго! удзень лямантую і ўначы прад Табою.

Gospadze, Boža ratunku majgo! udzen' lâmantuû i ŭnačy prad Taboû.

3. Хай дойдзе малітва мая прад аблічча Тваё; нахілі вуха Тваё да маленьня майго.

Haj dojdze malitva maâ prad abličča Tvaë; nahilì vuha Tvaë da malen'nâ majgo.

4. Бо душа мая насыцілася немарасьцямі, і жыцьцё маё наблізілася да апраметнай.

Bo duša maâ nasycilasâ nemaras'câmi, i žyc'cë maë nablizilasâ da aprametnaj.

5. Я дараўнаўся да тых, што ў магілу сыходзяць; я стаў, як чалавек бязь сілы,

Â daraŭnaŭsâ da tyh, što ŭ magilu syhodzâc'; â staŭ, âk čalavek bâz' sily,

6. паміж мёртвымі кінуты, - як забітыя, што ляжаць у магіле, пра якіх Ты больш не ўспамінаеш і якія ад рукі Тваёй адкінутыя.

pamiž mërtvymi kînuty, - âk zabityâ, što lâžac' u magile, pra âkih Ty bol'sh ne ŭspaminaeš i âkiâ ad ruki Tvaëj adkînutyâ.

7. Ты паклаў мяне ў дол апраметны, у морак, у бездань.

Ty paklaŭ mâne ŭ dol aprametny, u morak, u bezdan'.

8. Легла на мяне лютасьць Твая, і ўсімі хвалямі Тваімі Ты пабіў мяне.

Legla na mâne lûtas'c' Tvaâ, i ŭsimi hvalâmi Tvaïmi Ty pabiŭ mâne.

9. Ты адвёў ад мяне знаёмых маіх, зрабіў мяне агідным для іх; я ўвязьнены і не магу выйсці.

Ty advëŭ ad mâne znaëmyh maih, zrabiŭ mâne agidnym dlâ ih; â ŭvâz'neny i ne magu vyjs'ci.

10. Вока маё ад гароты стамілася; цэлы дзень я клікаў Цябе, Госпадзе; працягваў рукі свае да Цябе.

Voka maë ad garoty stamilasâ; cëly dzen' â klikaŭ Câbe, Gospadze; pracâgvaŭ ruki svaе da Câbe.

11. Хіба над мёртвымі ўчыніш Ты цуд? Хіба мёртвыя ўстануць і будуць славіць Цябе?

Hiba nad mërtvymi ŭčyniš Ty cud? Hiba mërtvyâ ŭstanuc' i buduc' slavic' Câbe?

12. Альбо ў магіле будзе абвяшчацца ласка Твая, і праўда Твая - у месцы тленьня?

Al'bo ŭ magile budze abvâščacca laska Tvaâ, i praŭda Tvaâ - u mescy tlen'nâ?

13. Хіба ж у мораку спазнаюцца дзівосы Твае, і ў зямлі забыцьця - праўда Твая?

Hiba ž u moraku spaznaŭcca dzivosy Tvae, i ŭ zâmlì zabyc'câ - praŭda Tvaâ?

14. але я Цябе, Госпадзе, клічу, і рана раніцай малітва мая сустракае Цябе.

ale â Câbe, Gospadze, kliču, i rana ranicaj malitva maâ sustrakae Câbe.

15. Навошта, Госпадзе, адкідаеш душу маю, хаваеш аблічча Тваё ад мяне?

Navošta, Gospadze, adkidaeš dušu maŭ, havaeš abličča Tvaë ad mâne?

16. Я няшчасны і парохнею зь дзяцінства; нясу жахі Твае, і зьнемагаю.

Â nâščasny i parahneŭ z' dzâcinstva; nâsu žahì Tvae, i z'nemagaŭ.

17. Над мною прайшла лютасьць Твая; страхоцьці Твае зламалі мяне,

Nad mnoŭ prajšla lûtas'c' Tvaâ; strahoc'ci Tvae zlamalì mâne,

18. кожны дзень абступаюць мяне, як вада: аблягаюць мяне ўсе разам.

kožny dzen' abstupaŭc' mâne, âk vada: ablâgaŭc' mâne ŭse razam.

19. Ты аддаліў ад мяне сябра і блізкага; знаёмых маіх ня відаць.

Ty addaliŭ ad mâne sâbra i blìzkaga; znaëmyh maih nâ vidac'.

89 Кіраўнік

1. Вучэньне Этана Эзрахіта.

Vučèn'ne Ètana Èzrahita.

2. Пра ласкі Твае, Госпадзе, буду сьпяваць вечно, з роду ў род

абвяшчаць праўду Тваю вуснамі маімі,

*Pra laski Tvae, Gospadze, budu s'pâvac' večna, z rodu ŭ rod abvâščac'
praŭdu Tvaŭ vusnamì maìmì,*

3. бо кажу: будзе навек пакладзена ласка, на нябёсах уцьвердзіў Ты праўду Тваю, калі сказаў:

*bo kažu: budze navek pakladzena laska, na nâbëсах uc'verdziŭ Ty praŭdu
Tvaŭ, kalì skazaŭ:*

4. "Я склаў заповіт з выбранцам Маім, прысягаўся Давіду, рабу Майму:

"Â sklaŭ zapavet z vybrancam Maìm, prysâgaŭsâ Davidu, rabu Majmu:

5. навечна ўгрунтую семя тваё, і твой род уладжу навечна".

navečna ŭgruntuŭ semâ tvaë, i tvoj rod uladžu navečna".

6. І праславіць нябёсы дзівосныя дзеі Твае, Госпадзе, і праўду Тваю ў саборы сьвятых,

*Ì praslavâc' nâbësy dzivosnyâ dzeì Tvae, Gospadze, i praŭdu Tvaŭ ŭ sabory
s'vâtyh,*

7. бо хто на нябёсах дараўнаецца з Богам? хто паміж сынамі Божымі спадобніцца Госпаду?

*bo hto na nâbëсах daraŭnaeccâ z Bogam? hto pamìž synamì Božymì
spadobnìcca Gospadu?*

8. Грозны Бог у вялікім гурце сьвятых, грозны Ён усім, хто Яго атачае.

Grozny Bog u vâlikim gurce s'vâtyh, grozny Ęn usìm, hto Âgo атачае.

9. Госпадзе, Божа сіл! хто моцны, як Ты, Госпадзе? І праўда Твая навокал Цябе.

*Gospadze, Boža sil! hto mocny, âk Ty, Gospadze? Ì praŭda Tvaâ navokal
Câbe.*

10. Ты валадарыш над лютасьцю мора; калі ўздымаюцца хвалі яго, Ты іх таймуеш.

Ty valadaryš nad lûtas'cû mora; kali ŭzdymaûcca hvali âgo, Ty ih tajmueš.

11. Ты скінуў Раава, як пабітага; моцнаю мышцай Тваёю расьсеяў
ворагаў Тваіх.

*Ty skinuŭ Raava, âk pabitaga; mocnaŭ myšcaj Tvaëŭ ras'seâŭ voragaŭ
Tvaîh.*

12. Твае - нябёсы і Твая - зямля; сусьвет, і што напаўняе яго, Ты
заснаваў.

Tvae - nâbësy i Tvaâ - zâmlâ; sus'vet, i što napaŭnâe âgo, Ty zasnavaŭ.

13. Поўнач і поўдзень Ты стварыў; Фавор і Ярмон зь імя Твайго
радуюцца.

Poŭnač i poŭdzen' Ty stvaryŭ; Favor i Ârmon z' imâ Tvajgo raduûcca.

14. Моцная мышца Твая, дужая рука, высокая правіца Твая!

Mocnaâ myšca Tvaâ, dužaâ ruka, vysokaâ pravica Tvaâ!

15. Правасудзьдзе й істасьць - аснова трона Твайго; любасьць і праўда
прад абліччам Тваім ходзяць.

*Pravasudz'dze j istas'c' - asnova trona Tvajgo; lûbas'c' i praŭda prad
abliččam Tvaîm hodzâc'.*

16. Дабрашчасны народ, які ведае трубны кліч! Яны ходзяць у сьвятле
аблічча Твайго, Госпадзе;

*Dabraščasny narod, âki vedaе trubny klič! Âny hodzâc' u s'vâtle abličča
Tvajgo, Gospadze;*

17. а зь імя Твайго радуюцца кожны дзень, і праўдаю Тваёю хваляцца,
a z' imâ Tvajgo raduûcca kožny dzen', i praŭdaŭ Tvaëŭ hvalâcca,

18. бо Ты акраса сілы іхняе, і добраю воляй Тваёю ўзвышаецца рог
наш.

bo Ty akrasa sily ihnâe, i dobraŭ volâj Tvaëŭ ŭzvyšaеcca rog naš.

19. Ад Госпада - шчыт наш, і ад Сьвятога Ізраілевага цар наш.

Ad Gospada - ščyt naš, i ad S'vâtoga Ižrailevaga car naš.

20. Калісьці казаў Ты ва ўяве сьвятому Твайму і сказаў: "Я дапамог мужнаму, узьнёс абранца з народу.

Kalis'ci kazaŭ Ty va ŭâve s'vâtomu Tvajmu i skazaŭ: "Â dapatog mužnamu, uz'nës abranca z narodu.

21. Я здабыў Давіда, раба Майго, сьвятым алеем Маім памазаў яго.

Â zdabyŭ Davida, raba Majgo, s'vâty m aleem Maïm pamazaŭ âgo.

22. Рука Мая будзе зь ім, і мышца Мая ўмацуе яго.

Ruka Maâ budze z' im, i myšca Maâ ŭmacue âgo.

23. Вораг не пераможа яго, і сын беззаконья ня ўцісьне яго.

Vorag ne peramoža âgo, i syn bezzakon'nâ nâ ŭcis'ne âgo.

24. Скрышу перад ім ворагаў ягоных, і паб'ю ненавісьнікаў ягоных,

Skryšu perad im voragaŭ âgonyh, i pab'û nenavis'nikaŭ âgonyh,

25. і праўда Мая і ласка Мая зь ім, і Маім імем узвысіцца рог ягоны,

i praŭda Maâ i laska Maâ z' im, i Maïm imem uzvysicca rog âgony,

26. і пакладу на мора руку ягоную, і на рэкі - правіцу ягоную

i pakladu na mora ruku âgoniu, i na rèki - pravicu âgoniu

27. Ён будзе клікаць мяне: Ты Бацька мой, Бог мой і цьвярдныя ратунку майго..

Ën budze klikac' mâne: Ty Bac'ka moj, Bog moj i c'vârdynâ ratunku majgo..

28. І Я зраблю яго першынцам, вышэйшым за цароў зямных,

Ì Â zrablû âgo peršyncam, vyšejšym za caroŭ zâmnyh,

29. навек захаваю яму ласку Маю, і заповіт Мой зь ім будзе правільны.

navek zahavaû âmu lasku Maû, i zapavet Moj z' im budze pravil'ny.

30. І прадоўжу навечна семя ягонае, і ягоны трон - як дні неба.

Ì pradoŭžu navečna semâ âgonae, i âgony tron - âk dni neba.

31. Калі сыны ягоныя пакінуць закон Мой, і ня будуць хадзіць паводле

наказаў Маіх;

Kali syny âgonyâ pakinuc' zakon Moj, i nâ buduc' hadzic' pavodle nakazaŭ Maih;

32. калі парушаць пастановы Мае, і загадаў Маіх не захаваюць:

kali parušac' pastanovy Mae, i zagadaŭ Maih ne zahavaŭc':

33. наведаю жазлом беззаконьне іхняе, і ўдарамі - няпраўду іхнюю;

navedaŭ žazlom bezzakon'ne ihnâe, i ŭdarami - nâpraŭdu ihnûu;

34. а ласкі Маёй не пазбаўлю яго, і не зьмяню ісьціны Маёй.

a laski Maěj ne pazbaŭlû âgo, i ne z'mânû is'cìny Maěj.

35. Не парушу запавету Майго, і не памяню таго, што выйшла з вуснаў Маіх,

Ne parušu zapavetu Majgo, i ne pamânâŭ tago, što vyjšla z vusnaŭ Maih,

36. Аднойчы прысягнуў сьвятасьцю Маёю: а ці зманю Давіду?

Adnojčy prysâgnuŭ s'vâtas'cû Maëu: a ci zmanû Davidu?

37. Семя ягонае будзе вечна, і трон ягоны, як сонца, прада Мною;

Semâ âgonae budze večna, i tron âgony, âk sonca, prada Mnoŭ;

38. вечна будзе цьвёрды, як месяц, і сьведка праўдзівы на нябёсах".

večna budze c'vërdy, âk mesâc, i s'vedka praŭdzìvy na nâbësah".

39. Але Ты адкінуў і пагардзіў, угневаўся на памазанца Твайго;

Ale Ty adkìnuŭ i pagardziŭ, ugnevaŭsâ na pamazanca Tvajgo;

40. занядбаў запавет з рабом Тваім, кінуў на зямлю вянок ягоны;

zanâdbaŭ zapavet z rabom Tvaim, kìnuŭ na zâmlû vânok âgony;

41. разбурыў усе агароджы ягоныя, абярнуў у руіны крэпасьці ягоныя.

razburyŭ use agarodžy âgonyâ, abârnuŭ u ruìny krèpas'cì âgonyâ.

42. Рабуюць яго ўсе, хто праходзіць дарогаю; пасьмешышчам стаўся ён суседзям сваім.

Rabuŭc' âgo ŭse, hto prahodzic' darogaŭ; pas'mešyščam staŭsâ ën

susedzâm svaim.

43. Ты ўзвысіў правіцу супраціўцаў ягоных, парадаваў усіх ворагаў ягоных.

Ty ўzvysiŭ pravicu supraciŭcaŭ âgonyh, paradavaŭ usih voragaŭ âgonyh.

44. Ты павярнуў назад лязо меча ягонага, і не ўмацаваў яго ў бітве;

Ty pavârnuŭ nazad lâzo meča âgonaga, i ne ŭmacavaŭ âgo ŭ bitve;

45. адабраў у яго бляск, і трон ягоны скінуў долу;

adabraŭ u âgo blâsk, i tron âgony skinuŭ dolu;

46. скараціў дні маладосьці ягонага, і пакрыў яго сорамам".

skaraciŭ dni malados'ci âgonaj, i pakryŭ âgo soramam".

47. Дакуль, Госпадзе, будзеш хавацца няспынна, будзе палаць лютасьць Твая, як вагонь?

Dakul', Gospadze, budzeš havacca nâspynna, budze palac' lûtas'c' Tvaâ, âk vagon'?

48. Прыгадай, які век мой: на якую марноту стварыў Ты ўсіх сыноў чалавечых?

Prygadaj, âki vek moj: na âkuŭ marnotu stvaryŭ Ty ŭsih synoŭ čalavečyh?

49. Хто зь людзей жыў - і ня бачыў сьмерці, выбавіў душу сваю ад рукі апраметнай?

Hto z' lûdzej žyŭ - i nâ bačyŭ s'merci, vybaviŭ dušu svaŭ ad ruki aprametnaj?

50. Дзе ранейшыя міласьці Твае, Госпадзе? Ты прысягаў Давіду ісьцінай Тваёю.

Dze ranejšyâ milas'ci Tvae, Gospadze? Ty prysâgaŭ Davidu is'cinaj Tvaëŭ.

51. Прыгадай, Госпадзе, паганьбеньне рабоў Тваіх, якое нашу я ў нетрах маіх ад усіх моцных народаў,

Prygadaj, Gospadze, pagan'ben'ne raboŭ Tvaih, âkoe našu â ŭ netrah maih

ad usih mocnyh narodaŭ,

52. як бэсьцяць ворагі Твае, Госпадзе, як няславяць сьляды памазанца Твайго.

âk bès'câc' voragi Tvae, Gospadze, âk nôslavâc' s'lâdy pamazanca Tvajgo.

53. Дабраславёны Гасподзь навечна! Амін, амін!

Dabraslavëny Gaspodz' navečna! Amin, amin!

90 Кіраўнік

1. Малітва Майсея, чалавека Божага.

Malitva Majseâ, čalaveka Božaga.

2. Госпадзе! Ты нам прыстанішча з роду ў род.

Gospadze! Ty nam prystanišča z rodu ŭ rod.

3. Перш чым нарадзіліся горы, і Ты стварыў зямлю і сусьвет, і ад веку да веку Ты - Бог.

Perš čym naradzilisâ gory, i Ty stvaryŭ zâmlû i sus'vet, i ad veku da veku Ty - Bog.

4. Ты вяртаеш чалавека ў тло, і кажаш: вярнецеся, сыны чалавечыя!

Ty vârtaeš čalaveka ŭ tlo, i kažaš: vârnecesâ, syny čalavečyâ!

5. Бо прад вачыма Тваімі тысяча гадоў, як дзень учарашні, калі ён прыйшоў, як варта начная.

Bo prad vačyma Tvaimi tysâča gadoŭ, âk dzen' učarašni, kali ên pryjšoŭ, âk varta načnaâ.

6. Ты быццам паводкаю зносіш іх; яны - як сон, як трава, што раніцаю вырастае, раніцаю цьвіце і зелянее, увечары вяне і сохне;

Ty byccam pavodkaŭ znosiš ih; âny - âk son, âk trava, što ranicaŭ vyrastae, ranicaŭ c'vice i zelânee, uvečary vâne i sohne;

7. бо мы знікаем ад гневу Твайго, і ад лютасьці Тваёй мы разгубленыя.

bo my z'nikaem ad gnevu Tvajgo, i ad lûtas'ci Tvaëj my razgublenyâ.

8. Ты паклаў прад Сабою правіны нашыя і нашы тайноты ў сьвятло аблічча Твайго.

Ty paklaŭ prad Sabou praviny našyâ i našy tajnoty ŭ s'vâtlo abličča Tvajgo.

9. Усе дні нашыя прайшлі ў гневе Тваім; мы трацім гады нашыя, нібы гук.

Use dni našyâ prajšli ŭ gneve Tvaim; my tracim gady našyâ, niby guk.

10. Дзён гадоў нашых - семдзсят гадоў; а пры большай моцы восемдзсят гадоў; а самая лепшая іх пара - праца і хвароба, бо праходзяць хутка, і мы ляцім.

Dzën gadoŭ našyh - semdzesât gadoŭ; a pry bol'shaj mocy vosemdzesât gadoŭ; a samaâ lepšaâ ih para - praca i hvaroba, bo prahodzâc' hutka, i my lâcim.

11. Хто ведае сілу гневу Твайго, і лютасьць Тваю па меры страху Твайго?

Hto vedaе silu gnevu Tvajgo, i lûtas'c' Tvaŭ pa mery strahu Tvajgo?

12. Навучы нас так лічыць нашыя дні, каб нам мудрае сэрца набыць.

Navučy nas tak ličyc' našyâ dni, kab nam mudrae sërca nabyc'.

13. Павярніся, Госпадзе! Дакуль? Умілажалься з рабоў Тваіх,

Pavârnisâ, Gospadze! Dakul'? Umilazhal'sâ z raboŭ Tvaïh,

14. раніцай насыці нас міласэрнасьцю Тваёю, і мы будзем радавацца і весяліцца ўсе дні нашыя.

ranicaj nasyci nas milasèrnas'cû Tvaëŭ, i my budzem radavacca i vesâlicca ŭse dni našyâ.

15. Разьвесялі нас за дні, калі Ты пабіваў нас, за леты, калі мы бачылі

нягоды.

Raz'vesâli nas za dni, kali Ty pabivaŭ nas, za lety, kali my bačyli nâgody.

16. Хай выявіцца на рабах Тваіх дзея Твая, і на сынах іхніх - слава Твая;

Haj vyâvicca na rabah Tvaih dzeâ Tvaâ, i na synah ihnih - slava Tvaâ;

17. і хай будзе добрая воля Госпада Бога нашага на нас, і ў дзеях рук нашых пасабляй нам, у дзеях рук нашых пасабляй.

i haj budze dobraâ volâ Gospada Boga našaga na nas, i ŭ dzeâh ruk našyh pasablâj nam, u dzeâh ruk našyh pasablâj.

91 Кіраўнік

1. Пахвальная песня Давідава. Хто жыве пад аслонаю Ўсявышняга, той пакоіцца ў засені Ўсемагутнага,

Pahval'naâ pes'nâ Davidava. Hto žyve pad aslonaŭ Ŭsâvyšnâga, toj pakoicca ŭ zaseni Ŭsemagutnaga,

2. кажа Госпаду: прыстанішча мне і Заступніку мой, Божа мой, на Цябе спадзяюся!

kaža Gospadu: prystanišča mne i Zastupniku moj, Boža moj, na Câbe spadzâŭsâ!

3. Ён цябе вызваліць зь сетак лаўца, ад пагібельнай пошасьці;

Ėn câbe vyzvalic' z' setak laŭca, ad pagibel'naj pošas'ci;

4. пер'ем Сваім Ён цябе ўзасьціць, і пад крыльлем ягоным убясьпечышся; шчыт і аслона - ісьціна Ягоная.

per'em Svaim Ėn câbe ŭzas'cic', i pad kryl'lem âgonym ubâs'pečyšsâ; ščyt i aslona - is'cina Âgonaâ.

5. Не збаішся страху начнога, ні стралы, што ўдзень пралятае,

Ne zbaišsâ strahu načnoga, ni straly, što ŭdzen' pralâtae,

6. ні пошасьці, што ў цемры ходзіць, ані пошасьці, што нішчыць апоўдні.

nì pošas'ci, što ŭ cemry hodzic', anì pošas'ci, što niščyc' apoŭdni.

7. Упадзе тысяча побач з табою, і дзесяць тысяч праваруч ад цябе; але да цябе не наблізіцца:

Upadze tysâča pobač z taboŭ, i dzesâc' tysâč pravaruč ad câbe; ale da câbe ne nablizicca:

8. толькі глядзецьмеш вачыма тваімі і ўбачыш помсту бязбожнікам.

tol'ki glâdzec'meš vačyma tvaimi i ŭbačyš pomstu bâzbožnikam.

9. Бо сказаў Ты: Гасподзь - надзея мая; Усявышняга выбраў ты прыстанішчам тваім;

Bo skazaŭ Ty: Gaspodz' - nadzeâ maâ; Usâvyšnâga vybraŭ ty prystaniščam tvaim;

10. ліха цябе не спаткае, і пошасьць жытла твайго не зачэпіць;

liha câbe ne spatkae, i pošas'c' žytla tvajgo ne začèpic';

11. бо анёлам Сваім наказвае пра цябе - ахоўваць цябе на ўсіх дарогах тваіх,

bo anëlam Svaim nakazvae pra câbe - ahoŭvac' câbe na ŭsich darogah tvaih,

12. і на руках цябе панясуць, каб не спатыкнуўся ты аб камень нагою тваёю;

i na rukah câbe panâsuc', kab ne spatyknuŭsâ ty ab kamen' nagoŭ tvaëŭ;

13. на аспіда і васіліска наступіш і патопчаш ільва і дракона.

na as'pida i vasiliska nastupiš i patopčaš il'va i drakona.

14. "За тое, што ён палюбіў Мяне, уратую яго; абараню яго, бо ён спазнаў імя Маё.

"Za toe, što ën palûbiŭ Mâne, uratuŭ âgo; abaranŭ âgo, bo ën spaznaŭ imâ Maë.

15. Пакліча Мяне і пачую яго: зь ім Я ў жалобе, вызвалю яго, і праслаўлю яго;

Pakliča Mâne i pačuiŭ âgo: z' im Â ŭ žalobe, vyzvalû âgo, i praslaŭlû âgo;

16. даўжынёю дзён напоўню яго, і пакажу яму выратаваньне Маё".

daŭžynëû dzën napoŭnû âgo, i pakažu âmu vyratavan'ne Maë".

92 Кіраўнік

1. Псалма. Песьня на дзень суботні.

Psal'ma. Pes'nâ na dzen' subotni.

2. Дабро ёсьць - славіць Госпада і сьпяваць імя Твайму, Усявышні,

Dabro ës'c' - slavic' Gospada i s'pâvac' imû Tvajmu, Usâvyšni,

3. абвяшчаць раніцай ласку Тваю і праўду Тваю ўначы,

abvâščac' ranicaj lasku Tvaû i praŭdu Tvaû ŭnačy,

4. на дзесяціструнным і на псалтыры, зь песьняю на арфе.

na dzesâcistrunnym i na psaltyry, z' pes'nâû na arfe.

5. Бо Ты ўсьцешыў мяне, Госпадзе, тварэньнем Тваім; я захапляюся дзеямі рук Тваіх.

Bo Ty ŭs'cešyŭ mâne, Gospadze, tvarèn'nem Tvaim; â zahaplâûsâ dzeâmi ruk Tvaih.

6. Якія вялікія дзеі Твае, Госпадзе! дзівосна глыбокія помыслы Твае:

Âkiâ vâlikiâ dzei Tvae, Gospadze! dzivosna glybokiâ pomysly Tvae:

7. Чалавек няцямны ня ведае, і недавумак не разумее таго.

Čalavek nâcâtmy nâ vedaе, i nedavumak ne razumee tago.

8. Тым часам як бязбожныя растуць, бы трава, і ліхадзеі квітнеюць, каб зьнікнуць навечна, -

Tym časam âk bâzbožnyâ rastuc', by trava, i lihadzei kvitneûc', kab z'nîknuc'

navečna, -

9. Ты, Госпадзе, высокі векавечна!

Ty, Gospadze, vysoki vekavečna!

10. Бо вось, ворагі Твае, Госпадзе, - вось, ворагі Твае гінуць, і рассыпаюцца ўсе ліхадзеі;

Bo vos', voragi Tvae, Gospadze, - vos', voragi Tvae ginuc', i rassypaûcca ŭse lihadzei;

11. а мой рог Ты падымаеш, як рог аднарога, і я ўмашчаны сьвежым алеем;

a moj rog Ty padymaeš, âk rog adnaroga, i â ŭmaščany s'vežym aleem;

12. і вока маё глядзіць на ворагаў маіх, і вушы мае чуюць пра паўсталых на мяне злыдняў.

i voka maë glâdzic' na voragaŭ maih, i vušy mae čuûc' pra paŭstalyh na mâne zlydnâŭ.

13. Праведнік цьвіце, як пальма, узвышаецца, быццам кедр на Ліване.

Pravednik c'vice, âk pal'ma, uzvyšaeccâ, byccam kedr na Livane.

14. Пасаджаныя ў доме Гасподнім, яны цьвітуць на падворках Бога нашага;

Pasadžanyâ ŭ dome Gaspodnim, âny c'vituc' na padvorkah Boga našaga;

15. яны і ў старасьці пладаносныя, сакавітыя і сьвежыя,

âny i ŭ staras'ci pladanosnyâ, sakavityâ i s'vežyâ,

16. каб абвяшчаць, што Гасподзь справядлівы, цьвярдныя мая, і няма ў Ім няпраўды

kab abvâščac', što Gaspodz' spravâdlivyy, c'vârdynâ maâ, i nâma ŭ Ìm nâpraŭdy

93 Кіраўнік

1. Пахвальная песня Давідава. У дзень суботні, калі заселена зямля. Царуе Гасподзь; Ён у веліч убраны, убраны Гасподзь у магутнасьць і перапаясаны: сусьвет таму цьвёрды, ня зрушыцца.

Pahval'naâ pes'nâ Davidava. U dzen' subotni, kalì zaselena zâmlâ. Carue Gaspodz'; Ён u velič ubrany, ubrany Gaspodz' u magutnas'c' ì perapaâsany: sus'vet tamu c'vërdy, nâ zrušycca.

2. Трон Твой угрунтаваны спаконвечна; Ты - ад вечнасьці.

Tron Tvoj ugruntavany spakonvečna; Ty - ad večnas'ci.

3. Узвышаюць рэкі, Госпадзе, узвышаюць рэкі голас свой, узвышаюць рэкі хвалі свае.

Uzvyšaüc' rèkì, Gospadze, uzvyšaüc' rèkì golas svoj, uzvyšaüc' rèkì hvalì svae.

4. Але над шумам водаў вялікіх, моцных хваляў марскіх, моцны ў вышыных Гасподзь.

Ale nad šumam vodaŭ vâlikih, mocnyh hvalâŭ marskih, mocny ŭ vyšynyh Gaspodz'.

5. Сьведчаньні Твае бяз сумненьня пэўныя. Дому Твайму, Госпадзе, належыць сьвятасьць на доўгія дні.

S'vedčan'ni Tvae bâz sumnen'nâ pèŭnyâ. Domu Tvajmu, Gospadze, naležyc' s'vâtas'c' na doŭgiâ dni.

94 Кіраўнік

1. Псальма Давідава ў чацьвёрты дзень тыдня. Божа помсты, Госпадзе. Божа помсты, акажы Сябе!

Psal'ma Davidava ŭ čac'vërty dzen' tydnâ. Boža pomsty, Gospadze. Boža pomsty, akažy Sâbe!

2. Паўстань, Судзьдзя зямлі, аддай ганарліўцам адплату.

Paŭstan', Sudz'dzâ zâmlì, addaj ganarliŭcam adplatu.

3. Дакуль, Госпадзе, бязбожнікі, дакуль бязбожнікі радавацца будуць?

Dakul', Gospadze, bâzbožnikì, dakul' bâzbožnikì radavacca buduc'?

4. Яны вырыгаюць дзёрзкія словы; пышаюцца ўсе беззаконьнікі;

Âny vyrygaŭc' dzërzkîâ slovy; pyšaŭcca ŭse bezzakon'nikì;

5. топчуць народ Твой, Госпадзе, прыгнятаюць спадчыну Тваю.

topčuc' narod Tvoj, Gospadze, prygnâtaŭc' spadčynu Tvaŭ.

6. Удаву і прыхадня забіваюць, і мардуюць сіротак,

Udavu i pryhadnâ zabivaŭc', i marduŭc' sirotak,

7. і кажуць: ня ўбачыць Гасподзь, і не даведаецца Бог Якаваў.

i kažuc': nâ ŭbačyc' Gaspodz', i ne davedaeccâ Bog Âkavaŭ.

8. Схамянецца, бязглуздыя людзі! калі вы паразумнееце, недавумкі?

Shamânescâ, bâzgluzdyâ lŭdzi! kalì vy parazumneece, nedavumkì?

9. Хіба Той, што вуха наставіў, не пачуе? і Той, Хто вока стварыў, ня ўбачыць?

Hiba Toj, što vuha nastaviŭ, ne pačue? i Toj, Hto voka stvaryŭ, nâ ŭbačyc'?

10. Хто настаўляе народы, ці ж ня выкрые, - Той, Хто вучыць чалавека разуменьню?

Hto nastaŭlâe narody, ci ž nâ vykrye, - Toj, Hto vučyc' čalaveka razumen'nŭ?

11. Гасподзь ведае думкі чалавечыя, што яны марныя.

Gaspodz' vedaе dumkì čalavečyâ, što âny marnyâ.

12. Дабрашчасны той чалавек, якога настаўляеш Ты, Госпадзе, і вучыш законам Тваім,

*Dabraščasny toj čalavek, âkoga nastaŭlâeš Ty, Gospadze, i vučyš zakonam
Tvaim,*

13. каб даць яму спакой у бядотныя дні, пакуль бязбожнаму будзе
выкапана яма!

*kab dac' âmu spakoj u bâdotnyâ dni, pakul' bâzbožnamu budze vykapana
âma!*

14. Бо не адкіне Гасподзь народу Свайго і не пакіне спадчыны Сваёй.

Bo ne adkine Gaspodz' narodu Svajgo i ne pakine spadčyny Svaěj.

15. Бо суд вернецца да праўды, і за ім усе, хто шчырыя сэрцам.

Bo sud vernecca da praŭdy, i za im use, hto ščyryâ sèrcam.

16. Хто паўстане за мяне супроць злыдняў? хто стане за мяне супроць
ліхадзеяў?

*Hto paŭstane za mâne suproc' zlydnâŭ? hto stane za mâne suproc'
lihadzeâŭ?*

17. Калі б не Гасподзь быў мне памочнікам, неўзабаве ўсялілася б
душа мая ў моўчу.

*Kali b ne Gaspodz' byŭ mne pamočnikam, neŭzabave ŭsâlilasâ b duša maâ ŭ
moŭču.*

18. Калі я казаў: хістаецца нага мая, - ласка Твая, Госпадзе, падтрымала
мяне.

Kali â kazaŭ: histaeccca naga maâ, - laska Tvaâ, Gospadze, padtrymala mâne.

19. Пры памнажэньні смуткаў маіх у сэрцы маім, сучашэньні Твае душу
маю шчасьцяць.

*Pry pamnažèn'ni smutkaŭ maih u sèrcy maïm, sucâšèn'ni Tvae dušu maŭ
ščas'câc'.*

20. Ці стане каля Цябе седала душагубаў, якія гвалт намышляюць
насуперак закону?

Cì stane kalâ Câbe sedala dušagubaŭ, âkiâ gvalt namyšlâuc' nasuperak zakonu?

21. Натоўпам ідуць яны на душу праведніка, і асуджаюць кроў невінаватую.

Natoŭpat iduc' âny na dušu pravednika, i asudžauc' kroŭ nevinavatuŭ.

22. Але Гасподзь - абарона мая, і Бог мой - цьвярдыня прытулку майго,

Ale Gaspodz' - abarona maâ, i Bog moj - c'vârdynâ prytulku majgo,

23. і аберне на іх беззаконьне іхняе, і зладзействам іхнім вынішчыць іх, вынішчыць іх Гасподзь Бог наш.

i aberne na ih bezzakon'ne ihnâe, i zladzejstvam ihnim vyniščyc' ih, vyniščyc' ih Gaspodz' Bog naš.

95 Кіраўнік

1. Пахвальная песьня Давідава. Прыйдзеце, засьпяваем Госпаду, усклікнем Богу, цьвярдыні ратунку нашага;

Pahval'naâ pes'nâ Davidava. Pryjdzece, zas'pâvaem Gospadu, uskliknem Bogu, c'vârdyni ratunku našaga;

2. станьма прад абліччам Ягоным з хвалою, у песьнях усклікнем Яму,

stan'ma prad abliččam Âgonym z hvaloŭ, u pes'nâh uskliknem Âmu,

3. бо Гасподзь ёсьць Бог вялікі і Цар над усімі багамі.

bo Gaspodz' ës'c' Bog vâlikì i Car nad usimì bagamì.

4. У руцэ Ягонаі глыбіні зямлі, і вяршыні гор - Ягонья;

U rucè Âgonaj glybini zâmlì, i vâršyni gor - Âgonyâ;

5. Ягонае - мора, і Ён стварыў яго, і сушу стварылі рукі Ягонья.

Âgonae - mora, i Ęn stvaryŭ âgo, i sušu stvaryli ruki Âgonyâ.

6. Прыйдзеце, паклонімся і прыпадзем, укленчым прад абліччам

Госпада, Творцы нашага,

*Pryjdzece, paklonìmsâ ì prypadzem, uklenčym prad abliččam Gospada,
Tvorcy našaga,*

7. бо Ён ёсьць Бог наш, і мы - людзі паствы Ягонаі і авечкі рукі Ягонаі.

О, калі б вы сёньня паслухалі голасу Яго:

*bo Ęn  s'c' Bog nař, ì my - l dzi pastvy  gonaj ì avečki ruki  gonaj. O, kali b
vy s n'n  pasluhalì golasu  go:*

8. "ня ўпускайце жорсткасьць у сэрца вашае, як у Мэрыве, як у дзень
спакушэньня ў пустыні,

*"n  ũpuskajce řorstkas'c' u s rca vařae,  k u M ryve,  k u dzen'
spakuř n'n  ũ pustynì,*

9. дзе спакушалі Мяне бацькі вашыя, выпрабоўвалі Мяне, і бачылі дзею
Маю.

dze spakuřali M ne bac'ki vařy , vypraboŭvalì M ne, ì bačyli dze  Ma .

10. Сорак гадоў раздражняў Мяне род гэты, Я сказаў: гэта народ, які
зблудзіўся сэрцам; яны не спазналі дарог Маіх;

*Sorak gadoŭ razdrařn ŭ M ne rod g ty,   skazaŭ: g ta narod,  kì
zabludziŭs  s rcam;  ny ne spaznalì darog Maìh;*

11. і таму прысягнуў Я ў гневе Маім, што яны ня ўвойдуць у Мой
спакой".

ì tamu prys gnuŭ   ũ gneve Maìm, řto  ny n  ũvojduc' u Moj spakoj".

96 Кіраўнік

1. Пахвальная песьня Давідава. На будову дома. Засьпявайце Госпаду
песьню новую; засьпявайце Госпаду, уся зямля;

Pahval'na  pes'n  Davidava. Na budovu doma. Zas'p vajce Gospadu

pes'nû novuû; zas'pâvajce Gospadu, usâ zâmlâ;

2. съпявайце Госпаду, дабраслаўляйце імя Ягонае, зьявстуйце дзень у дзень выратаваньне Ягонае;

s'pâvajce Gospadu, dabraslaŭlâjce imâ Ágonae, z'vâstujce dzen' u dzen' vyratavan'ne Ágonae;

3. абвяшчайце ў народах славу Ягоную, ва ўсіх плямёнах дзівосы Ягонья;

abvâščajce ŭ narodah slavu Ágonuû, va ŭsîh plâmënah dzivosy Ágonyâ;

4. бо вялікі Гасподзь і праслаўлены, грозны Ён над багамі ўсімі.

bo vâlikî Gaspodz' i praslaŭleny, grozny Ęn nad bagami ŭsîmî.

5. Бо ўсе багі народаў - ідалы, а Гасподзь нябёсы стварыў.

Bo ŭse bagî narodaŭ - idaly, a Gaspodz' nâbësy stvaryŭ.

6. Слава і веліч прад абліччам Ягоным, сіла і вялікае хараство ў сьвятыні Ягонай.

Slava i velič prad abliččam Ágonym, sila i vâlikae harastvo ŭ s'vâtynî Ágonaj.

7. Дайце Госпаду, плямёны народаў, дайце Госпаду славу і гонар;

Dajce Gospadu, plâmëny narodaŭ, dajce Gospadu slavu i gonar;

8. дайце Госпаду славу імя Ягонага, нясеце дары, і ідзеце ў двары Ягонья;

dajce Gospadu slavu imâ Ágonaga, nâsece dary, i idzece ŭ dvary Ágonyâ;

9. пакланецся Госпаду ў аздобе сьвятыні. Трымцеце прад абліччам Ягоным, уся зямля!

paklanecesâ Gospadu ŭ azdobe s'vâtynî. Trymcece prad abliččam Ágonym, usâ zâmlâ!

10. Скажэце народам: валадарыць Гасподзь! таму сусьвет цьвёрды, не пахісьнецца. Ён будзе судзіць народы па праўдзе.

Skažèce narodam: valadaryc' Gaspodz'! tamu sus'vet c'vërды, ne

pahis'necca. Ęn budze sudzic' narody pa praŭdze.

11. Хай весяляцца нябёсы, і хай радуецца зямля; хай шуміць мора і ўсё, што ў ім;

Haj vesâlâcca nâbësy, i haj raduecca zâmlâ; haj šumic' mora i ũsë, što ũ im;

12. хай радуецца поле і ўсё, што на ім, і хай сьпяваюць тады ўсе дрэвы ў дубровах

haj raduecca pole i ũsë, što na im, i haj s'pâvaŭc' tady ũse drëvy ũ dubrovah

13. прад абліччам Госпада, бо ідзе судзіць зямлю. Ęн будзе судзіць сусьвет па праўдзе, і народы паводле ісьціны Сваёй.

prad abliččam Gospada, bo idze sudzic' zâmlŭ. Ęn budze sudzic' sus'vet pa praŭdze, i narody pavodle is'ciny Svaëj.

97 Кіраўнік

1. Псальма Давіда, калі ўладжвалася зямля ягоная. Валадарыць Гасподзь: хай радуецца зямля; хай весяляцца шматлікія выспы.

Psal'ma Davida, kalì ũladžvalasâ zâmlâ âgonaâ. Valadaryc' Gaspodz': haj raduecca zâmlâ; haj vesâlâcca šmatlikiâ vyspy.

2. Хмара і змрок навокал Яго; праўда і суд - аснова трона Ягонага.

Hmara i zmrok navokal Âgo; praŭda i sud - asnova trona Âgonaga.

3. Прад Ім ідзе вагонь, і наўкол выпальвае ворагаў Ягоных.

Prad Ìm idze vagon', i naŭkol vypal'vae voragaŭ Âgonyh.

4. Маланкі Ягоныя асьвятляюць сусьвет; зямля бачыць, і трымціць.

Malanki Âgonyâ as'vâtlâŭc' sus'vet; zâmlâ bačyc', i trymcic'.

5. Горы, як воск, растуць ад аблічча Гасподняга, ад аблічча Госпада ўсёй зямлі.

Gory, âk vosk, rastaŭc' ad abličča Gaspodnâga, ad abličča Gospada ũsëj

zâmlì.

6. Нябёсы абвяшчаюць праўду Ягоную, і ўсе народы бачаць славу Ягоную.

Nâbësy abvâščaüc' praŭdu Ágonuû, i ŭse narody bačac' slavu Ágonuû.

7. Хай пасаромяцца ўсе, хто служыць балванам, хто хваліцца ідаламі. Пакланецся Яму, усе багі.

Haj pasaromâcca ŭse, hto služyc' balvanam, hto hvalicca idalami.

Paklanecesâ Ámu, use bagi.

8. Чые Сіён, і радуецца, і весяляцца дочки Юдавы дзеля судоў Тваіх, Госпадзе,

Čue Siën, i raduecca, i vesâlâcca dočki Ŭdavy dzelâ sudoŭ Tvaih, Gospadze,

9. бо Ты, Госпадзе, высокі над усёю зямлёю, узьнесены над усімі божышчамі.

bo Ty, Gospadze, vysoki nad usëû zâmlëû, uz'neseny nad usimi božyščami.

10. Хто любіць Госпада, ненавідзьце зло! Ён захоўвае душы сьвятых Сваіх; з рукі бязбожных вызваляе іх.

Hto lûbic' Gospada, nenavidz'ce zlo! Ęn zahoŭvae dušy s'vâtyh Svaih; z ruki bâzbožnyh vyzvalâe ih.

11. Сьвятло зьзяе на праведніка, і на тых, хто справядлівы сэрцам, лье весялосьць.

S'vâtlo z'zâe na pravednika, i na tyh, hto spravâdlivy sèrcam, l'e vesâlos'c'.

12. Радуйцеся, праведныя, у Госпадзе, і слаўце памяць сьвятыні Ягонай.

Radujcesâ, pravednyâ, u Gospadze, i slaŭce pamâc' s'vâtyni Ágonaj.

1. Псальма Давідава. Засьпявайце Госпаду новую песню; бо Ён дзівосы стварыў. Ягоная правіца і сьвятая мышца Ягоная прынеслі Яму перамогу.

Psal'ma Davidava. Zas'pâvajce Gospadu novuû pes'nû; bo Ęn dzivosy stvaryû. Âgonaâ pravica i s'vâtaâ myšca Âgonaâ prynes'li Âmu peramogu.

2. Паказаў Гасподзь выратаваньне Сваё, адкрыў перад вачыма народаў праўду Сваю.

Pakazaû Gaspodz' vyratavan'ne Svaë, adkryû perad vačyma narodaû praŭdu Svaû.

3. Успомніў Ён міласць Сваю да Якава і вернасьць Сваю да дома Ізраілевага. Усе канцы зямлі ўбачылі ратунак Бога нашага.

Uspomniû Ęn milas'c' Svaû da Âkava i vernas'c' Svaû da doma İzrailevaga. Use kancy zâmli ŭbačyli ratunak Boga našaga.

4. Усклікайце Госпаду, уся зямля; радуйцеся, весялеццеся і сьпявайце;

Usklikajce Gospadu, usâ zâmlâ; radujcesâ, vesâlecesâ i s'pâvajce;

5. сьпявайце Госпаду з арфаю, з арфаю і з псальмамі;

s'pâvajce Gospadu z arfaû, z arfaû i z psal'mami;

6. з гукамі труб і рога радуйцеся прад Валадаром Госпадам.

z gukami trub i roga radujcesâ prad Valadarom Gospadam.

7. Хай шуміць мора і ўсё, што ў ім, сусьвет і ўсё, што жыве ў ім;

Haj šumic' mora i ŭsë, što ŭ im, sus'vet i ŭsë, što žyve ŭ im;

8. хай у далоні пляскаюць рэкі; хай радуюцца разам горы

haj u daloni plâskaûc' rèki; haj raduûcca razam gory

9. прад абліччам Госпада; бо Ён ідзе судзіць зямлю. Ён будзе судзіць сусьвет справядліва і народы - па праўдзе.

prad abliččam Gospada; bo Ęn idze sudzic' zâmlû. Ęn budze sudzic' sus'vet spravâdliva i narody - pa praŭdze.

99 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Валадарыць Гасподзь: хай дрыжаць народы! Ęн сядзіць на херувімах: хай трасецца зямля!

Psal'ma Davidava. Valadaryc' Gaspodz': haj dryžac' narody! Ęn sâdzic' na heruvimah: haj trasecca zâmlâ!

2. Гасподзь на Сіёне вялікі, і высокі Ęн над усімі народамі.

Gaspodz' na Siëne vâlikì, i vysokì Ęn nad usimì narodami.

3. Хай славіць вялікае і грознае імя Тваё: сьвятое яно!

Haj slavic' vâlikae i groznae imâ Tvaë: s'vâtoe âno!

4. І магутнасьць цара любіць суд. Ты сьцьвердзіў справядлівасьць; суд і праўду Ты ўчыніў у Якаве.

Ì magutnas'c' cara lûbic' sud. Ty s'c'verdziŭ spravâdlivas'c'; sud i praŭdu Ty ŭčyniŭ u Âkave.

5. Праслаўляйце Госпада, Бога нашага, і пакланяйцеся падножжю Ягонаму: сьвятое яно!

Praslaŭlâjce Gospada, Boga našaga, i paklanâjcesâ padnožžu Âgonamu: s'vâtoe âno!

6. Майсей і Аарон паміж сьвятарамі, і Самуіл паміж тымі, хто кліча імя Ягонае, клікаў да Госпада, і Ęн слухаў іх;

Majsej i Aaron pamiž s'vâtarami, i Samuil pamiž tymi, hto kliča imâ Âgonae, klikaŭ da Gospada, i Ęn sluhaŭ ih;

7. У слупе хмарным прамаўляў Ęн да іх; яны захоўвалі Яго заповедзі і пастановы, якія Ęн даў ім.

U slupe hmarnym pramaŭlâŭ Ęn da ih; âny zahoŭvali Āgo zapavedzi i pastanovy, âkiâ Ęn daŭ im.

8. Госпадзе, Божа наш! Ты слухаў іх; Ты быў ім Богам, Які даруе і карае за дзеі іхнія.

Gospadze, Boža naš! Ty sluhaŭ ih; Ty byŭ im Bogam, Āki darue i karae za dzei ihniâ.

9. Праслаўляйце Госпада, Бога нашага, і пакланяйцеся на сьвятой гары Ягонай; бо сьвяты Гасподзь, Бог наш.

Praslaŭlâjce Gospada, Boga našaga, i paklanâjcesâ na s'vâtoj gary Āgonaj; bo s'vâty Gaspodz', Bog naš.

100 Кіраўнік

1. Усе людзі хай славяць Бога Псальма. Усклікніце Госпаду, уся зямля!
Use lŭdzi haj slavâc' Boga Psal'ma. Usklikniçe Gospadu, usâ zâmlâ!

2. Служэце Госпаду з радасьцю; ідзеце прад абліччам Ягоным з пахвалою!

Služèce Gospadu z radas'cŭ; idzece prad abliččam Āgonym z pahvaloŭ!

3. Ведайце, што Гасподзь ёсьць Бог, што Ęн стварыў нас, і мы - Ягоныя, Ягоны народ і авечкі паствы Ягонай.

Vedajce, što Gaspodz' ës'c' Bog, što Ęn stvaryŭ nas, i my - Āgonyâ, Āgony narod i avečkì pastvy Āgonaj.

4. Уваходзьце ў браму Ягоную з праслаўленьнем, у двары Ягоныя - з пахвалою. Слаўце Яго, дабраслаўляйце імя Ягонае.

Uvahodz'ce ŭ bramû Āgonuŭ z praslaŭlen'nem, u dvary Āgonyâ - z pahvaloŭ. Slaŭce Āgo, dabraslaŭlâjce imâ Āgonae.

5. Бо добры Гасподзь: міласць Ягоная навечна, і праўда Ягоная з роду

Ў род.

Bo dobry Gaspodz': milas'c' Âgonaâ navečna, i praŭda Âgonaâ z rodu ů rod.

101 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Пра міласьць і суд буду сьпяваць: Табе, Госпадзе, буду сьпяваць.

Psal'ma Davidava. Pra milas'c' i sud budu s'pâvac': Tabe, Gospadze, budu s'pâvac'.

2. Думаць буду пра шлях беззаганны: калі прыйдзеш Ты да мяне? Буду хадзіць у беззаганнасьці сэрца майго сярод дома майго.

Dumac' budu pra šlâh bezzaganny: kalì pryjdzesh Ty da mâne? Budu hadzic' u bezzagannas'ci sèrca majgo sârod doma majgo.

3. Не пакладу перад вачыма маімі непатрэбнае рэчы; дзею злачынную я ненавіджу; ня прыстане яна да мяне.

Ne pakladu perad vačyma maİMÌ nepatrèbnae rèčy; dzeŭ zlačynnuŭ â nenavidžu; nâ prystane âna da mâne.

4. Сэрца разбэшчанае будзе далёка ад мяне, ліхога я ведаць ня буду.

Sèrca razbèščanae budze dalëka ad mâne, lihoga â vedac' nâ budu.

5. Таго, хто таемна паклёпнічае на блізкага свайго, праганю;

ганарыстага вачамі і пагардлівага сэрцам не патрываю.

Tago, hto taemna paklëpničae na blizkaga svajgo, praganŭ; ganarystaga vačamì i pagardlìvaga sèrcam ne patryvaŭ.

6. Вочы мае - на верных зямлі, каб яны заставаліся пры мне; хто

ходзіць дарогаю беззаганнасьці, той будзе служыць мне.

Vočy mae - na vernyh zâmlì, kab âny zastavalisâ pry mne; hto hodzic' darogaŭ bezzagannas'ci, toj budze služyc' mne.

7. Ня жыцьме ў доме маім той, хто ўчыняе падступна; і хто няпраўду гаворыць, ня стане перад вачыма маімі.

Nâ žyc' me ŭ dome maім той, hto ўчынâе padstupna; і hto nâpraўду gavoryc', nâ stane perad vačyма maімі.

8. З самае раніцы буду знішчаць усіх бязбожных зямлі, каб выкарчаваць з горада Гасподняга ўсіх, хто злачынства ўчыняе.

Z samae ranіcy budu z'niščac' usih bâzbožnyh zâmlі, kab vykarčavac' z gorada Gaspodnâga ŭsіh, hto zlačynstva ўчынâе.

102 Кіраўнік

1. Малітва спрагнаенага, калі ён смуткуе і вылівае прад Госпадам скруху сваю.

Malіtva spragnenaga, kalі ён smutkue і vylіvae prад Gospadam skruhu svaŭ.

2. Госпадзе! пачуй малітву маю, і энк мой хай дойдзе да Цябе.

Gospadze! pačuj malіtvu maŭ, і enk moj haj dojdze da Cъbe.

3. Не хавай аблічча Твайго ад мяне; у дзень смутку майго прыхілі да мяне вуха Тваё; у дзень, калі паклічу Цябе, адразу пачуй мяне.

Ne havaj abліčča Tvajgo ad mâne; u dzen' smutku majgo pryhіlі da mâne vuha Tvaё; u dzen', kalі pakлічу Cъbe, adrazu pačuj mâne.

4. Бо зніклі, як дым, дні мае, і косткі мае абпаленыя, як галавешка;

Bo z'niklі, âk dym, dnі mae, і kostkі mae abpalenyâ, âk galaveška;

5. сэрца маё ўражанае, і высахла, як трава, аж я забываюся есці мой хлеб;

sêrca maё ўražanae, і vysahla, âk trava, aŭ â zabyvaŭsâ es'cі moj hleb;

6. ад голасу стогну майго косткі мае прысталі да плоці маёй.

ad golasu stognu majgo kostkі mae prystalі da plocі maёй.

7. Я стаў падобны да пелікана ў пустыні; я зрабіўся як сыч у руінах;

Â staŭ padobny da pelikana ŭ pustyni; â zrabìŭsâ âk syč u ruinah;

8. ня сплю і сяджу, як адзінокая птушка на даху.

nâ splû i sâdžu, âk adzinokaâ ptuška na dahu.

9. Кожны дзень клянучь мяне ворагі мае, і неабольнікі мае ганяць мяне.

Kožny dzen' klânuč' mâne voragì mae, i neabol'nikì mae ganâc' mâne.

10. Я попел ем замест хлеба, і пітво маё разбаўляю слязьмі,

Â popel em zamest hleba, i pitvo maë razbaŭlâŭ s'lâz'mì,

11. ад гневу Твайго і абурэньня Твайго; бо Ты ўзвысіў мяне і скінуў мяне.

ad gnevu Tvajgo i aburèn'nâ Tvajgo; bo Ty ŭzvysìŭ mâne i skinuŭ mâne.

12. Дні мае быццам цень, які ўхіляецца; і я высах, быццам трава.

Dnì mae byccam cen', âkì ŭhilâeccâ; i â vysah, byccam trava.

13. Ты ж, Госпадзе, вечна жывеш, і памяць пра Цябе з роду ў род.

Ty ž, Gospadze, večna žyveš, i pamâc' pra Câbe z rodu ŭ rod.

14. Ты паўстанеш, умілажалішся з Сіёна? бо час літаваць яго, бо прысьпеў час;

Ty paŭstaneš, umilažališsâ z Siëna? bo čas litavac' âgo, bo prys'peŭ čas;

15. бо рабы Твае палюбілі і каменьне ягонае, і попел ягоны шкадуюць.

bo raby Tvae palûbilì i kamen'ne âgonae, i popel âgony škaduŭc'.

16. І збаяцца народы імя Гасподняга, і ўсе цары зямныя - славы Тваёй.

Ì zbaâcca narody imâ Gaspodnâga, i ŭse cary zâmnyâ - slavy Tvaëj.

17. Бо збудуе Гасподзь Сіён, і зьявіцца ў славе Сваёй;

Bo zbudue Gaspodz' Siën, i z'âvicca ŭ slave Svaëj;

18. паглядзіць на малітву бездапаможных, і не пагардзіць малітваю іхняй.

paglâdzic' na malitvu bezdapamožnyh, i ne pagardzic' malitvaû ihnâj.

19. Пра гэта напісана будзе роду наступнаму, і пакаленьне наступнае ўславіць Госпада,

Pra gèta napìsana budze rodu nastupnamu, i pakalen'ne nastupnae ŭslavic' Gospada,

20. бо Ён прынік са святой гары Сваёй; зь нябёсаў глянуў Гасподзь на зямлю,

bo Ęn prynik sa svâtoj gary Svaëj; z' nâbësaŭ glânuŭ Gaspodz' na zâmlû,

21. каб пачуць стогны вязьняў, раскаваць сыноў сьмерці,

kab pačuc' stogny vâz'nâŭ, raskavac' synoŭ s'merci,

22. каб абвяшчалі на Сіёне імя Гасподняе, і славу Яму - у Ерусаліме,

kab abvâščali na Siëne imâ Gaspodnâe, i slavu Âmu - u Erusalime,

23. калі зьбяруцца народы разам і царствы службыць Госпаду.

kali z'bârucca narody razam i carstvy služyc' Gospadu.

24. Стаміў Ён на шляху сілу маю, скараціў дні мае.

Stamiŭ Ęn na šlâhu silu maŭ, skaraciŭ dni mae.

25. Я сказаў: Божа мой! не забяры мяне на палавіне дзён маіх. Твае гады ў роды родаў.

Â skazaŭ: Boža moj! ne zabâry mâne na palavine dzën maih. Tvae gady ŭ rody rodaŭ.

26. На пачатку Ты, Госпадзе, заснаваў зямлю, і нябёсы - дзея рук Тваіх;

Na pačatku Ty, Gospadze, zasnavaŭ zâmlû, i nâbësy - dzeâ ruk Tvaih;

27. яны загінуць, а Ты застанешся; і ўсе яны, як рыза, спарохнеюць, і, як адзеньне, Ты пераменіш іх, - і зьменяцца;

âny zaginuc', a Ty zastaneššâ; i ŭse âny, âk ryza, sparahneûc', i, âk adzen'ne, Ty perameniš ih, - i z'menâcca;

28. але Ты - той самы, і гады Твае ня скончацца.

ale Ty - toj samy, i gady Tvae nâ skončacca.

29. Сыны рабоў Тваіх будуць жыць, і семя іхняе ўмацуецца прад абліччам Тваім.

Syny raboŭ Tvaih buduc' žyc', i semâ ihnâe ŭmacuecca prad abliččam Tvaïm.

103 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Дабраславі, душа мая, Госпада, і ўсё нутро маё - сьвятое імя Ягонае.

Psal'ma Davidava. Dabraslavi, duša maâ, Gospada, i ŭsë nutro maë - s'vâtoe imâ Âgonae.

2. Дабраславі, душа мая, Госпада, і не забывай усіх добрых дзеяў Ягоных.

Dabraslavi, duša maâ, Gospada, i ne zabyvaj usih dobryh dzeâŭ Âgonyh.

3. Ён даруе ўсе беззаконьні твае; ацаліе ўсе немачы твае;

Ěn darue ŭse bezzakon'ni tvae; acalâe ŭse nemačy tvae;

4. ад магілы жыцьцё тваё вызваляе, вянчае цябе міласьцю і шчадротамі;

ad magily žyc'cë tvaë vyzvalâe, vâncâe câbe milas'cû i ščadrotami;

5. насычае дабротамі жаданьні твае: абнаўляецца, як арол, юнацтва тваё.

nasyčae dabrotami žadan'ni tvae: abnaŭlâecca, âk arol, ûnactva tvaë.

6. Гасподзь творыць праўду і суд усім пакрыўджаным.

Gaspodz' tvoryc' praŭdu i sud usim pakryŭdžanym.

7. Ён паказаў шляхі Свае Майсею, сынам Ізраілевым - дзеі Свае.

Ěn pakazaŭ šlâhi Svae Majseû, synam İzrailevym - dzei Svae.

8. Шчодры і міласьцівы Гасподзь, вельмі цярплівы і шчодраміласьцівы:

Ščodry i milas'civyy Gaspodz', vel'mi cārplivyy i ščodramilas'civyy:

9. не да канца гневаецца і не навек абураецца.

ne da kanca gnevaeccca i ne navek aburaeccca.

10. Не паводле злачынстваў нашых стварыў нам, і не паводле грахоў нашых аддаў нам:

Ne pavodle zlačynstvaŭ našyh stvaryŭ nam, i ne pavodle grahoŭ našyh addaŭ nam:

11. бо, як высока неба над зямлёю, так вялікая ласка Госпада да тых, хто баіцца Яго;

bo, âk vysoka neba nad zâmlëu, tak vâlikaâ laska Gospada da tyh, hto baicca Âgo;

12. як далёка ўсход ад захаду, так аддаліў Ён ад нас беззаконьні нашыя;

âk dalëka ŭshod ad zahadu, tak addaliŭ Ęn ad nas bezzakon'ni našyâ;

13. як бацька даруе сынам, так даруе Гасподзь тым, хто баіцца Яго.

âk bac'ka darue synam, tak darue Gaspodz' tym, hto baicca Âgo.

14. Бо Ён ведае склад наш, памятае, што мы - пыл.

Bo Ęn vedaе sklad naš, pamâtae, što my - pyl.

15. Дні чалавечыя - як трава; як польная краска, так ён цьвіце.

Dni čalavečyâ - âk trava; âk pol'naâ kraska, tak Ęn c'vice.

16. Пройдзе над ім вецер, і няма яго, і месца ягонае ўжо не пазнае яго.

Projdze nad im vecer, i nâma âgo, i mesca âgonae ŭžo ne paznae âgo.

17. А ласка Гасподня зьвеку й давеку тым, хто баіцца Яго,

A laska Gaspodnââ z'veku j daveku tym, hto baicca Âgo,

18. і праўда Ягоная на сынах сыноў, якія захоўваюць заповіт Ягоны і памятаюць наказы Ягоныя, каб выконваць іх.

ì praŭda Âgonaâ na synah synoŭ, âkiâ zahoŭvaŭc' zapavet Âgony i pamâtaŭc' nakazy Âgonyâ, kab vykonvac' ih.

19. Гасподзь на нябёсах паставіў Свой трон, і царства Ягонае ўсім валодае.

Gaspodz' na nâbësah pastaviŭ Svoj tron, i carstva Âgonae ŭsim valodae.

20. Дабраславеце Госпада, усе анёлы Ягонья, моцныя сілаю, выканаўцы слова Ягонага.

Dabraslavece Gospada, use anëly Âgonyâ, mocnyâ silaŭ, vykanaŭcy slova Âgonaga.

21. Дабраславеце Госпада, усе войскі Ягонья, службіты Ягонья, што выконваюць волю Ягоную.

Dabraslavece Gospada, use vojski Âgonyâ, službity Âgonyâ, što vykonvaŭc' volŭ Âgonuŭ.

22. Дабраславеце Госпада, усе дзеі Ягонья, ва ўсіх месцах валадарства Ягонага. Дабраславі, душа мая, Госпада!

Dabraslavece Gospada, use dzei Âgonyâ, va ŭsich mescah valadarstva Âgonaga. Dabraslavi, duša maâ, Gospada!

104 Кіраўнік

1. Псальма Давідава пра стварэнне сьвету. Дабраславі, душа мая, Госпада! Госпадзе, Божа мой! Ты дзівосна вялікі. Ты ўбраны ў славу і ў веліч,

Psal'ma Davidava pra stvarèn'ne s'vetu. Dabraslavi, duša maâ, Gospada! Gospadze, Boža moj! Ty dzivosna vâlikì. Ty ŭbrany ŭ slavu i ŭ velič,

2. Ты ўбіраешся ў сьвятло, як у шаты, прасьціраеш нябёсы, як заслону, Ты ўбіраеšсâ ў s'vâtlo, âk u šaty, pras'cìraeš nâbësy, âk zaslonu,

3. ладзіш над водамі вышынныя харомы Твае, робіш хмары Твае калясьніцаю, крочыш на крылах ветру.

ladziš nad vodami vyšynnyâ haromy Tvae, robiš hmary Tvae kalâs'nicaû, kročyš na krylah vetru.

4. Ты творыш анёлаў Тваіх з духаў, слуг Тваіх - з вагну палымянага.

Ty tvoryš anëlaŭ Tvaiħ z duhaŭ, slug Tvaiħ - z vagnû palymânaga.

5. Ты паставіў зямлю на цьвёрдых асновах: не пахісьнецца яна векавечна.

Ty pastaviŭ zâmlû na c'vërdyh asnovah: ne pahis'necca âna vekavečna.

6. Безданьню, як вопраткаю, накрыў Ты яе; на горах воды стаяць.

Bezdan'nû, âk vopratkaû, nakryŭ Ty âe; na gorah vody staâc'.

7. Ад пагрозы Тваёй уцякаюць яны, ад голасу грому Твайго пабеглі яны;

Ad pagrozy Tvaëj ucâkaûc' âny, ad golasu gromu Tvajgo pabegli âny;

8. узыходзяць на горы, сыходзяць у даліны, на месца, якое Ты ім назначыў.

uzyhozâc' na gory, syhozâc' u daliny, na mesca, âkoe Ty im naznačyŭ.

9. Ты паклаў мяжу, якой не пяройдуць, і ня вернуцца зямлю пакрыць.

Ty paklaŭ mâžu, âkoj ne pârojduc', i nâ vernucca zâmlû pakryc'.

10. Ты паслаў крыніцы ў даліны; паміж гор цякуць воды,

Ty paslaŭ krynicy ŭ daliny; pamiž gor câkuc' vody,

11. пояць усіх зьвяроў польных; дзікія аслы спатольваюць смагу сваю.

poâc' usih z'vâroŭ pol'nyh; dzikiâ asly spatol'vaûc' smagu svaû.

12. Каля іх жывуць птушкі нябесныя, з голья падаюць галасы.

Kalâ ih žyvuc' ptuški nâbesnyâ, z gol'lâ padaûc' galasy.

13. Ты напоймаеш горы з вышыняў Тваіх, плёнам дзеяў Тваіх зямля насычаецца.

Ty napojvaeš gory z vyšynâŭ Tvaïh, plënam dzeâŭ Tvaïh zâmlâ nasyčaessa.

14. Ты росьціш быдлу траву, і зеляніну на спажытак чалавеку, каб ежу зь зямлі здабываў,

Ty ros'ciš bydlu travu, i zelâninu na spažytak čalaveku, kab ežu z' zâmlì zdabyvaŭ,

15. і віно, якое вяселіць сэрца чалавеку, і алей, ад якога блішчыць твар ягоны, і хлеб, які мацуе сэрца чалавеку.

i vino, âkoe vâselic' sèrca čalaveku, i alej, ad âkoga bliščyc' tvar âgony, i hleb, âkì macue sèrca čalaveku.

16. Насычаюцца дрэвы Госпада, кедры Ліванскія, якія Ён пасадзіў;

Nasyčaŭcca drèvy Gospada, kedry Livanskiâ, âkiâ Ęn pasadziŭ;

17. на іх гняздуюцца птушкі: яліны - пад гняздо буслам,

na ih gnâzduŭcca ptuški: âliny - pad gnâzdo buslam,

18. высокія горы - сарнам; каменныя скалы - сховы зайцам.

vysokiâ gory - sarnam; kamennyâ skaly - shovy zajcam.

19. Ён стварыў месяц на азначэньне часу; сонца ведае свой захад.

Ęn stvaryŭ mesâc na aznačèn'ne času; sonca vedaе svoj zahad.

20. Ты прасьціраеш цемру, і бывае ноч: уначы бадзяюцца ўсе лясныя зьвяры;

Ty pras'ciraеš cemru, i byvae noč: unacy badzâŭcca ŭse lâsnyâ z'vâry;

21. ільвы, якія рыкаюць па здабычы і просяць у Бога ежы сабе.

il'vy, âkiâ rykaŭc' pa zdabyčy i prosâc' u Boga ežy sabe.

22. Устае сонца, і яны зьбіраюцца і кладуцца ў свае логвішчы;

Ustae sonca, i âny z'biraŭcca i kladucca ŭ svae logviščy;

23. выходзіць чалавек на дзеі свае і на працу сваю да вечара.

vyhodzic' čalavek na dzei svae i na pracu svaŭ da večara.

24. Як многа дзеяў Тваіх, Госпадзе! Усё стварыў Ты мудра; зямля

поўная твораў Тваіх.

Âk mnoga dzeâŭ Tvaih, Gospadze! Usë stvaryŭ Ty mudra; zâmlâ poŭnaâ tvoraŭ Tvaih.

25. Гэта мора - вялікае і шырокае: там паўзуны, якім ліку няма, жывёлы малыя і вялікія;

Gèta mora - vâlikae ì šyrokae: tam paŭzuny, âkim liku nâma, žyvëly malyâ ì vâlikiâ;

26. там плаваюць караблі, там гэты левіяфан, якога Ты стварыў гуляць у ім.

tam plavaŭc' karablì, tam gèty leviâfan, âkoga Ty stvaryŭ gulâc' u ìm.

27. Усе яны ад Цябе чакаюць, каб Ты даў ім ежу сваечасова.

Use âny ad Câbe čakaŭc', kab Ty daŭ ìm ežu svaečasova.

28. Даеш ім - прымаюць; адкрываеш далоню Тваю - насычаюцца добром;

Daeš ìm - prymaŭc'; adkryvaeš dalonŭ Tvaŭ - nasyčaŭcca dabrom;

29. схаваеш аблічча Тваё - палохаюцца; забіраеш у іх дух - паміраюць, і ў пыл свой вяртаюцца.

shavaeš abličča Tvaë - palohaŭcca; zabìraeš u ih duh - pamìraŭc', ì ŭ pyl svoj vârtaŭcca.

30. пашлеш дух Твой - ствараюцца, і Ты абнаўляеш улоньне зямлі.

pašleš duh Tvoj - stvaraŭcca, ì Ty abnaŭlâeš ulon'ne zâmlì.

31. Хай будзе Госпаду слава навечна; хай радуецца Гасподзь дзеямі Сваімі.

Haj budze Gospadu slava navečna; haj raduecca Gaspodz' dzeâmi Svaimì.

32. Паглядзіць на зямлю, і яна трасецца; дакранецца да гор, і дымяцца.

Paglâdzic' na zâmlŭ, ì âna trasecca; dakranecca da gor, ì dymâcca.

33. Буду сьпяваць Госпаду ўсё жыццё маё, буду сьпяваць Богу майму,

пакуль я ёсьць.

Budu s'pâvac' Gospadu ŭsë žyc'cë maë, budu s'pâvac' Bogu majmu, pakul' â ës'c'.

34. Хай Яму паспрыяе песьня мая; буду радавацца ў Госпадзе.

Haj Âmu paspryâe pes'nâ maâ; budu radavacca ŭ Gospadze.

35. Хай зьнікнуць грэшнікі зь зямлі, і бязбожных хай болей ня будзе.

Дабраславі, душа мая, Госпада! Алілуя!

Haj z'niknuc' grëšnikì z' zâmlì, ì bâzbožnyh haj bolejš nâ budze. Dabraslavi, duša maâ, Gospada! Aliluâ!

105 Кіраўнік

1. Слаўце Госпада; заклікайце імя Ягонае; абвяшчайце ў народах дзеі Ягоныя.

Slaŭce Gospada; zaklikajce imâ Âgonae; abvâščajce ŭ narodah dzei Âgonyâ.

2. Сьпявайце Яму і грайце Яму; раскажэце пра ўсе цуды Ягоныя.

S'pâvajce Âmu ì grajce Âmu; raskažèce pra ŭse cudy Âgonyâ.

3. Хвалецеся імем Ягоным сьвятым; хай цешыцца сэрца ў тых, хто шукае Госпада.

Hvalecesâ imem Âgonym s'vâтым; haj cešycca sërca ŭ tyh, hto šukae Gospada.

4. Шукайце Госпада і сілы Ягонаі, шукайце аблічча Ягонага заўсёды.

Šukajce Gospada ì sily Âgonaj, šukajce abličča Âgonaga zaŭsëdy.

5. Згадвайце цуды Ягоныя, якія ўчыніў, азнакі Ягоныя і суд вуснаў Ягоных,

Zgadvajce cudy Âgonyâ, âkiâ ŭčyniŭ, aznakì Âgonyâ ì sud vusnaŭ Âgonyh,

6. вы, семя Абрагамавае, рабы Ягоныя, сыны Якава, выбранцы Ягоныя.

vy, semâ Abragamavae, raby Âgonyâ, synu Âkava, vybrancy Âgonyâ.

7. Ён Гасподзь Бог наш; па ўсёй зямлі суды Ягоныя.

Ěn Gaspodz' Bog naš; pa ўsěj zâmlì sudy Âgonyâ.

8. Вечна Ён памятае Свой заповіт, слова, якое заповядаў тысячам родаў,

Večna Ěn pamâtae Svoj zapavet, slova, âkoe zapavâdaŭ tysâčam rodaŭ,

9. якое заповядаў Абрагаму, і клятву сваю Ісааку,

âkoe zapavâdaŭ Abragamu, i klâtvu svaŭ İsaaku,

10. і паставіў тое Якаву законам, і Ізраілю заповітам вечным,

i pastaviŭ toe Âkavu zakonam, i İzrailŭ zapavetam večnym,

11. кажучы: табе дам зямлю Ханаанскую як часьціну спадчыны вашай.

kažučy: tabe dam zâmlŭ Hanaanskuŭ âk čas'cĭnu spadčyny vašaj.

12. Калі іх было яшчэ лікам мала, вельмі мала, і былі яны прыхадні ў ёй,

Kali ih bylo âščè likam mala, vel'mi mala, i byli âny pryhadni ŭ ěj,

13. і пераходзілі ад народу да народу, з царства да іншага племя,

i perahodzili ad narodu da narodu, z carstva da inšaga plemâ,

14. нікому не дазваляў крыўдзіць іх, і за іх цароў дакараў:

nikomu ne dazvalâŭ kryŭdzic' ih, i za ih caroŭ dakaraŭ:

15. "не дакранайцеся да памазанцаў Маіх, і прарокам Маім не рабеце зла".

"ne dakranajcesâ da pamazancaŭ Maih, i prarokam Maım ne rabece zla".

16. І наклікаў голад на зямлю; кожнае хлебнае сьцябло паламаў.

İ naklikaŭ golad na zâmlŭ; kožnae hlebnae s'câblo palamaŭ.

17. Паслаў перад імі чалавека: у рабы быў прададзены Язэп.

Paslaŭ perad ĩmì čalaveka: u raby byŭ pradadzeny Âzèp.

18. Скавалі аковамі ногі яму, у жалеза ўвайшла душа ягоная,

Skavali akovami nogi âmu, u žaleza ŭvajšla duša âgonaa,

19. пакуль спраўдзілася слова Ягонае: слова Гасподняе выпрабавала яго.

pakul' spraŭdzilasâ slova Âgonae: slova Gaspodnâe vyprabavala âgo.

20. Паслаў цар, і разьвязалі яго; уладар народаў, і вызваліў яго.

Paslaŭ car, i raz'vâzali âgo; uladar narodaŭ, i vyzvaliŭ âgo.

21. Паставіў яго гаспадаром над домам сваім і ўпраўцам над усім валоданьнем сваім,

Pastaviŭ âgo gaspadarom nad domam svaim i ŭpraŭcam nad usim valodan'nem svaim,

22. каб ён настаўляў валадароў ягоных паводле сваёй душы і старэйшын ягоных вучыў мудрасьці.

kab ên nastaŭlâŭ valadaroŭ âgonyh pavodle svaëj dušy i starèjšyn âgonyh vučyŭ mudras'ci.

23. Тады прыйшоў Ізраіль у Егіпет, і перасяліўся Якаў у зямлю Хамаву,

Tady pryjšoŭ Izrail' u Egipet, i perasâliŭsâ Âkaŭ u zâmlû Hamavu,

24. і вельмі размножыў Бог народ Свой, і зрабіў яго мацнейшым за ворагаў ягоных.

i vel'mi razmnožyŭ Bog narod Svoj, i zrabiŭ âgo macnejšym za voragaŭ âgonyh.

25. Абудзіў у сэрцы іхнім нянавісьць супроць народу Ягонага і хітрасьць супроць рабоў Ягоных.

Abudziŭ u sèrcy ihnim nânavis'c' suproc' narodu Âgonaga i hitras'c' suproc' raboŭ Âgonyh.

26. Паслаў Майсея, раба Свайго, Аарона, якога абраў.

Paslaŭ Majseâ, raba Svajgo, Aarona, âkoga abraŭ.

27. Яны паказалі сярод іх слова азнакаў Ягоных і дзівосы Ягоныя ў

зямлі Хамавай.

Âny pakazali sârod ih slova aznakaŭ Âgonyh i dzivosy Âgonyâ ŭ zâmlì Hamavaj.

28. Паслаў цемру, і зрабіў морак, і не зрабілі супору слову Ягонаму.

Paslaŭ cemru, i zrabìŭ morak, i ne zrabìli suporu slovu Âgonamu.

29. Ператварыў іхнюю ваду ў кроў, і замарыў рыбу іхнюю.

Peratvaryŭ ihnûŭ vadu ŭ kroŭ, i zamaryŭ rybu ihnûŭ.

30. Зямля іхняя ўрадзіла шмат жаб нават у спальні цароў іхніх.

Zâmlâ ihnââ ŭradzila šmat žab navat u spal'ni caroŭ ihnih.

31. Ён сказаў, і прыйшлі розныя насякомыя, воды ва ўсе іхнія межы.

Ěn skazaŭ, i pryjšli roznyâ nasâkomyâ, vody va ŭse ihniâ mežy.

32. Замест дажджу паслаў на іх град, вагонь пякучы на зямлю іхнюю.

Zamest daždžu paslaŭ na ih grad, vagon' pâkučy na zâmlû ihnûŭ.

33. І пабіў вінаград іхні і смакоўніцы іхнія, і паваліў дрэвы ў межах іхніх.

Ì pabiŭ vinograd ihni i smakoŭnìcy ihniâ, i pavaliŭ drèvy ŭ mežah ihnih.

34. Сказаў, і прыйшла саранча, і безьліч вусеняў;

Skazaŭ, i pryjšla saranča, i bez'lič vusenâŭ;

35. і паелі ўсю траву на зямлі іхняй, і паелі плады на палях іхніх.

ì paelì ŭsû travu na zâmlì ihnâj, ì paelì plady na palâh ihnih.

36. І забіў кожнага першынца ў зямлі іхняй, пачаткі ўсёй сілы іхняй.

Ì zabiŭ kožnaga peršynca ŭ zâmlì ihnâj, pačatkì ŭsěj sily ihnâj.

37. І вывеў іх з срэбрам і золатам, і ня было ў іхніх плямёнах хворага.

Ì vyveŭ ih z srèbram i zolatam, i nâ bylo ŭ ihnih plâmënah hvoraga.

38. Узрадаваўся Егіпет выхаду іхняму; бо страх ад іх напаў на яго.

Uzradavaŭsâ Egìpet vyhadu ihnâmu; bo strah ad ih napaŭ na âgo.

39. Прасьцёр ім хмару як заслону і вагонь, каб сьвяціў ім ноччу.

Pras'cër im hmaru âk zaslonu i vagon', kab s'vâciŭ im nočču.

40. Прасілі, і Ён паслаў перапёлак, і хлебам нябесным карміў іх.

Prasilì, i Ěn paslaŭ perapĕlak, i hlebam nâbesnym karmiŭ ih.

41. Раскалоў камень, і пацяклі воды, пацяклі ракою па мясьцінах сухіх,

Raskaloŭ kamen', i pacâkli vody, pacâkli rakoŭ pa mâs'cinah suhìh,

42. бо ўзгадаў Ён сьвятое слова Сваё да Абрагама, раба Свайго,

bo ŭzgadaŭ Ěn s'vâtoe slova Svaë da Abragama, raba Svajgo,

43. і вывеў народ Свой у радасьці, выбранцаў Сваіх у весялосьці:

i vyveŭ narod Svoj u radas'ci, vybrancaŭ Svaih u vesâlos'ci:

44. і даў ім землі народаў, і перанялі яны працу людзкую,

i daŭ im zemli narodaŭ, i peranâli âny pracu lûdzkuŭ,

45. каб трымаліся пастановаў Ягоных і законы Ягоныя захоўвалі.

Алілуя!

kab trymalisâ pastanovaŭ Âgonyh i zakony Âgonyâ zahoŭvalì. Aliluâ!

106 Кіраўнік

1. Алілуя. Слаўце Госпада, бо Ён добры, бо навечна ласка Ягоная.

Aliluâ. Slaŭce Gospada, bo Ěn dobry, bo navečna laska Âgonaâ.

2. Хто выкажа магутнасьць Госпада, хто абвесьціць усю славу Ягоную?

Hto vykaža magutnas'c' Gospada, hto abves'cic' usŭ slavu Âgonuŭ?

3. Дабрашчасныя - хто трымаецца права, хто чыніць па праўдзе ва ўсякі час!

Dabraščasnyâ - hto trymaeccâ prava, hto čynic' pa praŭdze va ŭsâki čas!

4. Спамяні пра мяне, Госпадзе, у зычлівасьці да народу Твайго; наведай мяне ратаваньнем Тваім,

Spatâni pra mâne, Gospadze, u zyčlivas'ci da narodu Tvajgo; navedaj mâne ratavan'nem Tvaim,

5. каб угледзеў я дабрадзенства выбранцаў Тваіх, каб радаваўся я радасьцю народу Твайго, каб хваліўся я спадчынаю Тваёю.

kab ugledzeŭ â dabradzenstva vybrancaŭ Tvaïh, kab radavaŭsâ â radas'cŭ narodu Tvajgo, kab hvaliŭsâ â spadčynaŭ Tvaëu.

6. Зграшылі мы з бацькамі нашымі, учынілі бяспраўе, скрывілі праўду.

Zgrašyli my z bac'kami našymi, učynili bâspraŭe, skryvili praŭdu.

7. Бацькі нашыя ў Егіпце не зразумелі цудаў Тваіх, не памяталі безьлічы міласьцяў Тваіх і ўзбунтаваліся каля мора, Чэрмнага мора.

Bac'ki našyâ ŭ Egipce ne zrazumeli cudaŭ Tvaïh, ne pamâtali bez'ličy milas'câŭ Tvaïh i ŭzbuntavalisâ kalâ mora, Čèrnaga mora.

8. Але Ён уратаваў іх дзеля імя Свайго, каб паказаць магутнасьць Сваю.

Ale Ęn uratavaŭ ih dzelâ imâ Svajgo, kab pakazac' magutnas'c' Svaŭ.

9. Грозна прамовіў мору Чэрмнаму, і яно высахла; і правёў іх прадоньнем, як па сухім;

Grozna pramoviŭ moru Čèrnamu, i âno vysahla; i pravëu ih pradon'nem, âk pa suhim;

10. і ўратаваў іх ад рукі ненавісьніка і выбавіў іх ад рукі ворага.

i ŭratavaŭ ih ad ruki nenavis'nika i vybaviŭ ih ad ruki voraga.

11. Воды накрылі ворагаў іхніх; ніводнага зь іх не засталася.

Vody nakryli voragaŭ ihnih; nivodnaga z' ih ne zastalosâ.

12. І паверылі яны словам Ягоным, і пасьпявалі славу Яму.

Ĭ paveryli âny slovam Āgonym, i pas'pâvali slavu Āmu.

13. Але неўзабаве забылі дзеі Ягоныя, не дачакаліся Ягонага пажаданьня:

Ale neŭzabave zabyli dzei Āgonyâ, ne dačakalisâ Āgonaga pažadannâ:

14. і загарэліся ў пустыні пажадай, і спакусілі Бога ў бязьлюднай.

i zagarëlisâ ŭ pustyni pažadaj, i spakusili Boga ŭ bâz'lŭdnaj.

15. І Ён выканаў іхнюю просьбу, але паслаў на іх душы пошасьць.

Ì Ěn vykanaŭ ihnŭŭ pros'bu, ale paslaŭ na ih dušy pošas'c'.

16. І пазайздросьцілі ў табары Майсею і Аарону, сьвятому Гасподняму.

Ì pazajzdros'cili ŭ tabary Majseŭ i Aaronu, s'vâtomu Gaspodnâmu.

17. Раскалолася зямля, і паглынула Датана, і накрыла Ааронавую зборню.

Raskalolasâ zâmlâ, i paglynula Datana, i nakryla Aaronavuŭ zbornŭ.

18. І загарэўся вагонь на зборні іхняй, полымя папаліла бязбожных.

Ì zagarëŭsâ vagon' na zborni ihnâj, polymâ papalila bâzbožnyh.

19. Зрабілі цяля каля Харыва, і пакланіліся ідалу;

Zrabili câlâ kalâ Haryva, i paklanilisâ idalu;

20. і памянлі славу сваю на выяву вала, які есьць траву.

ì pamânâli slavu svaŭ na vyâvu vala, âki es'c' travu.

21. Забыліся Бога, Збаўцу свайго, Які велічнае ў Егіпце ўчыніў,

Zabylisâ Boga, Zbaŭcu svajgo, Âki veličnae ŭ Egipc'e ŭčyniŭ,

22. дзівоснае ў зямлі Хамавай, страшэннае каля Чэрмнага мора.

dzivosnae ŭ zâmli Hamavaj, strašènnae kalâ Čèrmnaga mora.

23. І хацеў вынішчыць іх, калі б Майсей, выбранец Ягоны, ня стаў прад Ім у расколіне, каб адвесьці ятру Ягоную, не пагубіць іх.

Ì haceŭ vyniščyc' ih, kali b Majsej, vybranec Âgonu, nâ staŭ prad Ìm u raskoline, kab adves'ci âtru Âgonuŭ, ne pagubic' ih.

24. І пагардзілі яны зямлёю жаданаю, ня верылі слову Ягонамү;

Ì pagardzili âny zâmlëŭ žadanaŭ, nâ veryli slovu Âgonamu;

25. і наракалі ў палатках сваіх, ня слухаліся голасу Гасподняга.

ì narakali ŭ palatkah svaïh, nâ sluhalisâ golasu Gaspodnâga.

26. І падняў Ён руку Сваю на іх, каб зубожыць іх у пустыні,

Ì padnâŭ Ěn ruku Svaŭ na ih, kab zubožyc' ih u pustyni,

27. і зубожыць іхні род сярод народаў і расьсеяць іх па зямлі.

ì zubožyc' ihni rod sârod narodaŭ ì ras'seâc' ih pa zâmlì.

28. Яны прыляпіліся да Ваалфэгора, і елі ахвяры бяздушным,

Âny prylâpilisâ da Vaalfègora, ì elì ahvâry bâzdušnym,

29. і разгневалі Бога сваімі ўчынкамі, і напала пошасьць на іх.

ì razgnevalì Boga svaimì ŭčynkamì, ì napala pošas'c' na ih.

30. І паўстаў Фінээс, і ўчыніў суд, - і спынілася пошасьць

Ì paŭstaŭ Finèès, ì ŭčyniŭ sud, - ì spynìlasâ pošas'c'

31. І залічана гэта яму ў праведнасьць на векі вечныя з роду ў род.

Ì zalìčana gèta âmu ŭ pravednas'c' na vekì večnyâ z rodu ŭ rod.

32. І ўгневалі Бога каля водаў Мэрывы, і Майсей пацярпеў за іх,

Ì ŭgnevalì Boga kalâ vodaŭ Mèryvy, ì Majsej pacârpeŭ za ih,

33. бо засмуцілі яны дух ягоны, і ён паграшыў вуснамі сваімі.

bo zasmucìlì âny duh âgony, ì ěn pagrašyŭ vusnamì svaimì.

34. Ня вынішчылі народаў, пра якія сказаў ім Гасподзь;

Nâ vynìščyli narodaŭ, pra âkiâ skazaŭ ìm Gaspodz';

35. а змяшаліся зь язычнікамі, і навучыліся дзеяў іхніх;

a z'mâšalisâ z' âzyčnikamì, ì navučylisâ dzeâŭ ihnih;

36. служылі ідалам іхнім, якія былі ім сеткаю,

služyli ìdalam ihnim, âkiâ byli ìm setkaŭ,

37. і прыносілі сыноў сваіх і дачок сваіх у ахвяру дэманам;

ì prynosilì synoŭ svaih ì dačok svaih u ahvâru dèmanam;

38. пралівалі кроў бязьвінную, кроў сыноў сваіх і дочак сваіх, якіх

прыносілі ў ахвяру ідалам Ханаанскім, - і зьнячысьцілася зямля крывёю;

pralivalì kroŭ bâz'vinnuŭ, kroŭ synoŭ svaih ì dočak svaih, âkih prynosilì ŭ

ahvâru ìdalam Hanaanskim, - ì z'nâčys'cìlasâ zâmlâ kryvëu;

39. зьнячышчалі сябе дзеямі сваімі і распусьнічалі ўчынкамі сваімі.

z'náčyščali sâbe dzeâmi svaïmi ì raspus'ničali účynkami svaïmi.

40. І запалаў гнеў Гасподні на народ Ягоны, і пагрэбаваў Ён спадчынай Сваёю

Ì zapalaŭ gneŭ Gaspodni na narod Ágony, ì pagrèbavaŭ Ęn spadčynaj Svaëu

41. і перадаў іх у рукі язычнікам, і ненавісьнікі іх завалодалі імі.

ì peradaŭ ih u ruki âzyčnikam, ì nenavis'niki ih zavalodalì imì.

42. Ворагі іхнія ўціскалі іх, і яны ўпакорваліся пад рукою іхняю.

Voragi ihniâ ŭciskali ih, ì âny ŭpakorvalisâ pad rukoŭ ihnâu.

43. Шмат разоў Ён іх вызваляў; а яны немарасьціліся прад Ім, і прыніжаліся за беззаконьне сваё.

Šmat разоŭ Ęn ih vyzvalâŭ; a âny nemaras'cilisâ prad Ìm, ì prynižalisâ za bezzakon'ne svaë.

44. Але Ён зважаў на іх смутак, калі чуў іхнія енкi,

Ale Ęn zvažau na ih smutak, kali čuŭ ihniâ enki,

45. і прыгадваў запавет Свой з' імі, і раскайваўся ў многіх міласьцях Сваіх,

ì prygadvaŭ zapavet Svoj z' imì, ì raskajvaŭsâ ŭ mnogih milas'câh Svaïh,

46. і абуджаў спагаду да іх ва ўсіх, хто іх браў у палон.

ì abudžaŭ spagadu da ih va ŭsìh, hto ih braŭ u palon.

47. Ратуй нас, Госпадзе, Божа наш, зьбяры нас спаміж народаў, каб мы славілі сьвятое імя Тваё, хваліліся Тваёю славаю.

Ratuj nas, Gospadze, Boža naš, z'bâry nas spamìž narodaŭ, kab my slavìli s'vâtoe imâ Tvaë, hvalìlisâ Tvaëu slavaŭ.

48. Дабраславёны Гасподзь, Бог Ізраілеў, спрадвеку і навечна! І хай скажа ўвесь народ: амін! Алілуя!

Dabraslavëny Gaspodz', Bog Ìzraileŭ, spradveku ì navečna! Ì haj skaža ŭves' narod: amin! Alìluâ!

1. Алілуя. Слаўце Госпада, бо Ён добры, бо навечна літасьць Ягоная!
Alilua. Slaŭce Gospada, bo Ęn dobry, bo navečna litas'c' Āgonaâ!
2. Так хай скажуць уратаваныя Госпадам, як іх збавіў Ён ад рук ворага
Tak haj skažuc' uratavanyâ Gospadam, âk ih zbaviŭ Ęn ad ruk voraga
3. і сабраў з краін, ад усходу і захаду, ад поўначы і мора.
i sabraŭ z krain, ad ushodu i zahadu, ad poŭnačy i mora.
4. Яны блукалі ў пустыні бязлюднымі шляхамі, і не знаходзілі населенага горада;
Āny blukali ŭ pustyni bâz'lŭdnymi šlâhami, i ne znahodzili naselenaga gorada;
5. цярпелі голад і смагу, душа іхняя тлелася ў іх.
cârpeli golad i smagu, duša ihnââ tlelasâ ŭ ih.
6. Але паклікалі Госпада ў скрусе сваёй, і Ён выбавіў іх ад нягодаў іхніх,
Ale paklikali Gospada ŭ skruse svaëj, i Ęn vybaviŭ ih ad nâgodaŭ ihnih,
7. і павёў іх простаі дарогай, каб яны ішлі да населенага горада.
i pavëŭ ih prostaj darogaj, kab âny išli da naselenaga gorada.
8. Хай славяць Госпада за ласку Ягоную і за дзівосныя дзеі Ягоныя для сыноў чалавечых:
Haj slavâc' Gospada za lasku Āgonuŭ i za dzivosnyâ dzei Āgonyâ dlâ synoŭ čalavečyh:
9. бо Ён спатоліў душу спрагненую, і душу сьмяглую напоўніў дабром.
bo Ęn spatoliŭ dušu spragnenuŭ, i dušu s'mâgluŭ napoŭniŭ dabrom.
10. Яны сядзелі ў цемры і ў засені сьмяротнай, скаваныя скрухаю і жалезам;

Âny sâdzeli ŭ cemry i ŭ zaseni s' mârrotnaj, skavanyâ skruhaû i žalezam;

11. бо не ўпакорваліся словам Божым і волю Ўсявышняга занядбалі.

bo ne ŭpakorvalisâ slovam Božym i volû Ŭsâvyšnâga zanâdbali.

12. Ён упакорыў ім сэрца працаю; і яны зьнемаглі, і ня было памочніка.

Ěn upakoryŭ im sêrca pracaû; i âny z' nemagli, i nâ bylo pamočnika.

13. Але паклікалі Госпада ў скрусе сваёй, і Ён выратаваў іх ад бедстваў іхніх,

Ale paklikali Gospada ŭ skruse svaëj, i Ěn vyratavaŭ ih ad bedstvaŭ ihnih,

14. вывеў іх зь цемры і засені сьмяротнай, і разарваў іхнія путы.

vyveŭ ih z' cemry i zaseni s' mârrotnaj, i razarvaŭ ihniâ puty.

15. Хай славяць Госпада за ласку Ягоную і зацудоўныя справы Ягонья для сыноў чалавечых:

Haj slavâc' Gospada za lasku Âgonuû i za cudoŭnyâ spravy Âgonyâ dlâ synoŭ čalavečyh:

16. бо Ён разбурыў браму медную, і жалезныя кайданы паламаў.

bo Ěn razburyŭ bramu mednuû, i žaleznyâ kajdany palamaŭ.

17. Неразумныя цярпелі за беззаконныя шляхі свае і за няпраўды свае;

Nerazumnyâ cârpeli za bezzakonnyâ šlâhi svae i za nâpraŭdy svae;

18. усякаю ежаю грэбавала душа іх, і яны набліжаліся да брамы сьмерці.

usâkaû ežaû grêbavala duša ih, i âny nablížalisâ da bramy s' merci.

19. Але паклікалі Госпада ў скрусе сваёй, і Ён уратаваў іх у іхняй нягодзе;

Ale paklikali Gospada ŭ skruse svaëj, i Ěn uratavaŭ ih u ihnâj nâgodze;

20. паслаў слова Сваё, і ацаліў іх, і выбавіў іх ад магілаў іхніх.

paslaŭ slova Svaë, i acaliŭ ih, i vybaviŭ ih ad magilaŭ ihnih.

21. Хай славяць Госпада за ласку Ягоную і за цудоўныя дзеі Ягонья

сынам чалавечым!

*Haj slavâc' Gospada za lasku Âgonuû i za cudouŭnyâ dzei Âgonyâ synam
čalavečym!*

22. Хай прыносяць Яму ахвяру хвалы, і хай абвяшчаюць пра справы Ягонья песняю!

*Haj prynosâc' Âmu ahvâru hvaly, i haj abvâščaûc' pra spravy Âgonyâ
pes'nâû!*

23. Хто выпраўляецца на караблях у мора, хто справы ўчыняе на водах вялікіх, -

Hto vypraŭlâeccâ na karablâh u mora, hto spravy ŭčynâe na vodah vâlikih, -

24. бачыць Гасподнія дзеі і цуды Ягонья ў бездані:

bačyc' Gaspodniâ dzei i cudy Âgonyâ ŭ bezdani:

25. Ён маўляе, - і паўстае буйны вецер, і высока падымае хвалі яго:

Ën maŭlâe, - i paŭstae bujny vecer, i vysoka padymae hvali âgo:

26. узыходзяць да неба, ападаюць у бездань; душа іхняя растае ў нягодах;

uzyhodzâc' da neba, apadaûc' u bezdan'; duša ihnââ rastae ŭ nâgodah;

27. яны кружацца і хістаюцца, нібы п'яныя, і ўся мудрасьць іхняя зьнікае.

âny kružacca i histaûcca, ni by p'ânyâ, i ŭsâ mudras'c' ihnââ z'nikaе.

28. Але паклікалі Госпада ў скрусе сваёй, і Ён вывеў іх зь нягодаў іхніх.

Ale paklikali Gospada ŭ skruse svaëj, i Ën vyveŭ ih z' nâgodaŭ ihnih.

29. Ён ператварае буру ў цішыню, і хвалі сунімаюцца.

Ën peratvarae buru ŭ cišynû, i hvali sunimaûcca.

30. І радуюцца, што яны суцішыліся, і Ён прыводзіць іх да жаданае прыстані.

Ì raduûcca, što âny sucišylisâ, i Ën pryvodzic' ih da žadanae prystani.

31. Хай славяць Госпада за ласку Ягоную і за дзівосныя дзеі Ягонья сынам чалавечым!

Haj slavâc' Gospada za lasku Âgonuû i za dzivosnyâ dzei Âgonyâ synam čalavečym!

32. Хай славяць Яго на сходзе народным, і хай славяць Яго ў гурце старэйшынаў!

Haj slavâc' Âgo na shodze narodnym, i haj slavâc' Âgo ũ gurce starèjšynaŭ!

33. Ён ператварае рэкі ў пустыню і крыніцы вады - у сушу,

Ěn peratvarae rèki ũ pustynû i krynicy vady - u sušu,

34. зямлю пладавітую - у саланчак, за бязбожнасьць тых, што живуць на ёй.

zâmlû pladavituû - u salančak, za bâzbožnas'c' tyh, što žyvuc' na ěj.

35. Ён ператварае пустыню ў возера, і зямлю высахлую - у крыніцу вады;

Ěn peratvarae pustynû ũ vozera, i zâmlû vysahluû - u krynicu vady;

36. і пасяляе там спрагненых, і яны будуць горад, каб жыць у ім;

i pasâlâe tam spragnenyh, i âny buduûc' gorad, kab žyc' u im;

37. засяваюць палеткі, садзяць вінаграднікі, якія родзяць ім багатыя плады.

zasâvaûc' paletki, sadzâc' vînogradnikî, âkiâ rodzâc' im bagatyâ plady.

38. Ён дабраслаўляе іх, і яны вельмі памнажаюцца, і ў іх быдла ня менее.

Ěn dabraslaŭlâe ih, i âny vel'mî pamnažaûcca, i ũ ih bydla nâ menea.

39. Паменшыліся яны, і ўпалі ад прыгнёту, гароты і скрухі;

Pamenšylisâ âny, i ũpali ad prygnëtu, garoty i skruhi;

40. Ён вылівае знявагу на князёў, і пакідае іх блукаць у пустыні, дзе дарог няма.

Ěn vylivae z'nâvagu na knâzëÿ, ì pakìdae ih blukac' u pustynì, dze darog nâma.

41. А гаротнага выцягвае з гароты, і род ягоны памнажае, як статак авечак.

A garotnaga vycâgvaе z garoty, ì rod âgony pamnažae, âk statak avečak.

42. Праведнікі бачаць гэта, і радуюцца, а ўсякае няверства заслання вусны свае.

Pravednikì bačac' gèta, ì raduÿcca, a ũsâkaе nâverstva zaslanâе vusny svae.

43. Хто мудры, той заўважыць гэта, і зразумее ласку Госпада.

Hto mudry, toj zaũvažyc' gèta, ì zrazumee lasku Gospada.

108 Кіраўнік

1. Песьня. Псальма Давідава.

Pes'nâ. Psal'ma Davidava.

2. Гатовае сэрца маё, Божа, гатовае сэрца маё; буду пяць і апяваць у славе маёй.

Gatovae sèrca maë, Boža, gatovae sèrca maë; budu pâac' ì apâvac' u slave maëj.

3. Паўстань, псалтыр і арфа! Я ўстану рана.

Paũstan', psaltyr ì arfa! Â ũstanu rana.

4. Славіць буду Цябе, Госпадзе, сярод народаў; славіць буду Цябе, сярод плямёнаў,

Slavic' budu Câbe, Gospadze, sârod narodaŭ; slavic' budu Câbe, sârod plâmënaŭ,

5. бо вышэй за нябёсы ласка Твая і ў пазахмар'і праўда Твая.

bo vyšëj za nâbësy laska Tvaâ ì ũ pazahmar'ì praŭda Tvaâ.

6. Узьяніся вышэй за нябёсы, Божа; і над усёю зямлёю будзе слава Твая,

Uz'nâsisâ vyšěj za nâbësy, Boža; i nad usëû zâmlëû budze slava Tvaâ,

7. каб вызваліліся аблюбенцы Твае: уратуй правіцай Тваёю, і пачуй мяне.

kab vyzvalilîsâ ablûbency Tvae: uratuj pravîcay Tvaëû, i pačuj mâne.

8. Бог сказаў у сьвятыні Сваёй: няхай разьвесялюся - падзялю Я Сіхем, і даліну Сукот абмераю.

Bog skazaŭ u s'vâtyni Svaëj: nâhaj raz'vesâlûsâ - padzâlû Â Sihem, i dalînu Sukot abmeraû.

9. Мой Галаад, Мой Манасія, Яфрэм крэпасць Маёй галавы, Юда скіпетр Мой,

Moj Galaad, Moj Manasiâ, Âfrëm krèpas'c' Maëj galavy, Ūda skîpetr Moj,

10. Мааў умывальная шаля Мая, на Эдом абуткам кіну Маім, над зямлёю Філістымскаю клікаць буду.

Maaŭ umyval'naâ šalâ Maâ, na Èdom abutkam kînu Maîm, nad zâmlëû Filistymskaû klikac' budu.

11. Хто ўвядзе мяне ў горад умацаваны? Хто давядзе мяне да Эдома?

Hto ŭvâdze mâne ŭ gorad umacavany? Hto davâdze mâne da Èdoma?

12. Ці ня Ты, Божа, Які нас адкінуў, і ня выходзіш, Божа, з войскам нашым?

Cî nâ Ty, Boža, Âkî nas adkînuŭ, i nâ vyhodziš, Boža, z vojskam našym?

13. Падай дапамогу нам ва ўціску, бо абарона людзкая - марнота.

Padaj dapamogu nam va ŭcîsku, bo abarona lûdzkaâ - marnota.

14. З Богам мы выявім сілу; Ён скіне ворагаў нашых.

Z Bogam my vyâvim silu; Èn skîne voragaŭ našyh.

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава. Божа хвалы маёй! не прамаўчы,
Kiroycu horu. Psal'ma Davidava. Boža hvaly maěj! ne pramaŭču,

2. бо раззьявіліся на мяне вусны бязбожныя і вусны падступныя;
bo raz'zâvilisâ na mâne vusny bâzbožnyâ i vusny padstupnyâ;

3. адуюць атачылі мяне словамі нянавісьці, узбройваюць супраць мяне
бяз прычыны;

*adusûl' atačyli mâne slovami nânavis'ci, uzbrojvaûc' suprac' mâne bâz
pryčynny;*

4. за любоў маю ваююць супраць мяне; а я малюся;

za lûboŭ maû vaûûc' suprac' mâne; a â malûsâ;

5. аддаюць мне злом за дабро, за любоў маю - нянавісьцю.

addaûc' mne zlom za dabro, za lûboŭ maû - nânavis'cû.

6. Пастаў над імі бязбожнага, і д'ябал хай стане праваруч яго.

Pastaŭ nad imi bâzbožnaga, i d'âbal haj stane pravaruč âgo.

7. Калі будзе судзіцца, хай будзе вінаваты, і малітва ягоная няхай стане
грэхам;

*Kali budze sudzicca, haj budze vînavaty, i malitva âgonaâ nâhaj stane
grèham;*

8. хай дні ягоныя будуць кароткія, і пасад ягоны іншы хай прыймае;

haj dni âgonyâ buduc' karotkiâ, i pasad âgony inšy haj pryjmae;

9. дзецi ягоныя няхай будуць сіротамі, а жонка ягоная - удавою;

dzeci âgonyâ nâhaj buduc' sirotami, a žonka âgonaâ - udavou;

10. хай бадзяюцца дзецi ягоныя і жабруюць, і просяць хлеба з руінаў
сваіх;

haj badzâûcca dzeci âgonyâ i žabruûc', i prosâc' hleba z ruinaŭ svaih;

11. хай захопіць ліхвар усё, што ёсьць у яго, хай другія захопяць працу ягоную;

haj zahopić' lihvâr usë, što ës'c' u âgo, haj drugiâ zahopâc' pracu âgonuû;

12. хай ніхто яму не паспагадае; хай ніхто ня злітуецца зь сіротаў ягоньх;

haj nihto âmu ne paspagadae; haj nihto nâ z'lituecca z' sìrotaŭ âgonyh;

13. хай будуць нашчадкі ягоныя на пагібель, і хай забудзецца іхняе імя ў наступным родзе;

haj buduc' naščadki âgonyâ na pagibel', i haj zabudzecca ihnâe imâ ŭ nastupnym rodze;

14. хай згадаецца прад Госпадам беззаконьне бацькоў ягоньх, і грэх маці ягонай хай не загладзіцца;

haj zgadaecca prad Gospadam bezzakon'ne bac'koŭ âgonyh, i grèh maci âgonaj haj ne zagladzicca;

15. хай будуць заўсёды яны ў вачах Госпада, і хай вынішчыць Ён на зямлі пра іх памяць

haj buduc' zaŭsëdy âny ŭ vačah Gospada, i haj vyniščyc' Ęn na zâmlì pra ih pamâc'

16. за тое, што ён ня думаў пра літасьць, а гнаў чалавека беднага і ўбогага і зламанага сэрцам, каб забіць яго;

za toe, što ěn nâ думаŭ pra litas'c', a gnaŭ čalaveka bednaga i ŭbogaga i zlamanaга sèrcam, kab zabic' âgo;

17. палюбіў праклён, і праклён спадобіць яго; не захацеў дабраславеньня, яно ад яго і адыдзе;

palûbiŭ praklën, i praklën spadobic' âgo; ne zahaceŭ dabraslaven'nâ, âno ad âgo i adydze;

18. хай у пракляцьце апанецца, быццам у рызу, і хай увойдзе яно, як

вада, у нутробу ягоную і, як алей, у косткі ягонья;

haj u praklâc'ce apranecca, byccam u ryzu, i haj uvojdze âno, âk vada, u nutrobu âgonuû i, âk alej, u kostki âgonyâ;

19. хай будзе яно яму, нібы вопратка, у якую ён апранецца, і як пояс, якім заўсёды перапаясваецца.

haj budze âno âmu, niby vopratka, u âkuû ên apranecca, i âk poâs, âkìm zaÿsëdy perapaâsvaecca.

20. Такая аддача ад Госпада ворагам маім і тым, што ліхасловяць душу маю!

Takaâ addača ad Gospada voragam maïm i tym, što lihaslovâc' dušu maû!

21. Са мною, Госпадзе, Госпадзе, чыні дзеля імя Твайго, бо добрая міласць Твая; уратуй мяне,

Sa mnoû, Gospadze, Gospadze, čynì dzelâ imâ Tvajgo, bo dobraâ milas'c' Tvaâ; uratuj mâne,

22. бо я бедны і ўбогі, і сэрца маё паранена ўва мне.

bo â bedny i ŭbogì, i sërca maë paranena ŭva mne.

23. Я знікаю, быццам цень, калі хіліцца дзень, гоняць мяне, як саранчу.

Â z'nikaû, byccam cen', kalì hilicca dzen', gonâc' mâne, âk saranču.

24. Калені мае зьнемаглі ад посту, і цела маё засталася бяз тлушчу.

Kalenì mae z'nemagli ad postu, i cela maë zastalosâ bâz tlušču.

25. Я зрабіўся для іх пасьмешышчам; убачыўшы мяне, галовамі круцяць.

Â zrabiÿsâ dlâ ih pas'mešyščam; ubačyÿšy mâne, galovamì krucâc'.

26. Памажы мне, Госпадзе, Божа мой; уратуй мяне з ласкі Тваёй,

Pamažy mne, Gospadze, Boža moj; uratuj mâne z laskì Tvaëj,

27. хай уведаюць, што гэта Твая рука, і што Ты, Госпадзе, учыніў гэта.

haj uvedaÿc', što gèta Tvaâ ruka, i što Ty, Gospadze, učyniÿ gèta.

28. Яны праклінаюць, а Ты дабраславі; яны паўстаюць, але няхай будуць пасаромленыя; а раб Твой хай радуецца.

Âny praklinaûc', a Ty dabraslavi; âny paŭstaûc', ale nâhaj buduc' pasaromlenyâ; a rab Tvoj haj raduecca.

29. Хай апрануцца праціўнікі мае ў ганьбу і, як вопраткаю, хай накрываюцца сорамам сваім.

Haj apranucca pracïŭnikì mae ŭ gan'bu i, âk vopratkaŭ, haj nakryŭcca soramat svaim.

30. І я голасна буду вуснамі сваімі славіць Госпада і сярод мноства Яго праслаўляць:

Ì â golasna budu vusnamì svaimì slavïc' Gospada i sârod mnostva Âgo praslaŭlâc':

31. бо Ён стаіць праваруч беднага, каб ратаваць яго ад судзьдзяў душы ягонай.

bo Ên staïc' pravaruč bednaga, kab ratavac' âgo ad sudz'dzâŭ dušy âgonaj.

110 Кіраўнік

1. Псальма Давідава. Сказаў Гасподзь Госпаду майму: сядзі праваруч Мяне, пакуль пакладу ворагаў Тваіх у падножжа ног Тваіх.

Psal'ma Davidava. Skazaŭ Gaspodz' Gospadu majmu: sâdzi pravaruč Mâne, pakul' pakladu voragaŭ Tvaih u padnožža nog Tvaih.

2. Жазло сілы Тваёй пашле Гасподзь зь Сіёна: валадары сярод ворагаў Тваіх.

Žazlo sily Tvaěj pašle Gaspodz' z' Siëna: valadary sârod voragaŭ Tvaih.

3. У дзень моцы Тваёй народ Твой гатовы ў аздобах сьвятыні; з улоньня дзяньніцы падобнае да расы Тваё нараджэньне.

U dzen' mocy Tvaëj narod Tvoj gatovy ŭ azdobah s'vâtyni; z ulon'nâ dzân'nicy padobnae da rasy Tvaë naradžèn'ne.

4. Прысягаўся Гасподзь і не раскаецца: Ты Сьвятар навекі паводле абраду Мэлхісэдэкавага.

Prysâgaŭsâ Gaspodz' i ne raskaeccca: Ty S'vâtar naveki pavodle abradu Mèlhisèdèkavaga.

5. Гасподзь праваруч Цябе. Ён у дзень гневу Свайго пакарае цароў;

Gaspodz' pravaruč Câbe. Ęn u dzen' gnevu Svajgo pakarae caroŭ;

6. учыніць суд над народамі, напоўніць зямлю трупамі, раструшчыць галаву ў зямлі шырокай.

učynic' sud nad narodami, napoŭnic' zâmlû trupami, rastruščyc' galavu ŭ zâmlì šyrokaŭ.

111 Кіраўнік

1. Алілуя! Слаўлю Цябе, Госпадзе, усім сэрцам маім на радзе праведных і на сходні.

Alilua! Slaŭlû Câbe, Gospadze, usim sèrcam maïm na radze pravednyh i na shodni.

2. Вялікія дзеі Гасподнія, вабныя ўсім, хто іх любіць.

Vâlikîâ dzei Gaspodniâ, vabnyâ ŭsïm, hto ih lûbic'.

3. Дзея Ягоная - слава і хараство, і праўда Ягоная застаецца навечна.

Dzeâ Âgonaâ - slava i harastvo, i praŭda Âgonaâ zastaeccca navečna.

4. Незабыўнымі зрабіў Ён цуды Свае; літасьцівы і шчодры Гасподзь.

Nezabyŭnymì zrabiŭ Ęn cudy Svae; litas'cìvy i ščodry Gaspodz'.

5. Ежу дае тым, хто баіцца Яго; вечна памятае Свой заповіт.

Ežu dae tym, hto baicca Āgo; večna pamâtae Svoj zapavet.

6. Сілу дзеяў Сваіх паказаў Ён народу Свайму, каб даць яму спадчыну
язычнікаў.

*Silu dzeâŭ Svaih pakazaŭ Ēn narodu Svajmu, kab dac' âmu spadčynu
âzyčnikaŭ.*

7. Дзеі рук Ягоных праўда і суд; усе Яго заповедзі правільныя,

Dzei ruk Āgonyh praŭda i sud; use Āgo zapavedzi pravil'nyâ,

8. цвёрдыя на вякі вечныя, заснаваныя на праўдзе і слушнасьці.

s'vërdyâ na vâki večnyâ, zasnavyâ na praŭdze i slušnas'ci.

9. Збавеньне паслаў Ён народу Свайму; наказаў навечна Свой заповіт.

Святое і страшнае імя Ягонае!

Zbaven'ne paslaŭ Ēn narodu Svajmu; nakazaŭ navečna Svoj zapavet.

S'vâtoe i strašnae imâ Āgonae!

10. Пачатак мудрасьці страх Гасподні: розум правільны ва ўсіх, хто
выконвае заповедзі Ягоныя. Хвала Яму няхай будзе вечная.

*Pačatak mudras'ci strah Gaspodni: rozum pravil'ny va ŭsich, hto vykonvae
zapavedzi Āgonyâ. Hvala Āmu nâhaj budze večnaâ.*

112 Кіраўнік

1. Алілуя! Дабрашчасны муж, што баіцца Госпада і шчыра любіць
ягоныя заповедзі.

*Aliluâ! Dabraščasny muž, što baicca Gospada i ščyra lûbic' âgonyâ
zapavedzi.*

2. Моцнае будзе насеньне ягонае на зямлі; род праведных
дабраславёны будзе.

Mocnae budze nasen'ne âgonae na zâmlî; rod pravednyh dabraslavëny budze.

3. Дастатак і багацьце ў доме ў яго, і праўда Ягоная трывае вечна.

Dastatak i bagac'ce ŭ dome ŭ âgo, i praŭda Âgonaâ tryvae večna.

4. У цемры ўзыходзіць святло справядлівым; добрае яно і міласэрнае і праведнае.

U cemry ŭzyhodzic' s'vâtlo spravâdlivym; dobrae âno i milasërnae i pravednae.

5. Добры чалавек міласэрны і пазычае; ён дасьць цвёрдасьць словам сваім на судзе.

Dobry čalavek milasèrny i pazyčae; ën das'c' c'vërdas'c' slovam svaim na sudze.

6. Ён вавек не пахісьнецца, у вечнай памяці праведны будзе.

Ën vavek ne pahis'necca, u večnaŭ pamâci pravedny budze.

7. Не пабаіцца нядобрае славы; сэрца ў яго цвёрдае, спадзяецца на Госпада.

Ne pabaicca nâdobrae slavy; sërca ŭ âgo c'vërdae, spadzâecca na Gospada.

8. Умацаванае сэрца ў яго; ён не збаіцца, калі гляне на ворагаў сваіх.

Umacavanae sërca ŭ âgo; ën ne zbaicca, kalî glâne na voragaŭ svaih.

9. Ён шчодро раздаў, абдарыў убогіх; праўда ягоная застаецца навечна; рог ягоны ўзьнясецца ў славе.

Ën ščodra razdaŭ, abdaryŭ ubogih; praŭda âgonaâ zastaecca navečna; rog âgony ŭz'nâsecca ŭ slave.

10. Бязбожны гэта пабачыць і будзе злавацца. заскрыгоча зубамі сваімі, і растане. Жаданьне безбожных загіне.

Bâzbožny gëta pabačyc' i budze zlavacca. zaskrygoča zubami svaimi, i rastane. Žadan'ne bâzbožnyh zagine.

113 Кіраўнік

1. Алілуя. Хвалеце, рабы Гасподнія, хвалеце імя Гасподняе.
Alilua. Hvalece, raby Gaspodniâ, hvalece imâ Gaspodnâe.
2. Хай будзе імя Гасподняе дабраславёна ад сёння і навечна,
Haj budze imâ Gaspodnâe dabraslavëna ad sën'nâ i navečna,
3. ад усходу сонца да захаду хай будзе праслаўлена імя Гасподняе;
ad ushodu sonca da zahadu haj budze praslaŭlena imâ Gaspodnâe;
4. Высокі над усімі народамі Гасподзь; над нябёсамі слава Ягоная.
Vysoki nad usimi narodami Gaspodz'; nad nâbësami slava Âgonâ.
5. Хто - як Гасподзь, Бог наш, Які, жывучы ў высях,
Hto - âk Gaspodz', Bog naš, Âki, žyvučy ŭ vysâh,
6. прыхіляецца, каб дагледзець неба і зямлю;
pryhilâeccâ, kab dagledzec' neba i zâmlû;
7. з тла падымае беднага, з гразі ўзвышае ўбогага,
z tla padymae bednaga, z grazi ŭzvysâe ŭbogaga,
8. каб пасадзіць яго з князямі, з князямі народу Ягонага;
kab pasadzic' âgo z knâzâmi, z knâzâmi narodu Âgonaga;
9. няплодную ўсяляе ў дом мацераю, што радуецца за дзяцей? Алілуя!
nâplodnuû ŭsâlâe ŭ dom maceraû, što raduecca za dzâcej? Alilua!

114 Кіраўнік

1. Алілуя. Калі выйшаў Ізраіль зь Егіпта, дом Якава - з народу іншапляменнага,
Alilua. Kali vyjšaŭ Izrail' z' Egipta, dom Âkava - z narodu inšaplâmennaga,

2. Юда зрабіўся сьвятыняю Ягонаю, Ізраіль - валоданьнем Ягоным.

Ūda zrabiuŝa s'vâtyňâ Ūgonaŭ, Izrail' - valodan'nem Ūgonym.

3. Мора ўгледзела, і пабегла; Ярдан павярнуўся назад.

Mora ŭgledzela, i pabegla; Ūrdan pavârnuŝa nazad.

4. Горы скакалі, як бараны, і пагоркі, як ягняткі.

Gory skakali, âk barany, i pagorki, âk âgnâtki.

5. Што з табою, мора, чаго ты пабегла, і з табою, Ярдане, чаго павярнуўся назад?

Što z taboŭ, mora, čago ty pabegla, i z taboŭ, Ūrdane, čago pavârnuŝa nazad?

6. Чаго вы скачаце, горы, як бараны, і вы, пагоркі, як ягняткі?

Čago vy skačace, gory, âk barany, i vy, pagorki, âk âgnâtki?

7. Прад абліччам Госпада дрыжы, зямля, прад абліччам Бога Якава,

Prad abliččam Gospada dryžy, zâmlâ, prad abliččam Boga Ūkava,

8. Які ператварае скалу ў возера вады і камень - у крыніцу вады.

Âki peratvarae skalu ŭ vozera vady i kamen' - u krynicu vady.

9. Ня нам, Госпадзе, ня нам, а імю Твайму дай славу, дзеля ласкі Тваёй, дзеля праўды Тваёй.

Nâ nam, Gospadze, nâ nam, a imŭ Tvajmu daj slavu, dzelâ laski Tvaëj, dzelâ praŭdy Tvaëj.

10. Навошта язычнікі кажуць: дзе ж іхні Бог?

Navošta âzyčnikì kažuc': dze ž ihni Bog?

11. Бог наш на небе і на зямлі; творыць усё, што хоча.

Bog naš na nebe i na zâmlì; tvoryc' usë, što hoča.

12. А іхнія ідалы - срэбра і золата, творы рук чалавечых.

A ihniâ idaly - srëbra i zolata, tvory ruk čalavečyh.

13. Ёсьць у іх вусны, але не гавораць; ёсьць у іх вочы, але ня бачаць;

Ěs'c' u ih vusny, ale ne gavorac'; ěs'c' u ih vočy, ale nâ bačac';

14. ёсьць у іх вушы, але ня чуюць; ёсьць у іх ноздры, але нюху няма;

ěs'c' u ih vušy, ale nâ čuûc'; ěs'c' u ih nozdry, ale nûhu nâma;

15. ёсьць у іх рукі, але не адчуваюць; ёсьць у іх ногі, але ня ходзяць; і яны гукаў не выдабываюць з горла свайго.

ěs'c' u ih rukì, ale ne adčuvaûc'; ěs'c' u ih nogì, ale nâ hodzâc'; i âny gukaŭ ne vydabyvaûc' z gorla svajgo.

16. Няхай будуць да іх падобныя тыя, што іх робяць, і ўсе, хто на іх спадзяецца.

Nâhaj buduc' da ih padobnyâ tyâ, što ih robâc', i ŭse, hto na ih spadzâecca.

17. Dome Ізраілеў! спадзявайся на Госпада; Ён - нам дапамога і шчыт.

Dome İzraileŭ! spadzâvajsâ na Gospada; Ěn - nam dapamoga i ščyt.

18. Dome Ааронаў! спадзявайся на Госпада; Ён - нам дапамога і шчыт.

Dome Aaronaŭ! spadzâvajsâ na Gospada; Ěn - nam dapamoga i ščyt.

19. Хто баіцца Госпада! спадзявайся на Госпада; Ён - нам дапамога і шчыт.

Hto baicca Gospada! spadzâvajsâ na Gospada; Ěn - nam dapamoga i ščyt.

20. Гасподзь нас памятае, дабраслаўляе нас, дабраслаўляе Ізраілеў дом, дабраслаўляе Ааронаў дом;

Gaspodz' nas pamâtae, dabraslaŭlâe nas, dabraslaŭlâe İzraileŭ dom, dabraslaŭlâe Aaronaŭ dom;

21. дабраслаўляе тых, што баяцца Госпада, малых і вялікіх.

dabraslaŭlâe tyh, što baicca Gospada, malyh i vâlikih.

22. Няхай дадасьць вам Гасподзь болей і болей, вам і дзецям вашым,

Nâhaj dadas'c' vam Gaspodz' bolej i bolej, vam i dzecâm vašym,

23. дабраславёныя вы Госпадам, Які стварыў неба і зямлю.

dabraslavënyâ vy Gospadam, Âki stvaryŭ neba i zâmlû.

24. Неба - неба Госпаду, а зямлю Ён даў сынам чалавечым.

Neba - neba Gospadu, a zâmlû Ęn daŭ synam čalavečym.

25. Ня мёртвыя ўславяць Госпада, ні ўсё, што ў магілу сыходзіць,

Nâ mĕrtvyâ ŭslavâc' Gospada, ni ŭsĕ, što ŭ magîlu syhodzic',

26. а мы жывыя дабраслаўляць мем Госпада ад сёння і давеку. Алілуя.

a my žyvvyâ dabraslaŭlâc' mem Gospada ad sĕn'nâ i daveku. Alîluâ.

115 Кіраўнік

1. Алілуя. Я радуюся, што Гасподзь пачуў голас мой, малітву маю,

Alîluâ. Â raduŭsâ, što Gaspodz' pačuŭ golas moj, malitvu maŭ,

2. прыхіліў да мяне вуха Сваё; і таму буду клікаць Яго ўсе дні мае.

pryhîliŭ da mâne vuha Svaĕ; i tamu budu klikac' Âgo ŭse dni maĕ.

3. Агарнулi мяне хваробы сьмяротныя, пакуты пякельныя агарнулi мяне; сустрэў я ўціскi і смуткi.

Agarnulî mâne hvaroby s'mârotnyâ, pakuty pâkel'nyâ agarnulî mâne; sustrĕŭ â ŭcîskî i smutkî.

4. Тады клікнуў я імя Гасподняе: Госпадзе! уратуй душу маю.

Tady kliknuŭ â imâ Gaspodnâĕ: Gospadze! uratuj dušu maŭ.

5. Гасподзь літасьцівы і справядлівы, міласэрны Бог наш.

Gaspodz' litas'cîvy i spravâdlîvy, milasĕrny Bog naš.

6. Асланяе Гасподзь прастадушных: я ўвесь зьнямог, і Ён дапамог мне.

Aslanâĕ Gaspodz' prastadušnyh: â ŭves' z'nâmog, i Ęn dapamog mne.

7. Вярніся, душа мая, у спакой твой; бо Гасподзь умілажаліўся зь цябе.

Vârnîsâ, duša maâ, u spakoj tvoj; bo Gaspodz' umîlažaliŭsâ z' câbe.

8. Ты збавіў душу маю ад сьмерці, вочы мае - ад сьлёз і ногі мае - ад спатыканьня.

Ty zbaviŭ dušu maŭ ad s'mercì, vočy mae - ad s'lěz ì nogì mae - ad spatykan'nâ.

9. Буду хадзіць прад абліччам Гасподнім па зямлі жывых.

Budu hadzic' prad abliččam Gaspodnìm pa zâmlì žyvyh.

116 Кіраўнік

1. Я вераваў і таму казаў: я моцна засмучаны.

Â veravaŭ ì tamu kazaŭ: â mocna zasmučany.

2. Я сказаў неабачліва: усякі чалавек - мана.

Â skazaŭ neabačliva: usâkì čalavek - mana.

3. Што аддам Госпаду за ўсе дабрачынствы Ягоныя мне?

Što addam Gospadu za ŭse dabračynstvy Âgonyâ mne?

4. Чару ратунку прыму, і імя Гасподняе клікну.

Čaru ratunku prymu, ì imâ Gaspodnâe kliknu.

5. Зарокі мае аддам Госпаду перад усім народам Ягоным.

Zarokì mae addam Gospadu perad usim narodam Âgonym.

6. Дарагая ў Гасподніх вачах с'мерць с'вятых Ягоных!

Daragaâ ŭ Gaspodnih vačah s'merc' s'vâtyh Âgonyh!

7. О, Госпадзе! я раб Твой, я раб Твой і сын рабыні Тваёй, Ты разамкнуў мне кайданы.

O, Gospadze! â rab Tvoj, â rab Tvoj ì syn rabynì Tvaëj, Ty razamknuŭ mne kajdany.

8. Табе прынясу ахвяру хвалы, і імя Гасподняе клікну.

Tabe prynâsu ahvâru hvaly, ì imâ Gaspodnâe kliknu.

9. Зарокі мае аддам Госпаду перад усім народам Ягоным,

Zarokì mae addam Gospadu perad usim narodam Âgonym,

10. у дварах дома Гасподняга, сярод цябе, Ерусаліме! Алілуя.

u dvarah doma Gaspodnâga, sârod câbe, Erusalime! Aliluâ.

117 Кіраўнік

1. Алілуя. Хвалеце Госпада, усе народы, услаўляйце Яго, усе плямёны;

Aliluâ. Hvalece Gospada, use narody, uslaŭlâjce Âgo, use plâmëny;

2. бо вялікая літасць да нас у Яго, і праўда Гасподняга застаецца навечна. Алілуя.

bo vâlikaâ litas'c' da nas u Âgo, i praŭda Gaspodnââ zastaecca navečna.

Aliluâ.

118 Кіраўнік

1. Алілуя. Слаўце Госпада, бо Ён добры, бо вечная ласка Ягоная.

Aliluâ. Slaŭce Gospada, bo Ęn dobry, bo večnaâ laska Âgonaâ.

2. Хай скажа сёньня дом Ізраілеў: Ён добры, бо вечная ласка Ягоная.

Haj skaža sën'nâ dom İzraileŭ: Ęn dobry, bo večnaâ laska Âgonaâ.

3. Хай скажа сёньня дом Ааронаў: Ён добры, бо вечная ласка Ягоная.

Haj skaža sën'nâ dom Aaronaŭ: Ęn dobry, bo večnaâ laska Âgonaâ.

4. Хай скажуць сёньня, хто баіцца Госпада: Ён добры, бо вечная ласка Ягоная.

Haj skažuc' sën'nâ, hto baicca Gospada: Ęn dobry, bo večnaâ laska Âgonaâ.

5. З уціску паклікаў я Госпада, і пачуў мяне, і на шырокае месца вывеў мяне Гасподзь.

Z ucisku paklikaŭ â Gospada, i pačuŭ mâne, i na šyrokae mesca vyveŭ mâne Gaspodz'.

6. Гасподзь за мяне - не збаюся: што зробіць мне чалавек?

Gaspodz' za mâne - ne zbaûsâ: što zrobic' mne čalavek?

7. Гасподзь мне памочнік: буду глядзець на ворагаў маіх.

Gaspodz' mne pamočnik: budu glâdzec' na voragaŭ maih.

8. Лепей спадзявацца на Госпада, чым спадзявацца на чалавека.

Lepej spadzâvacca na Gospada, čym spadzâvacca na čalaveka.

9. Лепей спадзявацца на Госпада, чым спадзявацца на князёў.

Lepej spadzâvacca na Gospada, čym spadzâvacca na knâzëŭ.

10. Усе народы абступілі мяне, але імем Гасподнім я іх скінуў;

Use narody abstupili mâne, ale imem Gaspodnim â ih skînuŭ;

11. Абступілі мяне, атачылі мяне; але імем Гасподнім я іх скінуў.

Abstupili mâne, atačyli mâne; ale imem Gaspodnim â ih skînuŭ.

12. Абселі мяне, як пчолы соты, і пагасьлі, як вагонь у цёрне; імем Гасподнім я іх скінуў.

Abseli mâne, âk pčoly soty, i pagas'li, âk vagon' u cërne; imem Gaspodnim â ih skînuŭ.

13. Моцна штурхнулі мяне, каб я ўпаў; але Гасподзь падтрымаў мяне.

Mocna šturhnuli mâne, kab â ŭpaŭ; ale Gaspodz' padtrymaŭ mâne.

14. Гасподзь сіла мая і песьня; Ён зрабіўся выратаваньнем маім.

Gaspodz' sila maâ i pes'nâ; Ęn zrabiuŝâ vyratavan'nem maïm.

15. Голас радасьці і выратаваньня ў жытлішчах праведнікаў; правіца Гасподняя творыць сілу!

Golas radas'ci i vyratavan'nâ ŭ žytliščah pravednikaŭ; pravica Gaspodnââ tvoryc' silu!

16. Правіца Гасподняя высокая, правіца Гасподняя творыць сілу!

Pravica Gaspodnââ vysoka, pravica Gaspodnââ tvoryc' silu!

17. Не памру, а жыць буду і абвяшчацьму дзеі Гасподнія.

Ne pamru, a žyc' budu i abvâščac'mu dzei Gaspodniâ.

18. Строга пакараў мяне Гасподзь, але сьмерцю мяне не скараў.

Stroga pakaraŭ mâne Gaspodz', ale s'mercû mâne ne skaraŭ.

19. Адчынеце мне браму праўды: увайду ў яе, праслаўлю Госпада,

Adčynese mne bramû praŭdy: uvajdu ŭ âe, praslaŭlû Gospada,

20. вось брама Госпада, праведныя ўвойдуць у яе.

vos' brama Gospada, pravednyâ ŭvojduc' u âe.

21. Слаўлю Цябе, што Ты пачуў мяне і зрабіўся ратункам маім.

Slaŭlû Câbe, što Ty pačuŭ mâne i zrabiŭsâ ratunkam maïm.

22. Камень, які адкінулі будаўнікі, зрабіўся галавою вугла.

Kamen', âki adkînulî budaŭnikî, zrabiŭsâ galavoŭ vugla.

23. Гэта - ад Госпада, і гэта дзівосна ў нашых вачах.

Gèta - ad Gospada, i gèta dzivosna ŭ našyh vačah.

24. Гэты дзень стварыў Гасподзь: парадуюмся і ўзьвесялімся ў дзень гэты!

Gèty dzen' stvaryŭ Gaspodz': paraduemsâ i ŭz'vesâlimsâ ŭ dzen' gèty!

25. О, Госпадзе, выратуй! О, Госпадзе, пашчасьці!

O, Gospadze, vyratuj! O, Gospadze, paščas'ci!

26. Дабраславёны, хто ідзе ў імя Гасподняе! Дабраслаўляем вас з дома Гасподняга.

Dabraslavëny, hto idze ŭ imâ Gaspodnâe! Dabraslaŭlâem vas z doma Gaspodnâga.

27. Бог - Гасподзь, і апраменіў нас; зьвяжэце шнурамі ахвяру, вядзеце да нарожнікаў ахвярніка.

Bog - Gaspodz', i aprameniŭ nas; z'vâžèce šnuramî ahvâru, vâdzece da narožnikaŭ ahvârніка.

28. Ты - Бог мой: славіць буду Цябе; Ты - Бог мой: славіць буду Цябе,

(славіць буду Цябе, бо Ты пачуў мяне і зрабіўся маім ратаваньнем).

Ty - Bog moj: slavìc' budu Câbe; Ty - Bog moj: slavìc' budu Câbe, (slavìc' budu Câbe, bo Ty pačuï mîne ì zrabìüsâ maìm ratavan'nem).

29. Слаўце Госпада, бо Ён добры, бо вечная ласка Ягоная.

Slaŭce Gospada, bo Èn dobry, bo večnaâ laska Âgonaâ.

119 Кіраўнік

1. Алілуя. Дабрашчасныя - беззаганныя ў дарозе, што ходзяць у законе Гасподнім.

Aliluâ. Dabraščasnyâ - bezzagannyâ ŭ daroze, što hodzâc' u zakone Gaspodnim.

2. Дабрашчасныя - хто прымае сьведчаньні Ягоныя, хто ўсім сэрцам шукае Яго!

Dabraščasnyâ - hto prymae s'vedčan'ni Âgonyâ, hto ŭsìm sèrcam šukaе Âgo!

3. Яны крыўды ня чыняць, ходзяць шляхамі Ягонымі.

Âny kryŭdy nâ čynâc', hodzâc' šlâhami Âgonymi.

4. Ты заповёў наказы Твае выконваць дакладна.

Ty zapavëŭ nakazy Tvae vykonvac' dakladna.

5. О, каб дарогі мае былі простыя да захаваньня Тваіх пастановаў!

O, kab darogì mae byli prostyâ da zahavan'nâ Tvaih pastanovaŭ!

6. Тады не пасаромеўся б я, гледзячы на ўсе Твае заповедзі;

Tady ne pasaromeŭsâ b â, gledzâčy na ŭse Tvae zapavedzi;

7. шчырым сэрцам Я славіў бы Цябе, вучыўся б судам Тваёй праўды.

ščyrym sèrcam Â slaviŭ by Câbe, vučyŭsâ b sudam Tvaëj praŭdy.

8. Буду трымацца Тваіх пастановаў; не пакідай мяне назусім.

Budu trymacca Tvaih pastanovaŭ; ne pakidaj mâne nazusim.

9. Чым юнак утрымае свой шлях у чысьціні? - Калі будзе трымацца словаў Тваіх.

Čym ūnak utrymae svoj šlâh u čys'cini? - Kalì budze trymacca slovaŭ Tvaih.

10. Цэлым сэрцам сваім я шукаю Цябе! ня дай мне збочыць ад заповедзяў Тваіх.

Cèlym sèrcam svaim â šukaŭ Câbe! nâ daj mne zbočyc' ad zapavedzâŭ Tvaih.

11. У сэрцы маім я схаваў слова Тваё, каб не грашыць прад Табою.

U sèrcy maïm â shavaŭ slova Tvaë, kab ne grašyc' prad Taboŭ.

12. Дабраславёны Ты, Госпадзе! навучы мяне пастановам Тваім.

Dabraslavëny Ty, Gospadze! navučy mâne pastanovam Tvaim.

13. Вуснамі маімі абвяшчаў я ўсе суды Тваіх вуснаў.

Vusnamì maïmì abvâščaŭ â ŭse sudy Tvaih vusnaŭ.

14. На шляху Тваіх сьведчаньняў я радуюся, як у кожным багацьці.

Na šlâhu Tvaih s'vedčan'nâŭ â raduûsâ, âk u kožnym bagac'ci.

15. Пра заповедзі Твае разважаю, і гляджу на шляхі Твае.

Pra zapavedzi Tvae razvažau, i glâdžu na šlâhi Tvae.

16. Пастановамі Тваімі сучаюся; не забываю слова Твайго.

Pastanovami Tvaimì sucâšaûsâ; ne zabyvaŭ slova Tvajgo.

17. Акажы ласку рабу Твайму, і буду я жыць і трымацца слова Твайго.

Akažy lasku rabu Tvajmu, i budu â žyc' i trymacca slova Tvajgo.

18. Разамкні вочы мае і пабачу дзівосы закона Твайго.

Razamkni vočy mae i pabaču dzivosy zakona Tvajgo.

19. Прыхадзень я на зямлі; не хавай ад мяне заповедзяў Тваіх.

Pryhadzen' â na zâmlì; ne havaj ad mâne zapavedzâŭ Tvaih.

20. Зьнемагла душа мая ад жаданьня судоў Тваіх ва ўсялякі час.

Z'nemagla duša maâ ad žadan'nâ sudoŭ Tvaih va ŭsâlâki čas.

21. Утаймаваў Ты пыхлівых, праклятых, што ўхіляюцца ад Тваіх заповедзяў.

Utajmavaŭ Ty pyhlivykh, praklâtykh, što ŭhîlâŭcca ad Tvaih zapavedzâŭ.

22. Адварні ад мяне зьнявагу і сорам, бо я захоўваю сьведчаньні Твае.

Advârni ad mâne z'nâvagu i soram, bo â zahoŭvaŭ s'vedčan'nî Tvae.

23. Князі сядзяць і змаўляюцца супраць мяне; а раб Твой разважае пра пастановы Твае.

Knâzi sâdzâc' i zmaŭlâŭcca suprac' mâne; a rab Tvoj razvažae pra pastanovy Tvae.

24. Сьведчаньні Твае - сучашэньне маё, і пастановы Твае - дарадцы мае.

S'vedčan'nî Tvae - sucâšèn'ne maë, i pastanovy Tvae - daradcy mae.

25. Душа мая кінута ў пыл; ажыві мяне словам Тваім.

Duša maâ kînuta ŭ pyl; ažyvî mâne slovam Tvaim.

26. Абвясціў я дарогі мае, і Ты пачуў мяне; навучы мяне пастановам Тваім.

Abvâs'ciŭ â darogî mae, i Tu pačuŭ mâne; navučy mâne pastanovam Tvaim.

27. Дай зразумець мне шлях загадаў Тваіх, і буду разважаць пра дзівосы Твае.

Daj zrazumec' mne šlâh zagadaŭ Tvaih, i budu razvažac' pra dzivosy Tvae.

28. Душа мая растае ад журботы: умацуй мяне паводле слова Твайго.

Duša maâ rastae ad žurboty: umacuj mâne pavodle slova Tvajgo.

29. Адварні ад мяне дарогу маны, і закон Твой даруй мне.

Advârni ad mâne darogu many, i zakon Tvoj daruj mne.

30. Я выбраў дарогу праўды, паставіў перад сабою суды Твае.

Â vybraŭ darogu praŭdy, pastaviŭ perad saboŭ sudy Tvae.

31. Я прыляпіўся да сьведчаньняў Тваіх, Госпадзе; не пасаромі мяне.

Â prylâpiÿsâ da s'vedčan'nâÿ Tvaïh, Gospadze; ne pasaromì mâne.

32. Пацяку шляхам заповедзяў Тваіх, калі Ты расшырыш сэрца маё.

Pacâku šlâham zapavedzâÿ Tvaïh, kalì Ty rassÿryš sèrca maë.

33. Пакажы мне, Госпадзе, шлях пастановаў Тваіх, і я буду трымацца яго да канца.

Pakažy mne, Gospadze, šlâh pastanovaÿ Tvaïh, i â budu trymacca âgo da kanca.

34. Дай мне зразумець, і буду трымацца закону Твайго і захоўваць яго ўсім сэрцам.

Daj mne zrazumec', i budu trymacca zakonu Tvajgo i zahoÿvac' âgo ŷsìm sèrcam.

35. Пастаў мяне на сьцежку заповедзяў Тваіх, бо я жадаю яе.

Pastaÿ mâne na s'cežku zapavedzâÿ Tvaïh, bo â žadaÿ âe.

36. Прыхілі маё сэрца да адкрыцьцяў Тваіх, а не да карысьлівасьці.

Pryhili maë sèrca da adkryc'câÿ Tvaïh, a ne da karys'lìvas'ci.

37. Адвядзі вочы мае, каб ня бачыць марноты; ажыві Ты мяне на дарозе Тваёй.

Advâdzì vočy mae, kab nâ bačyc' marnoty; ažyvi Ty mâne na daroze Tvaëj.

38. Сьцьвердзі слова Тваё рабу Твайму, каб багавейны я быў прад Табою.

S'c'verdzi slova Tvaë rabu Tvajmu, kab bagavejny â byÿ prad Taboÿ.

39. Адвядзі ад мяне зьнявагу, якое баюся; бо суды Твае добрыя.

Advâdzì ad mâne z'nâvagu, âkoe baÿsâ; bo sudy Tvae dobryâ.

40. Вось, я пажадаў загадаў Тваіх; ажыві мяне праўдаю Тваёю.

Vos', â pažadaÿ zagadaÿ Tvaïh; ažyvi mâne praÿdaÿ Tvaëÿ.

41. Хай сьдзе на мяне, Госпадзе, міласьць Твая, выратаваньне паводле

слова Твайго,

*Haj sydze na mâne, Gospadze, milas'c' Tvaâ, vyratavan'ne pavodle slova
Tvajgo,*

42. і я адкажу таму, хто мяне зьневажае, бо я спадзяюся на слова Тваё.

ì â adkažu tamu, hto mâne z'nevažae, bo â spadzâûsâ na slova Tvaë.

43. Не адбірай зусім ад вуснаў маіх слова праўды, бо я спадзяюся на суды Твае.

*Ne adbìraj zusìm ad vusnaŭ maìh slova praŭdy, bo â spadzâûsâ na sudy
Tvae.*

44. і буду трымацца суду Твайго заўсёды, на векі вечныя;

ì budu trymacca sudu Tvajgo zaŭsëdy, na vekì večnyâ;

45. буду хадзіць свабодна, бо наказаў Тваіх я шукаю,

буду hadzic' svabodna, bo nakazaŭ Tvaìh â šukaŭ,

46. буду маўляць пра адкрыцьці Твае перад царамі, і не пасаромеюся;

буду maŭlâc' pra adkryc'ci Tvae perad caramì, ì ne pasaromeûsâ;

47. буду сучышацца запаведзямі Тваімі, якія я палюбіў;

буду sucâšacca zapavedzâmi Tvaimì, âkiâ â palûbiŭ;

48. рукі мае працягну да запаведзяў Тваіх, якія я палюбіў, і разважаць

пра Твае пастановы.

*рукì mae pracâgnu da zapavedzâŭ Tvaìh, âkiâ â palûbiŭ, ì razvažac' pra Tvae
pastanovy.*

49. Згадай слова Тваё да раба Твайго, на якое Ты загадаў мне спадзявацца:

Zgadaj slova Tvaë da raba Tvajgo, na âkoe Ty zagadaŭ mne spadzâvaccâ:

50. гэта - сучышэньне ў нягодзе маёй, што слова Тваё сучышае мяне.

gèta - sucâšèn'ne ŭ nâgodze maëj, što slova Tvaë sucâšae mâne.

51. Гардуны зь мяне надта глуміліся, але я ня ўхіліўся ад закона Твайго.

Garduny z' mâne nadta glumilisâ, ale â nâ ŭhiliŭsâ ad zakona Tvajgo.

52. Згадваў суды Твае, Госпадзе, зьвеку, і сучашаўся.

Zgadvaŭ sudy Tvae, Gospadze, z'veku, i sucâšaŭsâ.

53. Жах агартае мяне, калі бачу бязбожных, якія законы Твае пакідаюць.

Žah agartae mâne, kalì baču bâzbožnyh, âkiâ zakony Tvae pakidaŭc'.

54. Пастановы Твае былі песнямі мне ў мясьцінах вандровак маіх.

Pastanovy Tvae bylì pes'nâmi mne ŭ mäs'cinah vandrovak maih.

55. Уначы ўспамінаў я імя Тваё, Госпадзе, і трымаўся закону Твайго.

Unačy ŭspaminaŭ â imâ Tvaë, Gospadze, i trymaŭsâ zakonu Tvajgo.

56. Ён зрабіўся маім, бо загады Твае я шаную.

Ėn zrabiŭsâ maïm, bo zagady Tvae â šanuŭ.

57. Доля мая, Госпадзе, сказаў я, трымацца слова Твайго.

Dolâ maâ, Gospadze, skazaŭ â, trymacca slova Tvajgo.

58. Маліўся Табе я ўсім сэрцам: памілуй мяне паводле слова Твайго.

Maliŭsâ Tabe â ŭsim sèrcam: pamiluj mâne pavodle slova Tvajgo.

59. Разважаў пра шляхі мае, і павярнуў свае ногі да сьведчаньняў Тваіх.

Razvažau pra šlâhi mae, i pavârnuŭ svae nogi da s'vedčan'nâŭ Tvaih.

60. Спяшаўся і не марудзіў выконваць заповедзі Твае.

S'pâšaŭsâ i ne marudziŭ vykonvac' zapavedzi Tvae.

61. Сеткі бязбожных акружылі мяне; але не забываў я закона Твайго.

Setki bâzbožnyh akružyli mâne; ale ne zabyvaŭ â zakona Tvajgo.

62. Апоўначы падымаўся славіць Цябе за справядлівыя суды Твае.

Apoŭnačy padymaŭsâ slavïc' Câbe za spravâdlivyâ sudy Tvae.

63. Саўдзельнік я ўсім, хто баіцца Цябе і хто наказы Твае шануе.

Saŭdzel'nik â ŭsim, hto baicca Câbe i hto nakazy Tvae šanue.

64. Ласкаю Тваёй, Госпадзе, поўніцца ўся зямля; навучы мяне

пастановам Тваім.

Laskaû Tvaëj, Gospadze, poŭnìcca ŭsâ zâmlâ; navučy mîne pastanovam Tvaìm.

65. Добра зрабіў Ты рабу Твайму, Госпадзе, паводле слова Твайго.

Dobra zrabiŭ Ty rabu Tvajmu, Gospadze, pavodle slova Tvajgo.

66. Добраму разуменьню і веданьню навучы мяне, бо запаведзям Тваім я веру.

Dobramu razumen'nu i vedan'nu navučy mîne, bo zapavedzâm Tvaìm â veru.

67. Пакуль я цярпеў, я блукаў; а сёння слова Твайго трымаюся.

Pakul' â cârpeŭ, â blukaŭ; a sën'nâ slova Tvajgo trymaŭsâ.

68. Добры і дабрадзеіны Ты, Госпадзе; навучы мяне пастановам Тваім.

Dobry i dabradzejny Ty, Gospadze; navučy mîne pastanovam Tvaìm.

69. Гардуны плятуць на мяне ману; а я ўсім сэрцам загады Твае шанавачьму.

Garduny plâtuc' na mîne manu; a â ŭsìm sèrcam zagady Tvae šanavac'mu.

70. Затлусьцела ў іх сэрца, стала, як лой; а я законам Тваім сучашаюся.

Zatlus'cela ŭ ih sèrca, stala, âk loj; a â zakonam Tvaìm sucâšaŭsâ.

71. Добра мне, што я пацярпеў, каб навучыцца Тваім пастановам.

Dobra mne, što â pacârpeŭ, kab navučysca Tvaìm pastanovam.

72. Закон Тваіх вуснаў мне лепей за тысячы золата і срэбра.

Zakon Tvaìh vusnaŭ mne lepej za tysâčy zolata i srèbra.

73. Рукі Твае стварылі мяне і збудавалі мяне; дай мне розуму і навучыся запаведзям Тваім.

Rukì Tvae stvaryli mîne i zbudavali mîne; daj mne rozumu i navučusâ zapavedzâm Tvaìm.

74. Хто баіцца Цябе, убачаць мяне і парадуюцца, што я спадзяюся на

слова Тваё.

Hto baicca Câbe, ubačac' mâne i paraduucca, što â spadzâûsâ na slova Tvaë.

75. Ведаю, Госпадзе, што суды Твае справядлівыя, і па справядлівасьці Ты пакараў мяне.

Vedaû, Gospadze, što sudy Tvae spravâdlivÿâ, i pa spravâdlivas'ci Ty pakaraŭ mâne.

76. Хай жа міласць Твая будзе мне ўцехаю паводле слова Твайго рабу Твайму.

Haj ža milas'c' Tvaâ budze mne ŭcehaû pavodle slova Tvajgo rabu Tvajmu.

77. Хай прыйдзе мне Твой мілажаль, і буду я жыць; бо закон Твой - сущашэньне маё.

Haj pryjdzе mne Tvoj milažal', i budu â žyc'; bo zakon Tvoj - sucâšèn'ne maë.

78. Хай пасаромлены будуць пыхлівыя, бо бязь віны прыгнятаюць мяне; я разважаю пра загады Твае.

Haj pasaromleny buduc' pyhlivÿâ, bo bâz' viny prygnâtauc' mâne; â razvažaû pra zagady Tvae.

79. Хай зьвернуцца да мяне тыя, што баяцца Цябе і ведаюць сьведчаньні Твае.

Haj z'venucca da mâne tyâ, što baâcca Câbe i vedauc' s'vedčan'ni Tvae.

80. Хай будзе сэрца маё беззаганнае ў вуснах Тваіх, каб я не пасаромеўся!

Haj budze sërca maë bezzagannae ŭ vusnah Tvaïh, kab â ne pasaromeŭsâ!

81. Душа мая прападае па ратунку Тваім; спадзяюся на слова Тваё.

Duša maâ prapadae pa ratunku Tvaïm; spadzâûsâ na slova Tvaë.

82. Прападаюць вочы мае па слове Тваім; я кажу: калі Ты сучешыш

мяне?

Prapadaûc' voçy mae pa slove Tvaim; â kažu: kali Ty sucešyš mâne?

83. Я зрабіўся, як мех у дыме; а пастановаў Тваіх не забыўся.

Â zrabiŭsâ, âk meh u dyme; a pastanovaŭ Tvaih ne zabyŭsâ.

84. Колькі дзён у раба Твайго? Калі ўчыніш суд над маімі ганіцелямі?

Kol'ki dzën u raba Tvajgo? Kali ŭčyniš sud nad maİMì ganicelâmi?

85. Яму выкапалі мне гардзеі насуперак закону Твайму.

Âmu vykapali mne gardzei nasuperak zakonu Tvajmu.

86. Усе заповедзі Твае - праўда; несправядліва перасьледуюць мяне; памажы мне.

Use zapavedzi Tvae - praŭda; nespravâdliva peras'leduŭc' mâne; pamažy mne.

87. Ледзьве не загубілі мяне на зямлі, але я не пакінуў загадаў Тваіх.

Ledz've ne zagubili mâne na zâmlì, ale â ne pakìnuŭ zagadaŭ Tvaih.

88. Па літасьці Тваёй ажыўляй мяне, і буду захоўваць сьведчаньні вуснаў Тваіх.

Pa litas'ci Tvaëj ažyŭlâj mâne, i budu zahoŭvac' s'vedčan'ni vusnaŭ Tvaih.

89. Навечна, Госпадзе, слова Тваё сьцьверджана на нябёсах;

Navečna, Gospadze, slova Tvaë s'c'verdžana na nâbëсах;

90. праўда Твая з роду ў род. Ты паставіў зямлю, і стаіць яна.

praŭda Tvaâ z rodu ŭ rod. Ty pastaviŭ zâmlû, i staic' âna.

91. Паводле Тваіх вызначэньняў усё стаіць і дагэтуль; бо ўсё служыць Табе.

Pavodle Tvaih vyznačën'nâŭ usë staic' i dagètul'; bo ŭsë služyc' Tabe.

92. Калі б не закон Твой быў сучаšэньнем маім, загінуў бы я ў нягодах маіх.

Kali b ne zakon Tvoj byŭ sucâšën'nem maİM, zagìnuŭ by â ŭ nâgodah maİh.

93. Вавек не забуду загадаў Тваіх, бо імі Ты ажыўляеш мяне.

Vavek ne zabudu zagadaŭ Tvaïh, bo imi Ty ażyŭlâeš mâne.

94. Я Твой: уратуй мяне; бо я наказаў Тваіх шукаю.

Â Tvoj: uratuj mâne; bo â nakazaŭ Tvaïh šukaŭ.

95. Бязбожнікі пільнуюць мяне, каб загубіць; а я паглыбляюся ў адкрыццці Твае.

Bâzbožnikì pil'nuŭc' mâne, kab zagubiç'; a â paglyblâûsâ ŭ adkryc'ci Tvae.

96. Я бачыў мяжу дасканаласці ўсякай; але Твая запаведзь надта шырокая.

Â bačyŭ mâžu daskanalas'ci ŭsâkaj; ale Tvaâ zapavedz' nadta šyrokaâ.

97. Як люблю я закон Твой! увесь дзень пра яго разважаю.

Âk lûblû â zakon Tvoj! uves' dzen' pra âgo razvažau.

98. Запаведзьдзю Тваёю Ты зрабіў мяне мудрэйшым за ворагаў маіх; бо яна заўсёды са мною.

Zapavedz'dzû Tvaëŭ Ty zrabïŭ mâne mudrèjšym za voragaŭ maih; bo âna zaŭsëdy sa mnoŭ.

99. Я стаўся разумнейшы за настаўнікаў маіх; бо разважаю пра сьведчаньні Твае.

Â staŭsâ razumnejšy za nastaŭnikaŭ maih; bo razvažau pra s'vedčan'ni Tvae.

100. Я ведаю болей за старцаў; бо загады Твае шаную.

Â vedaŭ bolejš za starcaŭ; bo zagady Tvae šanuŭ.

101. Ад усякай ліхое дарогі ўхіляю ногі мае, каб трымацца слова Твайго;

Ad usâkaj lihoe darogì ŭhilâŭ nogi mae, kab trymacca slova Tvajgo;

102. ад судоў Тваіх ня ўхіляюся, бо Ты навучаеш мяне.

ad sudoŭ Tvaïh nâ ŭhilâûsâ, bo Ty navučaeš mâne.

103. Якое салодкае слова Тваё майму паднябенню! лепей за мёд вуснам маім.

Âkoe salodkae slova Tvaë majmu padnâben 'nû! lepej za mëd vusnam maïm.

104. Ад наказаў Тваіх я стаўся разумнейшы, таму ненавіджу любы шлях маны.

Ad nakazaŭ Tvaïh â staŭsâ razumnejšy, tamu nenavidžu lûby šlâh many.

105. Слова Тваё - сьветач нагам маім і сьвятло сьцежцы маёй.

Slova Tvaë - s'vetač nagam maïm i s'vâtlo s'cežcy maëj.

106. Я прысягнуў шанаваць справядлівыя суды Твае, і выканаю.

Â prysâgnuŭ šanavac' spravâdlivyâ sudy Tvae, i vykanaŭ.

107. Моцна прыгнечаны я, Госпадзе; ажыві мяне паводле слова Твайго.

Mocna prygnečany â, Gospadze; aždyvî mâne pavodle slova Tvajgo.

108. Хай будзе воля Твая, Госпадзе, прыняць дабраахвотную ахвяру вуснаў маіх, і судам Тваім навучы мяне.

Haj budze volâ Tvaâ, Gospadze, prynâc' dabraahvotnuŭ ahvâru vusnaŭ maïh, i sudam Tvaïm navučy mâne.

109. Душа мая бесьперастанку ў руцэ маёй; але закона Твайго не забываю.

Duša maâ bes'perastanku ŭ rucè maëj; ale zakona Tvajgo ne zabyvaŭ.

110. Бязбожнікі паставілі на мяне пастку; але я ня ўхіліўся ад загадаў Тваіх.

Bâzbožnikî pastavilî na mâne pastku; ale â nâ ŭhiliŭsâ ad zagadaŭ Tvaïh.

111. Сьведчаньні Твае я прыняў, як спадчыну вечную; бо яны злагада сэрца майго.

S'vedčan'ni Tvae â prynâŭ, âk spadčynu večnuŭ; bo âny zlagada sërca majgo.

112. Я прыхіліўся сэрцам да выкананьня загадаў Тваіх навек, да канца.

Â pryhiliŭsâ sèrcam da vykanan'nâ zagadaŭ Tvaìh navek, da kanca.

113. Вымудры паняверныя ненавіджу, а закон Твой люблю.

Vymudry panâvernnyâ nenavidžu, a zakon Tvoj lûblû.

114. Ты - маё покрыва і шчыт мой; на слова Тваё спадзяюся.

Ty - maë pokryva i ščyt moj; na slova Tvaë spadzâŭsâ.

115. Адыдзеце ад мяне, беззаконныя, і буду захоўваць заповедзі Бога майго.

Adydzece ad mâne, bezzakonnyâ, i budu zahoŭvac' zapavedzi Boga majgo.

116. Умацуй мяне словам Тваім, і буду жыць; не пасаромі мяне ў надзеі маёй;

Umacuj mâne slovam Tvaìm, i budu žyc'; ne pasaromì mâne ŭ nadzeì maëj;

117. падтрымай мяне, і ўратуюся; і ў Твае пастановы ўдумвацца няспынна буду.

padtrymaj mâne, i ŭratuŭsâ; i ŭ Tvae pastanovy ŭdumvacca nâspynna budu.

118. Усіх адступнікаў ад пастаноў Тваіх Ты скідаеш, бо вымудры іхнія - няпраўда.

Usih adstupnikaŭ ad pastanovaŭ Tvaìh Ty skidaeš, bo vymudry ihniâ - nâpraŭda.

119. Як шашаль, змятаеш Ты ўсіх бязбожных зь зямлі; таму палюбіў я адкрыцьці Твае.

Âk šašal', z'mâtaeš Ty ŭsìh bâzbožnyh z' zâmlì; tamu palûbiŭ â adkryc'ci Tvae.

120. Дрыжыць ад страху прад Табою цела маё, і судоў Тваіх баюся я.

Dryžyc' ad strahu prad Taboŭ cela maë, i sudoŭ Tvaìh baŭsâ â.

121. Я чыніў суд і праўду; не аддавай мяне ганіцелям маім.

Â čyniŭ sud i praŭdu; ne addavaj mâne ganìcelâm maìm.

122. Даручы Ты на добрае раба Твайго, каб не прыгняталі мяне

гардуны.

Daručy Ty na dobrae raba Tvajgo, kab ne prygnâтали mâne garduny.

123. Растаюць мае вочы, чакаючы ратунку Твайго і слова праўды Тваёй.

Rastaûc' mae vočy, čakaûčy ratunku Tvajgo i slova praŭdy Tvaëj.

124. Учыні рабу Твайму паводле ласкі Тваёй і пастановам Тваім навучы мяне.

Učyni rabu Tvajmu pavodle laski Tvaëj i pastanovam Tvaïm navučy mâne.

125. Я раб Твой; дай розуму мне, і спазнаю адкрыццці Твае.

Â rab Tvoj; daj rozumu mne, i spaznaû adkryc'ci Tvae.

126. Час настаў Госпаду дзейнічаць: закон Твой зьняважнілі.

Čas nastaŭ Gospadu dzejničac': zakon Tvoj z'nâvažnili.

127. А я люблю запаведзі Твае болей за золата, золата чыстае.

A â lûblû zapavedzi Tvae bolej za zolata, zolata čystae.

128. Усе загады Твае - усе прызнаю справядлівымі: усякі шлях маны ненавіджу.

Use zagady Tvae - use pryznaû spravâdlivymi: usâki šlâh many nenavidžu.

129. Дзівосныя адкрыццці Твае; таму іх трымае душа мая.

Dzivosnyâ adkryc'ci Tvae; tamu ih trymae duša maâ.

130. Сьведчаньне словаў Тваіх прасьвятляе, простым розум дае.

S'vedčan'ne slovaŭ Tvaïh pras'vâtlâe, prostym rozum dae.

131. Размыкаю вусны мае, і ўздыхаю; бо запаведзяў Тваіх прагну.

Razmykaû vusny mae, i ŭzdyhaû; bo zapavedzâŭ Tvaïh pragnu.

132. Паглядзі на мяне і памілуй мяне, як робіш з тымі, што любяць імя Тваё.

Paglâdzi na mâne i pamiluj mâne, âk robiš z tymi, što lûbâc' imâ Tvaë.

133. Умацуй ногі мае ў слоўце Тваім, і ня дай авалодаць мною ніякаму

беззаконьню;

Umascij nogi mae ŭ slove Tvaim, i nâ daj avalodac' mnoû niâkamu bezzakon'nû;

134. вызвалі мяне ад прыгнёту чалавечага, і буду наказы Твае шанаваць.

vyzvali mâne ad prygnëtu čalavečaga, i budu nakazy Tvae šanavac'.

135. Апрамень раба Твайго сьвятлом аблічча Твайго, і навучы мяне пастановам Тваім.

Apramen' raba Tvajgo s'vâtlom abličča Tvajgo, i navučy mâne pastanovam Tvaim.

136. З вачэй маіх цякуць патокі вады, бо не шануюць закона Твайго.

Z vačëj maih căkuc' patoki vady, bo ne šanuûc' zakona Tvajgo.

137. Справядлівы Ты, Госпадзе, і суды Твае справядлівыя.

Spravâdlivy Ty, Gospadze, i sudy Tvae spravâdlivýâ.

138. Сьведчаньні Твае, якія Ты запавядаў, - праўда і дасканалая ісьціна.

S'vedčan'ni Tvae, âkiâ Ty zapavâdaŭ, - praŭda i daskanalaâ is'cina.

139. Руплівасьць мая зьядае мяне, бо мае ворагі забылі словы Твае.

Ruplivas'c' maâ z'âdae mâne, bo mae voragi zabyli slovy Tvae.

140. Слова Тваё вельмі чыстае, і раб Твой палюбіў яго.

Slova Tvaë vel'mi čystae, i rab Tvoj palûbiŭ âgo.

141. Малы я і пагарджаны; але наказаў Тваіх не забываю.

Maly â i pagardžany; ale nakazaŭ Tvaih ne zabyvaŭ.

142. Праўда Твая - праўда вечная, а закон Твой - ісьціна.

Praŭda Tvaâ - praŭda večnaâ, a zakon Tvoj - is'cina.

143. Скруха і гора мяне агарнулі; запаведзі Твае - сучашэньне маё.

Skruha i gora mâne agarnuli; zapavedzi Tvae - sucâšën'ne maë.

144. Праўда адкрыцьцяў Тваіх - вечная: дай мне розуму, і буду жыць.

Praŭda adkryc'câŭ Tvaïh - večnaâ: daj mne rozumu, i budu žyc'.

145. Клічу ўсім сэрцам маім: пачуй мяне, Госпадзе; і захаваю Твае пастановы.

Kliču ŭsìm sèrcam maìm: pačuj mâne, Gospadze; i zahavaŭ Tvae pastanovy.

146. Заклікаю Цябе; уратуй мяне, і буду захоўваць адкрыцьці Твае.

Zaklikaŭ Câbe; uratuj mâne, i budu zahoŭvac' adkryc'ci Tvae.

147. Сустракаючы ранак, я заклікаю; на слова Тваё спадзяюся.

Sustrakaŭčy ranak, â zaklikaŭ; na slova Tvaë spadzâŭsâ.

148. Вочы мае сустракаюць ранішнюю варту, каб мне заглыбляцца ў слова Тваё.

Vočy mae sustrakaŭc' ranišnŭŭ vartu, kab mne zaglyblâcca ŭ slova Tvaë.

149. Пачуй голас мой зь міласьці Тваёй, Госпадзе; судом Тваім ажыві мяне.

Pačuj golas moj z' milas'ci Tvaëj, Gospadze; sudom Tvaïm aždyvi mâne.

150. Наблізіліся тыя, што намышляюць хітрыну; далёка яны ад закона Твайго.

Nablizilisâ tyâ, što namyšlâŭc' hitrynu; dalëka âny ad zakona Tvajgo.

151. Блізкі Ты, Госпадзе, і ўсе заповедзі Твае - ісьціна.

Blizki Ty, Gospadze, i ŭse zapavedzi Tvae - is'cina.

152. Здаўна Я даведаўся пра сьведчаньні Твае, што Ты сьцьвердзіў іх навечна.

Zdaŭna Â davedaŭsâ pra s'vedčan'ni Tvae, što Ty s'c'verdziŭ ih navečna.

153. Паглядзі на нягоды мае, і вызваль мяне; бо я не забываю закона Твайго.

Paglâdzi na nâgody mae, i vyzval' mâne; bo â ne zabyvaŭ zakona Tvajgo.

154. Заступіся за справу маю, і абарані мяне; словам Тваім ажыві мяне.

Zastupisâ za spravu maŭ, i abaranì mâne; slovam Tvaïm aždyvi mâne.

155. Далёка ад бязбожных выратаваньне, бо яны пастановаў Тваіх ня шукаюць.

Dalëka ad bâzbožnyh vyratavan'ne, bo âny pastanovaŭ Tvaih nâ ŝukaûc'.

156. Многа шчадротаў Тваіх, Госпадзе; судом Тваім ажыві мяне.

Mnoga ŝčadrotaŭ Tvaih, Gospadze; sudom Tvaim aždyvi mâne.

157. Многа ў мяне ганіцеляў і ворагаў; але ад сьведчаньняў Тваіх не адступлюся.

Mnoga ŭ mâne ganicelâŭ i voragaŭ; ale ad s'vedčan'nâŭ Tvaih ne adstuplûsâ.

158. Бачу адступнікаў, і брыджуся імі; бо яны не шануюць слова Твайго.

Baču adstupnikaŭ, i brydžusâ imi; bo âny ne ŝanuûc' slova Tvajgo.

159. Падзівіся, як я люблю наказы Твае; міласьцю Тваёю, Госпадзе, ажыві мяне.

Padzivisâ, âk â lûblû nakazy Tvae; milas'cû Tvaëŭ, Gospadze, aždyvi mâne.

160. Аснова слова Твайго сапраўдная, і вечны ўсякі суд праўды Тваёй.

Asnova slova Tvajgo sapraŭdnaâ, i večny ŭsâki sud praŭdy Tvaëj.

161. Князі перасьледуюць мяне бязьвінна; але сэрца маё баіцца слова Твайго.

Knâzi peras'leduûc' mâne bâz'vinna; ale sërca maë baicca slova Tvajgo.

162. Радуюся я слову Твайму, як той, хто вялікі дастак прыдбаў.

Raduûsâ â slovu Tvajmu, âk toj, hto vâlikì dastak prydbaŭ.

163. Ненавіджу ману і грэбую ёю; а закон Твой люблю.

Nenavidžu manu i grèbuŭ ëŭ; a zakon Tvoj lûblû.

164. Сямікроць на дзень праслаўляю Цябе за суды праўды Тваёй.

Sâmikroc' na dzen' praslaŭlâŭ Câbe za sudy praŭdy Tvaëj.

165. Вялікі мір у тых, што любяць закон Твой, і не спатыкаюцца яны.

Vâlikî mîr u tyh, što lûbâc' zakon Tvoj, î ne spatykaûcca âny.

166. Спадзяюся на выратаваньне Тваё, Госпадзе, і заповедзі Твае выконваю.

Spadzâûsâ na vyratavan'ne Tvaë, Gospadze, î zapavedzi Tvae vykonvaû.

167. Душа мая песьціць сьведчаньні Твае, і я люблю іх моцна.

Duša maâ pes'cîc' s'vedčan'ni Tvae, î â lûblû ih mocna.

168. Шаную наказы Твае і адкрыцьці Твае; бо ўсе шляхі мае прад Табою.

Šanuû nakazy Tvae î adkryc'ci Tvae; bo ўse šlâhi maе prад Taboû.

169. Хай наблізіцца энк мой прад аблічча Тваё, Госпадзе; словам Тваім дай мне розум.

Haj nablîzîcca enk moj prад abličča Tvaë, Gospadze; slovam Tvaîm daj mne rozum.

170. Хай прыйдзе маленьне маё прад аблічча Тваё, словам Тваім збаві мяне.

Haj pryjdzе malen'ne maë prад abličča Tvaë, slovam Tvaîm zbavi mâne.

171. Вусны мае вымавяць славу, калі Ты навучыш мяне пастановам Тваім.

Vusny maе vymavâc' slavu, kalî Ty navučyš mâne pastanovam Tvaîm.

172. Язык мой абвесціць слова Тваё; бо ўсе заповедзі Твае справядлівыя.

Âzyk moj abves'cîc' slova Tvaë; bo ўse zapavedzi Tvae spravâdlîvyâ.

173. Хай будзе рука Твая дапамогаю мне; бо я выбраў Твае загады.

Haj budze ruka Tvaâ dâpatogaû mne; bo â vybrâў Tvae zagady.

174. Прагну выратаваньня Твайго, Госпадзе, і закон Твой сучашэньне маё.

Pragnu vyratavan'nâ Tvajgo, Gospadze, î zakon Tvoj sucâšèn'ne maë.

175. Хай жыве душа мая і славіць Цябе, і суды Твае хай дапамогуць мне.

Haj žyve duša maâ i slavic' Câbe, i sudy Tvae haj dapamoguc' mne.

176. Я заблудзіўся, як авечка, згубленая: знайдзі раба Твайго; бо я запаведзяў Тваіх не забыўся.

Â zabludziŭsâ, âk avečka, zgublenaâ: znajdzi raba Tvajgo; bo â zapavedzâŭ Tvaïh ne zabyŭsâ.

120 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Да Госпада зьвярнуўся я ў скрусе маёй, і Ён пачуў мяне.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Da Gospada z'vârnuŭsâ â ŭ skruse maëj, i Ён паçуй мâne.

2. Госпадзе! ратуй душу маю ад вуснаў манлівых, ад языка падступнага!

Gospadze! ratuj dušu maŭ ad vusnaŭ manlívyyh, ad âzyka padstupnaga!

3. Што дасьць табе і што дадасьць табе язык падступны?

Što das'c' tabe i što dadas'c' tabe âzyk padstupny?

4. Вострыя стрэлы моцнага, з жарам ад ядлоўцу.

Vostryâ strèly mocnaga, z žaram ad âdloŭcu.

5. Гора мне, што я застаюся ў Мосаха, жыву пад намётамі Кідарскімі.

Gora mne, što â застаŭсâ ŭ Mosaha, žyvu pad namëtami Kìdarskimi.

6. Доўга жыла душа мая зь ненавісьнікамі міру.

Doŭga žyla duša maâ z' nenasiv's'nikami mìru.

7. Я міралюбны; але як толькі скажу пра мір, яны - ідуць ваяваць.

Â mìralŭbny; ale âk tol'ki skažu pra mìr, âny - iduc' vaâvac'.

121 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Падымаю вочы мае ўгору, адкуль прыйдзе дапамога мая.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Padymaŭ vočy mae ŭgoru, adkul' pryjdzje dapamoga maâ.

2. Дапамога мая ад Госпада, Які стварыў неба й зямлю.

Dapamoga maâ ad Gospada, Âki stvaryŭ neba j zâmlû.

3. Ня дасьць Ён пахіснуцца назе тваёй, не задрэмле Той, Хто асланяе цябе:

Nâ das'c' Ên pahisnucca naze tvaëj, ne zadrèmlje Toj, Hto aslanâe câbe:

4. ня дрэмле і ня сьпіць, Хто асланяе Ізраіля.

nâ drèmlje i nâ s'pic', Hto aslanâe Ìzrailâ.

5. Гасподзь - ахавальнік твой; Гасподзь - шата твая з правай рукі Тваёй.

Gaspodz' - ahaval'nik tvoj; Gaspodz' - šata tvaâ z pravaj ruki Tvaëj.

6. Удзень сонца цябе не заб'е, ані месяц уночы.

Udzen' sonca câbe ne zab'e, anì mesâc unočy.

7. Гасподзь аслоніць цябе ад усякага ліха; ахавае душу тваю Гасподзь.

Gaspodz' aslonic' câbe ad usâkaga liha; ahavae dušu tvaŭ Gaspodz'.

8. Гасподзь будзе ахоўваць твой выхад і ўваход ад сёньня і вечно.

Gaspodz' budze ahoŭvac' tvoj vyhad i ŭvahod ad sën'nâ i večna.

122 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Давідава. Усьцешыўся я, калі мне казалі: пойдзем у дом Гасподні.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Davidava. Us'cešyŭsâ â, kalì mne skazali: pojdzem u dom Gaspodni.

2. Вось стаяць ногі нашыя ў браме тваёй, Ерусаліме, -

Vos' staâc' nogi našyâ ŭ brame tvaëj, Erusalime, -

3. Ерусалім, пабудаваны як горад, зліты ў адно,

Erusalim, pabudavany âk gorad, z'lity ŭ adno,

4. куды сыходзяцца плямёны, плямёны Гасподнія паводле закону Ізраіля славіць імя Гасподняе.

kudy syhodzâcca plâmëny, plâmëny Gaspodniâ pavodle zakonu İzrailâ slavïc' imâ Gaspodnâe.

5. Там стаяць троны суду, троны дома Давідавага.

Tam staâc' trony sudu, trony doma Davidavaga.

6. Прасеце спакою Ерусаліму: хай жывуць у дабрадзенстве тыя, хто любіць цябе!

Prasece spakoû Erusalimu: haj žyvuc' u dabradzenstve tyâ, hto lûbïc' câbe!

7. Хай будзе спакой у мурах тваіх, дабрадзенства - у харомах тваіх!

Haj budze spakoj u murah tvaih, dabradzenstva - u haromah tvaih!

8. Дзеля братоў маіх і блізкіх маіх кажу я: "Мір табе!"

Dzelâ bratoŭ maih i blizkih maih kažu â: "Mir tabe!"

9. Дзеля дома Госпада, Бога нашага, зычу табе добра.

Dzelâ doma Gospada, Boga našaga, zyču tabe dabra.

123 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Я ўздымаю вочы мае да Цябе, Хто жыве ў нябёсах!

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Â ŭzdymaû vočy mae da Câbe, Hto žyve ŭ nâbëсах!

2. Вось, як вочы рабоў глядзяць на руку іхніх паноў, як вочы рабыні на руку іхняе гаспадыні, так нашыя вочы да Госпада, Бога нашага, пакуль Ён зьлітуецца з нас.

Vos', âk vočy raboŭ glâdzâc' na ruku ihnih panoŭ, âk vočy rabyni na ruku ihnâe gaspadyni, tak našyâ vočy da Gospada, Boga našaga, pakul' Ęn z'lituecca z nas.

3. Зьлітуйся з нас, Госпадзе, зьлітуйся з нас; бо даволі мы сытыя пагардай.

Z'litujśâ z nas, Gospadze, z'litujśâ z nas; bo davoli my sytyâ pagardaj.

4. Даволі насычана душа наша зьдзекамі ганарліўцаў і пагардай пыхлівых.

Davoli nasyčana duśa našaâ z'dzekami ganarliŭcaŭ i pagardaj pyhlivyh.

124 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Давідава. Калі б не Гасподзь быў з намі, - хай скажа Ізраіль, -

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Davidava. Kalì b ne Gaspodz' byŭ z nami, - haj skaža Ìzrail', -

2. калі б не Гасподзь быў з намі, калі паўсталі на нас людзі, -

kalì b ne Gaspodz' byŭ z nami, kalì paŭstalì na nas lŭdzi, -

3. дык жывых нас яны праглынулі б, калі загарэлася ў іх ятра на нас;

dyk žyvyh nas âny praglynuli b, kalì zagarèlasâ ŭ ih âtra na nas;

4. воды патапілі б нас, паток прайшоў бы над душою нашаю;

vody patapilì b nas, patok prajšoŭ by nad dušoŭ našaŭ;

5. прайшлі б над душою нашаю воды бурлівыя.

prajšli b nad dušoŭ našaŭ vody burlivyâ.

6. Дабраславёны Гасподзь, Які ня даў нас на здабычу іхнім зубам!

Dabraslavëny Gaspodz', Âkì nâ daŭ nas na zdabyčû ihnim zubam!

7. Душа наша вызвалілася, як птушка, зь сеткі лавецкай; сетка парвана, і мы вызваліліся.

Duša naša vyzvalilasâ, âk ptuška, z' setki laveckaj; setka parvana, i my vyzvalilisâ.

8. Дапамога наша ў імені Госпада, Які стварыў неба й зямлю.

Dapamoga našaâ ŭ imeni Gospada, Âkì stvaryŭ neba j zâmlû.

125 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Той, хто надзею кладзе на Госпада, як гара Сіён, не захістаецца, стаяцьме вечна.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Toj, hto nadzeû kladze na Gospada, âk gara Siën, ne zahistaecca, staâc'me večna.

2. Горы вакол Ерусаліма, а Гасподзь вакол народу Свайго ад сёньня і давеку.

Gory vakol Erusalima, a Gaspodz' vakol narodu Svajgo ad sën'nâ i daveku.

3. Бо не пакіне Гасподзь жазла бязбожных над долю праведных, каб праведныя не працягнулі рукі свае да беззаконьня.

Bo ne pakine Gaspodz' žazla bâzbožnyh nad dolâû pravednyh, kab pravednyâ ne pracâgnuli ruki svae da bezzakon'nâ.

4. Рабі ж, Госпадзе, добрае добрым і справядлівым у сэрцах сваіх.

Rabi ž, Gospadze, dobrae dobrym i spravâdlivym u sèrcah svaih.

5. А тых, што збочваюць на крывыя сыцяжыны свае, хай пакіне Гасподзь хадзіць зь беззаконнымі. Мір на Ізраіля!

A tyh, što zbočvaûc' na kryvyâ s'câžyny svae, haj pakine Gaspodz' hadzic'

z' bezzakonnymi. Mir na Izrailâ!

126 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Калі вяртаў Гасподзь палон Сіёна, мы былі быццам у сьне.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Kali vârtavŭ Gaspodz' palon Siëna, my byli byccam u s'ne.

2. Тады вусны нашы былі поўныя весялосьці, і язык наш - сьпяваў; тады між народамі казалі: "вялікае стварыў Гасподзь над імі!".

Tady vusny našy byli poŭnyâ vesâlos'ci, i âzyk naš - s'pâvaŭ; tady miž narodami kazali: "vâlikae stvaryŭ Gaspodz' nad imi!".

3. Вялікае стварыў Гасподзь над намі: мы радаваліся.

Vâlikae stvaryŭ Gaspodz' nad nami: my radavalisâ.

4. Вярні, Госпадзе, паланёных нашых, як патокі на поўдзень.

Vârni, Gospadze, palanënyh našyh, âk patoki na poŭdzen'.

5. Хто са сьлязьмі сеяў, пажынацьме з радасьцю.

Hto sa s'lâz'mi seâŭ, pažynac'me z radas'cû.

6. Хто з плачу нясе насеньне, вернецца з радасьцю, нясучы снапы свае.

Hto z plaču nâse nasen'ne, vernecca z radas'cû, nâsučy snapy svaе.

127 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Саламонава. Калі Гасподзь ня збудуе дома, марна працуюць будаўнікі яго; калі Гасподзь не ахавае горада, марна чувае варта.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Salamonava. Kali Gaspodz' nâ zbudue doma, marna

pracuûc' budaŭnikì âgo; kalì Gaspodz' ne ahavae gorada, marna čuvaе varta.

2. Дарэмна вы рана ўстаяце, позна праседжваеце, ясьце хлеб журботы, тым часам як любаснаму Свайму Ён дае сон.

Darèmna vy rana ŭstaâce, pozna prasedžvaece, âs'ce hleb žurboty, tym časam âk lûbasnamu Svajmu Ęn dae son.

3. Вось спадчына ад Госпада: дзеці; узнагарода Ягоная - плод ад улоньня.

Vos' spadčyna ad Gospada: dzeci; uznagaroda Āgonaâ - plod ad ulon'nâ.

4. Што стрэлы ў руках у дужага, тое сыны маладыя.

Što strèly ŭ rukah u dužaga, toe syny maladyâ.

5. Дабраславёны чалавек, які напоўніў імі калчан свой! Не застануцца яны ў сораме, калі гаварыцьмуць з ворагамі ў браме.

Dabraslavëny čalavek, âkì napoŭniŭ imì kalčan svoj! Ne zastanucca âny ŭ sorame, kalì gavaryc'muc' z voragami ŭ brame.

128 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Дабрашчасны кожны, хто баіцца Госпада, хто ходзіць шляхамі ягонымі!

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Dabraščasny kožny, hto baicca Gospada, hto hodzic' šlâhami âgonymi!

2. Ты будзеш есьці ад працы рук тваіх; добрашчасны ты, і добра табе!

Ty budzeš es'ci ad pracy ruk tvaih; dabraščasny ty, i dobra tabe!

3. Жонка твая, як лаза плодная, у доме тваім; сыны твае, як аліўнае гольле, вакол трапезы тваёй:

Žonka tvaâ, âk laza plodnaâ, u dome tvaim; syny tvae, âk aliŭnae gol'le,

vakol trapezy tvaěj:

4. так мілаславіцца чалавек, які баіцца Госпада!

tak milaslavicca čalavek, âkì baicca Gospada!

5. Дабраславіць Цябе Гасподзь зь Сіёна, і ўбачыш бясьпеку Ерусаліма ва ўсе дні жыцця твайго.

Dabraslavic' Câbe Gaspodz' z' Siëna, i ŭbačyš bâs'peku Erusalima va ŭse dni žyc'câ tvajgo.

6. Убачыш сыноў у сыноў тваіх. Мір на Ізраіля!

Ubačyš synoŭ u synoŭ tvaih. Mir na Izrailâ!

129 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжанья. Шмат уціскалі мяне зь юнацтва майго, хай скажа Ізраіль:

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Šmat uciskali mâne z' ûnactva majgo, haj skaža Izrail':

2. шмат уціскалі мяне зь юнацтва майго, але не адолелі мяне.

šmat uciskali mâne z' ûnactva majgo, ale ne adoleli mâne.

3. На хрыбце маім аралі аратыя, вялі доўгія барозны свае.

Na hrybce maïm arali aratyâ, vâli doŭgiâ barozny svae.

4. Але Гасподзь справядлівы; Ён расьсек путы бязбожнікаў.

Ale Gaspodz' spravâdlivy; Ęn ras'sek puty bâzbožnikaŭ.

5. Хай пасаромяцца і павернуць назад усе ненавісьнікі Сіёна.

Haj pasaromâcca i pavernuc' nazad use nenavis'niki Siëna.

6. Хай будуць, як трава на дахах, якая раней, чым вырвана будзе, засыхае,

Haj buduc', âk trava na dahah, âkaâ ranej, čym vyrvana budze, zasyhae,

7. якою жнец не напоўніць рукі сваёй, а хто вяжа снапы - жмені сваёй;

âkou žnec ne napouñic' ruki svaěj, a hto vâža snapy - žmenì svaěj;

8. і хто праходзіць міма, ня скажа: дабраславеньне Гасподняе на вас;
дабраслаўляем вас імем Гасподнім!

*ì hto prahodzic' mima, nâ skaža: dabraslaven'ne Gaspodnâe na vas;
dabraslaŭlâem vas imem Gaspodnim!*

130 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. З глыбіні клічу Цябе, Госпадзе.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Z glybini kliču Câbe, Gospadze.

2. Госпадзе! пачуй голас мой. Хай будуць вушы Твае ўважлівыя да голасу маленьняў маіх.

Gospadze! pačuj golas moj. Haj buduc' vušy Tvae ŭvažlivyâ da golasu malen'nâŭ maih.

3. Калі Ты, Госпадзе, будзеш заўважаць беззаконьні, - Госпадзе! хто ўстоіць?

Kali Ty, Gospadze, budzeš zaŭvažac' bezzakon'ni, - Gospadze! hto ŭstoic'?

4. Але ў Цябе дараваньне, хай багавеюць прад Табою.

Ale ŭ Câbe daravan'ne, haj bagaveûc' prad Tabou.

5. Спадзяюся на Госпада, спадзяецца душа мая; на слова Ягонае спадзяюся.

Spadzâûsâ na Gospada, spadzâeccâ duša maâ; na slova Âgonae spadzâûsâ.

6. Душа мая чакае Госпада, болей, чым варта - раніцы, болей, чым варта - раніцы.

Duša maâ čakaе Gospada, bolej, čym varta - ranicy, bolej, čym varta - ranicy.

7. Хай спадзяецца Ізраіль на Госпада; бо ў Госпада літасьць і вялікае ў

Яго збавеньне,

*Haj spadzâeccâ Ìzrail' na Gospada; bo ŭ Gospada litas'c' i vâlikae ŭ Âgo
zbaven'ne,*

8. і Ён збавіць Ізраіля ад усіх беззаконьняў ягоных.

i Ęn zbavic' Ìzrailâ ad usih bezzakon'nâŭ âgonyh.

131 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня Давідава. Госпадзе! ня пышылася сэрца маё і
ня ўзносіліся вочы мае, і я не ўваходзіў у вялікае і недасяжнае мне.

*Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ Davidava. Gospadze! nâ pyšylasâ sêrca maë i nâ
ŭznosilisâ vočy mae, i â ne ŭvahodziŭ u vâlikae i nedasâžnae mne.*

2. Ці ж ня цугляў я, ці ж не супакойваў душы маёй, як дзіцяці, аднятаму
ад грудзей маці? Душа мая была ўва мне, як дзіця, аднятае ад грудзей.

*Ci Ź nâ cuglâŭ â, ci Ź ne supakojvaŭ dušy maëj, âk dzicâci, adnâtamu ad
grudzej maci? Duša maâ byla ŭva mne, âk dzicâ, adnâtae ad grudzej.*

3. Хай спадзяецца Ізраіль на Госпада ад сёньня і вечна.

Haj spadzâeccâ Ìzrail' na Gospada ad sën'nâ i večna.

132 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Спамяні, Госпадзе, Давіда, і ўсе ягоныя
пакуты:

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Spamâni, Gospadze, Davida, i ŭse âgonyâ pakuty:

2. як ён прысягаў Госпаду, даваў зарок Моцнаму Якава;

âk Ęn prysâgaŭ Gospadu, davaŭ zarok Mocnamu Âkava;

3. "не ўвайду ў палатку дома майго, ня ўзыду на ложкак мой;

"ne ŭvajdu ŭ palatku doma majgo, nâ ŭzydu na ložak moj;

4. ня дам сну вачам маім і павекам маім дрымоты,

nâ dam snu vačam maïm ì pavekam maïm drymoty,

5. пакуль не знайду месца Госпаду, жытлішча Моцнаму Якава".

pakul' ne znajdu mesca Gospadu, žytlišča Mocnamu Ákava".

6. Вось, мы чулі пра яго ў Эфраце, знайшлі яго на палях Ярыма.

Vos', my čulì pra âgo ŭ Èfrace, znajšli âgo na palâh Áryma.

7. Пойдзем да жытлішча Ягонага, паклонімся падножжю ног Ягоных.

Pojdzem da žytlišča Ágonaga, paklonimsâ padnožžu nog Ágonyh.

8. Стань, Госпадзе, на месца пакою Твайго, Ты і каўчэг магутнасьці Тваёй.

Stan', Gospadze, na mesca pakoû Tvajgo, Ty ì kaŭčèg magutnas'ci Tvaëj.

9. Сьвятары Твае аправаюцца ў праўду, і сьвятыя Твае ўзрадуюцца.

S'vâtary Tvae apranaŭcca ŭ praŭdu, ì s'vâtyâ Tvae ŭzraduŭcca.

10. Дзеля Давіда, раба Твайго, не адварні аблічча памазанца Твайго.

Dzelâ Davida, raba Tvajgo, ne advârni abličča pamazanca Tvajgo.

11. Прысягаў Гасподзь Давіду ў ісьціне, і не зрачэцца яе; "ад плоду ўлонья твайго пасаджу на троне тваім.

Prysâgaŭ Gaspodz' Davidu ŭ is'cine, ì ne zračècca âe; "ad plodu ŭlon'nâ tvajgo pasadžu na trone tvaim.

12. Калі сыны твае будуць шанаваць заповіт Мой і Мае сьведчаньні, якім Я іх навучу: дык і іхнія сыны вечна сядзецьмуць на троне тваім".

Kalì syny tvae buduc' šanavac' zapavet Moj ì Mae s'vedčan'nì, âkìm Á ih navuču: dyk ì ihniâ syny večna sâdzec'muc' na trone tvaim".

13. Бо выбраў Гасподзь Сіён; пажадаў яго жытлом Сабе.

Bo vybrau' Gaspodz' Siën; pažadaŭ âgo žytlom Sabe.

14. "Гэта - спакой Мой навечна; тут пасялюся, бо Я пажадаў яго.

"Gèta - spakoj Moj navečna; tut pasâlûsâ, bo Â pažadaŭ âgo.

15. Ежу ягоную дабраслаўляючы дабраслаўлю, убогіх ягоных накармлю хлебам;

Ežu âgonuû dabraslaŭlâûčy dabraslaŭlû, ubogih âgonyh nakarmlû hlebam;

16. сьвятароў ягоных апрану ў выратаваньне, і сьвятыя ягоныя радасьцю ўзрадуюцца.

s'vâtaroŭ âgonyh apranu ŭ vyratavan'ne, i s'vâtyâ âgonyâ radas'cû ŭzraduûcca.

17. Там згадую рог Давіду, пастаўлю сьветач памазанцу Майму.

Tam zgraduû rog Davidu, pastaŭlû s'vetač pamazancu Majmu.

18. Ворагаў ягоных апрану ў сорам; а на ім будзе зьяць вянок ягоны".

Voragaŭ âgonyh apranu ŭ soram; a na im budze z'zac' vânok âgony".

133 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Як добра і як прыемна жыць разам з братамі!

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Âk dobra i âk pryemna žyc' razam z bratami!

2. Гэта - як каштоўны алей на галаве, які сыцякае на бараду, бараду Ааронавую, сыцякае на край ягонае шаты;

Gèta - âk kaštoŭny alej na galave, âki s'câkae na baradu, baradu Aaronavuû, s'câkae na kraj âgonae šaty;

3. як раса Ярмонская, што ападае на горы Сіёнскія, бо там наказаў Гасподзь дабраславеньне і жыцьцё навечна.

âk rasa Ârmonskaâ, što apadae na gory Siënskiâ, bo tam nakazaŭ Gaspodz' dabraslaven'ne i žyc'cë navečna.

134 Кіраўнік

1. Песьня ўзыходжаньня. Дабраславеце насеньне Госпада, усе рабы Гасподнія, што стаяць у доме Гасподнім у пару начную.

Pes'nâ ŭzyhodžan'nâ. Dabraslavece nasen'ne Gospada, use raby Gaspodniâ, što staâc' u dome Gaspodnim u paru načnuû.

2. Узнясеце рукі вашыя да сьвяцілішча, і дасбраславеце Госпада.

Uz'nâsece rukì vašyâ da s'vâcilišča, i dasbraslavece Gospada.

3. Дабраславіць цябе зь Сіёна Гасподзь, Які стварыў неба й зямлю.

Dabraslavic' câbe z' Siëna Gaspodz', Âkì stvaryŭ neba j zâmlû.

135 Кіраўнік

1. Алілуя. Хвалеце імя Гасподняе, хвалеце, рабы Гасподнія,

Aliluâ. Hvalece imâ Gaspodnâe, hvalece, raby Gaspodniâ,

2. усе, хто стаіць у доме Гасподнім, у дварах Бога нашага.

use, hto staic' u dome Gaspodnim, u dvarah Boga našaga.

3. Хвалеце Госпада, бо Гасподзь добры; сьпявайце імя Ягонаму, бо гэта соладка,

Hvalece Gospada, bo Gaspodz' dobry; s'pâvajce imû Âgonamu, bo gëta soladka,

4. бо Гасподзь абраў сабе Якава, Ізраіля ўласнасьцю Сваёю.

bo Gaspodz' abraŭ sabe Âkava, Ìzrailâ ŭlasnas'cû Svaëû.

5. Я ўведаў, што Гасподзь вялікі, і Гасподзь наш вышэйшы за ўсіх багоў.

Â ŭvedaŭ, što Gaspodz' vâlikì, i Gaspodz' naš vyšëjšy za ŭsìh bagoŭ.

6. Гасподзь творыць усё, што хоча, на нябёсах і на зямлі, на морах і ва

ўсіх прадоньнях;

Gaspodz' tvoryc' usë, što hoča, na nâbësah ì na zâmlì, na morah ì va ũsìh pradon'nâh;

7. узводзіць хмары ад краю зямлі, творыць маланкі пры дажджы, выводзіць вецер са сховішчаў Сваіх.

uzvodzic' hmary ad kraû zâmlì, tvoryc' malankì pry daždžy, vyvodzic' vecer sa shoviščaŭ Svaih.

8. Ён пабіў першынцаў Егіпта, ад чалавека да быдла,

Ėn pabiŭ peršyncaŭ Egìpta, ad čalaveka da bydla,

9. паслаў азнакі і цуды сярод цябе, Егіпце, на фараона і на ўсіх рабоў ягоных,

paslaŭ oznakì ì cudy sârod cêbe, Egìpce, na faraona ì na ũsìh raboŭ âgonyh,

10. пабіў народы многія, і вынішчыў цароў моцных:

pabiŭ narody mnogîâ, ì vyniščuŭ caroŭ mocnyh:

11. Сігона, цара Амарэйскага, і Ога, цара Васанскага, і ўсе царствы Ханаанскія;

Sìgona, cara Amarèjskaga, ì Oga, cara Vasanskaga, ì ũse carstvy Hanaanskiâ;

12. і аддаў зямлю іхнюю ў спадчыну, у спадчыну Ізраілю, народу Свайму.

ì addaŭ zâmlû ihnúû ũ spadčynu, u spadčynu Ìzrailû, narodu Svajmu.

13. Госпадзе! імя Тваё навечна; Госпадзе! памяць пра Цябе з роду ў род.

Gospadze! imâ Tvaë navečna; Gospadze! pamâc' pra Cêbe z rodu ũ rod.

14. Бо Гасподзь судзіцьме народ Свой, і з рабоў Сваіх умілажаліцца.

Bo Gaspodz' sudzic'me narod Svoj, ì z raboŭ Svaih umilažaliцца.

15. Ідалы язычнікаў - срэбра і золата, утворы рук чалавечых.

Ìdaly âzyčnikaŭ - srèbra ì zolata, utvory ruk čalavečyh.

16. Ёсьць у іх вусны, але не маўляюць, ёсьць у іх вочы, але ня бачаць;

Ěs'c' u ih vusny, ale ne maŭlâuc', ěs'c' u ih vočy, ale nâ bačac';

17. ёсьць у іх вушы, але ня чуюць, і няма дыханьня ў вуснах у іх.

ěs'c' u ih vušy, ale nâ čuuc', i nâma dyhan'nâ ŭ vusnah u ih.

18. Спадобняцца ім тыя, што робяць іх, і кожны, хто спадзяецца на іх.

Spadobnâcca im tyâ, što robâc' ih, i kožny, hto spadzâeccâ na ih.

19. ДOME Ізраілеў! дабраславеце Госпада. ДOME Ааронаў!

дабраславеце Госпада.

Dome İzraileŭ! dabraslavece Gospada. Dome Aaronaŭ! dabraslavece Gospada.

20. ДOME Лявія! дабраславеце Госпада. Хто баіцца Госпада,

дабраславеце Госпада.

Dome Lâviâ! dabraslavece Gospada. Hto baicca Gospada, dabraslavece Gospada.

21. Дабраславёны Гасподзь ад Сіёна, Які жыве ў Ерусаліме! Алілуя!

Dabraslavëny Gaspodz' ad Siëna, Âki žyve ŭ Erusalime! Aliluâ!

136 Кіраўнік

1. Алілуя. Слаўце Госпада, бо Ён добры, бо вечная ласка Яго.

Aliluâ. Slaŭce Gospada, bo Ěn dobry, bo večnaâ laska Âgo.

2. Слаўце Бога багоў, бо вечная ласка Яго.

Slaŭce Boga bagoŭ, bo večnaâ laska Âgo.

3. Слаўце Госпада ўладароў, бо вечная ласка Яго.

Slaŭce Gospada ŭladaroŭ, bo večnaâ laska Âgo.

4. Таго, Які адзін творыць цуды вялікія, бо вечная ласка Яго;

Tago, Âki adzìn tvoryc' cudy vâlikîâ, bo večnaâ laska Âgo;

5. Які мудра стварыў нябёсы, бо вечная ласка Яго;

Âki mudra stvaryŭ nâbësy, bo večnaâ laska Âgo;

6. уцьвердзіў зямлю на водах, бо вечная ласка Яго;

uc'verdziŭ zâmlû na vodah, bo večnaâ laska Âgo;

7. стварыў сьвяцілы вялікія, бо вечная ласка Яго;

stvaryŭ s'vâcily vâlikîâ, bo večnaâ laska Âgo;

8. сонца - на кіраваньне днём, бо вечная ласка Яго;

sonca - na kiravan'ne dnëm, bo večnaâ laska Âgo;

9. месяц і зоркі - на кіраваньне ноччу, бо вечная ласка Яго;

mesâc i zorki - na kiravan'ne nočču, bo večnaâ laska Âgo;

10. пабіў Егіпет у першынцах ягоных, бо вечная ласка Яго;

pabiŭ Egipet u persŭyncah âgonyh, bo večnaâ laska Âgo;

11. вывеў Ізраіля з асяродзьдзя яго, бо вечная ласка Яго;

vyveŭ İzrailâ z asârodz'dzâ âgo, bo večnaâ laska Âgo;

12. рукою моцнаю і мышцаю прасьцёртаю, бо вечная ласка Яго;

rukou mocnaŭ i myšcaŭ pras'cërtaŭ, bo večnaâ laska Âgo;

13. разьвёў Чэрмнае мора, бо вечная ласка Яго;

raz'veŭ Čèrmnae mora, bo večnaâ laska Âgo;

14. і правёў Ізраіля пасярод яго, бо вечная ласка Яго;

i pravëŭ İzrailâ pasârod âgo, bo večnaâ laska Âgo;

15. і скінуў фараона і войска ягонае ў Чэрмнае мора, бо вечная ласка Яго;

i skinuŭ faraona i vojska âgonae ŭ Čèrmnae mora, bo večnaâ laska Âgo;

16. правёў народ Свой цераз пустыню, бо вечная ласка Яго;

pravëŭ narod Svoj ceraz pustynû, bo večnaâ laska Âgo;

17. пабіў цароў вялікіх, бо вечная ласка Яго;

pabiŭ caroŭ vâlikih, bo večnaâ laska Âgo;

18. і забіў цароў моцных, бо вечная ласка Яго;

ì zabiũ caroũ mocnyh, bo veĉnaâ laska Âgo;

19. Сігона, цара Амарэйскага, бо вечная ласка Яго;

Sigona, cara Amarèjskaga, bo veĉnaâ laska Âgo;

20. і Ога, цара Васанскага, бо вечная ласка Яго;

ì Oga, cara Vasanskaga, bo veĉnaâ laska Âgo;

21. і аддаў зямлю іхнюю ў спадчыну, бо вечная ласка Яго;

ì addaũ zâmlũ ihnũũ ũ spadĉynu, bo veĉnaâ laska Âgo;

22. у спадчыну Ізраілю, рабу Свайму, бо вечная ласка Яго;

u spadĉynu Ìzrailũ, rabu Svajmu, bo veĉnaâ laska Âgo;

23. спамянуў нас у прыніжэньні нашым, бо вечная ласка Яго;

spatâniũ nas u prynižèn'ni našym, bo veĉnaâ laska Âgo;

24. і збавіў нас ад ворагаў нашых, бо вечная ласка Яго;

ì zbaviũ nas ad voragaũ našyh, bo veĉnaâ laska Âgo;

25. ежу дае ўсякаму целу, бо вечная ласка Яго.

ežu dae ũsâkatu celu, bo veĉnaâ laska Âgo.

26. Слаўце Бога нябёсаў, бо вечная ласка Яго.

Slaũce Boga nâbësaũ, bo veĉnaâ laska Âgo.

137 Кіраўнік

1. Давідава. Над рэкамі Вавілона, там сядзелі і плакалі мы, калі згадвалі пра Сіён.

Davidava. Nad rèkami Vavilona, tam sâdzeli ì plakali my, kali zgadvali pra Siën.

2. На вербах пасярод яго павесілі мы свае арфы.

Na verbah pasârod âgo pavesili my svae arfy.

3. А тыя, што нас паланілі, песьняў ад нас патрабавалі, а нашыя прыгнятальнікі - весялосьці: "пасьпявайце нам зь песьняў Сіёна".

A tyâ, što nas palanili, pes'nâŭ ad nas patrabavali, a našyâ prygnâtal'niki - vesâlos'ci: "pas'pâvajce nam z' pes'nâŭ Siëna".

4. Як нам сьпяваць Гасподнюю песьню на чужынскай зямлі?

Âk nam s'pâvac' Gaspodnûŭ pes'nû na čužynskaj zâmlj?

5. Калі забуду цябе, Ерусаліме, хай забудзе мяне правіца мая;

Kali zabudu câbe, Erusalime, haj zabudze mâne pravica maâ;

6. хай прыліпне язык мой да паднябеньня, калі помніць цябе я ня буду, калі не пастаўлю Ерусаліма на чале весялосьці маёй.

haj prylipne âzyk moj da padnâben'nâ, kali pomnic' câbe â nâ budu, kali ne pastaŭlû Erusalima na čale vesâlos'ci maëj.

7. Прыгадай, Госпадзе, сынам Эдомавым дзень Ерусаліма, калі казалі яны: "руйнауйце, руйнауйце да падмурка яго".

Prygadaj, Gospadze, synam Èdomavym dzen' Erusalima, kali kazali âny: "rujnujce, rujnujce da padmurka âgo".

8. Дачка Вавілона, спусташальніца! дабрашчасны, хто ўдзеліць табе за тое, што зрабіла ты нам!

Dačka Vavilona, spustašal'nica! dabraščasny, hto ŭdzelic' tabe za toe, što zrabila ty nam!

9. Дабрашчасны, хто возьме й заб'е немаўлятак тваіх аб камень!

Dabraščasny, hto voz'me j zab'e nemaŭlâtak tvaih ab kamen'!

138 Кіраўнік

1. Давідава. Слаўлю Цябе ўсім сэрцам маім, перад багамі сьпяваю Табе, што пачуў Ты ўсе словы вуснаў маіх;

Davidava. Slaŭlŭ Cābe ũsīm sĕrcam maīm, perad bagamì s'pāvaŭ Tabe, što pačuŭ Ty ũse slovy vusnaŭ maìh;

2. кланяюся перад сьвятым храмам Тваім, і слаўлю імя Тваё за ласку Тваю і за праўду Тваю; бо Ты праславіў слова Тваё вышэй за ўсякае найменьне Тваё.

klanâûsâ perad s'vâtytm hramam Tvaīm, ì slaŭlŭ imâ Tvaë za lasku Tvaŭ ì za praŭdu Tvaŭ; bo Ty praslaviŭ slova Tvaë vyšěj za ũsâkae najmen'ne Tvaë.

3. У дзень, калі я паклікаў, Ты пачуў мяне; усяліў у душу маю бадзёрасьць.

U dzen', kalì â paklikaŭ, Ty pačuŭ mâne; usâliŭ u dušu maŭ badzĕras'c'.

4. Праславяць Цябе, Госпадзе, усе цары зямныя, калі пачуюць словы вуснаў Тваіх

Praslavâc' Cābe, Gospadze, use cary zâmnyâ, kalì pačuŭc' slovy vusnaŭ Tvaìh

5. і апяюць шляхі Гасподнія, бо вялікая слава Гасподняя.

ì apâŭc' šlâhì Gaspodniâ, bo vâlikaâ slava Gaspodnââ.

6. Высокі Гасподзь: і пакорнага бачыць, і гардзея здалёк пазнае.

Vysoki Gaspodz': ì pakornaga bačyc', ì gardzeâ zdalĕk paznae.

7. Калі я пайду сярод нягодаў, Ты ажывіш мяне, на ятру ворагаў маіх пашлеш руку Тваю і ўратуе мяне правіца Твая.

Kalì â pajdu sârod nâgodaŭ, Ty aždyviš mâne, na âtru voragaŭ maìh pašleš ruku Tvaŭ ì ũratue mâne pravica Tvaâ.

8. Гасподзь зробіць за мяне! Ласка Твая, Госпадзе, вечная; дзеяў рук Тваіх не пакідай.

Gaspodz' zrobìc' za mâne! Laska Tvaâ, Gospadze, večnaâ; dzeâŭ ruk Tvaìh ne pakìdaj.

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава. Госпадзе! Ты выпрабаваў мяне і ведаеш.

Kirowcu horu. Psal'ma Davidava. Gospadze! Ty vyprabavaŭ mîne i vedaеш.

2. Ты ведаеш, калі я сядваю і калі ўстаю; Ты разумееш думкі мае здалёк.

Ty vedaеш, kali â sâdaŭ i kali ŭstaŭ; Ty razumeeш dumki mae zdalëk.

3. Ці іду я, ці адпачываю, - Ты акружаеш мяне і ўсе дарогі мае Табе вядомыя.

Ci idu â, ci adpačyvaŭ, - Ty akružaeш mîne i ŭse darogì mae Tabe vâdomyâ.

4. Яшчэ слова няма на мове маёй, - Ты, Госпадзе, ужо ведаеш яго дасканала.

Âščè slova nâma na move maëj, - Ty, Gospadze, užo vedaеш âgo daskanala.

5. Ззаду і сьпераду атачыў Ты мяне і кладзеш на мяне руку Тваю.

Zzadu i s'peradu атачыў Ты mîne i kladzeш na mîne ruku Tvaŭ.

6. Дзіўнае мне Тваё веданьне - высокая, дасягнуць яго не магу!

Dziŭnae mne Tvaë vedan'ne - vysoka, dasâgnuc' âgo ne magu!

7. Куды пайду ад Духа Твайго, ад аблічча Твайго куды ўцяку?

Kudy pajdu ad Duha Tvajgo, ad abličča Tvajgo kudy ŭcâku?

8. Ці на неба ўзыду - Ты там; ці сыду ў апраметную - і там Ты.

Ci na neba ŭzydu - Ty tam; ci sydu ŭ aprametnuŭ - i tam Ty.

9. Ці вазьму крылы золку і перасялюся на край мора, -

Ci vaz'mu kryly zolku i perasâlûsâ na kraj mora, -

10. і там рука Твая мяне павядзе, і ўтрымае мяне правіца Твая.

i tam ruka Tvaâ mîne pavâdze, i ŭtrymae mîne pravica Tvaâ.

11. Ці скажу: можа, цемра ўкрые мяне, і сьвятло навокал мяне зробіцца ноччу;

Cì skažu: moža, cemra ŭkrye mâne, i s'vâtlo navokal mâne zrobicca nošču;

12. але і цемра Цябе ад мяне не зацемрыць, і ноч сьветлая, быццам дзень; як цемра, так і сьвятло.

ale i cemra Câbe ad mâne ne zacemryc', i noč s'vetlaâ, byccam dzen'; âk cemra, tak i s'vâtlo.

13. Бо Ты ўладзіў вантробы мае і выткаў мяне ў чэраве маці маёй.

Bo Ty ŭladziŭ vantroby mae i vytkaŭ mâne ŭ čèrave maci maëj.

14. Слаўлю Цябе, бо я дзівосна зладжаны. Дзівосныя дзеі Твае, і душа мая ўсьведамляе гэта,

Slaŭlû Câbe, bo â dzivosna zladžany. Dzivosnyâ dzei Tvae, i duša maâ ŭs'vedamlâe gèta,

15. Не схаваны былі ад Цябе косткі мае, калі мяне ў таямніцы стваралі, складалі мяне ў глыбіні нутрыны.

Ne shavany byli ad Câbe kostki mae, kali mâne ŭ taâmnicy stvarali, skladali mâne ŭ glybini nutryny.

16. Зародак мой бачылі вочы Твае; у Тваёй кнізе запісаны ўсе дні, мне назначаныя, калі ніводнага зь іх яшчэ ня было.

Zarodak moj bačyli vočy Tvae; u Tvaëj knize zapisany ŭse dni, mne naznačanyâ, kali nìvodnaga z' ih âščè nâ bylo.

17. Якія ўзьнёслыя для мяне намеры Твае, Божа, і як многа іх лікам!

Âkiâ ŭz'nëslyâ dlâ mâne namery Tvae, Boža, i âk mnoga ih likam!

18. Ці ж палічу іх, калі іх больш, чым пяску, калі прачынаюся, я ўсё Яшчэ з Табою.

Cì ž paliču ih, kali ih bol'sš, čym pâsku, kali pračynaûsâ, â ŭsë Âščè z Taboû.

19. О, калі б Ты, Божа, пабіў бязбожнага! Адыдзеце ад мяне, крыважэрныя!

O, kali b Ty, Boža, pabiŭ bâzbožnaga! Adydzece ad mâne, kryvažèrnyâ!

20. Яны гавораць супроць Цябе бязбожна; марнае намышляюць ворагі Твае.

Âny gavorac' suproc' Câbe bâzbožna; marnae namyšlâuc' voragi Tvae.

21. Ці ж мне ненавідзець Тваіх ненавісьнікаў, Госпадзе, і не пагрэбаваць тымі, што паўстаюць на Цябе?

Cì ž mne nenavidzec' Tvaih nenavis'nikaŭ, Gospadze, ì ne pagrèbavac' tymi, što paŭstauc' na Câbe?

22. Поўнаю нянавісьцю ненавіджу іх; ворагі яны мне.

Poŭnaŭ nânavis'cŭ nenavidžu ih; voragi âny mne.

23. Выпрабуй мяне, Божа, і ўведай сэрца маё; выпрабуй мяне, і ўведай намеры мае.

Vyprabuj mâne, Boža, ì ŭvedaj sèrca maë; vyprabuj mâne, ì ŭvedaj namery mae.

24. і глядзі, ці дарога мая бясъпечная, і накіруй мяне на шлях вечны.

ì glâdzi, cì daroga maâ bâs'pečnaâ, ì nakìruj mâne na šlâh večny.

140 Кіраўнік

1. Кіроўцу хору. Псальма Давідава.

Kìroŭcu horu. Psal'ma Davidava.

2. Збаві мяне, Госпадзе, ад чалавека ліхога; ахавай мяне ад прыгнятальніка:

Zbavi mâne, Gospadze, ad čalaveka lihoga; ahavaj mâne ad prygnâtal'nika:

3. яны ліхое думаюць у сэрцы, кожны дзень на бойку ладзяцца,

âny lihoe думаuc' u sèrcy, kožny dzen' na bojku ladzâcca,

4. яны востраць свой язык, як зьмей, яд аспіда пад вуснамі іхнімі.

âny vostrac' svoj âzyk, âk z'mej, âd as'pida pad vusnamì ihnìmì.

5. Упільнуй мяне, Госпадзе, ад рук бязбожнага, ахавай мяне ад прыгнятальнікаў, якія намысьлілі пахіснуць ногі мае.

Upil'nuj mâne, Gospadze, ad ruk bâzbožnaga, ahavaj mâne ad prygnâtal'nikaŭ, âkiâ namys'lili pahisnuc' nogi mae.

6. Гардзеі паставілі на мяне пасткі і петлі, раскінулі сетку на дарозе, цянёты раскінулі на мяне.

Gardzei pastavili na mâne pastki i petli, raskinuli setku na daroze, cânëty raskinuli na mâne.

7. Я сказаў Госпаду: Ты: Бог мой; пачуй, Госпадзе, голас маленьняў маіх!

Â skazaŭ Gospadu: Ty: Bog moj; pačuj, Gospadze, golas malen'nâŭ maih!

8. Госпадзе, Госпадзе, сіла ратунку майго! Ты пакрыў галаву маю ў дзень бою.

Gospadze, Gospadze, sila ratunku majgo! Ty pakryŭ galavu maŭ ŭ dzen' boŭ.

9. Ня дай, Госпадзе, жаданага бязбожніку; ня дай посьпеху ліхому намыслу яго; яны заганарацца.

Nâ daj, Gospadze, žadanaga bâzbožniku; nâ daj pos'pehu lihomu namyslu âgo; âny zaganaracca.

10. Хай пакрые галовы тых, што мяне абступілі, ліха ад іхніх жа вуснаў.

Haj pakrye galovy tyh, što mâne abstupili, liha ad ihnih ža vusnaŭ.

11. Хай ападзе на іх распалены жар; хай будуць укінуты ў вагонь, у прорвы, каб і ня ўсталі.

Haj apadze na ih raspaleny žar; haj buduc' ukînuty ŭ vagon', u prorvy, kab i nâ ŭstali.

12. Чалавек злаязыкі хай ня ўмацуецца на зямлі; а ліха няхай прыгнятальніка ў пропадзь зьвядзе.

Čalavek zlaâzykì haj nâ ŭmacuecca na zâmlì; a liha nâhaj prygnâtal'nika ŭ propadz' z'vâdze.

13. Ведаю, што Гасподзь ўчыніць суд над прыгнятальнікамі і справядлівасьць бедным.

Vedaŭ, što Gaspodz' ŭčynic' sud nad prygnâtal'nikami i spravâdlivas'c' bednym.

14. Так! праведныя ўславяць імя Тваё: беззаганныя будуць жыць прад абліччам Тваім.

Tak! pravednyâ ŭslavâc' imâ Tvaë: bezzagannyâ buduc' žyc' prad abliččam Tvaim.

141 Кіраўнік

1. Госпадзе! да Цябе заклікаю; пасьпяшайся да мяне, уваж голасу маленьня майго, калі клічу Цябе.

Gospadze! da Câbe zaklikaŭ; pas'pâšajsâ da mâne, uvaž golasu malen'nâ majgo, kalì kliču Câbe.

2. Хай пойдзе малітва мая, як фіміям, да аблічча Твайго, уздыманьне рук маіх - як ахвяра вячэрняя.

Haj pojdze malitva maâ, âk fimiâm, da abličča Tvajgo, uzdyman'ne ruk maih - âk ahvâra vâčèrnââ.

3. Пакладзі, Госпадзе, ахову на вусны мае, і аслані дзьверы вуснаў маіх;

4. ня дай нахіліцца сэрцу майму да словаў падступных, і на перапросіны дзеяў грахоўных і людзей, што беззаконьне ўчыняюць, і хай не скаштую я іхніх прысмакаў.

nâ daj nahilicca sèrcu majmu da slovaŭ padstupnyh, i na peraprosìny dzeâŭ

grahoŭnyh ì lûdzej, što bezzakon'ne ŭčynâuc', ì haj ne skaštuû â ihnih prysmaçaŭ.

5. Хай карае мяне праведнік: гэта - міласць; хай выкрывае мяне: гэта - найлепшы алей, які не пашкодзіць галаве маёй; а малітвы мае - супраць зладзействаў іхніх.

Haj karae mâne pravednik: gèta - milas'c'; haj vykryvae mâne: gèta - najlepšy alej, âkì ne paškodzic' galave maëj; a malitvy mae - suprac' zladzejstvaŭ ihnih.

6. іхнія правадыры рассыпаліся па скалах, і чуюць, што словы мае лагодныя.

ihniâ pravadyry rassypalisâ pa skalah, ì čuûc', što slovy mae lagodnyâ.

7. Быццам зямлю рассякаюць і трушчаць нас; сыплюцца косткі нашыя ў шчэлепы апраметнай.

Byccam zâmlû ras'sâkauc' ì truščac' nas; syplûcca kostki našyâ ŭ ščèlepy aprametnaj.

8. Але да Цябе, Госпадзе, Госпадзе, вочы мае; на Цябе спадзяюся, не адкінь душы маёй!

Ale da Câbe, Gospadze, Gospadze, vočy mae; na Câbe spadzâûsâ, ne adkin' dušy maëj!

9. Ахавай мяне ад пастак, пастаўленых на мяне, ад цянётаў беззаконцаў.

Ahavaj mâne ad pastak, pastaŭlenyh na mâne, ad cânëtaŭ bezzakoncaŭ.

10. Хай трапяць бязбожнікі ў сеткі свае, а я перайду.

Haj trapâc' bâzbožniki ŭ setki svae, a â perajdu.

1. Вучэньне Давідава. Малітва ягоная, калі ён быў у пячоры. Голасам маім да Госпада заклікаў я, голасам маім Госпаду памаліўся;

Vučèn'ne Davidava. Malitva âgonaâ, kali ën byŭ u pâčory. Golasam maïm da Gospada zaklikaŭ â, golasam maïm Gospadu pamaliŭsâ;

2. выліў перад ім малітву маю; адкрыў Яму скруху маю.

vyliŭ perad ïm malitvu maŭ; adkryŭ Âmu skruhu maŭ.

3. Калі зьнемагаў ува мне дух мой, Ты ведаў сьцежку маю. На дарозе, па якой я хадзіў, яны тайна паставілі сеткі на мяне.

Kali z'nemagaŭ uva mne duh moj, Ty vedaŭ s'cežku maŭ. Na daroze, pa âkoj â hadziŭ, âny tajna pastavili setki na mâne.

4. Гляджу праваруч і бачу, што ніхто не прызнае мяне: ня стала мне сховаў, ніхто за душу маю ня мае турботы.

Glâdžu pravaruč ï baču, što nihito ne pryznae mâne: nâ stala mne shovaŭ, nihito za dušu maŭ nâ mae turboty.

5. Я паклікаў Цябе, Госпадзе, я сказаў: Ты прыстанішча маё і частка мая на зямлі жывых.

Â paklikaŭ Câbe, Gospadze, â skazaŭ: Ty prystanišča maë ï častka maâ na zâmlì žyvyh.

6. Уваж енку майму, бо я вельмі зьнямогся. Аслані мяне ад ганіцеляў маіх, бо яны дужэйшыя за мяне.

Uvaž enku majmu, bo â vel'mì z'nâmogsâ. Aslani mâne ad ganicelâŭ maih, bo âny dužèjšyâ za mâne.

7. Выведзі зь цямніцы душу маю, каб я славіў імя Тваё. Вакол мяне зьбяруцца праведныя, калі Ты пакажаш мне дабрадзеянасьць.

Vyvedzi z'câmnicy dušu maŭ, kab â slaviŭ ïmâ Tvaë. Vakol mâne z'bârucca

pravednyâ, kalì Ty pakažaš mne dabradzejnas'c'.

143 Кіраўнік

1. Псальма Давіда, калі яго перасьледаваў сын ягоны Авэсалом.

Госпадзе, пачуй малітву маю, уваж маленьню майму па праўдзе Тваёй;
пачуй мяне па праўдзе Тваёй

*Psal'ma Davida, kalì âgo peras'ledavaŭ syn âgony Avèsalom. Gospadze,
pačuj malitvu maŭ, uvaž malen'nû majmu pa praŭdze Tvaëj; pačuj mâne pa
praŭdze Tvaëj*

2. і не ўваходзь у суд з рабом Тваім, бо не апраўдаецца прад Табою
ніводзін жывы.

*ì ne ŭvahodz' u sud z rabom Tvaim, bo ne apraŭdaeccâ prad Taboŭ nìvodzìn
žyvu.*

3. Вораг перасьледуе душу маю, затаптаў у зямлю жыцьцё маё,
прымусіў мяне жыць у цемры, як даўно памерлых,

*Vorag peras'ledue dušu maŭ, zataptaŭ u zâmlû žyc'cë maë, prymusiŭ mâne
žyc' u cemry, âk daŭno pamerlyh,*

4. і засмуціўся ўва мне дух мой, знямела ўва мне сэрца маё.

ì zasmuciŭsâ ŭva mne duh moj, z'nâmela ŭva mne sèrca maë.

5. Прыгадваю дні мінулыя, думаю пра ўсе дзеі Твае, разважаю пра дзеі
рук Тваіх,

*Prygadvaŭ dnì mìnulyâ, думаŭ pra ŭse dzeì Tvae, razvažâŭ pra dzeì ruk
Tvaih,*

6. працягваю да Цябе рукі мае; душа мая - да Цябе, як перасохлая
зямля.

pracâgvaŭ da Câbe rukì mae; duša maâ - da Câbe, âk perasohlaâ zâmlâ.

7. Хутчэй пачуй мяне, Госпадзе: дух мой зьнемагае; не хавай аблічча Твайго ад мяне, каб я не спадобіўся тым, што ў магілу ідуць.

Hutčèj pačuj mâne, Gospadze: duh moj z'neмагаe; ne havaj abličča Tvajgo ad mâne, kab â ne spadobiŭsâ tym, što ŭ magilu iduc'.

8. Дай мне рана пачуць ласку Тваю, бо я на Цябе спадзяюся. Пакажы мне, Госпадзе, дарогу, па якой мне ісьці, бо да Цябе я ўзношу душу маю.

Daj mne rana pačuc' lasku Tvaŭ, bo â na Câbe spadzâŭsâ. Pakažy mne, Gospadze, darogu, pa âkoj mne is'ci, bo da Câbe â ŭznošu dušu maŭ.

9. Вызвалі мяне, Госпадзе, ад ворагаў маіх; да Цябе прыбягаю.

Vyzvali mâne, Gospadze, ad voragaŭ maïh; da Câbe prybâgaŭ.

10. Навучы мяне выконваць волю Тваю, бо Ты - Бог мой; Дух Твой добры вядзе мяне ў зямлю праўды.

Navučy mâne vykonvac' volû Tvaŭ, bo Ty - Bog moj; Duh Tvoj dobry vâdze mâne ŭ zâmlû praŭdy.

11. Дзеля імя Твайго, Госпадзе, ажыві мяне; дзеля праўды Тваёй выведзі зь нягоды душу маю

Dzelâ imâ Tvajgo, Gospadze, ažyvi mâne; dzelâ praŭdy Tvaëj vyvedzi z' nâgody dušu maŭ

12. і зь літасьці Тваёй зьлічы ворагаў маіх, і загубі ўсіх, што ўціскаюць душу маю, бо я - Твой раб.

ì z' litas'ci Tvaëj z'ličy voragaŭ maïh, ì zagubi ŭsìh, što ŭcìskaŭc' dušu maŭ, bo â - Tvoj rab.

144 Кіраўнік

1. Давідава супроць Галіяфа. Дабраславёны Гасподзь, цьвярдыня мая,

які навучае рукі мае да бою і пальцы мае - да вайны,

Davidava suproc' Galiâfa. Dabraslavëny Gaspodz', c'vârdynâ maâ, âki navučae ruki mae da boû i pal'cy mae - da vajny,

2. літасьць мая і аслона мая, сховішча маё і Збаўца мой, шчыт мой, - і я на Яго спадзяюся; Ён мой народ мне паддае.

litas'c' maâ i aslona maâ, shovišča maë i Zbaŭca moj, ščyt moj, - i â na Âgo spadzâûsâ; Ên moj narod mne paddae.

3. Госпадзе! што ёсьць чалавек, што пра яго Ты ведаеш, і сын чалавечы, як на яго зважаеш?

Gospadze! što ës'c' čalavek, što pra âgo Ty vedaeš, i syn čalavečy, âk na âgo zvažaeš?

4. Чалавек падобны да дыханьня; дні ягоныя - як цень мінушчы.

Čalavek padobny da dyhan'nâ; dni âgonyâ - âk cen' minuščy.

5. Госпадзе! Нахілі нябёсы Твае, і сыдзі; дакраніся да гор, і задымяцца;

Gospadze! Nahili nâbësy Tvae, i sydzi; dakranisâ da gor, i zadymâcca;

6. блісьні маланкаю, і расьсей іх; пусьці стрэлы Твае, і разладзь іх.

blis'nî malankaû, i ras'sej ih; pus'ci strèly Tvae, i razladz' ih.

7. Працягни з вышыні руку Тваю, збаві мяне і ўратуй ад водаў вялікіх, ад

Pracâgni z vyšyni ruku Tvaû, zbavi mâne i ŭratuj ad vodaŭ vâlikih, ad ruki synoŭ čužynskih,

8. чые вусны маўляюць марнае, і чыя правіца - правіца ману.

čye vusny maŭlâûc' marnae, i čyâ pravica - pravica manu.

9. Божа! новую песьню Табе засьпяваю, на дзесяціструннай псалтыры Табе засьпяваю,

Boža! novuû pes'nû Tabe zas'pâvaû, na dzesâcistrunnaj psaltyry Tabe zas'pâvaû,

10. даравальніку перамогі царам і збаўцу Давіда, раба Твайго, ад лютага меча.

daraval'niku peramogì caram ì zbaŭcu Davida, raba Tvajgo, ad lûtaga meča.

11. Збаві мяне і ўратуй мяне ад рукі сыноў чужынскіх, чые вусны маўляюць марнае, і чыя правіца - правіца маны.

Zbavi mâne ì ŭratuj mâne ad rukì synoŭ čužynskih, čye vusny maŭlâûc' marnae, ì čyâ pravica - pravica many.

12. Хай будуць сыны нашыя, як расьліны збуялыя ў іх маладосьці; дочки нашыя - як слупы на акрасу разьбёныя ў харомах.

Haj buduc' syny našyâ, âk ras'lîny zbuâlyâ ŭ ih malados'ci; dočkì našyâ - âk slupy na akrasu raz'bënyâ ŭ haromah.

13. Хай будуць засекі нашыя поўныя, поўныя ўсякім збожжам, хай плодзяцца авечкі нашыя тысячамі і цьмамі на палетках нашых;

Haj buduc' zasekì našyâ poŭnyâ, poŭnyâ ŭsâkim zbožžam, haj plodzâcca avečkì našyâ tysâčamì ì c'mamì na paletkah našyh;

14. хай будуць валы нашыя сытыя; хай ня будзе ні крадзяжу, ні пропадзі, ні енку на вуліцах нашых.

haj buduc' valy našyâ sytyâ; haj nâ budze nì kradzâžu, nì propadzi, nì enku na vulicah našyh.

15. Дабрашчасны народ, які гэта мае. Дабрашчасны народ, у якога Гасподзь ёсьць Бог.

Dabraščasny narod, âkì gèta mae. Dabraščasny narod, u âkoga Gaspodz' ës'c' Bog.

145 Кіраўнік

1. Хвала Давідава. Хваліць буду Цябе, Божа мой, Цару мой, і

дабраслаўляць імя Тваё векі вечныя.

Hvala Davidava. Hvalic' budu Câbe, Boža moj, Caru moj, i dabraslaŭlâc' imâ Tvaë vekì večnyâ.

2. Кожны дзень дабраслаўляць буду Цябе і хваліць імя Тваё векі вечныя.

Kožny dzen' dabraslaŭlâc' budu Câbe i hvalic' imâ Tvaë vekì večnyâ.

3. Вялікі Гасподзь і праслаўлены вельмі, і веліч Ягоная недасьледная.

Vâlikì Gaspodz' i praslaŭleny vel'mì, i velič Âgonaâ nedas'lednaâ.

4. Род у род будзе хваліць дзеі Твае і абвяшчаць магутнасьць Тваю.

Rod u rod budze hvalic' dzei Tvae i abvâščac' magutnas'c' Tvaû.

5. Буду казаць пра моц страшных дзеяў Тваіх, і я буду абвяшчаць веліч Тваю.

Budu kazac' pra moc strašnyh dzeâŭ Tvaih, i â budu abvâščac' velič Tvaû.

6. Будуць абвяшчаць памяць вялікай даброці Тваёй і распавядацьмуць праўду Тваю.

Buduc' abvâščac' pamâc' vâlikaj dabrocì Tvaëj i raspavâdac'muc' praŭdu Tvaû.

7. Шчодры і міласэрны Гасподзь, вельмі цярплівы і вельмі мілажальны.

Ščodry i milasèrny Gaspodz', vel'mì cârplivy i vel'mì milažal'ny.

8. Добры Гасподзь да ўсіх, і шчадроты Ягоныя на ўсіх дзеях Ягоных.

Dobry Gaspodz' da ŭsìh, i ščadroty Âgonyâ na ŭsìh dzeâh Âgonyh.

9. Хай славяць Цябе, Госпадзе, усе дзеі Твае, і хай дабраслаўляюць Цябе сьвятыя Твае;

Haj slavâc' Câbe, Gospadze, use dzei Tvae, i haj dabraslaŭlâuc' Câbe s'vâtyâ Tvae;

10. хай прапаведуюць славу царства Твайго і распавядаюць пра магутнасьць Тваю,

haj prapaveduïc' slavu carstva Tvajgo i raspavâdaïc' pra magutnas'c' Tvaû,

11. каб перадаць сынам чалавечым пра моц Тваю і пра слаўную веліч царства Твайго.

kab peradac' synam čalavečym pra moc Tvaû i pra slaŭnuû velič carstva Tvajgo.

12. Царства Тваё - царства ўсіх вякоў, і валадарства Тваё - ва ўсе роды.

Carstva Tvaë - carstva ŭsih vâkoŭ, i valadarstva Tvaë - va ŭse rody.

13. Гасподзь падтрымлівае ўсіх, хто падае, і падымае ўсіх, хто ўпаў.

Gaspodz' padtrymlivae ŭsih, hto padae, i padymae ŭsih, hto ŭpaŭ.

14. Вочы ўсіх спадзяюцца на Цябе, і Ты даеш ім ежу сваім часам;

Vočy ŭsih spadzâŭcca na Câbe, i Ty daeš im ežu svaim časam;

15. адкрываеш руку Тваю і корміш усіх жывых па добрай волі.

adkryvaeš ruku Tvaû i kormiš usih žyvyh pa dobraj voli.

16. Праведны Гасподзь на ўсіх дарогах Сваіх і добры ва ўсіх дзеях Сваіх.

Pravedny Gaspodz' na ŭsih darogah Svaih i dobry va ŭsih dzeâh Svaih.

17. Блізкі Гасподзь да ўсіх, хто кліча Яго, да ўсіх, хто кліча Яго ў праўдзе.

Blizki Gaspodz' da ŭsih, hto kliča Âgo, da ŭsih, hto kliča Âgo ŭ praŭdze.

18. Жаданьне тых, што баяцца Яго, Ён выконвае, скаргі іхнія чуе, і ратуе іх.

Žadan'ne tyh, što baâcca Âgo, Ęn vykonvae, skargi ihniâ čue, i ratue ih.

19. Асланяе Гасподзь усіх, хто любіць Яго, а ўсіх бязбожных знішчае.

Aslanâe Gaspodz' usih, hto lûbic' Âgo, a ŭsih bâzbožnyh z'niščae.

20. Вусны мае вымавяць хвалу Гасподнюю, і хай дабраслаўляе ўсякае цела сьвятое імя Ягонае вечна.

Vusny mae vymavâc' hvalu Gaspodnûû, i haj dabraslaŭlâe ŭsâkae cela

s'vâtoe imâ Ágonae večna.

146 Кіраўнік

1. Агея і Захарыі. Алілуя. Хвалі душа мая Госпада.

Ageâ i Zaharyi. Aliluâ. Hvali duša maâ Gospada.

2. Буду славіць Госпада, пакуль жыву; пецьму Богу майму, пакуль існую.

Budu slavïc' Gospada, pakul' žyvu; pec'mu Bogu majmu, pakul' isnuû.

3. Не кладзеце надзеяў на князёў, на сына людзкага, у якім ратунку няма.

Ne kladzece nadzeâŭ na knâzëŭ, na syna lûdzkoga, u âkìm ratunku nâma.

4. Выходзіць дух ягоны, і ён вяртаецца ў зямлю сваю; у той дзень знікаюць усе намеры ягоныя.

Vyhozdic' duh âgony, i ën vârtaecca ŭ zâmlû svaû; u toj dzen' z'nikaûc' use namery âgonyâ.

5. Шчасны, каму памочнік Бог Якаваў, у каго надзея на Госпада Бога ягонага,

Ščasny, kamu pamočnik Bog Âkavaŭ, u kago nadzeâ na Gospada Boga âgonaga,

6. Які стварыў неба і зямлю, мора і ўсё, што ў іх, Які вечна захоўвае вернасьць,

Âki stvaryŭ neba i zâmlû, mora i ŭsë, što ŭ ih, Âki večna zahoŭvae vernas'c',

7. твораць суд пакрыўджаным, дае хлеб галодным. Гасподзь вызваляе вязьняў;

tvoryc' sud pakryŭdžanym, dae hleb galodnym. Gaspodz' vyzvalâe vâz'nâŭ;

8. Гасподзь размыкае вочы сляпым, Гасподзь сагнутых выпроствае;

Гасподзь любіць праведных.

Gaspodz' razmykae vočy s'lâpym, Gaspodz' sagnutyh vyprostvae; Gaspodz' lûbic' pravednyh.

9. Гасподзь ахоўвае прыхадняў, падтрымлівае сірату і ўдаву; а шлях бязбожных - скрыўляе.

Gaspodz' ahoŭvae pryhadnâŭ, padtrymlivae siratu i ŭdavu; a šlâh bâzbožnyh - skryŭlâe.

10. Гасподзь будзе валадарыць вечна, Бог твой, Сіёне, з роду ў род. Алілуя.

Gaspodz' budze valadaryc' večna, Bog tvoj, Siëne, z rodu ŭ rod. Aliluâ.

147 Кіраўнік

1. Алілуя. Хвалеце Госпада, бо гэта добра - сьпяваць Богу нашаму, бо гэта соладка - Яму належыць хвала.

Aliluâ. Hvalece Gospada, bo gëta dobra - s'pâvac' Bogu našamu, bo gëta soladka - Âmu naležyc' hvala.

2. Гасподзь будзе Ерусалім, збірае выгнанцаў Ізраіля.

Gaspodz' budue Erusalim, z'birae vygnancaŭ Izrailâ.

3. Ён ацяляе зьнявечаных сэрцам, і лекуе скрухі іхнія.

Ën acalâe z'nâvečanyh sèrcam, i lekue skruhì ihniâ.

4. Вылічвае колькасць зорак; усіх іх называе імёнамі іхнімі.

Vyličvae kol'kas'c' zorak; usih ih nazyvae imënamì ihnimì.

5. Вялікі Гасподзь наш і вялікая моц Ягоная, і розум Ягоны нявымерны.

Vâlikì Gaspodz' naš i vâlikaâ moc Âgonaâ, i rozum Âgony nâvymerny.

6. Пакорлівых узвышае Гасподзь, а бязбожных прыгінае да зямлі.

Pakorlivyih uzvyšae Gaspodz', a bâzbožnyh pryginae da zâmlì.

7. Сьпявайце па чарзе слаvasлоўе Госпаду; грайце Богу нашаму на арфе.

S'pâvajce pa čarze slavasloŭe Gospadu; grajce Bogu našamu na arfe.

8. Ён засьцілае неба хмарамі, рыхтуе зямлі дождж, росьціць на горах траву;

Ěn zas'cilae neba hmarami, ryhtue zâmlì doždž, ros'cìc' na gorah travu;

9. дае быдлу пашу ягоную і крумкача птушанятам, што клічуць Яго.

dae bydlu pašu âgonuû i krumkača ptušânâtam, što kličuc' Âgo.

10. Не на сілу каня глядзіць ён, ня хуткасыці ног чалавечых дабраволіць;

Ne na silu kanâ glâdzìc' ěn, nâ hutkas'ci nog čalavečyh dabravorìc';

11. дабраволіць Гасподзь тым, хто баіцца Яго, хто спадзяецца на ласку Ягоную.

dabravorìc' Gaspodz' tym, hto baicca Âgo, hto spadzâeccâ na lasku Âgonuû.

148 Кіраўнік

1. Хвалі, Ерусаліме, Госпада; хвалі, Сіёне, Бога твайго,

Hvalì, Erusalìme, Gospada; hvalì, Sìene, Boga tvajgo,

2. бо Ён мацуе завалы ў брамах тваіх, дабраслаўляе сыноў тваіх сярод неба;

bo Ěn macue zavalu ŭ bramah tvaih, dabraslaŭlâe synou tvaih sârod neba;

3. сьцьвяджае ў межах тваіх спакой; тлушчам пшаніцы корміць цябе,

s'c'vârdžae ŭ mežah tvaih spakoj; tluščam pšanicy kormìc' câbe,

4. пасылае слова Сваё на зямлю; хутка цячэ слова Ягонае,

pasylae slova Svaë na zâmlû; hutka câčè slova Âgonae,

5. дае сьнег, як хвалю; сыпле іней, як попел;

dae s'neg, âk hvalû; syple inej, âk popel;

6. кідае град Свой кавалкамі; перад марозам Ягоным хто выстаіць?

kidae grad Svoj kavalkami; perad marozam Âgonym hto vystaic'?

7. Пашле слова Сваё, і ўсё растае; падзьме ветрам Сваім, і пацякуць воды.

Pašle slova Svaë, i ũsë rastae; padz'me vetram Svaim, i pacâkuc' vody.

8. Ён абвясціў слова Сваё Якаву, пастановы Свае і суды Свае Ізраілю.

Ën abvâs'ciũ slova Svaë Âkavu, pastanovy Svae i sudy Svae Izrailũ.

9. Не зрабіў Ён таго ніякаму іншаму народу, і судоў Ягоных яны ня ведаюць. Алілуя.

Ne zrabiũ Ën tago niâkamu inšamu narodu, i sudoũ Âgonyh âny nâ vedaũc'.

Aliluâ.

149 Кіраўнік

1. Алілуя. Хвалеце Госпада зь нябёсаў, хвалеце Яго ў вышынях.

Aliluâ. Hvalece Gospada z' nâbësaũ, hvalece Âgo ũ vyšynâh.

2. Хвалеце Яго, усе анёлы Ягоныя, хвалеце Яго, усе войскі Ягоныя.

Hvalece Âgo, use anëly Âgonyâ, hvalece Âgo, use vojski Âgonyâ.

3. Хвалеце Яго, сонца і месяц, хвалеце Яго, усе зоркі сьвету.

Hvalece Âgo, sonca i mesâc, hvalece Âgo, use zorki s'vetu.

4. Хвалеце Яго, нябёсы нябёсаў і воды, якія вышэй за неба.

Hvalece Âgo, nâbësy nâbësaũ i vody, âkiâ vyšëj za neba.

5. Хай хваляць імя Госпада, бо Ён сказаў - і сталася, Ён загадаў, і стварылася,

Haj hvalâc' imâ Gospada, bo Ën skazaũ - i stalasâ, Ën zagadaũ, i stvarylasâ,

6. паставіў іх на векі вечныя; даў наказ, які не праміне.

pastaviŭ ih na vekì večnyâ; daŭ nakaz, âkì ne pramìne.

7. Хвалеце Госпада зь зямлі, вялікія рыбы і ўсе прадоньні,

Hvalece Gospada z' zâmlì, vâlikîâ ryby ì ŭse pradon'ni,

8. вагонь і град, сьнег і туман, буйны вецер, які напаўняе слова Ягонае,

vagon' ì grad, s'neg ì tuman, bujny vecer, âkì napaŭnâe slova Âgonae,

9. горы і ўсе пагоркі, дрэвы плодныя і ўсе кедры,

gory ì ŭse pagorkì, drèvy plodnyâ ì ŭse kedry,

10. зьвяры і ўсякае быдла, паўзуны і птушкі крылатыя,

z'vâry ì ŭsâkae bydla, paŭzuny ì ptuški krylatyâ,

11. цары зямныя і ўсе народы, князі і ўсе судзьдзі зямныя,

cary zâmnyâ ì ŭse narody, knâzi ì ŭse sudz'dzi zâmnyâ,

12. хлопцы і дзяўчаты, старцы і падлеткі

hlopcy ì dzâŭčaty, starcy ì padletki

13. хай хваляць імя Госпада; бо толькі Ягонае імя высока ўзьнесена, слава Ягоная на зямлі і на нябёсах.

haj hvalâc' imâ Gospada; bo tol'ki Âgonae imâ vysoka ŭz'nesena, slava Âgonaâ na zâmlì ì na nâbësah.

14. Ён падняў рог народу Свайго, славу ўсіх сьвятых Сваіх, сыноў Ізраілевых, народу, блізкага Яму. Алілуя.

Ën padnâŭ rog narodu Svajgo, slavu ŭsìh s'vâtyh Svaih, synoŭ Ìzrailevyh, narodu, blìzkaga Âmu. Alilua.

150 Кіраўнік

1. Алілуя. Сьпявайце Госпаду песьню новую; слава Яму на сходні сьвятых.

Alilua. S'pâvajce Gospadu pes'nû novuŭ; slava Âmu na shodni s'vâtyh.

2. Хай радуецца Ізраіль за Творцу свайго; сыны Сіёна хай радуюцца за Цара свайго.

Haj raduecca Īzrail' za Tvorcu svajgo; syny Siëna haj raduûcca za Cara svajgo.

3. Хай хваляць імя Ягонае скокамі; на тымпане і арфе хай сьпяваюць Яму,

Haj hvalâc' imâ Âgonae skokami; na tympane i arfe haj s'pâvaûc' Âmu,

4. бо дабраволіць Гасподзь народу Свайму, праслаўляе пакорных ратункам.

bo dabravorlic' Gaspodz' narodu Svajmu, praslaŭlâe pakornyh ratunkam.

5. Хай радуюцца сьвятыя ў славе, хай сьпяваюць на ложках сваіх.

Haj raduûcca s'vâtÿâ ŭ slave, haj s'pâvaûc' na ložkah svaih.

6. Хай будуць праслаўленьні Богу ў іхніх вуснах, і меч двусечны ў руцэ іхняй,

Haj buduc' praslaŭlen'ni Bogu ŭ ihnih vusnah, i meč dvusečny ŭ rucè ihnâj,

7. каб помсьціць народам, караць плямёны,

kab poms'cic' narodam, karac' plâmëny,

8. закоўваць цароў іхніх у кайданы і вяльможаў іхніх - у путы жалезныя,

zakoŭvac' caroŭ ihnih u kajdany i vâl'možaŭ ihnih - u puty žaleznyâ,

9. чыніць над імі суд пісаны. Гонар гэты - усім сьвятым Ягоным. Алілуя.

čynic' nad imi sud pisany. Gonar gèty - usim s'vâtyim Âgonym. Aliluâ.

ВЫСЛОЎІ

1 Кіраўнік

1. Выслоўі Саламона, сына Давідавага, цара Ізраільскага.

Vysloŭi Salamona, syna Davidavaga, cara Izrail'skaga.

2. Каб спазнаць мудрасьць і настаўленьне, зразумець разумныя выслоўі;

Kab spaznac' mudras'c' i nastau'len'ne, zrazumec' razumnyâ vysloŭi;

3. засвоіць правілы добрай разважлівасьці, справядлівасьці, права і слушнасьці;

zasvoic' pravily dobraj razvažlivas'ci, spravâdlivas'ci, prava i slušnas'ci;

4. прастадушным даць кемнасьць, юнаку - веды і разважлівасьць;

prastadušnym dac' kemnas'c', ûnaku - vedy i razvažlivas'c';

5. паслухае мудры і памножыць веды, і разумны знойдзе мудрыя парады;

pasluhae mudry i pamnožyc' vedy, i razumny znojdze mudryâ parady;

6. каб разумець выслоўе і загадкавую мову, словы мудрацоў і загадкі іхнія.

kab razumec' vysloŭe i zagadkavuû movu, slovy mudracoŭ i zagadki ihniâ.

7. Пачатак мудрасьці - страх Гасподні; толькі дурні пагарджаюць мудрасьцю і настаўленьнем.

Pačatak mudras'ci - strah Gaspodni; tol'ki durni pagardžaûc' mudras'cû i nastau'len'nem.

8. Слухай, сыне мой, настаўленьне бацькі твайго, і не адкідай запавету

маці тваёй:

Sluhaj, syne moj, nastauïlen'ne bac'ki tvajgo, i ne adkidaj zapavetu maci tvaëj:

9. бо гэта - прыгожы вянок на галаву тваю і акраса на шыю тваю.

bo gëta - prygožy vânok na galavu tvaû i akrasa na šyû tvaû.

10. Сыне мой! калі цябе будуць намаўляць грэшнікі, не згаджайся.

Syne moj! kalì câbe buduc' namaũlâc' grëšnikì, ne zgađžajsâ.

11. Калі будуць казаць: "ідзі з намі, зробім засаду на кроў, падпільнуем бязгрэшнага і бязьвіннага,

Kalì buduc' kazac': "idzi z namì, zrobim zasadu na kroũ, padpil'nuem bâzgrëšnaga i bâz'vinnaga,

12. жывых праглынем іх, як апраметная, і - цэлых, як тых, што ў магілу сыходзяць;

žyvyh praglynem ih, âk aprametnaâ, i - cëlyh, âk tyh, što ũ magilu syhodzâc';

13. набяром усякага каштоўнага добра, напоўнім дамы нашыя здабычаю;

nabârom usâkaga kaštoũnaga dabra, napoũnim damy našyâ zdabyčau;

14. далучы сваю долю да нашай, складка адна будзе на ўсіх нас":

dalučy svaû dolû da našaj, skladka adna budze na ũsìh nas":

15. Сыне мой! не хадзі адною дарогаю зь імі, утрымай нагу тваю ад сьцежкі іхняй,

Syne moj! ne hadzi adnoû darogaû z' imì, utrymaj nagu tvaû ad s'cežkì ihnâj,

16. бо іхнія ногі бягуць да ліхога і сьпяшаюцца кроў праліваць.

bo ihniâ nogi bâguc' da lihoga i s'pâšaũcca kroũ pralivac'.

17. На вачах ва ўсіх птушак дарма раскідаецца сетка;

Na vačah va ũsìh ptušak darma raskìdaeccâ setka;

18. а яны кроў сваю сочаць, засады ладзяць на душы свае.

a âny kroŭ svaŭ sočac', zasady ladzâc' na dušy svae.

19. Такія дарогі ва ўсіх, хто прагне чужога добра: яно забірае жыццё ў свайго ўласніка.

Takiâ darogì va ũsìh, hto pragne čužoĝa dabra: âno zabirae žyc'cě ũ svajgo ũlas'nika.

20. Мудрасьць кліча на вуліцах, на плошчах узносіць свой голас,

Mudras'c' kliča na vulicah, na ploščah uznosic' svoj golas,

21. на шумных сходах прапаведае, каля гарадское брамы прамаўляе слова сваё:

na šumnyh shodah prapavedue, kalâ garadskoe bramy pramaŭlâe slova svaë:

22. "Дакуль, немыслі, любіцьмеце невуцтва? дакуль пакепнікі будуць кепствам цешыцца? дакуль бязглуздыя будуць ненавідзець навуку?"

"Dakul', nemys'li, lûbic'mece nevuctva? dakul' pakepniki buduc' kepstvam cešycca? dakul' bâzgluzdyâ buduc' nenavidzec' navuku?"

23. паслухайце маёй засьцярогі: вось, я вылью на вас Духа майго, абвяшчу вам словы мае.

pasluhajce maëj zas'cârogì: vos', â vyl'û na vas Duha majgo, abvâšču vam slovy mae.

24. Я клікала, а вы не паслухаліся; я падавала руку маю, і ніхто не зважаў;

Â klikala, a vy ne pasluhalisâ; â padavala ruku maŭ, i nihto ne zvažau;

25. і вы адкінулі ўсе мае рады, і перасьцярогаў маіх не прынялі:

ì vy adkinuli ũse mae rady, ì peras'cârogaŭ maìh ne prynâli:

26. за тое і я пасьмяюся з вашай пагібелі; парадуюся, калі прыйдзе ваш страх;

za toe ì â pas'mâûsâ z vašaj pagibeli; paraduûsâ, kalì pryjdze vaš strah;

27. калі прыйдзе ваш страх, як бура, і няшчасьце, як віхура, наляціць на вас; калі спадобіць вас нядоля і ўціск.

kali pryjdzе vaš strah, âk bura, i nâščas'ce, âk vihura, nalâcic' na vas; kali spadobic' vas nâdolâ i ŭcisk.

28. Тады будуць клікаць мяне, і я не пачую.

Tady buduc' klikac' mâne, i â ne pačuû.

29. За тое, што зьненавідзелі веды і ня выбралі страху Гасподняга,

Za toe, što z'nenavidzeli vedy i nâ vybrali strahu Gaspodnâga,

30. не схацелі парады маёй, пагардзілі ўсімі перасьцярогамі маімі;

ne shaceli parady maěj, pagardzili ŭsimi peras'cârogami maïmi;

31. за тое няхай ядуць яны з плоду дарог сваіх і насычаюцца з парадаў сваіх.

za toe nâhaj âduc' âny z plodu darog svaih i nasyčaŭcca z paradaŭ svaih.

32. Бо адступніцтва неразумных заб'е іх, і бястурботнасьць немысьляў загубіць іх.

Bo adstupnictva nerazumnyh zab'e ih, i bâsturbotnas'c' nemys'lâŭ zagubic' ih.

33. А хто мяне слухае, будзе жыць у бясьпецы і спакойна, не баючыся ліха".

A hto mâne sluhae, budze žyc' u bâs'pecy i spakojna, ne baŭčysâ liha".

2 Кіраўнік

1. Сыне мой, калі ты прымеш словы мае і захаваеш пры сабе заповедзі мае,

Syne moj, kali ty prymeš slovy mae i zahavaeš pry sabe zapavedzi mae,

2. і вуха сваё прыхіліш да мудрасьці і прытуліш сэрца тваё да

разважлівасьці,

ì vuha svaë pryhiliš da mudras'ci ì prytuliš sèrca tvaë da razvažlìvas'ci,

3. калі будзеш клікаць да ведаў і зьвяртацца да розуму;

kali budzeš klikac' da vedaŭ ì z'vârtacca da rozumu;

4. калі будзеш шукаць яго, нібы срэбра, і знаходзіць яго, нібы скарб:

kali budzeš šukac' âgo, niby srèbra, ì znahodzic' âgo, niby skarb:

5. тады ўразумееш страх Гасподні і знойдзеш спазнаньне Бога.

tady ŭrazumeeš strah Gaspodni ì znojdzeš spaznan'ne Boga.

6. Бо Гасподзь дае мудрасьць; і з вуснаў Яго - веды і розум;

Bo Gaspodz' dae mudras'c'; ì z vusnaŭ Âgo - vedy ì rozum;

7. Ён дае праведным выратаваньне; Ён - шчыт тым, што ў

беззаганнасьці ходзяць.

Ën dae pravednym vyratavan'ne; Ën - ščyt tym, što ŭ bezzagannas'ci

hodzâc'.

8. Ён ахоўвае дарогу праўды і асланяе сьцежку сьвятых Сваіх.

Ën ahoŭvae darogu praŭdy ì aslanâe s'cežku s'vâtyh Svaih.

9. Тады ты зразумееш справядлівасьць і права і шчырасьць, усялякую сьцежку дабра.

Tady ty zrazumeeš spravâdlìvas'c' ì prava ì ščyras'c', usâlâkuŭ s'cežku dabra.

10. Калі мудрасьць увойдзе ў сэрца тваё, і веды будуць прыемныя душы тваёй:

Kali mudras'c' uvojdze ŭ sèrca tvaë, ì vedy buduc' pryemnyâ dušy tvaëj:

11. тады разважлівасьць будзе берагчы цябе, розум будзе ахоўваць цябе,

tady razvažlìvas'c' budze beragčy câbe, rozum budze ahoŭvac' câbe,

12. каб адвесьці цябе ад дарогі ліхое, ад чалавека, які гаворыць

няпраўду,

kab adves'ci câbe ad darogi lihoe, ad čalaveka, âki gavoryc' nâpraŭdu,

13. ад тых, што пакідаюць дарогі простыя, каб хадзілі дарогамі цемры;

ad tyh, što pakidauc' darogi prostyâ, kab hadzili darogami cemry;

14. ад тых, што радуюцца, робячы ліхое, захапляюцца ліхою распустай,

ad tyh, što raduucca, robâčy lihoe, zahaplâucca lihoŭ raspustaj,

15. у якіх дарогі крывыя і якія блукаюць па сьцежках сваіх;

u âkih darogi kryvyâ i âkiâ blukauc' pa s'cežkah svaih;

16. каб уратаваць цябе ад жонкі другога, чужой, якая злагоджвае словы свае,

kab uratavac' câbe ad žonki drugoga, čužoj, âkaâ zlagodžvae slovy svae,

17. якая пакінула сябра маладосьці сваёй і занядбала заповедзь Бога свайго.

âkaâ pakinula sâbra malados'ci svaëj i zanâdbala zapavedz' Boga svajgo.

18. Дом яе вядзе да сьмерці, і сьцежкі яе - да мёртвых;

Dom âe vâdze da s'merci, i s'cežki âe - da mërtyh;

19. ніхто, увайшоўшы да яе, не вяртаецца і ня ступае на дарогу жыцьця.

nihito, uvajšoŭšy da âe, ne vârtaecca i nâ stupae na darogu žyc'câ.

20. Таму хадзі дарогаю добрых і трымайся сьцежкі праведнікаў,

Tamu hadzi darogaŭ dobryh i trymajsa s'cežki pravednikaŭ,

21. бо праведныя будуць жыць на зямлі, і беспакібныя застануцца на ёй;

bo pravednyâ buduc' žyc' na zâmlì, i bespahibnyâ zastanucca na ëj;

22. а бязбожныя будуць вынішчаны зь зямлі, і няверныя выкарчаваны зь яе.

a bâzbožnyâ buduc' vyniščany z' zâmlì, i nâvernnyâ vykarčavany z' âe.

3 Кіраўнік

1. Сыне мой! навукі маёй не забывай, і заповедзі мае хай захоўвае сэрца тваё;

Syne moj! navukì maěj ne zabyvaj, ì zapavedzi mae haj zahoŭvae sèrca tvaë;

2. бо даўжыні дзён, гадоў жыцця і міру яны памножаць табе.

bo daŭžynì dzën, gadoŭ žyc'câ ì mîru âny pamnožac' tabe.

3. Літасьцівашы і праўда хай не пакідаюць цябе; абвяжы імі шыю тваю, напішы іх на скрыжалі сэрца твайго:

Litas'civas'c' ì praŭda haj ne pakìdaŭc' câbe; abvâžy imì šyŭ tvaŭ, napišy ih na skryžali sèrca tvajgo:

4. і здабудзеш мудрасьць і ласку ў вачах Бога і людзей.

ì zdabudzeš mudras'c' ì lasku ŭ vačah Boga ì lŭdzej.

5. Спадзявайся на Госпада ўсім сэрцам тваім і не кладзі надзеі на розум твой.

Spadzâvajsâ na Gospada ŭsìm sèrcam tvaim ì ne kladzi nadzei na rozum tvoj.

6. На ўсіх дарогах тваіх спазнавай Яго, і Ён выпрастне шляхі твае.

Na ŭsìh darogah tvaih spaznavaj Âgo, ì Ên vyprastue šlâhi tvae.

7. Ня будзь мудрацом у вачах тваіх; бойся Госпада, і пазьбягай ліха;

Nâ budz' mudracom u vačah tvaih; bojsâ Gospada, ì paz'bâgaj liha;

8. Гэта будзе здароўе целу твайму і ежа касьцям тваім.

Gèta budze zdaroŭe celu tvajmu ì eža kas'câm tvaim.

9. Шануй Госпада ад імя твайго і ад пачаткаў усіх прыбыткаў тваіх;

Šanuj Gospada ad imâ tvajgo ì ad pačatkaŭ usìh prybytkau tvaih;

10. і напоўняцца засекамі твае зь верхам, і чавільні твае будуць налівацца

НОВЫМ ВІНОМ.

ì napoŭnâcca zaseki tvae z' verham, ì čavil'ni tvae buduc' nalivacca novym vînom.

11. Пакараньня Гасподняга, сыне мой, не адхіляй, і ня лічы за лішніцу перасьцярогі Ягонья;

Pakaran'nâ Gaspodnâga, syne moj, ne adhilâj, ì nâ ličy za lišnicu peras'cârogi Âgonyâ;

12. бо, каго любіць Гасподзь, таго карае і дабра зычыць таму, як бацька сыну свайму.

bo, kago lûbic' Gaspodz', tago karae ì dabra zyčyc' tamu, âk bac'ka synu svajmu.

13. Шчасны той чалавек, які надбаў мудрасьць, і чалавек, які здабыў розум!

Ščasny toj čalavek, âki nadbaŭ mudras'c', ì čalavek, âki zdabyŭ rozum!

14. Бо здабываньне яе лепшае за здабываньне срэбра, і прыбытку зь яе больш, чым ад золата.

Bo zdabyvan'ne âe lepšae za zdabyvan'ne srèbra, ì prybytku z' âe bol'sh, čym ad zolata.

15. Яна даражэйшая за каштоўныя камяні; і нішто з таго, што жадана табе, не зраўняецца зь ёю.

Âna daražèjšaâ za kaštoŭnyâ kamâni; ì ništo z tago, što žadana tabe, ne zraŭnâeccâ z' ëû.

16. Даўгадзённасьць у правіцы ў яе, а ў лявіцы багацьце і слава;

Daŭgadzënnas'c' u pravicy ŭ âe, a ŭ lâvicy bagac'ce ì slava;

17. шляхі яе - шляхі прыемнасьці, і ўсе сыцежкі яе - мірныя.

šlâhi âe - šlâhi pryemnas'ci, ì ŭse s'cežki âe - mîrnyâ.

18. Яна - дрэва жыцьця тым, што называюць яе, - і шчасныя тыя, што

маюць яе!

Âna - drèva žyc'câ tym, što nazyvaûc' âe, - i ščasnyâ tyâ, što maûc' âe!

19. Гасподзь мудрасьцю ўтварыў зямлю, нябёсы паставіў розумам;

Gaspodz' mudras'cû ŭtvaryŭ zâmlû, nâbësy pastaviŭ rozumam;

20. Яго мудрасьцю адчыніліся бездані, і воблакі кропяць расою.

Âgo mudras'cû adčynilisâ bezdani, i voblaki kropâc' rasou.

21. Сыне мой, ня ўпускай з вачэй тваіх гэтага; захоўвай здаровае

мысьленьне і разважлівасьць:

Syne moj, nâ ŭpuskaj z vačëj tvaïh gètaga; zahoŭvaj zdarovae mys'len'ne i razvažlivas'c':

22. і яны будуць жыцьцём душы тваёй і акрасаю шыі тваёй.

i âny buduc' žyc'cëm dušy tvaëj i akrasaû šyi tvaëj.

23. Туды бясъпечна пойдзеш шляхам тваім і нага твая не спатыкнецца.

Tudy bâs'pečna pojdzeš šlâham tvaïm i naga tvaâ ne spatyknecca.

24. Калі ляжаш спаць, ня будзеш баяцца; і як засьнеш, сон твой салодкі будзе.

Kali lâžaš spac', nâ budzeš baâcca; i âk zas'neš, son tvoj salodki budze.

25. Не збаішся раптоўнага страху і пагібелі ад бязбожных, калі яна прыйдзе;

Ne zbaišsâ raptoŭnaga strahu i pagibelì ad bâzbožnyh, kali âna pryjdzë;

26. бо Гасподзь будзе надзеяй тваёй і ўтрымае нагу тваю ад пасткі.

bo Gaspodz' budze nadzeâj tvaëj i ŭtrymae nagu tvaû ad pastki.

27. Не адмаўляйся рабіць дабро, калі яно трэба, калі рука твая можа зрабіць гэта.

Ne admaŭlâjsâ rabic' dabro, kali âno trèba, kali ruka tvaâ moža zrabic' gèta.

28. Не кажы сябру твайму: "ідзі і прыйдзі зноў, і заўтра я дам", калі маеш з сабою.

Ne kažy sâbru tvajmu: "ïdzi ì pryjdzì znoŭ, ì zaŭtra â dam", kalì maeš z saboŭ.

29. Не намышляй супроць блізкага твайго ліха, калі ён бясъпечна жыве з табою.

Ne namyšlâj suproc' blizkaga tvajgo liha, kalì ën bâs'pečna žyve z taboŭ.

30. Не сварыся з чалавекам бяз прычыны, калі ён не зрабіў табе благога.

Ne svarysâ z čalavekam bâz pryčyny, kalì ën ne zrabiŭ tabe blagoga.

31. Не зайздросьці посьпехам гвалтаўніка і не бяры сабе за прыклад шляхі ягонья,

Ne zajzdros'ci pos'peham gvaltaŭnika ì ne bâry sabe za pryklad šlâhi âgonyâ,

32. бо Гасподзь грэбуе тым, хто распусны, а справядлівага даверам Сваім адарае.

bo Gaspodz' grëbue tym, hto raspusny, a spravâdlivaga daveram Svaim adarae.

33. Праклён Гасподні на дом бязбожніка, а дом пабожнага Ён дабраслаўляе.

Praklën Gaspodni na dom bâzbožnika, a dom pabožnaga Ёn dabraslaŭlâe.

34. Калі з блюзьнераў Ён насъміхаецца, дык пакорным дае мілату.

Kalì z blûz'neraŭ Ёn nas'mihaeccâ, dyk pakornym dae milatu.

35. Мудрыя спадкуюць славу, а непапраўныя немысльі - ганьбу.

Mudryâ spadkuŭc' slavu, a nepapraŭnyâ nemys'li - gan'bu.

4 Кіраўнік

1. Слухайце, дзеці, настаўленьня бацькавага, і зважайце, каб навучыцца розуму;

Sluhajce, dzeci, nastaŭlen'nâ bac'kavaga, i zvažajce, kab navučycca rozumu;

2. бо я дам вам добрую навuku. Не адкідайце наказу майго.

bo â dam vam dobruû navuku. Ne adkidajce nakazu majgo.

3. Бо і я быў сын у бацькі майго, пяшчотна любімы і адзіны ў маці маёй.

Bo i â byŭ syn u bac'ki majgo, pâščotna lûbimy i adziny ŭ maci maěj.

4. І ён вучыў мяне і казаў мне: хай будуць у сэрцы тваім словы мае;

захоўвай наказы мае і жыві.

Ĭ ěn vučyŭ mâne i kazaŭ mne: haj buduc' u sèrcy tvaim slovy mae; zahoŭvaj nakazy mae i žyvi.

5. Здабывай мудрасьць, набывай розум; не забывай гэтага і ня цурайся слоў маіх, а кіруйся імі!

Zdabyvaj mudras'c', nabyvaj rozum; ne zabyvaj gètaga i nâ curajsâ sloŭ maih, a kirujcâ imi!

6. Не адкідай яе, і яна будзе ахоўваць цябе; любі яе, і яна будзе цябе берагчы.

Ne adkidaj âe, i âna budze ahoŭvac' câbe; lûbi âe, i âna budze câbe beragčy.

7. Аснова мудрасьці: набывай мудрасьць і за ўсё, што маеш, набывай розум.

Asnova mudras'ci: nabyvaj mudras'c' i za ŭsë, što maeš, nabyvaj rozum.

8. Высока цані яе, і яна ацэніць цябе; яна акрые славай цябе, калі ты прыгорнеш яе;

Vysoka cani âe, i âna acènic' câbe; âna akrye slavaj câbe, kali ty prygorneš âe;

9. ускладзе на галаву тваю прыгожы вянок, падаруе табе цудоўны вянок.

uskladze na galavu tvaû prygožy vânok, padarue tabe cudoŭny vânok.

10. Слухай, сыне мой, і прымі словы мае, - і памножацца гады твайго

жыцьця.

Sluhaj, syne moj, i pryti slovy mae, - i pamnožacca gady tvajgo žyc'câ.

11. Я паказваю табе шлях мудрасьці, вяду цябе па сьцежках простых.

Â pakazvaû tabe šlâh mudras'ci, vâdu câbe pa s'cežkah prostyh.

12. Калі пойдзеш, крокам тваім ня будзе завады, і калі пабяжыш, не спатыкнешся.

Kali pojdzeš, krokam tvaim nâ budze zavady, i kali pabâžyš, ne spatyknešsâ.

13. Моцна трымайся наказу, не адкідай, захоўвай яго; бо ён - жыцьцё тваё.

Mocna trymajsâ nakazu, ne adkidaj, zahoŭvaj âgo; bo ên - žyc'cë tvaë.

14. Ня выходзь на сьцежку бязбожнікаў, і не хадзі па дарозе ліхіх;

Nâ vyhodz' na s'cežku bâzbožnikaŭ, i ne hadzi pa daroze lihîh;

15. пакінь яе, не хадзі ёю, ухіляйся ад яе і праходзь міма.

pakin' âe, ne hadzi ëu, uhilâjsâ ad âe i prahodz' mîma.

16. бо яны не заснуць, пакуль ня ўчыняць ліхога; прападзе сон у іх, пакуль яны не давядуць каго да падзенья;

bo âny ne zasnuć, pakul' nâ ŭčynâć lihoga; prapadze son u ih, pakul' âny ne davâduc' kago da padzen'nâ;

17. бо яны ядуць хлеб беззаконья і п'юць віно рабунку.

bo âny âduc' hleb bezzakon'nâ i p'ûc' vîno rabunku.

18. Сьцежка праведных - як сьвяціла прамяністае, якое болей і болей сьвятлее да поўнага дня.

S'cežka pravednyh - âk s'vâcila pramânistae, âkoe bolej i bolej s'vâtlee da poŭnaga dnâ.

19. А шлях бязбожных - як цемра; яны ня ведаюць, на што спатыкнуцца.

A šlâh bâzbožnyh - âk cemra; âny nâ vedaûc', na što spatyknucca.

20. Сыне мой! слоў маіх слухайся, і да прамоваў маіх нахілі тваё вуха;

Syne moj! sloŭ maih sluhajsâ, i da pramovaŭ maih nahilì tvaë vuha;

21. хай не адыдуць яны ад вачэй тваіх; захоўвай іх усярэдзіне сэрца

твайго:

haj ne adyduc' âny ad vačëj tvaih; zahoŭvaj ih usârèdzine sèrca tvajgo:

22. бо яны жыцьцё таму, хто знайшоў іх, і ацаленьне ўсяму яго целу.

bo âny žyc'cë tamu, hto znajšoŭ ih, i acalen'ne ŭsâmu âgo celu.

23. Больш за ўсё запаветнае захоўвай сэрца тваё; бо ў ім - крыніца

жыцьця.

Bol'sz za ŭsë zapavetnae zahoŭvaj sèrca tvaë; bo ŭ im - krynica žyc'câ.

24. Адкінь ад сябе ілжывасьць вуснаў, і круцельства языка адхісьні ад

сябе.

Adkìn' ad sâbe ilžyvas'c' vusnaŭ, i krucel'stva âzyka adhis'nì ad sâbe.

25. Вочы твае хай наперад глядзяць, і позірк твой хай скіраваны будзе

перад табою.

Vočy tvae haj naperad glâdzâc', i pozìrk tvoj haj skiravany budze perad

taboŭ.

26. Абдумаі сыцежку назе тваёй, і ўсе дарогі твае хай будуць пэўныя.

Abdumaj s'cežku naze tvaëj, i ŭse darogì tvae haj buduc' pèŭnyâ.

27. Ня ўхіляйся ні направа, ні налева; адвядзі нагу тваю ад ліхога.

Nâ ŭhilâjsâ nì naprava, nì naleva; advâdzì nagu tvaŭ ad lihoga.

5 Кіраўнік

1. Сыне мой! слухай мудрасьці маёй і нахілі вуха тваё да навукі маёй,

Syne moj! sluhaj mudras'ci maëj i nahilì vuha tvaë da navukì maëj,

2. каб датрымацца добрае рады і каб вусны твае хвалілі спазнанае.

kab datrymacca dobrae rady i kab vusny tvae hvalili spaznanae.

3. Бо мёд цячэ з вуснаў чужое жонкі, і мякчэйшая за алей гаворка ў яе;

Bo mäd câčè z vusnaŭ čužoè žonkì, i mâkčèjšaâ za alej gavorka ŭ âè;

4. але веснік яе горкі, нібы палын, востры, як меч двусечны,

ale ves'nik âè gorkì, nìby palyn, vostry, âk meč dvusečny,

5. ногі яе сыходзяць да сьмерці, ступакі яе дастаюць да апраметнай.

nogì âè syhodzâc' da s'merci, stupakì âè dastaŭc' da aprametnaj.

6. Каб ты не спасьцігнуў сьцежкі жыцьця яе, дарогі яе нясталыя, і ты ня зьведаеш іх.

Kab ty ne spas'cìgnuŭ s'cežkì žyc'câ âè, darogì âè nâstalyâ, i ty nâ z'vedaeš ih.

7. Дык вось, дзеці, паслухайце мяне і не адступайцеся ад словаў вуснаў маіх.

Dyk vos', dzeci, pasluhajce mâne i ne adstupajcesâ ad slovaŭ vusnaŭ maih.

8. Далей ад яе ідзі па дарозе тваёй і не падыходзь пад дзьверы дома яе,

Dalej ad âè idzi pa daroze tvaëj i ne padyhodz' pad dz'very doma âè,

9. каб здароўя твайго не аддаў іншым і гадоў тваіх бязьлітасьніку;

kab zdaroŭâ tvajgo ne addaŭ inšym i gadoŭ tvaih bâz'litas'nìku;

10. каб не насычаліся сілаю тваёю чужынцы і праца твая ня ішла ў чужы дом.

kab ne nasyčalisâ silaŭ tvaëŭ čužyncy i praca tvaâ nâ išla ŭ čužy dom.

11. І ты ўрэшце будзеш стагнаць, калі плоць твая і цела зьнямогуцца,

ì ty ŭrèšce budzeš stagnac', kalì ploc' tvaâ i cela z'nâmogucca,

12. і скажаш: "навошта я ненавідзеў навуку, і сэрца маё асьцярогамі пагарджала,

ì skažaš: "navošta â nenavidzeŭ navuku, i sèrca maë as'cârogamì pagardžala,

13. і я ня слухаў голасу настаўнікаў маіх, не нахіляў вуха майго да настаўнікаў?

i â nâ sluhaŭ golasu настаўнікаў маіх, не нахілаў вуха майго да настаўнікаў?

14. Ледзь ня ўпаў я ў вялікае ліха сярод сходу і грамады!"

Ledz' nâ ўпаў â ў вялікае ліха сярод shodu i gramady!"

15. Пі вадзю з тваёй крыніцы, тую, якая цячэ з тваёй студні.

Pi vady z tvaëj krynicy, tuŭ, âkaâ câčè z tvaëj studni.

16. Хай не разьліваюцца крыніцы твае па вуліцы, патокі водаў - па плошчах;

Haj ne raz'liwaŭcca krynicy tvae pa vulicy, patoki vodaŭ - pa ploščah;

17. хай яны будуць належаць табе самому, а ня чужым з табою.

haj âny buduc' naležac' tabe samomu, a nâ čužym z taboŭ.

18. Крыніца твая хай дабраславёная будзе; і радуйся з жанчынай тваёй маладосьці,

Krynica tvaâ haj dabraslavënaâ budze; i radujsa z žančynaj tvaëj malados'ci,

19. любаснаю касуляю і прыгожаю сарнаю; грудзі яе хай упяць цябе ў кожны час; каханьнем яе цешся заўсёды.

lûbasnaŭ kasulâŭ i prygožaŭ sarnaŭ; grudzi âe haj upoâc' câbe ŭ kožny čas; kahan'nem âe cešsa zaŭsëdy.

20. І навошта табе, сыне мой, захапляцца распусьніцаю і абдымаць грудзі чужое?

Î navošta tabe, syne moj, zahaplâcca raspus'nicaŭ i abdymac' grudzi čužoe?

21. Бо перад вачыма Госпада ўсе шляхі чалавека, і Ён прастуе ўсе сьцежкі яго.

Bo perad vačyma Gospada ŭse šlâhi čalaveka, i Ęn prastue ŭse s'cežki âgo.

22. Беззаконнага ловяць уласныя беззаконьні яго, і путамі грэху свайго

ён павязаны.

Bezzakonnaga lovâc' ulasnyâ bezzakon'ni âgo, i putami grèhu svajgo ën pavâzany.

23. Ён памірацьме без настаўленьня і ў вялікай сваёй неразумнасьці наблукаецца.

Ën pamirac'me bez nastaŭlen'nâ i ŭ vâlikaj svaëj nerazumnas'ci nablukaecca.

6 Кіраўнік

1. Сыне мой! калі ты паручыўся за блізкага свайго і даў руку тваю за другога,

Syne moj! kali ty paručyŭsâ za blizkaga svajgo i daŭ ruku tvaŭ za drugoga,

2. і аблытаў сябе словамі вуснаў тваіх, злоўлены словамі вуснаў тваіх,

3. зрабі ж, сыне мой, вось што: вызваліся, бо ты трапіў у рукі блізкага твайго: ідзі, упадзі да ног і ўмольвай блізкага твайго;

zrabi ž, syne moj, vos' što: vyzvalisâ, bo ty trapiŭ u ruki blizkaga tvajgo: idzi, upadzi da nog i ŭmol'vaj blizkaga tvajgo;

4. не давай сну вачам тваім і дрымоты вейкам тваім;

ne davaj snu vačam tvaim i drymoty vejkam tvaim;

5. ратуйся, як сарна з рукі, і як птушка з рукі птушкалова,

ratujsâ, âk sarna z ruki, i âk ptuška z ruki ptuškalova,

6. падыдзі да мурашкі, гультаю, паглядзі на шляхі яе, і будзь мудры.

padydzi da muraški, gul'taŭ, paglâdzi na šlâhi âe, i budz' mudry.

7. Няма ў яе ні валадара, ні прыстаўленага, ані ўпраўцы;

Nâma ŭ âe ni valadara, ni prystaŭlenaga, ani ŭpraŭcy;

8. а яна рыхтуе летам свой хлеб, збірае ў час жніва пракорм свой.

a âna ryhtue letam svoj hleb, z'birae ŭ čas žniva prakorm svoj.

9. Дакуль ты, гультаю, будзеш ляжаць? калі ты ўстанеш ад сну твайго?

Dakul' ty, gul'taû, budzeš lâžac'/? kali ty ŭstaneš ad snu tvajgo?

10. Крыху пасьпіш, крыху падрэмлеш, крыху склаўшы рукі паляжыш:

Kryhu pas'piš, kryhu padrèmleš, kryhu sklaŭšy ruki palâžyš:

11. і прыйдзе, нібы валацуга, беднасьць твая, і галеча твая, як разбойнік.

i pryjdze, niby valacuga, bednas'c' tvaâ, i galeča tvaâ, âk razbojnik.

12. Чалавек падступны, чалавек бязбожны ходзіць зь ілжывымі вуснамі,

Čalavek padstupny, čalavek bâzbožny hodzic' z' ilžyvymì vusnamì,

13. міргае вачыма сваімі, гаворыць нагамі сваімі, дае знакі пальцамі сваімі;

mìrgae vačyma svaimì, gavoryc' nagamì svaimì, dae znakì pal'camì svaimì;

14. хітрына ў сэрцы ў яго, ён намышляе ліхое ва ўсякі час, сее разлад.

hitryna ŭ sèrcy ŭ âgo, ën namyšlâe lihoe va ŭsâkì čas, see razlad.

15. Таму зьнянацку прыйдзе пагібель яго, раптам будзе разьбіты - без ацаленьня.

Tamu z'nânacku pryjdze pagibel' âgo, raptam budze raz'bity - bez acalen'â.

16. Вось гэтыя шэсьць ненавідзіць Гасподзь, нават сем, - агіда душы Яго:

Vos' gètyâ šès'c' nenavidzic' Gaspodz', navat sem, - agida dušy Âgo:

17. вочы ганарыстыя, язык хлусьлівы і рукі, што праліваюць нявінную кроў,

vočy ganarystyâ, âzyk hlus'livy i ruki, što pralivaûc' nâvinnuû kroŭ,

18. сэрца, якое кве ліхіа намыслы, ногі, якія шпарка бягуць да ліхадзейства,

sèrca, âkoe kve lihiâ namysly, nogi, âkiâ šparka bâguc' da lihadzejstva,

19. ілжывы сьведка, які хлусіць, і той, хто сее разлад між братамі.

ilžyvy s'vedka, âki hlusic', i toj, hto see razlad miž bratami.

20. Сыне мой! захоўвай запаведзі бацькі твайго і не адкідай настаўленьня маці тваёй;

Syne moj! zahoŭvaj zapavedzi bac'ki tvajgo i ne adkidaj настаўлен'наў maci tvaëj;

21. навязы іх назаўсёды на сэрца тваё, абвяжы імі шыю тваю.

navâžy ih nazaŭsëdy na sèrca tvaë, abvâžy imi šyû tvaû.

22. Калі ты пойдзеш, яны накіруюць цябе; калі ляжаш спаць, будуць ахоўваць цябе; калі прачнешся, гутарыць будуць з табою:

Kali ty pojdzeš, âny nakiruûc' câbe; kali lâžaš spac', buduc' ahoŭvac' câbe; kali pračneššâ, gutaryc' buduc' z taboû:

23. бо запаведзь ёсьць сьветач, а навукa - сьвятло, і павучальныя наказы - дарога жыцьця,

bo zapavedz' ës'c' s'vetač, a navuka - s'vâtlo, i pavučal'nyâ nakazy - daroga žyc'câ,

24. каб засьцерагчы цябе ад зласьлівай жанчыны, ад лісьлівага языка чужынкi.

kab zas'ceragčy câbe ad zlas'livaj žančyny, ad lis'livaga âzyka čužynki.

25. Не пажадай хараства яе ў сэрцы тваім, і хай не завабіць яна цябе вейкамі сваімі;

Ne pažadaj harastva âe ũ sèrcy tvaim, i haj ne zavabic' âna câbe vejkami svaimi;

26. бо жанчыне распуснай даюць кавалак хлеба; а замужняя жанчына

палюе на дарагую душу.

bo žančyne raspusnaj daŭc' kavalak hleba; a замуžнаâ žančyna palûe na daraguû dušu.

27. Хто можа ўзяць агонь запазуху, каб не прагарэла адзежа яго?

Hto moža ŭzâc' agon' zapazuhu, kab ne pragarèla adžeža âgo?

28. Хто можа хадзіць па распаленым вугольлі, каб не апаліць ног сваіх?

Hto moža hadzic' pa raspaleny m vugol'li, kab ne apalic' nog svaih?

29. Тое самае бывае і з тым, хто ўваходзіць да жонкі блізкага свайго; хто дакранецца да яе, не застанецца бязь віны.

Toe samae byvae i z tym, hto ŭvahodzic' da žonki blizkaga svajgo; hto dakranecca da âe, ne zastanecca bâz' viny.

30. Не патураюць злодзею, калі ён крадзе, каб насыціць душу сваю, калі ён галодны;

Ne paturaŭc' zlodzeû, kali ën kradze, kab nasycic' dušu svaû, kali ën galodny;

31. але злоўлены, ён заплаціць у сем разоў, аддасьць усю маёмасьць дома свайго.

ale zloŭleny, ën zaplacic' u sem разоў, addas'c' usû maëmas'c' doma svajgo.

32. А хто пералюбнічае з жанчынаю, у таго няма розуму; той губіць душу сваю, хто робіць такое;

A hto peralûbničae z žančynaû, u tago nâma rozumu; toj gubic' dušu svaû, hto robic' takoe;

33. пабоі і ганьбу ён зышча, і ганьба яго не сатрэцца;

paboì i gan'bu ën zyšča, i gan'ba âgo ne satrècca;

34. бо рэўнасьць - лютасьць мужчыны, і не ўмілажаліцца ён у дзень помсты,

bo rěũnas'c' - lũtas'c' mužčyny, i ne ũmilažalicca ěn u dzen' pomsty,

35. ня прыме адкупы ніякага, і не захоча, як бы ты ні памножыў гасьцінцы.

nâ pryme adkupu niâkaga, i ne zahoča, âk by ty ni pamnožyũ gas'cincy.

7 Кіраўнік

1. Сыне мой! памятай словы мае і запаведзі мае захавай у сабе.

Syne moj! pamâtaj slovy mae i zapavedzi mae zahavaj u sabe.

2. Захоўвай запаведзі мае, і жыві, і навуку маю, як зрэнкі вачэй тваіх.

Zahoũvaj zapavedzi mae, i žyvi, i navuku maũ, âk zrěnkì vačěj tvaih.

3. Навяжы іх на пальцы твае, напішы іх на скрыжалі сэрца твайго.

Navâžy ih na pal'cy tvae, napišy ih na skryžali sërca tvajgo.

4. Скажы мудрасьці: "ты сястра мая!" і розум назаві родным тваім,

Skažy mudras'ci: "ty sâstra maâ!" i rozum nazavi rodnym tvaim,

5. каб яны ахоўвалі цябе ад жонкі другога, ад чужой, што гладка гаворыць словы свае.

kab âny ahoũvali câbe ad žonkì drugoga, ad čužoj, što gladka gavoryc' slovy svae.

6. Вось, аднойчы глядзеў я ў акно майго дома, праз рашотку маю,

Vos', adnojčy glâdzeũ â ũ akno majgo doma, praz rašotku maũ,

7. і ўбачыў сярод нявопытных, угледзеў сярод маладых людзей неразумнага юнака,

i ũbačyũ sârod nâvopytnyh, ugledzeũ sârod maladyh lũdzej nerazumnaga ũnaka,

8. які пераходзіў плошчу паблізу вугла яе і ішоў па дарозе да дома яе,

âkì perahodziũ plošču pablizu vugla âe i išoũ pa daroze da doma âe,

9. у сутоньні, а позьняй гадзіне, у начной цемры і ў змроку.

u suton'ni, a poz'naj gadzine, u načnoj cemry i ŭ zmroku.

10. І вось - насустрач яму жанчына ў строях распусьніцы, з хітрым сэрцам,

ĭ vos' - nasustrač âmu žančyna ŭ stroâh raspus'nicy, z hičnym sèrcam,

11. узбуджаная і неапанаваная; ногі яе ня ступаюць у доме яе;

uzbudžanaâ i neapanavanaâ; nogi âe nâ stupaûc' u dome âe;

12. то на вуліцы, то на плошчах і на кожным вугле яна ладзіць ловы.

to na vulicy, to na ploščah i na kožnym vugle âna ladzic' lovy.

13. Яна схапіла яго, цалавала яго і бяз сораму ў твары сказала яму:

Âna shapila âgo, calavala âgo i bâz soramu ŭ tvary skazala âmu:

14. "Мірная ахвяра ў мяне: сеньня я выканала абяцаньні мае;

"Mirnaâ ahvâra ŭ mâne: sën'nâ â vykanala abâcan'ni maе;

15. таму і выйшла насустрач табе, каб знайсці цябе, і - знайшла цябе.

tamu i vyjšla nasustrač tabe, kab znajs'ci câbe, i - znajšla câbe.

16. Кілімамі ўслала я пасьцель маю, палатном каляровым Егіпецкім;

Kilimami ŭslala â pas'cel' maû, palatnom kalârovym Egipeckim;

17. спальню маю ўпахошчыла сьмірнаю, альясам і карынкаю.

spal'nû maû ŭpašoščyla s'mirnaû, al'âsam i karynkaû.

18. Зайдзі, будзем упівацца пяшчотамі да раніцы, каханьнем нацешымся;

Zajdzi, budzem upivacca pâščotami da ranicy, kahan'nem nacešymsâ;

19. бо мужа дома няма; ён выправіўся ў далёкую дарогу;

bo muža doma nâma; ên vypraviûsâ ŭ dalëkuû darogu;

20. кашалёк срэбра ўзяў з сабою; дамоў вернецца да дня поўні месяца".

kašalëk srèbra ŭzâŭ z saboû; damoŭ vernecca da dnâ poŭni mesâca".

21. Мноствам ласкавых слоў яна яго звабіла, мяккасьцю вуснаў сваіх авалодала ім.

Mnostvam laskavyh sloŭ âna âgo zvabila, mâkkas'cû vusnaŭ svaih avalodala im.

22. Ён адразу пайшоў за ёю, як вол ідзе ў разьніцу, як алень на стралу,

Ėn adrazu pajšoŭ za ëu, âk vol idze ŭ raz'nìcu, âk alen' na stralu,

23. пакуль страла не праніжа вантробы ягонай; як птушка кідаецца ў сіло, і ня ведае, што яно - пагібель яе.

pakul' strala ne praniža vantroby âgonaj; âk ptuška kidaecca ŭ sìlo, i nâ vedae, što âno - pagibel' âe.

24. Дык вось, дзеці, паслухайце мяне і зразумеіце словы вуснаў маіх.

Dyk vos', dzeci, pasluhajce mâne i zrazumejce slovy vusnaŭ maih.

25. Хай ня збочвае сэрца тваё на шляхі яе, ня блукай сьцежкамі яе;

Haj nâ zbočvae sèrca tvaë na šlâhì âe, nâ blukaj s'cežkami âe;

26. бо многіх яна параніла, і шмат дужых забіла яна:

bo mnogih âna paranila, i šmat dužyh zabila âna:

27. дом яе - дарога ў апраметную, якая вядзе ў сярэдзіну жытлішча сьмерці.

dom âe - daroga ŭ aprametnuû, âkaâ vâdze ŭ sârèdzinu žytlišča s'merci.

8 Кіраўнік

1. Ці мудрасьць не заклікае? і ці розум ня ўносіць свой голас?

Cì mudras'c' ne zaklikae? i ci rozum nâ ŭznosic' svoj golas?

2. Яна стаіць на ўзвышаных месцах, пры дарозе, на ростанях;

Âna staic' na ŭzvyšanyh mescah, pry daroze, na rostanâh;

3. яна кліча каля гарадское брамы, дзе ўваходзяць у дзьверы:

âna kliča kalâ garadskoe bramy, dze ŭvahodzâc' u dz'very:

4. "Да вас, людзі, даклікаюся я, і да сыноў чалавечых мой голас!

"Da vas, lûdzi, daklikaûsâ â, i da synoŭ čalavečyh moj golas!

5. Навучэцеся, невукі, добрай разумнасьці, зразумејце вы розум, бязглуздыя.

Navučècesâ, nevukì, dobraj razumnas'ci, zrazumeјce vy rozum, bâzgluzdyâ.

6. Бо ісьціну вымавіць язык мой, а бязбожнасьць - гідота для вуснаў маіх;

Bo is'cinu vymavic' âzyk moj, a bâzbožnas'c' - gidota dlâ vusnaŭ maih;

7. усе словы вуснаў маіх слушныя; няма ў іх хітрыны і ашуканства;

use slovy vusnaŭ maih slušnyâ; nâma ŭ ih hitryny i ašukanstva;

8. усе яны простыя разумнаму і справядлівыя тым, хто здабыў веды.

use âny prostyâ razumnamu i spravâdlivyâ tym, hto zdabyŭ vedy.

9. Прымеце навуку маю, а ня срэбра; лепей веды, чым чыстае золата;

Prymece navuku maŭ, a nâ srèbra; lepeј vedy, čym čystae zolata;

10. бо мудрасьць лепшая за перлы, і ўсё, чаго пажадаеш, не дараўнаецца зь ёю.

bo mudras'c' lepšaâ za perly, i ŭsë, čago pažadaeš, ne daraŭnaeccâ z' ëŭ.

11. Я, мудрасьць, жыву з розумам, і шукаю спазнаньня ў разважлівага.

Â, mudras'c', žyvu z rozumam, i šukaŭ spaznan'nâ ŭ razvažlivaga.

12. Страх Гасподні - ненавідзець зло; гонар і пыху і ліхія шляхі і падступныя вусны я ненавіджу.

Strah Gaspodni - nenavidzec' zlo; gonar i pyhu i lihîâ šlâhi i padstupnyâ vusny â nenavidžu.

13. У мяне рада і праўда: я розум, у мяне сіла.

U mâne rada i praŭda: â rozum, u mâne sila.

14. Мною цары валадараць, і праўнікі ўзаконьваюць праўду.

Mnoû cary valadarac', i praŭnikì ŭzakon'vaûc' praŭdu.

15. Мною кіруюць уладыкі і вяльможы, і ўсе судзьдзі праведныя.

Mnoû kiruûc' uladykì i vâl'možy, i ŭse sudz'dzì pravednyâ.

16. Хто любіць мяне, тых я люблю, і хто шукае мяне, знойдуць мяне;

Hto lûbìc' mâne, tyh â lûblû, i hto šukae mâne, znojduc' mâne;

17. багацьце і слава са мною - скарб нятленны, і праўда;

bagac'ce i slava sa mnoû - skarb nâtlenny, i praŭda;

18. плады мае лепшыя за золата, і золата самага чыстага, і карысьці ад мяне болей, чым ад чыстага срэбра.

plady mae lepšyâ za zolata, i zolata samaga čystaga, i karys'ci ad mâne bolej, čym ad čystaga srèbra.

19. Я хаджу дарогаю праўды, сьцежкамі правасудзьдзя,

Â hadžu darogaû praŭdy, s'cežkami pravasudz'dzâ,

20. каб даць тым, хто мяне любіць, спадчыну дабра, і скарбніцы іхнія я напаўняю.

kab dac' tym, hto mâne lûbìc', spadčynu dabra, i skarbnicy ihniâ â napauŭnâû.

21. Гасподзь меў мяне ад пачатку дарогі Сваёй, раней дзеяў Сваіх, спрадвеку:

Gaspodz' meŭ mâne ad pačatku darogì Svaëj, ranej dzeâŭ Svaìh, spradveku:

22. адвеку была я памазаная, ад пачатку, ад правеку зямлі.

adveku byla â pamazanaâ, ad pačatku, ad praveku zâmlì.

23. Я нарадзілася, калі ня было яшчэ бездані, калі яшчэ ня было крыніц, багатых вадою.

Â naradzilasâ, kalì nâ bylo âščè bezdani, kalì âščè nâ bylo kryniç, bagatyh vadoû.

24. Я нарадзілася перш, чым былі пастаўлены горы, раней за пагоркі,

Â naradzilasâ perš, čym byli pastaŭleny gory, ranej za pagorki,

25. калі яшчэ Ён не стварыў ні зямлі, ні палёў, ні пачатковых пылінак сусьвету.

kali âščè Ęn ne stvaryŭ ni zâmlì, ni palëŭ, ni pačatkovyh pylinak sus'vetu.

26. Ён рыхтаваў нябёсы, я была там. Калі ён крэсьліў скляпеньне над паверхняю бездані,

Ęn ryhtavaŭ nâbësy, â byla tam. Kali Ęn krès'liŭ sklâpen'ne nad paverhnâŭ bezdani,

27. калі сталяваў наверх аблокi, калі мацаваў крыніцы бездані,

kali stalâvaŭ naverse abloki, kali macavaŭ kryniciy bezdani,

28. калі даваў мору статут, каб воды не заступалі межаў яго, калі закладваў асновы зямлі:

kali davaŭ moru statut, kab vody ne zastupali mežaŭ âgo, kali zakladvaŭ asnovy zâmlì:

29. тады я была пры Ём за майстра, і была кожны дзень радасьцю, весялосьцю была перад абліччам Ягоным заўсёды,

tady â byla pry Ęm za majstra, i byla koždy dzen' radas'cŭ, vesâlos'cŭ byla perad abliččam Ęgonym zaŭsëdy,

30. радуючыся на зямным коле Яго, і радасьць мая была з сынамі чалавечымі.

raduŭčysâ na zâmnym kole Ęgo, i radas'c' maâ byla z synami čalavečymi.

31. Цяпер, дзеці, паслухайце мяне; і шчасныя тыя, што будуць ахоўваць шляхі мае!

Câper, dzeci, pasluhajce mâne; i ščasnyâ tyâ, što buduc' ahoŭvac' šlâhi mae!

32. Паслухайце настаўленьня, і мудрымі станьце, і не адступайцеся ад яго.

Pasluhajce nastaŭlen'nâ, i mudrymi stan'ce, i ne adstupajcesâ ad âgo.

33. Шчасны той чалавек, які слухае мяне, чуваючы дзень у дзень каля варотаў маіх і вартуючы дзьверы мае!

Ščasny toj čalavek, âkì sluhae mâne, čuvaûčy dzen' u dzen' kalâ varotaŭ maih i vartuûčy dz'very mae!

34. Бо, хто знайшоў мяне, той знайшоў жыцьцё, і атрымае мілату ад Госпада;

Bo, hto znajšoŭ mâne, toj znajšoŭ žyc'cë, i atrymae milatu ad Gospada;

35. а хто грэшыць супроць мяне, учыняе шкоду душы маёй: усе тыя, што ненавідзяць мяне, любяць сьмерць".

a hto grëšyc' suproc' mâne, učynâe škodu dušy maěj: use tyâ, što nenavidzâc' mâne, lûbâc' s'merc'".

9 Кіраўнік

1. Мудрасьць збудавала сабе дом, высекла сем слупоў ягоных,
Mudras'c' zbudavala sabe dom, vysekla sem slupoŭ âgonyh,

2. закалола ахвяру, разбавіла віно сваё і прыгатавала ў сябе гасьціну;
zakalola ahvâru, razbavila vino svaë i prygatavala ŭ sâbe gas'cinu;

3. паслала слуг сваіх клікаць з вышыняў горада:
paslala slug svaih klikac' z vyšynâŭ gorada:

4. "хто неразумны, хай прыйдзе сюды!" А недавумкам сказала:
"hto nerazumny, haj pryjdzе sŭdy!" A nedavumkam skazala:

5. "ідзеце, ежце мой хлеб, і пеце віно, мною разбаўленае;
"idzece, ežce moj hleb, i pece vino, mnoŭ razbaŭlenae;

6. адкіньце дурноту, і будзем жыць і хадзіць дарогай разважлівасьці".
adkin'ce durnotu, i budzem žyc' i hadzic' darogaj razvažlivas'ci".

7. Не павучай блюзьнера, бо ганьбу сабе нажывеш, і хто асьцерагае

бязбожніка - пляміць сябе.

*Ne pavučaj blûz'nera, bo gan'bu sabe nažyveš, i hto as'ceragae bâzbožnika
- plâmic' sâbe.*

8. Не асьцерагай блюзьнера, каб ён не зьненавідзеў цябе; асьцерагай мудрага, і ён палюбіць цябе;

*Ne as'ceragaj blûz'nera, kab ën ne z'nenavidzeŭ câbe; as'ceragaj mudraga, i
ën palûbic' câbe;*

9. дай настаўленьне мудраму, і ён яшчэ больш умудрыцца; навучы праўдалюбца, і ён памножыць веды.

*daj nastaŭlen'ne mudramu, i ën âščè bol'sh umudrycca; navučy praŭdalûbca,
i ën pamnožyc' vedy.*

10. Пачатак мудрасьці - страх Гасподні, і спазнаньне Сьвятога - розум;

Pačatak mudras'ci - strah Gaspodni, i spaznan'ne S'vâtoga - rozum;

11. бо мною памножацца дні твае і дадасца табе гадоў жыцьця.

bo mnoŭ pamnožacca dni tvae i dadasca tabe gadoŭ žyc'câ.

12. Сыне мой! калі ты змудрыў, мудры для сябе; і калі ўзбуяў, дык адзін і пацерпіш.

*Syne moj! kalì ty zmudryŭ, mudry dlâ sâbe; i kalì ŭzbuâŭ, dyk adzìn i
pacerpìš.*

13. Жанчына бяз розуму - крыклівая, дурніца - ні ў чым не абазнаная,

Žančyna bâz rozumu - kryklìvaâ, durnìca - nì ŭ čym ne abaznanaâ,

14. сядае каля дзьвярэй дома свайго на крэсьле, на гарадскіх вышынях,

sâdae kalâ dz'vârèj doma svajgo na krès'le, na garadskih vyšynâh,

15. каб клікаць тых, хто дарогаю ідзе, хто проста сваёю дарогай ідзе:

kab klikac' tyh, hto darogaŭ idze, hto проста svaëŭ darogaj idze:

16. "хто дурны, заварочвай сюды!", а неразумным кажа яна:

"hto durny, zavaročvaj sŭdy!"; a nerazumnym kaža âna:

17. "вада крадзеная салодкая, і ўтоены хлеб смачны".

"vada kradzenaâ salodkaâ, i ŭtoeny hleb smačny".

18. Але ня ведае ён, што мёртвыя там, у глыбіні апраметнай запрошаны ёю.

Ale nâ vedaе ёn, što mёрtvyâ tam, u glybini aprametnaj zaprošany ёŭ.

10 Кіраўнік

1. Выслоўі Саламона. Сын мудры радуе бацьку, а сын бязглузды - засмучэньне маці ягонай.

Vysloŭi Salamona. Syn mudry radue bac'ku, a syn bâzgluzdy - zasmučèn'ne maci âgonaj.

2. Не даюць карысьці скарбы няправедныя, а праўда ратуе ад сьмерці.

Ne daŭc' karys'ci skarby nâpravednyâ, a praŭda ratue ad s'merci.

3. Не дапусьціць Гасподзь, каб галадала душа праведнага, а зьдзірства бязбожных адкіне.

Ne dapus'cic' Gaspodz', kab galadala duša pravednaga, a z'dzirstva bâzbožnyh adkine.

4. Лянівая рука робіць бедным, а рука руплівая ўзбагачае.

Lânivaâ ruka robic' bednym, a ruka ruplivaâ ŭzbagačaе.

5. Хто зьбірае летам - сын разумны, а хто сьпіць у жніва - сын шалапутны.

Hto z'biraе letam - syn razumny, a hto s'pic' u žniva - syn šalaputny.

6. Дабраславеньні - на галаву праведнага, а вусны бязбожным затуліць насільле.

Dabraslaven'ni - na galavu pravednaga, a vusny bâzbožnym zatulic' nasil'le.

7. Памяць пра праведнага дабраславёная будзе, а імя бязбожных

спаганьбіцца.

Pamâc' pra pravednaga dabraslavënaâ budze, a imâ bâzbožnyh spagan'bicca.

8. Мудры сэрцам прымае запаведзі, а бязглузды вуснамі спатыкнецца.

Mudry sèrcam prymae zapavedzi, a bâzgluzdy vusnamì spatyknecca.

9. Хто ходзіць у беззаганнасьці, той ходзіць бясьпечна; а хто скрыўляе шляхі свае, той будзе выкрыты.

Hto hodzic' u bezzagannas'ci, toj hodzic' bâs'pečna; a hto skryŭlâe šlâhi svae, toj budze vykryty.

10. Хто міргае вачыма, той чыніць прыкрасьць, а бязглузды вуснамі спатыкнецца.

Hto mirgae vačyma, toj čynic' prykras'c', a bâzgluzdy vusnamì spatyknecca.

11. Вусны праведніка - крыніца жыцьця, а вусны бязбожным затуліць насільле.

Vusny pravednika - krynica žyc'câ, a vusny bâzbožnym zatulic' nasil'le.

12. Нянавісьць будзіць разлад, любоў акупае ўсе грахі.

Nânavis'c' budzic' razlad, lûboŭ akupae ŭse grahi.

13. На вуснах у разумнага мудрасьць, а на целе ў дурнога - дубец.

Na vusnah u razumnaga mudras'c', a na cele ŭ durnoga - dubec.

14. Мудрыя зьберагаюць веды, а вусны немысьля - блізкая пагібель.

Mudryâ z'beragaŭc' vedy, a vusny nemys'lâ - blizkaâ pagibel'.

15. Маёмасьць багатага - моцны горад яго, бяда бедным - іхняе ўбоства.

Maëmas'c' bagataga - mocny gorad âgo, bâda bednym - ihnâe ŭbostva.

16. Праца праведнага - на жыцьцё, прыбытак бязбожнага - на грэх.

Praca pravednaga - na žyc'cë, prybytak bâzbožnaga - na grèh.

17. Хто захоўвае настаўленьне, той на дарозе да жыцьця; а хто

пагарджае засьцярогай - блукае.

Hto zahoŭvae nastauŭlen'ne, toj na daroze da žyc'câ; a hto pagardžae zas'cârogaj - blukae.

18. Хто хавае нянавісьць, у таго вусны ілжывыя; і хто пашырае паклёпы - неразумны.

Hto havae nânavis'c', u tago vusny ilžyvŭâ; i hto pašyrae paklëpy - nerazumny.

19. Пры шматслоўі ня ўнікнуць грэху, а хто стрымлівае вусны свае - разумны.

Pry šmatsloŭi nâ ŭniknuc' grèhu, a hto strymlivaе vusny svae - razumny.

20. Чыстае срэбра - язык праведнага, а сэрца бязбожных - нікчэма.

Čystae srèbra - âzyk pravednaga, a sèrca bâzbožnyh - nikčèma.

21. Вусны праведнага пасьвяць многіх, а неразумныя мруць ад нястачы глузду.

Vusny pravednaga pas'vâc' mnogih, a nerazumnyâ mruc' ad nâstačy gluzdu.

22. Дабраславеньне Гасподняе - яно ўзбагачае і смутку з сабой ня прыносіць.

Dabraslaven'ne Gaspodnâe - âno ŭzbagačaе i smutku z saboj nâ prynosic'.

23. Радуе немысьля - учынак ганебны, а чалавека разумнага - мудрасьць.

Radue nemys'la - učynak ganebny, a čalaveka razumnaga - mudras'c'.

24. Чаго баіцца бязбожнік, тое спасьцігне яго, а жаданьне праведнікаў збудзецца.

Čago baicca bâzbožnik, toe spas'cigne âgo, a žadan'ne pravednikaŭ zbudzecca.

25. Як падымецца бура, так і няма бязбожнага; а ў праведніка - аснова вечная.

Âk padymecca bura, tak ì nâma bâzbožnaga; a ŭ pravednika - asnova večnaâ.

26. Што воцат зубам і дым вачам, тое гультай тым, хто пасылае яго.

Što vocat zubam ì dym vačam, toe gul'taj tym, hto pasylae âgo.

27. Страх Гасподні дадае дзён, а гады бязбожных скароцяцца.

Strah Gaspodni dadae dzën, a gady bâzbožnyh skarocâcca.

28. Спадзяваньне праведнікам - радасьць, а надзея бязбожных загіне.

Spadzâvan'ne pravednikam - radas'c', a nadzeâ bâzbožnyh zagine.

29. Шлях Гасподні - цьвярдыня нявінным і пагібель бязбожным.

Šlâh Gaspodni - c'vârdynâ nâvinnym ì pagibel' bâzbožnym.

30. Праведнік вавек не пахісьнецца, а бязбожныя не пажывуць на зямлі.

Pravednik vavek ne pahis'necca, a bâzbožnyâ ne pažyvuc' na zâmlì.

31. З вуснаў праведніка крынічыць мудрасьць, а язык шкодлівы будзе вырваны.

Z vusnaŭ pravednika kryničyc' mudras'c', a âzyk škodlìvy budze vyrvany.

32. Вусны праведніка любяць богаспадобнае, а вусны бязбожных - разбэшчанае.

Vusny pravednika lûbâc' bogaspadobnae, a vusny bâzbožnyh - razbèščanae.

11 Кіраўнік

1. Няправільныя вагі - агідныя Госпаду, а правільныя вагі ўпадабаньне Яму.

Nâpravil'nyâ vagi - agidnyâ Gospadu, a pravil'nyâ vagi ŭpadaban'ne Âmu.

2. Прыйдзе пыхлівасьць, прыйдзе і ганьба; а са сьціплымі - мудрасьць.

Pryjdze pyhlìvas'c', pryjdze ì gan'ba; a sa s'cìplymì - mudras'c'.

3. Беззаганнасьць будзе кіраваць пабожнымі, а хітрасьць вераломных загубіць іх.

Bezzagannas'c' budze kîravac' pabožnymi, a hitras'c' veralomnyh zagubić ih.

4. Не паможа багацьце ў дзень гневу; а праўда ўратуе ад сьмерці.

Ne pamoža bagac'ce ŭ dzen' gnevu; a praŭda ŭratue ad s'merci.

5. Праўда беззаганнага прастуе дарогу яму, а бязбожны ўпадзе ад бязбожнасьці сваёй.

Praŭda bezzagannaga prastue darogu âmu, a bâzbožny ŭpadze ad bâzbožnas'ci svaëj.

6. Праўда пабожных ратуе іх, а бязбожнікі будуць злоўлены беззаконьнем сваім.

Praŭda pabožnyh ratue ih, a bâzbožnikì buduc' zloŭleny bezzakon'nem svaim.

7. Надзея бязбожніка зьнікае пры сьмерці, і спадзяваньне бязбожных зьнікае.

Nadzeâ bâzbožnika z'nikaе pry s'merci, i spadzâvan'ne bâzbožnyh z'nikaе.

8. Праведніку ёсьць ратунак зь нягоды, а замест яго трапляе ў яе бязбожны.

Pravedniku ës'c' ratunak z' nâgody, a zamest âgo traplâe ŭ âе bâzbožny.

9. Вуснамі крывадушнік нішчыць блізкага свайго, а праведнікі празорлівасьцю ратуюцца.

Vusnamì kryvadušnik niščyc' blizkaga svajgo, a pravednikì prazorlivas'cû ratuûcca.

10. З дабрадзенства праведнікаў радуецца горад, а як гіне бязбожны - сьпявае.

Z dabradzenstva pravednikaŭ raduecca gorad, a âk gîne bâzbožny - s'pâvae.

11. Дабраславеньнем праведных узвышаецца горад, а вуснамі
бязбожнікаў руйнуецца.

*Dabraslaven' nem pravednyh uzvyšaecc a gorad, a vusnamì bâzbožnikaŭ
rujnuessa.*

12. Недавумак пагарджае блізкім сваім; а разумны чалавек маўчыць.

Nedavumak pagardžae blizkìm svaim; a razumny čalavek maŭčyc'.

13. Хто ходзіць у паклёпніках, той адкрывае таямніцу; а верны чалавек
яе хавае.

Hto hodzic' u paklëpnikah, toj adkryvae taâmnicu; a verny čalavek âe havae.

14. Дзе няма добрае рады, там занепадае народ, а пры многіх радцах -
дабрадзенствуе.

*Dze nâma dobrae rady, tam zanepadae narod, a pry mnogih radcah -
dabradzenstvue.*

15. Ліха той сабе спрычыняе, хто паручаецца за староньяга; а хто
ненавідзіць заруку, той у бясьпецы.

*Liha toj sabe spryčynâe, hto paručaecc a staron'nâga; a hto nenaвідzic'
zaruku, toj u bâs'pecy.*

16. Жанчына з добрым норавам здабывае гонар, а працавітыя
дасягаюць багацьця.

*Žančyna z dobrym noravam zdabyvae gonar, a pracavityâ dasâgaŭc'
bagac'câ.*

17. Чалавек мілажальны дабрачыніць душы сваёй, а жорсткі сэрцам
разбурае плоць сваю.

*Čalavek milažal'ny dabračynic' dušy svaëj, a žorstki sèrcam razburae ploc'
svaŭ.*

18. Бязбожны робіць справу ненадзейную, а таму, хто сее праўду -
узнагарода пэўная.

Bâzbožny robic' spravu nenadzejnuû, a tamu, hto see praÿdu - uznagaroda pèÿnaâ.

19. Праведнасьць вядзе да жыцьця, а хто імкнецца да ліхога, імкнецца да сьмерці сваёй.

Pravednas'c' vâdze da žyc'câ, a hto imknecca da lihoga, imknecca da s'merci svaëj.

20. Агіда Госпаду - падступныя сэрцам; а падабаецца Яму, хто ў беспяхібнасьці ходзіць.

Agida Gospadu - padstupnyâ sèrcam; a padabaecca Âmu, hto ù bespahibnas'ci hodzic'.

21. Можна паручыцца, што грэшнік не застанецца без пакараньня; а насеньне праведных уратуецца.

Možna paručycca, što grèšnik ne zastanecca bez pakaran'nâ; a nasen'ne pravednyh uratuecca.

22. Што залатое колца ў лычы ў сьвіньні, тое жанчына прыгожая і - неразумная.

Što zalatoe kolca ù lyčy ù s'vin'ni, toe žančyna prygožaâ i - nerazumnaâ.

23. Жаданьне праведных - толькі дабро, надзея бязбожных - гнеў.

Žadan'ne pravednyh - tol'ki dabro, nadzeâ bâzbožnyh - gneÿ.

24. Адзін сыпле шчодра і яму яшчэ дадаецца; а другі звыш меры ашчадлівы, і аднак жа бяднее.

Adzìn syple ščodra i âmu âščè dadaecca; a drugì zvyš mery aščadlìvy, i adnak ža bâdnee.

25. Дабрачынная душа будзе насычана, і хто напойвае іншых, той і сам напоены будзе.

Dabračynnaâ duša budze nasyčana, i hto napojvae inšyh, toj i sam napoeny budze.

26. Хто хавае ў сябе збожжа, таго народ кляне; і дабраслаўляе таго, хто прадае.

Hto havae ŭ sâbe zbožža, tago narod klâne; i dabraslaŭlâe tago, hto pradae.

27. Хто імкнецца да добра, той шукае Божае ласкі; а хто шукае благога, да таго яно і прыходзіць.

Hto ìmknecca da dabra, toj šukae Božae laski; a hto šukae blagoga, da tago âno i pryhodzic'.

28. Хто спадзяецца на багацьце сваё, упадзе; а праведнікі, як лісьце, зазелянеюць.

Hto spadzâecca na bagac'ce svaë, upadze; a pravedniki, âk lis'ce, zazelâneûc'.

29. Хто разладжвае дом свой, успадкуе вецер, а неразумны будзе слугаваць мудраму.

Hto razladžvae dom svoj, uspadkue vecer, a nerazumny budze slugavac' mudramu.

30. Плод праведніка - дрэва жыцьця, а мудры яднае душы.

Plod pravednika - drèva žyc'câ, a mudry âdnae dušy.

31. Так аддаецца на зямлі праведніку, тым болей бязбожнаму і грэшніку.

Tak addaecca na zâmlì pravedniku, tym bolej bâzbožnamu i grèšniku.

12 Кіраўнік

1. Хто любіць настаўленьне, той любіць веды; а хто ненавідзіць засьцярогі, той невук.

Hto lûbic' настаŭlen'ne, toj lûbic' vedy; a hto nenauidzic' zas'cârugi, toj nevuk.

2. Добры здабывае ласку ў Госпада; а чалавека падступнага Ён асудзіць.

Dobry zdabyvae lasku ў Gospada; a čalaveka padstupnaga Ён asudzić'.

3. Ня сьцьвердзіць сябе чалавек беззаконьнем; а карань праведнікаў непахісны.

Nâ s'c'verdzić' sâbe čalavek bezzakon'nem; a koran' pravednikaў nepahìsny.

4. Дабрачынная жонка - вянок мужу свайму; а ганебная - як гнілізна ў касьцях у яго.

Dabračynnaâ žonka - vânok mužu svajmu; a ganebnaâ - âk gnìlizna ў kas'câh u âgo.

5. Помыслы праведных - праўда, а намыслы бязбожных - падступнасьць.

Pomysly pravednyh - praŭda, a namysly bâzbožnyh - padstupnas'c'.

6. Словы бязбожных - засада на кроў, а вусны праведных ратуюць іх.

Slovy bâzbožnyh - zasada na kroŭ, a vusny pravednyh ratuŭc' ih.

7. Як кранецца бязбожных няшчасьце - і няма іх, а дом праведных стаіць.

Âk kranecca bâzbožnyh nâščas'ce - i nâma ih, a dom pravednyh staic'.

8. Хваляць чалавека паводле меры розуму ягонага, а распусны сэрцам будзе ў пагардзе.

Hvalâc' čalaveka pavodle mery rozumu âgonaga, a raspusny sèrcam budze ў pagardze.

9. Лепей быць простым, але мець працу, чым быць ганарыстым, але ня мець хлеба.

Lepej byc' prostym, ale mec' pracu, čym byc' ganarystym, ale nâ mec' hleba.

10. Праведны дбае і пра жыццё быдла свайго, а сэрца бязбожных жорсткае.

Pravedny dbae i pra žyc'cě bydla svajgo, a sèrca bâzbožnyh žorstkae.

11. Хто ўрабляе зямлю сваю, насыціцца хлебам; а хто ідзе па сьлядах гультаяў, той розумам бедны.

Hto ŭrablâe zâmlû svaû, nasycicca hlebam; a hto idze pa s'lâdah gul'taëŭ, toj rozumam bedny.

12. Бязбожны хоча злавіць яго ў сетку зла; а карань праведных цьвёрды.

Bâzbožny hoča zlavic' âgo ŭ setku zla; a koran' pravednyh c'vërды.

13. Бязбожны ловіцца грахамі вуснаў сваіх; а праведны выйдзе зь бяды.

Bâzbožny lovicca grahami vusnaŭ svaih; a pravedny vyjdze z' bâdy.

14. Ад плоду вуснаў сваіх чалавек насычаецца дабром, і плата чалавеку - паводле дзеяў рук ягоных.

Ad plodu vusnaŭ svaih čalavek nasyčaeccа dabrom, i plata čalaveku - pavodle dzeâŭ ruk âgonyh.

15. Дарога немысля простая ў вачах ягоных; а хто слухае рады, той мудры.

Daroga nemys'la prostaâ ŭ vačah âgonyh; a hto sluhae rady, toj mudry.

16. У немысля адразу выяўляецца гнеў ягоны, а разумны тоіць абразу.

U nemys'la adrazu vyâŭlâeccа gneŭ âgony, a razumny toic' abrazu.

17. Хто кажа тое, што ведае, той кажа праўду: а ў сьведкі ілжывага - ашуканства.

Hto kaža toe, što vedaе, toj kaža praŭdu: a ŭ s'vedkì ilžyvaga - ašukanstva.

18. Сёй-той пустаслоў б'е як мечам, а язык мудрых - ацаляе.

Sěj-toj pustasloŭ b'e âk mečam, a âzyk mudryh - acalâe.

19. Вусны праўдзівыя вечна жывуць, а ілжывы язык - хвіліну.

Vusny praŭdzivyaŭ večna žyvuc', a ilžyvy âzyk - hvilinu.

20. Хітрына - у сэрцы ў зламысьнікаў, радасьць - у міратворцаў.

Hitryna - u sèrcy ŭ zlamys'nikaŭ, radas'c' - u miratvorcaŭ.

21. Ня станецца праведніку ніякага ліха, а бязбожныя будуць напоўнены злом.

Nâ stanecca pravedniku niâkaga liha, a bâzbožnyâ buduc' napoŭneny zlom.

22. Агіда Госпаду - вусны ілжывыя, а хто гаворыць праўду, даспадобы Яму.

Agida Gospadu - vusny ilžyvyâ, a hto gavoryc' praŭdu, daspadoby Âmu.

23. Чалавек разважлівы ўтойвае веды, а сэрца немысьляў выказвае дурасьць.

Čalavek razvažlivy ŭtojvae vedy, a sèrca nemys'lâŭ vykazvae duras'c'.

24. Рука руплівая здабудзе ўладу, а гультайская пад данінай будзе.

Ruka ruplivaâ zdabudze ŭladu, a gul'tajskaâ pad daninaj budze.

25. Смутак на сэрцы падаўляе чалавека, а добрае слова разьвесяляе яго.

Smutak na sèrcy padaŭlâe čalaveka, a dobrae slova raz'vesâlâe âgo.

26. Праведнік паказвае блізкаму свайму дарогу, а дарога бязбожных уводзіць іх у згубу.

Pravednik pakazvae blizkamu svajmu darogu, a daroga bâzbožnyh uvodzic' ih u zgubu.

27. Гультай ня смажыць сваёй дзічыны; а чалавек руплівы мецьме каштоўны набытак.

Gul'taj nâ smažyc' svaěj dzičyny; a čalavek ruplivy mec'me kaštoŭny nabytak.

28. На дарозе праўды - жыцьцё, і на сыцежцы яе няма сьмерці.

Na daroze praŭdy - žyc'cë, i na s'cežcy âe nâma s'merci.

13 Кіраўнік

1. Мудры сын слухае бацькавых настаўленьняў; а насьмешнік ня слухае засьцярогаў.

Mudry syn sluhae bac'kavyh настаўлен'наў; a nas'mešnik nâ sluhae zas'cârogaŭ.

2. Ад плоду вуснаў сваіх чалавек спажывае дабро, а душа здраднікаў закона - зло.

Ad plodu vusnaŭ svaih čalavek spažyvae dabro, a duša zdradnikaŭ zakona - zlo.

3. Хто захоўвае вусны свае, той захоўвае душу сваю, а хто шырока свой рот разьзяўляе, таму бяда.

Hto zahoŭvae vusny svae, toj zahoŭvae dušu svaŭ, a hto šyroka svoj rot raz'zâŭlâe, tamu bâda.

4. Душа гультая жадае, але марна: а душа руплівых насыціцца.

Duša gul'taâ žadae, ale marna: a duša ruplívyyh nasycicca.

5. Праведнік ненавідзіць ілжывае слова, а бязбожны сарамаціць і ганьбіць сябе.

Pravednik nenavidzic' ilžyvae slova, a bâzbožny saramacic' i gan'bic' sâbe.

6. Праўда ахоўвае беззаганнага ў дарозе, а бязбожнасьць губіць грэшнікаў.

Praŭda ahoŭvae bezzagannaga ŭ daroze, a bâzbožnas'c' gubic' grèšnikaŭ.

7. Сёй-той выдае сябе за багатага, а ў яго нічога няма; другі сябе за беднага, а ў яго багацьця многа.

Sěj-toj vydae sâbe za bagataga, a ŭ âgo ničoga nâma; drugi sâbe za

bednaga, a ŭ âgo bagac'câ mnoga.

8. Багацьцем сваім чалавек адкупляе жыцьцё сваё, а бедны і пагрозы ня чуе.

Bagac'cem svaim čalavek adkupaê žyc'cë svaë, a bedny i pagrozy nâ čue.

9. Сьвятло праведных весела гарыць; а сьветач бязбожных тухне.

S'vâtlo pravednyh vesela garyc'; a s'vetač bázbožnyh tuhne.

10. Ад пыхі паходзіць разлад, а ў тых, што раяцца, - мудрасьць.

Ad pyhi pahodzic' razlad, a ŭ tyh, što raâcca, - mudras'c'.

11. Багацьце ад марнасьці памяншаецца, а хто зьбірае працаю, памнажае яго.

Bagac'ce ad marnas'ci pamânšaecca, a hto z'biraе pracau, pamnažae âgo.

12. Надзея, якая доўга ня праўдзіцца, стамляе сэрца, а жаданьне, якое споўнілася, - як дрэва жыцьця.

Nadzeâ, âkaâ doŭga nâ praŭdzicca, stamlê sêrca, a žadan'ne, âkoe spoŭnilasâ, - âk drêva žyc'câ.

13. Хто пагарджае словам, той робіць шкоду сабе; а хто баіцца запаведзі, будзе ўзнагароджаны.

Hto pagardžae slovam, toj robic' škodu sabe; a hto baicca zapavedzi, budze ŭznagarodžany.

14. Навука ў мудрага - крыніца жыцьця, якая аддаляе ад сьмерці.

Navuka ŭ mudraga - krynica žyc'câ, âkaâ addalê ad s'merci.

15. Добры розум дае зычлівасьць; а дарога бязбожных цьвёрдая.

Dobry rozum dae zyčlivas'c'; a daroga bázbožnyh c'vërdaâ.

16. Кожны разумны дзее зь веданьнем, а немысль выстаўляе на паказ дурасьць.

Kožny rozumny dzee z' vedan'nem, a nemysel' vystaŭlê na pakaz duras'c'.

17. Неразумны пасол трапляе ў бяду, а верны пасланец - ратунак.

Nerazumny pasol traplâe ŭ bâdu, a verny paslanec - ratunak.

18. Галеча і ганьба таму, хто пагарджае навукай; а хто трымаецца настаўленьня, пашанаваны будзе.

Galeča i gan'ba tamu, hto pagardžae navukaj; a hto trymaeccca nastau'len'nâ, pašanavany budze.

19. Жаданьне, якое споўнілася, - прыемнае душы; агідна неразумнаму ўхіляцца ад зла.

Žadan'ne, âkoe spoŭnilasâ, - pryemnae dušy; agidna nerazumnamu ŭhilâcca ad zla.

20. Хто сябруе з мудрым, будзе мудры; а хто сябруе зь неразумнымі, разбэсьціцца.

Hto sâbrue z mudrym, budze mudry; a hto sâbrue z' nerazumnymi, razbès'cicca.

21. Грэшнікаў даганяе зло, а праведнікам дасца дабро.

Grèšnikaŭ daganâe zlo, a pravednikam dasca dabro.

22. Добры пакідае спадчыну і ўнукам, а багацьце грэшніка зьберагаецца праведнаму.

Dobry pakidae spadčynu i ŭnukam, a bagac'ce grèšnika z'beragaeccca pravednamu.

23. Шмат хлеба бывае і на палетку ў бедных; але маёмасьць гіне ад бяспраўя.

Šmat hleba byvae i na paletku ŭ bednyh; ale maëmas'c' gine ad bâspraŭâ.

24. Хто шкадуе дубца свайго, той ненавідзіць сына; а хто любіць, той змалку карае яго.

Hto škadue dubca svajgo, toj nenavidzic' syna; a hto lûbic', toj zmalku karae âgo.

25. Праведнік есьць да сытасьці, а жывот бязбожных церпіць нястачы.

Pravednik es'c' da sytas'ci, a žyvot bâzbožnyh cerpic' nâstačy.

14 Кіраўнік

1. Мудрая жонка ўладкуе свой дом, а неразумная разбурыць яго сваімі рукамі.

Mudraâ žonka ŭladkue svoj dom, a nerazumnaâ razburyc' âgo svaimi rukami.

2. Хто ідзе простаю дарогаю, баіцца Госпада; а чые дарогі крывыя, той ня дбае пра Яго.

Hto idze prostaû darogaû, baicca Gospada; a čye darogi kryvyâ, toj nâ dbae pra Âgo.

3. У вуснах у немысьля - біч на яго ганарыстасьць; а вусны мудрых ахоўваюць самыя сябе.

U vusnah u nemys'la - bič na âgo ganarystas'c'; a vusny mudryh ahoŭvaûc' samyâ sâbe.

4. Дзе няма валоў, там - ясьлі пустыя; а багата ж прыбытку ад сілы валоў.

Dze nâma valoŭ, tam - âs'li pustyâ; a bagata Ź prybytku ad sily valoŭ.

5. Верны сьведка ня хлусіць, а ілжу пашырае сьведка ілжывы.

Verny s'vedka nâ hlusic', a ilžu pašyrae s'vedka ilžyvy.

6. Распусны шукае мудрасьці і не знаходзіць; а разумны лёгка набывае веды.

Raspusny šukaе mudras'ci i ne znahodzic'; a razumny lëgka nabyvae vedy.

7. Адыдзі ад чалавека пустога, у якога ты ня бачыш разумных вуснаў.

Adydzi ad čalaveka pustoga, u âkoga ty nâ bačyš razumnyh vusnaŭ.

8. Мудрасьць разумнага - што ён зважае на дарогу сваю, а дурасьць

немысьляў - толькі ашука.

Mudras'c' razumnaga - što ěn zvaŭae na darogu svaŭ, a duras'c' nemys'lau
- tol'ki ařuka.

9. Неразумныя сьмяюцца з грэху, а сярод праведных - Божая мілата.

Nerazumnyâ s'mâucca z grêhu, a sârod pravednyh - Boŭâ milata.

10. Сэрца ведае горыч сваю, і чужынец ня дзеліць радасьці ягонай.

Serca vedae goryč svaŭ, i čuŷynec nâ dzelič' radas'ci âgonaj.

11. Дом беззаконных зруйнуецца, а жытлішча праведных расьцьвіце.

Dom bezzakonnyh zrujnuецца, a ŷytlišča pravednyh ras'c'vice.

12. Ёсьць шляхі, якія здаюцца чалавеку простымі; але канец іх - шлях сьмерці.

Ěs'c' šlâhi, âkiâ zdaucca čalaveku prostymi; ale kanec ih - šlâh s'merci.

13. І ад сьмеху часам баліць сэрца, і канцом радасьці бывае смутак.

Ĭ ad s'mehu časam balič' serca, i kancom radas'ci byvae smutak.

14. Чалавек з разбэшчаным сэрцам насыціцца ад дарог сваіх, і добры - ад сваіх.

Čalavek z razbêščanym sercam nasycicca ad darog svaih, i dobry - ad svaih.

15. Немысль верыць кожнаму слову, а разумны зважае на крокі свае.

Nemysel' veryc' koŷnamu slovu, a razumny zvaŭae na krokì svae.

16. Мудры баіцца і ўнікае зла, а неразумны раздражнёны і

саманадзейны.

Mudry baicca i ŷnikaе zla, a nerazumny razdraŷněny i samanadzejny.

17. Запальчывы можа ўчыніць глупства; а чалавек, які наўмысна чыніць
благое, ненавісны.

Zapal'čyvy moŷa ŷčynič' glupstva; a čalavek, âki naŷmysna čynič' blagoe,
nenaviřny.

18. Невукі спадкуюць дурасьць, а разумных увенчваюць веды.

Nevukì spadkuïc' duras'c', a razumnyh uvenčvaïc' vedy.

19. Схіляцца ліхія перад добрымі, і бязбожныя - каля варот праведніка.

Shilâcca lihiâ perad dobrymi, i bâzbožnyâ - kalâ varot pravednika.

20. Беднага ненавідзіць, бывае, нават блізкі яго, а ў багатага многа сяброў.

Bednaga nenavidzic', byvae, navat blizki âgo, a ŭ bagataga mnoga sâbroŭ.

21. Хто пагарджае блізкім сваім, той грэшыць; а мілажальны да бедных, той шчасны.

Hto pagardžae blizkim svaim, toj grèšyc'; a milažal'ny da bednyh, toj ščasny.

22. Ці не памыляюцца тыя, што намышляюць ліхое? Мілажаль і вернасьць у тых, што намышляюць добрае.

Ci ne pamyłâucca tyâ, što namyšlâïc' lihoe? Milažal' i vernas'c' u tyh, što namyšlâïc' dobrae.

23. Ад усякае працы ёсьць прыбытак, а ад пустаслоўя толькі пахіба.

Ad usâkae pracy ës'c' prybytak, a ad pustasloŭâ tol'ki pahiba.

24. Вянок мудрых - багацьце іхняе, а дурасьць невукаў дурасьць і ёсьць.

Vânok mudryh - bagac'ce ihnâe, a duras'c' nevukaŭ duras'c' i ës'c'.

25. Верны сьведка ратуе душы, а ілжывы нагаворвае шмат ілжы.

Verny s'vedka ratue dušy, a ilžyvy nagavorvae šmat ilžy.

26. У страху перад Госпадам - надзея цьвёрдая, і сынам сваім Ён прыстанішча.

U strahu perad Gospadam - nadzeâ c'vërdaâ, i synam svaim Ęn prystanišča.

27. Страх Гасподні - крыніца жыцьця, што аддаляе ад сетак сьмерці.

Strah Gaspodni - krynica žyc'câ, što addalâe ad setak s'merci.

28. У мностве народу - веліч цара, а пры малалюдзтве - бяда ўладару.

U mnoštve narodu - velič cara, a pry malalûdztve - bâda ŭladaru.

29. У цярплівага чалавека багата розуму, а ў палкага многа дурасьці.

U cîrplivaga čalaveka bagata rozumu, a ŭ palkaga mnoga duras'ci.

30. Ціхмянае сэрца - жыцьцё целу, а зайздрасьць - гнілізна касьцям.

Cihmânae sèrca - žyc'cë celu, a zajzdras'c' - gnilizna kas'câm.

31. Хто ўціскае беднага, той ганіць Творцу яго; а хто шануе Яго, той творыць дабро беднаму.

Hto ŭciskae bednaga, toj ganic' Tvorcu âgo; a hto šanue Âgo, toj tvoryc' dabro bednamu.

32. За ліха сваё бязбожны будзе адкінуты, а праведны і пры сьмерці сваёй мае надзею.

Za liha svaë bâzbožny budze adkinuty, a pravedny i pry s'merci svaëj mae nadzeû.

33. Мудрасьць у сэрцы ў разумнага, і сярод неразумных яна адкрываецца.

Mudras'c' u sèrcy ŭ razumnaga, i sârod nerazumnyh âna adkryvaecca.

34. Праведнасьць узвышае народ, а беззаконьне - ганьба народаў.

Pravednas'c' uzvyšae narod, a bezzakon'ne - gan'ba narodaŭ.

35. Ласка царова - рабу разумнаму, а гнеў цара - супроць таго, хто ганьбіць яго.

Laska carova - rabu razumnamu, a gneŭ cara - suproc' tago, hto gan'bic' âgo.

15 Кіраўнік

1. Лагодны адказ злагоджвае гнеў, а слова абразьлівае будзіць лютасьць.

Lagodny adkaz zlagodžvae gneŭ, a slova abraz'livae budzic' lûtas'c'.

2. Язык мудрых нясе добрыя веды; а вусны неразумных вырыгаюць глупства.

Âzyk mudryh nâse dobryâ vedy; a vusny nerazumnyh vyrygaûc' glupstva.

3. Усюды вочы Гасподнія: яны бачаць ліхіх і добрых.

Usûdy voçy Gaspodniâ: âny bačac' lihîh ì dobryh.

4. Лагодны язык - дрэва жыцьця, а неўтаймаваны - хвароба духу.

Lagodny âzyk - drèva žyc'câ, a neŭtajmavany - hvaroba duhu.

5. Неразумны пагарджае настаўленьем бацькі свайго; а хто слухае засьцярогу, той у добрым розуме.

Nerazumny pagardžae nastaŭlen'nem bac'ki svajgo; a hto sluhae zas'cârugu, toj u dobrym rozume.

6. У доме ў праведніка - мноства скарбаў, а ў прыбытку ў бязбожнага - разлад.

U dome ŭ pravednika - mnostva skarbaŭ, a ŭ prybytku ŭ bâzbožnaga - razlad.

7. Вусны мудрых пашыраюць веды, а сэрца немысьляў - не.

Vusny mudryh pašyraûc' vedy, a sèrca nemys'laŭ - ne.

8. Ахвяра бязбожных - агідная Госпаду, а малітва праведных Яму даспадобы.

Ahvâra bâzbožnyh - agidnaâ Gospadu, a malitva pravednyh Âmu daspadoby.

9. Агіда Госпаду - шлях бязбожнага, а таго, хто ідзе шляхам праўды, Ён любіць.

Agida Gospadu - šâh bâzbožnaga, a tago, hto ìdze šlâham praŭdy, Ęn lûbic'.

10. Ліхая кара таму, хто скрывіць дарогу, і той, хто ненавідзіць засьцярогу, загіне.

Lihaâ kara tamu, hto skryvic' darogu, ì toj, hto nenavidzic' zas'cârugu,

zagine.

11. Апраметная і Авадон адчынены перад Госпадам, тым болей сэрцы сыноў чалавечых.

Aprametnaâ i Avadon adčyneny perad Gospadam, tym bolej sèrcy synoŭ čalavečyh.

12. Ня любіць распусьнік тых, што засьцерагаюць яго, і да мудрых ня пойдзе.

Nâ lûbic' raspus'nik tyh, što zas'ceragaŭc' âgo, i da mudryh nâ pojdze.

13. Вясёлае сэрца разьвесяляе твар, а пры сардэчным смутку дух маркоціцца.

Vâsëlae sèrca raz'vesâlâe tvar, a pry sardèčnym smutku duh markocicca.

14. Сэрца разумнага шукае ведаў, а вусны немысьляў кормяцца дурасьцю.

Sèrca razumnaga šukae vedaŭ, a vusny nemys'laŭ kormâcca duras'cŭ.

15. Усе дні ў няшчаснага смутныя; а ў каго сэрца вясёлае, таму заўсёды сьвята.

Use dni ŭ nâščasnaga smutnyâ; a ŭ kago sèrca vâsëlae, tamu zaŭsëdy s'vâta.

16. Лепей мець мала ў страху Гасподнім, чым вялікі скарб, і зь ім трывогу.

Lepej mec' mala ŭ strahu Gaspodnim, čym vâlikì skarb, i z' im tryvogu.

17. Лепей міска гародніны і зь ёю любоў, чым укормлены бык і зь ім нянавісьць.

Lepej miska garodniny i z' eŭ lûboŭ, čym ukormleny byk i z' im nânavis'c'.

18. Запальчывы чалавек абуджае разлад, а цярплівы суцішае свару.

Zapal'čyvŭ čalavek abudžae razlad, a cârplivŭ sucišae svaru.

19. Дарога ў гультая - як цярновы пляцень, а дарога ў праведных

гладкая.

Daroga ŭ gul'taâ - âk cârnovy plâcen', a daroga ŭ pravednyh gladkaâ.

20. Мудры сын радуе бацьку, а неразумны чалавек пагарджае маці сваёю.

Mudry syn radue bac'ku, a nerazumny čalavek pagardžae maci svaëû.

21. Дурнота - радасьць недавумку, а чалавек разумны ідзе простаю дарогаю.

Durnota - radas'c' nedavumku, a čalavek razumny idze prostaû darogaû.

22. Бяз рады задумы разладзяцца, а пры мностве радцаў яны спраўдзяцца.

Bâz rady zadumy razladzâcca, a pry mnoštve radcaû âny spraŭdzâcca.

23. Радасьць чалавеку ў адказе вуснаў ягоных, і як хораша слова ў свой час!

Radas'c' čalaveku ŭ adkaze vusnaû âgonyh, i âk horaša slova ŭ svoj čas!

24. Дарога жыцьця ў мудрага ўгору, каб ухіліцца ад апраметнай унізе.

Daroga žyc'câ ŭ mudraga ŭgoru, kab uhilicca ad aprametnaj unize.

25. Дом пыхлівых зруйнуе Гасподзь, а мяжу ўдавы ўмацуе.

Dom pyhlivyh zrujnue Gaspodz', a mâžu ŭdavy ŭmacue.

26. Агіда Госпаду - намыслы ліхадзеяў, а словы беззаганных падабаюцца Яму.

Agida Gospadu - namysly lihadzeâŭ, a slovy bezzagannyh padabaûcca Âmu.

27. Карысьлівец разладзіць свой дом, а хто ненавідзіць хабар, будзе жыць.

Karys'livec razladzic' svoj dom, a hto nenavidzic' habar, budze žyc'.

28. Сэрца праведнага абдумвае адказ, а вусны бязбожных вырыгаюць благое.

Sèrca pravednaga abdumvae adkaz, a vusny bâzbožnyh vyrygaûc' blagoe.

29. Далёка Гасподзь ад бязбожных, а малітву праведных чуе.

Dalëka Gaspodz' ad bâzbožnyh, a malitvu pravednyh čue.

30. Вуха, уважлівае да навукі жыцця, будзе жыць сярод мудрых.

Vuha, uvažlívae da navukì žyc'câ, budze žyc' sârod mudryh.

31. Хто ня прымае настаўленьня, ня дбае пра душу сваю; а хто слухае засьцярогу, той набывае розум.

Hto nâ prymae настаўлен' nâ, nâ dbae pra dušu svaû; a hto sluhae zas'cârogu, toj nabyvae rozum.

32. Страх Гасподні вучыць мудрасьці, і славе папярэднічае пакора.

Strah Gaspodni vučyc' mudras'ci, i slave papârèdničae pakora.

16 Кіраўнік

1. Чалавеку належаць намеры сэрца, а адказ языка ад Госпада.

Čalaveku naležac' namery sèrca, a adkaz âzyka ad Gospada.

2. Усе шляхі чалавека чыстыя ў ягоных вачах, а Гасподзь выпрабоўвае душы.

Use šlâhì čalaveka čystyâ ŭ âgonyh vačah, a Gaspodz' vypraboŭvae dušy.

3. Даручы Госпаду дзеі твае, і намеры твае зьдзейсьняцца.

Daručy Gospadu dzei tvae, i namery tvae z'dzejs'nâcca.

4. Усё зрабіў Гасподзь дзеля Сябе; і нават бязбожнага на дзень гневу.

Usë zrabiŭ Gaspodz' dzelâ Sâbe; i navat bâzbožnaga na dzen' gnevu.

5. Агіднае Госпаду сэрца пыхліўца; можна паручыцца, што ён не застанецца без пакараньня.

Agidnae Gospadu sèrca pyhliŭca; možna paručyc'ca, što ěn ne zastanecca bez pakaran'nâ.

6. Міласэрнасьцю і праўдаю ачышчаецца грэх, і страх Гасподні

адводзіць ад ліха.

Milasèrnas'cû ì praŭdaû ačyščaecca grèh, ì strah Gaspodni advodzìc' ad liha.

7. Калі Госпаду падабаюцца шляхі чалавека, Ён і ворагаў яго прымірае зь ім.

Kali Gospadu padabaŭcca šlâhi čalaveka, Ěn ì voragaŭ âgo prymirae z' im.

8. Лепш нямногае з праўдаю, чым вялікія прыбыткі з крыўдаю.

Lepš nâmnogae z praŭdaû, čym vâlikîâ prybytki z kryŭdaû.

9. Сэрца чалавека абдумвае свой шлях, а Гасподзь кіруе шэсьцем ягоным.

Sèrca čalaveka abdumvae svoj šlâh, a Gaspodz' kirue šès'cem âgonym.

10. У вуснах у цара - слова натхнёнае; вусны яго не павінны грашыць на судзе.

U vusnah u cara - slova nathnënae; vusny âgo ne pavìnny grašyc' na sudze.

11. Правільныя вагі і вагавыя шалі - ад Госпада; ад Яго ж усе гіры ў торбе.

Pravil'nyâ vagi ì vagavyâ šali - ad Gospada; ad Āgo ž use giry ŭ torbe.

12. Агідная царам - дзея беззаконная, бо праўдай мацуецца трон.

Agidnaâ caram - dzeâ bezzakonnaâ, bo praŭdaj macuecca tron.

13. Прыемныя цару вусны праўдзівыя, а таго, хто гаворыць праўду, ён любіць.

Pryemnyâ caru vusny praŭdzìvyâ, a tago, hto gavoryc' praŭdu, ěn lûbìc'.

14. Царскі гнеў - весьнік сьмерці; а мудры чалавек умілажальвае яго.

Carskì gneŭ - ves'nik s'mercì; a mudry čalavek umilažal'vae âgo.

15. У ясным позірку цара - жыцьцё, і ўпадабаньне ягонае - як воблака з позьнім дажджом.

U âsnym pozirku cara - žyc'cë, ì ŭpadaban'ne âgonae - âk voblaka z poz'nìm daždžom.

16. Здабыць мудрасьць намнога лепш за золата, і здабыць розум лепш за чыстае срэбра.

Zdabyc' mudras'c' namnoga lepš za zolata, i zdabyc' rozum lepš za čystae srèbra.

17. Шлях у праведных - унікаць зла; той ратуе душу сваю, хто зважае на шлях свой.

Šlâh u pravednyh - unikac' zla; toj ratue dušu svaû, hto zvažae na šlâh svoj.

18. Пагібелі папярэднічае гонар, і падзеньню - пыха.

Pagibeli papârèdničae gonar, i padzen'nû - pyha.

19. Лепей упакорвацца духам з лагоднымі, чым дзяліць здабычу з гардзеямі.

Lepej upakorvacca duham z lagodnymì, čym dzâlic' zdabyču z gardzeâmì.

20. Хто вядзе справу разумна, той знойдзе дабро, а хто спадзяецца на Госпада, той шчасны.

Hto vâdze spravu razumna, toj znojdze dabro, a hto spadzâeccca na Gospada, toj ščasny.

21. Мудры сэрцам разумным назавецца, і салодкая мова дадасьць да навукі.

Mudry sèrcam razumnym nazavecca, i salodkaâ mova dadas'c' da navukì.

22. Розум таму, хто мае яго, - крыніца жыцьця, а вучонасьць дурных - дурнота.

Rozum tamu, hto mae âgo, - krynica žyc'câ, a vučonas'c' durnyh - durnota.

23. Сэрца мудрага язык ягоны ўмудрае і памнажае веды ў вуснах ягоных.

Sèrca mudraga âzyk âgony ũmudrae i pamnažae vedy ũ vusnah âgonyh.

24. Прыемная мова - сотаваы мёд, салодкая душы і гойная касьцям.

Pryemnaâ mova - sotavy mëd, salodkaâ dušy i gojnaâ kas'câm.

25. Ёсьць шляхі, якія здаюцца чалавеку простымі, але канец іх - да сьмерці.

Ěs'c' šlâhì, âkîâ zdaûcca čalaveku prostymì, ale kanec ih - da s'mercì.

26. Працаўнік працуе на сябе, бо панукае яго рот ягоны.

Pracaŭnik pracue na sâbe, bo panukaе âgo rot âgony.

27. Чалавек падступны намышляе благое, і на вуснах у яго нібы агонь палючы.

Čalavek padstupny namyšlâe blagoe, i na vusnah u âgo niby agon' palûčy.

28. Чалавек хітры сее разлад, а нагаворшчык разлучае сяброў.

Čalavek hitry see razlad, a nagavorščyk razlučaе sâbroŭ.

29. Чалавек зь нядобрымі намерамі разбэшчвае блізкага свайго і вядзе яго на дарогу благую;

Čalavek z' nâdobrymì nameramì razbèščvae blizkaga svajgo i vâdze âgo na darogu blaguû;

30. прыплюшчвае вочы, каб прыдумаць падступства; закусваючы губы сабе, чыніць зладзейства.

pryplûščvae vočy, kab prydumac' padstupstva; zakusvaûčy guby sabe, čynic' zladzejstva.

31. Вянок славы - сівізна на дарозе праўды.

Vânok slavy - sîvîzna na daroze praŭdy.

32. Доўгацярплівы лепшы за адважнага, і той, хто валодае сабою, лепшы за заваёўніка горада.

Doŭgacârplîvy lepšy za advažnaga, i toj, hto valodae saboû, lepšy za zavaëŭnika gorada.

33. На падлогу кідаюць жэрабя, але ўвесь вырак ягоны - ад Госпада.

Na padlogu kîdaûc' žèrabâ, ale ŭves' vyrak âgony - ad Gospada.

17 Кіраўнік

1. Лепш кавалак чэрствага хлеба і зь ім мір, чым дом, поўны заколатага быдла, з разладам.

Lepš kavalak čèrstvaga hleba i z' im mìr, čym dom, poŭny zakolataga bydla, z razladam.

2. Разумны раб валадарыць над шалапутным сынам і між братамі падзеліць спадчыну.

Razumny rab valadaryc' nad šalaputnym synam i miž bratami padzelić' spadčynu.

3. Плавільня - на срэбра, і гарніла - пад золата, а сэрцы выпрабоўвае Гасподзь.

Plavil'nâ - na srèbra, i garnila - pad zolata, a sèrcy vypraboŭvae Gaspodz'.

4. Ліхадзей слухае вусны беззаконных, ілгун слухаецца вуснаў беззаконных.

Lihadzej sluhae vusny bezzakonnyh, ilgun sluhaecca vusnaŭ bezzakonnyh.

5. Хто ганіць убогага, той ганіць Госпада ягонага; хто радуецца няшчасьцю, той не застаецца без пакараньня.

Hto ganic' ubogaga, toj ganic' Gospada âgonaga; hto raduecca nâščas'cû, toj ne zastaecca bez pakaran'nâ.

6. Вянок старых - сыны сыноў, і словы дзяцей - бацькі іхнія.

Vânok staryh - syny synoŭ, i slovy dzâcej - bac'ki ihniâ.

7. Ня прыстоіць неразумнаму важная прамова, тым болей знакамітаму - вусны ілжывыя.

Nâ prystoić' nerazumnamu važnaâ pramova, tym bolej znakamitamumu - vusny ilžyvŭâ.

8. Хабар - каштоўны камень у вачах таго, хто валодае ім; куды ні

звернецца ён, яму шчасьціць.

Habar - kaštoŭny kamen' u vačah tago, hto valodae im; kudy ni z'vernecca ên, âmu ščas'cic'.

9. Хто прыкрывае правіну - шукае любові; а хто зноў нагадвае пра яе, той праганяе сябра.

Hto prykryvae pravinu - šukae lûbovi; a hto znoŭ nagadvae pra âe, toj praganâe sâbra.

10. На разумнага мацней дзее вымова, чым на неразумнага сто ўдараў.

Na razumnaga macnej dzee vymova, čym na nerazumnaga sto ŭdaraŭ.

11. Злосьнік шукае толькі зла; таму жорсткі анёл будзе пасланы супраць яго.

Zlos'nik šukae tol'ki zla; tamu žorstki anël budze paslany suprac' âgo.

12. Лепей сустрэць чалавеку мядзьведзіху зьбязьдзетненую, чым неразумнага ў дрымоце ягонай.

Lepej sustrèc' čalaveku mâdz'vedzihu z'bâz'dzetenenuû, čym nerazumnaga ŭ drymoce âgonaj.

13. Хто за дабро плаціць злом, ад дома таго не адыдзецца зло.

Hto za dabro placic' zlom, ad doma tago ne adydzecca zlo.

14. Пачатак свары - як прарыў вады; пакінь свару раней, чым разгарыцца яна.

Pačatak svary - âk praryŭ vady; pakin' svaru ranej, čym razgarycca âna.

15. Хто апраўдвае бязбожніка і вінаваціць праведнага - абодва агідныя Госпаду.

Hto apraŭdvae bâzbožnika i vînavacic' pravednaga - abodva agidnyâ Gospadu.

16. Навошта скарб у руках у неразумнага? Каб набыць мудрасьць, у яго няма розуму.

Navošta skarb u rukah u nerazumnaga? Kab nabyс' mudras'с', u âgo nâma rozumu.

17. Сябар любіць ва ўсякі час і, як брат, явіцца ў няшчасці.

Sâbar lûbіс' va ўsâkі čas і, âk brat, âvісca ў nâščas'сi.

18. Чалавек малога розуму дае руку і паручаецца за блізкага свайго.

Čalavek maloga rozumu dae ruku і paručaeсca za blіzkaga svajgo.

19. Хто любіць свары, любіць грэх; і хто высока ўзносіць вароты свае, той шукае падзення.

Hto lûbіс' svary, lûbіс' grêh; і hto vysoka ўznosіс' varoty svae, toj šukae padzen'nâ.

20. Падступнае сэрца ня знойдзе дабра, і падступны язык упадае ў бяду.

Padstupnae sêrca nâ znojdze dabra, і padstupny âzyk upadae ў bâdu.

21. Калі нарадзіў хто немысьля - сабе на гора, і бацька немысьля не парадзецца.

Kalі naradzіў hto nemys'lâ - sabe na gora, і bac'ka nemys'lâ ne paradueсca.

22. Вясёлае сэрца ацяляе, а пануры дух сушыць косьці.

Vâsêlae sêrca acalâe, a panury duh sušyc' kos'сi.

23. Бязбожны вымае гасьцінец з-за пазухі, каб скрывіць шляхі правасудзьдзя.

Bâzbožny vymae gas'сіnec z-za pazuhі, kab skryvіс' šlâhі pravasudz'dzâ.

24. Мудрасьць - перад абліччам у разумнага, а вочы неразумнага - на канцы зямлі.

Mudras'с' - perad abліččam u razumnaga, a vočy nerazumnaga - na kancy zâmlі.

25. Неразумны сын - прыкрасьць бацьку свайму і крыўда маці сваёй.

Nerazumny syn - prykras'с' bac'ku svajmu і kryўda macі svaëj.

26. Нядобра і вінаваціць невінаватага, і біць вяльможу за праўду.

Nâdobra i vînavacîc' nevînavataga, i bîc' vâl'možu za praŭdu.

27. Разумны і ўстрымлівы ў словах сваіх, і разумны мае халодную кроў.

Razumny i ŭstrymlîvy ŭ slovah svaih, i razumny mae halodnuŭ kroŭ.

28. І неразумны, калі маўчыць, можа здацца мудрым, і разважлівым, калі замыкае вусны свае.

Î nerazumny, kalî maŭčyc', moža zdacca mudrym, i razvažlîvym, kalî zamykae vusny svae.

18 Кіраўнік

1. Сваволі шукае прымхлівы, паўстае супроць усяго разумнага.

Svavolî ŝukaе prymhlîvy, paŭstae suproc' usâgo razumnaga.

2. Неразумны ня любіць думаць, а толькі паказаць бы свой розум.

Nerazumny nâ lûbîc' dumac', a tol'kî pakazac' by svoj rozum.

3. З прыходам бязбожнага прыходзіць і пагарда, а з вартым пагарды - ганьба.

Z pryhodam bâzbožnaga pryhodzîc' i pagarda, a z vartym pagardy - gan'ba.

4. Слова з вуснаў чалавечых - глыбокія воды; крыніца мудрасьці - бруісты паток.

Slova z vusnaŭ čalavečyh - glybokiâ vody; krynica mudras'ci - bruisty patok.

5. Нядобра быць ласкавым зь бязбожным, каб абвергнуць праведнага ў судзе.

Nâdobra byc' laskavym z' bâzbožnym, kab abvergnuc' pravednaga ŭ sudze.

6. Вусны бязглуздага цягнуць у незлагадзь, а словы яго выклікаюць бойку.

Vusny bâzgluzdaga câgnuc' u nezlagadz', a slovy âgo vyklickaŭc' bojku.

7. Язык бязглуздага - пагібель яму, а вусны яго - сетка на душу ягоную.

Āzyk bāzgluzdaga - pagibel' âmu, a vusny âgo - setka na dušu âgonuû.

8. Слова нагаворшчыка - як прысмакі, і яны гладка ўваходзяць у нутро чалавека.

Slovy nagavorščyka - âk prysmakì, ì âny gladka ŭvahodzâc' u nutro čalaveka.

9. Нядбалы ў працы сваёй - брат марнатраўцы.

Nâdbaly ŭ pracy svaëj - brat marnatraŭcy.

10. Імя Госпада - моцная вежа: убягае ў яе праведнік, і ў бясьпецы.

Ìmâ Gospada - mocnaâ veža: ubâgae ŭ âe pravednik, ì ŭ bâs'pecy.

11. Маёмасьць багатага - як моцны горад ягоны, і высокім мурам здаецца яму.

Maëmas'c' bagataga - âk mocny gorad âgony, ì vysokim muram zdaecca âmu.

12. Перад падзеннем узносіцца сэрца чалавека, а сьціпласць ідзе наперадзе славы.

Perad padzen'nem uznosicca sèrca čalaveka, a s'cìplas'c' idze naperadze slavy.

13. Хто дае адказ, ня выслухаўшы, той неразумны і брыдка яму.

Hto dae adkaz, nâ vysluhaŭšy, toj nerazumny ì brydka âmu.

14. Дух чалавека пераносіць яго немачы; а прыгнечаны дух - хто можа ўмацаваць яго.

Duh čalaveka peranosic' âgo nemačy; a prygnečany duh - hto moža ŭmacavac' âgo.

15. Сэрца разумнага набывае веды, і вуха мудрых шукае ведаў.

Sèrca razumnaga nabyvae vedy, ì vuha mudryh šukae vedaŭ.

16. Дарунак дае чалавеку прастору і да вяльможай давядзе яго.

Darunak dae čalaveku prastoru ì da vâl'možaŭ davâdze âgo.

17. Першы ў цяжбіне сваёй мае рацыю, але прыходзіць супернік ягоны і паняверыць яе.

Peršy ŭ cãžbine svaëj mae racyû, ale pryhodzic' supernik âgony i panâveryc' âe.

18. Жэрабя спыняе спрэчкі і вырашае паміж моцнымі.

Žèrabâ spynâe sprèčkì i vyrašae pamìž mocnymì.

19. Азлюблены брат няпрыступнейшы за моцны горад, і свары падобныя на замкі замка.

Azlobleny brat nâprystupnejšy za mocny gorad, i svary padobnyâ na zamki zamka.

20. Ад плоду вуснаў чалавека напаўняецца чэрава ягонае; вытворамі вуснаў сваіх ён насычаецца.

Ad plodu vusnaŭ čalaveka napaŭnâeccâ čèrava âgonae; vytvorami vusnaŭ svaih ên nasyčaeccâ.

21. Сьмерць і жыцьцё - ва ўладзе языка, і хто любіць яго, скаштуе ад плоду яго.

S'merc' i žyc'cë - va ŭladze âzyka, i hto lûbic' âgo, skaštue ad plodu âgo.

22. Хто знайшоў жонку, той знайшоў дабро і атрымаў мілату ад Госпада.

Hto znajšoŭ žonku, toj znajšoŭ dabro i atrymaŭ milatu ad Gospada.

23. З мальбою гаворыць убогі, а багаты адказвае груба.

Z mal'boŭ gavoryc' ubogì, a bagaty adkazvae gruba.

24. Хто хоча мець сяброў, той і сам павінен быць прыязны; і бывае сябар больш прыязны за брата.

Hto hoča mec' sâbroŭ, toj i sam pavinen byc' pryâzny; i byvae sâbar bol'sh pryâzny za brata.

1. Лепш бедны, які ходзіць у сваёй нявіннасьці, чым зь ілжывымі вуснамі, і пры гэтым неразумны.

Lepš bedny, âki hodzic' u svaěj nâvinnas'ci, čym z' ilžyvymì vusnamì, i pry gètym nerazumny.

2. Нядобра душы бязь ведаў, і хто сьпяшаецца нагамі, спатыкаецца.

Nâdobra dušy bâz' vedaŭ, i hto s'pâšaeccâ nagamì, spatykaeccâ.

3. Неразумнасьць чалавека скрыўляе дарогу, а сэрца ягонае гневаецца на Госпада.

Nerazumnas'c' čalaveka skryŭlâe darogu, a sèrca âgonae gnevaeccâ na Gospada.

4. Багацьце памнажае сяброў, а беднага пакідае і сябар ягоны.

Bagac'se pamnažae sâbroŭ, a bednaga pakìdae i sâbar âgony.

5. Ілжывы сьведка не застаецца без пакараньня, і хто гаворыць няпраўду, не ўратуецца.

Ilžyvyy s'vedka ne zastaeccâ bez pakaran'nâ, i hto gavoryc' nâpraŭdu, ne ŭratueccâ.

6. Многія дагаджаюць заможным; і кожны - сябар чалавеку, які не шкадуе гасьцінцаў.

Mnogiâ dagadžaŭc' zamožnym; i kožny - sâbar čalaveku, âki ne škadue gas'cincaŭ.

7. Беднага ненавідзяць усе браты ягоныя, тым болей прыяцелі ягоныя адпадаюць ад яго; гоніцца за словам парады, а іх і на гэта няма.

Bednaga nenavidzâc' use braty âgonyâ, tym bolej pryâceli âgonyâ adpadaŭc' ad âgo; gonicca za slovam parady, a ih i na gèta nâma.

8. Хто набіраецца розуму, той любіць душу сваю; хто пільнуецца

разумнасьці, знаходзіць дабро.

Hto nabiraecca rozumu, toj lûbìc' dušu svaû; hto pil'nuerca razumnas'ci, znahodzìc' dabro.

9. Ілжывы сьведка не застаецца без пакараньня; і хто гаворыць няпраўду, загіне.

Ìlžyvy s'vedka ne zastaecca bez pakaran'nâ; i hto gavoryc' nâpraŭdu, zagìne.

10. Ня прыстоіць неразумнаму раскоша, тым болей рабу панаваньне над князямі.

Nâ prystoìc' nerazumnamu raskošã, tym bolej rabu panavan'ne nad knâzâmi.

11. Здаровы розум робіць чалавека павольным на гнеў, а слава ягоная - паблажлівым да неразважлівых учынкаў.

Zdarovy rozum robìc' čalaveka paval'nym na gneŭ, a slava âgonã - pablažlivym da nerazvažlivyh učynkaŭ.

12. Гнеў цара - як рык ільва, а ласка ягоная - як раса на траву.

Gneŭ cara - âk ryk il'va, a laska âgonã - âk rasa na travu.

13. Неразумны сын - пагібель бацьку ягонаму, а сварлівая жонка - сьцёкавая рына.

Nerazumny syn - pagìbel' bac'ku âgonamu, a svarlivaâ žonka - s'cëkavaâ ryna.

14. Дом і маёмасьць - спадчына ад бацькоў, а разумная жонка - ад Госпада.

Dom i maëmas'c' - spadčyna ad bac'koŭ, a razumnaâ žonka - ad Gospada.

15. Гультайства наганяе дрымоту, і нядбайная душа будзе галадаць.

Gul'tajstva naganâe drymotu, i nâdbajnaâ duša budze galadac'.

16. Захавальнік заповедзі захоўвае душу сваю, а хто ня дбае пра шяхі

свае - загіне.

Zahaval'nik zapavedzi zahoŭvae dušu svaû, a hto nâ dbae pra šâhì svae - zagìne.

17. Міласэрны да беднага пазычае Госпаду; і Ён аддасьць яму за дабрачынства ягонае.

Milasèrny da bednaga pazyčae Gospadu; ì Ęn addas'c' âmu za dabračynstva âgonae.

18. Карай сына свайго, пакуль ёсьць надзея, і не абурайся крыкам ягоным.

Karaj syna svajgo, pakul' ës'c' nadzeâ, ì ne aburajsâ krykam âgonym.

19. Чалавек вялікага гневу нясе пакараньне; бо, калі пашкадуеш яго, давядзецца табе яшчэ больш караць яго.

Čalavek vâlikaga gnevu nâse pakaran'ne; bo, kalì paškadueš âgo, davâdzecca tabe âščè bol's karac' âgo.

20. Слухайся рады і прымай кару, каб зрабіцца табе пасьяля мудрым.

Sluhajsâ rady ì prymaj karu, kab zrabicca tabe pas'lâ mudrym.

21. Шмат задумаў у сэрцы ў чалавека, але збудзецца толькі задуманае Госпадам.

Šmat zadumaŭ u sèrcy ŭ čalaveka, ale zbudzecca tol'ki zadumanae Gospadam.

22. Радасьць чалавеку - дабрачыннасьць ягоная, і бедны чалавек лепшы, чым хлусьлівы.

Radas'c' čalaveku - dabračynnas'c' âgonaâ, ì bedny čalavek lepšy, čym hlus'livy.

23. Страх Гасподні вядзе да жыцьця, і хто мае яго, заўсёды будзе задаволены, і ліха не спасьцігне яго.

Strah Gaspodnì vâdze da žyc'câ, ì hto mae âgo, zaŭsëdy budze zadavoleny, ì

liha ne spas'cigne âgo.

24. Гультай апускае руку сваю ў чару, і ня хоча данесьці яе да вуснаў сваіх.

Gul'taj apuskae ruku svaû ŭ čaru, i nâ hoča danes'ci âe da vusnaŭ svaïh.

25. Калі ты пакараеш блюзьнера, дык і просты зробіцца разумным; і калі засьцеражэш разумнага, дык ён зразумее настаўленьне.

Kali ty pakaraeš blûz'nera, dyk i prosty zrobicca razumnym; i kali zas'ceražëš razumnaga, dyk ên zrazumee настаўлен'ne.

26. Хто бацьку руйнуе і выганяе маці - сын бессаромны і ганебны.

Hto bac'ku rujnue i vyganâe maci - syn bessaromny i ganebny.

27. Перастань, сыне мой, слухаць угаворы ўхіліцца ад голасу розуму.

Perastan', syne moj, sluhac' ugavory ŭhiliCCA ad golasu rozumu.

28. Падступны сьведка зьдзекуецца з праўды, і вусны бязбожных глытаюць няпраўду.

Padstupny s'vedka z'dzekuecca z praŭdy, i vusny bâzbožnyh glytaûc' nâpraŭdu.

29. На блюзьнераў гатовыя суды, і ўдары - на цела дурных.

Na blûz'neraŭ gatovyâ sudy, i ŭdary - na cela durnyh.

20 Кіраўнік

1. Віно - глумлівае, сікера - шалёная; і кожны, хто захапляецца імі, неразумны.

Vino - glumlivae, sikera - šalënaâ; i kožny, hto zahaplâecca imi, nerazumny.

2. Пагроза царовая - нібы рык ільва: хто дражніць яго, той грэшыць супроць самога сябе.

Pagroza carovaâ - niBy ryk il'va: hto dražnic' âgo, toj grëšyc' suproc'

samoga sâbe.

3. Гонар чалавеку - ухіліцца ад свары; а хто любіць сварыцца - неразумны.

Gonar čalaveku - uhiľicca ad svary; a hto ľubic' svarycca - nerazumny.

4. Гультай зімою не арэ; жабруе летам - і няма нічога.

Gul'taj zimoũ ne arè; žabruie letam - i nâma ničoga.

5. Помыслы ў сэрцы ў чалавека - глыбокія воды, але чалавек разумны вычэрпвае іх.

Pomysly ũ sèrcy ũ čalaveka - glybokiâ vody, ale čalavek razumny vyčèrpvae ih.

6. Многія хваляць чалавека за мілажальнасць, а хто знойдзе чалавека надзейнага?

Mnogiâ hvalâc' čalaveka za milažal'nas'c', a hto znojdze čalaveka nadzejnaga?

7. Праведнік ходзіць у сваёй беспяхібнасці: шчасныя дзеці ягоныя пасья яго!

Pravednik hodzic' u svaëj bespahibnas'ci: ščasnyâ dzeci âgonyâ pas'ľâ âgo!

8. Цар, які сядзіць на троне правасудзьдзя, разганяе вачыма сваімі ўсё ліхое.

Car, âki sâdzic' na trone pravasudz'dzâ, razganâe vačyma svaimi ũsë lihoe.

9. Хто можа сказаць: "я ачысьціў сэрца сваё, я чысты ад грэху майго?"

Hto moža skazac': "â ačys'ciũ sèrca svaë, â čysty ad grèhu majgo?"

10. Дваякія шалі, дваякая мера, і тое і другое - агідныя Госпаду.

Dvaâkiâ šali, dvaâkaâ mera, i toe i drugoe - agidnyâ Gospadu.

11. Можна пазнаць нават падлетка па занятках ягоных: ці чыстыя і ці правільныя ўчынкі ягоныя?

Možna paznac' navat padletka pa zanâtkah âgonyh: ci čystyâ i ci pravil'nyâ

Ûčynkì âgonyâ?

12. Вуха, якое чуе, і вока, якое бачыць - і тое і другое стварыў Гасподзь.

Vuha, âkoe čue, i voka, âkoe bačyc' - i toe i drugoe stvaryŭ Gaspodz'.

13. Ня любі спаць, каб табе не зьбяднець; расплюшчы вочы твае, і будзеш удосыць есьці хлеб.

Nâ lûbì spac', kab tabe ne z'bâdnec'; rasplûščy vočy tvae, i budzeš udosyc' es'ci hleb.

14. "Дрэнна, дрэнна", кажа пакупнік; а як адыдзе - хваліцца.

"Drèнна, drèнна", kaža pakupnik; a âk adydze - hvalicca.

15. Ёсьць золата і шмат жэмчугу, але найкаштоўнейшы посуд - вусны разумныя.

Ěs'c' zolata i šmat žëmčugu, ale najkaštoŭnejšy posud - vusny razumnyâ.

16. Вазьмі вопратку ягоную, бо ён паручыўся за чужога; за незнаёмага вазьмі зь яго заклад.

Vaz'mi vopratku âgonuŭ, bo ën paručyŭsâ za čužoга; za neznaëmaga vaz'mi z' âgo zaklad.

17. Салодкі чалавеку хлеб, набыты няпраўдаю; але пасья - рот ягоны пяском напоўніцца.

Salodkì čalaveku hleb, nabyty nâpraŭdaŭ; ale pas'lâ - rot âgony pâskom napoŭnicca.

18. Намеры набываюць пэўнасьць праз нараду, і пасья нарады вядзі вайну.

Namery nabyvaŭc' pèŭnas'c' праз naradu, i pas'lâ narady vâdzi vajnu.

19. Хто абгаворвае, той раскрывае таямніцы, і хто шырока разьзяўляе рот, з тым не вадзіся.

Hto abgavorvae, toj raskryvae taâmnicy, i hto šyroka raz'zâŭlâe rot, z tym ne vadzisâ.

20. Хто ліхасловіць бацьку свайго і сваю маці, таго сьветач патухне сярод глыбокае цемры.

Hto lihaslovic' bac'ku svajgo i svaû maci, tago s'vetač patuhne sârod glybokaе cemry.

21. Спадчына, сьпешна захопленая напачатку, ня будзе дабраславёная пазьней.

Spadčyna, s'pešna zahoplенаâ napačatku, nâ budze dabraslavëнаâ paz'nej.

22. Не кажы: "я адплачу табе за зло"; даверся Госпаду, і Ён ахавае цябе.

Ne kaŷy: "â adplaču tabe za zlo"; daversâ Gospadu, i Ён ahavae câbe.

23. Агідныя Госпаду - дваякія гіры, і дваякія шалі - не дабро.

Agidnyâ Gospadu - dvaâkiâ giry, i dvaâkiâ šali - ne dabro.

24. Ад Госпада кіруюцца крокі чалавека; а чалавеку як зьведаць дарогу сваю?

Ad Gospada kiruûcca kroki čalaveka; a čalaveku âk z'vedac' darogu svaû?

25. Сетка чалавеку - неадумна даваць зарок, і пасья зарок - абдумваць.

Setka čalaveku - neadumna davac' zarok, i pas'lâ zaroku - abdumvac'.

26. Мудры цар расьцярушыць бязбожных і паверне на іх кола.

Mudry car ras'cârûšyc' bâzboŷnyh i paverne na ih kola.

27. Сьветач Гасподні - дух чалавека, які вывярае ўсе глыбіні сэрца.

S'vetač Gaspodni - duh čalaveka, âki vyvârae ўse glybinì sërca.

28. Ласка і праўда ахоўваюць цара, і на ласцы ён трымае свой трон.

Laska i praŭda ahoŭvaûc' cara, i na lascy ён trymae svoj tron.

29. Слава юнакоў - сіла іхняя, а акраса старых - сівізна.

Slava ûnakoŭ - sila ihnââ, a akrasa staryh - sivizna.

30. Раны ад удараў - лечаць ад зла, і ўдары, якія пранікаюць усярэдзіну

чэрава.

Rany ad udaraŭ - lečac' ad zla, i ŭdary, âkiâ pranikaŭc' usârèdzinu čèrava.

21 Кіраўнік

1. Сэрца цара ў руках у Госпада, як патокі водаў: куды захоча, Ён кіруе яго.

Sèrca cara ŭ rukah u Gospada, âk patoki vodaŭ: kudy zahoča, Ён kirue âgo.

2. Усякі шлях чалавека просты ў вачах ягоных; а Гасподзь узважае сэрцы.

Usâki šlâh čalaveka prosty ŭ vačah âgonyh; a Gaspodz' uzvažvae sèrcy.

3. Справядлівасьць і праўду чыніць - больш даспадобы Госпаду, чым ахвяра.

Spravâdlivas'c' i praŭdu čynic' - bol's daspadoby Gospadu, čym ahvâra.

4. Гонар вачэй і пыха сэрца, сьветачы бязбожнікаў - грэх.

Gonar vačej i pyha sèrca, s'vetačy bâzbožnikaŭ - grèh.

5. Задумы руплівага вядуць да дастатку, а кожны сквапны церпіць нястачу.

Zadumy ruplivaga vâduc' da dastatku, a kožny skvapny cerpic' nâstaču.

6. Набываньне скарбу ілжывым языком - мімалётная марнасьць тых, што шукаюць сьмерці.

Nabyvan'ne skarbu ilžyvym âzykom - mimalëtnaâ marnas'c' tyh, što šukaŭc' s'mercì.

7. Гвалт бязбожных абернецца супроць іх, бо яны выракліся праўды.

Gvalt bâzbožnyh abernecca suproc' ih, bo âny vyraklisâ praŭdy.

8. Крывая дарога ў чалавека разбэшчанага; а хто чысты, у таго ўчынкі пабожныя.

Kryvaâ daroga ŭ čalaveka razbèščanaga; a hto čysty, u tago ŭčynki pabožnyâ.

9. Лепей жыць у закутку на даху, чым са сварліваю жонкай у прасторным доме.

Lepej žyc' u zakutku na dahu, čym sa svarlivaû žonkaj u prastornym dome.

10. Душа бязбожніка прагне ліхаты: ня знойдзе літасьці ў вачах яго і сябар ягоны.

Duša bâzbožnika pragne lihaty: nâ znojdze litas'ci ŭ vačah âgo i sâbar âgonu.

11. Калі караюць блюзьнера, просты робіцца мудрым; і калі настаўляецца на розум мудры, дык ён набывае веды.

Kali karaûc' blûz'nera, prosty robicca mudrym; i kali nastauľâeccâ na rozum mudry, dyk ên nabyvae vedy.

12. Праведнік назірае за домам бязбожніка: як упадаюць бязбожныя ў няшчасьце.

Pravednik nazirae za domam bâzbožnika: âk upadaûc' bâzbožnyâ ŭ nâščas'ce.

13. Хто затуляе вуха сваё ад ляманту беднага, той і сам будзе лямантаваць - і ня будзе пачуты.

Hto zatulâe vuha svaë ad lâmantu bednaga, toj i sam budze lâmantavac' - i nâ budze pačuty.

14. Дарунак таемны тушыць гнеў, а дарунак запазуху - моцную лютасьць.

Darunak taemny tušyc' gneŭ, a darunak zapazuhu - mocnuû lûtas'c'.

15. Чыніць правасудзьдзе - радасьць праведніку і страх тым, хто нясе зло.

Čynic' pravasudz'dze - radas'c' pravedniku i strah tym, hto nâse zlo.

16. Чалавек, які зьбіўся з дарогі розуму, спачне ў зборні мёртвых.

Čalavek, âki z'biŭsâ z darogì rozumu, spačne ũ zbornì mërtyvŭh.

17. Хто любіць весялосьць - зьбедніцца; і хто любіць віно і масьці - не разбагацее.

Hto lûbìc' vesâlos'c' - z'bednìcca; ì hto lûbìc' vîno ì mas'ci - ne razbagacee.

18. Выкупам будзе за праведнага бязбожны, і за пабожнага - хітры.

Vukupam budze za pravednaga bâzbožny, ì za pabožnaga - hìtry.

19. Лепей жыць у зямлі пустэльнай, чым з жонкаю сварліваю і сярдзітаю.

Lepej žyc' u zâmlì pustèl'naj, čym z žonkaŭ svarlivaŭ ì sârdzitaŭ.

20. Жаданы скарб і масьць - у доме ў мудрага; а неразумны чалавек распускае іх.

Žadany skarb ì mas'c' - u dome ũ mudraga; a nerazumny čalavek raspuskae ih.

21. Хто трымаецца праўды і ласкі, знойдзе жыцьцё, праўду і славу.

Hto trymaeccâ praŭdy ì laskì, znojdze žyc'cë, praŭdu ì slavu.

22. Мудры ўваходзіць у горад моцных і руйнуе цьвярдзыню іхняй надзеі.

Mudry ũvahodzìc' u gorad mocnyh ì rujnue c'vârdynŭ ihnâj nadzeì.

23. Хто беражэ вусны свае і язык свой, той асланяе ад бяды душу сваю.

Hto beražè vusny svaе ì âzyk svoj, toj aslanâe ad bâdy dušu svaŭ.

24. Пыхлівы злодзей - блюзьнер імя яму - дзее ў запале пыхі.

Pyhlivŭ zlodzej - blûz'ner imâ âmu - dzee ũ zapale pyhì.

25. Прагнасьць гультая заб'е яго, бо рукі ў яго адмаўляюцца працаваць;

Pragnas'c' gul'taâ zab'e âgo, bo rukì ũ âgo admaŭlâŭcca pracavac'.

26. кожны дзень ён моцна прагне, а праведнік дае і не шкадуе.

kožny dzen' ěn mocna pragne, a pravednik dae ì ne škadue.

27. Ахвяра бязбожных - агіднасьць, асабліва калі з хітрасьцю прыносяць яе.

Ahvâra bâzbožnyh - agidnas'c', asablîva kalì z hitras'cû prynosâc' âe.

28. Ілжывы сьведка загіне, а чалавек, які кажа, што ведае, будзе гаварыць заўсёды.

lžyvy s'vedka zagine, a čalavek, âkì kaža, što vedae, budze gavaryc' zaŭsëdy.

29. Чалавек бязбожны дзёрзкі тварам сваім, а праведны трымае проста шлях свой.

Čalavek bâzbožny dzërzki tvaram svaim, a pravedny trymae prosta šlâh svoj.

30. Няма мудрасьці і няма розуму і няма вады - насуперак Госпаду.

Nâma mudras'ci ì nâma rozumu ì nâma vady - nasuperak Gospadu.

31. Каня рыхтуюць на дзень бітвы, але перамога - ад Госпада.

Kanâ ryhtuûc' na dzen' bitvy, ale peramoga - ad Gospada.

22 Кіраўнік

1. Добрае імя лепшае за вялікае багацьце, і добрая слава лепшая за срэбра і золата.

Dobrae imâ lepšae za vâlikae bagac'ce, ì dobraâ slava lepšaâ za srèbra ì zolata.

2. Багаты і бедны сустракаюцца адзін з адным; таго і другога стварыў Гасподзь.

Bagaty ì bedny sustrakaûcca adzìn z adnym; tago ì drugoga stvaryŭ Gaspodz'.

3. Разумны бачыць бяду і хаваецца; а нявопытныя ідуць наперад,

прымаюць кару.

Razumny bačyc' bâdu i havaeccâ; a nâvopytnyâ iduc' naperad, prymaûc' karu.

4. За пакораю ідзе сьледам страх Гасподні, багацьце і слава і жыцьцё.

Za pakoraû idze s'ledam strah Gaspodni, bagac'ce i slava i žyc'cë.

5. Церні і сеткі на дарозе падступнага; хто беражэ душу сваю, адыдзіся ад іх.

Cerni i setki na daroze padstupnaga; hto beražè dušu svaû, adydzisâ ad ih.

6. Наставі юнака на пачатку шляху яго: ён ня збочыць зь яго, калі і састарыцца.

Nastavi ûnaka na pačatku šlâhu âgo: ên nâ zbočyc' z' âgo, kali i sastarycca.

7. Багаты пануе над бедным, і даўжнік робіцца рабом пазычальніка.

Bagaty panue nad bednym, i daŭžnik robicca rabom pazyčal'nika.

8. Хто сее няпраўду, пажне буру, і біч гневу яго прападзе.

Hto see nâpraŭdu, pažne buru, i bič gnevu âgo prapadze.

9. Міласэрны будзе дабраславёны, бо дае беднаму ад хлеба свайго.

Milasèrny budze dabraslavëny, bo dae bednamu ad hleba svajgo.

10. Прагані блюзьнера, і зьнікне разлад, і выйдзе зь ім свары і кляцьба.

Pragani blûz'nera, i z'nikne razlad, i vyjdze z' im svara i klâc'ba.

11. Хто любіць чысьціню сэрца, той мае прыемнасьць на вуснах, таму цар - сябар.

Hto lûbic' čys'cinû sërca, toj mae pryemnas'c' na vusnah, tamu car - sâbar.

12. Вочы Госпада ахоўваюць веды, а словы вераломнікаў Ён абвяргае.

Vočy Gospada ahoŭvaûc' vedy, a slovy veralomnikaŭ Ên abvârgae.

13. Гультай кажа: "леў на вуліцы! сярод плошчы заб'юць мяне!"

Gul'taj kaža: "leŭ na vulicy! sârod ploščy zab'ûc' mâne!"

14. Глыбокая прорва - вусны распусьніц; на каго ўгневаецца Гасподзь,

той упадзе туды.

Glybokaâ prorva - vusny raspus'nič; na kago ŭgnevaecca Gaspodz', toj upadze tudy.

15. Глупства прывязалася да сэрца юнака; але дубец выхаваньня адвядзе яе ад яго.

Glupstva pryvâzalasâ da sêrca ŭnaka; ale dubec vyhavan'nâ advâdze âe ad âgo.

16. Хто крыўдзіць беднага, каб памножыць сваё багацьце, і хто дае багатаму, той зьбяднее.

Hto kryŭdzic' bednaga, kab pamnožyc' svaë bagac'ce, i hto dae bagatamu, toj z'bâdnee.

17. Прыхілі вуха тваё, і слухай словы мудрых, і сэрца тваё павярні да маіх ведаў;

Pryhili vuha tvaë, i sluhaj slovy mudryh, i sêrca tvaë pavârni da maih vedaŭ;

18. бо добра будзе, калі ты будзеш хаваць іх у сэрцы тваім, і яны будуць таксама на вуснах тваіх.

bo dobra budze, kalì ty budzeš havac' ih u sêrcy tvaim, i âny buduc' taksama na vusnah tvaih.

19. Каб надзея твая была на Госпада, я вучу цябе і сёньня, і ты памятай.

Kab nadzeâ tvaâ byla na Gospada, â vuču câbe i sën'nâ, i ty pamâtaj.

20. Ці ж ня пісаў я табе тройчы ў парадах і ў настаўленьні,

Ci ž nâ pisaŭ â tabe trojčy ŭ paradah i ŭ настаŭlen'nì,

21. каб навучыць цябе дакладным словам ісьціны, каб ты мог сказаць словы ісьціны тым, хто папытае ў цябе?

kab navučyc' câbe dakladnym slovam is'ciny, kab ty mog skazac' slovy is'ciny tym, hto papytae ŭ câbe?

22. Не абірай беднага, бо ён бедны; і не заціскай няшчаснага ў браме;

Ne abiraj bednaga, bo ěn bedny; i ne zaciskaj nâščasnaga ŭ brame;

23. бо Гасподзь заступіцца за справу іхнюю і забярэ душу ў рабаўнікоў іхніх.

bo Gaspodz' zastupicca za spravu ihnûû i zabârè dušu ŭ rabaŭnikoŭ ihnih.

24. Не сябруй зь гняўлівым і ня супольнічай з чалавекам запальчывым,

Ne sâbruj z' gnâŭlivym i nâ supol'ničaj z čalavekam zapal'čyvym,

25. каб ня стаць на шляхі ягоныя і не наклікаць пятлі на душу тваю.

kab nâ stac' na šlâhì âgonyâ i ne naklikac' pâtli na dušu tvaû.

26. Ня будзь з тых, якія даюць рукі і ручаюцца за пазыкі.

Nâ budz' z tyh, âkiâ daŭc' ruki i ručaŭcca za pazyki.

27. Калі табе няма чым заплаціць, дык навошта даводзіць сябе, каб узялі пасьцель тваю з-пад цябе.

Kali tabe nâma čym zaplacic', dyk navošta davodzic' sâbe, kab uzâli pas'cel' tvaû z-pad câbe.

28. Не перасоўвай мяжы даўняй, якую правялі бацькі твае.

Ne perasoŭvaj mâžy daŭnâj, âkuû pravâli bac'ki tvae.

29. Ці бачыў ты чалавека спраўнага ва ўчынках сваіх? Ён будзе стаяць перад царамі; ён ня будзе стаяць перад простымі.

Ci bačyŭ ty čalaveka spraŭnaga va ŭčynkah svaih? Ěn budze staâc' perad carami; ěn nâ budze staâc' perad prostymi.

23 Кіраўнік

1. Калі сядзеш есці ежу з валадаром, дык уважай, што перад табою;

Kali sâdzeš es'ci ežu z valadarom, dyk uvažaj, što perad taboû;

2. і пастаў заслону ў горле тваім, калі ты ненаедны.

i pastaŭ zaslonu ŭ gorle tvaim, kali ty nenaedny.

3. Не спакушайся ласнымі прысмакамі; гэта - уяўная ежа.

Ne spakušajsâ lasnymì prysmakami; gèta - uâŭnaâ eža.

4. Ня турбуйся пра тое, каб набыць багацьце; адкінь такія думкі твае.

Nâ turbujśâ pra toe, kab nabyc' bagac'ce; adkìn' takìâ dumkì tvae.

5. Зьвернеш вочы твае на яго, і - яго ўжо няма; бо яно зробіць сабе крылы і, як арол, паляціць да неба.

Z'veneš vočy tvae na âgo, ì - âgo ŭžo nâma; bo âno zrobìc' sabe kryly ì, âk arol, palâcìc' da neba.

6. Не каштуй ежы ў чалавека зайздросьлівага, і не спакушайся ласнымі прысмакамі ягонымі,

Ne kaštuj ežy ŭ čalaveka zajzdros'livaga, ì ne spakušajsâ lasnymì prysmakami âgonymì,

7. бо, якія думкі ў душы ў яго, такі і ён сам; "еж і пі", кажа ён табе, а сэрца яго не з табою.

bo, âkìâ dumkì ŭ dušy ŭ âgo, takì ì èn sam; "ež ì pì", kaža èn tabe, a sèrca âgo ne z taboû.

8. Кавалак, які ты зьеў, вырыгнеш, і добрыя словы твае ты ўжывеш марна.

Kavalak, âkì ty z'eŭ, vryrgneš, ì dobryâ slovy tvae ty ŭžyveš marna.

9. У вушы неразумнаму не кажы, бо ён занядае разумныя словы твае.

U vušy nerazumnatu ne kažy, bo èn zanâdbae razumnyâ slovy tvae.

10. Не перасоўвай мяжы даўняй і на поле сіротаў не заходзь;

Ne perasoŭvaj mâžy daŭnâj ì na pole sìrotaŭ ne zahodz';

11. бо Абаронца ў іх моцны; Ён заступіцца за справу іхнюю перад табою.

bo Abaronca ŭ ih mocny; Èn zastupìcca za spravu ihnûû perad taboû.

12. Прыхілі сэрца тваё да вучэньня і вушы твае - да разумных слоў.

Pryhili sèrca tvaë da vučèn'nâ i vušy tvae - da razumnyh sloŭ.

13. Не пакідай юнака без пакараньня; калі пакараеш яго дубцом, ён не памрэ:

Ne pakidaj ŭnaka bez pakaran'nâ; kali pakaraeš âgo dubcom, ên ne pamrè:

14. ты пакараеш яго дубцом і ўратуеш душу яго ад пекла.

ty pakaraeš âgo dubcom i ŭratueš dušu âgo ad pekla.

15. Сыне мой! калі сэрца тваё будзе мудрае, парадуюцца і маё сэрца;

Syne moj! kali sèrca tvaë budze mudrae, paraduecca i maë sèrca;

16. і душа мая будзе радавацца, калі вусны твае будуць казаць слушна.

i duša maâ budze radavacca, kali vusny tvae buduc' kazac' slušna.

17. Хай не зайздросьціць сэрца тваё грэшнікам; а хай будзе яно ва ўсе дні ў страху Гасподнім;

Haj ne zajzdros'cic' sèrca tvaë grèšnikam; a haj budze âno va ŭse dni ŭ strahu Gaspodnim;

18. бо ёсьць будучыня, і надзея твая ня страчана.

bo ës'c' budučynâ, i nadzeâ tvaâ nâ stračana.

19. Слухай, сыне мой, і будзь мудры, і кіруй сэрца тваё на просты шлях.

Sluhaj, syne moj, i budz' mudry, i kìruj sèrca tvaë na prosty šlâh.

20. Ня будзь сярод тых, што ўпіваюцца віном, сярод тых, што аб'ядаюцца мясам:

Nâ budz' sârod tyh, što ŭpivaŭcca vînom, sârod tyh, što ab'âdaŭcca mâsam:

21. бо п'яніца і ненаяда зьбяднеюць, а санлівец апанецца ў рызманы.

bo p'ânica i nenaâda z'bâdneŭc', a sanlìvec apranecca ŭ ryzmany.

22. Слухайся бацькі твайго: ён спарадзіў цябе; і не пагарджай маці тваёй, калі яна будзе старая.

Sluhajsâ bac'ki tvajgo: ěn sparadziŭ câbe; ï ne pagardžaj maci tvaěj, kali âna budze staraâ.

23. Купі ісьціну, і не прадавай мудрасьці і разумнага вучэньня.

Kupi is'cinu, ï ne pradavaj mudras'ci ï razumnaga vučën'nâ.

24. Радуюцца бацька праведніка, і, хто нарадзіў мудрага - радуюцца зь яго.

Raduecca bac'ka pravednika, ï, hto naradziŭ mudraga - raduecca z' âgo.

25. Хай весяліцца бацька твой і хай радуюцца маці твая, якая цябе нарадзіла.

Haj vesâlicca bac'ka tvoj ï haj raduecca maci tvaâ, âkaâ câbe naradzila.

26. Сыне мой! аддай сэрца тваё мне, а вочы твае хай сочаць за шляхамі маімі:

Syne moj! addaj sërca tvaë mne, a vočy tvae haj sočac' za šlâhami maïmi:

27. бо распусьніца - глыбокая прорва, а чужая жонка - вузкі калодзеж;
bo raspus'nica - glybokaâ prorva, a čužaâ žonka - vuzki kalodzež;

28. яна, як разбойнік, сядзіць у засадзе і памнажае сярод людзей здраднікаў.

âna, âk razbojnik, sâdzic' u zasadze ï pamnažae sârod lûdzej zdradnikaŭ.

29. У каго гора? у каго нядоля? у каго бяспрычынныя раны? у каго чырвоныя вочы?

U kago gora? u kago nâdolâ? u kago bâsprycynnyâ rany? u kago čyrvonyâ vočy?

30. У тых, што доўга сядзяць за віном, што прыходзяць скаштаваць віна неразведзенага.

U tyh, što doŭga sâdzâc' za vinom, što pryhodzâc' skaštavac' vina neraz'vedzenaga.

31. Не глядзі на віно, як яно чырванее, як яно прамяніцца ў келіху, як

яно роўненька ліецца;

Ne glâdzì na vîno, âk âno čyrvanee, âk âno pramânicca ŭ kelihu, âk âno roŭnen'ka liecca;

32. пазьней яно ўкусіць, як змей, і ўджаліць, як аспід;

raz'nej âno ŭkusic', âk zmej, i ŭdžalic', âk as'pid;

33. вочы твае будуць глядзець на чужых жонак, і сэрца тваё загаворыць распуснае;

vočy tvae buduc' glâdzec' na čužyh žonak, i sèrca tvaë zagavoryc' raspusnae;

34. і ты будзеш, як заснулы сярод мора і як на версе мачты.

i ty budzeš, âk zasnuly sârod mora i âk na verse mačty.

35. І скажаш: "білі мяне, мне не балела, штурхалі мяне, і я не адчуваў.

Калі працнуся, зноў буду рабіць тое самае."

Ì skažaš: "bìli mâne, mne ne balela, šturhali mâne, i â ne adčuvaŭ. Kali pračnusâ, znoŭ budu rabic' toe samae."

24 Кіраўнік

1. Не зайздросьці ліхім людзям і ня прагні быць зь імі:

Ne zajzdros'ci lihìm lûdzâm i nâ pragnì byc' z' imì:

2. бо пра насільле думае сэрца іхняе, і пра ліхое гавораць вусны іхнія.

bo pra nasil'le dumae sèrca ihnâe, i pra lihoe gavorac' vusny ihnîâ.

3. Мудрасьцю ладзіцца дом і розумам сталюецца,

Mudras'cû ladzicca dom i rozumam stalûecca,

4. і праз гаспадарчасць нутро яго нападняецца ўсякай каштоўнай і прыемнай маёмасьцю.

i praz gaspadarčas'c' nutro âgo napaŭnâecca ŭsâkaj kaštoŭnaj i pryemnaj

maëmas'cû.

5. Чалавек мудры - дужы, і чалавек разумны мацую сілу сваю.

Čalavek mudry - dužy, i čalavek razumny macue silu svaû.

6. Таму абдумана вядзі вайну тваю, і посьпех будзе пры мностве радцаў.

Tamu abdumana vâdzi vajnu tvaû, i pos'peh budze pry mnoštve radcaû.

7. Неразумнаму мудрасьць занадта высокая; каля брамы не разамкне ён вуснаў сваіх.

Nerazumnamu mudras'c' zanaadta vysokaâ; kalâ bramy ne razamkne ën vusnaû svaîh.

8. Хто намышляе зрабіць зло, таго называюць зламысьнікам.

Hto namyšlâe zrabic' zlo, tago nazyvaûc' zlamys'nikam.

9. Намысел неразумнага - грэх, і блюзьнер - мярзота людзям.

Namysel nerazumnaga - grèh, i blûz'ner - mârzota lûdzâm.

10. Калі ты ў дзень бедства знясіліўся, дык бедная сіла твая.

Kali ty ũ dzen' bedstva z'nâsiliŭsâ, dyk bednaâ sila tvaâ.

11. Ратуй узятых на сьмерць, і няўжо ты адмовішся ад асуджаных на ўбой?

Ratuj uzâtyh na s'merc', i nâŭžo ty admovišsâ ad asudžanyh na ũboj?

12. Ці скажаш: "вось, мы ня ведалі гэтага?" А Выпрабавальнік сэрцаў хіба ня ведае? Назіральнік за душою тваёю ведае гэта і дасьць чалавеку паводле ўчынкаў ягоных.

Ci skažaš: "vos', my nâ vedali gètaga?" A Vyprabaval'nik sërcaû hiba nâ vedaе? Naziral'nik za dušoû tvaëû vedaе gèta i das'c' čalaveku pavodle ũčynkaû âgonyh.

13. Еж, сыне мой, мёд, бо ён смачны, і сотавы, бо ён салодкі паднябенню майму:

Ež, syne moj, mĕd, bo ěn smačny, i sotavy, bo ěn salodki padnâben'nû majmu:

14. такое і спазнаньне мудрасьці для душы тваёй. Калі ты знайшоў яе, дык ёсьць будучыня, і надзея твая ня марная.

takoe i spaznan'ne mudras'ci dlâ dušy tvaěj. Kali ty znajšoŭ âe, dyk ěs'c' budučynâ, i nadzeâ tvaâ nâ marnaâ.

15. Не намышляй ліха, бязбожнік, супроць жытлішча праведнага; ня спустошвай месца спакою ягонага.

Ne namyšlâj liha, bâzbožnik, suproc' žytlišča pravednaga; nâ spustošvaj mesca spakoŭ âgonaga.

16. Бо сем разоў упадзе праведнік і ўстане; а бязбожныя тонуць у пагібелі.

Bo sem разоŭ upadze pravednik i ŭstane; a bâzbožnyâ tonuc' u pagibeli.

17. Ня радуйся, калі ўпадзе вораг твой; і хай не весяліцца сэрца тваё, калі ён спатыкнецца.

Nâ radujsâ, kali ŭpadze vorag tvoj; i haj ne vesâlicca sêrca tvaë, kali ěn spatyknecca.

18. Інакш убачыць Гасподзь, і не даспадобы будзе Яму гэта, і Ён адверне ад яго Свой гнеў.

Īnakš ubačyc' Gaspodz', i ne daspadoby budze Âmu gëta, i Ěn adverne ad âgo Svoj gneŭ.

19. Не абурайся ліхадзеямі і не зайздросьці бязбожнікам:

Ne aburajsâ lihadzeâmi i ne zajzdros'ci bâzbožnikam:

20. бо ліхі ня мае будучыні - сьветац бязбожных патухне.

bo lihi nâ mae budučyni - s'vetač bâzbožnyh patuhne.

21. Бойся, сыне мой, Госпада і цара; і зь мяцежнікамі ня супольнічай,

Bojsâ, syne moj, Gospada i cara; i z' mâcežnikami nâ supol'ničaj,

22. бо зънянацку прыйдзе пагібель на іх; і бяду ад іх абодвух хто загадзя ўведеае?

bo z'nânacku pryjdzje pagibel' na ih; i bâdu ad ih abodvuh hto zagadzâ ŭvedae?

23. Сказана таксама мудрымі: зважаць на асобы ў судзе - нядобра.
Skazana taksama mudrymi: zvažac' na asoby ŭ sudze - nâdobra.

24. Хто кажа вінаватому: "твая праўда", таго праклянуць народы, таго зьненавідзяць плямёны;

Hto kaža vînavatamu: "tvaâ praŭda", tago praklânuc' narody, tago z'nenavidzâc' plâmëny;

25. а тыя, што судзяць справядліва, будуць любасныя, бо прыйдзе на іх дабраславеньне.

a tyâ, što sudzâc' spravâdliva, buduc' lûbasnyâ, bo pryjdzje na ih dabraslaven'ne.

26. У вусны цалуе той, хто адказвае словамі правільнымі.

U vusny calue toj, hto adkazvae slovami pravil'nymi.

27. Зрабі справы свае па-за домам, закончы іх на полі тваім, а потым уладжвай і дом твой.

Zrabi spravy svae pa-za domam, zakončy ih na poli tvaïm, a potym uladžvaj i dom tvoj.

28. Ня сьведчы ілжыва на блізкага твайго; навошта табе ашукваць вуснамі тваімі?

Nâ s'vedčy ilžyva na blizkaga tvajgo; navošta tabe ašukvac' vusnamì tvaïmì?

29. Не кажы: "як ён зрабіў са мною, так і я зраблю зь ім, адплачу чалавеку паводле ўчынкаў ягоных".

Ne kažy: "âk ën zrabiŭ sa mnoû, tak i â zrablû z' im, adplaču čalaveku pavodle ŭčynkaŭ âgonyh".

30. Праходзіў я ўскрай поля чалавека лянiвага i ўскрай вiнаграднiка чалавека неразумнага.

Prahodziŭ â ŭskraj polâ čalaveka lânivaga i ŭskraj vinogradnika čalaveka nerazumnaga.

31. I вось, усе гэта зарасло крапiваю, паверхня яго збуяла бадзякамі, i каменны мур абвалiўся.

Ì vos', use gèta zaraslo krapivoŭ, paverhnâ âgo zbuâla badzâkami, i kamenny mur abvaliŭsâ.

32. I падзiвiўся я, i ўзяў да сэрца, i ўбачыў, i атрымаў навуку:

Ì padziviŭsâ â, i ŭzâŭ da sèrca, i ŭbačyŭ, i atrymaŭ navuku:

33. "крыху пасьпiш, крыху падрэмлеш, крыху, рукi згарнуўшы, паляжыш;

"kryhu pas'piš, kryhu padrèmleš, kryhu, ruki zgarnuŭšy, palâžyš;

34. i прыйдзе беднасьць твая, як разбойнiк, i галеча твая - як чалавек узброены".

i pryjdze bednas'c' tvaâ, âk razbojnik, i galeča tvaâ - âk čalavek uzbroeny".

25 Кiраўнiк

1. I гэта выслоўi Саламона, сабраныя мужамi Эзэкиi, цара Юдэйскага.

Ì gèta vysloŭi Salamona, sabranyâ mužami Èzèkii, cara Ûdèjskaga.

2. Слава Божая - пакрываць таямнiцаю справу, а славай цароў - дасьледаваць справу.

Slava Božââ - pakryvac' taâmnicaŭ spravu, a slavaj caroŭ - das'ledavac' spravu.

3. Як неба ў вышынi i зямля ў глыбiнi, так сэрца цароў - недасьледвальнае.

Âk neba ŭ vyšyni i zâmlâ ŭ glybini, tak sêrca carou - nedas'ledval'nae.

4. Аддзялі дамешку ад срэбра, і выйдзе ў срэбніка посуд:

Addzâli damešku ad srèbra, i vyjdze ŭ srèbnika posud:

5. адвядзі няправеднага ад цара, і трон ягоны ўмацуецца праўдай.

advâdzi nâpravednaga ad cara, i tron âgonu ŭmacuecca praŭdaj.

6. Ганарліва не выстаўляйся перад абліччам цара і на месца вялікіх не станавіся;

Ganarliva ne vystaŭlâjsâ perad abliččam cara i na mesca vâlikih ne stanavisâ;

7. бо лепей хай скажучь табе: "узыдзі сюды вышэй", чым калі прынізяць цябе перад знакамітым, якога ўбачылі вочы твае.

bo lepej haj skažuc' tabe: "uzydzi sûdy vyšěj", čym kali prynizâc' câbe perad znakamitym, âkoga ŭbačyli vočy tvae.

8. Ня ўступай пасьпешліва ў цяжбіну: бо што будзеш рабіць у канцы, калі супернік твой сарамаціць цябе?

Nâ ŭstupaj pas'pešliva ŭ câžbinu: bo što budzeš rabic' u kancy, kali supernik tvoj saramacic' câbe?

9. Вядзі цяжбіну зь блізкім тваім, але таямніцы ягонае не адкрывай,

Vâdzi câžbinu z' blizkim tvaim, ale taâmnicy âgonae ne adkryvaj,

10. каб не папракнуў цябе той, хто чуў гэта, бо тады ганьба твая ад цябе не адстане.

kab ne papraknuŭ câbe toj, hto čuŭ gèta, bo tady gan'ba tvaâ ad câbe ne adstane.

11. Залатыя яблыкі ў срэбным празрыстым посудзе - слова, сказанае прыстойна.

Zalatyâ âblyki ŭ srèbnym prazrystym posudze - slova, skazanae prystojna.

12. Залатая завушніца і аздоба з чыстага золата - гэта мудры абскаржнік для ўважлівага вуха.

Zalataâ zavušnica ì azdoba z čystaga zolata - gèta mudry abskaržnik dlâ ŭvažlivaga vuha.

13. Што прахалода ад сьнегу ў жніва, тое верны пасол таму, хто яго пасылае: ён прыносіць душы гаспадара свайго радасьць.

Što prahaloda ad s'negu ŭ žniva, toe verny pasol tamu, hto âgo pasylae: ën prynosic' dušy gaspadara svajgo radas'c'.

14. Што хмары і вятры без дажджу, тое чалавек, які абяцае гасьцінцы і іх не дае.

Što hmary ì vâtry bez daždžu, toe čalavek, âkì abâcaе gas'cincy ì ih ne dae.

15. Цярплівасьць схіляе да літасьці вяльможу, і мяккі язык ломіць костку.

Cârplivas'c' shilâe da litas'ci vâl'možu, ì mâkki âzyk lomic' kostku.

16. Знайшоў ты мёд? еж, колькі трэба табе, каб не аб'есьціся ім і ня выбляваць яго.

Znajšoŭ ty mëd? ež, kol'ki trëba tabe, kab ne ab'es'cisâ ìm ì nâ vyblâvac' âgo.

17. Не ўчашчай у дом сябра твайго, каб ты не абрыд яму, каб ён не зьненавідзеў цябе.

Ne ŭčaščaj u dom sâbra tvajgo, kab ty ne abryd âmu, kab ën ne z'nenavidzeŭ câbe.

18. Што молат і меч і вострая страла, тое чалавек, які сьведчыць ілжыва супроць блізкага свайго.

Što molat ì meč ì vostraâ strala, toe čalavek, âkì s'vedčyc' ilžyva suproc' blizkaga svajgo.

19. Што гнілы зуб і паралізаваная нага, тое надзея на ненадзейнага чалавека ў нягодзе.

Što gnily zub ì paralizavanaâ naga, toe nadzeâ na nenadzejnaga čalaveka ŭ

nâgodze.

20. Як той, хто здымае зь сябе вопратку ў халодны дзень, і як воцат на рану, так і той, хто сьпявае песьні тужліваму сэрцу.

Âk toj, hto zdymae z' sâbe vopratku ŭ halodny dzen', i âk vocat na ranu, tak i toj, hto s'pâvae pes'ni tužlivamu sèrcu.

21. Калі вораг твой галодны, накармі яго хлебам; і калі ён сьмягне, напаі яго вадою:

Kali vorag tvoj galodny, nakarmi âgo hlebam; i kali ën s'mâgne, napai âgo vadoû:

22. бо, робячы гэта, ты зьбіраеш распаленае вуголле на галаву ягоную, і Гасподзь аддзячыць табе.

bo, robâčy gèta, ty z'bìraeš raspalenaе vugolle na galavu âgonuû, i Gaspodz' addzâčyc' tabe.

23. Паўночны вецер нясе дождж, а патаемная гаворка - незадаволеныя твары.

Paŭnočny vecer nâse doždž, a pataemnaâ gavorka - nezadavolenyâ tvary.

24. Лепей жыць у куце на даху, чым са сварліваю жонкаю ў прасторным доме.

Lepej žyc' u kuce na dahu, čym sa svarlivaû žonkaû ŭ prastornym dome.

25. Што халодная вада натомленай смагай душы, тое добрая вестка з далёкай краіны.

Što halodnaâ vada natomlenaj smagaj dušy, toe dobraâ vestka z dalëkaj kraïny.

26. Што ўскаламучаная крыніца і парушаная крыніца, тое праведнік, які падае перад бязбожнікам.

Što ŭskalamučanaâ krynica i parušanaâ krynica, toe pravednik, âki padae perad bâzbožnikam.

27. Як нядобра есьці многа мёду, так дамагацца славы ня ёсьць слава.

Âk nâdobra es'ci mnoga mĕdu, tak damagacca slavy nâ ěs'c' slava.

28. Што горад разбураны, без мура, тое чалавек, які не валодае духам сваім.

Što gorad razburany, bez mura, toe čalavek, âki ne valodae duham svaim.

26 Кіраўнік

1. Як сьнег летам і дождж у жніва, так гонар не пасуе неразумнаму.

Âk s'neg letam i doždž u žniva, tak gonar ne pasue nerazumnamu.

2. Як верабей пырхне, калі ластаўка паляціць, так незаслужаны праклён ня збудзецца.

Âk verabej pyrhne, kali lastaŭka palâcic', tak nezaslužany praklĕn nâ zbudzecca.

3. Плётка каню, аброць аслу, а кій немысьлю.

Plĕtka kanû, abroc' aslu, a kij nemys'lû.

4. Не адказвай неразумнаму паводле неразумнасьці ягонай, каб і ты не прыпадобніўся яму;

Ne adkazvaj nerazumnamu pavodle nerazumnas'ci âgonaj, kab i ty ne prypadobniŭsâ âmu;

5. а адказвай неразумнаму паводле неразумнасьці ягонай, каб ён не зрабіўся мудрацом у вачах сваіх.

a adkazvaj nerazumnamu pavodle nerazumnas'ci âgonaj, kab ěn ne zrabiŭsâ mudracom u vačah svaih.

6. Падцінае сабе ногі, робіць шкоду сабе той, хто пасылае наказ празь немысьля.

Padcinae sabe nogi, robic' škodu sabe toj, hto pasylae nakaz praz' nemys'lâ.

7. Як віхляюцца ногі ў кульгавага, так і выслоўе на вуснах у неразумнага.

Āk vihlâûcca nogi ŭ kul'gavaga, tak i vysloŭe na vusnah u nerazumnaga.

8. Што ўкладваць каштоўны камень у прашчу, так і аддаваць пашану дурному.

Što ŭkladvac' kaštoŭny kamen' u prašču, tak i addavac' pašanu durnomu.

9. Што калючы бадзяк у руцэ ў п'янага, тое і выслоўе на вуснах у неразумнага.

Što kalûčy badzâk u rucè ŭ p'ânaga, toe i vysloŭe na vusnah u nerazumnaga.

10. Дужы робіць усё адвольна: і неразумнага ўзнагароджвае, і кожнага праходжага ўзнагароджвае.

Dužy robic' usë advol'na: i nerazumnaga ŭznagarodžvae, i kožnaga prahodžaga ŭznagarodžvae.

11. Як сабака вяртаецца да ванітаў сваіх, так дурны паўтарае глупствы свае.

Āk sabaka vârtaecca da vanitaŭ svaih, tak durny paŭtarae glupstvy svae.

12. Калі ты бачыш чалавека, які сам сябе мудрым лічыць, - дык на дурнога болей надзеі, чым на яго.

Kali ty bačyš čalaveka, âki sam sâbe mudrym ličyc', - dyk na durnoga bolej nadzei, čym na âgo.

13. Гультай кажа: "леў на дарозе! леў на дварэ!"

Gul'taj kaža: "leŭ na daroze! leŭ na dvarè!"

14. Дзьверы паварочваюцца на завесах сваіх, а гультай на ложку сваім.

Dz'very pavaročvaûcca na zavesah svaih, a gul'taj na ložku svaim.

15. Гультай апускае руку сваю да міскі, ды яму цяжка падняць яе да рота свайго.

Gul'taj apuskae ruku svaŭ da miski, dy âmu câžka padnâc' âe da rota svajgo.

16. Гультай у вачах сваіх мудрэйшы за семярых, што адказваюць разумна.

Gul'taj u vačah svaih mudrèjšy za semâryh, što adkazvaûc' razumna.

17. Хапае сабаку за вушы той, хто, праходзячы міма, лезе ў чужую спрэчку.

Хапае sabaku za vušy toj, hto, prahodzâčy mîma, leze ŭ čužuû sprèčku.

18. Як той, хто прыкідваецца вар'ятам, кідае агонь, стрэлы і сьмерць,

Âk toj, hto prykidvaecca var'âtam, kîdae agon', strèly i s'merc',

19. так - чалавек, які падступна шкодзіць сябру свайму і потым кажа: "я толькі пажартаваў".

tak - čalavek, âkî padstupna škodzîc' sâbru svajmu i potym kaža: "â tol'ki pažartavaŭ".

20. Дзе няма болей дроў, агонь патухае; і дзе няма нагаворшчыка, разлад аціхае.

Dze nâma bolej droŭ, agon' patuhae; i dze nâma nagavorščyka, razlad acihae.

21. Вугаль - на жар, дровы - на распал свары.

Vugal' - na žar, drovy - na raspal svary.

22. Словы нагаворшчыка - як прысмакі, і яны ўваходзяць у нутро жывата.

Slovy nagavorščyka - âk prysmakî, i âny ŭvahodzâc' u nutro žyvata.

23. Як нячыстым срэбрам абкладзены гліняны посуд, так і палымяныя вусны і сэрца ліхое.

Âk nâčystym srèbram abkladzeny glînâny posud, tak i palymânyâ vusny i sèrca lihoe.

24. Вуснамі сваімі прыкідваецца вораг, а ў сэрцы сваім намышляе ліхое.

Vusnamì svaimì prykidvaecca vorag, a ŭ sèrcy svaim namyšlâe lihoe.

25. Калі ён гаворыць і пяшчотным голасам, ня вер яму; бо сем мярзотаў у сэрцы ў яго.

Kali ěn gavoryc' i pâščotnym golasam, nâ ver âmu; bo sem mârzotaŭ u sèrcy ŭ âgo.

26. Хто нянавісьць прыкрывае на самоце, злосьць таго адкрыецца ў народным сходзе.

Hto nânavis'c' prykryvae na samoce, zlos'c' tago adkryecca ŭ narodnym shodze.

27. Хто капае яму, той упадзе ў яе; і хто пакоціць угору камень, да таго ён вернецца.

Hto kapae âmu, toj upadze ŭ âe; i hto pakocic' ugoru kamen', da tago ěn vernecca.

28. Хлусьлівы язык ненавідзіць тых, каго ён параніў, і лісьлівыя вусны рыхтуюць падзеньне.

Hlus'livy âzyk nenavidzic' tyh, kago ěn paraniŭ, i lis'livyâ vusny ryhtuŭc' padzen'ne.

27 Кіраўнік

1. Не хваліся заўтрашнім днём; бо ня ведаеш, што той дзень народзіць.

Ne hvalisâ zaŭtrašnim dnëm; bo nâ vedaеш, što toj dzen' narodzic'.

2. Хай цябе хваліць іншы, а ня вусны твае, - чужы, а не язык твой.

Haj câbe hvalic' inšy, a nâ vusny tvae, - čužy, a ne âzyk tvoј.

3. Цяжкі камень, важкі і пясок; але гнеў неразумнага цяжэйшы за іх абодвух.

Câžki kamen', važki i pâsok; ale gneŭ nerazumnaga câžèjšy za ih abodvuh.

4. Жорсткі гнеў, неўтаймавальная лютасьць; але хто ўстоіць супроць зайздрасьці?

Žorstki gneŭ, neŭtajmaval'naâ lŭtas'c'; ale hto ŭstoic' suproc' zajzdras'ci?

5. Лепей адкрыты дакор, чым прыхаваная любоў.

Lepej adkryty dakor, čym pryhavanaâ lŭboŭ.

6. Шчырыя дакоры ад таго, хто любіць, і ілжывыя пацалункі ў таго, хто ненавідзіць.

Ščyryâ dakory ad tago, hto lŭbic', i ilžyvyâ pacalunki ŭ tago, hto nenavidzic'.

7. Сытая душа топча і соты, а галоднай душы ўсё горкае - салодкае.

Sytaâ duša topča i soty, a galodnaj dušy ŭsë gorkae - salodkae.

8. Як птушка, што пакінула гняздо сваё, так і чалавек, які пакінуў месца сваё.

Âk ptuška, što pakinula gnâzdo svaë, tak i čalavek, âki pakinuŭ mesca svaë.

9. Масьць і дымленьне радуюць сэрца; так салодкі кожнаму сябар з сардэчнай ранай сваёй.

Mas'c' i dymlen'ne raduŭc' sërca; tak salodki kožnamu sâbar z sardèčnaj ranaj svaëj.

10. Не пакідай сябра твайго і сябра бацькі твайго, і ў дом брата твайго ня ідзі ў дзень няшчасьця твайго: лепей сусед блізка, чым брат далёка.

Ne pakidaj sâbra tvajgo i sâbra bac'ki tvajgo, i ŭ dom brata tvajgo nâ idzi ŭ dzen' nâščas'câ tvajgo: lepej sused blizka, čym brat dalëka.

11. Будзь мудры, сыне мой, і радуй сэрца маё; і я мецьму што адказаць ліхаслоўцу майму.

Budz' mudry, syne moj, i raduj sërca maë; i â mec'mu što adkazac' lihasloŭcu majmu.

12. Разумны бачыць бяду і хаваецца; а нявопытныя ідуць наперад і

прымаюць кару.

Razumny bačyc' bâdu i havaecca; a nâvopytnyâ iduc' naperad i prymaûc' karu.

13. Вазьмі ў яго адзежу ягоную, бо ён паручыўся за чужога; і за чужога вазьмі ў яго заклад.

Vaz'mi ŭ âgo adzežu âgonuû, bo ën paručyŭsâ za čužoga; i za čužoga vaz'mi ŭ âgo zaklad.

14. Хто ўголас хваліць сябра свайго з самай раніцы, таго палічаць за ліхаслоўца.

Hto ŭgolas hvalic' sâbra svajgo z samaj ranicy, tago paličac' za lihasloŭca.

15. Бясконцы капеж у дажджлівы дзень і сварлівая жонка - роўныя;

Bâskoncy kapež u daždžlivy dzen' i svarlivaâ žonka - roŭnyâ;

16. хто хоча схаваць яе, той хоча ўтрымаць вецер і схапіць алей у руку сваю.

hto hoča shavac' âe, toj hoča ŭtrymac' vecer i shapic' alej u ruku svaû.

17. Жалеза жалеза вострыць, і чалавек навастрае позірк сябра свайго.

Žaleza žaleza vostryc', i čalavek navastrae pozirk sâbra svajgo.

18. Хто даглядае смакоўніцу, той будзе есьці плады зь яе; і хто верна служыць гаспадару свайму, той будзе ў пашане.

Hto daglâdae smakoŭnicu, toj budze es'ci plady z' âe; i hto verna služyc' gaspadaru svajmu, toj budze ŭ pašane.

19. Як у вадзе твар - да твару, так сэрца чалавека - да чалавека.

Âk u vadze tvar - da tvaru, tak sërca čalaveka - da čalaveka.

20. Апраметная і Авадон - ненасытныя; ненасытныя і вочы чалавечыя.

Aprametnaâ i Avadon - nenasytnyâ; nenasytnyâ i vočy čalavečyâ.

21. Што плавільня - срэбру, горан - золату, тое чалавеку вусны, якія хваляць яго.

Što plaviťnâ - srèbru, goran - zolatu, toe čalaveku vusny, âkiâ hvalâc' âgo.

22. Таўчы неразумнага ў ступе таўкачом разам зь зернем, не адлушчыцца ад яго глупства ягонае.

Taŭčy nerazumnaga ŭ stupe taŭkačom razam z' zernem, ne adluščycca ad âgo glupstva âgonae.

23. Добра сачы за быдлам тваім, май клопат за статкі;

Dobra sačy za bydlam tvaim, maj klopac za statki;

24. бо багацьце не навекі, ды і ўлада іхняя хіба з роду ў род?

bo bagac'ce ne naveki, dy i ŭlada ihnââ hiba z rodu ŭ rod?

25. Рунее трава, і зьяўляецца зеляніна, і зьбіраюць горныя травы.

Runee trava, i z'âŭlâeccca zelânina, i z'biraŭc' gornyâ travy.

26. Авечкі - на вопратку табе, і казлы - на закуп поля.

Avečki - na vopratku tabe, i kazly - na zakup polâ.

27. І годзе казінага малака на ежу табе, на ежу хатнім тваім і на спажытак служанкам тваім.

Ì godze kazinaga malaka na ežu tabe, na ežu hatnim tvaim i na spažytak služankam tvaim.

28 Кіраўнік

1. Бязбожнік бяжыць, калі ніхто ня гоніцца за ім; а праведнік адважны, як леў.

Bâzbožnik bâžyc', kali nihto nâ gonicca za im; a pravednik advažny, âk leŭ.

2. Калі краіна адступіцца ад закона, тады многа ў ёй начальнікаў; а пры разумным і ўсяведным мужы яна даўгавечная.

Kali kraina adstupicca ad zakona, tady mnoga ŭ ëj načal'nikaŭ; a pry razumnym i ŭsâvednym mužy âna daŭgavečnaâ.

3. Чалавек бедны і прыгнятальнік слабых тое самае, што праліўны дождж, які змывае хлеб.

Čalavek bedny i prygnâtal'nik slabyh toe samae, što praliŭny doždž, âki zmyvae hleb.

4. Адступнікі ад закона хваляць бязбожных, а тыя, што трымаюцца закона, абураюцца імі.

Adstupniki ad zakona hvalâc' bâzbožnyh, a tyâ, što trymaŭcca zakona, aburaŭcca imi.

5. Злыя людзі не разумеюць справядлівасьці, а шукальнікі Госпада разумеюць усё.

Zlyâ lŭdzi ne razumeŭc' spravâdlivas'ci, a šukal'niki Gospada razumeŭc' usë.

6. Лепш бедны, які ходзіць у сваёй беззаганнасьці, чым той, хто выкручвае шляхі свае, хоць ён і багаты.

Lepš bedny, âki hodzic' u svaëj bezzagannas'ci, čym toj, hto vykručvae šlâhi svae, hoc' ën i bagaty.

7. Хто захоўвае закон - сын разумны, а хто водзіцца з марнатраўцамі, той уводзіць у сорам бацьку свайго.

Hto zahoŭvae zakon - syn razumny, a hto vodzicca z marnatraŭcamì, toj uvodzic' u soram bac'ku svajgo.

8. Хто памнажае маёмасьць сваю ростам і ліхвою, той зьбірае яе дабрачынцам бедных.

Hto pamnažae maëmas'c' svaŭ rostam i lihvoŭ, toj z'birae âe dabračyncam bednyh.

9. Хто ўхіляе вуха сваё, каб ня слухаць закону, у таго і малітва - мярзота.

Hto ŭhilâe vuha svaë, kab nâ sluhac' zakonu, u tago i malitva - mârzota.

10. Хто зводзіць праведных на дарогу зла, сам упадзе ў сваю яму; а

беззаганная спадкуюць дабро.

Hto zvodzic' pravednyh na darogu zla, sam upadze ŭ svaŭ âmu; a bezzagannyâ spadkuŭc' dabro.

11. Чалавек багаты - мудрэц у вачах сваіх, але разумны бядняк бачыць яго наскрозь.

Čalavek bagaty - mudrèc u vačah svaih, ale razumny bâdnâk bačyc' âgo naskroz'.

12. Калі трыумфуюць праведнікі, вялікая слава; але калі ўзвышаюцца бязбожныя, людзі хаваюцца.

Kali tryumfuŭc' pravednikì, vâlikaâ slava; ale kali ŭzvyšaŭcca bâzbožnyâ, lŭdzi havaŭcca.

13. Той, хто хавае свае злачынствы, ня будзе мець посьпеху; а хто прызнаецца і пакідае іх, той будзе памілаваны.

Toj, hto havae svae zlačynstvy, nâ budze mec' pos'pehu; a hto pryznaecca i pakidae ih, toj budze pamilavany.

14. Шчасны чалавек, які заўсёды ў страху Божым; а хто робіць жорсткім сэрца сваё, той трапляе ў бяду.

Ščasny čalavek, âkì zaŭsëdy ŭ strahu Božym; a hto robic' žorstkìm sèrca svaë, toj traplâe ŭ bâdu.

15. Як рыклівы леў і галодны мядзьведзь, так бязбожны валадар над бедным народам.

Âk ryklivyy leŭ i galodny mâdz'vedz', tak bâzbožny valadar nad bednym narodam.

16. Неразумны валадар шмат чыніць крыўды; а той, які ненавідзіць карысьлівасьць, падоўжыць дні.

Nerazumny valadar šmat čynic' kryŭdy; a toj, âkì nenavidzic' karys'livas'c', padoužyc' dni.

17. Чалавек вінаваты ў крыві чалавечай, будзе ўцякаць да сьмерці, каб хто не схапіў яго.

Čalavek vinavaty ŭ kryvi čalavečaj, budze ŭcâkac' da s'merci, kab hto ne shapiŭ âgo.

18. Хто ходзіць беззаганна, той будзе ўратаваны; а хто ходзіць крывымі дарогамі, упадзе на адной зь іх.

Hto hodzič' bezzaganna, toj budze ŭratavany; a hto hodzič' kryvymi darogami, upadze na adnoj z' ih.

19. Хто ўрабляе зямлю сваю, той будзе есці хлеб; а хто пераймае гультаяў, таго накорміць галеча.

Hto ŭrablâe zâmlû svaû, toj budze es'ci hleb; a hto perajmae gul'taëŭ, tago nakormic' galeča.

20. Верны чалавек багаты на дабраславенні; а хто сьпяшаецца разбагацець, той не застанецца без пакараньня.

Verny čalavek bagaty na dabraslaven'ni; a hto s'pâšaecca razbagacec', toj ne zastanecca bez pakaran'nâ.

21. Зважаць на асобы - нядобра; такі чалавек і за кавалак хлеба зробіць крыўду.

Zvažac' na asoby - nâdobra; takì čalavek i za kavalak hleba zrobic' kryŭdu.

22. Сьпяшаецца да багацьця зайздрослівы чалавек, і ня думае, што галеча спасьцігне яго.

S'pâšaecca da bagac'câ zajzdros'livy čalavek, i nâ dumae, što galeča spas'cigne âgo.

23. Хто дакарае чалавека, знойдзе большую прыязнасць, чым той, хто лісьлівіць языком.

Hto dakarae čalaveka, znojdze bol'suû pryâznas'c', čym toj, hto lis'livic' âzykom.

24. Хто абкрадвае бацьку свайго і маці сваю і кажа: "гэта ня грэх", той - саўдзельнік грабежнікаў.

Hto abkradvae bac'ku svajgo i maci svaû i kaža: "gèta nâ grèh", toj - saũdzel'nik grabežnikaũ.

25. Пыхлівец распальвае свару, а хто спадзяецца на Госпада, будзе ў дабрадзенстве.

Pyhlivec raspal'vae svaru, a hto spadzâeccca na Gospada, budze ũ dabradzenstve.

26. Хто спадзяецца на сябе, той неразумны; а хто ходзіць у мудрасьці, той будзе цэлы.

Hto spadzâeccca na sâbe, toj nerazumny; a hto hodzic' u mudras'ci, toj budze cèly.

27. Хто дае жабраку, не зьбяднее; а хто засланыя вочы ад яго, на тым шмат праклёнаў.

Hto dae žabraku, ne z'bâdnee; a hto zaslanâe vočy ad âgo, na tym šmat praklënaũ.

28. Калі ўзвышаюцца бязбожныя, людзі хаваюцца; а калі яны падаюць, множацца праведнікі.

Kali ũzvvyšaũccca bâzbožnyâ, lûdzi havaũccca; a kali âny padaũc', množacca pravedniki.

29 Кіраўнік

1. Чалавек, які насуперак засьцярогам робіцца ўпарты, будзе раптам зламаны, і ня будзе яму дапамогі.

Čalavek, âki nasuperak zas'cârogam robicca ũparty, budze raptam zlamany, i nâ budze âmu dapamogi.

2. Калі множацца праведнікі, весяліцца народ; а калі пануе бязбожнік, стогне народ.

Kalì množacca pravedniki, vesâlicca narod; a kalì panue bâzbožnik, stogne narod.

3. Чалавек, які любіць мудрасьць, радуе бацьку свайго; а які знаецца з распусьніцамі, той траціць маёмасьць.

Čalavek, âki lûbìc' mudras'c', radue bac'ku svajgo; a âki znaecc a raspus'nìcamì, toj tracìc' maëmas'c'.

4. Цар правасудзьдзем мацуе зямлю, а аматар хабару руйнуе яе.

Car pravasudz'dzem macue zâmlû, a amatar habaru rujnue âe.

5. Чалавек, які лісьлівіць сябру свайму, сыцэле сетку пад ногі яму.

Čalavek, âki lis'livic' sâbru svajmu, s'cele setku pad nogi âmu.

6. У грэху ліхога чалавека - сетка яму, а праведнік весяліцца і радуецца.

U grèhu lihoga čalaveka - setka âmu, a pravednik vesâlicca i raduecca.

7. Праведнік старанна дасьледуе цяжбіну бедных, а бязбожнік не разьбірае справы.

Pravednik staranna das'ledue câžbìnu bednyh, a bâzbožnik ne raz'bìrae spravy.

8. Людзі разбэшчаныя бунтуюць горад, а мудрыя суцішаюць мяцеж.

Lûdzi razbèščanyâ buntuûc' gorad, a mudryâ sucišaûc' mâcež.

9. Разумны чалавек, калі судзіцца з чалавекам неразумным, ці злуецца, ці сьмяецца - ня мае спакою.

Razumny čalavek, kalì sudzìcca z čalavekam nerazumnym, cì zluerca, cì s'mâerca - nâ ma e spaçoû.

10. Крыважэрныя людзі ненавідзяць бязбожнага, а праведныя клапоцяцца за яго жыцьцё.

Kryvažèrnyâ lûdzi nenavidzâc' bâzbožnaga, a pravednyâ klapocâcca za âgo

žyc'cë.

11. Неразумны ўвесць гнеў свой вылівае, а мудры стрымлівае яго.

Nerazumny ŭves' gneŭ svoj vylivae, a mudry strymlivaе âgo.

12. Калі ўладар слухае ілжывыя прамовы, дык і ўсе служкі ў яго бязбожныя.

Kali ŭladar sluhae ilžyvŭâ pramovy, dyk i ŭse služki ŭ âgo bâzbožnyâ.

13. Бедны і ліхвар сустракаюцца адзін з адным; але сьвятло вачам таго і другога дае Гасподзь.

Bedny i lihvâr sustrakaŭcca adzin z adnym; ale s'vâtlo vačam tago i drugoga dae Gaspodz'.

14. Калі цар судзіць бедных па праўдзе, дык трон ягоны назаўсёды ўцьвердзіцца.

Kali car sudzic' bednyh pa praŭdze, dyk tron âgony nazaŭsëdy ŭc'verdzicca.

15. Дубец і засьцярога даюць мудрасьць; а занядбаны хлопчык робіць сорам сваёй маці.

Dubec i zas'câroga daŭc' mudras'c'; a zanâdbany hlopčyk robic' soram svaëj maci.

16. Пры памнажэньні бязбожных множыцца беззаконьне; а праведнікі ўбачаць падзеньне іхняе.

Pry pamnažën'ni bâzbožnyh množycца bezzakon'ne; a pravednikì ŭbačac' padzen'ne ihnâe.

17. Карай сына твайго, і ён дасьць табе спакой, і прынясе радасьць душы тваёй.

Karaj syna tvajgo, i ën das'c' tabe spakoj, i prynâse radas'c' dušy tvaëj.

18. Няма адкрыцьця згары чалавеку разбэшчанаму, а хто жыве паводле закону - той шчасны.

Nâma adkryc'câ zgary čalaveku razbëščanamu, a hto žyve pavodle zakonu -

toj ščasny.

19. Словамі не навучыш раба; бо, хоць ён і разумее іх, але ня слухаецца.

Slovamì ne navučyš raba; bo, hoc' ěn ì razumee ih, ale nâ sluhaeccsa.

20. Ці бачыў ты чалавека неабачлівага ў словах сваіх? на неразумнага болей надзеі, чым на яго.

Cì bačyŭ ty čalaveka neabačlìvaga ŭ slovah svaih? na nerazumnaga bolej nadzeì, čym na âgo.

21. Калі змалку выхоўваць раба ў дастатку, дык і пазьней ён захоча быць сынам.

Kalì zmalku vyhoŭvac' raba ŭ dastatku, dyk ì paz'nej ěn zahoča byc' synam.

22. Чалавек гнеўлівы заводзіць свару, а запальчывы шмат грэшыць.

Čalavek gneŭlìvy zavodzìc' svaru, a zapal'čyvy šmat grèšyc'.

23. Ганарыстасьць чалавека прыніжае яго, а сьціплы духам здабывае гонар.

Ganarystas'c' čalaveka prynižae âgo, a s'cìply duham zdabyvae gonar.

24. Хто дзеліцца са злодзеем, той ненавідзіць душу сваю; ён чую праклён, але не абвяшчае пра тое.

Hto dzelicca sa zlodzeem, toj nenavidzìc' dušu svaŭ; ěn čue praklën, ale ne abvâščaе pra toe.

25. Боязь перад людзьмі ставіць сетку; а хто спадзяецца на Госпада, будзе ў бясьпецы.

Boâz' perad lûdz'mì stavic' setku; a hto spadzâeccsa na Gospada, budze ŭ bâs'pecy.

26. Многія шукаюць прыхільнага.

Mnogiâ šukaŭc' pryhil'naga.

27. Мярзота праведнікам - чалавек няправедны, і мярзота бязбожнаму

- той, хто ідзе прастай дарогай.

Mârzota pravednikam - čalavek nâpravedny, i mârzota bâzbožnamu - toj, hto idze prostaj darogaj.

30 Кіраўнік

1. Слова Агура, сына Якеевага. Натхнёныя выслоўі, якія сказаў гэты чалавек Іфіілу, Іфіілу і Укалу:

Slova Agura, syna Âkeevaga. Nathnënyâ vysloûi, âkiâ skazaŭ gëty čalavek İfiilu, İfiilu i Ukalu:

2. сапраўды, я большы невук, чым хто-небудзь зь людзей, і розуму чалавечага няма ў мяне,

sapraŭdy, â bol'sy nevuk, čym hto-nebudz' z' lûdzej, i rozumu čalavečaga nâma ũ mâne,

3. і не навучыўся я мудрасьці, і пазнаньня сьвятых ня маю.

i ne navučyŭsâ â mudras'ci, i paznan'nâ s'vâtyh nâ maŭ.

4. Хто ўзыходзіў на неба і сыходзіў? хто сабраў вецер у прыгаршчы свае? хто завязаў вадугу ў вопратку? хто вызначыў усе межы зямлі? якое імя ў яго? і якое імя ў сына яго? ці ведаеш?

Hto ũzyhodziŭ na neba i syhodziŭ? hto sabraŭ vecer u prygarščy svae? hto zavâzaŭ vadu ũ vopratku? hto vyznačyŭ use mežy zâmlî? âkoe imâ ũ âgo? i âkoe imâ ũ syna âgo? ci vedaes'?

5. Кожнае слова ў Бога чыстае; Ён - шчыт тым, хто на яго спадзяецца.

Kožnae slova ũ Boga čystae; Ęn - ščyt tym, hto na âgo spadzâecca.

6. Не дадавай да словаў Ягоных, каб Ён ня выкрыў цябе як ашуканца.

Ne dadavaj da slovaŭ Âgonyh, kab Ęn nâ vykryŭ câbe âk ašukanca.

7. Дзьве рэчы я прашу ў Цябе, не адмові мне, перш чым я памру:

Dz've rěcy â prašu ŭ Căbe, ne admovì mne, perš čym â pamru:

8. марнасьць і лжу адвядзі ад мяне, галечы і багацьця не давай мне, кармі мяне хлебам надзённым,

marnas'c' ì lžu advâdzi ad mâne, galečy ì bagac'câ ne davaj mne, karmi mâne hlebam nadzënnym,

9. каб, аб'еўшыся, я ня зрокся Цябе і не сказаў: "хто Гасподзь?" і каб, згалеўшы, не пачаў красьці і зьневажаць імя Бога майго.

kab, ab'eŭšysâ, â nâ zroksâ Căbe ì ne skazaŭ: "hto Gaspodz'?" ì kab, zgaleŭšy, ne pačau kras'ci ì z'nevažac' imâ Boga majgo.

10. Не клянi раба перад гаспадаром ягоным, каб ён не пракляў цябе і ты не застаўся вінаваты.

Ne klânì raba perad gaspadarom âgonym, kab ën ne praklâŭ căbe ì ty ne zastaŭsâ vïnavaty.

11. Ёсьць род, які праклінае бацьку свайго і не дабраслаўляе маці сваёй.

Ës'c' rod, âkì praklïnae bac'ku svajgo ì ne dabraslaŭlâe macì svaëj.

12. Ёсьць род, які чысты ў вачах сваіх, тым часам як не адмыты ад бруду свайго.

Ës'c' rod, âkì čysty ŭ vačah svaih, tym časam âk ne admyty ad brudu svajgo.

13. Ёсьць род - о, якія пыхлівыя вочы ў яго, і як паднятыя вейкі ў яго!

Ës'c' rod - o, âkiâ pyhlivyâ vočy ŭ âgo, ì âk padnâtyâ vejki ŭ âgo!

14. Ёсьць род, у якога зубы - мячы, і сківіцы - нажы, каб пажыраць бедных на зямлі і ўбогіх сярод людзей.

Ës'c' rod, u âkoga zuby - mâčy, ì skivicy - nažy, kab pažyrac' bednyh na zâmlì ì ŭbogih sârod lŭdzej.

15. У ненаеднасьці дзьве дачкі: "давай, давай"! Вось тры ненаяды, і чатыры, якія ня скажуць: "даволі!"

U nenaednas'ci dz've dački: "davaj, davaj"! Vos' try nenaâdy, i čatyry, âkiâ nâ skažuc': "davoli!"

16. Апраметная і нутроба бясплодная, зямля, якая не насычаецца вадой, і агонь, які ня кажа: "даволі!".

Aprametnaâ i nutroba bâsplodnaâ, zâmlâ, âkaâ ne nasyčaeccca vadoû, i agon', âki nâ kaža: "davoli!"

17. Вока, якое насьміхаецца з бацькі і пагарджае пакораю маці, выдзяўбуць крумкачы над ракою, і зжаруць птушаняты арліныя!

Voka, âkoe nas'mihaeccca z bac'ki i pagardžae pakoraû maci, vydzâÛbuc' krumkačy nad rakoû, i zžaruc' ptušânâty arlînyâ!

18. Тры рэчы неспасьцігальныя мне, і чатырох я не разумею:

Try rêcy nespas'cigal'nyâ mne, i čatyroh â ne razumeû:

19. шляхі арла на небе, шляхі зьмяі на скале, шляхі карабля сярод мора, і шляхі мужчыны да дзяўчыны.

šlâhi arla na nebe, šlâhi z'mâi na skale, šlâhi karablâ sârod mora, i šlâhi mužčyny da dzâÛčyny.

20. Такі шлях і ў жонкі-пералюбніцы; паела і выцерла рот свой, і кажа: "я нічога благога не зрабіла".

Taki šlâh i ũ žonki-peralûbnicy; paela i vycerla rot svoj, i kaža: "â ničoga blagoga ne zrabila".

21. Ад трох трасецца зямля, чатырох яна ня выносіць:

Ad troh trasecca zâmlâ, čatyroh âna nâ vynosic':

22. раба, калі ён робіцца царом; неразумнага, калі ён удосыць есьць хлеб;

raba, kalî ën robicca carom; nerazumnaga, kalî ën udosyc' es'c' hleb;

23. ганебную жанчыну, калі яна выходзіць замуж, і служанку, калі зойме месца гаспадыні сваёй.

*ganebnuû žančynu, kalì âna vyhodzic' замуž, ì služanku, kalì zojme mesca
gaspadyní svaěj.*

24. Вось чатыры малыя на зямлі; але яны мудрэйшыя за мудрых:

Vos' čatyry malyâ na zâmlì; ale âny mudrèjšyâ za mudryh:

25. мурашкі - народ нядужы, але летам назапашваюць ежу сваю:

muraški - narod nâdužy, ale letam nazapašvaûc' ežu svaû:

26. горныя мышы - народ слабы, але ставяць дамы свае на скале;

gornyâ myšy - narod slaby, ale stavâc' damy svae na skale;

27. у саранчы няма цара, але выступае яна згуртавана;

u sarančy nâma cara, ale vystupae âna zgurtavana;

28. павук лапамі чапляецца, але бывае ў царскіх харомах.

pavuk lapamì čaplâeccâ, ale byvae ŭ carskih haromah.

29. Вось трое маюць статную хаду, і чацьвёра статна выступаюць:

Vos' troe maûc' statnuû hadu, ì čac'vëra statna vystupaûc':

30. леў, асілак сярод зьвяроў, не саступіць ні перад кім;

leŭ, asilak sârod z'vâroŭ, ne sastupic' nì perad kìm;

31. конь, і казёл, і цар народу свайго.

kon', ì kazël, ì car narodu svajgo.

32. Калі ты ў задавацтве тваім зрабіў глупства і падумаў ліхое, дык

пакладзі руку на вусны;

*Kalì ty ŭ zadavactve tvaim zrabìŭ glupstva ì padumaŭ lihoe, dyk pakladzi
ruku na vusny;*

33. бо, як ад зьбіваньня малака робіцца масла, ад ўдару ў нос цячэ

кроў, так і ад абуджэньня гневу ўзьнікае свара.

*bo, âk ad z'bìvan'nâ malaka robicca masla, ad ŭdaru ŭ nos câčè kroŭ, tak ì
ad abudžèn'nâ gnevu ŭz'nikaе svara.*

1. Слова Лемуіла цара. Настаўленьне, якое дала яму маці ягоная:

Slova Lemuila cara. Nastauŭlen'ne, âkoe dala âmu maci âgonaâ:

2. што, сыне мой? Што, сыне ўлонья майго? Што, сыне заракаў маіх?

što, syne moj? Što, syne ŭlon'nâ majgo? Što, syne zarokaŭ maih?

3. Не аддавай жанчыне сілы тваёй, ні шляхоў тваіх пагубніцам цароў.

Ne addavaj žančyne sily tvaëj, ni šlâhoŭ tvaïh pagubničam carou.

4. Не царам, Лемуіле, не царам піць віно, і не князям - сякеру,

Ne caram, Lemuile, ne caram pić' vino, i ne knâzâm - sâkeru,

5. каб, напіўшыся, яны не забылі закона і не перакруцілі суд усіх

прыгнечаных.

kab, napiŭšysâ, âny ne zabyli zakona i ne perakrucili sud usih prygnečanyh.

6. Дайце сякеру таму, хто гіне, і віно засмучанаму душою;

Dajce sâkeru tamu, hto gine, i vino zasmučanamu dušoŭ;

7. хай ён вып'е і забудзе беднасьць сваю і не згадае больш пра сваю

пакуту.

haj ën vyp'e i zabudze bednas'c' svaŭ i ne zgadae bol'sh pra svaŭ pakutu.

8. Размыкай вусны свае за безгалосага і дзеля абароны ўсіх

занядбаных.

Razmykaj vusny svae za bezgalosaga i dzelâ abarony ŭsïh zanâdbanyh.

9. Размыкай вусны свае дзеля правасудзьдзя і дзеля беднага і

гаротнага.

Razmykaj vusny svae dzelâ pravasudz'dzâ i dzelâ bednaga i garotnaga.

10. Хто знойдзе дабрадзеюную жонку? цана яе вышэй за жэмчуг.

Hto znojdze dabradzejnuŭ žonku? cana âe vyšëj za žëmčug.

11. Пэўнае ў ёй сэрца мужа яе, і не застанецца ён бяз прыбытку.

Pèŭnae ŭ ěj sèrca muža âe, ì ne zastanecca ěn bâz prybytku.

12. Яна аддае яму дабром, а ня злом, ва ўсе дні жыцьця свайго.

Âna addae âmu dabrom, a nâ zlom, va ŭse dni žyc'câ svajgo.

13. Здабывае воўну і лён, і ахвотна працуе сваімі рукамі.

Zdabyvae voŭnu ì lĕn, ì ahvotna pracue svaimì rukamì.

14. Яна, як купецкія караблі, здалёку вязе свой хлеб.

Âna, âk kupeckîâ karabli, zdalĕku vâze svoj hleb.

15. Яна ўстае на досьвітку, і раздае ежу ў доме сваім і належнае слугам сваім.

Âna ŭstae na dos'vitku, ì razdae ežu ŭ dome svaim ì naležnae slugam svaim.

16. Падумае пра поле, і купляе яго; ад плёну рук сваіх садзіць вінаграднік.

Padumae pra pole, ì kuplâe âgo; ad plĕnu ruk svaih sadzic' vinogradnik.

17. Апярэзвае сілаю сьцёгны свае і мацуе мышцы свае.

Apârèzvae silaŭ s'cĕgny svae ì macue myšcy svae.

18. Яна адчувае, што занятак яе добры, і - сьветач яе ня тухне і ўначы.

Âna adčuvae, što zanâtak âe dobry, ì - s'vetač âe nâ tuhne ì ŭnačy.

19. Працягвае рукі свае да прасьніцы, і пальцы яе бяруцца за верацяно.

Pracâgvae rukì svae da pras'nicy, ì pal'cy âe bârucca za veracâno.

20. Далоню сваю яна растуляе беднаму, і руку сваю падае ўбогаму.

Dalonŭ svaŭ âna rastulâe bednamu, ì ruku svaŭ padae ŭbogamu.

21. Не баіцца сьцюжы для сям'і сваёй, бо ўся сям'я яе апранута ў дваіную адзежу.

Ne baicca s'cŭžy dlâ sâm'ì svaěj, bo ŭsâ sâm'â âe apranuta ŭ dvajnuŭ adžežu.

22. Яна робіць сабе дываны; вісон і пурпура - вопратка яе.

Âna robic' sabe dyvany; vïson ì purpura - vopratka âe.

23. Муж яе вядомы каля брамы, калі сядзіць са старэйшынамі зямлі.

Muž âe vâdomy kalâ bramy, kalì sâdzic' sa starèjšynami zâmlì.

24. Яна робіць покрывы, і прадае, і паясы дастаўляе купцам Фінікійскім.

Âna robic' pokryvy, ì pradae, ì paâsy dastaŭlâe kupcam Finikijskim.

25. Моц і прыгажосьць яе - вопратка яе, і весела глядзіць яна ў будучыню.

Moc ì prygažos'c' âe - vopratka âe, ì vesela glâdzic' âna ŭ budučynû.

26. Вусны свае растуляе з мудрасьцю, і добрая парада на языку ў яе.

Vusny svae rastulâe z mudras'cû, ì dobraâ parada na âzyku ŭ âe.

27. Яна сочыць за гаспадаркай у доме сваім і ня есьць хлеба гультайскага.

Âna sočyc' za gaspadarkaj u dome svaim ì nâ es'c' hleba gul'tajskaga.

28. Устаюць дзеці - і дагаджаюць ёй, - муж, і хваліць яе:

Ustaŭc' dzeci - ì dagadžaŭc' ëj, - muž, ì hvalic' âe:

29. "шмат было жонак дабрадзежных; але ты пераўзышла іх усіх".

"šmat bylo žonak dabradzejnyh; ale ty peraŭzyšla ih usih".

30. Мілавіднасьць падманлівая і прыгажосьць марная; а жонка, якая баіцца Госпада, вартая пахвалы.

Milavidnas'c' padmanlivaâ ì prygažos'c' marnaâ; a žonka, âkaâ baicca Gospada, vartaâ pahvaly.

31. Дайце ёй ад плёну рук яе, і хай праславіць яе каля брамы ўчынкі яе!

Dajce ëj ad plënu ruk âe, ì haj praslavâc' âe kalâ bramy ŭčynkì âe!

ЭКЛЕЗИЯСТА

1 Кіраўнік

1. Слова Эклезіяста, сына Давідавага, цара ў Ерусаліме.

Slova Èkleziâsta, syna Davidavaga, cara ŭ Erusalime.

2. Пустая марнасьць сказаў Эклезіяст, пустая марнасьць, - усё марнасьць!

Pustaâ marnas'c' skazaŭ Èkleziâst, pistaâ marnas'c', - usë marnas'c'!

3. Якая карысьць чалавеку ад усёй працы ягонай, якую ён робіць пад сонцам?

Âkaâ karys'c' čalaveku ad usëj pracy âgonaj, âkuŭ ën robic' pad soncam?

4. Пакаленьне прыходзіць, і пакаленьне праходзіць, а зямля векавечна стаіць.

Pakalen'ne pryhodzic', i pakalen'ne prahodzic', a zâmlâ vekavečna staic'.

5. Сонца ўзыходзіць, і сонца заходзіць і сьпяшаецца ў месца сваё, дзе ўстае.

Sonca ŭzyhodzic', i sonca zahodzic' i s'pâšaecca ŭ mesca svaë, dze ŭstae.

6. Вее вецер на поўдзень і на поўнач вяртаецца, віруе, віхурыцца веючы, і на шлях віраванья вяртаецца вецер.

Vee vecer na poŭdzen' i na poŭnač vârtaecca, virue, vihurycca veûčy, i na šlâh viravan'nâ vârtaecca vecer.

7. Рэкі ўсе ў мора пывуць, а мора не перапаўняецца; да месца таго, адкуль рэкі пывуць, вяртаюцца зноў, каб далей пацячы.

Rèki ŭse ŭ mora plyvuc', a mora ne perapaŭnâecca; da mesca tago, adkul'

rèkì plyvuc', vârtâucca znoŭ, kab dalej pacâčy.

8. Усё існае - поўніцца працай; ня можа ўсяго чалавек пакласьці на словы: не насыціцца бачаньнем вока; не напоўніцца слуханьнем вуха.

Usë isnae - poŭnïcça pracaj; nâ moža ŭsâgo čalavek paklas'ci na slovy: ne nasycïcça bačan'nem voka; ne napoŭnïcça sluhan'nem vuha.

9. Што было, тое і будзе; што рабілася, тое й рабіцьмецца, і нічога новага пад сонцам няма.

Što bylo, toe ì budze; što rabilasâ, toe j rabic'mecca, ì ničoga novaga pad soncam nâma.

10. Бывае такое, пра што людзі кажуць: "Дзівіся, вось гэта новае"; але яно ўжо было спрадвеку, да нас.

Byvae takoe, pra što lûdzi kažuc': "Dzìvìsâ, vos' gèta novae"; ale âno ŭžo bylo spradveku, da nas.

11. Няма памяці пра былое; ды і пра тое, што будзе, не застанецца згадкі між тымі, што прыйдуць пасья.

Nâma pamâci pra byloe; dy ì pra toe, što budze, ne zastanecca zgakki miž tymi, što pryjduc' pas'lâ.

12. Я, Эклезіяст, быў царом над Ізраілем у Ерусаліме.

Â, Èkleziâst, byŭ carom nad Ìzrailem u Erusalime.

13. І паклаў я на сэрца помysel мой, каб шукаць і дасьледаваць мудрасьцю ўсё, што пад небам робіцца: гэты прыкры занятак даў Бог сынам чалавечым, каб кіраваліся ім.

Ì paklaŭ â na sèrca pomysel moj, kab šukac' ì das'ledavac' mudras'cû ŭsë, što pad nebam robïcça: gèty prykry zanâtak daŭ Bog synam čalavečym, kab kìravalisâ ìm.

14. Я ўсе дзеі пабачыў, якія пад сонцам чыняцца, і вось, усё - марнасьць і пагоня за ветрам!

Â ŭse dzei pabačyŭ, âkiâ pad soncam čynâcca, i vos', usë - marnas'c' i pagonâ za vetram!

15. Кривое ня выпрастаецца, і чаго няма, таго нельга зьлічыць.

Kryvov nâ vyprastaecca, i čago nâma, tago nel'ga z'ličyc'.

16. Гаварыў я з сэрцам маім і сказаў: вось, узьвялічыўся я і здабыў мудрасьці болей за ўсіх, што былі да мяне над Ерусалімам, і сэрца маё шмат нагледзела мудрасьці ўсякай і ведаў.

Gavaryŭ â z sèrcam maïm i skazaŭ: vos', uz'vâličyŭsâ â i zdabyŭ mudras'ci bolej za ŭsich, što byli da mâne nad Erusalimam, i sèrca maë šmat nagledzela mudras'ci ŭsâkaj i vedaŭ.

17. І паклаў я на сэрца помysel мой, каб мудрасьць уведаць, спасьцігнуць шаленства і неразумнасьць; спазнаў, што і гэта - пагоня за ветрам.

Ì paklaŭ â na sèrca pomysel moj, kab mudras'c' uvedac', spas'cìgnuc' šalenstva i nerazumnas'c'; spaznaŭ, što i gèta - pagonâ za vetram.

18. Бо пры многасьці мудрасьці множыцца й скруха; і хто памнажае спазнаньне, той памнажае і боль.

Bo pry mnogas'ci mudras'ci množycsa j skruha; i hto pamnažae spaznan'ne, toj pamnažae i bol'.

2 Кіраўнік

1. І сказаў я ў сэрцы маім: "Ану ж бо праверу цябе я радасьцю, і нацешуся дабром"; але ж гэта - марнота!

Ì skazaŭ â ŭ sèrcy maïm: "Anu ž bo praveru câbe â radas'cû, i nacešusâ dabrom"; ale ž gèta - marnota!

2. Пра сьмех я сказаў: "Недарэчнасьць!", а пра радасьць: "Што яна

дасьць?"

Pra s'meh â skazaŭ: "Nedarèčnas'c'!", a pra radas'c': "Što âna das'c'?"

3. Намысьліў я ў сэрцы маім падбадзёрваць віном маё цела і, тым часам як сэрца маё кіравацьмецца мудрасьцю, ня цурацца і дурасьці, пакуль не пабачу, што добра сынам чалавечым, што маюць яны рабіць пад небам за кароткія дні свайго веку.

Namys'liŭ â ŭ sèrcy maïm padbadzërvac' vïnom maë cela ì, tym časam âk sèrca maë kïravac'meccâ mudras'cû, nâ curacca ì duras'ci, pakul' ne pabaču, što dobra synam čalavečym, što maûc' âny rabic' pad nebam za karotkiâ dni svajgo veku.

4. Учыніў я вялікія дзеі: дамы я сабе збудаваў, насадзіў сабе вінаграднікі;

Učyniŭ â vâlikîâ dzei: damy â sabe zbudavaŭ, nasadziŭ sabe vïnogradniki;

5. завёў сабе сады і гаі, насадзіў у іх розных пладовых дрэў;

zavëŭ sabe sady ì gai, nasadziŭ u ih roznyh pladovyh drëŭ;

6. нарабіў сабе сажалак, каб паліваць зь іх гаі, у якіх дрэвы растуць;

narabiŭ sabe sažalak, kab palivac' z' ih gai, u âkih drëvy rastuc';

7. наняў сабе слуг і служанак, і дамачадцы былі ў мяне; а таксама

буйной і дробнай худобы было ў мяне болей, чым ва ўсіх, што жылі да мяне ў Ерусаліме;

nanâŭ sabe slug ì služanak, ì damačadczy byli ŭ mâne; a taksama bujnoy ì drobnaj hudoby bylo ŭ mâne bolej, čym va ŭsîh, što žyli da mâne ŭ Erusalime;

8. сабраў сабе срэбра і золата й скарбаў каштоўных ад цароў і правінцый; завёў у сябе сьпевакоў і сьпявачак і асалоду сыноў чалавечых - мноства жонак і наложніц.

sabraŭ sabe srëbra ì zolata j skarbaŭ kaštoŭnyh ad caroŭ ì pravincyj; zavëŭ u

sâbe s'pevakoŭ i s'pâvačak i asalodu synoŭ čalavečyh - mnostva žonak i naložnic.

9. I ўзьвялічыўся я і ўзбагацеў над усімі, што жылі да мяне ў Ерусаліме; і мудрасьць мая засталася пры мне.

Ì ŭz'vâličyŭsâ â i ŭzbagaceŭ nad usimì, što žyli da mâne ŭ Erusalime; i mudras'c' maâ zastalasâ pry mne.

10. I нічога, чаго вочы мае ні прагнулі, я ім не адмовіў; ад ніводнае радасьці сэрца майго ня ўхіліў, бо сэрца маё суцяшалася кожнаю працай маёю; і гэта было маёй доляй ва ўсіх маіх працах.

Ì ničoga, čago vočy mae ni pragnuli, â im ne admoviŭ; ad nìvodnae radas'ci sèrca majgo nâ ŭhiliŭ, bo sèrca maë sucâšalasâ kožnaŭ pracaj maëŭ; i gèta bylo maëj dolâj va ŭsìh maìh pracah.

11. I калі я зірнуў на ўсе дзеі мае, якія ўчыняў я сваімі рукамі, на працу, якую рабіў я: і вось, усё - марнасьць і пагоня за ветрам, і ніякай карысьці пад сонцам.

Ì kalì â zirnuŭ na ŭse dzei mae, âkiâ ŭčynâŭ â svaimì rukamì, na pracu, âkuŭ rabiŭ â: i vos', usë - marnas'c' i pagonâ za vetram, i niâkaj karys'ci pad soncam.

12. Пастанавіў я сабе пабачыць і мудрасьць, шаленства і дурасьць. Бо што зробіць пасля цара чалавек звыш таго, што зроблена ўжо?

Pastanaviŭ â sabe pabačyc' i mudras'c', šalenstva i duras'c'. Bo što zrobic' pas'lâ cara čalavek zvyš tago, što зроблена ўжо?

13. I ўбачыў я, што мудрасьць пераважае над дурасьцю так, як сьвятло над цемраю.

Ì ŭbačyŭ â, što mudras'c' peravažae nad duras'cŭ tak, âk s'vâtlo nad cemraŭ.

14. У мудрага вочы яго - у галаве яго, а бязглузды ходзіць у цемры. I

даведаўся я таксама, што аднолькавая спаткае ўсіх доля.

U mudraga vočy âgo - u galave âgo, a bâzgluzdy hodzic' u cemry. Ì davedaŭsâ â taksama, što adhol'kavaâ spatkae ŭsìh dolâ.

15. І сказаў я ў сэрцы маім: "?! мяне спасьцігне такая самая доля, як і дурнога: навошта ж я надта мудры зрабіўся?" І сказаў я ў сэрцы маім, што і гэта - марнасьць.

Ì skazaŭ â ŭ sèrcy maìm: "?! mâne spas'cigne takaâ samaâ dolâ, âk ì durnoga: navošta ž â nadta mudry zrabiŭsâ?" Ì skazaŭ â ŭ sèrcy maìm, što ì gèta - marnas'c'.

16. Бо мудрага помніць ня будуць вечна, як і дурнога; у днях наступных забудзецца ўсё, і памірае мудры гэтаксама, як і бязглузды.

Bo mudraga pomnic' nâ buduc' večna, âk ì durnoga; u dnâh nastupnyh zabudzecca ŭsë, ì pamìrae mudry gètaksama, âk ì bâzgluzdy.

17. І зьненавідзеў жыцьцё я: бо апрыкралі мне ўсе ўчынкі, якія пад сонцам зьдзяйсняюцца; бо ўсё - пустая марнасьць і пагоня за ветрам!

Ì z'nenavidzeŭ žyc'cë â: bo aprykralì mne ŭse ŭčynkì, âkiâ pad soncam z'dzâjs'nâŭcca; bo ŭsë - pustaâ marnas'c' ì pagonâ za vetram!

18. І зьненавідзеў усю маю працу, якую рабіў я пад сонцам; бо мушу пакінуць яе чалавеку, які прыйдзе пасля мяне.

Ì z'nenavidzeŭ usû maŭ pracu, âkuŭ rabiŭ â pad soncam; bo mušu pakìnuc' âe čalaveku, âkì pryjdze pas'lâ mâne.

19. І хто ведае: мудры ён будзе альбо дурны? А валодаць ён будзе ўсёй працай маёю, якую рабіў я і ў якой паказаў сябе мудрым пад сонцам. І гэта - марнасьць!

Ì hto vedaе: mudry ën budze al'bo durny? A valodac' ën budze ŭsëj pracaj maëŭ, âkuŭ rabiŭ â ì ŭ âkoj pakazaŭ sâbe mudrym pad soncam. Ì gèta - marnas'c'!

20. І спаняверыўся я і ўмаўляў маё сэрца адцурацца ад працы ўсяе, якую рабіў я пад сонцам:

Ì spanâveryŭsâ â ì ŭmaŭlâŭ maë sèrca adcuracca ad pracy ŭsâe, âkuŭ rabiŭ â pad soncam:

21. Бо бывае такі чалавек, які ў працы і мудры, і ўдзельны, і плённы, а павінен пакінуць усё чалавеку, які над тым не працаваў. І гэта - марнасьць і вялікае ліха!

Bo byvae takì čalavek, âkì ŭ pracy ì mudry, ì ŭdzel'ny, ì plënnny, a pavìnen pakinuc' usë čalaveku, âkì nad tym ne pracavaŭ. Ì gèta - marnas'c' ì vâlikae liha!

22. Бо што будзе мець чалавек ад працы сваёй і клопату сэрца свайго, якімі мазоліцца ён пад сонцам?

Bo što budze mec' čalavek ad pracy svaëj ì klopatu sèrca svajgo, âkimi mazolicca ën pad soncam?

23. Бо ўсе яго дні - пакуты, і праца ягоная - смутак; нават і ўночы сэрца яго спакою ня мае. І гэта - марнасьць!

Bo ŭse âgo dni - pakuty, ì praca âgonaâ - smutak; navat ì ŭnočy sèrca âgo spakoŭ nâ mae. Ì gèta - marnas'c'!

24. Няма чалавеку ўлады над тою даброцьцю, каб есьці і піць і каб душа мела радасьць ад працы ягонай. Я ўбачыў: і гэта - з рук Божых.

Nâma čalaveku ŭlady nad toŭ dabroc'cŭ, kab es'ci ì pic' ì kab duša mela radas'c' ad pracy âgonaj. Â ŭbačyŭ: ì gèta - z ruk Božyh.

25. Бо хто можа есьці і хто безь яго можа цешыцца з асалодаў?

Bo hto moža es'ci ì hto bez' âgo moža cešycca z asalodaŭ?

26. Бо чалавеку, які перад абліччам Ягоным ёсьць добры, Ён мудрасьць дае, і веды, і радасьць; а грэшнаму клопат дае - зьбіраць, назапашваць, каб богаспадобнаму потым аддаць. І гэта - марнасьць і пагоня за

ветрам!

Bo čalaveku, âkì perad abliččam Âgonym ës'c' dobry, Ěn mudras'c' dae, ì vedy, ì radas'c'; a grèšnamu klopat dae - z'bìrac', nazapašvac', kab bogaspadobnamu potym addac'. Ì gèta - marnas'c' ì pagonâ za vetram!

3 Кіраўнік

1. Усё мае сваю пару, і гадзіна кожнае дзеі - пад небам.

Usë mae svaû paru, ì gadzina kožnae dzei - pad nebam.

2. Ёсьць пара нарадзіцца, і пара памерці, пара насаджаць, і пара вырываць пасаджанае.

Ěs'c' para naradzicca, ì para pamerci, para nasadžac', ì para vyryvac' pasadžanae.

3. Пара забойства, і пара гаеньня; пара разбураць, і пара будаваць;

Para zabojs'tva, ì para gaen'nâ; para razburac', ì para budavac';

4. пара плачу, і пара весялосьці; пара бедаваць, і пара танцаваць;

para plaču, ì para vesâlos'ci; para bedavac', ì para tancavac';

5. пара раскідаць камяні, і пара зьбіраць камяні; пара абдымаць, і пара ўхіляцца абдоўмаў;

para raskidac' kamâni, ì para z'bìrac' kamâni; para abdymac', ì para ŭhilâcca abdoŭmaŭ;

6. пара шукаць, і пара губляць; пара ашчаджаць, і пара выкідаць;

para šukac', ì para gublâc'; para aščadžac', ì para vykidadac';

7. пара разьдзіраць, і пара зашываць; пара маўчаць, і пара прамаўляць;

para raz'dzìrac', ì para zašyvac'; para maŭčac', ì para pramaŭlâc';

8. пара кахаць, і пара ненавідзець; пара вайне, і пара міру.

para kahac', ì para nenavidzec'; para vajne, ì para mîru.

9. Якая карысьць таму, хто працуе, з таго, над чым ён працуе?

Ākaâ karys'c' tamu, hto pracue, z tago, nad čym ěn pracue?

10. Бачыў я гэты клопат, які Бог даў сынам чалавечым, каб мелі сабе турботу.

Bačyŭ â gèty klopat, âki Bog daŭ synam čalavečym, kab meli sabe turbotu.

11. Усё Ён цудоўным зрабіў сваёю парою і вечнасьць паклаў ім у сэрца, хоць ня кемяць яны ў тых справах, што Бог учыніў, ад пачатку і да канца.

Usë Ěn cudoŭnym zrabìŭ svaëu parou i večnas'c' paklaŭ im u sèrca, hoc' nâ kemâc' âny ũ tyh spravax, što Bog učyniŭ, ad pačatku i da kanca.

12. Уведаў я, што няма ім нічога лепшага, як весяліцца і ў жыцьці сваім добрае толькі ўчыняць.

Uvedaŭ â, što nâma im ničoga lepšaga, âk vesâlicca i ũ žyc'ci svaim dobrae tol'ki ũčynâc'.

13. І калі які чалавек есьць і п'е і бачыць дабро ва ўчынках сваіх, дык гэта - дар Божы.

Ĭ kalì âki čalavek es'c' i p'e i bačyc' dabro va ũčynkah svaih, dyk gèta - dar Božy.

14. Уведаў я, што ўсё, што робіць Бог, застаецца наvekі; Ён робіць так, каб багавейна ступалі перад абліччам Яго.

Uvedaŭ â, što ũsë, što robic' Bog, zastaecca naveki; Ěn robic' tak, kab bagavejna stupali perad abliččam Āgo.

15. Што было, тое ёсьць і цяпер, і што будзе, тое было ўжо; і пакліча Бог мінулае.

Što bylo, toe ës'c' i câper, i što budze, toe bylo ũžo; i pakliča Bog minulae.

16. Яшчэ я пад сонцам пабачыў: месца суду - а там беззаконьне; месца праўды - а там няпраўда

Âščè â pad soncam pabačyŭ: mesca sudu - a tam bezzakon'ne; mesca praŭdy - a tam nâpraŭda

17. І сказаў я ў сэрцы маім: "Судзіць будзе Бог праведнага і грэшнага; бо на кожную справу прызначана пара і суд на кожную дзею тваю".

Î skazaŭ â ŭ sèrcy maïm: "Sudzic' budze Bog pravednaga i grèšnaga; bo na kožnuŭ spravu pryznačana para i sud na kožnuŭ dzeŭ tvaŭ".

18. Сказаў я ў сэрцы маім сынам чалавечым, каб Бог іх выпрабаваў і каб убачылі яны, што самі ў сабе яны - жывёлы:

Skazaŭ â ŭ sèrcy maïm synam čalavečym, kab Bog ih vyprabavaŭ i kab ubačyli âny, što sami ŭ sabe âny - žyvëly:

19. бо доля ў сыноў чалавечых і доля ў жывёлін - доля адна; як паміраюць тыя, так паміраюць і гэтыя, і адно дыханьне ва ўсіх, і няма ў чалавека над жывёлінаю перавагі, бо ўсё - марнасьць!

bo dolâ ŭ synoŭ čalavečyh i dolâ ŭ žyvëlin - dolâ adna; âk pamiraŭc' tyâ, tak pamiraŭc' i gètyâ, i adno dyhan'ne va ŭsìh, i nâma ŭ čalaveka nad žyvëlinaŭ peravagi, bo ŭsë - marnas'c'!

20. Усё ідзе ў адно месца; усё выйшла з тла, і ўсё вяртаецца ў тло.

Usë idze ŭ adno mesca; usë vyjšla z tla, i ŭsë vârtaecca ŭ tlo.

21. Хто ведае: ці дух сыноў чалавечых падымаецца ўгору, а ці дух жывёл апускаецца долу, у зямлю?

Hto vedaе: ci duh synoŭ čalavečyh padymaecca ŭgoru, a ci duh žyvël apuskaecca dolu, u zâmlŭ?

22. І вось убачыў я, што няма нічога лепшага чалавеку, як радавацца з учынкаў сваіх: бо гэта - доля яго; хто ж бо яго прывядзе паглядзец на тое, што пасьяля яго будзе?

Î vos' ubačyŭ â, što nâma ničoga lepšaga čalaveku, âk radavacca z učynkaŭ svaih: bo gèta - dolâ âgo; hto ž bo âgo pryvâdze paglâdzec' na toe, što

pas'la âgo budze?

4 Кіраўнік

1. І прыгледзеўся зноў я, і ўгледзеў уціскі ўсялякія, што пад сонцам здараюцца: і вось сьлёзы прыгнечаных, а сучешніка ў іх няма; і ў руцэ ў прыгнятальнікаў іхніх - сіла, а сучешніка ў іх няма.

Ì prygledzeŭsâ znoŭ â, ì ŭgledzeŭ uciskì ŭsâlâkiâ, što pad soncam zdaraŭcca: ì vos' s'lëzy prygnečanyh, a sucešnika ŭ ih nâma; ì ŭ rucè ŭ prygnâtal'nikaŭ ihnih - sila, a sucešnika ŭ ih nâma.

2. І прызнаў я шчасьлівымі мёртвых, якія памерлі даўно, больш, чым жывых, што дагэтуль жывуць;

Ì pryznaŭ â ščas'livymi mërtvyh, âkiâ pamerli daŭno, bol'sh, čym žyvyh, što dagètul' žyvuc';

3. а шчасьлівейшы той за абодвух, хто яшчэ не радзіўся, хто ня бачыў яшчэ ліхадзействаў, якія пад сонцам вядуцца.

a ščas'livejšy toj za abodvuh, hto âščè ne radziŭsâ, hto nâ bačyŭ âščè lihadzejstvaŭ, âkiâ pad soncam vâducca.

4. І зноў я пабачыў, што ўсякая праца і посьпех усякі ў справах узаемную зайздрасьць паміж людзьмі спрычыняюць. І гэта - марнасьць і пагоня за ветрам!

Ì znoŭ â pabačyŭ, što ŭsâkaâ praca ì pos'peh usâki ŭ spravah uzaemnuŭ zajzdras'c' pamizh lûdz'mi spryčynâuc'. Ì gèta - marnas'c' ì pagonâ za vetram!

5. Неразумны сядзіць, склаўшы рукі свае, і жарэ сваё цела.

Nerazumny sâdzic', sklaŭšy ruki svae, ì žarè svaë cela.

6. Лепей жменя спакою за поўныя прыгаршчы клопату і пагоню за

ветрам.

Lepej žmenâ spakoû za poŭnyâ prygarščy klopatu i pagonû za vetram.

7. І зірнуў я, і зноў убачыў марнасьць пад сонцам:

Ì zirnuiŭ â, i znoŭ ubačyŭ marnas'c' pad soncam:

8. самотнік, і ня мае нікога ён іншага: ні сына, ні брата няма ў яго; і ня мае канца ён турботам сваім, і не насыціцца вока яго багацьцем. "На каго ж я працую, і даброцяў душу сваю пазбаўляю?" І гэта - марнасьць і прапалая справа!

samotnik, i nâ mae nikoga ěn inšaga: ni syna, ni brata nâma ŭ âgo; i nâ mae kanca ěn turbotam svaim, i ne nasycicca voka âgo bagac'cem. "Na kago Ź â pracuû, i dabrocâŭ dušu svaû pazbaŭlâû?" Ì gèta - marnas'c' i prapalaâ sprava!

9. Дваім лепей, чым аднаму, бо ёсьць ім добрая дзяка за іхнюю працу.

Dvaim lepej, čym adnamu, bo ěs'c' im dobraâ dzâka za ihnûû pracu.

10. Бо, як адзін упадзе, падыме другі свайго сябра! Але гора таму, хто адзін упадзе, а другога няма, хто падняў бы яго.

Bo, âk adzìn upadze, padyme drugi svajgo sâbra! Ale gora tamu, hto adzìn upadze, a drugoga nâma, hto padnâŭ by âgo.

11. Гэтак сама, як двое ляжаць, дык ім цёпла; а дзе аднаму прыгрэцца?

Gètak sama, âk dvoe lâžac', dyk im cĕpla; a dze adnamu prygrĕcca?

12. І калі б хто напаў на другога, дык выстаяць двое супраць таго. І нітка, ссуканая з трох, ня скоры парвецца.

Ì kalì b hto napaŭ na drugoga, dyk vystaâc' dvoe suprac' tago. Ì nitka, ssukanaâ z troh, nâ skora parvecca.

13. Лепей бедны, ды разумны хлапчына, чым стары, ды неразумны цар, які рады ня слухае.

Lepej bedny, dy razumny hlapčyna, čym stary, dy nerazumny car, âkì rady

nâ sluhae.

14. Бо той зь вязьніцы выйдзе на царства, хто нарадзіўся ў царстве сваім бедным.

Bo toj z' vâz'nicy vyjdzje na carstva, hto naradziŭsâ ŭ carstve svaim bednym.

15. Бачыў я ўсіх жывых, што ходзяць пад сонцам, з гэтым другім юнком, які зойме месца таго.

Bačyŭ â ŭsîh žyvyh, što hodzâc' pad soncam, z gètym drugim ûnkom, âki zojme mesca tago.

16. Ня было ліку ўсяму люду, які быў перад ім, хоць і наступныя радасьці ў ім ня мецьмуць. І гэта - марнасьць і пагоня за ветрам!

Nâ bylo liku ŭsâmu lûdu, âki byŭ perad ìm, hoc' ì nastupnyâ radas'ci ŭ ìm nâ mec'muc'. Ì gèta - marnas'c' ì pagonâ za vetram!

17. Сачы за нагою тваёю, калі ідзеш у дом Божы, і будзь гатовы больш слухаць, чым ахвяры прыносіць; ня думаюць бо яны, што благое ўчыняюць.

Sačy za nagoŭ tvaëŭ, kalì idzeš u dom Božy, ì budz' gatovy bol'sš sluhac', čym ahvârÿ prynosic'; nâ думаюць бо âny, što blagoe ŭčynâŭc'.

5 Кіраўнік

1. Ня будзь на язык надта борзды, і сэрца тваё хай ня будзе сьпяшацца сказаць перад Богам слова, таму што Бог на небе, а ты на зямлі! Таму слова тваё хай ашчаднае будзе.

Nâ budz' na âzyk nadta borzdy, ì sèrca tvaë haj nâ budze s'pâšacca skazac' perad Bogam slova, tamu što Bog na nebe, a ty na zâmli! Tamu slova tvaë haj aščadnae budze.

2. Бо як сны бачацца ад вялікае працы, так голас дурнога пазнаецца па

пустаслоўі.

Bo âk sny bačacca ad vâlikae pracy, tak golas durnoga paznaeccca pa pustasloŭi.

3. Калі даеш абяцаньне Богу, не замаруджвай выконваць яго, бо ня мае Ён упадабаньня да неразумных: што абяцаўся - зрабі.

Kali daeš abâcan'ne Bogu, ne zamarudžvaj vykonvac' âgo, bo nâ mae Ęn upadaban'nâ da nerazumnyh: što abâcaŭsâ - zrabì.

4. Лепей табе не абяцацца, чым абяцаць і не зрабіць.

Lepej tabe ne abâcaccsa, čym abâcac' i ne zrabic'.

5. Не дазваляй тваім вуснам уводзіць у грэх тваё цела і не кажы перад анёлам Божым: "гэта - памылка!" Навошта табе, каб загневаўся Бог на слова тваё і зруйнаваў дзеі рук тваіх?

Ne dazvalâj tvaim vusnam uvodzic' u grèh tvaë cela i ne kažy perad anëlam Božym: "gèta - pamyłka!" Navošta tabe, kab zagnevaŭsâ Bog na slova tvaë i zrujnavaŭ dzei ruk tvaih?

6. Бо ў мроіве сноў, як і ў мроіве слоў - марнасьці шмат; а ты бойся Бога.

Bo ŭ mroive snoŭ, âk i ŭ mroive sloŭ - marnas'ci šmat; a ty bojsâ Boga.

7. Калі ты ўбачыш у якім-небудзь краі ўціскі беднаму і парушэньне суду і праўды, дык ня зьдзіўляйся з гэтага, бо за высокім назірае вышэйшы, а над імі яшчэ вышэйшы;

Kali ty ŭbačyš u âkim-nebudz' kraì ŭcìskì bednamu i parušèn'ne sudu i praŭdy, dyk nâ z'dziŭlâjsâ z gètaga, bo za vysokim nazirae vyšèjšy, a nad imi âščè vyšèjšy;

8. а найвышэйшасьць краіны ёсьць цар, які дбае за ўсю краіну.

a najvyšèjšas'c' krainy ës'c' car, âkì dbae za ŭsû krainu.

9. Хто любіць срэбра, той не насыціцца срэбрам, і хто любіць багацьце,

ня мае карысьці зь яго. І гэта - марнасьць!

Hto lûbìc' srèbra, toj ne nasycìcca srèbram, ì hto lûbìc' bagac'ce, nâ mae karys'ci z' âgo. Ì gèta - marnas'c'!

10. Калі множыцца маёмасьць, множацца і тыя, што яго спажываюць; і якая карысьць яго ўласьнікам: хіба толькі сваімі вачмі сузіраць?

Kalì množycça maëmas'c', množacca ì tyâ, što âgo spažyvaûc'; ì âkaâ karys'c' âgo ŭlas'nikam: hìba tol'ki svaimì vačmì suzìrac'?

11. Салодкі сон у таго, хто працуе, ці мала ён есьць, а ці многа; а сытасьць багатаму спаць не дае.

Salodkì son u tago, hto pracue, cì mala ën es'c', a cì mnoga; a sytas'c' bagatamu spac' ne dae.

12. Ёсьць нядоля балючая, якую я пад сонцам бачыў: багацьце, якое ўласьнік пільнуе на шкоду сабе.

Ës'c' nâdolâ balûčaâ, âkuû â pad soncam bačyû: bagac'ce, âkoe ŭlas'nik pil'nue na škodu sabe.

13. І гіне багацьце яго ад няшчасных выпадкаў: нарадзіў ён сына, а нічога няма ў руках у яго.

Ì gìne bagac'ce âgo ad nâščasnyh vypadkaû: naradziû ën syna, a ničoga nâma ŭ rukah u âgo.

14. Як выйшаў ён голы з улоньня маці сваёй, такі і адыдзе, якім прыйшоў, і нічога ня возьме ад працы сваёй, што мог бы панесьці ў руцэ сваёй.

Âk vyjšaû ën goly z ulon'nâ macì svaëj, takì ì adydze, âkìm pryjšoû, ì ničoga nâ voz'me ad pracy svaëj, što mog by panes'ci ŭ rucè svaëj.

15. І гэта нядоля балючая: які ён прыйшоў, такі адыходзіць. Якая ж карысьць яму, што працаваў ён на вецер?

Ì gèta nâdolâ balûčaâ: âkì ën pryjšoû, takì adyhadzìc'. Âkaâ ž karys'c' âmu,

što pracavaŭ ěn na vecer?

16. А да таго ўсе дні свае еў ён у цемры, у вялікай дакуцы, скрусе й маркоце.

A da tago ŭse dni swae eŭ ěn u cemry, u vâlikaj dakucy, skruse j markoce.

17. Вось яно, што я добрага і прыемнага бачыў: есьці і піць і добрае бачыць ва ўсёй сваёй працы, якую ён робіць пад сонцам ва ўсе дні свайго веку, якія даў яму Бог; бо гэта - ягоная доля.

Vos' âno, što â dobraga i pryemnaga bačyŭ: es'ci i pic' i dobrae bačyc' va ŭsěj swaěj pracy, âkuŭ ěn robic' pad soncam va ŭse dni svajgo veku, âkiâ daŭ âmu Bog; bo gèta - âgonâ dolâ.

18. І калі якому чалавеку Бог даў багацьце і маёмасьць, і даў яму ўладу іх спажываць і браць сваю частку ад працы сваёй, дык гэта - дар Божы.

Ì kalì âkomu čalaveku Bog daŭ bagac'ce i maëmas'c', i daŭ âmu ŭladu ih spažyvac' i brac' svaŭ častku ad pracy swaěj, dyk gèta - dar Božy.

19. Ня многа бо дзён жыцьця свайго мецьме на памяці; таму яго Бог адарае радасьцю сэрца ягонага.

Nâ mnoga bo dzën žyc'câ svajgo mec'me na pamâci; tamu âgo Bog adarae radas'cŭ sèrca âgonaga.

6 Кіраўнік

1. Ёсьць зло, якое я ўбачыў пад сонцам, і багата яго між людзьмі:

Ěs'c' zlo, âkoe â ŭbačyŭ pad soncam, i bagata âgo miž lŭdz'mi:

2. Бог дае чалавеку багацьце, і маёмасьць, і славу, і душы ягонай ніякай нястачы няма ані ў чым, чаго зажадае; ды ня даў яму Бог карыстацца з таго, а чужы чалавек спажывае: гэта - марнасьць і ліхая нядоля!

Bog dae čalaveku bagac'ce, i maëmas'c', i slavu, i dušy âgonaj niâkaj nâstačy

nâma anì ů čym, čago zažadæ; dy nâ daů âmu Bog karystacca z tago, a čužy čalavek spažyvæ: gèta - marnas'c' i lihaâ nâdolâ!

3. Калі б сотню дзяцей наплadzіў чалавек і пражыў шмат гадоў і памножыліся дні яго веку, а душа яго ўцехі ня мела б з дабротаў і каб ня было яму і пахаваньня, я сказаў бы: неданосак шчасьлівейшы за яго,
Kali b sotnû dzâcej napladziů čalavek i pražyů šmat gadoů i pamnožylisâ dni âgo veku, a duša âgo ůcehi nâ mela b z dabrotaů i kab nâ bylo âmu i pahavan'nâ, â skazaů by: nedanosak ščas'livejšy za âgo,

4. бо дарма ён прыйшоў і ў цемру сышоў, і імя яго ўкрылася змрокам:
bo darma ën pryjšoů i ů cemru syšoů, i imâ âgo ůkrylasâ zmrokam:

5. ані сонца ня бачыў і не спазнаў: яму спакайней, чым таму.
anì sonca nâ bačyů i ne spaznaů: âmu spakajnej, čym tamu.

6. А той, хоць пражыў бы дзьве тысячы год і не насыціўся б дабром, ці ж не ў адно і тое месца ідзе?
A toj, hoc' pražyů by dz've tysâčy god i ne nasyciůsâ b dabrom, ci ž ne ů adno i toe mesca idze?

7. Уся праца людская - для рота, а душа чалавека - не насычаецца.
Usâ praca lûdskaâ - dlâ rota, a duša čalaveka - ne nasyčaeccâ.

8. Якая ж перавага ў мудрага над неразумным, якая - у гаротніка, што ўмее хадзіць, над тымі, што жывуць?
Âkaâ ž peravaga ů mudraga nad nerazumnym, âkaâ - u garotnika, što ůmee hadzic', nad tymi, što žyvuc'?

9. Лепей бачыць вачыма, чым душою блукаць. А гэта - таксама марнасьць і пагоня за ветрам!
Lepej bačyc' vačyma, čym dušoů blukac'. A gèta - taksama marnas'c' i pagonâ za vetram!

10. Што існуе, таму дадзена ўжо найменьне, і вядома, што гэта -

чалавек і што ня можа ён прававацца з тымі, якія мацнейшыя за яго.

Što isnue, tamu dadzena ŭžo najmen'ne, i vâdoma, što gèta - čalavek i što nâ moža ёn pravavacca z tymi, âkiâ macnejšyâ za âgo.

11. Шмат ёсьць такога, што памнажае марнасьць: што ж чалавеку лепей?

Šmat ёs'c' takoga, što pamnažaе marnas'c': što ž čalaveku lepej?

12. Бо хто ведае, што чалавеку добра ў жыцьці, у безьлічы дзён марнага веку яго, якія праходзяць, бы цень? І хто чалавеку скажа, што будзе пад сонцам пасья яго?

Bo hto vedaе, što čalaveku dobra ŭ žyc'ci, u bez'ličy dzën marnaga veku âgo, âkiâ prahodzâc', by cen'? I hto čalaveku skaža, što budze pad soncam pas'lâ âgo?

7 Кіраўнік

1. Імя добрае лепш за масьць дарагую, а дзень сьмерці - за дзень нараджэньня.

Imâ dobrae lepš za mas'c' daraguû, a dzen' s'merci - za dzen' naradžèn'nâ.

2. Лепей хадзіць у дом жалобы па мёртвым, чым у харомы банкету; бо такі ёсьць канец усякаму чалавеку, і жывы бярэ гэта да сэрца свайго.

Lepej hadzic' u dom žaloby pa mёрtvym, čym u haromy banquetu; bo taki ёs'c' kanec usâkamu čalaveku, i žyvy bârè gèta da sèrca svajgo.

3. Смутак лепшы за сьмех; а сэрца бязглуздых - у доме вясёлым.

Smutak lepšy za s'meh; a sèrca bâzgluzdyh - u dome vâsëlym.

4. Лепей слухаць дакоры ад мудрага, чым слухаць пахвалы ад неразумных;

Lepej sluhac' dakory ad mudraga, čym sluhac' pahvaly ad nerazumnyh;

5. бо сьмех неразумных ёсьць тое, што й трэск сухога ядлоўцу пад горшчыкам. І гэта - марнасьць!

*bo s'meh nerazumnyh ës'c' toe, što j trèsk suhoga âdloŭcu pad gorščykam.
Ì gèta - marnas'c'!*

6. Уціскаючы іншых, разумны дурнее, і хабар сэрца псуе.

Uciskaŭčy inšyh, razumny durnee, i habar sèrca psue.

7. Канец працы лепшы за пачатак яе; цярплівы лепшы за пыхлівага.

Kanec pracy lepšy za pačatak âe; cârplivyy lepšy za pyhlivaga.

8. Не сьпяшайся да гневу духам тваім, бо гняздуецца гнеў у сэрцы бязглуздых.

*Ne s'pâšajsâ da gnevu duham tvaim, bo gnâzduecca gneŭ u sèrcy
bâzgluzdyh.*

9. Не кажы: "чаму гэта колісь было лепей, чым сёньня?" - не зь вялікага розуму ты папытаўся пра гэта.

*Ne kažy: "čamu gèta kolis' bylo lepej, čym sën'nâ?" - ne z' vâlikaga rozumu
ty papytaŭsâ pra gèta.*

10. Добрая мудрасьць - як і добрая спадчына, асабліва ж бо тым, што сонца бачаць:

*Dobraâ mudras'c' - âk i dobraâ spadčyna, asabliva ž bo tym, što sonca
bačac':*

11. бо пад шатамі мудрасьці, як пад шатамі срэбра; а перавага пазнаньня ў тым, што мудрасьць жыцьцё зьберагае таму, хто яе мае.

*bo pad šatami mudras'ci, âk pad šatami srèbra; a peravaga paznan'nâ ŭ tym,
što mudras'c' žyc'cë z'beragae tamu, hto âe mae.*

12. Прыгледзься да дзеяў Божых: хто можа выправіць тое, што Ён зрабіў крывым.

Prygledz'sâ da dzeâŭ Božyh: hto moža vypravic' toe, što Ęn zrabiŭ kryvym.

13. У добрыя дні карытайся з дабротаў, а ў ліхія дні разважай: і тое і іншае стварыў Бог, каб ня мог чалавек нічога сказаць пасля сябе.

U dobryâ dni karystajsâ z dabrotaŭ, a ŭ lihiâ dni razvažaj: i toe i inšae stvaryŭ Bog, kab nâ mog čalavek ničoga skazac' pas'la sâbe.

14. Нагледзеўся я ў дні марноты сваёй усялякага ўдосыць: справядлівы гіне ў сваёй справядлівасьці; бязбожны доўга жыве ў бязбожнасьці сваёй.

Nagledzeŭsâ â ŭ dni marnoty svaëj usâlâkaga ŭdosyc': spravâdlivy gine ŭ svaëj spravâdlivas'ci; bâzbožny doŭga žyve ŭ bâzbožnas'ci svaëj.

15. Ня будзь лішне строгі, і не выстаўляйся залішне мудрым; навошта табе нішчыць сябе?

Nâ budz' lišne strogi, i ne vystaŭlâjsâ zališne mudrym; navošta tabe niščyc' sâbe?

16. Не ўпадай у грахі і ня будзь шалёны; навошта табе паміраць заўчасна?

Ne ŭpadaj u grahi i nâ budz' šalëny; navošta tabe pamirac' zaŭčasna?

17. Добра, калі трымацьмешся толькі аднога і не адымеш рукі ад другога; бо хто богабаязны, той пазьбегне ўсяго благога.

Dobra, kali trymac'mešsâ tol'ki adnoga i ne adymeš rukì ad drugoga; bo hto bogabaâzny, toj paz'begne ŭsâgo blagoga.

18. Мудрасьць робіць мудрага мацнейшым за дзесяць уладароў, якія ў горадзе.

Mudras'c' robic' mudraga macnejšym za dzesâc' uladaroŭ, âkiâ ŭ goradze.

19. Няма чалавека справядлівага на зямлі, які рабіў бы дабро і не грашыў;

Nâma čalaveka spravâdlivaga na zâmlì, âkì rabiŭ by dabro i ne grašyŭ;

20. таму не на ўсякае сказанае слова зважай, каб не пачуць табе, як

твой раб цябе ганіць.

tamu ne na ŭsâkae skazanae slova zvažaj, kab ne pačuc' tabe, âk tvoj rab câbe ganic'.

21. Бо многа выпадкаў ведае сэрца тваё, калі сам ты ганіў іншых.

Bo mnoga vypadkaŭ vedae sèrca tvaë, kalì sam ty ganiŭ inšyh.

22. Я ўсё гэта мудрасьцю выпрабаваў; я сказаў: "буду я мудры"; але мудрасьць далёка ад мяне.

Â ŭsë gèta mudras'cû vyprabavaŭ; â skazaŭ: "budu â mudry"; ale mudras'c' dalëka ad mâne.

23. Далёка тое, што ёсьць, і глыбока-глыбока: хто дастане яго?

Dalëka toe, što ës'c', ì glyboka-glyboka: hto dastane âgo?

24. І паклаў я на сэрца помysel мой, каб дазнацца, дасьледаваць, і знайсці мудрасьць і розум, і каб ведаць бязбожнасьць дурноты, невуцтва і шаленства.

Ì paklaŭ â na sèrca pomysel moj, kab daznacca, das'ledavac', ì znajs'ci mudras'c' ì rozum, ì kab vedac' bâzbožnas'c' durnoty, nevuctva ì šalenstva.

25. І знайшоў я, што горш за сьмерць жанчына, таму што яна - сетка, і сэрца ў яе - пастка, рукі ў яе - кайданы; любасны Богу ўратуецца ад яе, а грэшніка схопіць яна.

Ì znajšoŭ â, što gorš za s'merc' žančyna, tamu što âna - setka, ì sèrca ŭ âe - pastka, ruki ŭ âe - kajdany; lûbasny Bogu ŭratuecca ad âe, a grèšnika shopic' âna.

26. Вось гэта знайшоў я, сказаў Эклезіяст, выпрабоўваючы адно за адным.

Vos' gèta znajšoŭ â, skazaŭ Èkleziâst, vypraboŭvaŭčy adno za adnym.

27. Чаго яшчэ шукала душа мая, і я не знайшоў? Мужчыну аднаго з тысячы я знайшоў, а жанчыны сярод іх усіх не знайшоў.

Čago âščè šukala duša maâ, i â ne znajšoŭ? Mužčynu adnago z tysâčy â znajšoŭ, a žančyny sârod ih usih ne znajšoŭ.

28. Толькі гэта знайшоў я, што Бог стварыў чалавека праведнага, а людзі кінуліся ў вымудры ўсякія.

Tol'ki gèta znajšoŭ â, što Bog stvaryŭ čalaveka pravednaga, a lûdzi kînulisâ ŭ vymudry ŭsâkiâ.

8 Кіраўнік

1. Хто ёсьць - як мудрэц, і хто разумее значэньне слова? Мудрасьць прасьвятляе чалавеку аблічча яго, і суровасьць твару яго зьмяняецца.

Hto ës'c' - âk mudrèc, i hto razumee značèn'ne slova? Mudras'c' pras'vâtlâe čalaveku abličča âgo, i surovas'c' tvaru âgo z'mânâecca.

2. Я кажу: трымайся царскага слова, і гэта дзеля прысягі перад Богам.

Â kažu: trymajâ carskaga slova, i gèta dzelâ prysâgi perad Bogam.

3. Не сьпяшайся ўхіляцца аблічча яго і не зацінайся ў слове блгім; бо ён усё можа зрабіць, што захоча.

Ne s'pâšajsâ ŭhîlâcca abličča âgo i ne zacînajsâ ŭ slove blagim; bo ên usë moža zrabiç', što zahoča.

4. Дзе слова цара, там улада, і хто яму скажа: "што ты робіш?".

Dze slova cara, tam ulada, i hto âmu skaža: "što ty robiš?".

5. Хто выконвае заповедзь, той не зазнае нічога ліхога. Сэрца мудрага ведае час і ўправу;

Hto vykonvae zapavedz', toj ne zaznae ničoga lihoga. Sèrca mudraga vedae čas i ŭpravu;

6. бо на ўсякую рэч ёсьць свая пара і ўправа; а чалавеку вялікае ліха з таго,

bo na ũsâkuû rêč ës'c' svaâ para ì ũprava; a čalaveku vâlikae liha z tago,

7. бо ня ведае ён, што будзе; і як яно будзе - хто скажа яму?

bo nâ vedae ên, što budze; ì âk âno budze - hto skaža âmu?

8. Чалавек ня мае ўлады над духам, каб дух утрымаць, і няма ў яго ўлады над сьмертнай часінай, і няма збавеньня ў гэтым змаганьні, і не ўратуе бязбожнасьць бязбожніка.

Čalavek nâ mae ũlady nad duham, kab duh utrymac', ì nâma ũ âgo ũlady nad s'mertnaj časinaj, ì nâma zbaven'nâ ũ gètym zmagan'ni, ì ne ũratue bâzbožnas'c' bâzbožnika.

9. Усё гэта бачыў я і да сэрца майго браў усякую справу, якая пад сонцам чыніцца. Бывае час, калі чалавек валадарыць над чалавекам на шкоду яму.

Usë gèta bačyŭ â ì da sèrca majgo braŭ usâkuû spravu, âkaâ pad soncam čynicca. Byvae čas, kali čalavek valadaryc' nad čalavekam na škodu âmu.

10. Бачыў тады я, што хавалі бязбожных, і прыходзілі ў магілу, і адыходзілі далёка ад сьвятога месца, і забывалі ў горадзе іх, што жылі праведна. І гэта - марнасьць!

Bačyŭ tady â, što havalì bâzbožnyh, ì pryhodzili ũ magilu, ì adyhadzili dalëka ad s'vâtoga mesca, ì zabyvalì ũ goradze ih, što žyli pravedna. Ì gèta - marnas'c'!

11. Няскора ўчыняецца суд над благімі справамі; таму не баіцца сэрца сыноў чалавечых чыніць ліхату.

Nâskora ũčynâeccsa sud nad blagimi spravami; tamu ne baicca sèrca synoŭ čalavečyh čynic' lihatu.

12. Хоць сто разоў робіць грэшнік ліхое і зацінаецца ў тым, але ведаю я, што добра будзе богабязным, якія перад абліччам Ягоным стаяць багавейна;

Ноч' sto разоў робіч' грэшнік lihoe і zacinaecca ў тым, але ведаў а, што добра будзе богабазным, акіа перад абліччам Агоным стаіч' багавејна;

13. а бязбожнаму добра ня будзе, і як цень, нядоўга стаяцьме той, хто перад Богам не багавејны.

a bázbožnamu dobra nâ budze, і âk cen', nâdoўga staіc'me toj, hto perad Bogam ne bagaveјny.

14. Ёсьць на зямлі і такая марнота: праведнага спасьцігае тое, чаго заслугоўваюць дзеі бязбожных, а зь бязбожнымі чыніцца тое, чаго заслугоўваюць дзеі праведнікаў. І сказаў я: і гэта - марнасьць!

Ёs'c' na zâmlі і takaâ marnota: pravednaga spas'cіgae toe, čago zaslugoўvaўc' dzeі bázbožnyh, a z' bázbožnymi čynіcca toe, čago zaslugoўvaўc' dzeі pravednіkaў. І skazaў â: і gèta - marnas'c'!

15. І ўславіў я радасьць; бо няма лепшага чалавеку пад сонцам, як есьці, піць і радавацца; гэта ідзе зь ім у працы ў дні жыцьця яго, якія даў яму Бог пад сонцам.

І ўslaviў â radas'c'; bo nâma lepšaga čalaveku pad soncam, âk es'cі, pic' і radavacca; gèta іdze z' ім u pracy ў dні žyc'câ âgo, âкіа daў âmu Bog pad soncam.

16. Калі паклаў я на сэрца помysel мой, каб мудрасьць спазнаць і пабачыць справы, што робяцца на зямлі і сярод якіх чалавек ані ўдзень, ані ўночы спачыну ня мае:

Kalі paklaў â na sèrca pomysel moj, kab mudras'c' spaznac' і pabačyc' справы, što robâcca na zâmlі і sârod âkih čalavek anі ўdzen', anі ўночы spačynu nâ maе:

17. тады я і ўбачыў усе дзеі Божыя і зразумеў, што ня можа чалавек спазнаць дзеі пад сонцам. Колькі б ні працаваў чалавек, каб

дашукацца, а не зразумее таго; і калі б сказаў які-небудзь мудрэц, што

ён ведае, - а ня здолее ён даўмецца да таго.

tady â i ŭbačyŭ use dzei Božyâ i zrazumeŭ, što nâ moža čalavek spaznac' dzei pad soncam. Kol'ki b ni pracavaŭ čalavek, kab dašukacca, a ne zrazumee tago; i kali b skazaŭ âki-nebudz' mudrèc, što ён ведае, - а нâ здолее ён даўмецца да таго.

9 Кіраўнік

1. Усё гэта ў сэрца я ўзяў, каб дазнацца, што праведнікі і грэшнікі і іх учынкi - у Божай руцэ і што чалавек ні любові ні злосьці ня знае ва ўсім, што перад ім.

Usë gëta ŭ sërca â ŭzâŭ, kab daznacca, što pravedniki i grëšniki i ih učynki - u Božaj rucè i što čalavek ni lûbovi ni zlos'ci nâ znae va ŭsìm, što perad im.

2. Усяму і ўсім - адно: адна доля праведніку і бязбожнаму, добраму і ліхому, чыстаму і нячыстаму, таму, хто прыносіць ахвяры, і таму, хто ахвар ня прыносіць; як дабрачыннаму, так і грэшнаму; як таму, хто прысягаецца, так і таму, хто цураецца клятвы.

Usâmu i ŭsìm - adno: adna dolâ pravedniku i bâzbožnamu, dobramu i lihomu, čystamu i nâčystamu, tamu, hto prynosic' ahvâry, i tamu, hto ahvâr nâ prynosic'; âk dabračynnamu, tak i grëšnamu; âk tamu, hto prysâgaecca, tak i tamu, hto curaecca klâtvy.

3. Вось гэта ёсьць ліха ва ўсім, што пад сонцам робіцца, што адна доля ўсім, і сэрца сыноў чалавечых напоўнена злом, і неразумнасьць у сэрцы ў іх, у жыцці іхнім; а потым яны адыходзяць да мёртвых.

Vos' gëta ës'c' liha va ŭsìm, što pad soncam robicca, što adna dolâ ŭsìm, i sërca synoŭ čalavečyh napoŭnena zlom, i nerazumnas'c' u sèrcy ŭ ih, u žyc'ci ihnim; a potym âny adyhodzâc' da mërtvyh.

4. Хто сярод жывых, той мае яшчэ надзею, бо і сабаку жывому лепей, чым мёртваму льву.

Hto sârod žyvyh, toj mae âščè nadzeû, bo i sabaku žyvomu lepej, čym mërtvamu l'vu.

5. Жывыя ведаюць, што памруць, а мёртвыя нічога ня ведаюць, і ўжо ім аддзякі няма, бо і памяць пра іх адышла ў забыцьцё,

Žyvyâ vedaûc', što pamruc', a mërtvyâ ničoga nâ vedaûc', i ŭžo im addzâki nâma, bo i pamâc' pra ih adyšla ŭ zabyc'cë,

6. і любоў іхняя, і нянавісьць іхняя, і зайздрасць іхняя ўжо зьніклі, і няма болей учты ім вавекі ні ў чым, што пад сонцам робіцца.

i lûboŭ ihnââ, i nânavis'c' ihnââ, i zajzdras'c' ihnââ ŭžo z'nikli, i nâma bolej učty im vaveki ni ŭ čym, što pad soncam robicca.

7. Дык вось, ідзі, з радасьцю еж твой хлеб, у радасьці сэрца пі віно тваё, калі будзе на справы твае добрая Божая воля.

Dyk vos', idzi, z radas'cû ež tvoj hleb, u radas'ci sërca pi vino tvaë, kali budze na spravy tvae dobraâ Božaâ volâ.

8. Хай сьветлай будзе ва ўсякую пору адзежа твая і хай не абсохне алей на тваёй галаве.

Haj s'vetlaj budze va ŭsâkuû poru adzeža tvaâ i haj ne absohne alej na tvaëj galave.

9. Радуйся жыцьцю з жонкай тваёю, якую кахаеш, ва ўсе часіны жыцьця твайго марнага, якое даў табе Бог пад сонцам на ўсе дні твайго марнага веку; бо гэта - доля твая ў жыцьці і ў працы тваёй, якую ты робіш пад сонцам.

Radujsa žyc'cû z žonkaj tvaëû, âkuû kahaes, va ŭse časiny žyc'câ tvajgo marnaga, âkoe daŭ tabe Bog pad soncam na ŭse dni tvajgo marnaga veku; bo gëta - dolâ tvaâ ŭ žyc'ci i ŭ pracy tvaëj, âkuû ty robiš pad soncam.

10. Усё, што можа зрабіць твая рука, па сіле рабі; бо ў магіле, у якую ты ляжаш, няма ні працы, ні разважаньня, ні ведаў, ні мудрасьці.

Usë, što moža zrabic' tvaâ ruka, pa sile rabi; bo ŭ magile, u âkuû ty lâžaš, nâma ni pracy, ni razvažan'nâ, ni vedaŭ, ni mudras'ci.

11. І зноў я пабачыў пад сонцам, што ня ўвішным пасьпяховы бег дастаецца, не адважным - перамога, ня мудрым - хлеб, і не ў разумных - багацьце, і ня ўмельцам - прыхільнасьць, а ад пары й нагоды залежаць яны.

Î znoŭ â pabačyŭ pad soncam, što nâ ŭvišnym pas'pâhovy beg dastaecca, ne advažnym - peramoga, nâ mudrym - hleb, i ne ŭ rozumnyh - bagac'ce, i nâ ŭmel'cam - pryhil'nas'c', a ad pary j nagody zaležac' âny.

12. Бо чалавек сваёй пары ня знае. Як рыбы ловяцца ў згубную сетку, як птушкі ў сілах заблытваюцца, так сыны чалавечыя за ліхі час хапаюцца, калі ён раптоўна находзіць на іх.

Bo čalavek svaëj pary nâ znae. Âk ryby lovâcca ŭ zgubnuû setku, âk ptuški ŭ silah zablytvaûcca, tak syny čalavečyâ za lihì čas hapaûcca, kalì ên raptoŭna nahodzic' na ih.

13. Яшчэ вось якую мудрасьць пад сонцам я ўгледзеў, і яна мне здалася важнаю:

Âščè vos' âkuû mudras'c' pad soncam â ŭgledzeŭ, i âna mne zdalasâ važnaû:

14. горад невялікі, і людзей у ім небагата; падступіўся да яго вялікі цар, і атачыў яго шчыльна, і падрыхтаваў супроць яго аблогу;

gorad nevâlikì, i lûdzej u im nebagata; padstupiŭsâ da âgo vâlikì car, i atačyŭ âgo ščyl'na, i padryhtavaŭ suproc' âgo ablogu;

15. але знайшоўся ў ім мудры бядняк, і ён выратаваў мудрасьцю горад; але ж потым ніхто не згадаў таго бедака.

ale znajšoŭsâ ŭ ïm mudry bâdnâk, ï ěn vyratavaŭ mudras'cû gorad; ale ž potym nihŭto ne zgadaŭ tago bedaka.

16. I сказаў я: мудрасьць лепшая за сілу, але мудрасьць бедняка заняхайваецца, і словаў ягоных ня слухаюць.

Ï skazaŭ â: mudras'c' lepšaâ za silu, ale mudras'c' bednâka zanâhajvaecca, ï slovaŭ âgonyh nâ sluhaŭc'.

17. Слова мудрых, спакойныя, выслухоўваюцца лепей, чым крык валадара сярод дурняў.

Slovy mudryh, spakojnyâ, vysluhoŭvaŭcca lepej, čym kryk valadara sârod durnâŭ.

18. Мудрасьць лепшая за вайсковую зброю; але адзін грэшнік загубіць многа добра.

Mudras'c' lepšaâ za vajskovuŭ zbroŭ; ale adzìn grèšnik zagubic' mnoga dabra.

10 Кіраўнік

1. Мёртвыя мухі псуюць і смуродзяць пахучую масьць міраварніцы, тое самае робіць малая дурнота шаноўнага чалавека зь яго мудрасьцю й гонарам.

Mërtvyâ muhì psuŭc' ï smurodzâc' pahučuŭ mas'c' mïravarnicy, toe samae robic' malaâ durnota šanoŭnaga čalaveka z' âgo mudras'cû j gonaram.

2. Сэрца мудрага - праваруч, а сэрца бязглуздага - леваруч.

Sërca mudraga - pravaruč, a sërca bâzgluzdaga - levaruč.

3. I па дарозе, калі дурань ідзе, не стае яму глузду, і кожнаму пакажа, што ён дурны.

Ï pa daroze, kalì duran' idze, ne stae âmu gluzdu, ï kožnamu pakaža, što ěn

durny.

4. Калі ўспыхне начальніцкі гнеў на цябе, не пакідай свайго месца; бо рахманасьць даводзіць да дараваньня вялікіх правінаў.

Kali ŭspyhne načal'nicki gneŭ na câbe, ne pakidaj svajgo mesca; bo rahmanas'c' davodzic' da daravan'nâ vâlikih pravinaŭ.

5. Ёсць зло, якое бачыў я пад сонцам, падобнае да памылкі, якая ад валадара паўстала:

Ės'c' zlo, âkoe bačyŭ â pad soncam, podobnae da pamyłki, âkaâ ad valadara paŭstala:

6. на вялікіх вышынях, бывае, сядзіць дурнота, а багатыя нізка садзяцца;

na vâlikih vyšynâh, byvae, sâdzic' durnota, a bagatyâ nizka sadzâcca;

7. бачыў я конных рабоў, а князёў, што пеша, нібы рабы, хадзілі.

bačyŭ â konnyh raboŭ, a knâzëŭ, što peša, niby raby, hadzili.

8. Хто яму капае, той у яе і ўпадзе, і хто разбурае агароджу, таго ўкусіць зьмяя.

Hto âmu kapaе, toj u âе і ŭpadze, і hto razburaе agarodžu, tago ŭkusic' z'mââ.

9. Хто зносіць каменьне, той можа сябе надсадзіць, і хто коле дровы, той мае пагрозу ад іх.

Hto znosic' kamen'ne, toj moža sâbe nadsadzic', і hto kole drovy, toj mae pagrozu ad ih.

10. Калі прытупляецца сякера і хтось ляза не наострыць, шмат намогі дадаць давядзецца; перавага плённае дзеі - мудрасьць.

Kali prytuplâecca sâkera і htos' lâza ne navostryc', šmat namogi dadac' davâdzecca; peravaga plënnae dzei - mudras'c'.

11. Калі гадзіна ўкусіць без заклінаньня, дык ня лепшы за яе і злоязыкі.

Kali gadzina ŭkusic' bez zaklinan'nâ, dyk nâ lepšy za âe i zloâzyki.

12. Слова з вуснаў мудрага - мілата, а вусны дурнога яго ж і нішчаць:

Slova z vusnaŭ mudraga - milata, a vusny durnoga âgo ž i niščac':

13. пачатак слоў зь яго вуснаў - глупства, а канец яго казані з вуснаў - шаленства.

pačatak sloŭ z' âgo vusnaŭ - glupstva, a kanec âgo kazani z vusnaŭ - šalenstva.

14. Дурны шмат чаго нагаворыць, хоць ня ведае чалавек, што будзе, і хто скажа яму, што пасья яго станецца?

Durny šmat čago nagavoryc', hoc' nâ vedae čalavek, što budze, i hto skaža âmu, što pas'lâ âgo stanecca?

15. Праца дурнога стамляе яго, бо ён і ня ведае нават дарогі да горада.

Praca durnoga stamlâe âgo, bo ën i nâ vedae navat darogì da gorada.

16. Гора табе, зямля, калі цар твой - дзіця і калі ўладыкі твае ядуць рана!

Gora tabe, zâmlâ, kali car tvoj - dzicâ i kali ŭladyki tvae âduc' rana!

17. Шчасьце табе, зямля, калі цар твой з высокага роду і ўладыкі твае ядуць у назначаны час, каб мацавацца, а не разьядацца!

Ščas'ce tabe, zâmlâ, kali car tvoj z vysokaga rodu i ŭladyki tvae âduc' u naznačany čas, kab macavacca, a ne raz'âdacca!

18. Ад гультайства і столь прасядае; і як апусьцяцца рукі, дык дом пацячэ.

Ad gul'tajstva i stol' prasâdae; i âk apus'câcca ruki, dyk dom pacâčë.

19. Гасьціны спраўляюць для асалоды, і віно зьвесяляе жыцьцё; а за ўсё адказвае срэбра.

Gas'ciny sprauľâuc' dlâ asalody, i vino z'vesâlâe žyc'cë; a za ŭsë adkazvae srèbra.

20. Нават і ў думках тваіх не ліхаслові цара, і ў спальні тваёй не ліхаслові багатага; бо і птушка нябесная можа словы твае перанесці, а крылатая - казань тваю пераказаць.

Navat i ŭ dumkah tvaih ne lihaslovi cara, i ŭ spal'ni tvaěj ne lihaslovi bagataga; bo i ptuška nâbesnaâ moža slovy tvae peranes'ci, a krylataâ - kazan' tvaû perakazac'.

11 Кіраўнік

1. Хлеб свой пускай па вадзе, час міне, і зноў знойдзеш яго.

Hleb svoj puskaaj pa vadze, čas mine, i znoŭ znojdzeš âgo.

2. Давай частку на сем і нават на восем, бо ня ведаеш, якая нагода чакае зямлю.

Davaj častku na sem i navat na vosem, bo nâ vedaеш, âkaâ nagoda čakaе zâmlû.

3. Як напоўняцца хмары, яны выльюць дождж на зямлю; і як паваліцца дрэва на поўдзень, на поўнач, так і ляжацьме, як яно ўпала.

Âk napoŭnâcca hmary, âny vyl'ûc' doždž na zâmlû; i âk pavalicca drèva na poŭdzen', na poŭnač, tak i lâžac'me, âk âno ŭpala.

4. Хто зважае на вецер, той сеяць ня будзе; і хто паглядае на хмары, ня будзе той жаць.

Hto zvažae na vecer, toj seâc' nâ budze; i hto paglâdae na hmary, nâ budze toj žac'.

5. Як ня ведаеш ты дарогі вятроў і таго, як ствараюцца косці ва ўлоньні ў цяжарнай, так ня можаш ты ведаць і дзеяў Бога, Які робіць усё.

Âk nâ vedaеш ty darogì vâtroŭ i tago, âk stvaraûcca kos'ci va ŭlon'ni ŭ

câžarnaj, tak nâ možaš ty vedac' i dzeâŭ Boga, Âki robic' usë.

6. Раніцай сей насеньне тваё і ўвечары не давай адпачынку руцэ; бо ня ведаеш ты, ці тое, ці іншае дасьць большы плён альбо тое і іншае будзе аднолькава добра.

Ranicaŭ sej nasen'ne tvaë i ŭvečary ne davaj adpačynku rucè; bo nâ vedaëš ty, ci toe, ci inšae das'c' bol'sy plën al'bo toe i inšae budze adnol'kava dobra.

7. І сьвятло салодкае, і добра вачам бачыць сонца.

Ì s'vâtlo salodkae, i dobra vačam bačyc' sonca.

8. Калі чалавек пражывае многа гадоў, хай весяліцца ўвесь час праз гады, і хай памятае пра цёмныя дні, якіх будзе шмат: усё, што будзе, - марнасьць!

Kali čalavek pražyvae mnoga gadoŭ, haj vesâlicca ŭves' čas praz gady, i haj pamâtae pra cëmnyâ dni, âkih budze šmat: usë, što budze, - marnas'c'!

9. Весяліся, хлопча, у юнацтве тваім, і хай сэрца тваё вясёлае будзе ва ўсе дні маладосьці тваёй, і хадзі пуцявінамі сэрца твайго і сьветлым бачаньнем вачэй тваіх; толькі ведай, што за ўсё гэта Бог пакліча на суд.

Vesâlisâ, hlopča, u ûnactve tvaim, i haj sërca tvaë vâsëlae budze va ŭse dni malados'ci tvaëj, i hadzi pucâvinami sërca tvajgo i s'vetlym bačan'nem vačëj tvaih; tol'ki vedaj, što za ŭsë gëta Bog pakliča na sud.

10. І смутак гані ад сэрца твайго, і адпрэчвай благое ад цела твайго, бо маладосьць і маленства - марнасьць!

Ì smutak gani ad sërca tvajgo, i adprëčvaj blagoe ad cela tvajgo, bo malados'c' i malenstva - marnas'c'!

12 Кіраўнік

1. І памятай Творцу твайго ў дні юнацтва твайго, пакуль ня прыйшлі цяжкія дні і гады не насталі, пра якія ты будзеш казаць: "няма мне ад іх асалоды!",

Ì pamâtaj Tvorcu tvajgo ũ dni ûnactva tvajgo, pakul' nâ pryjšli câžkiâ dni i gady ne nastali, pra âkiâ ty budzeš kazac': "nâma mne ad ih asalody!",

2. пакуль не патухлі сонца, і сьвятло, і месяц, і зоркі і не насунуліся новыя хмары пасля дажджу.

pakul' ne patuhli sonca, i s'vâtlo, i mesâc, i zorki i ne nasunulisâ novyâ hmary pas'lâ daždžu.

3. У той дзень, калі задрыжаць тыя, што дом ацяляюць, і сагнуцца мужы сілы; і перастануць малоць тыя, што мелюць, бо няшмат ужо іх засталася; і зацьмяцца тыя, якія глядзяць у акно;

U toj dzen', kalì zadryžac' tyâ, što dom acalâûc', i sagnucca mužy sily; i perastanuc' maloc' tyâ, što melûc', bo nâšmat užo ih zastalosâ; i zac'mâcca tyâ, âkiâ glâdzâc' u akno;

4. і замыкацца будуць дзьверы на двор; калі аціхне гул жорнаў, і будзе ўставаць чалавек на пеўнеў крык, і замоўкнуць дочки пяньня;

i zamykacca buduc' dz'very na dvor; kalì acihne gul žornaŭ, i budze ũstavac' čalavek na peŭneŭ kryk, i zamoŭknuc' dočki pâân'nâ;

5. і вышыні іх будуць палохаць, і на дарозе жахі; і міндаль зацьвіце, і ў траве зьнярухомее конік, і рассыплецца каперс, - бо адыходзіць чалавек у вечны свой дом, і гатовыя абступіць яго плакальшчыцы на дарозе;

i vyšyni ih buduc' palohac', i na daroze žahì; i mîndal' zac'vice, i ũ trave z'nâruhomee konik, i rassyplecca kapers, - bo adyhodzic' čalavek u večny

svoj dom, i gatovyâ abstupic' âgo plakal'sščycy na daroze;

6. пакуль не парваўся срэбраны ланцужок, і не разьбілася залатая чаша, і не разьбіўся збанок ля крыніцы, і не абвалілася кола над студняй.

pakul' ne parvaŭsâ srèbrany lancužok, i ne raz'bilasâ zalataâ čaša, i ne raz'biŭsâ zbanok lâ krynicy, i ne abvalilasâ kola nad studnâj.

7. І вернецца тло ў зямлю, чым і было яно; і вернецца дух да Бога, Які даў яго.

Ĭ vernecca tlo ŭ zâmlŭ, čym i bylo âno; i vernecca duh da Boga, Âkì daŭ âgo.

8. Наймарнейшая марнасьць, сказаў Эклезіяст, усё - марнасьць!

Najmarnejšaâ marnas'c', skazaŭ Èkleziâst, usë - marnas'c'!

9. Акрамя таго, што Эклезіяст быў мудры, ён вучыў яшчэ народ ведам. Ён усё выпрабоўваў, дасьледаваў і склаў многа выслоўяў.

Akramâ tago, što Èkleziâst byŭ mudry, ên vučyŭ âščè narod vedam. Ęn usë vypraboŭvaŭ, das'ledavaŭ i sklaŭ mnoga vysloŭâŭ.

10. Стараўся Эклезіяст вышукваць зграбныя выслоўі і словы праўды напісаў слушна.

Staraŭsâ Èkleziâst vyšukvac' zgrabnyâ vysloŭi i slovy praŭdy napisaŭ slušna.

11. Словы мудрых - што іголки, як убітыя цьвікі, і складальнікі іх - ад адзінага пастыра.

Slovy mudryh - što igolki, âk ubityâ c'vikì, i skladal'nikì ih - ad adžinaga pastyra.

12. А што звыш усяго гэтага, сыне мой, таго асьцерагайся: складаць многа кніг - канца ім ня будзе, і многа чытаць - стамляецца цела.

A što zvyš usâgo gètaga, syne moj, tago as'ceragajsâ: skladac' mnoga knìg - kanca im nâ budze, i mnoga čytac' - stamlâeccâ cela.

13. Выслухаем сутнасьць усяго: бойся Бога і заповедзяў Ягоных

трымайся, бо чалавеку ў гэтым - усё.

Vysluhaem sutnas'c' usâgo: bojsâ Boga i zapavedzâŭ Âgonyh trymajsâ, bo čalaveku ŭ gètym - usë.

14. Бо ўсякі ўчынак Бог прывядзе на суд і ўсё таёмнае, ці яно добрае, а ці благое.

Bo ŭsâki ŭčynak Bog pryvâdze na sud i ŭsë taemnae, ci âno dobrae, a ci blagoe.

ПЕСЬНЯ

1 Кіраўнік

1. Найвышэйшая песня Саламонава.

Najvyšějšaâ pes'nâ Salamonava.

2. Няхай вусны яго мяне пацалуюць! Бо лепшыя за віно твае ласкі.

Nâhaj vusny âgo mâne pacaluûc'! Bo lepšyâ za vîno tvae laski.

3. Ад водару мазяў тваіх імя тваё - як разьлітае міра; таму і дзяўчаты цябе кахаюць.

Ad vodaru mazâŭ tvaih imâ tvaë - âk raz'litae mîra; tamu i dzâŭčaty câbe kahaûc'.

4. Надзь мяне! Мы пабяжым за табою; - цар мяне ўвёў у харомы свае!
Радавацца і весяліцца будзем з табою; - больш за віно будзем славіць
пяшчоты; цябе годнасна любяць!

*Nadz' mâne! My pabâžym za taboû; - car mâne ŭvëŭ u haromy svae!
Radavacca i vesâlicca budzem z taboû; - bol'sz za vîno budzem slavic'
pâščoty; câbe godnasna lûbâc'!*

5. Ерусалімскія дочки! Чорная я, прыгажуня сабою, нібы намёты Кідара
ці полагі Саламонавыя.

*Erusalimskiâ dočkî! Čornaâ â, prygažunâ saboû, nîby namëty Kîdara cî polagi
Salamonavyâ.*

6. Не зважайце на смугласьць маю; гэта сонца мяне апаліла: сыны
маёй маці ўгневаліся на мяне, - вінаграднікі вартаваць мне казалі, -
свайго вінаградніка я не ўпільнавала.

*Ne zvažajce na smuglas'c' maû; gèta sonca mâne apalila: syny maěj maci
Ûgnevalisâ na mâne, - vinogradnikì vartavac' mne kazali, - svajgo
vinogradnika â ne ùpil'navala.*

7. Ты скажы, каханьне маёй душы, дзе ты пасьвіш? дзе апоўдні ты
адпачываеш? навошта бадзяцца мне каля статкаў сяброў тваіх?

*Ty skažy, kahan'ne maěj dušy, dze ty pas'viš? dze apoŭdni ty adpačyvaeš?
navošta badzâcca mne kalâ statkaŭ sâbroŭ tvaih?*

8. Калі гэтага ты ня знаеш, найпрыгажэйшая краска-дзяўчына, дык ідзі
па авечых сьлядах і пасьві свае казьялянткі каля буданоў пастушыных.

*Kali gètaga ty nâ znaeš, najprygažèjšaâ kraska-dzâŭčyna, dyk idzi pa avečyh
s'lâdah i pas'vi svae kaz'lanâtki kalâ budanoŭ pastušynyh.*

9. З кабыліцаю з фараонавай калясьніцы параўнаў я цябе, каханая.

Z kabylicaŭ z faraonavaj kalâs'nicy paraŭnaŭ â câbe, kahanaâ.

10. Прыгожыя шчокі твае пад падвескамі, шыю тваю аздабляюць
каралькі;

Prygožyâ ščokì tvae pad padveskami, šyŭ tvaŭ azdablâŭc' karal'ki;

11. зробім табе залатыя падвескі са срэбнымі іскрамі.

zrobim tabe zalatyâ padveski sa srèbnymi iskrami.

12. Пакуль цар за сталом весяліўся, мой народ разьліваў пахошчы.

Pakul' car za stalom vesâliŭsâ, moj narod raz'livaŭ pahoščy.

13. Мне мой мілы - як ладанка зь мірай; начуе ў мяне на грудзях,

Mne moj mily - âk ladanka z' miraj; načue ŭ mâne na grudzâh,

14. мне мой мілы - як скрыпеню гронка ў мяне ў вінаградніках Эн-гэдзі.

mne moj mily - âk skrypenŭ gronka ŭ mâne ŭ vinogradnikah Èn-gèdzi.

15. Якая прыгожая ты, каханая! якая прыгожая ты! Твае вочы - дзьве
галубіцы!

Âkaâ prygožaâ ty, kahanaâ! âkaâ prygožaâ ty! Tvae vočy - dz've galubicy!

16. Які ты прыгожы, мой любы, які ты ласкавы, і ложкак наш - зелень;

Âki ty prygoży, moj lûby, âki ty laskavy, i ložak naš - zelen';

17. стрэхі дамоў нашых - кедры, столі іх - кіпарысы.

strèhì damoŭ našyh - kedry, stoli ih - kîparysy.

2 Кіраўнік

1. Я - раўнінны нарцыс Саронскі, я - лілея з даліны!

Â - raŭnînny narcys Saronski, â - lileâ z dalîny!

2. Як лілея сярод бадзякоў - каханая сярод сябровкак!

Âk lileâ sârod badzâkoŭ - kahanaâ sârod sâbrovak!

3. Як яблыня сярод лясных дрэў - каханы мой сярод хлопцаў. У шатах яе люблю я сядзець, і плады зь яе рот мне салодзяць.

Âk âblynâ sârod lâsnyh drèŭ - kahany moj sârod hlopcaŭ. U šatah âe lûblû â sâdzec', i plady z' âe rot mne salodzâc'.

4. Увёў ён мяне ў дом піру, нада мной яго сыцяг - каханьне!

Uvëŭ ên mâne ŭ dom pîru, nada mnoj âgo s'câg - kahan'ne!

5. Падмацуйце мяне віном, яблыкамі асьвяжэце мяне, бо я зьнемагла ад каханьня.

Padmacujce mâne vînom, âblykami as'vâžèce mâne, bo â z'nemagla ad kahan'nâ.

6. Яго левая - пад маёй галавою, а правай рукою мяне абдымае.

Âgo levaâ - pad maěj galavoŭ, a pravaj rukoŭ mâne abdymae.

7. Заклінаю вас, Ерусалімскія дочки, сарнамі ці палявымі ланямі: ня будзеце і ня турбуйце каханай, пакуль не працнецца сама!

Zaklînaŭ vas, Erusalîmskiâ doçki, sarnami ci palâvymi lanâmi: nâ budzece i nâ turbujce kahanaj, pakul' ne pračnecca sama!

8. Голас каханага майго! вось, ён ідзе, скача па горах, перабягае па ўзгорках, -

Golas kahanaga majgo! vos', ën idze, skača pa gorah, perabâgae pa ŭzgorkah, -

9. мілы падобны да сарны, да маладога аленя. Вось, ён стаіць у нас за сцяною, заглядваючы ў акно, мільгаціць за рашоткай.

mily padobny da sarny, da maladoga alenâ. Vos', ën staic' u nas za s'cânoû, zaglâdvaûčy ŭ akno, mil'gacic' za rašotkaj.

10. Каханы мой загаварыў да мяне: устань, мая любасная, мая гожая, выйдзі!

Kahany moj zagavaryŭ da mâne: ustan', maâ lûbasnaâ, maâ gožaâ, vyjdzì!

11. Вось, і зіма адышла; дождж перастаў, мінуўся;

Vos', i zima adyšla; doždž perastaŭ, minuŭsâ;

12. кветкамі зацвітае зямля, час песьняў птушыных настаў, і горлінка ў нашым краі засьпявала,

kvetkami zac'vitae zâmlâ, čas pes'nâŭ ptušynyh настаŭ, i gorlînka ŭ našym kraì zas'pâvala,

13. налівае смакоўніца пупышкі, вінаградныя лозы пахнуць у квецені. Устань, мая любасная, мая гожая выйдзі!

nalivae smakoŭnica pupyški, vinogradnyâ lozy pahnuc' u kveceni. Ustan', maâ lûbasnaâ, maâ gožaâ vyjdzì!

14. Горлінка ў горнай цясьніне, пад паветкаю скалаў! Пакажы мне свой тварык, дай мне пачуць твой галасок; бо твой голас - салодкі, бо мне тварык твой вабны!

Gorlînka ŭ gornaj cäs'nine, pad pavetkaû skalaŭ! Pakažy mne svoj tvaryk, daj mne pačuc' tvoj galasok; bo tvoj golas - salodki, bo mne tvaryk tvoj vabny!

15. Лавіце нам лісянятак і лісак лавіце, што мне вінаграднік марнуюць;

а вінаграднікі ж нашыя ў цьвеце!

Lavice nam lisânâtak i lisak lavice, što mne vînogradnik marnuûc'; a vînogradnikî ž našyâ ŭ c'vece!

16. Каханы аддадзены мне, я - яму; ён пасьвіць сярод лілеяў.

Kahany addadzeny mne, â - âmu; ën pas'vic' sârod lileâŭ.

17. Пакуль не астыў яшчэ дзень, не паслаліся цені, пасьпяшайся назад, як сарна, мой мілы, ці як алень малады на вышынях Бэтэр.

Pakul' ne astyŭ âščè dzen', ne paslalisâ cenì, pas'pâšajsâ nazad, âk sarna, moj mily, ci âk alen' malady na vyšynâh Bètèr.

3 Кіраўнік

1. Я начамі на ложку шукала каханага сэрца майго, я шукала яго, не знайшла.

Â načamì na ložku šukala kahanaga sèrca majgo, â šukala âgo, ne znajšla.

2. Устану, і горад увесь абыду, па вуліцах і па завулках, шукацьму таго, каго сэрцам кахаю, я шукала яго, не знайшла.

Ustanu, i gorad uves' abydu, pa vulicah i pa zavulkah, šukac'mu tago, kago sèrcam kahaŭ, â šukala âgo, ne znajšla.

3. Сустрэлі мяне вартавыя, што па горадзе йшлі дзорам: "Ці бачылі вы, каго сэрцам кахаю?"

Sustrèli mâne vartavyâ, što pa goradze jšli dazoram: "Cì bačyli vy, kago sèrcam kahaŭ?"

4. Толькі я іх мінула, як знайшла, каго сэрцам кахаю; прывяла яго ў дом сваёй маці, у сьвяцёлку роднае маці сваёй.

Tol'ki â ih minula, âk znajšla, kago sèrcam kahaŭ; pryvâla âgo ŭ dom svaëj macì, u s'vâcëlku rodnae macì svaëj.

5. Заклінаю вас, Ерусалімскія дочки, сарнамі ці палявымі ланямі: ня будзеце і ня турбуйце каханай, пакуль не працнецца сама!

Zaklinaû vas, Erusalimskiâ dočki, sarnami ci palâvymi lanâmi: nâ budzece i nâ turbujce kahanaj, pakul' ne pračnecca sama!

6. Хто там выходзіць з пустэльні, нібыта слуп дыму, хто там акураны мірай, пахошчамі і фіміямамі ўсякімі?

Hto tam vyhodzic' z pustel'ni, nibyta slup dymu, hto tam akurany miraj, pahoščami i fimiâmami ŭsâkimi?

7. Вось Саламонаў ложак: шасьцьдзясят мужчын навокал яго, дужых мужоў Ізраільскіх.

Vos' Salamonaŭ ložak: šas'c'dzâsât mužčyn navokal âgo, dužyh mužoŭ İzrail'skih.

8. І кожны мечам аперазаны, кожны навучаны біцца; у кожнага меч пры баку дзеля страху начнога.

İ kožny mečam aperazany, kožny navučany bicca; u kožnaga meč pry baku dzelâ strahu načnoga.

9. Паланкін зрабіў сабе цар з дрэваў Ліванскіх,

Palankin zrabiŭ sabe car z drêvaŭ Livanskih,

10. слупцы ў ім зрабіў са срэбра, більцы з золата, а з пурпуры падушка; а ўсярэдзіне ўслалі любоўна Ерусалімскія дочки.

slupcy ŭ im zrabiŭ sa srèbra, bil'cy z zolata, a z purpury paduška; a ŭsârèdzine ŭslali lûboŭna Erusalimskiâ dočki.

11. Выходзьце, дзяўчаты, на цара Саламона зірнеце, дочки Сіёнскія, на вянок, якім яго маці ў дзень вясельля ўвянчала, у дзень радасьці сэрца ягонага.

Vyhoz'ce, dzâŭčaty, na cara Salamona zirnece, dočki Siënskiâ, na vânok, âkim âgo maci ŭ dzen' vâsel'lâ ŭvânčala, u dzen' radas'ci sërca âgonaga.

4 Кіраўнік

1. Якая прыгожая ты, каханая, прыгожая ты! Вочы твае - галубіцы пад кудзеркамі тваімі; твае валасы - нібы козак чародка, што зьбягае з гор Галаадскіх,

Âkaâ prygožaâ ty, kahanaâ, prygožaâ ty! Vočy tvae - galubiçy pad kudzerkami tvaïmi; tvae valasy - ni by kozak čarodka, što z' bâgae z gor Galaadskih,

2. твае зубы - як стрыжаныя авечкі, што з купальні выходзяць, кожная зь іх прывяла дваінятак, і няма сярод іх бясплоднай;

tvae zuby - âk stryžanyâ avečkì, što z kupal'ni vyhodzâc', kožnaâ z' ih pryvâla dvajnâtak, i nâma sârod ih bâsplodnaj;

3. як чырвоная стужка - губы твае, і любасныя твае вусны; як палавінкі граната - шчочкі твае пад кудзеркамі тваімі;

âk čyrvonaâ stužka - guby tvae, i lûbasnyâ tvae vusny; âk palavînkì granata - ščočkì tvae pad kudzerkami tvaïmi;

4. як Давідава вежа - шыя твая, узьнесеная ўгору, тысячай шчытоў увешаная, - а ўсе шчыты - дужых.

âk Davidava veža - šyâ tvaâ, uz'nesenaâ ŭgoru, tysâčaj šçytoŭ uvešanaâ, - a ŭse šçyty - dužyh.

5. Грудзі твае - як дваіняткі юнае сарны, пасуцца яны між лілеямі.

Grudzi tvae - âk dvajnâtki ûnae sarny, pasucca âny miž lileâmi.

6. Пакуль не астыў яшчэ дзень, не паслаліся цені, я ўзыду на пагорак міравы, на гару фіміямную.

Pakul' ne astyŭ âščè dzen', ne paslalisâ cenì, â ŭzydu na pagorak miravy, na garu fimiâmnuû.

7. Уся ты прыгожая, любасьць мая, і няма на табе заганы!

Usâ ty prygožaâ, lûbas'c' maâ, i nâma na tabe zagany!

8. Са мною зь Лівана, нявеста, са мною зь Лівана прыйдзі! Зірні зь вяршыні Амань, зь вяршыні Сэніра, з Хэрмона, ад ільвіных пячораў і з барсавых гор!

Sa mnoû z' Livana, nâvesta, sa mnoû z' Livana pryjdzì! Zìrnì z' vâršynì Amany, z' vâršynì Sènira, z Hèrmona, ad il'vìnyh pâčoraŭ i z barsavyh gor!

9. Паланіла ты сэрца маё, сястрыца, нявеста, паланіла ж ты сэрца маё адным паглядам вачэй, пацеркамі аднымі на шыйцы тваёй.

Palanila ty sèrca maë, sâstryca, nâvesta, palanila ž ty sèrca maë adnym paglâdam vačèj, pacerkamì adnymì na šyjcy tvaëj.

10. Якія пяшчотныя ласкі твае, сястрыца, нявеста, о, як намнога ласкі твае лепшыя за віно, і водар мазяў тваіх лепшы за ўсе бальзамы!

Âkiâ pâščotnyâ laskì tvae, sâstryca, nâvesta, o, âk namnoga laskì tvae lepšyâ za vîno, i vodar mazâŭ tvaìh lepšy za ŭse bal'zamy!

11. Сотавы мёд цякучы - губы твае, нявеста, мёд, малако пад тваім языком, і водар адзежы тваёй, як духмянасьць Лівана.

Sotavy mëd câkučy - guby tvae, nâvesta, mëd, malako pad tvaim âzykom, i vodar adzežy tvaëj, âk duhmânas'c' Livana.

12. Зачынены сад, сястрыца, нявеста, зачынены сад, запячатаная крыніца:

Začyneny sad, sâstryca, nâvesta, začyneny sad, zapâčatanaâ krynica:

13. зарасьнікі твае - гранатавы гай з сакавітымі пладамі, кіперы з нардамі,

zaras'niki tvae - granatavy gaj z sakavitymì pladamì, kiperi z nardamì,

14. нард і шафран, аер і карынка, расьліны духмяныя, міра, альяс і найлепшы бальсан;

nard i šafran, aer i karynka, ras'liny duhmânyâ, mîra, al'âs i najlepšy bal'san;

15. калодзеж садоў - крыніца з живою вадой, і крыніцы зь Лівана!

kalodzež sadoŭ - krynica z žyvoŭ vadoŭ, i krynicy z' Lìvana!

16. Паўстань, паўстань, вецер сіберны, прыйдзі вецер з поўдня, падзьмі, вецер, на сад мой, хай разьліецца водар яго! - Хай увойдзе мой любасны ў сад свой, хай скаштуе пладоў сакавітых.

Paŭstan', paŭstan', vecer siberny, pryjdzì vecer z poŭdnâ, padz'mì, vecer, na sad moj, haj raz'liecca vodar âgo! - Haj uvojdze moj lûbasny ŭ sad svoj, haj skaštue pladoŭ sakavityh.

5 Кіраўнік

1. Увайшоў я ў мой сад, сястрыца, нявеста, сабраў маёй міры з бальзамам, паеў сотаў зь мёдам маім, напіўся віна майго з малаком маім. Ежце, сяброве, пеце і наядайцеся, родныя!

Uvajšoŭ â ŭ moj sad, sâstryca, nâvesta, sabraŭ maěj mîry z bal'zamat, paeŭ sotaŭ z' mëdam maim, napiŭsâ vîna majgo z malakom maim. Ežce, sâbrove, pece i naâdajcesâ, rodnyâ!

2. Я сплю, а сэрца маё чувае; вось, голас каханага, які стукаецца:

"Адчыні мне, сястрыца, каханая, мая беспакітная, чыстая горлінка, бо галава мая - абрасілася, мае кучары - ў начной вільгаці".

Â splû, a sërca maë čuvae; vos', golas kahanaga, âkì stukaecca: "Adčynì mne, sâstryca, kahanaâ, maâ bespahibnaâ, čystaâ gorlînka, bo galava maâ - abrasilasâ, mae kučary - ŭ načnoj vil'gaci".

3. Я хітон свой зняла - як жа зноў надзяваць мне яго?

Â hiton svoj z'nâla - âk ža znoŭ nadzâvac' mne âgo?

4. Каханы прасунуў руку сваю ў дзьверы, маё цела зайшлося ад

радасьці.

Kahany prasunuŭ ruku svaŭ ŭ dz'very, maë cela zajšlosâ ad radas'ci.

5. Устала я, каб адчыніць майму любаму, і з рук маіх капала міра, і з пальцаў маіх міра капала на клямку ў дзвярах.

Ustala â, kab adčynic' majmu lûbamu, i z ruk maih kapala mira, i z pal'caŭ maih mira kapala na klâmku ŭ dzvârah.

6. Адчыніла каханаму я, а каханы пайшоў, не вярнуўся. Душа мая ўпала ад слоў ягоных; я шукала яго, не знайшла, я клікала - ён не азваўся.

Adčynila kahanamu â, a kahany pajšoŭ, ne vârnũsâ. Duša maâ ŭpala ad sloŭ âgonyh; â šukala âgo, ne znajšla, â klikala - ên ne azvaŭsâ.

7. Спаткалі мяне дзорцы, што абыходзілі горад; паранілі мяне, пабілі мяне; дзорцы сыцен гарадскіх сарвалі зь мяне маё покрыва.

Spatkali mâne dazorcy, što abyhodzili gorad; paranili mâne, pabili mâne; dazorcy s'cen garadskih sarvali z' mâne maë pokryva.

8. Заклінаю вас, Ерусалімскія дочки: як сустрэнецца вам мой каханы, што яму скажаце вы? Скажэце, што я зьнемагла ад каханья.

Zaklinaŭ vas, Erusalimskiâ dočki: âk sustrènecca vam moj kahany, što âmu skažace vy? Skažèce, što â z'nemagla ad kahan'nâ.

9. Чым мілейшы твой любы за іншых, прыгажуня з усіх прыгажунь?

Чым любейшы твой мілы за іншых, што заклінаеш нас?

Čym milejšy tvoj lûby za inšyh, prygažunâ z usih prygažun'/? Čym lûbejšy tvoj mily za inšyh, što zaklinaeš nas?

10. Каханы мой белы, румяны, з тысяч самы найлепшы.

Kahany moj bely, rumâny, z tysâč samy najlepšy.

11. Галава ў яго - чыстае золата; яго кучары - гронкі пальмавыя, чорныя, быццам вораны,

Galava ŭ âgo - čystae zolata; âgo kučary - gronki pal'mavyâ, čornyâ, byccam

vorany,

12. вочы ў яго - галубкі пры патоках вады, купаюцца ў малацэ, сядзяць у дагодзе,

vočy ŭ âgo - galubki pry patokah vady, kupaŭcca ŭ malacè, sâdzâc' u dagodze,

13. шчокі ў яго, бы кветкі пахучых расьлін, духмяныя пахі, губы ў яго - лілеі, зь якіх цячэ міра;

ščoki ŭ âgo, by kvetki pahučyh ras'lin, duhmânyâ pahì, guby ŭ âgo - lilei, z' âkih câčè mira;

14. рукі ў яго - жазлы залатыя, абсыпаныя тапазамі, живот у яго - як выява з слановае косьці, абкладзеная сапфірамі,

rukì ŭ âgo - žazly zalatyâ, absypanyâ tapazami, žyvot u âgo - âk vyâva z slanovae kos'ci, abkladzenaâ sapfiramì,

15. ногі ў яго - слупы мармуровыя, пастаўленыя на залатыя апоры, абліччам каханы - Ліван, велічны, нібыта кедры.

nogì ŭ âgo - slupy marmurovyâ, pastaŭlenyâ na zalatyâ apory, abliččam kahany - Livan, veličny, nìbyta kedry.

16. Вусны ў яго - гэта слодыч, і ўвесь ён - уцеха! Вось хто мой мілы, вось хто мой сябар, Ерусалімскія дочки!

Vusny ŭ âgo - gèta slodyč, i ŭves' ěn - uceha! Vos' hto moj mily, vos' hto moj sâbar, Erusalìmskiâ dočki!

6 Кіраўнік

1. Куды ж ён пайшоў, твой каханы, жанчына, краса, прыгажуня? Куды ж ухіліўся твой любы, - пашукаем яго з табою!

Kudy ž ěn pajšoŭ, tvoj kahany, žančyna, krasa, prygažunâ? Kudy ž uhilìŭsâ

tvoj lûby, - pašukaem âgo z taboû!

2. Мой каханы ў сад твой спусьціўся, да градак духмяных, каб пасьвіць у садзе і лілеі зьбіраць.

Moj kahany ŭ sad tvoj spus'ciŭsâ, da gradak duhmânyh, kab pas'vic' u sadze i lilei z'birac'.

3. Адданы мой любы мне, а я - яму; ён пасьвіць сярод лілеяў.

Addany moj lûby mne, a â - âmu; ên pas'vic' sârod lileâŭ.

4. Прыгожая ты, каханая, нібы Тырца, харошая, як Ерусалім, грозная, нібы полк са сьцягамі!

Prygožaâ ty, kahanaâ, niby Tyrca, harošaâ, âk Erusalim, groznaâ, niby polk sa s'câgami!

5. Адвядзі ад мяне свае вочы, бо яны хвалююць мяне.

Advâdzi ad mâne svae vočy, bo âny hvalûûc' mâne.

6. Твае валасы - нібы козак чародка, што зьбягае з гор Галаадскіх; твае зубы - як статак авечак, што з купальні выходзяць, кожная зь іх прывяла дваінятак, і няма сярод іх бясплоднай,

Tvae valasy - niby kozak čarodka, što z'bâgae z gor Galaadskih; tvae zuby - âk statak avečak, što z kupal'ni vyhodzâc', kožnaâ z' ih pryvâla dvajnâtak, i nâma sârod ih bâsplodnaj,

7. як палавінкі граната, шчочкі твае - пад кудзеркамі тваімі.

âk palavînkî granata, ščočkî tvae - pad kudzerkami tvaimi.

8. Ёсьць шэсьцьдзясят царыц і восемдзесят наложніц і безьліч - дзяўчат;

Ës'c' šès'c'dzâsât caryc i vosemdzesât naložnic i bez'lič - dzâŭčat;

9. ды адна яна, беспакібаная, чыстая горлінка; адна яна - дачка ясная ў мацеркі роднай - пагначана ласкаю маці. Убачылі гэта сяброўкі і пахвалілі яе, царыцы і наложніцы - і пахвалілі яе.

dy adna âna, bespahibnaâ, čystaâ gorlinka; adna âna - dačka âsnaâ ŭ macerkì rodnaj - pagnačana laskaŭ macì. Ubačyli gèta sâbroŭki ì pahvalilì âe, carycy ì naložnicy - ì pahvalilì âe.

10. Хто гэта ўзыходзіць, быццам зара, прыгожая, быццам мясячык, ясная, нібы сонейка, грозная, нібы полк са сьцягамі?

Hto gèta ŭzyhodzic', byccam zara, prygožaâ, byccam mesâčyk, âsnaâ, niby sonejka, groznaâ, niby polk sa s'câgami?

11. Я спусьціўся ў арэхаваы сад паглядзець на ўсходы ў даліне, паглядзець, ці лаза зелянее, гранаты ці зацьвілі?

Â spus'ciŭsâ ŭ arèhavy sad paglâdzec' na ŭshody ŭ daline, paglâdzec', ci laza zelânee, granaty ci zac'vilì?

12. Ня ведаю, як душа мая вабіла вяльможаў з народу майго.

Nâ vedaŭ, âk duša maâ vabila vâl'možaŭ z narodu majgo.

7 Кіраўнік

1. Азірніся назад, Шуламянка, азірніся назад - дай сябе ўбачыць! Што вам дзівіцца на Шуламянку, як на карагод Манаімскі?

Azirnisâ nazad, Šulamânka, azirnisâ nazad - daj sâbe ŭbačyc'! Što vam dzivicca na Šulamânku, âk na karagod Manaimski?

2. Якія прыгожыя ногі твае ў сандалях, дачка знакамітая! Выгін клубоў тваіх, як абруч, што майстар зрабіў;

Âkiâ prygožyâ nogi tvae ŭ sandalâh, dačka znakamitaâ! Vygìn kluboŭ tvaih, âk abruč, što majstar zrabiŭ;

3. твой пупок - нібы круглая чара па беражок з пахучым віном; твой живот - гэта горка пшаніцы сярод лілеяў чароўных;

tvoj pupok - niby kruglaâ čara pa beražok z pahučym vinom; tvoj žyvot -

gèta gorka pšanicy sârod lileâŭ čaroŭnyh;

4. твае грудзі - два казьляняткі, блізьняткі сарны;

tvae grudzi - dva kaz'lanâtki, bliz'nâtki sarny;

5. твая шыя - вежа з слановае косьці; твае вочы - Эсэвонскія сажалкі каля брамы Бат-рабім; твой нос - як Ліванская вежа на дазоры насупраць Дамаска;

tvaâ šyâ - veža z slanovae kos'ci; tvae vočy - Èsèvonskiâ sažalki kalâ bramy Bat-rabim; tvoj nos - âk Livanskaâ veža na dazory nasuprac' Damaska;

6. твая галава - як гара Карміл, і пасмачкі валасоў - як пурпура; цар паланёны кучарамі тваімі.

tvaâ galava - âk gara Karmil, i pasmačkì valasoŭ - âk purpura; car palanëny kučarami tvaimi.

7. Якая прыгожая ты, якая панадная, каханка, тваёю вабнасьцю!

Âkaâ prygožaâ ty, âkaâ panadnaâ, kahanka, tvaëŭ vabnas'cû!

8. Гэты стан твой падобны да пальмы, і грудзі - да вінаградных гронак.

Gèty stan tvoj padobny da pal'my, i grudzi - da vînogradnyh gronak.

9. Я падумаў: залезу на пальму, я ўхаплюся за вецьце яе - хай будуць грудзі твае замест гронак лазы, і дыханьне тваё будзе - як яблыкі;

Â padumaŭ: zalezu na pal'mu, â ŭhaplûsâ za vec'ce âe - haj buduc' grudzi tvae zamest gronak lazy, i dyhan'ne tvaë budze - âk âblyki;

10. і вусны твае - як віно залатое! Цячэ яно ў рот каханаму, асалоджвае вусны стомленым.

i vusny tvae - âk vîno zalatoe! Câčè âno ŭ rot kahanamu, asalodžvae vusny stomlenny.

11. Налезу я міламу другу, і мяне ён жадае.

Naležu â milamu drugu, i mâne ën žadae.

12. Прыйдзі, любасны, выйдзем у поле, пабудзем у вёсках;

Pryjdzì, lûbasny, vyjdzem u pole, pabudzem u vëskah;

13. выйдзем раніцай у вінаграднікі, падзівімся, як лаза зелянее, як пупышкі покнুলіся, як зацьвілі гранаты; там я цябе прыгалублю.

vyjdzem ranicaj u vinogradnikì, padzìvìmsâ, âk laza zelânee, âk pupyški poknulisâ, âk zac'vìli granaty; tam â câbe prygalublû.

14. Мандрагоры пахнуць духмяна, ля варот нашых многа пладоў: сёлетніх і даўнейшых назапасіла я табе, каханы.

Mandragory pahnuć duhmâna, lâ varot našyh mnoga pladoŭ: sëletnih i daŭnejšyh nazapasila â tabe, kahany.

8 Кіраўнік

1. О, няхай бы ты быў мне братам, маёй мацеркай узгадаваным, - сустракала б цябе за парогам і адкрыта цябе цалавала б, і ніхто мне асуды ня даў бы.

O, nâhaj by ty byŭ mne bratam, maěj macerkaj uzgadavanym, - sustrakala b câbe za parogam i adkryta câbe calavala b, i nihto mne asudy nâ daŭ by.

2. Прывяла б я цябе з сабою ў дом мацеркі роднай маёй. Ты вучыў бы мяне, я ж паіла б цябе духмяным віном і сокам з маіх гранатаў!

Pryvâla b â câbe z saboŭ ŭ dom macerkì rodnaj maěj. Ty vučyŭ by mâne, â Ź paila b câbe duhmânym vînom i sokam z maìh granataŭ!

3. Яго левая - пад маёй галавою, а правай рукою мяне абдымае.

Âgo levaâ - pad maěj galavoŭ, a pravaj rukoŭ mâne abdymae.

4. Заклінаю вас, Ерусалімскія дочки: ня будзеце, ня турбуйце каханай, пакуль не прачнецца сама.

Zaklînaŭ vas, Erusalìmskiâ doçki: nâ budzece, nâ turbujce kahanaj, pakul' ne pračnecsa sama.

5. Хто там ідзе з пустэльні, абапершыся на каханага? Пад яблыняй я разбудзіў цябе: там цябе нарадзіла маці, там нарадзіла родная.

Hto tam idze z pustèl'ni, abaperšysâ na kahanaga? Pad âblynâj â razbudziŭ câbe: tam câbe naradzila maci, tam naradzila rodnaâ.

6. Пячаткай мяне пакладзі на сэрца сваё, пакладзі на рукі, як пярсьцёнак: бо каханьне, як сьмерць - моцнае; рэўнасьць, як пекла - лютая; стрэлы яго - стрэлы вогненныя; яно - полымя непагаснае.

Pâčatkaj mâne pakladzi na sèrca svaë, pakladzi na ruki, âk pârs'cënak: bo kahan'ne, âk s'merc' - mocnae; rëŭnas'c', âk pekla - lûtaâ; strèly âgo - strèly vognennyâ; âno - polymâ nepagasnae.

7. Вялікія воды ня могуць любоў патушыць, і рэкі яе не затопяць. Калі б хто даваў багацьці дома свайго за любоў, іх адхілілі б з пагардай.

Vâlikîâ vody nâ moguc' lûboŭ patušyc', i rèki âe ne zatopâc'. Kali b hto davaŭ bagac'ci doma svajgo za lûboŭ, ih adhilili b z pagardaj.

8. Ёсьць у нас сястрыца, малая сястрыца, яшчэ яна грудак ня мае; што рабіць нам зь сястрыцаю нашай, калі прыйдуць сваты да яе?

Ës'c' u nas sâstryca, malaâ sâstryca, âščè âna grudak nâ mae; što rabic' nam z' sâstrycaŭ našaj, kali pryjduc' svaty da âe?

9. А калі б яна была сьцяною, мы яе ўмацавалі б срэбнымі зубцамі, калі б яна была дзьвярыма - мы іх ашалавалі б кедровымі дошкамі. Я - сьцяна, і грудзі мае - як вежы;

A kali b âna byla s'cânoŭ, my âe ŭmacavali b srèbnymi zubcami, kali b âna byla dz'vâryma - my ih ašalâvali b kedrovymi doškami. Â - s'câna, i grudzi mae - âk vežy;

10. таму ён ува мне знойдзе апору.

tamu ên uva mne znojdze aporu.

11. Вінаграднік быў у Саламона ў Ваал-Хамоне: варце даверыў ён

вінаграднік; кожны плаціў за плады тысячу срэбрам.

*Vinogradnik byŭ u Salamona ŭ Vaal-Hamone: varce daveryŭ ěn vïnogradnik;
kožny placiŭ za plady tysâču srèbram.*

12. А мой вінаграднік пры мне. Хай тысяча будзе табе, Саламоне, а дзьвесьце - яго вартавым.

*A moj vïnogradnik pry mne. Haj tysâča budze tabe, Salamone, a dz'ves'ce -
âgo vartavym.*

13. О жыхарка садоў! Сябры чуюць твой голас! Дай і мне паслухаць яго.

O žyharka sadoŭ! Sâbry čuŭc' tvoj golas! Daj i mne pasluhac' âgo.

14. Бяжы, мой каханы; будзь да сарны падобны, да маладога аленя ў бальзамных горах!

*Bâžy, moj kahany; budz' da sarny padobny, da maladoga alenâ ŭ
bal'zamnyh gorah!*

ICAI

1 Кіраўнік

1. Уява Icaï, сына Амосавага, якую ён бачыў пра Юдэю і Ерусалім, у дні Азіі Ёатама, Ахаза, Эзэкіі - цароў Юдэйскіх.

Uâva İsaï, syna Amosavaga, âkuû ën bačyŭ pra Ūdëu i Erusalim, u dni Aziï Êatama, Ahaza, Êzëkii - caroŭ Ūdëjskih.

2. Слухайце, нябёсы, і ўважай, зямля; бо гаворыць Гасподзь: Я выхаваў і ўзвысіў сыноў, а яны ўзбунтаваліся супраць Мяне.

Sluhajce, nâbësy, i ŭvažaj, zâmlâ; bo gavoryc' Gaspodz': Â vyhavaŭ i ŭzvysiŭ synoŭ, a âny ŭzbuntavalisâ suprac' Mâne.

3. Вол ведае гаспадара свайго, і асёл ясьлі гаспадара свайго; а Ізраіль ня знае Мяне, народ Мой не разумее.

Vol vedae gaspadara svajgo, i asël âs'li gaspadara svajgo; a İzrail' nâ znae Mâne, narod Moj ne razumee.

4. О, народзе грэшны, народзе пад цяжкімі беззаконьнямі, ліхадзейскае племя, сыны пагібельныя! Пакінулі Госпада, заняхаілі Сьвятога Ізраілевага, - павярнуліся назад.

O, narodze grëšny, narodze pad câžkimì bezzakon'nâmi, lihadzejskae plemâ, syny pagibel'nyâ! Pakinuli Gospada, zanâhaili S'vâtoga İzrailevaga, - pavârnulisâ nazad.

5. Па чым вас біць яшчэ, калі далей жывяце ва ўпартасьці? Уся галава ў струпах, і ўсё сэрца струхлела.

Pa čym vas bic' âščë, kalì dalej žyvâce va ŭpartas'ci? Usâ galava ŭ strupah, i

Ûsë sërca struhlela.

6. Ад ступкоў да цемені няма на ім месца здоровага; струпы, плямы, гнойныя раны, неабмытыя і неперавязаныя, і алеем нераз'мякчаныя.

Ad stupkoŭ da cemeni nâma na im mesca zdarovaga; strupy, plâmy, gnojnyâ rany, neabmytyâ i neperavâzanyâ, i aleem neraz'mâkčanyâ.

7. Зямля ваша спустошана; гарады вашыя агнём спалены; палі вашыя на вашых вачах паядаюць чужынцы; усё запусьцела, быццам пасья руйнаваньня чужынскага.

Zâmlâ vaša spustošana; garady vašyâ agnëm spaleny; pali vašyâ na vašyh vačah paâdaûc' čužyncy; usë zapus'cela, byccam pas'lâ rujnavan'nâ čužynskaga.

8. І засталася дачка Сіёна, як намёт у вінаградніку, як будан у гародзе, як абложаны горад.

Ì zastalasâ dačka Siëna, âk namët u vïnagradniku, âk budan u garodze, âk abložany gorad.

9. Калі б Гасподзь Саваоф не пакінуў нам невялікае рэшты, дык мы былі б тое самае, што Садома, прыпадобніліся б да Гаморы.

Kali b Gaspodz' Savaof ne pakinuŭ nam nevâlikae rëšty, dyk my byli b toe samae, što Sadoma, prypadobnilisâ b da Gamory.

10. Слухайце слова Гасподняе, князі Садомскія: уважай закону Бога нашага, народзе Гаморскі!

Sluhajce slova Gaspodnâe, knâzi Sadowskiâ: uvažaj zakonu Boga našaga, narodze Gamorski!

11. Навошта Мне мноства ахвяраў вашых? кажа Гасподзь. Я перанасыціўся цэласпаленьнямі бараноў і тлушчам укормленага быдла; і крыві цялят, і ягнят, і казлоў не хачу.

Navošta Mne mnoštva ahvâraŭ vašyh? kaža Gaspodz'. Â peranasyciÛsâ

cèlaspalen' nâmi baranoŭ i tluščam ukormlenaga bydla; i kryvi câlât, i âgnât, i kazloŭ ne haču.

12. Калі вы прыходзіце, каб з'явіцца перад аблічча Маё, хто патрабуе ад вас, каб вы тапталі падворкі Мае?

Kali vy pryhodzice, kab z'âvicca perad abličča Maë, hto patrabue ad vas, kab vy taptali padvorki Mae?

13. Не насеце болей дарункаў марнотных; дым кадзільны агідны Мне; навамесьцаў і суботаў, сходаў сьвяточных трываць не магу: беззаконьне - і сьвяткаваньне!

Ne nasece bolej darunkaŭ marnotnyh; dym kadzil'ny agidny Mne; navamesâcaŭ i subotaŭ, shodaŭ s'vâtočnyh tryvac' ne magu: bezzakon'ne - i s'vâtkavan'ne!

14. Навамесьцы вашыя і сьвяты вашыя ненавідзіць душа Мая; яны цяжкія Мне; Мне цяжка іх несці.

Navamesâcy vašyâ i s'vâty vašyâ nenavidzic' duša Maâ; âny câžkiâ Mne; Mne câžka ih nes'ci.

15. І калі вы працягваеце рукі вашыя, Я заплюшчваю ад вас Мае вочы; і калі памнажаеце вы малітвы свае, Я ня чую: вашыя рукі ў крыві.

Î kali vy pracâgvaeece ruki vašyâ, Â zaplûščvaŭ ad vas Mae vočy; i kali pamnažaece vy malitvy svae, Â nâ čuŭ: vašyâ ruki ŭ kryvi.

16. Абмыйцеся, ачысьціцеся; адвядзеце ліхія ўчынкi вашыя ад вачэй Маіх; перастаньце рабіць зло;

Abmyjcesâ, ačys'cicesâ; advâdzece lihîâ ŭčynki vašyâ ad vačëj Maih; perastan'ce rabic' zlo;

17. навучэцеся рабіць дабро; шукайце праўды; ратуйце прыгнечанага; абараняйце сiрату; заступайцеся за ўдаву.

navučècesâ rabic' dabro; šukajce praŭdy; ratujce prygnečanaga; abaranâjce

sìratu; zastupajcesâ za ŭdavu.

18. Тады прыйдзеце, і рассудзім, кажа Гасподзь. Калі будуць грахі вашыя, як барвовае, - як сьнег адбялю; калі будуць чырвоныя, як пурпура, - як воўну адбялю.

Tady pryjdzece, i rassudzim, kažà Gaspodz'. Kalì buduc' grahì vašyâ, âk barvovae, - âk s'neg adbâlû; kalì buduc' čyrvonyâ, âk purpura, - âk voŭnu adbâlû.

19. Калі захочаце і паслухаецеся, дык есьцімеце даброты зямлі.

Kalì zahočace i pasluhaecesâ, dyk es'cimece dabroty zâmlì.

20. Калі ж адмовіцеся і будзеце ўпарціцца, дык меч зжарэ вас: бо вусны Гасподнія маўляюць.

Kalì ž admovicesâ i budzece ŭparcicca, dyk meč zžarè vas: bo vusny Gaspodniâ maŭlâuc'.

21. Як зрабілася блудадзейкаю верная сталіца, поўная правасудзьдзя! Праўда жыла ў ёй, а цяпер забойцы.

Âk zrabìlasâ bludadzejkaŭ vernaâ stalica, poŭnaâ pravasudz'dzâ! Praŭda žyla ŭ ëj, a câper zabojcÿ.

22. Срэбра тваё зрабілася шлакам, віно тваё сапсавана вадою.

Srèbra tvaë zrabìlasâ šlakam, vîno tvaë sapsavana vadoŭ.

23. Князі твае - законаадступнікі і пасобнікі злодзеяў; усе яны любяць дарункі і ўгоньваюцца за грашыма; не бароняць сіраты, і гора ўдавы ня абыходзіць ім.

Knâzì tvae - zakonaadstupnikì i pasobnikì zlodzeâŭ; use âny lûbâc' darunkì i ŭgon'vaŭcca za grašyima; ne baronâc' sìraty, i gora ŭdavÿ nâ abyhodzic' im.

24. Таму кажа Гасподзь, Гасподзь Саваоф, Моцны Ізраілеў: о, Я ўсьцешу Сябе над супраціўцамі Маімі і адпомшчу ворагам Маім!

Tamu kažà Gaspodz', Gaspodz' Savaof, Mocny İzraileŭ: o, Â ŭs'cešu Sâbe

nad supraciŭcamì Maimì ì adpomšču voragam Maim!

25. І павярну на цябе руку Маю, і, як лугам, адчышчу зь цябе дамесака, і аддзялю ад цябе ўсё сьвінцовае

ì pavârnu na câbe ruku Maû, ì, âk lugam, adčyšču z' câbe damesak, ì addzâlû ad câbe ŭsë s'vincovae

26. і пастаўляцьму судзьдзяў табе, як раней, і радцаў, як напачатку; тады будуць казаць пра цябе: "горад праўды, сталіца веры".

ì pastaŭlâc'mu sudz'dzâŭ tabe, âk ranej, ì radcaŭ, âk napačatku; tady buduc' kazac' pra câbe: "gorad praŭdy, stalica very".

27. Сіён уратуецца правасудзьдзем, і навернутыя сыны яго - справядлівасьцю.

Siën uratuecca pravasudz'dzem, ì navernutyâ syny âgo - spravâdlivas'cû.

28. А ўсім адступнікам і грэшнікам - пагібель, і тыя, што пакінулі Госпада, вынішчацца.

A ŭsìm adstupnikam ì grèšnikam - pagibel', ì tyâ, što pakìnulì Gospada, vyniščacca.

29. Яны будуць пасаромленыя за дубровы, якіх вы так прагнулі, і брыдка ім будзе за сады, якія вам так панадныя.

Âny buduc' pasaromlenyâ za dubrovy, âkih vy tak pragnulì, ì brydka ìm budze za sady, âkiâ vam tak panadnyâ.

30. Бо вы будзеце, як дуб, зь якога лісьце апала, і як сад, у якім няма вады.

Bo vy budzece, âk dub, z' âkoga lis'ce apala, ì âk sad, u âkìm nâma vady.

31. І моцны будзе ашмоцьцем, і дзея ягоная - іскраю; і будуць паліцца разам, - і ніхто не патушыць.

Ì mocny budze ašmoc'cem, ì dzeâ âgonaâ - iskraû; ì buduc' palicca razam, - ì nihto ne patušyc'.

2 Кіраўнік

1. Слова, якое было ва ўяве Ісаю, сыну Амосаваму, пра Юдэю і Ерусалім.

Slova, âkoe bylo va ŭâve İsaû, synu Amosavamu, pra Ŭdèû i Erusalim.

2. І будзе ў апошнія дні гара дома Гасподняга, будзе пастаўлена на чале гор, і ўзвысіцца над пагоркамі, і пацякуць да яе ўсе народы.

İ budze ŭ apošniâ dni gara doma Gaspodnâga, budze pastaŭlena na čale gor, i ŭzvysicca nad pagorkami, i pacâkuc' da âe ŭse narody.

3. І пойдучь многія народы, і скажуць: прыйдзеце, і ўзыйдзем на гару Гасподнюю, у дом Бога Якаўлевага, і навучыць Ён нас Сваім шляхам; і хадзіць мем па сьцежках Ягоных. Бо ад Сіёна выйдзе закон, і слова Гасподняе - зь Ерусаліма.

İ pojduc' mnogîâ narody, i skažuc': pryjdzecе, i ŭzyjdzem na garu Gaspodnûû, u dom Boga Âkaŭlevaga, i navučyc' Ęn nas Svaim šlâham; i hadzic'mem pa s'cežkah Âgonyh. Bo ad Siëna vyjdzе zakon, i slova Gaspodnâe - z' Erusalima.

4. І будзе Ён судзіць народы, і выкрые многія плямёны; і перакуюць мячы свае на аралы, і дзіды свае - на сярпы; не падыме народ на народ меча, і ня будуць болей вучыцца ваяваць.

İ budze Ęn sudzic' narody, i vykrye mnogîâ plâmëny; i perakuûc' mâčy svae na araly, i dzidy svae - na sârpy; ne padyme narod na narod meča, i nâ buduc' bolej vučycsa vaâvac'.

5. О, доме Якава! Прыйдзеце, і будзем хадзіць у сьвятле Гасподнім.

O, dome Âkava! Pryjdzecе, i budzem hadzic' u s'vâtle Gaspodnim.

6. Але Ты адкінуў народ Твой, доме Якава, бо яны шмат перанялі ад

усходу: і чарадзеі ў іх, як у Філістымлянаў, і з сынамі чужымі яны ў згодзе.

Ale Ty adkìnuŭ narod Tvoj, dome Ákava, bo âny šmat peranâli ad ushodu: i čaradzei ŭ ih, âk u Filistymlânaŭ, i z synami čužymi âny ŭ zgodze.

7. І напоўнілася зямля яго срэбрам і золатам, і ліку няма скарбам ягоным; і напоўнілася зямля яго конямі, і ліку няма калясьніцам ягоным;

Ì napoŭnilasâ zâmlâ âgo srèbram i zolatam, i liku nâma skarbam âgonym; i napoŭnilasâ zâmlâ âgo konâmi, i liku nâma kalâs'nicam âgonym;

8. і напоўнілася зямля ягоная ідаламі; яны пакланяюцца творам рук сваіх, таму, што зрабілі пальцы іхнія.

ì napoŭnilasâ zâmlâ âgonaâ idalami; âny paklanâucca tvoram ruk svaih, tamu, što zrabili pal'cy ihniâ.

9. І пакланіўся чалавек, і прынізіўся мужчына; і Ты не даруеш ім.

Ì paklaniŭsâ čalavek, i pryniziŭsâ mužčyna; i Ty ne darueš im.

10. Ідзі ў скалу, і схавайся ў зямлю ад страху Госпада і ад славы велічы Ягонай.

Ìdzi ŭ skalu, i shavajsâ ŭ zâmlû ad strahu Gospada i ad slavy veličy Ágonaj.

11. Панікнуць гордыя вочы чалавека, і высокае людское прынізіцца; і адзін Гасподзь будзе высокі ў той дзень.

Paniknuc' gordyâ vočy čalaveka, i vysokae lûdskoe prynizicca; i adzìn Gaspodz' budze vysokì ŭ toj dzen'.

12. Бо ідзе дзень Госпада Саваофа на ўсё ганарыстае і пыхлівае і на ўсё ўзьнесенае, - і яно будзе прыніжана,

Bo idze dzen' Gospada Savaofa na ŭsë ganarystae i pyhlivae i na ŭsë ŭz'nesenae, - i âno budze prynižana,

13. і на ўсе кедры Ліванскія, высокія і выносныя, і на ўсе дубы Васанскія,

ì na ŭse kedry Livanskiâ, vysokiâ ì vynosnyâ, ì na ŭse duby Vasanskiâ,

14. ì na ŭse vysokïa gory, ì na ŭse pagorki, ãkiâ ŭzvysãaŭcca,

ì na ŭse vysokiâ gory, ì na ŭse pagorki, âkiâ ŭzvysãaŭcca,

15. ì na ŭsãkũ vežu vysokuũ, ì na ŭsãki mocny mur,

ì na ŭsãkuũ vežu vysokuũ, ì na ŭsãki mocny mur,

16. ì na ŭse karablì Tarsiskïa, ì na ŭse panadnyã akrazy ihniã.

ì na ŭse karablì Tarsiskïa, ì na ŭse panadnyã akrazy ihniã.

17. Ì ŭpadze çalaveçaya velič, ì vysokaẽ lŭdskoe prynizicca; ì adzìn

Gaspodz' budze vysoki ŭ toj dzen'.

Ì ŭpadze çalaveçãã velič, ì vysokaẽ lŭdskoe prynizicca; ì adzìn Gaspodz'

budze vysoki ŭ toj dzen'.

18. Ì ìdaly z'niknuc' zusim.

Ì ìdaly z'niknuc' zusim.

19. Ì ŭvojduc' lŭdzi ŭ raskoliny skal ì ŭ prorvy zãmlì ad strahu

Gospada ì ad slavy veličy Ŭgo, kalì Ěn paŭstane s'çercì zãmlũ.

Ì ŭvojduc' lŭdzi ŭ raskoliny skal ì ŭ prorvy zãmlì ad strahu Gospada ì ad slavy

veličy Ŭgo, kalì Ěn paŭstane s'çercì zãmlũ.

20. У той дзень çalavek kine kratam ì kažanam svaiã srèbranyã ì

zalatyã svaiã ìdalaŭ, ãkih zrabìŭ sabe na paklanen'ne im,

U toj dzen' çalavek kine kratam ì kažanam svaiã srèbranyã ì zalatyã svaiã

ìdalaŭ, âkih zrabìŭ sabe na paklanen'ne im,

21. kab uvajs'ci ŭ çãsniny skal ì ŭ raskoliny gor ad strahu Gospada ì

ad slavy veličy Ŭgo, kalì Ěn paŭstane s'çercì zãmlũ.

kab uvajs'ci ŭ çãsniny skal ì ŭ raskoliny gor ad strahu Gospada ì ad slavy

veličy Ŭgo, kalì Ěn paŭstane s'çercì zãmlũ.

22. Перастаньце вы спадзявацца на çalaveka, çyë дыханьне ŭ ноздрах

у ŭго: бо што Ěн значыць?

Perastan'ce vy spadzâvacca na čalaveka, čyë dyhan'ne ŭ nozdrah u âgo: bo što ën značyc'?

3 Кіраўнік

1. Вось, Гасподзь, Гасподзь Саваоф, адбярэ ў Ерусаліма і ў Юды посах і кій, усякае сілканьне хлебам і ўсякае сілканьне вадою,

Vos', Gaspodz', Gaspodz' Savaof, adbârè ŭ Erusalima i ŭ Ŭdy posah i kij, usâkae silkavan'ne hlebam i ŭsâkae silkavan'ne vadoû,

2. адважнага правадыра і ваяра, судзьдзю і прарока, і празорцу і старца,

advažnaga pravadyra i vaâra, sudz'dzû i praroka, i prazorcu i starca,

3. пяцідзясяцкага, і заможніка, і радцу, і мудрага мастака, і майстра ў слове.

pâcidzâsâckaga, i zamožnika, i radcu, i mudraga mastaka, i majstra ŭ slove.

4. І дам ім хлапцоў у начальнікі, і дзеці будуць валадарыць над імі.

Ì dam im hlapcoŭ u načal'niki, i dzeci buduc' valadaryc' nad imi.

5. І ў народзе адзін будзе прыгнятацца другім, і кожны блізкім сваім; малады будзе нахабна заносіцца над старым, і прасталюднік над заможнікам.

Ì ŭ narodze adzìn budze prygnâtacca drugim, i kožny blizkim svaim; malady budze nahabna zanosicca nad starym, i prastalûdnik nad zamožnikam.

6. Тады ўхопіцца чалавек за брата свайго, у сямэі бацькі свайго, і скажа: "у цябе ёсьць адзеньне, будзь нашым правадыром, і хай будуць гэтыя руіны пад рукою тваёю".

Tady ŭhopicca čalavek za brata svajgo, u sâmèi bac'ki svajgo, i skaža: "u câbe ës'c' adzen'ne, budz' našym pravadyrom, i haj buduc' gètyâ ruiny pad

rukoû tvaëû".

7. А ён з прысягаю скажа: "не магу загоіць ранаў грамадства; і ў маім доме няма ні хлеба, ні вопраткі; не рабеце мяне правадыром народу".

A ěn z prysâgaû skaža: "ne magu zagoic' ranaŭ gramadstva; i ŭ maïm dome nâma ni hleba, ni vopratkî; ne rabece mâne pravadyrom narodu".

8. Так рухнуў Ерусалім, і ўпаў Юда, бо язык іх і дзеі іхнія - супроць Госпада, абразьлівыя вачам славы Ягонай.

Tak ruhnuŭ Erusalim, i ŭpaŭ Ŭda, bo âzyk ih i dzei ihniâ - suproc' Gospada, abraz'livyâ vačam slavy Âgonaj.

9. Выраз іх твараў сьведчыць супроць іх, і пра грэх свой яны расказваюць адкрыта, як Садомляне, не хаваюць: гора душы іхняй! бо самі на сябе наклікаюць ліха.

Vyraz ih tvarauŭ s'vedčyc' suproc' ih, i pra grêh svoj âny raskazvaûc' adkryta, âk Sadomlâne, ne havaûc': gora dušy ihnâj! bo sami na sâbe naklikaûc' liha.

10. Скажэце праведніку, што добра яму: бо ён будзе есьці плады ўчынкаў сваіх;

Skažèce pravedniku, što dobra âmu: bo ěn budze es'ci plady ŭčynkaŭ svaih;

11. а беззаконьніку гора: бо будзе яму адплата за дзеі рук ягоных.

a bezzakon'niku gora: bo budze âmu adplata za dzei ruk âgonyh.

12. Прыгнятальнікі народу Майго - дзеці, і жанчыны валадараць над ім. Народзе Мой! правадыры твае ўводзяць цябе ў аблуду, і дарогу сьцежак тваіх папсавалі.

Prygnâtal'niki narodu Majgo - dzeci, i žančyny valadarac' nad im. Narodze Moj! pravadyry tvae ŭvodzâc' câbe ŭ abludu, i darogu s'cežak tvaih papsavali.

13. Паўстаў Гасподзь на суд - і стаіць, каб судзіць народы.

Paŭstaŭ Gaspodz' na sud - i staic', kab sudzic' narody.

14. Гасподзь уступае ў суд са старэйшынамі народу Свайго і з князямі яго: вы спустошылі вінаграднік; нарабаванае ў беднага - у вашых дамах.

Gaspodz' ustupae ŭ sud sa starèjšynami narodu Svajgo i z knâzâmi âgo: vy spustošyli vînogradnik; narabavanae ŭ bednaga - u vašyh damah.

15. Навошта ўціскаеце люд Мой і прыгнятаеце бедных? кажа Гасподзь, Гасподзь Саваоф.

Navošta ŭciskaeце lûd Moj i prygnâtaeце bednyh? kaža Gaspodz', Gaspodz' Savaof.

16. І сказаў Гасподзь: за тое, што пышаюцца дочки Сіёна, і ганарыста ходзяць, падняўшы шыю, і спакушаюць вачыма, і выступаюць гардзейскай хадюю, і брынчаць ланцужкі на іхніх нагах,

Ì skazaŭ Gaspodz': za toe, što pyšaŭcca dočkì Siëna, i ganarysta hodzâc', padnâŭšy šyû, i spakušaŭc' vačyma, i vystupaŭc' gardzejskaj hadoû, i brynčac' lancužki na ihnih nagh,

17. сьпляшывіць Гасподзь цемя дочкам Сіёна, і адкрые Гасподзь сарамату іхнюю.

s'plâšyvic' Gaspodz' cemâ dočkam Siëna, i adkrye Gaspodz' saramatu ihnûû.

18. У той дзень адбярэ Гасподзь аздобы: прыгожыя ланцужкі на нагах і спражкі, і зорачкі, і дыядэмы,

U toj dzen' adbârè Gaspodz' ozdoby: prygožyâ lancužki na nagh i spražki, i zoračkì, i dyâdèmy,

19. завушніцы, і пацеркі, і наплечнікі, і вяслы і бранзалеткі, і паясы, і пляшачкі з пахошчамі, і падвескі чароўныя,

zavušnicy, i pacerkì, i napplečnikì, i vâsly i branzaletkì, i paâsy, i plâšačkì z pahoščami, i padveskì čaroŭnyâ,

20. пярсьцёнкі і колцы ў нос,

pârs'cënki i kolcy ŭ nos,

21. вопратку і сподняе, і хусткі, і кашалькі,

vopratku i spodnâe, i hustki, i kašal'ki,

22. сьветлыя шаты і вэлюмы, і павязкі, і покрывы.

s'vetlyâ šaty i vèlûmy, i pavâzki, i pokryvy.

23. І будзе замест пахошчаў смурод, і замест пояса будзе вяроўка, і

замест кудзерак плешына, і замест багатае шаты вярэта цесная,

замест хараства кляймо ганьбы.

Ì budze zamest pahoščaŭ smurod, i zamest poâsa budze vâroŭka, i zamest kudzerak plešyna, i zamest bagatae šaty vâreťa cesnaâ, zamest harastva klâjmo gan'by.

24. Мужчыны твае загінуць ад меча, і адважнікі твае - на вайне.

Mužčyny tvae zaginuc' ad meča, i advažnikì tvae - na vajne.

25. І будуць енчыць і плакаць брамы сталіцы, і будзе яна сядзець на

зямлі спусташэньня.

Ì buduc' enčyc' i plakac' bramy stalicy, i budze âna sâdzec' na zâmli spustašën'nâ.

4 Кіраўнік

1. І схопяцца сем жанчын за аднаго мужчыну ў той дзень, і скажуць:

"свой хлеб будзем есьці, і сваю адзежу будзем насіць, толькі хай называцьмемся імем тваім, - здымі ганьбу з нас".

Ì shopâcca sem žančyn za adnago mužčynu ŭ toj dzen', i skažuc': "svoj hleb budzem es'ci, i svaŭ adžežu budzem nasic', tol'ki haj nazyvac'memsâ imem tvaim, - zdymì gan'bu z nas".

2. У той дзень галіна Госпада явіцца ў красе і пашане, і плод зямлі - у велічы і славе, ацалелым сынам Ізраіля.

U toj dzen' galina Gospada âvicca ŭ krase i pašane, i plod zâmlî - u veličy i slave, acalelym synam İzrailâ.

3. Тады тыя, што засталіся на Сіёне і ацалелі ў Ерусаліме, назавуцца сьвятымі, усе запісаныя ў кнігу на жыцьцё ў Ерусаліме,

Tady tyâ, što zastalisâ na Siëne i acaleli ŭ Erusalime, nazavucca s'vâtymî, use zapisanyâ ŭ knìgu na žyc'cë ŭ Erusalime,

4. калі Гасподзь абмые бруд дачок Сіёна і ачысьціць кроў Ерусаліма з асяродзьдзя яго духам суду і духам агню.

kali Gaspodz' abmye brud dačok Siëna i ačys'cic' kroŭ Erusalima z asârodz'dzâ âgo duham sudu i duham agnû.

5. І створыць Гасподзь над усякай мясьцінай гары Сіёна і над сходамі яе воблака і дым у час дня і зьзяньне полымнага агню ў час ночы; бо над усім пашанным будзе покрыва.

Ì stvoryc' Gaspodz' nad usâkaj mâs'cinaj gary Siëna i nad shodami âe voblaka i dym u čas dnâ i z'zân'ne polymnaga agnû ŭ čas nočy; bo nad usim pašannym budze pokryva.

6. І будзе намёт для засені ўдзень ад сьпёкі і для сховішча і абароны ад непагадзі і дажджу.

Ì budze namët dlâ zasenî ŭdzen' ad s'pëki i dlâ shovišča i abarony ad nepagadzi i daždžu.

5 Кіраўнік

1. Засьпяваю Майму Любаснаму песьню Любаснага Майго пра вінаграднік Ягоны. У Любаснага Майго быў вінаграднік на вяршыні

плоднай гары.

*Zas'pâvaû Majmu Lûbasnamu pes'nû Lûbasnaga Majgo pra vînogradnik
Âgony. U Lûbasnaga Majgo byŭ vînogradnik na vâřsyni plodnaj gary.*

2. І Ён абкапаў яго, і ачысьціў яго ад каменя, і пасадзіў у ім адборныя
вінаградныя лозы, і паставіў вежу пасярод яго, і выкапаў у ім чавільню, і
чакаў, што ён уродзіць добрыя гронкі, а ён урадзіў дзікія ягады.

*İ Ên abkapaŭ âgo, i ačys'ciŭ âgo ad kamen'nâ, i pasadziŭ u im adbornyâ
vînogradnyâ lozy, i pastaviŭ vežu pasârod âgo, i vykapaŭ u im čavil'nû, i
čakaŭ, ŝto ên urodzic' dobryâ gronki, a ên uradziŭ dzikiâ âgady.*

3. І цяпер жыхары Ерусаліма і мужчыны Юдэйскія, рассудзеце Мяне зь
вінаграднікам Маім.

*İ câper žyhary Erusalima i mužčyny Ūdèjskiâ, rassudzece Mâne z'
vînogradnikam Maïm.*

4. Што яшчэ трэба было б зрабіць вінаградніку Майму, чаго Я не
зрабіў яму? Чаму, калі Я спадзяваўся, што ён уродзіць добрыя гронкі,
ён урадзіў дзікія ягады?

*Što âščè trèba bylo b zrabic' vînogradniku Majmu, čago Â ne zrabiŭ âmu?
Čamu, kali Â spadzâvaŭsâ, ŝto ên urodzic' dobryâ gronki, ên uradziŭ dzikiâ
âgady?*

5. Дык вось Я скажу вам, што зраблю зь вінаграднікам Маім: здыму зь
яго агароджу, і будзе ён спусташацца; разбуру сыцены яго, і будуць яго
таптаць.

*Dyk vos' Â skažu vam, ŝto zrablû z' vînogradnikam Maïm: zdymu z' âgo
agarodžu, i budze ên spustašacca; razburu s'ceny âgo, i buduc' âgo taptac'.*

6. І пакіну яго ў запусьценьні; ня будуць ні абразаць, ні капаць яго; і
зарасьце ён цернем і ваўчкамі, і загадаю хмарам не паліваць яго
дажджом.

*Ì pakìnu âgo ŭ zapus'cen'nì; nâ buduc' nì abrazac', nì kapac' âgo; ì zaras'ce
ën cernem ì vaŭčkami, ì zagadaŭ hmaram ne palivac' âgo daždžom.*

7. Вінаграднік Госпада Саваофа ёсьць дом Ізраілеў, і мужчыны Юды -
любья саджанцы Яго. І чакаў Ён правасудзьдзя, але вось - праліцьцё
крыві; чакаў праўды, і вось - лямант.

*Vinogradnik Gospada Savaofa ës'c' dom Ìzraileŭ, ì mužčyny Ŭdy - lûbyâ
sadžancy Âgo. Ì čakaŭ Ęn pravasudz'dzâ, ale vos' - pralic'cë kryvi; čakaŭ
praŭdy, ì vos' - lâmant.*

8. Гора вам, хто дадае дом да дома, далучае поле да поля, так што
іншым не застаецца месца, нібыта вы адны паселены на зямлі.

*Gora vam, hto dadae dom da doma, dalučae pole da polâ, tak što inšym ne
zastaecca mesca, nîbyta vy adny paseleny na zâmli.*

9. У вушы мае сказаў Гасподзь Саваоф: шматлікія дамы гэтыя будуць
пустыя, вялікія і прыгожыя - зьбязьлюдзеюць;

*U vušy mae skazaŭ Gaspodz' Savaof: šmatlikîâ damy gètyâ buduc' pustyâ,
vâlikîâ ì prygožyâ - z'bâz'lûdzeŭc';*

10. дзесяць дзялянак у вінаградніку дадуць адзін бат, і хомэр пасянага
зерня ўродзіць заледзьве эфу.

*dzesâc' dzâlânak u vinogradniku daduc' adzin bat, ì homèr paseânaga zernâ
ŭrodzic' zaledz've èfu.*

11. Гора таму, хто з раньняй раніцы шукае сікеры і да позьняга вечара
разагравае сябе віном;

*Gora tamu, hto z ran'nâj ranicy šukae sikeru ì da poz'nâga večara
razagravae sâbe vinom;*

12. і цытра і лютня, тымпан і жалейка, і віно на банкетых іхніх; а на дзеі
Госпада не зважаюць яны, і пра чыны рук Ягоных ня думаюць.

ì cytra ì lûtnâ, tympan ì žalejka, ì vino na banketah ihnih; a na dzei Gospada

ne zvažâuc' âny, i pra čyny ruk Âgonyh nâ dumauc'.

13. За тое народ мой пойдзе ў палон непрадбачана, і заможнікі яго загаладаюць, і багацеі ягоныя спрагнуцца смагаю.

Za toe narod moj pojdze ŭ palon nepradbačana, i zamožniki âgo zagaladauc', i bagacei âgonyâ spragnucca smagaŭ.

14. За тое пашырылася апраметная, і над меру разъязвіла пашчу сваю; і сыдзе туды слава іхняя, і багацьце іхняе, і шум іхні, і ўсё, што разъвесяляе іх.

Za toe pašyrylasâ aprametnaâ, i nad meru raz'zâvila pašču svaŭ; i sydze tudy slava ihnââ, i bagac'ce ihnâe, i šum ihni, i ŭsë, što raz'vesâlâe ih.

15. І схіліцца чалавек, і ўпакорыцца мужчына, і вочы гардзеяў панікнуць;

Î shilicca čalavek, i ŭpakorycca mužčyna, i vočy gardzeâŭ paniknuc';

16. А Гасподзь Саваоф узьнясецца высока ў судзе, і Бог Сьвяты выявіць сьвятасьць Сваю ў праўдзе.

A Gaspodz' Savaof uz'nâsecca vysoka ŭ sudze, i Bog S'vâty vyâvic' s'vâtas'c' Svaŭ ŭ praŭdze.

17. І будуць пасьвіцца авечкі па сваёй волі, і чужыя будуць карміцца пакінутымі тлустымі пашамі багацеяў.

Î buduc' pas'vicca avečki pa svaëj voli, i čužyâ buduc' karmicca pakìnutymi tlustymi pašami bagaceâŭ.

18. Гора тым, якія цягнуць на сябе беззаконьне вяроўкамі марнасьці і грэх - як бы ляйчынамі калясьнічнымі;

Gora tym, âkiâ câgnuc' na sâbe bezzakon'ne vâroŭkami marnas'ci i grèh - âk by lâjčynami kalâs'ničnymi;

19. якія кажуць: "Няхай Ён пасьпяшаецца і паскорыць дзею Сваю, каб мы бачылі, і хай наблізіцца і выканаецца парада Сьвятога Ізраілевага,

каб мы даведаліся!"

âkiâ kažuc': "Nâhaj Ęn pas'pâšaecca i paskoryc' dzeû Svaû, kab my bačyli, i haj nablizicca i vykanaecca parada S'vâtoga Ęzrailevaga, kab my davedalisâ!"

20. Гора тым, якія зло называюць дабром, і дабро - злом, цемру лічаць сьвятлом, і сьвятло - цемраю, горкае лічаць салодкім, і салодкае - горкім!

Gora tym, âkiâ zlo nazyvaûc' dabrom, i dabro - zlom, cemru ličac' s'vâtlom, i s'vâtlo - cemraû, gorkae ličac' salodkîm, i salodkae - gorkîm!

21. Гора тым, якія мудрыя ў вачах сваіх і разумныя перад самімі сабою!

Gora tym, âkiâ mudryâ ũ vačah svaih i razumnyâ perad samimi saboû!

22. Гора тым, якія багатыры піць віно і моцныя гатаваць моцны напой,

Gora tym, âkiâ bagatyry pic' vino i mocnyâ gatavac' mocny napoj,

23. якія за хабар апраўдваюць вінаватага і праведных пазбаўляюць законнага!

âkiâ za habar apraŭdvaûc' vinavataga i pravednyh pazbaŭlâûc' zakonnaga!

24. Як агонь пажырае салому, і полымя зьнішчае сена, так спарэхнее корань іхні і цьвет іх разьвеецца пылам; бо заняхаілі яны закон Госпада Саваофа і заняхаілі слова Сьвятога Ęзраілевага.

Âk agon' pažyrae salomu, i polymâ z'niščae sena, tak sparahnee koran' ihni i c'vet ih raz'veecca pylam; bo zanâhaili âny zakon Gospada Savaofa i zanâhaili slova S'vâtoga Ęzrailevaga.

25. За тое загарыцца гнеў Госпада на народ Ягоны, і працягне Ęн руку Сваю на яго і ўразіць яго, аж здрыгануцца горы, і трупы іх будуць, як памёт на вуліцах. І пры ўсім гэтым гнеў Яго не адступіцца, і рука Яго яшчэ будзе працягнутая.

Za toe zagarycca gneŭ Gospada na narod Âgony, i pracâgne Ęn ruku Svaû na âgo i ũrazic' âgo, aŭ zdryganucca gory, i trupy ih buduc', âk pamêt na

vulìcah. Ì pry ũsìm gètym gneŭ Ágo ne adstupìcca, ì ruka Ágo âščè budze pracâgnutaâ.

26. Ì падыме сыцяг народам далёкім і дасьць знак таму, хто жыве на краі зямлі, - і вось, ён лёгка і скора прыйдзе;

Ì padyme s'câg narodam dalëkim ì das'c' znak tamu, hto žyve na krai zâmlì, - ì vos', ën lëgka ì skora pryjdze;

27. і ня будзе ў яго ні стомленага, ні знямоглага; ніводзін не задрэмле і не засьне, і ня здымецца пояс са сыцёгнаў ягоных, і не парвецца рэмень на абутку ягоным;

ì nâ budze ũ âgo nì stomlenaga, nì z'nâmoglaga; nìvodzìn ne zadrèmle ì ne zas'ne, ì nâ zdymecca poâs sa s'cëgnaŭ âgonyh, ì ne parvecca rëmen' na abutku âgonym;

28. стрэлы ў яго навостраныя, і ўсе лукі ў яго напятаыя; капыты коней ягоных падобныя да крэменю, і колы яго, як віхура;

strèly ũ âgo navostranyâ, ì ũse luki ũ âgo napâtyâ; kapyty konej âgonyh padobnyâ da krëmenû, ì koly âgo, âk vihura;

29. рык ягоны, як рык ільвіцы; ён рыкае як ільвяня, і зарыкае і схопіць здабычу, і панясе, і ніхто не адбярэ.

ryk âgony, âk ryk il'vicy; ën rykae âk il'vânâ, ì zarykae ì shopìc' zdabyču, ì panâse, ì nihto ne adbârè.

30. Ì зарыкае на яго ў той дзень быццам рыкам разьятранага мора; і гляне ён на зямлю, і вось - цемра, гора, і сьвятло патухла ў аблоках.

Ì zarykae na âgo ũ toj dzen' byccam rykam raz'âtranaga mora; ì glâne ën na zâmlû, ì vos' - cemra, gora, ì s'vâtlo patuhla ũ ablokah.

6 Кіраўнік

1. У год сьмерці цара Азіі бачыў я Госпада, Які сядзеў на троне высокім і ўзьнесеным, і краі шатаў Ягоных напаўнялі ўвесь храм.

U god s'mercì cara Aziì bačyŭ â Gospada, Âkì sâdzeŭ na trone vysokim i ŭz'nesenym, i kraì šataŭ Âgonyh napaŭnâli ŭves' hram.

2. Вакол Яго стаялі серафімы; у кожнага зь іх па шэсьць крылаў: двума засланяў кожны аблічча сваё, і двума засланяў ногі свае, і двума лётаў.

Vakol Âgo staâli serafimy; u kožnaga z' ih pa šès'c' krylaŭ: dvuma zaslanâŭ kožny abličča svaë, i dvuma zaslanâŭ nogi svaë, i dvuma lëtaŭ.

3. І клікалі адзін аднаму і казалі: Сьвяты, Сьвяты, Сьвяты Гасподзь Саваоф! уся зямля поўная славы Ягонай!

Ì klikali adzìn adnamu i kazali: S'vâty, S'vâty, S'vâty Gaspodz' Savaof! usâ zâmlâ poŭnaâ slavy Âgonaj!

4. І затрэсьліся бэлькі ў браме ад голасу тых, што клікалі, і дом напоўніўся дымам ахвярным.

Ì zatrès'lisâ bèl'ki ŭ brame ad golasu tyh, što klikali, i dom napoŭniŭsâ dymam ahvârnyim.

5. І сказаў я: гора мне! загінуў я! бо я чалавек зь нячыстымі вуснамі, і жыву сярод люду таксама зь нячыстымі вуснамі, - і вочы мае бачылі Цара, Госпада Саваофа.

Ì skazaŭ â: gora mne! zagìnuŭ â! bo â čalavek z' nâčystymì vusnamì, i žyvu sârod lûdu taksama z' nâčystymì vusnamì, - i vočy mae bačyli Cara, Gospada Savaofa.

6. Тады прыляцеў да мяне адзін серафім, і ў руцэ ў яго распалены вугаль, які ён узяў абцугамі з ахвярніка,

Tady prylâceŭ da mâne adzìn serafim, i ŭ rucè ŭ âgo raspaleny vugal', âkì ën

uzâŭ abcugamì z ahvârnika,

7. і дакрануўся да вуснаў маіх і сказаў: вось, гэта кранулася вуснаў тваіх, і беззаконьне тваё адведзена ад цябе, і грэх твой ачышчаны.

ì dakranuŭsâ da vusnaŭ maih ì skazaŭ: vos', gèta kranulasâ vusnaŭ tvaih, ì bezzakon'ne tvaë advedzena ad câbe, ì grèh tvoj ačyščany.

8. І пачуў я голас Госпада, Які сказаў: каго Мне паслаць? і хто туды пойдзе за вас? І сказаў я: вось я, пашлі мяне.

Ì pačuiŭ â golas Gospada, Âkì skazaŭ: kago Mne paslac'? ì hto tudy pojdze za vas? Ì skazaŭ â: vos' â, pašli mâne.

9. А Ён сказаў: ідзі і скажы гэтаму народу: слыхам пачуеце, і не ўразумеете; і вачыма глядзецьмеце, і ня ўбачыце.

A Ęn skazaŭ: idzi ì skažy gètamu narodu: slyham pačuece, ì ne ŭrazumeece; ì vačyuma glâdzec'mece, ì nâ ŭbačyce.

10. Агрубела бо сэрца ў людзей гэтых, і цяжка чуюць вушыма, і зьмежылі вочы свае, хай ня ўгледзяць вачыма, і не пачуюць вушыма, і сэрцам не ўразумеюць, і не навернуцца, каб Я ацаліў іх.

Agrubela bo sèrca ŭ lûdzej gètyh, ì câžka čuić' vušyuma, ì z'mežyli vočy svae, haj nâ ŭgledzâć' vačyuma, ì ne pačuuić' vušyuma, ì sèrcam ne ŭrazumeuić', ì ne navernucca, kab Â acaliŭ ih.

11. І сказаў я: ці надоўга, Госпадзе? Ён сказаў: пакуль не апусьцеюць гарады, і не застануцца без жыхароў, і дамы бязь людзей, і пакуль зямля гэтая зусім не запусьцеецца.

Ì skazaŭ â: ci nadoŭga, Gospadze? Ęn skazaŭ: pakul' ne apus'ceuić' garady, ì ne zastanucca bez žyharoŭ, ì damy bâz' lûdzej, ì pakul' zâmlâ gètaâ zusim ne zapus'ceecca.

12. І выдаліць Гасподзь людзей, і вялікае запусьценьне будзе на гэтай зямлі.

Ì vydalìc' Gaspodz' lûdzej, ì vâlikae zapus'cen'ne budze na gètaj zâmlì.

13. I калі яшчэ застаецца дзясятая частка на ёй, і вернецца, яна зноў будзе спустошана; але, як ад ліпы і як ад дуба, калі яны сьсечаны, застаецца карань іх, так сьвятое насеньне будзе каранем яе.

Ì kalì âščè zastanecca dzâsâtaâ častka na ëj, ì vernecca, âna znoŭ budze spustošana; ale, âk ad lipy ì âk ad duba, kalì âny s'sečany, zastaecca koran' ih, tak s'vâtoe nasen'ne budze koranem âe.

7 Кіраўнік

1. I было ў дні Ахаза, сына Ёатамавага, сына Азіі, цара Юдэйскага, Рэцын, цар Сірыйскі, і Факей, сын Рэмаліінаў, цар Ізраільскі, пайшлі супроць Ерусаліма, каб заваяваць яго, - але не маглі заваяваць.

Ì bylo ŭ dni Ahaza, syna Ėatamavaga, syna Aziì, cara Ūdèjskaga, Rècyn, car Siryjskì, ì Fakej, syn Rèmaliìnaŭ, car Ìzrail'skì, pajšli suproc' Erusalìma, kab zavaâvac' âgo, - ale ne maglì zavaâvac'.

2. I было абвешчана дому Давідаваму, і сказана: Сірыяне разьмясьціліся ў зямлі Яфрэмавай; і пахіснулася сэрца ягонае і сэрца народа ягонага, як хістаюцца ад ветру дрэвы ў лесе.

Ì bylo abveščana domu Davidavamu, ì skazana: Siryâne raz'mâs'cilisâ ŭ zâmlì Âfrèmavaj; ì pahìsnulasâ sèrca âgonae ì sèrca naroda âgonaga, âk hìstaŭcca ad vetru drèvy ŭ lese.

3. I сказаў Гасподзь Ісаю: выйдзі ты і сын твой, Шэарасуў насустрач Ахазу, да канца канала верхняй сажалкі, на дарогу да поля бялільнага,

Ì skazaŭ Gaspodz' Ìsaŭ: vyjdzì ty ì syn tvoj, Šèarasuŭ nasustrač Ahazu, da kanca kanala verhnâj sažalkì, na darogu da polâ bâlil'naga,

4. і скажы яму: сачы і будзь спакойны; ня бойся, і хай не занепадае

сэрца тваё і не палохаецца гэтых двух недагарэлых дымных галавешак, ад распаленага гневу Рэцына і Сірыянаў, і сына Рэмаліінавага.

ì skažy âtu: sačy ì budz' spakojny; nâ bojsâ, ì haj ne zanepadae sèrca tvaë ì ne palohaecca gètyh dvuh nedagarèlyh dymnyh galavešak, ad raspalენaga gnevu Rècyna ì Siryânaŭ, ì syna Rèmaliìnavaga.

5. Сірыя, Яфрэм і сын Рэмаліінаў намышляюць супроць цябе ліхое, кажучы:

Siryâ, Âfrèm ì syn Rèmaliìnaŭ namyšlâuc' suproc' câbe lihoe, kažučy:

6. пойдзем на Юдэю, і ўзбурым яе, і авалодаем ёю, і паставім у ёй царом сына Тавэілавага.

pojdzem na Ŭdèu, ì ŭzburym âe, ì avalodaem ëu, ì pastavim u ëj carom syna Tavèilavaga.

7. Але Гасподзь Бог так кажа: гэта ня станецца і ня збудзецца;

Ale Gaspodz' Bog tak kaža: gèta nâ stanecca ì nâ zbudzecca;

8. бо галава Сірыі - Дамаск, і галава Дамаска - Рэцын; а праз шасьцьдзясят пяць гадоў Яфрэм перастане быць народам;

bo galava Siryi - Damask, ì galava Damaska - Rècyn; a praz šas'c'dzâsât pâc' gadoŭ Âfrèm perastane byc' narodam;

9. і галава Яфрэма - Самарыя, і галава Самарыі - сын Рэмаліінаў. Калі вы ня верыце, дык таму, што вы не засьведчаныя.

ì galava Âfrèma - Samaryâ, ì galava Samaryi - syn Rèmaliìnaŭ. Kalì vy nâ veryce, dyk tamu, što vy ne zas'vedčanyâ.

10. І Гасподзь гаварыў далей да Ахаза, і сказаў:

Ì Gaspodz' gavaryŭ dalej da Ahaza, ì skazaŭ:

11. прасі сабе азнакі ў Госпада Бога твайго: прасі альбо ў глыбіні, альбо на вышыні.

prasi sabe aznakì ŭ Gospada Boga tvajgo: prasi al'bo ŭ glybini, al'bo na

vyšyni.

12. І сказаў Ахаз: ня буду прасіць і ня буду спакушаць Госпада.

Ì skazaŭ Ahaz: nâ budu prasic' i nâ budu spakušac' Gospada.

13. Тады сказаў Ісая: слухайце ж, доме Давідаў! няўжо мала вам абцяжваць людзей, што вы хочаце абцяжваць і Бога майго?

Tady skazaŭ İsaâ: sluhajce ž, dome Davidaŭ! nâŭžo mala vam abcâžvac' lûdzej, što vy hočace abcâžvac' i Boga majgo?

14. Дык вось Сам Гасподзь дасьць вам азнаку: вось, Дзева ва ўлоньні зачне і народзіць Сына, і дадуць імя Яму: Эмануіл.

Dyk vos' Sam Gaspodz' das'c' vam oznaku: vos', Dzeva va ŭlon'ni začne i narodzic' Syna, i daduc' imâ Âmu: Èmanuil.

15. Ён будзе карміцца малаком і мёдам, пакуль ня будзе ўмець адкідаць благое і выбіраць добрае.

Ën budze karmicca malakom i mëdam, pakul' nâ budze ŭmec' adkidac' blagoe i vybìrac' dobrae.

16. Бо, перш чым гэтае дзіця ўмецьме адкідаць благое і выбіраць добрае, зямля тая, якое ты баішся, будзе пакінута абодвума царамі яе.

Bo, perš čym gëtae dzicâ ŭmec'me adkidac' blagoe i vybìrac' dobrae, zâmlâ taâ, âkoe ty baiššâ, budze pakinuta abodvuma carami âe.

17. Але навядзе Гасподзь на цябе і на народ твой і на дом бацькі твайго дні, якія ня прыходзілі з часу адпаду Яфрэма ад Юды, навядзе цара Асірыйскага.

Ale navâdze Gaspodz' na câbe i na narod tvoj i na dom bac'ki tvajgo dni, âkiâ nâ pryhodzili z času adpadu Âfrëma ad Ūdy, navâdze cara Asiryjskaga.

18. І станецца ў той дзень: Гасподзь дасьць знак мусе, якая пры ўтоку ракі Егіпецкай, і пчале, якая ў зямлі Асірыйскай,

Ì stanecca ŭ toj dzen': Gaspodz' das'c' znak muse, âkaâ pry ŭtoku raki

Egipeckaj, i pčale, âkaâ ŭ zâmlì Asìryjskaj,

19. i прыляцяць i пасядуць яны ўсе па далінах апусьцелых i па расколінах скал, i па ўсім калючым кустоўі i па ўсіх дрэвах.

i prylâcâc' i pasâduc' âny ŭse pa dalinah apus'celyh i pa raskolinah skal, i pa ŭsìm kalûčym kustoŭi i pa ŭsìh drèvah.

20. У той дзень паголіць Гасподзь брытваю, узятаю па той бок ракі царом Асірыйскім, галаву i валасы на нагах, i нават здыме бараду.

U toj dzen' pagolic' Gaspodz' brytvaŭ, uzâtaŭ pa toj bok rakì carom Asìryjskìm, galavu i valasy na nagah, i navat zdyme baradu.

21. I станецца ў той дзень: хто будзе трымаць карову i дзьве авечкі,

Ì stanecca ŭ toj dzen': hto budze trymac' karovu i dz've avečkì,

22. з багацьця малака, якое яны дадуць, спажываць будзе масла; масла i мёд будуць есьці ўсе, што засталіся ў гэтай зямлі.

z bagac'câ malaka, âkoe âny daduc', spažyvac' budze masla; masla i mëd buduc' es'ci ŭse, što zastalisâ ŭ gètaj zâmlì.

23. I станецца ў той дзень: на ўсякім месцы, дзе расла тысяча

вінаградных лозаў на тысячу срэбранікаў, будзе церне i калючы хмыз.

Ì stanecca ŭ toj dzen': na ŭsâkìm mescy, dze rasla tysâča vìnagradnyh lozaŭ na tysâču srèbranikaŭ, budze cerne i kalûčy hmyz.

24. Са стрэламі i лукамі хадзіцьмуць туды, бо ўся зямля будзе цернем i калючым хмызам.

Sa strèlamì i lukamì hadzic'muc' tudy, bo ŭsâ zâmlâ budze cernem i kalûčym hmyzam.

25. I ні на адну гару, якую капалі рыдлёўкамі, ня пойдзеш, баючыся церняў i калючых хмызаў: туды будуць выганяць валоў, i дробнае быдла таптацьме іх.

Ì nì na adnu garu, âkuŭ kapalì rydlëŭkamì, nâ pojdzeš, baŭčysâ cernâŭ i

kalûčyh hmyzaŭ: tudy buduc' vyganâc' valoŭ, i drobnae bydla taptac'me ih.

8 Кіраўнік

1. І сказаў мне Гасподзь: вазьмі сабе вялікі сувой і накрэсьлі на ім чалавечымі пісьмёнамі: магер-шэлал-хаш-баз*.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': vaz'mi sabe vâlikì suvoj i nakrès'li na ìm čalavečymi pìs'mënamì: mager-šèlal-haš-baz*.

2. І я ўзяў сабе верных сьведкаў: Урыю сьвятара і Захарыю, сына Варахіінавага,

Ì â ŭzâŭ sabe vernyh s'vedkaŭ: Uryû s'vâtara i Zaharyû, syna Varahiïnavaga,

3. і наблізіўся я да прарочыцы, і яна зачала і нарадзіла сына. І сказаў мне Гасподзь: назаві яго імем: магер-шэлал-хаш-баз;

ì nabliziŭsâ â da praročycy, i âna začala i naradzila syna. Ì skazaŭ mne Gaspodz': nazavi âgo ìmem: mager-šèlal-haš-baz;

4. бо перш, чым дзіця навучыцца вымаўляць: "бацька мой", "маці мая", багацьці Дамаска і здабычы Самарыйскія панясуць перад царом Асірыйскім.

bo perš, čym dzicâ navučycsa vumaŭlâc': "bac'ka moj", "macì maâ", bagac'ci Damaska i zdabyčy Samaryjskiâ panâsuc' perad carom Asiryjskim.

5. І гаварыў далей Гасподзь да мяне і сказаў яшчэ:

Ì gavaryŭ dalej Gaspodz' da mâne i skazaŭ âščè:

6. за тое, што гэты народ пагарджае водамі Сілаама, што пльвуць ціха, і захапляецца Рэцынам і сынам Рэмалііным,

za toe, što gèty narod pagardžae vodamì Silaama, što plyvuc' ciha, i zahaplâeccâ Rëcynam i synam Rëmaliïnym,

7. наядзе на яго Гасподзь воды бурлівыя і вялікія - цара Асірыйскага з

усёю славаю ягонай; і падымецца яна ва ўсіх пратоках сваіх і выйдзе з усіх берагоў сваіх;

navâdze na âgo Gaspodz' vody burlivvyâ i vâlikîâ - cara Asiryjskaga z usëû slavaû âgonaj; i padymecca âna va ŭsîh pratokah svaih i vyjdzze z usîh beragoŭ svaih;

8. і пойдзе па Юдэі, і затопіць яе, і высока падымецца - дастане да шыі; і размах крылаў яе будзе на ўсю шырыню зямлі Тваёй, Эмануіле!

i pojdze pa Ŭdèi, i zatopic' âe, i vysoka padymecca - dastane da šyi; i razmah krylaŭ âe budze na ŭsû šyrynû zâmlî Tvaëj, Èmanuile!

9. Варагуйце, народы, але дрыжэце, і слухайце, усе далёкія землі!

Узбройвайцеся, але дрыжэце; узбройвайцеся, але дрыжэце!

Varagujce, narody, ale dryžèce, i sluhajce, use dalëkiâ zemli! Uzbroyvajcesâ, ale dryžèce; uzbrojvajcesâ, ale dryžèce!

10. Намышляйце намыслы, але яны задарэмняцца; кажэце слова, але яно ня спраўдзіцца: бо з намі Бог!

Namyšlâjce namysly, ale âny zadarèmnâcca; kažèce slova, ale âno nâ spraŭdzicca: bo z namî Bog!

11. Бо так казаў мне Гасподзь, трымаючы на мне моцную руку і асьцерагаючы мяне не хадзіць дарогаю гэтага народа, і сказаў:

Bo tak kazaŭ mne Gaspodz', trymaŭčy na mne mocnuû ruku i as'ceragaŭčy mâne ne hadzic' darogaû gètaga naroda, i skazaŭ:

12. "не называйце змоваю ўсяго таго, што народ гэты называе змоваю; і ня бойцеся таго, чаго ён баіцца, і ня дрыжэце.

"ne nazyvajce zmovali ŭsâgo tago, što narod gèty nazyvae zmovali; i nâ bojcesâ tago, čago ên baicca, i nâ dryžèce.

13. Госпада Саваофа - Яго шануйце сьвята, і Ён - страх ваш, і Ён - дрыжаньне вашае!

Gospada Savaofa - Āgo šanujce s'vâta, i Ēn - strah vaš, i Ēn - dryžan'ne vašae!

14. I будзе Ēн сьвятыняю і каменем спатыканьня, і скалою спакусы абодвум дамам Ізраіля, пасткай і сеткай жыхарам Ерусаліма.

Ī budze Ēn s'vâtynâû i kamenem spatykan'nâ, i skaloû spakusy abodvum damam Īzrailâ, pastkaj i setkaj žyharam Erusalima.

15. I многія зь іх спатыкнуцца і ўпадуць і разаб'юцца, і заблытаюцца ў сетцы і будуць злоўленыя.

Ī mnogiâ z' ih spatyknucca i ŭpaduc' i razab'ucca, i zablytaucca ŭ setcy i buduc' zloŭlenyâ.

16. Завяжы сьведчаньне, і запячатай навуку пры вучнях маіх".

Zavâžy s'vedčan'ne, i zapâčataj navuku pry vučnâh maih".

17. Дык вось я спадзяюся на Госпада, Які схаваў аблічча Сваё ад дома Якаўлевага, і спадзяюся на Яго.

Dyk vos' â spadzâûsâ na Gospada, Āki shavaŭ abličča Svaë ad doma Ākaŭlevaga, i spadzâûsâ na Āgo.

18. Вось я і дзеці, якіх даў мне Гасподзь, мы як азнакі і папярэджаньні ў Ізраілі ад Госпада Саваофа, Які жыве на гары Сіён.

Vos' â i dzeci, âkih daŭ mne Gaspodz', my âk aznakì i papârèdžan'ni ŭ Īzraili ad Gospada Savaofa, Āki žyve na gary Siën.

19. I калі скажуць вам: зьвярнецеся да заклінальнікаў духаў памерлых і да чарадзеяў, да шаптуноў і нутрамоўцаў, - тады адказвайце: ці не павінен народ зьвяртацца да свайго Бога? ці пытаюцца ў мёртвых пра жывых?

Ī kalì skažuc' vam: z'vârnecesâ da zaklinal'nikaŭ duhaŭ pamerlyh i da čaradzeâŭ, da šaptunoŭ i nutramoŭcaŭ, - tady adkazvajce: ci ne pavinen narod z'vârtacca da svajgo Boga? ci pytaucca ŭ mërtyyh pra žyvyh?

20. Зьвяртайтесь да закона і сьведчаньня. Калі яны не гавораць, як гэтае слова, дык няма ў ім сьвятла.

Z'vârtajcesâ da zakona i s'vedčan'nâ. Kalì âny ne gavorac', âk gètae slova, dyk nâma ŭ im s'vâtla.

21. І будуць яны бадзяцца па зямлі, жорстка ўцісканыя і галодныя; і ў часы голаду будуць злавацца, клясьці цара свайго і Бога.

Ì buduc' âny badzâcca pa zâmlì, žorstka ŭciskanyâ i galodnyâ; i ŭ časy goladu buduc' zlavacca, klâs'ci cara svajgo i Boga.

22. І паглядзяць угору, і паглядзяць на зямлю; і вось - гора і змрок, густая цемра, і будуць укінуты ў цемру. Але не заўсёды будзе змрок там, дзе цяпер ён згусьціўся.

Ì paglâdzâc' ugoru, i paglâdzâc' na zâmlû; i vos' - gora i zmrok, gustaâ cemra, i buduc' ukînuty ŭ cemru. Ale ne zaŭsëdy budze zmrok tam, dze câper ën zgus'ciŭsâ.

23. Прысьпешвае рабунак, паскарае здабыча

Prys'pešvae rabunak, paskarae zdabyča

9 Кіраўнік

1. Ранейшы час зьняцэніў зямлю Завулонавую і зямлю Нэфталімавую; а далейшы праславіць дарогу прыморскую, зямлю заярданскую, Галілею язычніцкую.

Ranejšy čas z'nâcèniŭ zâmlû Zavulonavuû i zâmlû Nèftalimavuû; a dalejšy praslavic' darogu prymorskuû, zâmlû zaârdanskuû, Galileû âzyčnickuû.

2. Народ, які хадзіў у цемры, убачыць сьвятло вялікае; на жыхароў краіны ценю сьмяротнага сьвятло зазьзяе.

Narod, âkì hadziŭ u cemry, ubačyc' s'vâtlo vâlikae; na žyharoŭ kraïny cenû

s'mârotnaga s'vâtlo zaz'zâe.

3. Ты памножыш народ, павялічыш радасьць ягоную. Ён будзе
весьляцца перад Табою, як веселяцца ў час жніва, як радуюцца пры
падзеле здабычы.

*Ty pamnožyš narod, pavâličyš radas'c' âgonuû. Ёn budze vesâlicca perad
Tabouû, âk vesâlâcca ũ čas žniva, âk raduûcca pry padzele zdabyčy.*

4. Бо ярмо, якое ўціскала яго, і жазло, якое біла яго, і кій
прыгнятальніка - Ты паламаеш, як у дзень Мадыяма.

*Bo ârmo, âkoe ũciskala âgo, i žazlo, âkoe bila âgo, i kij prygnâtal'nika - Ty
palamaeš, âk u dzen' Madyâma.*

5. Бо ўсякі абутак воіна ў часе бітвы, і вопратка, залітая крывёю, будуць
аддадзены на спаленьне, на ежу агню.

*Bo ũsâkì abutak voïna ũ čase bitvy, i vopratka, zalitaâ kryvëû, buduc'
addadzeny na spalen'ne, na ežu agnû.*

6. Бо дзіця нарадзілася нам; Сын дадзены нам; уладарства на плячах у
Яго, і дадуць імя Яму: Дзівосны, Дарадца, Бог Моцны, Бацька
Вечнасьці, Князь Міру.

*Bo dzicâ naradzilasâ nam; Syn dadzeny nam; uladarstva na plâčah u Âgo, i
daduc' imâ Âmu: Dzivosny, Daradca, Bog Mocny, Bac'ka Večnas'ci, Knâz'
Mîru.*

7. Памнажэньню ўладарства Яго і міру няма краю на пасадзе
Давідавым і ў царстве ў Яго, каб Яму сьцьвердзіць яго і ўмацаваць яго
правасудзьдзем і праўдаю ад сёньня і давеку. Рупнасьць Госпада
Саваофа зробіць гэта.

*Pamnažèn'nû ũladarstva Âgo i mîru nâma kraû na pasadze Davidavym i ũ
carstve ũ Âgo, kab Âmu s'c'verdzic' âgo i ũmacavac' âgo pravasudz'dzem i
praũdaû ad sën'nâ i daveku. Rupnas'c' Gospada Savaofa zrobic' gèta.*

8. Слова пасылае Гасподзь на Якава, і яно сыходзіць на Ізраіля,

Slova pasylae Gaspodz' na Âkava, i âno syhodzic' na Îzrailâ,

9. каб ведаў увесь народ, Яфрэм і жыхары Самарыі, якія з пыхаю і

пагардлівым сэрцам кажуць:

kab vedaŭ uves' narod, Âfrèm i žyhary Samaryi, âkiâ z pyhaŭ i pagardlïvym sèrcam kažuc':

10. "цэглы пападалі, пабудуем з часанага каменю; сікаморы высечаны, заменім іх кедрамі".

"cègly papadali, pabuduem z časanağa kamenŭ; sikamory vysečany, zamenim ih kedrami".

11. І падыме Гасподзь супроць яго ворагаў Рэцына, і супастатаў ягоных узброіць:

Î padyme Gaspodz' suproc' âgo voragaŭ Récyna, i supastataŭ âgonyh uzbroic':

12. Сірыянаў з усходу, а Філістымлянаў з захаду; і будуць яны жэрці Ізраіля на поўную пашчу. Пры гэтым не адкасьнецца гнеў Яго, і рука Яго яшчэ прасьцёртая.

Siryânaŭ z ushodu, a Filistymlânaŭ z zahadu; i buduc' âny žèrci Îzrailâ na poŭnuŭ pašču. Pry gèтым ne adkas'necca gneŭ Âgo, i ruka Âgo âščè pras'cërtaâ.

13. Але народ не навяртаецца да Таго, Хто б'е яго, і да Госпада Саваофа не прыбгае.

Ale narod ne navârtaeccа da Tago, Hto b'e âgo, i da Gospada Savaofa ne prybâgae.

14. І адсячэ Гасподзь у Ізраіля галаву і хвост, пальму і трысьціну, у адзін дзень:

Î adsâçè Gaspodz' u Îzrailâ galavu i hvost, pal'mu i trys'cïnu, u adzïn dzen':

15. старац і знакаміты, - гэта галава; а прарок-ілжэнастаўнік ёсьць хвост.

starac i znakamity, - gèta galava; a prarok-ilžènastaŭnik ës'c' hvost.

16. І правадыры гэтага народа ўвядуць яго ў аблуду, і тыя, каго яны ўвядуць, загінуць.

Ì pravadyry gètaga naroda ŭvâduc' âgo ŭ abludu, i tyâ, kago âny ŭvâduc', zagìnuc'.

17. Таму за юнакоў яго не парадуюцца Гасподзь, і сіротаў яго і ўдоваў не пашкадуе; бо ўсе яны - крывадушнікі і ліхадзеі, і вусны ўсіх гавораць зласьліва. Пры ўсім гэтым не адкасьнецца гнеў Ягоны, і рука Яго яшчэ прасьцёртая.

Tamu za ûnakoŭ âgo ne paraduecca Gaspodz', i sìrotaŭ âgo i ŭdovaŭ ne paškadue; bo ŭse âny - kryvadušnikì i lihadzei, i vusny ŭsìh gavorac' zlas'liva. Pry ŭsìm gèтым ne adkas'necca gneŭ Âgony, i ruka Âgo âščè pras'cërtaâ.

18. Бо беззаконьне, як агонь, разгарэлася; пажырае церне і калючы хмыз і палае ў нетрах лесу, - і шугаюць слупы дыму.

Bo bezzakon'ne, âk agon', razgarèlasâ; pažyrae cerne i kalûčy hmyz i palae ŭ netrah lesu, - i šugaŭc' slupy dymu.

19. Лютасьць Госпада Саваофа апаліць зямлю, і народ зробіцца спажывай агню; не ўмілажаліцца чалавек з брата свайго.

Lûtas'c' Gospada Savaofa apalic' zâmlû, i narod zrobicca spažyvaj agnû; ne ŭmìlažalìcca čalavek z brata svajgo.

20. І будуць рэзаць з правага боку, і застануцца галодныя; і будуць есьці зь левага, і ня будуць сытыя; кожны будзе пажыраць плоць мышцы сваёй:

Ì buduc' rèzac' z pravaga boku, i zastanucca galodnyâ; i buduc' es'ci z'

levaga, i nâ buduc' sytyâ; kožny budze pažyrac' ploc' myšcy svaëj:

21. Манасія - Яфрэма і Яфрэм - Манасію, абодва разам - Юду. Пры ўсім гэтым не адкасьнецца гнеў Яго, і рука Яго яшчэ прасьцёртая.

Manasiâ - Âfrêma i Âfrêm - Manasiû, abodva razam - Ūdu. Pry ũsim gètym ne adkas'necca gneŭ Âgo, i ruka Âgo âščè pras'cërtaâ.

10 Кіраўнік

1. Гора тым, якія ставяць несправядлівыя законы і пішуць жорсткія пастановы,

Gora tym, âkiâ stavâc' nespravâdlivýâ zakony i pišuc' žorstkiâ pastanovy,

2. каб адхіліць бедных ад правасудзьдзя і пазбавіць правоў маламоцных з народу Майго, каб удоваў зрабіць здабычаю сваёю і абрабаваць сіротаў.

kab adhilic' bednyh ad pravasudz'dzâ i pazbavic' pravoŭ malamocnyh z narodu Majgo, kab udovaŭ zrabic' zdabyčau svaëŭ i abrabavac' sirotaŭ.

3. І што вы будзеце рабіць у дзень пакараньня, калі прыйдзе пагібель здалёку? Да каго ўцечаце па дапамогу? і дзе пакінеце багацьце вашае?

Ì što vy budzece rabic' u dzen' pakaran'nâ, kalì pryjdze pagibel' zdalëku? Da kago ũcečace pa dapamogu? i dze pakinece bagac'ce vašae?

4. Безь Мiane сагнуцца сярод вязьняў і ўпадуць сярод забітых. Пры ўсім гэтым не адкасьнецца гнеў Ягоны, і рука Яго яшчэ прасьцёртая.

Bez' Mâne sagnucca sârod vâz'nâŭ i ũpaduc' sârod zabityh. Pry ũsim gètym ne adkas'necca gneŭ Âgony, i ruka Âgo âščè pras'cërtaâ.

5. О, Асур, жазло гневу Майго! і бiч у руцэ ў яго - Маë абурэньне!

O, Asur, žazlo gnevu Majgo! i bič u rucè ũ âgo - Maë aburèn'ne!

6. Я пашлю яго супроць народу бязбожнага і супроць народу гневу

Майго, загадаю яму - абабраць рабункам і ўзяць здабычу, і таптаць яго, як бруд на вуліцах.

Â pašlû âgo suproc' narodu bâzbožnaga i suproc' narodu gnevu Majgo, zagadaû âmu - ababrac' rabunkam i ŭzâc' zdabyču, i taptac' âgo, âk brud na vulicah.

7. Але ён ня так падумае, і ня так намысьліць сэрца ягонае: у яго будзе на сэрцы - спустошыць і вынішчыць нямала народаў.

Ale ěn nâ tak padumae, i nâ tak namys'lic' sèrca âgonae: u âgo budze na sèrcy - spustošyc' i vyniščyc' nâmalâ narodaŭ.

8. Бо ён скажа: "ці ня ўсе цары князі мае?"

Bo ěn skaža: "ci nâ ŭse cary knâzi mae?"

9. Халнэ ці ж ня тое самае, што Кархэміс? Эмат ці ж ня тое самае, што Арпад? Самарыя ці ж ня тое самае, што Дамаск?

Halnè ci ž nâ toe samae, što Karhèmìs? Èmat ci ž nâ toe samae, što Arpad? Samaryâ ci ž nâ toe samae, što Damask?

10. Бо рука мая авалодала царствамі ідальскімі, у якіх куміраў больш, чым у Ерусаліме і Самарыі,

Bo ruka maâ avalodala carstvami idal'skimi, u âkih kumiraŭ bol'sh, čym u Erusalime i Samaryi,

11. ці ж не зраблю таго самага зь Ерусалімам і рэзьбамі яго, што зрабіў з Самарыяй ды ідаламі яе?

ci ž ne zrablû tago samaga z' Erusalimam i rëz'bami âgo, što zrabìŭ z Samaryâj dy idalami âe?

12. І станецца: калі Гасподзь завершыць усю Сваю дзею на гары Сіёне і ў Ерусаліме, скажа: пагляджу на посьпех пыхлівага сэрца цара Асірыйскага і на славалюбства высока паднятых вачэй ягоных.

Ì stanecca: kalì Gaspodz' zaveršyc' usû Svaû dzeû na gary Siëne i ŭ

Erusalime, skaža: paglâdžu na pos'peh pyhlivaga sèrca cara Asiryjskaga i na slavalûbstva vysoka padnâtyh vačëj âgonyh.

13. Ён кажа: сілаю рукі маёй і маёю мудрасьцю я зрабіў гэта, бо я разумны: і перастаўляю межы народаў, і разбураю скарбы іхнія, і скідаю з тронаў, як волат;

Ėn kaža: silaû rukì maěj i maëû mudras'cû â zrabiũ gèta, bo â razumny: i perastaũlâû mežy narodaũ, i razburaû skarby ihniâ, i skidaû z tronaũ, âk volat;

14. і рука мая захапіла багацьце народаў, як гнёзды; і як забіраюць пакінутыя ў іх яйкі, так забраў я ўсю зямлю, і ніхто не варухнуў крылом і не разьзявіў рота і ня пікнуў.

i ruka maâ zahapila bagac'ce narodaũ, âk gnězdy; i âk zabiraûc' pakìnutyâ ũ ih âjki, tak zabraũ â ũsû zâmlû, i nihto ne varuhnuũ krylom i ne raz'zâviũ rota i nâ piknuũ.

15. Ці пахваляецца сякера перад тым, хто сячэ ёю? Ці ганарыцца піла перад тым, хто яе рухае? Хіба жазло паўстае на таго, хто падымае яго; хіба кій падымаецца на таго, хто ня дрэва!

Ci pahvalâeccâ sâkera perad tym, hto sâčè ëû? Ci ganarycca pila perad tym, hto âe ruhae? Hiba žazlo paũstae na tago, hto padymae âgo; hiba kij padymaeccâ na tago, hto nâ drèva!

16. За тое Гасподзь, Гасподзь Саваоф, пашле сухоты на тлустых яго і сярод знакамітых яго запаліць полымя, як полымя агню.

Za toe Gaspodz', Gaspodz' Savaof, pašle suhoty na tlustyh âgo i sârod znakamityh âgo zapalic' polymâ, âk polymâ agnû.

17. Сьвятло Ізраіля будзе агнём, і Сьвяты яго - полымем, якое спаліць і зжарэ церне яго і бадзякі яго за адзін дзень;

S'vâtlo Izrailâ budze agnëm, i S'vâty âgo - polymem, âkoe spalic' i zžarè

cerne âgo i badzâki âgo za adzin dzen';

18. і славу́ты лес яго і сад яго, ад душы да цела, вынішчыць; і ён будзе, як чэзлы прысьмертнік.

i slavuty les âgo i sad âgo, ad dušy da cela, vyniščyc'; i ên budze, âk čèzly prys'mertnik.

19. І рэшта дрэў лесу будзе такая малая лікам, што дзіця зможа зрабіць вопіс.

Ì rěšta drèŭ lesu budze takaâ malaâ likam, što dzicâ zmoža zrabic' vopis.

20. І будзе ў той дзень: рэшта Ізраіля і хто ўратуецца з дома Якава, ня будуць больш спадзявацца на таго, хто пабіў іх, а пакладуць надзею на Госпада, Сьвятога Ізраілевага, са шчырым сэрцам.

Ì budze ŭ toj dzen': rěšta Ìzrailâ i hto ŭratuecca z doma Âkava, nâ buduc' bol'sh spadzâvacca na tago, hto pabiŭ ih, a pakladuc' nadzeŭ na Gospada, S'vâtoga Ìzrailevaga, sa ščyrym sèrcam.

21. Рэшта навернецца, рэшта Якава - да Бога моцнага.

Rěšta navernecca, rěšta Âkava - da Boga mocnaga.

22. Бо, хоць бы народу ў цябе, Ізраіле, было столькі, колькі пяску марскога, толькі рэшта яго вернецца; вынішчэньне вызначана, каб зьдзейсьнілася справядлівасьць;

Bo, hoc' by narodu ŭ câbe, Ìzraile, bylo stol'ki, kol'ki pâsku marskoga, tol'ki rěšta âgo vernecca; vyniščèn'ne vyznačana, kab z'dzejs'nilasâ spravâdlivas'c';

23. бо вызначанае вынішчэньне ўчыніць Гасподзь, Гасподзь Саваоф, на ўсёй зямлі.

bo vyznačanae vyniščèn'ne ŭčynic' Gaspodz', Gaspodz' Savaof, na ŭsěj zâmlì.

24. Таму так кажа Гасподзь, Гасподзь Саваоф: народзе мой, што

жывеш на Сіене! ня бойся Асура. Ён цябе вытне жазлом, і падыме свой кій на цябе, як Егіпет.

Tamu tak kaža Gaspodz', Gaspodz' Savaof: narodze moj, što žyveš na Siëne! nâ bojsâ Asura. Ён câbe vytne žazlom, i padyme svoj kij na câbe, âk Egìpet.

25. Яшчэ нямнога, зусім нядоўга, і пройдзе Маё абурэнне, і лютасьць Мая абернецца на вынішчэнне іх.

Âščè nâmnoga, zusìm nâdoŭga, i projdze Maë aburèn'ne, i lûtas'c' Maâ abernecca na vyniščèn'ne ih.

26. І падыме Гасподзь Саваоф біч на яго, як пад час паражэння Мадыяма каля скалы Арыва, альбо як падняў на мора жазло і падыме яго, як на Егіпет.

Ì padyme Gaspodz' Savaof bič na âgo, âk pad čas paražèn'nâ Madyâma kalâ skaly Aryva, al'bo âk padnâŭ na mora žazlo i padyme âgo, âk na Egìpet.

27. І станецца ў той дзень: здымецца з плячэй тваіх цяжар ягоны, і ярмо ягонае - з шыі тваёй; і распадзецца ярмо ад тлушчу.

Ì stanecca ŭ toj dzen': zdymecca z plâčëj tvaih câžar âgony, i ârmo âgonae - z šyì tvaëj; i raspadzecca ârmo ad tlušču.

28. Ён ідзе на Аят; праходзіць Мігрон; у Міхмасе складвае запасы свае.

Ён idze na Aât; prahodzìc' Mìgron; u Mihmase skladvae zapasy svae.

29. Праходзяць цясьніны; у Геве начлег іхні; Рама трасецца; Саўлава Гіва разьбеглася.

Prahodzâc' câs'nìny; u Geve načleg ihni; Rama trasecca; Saŭlava Gìva raz'beglasâ.

30. Галасі голасам тваім, дачка Галімава; хай пачуе цябе Лаіс, гаротны Анатот!

Galasi golasam tvaim, dačka Galimava; haj pačue câbe Laìs, garotny Anatot!

31. Мадмена разьбеглася, жыхары Гевіма пасьпешна ўцякаюць.

Madmena raz'beglasâ, žyhary Gevima pas'pešna ŭcâkaŭc'.

32. Яшчэ дзень прастаіць ён у Нове; пагражае рукою сваёю гары Сіёну, пагорку Ерусалімскаму.

Âščè dzen' prastaic' ën u Nove; pagražae rukoŭ svaëŭ gary Siënu, pagorku Erusalimskamu.

33. Вось, Гасподзь, Гасподзь Саваоф, страшнаю сілаю сарве вецьце дрэў, і выбуялыя сьсечаны будуць, выносныя пахілены да зямлі.

Vos', Gaspodz', Gaspodz' Savaof, strašnaŭ silaŭ sarve vec'ce drëŭ, i vybuâlyâ s'sečany buduc', vynosnyâ pahileny da zâmlì.

34. І пасячэ нетры лесу жалезам, - і Ліван упадзе ад Усемагутнага.

Ì pasâčè netry lesu žalezam, - i Lìvan upadze ad Usemagutnaga.

11 Кіраўнік

1. І пойдзе пасынак ад караня Есэевага, і галіна вырасьце ад караня ягонага;

Ì pojdze pasynak ad koranâ Esèevaga, i galina vyras'ce ad koranâ âgonaga;

2. і спачне на Ім Дух Гасподні, дух мудрасьці і розуму, дух рады і моцы, дух пазнаньня і пабожнасьці;

ì spačne na Ìm Duh Gaspodnì, duh mudras'ci i rozumu, duh rady i mocy, duh paznan'nâ i pabožnas'ci;

3. і ўпадабаньне Ягонае тым, у кім страх Божы, і будзе судзіць не з пагляду вачэй Сваіх і не са слыху вушэй Сваіх вырашаць справы.

ì ŭpadaban'ne Âgonae tym, u kìm strah Božy, i budze sudzic' ne z paglâdu vačëj Svaih i ne sa slyhu vušëj Svaih vyrašac' spravy.

4. Ён будзе судзіць бедных па праўдзе, і дзеі пакутнікаў зямлі рашаць паводле ісьціны; і жазлом вуснаў Сваіх заб'е бязбожніка.

Ĕn budze sudzic' bednyh pa praŭdze, i dzei pakutnikaŭ zâmlì rašac' pavodle is'ciny; i žazlom vusnaŭ Svaiħ zab'e bâzbožnika.

5. I будзе апаясаньнем сьцёгнаў Яго - праўда, і апаясаньнем паясьніцы Яго - ісьціна.

Ĭ budze apaâsan'nem s'cëgnaŭ Âgo - praŭda, i apaâsan'nem paâs'nicy Âgo - is'cina.

6. Тады воўк будзе жыць разам зь ягнём, і барс будзе ляжаць разам з казьлянём; і цяля, і малады леў, і вол будуць разам, і малое дзіця будзе вадзіць іх.

Tady voŭk budze žyc' razam z' âgnëm, i bars budze lâžac' razam z kaz'lânëm; i câlâ, i malady leŭ, i vol buduc' razam, i maloe dzicâ budze vadzic' ih.

7. I карова будзе пасьвіцца зь мядзьведзіхаю, і дзеці іх будуць ляжаць разам; і леў, як вол, будзе есьці салому.

Ĭ karova budze pas'vicca z' mâdz'vedzihaŭ, i dzeci ih buduc' lâžac' razam; i leŭ, âk vol, budze es'ci salomu.

8. I немаўля будзе бавіцца над нарою асьпіда, і дзіця працягне руку сваю на гняздо зьмяі.

Ĭ nemaŭlâ budze bavicca nad naroŭ as'pida, i dzicâ pracâgne ruku svaŭ na gnâzdo z'mâi.

9. I ня будуць рабіць ліха і шкоды на ўсёй сьвятой гары Маёй, бо зямля будзе напоўнена спазнаньнем Госпада, як воды напаўняюць мора.

Ĭ nâ buduc' rabic' liha i škody na ŭsëj s'vâtoj gary Maëj, bo zâmlâ budze napoŭnena spaznan'nem Gospada, âk vody napaŭnâuc' mora.

10. I станецца ў той дзень: да караня Есэевага, які стане нібы сьцяг народам, зьвернуцца язычнікі, - і спакоем яго будзе слава.

Ĭ stanecca ŭ toj dzen': da koranâ Esèevaga, âki stane niby s'câg narodam,

z'vernucca âzyčnikì, - ì spakoem âgo budze slava.

11. І станецца ў той дзень: Гасподзь зноў узяне руку Сваю, каб вярнуць Сабе рэшту народу Свайго, які застанеца ў Асура, і ў Егіпце, і ў Патросе, і ў Хусе, і ў Эламе, і ў Сэнаары, і ў Эмаце, і на выспах у моры.

Ì stanecca ũ toj dzen': Gaspodz' znoŭ uz'nâse ruku Svaŭ, kab vârnuc' Sabe rëštu narodu Svajgo, âkì zastanecca ũ Asura, ì ũ Egipcë, ì ũ Patrose, ì ũ Huse, ì ũ Èlame, ì ũ Sènaary, ì ũ Èmace, ì na vyspah u mory.

12. І падыме сьцяг язычнікам і зьбярэ выгнанцаў Ізраіля, і расьсеяных Юдэяў скліча ад чатырох краёў зямлі.

Ì padyme s'câg âzyčnikam ì z'bârè vygnancaŭ Ìzrailâ, ì ras'seânyh Ŭdèâŭ skliča ad čatyroh kraëŭ zâmlì.

13. І спыніцца зайздрасьць Яфрэмавая, і супраціўцы Юды будуць вынішчаны. Яфрэм ня будзе зайздросьціць Юду, і Юда ня будзе ўціскаць Яфрэма.

Ì spynicca zajzdras'c' Âfrèmavaâ, ì supraciŭcy Ŭdy buduc' vyniščany. Âfrèm nâ budze zajzdros'cic' Ŭdu, ì Ŭda nâ budze ŭciskac' Âfrèma.

14. І паляцяць поруч зь Філістымлянамі на захад, абрабуюць усіх дзяцей Усходу; на Эдома і Маава накладуць руку сваю, і дзеці Амонавыя будуць падданцамі іхнімі.

Ì palâcâc' poruč z' Filistymlânami na zahad, abrabuŭc' usih dzâcej Ushodu; na Èdoma ì Maava nakladuc' ruku svaŭ, ì dzeci Amonavyâ buduc' paddancami ihnimi.

15. І высушыць Гасподзь затоку мора Егіпецкага, і ўзяне руку Сваю на раку ў моцным ветры Сваім, і падзеліць яе на сем ручаін, так што ў сандалях можна будзе пераходзіць яе.

Ì vysušyc' Gaspodz' zatoku mora Egipeckaga, ì ŭz'nâse ruku Svaŭ na raku ũ

mocnym vetry Svaim, i padzelic' âe na sem ručain, tak što ŭ sandalâh možna budze perahodzic' âe.

16. Тады рэшце народу Яго, які застанецца ў Асура, будзе вялікая дарога, як гэта было Ізраілю, калі ён выходзіў зь зямлі Егіпецкай.

Tady rěšce narodu Âgo, âki zastanecca ŭ Asura, budze vâlikaâ daroga, âk gèta bylo Ìzrailû, kalì ën vyhodziŭ z' zâmlì Egìpeckaj.

12 Кіраўнік

1. І скажаш у той дзень: слаўлю Цябе, Госпадзе; Ты гневаўся на мяне, але адвёў гнеў Твой і суцешыў мяне.

Ì skažaš u toj dzen': slaŭlû Câbe, Gospadze; Ty gnevaŭsâ na mâne, ale advëŭ gneŭ Tvoj i sucešyŭ mâne.

2. Вось, Бог - ратунак мой: спадзяюся на Яго, і не баюся; бо Гасподзь - сіла мая, і песьня мая - Гасподзь; і Ён быў мне збавеньнем.

Vos', Bog - ratunak moj: spadzâŭsâ na Âgo, i ne baŭsâ; bo Gaspodz' - sila maâ, i pes'nâ maâ - Gaspodz'; i Ën byŭ mne zbaven'nem.

3. І ў радасьці будзеце чэрпаць ваду з крыніц збавеньня,

Ì ŭ radas'ci budzece čèrpc' vadu z krynic zbaven'nâ,

4. і скажаце ў той дзень: слаўце Госпада, заклікайце імя Яго;

абвяшчайце ў народах дзеі Яго; нагадвайце, што вялікае імя Яго;

ì skažace ŭ toj dzen': slaŭce Gospada, zaklikajce imâ Âgo; abvâščajce ŭ narodah dzei Âgo; nagadvajce, što vâlikae imâ Âgo;

5. сьпявайце Госпаду, бо Ён учыніў вялікае, - хай ведаюць гэта на ўсёй зямлі.

s'pâvajce Gospadu, bo Ën učyniŭ vâlikae, - haj vedaŭc' gèta na ŭsëj zâmlì.

6. Весяліся і радуйся, жыхарка Сіёна, бо вялікі сярод цябе Сьвяты

Ізраілеў.

Vesâlisâ i radujšâ, žyharka Siëna, bo vâlikì sârod câbe S'vâty İzraileŭ.

13 Кіраўнік

1. Прароцтва пра Вавілон, якое выказаў Ісая, сын Амосаў.

Prarocstva pra Vavilon, âkoe vykazaŭ İsaâ, syn Amosaŭ.

2. Падымеце сьцяг на голай гары, узвысьце голас; махнеце ім рукою, каб ішлі ў браму ўладароў.

Padymece s'câg na golaj gary, uzvys'ce golas; mahnece im rukoŭ, kab išli ŭ bramû ŭladaroŭ.

3. Я даў наказ выбранцам Маім, і заклікаў на выкананьне гневу Майго моцных Маіх, якія трыумфуюць у велічы Маёй.

Â daŭ nakaz vybrancam Maım, i zaklikaŭ na vykanan'ne gnevu Majgo mocnyh Maıh, âkiâ tryumfuŭc' u veličy Maěj.

4. Вялікі гоман на горах, як бы шматлікага народу, мяцежны гул царстваў і народаў, што сабраліся разам: Гасподзь Саваоф азірае баявое войска.

Vâlikì goman na gorah, âk by šmatlikaga narodu, mâcežny gul carstvaŭ i narodaŭ, što sabralisâ razam: Gaspodz' Savaof azirae baâvoe vojska.

5. Ідуць з далёкай краіны, ад краю неба, Гасподзь і носьбіты гневу Ягонага, каб зьнішчыць усю зямлю.

İduc' z dalëkaj kraïny, ad kraŭ neba, Gaspodz' i nos'bity gnevu Âgonaga, kab z'niščyc' usŭ zâmlŭ.

6. Галасеце, бо дзень Госпада блізкі, - ідзе, як разбуральная сіла ад Усемагутнага.

Galasece, bo dzen' Gospada blizkì, - idze, âk razbural'naâ sila ad

Usemagutnaga.

7. Таму рукі ва ўсіх апусьціліся, і сэрца ў кожнага чалавека растала.

Tamu ruki va ŭsich apus'cilisâ, i sërca ŭ kožnaga čalaveka rastala.

8. Жахнуліся, курчы і боль ахапілі іх; пакутуюць, як парадзіха, зьдзіўлена глядзяць адзін на аднаго, твары ў іх разгарэліся.

Žahnulisâ, kurčy i bol' ahapili ih; pakutuûc', âk paradziha, z'dziŭlena glâdzâc' adzin na adnago, tvary ŭ ih razgarèlisâ.

9. Вось, прыходзіць дзень Госпада грозны, з гневам і палкаю лютасьцю, каб зрабіць зямлю пустыняю і вынішчыць зь яе грэшнікаў яе.

Vos', pryhodzic' dzen' Gospada grozny, z gnevam i palkaŭ lûtas'cû, kab zrabic' zâmlû pustynâŭ i vyniščyc' z' âe grèšnikaŭ âe.

10. Зоркі нябесныя і сьвяцілы не даюць свайго сьвятла; сонца цьміцца пры ўзыходзе сваім, і месяц ня зьзяе сьвятлом сваім.

Zorki nâbesnyâ i s'vâcily ne daûc' svajgo s'vâtla; sonca c'micca pry ŭzyhodze svaim, i mesâc nâ z'zâe s'vâtlom svaim.

11. Я пакараю сьвет за ліха, і бязбожных - за беззаконьні іхнія, і пакладу канец высокаразумнасьці ганарыстых і зьнішчу пыхлівасьць прыгнятальнікаў;

Â pakaraŭ s'vet za liha, i bâzbožnyh - za bezzakon'ni ihniâ, i pakladu kanec vysokarazumnas'ci ganarystyh i z'nišču pyhlivas'c' prygnâtal'nikaŭ;

12. зраблю так, што людзі будуць даражэйшыя за чыстае золата, і мужчыны - даражэйшыя за золата Афірскае.

zrablû tak, što lûdzi buduc' daražèjšyâ za čystae zolata, i mužčyny - daražèjšyâ za zolata Afirskae.

13. Дзеля гэтага скалану неба, - і зямля зрушыцца зь месца свайго ад лютасьці Госпада Саваофа, у дзень палымянага гневу Яго.

*Dzelâ gètaga skalanu neba, - ì zâmlâ zrušycca z' mesca svajgo ad lûtas'ci
Gospada Savaofa, u dzen' paly mânaga gnevu Âgo.*

14. Тады кожны, як гнаная сарна і як пакінутыя авечкі, вернецца да
народу свайго, і кожны пабяжыць у сваю зямлю,

*Tady kožny, âk gnanaâ sarna ì âk pakìnutyâ avečkì, vernecca da narodu
svajgo, ì kožny pabâžyc' u svaû zâmlû,*

15. Але кожны злоўлены будзе заколаты, і каго схопяць, той памрэ ад
меча.

Ale kožny zloŭleny budze zakolaty, ì kago shopâc', toj pamrè ad meča.

16. І дзеці іх будуць разьбітыя на вачах у іх; дамы іхнія будуць
зрабаваныя і жанкі іх зьняслаўленыя.

*Ì dzeci ih buducu' raz'bityâ na vačah u ih; damy ihniâ buduc' zrabavanyâ ì
žankì ih z'nâslaŭlenyâ.*

17. Вось, я падыму супроць іх Мідзянаў, якія ня цэняць срэбра і ня
прагнуць золата.

*Vos', â padymu suproc' ih Mìdzânaŭ, âkiâ nâ cènâc' srèbra ì nâ pragnuc'
zolata.*

18. Лукі іхнія пратнуць юнакоў і не пашкадуюць плоду ўлонья: вока
іхняе не ўмілажаліцца зь дзяцей.

*Lukì ihniâ pratnuc' ûnakoŭ ì ne paškaduûc' plodu ŭlon'nâ: voka ihnâe ne
ŭmìlažalìcca z' dzâcej.*

19. І Вавілон, акраса царстваў, гонар Халдэяў, будзе зруйнаваны Богам,
як Садома і Гамора,

*Ì Vavilon, akrasa carstvaŭ, gonar Haldèâŭ, budze zrujnavany Bogam, âk
Sadoma ì Gamora,*

20. не заселіцца ніколі, і з роду ў род ня будзе жыхароў у ім; не раскіне
Аравіцянін намёту свайго, і пастухі са статкамі ня будуць адпачываць

там.

ne zaselicca nikoli, i z rodu ŭ rod nâ budze žyharoŭ u im; ne raskine Aravicânin namëtu svajgo, i pastuhi sa statkami nâ buduc' adpačyvac' tam.

21. А будуць вадзіцца ў ім зьвяры пустыні, і дамы напоўняцца совамі; і страўсы паселяцца, і касмачы будуць скакаць там.

A buduc' vadzicca ŭ im z'vâry pustyni, i damy napoŭnâcca sovami; i straŭsy paselâcca, i kasmačy buduc' skakac' tam.

22. Шакалы будуць выць у харомах іхніх, і гіены - у вясёлых дамах.

Šakaly buduc' vyc' u haromah ihnih, i gieny - u vâsëlyh damah.

14 Кіраўнік

1. І блізкі час яго, і не запаволяцца дні ягоныя. Бо памілуе Гасподзь Якава, і зноў палюбіць Ізраіля; і паселіць іх на зямлі іхняй, і далучацца да іх іншаземцы, і прылепяцца да дома Якава.

Ì blizki čas âgo, i ne zapavolâcca dni âgonyâ. Bo pamilue Gaspodz' Âkava, i znoŭ palûbic' Ìzrailâ; i paselic' ih na zâmlì ihnâj, i dalučacca da ih inšazemcy, i prylepâcca da doma Âkava.

2. І возьмуць іх народы, і прывядуць на іхняе месца, і дом Ізраіля прыме іх на зямлі Гасподняй рабамі і возьме ў палон тых, што паланілі яго, і запануе над прыгнятальнікамі сваімі.

Ì voz'muc' ih narody, i pryvâduc' na ihnâe mesca, i dom Ìzrailâ pryme ih na zâmlì Gaspodnâj rabami i voz'me ŭ palon tyh, što palanili âgo, i zapanue nad prygnâtal'nikami svaimi.

3. І станецца ў той дзень: калі Гасподзь дасць табе адпачынак ад скрухі тваёй і ад страху і ад цяжкай няволі, якой ты аддадзены быў,

Ì stanecca ŭ toj dzen': kali Gaspodz' das'c' tabe adpačynak ad skruhi tvaëj i

ad strahu i ad cãžkaj nãvoli, âkoj ty addadzeny byŭ,

4. і ты запяеш пераможную песьню на цара Вавілонскага, і скажаш: як ня стала катавальніка - спынілася рабаўніцтва!

i ty zapâeš peramožnuŭ pes'nŭ na cara Vavilonskaga, i skažaš: âk nã stala kataval'nika - spynilasâ rabaŭnictva!

5. Зламаў Гасподзь кій бязбожных, жазло ўладыкаў,

Zlamaŭ Gaspodz' kij bâzbožnyh, žazlo ŭladykaŭ,

6. што пабівала народы ў лютасьці ўдарамі няўхільнымі, у гневе ўладарыў над плямёнамі зь бязлітаснымі ганеньнямі.

što pabivala narody ŭ lŭtas'ci ŭdarami nãŭhil'nymi, u gneve ŭladaryŭ nad plâmënamì z' bâz'litasnymi ganen'nâmi.

7. Уся зямля адпачывае, пакоіцца, усклікае ад радасьці.

Usâ zâmlâ adpačyvae, pakoicca, usklikae ad radas'ci.

8. І кіпарысы радуюцца за цябе, і кедры ліванскія, кажучы: з таго часу, як ты заснуў, ніхто ня прыходзіць сячы нас.

Ì kïparysy raduŭcca za câbe, i kedry livanskiâ, kažučy: z tago času, âk ty zasnuŭ, nihto nã pryhodzic' sãčy nas.

9. Пекла апраметнае ўзрушылася дзеля цябе, каб цябе сустрэць, калі прыйдзеш; разбудзіў дзеля цябе Рэфаімаў, усіх правадыроў зямлі; падняў усіх цароў язычніцкіх з тронаў іхніх.

Pekla aprametnae ŭzrušylasâ dzelâ câbe, kab câbe sustrèc', kalì pryjdzeš; razbudziŭ dzelâ câbe Rëfaimaŭ, usih pravadyroŭ zâmlì; padnâŭ usih caroŭ âzyčnickih z tronaŭ ihnih.

10. Усе яны будуць казаць табе: і ты зьнясілеў, як мы! і ты стаў падобны да нас!

Use âny buduc' kazac' tabe: i ty z'nâsileŭ, âk my! i ty staŭ padobny da nas!

11. У апраметную скінута ганарыстасьць твая з усім шумам тваім; пад

табой падсьцілаецца чарвяк, і чэрві - покрыва тваё.

U aprametnuû skìnuta ganarystas'c' tvaâ z usim šumam tvaim; pad taboj pads'cilaecca čarvâk, i čèrvi - pokryva tvaë.

12. Як упаў ты зь неба, дзяньніца, сыне зары! разьбіўся аб зямлю той, хто таптаў народы.

Âk upaŭ ty z' neba, dzân'nica, syne zary! raz'biŭsâ ab zâmlû toj, hto taptaŭ narody.

13. А казаў у сэрцы сваім: узыду на неба, вышэй за зоркі Божыя, узьнясу трон мой і сяду на гары ў гурце багоў, на краі поўначы;

A kazaŭ u sèrcy svaim: uzydu na neba, vyšěj za zorki Božyâ, uz'nâsu tron moj i sâdu na gary ŭ gurce bagoŭ, na krai poŭnačy;

14. узыду на вышыні хмарныя, буду падобны на Ёсявышняга.

uzydu na vyšyni hmarnyâ, budu padobny na Ŭsâvyšnâga.

15. Але ты скінуты ў пекла, у глыбіні апраметнай.

Ale ty skinuty ŭ pekla, u glybinì aprametnaj.

16. Тыя, хто цябе бачыць, углядаюцца ў цябе, разважаюць пра цябе: ці той гэта чалавек, які хістаў зямлю, патрасаў царствы,

Tyâ, hto câbe bačyc', uglâdaŭcca ŭ câbe, razvažâŭc' pra câbe: ci toj gèta čalavek, âki histaŭ zâmlû, patrasaŭ carstvy,

17. сусьвет зрабіў пустыняю і разбурыў гарады яго, палонных сваіх не адпускаў дадому?

sus'vet zrabiŭ pustynâû i razburyŭ garady âgo, palonnyh svaih ne adpuskaŭ dadomu?

18. Усе цары народаў, усе ляжаць ганарова, кожны ў сваёй усыпальніцы;

Use cary narodaŭ, use lâžac' ganarova, kožny ŭ svaëj usypal'nicy;

19. а ты пакінуты за магільніцай сваёй, як пагарджаная галіна, як

вопратка забітых, працятых мечам, якіх апускаюць у каменны дол, ты,
як здрасаваны труп,

*a ty pakinuty za magil'nicaj svaëj, âk pagardžanaâ galina, âk vopratka
zabityh, pracâtyh mečam, âkih apuskaûc' u kamenny dol, ty, âk zdrasavany
trup,*

20. не зьяднаешся зь імі ў магіле; бо ты зьнішчыў зямлю тваю, забіў
народ твой; навекі ня ўспомніцца племя ліхадзеяў.

*ne z'âdnaešsâ z' imi ŭ magile; bo ty z'niščyŭ zâmlû tvaû, zabiŭ narod tvoj;
naveki nâ ŭspomnicca plemâ lihadzeâŭ.*

21. Рыхтуйце разьню сынам ягоным за беззаконьне бацькі іхняга, каб
не паўсталі і не завалодалі зямлёю і не напоўнілі сусьвету супастатамі.

*Ryhtujce raz'nû synam âgonym za bezzakon'ne bac'ki ihnâga, kab ne
paŭstali i ne zavalodalì zâmlëû i ne napoŭnili sus'vetu supastatami.*

22. І паўстану на іх, кажа Гасподзь Саваоф, і вынішчу імя Вавілона і ўсю
рэшту - і сына і ўнука, кажа Гасподзь.

*Ì paŭstanu na ih, kaža Gaspodz' Savaof, i vynišču imâ Vavilona i ŭsû rëštu - i
syna i ŭnuka, kaža Gaspodz'.*

23. І зраблю яго аселінай вожыкаў і балотам, і вымяту яго памялом
зьнішчальным, кажа Гасподзь Саваоф.

*Ì zrablû âgo aselinaj vožykaŭ i balotam, i vymâtu âgo pamâlom z'niščal'nym,
kaža Gaspodz' Savaof.*

24. Прысягаючы, кажа Гасподзь Саваоф: як Я намысьліў, так і станецца;
як Я вызначыў, так і спраўдзіцца,

*Prysâgaûčy, kaža Gaspodz' Savaof: âk Â namys'liŭ, tak i stanecca; âk Â
vyznačyŭ, tak i spraŭdzicca,*

25. каб сьцерці Асура зь зямлі Маёй і растаптаць яго на горах Маіх; і
ападзе зь іх ярмо яго, і здымецца цяжар яго з плячэй іхніх.

*kab s'cercì Asura z' zâmlì Maěj ì rastaptac' âgo na gorah Maih; ì apadze z' ih
ârho âgo, ì zdymecca câžar âgo z plâčěj ihnih.*

26. Такая пастанова, прынятая для ўсёй зямлі, і вось рука, узьнесена
над усімі народамі;

*Takaâ pastanova, prynâtaâ dlâ ũsěj zâmlì, ì vos' ruka, uz'nesenaâ nad usimi
narodami;*

27. бо Гасподзь Саваоф пастанавіў, і хто можа адмяніць гэта? рука Яго
ўзьнесена, - і хто адвядзе яе?

*bo Gaspodz' Savaof pastanaviũ, ì hto moža admânic' gèta? ruka Âgo
ũz'nesena, - ì hto advâdze âe?*

28. У год сьмерці цара Ахаза было такое прарочае слова:

U god s'merci cara Ahaza bylo takoe praročae slova:

29. ня радуйся зямля Філістымская, што зламана жазло, якое біла цябе;
бо з караня зьмяінага выпаўзе аспід, і плодам яго будзе лятучы
дракон.

*nâ radujsâ zâmlâ Filistymskaâ, što zlamana žazlo, âkoe bila câbe; bo z koranâ
z'mâinaga vypaũze as'pid, ì plodam âgo budze lâtučy drakon.*

30. Тады бедныя будуць накормлены, і ўбогія будуць пакоіцца ў
бясьпецы; а той карань вымару голадам, і ён даб'е рэшту тваю.

*Tady bednyâ buduc' nakormleny, ì ũbogiâ buduc' pakoicca ũ bâs'pecy; a toj
koran' vymaru goladam, ì ên dab'e rèštu tvaũ.*

31. Галасі, брама! вый голасам, горадзе! Распадзешся ты, уся зямля
Філістымская; бо з поўначы дым ідзе, і няма адсталага ў полчышчах
іхніх.

*Galasi, brama! vyj golasam, goradze! Rspadzeššâ ty, usâ zâmlâ Filistymskaâ;
bo z poũnačy dym idze, ì nâma adstalaga ũ polčyščah ihnih.*

32. Што ж скажуць весьнікі народныя? - Тое, што Гасподзь заснаваў

Сиён, і ў ім знойдуць бедныя з народу Яго.

Što ž skazuc' ves'nikì narodnyâ? - Toe, što Gaspodz' zasnavaŭ Siën, i ŭ ìm znojduc' bednyâ z narodu Âgo.

15 Кіраўнік

1. Прароцтва пра Маава. - Так! уначы будзе зруйнаваны Ар-Мааў і зьнішчаны; так! уначы будзе зруйнаваны Кір-Мааў і зьнішчаны!

Praroctva pra Maava. - Tak! unacy budze zrujnavany Ar-Maaŭ i z'niščany; tak! unacy budze zrujnavany Kir-Maaŭ i z'niščany!

2. Ён узыходзіць да Баіта і Дывона, узыходзіць на вышыні, каб плакаць; Мааў галосіць над Нэво і Мэдэваю; ва ўсіх іх астрыжаныя галовы, ва ўсіх паголеныя бароды.

Ėn uzyhodzic' da Baita i Dyvona, uzyhodzic' na vyšynì, kab plakac'; Maaŭ galosic' nad Nèvo i Mèdèvaŭ; va ŭsìh ih astryžanyâ galovy, va ŭsìh pagolenyâ barody.

3. На вуліцах яго падпярэзваюцца вярэтаю; на дахах яго і на плошчах яго ўсё галосіць, тоне ў сьлёзах.

Na vulicah âgo padpârèzvaŭcca vâreťaŭ; na dahah âgo i na ploščah âgo ŭsè galosic', tone ŭ s'lèzah.

4. І лямантуе Эсэвон і Элеала: голас іх чуецца да самай Яацы; за імі і воіны Маава галосаць; душа яго абурана ў ім.

Ì lâmantue Èsèvon i Èleala: golas ih čuecca da samaj Âacy; za ìmì i voìny Maava galosâc'; duša âgo aburana ŭ ìm.

5. Галосіць сэрца маё па Мааве; уцякаюць зь яго да Сігора, да трэцяй Эглы; ідуць на ўсход Лухіцкі з плачам; па дарозе Харанаім з плачам; па дарозе Харанаімскай страшэнна лямантуючы;

*Galosic' sèrca maë pa Maave; ucâkaûc' z' âgo da Sigora, da trècâj Ègly;
iduc' na ŭshod Luhicki z plačam; pa daroze Haranaim z plačam; pa daroze
Haranaimskaj strašèna lâmantuûčy;*

6. бо воды Нимрыма счэзьлі, лугі засохлі, трава выгарэла, - прапала зялёнае.

bo vody Nimryma sčèz'li, lugi zasohli, trava vygarèla, - prapala zâlènae.

7. Таму яны рэшткі сабранага і ашчаджанага імі пераносяць за раку Аравійскую.

Tamu âny rèštki sabranaga i aščadžanaga imi peranosâc' za raku Aravijskuû.

8. Бо лямант па ўсіх межах Маава, да Эглайма плач ягоны;

Bo lâmant pa ŭsîh mežah Maava, da Èglajma plač âgony;

9. бо воды Дымона напоўніліся крывёю, і Я навяду на Дымон яшчэ новае, - ільвоў на ўцекачоў з Маава і на тых, што засталіся ў краіне.

bo vody Dymona napoŭnilisâ kryvëû, i Â navâdu na Dymon âščè novae, - il'voŭ na ŭcekačou z Maava i na tyh, što zastalisâ ŭ kraïne.

16 Кіраўнік

1. Пасылайце ягнят уласьніку зямлі з Сэлы ў пустыні на гару дачкі Сіёна;

Pasylajce âgnât ulas'niku zâmlî z Sèly ŭ pustynî na garu dačkî Siëna;

2. бо да ўспалошанай птушкі выкінутай з гнязда, будуць падобныя дочки Маава каля брадоў Арнонскіх.

bo da ŭspalošanaj ptuški vykinutaj z gnâzda, buduc' padobnyâ dočkî Maava kalâ bradoŭ Arnonskih.

3. "Складзі раду, пастанаві рашэньне; ахіні нас аполудні, як уначы, ценем тваім, акрый выгнанных, ня выдай падарожных.

"Skladzi radu, pastanavi rašen'ne; ahini nas apoludni, âk unačy, cenem tvaim, akryj vygnanyh, nâ vydaj padarožnyh.

4. Хай пажывуць у цябе мае выгнанцы Маавіцяне; будзь ім аслонаю ад грабежніка: бо прыгнятальніка ня стане, рабунак спыніцца, таптальнікі зьнікнуць зь зямлі.

Haj pažyvuc' u câbe mae vygnancy Maavicâne; budz' im aslonaû ad grabežnika: bo prygnâtal'nika nâ stane, rabunak spynicca, taptal'niki z'niknuc' z' zâmlì.

5. І ўцьвердзіцца трон міласьцю, і сядзе на ім у ісьціне, у намёце Давідавым, судзьдзя, які шукае праўды і дбае пра правасудзьдзе".

Ì ŭc'verdzicca tron milas'cû, ì sâdze na im u is'cine, u namëce Davidavym, sudz'dzâ, âki šukae praŭdy ì dbae pra pravasudz'dze".

6. "Мы чулі пра гонар Маава, гонар празьмерны, пра пыху яго і фанабэрства і сваволю яго: няшчырае слова ў яго".

"My čulì pra gonar Maava, gonar praz'merny, pra pyhu âgo ì fanabèrstva ì svavolû âgo: nâščyrae slova ŭ âgo".

7. Таму загалосіць Мааў па Мааве, - усе галасіцьмуць; енчыце па цьвярдэнях Кірхарэшэта: яны зруйнаваныя цалкам.

Tamu zagalosic' Maaŭ pa Maave, - use galasic'muc'; enčyce pa c'vârdynâh Kîrharèšèta: âny zrujnavanyâ calkam.

8. Палі Эсэвонскія звырадналі гэтак сама і вінаграднік Сэвамскі; уладары народаў вынішчылі найлепшыя лозы яго, што дасягалі Язэра, ішлі па пустыні; парасткі іх разьбягаліся, пераходзілі за мора.

Pali Èsèvonskiâ zvyradnelì gètak sama ì vinogradnik Sèvamski; uladary narodaŭ vyniščyli najlepšyâ lozy âgo, što dasâgali Âzèra, išlì pa pustynì; parastki ih raz'bâgalisâ, perahodzilì za mora.

9. Таму і я буду плакаць па лазе Сэвамскай плачам Язэра, аблівацьму

цябе сьлязьмі маімі, Эсэвоне і Элеале; бо ў час збору вінаграду твайго і ў час жніва твайго няма болей шумнай радасьці.

Tamu i â budu plakac' pa laze Sèvamskaj plačam Âzèra, ablivac'mu câbe s'lâz'mi maïmi, Èsèvone i Èleale; bo ŭ čas zboru vïnagradu tvajgo i ŭ čas žniva tvajgo nâma bolej šumnaj radas'ci.

10. Зьнікла з урадлівай зямлі весялосьць і радасьць, у вінаградніках не сьпяваюць, не весяляцца; вінаградар ня топча вінаграду ў чавільнях: я радавацца перастаў.

Z'nikla z uradlivaj zâmlì vesâlos'c' i radas'c', u vïnogradnikah ne s'pâvaûc', ne vesâlâcca; vïnagradar nâ topča vïnagradu ŭ čavil'nâh: â radavacca perastaŭ.

11. Таму нутроба мая стогне па Мааве, як арфа, і сэрца маё - па Кірхарэшэце.

Tamu nutroba maâ stogne pa Maave, âk arfa, i sèrca maë - pa Kîrharèšèce.

12. Хоць і явіцца Мааў і таміцьмецца на вышынях, і прыйдзе да сьвятыні сваёй памаліцца, але не дапаможа нічога.

Hoc' i âvicca Maaŭ i tamic'mecca na vyšynâh, i pryjdzè da s'vâtyni svaëj pamalicca, ale ne dapamoža ničoga.

13. Вось слова, якое сказаў Гасподзь пра Мааў даўно.

Vos' slova, âkoe skazaŭ Gaspodz' pra Maaŭ daŭno.

14. А сёньня так кажа Гасподзь: праз тры гады, лічачы гадамі найміцкімі, веліч Маава будзе зьняважана з усім вялікім шматлюдствам, і рэшта будзе вельмі малая і нязначная.

A sën'nâ tak kaža Gaspodz': praz try gady, ličačy gadami najmickimi, velič Maava budze z'nâvažana z usim vâlikim šmatlûdstvam, i rèšta budze vel'mi malaâ i nâznačnaâ.

1. Прароцтва пра Дамаск. - Вось, Дамаск перастане быць горадам, і будзе грудай руінаў.

Praroctva pra Damask. - Vos', Damask perastane byc' goradam, i budze grudaj ruinaŭ.

2. Гарады Араэрскія будуць пакінуты, - застануцца пад статкі, якія адпачывацьмуць там, і ня будзе каму іх палохаць.

Garady Araèrskiâ buduc' pakìnuty, - zastanucca pad statki, âkiâ adpačyvac'muc' tam, i nâ budze kamu ih palohac'.

3. Ня стане цьвярдзіні Яфрэмавай і царства Дамаскага з астатняю Сірыяй; зь імі будзе тое самае, што са славаю сыноў Ізраіля, кажа Гасподзь Саваоф.

Nâ stane c'vârdyni Âfrèmavaj i carstva Damaskaga z astatnâŭ Siryâj; z' imi budze toe samae, što sa slavaŭ synoŭ Izrailâ, kaža Gaspodz' Savaof.

4. І станецца ў той дзень: паменшыцца слава Якава, і тлустае цела ягонае схуднее.

Ì stanecca ŭ toj dzen': pamenšycca slava Âkava, i tlustae cela âgonae shudnee.

5. Тое самае будзе, што і пасля збору збожжа жняцом, калі рука ягоная сажне каласы, і калі зьбяруць каласы ў даліне Рэфаімскай.

Toe samae budze, što i pas'lâ zboru zbožža žnâcom, kalì ruka âgonaâ sažne kalasy, i kalì z'bâruc' kalasy ŭ daline Rèfaïmskaj.

6. І застануцца ў яго, як бывае пры абіваньні масьлін, дзьве-тры ягадзіны на самай вяршаліне, альбо чатыры, пяць на ўрадлівых галінах, кажа Гасподзь Бог Ізраілеў.

Ì zastanucca ŭ âgo, âk byvae pry abivan'ni mas'lin, dz've-try âgadziny na

*samaj vâršaline, al'bo čatyry, pâc' na ŭradlivyh galinah, kaža Gaspodz' Bog
Ìzraileŭ.*

7. У той дзень аберне чалавек позірк свой да Творцы свайго, і вочы яго
глядзецьмуць на Сьвятога Ізраілевага;

*U toj dzen' aberne čalavek pozirk svoj da Tvorcy svajgo, i vočy âgo
glâdzec'muc' na S'vâtoga Ìzrailevaga;*

8. і ня зірне на ахвярнікі, на дзею рук сваіх, і не паглядзіць на тое, што
зрабілі пальцы ягоныя, на куміраў Астарты і Ваала.

*ì nâ zirne na ahvârniki, na dzeŭ ruk svaih, ì ne paglâdzic' na toe, što zrabili
pal'cy âgonyâ, na kumiraŭ Astarty ì Vaala.*

9. У той дзень умацаваныя гарады ягоныя будуць, як мясьціны ў лясах і
на вяршынях гор, пакінутыя перад сынамі Ізраіля, - і ўсё запусьцеецца.

*U toj dzen' umacavanyâ garady âgonyâ buduc', âk mâs'ciny ŭ lâsah ì na
vâršynâh gor, pakìnutyâ perad synami Ìzrailà, - ì ŭsë zapus'ceecca.*

10. Бо ты забыў Бога ратунку твайго, і не ўспамінаў пра скалу
прытулку твайго; таму і насадзіў сады на забавы і пасадзіў чаранкі ад
чужой лазы.

*Bo ty zabyŭ Boga ratunku tvajgo, ì ne ŭspaminaŭ pra skalu prytulku tvajgo;
tamu ì nasadziŭ sady na zabavy ì pasadziŭ čaranki ad čužoŭ lazy.*

11. У дзень, калі ты садзіў, ты калаціўся, каб яно расло, і каб пасеянае
табою рана расьцьвіло; але ў дзень збору не багатае жніво будзе, а
пакута вялікая.

*U dzen', kalì ty sadziŭ, ty kalaciŭsâ, kab âno raslo, ì kab paseânae taboŭ rana
ras'c'vilo; ale ŭ dzen' zboru ne bagatae žnivo budze, a pakuta vâlikaâ.*

12. Ды жаль! шум народаў многіх! бушуюць яны, як бушуе мора. Род
плямёнаў! яны равуць, як равуць моцныя воды.

Dy žal'! šum narodaŭ mnogih! bušuŭc' âny, âk bušue mora. Rod plâmënaŭ!

âny ravuc', âk ravuc' mocnyâ vody.

13. Равуць народы, як равуць моцныя воды; але Ён пагразіў ім, і яны далёка пабеглі, і былі гнаныя, як тло па гарах ад ветру і як пыл ад віхуры.

Ravuc' narody, âk ravuc' mocnyâ vody; ale Ěn pagraziŭ im, i âny dalëka pabegli, i byli gnanyâ, âk tlo pa garah ad vetru i âk pyl ad vihury.

14. Вечар - і вось жудасьць! І да раніцы ўжо няма яе. Такая доля рабаўнікоў нашых, лёс спусташальнікаў нашых.

Večar - i vos' žudas'c'! Ī da ranicy ŭžo nâma âe. Takaâ dolâ rabaŭnikoŭ našyh, lës spustašal'nikaŭ našyh.

18 Кіраўнік

1. Гора зямлі шумнакрылай па той бок рэк Эфіопскіх,

Gora zâmlì šumnakrylaj pa toj bok rèk Ěfiopskih,

2. якая пасылае паслоў па моры, і ў папірусных суднах па водах! Ідзеце, борздыя паслы, да народу рослага і бліскучаскурага, да народу грознага нават здалёку і дагэтуль, да народу ўладарнага, які ўсё топча, зямлю якога расьсякаюць рэкі.

âkaâ pasylae pasloŭ pa mory, i ŭ papirusnyh sudnah pa vodah! Īdzece, borzdyâ pasly, da narodu roslaga i bliskučaskuraga, da narodu groznaga navat zdalëku i dagètul', da narodu ŭladarnaga, âkì ŭsë topča, zâmlû âkoga ras'sâkaŭc' rèkì.

3. Усе вы, што засяляеце сьвет і жывяце на зямлі! Глядзеце, калі сьцяг падымецца на горах, і, калі загрыміць труба, слухайце!

Use vy, što zasâlâece s'vet i žyvâce na zâmlì! Glâdzece, kalì s'câg padymecca na gorah, i, kalì zagrymic' truba, sluhajce!

4. Бо так Гасподзь сказаў мне: Я спакойна гляджу з жытла Майго, як сьветлая цяплыня пасья дажджу, як воблака расы ў часе жніўнае сьпёкі.

Bo tak Gaspodz' skazaŭ mne: Â spakojna glâdžu z žytla Majgo, âk s'vetlaâ câplynâ pas'lâ daždžu, âk voblaka rasy ũ čase žniŭnae s'pëki.

5. Бо да збору вінаграду, калі ён адцьвіце, і гронка пачне дасьпяваць, Ён адатне нажом вецьце і адкіне, і абсячэ парасткі.

Bo da zboru vinogradu, kalì ën adc'vice, i gronka pačne das'pâvac', Ën adatne nažom vec'ce i adkine, i absâčè parastki.

6. І пакінуць усё драпежным горным птушкам і зьвярам польным; і птушкі будуць летаваць там, а ўсе зьвяры польныя зімавацьмуць там.

Ì pakinuc' usë drapežnym gornym ptuškam i z'vâram pol'nym; i ptuški buduc' letavac' tam, a ũse z'vâry pol'nyâ zimavac'muc' tam.

7. У той час будзе прынесены дарунак Госпаду Саваофу ад народу рослага і бліскучаскурага, ад народу грознага нават здалёку і дагэтуль, ад народу ўладарнага, які топча ўсё, зямлю якога расьсякаюць рэкі, - да месца імя Госпада Саваофа, на гару Сіён.

U toj čas budze pryneseny darunak Gospadu Savaofu ad narodu roslaga i bliskučaskuraga, ad narodu groznaga navat zdalëku i dagètul', ad narodu ũladarnaga, âki topča ũsë, zâmlû âkoga ras'sâkaûc' rèki, - da mesca imâ Gospada Savaofa, na garu Siën.

19 Кіраўнік

1. Прароцтва пра Егіпет. - Вось, Гасподзь сядзіць на воблаку лёгкім і прыбывае ў Егіпет. І затрымцяць ад аблічча Яго ідалы Егіпецкія, і сэрца Егіпта растане ў ім.

Praroctva pra Egìpet. - Vos', Gaspodz' sâdzic' na voblaku lëgkim ì prybyvae ũ Egìpet. Ì zatrymcâc' ad abličča Âgo ìdaly Egìpeckîâ, ì sërca Egìpta rastane ũ ìm.

2. Я ўзбуру Егіпцянаў і будуць ваяваць брат супроць брата і сябар супроць сябра, горад з горадам, царства з царствам.

Â ũzburu Egìpcânaŭ ì buduc' vaâvac' brat suproc' brata ì sâbar suproc' sâbra, gorad z goradam, carstva z carstvam.

3. І дух Егіпта зьняможацца ў ім, і заблытаю раду яго, - і пойдучь яны да ідалаў і да чарадзеяў, і да закліначоў мёртвых і да варажбітоў.

Ì duh Egìpta z'nâmožacca ũ ìm, ì zablytaŭ radu âgo, - ì pojduc' âny da ìdalaŭ ì da čaradzeâŭ, ì da zaklînačoŭ mërtvyh ì da varažbitoŭ.

4. І аддам Егіпцянаў у рукі валадара жорсткага, і люты цар запануе над імі, кажа Гасподзь, Гасподзь Саваоф.

Ì addam Egìpcânaŭ u ruki valadara žorstkaga, ì lûty car zapanue nad ìmì, kaža Gaspodz', Gaspodz' Savaof.

5. І скончыцца вада ў моры і рака зьвядзецца і высахне;

Ì skončycsa vada ũ mory ì raka z'vâdzecca ì vysahne;

6. і звязяцца рэкі, і каналы Егіпецкія сплытчэюць і высахнуць; павянуць чарот і трысьнэг.

ì zvuzâcca rèkì, ì kanaly Egìpeckîâ splytčëuc' ì vysahnuc'; pavânuc' čarot ì trys'nëg.

7. Лугі над ракою, па берагах ракі, і ўсё, пасеянае каля ракі, засохне, разьвеецца і счэзьне.

Lugì nad rakoŭ, pa beragah rakì, ì ũsë, paseânae kalâ rakì, zasohne, raz'veecca ì scëz'ne.

8. І заплачуць рыбакі, і загалосыць усе, хто закідвае вуды ў раку, і хто ставіць мярэжы ў вадзе, западуць у распач;

Ì zaplačuc' rybaki, ì zagalosâc' use, hto zakidvae vudy ŭ raku, ì hto stavic' mârèžy ŭ vadze, zapaduc' u rospač;

9. і будуць зьбянтэжаны тыя, што апрацоўваюць лён, і ткачы белых палотнаў;

ì buduc' z'bântèžany tyâ, što apracoŭvaûc' lën, ì tkačy belyh palotnaŭ;

10. і будуць панішчаны мярэжы, і ўсе, хто трымае садкі пад жывую рыбу, занепадуць духам.

ì buduc' paniščany mârèžy, ì ŭse, hto trymae sadki pad žyvuû rybu, zanepaduc' duham.

11. Так! страцілі розум князі Цаанскія; рада мудрых дарадцаў фараонавых страціла глузд. Як скажаце вы фараону: "я сын мудрацоў, сын цароў старажытных?"

Tak! stracili rozum knâzi Caanskiâ; rada mudryh daradcaŭ faraonavyh stracila gluzd. Âk skažace vy faraonu: "â syn mudracoŭ, syn caroŭ staražytnyh?"

12. Дзе яны? дзе твае мудрацы? хай яны скажуць табе; хай даведаюцца, што Гасподзь Саваоф вызначыў пра Егіпет?

Dze âny? dze tvae mudracy? haj âny skažuc' tabe; haj davedaŭcca, što Gaspodz' Savaof vyznačyŭ pra Egìpet?

13. Звар'яцелі князі Цаанскія; ашукаліся князі Мэмфіскія, і збочыў Егіпет з дарогі галавы плямёнаў ягоных.

Zvar'âceli knâzi Caanskiâ; ašukalisâ knâzi Mèmfiskiâ, ì zbočyŭ Egìpet z darogì galavy plâmënaŭ âgonyh.

14. Гасподзь уліў у яго дух чмуру, - і яны ўвялі Егіпет у аблуду ва ўсіх чынах ягоных, падобна на тое, як ходзіць п'яны па ванітах сваіх.

Gaspodz' uliŭ u âgo duh čmuru, - ì âny ŭvâli Egìpet u abludu va ŭsìh čynah âgonyh, padobna na toe, âk hodzic' p'âny pa vanitah svaih.

15. І ня будзе ў Егіпце такое дзеі, якую ўчыніць умелі б галава і хвост, пальма і трысьціна.

Ì nâ budze ŭ Egìpce takoe dzeì, âkuû ŭčynìc' umelì b galava ì hvost, pal'ma ì trys'cina.

16. У той дзень Егіпцяне будуць падобныя да жанчын і затрымцяць і забаяцца руху рукі Госпада Саваофа, якую Ён падыме на іх.

U toj dzen' Egìpcâne buduc' padobnyâ da žančyn ì zatrymcâc' ì zabaâcca ruhu rukì Gospada Savaofa, âkuû Ěn padyme na ih.

17. Зямля Юдава зробіцца жудасьцю Егіпту; хто ўзгадае пра яе, той затрымціць ад вызначэння Госпада Саваофа, якое Ён пастанавіў пра яго.

Zâmlâ Ŭdava zrobìcca žudas'cû Egìptu; hto ŭzgadae pra âe, toj zatrymcìc' ad vyznačèn'nâ Gospada Savaofa, âkoe Ěn pastanaviŭ pra âgo.

18. У той дзень пяць гарадоў у зямлі Егіпецкай загавораць моваю Ханаанскай і будуць бажыцца Госпадам Саваофам; адзін назавецца горадам сонца.

U toj dzen' pâc' garadoŭ u zâmli Egìpeckaj zagavorac' movaŭ Hanaanskaj ì buduc' bažycca Gospadam Savaofam; adzìn nazavecca goradam sonca.

19. У той дзень ахвярнік Госпаду будзе пасярод зямлі Егіпецкай, і помнік Госпаду - каля межаў яе.

U toj dzen' ahvârnìk Gospadu budze pasârod zâmli Egìpeckaj, ì pomnìk Gospadu - kalâ mežaŭ âe.

20. І будзе ён азнакаю і сьведчаньнем пра Госпада Саваофа ў зямлі Егіпецкай, бо яны заклічуць да Госпада ад прыгнятальнікаў, і Ён пашле ім выратавальніка і заступніка, і выбавіць іх.

Ì budze ěn aznakaŭ ì s'vedčan'nem pra Gospada Savaofa ŭ zâmli Egìpeckaj, bo âny zakličuc' da Gospada ad prygnâtal'nikaŭ, ì Ěn pašle ìm vyrataval'nika

ì zastupnika, ì vybavìc' ih.

21. Гасподзь явіць Сябе ў Егіпце; і Егіпцяне ў той дзень спазнаюць Госпада і прынясуць ахвяры і дарункі, і дадуць абяцаньні Госпаду, і выканаюць.

Gaspodz' âvìc' Sâbe ũ Egìpce; ì Egìpcâne ũ toj dzen' spaznaûc' Gospada ì prynâsuc' ahvârÿ ì darunkì, ì daduc' abâcan'ni Gospadu, ì vykanaûc'.

22. І паб'е Гасподзь Егіпет, - паб'е і ацаліць: яны зьвернуцца да Госпада - і Ён пачуе іх і ацаліць іх.

Ì pab'e Gaspodz' Egìpet, - pab'e ì acalic': âny z'venucca da Gospada - ì Ën pačue ih ì acalic' ih.

23. У той дзень зь Егіпта ў Асірыю будзе вялікая дарога, і будзе прыходзіць Асур у Егіпет, і Егіпцяне - у Асірыю; і Егіпцяне разам з Асірыйцамі служыцьмуць Госпаду.

U toj dzen' z' Egìpta ũ Asiryû budze vâlikaâ daroga, ì budze pryhodzìc' Asur u Egìpet, ì Egìpcâne - u Asiryû; ì Egìpcâne razam z Asiryjcami služyc'muc' Gospadu.

24. У той дзень Ізраіль будзе трэці зь Егіптам і Асірыяй; дабраславенне будзе на зямлі,

U toj dzen' Ìzrail' budze trèci z' Egìptam ì Asiryâj; dabraslaven'ne budze na zâmlì,

25. якую дабраславіць Гасподзь Саваоф, кажучы: дабраславёны народ Мой, Егіпцяне, і дзея рук Маіх - Асірыяне, і спадчына Мая - Ізраіль.

âkuû dabraslavìc' Gaspodz' Savaof, kažučÿ: dabraslavëny narod Moj, Egìpcâne, ì dzeâ ruk Maìh - Asiryâne, ì spadčyna Maâ - Ìzrail'.

1. І ў год, калі Тартан прыйшоў у Азот, пасланы ад Саргона, цара Асірыйскага, і ваяваў супроць Азота і ўзяў яго, -

Ì ù god, kalì Tartan pryjšoŭ u Azot, paslany ad Sargona, cara Asiryjskaga, i vaâvaŭ suproc' Azota i ùzâŭ âgo, -

2. у той самы час Гасподзь сказаў Ісаю, сыну Амосаваму, так: ідзі і здымі вярэту са сьцёгнаў тваіх, і скінь сандалі твае з ног тваіх. Ён так і зрабіў: хадзіў разьдзеты і босы.

u toj samy čas Gaspodz' skazaŭ İsaŭ, synu Amosavamu, tak: idzi i zdymi vârètu sa s'cëgnaŭ tvaìh, i skìn' sandalì tvae z nog tvaìh. Èn tak i zrabiŭ: hadziŭ raz'dzety i bosy.

3. І сказаў Гасподзь: як раб Мой Ісая ходзіць разьдзеты і босы тры гады, на знак і прадказаньне пра Егіпет і Эфіопію, -

Ì skazaŭ Gaspodz': âk rab Moj İsaâ hodzic' raz'dzety i bosy try gady, na znak i pradkazan'ne pra Egìpet i Èfiopiŭ, -

4. так павядзе цар Асірыйскі палонных зь Егіпта і перасяленцаў з Эфіопіі, маладых і старых, разьдзетых і босых і з аголенымі сьцёгнамі, на сорам Егіпту.

tak pavâdze car Asiryjskì palonnyh z' Egìpta i perasâlencaŭ z Èfiopiì, maladyh i staryh, raz'dzetyh i bosyh i z agolenymì s'cëgnamì, na soram Egìptu.

5. Тады жахнуцца і пасаромеюцца за Эфіопію, надзею сваю, і за Егіпет, якім хваліліся.

Tady žahnucca i pasaromeŭcca za Èfiopiŭ, nadzeŭ svaŭ, i za Egìpet, âkìm hvalilisâ.

6. І скажучь у той дзень жыхары гэтай краіны: вось якія яны, на каго мы

спадзяваліся і да якіх прыходзілі па дапамогу, каб уратавацца ад цара Асірыйскага! і як уратаваліся б мы?

Ĭ skažuc' u toj dzen' žyhary gètaj kraïny: vos' âkiâ âny, na kago my spadzâvalisâ Ĭ da âkih pryhodzili pa dapamogu, kab uratavacca ad cara Asiryjskaga! Ĭ âk uratavalisâ b my?

21 Кіраўнік

1. Прароцтва пра пустыню прыморскую. - Як буры на поўдні носяцца, ідзе ён з пустыні, зь зямлі страшнай.

Praroctva pra pustynû prymorskuû. - Âk bury na poŭdni nosâcca, Ĭdze ěn z pustyni, z' zâmli strašnaj.

2. Грозныя відзежы яўлены мне: рабаўнік рабуе, спусташальнік спусташае; выходзь, Эламе, аблажы, Мідзе! усім стогнам я канец пакладу.

Groznyâ vidzežy âŭleny mne: rabaŭnik rabue, spustašal'nik spustašae; vyhodz', Èlame, ablažy, Midze! usim stognam â kanec pakladu.

3. Ад гэтага сьцёгны мае трасуцца; боль сьцяў мяне, як боль парадзіху. Я ўсхваляваны тым, што чую; я зьбянтэжаны тым, што бачу.

Ad gètaga s'cëgny mae trasucca; bol' s'câŭ mâne, âk bol' paradzihu. Â ŭshvalâvany tym, što čuû; â z'bântèžany tym, što baču.

4. Сэрца маё трымціць; дрыготка калоціць мяне; радасная ноч мая абярнулася жудасьцю мне.

Sèrca maë trymcic'; drygotka kalocic' mâne; radasnaâ noč maâ abârnulasâ žudas'cû mne.

5. Рыхтуюць стол, расьсьцілаюць абрусы, - ядуць, п'юць. "Уставайце, князі, мажце шчыты!"

Ryhtuïc' stol, ras's'cilaïc' abrusy, - âduc', p'ûc'. "Ustavajce, knâzi, mažce ščyty!"

6. Бо так сказаў мне Гасподзь: ідзі, пастаў вартаўніка; хай ён скажа, што ўбачыць.

Bo tak skazaŭ mne Gaspodz': idzi, pastaŭ vartaŭnika; haj ën skaža, što ŭbačyc'.

7. І ўбачыў ён верхаўцоў на конях, якія ішлі парамі, верхаўцоў на аслах, верхаўцоў на вярблюдах; і ўслухоўваўся ён пільна, зь вялікай увагаю, -

Ì ŭbačyŭ ën verhaŭcoŭ na konâh, âkiâ išli parami, verhaŭcoŭ na aslah, verhaŭcoŭ na vârblûdah; ì ŭsluhoŭvaŭsâ ën pil'na, z' vâlikaj uvagaŭ, -

8. і закрычаў, як леў: гаспадару мой! я на варце стаяў увесь дзень, і на месцы маім заставаўся цэлыя ночы:

ì zakryčaŭ, âk leŭ: gaspadaru moj! â na varce staŭŭ uves' dzen', ì na mescy maïm zastavaŭsâ cèlyâ nočy:

9. і вось, едуць людзі, верхаўцы конныя парамі. Потым усклікнуў ён і сказаў: загінуў, загінуў Вавілон, і ўсе ідалы божышчаў Ягоных ляжаць на зямлі разьбітыя.

ì vos', educ' lûdzi, verhaŭcy konnyâ parami. Potym uskliknuŭ ën ì skazaŭ: zagìnuŭ, zagìnuŭ Vavilon, ì ŭse idaly božyščaŭ Âgonyh lâžac' na zâmli raz'bityâ.

10. О, памалочаны мой і сыне току майго! Што чуў я ад Госпада Саваофа, Бога Ізраілевага, тое і вам абвясціў.

O, pamaločany moj ì syne toku majgo! Što čuŭ â ad Gospada Savaofa, Boga Ìzraïlevaga, toe ì vam abvâs'ciŭ.

11. Прароцтва пра Думу. - Крычаць мне з Сэіра: варта! якая пара ночы? варта! якая пара ночы?

Praroctva pra Dumu. - Kryčac' mne z Sèira: varta! âkaâ para nočy? varta!

âkaâ para nočy?

12. Адказвае вартаўнік: набліжаецца раніца, але яшчэ ноч. Калі вы дапытваецеся, дык павярнецеся і прыходзьце.

Adkazvae vartaŭnik: nablizhaeccarunica, ale âščè noč. Kalì vy dapytvaecesâ, dyk pavârnesesâ ì pryhodz'ce.

13. Прароцтва пра Аравію. - У лесе Аравійскім пачуйце, караваны Дэданскія!

Praroctva pra Araviû. - U lese Aravijskim pačujce, karavany Dèdanskiâ!

14. Жыхары зямлі Тэмайскай! нясеце вады насустрач сасьмяглым; з хлебам сустракайце ўцекачоў;

Žyhary zâmlì Tèmajskaj! nâsece vady nasustrač sas'mâgłym; z hlebam sustrakajce ŭcekačou;

15. бо яны ад мечаў уцякаюць, ад меча аголенага і ад лука няпятага і ад лютай вайны.

bo âny ad mečaŭ ucâkauc', ad meča agolenaga ì ad luka nâpâtaga ì ad lûtaj vajny.

16. Бо так сказаў мне Гасподзь: яшчэ год, роўны год найміцкаму, - і ўся слава Кідарава зьнікне,

Bo tak skazaŭ mne Gaspodz': âščè god, roŭny god najmickamu, - ì ŭsâ slava Kidarava z'nikne,

17. і лукаў і адважных сыноў Кідара няшмат: так сказаў Гасподзь Бог Ізраілеў.

ì lukaŭ ì advažnyh synou Kìdara nâšmat: tak skazaŭ Gaspodz' Bog Ìzraileŭ.

22 Кіраўнік

1. Прароцтва пра даліну відзежаў. - Што з табою, што ты ўвесь

выйшаў на дахі?

Praroctva pra dalinu vidzežaŭ. - Što z taboŭ, što ty ŭves' vyjšaŭ na dahì?

2. Горад шумны, расхваляваны, горад поўны вясёлага галасу! Пабітыя твае ня мечам забітыя і ня ў бітве памерлі;

Gorad šumny, rashvalâvany, gorad poŭny vâsëлага galasu! Pabityâ tvae nâ mečam zabityâ ì nâ ŭ bitve pamerlì;

3. усе правадыры твае ўцякалі разам, але былі зьвязаныя лучнікамі; усе воіны твае зьвязаны разам, як ні далёка ўцякалі.

use pravadyry tvae ŭcâkali razam, ale byli z'vâzanyâ lučnikami; use voïny tvae z'vâzany razam, âk nì dalëka ŭcâkali.

4. Таму кажу: пакіньце мяне, я паплачу горка; ня сільцеся сучешыць мяне, калі зруйнавана дачка народу майго.

Tamu kažu: pakìnce mâne, â paplaču gorka; nâ sil'cesâ sucešyc' mâne, kali zrujnavana dačka narodu majgo.

5. Бо дзень смуты і патаптаньня і закалоту ў даліне відзежаў ад Госпада Бога Саваофа. Рушаць сьцяну, і крык узыходзіць на горы.

Bo dzen' smuty ì pataptan'nâ ì zakalotu ŭ dalìne vidzežaŭ ad Gospada Boga Savaofa. Rušac' s'cânu, ì kryk uzyhodzic' na gory.

6. І Элам нясе калчан; людзі на калясьніцах і верхайцы, і Кір падымае шчыт.

Ì Èlam nâse kalčan; lûdzi na kalâs'nicah ì verhaŭcy, ì Kìr padymae ščyt.

7. І вось, найлепшыя даліны твае напоўніліся калясьніцамі, і верхайцы вырадаваліся насупраць брамы,

Ì vos', najlepšyâ dalìny tvae napoŭnilisâ kalâs'nicami, ì verhaŭcy vyradavalisâ nasuprac' bramy,

8. і здымаюць заслону зь Юдэі; і ты паглядзеў таго дня на запасы зброі ў доме кедровым.

ì zdymaûc' zaslonu z' Ûdèi; ì ty paglâdzeŭ tago dnâ na zapasy zbroi ŭ dome kedrovym.

9. Але вы бачыце шмат праломінаў у сьцяне горада Давідавага, і зьбіраеце воды ў ніжняй сажалцы;

Ale vy bačyce šmat pralominaŭ u s'câne gorada Davidavaga, ì z'biraece vody ŭ niŭžnâj saŭalcy;

10. і пазначаеце дамы ў Ерусаліме, і разбураеце дамы, каб умацаваць сьцяну;

ì paznačaece damy ŭ Erusalime, ì razburaece damy, kab umacavac' s'cânu;

11. і ладзіце паміж дзвюма сьценамі сховішча на воды старое сажалкі. А на Таго, Хто гэта робіць, не пазіраеце, і не глядзіце на Таго, Хто здаўна вызначыў гэта.

ì ladzice pamіž dz'vŭma s'cenamì shovišča na vody staroe saŭalki. A na Tago, Hto gèta robic', ne paziraece, ì ne glâdzice na Tago, Hto zdaŭna vyznačyŭ gèta.

12. І Гасподзь, Гасподзь Саваоф, заклікае вас у гэты дзень плакаць і бедаваць, і пастрыгчы валасы і вярэтаю аперазацца.

Ì Gaspodz', Gaspodz' Savaof, zaklikae vas u gèty dzen' plakac' ì bedavac', ì pastrygčy valasy ì vârètaŭ aperazacca.

13. Але вось, весялосьць і радасьць! Колюць валоў, і рэжуць авечак; ядуць мяса, і п'юць віно: "будзем есьці і піць, бо заўтра памрэм!"

Ale vos', vesâlos'c' ì radas'c'! Kolûc' valouŭ, ì rèžuc' avečak; âduc' mâsa, ì p'ûc' vîno: "budzem es'ci ì pic', bo zaŭtra pamrèm!"

14. І адкрыў мне ў вушы Гасподзь Саваоф: ня будзе даравана вам гэта бязбожнасьць, пакуль не памраце, сказаў Гасподзь, Гасподзь Саваоф.

Ì adkryŭ mne ŭ vušy Gaspodz' Savaof: nâ budze daravana vam gèta bâzboŭžnas'c', pakul' ne pamrace, skazaŭ Gaspodz', Gaspodz' Savaof.

15. Так сказаў Гасподзь, Гасподзь Саваоф: ідзі, ідзі да гэтага царадворца, да Сэўны, начальніка палаца, і скажы яму:

Tak skazaŭ Gaspodz', Gaspodz' Savaof: idzi, idzi da gètaga caradvorca, da Sèŭny, načal'nika palaca, i skažy âmu:

16. што ў цябе тут, і хто тут у цябе, што ты тут высякаеш сабе магілу?
- Ён высякае сабе магілу на пагорку, вырубаву ў скале сабе жытлішча.

što ŭ câbe tut, i hto tut u câbe, što ty tut vysâkaeš sabe magilu? - Ęn vysâkae sabe magilu na pagorku, vyrubae ŭ skale sabe žytlišča.

17. Вось, Гасподзь перакіне цябе, як кідае дужы чалавек, і сьцісьне цябе ў камяк;

Vos', Gaspodz' perakine câbe, âk kidae dužy čalavek, i s'cis'ne câbe ŭ kamâk;

18. згорне цябе ў сувой і кіне цябе, як меч, у зямлю прасторную; там ты памрэш, і там раскошныя калясьніцы твае будуць агудаю дому гаспадара твайго.

zgorne câbe ŭ suvoj i kine câbe, âk meč, u zâmlû prastornuû; tam ty pamrèš, i tam raskošnyâ kalâs'nicy tvae buduc' agudaû domu gaspadara tvajgo.

19. і саштурхну цябе зь месца твайго, і скіну цябе з прыступкі тваёй.

20. І будзе таго дня, паклічу раба Майго Элькііма, сына Хэлкіінавага,

21. і апрану яго ў адзеньне тваё і поясам тваім аперажу яго, і ўладу тваю перадам у рукі ягоныя; і будзе ён бацькам жыхарам Ерусаліма і дому Юдаваму.

i apranu âgo ŭ adzen'ne tvaë i poâsam tvaim aperažu âgo, i ŭladu tvaû peradam u ruki âgonyâ; i budze Ęn bac'kam žyharam Erusalima i domu Ŭdavamu.

22. І кліч дома Давідавага пакладу на плечы ягоныя; адчыніць ён, і ніхто не замкне; замкне ён, і ніхто не адчыніць.

Ì klíč doma Davidavaga pakladu na plečy âgonyâ; adčynić' ën, ì nihto ne zamkne; zamkne ën, ì nihto ne adčynić'.

23. І ўваб'ю яго, нібы цьвік, у цьвёрдае месца; і будзе ён як пасад славы дому бацькі свайго.

Ì ŭvab'û âgo, ni by c'vik, u c'vërdae mesca; ì budze ën âk pasad slavy domu bac'ki svajgo.

24. І будзе вісець на ім уся слава дома бацькі ягонага, дзяцей і ўнукаў, усяго хатняга начыньня да апошніх музычных прыладаў.

Ì budze vîsec' na ìm usâ slava doma bac'ki âgonaga, dzâcej ì ŭnukaŭ, usâgo hatnâga načyn'nâ da apošnih muzyčnyh pryladaŭ.

25. У той дзень, кажа Гасподзь Саваоф, расхітаецца цьвік, убіты ў цьвёрдае месца, і будзе выбіты, і ўпадзе, і знішчыцца ўвесь цяжар, што на ім: бо Гасподзь кажа.

U toj dzen', kaža Gaspodz' Savaof, rashitaecca c'vik, ubity ŭ c'vërdae mesca, ì budze vybity, ì ŭpadze, ì z'niščycca ŭves' câžar, što na ìm: bo Gaspodz' kaža.

23 Кіраўнік

1. Прароцтва пра Тыр. - Галасеце, караблі Тарсіса, бо ён разбураны: няма дамоў, і няма каму заходзіць у дамы. Так ім абвешчана зь зямлі Кітыйскай.

Prarocstva pra Tyr. - Galasece, karablì Tarsìsa, bo ën razburany: nâma damoŭ, ì nâma kamu zahodzic' u damy. Tak ìm abveščana z' zâmli Kityjskaj.

2. Замоўкніце, насельнікі вострава, які напаўнялі купцы Сідонскія, што

плаваюць морам.

Zamoŭknice, naseľ'nikì vostrava, âkì napaŭnâli kupcy Sidonskiâ, što plavaŭc' moram.

3. Па вялікіх водах прывозілі ў яго насеньне Сіхора, ужынак вялікай ракі, і быў ён торжышчам народаў.

Pa vâlikih vodah pryvozili ŭ âgo nasen'ne Sihora, užynak vâlikaj rakì, i byŭ ën toržyščam narodaŭ.

4. Пасаромейся, Сідоне; бо вось што кажа мора, крэпасць марская: як ня мучылася родамі і не раджала, і ня выхоўвала юнакоў, не гадавала дзяўчат.

Pasaromejsâ, Sidone; bo vos' što kaža mora, krèpas'c' marskaâ: âk nâ mučylasâ rodami i ne radžala, i nâ vyhoŭvala ûnakoŭ, ne gadavala dzâŭčat.

5. Калі вестка дойдзе да Егіпцянаў, здрыгануцца яны, пачуўшы пра Тыр.

Kali vestka dojdze da Egipcânaŭ, zdryganucca âny, pačuŭšy pra Tyr.

6. Перасяляйцеся ў Тарсіс, галасеце, насельнікі вострава!

Perasâlâjcesâ ŭ Tarsis, galasece, naseľ'nikì vostrava!

7. Ці гэта ваш узьвяселены горад, якога пачатак ёсьць ад дзён старадаўніх? Ногі ягоныя нясуць яго бадзяцца ў краіне далёкай.

Cì gèta vaš uz'vâseleny gorad, âkoga pačatak ës'c' ad dzën staradaŭnih? Nogi âgonyâ nâsuc' âgo badzâcca ŭ kraïne dalëkaj.

8. Хто вызначыў гэта Тыру, які раздаваў вянкi, купцы якога былі князі, гандляры - знакамітасьці зямлі?

Hto vyznačyŭ gèta Tyru, âkì razdavaŭ vânkì, kupcy âkoga byli knâzi, gandlâry - znakamitas'ci zâmli?

9. Гасподзь Саваоф вызначыў гэта, каб пасароміць пыхлівасьць усялякай славы, каб прынізіць усе знакамітасьці зямлі.

Gaspodz' Savaof vyznačyŭ gèta, kab pasaromic' pyhlivas'c' usâlâkaj slavy, kab prynizic' use znakamitas'ci zâmlì.

10. Хадзі па зямлі тваёй, дачка Тарсісава, як рака: няма болей завады.

Hadzi pa zâmlì tvaëj, dačka Tarsisava, âk raka: nâma bolej zavady.

11. Ён прасьцёр руку сваю на мора, скалануў царствы; Гасподзь даў наказ пра Ханаан - разбурыць крэпасьці ягоныя.

Ën pras'cër ruku svaû na mora, skalanuŭ carstvy; Gaspodz' daŭ nakaz pra Hanaan - razburyc' krèpas'ci âgonyâ.

12. І сказаў: ты ня будзеш больш радавацца, пасаромленая дзяўчына, дачка Сідона! Уставай, ідзі ў Кітым, але і там ня будзе табе спакою.

Ì skazaŭ: ty nâ budzeš bol'sh radavacca, pasaromlenaâ dzâŭčyna, dačka Sidona! Ustavaj, idzi ŭ Kitym, ale i tam nâ budze tabe spakoû.

13. Вось зямля Халдэяў. Гэтага народу раней ня было; Асур даў яму пачатак з насельнікаў пустыняў. Яны ставяць вежы свае, разбураюць харомы яго, ператвараюць яго ў руіны.

Vos' zâmlâ Haldèâŭ. Gètaga narodu ranej nâ bylo; Asur daŭ âmu pačatak z nasel'nikaŭ pustynâŭ. Âny stavâc' vežy svae, razburaûc' haromy âgo, peratvaraûc' âgo ŭ ruiny.

14. Галасеце, караблі Тарсіскія! бо цьвардыня ваша спустошана.

Galasece, karabli Tarsiskiâ! bo c'vârdynâ vaša spustošana.

15. І будзе таго дня, забудуць Тыр на семдзесят гадоў, на меру дзён аднаго цараванья. А празь семдзесят гадоў з Тырам станецца тое, як у песьні пра блудадзейку:

Ì budze tago dnâ, zabuduc' Tyr na semdzesât gadoŭ, na meru dzën adnago caravan'nâ. A praz' semdzesât gadoŭ z Tyram stanecca toe, âk u pes'ni pra bludadzejku:

16. "вазьмі цытру, хадзі па горадзе, забытая блудадзейка! Іграй

складна, сьпявай многа песняў, каб пра цябе ўспаміналі".

"vaz'mi cytru, hadzi pa goradze, zabytaâ bludadzejka! Ìgraj skladna, s'pâvaj mnoga pes'nâŭ, kab pra câbe ŭspaminali".

17. І будзе празь семдзесят гадоў, Гасподзь наверне Тыр; і ён зноў пачне браць прыбытак свой, і будзе блудадзейнічаць з усімі царствамі зямнымі па ўсім сьвеце.

Ì budze praz' semdzesât gadoŭ, Gaspodz' naverne Tyr; i ěn znoŭ pačne brac' prybytak svoj, i budze bludadzejničac' z usimi carstvami zâmnymi pa ŭsim s'vece.

18. Але гандаль яго і прыбытак ягоны прысьвячаюцца Госпаду; ня будуць замкнутыя і пакладзеныя ў каморы, бо да тых, што жывуць перад абліччам Госпада, будзе пераходзіць прыбытак ад гандлю ягонага, каб яны елі да сытасьці і мелі вопратку моцную.

Ale gandal' âgo i prybytak âgony prys'vâčaŭcca Gospadu; nâ buduc' zamknutyâ i pakladzenyâ ŭ kamory, bo da tyh, što žyvuc' perad abliččam Gospada, budze perahodzic' prybytak ad gandlû âgonaga, kab âny eli da sytas'ci i meli vopratku mocnuŭ.

24 Кіраўнік

1. Вось, Гасподзь спусташае зямлю і робіць яе няплоднай; мяняе паверхню яе і расьсейвае тых, што жывуць на ёй.

Vos', Gaspodz' spustašae zâmlû i robic' âe nâplodnaj; mânâe paverhnû âe i ras'sejvae tyh, što žyvuc' na ěj.

2. І што будзе народу, тое і сьвятарам; што слуге, тое і гаспадару ягонаму; што служанцы, тое і гаспадыні яе; што пакупцу, тое і прадаўцу, што пазыкоўцу, тое і пазычальніку, што ліхвяру, тое і

ліхвадаўцу.

Ì što budze narodu, toe ì s'vâtaram; što sluze, toe ì gaspadaru âgonamu; što sluzhancy, toe ì gaspadyni âe; što pakupcu, toe ì pradaŭcu, što pazykoŭcu, toe ì pazyčal'niku, što lihvâru, toe ì lihvadaŭcu.

3. Зямля спустошана ўшчэнт і зусім зрабаваная, бо Гасподзь вымавіў слова гэтае.

Zâmlâ spustošana ŭščènt ì zusim zrabavanaâ, bo Gaspodz' vymaviŭ slova gètae.

4. Бядуе заняпалая зямля; паніклы, заняпалы сусьвет; паніклі ўсе землі, што ўзвышаліся над народамі.

Bâdue zanâpalaâ zâmlâ; panikly, zanâpaly sus'vet; panikli ŭse zemli, što ŭzvvyšalisâ nad narodam.

5. І зямля апаганена пад тымі, што жывуць на ёй, бо яны пераступілі законы, змянілі статут, парушылі вечны завет.

Ì zâmlâ apaganena pad tymi, što žyvuc' na ej, bo âny perastupili zakony, z'mânilì statut, parušyli večny zapavet.

6. Затое праклён паядае зямлю, і нясуць кару тыя, што жывуць на ёй; затое спалены насельнікі зямлі, і няшмат засталася людзей.

Zatoe praklën paâdae zâmlû, ì nâsuc' karu tyâ, što žyvuc' na ej; zatoe spaleny nasel'niki zâmli, ì nâšmat zastalosâ lûdzej.

7. Плача сок гронкі; баліць вінаграднай лазе; уздыхаюць усе, хто весяліўся сэрцам.

Plača sok gronki; balic' vinogradnaj laze; uzdyhaŭc' use, hto vesâliŭsâ sèrcam.

8. Спынілася весялосьць з тымпанамі; змоўк шум вясёлых; сціхлі гукі арфы;

Spynilasâ vesâlos'c' z tympanami; zmoŭk šum vâsëlyh; s'cikli guki arfy;

9. ужо ня п'юць віна зь песьнямі; згарчэла сікера піткам яе.

užo nâ p'ûc' vîna z' pes'nâmi; zgarčèla sikera pîtka m âe.

10. Разбураны апусьцелы горад, усе дамы замкнутыя, нельга ўвайсьці.

Razburany apus'cely gorad, use damy zamknutyâ, nel'ga ŭvajs'ci.

11. Плачуць па віне на вуліцах; запамрочылася ўсялякая радасьць;
выгнана ўсялякая весялосьць зямлі.

Plačuc' pa vîne na vulicah; zapamročylasâ ŭsâlâkaâ radas'c'; vygnana ŭsâlâkaâ vesâlos'c' zâmlî.

12. У горадзе засталася запусьценьне, і брамы разваліліся.

U goradze zastalosâ zapus'cen'ne, i bramy razvalilisâ.

13. А пасярод зямлі, паміж народамі, будзе тое самае, што бывае пры абіваньні масьлін, пры абіраньні вінаграду, калі закончаны збор.

A pasârod zâmlî, pamiž narodami, budze toe samae, što byvae pry abivan'ni mas'lin, pry abìran'ni vînagradu, kalì zakončany zbor.

14. Яны ўзвысяць свой голас, перамогуць у велічы Госпада, гучна клікацьмуць мора.

Âny ŭzvysâc' svoj golas, peramoguc' u veličy Gospada, gučna klikac'muc' mora.

15. Дык вось, слаўце Госпада на ўсходзе, на выспах марскіх - імя Госпада Бога Ізраілевага.

Dyk vos', slaŭce Gospada na ŭshodze, na vyspah marskih - imâ Gospada Boga İzrailevaga.

16. Ад краю зямлі мы чуем песню: "Слава Праведнаму!" І сказаў я:
бяда мне, бяда мне! жаль мне! ліхадзеі ліхадзейнічаюць, і
ліхадзейнічаюць ліхадзеі ліхадзейна.

Ad kraû zâmlî my čuem pes'nû: "Slava Pravednamu!" İ skazaŭ â: bâda mne, bâda mne! žal' mne! lihadzei lihadzejničaŭc', i lihadzejničaŭc' lihadzei

lihadzejna.

17. Жудасьць і яма і пятля табе, жыхар зямлі!

Žudas'c' i âma i pâtlâ tabe, žyhar zâmlì!

18. Тады той, хто пабег ад крыку жудасьці, упадзе ў яму; і хто выйдзе зь ямы, трапіць у пятлю; бо вокны зь нябеснай вышыні адчыняцца, і асновы зямлі здрыгануцца.

Tady toj, hto pabeg ad kryku žudas'ci, upadze ŭ âmu; i hto vyjdze z' âmy, trapic' u pâtlû; bo vokny z' nâbesnaj vyšynì adčynâcca, i asnovy zâmlì zdryganucca.

19. Зямля руйнуецца, зямля распадаецца, зямля моцна патрэсена;

Zâmlâ rujnueccca, zâmlâ raspadaeccca, zâmlâ mocna patrèsenà;

20. хістаецца зямля, як п'яны, і гойдаецца, як калыска, і беззаконьне яе цяжарам на ёй; яна ўпадзе - і ўжо ня ўстане.

histaeccca zâmlâ, âk p'âny, i gojdaeccca, âk kalyska, i bezzakon'ne âe câžaram na ëj; âna ŭpadze - i ŭžo nâ ŭstane.

21. І станецца таго дня: наведзе Гасподзь войска вышняя ў высях і цароў зямных на зямлі.

Ì staneccca tago dnâ: navedae Gaspodz' vojska vyšnâe ŭ vysâh i caroŭ zâmnyh na zâmlì.

22. І будуць сабраныя разам, як вязьні, у яму і будуць увязьнены ў цямніцы, і праз многа дзён будуць пакараныя.

Ì buduc' sabranyâ razam, âk vâz'ni, u âmu i buduc' uvâz'neny ŭ câmnicy, i praz mnoga dzën buduc' pakaranyâ.

23. І счырванее месяц, і пасаромеецца сонца, калі Гасподзь Саваоф зацаруе на гары Сіёне і ў Ерусаліме, і перад старэйшынамі яго ўславіцца.

Ì sčyrvanee mesâc, i pasaromeeccca sonca, kalì Gaspodz' Savaof zacarue na

gary Siëne i ŭ Erusalime, i perad starëjšynami âgo ŭslavicca.

25 Кіраўнік

1. Госпадзе! Ты Бог мой; услаўлю Цябе, усхвалю імя Тваё, бо Ты зьдзейсьніў дзівоснае; вызначэньні даўнія - у ісьціне, амін.

Gospadze! Ty Bog moj; uslaŭlû Câbe, ushvalû imâ Tvaë, bo Ty z'dzejs'niŭ dzivosnae; vyznačën'ni daŭniâ - u is'cine, amin.

2. Ты ператварыў горад у груду каменя, цвёрдую крэпасць у крушню; харомаў іншапляменцаў ня стала ўжо ў горадзе; вавек ня будзе ён адбудаваны.

Ty peratvaryŭ gorad u grudu kamen'nâ, c'vërduŭ krèpas'c' u krušnŭ; haromaŭ inšaplâmencaŭ nâ stala ŭžo ŭ goradze; vavek nâ budze ën adbudavany.

3. Таму будуць славіць Цябе народы моцныя; гарады жорсткіх плямёнаў будуць баяцца Цябе;

Tamu buduc' slavic' Câbe narody mocnyâ; garady žorstkih plâmënaŭ buduc' baâcca Câbe;

4. бо ты быў прытулкам беднаму, прытулкам убогаму падчас ягонага ўціску, абаронаю ад буры, ценем ад сьпёкі; бо гнеўнае дыханьне тыранаў было падобнае на буру супроць сыцяны.

bo ty byŭ prytulkam bednamu, prytulkam ubogamu padčas âgonaga ŭcisku, abaronaŭ ad bury, cenem ad s'pëki; bo gneŭnae dyhan'ne tyranaŭ bylo padobnae na buru suproc' s'câny.

5. Як сьпёка ў мясьціне бязводнай, Ты ўтаймаваў буянасьць ворагаў; як сьпёка ценем воблака, сунята радасьць прыгнятальнікаў.

Âk s'pëka ŭ mâs'cine bâzvodnaj, Ty ŭtajmavaŭ buânas'c' voragaŭ; âk s'pëka

cenem voblaka, sunâta radas'c' prygnâtal'nikaŭ.

6. І зробіць Гасподзь Саваоф на гары гэтай усім народам гасьціну з сытнай ежы, гасьціну з чыстых вінаў, з тлушчу костнага і з самых чыстых вінаў;

İ zrobic' Gaspodz' Savaof na gary gêtaj usim narodam gas'cinu z sytnaj ežy, gas'cinu z čystyh vinaŭ, z tlušču kostnaga i z samyh čystyh vinaŭ;

7. і зьнішчыць на гары гэтай заслону, што закрывае ўсе народы, заслону, якая ляжыць на ўсіх плямёнах.

i z'niščyc' na gary gêtaj zaslonu, što zakryvae ŭse narody, zaslonu, âkaâ lâžyc' na ŭsih plâmënah.

8. Зьнішчана будзе сьмерць навекі, і вытра Гасподзь Бог сьлёзы з усіх твараў, і здыме ганьбу з народу Свайго на ўсёй зямлі; бо так кажа Гасподзь.

Z'niščana budze s'merc' naveki, i vytra Gaspodz' Bog s'lëzy z usih tvarau, i zdyme gan'bu z narodu Svajgo na ŭsëj zâmlì; bo tak kaža Gaspodz'.

9. І скажуць таго дня: вось Ён, Бог наш! на Яго мы спадзяваліся, і Ён выратаваў нас! Гэты ёсьць Гасподзь; на Яго спадзяваліся мы; парадуюемся і ўзьвесялімся з выратаваньня Яго!

İ skažuc' tago dnâ: vos' Ęn, Bog naš! na Âgo my spadzâvalisâ, i Ęn vyratavaŭ nas! Gèty ës'c' Gaspodz'; na Âgo spadzâvalisâ my; paraduemsâ i ŭz'vesâlimsâ z vyratavan'nâ Âgo!

10. Бо рука Госпада спачывае на гары гэтай, і Мааў будзе патаптаны на месцы сваім, як топчацца салома ў гнаішчы.

Bo ruka Gospada spačyvae na gary gêtaj, i Maaŭ budze pataptany na mescy svaim, âk topčacca saloma ŭ gnaiščy.

11. І хоць ён узьнясе сярод яго рукі свае, як плывец узносіць іх, каб плысьці; але Бог прынізіць гардзею ягоную разам з падступнасьцю рук

ЯГОНЫХ.

Ì hoc' ën uz'nâse sârod âgo ruki svae, âk plyvec uznosic' ih, kab plys'ci; ale Bog prynizic' gardzeû âgonuû razam z padstupnas'cû ruk âgonyh.

12. І цъвардыню высокіх муроў тваіх разваліць, аберне, долу кінел, у пыл.

Ì c'vârdynû vysokih muroŭ tvaih razvalic', aberne, dolu kinel, u pyl.

26 Кіраўнік

1. Таго дня пасьпяваная будзе песня гэтая ў зямлі Юдавай: горад моцны ў нас; ратунак даў ён замест мура і вала.

Tago dnâ pas'pâvanaâ budze pes'nâ gëtaâ ŭ zâmlì Údavaj: gorad mocny ŭ nas; ratunak daŭ ën zamest mura i vala.

2. Адчынеце браму; хай увойдзе народ праведны, які захоўвае вернасьць.

Adčynece bramû; haj uvojdze narod pravedny, âkì zahoŭvae vernas'c'.

3. Цьвѣрдага духам Ты ахоўваеш у дасканалым міры, бо на цябе спадзяецца ён.

C'vërdaga duham Ty ahoŭvaeš u daskanalym mîry, bo na câbe spadzâeccâ ën.

4. Кладзеце надзею на Госпада заўсёды, бо Гасподзь Бог ёсьць цъвардыня вечная:

Kladzece nadzeû na Gospada zaŭsëdy, bo Gaspodz' Bog ës'c' c'vârdynâ večnaâ:

5. Ён скінуў тых, што жылі на вышыні, высока пастаўлены горад; разваліў яго, абярнуў на зямлю, шпурнуў яго ў пыл.

Ën skinuŭ tyh, što žyli na vyšynì, vysoka pastaŭleny gorad; razvaliŭ âgo,

abârnuï na zâmlû, špurnuï âgo ů pyl.

6. Нага топча яго, ногі беднага, ступакі ўбогіх.

Naga topča âgo, nogi bednaga, stupaki ůbogih.

7. Дарога ў праведніка простая; Ты раўняеш сьцежку праведніку.

Daroga ů pravednika prostaâ; Ty raůnâeš s'cežku pravedniku.

8. І на дарозе sudoў Твайх, Госпадзе, мы мелі надзею на Цябе; да імя

Твайго і да ўспаміну пра Цябе парывалася душа нашая.

Î na daroze sudoů Tvaih, Gospadze, my meli nadzeû na Câbe; da imâ Tvajgo

î da ůspaminu pra Câbe paryvalasâ duša našaâ.

9. Душою маёю я парываўся да Цябе ўначы, і духам маім я буду

шукаць Цябе ў нутробе маёй з раньняга рана: бо калі суды Твае

адбываюцца на зямлі, тады тыя, што жывуць у сьвеце, вучацца

праўдзе.

Dušoû maëû â paryvaůsâ da Câbe ůnačy, î duham maïm â budu šukac'

Câbe ů nutrobe maëj z ran'nâga rana: bo kali sudy Tvae adbyvaůcca na

zâmlî, tady tyâ, što žyvuc' u s'vece, vučacca praůdze.

10. Калі бязбожнік будзе памілаваны, дык не навучыцца ён праўды, -

будзе зладзейнічаць у зямлі справядлівасьці і ня будзе зважаць на

веліч Госпада.

Kali bâzbožnik budze pamilavany, dyk ne navučycca ên praůdy, - budze

zladzejničac' u zâmlî spravâdlivas'ci î nâ budze zvažac' na velič Gospada.

11. Госпадзе! рука Твая была высока паднятая, але яны ня бачылі яе;

убачаць і пасаромяюцца ненавісьнікі народу Твайго; агонь зжарэ

ворагаў Твайх.

Gospadze! ruka Tvaâ byla vysoka padnâtaâ, ale âny nâ bačyli âe; ubačac' î

pasaromeůcca nenavis'niki narodu Tvajgo; agon' zžarè voragaů Tvaih.

12. Госпадзе! Ты даруеш нам мір; бо ўсе дзеі нашыя Ты ўладжваеш

нам.

Gospadze! Ty darueš nam mîr; bo ŭse dzei našyâ Ty ŭladžvaeš nam.

13. Госпадзе Божа наш! Іншыя ўладыкі акрамя Цябе панавалі над намі; але толькі Табою мы славім імя Тваё.

Gospadze Boža naš! Īnšyâ ŭladykî akramâ Câbe panavali nad nami; ale tol'ki Tabou my slavim imâ Tvaë.

14. Мёртвыя не ажывуць; Рэфаімы ня ўстануць, бо Ты адведаў і зьнішчыў усякую памяць пра іх.

Mërtvyâ ne ažyvuc'; Rëfaïmy nâ ŭstanuc', bo Ty advedaŭ i z'nîščyŭ usâkuŭ pamâc' pra ih.

15. Ты памножыў народ, Госпадзе, памножыў народ, - праславіў Сябе, пашырыў усе межы зямлі.

Ty pamnožyŭ narod, Gospadze, pamnožyŭ narod, - praslaviŭ Sâbe, pašyryŭ use mežy zâmlî.

16. Госпадзе! у нягодзе ён шукаў Цябе; ліў ціхія маленьні, калі кара Твая спаткала яго.

Gospadze! u nâgodze ën šukaŭ Câbe; liŭ cîhîâ malen'ni, kalî kara Tvaâ spatkala âgo.

17. Як жанчына цяжарная на пачатку родаў пакутуе, лямантуе ад боляў сваіх, так мы былі перад Табою, Госпадзе.

Âk žančyna câžarnaâ na pačatku rodaŭ pakutue, lâmantue ad bolâŭ svaiŭ, tak my byli perad Tabou, Gospadze.

18. Былі цяжарныя, пакутавалі, - і нараджалі як бы вецер; шчасьця зямлі ня ўчынілі, і астатнія жыхары сусьвету не загінулі.

Byli câžarnyâ, pakutavali, - i naradžali âk by vecer; ščas'câ zâmlî nâ ŭčynili, i astatniâ žyhary sus'vetu ne zaginuli.

19. Ажывуць мерцьвякі Твае, паўстануць мёртвыя цэлы! Паўстаньце і

ўзрадуўцеся, кінутыя ў пыл: бо раса Твая - сьветлая раса, і зямля
выкіне мерцьвякоў.

*Ažyvuc' merc'vâki Tvae, paŭstanuc' mërtyvâ cely! Paŭstan'ce i ŭzradujcesâ,
kìnutyâ ŭ pyl: bo rasa Tvaâ - s'vetlaâ rasa, i zâmlâ vykine merc'vâkoŭ.*

20. Ідзі, народзе мой, увайдзі ў пакоі твае і замкні за сабою дзьверы
твае, схавайся на хвіліну, пакуль ня мінецца гнеў;

*İdzi, narodze moj, uvajdzi ŭ pakoì tvae i zamkni za saboŭ dz'very tvae,
shavajsâ na hvilinu, pakul' nâ minecca gneŭ;*

21. бо вось, Гасподзь выходзіць з жылішча Свайго пакараць
насельнікаў зямлі за іх беззаконьне, і зямля адкрые пралітую на ёй
кроў, і ўжо не схавает забітых сваіх.

*bo vos', Gaspodz' vyhodzic' z žytlišča Svajgo pakarac' nasel'nikaŭ zâmlì za
ih bezzakon'ne, i zâmlâ adkrye pralituŭ na ěj kroŭ, i ŭžo ne shavae zabityh
svaih.*

27 Кіраўнік

1. Таго дня Гасподзь пакарае мечам Сваім цяжкім, і вялікім і моцным,
левіяфана, змея, які проста бяжыць, і левіяфана, змея, які зьвіваецца, і
заб'е пачвару марскую.

*Tago dnâ Gaspodz' pakarae mečam Svaim câžkìm, i vâlikìm i mocnym,
leviâfana, z'meâ, âkì prosta bâžyc', i leviâfana, z'meâ, âkì z'vivaecca, i zab'e
pačvaru marskuŭ.*

2. Таго дня засьпявайце пра яго - пра любасны вінаграднік:

Tago dnâ zas'pâvajce pra âgo - pra lûbasny vinogradnik:

3. Я, Госпадзе, даглядчык яго, кожнае хвіліны выпойваю яго; уначы і
ўдзень вартую яго, каб хто не ўварваўся ў яго.

Â, Gospadze, daglâdčyk âgo, kožnae hviliny vypojavaû âgo; unačy i ŭdzen' vartuû âgo, kab hto ne ŭvarvaŭsâ ŭ âgo.

4. Няма гневу ўва Мне. Але каб даў Мне хто бадзякі і церне, Я вайной пайду на яго, выпалю яго зусім.

Nâma gnevu ŭva Mne. Ale kab daŭ Mne hto badzâki i cerne, Â vajnoj pajdu na âgo, vypalû âgo zusim.

5. Хіба што прыйдзе пад абарону Маю, і заключыць мір са Мною? тады няхай заключыць мір са Мною.

Hiba što pryjdzje pad abaronu Maŭ, i zaklûčyc' mir sa Mnoŭ? tady nâhaj zaklûčyc' mir sa Mnoŭ.

6. У будучыя дні ўкарэніцца Якаў, дасьць атожылак і расьцьвіце Ізраіль; і напоўніцца пладамі сусьвет.

U budučyâ dni ŭkarènicca Âkaŭ, das'c' atožylak i ras'c'vice Izrail'; i napoŭnicca pladami sus'vet.

7. Ці так Ён біў яго, як біў тых, што білі Яго? Ці так забіў яго, як забітыя забойцы ягоныя?

Ci tak Ęn biŭ âgo, âk biŭ tyh, što bili Âgo? Ci tak zabiŭ âgo, âk zabityâ zabojsy âgonyâ?

8. Мераю Ты караў яго, калі адкідаў яго; выкінуў яго моцным подыхам Сваім як у дзень усходняга ветру.

Meraŭ Ty karaŭ âgo, kali adkidaŭ âgo; vykînuŭ âgo mocnym podyham Svaim âk u dzen' ushodnâga vetru.

9. І праз гэта загладзіцца беззаконьне Якава; і плодам гэтага будзе зьняцьце грэху зь яго, калі ўсе камяні ахвярнікаў аберне ён у кавалкі вапны, і ня будуць ужо стаяць дубровы і балваны сонца.

Ì praz gèta zagladzicca bezzakon'ne Âkava; i plodam gètaga budze z'nâc'ce grèhu z' âgo, kali ŭse kamâni ahvârнікаŭ aberne Ęn u kavalki vapny, i nâ

buduc' užo staâc' dubrovy i balvany sonca.

10. Бо ўмацаваны горад запусьцее, селішчы будуць пакінуты і заняхаены, як пустэльна. Там будзе пасьвіцца цяля, і там ня будзе спачываць і аб'ядаць гольле ягонае.

Bo ŭmacavany gorad zapus'cee, seliščy buduc' pakinuty i zanâhaeny, âk pustèl'nâ. Tam budze pas'vicca câlâ, i tam nâ budze spačyvac' i ab'âdac' gol'le âgonae.

11. Калі гольле яго засохне, яго абламаюць; прыйдуць жанчыны і спаляць яго. Бо як што гэта народ неразумны, дык не ўмілажаліцца зь яго Творца Ягоны, і не памілуе яго Садзецель ягоны.

Kali gol'le âgo zasohne, âgo ablamaûc'; pryjduc' žančyny i spalâc' âgo. Bo âk što gèta narod nerazumny, dyk ne ŭmilažalicca z' âgo Tvorca Âgony, i ne pamilue âgo Sadzecel' âgony.

12. Але будзе таго дня: Гасподзь скалане ўсё ад вялікай ракі да патока Егіпецкага, і вы, сыны Ізраіля, будзеце сабраныя адзін да аднаго;

Ale budze tago dnâ: Gaspodz' skalane ŭsë ad vâlikaj raki da patoka Egipeckaga, i vy, syny Izrailâ, budzece sabranyâ adzin da adnago;

13. і будзе таго дня: затрубіць вялікая труба, і прыйдуць згубленья ў Асірыйскай зямлі і выгнаныя ў зямлю Егіпецкую, і паклоняцца Госпаду на сьвятой гары ў Ерусаліме.

i budze tago dnâ: zatrubic' vâlikaâ truba, i pryjduc' zgublenyâ ŭ Asiryjskaj zâmlì i vygnanyâ ŭ zâmlû Egipeckuû, i paklonâcca Gospadu na s'vâtoj gary ŭ Erusalime.

28 Кіраўнік

1. Гора вянку ганарыстасьці п'яных Яфрэмлянаў, завялай кветцы

прыгожага ўбранства ягонага, якая на версе ўрадлівай даліны пераможаных віном!

Gora vâнку ganarystas'ci p'ânyh Âfrèmlânaŭ, zavâlaj kvetcy prygožaga ŭbranstva âgonaga, âkaâ na verse ŭradlívaj dalíny peramožanyh vínóm!

2. Вось моцны і дужы ў Госпада, як залева з градам і пагібельная віхура, як разьлітая паводка бурлівых водаў, зь сілаю кідае яго на зямлю.

Vos' mocny i dužy ŭ Gospada, âk zaleva z gradam i pagibel'naâ víhura, âk raz'lítââ pavodka burlyvyh vodaŭ, z' silaŭ kidae âgo na zâmlŭ.

3. Нагамі топчацца вянок ганарыстасьці п'яных Яфрэмлянаў.

Nagami topčacca vânok ganarystas'ci p'ânyh Âfrèmlânaŭ.

4. І з завялаю кветкаю прыгожага ўбранства ягонага, якая на версе ўрадлівай даліны, робіцца тое самае, што бывае з заўчасна дасьпелаю смокваю, якую, як толькі хто ўбачыць, адразу бярэ ў руку і праглыне яе.

Ì z zavâlaŭ kvetkaŭ prygožaga ŭbranstva âgonaga, âkaâ na verse ŭradlívaj dalíny, robicca toe samae, što byvae z zaŭčasna das'pelaŭ smokvaŭ, âkuŭ, âk tol'ki hto ŭbačyc', adrazu bârè ŭ ruku i praglyne âe.

5. Таго дня Гасподзь Саваоф будзе цудоўным вянком і слаўнаю дыядэмаю рэшце люду Свайго,

Tago dnâ Gaspodz' Savaof budze cudoŭnym vâнком i slaŭnaŭ dyâdèmaŭ rèšce lŭdu Svajgo,

6. і духам правасудзьдзя таму, хто сядзіць у судзілішчы, і мужнасьцю тым, што адбіваюць няпрямцяля да брамы.

ì duham pravasudz'dzâ tamu, hto sâdzic' u sudzilíščy, i mužnas'cŭ tym, što adbivaŭc' nâpryâcelâ da bramy.

7. Але і гэтыя хістаюцца ад віна і блукаюць ад сікеры; сьвятар і прарок спатыкаюцца ад моцных напойў; пераможаныя віном, звар'яцелі ад

сікеры, у бачаньні памыляюцца, у разважаньнях спатыкаюцца.

Ale ì gètyâ hìstaûcca ad vîna ì blukaûc' ad sîkery; s'vâtar ì prarok spatykaûcca ad mocnyh napoâû; peramožanyâ vînom, zvar'âcelì ad sîkery, u bačan'ni pamyлъûcca, u razvažan'nâh spatykaûcca.

8. Бо ўсе сталы напоўнены агіднаю блявоцінаю, чыстага месца няма.

Bo ўse staly napoўneny agìdnaû blâvocìnaû, čystaga mesca nâma.

9. А кажучь: "каго хоча вучыць ён веданьню? і каго наводзіць на розум пропаведзьдзю? аднятых ад груднога малака, адлучаных ад саскоў?"

A kažuc': "kago hoča vučyc' ën vedan'nû? ì kago navodzìc' na rozum propavedz'dzû? adnâtyh ad grudnoga malaka, adlučanyh ad saskoŭ?"

10. Бо ўсё запаведзь да запаведзі, запаведзь да запаведзі, правіла да правіла, правіла да правіла, тут крыху і там крыху".

Bo ўsë zapavedz' da zapavedzì, zapavedz' da zapavedzì, pravìla da pravìla, pravìla da pravìla, tut kryhu ì tam kryhu".

11. Затое лепятлівымі вуснамі і чужой моваю прамаўляцьмуць да гэтага люду.

Zatoe lepâtlivymì vusnamì ì čužoj movaû pramaŭlâc'muc' da gètaga lûdu.

12. Ім казалі: "вось - спакой, дайце спакою студжанаму, і вось - супакаеньне". Але слухаць яны не хацелі.

Ìm kazalì: "vos' - spakoj, dajce spakoû studžanamu, ì vos' - supakaen'ne". Ale sluhac' âny ne hacelì.

13. І зрабілася ў іх словам Госпада: запаведзь да запаведзі, запаведзь да запаведзі, правіла да правіла, правіла да правіла, тут крыху, там крыху, - так што яны пойдучь, і ўпадучь наўзнакі і разаб'юцца, і пападуцца ў сетку і будуць злоўленыя.

Ì zrabìlasâ ŭ ih slovam Gospada: zapavedz' da zapavedzì, zapavedz' da zapavedzì, pravìla da pravìla, pravìla da pravìla, tut kryhu, tam kryhu, - tak

što âny pojduc', i ŭpaduc' naŭznaki i razab'ûcca, i papaducca ŭ setku i buduc' zloŭlenyâ.

14. Дык вось, слухайце слова Гасподняе, агуднікі, упраўцы народу гэтага, Ерусалімскага.

Dyk vos', sluhajce slova Gaspodnâe, agudniki, upraŭcy narodu gètaga, Erusalimskaga.

15. Як што вы кажаце: "мы заключылі саюз са сьмерцю і з апраметнаю згоду ўчынілі: калі карны біч будзе праходзіць, ён не застане нас, - бо падман мы зрабілі прытулкам сабе, падманам прыкрыем сябе".

Âk što vy kaŭace: "my zaklûčyli saŭz sa s'mercû i z aprametnaŭ zgotu ŭčynili: kali karny bič budze prahodzic', ên ne zastane nas, - bo padman my zrabili prytulkam sabe, padmanam prykryem sâbe".

16. Пасьля гэтага так кажа Гасподзь Бог: вось, Я закладаю на Сіёне камень, - камень выпрабаваньняў, вуглавы, каштоўны, моцны спод: хто верыць у яго, не пасаромеецца.

Pas'lâ gètaga tak kaŭa Gaspodz' Bog: vos', Â zakladaŭ na Siëne kamen', - kamen' vyprabavan'nâŭ, vuglavy, kaštoŭny, mocny spod: hto veryc' u âgo, ne pasaromeecca.

17. І пастаўлю суд мераю і праўду вагамі; і градам вынішчыцца прытулак падману, і воды затопяць месца схаваньня.

Î pastaŭlŭ sud meraŭ i praŭdu vagami; i gradam vyniščycца prytulak padmanu, i vody zatopâc' mesca shavan'nâ.

18. І саюз ваш са сьмерцю парушыцца, і згода ваша з апраметнай ня выстаіць. Калі пойдзе карны біч, вы будзеце патаптаныя.

Î saŭz vaš sa s'mercû parušycца, i zgotd vaša z aprametnaj nâ vystaic'. Kali pojdzd karny bič, vy budzece pataptanyâ.

19. Як толькі ён пойдзе, - схапіць вас; а халадзіць будзе кожнае раницы,

дзень і ноч, і адна чутка пра яго будзе сеяць жуду.

Âk tol'ki ěn pojdzе, - shopic' vas; a haladzic' budze kožnae ranicy, dzen' i noč, i adna čutka pra âgo budze seâc' žudu.

20. Закароткі будзе ложкак, каб выцягнуцца; завузкая і коўдра, каб загарнуцца ў яе.

Zakarotki budze ložak, kab vycâgnucca; zavuzkaâ i koŭdra, kab zagarnucca ŭ âе.

21. Бо паўстане Гасподзь, як на гары Парацыме; разгневаецца, як у даліне Гаваонскай, каб зрабіць дзею Сваю, незвычайную дзею, і ўчыніць дзеянне Сваё, дзівоснае Сваё дзеянне.

Bo paŭstane Gaspodz', âk na gary Paracyme; razgnevaeccа, âk u daline Gavaonskaj, kab zrabic' dzeŭ Svaŭ, nezvyčajnuŭ dzeŭ, i ŭčynic' dzeân'ne Svaë, dzivosnae Svaë dzeân'ne.

22. Дык вось, ня блюзьнерце, каб пумы вашыя не памацнелі; бо я чуў ад Госпада, Бога Саваофа, што знішчэнне вызначана ўсёй вашай зямлі.

Dyk vos', nâ blûz'nerce, kab puty vašyâ ne pamacneli; bo â чуŭ ad Gospada, Boga Savaofa, što z'niščèn'ne vyznačana ŭsëj vašaj zâmlì.

23. Прыхілеце вуха, і паслухайце майго голасу; будзьце ўважлівыя, і паслухайце слова маё.

Pryhilece vuha, i pasluhajce majgo golasu; budz'ce ŭvažlivyâ, i pasluhajce slova maë.

24. Ці ж заўсёды ратай арэ дзеля сяўбы, барозьніць і скародзіць зямлю сваю?

Ci ž zaŭsëdy rataj arè dzelâ sâŭby, baroz'nic' i skarodzic' zâmlŭ svaŭ?

25. Не; калі выраўняе паверхню яе, ён сее чарнушку, альбо рассыпае кмен, альбо раскідае пшаніцу радамі, і ячмень у пэўным месцы, і жыта

побач зь ім.

Ne; kali vyraŭnâe paverhnû âe, ěn see čarnušku, al'bo rassypae kmen, al'bo raskidae pšanicu radami, i âčmen' u pèŭnym mescy, i žyta pobač z' im.

26. І такому парадку вучыць яго Бог ягоны; Ён настаўляе яго.

Ì takomu paradku vučyc' âgo Bog âgony; Ěn nastaŭlâe âgo.

27. Бо не малоцяць чарнушку катком зубчатым, і колаў малацільных не качаюць па кмене; а кіем выбіваюць чарнушку, і кмен - кіем.

Bo ne malocâc' čarnušku katkom zubčatym, i kolaŭ malacil'nyh ne kačaŭc' pa kмене; a kіem vybivaŭc' čarnušku, i kmen - kіem.

28. Збажыну вымалочваюць, але не разьбіваюць яе; і водзяць па ёй малацільныя колы з конямі іхнімі, але не расьціраюць яе.

Zbažynu vymaločvaŭc', ale ne raz'bivaŭc' âe; i vodzâc' pa ěj malacil'nyâ koly z konâmi ihnimi, ale ne ras'ciraŭc' âe.

29. І гэта робіцца ад Госпада Саваофа: дзівосны лёс у Яго, вялікая мудрасьць Ягоная!

Ì gèta robicca ad Gospada Savaofa: dzivosny lès u Âgo, vâlikaâ mudras'c' Âgonaâ!

29 Кіраўнік

1. Гора Арыілу, Арыілу, гораду, у якім жыў Давід! прыкладзеце год да года; няхай колюць ахвяры.

Gora Aryilu, Aryilu, goradu, u âkim žyŭ David! prykladzece god da goda; nâhaj kolŭc' ahvâry.

2. Але навяду ўціск на Арыіл, і будзе плач і бедаваньне; і ён будзе ў Мяне, як Арыіл.

Ale navâdu ŭcisk na Aryil, i budze plač i bedavan'ne; i ěn budze ŭ Mâne, âk

Aryil.

3. Я стану аблогай вакол цябе і абстаўлю цябе вартаю назіральнаю, і ўзьвяду супроць цябе ўмацаваньні.

Â stanu ablogaj vakol câbe i abstaŭlû câbe vartaŭ naziral'naŭ, i ŭz'vâdu suproc' câbe ŭmacavan'ni.

4. І будзеш прыніжаны, зь зямлі гаварыцьмеш і глухая будзе мова твая з-пад пылу, і голас твой будзе, як голас духа з нутробы, а мова твая будзе, як шэпт.

Ì budzeš prynižany, z' zâmlì gavaryc'meš i gluhaâ budze mova tvaâ z-pad pylu, i golas tvoj budze, âk golas duha z nutroby, a mova tvaâ budze, âk šèpt.

5. Мноства ворагаў тваіх будзе, як дробны пыл, і безьліч тыранаў, як разьвеяная мякіна; і гэта станецца раптоўна, у адно імгненьне.

Mnostva voragaŭ tvaìh budze, âk drobny pyl, i bez'lič tyranaŭ, âk raz'veânaâ mâkina; i gèta stanecca raptoŭna, u adno ìmgnen'ne.

6. Гасподзь Саваоф адведае цябе громам і землятрусам, і моцным голасам, бураю і віхураю, і полымем ўсёпажыральнага агню.

Gaspodz' Savaof advedae câbe gromam i zemlâtrusam, i mocnym golasam, buraŭ i vihuraŭ, i polymem ŭsëpažyral'naga agnû.

7. І як сон, як начное сьненьне будзе мноства ўсіх народаў, што ваююць супроць Арыіла, і ўсіх, што выступаюць супроць яго і ўмацаваньняў ягоных і абложнікаў яго.

Ì âk son, âk načnoe s'nen'ne budze mnostva ŭsìh narodaŭ, što vaŭŭc' suproc' Aryila, i ŭsìh, što vystupaŭc' suproc' âgo i ŭmacavan'nâŭ âgonyh i abložnikaŭ âgo.

8. І як галоднаму сьніцца, быццам ён есьць, але прачынаецца, і душа ў яго пустая; і як сасьмягламу сьніцца, быццам ён п'е, а прачнецца, і вось

ён утохлы, і душа ў яго прагне: тое самае будзе і мноству народаў, якія ваююць супроць гары Сіёна.

Ì âk galodnamu s'nicca, byccam ën es'c', ale pračynaecca, ì duša ũ âgo pustaâ; ì âk sas'mâglamu s'nicca, byccam ën p'e, a pračnecca, ì vos' ën utohly, ì duša ũ âgo pragne: toe samae budze ì mnostvu narodaŭ, âkiâ vaûûc' suproc' gary Siëna.

9. Зьдзіўляйцеся і дзіву давайцеся; яны асьляпілі іншых, і самі асьлеплі; яны п'яныя, але не ад віна, - хістаюцца, але не ад сікеры;

Z'dziŭlâjcesâ ì dzivu davajcesâ; âny as'lâpili inšyh, ì sami as'lepli; âny p'ânyâ, ale ne ad vina, - histaûcca, ale ne ad sikery;

10. бо навёў на вас Гасподзь дух засынаньня, і зьмежыў вочы вашыя, прарокі, і затлуміў галовы вашыя, празарліўцы.

bo navëŭ na vas Gaspodz' duh zasynan'nâ, ì z'mežyŭ vočy vašyâ, praroki, ì zatlumïŭ galovy vašyâ, prazarliŭcy.

11. І любое прароцтва для вас тое самае, што слова ў зяпчатанай кнізе, якую падаюць таму, хто ўмее чытаць кнігу, і кажуць: "прачытай яе"; і той адказвае: "не магу, бо яна пад пячаткай".

Ì lûboe praroctva dlâ vas toe samae, što slova ũ zâpâčatanaj knize, âkuû padaûc' tamu, hto ũmee čytac' knigu, ì kažuc': "pračytaj âe"; ì toj adkazvae: "ne magu, bo âna pad pâčatkaj".

12. І падаюць кнігу таму, хто чытаць ня ўмее, і кажуць: "прачытай яе"; і той адказвае: "я ня ўмею чытаць".

Ì padaûc' knigu tamu, hto čytac' nâ ũmee, ì kažuc': "pračytaj âe"; ì toj adkazvae: "â nâ ũmeû čytac'".

13. І сказаў Гасподзь: як што людзі гэтыя шануюць Мяне вуснамі сваімі, і языком сваім шануюць Мяне, а сэрца іхняе далёка адлягае ад Мяне, і багавейнасьць іх перад Мною ёсьць вывучэньне заповедзяў чалавечых;

Ì skazaŭ Gaspodz': âk što lûdzi gètÿâ šanuûc' Mâne vusnamì svaimì, ì âzykom svaim šanuûc' Mâne, a sèrca ihnâe dalëka adlâgae ad Mâne, ì bagavejnas'c' ih perad Mnoû ës'c' vyvučèn'ne zapavedzâŭ čalavečyh;

14. дык вось Я буду нязвыкла рабіць з гэтым народам, дзівосна і дзіўна, так што мудрасьць мудрацоў яго згіне, і розуму ў разумных яго не застанецца.

dyk vos' Â budu nâzvykla rabic' z gètÿm narodam, dzivosna ì dziŭna, tak što mudras'c' mudracouŭ âgo zgìne, ì rozumu ŭ razumnyh âgo ne zastanecca.

15. Гора тым, якія схавуюцца ў глыбіню, каб намысел свой утоіць ад Госпада, якія дзеюць дзеі свае ў змроку і кажуць: хто ўбачыць нас? і хто пазнае нас?

Gora tym, âkiâ shavaûcca ŭ glybinû, kab namysel svoj utoic' ad Gospada, âkiâ dzeûc' dzei svae ŭ zmroku ì kažuc': hto ŭbačÿc' nas? ì hto paznae nas?

16. Якое безгалоўе! Хіба можна цаніць ганчара, як гліну? Ці скажа выраб пра вырабшчыка свайго: "ня ён зрабіў мяне?" і ці скажа твор пра мастака свайго: "ён не разумее?"

Âkoe bezgaloŭe! Hiba možna canic' gančara, âk glinu? Cì skaža vyrab pra vyrabščÿka svajgo: "nâ ën zrabiŭ mâne?" ì cì skaža tvor pra mastaka svajgo: "ën ne razumee?"

17. Яшчэ крыху, зусім крыху, і ці не ператворыцца Ліван у сад, а сад ці ня будуць цаніць як лес?

Âščè kryhu, zusim kryhu, ì cì ne peratvorycca Livan u sad, a sad cì nâ buduc' canic' âk les?

18. І ў той дзень глухія пачуюць словы кнігі, і ўбачаць зь цемры і змроку вочы ў сляпых.

Ì ŭ toj dzen' gluhîâ pačuûc' slovy knìgì, ì ŭbačac' z' cemry ì zmroku vočÿ ŭ s'lâpyh.

19. І спрагненыя яшчэ больш будуць радавацца ў Госпадзе, і бедныя людзі цешыцца будуць за Сьвятога Ізраіля;

Ì spragnenyâ âščè bol'sh buduc' radavacca ŭ Gospadze, ì bednyâ lûdzi cešycca buduc' za S'vâtoga Ìzrailâ;

20. бо ня будзе больш крыўдзіцеля, і агуднік зьнікне, і будуць вынішчаны ўсе паборцы няпраўды,

bo nâ budze bol'sh kryŭdzicelâ, ì agudnik z'nikne, ì buduc' vyniščany ŭse paborcy nâpraŭdy,

21. якія блытаюць чалавека ў словах, і на таго, хто патрабуе суду каля брамы, ставяць сеткі, і адціраюць таго, чья праўда.

âkiâ blytaŭc' čalaveka ŭ slovah, ì na tago, hto patrabue sudu kalâ bramy, stavâc' setki, ì adciraŭc' tago, čyâ praŭda.

22. Пасьля так кажа пра дом Якава Гасподзь, Які адкупіў Абрагама: тады Якаў ня будзе ў сораме, і твар у яго больш не зьбялее,

Pas'lâ tak kaža pra dom Âkava Gaspodz', Âki adkupiŭ Abragama: tady Âkaŭ nâ budze ŭ sorame, ì tvar u âgo bol'sh ne z'bâlee,

23. бо, калі ўбачыць у сябе дзяцей сваіх, дзею рук Маіх, дык яны сьвята будуць шанаваць імя Маё і сьвята шанаваць Сьвятога Якаўлевага і багавейна стаяць перад Богам Ізраілевым.

bo, kalì ŭbačyc' u sâbe dzâcej svaih, dzeŭ ruk Maih, dyk âny s'vâta buduc' šanavac' imâ Maë ì s'vâta šanavac' S'vâtoga Âkaŭlevaga ì bagavejna staâc' perad Bogam Ìzrailevym.

24. Тады духаблукальнікі ўведаюць мудрасьць, і непакорлівыя навучацца паслушэнства.

Tady duhablukal'niki ŭvedaŭc' mudras'c', ì nepakorlîvyâ navučacca paslušènstva.

1. Гора непакорлівым сынам, кажа Гасподзь, якія робяць народы, але безь Мяне, і ў спрымірэнства ўступаюць, але бяз духа Майго, каб далучаць грэх да грэху:

Gora nepakorlivym synam, kažà Gaspodz', âkiâ robâc' narody, ale bez' Mâne, i ŭ sprymirènstva ŭstupauć, ale bâz duha Majgo, kab dalučac' grèh da grèhu:

2. ня спытаўшыся вуснаў Маіх, ідуць у Егіпет, каб падмацаваць сябе сілаю фараонавай і схавацца пад ценем Егіпта.

nâ spytaŭšysâ vusnaŭ Maïh, iduc' u Egìpet, kab padmacavac' sâbe silaŭ faraonavaj i shavacca pad cenem Egìpta.

3. Але сіла фараона будзе вам сорамам, і прытулак пад ценем Егіпта - ганьбаю;

Ale sila faraona budze vam soramam, i prytulak pad cenem Egìpta - gan'baŭ;

4. бо князі ягоныя (Ерусаліма) ўжо ў Цаане, і паслы ягоныя дайшлі да Ханэса.

bo knâzi âgonyâ (Erusalima) ŭžo ŭ Caane, i pasly âgonyâ dajšli da Hanèsa.

5. Усе яны будуць пасаромленыя за народ, ад якога карысьці няма ім; ня будзе ад яго ні дапамогі, ні карысьці, а - сорам і глум.

Use âny buduc' pasaromlenyâ za narod, ad âkoga karys'ci nâma ìm; nâ budze ad âgo ni dapamogì, ni karys'ci, a - soram i glum.

6. Цяжар на жывёлах, якія ідуць на поўдзень, па зямлі прыгнёту і ўціску, адкуль выходзяць ільвіцы ды ільвы, аспіды і лятучыя зьмеі; яны нясуць на хрыбтах аслоў багацьці свае і на гарбах вярблюдаў скарбы свае народу, ад якога ня будзе ім карысьці.

Câžar na žyvělah, âkiâ iduc' na poŭdzen', pa zâmlì prygnětu i ùcìsku, adkul' vyhodzâc' il'vicy dy il'vy, as'pìdy i lâtučyâ z'mei; âny nâsuc' na hrybtah asloŭ bagac'ci svae i na garbah vârbliûdaŭ skarby svae narodu, ad âkoga nâ budze im karys'ci.

7. Бо дапамога Егіпта будзе марная і дарэмная; таму Я сказаў ім: сіла іхняя - сядзець спакойна.

Bo dapamoga Egìpta budze marnaâ i darèmnaâ; tamu Â skazaŭ im: sila ihnââ - sâdzec' spakojna.

8. Цяпер ідзі, накрэсьлі гэта на дошцы ў іх, і запішы гэта ў кнігу, каб засталася на будучы час, назаўсёды, навечна.

Câper idzi, nakrès'li gèta na došcy ŭ ih, i zapišy gèta ŭ knìgu, kab zastalosâ na budučy čas, nazaŭsědy, navečna.

9. Бо гэта люд мяцежны, дзеці хлусьлівыя, дзеці, якія ня хочуць слухаць закону Гасподняга,

Bo gèta lûd mâcežny, dzeci hlus'livyâ, dzeci, âkiâ nâ hočuc' sluhac' zakonu Gaspodnâga,

10. якія празорлівым кажуць: "перастаньце прарочыць", і прарокам: "не прарочце нам праўды, кажэце нам даспадобнае, прадказвайце прыемнае;

âkiâ prazorlìvym kažuc': "perastan'ce praročyc'", i prarokam: "ne praročce nam praŭdy, kažèce nam daspadobnae, pradkazvajce pryemnae;

11. сыдзеце з дарогі, ухілецеся ад шляху; зьвядзецце з вачэй нашых Сьвятога Ізраілевага".

sydzece z darogì, uhilecesâ ad šlâhu; z'vâdzece z vačěj našyh S'vâtoga Ìzrailevaga".

12. Пасьля гэтага кажа Сьвяты Ізраілеў: за тое, што вы адкідаеце слова гэтае, а спадзеяецеся на падман і няпраўду, і абапіраецеся на тое,

Pas'lá gètaga kaža S'vâty Îzraileŭ: za toe, što vy adkidaece slova gètae, a spadzeâcesâ na padman ì nâpraŭdu, ì abapiraecesâ na toe,

13. дык беззаконьне гэта будзе вам, як выяўленая трэшчына, што пагражае руйнаваньнем высокага муру, разбурэньне якога настане раптоўна, у адно імгненьне.

dyk bezzakon'ne gèta budze vam, âk vyâŭlenaâ trèščyna, što pagražae rujnavan'nem vysokaga muru, razburèn'ne âkoga nastane raptoŭna, u adno ìmgnen'ne.

14. І Ён разбурыць яе, як разьбіваюць гліняны посуд, не шкадуючы, так што ў абломках яго ня знойдзецца і чарапка, каб узяць жару з агменю, альбо зачарпнуць вады з сажалкі;

Ì Ęn razburyc' âe, âk raz'bivaŭc' glinâny posud, ne škaduŭcy, tak što ŭ ablomkah âgo nâ znojdzecca ì čarapka, kab uzâc' žaru z agmenŭ, al'bo začarpnuc' vady z sažalki;

15. бо так кажа Гасподзь Бог, Сьвяты Ізраілеў: застаючыся на месцы і ў спакоі, вы ўратаваліся б; у цішыні і спадзяваньні і моцнасьць вашая; але вы не хацелі

bo tak kaža Gaspodz' Bog, S'vâty Îzraileŭ: zastaŭčysâ na mescy ì ŭ spakoì, vy ŭratavalisâ b; u cišyni ì spadzâvan'ni ì mocnas'c' vašaâ; ale vy ne haceli

16. і казалі: "не, мы на конях уцячэм", - затое і пабяжыце; "мы на хуткіх паскачам" - затое і перасьледавальнікі вашыя будуць борздыя.

ì kazali: "ne, my na konâh ucâčèm", - zatoe ì pabâžyce; "my na hutkih paskačam" - zatoe ì peras'ledaval'niki vašyâ buduc' borzdyâ.

17. Ад пагрозы аднаго пабяжыць тысяча, ад пагрозы пяцёх пабяжыце так, што рэшта вас будзе як тычка на вяршыні гары і як харугва на пагорку.

Ad pagrozy adnago pabâžyc' tysâča, ad pagrozy pâcëh pabâžyce tak, što

rèšta vas budze âk tyčka na vâršynì gary ì âk harugva na pagorku.

18. І таму Гасподзь чакае, каб памілаваць вас, і таму яшчэ стрымліваецца, каб умілажаліцца з вас; бо Гасподзь ёсьць Бог праўды: дабрашчасныя - усе, хто надзею кладзе на Яго!

Ì tamu Gaspodz' čakaе, kab pamilovac' vas, ì tamu âščè strymlivaеcca, kab umilažalìcca z vas; bo Gaspodz' ès'c' Bog praŭdy: dabraščasnyâ - use, hto nadzeù kladze na Âgo!

19. Народ будзе жыць на Сіёне ў Ерусаліме; ты ня будзеш доўга плакаць, - Ён памілуе цябе, паводле голасу твайго, і як толькі пачуе яго, - адкажа табе.

Narod budze žyc' na Siëne ũ Erusalime; ty nâ budzeš doŭga plakac', - Èn pamilue câbe, pavodle golasu tvajgo, ì âk tol'ki pačue âgo, - adkaža tabe.

20. дасьць вам Гасподзь хлеб у гароце і вадуду ў нягодзе; і настаўнікі твае ўжо ня будуць хавацца, і вочы твае будуць бачыць настаўнікаў тваіх;

das'c' vam Gaspodz' hleb u garoce ì vadu ũ nâgodze; ì настаŭnikì tvae ũžo nâ buduc' havacca, ì vočy tvae buduc' bačyc' настаŭнікаŭ tvaih;

21. і вушы твае будуць чуць словы за табою, што кажуць: "вось дарога, ідзеце па ёй", калі б вы збочылі направа, і калі б вы збочылі налева.

ì vušy tvae buduc' čuc' slovy za taboŭ, što kažuc': "vos' daroga, ìdzece pa èj", kalì b vy zbočyli направа, ì kalì b vy zbočyli naleva.

22. Тады вы будзеце лічыць за агіду аздобу балваноў з срэбра твайго і аздобу ідалаў з золата твайго; ты кінеш іх, як брыду; ты скажаш ім: прэч адгэтуль.

Tady vy budzece ličyc' za agìdu azdobu balvanoŭ z srèbra tvajgo ì azdobu ìdalaŭ z zolata tvajgo; ty kineš ih, âk brydu; ty skažaš im: prèč adgètul'.

23. І дасьць Ён дажджу на насеньне тваё, якім засееш поле, і збажыну,

плод зямлі, і яна будзе багатая і сакавітая; статкі твае ў той дзень будуць пасьвіцца на шырокіх пашах.

Ì das'c' Ęn daždžu na nasen'ne tvaë, âkìm zaseeš pole, ì zbažynu, plod zâmlì, ì âna budze bagataâ ì sakavitaâ; statkì tvae ũ toj dzen' buduc' pas'vicca na šyrokìh pašah.

24. І валы і аслы, што ўрабляюць поле, есьцімуць корм салёны, ачышчаны шуфлем і гарфаю.

Ì valy ì asly, što ũrablâuc' pole, es'cì muc' korm salëny, ačyščany šuflem ì garfaũ.

25. І на кожнай гары высокай і на кожным пагорку ўзвышаным пацякуць ручаі, патокі вады, у дзень вялікае бітвы, калі абваляцца вежы.

Ì na kožnaj gary vysokaj ì na kožnym pagorku ũzvyšanym pacâkuc' ručai, patokì vady, u dzen' vâlikae bitvy, kalì abvalâcca vežy.

26. І сьвятло месяца будзе, як сьвятло сонца, а сьвятло сонца будзе сьвятлей у сем разоў, як сьвятло сямі дзён, таго дня, калі Гасподзь завяжа рану люду Свайго і загоіць накладзеныя на яго пошасьці.

Ì s'vâtlo mesâca budze, âk s'vâtlo sonca, a s'vâtlo sonca budze s'vâtlej u sem разоũ, âk s'vâtlo sâmì dzën, tago dnâ, kalì Gaspodz' zavâža ranu lûdu Svajgo ì zagoic' nakladzenyâ na âgo pošas'ci.

27. Вось, імя Госпада ідзе здалёк, гарыць гнеў Ягоны, і полымя ў Яго вялікае, вусны ў Яго поўныя абурэння, і язык у Яго, як агонь пажыральны,

Vos', imâ Gospada idze zdalëk, garyc' gneũ Âgony, ì polymâ ũ Âgo vâlikae, vusny ũ Âgo poũnyâ aburën'nâ, ì âzyk u Âgo, âk agon' pažyral'ny,

28. і дыханьне ў Яго, як разьліты паток, які падымаецца нават да шыі, каб разьвеяць людзей на зьмізарненьне; і будуць у сківіцах люду цуглі,

якія пакіруюць да аблуды.

ì dyhan'ne ŭ Āgo, âk raz'lity patok, âkì padymaecca navat da šyì, kab raz'veâc' lûdzej na z'mizarnen'ne; ì buduc' u skivìcah lûdu cuglì, âkìâ pakiruûc' da abludy.

29. А ў вас будуць песьні, як у ноч сьвяшчэннага сьвята, і весялосьць на сэрцы, як у таго, хто ідзе з жалейкаю на гару Гасподнюю, да цьвардыні Ізраілевай.

A ŭ vas buduc' pes'ni, âk u noč s'vâščènnaga s'vâta, ì vesâlos'c' na sèrcy, âk u tago, hto idze z žalejkaû na garu Gaspodnûû, da c'vârdyni Ìzrailevaj.

30. І загрыміць Гасподзь велічным голасам Сваім і пакажа моц пляча Свайго моцным гневам і полымем пажыральнага агню, бураю і паводкаю і каменным градам.

Ì zagrymic' Gaspodz' veličnym golasam Svaim ì pakaža moc plâča Svajgo mocnym gnevam ì polymem pažyral'naga agnû, buraû ì pavodkaû ì kamennym gradam.

31. Бо ад голасу Гасподняга скаланецца Асур, жазлом пабіваны.

Bo ad golasu Gaspodnâga skalanecca Asur, žazlom pabivany.

32. І кожны рух вызначанага яму жазла, які Гасподзь скіруе на яго, будзе з тымпанамі і цытрамі, і Ён пойдзе супроць яго вайною спусташальнаю.

Ì kožny ruh vyznačanaga âmu žazla, âkì Gaspodz' skirue na âgo, budze z tympanamì ì cytramì, ì Ęn pojdze suproc' âgo vajnoû spustašal'naû.

33. Бо Тофэт даўно ўжо гатовы; ён падрыхтаваны ўжо і цару, глыбокі і шырокі; у вогнішчы яго шмат агню і дроў; подзьмух Гасподні, як паток серкі, запаліць яго.

Bo Tofèt daŭno ŭžo gatovy; ěn padryhtavany ŭžo ì caru, glybokì ì šyroki; u vogniščy âgo šmat agnû ì droŭ; podz'muh Gaspodni, âk patok serki, zapalic'

âgo.

31 Кіраўнік

1. Гора тым, што ідуць у Егіпет па дапамогу, спадзяюцца на коней і надзею кладуць на калясьніцы, бо іх багата, і на верхаўцоў, бо яны вельмі моцныя, а на Сьвятога Ізраілевага не глядзяць і Госпада ня шукаюць!

Gora tym, što iduc' u Egipet pa dapamogu, spadzâucca na konej i nadzeû kladuc' na kalâs'nicy, bo ih bagata, i na verhaŭcoŭ, bo âny vel'mi mocnyâ, a na S'vâtoga İzrailevaga ne glâdzâc' i Gospada nâ ŝukaŭc'!

2. Але мудры Ён; і навадзе бедства, і не адменіць слоў Сваіх; паўстане супроць дома бязбожных і супроць дапамогі беззаконьнікам.

Ale mudry Ěn; i navâdze bedstva, i ne admenic' sloŭ Svaïh; paŭstane suproc' doma bâzbožnyh i suproc' dapamogi bezzakon'nikam.

3. Егіпцяне - людзі, а ня Бог; і коні ў іх - плоць, а ня дух. І працягне руку Сваю Гасподзь, і спатыкнецца абаронца, і ўпадзе той, каго бароняць, і ўсе разам загінуць.

Egipcâne - lŭdzi, a nâ Bog; i koni ŭ ih - ploc', a nâ duh. İ pracâgne ruku Svaŭ Gaspodz', i spatyknecca abaronca, i ŭpadze toj, kago baronâc', i ŭse razam zaginuc'.

4. Бо так сказаў мне Гасподзь: як леў, як ільвяня, што скавычуць над лупам сваім, хай бы хоць шмат пастухоў крычалі на яго, ад крыку іхняга не здрыганецца і мноству іх не саступіць, - так Гасподзь Саваоф сядзе змагацца на гару Сіён і на пагорак яго.

Bo tak skazaŭ mne Gaspodz': âk leŭ, âk il'vânâ, što skavyčuc' nad lupam svaïm, haj by hoc' ŝmat pastuhoŭ kryčali na âgo, ad kryku ihnâga ne

zdryganecca ì mnostvu ih ne sastupic', - tak Gaspodz' Savaof sydze zmagacca na garu Siën ì na pagorak âgo.

5. Як птушкі - птушанят, так Гасподзь Саваоф пакрые Ерусалім, абароніць і выбавіць, злітуецца і выратуе..

Âk ptuški - ptušanât, tak Gaspodz' Savaof pakrye Erusalim, abaronic' ì vybavic', z'lituecca ì vyratue..

6. Зьвярнецца да Таго, ад Якога вы далёка адпаліся, сынове Ізраіля!

Z'vârnesesâ da Tago, ad Âkoga vy dalëka adpalisâ, synove Ìzrailâ!

7. У той дзень адкіне кожны чалавек сваіх срэбных ідалаў і залатых сваіх ідалаў, зробленых рукамі вашымі вам на грэх.

U toj dzen' adkine kožny čalavek svaih srèbnyh ìdalaŭ ì zalatyh svaih ìdalaŭ, зробленых рукамі vašymi vam na grèh.

8. І Асур упадзе не ад чалавечага меча, і не чалавечы меч заб'е яго, ён уцячэ ад меча, і юнакі ягоныя стануць падаткам.

Ì Asur upadze ne ad čalavečaga meča, ì ne čalavečy meč zab'e âgo, ěn ucâčè ad meča, ì ûnakì âgonyâ stanuc' padatkam.

9. І ад страху пабяжыць міма крэпасьці сваёй; і князі яго будуць баяцца сьцяга, кажа Гасподзь, у Якога агонь на Сіёне і горан у Ерусаліме.

Ì ad strahu pabâžyc' mima krèpas'ci svaëj; ì knâzi âgo buduc' baâcca s'câga, kaža Gaspodz', u Âkoga agon' na Siëne ì goran u Erusalime.

32 Кіраўнік

1. Вось, Цар будзе цараваць паводле праўды, і князі будуць кіраваць паводле закона;

Vos', Car budze caravac' pavodle praŭdy, ì knâzi buduc' kîravac' pavodle zakona;

2. і кожны зь іх будзе абаронай ад ветру і покрывам ад непагадзі, як крыніцы вады ў стэпе, як цень ад высокай скалы ў зямлі выснаджанай.

ì kožny z' ih budze abaronaj ad vetru ì pokryvam ad nepagadzi, âk krynicy vady ŭ stèpe, âk cen' ad vysokaj skaly ŭ zâmli vysnadžanaj.

3. І вочы відушчых ня будуць заплюшчвацца, і вушы чуйных будуць слухаць.

Ì vočy viduščyh nâ buduc' zaplûščvacca, ì vušy čujnyh buduc' sluhac'.

4. І сэрца легкадумных будзе ўмець разважаць; і гаркавыя будуць гаварыць выразна.

Ì sèrca legkadumnyh budze ŭmec' razvažac'; ì garkavyâ buduc' gavaryc' vyrazna.

5. Невука ўжо не называцьмуць шаноўным, і пра падступнага ня скажуць, што ён сумленны.

Nevuka ŭžo ne nazyvac'muc' šanoŭnym, ì pra padstupnaga nâ skažuc', što ën sumlenny.

6. Бо невук гаворыць дурное, і сэрца ягонае намышляе беззаконнае, каб рабіць крывадушна і вымаўляць агуду на Госпада, душу галоднага пазбаўляць хлеба і адбіраць пітво ў сасьмяглага.

Bo nevuk gavoryc' durnoe, ì sèrca âgonae namyšlâe bezzakonnae, kab rabic' kryvadušna ì vymaŭlâc' agudu na Gospada, dušu galodnaga pazbaŭlâc' hleba ì adbìrac' pìtvo ŭ sas'mâglaga.

7. У падступнага і ўчынкі згубныя: ён намышляе ліхое, каб загубіць беднага хлусьнёю, хай той бедны і будзе слушны.

U padstupnaga ì ŭčynki zgubnyâ: ën namyšlâe lihoe, kab zagubic' bednaga hlus'nëû, haj toj bedny ì budze slušny.

8. А сумленны і думае пра сумленнае і цьвёрды ва ўсім, што сумленнае.

A sumlenny i dumae pra sumlennae i c'vërdy va ŭsim, što sumlennae.

9. Жанчыны неабачлівыя! устаньце, паслухайце голасу майго; дочки бестурботныя, прыхілеце вушы да маіх слоў!

Žančyny neabačlìvyâ! ustan'ce, pasluhajce golasu majgo; dočki besturbotnyâ, pryhilece vušy da maih sloŭ!

10. Яшчэ некалькі дзён звыш году, і жахнецца, неабачлівыя! бо ня будзе збору вінаграду, і пара жніва не настане.

Âščè nekal'ki dzën zvyš godu, i žahnecesâ, neabačlìvyâ! bo nâ budze zboru vìnagradu, i para žnìva ne nastane.

11. Скаланецца, бастурботныя! жахнецца, неабачлівыя! і аперажэце сьцёгны.

Skalanecesâ, bâsturbotnyâ! žahnecesâ, neabačlìvyâ! i aperažèce s'cëgny.

12. Будуць біць сябе ў грудзі за цудоўныя палі, за вінаградную лазу пладавітую.

Buduc' bïc' sâbe ŭ grudzi za cudoŭnyâ palì, za vìnagradnuû lazu pladavituû.

13. На зямлі народу майго будуць расьці церне і бадзякі, гэтак сама і на ўсіх дамах радасьці ў разьвяселеным горадзе;

Na zâmli narodu majgo buduc' ras'ci cerne i badzâki, gètak sama i na ŭsìh damah radas'ci ŭ raz'vâselenym goradze;

14. бо харомы будуць пакінутыя; шумны горад будзе пакінуты; Афэл і вежа заўсёды будуць служыць замест пачораў, прытулкам дзікім аслам і напасьвенным статкам,

bo haromy buduc' pakìnutyâ; šumny gorad budze pakìnuty; Afèl i veža zaŭsëdy buduc' služyc' zamest pâčoraŭ, prytulkam dzikim aslam i napas'venym statkam,

15. пакуль ня выльецца на нас Дух з высяў, і пустыня ня зробіцца садам, а сад ня будуць лічыць лесам.

pakul' nâ vyl'ecca na nas Duh z vysâũ, i pustynâ nâ zrobicca sadam, a sad nâ buduc' ličyc' lesam.

16. Тады суд паселіцца ў гэтай пустыні, і правасудзьдзе будзе жыць на ўрадлівым полі.

Tady sud paselicca ũ gètaj pustyni, i pravasudz'dze budze žyc' na ũradlivym poli.

17. І чынам ісьціны будзе мір, і плодам правасудзьдзя - спакайната і бясьпека вечная.

Ì čynam is'ciny budze mir, i plodam pravasudz'dzâ - spakaj nata i bâs'peka večnaâ.

18. Тады народ мой жыцьме ў селішчы міру і ў селішчах бясьпечных і ў пакоях дабрашчасных.

Tady narod moj žyc'me ũ seliščy miru i ũ seliščah bâs'pečnyh i ũ pakoâh dabraščasnyh.

19. І град будзе падаць на лес, і горад апусьціцца долу.

Ì grad budze padac' na les, i gorad apus'cicca dolu.

20. Дабрашчасныя вы, што сееце каля ўсіх водаў і пасылаеце туды вала і асла.

Dabraščasnyâ vy, što seece kalâ ũsih vodaũ i pasylaece tudy vala i asla.

33 Кіраўнік

1. Гора табе, спакушальніку, якога не спакушалі, і рабаўніку, якога не рабавалі! Калі скончыш спусташаць, будзеш спустошаны й ты; калі спыніш рабаваць, зрабуюць і цябе.

*Gora tabe, spakušal'niku, âkoga ne spakušali, i rabaŭniku, âkoga ne rabavali!
Kali skončyš spustašac', budžeš spustošany j ty; kali spyniš rabavac',*

zrabuûc' i câbe.

2. Госпадзе, памілуй нас, на Цябе спадзяёмся мы; будзь нашаю сілаю з раньняга рана і ратункам нашым у час уціску.

Gospadze, pamiluj nas, na Câbe spadzâëmsâ my; budz' našaû silaû z ran'nâga rana i ratunkam našym u čas ucisku.

3. Ад грознага голасу Твайго пабягуць народы; калі паўстанеш, расьсеюцца плямёны,

Ad groznaga golasu Tvajgo pabâguc' narody; kali paŭstaneš, ras'seûcca plâmëny,

4. і будуць зьбіраць здабычу вашу, як зьбірае вусень; кінуцца на яе, як кідаецца саранча.

i buduc' z'bîrac' zdabyču vašuû, âk z'bîrae vusen'; kînucca na âe, âk kîdaeccâ saranča.

5. Высокі Гасподзь, Які жыве ў вышынях; Ён напоўніў Сіён судом і праўдаю.

Vysoki Gaspodz', Âki žyve ũ vyšynâh; Ęn napoŭniŭ Siën sudom i praŭdaû.

6. І настануць бяспечныя часіны твае, надмернасьць ратунку, мудрасьці і веданьня; страх Гасподні будзе скарбам тваім.

Ì nastanuc' bâs'pečnyâ časiny tvae, nadmernas'c' ratunku, mudras'ci i vedan'nâ; strah Gaspodni budze skarbam tvaim.

7. Вось, моцныя іхнія крычаць на вуліцах; пасланцы на згоду горасна плачуць.

Vos', mocnyâ ihniâ kryčac' na vulicah; paslancy na zgodu gorasna plačuc'.

8. Апусьцелі дарогі; ня стала падарожнікаў; ён парушыў дагавор, зруйнаваў гарады, - ані ў што ня ставіць людзей.

Apus'celi darogî; nâ stala padarožnikaŭ; Ęn parušyŭ dagavor, zrujnavaŭ garady, - ani ũ što nâ stavic' lûdzej.

9. Зямля бядуе, сохне; Ліван пасаромлены, завяў; Сарон падобны стаў на пустыню, і аголены ад лісьця свайго Васан і Карміл.

Zâmlâ bâdue, sohne; Lìvan pasaromleny, zavâŭ; Saron padobny staŭ na pustynŭ, ì agoleny ad lis'câ svajgo Vasan ì Karmil.

10. Цяпер Я паўстану, кажа Гасподзь, цяпер падымуся, цяпер узьнясуся.

Câper Â paŭstanu, kaža Gaspodz', câper padymusâ, câper uz'nâsusâ.

11. Вы цяжарныя сенам, разродзіцеся саломаю; дыханьне ваша - агонь, які зжарэ вас.

Vy câžarnyâ senam, razrodzìcesâ salomaŭ; dyhan'ne vaša - agon', âkì zžarè vas.

12. І будуць народы, як палкая вапна, як сьсечаны ядловец, будуць спаленыя ў агні.

Ì buduc' narody, âk palkaâ vapna, âk s'sečany âdlovec, buduc' spalenyâ ŭ agnì.

13. Слухайце, далёкія, што зраблю Я, і вы, блізкія, уведайце магутнасьць Маю.

Sluhajce, dalëkiâ, što zrablŭ Â, ì vy, blizkiâ, uvedajce magutnas'c' Maŭ.

14. Збаяліся грэшнікі на Сіёне; затрымцелі бязбожнікі: "хто з нас можа жыць пры агні пажыральным? хто з нас можа жыць пры вечным полымі?"

Zbaâlisâ grèšnikì na Siëne; zatrymcelì bâzbožnikì: "hto z nas moža žyc' pry agnì pažyral'nym? hto z nas moža žyc' pry večnym polymì?"

15. Той, хто ходзіць у праўдзе і кажа ісьціну; хто пагарджае карысьлівасьцю ад уціску, стрымлівае рукі свае ад хабару, затыкае вушы свае, каб ня чуць пра кравапусты, і заплюшчвае вочы свае, каб ня бачыць ліха;

Toj, hto hodzic' u praŭdze i kaža is'cinu; hto pagardžae karys'livas'cû ad ucisku, strymlivae ruki svae ad habaru, zatykae vušy svae, kab nâ čuc' pra kravapusty, i zaplûščvae vočy svae, kab nâ bačyc' liha;

16. той будзе жыць на вышынях: прытулак яго - няпрыступныя скалы; хлеб яму дадзены будзе; вада ў яго ня высахне.

toj budze žyc' na vyšynâh: prytulak âgo - nâprystupnyâ skaly; hleb âmu dadzeny budze; vada ũ âgo nâ vysahne.

17. Вочы твае ўбачаць Цара ў красе Ягонай, угледзяць зямлю далёкую; *Vočy tvae ũbačac' Cara ũ krase Ágonaj, ugledzâc' zâmlû dalëkuû;*

18. сэрца тваё будзе толькі згадваць пра жахі: "дзе той, што рабіў перапіс? дзе той, што важыў даніну? дзе той, што аглядае вежы"?

sèrca tvaë budze tol'ki zgadvac' pra žahì: "dze toj, što rabiũ perapis? dze toj, što važyũ daninu? dze toj, što aglâdae vežy"?

19. Ня ўбачыш больш народу лютага, народу з глухою, неўразумелаю гаворкаю, з моваю дзіўнаю, не зразумелаю.

Nâ ũbačyš bol'sh narodu lûtaga, narodu z gluhoû, neũrazumelaũ gavorkaũ, z movaũ dziũnaũ, ne zrazumelaũ.

20. Зірні на Сіён, горад сьвяточных сходаў нашых; вочы твае ўбачаць Ерусалім, селішча мірнае, непахісную скінію; слупы яе ніколі ня вырвуцца, і ніводная вяроўка яе не парвецца.

Zirni na Siën, gorad s'vâtočnyh shodaũ našyh; vočy tvae ũbačac' Erusalim, selišča mîrnae, nepahisnuũ skiniũ; slupy âe nikoli nâ vyrvucca, i nivodnaâ vârõuka âe ne parvecca.

21. Таму ў вас вялікі Гасподзь будзе замест рэк, замест шырокіх каналаў; туды ня ўвойдзе ніводнае вясельнае судна, і ня пройдзе вялікі карабель.

Tamu ũ vas vâlikì Gaspodz' budze zamest rèk, zamest šyrokìh kanalaũ; tudy

nâ ŭvojdze nìvodnae vâsel'nae sudna, ì nâ projdze vâlikì karabel'.

22. Бо Гасподзь - судзьдзя наш: Гасподзь - заканадавец наш, Гасподзь - цар наш. Ён уратуе нас.

Bo Gaspodz' - sudz'dzâ naš: Gaspodz' - zakanadavec naš, Gaspodz' - car naš. Ęn uratue nas.

23. Аслаблі вяроўкі твае, ня могуць утрымаць мачты і напяць ветразі. Тады будзе вялікі падзел здабычы, так што і кульгавыя пойдучь на рабунак.

Aslabli vâroŭkì tvae, nâ moguc' utrymac' mačty ì napâc' vetrazi. Tady budze vâlikì padzel zdabyčy, tak što ì kul'gavyâ pojduc' na rabunak.

24. І ніводзін жыхар ня скажа: "я хворы"; народу, які там жыве, будуць дараваны грахі.

Ì nìvodzìn žyhar nâ skaža: "â hvory"; narodu, âkì tam žyve, buduc' daravany grahì.

34 Кіраўнік

1. Падыдзеце, народы, слухайце і ўважайце, плямёны! Хай чуе зямля і ўсё, што яе нападняе, сусьвет і ўсё, што нараджаецца ў ім!

Padydzece, narody, sluhajce ì ŭvažajce, plâmëny! Haj čue zâmlâ ì ŭsë, što âe napaŭnâe, sus'vet ì ŭsë, što naradžaecca ŭ ìm!

2. Бо гнеў Госпада на ўсе народы, і лютасьць Яго на ўсё воінства іхняе. Ён аддаў іх на закляцьце, аддаў іх на закол.

Bo gneŭ Gospada na ŭse narody, ì lûtas'c' Āgo na ŭsë voinstva ihnâe. Ęn addaŭ ih na zaklâc'ce, addaŭ ih na zakol.

3. І забітыя іхнія будуць раскіданы, і ад трупаў іх падымецца смурод, і горы размокнуць ад іхняй крыві.

Ì zabityâ ihniâ buduc' raskidany, ì ad trupaŭ ih padymecca smurod, ì gory razmoknuc' ad ihnâj kryvi.

4. І сатлее ўсё нябеснае воінства: і нябёсы згорнуцца, як сувой кніжны; і ўсё воінства іхняе ўпадзе, як ападае лісьце зь вінаграднай лазы, і як завялае лісьце - са смакоўніцы.

Ì satlee ŭsë nâbesnae voïnstva: ì nâbësy zgornucca, âk suvoj knižny; ì ŭsë voïnstva ihnâe ŭpadze, âk apadae lis'ce z' vinogradnaj lazy, ì âk zavâlae lis'ce - sa smakoŭnicy.

5. Бо ўпіўся меч Мой на нябёсах: вось, дзеля суду сыходзіць ён на Эдом і на народ, аддадзены Мною на закляцьце.

Bo ŭpiŭsâ meč Moj na nâbëсах: vos', dzelâ sudu syhodzic' ën na Èdom ì na narod, addadzeny Mnoŭ na zaklâc'ce.

6. Меч Госпада напоўніцца крывёю, атлусьцее ад тлушчу, ад крыві ягнят і казлоў, ад тлушчу з нырак авечых: бо ахвяра ў Госпада ў Васоры і вялікі закол у зямлі Эдома.

Meč Gospada napoŭnicca kryvëŭ, atlus'cee ad tlušču, ad kryvi âgnât ì kazloŭ, ad tlušču z nyrak avečyh: bo ahvâra ŭ Gospada ŭ Vasory ì vâliki zakol u zâmli Èdoma.

7. І буйвалы ўпадуць зь імі, і цяляты разам з валамі, і ўп'ецца зямля іх крывёю, і прах іх разбухне ад тлушчу.

Ì bujvaly ŭpaduc' z' imi, ì câlâty razam z valami, ì ŭp'ecca zâmlâ ih kryvëŭ, ì prah ih razbuhne ad tlušču.

8. Бо дзень помсты ў Госпада, год помсты за Сіён.

Bo dzen' pomsty ŭ Gospada, god pomsty za Siën.

9. І ператворацца рэкі яго ў смалу, і прах яго - у серку, і будзе зямля яго палкаю смалою:

Ì peratvoracca rèki âgo ŭ smalu, ì prah âgo - u serku, ì budze zâmlâ âgo

palkaû smaloû:

10. ня будзе гаснуць ні ўдзень, ані ўночы; вечна будзе ўзьвівацца дым ад яе; будзе з роду ў род заставацца апусьцелаю; вавекі вякоў ніхто ня пройдзе па ёй;

nâ budze gasnuc' ni ŭdzen', ani ŭnočy; večna budze ŭz'vivacca dym ad âe; budze z rodu ŭ rod zastavacca apus'celaû; vaveki vâkoŭ nihto nâ projdze pa ëj;

11. і завалодаюць ёю пелікан і вожык; і сава і груган паселяцца ў ёй; і працягнуць па ёй вяроўку спусташэньня і адвес знішчэньня.

ì zavalodaûc' ëû pelikan ì vožyk; ì sava ì grugan paselâcca ŭ ëj; ì pracâgnuc' pa ëj vâroŭku spustašè'nâ ì adves z'niščè'nâ.

12. Нікога не застанецца там са знакамітых яе, каго можна было б заклікаць на царства, і ўсе князі яе будуць нішто.

Nikoga ne zastanecca tam sa znakamityh âe, kago možna bylo b zaklikac' na carstva, ì ŭse knâzi âe buduc' ništo.

13. І зарастуць палацы яе калючымі расьлінамі, крапивою і дзядоўнікам - цьвярдыня яе; і будзе яна селішчам шакалаў, прыстанішчам страўсам.

Ì zarastuc' palacy âe kalûčymì ras'linamì, krapivoŭ ì dzâdoŭnikam - c'vârdynâ âe; ì budze âna seliščam šakalaŭ, prystaniščam straŭsam.

14. І зьвяры пустыні будуць сустракацца зь дзікімі катамі, і лясуны будуць перагукацца адзін з адным; там будзе адпачываць начны прывід і знаходзіць сабе спакой.

Ì z'vâry pustynì buduc' sustrakacca z' dzikimì katamì, ì lâsuny buduc' peragukacca adzìn z adnym; tam budze adpačyvac' načny pryvid ì znahodzìc' sabe spakoj.

15. Там угняздуецца лятучы зьмей, будзе класьці яйкі і выводзіць дзяцей і зьбіраць іх пад цень свой; там і каршуны будуць зьбірацца

адзін да аднаго.

Tam ugnâzduecca lâtučy z'mej, budze klas'ci âjki i vyvodzic' dzâcej i z'bîrac' ih pad cen' svoj; tam i karšuny buduc' z'bîracca adzîn da adnago.

16. Знайдзеце ў кнізе Гасподняй і прачытайце; ніводнае з гэтых не забавіцца прыйсьці, і адно адным не заменіцца. Бо самі вусны Яго загадалі, і сам дух Яго зьбярэ іх.

Znajdzece ŭ knîze Gaspodnâj i pračytajce; nîvodnae z gètyh ne zabavicca pryjs'ci, i adno adnym ne zamenicca. Bo sami vusny Âgo zagadali, i sam duh Âgo z'bârè ih.

17. І Сам Ён кінуў ім жэрабя, і Яго рука падзяліла яе меркаю; вечна будуць яны валодаць ёю, род у род на ёй жыцьмуць.

Ì Sam Ęn kînuŭ ìm žèrabâ, i Âgo ruka padzâlila âe merkaŭ; večna buduc' âny valodac' èŭ, rod u rod na èj žyc'muc'.

35 Кіраўнік

1. Разьвесяліцца пустыня і сухая зямля, і зарадуецца краіна ненаселеная і расквітнее як нарцыс;

Raz'vesâlicca pustynâ i suhaâ zâmlâ, i zaraduecca kraina nenaselenaâ i raskvitnee âk narcys;

2. цудоўна будзе цьвісьці і радавацца, будзе ўрачысьціцца і сьвяткаваць; слава Лівана дасца ёй, хараство Карміла і Сарона; яны ўбачаць славу Госпада, веліч Бога нашага.

cudoŭna budze c'vis'ci i radavacca, budze ŭračys'cicca i s'vâtkavac'; slava Livana dasca èj, harastvo Karmila i Sarona; âny ŭbačac' slavu Gospada, velič Boga našaga.

3. Умацуйце аслабелыя рукі, і ўцьвердзіце калені дрыготкія;

Umacujce aslabeledyâ ruki, i ŭc'verdžice kaleni drygotkiâ;

4. скажэце нясьмелым душою: будзьце цвёрдыя, ня бойцеся; вось Бог ваш, прыйдзе помста, адплата Божая; Ён прыйдзе і збавіць вас.

skažèce nâs'melym dušoû: budz'ce c'vërdyâ, nâ bojcesâ; vos' Bog vaš, pryjdze pomsta, adplata Božaâ; Ęn pryjdze i zbavic' vas.

5. Тады адамкнуцца вочы сляпых, і вушы глухіх расчыняцца.

Tady adamknucca vočy s'lâpyh, i vušy gluhih rasčynâcca.

6. Тады кульгавы падхопіцца, як алень, і язык нямка засьпявае; бо праб'юцца воды ў пустыні і ў стэпе патокі.

Tady kul'gavy padhopicca, âk alen', i âzyk nâmka zas'pâvae; bo prab'ûcca vody ŭ pustyni i ŭ stèpe patoki.

7. І ператворыцца прывід водаў у возера, і спрагненая зямля - у крыніцы водаў; у жытлішчы шакалаў, дзе яны спачываюць, будзе месца пад трысьнэг і чарот.

Ĭ peratvorycca pryvid vodaŭ u vozera, i spragnenaâ zâmlâ - u krynicy vodaŭ; u žytliščy šakalaŭ, dze âny spačyvaûc', budze mesca pad trys'nëg i čarot.

8. І будзе там вялікая дарога, і шлях па ёй назавецца шляхам сьвятым; нячысты ня будзе хадзіць па ім; але ён будзе ім адным. Хто пойдзе гэтым шляхам, нават і нявопытныя, не заблудзяцца.

Ĭ budze tam vâlikaâ daroga, i šlâh pa ëj nazavecca šlâham s'vâтым; nâčysty nâ budze hadzic' pa im; ale ën budze im adnym. Hto pojdze gèтым šlâham, navat i nâvopytnyâ, ne zabludzâcca.

9. Льва там ня будзе, і драпежны зьвер ня ўзыдзе на яго; яго ня знойдзецца там, а хадзіцьмуць адкупленыя.

Ĭl'va tam nâ budze, i drapežny z'ver nâ ŭzydze na âgo; âgo nâ znojdzecca tam, a hadzic'muc' adkuplenyâ.

10. І вернуцца збаўленыя Госпадам, прыйдуць на Сіён з радасным

гоманам; і радасьць вечная будзе над галавою ў іх; яны знойдуць радасьць і весялосьць, а смутак і зітханьне адыдуць.

Ì vernucca zbaŭlenyâ Gospadam, pryjduc' na Siën z radasnym gomanam; ì radas'c' večnaâ budze nad galavoû ŭ ih; âny znojduc' radas'c' ì vesâlos'c', a smutak ì zithan'ne adyduc'.

36 Кіраўнік

1. І было на чатырнаццатым годзе цара Эзэкіі, пайшоў Сэнахірым, цар Асірыйскі супроць усіх умацаваных гарадоў Юдэі і ўзяў іх.

Ì bylo na čatyrnaccatym godze cara Êzèkii, pajšoŭ Sènahìrym, car Asìryjski suproc' usih umacavanyh garadoŭ Údèi ì ŭzâŭ ih.

2. І паслаў цар Асірыйскі з Лахіса ў Ерусалім да цара Эзэкіі Рабсака зь вялікім войскам; і ён спыніўся каля канала Верхняй сажалкі на дарозе поля бялільнага.

Ì paslaŭ car Asìryjski z Lahisa ŭ Erusalim da cara Êzèkii Rabsaka z' vâlikim vojskam; ì èn spyniŭsâ kalâ kanala Verhnâj sažalki na daroze polâ bâlil'naga.

3. І выйшаў да яго Эліякім, сын Хэлкіінаў, начальнік палаца, і Сэўна пісар, і Ёах, сын Асафаў, дзеяпісальнік.

Ì vyjšaŭ da âgo Èliâkìm, syn Hèlkiinaŭ, načal'nik palaca, ì Sèŭna pìsar, ì Êah, syn Asafaŭ, dzeâpìsal'nik.

4. І сказаў ім Рабсак: скажэце Эзэкію: так кажа цар вялікі, цар Асірыйскі: што гэта за надзея, на якую ты спадзяешся?

Ì skazaŭ im Rabsak: skažèce Êzèkiû: tak kaža car vâlikì, car Asìryjski: što gèta za nadzeâ, na âkuû ty spadzâešsâ?

5. Я думаю, што гэта - адны пустыя словы, а вайне патрэбныя рада і сіла: дык вось, на каго ты спадзяешся, і чаго адпаў ад мяне?

Â dumaû, što gèta - adny pustyâ slovy, a vajne patrèbnyâ rada ì sila: dyk vos', na kago ty spadzâešsâ, ì čago adpaŭ ad mâne?

6. Вось, ты думаеш абаперціся на Егіпет, на гэтую трысьціну надламаную, якая, калі хто на яе абапрэцца, увойдзе таму ў руку і пратне яе? Такі фараон, цар Егіпецкі, для ўсіх, хто на яго спадзяецца.
Vos', ty dumaeš abapercisâ na Egìpet, na gètuû trys'cinu nadlamanuû, âkaâ, kalì hto na âe abaprècca, uvojdze tamu ŭ ruku ì pratne âe? Takì faraon, car Egìpeckì, dlâ ŭsìh, hto na âgo spadzâeccâ.

7. А калі скажаш мне: на Госпада Бога нашага мы спадзяёмся, - дык ці на таго, чые вышыні і ахвярнікі скасаваў Эзэкія і сказаў Юду і Ерусаліму: "перад гэтым толькі ахвярнікам пакланяйцеся".
A kalì skažaš mne: na Gospada Boga našaga my spadzâëmsâ, - dyk cì na tago, čye vyšynì ì ahvârnikì skasavaŭ Èzèkîâ ì skazaŭ Údu ì Erusalìmu: "perad gètym tol'kì ahvârnikam paklanâjcesâ".

8. Дык вось, уступі ў супольства з гаспадаром маім, царом Асірыйскім; - я дам табе дзьве тысячы коней, ці можаш ты дастаць сабе верхаўцоў на іх?

Dyk vos', ustupì ŭ supol'stva z gaspadarom maim, carom Asiryjskìm; - â dam tabe dz've tysâčy konej, cì možaš ty dastac' sabe verhaŭcoŭ na ih?

9. І як ты хочаш змусіць адступіць правадыра, аднаго з самых малых рабоў гаспадара майго, спадзяючыся на Егіпет, дзеля калясьніц і коней.
Ì âk ty hočaš zmusic' adstupic' pravadyra, adnago z samyh malyh raboŭ gaspadara majgo, spadzâŭčysâ na Egìpet, dzelâ kalâs'nìc ì konej.

10. Ды хіба я бяз волі Гасподняй пайшоў на зямлю гэтую, каб зруйнаваць яе? Гасподзь сказаў мне: "ідзі на зямлю гэтую і зруйнауй яе".
Dy hìba â bâz volì Gaspodnâj pajšoŭ na zâmlû gètuû, kab zrujnavac' âe? Gaspodz' skazaŭ mne: "ìdzi na zâmlû gètuû ì zrujnuj âe".

11. І сказаў Эліякім і Сэўна і Ёах Рабсаку: гавары рабам тваім па-Арамейску, бо мы разумеем, а не гавары па-Юдэйску, у вушы люду, які на сьцяне.

Ì skazaŭ Èliâkìm ì Sèŭna ì Ęah Rabsaku: gavarŭ rabam tvaim pa-Aramejsku, bo my razumeem, a ne gavarŭ pa-Ŭdèjsku, u vušy lûdu, âkì na s'câne.

12. І сказаў Рабсак: хіба толькі да гаспадара твайго і да цябе паслаў мяне гаспадар мой сказаць словы гэтыя? Не, таксама і да людзей, якія сядзяць на сьцяне, каб есьці нечысьць сваю і піць мачу сваю з вамі.

Ì skazaŭ Rabsak: hìba tol'kì da gaspadara tvajgo ì da cêbe paslaŭ mâne gaspadar moj skazac' slovy gètyâ? Ne, taksama ì da lûdzej, âkìâ sâdzâc' na s'câne, kab es'cì nečys'c' svaŭ ì pic' maču svaŭ z vami.

13. І ўстаў Рабсак і абвясціў моцным голасам па-Юдэйску, і сказаў: слухайце слова, цара вялікага, цара Асірыйскага!

Ì ŭstaŭ Rabsak ì abvâs'ciŭ mocnym golasam pa-Ŭdèjsku, ì skazaŭ: sluhajce slova, cara vâlikaga, cara Asiryjskaga!

14. Так кажа цар: хай ня зводзіць вас Эзэкія, бо ён ня можа выратаваць вас;

Tak kaža car: haj nâ zvodzic' vas Ęzèkiâ, bo ën nâ moža vyratavac' vas;

15. І хай не абнадзейвае вас Эзэкія Госпадам, кажучы; "збавіць нас Гасподзь; ня будзе горад гэты аддадзены ў рукі цара Асірыйскага".

Ì haj ne abnadzejvae vas Ęzèkiâ Gospadam, kažučy; "zbavic' nas Gaspodz'; nâ budze gorad gèty addadzeny ŭ ruki cara Asiryjskaga".

16. Ня слухайце Эзэкіі, бо так кажа цар Асірыйскі: замірэцесь са мною і выйдзіце да мяне, і хай кожны есьць плады вінаграднай лазы сваёй і смакоўніцы сваёй, і хай кожны п'е ваду з свайго калодзежа,

Nâ sluhajce Ęzèkii, bo tak kaža car Asiryjskì: zamirècesâ sa mnoŭ ì vyjdzice da mâne, ì haj kožny es'c' plady vìnagradnaj lazy svaëj ì smakoŭnìcy svaëj, ì

haj kožny p'e vadu z svajgo kalodzeža,

17. пакуль я ня прыйду і не вазьму вас у зямлю такую самую, як і ваша зямля, у зямлю хлеба і віна, у зямлю пладоў і вінаграднікаў.

pakul' â nâ pryjdu i ne vaz'mu vas u zâmlû takuû samuû, âk i vaša zâmlâ, u zâmlû hleba i vîna, u zâmlû pladoŭ i vînogradnikaŭ.

18. Дык вось, хай жа ня зводзіць вас Эзэкія, кажучы: "Гасподзь збавіць нас". Ці ж уратавалі багі народаў, кожны сваю зямлю, ад рукі цара Асірыйскага?

Dyk vos', haj ža nâ zvodzic' vas Èzèkiâ, kažučy: "Gaspodz' zbavic' nas". Cì ž uratavali bagì narodaŭ, kožny svaû zâmlû, ad rukì cara Asiryjskaga?

19. Дзе багі Эмата і Арпада? дзе багі Сэпарваіма? ці ж уратавалі яны Самарыю ад рукі маёй?

Dze bagì Èmata i Arpada? dze bagì Sèparvaïma? cì ž uratavali âny Samaryû ad rukì maëj?

20. Каторы з усіх багоў земляў гэтых убараніў зямлю сваю ад рукі маёй? Дык няўжо ўбароніць Гасподзь Ерусалім ад рукі маёй?

Katory z usih bagoŭ zemlâŭ gètyh ubaraniŭ zâmlû svaû ad rukì maëj? Dyk nâŭžo ŭbaronic' Gaspodz' Erusalim ad rukì maëj?

21. Але яны маўчалі і не адказвалі яму ні слова, бо ад цара быў загад: не адказвайце яму.

Ale âny maŭčali i ne adkazvali âmu ni slova, bo ad cara byŭ zagad: ne adkazvajce âmu.

22. І прыйшоў Эліякім, сын Халкіінаў, начальнік палаца і Сэўна пісар, і Ёах, і сын Асафаў, дзеяпісальнік, да Эзэкіі, у падранай адзежы, і пераказалі яму слова Рабсака.

Ì pryjšoŭ Èliâkim, syn Halkiïnaŭ, načal'nik palaca i Sèŭna pìsar, i Èah, i syn Asafaŭ, dzeâpìsal'nik, da Èzèkiì, u padranaj adzežy, i perakazali âmu slova

Rabsaka.

37 Кіраўнік

1. Калі пачуў гэта цар Эзэкія, дык разадраў вопратку на сабе і накрыўся вярэтаю, і пайшоў у дом Гасподні;

Kali pačuŭ gèta car Èzèkiâ, dyk razadraŭ vopratku na sabe i nakryŭsâ vârètaŭ, i pajšoŭ u dom Gaspodni;

2. і паслаў Эліякіма, начальніка палаца, і Сэўну пісара, і старэйшых сьвятароў, накрытых вярэтаю, да прарока Ісаі, сына Амосавага.

i paslaŭ Èliâkima, načal'nika palaca, i Sèŭnu pìsara, i starèjšyh s'vâtaroŭ, nakrytyh vârètaŭ, da praroka Ìsai, syna Amosavaga.

3. І яны казалі яму: так кажа Эзэкія: дзень скрухі і кары і паганьбеньня - дзень гэты, бо дзеці прыйшлі нарадзіцца з улоньня матчынага, а сілы няма нарадзіць.

Ì âny skazali âmu: tak kaža Èzèkiâ: dzen' skruhi i kary i pagan'ben'nâ - dzen' gèty, bo dzeci pryjšli naradzicca z ulon'nâ matčynaga, a sily nâma naradzic'.

4. Можа, пачуе Гасподзь Бог твой словы Рабсака, якога паслаў цар Асірыйскі, гаспадар ягоны, ганіць Бога жывога і бэсьціць словамі, якія чуў Гасподзь Бог твой; узьнясі ж малітву за тых, што засталіся, якія жывыя яшчэ.

Moža, pačue Gaspodz' Bog tvoj slovy Rabsaka, âkoga paslaŭ car Asiryjski, gaspadar âgony, ganic' Boga žyvoga i bès'cic' slovami, âkiâ čuŭ Gaspodz' Bog tvoj; uz'nâsi ž malitvu za tyh, što zastalisâ, âkiâ žyvyâ âščè.

5. І прыйшлі слугі цара Эзэкіі да Ісаі.

Ì pryjšli slugi cara Èzèkii da Ìsai.

6. І сказаў ім Ісая: дык скажэце гаспадару вашаму: так кажа Гасподзь:

ня бойся слоў, якія ты чуў, якімі бэсьцілі Мяне слугі цара Асірыйскага.

Ì skazaŭ ìm Ìsaâ: dyk skažèce gaspadaru vašamu: tak kaža Gaspodz': nâ bojsâ sloŭ, âkiâ ty чуŭ, âkimì bès'cili Mâne slugì cara Asiryjskaga.

7. Вось, Я пашлю ў яго дух, і ён пачуе вестку і вернецца ў зямлю сваю, і Я заб'ю яго мечам у зямлі ягонай.

Vos', Â pašlû ŭ âgo duh, ì òn paçue vestku ì vernecca ŭ zâmlû svaŭ, ì Â zab'û âgo mečam u zâmli âgonaj.

8. І вярнуўся Рабсак і знайшоў цара Асірыйскага, які ваяваў супроць Ліўны; бо ён чуў, што той адышоў ад Лахіса.

Ì vârnuŭsâ Rabsak ì znajšoŭ cara Asiryjskaga, âki vaâvaŭ suproc' Liŭny; bo òn чуŭ, što toj adyšoŭ ad Lahisa.

9. І пачуў ён пра Тыргака, цара Эфіопскага; яму сказалі: вось, ён выйшаў біцца з табою. Пачуўшы гэта, ён паслаў да Эзэкіі, сказаўшы:

Ì paçuŭ òn pra Tyrgaka, cara Èfiopskaga; âmu skazali: vos', òn vyjšaŭ bicca z taboŭ. Paçuŭšy gèta, òn paslaŭ da Èzèkii, skazaŭšy:

10. так скажэце Эзэкіі, цару Юдэйскаму: хай не ашуквае цябе Бог твой, на Якога ты спадзяешся, думаючы: ня будзе аддадзены Ерусалім у рукі цара Асірыйскага.

tak skažèce Èzèkii, caru Ùdèjskamu: haj ne ašukvae câbe Bog tvoj, na Âkoga ty spadzâeššâ, думаŭчы: nâ budze addadzeny Erusalim u ruki cara Asiryjskaga.

11. Вось, ты чуў, што зрабілі цары Асірыйскія з усімі землямі, паклаўшы на іх закліцьце; ці ты ацалееш?

Vos', ty чуŭ, što zrabili cary Asiryjskiâ z usimì zemlâmi, paklaŭšy na ih zaklâc'ce; ci ty acaleeš?

12. Багі народаў, якіх зруйнавалі бацькі мае, ці ж уратавалі іх, ці ўратавалі Гозан і Харан, і Рэцэф і сыноў Элена, што ў Таласары?

Bagi narodaŭ, âkih zrujnavali bac'ki mae, ci ž uratavali ih, ci ŭratavali Gozan i Haran, i Rêcêf i synoŭ Èlena, što ŭ Talasary?

13. Дзе - цар Эмата і цар Арпада, і цар горада Сэпарваіма, Эны і Івы?

Dze - car Èmata i car Arpada, i car gorada Sèparvaïma, Èny i Ìvy?

14. І ўзяў Эзэкія ліст з рукі пасланцаў і прачытаў яго, і пайшоў у дом

Гасподні і разгарнуў яго Эзэкія перад абліччам Гасподнім;

Ì ŭzâŭ Èzèkiâ list z rukì paslancaŭ i pračytaŭ âgo, i pajšoŭ u dom Gaspodnì i razgarnuŭ âgo Èzèkiâ perad abliččam Gaspodnìm;

15. і маліўся Эзэкія перад абліччам Гасподнім і казаў:

ì maliŭsâ Èzèkiâ perad abliččam Gaspodnìm i kazaŭ:

16. Госпадзе Саваофе, Божа Ізраілеў, Які сядзіць на херувімах! Ты адзін - Бог усіх царстваў зямлі; Ты стварыў неба і зямлю.

Gospadze Savaofe, Boža Ìzraileŭ, Âkì sâdzic' na heruvimah! Ty adzin - Bog usih carstvaŭ zâmlì; Ty stvaryŭ neba i zâmlû.

17. Прыхілі, Госпадзе, вуха Тваё і пачуй; адамкні, Госпадзе, вочы Твае і зірні, і пачуй словы Сэнахірыма, які паслаў бэсьціць Цябе, Бога жывога.

Pryhili, Gospadze, vuha Tvaë i pačuj; adamkni, Gospadze, vočy Tvae i zìrni, i pačuj slovy Sènahìryma, âkì paslaŭ bès'cic' Câbe, Boga žyvoga.

18. Праўда, о Госпадзе! цары Асірыйскія спустошылі ўсе краіны і землі іхнія,

Praŭda, o Gospadze! cary Asìryjskiâ spustošyli ŭse krainy i zemli ihniâ,

19. і пакідалі багоў іхніх у агонь; але гэта былі не багі, а вырабы рук чалавечых, дрэва і камень, таму і вынішчылі іх.

ì pakìdali bagoŭ ihnih u agon'; ale gèta byli ne bagi, a vyraby ruk čalavečyh, drèva i kamen', tamu i vyniščyli ih.

20. І сёньня, Госпадзе Божа наш, уратуй нас ад рукі ягонай; і ўведаюць усе царствы зямлі, што Ты, Госпадзе, Бог адзін.

Ì sèn'nâ, Gospadze Boža naš, uratuj nas ad ruki âgonaj; ì ŭvedaûc' use carstvy zâmlì, što Ty, Gospadze, Bog adzìn.

21. I паслаў Ісая, сын Амосаў, да Эзэкіі сказаць: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: за што ты молішся супроць Сэнахірыма, цара Асірыйскага,
Ì paslaŭ Ìsaâ, syn Amosaŭ, da Èzèkii skazac': tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: za što ty molišsâ suproc' Sènahiryma, cara Asiryjskaga,

22. вось слова, якое Гасподзь прамовіў пра яго: пагрэбуе табою, пасьмяецца зь цябе дзевая дачка Сіёна, пахітае ўсьлед табе галавою дачка Ерусаліма.

vos' slova, âkoe Gaspodz' pramoviŭ pra âgo: pagrèbue taboŭ, pas'mâeccâ z' câbe dzevaâ dačka Siëna, pahitae ŭs'led tabe galavoŭ dačka Erusalima.

23. Каго ты ганіў і бэсьціў? і на каго ўзвысіў голас, і падняў так высока вочы твае? на Сьвятога Ізраілевага.

Kago ty ganiŭ ì bès'ciŭ? ì na kago ŭzvysiŭ golas, ì padnâŭ tak vysoka vočy tvae? na S'vâtoga Ìzrailevaga.

24. Праз рабоў тваіх ты ганіў Госпада і сказаў: "з мноствам калясьніц маіх я ўзышоў на вышыню гор, на хрыбты Лівана, і сьсек гонкія кедры яго, выдатныя кіпарысы яго, і прыйшоў на самую вяршыню яго, у гай саду яго;

Praz raboŭ tvaìh ty ganiŭ Gospada ì skazaŭ: "z mnostvâ kalâs'nìc maìh â ŭzyšoŭ na vyšynŭ gor, na hrybty Livana, ì s'sek gonkiâ kedry âgo, vydatnyâ kìparysy âgo, ì pryjšoŭ na samuŭ vâršynŭ âgo, u gaj sadu âgo;

25. і адкопваў я і піў ваду; і асушу ступакамі ног маіх усе рэкі Егіпецкія".
ì adkopvaŭ â ì piŭ vadu; ì asušu stupakamì nog maìh use rèkì Egìpeckiâ".

26. Хіба ня чуў ты, што Я даўно зрабіў гэта, у старадаўнія дні наперад вызначыў гэта, а цяпер здзейсніў праз тое, што ты спусташаеш моцныя гарады, ператвараючы іх у груды руінаў?

*Hiba nâ čuŭ ty, što Â daŭno zrabïŭ gèta, u staradaŭniâ dni naperad
vznačyŭ gèta, a câper z'dzejs'niŭ praz toe, što ty spustašaeš mocnyâ
garady, peratvaraŭčy ih u grudy ruinaŭ?*

27. І жыхары іх зрабіліся нясілыя, трымцяць і застаюцца ў ганьбе; яны
зрабіліся як трава на полі і пяшчотная зеляніна, як парасьліна на дахах і
апаленая рунь, перш чым выкаласіцца.

*Ì žyhary ih zrabilisâ nâsilyâ, trymcâc' ì zastaŭcca ŭ gan'be; âny zrabilisâ âk
trava na poli ì pâščotnâ zelânina, âk paras'lina na dahah ì apalenaâ run',
perš čym vykalasiŭcca.*

28. Ці сядзеш ты, ці выйдзеш, а ці ўвойдзеш, Я ведаю ўсё, ведаю і
дзёрзкасьць тваю супроць Мяне.

*Cì sâdzeš ty, cì vyjdzeš, a cì ŭvojdzeš, Â vedaŭ ŭsë, vedaŭ ì dzërzkas'c' tvaŭ
suproc' Mâne.*

29. За тваю дзёрзкасьць супроць Мяне і за тое, што пыхлівасьць твая
дайшла да вушэй Маіх, Я ўвяду колца Маё ў ноздры твае і цуглі Мае -
у рот твой, і вярну цябе назад тою самаю дарогаю, якою ты прыйшоў.

*Za tvaŭ dzërzkas'c' suproc' Mâne ì za toe, što pyhlivas'c' tvaâ dajšla da
vušëj Maih, Â ŭvâdu kolca Maë ŭ nozdry tvae ì cugli Mae - u rot tvoj, ì
vârnu câbe nazad toŭ samaŭ darogaŭ, âkoŭ ty pryjšoŭ.*

30. І вось, табе, Эзэкія, азнака: ежце сёлета, што вырасла ад апалага
насення, і налета - самасейнае; а на трэці год сейце і жнеце, і садзеце
вінаградныя сады, і ежце плады іх.

*Ì vos', tabe, Èzèkiâ, aznaka: ežce sëleta, što vyrasla ad apalaga nasen'nâ, ì
naleta - samasejnae; a na trèci god sejce ì žnece, ì sadzece vinogradnyâ
sady, ì ežce plady ih.*

31. І ацалелыя ў доме Юдавым рэшта пусьціць зноў карань унізе і
прынясе плод угары,

Ì acalelyâ ŭ dome Ŭdavym rěšta pus'cìc' znoŭ koran' unize ì prynâse plod ugary,

32. бо зь Ерусаліма пойдзе рэшта, а выратаваньне - ад гары Сіёна.

Руплівасьць Госпада Саваофа ўчыніць гэта.

bo z' Erusalima pojdze rěšta, a vyratavan'ne - ad gary Siëna. Ruplìvas'c' Gospada Savaofa ŭčynìc' gèta.

33. Пасьля гэтага так кажа Гасподзь пра цара Асірыйскага: "ня ўвойдзе ён у гэты горад і ня кіне туды стрэлаў, і не падступіцца да яго з шчытом і не насыпле супроць яго вала:

Pas'lâ gètaga tak kaža Gaspodz' pra cara Asìryjskaga: "nâ ŭvojdze ën u gèty gorad ì nâ kìnè tudy strèlaŭ, ì ne padstupìcca da âgo z ščytom ì ne nasyple suproc' âgo vala:

34. па той самай дарозе, па якой прыйшоў, - вернецца, а ў горад гэты ня ўвойдзе, кажа Гасподзь.

pa toj samaj daroze, pa âkoj pryjšoŭ, - vernecca, a ŭ gorad gèty nâ ŭvojdze, kaža Gaspodz'.

35. Я буду бараніць горад гэты, каб уратаваць яго дзеля Сябе і дзеля Давіда, раба Майго".

Â budu baranìc' gorad gèty, kab uratavac' âgo dzelâ Sâbe ì dzelâ Davìda, raba Majgo".

36. І выйшаў анёл Гасподні і забіў у лагеры Асірыйскім сто восемдзсят пяць тысяч чалавек. І ўсталі раніцай, і вось, усе - цэлы мёртвыя.

Ì vyjšaŭ anël Gaspodnì ì zabiŭ u lagery Asìryjskìm sto vosemdzesât pâc' tysâč čalavek. Ì ŭstali ranìcaj, ì vos', use - cely mërtyvâ.

37. І адступіў, і пайшоў і вярнуўся Сэнахірым, цар Асірыйскі, і жыў у Нінэвіі.

Ì adstupiũ, ì pajšoũ ì vârnũsâ Sènahìrym, car Asìryjskì, ì žyũ u Nìnèvii.

38. I kalì ěn paklanãÿsã Ÿ dome Nìsroha, boga svajgo, Aramèlèh ì Šarècèr, syny Šarècèr, syny ygonyã, zabilì ygo mečam, a samyã Ÿcãkli Ÿ zãmlũ Ararackũ. I zacaravaÿ Asardan, syn ygony, zamest ygo.

Ì kalì ěn paklanãÿsã Ÿ dome Nìsroha, boga svajgo, Aramèlèh ì Šarècèr, syny âgonyã, zabilì âgo mečam, a samyã Ÿcãkli Ÿ zãmlũ Ararackũ. Ì zacaravaÿ Asardan, syn âgony, zamest âgo.

38 Кираўнік

1. У тыя дні Эзэкія сьмяротна захварэў. I прыйшоў да яго прарок Ісая, сын Амосаў, і сказаў яму: так кажа Гасподзь: зрабі завет дому твайму, бо ты памрэш, не ачуняеш.

U tyã dni Èzèkiã s' mãrotna zahvarèũ. Ì pryjšoũ da âgo prarok Ìsaã, syn Amosaũ, ì skazaũ âmu: tak kaža Gaspodz': zrabì zapavet domu tvajmu, bo ty pamrèš, ne ačunãeš.

2. Тады Эзэкія адварнуўся тварам да сьцяны, і маліўся Госпаду, кажучы:

Tady Èzèkiã advãrnũsã tvaram da s' cãny, ì maliũsã Gospadu, kažučy:

3. о, Госпадзе! успомні, што я хадзіў перад абліччам Тваім верна і з адданым Табе сэрцам і рабіў спадобнае ў вачах Тваіх. I заплакаў Эзэкія моцна.

"o, Gospadze! uspomni, što â hadziũ perad abliččam Tvaim verna ì z addanym Tabe sèrcam ì rabiũ spadobnae Ÿ vačah Tvaìh". Ì zaplakaũ Èzèkiã mocna.

4. I было слова Господняе Ісаю, і сказана:

Ì bylo slova Gaspodnãe Ìsaũ, ì skazana:

5. ідзі і скажы Эзэкію: так кажа Гасподзь, Бог Давідаў, бацькі твайго: Я пачуў малітву тваю, угледзеў сьлёзы твае, і вось, Я дадаю да дзён тваіх пятнаццаць гадоў,

idzi i skaży Ęzèkìù: tak kaža Gaspodz', Bog Davidaŭ, bac'ki tvajgo: Â pačuŭ malitvu tvaŭ, ugledzeŭ s'lëzy tvae, i vos', Â dadaŭ da dzën tvaih pâtnaccac' gadoŭ,

6. і ад рукі цара Асірыйскага ўратую цябе і горад гэты, і абараню горад гэты.

i ad rukì cara Asiryjskaga ŭratuŭ câbe i gorad gèty, i abaranŭ gorad gèty.

7. І вось табе азнака ад Госпада, што Гасподзь спраўдзіць слова, якое Ён сказаў.

ì vos' tabe aznaka ad Gospada, što Gaspodz' spraŭdzic' slova, âkoe Ęn skazaŭ.

8. Вось, Я вярну назад на дзесяць прыступак сонечны цень, які прайшоў па прыступках Ахазавых. І вярнулася сонца на дзесяць прыступак па прыступках, па якіх яно сыходзіла.

Vos', Â vârnu nazad na dzesâc' prystupak sonečny cen', âkì prajšoŭ pa prystupkah Ahazavyh. Ì vârnułasâ sonca na dzesâc' prystupak pa prystupkah, pa âkìh âno syhodzila.

9. Малітва Эзэкіі, цара Юдэйскага, калі ён хворы быў і ачуняў ад хваробы:

Malitva Ęzèkìi, cara Ŭdèjskaga, kalì Ęn hvory byŭ i ačunâŭ ad hvaroby:

10. "я сказаў сам сабе: апалавіне дзён маіх я мушу ісьці ў браму апраметнай; я пазбаўлены рэшты гадоў маіх.

"â skazaŭ sam sabe: apalavìne dzën maìh â mušu is'ci ŭ bramû aprametnaj; â pazbaŭleny rèšty gadoŭ maìh.

11. Я казаў: ня ўбачу я Госпада, Госпада на зямлі жывых; не пабачу

больш чалавека паміж жывымі ў сьвеце;

Â kazaŭ: nâ ŭbaču â Gospada, Gospada na zâmlì žyvyh; ne pabaču bol'sh čalaveka pamìž žyvymì ŭ s'vece;

12. жытло маё здымаецца зь месца і зносіцца ад мяне, як будан пастушыны; я павінен адкроіць, як ткач, жыцьцё маё: Ён адкроіць мяне ад асновы; дзень і ноч я чакаў, што Ты спашлеш мне скон.

žytlo maë zdymaeccâ z' mesca ì znosicca ad mâne, âk budan pastušyny; â pavinen adkroic', âk tkač, žyc'cë maë: Ęn adkroic' mâne ad asnovy; dzen' ì noč â čakaŭ, što Ty spašleš mne skon.

13. Да раніцы я чакаў; як леў, Ён крышыў косьці мае; дзень і ноч я чакаў, што Ты спашлеш мне скон.

Da ranicy â čakaŭ; âk leŭ, Ęn kryšyŭ kos'ci mae; dzen' ì noč â čakaŭ, što Ty spašleš mne skon.

14. Як журавель, як ластаўка, падаваў я голас, сумаваў як голуб; паныла глядзелі вочы мае на неба: Госпадзе! цесна мне; уратуй мяне.

Âk žuravel', âk lastaŭka, padavaŭ â golas, sumavaŭ âk golub; panyla glâdzeli vočy mae na neba: Gospadze! cesna mne; uratuj mâne.

15. Што скажу я? Ён сказаў мне, Ён і зрабіў. Ціха буду праводзіць усе гады жыцьця майго, памятаючы немарасьць душы маёй.

Što skažu â? Ęn skazaŭ mne, Ęn ì zrabiŭ. Ciha budu pravodzic' use gady žyc'câ majgo, pamâtaŭčy nemaras'c' dušy maëj.

16. Госпадзе! так жывуць, і ва ўсім гэтым - жыцьцё майго духу; Ты ацаліш мяне, падаруеш жыцьцё мне.

Gospadze! tak žyvuc', ì va ŭsim gètym - žyc'cë majgo duhu; Ty acališ mâne, padarueš žyc'cë mne.

17. Вось, на дабро мне была вялікая гарота, і Ты выбавіў душу маю ад рову пагібелі, і кінуў усе грахі мае за плечы Свае.

Vos', na dabro mne byla vâlikaâ garota, i Ty vybaviŭ dušu maŭ ad rovu pagibelì, i kînuŭ use grahì mae za plečy Svae.

18. Бо не апраметная Цябе славіць, ня смерць праслаўляе Цябе, ня прыхадні ў магілу спадзяюцца на ісьціну Тваю.

Bo ne aprametnaâ Câbe slavïc', nâ smerc' praslaŭlâe Câbe, nâ pryhadnì ŭ magîlu spadzâŭcca na is'cinu Tvaŭ.

19. Жывы, толькі жывы Цябе ўславіць, як сёньня я: бацька абвесьціць дзецям ісьціну Тваю.

Žyvy, tol'ki žyvy Câbe ŭslavic', âk sën'nâ â: bac'ka abves'cic' dzecâm is'cinu Tvaŭ.

20. Гасподзь уратуе мяне; і мы ва ўсе дні жыцьця нашага з гукамі струнаў маіх сьпяваць мем песьні ў доме Гасподнім.

Gaspodz' uratue mâne; i my va ŭse dni žyc'câ našaga z gukami strunaŭ maih s'pâvac'mem pes'nì ŭ dome Gaspodnìm.

21. І сказаў Іса: няхай прынясуць скрылі смокваў і абкладуць імі нарыў; і ён ачуняе.

Ì skazaŭ Ìsaâ: nâhaj prynâsuc' skrylì smokvaŭ i abkladuc' imì naryŭ; i ën ačunâe.

22. А Эзэкія сказаў: якая азнака, што я буду хадзіць у дом Гасподні?

A Èzèkiâ skazaŭ: âkaâ aznaka, što â budu hadzic' u dom Gaspodnì?

39 Кіраўнік

1. На той час Мэрадах Валадан, сын Валаданаў, цар Вавілонскі, прыслаў Эзэкіі ліст і дарункі, бо чуў, што ён быў хворы і ачуняў.

Na toj čas Mèradah Valadan, syn Valadanaŭ, car Vavilonski, pryslaŭ Èzèkii list i darunki, bo čuŭ, što ën byŭ hvory i ačunâŭ.

2. I зарадаваўся пасланцам Эзэкія і паказаў ім дом скарбаў сваіх, срэбра і золата, і пахошчы і каштоўныя масьці, увесь збройны свой дом, і ўсё, што было ў скарбніцах ягоных, - нічога не засталася, чаго не паказаў бы ім Эзэкія ў доме сваім і ва ўсім валоданьні сваім.

Ì zaradavaŭsâ paslancam Èzèkiâ ì pakazaŭ ìm dom skarbaŭ svaih, srèbra ì zolata, ì pahošcy ì kaštoŭnyâ mas'ci, uves' zbrojny svoj dom, ì ŭsë, što bylo ŭ skarbnìcah âgonyh, - ničoga ne zastalosâ, čago ne pakazaŭ by ìm Èzèkiâ ŭ dome svaim ì va ŭsìm valodan'ni svaim.

3. I прыйшоў прарок Ісая да цара Эзэкіі і сказаў яму: што казалі гэтыя людзі? і адкуль яны прыходзілі да цябе? Эзэкія сказаў: з далёкай зямлі прыходзілі яны да мяне, з Вавілона.

Ì pryjšoŭ prarok Ìsaâ da cara Èzèkiì ì skazaŭ âmu: što kazalì gètyâ lŭdzi? ì adkul' âny pryhodzilì da cêbe? Èzèkiâ skazaŭ: z dalëkaj zâmlì pryhodzilì âny da mâne, z Vavìlona.

4. I сказаў Ісая: што бачылі яны ў доме тваім? Эзэкія сказаў: бачылі ўсё, што ёсьць у доме маім; нічога не засталася ў скарбніцах маіх, чаго я не паказаў бы ім.

Ì skazaŭ Ìsaâ: što bačyli âny ŭ dome tvaim? Èzèkiâ skazaŭ: bačyli ŭsë, što ës'c' u dome maim; ničoga ne zastalosâ ŭ skarbnìcah maih, čago â ne pakazaŭ by ìm.

5. I сказаў Ісая Эзэкіі: выслухай слова Госпада Саваофа:

Ì skazaŭ Ìsaâ Èzèkiì: vysluhaj slova Gospada Savaofa:

6. вось, прыйдуць дні, і ўсё, што ёсьць у доме тваім і што назьбіралі бацькі твае да гэтага дня, будзе зьнесена ў Вавілон; нічога не застанеца, кажа Гасподзь.

vos', pryjduc' dni, ì ŭsë, što ës'c' u dome tvaim ì što naz'bìralì bac'ki tvae da gètaga dnâ, budze z'nesena ŭ Vavìlon; ničoga ne zastanecca, kaža

Gaspodz'.

7. І возьмуць з сыноў тваіх, якія выйдучь зь цябе, якіх ты народзіш, - і яны будуць еўнухамі ў палацы цара Вавілонскага.

Ì voz'muc' z synoŭ tvaih, âkiâ vyjduc' z' câbe, âkih ty narodziš, - i âny buduc' eŭnuhami ŭ palacy cara Vavilonskaga.

8. І сказаў Эзэкія Ісаю: добрае слова Гасподняе, якое ты прамовіў; бо, дадаў ён, спакой і дабрабыт будуць у дні мае.

Ì skazaŭ Èzèkiâ İsaŭ: dobrae slova Gaspodnâe, âkoe ty pramoviŭ; bo, dadaŭ ên, spakoj i dabrabyt buduc' u dni mae.

40 Кіраўнік

1. Суцяшайце, суцяшайце народ Мой, кажа Бог ваш;

Sucâšajce, sucâšajce narod Moj, kaža Bog vaš;

2. кажэце да сэрца Ерусаліма і абвяшчайце яму, што споўніўся час змаганьня ягонага, што за няпраўды яго дадзена дараваньне, бо ён ад рукі Гасподняй атрымаў удвая за ўсе грахі свае.

kažèce da sèrca Erusalima i abvâščajce âmu, što spoŭniŭsâ čas zmagan'ná âgonaga, što za nâpraŭdy âgo dadzena daravan'ne, bo ên ad rukì Gaspodnâj atrymaŭ udvaâ za ŭse grahì svae.

3. Голас таго, хто кліча: у пустыні падрыхтуйце шлях Госпаду, простымі зрабеце ў стэпе сыцежкі Богу нашаму;

Golas tago, hto kliča: u pustyni padryhtujce šlâh Gospadu, prostymì zrabece ŭ stèpe s'cežkì Bogu našamu;

4. кожны дол хай напоўніцца, і кожная гара і пагорак хай панізяцца, крывізны выпрастуюцца, і няроўныя дарогі зрабяцца гладкімі;

kožny dol haj napoŭnicca, i kožnaâ gara i pagorak haj panizâcca, kryvizny

vyprastuûcca, i nâroŭnyâ darogì зробâcca gladkimi;

5. і зьявіцца слава Гасподня, і ўбачыць кожная плоць выратаваньне Божае; бо вусны Гасподня мовілі гэта.

i z'âvicca slava Gaspodnââ, i ŭbačyc' kožnaâ ploc' vyratavan'ne Božae; bo vusny Gaspodniâ movili gèta.

6. Голас кажа: абвяшчай! і сказаў: што мне абвяшчаць? Кожная плоць - трава і ўся краса яе - нібы кветка польная.

Golas kaža: abvâščaj! i skazaŭ: što mne abvâščac'? Kožnaâ ploc' - trava i ŭsâ krasa âe - niby kvetka pol'naâ.

7. Жухне трава; вяне кветка, як павее на яе ад Госпада: так і народ - трава.

Žuhne trava; vâne kvetka, âk pavee na âe ad Gospada: tak i narod - trava.

8. Трава жухне, кветка вяне, а слова Бога нашага жыцьме вечна.

Trava žuhne, kvetka vâne, a slova Boga našaga žyc'me večna.

9. Узьдзі на высокую гару, Сіёне, які абвяшчаеш дабро! узвысь моцна твой голас, Ерусаліме, які абвяшчаеш дабро! узвысь, ня бойся; скажы гарадам Юдавым: вось - Бог ваш!

Uzydzi na vysokuû garu, Siëne, âki abvâščaeš dabro! uzvys' mocna tvoj golas, Erusalime, âki abvâščaeš dabro! uzvys', nâ bojsâ; skažy garadam Ūdavym: vos' - Bog vaš!

10. Вось, Гасподзь Бог ідзе з моцаю, і сіла Яго з уладаю. Вось, узнагарода Яго зь Ім і аддача Ягоная перад абліччам Яго.

Vos', Gaspodz' Bog idze z mocaû, i sila Âgo z uladaû. Vos', uznagaroda Âgo z' Ìm i addača Âgonaâ perad abliččam Âgo.

11. Як пастух Ён будзе пасьвіць Свой статак; ягнят будзе браць на рукі і насіць на грудзях Сваіх, і вадзіць дойных.

Âk pastuh Ęn budze pas'vic' Svoj statak; âgnât budze brac' na ruki i nasic'

na grudzâh Svaih, i vadzic' dojnyh.

12. Хто вычарпаў воды прыгаршчамі сваімі і пядзяю вымераў нябёсы, і паклаў у меру пыл зямлі і ўзважыў на вагах горы і на шалях вагавых пагоркі?

Hto vyčarpaŭ vody prygarščamì svaimì i pâdzâŭ vymeraŭ nâbësy, i paklaŭ u meru pyl zâmlì i ŭzvažyŭ na vagah gory i na šalâh vagavyh pagorkì?

13. Хто ўразумеў дух Госпада, і быў дарадцам у Яго і вучыў Яго?

Hto ŭrazumeŭ duh Gospada, i byŭ daradcam u Âgo i vučyŭ Âgo?

14. З кім раіцца Ён, і хто наводзіць на розум Яго і настаўляе Яго на шлях праўды, і вучыць Яго ведам і паказвае Яму дарогу мудрасьці?

Z kìm raicca Ęn, i hto navodzic' na rozum Âgo i настаŭlâe Âgo na šlâh praŭdy, i vučyc' Âgo vedam i pakazvae Âmu darogu mudras'ci?

15. Вось народы - як кропля зь вядра, і лічацца як пылінка на вагах. Вось, выспы як парушынку ўзносіць Ён.

Vos' narody - âk kroplâ z' vâdra, i ličacca âk pylinka na vagah. Vos', vyspy âk parušynku ŭznosic' Ęn.

16. І Лівана ня хопіць на ахвярны агонь, і жывёлаў на ім - на цэласпаленьне.

Ì Livana nâ hopic' na ahvârny agon', i žyvëlaŭ na im - na cèlaspalen'ne.

17. Усе народы перад Ім як нішто, - менш за нішто і за пустату ўважаюцца ў Яго.

Use narody perad Ìm âk ništo, - menš za ništo i za pustatu ŭvažaucca ŭ Âgo.

18. Дык вось, да каго ж прыпадобніце вы Бога? І якое падабенства знойдзеце Яму?

Dyk vos', da kago ž prypadobnice vy Boga? Ì âkoe padabenstva znojdzece Âmu?

19. Балвана вылівае майстар і залатар пакрывае яго золатам і срэбныя

ланцужкі прырабляе.

Balvana vylivae majstar i zalatar pakryvae âgo zolatam i srèbnyâ lancužki pryablâe.

20. А хто бедны на такое прынашэньне, выбірае нятрухлае дрэва, шукае сабе ўмелага майстра, каб зрабіць балвана, які стаяў бы цьвёрда.

A hto bedny na takoe prynašèn'ne, vybirae nâtruhlae drèva, šukae sabe ŭmelaga majstra, kab zrabic' balvana, âki staâŭ by c'vërda.

21. Хіба ня ведаеце? хіба вы ня чулі? хіба вам не казана было ад пачатку? хіба вы не ўразумелі асноваў зямлі?

Hiba nâ vedaese? hiba vy nâ čuli? hiba vam ne kazana bylo ad pačatku? hiba vy ne ŭrazumeli asnovaŭ zâmlì?

22. Ён ёсьць Той, Які сядзіць над колам зямлі, і жыхары яе - як саранча перад Ім; Ён распрасьцёр нябёсы, як тонкую тканіну, і расхінуў іх, як намёт пад жытло.

Ėn ës'c' Toj, Âki sâdzic' nad kolam zâmlì, i žyhary âe - âk saranča perad Ìm; Ėn raspras'cër nâbësy, âk tonkuû tkanìnu, i rashìnuŭ ih, âk namèt pad žytlo.

23. Ён ператварае князёў у нішто, нікчэмніць судзьдзяў зямных.

Ėn peratvarae knâzëŭ u ništo, nikčèmnìc' sudz'dzâŭ zâmnyh.

24. Ледзь толькі яны пасаджаны, ледзь толькі пасеяны, ледзь толькі ўкараніўся ў зямлю камель іх, як толькі Ён дзьмухнуў на іх, яны высахлі, і віхура іх зьнесла, як салому.

Ledz' tol'ki âny pasadžany, ledz' tol'ki paseâny, ledz' tol'ki ŭkaraniŭsâ ŭ zâmlû kamel' ih, âk tol'ki Ėn dz'muhnuŭ na ih, âny vysahli, i vihura ih z'nesla, âk salomu.

25. Да каго ж вы Мяне прыпадобніце і з кім параўнаеце? кажа Сьвяты.

Da kago ž vy Mâne prypadobnice i z kìm paraŭnaese? kaža S'vâtŭ.

26. Уз'вядзеце вочы вашыя ў высі нябёсаў і паглядзеце, хто стварыў іх? Хто выводзіць войска іх лікам? Ён іх усіх называе імем: праз моцную магутнасць і вялікую сілу ў Яго нішто не прападае.

Uz'vâdzece vočy vašyâ ŭ vysì nâbësaŭ ì paglâdzece, hto stvaryŭ ih? Hto vyvodzic' vojska ih likam? Ęn ih usih nazyvae imem: praz mocnuŭ magutnas'c' ì vâlikuŭ silu ŭ Āgo ništo ne prapadae.

27. Як жа кажаш ты, Якаве, і выказваеш, Ізраіле: "дарога мая схавана ад Госпада, і дзея мая забытая ў Бога майго"?

Āk ŭa kaŭaš ty, Ākave, ì vykazvaeš, Īzraile: "daroga maâ shavana ad Gospada, ì dzeâ maâ zabytaâ ŭ Boga majgo"?

28. Хіба ты ня ведаеш? хіба ты ня чуў, што вечны Гасподзь Бог, Які стварыў канцы зямлі, не стамляецца і не зьнемагае; розум Яго недасьледны.

Hiba ty nâ vedaеш? hiba ty nâ čuŭ, što večny Gaspodz' Bog, Āki stvaryŭ kancy zâmlì, ne stamlâeccа ì ne z'nemagae; rozum Āgo nedas'ledny.

29. Ён дае стомленаму сілу і даруе з'нямогламу маладосьць.

Ęn dae stomlenamu silu ì darue z'nâmoglamu malados'c'.

30. Стамляюцца і юнакі і слабнуць, і маладыя людзі падаюць,

Stamlâŭcca ì ŭnakì ì slabnuc', ì maladyâ lŭdzi padaŭc',

31. а тыя, што спадзяюцца на Госпада, абновяцца ў сіле: падымуць крылы, як арлы, пацякуць і ня стомяцца, пойдучь і ня стомяцца.

a tyâ, što spadzâŭcca na Gospada, abnovâcca ŭ sile: padymuc' kryly, âk arly, pacâkuc' ì nâ stomâcca, pojduc' ì nâ stomâcca.

41 Кіраўнік

1. Змоўкніце перада Мною, выспы, і народы хай абновяць сваю сілу;

няхай яны наблізяцца і скажуць: "станьма разам на суд".

Zmoŭknice perada Mnoŭ, vyspy, i narody haj abnovâc' svaŭ silu; nâhaj âny nablizâcca i skažuc': "stan'ma razam na sud".

2. Хто абудзіў з усходу мужа праўды, заклікаў яго ісьці сьледам за сабою, аддаў яму народы і ўпакорыў цароў? Ён абярнуў іх мечам ягоным у пыл, лукам ягоным у салому, якую разносіць вецер.

Hto abudziŭ z ushodu muža praŭdy, zaklikaŭ âgo is'ci s'ledam za saboŭ, addaŭ âmu narody i ŭpakoryŭ caroŭ? Ęn abârnuŭ ih mečam âgonym u pyl, lukam âgonym u salomu, âkuŭ raznosic' vecer.

3. Ён гоніць іх, ідзе спакойна дарогаю, па якой ніколі не хадзіў нагамі сваімі.

Ęn gonic' ih, idze spakojna darogaŭ, pa âkoj nikoli ne hadziŭ nagami svaïmi.

4. Хто зрабіў і здзейсьніў гэта? Той, Хто ад пачатку выклікае роды; Я - Гасподзь першы, і ў апошніх - Я такі самы.

Hto zraziŭ i z'dzejs'niŭ gèta? Toj, Hto ad pačatku vyklikae rody; Â - Gaspodz' peršy, i ŭ apošnih - Â takì samy.

5. Ubачылі выспы і жахнуліся, канцы зямлі затрымцелі. Яны зьблізіліся і сышліся;

Ubačyli vyspy i žahnulisâ, kancy zâmlì zatrymcelì. Âny z'blizilisâ i syšlisâ;

6. кожны дапамагае свайму прыяцелю і кажа свайму брату: "мацуйся!"

kožny dapamagaе svajmu pryâcelû i kaža svajmu bratu: "macujisâ!"

7. Каваль падбадзёрвае гутніка, кляпальшчык - таго, хто куче на кавадле, кажучы пра спайку: "добрая"; і мацуе цьвікамі, каб было цьвёрда.

Kaval' padbadzërvaе gutnika, klâpal'sčyk - tago, hto kue na kavadle, kažučy pra spajku: "dobraâ"; i macue c'vikami, kab bylo c'vërda.

8. А ты, Ізраіле, рабе Мой, Якаве, якога Я выбраў, насеньне Абрагама,

сябра Майго,

A ty, Izraile, rabe Moj, Âkave, âkoga Â vybraŭ, nasen'ne Abragama, sâbra Majgo,

9. ты, каго Я ўзяў ад канцоў зямлі, і паклікаў ад краёў яе, і сказаў табе: ты - Мой раб, Я выбраў цябе і не адкінуў цябе,

ty, kago Â ŭzâŭ ad kancoŭ zâmlì, ì paklikaŭ ad kraëŭ âe, ì skazaŭ tabe: ty - Moj rab, Â vybraŭ câbe ì ne adkinuŭ câbe,

10. ня бойся, бо Я - з табою; не бянтэжся, бо Я - Бог твой; Я ўмацую цябе і дапамагу табе, і падтрымаю цябе правіцаю праўды Маёй.

nâ bojsâ, bo Â - z taboŭ; ne bântèžsâ, bo Â - Bog tvoj; Â ŭmacuŭ câbe ì dapamagu tabe, ì padtrymaŭ câbe pravicaŭ praŭdy Maëj.

11. Вось, у сораме і ганьбе застануцца ўсе, угневаныя на цябе, - будуць як нішто, і загінуць тыя, што спрачаюцца з табою.

Vos', u sorame ì gan'be zastanucca ŭse, ugnevanyâ na câbe, - buduc' âk ništo, ì zaginuc' tyâ, što spraçaucca z taboŭ.

12. Будзеш іх шукаць - і ня знойдзеш іх, што варагуюць з табою; змаганцы супроць цябе будуць як нішто, зусім нішто;

Budzeš ih šukac' - ì nâ znojdzeš ih, što varaguŭc' z taboŭ; zmagancy suproc' câbe buduc' âk ništo, zusim ništo;

13. бо Я - Гасподзь Бог твой; трымаю цябе за правую руку тваю; кажу табе: "ня бойся, Я пасабляю табе".

bo Â - Gaspodz' Bog tvoj; trymaŭ câbe za pravuŭ ruku tvaŭ; kažu tabe: "nâ bojsâ, Â pasablâŭ tabe".

14. Ня бойся, чарвяк Якаў, малалюдны Ізраіле, - Я пасабляў табе, кажа Гасподзь і Адкупнік твой, Сьвяты Ізраілеў.

Nâ bojsâ, čarvâk Âkaŭ, malalŭdny Izraile, - Â pasablâŭ tabe, kaža Gaspodz' ì Adkupnik tvoj, S'vâty Izraileŭ.

15. Вось, Я зрабіў цябе спраўнаю малатарняю, новаю, зубчатаю; ты будзеш малаціць і пераціраць горы, і пагоркі зробіш, як мякіну.

Vos', Â zrabiũ câbe spraũnaũ malatarnâũ, novaũ, zubčataũ; ty budzeš malacìc' ì peracìrac' gory, ì pagorkì zrobiš, âk mâkinu.

16. Ты будзеш веяць іх, і вецер разьнясе іх, і віхура разьвее іх; а ты зарадуешся ў Госпадзе, будзеш хваліцца Сьвятым Ізраілевым.

Ty budzeš veâc' ih, ì vecer raz'nâse ih, ì vihura raz'vee ih; a ty zaraduešsâ ũ Gospadze, budzeš hvalicca S'vâty m Iŕrailevym.

17. Бедныя і ўбогія шукаюць вады, і няма яе; язык іх сохне ад смагі; Я, Гасподзь, пачую іх, Я, Бог Ізраілеў, не пакіну іх.

Bednyâ ì ũbogiâ šukaũc' vady, ì nâma âe; âzyk ih sohne ad smagi; Â, Gaspodz', pačuũ ih, Â, Bog Iŕraileũ, ne pakìnu ih.

18. Адчыню на горах рэкі і сярод далінаў крыніцы; пустыню зраблю возерам і сухую зямлю - крыніцамі вады;

Adčynũ na gorah rèkì ì sârod dalìnaũ krynicy; pustynũ zrablũ vozeram ì suhuũ zâmlũ - krynicami vady;

19. пасаджу ў пустыні кедр, сітым і мірту і масьліну; пасаджу ў стэпе кіпарыс, явар і бук разам,

pasadžu ũ pustynì kedr, sìtym ì mirtu ì mas'linu; pasadžu ũ stèpe kíparys, âvar ì buk razam,

20. каб убачылі і пазналі, і разгледзелі і ўразумелі, што рука Гасподня ўчыніла гэта, і Сьвяты Ізраілеў стварыў гэта.

kab ubačyli ì paznali, ì razgledzeli ì ũrazumeli, što ruka Gaspodnââ ũčynila gèta, ì S'vâty Iŕraileũ stvaryũ gèta.

21. Пакажэце дзею вашу, кажа Гасподзь; прывядзеце вашыя доказы, кажа Цар Якава.

Pakažèce dzeũ vašuũ, kaža Gaspodz'; pryvâdzece vašyâ dokazy, kaža Car

Ákava.

22. Хай яны пакажуць і скажуць вам, што адбудзецца; хай абвесьцяць што-небудзь раней, чым яно адбылося, і мы ўвойдзем розумам сваім і ўведаем, чым яно скончылася, альбо хай наперад абвесьцяць нам пра будучыню.

Haj âny pakažuc' i skažuc' vam, što adbudzecca; haj abves'câc' što-nebudz' ranej, čym âno adbylosâ, i my ŭvojdzem rozumam svaim i ŭvedaem, čym âno skončylasâ, al'bo haj naperad abves'câc' nam pra budučynû.

23. Скажэце, што адбудзецца ў прыйшласьці, і мы будзем ведаць, што вы багі, альбо зрабеце што-небудзь, хай яно добрае, хай благое, каб мы дзіву даліся і разам з вамі пабачылі.

Skažèce, što adbudzecca ŭ pryjšlas'ci, i my budzem vedac', što vy bagì, al'bo zrabece što-nebudz', haj âno dobrae, haj blagoe, kab my dzìvu dalisâ i razam z vami pabačyli.

24. Але вы - нішто, і дзея ваша - нікчэмная; мярзота - той, хто выбірае вас.

Ale vy - ništo, i dzeâ vašaâ - nikčëmnaâ; mârzota - toj, hto vybìrae vas.

25. Я ўзьнёс яго з поўначы, і ён прыйдзе; з усходу сонца будзе заклікаць імя Маё і таптаць уладыкаў, як бруд, і мясіць як ганчар гліну.

Â ŭz'nës âgo z poŭnačy, i ên pryjdze; z ushodu sonca budze zaklikac' imâ Maë i taptac' uladykaŭ, âk brud, i mâsìc' âk gančar glinu.

26. Хто абвясціў пра гэта спачатку, каб нам ведаць, і задоўга да таго, каб нам можна было сказаць: "праўда?", але ніхто не сказаў, ніхто не абвясціў, ніхто ня чуў слоў вашых.

Hto abvâs'ciŭ pra gèta spačatku, kab nam vedac', i zadoŭga da tago, kab nam možna bylo skazac': "praŭda?", ale nihto ne skazaŭ, nihto ne abvâs'ciŭ, nihto nâ čuŭ sloŭ vašyh.

27. Я першы сказаў Сіёну: вось яно! і даў Ерусаліму дабравесьніка.

Â peršy skazaŭ Siënu: vos' âno! i daŭ Erusalìmu dabraves'nika.

28. Дык вось, Я глядзеў, і ня было нікога, і сярод іх не знайшлося

дарадцы, каб Я мог спытацца ў іх, і яны далі адказ.

Dyk vos', Â glâdzeŭ, i nâ bylo nikoga, i sârod ih ne znajšlosâ daradcyc, kab Â mog spytacca ŭ ih, i âny dali adkaz.

29. Вось, усе яны - нішто, нікчэмныя і дзеі іхнія; вецер і пустата -

балваны іхнія.

Vos', use âny - ništo, nikčëmnyâ i dzei ihniâ; vecer i pustata - balvany ihniâ.

42 Кіраўнік

1. Вось, Юнак мой, Якога Я трымаю за руку, выбраны Мой, Якому

спрыяе душа Мая. Пакладу дух Мой на Яго, і абвесьціць народам суд;

Vos', Ūnak moj, Âkoga Â trymaŭ za ruku, vybrany Moj, Âkomu spryâe duša Maâ. Pakladu duh Moj na Âgo, i abves'cic' narodam sud;

2. не залямантуе і ня ўзвысіць голасу Свайго, і ня дасьць пачуць яго на

вуліцах;

ne zalâmantue i nâ ŭzvysic' golasu Svajgo, i nâ das'c' pačuc' âgo na vulicah;

3. трысьціны надламанай ня зломіць, і лёну, які тлее, не атушыць; суд

чыніцьме паводле ісьціны;

trys'ciny nadlamanaj nâ zlomic', i lënu, âki tlee, ne atušyc'; sud čynic'me pavodle is'ciny;

4. не аслабне і не зняможацца, пакуль на зямлі не ўсталюе суду, і на

закон Яго будуць класьці надзею выспы.

ne aslabne i ne z'nâmožacca, pakul' na zâmlì ne ŭstalûe sudu, i na zakon Âgo buduc' klas'ci nadzeû vyspy.

5. Так кажа Гасподзь Бог, Які стварыў нябёсы і прастору іх, распрасьцёр зямлю з утворамі яе, дае дыханьне народу на ёй і дух тым, што ходзяць па ёй.

Tak kaža Gaspodz' Bog, Âki stvaryŭ nâbësy i prastoru ih, raspras'cër zâmlû z utvorami âe, dae dyhan'ne narodu na ëj i duh tym, što hodzâc' pa ëj.

6. Я, Гасподзь, паклікаў Цябе ў праўду, і буду трымаць Цябе за руку і ахоўваць Цябе, і пастаўлю цябе за паветам народу, сьвятлом язычнікам,

Â, Gaspodz', paklikaŭ Câbe ŭ praŭdu, i budu trymac' Câbe za ruku i ahoŭvac' Câbe, i pastaŭlû câbe zapavetam narodu, s'vâtlom âzyčnikam,

7. каб разамкнуць вочы сьляпым, каб вязьняў вывесьці зь вязьніцы і тых, што сядзяць у цемры, - зь цямніцы.

kab razamknuc' vočy s'lâpym, kab vâz'nâŭ vyves'ci z' vâz'nicy i tyh, što sâdzâc' u cemry, - z' câmnicy.

8. Я Гасподзь, гэта - Маё імя, і ня дам славы Маёй іншаму і хвалы Маёй балванам.

Â Gaspodz', gëta - Maë imâ, i nâ dam slavy Maëj inšamu i hvaly Maëj balvanam.

9. Вось, прадказанае раней збылося, і новае Я абвяшчу; перш чым яно адбудзецца, Я абвяшчу вам.

Vos', pradkazanae ranej zbylosâ, i novae Â abvâšču; perš čym âno adbudzecca, Â abvâšču vam.

10. Сьпявайце Госпаду новую песню, хвалу Яму ад краёў зямлі, вы, хто плавае па моры, і ўсе, хто напаўняе яго, выспы і хто жыве на іх.

S'pâvajce Gospadu novuŭ pes'nû, hvalu Âmu ad kraëŭ zâmlî, vy, hto plavae pa mory, i ŭse, hto napaŭnâe âgo, vyspy i hto žyve na ih.

11. Хай узвысіць голас пустыня і гарады яе, селішчы, дзе жыве Кідар; хай трыумфуюць насельнікі скал, хай аказваюцца голасам зь вяршыняў

гор.

Haj uzvysic' golas pustynâ i garady âe, seliščy, dze žyve Kidar; haj tryumfuic' nasel'niki skal, haj akazvaucca golasam z' vâršynâŭ gor.

12. Хай аддадуць Госпаду славу, і хвалу Яго хай абвесыцяць на выспах.

Haj addaduc' Gospadu slavu, i hvalu Ŗgo haj abves'cac' na vyspah.

13. Гасподзь выйдзе, як волат, як муж бітваў абудзіць рэўнасьць;

закліча і падыме воінскі крык, і пакажа Сябе моцным супроць ворагаў

Сваіх.

Gaspodz' vyjdze, âk volat, âk muž bitvaŭ abudzic' reŭnas'c'; zakliča i padyme voïnski kryk, i pakaža Sâbe mocnym suproc' voragaŭ Svaih.

14. Доўга маўчаў Я, трываў, стрымліваўся; цяпер буду крычаць, як парадзіха, буду разбураць і паглынаць усё;

Doŭga maŭčaŭ Ŗ, tryvaŭ, strymlivaŭsâ; câper budu kryčac', âk paradziha, budu razburac' i paglynac' usë;

15. спустошу горы і пагоркі, і ўсю траву іх высушу; і рэкі зраблю выспамі, і асушу азёры.

spustošu gory i pagorki, i ŭsŭ travu ih vysušu; i rêki zrablŭ vyspami, i asušu azëry.

16. І павяду сляпых дарогаю, якое яны ня ведаюць, невядомымі шляхамі буду весці іх; змрок зраблю сьвятлом перад імі, і крывыя шляхі - простымі: вось, што Я зраблю ім і не пакіну іх.

Ŗ pavâdu s'lâpyh darogaŭ, âkoe âny nâ vedauc', nevâdomymi šlâhami budu ves'ci ih; zmrok zrablŭ s'vâtlom perad imi, i kryvyâ šlâhi - prostymi: vos', što Ŗ zrablŭ im i ne pakinu ih.

17. Тады адступяцца і вялікім сорамам пакрыюцца тыя, што

спадзяюцца на ідалаў, што кажуць балванам: "вы - нашыя багі".

Tady adstupâcca i vâlikim soramam pakryucca tyâ, što spadzâucca na idalaŭ,

što kažuc' balvanam: "vy - našyâ bagì".

18. Слухайце, глухія, і глядзеце сьляпыя, каб бачыць.

Sluhajce, gluhiâ, i glâdzece s'lâpyâ, kab bačyc'.

19. Хто так сьляпы, як раб Мой, і глухі, як вьстун Мой, Мною пасланы?

Хто так сьляпы, як закаханы, так сьляпы, як раб Госпада?

Hto tak s'lâpy, âk rab Moj, i gluhi, âk vâstun Moj, Mnoû paslany? Hto tak

s'lâpy, âk zakahany, tak s'lâpy, âk rab Gospada?

20. Ты бачыў многае, але не заўважаў; вушы былі растуленыя, але ня чуў.

Ty bačyŭ mnogae, ale ne zaŭvažau; vušy byli rastulenyâ, ale nâ čuŭ.

21. Госпаду заўгодна было дзеля праўды Сваёй узвысіць і праславіць закон.

Gospadu zaŭgodna bylo dzelâ praŭdy Svaěj uzvysic' i praslavic' zakon.

22. Але гэта народ зруйнаваны і абрабаваны: усе яны зьвязаныя ў сутарэньнях і схаваныя ў цямніцах; зрабіліся здабычаю, і няма збаўцы, абрабаваныя, і ніхто ня скажа: "аддай назад"!

Ale gèta narod zrujnavany i abrabavany: use âny z'vâzanyâ ŭ sutarèn'nâh i shavanyâ ŭ câmnicah; zrabilisâ zdabyčaŭ, i nâma zbaŭcy, abrabavanyâ, i nihto nâ skaža: "addaj nazad"!

23. Хто з вас прыхіліў да гэтага вуха, увайшоў і выслухаў гэта дзеля будучыні?

Hto z vas pryhiliŭ da gètaga vuha, uvajšoŭ i vysluhaŭ gèta dzelâ budučyni?

24. Хто выдаў Якава на спусташэньне і Ізраіля рабаўнікам? Ці не Гасподзь, супроць Якога мы грашылі? не хацелі яны хадзіць шляхамі Яго, і ня слухалі закону Яго.

Hto vydaŭ Âkava na spustašèn'ne i Îzrailâ rabaŭnikam? Cì ne Gaspodz', suproc' Âkoga my grašyli? ne haceli âny hadzic' šlâhami Âgo, i nâ sluhali

zakonu Ágo.

25. I Ён выліў на іх шал гневу Свайго і лютасьць вайны: яна атачыла іх полымем з усіх бакоў, але яны не заўважалі; і гарэла ў іх, але яны не ўразумелі гэтага сэрцам.

Ì Ěn vyliũ na ih šal gnevu Svajgo ì lûtas'c' vajny: âna atačyla ih polymem z usih bakoũ, ale âny ne zaũvažali; ì garèla ũ ih, ale âny ne ũrazumeli gètaga sèrcam.

43 Кіраўнік

1. А сёння так кажа Гасподзь, Які стварыў цябе, Якаве, і ўладзіў цябе, Ізраіле: ня бойся, бо Я адкупіў цябе, назваў цябе імем тваім; ты - Мой.
A sèn'nâ tak kaža Gaspodz', Âki stvaryũ câbe, Âkave, ì ũladziũ câbe, Ìzraile: nâ bojsâ, bo Â adkupiũ câbe, nazvaũ câbe imem tvaim; ty - Moj.

2. Ці будзеш пераходзіць праз воды, Я з табою, - альбо цераз рэкі, яны цябе не патопаць; а ці пойдзеш цераз агонь, не апячэшся, і полымя цябе не апаліць.

Cì budzeš perahodzìc' praz vody, Â z taboũ, - al'bo ceraz rèkì, âny câbe ne patopâc'; a cì pojdzeš ceraz agon', ne apâčèššâ, ì polymâ câbe ne apalic'.

3. Бо Я - Гасподзь Бог твой; Сьвяты Ізраілеў, Збаўца твой; на адкуп за цябе аддаў Егіпет, Эфіопію і Савею за цябе.

Bo Â - Gaspodz' Bog tvoj; S'vâty Ìzraileũ, Zbaũca tvoj; na adkup za câbe addaũ Egìpet, Èfiopiũ ì Saveũ za câbe.

4. Як што ты дарагі ў вачах Маіх, шматкаштоўны, і Я палюбіў цябе, дык аддам іншых людзей за цябе, і - народы за душу тваю.

Âk što ty daragi ũ vačah Maih, šmatkaštoũny, ì Â palũbiũ câbe, dyk addam inšyh lûdzej za câbe, ì - narody za dušu tvaũ.

5. Ня бойся, бо Я з табою; з усходу прывяду племя тваё і з захаду зьбяру цябе.

Nâ bojsâ, bo Â z tabouî; z ushodu pryvâdu plemâ tvaë i z zahadu z'bâru câbe.

6. Поўначы скажу: аддай; і поўдню: ня стрымлівай; вядзі сыноў Маіх здалёку і дачок Маіх ад канцоў зямлі,

Pouñacy skažu: addaj; i pouđnû: nâ strymlivaj; vâdzi synouï Maïh zdalëku i dačok Maïh ad kancoŭ zâmlì,

7. кожнага, хто называецца імем Маім, каго Я стварыў дзеля славы Маёй, сфармаваў і зладзіў.

kožnaga, hto nazyvaecca imem Maïm, kago Â stvaryŭ dzelâ slavy Maëj, sfarmavaŭ i zladziŭ.

8. Выведзі народ сьляпы, хоць у яго ёсьць вочы, і глухі, хоць у яго ёсьць вушы.

Vyvedzi narod s'lâpy, hoc' u âgo ës'c' vočy, i gluhì, hoc' u âgo ës'c' vušy.

9. Хай усе народы зьбяруцца разам, і згуртуюцца плямёны. Хто сярод нас прадказваў гэта? хай абвесьцяць, што было на пачатку; хай паставяць сьведак ад сябе і апраўдаюцца, каб можна было пачуць і сказаць: праўда!

Haj use narody z'bârucca razam, i zgurtuŭcca plâmëny. Hto sârod nas pradkazvaŭ gëta? haj abves'câc', što bylo na pačatku; haj pastavâc' s'vedak ad sâbe i apraŭdaŭcca, kab možna bylo pačuc' i skazac': praŭda!

10. А Мае сьведкі, кажа Гасподзь, вы і раб Мой, якога Я выбраў, каб вы ведалі і верылі Мне, і разумелі, што гэта - Я: раней за Мяне ня было Бога, і пасля Мяне ня будзе.

A Mae s'vedkì, kaža Gaspodz', vy i rab Moj, âkoga Â vybraŭ, kab vy vedali i veryli Mne, i razumeli, što gëta - Â: ranej za Mâne nâ bylo Boga, i pas'lâ

Mâne nâ budze.

11. Я, Я - Гасподзь, і няма Збаўцы, апрача Мяне.

Â, Â - Gaspodz', i nâma Zbaŭcy, aprača Mâne.

12. Я прадказаў і ўратаваў, і абвясціў; а іншага няма ў вас, і вы - сьведкі Мае, кажа Гасподзь, што Я - Бог;

Â pradkazaŭ i ŭratavaŭ, i abvâs'ciŭ; a inšaga nâma ŭ vas, i vy - s'vedki Mae, kaža Gaspodz', što Â - Bog;

13. ад пачатку дзён Я - Той Самы, і ніхто не ўратуе ад рукі Маёй; Я зраблю, і хто адменіць гэта?

ad pačatku dzën Â - Toj Samy, i nihito ne ŭratue ad rukì Maëj; Â zrablû, i hto admenic' gèta?

14. Так кажа Гасподзь, Адкупнік ваш, Сьвяты Ізраілеў: дзеля вас Я паслаў у Вавілон і скрышыў усе завалы і Халдэяў, што выхваляліся караблямі.

Tak kaža Gaspodz', Adkupnik vaš, S'vâty Iŭraileŭ: dzelâ vas Â paslaŭ u Vavilon i skryšyŭ use zavaly i Haldèaŭ, što vyhvalâlisâ karablâmi.

15. Я Гасподзь, Сьвяты ваш, Творца Ізраіля, Цар ваш.

Â Gaspodz', S'vâty vaš, Tvorca Iŭrailâ, Car vaš.

16. Так кажа Гасподзь, Які адкрыў у мора дарогу, у моцных водах сьцежку,

Tak kaža Gaspodz', Âki adkryŭ u mora darogu, u mocnyh vodah s'cežku,

17. вывеў калясьніцы і коні, войска і сілу; усе палеглі разам, ня ўсталі; патухлі, як сьвяцільня, пагасьлі.

vyveŭ kalâs'nicy i koni, vojska i silu; use palegli razam, nâ ŭstali; patuhli, âk s'vâcil'nâ, pagas'li.

18. Але вы ня згадваеце ранейшага і пра старадаўняе не намышляеце.

Ale vy nâ zgadvaeece ranejšaga i pra staradaŭnâe ne namyšlâeце.

19. Вось, Я раблю новае; а цяпер яно зьявіцца; няўжо вы і гэтага ня хочаце ведаць? Я правяду дарогу ў стэпе, рэкі - у пустыні.

Vos', Â rablû novae; a câper âno z'âvicca; nâũžo vy i gètaga nâ hočace vedac'? Â pravâdu darogu ũ stèpe, rèkì - u pustynì.

20. Палявыя зьвяры праславяць Мяне, шакалы і страўсы, бо Я ў пустынях дам ваду, рэкі - у сухім стэпе, каб паіць выбраны народ Мой.

Palâvyâ z'vâry praslavâc' Mâne, šakaly i straũsy, bo Â ũ pustynâh dam vadu, rèkì - u suhìm stèpe, kab paic' vybrany narod Moj.

21. Гэты народ я ўтварыў Сябе; ён будзе абвяшчаць славу Маю.

Gèty narod â ũtvaryũ Sabe; ên budze abvâščac' slavu Maũ.

22. А ты, Якаве, ня клікаў Мяне; ты, Ізраіле, не працаваў дзеля Мяне.

A ty, Âkave, nâ klikaũ Mâne; ty, Ìzraile, ne pracavaũ dzelâ Mâne.

23. Ты ня прыносіў Мне ягнятак тваіх на цэласпаленьне, ахвярамі тваімі не шанавалі Мяне. Я ня змушаў цябе служыць Мне хлебным прынашэньнем і не абцяжарваў цябе фіміямам.

Ty nâ prynosiũ Mne âgnâtak tvaih na cèlaspalen'ne, ahvâramì tvaimì ne šanavaũ Mâne. Â nâ zmušaũ câbe služyc' Mne hlebny m prynašèn'nem i ne abcâžarvaũ câbe fimiâmam.

24. Ты ня купляў Мне пахучага трысьнёгу за срэбра і тлушчам ахвяраў тваіх не карміў Мяне; але ты грахамі тваімі бянтэжыў Мяне; беззаконьнямі тваімі бянтэжыў Мяне.

Ty nâ kuplâũ Mne pahučaga trys'nëgu za srèbra i tluščam ahvâraũ tvaih ne karmiũ Mâne; ale ty grahamì tvaimì bântèžyũ Mâne; bezzakon'nâmi tvaimì bântèžyũ Mâne.

25. Я, Я Сам згладжваю злачынствы твае дзеля Сябе Самога і грахоў тваіх не ўзгадаю.

Â, Â Sam zgladžvaũ zlačynstvy tvae dzelâ Sâbe Samoga i grahoũ tvaih ne

ŭzgadaŭ.

26. Прыгадай Мне; пачнем судзіцца; кажы ты, каб апраўдацца.

Prygadaj Mne; pačnem sudzicca; każy ty, kab apraŭdacca.

27. Прабацька твой зграшыў, і хадайнікі твае адступіліся ад Мяне.

Prbac'ka tvoj zgrašyŭ, i hadajnikì tvae adstupilisâ ad Mâne.

28. За тое Я першых у сьвяцілішчы пазбавіў сьвяшчэнства і Якава аддаў на закляцьце і Ізраіля на паганьбеньне.

Za toe Â peršyh u s'vâcilišcy pazbaviŭ s'vâščènstva i Âkava addaŭ na zaklâc'ce i Ìzrailâ na pagan'ben'ne.

44 Кіраўнік

1. А цяпер слухай, Якаве, рабе Мой, і Ізраіле, якога я выбраў.

A câper sluhaj, Âkave, rabe Moj, i Ìzraile, âkoga â vybraŭ.

2. Так кажа Гасподзь, Які стварыў цябе, і ўздаваў цябе, дапамагае табе ад улоньня мацярынскага, ня бойся, рабе Мой, Якаве, і любасны Ізраіле, якога Я выбраў;

Tak kaža Gaspodz', Âkì stvaryŭ câbe, i ŭzgdavaŭ câbe, dapamagaе tabe ad ulon'nâ macârynskaga, nâ bojsâ, rabe Moj, Âkave, i lûbasny Ìzraile, âkoga Â vybraŭ;

3. бо Я вылью вады на спрагнае; вылью дух Мой на племя тваё і дабраславеньне Маё на нашчадкаў тваіх.

bo Â vyl'û vady na spragnae; vyl'û duh Moj na plemâ tvaë i dabraslaven'ne Maë na naščadkaŭ tvaih.

4. І будуць расьці сярод травы, як вербы пры патоках водаў.

Ì buduc' ras'ci sârod travy, âk verby pry patokah vodaŭ.

5. Адзін скажа: "я - Гасподні", другі назавецца імем Якава; а іншы

напіша рукою сваёю: "я - Гасподні", і назавецца імем Ізраіля.

Adžin skaža: "â - Gaspodni", drugi nazavecca imem Âkava; a inšy napiša rukoû svaëû: "â - Gaspodni", i nazavecca imem Îzrailâ.

6. Так кажа Гасподзь, Цар Ізраіля, і Адкупнік ягоны, Гасподзь Саваоф: Я - першы, і Я - апошні; і акрамя Мяне няма Бога,

Tak kaža Gaspodz', Car Îzrailâ, i Adkupnik âgony, Gaspodz' Savaof: Â - peršy, i Â - apošni; i akramâ Mâne nâma Boga,

7. бо хто - як Я? Хай ён раскажа, абвесьціць і ў парадку паставіць перад Мною ўсё з таго часу, як Я зладзіў народ старажытны, альбо хай абвесьціць наступнае і будучае.

bo hto - âk Â? Haj ën raskaža, abves'cic' i ŭ paradku pastavic' perad Mnoû ŭsë z tago času, âk Â zladziŭ narod staražytny, al'bo haj abves'cic' nastupnae i budučaе.

8. Ня бойцеся і не палохайцеся: ці не здавён Я абвясціў табе і прадказаў? І вы - Мае сьведкі. Ці ёсьць Бог апрача Мяне? няма, іншай цьвардынi ніякай ня ведаю.

Nâ bojcesâ i ne palohajcesâ: ci ne zdavën Â abvâs'ciŭ tabe i pradkazaŭ? I vy - Mae s'vedkì. Ci ës'c' Bog aprača Mâne? nâma, inšaj c'vârdyni niâkaj nâ vedaŭ.

9. Тыя, што робяць ідалаў, - усе нікчэмныя, і самыя прагавітыя зь іх ня прыносяць ніякай карысьці, і яны самі сабе ў тым сьведкі. Яны ня бачаць і не разумеюць, і таму будуць пасаромленыя.

Tyâ, što robâc' idalaŭ, - use nikčëmnyâ, i samyâ pragavityâ z' ih nâ prynosâc' niâkaj karys'ci, i âny sami sabe ŭ tym s'vedkì. Âny nâ bačac' i ne razumeûc', i tamu buduc' pasaromlennyâ.

10. Хто зрабіў бога і выліў ідала, што ня прыносіць ніякай карысьці?

Hto zrabiŭ boga i vyliŭ idala, što nâ prynosic' niâkaj karys'ci?

11. Усе ўдзельныя ў гэтым будуць пасаромленыя, бо і майстры самі - таксама зь людзей; яны ўбаяцца, і ўсе будуць пасаромленыя.

Use ŭdzel'nyâ ŭ gèty m buduc' pasaromlenyâ, bo i majstry sami - taksama z' lûdzej; âny ŭbaâcca, i ŭse buduc' pasaromlenyâ.

12. Каваль робіць з жалеза сякеру і працуе на вугольлі, малаткамі абрабляе яе і працуе над ёю моцнаю рукою сваёю да таго, што аж робіцца галодны і бяссьсілы, ня п'е вады і зьнемагае.

Kaval' robic' z žaleza sâkeru i pracue na vugol'li, malatkami abrablâe âe i pracue nad ëû mocnaû rukoû svaëû da tago, što aŭ robicca galodny i bâs'sily, nâ p'e vady i z'nemagaе.

13. Цясьляр, сьсекшы дрэва, праводзіць па ім лінію, вострым канцом прылады робіць на ім абрыс, потым абрабляе яго разцом і акругляе яго, і вырабляе зь яго вобраз чалавека прыгожага выгляду, каб паставіць яго ў доме.

Câs'lâr, s'sekšy drèva, pravodzic' pa im liniû, vostry m kancom prylady robic' na im abrys, potym abrablâe âgo razcom i akru glâe âgo, i vyrablâe z' âgo vobraz čalaveka prygoŭaga vyglâdu, kab pastavic' âgo ŭ dome.

14. Ён і сячэ сабе кедры, бярэ сасну і дуб, якія выбера з-паміж дрэваў у лесе, садзіць ясьень, а дождж росьціць яго.

Ën i sâçè sabe kedry, bârè sasnu i dub, âkiâ vybera z-pamiŭ drèvaŭ u lese, sadzic' âsen', a doŭdŭ ros'cic' âgo.

15. І гэта служыць чалавеку палівам, і частку гэтага ўжывае ён на тое, каб яму было цёпла, і разводзіць агонь, і пячэ хлеб. І з таго ж самага робіць бога, і пакланяецца яму, робіць ідала і падае перад ім.

Ì gèta služyc' čalaveku palivam, i častku gètaga ŭŭyvae ën na toe, kab âmu bylo cëpla, i razvodzic' agon', i pâçè hleb. Ì z tago ŭ samaga robic' boga, i paklanâeccâ âmu, robic' idala i padae perad im.

16. Частку дрэва паліць у агні, другою часткаю гатуе мяса на ежу, смажыць і есьць удосыць, а таксама грэецца і кажа: "добра, я сагрэўся; адчуў агонь".

Častku drèva palic' u agni, drugou častkaû gatue mâsa na ežu, smažyc' i es'c' udosyc', a taksama grèeccà i kaža: "dobra, â sagrèÿsâ; adčuÿ agon'".

17. А з рэшты таго робіць бога, ідала свайго, пакланяецца яму, падае перад ім і моліцца яму, і кажа: "выратуй мяне, бо ты бог мой".

A z rèšty tago robic' boga, idala svajgo, paklanâeccà âmu, padae perad ìm i molicca âmu, i kaža: "vyratuj mâne, bo ty bog moj".

18. Ня ведаюць і не разумеюць яны: Ён заплюшчыў вочы іх, каб ня бачылі, і сэрцы іх, каб не разумелі.

Nâ vedaÿc' i ne razumeÿc' âny: Ęn zaplûšcyÿ vočy ih, kab nâ bačyli, i sèrcy ih, kab ne razumeli.

19. І ня возьме ён гэтага да свайго сэрца, і няма ў яго столькі веданьня і розуму, каб сказаць: "палавіну яго я спаліў у агні і на вугольлі яго сьпёк хлеб, засмажыў мяса і зьеў: а з рэшты яго ці ж зраблю мярзоту? ці буду пакланяцца кавалку дрэва"?

Ì nâ voz'me Ęn gètaga da svajgo sèrca, i nâma ũ âgo stol'ki vedan'nâ i rozumu, kab skazac': "palavinu âgo â spaliÿ u agni i na vugol'li âgo s'pëk hleb, zasmažyÿ mâsa i z'eÿ: a z rèšty âgo ci ž zrablû mârzotu? ci budu paklanâcca kavalku drèva"?

20. Ён ганяецца за пылам; ашуканае сэрца ўвяло яго ў аблуду, і ён ня можа вызваліць душы сваёй і сказаць: ці не падман у правай руцэ маёй?

Ęn ganâeccà za pylam; ašukanae sèrca ũvâlo âgo ũ abludu, i Ęn nâ moža vyzvalic' dušy svaëj i skazac': ci ne padman u pravaj rucè maëj?

21. Памятай гэта, Якаве і Ізраіле, бо ты - раб Мой; Я ўзгадаваў цябе:

раб Мой - ты, Ізраіле, не забывай Мяне.

Pamâtaj gèta, Âkave ì Ìzraile, bo ty - rab Moj; Â ùzgradavaŭ câbe: rab Moj - ty, Ìzraile, ne zabyvaj Mâne.

22. Разьвяду беззаконьні твае, як туман, і грахі твае, як воблака; зьвярніся да Мяне, бо я адкупіў цябе.

Raz'vâdu bezzakon'ni tvae, âk tuman, ì grahi tvae, âk voblaka; z'vârnisâ da Mâne, bo â adkupiŭ câbe.

23. Радуйцеся, нябёсы, бо Гасподзь зрабіў гэта. Усклікайце, глыбіні зямлі; гудзеце ад радасьці, горы; лес і ўсе дрэвы ў ім; бо адкупіў Гасподзь Якава і праславіцца ў Ізраілі.

Radujcesâ, nâbësy, bo Gaspodz' zrabiuŭ gèta. Usklikajce, glybinì zâmlì; gudzece ad radas'ci, gory; les ì ŭse drèvy ŭ ìm; bo adkupiŭ Gaspodz' Âkava ì praslavicca ŭ Ìzraili.

24. Так кажа Гасподзь, Які адкупіў цябе і ўзгадаваў цябе ад нутра мацерынага: Я - Гасподзь, Які стварыў усё, адзін раскінуў нябёсы і Сваёю сілаю разаслаў зямлю,

Tak kaža Gaspodz', Âkì adkupiŭ câbe ì ùzgradavaŭ câbe ad nutra macerynaga: Â - Gaspodz', Âkì stvaryŭ usë, adzìn raskinuŭ nâbësy ì Svaëu silaû razaslaŭ zâmlû,

25. Які робіць нікчэмнымі азнакі ілжэпрарокаў і выкрывае вар'яцтва чарадзеяў, мудрацоў праганяе назад, і веды іх робіць глупствам,

Âkì robic' nikčëmnyimi aznakì ilžèprarokaŭ ì vykryvae var'âctva čaradzeâŭ, mudracouŭ praganâe nazad, ì vedy ih robic' glupstvam,

26. Які сыцявяджае слова раба Свайго і дае выкананьне выслоўю Сваіх пасланцаў, Які кажа Ерусаліму: "ты будзеш населены" і гарадам Юдавым: "вы будзеце пабудаваныя, і руіны яго Я аднаўлю,

Âkì s'câvârdžae slova raba Svajgo ì dae vykanan'ne vyslouŭ Svaih

paslancaŭ, Âki kaža Erusalimu: "ty budzeš naseleny" i garadam Ŭdavym: "vy budzece pabudavanyâ, i ruiny âgo Â adnaŭlû,

27. Які бездані кажа: "ссохні!" і рэкі твае Я высушу,

Âki bezdani kaža: "ssohni!" i rèki tvae Â vysušu,

28. Які кажа пра Кіра: "пастыр Мой", і ён выканае ўсю волю Маю і скажа Ерусаліму: "ты будзеш пабудаваны!" і храму: "ты будзеш заснаваны!"

Âki kaža pra Kira: "pastyr Moj", i ěn vykanae ŭsŭ volŭ Maŭ i skaža Erusalimu: "ty budzeš pabudavany!" i hramu: "ty budzeš zasnawany!"

45 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь памазанцу Свайму Кіру: Я трымаю цябе за правую руку, каб упакорыць табе народы, і здыму паясы з пасьніц цароў, каб адчыніліся табе дзьверы і брама не зачынялася:

Tak kaža Gaspodz' pamazancu Svajmu Kiru: Â trymaŭ câbe za pravuŭ ruku, kab upakoryc' tabe narody, i zdymu paâsy z pas'nic caroŭ, kab adčynilisâ tabe dz'very i brama ne začynâlasâ:

2. Я пайду перад табою і горы зраўняю, медныя дзьверы патрушчу і завалы жалезныя паламаю;

Â pajdu perad taboŭ i gory zraŭnâŭ, mednyâ dz'very patrušču i zavaly žaleznyâ palamaŭ;

3. і аддам табе хаваныя ў цемры скарбы і схаваныя багацьці, каб ты ўведаў, што Я Гасподзь, Які называе цябе імем, - Бог Ізраілеў.

i addam tabe havanyâ ŭ cemry skarby i shavanyâ bagac'ci, kab ty ŭvedaŭ, što Â Gaspodz', Âki nazyvae câbe imem, - Bog İzraileŭ.

4. Дзеля Якава, раба Майго, і Ізраіля, выбранага Майго, я назваў цябе

імем, ушанаваў цябе, хоць ты ня ведаў Мяне.

Dzelâ Âkava, raba Majgo, ì Ìzrailâ, vybranaga Majgo, â nazvaŭ câbe ìmem, ušanovaŭ câbe, hoc' ty nâ vedaŭ Mâne.

5. Я - Гасподзь, і няма іншага; няма Бога, апрача Мяне; Я аперазаў цябе, хоць ты і ня ведаў Мяне,

Â - Gaspodz', ì nâma ìnšaga; nâma Boga, aprača Mâne; Â aperazaŭ câbe, hoc' ty ì nâ vedaŭ Mâne,

6. каб спазналі ад усходу сонца і ад захаду, што няма апрача Мяне; Я - Гасподзь, і няма іншага.

kab spaznali ad ushodu sonca ì ad zahadu, što nâma aprača Mâne; Â - Gaspodz', ì nâma ìnšaga.

7. Я ўтвараю сьвятло і ствараю цемру, раблю мір і чыню беды; Я, Гасподзь, раблю ўсё гэта.

Â ŭtvaraŭ s'vâtlo ì stvaraŭ cemru, rablû mir ì čynû bedy; Â, Gaspodz', rablû ŭsë gèta.

8. Крапеце, нябёсы, згары, і воблакі хай праліваюць праўду; хай разамкнецца зямля і прыносіць выратаваньне, і хай расьце разам праўда. Я, Гасподзь, твару гэта.

Krapese, nâbësy, zgary, ì voblakì haj pralivaŭc' praŭdu; haj razamknecca zâmlâ ì prynosic' vyratavan'ne, ì haj ras'ce razam praŭda. Â, Gaspodz', tvaru gèta.

9. Гора таму, хто спрачаецца з Творцам сваім, чарапок з чарапкоў зямных! Ці скажа гліна ганчару: "што ты робіш?" і твая дзея ці скажа пра цябе: "у яго няма рук"?

Gora tamu, hto spraçaecca z Tvorcam svaim, čarapok z čarapkoŭ zâmnyh! Cì skaža glina gančaru: "što ty robiš?" ì tvaâ dzeâ cì skaža pra câbe: "u âgo nâma ruk"?

10. Гора таму, хто кажа бацьку: навошта ты спарадзіў мяне на сьвет, а маці: навошта ты нарадзіла мяне?

Gora tamu, hto kaža bac'ku: navošta ty sparadziŭ mâne na s'vet, a maci: navošta ty naradzila mâne?

11. Так кажа Гасподзь, Сьвяты Ізраіля і Творца яго: вы пытаецеся ў Мяне пра будучыню сыноў Маіх і хочаце Мне ўказваць у дзях рук Маіх?

Tak kaža Gaspodz', S'vâty Izrailâ i Tvorca âgo: vy pytaecesâ ŭ Mâne pra budučynû synoŭ Maih i hočace Mne ŭkazvac' u dzeâh ruk Maih?

12. Я зрабіў зямлю і стварыў на ёй чалавека; Я - Мае рукі і распасьцёрлі нябёсы, і ўсяму воінству іхняму даў закон Я.

Â zrabiŭ zâmlû i stvaryŭ na ej čalaveka; Â - Mae ruki i raspas'cërlî nâbësy, i ŭsâmu voinstvu ihnâmu daŭ zakon Â.

13. Я ўзьвёў яго ў праўдзе і спрастую ўсе дарогія яго. Ён збудуе горад Мой і адпусьціць палонных Маіх, не за выкуп і не за дары, кажа Гасподзь Саваоф.

Â ŭz'veŭ âgo ŭ praŭdze i sprastuŭ ŭse darogîâ âgo. Ên zbudue gorad Moj i adpus'cic' palonnyh Maih, ne za vykup i ne za dary, kaža Gaspodz' Savaof.

14. Так кажа Гасподзь: працы Егіпцянаў і гандаль Эфіоплянаў, і Савэйцы, людзі рослыя, да цябе прыйдуць і будуць твае; яны пойдучь сьледам за табою, у ланцугах прыйдуць і ўпадуць перад табою, і будуць маліць цябе, кажучы: у цябе толькі Бог, і няма іншага Бога.

Tak kaža Gaspodz': pracy Egipcân i gandal' Èfioplânaŭ, i Savèjcy, lŭdzi roslyâ, da câbe pârojduc' i buduc' tvae; âny pojduc' s'ledam za taboŭ, u lancugah pryjduc' i ŭpaduc' perad taboŭ, i buduc' malic' câbe, kažučy: u câbe tol'ki Bog, i nâma inšaga Boga.

15. Сапраўды, Ты - Бог таямнічы, Бог Ізраілеў, Збаўца.

Sapraŭdy, Ty - Bog taâmničy, Bog Ízraileŭ, Zbaŭca.

16. Усе яны будуць паганьбаваныя і пасаромленыя; разам зь імі ў сораме пойдучь і ўсе, хто робіць ідалаў.

Use âny buduc' pagan' bavanyâ i pasaromlennyâ; razam z' imi ŭ sorame pojduc' i ŭse, hto robic' idalaŭ.

17. А Ізраіль будзе выратаваны ратункам вечным у Госпадзе; вы ня будзеце паганьбаваныя вавекі вякоў.

A Ízrail' budze vyratavany ratunkam večnym u Gospadze; vy nâ budzece pagan' bavanyâ vaveki vâkoŭ.

18. Бо так кажа Гасподзь, Які стварыў нябёсы, Ён - Бог, даў вобраз зямлі і зрабіў яе; Ён уцьвердзіў; не дарма стварыў яе, Ён зладзіў яе на жыхарства; Я - Гасподзь, і няма іншага.

Bo tak kaža Gaspodz', Âki stvaryŭ nâbësy, Ęn - Bog, daŭ vobraz zâmlì i zrabiŭ âe; Ęn uc'verdziŭ; ne darma stvaryŭ âe, Ęn zladziŭ âe na žyharstva; Â - Gaspodz', i nâma inšaga.

19. Не таёмнае Я гаварыў, ня ў цёмным месцы зямлі; не казаў Я племю Якава: дарма шукаеце Мяне. Я - Гасподзь, Які прамаўляе праўду, адкрывае ісьціну.

Ne taemnae Â gavaryŭ, nâ ŭ cëmny mescy zâmlì; ne kazaŭ Â plemŭ Âkava: darma šukaecie Mâne. Â - Gaspodz', Âki pramaŭlâe praŭdu, adkryvae is'cinu.

20. Зьбярэцесья і прыйдзеце, наблізьцесья ўсе, хто ацалеў з народаў.

Невукі тыя, якія носяць драўлянага свайго ідала і моляцца богу, які не ратуе.

Z'bârècesâ i pryjdzece, nabliz'cesâ ŭse, hto acaleŭ z narodaŭ. Nevukì tyâ, âkiâ nosâc' draŭlânaga svajgo idala i molâcca bogu, âki ne ratue.

21. Абвясцьцеце і скажэце, параіўшыся паміж сабою: хто абвясцьціў гэта

са старадаўніх часоў, наперад сказаў гэта? Ці ня Я, Гасподзь? і няма іншага Бога акрамя Мяне, - Бога праведнага і ратавальнага няма, акрамя Мяне.

Abvâs'cece i skazèce, paraiŭšysâ pamiž saboû: hto abvâs'ciŭ gèta sa staradaŭnih časoŭ, naperad skazaŭ gèta? Cì nâ Â, Gaspodz'? i nâma inšaga Boga akramâ Mâne, - Boga pravednaga i rataval'naga nâma, akramâ Mâne.

22. Да Мяне зьвярнецца і будзеце выратаваныя, усе канцы зямлі; бо Я - Бог, і няма іншага.

Da Mâne z'vârnesâ i budzece vyratavanyâ, use kancy zâmlì; bo Â - Bog, i nâma inšaga.

23. Мною прысягаю: з вуснаў Маіх сыходзіць праўда, слова нязьменнае, што перад Мною схіліцца кожнае племя, Мною будзе прысягаць кожны род.

Mnoû prysâgaŭ: z vusnaŭ Maih syhodzic' praŭda, slova nâz'mennae, što perad Mnoû shilicca kažnae plemâ, Mnoû budze prysâgac' kažny rod.

24. Толькі ў Госпада, будуць казаць пра Мяне, праўда і сіла; да Яго прыйдуць і пасаромяцца ўсе, што варагавалі супроць Яго.

Tol'ki ŭ Gospada, buduc' kazac' pra Mâne, praŭda i sila; da Âgo pryjduc' i pasaromâcca ŭse, što varagavalì suproc' Âgo.

25. Госпадам будзе апраўдана і праслаўлена ўсё племя Ізраілева.

Gospadam budze apraŭdana i praslaŭlena ŭsë plemâ Izraileva.

46 Кіраўнік

1. Упаў Віл, паваліўся Нэво; балваны іхнія - на быдле і ўючных жывёлах; вашая ноша сталася цяжкаю стомленым жывёлам.

Upaŭ Vil, pavaliŭsâ Nèvo; balvany ihniâ - na bydle i ŭŭčnyh žyvëlah; vašaâ

noša stalasâ câžkaû stomlenym žyvělam.

2. Паваліліся, упалі разам; не маглі абараніць тых, што несьлі, і самі пайшлі ў палон.

Pavalilîsâ, upalî razam; ne maglî abaranic' tyh, što nes'li, i samî pajšli ŭ palon.

3. Паслухайце мяне, доме Якава і ўся рэшта дома Ізраілевага, прынятыя Мною ад улоньня, каго Я насіў ад утробы матчынай:

Pasluhajce mâne, dome Âkava i ŭsâ rêšta doma Ízrailevaga, prynâtyâ Mnoû ad ulon'nâ, kago Â nasiŭ ad utroby matčynaj:

4. і да старасьці вашай Я той самы буду, і да сівізны вашай Я ж буду насіць вас; Я стварыў і буду насіць, падтрымліваць і ахоўваць вас.

i da staras'ci vašaj Â toj samy budu, i da sîvizny vašaj Â ž budu nasic' vas; Â stvaryŭ i budu nasic', padtrymlivac' i ahoŭvac' vas.

5. Да каго прыпадобніце Мяне і з кім параўнаеце, і з кім зьверыце, каб мы былі падобныя?

Da kago prypadobniçe Mâne i z kîm paraŭnaeçe, i z kîm z'veryçe, kab my bylî padobnyâ?

6. Высыпаюць золата з кашалька і важаць срэбра на вагах, і наймаюць срабрака, каб ён зрабіў зь яго бога; кланяюцца яму і ўпадаюць перад ім,

Vysypaŭc' zolata z kašal'ka i važac' srèbra na vagah, i najmaŭc' srabraska, kab ên zrabiŭ z' âgo boga; klanâŭcca âmu i ŭpadaŭc' perad ìm,

7. падымаюць яго на плечы, нясуць яго і ставяць яго на сваё месца; ён стаіць, зь месца свайго не кранецца; крычаць яму - ён не адказвае, не ратуе ад бяды.

padymaŭc' âgo na plečy, nâsuc' âgo i stavâc' âgo na svaë mesca; ên staic', z' mesca svajgo ne kranecca; kryčac' âmu - ên ne adkazvae, ne ratue ad bâdy.

8. Успомніце гэта і пакажэце сябе мужамі; прымеце гэта, адступнікі, да сэрца;

Uspomnice gèta i pakažèce sâbe mužami; prymece gèta, adstupnikì, da sèrca;

9. успомніце былое раней, ад пачатку веку, бо Я - Бог, і няма іншага Бога, і няма падобнага да Мяне.

uspomnice byloe ranej, ad pačatku veku, bo Â - Bog, i nâma inšaga Boga, i nâma padobnaga da Mâne.

10. Я ўзьвяшчаю на пачатку, што будзе ў канцы, і ад старадаўніх часін тое, што яшчэ не зрабілася, кажу: Мая рада адбудзецца, і ўсё, што Мне заўгодна, Я зраблю.

Â ŭz'vâščaŭ na pačatku, što budze ŭ kancy, i ad staradaŭnih časìn toe, što âščè ne zrabilasâ, kažu: Maâ rada adbudzecca, i ŭsë, što Mne zaŭgodna, Â zrablû.

11. Я паклікаў арла з усходу, з далёкай краіны, спраўцу вызначэння Майго. Я сказаў - і спраўджу гэта; прадпісаў - і зраблю.

Â paklikaŭ arla z ushodu, z dalëkaj kraïny, spraŭcu vyznačèn'nâ Majgo. Â skazaŭ - i spraŭdžu gèta; pradpisaŭ - i zrablû.

12. Паслухайце Мяне, жорсткія сэрцам, далёкія ад праўды:

Pasluhajce Mâne, žorstkiâ sèrcam, dalëkiâ ad praŭdy:

13. Я наблізіў праўду Маю, - яна не далёка, і ратунак Мой не замарудзіць; і дам Сіёну выратаваньне, Ізраілю - славу Маю.

Â nabliziŭ praŭdu Maŭ, - âna ne dalëka, i ratunak Moj ne zamarudzic'; i dam Siënu vyratavan'ne, Izrailû - slavu Maŭ.

1. Сыдзі і сядзь у пыл, дзяўчына, дачка Вавілона; сядзі на зямлі: трона няма, дачка Халдэяў, і больш не называцьмуць цябе пяшчотнаю і раскошнаю.

Sydzi i sâdz' u pyl, dzâŭčyna, dačka Vavilona; sâdzi na zâmlì: trona nâma, dačka Haldèâŭ, i bol'sh ne nazyvac'muc' câbe pâščotnaû i raskošnaû.

2. Вазьмі жорны і мялі муку; здымі покрыва тваё, падбярэ прыпол, адкрыў галені, пераходзь цераз рэкі:

Vaz'mi žorny i mâli muku; zdymi pokryva tvaë, padbâry prypol, adkryj galeni, perahodz' ceraz rèki:

3. адкрыецца галізна твая, і нават відаць будзе сорам твой. Зьдзейсню помсту і не пашкадую нікога.

adkryecca galizna tvaâ, i navat vidac' budze soram tvoj. Z'dzejs'nû pomstu i ne paškaduû nikoga.

4. Адкупнік наш - Гасподзь Саваоф імя Яму, Сьвяты Ізраілеў.

Adkupnik naš - Gaspodz' Savaof imâ Âmu, S'vâty İzraileŭ.

5. Сядзі моўчкі і сыдзі ў цемру, дачка Халдэя: бо болей ня будуць называць цябе гаспадыняю царстваў.

Sâdzi moŭčkì i sydzi ŭ cemru, dačka Haldèâ: bo bolej nâ buduc' nazyvac' câbe gaspadyňâû carstvaŭ.

6. Я ўгневаўся на народ Мой, знішчыў спадчыну Маю і аддаў іх у рукі твае; а ты не ўмілажалілася зь іх, - на старца ўскладала занадта цяжкае ярмо тваё.

Â ŭgnevaŭsâ na narod Moj, z'niščyŭ spadčynu Maû i addaŭ ih u ruki tvaë; a ty ne ŭmilažalilasâ z' ih, - na starca ŭskladala zanađta câžkae ârmo tvaë.

7. І ты казалася: "вечна буду гаспадыняю", а не ўяўляла таго ў розуме

тваім, ня думала, што будзе пасьяля.

Ì ty kazala: "večna budu gaspadyňâ", a ne ŭâŭlâla tago ŭ rozume tvaim, nâ dumala, što budze pas'lä.

8. Але сённяя выслухай мяне, сьпешчаная, што жывеш бястурботна, што гаворыш у сэрцы сваім: "я, - і другое падобнае да мяне няма: ня буду сядзець удавіцаю і не зазнаю страты дзяцей".

Ale sën'nâ vysluhaj mâne, s'peščanaâ, što žyveš bâsturbotna, što gavoryš u sèrcy svaim: "â, - i drugoe padobnae da mâne nâma: nâ budu sâdzec' udavicaû i ne zaznaû straty dzâcej".

9. Але зьнянацку, у адзін дзень, прыйдзе да цябе тое і другое - страта дзяцей і ўдоўства; поўнаю мераю сыдуць яны на цябе, нягледзячы на мноства чарадзеяў тваіх і на вялікую сілу варажбіцтва твайго.

Ale z'nânacku, u adzìn dzen', pryjdzè da câbe toe i drugoe - strata dzâcej i ŭdoŭstva; poŭnaû meraû syduc' âny na câbe, nâgledzâcy na mnostva čaradzejstvaŭ tvaih i na vâlikuû silu varažbìctva tvajgo.

10. Бо ты спадзявалася на зладзейства тваё, казалася: "ніхто ня бачыць мяне". Мудрасьць твая і веды твае - яны зьбілі цябе з дарогі, і ты казалася ў сэрцы тваім: "я, і ніхто апрача мяне".

Bo ty spadzâvalasâ na zladzejstva tvaë, kazala: "nihto nâ bačyc' mâne". Mudras'c' tvaâ i vedy tvae - âny z'bilì câbe z darogì, i ty kazala ŭ sèrcy tvaim: "â, i nihto aprača mâne".

11. І прыйдзе на цябе нягода: ты не даведаешся, адкуль яна падымецца, і наваліцца на цябе бяда, якое ты ня мецьмеш сілы ўхіліць, і раптоўна прыйдзе на цябе загуба, пра якую ты ня думаеш.

Ì pryjdzè na câbe nâgoda: ty ne davedaešsâ, adkul' âna padymecca, i navalicca na câbe bâda, âkoe ty nâ mec'meš sily ŭhìlic', i raptoŭna pryjdzè na câbe zaguba, pra âkuû ty nâ dumaеш.

12. Заставайся ж з тваімі варажбіцтвамі і з мноствам чарадзеястваў тваіх, якімі ты займалася з маладосьці тваёй: можа стацца - пасобіш сабе, можа стацца - выстаіш.

Zastavajsâ ž z tvaimi varažbictvami i z mnostvam čaradzejstvaŭ tvaih, âkimi ty zajmalasâ z malados'ci tvaëj: moža stacca - pasobiš sabe, moža stacca - vystaiš.

13. Ты стомленая мноствам парадаў тваіх: хай жа выступаць назіральнікі нябёсаў і зьвездары і прадказальнікі па маладзіках, і ўратуюць цябе ад таго, што мае прыпасьці табе.

Ty stomlenaâ mnostvam paradaŭ tvaih: haj ža vystupâc' naziral'niki nâbësaŭ i z'vezdary i pradkazal'niki pa maladzikah, i ŭratuûc' câbe ad tago, što mae prypas'ci tabe.

14. Вось яны, як салома: агонь спаліў іх, - ня збавілі душы сваёй ад полымя; не засталася вугалю, каб пагрэцца, ні агню, каб пасядзець каля яго.

Vos' âny, âk saloma: agon' spaliŭ ih, - nâ zbavili dušy svaëj ad polymâ; ne zastalosâ vugalû, kab pagrëcca, ni agnû, kab pasâdzec' kalâ âgo.

15. Такімі зрабіліся табе тыя, з кім ты працавала, з кім вяла гандаль з маладосьці тваёй. Кожны пайшоў у свой бок; ніхто не ратуе цябе.

Takimi zrabilisâ tabe tyâ, z kim ty pracavala, z kim vâla gandal' z malados'ci tvaëj. Kožny pajšoŭ u svoj bok; nihto ne ratue câbe.

48 Кіраўнік

1. Слухайце гэта, доме Якава, які называецца імем Ізраіля, і паходжанцы ад крыніцы Юдавай, што прысягаюць імем Госпада і вызнаюць Бога Ізраілевага, хоць не паводле ісьціны і не паводле

праўды.

Sluhajce gèta, dome Âkava, âki nazyvaecca imem Ìzrailâ, ì pahodžancy ad krynicy Ûdavaj, što prysâgaûc' imem Gospada ì vyznaûc' Boga Ìzrailevaga, hoc' ne pavodle is'ciny ì ne pavodle praŭdy.

2. Бо яны называюць сябе паходжанцамі ад сьвятога горада і апіраюцца на Бога Ізраілевага; Гасподзь Саваоф - імя Яму.

Bo âny nazyvaûc' sâbe pahodžancami ad s'vâtoga gorada ì apiraûcca na Boga Ìzrailevaga; Gaspodz' Savaof - imâ Âmu.

3. Ранейшае Я загадзя абвяшчаў; з Маіх вуснаў выходзіць яно, і Я абвяшчаў гэта і зьнянацку рабіў, - і ўсё збывалася.

Ranejšae Â zagadzâ abvâščaŭ; z Maih vusnaŭ vyhodzic' âno, ì Â abvâščaŭ gèta ì z'nânacku rabiŭ, - ì ŭsë zbyvalasâ.

4. Я ведаў, што ты ўпарты, і што ў шыі тваёй жылы жалезныя, і лоб твой - медны;

Â vedaŭ, što ty ŭparty, ì što ŭ šyi tvaëj žyly žaleznyâ, ì lob tvoj - medny;

5. таму і абвяшчаў табе загадзя, раней чым гэта здарылася, і перадаваў табе, каб ты не сказаў: "ідал мой зрабіў гэта, і балван мой і выліты мой загадаў гэтаму быць".

tamu ì abvâščaŭ tabe zagadzâ, ranej čym gèta zdarylasâ, ì peradavaŭ tabe, kab ty ne skazaŭ: "idal moj zrabiŭ gèta, ì balvan moj ì vylity moj zagadaŭ gètamu byc'".

6. Ты чуў - паглядзі на ўсё гэта! І няўжо вы не прызнаеце гэтага? А сёньня Я абвяшчаю табе новае, і ты ня ведаў гэтага.

Ty čuŭ - paglâdzi na ŭsë gèta! Ì nâŭžo vy ne pryznaece gètaga? A sën'nâ Â abvâščaŭ tabe novae, ì ty nâ vedaŭ gètaga.

7. Яно сталася сёньня, а не даўно і не за дзень, і ты ня чуў пра тое, каб ты не сказаў: "вось! я ведаў гэта".

Âno stalasâ sën'nâ, a ne daŭno ì ne za dzen', ì ty nâ čuŭ pra toe, kab ty ne skazaŭ: "vos'! â vedaŭ gèta".

8. Ты і ня чуў, і ня ведаў пра гэта, і вуха тваё ня было раней адкрытае; бо Я ведаў, што ты ўчыніш вераломна, і ад самага ўлоньня матчынага ты празваны адступнікам.

Ty ì nâ čuŭ, ì nâ vedaŭ pra gèta, ì vuha tvaë nâ bylo ranej adkrytae; bo Â vedaŭ, što ty ŭčyniš veralomna, ì ad samaga ŭlon'nâ matčynaga ty prazvany adstupnikam.

9. Дзеля імя Майго адкладваў гнеў Мой, і дзеля славы Маёй стрымліваў Сябе ад зьнішчэння цябе.

Dzelâ ìmâ Majgo adkladvaŭ gneŭ Moj, ì dzelâ slavy Maëj strymlivaŭ Sâbe ad z'niščèn'nâ câbe.

10. Вось, Я растапіў цябе, але не як срэбра; выпрабаваў цябе ў гарніле пакуты.

Vos', Â rastapiŭ câbe, ale ne âk srèbra; vyprabavaŭ câbe ŭ garnile pakuty.

11. Дзеля Сябе, дзеля Сябе Самога раблю гэта, - бо якое было б нараканьне на імя Маё! славы Маёй ня дам іншаму.

Dzelâ Sâbe, dzelâ Sâbe Samoga rablû gèta, - bo âkoe bylo b narakan'ne na ìmâ Maë! slavy Maëj nâ dam inšamu.

12. Паслухай Мяне, Якаве і Ізраіле, пакліканы Мой: Я той самы, Я першы і Я апошні.

Pasluhaj Mâne, Âkave ì Ìzraile, paklikany Moj: Â toj samy, Â peršy ì Â apošni.

13. Мая рука паклала зямлю, і Мая правіца расхінула нябёсы; паклічу іх, - і яны стануць разам.

Maâ ruka paklala zâmlû, ì Maâ pravica rashinula nâbësy; pakliču ih, - ì âny stanuc' razam.

14. Зьбярэцця ўсе, і слухайце: хто спаміж іх прадказаў гэта? Гасподзь

палюбіў яго, і ён выканае волю Яго над Вавілонам і пакажа сілу Яго над Халдэямі.

Z' bârècesâ ŭse, i sluhajce: hto spamizh ih pradjazaŭ gèta? Gaspodz' palûbiŭ âgo, i ên vykanae volû Âgo nad Vavilonam i pakaža silu Âgo nad Haldèâmi.

15. Я, Я сказаў, і паклікаў яго; Я прывёў яго, і шлях ягоны будзе пасьпяховы.

Â, Â skazaŭ, i paklikaŭ âgo; Â pryvëŭ âgo, i šlâh âgony budze pas'pâhovy.

16. Падыдзеце да Мяне, слухайце гэта: Я і спачатку гаварыў не таемна; з таго часу, як гэта адбываецца, Я быў там; і сёньня паслаў Мяне Гасподзь Бог і Дух Ягоны.

Padydzece da Mâne, sluhajce gèta: Â i spačatku gavaryŭ ne taemna; z tago času, âk gèta adbyvaecca, Â byŭ tam; i sën'nâ paslaŭ Mâne Gaspodz' Bog i Duh Âgony.

17. Так кажа Гасподзь, Адкупнік твой, Сьвяты Ізраілеў: Я Гасподзь Бог твой, вучу цябе карыснаму, вяду цябе па той дарозе, па якой табе трэба ісьці.

Tak kaža Gaspodz', Adkupnik tvoj, S'vâty Izraileŭ: Â Gaspodz' Bog tvoj, vuču câbe karysnamu, vâdu câbe pa toj daroze, pa âkoj tabe trèba is'ci.

18. О, калі б ты слухаў заповедзі Мае! Тады мір твой быў бы, як рака, і праўда твая - як хвалі марскія.

O, kali b ty sluhaŭ zapavedzi Mae! Tady mir tvoj byŭ by, âk raka, i praŭda tvaâ - âk hvali marskiâ.

19. І насеньне тваё было б, як пясок, і паходжанцы ад нутра твайго - як пясчынкі: ня згладзілася б імя ягонае перад Мною.

Î nasen'ne tvaë bylo b, âk pâsok, i pahodžancy ad nutra tvajgo - âk pâščynki: nâ zgladzilasâ b imâ âgonae perad Mnoŭ.

20. Выходзьце з Вавілона, бяжэце ад Халдэяў, з голасам радасьці

абвяшчайце і прапаведуйце гэта, пашырайце гэтую вестку да краю зямлі; кажэце: Гасподзь адкупіў раба Свайго Якава".

Vyhodz'ce z Vavilona, bâžèce ad Haldèâŭ, z golasam radas'ci abvâščajce i prapavedujce gèta, pašyrajce gètuŭ vestku da krau zâmlì; kažèce: Gaspodz' adkupiŭ raba Svajgo Ákava".

21. І ня сьмягнуць яны ў пустынях, празь якія Ён вядзе іх: Ён крынічыць ім ваду з каменя; расьсякае скалу, - і ліюцца воды.

Ì nâ s'mâgnuc' âny ŭ pustynâh, praz' âkiâ Ên vâdze ih: Ên kryničyc' im vadu z kamenâ; ras'sâkae skalû, - i liûcca vody.

22. А бязбожным няма спакою, кажа Гасподзь.

A bâzbožnym nâma spakoŭ, kažâ Gaspodz'.

49 Кіраўнік

1. Слухайце Мяне, выспы, і ўважайце, народы далёкія: Гасподзь паклікаў Мяне ад улонья, ад нутробы маці Маёй назваў імя Маё;
Sluhajce Mâne, vyspy, i ŭvažajce, narody dalèkiâ: Gaspodz' paklikaŭ Mâne ad ulon'nâ, ad nutroby maci Maěj nazvaŭ imâ Maë;

2. і зрабіў вусны Мае, як востры меч; ценем рукі Сваёй накрываў Мяне, і зрабіў Мяне стралою завостранаю: у калчане Сваім захоўваў Мяне;
i zrabiŭ vusny Mae, âk vostry meč; cenem rukì Svaěj nakryvaŭ Mâne, i zrabiŭ Mâne straloŭ zavostranaŭ: u kalčane Svaim zahoŭvaŭ Mâne;

3. і сказаў Мне: ты раб Мой, Ізраіле, - у табе Я праслаўлюся.
i skazaŭ Mne: ty rab Moj, Ìzraile, - u tabe Á praslaŭlûsâ.

4. А Я сказаў: дарма Я працаваў, на нішто і марна нікчэмніў сілу Сваю. Але Маё права - у Госпада, і ўзнагарода Мая - у Бога Майго.
A Á skazaŭ: darma Á pracavaŭ, na ništo i marna nikčëmniŭ silu Svaŭ. Ale

Maë prava - u Gospada, i ŭznagaroda Maâ - u Boga Majgo.

5. I сёньня кажа Гасподзь, Які выгадаваў Мяне ад улоньня рабом Сабе, каб павярнуць да Яго Якава, і каб Ізраіль сабраўся ў Яго; Я ўшанаваны ў вачах Госпада, і Бог мой - сіла Мая.

Ì sën'nâ kaža Gaspodz', Âki vygadavaŭ Mâne ad ulon'nâ rabom Sabe, kab pavârnuc' da Âgo Âkava, i kab Ìzrail' sabraŭsâ ŭ Âgo; Â ŭšanavany ŭ vačah Gospada, i Bog moj - sila Maâ.

6. I Ён сказаў: мала таго, што ты будзеш рабом Маім на ўзнаўленьне каленаў Ізраілевых і дзеля вяртаньня рэшты Ізраіля, але Я зраблю Цябе сьвятлом народаў, каб ратаваньне Маё пашырылася да краю зямлі.

Ì Ęn skazaŭ: mala tago, što ty budzeš rabom Maïm na ŭznaŭlen'ne kalenaŭ Ìzrailevyh i dzelâ vârtan'nâ rèšty Ìzrailâ, ale Â zrablû Câbe s'vâtlom narodaŭ, kab ratavan'ne Maë pašyrylasâ da kraŭ zâmlì.

7. Так кажа Гасподзь, Адкупнік Ізраіля, Сьвяты Яго, пагарджанаму ўсімі, клятаму народам, рабу ўладароў: цары ўбачаць - і ўстануць; князі паклоняцца дзеля Госпада, Які верны, дзеля Сьвятога Ізраілевага, Які выбраў Цябе.

Tak kaža Gaspodz', Adkupnik Ìzrailâ, S'vâty Âgo, pagardžanamu ŭsimì, klâtam narodam, rabu ŭladaroŭ: cary ŭbačac' - i ŭstanuc'; knâzi paklonâcca dzelâ Gospada, Âki verny, dzelâ S'vâtoga Ìzrailevaga, Âki vybraŭ Câbe.

8. Так кажа Гасподзь: у час спрыяльны Я пачуў Цябе, і ў дзень выратаваньня дапамог Табе; і Я буду ахоўваць Цябе і зраблю Цябе запаветам народу, каб узнавіць зямлю, каб вярнуць спадчыньнікам спадчыну спусташэньня,

Tak kaža Gaspodz': u čas spryâl'ny Â pačuŭ Câbe, i ŭ dzen' vyratavan'nâ dapamog Tabe; i Â budu ahoŭvac' Câbe i zrablû Câbe zapavetam narodu, kab uznavic' zâmlû, kab vârnuc' spadčyn'nikam spadčynu spustašèn'nâ,

9. сказаў вязьням: "выходзьце", і тым, якія ў цемры: "пакажэцеся". Яны пры дарогах будуць пасьвіць, і на ўсіх пагорках будуць пашы іхнія;

skazaŭ vâz'nâm: "vyhodz'ce", i tym, âkiâ ŭ cemry: "pakažècesâ". Âny pry darogah buduc' pas'vic', i na ŭsih pagorkah buduc' pašy ihniâ;

10. ня будуць цярпець голаду і смагі, і не дастане іх сьпёка і сонца; бо Той, Хто мілуе іх, будзе весьці іх і прывядзе іх да крыніцы водаў.

nâ buduc' cârpec' goladu i smagi, i ne dastane ih s'pëka i sonca; bo Toj, Hto milue ih, budze ves'ci ih i pryvâdze ih da krynicy vodaŭ.

11. І ўсе горы Мае зраблю шляхам, і дарогі Мае будуць паднятыя.

Ì ŭse gory Mae zrablû šlâham, i darogi Mae buduc' padnâtyâ.

12. Вось, яны прыйдуць здалёку; і вось, - адны з поўначы і мора, а другія - зь зямлі Сінім.

Vos', âny pryjduc' zdalëku; i vos', - adny z poŭnačy i mora, a drugiâ - z' zâmlì Sinim.

13. Радуйцеся, нябёсы, і весяліся, зямля, і гудзеце, горы, ад радасьці; бо сучешыў Гасподзь народ Свой і памілаваў пакутнікаў Сваіх.

Radujcesâ, nâbësy, i vesâlisâ, zâmlâ, i gudzece, gory, ad radas'ci; bo sucešyŭ Gaspodz' narod Svoj i pamilavaŭ pakutnikaŭ Svaih.

14. А Сіён казаў: "пакінуў мяне Гасподзь, і Бог мой забыў мяне!"

A Siën kazaŭ: "pakìnuŭ mâne Gaspodz', i Bog moj zabyŭ mâne!"

15. Ці забудзе жанчына немаўля сваё, каб не пашкадаваць сына ўлоньня свайго? але калі б і яна забыла, дык Я не забуду цябе.

Ci zabudze žančyna nemaŭlâ svaë, kab ne paškadavac' syna ŭlon'nâ svajgo? ale kalì b i âna zabyła, dyk Â ne zabudu câbe.

16. Вось, Я накрэсьліў цябе на далонях Маіх; сьцены твае заўсёды перада Мною.

Vos', Â nakrès'liŭ câbe na dalonâh Maih; s'ceny tvae zaŭsëdy perada Moû.

17. Сыны твае пасьпяшаюцца да цябе, а руйнавальнікі і спусташальнікі твае пойдучь ад цябе.

Syny tvae pas'pâšaûcca da câbe, a rujnaval'niki i spustašal'niki tvae pojduc' ad câbe.

18. Узьвядзі вочы твае і паглядзі навокал, - усе яны зьбіраюцца, ідуць да цябе. Жыву Я! кажа Гасподзь, ва ўсе іх ты апранешся, як ва ўбранства, і ўбярэшся ў іх, як нявеста.

Uz'vâdzi vočy tvae i paglâdzi navokal, - use âny z'biraûcca, iduc' da câbe. Žyvu Â! kaža Gaspodz', va ŭse ih ty apraneššâ, âk va ŭbranstva, i ŭbârèššâ ŭ ih, âk nâvesta.

19. Бо руіны твае і пустыні твае і спустошаная зямля твая - будуць цяпер занадта цесныя жыхарам, і тыя, што глыталі цябе, адыдуць ад цябе.

Bo ruiny tvae i pustyni tvae i spustošanaâ zâmlâ tvaâ - buduc' câper zanaadta cesnyâ žyharam, i tyâ, što glytali câbe, adyduc' ad câbe.

20. Дзеці, якія будуць у цябе пасля страты ранейшых, скажуць уголас табе: "цеснае мне месца; саступі мне, каб я мог жыць".

Dzeci, âkiâ buduc' u câbe pas'lâ straty ranejšyh, skažuc' ugolas tabe: "cesnae mne mesca; sastupì mne, kab â mog žyc'".

21. І ты скажаш у сэрцы тваім: "хто мне нарадзіў іх? я была бязьдзетная і бясплодная, адведзена ў палон і выгнана; хто ж выгадаваў іх? - вось, я заставалася адзінокая; дзе ж яны былі?"

Ì ty skažaš u sèrcy tvaim: "hto mne naradziŭ ih? â byla bâz'dzetnaâ i bâsplodnaâ, advedzena ŭ palon i vygnana; hto ž vygadavaŭ ih? - vos', â zastavalasâ adžinokaâ; dze ž âny byli?"

22. Так кажа Гасподзь Бог: вось, Я падыму руку Маю да народаў, і выстаўлю сьцяг Мой плямёнам, - і прынясуць сыноў тваіх на руках і

дачок тваіх на плячах.

Tak kažā Gaspodz' Bog: vos', Â padymu ruku Maû da narodaŭ, i vystaŭlû s'câg Moj plâmënam, - i prynâsuc' synoŭ tvaih na rukah i dačok tvaih na plâčah.

23. І будуць цары карміцелямі тваімі, і царыцы іх - карміцелькамі тваімі; тварам да зямлі будуць кланяцца табе і лізаць пыл ног тваіх, і ўведаеш, што Я - Гасподзь, што тыя, хто спадзяецца на Мяне, ганьбы ня мецьмуць.

Î buduc' cary karmicelâmi tvaïmi, i carycy ih - karmicel'kami tvaïmi; tvaram da zâmlî buduc' klanâcca tabe i lizac' pyl nog tvaih, i ŭvedaeš, što Â - Gaspodz', što tyâ, hto spadzâeccā na Mâne, gan'by nâ mec'muc'.

24. Ці можа быць адабрана ў дужага здабыча, і ці могуць быць адабраны ў пераможцы палонныя?

Ci moža byc' adabrana ŭ dužaga zdabyča, i ci mogul'c' byc' adabrany ŭ peramožcy palonnyâ?

25. Так! так кажа Гасподзь: і палонныя дужым будуць адабраныя, і здабыча тырана будзе вызвалена; бо я буду спаборнічаць з супраціўнікамі тваімі і сыноў тваіх Я выратую;

Tak! tak kažā Gaspodz': i palonnyâ dužym buduc' adabranyâ, i zdabyča tyrana budze vyzvalena; bo â budu spaborničac' z supraciŭnikami tvaïmi i synoŭ tvaih Â vyratuŭ;

26. і ўціскальнікаў тваіх накармлю іхняю плоцьцю, і яны будуць упітыя крывёю сваёю, як маладым віном; і ўсякая плоць даведаецца, што Я - Гасподзь, Збаўца твой і Адкупнік твой, Моцны Якаваў.

î ŭciskal'nikaŭ tvaih nakarmlû ihnâŭ ploc'cû, i âny buduc' upityâ kryvëŭ svaëŭ, âk maladym vînom; i ŭsâkaâ ploc' davedaecca, što Â - Gaspodz', Zbaŭca tvoj i Adkupnik tvoj, Mocny Âkavaŭ.

50 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь: дзе разводны ліст вашай маці, зь якім Я адпусьціў яе? альбо якому з маіх пазыкоўцаў Я прадаў вас? Вось, вы прададзены за грахі вашыя, і за злачынствы вашыя адпушчана маці вашая.

Tak kaža Gaspodz': dze razvodny list vašaj maci, z' âkìm Â adpus'ciũ âe? al'bo âkomu z maih pazykoŭcaũ Â pradaũ vas? Vos', vy pradadzeny za grahi vašyâ, i za zlačynstvy vašyâ adpuščana maci vašââ.

2. Чаму, калі Я прыходзіў, нікога ня было, і калі Я клікаў, ніхто не азваўся? Хіба рука Мая кароткая стала, каб выбраўляць, альбо няма сілы ўва Мне, каб ратаваць? Вось, грозьбаю Маёю Я высушваю мора, ператвараю рэкі ў пустыню; рыбы ў іх гніюць ад нястачы вады і паміраюць ад смагі.

Čamu, kalì Â pryhodziũ, nikoga nâ bylo, i kalì Â klikaũ, nihto ne azyvaŭsâ? Hiba ruka Maâ karotkaâ stala, kab vybaŭlâc', al'bo nâma sily ŭva Mne, kab ratavac'? Vos', groz'baũ Maëũ Â vysušvaũ mora, peratvaraũ rèkì ŭ pustynũ; ryby ŭ ih gniũc' ad nâstačy vady i pamiraũc' ad smagi.

3. Я апранаю нябёсы ў морак, і вярэту раблю покрывам іхнім.

Â apranaũ nâbësy ŭ morak, i vârètu rablũ pokryvam ihnim.

4. Гасподзь Бог даў Мне язык мудрых, каб Я мог словам мацаваць зьямоглага: кожнае раницы Ён будзіць, будзіць вуха Маё, каб Я чуў, быццам вучань.

Gaspodz' Bog daũ Mne âzyk mudryh, kab Â mog slovam macavac' z'nâmoglaga: kožnae ranicy Ęn budzic', budzic' vuha Maë, kab Â čuũ, byccam vučan'.

5. Гасподзь Бог адкрыў Мне вуха, і Я не ўсупрацівіўся, не адступіў назад.

Gaspodz' Bog adkryŭ Mne vuha, i Â ne ŭsupraciviŭsâ, ne adstupiŭ nazad.

6. Я аддаў хрыбет Мой тым, што б'юць, і шчокі Мае - пабойцам; твару Майго не засланыў ад кляцьбы і апляваньня.

Â addaŭ hrybet Moj tym, što b'ûc', i ščoki Mae - pabojcam; tvaru Majgo ne zaslanaŭ ad klâc'by i aplâvan'nâ.

7. І Гасподзь Бог дапамагае Мне: таму Я не саромеюся, таму Я трымаю твар Мой, як крэмень, і ведаю, што не застануся ў ганьбе.

Î Gaspodz' Bog dapamagaе Mne: tamu Â ne saromeŭsâ, tamu Â trymaŭ tvar Moj, âk krèmen', i vedaŭ, što ne zastanusâ ŭ gan'be.

8. Блізкі Апраўдальнік Мой; хто хоча спаборнічаць са Мною? станем разам. Хто хоча судзіцца са Мною? хто падыдзе да Мяне.

Blizki Apraŭdal'nik Moj; hto hoča spaborničac' sa Mnoŭ? stanem razam. Hto hoča sudzicca sa Mnoŭ? hto padydze da Mâne.

9. Вось, Гасподзь Бог дапамагае Мне: хто асудзіць Мяне? Вось, усе яны як вопратка зьядашчацца; моць зьесьць іх.

Vos', Gaspodz' Bog dapamagaе Mne: hto asudzic' Mâne? Vos', use âny âk voprarka z'lâdaščacca; mol' z'es'c' ih.

10. Хто з вас баіцца Госпада, слухаецца голасу Раба Ягонага? Хто ходзіць у мораку, безь сьвятла, хай спадзяецца на імя Госпада і хай мацуецца ў Богу сваім.

Hto z vas baicca Gospada, sluhaecca golasu Raba Âgonaga? Hto hodzic' u moraku, bez' s'vâtla, haj spadzâecca na imâ Gospada i haj macuecca ŭ Bogu svaim.

11. Вось, усе вы, што разводзіце агонь, запасеныя запальнымі стрэламі, ідзеце ў полымя агню вашага і стрэлаў, распаленых вамі! Гэта будзе

вам ад рукі Маёй: у пакутах сканаеце.

Vos', use vy, što razvodzice agon', zapasenyâ zapal'nymi strèlami, idzece ŭ polymâ agnû vašaga i strèlaŭ, raspalenyh vami! Gèta budze vam ad ruki Maěj: u pakutah skanaeце.

51 Кіраўнік

1. Паслухайце Мяне, хто імкнецца да праўды, хто шукае Госпада!
Зірнеце на скалу, зь якой вы высечаны, і ў глыбіню рова, зь якога вас дасталі.

Pasluhajце Mâne, hto ìmknecca da praŭdy, hto šukae Gospada! Zirnece na skalu, z' âkoj vy vysečany, i ŭ glybìnû rova, z' âkoga vas dastali.

2. Паглядзеце на Абрагама, бацьку вашага, і на Сару, якая нарадзіла вас;
бо Я паклікаў яго аднаго і дабраславіў яго і памножыў яго.

Paglâdzece na Abragama, bac'ku vašaga, i na Saru, âkaâ naradzila vas; bo Â paklikaŭ âgo adnago i dabraslaviŭ âgo i pamnožyŭ âgo.

3. Так, Гасподзь суцешыць Сіён, суцешыць усе руіны яго і зробіць
пустыні яго, як рай, і стэп яго, як сад Госпада: радасьць і весялосьць
будуць у ім, слаvasлоўе і песнапеньне.

Tak, Gaspodz' sucešyc' Siën, sucešyc' use ruiny âgo i zrobic' pustyni âgo, âk raj, i stèp âgo, âk sad Gospada: radas'c' i vesâlos'c' buduc' u ìm, slavasloŭe i pesnapen'ne.

4. Паслухайце Мяне, народзе Мой, і племя Маё, прыхілеце вуха да
Мяне! бо ад Мяне пойдзе закон, і суд Мой пастаўлю за сьвятло
народам.

Pasluhajце Mâne, narodze Moj, i plemâ Maë, pryhilece vuha da Mâne! bo ad Mâne pojdze zakon, i sud Moj pastaŭlû za s'vâtlo narodam.

5. Праўда Мая блізкая; выратаваньне Маё ўзыходзіць, і сіла Мая будзе судзіць народы; выспы спадзявацьмуцца на Мяне і будуць класьці надзею на сілу Маю.

Praŭda Maâ blizkaâ; vyratavan'ne Maë ŭzyhodzic', i sila Maâ budze sudzic' narody; vyspy spadzâvac'mucca na Mâne i buduc' klas'ci nadzeû na silu Maû.

6. Узьвядзеце вочы вашыя да нябёсаў, і паглядзеце на зямлю ўніз: бо нябёсы зьнікнуць, як дым, і зямля зьлядашчыцца, як вопратка, і жыхары яе таксама вымруць; а Маё выратаваньне будзе вечнае, і праўда Мая ня спыніцца.

Uz'vâdzece vočy vašyâ da nâbësaŭ, i paglâdzece na zâmlû ŭniz: bo nâbësy z'niknuc', âk dym, i zâmlâ z'lâdaščycca, âk vopratka, i žyhary âe taksama vymruc'; a Maë vyratavan'ne budze večnae, i praŭda Maâ nâ spynicca.

7. Паслухайце Мяне, знаўцы праўды, народзе, у якога ў сэрцы закон Мой! Ня бойцеся ганьбаваньня ад людзей, і ліхаслоўя іхняга не палохайцеся.

Pasluhajce Mâne, znaŭcy praŭdy, narodze, u âkoga ŭ sèrcy zakon Moj! Nâ bojcesâ gan'bavan'nâ ad lûdzej, i lihasloŭâ ihnâga ne palohajcesâ.

8. Бо, як вопратку, зьесьць іх моль і, як воўну, зьесьць іх чарвяк; а праўда Мая жыцьме вечна, і выратаваньне Маё - род у род.

Bo, âk vopratku, z'es'c' ih mol' i, âk voŭnu, z'es'c' ih čarvâk; a praŭda Maâ žyc'me večna, i vyratavan'ne Maë - rod u rod.

9. Паўстань, паўстань, апраніся ў моц, сіла Гасподня! Паўстань, як у дні старадаўнія, у роды старажытныя! Ці ж ня ты зваліла Раава, пабіла кракадзіла?

Paŭstan', paŭstan', apranisâ ŭ moc, sila Gaspodnâ! Paŭstan', âk u dni staradaŭniâ, u rody staražytnyâ! Cì ž nâ ty zvalila Raava, pabila krakadzila?

10. Ці ня ты высушыла мора, воды вялікае бездани, ператварыла глыбіні мора ў дарогу, каб прыйшлі адкупленыя?

Cì nâ ty vysušyla mora, vody vâlikae bezdani, peratvaryla glybìni mora ũ darogu, kab pryjšli adkuplenyâ?

11. І вернуцца выбаўленыя Госпадам і прыйдуць на Сіён са сьпевамі, і радасьць вечная - над галавою іх; яны знойдуць радасьць і весялосьць: смутак і ўздыханьні адыдуць.

Ì vernucca vybaŭlenyâ Gospadam ì pryjduc' na Siën sa s'pevami, ì radas'c' večnaâ - nad galavoŭ ih; âny znojduc' radas'c' ì vesâlos'c': smutak ì ũzdyhan'nì adyduc'.

12. Я, Я Сам - Суцешнік ваш. Хто ты, што баішся чалавека, які памірае, і сына чалавечага, які тое самае, што трава,

Â, Â Sam - Sucešnik vaš. Hto ty, što baišsâ čalaveka, âkì pamìrae, ì syna čalavečaga, âkì toe samae, što trava,

13. і забываеш Госпада Творцу свайго, Які раскінуў нябёсы і ўтварыў зямлю; і бесьперастанку, кожны дзень баішся лютасьці прыгнятальніка, як бы ён гатовы быў зьнішчыць? Але дзе лютасьць прыгнятальніка?

ì zabyvaeš Gospada Tvorcu svajgo, Âkì raskìnuŭ nâbësy ì ũtvaryŭ zâmlŭ; ì bes'perastanku, kožny dzen' baišsâ lŭtas'ci prygnâtal'nika, âk by ën gatovy byŭ z'niščyc'? Ale dze lŭtas'c' prygnâtal'nika?

14. Хутка вызвалены будзе палонны, і не памрэ ў яміне, і ня мецьме патрэбы ў хлебе.

Hutka vyzvaleny budze palonny, ì ne pamrè ũ âmìne, ì nâ mec'me patrèby ũ hlebe.

15. Я - Гасподзь Бог твой, Які ўзбурвае мора, так што хвалі яго равуць: Гасподзь Саваоф - імя Яго.

Â - Gaspodz' Bog tvoj, Âkì ũzburvae mora, tak što hvalì âgo ravuc':

Gaspodz' Savaof - imâ Ágo.

16. І Я ўкладу словы Мае ў вусны твае, і ценем рукі Маёй пакрыю цябе, каб зладзіць нябёсы і ўцьвердзіць зямлю і сказаць Сіёну: "ты Мой народ".

Ì Á ũkladu slovy Mae ũ vusny tvae, ì cenem ruki Maěj pakryû câbe, kab zladzic' nâbësy ì ũc'verdzc' zâmlû ì skazac' Siënu: "ty Moj narod".

17. Акрыяй, акрыяй, паўстань, Ерусаліме, ты, які з рукі Госпада выпіў келіх лютасьці Ягонаі, выпіў да дна келіх ап'янення, асушыў.

Akryâj, akryâj, paŭstan', Erusalime, ty, âkì z ruki Gospada vypiŭ kelih lûtas'ci Ágonaj, vypiŭ da dna kelih ap'ânen'nâ, asušyŭ.

18. Ня было каму весьці яго з усіх сыноў, народжаных ім, і ня было каму падтрымаць яго за руку з усіх сыноў, якіх ён выгадаваў.

Nâ bylo kamu ves'ci âgo z usih synoŭ, narodžanyh ìm, ì nâ bylo kamu padtrymac' âgo za ruku z usih synoŭ, âkih ën vygadavaŭ.

19. Цябе спасьціглі два бедствы, хто пашкадуе цябе? - спусташэньне і знішчэньне, голад і меч: кім Я суцешу цябе?

Câbe spas'cigli dva bedstvy, hto paškadue câbe? - spustašën'ne ì z'niščën'ne, golad ì meč: kim Á sucešu câbe?

20. Сыны твае зьнемаглі, ляжаць па закутках усіх вуліц, як сарна ў цянётах, поўныя гневу Госпада, грозьбы Бога твайго.

Syny tvae z'nemagli, lâžac' pa zakutkah usih vulic, âk sarna ũ cânëtah, poŭnyâ gnevu Gospada, groz'by Boga tvajgo.

21. Дык вось, выслухай гэта, пакутнік і ап'янены, але не ад віна.

Dyk vos', vysluhaj gëta, pakutnik ì ap'ânelly, ale ne ad vina.

22. Так кажа Гасподзь твой, Гасподзь і Бог твой, што помсьціць за Свой народ: вось, Я бяру з рукі тваёй келіх ап'янення, дрожджы з келіха лютасьці Маёй: ты ўжо ня будзеш піць зь іх,

Tak kažā Gaspodz' tvoj, Gaspodz' i Bog tvoj, što poms'cic' za Svoj narod: vos', Ā bāru z ruki tvaēj kelih ap'ānen'nā, droždžy z keliha lūtas'ci Maēj: ty ūžo nā budzeš pic' z' ih,

23. і падам яго ў рукі катам тваім, якія казалі табе: "упадзі ніцма, каб нам прайсьці па табе"; і ты хрыбет твой рабіў як бы зямлёю і вуліцаю праходжым.

i padam āgo ū ruki katam tvaīm, ākiā kazali tabe: "upadzi ničma, kab nam prajs'ci pa tabe"; i ty hrybet tvoj rabiŭ āk by zāmlëu i vulicaŭ prahodžym.

52 Кіраўнік

1. Паўстань, паўстань, апраніся ў сілу тваю, Сіёне! Апаніся ў строі велічы тваёй, Ерусаліме, горадзе сьвяты! бо ня будзе болей уваходзіць у цябе неабрэзаны і нячысты.

Paŭstan', paŭstan', apranisā ū silu tvaŭ, Siëne! Apranisā ū stroi veličy tvaēj, Erusalime, goradze s'vāty! bo nā budze bolej uvahodzic' u cābe neabrèzany i nāčysty.

2. Абтрасі зь сябе пыл; устань, палонны Ерусаліме! здымі ланцугі з шыі тваёй, паланёная дачка Сіёна!

Abtrasi z' sābe pyl; ustan', palonny Erusalime! zdymi lancugi z šyi tvaēj, palanënaā dačka Siëna!

3. Бо так кажа Гасподзь: за нішто былі вы прададзены, і бяз срэбра адкуплены будзеце;

Bo tak kažā Gaspodz': za ništo byli vy pradadzeny, i bāz srèbra adkupleny budzece;

4. бо так кажа Гасподзь: народ Мой хадзіў раней у Егіпет, каб там пажыць, і Асур уціскаў яго нізавошта.

bo tak kažā Gaspodz': narod Moj hadziŭ ranej u Egipet, kab tam pažyc', i Asur uciskaŭ āgo nizavošta.

5. І цяпер што ў Мяне тут? кажа Гасподзь, - народ Мой узяты дарам, уладары іхнія шалеюць, кажа Гасподзь, і ўвесь час, кожны дзень імя Маё няславіцца.

Ī câper što ŭ Mâne tut? kažā Gaspodz', - narod Moj uzâty дарам, uladary ihniâ šaleûc', kažā Gaspodz', i ŭves' čas, kožny dzen' imâ Maë nâslavicca.

6. Таму народ Мой уведае імя Маё; таму ўведае ў той дзень, што Я той самы, Які сказаў: вось Я!

Tamu narod Moj uvedae imâ Maë; tamu ŭvedae ŭ toj dzen', što Â toj samy, Âki skazaŭ: vos' Â!

7. Якія прыгожыя на горах ногі дабравесніка, што абвяшчае мір, з'вястуете радасць, прапаведуе збавенне, кажа Сіёну: "зацараваў Бог твой!"

Âkiâ prygožyâ na gorah nogi dabraves'nika, što abvâščaе mir, z'vâstue radas'c', prapavedue zbaven'ne, kažā Siënu: "zacaravaŭ Bog tvoj!"

8. Голас вартаўнікоў тваіх - яны ўзвысілі голас, і ўсе разам радуюцца, бо на свае вочы бачаць, што Гасподзь вяртаецца ў Сіён.

Golas vartaŭnikoŭ tvaïh - âny ŭzvysili golas, i ŭse razam raduûcca, bo na svae voçy bačac', što Gaspodz' vârtaecca ŭ Siën.

9. Радуйцеся, сьпявайце разам, руіны Ерусаліма, бо сучэшны Гасподзь народ Свой - адкупіў Ерусалім.

Radujcesâ, s'pâvajce razam, ruiny Erusalima, bo sucešyŭ Gaspodz' narod Svoj - adkupiŭ Erusalim.

10. Агаліў Гасподзь сьвятую сілу Сваю на вачах усіх народаў, - і ўсе канцы зямлі ўбачаць збавенне Бога нашага.

Agaliŭ Gaspodz' s'vâtuŭ silu Svaŭ na vačah usih narodaŭ, - i ŭse kancy zâmlì

ŭbačac' zbaven'ne Boga našaga.

11. Ідзеце, ідзеце, выходзьце адтуль: не дакранайцеся да нячыстага; выходзьце з асяродзьдзя ягонага, ачысьціце сябе, носьбіты сасудаў Гасподніх!

İdzece, idzece, vyhodz'ce adtul': ne dakranajcesâ da nâčystaga; vyhodz'ce z asârodz'dzâ âgonaga, ačys'cice sâbe, nos'bity sasudaŭ Gaspodnih!

12. бо вы выйдзеце не пасьпешліва, і не пабяжыце; бо паперадзе ў вас пойдзе Гасподзь, і Бог Ізраілеў будзе вартаю за вамі.

bo vy vyjdzece ne pas'pešliva, i ne pabâžyce; bo paperadze ŭ vas pojdze Gaspodz', i Bog İzraileŭ budze vartaŭ za vami.

13. Вось, раб мой будзе ўсьцешаны посьпехам, узвысіцца і ўзьнясецца і ўзьвялічыцца.

Vos', rab moj budze ŭs'cešany pos'peham, uzvysicca i ŭz'nâsecca i ŭz'vâličycca.

14. Як многія дзіву даваліся, гледзячы на Цябе, - так было зьнявечана больш за ўсякага чалавека аблічча Яго, і выгляд Ягоны больш за сыноў чалавечых!

Âk mnogîâ dzivu davalisâ, gledzâčy na Câbe, - tak bylo z'nâvečana bol'sh za ŭsâkaga čalaveka abličča Âgo, i vyglâd Âgony bol'sh za synoŭ čalavečyh!

15. Так многія народы прывядзе Ён да подзіву; цары затуляць перад Ім вусны свае, бо яны ўбачаць тое, пра што ня было казана ім, і даведаюцца пра тое, чаго ня чулі.

Tak mnogîâ narody pryvâdze Ęn da podzivu; cary zatulâc' perad İm vusny svae, bo âny ŭbačac' toe, pra što nâ bylo kazana im, i davedaŭcca pra toe, čago nâ čuli.

1. Госпадзе! хто паверыў чутаму ад нас, і каму адкрылася сіла Гасподняя?

Gospadze! hto paveryŭ čutamu ad nas, i kamu adkrylasâ sila Gaspodnââ?

2. Бо ён узышоў перад Ім, як атожылак і як росьцік з сухой зямлі; няма ў Ім ні выгляду, ні велічы; і мы бачылі Яго, і ня было ў Ім выгляду, які вабіў бы нас да Яго.

Bo ěn uzyšoŭ perad Īm, âk atožylak i âk ros'cik z suhoj zâmlì; nâma ŭ Īm ni vyglâdu, ni veličy; i my bačyli Âgo, i nâ bylo ŭ Īm vyglâdu, âkì vabiŭ by nas da Âgo.

3. Ён быў пагарджаны і прыніжаны перад людзьмі, Муж скрухі і дасьведчаны ў хваробах, і мы адварочвалі ад Яго твар свой; Ён быў пагарджаны, і мы ані ў што ня ставілі Яго.

Ěn byŭ pagardžany i prynižany perad lŭdz'mì, Muž skruhì i das'vedčany ŭ hvarobah, i my advaročvalì ad Âgo tvar svoj; Ěn byŭ pagardžany, i my anì ŭ što nâ stavìli Âgo.

4. Але Ён узяў на Сябе нашыя немачы і забраў нашыя хваробы; а мы думалі, што Ён быў паранены, пакараны і зьнішчаны Богам.

Ale Ěn uzâŭ na Sâbe našyâ nemačy i zabraŭ našyâ hvaroby; a my dumalì, što Ěn byŭ paraneny, pakarany i z'niščany Bogam.

5. Але Ён паранены быў за грахі нашыя і пакутаваў за беззаконьні нашыя; кара міру нашага была на Ім, і ранами Яго мы ацаліліся.

Ale Ěn paraneny byŭ za grahì našyâ i pakutavaŭ za bezzakon'ni našyâ; kara mìru našaga byla na Īm, i ranamì Âgo my acalìlisâ.

6. Усе мы блукалі, як авечкі, зьвярнулі кожны на сваю дарогу, - і Гасподзь усклаў на Яго грахі ўсіх нас.

Use my blukali, âk avečkì, z'vârnulì kožny na svaû darogu, - i Gaspodz' usklaŭ na Âgo grahì ŭsìh nas.

7. Ён катаваны быў, але цярпеў з добрай волі і не размыкаў вуснаў Сваіх; як авечку, вялі Яго на закол, і як ягня перад стрыгалём ягоным, маўчыць, так Ён не размыкаў вуснаў Сваіх.

Ěn katavany byŭ, ale cârpeŭ z dobroj volì i ne razmykaŭ vusnaŭ Svaih; âk avečku, vâli Âgo na zakol, i âk âgnâ perad strygalëm âgonym, maŭčyc', tak Ěn ne razmykaŭ vusnaŭ Svaih.

8. Зь вязьніцы і суду Ён быў узяты; але род Ягоны хто высветліць? бо Ён адарваны ад зямлі жывых; за злачынствы народу Майго перацерпеў сьмерць.

Z' vâz'nicy i sudu Ěn byŭ uzâty; ale rod Âgony hto vys'vetlic'? bo Ěn adarvany ad zâmlì žyvyh; za zlačynstvy narodu Majgo peracerpeŭ s'merc'.

9. Яму выраклі магілу са зладзеямі, але Ён пахаваны ў багатага, бо ня ўчыніў грэху, і ня было маны ў вуснах Ягоных.

Âmu vyrakli magilu sa zladzeâmi, ale Ěn pahavany ŭ bagataga, bo nâ ŭčyniŭ grêhu, i nâ bylo many ŭ vusnah Âgonyh.

10. Але Госпаду заўгодна было ўтрапіць Яго цярпеньямі, і Ён аддаў Яго на пакуты; калі ж душа Яго прынясе ахвяру ўмілажаленьня, Ён убачыць нашчадства даўгавечнае, і воля Гасподня пасьпяхова будзе здзяйсняцца рукою Ягонай.

Ale Gospadu zaŭgodna bylo ŭtrapic' Âgo cârpen'nâmi, i Ěn addaŭ Âgo na pakuty; kalì ž duša Âgo prynâse ahvâru ŭmilažalen'nâ, Ěn ubačyc' naščadstva daŭgavečnae, i volâ Gaspodnââ pas'pâhova budze z'dzâjs'nâcca rukoŭ Âgonaj.

11. На подзьвіг душы Сваёй Ён будзе глядзець з прыемнасьцю; праз спазнаньне Яго Ён, Праведнік, Раб Мой, апраўдае многіх і грахі іх на

Сабе панясе.

Na podz'vig dušy Svaëj Ęn budze glâdzec' z pryemnas'cû; praz spaznan'ne Āgo Ęn, Pravednik, Rab Moj, apraŭdae mnogih i grahi ih na Sabe panâse.

12. Пасьля гэтага Я дам Яму долю паміж вялікімі, і з моцнымі будзе дзяліць здабычу, за тое, што аддаў душу Сваю на сьмерць, і да зладзеяў залічаны быў, тады як Ęн панёс на Сабе грахі многіх і за злачынцаў зрабіўся хадайнікам.

Pas'lâ gëtaga Ā dam Āmu dolû pamiz' vâlikimi, i z mocnymi budze dzâlic' zdabyču, za toe, što addaŭ dušu Svaû na s'merc', i da zladzeâŭ zaličany byŭ, tady âk Ęn panës na Sabe grahi mnogih i za zlačyncaŭ zrabiŭsâ hadajnikam.

54 Кіраўнік

1. Разьвесяліся, няплодная, неўрадлівая; усклікні і голасам скажы ты, якая ня мучылася родамі; бо ў пакінутай намнога болей дзяцей, чым у замужняе, кажа Гасподзь.

Raz'vesâlisâ, nâplodnaâ, neŭradlivaâ; usklikni i golasam skažy ty, âkaâ nâ mučylasâ rodami; bo ŭ pakinutaj namnoga bolej dzâcej, čym u заму́жняе, ка́жа Gaspodz'.

2. Расхіні месца намёту твайго, пашыры покрывы жытлішчаў тваіх; не саромейся, - адпусьці даўжэйшыя шнуры твае і ўцьвердзі калкі твае;

Rashini mesca namëtu tvajgo, pašyry pokryvy žytliščaŭ tvaih; ne saromejsâ, - adpus'ci daŭžëj šnury tvae i ŭc'verdzi kalki tvae;

3. бо ты пашырышся направа і налева, і нашчадкі твае завалодаюць народамі і заселяць спустошаныя гарады.

bo ty pašyryšsâ naprava i naleva, i naščadki tvae zavalodaŭc' narodami i zaselâc' spustošanyâ garady.

4. Ня бойся, бо ня будзеш пасаромленая; не бянтэжся, бо ня будзеш у паганьбеньні: ты забудзеш ганьбу маладосьці тваёй і ня будзеш болей згадваць пра няслаўе ўдоўства твайго.

Nâ bojsâ, bo nâ budzeš pasaromlenaâ; ne bântèžsâ, bo nâ budzeš u pagan'ben'ni: ty zabudzeš gan'bu malos'ci tvaëj i nâ budzeš bolej zgadvac' pra nâslaŭe ŭdoŭstva tvajgo.

5. Бо твой Творца ёсьць муж твой; Гасподзь Саваоф - імя Яго, і Адкупнік твой - Сьвяты Ізраілеў: Богам усёй зямлі назавецца Ён.

Bo tvoj Tvorca ës'c' muž tvoj; Gaspodz' Savaof - imâ Ágo, i Adkupnik tvoj - S'vâty İzraileŭ: Bogam usëj zâmlì nazavecca Ęn.

6. Бо як жонку, пакінутую і скрушліваю духам, заклікае цябе Гасподзь, і як жонку маладосьці, якая была адкінутая, кажа Бог твой.

Bo âk žonku, pakìnutuû i skrušlivuû duham, zaklikae câbe Gaspodz', i âk žonku malos'ci, âkaâ byla adkìnutaâ, kaža Bog tvoj.

7. На кароткі час Я пакінуў цябе, але зь вялікаю літасьцю прыму цябе.

Na karotkì čas Â pakìnuŭ câbe, ale z' vâlikaû litas'cû prymu câbe.

8. У гарачцы гневу Я схаваў ад цябе аблічча Маё на час, але вечнаю літасьцю памілюю цябе, кажа Адкупнік твой Гасподзь.

U garačcy gnevu Â shavaŭ ad câbe abličča Maë na čas, ale večnaû litas'cû pamìluû câbe, kaža Adkupnik tvoj Gaspodz'.

9. Бо гэта Мне, як воды Ноя: як Я пакляўся, што воды Ноя ня прыйдуць больш на зямлю, як пакляўся ня гневацца на цябе і не дакараць цябе.

Bo gèta Mne, âk vody Noâ: âk Â paklâŭsâ, što vody Noâ nâ pryjduc' bol's na zâmlû, âk paklâŭsâ nâ gnevacca na câbe i ne dakarac' câbe.

10. Горы скрануцца і пагоркі пахіснуцца, - а літасьць Мая не адступіць ад цябе, і запавет міру Майго не пахісьнецца, кажа Гасподзь, Які спагадае табе.

Gory skranucca i pagorki pahisnucca, - a litas'c' Maâ ne adstupic' ad câbe, i zapavet miru Majgo ne pahis'necca, kaža Gaspodz', Âki spagadae tabe.

11. Бедная, кіданая бураю, няўцешная! Вось, Я пакладу камяні твае на рубін і зраблю аснову тваю з сапфіраў;

Bednaâ, kîdanaâ buraû, nâũcešnaâ! Vos', Â pakladu kamâni tvae na rubin i zrablû asnovu tvaû z sapfiraũ;

12. і зраблю вокны твае з рубінаў і браму тваю - з жамчужын, і ўсю агароджу тваю - з каштоўных камянёў.

i zrablû vokny tvae z rubinaũ i bramu tvaû - z žamčuzžyn, i ũsû agarodžu tvaû - z kaštoũnyh kamâněũ.

13. І ўсе сыны твае будуць навучаны Госпадам, і вялікі спакой будзе ў сыноў тваіх.

İ ũse syny tvae buduc' navučany Gospadam, i vâlikî spakoj budze ũ synoũ tvaiħ.

14. Ты ўмацуешся праўдаю; будзеш далёкая ад уціску, бо табе баяцца няма чаго, і ад жудасьці, бо ён не наблізіцца да цябе.

Ty ũmacueššâ praũdaũ; budzeš dalëkaâ ad ucisku, bo tabe baâcca nâma čago, i ad žudas'ci, bo ěn ne nablizicca da câbe.

15. Вось, будуць узбройвацца супроць цябе, але не ад Мяне; хто б ні ўзброіўся супроць цябе, - загіне.

Vos', buduc' uzbrojvacca suproc' câbe, ale ne ad Mâne; hto b ni ũzbroiũsâ suproc' câbe, - zagine.

16. Вось, Я стварыў каваля, які разьдзімае жар у агні і робіць прыладу для сваёй працы, - і Я ствараю згубцу на вынішчэньне.

Vos', Â stvaryũ kavalâ, âkî raz'dzimaе žar u agni i robic' prykladu dlâ svaëj pracy, - i Â stvaraũ zgubcu na vyniščèn'ne.

17. Ніякая зброя, зробленая на цябе, ня дасьць посьпеху; і кожны язык,

які будзе спаборнічаць з табою на судзе, - ты зьвінаваціш. Гэта спадчына рабоў Госпада, апраўданьне іх ад Мяне, кажа Гасподзь.

Niâkaâ zbroâ, зробленаâ na câbe, nâ das'c' pos'pehu; i kožny âzyk, âki budze spaborničac' z taboû na sudze, - ty z'vinavaciš. Gèta spadčyna raboû Gospada, apraŭdan'ne ih ad Mâne, kaža Gaspodz'.

55 Кіраўнік

1. Спрагненыя! ідзеце ўсе да водаў; нават і вы, у каго няма срэбра, ідзеце, купляйце і ежце; ідзеце, купляйце бяз срэбра і бяз платы віно і малако.

Spragnenyâ! idzece ŭse da vodaŭ; navat i vy, u kago nâma srèbra, idzece, kuplâjce i ežce; idzece, kuplâjce bâz srèbra i bâz platy vino i malako.

2. Навошта вам наважваць срэбра за тое, што ня хлеб, і заробак свой за тое, што не насычае? Паслухайце ўважліва і ежце дабро, і душа ваша хай раскашуецца тлушчам.

Navošta vam navažvac' srèbra za toe, što nâ hleb, i zarobak svoj za toe, što ne nasyčae? Pasluhajce ŭvažliva i ežce dabro, i duša vašaâ haj raskašuecca tluščam.

3. Прыхілеце вуха ваша і прыйдзеце да Мяне; паслухайце, і жывая будзе душа ваша, - і дам вам заповіт вечны, нязьменныя міласьці, абяцаныя Давіду.

Pryhilece vuha vaša i pryjdzece da Mâne; pasluhajce, i žyvaâ budze duša vašaâ, - i dam vam zapavet večny, nâz'mennyâ milas'ci, abâcanyâ Davidu.

4. Вось, Я даў Яго ў сьведкі народам, у правадыры і настаўнікі народам.

Vos', Â daŭ Âgo ŭ s'vedki narodam, u pravadyry i настаўнікі narodam.

5. Вось, ты заклічаш народ, якога ты ня ведаў, і народы, якія цябе ня

ведалі, пасьпяшаюцца да цябе дзеля Госпада Бога твайго і дзеля Сьвятога Ізраілевага, бо Ён праславіў цябе.

Vos',ty zakličaš narod, âkoga ty nâ vedaŭ, i narody, âkiâ câbe nâ vedali, pas'pâšaŭcca da câbe dzelâ Gospada Boga tvajgo i dzelâ S'vâtoga İzrailevaga, bo Ёn praslaviŭ câbe.

6. Шукайце Госпада, калі можна знайсці Яго; клічце Яго, калі Ён блізка.

Šukajce Gospada, kalì možna znajs'ci Âgo; kličce Âgo, kalì Ёn blizka.

7. Хай пакіне бязбожнік дарогу сваю і беззаконьнік - намыслы свае, і хай зьвернецца да Госпада, - і Ён памілуе яго, і да Бога нашага, - бо Ён мілажальны.

Haj pakìne bâzbožnik darogu svaŭ i bezzakon'nik - namysly svae, i haj z'vernecca da Gospada, - i Ёn pamilue âgo, i da Boga našaga, - bo Ёn milažal'ny.

8. Мае думкі - ня вашыя думкі, ні вашыя шляхі - не Мае шляхі, кажа Гасподзь.

Mae dumki - nâ vašyâ dumki, ni vašyâ šlâhi - ne Mae šlâhi, kaža Gaspodz'.

9. Але Як неба вышэй за зямлю, так дарогі Мае вышэй за дарогі вашыя, і думкі Мае вышэй за думкі вашыя.

Ale Âk neba vyšèj za zâmlû, tak darogì Mae vyšèj za darogì vašyâ, i dumki Mae vyšèj za dumki vašyâ.

10. Як дождж і сьнег зыходзяць зь неба і туды не вяртаюцца, а напоюць зямлю і робяць яе здольнаю радзіць і вырошчваць, каб яна давала насеньне таму, хто сее, і хлеб таму, хто есьць,

Âk doždž i s'neg zyhodzâc' z' neba i tudy ne vârtaucca, a napojvaŭc' zâmlû i robâc' âe zdol'naŭ radzic' i vyroščvac', kab âna davala nasen'ne tamu, hto see, i hleb tamu, hto es'c',

11. так і слова Маё, якое зыходзіць з вуснаў Маіх, - яно не вяртаецца да Мяне марным, а выконвае тое, што Мне заўгодна, і здзяйсняе тое, на што Я паслаў яго.

tak i slova Maë, âkoe zyhodzic' z vusnaŭ Maih, - âno ne vârtaecca da Mâne marnym, a vykonvae toe, što Mne zaŭgodna, i z'dzâjs'nâe toe, na što Â paslaŭ âgo.

12. Дык вось, вы выйдзеце зь весялосьцю і вас правядуць зь мірам; горы і пагоркі будуць сьпяваць перад вамі песьню, і ўсе дрэвы ў полі - папляскаюць вам.

Dyk vos', vy vyjdzece z' vesâlos'cû i vas pravâduc' z' miram; gory i pagorki buduc' s'pâvac' perad vamì pes'nû, i ŭse drèvy ŭ poli - paplâskaŭc' vam.

13. Замест цярноўніку вырасьце кіпарыс; замест крапівы вырасьце мірт; і гэта будзе на славу Госпаду, на знак вечны, непарушны.

Zamest cârnoŭniku vyras'ce kiparys; zamest krapivvy vyras'ce mirt; i gèta budze na slavu Gospadu, na znak večny, neparušny.

56 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь: захоўвайце суд і кіруйцеся праўдаю; бо блізка збавеньне Маё і адкрыцьцё праўды Маёй.

Tak kaža Gaspodz': zahoŭvajce sud i kirujcesâ praŭdaŭ; bo blizka zbaven'ne Maë i adkryc'cë praŭdy Maëj.

2. Шчасны муж, які робіць гэта, і сын чалавечы, які моцна трымаецца гэтага, які захоўвае суботу ад апаганьваньня і стрымлівае руку сваю, каб не зрабіць ніякага ліха.

Ščasny muž, âkì robic' gèta, i syn čalavečy, âkì mocna trymaecca gètaga, âkì zahoŭvae subotu ad apagan'van'nâ i strymlivae ruku svaŭ, kab ne zrabic'

nîâkaga liha.

3. Хай ня кажа сын іншапляменца, які далучыўся да Госпада: "Гасподзь зусім адлучыў мяне ад Свайго народа", і хай ня кажа еўнух: "вось, я сухое дрэва".

Haj nâ kaža syn inšaplâmenca, âki dalučyŭsâ da Gospada: "Gaspodz' zusim adlučyŭ mâne ad Svajgo naroda", i haj nâ kaža eŭnuh: "vos', â suhoe drèva".

4. Бо Гасподзь так кажа пра еўнухаў: хто шануе Мае суботы і выбірае заўгоднае Мне і моцна трымаецца запавету Майго,

Bo Gaspodz' tak kaža pra eŭnuhaŭ: hto šanue Mae suboty i vybiraе zaŭgodnae Mne i mocna trymaecca zapavetu Majgo,

5. тым дам Я ў доме Маім і ў сьценах Маіх месца і імя лепшае, чым сынам і дочкам: дам ім вечнае імя, якое ня вынішчыцца.

tym dam Â ŭ dome Maïm i ŭ s'cenah Maïh mesca i imâ lepšae, čym synam i dočkam: dam im večnae imâ, âкое nâ vyniščycca.

6. І сыноў іншапляменцаў, якія далучыліся да Госпада, каб служыць Яму і любіць імя Госпада, быць рабамі Яго, - усіх, хто захоўвае суботу ад апаганьваньня і цьвёрда трымаецца запавету Майго,

I synoŭ inšaplâmencaŭ, âkiâ dalučylisâ da Gospada, kab služyc' Âmu i lûbic' imâ Gospada, byc' rabami Âgo, - usih, hto zahoŭvae subotu ad apagan'van'nâ i c'vërda trymaecca zapavetu Majgo,

7. Я прывяду на сьвятую гару Маю і парадую іх у Маім доме малітвы; цэласпаленьні іхнія і ахвяры іхнія будуць на ахвярніку Маім, бо дом Мой называецца домам малітвы для ўсіх народаў.

Â pryvâdu na s'vâtuû garu Maû i paraduû ih u Maïm dome malitvy; cèlaspalen'ni ihniâ i ahvâry ihniâ buduc' na ahvârniku Maïm, bo dom Moj nazyvaеcca domam malitvy dlâ ŭsih narodaŭ.

8. Гасподзь Бог, Які зьбірае расьсеяных Ізраільцянаў, кажа: да сабраных

у яго Я буду яшчэ зьбіраць іншых.

Gaspodz' Bog, Âki z'biraе ras'seânyh Îzrail'cânaŭ, kaŭa: da sabranyh u âgo Â budu âščè z'biraс' inšyh.

9. Усе зьвяры польныя, усе зьвяры лясныя, ідзеце есьці!

Use z'vâry pol'nyâ, use z'vâry lâsnyâ, idzece es'ci!

10. Вартаўнікі ў іх сьляпяя ўсе і невукі: усе яны нямыя сабакі, якія ня ўмеюць брахаць, пазяхаюць лежачы, любяць спаць.

Vartaŭniki ŭ ih s'lâpyâ ŭse i nevuki: use âny nâmyâ sabaki, âkiâ nâ ŭmeŭс' brahac', pazâhaŭс' leŭačy, lûbâс' spac'.

11. І гэта - сабакі, прагныя душою, ня ведаюць сытасьці; і гэта - пастухі бесталковыя: усе глядзяць на сваю дарогу, кожны да апошняга, на сваю радасьць;

Î gèta - sabaki, pragnyâ dušou, nâ vedaŭс' sytas'ci; i gèta - pastuhi bestalkovyâ: use glâdzâс' na svaŭ darogu, koŭny da apošnâga, na svaŭ radas'с';

12. прыходзьце, кажуць, я дастану віна, і мы нап'емся сікеры; і заўтра тое самае будзе, што сёньня, ды яшчэ і болей.

pryhodz'ce, kaŭuc', â dastanu vina, i my nap'emsâ sikery; i zaŭtra toe samae budze, ŭto sën'nâ, dy âščè i bolej.

57 Кіраўнік

1. Праведнік памірае, і ніхто не бярэ гэтага да сэрца; і мужоў пабожных забіраюць зь зямлі, і ніхто не падумае, што праведніка забіраюць ад ліха.

Pravednik pamirae, i nihto ne bârè gètaga da sèrca; i mužoŭ paboŭnyh zabiraŭс' z' zâmlì, i nihto ne padumae, ŭto pravednika zabiraŭс' ad liha.

2. Ён адыходзіць да спакою; тыя, што ходзяць простаю дарогаю, будуць пакоіцца на ложках сваіх.

Ėn adyhodzic' da spakoû; tyâ, što hodzâc' prostaû darogaû, buduc' pakoicca na ložkah svaih.

3. Але падыдзеце сюды, вы, сыны чарадзеікі, семя пералюбніка і распусьніцы.

Ale padydzece sûdy, vy, syny čaradzejki, semâ peralûbnika i raspus'nicy.

4. З каго вы глум чыніце? супроць каго разьзяўляеце рот, высалопваеце язык? ці ня дзеці вы злачынства, семя падману?

Z kago vy glum čynice? suproc' kago raz'zâŭlâece rot, vysalopvaece âzyk? ci nâ dzeci vy zlačynstva, semâ padmanu?

5. распаліныя пажадаю да ідалаў пад кожным галінастым дрэвам, гартавальнікі дзяцей каля ручаёў, у расколінах скал?

raspalâ±nyâ pažadaû da idalaŭ pad koŭnym galinastym drèvam, gartaval'niki dzâcej kalâ ručaëŭ, u raskolinah skal?

6. У гладкіх камянях ручаёў доля твая; яны, яны - доля твая; ім ты робіш паліваньні і прыносіш ахвяры: ці ж магу Я быць задаволены гэтым?

U gladkih kamânâh ručaëŭ dolâ tvaâ; âny, âny - dolâ tvaâ; im ty robiš palivan'ni i prynosiš ahvâry: ci ŷ magu Â byc' zadavoleny gètym?

7. На высокай і выноснай гары ты ставіш ложак твой і туды ўзыходзіш прыносіць ахвяру.

Na vysokaj i vynosnaj gary ty staviš ložak tvoj i tudy ŭzyhodziš prynosic' ahvâru.

8. За дзьвярыма і за вушкамі ставіш помнікі твае, бо: адварнуўшыся ад Мяне, ты агаляешся і ўзыходзіш; расхінаеш ложак твой і дамаўляешся з тымі зь іх, зь якімі любіш ляжаць, - вышукваеш месца.

Za dz'vâryma ì za vušakami staviš pomniki tvae, bo: advârnuššysâ ad Mâne, ty agalâeššâ ì ŭzyhodziš; rashinaeš ložak tvoj ì damaŭlâeššâ z tymi z' ih, z' âkimi lûbiš lâžac', - vyšukvaeš mesca.

9. Ты хадзіла таксама да цара з пахучаю масьцю і памнажала масьці твае, і далёка пасылала паслоў тваіх і прыніжалася да апраметнай.

Ty hadzila taksama da cara z pahučaŭ mas'cŭ ì pamnažala mas'ci tvae, ì dalëka pasylala pasloŭ tvaïh ì prynižalasâ da aprametnaj.

10. Ад доўгай дарогі тваёй стамлялася, але не казалася "надзея страчана!", усё яшчэ знаходзіла жывасць у руцэ тваёй і таму не адчувала паслабкі.

Ad doŭgaj darogì tvaëj stamlâlasâ, ale ne kazala "nadzeâ stračana!", usë âščë znahodzila žyvas'c' u rucè tvaëj ì tamu ne adčuvala paslabki.

11. Каго ж ты спалохалася і збаялася, што зрабілася нявернаю і Мянэ перастала памятаць і захоўваць у тваім сэрцы? ці не таму, што Я маўчаў, і пры тым доўга, ты перастала баяцца Мянэ?

Kago ž ty spalohalasâ ì zbaâlasâ, što zrabilasâ nâvernaŭ ì Mâne perastala pamâtac' ì zahoŭvac' u tvaïm sèrcy? ci ne tamu, što Â maŭčaŭ, ì pry tym doŭga, ty perastala baâcca Mâne?

12. Я пакажу праўду тваю і ўчынкі твае, - і яны будуць не на карысьць табе.

Â pakažu praŭdu tvaŭ ì ŭčynki tvae, - ì âny buduc' ne na karys'c' tabe.

13. Калі ты будзеш галасіць, ці ўратуе цябе зборня твая? - усіх іх зьнясе вецер, разьнясе подых; і хто спадзяецца на Мянэ, той успадкуе зямлю, і будзе валодаць сьвятою гарою Маёю.

Kali ty budzeš galasić, ci ŭratue câbe zbornâ tvaâ? - usih ih z'nâse vecer, raz'nâse podyh; ì hto spadzâecca na Mâne, toj uspadkue zâmlŭ, ì budze valodac' s'vâtoŭ garoŭ Maëŭ.

14. І сказаў: падымайце, падымайце, раўняйце дарогу, прымайце перашкоды са шляху народа Майго.

Ĭ skazaŭ: padymajce, padymajce, raŭnâjce darogu, prymajce peraškody sa šlâhu naroda Majgo.

15. Бо так кажа Высокі і Ўзьнесены, вечна Жывы, - Сьвяты імя Яго: Я жыву на вышыні нябёсаў і ў сьвяцілішчы, і гэтак сама з уціснутымі і ўпакоранымі духам, каб ажыўляць дух упакораных і ажыўляць сэрцы ўціснутых.

Bo tak kaža Vysoki Ĭ Ŭz'neseny, večna Žyvy, - S'vâty imâ Âgo: Â žyvu na vyšyni nâbësaŭ Ĭ ũ s'vâciliščy, Ĭ gètak sama z ucisnutymì Ĭ ũpakoranyimi duham, kab ažyŭlâc' duh upakoranyh Ĭ ažyŭlâc' sèrcy ũcisnutyh.

16. Бо ня вечна буду Я весьці цяжбіну і не да канца гневацца; інакш зьнямогацца перада Мною дух і ўсякае дыханьне, Мною створанае.

Bo nâ večna budu Â ves'ci câžbinu Ĭ ne da kanca gnevacca; inakš z'nâmožacca perada Mnoŭ duh Ĭ ũsâkae dyhan'ne, Mnoŭ stvoranae.

17. За грэх карысталюбнасьці яго Я гневаўся і пабіваў яго, хаваў твар і абураўся; але ён адварнуўшыся пайшоў па дарозе свайго сэрца.

Za grèh karystalûbnas'ci âgo Â gnevaŭsâ Ĭ pabivaŭ âgo, havaŭ tvar Ĭ aburaŭsâ; ale ěn advârnuŭšysâ pajšoŭ pa daroze svajgo sèrca.

18. Я бачыў шляхі яго і ацалю яго, і буду вадзіць яго і суцяшаць яго і гаротнікаў ягоных.

Â bačyŭ šlâhì âgo Ĭ acalû âgo, Ĭ budu vadzic' âgo Ĭ sucâšac' âgo Ĭ garotnikaŭ âgonyh.

19. Я стрымаю слова: спакой, спакой далёкаму і блізкаму, кажа Гасподзь, і ацалю яго.

Â strymaŭ slova: spakoj, spakoj dalëkamû Ĭ blizkamû, kaža Gaspodz', Ĭ acalû âgo.

20. А бязбожныя - як мора ўсхваляванае, якое ня можа супакоіцца, і воды якога выкідаюць глей і бруд.

A bâzbožnyâ - âk mora ŭshvalâvanae, âkoe nâ moža supakoïcca, i vody âkoga vykidauc' glej i brud.

21. Няма спакою бязбожным, кажа Бог мой.

Nâma spakoû bâzbožnym, kaža Bog moj.

58 Кіраўнік

1. Заклікай голасна, ня стрымлівайся; узвысь голас твой, каб быў, як труба, і пакажы народу Майму на беззаконьне яго, і дому Якаваму - на грахі ягоныя.

Zaklikaj golasna, nâ strymlivajsâ; uzvys' golas tvoj, kab byŭ, âk truba, i pakažy narodu Majmu na bezzakon'ne âgo, i domu Âkavamu - na grahi âgonyâ.

2. Яны кожнага дня шукаюць Мяне і хочуць ведаць шляхі Мае, як народ, што робіць справядліва і не адступаецца ад законаў Бога свайго; яны пытаюцца ў Мяне пра суды праўды, хочуць наблізіцца да Бога:

Âny kožnaga dnâ šukauc' Mâne i hočuc' vedac' šlâhi Mae, âk narod, što robic' spravâdliva i ne adstupaecca ad zakonaŭ Boga svajgo; âny pytaucca ŭ Mâne pra sudy praŭdy, hočuc' nablizicca da Boga:

3. "чаму мы посьцім, а Ты ня бачыш? упакорваем душы свае, а Ты ня ведаеш?" - Вось, у дзень посту вашага вы выконваеце волю вашу і патрабуеце цяжкае працы ад іншых.

"čamu my pos'cîm, a Ty nâ bačyš? upakorvaem dušy svae, a Ty nâ vedaeš?" - Vos', u dzen' postu vašaga vy vykonvaece volû vašu i patrabuece câžkae

pracy ad inšyh.

4. Вось вы посьціце дзеля свараў і разладаў, і дзеля таго, каб дзёрзкаю рукою біць іншых; вы ня посьціце ў гэты час так, каб голас ваш быў пачуты на вышыні.

Vos' vy pos'cice dzelâ svaraŭ i razladaŭ, i dzelâ tago, kab dzěrzkau rukoŭ bic' inšyh; vy nâ pos'cice ŭ gèty čas tak, kab golas vaš byŭ pačuty na vyšyni.

5. Ці такі той пост, які Я выбраў, - дзень, у які томіць чалавек душу сваю, калі нурыць галаву сваю, як трысьнэг, і падсьцілае пад сябе зрэб'е і попел? Ці гэта называеш поста́м і днём, заўгодным Госпаду?

Ci takì toj post, âkì Â vybraŭ, - dzen', u âkì tomic' čalavek dušu svaŭ, kali nuryc' galavu svaŭ, âk trys'nëg, i pads'cilae pad sâbe zrëb'e i popel? Ci gèta nazyvaeš postam i dnëm, zaŭgodnym Gospadu?

6. Вось пост, які Я выбраў: разамкні аковы няпраўды, разьвяжы путы ярма, і прыгнечаных адпусьці на волю і разарві кожнае ярмо:

Vos' post, âkì Â vybraŭ: razamknì akovy nâpraŭdy, raz'vâžy puty ârma, i prygnečanyh adpus'ci na volû i razarvi kožnae ârmo:

7. падзяліся з галодным хлебам тваім, і бяздомных бедных увядзі ў дом; калі ўбачыш голага, адзень яго, і ад адзінакроўнага твайго не хавайся.

padzâlisâ z galodnym hlebam tvaïm, i bâzdomnyh bednyh uvâdzi ŭ dom; kali ŭbačyš golaga, adzen' âgo, i ad adžinakroŭnaga tvajgo ne havajsâ.

8. Тады адкрыецца, як зара, сьвятло тваё, і ацаленьне тваё хутка вырасьце, і праўда твая пойдзе перад табою, і слава Гасподня будзе з табою.

Tady adkryecca, âk zara, s'vâtlo tvaë, i acalen'ne tvaë hutka vyras'ce, i praŭda tvaâ pojdze perad taboŭ, i slava Gaspodnââ budze z taboŭ.

9. Тады ты паклічаш - і Гасподзь пачуе, залямантуеш - і Ён скажа: Вось

Я! Калі ты адвядзеш з асяродзьдзя твайго ярмо, перастанеш падымаць палец і гаварыць зьняважлівае

Tady ty pakličaš - i Gaspodz' pačue, zalâmantueš - i Ęn skaža: Vos' Â! Kalì ty advâdzeš z asârodz'dzâ tvajgo ârmo, perastaneš padymac' palec i gavaryc' z'nâvažlìvae

10. і аддасі галоднаму душу тваю і накорміш душу пакутніка, - тады сьвятло тваё ўзыдзе ў цемры, і морак твой будзе як полудзень;

i addasi galodnamu dušu tvaû i nakormiš dušu pakutnika, - tady s'vâtlo tvaë ũzydze ũ cemry, i morak tvoj budze âk poludzen';

11. і будзе Гасподзь правадыром тваім заўсёды, і ў час засухі будзе насычаць душу тваю і мацаваць косьці твае, і ты будзеш як напоены вадою сад і як крыніца, воды якое ніколі не перасыхаюць.

i budze Gaspodz' pravadyrom tvaim zaũsëdy, i ũ čas zasuhì budze nasyčac' dušu tvaû i macavac' kos'ci tvae, i ty budzeš âk napoeny vadoû sad i âk krynica, vody âkoe nikoli ne perasyhaûc'.

12. І забудуцца нашчадкамі тваімі пустыні векавечныя: ты адродзіш асновы многіх пакаленьняў, і называцьмуць цябе адраджэнцам руінаў, адраджэнцам шляхоў насельніцтву.

Ì zabuducca naščadkami tvaimi pustyni vekavečnyâ: ty adrodziš asnovy mnogih pakalen'nâũ, i nazyvac'muc' câbe adradžèncam ruinaũ, adradžèncam šlâhoũ nasel'nictvu.

13. Калі ты ўтрымаеш нагу тваю дзеля суботы ад выкананьня прымхаў тваіх у сьвяты дзень Мой, і будзеш называць суботу радасьцю, сьвятым днём Гасподнім, шанавальным, і ўшануеш яе тым, што ня будзеш займацца звычайнымі тваімі справамі, дагаджаць тваёй прыхамаці і пустасловіць,

Kalì ty ũtrymaeš nagu tvaû dzelâ suboty ad vykanan'nâ prymhaũ tvaìh u

s'vâty dzen' Moj, i budzeš nazyvac' subotu radas'cû, s'vâty dnëm Gaspodnim, šanaval'nym, i ũšanueš âe tym, što nâ budzeš zajmacca zvyčnymi tvaimi spravami, dagadžac' tvaëj pryhamaci i pustaslovic',

14. дык мецьмеш радасьць у Госпадзе, і Я ўзьвяду цябе на вышыні зямныя і дам скаштаваць табе спадчыну Якава, бацькі твайго: вусны Гасподнія прамовілі гэта.

dyk mec'meš radas'c' u Gospadze, i Â ũz'vâdu câbe na vyšyni zâmnyâ i dam skaštavac' tabe spadčynu Âkava, bac'ki tvajgo: vusny Gaspodniâ pramovili gëta.

59 Кіраўнік

1. Вось, рука Госпада не пакарацела, каб ратаваць, і вуха Яго не ацяжэла, каб чуць.

Vos', ruka Gospada ne pakaracela, kab ratavac', i vuha Âgo ne acâžëla, kab čuc'.

2. А беззаконьні вашыя зрабілі падзел паміж вамі і Богам вашым, і грахі вашыя адварочваюць аблічча Яго ад вас, каб ня чуць.

A bezzakon'ni vašyâ zrabili padzel pamiž vami i Bogam vašym, i grahi vašyâ advaročvaûc' abličča Âgo ad vas, kab nâ čuc'.

3. Бо рукі вашыя апаганены крывёю і пальцы вашыя - беззаконьнем; вусны вашыя кажуць ману, язык ваш вымаўляе няпраўду.

Bo rukì vašyâ apaganeny kryvëû i pal'cy vašyâ - bezzakon'nem; vusny vašyâ kažuc' manu, âzyk vaš vυμαŭlâe nâpraŭdu.

4. Ніхто не падае голасу за праўду, і ніхто не заступаецца за ісьціну: спадзяюцца на пустое і хлусяць, зачынаюць ліха і спараджаюць ліхадзейства;

Nihto ne padae golasu za praŭdu, i nihto ne zastupaecca za is'cinu: spadzâucca na pustoe i hlusâc', začynaüc' liha i sparadžaüc' lihadzejstva;

5. выседжваюць зьмяіныя яйкі і ткуць павуціну: хто паесьць як іх, - памрэ, а калі раздушыць, - выпаўзе яхідна.

vysedžvaüc' z'mâinyâ âjki i tkuc' pavucinu: hto paes'c' âek ih, - pamrè, a kali razdušyc', - vupaŭze âhidna.

6. Павуціныне іхняе на вопратку няпрыдатнае, і яны не накрываюцца сваім творам; учынкі іхнія - учынкі няправедныя, і насільле ў руках у іх.

Pavucin'ne ihnâe na vopratku nâprydatnae, i âny ne nakryûcca svaim tvoram; učynki ihniâ - učynki nâpravednyâ, i nasil'le ŭ rukah u ih.

7. Ногі іхнія бягуць ад ліха, і яны сьпяшаюцца праліваць нявінную кроў; думкі іхнія - думкі бязбожныя; спусташэньне і пагібель на сьцежках іхніх.

Nogi ihniâ bâguc' ad liha, i âny s'pâšaucca pralivac' nâvinnuû kroŭ; dumki ihniâ - dumki bâzbožnyâ; spustašèn'ne i pagibel' na s'cežkah ihnih.

8. Шляху спакойнага яны ня ведаюць, і няма суду на сьцежках іхніх; шляхі іхнія скрыўленыя, і ніхто, калі ідзе па іх, ня ведае спакою.

Šlâhu spakojnaga âny nâ vedaüc', i nâma sudu na s'cežkah ihnih; šlâhi ihniâ skryŭlenyâ, i nihto, kali idze pa ih, nâ vedaе spakoû.

9. Таму і далёкі ад нас суд, і правасудзьдзе не дастае нас: чакаем сьвятла, і вось цемра, - азарэньня, і ходзім у змроку.

Tamu i dalëki ad nas sud, i pravasudz'dze ne dastae nas: čakaem s'vâtla, i vos' cemra, - azarèn'nâ, i hodzim u zmroku.

10. Адчуваем, як сьляпыя сыцяну, і, як без вачэй, ходзім навоабмацак; спатыкаемся аполудні, як упоцемках, сярод жывых - як мёртвыя.

Adčuvaem, âk s'lâpyâ s'cânu, i, âk bez vačëj, hodzim navobmacak; spatykaemsâ apoludni, âk upocemkah, sârod žyvyh - âk mërtyvâ.

11. Усе мы равем, як мядзьведзі, і вуркочам, як галубы; чакаем суду, і няма яго, - ратунку, але ён далёкі ад нас.

Use my ravem, âk mâdz'vedzi, i vurkočam, âk galuby; čakaem sudu, i nâma âgo, - ratunku, ale ën dalëki ad nas.

12. Бо злачынствы нашыя шматлікія перад Табою, і грахі нашыя сьведчаць супроць нас; бо злачынствы нашыя з намі і беззаконьні нашыя мы ведаем.

Bo zlačynstvy našyâ šmatlikiâ perad Tabou, i grahi našyâ s'vedčac' suproc' nas; bo zlačynstvy našyâ z namì i bezzakon'ni našyâ my vedaem.

13. Мы здрадзілі і зманілі перад Госпадам, і адступіліся ад Бога нашага; гаварылі паклёп і здраду, зачыналі і нараджалі з сэрца ілжывыя словы.

My zdradzili i zmanili perad Gospadam, i adstupilisâ ad Boga našaga; gavaryli paklëp i zdradu, začynali i naradžali z sërca ilžyvvyâ slovy.

14. І суд адступіў назад, і праўда стала здалёку, бо ісьціна спатыкнулася на плошчы, і сумленнасць ня можа ўвайсьці.

Ì sud adstupiũ nazad, i praũda stala zdalëku, bo is'cina spatyknulasâ na ploščy, i sumlennas'c' nâ moža ũvajs'ci.

15. І ня стала ісьціны, і той, хто бяжыць ад ліха, падпадае пад зьнявагу.

І Гасподзь убачыў гэта, і агідна было вачам Яго, што няма суду,

Ì nâ stala is'ciny, i toj, hto bâžyc' ad liha, padpadae pad z'nâvagu. Ì Gaspodz' ubačyũ gëta, i agidna bylo vačam Âgo, što nâma sudu,

16. і бачыў, што няма чалавека, і здзіўляўся, што няма заступніка; і памагла Яму сіла Яго, і праўда Ягоная падтрымала Яго.

i bačyũ, što nâma čalaveka, i z'dziũläũsâ, što nâma zastupnika; i pamagla Âmu sila Âgo, i praũda Âgonaâ padtrymala Âgo.

17. І Ён усклаў на Сябе праўду, як браню, і шлем ратунку - галаву

Сваю; і апрануўся ў шату мсьцівасьці, як у вопратку, і пакрыў Сябе руплівасьцю, як плашчом.

Ì Ęn usklaŭ na Sâbe praŭdu, âk branŭ, ì šlem ratunku - galavu Svaŭ; ì apranuŭsâ ŭ šatu ms'civas'ci, âk u vopratku, ì pakryŭ Sâbe ruplivas'cŭ, âk plaščom.

18. Па меры адпомсты, паводле гэтай меры Ён дасьць праціўнікам Сваім - лютасьць, ворагам Сваім - помстаю, выспам аддасьць мусовую плату.

Pa mery adpomsty, pavodle gêtaj mery Ęn das'c' praciŭnikam Svaim - lŭtas'c', voragam Svaim - pomstaŭ, vyspam addas'c' musovuŭ platu.

19. І збаяцца імені Госпада на захадзе і славы Яго - на ўсходзе сонца. Калі вораг прыйдзе як рака, - подых Госпада прагоніць яго.

Ì zbaâcca imeni Gospada na zahadze ì slavy Āgo - na ŭshodze sonca. Kali vorag pryjdzе âk raka, - podyh Gospada pragonic' âgo.

20. І прыйдзе Адкупнік Сіёна і сыноў Якава, што адварнуліся ад бязбожнасьці, кажа Гасподзь.

Ì pryjdzе Adkupnik Siëna ì synoŭ Ākava, što advârnułisâ ad bâzbožnas'ci, kaža Gaspodz'.

21. І вось, запавет Мой зь імі, кажа Гасподзь: Дух Мой, які на табе, і словы Мае, якія ўклаў Я ў вусны твае, не адступяць ад вуснаў тваіх і ад вуснаў нашчадкаў тваіх і ад вуснаў нашчадкаў нашчадкаў тваіх, кажа Гасподзь, ад сёньня і давеку.

Ì vos', zapavet Moj z' imi, kaža Gaspodz': Duh Moj, âki na tabe, ì slovy Mae, âkiâ ŭklaŭ Ā ŭ vusny tvae, ne adstupâc' ad vusnaŭ tvaih ì ad vusnaŭ naščadkaŭ tvaih ì ad vusnaŭ naščadkaŭ naščadkaŭ tvaih, kaža Gaspodz', ad sën'nâ ì daveku.

1. Паўстань, сьвяціся, Ерусаліме; бо прыйшло сьвятло тваё, і слава Гасподня ўзышла над табою.

Paŭstan', s'vâcisâ, Erusalime; bo pryjšlo s'vâtlo tvaë, i slava Gaspodnââ ŭzyšla nad taboû.

2. Бо вось, цемра пакрые зямлю, і змрок народы; а над табою зазьзяе Гасподзь, і слава Яго зьявіцца над табою.

Bo vos', cemra pakrye zâmlû, i zmrok narody; a nad taboû zaz'zâe Gaspodz', i slava Âgo z'âvicca nad taboû.

3. І прыйдуць народы да сьвятла твайго, і цары - да зьзяньня, якое ўзыходзіць над табою.

Î pryjduc' narody da s'vâtla tvajgo, i cary - da z'zân'nâ, âkoe ŭzyhodzic' nad taboû.

4. Падымі вочы твае і паглядзі навокал: усе яны зьбіраюцца і ідуць да цябе: сыны твае здалёк ідуць і дачок тваіх на руках нясуць.

Padymì vočy tvae i paglâdzì navokal: use âny z'biraûcca i iduc' da câbe: syny tvae zdalëk iduc' i dačok tvaih na rukah nâsuc'.

5. Тады ўбачыш і зарадуешся, і затрымціць і расхінецца сэрца тваё, бо багацьце мора зьвернецца да цябе, здабытак народу прыйдзе да цябе.

Tady ŭbačyš i zaradueššâ, i zatrymcic' i rashinecca sërca tvaë, bo bagac'ce mora z'vernecca da câbe, zdabytak narodu pryjdze da câbe.

6. Мноства вярблюдаў пакрые цябе - драмадэры з Мадыяма і Эфы; усе яны з Савы прыйдуць, прынясуць золата і ладан і ўзьвесьцяць славу Гасподнюю.

Mnostva vârbľudaŭ pakrye câbe - dramadèry z Madyâma i Èfy; use âny z Savy pryjduc', prynâsuc' zolata i ladan i ŭz'ves'câc' slavû Gaspodnûû.

7. Усе авечкі Кідарскія будуць сабраныя да цябе; бараны Нэваецкія паслужаць табе: узыдуць на алтар Мой ахвяраю спадабанаю, і Я праслаўлю дом славы Маёй.

Use avečkì Kìdarskiâ buduc' sabranyâ da câbe; barany Nèvaëckiâ paslužac' tabe: uzyduc' na altar Moj ahvâraû spadabanaû, i Â praslaŭlû dom slavy Maëj.

8. Хто гэта ляціць, як воблакі, і як галубы - да галубятняў сваіх?

Hto gèta lâcìc', âk voblakì, i âk galuby - da galubâtnâŭ svaih?

9. Так, Мяне чакаюць выспы і наперадзе іх - караблі Фарсіскія, каб перавезьці сыноў тваіх здалёк і зь імі срэбра іхняе і золата іхняе, у імя Госпада Бога твайго і Сьвятога Ізраілевага, бо Ён праславіць цябе.

Tak, Mâne čakaûc' vyspy i naperadze ih - karablì Farsìskiâ, kab peravez'ci synoŭ tvaih zdalëk i z' imì srèbra ihnâe i zolata ihnâe, u imâ Gospada Boga tvajgo i S'vâtoga Ìzrailevaga, bo Èn praslavìc' câbe.

10. Тады сыны іншаземцаў будавацьмуць сыцены твае, і цары іхнія - будуць служыць табе; бо ў гневе Маім Я пабіваў цябе, а ва ўпадабаньні Маім буду мілажальны да цябе.

Tady syny inšazemcaŭ budavac'muc' s'ceny tvae, i cary ihniâ - buduc' služyc' tabe; bo ŭ gneve Maìm Â pabìvaŭ câbe, a va ŭpadaban'ni Maìm budu milažal'ny da câbe.

11. І заўсёды будуць адчынены брамы твае, зачыняцца ня будуць ні ўдзень, ні ўначы, каб прыносілі табе здабытак народаў і прыводзілі цароў іхніх.

Ì zaŭsëdy buduc' adčyneny bramy tvae, začynâcca nâ buduc' ni ŭdzen', ni ŭnačy, kab prynosìli tabe zdabytak narodaŭ i pryvodzìli caroŭ ihnih.

12. Бо народ і царства, якія не захочуць служыць табе, - загінуць, і такія народы цалкавіта вынішчацца.

Bo narod i carstva, âkiâ ne zahočuc' služyc' tabe, - zaginuc', i takiâ narody calkavita vyniščacca.

13. Слава Лівана прыйдзе да цябе, кіпарыс, ядловец і кедр злучацца, каб упрыгожыць месца сьвяцілішча Майго, - і Я праслаўлю падножжа ног Маіх.

Slava Livana pryjdzje da câbe, kîparys, âdlovec i kedr zlučacca, kab uprygožyc' mesca s'vâcilišča Majgo, - i Â praslaŭlû padnožža nog Maih.

14. І прыйдуць да цябе ў пакоры сыны прыгнятальнікаў тваіх, і ўпадуць да ступакоў ног тваіх усе, хто пагарджаў табою, і назавуць цябе горадам Госпада, Сіёнам Сьвятога Ізраілевага.

Î pryjduc' da câbe ŭ pakory syny prygnâtal'nikaŭ tvaih, i ŭpaduc' da stupakoŭ nog tvaih use, hto pagardžaŭ taboŭ, i nazavuc' câbe goradam Gospada, Siënam S'vâtoga Îzrailevaga.

15. Замест таго, што ты быў пакінуты і зьненавіджаны, так што ніхто не праходзіў празь цябе, - Я зраблю цябе веліччу навекі, радасьцю ў роды родаў.

Zamest tago, što ty byŭ pakinuty i z'nenavidžany, tak što nihito ne prahodziŭ praz' câbe, - Â zrablû câbe veličču naveki, radas'cû ŭ rody rodaŭ.

16. Ты будзеш насычацца малаком народаў, і грудзі царскія смактаць будзеш, і ўведаеш, што Я Гасподзь - Збаўца твой і Адкупнік твой, Моцны Ізраілеў.

Ty budzeš nasyčacca malakom narodaŭ, i grudzi carskiâ smaktac' budzeš, i ŭvedaeš, što Â Gaspodz' - Zbaŭca tvoj i Adkupnik tvoj, Mocny Îzraileŭ.

17. Замест медзі буду дастаўляць табе золата, і замест жалеза - срэбра, і замест дрэва - медзь, і замест камянёў - жалеза; і пастаўлю кіраўніком тваім спакой і наглядчыкамі тваімі - праўду.

Zamest medzi budu dastaŭlâc' tabe zolata, i zamest žaleza - srèbra, i zamest

*drèva - medz', ì zamest kamâněŭ - žaleza; ì pastaŭlŭ kiraŭnikom tvaim
spakoj ì naglâdčykami tvaimi - praŭdu.*

18. Ня чуваць будзе болей насільля ў зямлі тваёй, спусташэньня і
разбурэньня - у межах тваіх; і будзеш называць сыцены твае ратункам і
брамы твае - славаю.

*Nâ čuvac' budze bolej nasil'la ŭ zâmlì tvaëj, spustašèn'nâ ì razburèn'nâ - u
mežah tvaih; ì budzeš nazyvac' s'ceny tvae ratunkam ì bramy tvae - slavaŭ.*

19. Ня будзе ўжо сонца служыць табе сьвятлом дзённым, і зьзяньне
месяца - сьвяціць табе; а Гасподзь будзе табе вечным сьвятлом, і Бог
твой - славаю тваёю.

*Nâ budze ŭžo sonca služyc' tabe s'vâtlom dzënnym, ì z'zân'ne mesâca -
s'vâcic' tabe; a Gaspodz' budze tabe večnym s'vâtlom, ì Bog tvoj - slavaŭ
tvaëŭ.*

20. Ня зойдзе ўжо сонца тваё, і месяц твой не схаваецца, бо Гасподзь
будзе табе вечным сьвятлом, і закончацца дні жалбы тваёй.

*Nâ zojdze ŭžo sonca tvaë, ì mesâc tvoj ne shavaecca, bo Gaspodz' budze
tabe večnym s'vâtlom, ì zakončacca dni žal'by tvaëj.*

21. І народ твой увесь будзе праведны, навекі ўспадкуе зямлю, -
парасьліну насаджэньня Майго, дзею рук Маіх, на праслаўленьне Маё.

*Ì narod tvoj uves' budze pravedny, naveki ŭspadkue zâmlŭ, - paras'linu
nasadžèn'nâ Majgo, dzeŭ ruk Maih, na praslaŭlen'ne Maë.*

22. Ад малога пойдзе тысяча, і ад самага слабога - моцны народ. Я,
Гасподзь, паскору зьдзейсьніць гэта сваім часам.

*Ad maloga pojdze tysâča, ì ad samaga slaboga - mocny narod. Â, Gaspodz',
paskoru z'dzejs'nic' gèta svaim časam.*

1. Дух Госпада Бога на Мне, бо Гасподзь памазаў Мяне зьвеставаць убогім, паслаў Мяне ацяляць зламаных сэрцам, прапаведаваць палонным вызваленне і вязьням - адкрыцьцё цямніцы,

Duh Gospada Boga na Mne, bo Gaspodz' pamazaŭ Mâne z'vestavac' ubogim, paslaŭ Mâne acalâc' zlamanyh sèrcam, prapavedavac' palonnym vyzvalen'ne i vâz'nâm - adkryc'cë câmnicy,

2. прапаведаваць год Гасподні спрыяльны і дзень помсты Бога нашага; суцешыць усіх, хто бядуе,

prapavedavac' god Gaspodni spryâl'ny i dzen' pomsty Boga našaga; sucešyc' usih, hto bâdue,

3. абвясьціць тым, хто жаліцца на Сіён, што ім замест попелу дасца акраса, замест плачу - алей радасьці, замест заняпалага духу - слаўная вопратка; і назавуць іх моцнымі праўдаю, асалодаю Госпада ў славу Яго.

abvâs'cic' tym, hto žalicca na Siën, što im zamest popelu dasca akrasa, zamest plaču - alej radas'ci, zamest zanâpalaga duhu - slaŭnaâ vopratka; i nazavuc' ih mocnymì praŭdaŭ, asalodaŭ Gospada ŭ slavu Âgo.

4. І забудуюць пустыні спрадвечныя, адновяць старадаўнія руіны і адновяць гарады разбураныя, запусьцелыя з даўніх родаў.

Ì zabuduŭc' pustyni spradvečnyâ, adnovâc' staradaŭniâ ruiny i adnovâc' garady razburanyâ, zapus'celyâ z daŭnih rodaŭ.

5. І прыйдуць іншаземцы, і будуць пасьвіць статкі вашыя; і сыны чужаземцаў будуць вашымі ратаямі і вашымі вінаградарамі.

Ì pryjduc' inšazemcy, i buduc' pas'vic' statki vašyâ; i syny čužazemcaŭ buduc' vašymì rataâmì i vašymì vïnagradaramì.

6. А вы будзеце называцца сьвятарамі Госпада, - службітамі Бога нашага называцьмуць вас; будзеце карыстацца здабыткамі народаў і славіцца славаю іхняю.

A vy budzece nazyvacca s'vâtarami Gospada, - službitami Boga našaga nazyvac'muc' vas; budzece karystacca zdabytkami narodaŭ i slavicca slavaŭ ihnâŭ.

7. За пасаромленьне вам будзе ўдвая; за паглумленьне яны будуць радавацца сваёй долі, бо ў зямлі сваёй удвая атрымаюць; весялосьць вечная будзе ў іх.

Za pasaromlen'ne vam budze ŭdvaâ; za paglumlen'ne âny buduc' radavacca svaëj doli, bo ŭ zâmlì svaëj udvaâ atrymaŭc'; vesâlos'c' večnaâ budze ŭ ih.

8. Бо Я, Гасподзь, люблю правасудзьдзе, ненавіджу рабункі з гвалтам, і дам узнагароду ім паводле ісьціны, і запавет вечны пастаўлю зь імі;

Bo Â, Gaspodz', lûblû pravasudz'dze, nenavidžu rabunki z gvaltam, i dam uznagarodu im pavodle is'ciny, i zapavet večny pastaŭlû z' imi;

9. і будзе вядома між народамі семя іхняе, і нашчадкі іхнія - сярод плямёнаў; усе, хто бачыць іх, спазнаюць, што яны - насеньне, дабраславёнае Госпадам.

i budze vâdoma miž narodami semâ ihnâe, i naščadki ihniâ - sârod plâmënaŭ; use, hto bačyc' ih, spaznaŭc', što âny - nasen'ne, dabraslavënae Gospadam.

10. Радасьцю буду радавацца ў Госпадзе, разьвесяліцца душа мая ў Богу маім: бо Ён апрануў мяне ў шаты ратаваньня, адзеньнем праўды ахінуў мяне, як на жаніха ўсклаў вянок і, як нявесту, аздобіў убранствам.

Radas'cû budu radavacca ŭ Gospadze, raz'vesâlicca duša maâ ŭ Bogu maïm: bo Ên apranuŭ mâne ŭ šaty ratavan'nâ, adzen'nem praŭdy ahînuŭ mâne, âk

na žaniha ũsklaŭ vânok i, âk nâvestu, azdobiŭ ubranstvam.

11. Бо - як зямля ўтварае расьліны свае, і як сад гадуе пасеянае ў ім, - так Гасподзь Бог выявіць праўду і славу перад усімі народамі.

Bo - âk zâmlâ ũtvarae ras'liny svae, i âk sad gadue paseânae ũ im, - tak Gaspodz' Bog vyâvic' praŭdu i slavu perad usimi narodami.

62 Кіраўнік

1. Ня змоўкну дзеля Сіёна, і дзеля Ерусаліма не супакоюся, пакуль ня ўзыйдзе, як сьвятло, праўда яго, і збавеньне яго - як запаленая сьвяцільня.

Nâ zmoŭknu dzelâ Siëna, i dzelâ Erusalima ne supakoŭsâ, pakul' nâ ũzyjdze, âk s'vâtlo, praŭda âgo, i zbaven'ne âgo - âk zapalenaâ s'vâcil'nâ.

2. І ўбачаць народы праўду тваю і ўсе цары - славу тваю, і назавуць цябе новым імем, якое дадуць вусны Гасподнія.

Ì ũbačac' narody praŭdu tvaŭ i ũse cary - slavu tvaŭ, i nazavuc' câbe novym imem, âkoe daduc' vusny Gaspodniâ.

3. І будзеш вянком славы ў руцэ ў Госпада і царскаю дыядэмаю - на далоні Бога твайго.

Ì budzeš vânkam slavy ũ rucè ũ Gospada i carskaŭ dyâdèmaŭ - na daloni Boga tvajgo.

4. Ня будуць ужо называць цябе "пакінутым", і зямлю тваю ня будуць называць "пустыняю", а будуць называць цябе: "Маё ўпадабаньне да яго", а зямлю тваю - "замужняю", бо Гасподзь упадабаў цябе, і зямля твая спалучаецца.

Nâ buduc' užo nazyvac' câbe "pakinutym", i zâmlŭ tvaŭ nâ buduc' nazyvac' "pustynâŭ", a buduc' nazyvac' câbe: "Maë ũpadaban'ne da âgo", a zâmlŭ

tvaû - "zamužnâû", bo Gaspodz' upadabaŭ câbe, i zâmlâ tvaâ spalučaessa.

5. Як юнак спалучаецца зь дзяўчынаю, так спалучаюцца з табою сыны твае; і як жаніх радуецца за нявесту, так будзе радавацца за Цябе Бог твой.

Âk ûnak spalučaessa z' dzâŭčynaû, tak spalučaŭcca z taboû syny tvae; i âk žanih raduecca za nâvestu, tak budze radavacca za Câbe Bog tvoj.

6. На сьценах тваіх, Ерусаліме, я паставіў вартаўнікоў, якія ня змоўкнуць ні ўдзень, ні ўначы. О вы, хто нагадвае пра Госпада! - не змаўкайце,

Na s'cenah tvaih, Erusalime, â pastaviŭ vartaŭnikoŭ, âkiâ nâ zmoŭknuc' ni ŭdzen', ni ŭnačy. O vy, hto nagadvae pra Gospada! - ne zmaŭkajce,

7. не змаўкайце перад Ім, пакуль Ён не адновіць і пакуль ня зробіць Ерусаліма славаю на зямлі.

ne zmaŭkajce perad Ìm, pakul' Èn ne adnovic' i pakul' nâ zrobic' Erusalima slavaû na zâmlì.

8. Гасподзь прысягнуў правіцаю Сваёю і моцнаю сілаю Сваёю: ня дам зерня твайго болей на ежу ворагам тваім, і сыны чужых ня піцьмуць віна твайго, над якім ты працаваў;

Gaspodz' prysâgnuŭ pravicaû Svaëû i mocnaû silaû Svaëû: nâ dam zernâ tvajgo bolej na ežu voragam tvaim, i syny čužyh nâ pic'muc' vîna tvajgo, nad âkim ty pracavaŭ;

9. але зборшчыкі яго будуць есці яго і славіць Госпада, і зборшчыкі вінаграду будуць піць віно яго ў дварах сьвяцілішча Майго.

ale zborščyki âgo buduc' es'ci âgo i slavic' Gospada, i zborščyki vînagradu buduc' pic' vîno âgo ŭ dvarah s'vâcilišča Majgo.

10. Праходзьце, праходзьце ў браму, рыхтуйце дарогу народу!

Раўняйце, раўняйце дарогу, прымайце каменьне, падымайце сьцяг

народам!

Prahodz'ce, prahodz'ce ŭ bramu, ryhtujce darogu narodu! Raŭnâjce, raŭnâjce darogu, prymajce kamen'ne, padymajce s'câg narodam!

11. Вось, Гасподзь абвяшчае да краю зямлі: скажэце дачцэ Сіёна: ідзе Збаўца твой; узнагарода Яго зь Ім і дараваньне Ягонае - перад Ім.

Vos', Gaspodz' abvâščae da kraû zâmlî: skažèce dačcè Siëna: idze Zbaŭca tvoj; uznagaroda Âgo z' Ìm ì daravan'ne Âgonae - perad Ìm.

12. І назавуць іх народам сьвятым, адкупленым Госпадам, а цябе назавуць знойдзеным, горадам непакінутым.

Ì nazavuc' ih narodam s'vâtym, adkuplenym Gospadam, a câbe nazavuc' znojdzonym, goradam nepakìnutym.

63 Кіраўнік

1. Хто гэта ідзе ад Эдома, у чырванёных шатах ад Васора, такі велічны ў Сваім адзеньні, выступае ў паўнаце сілы Сваёй? - "Я - Хто вымаўляе праўду, моцны, каб ратаваць".

Hto gèta idze ad Èdoma, u čyrvanënyh šatah ad Vasora, takì veličny ŭ Svaim adzen'ni, vystupae ŭ paŭnace sily Svaëj? - "Â - Hto vymaŭlâe praŭdu, mocny, kab ratavac'".

2. Чаго ж адзеньне Тваё прыгожае, і шаты ў Цябе - як у таптальніка ў чавільні?

Čago ž adzen'ne Tvaë prygožae, ì šaty ŭ Câbe - âk u taptal'nika ŭ čavil'ni?

3. "Я таптаў у чавільні адзін, і з народаў нікога ня было са Мною; і Я таптаў іх у гневе Маім і мясіў іх у лютасьці Маёй; кроў іх пырסקала на шаты Мае, і Я запляміў усё адзеньне Маё;

"Â taptau u čavil'ni adzìn, ì z narodaŭ nìkoga nâ bylo sa Mnoû; ì Â taptau ih

u gneve Maïm ì mâsiũ ìh u lûtas'ci Maëj; kroũ ìh pyrskala na šaty Mae, ì Â zaplâmiũ usë adzen'ne Maë;

4. бо дзень помсты - у сэрцы Маім, і год Маіх адкупленьняў настаў.

bo dzen' pomsty - u sèrcy Maïm, ì god Maïh adkuplen'nâũ nastau.

5. Я глядзеў, - і ня было памочніка; дзіваваў, што ня было таго, хто падтрымлівае; але дапамагла Мне сіла Мая, і лютасьць Мая - яна падтрымала Мяне:

Â glâdzeũ, - ì nâ bylo pamočnika; dzivavaũ, što nâ bylo tago, hto padtrymlivae; ale dapamagla Mne sila Maâ, ì lûtas'c' Maâ - âna padtrymala Mâne:

6. і патаптаў Я народы ў гневе Маім, і пабіў іх у лютасьці Маёй, і выліў на зямлю кроў іхнюю".

ì pataptaũ Â narody ũ gneve Maïm, ì pabiũ ìh u lûtas'ci Maëj, ì vyliũ na zâmlũ kroũ ìhnũũ".

7. Узгадаю міласьці Гасподнія і славу Гасподнюю за ўсё, што Гасподзь дараваў нам, і вялікую даброць Ягоную дому Ізраілеваму, якую ўзычыў Ён яму зь міласэрнасьці Сваёй і ад мноства шчадротаў Сваіх.

Uzgadaũ milas'ci Gaspodniâ ì slavu Gaspodnũũ za ũsë, što Gaspodz' daravaũ nam, ì vâlikuũ dabroc' Âgonuũ domu Ìzrailevamu, âkuũ ũzyčyũ Ęn âmu z' milasèrnas'ci Svaëj ì ad mnostva ščadrotaũ Svaih.

8. Ён сказаў: "сапраўды яны - народ Мой, дзеці, якія ня змяняць", - і Ён ім Збаўца.

Ęn skazaũ: "sapraũdy âny - narod Moj, dzeci, âkiâ nâ zmanâc'", - ì Ęn ìm Zbaũca.

9. У любым смутку іхнім Ён не пакідаў іх, і анёл аблічча Ягонага ратаваў іх; зь любові Сваёй і добрасардэчнасьці Сваёй Ён адкупіў іх, узяў і насіў іх усе дні старадаўнія.

*U lûbym smutku iħnim Ęn ne pakidaŭ ih, i anël abličča Āgonaga ratavaŭ ih;
z' lûbovi Svaëj i dobrasardèčnas'ci Svaëj Ęn adkupiŭ ih, uzâŭ i nasiŭ ih use
dni staradaŭniâ.*

10. Але яны абурьліся і засмуцілі Сьвятога Духа Яго; таму Ęн ператварыўся ў няпрямцаля іхняга: Сам ваяваў супроць іх.

*Ale âny aburylisâ i zasmucili S'vâtoga Duha Āgo; tamu Ęn peratvaryŭsâ ŭ
nâpryâcelâ iħnâga: Sam vaâvaŭ suproc' ih.*

11. Тады народ Ягоны ўспомніў даўнія дні Майсеевыя: дзе Той, Які вывеў іх з мора з пастырам авечак Сваіх? дзе Той, Які ўклаў у сэрца ягонае Сьвятога Духа Свайго,

*Tady narod Āgony ŭspomniŭ daŭniâ dni Majseevyâ: dze Toj, Āki vyveŭ ih z
mora z pastyram avečak Svaih? dze Toj, Āki ŭklaŭ u sërca âgonae S'vâtoga
Duha Svajgo,*

12. Які вёў Майсея за правую руку велічнаю мышцаю Сваёю, разьдзяліў перад ім воды, каб зрабіць сабе вечнае імя;

*Āki vëŭ Majseâ za pravuŭ ruku veličnaŭ myšcaŭ Svaëŭ, raz'dzâliŭ perad im
vody, kab zrabic' sabe večnae imâ;*

13. Які вёў іх церазь бездані, як каня па стэпе, і яны не спатыкаліся?

Āki vëŭ ih ceraz' bezdani, âk kanâ pa stêpe, i âny ne spatykalisâ?

14. Як статак сыходзіць у даліну, - Дух Гасподні вёў іх да спакою. Так вёў Ты народ Твой, каб зрабіць Сабе славу тае імя.

*Āk statak syhodzic' u dalinu, - Duh Gaspodni vëŭ ih da spakoŭ. Tak vëŭ Ty
narod Tvoj, kab zrabic' Sabe slavutae imâ.*

15. Прыгледзься зь нябёсаў і паглядзі з жытлішча сьвятыні Тваёй і славы Тваёй: дзе руплівасьць Твая і магутнасьць Твая? - узрушэньне нутрыбы Тваёй і міласьці Твае да мяне затрыманы.

Prygledz'sâ z' nâbësaŭ i paglâdzi z žytlišča s'vâtyni Tvaëj i slavy Tvaëj: dze

*ruplivas'c' Tvaâ i magutnas'c' Tvaâ? - uzrušèn'ne nutroby Tvaëj i milas'ci
Tvae da mâne zatrymany.*

16. Толькі Ты - Айцец наш; бо Абрагам не пазнае нас, і Ізраіль не прызнае нас за сваіх; Ты, Госпадзе, - Айцец наш, ад веку імя Тваё: "Адкупнік наш".

Tol'ki Ty - Ajcec naš; bo Abragam ne paznae nas, i Izrail' ne pryznae nas za svaih; Ty, Gospadze, - Ajcec naš, ad veku imâ Tvaë: "Adkupnik naš".

17. Навошта, Госпадзе, Ты дапусьціў нам зьбіцца з дарог Тваіх, зжарсьцьвець сэрцу нашаму, каб не баяцца Цябе? Зьвярніся дзеля рабоў Тваіх, дзеля родаў спадчыны Тваёй.

*Navošta, Gospadze, Ty dapus'ciŭ nam z'bicca z darog Tvaih, zžars'c'vec'
sèrcu našamu, kab ne baâcca Câbe? Z'vârnisâ dzelâ raboŭ Tvaih, dzelâ
rodaŭ spadčyny Tvaëj.*

18. Нядоўгі час валодаў ім народ сьвятыні Тваёй: ворагі нашыя патапталі сьвяцілішча Тваё.

*Nâdoŭgi čas valodaŭ im narod s'vâtyni Tvaëj: voragi našyâ pataptali
s'vâcilišča Tvaë.*

19. Мы зрабіліся такімі, над якімі Ты як бы ніколі не валадарыў, і над якімі не называлася імя Тваё.

*My zrabilisâ takimì, nad âkimì Ty âk by nikoli ne valadaryŭ, i nad âkimì ne
nazyvalasâ imâ Tvaë.*

64 Кіраўнік

1. О, калі б Ты разадраў нябёсы і сышоў! горы расталі б ад аблічча Твайго,

O, kalì b Ty razadraŭ nâbësy i syšoŭ! gory rastali b ad abličča Tvajgo,

2. як ад палючага агню, як ад таго, што кіпяціць ваду, каб імя Тваё зрабіць вядомым ворагам Твайм; ад аблічча Твайго здрыгануліся б народы.

âk ad palûčaga agnû, âk ad tago, što kipâcic' vadu, kab imâ Tvaë zrabic' vâdomym voragam Tvaïm; ad abličča Tvajgo zdryganulisâ b narody.

3. Калі Ты ўчыняў страшэнныя дзеі, якіх мы не чакалі, і сыходзіў, - горы ратавалі ад аблічча Твайго.

Kali Ty ŭčynâŭ strašènnâ dzei, âkih my ne čakali, i syhodziŭ, - gory ratavali ad abličča Tvajgo.

4. Бо адвеку ня чулі, ня слухалі вухам, і ніякае вока ня бачыла іншага бога, акрамя Цябе, каб столькі зрабіў тым, што спадзяюцца на яго.

Bo adveku nâ čuli, nâ sluhali vuham, i niâkae voka nâ bačyla inšaga boga, akramâ Câbe, kab stol'ki zrabiuŭ tym, što spadzâucca na âgo.

5. Ты літасьціва сустракаў таго, хто радуецца і робіць праўду, спамінае Цябе на шляхах Твайх. Але вось, Ты згневаўся, бо мы здавён грашылі; і як жа мы будзем выратаваны?

Ty litas'civa sustrakaŭ tago, hto raduecca i robic' praŭdu, spaminae Câbe na šlâhah Tvaih. Ale vos', Ty zgnevaŭsâ, bo my zdavën grašyli; i âk ža my budzem vyratavany?

6. Усе мы зрабіліся - як нячысты, і ўся праведнасць наша - як запэцканая вопратка; і ўсе мы пабляклі, як ліст, і беззаконьні нашыя, як вецер, нясуць нас.

Use my zrabilisâ - âk nâčysty, i ŭsâ pravednas'c' naša - âk zapèckanaâ vopratka; i ŭse my pablâkli, âk list, i bezzakon'ni našyâ, âk vecer, nâsuc' nas.

7. І няма каму заклікаць імя Тваё, хто пастанавіў бы моцна трымацца за Цябе: таму Ты схаваў ад нас аблічча Тваё і пакінуў нас гінуць ад беззаконьяў нашых.

Ì nâma kamu zaklikac' imâ Tvaë, hto pastanaviũ by mocna trymacca za Câbe: tamu Ty shavaũ ad nas abličča Tvaë ì pakìnuũ nas gìnuc' ad bezzakon'nâũ našyh.

8. Але сёньня, Госпадзе, Ты - Айцец наш; мы - гліна, а Ты - стваральнік наш, і ўсе мы - творы рукі Тваёй.

Ale sën'nâ, Gospadze, Ty - Ajcec naš; my - glina, a Ty - stvaral'nik naš, ì ўse my - tvory ruki Tvaëj.

9. Ня гневайся, Госпадзе, бязь меры, і ня вечна памятай беззаконьне. Паглядзі ж: мы ўсе народ Твой.

Nâ gnevajsâ, Gospadze, bâz' mery, ì nâ večna pamâtaj bezzakon'ne. Paglâdzi ž: my ўse narod Tvoj.

10. Гарады сьвятыні Тваёй зрабіліся пусткаю; пусткаю стаўся Сіён, Ерусалім спустошаны.

Garady s'vâtyni Tvaëj zrabilisâ pustkaũ; pustkaũ staũsâ Siën, Erusalim spustošany.

11. Дом асьвячэньня нашага і славы нашай, дзе бацькі нашы праслаўлялі Цябе, спалены агнём, і ўсе каштоўнасьці нашыя зрабаваныя.

Dom as'vâčèn'nâ našaga ì slavy našaj, dze bac'ki našy praslaũlâli Câbe, spaleny agnëm, ì ўse kaštoũnas'ci našyâ zrabavanyâ.

12. Пасьля гэтага ці ж будзеш яшчэ стрымлівацца, Госпадзе, ці будзеш маўчаць і караць нас бязь меры?

Pas'lâ gètaga ci ž budzeš âščè strymlivacca, Gospadze, ci budzeš maũčac' ì karac' nas bâz' mery?

1. Я адкрыўся ня тым, што пыталіся пра Мяне; Мяне знайшлі ня тыя, што штурхалі Мяне: "вось Я! вось Я!" казаў Я народу, які не называўся імем Маім.

Â adkryŭsâ nâ tym, što pytalisâ pra Mâne; Mâne znajšli nâ tyâ, što šturhali Mâne: "vos' Â! vos' Â!" kazaŭ Â narodu, âkì ne nazyvaŭsâ imem Maìm.

2. Кожны дзень працягваў Я рукі Мае народу непакорліваму, што хадзіў шляхам нядобрым, паводле сваіх намыслаў,

Kožny dzen' pracâgvaŭ Â ruki Mae narodu nepakorlivamu, što hadziŭ šlâham nâdobrym, pavodle svaih namyslaŭ,

3. народу, які пастаянна зневажае Мяне ў твар, прыносіць ахвяры ў гаях і паліць фіміям на цэглах,

narodu, âkì pastaânna z'nevažae Mâne ŭ tvar, prynosic' ahvâry ŭ gaâh i palic' fimiâm na cèglah,

4. сядзіць у магілах і начуе ў пячорах; есць сьвіное мяса, і агіднае варыва ў посудзе ягоным;

sâdzic' u magilah i načue ŭ pâčorah; es'c' s'vinoe mâsa, i agidnae varyva ŭ posudze âgonym;

5. які кажа: "спыніся: не падыходзь да мяне, бо я сьвяты для цябе". Яны - дым у нос Мой, - агонь, што гарыць кожны дзень.

âkì kaža: "spynisâ: ne padyhodz' da mâne, bo â s'vâty dlâ câbe". Âny - dym u nos Moj, - agon', što garyc' kožny dzen'.

6. Вось, што напісана перад абліччам Маім: ня змоўчу, а аддам, аддам у нетры іх,

Vos', što napisana perad abliččam Maìm: nâ zmoŭču, a addam, addam u netry ih,

7. беззаконьні вашыя, кажа Гасподзь, і разам беззаконьні бацькоў
ваших, якія палілі фіміям на горах, і на пагорках ганілі Мяне; і адмераю
ў нутробу іхнюю ранейшыя ўчынкі іх.

*bezzakon'ni vašyâ, kaža Gaspodz', i razam bezzakon'ni bac'koŭ vašyh, âkiâ
palili fimiâm na gorah, i na pagorkah ganili Mâne; i admeraŭ ŭ nutrobu ihnûŭ
ranejšyâ ŭčynki ih.*

8. Так кажа Гасподзь: калі ў вінаграднай гронцы ёсьць сок, тады
кажуць: не пашкодзь яе, бо ў ёй добрае слаўленьне; тое самае зраблю
Я і дзеля рабоў Маіх, каб ня ўсіх загубіць.

*Tak kaža Gaspodz': kali ŭ vinihradnaj groncy ës'c' sok, tady kažuc': ne
paškodz' âe, bo ŭ ej dobroae slaŭlen'ne; toe samae zrablû Â i dzelâ raboŭ
Maih, kab nâ ŭsih zagubic'.*

9. Я ўтвару ад Якава семя, і ад Юды - спадкаемца гор Маіх, і
ўспадкуюць гэта выбранцы Мае, і рабы Мае будуць жыць там.

*Â ŭtvaru ad Âkava semâ, i ad Ŭdy - spadkaemca gor Maih, i ŭspadkuŭc'
gèta vybrancy Mae, i raby Mae buduc' žyc' tam.*

10. І будзе Сарон пашаю авечкам і даліна Ахор - месцам адпачынку
валам народу Майго, які знайшоў Мяне.

*Ì budze Saron pašaŭ avečkam i dalina Ahor - mescam adpačynku valam
narodu Majgo, âki znajšoŭ Mâne.*

11. А вас, якія пакінулі Госпада, забылі сьвятую гару Маю, гатуеце
трапезу Гаду і распускаеце поўную чару Мне,

*A vas, âkiâ pakinuli Gospada, zabyli s'vâtuŭ garu Maŭ, gatuece trapezu
Gadu i raspuskaece poŭnuŭ čaru Mne,*

12. вас асуджаю Я пад меч, і ўсе вы схіліцеся на закол, бо Я клікаў - і
вы не адказвалі, казаў - і вы ня слухалі, а рабілі ліхое ў вачах Маіх і
выбіралі тое, што было не даспадобы Мне.

vas asudžaŭ Â pad meč, i ŭse vy shilicesâ na zakol, bo Â klikaŭ - i vy ne adkazvali, kazaŭ - i vy nâ sluhali, a rabilì lihoe ŭ vačah Maìh i vybìralì toe, što bylo ne daspadoby Mne.

13. Таму так кажа Гасподзь Бог: вось, рабы Мае будуць есьці, а вы будзеце галадаць; рабы мае будуць піць, а вы зьнемагацьмеце ад смагі;

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos', raby Mae buduc' es'ci, a vy budzece galadac'; raby mae buduc' pic', a vy z'nemagac'mece ad smagi;

14. рабы Мае будуць весяліцца, а вы будзеце ў сораме; рабы Мае сьпявацьмуць ад сардэчнай радасьці, а вы будзеце крычаць ад сардэчнай скрухі і галасіць ад заняпаду духу.

raby Mae buduc' vesâlicca, a vy budzece ŭ sorame; raby Mae s'pâvac'muc' ad sardèčnaj radas'ci, a vy budzece kryčac' ad sardèčnaj skruhi i galasic' ad zanâpadu duhu.

15. І пакінеце імя ваша выбраным Маім на пракляцьце; і заб'е цябе Гасподзь Бог, а рабоў Сваіх назаве іншым імем,

ì pakinece imâ vaša vybranym Maìm na praklâc'ce; i zab'e câbe Gaspodz' Bog, a raboŭ Svaih nazave inšym imem,

16. якім хто будзе дабраслаўляць сябе на зямлі, будзе дабраслаўляцца Богам ісьціны; і хто будзе прысягацца на зямлі, будзе прысягаць Богам ісьціны, - бо ранейшыя смуткі будуць забытыя і схаваныя ад вачэй Маіх.

âkim hto budze dabraslaŭlâc' sâbe na zâmlì, budze dabraslaŭlâcca Bogam is'ciny; i hto budze prysâgacca na zâmlì, budze prysâgac' Bogam is'ciny, - bo ranejšyâ smutki buduc' zabytyâ i shavanyâ ad vačëj Maìh.

17. Бо вось, Я ствараю новае неба і новую зямлю, і ранейшыя ўжо ня будуць успамінацца і ня прыйдуць на сэрца.

Bo vos', Â stvaraû novae neba i novuû zâmlû, i ranejšyâ ŭžo nâ buduc' uspaminacca i nâ pryjduc' na sèrca.

18. А вы будзеце весяліцца і радавацца вавекі з таго, што Я ствараю: бо вось, Я ствараю Ерусалім весялосьцю і народ яго радасьцю.

A vy budzece vesâlicca i radavacca vaveki z tago, što Â stvaraû: bo vos', Â stvaraû Erusalim vesâlos'cû i narod âgo radas'cû.

19. І буду радавацца за Ерусалім і весяліцца за народ Мой, і не пачуецца ў ім болей голасу плачу і голасу ляманту.

Î budu radavacca za Erusalim i vesâlicca za narod Moj, i ne pačuecca ŭ im bolej golasu plaču i golasu lâmantu.

20. Там ня будзе болей малалетняга і старога, які не дасягнуў бы паўнаты дзён сваіх; бо стогадовы памірацьме юнаком, але стогадовы грэшнік будзе праклінацца.

Tam nâ budze bolej malaletnâga i staroga, âki ne dasâgnuŭ by paŭnaty dzën svaih; bo stogadovy pamirac'me ûnakom, ale stogadovy grêšnik budze praklinacca.

21. І будуць будаваць дамы і жыць у іх, і садзіць вінаграднікі і есьці плады іх.

Î buduc' budavac' damy i žyc' u ih, i sadzic' vinogradniki i es'ci plady ih.

22. Ня будуць будаваць, каб іншы жыў, ня будуць садзіць, каб іншы еў; бо дні народа Майго будуць, як дні дрэва, і выбранцы Мае доўга будуць карыстацца вырабам рук сваіх.

Nâ buduc' budavac', kab inšy žyŭ, nâ buduc' sadzic', kab inšy eŭ; bo dni naroda Majgo buduc', âk dni drèva, i vybrancy Mae doŭga buduc' karystacca vyrabam ruk svaih.

23. Ня будуць працаваць марна і нараджаць дзяцей на гора; бо будуць насеньнем, дабраславёным ад Госпада, і нашчадкі іхнія зь імі.

Nâ buduc' pracovac' marna i naradžac' dzâcej na gora; bo buduc' nasen'nem, dabraslavënym ad Gospada, i naščadki ihniâ z' imi.

24. І станецца, што раней чым яны паклічуць, Я адкажу; яны яшчэ будуць гаварыць, і Я ўжо пачую.

Ĭ stanecca, što ranej čym âny pakličuc', Â adkažu; âny âščè buduc' gavaryc', i Â ŭžo pačuû.

25. Воўк і ягня будуць пасьвіцца разам, і леў, як вол, будзе есці салому, а зьмяі пыл будзе ежаю; яны ня будуць учыняць ліха і шкоды на ўсёй сьвятой гары Маёй, кажа Гасподзь.

Voŭk i âgnâ buduc' pas'vicka razam, i leŭ, âk vol, budze es'ci salomu, a z'mâi pyl budze ežaû; âny nâ buduc' učynâc' liha i škody na ŭsëj s'vâtoj gary Maëj, kaža Gaspodz'.

66 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь: неба - трон Мой, а зямля - падножжа ног Маіх; дзе ж набудзеце вы дом Мне, і дзе месца спакою Майго?

Tak kaža Gaspodz': neba - tron Moj, a zâmlâ - padnožža nog Maïh; dze ž nabudzece vy dom Mne, i dze mesca spakoû Majgo?

2. Бо ўсё гэта зрабіла рука Мая, і ўсё гэта было, кажа Гасподзь. А вось, на каго Я пагляджу: на ўпакоранага і зламанага духам і на таго, хто трымціць перад словам Маім.

Bo ŭsë gëta zrabila ruka Maâ, i ŭsë gëta bylo, kaža Gaspodz'. A vos', na kago Â paglâdžu: na ŭpakoranaga i zlamanaga duham i na tago, hto trymcic' perad slovam Maïm.

3. А хто коле вала - тое самае, што і забівае чалавека; ахвяравальнікі ягняці - тое самае, што гіцаль; ахвяравальнік ежы - тое самае, што

ахвяравальнік сьвіное крыві; кадзільнік фіміяму - тое самае, што мольбіт ідалу; і як яны выбралі свае шляхі, і душа іх знаходзіць асалоду ў мярзотах іхніх,

A hto kole vala - toe samae, što i zabivae čalaveka; ahvâraval'nikî âgnâci - toe samae, što gical'; ahvâraval'nik ežy - toe samae, što ahvâraval'nik s'vinoe kryvi; kadzil'nik fimiâmu - toe samae, što mol'bit idalu; i âk âny vybrali svae šlâhi, i duša ih znahodzic' asalodu ũ mârzotah ihnih,

4. так і я ўжыву іхнюю панаду і навяду на іх жахлівае для іх; бо Я клікаў - і ня было адказніка, казаў - і яны ня слухалі, а рабілі ліхое ў вачах Маіх і выбіралі тое, што не даспадобы Мне.

tak i â ũžyvu ihnûû panadu i navâdu na ih žahlivae dlâ ih; bo Â klikaŭ - i nâ bylo adkaz'nika, kazaŭ - i âny nâ sluhali, a rabili lihoe ũ vačah Maih i vybîrali toe, što ne daspadoby Mne.

5. Выслухайце слова Госпада, хто трымціць перад словам Яго: вашы браты, што ненавідзяць вас і выганяюць вас за імя Маё, кажуць: "няхай явіць Сябе ў славе Гасподзь, і мы паглядзім на весялосьць вашу". Але яны будуць пасаролмленыя.

Vysluhajce slova Gospada, hto trymcic' perad slovam Âgo: vašy braty, što nenavidzâc' vas i vyganâuc' vas za imâ Maë, kažuc': "nâhaj âvic' Sâbe ũ slave Gaspodz', i my paglâdzim na vesâlos'c' vašu". Ale âny buduc' pasarolmlenyâ.

6. Вось, шум з горада, голас з храма, голас Госпада, Які помсьціцца ворагам Сваім.

Vos', šum z gorada, golas z hrama, golas Gospada, Âki poms'cicca voragam Svaim.

7. Яшчэ ня мучылася родамі, а нарадзіла; перш чым насталі болі яе, нарадзіла сына.

Âščè nâ mučylasâ rodami, a naradzila; perš čym nastali boli âe, naradzila syna.

8. Хто чуў такое? хто бачыў падобнае на гэта? ці ўзьнікла краіна ў адзін дзень? ці нараджаўся народ за адзін раз, як Сіён, ледзь толькі пачаўшы родамі мучыцца - нарадзіў сыноў сваіх.

Hto čuŭ takoe? hto bačyŭ padobnae na gèta? ci ŭz'nikla kraina ŭ adzìn dzen'? ci naradžaŭsâ narod za adzìn raz, âk Siën, ledz' tol'ki pačaŭšy rodami mučycca - naradziŭ synoŭ svaih.

9. Ці давяду Я да родаў, і ці ня дам радзіць? кажа Гасподзь. Альбо, даючы сілу радзіць, ці зачыню нутробу? кажа Бог твой.

Cì davâdu Â da rodaŭ, i ci nâ dam radzic'? kaža Gaspodz'. Al'bo, daŭčy silu radzic', ci začynû nutrobu? kaža Bog tvoj.

10. Весялецеся зь Ерусалімам і радуйцеся за яго, усе, хто любіць яго! парадуйцеся зь ім радасьцю ўсе, хто скардзіўся на яго,

Vesâlecesâ z' Erusalìmam i radujcesâ za âgo, use, hto lûbic' âgo!
paradujcesâ z' ìm radas'cû ŭse, hto skardziŭsâ na âgo,

11. каб вам карміцца і насычацца ад саскоў сучашэньняў ягоных, упівацца і мець асалоду ад лішку славы Ягонай.

kab vam karmicca i nasyčacca ad saskoŭ sucâšèn'nâŭ âgonyh, upivacca i mec' asalodu ad lišku slavy Âgonaj.

12. Бо так кажа Гасподзь: вось, Я пасылаю да яго спакой, як раку, і багацьце народаў - як паток, што разьліваецца, для асалоды вашай; на руках насіцьмуць вас і на каленях будуць песьціць.

Bo tak kaža Gaspodz': vos', Â pasylaŭ da âgo spakoj, âk raku, i bagac'ce narodaŭ - âk patok, što raz'livaecca, dlâ asalody vašaj; na rukah nasic'muc' vas i na kalenâh buduc' pes'cic'.

13. Як сучашае каго-небудзь маці яго, так сучешу вас Я, і вы будзеце

суцешанья ў Ерусаліме.

Âk sucâšae kago-nebudz' maci âgo, tak sucešu vas Â, i vy budzece sucešanyâ ŭ Erusalime.

14. І ўбачыце гэта, і парадуюцца сэрца ваша, і косьці вашыя расьцьвітуць, як маладая зеляніна, і растуліцца рука Госпада рабам Яго, а на ворагаў Сваіх Ён разгневаецца.

İ ŭbačyce gèta, i paraduecca sèrca vašà, i kos'ci vašyâ ras'c'vituc', âk maladaâ zelânina, i rastulicca ruka Gospada rabam Âgo, a na voragaŭ Svaih Ęn razgnevaecca.

15. Бо вось, прыйдзе Гасподзь у агні і калясьніцы Яго - як віхура, каб выліць гнеў Свой зь лютасьцю і дараваньне Сваё з палаючым агнём.

Bo vos', pryjdzè Gaspodz' u agni i kalâs'nicy Âgo - âk vihura, kab vylic' gneŭ Svoj z' lûtas'cû i daravan'ne Svaë z palaŭčym agnëm.

16. Бо Гасподзь у агні і мечам Сваім учыніць суд над усякаю плоцьцю, і многа будзе пабітых Госпадам.

Bo Gaspodz' u agni i mečam Svaim učynic' sud nad usâkaŭ ploc'cû, i mnoga budze pabityh Gospadam.

17. Тыя, якія асьвячаюць і ачышчаюць сябе ў гаях, адзін за адным, ядуць сьвіное мяса і мязоту і мышэй, - усе загінуць, кажа Гасподзь.

Tyâ, âkiâ as'vâčaŭc' i ačyščaŭc' sâbe ŭ gaâh, adzin za adnym, âduc' s'vinoe mâsa i mârzotu i myšëj, - use zaginuc', kaža Gaspodz'.

18. Бо Я ведаю ўчынкі іхнія і думкі іхнія; і вось, прыйду сабраць усе народы і роды, і яны прыйдуць і ўбачаць славу Маю.

Bo Â vedaŭ ŭčynki ihniâ i dumki ihniâ; i vos', pryjdu sabrac' use narody i rody, i âny pryjduc' i ŭbačac' slavu Maŭ.

19. І пакладу на іх азнаку, і пашлю з выратаваных ад іх да народаў: у Тарсіс, у Пулу і Луду, да тых, што напінаюць лук, у Тубалу і Явану, на

далёкія астравы, якія ня чулі пра Мяне і ня бачылі славы Маёй; і яны абвесьцяць народам славу Маю

Ì pakladu na ih aznaku, ì pašlû z vyratavanyh ad ih da narodaŭ: u Tarsis, u Pulu ì Ludu, da tyh, što napinaûc' luk, u Tubalu ì Ávanu, na dalëkiâ astravy, âkiâ nâ čuli pra Mâne ì nâ bačyli slavy Maěj; ì âny abves'câc' narodam slavu Maû

20. і прадставяць усіх братаў вашых ад усіх народаў у дарунак Госпаду на конях і калясьніцах, і на насілках і на мулах і на борздых вярблюдах, - на сьвятую гару Маю, у Ерусалім, кажа Гасподзь, - падобна на тое, як сыны Ізраілевыя прыносяць дарунак у дом Госпада ў чыстай пасудзіне.

ì prastavâc' usih bratoŭ vašyh ad usih narodaŭ u darunak Gospadu na konâh ì kalâs'nichah, ì na nasilkah ì na mulah ì na borzdyh vârblûdah, - na s'vâtuû garu Maû, u Erusalim, kaža Gaspodz', - padobna na toe, âk syny Ìzrailevyâ prynosâc' darunak u dom Gospada ŭ čystaj pasudzine.

21. Зь іх буду браць таксама ў сьвяшчэньнікі і лавіты, кажа Гасподзь.

Z' ih budu brac' taksama ŭ s'vâščèn'niki ì lâvity, kaža Gaspodz'.

22. Бо, як новае неба і новая зямля, якія я ствару, заўсёды будуць перад абліччам Маім, кажа Гасподзь, так будзе і насеньне ваша і імя ваша.

Bo, âk novae neba ì novaâ zâmlâ, âkiâ â stvaru, zaŭsëdy buduc' perad abliččam Maïm, kaža Gaspodz', tak budze ì nasen'ne vašâ ì imâ vašâ.

23. Тады зь месяца ў месяц і з суботы ў суботу будзе прыходзіць усякая плоць перад аблічча Маё на пакланеньне, кажа Гасподзь.

Tady z' mesâca ŭ mesâc ì z suboty ŭ subotu budze pryhodzic' usâkaâ ploc' perad abličča Maë na paklanen'ne, kaža Gaspodz'.

24. І будуць выходзіць, і ўбачаць трупы людзей, што адступіліся ад Мяне: бо чарвяк іх не памрэ, і агонь іх не пагасьне; і будуць яны мязотаю для ўсякай плоці.

*Ì buduc' vyhodzìc', ì ůbačac' trupy lûdzej, što adstupìlisâ ad Mâne: bo
čarvâk ih ne pamrè, ì agon' ih ne pagas'ne; ì buduc' âny mârzotaû dlâ ůsâkaj
plocì.*

ЕРАМІІ

1 Кіраўнік

1. Слова Ераміі, сына Хэлкіінага, са сьвятароў у Анатоце, у зямлі
Веньямінавай,

Slova Eramiï, syna Hèlkiìnaga, sa s'vâtaroŭ u Anatoce, u zâmlì Ven'âminavaj,

2. якому было слова Гасподняе ў дні Ісаі, сына Амонавага, цара
Юдэйскага, у трынаццаты год цараванья яго,

*âkomu bylo slova Gaspodnâe ŭ dni Ìsai, syna Amonavaga, cara Ûdèjskaga, u
trynaccaty god caravan'nâ âgo,*

3. і таксама ў дні Ёакіма, сына Ёсіінага, цара Юдэйскага, да канца
адзінаццатага года Сэдэкіі, сына Ёсіінага, цара Юдэйскага, да
перасяленьня Ерусаліма ў пятым месяцы.

*ì taksama ŭ dni Ęakima, syna Ęsiìnaga, cara Ûdèjskaga, da kanca
adzinnacataga goda Sèdèkii, syna Ęsiìnaga, cara Ûdèjskaga, da perasâlen'nâ
Erusalìma ŭ pâтым mesâcy.*

4. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

5. раней чым Я ўтварыў цябе ў чэраве, Я ўведаў цябе, і раней чым ты
выйшаў з нутробы, Я асьвяціў цябе: прарокам народам паставіў цябе.

*ranej čym Â ŭtvaryŭ câbe ŭ čèrave, Â ŭvedaŭ câbe, ì ranej čym ty vyjšaŭ z
nutroby, Â as'vâciŭ câbe: prarokam narodam pastaviŭ câbe.*

6. А я сказаў: о Госпадзе Божа! я ня ўмею гаварыць, бо я яшчэ малады.

A â skazaŭ: o Gospadze Boža! â nâ ŭmeŭ gavaryc', bo â âščè malady.

7. Але Гасподзь сказаў мне: не кажы "я малады"; бо да ўсіх, да каго Я пашлю цябе, пойдзеш, і ўсё, што загадаю табе, скажаш.

Ale Gaspodz' skazaŭ mne: ne każy "â malady"; bo da ŭsîh, da kago Â pašlû câbe, pojdzeš, i ŭsë, što zagadaû tabe, skažaš.

8. Ня бойся іх; бо Я з табою, каб выбраўляць цябе, сказаў Гасподзь.

Nâ bojsâ ih; bo Â z taboû, kab vybaŭlâc' câbe, skazaŭ Gaspodz'.

9. І працягнуў Гасподзь руку Сваю і дакрануўся да вуснаў маіх; і сказаў мне Гасподзь: вось, Я ўклаў словы Мае ў вусны твае.

Î pracâgnuï Gaspodz' ruku Svaû i dakranuŭsâ da vusnaŭ maîh; i skazaŭ mne Gaspodz': vos', Â ŭklaŭ slovy Mae ŭ vusny tvae.

10. Глядзі, Я паставіў цябе ў гэты дзень над народамі і царствамі, каб выкараняць і спусташаць, губіць і разбураць, ствараць і садзіць.

Glâdzi, Â pastaviŭ câbe ŭ gëty dzen' nad narodami i carstvami, kab vykaranâc' i spustašac', gubic' i razburac', stvarac' i sadzic'.

11. І было слова Гасподняе мне: што бачыш ты, Ерамія? Я сказаў: бачу посах зь міндальнага дрэва.

Î bylo slova Gaspodnâe mne: što bačyš ty, Eramiâ? Â skazaŭ: baču posah z' mîndal'naga drëva.

12. Гасподзь сказаў мне: ты правільна бачыш; бо Я чуваю над словам Маім, каб яно хутка спраўдзілася.

Gaspodz' skazaŭ mne: ty pravil'na bačyš; bo Â čuvaû nad slovam Maîm, kab âno hutka spraŭdzilasâ.

13. І было слова Гасподняе мне другі раз: "што бачыш ты? Я сказаў: бачу паддзіманы ветрам кацёл кіпеню, і аблічча яго з боку поўначы.

Î bylo slova Gaspodnâe mne drugî raz: "što bačyš ty? Â skazaŭ: baču paddzimany vetram kacël kîpenû, i abličča âgo z boku poŭnačy.

14. І сказаў мне Гасподзь: з поўначы адкрыецца бедства на ўсіх

насельнікаў гэтай зямлі.

Ĭ skazaŭ mne Gaspodz': z poŭnačy adkryecca bedstva na ŭsich nasel'nikaŭ gètaj zâmlì.

15. Бо вось, Я паклічу ўсе плямёны царстваў паўночных, кажа Гасподзь, і прыйдуць яны, і паставяць - кожны - трон свой каля ўваходу ў браму Ерусаліма, і вакол усіх сыцен яго, і ва ўсіх гарадах Юдэйскіх.

Bo vos', Â pakliču ŭse plâmëny carstvaŭ paŭnočnyh, kaža Gaspodz', ĭ pryjduc' âny, ĭ pastavâc' - kožny - tron svoj kalâ ŭvahodu ŭ bramû Erusalima, ĭ vakol usih s'cen âgo, ĭ va ŭsich garadah Ŭdèjskih.

16. І выкажу над імі прысуды Мае за ўсе беззаконнасці іхнія, за тое, што яны пакінулі Мяне, і курылі фіміям чужаземным багам і пакланяліся дзеям рук сваіх.

Ĭ vykažu nad imì prysudy Mae za ŭse bezzakonnas'ci ihniâ, za toe, što âny pakinuli Mâne, ĭ kuryli fimiâm čužazemnym bagam ĭ paklanâlisâ dzeâm ruk svaih.

17. І ты аперажы сыцэгны свае, і ўстань і скажы ім усё, што Я накажу табе; не маладушнічай перад імі, каб Я не забіў цябе на вачах у іх.

Ĭ ty aperažy s'cëgny svae, ĭ ŭstan' ĭ skažy im usë, što Â nakažu tabe; ne maladušničaj perad imì, kab Â ne zabiŭ câbe na vačah u ih.

18. І вось, Я паставіў цябе сёння ўмацаваным горадам і жалезным слупам і меднаю сыцяною на ўсёй гэтай зямлі, супроць цароў і Юды, супроць князёў яго, супроць сьвятароў яго і супроць народа зямлі гэтай.

Ĭ vos', Â pastaviŭ câbe sën'nâ ŭmacavanym goradam ĭ žaleznyim slupam ĭ mednaŭ s'cânoŭ na ŭsëj gètaj zâmlì, suproc' caroŭ ĭ Ŭdy, suproc' knâzëŭ âgo, suproc' s'vâtaroŭ âgo ĭ suproc' naroda zâmlì gètaj.

19. Яны будуць ваяваць супроць цябе, але не перамогуць цябе; бо Я з

табою, кажа Гасподзь, каб выбаўляць цябе.

Âny buduc' vaâvac' suproc' câbe, ale ne peramoguc' câbe; bo Â z taboû, kaža Gaspodz', kab vybaŭlâc' câbe.

2 Кіраўнік

1. І было слова Гасподняе мне:

Î bylo slova Gaspodnâe mne:

2. ідзі і абвясці ў вушы дачцэ Ерусаліма: так кажа Гасподзь; Я ўспамінаю дружнасьць маладосьці тваёй, пра каханьне тваё, калі ты была нявеста, калі пайшла сьледам за Мною ў пустыню, у зямлю незасеяную.

idzi i abvâs'ci ŭ vušy dačcè Erusalima: tak kaža Gaspodz'; Â ŭspaminaû družnas'c' malos'ci tvaëj, pra kahan'ne tvaë, kali ty byla nâvesta, kali pajšla s'ledam za Mnoû ŭ pustynû, u zâmlû nezaseânuû.

3. Ізраіль быў сьвятыняю Госпада, пачаткам пладоў Ягоных: усе, што паядалі яго, асуджаліся, бедства спасьцігла іх, кажа Гасподзь.

Îzrail' byŭ s'vâtynâû Gospada, pačatkam pladoŭ Âgonyh: use, što paâdali âgo, asudžalisâ, bedstva spas'cigla ih, kaža Gaspodz'.

4. Паслухайце слова Гасподняе, доме Якаўлеў і ўсе роды дому Ізраілевага!

Pasluhajce slova Gaspodnâe, dome Âkaŭleŭ i ŭse rody domu Îzrailevaga!

5. Так кажа Гасподзь: якую няпраўду знайшлі ўва Мне бацькі вашыя, што адышлі ад Мяне і пайшлі за марнасьцю, і змарнелі;

Tak kaža Gaspodz': âkuû nâpraŭdu znajšli ŭva Mne bac'ki vašyâ, što adyšli ad Mâne i pajšli za marnas'cû, i zmarneli;

6. і не казалі: дзе Гасподзь, Які вывеў нас зь зямлі Егіпецкай, вёў нас

па пустыні, па зямлі пустой і неабжытай, па зямлі сухой, па зямлі ценю сьмяротнага, па якой ніхто не хадзіў і дзе ня жыў чалавек?

ì ne skazali: dze Gaspodz', Âki vyveŭ nas z' zâmlì Egìpeckaj, vëŭ nas pa pustynì, pa zâmlì pustoj ì neabžytaj, pa zâmlì suhoj, pa zâmlì cenû s'mârotnaga, pa âkoj nihto ne hadziŭ ì dze nâ žyŭ čalavek?

7. І Я ўвёў вас у зямлю плодную, каб вы карміліся пладамі яе і дабром яе; і вы ўвайшлі і апаганілі зямлю Маю, і набытак Мой зрабілі мярзотаю.

Ì Â ŭvëŭ vas u zâmlû plodnuŭ, kab vy karmilisâ pladamì âe ì dabrom âe; ì vy ŭvajšlì ì apaganilì zâmlû Maŭ, ì nabytak Moj zrabilì mârzotaŭ.

8. Сьвятары не казалі: дзе Гасподзь? і настаўнікі закона ня ведалі Мяне, і пастыры адпаліся ад Мяне, і прарокі прарочылі ў імя Валаала і хадзілі сьледам за тымі, якія не дапамагаюць.

S'vâtary ne kazali: dze Gaspodz'? ì nastauñiki zakona nâ vedalì Mâne, ì pastyry adpalisâ ad Mâne, ì praroki praročyli ŭ imâ Valaala ì hadzilì s'ledam za tymì, âkiâ ne dapamagaŭc'.

9. Таму Я яшчэ буду судзіцца з вамі, кажа Гасподзь, і з сынамі сыноў вашых буду судзіцца.

Tamu Â âščè budu sudzìcca z vamì, kaža Gaspodz', ì z synamì synoŭ vašyh budu sudzìcca.

10. Бо ідзеце на выспы Хітымскія і паглядзеце, і пашлеце ў Кедар і разведайце старанна і разгледзьце, ці было там што падобнае да гэтага?

Bo ìdzece na vyspy Hitymskiâ ì paglâdzece, ì pašlece ŭ Kedar ì raz'vedajce staranna ì razgledz'ce, ci bylo tam što padobnae da gètaga?

11. ці памяняў які-небудзь народ багоў сваіх, хоць яны і не багі? а Мой народ памяняў славу сваю на тое, што не дапамагае.

cì pamânâŭ âkì-nebudz' narod bagoŭ svaìh, hoc' âny ì ne bagì? a Moj narod pamânâŭ slavu svaû na toe, što ne dapamagae.

12. Падзівуйцеся з гэтага, нябёсы, і здрыганецеся і жахнецеся, кажа Гасподзь.

Padzìvujcesâ z gètaga, nâbësy, ì zdryganecesâ ì žahnecesâ, kažâ Gaspodz'.

13. Бо два ліхі ўчыніў народ Мой: Мяне, крыніцу вады жывой пакінулі і высеклі сабе вадаёмы разьбітыя, якія ня могуць трымаць вады

Bo dva lihì ŭčyniŭ narod Moj: Mâne, krynicu vady žyvoj pakìnulì ì vyseklì sabe vadaëmy raz'bìtyâ, âkiâ nâ moguc' trymac' vady

14. Хіба Ізраіль раб? альбо ён дамачадзец? чаму ён зрабіўся здабычаю?

Hiba Ìzrail' rab? al'bo ën damačadzec? čamu ën zrabiŭsâ zdabyčaŭ?

15. Зарыкалі на яго маладыя ільвы, падалі голас свой і зрабілі зямлю яго пустэльнаю; гарады яго спалены, без жыхароў.

Zarykali na âgo maladyâ il'vy, padali golas svoj ì zrabìli zâmlû âgo pustèl'nâŭ; garady âgo spaleny, bez žyharoŭ.

16. І сыны Мэмфіса і Тафны аб'елі цемя тваё.

Ì syny Mèmfisa ì Tafny ab'elì cemâ tvaë.

17. Ці ня ўчыніў ты сабе гэтага тым, што занядбаў Госпада Бога твайго ў той час, калі Ён вёў цябе па дарозе?

Cì nâ ŭčyniŭ ty sabe gètaga tym, što zanâdbaŭ Gospada Boga tvajgo ŭ toj čas, kalì Ęn vëŭ câbe pa daroze?

18. І сёньня навошта табе дарога ў Егіпет, каб піць ваду зь Ніла? і навошта табе дарога ў Асірыю, каб піць ваду з ракі яе?

Ì sën'nâ navošta tabe daroga ŭ Egìpet, kab pic' vadu z' Nila? ì navošta tabe daroga ŭ Asiryû, kab pic' vadu z rakì âe?

19. Пакарае цябе бязбожнасьць твая, і адступніцтва тваё выкрые цябе: дык вось, спазнай і разваж, як блага і горка тое, што ты занядбаў

Госпада Бога твайго, і страху Майго няма ў табе, кажа Гасподзь Бог Саваоф.

Pakarae câbe bâzbožnas'c' tvaâ, i adstupnictva tvaë vykrye câbe: dyk vos', spaznaj i razvaž, âk blaga i gorka toe, što ty zanâdbaŭ Gospada Boga tvajgo, i strahu Majgo nâma ũ tabe, kaža Gaspodz' Bog Savaof.

20. Бо даўно я паламаў ярмо тваё, парваў пути твае, і ты казаў: "ня буду служыць ідалам", а тым часам на кожным высокім пагорку і пад кожным галінастым дрэвам ты блудадзейнічаў.

Bo daŭno â palamaŭ ârmo tvaë, parvaŭ puty tvae, i ty kazaŭ: "nâ budu služyc' idalam", a tym časam na kožnym vysokim pagorku i pad kožnym galinastym drèvam ty bludadzejničaŭ.

21. Я пасадзіў цябе як высакародную лазу, - найчысьцейшае насеньне; як жа ты ператварылася ў Мяне ў дзікі парастак чужой лазы?

Â pasadziŭ câbe âk vysakarodnuŭ lazû, - najčys'cejšae nasen'ne; âk ža ty peratvarylasâ ũ Mâne ũ dziki parastak čužoŭ lazy?

22. Таму хоць бы ты ўмыўся мылам і шмат ужыў на сябе шчолаку, - бязбожнасьць твая пазначана перад Мною, кажа Гасподзь Бог.

Tamu hoc' by ty ũmyŭsâ mylam i šmat užyŭ na sâbe ščolaku, - bâzbožnas'c' tvaâ paznačana perad Mnoŭ, kaža Gaspodz' Bog.

23. Як можаш ты сказаць: "я не апаганіў сябе, я не хадзіў па сьледзе Ваала? паглядзі на паводзіны свае ў даліне, уведай, што рабіла ты, увішная вярблюдзіца, якая ганяецца па шляхах тваіх?

Âk možaš ty skazac': "â ne apaganiŭ sâbe, â ne hadziŭ pa s'ledze Vaala? paglâdzi na pavodziny svae ũ daline, uvedaj, što rabila ty, uvišnaâ vârblûdzica, âkaâ ganâecca pa šlâhah tvaih?

24. Дзікую асьліцу, якая прывыкла да пустыні, якая ў запале душы сваёй глытае паветра, хто можа стрымаць? Усе, хто шукае яе, ня

СТОМЯЦЦА; у яе месяцы яны знойдуць яе.

Dzikuû as'licu, âkaâ pryvykla da pustyni, âkaâ ů zapale dušy svaëj glytae pavetra, hto moža strymac'? Use, hto šukae âe, nâ stomâcca; u âe mesâcy âny znojduc' âe.

25. Не давай нагам тваім атоптваць абутак, і гартані тваёй - таміцца ад смагі. Але ты сказаў: не спадзявайся, не! бо люблю чужых і буду хадзіць па сьледзе іхнім.

Ne davaj nagam tvaim atoptvac' abutak, i gartani tvaëj - tamicca ad smagi. Ale ty skazaŭ: ne spadzâvajsâ, ne! bo lûblû čužyh i budu hadzic' pa s'ledze ihnim.

26. Як злодзей, калі зловяць яго, бывае пасаромлены, - так пасароміў сябе дом Ізраілеў: яны, цары іхнія, князі іхнія, і сьвятары іхнія, і прарокі іхнія,

Âk zlodzej, kali zlovâc' âgo, byvae pasaromleny, - tak pasaromiŭ sâbe dom İzraileŭ: âny, cary ihniâ, knâzi ihniâ, i s'vâtary ihniâ, i praroki ihniâ,

27. кажучы дрэву: "ты мой бацька", і каменю: "ты нарадзіў мяне"; бо яны абярнуліся да мяне сьпінаю, а ня тварам; а ў час бедства свайго будуць казаць: "устань і выратуй нас!"

kažučy drèvu: "ty moj bac'ka", i kamenû: "ty naradziŭ mâne"; bo âny abârnulisâ da mâne s'pinaû, a nâ tvaram; a ů čas bedstva svajgo buduc' kazac': "ustan' i vyratuj nas!"

28. Дзе ж багі твае, якіх ты зрабіў сабе? - хай яны ўстануць, калі могуць выратаваць цябе ў час бедства твайго; бо колькі ў цябе гарадоў, столькі і багоў у цябе, Юда.

Dze ž bagì tvae, âkih ty zrabiŭ sabe? - haj âny ůstanuc', kali moguc' vyratavac' câbe ů čas bedstva tvajgo; bo kol'ki ů câbe garadoŭ, stol'ki i bagoŭ u câbe, Ŭda.

29. Навошта вам спаборнічаць са Мною? - усе вы зграшылі супроць Мяне, кажа Гасподзь.

Navošta vam spaborničac' sa Mnoû? - use vy zgrašyli suproc' Mâne, kažã Gaspodz'.

30. Марна пабіваў Я дзяцей вашых: яны не прынялі настаўленьня на розум; прарокаў вашых пажыраў меч ваш, як зьнішчальны леў.

Marna pabivaŭ Â dzâcej vašyh: âny ne prynâli настаўлен'на на rozum; prarokaŭ vašyh pažyraŭ meč vaš, âk z'niščal'ny leŭ.

31. О, родзе! уважце вы слову Гасподняму; ці быў Я пустэльнію дому Ізраілеваму? ці быў Я краінаю змроку? Навошта ж народ Мой кажа: мы самыя сабе гаспадары; мы ўжо ня прыйдзем да Цябе?

O, rodze! uvažce vy slovu Gaspodnâmu; ci byŭ Â pustèl'nâŭ domu Ižrailevamu? ci byŭ Â kraïnaŭ zmroku? Navošta Ź narod Moj kažã: my samyâ sabe gaspadary; my ŭžo nã pryjdzem da Câbe?

32. Ці ж забывае дзяўчына акрасы свае і нявеста - убор свой? а народ Мой забыў Мяне, - няма ліку дням.

Ci Ź zabyvae dzâŭčyna akrasy svae i nâvesta - ubor svoj? a narod Moj zabyŭ Mâne, - nâma liku dnâm.

33. Як умела кіруеш ты дарогі твае, каб здабываць любоў! і дзеля гэтага нават са злачынствамі стасавала ты дарогі твае.

Âk umela kirueš ty darogì tvae, kab zdabyvac' lûboŭ! i dzelâ gètaga navat sa zlačynstvami stasavala ty darogì tvae.

34. Нават на полках вопраткі тваёй ёсьць кроў людзей бедных, невінаватых, якіх ты не засьпела пры ўзломе: і нягледзячы на ўсё гэта,

Navat na polkah vopratki tvaëj ës'c' kroŭ lûdzej bednyh, nevinavatyh, âkih ty ne zas'pela pry ŭzlome: i nâgledzâčy na ŭsë gèta,

35. кажаш: як бо я невінаватая, дык, мусіць, гнеў Яго адхінецца ад

мяне. - Вось, Я буду судзіцца з табою за тое, што кажаш: "я не зграшыла".

kažaš: âk bo â nevinavataâ, dyk, music', gneŭ Âgo adhinecca ad mâne. - Vos', Â budu sudzicca z taboŭ za toe, što kažaš: "â ne zgrašyla".

36. Навошта ты так многа бадзяешся, мяняючы дарогу тваю? Ты гэтак сама будзеш пасаромленая і Егіптам, як была пасаромлена Асірыяй;
Navošta ty tak mnoga badzâeššâ, mânâŭčy darogu tvaŭ? Ty gètak sama budzeš pasaromlenaâ i Egìptam, âk byla pasaromlena Asiryâj;

37. і ад яго ты выйдзеш, паклаўшы рукі на галаву, бо адхіліў Гасподзь надзеі твае, і ня мецьмеш зь імі посьпеху.

i ad âgo ty vyjdzeš, paklaŭšy ruki na galavu, bo adhiliŭ Gaspodz' nadzei tvae, i nâ mec'meš z' imi pos'pehu.

3 Кіраўнік

1. Кажуць: калі муж адпусьціць жонку сваю, і яна адыдзе ад яго і зробіцца жонкаю другога мужа, дык ці можа яна вярнуцца да яго? Ці не апаганілася б гэтым краіна тая? А ты з многімі палюбоўнікамі блудадзейнічала, - і аднак жа вярніся да Мяне, кажа Гасподзь.

Kažuc': kalì muž adpus'cìc' žonku svaŭ, i âna adydze ad âgo i zrobìcca žonkaŭ drugoga muža, dyk ci moža âna vârnucca da âgo? Cì ne apaganilasâ b gètym kraina taâ? A ty z mnogimi palûboŭnikami bludadzejničala, - i adnak ža vârnisâ da Mâne, kaža Gaspodz'.

2. Узьвядзі вочы твае ўгору і паглядзі, дзе не блудадзеялі з табою? Пры дарозе сядзела ты дзеля іх, як Аравіцянін у пустыні, і апаганіла зямлю блудам тваім і хітрынай тваёю.

Uz'vâdzi vočy tvae ŭgoru i paglâdzi, dze ne bludadzeâli z taboŭ? Pry daroze

sâdzela ty dzelâ ih, âk Aravicânin u pustyni, i apaganila zâmlû bludam tvaim i hitrynaj tvaëû.

3. За тое былі затрыманы дажджы, і ня было дажджу позьняга; але ў цябе быў лоб блудніцы, - ты адкінула сорам.

Za toe byli zatrymany daždžy, i nâ bylo daždžu poz'nâga; ale ŭ câbe byŭ lob bludnicy, - ty adkinula soram.

4. Ці ня будзеш ты з гэтага часу заклікаць да Мяне: Войча мой! Ты быў правадніком маладосьці маёй!

Ci nâ budzeš ty z gètaga času zaklikac' da Mâne: Vojča moj! Ty byŭ pravadnikom malados'ci maëj!

5. Няўжо заўсёды Ён будзе ў гневе? і няўжо вечна будзе ўтрымліваць яго ў Сабе? Вось, што кажаш ты, а робіш ліхое і посьпех маеш у ім.

Nâŭžo zaŭsëdy Ęn budze ŭ gneve? i nâŭžo večna budze ŭtrymlivac' âgo ŭ Sabe? Vos', što kažaš ty, a robiš lihoe i pos'peh maeš u im.

6. Гасподзь сказаў мне ў дні Ёсїі цара: ці бачыў ты, што рабіла адступніца, дачка Ізраіля? Яна хадзіла на кожную высокую гару і пад кожнае галінастае дрэва, і там распусьнічала.

Gaspodz' skazaŭ mne ŭ dni Ęsii cara: ci bačyŭ ty, što rabila adstupnica, dačka Izrailâ? Âna hadzila na kožnuû vysokuû garu i pad kožnae galinastae drèva, i tam raspus'ničala.

7. І пасля таго, як яна ўсё гэта рабіла, Я казаў: вярніся да Мяне; але яна не вярнулася; і бачыла гэта вераломная сястра яе Юдэя.

Ì pas'lâ tago, âk âna ŭsë gèta rabila, Â kazaŭ: vârnisâ da Mâne; ale âna ne vârnulasâ; i bačyla gèta veralomnaâ sâstra âe Ûdèâ.

8. І Я бачыў, што, калі за ўсе пералюбныя ўчынкі адступніцы, дачкі Ізраіля, Я адпусьціў яе і даў ёй разводны ліст, вераломная сястра яе, Юдэя, не збаялася, а пайшла і сама распусьнічала.

Ì Â bačyŭ, što, kalì za ŭse peralûbnyâ ŭčynkì adstupnicy, dački Ìzrailâ, Â adpus'ciŭ âe ì daŭ ëj razvodny list, veralomnaâ sâstra âe, Ûdèâ, ne zbaâlasâ, a pajšla ì sama raspus'ničala.

9. І адкрытым блудадзействам яна апаганіла зямлю, і пералюбнічала з каменем і дрэвам.

Ì adkryтым bludadzejstvam âna apaganila zâmlû, ì peralûbničala z kamenem ì drèvam.

10. Але пры ўсім гэтым вераломная сястра яе Юдэя не наварнулася да Мяне ўсім сэрцам сваім, а толькі на блізір, кажа Гасподзь.

Ale pry ŭsìm gèтым veralomnaâ sâstra âe Ûdèâ ne navârnulasâ da Mâne ŭsìm sèrcam svaim, a tol'ki na blizir, kaža Gaspodz'.

11. І сказаў мне Гасподзь: адступніца, дачка Ізраілева, аказалася з большаю праўдаю, чым вераломная Юдэя.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': adstupnica, dačka Ìzraileva, akazalasâ z bol'shaŭ praŭdaŭ, čym veralomnaâ Ûdèâ.

12. Ідзі і абвясці словы гэтыя на поўнач, і скажы: вярніся, адступніца, дачка Ізраілева, кажа Гасподзь. Я ня вылью на вас гневу Майго; бо Я мілажальны, кажа Гасподзь, - ня вечна буду гневацца.

Ìdzi ì abvâs'ci slovy gètyâ na poŭnač, ì skažy: vârnisâ, adstupnica, dačka Ìzraileva, kaža Gaspodz'. Â nâ vyl'û na vas gnevu Majgo; bo Â milažal'ny, kaža Gaspodz', - nâ večna budu gnevacca.

13. Прызнай толькі віну тваю, бо ты адступілася ад Госпада Бога твайго і распусьнічала з чужымі пад кожным галінастым дрэвам, а голасу Майго вы ня слухаліся, кажа Гасподзь.

Pryznaj tol'ki vînu tvaŭ, bo ty adstupilasâ ad Gospada Boga tvajgo ì raspus'ničala z čužymì pad kožnym galinastym drèvam, a golasu Majgo vy nâ sluhalisâ, kaža Gaspodz'.

14. Вярнецеся, дзеці-адступнікі, кажа Гасподзь, бо Я спалучыўся з вамі, і вазьму вас па адным з горада, па два зь племя, і прывяду вас на Сіён.

Vârnesesâ, dzeci-adstupniki, kažã Gaspodz', bo Â spalučyŭsâ z vami, i vaz'mu vas pa adnym z gorada, pa dva z' plemâ, i pryvâdu vas na Siën.

15. І дам вам пастыраў паводле сэрца Майго, якія будуць пасьвіць вас зь веданьнем і добрым розумам.

Î dam vam pastyraŭ pavodle sërca Majgo, âkiâ buduc' pas'vic' vas z' vedan'nem i dobrym rozumam.

16. І будзе, калі вы размножыцеся і зробіцеся шматплоднымі на зямлі, у тыя дні, кажа Гасподзь, ня будуць казаць болей: "каўчэг запавету Гасподняга"; ён і не ўзгадаецца, і ня ўспомняць пра яго і ня будуць прыходзіць да яго, і яго ўжо ня будзе.

Î budze, kali vy rozmnožycesâ i zrobicesâ šmatplodnymi na zâmlì, u tyâ dni, kažã Gaspodz', nâ buduc' kazac' bolej: "kaŭčèg zapavetu Gaspodnâga"; ên i ne ŭzgadaecca, i nâ ŭspomnâc' pra âgo i nâ buduc' pryhodzic' da âgo, i âgo ŭžo nâ budze.

17. У той час назавуць Ерусалім тронам Госпада; і ўсе народы дзеля імя Госпада зьбяруцца ў Ерусалім і ня будуць болей рабіць з упартасьці злога сэрца свайго.

U toj čas nazavuc' Erusalim tronam Gospada; i ŭse narody dzelâ imâ Gospada z'bârucca ŭ Erusalim i nâ buduc' bolej rabic' z upartas'ci zloga sërca svajgo.

18. У тыя дні прыйдзе дом Юдаў да дому Ізраілевага, і пойдучь разам зь зямлі паўночнай у зямлю, якую Я даў у спадчыну бацькам вашым.

U tyâ dni pryjdzẽ dom Ūdaŭ da domu Ìzrailevaga, i pojduc' razam z' zâmlì paŭnočnaj u zâmlû, âkuû Â daŭ u spadčynu bac'kam vašym.

19. І казаў Я: як пастаўлю цябе ў лік дзяцей і дам табе жаданую зямлю,

найпрыгажэйшую спадчыну мноства народаў? і сказаў: ты будзеш называць Мяне бацькам тваім і не адступішся ад Мяне.

Ì kazaŭ Â: âk pastaŭlû câbe ŭ lik dzâcej ì dam tabe žadanuû zâmlû, najprygažèjšuû spadčynu mnostva narodaŭ? ì skazaŭ: ty budzeš nazyvac' Mâne bac'kam tvaim ì ne adstupiŝšâ ad Mâne.

20. Але, сапраўды, як жонка вераломна здраджвае сябру свайму, так вераломна ўчынілі са Мною вы, доме Ізраілеў, кажа Гасподзь.

Ale, sapraŭdy, âk žonka veralomna zdradžvae sâbru svajmu, tak veralomna ŭčynili sa Mnoû vy, dome Ìzraileŭ, kaža Gaspodz'.

21. Голас чуцен на вышынях, скрушлівы плач сыноў Ізраіля па тым, што яны скрывілі дарогу сваю, забылі Госпада Бога свайго.

Golas čucen na vyšynâh, skrušlìvy plač synoŭ Ìzrailâ pa tym, što âny skryvili darogu svaŭ, zabyli Gospada Boga svajgo.

22. Вярнецеся, мяцежныя дзеці: Я вылечу вашу непакорлівасьць. - Вось, мы ідзем да Цябе, бо Ты - Гасподзь Бог наш.

Vârnesesâ, mâcežnyâ dzeci: Â vyleču vašuû nepakorlìvas'c'. - Vos', my ìdzëm da Câbe, bo Ty - Gaspodz' Bog naš.

23. Праўда, дарма спадзяваліся мы на пагоркі і на мноства гор; праўда, у Госпадзе Богу нашым - выратаваньне Ізраіля!

Praŭda, darma spadzâvalisâ my na pagorki ì na mnostva gor; praŭda, u Gospadze Bogu našym - vyratavan'ne Ìzrailâ!

24. З маладосьці нашай гэта гідота пажырала набытак бацькоў нашых, авечак іхніх і валоў іхніх, сыноў іхніх і дачок іхніх.

Z malos'ci našaj gèta gidota pažyrala nabytak bac'koŭ našyh, avečak ihnih ì valoŭ ihnih, synoŭ ihnih ì dačok ihnih.

25. Мы ляжым у сораме сваім, і сорам наш пакрывае нас, бо мы грашылі перад Госпадам Богам нашым, - мы і бацькі нашыя, з

маладосьці нашай і да гэтага дня, - і ня слухаліся голасу Госпада Бога нашага.

My lâžym u sorame svaim, i soram naš pakryvae nas, bo my grašyli perad Gospadam Bogam našym, - my i bac'ki našyâ, z malados'ci našaj i da gètaga dnâ, - i nâ sluhalisâ golasu Gospada Boga našaga.

4 Кіраўнік

1. І калі хочаш навярнуцца, Ізраіле, кажа Гасподзь, да Мяне навярніся; а калі адвядзеш гідоты твае ад аблічча Майго, ты ня будзеш бадзяцца.

Ì kalì hočaš navârnucca, Ìzraile, kaža Gaspodz', da Mâne navârnisâ; a kalì advâdzeš gidoty tvae ad abličča Majgo, ty nâ budzeš badzâcca.

2. І будзеш бажыцца: жывы Гасподзь! у ісьціне, судзе і праўдзе; і народы будуць Ім дабраслаўляцца і Ім хваліцца.

Ì budzeš bažycca: žyvy Gaspodz'! u is'cine, sudze i praŭdze; i narody buduc' Ìm dabraslaŭlâcca i Ìm hvalicca.

3. Бо так кажа Гасподзь мужам Юды і Ерусаліма: узарэце сабе новыя палеткі і ня сейце сярод церня.

Bo tak kaža Gaspodz' mužam Ūdy i Erusalima: uzarèce sabe novyâ paletki i nâ sejce sârod cernâ.

4. Абрэжце сябе дзеля Госпада, і здымеце крайнюю плоць з сэрца вашага, мужы Юды і жыхары Ерусаліма, каб гнеў Мой не адкрыўся, як агонь, і не запалаў непагасна ад ліхіх нахільнасьцяў вашых.

Abrèžce sâbe dzelâ Gospada, i zdymece krajnûû ploc' z sèrca vašaga, mužy Ūdy i žyhary Erusalima, kab gneŭ Moj ne adkryŭsâ, âk agon', i ne zapalaŭ nepagasna ad lihîh nahil'nas'câŭ vašyh.

5. Абвясьцеце ў Юдэі і агаласеце ў Ерусаліме, і гаварэце і трубеце

трубою па зямлі; заклікайце голасна і кажэце: "зьбярэцця і пойдзем ва ўмацаваныя гарады".

Abvâs'cece ŭ Údèi à galasece ŭ Erusalime, i gavarèce i trubece truboŭ pa zâmlì; zaklikajce golasna i kažèce: "z'bârècesâ i pojdzem va ŭmacavanyâ garady".

6. Выставіце сьцяг да Сіёна, - бяжэце, ня спыняйцеся; бо Я прывяду з поўначы бедства і вялікую пагібель.

Vystavice s'câg da Siëna, - bâžèce, nâ spynâjcesâ; bo Â pryvâdu z poŭnacŭ bedstva i vâlikuŭ pagibel'.

7. Выходзіць леў са сваёй нетры, і выступае знішчальнік народаў: ён выходзіць са свайго месца, каб зямлю тваю зрабіць пусткаю; гарады твае будуць спустошаны, застануцца без жыхароў.

Vyhadzic' leŭ sa svaëj netry, i vystupae z'niščal'nik narodaŭ: ën vyhadzic' sa svajgo mesca, kab zâmlû tvaŭ zrabic' pustkaŭ; garady tvae buduc' spustošany, zastanucca bez žyharoŭ.

8. Таму аперажэццяся вярэтаю, плачце і галасеце, бо лютасьць гневу Гасподняга не адвернецца ад нас.

Tamu aperažècesâ vârètaŭ, plačce i galasece, bo lûtas'c' gnevu Gaspodnâga ne advernecca ad nas.

9. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь, замрэ сэрца ў цара і сэрца ў князёў; і жахнуцца сьвятары, і дзіву дадуцца прарокі.

Ì budze ŭ toj dzen', kaža Gaspodz', zamrè sèrca ŭ cara i sèrca ŭ knâzëŭ; i žahnucca s'vâtary, i dzivu daducca praroki.

10. І сказаў я: о, Госпадзе Божа! няўжо Ты зводзіў толькі народ гэты і Ерусалім, кажучы "мір будзе ў вас"; а тым часам меч даходзіць да душы?

Ì skazaŭ â: o, Gospadze Boža! nâŭžo Ty zvodziŭ tol'ki narod gëty i Erusalim,

kažučy "mìr budze ŭ vas"; a tym časam meč dahodzìc' da dušy?

11. У той час сказана будзе народу гэтаму і Ерусаліму: пякучы вецер ляціць з вышыняў пустэльных на дарогу дачкі народа Майго, ня дзеля веяння і ня дзеля ачышчэння:

U toj čas skazana budze narodu gètamu i Erusalimu: pâkučy vecer lâcìc' z vyšynâŭ pustèl'nyh na darogu dačkì naroda Majgo, nâ dzelâ veân'nâ i nâ dzelâ ačyščèn'nâ:

12. і прыйдзе да Мяне адтуль вецер мацнейшы за гэты, і Я агалашу прысуд над імі.

i pryjdze da Mâne adtul' vecer macnejšy za gèty, i Â agalašu prysud nad imi.

13. Вось, падымаецца ён, быццам воблакi, і калясьніцы яго - як віхура, коні ганчэйшыя за арлоў; гора нам! бо мы будзем спустошаны.

Vos', padymaeccâ ên, byccam voblakì, i kalâs'nìcy âgo - âk vihura, koni gančèjšyâ za arloŭ; gora nam! bo my budzem spustošany.

14. Змый ліхое з сэрца твайго, Ерусаліме, каб выратавацца табе: дакуль будуць гнездавацца ў табе ліхамысныя думкі?

Zmyj lihoe z sèrca tvajgo, Erusalime, kab vyratavacca tabe: dakul' buduc' gnezdavacca ŭ tabe lihamysnyâ dumkì?

15. Бо ўжо ляціць голас ад Дана і пагібельная вестка з гары Яфрэмавай:

Bo ŭžo lâcìc' golas ad Dana i pagibel'naâ vestka z gary Âfrèmavaj:

16. агаласеце народам, абвясцеце Ерусаліму, што ідуць з далёкай краіны абложнікі і крыкамі сваімі агалашаюць гарады Юдэі.

agalasece narodam, abvâs'cece Erusalimu, što iduc' z dalëkaj kraïny abložnikì i krykamì svaimì agalašaŭc' garady Ûdèi.

17. Як вартавыя палёў, яны абступаюць яго навокал, бо ён узбунтаваўся супроць Мяне, кажа Гасподзь.

*Âk vartavyâ palëŭ, âny abstupauïc' âgo navokal, bo ën uzbuntavaŭsâ suproc'
Mâne, kaža Gaspodz'.*

18. Шляхі твае і дзеі твае прычынілі табе гэта; ад тваёй бязбожнасьці табе так горка, што даходзіць да сэрца твайго.

Šlâhì tvae ì dzeì tvae pryčynìlì tabe gèta; ad tvaëj bâzbožnas'cì tabe tak gorka, što dahodzìc' da sèrca tvajgo.

19. Нутроба мая! нутроба мая! смуткую ў глыбіні сэрца майго, хвалюецца ўва мне сэрца маё, не магу маўчаць; бо ты чуеш, душа мая, гук трубы, трывогу бітвы.

Nutroba maâ! nutroba maâ! smutkuŭ ŭ glybìnì sèrca majgo, hvalûecca ŭva mne sèrca maë, ne magu maŭčac'; bo ty čueš, duša maâ, guk truby, tryvogu bitvy.

20. Бяда за бядою: уся зямля спусташаецца, зьнянацку разбураны намёты мае, імгненна - палаткі мае.

Bâda za bâdoŭ: usâ zâmlâ spustašaecca, z'nânacku razburany namëty mae, ìmgnenna - palatkì mae.

21. Ці доўга мне бачыць сьцяг, слухаць гук трубы?

Cì doŭga mne bačyc' s'câg, sluhac' guk truby?

22. Гэта таму, што народ Мой дурны - ня ведае Мяне: неразумныя яны дзеці, і няма ў іх глузду; яны разумныя на благое, а добра рабіць ня ўмеюць.

Gèta tamu, što narod Moj durny - nâ vedae Mâne: nerazumnyâ âny dzeci, ì nâma ŭ ih gluzdu; âny razumnyâ na blagoe, a dabra rabìc' nâ ŭmeŭc'.

23. Гляджу на зямлю - і вось, яна разбураная і пустая, - на нябёсы - і няма на іх сьвятла.

Glâdžu na zâmlû - ì vos', âna razburanaâ ì pustaâ, - na nâbësy - ì nâma na ih s'vâtla.

24. Гляджу на горы - і вось, яны дрыжаць, і ўсе пагоркі хістаюцца.

Glâdžu na gory - i vos', âny dryžac', i ŭse pagorki histaŭcca.

25. Гляджу - і вось, няма чалавека, і ўсе птушкі нябесныя разьяцеліся.

Glâdžu - i vos', nâma čalaveka, i ŭse ptuški nâbesnyâ raz'lâcelisâ.

26. Гляджу - і вось, Карміл - пустыня, а ўсе гарады ягоныя разбураныя ад аблічча Гасподняга, ад лютасьці гневу Яго.

Glâdžu - i vos', Karmil - pustynâ, a ŭse garady âgonyâ razburanyâ ad abličča Gaspodnâga, ad lûtas'ci gnevu Âgo.

27. Бо так сказаў Гасподзь: уся зямля будзе спустошана, але поўнага зьнішчэння не дапушчу.

Bo tak skazaŭ Gaspodz': usâ zâmlâ budze spustošana, ale poŭnaga z'niščèn'nâ ne dapušču.

28. Заплача па гэтым зямля, і нябёсы запамрочацца ўгары, бо Я сказаў, Я вызначыў, і не раскаюся ў тым і не адступлюся ад таго.

Zaplača pa gètym zâmlâ, i nâbësy zapamročacca ŭgary, bo Â skazaŭ, Â vyznačyŭ, i ne raskaŭsâ ŭ tym i ne adstuplûsâ ad tago.

29. Ад шуму верхаўцоў і стралкоў разьбягуцца ўсе гарады: яны пойдучь у густыя лясы і залезуць на скалы; усе гарады будуць пакінуты, і ня будзе ў іх ніводнага жыхара.

Ad šumu verhaŭcoŭ i stralkoŭ raz'bâgucca ŭse garady: âny pojduc' u gustyâ lâsy i zalezuc' na skaly; use garady buduc' pakinuty, i nâ budze ŭ ih nìvodnaga žyhara.

30. А ты, спустошаная, што пачнеш рабіць? Хоць ты апраанаешся ў пурпур, хоць ты ахарошваеш сябе залатымі ўборамі, абмалёўваеш вочы твае фарбамі, але дарэмна ахарошваеш сябе; пагрэбавалі табою палюбоўнікі - яны шукаюць душы тваёй.

A ty, spustošanaâ, što pačneš rabic'? Hoc' ty apranaešsâ ŭ purpuru, hoc' ty

aharošvaeš sâbe zalatymi ŭborami, abmalëŭvaeš vočy tvae farbami, ale darëmna aharošvaeš sâbe; pagrëbavali taboû palûboŭniki - âny šukaŭc' dušy tvaëj.

31. Бо Я чую голас як бы жанчыны-парадзіхі, стогн як бы тае, што нараджае першы раз, голас дачкі Сіëна; яна стогне, працягваючы рукі свае: "о, гора мне! душа мая зьнемагае перад забойцамі".

Bo Â čuŭ golas âk by žančyny-paradzihì, stogn âk by tae, što naradžae peršy raz, golas dačkì Siëna; âna stogne, pracâgvaŭčy rukì svae: "o, gora mne! duša maâ z'nemagae perad zabojcami".

5 Кіраўнік

1. Пахадзеце па вуліцах Ерусаліма, і паглядзеце і разведайце і пашукайце на плошчах ягоных, ці ня знойдзеце чалавека, ці няма таго, хто трымаецца праўды, шукае ісьціны! - Я зьлітаваўся б зь Ерусаліма.
Pahadzece pa vulicah Erusalìma, ì paglâdzece ì raz'vedajce ì pašukajce na ploščah âgonyh, cì nâ znojdzece čalaveka, cì nâma tago, hto trymaeccâ praŭdy, šukae is'cìny! - Â z'lìtavaŭsâ b z' Erusalìma.

2. Хоць і кажуць яны: жывы Гасподзь! але божацца ілжыва.
Hoč' ì kažuc' âny: žyvy Gaspodz'! ale božacca ilžyva.

3. О, Госпадзе! ці не да ісьціны зьвернуты вочы Твае? Ты б'еш іх, а яны не адчуваюць болю; Ты пабіваеш іх, а яны ня хочуць прыняць настаўленьня на розум: твары свае зрабілі яны мацнейшымі за камень - наварнуцца ня хочуць.

O, Gospadze! cì ne da is'cìny z'vernuty vočy Tvae? Ty b'eš ih, a âny ne adčuvaŭc' bolû; Ty pabìvaeš ih, a âny nâ hočuc' prynâc' nastau'len'nâ na rozum: tvary svae zrabìli âny macnejšymi za kamen' - navârnucca nâ hočuc'.

4. І сказаў я сам сабе: гэта, можа быць, беднякі; яны дурныя, бо ня ведаюць шляху Гасподняга, закону Бога свайго.

Ī skazaŭ â sam sabe: gèta, moža byc', bednâki; âny durnyâ, bo nâ vedaŭc' šlâhu Gaspodnâga, zakonu Boga svajgo.

5. Пайду я да знакамітых і пагутару зь імі, бо яны ведаюць шлях Гасподні, закон Бога свайго. Але і яны ўсе паламалі ярмо, парвалі аковы.

Pajdu â da znakamityh ì pagutaru z' imì, bo âny vedaŭc' šlâh Gaspodni, zakon Boga svajgo. Ale ì âny ŭse palamali ârmo, parvali akovy.

6. Затое заб'е іх леў лясны, воўк пустэльны спустошыць іх, барс будзе цікаваць каля гарадоў іхніх: хто выйдзе зь іх, будзе разарваны; бо памножыліся злачынствы іхнія, узмацніліся адступніцтвы іхнія.

Zatoe zab'e ih leŭ lâsny, voŭk pustèl'ny spustošyc' ih, bars budze cikavac' kalâ garadoŭ ihnih: hto vyjdzze z' ih, budze razarvany; bo pamnožylisâ zlačynstvy ihniâ, uzmacnilisâ adstupnictvy ihniâ.

7. Як жа Мне дараваць табе за гэта? Сыны твае пакінулі Мяне і прысягаюць тымі, якія - не багі. Я карміў іх дасыта, а яны пералюбы чынілі і натоўпамі хадзілі ў дамы блудніц.

Âk ža Mne daravac' tabe za gèta? Syny tvae pakìnuli Mâne ì prysâgaŭc' tymì, âkiâ - ne bagì. Â karmiŭ ih dasyta, a âny peralûby čynili ì natoŭpami hadzili ŭ damy bludnic.

8. Гэта - укормленыя коні: кожны зь іх іржэ на жонку другога.

Gèta - ukormlenyâ koni: kožny z' ih iržè na žonku drugoga.

9. Няўжо Я не пакараю за гэта? кажа Гасподзь; і ці не адпомсьціць душа Мая такому народу, як гэты?

Nâŭžo Â ne pakaraŭ za gèta? kaža Gaspodz'; ì ci ne adpoms'cic' duša Maâ takomu narodu, âk gèty?

10. Падымайцеся на сьцены яго і разбурайце, але не да канца:

знішчыце зубцы іх, бо яны не Гасподнія;

Padymajcesâ na s'ceny âgo ì razburajce, ale ne da kanca: z'niščyce zubcy ih, bo âny ne Gaspodniâ;

11. Бо дом Ізраілеў і дом Юдаў зрабілі са Мною вельмі вераломна, кажа Гасподзь:

Bo dom Ìzraileŭ ì dom Ūdaŭ zrabili sa Mnoŭ vel'mi veralomna, kaža Gaspodz':

12. яны зманілі на Госпада і сказалі: "няма Яго, і бяда ня прыйдзе на нас, і мы ня ўбачым ні меча, ні голаду.

âny zmanili na Gospada ì skazali: "nâma Âgo, ì bâda nâ pryjdzje na nas, ì my nâ ŭbačym ni meča, ni goladu.

13. І прарокі зрабляцца ветрам, і слова Гасподняга ў іх няма; над імі самымі няхай гэта будзе".

Ì praroki zrobâcca vetram, ì slova Gaspodnâga ŭ ih nâma; nad imi samymi nâhaj gèta budze".

14. Таму так кажа Гасподзь Бог Саваоф: за тое, што вы кажаце такія словы, вось, Я зраблю словы Мае ў вуснах тваіх агнём, а гэты народ - дровамі, і гэты агонь зжарэ іх.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog Savaof: za toe, što vy kažace takiâ slovy, vos', Â zrablŭ slovy Mae ŭ vusnah tvaih agnëm, a gèty narod - drovami, ì gèty agon' zžarè ih.

15. Вось, я прывяду на вас, доме Ізраілеў, народ здалёку, кажа Гасподзь, народ моцны, народ старажытны, народ, мовы якога ты ня ведаеш, і ня будзеш разумець, што ён гаворыць,

Vos', â pryvâdu na vas, dome Ìzraileŭ, narod zdalëku, kaža Gaspodz', narod mocny, narod staražytny, narod, movy âkoga ty nâ vedaješ, ì nâ budzeš

rozumec', što ěn gavoryc',

16. Калчан яго як адчыненая труна; усе яны - людзі адважныя.

Kalčan ěgo ěk adčynenaě truna; use ěny - lŭdzi advažnyě.

17. І зьядуць яны ўжатак твой і хлеб твой, зьядуць сыноў тваіх і дачок тваіх, зьядуць авечак тваіх і валоў тваіх, зьядуць вінаград твой і смоквы твае; разбураць мечам умацаваныя гарады твае, на якія ты спадзяешся.

Ī z'ěduc' ěny ŭžatak tvoj ĩ hleb tvoj, z'ěduc' synoŭ tvaiĥ ĩ dačok tvaiĥ, z'ěduc' avečak tvaiĥ ĩ valoŭ tvaiĥ, z'ěduc' vĭnagrad tvoj ĩ smokvy tvae; razburac' mečam umacavanyě garady tvae, na ěkiě ty spadzěeššě.

18. Але і ў тыя дні, кажа Гасподзь, ня вынішчу вас да канца.

Ale ĩ ŭ tyě dni, kaža Gaspodz', ně vynišču vas da kanca.

19. І калі вы скажаце: за што Гасподзь Бог наш робіць нам усё гэта? дык адказвай: бо вы пакінулі Мяне і служылі чужым багам у зямлі сваёй, дык будзеце служыць чужым у зямлі ня вашай.

Ī kali vy skažace: za što Gaspodz' Bog naš robic' nam usě gěta? dyk adkazvaj: bo vy pakĭnuli Měne ĩ služyli čužym bagam u zěmli svaěj, dyk budzece služyc' čužym u zěmli ně vašaj.

20. Абвясьцеце гэта ў доме Якава і абвясьцеце ў Юдэі, кажучы:

Abvěs'cece gěta ŭ dome Ākava ĩ abvěs'cece ŭ Ūděi, kažučy:

21. І выслухай гэта, народзе дурны і неразумны, у якога ёсьць вочы, а ня бачыць, у якога ёсьць вушы, а ня чуе:

Ī vysluhaj gěta, narodze durny ĩ nerazumny, u ěkoga ěs'c' vočy, a ně bačyc', u ěkoga ěs'c' vušy, a ně čue:

22. Мяне вы ці не баіцеся, кажа Гасподзь, перад Мною ці ня трымціце?

Я паклаў пясок, граніцаю мору, вечнаю мяжою, якую не пяройдзе; і хоць хвалі яго імкнуцца, але пераадолець ня могуць; хоць яны бушуюць, але пераступіць яе ня могуць.

Mâne vy cì ne baicesâ, kažã Gaspodz', perad Mnoû cì nâ trymcìce? Á paklaŭ pãsok, granìcaû moru, večnaû mâžoû, âkuû ne pârojdzẽ; ì hoc' hvalì âgo ìmknucca, ale peraadolec' nâ mogulc'; hoc' âny bušuûc', ale perastupìc' âe nâ mogulc'.

23. А ў народа гэтага сэрца буянае і мяцежнае: яны адступілі і пайшлі;
A ŭ naroda gètaga sèrca buânae ì mâcežnae: âny adstupìlì ì pajšlì;

24. і не казалі ў сэрцы сваім: убаімся Госпада Бога нашага, Які дае нам дождж раньні і позьні ў свой час, захоўвае нам сяміцы, назначаныя пад жніво.

ì ne skazalì ŭ sèrcy svaim: ubaimsâ Gospada Boga našaga, Âkì dae nam doždž ran'ni ì poz'ni ŭ svoj čas, zahoŭvae nam sâmìcy, naznačanyâ pad žnìvo.

25. Беззаконствы вашыя адварнулі гэта, і грахі вашыя аддалілі ад вас гэта добрае.

Bezzakonstvy vašyâ advârnulì gèta, ì grahì vašyâ addalìlì ad vas gèta dobrae.

26. Бо сярод народа Майго ёсьць бязбожныя: цікаюць, як лаўцы птушак, прыпадаюць да зямлі, ставяць пасткі і ловяць людзей.

Bo sârod naroda Majgo ës'c' bâzbožnyâ: cìkuûc', âk laŭcy ptušak, prypadaûc' da zâmlì, stavâc' pastkì ì lovâc' lûdzej.

27. Як клетка, напоўненая птушкамі, дамы іх поўныя падману, праз гэта яны і ўзвысіліся і разбагацелі,

Âk kletka, napoŭnenaâ ptuškami, damy ih poŭnyâ padmanu, praz gèta âny ì ŭzvysìlìsâ ì razbagacelì,

28. зрабіліся тоўстыя, тлустыя, пераступілі нават усякую меру ў зьле, не разбіраюць судовых спраў, спраў сірочых; дабрашчасьцяцца, і справядлівай справе ўбогіх не даюць суду.

zrabìlìsâ toŭstyâ, tlustyâ, perastupìlì navat usâkuû meru ŭ z'le, ne raz'biraûc'

sudovyh spraŭ, spraŭ siročyh; dabraščas'câcca, i spravâdlivaj sprave ŭbogih ne daŭc' sudu.

29. Няўжо Я не пакараю за гэта? кажа Гасподзь; і ці не адпомсьціць душа Мая такому народу, як гэты?

Nâŭžo Â ne pakaraŭ za gèta? kaža Gaspodz'; i ci ne adpoms'cic' duša Maâ takomu narodu, âk gèty?

30. Дзівоснае і жудаснае дзеецца ў гэтай зямлі:

Dzivosnae i žudasnae dzeecca ŭ gètaj zâmlì:

31. прарокі прарочаць ілжу, і сьвятары пануюць пры пасрэдніцтве іхнім, і народ Мой любіць гэта. Што ж вы рабіцьмеце пасья гэтага?

prarokì praročac' ilžu, i s'vâtary panuŭc' pry pasrèdnictve iħnim, i narod Moj lûbic' gèta. Što Ź vy rabic'mece pas'lâ gètaga?

6 Кіраўнік

1. Бяжэце, дзеці Веньямінавыя, спасярод Ерусаліма, і ў Тэкое трубеце ў трубу і дайце знак агнём у Бэткарэме, бо з поўначы ідзе бяда і пагібель вялікая.

Bâžèce, dzeci Ven'âminavyâ, spasârod Erusalima, i ŭ Tèkoe trubece ŭ trubu i dajce znak agnëm u Bètkarème, bo z poŭnačy idze bâda i pagibel' vâlikaâ.

2. Я зруйнаю дачку Сіёна, прыгожую і сьпешчаную.

Â zrujnuŭ dačku Siëna, prygožuŭ i s'peščanuŭ.

3. Пастухі са статкамі сваімі прыйдуць да яе, раскінуць намёты вакол яе; кожны будзе пасьвіць сваю дзялянку.

Pastuhì sa statkami svaimi pryjduc' da âe, raskinuc' namëty vakol âe; kožny budze pas'vic' svaŭ dzâlânku.

4. Рыхтуйце вайну супраць яе; уставайце і пойдзем апоўдні. Гора нам!

дзень ужо хіліцца, доўжацца цені вячэрнія.

Ryhtujce vajnu suprac' âe; ustavajce i pojdzem apoŭdni. Gora nam! dzen' užo hilicca, doŭžacca cenì vâčèrniâ.

5. Уставайце, пойдзем і ўначы, і зруйнуем харомы яе!

Ustavajce, pojdzem i ŭnačy, i zrujnuem haromy âe!

6. Бо так кажа Гасподзь Саваоф: сячэце дрэвы і рабеце насып супроць Ерусаліма: гэты горад павінен быць пакараны; у ім усялякі прыгнёт.

Bo tak kaža Gaspodz' Savaof: sâčèce drèvy i rabece nasyp suproc' Erusalima: gèty gorad pavinen byc' pakarany; u im usâlâki prygnët.

7. Як крыніца зь сябе вывяргае ваду, так ён точыць ліха зь сябе: чутно ў ім насільле і рабаўніцтва, перад абліччам Маім - заўсёды крыўды і раны.

Âk krynica z' sâbe vyvârgae vadu, tak ën točyc' liha z' sâbe: čutno ŭ im nasil'le i rabaŭnictva, perad abliččam Maïm - zaŭsëdy kryŭdy i rany.

8. Набярыся розуму, Ерусаліме, каб душа Мая не аддалілася ад цябе, каб Я не зрабіў цябе пусткаю, зямлёй неабжытаю.

Nabârysâ rozumu, Erusalime, kab duša Maâ ne addalilasâ ad câbe, kab Â ne zrabiŭ câbe pustkaŭ, zâmlëj neabžytaŭ.

9. Так кажа Гасподзь Саваоф: да канца дабяруць рэшту Ізраіля, як вінаград; працуй рукою тваёю, як зборшчык вінаграду, кашы напаўняючы.

Tak kaža Gaspodz' Savaof: da kanca dabâruc' rëštu Ižrailâ, âk vïnograd; pracuj rukou tvaëŭ, âk zborščyk vïnagradu, kašy napaŭnâŭčy.

10. Да каго гаварыць мне і каго ўгаворваць, каб слухалі? Вось, вуха ў іх неабрэзанае, і яны ня могуць слухаць; вось слова Гасподняе ў іх пасьмешышча: яно няпрыемнае ім.

Da kago gavaryc' mne i kago ŭgavorvac', kab sluhali? Vos', vuha ŭ ih

neabrèzanae, i âny nâ mogul' sluhac'; vos' slova Gaspodnâe ŭ ih pas'mešyšča: âno nâpnyemnae im.

11. Таму Я перапоўнены лютасьцю Гасподняю, не магу трымаць яе ў сабе; вылью яе на дзяцей на вуліцы і на зборню юнакоў; узятая будучь муж з жонкаю, пажылы з тым, хто аджыў гады.

Tamu Â perapoŭneny lûtas'cû Gaspodnâû, ne magu trymac' âe ŭ sabe; vyl'û âe na dzâcej na vulicy i na zbornû ûnakoŭ; uzâtyâ buduc' muž z žonkaû, pažyly z tym, hto adžyŭ gady.

12. І дамы іхнія праройдуць да іншых, гэтак сама і палі і жонкі; бо Я працягну руку Маю на насельнікаў гэтай зямлі, кажа Гасподзь.

Ì damy ihniâ pârojduc' da inšyh, gètak sama i pali i žonki; bo Â pracâgnu ruku Maû na nasel'nikaŭ gètaj zâmlì, kaža Gaspodz'.

13. Бо ад малога да вялікага, кожны зь іх аддадзены карысьлівасьці, і ад прарока да сьвятара - усе дзеюць ілжыва;

Bo ad maloga da vâlikaga, kožny z' ih addadzeny karys'livas'ci, i ad praroka da s'vâtara - use dzeûc' ilžyva;

14. Лечаць раны народа Майго легкадумна, кажучы: "Мір! мір!", а міру няма.

Lečac' rany naroda Majgo legkadumna, kažučy: "Mìr! mìr!", a mìru nâma.

15. Ці саромеюцца яны, робячы гнюсоты? Не, зусім не саромеюцца і не чырванеюць. Затое загінуць сярод пагіблых, і ў часіну наведаньня Майго будучь пабітыя, кажа Гасподзь.

Ci saromeûcca âny, robâčy gnûsoty? Ne, zusìm ne saromeûcca i ne čyrvaneûc'. Zatoe zaginuc' sârod pagiblyh, i ŭ časìnu navedan'nâ Majgo buduc' pabityâ, kaža Gaspodz'.

16. Так кажа Гасподзь: спынецеся на шляхах вашых і разгледзьце, і распытайце пра шляхі старажытных, дзе шлях добры, і ідзеце па ім, і

знойдзеце спакой душам вашым. Але яны казалі: "ня пойдзем".

Tak kažā Gaspodz': spynecesâ na šlâhah vašyh ì razgledz'ce, ì raspytajce pra šlâhi staražytnyh, dze šlâh dobry, ì idzece pa ìm, ì znojdzece spakoj dušam vašym. Ale âny skazali: "nâ pojdzem".

17. І паставіў я варту над вамі, сказаўшы: слухайцеся гуку трубы. Але яны казалі: "ня будзем слухацца".

Ì pastaviŭ â vartu nad vami, skazaŭšy: sluhajcesâ guku truby. Ale âny skazali: "nâ budzem sluhacca".

18. Дык вось, слухайце, народы, і ведай, зборня, што зь імі будзе.

Dyk vos', sluhajce, narody, ì vedaj, zbornâ, što z' imi budze.

19. Слухай, зямля: вось, я прывяду на народ гэты пагібель, плод помыслаў іхніх; бо яны слоў Маіх ня слухалі і закон Мой адкінулі.

Sluhaj, zâmlâ: vos', â pryvâdu na narod gëty pagibel', plod pomyslaŭ ihnih; bo âny sloŭ Maïh nâ sluhali ì zakon Moj adkinuli.

20. Навошта Мне ладан, які ідзе з Савы, і пахучы трысьнёг з далёкай краіны? Цэласпаленьні вашыя недагодныя, і ахвяры вашыя няпрыемныя Мне.

Navošta Mne ladan, âki idze z Savy, ì pahučy trys'nëg z dalëkaj kraïny? Cèlaspalen'ni vašyâ nedagodnyâ, ì ahvâry vašyâ nâпрыемnyâ Mne.

21. Таму так кажа Гасподзь: вось, я кладу перад народамі гэтым спатыкі, і спатыкнуцца на іх бацькі і дзеці разам, сусед і сябар ягоны, і загінуць.

Tamu tak kažā Gaspodz': vos', â kladu perad narodam gëтым spatyki, ì spatyknucca na ih bac'ki ì dzeci razam, sused ì sâbar âgony, ì zaginuc'.

22. Так кажа Гасподзь: вось, ідзе народ з краіны паўночнай, і народ вялікі падымаецца ад краёў зямлі;

Tak kažā Gaspodz': vos', idze narod z kraïny paŭnočnaj, ì narod vâliki

padymaessa ad kraëŭ zâmlî;

23. трымаюць у руках лук і дзіду; яны жорсткія і неміласэрныя, голас у іх шуміць, як мора, і ляцяць на конях, выстраеныя, як адзін чалавек, каб цябе зваяваць, дачка Сіёна.

trymaŭc' u rukah luk i dzidu; âny žorstkiâ i nemilasèrnyâ, golas u ih šumic', âk mora, i lâcâc' na konâh, vystraenyâ, âk adzîn čalavek, kab câbe zvaâvac', dačka Siëna.

24. Мы пачулі вестку пра іх, і рукі ў нас апусьціліся, скруха агарнула нас, пакуты, як жанчыну ў родах.

My pačuli vestku pra ih, i ruki ŭ nas apus'cilisâ, skruha agarnula nas, pakuty, âk žančynu ŭ rodah.

25. Ня выходзьце ў поле і не хадзеце па дарозе, бо меч непрыяцеляў, жах з усіх бакоў.

Nâ vyhodz'ce ŭ pole i ne hadzece pa daroze, bo meč nepryâcelâŭ, žah z usih bakoŭ.

26. Дачка народу майго! аперажы сябе вярэтаю і пасып сябе попелам; смуткуй, як бы па сьмерці адзінага сына, - горка плач; бо зьнянацку прыйдзе на нас загубца.

Dačka narodu majgo! aperažy sâbe vârètaŭ i pasyp sâbe popelam; smutkuj, âk by pa s'merci adzînaga syna, - gorka plač; bo z'nânacku pryjdze na nas zagubca.

27. Вежаю паставіў Я цябе сярод народу Майго, слупам, каб ты ведаў і пільнаваў шлях іхні.

Vežaŭ pastaviŭ Â câbe sârod narodu Majgo, slupam, kab ty vedaŭ i pil'navaŭ šlâh ihni.

28. Усе яны - упартыя адступнікі, жывуць паклёпам; гэта - медзь і жалеза, - усе яны разбэшчваюць.

Use âny - upartyâ adstupnikì, žyvuc' paklëpam; gëta - medz' i žaleza, - use âny razbëščvaûc'.

29. Паддзімальны мех абгарэў, сьвінец сатлеў ад агню: гутнік плавіў дарма, бо ліхія не аддзяліліся;

Paddzimal'ny meh abgarèŭ, s'vinec satleŭ ad agnû: gutnik plaviŭ darma, bo lihiâ ne addzâlilisâ;

30. адкінутым срэбрам назавуць іх, бо Гасподзь адкінуў іх.

adkinutym srëbram nazavuc' ih, bo Gaspodz' adkinuŭ ih.

7 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамій ад Госпада:

Slova, âkoe bylo Eramii ad Gospada:

2. стань у браме дома Гасподняга і абвясці там слова гэтак і скажы: слухайце слова Гасподняе, усе Юдэі, якія ўваходзяць праз гэтую браму на пакланеньне Госпаду.

stan' u brame doma Gaspodnâga i abvâs'ci tam slova gëtae i skaży: sluhajce slova Gaspodnâe, use Ŭdèi, âkiâ ŭvahodzâc' praz gëtuû bramû na paklanan'ne Gospadu.

3. Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: выпраўце шляхі вашыя і дзеі вашыя, і Я пакіну вас жыць на гэтым месцы.

Tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ: vypraŭce šlâhi vašyâ i dzei vašyâ, i Â pakinu vas žyc' na gëтым месцы.

4. Не спадзявайцеся на словы манлівыя: "тут храм Гасподні, храм Гасподні, храм Гасподні".

Ne spadzâvajcesâ na slovy manlivyâ: "tut hram Gaspodni, hram Gaspodni, hram Gaspodni".

5. Але калі зусім выправіце шляхі вашыя і дзеі вашыя, калі будзеце правільна чыніць суд паміж чалавекам і супернікам ягоным,

Ale kalì zusìm vypravice šlâhì vašyâ ì dzeì vašyâ, kalì budzece pravil'na čynic' sud pamiz' čalavekam ì supernìkam âgonym,

6. ня будзеце прыгнятаць іншаземца, сіраты і ўдавы, і праліваць нявіннай крыві на месцы гэтым, і ня пойдзеце сьледам за іншымі багамі на бяду сабе,

nâ budzece prygnâtac' inšazemca, siraty ì ŭdavy, ì pralivac' nâvinnaj kryvì na mescy gèтым, ì nâ pojdzece s'ledam za inšymi bagami na bâdu sabe,

7. дык я пакіну вас жыць на месцы гэтым, на гэтай зямлі, якую даў бацькам вашым у роды родаў.

dyk â pakìnu vas žyc' na mescy gèтым, na gètaj zâmlì, âkuû daŭ bac'kam vašym u rody rodaŭ.

8. Вось, вы спадзеяцеся на падманлівыя словы, якія не дадуць вам карысьці.

Vos', vy spadzeâcesâ na padmanlìvyâ slovy, âkîâ ne daduc' vam karys'ci.

9. Як! вы крадзяце, забіваеце і пералюбы чыніце, і божыцеся ў ілжы і кадзіце Ваалу і ходзіце сьледам за іншымі багамі, якіх вы ня ведаеце,

Âk! vy kradzâce, zabivaece ì peralûby čynìce, ì božycesâ ŭ ilžy ì kadzìce Vaalu ì hodzìce s'ledam za inšymi bagami, âkîh vy nâ vedaece,

10. і потым прыходзіце і становіцеся перад абліччам Маім у доме гэтым, над якім названа імя Маё, і кажаце: "мы выратаваны", каб і далей рабіць усе гэтыя мязоты.

ì potym pryhodzìce ì stanovìcesâ perad abliččam Maìm u dome gèтым, nad âkîm nazvana imâ Maë, ì kažace: "my vyratavany", kab ì dalej rabic' use gètyâ mârzoty.

11. Ці не зрабіўся кублом разбойнікаў у вачах вашых дом гэты, над

якім названа імя Маё? Вось, Я бачыў гэта, кажа Гасподзь.

Cì ne zrabìÛsâ kublom razbojnìkaÛ u vačah vašyh dom gèty, nad âkìm nazvana imâ Maë? Vos', Â bačyÛ gèta, kažà Gaspodz'.

12. Ідзеце ж на месца Маё ў Сілом, дзе Я раней назначыў быць імя Майму, і паглядзеце, што зрабіў Я зь ім за бязбожнасьць народа Майго Ізраіля.

Ìdzece ž na mesca Maë ũ Silom, dze Â ranej naznačyÛ byc' imû Majmu, i paglâdzece, što zrabìÛ Â z' im za bâzbožnas'c' naroda Majgo Ìzrailâ.

13. І сеньня, як бо вы робіце ўсё гэта, кажа Гасподзь, і Я казаў вам з самае раніцы, а вы ня слухалі, і клікаў вас, а вы не адказвалі,

Ì sën'nâ, âk bo vy robìce ũsë gèta, kažà Gaspodz', i Â kazaÛ vam z samae ranìcy, a vy nâ sluhali, i klikaÛ vas, a vy ne adkazvali,

14. дык Я так зраблю з домам гэтым, над якім названа імя Маё, на які вы спадзеяцеся, і зь месцам, якое Я даў вам і бацькам вашым, як зрабіў зь Сіломам.

dyk Â tak zrablû z domam gètym, nad âkìm nazvana imâ Maë, na âkì vy spadzeâcesâ, i z' mescam, âkoe Â daÛ vam i bac'kam vašym, âk zrabìÛ z' Silomam.

15. І адкіну вас ад аблічча Майго, як адкінуў усіх братоў вашых, усё семя Яфрэмавае.

Ì adkìnu vas ad abličča Majgo, âk adkìnuÛ usih bratoÛ vašyh, usë semâ Âfrètavae.

16. А ты не прасі за народ гэты і ня ўзнос за іх малітвы і просьбы, і не хадайнічай перад Мною, бо Я не пачую цябе.

A ty ne prasi za narod gèty i nâ ũznos' za ih malitvy i pros'by, i ne hadajničaj perad Moû, bo Â ne pačiu câbe.

17. Ці ж ня бачыш, што яны робяць у гарадах Юдэі і на вуліцах

Ерусаліма?

Cì ž nâ bačyš, što âny robâc' u garadah Ūdèi ì na vulìcah Erusalìma?

18. Дзеці зьбіраюць дровы, а бацькі разводзяць агонь, і жанчыны месяц цеста, каб рабіць піражкі багіні неба і ўчыняць выліваньні іншым багам, каб засмуціць Мяне.

Dzeci z' biraûc' drovy, a bac'ki razvodzâc' agon', ì žančyny mesâc' cesta, kab rabic' piražki bagìni neba ì ũčynâc' vylìvan'ni ìnšym bagam, kab zasmucìc' Mâne.

19. Але ці Мяне засмучаюць яны? кажа Гасподзь: ці не саміх сябе сабе на сорам?

Ale cì Mâne zasmučaûc' âny? kaža Gaspodz': cì ne samìh sâbe sabe na soram?

20. Таму так кажа Гасподзь Бог: вось, выліваецца гнеў Мой і лютасьць Мая на месца гэтае, на людзей і на быдла, і на дрэвы польныя і на плады зямлі, і загарыцца і не патухне.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos', vylìvaeccâ gneŭ Moj ì lûtas'c' Maâ na mesca gètae, na lûdzej ì na bydla, ì na drèvy pol'nyâ ì na plady zâmlì, ì zagarycca ì ne patuhne.

21. Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: цэласпаленьні вашыя дадавайце да ахвяраў вашых і ежце мяса;

Tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileŭ: cèlaspalen'ni vašyâ dadavajce da ahvâraŭ vašyh ì ežce mâsa;

22. бо бацькам вашым Я не казаў і не даваў ім заповедзі ў той дзень, у які Я вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, пра цэласпаленьне і ахвяру;

bo bac'kam vašym Â ne kazaŭ ì ne davaŭ ìm zapavedzì ũ toj dzen', u âkì Â vyveŭ ih z' zâmlì Egìpeckaj, pra cèlaspalen'ne ì ahvâru;

23. а такую заповедзь даў ім: слухайцеся голасу Майго, і Я буду вашым

Богам, і вы будзеце Маім народам, і хадзеце па ўсякім шляху, які Я запавядаю вам, каб вам было добра.

a takuî zapavedz' daŭ im: sluhajcesâ golasu Majgo, i Â budu vašym Bogam, i vy budzece Maïm narodam, i hadzece pa ŭsâkim šlâhu, âkî Â zapavâdaŭ vam, kab vam bylo dobra.

24. Але яны не паслухаліся і ня прыхілілі вуха свайго, і жылі паводле намовы і ўпартасьці ліхога сэрца свайго, і сталі да Мяне плячыма, а ня тварам.

Ale âny ne pasluhalisâ i nâ pryhilili vuha svajgo, i žyli pavodle namovy i ŭpartas'ci lihoga sêrca svajgo, i stalì da Mâne plâčyma, a nâ tvaram.

25. З таго дня, як бацькі вашыя выйшлі зь зямлі Егіпецкай, да гэтага дня Я пасылаў да вас усіх рабоў Маіх - прарокаў, пасылаў кожны дзень з самае раніцы:

Z tago dnâ, âk bac'ki vašyâ vyjšli z' zâmlì Egipeckaj, da gètaga dnâ Â pasylaŭ da vas usih raboŭ Maïh - prarokaŭ, pasylaŭ kožny dzen' z samae ranicy:

26. але яны ня слухаліся Мяне і не прыхілілі вуха, а зжарсьцьвілі карак свой, рабілі горш за бацькоў сваіх.

ale âny nâ sluhalisâ Mâne i ne pryhilili vuha, a zžars'c'vili karak svoj, rabili gorš za bac'koŭ svaih.

27. І калі ты будзеш казаць ім усе гэтыя словы, яны цябе не паслухаюцца: і калі будзеш клікаць іх, яны табе не адкажуць.

ì kalì ty budzeš kazac' im use gètyâ slovy, âny câbe ne pasluhaŭcca: i kalì budzeš klikac' ih, âny tabe ne adkažuc'.

28. Тады скажы ім: вось народ, які ня слухае голасу Госпада Бога свайго і ня прымае настаўленьняў! Ня стала ў іх ісьціны, - яна адабрана ад вуснаў іх.

Tady skažy im: vos' narod, âkî nâ sluhae golasu Gospada Boga svajgo i nâ

prymae nastaŭlen' nâŭ! Nâ stala ŭ ih is'ciny, - âna adabrana ad vusnaŭ ih.

29. Абстрыжы валасы свае і кінь, і падымі плач на горах, бо адкінуў Гасподзь і пакінуў род, які наклікаў гнеў Ягоны.

Abstryžy valasy svae i kin', i padymi plač na gorah, bo adkinuŭ Gaspodz' i pakinuŭ rod, âki naklikaŭ gneŭ Ágony.

30. Бо сыны Юды робяць ліхое перад вачыма Маімі, кажа Гасподзь, паставілі мярзоты свае ў доме, над якім названа імя Маë, каб апаганіць яго;

Bo syny Ŭdy robâc' lihoe perad vačyma Maimi, kaža Gaspodz', pastavili mârzoty svae ŭ dome, nad âkim nazvana imâ Maë, kab apaganic' âgo;

31. і зладзілі вышыні ў даліне Тафэта, у даліне сыноў Эномавых, каб паліць сыноў сваіх і дачок сваіх у агні, чаго Я не загадваў, і што мне на сэрца ня прыходзіла.

i zladzili vyšyni ŭ daline Tafèta, u daline synoŭ Ènomavyh, kab palic' synoŭ svaih i dačok svaih u agni, čago Â ne zagadvaŭ, i što mne na sèrca nâ pryhodzila.

32. За тое вось, прыходзяць дні, кажа Гасподзь, калі ня будуць болей называць месца гэтае Тафэтам і далінаю сыноў Эномавых, а далінаю забойства, і ў Тафэце будуць хаваць ад недахопу месца.

Za toe vos', pryhodzâc' dni, kaža Gaspodz', kali nâ buduc' bolej nazyvac' mesca gètae Tafètam i dalinaŭ synoŭ Ènomavyh, a dalinaŭ zabojsstva, i ŭ Tafèce buduc' havac' ad nedahopu mesca.

33. І будуць трупы народа гэтага ежаю птушкам нябесным і зьвярам зямным, і ня будзе каму адганяць іх.

Î buduc' trupy naroda gètaga ežaŭ ptuškam nâbesnym i z'vâram zâmnym, i nâ budze kamu adganâc' ih.

34. І спыню ў гарадах Юдэі і на вуліцах Ерусаліма голас перамогі і

голас радасьці, голас жаніха і голас нявесты; бо зямля гэтая будзе пустыняю.

Ì spynû ŷ garadah Údèi ì na vulìcah Erusalima golas peramogi ì golas radas'ci, golas žaniha ì golas nâvesty; bo zâmlâ gètaâ budze pustynâû.

8 Кіраўнік

1. У той час, кажа Гасподзь, выкінуць косьці цароў Юды, і косьці князёў ягоньх, і косьці сьвятароў, і косьці прарокаў, і косьці жыхароў Ерусаліма - з магілаў іхніх;

U toj čas, kaža Gaspodz', vykìnuc' kos'ci caroŷ Údy, ì kos'ci knâzëŷ âgonyh, ì kos'ci s'vâtaroŷ, ì kos'ci prarokaŷ, ì kos'ci žyharoŷ Erusalima - z magilaŷ ihnih;

2. і раскідаюць іх перад сонцам і месяцам і перад усім войскам нябесным, якіх яны любілі і якім служылі і сьледам за якімі хадзілі, якіх шукалі і якім пакланяліся; ня прыбярэць іх і не пахаваюць: яны будуць гноем на зямлі.

ì raskìdaŷc' ih perad soncam ì mesâcam ì perad usim vojskam nâbesnym, âkih âny lûbili ì âkim služyli ì s'ledam za âkimì hadzili, âkih šukali ì âkim paklanâlisâ; nâ prybâruc' ih ì ne pahavaŷc': âny buduc' gnoem na zâmlì.

3. І лепей захочуць сьмерці ўсе астатнія, якія застануцца ад гэтага ліхога племені ва ўсіх мясьцінах, куды Я выганю іх, кажа Гасподзь Саваоф.

Ì lepej zahočuc' s'merci ŷse astatniâ, âkiâ zastanucca ad gètaga lihoga plemeni va ŷsìh mâs'cinah, kudy Â vyganû ih, kaža Gaspodz' Savaof.

4. І скажы ім: так кажа Гасподзь: хіба, упаўшы, не ўстаюць і, зьбіўшыся з дарогі, не вяртаюцца?

Ì skažy im: tak kaž a Gaspodz': hiba, upaŭšy, ne ŭstaŭc' i, z'biŭšysâ z darogi, ne vârtâucca?

5. Навошта гэты народ, Ерусаліме, стаіць ва ўпартым адступніцтве? яны моцна трымаюцца падману і ня хочуць навярнуцца.

Navošta gèty narod, Erusalime, staic' va ŭpartym adstupnictve? âny mocna trymaŭcca padmanu i nâ hočuc' navârnucca.

6. Я назіраў і слухаў: не гавораць яны праўды, ніхто ня каецца ў сваім бязбожніцтве, ніхто ня кажа: "што я зрабіў"? кожны паварочвае на сваю дарогу, як конь, што кідаецца ў бітву.

Â naziraŭ i sluhaŭ: ne gavorac' âny praŭdy, nihto nâ kaecca ŭ svaim bâzbožnictve, nihto nâ kaž a: "što â zrabiŭ"? kožny pavaročvae na svaŭ darogu, âk kon', što kidaecca ŭ bitvu.

7. І бусел пад небам ведае свае пэўныя поры, і галубка, і ластаўка, і журавель, сочаць за часам, калі ім прыляцець; а народ Мой ня ведае вызначэньня Гасподняга.

Ì busel pad nebam vedae svae pèŭnyâ pory, i galubka, i lastaŭka, i žuravel', sočac' za časam, kali im prylâcec'; a narod Moj nâ vedae vyznačèn'nâ Gaspodnâga.

8. Як вы кажаце: мы мудрыя, і закон Гасподні ў нас? А вось, ілжывая трысьціна кніжнікаў і яго ператварае ў хлусьню.

Âk vy kažace: my mudryâ, i zakon Gaspodni ŭ nas? A vos', ilžyvaâ trys'cina knižnikaŭ i âgo peratvarae ŭ hlus'nû.

9. Пасарамаціліся мудрацы, сумеліся і заблыталіся ў сетку: вось, яны адхілілі слова Гасподняе; у чым жа мудрасьць іхняя?

Pasaramacilisâ mudracy, sumelisâ i zablytalisâ ŭ setku: vos', âny adhilili slova Gaspodnâe; u čym ž a mudras'c' ihnââ?

10. За тое жонак іхніх аддам другім, палі іхнія - іншым уладарам; бо

ўсе яны, ад малога да вялікага, аддаліся карысталюбству; ад прарока да сьвятара - усе дзеюць ілжыва.

Za toe žonak ihnih addam drugim, pali ihniâ - inšym uladaram; bo ŭse âny, ad maloga da vâlikaga, addalisâ karystalûbstvu; ad praroka da s'vâtara - use dzeûc' ilžyva.

11. І гоць рану дачкі народа Майго легкадумна, кажучы: "мір, мір!", а міру няма.

Î goâc' ranu dačkì naroda Majgo legkadumna, kažučy: "mìr, mìr!", a mìru nâma.

12. Ці саромеюцца яны, робячы мярзоты? Не, яны зусім не саромеюцца і не чырванеюць. За тое загінуць яны сярод пагіблых; у час наведваньня іх будуць пабітыя, кажа Гасподзь.

Cì saromeûcca âny, robâčy mârzoty? Ne, âny zusim ne saromeûcca ì ne čyrvaneûc'. Za toe zagìnuc' âny sârod pagìblyh; u čas navedvan'nâ ih buduc' pabityâ, kaža Gaspodz'.

13. Да канца абяру іх, кажа Гасподзь, не застанецца ніводнай вінаградзіны на лазе, ні смоквы на смакоўніцы, і ліст ападзе, і што Я даў ім, адыдзе ад іх.

Da kancâ abâru ih, kaža Gaspodz', ne zastanecca nivodnaj vinogradzìny na laze, nì smokvy na smakoŭnìcy, ì list apadze, ì što Â daŭ im, adydze ad ih.

14. "Чаго мы сядзім? зьбірайцеся, пойдзем ва ўмацаваньня гарады, і там загінем: бо Гасподзь Бог наш назначыў нас на пагібель і дае нам піць ваду з жоўцю за тое, што мы грашылі перад Госпадам".

"Čago my sâdzim? z'birajcesâ, pojdzem va ŭmacavanyâ garady, ì tam zagìnem: bo Gaspodz' Bog naš naznačyŭ nas na pagibel' ì dae nam pic' vadu z žoŭcû za toe, što my grašyli perad Gospadam".

15. Чакаем міру, а нічога добрага няма, - часу ацаленьня, і вось жахі.

Čakaem mîru, a ničoga dobraga nâma, - času acalen'nâ, i vos' žahî.

16. Ад Дана чуваць храп коней ягоных, ад моцнага іржаньня жарабцоў ягоных дрыжыць уся зямля; і прыйдуць і знішчаць зямлю і ўсё, што на ёй, горад і ўсіх, хто жыве ў ім.

Ad Dana čuvac' hrap konej âgonyh, ad mocnaga iržan'nâ žarabcoŭ âgonyh dryžyc' usâ zâmlâ; i pryjduc' i z'niščac' zâmlû i ũsë, što na ëj, gorad i ũsîh, hto žyve ũ im.

17. Бо вось, Я пашлю на вас змеяў, васіліскаў, супроць якіх няма замовы, і яны будуць кусаць вас, кажа Гасподзь.

Bo vos', Â pašlû na vas z'meâŭ, vasiliskaŭ, suproc' âkih nâma zamovy, i âny buduc' kusac' vas, kaža Gaspodz'.

18. Калі сучешуся я ў гароце маёй! сэрца маё спакутавалася ўва мне.

Kali sucešusâ â ũ garoce maëj! sërca maë spakutavalasâ ũva mne.

19. Вось, чую энк дачкі народа Майго з далёкай краіны: хіба няма Госпада на Сіёне? хіба няма Цара яго на ім? - Навошта яны спадзьвіглі Мяне на гнеў сваімі ідаламі, чужаземнымі, нікчэмнымі?

Vos', čuŭ enk dački naroda Majgo z dalëkaj kraîny: hiba nâma Gospada na Siëne? hiba nâma Cara âgo na im? - Navošta âny spadz'viglî Mâne na gneŭ svaimî idalami, čužazemnymi, nikčëmnymi?

20. Прайшло жніво, скончылася лета, а мы ня выратаваны.

Prajšlo žnivo, skončylasâ leta, a my nâ vyratavany.

21. Па смутку дачкі народа Майго я смуткую, хаджу змрочны, жудасьць агарнула мяне.

Pa smutku dački naroda Majgo â smutkuŭ, hadžu zmročny, žudas'c' agarnula mâne.

22. Хіба няма бальзаму ў Галаадзе? хіба няма там лекара? Чаму ж няма ацаленьня дачцэ народа майго?

Hiba nâma bal'zamu ŭ Galaadze? hiba nâma tam lekara? Čamu Ź nâma acalen'nâ dačcè naroda majgo?

9 Кіраўнік

1. О, хто дасьць галаве маёй ваду, і вачам маім - крыніцу сьлёз! я дзень і ноч плакаў бы па забітых у дачкі народа майго.

O, hto das'c' galave maëj vadu, i vačam maïm - krynicu s'lëz! â dzen' i noč plakaŭ by pa zabityh u dački naroda majgo.

2. О, хто даў бы мне ў пустыні прыстанак дарожны! пакінуў бы я народ мой і сышоў бы ад іх: бо ўсе яны пералюбнікі, зграя вераломных.

O, hto daŭ by mne ŭ pustyni prystanak darožny! pakìnuŭ by â narod moj i syšoŭ by ad ih: bo ŭse âny peralûbniki, zgraâ veralomnyh.

3. Як лук, напінаюць язык свой дзеля ілжы, мацуюцца на зямлі няпраўдаю; бо пераходзяць ад аднаго ліха да другога, і Мяне ня ведаюць, кажа Гасподзь.

Âk luk, napìnaûc' âzyk svoj dzelâ ilžy, macuûcca na zâmlì nâpraŭdaŭ; bo perahodzâc' ad adnago liha da drugoga, i Mâne nâ vedaûc', kaža Gaspodz'.

4. Трымайцеся кожны сябра свайго, і не давярайце ніводнаму з братоў сваіх; бо кожны брат ставіць спатыку другому, і кожны сябар пераносіць паклёпы.

Trymajcesâ kožny sâbra svajgo, i ne davârajce nìvodnamu z bratoŭ svaih; bo kožny brat stavic' spatyku drugomu, i kožny sâbar peranosic' paklëpy.

5. Кожны ашуквае сябра свайго, і праўды ня кажучь; прывучылі язык свой гаварыць ману, хітруюць да стомы.

Kožny ašukvae sâbra svajgo, i praŭdy nâ kažuc'; pryvučyli âzyk svoj gavaryc' manu, hitruûc' da stomy.

6. Ты жывеш сярод падступнасьці; з падступнасьці яны адмаўляюцца ведаць Мяне, кажа Гасподзь.

Ty žyveš sârod padstupnas'ci; z padstupnas'ci âny admaŭlâucca vedac' Mâne, kaža Gaspodz'.

7. Таму так кажа Гасподзь Саваоф: вось, я растаплю і выпрабую іх; бо як інакш мне трэба рабіць з дачкою народа Майго? Язык іхні - забойчая страла, гаворыць падступна; вуснамі сваімі гавораць з блізкімі сваімі прыязна, а ў сэрцы сваім ладзяць яму аковы.

Tamu tak kaža Gaspodz' Savaof: vos', â rastaplû i vyprabuû ih; bo âk inakš mne trèba rabic' z dačkoû naroda Majgo? Âzyk ihni - zaboŭčââ strala, gavoryc' padstupna; vusnamì svaimì gavorac' z blizkimì svaimì pryâzna, a ŭ sèrcy svaim ladzâc' âmu akovy.

8. Няўжо Я не пакараю іх за гэта, кажа Гасподзь? ці не адпомсьціць душа Мая такому народу, як гэты?

Nâŭžo Â ne pakaraû ih za gèta, kaža Gaspodz'? ci ne adpoms'cic' duša Maâ takomu narodu, âk gèty?

9. Па горах падыму плач і лямант, і па стэпавых пашах - галашэньне, бо яны выпалены, так што ніхто там не праходзіць, і ня чуваць, каб статкі бляялі: ад птушак нябесных да быдла - усе расьсеяліся, сышлі.

Pa gorah padymu plač i lâmant, i pa stèpavyh pašah - galašèn'ne, bo âny vypaleny, tak što nihito tam ne prahodzic', i nâ čuvac', kab statki blââli: ad ptušak nâbesnyh da bydla - use ras'seâlisâ, syšli.

10. І зраблю Ерусалім крушняю, селішчам шакалаў, і гарады Юдэі зраблю пустыняю, без жыхароў.

Ì zrablû Erusalim krušnâû, seliščam šakalaŭ, i garady Ūdèi zrablû pustynâû, bez žyharoŭ.

11. Ці ёсьць такі мудрэц, які зразумеў бы гэта? І да каго гавораць вусны

Гасподнія - растлумачыў бы, за што загінула краіна і выпалена, як пустыня, так што ніхто не праходзіць па ёй?

*Cì ës'c' takì mudrèc, âkì zrazumeŭ by gèta? Ì da kago gavorac' vusny
Gaspodniâ - rastlumačyŭ by, za što zagìnula kraina ì vypalena, âk pustynâ,
tak što nihto ne prahodzic' pa ëj?*

12. І сказаў Гасподзь: за тое, што яны пакінулі закон Мой, які Я ўстанавіў ім, і ня слухалі голасу Майго і не рабілі паводле яго;

*Ì skazaŭ Gaspodz': za toe, što âny pakìnuli zakon Moj, âkì Â ŭstanaviŭ ìm, ì
nâ sluhali golasu Majgo ì ne rabili pavodle âgo;*

13. а хадзілі паводле ўпартасьці сэрца свайго і па сьледзе Ваала, як навучылі іх бацькі іхнія.

*a hadzili pavodle ŭpartas'ci sèrca svajgo ì pa s'ledze Vaala, âk navučyli ih
bac'ki ihniâ.*

14. Таму так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я накармлю іх, гэты народ, палыном, і напаю іх вадой з жоўцю;

*Tamu tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileŭ: vos', Â nakarmlû ih, gèty
narod, palynom, ì napaŭ ih vadoŭ z žoučû;*

15. і расьсею іх сярод народаў, якіх ня ведалі ні яны, ні бацькі іхнія, і пашлю сьледам за імі меч, пакуль ня вынішчу іх.

*ì ras'seû ih sârod narodaŭ, âkih nâ vedali ni âny, ni bac'ki ihniâ, ì pašlû
s'ledam za ìmì meč, pakul' nâ vynišču ih.*

16. Так кажа Гасподзь Саваоф: падумайце і паклічце плакальшчыц, каб яны прыйшлі; пашлеце на ўмеліц у гэтай справе, каб яны прыйшлі.

*Tak kaža Gaspodz' Savaof: padumajce ì pakličce plakal'sščyc, kab âny pryjšli;
pašlece na ŭmelic u gètaj sprave, kab âny pryjšli.*

17. Хай яны пасьпяшаюцца і падымуць плач па нас, каб з вачэй нашых ліліся сьлёзы, і зь веек нашых цякла вада.

Haj âny pas'pâšaûcca i padymuc' plač pa nas, kab z vačej našyh lilisâ s'lëzy, i z' veek našyh câkla vada.

18. Бо голас плачу чуцен зь Сіёна: "як мы абрабаваны! мы жорстка пасаромленыя, бо пакідаем зямлю, бо разбурылі жытлішчы нашы".

Bo golas plaču čucen z' Siëna: "âk my abrasavany! my žorstka pasaromlenyâ, bo pakidaem zâmlû, bo razburyli žytliščy našy".

19. Дык вось, слухайце, жанчыны, слова Госпада, і хай уважае вуха ваша слову вуснаў Ягоных; і вучэце дачок ваших плакаць, і адна адну - песьням плачу.

Dyk vos', sluhajce, žančyny, slova Gospada, i haj uvažae vuha vaša slovu vusnaŭ Âgonyh; i vučëce dačok vašyh plakac', i adna adnu - pes'nâm plaču.

20. Бо сьмерць уваходзьць у нашыя вокны, урываецца ў харомы нашыя, каб вынішчыць дзяцей з вуліцы, юнакоў з плошчаў.

Bo s'merc' uvahodz'c' u našyâ vokny, uryvaecca ũ haromy našyâ, kab vyniščyc' dzâcej z vulicy, ûnakoŭ z ploščau.

21. Скажы: так кажа Гасподзь: і будуць кінуты трупы людзей, як гной на поле і як снапы за жняцом, і ня будзе каму пазьбіраць іх.

Skažy: tak kaža Gaspodz': i buduc' kinuty trupy lûdzej, âk gnoj na pole i âk snapy za žnâcom, i nâ budze kamu paz'birac' ih.

22. Так кажа Гасподзь, хай не хваліцца мудры мудрасьцю сваёю, хай ня хваліцца дужы сілаю сваёю, хай ня хваліцца багаты багацьцем сваім.

Tak kaža Gaspodz', haj ne hvalicca mudry mudras'cû svaëu, haj nâ hvalicca dužy silaû svaëu, haj nâ hvalicca bagaty bagac'cem svaim.

23. а хвалько хваліся тым, што разумееш і ведаеш Мяне, што Я - Гасподзь, Які творыць міласць, суд і праўду на зямлі: бо толькі гэта заўгодна Мне, кажа Гасподзь.

a hval'ko hvalisâ tym, što razumeeš i vedaesh Mâne, što Â - Gaspodz', Âki

tvoryc' milas'c', sud i praŭdu na zâmlî: bo tol'ki gèta zaŭgodna Mne, kaža Gaspodz'.

24. Вось, прыходзяць дні, кажа Гасподзь, калі Я наведаю ўсіх абрэзаных і неабрэзаных:

Vos', pryhodzâc' dni, kaža Gaspodz', kalî Â navedaû ŭsîh abrèzanyh i neabrèzanyh:

25. Егіпет і Юдэю, і Эдома і сыноў Амонавых, і Маава і ўсіх, што стрыгуць валасы на скронях, што жывуць у пустыні: бо ўсе гэтыя народы неабрэзанія, а ўвесь дом Ізраілеў зь неабрэзаным сэрцам.

Egìpet i Ûdèû, i Èdoma i synoŭ Amonavyh, i Maava i ŭsîh, što stryguc' valasy na skronâh, što žyvuc' u pustynî: bo ŭse gètyâ narody neabrèzanyâ, a ŭves' dom Ìzraileŭ z' neabrèzanym sèrcam.

10 Кіраўнік

1. Слухайце слова, якое Гасподзь кажа вам, доме Ізраілеў.

Sluhajce slova, âkoe Gaspodz' kaža vam, dome Ìzraileŭ.

2. Так кажа Гасподзь: ня вучэцеся шляхам язычнікаў і ня бойцеся азнакаў нябесных, якіх язычнікі баяцца.

Tak kaža Gaspodz': nâ vučècesâ šlâham âzyčnikaŭ i nâ bojcesâ aznakaŭ nâbesnyh, âkih âzyčnikî baâcca.

3. Бо статуты народаў - пустата: сьсякаюць дрэва ў лесе, абрабляюць яго рукамі цесьлі зь сякерай,

Bo statuty narodaŭ - pustata: s'sâkaûc' drèva ŭ lese, abrablâûc' âgo rukami ces'li z' sâkeraj,

4. пакрываюць срэбрам і золатам, прымацоўваюць цьвікамі і молатам, каб ня хісталася.

pakryvaûc' srèbram i zolatam, prymacoŭvaûc' c'vikami i molatam, kab nâ histalasâ.

5. Яны - як абчасаны слуп, і ня кажучь: іх носяць, бо хадзіць ня могуць. Ня бойцеся іх, бо яны ня могуць прычыніць ліха, але і добра рабіць ня маюць сілы.

Âny - âk abčasany slup, i nâ kažuc': ih nosâc', bo hadzic' nâ moguc'. Nâ bojcesâ ih, bo âny nâ moguc' pryčynic' liha, ale i dobra rabic' nâ maûc' sily.

6. Няма падобнага да Цябе, Госпадзе! Ты вялікі, і імя Тваё вялікае магутнасьцю.

Nâma padobnaga da Câbe, Gospadze! Ty vâlikì, i imâ Tvaë vâlikae magutnas'cû.

7. Хто не збаіцца Цябе, Цару народаў? бо Табе аднаму належыць гэта; бо паміж усімі мудрацамі народаў і ва ўсіх царствах іх няма падобнага да Цябе.

Hto ne zbaicca Câbe, Caru narodaŭ? bo Tabe adnamu naležyc' gèta; bo pamiz' usimi mudracami narodaŭ i va ŭsìh carstvah ih nâma padobnaga da Câbe.

8. Усе да аднаго яны бязглуздыя і дурныя; пустое вучэньне - гэта дрэва.

Use da adnago âny bâzgluzdyâ i durnyâ; pustoe vučèn'ne - gèta drèva.

9. Расплюшчанае ў лісты срэбра прывезена з Тарсіса, золата - з Уфаза: твор мастака і рук гутніка; вопратка на іх - гіяцынт і пурпура: усё гэта - творы людзей умелых.

Rasplûščanae ŭ listy srèbra pryvezena z Tarsisa, zolata - z Ufaza: tvor mastaka i ruk gutnika; vopratka na ih - giâcynt i purpura: usë gèta - tvory lûdzej umelyh.

10. А Гасподзь Бог ёсьць ісьціна; Ён ёсьць Бог жывы і Цар вечны. Ад

гневу Яго дрыжыць зямля, і народы ня могуць вытрымаць абурэньне Ягонае.

A Gaspodz' Bog ës'c' is'cina; Ęn ës'c' Bog žyvy i Car večny. Ad gnevu Āgo dryžyc' zâmlâ, i narody nâ moguc' vytrymac' aburèn'ne Āgonae.

11. Так кажэце ім: багі, якія не стварылі неба і зямлі, зьнікнуць зь зямлі і з-пад нябёсаў.

Tak kažèce im: bagì, âkìâ ne stvarylì neba i zâmlì, z'nìknuc' z' zâmlì i z-pad nâbësaŭ.

12. Ён стварыў зямлю сілаю Сваёю, сьцьвердзіў сусьвет мудрасьцю Сваёю і розумам Сваім раскінуў нябёсы.

Ęn stvaryŭ zâmlû silaŭ Svaëŭ, s'c' verdziŭ sus'vet mudras'cŭ Svaëŭ i rozumam Svaim raskìnuŭ nâbësy.

13. Па голасе Ягоным шумяць воды на нябёсах, і Ён падымае аблокі ад краёў зямлі, твoryць маланкі сярод дажджу і выводзіць вецер са сховішчаў Сваіх.

Pa golase Āgonym šumâc' vody na nâbëсах, i Ęn padymae ablokì ad kraëŭ zâmlì, tvoryc' malankì sârod daždžu i vyvodzìc' vecer sa shoviščaŭ Svaih.

14. Вар'яцее кожны чалавек у сваім веданьні, сарамаціць сябе кожны гутнік балванам сваім, бо выплаўленае ім ёсьць мана, і няма ў ім духу.

Var'âcee kožny čalavek u svaim vedan'ni, saramacìc' sâbe kožny gutnik balvanam svaim, bo vyplaŭlenae im ës'c' mana, i nâma ŭ im duhu.

15. Гэта - поўная пустата, справа аблудная; у час наведваньня іх яны зьнікнуць.

Gèta - poŭnaâ pustata, sprava abludnaâ; u čas navedvan'nâ ih âny z'nìknuc'.

16. Не такая, як у іх, доля Якава; бо Бог яго ёсьць Творца ўсяго, і Ізраіль ёсьць жазло спадчыны Ягонаі; імя Яго - Гасподзь Саваоф.

Ne takaâ, âk u ih, dolâ Âkava; bo Bog âgo ës'c' Tvorca ũsâgo, i Ìzrail' ës'c' žazlo spadčyny Âgonaj; imâ Âgo - Gaspodz' Savaof.

17. Прымай зь зямлі маёмасьць тваю, ты, якая маеш сядзець у аблозе;
Prymaj z' zâmlì maëmas'c' tvaû, ty, âkaâ maeš sâdzec' u abloze;

18. бо так кажа Гасподзь: вось, Я выкіну жыхароў гэтай зямлі гэтым разам і заганю іх у цеснае месца, каб схапілі іх.

bo tak kaža Gaspodz': vos', Â vykinu žyharoŭ gètaj zâmlì gètym razam i zaganû ih u cesnae mesca, kab shapìli ih.

19. Гора мне ў маім смутку; пакутная рана мая, але я кажу сам сабе: "сапраўды, гэта - мая скруха, і я буду несцьці яе;

Gora mne ũ maìm smutku; pakutnaâ rana maâ, ale â kažu sam sabe: "sapraŭdy, gèta - maâ skruha, i â budu nes'ci âe;

20. намёт мой спустошаны і ўсе вяроўкі мае парваныя; дзеці мае пайшлі ад мяне, і няма іх: няма каму раскінуць намёта майго і разьвесіць кілімы мае;

namët moj spustošany i ũse vâroŭki mae parvanyâ; dzeci mae pajsłi ad mâne, i nâma ih: nâma kamu raskinuc' namëta majgo i raz'vesìc' kilimy mae;

21. бо пастыры зрабіліся бязглуздымі і ня шукалі Госпада, а таму яны і рабілі бязглузда, і ўвесь статак іхні расьсеяны".

bo pastyry zrabìlisâ bâzgluzdymì i nâ šukali Gospada, a tamu âny i rabìli bâzgluzda, i ũves' statak ihni ras'seâny".

22. Ляціць чутка: вось ён ідзе, і вялікі шум ад краіны паўночнай, каб гарады Юдэі зрабіць пустыняю, селішчамі шакалаў.

Lâcìc' čutka: vos' ên idze, i vâlikì šum ad kraìny paŭnočnaj, kab garady Ŭdèi zrabìc' pustynâû, selìščamì šakalaŭ.

23. Ведаю, Госпадзе, што ня ў волі чалавека шлях ягоны, што не ва ўладзе хадыкі даваць кірунак ступакам сваім.

Vedaû, Gospadze, što nâ ù voli čalaveka šlâh âgony, što ne va ùladze hadyki davac' kîrunak stupakam svaim.

24. Карай мяне, Госпадзе, але па праўдзе, ня ў гневе тваім, каб ня прынізіць мяне,

Karaj mâne, Gospadze, ale pa praŭdze, nâ ù gneve tvaim, kab nâ prynìzic' mâne,

25. вылі лютасьць Тваю на народы, якія ня ведаюць Цябе, і на плямёны, якія ня прызнаюць імя Твайго; бо яны зьелі Якава, зжэрлі яго і зьнішчылі яго і жытло ягонае спустошылі.

vylì lûtas'c' Tvaû na narody, âkîâ nâ vedaûc' Câbe, ì na plâmëny, âkîâ nâ pryznaûc' imâ Tvajgo; bo âny z'eli Âkava, zžèrli âgo ì z'niščyli âgo ì žytlo âgonae spustošyli.

11 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ераміі ад Госпада:

Slova, âkoe bylo Eramiï ad Gospada:

2. слухайце слова завету гэтага і скажэце мужам Юды і жыхарам Ерусаліма;

sluhajce slova zapavetu gètaga ì skažèce mužam Ūdy ì žyharam Erusalima;

3. і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: пракляты чалавек, які не паслухае слоў завету гэтага,

ì skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: praklâty čalavek, âkì ne pasluhae sloŭ zapavetu gètaga,

4. які Я запавядаў бацькам вашым, калі вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, з жалезнай печы, сказаўшы: слухайцеся голасу Майго і рабеце ўсё, што Я запавядаю вам, - і будзеце Маім народам, і Я буду вашым Богам,

âki Â zapavâdaŭ bac'kam vašym, kali vyveŭ ih z' zâmlì Egìpeckaj, z žaleznaj pečy, skazaŭšy: sluhajcesâ golasu Majgo ì rabece ŭsë, što Â zapavâdaŭ vam, - ì budzece Maim narodam, ì Â budu vašym Bogam,

5. каб выканаць прысягу, якою Я прысягаў бацькам вашым - даць ім зямлю, якая цячэ малаком і мёдам, як гэта сёння. І адказваў я, сказаўшы: амін, Госпадзе!

kab vykanac' prysâgu, âkoŭ Â prysâgaŭ bac'kam vašym - dac' im zâmlû, âkaâ câčë malakom ì mëdam, âk gëta sën'nâ. Ì adkazvaŭ â, skazaŭšy: amin, Gospadze!

6. І сказаў мне Гасподзь: агаласі ўсе гэтыя словы ў гарадах Юды і на вуліцах Ерусаліма і скажы: слухайце словы завету гэтага і выконвайце іх.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': agalasi ŭse gëtyâ slovy ŭ garadah Údy ì na vulicah Erusalima ì skažy: sluhajce slovy zapavetu gëtaga ì vykonvajce ih.

7. Бо бацькоў вашых я ўмаўляў пастаянна з таго дня, як вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, да гэтага дня: умаўляў іх з самае раніцы, кажучы: слухайцеся голасу Майго.

Bo bac'koŭ vašyh â ŭmaŭlâŭ pastaâna z tago dnâ, âk vyveŭ ih z' zâmlì Egìpeckaj, da gëtaga dnâ: umaŭlâŭ ih z samae ranicy, kažučy: sluhajcesâ golasu Majgo.

8. Але яны ня слухаліся і ня прыхілялі вуха свайго, а хадзілі кожны паводле ўпартасьці ліхога сэрца свайго: таму Я навёў на іх усё сказанае ў запавеце гэтым, які Я запавядаў ім выконваць, а яны ня выконвалі.

Ale âny nâ sluhalisâ ì nâ pryhilâli vuha svajgo, a hadzili kožny pavodle ŭpartas'ci lihoga sërca svajgo: tamu Â navëŭ na ih usë skazanae ŭ zapavece gëtyim, âki Â zapavâdaŭ im vykonvac', a âny nâ vykonvali.

9. І сказаў мне Гасподзь: ёсьць змова паміж мужамі Юды і жыхарамі

Ерусаліма:

Ì skazaŭ mne Gaspodz': ës'c' zmovà pamìž mužami Ûdy i žyharami

Erusalima:

10. яны зноў павярнуліся да беззаконстваў прабацькоў сваіх, якія адмовіліся слухацца слоў Маіх і пайшлі па сьледзе чужых багоў, служачы ім. Дом Ізраіля і дом Юды парушылі заповіт Мой, які Я заключыў з бацькамі іхнімі.

âny znoŭ pavârnulisâ da bezzakonstvaŭ prabac'koŭ svaih, âkîâ admovilisâ sluhacca sloŭ Maïh i pajšli pa s'ledze čužyh bagoŭ, služačy im. Dom Ìzrailâ i dom Ûdy parušyli zapavet Moj, âki Â zaklûčyŭ z bac'kami ihnimi.

11. Таму так кажа Гасподзь: вось, Я навяду на іх бедства, ад якога яны ня могуць выбавіцца, а калі паклічуць Мяне, не пачую іх.

Tamu tak kaža Gaspodz': vos', Â navâdu na ih bedstva, ad âkoga âny nâ moguc' vybavicca, a kalì pakličuc' Mâne, ne pačuŭ ih.

12. Тады гарады Юды і жыхары Ерусаліма пойдучь і заклічуць багоў, якім яны кадзяць; але яны зусім не дапамогуць ім у час бедства іхняга.

Tady garady Ûdy i žyhary Erusalima pojduc' i zakličuc' bagoŭ, âkim âny kadzâc'; ale âny zusim ne dapamoguc' im u čas bedstva ihnâga.

13. Бо колькі ў цябе гарадоў столькі і багоў у цябе, Юда, і колькі вуліц у Ерусаліма, столькі вы панастаўлялі ахвярнікаў вартаму сораму, ахвярнікаў, каб кадзіць Ваалу.

Bo kol'ki ŭ câbe garadoŭ stol'ki i bagoŭ u câbe, Ûda, i kol'ki vulic u Erusalima, stol'ki vy panastaŭlâli ahvârнікаŭ vartamu soramu, ahvârнікаŭ, kab kadzic' Vaalu.

14. А ты не прасі за гэты народ і ня ўзнось за іх малітваў і просьбаў: бо Я не пачую, калі яны будуць клікаць Мяне ў бядоце сваёй.

A ty ne prasi za gèty narod i nâ ŭznos' za ih malitvaŭ i pros'baŭ: bo Â ne

pačuû, kalì âny buduc' kličac' Mâne ŭ bâdoce svaëj.

15. Што любаснаму Майму ў доме Маім, калі ў ім робяцца многія непатрэбствы? І сьвяшчэнныя мяса не дапамогуць табе, калі, учыняючы ліхое, ты радуешся?

Što lûbasnamu Majmu ŭ dome Maïm, kalì ŭ ìm robâcca mnogîâ nepatrèbstvy? Ì s'vâščènnâ mâsy ne dapamoguc' tabe, kalì, učynâûčy lihoe, ty radueššâ?

16. Масьлінаю, якая зелянее і красуецца прыемнымі пладамі, назваў цябе Гасподзь. А сёньня, у шуме моцнай сумятні, Ён успалымніў агонь вакол яе, і паламаліся галіны яе.

Mas'linaû, âkaâ zelânee ì krasuecca pryemnymì pladamì, nazvaû câbe Gaspodz'. A sën'nâ, u šume mocnaj sumâtnì, Ęn uspalymniû agon' vakol âe, ì palamalisâ galiny âe.

17. Гасподзь Саваоф, Які пасадзіў цябе, вырак на цябе ліхое за ліха дома Ізраілевага і дома Юдавага, якое яны ўчынілі сабе тым, што спадзьвіжылі Мяне на гнеў кадзьэньнем Ваалу.

Gaspodz' Savaof, Âkì pasadziû câbe, vyrak na câbe lihoe za liha doma Ìzrailevaga ì doma Ūdavaga, âkoe âny učynìli sabe tym, što spadz'vižyli Mâne na gneû kadžèn'nem Vaalu.

18. Гасподзь адкрыў мне, і я ведаю; Ты паказаў мне іхнія дзеі.

Gaspodz' adkryû mne, ì â vedaû; Ty pakazaû mne ihniâ dzei.

19. А я, як паслухмянае ягня, якое вядуць на закол, і ня ведаў, што яны складаюць намыслы супроць мяне, кажучы: "пакладзем атрутнае дрэва за ежу яму і адарвем яго ад зямлі жывых, каб і імя яго болей не спаміналася".

A â, âk pasluhmânae âgnâ, âkoe vâduc' na zakol, ì nâ vedaû, što âny skladaûc' namysly suproc' mâne, kažučy: "pakladzem atrutnae drèva za ežu

âmu i adarvem âgo ad zâmlì žyvyh, kab i imâ âgo boleĵ ne spaminalasâ".

20. Але, Госпадзе Саваофе, Судзьдзя справядлівы, выпрабавальнік сэрца і нутробы! дай пабачыць мне помсту Тваю над імі, бо Табе даверыў я справу маю.

Ale, Gospadze Savaofe, Sudz'dzâ spravâdlivy, vyprabaval'nik sërca i nutroby! daj pabačyc' mne pomstu Tvaû nad imì, bo Tabe daveryû â spravu maû.

21. Таму так кажа Гасподзь пра мужоў Анатота, якія шукаюць душы тваёй і кажуць: не прарочы ў імя Госпада, каб не памерці табе ад рук нашых;

Tamu tak kaža Gaspodz' pra mužoŭ Anatota, âkiâ šukaûc' dušy tvaëĵ i kažuc': ne praročy ũ imâ Gospada, kab ne pamerci tabe ad ruk našyh;

22. таму так кажа Гасподзь Саваоф: вось, Я наведу іх: юнакі іхнія памруць ад меча; сыны іх і дочки іх памруць з голаду.

tamu tak kaža Gaspodz' Savaof: vos', Â navedaû ih: ûnaki ihniâ pamruc' ad meča; syny ih i dočkì ih pamruc' z goladu.

23. І астатку ня будзе ад іх; бо Я навяду бедства на мужоў Анатота ў год наведваньня іх.

Ì astatku nâ budze ad ih; bo Â navâdu bedstva na mužoŭ Anatota ũ god navedvan'nâ ih.

12 Кіраўнік

1. Справядлівы будзеш Ты, Госпадзе, калі я пачну судзіцца з Табою; і аднак жа буду гаварыць з Табою пра правасудзьдзе; чаму шлях бязбожных пасьпяховы, і ўсе вераломныя дабрашчасьцяцца?

Spravâdlivy budzeš Ty, Gospadze, kalì â pačnu sudzicca z Taboû; i adnak ža

budu gavaryc' z Tabou̇ pra pravasudz'dze; čamu šlâh bâzbožnyh pas'pâhovy, i ŷse veralomnyâ dabraščas'câcca?

2. Ты пасадзіў іх, і яны ўкараніліся, вырасьлі і даюць плод. У іхніх вуснах Ты блізкі, але далёкі ад сэрца іх.

Ty pasadziũ ih, i âny ŷkaranilisâ, vyras'li i daũc' plod. U ihnih vusnah Ty blizki, ale dalëki ad sërca ih.

3. А мяне, Госпадзе, Ты ведаеш, бачыш мяне і выпрабоўваеш сэрца маё, якое яно к Табе. Аддзялі іх, як авечак на закол, і падрыхтуй іх на дзень забіваньня.

A mâne, Gospadze, Ty vedaesh, bačyš mâne i vypraboŷvaeš sërca maë, âkoe âno k Tabe. Addzâli ih, âk avečak na zakol, i padryhtuj ih na dzen' zabivan'nâ.

4. Ці доўга будзе жаліцца зямля, і трава на ўсіх палях - сохнуць? быдла і птушкі гінуць за бязбожнасьць жыхароў яе; бо яны кажуць: Ён ня ўбачыць, што з намі будзе.

Ci doŷga budze žalicca zâmlâ, i trava na ŷsih palâh - sohnuc'? bydla i ptuški ginuc' za bâzbožnas'c' žyharoŷ âe; bo âny kažuc': Ęn nâ ŷbačyc', što z nami budze.

5. Калі ты зь пешымі бег, і яны стамілі цябе, як жа табе спаборнічаць з конямі? і калі ў краіне мірнай ты быў у бясьпецы, дык што будзеш рабіць у павадак Ярдана.

Kali ty z' pešymi beg, i âny stamili câbe, âk ža tabe spaborničac' z konâmi? i kali ŷ kraine mîrnaj ty byũ u bâs'pecy, dyk što budzeš rabic' u pavadak Ârdana.

6. Бо і браты твае і дом бацькі твайго, і яны вераломна ўчыняюць з табою, і яны крычаць усьлед табе гучным голасам. Ня вер ім, калі яны кажуць табе і добрае.

Bo i braty tvaе i dom bac'ki tvajgo, i âny veralomna ŭčynâuc' z taboû, i âny kryčac' us'led tabe gučnym golasam. Nâ ver im, kali âny kaŭuc' tabe i dobrae.

7. Я пакінуў Мой дом; пакінуў надзел Мой; самае ласкавае душы Маёй аддаў у рукі ворагаў яго.

Â pakinuŭ Moj dom; pakinuŭ nadzel Moj; samae laskavae dušy Maěj addaŭ u ruki voragaŭ âgo.

8. Доля Мая зрабілася Мне як леў у лесе; узвысіла на Мяне голас свой: за тое я ўзьненавідзеў яе.

Dolâ Maâ zrabilasâ Mne âk leŭ u lese; uzvysila na Mâne golas svoj: za toe â ŭz'nenavidzeŭ âe.

9. Доля Мая зрабілася ў Мяне, як стракатая птушка, на якую з усіх бакоў напалі іншыя драпежныя птушкі. Ідзеце, збірайцеся ўсе польныя зьвяры: ідзеце жэрці яго.

Dolâ Maâ zrabilasâ ŭ Mâne, âk strakataâ ptuška, na âkuŭ z usih bakoŭ napali inšyâ drapežnyâ ptuški. Ìdzece, z'birajcesâ ŭse pol'nyâ z'vâry: ìdzece žèrci âgo.

10. Мноства пастухоў сапсавалі Мой вінаграднік, вытапталі нагамі дзялянку Маю; любімую дзялянку Маю зрабілі пустым стэпам,

Mnostva pastuhoŭ sapsavali Moj vinogradnik, vytaptali nagami dzâlânku Maŭ; lûbimuŭ dzâlânku Maŭ zrabili pustym stèpam,

11. зрабілі яе пустыняю, і ў запусьценні яна плача перад Мною; уся зямля спустошана, бо ніводзін чалавек не бярэ гэтага да сэрца.

zrabili âe pustynâŭ, i ŭ zapus'cen'ni âna plača perad Mnoŭ; usâ zâmlâ spustošana, bo nivodzìn čalavek ne bârè gètaga da sèrca.

12. На ўсе горы ў пустыні прыйшлі спусташальнікі; бо меч Госпада пажырае ўсё ад аднаго краю зямлі да другога: няма міру ніякай плоці.

Na ũse gory ũ pustynì pryjšli spustašal'nikì; bo meč Gospada pažyrae ũsě ad adnago kraũ zâmlì da drugoga: nâma mîru niâkaj plocì.

13. Яны сеялі пшаніцу, а зжалі церне; вымучыліся, і не атрымалі ніякай карысьці; пасаромейцеся ж такіх прыбыткаў вашых з прычыны палымянага гневу Госпада.

Âny seâli pšanicu, a zžalì cerne; vymučylisâ, ì ne atrymalì niâkaj karys'ci; pasaromejcesâ ž takih prybytkau vašyh z pryčyny palymânaga gnevu Gospada.

14. Так кажа Гасподзь пра ўсіх ліхіх маіх суседзяў, якія нападаюць на надзел, які Я даў у спадчыну народу Майму, Ізраілю: вось, Я вырву іх зь зямлі іхняй, і дом Юдаў вырву з асяродзьдзя іх.

Tak kaža Gaspodz' pra ũsìh lihìh maih susedzau, âkiâ napadauc' na nadzel, âki Â daũ u spadčynu narodu Majmu, Ìzrailu: vos', Â vyrvu ih z' zâmlì ihnâj, ì dom Ŭdaũ vyrvu z asârodz'dzâ ih.

15. Але пасля таго, як Я вырву іх, зноў вярну і памілюю іх, і прывяду кожнага ў надзел ягоны, і кожнага - у зямлю яго.

Ale pas'lâ tago, âk Â vyrvu ih, znoũ vârnù ì pamìluû ih, ì pryvâdu kožnaga ũ nadzel âgony, ì kožnaga - u zâmlû âgo.

16. І калі яны не навучацца шляхоў народу Майго, каб прысягаць імем Маім "жывы Гасподзь", як яны навучылі народ Мой прысягаць Ваалам, - дык уцьвердзяцца сярод народу Майго.

Ì kalì âny ne navučacca šlâhoũ narodu Majgo, kab prysâgac' imem Maìm "žyvy Gaspodz'", âk âny navučyli narod Moj prysâgac' Vaalam, - dyk uc'verdzâcca sârod narodu Majgo.

17. Калі ж не паслухаюцца, дык Я выкарчую і зусім ўзьнішчу такі народ, кажа Гасподзь.

Kalì ž ne pasluhaucca, dyk Â vykarčuû ì zusìm ũz'nišču takì narod, kaža

Gaspodz'.

13 Кіраўнік

1. Так сказаў мне Гасподзь: ідзі, купі сабе льняны пояс і пакладзі яго на сьцёгны твае, але ў ваду не кладзі яго.

Tak skazaŭ mne Gaspodz': idzi, kupi sabe l'nâny poâs i pakladzi âgo na s'cëgny tvae, ale ŭ vadu ne kladzi âgo.

2. І я купіў пояс, паводле слова Гасподняга, і паклаў яго на сьцёгны мае.

Î â kupiŭ poâs, pavodle slova Gaspodnâga, i paklaŭ âgo na s'cëgny mae.

3. І было мне слова Гасподняе другі раз, і сказана:

Î bylo mne slova Gaspodnâe drugi raz, i skazana:

4. вазьмі пояс, які ты купіў, які на сьцёгнах тваіх, і ўстань, ідзі да Еўфрата і схавай яго там, у расколіне скалы.

vaz'mi poâs, âki ty kupiŭ, âki na s'cëgnah tvaïh, i ŭstan', idzi da Eŭfrata i shavaj âgo tam, u raskoline skaly.

5. Я пайшоў і схаваў яго каля Еўфрата, як загадаў мне Гасподзь.

Â pajšoŭ i shavaŭ âgo kalâ Eŭfrata, âk zagadaŭ mne Gaspodz'.

6. Як прайшло многа дзён, сказаў мне Гасподзь: устань, ідзі да Еўфрата і вазьмі адтуль пояс, які Я загадаў табе схаваць там.

Âk prajšlo mnoga dzën, skazaŭ mne Gaspodz': ustan', idzi da Eŭfrata i vaz'mi adtul' poâs, âki Â zagadaŭ tabe shavac' tam.

7. І я прыйшоў да Еўфрата, выкапаў і ўзяў пояс з таго месца, дзе схаваў яго, і вось - пояс быў сапсаваны, стаў ні на што не прыдатны

Î â pryjšoŭ da Eŭfrata, vykapaŭ i ŭzâŭ poâs z tago mesca, dze shavaŭ âgo, i vos' - poâs byŭ sapsavany, staŭ ni na što ne prydatny

8. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

9. так кажа Гасподзь: так паламаю я гардунства Юды і вялікае гардунства Ерусаліма

tak kaža Gaspodz': tak palamaû â gardunstva Údy ì vâlikae gardunstva Erusalima

10. Гэты нягодны народ, які ня хоча слухаць слоў Маіх, жыве паводле ўпартасьці сэрца свайго і ходзіць па сьледзе іншых багоў, каб служыць ім і пакланяцца ім, будзе як гэты пояс, які ні на што не прыдатны.

Gèty nâgodny narod, âkì nâ hoča sluhac' sloŭ Maìh, žyve pavodle ŭpartas'ci sèrca svajgo ì hodzic' pa s'ledze inšyh bagoŭ, kab služyc' im ì paklanâcca im, budze âk gèty poâs, âkì nì na što ne prydatny.

11. Бо, як пояс блізка ляжыць да сьцёгнаў чалавека, так Я наблізіў да сябе ўвесь дом Ізраілеў і ўвесь дом Юдаў, кажа Гасподзь, каб яны былі Маім народам і Маёю славаю, хвалою і акрасаю; але яны не паслухаліся.

Bo, âk poâs blizka lâžyc' da s'cëgnaŭ čalaveka, tak Â nabliziŭ da sâbe ŭves' dom Ìzraileŭ ì ŭves' dom Údaŭ, kaža Gaspodz', kab âny byli Maìm narodam ì Maëŭ slavaŭ, hvaloŭ ì akrasaŭ; ale âny ne pasluhalisâ.

12. Таму скажы ім слова гэтае: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: кожны вінны мех напайняецца віном. Яны скажуць табе: хіба мы ня ведаем, што кожны вінны мех напайняецца віном?

Tamu skažy im slova gètae: tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: kožny vinnny meh napaŭnâeccâ vinom. Âny skažuc' tabe: hiba my nâ vedaem, što kožny vinnny meh napaŭnâeccâ vinom?

13. А ты скажы ім: так кажа Гасподзь: вось, Я напоўню віном да ап'яненья ўсіх жыхароў гэтай зямлі і цароў, якія сядзяць на троне

Давідавым, і сьвятароў і прарокаў і ўсіх жыхароў Ерусаліма,
*A ty skažy im: tak kažã Gaspodz': vos', Á napoŭnŭ vĭnom da ap'ânen'nâ ŭsĭh
žyharoŭ gètaj zâmlĭ ì caroŭ, âkĭâ sâdzâc' na trone Davidavym, ì s'vâtaroŭ ì
prarokaŭ ì ŭsĭh žyharoŭ Erusalĭma,*

14. І паламаю іх адзін аб аднаго, і бацькоў і сыноў разам, кажа
Гасподзь; ня літую і не памілюю і не пашкадую вынішчыць іх.

*Ì palamaŭ ih adzĭn ab adnago, ì bac'koŭ ì synoŭ razam, kažã Gaspodz'; nâ
lĭtuŭ ì ne pamĭluŭ ì ne paškaduŭ vynĭščyc' ih.*

15. Слухайце і ўважайце; ня будзьце ганарыстыя, бо Гасподзь
прамаўляе.

Sluhajce ì ŭvažajce; nâ budz'ce ganarystyâ, bo Gaspodz' pramaŭlâe.

16. Узьнясеце славу Госпаду Богу вашаму, пакуль Ён яшчэ не навёў
цемры, і пакуль яшчэ ногі вашыя не спатыкаюцца на горах мораку:
тады вы будзеце чакаць сьвятла, а Ён абярне яго ў цень сьмерці і
зробіць цемраю.

*Uz'nâsece slavu Gospadu Bogu vašamu, pakul' Ęn âščè ne navëŭ cemry, ì
pakul' âščè nogĭ vašyâ ne spatykaŭcca na gorah moraku: tady vy budzece
čakac' s'vâtla, a Ęn aberne âgo ŭ cen' s'merci ì zrobĭc' cemraŭ.*

17. Калі ж вы не паслухаеце гэтага, дык душа мая ў заповітных
мясьцінах будзе аплакваць гардунства ваша, будзе плакаць горка, і
вочы мае будуць вылівацца сьлязьмі; бо статак Гасподні заведзены
будзе ў палон.

*Kalĭ ž vy ne pasluhaece gètaga, dyk duša maâ ŭ zapavetnyh mâs'cĭnah
budze aplakvac' gardunstva vašã, budze plakac' gorka, ì vočy mae buduc'
vylĭvacca s'lâz'mĭ; bo statak Gaspodnĭ zavedzeny budze ŭ palon.*

18. Скажы цару і царыцы: упакорцеся, сядзьце ніжэй, бо ўпаў з галавы
вашай вянок славы вашай.

Skažy caru i carycy: upakorcesâ, sâdz'ce nižěj, bo ŭpaŭ z galavy vašaj vânok slavy vašaj.

19. Паўднёвыя гарады зачынены, і няма каму адчыняць іх; Юда ўвесь заводзіцца ў палон, заводзіцца ў палон увесь цалкам.

Paŭdněvyâ garady začyneny, i nâma kamu adčynâc' ih; Ŭda ŭves' zavodzicca ŭ palon, zavodzicca ŭ palon uves' calkam.

20. Узьвядзеце вочы вашыя і паглядзеце на тых, што шукаюць з поўначы: дзе статак, які быў дадзены табе, прыгожы статак твой?

Uz'vâdzece vočy vašyâ i paglâdzece na tyh, što šukaŭc' z poŭnačy: dze statak, âki byŭ dadzeny tabe, prygožy statak tvoj?

21. Што скажаш, дачка Сіёна, калі Ён наведзе цябе? Ты сама прывучыла іх начальніцаць над табою, ці ня схопяць цябе болі, як парадзіху?

Što skažaš, dačka Siëna, kali Ęn navedae câbe? Ty sama pryvučyla ih načal'ničac' nad taboŭ, ci nâ shopâc' câbe boli, âk paradzihu?

22. І калі скажаш у сэрцы тваім: "за што спасьцігла мяне гэта?" - За безьліч беззаконьяў тваіх адгорнены прыпол у цябе, аголены пяты твае.

Ĭ kali skažaš u sěrcy tvaim: "za što spas'cigla mâne gëta?" - Za bez'lič bezzakon'nâŭ tvaih adgorneny prypol u câbe, agoleny pâty tvae.

23. Ці можа Эфіоп перамяніць скуру сваю і барс - плямы свае? так і вы ці ж можаце рабіць добрае, прызвычаіўшыся рабіць благое?

Ci moža Ęfiop peramânic' skuru svaŭ i bars - plâmy svae? tak i vy ci ž možace rabic' dobrae, pryzvyčaiŭšysâ rabic' blagoe?

24. Таму разьвею іх, як пыл, што разносіцца ветрам пустынным.

Tamu raz'veŭ ih, âk pyl, što raznosicca vetram pustynnym.

25. Вось доля твая, намераная табе Мною частка, кажа Гасподзь, бо ты

забылася пра Мяне і паспадзявалася на няпраўду.

Vos' dolâ tvaâ, nameranaâ tabe Mnoû častka, kaža Gaspodz', bo ty zabyłasâ pra Mâne i paspadzâvalasâ na nâpraŭdu.

26. За тое будзе падняты прыпол твой, каб агалілася сарамата твая.

Za toe budze padnâty prypol tvoj, kab agalilasâ saramata tvaâ.

27. Бачыў Я распусту тваю і шалёныя пахацінствы твае, твае непатрэбствы і твае гідоты на пагорках у полі. Гора табе, Ерусаліме! ты і пасья гэтага не ачысьцішся. Дакуль жа?

Bačyŭ Â raspustu tvaû i šalënyâ pahacinstvy tvae, tvae nepatrèbstvy i tvae gidoty na pagorkah u poli. Gora tabe, Erusalime! ty i pas'la gètaga ne ačys'cišsâ. Dakul' ža?

14 Кіраўнік

1. Слова Госпада, якое было Ераміі з нагоды бездажджэўя.

Slova Gospada, âkoe bylo Eramii z nagody bezdaždžëŭâ.

2. Плача Юда, брамы ягонья распаліся, пачарнелі на зямлі, і энк падымаецца ў Ерусаліме.

Plača Ŭda, bramy âgonyâ raspalisâ, pačarneli na zâmli, i enk padymaessa ŭ Erusalime.

3. Вяльможы пасылаюць слуг сваіх па ваду; яны прыходзяць да калодзежаў і не знаходзяць вады; вяртаюцца з парожнім посудам; прысаромленыя і зьбянтэжаныя, яны пакрываюць свае галовы.

Vâl'možy pasylaŭc' slug svaih pa vadu; âny pryhodzâc' da kalodzežaŭ i ne znahodzâc' vady; vârtaŭcca z parožnim posudam; prysaromlenyâ i z'bântëžanyâ, âny pakryvaŭc' svae galovy.

4. Як бо глеба патрэскалася ад таго, што ня было дажджу на зямлю,

дык і земляробы зьбянтэжаныя і пакрываюць свае галовы.

Ák bo gleba patrèskalasâ ad tago, što nâ bylo daždžu na zâmlû, dyk i zemlâroby z'bântèžanyâ i pakryvaûc' svae galovy.

5. Нават і касуля нараджае на полі і пакідае дзяцей, бо няма травы.

Navat i kasulâ naradžae na poli i pakidae dzâcej, bo nâma travy.

6. І дзікія аслы стаяць на ўзвышаных мясьцінах і глытаюць, нібы шакалы, паветра; вочы ў іх зацьміліся, бо няма травы.

Ì dzikiâ asly staâc' na ŭzvyšanyh mäs'cinah i glytaûc', niby šakaly, pavetra; vočy ŭ ih zac'milisâ, bo nâma travy.

7. Хоць нашыя беззаконьні сьведчаць супроць нас, але Ты, Госпадзе, твары з намі дзеля імя Твайго; адступніцтва наша вялікае, зграшылі мы перад Табою.

Hoc' našyâ bezzakon'ni s'vedčac' suproc' nas, ale Ty, Gospadze, tvary z namì dzelâ imâ Tvajgo; adstupnictva naša vâlikae, zgrašyli my perad Tabou.

8. Надзея Ізраіля, Ратаўнік яго ў часы скрухі! Навошта Ты - як чужынец, у гэтай зямлі, як праходжы, які зайшоў занаचाваць?

Nadzeâ Ìzrailâ, Rataŭnik âgo ŭ časy skruhi! Navošta Ty - âk čužynec, u gètaj zâmlì, âk prahodžy, âkì zajšoŭ zanačavac'?

9. Навошта Ты - як чалавек зьдзіваваны, як дужы, як той, што ня мае сілы vyrатаваць? І аднак жа Ты, Госпадзе, сярод нас, і Тваё імя названа над намі; не пакідай нас.

Navošta Ty - âk čalavek z'dzivavany, âk dužy, âk toj, što nâ mae sily vyratavac'? Ì adnak ža Ty, Gospadze, sârod nas, i Tvaë imâ nazvana nad namì; ne pakidaj nas.

10. Так кажа Гасподзь народу гэтаму: за тое, што яны любяць бадзяцца, ня стрымліваюць ног сваіх, за тое Гасподзь не дабраволіць ім, нагадвае сёньня беззаконьні іхнія і карае грахі іхнія.

Tak kažá Gaspodz' narodu gètamu: za toe, što âny lûbâc' badzâcca, nâ strymlivaûc' nog svaih, za toe Gaspodz' ne dabravic' im, nagadvae sën'nâ bezzakon'ni ihniâ i karae grahi ihniâ.

11. I сказаў мне Гасподзь: ты не маліся за народ гэты на дабро яму.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': ty ne malisâ za narod gèty na dabro âmu.

12. Калі яны будуць пасьціцца, Я не пачую енку іхняга; і калі ўзьнясуць цэласпаленьне і дарунак, ня прыму іх; але мечам і голадам і згубнаю пошасьцю вынішчу іх.

Kali âny buduc' pas'cicca, Â ne paçuû enku ihnâga; i kali ŭz'nâsuc' cèlaspalen'ne i darunak, nâ prymu ih; ale mečam i goladam i zgubnaŭ pošas'cû vynišču ih.

13. Тады скажу я: Госпадзе Божа! вось, прарокі кажуць ім: ня ўбачыце меча, і голаду ня будзе ў вас, а пастаянны мір дам вам на гэтым месцы.

Tady skažu â: Gospadze Boža! vos', praroki kažuc' im: nâ ŭbačyce meča, i goladu nâ budze ŭ vas, a pastaânny mîr dam vam na gèтым месцы.

14. I сказаў мне Гасподзь: прарокі прарочаць няпраўду імем Маім; Я не пасылаў іх і не даваў ім загаду, і не казаў ім; яны вяшчаюць вам уявы фальшывыя і варажбу, і пустое і мроі сэрца свайго.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': praroki praročac' nâpraŭdu imem Maîm; Â ne pasylaŭ ih i ne davaŭ im zagadu, i ne kazaŭ im; âny vâščâûc' vam uâvy fal'syvyâ i varažbu, i pustoe i mroi sèrca svajgo.

15. Таму так кажа Гасподзь пра прарокаў: яны прарочаць імем Маім, а Я не пасылаў іх; яны кажуць: "меча і голаду ня будзе на гэтай зямлі": мечам і голадам будуць вынішчаны гэтыя прарокі,

Tamu tak kažá Gaspodz' pra prarokaŭ: âny praročac' imem Maîm, a Â ne pasylaŭ ih; âny kažuc': "meča i goladu nâ budze na gètaj zâmlì": mečam i goladam buduc' vyniščany gètyâ praroki,

16. і народ, якому яны прарочаць, раскіданы будзе па вуліцах Ерусаліма ад голаду і меча, і ня будзе каму хаваць іх, - яны і жонкі іхнія, і сыны іхнія і дочки іхнія; і Я вылью на іх ліхату іхнюю.

ì narod, âkomu âny praročac', raskìdany budze pa vulìcah Erusalìma ad goladu ì meča, ì nâ budze kamu havac' ih, - âny ì žonkì ihniâ, ì syny ihniâ ì dočkì ihniâ; ì Â vyl'û na ih lihatu ihnûû.

17. І скажы ім слова гэтае: хай ліюцца з вачэй маіх сьлёзы ноч і дзень, і хай не прасыхаюць; бо вялікай уразаю ўражана дзева, дачка народа майго, цяжкім ударам.

Ì skažy ìm slova gètae: haj liûcca z vačèj maìh s'lëzy noč ì dzen', ì haj ne prasyhaûc'; bo vâlikaj urazaû ŭražana dzeva, dačka naroda majgo, câžkìm udaram.

18. Я выходжу на поле, - і вось, пабітыя мечам; уваходжу ў горад, - і вось тыя, што растаюць ад голаду; нават і прарок і сьвятар бадзяюцца па зямлі несьвядома.

Â vyhodžu na pole, - ì vos', pabityâ mečam; uvahodžu ŭ gorad, - ì vos' tyâ, što rastaûc' ad goladu; navat ì prarok ì s'vâtar badzâûcca pa zâmlì nes'vâdoma.

19. Хіба ты зусім адкінуў Юду? Хіба душы тваёй спрыкраў Сіён?

Навошта ўразіў нас так, што няма нам ацаленьня? Чакаем міру - і нічога добрага няма; чакаем часіны ацаленьня - і вось, жахі.

Hiba ty zusìm adkìnuŭ Ŭdu? Hiba dušy tvaëj sprykraŭ Siën? Navošta ŭraziŭ nas tak, što nâma nam acalen'nâ? Čakaem miru - ì ničoga dobrağa nâma; čakaem časìny acalen'nâ - ì vos', žahì.

20. Усьведамляем, Госпадзе, бязбожнасьць нашую, беззаконства бацькоў нашых; бо зграшылі мы перад Табою.

Us'vedamlâem, Gospadze, bâzbožnas'c' našuû, bezzakonstva bac'koŭ

našyh; bo zgrašyli my perad Taboû.

21. Не адкінь нас дзеля імя Твайго; не прыніжай трона славы Тваёй: узгадай, не разбурай запавету Твайго з намі.

Ne adkin' nas dzelâ imâ Tvajgo; ne prynižaj trona slavy Tvaëj: uzgadaj, ne razburaj zapavetu Tvajgo z nami.

22. Ці ёсьць сярод марных божышчаў язычніцкіх такія, што твораць дождж? альбо ці можа неба само па сабе падаваць зліву? ці ня Ты гэта, Госпадзе Божа наш? на Цябе спадзяёмся мы; бо Ты творыш усё гэта.

Ci ës'c' sârod marnyh božyščaŭ âzyčnickih takiâ, što tvorac' doždž? al'bo ci moža neba samo pa sabe padavac' z'livu? ci nâ Ty gèta, Gospadze Boža naš? na Câbe spadzâëmsâ my; bo Ty tvoryš usë gèta.

15 Кіраўнік

1. І сказаў мне Гасподзь: хоць бы сталі перад абліччам Маім Майсей і Самуіл, душа Мая ня прыхіліцца да народа гэтага: адгані іх ад аблічча Майго - хай адыдуць яны.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': hoc' by stali perad abliččam Maïm Majsej i Samuil, duša Maâ nâ pryhilicca da naroda gètaga: adgani ih ad abličča Majgo - haj adyduc' âny.

2. А калі сажуць табе: "куды нам ісьці?", дык скажы ім: так кажа Гасподзь: хто асуджаны на сьмерць, ідзі на сьмерць; і хто пад меч - пад меч, і хто на голад, - на голад; і хто ў палон, - у палон.

A kali sažuc' tabe: "kudy nam is'ci?", dyk skažy im: tak kaža Gaspodz': hto asudžany na s'merc', idzi na s'merc'; i hto pad meč - pad meč, i hto na golad, - na golad; i hto ŭ palon, - u palon.

3. І пашлю на іх чатыры роды кары, кажа Гасподзь: меч, каб забіваць, і сабак, каб рваць, і птушак нябесных і зьвяроў польных, каб жэрці і зьнішчаць;

Ì pašlû na ih čatyry rody kary, kaža Gaspodz': meč, kab zabìvac', ì sabak, kab rvac', ì ptušak nâbesnyh ì z'vâroŭ pol'nyh, kab žèrcì ì z'niščac';

4. і аддам іх на азлобу ўсім царствам зямлі за Манасію, сына Эзэкіі, цара Юдэйскага, за тое, што ён зрабіў у Ерусаліме.

ì addam ih na azlobu ŭsìm carstvam zâmlì za Manasiû, syna Èzèkii, cara Ûdèjskaga, za toe, što ěn zrabiŭ u Erusalime.

5. Бо хто пашкадуе цябе, Ерусаліме? і хто паспагадае табе? і хто зойдзе да цябе папытацца пра тваю дабрабытнасьць?

Bo hto paškadue câbe, Erusalime? ì hto paspagadae tabe? ì hto zojdze da câbe papytacca pra tvaû dabrabytnas'c'?

6. І ты пакінуў Мяне, кажа Гасподзь, адступіўся: таму я падыму на цябе руку Маю і загублю цябе: Я стаміўся літаваць.

Ì ty pakìnuŭ Mâne, kaža Gaspodz', adstupiŭsâ: tamu â padymu na câbe ruku Maû ì zagublû câbe: Â stamiŭsâ litavac'.

7. Я разьвяваю іх веялам за браму зямлі: пазбаўляю іх дзяцей, гублю народ Мой; але яны не вяртаюцца са шляхоў сваіх.

Â raz'vâvaû ih veâlam za bramû zâmlì: pazbaŭlâû ih dzâcej, gublû narod Moj; ale âny ne vârtaŭcca sa šlâhoŭ svaih.

8. Удоваў іхніх у Мяне болей, чым пяску ў моры; навяду на іх, на маці юнакоў, паўдзённага спусташальніка: нападзе на іх з'нанацку страх і жудасьць.

Udovaŭ ihnih u Mâne bolej, čym pâsku ŭ mory; navâdu na ih, na macì ûnakoŭ, paŭdzënnaga spustašal'nika: napadze na ih z'nânacku strah ì žudas'c'.

9. Ляжыць зьнямоглая тая, што нарадзіла сямёра, дух свой выпускае; яшчэ ўдзень закацілася сонца яе: яна паганьбавана і пасаромлена. І рэшту іх аддам мечу на вачах ворагаў іхніх, кажа Гасподзь.

Lâžyc' z'nâmoglaâ taâ, što naradzila sâmëra, duh svoj vypuskae; âščè ũdzen' zakacilasâ sonca âe: âna pagan' bavana i pasaromlena. I rêštu ih addam meču na vačah voragaŭ ihnih, kaža Gaspodz'.

10. "Гора мне, маці мая, што ты нарадзіла мяне чалавекам, які спрачаецца і сварыцца з усёю зямлёю! нікому не даваў я на ліхву, і мне ніхто не даваў на ліхву, а ўсе клянучь мяне".

"Gora mne, maci maâ, što ty naradzila mâne čalavekam, âki spraçaecca i svarycca z usëû zâmlëû! nikomu ne davaŭ â na lihvu, i mne nih to ne davaŭ na lihvu, a ũse klânuc' mâne".

11. Гасподзь сказаў: канец твой будзе добры, і Я прымушу ворага абыходзіцца з табою добра ў часіны нягодаў і ў часіны смутку.

Gaspodz' skazaŭ: kanec tvoj budze dobry, i Â prymušu voraga abyhodzicca z taboû dobra ũ časiny nâgodaŭ i ũ časiny smutku.

12. Ці можа жалеза зламаць жалеза паўночнае і медзь?

Ci moža žaleza zlamac' žaleza paŭnočnae i medz'?

13. Маёмасьць тваю і скарбы аддам на рабунак, бяз платы, за ўсе грахі твае, ва ўсіх межах тваіх;

Maëmas'c' tvaû i skarby addam na rabunak, bâz platy, za ũse grahi tvae, va ũsih mežah tvaih;

14. і адпраўлю з ворагамі тваімі ў зямлю, якое ты ня ведаеш; бо агонь загарэўся ў гневе Маім, - будзе шугаць на вас.

i adpraŭlû z voragami tvaimi ũ zâmlû, âkoe ty nâ vedaеш; bo agon' zagarëŭsâ ũ gneve Maïm, - budze šugac' na vas.

15. О, Госпадзе! Ты ведаеш усё; успомні пра мяне і наведай мяне, і

адпомсьці за мяне ганіцелям маім; не загубі мяне пасьяля доўгага трываньня Твайго; Ты ведаеш, што дзеля Цябе я цярплю паганьбеньне.

O, Gospadze! Ty vedaes̄ us̄; uspomni pra mâne i navedaj mâne, i adpoms'ci za mâne ganicelâm maïm; ne zagubi mâne pas'la dôŭgaga tryvan'nâ Tvajgo; Ty vedaes̄, što dzelâ Câbe â cârplû pagan'ben'ne.

16. Здабыты словы Твае, і я зьеў іх; і было слова Тваё мне на радасьць і на злагаду сэрца майго; бо імя тваё названа на мне, Госпадзе Божа Саваоф.

Zdabyty slovy Tvae, i â z'eũ ih; i bylo slova Tvaë mne na radas'c' i na zlagadu sërca majgo; bo imâ tvaë nazvana na mne, Gospadze Boža Savaof.

17. Не сядзеў я на зборні блазнаў і не весяліўся: пад цяжкаю рукою Тваёю на мне я сядзеў самотна, бо Ты напоўніў мяне абурэньнем.

Ne sâdzeũ â na zborni blaznaũ i ne vesâliũsâ: pad câžkaũ rukou Tvaëũ na mne â sâdzeũ samotna, bo Ty napoũniũ mâne aburèn'nem.

18. За што такая напорыстая хвароба мая, і рана мая такая незагойная, што адхіляе лекаваньне? Няўжо ты будзеш мне як бы падманліваю крыніцаю, нявернаю вадою?

Za što takaâ naporystaâ hvaroba maâ, i rana maâ takaâ nezagojnaâ, što adhilâe lekavan'ne? Nâũžo ty budzes̄ mne âk by padmanlivaũ krynicaũ, nâvernaũ vadoũ?

19. На гэта так сказаў мне Гасподзь: калі ты навернешся, дык Я адраджу цябе, і будзеш стаяць перад абліччам Маім; і калі выдабудзеш каштоўнае зь нікчэмнага, дык будзеш як вусны Мае. Яны самі будуць зьвяртацца да цябе, а ты ня будзеш зьвяртацца да іх.

Na gèta tak skazaũ mne Gaspodz': kalì ty navernešsâ, dyk Â adradžu câbe, i budzes̄ staâc' perad abliččam Maïm; i kalì vydabudzes̄ kaštoũnae z' nikčèmnaga, dyk budzes̄ âk vusny Mae. Âny sami buduc' z'vârtacca da

câbe, a ty nâ budzeš z'vârtacca da ih.

20. I зраблю цябе гэтаму народу моцнаю меднаю сыцяною; яны будуць ваяваць супроць цябе, але не адолеюць цябе, бо Я з табою, каб ратаваць і вызваляць цябе, кажа Гасподзь.

Ì zrablû câbe gètamu narodu mocnaû mednaû s'cânoû; âny buduc' vaâvac' suproc' câbe, ale ne adoleûc' câbe, bo Â z taboû, kab ratavac' ì vyzvalâc' câbe, kaža Gaspodz'.

21. I ўратую цябе ад рукі ліхіх і вызвалю цябе ад рукі прыгнятальнікаў.

Ì ŭratuû câbe ad rukì lihìh ì vyzvalû câbe ad rukì prygnâtal'nikaŭ.

16 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. не бяры сабе жонкі, і хай ня будзе ў цябе ні сыноў, ні дачок на месцы гэтым.

ne bâry sabe žonkì, ì haj nâ budze ŭ câbe nì synoŭ, nì dačok na mescy gètym.

3. Бо так кажа Гасподзь пра сыноў і дачок, якія народзяцца на месцы гэтым, і пра матак іхніх, якія народзяць іх, і пра бацькоў іх, якія зачнуць іх на гэтай зямлі:

Bo tak kaža Gaspodz' pra synoŭ ì dačok, âkiâ narodzâcca na mescy gètym, ì pra matak ihnìh, âkiâ narodzâc' ih, ì pra bac'koŭ ih, âkiâ začnuc' ih na gètaj zâmlì:

4. цяжкімі сьмерцямі памруць яны і ня будуць ні аплаканыя, ні пахаваныя; будуць гноем на паверхні зямлі; мечам і голадам будуць вынішчаны, і трупы іх будуць ежаю птушкам нябесным і зьвярам

ЗЯМНЫМ.

câžkimi s'mercâmi pamruc' âny i nâ buduc' ni aplakanyâ, ni pahavanyâ; buduc' gnoem na paverhni zâmlî; mečam i goladam buduc' vyniščany, i trupy ih buduc' ežaû ptuškam nâbesnym i z'vâram zâmnym.

5. Бо так кажа Гасподзь: не ўваходзь у дом тых, што бядуюць, і не хадзі плакаць і жаліцца зь імі; бо Я адабраў у гэтага народа, кажа Гасподзь, мір Мой і ласку і шкадаваньне.

Bo tak kaža Gaspodz': ne ŭvahodz' u dom tyh, što bâduûc', i ne hadzi plakac' i žalicca z' imi; bo Â adabraŭ u gètaga naroda, kaža Gaspodz', mir Moj i lasku i škadavan'ne.

6. І памруць вялікія і малыя на зямлі гэтай; і ня будуць пахаваныя, і ня будуць аплакваць іх, ні рваць сябе, ні стрыгчыся дзеля іх.

Î pamruc' vâlikîâ i malyâ na zâmlî gètaj; i nâ buduc' pahavanyâ, i nâ buduc' aplakvac' ih, ni rvac' sâbe, ni strygčysâ dzelâ ih.

7. І ня будуць ламаць дзеля іх хлеб у журбоце на ўцеху па нябожчыку; і не пададуць ім чары сучашэньня, каб піць па бацьку іх і маці іх.

Î nâ buduc' lamac' dzelâ ih hleb u žurboce na ŭcehu pa nâbožčyku; i ne padaduc' im čary sucâšèn'nâ, kab pic' pa bac'ku ih i maci ih.

8. Не хадзі таксама і ў дом баляваньня, каб сядзець зь імі, есьці і піць;

Ne hadzi taksama i ŭ dom balâvan'nâ, kab sâdzec' z' imi, es'ci i pic';

9. бо так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я спыню на месцы гэтым і ў дні вашыя голас радасьці і голас весялосьці, голас жаніха і голас нявесты.

bo tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Îzraileŭ: vos', Â spynû na mescy gètym i ŭ dni vašyâ golas radas'ci i golas vesâlos'ci, golas žaniha i golas nâvesty.

10. Калі ты перакажаш народу гэтаму ўсе гэтыя словы, і яны скажуць табе: "за гэта сказаў на нас Гасподзь усё гэта вялікае бедства, і якая

наша няпраўда, і які наш грэх, якім зграшылі мы перад Госпадам Богам нашым?"

Kali ty perakažaš narodu gètamu ŭse gètyâ slovy, i âny skažuc' tabe: "za gèta skazaŭ na nas Gaspodz' usë gèta vâlikae bedstva, i âkaâ naša nâpraŭda, i âki naš grèh, âkim zgrašyli my perad Gospadam Bogam našym?"

11. тады скажы ім: за тое, што бацькі вашыя пакінулі Мяне, кажа Гасподзь, і пайшлі сьледам за іншымі божышчамі і слугавалі ім і пакланяліся ім, а Мяне пакінулі і закона Майго ня трымаліся.

tady skažy im: za toe, što bac'ki vašyâ pakinuli Mâne, kaža Gaspodz', i pajšli s'ledam za inšymì božyščami i slugavali im i paklanâlisâ im, a Mâne pakinuli i zakona Majgo nâ trymalisâ.

12. А вы робіце яшчэ горш за бацькоў вашых і жывяце кожны паводле ўпартасьці злога сэрца свайго, каб ня слухаць Мяне.

A vy robice âščè gorš za bac'koŭ vašyh i žyvâce kožny pavodle ŭpartas'ci zloga sèrca svajgo, kab nâ sluhac' Mâne.

13. За гэта выкіну вас зь зямлі гэтай у зямлю, якой ня ведалі ні вы, ні бацькі вашыя, і там будзеце служыць іншым божышчам дзень і ноч; бо я не прыхілюся да вас мілажальнасьцю.

Za gèta vykinu vas z' zâmlì gètaj u zâmlû, âkoj nâ vedali ni vy, ni bac'ki vašyâ, i tam budzece služyc' inšym božyščam dzen' i noč; bo â ne pryhilûsâ da vas milažal'nas'cû.

14. Таму вось, прыходзяць дні, кажа Гасподзь, калі ня будуць ужо казаць: "жывы Гасподзь, Які вывеў сыноў Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай",

Tamu vos', pryhodzâc' dni, kaža Gaspodz', kali nâ buduc' užo kazac': "žyvy Gaspodz', Âki vyveŭ synoŭ Ìzrailevyh z' zâmlì Egipeckaj",

15. а: "жывы Гасподзь, Які вывеў сыноў Ізраілевых зь зямлі паўночнай і

з усіх земляў, у якія выгнаў іх"; бо вярну іх у зямлю іхнюю, якую Я даў бацькам іхнім.

a: "žyvy Gaspodz', Âki vyveŭ synoŭ Ízrailevyh z' zâmlì paŭnočnaj ì z usìh zemlâŭ, u âkiâ vygnaŭ ih"; bo vârnŭ ih u zâmlû ihnúû, âkuû Â daŭ bac'kam ihním.

16. Вось, Я пашлю мноства рыбаловаў, кажа Гасподзь, і будуць лавіць іх; а потым пашлю мноства паляўнічых, і яны пагоняць іх з кожнай гары і з кожнага пагорка і зь цясьнін скал.

Vos', Â pašlû mnostva rybalovaŭ, kaža Gaspodz', ì buduc' lavic' ih; a potym pašlû mnostva palâŭničyh, ì âny pagonâc' ih z kožnaj gary ì z kožnaga pagorka ì z' câs'nìn skal.

17. Бо вочы Мае - на ўсіх шляхах іхніх; яны не схаваны ад аблічча Майго, і няпраўда іх не схавана ад вачэй Маіх.

Bo vočy Mae - na ŭsìh šlâhah ihnih; âny ne shavany ad abličča Majgo, ì nâpraŭda ih ne shavana ad vačèj Maìh.

18. І дам ім найперш за няпраўду іхнюю і за падвойны грэх іхні, бо апаганілі зямлю Маю, трупамі гнюсотных сваіх і мяззотамі сваімі напоўнілі спадчыну Маю.

Ì dam ìm najperš za nâpraŭdu ihnúû ì za padvojny grèh ihni, bo apaganìlì zâmlû Maŭ, trupamì gnûsotnyh svaih ì mârzotamì svaimì napoŭnìlì spadčynu Maŭ.

19. Госпадзе! сіла мая і моц мая і прыстанішча маё ў дзень смутку! да Цябе прыйдуць народы ад краёў зямлі і скажуць: "толькі няпраўду спадкавалі нашы бацькі, пустату і тое, у чым ніякай няма карысьці".

Gospadze! sìla maâ ì moc maâ ì prystanišča maë ŭ dzen' smutku! da Câbe pryjduc' narody ad kraëŭ zâmlì ì skažuc': "tol'ki nâpraŭdu spadkavalì našy bac'ki, pustatu ì toe, u čym niâkaj nâma karys'ci".

20. Ці можа чалавек зрабіць сабе божышчаў, якія зрэшты не багі?

Cì moža čalavek zrabìc' sabe božyščaŭ, âkiâ zrèšty ne bagì?

21. Таму, вось Я пакажу ім сёння, пакажу ім руку Маю і магутнасьць Маю, і ўведаюць, што імя Маё - Гасподзь.

Tamu, vos' Â pakažu ìm sèn'nâ, pakažu ìm ruku Maû ì magutnas'c' Maû, ì ŭvedaûc', što ìmâ Maë - Gaspodz'.

17 Кіраўнік

1. Грэх Юдаў напісаны жалезным разцом, алмазным вастрыём накрэсьлены на скрыжалі сэрца іхняга і на рагах ахвярнікаў іхніх.

Grèh Ûdaŭ napìsany žalezny m razcom, almaznym vastryëm nakrès'leny na skryžali sèrca ìhnâga ì na ragah ahvârнікаŭ ìhnìh.

2. Як пра сыноў сваіх, успамінаюць яны пра ахвярнікі свае і дубровы свае каля зялёных дрэў, на высокіх пагорках.

Âk pra synoŭ svaih, uspamìnaûc' âny pra ahvârnikì svae ì dubrovy svae kalâ zâlënyh drèŭ, na vysokìh pagorkah.

3. Гару Маю ў полі, маёмасьць тваю і ўсе скарбы твае аддам на рабунак, і ўсе вышыні твае - за грахі ва ўсіх межах тваіх.

Garu Maû ŭ polì, maëmas'c' tvaû ì ŭse skarby tvae addam na rabunak, ì ŭse vyšynì tvae - za grahì va ŭsìh mežah tvaih.

4. І ты празь сябе пазбудзешся спадчыны тваёй, якую Я даў табе, і аддам цябе ў рабства ворагам тваім, у зямлю, якое ты ня ведаеш, бо вы запалілі агонь гневу Майго; ён будзе гарэць вечна.

Ì ty praz' sâbe pazbudžešsâ spadčyny tvaëj, âkuû Â daŭ tabe, ì addam câbe ŭ rabstva voragam tvaim, u zâmlû, âkoe ty nâ vedaesš, bo vy zapalìlì agon' gnevu Majgo; ên budze garèc' večna.

5. Так кажа Гасподзь: пракляты чалавек, які спадзяецца на чалавека і плоць робіць сваёю апораю, і сэрца якога аддаляецца ад Госпада.

Tak kaža Gaspodz': praklâty čalavek, âkì spadzâeccca na čalaveka i ploc' robic' svaëû aporaû, i sèrca âkoga addalâeccca ad Gospada.

6. Ён будзе - як верас у пустыні і ня ўбачыць, калі прыйдзе добрае, і паселіцца ў мясьцінах скварных у стэпе, на зямлі неўрадлівай, неабжытай.

Ėn budze - âk veras u pustyni i nâ ŭbačyc', kalì pryjdzce dobrae, i paselicca ŭ mâs'cinah skvarnyh u stèpe, na zâmlì neŭradlivaj, neabžytaj.

7. Дабраславёны чалавек, які спадзяецца на Госпада, і чыя надзея - Гасподзь.

Dabraslavëny čalavek, âkì spadzâeccca na Gospada, i čyâ nadzeâ - Gaspodz'.

8. Бо ён будзе як дрэва, якое пасаджана каля водаў і пускае сваё карэньне каля патока; ня ведае яно, калі настае сьпёка; лісьце ў яго злёнае, і ў засушлівы час яно не баіцца і не перастае радзіць плады.

Bo ën budze âk drèva, âkoe pasadžana kalâ vodaŭ i puskae svaë karèn'ne kalâ patoka; nâ vedae âno, kalì nastae s'pëka; lis'ce ŭ âgo zâlënae, i ŭ zasušlivy čas âno ne baicca i ne perastae radzic' plady.

9. Падступнае сэрца чалавечае найбольш і да краю сапсаванае; хто спазнае яго?

Padstupnae sèrca čalavečae najbol's' i da kraû sapsavanae; hto spaznae âgo?

10. Я, Гасподзь, пранікаю ў сэрца і выпрабоўваю ўсярэдзіне, каб даць кожнаму паводле шляху ягонага і паводле плёну дзеяў ягоных.

Â, Gaspodz', pranikaû ŭ sèrca i vypraboŭvaû ŭsârèdzine, kab dac' kožnamu pavodle šlâhu âgonaga i pavodle plënu dzeâŭ âgonyh.

11. Курапатка садзіцца на яйкі, якіх ня несла; такі той, хто набывае багацьце няпраўдаю: ён пакіне яго на палове дзён сваіх, дурнем

застанецца пры канцы сваім.

Kurapatka sadzicca na âjki, âkih nâ nesla; taki toj, hto nabyvae bagac'ce nâpraŭdaŭ: ên pakine âgo na palove dzën svaih, durnem zastanecca pry kancy svaim.

12. Трон славы, узвышаны ад пачатку, ёсьць месца асьвячэньня нашага.

Tron slavy, uzvyšany ad pačatku, ës'c' mesca as'vâčën'nâ našaga.

13. Ты, Госпадзе, - надзея Ізраілева; усе, хто пакідае Цябе,

пасаромяцца. "Тыя, што адступаюцца ад Мяне, будуць напісаны на пыле, бо пакінулі Госпада, крыніцу вады жывое",

Ty, Gospadze, - nadzeâ İzraileva; use, hto pakidae Câbe, pasaromâcca. "Tyâ, što adstupaucca ad Mâne, buduc' napisany na pyle, bo pakinuli Gospada, krynicu vady žyvoe",

14. Ацалі мяне, Госпадзе, - і ацалёны буду; уратуй мяне - і ўратаваны буду; бо Ты - хвала мая.

Acali mâne, Gospadze, - i acalëny budu; uratuj mâne - i ŭratavany budu; bo Ty - hvala maâ.

15. Вось, яны кажучь мне: "дзе слова Гасподняе? няхай яно прыйдзе!"

Vos', âny kažuc' mne: "dze slova Gaspodnâe? nâhaj âno pryjdze!"

16. Я не сьпяшаўся быць пастырам у Цябе і не хацеў бяdotнага дня, Ты гэта ведаеш; што выйшла з вуснаў маіх - адкрыта перад абліччам Тваім.

Â ne s'pâšaŭsâ byc' pastyram u Câbe i ne haceŭ bâdotnaga dnâ, Ty gèta vedaеш; što vyjšla z vusnaŭ maih - adkryta perad abliččam Tvaim.

17. Ня будзь страшны мне, Ты - надзея мая ў дзень бедства.

Nâ budz' strašny mne, Ty - nadzeâ maâ ŭ dzen' bedstva.

18. Хай сорам пакрые ганіцеляў маіх, а я ня буду пасаромлены; хай яны затрымцяць, а я не трымцецьму; навядзі на іх дзень бедства і паламай

іх двайной ламатою.

Haj soram pakrye ganicelâŭ maih, a â nâ budu pasaromleny; haj âny zatrymcâc', a â ne trymcec'mu; navâdzi na ih dzen' bedstva i palamaj ih dvajnoj lamatoŭ.

19. Так сказаў мне Гасподзь: ідзі і стань у браме сыноў народу, у якую ўваходзяць цары Юдэйскія і празь якую яны выходзяць, і ва ўсіх брамах Ерусалімскіх,

Tak skazaŭ mne Gaspodz': idzi i stan' u brame synoŭ narodu, u âkuŭ ŭvahodzâc' cary Ŭdèjskiâ i praz' âkuŭ âny vyhodzâc', i va ŭsîh bramah Erusalimskih,

20. і кажа ім: слухайце слова Гасподняе, цары Юдэйскія і ўся Юдэя і ўсе жыхары Ерусаліма, якія ўваходзяць праз гэтыя брамы

i kaža im: sluhajce slova Gaspodnâe, cary Ŭdèjskiâ i ŭsâ Ŭdèâ i ŭse žyhary Erusalima, âkiâ ŭvahodzâc' praz gètyâ bramy

21. Так кажа Гасподзь: пільнуйце душы свае і не насеце ношак у суботні дзень, і ня ўносьце іх праз брамы Ерусалімскія.

Tak kaža Gaspodz': pil'nujce dušy svae i ne nasece nošak u subotni dzen', i nâ ŭnos'ce ih praz bramy Erusalimskiâ.

22. І ня выносьце ношак з дамоў вашых у дзень суботні, не рабеце ніякае працы, сьвяткуйце дзень суботні так, як Я наказаў бацькам вашым,

Î nâ vynos'ce nošak z damoŭ vašyh u dzen' subotni, ne rabece niâkae pracy, s'vâtkujce dzen' subotni tak, âk Â nakazaŭ bac'kam vašym,

23. якія, зрэшты, не паслухаліся і не прыхілілі вуха свайго, а зрабіліся цьвердалобымі, каб ня слухацца і ня прымаць настаўленьня.

âkiâ, zrèšty, ne pasluhalisâ i ne pryhilili vuha svajgo, a zrabilisâ c'verdalobymi, kab nâ sluhacca i nâ prymac' nastau'len'nâ.

24. І калі вы паслухаецеся Мяне ў тым, кажа Гасподзь, каб не насіць ношак праз брамы гэтага горада ў дзень суботні і каб сьвяткаваць суботу, ня робячы ў гэты дзень ніякае працы:

Ì kalì vy pasluhaecesâ Mâne ŭ tym, kaža Gaspodz', kab ne nasic' nošak praz bramy gètaga gorada ŭ dzen' subotni ì kab s'vâtkavac' subotu, nâ robâčy ŭ gèty dzen' niâkae pracy:

25. дык праз брамы гэтага горада будуць уваходзіць цары і князі, якія сядзяць на троне Давідавым, ездзяць на калясьніцах і на конях, яны і князі іхнія, Юдэі і жыхары Ерусаліма, і горад гэты будзе жытлы вечна.

dyk praz bramy gètaga gorada buduc' uvahodzic' cary ì knâzi, âkiâ sâdzâc' na trone Davidavym, ez'dzâc' na kalâs'nicaħ ì na konâh, âny ì knâzi ihniâ, Ŭdèi ì žyhary Erusalima, ì gorad gèty budze žytly večna.

26. І будуць прыходзіць з гарадоў Юдэйскіх і з навакольляў Ерусаліма і зь зямлі Веньямінавай, і з раўніны і з гор і з поўдня, і прыносіць цэласпаленьне і ахвяру, і хлебнае прынашэньне і ліван, і падзякавальныя ахвяры ў дом Гасподні.

Ì buduc' pryhodzic' z garadoŭ Ŭdèjskih ì z navakol'lâŭ Erusalima ì z' zâmli Ven'âminavaj, ì z raŭniny ì z gor ì z poŭdnâ, ì prynosic' cèlaspalen'ne ì ahvâru, ì hlebnae prynašèn'ne ì livan, ì padzâkaval'nyâ ahvâry ŭ dom Gaspodni.

27. А калі не паслухаецеся Мяне ў тым, каб сьвяткаваць дзень суботні і не насіць ношак, уваходзячы ў брамы Ерусаліма ў суботні дзень, дык запалю агонь у брамах яго, - і ён паглыне харомы Ерусаліма і не патухне.

A kalì ne pasluhaecesâ Mâne ŭ tym, kab s'vâtkavac' dzen' subotni ì ne nasic' nošak, uvahodzâčy ŭ bramy Erusalima ŭ subotni dzen', dyk zapalû agon' u bramah âgo, - ì èn paglyne haromy Erusalima ì ne patuhne.

18 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамію ад Госпада:

Slova, âkoe bylo Eramiû ad Gospada:

2. Устань і сьдзі ў дом ганчара, і там Я абвяшчу табе Маё слова.

Ustan' i sydzi ũ dom gančara, i tam Â abvâšču tabe Maë slova.

3. І сышоў я ў дом ганчара, і вось ён рабіў сваю працу на крузе.

Ì syšoŭ â ũ dom gančara, i vos' ën rabiŭ svaŭ pracu na kruze.

4. І посуд, які ганчар рабіў з гліны, разваліўся ў руцэ ягонай; і ён зноў зрабіў яго, другі посуд, які ганчар надумаўся зрабіць.

Ì posud, âki gančar rabiŭ z gliny, razvaliŭsâ ũ rucè âgonaj; i ën znoŭ zrabiŭ âgo, drugi posud, âki gančar nadumaŭsâ zrabic'.

5. І было слова Гасподняе мне:

Ì bylo slova Gaspodnâe mne:

6. Ці не магу Я ўчыніць з вамі, доме Ізраілеў, як гэты ганчар? кажа

Гасподзь. Вось, што гліна - у руках у ганчара, тое самае - вы ў Маёй руцэ, доме Ізраілеў.

Ci ne magu Â ũčynic' z vami, dome Ìzraileŭ, âk gèty gančar? kaža Gaspodz'.

Vos', što glina - u rukah u gančara, toe samae - vy ũ Maëj rucè, dome Ìzraileŭ.

7. Часам Я скажу пра які-небудзь народ і царства, што выкарчую, зламаю і загублю яго;

Časam Â skažu pra âki-nebudz' narod i carstva, što vykarčuŭ, zlamaŭ i zagublŭ âgo;

8. але калі народ гэты, пра які Я гэта мовіў, адвернецца ад сваіх благіх дзеяў, Я адмяню ліха, якое надумаў зрабіць яму.

*ale kalì narod gèty, pra âkì Â gèta moviũ, advernecca ad svaih blagih dzeâũ,
Â admânũ liha, âkoe nadumaũ zrabìc' âmu.*

9. А часам скажу пра які-небудзь народ і царства, што ўладжу і ўмацую яго;

A časam skažu pra âkì-nebudz' narod i carstva, što ŭladžu i ŭmacuũ âgo;

10. але калі ён будзе рабіць благое перад вачыма Маімі і ня слухацца голасу Майго, Я адмяню тое добрае, якім хацеў удабрачыніць яму.

ale kalì ên budze rabìc' blagoe perad vačyma Maimi i nâ sluhacca golasu Majgo, Â admânũ toe dobrae, âkìm haceũ udabračynìc' âmu.

11. Дык вось скажы мужам Юды і жыхарам Ерусаліма: так кажа

Гасподзь: вось, Я рыхтую вам ліха і намышляю супроць вас; дык вось, адварнецеся кожны ад благога шляху свайго і папраўце шляхі вашыя і ўчынкi вашыя.

Dyk vos' skažy mužam Ŭdy i žyharam Erusalima: tak kaža Gaspodz': vos', Â ryhtuũ vam liha i namyšlâũ suproc' vas; dyk vos', advârnesesâ kožny ad blagoga šlâhu svajgo i papraũce šlâhi vašyâ i ŭčynkì vašyâ.

12. Але яны кажучь: "не спадзявайся, мы будзем жыць згодна са сваім намыслам і будзем рабіць кожны паводле ўпартасьці злога сэрца свайго".

Ale âny kažuc': "ne spadzâvajsâ, my budzem žyc' zgodna sa svaim namyslam i budzem rabìc' kožny pavodle ŭpartas'ci zloga sèrca svajgo".

13. Таму так кажа Гасподзь: спытайцеся сярод народаў, ці чуў хто падобнае на гэта? вельмі гнюсотныя дзеі ўчыніла дзева Ізраілева.

Tamu tak kaža Gaspodz': spytajcesâ sârod narodaũ, ci čuũ hto padobnae na gèta? vel'mi gnûsotnyâ dzei ŭčynila dzeva Ìzraileva.

14. Ці пакідае сьнег Ліванскі скалу гары? ці канчаюцца халодныя воды, якія цякуць зь іншых мясьцінаў?

Cì pakìdae s'neg Livanski skalû gary? cì kančaucca halodnyâ vody, âkiâ câkuc' z' inšyh mâs'cinaŭ?

15. А народ Мой пакінуў Мяне; яны кадзяць марным, спатыкнуліся на дарогах сваіх, пакінулі шляхі старадаўнія, каб хадзіць па сыцежках шляху непракладзенага,

A narod Moj pakìnuŭ Mâne; âny kadzâc' marnym, spatyknulisâ na darogah svaih, pakìnuli šlâhi staradaŭniâ, kab hadzic' pa s'cežkah šlâhu neprakladzenaga,

16. каб зрабіць зямлю сваю жахам, заўсёдным пасьмешышчам, так што кожны, хто праходзіцьме па ёй, здзівіцца і паківае галавою сваёю.

kab zrabiç' zâmlû svaû žaham, zaŭsëdnym pas'mešyščam, tak što kožny, hto prahodzic'me pa ëj, z'dzivicca i pakivae galavou svaëu.

17. Як усходнім ветрам разьвею іх перад абліччам ворага; сьпінаю, а ня тварам павярнуся да іх у дзень бедства іхняга.

Âk ushodnim vetram raz'veu ih perad abliččam voraga; s'pinau, a nâ tvaram pavârnusâ da ih u dzen' bedstva ihnâga.

18. А яны казалі: "прыйдзеце, складзем змову супроць Ераміі; бо ня зьнік жа закон у сьвятара, і рада ў мудрага, і слова ў прарока;

прыйдзеце, паб'ем яго языком і ня будзем уважаць словам ягоным".

A âny skazali: "pryjdzece, skladzem zmovu suproc' Eramii; bo nâ z'nik ža zakon u s'vâtara, i rada ŭ mudraga, i slova ŭ praroka; pryjdzece, pab'em âgo âzykom i nâ budzem uvažac' slovam âgonym".

19. Уважы мне, Госпадзе, і пачуй голас маіх супраціўцаў.

Uvažy mne, Gospadze, i pačuj golas maih supraciŭcaŭ.

20. Ці трэба плаціць злом за дабро? а яны капаюць яму для душы маёй. Уважы, што я стаю перад абліччам Тваім, каб гаварыць за іх добрае, каб адварнуць ад іх гнеў Твой.

Cì trèba placìc' zlom za dabro? a âny kapaûc' âmu dlâ dušy maěj. Uvažy, što â staû perad abliččam Tvaìm, kab gavaryc' za ih dobrae, kab advârnuc' ad ih gneŭ Tvoj.

21. Дык вось аддай сыноў іхніх голаду і ўвядзі іх пад меч; хай будуць іх жонкі бязьдзетныя і ўдовы, і мужоў іхніх няхай сьмерць прыбярэ, а юнакі іхнія - хай будуць усьмерчаны мечам на вайне.

Dyk vos' addaj synoŭ ihnih goladu i ŭvâdzi ih pad meč; haj buduc' ih žonki bâz'dzetnyâ i ŭdovy, i mužoŭ ihnih nâhaj s'merc' prybârè, a ûnaki ihniâ - haj buduc' us'merčany mečam na vajne.

22. Хай будзе чуцен энк іхні з дамоў іхніх, калі прывядзеш на іх войска зьнянацку; бо яны капаюць яму, каб злавіць мяне, і таемна паставілі сеткі на ногі мае.

Haj budze čucen enk ihni z damoŭ ihnih, kalì pryvâdzeš na ih vojska z'nâacku; bo âny kapaûc' âmu, kab zlavìc' mâne, i taemna pastavìli setkì na nogì mae.

23. Але Ты, Госпадзе, ведаеш усе намыслы іх супроць мяне, каб усьмерціць мяне; не даруй іхняй няпраўды і грэху іхняга не загладзь перад абліччам Тваім; хай будуць яны звалены перад Табою; учыні зь імі ў час гневу Твайго.

Ale Ty, Gospadze, vedaеш use namysly ih suproc' mâne, kab us'mercìc' mâne; ne daruj ihnâj nâpraŭdy i grèhu ihnâga ne zagladz' perad abliččam Tvaìm; haj buduc' âny zvaleny perad Taboû; učynì z' imì ŭ čas gnevu Tvajgo.

19 Кіраўнік

1. Так сказаў Гасподзь: ідзі і купі гліняны збанок у ганчара; і вазьмі з

сабою старэйшынаў з народу, і са старэйшынаў сьвятарскіх,
Tak skazaŭ Gaspodz': idzi i kupi glinâny zbanok u gančara; i vaz'mi z sabou starèjšynaŭ z narodu, i sa starèjšynaŭ s'vâtarskih,

2. і выйдзі ў даліну сыноў Эномавых, якая каля брамы Харшыт, і абвясці там словы, якія Я кажу табе,
i vyjdzì ŭ dalinu synoŭ Ènomavyh, âkaâ kalâ bramy Haršyt, i abvâs'ci tam slovy, âkiâ Â kažu tabe,

3. і скажы: слухайце слова Гасподняе, цары Юдэйскія і жыхары Ерусаліма! Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я навяду бедства на мясціну гэтую, - пра якую калі хто пачуе, у таго зазьвініць у вушах, -

i skažy: sluhajce slova Gaspodnâe, cary Ūdèjskiâ i žyhary Erusalima! Tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ižraileŭ: vos', Â navâdu bedstva na mâs'cinu gètuû, - pra âkuû kalì hto pačue, u tago zaz'vinic' u vušah, -

4. за тое, што яны пакінулі Мяне, і счужынілі Мне мясціну гэтую, і кадзяць на ёй іншым божышчам, якіх ня ведалі ні яны, ні бацькі іхнія, ні цары Юдэйскія; напоўнілі мясціну гэтую крывёю невінаватых
za toe, što âny pakinuli Mâne, i sčuzynili Mne mâs'cinu gètuû, i kadzâc' na ëj inšym božyščam, âkih nâ vedali ni âny, ni bac'ki ihniâ, ni cary Ūdèjskiâ: napoŭnili mâs'cinu gètuû kryvěû nevinavatyh

5. і насыпалі вышыні Ваалу, каб паліць сыноў сваіх агнём на цэласпаленьне Ваалу, чаго Я не загадваў і не казаў, і чаго Мне нават наўме ня было;

i nasypali vyšyni Vaalu, kab palic' synoŭ svaih agnëm na cèlaspalen'ne Vaalu, čago Â ne zagadvaŭ i ne kazaŭ, i čago Mne navat naŭme nâ bylo;

6. затое вось, наступаць дні, кажа Гасподзь, калі мясціна гэтая ня будзе больш называцца Тафэтам альбо далінаю сыноў Эномавых, а далінаю

забойства.

zatoe vos', nastauć' dni, kaža Gaspodz', kalì mäs'cìna gètaâ nâ budze bol'sh nazyvacca Tafètam al'bo dalìnaû synoŭ Ènomavyh, a dalìnaû zaboystva.

7. Я зьнішчу раду Юды і Ерусаліма на месцы гэтым і зваюю іх мечам перад абліччам ворагаў іхніх і рукою шукальнікаў душы іхняй, і аддам трупы іх на ежу птушкам нябесным і зьвярам зямным

Â z'nišču radu Ŭdy i Erusalima na mescy gètym i zvaûû ih mečam perad abliččam voragaŭ ihnih i rukoû šukal'nikaŭ dušy ihnâj, i addam trupy ih na ežu ptuškam nâbesnym i z'vâram zâmnym

8. І зраблю горад гэты жахам і пасьмешышчам; кожны хто праходзіцьме празь яго, здзівіцца і пасьвішча, гледзячы на ўсе раны ягоныя.

Ì zrablû gorad gèty žaham i pas'mešyščam; kožny hto prahodzic'me praz' âgo, z'dzivicca i pas'višča, gledzâčy na ŭse rany âgonyâ.

9. І накармлю іхняй плоцьцю сыноў іхніх і плоцьцю дачок іхніх; і будзе кожны есьці плоць свайго блізкага ў аблозе і сьціску, калі сьціснуць іх ворагі іхнія і шукальнікі душы іхняй.

Ì nakarmlû ihnâj ploc'cû synoŭ ihnih i ploc'cû dačok ihnih; i budze kožny es'ci ploc' svajgo blizkaga ŭ abloze i s'cisku, kalì s'cìsnuc' ih voragi ihniâ i šukal'niki dušy ihnâj.

10. І разьбі збанок на вачах у тых мужоў, якія прыйдуць з табою,

11. і скажы ім: так кажа Гасподзь Саваоф: так скрышу Я народ гэты і горад гэты, як скрышаны ганчарны посуд, які ўжо ня можа быць адноўлены, і будуць хаваць іх у Тафэце ад недахопу месца пад пахаваньне.

i skažy im: tak kaža Gaspodz' Savaof: tak skryšu Â narod gèty i gorad gèty,

âk skryšany gančarny posud, âki ŭžo nâ moža byc' adnoŭleny, i buduc' havac' ih u Tafèce ad nedahopu mesca pad pahavan'ne.

12. Так зраблю і зь месцам гэтым, кажа Гасподзь, і з жыхарамі яго; і горад гэты зраблю падобным на Тафэт.

Tak zrablû i z' mescam gètym, kaža Gaspodz', i z žyharami âgo; i gorad gèty zrablû padobnym na Tafèt.

13. І дамы Ерусаліма і дамы цароў Юдэйскіх будуць, - як месца Тафэт, - нячыстыя, бо на дахах усіх дамоў кадзяць усяму войску нябеснаму і ўчыняюць ахвяраваньні божышчам чужым.

Ì damy Erusalima i damy caroŭ Ŭdèjskih buduc', - âk mesca Tafèt, - nâčystyâ, bo na dahah usih damoŭ kadzâc' usâmu vojsku nâbesnamu i ŭčynâuc' ahvâravan'ni božyščam čužym.

14. І прыйшоў Ерамія з Тафэта, куды Гасподзь пасылаў яго прарочыць, і стаў на дварэ дома Гасподняга і сказаў усяму народу:

Ì pryjšoŭ Eramiâ z Tafèta, kudy Gaspodz' pasylaŭ âgo praročyc', i staŭ na dvarè doma Gaspodnâga i skazaŭ usâmu narodu:

15. Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я навяду на горад гэты і на ўсе гарады яго ўсё тое бедства, якое вымавіў на яго, бо яны - цьвердалобыя і не слухаюць слоў Маіх.

Tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ: vos', Â navâdu na gorad gèty i na ŭse garady âgo ŭsë toe bedstva, âkoe vymaviŭ na âgo, bo âny - c'verdalobyâ i ne sluhauc' sloŭ Maih.

20 Кіраўнік

1. Калі Пасхор, сын Эмэраў, сьвятар, ён жа і наглядчык у доме Гасподнім, пачуў, што Ерамія прароча вымавіў словы гэтыя,

Kali Pashor, syn Èmèraŭ, s'vâtar, èn ža ì naglâdčyk u dome Gaspodnim, pačuŭ, što Eramiâ praroča vymaviŭ slovy gètyâ,

2. дык ударыў Пасхор Ерамію прарока і пасадзіў яго ў калоду, якая была каля верхняе брамы Веньямінавае пры доме Гасподнім.

dyk udaryŭ Pashor Eramiŭ praroka ì pasadziŭ âgo ŭ kalodu, âkaâ byla kalâ verhnâe bramy Ven'âminavae pry dome Gaspodnim.

3. Але на другі дзень Пасхор выпусьціў Ерамію з калоды, і Ерамія сказаў яму: не Пасхор назваў Гасподзь імя табе, а Магор Місавіў.

Ale na drugi dzen' Pashor vypus'ciŭ Eramiŭ z kalody, ì Eramiâ skazaŭ âmu: ne Pashor nazvaŭ Gaspodz' imâ tabe, a Magor Mìsaviŭ.

4. Бо так кажа Гасподзь: вось, Я зраблю цябе жахам табе самому і ўсім сябрам тваім, і загінуць яны ад меча ворагаў сваіх, і твае вочы ўгледзяць гэта. І ўсяго Юду перадам у рукі цара Вавілонскага, і завядзе іх у Вавілон і паб'е мечам.

Bo tak kaža Gaspodz': vos', Â zrablŭ câbe žaham tabe samomu ì ŭsìm sâbram tvaim, ì zaginuc' âny ad meča voragaŭ svaih, ì tvae vočy ŭgledzâc' gèta. Ì ŭsâgo Ŭdu peradam u ruki cara Vavilonskaga, ì zavâdze ih u Vavilon ì pab'e mečam.

5. І перадам усё багацьце гэтага горада і ўвесь набытак яго і ўсе каштоўнасьці яго, і ўсе скарбы цароў Юдэйскіх аддам у рукі іх, і зрабуюць іх і возьмуць і адправяць іх у Вавілон.

Ì peradam usë bagac'ce gètaga gorada ì ŭves' nabytak âgo ì ŭse kaštoŭnas'ci âgo, ì ŭse skarby caroŭ Ŭdèjskih addam u ruki ih, ì zrabuŭc' ih ì voz'muc' ì adpravâc' ih u Vavilon.

6. І ты, Пасхор, і ўсе, хто жыве ў доме тваім, пойдзеце ў палон; і прыйдзеш у Вавілон - і там памрэш, і там будзеш пахаваны, ты і ўсе сябры твае, якім ты прарочыў фальшыва.

Ì ty, Pashor, ì ũse, hto žyve ũ dome tvaim, pojdzece ũ palon; ì pryjdzeš u Vavilon - ì tam pamrěš, ì tam budzeš pahavany, ty ì ũse sâbry tvae, âkìm ty praročyŭ fal'syva.

7. Ты вёў мяне, Госпадзе, - і я паведзены; Ты мацнейшы за мяне - і перамог; і мяне кожны дзень высьмейваюць, кожны зьдзекуецца зь мяне.

Ty vëŭ mâne, Gospadze, - ì â pavedzeny; Ty macnejšy za mâne - ì peramog; ì mâne kožny dzen' vys'mejvaŭc', kožny z'dzekuecca z' mâne.

8. Бо толькі пачну гаварыць я, - крычу пра гвалт, лямантую пра спусташэньне, бо слова Гасподняе абярнулася кляцьбою мне і штодзённым высьмейваньнем.

Bo tol'ki pačnu gavaryc' â, - kryču pra gvalt, lâmantuŭ pra spustašën'ne, bo slova Gaspodnâe abârnulasâ klâc'boŭ mne ì štodzënnym vys'mejvan'nem.

9. І падумаў я: ня буду я нагадваць пра Яго і ня буду больш гаварыць у імя Яго; а было ў сэрцы маім, як бы палкі агонь, заключаны ў костках маіх, і я стаміўся, трымаючы яго, і - ня мог.

Ì padumaŭ â: nâ budu â nagadvac' pra Âgo ì nâ budu bol'sh gavaryc' u imâ Âgo; a bylo ũ sèrcy maïm, âk by palki agon', zaklûčany ũ kostkah maih, ì â stamiŭsâ, trymaŭčy âgo, ì - nâ mog.

10. Бо я чуў перагуды многіх: пагрозы вакол; "заявеце, казалі яны, і мы зробім данос". Усе, хто жыў са мною ў міры, пільнуюць мяне, але ці не спатыкнуся я: "магчыма, кажуць, ён пападзецца, і мы адолеем яго і адпомсьцім яму".

Bo â čuiŭ peragudy mnogih: pagrozy vakol; "zaâvece, kazali âny, ì my zrobim danos". Use, hto žyŭ sa mnoŭ ũ mîry, pil'nuŭc' mâne, ale cì ne spatyknusâ â: "magčyma, kažuc', ën papadzecca, ì my adoleem âgo ì adpoms'cìm âmu".

11. Але са мною Гасподзь, як моцны ваяр; таму перасьледнікі мае

спатыкнуцца і не адолеюць; моцна спаганьбяцца, бо рабілі неразумна; паганьбенне будзе вечнае, ніколі не забудзецца.

Ale sa mnoû Gaspodz', âk mocny vaâr; tamu peras'lednikì mae spatyknucca ì ne adoleûc'; mocna spagan'bâcca, bo rabìli nerazumna; pagan'ben'ne budze večnae, nikolì ne zabudzecca.

12. Госпадзе сіл! Ты выпрабоўваеш праведнага і бачыш нутрыну і сэрца. Хай жа пабачу я помшчаньне Тваё ім, бо Табе даверыў я справу маю.

Gospadze sil! Ty vypraboŭvaeš pravednaga ì bačyš nutrynu ì sèrca. Haj ža pabaču â pomščan'ne Tvaë im, bo Tabe daveryŭ â spravu maŭ.

13. Сьпявайце Госпаду, хвалеце Госпада, бо Ён збаўляе душу беднага ад рукі зламысьнікаў.

S'pâvajce Gospadu, hvalece Gospada, bo Ęn zbaŭlâe dušu bednaga ad ruki zlamys'nikaŭ.

14. Пракляты дзень, у які я нарадзіўся; дзень, у які нарадзіла мяне маці мая, хай ня будзе дабраславёны!

Praklâty dzen', u âkì â naradziŭsâ; dzen', u âkì naradzila mâne maci maâ, haj nâ budze dabraslavëny!

15. Выкляты чалавек, які прынёс вестку бацьку майму і сказаў: "у цябе нарадзіўся сын" і тым вельмі парадаваў яго.

Vyklâty čalavek, âkì prynës vestku bac'ku majmu ì skazaŭ: "u câbe naradziŭsâ syn" ì tym vel'mì paradavaŭ âgo.

16. І хай будзе з тым чалавекам, як з гарадамі, якія разбурыў Гасподзь і не пашкадаваў; хай чуе ён раніцай энк і аполудні галашэньне,

Ì haj budze z tym čalavekam, âk z garadamì, âkìâ razburyŭ Gaspodz' ì ne paškadavaŭ; haj čue Ęn ranìcaj enk ì apoludnì galašën'ne,

17. за тое, што ён не забіў мяне ў самай нутрыне - так, каб маці мая

была мне труною, і чэрава яе заставалася вечна цяжарнае.

za toe, što ěn ne zabiũ mâne ũ samaj nutryne - tak, kab maci maâ byla mne trunoũ, i čèrava âe zastavalasâ večna câžarnae.

18. Навошта я выйшаў з нутрыны, каб бачыць працу і скрухі, і каб дні мае зьніклі ў няславе?

Navošta â vyjšaũ z nutryny, kab bačyc' pracu i skruhi, i kab dni mae z'nikli ũ nâslave?

21 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамію ад Госпада, калі цар Сэдэкія прыслаў да яго Пасхора, сына Малхіінага і Сафонію, сына Маасэі сьвятара, сказаць:

Slova, âkoe bylo Eramiũ ad Gospada, kali car Sèdèkiâ pryslaũ da âgo Pashora, syna Malhiinaga i Safoniũ, syna Maasèi s'vâtara, skazac':

2. Спытайся пра нас у Госпада, бо Навухаданосар, цар Вавілонскі, ваюе супроць нас; магчыма, Гасподзь учыніць з намі што-небудзь такое, як усе цуды Яго, каб той адступіўся ад нас.

"Spytajsâ pra nas u Gospada, bo Navuhadanosar, car Vavilonski, vaũe suproc' nas; magčyma, Gaspodz' učynic' z nami što-nebudz' takoe, âk use cudy Âgo, kab toj adstupiũsâ ad nas".

3. І сказаў ім Ерамія: так скажэце Сэдэкію:

Ì skazaũ im Eramiâ: tak skažèce Sèdèkiũ:

4. так кажа Гасподзь, Бог Ізраілеў: вось, Я павярну назад вайсковую зброю, якая ў руках вашых, якою вы змагаецеся з царом Вавілонскім і з Халдэямі, якія асуджаюць вас па-за сьценамі, і зьбяру іх сярод горада гэтага;

tak kaža Gaspodz', Bog Ìzraileũ: vos', Â pavârnu nazad vajskovuũ zbroũ,

*âkaâ ŭ rukah vašyh, âkoû vy zmagaecesa z carom Vavilonskim i z Haldèami,
âkiâ asudžauc' vas pa-za s'cenami, i z'bâru ih sârod gorada gètaga;*

5. і Сам буду ваяваць супроць вас рукою прасьцёртаю і мышцаю
моцнаю ў гневе і ў лютасьці і ў вялікім абурэньні;

*i Sam budu vaâvac' suproc' vas rukoû pras'cërtaû i myšcaû mocnaû ŭ
gneve i ŭ lûtas'ci i ŭ vâlikim aburèn'ni;*

6. і паб'ю жыхароў гэтага горада - і людзей і быдла; ад вялікай
пошасьці памруць яны.

*i pab'û žyharoŭ gètaga gorada - i lûdzej i bydla; ad vâlikaj pošas'ci pamruc'
âny.*

7. А пасья таго, кажа Гасподзь, Сэдэкію, цара Юдэйскага, слуг ягоных
і народ і тых, хто застаўся ў горадзе гэтым ад пошасьці і паморку, меча
і голаду, перадам у рукі Навухаданосару, цару Вавілонскаму, і ў рукі
ворагам іхнім і ў рукі шукальнікам душы іхняй; і ён паб'е іх вастрыём
меча і ня зьлітуецца зь іх, і не пашкадуе і не памілуе.

*A pas'lâ tago, kaža Gaspodz', Sèdèkiû, cara Údèjskaga, slug âgonyh i narod i
tyh, hto zastaŭsâ ŭ goradze gètym ad pošas'ci i pamorku, meča i goladu,
peradam u ruki Navuhadanosaru, caru Vavilonskamu, i ŭ ruki voragam ihnim
i ŭ ruki šukal'nikam dušy ihnâj; i ën pab'e ih vastryëm meča i nâ z'lituecca z'
ih, i ne paškadue i ne pamilue.*

8. І народу гэтаму скажы: так кажа Гасподзь: вось, Я прапаную вам
шлях жыцьця і шлях сьмерці:

*İ narodu gètamu skažy: tak kaža Gaspodz': vos', Â prapanuû vam šlâh
žyc'câ i šlâh s'merci:*

9. Хто застанецца ў гэтым горадзе, той памрэ ад меча і голаду,
пошасьці і згубнага паморку; а хто выйдзе і аддасца Халдэям, якія
аблажылі вас, той будзе жывы, і душа ягоная будзе яму замест

здабычы;

Hto zastanecca ŭ gètym goradze, toj pamrè ad meča i goladu, pošas'ci i zgubnaga pamorku; a hto vyjdzè i addasca Haldèâm, âkiâ ablažyli vas, toj budze žyvy, i duša âgonaâ budze âmu zamest zdabyčy;

10. бо Я павярнуў аблічча Маё супроць горада гэтага, кажа Гасподзь, на зло, а не на дабро; ён будзе выдадзены ў рукі цара Вавілонскага, і той спаліць яго агнём.

bo Â pavârnuŭ abličča Maë suproc' gorada gètaga, kaža Gaspodz', na zlo, a ne na dabro; ën budze vydadzeny ŭ rukì cara Vavilonskaga, i toj spalic' âgo agnëm.

11. І дому цара Юдэйскага скажы: слухайце слова Гасподня:

ì domu cara Ûdèjskaga skažy: sluhajce slova Gaspodnâe:

12. ДOME Давідаў! так кажа Гасподзь: з самае раніцы чынеце суд і ратуйце скрыўджанага ад рукі крыўдніка, каб лютасьць Мая ня выйшла, як агонь, і не разгарэлася з прычыны благіх дзеяў вашых да таго, што ніхто не патушыць.

Dome Davidaŭ! tak kaža Gaspodz': z samae ranicy čynece sud i ratujce skryŭdžanaga ad rukì kryŭdnika, kab lûtas'c' Maâ nâ vyjšla, âk agon', i ne razgarèlasâ z pryčyny blagih dzeâŭ vašyh da tago, što nihto ne patušyc'.

13. Вось, Я - супроць цябе, жыхара даліны, скала раўніны, кажа Гасподзь, - супроць вас, што кажаце: "хто выступіць супроць нас і хто ўвойдзе ў селішчы нашыя?"

Vos', Â - suproc' câbe, žyhara daliny, skala raŭniny, kaža Gaspodz', - suproc' vas, što kažace: "hto vystupic' suproc' nas i hto ŭvojdze ŭ seliščy našyâ?"

14. Але Я наведу вас паводле плёну дзеяў вашых, кажа Гасподзь, і запалю агонь у лесе вашым, і зжарэ ўсё вакол яго.

Ale Â navedaû vas pavodle plënu dzeâû vašyh, kaža Gaspodz', i zapalû agon' u lese vašym, i zžarè ũsë vakol âgo.

22 Кіраўнік

1. Так сказаў Гасподзь: сядзі ў дом цара Юдэйскага і вымаві слова гэта

Tak skazaû Gaspodz': sydzi ũ dom cara Ŭdèjskaga i vymavi slova gèta

2. і скажы: выслухай слова Гасподняе, цару Юдэйскі, што сядзіш на троне Давідавым, - ты і слугі твае і народ твой, якія ўваходзяць праз гэтую браму.

i skažy: vysluhaj slova Gaspodnâe, caru Ŭdèjski, što sâdziš na trone

Davidavym, - ty i slugi tvae i narod tvoj, âkiâ ũvahodzâc' praz gètuû bramu.

3. Так кажа Гасподзь: чынеце суд і праўду і ратуйце скрыўджанага ад рук уціскальніка, ня крыўдзеце і ня ўціскайце прыхадня, сіраты і ўдавы, і нявіннай крыві не пралівайце на месцы гэтым.

Tak kaža Gaspodz': čynece sud i praŭdu i ratujce skryŭdžanaga ad ruk

uciskal'nika, nâ kryŭdzece i nâ ũciskajce pryhadnâ, siraty i ũdavy, i nâvinnaj kryvi ne pralivajce na mescy gètym.

4. Бо калі вы будзеце выконваць слова гэтае, дык будзеце ўваходзіць брамаю дома гэтага, цары, што сядзіце замест Давіда на троне ягоным, ездзіце на калясьніцы і на конях, - самі і слугі іх і народ іхні.

Bo kali vy budzece vykonvac' slova gètae, dyk budzece ũvahodzic' bramaû doma gètaga, cary, što sâdzice zamest Davida na trone âgonym, ez'dzice na kalâs'nicy i na konâh, - sami i slugi ih i narod ihni.

5. А калі не паслухаецца слоў гэтых, дык Мною прысягаю, кажа Гасподзь, што дом гэты апусьцее.

A kali ne pasluhaecesâ sloŭ gètých, dyk Mnoû prysâgaû, kaža Gaspodz', što

dom gèty apus'cee.

6. Бо так кажа Гасподзь дому цара Юдэйскага: Галаад ты ў Мяне, выршыня Лівана; але Я зраблю цябе пустыняю і гарады - няжытлымі.

Bo tak kažà Gaspodz' domu cara Ûdèjskaga: Galaad ty ũ Mâne, vyršynâ Livana; ale Â zrablû câbe pustynâû i garady - nâžytlymi.

7. І падрыхтую супроць цябе зьнішчальнікаў, кожнага са сваёй зброяй, - і сьсякуць найлепшыя кедры твае і кінуць у агонь.

Ì padryhtuû suproc' câbe z'niščal'nikaŭ, kožnaga sa svaëj zbroâj, - i s'sâkuc' najlepšyâ kedry tvae i kinuc' u agon'.

8. І многія народы будуць праходзіць праз горад гэты і казаць адзін аднаму: "за што Гасподзь так зрабіў з гэтым вялікім горадам?"

Ì mnogiâ narody buduc' prahodzic' praz gorad gèty i kazac' adžin adnamu: "za što Gaspodz' tak zrabiŭ z gètym vâlikim goradam?"

9. І скажуць у адказ: за тое, што яны пакінулі заповіт Госпада Бога свайго і пакланяліся іншым божышчам і служылі ім.

Ì skažuc' u adkaz: za toe, što âny pakinuli zapavet Gospada Boga svajgo i paklanâlisâ inšym božyščam i služyli im.

10. Ня плачце па памерлым і не шкадуйце яго; а горка плачце па тым, хто ідзе ў палон, бо ён ужо ня вернецца і ня ўбачыць роднай краіны сваёй.

Nâ plačce pa pamerlym i ne škadujce âgo; a gorka plačce pa tym, hto idze ũ palon, bo ën užo nâ vernecca i nâ ũbačyc' rodnaj krainy svaëj.

11. Бо так кажа Гасподзь пра Салума, сына Ёсіі, цара Юдэйскага, які цараваў пасля бацькі свайго, Ёсіі, і які выйшаў з гэтага месца: ён ужо ня вернецца сюды,

Bo tak kažà Gaspodz' pra Saluma, syna Ěsii, cara Ûdèjskaga, âki caravaŭ pas'lâ bac'ki svajgo, Ěsii, i âki vyjšaŭ z gètaga mesca: ën užo nâ vernecca

sûdy,

12. а памрэ ў тым месцы, куды завялі яго палоннага, і больш не пабачыць зямлі гэтай.

a pamrè ŭ tym mescy, kudy zavâlì âgo palonnaga, ì bol'sh ne pabačyc' zâmlì gètaj.

13. Гора таму, хто будуе дом свой няпраўдаю і сьвяцёлкі свае - беззаконьнем, хто прымушае блізкага свайго працаваць задарма і не аддае яму платы ягонай,

Gora tamu, hto budue dom svoj nâpraŭdaŭ ì s'vâcëlki svae - bezzakon'nem, hto prymušaе blîzkaga svajgo pracavac' zadarma ì ne addae âmu platy âgonaj,

14. хто кажа: збудую сабе дом прасторны і сьвяцёлкі прасторныя, - і прарубае сабе вокны і шалюе кедром і фарбуе чырвонаю фарбаю.

hto kaža: zbuduŭ sabe dom prastorny ì s'vâcëlki prastornyâ, - ì prarubae sabe vokny ì šalûe kedram ì farbue čyrvonaŭ farbaŭ.

15. Ці думаеш ты быць царом, бо замкнуў сябе ў кедр? бацька твой еў і піў, але чыніў суд і праўду, і таму яму было добра.

Cì dumaeš ty byc' carom, bo zamknuŭ sâbe ŭ kedr? bac'ka tvoj eŭ ì piŭ, ale čyniŭ sud ì praŭdu, ì tamu âmu bylo dobra.

16. Ён разьбіраў справу беднага і ўбогага, і таму яму добра было. Ці ня гэта азначае ведаць Мяне? кажа Гасподзь.

Ėn raz'biraŭ spravu bednaga ì ŭbogaga, ì tamu âmu dobra bylo. Cì nâ gèta aznačae vedac' Mâne? kaža Gaspodz'.

17. Але твае вочы і тваё сэрца скіраваныя толькі на тваю карысьлівасьць і на праліваньне крыві, на тое, каб рабіць уціск і насільле.

Ale tvae vočy ì tvaë sèrca skiravanyâ tol'ki na tvaŭ karys'livas'c' ì na

pralivan'ne kryvi, na toe, kab rabic' ucisk i nasil'le.

18. Таму так кажа Гасподзь пра Ёакіма, сына Ёсіі, цара Юдэйскага: ня будуць аплакваць яго: "на жаль, браце мой!" і: "на жаль, сястра!". Ня будуць аплакваць яго: "на жаль, спадару!" і: "на жаль, вашэці!"

Tamu tak kaža Gaspodz' pra Ęakima, syna Ęsii, cara Űdèjskaga: nâ buduc' aplakvac' âgo: "na žal', brace moj!" i: "na žal', sâstra!". Nâ buduc' aplakvac' âgo: "na žal', spadaru!" i: "na žal', vašèci!"

19. Асьліным пахаваньнем будзе ён пахаваны: выцягнуць яго і кінуць далёка за брамы Ерусаліма.

As'linym pahavan'nem budze ên pahavany: vycâgnuc' âgo i kînuc' dalëka za bramy Erusalima.

20. Падыміся на Ліван і крычы, і на Васане ўзвысь голас твой і крычы з Аварыма, бо зламаныя ўсе сябры твае.

Padymisâ na Livan i kryčy, i na Vasane űzvys' golas tvoj i kryčy z Avaryma, bo zlamanyâ űse sâbry tvae.

21. Я казаў табе ў час дабрадзенства твайго; але ты сказаў: не паслухаю. Такія былі паводзіны твае з самай тваёй маладосьці, што ты ня слухаў голасу Майго.

Â kazaű tabe ű čas dabradzenstva tvajgo; ale ty skazaű: ne pasluhaű. Takîâ byli pavodziny tvae z samaj tvaëj malados'ci, što ty nâ sluhaű golasu Majgo.

22. Усіх пастыраў тваіх зьмяце вецер, і сябры твае пойдучь у палон; - і тады ты будзеш пасаромлены і паганьбаваны за ўсе ліхадзействы твае.

Usih pastyraű tvaih z'mâce vecer, i sâbry tvae pojduc' u palon; - i tady ty budzeš pasaromleny i pagan'bvany za űse lihadzejstvy tvae.

23. Жыхар Лівана, агнездаваны на кедрах! Які нікчэмны будзеш ты, калі спасьцігнуць цябе мукі, як боль жанчыну пры родах!

Žyhar Livana, agnezdavany na kedrah! Âki nikčëmny budzeš ty, kali

spas'cìgnuc' câbe mukì, âk bol' žančynu pry rodah!

24. Жыву Я, сказаў Гасподзь: калі б Еханія, сын Ёакімаў, цар Юдэйскі, быў пярсыцёнкам на правай руцэ Маёй, дык і адсюль я сарву цябе
Žyvu Â, skazaŭ Gaspodz': kalì b Ehaniâ, syn Ěakìmaŭ, car Ūdèjskì, byŭ pâr's'cènkam na pravaj rucè Maěj, dyk ì adsûl' â sarvu câbe

25. і аддам цябе ў рукі шукальнікаў душы тваёй і ў рукі тым, каго ты баішся, у рукі Навухаданосара, цара Вавілонскага, і ў рукі Халдэям,
ì addam câbe ů rukì šukal'nikaŭ dušy tvaěj ì ů rukì tym, kago ty baiššâ, u rukì Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, ì ů rukì Haldèâm,

26. і выкіну цябе і тваю маці, якая нарадзіла цябе, у чужую краіну, дзе вы не радзіліся, і там памраце;
ì vykìnu câbe ì tvaû macì, âkaâ naradzila câbe, u čužuû krainu, dze vy ne radzilisâ, ì tam pamrace;

27. а ў зямлю, куды душа іх будзе жадаць вярнуцца, туды ня вернуцца.
a ů zâmlû, kudy duša ih budze žadac' vârnucca, tudy nâ vernucca.

28. "Няўжо гэты чалавек, Еханія, ёсьць стварэньне пагарджанае, адкінутае? альбо ён - посуд непатрэбны? за што яны выкінуты - ён і племя ягонае - і кінуты ў краіну, якое ня ведалі?"

"Nâŭžo gèty čalavek, Ehaniâ, ës'c' stvarèn'ne pagardžanae, adkinutae? al'bo èn - posud nepatrèbny? za što âny vykìnuty - èn ì plemâ âgonae - ì kìnuty ů krainu, âkoe nâ vedalì?"

29. О, зямля, зямля, зямля! слухай слова Гасподняе.

O, zâmlâ, zâmlâ, zâmlâ! sluhaj slova Gaspodnâe.

30. Так кажа Гасподзь: запішэце чалавека гэтага пазбаўленым дзяцей, чалавекам злашчасным у дні свае, бо ніхто ўжо з племя ягонага ня будзе сядзець на троне Давідавым і валадарыць у Юдэі.

Tak kaža Gaspodz': zapìšèce čalaveka gètaga pazbaŭlenym dzâcej,

čalavekam zlaščasnym u dni svae, bo nihťo ŭžo z plemâ âgonaga nâ budze sâdzec' na trone Davidavym i valadaryc' u Ŭdèi.

23 Кіраўнік

1. Гора пастырам, якія губяць і разганяюць авечак паствы Маёй! кажа Гасподзь.

Gora pastyram, âkiâ gubâc' i razganâuc' avečak pastvy Maëj! kaža Gaspodz'.

2. Таму так кажа Гасподзь Бог, Бог Ізраілеў пастырам, якія пасуць народ Мой: вы расьсеялі авечак Маіх і разагналі іх і не даглядалі іх; вось, я пакараю Вас за ліхія ўчынкі вашыя, кажа Гасподзь.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog, Bog Izraileŭ pastyram, âkiâ pasuc' narod Moj: vy ras'seâli avečak Maïh i razagnali ih i ne daglâdali ih; vos', â pakaraŭ Vas za lihiâ ŭčynki vašyâ, kaža Gaspodz'.

3. І зьбяру рэшту статку Майго з усіх краін, куды Я выгнаў іх, і вярну іх у двары іхнія, і будуць пладзіцца і множыцца.

İ z'bâru rèštu statku Majgo z usih krain, kudy Â vygnaŭ ih, i vârnu ih u dvary ihniâ, i buduc' pladzicca i množycca.

4. І пастаўлю над імі пастыраў, якія будуць пасьвіць іх, і яны ўжо ня будуць баяцца і палохацца і ня будуць губіцца, кажа Гасподзь.

İ pastaŭlŭ nad imi pastyraŭ, âkiâ buduc' pas'vic' ih, i âny ŭžo nâ buduc' baâcca i palohacca i nâ buduc' gubicca, kaža Gaspodz'.

5. Вось, настаюць дні, кажа Гасподзь, - і пастаўлю Давіду Галіну праведную, і зацаруе Цар і будзе рабіць мудра і будзе чыніць суд і праўду на зямлі.

Vos', nastauc' dni, kaža Gaspodz', - i pastaŭlŭ Davidu Galinu pravednuŭ, i

zacarue Car i budze rabic' mudra i budze čynic' sud i praŭdu na zâmlì.

6. У дні Яго Юда і Ізраіль будуць жыць у бясьпецы; і вось - імя Яго, якім будуць называць Яго: "Гасподзь - апраўданьне наша!"

U dni Âgo Ūda i Ižrail' buduc' žyc' u bâs'pecy; i vos' - imâ Âgo, âkim buduc' nazyvac' Âgo: "Gaspodz' - apraŭdan'ne naša!"

7. Таму, вось наступаць дні, кажа Гасподзь, калі ўжо ня будуць казаць: "жывы Гасподзь, які вывеў сыноў Ізраілевых зь зямлі Егіпецкай",

Tamu, vos' nastâuc' dni, kaža Gaspodz', kalì ŭžo nâ buduc' kazac': "žyvy Gaspodz', âki vyveŭ synoŭ Ižrailevyh z' zâmlì Egipeckaj",

8. а: "жывы Гасподзь, Які вывеў і Які прывёў племя дома Ізраілевага зь зямлі паўночнай і з усіх земляў, куды Я выгнаў іх", і жыцьмуць на зямлі сваёй.

a: "žyvy Gaspodz', Âki vyveŭ i Âki pryvëŭ plemâ doma Ižrailevaga z' zâmlì paŭnočnaj i z usih zemlâŭ, kudy Â vygnaŭ ih", i žyc'muc' na zâmlì svaëj.

9. Пра прарокаў. Сэрца маё ўва мне разьдзіраецца, усе косткі мае дрыжаць: я - як п'яны, як чалавек, якога адолела віно, дзеля Госпада і дзеля сьвятых словаў Яго,

Pra prarokaŭ. Sèrca maë ŭva mne raz'dziraecca, use kostkì mae dryžac': â - âk p'âny, âk čalavek, âkoga adolela vîno, dzelâ Gospada i dzelâ s'vâtyh slovaŭ Âgo,

10. бо зямля напоўнена пералюбцамі, бо плача зямля ад праклёнаў; пасохлі пашы ў пустыні, і імкненьне іхняе - зло, і сіла іхняя - няпраўда,

bo zâmlâ napoŭnena peralûbcami, bo plača zâmlâ ad praklënaŭ; pasohli pašy ŭ pustynì, i imknen'ne ihnâe - zlo, i sila ihnâe - nâpraŭda,

11. бо іхні прарок і сьвятар - крывадушнікі; нават у доме Маім Я знайшоў бязбожнасьць іхнюю, кажа Гасподзь.

bo ihni prarok i s'vâtar - kryvadušniki; navat u dome Maìm Â znajšoŭ

bâzbožnas'c' ihnûû, kažã Gaspodz'.

12. Затое дарога іхня будзе ім, як коўзкія мясьціны ў цемры: іх штурхнуць - і яны ўпадуць там; бо Я наведу на іх бядоту, год наведваньня іх, кажа Гасподзь.

Zatoe daroga ihnââ budze im, âk koužkiâ mâs'ciny ũ cemry: ih šturhnuc' - i âny ũpaduc' tam; bo Â navâdu na ih bâdotu, god navedvan'nâ ih, kažã Gaspodz'.

13. І ў прароках Самарыі Я бачыў вар'яцтва; яны прарочылі імем Ваала - і ўвялі ў аблуду народ Мой, Ізраіля.

Ì ũ prarokah Samaryi Â bačyŭ var'âctva; âny praročyli imem Vaala - i ũvâli ũ abludu narod Moj, Ìzrailâ.

14. Але ў прароках Ерусаліма бачу жахлівае: яны распусьнічаюць і ходзяць у фальшы, падтрымліваюць рукі ліхадзеяў, каб ніхто не наварочваўся ад сваёй бязбожнасьці; усе яны перад Мною - як Садома, і жыхары яго - як Гамора.

Ale ũ prarokah Erusalima baču žahlivae: âny raspus'ničaŭc' i hodzâc' u fal'sy, padtrymlivaŭc' ruki lihadzeâŭ, kab nihito ne navaročvaŭsâ ad svaëj bâzbožnas'ci; use âny perad Mnoû - âk Sadoma, i žyhary âgo - âk Gamora.

15. Таму так кажа Гасподзь Саваоф пра прарокаў: вось, я накармлю іх палыном і напаю іх вадою з жоўцю, бо ад прарокаў Ерусалімскіх бязбожнасьць пашырылася на ўсю зямлю.

Tamu tak kažã Gaspodz' Savaof pra prarokaŭ: vos', â nakarmlû ih palynom i napaû ih vadoû z žoŭcû, bo ad prarokaŭ Erusalimskih bâzbožnas'c' pašyrylasâ na ũsû zâmlû.

16. Так кажа Гасподзь Саваоф: ня слухайце словаў прарокаў, якія прарочаць вам: яны ашукваюць вас, разказваюць мроі сэрца свайго, а не ад вуснаў Гасподніх.

Tak kažā Gaspodz' Savaof: nā sluhajce slovaŭ prarokaŭ, âkiâ praročac' vam: âny ašukvaŭc' vas, raskazvaŭc' mroi sèrca svajgo, a ne ad vusnaŭ Gaspodnih.

17. Яны ўвесь час кажуць паняверцам Маім: "Гасподзь сказаў: мір будзе ў вас". І, кожнаму, хто дзейнічае з упартасьці сэрца свайго, кажуць: "ня прыйдзе на вас бяда".

Âny ŭves' čas kažuc' panâvercam Maïm: "Gaspodz' skazaŭ: mîr budze ŭ vas". Ì, kožnamu, hto dzejničae z upartas'ci sèrca svajgo, kažuc': "nâ pryjdzje na vas bâda".

18. Бо хто стаяў у радзе Госпада і бачыў і чуў слова Ягонае? Хто ўважаў слову Яго - і пачуў?

Bo hto staâŭ u radze Gospada ì bačyŭ ì čuŭ slova Âgonae? Hto ŭvažau slovu Âgo - ì pačuŭ?

19. Вось, ідзе бура Гасподня зь лютасьцю, бура грозная, і ўпадзе на галаву бязбожных.

Vos', ìdze bura Gaspodnâ z' lûtas'cû, bura groznaâ, ì ŭpadze na galavu bâzbožnyh.

20. Гнеў Госпада не адвернецца, пакуль Ён ня зьдзейсьніць і пакуль ня выканае намераў сэрца Свайго; у наступныя дні вы ясна ўразумеце гэта.

Gneŭ Gospada ne advernecca, pakul' Ęn nâ z'dzejs'nic' ì pakul' nâ vykanae nameraŭ sèrca Svajgo; u nastupnyâ dni vy âsna ŭrazumeece gèta.

21. Я не пасылаў прарокаў гэтых, а яны самі пабеглі; Я не казаў ім, а яны прарочылі.

Â ne pasylaŭ prarokaŭ gètyh, a âny samì pabegli; Â ne kazaŭ ìm, a âny praročyli.

22. Калі б яны стаялі ў радзе Маёй, дык абвясцілі б народу Майму

словы Мае і адводзілі б іх ад благога шляху іхняга і ад благіх дзеяў іхніх.

Kali b âny staâli ŭ radze Maëj, dyk abvâs'cili b narodu Majmu slovy Mae i advodzili b ih ad blagoga šlâhu ihnâga i ad blagih dzeâŭ ihnih.

23. Хіба Я - Бог толькі зьблізку, кажа Гасподзь, а ня Бог здалёку?

Hiba Â - Bog tol'ki z'blizku, kaža Gaspodz', a nâ Bog zdalëku?

24. Ці можа чалавек схавацца ў патайнае месца, дзе Я ня бачыў бы яго? кажа Гасподзь. Ці ж не напаўняю Я неба і зямлю? кажа Гасподзь.

Ci moža čalavek shavacca ŭ patajnae mesca, dze Â nâ bačyŭ by âgo? kaža Gaspodz'. Ci ž ne napaŭnâŭ Â neba i zâmlŭ? kaža Gaspodz'.

25. Я чуў, што гавораць прарокі, якія Маім імем прарочаць ману. Яны кажуць: "мне сьнілася, мне сьнілася".

Â čuŭ, što gavorac' praroki, âkiâ Maim imem praročac' manu. Âny kažuc': "mne s'nilasâ, mne s'nilasâ".

26. Ці доўга гэта будзе ў сэрцы ў прарокаў, якія прарочаць ману, прарочаць ашуканства свайго сэрца?

Ci doŭga gëta budze ŭ sèrcy ŭ prarokaŭ, âkiâ praročac' manu, praročac' ašukanstva svajgo sèrca?

27. Ці думаюць яны давесьці народ Мой да забыцця імя Майго празь сьненні свае, якія яны пераказваюць адзін аднаму, як бацькі іх забылі імя Маё праз Ваала?

Ci думаŭc' âny daves'ci narod Moj da zabyc'câ imâ Majgo praz' s'nen'ni svae, âkiâ âny perakazvaŭc' adzìn adnamu, âk bac'ki ih zabyli imâ Maë praz Vaala?

28. Прарок, які бачыў сон, няхай і расказвае яго як сон; а ў якога Маё слова, той няхай кажа слова Маё слушна. Што ёсьць супольнага ў мякіны з чыстым зернем? кажа Гасподзь

Prarok, âki bačyŭ son, nâhaj i raskazvae âgo âk son; a ŭ âkoga Maë slova, toj nâhaj kaža slova Maë slušna. Što ës'c' supol'naga ŭ mâkiny z čystym zernem? kaža Gaspodz'

29. Слова Маё ці ж не падобнае на агонь, кажа Гасподзь, і ці ж не падобнае на молат, які разьбівае скалу?

Slova Maë ci ž ne padobnae na agon', kaža Gaspodz', i ci ž ne padobnae na molat, âki raz'bivae skalu?

30. Таму вось, Я - на прарокаў, кажа Гасподзь, якія крадуць словы Мае адзін у аднаго.

Tamu vos', Â - na prarokaŭ, kaža Gaspodz', âkiâ kraduc' slovy Mae adzin u adnago.

31. Вось, Я - на прарокаў, кажа Гасподзь, якія дзейнічаюць сваім языком, а кажуць: "Ён сказаў".

Vos', Â - na prarokaŭ, kaža Gaspodz', âkiâ dzejničaŭc' svaim âzykom, a kažuc': "Ėn skazaŭ".

32. Вось, Я на прарокаў фальшывых сноў, кажа Гасподзь, якія расказваюць іх і ўводзяць народ Мой у аблуду сваімі падманамі і ашуканствам, тым часам як Я не пасылаў іх і не загадваў ім, і яны ніякай карысьці ня прыносяць народу гэтаму, кажа Гасподзь.

Vos', Â na prarokaŭ fal'syvyh snoŭ, kaža Gaspodz', âkiâ raskazvaŭc' ih i ŭvodzâc' narod Moj u abludu svaimi padmanami i ašukanstvam, tym časam âk Â ne pasylaŭ ih i ne zagadvaŭ im, i âny niâkaj karys'ci nâ prynosâc' narodu gëtamu, kaža Gaspodz'.

33. Калі спытае ў цябе народ гэты альбо прарок альбо сьвятар: "які цяжар ад Госпада", дык скажы ім: "які цяжар? Я пакіну вас, кажа Гасподзь".

Kali spytae ŭ câbe narod gëty al'bo prarok al'bo s'vâtar: "âki câžar ad

Gospada", dyk skažy im: "âki câžar? Â pakinu vas, kaža Gaspodz'".

34. Калі прарок альбо сьвятар альбо народ скажа: "цяжар ад Госпада", Я пакараю таго чалавека і дом ягоны.

Kali prarok al'bo s'vâtar al'bo narod skaža: "câžar ad Gospada", Â pakaraû tago čalaveka i dom âgony.

35. Так кажэце адзін аднаму і брат брату: "што адказаў Гасподзь?" альбо: "што сказаў Гасподзь?"

Tak kažèce adzìn adnamu i brat bratu: "što adkazaû Gaspodz'?" al'bo: "što skazaû Gaspodz'?"

36. а гэтага слова: "цяжар ад Госпада", наперад ня ўжывайце: бо цяжарам будзе такому чалавеку слова ягонае, бо вы пераварочваеце словы живога Бога, Госпада Саваофа Бога нашага.

a gètaga slova: "câžar ad Gospada", naperad nâ ŭžyvajce: bo câžaram budze takomu čalaveku slova âgonae, bo vy peravaročvaece slovy žyvoga Boga, Gospada Savaofa Boga našaga.

37. Так кажы прароку: "што адказаў табе Гасподзь? альбо: "што сказаў Гасподзь?"

Tak kažy praroku: "što adkazaû tabe Gaspodz'? al'bo: "što skazaû Gaspodz'?"

38. А калі вы яшчэ казацьмеце: "цяжар ад Госпада", дык так кажа Гасподзь; за тое, што вы кажаце слова гэтае: "цяжар ад Госпада", тым часам як я паслаў сказаць вам: не кажэце "цяжар ад Госпада",

A kali vy âščè kazac'mece: "câžar ad Gospada", dyk tak kaža Gaspodz'; za toe, što vy kažace slova gètae: "câžar ad Gospada", tym časam âk â paslaû skazac' vam: ne kažèce "câžar ad Gospada",

39. за тое вось, Я забуду вас зусім і пакіну вас, і горад гэты, які Я даў вам і бацькам вашым, адхілю ад аблічча Майго

za toe vos', Â zabudu vas zusim i pakinu vas, i gorad gèty, âki Â daŭ vam i bac'kam vašym, adhilû ad abličča Majgo

40. і накладу на вас агуду вечную, якая не забудзецца.

i nakladu na vas agudu večnuû, âkaâ ne zabudzecca.

24 Кіраўнік

1. Гасподзь паказаў мне: і вось, два кашы са смоквамі пастаўлены перад храмам Гасподнім, - пасля таго, як Навухаданосар, цар Вавілонскі, вывеў зь Ерусаліма палоннымі Еханію, сына Ёакімавага, цара Юдэйскага, і князёў Юдэйскіх зь цесьлямі і кавалямі і прывёў іх у Вавілон:

Gaspodz' pakazaŭ mne: i vos', dva kašy sa smokvamì pastaŭleny perad hramam Gaspodnim, - pas'lâ tago, âk Navuhadanosar, car Vavilonski, vyveŭ z' Erusalima palonnymì Ehaniû, syna Ęakimavaga, cara Ŭdèjskaga, i knâzëŭ Ŭdèjskih z' ces'lâmi i kavalâmi i pryvëŭ ih u Vavilon:

2. адзін кош быў са смоквамі вельмі добрымі, якімі бываюць смоквы раньнія, а другі кош - са смоквамі вельмі блгімі, якіх зь нягоднасцьці іхняй нельга есьці.

adzìn koš byŭ sa smokvamì vel'mì dobrymì, âkimì byvaŭc' smokvy ran'niâ, a drugi koš - sa smokvamì vel'mì blagimì, âkih z' nâgodnas'ci ihnâj nel'ga es'ci.

3. І сказаў мне Гасподзь: што бачыш ты, Ерамія? я сказаў: смоквы, смоквы добрыя - вельмі добрыя, а блгія - вельмі блгія, так што іх нельга есьці, бо яны вельмі кепскія.

Î skazaŭ mne Gaspodz': što bačyš ty, Eramiâ? â skazaŭ: smokvy, smokvy dobryâ - vel'mì dobryâ, a blagiâ - vel'mì blagiâ, tak što ih nel'ga es'ci, bo âny vel'mì kepskiâ.

4. І было мне слова Гасподняе:

Ī bylo mne slova Gaspodnâe:

5. так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: падобна, як гэтыя смоквы добрыя, Я прызнаю добрымі перасяленцаў Юдэйскіх, якіх Я паслаў з гэтага месца ў зямлю Халдэйскую;

tak kaža Gaspodz' Bog Īzraileŭ: padobna, âk gètyâ smokvy dobryâ, Â pryznaŭ dobrymì perasâlencaŭ Ūdèjskih, âkih Â paslaŭ z gètaga mesca ũ zâmlŭ Haldèjskuŭ;

6. я звярну на іх вочы Мае на дабро ім і вярну іх у зямлю гэтую, і ўладжу іх, а ня зруйную, і пасаджу іх, а ня выкарчую;

â z'vârnu na ih vočy Mae na dabro ìm ì vârnŭ ih u zâmlŭ gètuŭ, ì ũladžu ih, a nâ zrujnuŭ, ì pasadžu ih, a nâ vykarčuŭ;

7. і дам ім сэрца, каб ведалі Мяне, што Я - Гасподзь, і яны будуць Маім народам, а Я буду іхнім Богам; бо яны абернуцца да Мяне ўсім сэрцам сваім.

ì dam ìm sèrca, kab vedalì Mâne, što Â - Gaspodz', ì âny buduc' Maìm narodam, a Â budu ihnim Bogam; bo âny abernucca da Mâne ũsìm sèrcam svaim.

8. А пра благія смоквы, якіх і есьці нельга за няпрыдатнасць іх, так кажа Гасподзь: такім Я зраблю Сэдэкію, цара Юдэйскага, і князёў ягоных і іншых Ерусалімцаў, што застаюцца ў зямлі гэтай і жывуць у зямлі Егіпецкай;

A pra blagiâ smokvy, âkih ì es'ci nel'ga za nâpnydatnas'c' ih, tak kaža Gaspodz': takim Â zrablŭ Sèdèkiŭ, cara Ūdèjskaga, ì knâzèŭ âgonyh ì inšyh Erusalimcaŭ, što zastaŭcca ũ zâmli gètaj ì žyvuc' u zâmli Egipeckaj;

9. і аддам іх на азлобу і на ліхія пакуты ва ўсіх царствах зямных, на паглум, на перагуды, на пакепства і праклён ва ўсіх мясьцінах, куды Я

выганю іх.

ì addam ih na azlobu ì na lihiâ pakuty va ŭsìh carstvah zâmnyh, na paglum, na peragudy, na pakepstva ì praklën va ŭsìh mâs'cinah, kudy Â vyganû ih.

10. І пашлю на іх меч, голад і паморак, пакуль ня вынішчу іх зь зямлі, якую Я даў ім і бацькам іхнім.

Ì pašlû na ih meč, golad ì pamorak, pakul' nâ vynišču ih z' zâmlì, âkuû Â daŭ im ì bac'kam ihnìm.

25 Кіраўнік

1. І слова, якое было Ераміі пра ўвесь народ Юдэйскі, у чацьвёрты год Ёакіма, сына Ёсіі, цара Юдэйскага, - гэта быў першы год Навухаданосара, цара Вавілонскага, -

Ì slova, âkoe bylo Eramiì pra ŭves' narod Ŭdèjskì, u čac'vërty god Ěakìma, syna Ěsìì, cara Ŭdèjskaga, - gèta byŭ peršy god Navuhadanosara, cara Vavìlonskaga, -

2. і якое прарок Ерамія прамовіў да ўсяго народа Юдэйскага і да ўсіх жыхароў Ерусаліма і сказаў:

ì âkoe prarok Eramiâ pramoviŭ da ŭsâgo naroda Ŭdèjskaga ì da ŭsìh žyharoŭ Erusalìma ì skazaŭ:

3. ад трынаццатага года Ёсіі сына Амонавага, цара Юдэйскага, да гэтага дня, - вось ужо дваццаць тры гады, - было мне слова Гасподняе, і я з самае раніцы прамаўляў вам, - і вы ня слухалі.

ad trynacataga goda Ěsìì syna Amonavaga, cara Ŭdèjskaga, da gètaga dnâ, - vos' užo dvaccac' try gady, - bylo mne slova Gaspodnâe, ì â z samae ranìcy pramaŭlâŭ vam, - ì vy nâ sluhali.

4. Гасподзь пасылаў да вас усіх рабоў Сваіх прарокаў, з самае раніцы

пасылаў, - і вы ня слухалі і ня прыхілялі вуха свайго, каб слухаць.

*Gaspodz' pasylaŭ da vas usih raboŭ Svaih prarokaŭ, z samae ranicy pasylaŭ,
- i vy nâ sluhali i nâ pryhilâli vuha svajgo, kab sluhac'.*

5. Вам казалі: "адварнецеся кожны ад благага шляху свайго і ад благіх дзеяў сваіх і жывецце на зямлі, якую Гасподзь даў вам і бацькам вашым адвеку навечна;

Vam kazali: "advârnesesâ kožny ad blagoga šlâhu svajgo i ad blagih dzeâŭ svaih i žyvece na zâmlì, âkuŭ Gaspodz' daŭ vam i bac'kam vašym adveku navečna;

6. І не хадзеце сьледам за іншымі божышчамі, каб служыць ім і пакланяцца ім, і не гнявецце Мяне дзеямі рук сваіх, і не зраблю вам благага".

Ì ne hadzece s'ledam za inšymì božyščamì, kab služyc' im i paklanâcca im, i ne gnâvece Mâne dzeâmì ruk svaih, i ne zrablû vam blagoga".

7. Але вы ня слухаліся Мяне, кажа Гасподзь, гневячы Мяне дзеямі рук сваіх, на злосьць сабе.

Ale vy nâ sluhalisâ Mâne, kaža Gaspodz', gnevâčy Mâne dzeâmì ruk svaih, na zlos'c' sabe.

8. Таму так кажа Гасподзь Саваоф: за тое, што вы ня слухалі словаў Маіх,

Tamu tak kaža Gaspodz' Savaof: za toe, što vy nâ sluhali slovaŭ Maih,

9. вось Я пашлю і вазьму ўсе плямёны паўночныя, кажа Гасподзь, і пашлю да Навухаданосара, цара Вавілонскага, раба Майго, і прывяду іх на зямлю гэтую і на жыхароў яе і на ўсе навакольныя народы; і цалкам вынішчу іх і зраблю іх жахам і пасьмешышчам і вечным запусьценнем.

vos' Â pašlû i vaz'mu ŭse plâmëny paŭnočnyâ, kaža Gaspodz', i pašlû da Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, raba Majgo, i pryvâdu ih na zâmlû

gètuû ì na žyharoŭ âe ì na ŭse navakol'nyâ narody; ì calkam vynišču ih ì zrablû ih žaham ì pas'mešyščam ì večnym zapus'cen'nem.

10. І спыню іх голас радасьці і голас весялосьці, голас жаніха і голас нявесты, гук жорнаў і сьвятло сьвяцільні.

Ì spynû ih golas radas'ci ì golas vesâlos'ci, golas žaniha ì golas nâvesty, guk žornaŭ ì s'vâtlo s'vâcil'ni.

11. І ўся зямля гэтая будзе пустыняю і жахам; і народы гэтыя будуць служыць цару Вавілонскаму семдзесят гадоў.

Ì ŭsâ zâmlâ gètaâ budze pustynâû ì žaham; ì narody gètyâ buduc' služyc' caru Vavilonskamu semdzesât gadoŭ.

12. І будзе: калі споўніцца семдзесят гадоў, пакараю цара Вавілонскага і той народ, кажа Гасподзь, за іх бязбожнасьць, і зямлю Халдэйскую, і зраблю яе вечнаю пустыняю.

Ì budze: kalì spoŭnicca semdzesât gadoŭ, pakaraû cara Vavilonskaga ì toj narod, kaža Gaspodz', za ih bâzbožnas'c', ì zâmlû Haldèjskuû, ì zrablû âe večnaû pustynâû.

13. І спраўджу над тою зямлёю ўсе словы Мае, якія Я прамовіў на яе, усё напісанае ў гэтай кнізе, што Ерамія прароча вымавіў на ўсе народы,

Ì spraŭdžu nad toû zâmlëû ŭse slovy Mae, âkiâ Â pramoviŭ na âe, usë napisanae ŭ gètaj knize, što Eramiâ praroča vymaviŭ na ŭse narody,

14. бо і іх паняволяць шматлікія народы і цары вялікія; і Я дам ім паводле іх учынкаў, паводле дзеяў рук іхніх.

bo ì ih panâvolâc' šmatlikiâ narody ì cary vâlikiâ; ì Â dam im pavodle ih učynkaŭ, pavodle dzeâŭ ruk ihnih.

15. Бо так сказаў мне Гасподзь Бог Ізраілеў: вазьмі з рукі Маёй чару гэтую зь віном лютасьці і напай зь яе ўсе народы, да якіх Я пасылаю цябе.

Bo tak skazaŭ mne Gaspodz' Bog ĭzraileŭ: vaz'mi z ruki Maëj čaru gètuŭ z' vĭnom lŭtas'ci ĭ napai z' âe ŭse narody, da âkih Â pasylaŭ câbe.

16. І яны вып'юць і будуць хістацца і звар'яцеюць, убачыўшы меч, які Я пашлю на іх.

ĭ âny vyp'ŭc' ĭ buduc' hĭstacca ĭ zvar'âceŭc', ubačyŭšy meč, âki Â pašlŭ na ih.

17. І ўзяў я чару з рукі Гасподняй і напайў зь яе ўсе народы, да якіх паслаў мяне Гасподзь:

ĭ ŭzâŭ â čaru z ruki Gaspodnâj ĭ napaiŭ z' âe ŭse narody, da âkih paslaŭ mâne Gaspodz':

18. Ерусалім і гарады Юдэйскія, і цароў яго і князёў яго, каб спустошыць іх і зрабіць жахам, пасьмешышчам і праклёнам, як і відно сёння,

Erusalim ĭ garady Ŭdèjskiâ, ĭ caroŭ âgo ĭ knâzëŭ âgo, kab spustošyc' ih ĭ zrabic' žaham, pas'mešyščam ĭ praklënam, âk ĭ vidno sën'nâ,

19. фараона, цара Егіпецкага, і слуг ягоных, і князёў яго і ўвесь народ яго,

faraona, cara Egipeckaga, ĭ slug âgonyh, ĭ knâzëŭ âgo ĭ ŭves' narod âgo,

20. і ўвесь зьмешаны народ, і ўсіх цароў зямлі Уца і ўсіх цароў зямлі Філістымскай, і Аскалон і Газу, і Экрон, і рэшткі Азота,

ĭ ŭves' z'mešany narod, ĭ ŭsĭh caroŭ zâmlĭ Uca ĭ ŭsĭh caroŭ zâmlĭ Filistymskaj, ĭ Askalon ĭ Gazu, ĭ Èkron, ĭ rèškĭ Azota,

21. Эдома і Маава і сыноў Амонавых,

Èdoma ĭ Maava ĭ synoŭ Amonavyh,

22. і ўсіх цароў Тыра і ўсіх цароў Сідона і цароў астравоў, якія за морам,

ĭ ŭsĭh caroŭ Tyra ĭ ŭsĭh caroŭ Sidona ĭ caroŭ astravoŭ, âkiâ za moram,

23. Дэдана і Тэму, і Буза і ўсіх, што стрыгуць валасы на скронях,

Dèdana ì Tèmu, ì Buza ì ůsìh, što stryguc' valasy na skronâh,

24. ì ůsìx цароů Аравii ì ůsìx цароů народаů рознапляменных, што жывуць у пустыні,

ì ůsìh caroů Aravii ì ůsìh caroů narodaů roznaplâmennyh, što žyvuc' u pustyni,

25. усіх цароů Зімврыi ì усіх цароů Элама, ì усіх цароů Мідыi

usìh caroů Zìmvryi ì ůsìh caroů Èlama, ì ůsìh caroů Midyi

26. ì ůsìx цароů поůначы, блізкіх адзін аднаму ì далёкіх, ì ўсе царствы зямныя, якія - на ўлоньні зямлі, а цар Сэсаха вып'е пасья іх.

ì ůsìh caroů poůnačy, blizkih adzìn adnamu ì dalëkih, ì ůse carstvy zâmnyâ, âkiâ - na ůlon'ni zâmli, a car Sèsaha vyp'e pas'lâ ih.

27. І скажы ім: так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеů: пеце ì ўпечеса, вырыгніце ì ўпадзеце, ì не ўставайце, угледзеўшы меч, які Я пашлю на вас.

Ì skažy im: tak kaža Gaspodz' Savaof Bog Ìzraileů: pece ì ůpecesâ, vyrygnice ì ůpadzece, ì ne ůstavajce, ugledzeůšy meč, âki Â pašlû na vas.

28. Калі ж яны будуць адмаůляцца браць чарку з рукі тваёй, каб піць, дык скажы ім: так кажа Гасподзь Саваоф: вы канечне піцьмеце.

Kali ž âny buduc' admaůlâcca brac' čarku z ruki tvaëj, kab pic', dyk skažy im: tak kaža Gaspodz' Savaof: vy kanečne pic'mece.

29. Бо вось на горад гэты, на якім напісана Маë імя, я пачынаю наводзіць бедства; ì ці вы застанецеся непакараныя? Не, не застанецеся непакараныя; бо Я наклікаю меч на ўсіх жыхароů зямлі, кажа Гасподзь Саваоф.

Bo vos' na gorad gèty, na âkim napìsana Maë imâ, â pačynaů navodzic' bedstva; ì cì vy zastanecesâ nepakaranyâ? Ne, ne zastanecesâ nepakaranyâ; bo Â naklikaů meč na ůsìh žyharoů zâmli, kaža Gaspodz' Savaof.

30. Таму вымаві на іх усе словы гэтыя і скажы ім: Гасподзь загрыміць з вышыні і з жытлішча сьвятыні Сваёй падасьць голас Свой; страшна загрыміць на селішча Сваё; як тыя, што топчуць у чавільні, усклікне на ўсіх жыхароў зямлі.

Tamu vymavi na ih use slovy gètyâ i skažy im: Gaspodz' zagrymic' z vyšyni i z žytlišča s'vâtyni Svaěj padas'c' golas Svoj; strašna zagrymic' na selišča Svaë; âk tyâ, što topčuc' u čavil'ni, usklikne na ũsih žyharoŭ zâmlì.

31. Шум дойдзе да канцоў зямлі; бо ў Госпада спаборства з народамі: Ён будзе судзіцца з кожнаю плоцьцю, бязбожных ён аддасьць мечу, кажа Гасподзь.

Šum dojdze da kancoŭ zâmlì; bo ũ Gospada spaborstva z narodami: Ęn budze sudzicca z kožnaŭ ploc'cŭ, bâzbožnyh Ęn addas'c' meču, kaža Gaspodz'.

32. Так кажа Гасподзь Саваоф: вось, бедства пойдзе ад народа да народа, і вялікая віхура падымецца ад краёў зямлі.

Tak kaža Gaspodz' Savaof: vos', bedstva pojdze ad naroda da naroda, i vâlikaâ vihura padymecca ad kraëŭ zâmlì.

33. І будуць пабітыя Госпадам у той дзень - ад канца зямлі да канца зямлі, ня будуць аплаканыя і ня будуць прыбраныя і пахаваныя, гноем будуць на ўлоньні зямлі,

Ì buduc' pabityâ Gospadam u toj dzen' - ad kanca zâmlì da kanca zâmlì, nâ buduc' aplakanyâ i nâ buduc' prybranyâ i pahavanyâ, gnoem buduc' na ũlon'ni zâmlì,

34. Галасеце, пастыры, і стагнеце, і пасыпайце сябе пылам, правадыры статку; бо споўніліся дні вашыя для заколу і расьсеяння вашага, і паб'яцесья, як дарагі посуд.

Galasece, pastyry, i stagnece, i pasypajce sâbe pylam, pravadyry statku; bo

spoŭnilisâ dni vašyâ dlâ zakolu i ras'seân'nâ vašaga, i pab'âcesâ, âk daragi posud.

35. І ня будзе прыстанішча пастырам і ратунку важакам статку.

Ì nâ budze prystanišča pastyram i ratunku važakam statku.

36. Чуцен енк пастыраў і галашэньне важакоў статку, бо спустошыў Гасподзь пашу іхнюю.

Čucen enk pastyraŭ i galašè'n'ne važakoŭ statku, bo spustošyŭ Gaspodz' pašu ihnûû.

37. Вынішчаюцца мірныя селішчы ад лютасьці гневу Гасподняга.

Vyniščaŭcca mirnyâ seliščy ad lûtas'ci gnevu Gaspodnâga.

38. Ён пакінуў жытлішча Сваё, як леў; і зямля іхняя зрабілася пусткаю ад лютасьці спусташальніка і ад палымянага гневу Ягонага.

Ėn pakinuŭ žytlišča Svaë, âk leŭ; i zâmlâ ihnââ zrabilasâ pustkaŭ ad lûtas'ci spustašal'nika i ad palymânaga gnevu Ágonaga.

26 Кіраўнік

1. На пачатку цараванья Ёакіма, сына Ёсіі, цара Юдэйскага, было такое слова ад Госпада:

Na pačatku caravan'nâ Ėakima, syna Ėsii, cara Ūdèjskaga, bylo takoe slova ad Gospada:

2. так кажа Гасподзь: стань у двары дома Гасподняга і скажы ўсім гарадам Юдэі, якія прыходзяць на пакланеньне ў дом Гасподні, усе тыя словы, якія загадаю табе сказаць ім; не адымі ні слова.

tak kaža Gaspodz': stan' u dvary doma Gaspodnâga i skažy ŭsìm garadam Ūdèi, âkiâ pryhodzâc' na paklanan'ne ŭ dom Gaspodni, use tyâ slovy, âkiâ zagadaŭ tabe skazac' im; ne adymì nì slova.

3. Магчыма, яны паслухаюцца і адвернуцца кожны ад благога шляху свайго, і тады Я адмяню тое бедства, якое думаю навесьці на іх за ліхія дзеі іхнія.

Magčyma, âny pasluhaûcca i advernucça kožny ad blagoga šlâhu svajgo, i tady Â admânû toe bedstva, âkoe думаû naves'ci na ih za lihiâ dzei ihniâ.

4. І скажы ім: так кажа Гасподзь: калі вы не паслухаецеся Мяне ў тым, каб хадзіць паводле закона Майго, які Я даў вам,

Î skažy im: tak kaža Gaspodz': kalì vy ne pasluhaecesâ Mâne ů tym, kab hadzic' pavodle zakona Majgo, âkì Â daŭ vam,

5. каб уважаць словам рабоў Маіх прарокаў, якіх Я пасылаю да вас, пасылаю з самай раніцы, і якіх вы ня слухаеце, -

kab uvažac' slovam raboŭ Maih prarokaŭ, âkih Â pasylaû da vas, pasylaû z samaj ranicy, i âkih vy nâ sluhaeце, -

6. дык з домам гэтым Я зраблю тое самае, што - зь Сіломам, і горад гэты аддам на праклён усім народам зямлі.

dyk z domam gètym Â zrablû toe samae, što - z' Silomam, i gorad gèty addam na praklèn usim narodam zâmlì.

7. Сьвятары і прарокі і ўвесь народ слухалі Ерамію, калі ён гаварыў гэтыя словы ў доме Гасподнім.

S'vâtary i praroki i ůves' narod sluhali Eramiû, kalì ên gavaryŭ gètyâ slovy ů dome Gaspodnim.

8. І калі Ерамія сказаў усё, што Гасподзь загадаў яму сказаць усяму народу, тады схапілі яго сьвятары і прарокі і ўвесь народ - і казалі: "ты павінен памерці;

Î kalì Eramiâ skazaŭ usë, što Gaspodz' zagadaŭ âmu skazac' usâmu narodu, tady shapilì âgo s'vâtary i praroki i ůves' narod - i skazali: "ty pavìnen pamerci;

9. навошта ты прарочыш імем Госпада і кажаш: і дом гэты будзе - як Сілом, і горад гэты апусьцее, застанецца без жыхароў?" І сабраўся ўвесь народ супроць Ерамii ў доме Гасподнім.

navošta ty praročyš imem Gospada i kažaš: i dom gèty budze - âk Silom, i gorad gèty apus'cee, zastanecca bez žyharoŭ?" I sabraŭsâ ŭves' narod suproc' Eramii ŭ dome Gaspodnim.

10. Калі пачулі пра гэта князі Юдэйскія, дык прыйшлі з дома цара да дома Гасподняга і селі каля ўваходу ў новую браму дома Гасподняга.

Kali pačuli pra gèta knâzi Ūdèjskiâ, dyk pryjšli z doma cara da doma Gaspodnâga i seli kalâ ŭvahodu ŭ novuû bramû doma Gaspodnâga.

11. Тады сьвятары і прарокі так казалі князям і ўсяму народу:

"сьмяротны вырак - гэтаму чалавеку, бо ён прарочыць супроць горада гэтага, як вы чулі на свае вушы!".

Tady s'vâtary i praroki tak skazali knâzâm i ŭsâmu narodu: "s'mârotny vyrok - gètamu čalaveku, bo ën praročyc' suproc' gorada gètaga, âk vy čuli na svae vušy!".

12. І сказаў Ерамiя ўсім князям і ўсяму народу: "Гасподзь паслаў мяне прарочыць супроць дома гэтага і супроць горада гэтага ўсе тыя словы, якія вы чулі;

Î skazaŭ Eramiâ ŭsìm knâzâm i ŭsâmu narodu: "Gaspodz' paslaŭ mâne praročyc' suproc' doma gètaga i suproc' gorada gètaga ŭse tyâ slovy, âkiâ vy čuli;

13. дык вось, выправіце дарогі вашыя і паслухайцеся голасу Госпада Бога вашага, і Гасподзь адменіць бедства, якое вырак на вас;

dyk vos', vypravice darogi vašyâ i pasluhajcesâ golasu Gospada Boga vašaga, i Gaspodz' admenic' bedstva, âkoe vyrok na vas;

14. а што да мяне, вось, я - у ваших руках; рабеце са мною, што вачам

вашым здасца добрым і справядлівым:

a što da mâne, vos', â - u vašyh rukah; rabece sa mnoû, što vačam vašym zdasca dobrym i spravâdlivym:

15. толькі цьвѣрда ведайце, што калі вы ўсьмерціце мяне дык нявіннуу кроў ускладзяце на сябе і на горад гэты і на жыхароў яго; бо сапраўды Гасподзь паслаў мяне да вас сказаць усе тыя словы ў вашыя вушы".

tol'ki c'vërda vedajce, što kalì vy ũs'mercìce mâne dyk nâvìnnuû kroŭ uskladzâce na sâbe i na gorad gèty i na žyharoŭ âgo; bo sapraŭdy Gaspodz' paslaŭ mâne da vas skazac' use tyâ slovy ũ vašyâ vušy".

16. Тады князі і ўвесь народ казалі сьвятарам і прарокам: гэты чалавек ня мае быць вырачаны на сьмерць, бо ён гаварыў нам імем Госпада Бога нашага.

Tady knâzi i ũves' narod skazali s'vâtaram i prarokam: gèty čalavek nâ mae byc' vyračany na s'merc', bo ën gavaryŭ nam imem Gospada Boga našaga.

17. І некаторыя са старэйшын зямлі ўсталі і казалі ўсяму народнаму сходу:

Ì nekatoryâ sa starèjšyn zâmlì ũstali i skazali ũsâmu narodnamu shodu:

18. Міхей Марастыцянін прарочыў у дні Эзэкіі, цара Юдэйскага, і сказаў усяму народу Юдэйскаму: так кажа Гасподзь Саваоф: Сіён будзе ўзараны, як поле, і Ерусалім зробіцца грудая развалінаў, і гара дома гэтага - лясістым пагоркам.

Mihej Marastycânìn praročyŭ u dni Èzèkìi, cara Ûdèjskaga, i skazaŭ usâmu narodu Ûdèjskamu: tak kaža Gaspodz' Savaof: Siën budze ũzarany, âk pole, i Erusalim zrobicca grudaŭ razvalinaŭ, i gara doma gètaga - lâsìstym pagorkam.

19. Ці ўсьмерцілі яго за гэта Эзэкія, цар Юдэйскі, і ўвесь Юда? Ці не збаяўся ён Госпада і ці ня ўмольваў Госпада? і Гасподзь адмяніў

бедства, якое вырак на іх; а мы хочам зрабіць вялікае ліха душам нашым?

Cì ŭs'mercili âgo za gèta Ězèkiâ, car Ŭdèjskì, ì ŭves' Ŭda? Cì ne zbaâŭsâ ën Gospada ì cì nâ ŭmol'vaŭ Gospada? ì Gaspodz' admâniŭ bedstva, âkoe vyrak na ih; a my hočam zrabìc' vâlikae liha dušam našym?

20. Прарочыў таксама імем Госпада нехта Урыя, сын Шэмаіін, з Карыятыярыма, - і прарочыў супроць горада гэтага і супроць зямлі гэтай якраз такімі словамі, як Ерамія.

Praročyŭ taksama imem Gospada nehta Uryâ, syn Šëmaiin, z Karyâtyâryma, - ì praročyŭ suproc' gorada gètaga ì suproc' zâmlì gètaj âkraz takimi slovami, âk Eramiâ.

21. Калі пачуў ягонья словы цар Ёакім, і ўсе вяльможы ягонья і ўсе князі, дык цар спрабаваў забіць яго. Пачуўшы пра гэта, Урыя збаяўся і ўцёк, і сышоў у Егіпет.

Kali pačuŭ âgonyâ slovy car Ěakim, ì ŭse vâl'možy âgonyâ ì ŭse knâzi, dyk car sprabavaŭ zabìc' âgo. Pačuŭšy pra gèta, Uryâ zbaâŭsâ ì ŭcëk, ì syšoŭ u Egìpet.

22. Але цар Ёакім і ў Егіпет паслаў людзей: Элнатана, сына Ахборавага, і іншых зь ім.

Ale car Ěakim ì ŭ Egìpet paslaŭ lûdzej: Ělnatana, syna Ahboravaga, ì inšyh z' im.

23. І вывелі Урыю зь Егіпта і прывялі яго да цара Ёакіма, і ён забіў яго мечам і кінуў труп ягоны, дзе былі могількі простага люду".

Ì vyveli Uryû z' Egìpta ì pryvâli âgo da cara Ěakima, ì ën zabiŭ âgo mečam ì kînuŭ trup âgony, dze byli mogilki prostaga lûdu".

24. Але рука Ахікіма, сына Саванавага, была за Ерамію, каб не аддаваць яго ў рукі народа на забойства.

Ale ruka Ahikima, syna Savanavaga, byla za Eramiû, kab ne addavac' âgo ŷ ruki naroda na zabojs'tva.

27 Кіраўнік

1. На пачатку цараванья Ёакіма, сына Ёсіі, цара Юдэйскага, было слова гэтае Ерамію ад Госпада:

Na pačatku caravan'na Ėakima, syna Ėsii, cara Ūdèjskaga, bylo slova gètae Eramiû ad Gospada:

2. Так сказаў мне Гасподзь: зрабі сабе повязі і ярмо і накладзі іх сабе на шыю;

Tak skazaŷ mne Gaspodz': zrabì sabe povâzi i ârmo i nakladzi ih sabe na šyû;

3. і пашлі такія самыя цару Ідумэйскаму і цару Маавіцкаму, і цару сыноў Амонавых і цару Тыра і цару Сідона, праз паслоў, якія прыйшлі ў Ерусалім да Сэдэкіі, цара Юдэйскага;

i pašli takiâ samyâ caru Īdumèjskamu i caru Maavickamu, i caru synoŷ Amonavyh i caru Tyra i caru Sidona, праз pasloŷ, âkiâ pryjšli ŷ Erusalim da Sèdèkiì, cara Ūdèjskaga;

4. і накажы ім сказаць спадарам іхнім: так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў: так скажэце гаспадарам вашым:

i nakažy im skazac' spadaram ihnim: tak kaža Gaspodz' Savaof Bog Īzraileŷ: tak skažèce gaspadaram vašym:

5. Я стварыў зямлю, чалавека і жывёлы, якія на ўлоньні зямлі, вялікай магутнасьцю Маёй і прасьцёртаю мышцай Маёю, і аддаў яе, каму Мне заўгодна было.

Â stvaryŷ zâmlû, čalaveka i žyvěly, âkiâ na ŷlon'nì zâmlì, vâlikaj magutnas'cû

Maěj i pras'cërtaû myšcaj Maëû, i addaû âe, kamu Mne zaŭgodna bylo.

6. I сёньня я аддаю ўсе землі гэтыя ў руку Навухаданосару, цару Вавілонскаму, рабу Майму, і нават зьвяроў польных аддаю яму на слугаваньне.

Ì sën'nâ â addaû ŭse zemli gètyâ ŭ ruku Navuhadanosaru, caru Vavilonskammu, rabu Majmu, i navat z'vâroŭ pol'nyh addaû âmu na slugavan'ne.

7. I ўсе народы будуць служыць яму і сыну ягонаму і сыну сына яго, пакуль ня прыйдзе час яго і ягонай зямлі і яму самому; і будуць служыць яму народы многія і цары вялікія.

Ì ŭse narody buduc' služyc' âmu i synu âgonamu i synu syna âgo, pakul' nâ pryjdzje čas âgo i âgonaj zâmlì i âmu samomu; i buduc' služyc' âmu narody mnogîâ i cary vâlikîâ.

8. I калі які народ і царства не захоча служыць яму, Навухаданосару, цару Вавілонскаму, і ня схіліць шыі сваёй пад ярмо цара Вавілонскага, - гэты народ Я пакараю мечам, голадам, пошасьцю і згубным паморкам, кажа Гасподзь, пакуль ня вынішчу іх рукою ягонай,

Ì kalì âkì narod i carstva ne zahoča služyc' âmu, Navuhadanosaru, caru Vavilonskamu, i nâ shilic' šyì svaëj pad ârmo cara Vavilonskaga, - gèty narod Â pakaraû mečam, goladam, pošas'cû i zgubnym pamorkam, kaža Gaspodz', pakul' nâ vynišču ih rukoû âgonaj,

9. і вы ня слухайце сваіх прарокаў і сваіх варажбітоў, і сваіх мройнікаў і сваіх чараўнікоў і сваіх зьвездароў, якія кажучь вам: "ня будзеце служыць цару Вавілонскаму".

ì vy nâ sluhajce svaih prarokaŭ i svaih varažbitoŭ, i svaih mrojnikaŭ i svaih čaraŭnikoŭ i svaih z'vezdaroŭ, âkîâ kažuc' vam: "nâ budzece služyc' caru Vavilonskamu".

10. Бо яны прарочаць вам няпраўду, каб выдаліць вас зь зямлі вашай, і каб Я прагнаў вас і вы загінулі.

Bo âny praročac' vam nâpraŭdu, kab vydalic' vas z' zâmlì vašaj, i kab Â pragnaŭ vas i vy zagìnuli.

11. А народ, які схіліць шыю сваю пад ярмо цара Вавілонскага і пачне служыць яму, Я пакіну на зямлі Сваёй, кажа Гасподзь, і ён будзе ўрабляць яе і жыць на ёй.

A narod, âkì shilic' šyû svaû pad ârmo cara Vavilonskaga i pačne služyc' âmu, Â pakìnu na zâmlì Svaěj, kaža Gaspodz', i ën budze ŭrablâc' âe i žyc' na ëj.

12. І Сэдэкію, цару Юдэйскаму, я казаў усімі гэтымі словамі і сказаў: схілеце шыю пад ярмо цара Вавілонскага і служэце яму і народу ягонаму - і будзеце жывыя.

Ì Sèdèkiû, caru Ûdèjskamu, â kazaŭ usìmi gètymì slovami i skazaŭ: shilece šyû pad ârmo cara Vavilonskaga i služèce âmu i narodu âgonamu - i budzece žyvŭâ.

13. Навошта паміраць табе і народу твайму ад меча, голаду, паморку і згубнай пошасьці, як сказаў Гасподзь пра той народ, які ня будзе служыць цару Вавілонскаму?

Navošta pamìrac' tabe i narodu tvajmu ad meča, goladu, pamorku i zgubnaj pošas'ci, âk skazaŭ Gaspodz' pra toj narod, âkì nâ budze služyc' caru Vavilonskamu?

14. І ня слухайце слоў прарокаў, якія кажучь вам: "ня будзеце служыць цару Вавілонскаму"; бо яны прарочаць няпраўду.

Ì nâ sluhajce sloŭ prarokaŭ, âkìâ kažuc' vam: "nâ budzece služyc' caru Vavilonskamu"; bo âny praročac' nâpraŭdu.

15. Я не пасылаў іх, кажа Гасподзь; і яны фальшыва прарочаць імем

Маім, каб я выгнаў вас, і каб вы загінулі, - вы і прарокі вашыя, якія прарочаць вам.

Â ne pasylaŭ ih, kaža Gaspodz'; i âny fal'syva praročac' imem Maïm, kab â vygnaŭ vas, i kab vy zaginuli, - vy i praroki vašyâ, âkiâ praročac' vam.

16. І сьвятарам і ўсяму народу гэтаму я казаў: так кажа Гасподзь: ня слухайце слоў прарокаў вашых, якія прарочаць вам і кажуць: "вось, неўзабаве вернуты будзе з Вавілона посуд дома Гасподняга"; бо яны прарочаць вам няпраўду.

Ì s'vâtaram i ŭsâmu narodu gètamu â kazaŭ: tak kaža Gaspodz': nâ sluhajce sloŭ prarokaŭ vašyh, âkiâ praročac' vam i kažuc': "vos', neŭzabave vernuty budze z Vavilona posud doma Gaspodnâga"; bo âny praročac' vam nâpraŭdu.

17. Ня слухайце іх, служэце цару Вавілонскаму і жывеце; навошта даводзіць горад гэты да спусташэньня?

Nâ sluhajce ih, služèce caru Vavilonskamu i žyvece; navošta davodzic' gorad gèty da spustašèn'nâ?

18. А калі яны - прарокі і калі ў іх ёсьць слова Гасподняе, дык няхай хадайнічаюць перад Госпадам Саваофам, каб посуд, які застаецца ў доме Гасподнім і ў доме цара Юдэйскага і ў Ерусаліме, не прайшоў у Вавілон.

A kalì âny - praroki i kalì ŭ ih ës'c' slova Gaspodnâe, dyk nâhaj hadajničaüc' perad Gospadam Savaofam, kab posud, âki zastaecca ŭ dome Gaspodnim i ŭ dome cara Ūdèjskaga i ŭ Erusalime, ne prajšoŭ u Vavilon.

19. Бо так кажа Гасподзь Саваоф пра слупы і пра меднае мора, і падножжы і іншыя рэчы, якія засталіся ў гэтым горадзе,

Bo tak kaža Gaspodz' Savaof pra slupy i pra mednae mora, i padnožžy i inšyâ rèčy, âkiâ zastalisâ ŭ gètym goradze,

20. якіх Навухаданосар, цар Вавілонскі ня ўзяў, калі Еханію, сына Ёакіма, цара Юдэйскага, і ўсіх знакамітых Юдэяў і Ерусалімлян вывеў зь Ерусаліма ў Вавілон,

âkih Navuhadanosar, car Vavilonski nâ ŭzâŭ, kali Ehaniû, syna Êakîma, cara Ŭdèjskaga, i ŭsîh znakamîtyh Ŭdèâŭ i Erusalîmlân vyveŭ z' Erusalîma ŭ Vavîlon,

21. бо так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў, пра посуд, які застаўся ў доме Гасподнім і ў доме цара Юдэйскага і ў Ерусаліме:

bo tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ, pra posud, âki zastaŭsâ ŭ dome Gaspodnim i ŭ dome cara Ŭdèjskaga i ŭ Erusalîme:

22. ён будзе занесены ў Вавілон і там застанецца да таго дня, калі Я наведваю іх, кажа Гасподзь, і выведу іх і вярну іх на месца гэтае.

ën budze zaneseny ŭ Vavîlon i tam zastanecca da tago dnâ, kali Â navedaŭ ih, kaža Gaspodz', i vyvedu ih i vârnu ih na mesca gètae.

28 Кіраўнік

1. У той самы год, - на пачатку цараваньня Сэдэкіі, цара Юдэйскага, - у чацьвёрты год, у пяты месяц, Ананія, сын Азураў, прарок з Гаваона, казаў мне ў доме Гасподнім на вачах у сьвятароў і ўсяго народа і сказаў:

U toj samy god, - na pačatku caravan'nâ Sèdèkîi, cara Ŭdèjskaga, - u čac'vërty god, u pâty mesâc, Ananiâ, syn Azuraŭ, prarok z Gavaona, kazaŭ mne ŭ dome Gaspodnim na vačah u s'vâtaroŭ i ŭsâgo naroda i skazaŭ:

2. так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў; паламаю ярмо цара Вавілонскага;

tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ; palamaŭ ârmo cara Vavilonskaga;

3. праз два гады я вярну на месца гэтае ўвесь посуд дома Гасподняга, якія Навухаданосар, цар Вавілонскі, узяў з гэтага месца і перанёс іх у Вавілон;

praz dva gady â vârnû na mesca gètae ŭves' posud doma Gaspodnâga, âkiâ Navuhadanosar, car Vavilonski, uzâŭ z gètaga mesca i peranës ih u Vavilon;

4. І Еханію, сына Ёакімавага, цара Юдэйскага, і ўсіх палонных Юдэяў, якія прыйшлі ў Вавілон, Я вярну на месца гэтае, кажа Гасподзь; бо паламаю ярмо цара Вавілонскага.

Ì Ehaniû, syna Ėakimavaga, cara Ŭdèjskaga, i ŭsìh palonnyh Ŭdèâŭ, âkiâ pryjšli ŭ Vavilon, Â vârnû na mesca gètae, kaža Gaspodz'; bo palamaû ârmo cara Vavilonskaga.

5. І сказаў Ерамія прарок прароку Ананіі на вачах у сьвятароў і на вачах ва ўсяго народа, што стаялі ў доме Гасподнім, -

Ì skazaŭ Eramiâ prarok praroku Ananiì na vačah u s'vâtarou i na vačah va ŭsâgo naroda, što staâli ŭ dome Gaspodnim, -

6. і сказаў Ерамія прарок: хай будзе так, як учыніць гэта Гасподзь! хай спраўдзіць Гасподзь словы твае, якія ты сказаў пра вяртаньне з Вавілона посуду дома Гасподняга і ўсіх палонных на месца гэта!

ì skazaŭ Eramiâ prarok: haj budze tak, âk učynic' gèta Gaspodz'! haj spraŭdzic' Gaspodz' slovy tvae, âkiâ ty skazaŭ pra vârtan'ne z Vavilona posudu doma Gaspodnâga i ŭsìh palonnyh na mesca gèta!

7. Толькі выслухай слова гэтае, якое я скажу ўголос табе і ў голас усяму народу:

Tol'ki vysluhaj slova gètae, âkoe â skažu ŭgolas tabe i ŭ golas usâmu narodu:

8. прарокі, якія здавён былі да мяне і да цябе, прадказвалі многім землям і вялікім царствам вайну і бедства і паморак.

praroki, âkiâ zdavën byli da mâne i da câbe, pradkazvali mnogim zemlâm i vâlikim carstvam vajnu i bedstva i pamorak.

9. Калі які прарок прадказваў мір, дык тады толькі ён прызнаваны быў за прарока, якога сапраўды паслаў Гасподзь, калі збывалася слова таго прарока.

Kali âki prarok pradkazvaŭ mir, dyk tady tol'ki ën pryznavany byŭ za praroka, âkoga sapraŭdy paslaŭ Gaspodz', kali zbyvalasâ slova tago praroka.

10. Тады прарок Ананія ўзяў ярмо з шыі Ераміі прарока і паламаў яго.

Tady prarok Ananiâ ŭzâŭ ârmo z šyì Eramiì praroka i palamaŭ âgo.

11. І сказаў Ананія на вачах усяго народа гэтыя словы: "так паламаю ярмо Навухаданосара, цара Вавілонскага, праз два гады, зьняўшы яго з шыі ўсіх народаў". І пайшоў Ерамія сваёй дарогай.

Ì skazaŭ Ananiâ na vačah usâgo naroda gëtyâ slovy: "tak palamaŭ ârmo Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, праз dva gady, z'nâŭšy âgo z šyì ŭsìh narodaŭ". Ì pajšoŭ Eramiâ svaëj darogaj.

12. І было слова Гасподняе Ераміі пасля таго, як прарок Ананія паламаў ярмо на шыі прарока Ераміі:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiì pas'lâ tago, âk prarok Ananiâ palamaŭ ârmo na šyì praroka Eramiì:

13. ідзі і скажы Ананію: так кажа Гасподзь: ты паламаў ярмо драўлянае - і зробіш замест яго ярмо жалезнае.

idzi i skažy Ananiû: tak kaža Gaspodz': ty palamaŭ ârmo draŭlânae - i zrobiš zamest âgo ârmo žaleznae.

14. Бо так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: жалезнае ярмо накладу на шыю ўсіх гэтых народаў, каб яны працавалі Навухаданосару, цару Вавілонскаму, і яны будуць служыць яму, і нават зьвяроў польных Я аддам яму.

Bo tak kažã Gaspodz' Savaof, Bog Izraileŭ: žãleznae ârmo nakladu na šyŭ ŭsŭh gètyh narodaŭ, kab âny pracavali Navuhadosaru, caru Vavilonskamu, i âny buduc' služyc' âmu, i navat z'vâroŭ pol'nyh Â addam âmu.

15. I сказаŭ прарок Ерамія прароку Ананію: паслухай, Ананія: Гасподзь цябе не пасылаŭ, і ты абнадзейваеш народ гэты фальшыва.

Ì skazaŭ prarok Eramiâ praroku Ananiŭ: pasluhaj, Ananiâ: Gaspodz' câbe ne pasylaŭ, i ty abnadzejvaeš narod gèty fal'šyva.

16. Пасья гэтага так кажа Гасподзь: вось, Я скіну цябе з улонья зямлі; у гэтым самым годзе ты памрэш, бо ты гаворыш насуперак Госпаду.

Pas'lâ gètaga tak kažã Gaspodz': vos', Â skinu câbe z ulon'nâ zâmlì; u gètym samym godze ty pamrèš, bo ty gavoryš nasuperak Gospadu.

17. I памёр прарок Ананія ў тым самым годзе, на сёмым месяцы.

Ì pamër prarok Ananiâ ŭ tym samym godze, na sëmym mesâcy.

29 Кіраўнік

1. I вось словы зь пісьма, якое прарок Ерамія паслаŭ зь Ерусаліма да рэшты старэйшынаŭ паміж перасяленцамі і да сьвятароŭ, і да прарокаŭ і да ўсяго народа, якіх Навухаданосар вывеŭ зь Ерусаліма ў Вавілон,

Ì vos' slovy z' pis'ma, âkoe prarok Eramiâ paslaŭ z' Erusalima da rèšty starèjšynaŭ pamiž perasâlencami i da s'vâtaroŭ, i da prarokaŭ i da ŭsâgo naroda, âkih Navuhadosar vyveŭ z' Erusalima ŭ Vavilon,

2. пасья таго, як выйшлі зь Ерусаліма цар Еханія і царыца і еўнухі, князі Юдэі і Ерусаліма, і цесьляры і кавалі,

pas'lâ tago, âk vyjšli z' Erusalima car Ehaniâ i caryca i eŭnuhi, knâzi Ŭdèi i Erusalima, i ces'lâry i kavali,

3. праз Элеасу, сына Сафанавага, і Герамію, сына Хэлкіінага, якіх

Сэдэкія, цар Юдэйскі, пасылаў у Вавілон да Наухаданосара, цара Вавілонскага:

praz Èleasu, syna Safanavaga, i Geramiù, syna Hèlkiìnaga, âkih Sèdèkiâ, car Ûdèjski, pasylaŭ u Vavilon da Nauhadanosara, cara Vavilonskaga:

4. так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў, усім палонным, якіх Я перасяліў зь Ерусаліма ў Вавілон:

tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ižraileŭ, usim palonnym, âkih Â perasâliŭ z' Erusalima ŭ Vavilon:

5. будуйце дамы і жывеце ў іх, і разводзьце сады і ежце плады зь іх;

6. бярэце жонак і раджайце сыноў і дачок; і сынам сваім бярэце жонак і дачок сваіх аддавайце ў замужства, каб яны нараджалі сыноў і дачок, і множцеся там, а не змаляйцеся;

bârèce žonak i radžajce synoŭ i dačok; i synam svaim bârèce žonak i dačok svaih addavajce ŭ заму́жства, kab âny naradžali synoŭ i dačok, i množcesâ tam, a ne zmalâjcesâ;

7. і клапацецеся пра дабрабыт горада, у які Я перасяліў вас, і малецеся за яго Госпаду; бо пры дабрабыце яго і вам будзе мір.

i klapacecesâ pra dabrabyt gorada, u âki Â perasâliŭ vas, i malecesâ za âgo Gospadu; bo pry dabrabyce âgo i vam budze mir.

8. Бо так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: хай ня зводзяць вас прарокі вашыя, якія сярод вас, і варажбіты вашыя; і ня слухайце сноў вашых, якія вам сьняцца;

Bo tak kaža Gaspodz'a Savaof, Bog Ižraileŭ: haj nâ zvodzâc' vas praroki vašyâ, âkiâ sârod vas, i varažbity vašyâ; i nâ sluhajce snoŭ vašyh, âkiâ vam s'nâcca;

9. фальшыва прарочаць яны вам імем Маім; Я не пасылаў іх, кажа

Гасподзь.

fal'syva praročac' âny vam imem Maim; Â ne pasylaŭ ih, kaža Gaspodz'.

10. Бо так кажа Гасподзь: калі споўніцца вам у Вавилоне семдзесят гадоў, тады Я наведу вас і спраўджу добрае слова Маё пра вас, каб вярнуць вас на месца гэтае.

Bo tak kaža Gaspodz': kali spoŭnica vam u Vavilone semdzesât gadoŭ, tady Â navedaŭ vas i sprauďžu dobrae slova Maë pra vas, kab vârnuc' vas na mesca gètae.

11. Бо толькі Я ведаю намеры, якія маю пра вас, кажа Гасподзь, намеры на дабро, а не на ліха, каб даць вам будучыню і надзею.

Bo tol'ki Â vedaŭ namery, âkiâ maŭ pra vas, kaža Gaspodz', namery na dabro, a ne na liha, kab dac' vam budučynŭ i nadzeŭ.

12. І ўсклікнеце Мне, і пойдзеце і памоліцеся Мне, і Я пачую вас;

Ì ŭskliknese Mne, i pojdzece i pamolicesâ Mne, i Â pačuŭ vas;

13. і пашукаеце Мяне і знойдзеце, калі пашукаеце Мяне ўсім сэрцам вашым.

i pašukaese Mâne i znojdzece, kali pašukaese Mâne ŭsim sèrcam vašym.

14. І буду Я знойдзены вамі, кажа Гасподзь, і вярну вас з палону і зьбяру вас з усіх народаў і з усіх мясьцінаў, куды Я выгнаў вас, кажа Гасподзь, і вярну вас у тое месца, адкуль перасяліў вас.

Ì budu Â znojdzeny vami, kaža Gaspodz', i vârnŭ vas z palonu i z'bâru vas z usih narodaŭ i z usih mâs'cinaŭ, kudy Â vygnaŭ vas, kaža Gaspodz', i vârnŭ vas u toe mesca, adkul' perasâliŭ vas.

15. Вы кажаце: "Гасподзь паставіў нам прарокаў і ў Вавилоне".

Vy kažaće: "Gaspodz' pastaviŭ nam prarokaŭ i ŭ Vavilone".

16. Так кажа Гасподзь пра цара, які сядзіць на троне Давідавым, і пра ўвесь народ, які жыве ў горадзе гэтым, пра братоў ваших, якія не

адведзены з вамі ў палон,

Tak kažā Gaspodz' pra cara, âkì sâdzic' na trone Davidavym, ì pra ũves' narod, âkì žyve ũ goradze gètym, pra bratoŭ vašyh, âkîâ ne advedzeny z vamì ũ palon,

17. так кажа пра іх Гасподзь Саваоф: вось, Я пашлю на іх меч, голад і паморак з пошасьцю, і зраблю іх такімі, як гнілыя смоквы, якіх нельга есьці за нягоднасьць іх;

tak kažā pra ih Gaspodz' Savaof: vos', Â pašlŭ na ih meč, golad ì pamorak z pošas'cŭ, ì zrablŭ ih takimì, âk gnilyâ smokvy, âkih nel'ga es'ci za nâgodnas'c' ih;

18. і буду перасьледаваць іх мечам, голадам і паморкам з пошасьцю, і аддам іх на азлабеньне ўсім царствам зямлі, на праклэн і жудасьць, на пасьмешышча і паганьбеньне паміж усімі народамі, куды Я выганю іх, і буду перас'ледаваць іх мечам, голadam і паморкам з пошас'цŭ, і addam ih na azlaben'ne ũsim carstvam zâmlì, na praklën ì žudas'c', na pas'mešyšča ì pagan'ben'ne pamìž usimì narodamì, kudy Â vyganŭ ih,

19. за тое, што яны ня слухалі словаў Маіх, кажа Гасподзь, зь якімі Я пасылаў да іх рабоў Маіх, прарокаў, пасылаў з самае раніцы, але яны ня слухаліся, кажа Гасподзь.

za toe, što âny nâ sluhali slovaŭ Maìh, kažā Gaspodz', z' âkimì Â pasylaŭ da ih raboŭ Maìh, prarokaŭ, pasylaŭ z samae ranicy, ale âny nâ sluhalisâ, kažā Gaspodz'.

20. А вы, усе перасяленцы, якіх Я паслаў зь Ерусаліма, ў Вавілон, слухайце слова Гасподняе:

A vy, use perasâlency, âkih Â paslaŭ z' Erusalima, ũ Vavìlon, sluhajce slova Gaspodnâe:

21. так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў, пра Ахава, сына Каліінага, і

пра Сэдэкію, сына Маасэінага, якія прарочаць вам імем маім ілжу: вось, Я перадам іх у рукі Навухаданосара, цара Вавілонскага, і ён заб'е іх у вас на вачах.

tak kažā Gaspodz' Savaof Bog Īzraileŭ, pra Ahava, syna Kaliinaga, i pra Sèdèkiŭ, syna Maasèinaga, âkiâ praročac' vam imem maim ilžu: vos', Â peradam ih u rukì Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, i èn zab'e ih u vas na vačah.

22. І прынята будзе ад іх усімі перасяленцамі Юдэйскімі, якія ў Вавілоне, праклінаць так: "хай зробіць табе Гасподзь тое самае, што Сэдэкію і Ахаву", якіх цар Вавілонскі спражыў на агні

Ī prynâta budze ad ih usimì perasâlencamì Ūdèjskimì, âkiâ ŭ Vavilone, praklinac' tak: "haj zrobìc' tabe Gaspodz' toe samae, što Sèdèkiŭ i Ahavu", âkih car Vavilonski spražyŭ na agni

23. за тое, што яны рабілі брыдкае ў Ізраілі: пералюбнічалі з жонкамі блізкіх сваіх і імем Маім гаварылі ілжу, чаго Я не наказваў ім; Я ведаю гэта і Я сьведка, кажа Гасподзь.

za toe, što âny rabilì brydkae ŭ Īzraili: peralûbničali z žonkamì blizkih svaih i imem Maim gavarylì ilžu, čago Â ne nakazvaŭ im; Â vedaŭ gèta i Â s'vedka, kažā Gaspodz'.

24. І Шэмаію Нэхэламіцяніну скажы:

Ī Šèmaiŭ Nèhèlamicâninu skažy:

25. так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: за тое, што ты пасылаў пісьмы ад імя свайго да ўсяго народу, які ў Ерусаліме, і да сьвятара Сафонія, сына Маасэінага, і да ўсіх сьвятароў, і пісаў:

tak kažā Gaspodz' Savaof, Bog Īzraileŭ: za toe, što ty pasylaŭ pis'my ad imâ svajgo da ŭsâgo narodu, âki ŭ Erusalime, i da s'vâtara Safoniâ, syna Maasèinaga, i da ŭsìh s'vâtarou, i pisaŭ:

26. Гасподзь паставіў цябе сьвятаром замест сьвятара Ёдая, каб ты быў паміж прыглядчыкамі ў доме Гасподнім за кожным чалавекам, які шалее і прарочыць, і каб ты вязьніў такога ў цямніцу і ў калодку:

Gaspodz' pastaviŭ câbe s'vâtarom zamest s'vâtara Ędaâ, kab ty byŭ pamiz pryglâdčykami ũ dome Gaspodnim za koŭnym čalavekam, âki šalee i praročyc', i kab ty vâz'niŭ takoga ũ câmnicu i ũ kalodku:

27. чаму ж ты не забароніш Ерамію Анатоцкаму прарочыць у вас?

čamu Ź ty ne zabaroniš Eramiŭ Anatockamu praročyc' u vas?

28. бо ён і да нас у Вавілон прыслаў сказаць: "палон будзе працяглы: будуйце дамы і жывеце ў іх, разводзьце сады і ежце плады зь іх".

bo ěn i da nas u Vavilon pryslaŭ skazac': "palon budze pracâgly: budujce damy i Źyvece ũ ih, razvodz'ce sady i eŹce plady z' ih".

29. Калі Сафонія сьвятар прачытаў гэта пісьмо ўголас прароку Ерамію,

Kali Safoniâ s'vâtar pračytaŭ gëta piš'mo ũgolas praroku Eramiŭ,

30. тады было слова Гасподняе Ерамію:

tady bylo slova Gaspodnâe Eramiŭ:

31. пашлі да ўсіх перасяленцаў сказаць: так кажа Гасподзь пра Шэмаію Нэхэламіцяніна: за тое, што Шэмаія ў вас прарочыць, а Я не пасылаў яго, і абнадзейвае вас фальшыва, -

pašli da ũsih perasâlencaŭ skazac': tak kaŹa Gaspodz' pra Šëmaiŭ

Nëhëlamicânina: za toe, što Šëmaiâ ũ vas praročyc', a Â ne pasylaŭ âgo, i abnadzejvae vas fal'syva, -

32. за тое, так кажа Гасподзь: вось, Я пакараю Шэмаію Нэхэламіцяніна і племя ягонае; ня будзе ад яго чалавека, каб жыў сярод народа гэтага,

і ня ўбачыць ён таго добра, якое Я зраблю народу Майму, кажа

Гасподзь; бо ён гаварыў насуперак Госпаду.

za toe, tak kaŹa Gaspodz': vos', Â pakaraŭ Šëmaiŭ Nëhëlamicânina i plemâ

âgonae; nâ budze ad âgo čalaveka, kab žyŭ sârod naroda gètaga, i nâ ŭbačyc' ěn tago dabra, âkoe Â zrablŭ narodu Majmu, kaža Gaspodz'; bo ěn gavaryŭ nasuperak Gospadu.

30 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамію ад Госпада:

Slova, âkoe bylo Eramiŭ ad Gospada:

2. так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: напішы сабе ўсе словы, якія Я казаў табе, у кнігу,

tak kaža Gaspodz' Bog İzraileŭ: napišy sabe ŭse slovy, âkiâ Â kazaŭ tabe, u knigu,

3. бо вось, наступаць дні, кажа Гасподзь, калі Я вярну з палону народ Мой, Ізраіля і Юду, кажа Гасподзь; і прывяду іх зноў у тую зямлю, якую даў бацькам іхнім, і яны будуць валодаць ёю.

bo vos', nastaŭc' dni, kaža Gaspodz', kalì Â vârnŭ z palonu narod Moj, İzrailâ i Ŭdu, kaža Gaspodz'; i pryvâdu ih znoŭ u tuŭ zâmlŭ, âkuŭ daŭ bac'kam ihnim, i âny buduc' valodac' ěu.

4. І вось - тыя словы, якія сказаў Гасподзь пра Ізраіля і Юду.

İ vos' - tyâ slovy, âkiâ skazaŭ Gaspodz' pra İzrailâ i Ŭdu.

5. Так сказаў Гасподзь: голас трывогі і жудасьці чуем мы, а ня міру.

Tak skazaŭ Gaspodz': golas tryvogì i žudas'ci čuem my, a nâ mîru.

6. Спытайцеся і разважце: ці родзіць мужчына? Чаму ж Я бачу ў кожнага мужчыны рукі на сьцёгнах ягоных, як у жанчыны ў родах, і твары ва ўсіх бледныя?

Spytajcesâ i razvažce: ci rodzic' mužčyna? Čamu ž Â baču ŭ kožnaga mužčyny rukì na s'cëgnah âgonyh, âk u žančyny ŭ rodah, i tvary va ŭsìh

blednyâ?

7. О, гора! вялікі той дзень, ня было падобнага да яго; гэта - бяdotны час у Якава, але ён будзе ўратаваны ад яго.

O, gora! vâlikì toj dzen', nâ bylo padobnaga da âgo; gèta - bâdotny čas u Âkava, ale ên budze ŭratavany ad âgo.

8. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь Саваоф: паламаю ярмо ягонае, якое на шыі тваёй, і повязі твае парву; і ня будзе ўжо службыць чужаземцам,

Ì budze ŭ toj dzen', kaža Gaspodz' Savaof: palamaŭ ârmo âgonae, âkoe na šyì tvaëj, ì povâzi tvae parvu; ì nâ budze ŭžo služyc' čužazemcam,

9. але будучь службыць Госпаду Богу свайму і Давіду свайму, якога Я пастаўлю ім.

ale buduc' služyc' Gospadu Bogu svajmu ì Davidu svajmu, âkoga Â pastaŭlŭ ìm.

10. І ты, рабе Мой Якаве, ня бойся, кажа Гасподзь, і не палохайся, Ізраіле; бо вось, Я ўратую цябе з далёкай краіны і племя тваё зь зямлі палону іхняга; і вернецца Якаў і будзе жыць спакойна і мірна, і ніхто ня будзе палохаць яго,

Ì ty, rabe Moj Âkave, nâ bojsâ, kaža Gaspodz', ì ne palohajsâ, Ìzraile; bo vos', Â ŭratuŭ câbe z dalëkaj krajiny ì plemâ tvaë z' zâmli palonu ihnâga; ì vernecca Âkaŭ ì budze žyc' spakojna ì mîrna, ì nihto nâ budze palohac' âgo,

11. бо Я з табою, кажа Гасподзь, каб ратаваць цябе: Я цалкам вынішчу ўсе народы, сярод якіх расьсеяў цябе, а цябе ня знішчу; я буду караць цябе ў меру, але непакараным не пакіну цябе.

bo Â z taboŭ, kaža Gaspodz', kab ratavac' câbe: Â calkam vynišču ŭse narody, sârod âkih ras'seâŭ câbe, a câbe nâ z'nišču; â budu karac' câbe ŭ meru, ale nepakaranym ne pakînu câbe.

12. Бо так кажа Гасподзь: рана твая незагойная, пошасьць твая жорсткая;

Bo tak kaža Gaspodz': rana tvaâ nezagojnaâ, pošas'c' tvaâ žorstkaâ;

13. ніхто не клапаціцца пра справу тваю, каб загоіць рану тваю; гаючых лекаў няма для цябе;

nihito ne klapocicca pra spravu tvaû, kab zagoic' ranu tvaû; gaûčyh lekaû nâma dlâ câbe;

14. усе сябры твае забылі цябе, ня шукаюць цябе; бо Я пабіў цябе ўдарамі непрыяцельскімі, жорсткаю караю за мноства беззаконьняў тваіх, бо грахі твае памножыліся.

use sâbry tvae zabyli câbe, nâ šukaûc' câbe; bo Â pabiû câbe ũdarami nepryâcel'skimì, žorstkaû karaû za mnostva bezzakon'nâŭ tvaih, bo grahi tvae pamnožylisâ.

15. Што ты енчыш пра раны твае, пра жорсткасьць хваробы тваёй? за мноства беззаконьняў тваіх Я зрабіў табе гэта, бо грахі твае памножыліся.

Što ty enčyš pra rany tvae, pra žorstkas'c' hvaroby tvaëj? za mnostva bezzakon'nâŭ tvaih Â zrabiû tabe gèta, bo grahi tvae pamnožylisâ.

16. Але ўсе, хто пажырае цябе, будуць зжэртыя; і ўсе ворагі твае - усе самі пойдучь у палон, і спусташальнікі твае будуць спустошаныя, і ўсіх рабаўнікоў тваіх аддам на рабунак.

Ale ũse, hto pažyrae câbe, buduc' zžertyâ; i ũse voragi tvae - use sami pojduc' u palon, i spustašal'niki tvae buduc' spustošanyâ, i ũsìh rabaŭnikoŭ tvaih addam na rabunak.

17. Я абкладу цябе пластырам і вылечу цябе ад ранаў тваіх, кажа Гасподзь. Цябе называлі адкідам, кажучы: "вось Сіён, пра які ніхто ня пытаецца".

Â abkladu câbe plastyram i vyleču câbe ad ranaŭ tvaïh, kaža Gaspodz'. Câbe nazyvali adkidam, kažučy: "vos' Siën, pra âkì nihto nâ pytaeccâ".

18. так кажа Гасподзь: вось, вярну палон намётаў Якава і селішчы ягоныя памілюю, - і горад зноў будзе пабудаваны на пагорку сваім, і храм уладкуецца як раней.

tak kaža Gaspodz': vos', vârnû palon namëtaŭ Âkava i seliščy âgonyâ pamîluû, - i gorad znoŭ budze pabudavany na pagorku svaim, i hram uladkuecca âk ranej.

19. І ўзнясуцца зь іх падзяка і голас разьвяселеных; і Я памножу іх, і ня будуць меншыцца, і праслаўлю іх, і ня будуць прыніжаныя.

Ì ŭz'nâsucca z' ih padzâka i golas raz'vâselenyh; i Â pamnožu ih, i nâ buduc' menšycca, i praslaŭlû ih, i nâ buduc' prynižanyâ.

20. І сыны ягоныя будуць, як раней, і гурт ягоны будзе стаяць перад Мною, і пакараю ўсіх уціскальнікаў ягоных.

Ì syny âgonyâ buduc', âk ranej, i gurt âgony budze staâc' perad Mnoû, i pakaraû ŭsîh uciskal'nikaŭ âgonyh.

21. І будзе правадыр ягоны зь яго самога, і валадар ягоны будзе паходзіць з асяродзьдзя яго; і Я набліжу яго і ён падступіцца да Мяне; бо хто наважыцца сам па сабе наблізіцца да Мяне? кажа Гасподзь.

Ì budze pravadyr âgony z' âgo samoga, i valadar âgony budze pahodzic' z asârodz'dzâ âgo; i Â nablîžu âgo i ën padstupicca da Mâne; bo hto navažycca sam pa sabe nablizicca da Mâne? kaža Gaspodz'.

22. І вы будзеце Маім народам, і Я буду вам Богам.

Ì vy budzece Maïm narodam, i Â budu vam Bogam.

23. Вось, лютая віхура ідзе ад Госпада, віхура грозная; яна ідзе на галаву бязбожнікаў.

Vos', lûtaâ vihura idze ad Gospada, vihura groznaâ; âna idze na galavu

bâzbožnikaŭ.

24. Палымяны гнеў Госпада не адвернецца, пакуль Ён ня зьдзейсьніць і ня спраўдзіць намераў сэрца Свайго. У апошнія дні зразумеце гэта.

Palymâny gneŭ Gospada ne advernecca, pakul' Ęn nâ z'dzejs'nic' i nâ spraŭdzic' nameraŭ sêrca Svajgo. U apošniâ dni zrazumeece gèta.

31 Кіраўнік

1. У той час, кажа Гасподзь, Я буду Богам усім плямёнам Ізраілевым, а яны будуць Маім народам.

U toj čas, kaža Gaspodz', Â budu Bogam usim plâmënam Ìzrailevym, a âny buduc' Maìm narodam.

2. Так кажа Гасподзь: народ, які ацалеў ад меча, знайшоў мілажаль у пустыні, іду супакоіць Ізраіля.

Tak kaža Gaspodz': narod, âki acaleŭ ad meča, znajšoŭ milažal' u pustyni, idu supakoic' Ìzrailâ.

3. Здалёк явіўся мне Гасподзь і сказаў: любоўю вечнаю Я палюбіў цябе, і таму даў табе Маё ўпадабаньне.

Zdalëk âviŭsâ mne Gaspodz' i skazaŭ: lûboŭû večnaû Â palûbiŭ câbe, i tamu daŭ tabe Maë ŭpadaban'ne.

4. Я зноў уладжу цябе, і ты будзеш уладжана, дзева Ізраілевая, зноў будзеш упрыгожвацца тымпанамі тваімі і выходзіць у карагодзе тых, якія весяляцца;

Â znoŭ uladžu câbe, i ty budzeš uladžana, dzeva Ìzrailevaâ, znoŭ budzeš uprygožvacca tympanami tvaimi i vyhodzic' u karagodze tyh, âkiâ vesâlâcca;

5. зноў насадзіш вінаграднікі на горах Самарыі; вінаграднікі, якія будуць гадаваць іх, самыя будуць карыстацца імі.

znoŭ nasadziš vïnagradniki na gorah Samaryi; vïnagradniki, âkiâ buduc' gadavac' ih, samyâ buduc' karystacca imi.

6. Бо будзе дзень, калі вартаўнікі на гары Яфрэмавай абвесьцяць: "уставайце, і пойдзем на Сіён да Госпада Бога нашага".

Bo budze dzen', kali vartaŭniki na gary Âfrëmavaj abves'câc': "ustavajce, i pojdzem na Siën da Gospada Boga našaga".

7. Бо так кажа Гасподзь: радасна сьпявайце пра Якава і ўсклікайце перад галавою народаў; узьвяшчайце, слаўце і кажэце: уратуй, Госпадзе народ Твой, рэшту Ізраіля!

Bo tak kaža Gaspodz': radasna s'pâvajce pra Âkava i ŭsklikajce perad galavoŭ narodaŭ; uz'vâščajce, slaŭce i kažèce: uratuj, Gospadze narod Tvoj, rëštu Îzrailâ!

8. Вось, Я прывяду іх з краіны паўночнай і зьбяру іх з краёў зямлі; сьляпы і кульгавы, цяжарная і парадзіха разам зь імі, - вялікі гурт вернецца сюды.

Vos', Â pryvâdu ih z kraïny paŭnočnaj i z'bâru ih z kraëŭ zâmlì; s'lâpy i kul'gavy, câžarnaâ i paradziha razam z' imi, - vâlikì gurt vernecca sŭdy.

9. Яны пайшлі са сьлязьмі, а Я павяду іх з уцехаю; павяду іх бліз патокаў водаў, дарогаю роўнаю, на якой не спатыкнуцца; бо Я - бацька Ізраілю і Яфрэм - першынец Мой.

Âny pajšli sa s'lâz'mi, a Â pavâdu ih z ucehaŭ; pavâdu ih bliz patokaŭ vodaŭ, darogaŭ roŭnaŭ, na âkoj ne spatyknucca; bo Â - bac'ka Îzrailŭ i Âfrëm - peršynec Moj.

10. Слухайце слова Гасподняе, народы, і ўзьвясцеце выспам аддаленым і скажэце: "Хто расьсеяў Ізраіля, Той і зьбярэ яго, і будзе ахоўваць яго, як пастух статак свой";

Sluhajce slova Gaspodnâe, narody, i ŭz'vâs'cece vyspam addalenym i

skažèce: "Hto ras'seâŭ Ìzrailâ, Toj ì z'bâre âgo, ì budze ahoŭvac' âgo, âk pastuh statak svoj";

11. бо адкупіць Гасподзь Якава і пазбавіць яго ад рукі таго, хто быў дужэйшы за яго.

bo adkupic' Gaspodz' Âkava ì pazbavic' âgo ad ruki tago, hto byŭ dužèjšy za âgo.

12. І прыйдуць яны - і будуць радавацца на вышынях Сіёна; і сьцякуцца да добрасьці Гасподняй, да пшаніцы і віна і алею, да ягнят і валоў; і душа іхняя будзе як напоены вадой сад, і яны ня будуць ужо болей таміцца.

Ì pryjduc' âny - ì buduc' radavacca na vyšynâh Siëna; ì s'câkucca da dobras'ci Gaspodnâj, da pšanicy ì vina ì aleû, da âgnât ì valoŭ; ì duša ihnââ budze âk napoeny vadoû sad, ì âny nâ buduc' užo bolej tamicca.

13. Тады дзяўчына будзе весяліцца ў карагодзе, і хлопцы і старыя разам; і замяню маркоту іхнюю на радасьць і сучешу іх, і парадую іх пасьяля смутку іхняга.

Tady dzâŭčyna budze vesâlicca ŭ karagodze, ì hlopcy ì staryâ razam; ì zamânû markotu ihnûû na radas'c' ì sucešu ih, ì paraduû ih pas'lâ smutku ihnâga.

14. І накармлю душу сьвятароў тлушчам, і народ Мой насыціцца дабротамі Маімі, кажа Гасподзь.

Ì nakarmlû dušu s'vâtaroŭ tluščam, ì narod Moj nasycicca dabrotami Maimi, kaža Gaspodz'.

15. Так кажа Гасподзь: голас чуцен у Раме, лямант і горкае галашэньне: Рахіль плача па дзецях сваіх і ня хоча сучешыцца ў дзецях сваіх, бо іх няма.

Tak kaža Gaspodz': golas čucen u Rame, lâmant ì gorkae galašèn'ne: Rahil'

plača pa dzecâh svaih i nâ hoča sucešycca ũ dzecâh svaih, bo ih nâma.

16. Так кажа Гасподзь; утрымай голас твой ад галашэньня і вочы твае ад сьлёз, бо ёсьць узнагарода за працу тваю, кажа Гасподзь, і вернуцца сыны твае ў межы свае.

Tak kaža Gaspodz'; utrymaj golas tvoj ad galašèn'nâ i vočy tvae ad s'lěz, bo ës'c' uznagaroda za pracu tvaû, kaža Gaspodz', i vernucca syny tvae ũ mežy svae.

17. Чую Яфрэма, які плача: "Ты пакараў мяне, - і я пакараны, як цялё неўтаймоўнае; наварні мяне, - і наварнуся, бо Ты - Гасподзь Бог мой.

Čuû Áfrèma, âki plača: "Ty pakaraŭ mâne, - i â pakarany, âk câlë neŭtajmoŭnae; navârni mâne, - i navârnusâ, bo Ty - Gaspodz' Bog moj.

18. Калі я быў навернуты, я каяўся, і калі быў настаўлены на розум, біў сябе па клубах; я быў пасаромлены, я быў зьбянтэжаны, бо нёс няславу маладосьці маёй".

Kali â byŭ navernuty, â kaâŭsâ, i kali byŭ nastaŭleny na rozum, biŭ sâbe pa klubah; â byŭ pasaromleny, â byŭ z'bântèžany, bo nës nâslavu malos'ci maěj".

19. Ці не дарагі ў Мяне сын Яфрэм? ці ня любае дзіця? бо, як толькі загавару пра яго, заўсёды зь любоўю ўспамінаю пра яго; нутроба Мая абураецца за яго; умілажалюся зь яго, кажа Гасподзь.

Cì ne daragì ũ Mâne syn Áfrèm? cì nâ lûbae dzicâ? bo, âk tol'ki zagavaru pra âgo, zaŭsëdy z' lûboŭŭ ŭspaminaŭ pra âgo; nutroba Maâ aburaecca za âgo; umilažalûsâ z' âgo, kaža Gaspodz'.

20. Пастаў сабе дарожныя знакі, пастаў сабе слупы, павярні сэрца тваё на дарогу - на шлях, па якім ты ішла; вяртайся, дзева Ізраілевая, вяртайся ў гэтыя гарады твае.

Pastaŭ sabe darožnyâ znaki, pastaŭ sabe slupy, pavârni sërca tvaë na

darogu - na šlâh, pa âkim ty išla; vârtajsâ, dzeva Ìzrailevaâ, vârtajsâ ũ gètyâ garady tvaе.

21. Ці доўга табе бадзяцца, адпалая дачка? Бо Гасподзь стварыў на зямлі нешта новае: жонка выратуе мужа.

Cì doŭga tabe badzâcca, adpalaâ dačka? Bo Gaspodz' stvaryŭ na zâmlì nešta novae: žonka vyratue muža.

22. Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: наперад, калі Я вярну палон іхні, будуць казаць на зямлі Юды і ў гарадах ягоных гэтакія слова: "хай дабраславіць цябе Гасподзь, жылішча праўды, гара сьвятая!"

Tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileŭ: naperad, kalì Á vârnu palon ihnì, buduc' kazac' na zâmlì Ŭdy ì ũ garadah âgonyh gètae slova: "haj dabraslavic' câbe Gaspodz', žytlišča praŭdy, gara s'vâtaâ!"

23. І паселіцца на ёй Юда і ўсе гарады ягоныя разам, земляробы і тыя, што ходзяць са статкамі.

Ì paselicca na ëj Ŭda ì ũse garady âgonyâ razam, zemlâroby ì tyâ, što hodzâc' sa statkami.

24. Бо Я напаю душу стомленую і накармлю душу скрушную.

Bo Á napaŭ dušu stomlenuŭ ì nakarmlŭ dušu skrušnuŭ.

25. Пры гэтым я прагнуўся і паглядзеў, і сон мой быў прыемны мне.

Pry gèтым â pračnuŭsâ ì paglâdzeŭ, ì son moj byŭ pryemny mne.

26. Вось, наступаць дні, кажа Гасподзь, калі Я засею дом Ізраілеў і дом Юдаў насеньнем чалавека і насеньнем быдла.

Vos', nastaŭc' dñì, kaža Gaspodz', kalì Á zaseŭ dom Ìzraileŭ ì dom Ŭdaŭ nasen'nem čalaveka ì nasen'nem bydla.

27. І як Я назіраў за імі, выкараняючы і ламаючы, і разбураючы і губячы, і пашкодзваючы, так буду назіраць за імі, будуючы і насаджваючы, кажа Гасподзь.

Ì âk Â naziraŭ za imi, vykaranâŭčy i lamaŭčy, i razburaŭčy i gubâčy, i paškodžvaŭčy, tak budu nazirac' za imi, buduŭčy i nasadžvaŭčy, kaža Gaspodz'.

28. У тыя дні ўжо ня будуць казаць: "бацькі елі кіслы вінаград, а ў дзяцей на зубах - аскома",

U tyâ dni ŭžo nâ buduc' kazac': "bac'ki eli kisly vïnagrad, a ŭ dzâcej na zubah - askoma",

29. а кожны будзе паміраць за сваё ўласнае беззаконьне; хто будзе есьці кіслы вінаград, у таго на зубах і аскома будзе.

a kožny budze pamirac' za svaë ŭlasnae bezzakon'ne; hto budze es'ci kisly vïnagrad, u tago na zubah i askoma budze.

30. Вось наступаць дні, кажа Гасподзь, калі Я заключу з домам Ізраіля і з домам Юды новы заповіт,

Vos' nastaŭc' dni, kaža Gaspodz', kali Â zaklŭču z domam Ìzrailâ i z domam Ŭdy novy zapavet,

31. не такі заповіт, які Я заключыў з бацькамі іхнімі ў той дзень, калі ўзяў іх за руку, каб вывесці іх зь зямлі Егіпецкай; той заповіт Мой яны парушылі, хоць я заставаўся ў еднасьці зь імі, кажа Гасподзь.

ne taki zapavet, âki Â zaklŭčyŭ z bac'kami ihnimi ŭ toj dzen', kali ŭzâŭ ih za ruku, kab vyves'ci ih z' zâmlì Egipeckaj; toj zapavet Moj âny parušyli, hoc' â zastavaŭsâ ŭ ednas'ci z' imi, kaža Gaspodz'.

32. А той заповіт, які Я заключу з домам Ізраілевым пасля тых дзён, кажа Гасподзь: укладу закон Мой у іхнюю нутрыну і на сэрцах іх напішу яго, і буду ім Богам, а яны будуць Маім народам.

A toj zapavet, âki Â zaklŭču z domam Ìzrailevym pas'lâ tyh dzën, kaža Gaspodz': ukladu zakon Moj u ihnŭŭ nutrynu i na sèrcah ih napišu âgo, i budu im Bogam, a âny buduc' Maìm narodam.

33. І ўжо ня будуць вучыць адзін аднаго, брат - брата і казаць: "спазнайце Госпада", бо ўсе самі будуць ведаць Мяне, ад малога да старога, кажа Гасподзь, бо Я дарую беззаконьні іхнія і грахоў іхніх ужо не спамяну болей.

Ì ŭžo nâ buduc' vučyc' adzìn adnago, brat - brata ì kazac': "spaznajce Gospada", bo ŭse samì buduc' vedac' Mâne, ad maloga da staroga, kaža Gaspodz', bo Â daruû bezzakon'ni ihniâ ì grahoŭ ihnih užo ne spamânu bolej.

34. Так кажа Гасподзь, Які даў сонца на асьвятленьне ўдзень, пастановы месяцу і зоркам на асьвятленьне ўначы, Які хвалюе мора, што аж хвалі яго равуць; Гасподзь Саваоф - імя Яму.

Tak kaža Gaspodz', Âki daŭ sonca na as'vâtlen'ne ŭdzen', pastanovy mesâcu ì zorkam na as'vâtlen'ne ŭnačy, Âki hvalûe mora, što aŭ hvalì âgo ravuc'; Gaspodz' Savaof - imâ Âmu.

35. Калі гэтыя пастановы перастануць дзейнічаць перад Мною, кажа Гасподзь, дык і племя Ізраілевае перастане быць народам перад Мною назаўсёды.

Kali gètyâ pastanovy perastanuc' dzejničac' perad Mnoû, kaža Gaspodz', dyk ì plemâ Ìzrailevae perastane byc' narodam perad Mnoû nazaŭsëdy.

36. Так кажа Гасподзь: калі неба можа быць абмерана ўгары, а асновы зямлі - дасьледаваныя ўнізе, дык і Я адкіну ўсё племя Ізраілевае за ўсё тое, што яны рабілі, кажа Гасподзь.

Tak kaža Gaspodz': kali neba moža byc' abmerana ŭgary, a asnovy zâmlì - das'ledavanyâ ŭnize, dyk ì Â adkinu ŭsë plemâ Ìzrailevae za ŭsë toe, što âny rabìlì, kaža Gaspodz'.

37. Вось, наступаць дні, кажа Гасподзь, калі горад уладжаны будзе на славу Госпаду ад вежаў Анамэіла да брамаў вугольных,

*Vos', nastauć' dni, kažã Gaspodz', kalì gorad uladžany budze na slavu
Gospadu ad vežaŭ Anamèila da bramaŭ vugol'nyh,*

38. і каморніцкая вярoўка пойдзе проста да пагорка Гарыва і абыдзе
Гаат.

ì kamornickaâ vârôŭka pojdze проста da pagorka Garyva ì abydze Gaat.

39. І ўся даліна трупаў і попелу, і ўсё поле да патока Кедрона, да кута
конскае брамы на ўсход, будзе сьвятыняю Госпада; не разбурыцца і не
распадзецца векавечна.

*Ì ũsâ dalina trupaŭ ì popelu, ì ũsë pole da patoka Kedrona, da kuta konskae
bramy na ũshod, budze s'vâtynâŭ Gospada; ne razburycca ì ne raspadzecca
vekavečna.*

32 Кіраўнік

1. Слова, якое было ад Госпада Ерамію ў дзясяты год Сэдэкіі, цара
Юдэйскага; гэты год быў васемнаццаты год Навухаданосара.

*Slova, âkoe bylo ad Gospada Eramiŭ ũ dzâsâty god Sèdèkii, cara Ûdèjskaga;
gèty god byŭ vasemnaccaty god Navuhadanosara.*

2. Тады войска цара Вавілонскага аблягала Ерусалім, і Ерамія прарок
быў увязьнены ў двары варты, які быў пры доме цара Юдэйскага.

*Tady vojska cara Vavilonskaga ablâgala Erusalim, ì Eramiâ prarok byŭ
uvâz'neny ũ dvary varty, âkì byŭ pry dome cara Ûdèjskaga.*

3. Сэдэкія, цар Юдэйскі, увязьніў яго туды, сказаўшы: "навошта ты
прарочыш і кажаш: так кажа Гасподзь: вось, я аддаю горад гэты ў рукі
цара Вавілонскага, і ён возьме яго;

*Sèdèkiâ, car Ûdèjskì, uvâz'niŭ âgo tudy, skazaŭšy: "navošta ty praročyš ì
kažãš: tak kažã Gaspodz': vos', â addaŭ gorad gèty ũ rukì cara Vavilonskaga,*

ì ën voz'me âgo;

4. і Сэдэкія, цар Юдэйскі, не ўцячэ ад рук Халдэяў, а непазьбежна аддадзены будзе ў рукі цару Вавілонскаму, і будзе гаварыць зь імі вусны ў вусны, і вочы ягоныя ўбачаць вочы яго;

ì Sèdèkiâ, car Ûdèjski, ne ŭcâčè ad ruk Haldèâŭ, a nepaz'bežna addadzeny budze ŭ rukì caru Vavilonskamu, ì budze gavaryc' z' ìmì vusny ŭ vusny, ì vočy âgonyâ ŭbačac' vočy âgo;

5. і ён завядзе Сэдэкію ў Вавілон, дзе той і будзе, пакуль не наведваю яго, кажа Гасподзь. Калі вы будзеце ваяваць з Халдэямі, дык ня мецьмеце посьпеху"?

ì ën zavâdze Sèdèkiû ŭ Vavilon, dze toj ì budze, pakul' ne navedaû âgo, kaža Gaspodz'. Kalì vy budzece vaâvac' z Haldèâmì, dyk nâ mec'mece pos'pehu"?

6. І сказаў Ерамія: такое было мне слова Гасподня:

Ì skazaŭ Eramiâ: takoe bylo mne slova Gaspodnâe:

7. і вось Анамэіл, сын Салумаў, дзядзькі твайго, ідзе да цябе сказаць: купі сабе поле маё, якое ў Анатоце, бо паводле права роднасьці табе належыць купіць яго.

ì vos' Anamèil, syn Salumaŭ, dzâdz'ki tvajgo, idze da câbe skazac': kupì sabe pole maë, âkoe ŭ Anatoce, bo pavodle prava rodnas'ci tabe naležyc' kupic' âgo.

8. І Анамэіл, сын дзядзькі майго, прыйшоў да мяне, паводле слова Гасподняга, у двары варты і сказаў мне: купі поле маё, якое ў Анатоце, у зямлі Веньямінавай, бо права спадчыны тваё і права выкупу тваё; купі сабе. Тады я даведаўся, што гэта было слова Гасподня.

Ì Anamèil, syn dzâdz'ki majgo, pryjšoŭ da mâne, pavodle slova Gaspodnâga, u dvary varty ì skazaŭ mne: kupì pole maë, âkoe ŭ Anatoce, u zâmli

Ven'âminavaj, bo prava spadčyny tvaë i prava vykupu tvaë; kupi sabe. Tady â davedaŭsâ, što gëta bylo slova Gaspodnâe.

9. I купиў я поле ў Анамэіла, сына дзядзькі майго, якое ў Анатоце, і наважыў яму сем сікляў срэбра і дзесяць срэбранікаў;

Ì kupiŭ â pole ŭ Anamèila, syna dzâdz'ki majgo, âkoe ŭ Anatoce, i navažyŭ âmu sem sikhlaŭ srèbra i dzesâc' srèbranikaŭ;

10. і запісаў у кнігу і запячатаў яе, і запрасіў да таго сьведкаў і наважыў срэбра на вагах.

ì zapisaŭ u knìgu i zapâčataŭ âe, i zaprasiŭ da tago s'vedkaŭ i navažyŭ srèbra na vagah.

11. I ўзяў якупчы запіс, як запячатаны паводле закона, так і адкрыты,

12. і аддаў гэты купчы запіс Варуху, сыну Нірыі, сына Маасэі, на вачах у Анамэіла, сына дзядзькі майго, і на вачах у сьведак, якія падпісалі купчы запіс, на вачах ва ўсіх Юдэяў, якія сядзелі ў двары варты;

ì addaŭ gëty kupčy zapis Varuhu, synu Niryi, syna Maasèi, na vačah u Anamèila, syna dzâdz'ki majgo, i na vačah u s'vedak, âkiâ padpisali kupčy zapis, na vačah va ŭsich Ŭdèaŭ, âkiâ sâdzeli ŭ dvary varty;

13. I наказаў Варуху пры іх:

ì nakazaŭ Varuhu pry ih:

14. так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў: вазьмі гэтыя запісы, - гэты купчы запіс, які запячатаны, і гэты запіс адкрыты, - і пакладзі іх у гліняны запіс, каб яны заставаліся там многа дзён.

tak kaža Gaspodz' Savaof Bog Izraileŭ: vaz'mi gëtyâ zapisy, - gëty kupčy zapis, âki zapâčatany, i gëty zapis adkryty, - i pakladzi ih u glinâny zapis, kab âny zastavalisâ tam mnoga dzën.

15. Бо так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў: дамы і палі і вінаграднікі

будуць зноў купляцца ў зямлі гэтай.

Bo tak kažã Gaspodz' Savaof Bog Izraileŭ: damy i pali i vinogradniki buduc' znoŭ kuplâcca ŭ zâmlì gètaj.

16. I перадаўшы купчы запіс Варуху, сыну Нірыі, я памаліўся Госпаду:

Ì peradaŭšy kupčy zapis Varuhu, synu Niryi, â pamaliŭsâ Gospadu:

17. О Госпадзе Божа! Ты стварыў неба і зямлю вялікаю сілаю Тваёю і працягнутай рукою; Табе няма нічога немагчымага;

O Gospadze Boža! Ty stvaryŭ neba i zâmlû vâlikaŭ silaŭ Tvaëŭ i pracâgnutaj rukoŭ; Tabe nâma ničoga nemagčymaga;

18. Ты выказваеш міласэрнасць тысячам і за беззаконьне бацькоў даеш у нутро дзецям іхнім пасья іх: Божа вялікі, моцны, імя Якому - Гасподзь Саваоф!

Ty vykazvaeš milasèrnas'c' tysâčam i za bezzakon'ne bac'koŭ daeš u nutro dzecâm ihnim pas'lâ ih: Boža vâliki, mocny, imâ Ákomu - Gaspodz' Savaof!

19. Вялікі ў радзе і моцны ў дзеях, вочы Якога адкрытыя на ўсе шляхі сыноў чалавечых, каб даваць кожнаму паводле шляхоў ягоных і паводле плёну дзеяў яго,

Vâliki ŭ radze i mocny ŭ dzeâh, vočy Ákoga adkrytyâ na ŭse šlâhi synoŭ čalavečyh, kab davac' kožnamu pavodle šlâhoŭ âgonyh i pavodle plënu dzeâŭ âgo,

20. Які ўчыніў цуды і азнакі ў зямлі Егіпецкай, і ўчыняеш да сённяшняга дня і ў Ізраілі і сярод усіх людзей, і стварыў Сабе імя, як у гэты дзень,

Âki ŭčyniŭ cudy i aznaki ŭ zâmlì Egipeckaj, i ŭčynâeš da sën'nâšnâga dnâ i ŭ Izrailli i sârod usih lûdzej, i stvaryŭ Sabe imâ, âk u gèty dzen',

21. і вывеў народ твой Ізраіля зь зямлі Егіпецкай азнакамі і цудамі, і рукою моцнаю і мышцаю прасьцёртаю, пры вялікай жудасьці,

*ì vyveŭ narod tvoj Ìzrailâ z' zâmlì Egìpeckaj aznakamì ì cudamì, ì rukou
mocnaŭ ì myšcaŭ pras'cërtaŭ, pry vâlikaj žudas'ci,*

22. ì daŭ ìm zjamlju gëtuju, dac' jakuju ìm zaprysiagnuŭsâ bac'kam ìhnim, -
zjamlju, jakaja cÿčë mалаком ì mëдам.

*ì daŭ ìm zâmlû gëtuŭ, dac' âkuŭ ìm zaprysâgnuŭsâ bac'kam ìhnim, - zâmlû,
âkaâ câčë malakom ì mëdam.*

23. Яны ўвайшли ì завалодалì ёю, але перасталì слухацца голасу Твайго
ì рабіць паводле закона Твайго, перасталì рабіць тое, што Ты наказаў
ìм рабіць, ì за тое Ты навёў на ìх усë гэта бедства.

*Âny ŭvajšli ì zavalodalì ëü, ale perastalì sluhacca golasu Tvajgo ì rabic'
pavodle zakona Tvajgo, perastalì rabic' toe, što Ty nakazaŭ ìm rabic', ì za
toe Ty navëŭ na ìh usë gëta bedstva.*

24. Вось насыпы дастаюць да горада, каб узяць яго; ì горад ад меча ì
голаду ì пошасьці з паморкам аддаецца ў рукі Халдэям, якія ваююць
супроць яго; што Ты казаў, тое ì збываецца, ì вось, Ты бачыш гэта.

*Vos' nasypy dastaŭc' da gorada, kab uzâc' âgo; ì gorad ad meča ì goladu ì
pošas'ci z pamorkam addaecca ŭ ruki Haldëâm, âkiâ vaŭŭc' suproc' âgo; što
Ty kazaŭ, toe ì zbyvaecca, ì vos', Ty bačyš gëta.*

25. А Ты, Госпадзе Божа, сказаў мне: "купì сабе поле за срэбра ì запрасì
сьведкаў, тым часам як горад аддаецца ў рукі Халдэям".

*A Ty, Gospadze Boža, skazaŭ мне: "kupì sabe pole za srëbra ì zaprasi
s'vedkaŭ, tym časam âk gorad addaecca ŭ ruki Haldëâm".*

26. ì было слова Гасподняе Ерамii:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramii:

27. вось, Я - Гасподзь Бог кожнай плоці: ці ёсьць што немагчымае
Мне?

vos', Â - Gaspodz' Bog kožnaj ploci: ci ës'c' što nemagčymae Мне?

28. Таму так кажа Гасподзь: вось, Я аддаю горад гэты ў рукі Халдэям і ў рукі Навухаданосару, цару Вавілонскаму, і ён возьме яго,

Tamu tak kaža Gaspodz': vos', Â addaû gorad gèty ů ruki Haldèâm i ů ruki Navuhadanosaru, caru Vavilonskamu, i ën voz'me âgo,

29. і ўвойдуць Халдэі, якія аблажылі гэты горад, падпаляць горад агнём і спалюць яго і дамы, на дахах якіх куронымілі Ваалу і лілі чужым божышчам, каб гнявіць Мяне.

i ůvojduc' Haldèi, âkiâ ablažyli gèty gorad, padpalâc' gorad agnëm i spalâc' âgo i damy, na dahah âkih kurodymili Vaalu i lili čužym božyščam, kab gnâvic' Mâne.

30. Бо сыны Ізраілевыя і сыны Юдавыя толькі зло чынілі перад вачыма Маімі з маладосьці сваёй; сыны Ізраілевыя толькі гнявілі Мяне дзеямі рук сваіх, кажа Гасподзь.

Bo syny Ìzrailevyâ i syny Ŭdavyâ tol'ki zlo čynili perad vačyma Maïmi z malados'ci svaëj; syny Ìzrailevyâ tol'ki gnâvili Mâne dzeâmi ruk svaih, kaža Gaspodz'.

31. І як бы на гнеў Мой і лютасьць Маю існаваў горад гэты з самага дня пабудовы яго да гэтага дня, каб Я адкінуў яго ад аблічча Майго

Ì âk by na gneŭ Moj i lûtas'c' Maû isnavaŭ gorad gèty z samaga dnâ pabudovy âgo da gètaga dnâ, kab Â adkinuŭ âgo ad abličča Majgo

32. за ўсё зло сыноў Ізраіля і сыноў Юды, якое яны дзеля гневу Майго рабілі, - яны, цары іхнія, князі іхнія, сьвятары іхнія і прарокі іхнія, і мужы Юдавы і жыхары Ерусаліма.

za ůsë zlo synoŭ Ìzrailâ i synoŭ Ŭdy, âkoe âny dzelâ gnevu Majgo rabili, - âny, cary ihniâ, knâzi ihniâ, s'vâtary ihniâ i praroki ihniâ, i mužy Ŭdavy i žyhary Erusalìma.

33. Яны павярнуліся да Мяне сьпінаю, а ня тварам; і калі Я вучыў іх, з

самае раніцы вучыў, яны не хацелі прыняць настаўленьні,

Âny pavârnulisâ da Mâne s'pinaû, a nâ tvaram; i kali Â vučyû ih, z samae ranicy vučyû, âny ne haceli prynâc' настаўлен'ni,

34. і ў доме, над якім названа імя Маё, паставілі гідоты свае, апаганьваючы яго.

i ũ dome, nad âkîm nazvana imâ Maë, pastavili gidoty svae, apagan'vaûčy âgo.

35. Зладзілі капішчы Ваалу ў даліне сыноў Эномавых, каб праводзіць праз агонь сыноў сваіх і дачок сваіх у гонар Малоху, чаго Я не загадваў ім, і Мне ў галаву ня прыходзіла, каб яны рабілі гэтую гідоту, уводзячы ў грэх Юду.

Zladzili kapiščy Vaalu ũ daline synoŭ Ènomavyh, kab pravodzic' праз agon' synoŭ svaih i dačok svaih u gonar Malohu, čago Â ne zagadvaŭ im, i Mne ũ galavu nâ pryhodzila, kab âny rabili gètuû gidotu, uvodzâčy ũ grèh Ūdu.

36. і аднак жа сёньня так кажа Гасподзь, Бог Ізраілеў, пра гэты горад, пра які вы кажаце: "ён аддаецца ў рукі цару Вавілонскаму мечам і голадам і пошасьцю з паморкам", -

i adnak ža sën'nâ tak kaža Gaspodz', Bog Ižraileŭ, pra gèty gorad, pra âkî vy kažace: "ën addaecca ũ rukî caru Vavilonskamu mečam i goladam i pošas'cû z pamorkam", -

37. вось, Я зьбяру іх з усіх краін, у якія выгнаў іх у гневе Маім і ў лютасьці Маёй і ў вялікім абурэньні, і вярну іх на месца гэтае і дам ім жыцьцё ў бясьпецы.

vos', Â z'bâru ih z usih krain, u âkiâ vygnaŭ ih u gneve Maïm i ũ lûtas'ci Maëj i ũ vâlikîm aburèn'ni, i vârnû ih na mesca gètae i dam im žyc'cë ũ bâs'pecy.

38. Яны будуць Маім народам, а Я буду ім Богам.

Âny buduc' Maïm narodam, a Â budu ìm Bogam.

39. I дам ім адно сэрца і адну дарогу, каб баяліся Мяне праз усе дні жыцця, на дабро сабе і на дабро дзецям сваім пасля іх.

Ì dam ìm adno sèrca ì adnu darogu, kab baâlisâ Mâne praz use dni žyc'câ, na dabro sabe ì na dabro dzecâm svaim pas'lâ ih.

40. I заключу зь імі вечны заповіт, паводле якога Я не адварнуся ад іх, каб тварыць ім дабро, і страх Мой укладу ў сэрцы іхнія, каб яны не адступаліся ад Мяне.

Ì zaklûču z' ìmi večny zapavet, pavodle âkoga Â ne advârnusâ ad ih, kab tvaryc' ìm dabro, ì strah Moj ukladu ũ sèrcy ihniâ, kab âny ne adstupalisâ ad Mâne.

41. I буду радавацца за іх, творачы ім дабро, і пасаджу іх на зямлі гэтай цвёрда - ад усяго сэрца Майго і ад усёй душы Маёй.

Ì budu radavacca za ih, tvoračy ìm dabro, ì pasadžu ih na zâmli gètaj c'vërda - ad usâgo sèrca Majgo ì ad usěj dušy Maěj.

42. Бо так кажа Гасподзь: як Я навёў на народ гэты ўсё гэта вялікае ліха, так навяду на іх усё дабро, якое Я сказаў пра іх.

Bo tak kaža Gaspodz': âk Â navëŭ na narod gèty ũsë gèta vâlikae liha, tak navâdu na ih usë dabro, âkoe Â skazaŭ pra ih.

43. I будуць купляць палі ў зямлі гэтай, пра якую вы кажаце: "гэта - пустыня, бязь людзей і бязь быдла; яна аддадзена ў рукі Халдэям";

Ì buduc' kuplâc' palì ũ zâmli gètaj, pra âkuŭ vy kažace: "gèta - pustynâ, bâz' lûdzej ì bâz bydla; âna addadzena ũ ruki Haldèâm";

44. Будуць купляць палі за срэбра і ўносіць у запісы, і запячатваць і запрашаць сьведак - у зямлі Веньямінавай і ў ваколіцах Ерусаліма, і ў гарадах Юды і ў гарадах нагорных, і ў гарадах нізінных і ў гарадах паўднёвых: бо вярну палон іхні, кажа Гасподзь.

buduc' kuplâc' palì za srèbra ì ŭnosìc' u zapìsy, ì zapâčatvac' ì zaprašac' s'vedak - u zâmlì Ven'âminavaj ì ŭ vakolicah Erusalìma, ì ŭ garadah Ŭdy ì ŭ garadah nagornyh, ì ŭ garadah nizìnnyh ì ŭ garadah paŭdnëvyh: bo vârnû palon ihni, kaža Gaspodz'.

33 Кіраўнік

1. I было слова Гасподняе Ерамію другі раз, калі яго яшчэ трымалі ў двары варты:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiŭ drugi raz, kalì âgo âščè trymalì ŭ dvary varty:

2. так кажа Гасподзь, які стварыў зямлю, Гасподзь, Які ўладзіў і ўцьвердзіў яе, - Гасподзь імя Яму:

tak kaža Gaspodz', âkì stvaryŭ zâmlû, Gaspodz', Âkì ŭladziŭ ì ŭc'verdziŭ âe, - Gaspodz' imâ Âmu:

3. пакліч Мяне - і Я адкажу табе, пакажу табе вялікае і недаступнае, чаго ты ня ведаеш.

paklič Mâne - ì Â adkažu tabe, pakažu tabe vâlikae ì nedastupnae, čago ty nâ vedaesh.

4. Бо так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў пра дамы горада гэтага і пра дамы цароў Юдэйскіх, якія разбураюцца дзеля завалаў і дзеля бітваў

Bo tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ pra damy gorada gètaga ì pra damy carouŭ Ŭdèjskih, âkiâ razburaŭcca dzelâ zavalauŭ ì dzelâ bitvaŭ

5. тымі, якія прыйшлі ваяваць з Халдэямі, каб напоўніць дамы трупамі людзей, якіх Я паб'ю ў гневе Маім і ў лютасьці Маёй, і за ўсе беззаконьні якіх Я схаваў аблічча Маё ад горада гэтага.

tymi, âkiâ pryjšli vaâvac' z Haldèâmi, kab napoŭnic' damy trupami lŭdzej, âkih Â pab'û ŭ gneve Maim ì ŭ lŭtas'ci Maëj, ì za ŭse bezzakon'ni âkih Â

shavaŭ abličča Maë ad gorada gètaga.

6. Вось, я прыкладу яму пластыр і гойныя сродкі і вылечу іх і адкрыю ім багацьце міру і ісьціны,

Vos', â prykladu âmu plastyr i gojnyâ srodki i vyleču ih i adkryû im bagac'ce miru i is'ciny,

7. і вярну палон Юды і палон Ізраіля і ўладжу іх, як на пачатку,

i vârnu palon Ūdy i palon Izrailâ i ŭladžu ih, âk na pačatku,

8. і ачышчу іх ад усёй бязбожнасьці іхняй, якой яны грашылі перад

Мною, і дарую ўсе беззаконьні іхнія, якімі яны грашылі перад Мною і адпаліся ад Мяне.

i ačyšču ih ad usěj bâzbožnas'ci ihnâj, âkoj âny grašyli perad Mnoû, i daruû ŭse bezzakon'ni ihnîâ, âkimî âny grašyli perad Mnoû i adpalisâ ad Mâne.

9. І будзе Мне Ерусалім радасным імем, пахвалою і гонарам перад

усімі народамі зямлі, якія пачуюць пра ўсе даброты, якія Я зраблю яму, і здзівяцца і затрымцяць ад усіх дабрадзеяў і ўсяго

дабрадзенства, якое Я дам яму.

Î budze Mne Erusalim radasnym imem, pahvaloû i gonaram perad usimi

narodami zâmlî, âkiâ pačuûc' pra ŭse dabroty, âkiâ Â zrablû âmu, i

z'dzivâcca i zatrymcâc' ad usih dabradzejstvaŭ i ŭsâgo dabradzenstva, âkoe Â dam âmu.

10. Так кажа Гасподзь: на гэтым месцы, пра якое вы кажаце: "яно

пустое, бязь людзей і бязь быдла", - у гарадах Юдэйскіх і на вуліцах

Ерусаліма, якія пустыя бязь людзей, без жыхароў, бязь быдла,

Tak kaža Gaspodz': na gèтым mescy, pra âkoe vy kažace: "âno pustoe, bâz'

lûdzej i bâz bydla", - u garadah Ūdèjskih i na vulicah Erusalîma, âkiâ pustyâ

bâz' lûdzej, bez žyharoŭ, bâz bydla,

11. зноў будзе чуцен голас радасьці і голас весялосьці, голас маладога

і голас маладое, голас тых, якія кажуць: "слаўце Госпада Саваофа, бо добры Гасподзь, бо навекі міласэрнасьць Яго", і голас тых, якія прыносяць ахвяру падзякаваньня ў доме Гасподнім; бо я вярну палонных гэтай зямлі ў ранейшы стан, кажа Гасподзь.

znoŭ budze čucen golas radas'ci i golas vesâlos'ci, golas maladoga i golas maladoe, golas tyh, âkiâ kažuc': "slaŭce Gospada Savaofa, bo dobry Gaspodz', bo naveki milasèrnas'c' Âgo", i golas tyh, âkiâ prynosâc' ahvâru padzâkavan'nâ ŭ dome Gaspodnim; bo â vârnu palonnyh gètaj zâmli ŭ ranejšy stan, kažâ Gaspodz'.

12. Так кажа Гасподзь Саваоф: на гэтым месцы, якое пустое - бязь людзей, бязь быдла - і ва ўсіх гарадах яго зноў будуць жытлішчы пастухоў, якія будуць пасьвіць статкі.

Tak kažâ Gaspodz' Savaof: na gètym mescy, âkoe pustoe - bâz' lûdzej, bâz bydla - i va ŭsîh garadah âgo znoŭ buduc' žytlîščy pastuhoŭ, âkiâ buduc' pas'vic' statki.

13. У гарадах нагорных, у гарадах нізінных і ў гарадах паўднёвых, і ў зямлі Веньямінавай і ў навакольлях Ерусаліма і ў гарадах Юды зноў будуць праходзіць статкі пад рукою таго, хто іх лічыць, кажа Гасподзь.

U garadah nagornyh, u garadah nizinnyh i ŭ garadah paŭdnëvyh, i ŭ zâmli Ven'âminavaj i ŭ navakol'lâh Erusalima i ŭ garadah Ūdy znoŭ buduc' prahodzic' statki pad rukoŭ tago, hto ih ličyc', kažâ Gaspodz'.

14. Вось, настануць дні, кажа Гасподзь, калі Я спраўджу тое добрае слова, якое сказаў пра дом Ізраілеў і пра дом Юдаў.

Vos', nastanuc' dni, kažâ Gaspodz', kali Â spraŭdžu toe dobrae slova, âkoe skazaŭ pra dom Îzraileŭ i pra dom Ūdaŭ.

15. У тых дні і ў той час узгадую Давіду Галіну праведную, - і будзе чыніць суд і праўду на зямлі.

U tyâ dni ï ů toj čas uzgaduû Davidu Galinu pravednuû, - ï budze čynic' sud ï praŭdu na zâmlì.

16. У тыя дні Юда будзе выратаваны і Ерусалім будзе жыць у бясъпецы, і дадуць імя Яму: "Гасподзь - апраўданьне наша!"

U tyâ dni Ŭda budze vyratavany ï Erusalim budze žyc' u bâs'pecy, ï daduc' imâ Âmu: "Gaspodz' - apraŭdan'ne naša!"

17. Бо так кажа Гасподзь: не зъвядзецца ў Давіда муж, які сядзіць на троне дома Ізраілевага,

Bo tak kaža Gaspodz': ne z'vâdzecca ů Davida muž, âkì sâdzic' na trone doma Ìzrailevaga,

18. і ў сьвятароў-лявітаў ня будзе неставаць мужа перад абліччам Маім, які будзе ўзносіць цэласпаленьне і паліць прынашэньні і ўчыняць ахвяраваньні.

ï ů s'vâtaroŭ-lâvitaŭ nâ budze nestavac' muža perad abliččam Maim, âkì budze ůznosic' cèlaspalen'ne ï palic' prynašèn'ni ï ůčynâc' ahvâravan'ni.

19. І было слова Гасподняе Ерамію:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiû:

20. так кажа Гасподзь: калі можаце разбурыць заповіт Мой пра дзень і заповіт Мой пра ноч, каб дзень і ноч ня прыходзілі ў свой час,

tak kaža Gaspodz': kalì možace razburyc' zapavet Moj pra dzen' ï zapavet Moj pra noč, kab dzen' ï noč nâ pryhodzili ů svoj čas,

21. дык можа быць разбураны і заповіт Мой з рабом Маім Давідам, так што ня будзе ў яго сына, каб цараваў на троне ягоным, і гэтак сама з' лявітамі - сьвятарамі, службітамі Маімі.

dyk moža byc' razburany ï zapavet Moj z rabom Maim Davidam, tak što nâ budze ů âgo syna, kab caravaŭ na trone âgonym, ï gètak sama z' lâvitami - s'vâtarami, službitami Maimi.

22. Як нязьлічонае нябеснае войска і нявымерны пясок марскі, так памножу племя Давіда раба Майго, і лявітаў, якія служаць Мне.

Âk nâz'ličonae nâbesnae vojska i nâvymerny pâsok marski, tak pamnožu plemâ Davida raba Majgo, i lâvitaŭ, âkiâ služac' Mne.

23. І было слова Гасподняе Ерамій:

Î bylo slova Gaspodnâe Eramii:

24. ці ня бачыш, што народ гэты кажа: "тыя два племені, якія выбраў Гасподзь, Ён адкінуў", і праз гэта яны пагарджаюць народам Маім, як бы ён ужо ня быў народам у вачах іхніх?

cì nâ bačyš, što narod gèty kaža: "tyâ dva plemenì, âkiâ vybraŭ Gaspodz', Ên adkinuŭ", i praz gèta âny pagardžaŭc' narodam Maìm, âk by ên užo nâ byŭ narodam u vačah ihnih?

25. Так кажа Гасподзь: калі запавету Майго пра дзень і пра ноч і статутаў неба і зямлі Я не зацьвердзіў,

Tak kaža Gaspodz': kalì zapavetu Majgo pra dzen' i pra noč i statutaŭ neba i zâmlì Â ne zac'verdziŭ,

26. дык і племя Якава і Давіда, раба Майго, адкіну, каб ня браць болей валадароў зь яго племя племю Абрагама, Ісака і Якава; бо вярну палон іхні і памілую іх.

dyk i plemâ Âkava i Davida, raba Majgo, adkinu, kab nâ brac' bolej valadarou z' âgo plemâ plemû Abragama, Îsaka i Âkava; bo vârnû palon ihni i pamiluu ih.

34 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамію ад Госпада, калі Навухаданосар, цар Вавілонскі, і ўсё войска ягонае і ўсе царствы зямлі, падуладныя руцэ

ягонай, і ўсе народы ваявалі супроць Ерусаліма і супроць усіх гарадоў ягоных:

Slova, âkoe bylo Eramiû ad Gospada, kalì Navuhadanosar, car Vavilonski, i ũsë vojska âgonae i ũse carstvy zâmlì, paduladnyâ rucè âgonaj, i ũse narody vaâvalì suproc' Erusalima i suproc' usih garadoŭ âgonyh:

2. так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: ідзі і скажы Сэдэкію, цару Юдэйскаму, і скажы яму: так кажа Гасподзь: вось, я аддаю горад гэты ў рукі цару Вавілонскаму, - і ён спаліць яго агнём;

tak kaža Gaspodz' Bog Ìzraileŭ: idzi i skaży Sèdèkiû, caru Ûdèjskamu, i skaży âmu: tak kaža Gaspodz': vos', â addaû gorad gèty ũ ruki caru Vavilonskamu, - i ën spalìc' âgo agnëm;

3. і ты не ўцячэш ад рукі ягонай, а непазьбежна будзеш узяты і перададзены ў рукі яго, і вочы твае ўбачаць цара Вавілонскага, і вусны яго будуць гаварыць тваімі вуснамі, і пойдзеш у Вавілон.

i ty ne ũcâčëš ad ruki âgonaj, a nepaz'bežna budzeš uzâty i peradadzeny ũ ruki âgo, i vočy tvae ũbačac' cara Vavilonskaga, i vusny âgo buduc' gavaryc' tvaimi vusnami, i pojdzeš u Vavilon.

4. Зрэшты, слухай слова Гасподняе, Сэдэкія, цару Юдэйскі! так кажа Гасподзь пра цябе: ты не памрэш ад меча;

Zrèšty, sluhaj slova Gaspodnâe, Sèdèkiâ, caru Ûdèjski! tak kaža Gaspodz' pra câbe: ty ne pamrëš ad meča;

5. ты памрэш у міры, і як бацькам тваім, - ранейшым царам, якія былі да цябе, - палілі пры пахаваньні пахошчы, так спаляць і табе і аплачуць цябе: "на жаль, спадару", бо Я вымавіў гэтае слова, кажа Гасподзь.

ty pamrëš u mîry, i âk bac'kam tvaim, - ranejšym caram, âkiâ byli da câbe, - palilì pry pahavan'nì pahošcy, tak spalâc' i tabe i aplaçuc' câbe: "na žal', spadaru", bo Â vymaviŭ gètae slova, kaža Gaspodz'.

6. Ерамія прарок усе гэтыя словы пераказаў Сэдэкію, цару Юдэйскаму, у Ерусаліме.

Eramiâ prarok use gètyâ slovy perakazaŭ Sèdèkiû, caru Ûdèjskamu, u Erusalime.

7. Тым часам войска цара Вавілонскага ваявала супроць Ерусаліма і супроць усіх гарадоў Юдэйскіх, якія яшчэ заставаліся, супроць Лахіса і Азэкі; бо з гарадоў Юдэйскіх толькі гэтыя заставаліся, як гарады ўмацаваныя.

Tym časam vojska cara Vavilonskaga vaâvala suproc' Erusalima i suproc' usih garadoŭ Ûdèjskih, âkiâ âščè zastavalisâ, suproc' Lahisa i Azèki; bo z garadoŭ Ûdèjskih tol'ki gètyâ zastavalisâ, âk garady ŭmacavanyâ.

8. Слова, якое было Ерамію ад Госпада пасля таго як цар Сэдэкія заключыў запавет з усім народам, што быў у Ерусаліме, каб абвясціць свабоду,

Slova, âkoe bylo Eramiû ad Gospada pas'lâ tago âk car Sèdèkiâ zaklûčyŭ zapavet z usim narodam, što byŭ u Erusalime, kab abvâs'cic' svabodu,

9. каб кожны адпусціў на волю свайго раба і сваю рабыню, Габрэя і Габрэйку, каб ніхто зь іх ня трымаў у рабстве Юдэя, брата свайго.

kab kožny adpus'ciŭ na volû svajgo raba i svaû rabynû, Gabrèâ i Gabrèjku, kab nihto z' ih nâ trymaŭ u rabstve Ûdèâ, brata svajgo.

10. І паслухаліся ўсе князі і ўвесь народ, якія ўступілі ў запавет, каб адпусціць кожнаму раба свайго і кожнаму рабыню сваю на волю, каб ня трымаць іх наперад у рабах, - і паслухаліся і адпусцілі:

Ì pasluhalisâ ŭse knâzi i ŭves' narod, âkiâ ŭstupili ŭ zapavet, kab adpus'cic' kožnamu raba svajgo i kožnamu rabynû svaû na volû, kab nâ trymac' ih naperad u rabah, - i pasluhalisâ i adpus'cili:

11. але пасля таго, перадумаўшы, пачалі браць назад рабоў і рабынь,

якіх адпусьцілі на волю, і прымусілі іх быць рабамі і рабынямі.

ale pas'lá tago, peradumaŭšy, pačali brac' nazad raboŭ i rabyn', âkih adpus'cili na volû, i prymusili ih byc' rabami i rabynâmi.

12. I было слова Гасподняе Ерамію ад Госпада:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiû ad Gospada:

13. Так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў: Я заключыў запавет з бацькамі вашымі, калі вывеў іх зь зямлі Егіпецкай, з дома рабства, і сказаў:

Tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: Â zaklûčyŭ zapavet z bac'kami vašymi, kali vyveŭ ih z' zâmlì Egipeckaj, z doma rabstva, i skazaŭ:

14. у канцы сёмага года адпускайце кожны брата свайго, Габрэя, які прадаў сябе табе; хай ён працуе табе шэсьць гадоў, а потым адпусьці яго ад сябе на волю; але бацькі вашыя не паслухаліся Мяне і не прыхілілі вуха свайго.

"u kancy sëmaga goda adpuskajce kožny brata svajgo, Gabrèâ, âki pradaŭ sâbe tabe; haj ën pracue tabe šès'c' gadoŭ, a potym adpus'ci âgo ad sâbe na volû"; ale bac'ki vašyâ ne pasluhalisâ Mâne i ne pryhilili vuha svajgo.

15. Вы сёньня навярнуліся і зрабілі справядліва перад вачыма Маімі, даўшы кожны свабоду свайму блізкаму, і заключылі перад Мною запавет у доме, над якім названа імя Маë;

Vy sën'nâ navârnulisâ i zrabili spravâdliva perad vačyma Maimi, daŭšy kožny svabodu svajmu blìzkamu, i zaklûčyli perad Mnoû zapavet u dome, nad âkim nazvana imâ Maë;

16. але потым перадумалі - і зьняславілі імя Маë - і вярнулі да сябе кожны раба свайго і кожны рабыню сваю, якіх адпусьцілі на волю, куды іхняй душы заўгодна, і прымушаеце іх быць у вас рабамі і рабынямі.

ale potym peradumali - i z'nâslavili imâ Maë - i vârnuli da sâbe kožny raba svajgo i kožny rabynû svaû, âkih adpus'cili na volû, kudy ihnâj dušy

zajgodna, i prymušaece ih byc' u vas rabami i rabynâmi.

17. Таму так кажа Гасподзь: вы не паслухаліся Мяне ў тым, каб кожны абвясціў свабоду брату свайму і блізкаму свайму; за тое вось Я, кажа Гасподзь, абвясчаю вам свабоду падупасці мечу, згубнай пошасці і голаду, і аддам вас на аслабеньне ва ўсе царствы зямлі;

Tamu tak kaža Gaspodz': vy ne pasluhalisâ Mâne ŭ tym, kab kožny abvâs'ciŭ svabodu bratu svajmu i blizkamu svajmu; za toe vos' Â, kaža Gaspodz', abvâščaŭ vam svabodu padupas'ci meču, zgubnaj pošas'ci i goladu, i addam vas na azlaben'ne va ŭse carstvy zâmlì;

18. і аддам адступнікаў ад завету Майго і няўстойлівых у словах завету, які яны заключылі перад абліччам Маім, калі расьсеклі цяля напалам і прайшлі паміж расьсечанымі часткамі яго,

i addam adstupnikaŭ ad zapavetu Majgo i nâŭstojlivyh u slovah zapavetu, âki âny zaklûčyli perad abliččam Maïm, kalì ras'sekli câlâ napalam i prajšli pamiž ras'sečanymi častkami âgo,

19. князёў Юдэйскіх і князёў Ерусалімскіх, еўнухаў і сьвятароў і ўвесь народ зямлі, які праходзіў паміж расьсечанымі часткамі цяляці, -

knâzëŭ Ūdèjskih i knâzëŭ Erusalimskih, eŭnuhaŭ i s'vâtaroŭ i ŭves' narod zâmlì, âki prahodziŭ pamiž ras'sečanymi častkami câlâci, -

20. аддам іх у рукі ворагам іхнім і ў рукі шукальнікаў душы іхняй, - і трупы іх будуць ежаю птушкам нябесным і зьвярам зямным.

addam ih u ruki voragam ihnim i ŭ ruki šukal'nikaŭ dušy ihnâj, - i trupy ih buduc' ežaŭ ptuškam nâbesnym i z'vâram zâmnym.

21. І Сэдэкію, цара Юдэйскага, і князёў ягоных аддам у рукі ворагам іхнім і ў рукі шукальнікам душы іхняй і ў рукі войску цара Вавілонскага, якое адступіла ад вас.

Ì Sèdèkiŭ, cara Ūdèjskaga, i knâzëŭ âgonyh addam u ruki voragam ihnim i ŭ

rukì šukal'nikam dušy ihnâj i ŭ rukì vojsku cara Vavilonskaga, âkoe adstupila ad vas.

22. Вось, Я дам загад, кажа Гасподзь, і вярну іх да гэтага горада, і яны нападуць на яго і возьмуць яго і спаляць яго агнём, і гарады Юдэі зраблю пустыняю неабжытаю.

Vos', Â dam zagad, kaža Gaspodz', i vârnû ih da gètaga gorada, i âny napaduc' na âgo i voz'muc' âgo i spalâc' âgo agnëm, i garady Ūdèi zrablû pustynâû neabžytaû.

35 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамію ад Госпада ў дні Ёакіма, сына Ісаі, цара Юдэйскага:

Slova, âkoe bylo Eramiû ad Gospada ŭ dni Ęakima, syna Ęsai, cara Ūdèjskaga:

2. ідзі ў дом Рэхавітаў і пагавары зь імі, і прывядзі іх у дом Гасподні, у адзін пакой, і дай ім піць віна.

idzi ŭ dom Rèhavitaŭ i pagavary z' imi, i pryvâdzi ih u dom Gaspodni, u adzin pakoj, i daj im pic' vina.

3. Я ўзяў Язанію, сына Ераміі, сына Авацыніі, і братоў ягоных, і ўсіх сыноў ягоных і ўвесь дом Рэхавітаў,

Â ŭzâŭ Âzaniû, syna Eramii, syna Avacynii, i bratoŭ âgonyh, i ŭsih synoŭ âgonyh i ŭves' dom Rèhavitaŭ,

4. і прывёў іх у дом Гасподні, да сына Анана, сына Гадаліі, чалавека Божага, у пакой, які - каля пакоя князёў, над пакоем Маасэі, сына Сэлумавага, вартаўніка каля ўваходу;

i pryvëŭ ih u dom Gaspodni, da syna Anana, syna Gadalii, čalaveka Božaga, u pakoj, âki - kalâ pakoâ knâzëŭ, nad pakoem Maasèi, syna Sèlumavaga,

vartaŭnika kalâ ŭvahodu;

5. і паставіў перад сынамі дома Рэхавітаў поўныя чары віна і шклянкі і сказаў ім: "пеце віно".

ì pastaviŭ perad synami doma Rêhavitaŭ poŭnyâ čary vîna ì šklânki ì skazaŭ ìm: "pece vîno".

6. Але яны казалі: "мы віна ня п'ём, бо Ёнадаў, сын Рэхаваў, бацька наш, даў нам заповедзь, сказаўшы: ня пеце віна ні вы, ні дзеці вашы давеку;

Ale âny skazali: "my vîna nâ p'ëm, bo Ęnadaŭ, syn Rêhavaŭ, bac'ka nař, daŭ nam zapavedz', skazaŭřy: nâ pece vîna nì vy, nì dzeci vařy daveku;

7. і дамоў ня будуйце і насеньня ня сейце, і вінаграднікаў не разводзьце і ня майце іх, а жывеце ў вашых намётах ва ўсе дні жыцця вашага, каб вам доўга пражыць на той зямлі, дзе вы вандруеце.

ì damoŭ nâ budujce ì nasen'nâ nâ sejce, ì vînogradnikaŭ ne razvodz'ce ì nâ majce ih, a řyvece ŭ vařyh namëtah va ŭse dni řyc'câ vařaga, kab vam doŭga prařyc' na toj zâmlì, dze vy vandruce.

8. І паслухаліся голасу Ёнадава, сына Рэхамавага, бацькі нашага, ва ўсім, што ён наказаў нам, каб ня піць віна ва ўсе дні нашыя, - мы і жонкі нашыя, і сыны нашыя і дочки нашыя, -

Ì pasluhalisâ golasu Ęnadava, syna Rêhamavaga, bac'ki našaga, va ŭřim, řto Ęn nakazaŭ nam, kab nâ pic' vîna va ŭse dni našyâ, - my ì řonki našyâ, ì syny našyâ ì dočki našyâ, -

9. і каб не будаваць дамоў для жыхарства нашага; і ў нас няма ні вінаграднікаў ні палёў ні пасеву;

ì kab ne budavac' damoŭ dlâ řyharstva našaga; ì ŭ nas nâma nì vînogradnikaŭ nì palëŭ nì pasevu;

10. а жывём у намётах і ва ўсім слухаемся і робім усё, што наказаў нам

Ёнадаў, бацька наш.

*a žyvëm u namëtah ì va ùsìm sluhaemsâ ì robìm usë, što nakazaŭ nam
Ënadaŭ, bac'ka naš.*

11. Калі ж Навухаданосар, цар Вавілонскі, прыйшоў у зямлю гэтую, мы сказалі: хадзем, сыдзем у Ерусалім ад войска Халдэяў і ад войска Арамэяў, - і вось, мы жывём у Ерусаліме".

*Kali ž Navuhadanosar, car Vavilonski, pryjšoŭ u zâmlû gëtuû, my skazali:
hadzem, sydzem u Erusalim ad vojska Haldëâŭ ì ad vojska Aramëâŭ, - ì vos',
my žyvëm u Erusalime".*

12. І было слова Гасподняе Ерамii:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramii:

13. так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: ідзі і скажы мужчынам Юды і жыхарам Ерусаліма: няўжо вы ня возьмеце з гэтага навуку сабе, каб слухацца словаў Маіх? кажа Гасподзь.

*tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileŭ: idzi ì skaży mužčynam Ūdy ì
žyharam Erusalima: nâŭžo vy nâ voz'mece z gëtaga navuku sabe, kab
sluhacca slovaŭ Maih? kaža Gaspodz'.*

14. Слова Ёнадава, сына Рэхамавага, які наказаў сынам сваім ня піць віна, выконваецца, і яны ня п'юць да сягонья, бо слухаюцца наказу бацькі свайго; а Я бесьперастанку казаў вам, казаў з самай раніцы, - і вы не паслухаліся Мяне.

*Slova Ënadava, syna Rëhamavaga, âki nakazaŭ synam svaìm nâ pic' vina,
vykonvaecca, ì âny nâ p'ûc' da sâgon'nâ, bo sluhaŭcca nakazu bac'ki svajgo;
a Â bes'perastanku kazaŭ vam, kazaŭ z samaj ranicy, - ì vy ne pasluhalisâ
Mâne.*

15. Я пасылаў да вас усіх рабоў Маіх, прарокаў, пасылаў з самае раніцы і казаў: адварнецеся кожны ад благога шляху свайго і выпраўце

паводзіны вашыя і не хадзеце сьледам за іншымі божышчамі, каб служыць ім, - і жыцьмеце на гэтай зямлі, якую Я даў вам і бацькам вашым; але вы ня прыхілілі вуха свайго і не паслухаліся Мяне.

Â pasylaŭ da vas usih raboŭ Maih, prarokaŭ, pasylaŭ z samae ranicy i kazaŭ: advârnesesâ kožny ad blagoga šlâhu svajgo i vypraŭce pavodziny vašyâ i ne hadzece s'ledam za inšymi božyščami, kab služyc' im, - i žyc'mece na gètaj zâmlì, âkuû Â daŭ vam i bac'kam vašym; ale vy nâ pryhilìli vuha svajgo i ne pasluhalisâ Mâne.

16. Як бо сыны Ёнадава, сына Рэхамавага, выконваюць наказ бацькі свайго, які ён наказаў ім, а народ гэты ня слухаецца Мяне,

Âk bo syny Ênadava, syna Rèhamavaga, vykonvaûc' nakaz bac'ki svajgo, âki ên nakazaŭ im, a narod gèty nâ sluhaecca Mâne,

17. таму так кажа Гасподзь Бог Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я навяду на Юдэю і на ўсіх жыхароў Ерусаліма ўсё тое ліха, якое Я выказаў на іх, бо Я казаў ім, а яны ня слухаліся, клікаў іх, а яны не адказвалі.

tamu tak kaža Gaspodz' Bog Savaof, Bog Ìzraileŭ: vos', Â navâdu na Ûdèû i na ũsìh žyharoŭ Erusalima ũsè toe liha, âkoe Â vykazaŭ na ih, bo Â kazaŭ im, a âny nâ sluhalisâ, klikaŭ ih, a âny ne adkazvalì.

18. А дому Рэхавітаў сказаў Ерамія: за тое, што вы паслухаліся запавету Ёнадава, бацькі вашага, і захоўваеце ўсе наказы ягоныя і ва ўсім паводзіцеся, як ён наказаў вам, -

A domu Rèhavitaŭ skazaŭ Eramiâ: za toe, što vy pasluhalisâ zapavetu Ênadava, bac'ki vašaga, i zahoŭvaece ũse nakazy âgonyâ i va ũsim pavodzicesâ, âk ên nakazaŭ vam, -

19. за тое, - так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў, не адымецца ў Ёнадава, сына Рэхамавага, муж, які стаіць перад абліччам Маім ва ўсе дні.

za toe, - tak kažã Gaspodz' Savaof Bog Ìzraileŭ, ne adymecca ů Ěnadava, syna Rèhamavaga, muž, âkì staic' perad abliččam Maim va ůse dni.

36 Кіраўнік

1. У чацьвёрты год Ёакіма, сына Ёсіінага, цара Юдэйскага, было такое слова Ерамію ад Госпада:

U čac'vérty god Ěakima, syna Ěsiinaga, cara Ůdèjskaga, bylo takoe slova Eramiŭ ad Gospada:

2. вазьмі сабе кніжны скрутак і напішы на ім усе словы, якія Я казаў табе пра Ізраіля і пра Юду і пра ўсе народы з таго дня, як Я пачаў гаварыць табе, ад дзён Ёсіі - да гэтага дня;

vaz'mi sabe knižny skrutak i napišy na im use slovy, âkîâ Â kazaŭ tabe pra Ìzrailâ i pra Ůdu i pra ůse narody z tago dnâ, âk Â pačaŭ gavaryc' tabe, ad dzèn Ěsiì - da gètaga dnâ;

3. можа быць, дом Юдаў пачуе пра ўсе бедствы, якія Я думаю зрабіць ім, каб яны адварнуліся кожны ад благага шляху свайго, каб Я дараваў няпраўду іхнюю і грэх іхні.

moža byc', dom Ůdaŭ pačue pra ůse bedstvy, âkîâ Â думаŭ zrabic' im, kab âny advârnulisâ kožny ad blagoga šlâhu svajgo, kab Â daravaŭ nâpraŭdu ihnŭŭ i grèh ihni.

4. І паклікаў Ерамія Варуха, сына Нірыі, і напісаў Варух у кніжны скрутак з вуснаў Ераміі ўсе словы Госпада, якія Ён казаў яму.

Ì paklikaŭ Eramiâ Varuha, syna Niryi, i napisaŭ Varuh u knižny skrutak z vusnaŭ Eramiì ůse slovy Gospada, âkîâ Ěn kazaŭ âmu.

5. І загадаў Ерамія Варуху і сказаў: "я ўвязьнены і не магу ісьці ў дом Гасподні;

Ì zagadaŭ Eramiâ Varuhu ì skazaŭ: "â ŭvâz'neny ì ne magu is'ci ŭ dom Gaspodni;

6. дык вось, ідзі ты і прачытай напісаныя табою ў скрутку з вуснаў маіх словы Гасподнія ў вушы народа ў доме Гасподнім у дзень посту, таксама і ў вушы ўсім Юдэям, якія прыйшлі з гарадоў сваіх, прачытай іх;

dyk vos', idzi ty ì pračytaj napìsanyâ taboŭ ŭ skrutku z vusnaŭ maih slovy Gaspodniâ ŭ vušy naroda ŭ dome Gaspodnim u dzen' postu, taksama ì ŭ vušy ŭsim Ŭdèâm, âkiâ pryjšli z garadoŭ svaih, pračytaj ih;

7. магчыма, яны ўзьнясуць пакорліва маленьне перад аблічча Госпада і адвернуцца кожны ад благога шляху свайго; бо вялікі гнеў і абурэньне, якое абвясціў Гасподзь на народ гэты".

magčyma, âny ŭz'nâsuc' pakorliva malen'ne perad abličča Gospada ì advernucca kožny ad blagoga šlâhu svajgo; bo vâlikì gneŭ ì aburèn'ne, âkoe abvâs'ciŭ Gaspodz' na narod gèty".

8. Варух, сын Нірыін зрабіў усё, што загадаў яму прарок Ерамія, каб словы Гасподнія, напісаныя ў скрутку, прачытаць у доме Гасподнім.

Varuh, syn Niryin zrabìŭ usë, što zagadaŭ âmu prarok Eramiâ, kab slovy Gaspodniâ, napìsanyâ ŭ skrutku, pračytac' u dome Gaspodnim.

9. У пяты год Ёакіма, сына Ёсіінага, цара Юдэйскага, у дзявятым месяцы абвясцілі пост перад абліччам Госпада ўсяму народу ў Ерусаліме і ўсяму люду, які прыйшоў у Ерусалім з гарадоў Юдэйскіх.

U pâty god Ėakima, syna Ėsiìnaga, cara Ŭdèjskaga, u dzâvâтым mesâcy abvâs'cili post perad abliččam Gospada ŭsâmu narodu ŭ Erusalime ì ŭsâmu lûdu, âki pryjšoŭ u Erusalim z garadoŭ Ŭdèjskih.

10. І прачытаў Варух напісаныя ў скрутку словы Ераміі ў доме Гасподнім, у пакоі Гемарыі, сына Сафанавага, пісца, на верхнім двары,

каля ўваходу ў новую браму дома Гасподняга, у вушы ўсяму народу.

Ì pračytaŭ Varuh napìsanyâ ŭ skrutku slovy Eramiì ŭ dome Gaspodnim, u pakoì Gemaryì, syna Safanavaga, pìsca, na verhnim dvary, kalâ ŭvahodu ŭ novuû bramû doma Gaspodnâga, u vušy ŭsâmu narodu.

11. Міхей, сын Гемарыі, сына Сафанавага, чуў усе словы Гасподнія, напісаныя ў скрутку,

Mihej, syn Gemaryì, syna Safanavaga, čuŭ use slovy Gaspodniâ, napìsanyâ ŭ skrutku,

12. і сышоў у дом цара, у пакой царскага пісца, і вось, там сядзелі ўсе князі: Элісам, царскі пісец, і Дэлая, сын Сэмая, і Элнатан, сын Ахбоа, і Гемарыя, сын Сафана, і Сэдэкія, сын Ананія, і ўсе князі;

ì syšoŭ u dom cara, u pakoì carskaga pìsca, ì vos', tam sâdzeli ŭse knâzi: Èlisam, carskì pìsec, ì Dèlaâ, syn Sèmaâ, ì Èlnatan, syn Ahboa, ì Gemaryâ, syn Safana, ì Sèdèkiâ, syn Ananiâ, ì ŭse knâzi;

13. і пераказаў ім Міхей усе словы, якія ён чуў, калі Варух чытаў скрутак у вушы народу.

ì perakazaŭ ìm Mihej use slovy, âkiâ òn čuŭ, kalì Varuh čytaŭ skrutak u vušy narodu.

14. Тады ўсе князі паслалі да Варуха Егудыю, сына Натаніі, сына Сэлэміі, сына Хусіі, сказаць яму: "скрутак, які ты чытаў у вушы народу, вазьмі ў руку тваю і прыйдзі". І ўзяў Варух, сын Нірыін, скрутак у руку сваю і прыйшоў да іх.

Tady ŭse knâzi paslali da Varuha Egudyû, syna Nataniì, syna Sèlèmìi, syna Husiì, skazac' âmu: "skrutak, âkì ty čytaŭ u vušy narodu, vaz'mì ŭ ruku tvaû ì pryjdzì". Ì ŭzâŭ Varuh, syn Niryìn, skrutak u ruku svaû ì pryjšoŭ da ih.

15. Яны казалі яму: "сядзь, і прачытай нам у вушы". І прачытаў Варух у вушы ім.

Âny skazali âmu: "sâdz', i pračytaj nam u vušy". I pračytaŭ Varuh u vušy im.

16. Калі яны выслухалі ўсе словы, дык з жахам паглядзелі адзін на аднаго, і казалі Варуху: "мы мусова перакажам усе гэтыя словы цару".

Kali âny vysluhalì ŭse slovy, dyk z žaham paglâdzeli adzìn na adnago, i skazali Varuhu: "my musova perakažam use gètyâ slovy caru".

17. І спыталіся ў Варуха: "скажы ж нам, як ты напісаў усе словы гэтыя з вуснаў ягоных"?

I spytalisâ ŭ Varuha: "skažy ž nam, âk ty napisaŭ use slovy gètyâ z vusnaŭ âgonyh"?

18. І сказаў ім Варух: "ён вымаўляў мне вуснамі сваімі ўсе гэтыя словы, а я чарнілам пісаў іх у гэты скрутак".

I skazaŭ im Varuh: "ën vυμαŭlâŭ mne vusnamì svaimì ŭse gètyâ slovy, a â čarnìlam pìsaŭ ih u gèty skrutak".

19. Тады казалі князі Варуху: "ідзі, схавайся, ты і Ерамія, каб ніхто ня ведаў, дзе вы".

Tady skazali knâzi Varuhu: "idzi, shavajsâ, ty i Eramiâ, kab nihto nâ vedaŭ, dze vy".

20. І пайшлі яны да цара ў палац, а скрутак пакінулі ў пакоі Элісама, царскага пісца, і пераказалі ў вушы цару ўсе словы гэтыя.

I pajšli âny da cara ŭ palac, a skrutak pakìnuli ŭ pakoì Èlisama, carskaga pìsca, i perakazali ŭ vušy caru ŭse slovy gètyâ.

21. Цар паслаў Егудыю прынесьці скрутак, і ён узяў яго з пакоя Элісама, царскага пісца; і чытаў яго Егудый у вушы цару і ў вушы ўсім князям, якія стаялі каля цара.

Car paslaŭ Egudyû prynes'ci skrutak, i ën uzâŭ âgo z pakoâ Èlisama, carskaga pìsca; i čytaŭ âgo Egudyj u vušy caru i ŭ vušy ŭsìm knâzâm, âkiâ staâli kalâ cara.

22. Цар у той час, у дзявятым месяцы, сядзеў у зімовым доме, і перад ім гарэла жароўня.

Car u toj čas, u dzâvâtym mesâcy, sâdzeŭ u zîmovym dome, i perad im garèla žaroŭnâ.

23. Калі Егудый прачытваў тры ці чатыры слупкі, цар адразаў іх пісцовым ножыкам і кідаў на агонь у жароўні, пакуль ня знішчаны быў увесь скрутак на агні, які быў у жароўні.

Kali Egudyj pračytvaŭ try ci čatyry slupki, car adrazaŭ ih pišcovym nožykam i kidaŭ na agon' u žaroŭni, pakul' nâ z'niščany byŭ uves' skrutak na agni, âki byŭ u žaroŭni.

24. І не пабаяліся і не разадралі вопраткі сваёй ні цар, ні ўсе слугі ягоныя, якія чулі ўсе словы гэтыя.

Ì ne pabaâlisâ i ne razadrali vopratki svaëj ni car, ni ŭse slugi âgonyâ, âkiâ čuli ŭse slovy gètyâ.

25. Хоць Элнатан і Дэлая і Гемарыя ўпрошвалі цара не паліць скрутка, але ён не паслухаўся іх.

Hoc' Èlnatan i Dèlaâ i Gemaryâ ŭprošvali cara ne palic' skrutka, ale ën ne pasluhaŭsâ ih.

26. І загадаў цар Ерамэілу, сыну цароваму, і Сэраію, сыну Азрыілаваму, і Сэлэмію, сыну Аўдыілаваму, узяць Варуха пісца і Ерамію прарока. Але Гасподзь схаваў іх.

Ì zagadaŭ car Eramèilu, synu carovamu, i Sèraiû, synu Azryilavamu, i Sèlèmiû, synu Aŭdyilavamu, uzâc' Varuha pišca i Eramiû praroka. Ale Gaspodz' shavaŭ ih.

27. І было слова Гасподняе Ерамію, пасля таго як цар спаліў скрутак і словы, якія Варух напісаў з вуснаў Ераміі, і сказаў яму:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiû, pas'lâ tago âk car spaliŭ skrutak i slovy, âkiâ

Varuh napisaŭ z vusnaŭ Eramiï, i skazaŭ âmu:

28. вазьмі сабе зноў другі скрутак і напішы ў ім усе ранейшыя словы, якія былі ў першым скрутку, які спаліў Ёакім, цар Юдэйскі;

vaz'mi sabe znoŭ drugi skrutak i napišy ŭ ìm use ranejšyâ slovy, âkiâ byli ŭ peršym skrutku, âki spaliŭ Ęakim, car Ŭdèjski;

29. а цару Юдэйскаму Ёакіму скажы: так кажа Гасподзь: ты спаліў скрутак гэты, сказаўшы: навошта ты напісаў у ім: "мусова прыйдзе цар Вавілонскі і спустошыць зямлю гэтую, і вынішчыць на ёй людзей і быдла", -

a caru Ŭdèjskamu Ęakimu skaży: tak kaža Gaspodz': ty spaliŭ skrutak gèty, skazaŭšy: navošta ty napisaŭ u ìm: "musova pryjdzе car Vavilonski i spustošyc' zâmlû gètuû, i vyniščyc' na ëj lûdzej i bydla", -

30. за гэта, так кажа Гасподзь пра Ёакіма, цара Юдэйскага: "ня будзе ад яго таго, хто сядзецьме на троне Давідавым, і труп яго будзе выкінуты на сьпёку дзённую і на холад начны;

za gèta, tak kaža Gaspodz' pra Ęakima, cara Ŭdèjskaga: "nâ budze ad âgo tago, hto sâdzec'me na trone Davidavym, i trup âgo budze vykinuty na s'pëku dzënnuû i na holad načny;

31. і наведваю яго і племя яго і слуг ягоных за няпраўду іхнюю, і навяду на іх і на жыхароў Ерусаліма і на мужчын Юдавых усё ліха, якое Я прамовіў на іх, а яны ня слухалі".

i navedaû âgo i plemâ âgo i slug âgonyh za nâpraŭdu ihnûû, i navâdu na ih i na žyharoŭ Erusalima i na mužčyn Ŭdavyh usë liha, âkoe Â pramoviŭ na ih, a âny nâ sluhali".

32. І ўзяў Ерамія другі скрутак і аддаў яго Варуху пісцу, сыну Нірыі, і ён напісаў у ім з вуснаў Ераміі ўсе словы з таго скрутка, які спаліў Ёакім, цар Юдэйскі, на агні; і яшчэ дададзена да іх шмат падобных да тых

словаў.

Ì ŭzâŭ Eramiâ drugi skrutak ì addaŭ âgo Varuhu pîscu, synu Niryi, ì ěn napîsaŭ u ìm z vusnaŭ Eramiì ŭse slovy z tago skrutka, âkì spaliŭ Ěakim, car Ŭdèjski, na agni; ì âščè dadadzena da ih šmat padobnyh da tyh slovaŭ.

37 Кіраўнік

1. Замест Еханіі, сына Ёакімавага, цараваў Сэдэкія, сын Ёсіі, якога Навухаданосар, цар Вавілонскі, паставіў царом у зямлі Юдэйскай.

Zamest Ehaniì, syna Ěakimavaga, caravaŭ Sèdèkiâ, syn Ěsìi, âkoga Navuhadanosar, car Vavilonski, pastaviŭ carom u zâmlì Ŭdèjskaj.

2. Ні ён, ні слугі ягоныя, ні народ краіны ня слухалі словаў Госпада, якія казаў Ён празь Ерамію прарока.

Nì ěn, nì slugì âgonyâ, nì narod krajny nâ sluhali slovaŭ Gospada, âkìâ kazaŭ Ěn praz' Eramiû praroka.

3. Цар Сэдэкія паслаў Егухала, сына Сэлэміі, і Сафонію, сына Маасэевага, сьвятара, да Ераміі прарока сказаць: "памаліся за нас Госпаду Богу нашаму".

Car Sèdèkiâ paslaŭ Eguhala, syna Sèlèmiì, ì Safoniû, syna Maasèevaga, s'vâtara, da Eramiì praroka skazac': "pamalisâ za nas Gospadu Bogu našamu".

4. Ерамія тады яшчэ свабодна ўваходзіў і выходзіў сярод народа, бо ня ўвязьнілі яго ў цямніцу.

Eramiâ tady âščè svabodna ŭvahodziŭ ì vyhodziŭ sârod naroda, bo nâ ŭvâz'nili âgo ŭ câmnìcu.

5. Тым часам войска фараонава выступіла зь Егіпта, і Халдэі, якія аблягалі Ерусалім, пачуўшы вестку пра тое, адступілі ад Ерусаліма.

Tym časam vojska faraonava vystupila z' Egipta, i Haldèi, âkiâ ablâgali Erusalim, pačuŭšy vestku pra toe, adstupili ad Erusalima.

6. I было слова Гасподняе Ерамію прароку:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiû praroku:

7. так кажа Гасподзь Бог Израілеў: так скажэце цару Юдэйскаму, які паслаў вас да Мяне спытацца ў Мяне: вось, войска фараонавае, якое ішло да вас з дапамогаю, вернецца ў зямлю сваю, у Егіпет;

tak kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ: tak skažèce caru Údèjskamu, âki paslaŭ vas da Mâne spytacca ŭ Mâne: vos', vojska faraonavae, âkoe išlo da vas z dapamogaû, vernecca ŭ zâmlû svaû, u Egipet;

8. а Халдэі зноў прыйдуць і будуць ваяваць супроць горада гэтага, і возьмуць яго і спаляць яго агнём.

a Haldèi znoŭ pryjduc' i buduc' vaâvac' suproc' gorada gètaga, i voz'muc' âgo i spalâc' âgo agnëm.

9. Так кажа Гасподзь: не ашуквайце сябе, кажучы: "мусова адыдуць ад нас Халдэі", бо яны не адыдуць;

Tak kaža Gaspodz': ne ašukvajce sâbe, kažučy: "musova adyduc' ad nas Haldèi", bo âny ne adyduc';

10. калі б вы нават разьбілі ўсё войска Халдэяў, якія ваююць супроць вас, і засталіся б у іх толькі параненыя, дык і тыя ўсталі б, кожны з намёту свайго, і спалілі б горад гэты агнём.

kali b vy navat raz'bili ŭsë vojska Haldèaŭ, âkiâ vaûuc' suproc' vas, i zastalisâ b u ih tol'ki paranenyâ, dyk i tyâ ŭstali b, kožny z namëtu svajgo, i spalili b gorad gèty agnëm.

11. У той час, калі войска Халдэйскае адступіла ад Ерусаліма, з прычыны войска фараонавага,

U toj čas, kali vojska Haldèjskae adstupila ad Erusalima, z pryčyny vojska

faraonavaga,

12. Ерамія пайшоў зь Ерусаліма, каб сысьці ў зямлю Веньямінавую, хаваючыся адтуль сярод народа.

Eramiâ pajšoŭ z' Erusalima, kab sys'ci ŭ zâmlû Ven'âminavuû, havaŭčysâ adtul' sârod naroda.

13. Але калі ён быў у браме Веньямінавай, начальнік варты, які там быў, на імя Ірэя, сын Сэлэміі, сына Ананіі, затрымаў Ерамію прарока, сказаўшы: "ты хочаш перабегчы да Халдэяў?".

Ale kali ën byŭ u brame Ven'âminavaj, načal'nik varty, âki tam byŭ, na imâ Ìrèiâ, syn Sèlèmiì, syna Ananiì, zatrymaŭ Eramiû praroka, skazaŭšy: "ty hočas' perabegčy da Haldèâŭ?".

14. Ерамія сказаў: гэта - хлусьня; я не хачу перабегчы да Халдэяў. Але ён не паслухаў яго, і ўзяў Ірэя Ерамію і прывёў яго да князёў.

Eramiâ skazaŭ: gèta - hlus'nâ; â ne haču perabegčy da Haldèâŭ. Ale ën ne pasluhaŭ âgo, i ŭzâŭ Ìrèiâ Eramiû i pryvëŭ âgo da knâzëŭ.

15. Князі раззлаваліся на Ерамію і білі яго, і ўвязьнілі яго ў цямніцу, у дом Ёнатана пісца, бо зрабілі яго цямніцаю.

Knâzi razzlavalisâ na Eramiû i bili âgo, i ŭvâz'nili âgo ŭ câmnicu, u dom Ënatana pîsca, bo zrabili âgo câmnicau.

16. Калі Ерамія ўвайшоў у цямніцу і ў склеп, і прабыў там Ерамія шмат дзён,

Kali Eramiâ ŭvajšoŭ u câmnicu i ŭ sklep, i prabyŭ tam Eramiâ šmat dzën,

17. цар Сэдэкія паслаў і ўзяў яго. І пытаўся ў яго цар у доме сваім таемна і сказаў: "ці няма слова ад Госпада?", Ерамія сказаў: "ёсьць", і сказаў: "ты будзеш аддадзены ў рукі цара Вавілонскага".

car Sèdèkiâ paslaŭ i ŭzâŭ âgo. Ì pytaŭsâ ŭ âgo car u dome svaim taemna i skazaŭ: "ci nâma slova ad Gospada?", Eramiâ skazaŭ: "ës'c'", i skazaŭ: "ty

budzeš addadzeny ŭ ruki cara Vavilonskaga".

18. І сказаў Ерамія цару Сэдэкіі: "чым я зграшыў перад табою і перад слугамі тваімі, і перад народамі гэтым, што вы пасадзілі мяне ў цямніцу?"

Ĭ skazaŭ Eramiâ caru Sèdèkiî: "čym â zgrašyŭ perad taboŭ i perad slugami tvaimi, i perad narodam gètym, što vy pasadzili mâne ŭ câmnicu?"

19. і дзе вашыя прарокі, якія прарочылі вам, кажучы: "цар Вавілонскі ня пойдзе супроць вас і супроць зямлі гэтай"?

i dze vašyâ praroki, âkiâ praročyli vam, kažučy: "car Vavilonski nâ pojdze suproc' vas i suproc' zâmli gètaj"?

20. І сёння паслухай, спадару мой цар, хай упадзе дараваньне маё перад аблічча тваё; не вяртай мяне ў дом Ёнатана пісца, каб мне не памерці там".

Ĭ sën'nâ pasluhaj, spadaru moj car, haj upadze daravan'ne maë perad abličča tvaë; ne vârtaj mâne ŭ dom Ęnatana pîsca, kab mne ne pamerci tam".

21. І даў загад цар Сэдэкія, каб увязьнілі Ерамію ў двары варты і давалі яму па кавалку хлеба на дзень з вуліцы пекараў, пакуль ня кончыўся ўвесь хлеб у горадзе. І так заставаўся Ерамія ў двары варты.

Ĭ daŭ zagad car Sèdèkiâ, kab uvâz'nili Eramiŭ ŭ dvary varty i davali âmu pa kavalku hleba na dzen' z vulicy pekaraŭ, pakul' nâ končyŭsâ ŭves' hleb u goradze. Ĭ tak zastavaŭsâ Eramiâ ŭ dvary varty.

38 Кіраўнік

1. І пачулі Сафатыя, сын Матанаў, і Гадолия, сын Пасхораў, і Юхал, сын Сэлэміін, і Пасхор, сын Малхіін, словы, якія Ерамія прамовіў да ўсяго люду, кажучы:

Ì pačuli Safatyâ, syn Matanaŭ, ì Gadoliâ, syn Pashoraŭ, ì Ūhal, syn Sèlèmiìn, ì Pashor, syn Malhiìn, slovy, âkiâ Eramiâ pramoviŭ da ŭsâgo lûdu, kažučy:

2. так кажа Гасподзь: хто застанецца ў гэтым горадзе, памрэ ад меча, голаду і пошасьці з паморкам; а хто выйдзе да Халдэяў, будзе жывы, і душа яму будзе замест здабычы, і ён застанецца жывы.

tak kaža Gaspodz': hto zastanecca ŭ gètym goradze, pamrè ad meča, goladu ì pošas'ci z pamorkam; a hto vyjdze da Haldèâŭ, budze žyvy, ì duša âmu budze zamest zdabyčy, ì èn zastanecca žyvy.

3. Так кажа Гасподзь: мусова будзе аддадзены горад гэты ў рукі войска цара Вавілонскага, і ён возьме яго.

Tak kaža Gaspodz': musova budze addadzeny gorad gèty ŭ ruki vojska cara Vavilonskaga, ì èn voz'me âgo.

4. Тады князі казалі цару: "хай будзе гэты чалавек аддадзены сьмерці, бо ён аслабляе рукі воінам, якія застаюцца ў гэтым горадзе, і рукі ўсяму народу, кажучы ім такія словы; бо гэты чалавек не дабрадзенства зычыць народу гэтаму, а бедства",

Tady knâzi skazali caru: "haj budze gèty čalavek addadzeny s'merci, bo èn aslablâe ruki voïnam, âkiâ zastaŭcca ŭ gètym goradze, ì ruki ŭsâmu narodu, kažučy ìm takiâ slovy; bo gèty čalavek ne dabradzenstva zyčyc' narodu gètamu, a bedstva",

5. і сказаў цар Сэдэкія: "вось, ён у вашых руках, бо цар нічога ня можа рабіць насуперак вам".

ì skazaŭ car Sèdèkiâ: "vos', èn u vašyh rukah, bo car ničoga nâ moža rabic' nasuperak vam".

6. Тады ўзялі Ерамію і ўкінулі яго ў яму Малхіі, сына царовага, якая была ў двары варты, і апусьцілі Ерамію на вяроўках; у яме той ня было вады, а толькі грязь, і апусьцілі Ерамію ў грязь.

Tady ŭzâli Eramiû i ŭkìnuli âgo ŭ âmu Malhiì, syna carovaga, âkaâ byla ŭ dvary varty, i apus'cili Eramiû na vâroŭkah; u âme toj nâ bylo vady, a tol'ki graz', i apus'cili Eramiû ŭ graz'.

7. I пачуў Аўдэмэлэх Эфіоп, адзін зь еўнухаў, што былі ў царскім доме, што Ерамію пасадзілі ў яму; а цар сядзеў тады каля брамы Веньямінавай.

Ì paçuŭ Aŭdèmèlèh Èfiop, adzìn z' eŭnuhaŭ, što byli ŭ carskim dome, što Eramiû pasadzili ŭ âmu; a car sâdzeŭ tady kalâ bramy Ven'âminavaj.

8. I выйшаў Аўдэмэлэх з дому царскага і сказаў цару:

Ì vyjšaŭ Aŭdèmèlèh z domu carskaga i skazaŭ caru:

9. спадару мой цар! блага зрабілі гэтыя людзі, такое ўчыніўшы зь Ераміем прарокам, якога ўкінулі ў яму; ён памрэ там з голаду, бо няма болей хлеба ў горадзе.

"spadaru moj car! blaga zrabili gètyâ lûdzi, takoe ŭčyniŭšy z' Eramiem prarokam, âkoga ŭkìnuli ŭ âmu; èn pamrè tam z goladu, bo nâma bolej hleba ŭ goradze".

10. Цар загадаў Аўдэмэлэху Эфіопу, сказаўшы: "вазьмі з сабою адгэтуль трыццаць чалавек і выцягні Ерамію прарока зь ямы, пакуль ён не памёр".

Car zagadaŭ Aŭdèmèlèhu Èfiopu, skazaŭšy: "vaz'mi z sabou adgètul' tryccac' čalavek i vycâgni Eramiû praroka z' âmy, pakul' èn ne pamër".

11. Аўдэмэлэх узяў людзей з сабою і ўвайшоў у дом царскі пад кладоўкаю, і ўзяў адтуль старога нягоднага рызьзя і старых нягодных лахmanoў і апусьціў іх на вярoўках у яму Ерамію.

Aŭdèmèlèh uzâŭ lûdzej z sabou i ŭvajšoŭ u dom carski pad kladoŭkaŭ, i ŭzâŭ adtul' staroga nâgodnaga ryz'zâ i staryh nâgodnyh lahmanoŭ i apus'ciŭ ih na vâroŭkah u âmu Eramiû.

12. І сказаў Аўдэмэлэх Эфіоп Ерамію: "падкладзі гэтыя старыя кінутыя анучы і лахманы пад пахі рук тваіх, пад вяроўкі". І зрабіў так Ерамія.

Ì skazaŭ Aŭdèmèlèh Èfiop Eramiù: "padkladzi gètyâ staryâ kìnutyâ anučy i lahmany pad pahì ruk tvaìh, pad vâroŭki". Ì zrabiŭ tak Eramiâ.

13. І пацягнулі Ерамію на вяроўках і выцягнулі яго зь ямы; і заставаўся Ерамія ў двары варты.

Ì pacâgnuli Eramiù na vâroŭkah i vycâgnuli âgo z' âmy; i zastavaŭsâ Eramiâ ŭ dvary varty.

14. Тады цар Сэдэкія паслаў і паклікаў Ерамію прарока да сябе, пры трэцім уваходзе ў дом Гасподні, і сказаў цар Ерамію: "я ў цябе нешта спытаюся; ня ўтойвай ад мяне нічога".

Tady car Sèdèkiâ paslaŭ i paklikaŭ Eramiù praroka da sâbe, pry trècìm uvahodze ŭ dom Gaspodni, i skazaŭ car Eramiù: "â ŭ câbe nešta spytaŭsâ; nâ ŭtojvaj ad mâne ničoga".

15. І сказаў Ерамія Сэдэкію: "калі я адкрыю табе, ці не аддасі мяне сьмерці? і калі дам табе параду, ты не паслухаешся мяне".

Ì skazaŭ Eramiâ Sèdèkiù: "kali â adkryŭ tabe, ci ne addasi mâne s'merci? i kalì dam tabe paradu, ty ne pasluhaešsâ mâne".

16. І прысягаўся цар Сэдэкія Ерамію таемна, кажучы: "жывы Гасподзь, Які стварыў нам душу гэтую, не аддам цябе сьмерці і не аддам у рукі гэтых людзей, якія шукаюць душы тваёй".

Ì prysâgaŭsâ car Sèdèkiâ Eramiù taemna, kažučy: "žyvvy Gaspodz', Âki stvaryŭ nam dušu gètuŭ, ne addam câbe s'merci i ne addam u ruki gètyh lûdzej, âkiâ šukaŭc' dušy tvaëj".

17. Тады Ерамія сказаў Сэдэкію: "так кажа Гасподзь Бог Саваоф, Бог Ізраілеў: калі ты выйдзеш да князёў цара Вавілонскага, дык жывая будзе душа твая, і гэты горад ня будзе спалены агнём, і ты будзеш

ЖЫВЫ, І ДОМ ТВОЙ;

Tady Eramiâ skazaŭ Sèdèkiû: "tak kaža Gaspodz' Bog Savaof, Bog Ìzraileŭ: kalì ty vyjdzesh da knâzëŭ cara Vavilonskaga, dyk žyvaâ budze duša tvaâ, ì gèty gorad nâ budze spaleny agnëm, ì ty budzesh žyvy, ì dom tvoj;

18. а калі ня выйдзеш да князёў цара Вавілонскага, дык гэты горад будзе выдадзены ў рукі Халдэям, і яны спаляць яго агнём, і ты не ўцячэш ад рук іхніх".

a kalì nâ vyjdzesh da knâzëŭ cara Vavilonskaga, dyk gèty gorad budze vydadzeny ŭ ruki Haldèâm, ì âny spalâc' âgo agnëm, ì ty ne ŭcâčëš ad ruk ihnih".

19. І сказаў цар Сэдэкія Ерамію: "я баюся Юдэяў, якія перайшлі да Халдэяў, каб Халдэі ня выдалі мяне ў рукі ім, і каб тыя не паглуміліся зь мяне".

Ì skazaŭ car Sèdèkiâ Eramiû: "â baŭsâ Ûdèâŭ, âkiâ perajšli da Haldèâŭ, kab Haldèi nâ vydali mâne ŭ ruki im, ì kab tyâ ne paglumilisâ z' mâne".

20. І сказаў Ерамія: "ня выдадуць; паслухай голасу Госпада ў тым, што я кажу табе, і добра табе будзе, і жывая будзе душа твая.

Ì skazaŭ Eramiâ: "nâ vydaduc'; pasluhaj golasu Gospada ŭ tym, što â kažu tabe, ì dobra tabe budze, ì žyvaâ budze duša tvaâ.

21. А калі ты не захочаш выйсці, дык вось слова, якое адкрыў мне Гасподзь:

A kalì ty ne zahočáš vyjs'ci, dyk vos' slova, âkoe adkryŭ mne Gaspodz':

22. вось, усе жанчыны, якія засталіся ў доме цара Юдэйскага, заведзены будуць да князёў цара Вавілонскага, і скажуць яны: "цябе змусьцілі і адолелі сябры твае; ногі твае загразьлі ў брудзе, і яны адышлі ад цябе", -

vos', use žančyny, âkiâ zastalisâ ŭ dome cara Ûdèjskaga, zavedzeny buduc'

da knâzëŭ cara Vavilonskaga, i skazuc' âny: "câbe zmus'cili i adoleli sâbry tvae; nogi tvae zagraz'li ŭ brudze, i âny adyšli ad câbe", -

23. i ŭsich žonak tvaix i dzjacej tvaix zavjaduc' da Haldejâŭ, i ty ne ŭcjaduš ad ruk iħnih, a budzesh uzjaty rukoju cara Vavilonskaga i zrobiš toe, što gorad gëty budze spaleny agnëm.

i ŭsich žonak tvaix i dzjacej tvaix zavjaduc' da Haldejâŭ, i ty ne ŭcjadëš ad ruk iħnih, a budzeš uzjaty rukoju cara Vavilonskaga i zrobiš toe, što gorad gëty budze spaleny agnëm.

24. I skazaŭ Sëdëkiâ Eramiŭ: "niħto ne pavinen vedac' gëtyh slovaŭ i tady ty ne pamrëš;

İ skazaŭ Sëdëkiâ Eramiŭ: "niħto ne pavinen vedac' gëtyh slovaŭ i tady ty ne pamrëš;

25. i kalì pajučy knjazì, što ja gutaryŭ z taboju, i pryjduc' da cjadbe, i skazučy tabe: "skazy nam, što kazaŭ ty caru, nja ŭtojvaj ad nas i my ne damo cjadbe s'mercì, - a taksama što kazaŭ tabe car",

i kalì pačuŭc' knjazì, što â gutaryŭ z taboju, i pryjduc' da câbe, i skazuc' tabe: "skažy nam, što kazaŭ ty caru, nâ ŭtojvaj ad nas i my ne damo câbe s'mercì, - a taksama što kazaŭ tabe car",

26. dyk skazy im: ja sklaŭ perad abliččam cara prašënyne maë, kab ne vjartac' mjane ŭ dom Ėnatanaŭ, kab ne pamercì tam".

dyk skažy im: â sklaŭ perad abliččam cara prašën'ne maë, kab ne vjartac' mâne ŭ dom Ėnatanaŭ, kab ne pamercì tam".

27. I pryjšli ŭse knjazì da Eramii i pytalisâ ŭ âgo, i ën skazaŭ im zgodna z usimi slovami, jakia car zagadaŭ skazac', i âny moŭčkì pakìnułi âgo, bo ne davedalisâ, što bylo skazana caru.

İ pryjšli ŭse knjazì da Eramii i pytalisâ ŭ âgo, i ën skazaŭ im zgodna z usimi slovami, âkiâ car zagadaŭ skazac', i âny moŭčkì pakìnułi âgo, bo ne

davedalisâ, što bylo skazana caru.

28. I заставаўся Ерамія ў двары варты да таго дня, у які быў узяты Ерусалім. I Ерусалім быў узяты.

Î zastavaŭsâ Eramiâ ŭ dvary varty da tago dnâ, u âki byŭ uzâty Erusalim. Î Erusalim byŭ uzâty.

39 Кіраўнік

1. У дзявяты год Сэдэкіі, цара Юдэйскага, у дзясятым месяцы, прыйшоў Навухаданосар, цар Вавілонскі, з усім войскам сваім да Ерусаліма, і аблеглі яго.

U dzâvâty god Sèdèkii, cara Ûdèjskaga, u dzâsâtym mesâcy, pryjšoŭ Navuhadanosar, car Vavilonski, z usim vojskam svaim da Erusalima, i ablegli âgo.

2. А ў адзінаццаты год Сэдэкіі, у чацьвёртым месяцы, у дзявяты дзень месяца горад быў узяты.

A ŭ adzinaccaty god Sèdèkii, u čac'vërtym mesâcy, u dzâvâty dzen' mesâca gorad byŭ uzâty.

3. I ўвайшлі ў яго ўсе князі цара Вавілонскага і разьмсьціліся ў сярэдняй браме, Нэргал-Шарэцэр, Самгар-Нэво, Сарсэхім, начальнік еўнухаў, Нэргал-Шарэцэр, начальнік магаў, і ўсе астатнія князі цара Вавілонскага.

Î ŭvajšli ŭ âgo ŭse knâzi cara Vavilonskaga i raz'ms'cilisâ ŭ sârèdnâj brame, Nèrgal-Šarècèr, Samgar-Nèvo, Sarsèhim, načal'nik eŭnuhaŭ, Nèrgal-Šarècèr, načal'nik magaŭ, i ŭse astatniâ knâzi cara Vavilonskaga.

4. Калі Сэдэкія, цар Юдэйскі, і ўсе вайсковыя людзі ўбачлі іх, - пабеглі, і ўночы выйшлі з горада праз царскі сад у браму паміж дзьвюма

сьценамі і пайшлі па дарозе на раўніне.

Kali Sèdèkiâ, car Ûdèjski, i ŭse vajsковыâ lûdzi ŭbačlì ih, - pabegli, i ŭnočy vyjšlì z gorada praz carski sad u bramû pamìž dz'vûma s'cenami i pajšlì pa daroze na raŭnìne.

5. Але войска Халдэйскае пагналася за імі; і дагналі Сэдэкію на раўнінах Ерыхонскіх; і ўзялі яго і завялі да Навухаданосара, цара Вавілонскага, у Рыўлу, у зямлю Эмат, дзе ён учыніў суд над ім.

Ale vojska Haldèjskae pagnalasâ za imi; i dagnali Sèdèkiû na raŭnìnah Eryhonskih; i ŭzâlì âgo i zavâlì da Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, u Ryŭlu, u zâmlû Êmat, dze ên učyniŭ sud nad im.

6. І закалоў цар Вавілонскі сыноў Сэдэкіі ў Рыўле ў яго на вачах, і ўсіх вяльможаў Юдэйскіх закалоў цар Вавілонскі;

Ì zakaloŭ car Vavilonski synoŭ Sèdèkiì ŭ Ryŭle ŭ âgo na vačah, i ŭsìh vâl'možaŭ Ûdèjskih zakaloŭ car Vavilonski;

7. а Сэдэкіі выкалаў вочы, і закаваў яго ў аковы, каб завесьці яго ў Вавілон.

a Sèdèkiì vykalaŭ vočy, i zakavaŭ âgo ŭ akovy, kab zaves'ci âgo ŭ Vavìlon.

8. Цароў дом і дамы народа Халдэі спалілі агнём, і сьцены Ерусаліма разбурылі.

Caroŭ dom i damy naroda Haldèi spalìlì agnëm, i s'ceny Erusalìma razburylì.

9. А рэшту людзей, якія заставаліся ў горадзе, і перабежчыкаў, якія перайшлі да яго, і іншы астатні люд Навузардан, начальнік целаахоўцаў, перасяліў у Вавілон.

A rèštu lûdzej, âkiâ zastavalisâ ŭ goradze, i perabežčykaŭ, âkiâ perajšlì da âgo, i inšy astatni lûd Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, perasâliŭ u Vavìlon.

10. А бедных з народа, якія нічога ня мелі, Навузардан, начальнік

целаахоўцаў, пакінуў у Юдэйскай зямлі і даў ім тады вінаграднікі і палі,
A bednyh z naroda, âkiâ ničoga nâ meli, Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ,
pakinuŭ u Ūdèjskaj zâmlì ì daŭ ìm tady vinogradnikì ì palì,

11. А пра Ерамію Навухаданосар, цар Вавілонскі, даў такі загад
Навузардану, начальніку целаахоўцаў:

A pra Eramiû Navuhadanosar, car Vavilonski, daŭ takì zagad Navuzardanu,
načal'niku celaahoŭcaŭ:

12. вазьмі яго і май яго на ўвазе, і не рабі яму нічога благога, а рабі зь
ім так, як ён скажа табе.

"vaz'mì âgo ì maj âgo na ŭvaze, ì ne rabi âmu ničoga blagoga, a rabi z' ìm
tak, âk ën skaža tabe".

13. І паслаў Навузардан, начальнік целаахоўцаў, і Навузардан,
начальнік еўнухаў, і Нэргал-Шарэцэр, начальнік магаў, і ўсе князі цара
Вавілонскага

Ì paslaŭ Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, ì Navuzardan, načal'nik
eŭnuhaŭ, ì Nèrgal-Šarècèr, načal'nik magaŭ, ì ŭse knâzì cara Vavilonskaga

14. паслалі і ўзялі Ерамію з двара варты, і даручылі яго Гадолю, сыны
Ахікамаву, сыну Сафанаву, завесьці яго дамоў. І ён застаўся жыць
сярод народа.

paslali ì ŭzâli Eramiû z dvara varty, ì daručyli âgo Gadoliû, syny Ahikamavu,
synu Safanavu, zaves'ci âgo damoŭ. Ì ën zastaŭsâ žyc' sârod naroda.

15. Ерамію, яшчэ калі яго трымалі ў двары цямніцы, было слова
Гасподняе:

Eramiû, âščè kalì âgo tryimali ŭ dvary câmnicy, bylo slova Gaspodnâe:

16. ідзі, скажы Аўдэмэлэху Эфіопу: так кажа Гасподзь Саваоф, Бог
Ізраілеў: вось, Я спраўджу словы Мае пра горад гэты на ліха, а не на
дабро яму, і яны збудуцца ў той дзень на вачах тваіх;

*idzi, skaży Aūdèmèlèhu Èfiopu: tak kažā Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ: vos',
Â spraŭdžu slovy Mae pra gorad gèty na liha, a ne na dabro âmu, i âny
zbuducca ŭ toj dzen' na vačah tvaih;*

17. але цябе Я выбаўлю ў той дзень, кажа Гасподзь, і ня будзеш
аддадзены ў рукі людзям, якіх ты баішся.

*ale câbe Â vybaŭlŭ ŭ toj dzen', kažā Gaspodz', i nâ budzeš addadzeny ŭ ruki
lŭdzâm, âkih ty baišsâ.*

18. Я выбаўлю цябе, і ты не загінеш ад меча, і душа твая застанецца ў
цябе замест здабычы, бо ты на Мяне надзею паклаў, сказаў Гасподзь.

*Â vybaŭlŭ câbe, i ty ne zagineš ad meča, i duša tvaâ zastanecca ŭ câbe
zamest zdabyčy, bo ty na Mâne nadzeŭ paklaŭ, skazaŭ Gaspodz'.*

40 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ераміі ад Госпада, пасля таго як Навузардан,
начальнік целаахоўцаў, адпусьціў яго з Рамы, дзе ён узяў яго скаванага
ланцугамі сярод іншых палонных Ерусалімцаў і Юдэяў, якіх перасялілі
ў Вавілон.

*Slova, âkoe bylo Eramiî ad Gospada, pas'la tago âk Navuzardan, načal'nik
celaahoŭcaŭ, adpus'ciŭ âgo z Ramy, dze ên uzâŭ âgo skavanaga lancugami
sârod inšyh palonnyh Erusalimcaŭ i Ūdèâŭ, âkih perasâlili ŭ Vavilon.*

2. Начальнік целаахоўцаў узяў Ерамію і сказаў яму: "Гасподзь Бог твой
вырак гэта бедства на месца гэтае,

*Načal'nik celaahoŭcaŭ uzâŭ Eramiŭ i skazaŭ âmu: "Gaspodz' Bog tvoj vyrak
gèta bedstva na mesca gètae,*

3. і навёў яго Гасподзь і зрабіў тое, што сказаў; бо вы зграшылі перад
Госпадам і ня слухаліся голасу Ягонага, за тое і спасьцігла вас гэта.

ì navëũ âgo Gaspodz' ì zrabìũ toe, što skazaũ; bo vy zgrašyli perad Gospadam ì nâ sluhalisâ golasu Âgonaga, za toe ì spas'cìgla vas gèta.

4. Дык вось, я вызваляю цябе сёньня з ланцугоў, якія на руках тваіх: калі табе заўгодна ісьці са мною ў Вавілон, - ідзі, і я мецьму клопат за цябе; а калі незаўгодна табе ісьці са мною ў Вавілон, - заставайся. Вось, уся зямля перад табою; куды табе заўгодна, і куды падабаецца ісьці, туды і ідзі".

Dyk vos', â vyzvalâũ câbe sën'nâ z lancugoũ, âkiâ na rukah tvaih: kalì tabe zaũgodna is'ci sa mnoũ ũ Vavilon, - idzi, ì â mec'mu klopat za câbe; a kalì nezaũgodna tabe is'ci sa mnoũ ũ Vavilon, - zastavajsâ. Vos', usâ zâmlâ perad taboũ; kudy tabe zaũgodna, ì kudy padabaecca is'ci, tudy ì idzi".

5. Калі ён яшчэ не адышоў, сказаў Навузардан: "ідзі да Гадоліі, сына Ахікамавага, сына Сафанавага, якога цар Вавілонскі паставіў над гарадамі Юдэйскімі, і заставайся зь ім сярод народа; альбо ідзі, куды падабаецца табе ісьці". І даў яму начальнік целаахоўцаў прадуктаў і дарунак і адпусьціў яго.

Kalì ën âščè ne adyšoũ, skazaũ Navuzardan: "idzi da Gadoliì, syna Ahikamavaga, syna Safanavaga, âkoga car Vavilonski pastaviũ nad garadami Ŭdèjskimì, ì zastavajsâ z' im sârod naroda; al'bo idzi, kudy padabaecca tabe is'ci". Ì daũ âmu načal'nik celaahoũcaũ praduktaũ ì darunak ì adpus'ciũ âgo.

6. І прыйшоў Ерамія да Гадоліі, сына Ахзікамавага, у Масіфу, і жыў зь ім сярод народа, які заставаўся ў краіне.

Ì pryjšoũ Eramiâ da Gadoliì, syna Ahzikamavaga, u Masifu, ì žyũ z' im sârod naroda, âki zastavaũsâ ũ kraine.

7. Калі ўсе ваеначальнікі, якія былі ў полі, яны і людзі іхнія, пачулі, што цар Вавілонскі паставіў Гадолію, сыны Ахікамавага, начальнікам над краінаю і даручыў Яму мужчын і жанчын і дзяцей, і тых зь беднякоў

країны, якія ня былі пераселены ў Вавілон,

Kalì ŭse vaenačal'nikì, âkìâ byli ŭ poli, âny i lûdzi ihniâ, pačuli, što car Vavilonski pastaviŭ Gadoliŭ, syny Ahikamavaga, načal'nikam nad krainaŭ i daručyŭ Âmu mužčyn i žančyn i dzâcej, i tyh z' bednâkoŭ krainy, âkìâ nâ byli peraseleny ŭ Vavilon,

8. тады прыйшлі да Гадоліі ў Масіфу і Ісмаіл, сын Натаніі, і Ёнанан і Ёнатан, сыны Карэевыя, і Сэрая, сын Танасмэта, і сыны Офі з Нэтафаты, і Езанія, сын Махаты, яны і дружына іхняя,

tady pryjšli da Gadoliì ŭ Masifu i İsmail, syn Nataniì, i Ęanan i Ęnatan, syny Karèevyâ, i Sèraâ, syn Tanasmèta, i syny Ofi z Nètafaty, i Ezaniâ, syn Mahaty, âny i družyna ihnââ,

9. Гадолія, сын Ахікамаў, сына Сафанавага, запрысягнуўся ім, кажучы: "ня бойцеся службыць Халдэям, заставайцеся на зямлі і служэце цару Вавілонскаму, і будзе вам добра;

Gadoliâ, syn Ahikamaŭ, syna Safanavaga, zaprÿsâgnuŭsâ im, kažučy: "nâ bojcesâ služyc' Haldèâm, zastavajcesâ na zâmlì i služèce caru Vavilonskamu, i budze vam dobra;

10. А я застануся ў Масіфе, каб стаяць перад абліччам Халдэяў, якія будуць прыходзіць да нас; а вы зьбірайце віно і летнія плады і алей і зьбірайце ў посуд ваш, і жывеце ў гарадах вашых, якія занялі".

A â zastanusâ ŭ Masife, kab staâc' perad abliččam Haldèâŭ, âkìâ buduc' pryhodzic' da nas; a vy z'birajce vino i letniâ plady i alej i z'birajce ŭ posud vaš, i žyvece ŭ garadah vašyh, âkìâ zanâli".

11. Таксама і ўсе Юдэі, якія былі ў зямлі Маавіцкай і сярод сыноў Амона і ў Ідумэі, і ва ўсіх краінах, пачулі, што цар Вавілонскі пакінуў частку Юдэяў і паставіў над імі Гадолію, сына Ахікамавага, сына Сафанавага;

Taksama i ŭse Ŭdèi, âkiâ byli ŭ zâmlì Maavickaj i sârod synoŭ Amona i ŭ Ìdumèi, i va ŭsìh krainah, pačuli, što car Vavilonski pakinuŭ častku Ŭdèâŭ i pastaviŭ nad ìmi Gadoliŭ, syna Ahikamavaga, syna Safanavaga;

12. i вярнуліся ўсе гэтыя Юдэі з усіх мясьцінаў, куды былі выгнаны, i прыйшлі ў зямлю Юдэйскую да Гадоліі ў Масіфу, i сабралі віна i летніх пладоў вельмі шмат.

i vârnulisâ ŭse gètyâ Ŭdèi z usìh mâs'cinaŭ, kudy byli vygnany, i pryjšli ŭ zâmlŭ Ŭdèjskuŭ da Gadoliì ŭ Masifu, i sabrali vîna i letnih pladoŭ vel'mi šmat.

13. Тым часам Янан, сын Карэеў, i ўсе вайсковыя начальнікі, якія былі ў полі, прыйшлі да Гадоліі ў Масіфу

Tym časam Ânan, syn Karèeŭ, i ŭse vajskovyâ načal'niki, âkiâ byli ŭ poli, pryjšli da Gadoliì ŭ Masifu

14. i сказалі яму: "ці ведаеш ты, што Вааліс, цар сыноў Амонавых, прыслаў Ісмаіла, сына Натаніі, каб забіць цябе"? Але Гадолія, сын Ахікамаў, не паверыў ім.

i skazali âmu: "ci vedaeš ty, što Vaalis, car synoŭ Amonavyh, pryslaŭ Ìsmaïla, syna Nataniì, kab zabic' câbe"? Ale Gadoliâ, syn Ahikamaŭ, ne paveryŭ im.

15. Тады Янан, сын Карэеў, сказаў Гадоліі патайна ў Масіфе: "дазволь мне, i я пайду i заб'ю Ісмаіла, сына Натаніі, i ніхто не даведаецца; навошта дапускаць, каб ён забіў цябе, i каб усе Юдэі, што сабраліся да цябе, расьсеяліся, i каб загінула рэшта Юдава"?

Tady Ânan, syn Karèeŭ, skazaŭ Gadoliì patajna ŭ Masife: "dazvol' mne, i â pajdu i zab'ŭ Ìsmaïla, syna Nataniì, i nihto ne davedaecca; navošta dapus kac', kab ên zabiŭ câbe, i kab use Ŭdèi, što sabralisâ da câbe, ras'seâlisâ, i kab zaginula rèšta Ŭdava"?

16. Але Гадолія, сын Ахікамаў, сказаў Янану, сыну Карэеваму: "не рабі

гэтага, бо ты няпраўду кажаш пра Ісмаіла".

Ale Gadoliâ, syn Ahikamaŭ, skazaŭ Ânanu, synu Karèevamu: "ne rabi gètaga, bo ty nâpraŭdu kažaš pra Ìsmaila".

41 Кіраўнік

1. І было ў сёмы месяц, Ісмаіл, сын Натаніі, сына Элісама зь племя царскага, і вяльможы царовыя і дзесяць чалавек зь ім прыйшлі да Гадоліі, сына Ахікамавага, у Масіфу, і там яны елі разам хлеб у Масіфе.

Ì bylo ŭ sěmy mesâc, Ìsmail, syn Nataniì, syna Èlisama z' plemâ carskaga, i vâl'možy carovyâ i dzesâc' čalavek z' im pryjšli da Gadoliì, syna Ahikamavaga, u Masifu, i tam âny elì razam hleb u Masife.

2. І ўстаў Ісмаіл, сын Натаніі, і дзесяць чалавек, якія былі зь ім, і ўдарылі Гадолію, сына Ахікамавага, сына Сафанавага, мечам і забілі таго, каго цар Вавілонскі паставіў начальнікам над краінаю.

Ì ŭstaŭ Ìsmail, syn Nataniì, i dzesâc' čalavek, âkiâ byli z' im, i ŭdaryli Gadoliù, syna Ahikamavaga, syna Safanavaga, mečam i zabilì tago, kago car Vavilonski pastaviŭ načal'nikam nad kraïnaŭ.

3. Таксама забіў Ісмаіл і ўсіх Юдэяў, якія былі зь ім, з Гадоліем, у Масіфе, і былых там Халдэяў, людзей вайсковых.

Taksama zabiŭ Ìsmail i ŭsìh Ûdèâŭ, âkiâ byli z' im, z Gadoliem, u Masife, i bylyh tam Haldèâŭ, lŭdzej vajskovyh.

4. На другі дзень пасля забойства Гадоліі, калі ніхто ня ведаў пра гэта,

5. прыйшлі зь Сіхема, Сілома і Самарыі восемдзсят чалавек з паголенымі бародамі і ў падранай вопратцы, і параніўшы сябе, з дарункамі і ліванам у руках для прынясення іх у дом Гасподні.

pryšli z' Sihema, Siloma i Samaryi vosemdzesât čalavek z pagolenymi barodami i ů padranaj vopratcy, i paraniůšy sâbe, z darunkami i livanam u rukah dlâ prynâsen'nâ ih u dom Gaspodni.

6. Исмаил, сын Натанії, выйшаў з Масіфы насустрач ім, ідучы і плачучы, і спаткаўшыся зь імі, сказаў ім: "ідзеце да Гадоліі, сына Ахікамавага".

İsmail, syn Nataniì, vyjšaů z Masify nasustrač im, idučy i plačučy, i spatkaůšysâ z' imi, skazaů im: "idzece da Gadoliì, syna Ahikamavaga".

7. І як толькі яны ўвайшлі ўсярэдзіну горада, Исмаил, сын Натанії перабіў іх і ўкінуў у роў, ён і былыя зь ім людзі.

Ì âk tol'ki âny ůvajšli ůsârèdzinu gorada, İsmail, syn Nataniì perabiů ih i ůkiniů u roů, ên i bylyâ z' im lůdzi.

8. Але знайшліся сярод іх дзесяць чалавек, якія казалі Исмаілу: "не забівай нас, бо ў нас ёсць у полі схаваныя скарбы з пшаніцаю і ячменем, і алеем і мёдам". І ён утрымаўся і не забіў іх зь іншымі братамі іхнімі.

Ale znajšlisâ sârod ih dzesâc' čalavek, âkiâ skazali İsmailu: "ne zabivaj nas, bo ů nas ês'c' u poli shavanyâ skarby z pšanicaů i âčmenem, i aleem i mëdam". İ ên utrymaůsâ i ne zabiů ih z' inšymi bratami ihnimi.

9. А роў, куды кінуў Исмаил усе трупы людзей, якіх ён забіў за Гадолію, быў той самы, які выкапаў цар Аса, баючыся Ваасы, цара Ізраільскага; яго напоўніў Исмаил, сын Натанії, забітымі.

A roů, kudy kинуů İsmail use trupy lůdzej, âkih ên zabiů za Gadoliů, byů toj samy, âki vykapaů car Asa, baůčysâ Vaasy, cara İzrail'skaga; âgo napoůniů İsmail, syn Nataniì, zabitymi.

10. І захапіў Исмаил усю рэшту народа, што быў у Масіфе, дачок царовых і ўсю рэшту людзей у Масіфе, якіх Навузардан, начальнік целаахоўцаў, даручыў Гадоліі, сыну Ахікамаваму, і захапіў іх Исмаил, сын

Натаніі, і выправіўся да сыноў Амонавых.

Ì zahapiù Ìsmail usû rèštu naroda, što byù u Masife, dačok carovyh ì ùsû rèštu lûdzej u Masife, âkih Navuzardan, načal'nik celaahoucaù, daručyù Gadoliì, synu Ahikamavamu, ì zahapiù ih Ìsmail, syn Nataniì, ì vypraviùsâ da synoù Amonavyh.

11. Але калі Ёнан, сын Карэеў і ўсе ваеначальнікі, што былі зь ім, пачулі пра ўсе зладзеіствы, якія ўчыніў Ісмаіл, сын Натаніі,

Ale kalì Ėanan, syn Karèeù ì ùse vaenačal'niki, što byli z' im, pačuli pra ùse zladzejstvy, âkiâ ŭčyniù Ìsmail, syn Nataniì,

12. узялі ўсіх людзей і пайшлі на бітву зь Ісмаілам, сынам Натаніі, і дагналі яго каля вялікіх водаў, у Гаваоне.

uzâli ŭsìh lûdzej ì pajšli na bitvu z' Ìsmailam, synam Nataniì, ì dagnali âgo kalâ vâlikih vodaù, u Gavaone.

13. І калі ўвесь народ, які быў у Ісмаіла, угледзеў Ёанана, сына Карэевага, і ўсіх ваенных начальнікаў, што былі зь ім, - ўзрадаваўся;

Ì kalì ŭves' narod, âki byù u Ìsmaila, ugledzeù Ėanana, syna Karèevaga, ì ŭsìh vaennyh načal'nikaù, što byli z' im, - uzradavaùsâ;

14. і адварнуўся ўвесь люд, які Ісмаіл зьвёў у палон з Масіфы, і павярнуўся і пайшоў да Ёанана, сына Карэевага,

ì advârnuùsâ ŭves' lûd, âki Ìsmail z'veù u palon z Masify, ì pavârnuùsâ ì pajšoù da Ėanana, syna Karèevaga,

15. а Ісмаіл, сын Натаніі, уцёк ад Ёанана з васьмю людзьмі і пайшоў да сыноў Амонавых.

a Ìsmail, syn Nataniì, ucěk ad Ėanana z vas'mû lûdz'mi ì pajšoù da synoù Amonavyh.

16. Тады Ёнан, сын Карэеў, і ўсе ваенныя начальнікі, што былі зь ім, узялі з Масіфы ўсю рэшту люду, які ён вызваліў ад Ісмаіла, сына

Натаніі, пасья таго як той забіў Гадолю, сына Ахікамавага, мужчын, ваенных людзей і жанок і дзяцей, і еўнухаў, якіх ён вывеў з Гаваона;
Tady Ęanan, syn Karèeŭ, i ŭse waennyâ načal'nikì, što byli z' im, uzâlì z Masify ŭsû rèštu lûdu, âkì ěn vyzvaliŭ ad Ĭsmaila, syna Nataniì, pas'la tago âk toj zabiŭ Gadoliŭ, syna Ahikamavaga, mužčyn, waennyh lûdzej i žanok i dzâcej, i eŭnuhaŭ, âkih ěn vyveŭ z Gavaona;

17. і пайшлі і спыніліся ў селішчы Хімам, непадалёк ад Віфляема, каб пайсьці ў Егіпет
i pajšli i spynilisâ ŭ seliščy Himam, nepadalëk ad Viŭflêema, kab pajs'ci ŭ Egipet

18. ад Халдэяў, бо яны баяліся іх, бо Ісмаіл, сын Натаніі, забіў Гадолю, сына Ахікамавага, якога цар Вавілонскі паставіў начальнікам над краінаю.
ad Haldèaŭ, bo âny baâlisâ ih, bo Ĭsmail, syn Nataniì, zabiŭ Gadoliŭ, syna Ahikamavaga, âkoga car Vavilonski pastaviŭ načal'nikam nad kraïnaŭ.

42 Кіраўнік

1. І падступіліся ўсе ваенныя начальнікі, і Ёнан, сын Карэеў, і Езанія, сын Гашаі і ўвесь люд ад малога да старога,
Ì padstupilisâ ŭse waennyâ načal'nikì, i Ęanan, syn Karèeŭ, i Ezaniâ, syn Gašaì i ŭves' lûd ad maloga da staroga,

2. і сказалі Ерамію прароку: "хай прыпадзе перад аблічча тваё прашэньне наша, памаліся за нас Госпаду Богу твайму за ўсю гэтую рэшту, бо з многага засталася нас мала, як вочы твае бачаць нас,
i skazali Eramiŭ praroku: "haj prypadze perad abličča tvaë prašèn'ne naša, pamalisâ za nas Gospadu Bogu tvajmu za ŭsû gètuŭ rèštu, bo z mnogaga

zastalosâ nas mala, âk vočy tvaе bačac' nas,

3. каб Гасподзь Бог твой паказаў нам дарогу, якою нам ісьці, і тое, што нам рабіць".

kab Gaspodz' Bog tvoj pakazaŭ nam darogu, âkoŭ nam is'ci, i toe, što nam rabic'".

4. І сказаў ім Ерамія прарок: "чую, памалюся Госпаду Богу вашаму, паводле слоў вашых, і ўсё, што адкажа вам Гасподзь, абвяшчу вам, ня ўтою ад вас ні слова".

Ĭ skazaŭ im Eramiâ prarok: "čuŭ, pamalûsâ Gospadu Bogu vašamu, pavodle sloŭ vašyh, i ŭsë, što adkaža vam Gaspodz', abvâšču vam, nâ ŭtoŭ ad vas ni slova".

5. Яны казалі Ерамію: "Гасподзь хай будзе паміж намі сьведкам слушным і праўдзівым у тым, што мы дакладна выканаем усё тое, з чым прышле цябе да нас Гасподзь Бог твой:

Âny skazali Eramiŭ: "Gaspodz' haj budze pamiž nami s'vedkam slušnym i praŭdzivym u tym, što my dakladna vykanaem usë toe, z čym pryšle câbe da nas Gaspodz' Bog tvoj:

6. ці добра, ці блага тое будзе, але голасу Госпада Бога нашага, да Якога пасылаем цябе, паслухаемся, каб нам было добра, калі будзем паслухмяныя голасу Госпада Бога нашага".

ci dobra, ci blaga toe budze, ale golasu Gospada Boga našaga, da Âkoga pasylaem câbe, pasluhaemsâ, kab nam bylo dobra, kali budzem pasluhmânyâ golasu Gospada Boga našaga".

7. Як прайшло дзесяць дзён, было слова Гасподняе Ерамію.

Âk prajšlo dzesâc' dzën, bylo slova Gaspodnâе Eramiŭ.

8. Ён паклікаў да сябе Ёнанана, сына Карэевага, і ўсіх ваенных начальнікаў, што былі зь ім, і ўвесь люд, ад малога да старога

Ěn paklikaŭ da sâbe Ěanana, syna Karèevaga, i ŭsìh vaennyh načal'nikaŭ, što byli z' im, i ŭves' lûd, ad maloga da staroga

9. i сказаŭ im: так кажа Гасподзь Бог Ізраілеŭ, да Якога вы пасылалі мяне, каб пакласьці перад Ім маленьне ваша:

i skazaŭ im: tak kaža Gaspodz' Bog Ižraileŭ, da Ākoga vy pasylali mâne, kab paklas'ci perad Īm malen'ne vaša:

10. калі застанецеся на зямлі гэтай, дык Я ўладжу вас і ня спустошу, пасаджу вас і ня выкараню, бо Я шкадную за тое бедства, якое навёў на вас.

kali zastanecesâ na zâmlì gètaj, dyk Ā ŭladžu vas i nâ spustošu, pasadžu vas i nâ vykaranû, bo Ā škaduû za toe bedstva, âkoe navëŭ na vas.

11. Ня бойцеся цара Вавілонскага, якога вы баіцеся; ня бойцеся яго, кажа Гасподзь, бо Я з вамі, каб уратаваць вас і выбраўляць вас ад рукі ягонай.

Nâ bojcesâ cara Vavilonskaga, âkoga vy baicesâ; nâ bojcesâ âgo, kaža Gaspodz', bo Ā z vami, kab uratavac' vas i vybaŭlâc' vas ad ruki âgonaj.

12. І пакажу вам літасьць, і ён злітасьцівіцца з вас і верне вас у зямлю вашу.

Ī pakažu vam lîtas'c', i ěn z'lîtas'civîcca z vas i verne vas u zâmlû vašu.

13. Калі ж вы скажаце: "ня хочам жыць у гэтай зямлі", і не паслухаецеся голасу Госпада Бога вашага, кажучы:

Kali ž vy skažace: "nâ hočam žyc' u gètaj zâmlì", i ne pasluhaecesâ golasu Gospada Boga vašaga, kažučy:

14. не, мы пойдзем у зямлю Егіпецкую, дзе вайны ня ўбачым і трубнага голасу не пачуем, і галадаць ня будзем, і там жыцьмем,

"ne, my pojdzem u zâmlû Egìpeckuû, dze vajny nâ ŭbačym i trubnaga golasu ne pačuem, i galadac' nâ budzem, i tam žyc'mem",

15. дык выслухайце сёння слова Гасподняе, вы, рэшта Юды: так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: калі вы рашуча павернеце твары вашыя, каб ісьці ў Егіпет, і пойдзеце, каб жыць там,

dyk vysluhajce sën'nâ slova Gaspodnâe, vy, rëšta Ūdy: tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ: kalì vy rašuča pavernece tvary vašyâ, kab is'ci ũ Egìpet, ì pojdzece, kab žyc' tam,

16. дык меч, якога вы баіцеся, дагоніць вас там, у зямлі Егіпецкай, і голад, якога вы страшыцеся, будзе заўсёды сьледаваць за вамі там у Егіпце, і там памраце.

dyk meč, âkoga vy baïcesâ, dagonic' vas tam, u zâmlì Egìpeckaj, ì golad, âkoga vy strašycesâ, budze zaŭsëdy s'ledavac' za vami tam u Egìpce, ì tam pamrace.

17. І вось, каторыя павернуць твар свой, каб ісьці ў Егіпет і там жыць, памруць ад меча, голаду, паморку і згубнай пошасьці, і ніводзін зь іх не застанецца і не пазьбегне таго бедства, якое я навяду на іх.

Ì vos', katoryâ pavernuc' tvar svoj, kab is'ci ũ Egìpet ì tam žyc', pamruc' ad meča, goladu, pamorku ì zgubnaj pošas'ci, ì nìvodzìn z' ih ne zastanecca ì ne paz'begne tago bedstva, âkoe â navâdu na ih.

18. Бо так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў: як выліўся гнеў Мой і лютасьць Мая на жыхароў Ерусаліма, так выльецца лютасьць Мая на вас, калі ўвойдзеце ў Егіпет, і вы будзеце пракляцьцем і жудасьцю, і паганьбеньнем і кляцьбою, і ня ўбачыце болей месца гэтага.

Bo tak kaža Gaspodz' Savaof Bog İzraileŭ: âk vyl'ÿsâ gneŭ Moj ì lûtas'c' Maâ na žyharoŭ Erusalìma, tak vyl'ecca lûtas'c' Maâ na vas, kalì ũvojdzece ũ Egìpet, ì vy budzece praklâc'cem ì žudas'cû, ì pagan'ben'nem ì klâc'boû, ì nâ ũbačyce bolej mesca gètaga.

19. Да вас, рэшта Юдава, прамовіў Гасподзь: не хадзеце ў Егіпет;

цвѣрда ведайце, што я сѣньня перасьцярог вас;

Da vas, rěšta Ūdava, pramoviŭ Gaspodz': ne hadzece ŭ Egìpet; c'vërda vedajce, što â sën'nâ peras'cârog vas;

20. бо вы зграшылі супроць саміх сябе: вы паслалі мяне да Госпада Бога нашага, сказаўшы: "памаліся за нас Госпаду Богу нашаму, і ўсё, што скажа Гасподзь Бог наш, абвясці нам, - і мы зробім",

bo vy zgrašyli suproc' samih sâbe: vy paslali mâne da Gospada Boga našaga, skazaŭšy: "pamalisâ za nas Gospadu Bogu našamu, i ŭsë, što skaža Gaspodz' Bog naš, abvâs'ci nam, - i my zrobim",

21. Я абвясціў вам сѣньня; але вы не паслухаліся голасу Госпада Бога нашага і ўсяго таго, з чым Ён паслаў мяне да вас.

Â abvâs'ciŭ vam sën'nâ; ale vy ne pasluhalisâ golasu Gospada Boga našaga i ŭsâgo tago, z čym Ěn paslaŭ mâne da vas.

22. Дык вось ведайце, што вы памраце ад меча, голаду, паморку і згубнай пошасці ў тым месцы, куды хочаце ісьці, каб жыць там.

Dyk vos' vedajce, što vy pamrace ad meča, goladu, pamorku i zgubnaj pošas'ci ŭ tym mescy, kudy hočace is'ci, kab žyc' tam.

43 Кіраўнік

1. Калі Ерамія перадаў людзям усе словы Госпада Бога іхняга, усе тыя словы, зь якімі Гасподзь Бог іхні паслаў яго да іх,

Kali Eramiâ peradaŭ lûdzâm use slovy Gospada Boga ihnâga, use tyâ slovy, z' âkimi Gaspodz' Bog ihnì paslaŭ âgo da ih,

2. тады сказаў Азарыя, сын Асаіі, і Ёнанан, сын Карэеў, і ўсе дзёрзкія людзі казалі Ерамію: "няпраўду ты кажаш, не пасылаў цябе Гасподзь Бог наш сказаць: "не хадзеце ў Егіпет, каб жыць там";

tady skazaŭ Azaryâ, syn Asaii, i Ęanan, syn Karèeŭ, i ŭse dzèrzkîâ lŭdzi skazali Eramiŭ: "nâpraŭdu ty kažaš, ne pasylaŭ câbe Gaspodz' Bog naš skazac': "ne hadzece ŭ Egìpet, kab žyc' tam";

3. а Варух, сын Нирѳин, падбухторвае цябе супроць нас, каб перадаць нас у рукі Халдэям, каб яны забілі нас, альбо завялі нас палоннымі ў Вавілон".

a Varuh, syn Niryin, padbuhtorvae câbe suproc' nas, kab peradac' nas u ruki Haldèâm, kab âny zabilì nas, al'bo zavâli nas palonnymì ŭ Vavilon".

4. І не паслухаўся Ęанан, сын Карэеў, і ўсе ваенныя начальнікі, і ўвесь народ голасу Госпада, каб застацца ў зямлі Юдэйскай.

Ì ne pasluhaŭsâ Ęanan, syn Karèeŭ, i ŭse vaennyâ naçal'nikì, i ŭves' narod golasu Gospada, kab zastacca ŭ zâmlì Ŭdèjskaj.

5. І ўзяў Ęанан, сын Карэеў, і ўсе ваенныя начальнікі ўсю рэшту Юдэеў, якія вярнуліся з усіх народаў, куды яны былі выгнаныя, каб жыць ў зямлі Юдэйскай,

Ì ŭzâŭ Ęanan, syn Karèeŭ, i ŭse vaennyâ naçal'nikì ŭsŭ rèštu Ŭdèeŭ, âkiâ vârnulisâ z usih narodaŭ, kudy âny byli vygnanyâ, kab žyc' ŭ zâmlì Ŭdèjskaj,

6. мужоў і жонак і дзяцей, і дачок цара і ўсіх тых, каго Навузардан, начальнік целаахоўцаў, пакінуў з Гадоліем, сынам Ахікамавым, сына Сафанавага, і Ерамію прарока, і Варуха, сына Нирѳінага;

mužoŭ i žonak i dzâcej, i dačok cara i ŭsih tyh, kago Navuzardan, naçal'nik celaahoŭcaŭ, pakinuŭ z Gadolìem, synam Ahikamavym, syna Safanavaga, i Eramiŭ praroka, i Varuha, syna Niryinaga;

7. і пайшлі ў зямлю Егіпецкую, бо не паслухаліся голасу Гасподняга, і дайшлі да Тафніса.

i pajšli ŭ zâmlŭ Egìpeckuŭ, bo ne pasluhalisâ golasu Gaspodnâga, i dajšli da Tafnìsa.

8. I было слова Гасподняе Ерамію ў Тафнісе:

Ì bylo slova Gaspodnâe Eramiû ŭ Tafnise:

9. вазьмі ў рукі свае вялікія камяні і схавай іх у пакамячанай гліне пры ўваходзе ў дом фараона ў Тафнісе, на вачах у Юдэяў,

vaz'mi ŭ ruki svae vâlikîâ kamâni ì shavaj ih u pakamâčanaj glîne pry ŭvahodze ŭ dom faraona ŭ Tafnise, na vačah u Ŭdèâŭ,

10. і скажы ім: так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я пашлю і вазьму Навухаданосара, цара Вавілонскага, раба Майго, і пастаўлю трон ягоны на гэтых камянях, схаваных Мною, і раскіне ён над ім цудоўны намёт свой

ì skaży ìm: tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileŭ: vos', Â pašlû ì vaz'mu Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, raba Majgo, ì pastaŭlû tron âgony na gètyh kamânâh, shavanyh Mnoŭ, ì raskîne ën nad ìm cudoŭny namët svoj

11. і прыйдзе, і паб'е зямлю Егіпецкую: хто асуджаны на сьмерць, той аддадзены будзе сьмерці; і хто ў палон, пойдзе ў палон; і хто пад меч, - пад меч.

ì pryjdze, ì pab'e zâmlû Egipeckuŭ: hto asudžany na s'merc', toj addadzeny budze s'merci; ì hto ŭ palon, pojdze ŭ palon; ì hto pad meč, - pad meč.

12. I запалю агонь у капішчах божышчаў Егіпцянаў; і ён спаліць іх, а гэтых возьме ў палон, і апранецца ў зямлю Егіпецкую, як пастух апранаецца ў вопратку сваю, і выйдзе адтуль спакойна;

Ì zapalû agon' u kapiščah božyščaŭ Egipcânaŭ; ì ën spalic' ih, a gètyh voz'me ŭ palon, ì apranecca ŭ zâmlû Egipeckuŭ, âk pastuh apranecca ŭ vopratku svaŭ, ì vyjdze adtul' spakojna;

13. і паб'е статуі ў Бэтсамісе, што ў зямлі Егіпецкай, і капішчы божышчаў Егіпецкіх спаліць агнём.

ì pab'e statui ŭ Bètsamise, što ŭ zâmli Egipeckaj, ì kapiščy božyščaŭ

44 Кіраўнік

1. Слова, якое было Ерамію пра ўсіх Юдэяў, якія жылі ў зямлі Егіпецкай і пасяліліся ў Магдоле і Тафнісе, і ў Нофе, і ў зямлі Патрос:

Slova, âkoe bylo Eramiû pra ũsih Ŭdèâŭ, âkiâ žyli ũ zâmlì Egipcckaj i pasâlilisâ ũ Magdole i Tafnise, i ũ Nofe, i ũ zâmlì Patros:

2. Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вы бачылі ўсё бедства, якое Я навёў на Ерусалім і на ўсе гарады Юдэйскія; вось, яны цяпер пустыя, і ніхто ня жыве ў іх,

Tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Izraileŭ: vy bačyli ũsë bedstva, âkoe Â navëŭ na Erusalim i na ũse garady Ŭdèjskiâ; vos', âny câper pustyâ, i nihto nâ žyve ũ ih,

3. за бязбожнасьць іхнюю, якую яны чынілі, гневаючы Мяне, ходзячы кадзіць і служыць іншым божышчам, якіх ня ведалі ні яны, ні вы, ні бацькі вашыя.

za bâzbožnas'c' ihnûŭ, âkuŭ âny čynili, gnevaŭčy Mâne, hodzâčy kadzic' i služyc' inšym božyščam, âkih nâ vedali ni âny, ni vy, ni bac'ki vašyâ.

4. Я пасылаў да вас усіх рабоў Маіх, прарокаў, пасылаў з самае раніцы, каб сказаць: "не рабеце гэтае агіднае справы, якую Я ненавіджу".

Â pasylaŭ da vas usih raboŭ Maih, prarokaŭ, pasylaŭ z samae ranicy, kab skazac': "ne rabece gètae agidnae spravy, âkuŭ Â nenavidžu".

5. Але яны ня слухаліся і не прыхілілі вуха свайго, каб адварнуцца ад сваёй бязбожнасьці, не кадзіць іншым багам.

Ale âny nâ sluhalisâ i ne pryhilili vuha svajgo, kab advârnucca ad svaëj bâzbožnas'ci, ne kadzic' inšym bagam.

6. І вылілася лютасьць Мая і гнеў Мой і разгарэлася ў гарадах Юдэі і на вуліцах Ерусаліма; і яны зрабіліся развалінамі і пустыняю, як бачыце сёньня.

Ì vylilasâ lûtas'c' Maâ ì gneŭ Moj ì razgarèlasâ ŭ garadah Ūdèi ì na vulicah Erusalima; ì âny zrabilisâ razvalinamì ì pustynâû, âk bačyce sën'nâ.

7. І сёньня так кажа Гасподзь Бог Саваоф, Бог Ізраілеў: навошта вы робіце гэта вялікае зло душам вашым, вынішчаючы ў сябе мужчын і жанчын, дарослых дзяцей і немаўлят з асяродзьдзя Юдэі, каб не пакінуць у сябе астатку,

Ì sën'nâ tak kaža Gaspodz' Bog Savaof, Bog İzraileŭ: navošta vy robice gèta vâlikae zlo dušam vašym, vyniščaŭčy ŭ sâbe mužčyn ì žančyn, daroslyh dzâcej ì nemaŭlât z asârodz'dzâ Ūdèi, kab ne pakìnuc' u sâbe astatku,

8. гневаючы Мяне вырабам рук сваіх, каджэньнем іншым багам у зямлі Егіпецкай, куды вы прыйшлі жыць, каб загубіць сябе і зрабіцца праклёнам і паганьбеньнем ва ўсіх народаў зямлі?

gnevaŭčy Mâne vyrabam ruk svaih, kadžèn'nem inšym bagam u zâmlì Egipeckaj, kudy vy pryjšli žyc', kab zagubiç' sâbe ì zrabicca praklënam ì pagan'ben'nem va ŭsìh narodaŭ zâmlì?

9. Хіба вы забылі бязбожнасьць бацькоў вашых і бязбожнасьць цароў Юдэйскіх, вашу ўласную бязбожнасьць і бязбожнасьць жанчын вашых, якую яны чынілі ў зямлі Юдэйскай і на вуліцах Ерусаліма?

Hiba vy zabyli bâzbožnas'c' bac'koŭ vašyh ì bâzbožnas'c' caroŭ Ūdèjskih, vašu ŭlasnuû bâzbožnas'c' ì bâzbožnas'c' žančyn vašyh, âkuû âny čynili ŭ zâmlì Ūdèjskaj ì na vulicah Erusalima?

10. Ня зьмірыліся яны да сёньняшняга дня, і не баяцца і ня ўчыняюць паводле закона Майго і паводле пастановаў Маіх, якія Я даў вам і бацькам вашым.

Nâ z'mirylišâ âny da sën'nâšnâga dnâ, ì ne baâcca ì nâ ŭčynâuc' pavodle zakona Majgo ì pavodle pastanovaŭ Maïh, âkiâ Â daŭ vam ì bac'kam vašym.

11. Таму так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў: вось, Я павярну супроць вас аблічча Маё на пагібель і на вынішчэньне ўсёй Юдэі
Tamu tak kaža Gaspodz' Savaof Bog İzraileŭ: vos', Â pavârnũ suproc' vas abličča Maë na pagibel' ì na vyniščèn'ne ŭsëj Ŭdèi

12. і вазьму рэшту Юдэяў, якія павярнулі аблічча сваё, каб ісьці ў зямлю Егіпецкую і жыць там, і ўсе яны будуць вынішчаны, загінуць у зямлі Егіпецкай; мечам і голадам будуць вынішчаны; ад малога і да старога памруць ад меча і голаду, і будуць праклёнам і жахам, асудаю і паганьбеньнем.

ì vaz'mu rèštu Ŭdèaŭ, âkiâ pavârnuli abličča svaë, kab is'ci ŭ zâmlũ Egipeckuũ ì žyc' tam, ì ŭse âny buduc' vyniščany, zagìnuc' u zâmlĩ Egipeckaj; mečam ì goladam buduc' vyniščany; ad maloga ì da staroga pamruc' ad meča ì goladu, ì buduc' praklënam ì žaham, asudaũ ì pagan'ben'nem.

13. Наведаю тых, што жывуць у зямлі Егіпецкай, як Я наведаў Ерусалім, мечам і голадам, паморкам і згубнай пошасьцю,
Navedaũ tyh, što žyvuc' u zâmlĩ Egipeckaj, âk Â navedaŭ Erusalim, mečam ì goladam, pamorkam ì zgubnaj pošas'cũ,

14. і ніхто ня ўнікне і не ацалее з рэшты Юдэяў, што прыйшлі ў зямлю Егіпецкую, каб пажыць там і потым вярнуцца ў зямлю Юдэйскую, куды яны ўсёю душою хочуць вярнуцца, каб жыць там; ніхто ня вернецца, акрамя тых, якія ўцякуць адтуль.

ì nihto nâ ŭnikne ì ne acalee z rèšty Ŭdèaŭ, što pryjšli ŭ zâmlũ Egipeckuũ, kab pažyc' tam ì potym vârnucca ŭ zâmlũ Ŭdèjskuũ, kudy âny ŭsëũ dušou hočuc' vârnucca, kab žyc' tam; nihto nâ vernecca, akramâ tyh, âkiâ ŭcâkuc'

adtul'.

15. І адказвалі Ерамію ўсе мужчыны, якія ведалі, што жонкі іхнія кадзяць іншым багам, і ўсе жанчыны, што стаялі там у вялікім мностве, і ўвесь люд, які жыў у зямлі Егіпецкай, у Патросе, і казалі:

Ì adkazvali Eramiû ŭse mužčyny, âkiâ vedali, što žonki ihniâ kadzâc' inšym bagam, i ŭse žančyny, što staâli tam u vâlikim mnoстве, i ŭves' lûd, âki žyŭ u zâmli Egipeckaj, u Patrose, i skazali:

16. словы, якія ты казаў нам імем Госпада, мы ня слухаем ад цябе;

slovy, âkiâ ty kazaŭ nam imem Gospada, my nâ sluhaem ad câbe;

17. але канечне будзем рабіць усё тое, што выйшла з вуснаў нашых, каб кадзіць багіні неба і выліваць ёй выліваньні, як мы рабілі, мы і бацькі нашыя, цары нашыя і князі нашыя, у гарадах Юдэі і на вуліцах.

ale kanečne budzem rabic' usë toe, što vyjšla z vusnaŭ našyh, kab kadzic' baginì neba i vylivac' ëj vylivan'ni, âk my rabili, my i bac'ki našyâ, cary našyâ i knâzi našyâ, u garadah Ūdèi i na vulicah.

18. А з таго часу, як перасталі мы кадзіць багіні неба і выліваць ёй выліваньне, церпім ва ўсім нястачу і гінем ад меча і голаду.

A z tago času, âk perastali my kadzic' baginì neba i vylivac' ëj vylivan'ne, cerpim va ŭsìm nâstaču i ginem ad meča i goladu.

19. І калі мы кадзілі багіні неба і вылівалі ёй выліваньні, дык хіба бязь ведама мужоў нашых рабілі мы ёй піражкі з выяваю яе і вылівалі ёй выліваньні"?

Ì kalì my kadzili baginì neba i vylivali ëj vylivan'ni, dyk hiba bâz' vedama mužoŭ našyh rabili my ëj piražki z vyâvaû âe i vylivali ëj vylivan'ni"?

20. Тады сказаў Ерамія ўсяму люду, мужчынам і жанчынам, і ўсяму люду, які так адказаў яму:

Tady skazaŭ Eramiâ ŭsâmu lûdu, mužčynam i žančynam, i ŭsâmu lûdu, âki

tak adkazaŭ âmu:

21. ці ж ня гэта каджэньне, якое чынілі вы ў гарадах Юдэйскіх і на вуліцах Ерусаліма, вы і бацькі вашыя, цары вашыя і князі вашыя, і народ краіны, спамянуў Гасподзь? І ці не яно ўзышло Яму на сэрца?

cì ž nâ gèta kadžèn'ne, âkoe čynilì vy ŭ garadah Údèjskih ì na vulìcah Erusalìma, vy ì bac'ki vašyâ, cary vašyâ ì knâzi vašyâ, ì narod kraìny, spatânuŭ Gaspodz'? Ì cì ne âno ŭzyšlo Âmu na sèrca?

22. Гасподзь ня мог болей трываць ліхіх дзеяў вашых і гідотаў, якія вы рабілі; таму і зрабілася зямля ваша пустыняю і жахам, і праклёнам, без жыхароў, як бачыце сёньня.

Gaspodz' nâ mog bolej tryvac' lihìh dzeâŭ vašyh ì gidotaŭ, âkiâ vy rabilì; tamu ì zrabìlasâ zâmlâ vaša pustynâŭ ì žaham, ì praklënam, bez žyharoŭ, âk bačyce sën'nâ.

23. Як бо вы, учыняючы тое курэньне, грашылі перад Госпадам і ня слухаліся голасу Госпада, і не паводзіліся паводле закона Ягонага і паводле пастаноў Ягоных, і паводле загадаў Ягоных, дык і спасьцігла вас гэтая бяда, як бачыце сёньня".

Âk bo vy, učynâŭčy toe kurèn'ne, grašyli perad Gospadam ì nâ sluhalisâ golasu Gospada, ì ne pavodzìlisâ pavodle zakona Âgonaga ì pavodle pastanovaŭ Âgonyh, ì pavodle zagadaŭ Âgonyh, dyk ì spas'cìgla vas gètaâ bâda, âk bačyce sën'nâ".

24. І сказаў Ерамія ўсяму народу і ўсім жанчынам: слухайце слова Гасподняе, усе Юдэі, якія ў зямлі Егіпецкай:

Ì skazaŭ Eramiâ ŭsâmu narodu ì ŭsìm žančynam: sluhajce slova Gaspodnâe, use Údèi, âkiâ ŭ zâmlì Egìpeckaj:

25. Так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вы і жонкі вашыя, што вуснамі сваімі гаварылі тое і рукамі сваімі рабілі; вы кажаце: "будзем

выконваць зарокі нашыя, якія мы давалі, каб кадзіць багіні неба і паліваць ёй паліваньне", - цьвёрда трымайцеся зарокаў вашых і дакладна выконвайце зарокі вашыя.

Tak kaž a Gaspodz' Savaof, Bog Izraileŭ: vy i žonki vašyâ, što vusnamì svaimì gavaryli toe i rukamì svaimì rabili; vy kažace: "budzem vykonvac' zaroki našyâ, âkiâ my davali, kab kadzic' baginì neba i palivac' eĭ palivan'ne", - c'vërda trymajcesâ zarokaŭ vašyh i dakladna vykonvajce zaroki vašyâ.

26. Затое выслухайце слова Гасподняе, усе Юдэі, якія жывуць у зямлі Егіпецкай: вось, Я запрысягнуўся вялікім імем Маім, кажа Гасподзь, што ня будзе ўжо на ўсёй зямлі Егіпецкай вымаўляцца імя Маё вуснамі якога-небудзь Юдэя, які кажа: "жывы Гасподзь Бог!"

Zatoe vysluhajce slova Gaspodnâe, use Ūdèi, âkiâ žyvuc' u zâmlì Egìpeckaj: vos', Â zaprysâgnuŭsâ vâlikim imem Maìm, kaž a Gaspodz', što nâ budze ŭžo na ŭsëj zâmlì Egìpeckaj vymaŭlâcca imâ Maë vusnamì âkoga-nebudz' Ūdèâ, âki kaž a: "žyvy Gaspodz' Bog!"

27. Вось Я буду сачыць за вамі на пагібель, а не на дабро; і ўсе Юдэі, якія ў зямлі Егіпецкай, будуць гінуць ад меча і голаду, пакуль зусім ня вынішчацца.

Vos' Â budu sačyc' za vamì na pagibel', a ne na dabro; i ŭse Ūdèi, âkiâ ŭ zâmlì Egìpeckaj, buduc' ginuc' ad meča i goladu, pakul' zusim nâ vyniščacca.

28. Толькі невялікі лік тых, што пазьбегнуць меча, вернуцца зь зямлі Егіпецкай у зямлю Юдэйскую, і даведаюцца ўсе пазасталыя Юдэі, якія прыйшлі ў зямлю Егіпецкую, каб пажыць там, чыё слова збудзецца, Маё, ці іхняе.

Tol'ki nevâlikì lik tyh, što paz'begnuc' meča, vernucca z' zâmlì Egìpeckaj u zâmlû Ūdèjskuû, i davedaŭcca ŭse pazastalyâ Ūdèi, âkiâ pryjšli ŭ zâmlû Egìpeckuû, kab pažyc' tam, čyë slova zbudzecca, Maë, ci ihnâe.

29. І вось вам азнака, кажа Гасподзь, што Я наведаю вас на гэтым месцы, каб вы ведалі, што збудуцца словы Мае пра вас на пагібель вам.

Ì vos' vam aznaka, kažà Gaspodz', što Â navedaû vas na gèтым месцы, каб вы ведалі, што збудуцца словы Мае пра вас на pagibel' vam.

30. Так кажа Гасподзь: вось, Я аддам фараона Вафрыя, цара Егіпецкага, у рукі ворагам ягоным і ў рукі шукальнікам душы ягонай, як аддаў Сэдэкію, цара Юдэйскага, у рукі Навухаданосару, цару Вавілонскаму, ворагу ягонаму і шукальніку душы ягонай.

Tak kažà Gaspodz': vos', Â addam faraona Vafryâ, cara Egipeckaga, u ruki voragam âgonym i ŭ ruki šukal'nikam dušy âgonaj, âk addaŭ Sèdèkìû, cara Ûdèjskaga, u ruki Navuhadanosaru, caru Vavilonskamu, voragu âgonamu i šukal'niku dušy âgonaj.

45 Кіраўнік

1. Слова, якое прарок Ерамія сказаў Варуху, сыну Нірыінаму, калі ён напісаў словы гэтыя з вуснаў Ераміі ў кнігу, у чацьвёрты год Ёакіма, сына Ёсіі, цара Юдэйскага:

Slova, âкое prarok Eramiâ skazaŭ Varuhu, synu Niryinamu, kalì ên napisaŭ slovy gèтыâ z vusnaŭ Eramiì ŭ knìgu, u čac'vèrты god Ёakìma, syna Ёsìì, cara Ûdèjskaga:

2. так кажа Гасподзь Бог Ізраілеў табе, Варух:

tak kažà Gaspodz' Bog Ìzraileŭ tabe, Varuh:

3. ты кажаш: "гора мне! бо Гасподзь прыклаў скруху да хваробы маёй; я змогся ад уздыханьняў маіх і не знаходжу спакою".

ty kažаш: "gora мне! bo Gaspodz' pryklaŭ skruhu da hvaroby маёй; â

zmogsâ ad uzdyhan 'nâũ maih i ne znahodžu spakoũ".

4. так скажы яму: так кажа Гасподзь: вось, што Я пабудоваў, разбуру, і што насадзіў, выкарчую, - усю гэтую зямлю.

tak skažy âmu: tak kaža Gaspodz': vos', što Â pabudavaũ, razburu, i što nasadziũ, vykarčuũ, - usũ gètuũ zâmlũ.

5. А ты просіш сабе вялікага: не прасі; бо вось, Я навяду бедства на ўсякую плоць, кажа Гасподзь, а табе замест здабычы пакіну душу тваю ва ўсіх мясьцінах, куды ні пойдзеш.

A ty prosiš sabe vâlikaga: ne prasi; bo vos', Â navâdu bedstva na ũsâkuũ ploc', kaža Gaspodz', a tabe zamest zdabyčy pakinu dušu tvaũ va ũsîh mâs'cinah, kudy ni pojdzeš.

46 Кіраўнік

1. Слова Гасподняе, якое было Ерамію прароку пра народы язычніцкія:
Slova Gaspodnâe, âkoe bylo Eramiũ praroku pra narody âzyčnickiâ:

2. пра Егіпет, пра войска фараона Нэхао, цара Егіпецкага, якое было каля ракі Еўфрат і Кархаміс, і якое пабіў Навухаданосар, цар Вавілонскі, у чацьвёрты год Ёакіма, сына Ёсіі, цара Юдэйскага.

pra Egipet, pra vojska faraona Nèhao, cara Egipeckaga, âkoe bylo kalâ raki Eũfrat i Karhamis, i âkoe pabiũ Navuhadanosar, car Vavilonski, u čac'vérty god Ěakima, syna Ěsîi, cara Ŭdèjskaga.

3. Рыхтуйце шчыты і дзіды, і ўступайце ў бітву;

Ryhtujce ščyty i dzidy, i ũstupajce ũ bitvu;

4. сядлайце коні і сядайце, вершнікі, і станавецца ў шаломах; мяньцеце дзіды, апранайцеся ў браню.

sâdlajce koni i sâdajce, veršniki, i stanavecesâ ũ šalomah; mân'cece dzidy,

apranajcesâ ŭ branû.

5. Чаму ж, бачу Я, яны зьнясьмеліліся і павярнуліся назад? і дужыя ў іх пабітыя, і бягуць без аглядкі; адусюль жах, кажа Гасподзь.

Čamu ž, baču Â, âny z'nâs'melilîsâ ì pavârnulîsâ nazad? ì dužyâ ŭ ih pabityâ, ì bâguc' bez aglâdkî; adusûl' žah, kaža Gaspodz'.

6. Не ўцячэ хуткі на ногі, і не ўратуецца дужы; на поўначы, каля ракі Еўфрат, яны спатыкнуцца і ўпадуць.

Ne ŭcâčè hutkî na nogî, ì ne ŭratuecca dužy; na poŭnačy, kalâ rakî Eŭfrat, âny spatyknucca ì ŭpaduc'.

7. Хто гэта падымаецца, як рака, і як патокі хвалююцца воды яго?

Hto gèta padymaeccca, âk raka, ì âk patokî hvalûŭccca vody âgo?

8. Егіпет падымаецца, як рака, і, як патокі, захваляваліся воды яго, і кажа: "падымуся і пакрыю зямлю, загублю горад і жыхароў яго".

Egîpet padymaeccca, âk raka, ì, âk patokî, zahvalâvalîsâ vody âgo, ì kaža: "padymusâ ì pakryû zâmlû, zagublû gorad ì žyharoŭ âgo".

9. Сядайце на коні і імчэце, калясьніцы, і выступайце, дужыя, Эфіопы і Лівійцы, узброеныя шчытом, і Лідыйцы, што трымаеце лукі і напінаеце іх;

Sâdajce na konî ì imčèce, kalâs'nîcy, ì vystupajce, dužyâ, Èfiopy ì Livîjcy, uzbroenyâ ščytom, ì Lîdyjcy, što trymaeccc lukî ì napînaeccc ih;

10. бо дзень гэты ў Госпада Бога Саваофа ёсьць дзень помсты, каб адпомсціць ворагам Ягоным; і меч будзе пажыраць, і насыціцца і ўп'ецца крывёю іхняю; бо гэта Госпаду Богу Саваофу будзе ахвяраваньне ў зямлі паўночнай, каля ракі Еўфрат.

bo dzen' gèty ŭ Gospada Boga Savaofa ës'c' dzen' pomsty, kab adpoms'cîc' voragam Âgonym; ì meč budze pažyrac', ì nasycîcca ì ŭp'eccc kryvëû ihnâû; bo gèta Gospadu Bogu Savaofu budze ahvâravan'ne ŭ zâmlî

paŭnočnaj, kalâ rakì Eŭfrat.

11. Ідзі ў Галаад і вазьмі бальзаму, дзева, дачка Егіпта; дарма ты будзеш памнажаць лекаваньні, няма табе ацаленьня.

İdzi ũ Galaad ì vaz'mì bal'zamu, dzeva, dačka Egìpta; darma ty budzeš pamnažac' lekavan'ni, nâma tabe acalen'nâ.

12. Пачулі народы пра пасаромленьне тваё, і лямант твой напоўніў зямлю; бо дужы сутыкнуўся з дужым, і абодва разам загінулі.

Pačulì narody pra pasaromlen'ne tvaë, ì lâmant tvoj napoŭniŭ zâmlû; bo dužy sutyknuŭsâ z dužym, ì abodva razam zagìnuli.

13. Слова, якое сказаў Гасподзь прароку Ерамію пра Навухаданосара, цара Вавілонскага, каб разьбіць зямлю Егіпецкую:

Slova, âkoe skazaŭ Gaspodz' praroku Eramiû pra Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, kab raz'bìc' zâmlû Egìpeckuû:

14. абвясьцеце ў Егіпце і дайце знак у Магдоле, і дайце знаць у Нофе і Тафнісе; скажэце: "спыніся і рыхтуйся, бо меч пажырае навакольлі твае".

abvâs'cece ũ Egìpce ì dajce znak u Magdole, ì dajce znac' u Nofe ì Tafniše; skažèce: "spynisâ ì ryhtujsâ, bo meč pažyrae navakol'li tvae".

15. Чаму дужы твой павалены? - ня ўстояў, бо Гасподзь пагнаў яго.

Čamu dužy tvoj pavaleny? - nâ ũstoâŭ, bo Gaspodz' pagnaŭ âgo.

16. Ён памножыў тых, што падалі, нават падалі адзін на аднаго, і казалі: "уставай і вернемся да народу нашага ў родную нашу зямлю ад пагібельнага меча",

Ën pamnožyŭ tyh, što padali, navat padali adzìn na adnago, ì kazali: "ustavaj ì vernemsâ da narodu našaga ũ rodnuû našu zâmlû ad pagìbel'naga meča",

17. А там крычаць: "фараон; цар Егіпта сумеўся; ён прапусьціў умоўлены час".

A tam kryčac': "faraon; car Egípta sumeŭsâ; ěn prapus'ciŭ umoŭleny čas".

18. Жыву Я, кажа Цар, імя Якога - Гасподзь Саваоф: як Тавор сярод гор і як Карміл каля мора, так пэўна прыйдзе ён.

Žyvu Â, kaža Car, imâ Âkoga - Gaspodz' Savaof: âk Tavor sârod gor i âk Karmil kalâ mora, tak pèŭna pryjdze ěn.

19. Рыхтуй сабе патрэбнае на перасяленьне, дачка - жыхарка Егіпта, бо Ноў будзе спустошаны, застанецца без жыхара.

Ryhtuj sabe patrèbnae na perasâlen'ne, dačka - žyharka Egípta, bo Noŭ budze spustošany, zastanecca bez žyhara.

20. Егіпет - цудоўная цялушка; але пагібель ідзе з поўначы, ідзе.

Egípet - cudoŭnaâ câluška; ale pagibel' idze z poŭnačy, idze.

21. І найміты яго сярод яго, як укормленыя цяляты, - і самыя павярнулі назад, пабеглі ўсе, ня ўстоялі, бо прыйшоў на іх дзень пагібелі іхняй, час наведваньня іх.

Ì najmity âgo sârod âgo, âk ukormlenyâ câlâty, - i samyâ pavârnuli nazad, pabegli ŭse, nâ ŭstoâli, bo pryjšoŭ na ih dzen' pagibelì ihnâj, čas navedvan'nâ ih.

22. Голас яго ляціць, як зьмяіны; яны ідуць з войскам, прыйдуць на яго зь сякерамі, як дрывасекі;

Golas âgo lâcìc', âk z'mâiny; âny iduc' z vojskam, pryjduc' na âgo z' sâkerami, âk dryvaseki;

23. высякуць лес яго, кажа Гасподзь, бо яны нязьлічоныя; іх больш, чым саранчы, і няма ліку ім.

vysâkuc' les âgo, kaža Gaspodz', bo âny nâz'ličonyâ; ih bol'sh, čym sarančy, i nâma liku im.

24. Пасаромлена дачка Егіпта, перададзена ў рукі народу паўночнаму.

Pasaromlena dačka Egípta, peradadzena ŭ rukì narodu paŭnočnamu.

25. Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў кажа: вось, Я наведу Амона, які ў Но, і фараона і Егіпет, і багоў яго і цароў яго, фараона, і тых, што спадзяюцца на яго;

Gaspodz' Savaof Bog İzraileŭ kaža: vos', Â navedaŭ Amona, âki ŭ No, i faraona i Egìpet, i bagoŭ âgo i caroŭ âgo, faraona, i tyh, što spadzâŭcca na âgo;

26. і перадам іх у рукі шукальнікам душы іхняй і ў рукі Навухаданосару, цару Вавілонскаму, і ў рукі рабам ягоным; але пасья таго ён будзе населены, як у ранейшыя дні, кажа Гасподзь.

i peradam ih u ruki šukal'nikam dušy ihnâj i ŭ ruki Navuhadanosaru, caru Vavilonskamu, i ŭ ruki rabam âgonym; ale pas'lâ tago ën budze naseleny, âk u ranejšyâ dni, kaža Gaspodz'.

27. Ты ж ня бойся, рабе Мой Якаў, і не палохайся, Ізраіле: бо вось, Я выратую цябе з далёкай краіны і насеньне тваё зь зямлі палону іхняга; і вернецца Якаў, і будуць жыць спакойна і мірна, і ніхто ня будзе палохаць яго.

Ty ž nâ bojsâ, rabe Moj Âkaŭ, i ne palohajsâ, İzraile: bo vos', Â vyratuŭ câbe z dalëkaj krainy i nasen'ne tvaë z' zâmlì palonu ihnâga; i vernecca Âkaŭ, i buduc' žyc' spakojna i mìrna, i nihto nâ budze palohac' âgo.

28. Ня бойся, рабе Мой Якаў, кажа Гасподзь: бо Я з табою; Я знішчу ўсе народы, да Якіх Я выгнаў цябе, а цябе ня вынішчу; а толькі пакараю цябе ў меры; непакараным жа не пакіну цябе.

Nâ bojsâ, rabe Moj Âkaŭ, kaža Gaspodz': bo Â z taboŭ; Â z'nišču ŭse narody, da Âkih Â vygnaŭ câbe, a câbe nâ vynišču; a tol'ki pakaraŭ câbe ŭ mery; nepakaranym ža ne pakìnu câbe.

1. Слова Госпада, якое было Ерамію пра Філістымлян, перш чым фараон разьбіў Газу.

Slova Gospada, âkoe bylo Eramiû pra Filistymlân, perš čym faraon raz'biû Gazu.

2. Так кажа Гасподзь: вось, падымаюцца воды з поўначы і зрабяцца патокам павадкавым, і затопяць зямлю і ўсё, што нападняе яе, горад і жыхароў яго; тады залямантуюць людзі, і загалосцяць усе насельнікі краіны.

Tak kaža Gaspodz': vos', padymaûcca vody z poŭnačy i зробâцца patokam pavadkavym, i zatopâc' zâmlû i ũsë, što napaŭnâe âe, gorad i žyharoŭ âgo; tady zalâmantuûc' lûdzi, i zagalosâc' use nasel'niki kraïny.

3. Ад шумнага тупату капытоў дужых коней ягоных, ад стукату калясьніц ягоных, бацькі не азірнуцца на дзяцей сваіх, бо рукі ў іх апусьцяцца

Ad šumnaga tupatu kapytoŭ dužyh konej âgonyh, ad stukatu kalâs'nic âgonyh, bac'ki ne azirnucca na dzâcej svaih, bo ruki ũ ih apus'câcca

4. ад таго дня, які прыйдзе знішчыць усіх Філістымлян, адабраць у Тыра і Сідона ўсіх астатніх памочнікаў, бо Гасподзь спустошыць Філістымлян, рэшту горада Кафтора.

ad tago dnâ, âki pryjdzе z'niščyc' usih Filistymlân, adabrac' u Tyra i Sidona ũsih astatnih pamočnikaŭ, bo Gaspodz' spustošyc' Filistymlân, rëštu gorada Kaftora.

5. Аблысела Газа, гіне Аскалон, рэшта даліны іхняй.

Ablysela Gaza, gine Askalon, rëšta daliny ihnâj.

6. Дакуль будзеш сячы іх, о, мечу Гасподні! дакуль ты ня ўрымсьцішся?

вярніся ў похвы твае, перастань і супакойся.

Dakul' budžeš sâčy ih, o, meču Gaspodni! dakul' ty nâ ŭryms'cišsâ? vârnisâ ŭ pohvy tvae, perastan' i supakojsâ.

7. Але як табе супакоіцца, калі Гасподзь даў загад супроць Аскалона і супроць берагу марскога? туды Ён скіраваў яго.

Ale âk tabe supakoïcca, kali Gaspodz' daŭ zagad suproc' Askalona i suproc' beragu marskoga? tudy Ęn skiravaŭ âgo.

48 Кіраўнік

1. Пра Мааў так кажа Гасподзь Саваоф Бог Ізраілеў: гора Нэво! ён спустошаны; Карыятаім пасаромлены і ўзяты; Мізгаў пасаромлены і разьбіты.

Pra Maaŭ tak kaža Gaspodz' Savaof Bog Izraileŭ: gora Nèvo! ěn spustošany; Karyâtaim pasaromleny i ŭzâty; Mizgaŭ pasaromleny i raz'bity.

2. Няма болей славы Маава; у Эсэвоне намышляюць супроць яго ліхое: "хадзем", скасуем яго зь ліку народаў". І ты, Мадмэна, загінеш; меч ідзе сьледам за табою.

Nâma bolej slavy Maava; u Ęsèvone namyšlâŭc' suproc' âgo lihoe: "hadzem", skasuem âgo z' liku narodaŭ". Ę ty, Madmèna, zagineš; meč idze s'ledam za taboŭ.

3. Чуцен лямант ад Аранаіма, спусташэньне і разбурэньне вялікае.

Čucen lâmant ad Aranaïma, spustašèn'ne i razburèn'ne vâlikae.

4. Разьбіты Мааў; ляманту нарабілі дзеці ягоныя.

Raz'bity Maaŭ; lâmantu narabili dzeci âgonyâ.

5. На ўзыходзе ў Лухіт плач і плач падымаецца; і на спуску з Аранаіма непрыяцель чуе лямант пра руйнаваньне.

Na ŭzyhodze ŭ Luhit plač i plač padymaeccā; i na spusku z Aranaïma nepryâcel' čue lâmant pra rujnavan'ne.

6. Уцякайце, ратуйце жыцьцё сваё, і будзьце падобныя на голае дрэва ў пустыні.

Ucâkajce, ratujce žyc'cë svaë, i budz'ce padobnyâ na golae drèva ŭ pustyni.

7. Як бо ты спадзяваўся на дзеі твае і на скарбы твае, дык і ты будзеш узяты, Хамос пойдзе ў палон, разам са сваімі сьвятарамі і сваімі князямі.

Âk bo ty spadzâvaŭsâ na dzei tvae i na skarby tvae, dyk i ty budzeš uzâty, Hamos pojdze ŭ palon, razam sa svaïmi s'vâtarami i svaïmi knâzâmi.

8. І прыйдзе спусташальнік на ўсякі горад, і горад не ацалее; і загіне даліна, і апусьцее раўніна, як сказаў Гасподзь.

Ì pryjdze spustašal'nik na ŭsâki gorad, i gorad ne acalee; i zagine dalina, i apus'cee raŭnina, âk skazaŭ Gaspodz'.

9. Дайце крылы Мааву, каб ён мог паляцець; гарады яго будуць пустыняю, бо ня будзе каму жыць у іх.

Dajce kryly Maavu, kab ën mog palâcec'; garady âgo buduc' pustynâŭ, bo nâ budze kamu žyc' u ih.

10. Пракляты, хто справу Гасподнюю робіць абы як, і пракляты, хто стрымлівае меч Яго ад крыві!

Praklâty, hto spravu Gaspodnûŭ robic' aby âk, i praklâty, hto strymlivaе meč Âgo ad kryvi!

11. Мааў з маладосьці сваёй быў у спакоі, сядзеў на дрожджах сваіх і яго не пералівалі з посуду ў посуд, і ў палон не хадзіў; таму і заставаўся ў ім смак яго, і пах яго не мяняўся.

Maaŭ z malados'ci svaëj byŭ u spakoï, sâdzeŭ na droždžah svaïh i âgo ne peralivali z posudu ŭ posud, i ŭ palon ne hadziŭ; tamu i zastavaŭsâ ŭ im

smak âgo, i pah âgo ne mânâŭsâ.

12. Таму вось, прыходзяць дні, кажа Гасподзь, калі Я прышлю да яго пералівальнікаў, якія перальюць яго і спарожняць посуд яго, і паб'юць збаны ягоныя.

Tamu vos', pryhodzâc' dni, kaža Gaspodz', kali Â pryšlû da âgo peralival'nikaŭ, âkiâ peral'ûc' âgo i sparožnâc' posud âgo, i pab'ûc' zbany âgonyâ.

13. І пасаромлены будзе Мааў дзеля Хамоса, як дом Ізраілеў пасаромлены быў дзеля Вэтыля, надзеі сваёй.

Î pasaromleny budze Maaŭ dzelâ Hamosa, âk dom Izraileŭ pasaromleny byŭ dzelâ Vètylâ, nadzei svaëj.

14. Як вы кажаце: "мы людзі адважныя і моцныя для вайны?"

Âk vy kažaце: "my lûdzi advažnyâ i mocnyâ dlâ vajny?"

15. спустошаны Мааў, і гарады яго гараць, і адборныя хлопцы яго пайшлі на закол, кажа Цар, - Гасподзь Саваоф імя Яго.

spustošany Maaŭ, i garady âgo garac', i adbornyâ hlopcy âgo pajšli na zakol, kaža Car, - Gaspodz' Savaof imâ Âgo.

16. Блізкая пагібель Маава, і вельмі сьпяшаецца бедства ягонае.

Blizkaâ pagibel' Maava, i vel'mi s'pâšaecca bedstva âgonae.

17. Пашкадуйце яго ўсе суседзі ягоныя, і ўсе, хто ведае імя яго, скажэце: "як паламана жазло сілы, посах славы!"

Paškadujce âgo ŭse susedzi âgonyâ, i ŭse, hto vedae imâ âgo, skažèце: "âk palamana žazlo sily, posah slavy!"

18. Сыдзі з вышыні велічы і сядзі ў смазе, дачка - жыхарка Дывона; бо спусташальнік Маава прыйдзе да цябе і зруйнае ўмацаваньні твае.

Sydzi z vyšyni veličy i sâdzi ŭ smaze, dačka - žyharka Dyvona; bo spustašal'nik Maava pryjdzе da câbe i zrujnue ŭmacavan'ni tvae.

19. Стань каля дарогі і глядзі, жыхарка Араэра, пытайся ў таго, хто бяжыць і ратуецца: "што сталася?"

Stan' kalâ darogì ì glâdzi, žyharka Araèra, pytajsâ ŭ tago, hto bâžyc' ì ratuecca: "što stalasâ?"

20. Пасаромлены Мааў, бо разьбіты; галасеце і енчыце, абвясьцеце ў Арноне, што спустошаны Мааў.

Pasaromleny Maaŭ, bo raz'bity; galasece ì enčyce, abvâs'cece ŭ Arnone, što spustošany Maaŭ.

21. І суд прыйшоў на раўніны, на Халон і на Яцу, і на Мафат,

Ì sud pryjšoŭ na raŭniny, na Halon ì na Áacu, ì na Mafat,

22. і на Дывон і на Нэво, і на Бэт-Дыўлатаім,

ì na Dyvon ì na Nèvo, ì na Bèt-Dyŭlataim,

23. і на Карыятаім і на Бэт-Гамул, і на Бэт-Маон,

ì na Karyâtaim ì na Bèt-Gamul, ì na Bèt-Maon,

24. і на Керыот на Васор, і на ўсе гарады зямлі Маавіцкай, далёкія і блізкія.

ì na Keryot na Vasor, ì na ŭse garady zâmlì Maavickaj, dalëkiâ ì blizkiâ.

25. адсечаны рог у Маава, і мышца яго зламана, кажа Гасподзь

adsečany rog u Maava, ì myšca âgo zlamana, kaža Gaspodz'

26. Напаеце яго п'яным, бо ён падняўся супроць Госпада: і хай Мааў качаецца ў ванітах сваіх, і сам будзе пасьмешышчам.

Napaese âgo p'ânym, bo ën padnâŭsâ suproc' Gospada: ì haj Maaŭ kačaecca ŭ vanitah svaih, ì sam budze pas'mešyščam.

27. Ці ня быў пасьмешышчам, у цябе Ізраіль? хіба ён быў злоўлены сярод злодзеяў, што ты, бывала, як толькі загаворыш пра яго, круціш галавою?

Cì nâ byŭ pas'mešyščam, u câbe Ízrail'? hiba ën byŭ zloŭleny sârod

zlodzeâŭ, što ty, byvala, âk tol'ki zagavoryš pra âgo, kruciš galavou?

28. Пакіньце гарады і жывеце на скалах, жыхары Маава, і будзьце, як галубы, якія робяць гнёзды каля ўваходу ў пячору.

Pakin'ce garady i žyvece na skalah, žyhary Maava, i budz'ce, âk galuby, âkiâ robâc' gnězdy kalâ ŭvahodu ŭ pâčoru.

29. Мы чулі пра гонар Маава, гонар надмерны, пра ягоную пыху і фанабэрыю, і задавацтва яго і ганарлівасьць сэрца ягонага.

My čuli pra gonar Maava, gonar nadmerny, pra âgonuŭ pyhu i fanabèryŭ, i zadavactva âgo i ganarlivas'c' sèrca âgonaga.

30. Ведаю Я дзёрзкасьць ягоную, кажа Гасподзь, але гэта - ненадзейна; пустыя словы ў яго: ня так зробяць.

Vedaŭ Â dzèrzkas'c' âgonuŭ, kaža Gaspodz', ale gèta - nenadzejna; pustyâ slovy ŭ âgo: nâ tak zrobâc'.

31. Таму буду галасіць па Мааве і енчыць па ўсім Мааве; будуць уздыхаць па мужчынах Кірхарэса.

Tamu budu galasiç' pa Maave i enčyc' pa ŭsim Maave; buduc' uzdyhac' pa mužčynah Kirharèsa.

32. Буду плакаць па табе, вінаграднік Сэвамскі, плачам Язэра; галіны твае распасьцерліся за мора, дасталі да возера Язэра; спусташальнік напаў на летнія плады твае і на сьпелы вінаград.

Budu plakac' pa tabe, vinogradnik Sèvamski, plačam Âzèra; galiny tvae raspas'cerlisâ za mora, dastali da vozera Âzèra; spustašal'nik napaŭ na letniâ plady tvae i na s'pely vinograd.

33. Радасьць і весялосьць забраны ў Карміла і ў зямлі Маава. Я паклаў крэс віну ў чавільнях; ня будуць болей таптаць у іх зь песьнямі; крык бітвы будзе, а ня крык радасьці.

Radas'c' i vesâlos'c' zabrany ŭ Karmila i ŭ zâmlì Maava. Â paklaŭ krès vînu ŭ

čavil'nâh; nâ buduc' bolej taptac' u ih z' pes'nâmi; kryk bitvy budze, a nâ kryk radas'ci.

34. Ад ляманту Эсэвона да Элеалы і да Яацы яны падымуць голас свой ад Сігора да Аранаіма, да трэцяй Эглы, бо і воды Німрыма высахнуць.

Ad lâmantu Èsèvona da Èlealy i da Âacy âny padymuc' golas svoj ad Sigora da Aranaïma, da trècâj Ègly, bo i vody Nimryma vysahnuc'.

35. Зьнішчу ў Маава, кажа Гасподзь, тых, што прыносяць ахвяры на вышынях і кадзяць божышчам ягоным.

Z'nišču ũ Maava, kaža Gaspodz', tyh, što prynosâc' ahvârny na vyšynâh i kadzâc' božyščam âgonym.

36. Таму сэрца маё стогне па Мааве як жалейка; па жыхарах Кірхарэса стогне сэрца маё як жалейка, бо багацьці, імі здабытыя, загінулі:

Tamu sèrca maë stogne pa Maave âk žalejka; pa žyharah Kirharèsa stogne sèrca maë âk žalejka, bo bagac'ci, imi zdabytyâ, zaginuli:

37. у кожнага галава голая і ў кожнага барада ўкарочаная; ва ўсіх на руках драпіны і на сыцёгнах вярэта.

u kožnaga galava golaâ i ũ kožnaga barada ũkaročanaâ; va ũsîh na rukah drapîny i na s'cëgnah vârèta.

38. На ўсіх дахах Маава і на вуліцах яго агульны плач, бо Я разьбіў Маава, як непатрэбны посуд, кажа Гасподзь.

Na ũsîh dahah Maava i na vulicah âgo agul'ny plač, bo Â raz'biũ Maava, âk nepatrèbny posud, kaža Gaspodz'.

39. Які разьбіты ён, будуць казаць галосячы; як Мааў пакрыўся сорамам, паказаўшы сьпіну! і будзе Мааў пасьмешышчам і жахам усім, хто акружае яго,

Âki raz'bity ên, buduc' kazac' galosâčy; âk Maaũ pakryŭsâ soramat, pakazaŭšy s'pînu! i budze Maaũ pas'mešyščam i žaham usîm, hto akružae

âgo,

40. бо так кажа Гасподзь: вось, як арол, паляціць ён і раскіне крылы свае над Маавам.

bo tak kaža Gaspodz': vos', âk arol, palâcic' ên i raskine kryly svae nad Maavam.

41. Гарады будуць узятыя, і цьвярдзыні заваёваны, і сэрца адважных Маавіцян будзе ў той дзень як сэрца жанчыны, што пакутуе ў родах.

Garady buduc' uzâtyâ, i c'vârdyni zavaëvany, i sêrca advažnyh Maavicân budze ŭ toj dzen' âk sêrca žančyny, što pakutue ŭ rodah.

42. І вынішчаны будзе Мааў зь ліку народаў, бо ён паўстаў супроць Госпада.

Î vyniščany budze Maaŭ z' liku narodaŭ, bo ên paŭstaŭ suproc' Gospada.

43. Жудасьць і яма і шворка - табе, жыхар Маава, сказаў Гасподзь.

Žudas'c' i âma i švorka - tabe, žyhar Maava, skazaŭ Gaspodz'.

44. Хто ўцячэ ад жудасьці, - упадзе ў яму; а хто выйдзе зь ямы, - трапіць у шворку; бо Я навяду на яго, на Маава, гадзіну наведваньня іх, кажа Гасподзь.

Hto ŭcâčè ad žudas'ci, - upadze ŭ âmu; a hto vyjdze z' âmy, - trapic' u švorku; bo Â navâdu na âgo, na Maava, gadzinu navedvan'ânâ ih, kaža Gaspodz'.

45. Пад ценем Эсэвона спыніліся ўцекачы, зьнясілеўшы; але агонь выйшаў з Эсэвона і полымя з асяродзьдзя Сігона, і зжарэ бок Маава і цемя сыноў мяцежных.

Pad cenem Èsèvona spynilisâ ŭcekačy, z'nâsileŭšy; ale agon' vyjšaŭ z Èsèvona i polymâ z asârodz'dzâ Sigona, i zžarè bok Maava i cemâ synoŭ mâcežnyh.

46. Гора табе, Мааве! загінуў народ Хамоса, бо сыны твае ўзяты ў

палон, і дочкі твае - у палон,

Gora tabe, Maave! zaginuŭ narod Hamosa, bo syny tvae ŭzâty ŭ palon, i dočkì tvae - u palon,

47. але апошнімі днямі вярну палон Маава, кажа Гасподзь. Дагэтуль суд на Маава.

ale apošnimì dnâmi vârnju palon Maava, kaža Gaspodz'. Dagètul' sud na Maava.

49 Кіраўнік

1. Пра сыноў Амонавых так кажа Гасподзь: хіба ж няма сыноў у Ізраіля? хіба няма ў яго спадкаемцы? Чаму ж Малхом завалодаў Гадам, і народ яго жыве ў гарадах ягоных?

Pra synoŭ Amonavyh tak kaža Gaspodz': hiba ž nâma synoŭ u Ìzrailâ? hiba nâma ŭ âgo spadkaemcy? Čamu ž Malhom zavalodaŭ Gadam, i narod âgo žyve ŭ garadah âgonyh?

2. Таму вось, наступаць дні, кажа Гасподзь, калі ў Раве сыноў Амонавых будзе чуцен крык бітвы, і зробіцца яна грудай руінаў, і гарады яе будуць спалены агнём, і авалодае Ізраіль тымі, якія валодалі ім, кажа Гасподзь.

Tamu vos', nastaŭc' dni, kaža Gaspodz', kali ŭ Rave synoŭ Amonavyh budze čucen kryk bitvy, i zrobicca âna grudaj ruinaŭ, i garady âe buduc' spaleny agnëm, i avalodae Ìzrail' tymì, âkiâ valodali im, kaža Gaspodz'.

3. Галасі, Эсэвоне, бо спустошаны Гай; крычэце, дочкі Равы, аперажэцеся вярэтаю, плачце і бадзяйцеся па гарадах, бо Малхом пойдзе ў палон разам са сьвятарамі і князямі сваімі.

Galasi, Èsèvone, bo spustošany Gaj; kryčèce, dočkì Ravy, aperažècesâ

vârètaû, plačce ì badzâjcesâ pa garadah, bo Malhom pojdze ů palon razam sa s'vâtaramì ì knâzâmi svaimì.

4. Што хвалішся далінамі? Пацячэ даліна твая крывёю, вераломная дачка, што спадзяешся на скарбы свае, і кажаш: "хто прыйдзе да мяне?"

Što hvališsâ dalinami? Pacâčè dalina tvaâ kryvëû, veralomnaâ dačka, što spadzâešsâ na skarby svae, ì kažaš: "hto pryjdze da mâne?"

5. Вось, Я навяду на цябе жах з усіх наваколяляў тваіх, кажа Гасподзь Бог Саваоф: разьбяжэцесь, хто куды, і ніхто не зьбярэ тых, што паразьбягаліся.

Vos', Â navâdu na câbe žah z usih navakol'lâŭ tvaïh, kaža Gaspodz' Bog Savaof: raz'bâžècesâ, hto kudy, ì nihto ne z'bârè tyh, što paraz'bâgalisâ.

6. Але пасья таго Я вярну палон сыноў Амонавых, кажа Гасподзь.

Ale pas'lâ tago Â vârnû palon synoŭ Amonavyh, kaža Gaspodz'.

7. Пра Эдом так кажа Гасподзь Саваоф: хіба няма болей мудрасьці ў Тэмане? Хіба ня стала рады ў разумных? хіба зьбяднела мудрасьць іхняя?

Pra Èdom tak kaža Gaspodz' Savaof: hiba nâma bolej mudras'ci ů Tèmane? Hiba nâ stala rady ů razumnyh? hiba z'bâdnela mudras'c' ihnââ?

8. Уцякайце, павярнуўшыся сьпінаю, хавайцеся ў пячорах, жыхары Дэдана, бо пагібель Ісава Я навяду на яго, - час наведаньня Майго.

Ucâkajce, pavârnuŭšysâ s'pinaû, havajcesâ ů pâčorah, žyhary Dèdana, bo pagibel' Îsava Â navâdu na âgo, - čas navedan'nâ Majgo.

9. Калі б зборшчыкі вінаграду прыйшлі да цябе, дык напэўна пакінулі б некалькі несабраных ягадзін. І калі б злодзеі прыйшлі ўначы, дык яны захапілі б, колькі ім трэба.

Kali b zborščykì vinogradu pryjšli da câbe, dyk napëŭna pakìnulì b nekal'ki

nesabranyh âgadzin. Ì kali b zlodzei pryjšli ũnačy, dyk âny zahapili b, kol'ki im trêba.

10. А Я да галечы абяру Ісава, адчыню патайныя мясьціны ягонья, і схавацца ён ня здолее. Вынішчана будзе племя ягонае, і браты яго і суседзі яго; і ня будзе яго.

A Â da galečy abâru Ìsava, adčynû patajnyâ mâs'ciny âgonyâ, ì shavacca ën nâ zdolee. Vyniščana budze plemâ âgonae, ì braty âgo ì susedzi âgo; ì nâ budze âgo.

11. Пакінь сіротаў тваіх, Я падтрымаю жыцьцё іхняе, і ўдовы твае хай спадзяюцца на мяне,

Pakìñ' sìrotaŭ tvaih, Â padtrymaû žyc'cë ihnâe, ì ũdovy tvae haj spadzâŭcca na mâne,

12. бо так кажа Гасподзь: вось і тыя, каму не наканавана было піць чару, канечне піцьмуць яе, і ці ж ты застанешся непакараны? Не, не застанешся непакараны, але канечне піцьмеш чару.

bo tak kaža Gaspodz': vos' ì tyâ, kamu ne nakanavana bylo pic' čaru, kanečne pic'muc' âe, ì ci ž ty zastaneššâ nepakarany? Ne, ne zastaneššâ nepakarany, ale kanečne pic'meš čaru.

13. Бо, Мною прысягаю, кажа Гасподзь, што жахам, пасьмешышчам, пустэльнію і праклёнам будзе Васор, і ўсе гарады яго зрабяцца вечнымі пусткамі.

Bo, Mnoû prysâgaû, kaža Gaspodz', što žaham, pas'mešyščam, pustël'nâû ì praklënam budze Vazor, ì ũse garady âgo zrobâcca večnymì pustkamì.

14. Я чуў чутку ад Госпада, і пасья пасланы да народаў сказаць: зьбярэцця і ідзеце супроць яго, і падымайцеся на вайну.

Â čuŭ čutku ad Gospada, ì pas'lâ paslany da narodaŭ skazac': z'bârècesâ ì idzece suproc' âgo, ì padymajcesâ na vajnu.

15. Бо вось, Я зраблю цябе малым сярод народаў, пагарджаным сярод людзей.

Bo vos', Â zrablû câbe malym sârod narodaŭ, pagardžanym sârod lûdzej.

16. Грозны стан твой і пыхлівасьць сэрца твайго ашукалі цябе, хто жыве ў расколінах скал і займае вяршыні пагоркаў. Але, хоць бы ты як арол высока зьвіў гняздо тваё, і адтуль скіну цябе, кажа Гасподзь.

Grozny stan tvoj i pyhlivas'c' sêrca tvajgo ašukali câbe, hto žyve ŭ raskolinah skal i zajmae vâršyni pagorkaŭ. Ale, hoc' by ty âk arol vysoka z'viŭ gnâzdo tvaë, i adtul' skînu câbe, kaža Gaspodz'.

17. І будзе Эдом жахам; кожны, хто будзе праходзіць міма, здзівіцца і сьвісьне, гледзячы на ўсе пахібы яго.

Î budze Êdom žaham; kožny, hto budze prahodzic' mîma, z'dzivicca i s'vis'ne, gledzâčy na ŭse pahiby âgo.

18. Як скінуты Садома і Гамора і суседнія гарады іхнія, кажа Гасподзь, так і там ніводзін чалавек ня будзе жыць, і сын чалавечы ня спыніцца ў ім.

Âk skînuty Sadoma i Gamora i susedniâ garady ihniâ, kaža Gaspodz', tak i tam nîvodzîn čalavek nâ budze žyc', i syn čalavečy nâ spynicca ŭ im.

19. Вось, узыходзіць ён як леў ад узвышэньня Ярдана на ўмацаваныя селішчы; але я прымушу іх сьпешна адысьці зь Ідумэі, і хто выбраны, таго пастаўлю над ёю. Бо хто падобны на Мяне? і хто спатрабуе адказу ў Мяне? І які пастух стане супроць Мяне?

Vos', uzyhodzic' ên âk leŭ ad uzvyšè'nâ Ârdana na ŭmacavanyâ seliščy; ale â prymušy ih s'pešna adys'ci z' Îdumèi, i hto vybrany, tago pastaŭlû nad ëu. Bo hto padobny na Mâne? i hto spatrabue adkazu ŭ Mâne? Î âki pastuh stane suproc' Mâne?

20. Дык вось выслухайце вызначэньне Госпада, якое Ён пастанавіў пра

Эдом, і намеры Ягоныя, якія Ён мае на жыхароў Тэмана: сапраўды, самыя малыя са статкаў пацягнуць іх і спустошаць селішчы іхнія.

Dyk vos' vysluhajce vyznačèn'ne Gospada, âkoe Ён pastanaviŭ pra Èdom, i namery Âgonyâ, âkiâ Ён mae na žyharoŭ Tèmana: sapraŭdy, samyâ malyâ sa statkaŭ pacâgnuc' ih i spustošac' seliščy ihniâ.

21. Ад шуму падзення іх здрыганецца зямля, і водгалас крыку іхняга будзе чуцен каля Чэрмнага мора.

Ad šumu padzen'nâ ih zdryganecca zâmlâ, i vodgalas kryku ihnâga budze čucen kalâ Čèrmnaga mora.

22. Вось, як арол, падымецца ён і паляціць, і распусьціць крылы свае над Васорам; і сэрца адважных Ідумэйцаў будзе ў той дзень, як сэрца жанчыны ў родах.

Vos', âk arol, padymecca ën i palâcic', i raspus'cic' kryly svae nad Vasoram; i sèrca advažnyh Ìdumèjcaŭ budze ŭ toj dzen', âk sèrca žančyny ŭ rodah.

23. Пра Дамаск. - Пасаромлены Эмат і Арпад, бо, пачуўшы журботную вестку, яны ўпалі духам; трывога на моры, супакоіцца ня могуць.

Pra Damask. - Pasaromleny Èmat i Arpad, bo, pačuŭšy žurbotnuŭ vestku, âny ŭpali duham; tryvoga na mory, supakoïcca nâ moguc'.

24. Зьнясьмеліўся Дамаск і кінуўся наўцёкі; страх авалодаў ім; боль і пакуты ахапілі яго, як жанчыну ў родах.

Z'nâs'meliŭsâ Damask i kînuŭsâ naŭcëki; strah avalodaŭ im; bol' i pakuty ahapili âgo, âk žančynu ŭ rodah.

25. Як не ацалеў горад славы, горад радасьці маёй?

Âk ne acaleŭ gorad slavy, gorad radas'ci maěj?

26. Дык вось, загінуць юнакі яго на вуліцах ягоных, і ўсе воіны загінуць таго дня, кажа Гасподзь Саваоф.

Dyk vos', zagînuc' ûnakî âgo na vulicah âgonyh, i ŭse voïny zagînuc' tago

dnâ, kaža Gaspodz' Savaof.

27. І запалю агонь у сьценах Дамаска, - і знішчыць харомы Вэнадада.

Ì zapalû agon' u s'cenah Damaska, - ì z'niščyc' haromy Vènadada.

28. Пра Кідар і пра царствы Асорскія, якія разьбіў Навухаданосар, цар Вавілонскі, так кажа Гасподзь: уставайце, выступайце супроць Кідара і спусташайце сыноў усходу!

Pra Kìdar ì pra carstvy Asorskiâ, âkiâ raz'biũ Navuhadanosar, car Vavilonski, tak kaža Gaspodz': ustavajce, vystupajce suproc' Kìdara ì spustašajce synoũ ushodu!

29. Намёты іхнія і авечак іх возьмуць сабе, і покрывы іхнія і вярблюдаў іхніх возьмуць і будуць крычаць ім: "жудасьць адусюль!"

Namëty ihniâ ì avečak ih voz'muc' sabe, ì pokryvy ihniâ ì vârbliũdaũ ihnih voz'muc' ì buduc' kryčac' im: "žudas'c' adusûl'!"

30. Бяжэце, уцякайце хутчэй, схавайцеся ў прорве, жыхары Асора, кажа Гасподзь, бо Навухаданосар, цар Вавілонскі, зрабіў рашэньне, пра вас і склаў супроць вас намысел.

Bâžèce, ucâkajce hutčèj, shavajcesâ ũ prorve, žyhary Asora, kaža Gaspodz', bo Navuhadanosar, car Vavilonski, zrabiũ rašèn'ne, pra vas ì sklaũ suproc' vas namysel.

31. Уставайце, выступайце супроць народу мірнага, які жыве ў бясьпецы, кажа Гасподзь; ні дзьвярэй, ні засавак няма ў яго, жывуць паасобку.

Ustavajce, vystupajce suproc' narodu mìrnaga, âki žyve ũ bâs'pecy, kaža Gaspodz'; nì dz'vârèj, nì zasavak nâma ũ âgo, žyvuc' paasobku.

32. Вярблюды іхнія аддадзены будуць у здабычу, і мноства статкаў іхніх - на разбор; і расьсею іх па ўсіх вятрах, гэтых, што стрыгуць валасы на скронях, і з усіх бакоў іх навяду на іх пагібель, кажа Гасподзь.

Vârblûdy ihniâ addadzeny buduc' u zdabyču, i mnostva statkaŭ ihnih - na razbor; i ras'seû ih pa ŭsiah vâtrah, gètyh, što stryguc' valasy na skronâh, i z usiah bakoŭ ih navâdu na ih pagibel', kaža Gaspodz'.

33. I будзе Асор жытлішчам шакалаў, вечнаю пусткаю; чалавек ня будзе жыць там, і сын чалавечы ня будзе спыняцца ў ім.

Î budze Asor žytlíščam šakalaŭ, večnaŭ pustkaŭ; čalavek nâ budze žyc' tam, i syn čalavečy nâ budze spynâcca ŭ im.

34. Слова Госпада, якое было Ерамію прароку супроць Элама на пачатку цараванья Сэдэкіі, цара Юдэйскага.

Slova Gospada, âkoe bylo Eramiŭ praroku suproc' Èlama na pačatku caravan'nâ Sèdèkii, cara Ûdèjskaga.

35. так кажа Гасподзь Саваоф: вось, Я паламаю лук Элама, галоўную сілу іх;

tak kaža Gaspodz' Savaof: vos', Â palamaŭ luk Èlama, galoŭnuŭ silu ih;

36. і навяду на Элам чатыры вятры ад чатырох краёў неба, і разьвею іх па ўсіх гэтых вятрах, і ня будзе народу, да якога ня прыйшлі б выгнаныя Эламіты;

i navâdu na Èlam čatyry vâtry ad čatyroh kraëŭ neba, i raz'veû ih pa ŭsiah gètyh vâtrah, i nâ budze narodu, da âkoga nâ pryjšli b vygnanyâ Èlamity;

37. і паб'ю Эламітаў страхам перад ворагамі іхнімі і перад шукальнікамі душы іхняй; і навяду на іх бедства, гнеў Мой, кажа Гасподзь, і пашлю сьледам за імі меч, пакуль ня вынішчу іх;

i pab'û Èlamitaŭ straham perad voragami ihnimi i perad šukal'nikami dušy ihnâj; i navâdu na ih bedstva, gneŭ Moj, kaža Gaspodz', i pašlû s'ledam za imi meč, pakul' nâ vynišču ih;

38. і пастаўлю трон Мой у Эламе, і зьнішчу там цара і князёў, кажа Гасподзь.

ì pastaŭlû tron Moj u Èlame, ì z'nišču tam cara ì knâzëŭ, kaža Gaspodz'.

39. Але апошнімі днямі вярну палон Элама, кажа Гасподзь.

Ale apošnimi dnâmi vârnu palon Èlama, kaža Gaspodz'.

50 Кіраўнік

1. Слова, якое прамовіў Гасподзь пра Вавілон і пра зямлю Халдэяў празь Ерамію прарока:

Slova, âkoe pramoviŭ Gaspodz' pra Vavilon ì pra zâmlû Haldèâŭ praz' Eramiû praroka:

2. абвясьцеце і распаўсюдзьце сярод народаў, і падымеце сыцяг, аб'явеце, не хавайце, кажэце: Вавілон узяты, Віл пасаромлены, Мэрадах зламаны, балваны ягоныя пасаромленыя, ідалы яго разьбітыя.
abvâs'cece ì raspaŭsŭdz'ce sârod narodaŭ, ì padymece s'câg, ab'âvece, ne havajce, kažèce: Vavilon uzâty, Vil pasaromleny, Mèradah zlamany, balvany âgonyâ pasaromlenyâ, idaly âgo raz'bityâ.

3. Бо з поўначы падняўся супроць яго народ, які зробіць зямлю ягоную пустэльнію, і ніхто ня жыцьме там, ад чалавека да быдла, усе рушаць і сыдуць.

Bo z poŭnačy padnâŭsâ suproc' âgo narod, âki zrobic' zâmlû âgonuû pustèl'nâû, ì nihto nâ žyc'me tam, ad čalaveka da bydla, use rušac' ì syduc'.

4. У тыя дні і ў той час, кажа Гасподзь, прыйдуць сыны Ізраілевыя, яны і сыны Юдавыя разам, будуць хадзіць і плакаць і знойдуць Госпада Бога свайго;

U tyâ dni ì ŭ toj čas, kaža Gaspodz', pryjduc' syny Ìzrailevyâ, âny ì syny Ūdavyâ razam, buduc' hadzic' ì plakac' ì znojduc' Gospada Boga svajgo;

5. будуць пытацца дарогі да Сіёна і, павярнуўшы да яго твары, будуць

казаць: ідзеце і далучэцеся да Госпада спрымірэнствам вечным, якое не забудзецца.

buduc' pytacca darogì da Siëna ì, pavârnuŭšy da âgo tvary, buduc' kazac': idzece ì dalučècesâ da Gospada sprymirènstvam večnym, âkoe ne zabudzecca.

6. Народ Мой быў, як пагіблыя авечкі; пастухі іхнія зьвялі іх з дарогі, разагналі іх па горах; бадзяліся яны з гары на пагорак, забылі лежбішча сваё.

Narod Moj byŭ, âk pagiblyâ avečki; pastuhì ihniâ z'vâli ih z darogì, razagnali ih pa gorah; badzâlisâ âny z gary na pagorak, zabyli ležbišča svaë.

7. Усе, што знаходзілі іх, пажыралі іх, і прыгнятальнікі іх казалі: "мы не вінаватыя, бо яны зграшылі перад Госпадам, перад жытлішчам праўды і перад Госпадам, надзеяй бацькоў іхніх".

Use, što znahodzili ih, pažyrali ih, ì prygnâtal'niki ih kazali: "my ne vinavatyâ, bo âny zgrašyli perad Gospadam, perad žytliščam praŭdy ì perad Gospadam, nadzeâj bac'koŭ ihnih".

8. Уцякайце з асяродзьдзя Вавілона, і сыходзьце з Халдэйскай зямлі, і будзьце, як казлы наперадзе статка авечак.

Ucâkajce z asârodz'dzâ Vavilona, ì syhodz'ce z Haldèjskaj zâmli, ì budz'ce, âk kazly naperadze statka avečak.

9. Бо вось, Я падыму і прывяду на Вавілон зборню вялікіх народаў зь зямлі паўночнай, і разьмесьцяцца насупраць яго, і ён будзе ўзяты: стрэлы ў іх, як у спраўнага воіна, не вяртаюцца марна.

Bo vos', Â padymu ì pryvâdu na Vavilon zbornû vâlikih narodaŭ z' zâmli paŭnočnaj, ì raz'mes'câcca nasuprac' âgo, ì ën budze ŭzâty: strèly ŭ ih, âk u spraušnaga voïna, ne vârtaucca marna.

10. І Халдэі зрабяцца здабычаю іхняй; і спусташальнікі яе насыцяцца,

кажа Гасподзь.

Ì Haldèi zrobâcca zdabyčaû ihnâj; ì spustašal'niki âe nasycâcca, kaža Gaspodz'.

11. Бо мы весяліліся, вы сьвяткавалі, рабаўнікі спадчыны Маёй; скакалі ад радасьці, як цялушка на траве, і ржалі, як баявыя коні.

Bo my vesâlilisâ, vy s'vâtkavali, rabaŭniki spadčyny Maëj; skakali ad radas'ci, âk câluška na trave, ì ržali, âk baâvyâ koni.

12. У вялікім сораме будзе маці ваша, пачырванее радзіцелька вашая; вось, будучыня тых народаў - пустэльна, сухая зямля і стэп.

U vâlikim sorame budze maci vaša, pačyrvanee radzicel'ka vašaâ; vos', budučynâ tyh narodaŭ - pustèl'nâ, suhaâ zâmlâ ì stèp.

13. Ад гневу Госпада яна зробіцца няжылою, і ўся яна будзе пустая; кожны, хто будзе праходзіць праз Вавілон, зьдзівіцца і сьвісьне, гледзячы на ўсе пахібы яго.

Ad gnevu Gospada âna zrobicca nâžyloû, ì ũsâ âna budze pustaâ; kožny, hto budze prahodzic' praz Vavilon, z'dzivicca ì s'vis'ne, gledzâčy na ũse pahiby âgo.

14. Выстрайцеся ў баявы парадак вакол Вавілона; усе, хто напінае лук, страляйце па ім, не шкадуйце стрэлаў, бо ён зграшыў супроць Госпада;

Vystrajcesâ ũ baâvy paradak vakol Vavilona; use, hto napinae luk, stralâjce pa im, ne škadujce strèlaŭ, bo ên zgrašyŭ suproc' Gospada;

15. падымеце крык супроць яго з усіх бакоў; ён падаў руку сваю; упалі цьвярдзіны ягоныя, разваліліся сьцены яго, бо гэта - адплата Госпада; помсьціце яму; як ён рабіў, так і вы рабеце зь ім;

padymece kryk suproc' âgo z usih bakoŭ; ên padaŭ ruku svaû; upali c'vârdyni âgonyâ, razvalilisâ s'ceny âgo, bo gèta - adplata Gospada;

poms'cice âmu; âk ën rabiũ, tak ì vy rabece z' im;

16. знішчайце ў Вавілоне і сейбіта і жняца ў часе жніва; ад страху пагібельнага меча хай кожны вернецца да народа свайго, і кожны хай бяжыць у зямлю сваю.

z'niščajce ũ Vavilone ì sejbìta ì žnâca ũ čase žniva; ad strahu pagibel'naga meča haj kožny vernecca da naroda svajgo, ì kožny haj bâžyc' u zâmlû svaũ.

17. Ізраіль - расьсеяны статак; ільвы разагналі яго; раней аб'ядаў яго цар Асірыйскі, а гэты апошні, Навухаданосар, цар Вавілонскі, і косьці яго патрушчыў.

Ìzrail' - ras'seâny statak; il'vy razagnali âgo; ranej ab'âdaũ âgo car Asiryjski, a gèty apošni, Navuhadanosar, car Vavilonski, ì kos'ci âgo patruščyũ.

18. Таму так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: вось, Я наведу царя Вавілонскага і зямлю яго, як наведару царя Асірыйскага;

Tamu tak kaža Gaspodz' Savaof, Bog Ìzraileũ: vos', Â navedaũ cara Vavilonskaga ì zâmlû âgo, âk navedaũ cara Asiryjskaga;

19. і вярну Ізраіля на пашу ягоную, і будзе ён пасьвіцца на Карміле і Васане, і душа яго насыціцца на гары Яфрэмавай і ў Галаадзе.

ì vârnũ Ìzrailâ na pašu âgonuũ, ì budze ën pas'vicca na Karmile ì Vasane, ì duša âgo nasycicca na gary Âfrè mavaj ì ũ Galaadze.

20. У тыя дні і ў той час, кажа Гасподзь, будуць шукаць няпраўды Ізраілевай, і ня будзе яе, і грахоў Юды, і ня знойдзецца іх; бо дарую тым, каго пакіну жывога.

U tyâ dni ì ũ toj čas, kaža Gaspodz', buduc' šukac' nâpraũdy Ìzrailevaj, ì nâ budze âe, ì grahoũ Ŭdy, ì nâ znojdzecca ih; bo daruũ tym, kago pakinu žyvoga.

21. Ідзі на яе, на зямлю мяцежную, і пакарай жыхароў яе; спусташай і вынішчай усё за імі, кажа Гасподзь, і зрабі ўсё, што Я загадаў табе.

Īdzi na âe, na zâmlû mâcežnuû, ì pakaraj žyharoû âe; spustašaj ì vyniščaj usë za ìmì, kažã Gaspodz', ì zrabì ũsë, što Â zagadaŭ tabe.

22. Шум битвы на зямлі і вялікае разбурэнне!

Šum bitvy na zâmlì ì vâlikae razburèn'ne!

23. Як разьбіты і скрышаны молат усяе зямлі! Як Вавілон зрабіўся жахам сярод народаў!

Âk raz'bity ì skryšany molat usâe zâmlì! Âk Vavilon zrabìŭsâ žaham sârod narodaŭ!

24. Я раскінуў сеткі на цябе, і ты злоўлены, Вавілоне, не прадбачачы таго; ты знойдзены і схоплены, бо паўстаў супроць Госпада.

Â raskìnuŭ setkì na câbe, ì ty zloŭleny, Vavilone, ne pradbačacy tago; ty znojdzeny ì shopleny, bo paŭstaŭ suproc' Gospada.

25. Гасподзь адчыніў сховішча Сваё і ўзяў зь яго посуд гневу Свайго, бо ў Госпада Бога Саваофа ёсьць справа ў зямлі Халдэйскай.

Gaspodz' adčyniŭ shovišča Svaë ì ũzâŭ z' âgo posud gnevu Svajgo, bo ũ Gospada Boga Savaofa ës'c' sprava ũ zâmlì Haldèjskaj.

26. Ідзеце на яе з усіх краёў, адчыняйце засекі яе, тапчэце яе як снапы, зусім зьнішчыце яе, каб нічога ад яе не засталася;

Īdzece na âe z usih kraëŭ, adčynâjce zasekì âe, tapčèce âe âk snapy, zusim z'niščyce âe, kab ničoga ad âe ne zastalosâ;

27. забівайце ўсіх валоў яе, хай ідуць на закол; гора ім! бо прыйшоў дзень іхні, час наведваньня іх.

zabìvajce ũsih valoŭ âe, haj ìduc' na zakol; gora ìm! bo pryjšoŭ dzen' ihnì, čas navedvan'nâ ih.

28. Чуцен голас тых, што бягуць і ратуюцца зь зямлі Вавілонскай, каб узьвясьціць на Сіёне пра помсту Госпада Бога нашага, пра помсту за храм Яго.

Čucen golas tyh, što bâguc' i ratuûcca z' zâmlî Vavilonskaj, kab uz'vâs'cic' na Siëne pra pomstu Gospada Boga našaga, pra pomstu za hram Âgo.

29. Склічце супроць Вавілона лучнікаў; усе, хто напінае лук, вакол яго, каб ніхто не ўратаваўся зь яго, аддайце яму паводле дзеяў яго, каб ніхто не ўратаваўся зь яго, аддайце яму паводле дзеяў яго; як ён учыняў, так учынеце і зь ім, бо ён узьнёсся супроць Госпада, супроць Святога Ізраілевага.

Skličce suproc' Vavilona lučnikaŭ; use, hto napinae luk, vakol âgo, kab nihito ne ŭratavaŭsâ z' âgo, addajce âmu pavodle dzeâŭ âgo, kab nihito ne ŭratavaŭsâ z' âgo, addajce âmu pavodle dzeâŭ âgo; âk ën učynâŭ, tak učynece i z' im, bo ën uz'nës'sâ suproc' Gospada, suproc' S'vâtoga İzrailevaga.

30. За тое загінуць юнакі ягоныя на вуліцах яго, і ўсе воіны яго знішчаны будуць у той дзень, кажа Гасподзь.

Za toe zaginuc' ûnaki âgonyâ na vulicah âgo, i ŭse voïny âgo z'niščany buduc' u toj dzen', kaža Gaspodz'.

31. Вось, Я - на цябе, гардзея, кажа Гасподзь Бог Саваоф; бо прыйшоў дзень твой, час наведваньня твайго

Vos', Â - na câbe, gardzeâ, kaža Gaspodz' Bog Savaof; bo pryjšoŭ dzen' tvoj, čas navedvan'nâ tvajgo

32. І спатыкнецца гардыня і ўпадзе, і ніхто не падыме яго; і распалю агонь у гарадах ягоных, - і зжарэ ўсё вакол яго.

İ spatyknecca gardynâ i ŭpadze, i nihito ne padyme âgo; i raspalû agon' u garadah âgonyh, - i zžarè ŭsë vakol âgo.

33. Так кажа Гасподзь Саваоф: прыгнечаны сыны Ізраіля, як і сыны Юды, і ўсе, што запаланілі іх, моцна трымаюць іх і ня хочуць адпусьціць іх.

Tak kažã Gaspodz' Savaof: prygnečany syny Ízrailâ, âk ì syny Údy, ì ůse, što zapalanìli ih, mocna trymaûc' ih ì nâ hočuc' adpus'cìc' ih.

34. Але Адкупнік іхні дужы, Гасподзь Саваоф - імя Яго; Ён разьбярэ справу іхнюю, каб супакоіць зямлю і навесьці трымценне на жыхароў Вавілона.

Ale Adkupnik ihni dužy, Gaspodz' Savaof - imâ Ágo; Ęn raz'bârè spravu ihnûû, kab supakoìc' zâmlû ì naves'ci trymcen'ne na žyharoŭ Vavilona.

35. Меч на Халдэяў, кажа Гасподзь, і на жыхароў Вавілона, і на князёў яго і на мудрых яго;

Meč na Haldèâŭ, kažã Gaspodz', ì na žyharoŭ Vavilona, ì na knâzèŭ âgo ì na mudryh âgo;

36. на спакушальнікаў, і яны звар'яцеюць; меч на воінаў ягоных, і яны зьнясьмеляцца;

na spakušal'nikaŭ, ì âny zvar'âceûc'; meč na voïnaŭ âgonyh, ì âny z'nâs'melâcca;

37. меч на коней яго і на калясьніцы яго і на ўсе рознапляменныя народы сярод яго, і яны будуць як жанчыны; меч на скарбы яго, і яны будуць разрабаваны;

meč na konej âgo ì na kalâs'nicy âgo ì na ůse roznaplâmennyâ narody sârod âgo, ì âny buduc' âk žančyny; meč na skarby âgo, ì âny buduc' razrabavany;

38. суш на воды яго, і яны перасохнуць; бо гэта зямля балваноў, і яны зьнеразумяцца ад ідальскіх страшыдлаў.

suš na vody âgo, ì âny perasohnuc'; bo gèta zâmlâ balvanoŭ, ì âny z'nerazumâcca ad ìdal'skih strašydlaŭ.

39. І паселяцца там стэпавыя зьвяры з шакаламi, і жыцьмуць на ёй страўсы, і ня будзе абжытая вавекi і заселеная ў роды родаў.

Ì paselâcca tam stèpavyâ z'vâry z šakalami, ì žyc'muc' na ëj straŭsy, ì nâ

budze abžytaâ vaveki i zaselenaâ ŭ rody rodaŭ.

40. Як развалены Богам Садома і Гамора і суседнія гарады іх, кажа Гасподзь, так і тут ніводзін чалавек ня жыцьме, і сын чалавечы ня будзе спыняцца.

Âk razvaleny Bogam Sadoma i Gamora i susedniâ garady ih, kaža Gaspodz', tak i tut nïvodzïn čalavek nâ žyc'me, i syn čalavečy nâ budze spynâcca.

41. Вось, ідзе народ з поўначы, і народ вялікі, і многія цары, падымаюцца з краёў зямлі;

Vos', idze narod z poŭnačy, i narod vâlikì, i mnogiâ cary, padymaŭcca z kraëŭ zâmlì;

42. трымаюць у руках лук і дзіду; яны жорсткія і неміласэрныя; голас іх шумны, як мора; імчацца на конях, выстраіліся як адзін чалавек, каб пабіцца з табою, дачка Вавілона!

trymaŭc' u rukah luk i dzïdu; âny žorstkiâ i nemilasèrnyâ; golas ih šumny, âk mora; imčacca na konâh, vystrailisâ âk adzïn čalavek, kab pabicca z taboŭ, dačka Vavilona!

43. Пачуў цар Вавілонскі вестку пра іх, і рукі ў яго апусьціліся; скруха ахапіла яго, пакуты - як жанчыну пры родах.

Pačuŭ car Vavilonskì vestku pra ih, i rukì ŭ âgo apus'cilisâ; skruha ahapila âgo, pakuty - âk žančynu pry rodah.

44. Вось, узыходзіць ён як леў з вышыняў Ярдана на ўмацаваныя селішчы; але Я прымушу іх сьпешна сысьці зь яго; і хто выбраны, таму даверу яго, бо хто падобны на Мяне? і хто спатрабуе зь Мяне адказу? І які пастух стане супроць мяне?

Vos', uzyhodzic' ên âk leŭ z vyšynâŭ Ârdana na ŭmacavanyâ seliščy; ale Â prymušu ih s'pešna sys'ci z' âgo; i hto vybrany, tamu daveru âgo, bo hto padobny na Mâne? i hto spatrabue z' Mâne adkazu? I âkì pastuh stane

suproc' mâne?

45. Дык вось, выслухайце вызначэньне Госпада, якое ён пастанавіў пра Вавілон, і намеры Яго, якія Ён мае пра зямлю Халдэйскую; сапраўды самыя малыя са статкаў пацягнуць іх; сапраўды, ён спустошыць селішчы іхнія зь імі.

Dyk vos', vysluhajce vyznačèn'ne Gospada, âkoe ёn pastanaviŭ pra Vavilon, i namery Âgo, âkiâ Ёn mae pra zâmlŭ Haldèjskuŭ; sapraŭdy samyâ malyâ sa statkaŭ pacâgnuc' ih; sapraŭdy, ёn spustošyc' seliščy ihniâ z' imi.

46. Ад шуму ўзяцця Вавілона затрасецца зямля, і лямант будзе чуцен сярод народаў.

Ad šumu ŭzâc'câ Vavilona zatrasecca zâmlâ, i lâmant budze čucen sârod narodaŭ.

51 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь: вось, Я падыму на Вавілон і на жыхароў ягоных супраціўнікаў Маіх.

Tak kaža Gaspodz': vos', Â padymu na Vavilon i na žyharoŭ âgonyh supraciŭnikaŭ Maih.

2. і пашлю на Вавілон вейнікаў, і разьвеюць яго, і спустошаць зямлю яго, бо ў дзень бедства нападуць на яго з усіх бакоў.

i pašlŭ na Vavilon vejnikaŭ, i raz'veŭc' âgo, i spustošac' zâmlŭ âgo, bo ŭ dzen' bedstva napaduc' na âgo z usih bakoŭ.

3. Хай лучнік напінае лук супроць таго, хто напінае лук, і на таго, хто выстаўляецца бранёю сваёю; і ня літуйце юнакоў яго, знішчыце ўсё войска ягонае.

Haj lučnik napinae luk suproc' tago, hto napinae luk, i na tago, hto

vystaŭlâecca branëû svaëû; ì nâ litujce ûnakouÿ âgo, z'niščyce ŭsë vojska âgonae.

4. Пабітыя няхай упадуць на зямлі Халдэйскай і прабітыя - на дарогах яе.

Pabityâ nâhaj upaduc' na zâmlì Haldèjskaj ì prabityâ - na darogah âe.

5. Бо не аўдавеў Ізраіль і Юда ад Бога свайго, Госпада Саваофа, хоць зямля іх поўная грахамі перад Сьвятым Ізраілевым.

Bo ne aŭdaveŭ Ìzrail' ì Ŭda ad Boga svajgo, Gospada Savaofa, hoc' zâmlâ ih poŭnaâ grahamì perad S'vâtyim Ìzrailevym.

6. Уцякайце з асяродзьдзя Вавілона і ратуйце кожны душу сваю, каб не загінуць ад беззаконья яго, бо гэта час помсты ў Госпада: Ён аддасць яму аддачу.

Ucâkajce z asârodz'dzâ Vavìlona ì ratujce kožny dušu svaû, kab ne zagìnuc' ad bezzakon'nâ âgo, bo gèta čas pomsty ŭ Gospada: Ęn addas'c' âmu addaču.

7. Вавілон быў залатою чараю ў руцэ ў Госпада, што ап'яняла ўсю зямлю; народы пілі зь яе віно і вар'яцелі.

Vavìlon byŭ zalatoû čaraû ŭ rucè ŭ Gospada, što ap'ânâla ŭsû zâmlû; narody pìlì z' âe vîno ì var'âcelì.

8. Раптоўна ўпаў Вавілон і разьбіўся; галасеце па ім, вазьмеце бальзаму на раны яго, можа, ён ацаліцца.

Raptoŭna ŭpaŭ Vavìlon ì raz'biŭsâ; galasece pa ìm, vaz'mece bal'zamu na rany âgo, moža, Ęn acalicca.

9. Лекавалі мы Вавілон, але не ацаліўся; пакіньце яго, і хадземце кожны ў сваю зямлю, бо вырак пра яго дастаў да нябёсаў і падняўся да воблакаў.

Lekavali my Vavìlon, ale ne acaliŭsâ; pakin'ce âgo, ì hadzemce kožny ŭ svaû

zâmlû, bo vyrak pra âgo dastaŭ da nâbësaŭ ì padnâŭsâ da voblakaŭ.

10. Гасподзь вывеў на сьвятло праўду нашу; хадземце і ўзьвесьцімце на Сіёне дзею Госпада Бога нашага.

Gaspodz' vyveŭ na s'vâtlo praŭdu našu; hadzemce ì ŭz'ves'cimce na Siëne dzeŭ Gospada Boga našaga.

11. Вастрэце стрэлы, напаўняйце калчаны; Гасподзь разбудзіў дух цароў Мідыйскіх, бо ў Яго ёсьць намер супроць Вавілона, каб зьнішчыць яго, бо гэта ёсьць помста Госпада, помста за храм Ягоны.

Vastrèce strèly, napaŭnâjce kalčany; Gaspodz' razbudziŭ duh caroŭ Mìdyjskih, bo ŭ Âgo ës'c' namer suproc' Vavilona, kab z'nìščyc' âgo, bo gèta ës'c' pomsta Gospada, pomsta za hram Âgony.

12. Насупроць сьцен Вавілона падымеце сьцяг, узмацніце нагляд, расстаўце варту, падрыхтуйце засады, бо, як Гасподзь намысьліў, так і зробіць, што мовіў на жыхароў Вавілона.

Nasuproc' s'cen Vavilona padymece s'câg, uzmocnice naglâd, rasstaŭce vartu, padryhtujce zasady, bo, âk Gaspodz' namys'liŭ, tak ì zrobic', što moviŭ na žyharoŭ Vavilona.

13. О, ты, што жывеш каля водаў вялікіх, багаты скарбамі! прыйшоў канец твой, мера прагнасьці тваёй!

O, ty, što žyveš kalâ vodaŭ vâlikih, bagaty skarbami! pryjšoŭ kanec tvoj, mera pragnas'ci tvaëj!

14. Гасподзь Саваоф, запрысягнуўся Самім Сабою: у ісьціне кажу, што напоўню цябе людзьмі, як саранчою, і падымуць крык супроць цябе.

Gaspodz' Savaof, zaprysâgnuŭsâ Samim Saboŭ: u is'cine kažu, što napaŭnû câbe lûdz'mi, âk sarančoŭ, ì padymuc' kryk suproc' câbe.

15. Ён стварыў зямлю сілаю Сваёю, сьцвердзіў сусьвет мудрасьцю Сваёю і розумам Сваім расхінуў нябёсы.

Ěn stvaryŭ zâmlû silaŭ Svaëû, s'cverdziŭ sus'vet mudras'cû Svaëû i rozumam Svaim rashinuŭ nâbësy.

16. Па голасе Яго шумяць воды на нябёсах, і Ён узводзіць воблакі ад краёў зямлі, творыць маланкі сярод дажджу і выводзіць вецер са сховішчаў Сваіх.

Pa golase Āgo ŝumâc' vody na nâbëсах, i Ěn uzvodzic' voblakì ad kraëŭ zâmlì, tvoryc' malankì sârod daždžu i vyvodzic' vecer sa shoviščaŭ Svaih.

17. Вар'яцее кожны чалавек у сваім веданьні, сарамаціць сябе кожны гутнік балванам сваім, бо балван ягоны ёсьць хлусьня, і няма ў ім духу.

Var'âcee kožny čalavek u svaim veden'ni, saramacic' sâbe kožny gutnik balvanam svaim, bo balvan âgony ës'c' hlus'nâ, i nâma ŭ ìm duhu.

18. Гэта - поўная пустата, дзея аблуды; у час наведаньня іх яны зьнікнуць.

Gèta - poŭnaâ pustata, dzeâ abludy; u čas navedan'nâ ih âny z'niknuc'.

19. Не такая, як іхняя, доля Якава, бо Бог ягоны ёсьць Творца ўсяго, і Ізраіль ёсьць жазло спадчыны Ягонаі, імя Яго - Гасподзь Саваоф.

Ne takaâ, âk ihnââ, dolâ Ākava, bo Bog âgony ës'c' Tvorca ŭsâgo, i Ìzrail' ës'c' žazlo spadčyny Āgonaj, imâ Āgo - Gaspodz' Savaof.

20. Ты ў мяне - молат, зброя вайсковая; табою Я пабіваў народы і табою разбураў царствы;

Ty ŭ mâne - molat, zbroâ vajsковаâ; taboŭ Ā pabivaŭ narody i taboŭ razburaŭ carstvy;

21. табою пабіваў каня і вершніка яго і табою пабіваў калясьніцу і калясьнічага яе;

taboŭ pabivaŭ kanâ i veršnika âgo i taboŭ pabivaŭ kalâs'nìcu i kalâs'ničaga âe;

22. табою пабіваў мужа і жонку, табою пабіваў і старога і маладога,

табою пабіваў і юнака і дзяўчыну;

taboû pabivaû muža i žonku, taboû pabivaû i staroga i maladoga, taboû pabivaû i ûnaka i dzâŭčynu;

23. і табою пабіваў пастуха і статак ягоны, табою пабіваў і земляроба і працоўнае быдла ягонае, табою пабіваў і начальнікаў вобласьцяў і кіроўцаў гарадоў.

i taboû pabivaû pastuha i statak âgony, taboû pabivaû i zemlârôba i pracoŭnae bydla âgonae, taboû pabivaû i načal'nikaŭ voblas'câŭ i kiroŭcaŭ garadoŭ.

24. І аддам Вавілону і ўсім жыхарам Халдэі за ўсё тое ліха, якое яны чынілі на Сіёне на вачах у вас, кажа Гасподзь.

Î addam Vavilonu i ŭsîm žyharam Haldèi za ŭsë toe liha, âkoe âny čynîli na Siëne na vačah u vas, kaža Gaspodz'.

25. Вось, Я - на цябе, гара загубная, кажа Гасподзь, што руйнуе ўсю зямлю, і працягну на цябе руку Маю, і скіну цябе са скалаў і зраблю цябе гарою абгарэлаю.

Vos', Â - na câbe, gara zagubnaâ, kaža Gaspodz', što rujnue ŭsû zâmlû, i pracâgnu na câbe ruku Maû, i skînu câbe sa skalaŭ i zrablû câbe garoû abgarèlaû.

26. І ня возьмуць зь цябе каменя для вуглоў і каменя на падмурак, а вечна будзеш запусьценнем, кажа Гасподзь.

Î nâ voz'muc' z' câbe kamenâ dlâ vugloŭ i kamenâ na padmurak, a večna budzeš zapus'cen'nem, kaža Gaspodz'.

27. Падымеце сьцяг на зямлі, трубеце ў трубу сярод народаў, азбройце супроць яго народы, склічце на яго царствы Арарацкія, Мінійскія і Аскеназскія, пастаўце правадыра супроць яго, наведзеце коней, як страшную саранчу.

Padymece s'câg na zâmlì, trubece ů trubu sârod narodaů, azbrojce suproc' âgo narody, sklìčce na âgo carstvy Ararackiâ, Mìnijskiâ i Askenazskiâ, pastaůce pravadyra suproc' âgo, navâdzece konej, âk strašnuů saranču.

28. Азбройце супроць яго народы, цароў Мідыі, начальнікаў абласьцей і ўсіх кіроўцаў яе гарадоў і ўсю зямлю, падуладную ёй.

Azbrojce suproc' âgo narody, caroů Mìdyi, načal'nikaů ablas'cej i ůsìh kìroůcaů âe garadoů i ůsŭ zâmlŭ, paduladnuů ej.

29. Трасецца зямля і трымціць, бо спраўджваюцца над Вавілонам намеры Госпада зрабіць зямлю Вавілонскую пусткаю без жыхароў.

Trasecca zâmlâ i trymcìc', bo spraůdžvaŭcca nad Vavilonam namery Gospada zrabìc' zâmlŭ Vavilonskuů pustkaů bez žyharoů.

30. Перасталі змагацца асілкі Вавілонскія, сядзяць ва ўмацаваньнях сваіх; вычарпалася сіла іхняя, зрабіліся як жанчыны, жытлішчы іхнія спалены, замкі іхнія патрушчаны.

Perastalì zmagacca asìlki Vavilonskiâ, sâdzâc' va ůmacavan'nâh svaih; vyčarpalasâ sila ihnââ, zrabìlisâ âk žančyny, žytliščy ihniâ spaleny, zamki ihniâ patruščany.

31. Ганец бяжыць насустрач ганцу, і весьнік - насустрач весьніку, каб узьвясьціць цару Вавілонскаму, што горад яго ўзяты з усіх бакоў,

Ganec bâžyc' nasustrač gancu, i ves'nìk - nasustrač ves'nìku, kab uz'vâs'cìc' caru Vavilonskamu, što gorad âgo ůzâty z usìh bakoů,

32. і броды захоплены, і агароджы спалены агнём, і ваяры ахоплены страхам.

i brody zahopleny, i agarodžy spaleny agnëm, i vaâry ahopleny straham.

33. Бо так кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: дачка Вавілона

падобная на гумно ў час малацьбы ў ім; яшчэ крыху, і настане час жніва яе.

Bo tak kažã Gaspodz' Savaof, Bog Izraileŭ: dačka Vavilona padobnaâ na gumno ŭ čas malac'by ŭ im; âščè kryhu, i nastane čas žniva âe.

34. Жэр мяне і грыз мяне Навухаданосар, цар Вавілонскі; зрабіў мяне пустым посудам; праглынуў мяне, як дракон; напаўняў чэрава сваё слодычамі маімі, вывяргаў мяне,

Žer mâne i gryz mâne Navuhadanosar, car Vavilonski; zrabïŭ mâne pustym posudam; praglynuï mâne, âk drakon; napaŭnâŭ čerava svaë slodyčami maïmï, vyvârgaŭ mâne,

35. Крыўда мая і плоць мая - на Вавілоне, скажа насельніца Сіёна, і кроў мая - на жыхарах Халдэі, скажа Ерусалім.

Kryŭda maâ i ploc' maâ - na Vavilone, skaža nasel'nica Siëna, i kroŭ maâ - na žyharah Haldèi, skaža Erusalim.

36. Таму так кажа Гасподзь: вось, я ўступлюся ў тваю дзею і адпомшчу за цябе, і асушу мора яго, і высушу каналы яго.

Tamu tak kažã Gaspodz': vos', â ŭstuplŭsâ ŭ tvaŭ dzeŭ i adpomšču za câbe, i asušu mora âgo, i vysušu kanaly âgo.

37. І Вавілон будзе грудая руінаў, селішчам шакалаў, жудасьцю і пасьмешышчам, без жыхароў.

ï Vavilon budze grudaŭ ruinaŭ, seliščam šakalaŭ, žudas'cŭ i pas'mešyščam, bez žyharoŭ.

38. Як ільвы зыркаюць усе яны, і заравуць як шчанюкі ільвіныя.

Âk il'vy zyrkaŭc' use âny, i zaravuc' âk ščanŭki il'vinyâ.

39. У час іхняга разгарачэння зраблю ім гасьціну і ўпаю іх, каб яны павесяліліся і заснулі вечным сном, і не прачыналіся, кажа Гасподзь.

U čas ihnâga razgaračën'nâ zrablŭ im gas'cinu i ŭpaŭ ih, kab âny pavesâlilisâ i zasnulï večnym snom, i ne pračynalisâ, kažã Gaspodz'.

40. Зьвяду іх як ягнят на закол, як бараноў з казламі.

Z'vâdu ih âk âgnât na zakol, âk baranoŭ z kazlamì.

41. Як узяты Сэсах, і заваявана слава ўсёй зямлі! Як зрабіўся Вавілон жахам сярод народаў!

Âk uzâty Sèsah, i zavaâvana slava ŭsěj zâmlì! Âk zrabiŭsâ Vavilon žaham sârod narodaŭ!

42. Памкнулася на Вавілон мора; ён пакрыты мноствам хваляў яго.

Pamknulasâ na Vavilon mora; ên pakryty mnostvam hvalâŭ âgo.

43. Гарады яго зрабіліся пустымі, зямля сухою, стэпам, зямлёю; дзе ня жыве ніводзін чалавек, і дзе не праходзіць сын чалавечы.

Garady âgo zrabilisâ pustymì, zâmlâ suhoŭ, stèpam, zâmlëŭ; dze nâ žyve nìvodzìn čalavek, i dze ne prahodzìc' syn čalavečy.

44. І наведаю Віла ў Вавілоне і вырву з вуснаў ягоных праглынутае ім, і народы ня будуць болей сьцякацца да яго, нават і мury Вавілонскія асыплюцца.

Ì navedaŭ Vila ŭ Vavilone i vyrvu z vusnaŭ âgonyh praglynutae ìm, i narody nâ buduc' bolej s'câkacca da âgo, navat i mury Vavilonskiâ asyplŭcca.

45. Выходзь з асяродзьдзя яго, народзе Мой, і ратуйце кожны душу сваю ад палымянага гневу Госпада.

Vyhozdz' z asârodz'dzâ âgo, narodze Moj, i ratujce kožny dušu svaŭ ad palymânaga gnevu Gospada.

46. Хай не аслабне сэрца вашае, і ня бойцеся чуткі, якая будзе пачута на зямлі; чутка прыйдзе ў адзін год, і потым на другі год, і на зямлі будзе гвалт, валадар паўстане на валадара.

Haj ne aslabne sèrca vašae, i nâ bojcesâ čutkì, âkaâ budze pačuta na zâmlì; čutka pryjdze ŭ adzìn god, i potym na drugi god, i na zâmlì budze gvalt, valadar paŭstane na valadara.

47. Таму вось, прыходзяць дні, калі Я наведаю балваноў Вавілона, і ўся

зямля ягоная будзе пасаромлена, і ўсе пабітыя яго ўпадучь сярод яго.

Tamu vos', pryhodzâc' dni, kali Â navedaû balvanoŭ Vavilona, i ũsâ zâmlâ âgonaâ budze pasaromlena, i ũse pabityâ âgo ũpaduc' sârod âgo.

48. І ўзрадуюцца над Вавілонам неба і зямля і ўсё, што на іх; бо з поўначы прыйдуць да яго спусташальнікі, кажа Гасподзь.

Î ũzraduŭcca nad Vavilonam neba i zâmlâ i ũsë, što na ih; bo z poŭnačy pryjduc' da âgo spustašal'nikì, kaža Gaspodz'.

49. Як Вавілон не скідаў пабітых Ізраільцянаў, так у Вавілоне будуць скінуты пабітыя ўсёй краіны.

Âk Vavilon ne skidaŭ pabityh Ìzrail'cân, tak u Vavilone buduc' skinuty pabityâ ũsëj krainy.

50. Хто ўратуецца ад меча, уцякайце, ня спыняйцеся, спамянеце здалёк пра Госпада, і хай узыдзе Ерусалім на сэрца ваша.

Hto ũratuecca ad meča, ucâkajce, nâ spynâjcesâ, spamânece zdalëk pra Gospada, i haj uzydze Erusalim na sërca vaša.

51. Сорамна нам было, калі мы слухалі нагану; ганьба пакрывала твары нашыя, калі чужаземцы прыйшлі ў сьвятыню дома Гасподняга.

Soramna nam bylo, kali my sluhali naganu; gan'ba pakryvala tvary našyâ, kali čužazemcy pryjšli ũ s'vâtynû doma Gaspodnâga.

52. Затое вось, прыходзяць дні, кажа Гасподзь, калі я наведаю балваноў ягоных, і па ўсёй зямлі яго будуць стагнаць параненыя.

Zatoe vos', pryhodzâc' dni, kaža Gaspodz', kali â navedaû balvanoŭ âgonyh, i pa ũsëj zâmli âgo buduc' stagnac' paranenyâ.

53. Хоць бы Вавілон узвысіўся да нябёсаў, і хоць бы ён на вышыні ўмацаваў цвярдыню сваю; але ад мяне прыйдуць да яго спусташальнікі, кажа Гасподзь.

Hoc' by Vavilon uzvysiŭsâ da nâbësaŭ, i hoc' by ën na vyšyni ũmacavaŭ

c'vârdynû svaû; ale ad mâne pryjduc' da âgo spustašal'nikì, kaža Gaspodz'.

54. Праляціць гул ляманту ад Вавілона і вялікае разбурэнне - ад зямлі Халдэйскай,

Pralâcic' gul lâmantu ad Vavilona i vâlikae razburèn'ne - ad zâmlì Haldèjskaj,

55. бо Гасподзь спустошыць Вавілон і пакладзе канец ганарыстаму голасу ў ім. Зашумяць хвалі іх як вялікія воды, пачуецца шумны голас іх.

bo Gaspodz' spustošyc' Vavilon i pakladze kanec ganarystamu golasu ũ im.

Zašumâc' hvalì ih âk vâlikîâ vody, pačuecca šumny golas ih.

56. Бо прыйдзе на яго, на Вавілон, спусташальнік, і ўзяты будуць ратаборцы ягоныя, паламаныя будуць лукі іхнія; бо Гасподзь, Бог аддачаў, аддасьць аддачу.

Bo pryjdze na âgo, na Vavilon, spustašal'nik, i ũzâty buduc' rataborcy

âgonyâ, palamanyâ buduc' lukì ihniâ; bo Gaspodz', Bog addačaŭ, addas'c' addaču.

57. І напаю дап'яна князёў яго і мудрацоў яго, начальнікаў вобласьцяў яго і кіроўцаў гарадоў яго, і ваяроў яго, і заснуць сном вечным і не прагнуцца, кажа Цар, - Гасподзь Саваоф імя Яго.

Ì napaŭ dap'âna knâzëŭ âgo i mudracouŭ âgo, načal'nikaŭ voblas'câŭ âgo i kiroŭcaŭ garadoŭ âgo, i vaâroŭ âgo, i zasnuc' snom večnym i ne pračnucca, kaža Car, - Gaspodz' Savaof imâ Âgo.

58. Так кажа Гасподзь Саваоф: тоўстыя мury Вавілона да падмурку будуць разбураны, і высокія брамы яго будуць спалены агнём; і вось, дарма працавалі народы, і плямёны мучылі сябе дзеля агню.

Tak kaža Gaspodz' Savaof: toŭstyâ mury Vavilona da padmurku buduc' razburany, i vysokiâ bramy âgo buduc' spaleny agnëm; i vos', darma pracavalì narody, i plâmëny mučyli sâbe dzelâ agnû.

59. Слова, якое прарок Ерамія наказаў Сэраю, сыну Нірыі, сыну Маасэі, калі ён выпраўляўся ў Вавілон з Сэдэкіем, царом Юдэйскім, у чацьвёрты год яго цараванья; Сэрая быў галоўны пасьцельнік.

Slova, âkoe prarok Eramiâ nakazaŭ Sèraû, synu Niryi, synu Maasèi, kali ên vypraŭlâŭsâ ŭ Vavilon z Sèdèkiem, carom Údèjskim, u čac'vérty god âgo caravan'nâ; Sèraâ byŭ galoŭny pas'cel'nik.

60. Ерамія ўпісаў у адну кнігу ўсе бядоты, якія павінны былі прыйсьці на Вавілон, усе гэтыя прамовы, напісаныя на Вавілон.

Eramiâ ŭpisaŭ u adnu knìgu ŭse bâdoty, âkiâ pavìnny byli pryjs'ci na Vavilon, use gètyâ pramovy, napìsanyâ na Vavilon.

61. І сказаў Ерамія Сэраю: калі ты прыйдзеш у Вавілон, дык глядзі, прачытай усе гэтыя прамовы,

Ì skazaŭ Eramiâ Sèraû: kali ty pryjdzesh u Vavilon, dyk glâdzi, pračytaj use gètyâ pramovy,

62. і скажы: Госпадзе! Ты прамовіў пра месца гэтае, што зьнішчыш яго так, што не застанецца ў ім ні чалавека, ні быдла, а яно будзе вечнаю пустэльніяю.

ì skažy: Gospadze! Ty pramoviŭ pra mesca gètae, što z'nìščyš âgo tak, što ne zastanecca ŭ im nì čalaveka, nì bydla, a âno budze večnaŭ pustèl'nâŭ.

63. І калі закончыш чытаньне гэтай кнігі, прывяжы да яе камень і кінь яе на сярэдзіну Еўфрата,

Ì kali zakončyš čytan'ne gètaj knìgi, pryvâžy da âe kamen' i kìn' âe na sârèdzìnu Eŭfrata,

64. і скажы: так апусьціцца Вавілон і не паўстане ад таго бедства, якое Я навяду на яго, і яны зусім зьнямогуцца. Дагэтуль прамовы Ераміі.

ì skažy: tak apus'cicca Vavilon i ne paŭstane ad tago bedstva, âkoe Â navâdu na âgo, i âny zusìm z'nâmogucca. Dagètul' pramovy Eramii.

52 Кіраўнік

1. Сэдэкію было дваццаць адзін год, калі пачаў цараваць, і цараваў у Ерусаліме адзінаццаць гадоў; імя маці ягонай - Хамуталь, дачка Ерамій зь Ліўны.

Sèdèkiû bylo dvaccac' adzìn god, kalì pačau caravac', i caravaŭ u Erusalime adzìnaccac' gadoŭ; imâ macì âgonaj - Hamutal', dačka Eramiì z' Liŭny.

2. І ён рабіў благое ў вачах Госпада, усё тое, што рабіў Ёакім;

Ì èn rabiŭ blagoe ŭ vačah Gospada, usë toe, što rabiŭ Ěakim;

3. таму гнеў Госпада быў над Ерусалімам і Юдам да таго, што Ён адкінуў іх ад аблічча Свайго; і Сэдэкія адпаўся ад цара Вавілонскага.

tamu gneŭ Gospada byŭ nad Erusalimam i Ŭdam da tago, što Ěn adkìnuŭ ih ad abličča Svajgo; i Sèdèkiâ adpaŭsâ ad cara Vavilonskaga.

4. І было, у дзявяты год яго кіраванья, у дзясятым месяцы, у дзясяты дзень месяца, прыйшоў Навухаданосар, цар Вавілонскі, сам і ўсё войска ягонае, да Ерусаліма і аблеглі яго і зрабілі вакол яго насыпы.

Ì bylo, u dzâvâty god âgo kìravan'nâ, u dzâsâty mèsâcy, u dzâsâty dzen' mèsâca, pryjšoŭ Navuhadanosar, car Vavilonski, sam i ŭsë vojska âgonae, da Erusalima i ablegli âgo i zrabili vakol âgo nasypu.

5. І быў горад у аблозе да адзінаццатага года цара Сэдэкіі.

Ì byŭ gorad u abloze da adzìnaccataga goda cara Sèdèkiì.

6. У чацьвёртым месяцы, у дзявяты дзень месяца, голад у горадзе ўзмацніўся, і ня было хлеба ў народа зямлі.

U čac'vërtym mèsâcy, u dzâvâty dzen' mèsâca, golad u goradze ŭzmacniŭsâ, i nâ bylo hleba ŭ naroda zâmli.

7. Зроблена была праломіна ў горад, і пабеглі ўсе ваенныя з горада

ўначы праз браму, што была паміж дзьвюма сьценамі каля царовага саду, і пайшлі стэпавай дарогаю; а Халдэі былі вакол горада.

Zroblena byla pralomina ŭ gorad, i pabegli ŭse vaennyâ z gorada ŭnačy праз браму, што была паміж dz'vûma s'cenami kalâ carovaga sadu, i pajšli stèpavaj darogaŭ; a Haldèi byli vakol gorada.

8. Войска Халдэйскае пагналася за царом, і дагнала Сэдэкію на раўнінах Ерыхонскіх, і ўсё войска ягонае разьбеглася ад яго.

Vojska Haldèjskae pagnalasâ za carom, i dagnala Sèdèkiû na raŭnìnah Eryhonskih, i ŭsè vojska âgonae raz'beglasâ ad âgo.

9. І ўзялі цара і прывялі яго да цара Вавілонскага ў Рыўлу, у зямлі Эмат, дзе ён учыніў над ім суд.

Ì ŭzâli cara i pryvâli âgo da cara Vavilonskaga ŭ Ryŭlu, u zâmli Èmat, dze èn učyniŭ nad im sud.

10. І закалоў цар Вавілонскі сыноў Сэдэкіі на вачах у яго, і ўсіх князёў Юдэйскіх закалоў у Рыўле;

Ì zakaloŭ car Vavilonski synoŭ Sèdèkiì na vačah u âgo, i ŭsìh knâzëŭ Ûdèjskih zakaloŭ u Ryŭle;

11. а Сэдэкію выкалаў вочы і загадаў закаваць яго ў медныя аковы; і завёў яго цар Вавілонскі ў Вавілон і пасадзіў яго ў дом варты да дня сьмерці яго.

a Sèdèkiû vykalaŭ vočy i zagadaŭ zakavac' âgo ŭ mednyâ akovy; i zavëŭ âgo car Vavilonski ŭ Vavilon i pasadziŭ âgo ŭ dom varty da dnâ s'merci âgo.

12. У пяты месяц, у дзясяты дзень месяца, - гэта быў дзевятнаццаты год цара Навухаданосара, цара Вавілонскага, - прыйшоў Навузардан, начальнік целаахоўцаў, які стаяў перад царом Вавілонскім, у Ерусалім, *U pâty mesâc, u dzâsâty dzen' mesâca, - gèta byŭ dzevâtnaccaty god cara Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, - pryjšoŭ Navuzardan, načal'nik*

celaahoŭcaŭ, âki staâŭ perad carom Vavilonskim, u Erusalim,

13. і спаліў дом Гасподні, і дом цара і ўсе дамы ў Ерусаліме, і ўсе дамы вялікія спаліў агнём.

ì spaliŭ dom Gaspodni, ì dom cara ì ŭse damy ŭ Erusalime, ì ŭse damy vâlikîâ spaliŭ agnëm.

14. І ўсё войска Халдэйскае, што было з начальнікам целаахоўцаў, разбурыла ўсе сьцены вакол Ерусаліма.

Ì ŭsë vojska Haldèjskae, što bylo z načal'nikam celaahoŭcaŭ, razburyla ŭse s'ceny vakol Erusalima.

15. Бедных з народу і астатні люд, што заставаўся ў горадзе, і перабежчыкаў, якія перакінуліся да цара Вавілонскага, і наогул рэшту простага люду Навузардан, начальнік целаахоўцаў, высяліў.

Bednyh z narodu ì astatni lûd, što zastavaŭsâ ŭ goradze, ì perabežčykaŭ, âkiâ perakinulisâ da cara Vavilonskaga, ì naogul rëštu prostaga lûdu Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, vysâliŭ.

16. Толькі некалькіх зь беднага люду зямлі Навузардан, начальнік целаахоўцаў, пакінуў дзеля вінаграднікаў і земляробства.

Tol'ki nekal'kih z' bednaga lûdu zâmlì Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, pakinuŭ dzelâ vinogradnikaŭ ì zemlârobstva.

17. І слупы медныя, якія былі ў доме Гасподнім, і падставы, і меднае мора, якое ў доме Гасподнім, паламалі Халдэі і занесьлі ўсю медзь іхнюю ў Вавілон.

Ì slupy mednyâ, âkiâ byli ŭ dome Gaspodnim, ì padstavy, ì mednae mora, âkoe ŭ dome Gaspodnim, palamali Haldèi ì zanes'li ŭsû medz' ihnûû ŭ Vavilon.

18. І тазы і лапаткі, і нажы і чары, і лыжкі і ўвесь медны посуд, ужываны пры набажэнстве, забралі;

Ì tazy ì lapatki, ì nažy ì čary, ì lyžki ì ŭves' medny posud, užyvany pry nabažènstve, zabrali;

19. і місы і абцугі, і чары і катлы, і лампы, - і фіміямнікі, і кубкі, што было залатое - залатое, і што было срэбнае - срэбнае, узяў начальнік целаахоўцаў;

ì misy ì abcugi, ì čary ì katly, ì lampady, - ì fimiâmniki, ì kubki, što bylo zalatoe - zalatoe, ì što bylo srèbnae - srèbnae, uzâŭ načal'nik celaahoŭcaŭ;

20. таксама два слупы, адно мора і дванаццаць медных валоў, якія служылі падстаўкамі, якія цар Саламон зрабіў у доме Гасподнім, - медзі ва ўсіх гэтых рэчах немагчыма было зважыць.

taksama dva slupy, adno mora ì dvanaccac' mednyh valoŭ, âkiâ služyli padstaŭkami, âkiâ car Salamon zrabiŭ u dome Gaspodnim, - medzi va ŭsìh gètyh rèčah nemagčyima bylo zvažyc'.

21. Слупы гэтыя былі кожны слуп у васьмнаццаць локцяў вышыні, і шнурок у дванаццаць локцяў абымаў яго, а таўшчыня сыцен яго, усярэдзіне пустога, у чатыры пальцы.

Slupy gètyâ byli kožny slup u vasâmnaccac' lokcâŭ vyšyni, ì šnurok u dvanaccac' lokcâŭ abymaŭ âgo, a taŭščynâ s'cen âgo, usârèdzine pustoga, u čatyry pal'sy.

22. І вянок на ім медны, а вышыня вянка пяць локцяў; і сетка і гранатавыя яблыкі вакол былі ўсе медныя; тое самае і на другім слупе з гранатавымі яблыкамі.

Ì vânok na ìm medny, a vyšynâ vânka pâc' lokcâŭ; ì setka ì granatavyâ âblyki vakol byli ŭse mednyâ; toe samae ì na drugim slupe z granatavymi âblykami.

23. Гранатавых яблыкаў было па ўсіх баках дзевяноста шэсьць; усіх яблыкаў вакол сеткі - сто.

Granatavyh âblykaŭ bylo pa ŭsìh bakah dzevânosta šès'c'; usih âblykaŭ

vakol setki - sto.

24. Начальнік целаахоўцаў узяў таксама Сэраю першасьвятара і Цэфанію, другога сьвятара, і трох вартавых парога.

Načal'nik celaahoŭcaŭ uzâŭ taksama Sèraŭ peršas'vâtara i Cèfaniŭ, drugoga s'vâtara, i troh vartavyh paroga.

25. І з горада ўзяў аднаго еўнуха, які быў начальнікам над ваеннымі людзьмі, і сем чалавек, што стаялі перад абліччам цара, якія былі ў горадзе, і галоўнага пісара ў войску, што запісваў у войска народ зямлі, і шэсьцьдзясят чалавек - з народу краіны, знойдзеных у горадзе.

Ì z gorada ŭzâŭ adnago eŭnuha, âki byŭ načal'nikam nad vaennymi lŭdz'mi, i sem čalavek, što staâli perad abliččam cara, âkiâ byli ŭ goradze, i galoŭnaga pisara ŭ vojsku, što zapisvaŭ u vojska narod zâmlì, i šès'c'dzâsât čalavek - z narodu kraïny, znojdzennyh u goradze.

26. І ўзяў іх Навузардан, начальнік целаахоўцаў, і завёў іх да цара Вавілонскага ў Рыўлу.

Ì ŭzâŭ ih Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, i zavëŭ ih da cara Vavilonskaga ŭ Ryŭlu.

27. І перабіў іх цар Вавілонскі і аддаў сьмерці іх у Рыўле, у зямлі Эмат; і выселены быў Юда зь зямлі сваёй.

Ì perabiŭ ih car Vavilonski i addaŭ s'merci ih u Ryŭle, u zâmlì Èmat; i vyseleny byŭ Ŭda z' zâmlì svaëj.

28. Вось народ, які выселіў Навухаданосар: у сёмы год тры тысячы дваццаць тры Юдэі;

Vos' narod, âki vyseliŭ Navuhadanosar: u sëmy god try tysâčy dvaccac' try Ŭdèi;

29. у васьмнаццаты год Навухаданосара зь Ерусаліма выселена васемсот трыццаць дзьве душы;

u vasâmnaccaty god Navuhadanosara z' Erusalima vyselena vasesmot tryccac' dz've dušy;

30. у дваццаць трэці год Навухаданосара Навузардан, начальнік целаахоўцаў, выселіў Юдэяў сямсот сорок пяць душ: усяго чатыры тысячы шасьцьсот душ.

u dvaccac' trècì god Navuhadanosara Navuzardan, načal'nik celaahoŭcaŭ, vyseliŭ Ūdèâŭ sâmsot sorak pâc' duš: usâgo čatyry tysâcy šas'c'sot duš.

31. У трыццаць сёмы год пасля перасяленьня Ёакіма, цара Юдэйскага, у дванаццатым месяцы, у дваццаць пяты дзень месяца, Эвільмэрадах, цар Вавілонскі, у першы год цараваньня свайго, узвысіў Ёакіма, цара Юдэйскага, і вывеў яго зь цямнічнага дома;

U tryccac' sëmy god pas'lâ perasâlen'nâ Ėakima, cara Ūdèjskaga, u dvanaccatym mesâcy, u dvaccac' pâty dzen' mesâca, Ėvil'mèradah, car Vavilonski, u peršy god caravan'nâ svajgo, uzvysiŭ Ėakima, cara Ūdèjskaga, i vyveŭ âgo z' câmničnaga doma;

32. і гутарыў зь ім прыязна, і паставіў трон ягоны вышэй за троны цароў, якія былі ў яго ў Вавілоне;

ì gutaryŭ z' im pryâzna, ì pastaviŭ tron âgony vyšěj za trony caroŭ, âkiâ byli ŭ âgo ŭ Vavilone;

33. і памяняў цямнічную вопратку ягоную, і ён заўсёды ў яго абедаяў ва ўсе дні жыцьця свайго.

ì pamânâŭ câmničnuŭ vopratku âgonuŭ, ì ên zaŭsëdy ŭ âgo abedaŭ va ŭse dni žyc'câ svajgo.

34. І ўтрыманьне яго, утрыманьне пастаяннае выдавалася яму ад цара дзень у дзень да дня сьмерці яго, ва ўсе дні жыцьця ягонага.

ì ŭtryman'ne âgo, utryman'ne pastaânnae vydavalasâ âmu ad cara dzen' u dzen' da dnâ s'merci âgo, va ŭse dni žyc'câ âgonaga.

ПЛАЧ

1 Кіраўнік

1. Які асамотнены горад, людны калісьці! ён нібы аўдавеў; вялікі паміж народамі, уладца краін адрабляе даніну.

Âki asamotneny gorad, lûdny kalis'ci! ën niby aŭdaveŭ; vâlikì pamìž narodami, uladca krain adrablâe daninu.

2. Горка плача ён уначы, і сьлёзы яго па шчоках бягуць. Ня мае сучешніка сярод тых, што любілі яго; усе сябры яму здрадзілі, яму сталіся ворагамі.

Gorka plača ën unacy, i s'lëzy âgo pa ščokah bâguc'. Nâ mae sucešnika sârod tyh, što lûbili âgo; use sâbry âmu zdradzili, âmu stalisâ voragami.

3. Юда ў выгнаньні, у цярпеньнях і ў цяжкай няволі, пасяліўся сярод язычнікаў, і не знаходзіць спакою сабе; усе, хто яго перасьледаваў, дагналі яго ў цясьнінах.

Ūda ŭ vygnan'nì, u cârpen'nâh i ŭ câžkaj nâvoli, pasâliŭsâ sârod âzyčnikaŭ, i ne znahodzic' spakoŭ sabe; use, hto âgo peras'ledavaŭ, dagnali âgo ŭ câs'ninah.

4. Шляхі да Сіёна ў жалобе, не пасьпяшае ніхто на сьвята; усе апусьцелі брамы; сьвятары яго енчаць, дзяўчаты ягоныя ў смутку, горка й самому яму.

Šlâhì da Siëna ŭ žalobe, ne pas'pâšae nihto na s'vâta; use apus'celi bramy; s'vâtary âgo enčac', dzâŭčaty âgonyâ ŭ smutku, gorka j samomu âmu.

5. Ворагі апанавалі яго, няпрямцелі шчасьцяцца ў дабрадзенстве, бо

наслаў на яго Гасподзь бядоту за многія беззаконьні ягоныя; дзеці яго пайшлі ў палон паперадзе ворага.

Voragì apanavalì âgo, nâpnyâcelì ščas'câcca ũ dabradzenstve, bo naslaŭ na âgo Gaspodz' bâdotu za mnogîâ bezzakon'ni âgonyâ; dzeci âgo pajšli ũ palon paperadze voraga.

6. І адабрана ў дачкі Сіёна ўся яе велічнасьць; князі яе, як алені, што не знаходзяць пашы; і бясьсіла ідуць яны перад паганятым.

Ì adabrana ũ dačkì Siëna ũsâ âe veličnas'c'; knâzì âe, âk aleni, što ne znahodzâc' pašy; ì bâs'sila iduc' âny perad paganâty.

7. Успамінае Ерусалім у дні бедства свайго і пакутаў сваіх, пра ўсе скарбы свае, што былі ў яго за былымі днямі, тым часам народ яго гіне ад рук ворага, і ніхто яму не пасабляе; супастаты глядзяць на яго і сьмяюцца зь яго суботаў.

Uspaminae Erusalim u dni bedstva svajgo ì pakutaŭ svaih, pra ũse skarby svae, što byli ũ âgo za bylymì dnâmi, tym časam narod âgo gine ad ruk voraga, ì nihto âmu ne pasablâe; supastaty glâdzâc' na âgo ì s'mâŭcca z' âgo subotaŭ.

8. Цяжка зграшыў Ерусалім, і за тое зрабіўся агідны; кожны, хто славіў яго, глядзіць на яго з пагардай, галізму ягоную ўбачыўшы; ён і сам уздыхае і адварочваецца.

Câžka zgrašyŭ Erusalim, ì za toe zrabiŭsâ agidny; kožny, hto slaviŭ âgo, glâdzic' na âgo z pagardaj, galiznu âgonuŭ ũbačyŭšy; ën ì sam uzdyhae ì advaročvaecca.

9. На прыполе ў яго была нечысьць, але ён ня думаў пра будучыню, і заняпаў так ганебна, і няма яму сучешніка. "Паглядзі, Госпадзе, на гароту маю, бо вораг узвысіўся!"

Na prypole ũ âgo byla nečys'c', ale ën nâ думаŭ пра budúчынŭ, ì zanâpaŭ

tak ganebna, i nâma âmu sucešnika. "Paglâdzi, Gospadze, na garotu maû, bo vorag uzvysiÛsâ!"

10. Вораг руку працягнуў на ўсе скарбы ягоныя; ён бачыць, як уваходзяць язычнікі ў сьвятыню ягоную, пра якую Ты наказаў, каб яны ня ўступалі ў сходню Тваю.

Vorag ruku pracâgnuï na Ûse skarby âgonyâ; ên bačyc', âk uvahodzâc' âzyčnikì Û s'vâtynû âgonuû, pra âkuû Ty nakazaï, kab âny nâ Ûstupali Û shodnû Tvaû.

11. Увесь народ ягоны ўздыхае, шукаючы хлеба, за ежу багацьці свае аддае, каб душу ўмацаваць. "Паглядзі, Госпадзе, і падзівіся, які я пагарджаны!"

Uves' narod âgony Ûzdyhae, šukaïčy hleba, za ežu bagac'ci svae addae, kab dušu Ûmacavac'. "Paglâdzi, Gospadze, i padživisâ, âkì â pagardžany!"

12. Хай ня будзе гэтага з вамі, вы, што дарогай праходзіце! зірнеце і падзівецца, ці ёсць хвароба, як хвароба мая, што спасьцігла мяне, што наслаў на мяне Гасподзь у дзень палкага гневу Свайго?

Haj nâ budze gètaga z vami, vy, što darogaj prahodzice! zirnece i padzivecesâ, ci ësc' hvaroba, âk hvaroba maâ, što spas'cigla mâne, što naslaï na mâne Gaspodz' u dzen' palkaga gnevu Svajgo?

13. Згары Ён паслаў агонь у косткі мае, і ён авалодаў імі; раскінуў сеткі на ногі мае, абярнуў мяне, і зьбедніў мяне, каб я таміўся дзень кожны.

Zgary Ên paslaï agon' u kostkì mae, i ên avalodaï imi; raskinuï setkì na nogi mae, abârnuï mâne, i z'bedniï mâne, kab â tamiÛsâ dzen' kožny.

14. Ярмо пахібнасьцяў маіх зьвязана ў руцэ Ягонаі; яны сплечены і падняліся на шыю маю; Ён паслабіў сілу маю. Гасподзь аддаў мяне ў рукі, зь якіх не магу я вырвацца.

Ârmo pahibnas'câï maih z'vâzana Û rucè Âgonaj; âny spleceny i padnâlisâ

na šyû maû; Ęn paslabiũ silu maû. Gaspodz' addaũ mâne ũ ruki, z' âkih ne magu â vyrvacca.

15. Усіх дужых маіх Гасподзь скінуў сярод мяне, склікаў супроць мяне сход, каб вынішчыць хлопцаў маіх; як у таўчэльні стаптаў Гасподзь дзеву, дачку Юдавую.

Usih dužyh maih Gaspodz' skinuũ sârod mâne, sklikaũ suproc' mâne shod, kab vyniščyc' hlopcaũ maih; âk u taũčèl'ni staptaũ Gaspodz' dzevu, dačku Ŭdavuũ.

16. Па гэтым плачу я; вока маё, вока маё вылівае воды, бо далёка ад мяне мой сучешнік, які ажывіў бы душу маю; дзеці мае спустошаны, бо перамог вораг.

Pa gèтым плачу â; voka maë, voka maë vylivae vody, bo dalëka ad mâne moj sucešnik, âki ažyviũ by dušu maû; dzeci mae spustošany, bo peramog vorag.

17. Сіён працягвае рукі свае, а сучешніка яму няма, Гасподзь даў загад пра Якава ворагам ягоным; Ерусалім сярод іх амярзоціўся.

Siën pracâgvae ruki svae, a sucešnika âmu nâma, Gaspodz' daũ zagad pra Âkava voragam âgonym; Erusalim sârod ih amârzociũsâ.

18. Гасподзь праведны, бо не ўпакораны быў я слову Ягонаму.

Паслухайце, усе народы, і зірнеце на немач маю: дзевы мае і хлопцы мае ў няволю пайшлі.

Gaspodz' pravedny, bo ne ũpakorany byũ â slovu Âgonamu. Pasluhajce, use narody, i zirnese na nemač maû: dzevy mae i hlopcy mae ũ nâvolũ pajšli.

19. Клічу сяброў маіх, але яны ашукалі мяне; сьвятары мае і старцы мае канаюць у горадзе, шукаючы ежы сабе, каб душу сваю падмацаваць.

Kliču sâbroũ maih, ale âny ašukali mâne; s'vâtary mae i starcy mae kanaũc' u goradze, šukaũčy ežy sabe, kab dušu svaũ padmacavac'.

20. Паглядзі, Госпадзе, бо мне цесна, хвалюецца ўва мне нутроба, сэрца маё перавярнулася ўва мне за тое, што я ўпарта Табе супрацівіўся; меч звонку зьбязьдзетніў мяне, а дома - як сьмерць.

Paġlâdzì, Gospadze, bo mne cesna, hvalûeccâ ŭva mne nutroba, sèrca maë peravârnułasâ ŭva mne za toe, što â ŭparta Tabe supraciviŭsâ; meč zvonku z' bâz' dzetniŭ mâne, a doma - âk s' merc'.

21. Пачулі, што я енчу, а сучешніка мне няма; пачулі ўсе ворагі мае пра гароту маю і парадаваліся, што Ты зрабіў гэта: о, калі б Ты загадаў, каб настаў дзень, Табою прадказаны, і каб яны мне ўпадобніліся!

Pačulì, što â enču, a sucešnika mne nâma; pačulì ŭse voragì mae pra garotu maŭ ì paradavalisâ, što Ty zrabìŭ gèta: o, kalì b Ty zagadaŭ, kab nastaŭ dzen', Taboŭ pradkazany, ì kab âny mne ŭpadobnilisâ!

22. Хай стане перад аблічча Тваё ўся іхняя злосьць; і ўчыні зь імі гэтак сама, як Ты са мною ўчыніў за грахі мае, бо цяжкія стагноты мае, і сэрца маё зьнемагае.

Haj stane perad abličča Tvaë ŭsâ ihnââ zlos'c'; ì ŭčynì z' ìmì gètak sama, âk Ty sa mnoŭ ŭčyniŭ za grahì mae, bo câžkiâ stagnoty mae, ì sèrca maë z' nemagaë.

2 Кіраўнік

1. І як спахмурніў Гасподзь у гневе Сваім дачку Сіёна! скінуў зь нябёсаў на зямлю красу Ізраіля і не ўзгадаў пра падножжа ног Сваіх у дзень гневу Свайго.

Ì âk spahmurniŭ Gaspodz' u gneve Svaim dačku Siëna! skìnuŭ z' nâbësaŭ na zâmlû krasu Ìzrailâ ì ne ŭzgadaŭ pra padnožža nog Svaih u dzen' gnevu Svajgo.

2. Загубіў Гасподзь усе селішчы Якава, не ўмілажаліўся, разбурыву ў лютасьці Сваёй умацаваньні дачкі Юдавай, скінуў на зямлю, адкінуў царства і князёў ягоных, як нечысьць;

Zagubiŭ Gaspodz' use seliščy Ākava, ne ŭmilažaliŭsâ, razburyŭ u lûtas'ci Svaëj umacavan'ni dačkì Ūdavaj, skînuŭ na zâmlû, adkînuŭ carstva i knâzëŭ âgonyh, âk nečys'c';

3. У запале гневу зламаў моц Ізраіля, адвёў правіцу Сваю ад непрыяцеля і загарэўся ў Якаве, як знішчальны агонь, што пажыраў усё навакол;

U zapale gnevu zlamaŭ moc Īzrailâ, advëŭ pravîcu Svaŭ ad nepryâcelâ i zagarëŭsâ ŭ Ākave, âk z'niščal'ny agon', što pažyraŭ usë navakol;

4. напяў лук Свой, як непрыяцель, накіраваў правіцу Сваю, як вораг, і забіў усё, вачам вабнае; на палатку дачкі Сіёна выліў лютасьць Сваю, як агонь.

napâŭ luk Svoj, âk nepryâcel', nakîravaŭ pravîcu Svaŭ, âk vorag, i zabiŭ usë, vačam vabnae; na palatku dačkì Siëna vylîŭ lûtas'c' Svaŭ, âk agon'.

5. Гасподзь зрабіўся - як непрыяцель, знішчыў Ізраіля, спустошыў усе харомы ягоныя, разбурыву умацаваньні яго, і памножыў дачцэ Юдавай смутак і плач.

Gaspodz' zrabiŭsâ - âk nepryâcel', z'niščyŭ Īzrailâ, spustošyŭ use haromy âgonyâ, razburyŭ umacavan'ni âgo, i pamnožyŭ dačcè Ūdavaj smutak i plač.

6. І адабраў агароджу Сваю, як у садзе; разбурыву сьвятыню Сваю, прымусіў Гасподзь забыць на Сіёне сьвяты й суботы; і ў абурэньні гневу Свайго адкінуў цара і сьвятара,

Ī adabraŭ agarodžu Svaŭ, âk u sadze; razburyŭ s'vâtynû Svaŭ, prymusiŭ Gaspodz' zabyc' na Siëne s'vâty j suboty; i ŭ aburën'ni gnevu Svajgo adkînuŭ cara i s'vâtara,

7. Адкінуў Гасподзь ахвярнік Свой, адвёў сэрца Сваё ад сьвятыні Сваёй, аддаў у рукі ворагаў сьцены храмаў яго; у доме Гасподнім шумелі, як у сьвята.

Adkinuŭ Gaspodz' ahvârnik Svoj, advëŭ sërca Svaë ad s'vâtyni Svaëj, addaŭ u ruki voragaŭ s'ceny hramaŭ âgo; u dome Gaspodnim ŝumeli, âk u s'vâta.

8. Гасподзь пастанавіў разбурыць мур дачкі Сіёна, шнур працягнуў, ня ўхіліў рукі Сваёй ад спусташэння; знішчыў вонкавыя ўмацаваньні, і сьцены разам разбураны.

Gaspodz' pastanaviŭ razburyc' mur dački Siëna, ŝnur pracâgnuŭ, nâ ŭhiliŭ ruki Svaëj ad spustašën'nâ; z'niščyŭ vonkavyâ ŭmacavan'ni, i s'ceny razam razburany.

9. Брамы яе аселі ў зямлю; Ён разбурыў і скрышыў завалы яе; цар яе і князі яе ў язычнікаў; ня стала закона, і прарокам яе няма ўяваў ад Госпада.

Bramy âe aseli ŭ zâmlû; Ęn razburyŭ i skryšyŭ zavalы âe; car âe i knâzi âe ŭ âzyčnikaŭ; nâ stala zakona, i prarokam âe nâma ŭâvaŭ ad Gospada.

10. Маўкліва сядзяць на зямлі старцы дачкі Сіёнавай, пасыпалі попелам сваю галаву, вярэтаю аперазаліся; панурылі голаў сваю да зямлі дзевы Ерусалімскай.

Maŭkliva sâdzâc' na zâmli starcy dački Siënavaj, pasypali popelam svaŭ galavu, vârëtaŭ aperazalisâ; panuryli golaŭ svaŭ da zâmli dzevy Erusalimskiâ.

11. Выплакала я мае вочы, і хвалюецца ўва мне нутроба мая, выліваецца на зямлю жоўць мая ад пагібелі дачкі народу майго, калі дзеці і немаўляты з голаду мруць на вуліцах горада.

Vyplakala â mae vočy, i hvalûeccâ ŭva mne nutroba maâ, vylivaeccâ na zâmlû žoŭc' maâ ad pagibeli dački narodu majgo, kali dzeci i nemaŭlâtŭ z goladu mruc' na vulicah gorada.

12. Сваім мацеркам кажучь яны: "дзе хлеб і віно?" паміраючы, падобна параненым на вуліцах гарадскіх, выліваючы душы свае ва ўлоньне сваіх мацярок.

Svaïm macerkam kažuc' âny: "dze hleb i vino?" pamiraûčy, padobna paranenym na vulicah garadskih, vylivaûčy dušy svae va ŭlon'ne svaih macârok.

13. Што скажу я табе, з чым параўнаю цябе, дачка Ерусаліма? да чаго прыпадобню цябе, каб суцешыць цябе, дзева, дачка Сіёна? бо рана твая вялікая, як мора, хто можа цябе ацаліць?

Što skažu â tabe, z čym paraŭnaû câbe, dačka Erusalima? da čago prypadobnû câbe, kab sucešyc' câbe, dzeva, dačka Siëna? bo rana tvaâ vâlikaâ, âk mora, hto moža câbe acalic'?

14. Прарокі твае вяшчалі табе пустое, ілжывае і беззаконьня твайго не выкрывалі, каб папярэдзіць твой лёс, і звеставалі табе ілжыва, што прывяло цябе да выгнаньня.

Prarokì tvae vâščali tabe pustoe, ilžyvae i bezzakon'nâ tvajgo ne vykryvali, kab papârèdzic' tvoj lës, i z'vestavali tabe ilžyva, što pryvâlo câbe da vygnan'nâ.

15. Рукамі пляскаюць над табою праходжыя, сьвішчуць і круцяць галавой з дачкі Ерусаліма, кажучы: "ці той гэта горад, што называўся дасканаласьцю хараства, радасьцю ўсёй зямлі?"

Rukamì plâskaûc' nad taboû prahodžyâ, s'viščuc' i krucâc' galavoj z dački Erusalima, kažučy: "ci toj gèta gorad, što nazyvaŭsâ daskanalas'cû harastva, radas'cû ŭsëj zâmlì?"

16. Разьзявілі на цябе пашчу сваю твае ворагі, сьвішчуць, скрыгочуць зубамі, кажучы: "праглынулі мы яго, толькі гэтага дня і чакалі мы, дачакаліся, убачылі!"

Raz'zâvili na câbe pašču svaû tvae voragi, s'viščuc', skrygočuc' zubami, kažučy: "praglynuli my âgo, tol'ki gètaga dnâ i čakali my, dačakalisâ, ubačyli!"

17. Зьдзейсьніў Гасподзь, што прадвызначыў, спраўдзіў слова Сваё, сказанае калісьці, спустошыў бязь літасьці і даў ворагу парадавацца над табою, узьнёс моц тваіх супастатаў.

Z'dzejs'niŭ Gaspodz', što pradvyznačyŭ, spraŭdziŭ slova Svaë, skazanae kalis'ci, spustošyŭ bâz' litas'ci i daŭ voragu paradavacca nad taboŭ, uz'nës moc tvaih supastataŭ.

18. Сэрца іх лямантуе да Госпада: сьцяна дачкі Сіёна! лі ручаём сьлёзы дзень і ноч, не давай сабе супакоіцца, не давай спачыну зрэнкам вачэй тваіх.

Sèrca ih lâmantue da Gospada: s'câna dačkì Siëna! li ručaëm s'lëzy dzen' i noč, ne davaj sabe supakoicca, ne davaj spačynu zrènkam vačèj tvaih.

19. Уставай, кліч сярод ночы, на пачатку кожнае варты; вылівай, як ваду, сэрца тваё прад Госпадам; да Яго цягни рукі твае за душу тваіх дзетак, што канаюць з голаду на рагах усіх вуліц.

Ustavaj, klič sârod nočy, na pačatku kožnae varty; vylivaj, âk vadu, sèrca tvaë prad Gospadam; da Âgo câgni ruki tvae za dušu tvaih dzetak, što kanaŭc' z goladu na ragah usih vulic.

20. "Паглядзі, Госпадзе, і падзівіся: каму так зрабіў, каб елі жанчыны свой плод, немаўлятак, выкармлених імі? каб забівалі ў Гасподнім сьвяцілішчы сьвятара і прарока?"

"Paglâdzi, Gospadze, i padzivisâ: kamu tak zrabiŭ, kab eli žančyny svoj plod, nemaŭlâtak, vykarmlyenyh imi? kab zabivali ŭ Gaspodnim s'vâciliščy s'vâtara i praroka?"

21. Дзеці і старцы ляжаць на зямлі ў пыле; дзевы мае і хлопцы загінулі ад меча; у дзень гневу Твайго ты іх біў, заколваў бязь літасьці".

Dzeci i starcy lâžac' na zâmlì ŭ pyle; dzevy mae i hlopцы zagìnulì ad meča; u dzen' gnevu Tvajgo ty ih biŭ, zakolvaŭ bâz' litas'ci".

22. Ты склікаў адусюль, як на сьвята, жахі мае, і ў дзень гневу

Гасподняга не ўратаваўся ніхто, не ацалеў аніхто; тых, каго выкарміла і ўзгадавала я, вораг мой вынішчыў.

Ty sklikaŭ adusŭl', âk na s'vâta, žahì mae, i ŭ dzen' gnevu Gaspodnâga ne ŭratavaŭsâ nihto, ne acaleŭ anihto; tyh, kago vykarmila i ŭzgdavala â, vorag moj vyniščyŭ.

3 Кіраўнік

1. Я чалавек, які зьведаў гора ад жазла Твайго гневу:

Â čalavek, âkì z'vedaŭ gora ad žazla Tvajgo gnevu:

2. Ён павёў мяне і ўвёў у цемру, а не ў сьвятло.

Ën pavëŭ mâne i ŭvëŭ u cemru, a ne ŭ s'vâtlo.

3. Толькі супроць мяне Ён зьвяртае руку Сваю кожнага дня;

Tol'ki suproc' mâne Ën z'vârtae ruku Svaŭ kožnaga dnâ;

4. выснажыў плоць маю і скуру маю, паламаў мае косьці;

vysnažyŭ ploc' maŭ i skuru maŭ, palamaŭ mae kos'ci;

5. абгарадзіў мяне і абклаў горыччу і цяготаю;

abgaradziŭ mâne i abklaŭ goryčču i câgotaŭ;

6. пасадзіў мяне ў цёмнае месца, як даўно памерлых;

pasadziŭ mâne ŭ cëmnae mesca, âk daŭno pamerlyh;

7. акружыў мяне мурам, каб я ня выйшаў, уцяжыў аковы мае,

akružyŭ mâne muram, kab â nâ vyjšaŭ, ucâžyŭ akovy mae,

8. і хоць я клічу і енчу, нячулы Ён да малітвы маёй;

i hoc' â kliču i enču, nâčuly Ën da malitvy maëj;

9. крушнямі загарадзіў мне дарогі, скрывіў сьцежкі мае.

krušnâmi zagaradziŭ mne darogì, skryviŭ s'cežkì mae.

10. Ён мне стаўся як бы мядзьведзь у засадзе, як бы леў у патайным месцы;

Ėn mne staŭsâ âk by mâdz'vedz' u zasadze, âk by leŭ u patajnym mescy;

11. скрывіў дарогі мае і разарваў мяне, у нівеч абярнуў мяне;

skryviŭ darogì mae i razarvaŭ mâne, u niveč abârnuŭ mâne;

12. напяў лук Свой і паставіў мяне як бы цэлем пад стрэлы;

napâŭ luk Svoj i pastaviŭ mâne âk by cèlem pad strèly;

13. паслаў у ныркі мае стрэлы з калчана Свайго.

paslaŭ u nyrkì mae strèly z kalčana Svajgo.

14. Я зрабіўся пасьмешышчам усяму народу майму, штодзённаю скрушлівай песняй яго.

Â zrabiŭsâ pas'mešyščam usâmu narodu majmu, štodzënnaŭ skrušlìvaj pesnâj âgo.

15. Ён насыціў мяне горыччу, напаіў мяне палыном;

Ėn nasyciŭ mâne goryčču, napaŭ mâne palynom;

16. скрышыў камянямі зубы мае, пасыпаў мяне попелам.

skryšyŭ kamânâmi zuby mae, pasypaŭ mâne popelam.

17. І адышоў спакой ад душы маёй; я забыўся пра шчасныя дні,

Ì adyšoŭ spakoj ad dušy maëj; â zabyŭsâ pra ščasnyâ dni,

18. і сказаў я: загінула сіла мая і надзея мая на Госпада.

ì skazaŭ â: zagìnula sila maâ i nadzeâ maâ na Gospada.

19. Падумай пра цярпеньні мае, пра гароту маю, пра жоўць і палын.

Padumaj pra cârpen'ni mae, pra garotu maŭ, pra žoŭc' i palyn.

20. Цвёрда памятае гэта душа мая і ападае ўва мне.

Cvërda pamâtae gèta duša maâ i apadae ŭva mne.

21. Вось, што я адказваю сэрцу майму і таму спадзяюся:

Vos', što â adkazvaû sèrcu majmu ì tamu spadzâûsâ:

22. зь міласьці Госпада мы ня з'ніклі, бо ня вычарпаўся Яго мілажаль:

z' milas'ci Gospada my nâ z'nikli, bo nâ vyčarpaŭsâ Âgo mîlažal':

23. ён абнаўляецца кожнае раніцы; вялікая вернасьць Твая!

ën abnaŭlâeccâ kožnae ranicy; vâlikaâ vernas'c' Tvaâ!

24. Гасподзь частка мая, кажа душа мая, спадзявацьмуся ж на Яго.

Gaspodz' častka maâ, kaža duša maâ, spadzâvac'musâ ž na Âgo.

25. Добры Гасподзь з тымі, што на Яго спадзяюцца, з душою, якая шукае Яго.

Dobry Gaspodz' z tymi, što na Âgo spadzâŭcca, z dušoŭ, âkaâ šukaе Âgo.

26. Добра таму, хто цярпліва чакае ратунку ад Госпада.

Dobra tamu, hto cârpliva čakaе ratunku ad Gospada.

27. Добра чалавеку, калі ён нясе ярмо ў маладосьці сваёй;

Dobra čalaveku, kalì ën nâse ârmo ŭ malados'ci svaëj;

28. сядзіць адасоблена і маўчыць, бо Ён ярмо наклаў на яго;

sâdzic' adasoblена ì maŭčyc', bo Ён ârmo naklaŭ na âgo;

29. кладзе вусны свае ў пыл, думаючы: "магчыма, яшчэ ёсьць надзея";

kladze vusny svaе ŭ pyl, думаŭчы: "magčyма, âščè ës'c' nadzeâ";

30. падстаўляе шчаку сваю таму, хто яго б'е, здавальняецца

ганьбаваньнем,

padstaŭlâе ščaku svaŭ таму, hto âgo b'e, zdaвал'nâeccâ gan'баван'нем,

31. бо не навек пакідае Гасподзь.

bo ne navek pakidaе Gaspodz'.

32. Але паслаў гора, і ўмілажаліцца зь вялікай даброці Сваёй.

Ale paslaŭ gora, ì ŭmîlažal'icca z' vâlikaj dabrocì Svaëj.

33. Бо Ён не па волі сэрца Свайго карае і засмучае сыноў чалавечых.

Bo Ěn ne pa volì sèrca Svajgo karae ì zasmučae synoŭ čalavečyh.

34. Але калі топчуць нагамі сваімі ўсіх вязьняў зямлі,

Ale kalì topčuc' nagamì svaimì ŭsìh vâz'nâŭ zâmlì,

35. калі несправядліва судзяць чалавека перад абліччам Усявышняга,

kalì nespravâdliva sudzâc' čalaveka perad abliččam Usâvyšnâga,

36. калі чалавека ўціскаюць у дзях ягоных: хіба ня бачыць Гасподзь?

kalì čalaveka ŭcìskaŭc' u dzeâh âgonyh: hìba nâ bačyc' Gaspodz'?

37. Хто гэта кажа: "І тое бывае, чаму Гасподзь не загадаў быць"?

Hto gèta kaža: "Ì toe byvae, čamu Gaspodz' ne zagadaŭ byc'?"

38. Ці не ад вуснаў Усявышняга адбываецца бедства і посьпех?

Cì ne ad vusnaŭ Usâvyšnâga adbyvaeccâ bedstva ì pos'peh?

39. Навошта наракае чалавек жывы? кожны хай наракае на грахі свае.

Navošta narakae čalavek žyvy? kožny haj narakae na grahì svae.

40. Выпрабуем і дасьледуем шляхі свае, і зьвернемся да Госпада.

Vyprabuem ì das'leduem šlâhì svae, ì z'vernemsâ da Gospada.

41. Узьнясём сэрца наша і рукі да Бога, сутнага на нябёсах:

Uz'nâsëm sèrca naša ì rukì da Boga, sutnaga na nâbësah:

42. мы адпалі і ўпарціліся; Ты ня зьлітаваўся:

my adpalì ì ŭparcìlisâ; Ty nâ z'litavaŭsâ:

43. Ты пакрыў Сябе гневам і перасьледаваў нас, забіваў, не шкадуючы;

Ty pakryŭ Sâbe gnevam ì peras'ledavaŭ nas, zabìvaŭ, ne škaduŭčy;

44. Ты заслانیў сябе хмарай, каб не даходзіла наша малітва;

Ty zaslaniŭ sâbe hmaraj, kab ne dahodzìla naša malìtva;

45. сьмецьцем і мярзотаю Ты зрабіў нас сярод народаў.

s'mec'cem ì mârzotaŭ Ty zrabiŭ nas sârod narodaŭ.

46. Разьзявілі на нас пашчу сваю ўсе ворагі нашы.

Raz'zâvilì na nas pašču svaŭ ŭse voragì našy.

47. Патокі водаў вылівае вока маё па пагібелі дачкі народа майго.

Patoki vodaŭ vylivae voka maë pa pagibelì dačkì naroda majgo.

48. Вока маё выліваецца і не перасыхае, бо палёгкі няма,

Voka maë vylivaeccsa ì ne perasyhae, bo palëgkì nâma,

49. пакуль ня ўгледзіць і ня ўбачыць Гасподзь зь нябёсаў.

pakul' nâ ŭgledzic' ì nâ ŭbačyc' Gaspodz' z' nâbësaŭ.

50. Вока маё засмучае душу маю дзеля ўсіх дочак майго горада.

Voka maë zasmučae dušu maŭ dzelâ ŭsìh dočak majgo gorada.

51. Па ўсякаму сіліліся вылавіць мяне, як птушку, ворагі мае, бязь
ніякай прычыны;

Pa ŭsâkamu sililisâ vylavic' mâne, âk ptušku, voragì mae, bâz' niâkaj pryčynu;

52. укінулі жыцьцё маё ў яму і закідалі мяне камянямі.

ukìnulì žyc'cë maë ŭ âmu ì zakìdali mâne kamânâmi.

53. Воды падняліся да галавы маёй; я сказаў: "загінуў я".

Vody padnâlisâ da galavy maëj; â skazaŭ: "zagìnuŭ â".

54. Я заклікаў імя Тваё, Госпадзе, зь ямы глыбокай.

Â zaklikaŭ imâ Tvaë, Gospadze, z' âmy glybokaj.

55. Ты чуў голас мой; не затулі Тваё вуха ад уздыханьня майго, ад енку
майго!

Ty čuŭ golas moj; ne zatulì Tvaë vuha ad uzdyhan'nâ majgo, ad enku majgo!

56. Ты набліжаўся, калі я клікаў Цябе, і казаў: ня бойся!

Ty nablìžaŭsâ, kalì â klikaŭ Câbe, ì kazaŭ: nâ bojsâ!

57. Ты абараняў, Госпадзе, дзеі душы маёй; акупляў жыцьцё маё.

Ty abaranâŭ, Gospadze, dzeì dušy maëj; akuplâŭ žyc'cë maë.

58. Ты бачыш, Госпадзе, крыўду маю; рассудзі справу маю.

Ty bačyš, Gospadze, kryŭdu maŭ; rassudzì spravu maŭ.

59. Ты бачыш усю помсьлівасьць іхнюю, усе намыслы іхнія супраць

мяне;

Ty bačyš usû poms'livas'c' ihnûû, use namysly ihniâ suprac' mâne;

60. Ты чуеш, Госпадзе, лаянку іхнюю, усе намыслы іхнія супраць мяне,

Ty čueš, Gospadze, laânku ihnûû, use namysly ihniâ suprac' mâne,

61. словы тых, што паўстаюць на мяне, і іхнія хітраваньні супроць мяне дзень у дзень.

slovy tyh, što paŭstaûc' na mâne, i ihniâ hitravan'ni suproc' mâne dzen' u dzen'.

62. Паглядзі, ці сядзяць яны, а ці ўстаюць, я для іх - песня.

Paglâdzi, ci sâdzâc' âny, a ci ŭstaûc', â dlâ ih - pes'nâ.

63. Аддай ім, Госпадзе, паводле дзеяў рук іхніх;

Addaj im, Gospadze, pavodle dzeâŭ ruk ihnih;

64. пашлі ім памрочышча сэрца і пракляцьце Тваё на іх;

pašli im pamročyšča sërca i praklâc'ce Tvaë na ih;

65. перасьледуй іх, Госпадзе, гневам тваім, і вынішчы іх з паднябеснай.

peras'leduj ih, Gospadze, gnevam tvaim, i vyniščy ih z padnâbesnaj.

4 Кіраўнік

1. Як паблякла золата, як зьмянілася золата высакароднае! камяні сьвяцілішча рассыпаны па ўсіх ростанях.

Âk pablâkla zolata, âk z'mânilasâ zolata vysakarodnae! kamâni s'vâcilišča rassypany pa ŭsîh rostanâh.

2. Сыны Сіёна каштоўныя, роўныя шчыраму золату, цяпер як чарэп'е глінянае цэняцца, як вырабы рук ганчара!

Syny Siëna kaštoŭnyâ, roŭnyâ ščyramu zolatu, câper âk čarèp'e glinânae cènâcca, âk vyraby ruk gančara!

3. І шакалы падсоўваюць смочкі і кормяць сваіх дзяцей, а дачка народа майго цяпер жорсткая, як у пустыні страўсы:

Ì šakaly padsoŭvaŭc' smočkì ì kormâc' svaih dzâcej, a dačka naroda majgo câper žorstkaâ, âk u pustynì straŭsy:

4. язык немаўлят да гартані ад смагі ліпне; дзеці благаюць хлеба, і не падае ім ніхто.

âzyk nemaŭlât da gartani ad smagi lipne; dzeci blagaŭc' hleba, ì ne padae ìm nihto.

5. Тыя, што елі салодкае, млеюць на вуліцах; а тыя, каго спавівалі ў пурпур, на сьметніках сьпяць.

Tyâ, što eli salodkae, mleŭc' na vulicah; a tyâ, kago spavivali ŭ purpury, na s'metnikah s'pâc'.

6. Правіны дачкі народа майго большыя за грэх Садомы: тая зьнішчана вокаімгненна, бяз дотыку рук чалавечых.

Praviny dačkì naroda majgo bol'syâ za grêh Sado-my: taâ z'niščana vokaimgnenna, bâz dotyku ruk čalavečyh.

7. Яе князі былі чысьцейшыя за сьнег, бялейшыя за малако; целам былі прыгажэйшыя за карал, выгляд іх быў, як шафір;

Âe knâzi byli čys'cejšyâ za s'neg, bâlejšyâ za malako; celam byli prygažèjšyâ za karal, vyglâd ih byŭ, âk šafir;

8. а цяпер цямней за ўсё чорнае твар у іх; не пазнаюць іх на вуліцы; скура ў іх да касьцей іх прыліпла, уся перасохла, як дрэва.

a câper câmnej za ŭsë čornaе tvar u ih; ne paznaŭc' ih na vulicy; skura ŭ ih da kas'cej ih prylipla, usâ perasohla, âk drèva.

9. Тыя, каго забіваюць мечам, шчасьлівейшыя за забіваных голадам, ападаюць у сіле з голаду, бо ім пладоў нестае палявых.

Tyâ, kago zabivaŭc' mečam, ščas'livejšyâ za zabivanyh goladam, apadaŭc' u

sile z goladu, bo im pladoŭ nestae palâvyh.

10. Пяшчотныя колісь жанчыны дзетак сваіх гатавалі, каб пракарміцца імі ў часе пагібелі дачкі народа свайго.

Pâščotnyâ kolis' žančyny dzetak svaih gatavali, kab prakarmicca imi ŭ čase pagibelì dačkì naroda svajgo.

11. Спраўдзіў Гасподзь Свой гнеў, выліў лютасьць гневу Свайго і запаліў на Сіёне агонь, які зжэр асновы яго.

Spraŭdziŭ Gaspodz' Svoj gneŭ, vyliŭ lûtas'c' gnevu Svajgo i zapaliŭ na Siëne agon', âkì zžèr asnovy âgo.

12. Ня верылі цары зямныя і ўсе жывыя ў сусьвеце, каб вораг і непрыяцель увайшоў у браму Ерусаліма.

Nâ veryli cary zâmnyâ i ŭse žyvyâ ŭ sus'vece, kab vorag i nepryâcel' uvajšoŭ u bramu Erusalima.

13. Усё гэта - за грахі ілжэпрарокаў, за беззаконьні яго сьвятароў, што пралівалі кроў праведнікаў;

Usë gèta - za grahì ilžèprarokaŭ, za bezzakon'ni âgo s'vâtarou, što pralivali kroŭ pravednikaŭ;

14. бадзяліся, як сьляпяя па вуліцах, крывёй апаганьваліся, аж немагчыма было дакрануцца да вопраткі іхняй.

badzâlisâ, âk s'lâpyâ pa vulicah, kryvěj apagan'valisâ, až nemagčyma bylo dakranucca da vopratkì ihnâj.

15. "З дарогі! нячысты ідзе!" крычалі паперадзе іх; "сыдзеце ўбок, сыдзеце ўбок! не дакранайцеся!"; і саступалі ўбок; а людзі казалі: "іх болей ня будзе!

"Z darogì! nâčysty idze!" kryčali paperadze ih; "sydzece ŭbok, sydzece ŭbok! ne dakranajcesâ!"; i sastupali ŭbok; a lûdzi kazali: "ih bolej nâ budze!

16. Гасподзь іх між людю расьцярусіў; Ён іх больш не дагледзіць", бо

яны сьвятароў не шануюць, бо не шкадуюць старцаў.

Gaspodz' ih miž lûdu ras'cârusiÿ; Ęn ih bol'sh ne dagledzic'"; bo âny s'vâtaroÿ ne šanuûc', bo ne škaduûc' starcaÿ.

17. Стаміліся нашыя вочы чакаць дапамогі марнае; з вежы дзорнай чакалі народу, які нас ня выратаваў.

Stamilisâ našyâ vočy čakac' dapamogì marnae; z vežy dazornaj čakali narodu, âki nas nâ vyratavaÿ.

18. А яны цікавалі за крокамі нашымі, каб не маглі мы хадзіць па вуліцах нашых; зблізіўся наш канец, дні нашы споўніліся; настала наша пара.

A âny cikavali za krokami našymi, kab ne magli my hadzic' pa vulicah našyh; zbliziÿsâ naš kanec, dni našy spoÿnilisâ; nastala naša para.

19. Ганіцелі нашы былі шыбчэйшыя за нябесных арлоў; ганяліся за намі па горах, ставілі пасткі на нас у пустыні.

Ganiceli našy byli šybčèjšyâ za nâbesnyh arloÿ; ganâlisâ za namì pa gorah, stavili pastki na nas u pustynì.

20. Дыханьне жыцьця нашага, памазанец Гасподні злоўлены ў яму іхнюю, той, пра якога казалі мы: пад яго шатамі жыцьцем сярод народаў.

Dyhan'ne žyc'câ našaga, pamazanec Gaspodni zloÿleny ũ âmu ihnúû, toj, pra âkoga kazali my: pad âgo šatami žyc'mem sârod narodaÿ.

21. Радуйся і весяліся, дачка Эдома, жыхарка зямлі Уц! І да цябе дойдзе чара; уп'ешся й аголішся.

Radujisâ i vesâlisâ, dačka Ędoma, žyharka zâmlì Uc! Ì da câbe dojdze čara; up'eššâ j agoliššâ.

22. Дачка Сіёна! скончыцца кара за беззаконьне тваё; Ęн цябе болей ня гнацьме; а тваё беззаконьне, дачка Эдома, Ęн адкрые і пакарае яго.

Dačka Siëna! skončycca kara za bezzakon'ne tvaë; Ęn câbe boleĵ nâ gnac'me; a tvaë bezzakon'ne, dačka Ędoma, Ęn adkrye ì pakarae âgo.

5 Кіраўнік

1. Успомні, Госпадзе, што над намі зьдзейсьнілася; паглядзі, падзівіся на паганьбеньне нашае:

Uspomni, Gospadze, što nad nami z'dzejs'nilasâ; paglâdzi, padzivisâ na pagan'ben'ne našae:

2. спадчына наша перайшла да чужых, дамы нашыя - да іншапляменцаў;

spadčyna našaâ perajšla da čužyh, damy našyâ - da inšaplâmencaŭ;

3. Мы асірацелі, бяз бацькі; маці нашыя - аўдавелі.

My asiraceli, bâz bac'ki; maci našyâ - aŭdaveli.

4. Ваду сваю п'ем за срэбра, дровы нашыя нам за грошы даюць.

Vadu svaŭ p'em za srèbra, drovy našyâ nam za grošy daŭc'.

5. Нас паганяюць у карак, мы працуем - і ня маем спачыну.

Nas paganâŭc' u karak, my pracuem - ì nâ maem spačynu.

6. Працягваем руку да Егіпцянаў, да Асірыянаў, каб наесьціся хлеба.

Pracâgvaem ruku da Egipcânaŭ, da Asiryânaŭ, kab naes'cisâ hleba.

7. Бацькі нашыя грэшнікі: іх больш няма, а мы кару нясем за беззаконьні іхнія.

Bac'ki našyâ grèšnikì: ih bol'sh nâma, a my karu nâsem za bezzakon'ni ihniâ.

8. Рабы пануюць над намі, і няма каму выбавіць з-пад рукі іхняй.

Raby panuŭc' nad nami, ì nâma kamu vybavìc' z-pad rukì ihnâj.

9. Свой хлеб здабываем з пагрозай жыцьцю ад меча.

Svoj hleb zdabyvaem z pagrozaj žyc'cû ad meča.

10. Счарнела, як печ, нашая скура ад пякучага голаду

Sčarnela, âk peč, našaâ skura ad pâkučaga goladu

11. Жанок на Сіене няславяць, дзяўчат - у гарадах Юдэйскіх.

Žanok na Siëne nâslavâc', dzâŭčat - u garadah Ūdèjskih.

12. Князі павешаны рукамі іхнімі, абліччы старцаў не ўшанаваны.

Knâzi pavešany rukami ihnimi, abliččy starcaŭ ne ŭšanavany.

13. Юнакоў бяруць да жорнаў, і падлеткі падаюць пад ношкамі дроў.

Ūnakoŭ bâruc' da žornaŭ, i padletki padaŭc' pad noškami droŭ.

14. Старцы не сядзяць больш каля варотаў; хлапцы не сьпяваюць.

Starcy ne sâdzâc' bol'sh kalâ varotaŭ; hlapcy ne s'pâvaŭc'.

15. Аціхла радасьць сэрца нашага: карагоды нашыя ў энк абярнуліся.

Acihla radas'c' sèrca našaga: karagody našyâ ŭ enk abârnulisâ.

16. Упаў вянок з галавы нашай; гора нам, што мы зграшылі!

Upaŭ vânok z galavy našaj; gora nam, što my zgrašyli!

17. Ад гэтага вось зьнемаглося нашае сэрца; ад гэтага нашыя вочы зацьміліся.

Ad gètaga vos' z'nemaglosâ našae sèrca; ad gètaga našyâ vočy zac'milisâ.

18. Ад таго, што апусьцела гара Сіен, лісы ходзяць па ёй.

Ad tago, što apus'cela gara Siën, lisy hodzâc' pa ëj.

19. Ты, Госпадзе, жывеш вечна; трон твой - род у род.

Ty, Gospadze, žyveš večna; tron tvoj - rod u rod.

20. Дзеля чаго зусім забываеш нас, пакідаеш на доўгі час?

Dzelâ čago zusim zabyvaeš nas, pakìdaeš na doŭgi čas?

21. Навярні нас да Цябе, Госпадзе, і мы навернемся; абнаві дні нашыя, як спрадвеку было.

Navârni nas da Câbe, Gospadze, i my navernemsâ; abnavi dni našyâ, âk spradveku bylo.

22. Няўжо ты зусім адкінуў нас, прагневаўся на нас бязь меры?

Nâŭžo ty zusìm adkìnuŭ nas, pragnevaŭsâ na nas bâz' mery?

ЕЗЭКІІЛЯ

1 Кіраўнік

1. І было: на трыццатым годзе, на чацьвёртым месяцы, на пяты дзень
месяца, калі я быў сярод перасяленцаў над ракой Хавар, разамкнуліся
нябёсы - і я пабачыў уявы Божыя.

*Ì bylo: na tryccatym godze, na čac'vërtym mesâcy, na pâty dzen' mesâca,
kali â byŭ sârod perasâlencaŭ nad rakoj Havar, razamknulisâ nâbësy - i â
pabačyŭ uâvy Božyâ.*

2. У пяты дзень месяца (гэта быў пяты год палону цара Ёакіма),
U pâty dzen' mesâca (gëta byŭ pâty god palonu cara Ěakìma),

3. было слова Гасподняе Езэкіілю, сыну Вузія, сьвятара, у зямлі
Халдэйскай, над ракою Хавар; і была там на ім рука Гасподня.

*bylo slova Gaspodnâe Ezèkiilû, synu Vuziâ, s'vâtara, u zâmlì Haldèjskaj, nad
rakoŭ Havar; i byla tam na ìm ruka Gaspodnââ.*

4. І я бачыў: і вось буйны вецер ішоў з поўначы, вялікая хмара і
палымяны агонь, і зьзяньне вакол яго,

*Ì â bačyŭ: i vos' bujny vecer išoŭ z poŭnačy, vâlikaâ hmara i palymâny agon',
i z'zân'ne vakol âgo,*

5. а зь сярэдзіны яго як бы сьвятло полымя зь сярэдзіны агню; і зь
сярэдзіны яго відаць было як бы падабенства чатырох жывёлін, - і такі
быў выгляд у іх: аблічча ў іх было, як у чалавека;

*a z' sârèdzìny âgo âk by s'vâtlo polymâ z' sârèdzìny agnû; i z' sârèdzìny âgo
vidac' bylo âk by padabenstva čatyroh žyvëlin, - i takì byŭ vyglâd u ih:
ablíčča ŭ ih bylo, âk u čalaveka;*

6. і ў кожнага чатыры твары, і ў кожнага зь іх чатыры крылы;

ì ŭ kožnaga čatyry tvary, ì ŭ kožnaga z' ih čatyry kryly;

7. а ногі ў іх простыя, і ступакі ног іхніх як ступак нагі ў цяляці, і зьзялі, як бліскучая медзь (і крылы ў іх лёгкія).

a nogì ŭ ih prostyâ, ì stupakì nog ihnih âk stupak nagì ŭ câlâci, ì z'zâli, âk bliskučaâ medz' (ì kryly ŭ ih lëgkiâ).

8. І рукі чалавечыя былі пад крыламі ў іх, па чатырох баках іх;

Ì ruki čalavečyâ byli pad krylamì ŭ ih, pa čatyroh bakah ih;

9. і твары ў іх і крылы ў іх - ва ўсіх чатырох; крылы ў іх прылягалі адно да аднаго; у час шэсьця свайго яны не азіраліся, а ішлі кожны перад сабою.

ì tvary ŭ ih ì kryly ŭ ih - va ŭsìh čatyroh; kryly ŭ ih prylâgali adno da adnago; u čas šès'câ svajgo âny ne azìralisâ, a išli kožny perad saboû.

10. Падабенства абліччаў іхніх - аблічча чалавека і аблічча ільва з правага боку ва ўсіх чатырох; а зь левага боку - аблічча цяляці ва ўсіх чатырох і аблічча арла ва ўсіх чатырох.

Padabenstva abliččaŭ ihnih - abličča čalaveka ì abličča il'va z pravaga boku va ŭsìh čatyroh; a z' levaga boku - abličča câlâci va ŭsìh čatyroh ì abličča arla va ŭsìh čatyroh.

11. І абліччы іх і крылы іх зверху былі разьдзеленыя, але ў кожнага два крылы прылягалі адно да аднаго, а два пакрывалі цэлы іхнія.

Ì abličcy ih ì kryly ih z'verhu byli raz'dzelenyâ, ale ŭ kožnaga dva kryly prylâgali adno da adnago, a dva pakryvalì cely ihniâ.

12. І ішлі яны, кожнае ў свой бок перад сабою; куды дух хацеў ісьці, туды і ішлі; падчас шэсьця свайго не азіраліся.

Ì išli âny, kožnae ŭ svoj bok perad saboû; kudy duh haceŭ is'ci, tudy ì išli; padčas šès'câ svajgo ne azìralisâ.

13. І выгляд у гэтых жывёлін быў як выгляд распаленага вугольля, як выгляд лампадаў; агонь хадзіў паміж жывёламі, і зьяўняе ад агню і маланка выходзілі з агню.

Ì vyglâd u gètyh žyvèlìn byŭ âk vyglâd raspalenaga vugol'lä, âk vyglâd lampadaŭ; agon' hadziŭ pamizž žyvèlamì, ì z'zân'ne ad agnû ì malanka vyhodzilì z agnû.

14. І жывёліны шпарка рухаліся туды-сюды, як бліскае маланка.

Ì žyvèlìny šparka ruhalisâ tudy-sûdy, âk bliskae malanka.

15. І я глядзеў на жывёлін, - і вось, на зямлі каля гэтых жывёлін па адным коле перад чатырма іхнімі лапамі.

Ì â glâdzeŭ na žyvèlìn, - ì vos', na zâmlì kalâ gètyh žyvèlìn pa adnym kole perad čatyrma ihnìmi lapamì.

16. Выгляд колаў і будова іхняя - як выгляд тапаза, і падабенства ва ўсіх чатырох - адно; і з выгляду іх і з будовы іх здавалася, быццам кола было ў коле.

Vyglâd kolaŭ ì budova ihnââ - âk vyglâd tapaza, ì padabenstva va ŭsìh čatyroh - adno; ì z vyglâdu ih ì z budovy ih zdavalasâ, byccam kola bylo ŭ kole.

17. Калі яны ішлі, ішлі на чатыры свае бакі; падчас шэсьця не азіраліся.

Kalì âny išlì, išlì na čatyr svae baki; padčas šès'câ ne aziralisâ.

18. А абады на іх - высокія і страшныя былі яны; абады на ўсіх чатырох вакол былі поўныя вачэй.

A abady na ih - vysokiâ ì strašnyâ byli âny; abady na ŭsìh čatyroh vakol byli poŭnyâ vačèj.

19. І калі ішлі жывёлы, ішлі і колы поруч іх; а калі жывёлы падымаліся ад зямлі, тады падымаліся і колы.

Ì kalì išlì žyvèly, išlì ì koly poruč ih; a kalì žyvèly padymalisâ ad zâmlì, tady

padymalisâ i koly.

20. Куды дух хацеў ісьці, туды ішлі і яны; куды б ні пайшоў дух, і колы падымаліся нароўні зь імі, бо дух жывёлін быў у колах.

Kudy duh haceŭ is'ci, tudy išli i âny; kudy b ni pajšoŭ duh, i koly padymalisâ naroŭni z' imi, bo duh žyvėlin byŭ u kolah.

21. Калі ішлі тыя, ішлі і яны; і калі тыя стаялі, стаялі і яны; і калі тыя падымаліся ад зямлі, тады нароўні зь імі падымаліся і колы, бо дух жывёлін быў у колах.

Kali išli tyâ, išli i âny; i kali tyâ staâli, staâli i âny; i kali tyâ padymalisâ ad zâmlì, tady naroŭni z' imi padymalisâ i koly, bo duh žyvėlin byŭ u kolah.

22. Над галовамі ў жывёлін было падабенства скляпеньня, як выгляд дзівоснага крышталю, расхінутага зверху над галовамі ў іх.

Nad galovami ŭ žyvėlin bylo padabenstva sklâpen'nâ, âk vyglâd dzivosnaga kryštalû, rashinutaga z'verhu nad galovami ŭ ih.

23. А пад скляпеньнем прасьціраліся крылы іхнія проста адно да аднаго, і ў кожнага было два крылы, якія пакрывалі іх, у кожнага два крылы пакрывалі цэлы іхнія.

A pad sklâpen'nem pras'cìralisâ kryly ihniâ проста adno da adnago, i ŭ kožnaga bylo dva kryly, âkiâ pakryvali ih, u kožnaga dva kryly pakryvali cely ihniâ.

24. І калі яны ішлі, я чуў шум крылаў іх, як бы шум многіх водаў, як бы голас Усемагутнага, моцны шум, як бы шум у вайсковым стане; калі яны спыняліся, - апускалі крылы свае.

Ì kali âny išli, â čuŭ šum krylaŭ ih, âk by šum mnogih vodaŭ, âk by golas Usemagutnaga, mocny šum, âk by šum u vajskovym stane; kali âny spynâlisâ, - apuskali kryly svaе.

25. І голас быў са скляпеньня, якое над галовамі ў іх; калі яны

спыняліся, тады апускалі свае крылы.

Ì golas byŭ sa sklâpen'na, âkoe nad galovami ŭ ih; kali âny spynâlisâ, tady apuskali svae kryly.

26. А над скляпеньнем, якое над галовамі ў іх, было падабенства трона з выгляду як бы з каменя сапфіра; а над падабенствам прастола як бы падабенства чалавека зверху на ім.

A nad sklâpen'nem, âkoe nad galovami ŭ ih, bylo padabenstva trona z vyglâdu âk by z kamenâ sapfira; a nad padabenstvam prastola âk by padabenstva čalaveka z'verhu na im.

27. І бачыў я як бы палаючы метал, як бы выгляд агню ўсярэдзіне яго вакол; ад выгляду сыцёгнаў яго і вышэй і ад выгляду сыцёгнаў яго і ніжэй я бачыў як бы нейкі агонь, і зьяньне было вакол яго.

Ì bačyŭ â âk by palaŭčy metal, âk by vyglâd agnû ŭsârèdzine âgo vakol; ad vyglâdu s'cëgnaŭ âgo ò vyšèj ò ad vyglâdu s'cëgnaŭ âgo ò nižèj â bačyŭ âk by nejki agon', ò z'zân'ne bylo vakol âgo.

28. У якім выглядзе бывае вясёлка на аблоках падчас дажджу, такі выгляд мела гэтае зьяньне вакол.

U âkim vyglâdze byvae vâsëlka na ablokah padčas daždžu, takì vyglâd mela gètae z'zân'ne vakol.

2 Кіраўнік

1. Такая была ўява падабенства славы Гасподняй. Убачыўшы гэта, я ўпаў на аблічча сваё і чуў голас Таго, Які гаварыў, і Ён сказаў мне: "сыне чалавечы! стань на свае ногі, і Я буду гаварыць з табою".

Takaâ byla ŭâva padabenstva slavy Gaspodnâj. Ubačyŭšy gèta, â ŭpaŭ na abličča svaë ò čuŭ golas Tago, Âkì gavaryŭ, ò Ęn skazaŭ mne: "syne čalavečy!

stan' na svae nogi, i Â budu gavaryc' z tabou'".

2. І калі Ён гаварыў мне, увайшоў у мяне Дух і паставіў мяне на ногі мае, і я чуў Таго, Які гаварыў мне.

Î kali Ên gavyu' mne, uvajšoŭ u mâne Duh i pastaviŭ mâne na nogi mae, i â çuŭ Tago, Âki gavyu' mne.

3. І Ён сказаў мне: "сыне чалавечы! Я пасылаю цябе да сыноў Ізраілевых, да людзей непакорлівых, якія ўзбунтаваліся супроць Мяне; яны і бацькі іхнія здраднікі перад Мною да гэтага самага дня.

Î Ên skazaŭ mne: "syne čalavečy! Â pasylaŭ câbe da synoŭ Îzrailevyh, da lûdzej nepakorlivyh, âkiâ ŭzbuntavalisâ suproc' Mâne; âny i bac'ki ihniâ zdradniki perad Mnoŭ da gètaga samaga dnâ.

4. І гэтыя сыны з агрубелым абліччам і з жорсткім сэрцам, - да іх Я пасылаю цябе, і ты скажаш ім: так кажа Гасподзь Бог!

Î gètyâ syny z agrubelym abliččam i z žorstkim sèrcam, - da ih Â pasylaŭ câbe, i ty skažaš im: tak kaža Gaspodz' Bog!

5. Ці будуць яны слухаць, альбо ня будуць, бо яны мяцежны дом; але няхай ведаюць, што быў прарок сярод іх.

Ci buduc' âny sluhac', al'bo nâ buduc', bo âny mâcežny dom; ale nâhaj vedaŭc', što byŭ prarok sârod ih.

6. А ты, сыне чалавечы, ня бойся іх і ня бойся словаў іхніх, калі яны ваўчкамі і цернямі будуць табе, і ты будзеш жыць у скарпіёнаў, - ня бойся словаў іхніх і не палохайся аблічча іхняга, бо яны мяцежны дом; А ты, сыне чалавечы, нâ боjsâ ih i nâ боjsâ slovaŭ ihnih, kali âny vaŭčkamì i cernâmi buduc' tabe, i ty budzeš žyc' u skarpiënaŭ, - nâ боjsâ slovaŭ ihnih i ne palohajsâ abličča ihnâga, bo âny mâcežny dom;

7. і кажы ім словы Мае, будуць яны слухаць альбо ня будуць, бо яны ўпартыя.

ì kažy ìm slovy Mae, buduc' âny sluhac' al'bo nâ buduc', bo âny ŭpartyâ.

8. А ты, сыне чалавечы, слухай, што Я буду казаць табе: ня будзь упарты, як гэты мяцежны дом; разъязві рот свой і зъеж, што Я дам табе".

A ty, syne čalavečy, sluhaj, što Â budu kazac' tabe: nâ budz' uparty, âk gèty mâcežny dom; raz'zâvi rot svoj ì z'ež, što Â dam tabe".

9. І ўбачыў я, і вось рука працягнута да мяне, і вось у ёй - кніжны сувой.

Ì ŭbačyŭ â, ì vos' ruka pracâgnuta da mâne, ì vos' u ej - knižny suvoj.

10. І Ён разгарнуў яго перад мною, і вось, сувой сьпісаны быў усярэдзіне і звонку, і напісана на ім: "плач, і стогн, і гора".

Ì Ěn razgarnuŭ âgo perad mnoŭ, ì vos', suvoj s'pìsany byŭ usârèdzine ì zvonku, ì napìsana na ìm: "plač, ì stogn, ì gora".

3 Кіраўнік

1. І сказаў мне: "сыне чалавечы! зъеж, што перад табою, зъеж гэты сувой, і ідзі, гавары дому Ізраілеваму".

Ì skazaŭ mne: "syne čalavečy! z'ež, što perad taboŭ, z'ež gèty suvoj, ì idzi, gavary domu Ìzrailevamu".

2. Тады я разамкнуў вусны свае, і Ён даў мне зьесьці гэты сувой;

Tady â razamknuŭ vusny svae, ì Ěn daŭ mne z'es'ci gèty suvoj;

3. і сказаў мне: "сыне чалавечы! накармі чэрава тваё і напоўні нутробу тваю гэтым сувоем, які Я даю табе"; і я зьеў, і было ў роце маім соладка, як мёд.

ì skazaŭ mne: "syne čalavečy! nakarmi čèrava tvaë ì napoŭni nutrobu tvaŭ gèty suvoem, âki Â daŭ tabe"; ì â z'eŭ, ì bylo ŭ roce maìm soladka, âk mëd.

4. І Ён сказаў мне: "сыне чалавечы! устань і ідзі да дому Ізраілевага і

кажы ім Маімі словамі;

Ì Ěn skazaŭ mne: "syne čalavečy! ustan' i idzi da domu Īzrailevaga i kažy im Maimi slovami;

5. бо не да народу са словамі неразборлівымі і зь незразумелаю моваю ты пасылаешся, а да дому Ізраілевага,

bo ne da narodu sa slovami nerazborlivymi i z' nezrozumelaŭ movaŭ ty pasylaešsâ, a da domu Īzrailevaga,

6. не да народаў многіх зь неразборлівым словам і зь незразумелаю моваю, слоў якое ты не разумеў бы; ды калі б Я паслаў цябе і да іх, дык яны паслухаліся б цябе;

ne da narodaŭ mnogih z' nerazborlivym slovam i z' nezrozumelaŭ movaŭ, sloŭ âkoe ty ne razumeŭ by; dy kali b Â paslaŭ câbe i da ih, dyk âny pasluhalisâ b câbe;

7. а дом Ізраілеў не захоча слухаць цябе, бо яны ня хочуць слухаць Мяне, бо ўвесь дом Ізраілеў цьвердалобы і жорсткі сэрцам.

a dom Īzraileŭ ne zahoča sluhac' câbe, bo âny nâ hočuc' sluhac' Mâne, bo ŭves' dom Īzraileŭ c' verdaloby i žorstki sèrcam.

8. Вось, Я зрабіў і твой твар моцным супроць іхніх твараў і твой лоб моцным супроць іхняга лоба.

Vos', Â zrabìŭ i tvoj tvar mocnym suproc' ihnih tvaraŭ i tvoj lob mocnym suproc' ihnâga loba.

9. Як алмаз, які мацнейшы за камень, зрабіў я лоб твой; ня бойся іх і не палохайся перад абліччам іх, бо яны мяцежны дом".

Âk almaz, âki macnejšy za kamen', zrabìŭ â lob tvoj; nâ bojsâ ih i ne palohajsâ perad abliččam ih, bo âny mâcežny dom".

10. І сказаў мне: "сыне чалавечы! усе словы Мае, якія буду казаць табе, прымі сэрцам тваім і выслухай вушамі тваімі;

Ì skazaŭ mne: "syne čalavečy! use slovy Mae, âkiâ budu kazac' tabe, prymi sèrcam tvaim i vysluhaj vušami tvaimi;

11. устань і ідзі да пераселеных, да сыноў народу твайго, і гавары да іх, і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог! будуць яны слухаць, альбо ня будуць".

ustan' i idzi da peraselenyh, da synoŭ narodu tvajgo, i gavary da ih, i skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog! buduc' âny sluhac', al'bo nâ buduc'".

12. І падняў мяне Дух; і я чуў за сабою вялікі грамовы голас:

"дабраславёная слава Госпада ад месца свайго!"

Ì padnâŭ mâne Duh; i â čuŭ za saboŭ vâlikì gramovy golas: "dabraslavënaâ slava Gospada ad mesca svajgo!"

13. і таксама шум крылаў жывёлаў, прылеглых адно да аднаго, і стук колаў каля іх і гук моцнага грому.

i taksama šum krylaŭ žyvëlaŭ, pryleglyh adno da adnago, i stuk kolaŭ kalâ ih i guk mocnaga gromu.

14. І Дух падняў мяне і ўзяў мяне. І ішоў я ў засмучэньні, з растрывожаным духам; і рука Гасподня была моцная на мне.

Ì Duh padnâŭ mâne i ŭzâŭ mâne. Ì išoŭ â ŭ zasmučèn'ni, z rastryvožanym duham; i ruka Gaspodnââ byla mocnaâ na mne.

15. І прыйшоў я да пераселеных у Тэль-Авіў, якія жывуць каля ракі Хавар, і спыніўся там, дзе яны жылі, і правёў сярод іх сем дзён у зьдзіўленьні.

Ì pryjšoŭ â da peraselenyh u Tèl'-Aviŭ, âkiâ žyvuc' kalâ rakì Havar, i spyniŭsâ tam, dze âny žyli, i pravëŭ sârod ih sem dzën u z'dziŭlèn'ni.

16. А як прайшлі сем дзён, было мне слова Гасподняе:

A âk prajšli sem dzën, bylo mne slova Gaspodnâe:

17. сыне чалавечы! Я паставіў цябе вартаўніком дому Ізраілевага, і ты

будзеш слухаць слова з вуснаў Маіх і будзеш наводзіць іх на розум да Мяне.

syne čalavečy! Â pastaviŭ câbe vartaŭnikom domu Ižrailevaga, i ty budzeš sluhac' slova z vusnaŭ Maïh i budzeš navodzic' ih na rozum da Mâne.

18. Калі Я скажу беззаконцу: "сьмерцю памрэш!", а ты ня будзеш яго наводзіць на розум і казаць, каб асьцерагчы беззаконца ад беззаконнага шляху ягонага, каб ён быў жывы, дык беззаконец той памрэ ў беззаконьні сваім, і Я спаганю кроў ягоную з рук тваіх.

Kali Â skažu bezzakoncu: "s'mercû pamrèš!", a ty nâ budzeš âgo navodzic' na rozum i kazac', kab as'ceragčy bezzakonca ad bezzakonnaga šlâhu âgonaga, kab ên byŭ žyvy, dyk bezzakonec toj pamrè ŭ bezzakon'ni svaim, i Â spaganû kroŭ âgonuû z ruk tvaih.

19. Але калі ты не наводзіў на розум беззаконца, а ён не адварнуўся ад беззаконьня свайго і ад беззаконнага шляху свайго, дык ён памрэ ў беззаконьні сваім, а ты ўратаваў душу тваю.

Ale kali ty ne navodziŭ na rozum bezzakonca, a ên ne advârnuŭsâ ad bezzakon'nâ svajgo i ad bezzakonnaga šlâhu svajgo, dyk ên pamrè ŭ bezzakon'ni svaim, a ty ŭratavaŭ dušu tvaû.

20. І калі праведнік адступіцца ад справядлівасьці сваёй і ўчыніць крыўду, калі Я пакладу перад ім спатыкненьне, і ён памрэ, дык калі ты не наводзіў яго на розум, ён памрэ за грэх свой, і не згадаюцца яму справядлівыя ўчынкі ягоныя, якія рабіў ён; і Я зышчу кроў яго з рук тваіх.

I kali pravednik adstupicca ad spravâdlivas'ci svaëj i ŭčynic' kryŭdu, kali Â pakladu perad im spatyknen'ne, i ên pamrè, dyk kali ty ne navodziŭ âgo na rozum, ên pamrè za grèh svoj, i ne zgadaŭcca âmu spravâdlivyâ ŭčynki âgonyâ, âkiâ rabiŭ ên; i Â zyšču kroŭ âgo z ruk tvaih.

21. Калі ж ты будзеш настаўляць на розум праведніка, каб праведнік не зграшыў, і ён ня згрэшыць; дык і ён жывы будзе, бо быў наведзены на розум, і ты ўратаваў душу тваю".

Kali ž ty budzeš nastaŭlâc' na rozum pravednika, kab pravednik ne zgrašyŭ, i ên nâ zgrêšyc'; dyk i ên žyvy budze, bo byŭ navedzeny na rozum, i ty ŭratavaŭ dušu tvaŭ".

22. І была там на мне рука Госпада, і Ён сказаў мне: устань і выйдзі ў поле, і Я буду гаварыць там з табою.

Î byla tam na mne ruka Gospada, i Ên skazaŭ mne: ustan' i vyjdzì ŭ pole, i Â budu gavaryc' tam z taboŭ.

23. І ўстаў я і выйшаў у поле; і вось, там стаяла слава Гасподня, як слава, якую бачыў я над ракою Хавар; і ўпаў я на аблічча сваё.

Î ŭstaŭ â i vyjšaŭ u pole; i vos', tam staâla slava Gaspodnââ, âk slava, âkuŭ bačyŭ â nad rakoŭ Havar; i ŭpaŭ â na abličča svaë.

24. І ўвайшоў у мяне Дух, і паставіў мяне на ногі мае, і Ён гаварыў са мною і сказаў мне: ідзі, і замкніся ў доме тваім.

Î ŭvajšoŭ u mâne Duh, i pastaviŭ mâne na nogi mae, i Ên gavaryŭ sa mnoŭ i skazaŭ mne: idzi, i zamknîsâ ŭ dome tvaim.

25. І ты, сыне чалавечы, - вось, ускладуць на цябе аковы, і зьвяжуць цябе імі, і ня будзеш хадзіць сярод іх.

Î ty, syne čalavečy, - vos', uskladuc' na câbe akovy, i z'vâžuc' câbe imi, i nâ budzeš hadzic' sârod ih.

26. І язык твой Я прыляплю да гартані тваёй, і ты анямееш і ня будзеш выкрывальнікам іх, бо яны мяцежны дом.

Î âzyk tvoj Â prylâplû da gartani tvaëj, i ty anâmeeš i nâ budzeš vykryval'nikam ih, bo âny mâcežny dom.

27. А калі Я буду гаварыць з табою, тады разамкну вусны твае, і ты

будзеш казаць ім: "так кажа Гасподзь Бог!" хто хоча слухаць, - слухай; а хто ня хоча слухаць, - ня слухай: бо яны мяцежны дом.

A kali Â budu gavaryc' z tabou, tady razamknu vusny tvae, i ty budzeš kazac' im: "tak kaž a Gaspodz' Bog!" hto hoča sluhac', - sluhaj; a hto nâ hoča sluhac', - nâ sluhaj: bo âny mâcežny dom.

4 Кіраўнік

1. І ты, сыне чалавечы, вазьмі сабе цагліну і пакладзі яе перад сабою, і накрэсьлі на ёй горад Ерусалім;

Ì ty, syne čalavečy, vaz'mi sabe caglinu i pakladzi âe perad sabou, i nakrès'li na ëj gorad Erusalim;

2. і наладзь аблогу супроць яго і зрабі ўмацаваньне супроць яго, і насып вал вакол яго і разьмясьці табар супроць яго, і расстаў вакол супроць яго сыценабітныя машыны;

ì naladz' ablogu suproc' âgo i zrabì ŭmacavan'ne suproc' âgo, i nasyp val vakol âgo i raz'mâs'ci tabar suproc' âgo, i rasstaŭ vakol suproc' âgo s'cenabìtnyâ mašynu;

3. і вазьмі сабе жалезную дошку і пастаў яе, як бы жалезную сыцяну паміж табою і горадам, і зьвярні на яго аблічча тваё, і ён будзе ў аблозе, і ты аблягай яго. Гэта будзе азнака дому Ізраілеваму.

ì vaz'mi sabe žaleznuŭ došku i pastaŭ âe, âk by žaleznuŭ s'cânu pamiž tabou i goradam, i z'vârni na âgo abličča tvaë, i ën budze ŭ abloze, i ty ablâgaj âgo. Gèta budze aznaka domu Ìzrailevamu.

4. А ты кладзіся на левы бок твой і паглядзі на яго беззаконьне, на правіны дому Ізраілевага: па ліку дзён, колькі будзеш ляжаць на ім, ты будзеш несцьці беззаконьне іхняе.

A ty kladzìsâ na levy bok tvoj ì paglâdzì na âgo bezzakon'ne, na praviny domu Ìzrailevaga: pa liku dzën, kol'ki budzeš lâžac' na ìm, ty budzeš nes'ci bezzakon'ne ihnâe.

5. I Я вызначыў табе гады беззаконьня іхняга лікам дзён: трыста дзевяноста дзён ты будзеш несьці беззаконьне дому Ізраілевага.

Ì Â vyznačyŭ tabe gady bezzakon'nâ ihnâga likam dzën: trysta dzevânosta dzën ty budzeš nes'ci bezzakon'ne domu Ìzrailevaga.

6. I калі выканаеш гэта, дык другі раз кладзіся ўжо на правы бок, і сорак дзён нясі на сабе беззаконьне дому Юдавага, дзень за год, дзень за год Я вызначыў табе.

Ì kalì vykanaeš gèta, dyk drugi raz kladzìsâ ŭžo na pravy bok, ì sorak dzën nâsì na sabe bezzakon'ne domu Ûdavaga, dzen' za god, dzen' za god Â vyznačyŭ tabe.

7. I зьвярні аблічча тваё і аголеную правую руку тваю на аблогу Ерусаліма, і прароч супроць яго.

Ì z'vârni abličča tvaë ì agolenuû pravuû ruku tvaû na ablogu Erusalìma, ì praroč suproc' âgo.

8. Вось, я наклаў на цябе аковы, і ты не павернешся з аднаго боку на другі, пакуль ня выцерпіш дзён аблогі тваёй.

Vos', â naklaŭ na câbe akovy, ì ty ne pavernešsâ z adnago boku na drugi, pakul' nâ vycerpiš dzën ablogi tvaëj.

9. Вазьмі сабе пшаніцы і ячменю, і бабоў і сачыўкі, і проса і вікі, і ўсып іх у адну пасудзіну, і зрабі сабе зь іх хлябы, па ліку дзён, якія ты будзеш ляжаць на баку тваім; трыста дзевяноста дзён ты будзеш есьці іх.

Vaz'mì sabe pšanìcy ì âčmenû, ì baboŭ ì sačyŭki, ì prosa ì viki, ì ŭsyp ih u adnu pasudzìnu, ì zrabi sabe z' ih hlâby, pa liku dzën, âkiâ ty budzeš lâžac' na baku tvaim; trysta dzevânosta dzën ty budzeš es'ci ih.

10. І ежу тваю, якою будзеш карміцца, еж вагою, па дваццаць сікляў на дзень; ад часу да часу еж гэта.

Ì ežu tvaû, âkoû budzeš karmicca, ež vagoû, pa dvaccac' siklâŭ na dzen'; ad času da času ež gèta.

11. І ваду пі мераю, па шасьціне гіна пі, ад часу да часу пі так.

Ì vadu pì meraû, pa šas'cine gina pì, ad času da času pì tak.

12. І еж, як ячныя ляпёшкі, і пячы іх на вачах у іх на чалавечым кале.

Ì ež, âk âčnyâ lâpěškì, ì pâčy ih na vačah u ih na čalavečym kale.

13. І сказаў Гасподзь: так сыны Ізраілевыя будуць есьці нячысты хлеб свой сярод тых народаў, да якіх Я выганю іх.

Ì skazaŭ Gaspodz': tak syny Ìzrailevyâ buduc' es'ci nâčysty hleb svoj sârod tyh narodaŭ, da âkih Â vyganû ih.

14. Тады сказаў я: о, Госпадзе Божа! душа мая ніколі не апаганьвалася, і мярцьвяціны і зьверам разадранага я ня еў ад маладосьці маёй да сёньня; і ніякае нячыстае мяса не ўваходзіла ў вусны мае.

Tady skazaŭ â: o, Gospadze Boža! duša maâ nikoli ne apagan'valasâ, ì mârc'vâciny ì z'veram razadranaga â nâ eŭ ad malos'ci maěj da sën'nâ; ì niâkae nâčystae mâsa ne ŭvahodzila ŭ vusny mae.

15. І сказаў Ён мне: вось, Я дазваляю табе, замест чалавечага калу, каровін памёт, і на ім гатуй хлеб твой.

Ì skazaŭ Ęn mne: vos', Â dazvalâû tabe, zamest čalavečaga kalu, karovìn pamët, ì na ìm gatuj hleb tvoj.

16. І сказаў мне: сыне чалавечы! вось, Я струшчу ў Ерусаліме хлебную апору, і будуць есьці хлеб вагою і ў смутку і ваду будуць піць мераю і ў паныласьці;

Ì skazaŭ mne: syne čalavečy! vos', Â strušču ŭ Erusalime hlebnuû aporu, ì buduc' es'ci hleb vagoû ì ŭ smutku ì vadu buduc' pic' meraû ì ŭ panylas'ci;

17. бо ў іх будзе нястача хлеба і вады; і яны з жахам будуць глядзець адно на аднаго і змарнеюць у грахоўнасьці сваёй.

bo ŭ ih budze nâstača hleba i vady; i âny z žaham buduc' glâdzec' adno na adnago i zmarneûc' u grahoŭnas'ci svaëj.

5 Кіраўнік

1. А ты, сыне чалавечы, вазьмі сабе востры нож, брытву цырульніцкую вазьмі сабе і вадзі ёю па галаве тваёй і па барадзе тваёй, і вазьмі сабе вагі і разьдзялі валасы на часткі.

A ty, syne čalavečy, vaz'mi sabe vostry nož, brytvu cyrul'nickuû vaz'mi sabe i vadzi ëû pa galave tvaëj i pa baradze tvaëj, i vaz'mi sabe vagi i raz'dzâli valasy na častki.

2. Траціну спалі агнём пасярод горада, калі закончацца дні аблогі; траціну вазьмі і пасячы нажом у ваколіцах яго; і траціну разьвей па ветры; а Я агалю меч следам за імі.

Tracînu spalî agnëm pasârod gorada, kalî zakončacca dni ablogi; tracînu vaz'mi i pasâčy nažom u vakolicah âgo; i tracînu raz'vej pa vetry; a Â agalû meč sledam za îmi.

3. І вазьмі з гэтага невялікую колькасьць і завяжы іх сабе ў крысьсе.

Î vaz'mi z gètaga nevâlikuû kol'kas'c' i zavâžy ih sabe ŭ krys'se.

4. Але і з гэтага вазьмі яшчэ і кінь у агонь, і спалі гэта ў агні. Адтуль выйдзе агонь на ўвесь дом Ізраілеў.

Ale i z gètaga vaz'mi âščè i kîn' u agon', i spalî gèta ŭ agni. A dtul' vyjdze agon' na ŭves' dom İzraileŭ.

5. Так кажа Гасподзь Бог: гэта - Ерусалім! Я паставіў яго сярод народаў, і вакол яго - землі.

Tak kažá Gaspodz' Bog: gèta - Erusalim! Á pastaviŭ âgo sârod narodaŭ, i vakol âgo - zemli.

6. А ён зрабіў насуперак пастановам Маім бязбожней за язычнікаў, і насуперак статутам Маім - горш, чым землі вакол яго; бо яны адкінулі пастановы Мае і паводле статутаў Маіх ня чыняць.

A ên zrabiŭ nasuperak pastanovam Maïm bâzbožnej za âzyčnikaŭ, i nasuperak statutam Maïm - gorš, čym zemli vakol âgo; bo âny adkinuli pastanovy Mae i pavodle statutaŭ Maïh nâ čynâc'.

7. Таму так кажа Гасподзь Бог: за тое, што вы памножылі правіны вашыя болей, чым язычнікі, якія вакол вас, паводле статутаў Маіх ня чыніце і пастановаў Маіх ня выконваеце, і нават ня робіце паводле пастановаў язычнікаў, якія вакол вас,

Tamu tak kažá Gaspodz' Bog: za toe, što vy pamnožyli praviny vašyâ bolej, čym âzyčniki, âkiâ vakol vas, pavodle statutaŭ Maïh nâ čynice i pastanovaŭ Maïh nâ vykonvaece, i navat nâ robice pavodle pastanovaŭ âzyčnikaŭ, âkiâ vakol vas,

8. таму так кажа Гасподзь Бог: вось і Я супроць цябе, Я Сам, і ўчыню сярод цябе суд на вачах у язычнікаў.

tamu tak kažá Gaspodz' Bog: vos' i Á suproc' câbe, Á Sam, i ŭčynû sârod câbe sud na vačah u âzyčnikaŭ.

9. І зраблю над табою тое, чаго Я ніколі не рабіў і чагосьці падобнага далей не рабіцьму, за ўсе твае гідоты.

Ì zrablû nad taboŭ toe, čago Á nikoli ne rabiŭ i čagos'ci padobnaga dalej ne rabič'mu, za ŭse tvae gïdoty.

10. Затое бацькі будуць есьці сыноў сярод цябе, і сыны будуць есьці бацькоў сваіх; і ўчыню над табою суд, і ўсю рэшту тваю расьсею па ўсіх вятрах.

*Zatoe bac'ki buduc' es'ci synoŭ sârod câbe, i syny buduc' es'ci bac'koŭ
svaiŭ; i ŭčynŭ nad taboŭ sud, i ŭsŭ rëštu tvaŭ ras'seŭ pa ŭsŭh vâtrah.*

11. Таму, жыву Я, кажа Гасподзь Бог: за тое, што ты апаганіў сьвятыню
Маю ўсімі гідотамі і ўсімі гнюсотамі тваімі, Я зьнікчэмню, і не пашкадуе
вока Маё, і Я не ўмілажалюся зь цябе.

*Tamu, žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog: za toe, što ty apaganiŭ s'vâtyŭ Maŭ
ŭsimi gidotami i ŭsimi gnŭsotami tvaimi, Â z'nikčëmnŭ, i ne paškadue voka
Maë, i Â ne ŭmilažalŭsâ z' câbe.*

12. Траціна ў цябе памрэ ад пошасьці і загіне з голаду сярод цябе;
траціна загіне ад меча ў ваколіцах тваіх; а траціну разьвею па ўсіх
вятрах, і агалю меч сьледам за імі.

*Tracina ŭ câbe pamrè ad pošas'ci i zagine z goladu sârod câbe; tracina
zagine ad meča ŭ vakolicah tvaich; a tracinu raz'veŭ pa ŭsŭh vâtrah, i agalŭ
meč s'ledam za imi.*

13. І распаліцца гнеў Мой, і наталю лютасьць Маю імі, і задаволюся; і
даведаюцца, што Я, Гасподзь, гаварыў у клопаце Маім, калі ўчыніцца
над імі лютасьць Мая.

*Î raspalicca gneŭ Moj, i natalŭ lŭtas'c' Maŭ imi, i zadavolŭsâ; i davedaŭcca,
što Â, Gaspodz', gavaryŭ u klopace Maim, kali ŭčynicca nad imi lŭtas'c'
Maâ.*

14. І зраблю цябе пустэльнію і ганьбаю сярод народаў, якія вакол
цябе, на вачах у кожнага, хто праходзіць міма.

*Î zrablŭ câbe pustël'nâŭ i gan'baŭ sârod narodaŭ, âkiâ vakol câbe, na vačah
u kožnaga, hto prahodzic' mima.*

15. І будзеш пасьмешышчам і ганьбаю, прыкладам і жахам у народаў,
якія вакол цябе, калі я зьдзейсьню над табою суд у гневе і лютасьці, і ў
лютых карах, Я Гасподзь мовіў гэта,

Ì budzeš pas'mešyščam ì gan'baû, prykladam ì žaham u narodaÛ, âkiâ vakol câbe, kali â z'dzejs'nû nad taboû sud u gneve ì lûtas'ci, ì ů lûtyh karah, Â Gaspodz' moviÛ gèta,

16. ì кали пашлю на ìх лютыя стрэлы голаду, якія будуць нішчыць, кали пашлю ìх на пагібель вам ì ўзмацню голад сярод вас, ì струшчу хлебную апору ў вас,

ì kali pašlû na ih lûtyâ strèly goladu, âkiâ buduc' niščyc', kali pašlû ih na pagibel' vam ì ůzmacnû golad sârod vas, ì strušču hlebnuû aporu ů vas,

17. ì пашлю на вас голад ì лютых зьвяроў, ì пазбавяць цябе дзяцей; ì пошасьць ì кроў пройдзе па табе, ì меч навяду на цябе; Я, Гасподзь, мовіў гэта.

ì pašlû na vas golad ì lûtyh z'vâroÛ, ì pazbavâc' câbe dzâcej; ì pošas'c' ì kroÛ projdze pa tabe, ì meč navâdu na câbe; Â, Gaspodz', moviÛ gèta.

6 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! зьвярні аблічча тваё да гарадоў Ізраілевых ì прарочы на ìх,

syne čalavečy! z'vârni abličča tvaë da garadoÛ Ìzrailevyh ì praročy na ih,

3. ì скажы: горы Ізраілевыя! слухайце слова Госпада Бога. Так кажа Гасподзь Бог горам ì пагоркам, далінам ì лагчынам: вось, Я навяду на вас меч, ì разбуру вышыні вашыя;

ì skažy: gory Ìzrailevyâ! sluhajce slova Gospada Boga. Tak kaža Gaspodz' Bog goram ì pagorkam, dalinam ì lagčynam: vos', Â navâdu na vas meč, ì razburu vyšyni vašyâ;

4. і ахвярнікі вашыя будуць спустошаны, слупы вашыя ў гонар сонца будуць разьбіты, і кіну забітых вашых перад ідаламі вашымі;

ì ahvârniki vašyâ buduc' spustošany, slupy vašyâ ŭ gonar sonca buduc' raz'bity, ì kînu zabityh vašyh perad ìdalami vašymi;

5. і пакладу сыноў Ізраілевых перад ідаламі іхнімі, і рассыплю косткі вашыя вакол ахвярнікаў вашых.

ì pakladu synoŭ Ìzraïlevykh perad ìdalami ihnimi, ì rassyplû kostki vašyâ vakol ahvârnikaŭ vašyh.

6. Ва ўсіх мясьцінах вашага жыхарства гарады будуць спустошаны і вышыні разбураны дзеля таго, каб спустошаны і разбураны былі ахвярнікі вашыя, каб струшчаны і зьнішчаны былі ідалы вашыя, і разьбіты сонечныя слупы вашыя, і згладзіліся ўтворы вашыя.

Va ŭsikh mâs'cînakh vašaga žyharstva garady buduc' spustošany ì vyšyni razburany dzelâ tago, kab spustošany ì razburany byli ahvârniki vašyâ, kab struščany ì z'niščany byli ìdaly vašyâ, ì raz'bity sonečnyâ slupy vašyâ, ì zgladzilisâ ŭtvory vašyâ.

7. І будуць падаць сярод вас забітыя, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Ì buduc' padac' sârod vas zabityâ, ì ŭvedaece, što Â - Gaspodz'.

8. Але Я ашчаджу рэшту, так што будуць у вас сярод народаў ацалелыя ад меча, калі вы будзеце расьсеяны па землях.

Ale Â aščadžu rëštu, tak što buduc' u vas sârod narodaŭ acalelyâ ad meča, kalì vy budzece ras'seâny pa zemlâh.

9. І згадаюць мяне ацалелыя вашыя сярод народаў, куды будзеце зьведзены ў няволю, калі Я прывяду ў скруху распуснае сэрца іхняе, адпалае ад Мяне, і вочы іх, якія блудзілі сьледам за ідалам; і яны да саміх сябе адчуюць агіду за тое ліха, якое яны ўчынялі ва ўсіх гнюсотах сваіх;

Ì zgadaüc' mâne acalelyâ vašyâ sârod narodaŭ, kudy budzece z'vedzeny ŭ nâvolû, kalì Â pryvâdu ŭ skruhu raspusnae sèrca ihnâe, adpalae ad Mâne, ì vočy ih, âkiâ bludzilì s'ledam za ìdalam; ì âny da samih sâbe adčuüc' agidu za toe liha, âkoe âny ŭčynâli va ŭsìh gnûsotah svaih;

10. ì ŭvedaюць, што Я - Гасподзь; нездарма казаў Я, што навяду на ìх такое бедства.

ì ŭvedaüc', što Â - Gaspodz'; nezdarma kazaŭ Â, što navâdu na ih takoe bedstva.

11. Так кажа Гасподзь Бог: плясьні рукамі тваімі ì тупні нагою тваёю, ì скажы: гора за ўсе агідныя зладзействы дому Ізраілевага! загінуць яны ад меча, голаду ì згубнай пошасьці.

Tak kaža Gaspodz' Bog: plâs'ni rukami tvaimi ì tupni nagoŭ tvaëu, ì skažy: gora za ŭse agidnyâ zladzejstvy domu Ìzrailevaga! zaginuc' âny ad meča, goladu ì zgubnaj pošas'ci.

12. Хто далёка, той памрэ ад згубнай пошасьці; а хто блізка, той загіне ад меча; а хто застанецца ì ацалее, памрэ ад голаду; так зьдзеісьню над ìм гнеў Мой.

Hto dalëka, toj pamrè ad zgubnaj pošas'ci; a hto blizka, toj zagine ad meča; a hto zastanecca ì acalee, pamrè ad goladu; tak z'dzejs'nû nad ìm gneŭ Moj.

13. ì ŭведаеце, што Я - Гасподзь, калі забітыя будуць ляжаць паміж ідаламі сваімі вакол ахвярнікаў іхніх, на кожным высокім пагорку, на ўсіх вяршынях гор, ì пад кожным зялёным дрэвам, ì пад кожным галінастым дубам, ì на тым месцы, дзе яны прыносілі духмяныя пахошчы ўсім ідалам сваім.

Ì ŭvedaеce, што Â - Gaspodz', kalì zabityâ buduc' lâžac' pamiž ìdalamì svaimi vakol ahvârнікаŭ ihnih, na kožnym vysokim pagorku, na ŭsìh vâršynâh gor, ì pad kožnym zâlënym drëvam, ì pad kožnym galinastym dubam, ì na tym

mescy, dze âny prynosili duhmânyâ pahošcy ŭsim idalam svaim.

14. I працягну на іх руку Маю і зраблю зямлю пустыняю і стэпам, ад пустыні Дыўлат, ва ўсіх мясьцінах іхняга жыхарства, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Ï pracâgnu na ih ruku Maû ï zrablû zâmlû pustynâû ï stèpam, ad pustyni Dyŭlat, va ŭsìh mäs'cìnah ihnâga žyharstva, ï ŭvedaûc', što Â - Gaspodz'.

7 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ï bylo mne slova Gaspodnâe:

2. I ты, сын чалавечы, скажы: так кажа Гасподзь Бог: зямлі Ізраілевай канец, - канец прыйшоў на чатыры краі зямлі.

Ï ty, syn čalavečy, skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: zâmlì Ìzrailevaj kanec, - kanec pryjšoŭ na čatyry kraì zâmlì.

3. Вось - канец табе; і пашлю на цябе гнеў Мой, і буду судзіць цябе паводле шляхоў тваіх, і ўскладу на цябе ўсе гідоты твае.

Vos' - kanec tabe; ï pašlû na câbe gneŭ Moj, ï budu sudzic' câbe pavodle šlâhoŭ tvaìh, ï ŭskladu na câbe ŭse gidoty tvae.

4. I не ўмілажаліцца зь цябе вока Маё, і не памілюю, і аддам табе паводле шляхоў тваіх, і гідоты твае з табою будуць, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Ï ne ŭmilažalìcca z' câbe voka Maë, ï ne pamìluû, ï addam tabe pavodle šlâhoŭ tvaìh, ï gidoty tvae z taboû buduc', ï ŭvedaеce, što Â - Gaspodz'.

5. Так кажа Гасподзь Бог: бяда адзіная, вось, ідзе бяда.

Tak kaža Gaspodz' Bog: bâda adzìnaâ, vos', ïdze bâda.

6. Канец прыйшоў, прыйшоў канец, стаў на цябе; вось дайшла,

Kanec pryjšoŭ, pryjšoŭ kanec, staŭ na câbe; vos' dajšla,

7. дайшла ліхата да цябе, жыхар зямлі! прыходзіць час, набліжаецца дзень смуты, а не вясёлых гуканьяў у горах.

dajšla lihata da câbe, žyhar zâmlì! pryhodzic' čas, nablìžaecca dzen' smuty, a ne vâsëlyh gukan'nâŭ u gorah.

8. Вось, неўзабаве вылью на цябе лютасьць Маю і зьдзейсню над табою гнеў Мой, і буду судзіць цябе паводле ўчынкаў тваіх і ўскладу на цябе ўсе гідоты твае.

Vos', neŭzabave vyl'û na câbe lûtas'c' Maû ì z'dzejs'nû nad taboû gneŭ Moj, ì budu sudzic' câbe pavodle ŭčynkaŭ tvaìh ì ŭskladu na câbe ŭse gìdoty tvae.

9. І не ўмілажаліцца зь цябе вока Маё, і не памілюю. Паводле ўчынкаў тваіх дам табе, і гідоты твае з табою будуць; і ўведаеце, што Я - Гасподзь каральнік.

Ì ne ŭmìlažalìcca z' câbe voka Maë, ì ne pamìluû. Pavodle ŭčynkaŭ tvaìh dam tabe, ì gìdoty tvae z taboû buduc'; ì ŭvedaece, što Â - Gaspodz' karal'nik.

10. Вось дзень! вось прыйшла, настала ліхата! жазло вырасла, ганарлівацьць разраслася.

Vos' dzen'! vos' pryjšla, nastala lihata! žazlo vyrasla, ganarlìvas'c' razraslasâ.

11. Паўстае сіла на жазло няверства; нічога не застанецца ад іх, і ад багацьця іхняга і ад шуму іхняга, і ад пышнаты іхняй.

Paŭstae sila na žazlo nâverstva; ničoga ne zastanecca ad ih, ì ad bagac'câ ihnâga ì ad šumu ihnâga, ì ad pyšnaty ihnâj.

12. Прышоў час, настаў дзень; хто купіў, ня радуйся, і хто прадаў, ня плач, бо гнеў - над усім мноствам іх.

Pryjšoŭ čas, nastaŭ dzen'; hto kupiŭ, nâ radujšâ, ì hto pradaŭ, nâ plač, bo

gneŭ - nad usim mnostvam ih.

13. Бо, хто прадаў, ня вернецца да прададзенага, хоць бы і засталіся яны жывыя; бо прарочая ўява пра ўсё мноства іх не адменіцца, і ніхто сваім беззаконьнем не ўмацуе свайго жыцця.

Bo, hto pradaŭ, nâ vernecca da pradadzenaga, hoc' by i zastalisâ âny žyvyâ; bo praročaâ ŭâva pra ŭsë mnostva ih ne admenicca, i nihto svaim bezzakon'nem ne ŭmacue svajgo žyc'câ.

14. Затрубяць у трубу, і ўсё рыхтуецца, але ніхто ня йдзе на вайну; бо гнеў Мой над усім мноствам іх.

Zatrubâc' u trubu, i ŭsë ryhtuecca, ale nihto nâ jdze na vajnu; bo gneŭ Moj nad usim mnostvam ih.

15. Па-за домам меч, а ў доме - пошасьць і голад. Хто ў полі, той памрэ ад меча; а хто ў горадзе, таго зжаруць голад і згубная пошасьць.

Pa-za domam meč, a ŭ dome - pošas'c' i golad. Hto ŭ poli, toj pamrè ad meča; a hto ŭ goradze, tago zžaruc' golad i zgubnaâ pošas'c'.

16. А ацалелыя зь іх уцякуць і будуць на горах, як галубы далін; усе яны будуць стагнаць, кожны за сваё беззаконьне.

A acalelyâ z' ih ucâkuc' i buduc' na gorah, âk galuby dalin; use âny buduc' stagnac', kožny za svaë bezzakon'ne.

17. Ва ўсіх рукі апусьцяцца, і ва ўсіх калені задрыжаць, як вада.

Va ŭsih ruki apus'câcca, i va ŭsih kaleni zadryžac', âk vada.

18. Тады яны апярэжуцца вярэтаю, і ахопіць іх трымценьне: і ва ўсіх на тварах будзе сорам, і ва ўсіх на галовах плешына.

Tady âny apârèžucca vârètaŭ, i ahopic' ih trymcen'ne: i va ŭsih na tvarah budze soram, i va ŭsih na galovah plešyna.

19. Срэбра сваё яны выкінуць на вуліцы, і золата ў іх будзе ў пагардзе.

Срэбра іхняе і золата іхняе ня мецьме сілы выратаваць іх у дзень

лютасьці Госпада. Яны не насыцяць імі душаў сваіх і не напоўняць нутробаў сваіх, бо яно было прычынаю беззаконья іхняга.

Srèbra svaë âny vykinuc' na vulicy, i zolata ŭ ih budze ŭ pagardze. Srèbra ihnâe i zolata ihnâe nâ mec'me sily vyratavac' ih u dzen' lûtas'ci Gospada. Âny ne nasycâc' imi dušaŭ svaïh i ne napoŭnâc' nutrobaŭ svaïh, bo âno bylo pryčynaŭ bezzakon'nâ ihnâga.

20. І ў чырвоных уборах сваіх яны ператваралі яго ў гонар і рабілі зь яго выявы гнюсных сваіх ідалаў; затое і зраблю яго нячыстым для іх.

Ì ŭ čyrvonyh uborah svaïh âny peratvarali âgo ŭ gonar i rabili z' âgo vyâvy gnûsnyh svaïh idalaŭ; zatoe i zrablû âgo nâčystym dlâ ih.

21. і аддам яго ў рукі чужым на здабычу і беззаконцам землі на рабаваньне, і яны апаганяць яго.

ì addam âgo ŭ rukì čužym na zdabyčû i bezzakoncam zemli na rabavan'ne, i âny apaganâc' âgo.

22. І адварну ад іх аблічча Маё, і апаганяць заповітнае Маё; і прыйдуць туды рабаўнікі і апаганяць яго.

Ì advârnu ad ih abličča Maë, i apaganâc' zapavetnae Maë; i pryjduc' tudy rabaŭniki i apaganâc' âgo.

23. Зрабі ланцуг, бо зямля гэтая напоўнена крывавымі зладзействамі, і горад поўны гвалту.

Zrabi lancug, bo zâmlâ gètaâ napoŭnena kryvavymi zladzejstvami, i gorad poŭny gvaltu.

24. Я прывяду найзлосьнейшых з народаў, і завалодаюць дамамі іхнімі. І пакладу канец пагардлівасьці моцных, і будуць апаганены сьвятыні іхнія.

Â pryvâdu najzlos'nejšyh z narodaŭ, i zavalodaŭc' damami ihnimi. Ì pakladu kanec pagardlivas'ci mocnyh, i buduc' apaganeny s'vâtyni ihnîâ.

25. Ідзе пагібель: будуць шукаць міру, і ня знойдуць.

Ìdze pagibel': buduc' šukac' mîru, i nâ znojduc'.

26. Бяда пойдзе за бядою і вестка за весткаю; і будуць прасіць у прарока ўявы, і ня будзе вучэньня ў сьвятара і рады ў старцаў.

Bâda pojdze za bâdoû i vestka za vestkaû; i buduc' prasic' u praroka ũâvy, i nâ budze vučèn'nâ ũ s'vâtara i rady ũ starcaũ.

27. Цар будзе бедаваць, і князь апранецца ў жудасьць, і ў народу зямлі будуць дрыжаць рукі. Учыню зь імі паводле ўчынкаў іхніх, паводле судоў іхніх буду судзіць іх; і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Car budze bedavac', i knâz' apranecca ũ žudas'c', i ũ narodu zâmlî buduc' dryžac' ruki. Učynû z' imî pavodle ũčynkaũ ihnih, pavodle sudoũ ihnih budu sudzic' ih; i ũvedaûc', što Â - Gaspodz'.

8 Кіраўнік

1. І было на шостым годзе, на шостым месяцы, у пяты дзень месяца, сядзеў я ў доме маім, і старэйшыны Юдэйскія сядзелі перад абліччам маім, і сышла на мяне там рука Госпада Бога.

Ì bylo na šostym godze, na šostym mesâcy, u pâty dzen' mesâca, sâdzeũ â ũ dome maîm, i starèjšyny Ũdèjskiâ sâdzeli perad abliččam maîm, i syšla na mâne tam ruka Gospada Boga.

2. І ўбачыў я: і вось падабенства, як бы вогненнае, і ад сьцёгнаў яго і ніжэй - агонь, і ад сьцёгнаў яго і вышэй - як бы зьзяньне, як бы сьвятло польмя.

Ì ũbačyũ â: i vos' padabenstva, âk by vognennae, i ad s'cëgnaũ âgo i nižèj - agon', i ad s'cëgnaũ âgo i vyšèj - âk by z'zân'ne, âk by s'vâtlo polymâ.

3. І працягнуў Ён як бы руку і ўзяў мяне за валасы галавы маёй, і падняў

мяне Дух паміж зямлёю і небам і прынёс мяне ва ўявах Божых у Ерусалім да ўваходу ўнутранае брамы, павернутай на поўнач, дзе пастаўлены быў ідал рупнасьці, які абуджае рупнасьць.

Ì pracâgnuï Ěn âk by ruku ï ůzâŭ mâne za valasy galavy maëj, ï padnâŭ mâne Duh pamîž zâmlëû ï nebam ï prynës mâne va ůâvah Božyh u Erusalim da ůvahodu ůnutranae bramy, pavernutaj na poŭnač, dze pastaŭleny byŭ idal rupnas'ci, âkì abudžae rupnas'c'.

4. І вось там была слава Бога Ізраілевага, падобная на тую, якую я бачыў на полі.

Ì vos' tam byla slava Boga Ĭzrailevaga, padobnaâ na tuû, âkuû â bačyŭ na poli.

5. І сказаў мне: сыне чалавечы! падымі вочы твае на поўнач, і я падняў вочы мае на поўнач, і вось, з паўночнага боку каля брамы ахвярніка - той ідал рупнасьці пры ўваходзе.

Ì skazaŭ mne: syne čalavečy! padymi vočy tvae na poŭnač, ï â padnâŭ vočy mae na poŭnač, ï vos', z paŭnočnaga boku kalâ bramy ahvârніка - toj idal rupnas'ci pry ůvahodze.

6. І сказаў Ён мне: сыне чалавечы! ці бачыш ты, што яны робяць? вялікія гідоты, якія робіць дом Ізраілеў тут, каб Я адышоў ад сьвятыні Маёй? Але павярніся, і ты ўбачыш яшчэ большыя гідоты.

Ì skazaŭ Ěn mne: syne čalavečy! ci bačyš ty, što âny robâc'? vâlikîâ gîdoty, âkîâ robic' dom Ĭzraileŭ tut, kab Â adyšoŭ ad s'vâtyni Maëj? Ale pavârnisâ, ï ty ůbačyš âščè bol'syâ gîdoty.

7. І прывёў мяне да ўваходу ў двор, і я зірнуў, і вось у сьцяне - адтуліна.

Ì pryvëŭ mâne da ůvahodu ů dvor, ï â zirnuŭ, ï vos' u s'câne - adtulîna.

8. І сказаў мне: сыне чалавечы! пракапай сьцяну; і я пракапаў сьцяну і вось нейкія дзьверы.

Ì skazaŭ mne: syne čalavečy! prakapaj s'cânu; ì â prakapaŭ s'cânu ì vos' nejkiâ dz'very.

9. I сказаў мне: увайдзі і паглядзі на агідныя гнюсоты, якія яны робяць тут.

Ì skazaŭ mne: uvajdzi ì paglâdzi na agidnyâ gnûsoty, âkiâ âny robâc' tut.

10. I я ўвайшоў, і бачу, і вось усялякія выявы паўзуноў і нячыстых жывёл і ўсялякія ідалы дома Ізраілевага, напісаныя на сьценах навакол.

Ì â ŭvajšoŭ, ì baču, ì vos' usâlâkiâ vyâvy paŭzunoŭ ì nâčystyh žyvël ì ŭsâlâkiâ idaly doma Ìzrailevaga, napìsanyâ na s'cenah navakol.

11. I семдзесят мужоў са старэйшынаў дома Ізраілевага стаяць перад імі і Езанія, сын Сафанаў, сярод іх; і ў кожнага ў руцэ - сваё кадзіла, і густое воблака пахошчаў узносіцца ўгору.

Ì semdzesât mužoŭ sa starèjšynaŭ doma Ìzrailevaga staâc' perad imì ì Ezaniâ, syn Safanaŭ, sârod ih; ì ŭ kažnaga ŭ rucè - svaë kadzila, ì gustoe voblaka pahoščaŭ uznosicca ŭgoru.

12. I сказаў мне: бачыш, сыне чалавечы, што робяць старэйшыны дому Ізраілевага ў цемры, кожны ў сваім расьпісаным пакоі? бо кажуць: "ня бачыць нас Гасподзь, пакінуў Гасподзь зямлю гэтую".

Ì skazaŭ mne: bačyš, syne čalavečy, što robâc' starèjšyny domu Ìzrailevaga ŭ cemry, kažny ŭ svaim ras'pìsanym pakoì? bo kažuc': "nâ bačyc' nas Gaspodz', pakìnuŭ Gaspodz' zâmlû gètuŭ".

13. I сказаў мне: абярніся, і ўбачыш яшчэ большыя гідоты, якія яны робяць.

Ì skazaŭ mne: abârnisâ, ì ŭbačyš âščè bol'syâ gidoty, âkiâ âny robâc'.

14. I прывёў мяне да ўваходу ў браму дома Гасподняга, якая на поўнач, і вось, там сядзяць жанчыны і плачуць па Тамузе,

Ì pryvëŭ mâne da ŭvahodu ŭ bramû doma Gaspodnâga, âkaâ na poŭnač, ì

vos', tam sâdzâc' žančyny i plačuc' pa Tamuze,

15. і сказаў мне: бачыш, сыне чалавечы? абярніся, і ўбачыш яшчэ большыя гідоты.

i skazaŭ mne: bačyš, syne čalavečy? abârnisâ, i ŭbačyš âšččè bol'syâ gìdoty.

16. І ўвёў мяне ва ўнутраны двор дома Гасподняга, і вось, каля брамы храма Гасподняга, паміж бабінцам і ахвярнікам, каля трыццаці пяці мужоў стаяць сьпінамі сваімі да Гасподняга храма, а тварамі сваімі да ўсходу, і кланяюцца на ўсход сонцу.

Ì ŭvëŭ mâne va ŭnutrany dvor doma Gaspodnâga, i vos', kalâ bramy hrama Gaspodnâga, pamiž babincam i ahvârnikam, kalâ tryccaci pâci mužoŭ staâc' s'pìnami svaimi da Gaspodnâga hrama, a tvarami svaimi da ŭshodu, i klanâŭcca na ŭshod soncu.

17. І сказаў мне: бачыш, сыне чалавечы? ці мала дому Юдаваму, каб рабіць такія гідоты, якія яны робяць тут? але яны яшчэ зямлю напоўнілі крыўдаю, і тым болей гневаюць Мяне, і вось, яны галінкі падносяць да насоў сваіх.

Ì skazaŭ mne: bačyš, syne čalavečy? ci mala domu Ŭdavamu, kab rabic' takiâ gìdoty, âkiâ âny robâc' tut? ale âny âšččè zâmlû napoŭnilì kryŭdaŭ, i tym bolej gnevaŭc' Mâne, i vos', âny galinkì padnosâc' da nasoŭ svaih.

18. Затое і Я пачну дзейнічаць люта; не пашкадуе вока Маё, і не памілюю; і хай хоць бы крычалі ў вушы Мае моцным голасам, - не пачую іх.

Zatoe i Â pačnu dzejničac' lûta; ne paškadue voka Maë, i ne pamiluŭ; i haj hoc' by kryčali ŭ vušy Mae mocnym golasam, - ne pačuŭ ih.

9 Кіраўнік

1. І абвясціў у вушы мае вялікім голасам, кажучы: хай наблізяцца карнікі горада, кожны са сваёю згубнаю прыладаю ў руцэ сваёй.

Ì abvâs'ciũ u vušy mae vâlikim golasam, kažučy: haj nablizâcca karniki gorada, kožny sa svaëũ zgubnaũ pryladaũ ũ rucè svaëj.

2. І вось, шэсьць чалавек ідуць ад верхняе брамы, павернутае да поўначы, і ў кожнага ў руцэ пагібельная прылада ягоная, і сярод іх адзін, апрануты ў ільняную вопратку, у якога на поясе пісцовыя прылады. І прыйшлі і сталі каля меднага ахвярніка.

Ì vos', šès'c' čalavek iduc' ad verhnâe bramy, pavernutae da poŭnačy, i ũ kožnaga ũ rucè pagibel'naâ prylada âgonaâ, i sârod ih adzin, apranuty ũ il'nânuũ vopratku, u âkoga na poâse piŝcovyâ prylady. Ì pryjšli i stali kalâ mednaga ahvârніка.

3. І слава Бога Ізраілевага сышла з херувіма, на якім была, да парога Дома. І паклікаў Ён чалавека, апранутага ў ільняную вопратку, у якога на поясе пісцовыя прылады.

Ì slava Boga İzrailevaga syšla z heruvima, na âkim byla, da paroga Doma. Ì paklikaũ Ęn čalaveka, apranutaga ũ il'nânuũ vopratku, u âkoga na poâse piŝcovyâ prylady.

4. І сказаў яму Гасподзь: прайдзі пасярод горада, пасярод Ерусаліма, і на ілбах людзей, якія смуткуюць і ўбольваюцца праз усе гідоты, што чыняцца сярод яго, зрабі знак.

Ì skazaũ âmu Gaspodz': prajdzi pasârod gorada, pasârod Erusalima, i na ilbah lûdzej, âkiâ smutkuũc' i ũbol'vaũcca praz use gidoty, što čynâcca sârod âgo, zrabì znak.

5. А тым сказаў у слых мой: ідзеце за ім па горадзе і беце; хай не

шкадуе вока ваша, і ня літуйце;

A tym skazaŭ u slyh moj: idzece za im pa goradze i bece; haj ne škadue voka vaša, i nâ litujce;

6. старога, юнака і дзяўчыну, і дзіця і жанчын беце да сьмерці, але не чапайце ніводнага чалавека, на якім знак, і пачнеце ад сьвятыні Маёй. І пачалі яны з тых старэйшынаў, якія былі перад Домам.

staroga, ûnaka i dzâŭčynu, i dzicâ i žančyn bece da s'merci, ale ne čapajce nìvodnaga čalaveka, na âkìm znak, i pačnece ad s'vâtyni Maěj. I pačali âny z tyh starèjšynaŭ, âkiâ byli perad Domam.

7. І сказаў ім: апаганьце Дом і напоўніце двары забітымі, і выйдзіце. І выйшлі і пачалі забіваць у горадзе.

Ì skazaŭ im: apagan'ce Dom i napoŭnice dvary zabitymi, i vyjdzice. I vyjšli i pačali zabivac' u goradze.

8. І калі яны іх забілі, а я застаўся, тады я ўпаў на аблічча сваё і закрычаў, і сказаў: о Госпадзе Божа! няўжо Ты загубіш усю рэшту Ізраіля, выліваючы гнеў Твой на Ерусалім?

Ì kalì âny ih zabilì, a â zastaŭsâ, tady â ŭpaŭ na abličča svaë i zakryčaŭ, i skazaŭ: o Gospadze Boža! nâŭžo Ty zagubiš usû rèštu Ìzrailâ, vylivaŭčy gneŭ Tvoj na Erusalim?

9. І сказаў Ён мне: бязбожнасьць дому Ізраілевага і Юдавага вялікая, вельмі вялікая; і зямля гэтая поўная крыві, і горад поўны крыві; бо яны кажучь: "пакінуў Гасподзь зямлю гэтую, і ня бачыць Гасподзь".

Ì skazaŭ Ęn mne: bâzbožnas'c' domu Ìzrailevaga i Ūdavaga vâlikaâ, vel'mi vâlikaâ; i zâmlâ gètaâ poŭnaâ kryvi, i gorad poŭny kryŭdy; bo âny kažuc': "pakìnuŭ Gaspodz' zâmlû gètuŭ, i nâ bačyc' Gaspodz'".

10. Затое і Маё вока не ўмілажаліцца, і не памілюю; абярну іх паводзіны на іхнюю галаву.

Zatoe i Maë voka ne ŭmilažalicca, i ne pamiluû; abârnu ih pavodziny na ihnûû galavu.

11. I вось, чалавек, апрануты ў ільняную вопратку, у якога на поясе пісцовыя прылады, даў адказ і сказаў: я зрабіў, як Ты загадаў мне.

Ì vos', čalavek, apranuty ŭ il'nânuû vopratku, u âkoga na poâse piscovyâ prylyady, daŭ adkaz i skazaŭ: â zrabìŭ, âk Ty zagadaŭ мне.

10 Кіраўнік

1. I бачыў я: і вось на скляпеньні, якое над галовамі ў херувімаў, як бы камень сапфір, як бы нешта падобнае на прастол відаць было над імі.

Ì bačyŭ â: i vos' na sklâpen'ni, âkoe nad galovami ŭ heruvimaŭ, âk by kamen' sapfir, âk by nešta padobnae na prastol vidac' bylo nad imi.

2. I гаварыў Ён чалавеку, які быў апрануты ў ільняную вопратку, і сказаў: увайдзі паміж калёсамі херувімаў і вазьмі поўныя прыгаршчы жару, і кінь на горад; і ён увайшоў на маіх вачах.

Ì gavaryŭ Ęn čalaveku, âki byŭ apranuty ŭ il'nânuû vopratku, i skazaŭ: uvajdzi pamiz kalësamì heruvimaŭ i vaz'mì poŭnyâ prygarščy žaru, i kin' na gorad; i Ęn uvajšoŭ na maih vačah.

3. A херувімы стаялі па правы бок Дома, калі ўвайшоў той чалавек, і воблака напаўняла ўнутраны двор.

A heruvimy staâli pa pravy bok Doma, kali ŭvajšoŭ toj čalavek, i voblaka napaŭnâla ŭnutrany dvor.

4. I паднялася слава Гасподня з херувіма да парога Дома, і дом напоўніўся воблакам, і двор напоўніўся зьзяньнем славы Госпада.

Ì padnâlasâ slava Gaspodnâ z heruvima da paroga Doma, i dom napoŭniŭsâ voblakam, i dvor napoŭniŭsâ z'zân'nem slavy Gospada.

5. І шум ад крылаў херувімаў чутны быў нават на зьнешнім двары, як бы голас Бога «семагутнага, калі Ён гаворыць.

Ì šum ad krylaŭ heruvimaŭ čutny byŭ navat na z'nešnim dvary, âk by golas Boga «semagutnaga, kali Ęn gavoryc'.

6. І калі Ён даў загад чалавеку, апранутаму ў ільняную вопратку, сказаўшы: "вазьмі агню паміж коламі, паміж херувімамі", і калі ён увайшоў і стаяў каля кола,

Ì kali Ęn daŭ zagad čalaveku, apranutamu ũ il'nânuŭ vopratku, skazaŭšy: "vaz'mi agnŭ pamiž kolami, pamiž heruvimami", i kali Ęn uvajšoŭ i staâŭ kalâ kola,

7. тады спасярод херувімаў адзін херувім працягнуў руку сваю да агню, які паміж херувімамі, і ўзяў і даў у прыгаршчы апранутаму ў ільняную вопратку. Ён узяў, і выйшаў.

tady spasârod heruvimaŭ adzin heruvim pracâgnuŭ ruku svaŭ da agnŭ, âki pamiž heruvimami, i ũzâŭ i daŭ u prygarščy apranutamu ũ il'nânuŭ vopratku. Ęn uzâŭ, i vyjšaŭ.

8. І відаць было ў херувімаў падабенства рук чалавечых пад крыламі іхнімі.

Ì vidac' bylo ũ heruvimaŭ padabenstva ruk čalavečyh pad krylami ihnimi.

9. І бачыў я: вось чатыры колы каля херувімаў, па адным коле каля кожнага херувіма, і колы з выгляду - як бы з каменя тапаза.

Ì bačyŭ â: vos' čatyry koly kalâ heruvimaŭ, pa adnym kole kalâ kožnaga heruvima, i koly z vyglâdu - âk by z kamenâ tapaza.

10. І з выгляду ўсе чатыры падобныя, быццам кола было ў коле.

Ì z vyglâdu ũse čatyry padobnyâ, byccam kola bylo ũ kole.

11. Калі ішлі яны, дык ішлі па чатыры свае бакі; падчас шэсьця свайго не азіраліся, але да таго месца, куды павернута была галава, і яны туды

ішлі; падчас шэсьця свайго не азіраліся.

Kalì išlì âny, dyk išlì pa čatyry svae baki; padčas šès'câ svajgo ne azìralisâ, ale da tago mesca, kudy pavernuta byla galava, i âny tudy išlì; padčas šès'câ svajgo ne azìralisâ.

12. І ўсё цела іх і сьпіна іх, і рукі іх і крылы іх, і колы навокал былі поўныя вачэй, - усе чатыры колы іхнія.

Ì ũsë cela ih i s'pina ih, i ruki ih i kryly ih, i koly navokal byli poŭnyâ vačëj, - use čatyry koly ihniâ.

13. Колы гэтыя, як я чуў, былі названы: "галгал"(Віхура).

Koly gètyâ, âk â čuŭ, byli nazvany: "galgal"(Vihura).

14. І ў кожнае жывёліны чатыры твары: першы твар - твар херувімавы, другі твар - твар чалавечы, трэці твар - ільвіны і чацьвёрты - твар арліны.

Ì ũ kožnae žyvëliny čatyry tvary: peršy tvar - tvar heruvimavy, drugi tvar - tvar čalavečy, trèci tvar - il'viny i čac'vërty - tvar arliny.

15. Херувімы падняліся. Гэта былі тыя самыя жывёліны, якіх бачыў я каля ракі Хавар.

Heruvimy padnâlisâ. Gèta byli tyâ samyâ žyvëliny, âkih bačyŭ â kalâ raki Havar.

16. І калі ішлі херувімы, тады ішлі каля іх і колы; і калі херувімы падымалі крылы свае, каб падняцца ад зямлі, і колы не аддзяляліся, а былі каля іх.

Ì kalì išlì heruvimy, tady išlì kalâ ih i koly; i kalì heruvimy padymali kryly svae, kab padnâcca ad zâmlì, i koly ne addzâlâlisâ, a byli kalâ ih.

17. Калі тыя стаялі, стаялі і яны; калі тыя падымаліся, падымаліся і яны, бо ў іх быў дух жывёлін.

Kalì tyâ staâlì, staâlì i âny; kalì tyâ padymalisâ, padymalisâ i âny, bo ũ ih byŭ

duh žyvėlin.

18. І адышла слава Гасподняа ад парога Дома і стала над херувімамі.

Ì adyšla slava Gaspodnââ ad paroga Doma ì stala nad heruvimami.

19. І паднялі херувімы крылы свае і падняліся на маіх вачах ад зямлі;

калі яны адыходзілі, дык і колы каля іх; і сталі каля ўваходу ва

ўсходнюю браму Дома Гасподняга, і слава Бога Ізраілевага ўгары над

імі.

Ì padnâli heruvimy kryly svae ì padnâlisâ na maïh vačah ad zâmlì; kalì âny

adyhodzili, dyk ì koly kalâ ih; ì stali kalâ ŭvahodu va ŭshodnûû bramû Doma

Gaspodnâga, ì slava Boga Ìzrailevaga ŭgary nad imì.

20. Гэта былі тыя самыя жывёліны, якіх бачыў я каля падножжа Бога

Ізраілевага каля ракі Хавар. І я пазнаў, што гэта - херувімы.

Gèta byli tyâ samyâ žyvėliny, âkih bačyŭ â kalâ padnožža Boga Ìzrailevaga

kalâ raki Havar. Ì â paznaŭ, što gèta - heruvimy.

21. У кожнага - па чатыры твары, і ў кожнага - па чатыры крылы, і пад

крыламі ў іх падабенства рук чалавечых.

U kožnaga - pa čatyry tvary, ì ŭ kožnaga - pa čatyry kryly, ì pad krylamì ŭ ih

padabenstva ruk čalavečyh.

22. А падабенства твараў іхніх - тое самае, якія твары бачыў я каля ракі

Хавар, - і выгляд у іх, і самыя яны. Кожны ішоў проста ў той бок, які

быў перад абліччам ягоным.

A padabenstva tvarauŭ ihnih - toe samae, âkiâ tvary bačyŭ â kalâ raki Havar, -

ì vyglâd u ih, ì samyâ âny. Kožny išoŭ проста ŭ toj bok, âki byŭ perad

abliččam âgonym.

11 Кіраўнік

1. І падняў мяне Дух і прывёў мяне да ўсходняе брамы Дома Гасподняга, якая павернута на ўсход. І вось, - каля ўваходу ў браму дваццаць пяць чалавек; і сярод іх я бачыў Язанію, сына Азуравага, і Фалтыю, сына Ванэевага, князёў народу.

Ì padnâŭ mâne Duh ì pryvëŭ mâne da ŭshodnâe bramy Doma Gaspodnâga, âkaâ pavernuta na ŭshod. Ì vos', - kalâ ŭvahodu ŭ bramu dvaccac' pâc' čalavek; ì sârod ih â bačyŭ Âzaniû, syna Azuravaga, ì Faltyû, syna Vanèevaga, knâzëŭ narodu.

2. І Ён сказаў мне: сыне чалавечы! вось людзі, якім наўме беззаконнасьць, і якія даюць благу радзі ў горадзе гэтым,

Ì Ěn skazaŭ mne: syne čalavečy! vos' lŭdzi, âkim naŭme bezzakonnas'c', ì âkiâ daŭc' blaguŭ radu ŭ goradze gètym,

3. кажучы: "яшчэ ня блізка; будзем будаваць дамы; ён (Горад) кацёл, а мы мяса".

kažučy: "âščè nâ blizka; budzem budavac' damy; ěn (Gorad) kacël, a my mâsa".

4. Таму вымаві на іх прароцтва, прароць, сыне чалавечы.

Tamu vymavi na ih praroctva, praroč, syne čalavečy.

5. І сышоў на мяне Дух Гасподні і сказаў мне: скажы, так кажа Гасподзь: што кажаце вы, доме Ізраілеў, і што наўме вам, гэта Я ведаю.

Ì syšoŭ na mâne Duh Gaspodni ì skazaŭ mne: skažy, tak kaža Gaspodz': što kažace vy, dome Ìzraileŭ, ì što naŭme vam, gèta Â vedaŭ.

6. Шмат забітых вашых вы паклалі ў горадзе гэтым, і вуліцы яго напоўнілі трупамі.

Šmat zabityh vašyh vy paklali ŭ goradze gètym, ì vulicy âgo napoŭnili

trupami.

7. Таму так кажа Гасподзь Бог: забітыя вашыя, якіх вы паклалі сярод яго, гэта мяса, а ён - кацёл; але вас Я выведу зь яго.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: zabityâ vašyâ, âkih vy paklali sârod âgo, gèta mâsa, a ën - kacël; ale vas Â vyvedu z' âgo.

8. Вы баіцеся меча, і Я навяду на вас меч, кажа Гасподзь Бог.

Vy baïcesâ meča, i Â navâdu na vas meč, kaža Gaspodz' Bog.

9. І выведу вас зь яго, і аддам вас у руку чужым, і ўчыню над вамі суд.

Î vyvedu vas z' âgo, i addam vas u ruku čužym, i ŭčynû nad vamì sud.

10. Ад меча загінеце; на межах Ізраілевых буду судзіць вас, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Ad meča zaginece; na mežah Îzrailevyh budu sudzic' vas, i ŭvedaece, što Â - Gaspodz'.

11. Ён ня будзе вам катлом, і вы ня будзеце ў ім мясам; на межах Ізраілевых буду судзіць вас.

Ën nâ budze vam katlom, i vy nâ budzece ŭ ìm mâsam; na mežah Îzrailevyh budu sudzic' vas.

12. І ўведаеце, што Я - Гасподзь; бо паводле заповедзяў Маіх вы не хадзілі, і пастановаў Маіх ня выконвалі, а дзейнічалі паводле пастановаў народаў, якія акружаюць вас.

Î ŭvedaece, što Â - Gaspodz'; bo pavodle zapavedzâŭ Maih vy ne hadzili, i pastanovaŭ Maih nâ vykonvali, a dzejničali pavodle pastanovaŭ narodaŭ, âkiâ akružaüc' vas.

13. І было, калі я прарочыў, Фалтыя, сын Ванэеў, памёр. І ўпаў я на аблічча і залямантаваў гучным голасам, і сказаў: о, Госпадзе Божа! няўжо Ты хочаш да канца вынішчыць рэшту Ізраіля?

Î bylo, kalì â praročyŭ, Faltyâ, syn Vanèeŭ, pamër. Î ŭpaŭ â na abličča i

zalâmantavaŭ gučnym golasam, i skazaŭ: o, Gospadze Boža! nâŭžo Ty hočaš da kanca vyniščyc' rëštu Ìzrailâ?

14. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

15. сыне чалавечы! тваім братам, тваім братам, тваім адзінакроўным і ўсяму дому Ізраілеваму, усім ім гавораць жыхары Ерусаліма: "жывеце далёка ад Госпада; нам на ўладаньне аддадзена гэтая зямля".

syne čalavečy! tvaïm bratam, tvaïm bratam, tvaïm adzinakroŭnym i ŭsâmu domu Ìzrailevamu, usim im gavorac' žyhary Erusalima: "žyvece dalëka ad Gospada; nam na ŭladan'ne addadzena gëtaâ zâmlâ".

16. На гэта скажы: так кажа Гасподзь Бог: хоць Я і выслаў іх да народаў, і хоць расьсеяў іх па землях, але Я буду ім нейкай сьвятыняй у тых землях, куды пайшлі яны.

Na gëta skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: hoc' Â i vyslaŭ ih da narodaŭ, i hoc' ras'seâŭ ih pa zemlâh, ale Â budu im nejkaj s'vâtynâj u tyh zemlâh, kudy pajšli âny.

17. Пасьля скажы: так кажа Гасподзь Бог: Я зьбяру вас з народаў, і вярну вас зь земляў, у якія вы расьсеяны; і дам вам зямлю Ізраілеваю.

Pas'lâ skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: Â z'bâru vas z narodaŭ, i vârnû vas z' zemlâŭ, u âkiâ vy ras'seâny; i dam vam zâmlû Ìzrailevuû.

18. I прыйдуць туды, і выкінуць зь яе ўсе гнюсoty яе і ўсе гідоты яе.

Ì pryjduc' tudy, i vykìnuc' z' âe ŭse gnûsoty âe i ŭse gidoty âe.

19. I дам ім сэрца адзінае, і дух новы пакладу ў іх, і вазьму з плоці іхняй сэрца каменнае, і дам ім сэрца плацьяное,

Ì dam im sërca adzinae, i duh novy pakladu ŭ ih, i vaz'mu z ploci ihnâj sërca kamennae, i dam im sërca placânoe,

20. каб яны хадзілі паводле заповедзяў Маіх і трымаліся пастановаў

Maix, i vykonvali ih; i buduc' Maim narodam, a Ya budu ihnim Bogam.

kab âny hadzili pavodle zapavedzâŭ Maih i trymalisâ pastanovaŭ Maih, i vykonvali ih; i buduc' Maim narodam, a Â budu ihnim Bogam.

21. А чыё сэрца памкнецца сьледам за гнюсотамі іхнімі і гідотамі іхнімі, паводзіны тых абярну на іхнія ж галовы, кажа Гасподзь Бог.

A čyë sèrca pamknecca s'ledam za gnûsotami ihnimi i gidotami ihnimi, pavodziny tyh abârnu na ihniâ ž galovy, kaža Gaspodz' Bog.

22. Тады херувімы паднялі крылы свае і колы каля іх; і слава Бога Ізраілевага ўгары над імі.

Tady heruvimy padnâli kryly svae i koly kalâ ih; i slava Boga Iŭrailevaga ŭgary nad imi.

23. І паднялася слава Госпада зь сярэдзіны горада і спынілася над гарою, якая на ўсход ад горада.

I padnâlasâ slava Gospada z' sârèdziny gorada i spynilasâ nad garoŭ, âkaâ na ŭshod ad gorada.

24. І дух падняў мяне і перанёс мяне ў Халдэю да перасяленцаў, ва ўяве, Духам Божым, і адышла ад мяне ўява, якую я бачыў.

I duh padnâŭ mâne i peranës mâne ŭ Haldèu da perasâlencaŭ, va ŭâve, Duham Božym, i adyšla ad mâne ŭâva, âkuû â bačyŭ.

25. І я пераказаў перасяленцам усе словы Госпада, якія Ён адкрыў мне.

I â perakazaŭ perasâlencam use slovy Gospada, âkiâ Ęn adkryŭ mne.

12 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

I bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! ты жывеш сярод дому мяцежнага; у іх ёсць вочы,

каб бачыць, а ня бачаць; у іх ёсьць вушы, каб слухаць, а ня чуюць; бо яны - мяцежны дом.

syne čalavečy! ty žyveš sârod domu mâcežnaga; u ih ës'c' vočy, kab bačyc', a nâ bačac'; u ih ës'c' vušy, kab sluhac', a nâ čuûc'; bo âny - mâcežny dom.

3. А ты, сыне чалавечы, падрыхтуй сабе патрэбнае для перасяленьня, і сярод дня перасяляйся на вачах у іх, і перасяляйся зь месца твайго ў іншае месца на вачах у іх; магчыма, яны ўразумеюць, хоць яны - дом мяцежны;

A ty, syne čalavečy, padryhtuj sabe patrèbnae dlâ perasâlen'nâ, i sârod dnâ perasâlâjsâ na vačah u ih, i perasâlâjsâ z' mesca tvajgo ŭ inšae mesca na vačah u ih; magčyma, âny ŭrazumeûc', hoc' âny - dom mâcežny;

4. і рэчы твае вынесі, як рэчы, патрэбныя пры перасяленьні, удзень, на вачах у іх, і сам выйдзі ўвечары на вачах у іх, як выходзяць для перасяленьня.

i rëčy tvae vynesì, âk rëčy, patrèbnyâ pry perasâlen'ni, udzen', na vačah u ih, i sam vyjdzì ŭvečary na vačah u ih, âk vyhodzâc' dlâ perasâlen'nâ.

5. На вачах у іх праламі сабе дзіру ў сьцяне, і вынесі празь яе.

Na vačah u ih pralami sabe dzìru ŭ s'câne, i vynesì praz' âe.

6. На вачах у іх вазьмі ношку на плечы, упоцёмках вынесі яе, твар твой захіні, каб ня бачыць зямлі; бо Я паставіў цябе азнакаю дому Ізраілеваму.

Na vačah u ih vaz'mì nošku na plečy, upocemkah vynesì âe, tvar tvoj zahìni, kab nâ bačyc' zâmlì; bo Â pastaviŭ câbe aznakaû domu Ìzrailevamu.

7. І зрабіў я, як было мне загадана; рэчы мае, як рэчы, патрэбныя пры перасяленьні, вынес удзень, а ўвечары праламаў сабе рукою дзірку ў сьцяне, упоцёмках вынес ношку і падняў на плечы на вачах у іх.

Ì zrabìŭ â, âk bylo mne zagadana; rëčy mae, âk rëčy, patrèbnyâ pry

perasâlen'ni, vynes udzen', a ŭvečary pralamaŭ sabe rukoŭ dzirku ŭ s'câne, upocemkah vynes nošku i padnâŭ na plečy na vačah u ih.

8. I было мне слова Гасподняе раницай:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe ranicaj:

9. сыне чалавечы! ці не казаŭ табе дом Ізраілеŭ, дом мяцежны: што ты робиш?

syne čalavečy! ci ne kazaŭ tabe dom İzraileŭ, dom mâcežny: što ty robiš?

10. Скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: гэта - прадвесьце таму, хто ўзначальвае ў Ерусаліме, і ўсяму дому Ізраілеваму, які там.

Skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: gèta - pradves'ce tamu, hto ŭznačal'vae ŭ Erusalime, i ŭsâmu domu İzrailevamu, âki tam.

11. Скажы: я азнака вам; што раблю я, тое будзе зь імі, - на перасяленьне, у палон пойдучь яны.

Skažy: â aznaka vam; što rablŭ â, toe budze z' imi, - na perasâlen'ne, u palon pojduc' âny.

12. I той, хто ўзначальвае, які сярод іх, упоцемках падыме ношку на плечы і выйдзе. Сьцяну праломяць, каб выправіць яго празь яе; ён захіне твар свой, так што ня ўбачыць вачыма зямлі гэтай.

Ì toj, hto ŭznačal'vae, âki sârod ih, upocemkah padyme nošku na plečy i vyjdze. S'cânu pralomâc', kab vypravic' âgo praz' âe; ên zahine tvar svoj, tak što nâ ŭbačyc' vačyma zâmlì gètaj.

13. I раскіну на яго сетку Маю, і будзе злоўлены ў цянёты Мае, і завяду яго ў Вавілон, у зямлю Халдэйскую, але ён ня ўбачыць яе, і там памрэ.

Ì raskinu na âgo setku Maŭ, i budze zloŭleny ŭ cânëty Mae, i zavâdu âgo ŭ Vavilon, u zâmlŭ Haldèjskuŭ, ale ên nâ ŭbačyc' âe, i tam pamrè.

14. А ўсіх, што вакол яго, спаборнікаŭ ягоных і ўсё войска ягонае разьвею па ўсіх вятрах, і агалю ўсьлед ім меч.

A ũsĩh, ťto vakol āgo, spabornikaŭ āgonyh ì ũsĕ vojska āgonae raz'veŭ pa ũsĩh vātrah, ì agalŭ ũs'led ìm meč.

15. I ũvedaŭcŭ, ťto J - Gaspodzŭ, kalì ras'seŭ ih pa narodah ì raz'veŭ ih pa zemľah.

Ì ũvedaŭc', ťto Ā - Gaspodz', kalì ras'seŭ ih pa narodah ì raz'veŭ ih pa zemľah.

16. Але невялікую лічбу іх Я захаваю ад меча, голаду і пошасьці, каб яны расказалі народам, да якіх пойдучь, пра ўсе свае гідоты: і ũvedaŭcŭ, ťto J - Gaspodzŭ.

Ale nevāľikuŭ ličbu ih Ā zahavaŭ ad meča, goladu ì pošas'ci, kab āny raskazalì narodam, da ākih pojduc', pra ũse svae gĩdoty: ì ũvedaŭc', ťto Ā - Gaspodz'.

17. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnāe:

18. сыне чалавечы! хлеб твой еж з трапятаньнем, і ваду тваю пі з дрыжаньнем і смуткам.

syne čalavečy! hleb tvoj ež z trapātan'nem, ì vadu tvaŭ pì z dryžan'nem ì smutkam.

19. I скажы народу зямлі: так кажа Гасподзь Бог пра жыхароŭ Ерусаліма, пра зямлю Ізраілевую: яны хлеб свой будуць есьці і ваду сваю будуць піць у маркоце, бо зямля яго будзе пазбаŭлена шчадротаŭ за няпраŭды ўсіх, хто жыве на ёй.

Ì skažy narodu zāmlì: tak kaža Gaspodz' Bog pra žyharoŭ Erusalima, pra zāmlŭ Ìzrailevuŭ: āny hleb svoj buduc' es'ci ì vadu svaŭ buduc' pic' u markoce, bo zāmlā āgo budze pazbaŭľena ťčadrotaŭ za nāpraŭdy ũsĩh, hto žyve na ěj.

20. I будуць спустошаны населеныя гарады, і зямля зробіцца пустою, і

ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Ì buduc' spustošany naselenyâ garady, ì zâmlâ zrobicca pustoû, ì ŭvedaece, što Â - Gaspodz'.

21. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

22. сыне чалавечы! якая прымаўка ў вас, у зямлі Ізраілевай: "шмат дзён пройдзе, і ўсякая прарочая ўява зьнікне"?

syne čalavečy! âkaâ prymaŭka ŭ vas, u zâmlì Ìzrailevaj: "šmat dzën projdze, ì ŭsâkaâ praročaâ ŭâva z'nikne"?

23. Таму скажы ім; так кажа Гасподзь Бог: знішчу гэтую прымаўку, і ня будуць ужо ўжываць такой прымаўкі ў Ізраіля; але скажы ім: блізкія дні, калі збудзецца кожная ўява прарочая.

Tamu skažy im; tak kaža Gaspodz' Bog: z'nišču gètuû prymaŭku, ì nâ buduc' užo ŭžyvac' takoj prymaŭki ŭ Ìzrailà; ale skažy im: blizkiâ dni, kalì zbudzecca kožnaâ ŭâva praročaâ.

24. Бо ўжо не застанецца марнай ніякая ўява прарочая, і ніводнае прадвесьце ня будзе ілжывым у доме Ізраілевым.

Bo užo ne zastanecca marnaj niâkaâ ŭâva praročaâ, ì nivodnae pradves'ce nâ budze ilžyvym u dome Ìzrailevym.

25. Бо Я Гасподзь кажу, збудзецца і ня будзе адкладзена; у вашыя дні, мяцежны дом, Я прамовіў слова, і выканаю яго, кажа Гасподзь Бог.

Bo Â Gaspodz' kažu, zbudzecca ì nâ budze adkladzena; u vašyâ dni, mâcežny dom, Â pramoviŭ slova, ì vykanaû âgo, kaža Gaspodz' Bog.

26. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

27. сыне чалавечы! вось, дом Ізраілеў кажа: "прарочая ўява, якую бачыў ён, збудзецца пасля многіх дзён, і ён прарочыць пра далёкія часіны".

syne čalavečy! vos', dom Ìzraileŭ kaža: "praročaâ ŭâva, âkuû bačyŭ ën, zbudzecca pas'lâ mnogih dzën, ì ën praročyc' pra dalëkiâ časiny".

28. Таму скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: ніводнае з слоў Маіх ужо ня будзе адкладзена, але слова, якое Я скажу, збудзецца, кажа Гасподзь Бог.

Tamu skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: nìvodnae z sloŭ Maìh užo nâ budze adkladzena, ale slova, âkoe Â skažu, zbudzecca, kaža Gaspodz' Bog.

13 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! вымаві прароцтва на прарокаў Ізраілевых, якія прарочаць, і скажы прарокам ад свайго сэрца: слухайце слова Гасподняе!

syne čalavečy! vymavi praroctva na prarokaŭ Ìzrailevyh, âkiâ praročac', ì skažy prarokam ad svajgo sèrca: sluhajce slova Gaspodnâe!

3. Так кажа Гасподзь Бог: гора неразумным прарокам, якія водзяцца сваім духам, і нічога ня бачылі!

Tak kaža Gaspodz' Bog: gora nerazumnym prarokam, âkiâ vodzâcca svaim duham, ì ničoga nâ bačyli!

4. Прарокі твае, Ізраіле, як лісы ў руінах.

Praroki tvae, Ìzraile, âk lisy ŭ ruinah.

5. У праломіны вы не ўваходзіце і не агароджваеце сьцяною дому Ізраілевага, каб цьвёрда стаяць у бітве ў дзень Госпада.

U pralominy vy ne ŭvahodzice ì ne agarodžvaece s'cânoû domu Ìzrailevaga, kab c'vërda staâc' u bitve ŭ dzen' Gospada.

6. Яны бачаць пустое і наперад узьвяшчаюць ілжу, кажучы: "Гасподзь сказаў"; а Гасподзь не пасылаў іх; і абнадзейваюць, што слова спраўдзіцца.

Âny bačac' pustoe i naperad uz'vâščaûc' ilžu, kažučy: "Gaspodz' skazaŭ"; a Gaspodz' ne pasylaŭ ih; i abnadzejvaûc', što slova spraŭdzicca.

7. Ці ня пустую ўяву бачылі вы? І ці ня ілжывае прадвесце вымаўляеце, кажучы: "Гасподзь сказаў", а Я не казаў?

Ci nâ pustuu ŭâvu bačyli vy? I ci nâ ilžyvae pradves'ce vymaŭlâece, kažučy: "Gaspodz' skazaŭ", a Â ne kazaŭ?

8. Таму так кажа Гасподзь Бог: як што вы гаворыце пустое і бачыце ва ўявах ілжу, за гэта вось Я - на вас, кажа Гасподзь Бог.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: âk što vy gavoryce pustoe i bačyce va ŭâvah ilžu, za gèta vos' Â - na vas, kaža Gaspodz' Bog.

9. І будзе рука Мая супроць гэтых прарокаў, якія бачаць пустое і наперад абвяшчаюць ілжу; на радзе народу Майго яны ня будуць і ў сьпіс дому Ізраілевага ня ўпішуцца, і ў зямлю Ізраілевую ня ўвойдуць; і ўведаеце, што Я - Гасподзь Бог.

I budze ruka Maâ suproc' gètyh prarokaŭ, âkiâ bačac' pustoe i naperad abvâščaûc' ilžu; na radze narodu Majgo âny nâ buduc' i ŭ s'pis domu Ižrailevaga nâ ŭpishucca, i ŭ zâmlû Ižrailevuû nâ ŭvojduc'; i ŭvedaece, što Â - Gaspodz' Bog.

10. За тое, што яны ўводзяць народ Мой у зман, кажучы: "мір", тым часам як міру няма; і калі ён будзе сыцяну, яны пэцкаюць яе брудам, *Za toe, što âny ŭvodzâc' narod Moj u zman, kažučy: "mìr", tym časam âk mîru nâma; i kalì ën budue s'cânu, âny pèckaûc' âe brudam,*

11. скажы тым, якія пэцкаюць сыцяну брудам, што яна ўпадзе.

Пачнецца зьліва, і вы, каменныя градзіны, упадзяце, і бурлівы вецер

парве яе.

skažy tym, âkiâ pèckaûc' s'cânu brudam, što âna ŭpadze. Pačnecca z'liva, i vy, kamennyâ gradziny, upadzâce, i burlivy vecer parve âe.

12. I вось, абваліцца сыцяна; тады ці ня скажуць вам: "дзе тая абмазка, якою вы абмазвалі?"

Ì vos', abvalicca s'câna; tady ci nâ skazuć vam: "dze taâ abmazka, âkoû vy abmazvali?"

13. Таму так кажа Гасподзь Бог: Я пушчу бурлівы вецер у гневе Маім, і пачнецца зліва ў лютасьці Маёй, і камяні граду ў абурэньні Маім, на вынішчэньне.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: Â pušču burlivy vecer u gneve Maïm, i pačnecca z'liva ŭ lûtas'ci Maëj, i kamâni gradu ŭ aburèn'ni Maïm, na vyniščèn'ne.

14. I разбуру сыцяну, якою вы пэцкалі брудам, абвалю яе на зямлю, і адкрыецца аснова яе, і ўпадзе, і вы разам зь ёю загінеце; і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Ì razburu s'cânu, âkuû vy pèckali brudam, abvalû âe na zâmlû, i adkryecca asnova âe, i ŭpadze, i vy razam z' ëû zaginece; i ŭvedaеce, što Â - Gaspodz'.

15. I вычарпаю лютасьць Маю на сыцяне і на тых, што пэцкаюць яе брудам, і скажу вам: няма сыцяны, і няма тых, што пэцкаюць яе

Ì vyčarpaû lûtas'c' Maû na s'câne i na tyh, što pèckaûc' âe brudam, i skažu vam: nâma s'câny, i nâma tyh, što pèckaûc' âe

16. прарокаў Ізраілевых, якія прарочылі Ерусаліму і абвяшчалі яму ўявы міру, тым часам як міру няма, кажа Гасподзь Бог.

prarokaû İzrailevyh, âkiâ praročyli Erusalimu i abvâščali âmu ŭâvy miru, tym časam âk miru nâma, kaža Gaspodz' Bog.

17. А ты, сыне чалавечы, павярні аблічча тваё да дочак народу твайго,

якія прарочаць ад уласнага сэрца свайго, і прамові на іх прароцтва,
*A ty, syne čalavečy, pavârni abličča tvaë da dočak narodu tvajgo, âkiâ
praročac' ad ulasnaga sèrca svajgo, i pramovì na ih praroctva,*

18. і скажы: так кажа Гасподзь Бог: гора тым, якія шыюць чарадзейныя
мяшэчкі пад пахі і робяць пакрывалы на галаву ўсякага росту, каб
лавіць душы! Няўжо, ловячы душы народу Майго, вы ўратуеце вашыя
душы?

*i skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: gora tym, âkiâ šyûc' čaradzejnyâ mâšèčki
pad pahì i robâc' pakryvaly na galavu ũsâkaga rostu, kab lavic' dušy! Nâũžo,
lovâčy dušy narodu Majgo, vy ũratuece vašyâ dušy?*

19. І няславіце Мяне перад народамі Маймі за прыгаршчы ячменю і за
кавалкі хлеба, усьмерчваючы душы, якія не павінны памерці, і
пакідаючы жыцьцё душам, якія не павінны жыць, ашукваючы народ, які
слухае ману.

*Ì nâslavice Mâne perad narodam Majm za prygarščy âčmenû i za kavalki
hleba, us'merčvaûčy dušy, âkiâ ne pavinny pamerci, i pakidaûčy žyc'cë
dušam, âkiâ ne pavinny žyc', ašukvaûčy narod, âki sluhae manu.*

20. Таму так кажа Гасподзь Бог: вось, Я на вашыя чарадзейныя
мяшэчкі, якімі вы там ловіце душы, каб яны прыляталі, і вырву іх з-пад
мышцаў вашых і пушчу на свабоду душы, якія вы ловіце, каб прыляталі
да вас.

*Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â na vašyâ čaradzejnyâ mâšèčki, âkimi
vy tam lovice dušy, kab âny prylâtali, i vyrvu ih z-pad myšcaŭ vašyh i pušču
na svabodu dušy, âkiâ vy lovice, kab prylâtali da vas.*

21. І разьдзяру пакрывалы вашыя і выбаўлю народ Мой ад рук вашых і
ня будуць ужо ў руках вашых здабычаю, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.
Ì raz'dzâru pakryvaly vašyâ i vybaŭlû narod Moj ad ruk vašyh i nâ buduc'

užo ů rukah vašyh zdabyčau, i ůvedaece, što Â - Gaspodz'.

22. За тое, што вы хлусьнёю засмучаеце сэрца праведніка, якое Я не
захацеў засмучаць, і падтрымліваеце рукі беззаконніка, каб ён ня
збочыў з заганнага шляху свайго і не захаваў жыцця свайго,

*Za toe, što vy hlus'nëu zasmučaece sërca pravednika, âkoe Â ne zahaceu
zasmučac', i padtrymlivaece ruki bezzakon'nika, kab ën nâ zbočyŭ z
zagannaga šlâhu svajgo i ne zahavau žyc'câ svajgo,*

23. за гэта ўжо ня будзеце мець пустых уяваў і наперад ня будзеце
варажыць: і Я выбаўлю народ Мой ад рук вашых, і ўведаеце, што Я -
Гасподзь.

*za gëta užo nâ budzece mec' pustyh uâvaŭ i naperad nâ budzece varažyc': i
Â vybaŭlû narod Moj ad ruk vašyh, i ůvedaece, što Â - Gaspodz'.*

14 Кіраўнік

1. І прыйшлі да мяне некалькі чалавек з старэйшынаў Ізраілевых і селі
перад абліччам Маім.

*Ì pryjšli da mâne nekal'ki čalavek z starëjšynaŭ Ìzrailevyh i seli perad
abliččam Maïm.*

2. І было мне слова Гасподняе;

Ì bylo mne slova Gaspodnâe;

3. сыне чалавечы! Гэтыя людзі дапусьцілі ідалаў сваіх у сэрца сваё і
паставілі спакусу бязбожнасьці сваёй перад абліччам сваім: ці магу Я
адказваць ім?

*syne čalavečy! Gëtyâ lûdzi dapus'cili idalaŭ svaih u sërca svaë i pastavili
spakusu bâzbožnas'ci svaëj perad abliččam svaim: ci magu Â adkazvac' im?*

4. Таму гавары зь імі і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог, калі хто з дому

Ізраїлевага дапусьціць ідалаў сваіх у сэрца сваё і паставіць спакусу бязбожнасьці сваёй перад абліччам сваім і прыйдзе да прарока, - дык Я, Гасподзь, ці магу, пры мностве ідалаў ягоных, даць яму адказ?

Tamu gavyary z' imi i skaży im: tak kažá Gaspodz' Bog, kali hto z domu Ízrailevaga dapus'cic' idalaŭ svaih u sèrca svaë i pastavic' spakusu bâzbožnas'ci svaëj perad abliččam svaim i pryjdzé da praroka, - dyk Â, Gaspodz', ci magu, pry mnostve idalaŭ âgonyh, dac' âmu adkaz?

5. Няхай дом Ізраілеў уразумее ў сэрцы сваім, што ўсе яны праз сваіх ідалаў зрабіліся чужымі Мне.

Nâhaj dom Ízraileŭ urazumee ũ sèrcy svaim, što ũse âny praz svaih idalaŭ zrabilisâ čužymi Mne.

6. Таму скажы дому Ізраілеваму: так кажа Гасподзь Бог: навярнецся і адвярнецся ад ідалаў вашых, і ад усіх мярзотаў вашых адвярнеце аблічча ваша.

Tamu skaży domu Ízrailevamu: tak kažá Gaspodz' Bog: navârnesesâ i advârnesesâ ad idalaŭ vašyh, i ad usih mârzotaŭ vašyh advârnece abličča vašá.

7. Бо калі хто з дому Ізраїлевага і з прыхадняў, якія жывуць у Ізраіля, адпадзе ад Мяне і дапусьціць ідалаў сваіх у сэрца сваё, і паставіць спакусу бязбожнасьці сваёй перад абліччам сваім і прыйдзе да прарока папытацца ў Мяне празь яго, - дык Я, Гасподзь, ці дам яму адказ ад Сябе?

Bo kali hto z domu Ízrailevaga i z pryhadnâŭ, âkiâ žyvuc' u Ízrailâ, adpadze ad Mâne i dapus'cic' idalaŭ svaih u sèrca svaë, i pastavic' spakusu bâzbožnas'ci svaëj perad abliččam svaim i pryjdzé da praroka papytacca ũ Mâne praz' âgo, - dyk Â, Gaspodz', ci dam âmu adkaz ad Sâbe?

8. Я павярну аблічча Маё супроць таго чалавека і скрышу яго ў азнаку і

прыклад і вынішчу яго з народу Майго, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Â pavârnû abličča Maë suproc' tago čalaveka i skryšu âgo ŭ aznaku i pryklad i vynišču âgo z narodu Majgo, i ŭvedaece, što Â - Gaspodz'.

9. А калі прарок дапусьціць змусьціць сябе і скажа слова так, як бы Я, Гасподзь, навучыў гэтага прарока, дык Я працягну на яго руку Маю і зьнішчу яго з народу Майго, Ізраіля.

A kalì prarok dapus'cìc' zmus'cìc' sâbe i skaža slova tak, âk by Â, Gaspodz', navučyŭ gètaga praroka, dyk Â pracâgnu na âgo ruku Maû i z'nišču âgo z narodu Majgo, Ìzrailâ.

10. І панясуць віну беззаконьня свайго. Якая віна таго, хто пытаецца, такая будзе віна і прарока,

Ì panâsuc' vînu bezzakon'nâ svajgo. Âkaâ vîna tago, hto pytaeccâ, takaâ budze vîna i praroka,

11. каб наперад дом Ізраілеў ня ўхіляўся ад Мяне і каб больш не апаганьвалі сябе ўсякімі беззаконьнямі сваімі, а каб былі Маім народам, і Я быў іх Богам, кажа Гасподзь Бог.

kab naperad dom Ìzraileŭ nâ ŭhilâŭsâ ad Mâne i kab bol'sh ne apagan'vali sâbe ŭsâkimi bezzakon'nâmi svaimi, a kab byli Maìm narodam, i Â byŭ ih Bogam, kaža Gaspodz' Bog.

12. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

13. сыне чалавечы! калі б якая зямля зграшыла перад Мною, вераломна адступіўшыся ад Мяне, і Я працягнуў на яе руку Маю і зьнішчыў у ёй хлебную апору і паслаў на яе голад і пачаў губіць на ёй людзей і быдла,

syne čalavečy! kalì b âkaâ zâmlâ zgrašyla perad Mnoû, veralomna adstupiŭšysâ ad Mâne, i Â pracâgnuŭ na âe ruku Maû i z'niščyŭ u ëj

hlebnuû aporu i paslaŭ na âe golad i pačaŭ gubic' na ëj lûdzej i bydla,

14. і калі б знайшліся ў ёй гэтыя тры мужы: Ной, Данііл і Ёў, - дык яны праведнасьцю сваёю выратавалі б толькі свае душы, кажа Гасподзь Бог.

i kalì b znajšlìsâ ũ ëj gètyâ try mužy: Noj, Daniil i Ěŭ, - dyk âny pravednas'cû svaëû vyratavali b tol'ki svae dušy, kaža Gaspodz' Bog.

15. Альбо, калі б Я паслаў на гэтую зямлю лютых зьвяроў, якія асірацілі б яе, і яна ад тых зьвяроў зрабілася б пустою і непраходнаю,

Al'bo, kalì b Â paslaŭ na gètuû zâmlû lûtyh z'vâroŭ, âkiâ asiracilì b âe, i âna ad tyh z'vâroŭ zrabìlasâ b pustoû i neprahodnaû,

16. дык гэтыя тры мужы сярод яе, - жыву Я, кажа Гасподзь Бог, - ня выратавалі б ні сыноў, ні дочак, а яны, толькі яны ўратаваліся б, зямля ж зрабілася б пустыняю.

dyk gètyâ try mužy sârod âe, - žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog, - nâ vyratavali b ni synoŭ, ni dočak, a âny, tol'ki âny ũratavalìsâ b, zâmlâ ž zrabìlasâ b pustynâû.

17. Альбо, калі б я навёў на тую зямлю меч і сказаў: "меч, прайдзі па зямлі!" і пачаў зьнішчаць на ёй людзей і быдла,

Al'bo, kalì b â navëŭ na tuû zâmlû meč i skazaŭ: "meč, prajdzi pa zâmlì!" i pačaŭ z'niščac' na ëj lûdzej i bydla,

18. дык гэтыя тры мужы сярод яе, - жыву Я, кажа Гасподзь, - ня выратавалі б ні сыноў, ні дочак, а яны толькі ўратаваліся б.

dyk gètyâ try mužy sârod âe, - žyvu Â, kaža Gaspodz', - nâ vyratavali b ni synoŭ, ni dočak, a âny tol'ki ũratavalìsâ b.

19. Альбо, калі б Я паслаў на тую зямлю згубную пошасьць і выліў на яе лютасьць Маю ў праліваньні крыві, каб зьнішчыць на ёй людзей і быдла,

*Al'bo, kali b Â paslaŭ na tuŭ zâmlŭ zgubnuŭ pošas'c' i vylŭ na âe lŭtas'c'
Maŭ ŭ pralivan'ni kryvi, kab z'niščyc' na ěj lŭdzej i bydla,*

20. дык Ной, Даниіл і Ёў сярод яе, - жыву Я, кажа Гасподзь Бог, - не ўратавалі б ні сыноў, ні дочак; праведнасьцю сваёй яны ўратавалі б толькі свае душы.

dyk Noj, Daniil i Ęŭ sârod âe, - žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog, - ne ŭratavali b ni synoŭ, ni dočak; pravednas'cŭ svaěj âny ŭratavali b tol'ki svae dušy.

21. Бо так кажа Гасподзь Бог: калі і чатыры кары Мае - меч і голад, і лютых зьвяроў і згубную пошасьць - пашлю на Ерусалім, каб зьнішчыць у ім людзей і быдла,

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: kali i čatyry kary Mae - meč i golad, i lŭtyh z'vâroŭ i zgubnuŭ pošas'c' - pašlŭ na Erusalim, kab z'niščyc' u im lŭdzej i bydla,

22. і тады застанецца ў ім рэшта, сыны і дочки, якія будуць выведзены адтуль; вось, яны выйдучь да вас, і вы ўбачыце паводзіны іх і дзеі іхнія і сцешыцеся ў тым бедстве, якое Я навёў на Ерусалім, ва ўсім, што Я навёў на яго.

i tady zastanecca ŭ im rěšta, syny i dočki, âkiâ buduc' vyvedzeny adtul'; vos', âny vyjduc' da vas, i vy ŭbačyce pavodziny ih i dzei ihniâ i sucešycesâ ŭ tym bedstve, âkoe Â navëŭ na Erusalim, va ŭsim, što Â navëŭ na âgo.

23. Яны сцешаць вас, калі вы ўбачыце паводзіны іх і дзеі іхнія; і ўведаеце, што Я ня марна зрабіў усё тое, што зрабіў у ім, кажа Гасподзь Бог.

Âny sucešac' vas, kali vy ŭbačyce pavodziny ih i dzei ihniâ; i ŭvedaece, što Â nâ marna zrabiŭ usë toe, što zrabiŭ u im, kaža Gaspodz' Bog.

15 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! якую перавагу мае дрэва вінаграднай лазы перад усякім іншым дрэвам і вецьце вінаграднай лазы - сярод дрэў у лесе?

syne čalavečy! âkuû peravagu mae drèva vînogradnaj lazy perad usâkim inšym drèvam ì vec'ce vînogradnaj lazy - sârod drèŭ u lese?

3. Ці бяруць ад яго кавалак на які-небудзь выраб? Ці бяруць ад яго хоць на цьвік, каб вешаць на ім якую-небудзь рэч?

Cì bâruc' ad âgo kavalak na âki-nebudz' vyrab? Cì bâruc' ad âgo hoc' na c'vik, kab vešac' na ìm âkuû-nebudz' rěč?

4. Вось, яно аддаецца агню, каб зьеў яго; абодва канцы яго агонь зьеў, і абгарэла сэрца яго; ці прыдатнае яно на які-небудзь выраб?

Vos', âno addaecca agnû, kab z'eŭ âgo; abodva kancy âgo agon' z'eŭ, ì abgarèla sèrca âgo; cì prydatnae âno na âki-nebudz' vyrab?

5. I тады, як яно было цэлае, не прыдавалася ні на які выраб; тым болей, калі агонь зьеў яго, і яно абгарэла, ці прыдатнае яно на які-небудзь выраб?

Ì tady, âk âno bylo cèlae, ne prydavalasâ nì na âki vyrab; tym bolej, kali agon' z'eŭ âgo, ì âno abgarèla, cì prydatnae âno na âki-nebudz' vyrab?

6. Таму так кажа Гасподзь Бог: як дрэва вінаграднай лазы сярод дрэваў лясных Я аддаў агню, каб зьеў яго, так аддам яму і жыхароў Ерусаліма.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: âk drèva vînogradnaj lazy sârod drèvaŭ lâsnyh Â addaŭ agnû, kab z'eŭ âgo, tak addam âmu ì žyharoŭ Erusalima.

7. I павярну аблічча Маё супроць іх; з аднаго агню выйдучь, і другі агонь зжарэ іх, - і ўведаеце, што Я - Гасподзь, калі павярну супроць іх

аблічча Маё.

Ì pavârnu abličča Maë suproc' ih; z adnago agnû vyjduc', ì drugì agon' zžarè ih, - ì ŭvedaece, što Â - Gaspodz', kalì pavârnu suproc' ih abličča Maë.

8. І зраблю гэтую зямлю пустыняю за тое, што яны вераломна ўчынялі, кажа Гасподзь Бог.

Ì zrablû gètuû zâmlû pustynâû za toe, što âny veralomna ŭčynâli, kaža Gaspodz' Bog.

16 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! выкажы Ерусаліму гідоты ягоныя

syne čalavečy! vykažy Erusalimu gìdoty âgonyâ

3. і скажы: так кажа Гасподзь Бог дачцэ Ерусаліма: твой карань і твая радзіма - у зямлі Ханаанскай; бацька твой - Амарэй, і маці твая - Хэтэянка;

ì skažy: tak kaža Gaspodz' Bog dačcè Erusalima: tvoj koran' ì tvaâ radzìma - u zâmlì Hanaanskaj; bac'ka tvoj - Amarèj, ì macì tvaâ - Hètèânka;

4. пры нараджэньні тваім - у дзень, калі ты нарадзілася, - пупа твайго не адрэзалі, і вадою ты ня была абмыта дзеля ачышчэньня і сольлю ня была асолена і пялюшкамі не спавіта.

pry narodžèn'nì tvaim - u dzen', kalì ty narodzilasâ, - pupa tvajgo ne adrèzali, ì vadoû ty nâ byla abmyta dzelâ ačyščèn'nâ ì sol'lû nâ byla asolena ì pâlûškami ne spavita.

5. Нічыё вока не ўмілажалілася зь цябе, каб зь літасьці да цябе зрабіць табе што-небудзь з гэтага; але ты выкінута была на поле, паводле

пагарды да жыцця твайго, у дзень нараджэння твайго.

*Ničyë voka ne ùmìlažalilasâ z' câbe, kab z' lïtas'ci da câbe zrabìc' tabe što-
nebudz' z gètaga; ale ty vykinuta byla na pole, pavodle pagardy da žyc'câ
tvajgo, u dzen' naradžèn'nâ tvajgo.*

6. І праходзіў Я міма цябе і ўгледзеў цябе, кінутую на патаптаньне ў крыві тваёй, і сказаў табе: "у крыві тваёй жыві!" Так Я сказаў табе: "у крыві тваёй жыві!"

*Ì prahodziù Â mima câbe ì ùgledzeù câbe, kìnutuù na pataptan'ne ù kryvi
tvaëj, ì skazaù tabe: "u kryvi tvaëj žyvi!" Tak Â skazaù tabe: "u kryvi tvaëj
žyvi!"*

7. Памножыў цябе як польныя расьліны; ты вырасла і зрабілася вялікая, і дасягнула найвыдатнейшай прыгажосьці; падняліся грудзі, і валасы ў цябе выраслі; але ты была голая і ненакрытая.

*Pamnožyù câbe âk pol'nyâ ras'lïny; ty vyrasla ì zrabìlasâ vâlikaâ, ì dasâgnula
najvydatnejšaj prygažos'ci; padnâlisâ grudzi, ì valasy ù câbe vyras'li; ale ty
byla golaâ ì nenakrytaâ.*

8. І праходзіў Я міма цябе, і вось, гэта быў час твой, час любові; і раскінуў Я раскрыльле шатаў Маіх на цябе і накрыў галізну тваю; і прысягнуў табе і ўступіў у спрымірэнства з табою, кажа Гасподзь Бог, - і ты стала Маёю.

*Ì prahodziù Â mima câbe, ì vos', gèta byù čas tvoj, čas lûbovi; ì raskìnuù Â
raskryl'le šataù Maìh na câbe ì nakryù galiznu tvaù; ì prysâgnuù tabe ì
ùstupiù u sprymìrènstva z taboù, kaža Gaspodz' Bog, - ì ty stala Maëù.*

9. Абмыў Я цябе вадою і змыў зь цябе кроў тваю і памазаў цябе алеем.

Abmyù Â câbe vadoù ì zmyù z' câbe kroù tvaù ì pamazaù câbe aleem.

10. І надзеў на цябе ўзорыстую сукенку і абуў цябе ў саф'янавыя сандалі, і аперазаў цябе вісонам і накрыў цябе шаўковым пакрывалам.

Ì nadzeŭ na câbe ŭzorystuŭ sukenku ì abuŭ câbe ŭ saf'ânavyâ sandali, ì aperazaŭ câbe vïsonam ì nakryŭ câbe šaŭkovym pakryvalam.

11. I ўбраў цябе ў строі і паклаў на рукі твае запясыці і на шыю тваю - пацеркі.

Ì ŭbraŭ câbe ŭ stroi ì paklaŭ na ruki tvae zapâs'ci ì na šyŭ tvaŭ - pacerki.

12. I даў табе колца на твой нос і завушніцы - да вушэй тваіх і на галаву тваю - цудоўны вянок.

Ì daŭ tabe kolca na tvoj nos ì zavušnicy - da vušëj tvaïh ì na galavu tvaŭ - cudoŭny vânok.

13. Так упрыгожвалася ты золатам і срэбрам, і вопратка твая была вісон і шоўк і ўзорыстая тканіна; кармілася ты хлебам з найлепшай пшанічнай мукі, мёдам і алеем, і была вельмі-вельмі прыгожая і дасягнула царскай велічы.

Tak uprygožvalasâ ty zolatam ì srèbram, ì vopratka tvaâ byla vïson ì šoŭk ì ŭzorystaâ tkanina; karmilasâ ty hlebam z najlepšaj pšaničnaj muki, mëdam ì aleem, ì byla vel'mi-vel'mi prygožaâ ì dasâgnula carskaj veličy.

14. I пранеслася па народах слава твая дзеля прыгажосьці тваёй, бо яна была цалкам дасканалая пры тых цудоўных строях, якія Я ўсклаў на цябе, кажа Гасподзь Бог.

Ì praneslasâ pa narodah slava tvaâ dzelâ prygažos'ci tvaëj, bo âna byla calkam daskanalaâ pry tyh cudoŭnyh stroâh, âkiâ Â ŭsklaŭ na câbe, kaža Gaspodz' Bog.

15. Але ты паспадзявалася на прыгажосьць тваю і, карыстаючыся славаю тваёю, пачала блудадзейнічаць і накідала блудадзейства тваё на кожнага, хто праходзіў міма, аддаючыся яму.

Ale ty paspadzâvalasâ na prygažos'c' tvaŭ ì, karystaŭčysâ slavaŭ tvaëŭ, pačala bludadzejničac' ì nakidala bludadzejstva tvaë na kožnaga, hto

prahodziŭ mima, addaŭčysâ âmu.

16. І ўзяла з вопраткі тваёй і зрабіла сабе каляровыя ўзвышэньні і блудадзеяла на іх, як ніколі ня здарыцца і ня будзе.

Ĭ ŭzâla z vopratki tvaëj ì zrabila sabe kalârovyâ ŭzvyšèn'ni ì bludadzeâla na ih, âk nikoli nâ zdarycca ì nâ budze.

17. І ўзяла строевыя твае рэчы з Майго золата і з Майго срэбра, якія Я даў табе, і зрабіла сабе мужчынскія выявы і блудадзейнічала зь імі.

Ĭ ŭzâla stroevyâ tvae rèčy z Majgo zolata ì z Majgo srèbra, âkiâ Â daŭ tabe, ì zrabila sabe mužčynskiâ vyâvy ì bludadzejničala z' imi.

18. І ўзяла ўзорыстыя сукенкі твае і апранула іх у іх, і ставіла перад імі алей Мой і фіміям Мой,

Ĭ ŭzâla ŭzorystyâ sukenki tvae ì apranula ih u ih, ì stavila perad imi alej Moj ì fimiâm Moj,

19. і хлеб Мой, які Я даваў табе, пшанічную муку і алей і мёд, якімі Я карміў цябе, ты ставіла перад імі ў прыемныя пахошчы; і гэта было, кажа Гасподзь Бог.

ì hleb Moj, âki Â davaŭ tabe, pšaničnuû muku ì alej ì mëd, âkimì Â karmiŭ câbe, ty stavila perad imi ŭ pryemnyâ pahoščy; ì gëta bylo, kaža Gaspodz' Bog.

20. І ўзяла сыноў тваіх і дочак тваіх, якіх ты нарадзіла Мне, і прыносіла ў ахвяру, каб яны іх зьелі. Ці мала было табе блудадзейнічаць?

Ĭ ŭzâla synoŭ tvaih ì dočak tvaih, âkih ty naradzila Mne, ì prynosila ŭ ahvâru, kab âny ih z'eli. Ci mala bylo tabe bludadzejničac'?

21. Але ты і сыноў Маіх заколвала і аддавала ім, праводзячы іх праз агонь.

Ale ty ì synoŭ Maih zakolvala ì addavala im, pravodzâčy ih praz agon'.

22. І пры ўсіх тваіх гідотах і блудадзействах тваіх ты не ўзгадала пра

дні маладосьці тваёй, калі ты была голая і ненакрытая і кінутая ў крыві тваёй на патаптаньне.

Ì pry ũsìh tvaìh gidotah ì bludadzejstvah tvaìh ty ne ũzgradala pra dni malados'ci tvaëj, kali ty byla golaâ ì nenakrytaâ ì kìnutaâ ũ kryvì tvaëj na pataptan'ne.

23. І пасья ўсіх зладзействаў тваіх, - гора, гора табе! кажа Гасподзь Бог,

Ì pas'lâ ũsìh zladzejstvaŭ tvaìh, - gora, gora tabe! kaža Gaspodz' Bog,

24. ты збудавала сабе блудзільні і нарабіла сабе ўзвышэньняў на кожнай плошчы;

ty zbudavala sabe bludzil'ni ì narabila sabe ũzvyšèn'nâŭ na kožnaj ploščy;

25. на пачатку кожнай дарогі нарабіла сабе ўзвышэньняў, ганьбіла прыгажосьць тваю і раскідвала ногі твае кожнаму, хто праходзіў міма, і памножыла блудадзействы твае.

na pačatku kožnaj darogì narabila sabe ũzvyšèn'nâŭ, gan'bila prygažos'c' tvaû ì raskìdvala nogì tvae kožnamu, hto prahodziŭ mìma, ì pamnožyla bludadzejstvy tvae.

26. Блудадзеяла з сынамі Егіпта - суседзямі тваімі, людзьмі рослымі - і памножыла блудадзействы твае, гневаючы Мяне.

Bludadzeâla z synamì Egìpta - susedzâmì tvaìmì, lûdz'mì roslymì - ì pamnožyla bludadzejstvy tvae, gnevaŭčy Mâne.

27. І вось, Я працягнуў на цябе руку Маю і паменшыў назначанае табе і аддаў цябе сваволі дачок Філістымскіх, якія ненавідзяць цябе і пасаромеліся саромных паводзінаў тваіх.

Ì vos', Â pracâgnuŭ na câbe ruku Maû ì pamenšyŭ naznačanae tabe ì addaŭ câbe svavolì dačok Filistymskih, âkìâ nenavidzâc' câbe ì pasaromelisâ saromnyh pavodzìnaŭ tvaìh.

28. І блудадзеяла ты з сынамі Асура - і не насыцілася, блудадзеяла зь імі, але тым не задаволілася;

Ī bludadzeâla ty z synami Asura - i ne nasycilasâ, bludadzeâla z' imi, ale tym ne zadavolilasâ;

29. і памножыла блудадзействы твае ў зямлі Ханаанскай да Халдэі, але і там не задаволілася.

i pamnožyla bludadzejstvy tvae ũ zâmlì Hanaanskaj da Haldèi, ale i tam ne zadavolilasâ.

30. Як стомлена павінна быць сэрца тваё, кажа Гасподзь Бог, калі ты ўсё гэта рабіла, бы неакілзаная блудадзейка!

Âk stomlena pavinna byc' sèrca tvaë, kaža Gaspodz' Bog, kali ty ũsë gèta rabila, by neakilzanaâ bludadzejka!

31. Калі ты будавала сабе блудзільні на пачатку кожнай дарогі і рабіла сабе ўзвышэньні на кожнай плошчы, ты была не як блудадзейка, бо ты адхіляла дарункі,

Kali ty budavala sabe bludzil'ni na pačatku kožnaj darogi i rabila sabe ũzvvyšèn'ni na kožnaj ploščy, ty byla ne âk bludadzejka, bo ty adhilâla darunki,

32. а як жанчына-пералюбніца, якая прымае замест свайго мужа чужых.

a âk žančyna-peralûbnica, âkaâ prymae zamest svajgo muža čužyh.

33. Усім блудадзейкам даюць дарункі, а ты сама давала дарункі ўсім палюбоўнікам тваім і падкупляла іх, каб яны з усіх бакоў прыходзілі да цябе блудадзеяць з табою.

Usim bludadzejkam daûc' darunki, a ty sama davala darunki ũsim palûboŭnikam tvaim i padkuplâla ih, kab âny z usih bakoŭ pryhodzili da câbe bludadzeâc' z taboû.

34. У цябе ў блудадзействах тваіх было супраціўнае таму, што бывае з жанчынамі: не за табою ганяліся, а ты давала дарункі, а табе не давалі дарункаў; і таму ты рабіла супраціўна іншым.

U câbe ŭ bludadzejstvah tvaih bylo supraciŭnae tamu, što byvae z žančynami: ne za taboŭ ganâlisâ, a ty davala darunki, a tabe ne davali darunkaŭ; i tamu ty rabila supraciŭna inšym.

35. Таму паслухай, блудадзейка, слова Гасподняе!

Tamu pasluhaj, bludadzejka, slova Gaspodnâe!

36. Так кажа Гасподзь Бог: за тое, што ты так сыпала грошы твае і ў блудадзействах тваіх адкрывалася галізна твая перад палюбоўнікамі тваімі і перад усімі мярзотнымі ідаламі тваімі, і за кроў сыноў тваіх, якіх ты аддавала ім,

Tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što ty tak sypala grošy tvae i ŭ bludadzejstvah tvaih adkryvalasâ galizna tvaâ perad palûboŭnikami tvaimi i perad usimi mârzotnymi idalami tvaimi, i za kroŭ synoŭ tvaih, âkih ty addavala im,

37. за тое вось, Я зьбяру ўсіх палюбоўнікаў тваіх, якімі ты распацешвалася і якіх ты кахала, з усімі тымі, якіх ненавідзела, і зьбяру іх адусюль супроць цябе і адкрыю перад імі галізну тваю - і ўбачаць усю сарамату тваю.

za toe vos', Â z'bâru ŭsih palûboŭnikaŭ tvaih, âkimi ty raspacešvalasâ i âkih ty kahala, z usimi tymi, âkih nenavidzela, i z'bâru ih adusûl' suproc' câbe i adkryû perad imi galiznu tvaû - i ŭbačac' usû saramatu tvaû.

38. Я буду судзіць цябе судом пералюбніц і тых, што праліваюць кроў, - і аддам цябе крывавай лютасьці і рэўнасьці;

Â budu sudzic' câbe sudom peralûbnič i tyh, što pralivaûc' kroŭ, - i addam câbe kryvavaj lûtas'ci i reŭnas'ci;

39. аддам цябе ў рукі іх, - і яны разбураць блудзільны твае, і раскідаюць узвышэньні твае, і сарвуць зь цябе вопратку тваю, і возьмуць уборы твае, і пакінуць цябе голую і ненакрытую.

addam câbe ŭ rukì ih, - i âny razburac' bludzil'ni tvae, i raskidauc' uzvyšèn'ni tvae, i sarvuc' z' câbe vopratku tvaû, i voz'muc' ubory tvae, i pakinuc' câbe голуû i nenakrytuû.

40. І склічуць на цябе сход і паб'юць цябе камянямі і перасякуць цябе мечамі сваімі,

ì skličuc' na câbe shod i pab'ûc' câbe kamânâmi i perasâkuc' câbe mečami svaimi,

41. спаляць дамы твае агнём і ўчыняць над табою суд на вачах у многіх жанчын; і пакладу канец блудадзейству твайму, і ня будзеш ужо даваць дарункаў.

spalâc' damy tvae agnëm i ŭčynâc' nad taboû sud na vačah u mnogih žančyn; i pakladu kanec bludadzejstvu tvajmu, i nâ budzeš užo davac' darunkaŭ.

42. І спатолю табою гнеў Мой, і адступіць ад цябе абурэньне Маё, і супакоюся і ўжо ня буду гневацца.

ì spatolû taboû gneŭ Moj, i adstupic' ad câbe aburèn'ne Maë, i supakoûsâ i užo nâ budu gnevacca.

43. За тое, што ты не ўзгадала пра дні маладосьці тваёй і ўсім гэтым раздражняла Мяне, вось, і Я паводзіны твае абярну на галаву тваю, кажа Гасподзь Бог, каб ты не аддавалася болей распусьце пасьяля ўсіх тваіх мязотаў.

Za toe, što ty ne ŭzgadala pra dni malados'ci tvaëj i ŭsim gètym razdražnâla Mâne, vos', i Â pavodziny tvae abârnu na galavu tvaû, kaža Gaspodz' Bog, kab ty ne addavalasâ bolej raspus'ce pas'lâ ŭsìh tvaih mârzotaŭ.

44. Вось, кожны, хто гаворыць выслоўямі, можа сказаць пра цябе: "якая маці, такая і дачка".

Vos', kožny, hto gavoryc' vysloŭjami, moža skazac' pra cêbe: "âkaâ maci, takaâ i dačka".

45. Ты - дачка ў маці твае, якая кінула мужа свайго і дзяцей сваіх, і ты - сястра ў сёстраў тваіх, якія кінулі мужоў сваіх. Маці ваша Хэтэянка, і бацька ваш Амарэй.

Ty - dačka ŭ maci tvae, âkaâ kinula muža svajgo i dzâcej svaih, i ty - sâstra ŭ sêstraŭ tvaih, âkiâ kinuli mužoŭ svaih. Maci vaša Hètèânka, i bac'ka vaš Amarèj.

46. А большая сястра твая - Самарыя, якая з дочкамі сваімі жыве злева ад цябе; а меншая сястра твая, якая жыве справа ад цябе, ёсьць Садома з дочкамі яе.

A bol'saâ sâstra tvaâ - Samaryâ, âkaâ z dočkami svaimi žyve z'leva ad cêbe; a menšaâ sâstra tvaâ, âkaâ žyve sprava ad cêbe, ës'c' Sadoma z dočkami âe.

47. Але ты і ня іхнімі шляхамі хадзіла і не паводле іхніх мярзотаў чыніла; гэтага было мала; ты паводзілася распусьней за іх на ўсіх шляхах тваіх.

Ale ty i nâ ihnimi šlâhami hadzila i ne pavodle ihnih mârzotaŭ čynila; gètaga bylo mala; ty pavodzilasâ raspus'nej za ih na ŭsih šlâhah tvaih.

48. Жыву Я, кажа Гасподзь Бог; Садома, сястра твая, не рабіла таго сама і яе дочки, што рабіла ты і дочки твае.

Žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog; Sadoma, sâstra tvaâ, ne rabila tago sama i âe dočki, što rabila ty i dočki tvae.

49. Вось, у чым была беззаконнасьць Садомы, сястры тваёй і дочак яе: у ганарлівасьці, перасычанасьці і гультайстве, і яна рук беднага і ўбогага не падтрымлівала,

Vos', u čym byla bezzakonnas'c' Sadomy, sâstry tvaëj i dočak âe: u ganarlivas'ci, perasyčanas'ci i gul'tajstve, i âna ruk bednaga i ŭbogaga ne padtrymlivala,

50. I заганарыліся яны і рабілі мяззоты перад абліччам Маім, і, убачыўшы гэта, Я адкінуў іх.

Ì zaganarylisâ âny i rabili mârzoty perad abliččam Maim, i, ubačyŭšy gèta, Â adkinuŭ ih.

51. I Самарыя палавіны грахоў тваіх не нагршыла; ты пераўзышла іх мяззотамі тваімі, і праз твае мяззоты, якія рабіла ты, сёстры твае апынуліся справядлівейшыя за цябе.

Ì Samaryâ palaviny grahoŭ tvaih ne nagrašyla; ty peraŭzyšla ih mârzotami tvaimi, i praz tvae mârzoty, âkiâ rabila ty, sëstry tvae apynulisâ spravâdlivejšyâ za câbe.

52. Нясі ж пасаромленьне тваё і ты, якая асуджала сёстраў тваіх; паводле грахоў тваіх, якімі ты зганьбіла сябе больш за іх, яны справядлівейшыя за цябе. Чырваней жа ад сораму і ты, і нясі пасарамленьне тваё, як апраўданьне сёстраў тваіх.

Nâsi Ź pasaromlen'ne tvaë i ty, âkaâ asudžala sëstraŭ tvaih; pavodle grahoŭ tvaih, âkimi ty zgan'bila sâbe bol'sz za ih, âny spravâdlivejšyâ za câbe.

Čyrvanej ža ad soramu i ty, i nâsi pasaramlen'ne tvaë, âk apraŭdan'ne sëstraŭ tvaih.

53. Але Я вярну іхні палон, палон Садомы і дочак яе, палон Самарыі і дочак яе, і паміж імі палон паланёных тваіх,

Ale Â vârnu ihni palon, palon Sadomy i dočak âe, palon Samaryi i dočak âe, i pamizh imi palon palanënyh tvaih,

54. каб ты несла пасарамленьне тваё і саромелася ўсяго таго, што рабіла, служачы ім суцяшэньнем.

kab ty nesla pasaramlen'ne tvaë i saromelasâ ũsâgo tago, što rabila, služacy im sucâšën'nem.

55. I сёстры твае, Садома і дочкі яе, вернуцца ў ранейшы свой стан; і Самарыя і дочкі яе вернуцца ў ранейшы стан свой, і ты і дочкі твае вернецешся ў ранейшы стан ваш.

Ì sěstry tvae, Sadoma i dočki âe, vernucca ũ ranejšy svoj stan; i Samaryâ i dočki âe vernucca ũ ranejšy stan svoj, i ty i dočki tvae vernecesâ ũ ranejšy stan vaš.

56. Пра сястру тваю Садома і згадкі ня было ў вуснах тваіх у дні ганарлівасці тваёй,

Pra sâstru tvaû Sadomu i zgakki nâ bylo ũ vusnah tvaïh u dni ganarlivas'ci tvaëj,

57. пакуль не адкрыта была бязбожнасьць твая, як у час пасарамленьня ад дочак Сірыі і ўсіх навакольных яе, ад дочак Філістымы, якія глядзелі на цябе з пагардай з усіх бакоў.

pakul' ne adkryta byla bâzbožnas'c' tvaâ, âk u čas pasaramlen'nâ ad dočak Siryi i ũsïh navakol'nyh âe, ad dočak Filistymy, âkiâ glâdzeli na câbe z pagardaj z usïh bakoŭ.

58. За распусту тваю і за мязоты твае церпіш ты, кажа Гасподзь.

Za raspustu tvaû i za mârzoty tvae cerpiš ty, kaža Gaspodz'.

59. Бо так кажа Гасподзь Бог: Я зраблю з табою, як рабіла ты, патаптаўшы прысягу парушэньнем спрымірэнства.

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: Â zrablû z taboû, âk rabila ty, pataptaŭšy prysâgu parušën'nem sprymirènstva.

60. Але Я прыгадаю спрымірэнства Маё з табою ў дні маладосьці тваёй, і аднаўлю з табою вечнае спрымірэнства.

Ale Â prygadaû sprymirènstva Maë z taboû ũ dni malados'ci tvaëj, i adnaŭlû

z taboû večnae sprymirènstva.

61. І ты ўгадаеш пра шляхі твае, і будзе сорамна табе, калі пачнеш прымаць да сябе сёстраў тваіх, большых за цябе, як і меншых за цябе, і калі Я буду даваць табе іх у дочки, а не ад твайго спрымірэнства.

Ì ty ŭzgadaeš pra šlâhì tvae, ì budze soramna tabe, kali pačneš prymac' da sâbe sêstraŭ tvaih, bol'syh za câbe, âk ì menšyh za câbe, ì kali Â budu davac' tabe ih u dočki, a ne ad tvajgo sprymirènstva.

62. Я аднаўлю спрымірэнства Маё з табою, і ўведаеш, што Я -
Гасподзь,

Â adnaŭlû sprymirènstva Maë z taboû, ì ŭvedaeš, što Â - Gaspodz',

63. дзеля таго, каб ты памятала і саромелася, і каб наперад нельга было табе і рота разьзявіць ад сораму, калі Я дарую табе ўсё, што ты рабіла, кажа Гасподзь Бог.

dzelâ tago, kab ty pamâtala ì saromelasâ, ì kab naperad nel'ga bylo tabe ì rota raz'zâvic' ad soramu, kali Â daruû tabe ŭsë, što ty rabila, kaža Gaspodz' Bog.

17 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! прапануй загадку і скажы прыпавесьць дому Ізраілеваму.

syne čalavečy! prapanuj zagadku ì skažy prypaves'c' domu Ìzrailevamu.

3. Скажы: так кажа Гасподзь Бог: вялікі арал зь вялікімі крыламі, з доўгімі пёрамі, пушысты, перысты прыляцеў на Ліван і зьняў з кедра вяршаліну,

Skažy: tak kažā Gaspodz' Bog: vâlikì arol z' vâlikimì krylamì, z doŭgimì përamì, pušysty, perysty prylâceŭ na Livan ì z'nâŭ z kedra vâršalinu,

4. сарваŭ верхні малады парастак і прынёс яго ў зямлю Ханаанскую, у горадзе гандляроŭ пасадзіў яго;

sarvaŭ verhnì malady parastak ì prynës âgo ŭ zâmlû Hanaanskuŭ, u goradze gandlâroŭ pasadziŭ âgo;

5. і ўзяў з насеньня гэтай зямлі і пасадзіў на зямлі насеньня, разьмясьціў каля вялікіх водаў, як садзяць вярбу.

ì ŭzâŭ z nasen'nâ gëtaj zâmlì ì pasadziŭ na zâmlì nasen'nâ, raz'mâs'ciŭ kalâ vâlikih vodaŭ, âk sadzâc' vârbu.

6. І яно вырасла і зрабілася вінаградная лазою, шырокаю, нізкаю ростам, гольле якое хілілася да яе, і карані яе былі пад ёю, і зрабілася вінаградная лазою - і дало парасьці і пусьціла вецьце.

Ì âno vyrasla ì zrabìlasâ vìnagradnaŭ lazoŭ, šyrokaŭ, nìzkaŭ rostam, gol'le âkoe hililasâ da âe, ì karani âe byli pad ëŭ, ì zrabìlasâ vìnagradnaŭ lazoŭ - ì dalo paras'ci ì pus'cila vec'ce.

7. І яшчэ быў арол зь вялікімі крыламі і пушысты; і вось, гэтая вінаградная лаза пацягнулася да яго сваімі каранямі і працягнула да яго галіны свае, каб ён паліваў яе з барознаў расадніка свайго.

Ì âščè byŭ arol z' vâlikimì krylamì ì pušysty; ì vos', gëtaâ vìnagradnaâ laza pacâgnulasâ da âgo svaimì karanâmi ì pracâgnula da âgo galìny svae, kab ën palivaŭ âe z baroznaŭ rasadnika svajgo.

8. Яна была пасаджана на добрым полі, каля вялікіх водаў, так што магла пускаць вецьце і радзіць плод, зрабіцца лазою цудоўнаю.

Âna byla pasadzžana na dobrym poli, kalâ vâlikih vodaŭ, tak što magla pus kac' vec'ce ì radzic' plod, zrabìcca lazoŭ cudoŭnaŭ.

9. Скажы: так кажа Гасподзь Бог: ці будзе ёй посьпех? Ці ня вырвуць

карэньне яе і ці не абарвуць плады яе, так што яна ўсохне? усе маладыя галіны, што адрасьлі ад яе, усохнуць. І не зь вялікаю сілаю і ня з многімі людзьмі сарвуць яе з каранёў яе.

Skažy: tak kaž a Gaspodz' Bog: ci budze ej pos'peh? Ci nâ vyrvuc' karèn'ne âe i ci ne abarvuc' plady âe, tak što âna ũsohne? use maladyâ galiny, što adras'li ad âe, usohnuc'. I ne z' vâlikaû silaû i nâ z mnogimi lûdz'mi sarvuc' âe z karanëŭ âe.

10. І вось, хоць яна пасаджана, але ці будзе посьпех? ці ня высахне яна, як толькі дыхне на яе ўсходні вецер? высахне на градах, дзе вырасла.

I vos', hoc' âna pasadzana, ale ci budze pos'peh? ci nâ vysahne âna, âk tol'ki dyhne na âe ũshodni vecer? vysahne na gradah, dze vyrasla.

11. І было мне слова Гасподняе:

I bylo mne slova Gaspodnâe:

12. скажы мяцежнаму дому: хіба ня ведаеце, што гэта азначае? -

Скажы: прыйшоў цар Вавілонскі ў Ерусалім, і ўзяў цара ягонага і князёў ягоных і прывёў іх да сябе ў Вавілон.

skažy mâcežnamu domu: hiba nâ vedaece, što gëta aznačae? - Skažy: pryjšoŭ car Vavilonski ũ Erusalim, i ũzâŭ cara âgonaga i knâzëŭ âgonyh i pryvëŭ ih da sâbe ũ Vavilon.

13. І ўзяў іншага з царскага роду і ўчыніў зь ім спрымірэнства, і абавязаў яго клятваю і ўзяў моцных зямлі той з сабою,

I ũzâŭ inšaga z carskaga rodu i ũčyniŭ z' im sprymirënstva, i abavâzaŭ âgo klâtvaû i ũzâŭ mocnyh zâmlì toj z saboû,

14. каб царства было пакорлівае, каб не магло падняцца, каб захоўвалася спрымірэнства і стаяла цвёрда.

kab carstva bylo pakorlivaе, kab ne maglo padnâcca, kab zahoŭvalasâ sprymirënstva i staâla c'vërda.

15. Але той адпаў ад яго, паслаўшы паслоў сваіх у Егіпет, каб далі яму коней і шмат людзей. Ці будзе яму посьпех? Ці ацалее той, хто гэта робіць? Ён парушыў спрымірэнства - і ці ацалее?

Ale toj adpaŭ ad âgo, paslaŭšy pasloŭ svaih u Egipet, kab dali âmu konej i šmat lûdzej. Cì budze âmu pos'peh? Cì acalee toj, hto gèta robic'? Ён parušyŭ sprymìrènstva - i cì acalee?

16. Жыву Я, кажа Гасподзь Бог: у месцы, дзе цар, які паставіў яго царом, і дадзеную яму клятву ён пагардзіў і парушыў спрымірэнства сваё зь ім, ён памрэ ў яго ў Вавілоне.

Žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog: u mescy, dze car, âkì pastaviŭ âgo carom, i dadzenuŭ âmu klâtvu èn pagardziŭ i parušyŭ sprymìrènstva svaë z' im, èn pamrè ŭ âgo ŭ Vavilone.

17. Зь вялікаю сілаю і шматлікім народам фараон нічога ня зробіць дзеля яго ў гэтай вайне, калі будзе насыпаны вал і пабудаваны будуць абложныя вежы на пагібель многіх душаў.

Z' vâlikaŭ silaŭ i šmatlikim narodam faraon ničoga nâ zrobic' dzelâ âgo ŭ gètaj vajne, kalì budze nasypany val i pabudavany buduc' abložnyâ vežy na pagibel' mnogih dušaŭ.

18. Ён пагардзіў клятваю, каб парушыць спрымірэнства, і вось, даў руку сваю і зрабіў усё гэта; ён не ацалее.

Ён pagardziŭ klâtvau, kab parušyc' sprymìrènstva, i vos', daŭ ruku svaŭ i zrabiŭ usë gèta; èn ne acalee.

19. Таму так кажа Гасподзь Бог: жыву Я! клятву Маю, якою ён пагардзіў, і спрымірэнства Маё, якое ён парушыў, Я абярну на яго галаву.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: žyvu Â! klâtvu Maŭ, âkoŭ èn pagardziŭ, i sprymìrènstva Maë, âkoe èn parušyŭ, Â abârnu na âgo galavu.

20. І закіну на яго сетку Маю, і злоўлены будзе ў цянёты Мае; і прывяду яго ў Вавілон і там буду судзіцца зь ім за вераломства яго супроць Мяне.

Ì zakìnu na âgo setku Maû, ì zloŭleny budze ũ cànëty Mae; ì pryvâdu âgo ũ Vavilon ì tam budu sudzìcca z' im za veralomstva âgo suproc' Mâne.

21. І ўсе ўцекачы ягоныя з усіх рушэньняў ягоных загінуць ад меча, а хто застанецца, разьвеяныя будуць па ўсіх вятрах; і ўведаеце, што Я, Гасподзь, сказаў гэта.

Ì ũse ũcekačy âgonyâ z usih rušën'nâŭ âgonyh zagìnuc' ad meča, a hto zastanecca, raz'veânyâ buduc' pa ũsih vâtrah; ì ũvedaece, što Â, Gaspodz', skazaŭ gëta.

22. Так кажа Гасподзь Бог: і вазьму я зь верху высокага кедра - і пасаджу; зь верхніх парасткаў ягоных адарву пяшчотную парасьліну і пасаджу на высокай і велічнай гары.

Tak kaža Gaspodz' Bog: ì vaz'mu â z' verhu vysokaga kedra - ì pasadžu; z' verhnih parastkaŭ âgonyh adarvu pâšçotnuû paras'linu ì pasadžu na vysokaj ì veličnaj gary.

23. На высокай гары Ізраілевай пасаджу яго, - і пусьціць вецьце і ўродзіць плод і зробіцца велічным кедром, і будуць вадзіцца пад ім усякія птушкі, усякія крылатыя будуць вадзіцца ў цяні гольля яго.

Na vysokaj gary Ìzrailevaj pasadžu âgo, - ì pus'cìc' vec'ce ì ũrodzìc' plod ì zrobìcca velìčnym kedram, ì buduc' vadzìcca pad ìm usâkiâ ptuški, usâkiâ krylatyâ buduc' vadzìcca ũ cànì gol'lâ âgo.

24. І ўведаюць усе дрэвы польныя, што Я, Гасподзь, высокае дрэва паніжаю, нізкае дрэва павышаю, зялёнае дрэва сушу, а сухое дрэва раблю квяцістым: Я, Гасподзь, сказаў і зраблю.

Ì ũvedaŭc' use drèvy pol'nyâ, što Â, Gaspodz', vysokae drèva panìžaŭ,

*nizkae drèva pavyšaû, zâlënae drèva sušu, a suhoe drèva rablû kvâcìstym: Â,
Gaspodz', skazaŭ ì zrablû.*

18 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. навошта вы ўжываеце ў зямлі Ізраілевай гэтую прымаўку, кажучы:

"бацькі елі кіслы вінаград, а ў дзяцей на зубах аскома"?

*navošta vy ўžyvaece ў zâmli Ìzrailevaj gètuû prymaŭku, kažučy: "bac'ki eli
kìsly vìnograd, a ў dzâcej na zubah askoma"?*

3. Жыву Я! кажа Гасподзь Бог, ня будуць наперад казаць прымаўку
гэтую ў Ізраілі.

*Žyvu Â! kaža Gaspodz' Bog, nâ buduc' naperad kazac' prymaŭku gètuû ў
Ìzraìli.*

4. Бо вось, усе душы - Мае: як бацькава душа, так і душа сынава - Мае;
душа, якая грэшыць, памрэ.

*Bo vos', use dušy - Mae: âk bac'kava duša, tak ì duša synava - Mae; duša,
âkaâ grèšyc', pamrè.*

5. Калі хто праведны і чыніць суд і праўду,

Kalì hto pravedny ì čynìc' sud ì praŭdu,

6. на горах ахвярнага ня есьць і да ідалаў дому Ізраілевага не зьвяртае
вачэй сваіх, жонкі блізкага свайго не апаганьвае і да свае жонкі ў час
ачышчэньня яе нячыстотаў не набліжаецца,

*na gorah ahvârnağa nâ es'c' ì da ìdalaŭ domu Ìzrailevaga ne z'vârtae vačèj
svaìh, žonkì blìzkaga svajgo ne apagan'vae ì da svae žonkì ў čas ačyščèn'nâ
âe nâčystotaŭ ne nablìžaecca,*

7. нікога ня ўціскае, пазычэнцу вяртае заклад ягоны, захопаў ня робіць, хлеб свой дае галоднаму і голага накрывае вопраткай,

nikoga nâ ŭciskae, pazyčèncu vârtae zaklad âgony, zahopaŭ nâ robic', hleb svoj dae galodnamu i golaga nakryvae vopratkaj,

8. у ліхву не дае і ліхвы не бярэ, ад няпраўды стрымлівае руку сваю, суд чалавеку з чалавекам учыняе правільна,

u lihvu ne dae i lihvy ne bârè, ad nâpraŭdy strymlivae ruku svaŭ, sud čalaveku z čalavekam učynâe pravil'na,

9. учыняе паводле заповедзяў Маіх і трымаецца пастановаў Маіх шчыра; дык ён - праведнік, ён напэўна будзе жывы, кажа Гасподзь Бог.

učynâe pavodle zapavedzâŭ Maih i trymaeccâ pastanovaŭ Maih ščyra; dyk ên - pravednik, ên napèŭna budze žyvy, kaža Gaspodz' Bog.

10. але калі ў яго нарадзіўся сын разбойнік, які пралівае кроў і робіць што-колечы з таго,

ale kalì ŭ âgo naradziŭsâ syn razbojnik, âkì pralivae kroŭ i robic' što-kolečy z tago,

11. чаго ён сам зусім не рабіў: і на горах есьць ахвярнае і жонку блізкага свайго апаганьвае.

čago ên sam zusim ne rabiŭ: i na gorah es'c' ahvârnae i žonku blizkaga svajgo apagan'vae.

12. беднага і ўбогага ўціскае, гвалтам адбірае, закладу не вяртае і да ідалаў з'вяртае вочы свае, робіць гідоту,

bednaga i ŭbogaga ŭciskae, gvaltam adbirae, zakladu ne vârtae i da idalaŭ z'vârtae vočy svae, robic' gïdotu,

13. у рост дае і бярэ ліхву, - дык ці ж будзе ён жывы. Не, ён ня будзе жывы. Хто робіць усе такія гідоты, той мусова памрэ, кроў яго будзе на ім.

u rost dae i bârè lihvu, - dyk ci ž budze ën žyvy. Ne, ën nâ budze žyvy. Hto robic' use takiâ gidoty, toj musova pamrè, kroŭ âgo budze na im.

14. Але калі ў каго нарадзіўся сын, які, бачачы грахі бацькі свайго, як ён робіць, бачыць - і ня робіць падобна, як яны:

Ale kali ŭ kago naradziŭsâ syn, âki, bačačy grahi bac'ki svajgo, âk ën robic', bačyc' - i nâ robic' padobna, âk âny:

15. на горах ахвярнага ня есьць, да ідалаў дому Ізраілевага не зьвяртае вачэй сваіх, жонкі блізкага свайго не апаганьвае

na gorah ahvârnaga nâ es'c', da idalaŭ domu İzrailevaga ne z'vârtae vačëj svaih, žonki blizkaga svajgo ne apagan'vae

16. і чалавека ня ўціскае, закладу не бярэ і гвалтам не адбірае, хлеб свой дае галоднаму і голага накрывае вопраткай,

i čalaveka nâ ŭciskae, zakladu ne bârè i gvaltam ne adbïrae, hleb svoj dae galodnamu i golaga nakryvae vopratkaj,

17. ад крыўды беднаму стрымлівае руку сваю, росту і ліхвы не бярэ, выконвае Мае загады і паводзіцца паводле заповедзяў Маіх, - дык гэты не памрэ за беззаконнасьць бацькі свайго; ён будзе жывы.

ad kryŭdy bednamu strymlivae ruku svaŭ, rostu i lihvy ne bârè, vykonvae Mae zagady i pavodzicca pavodle zapavedzâŭ Maih, - dyk gëty ne pamrè za bezzakonnas'c' bac'ki svajgo; ën budze žyvy.

18. А бацька ягоны, як што ён жорстка ўціскаў, рабаваў брата і нядобрае рабіў сярод свайго, вось, - ён памрэ за сваё беззаконьне.

A bac'ka âgony, âk što ën žorstka ŭciskaŭ, rabavaŭ brata i nâdobrae rabiŭ sârod svajgo, vos', - ën pamrè za svaë bezzakon'ne.

19. Вы кажаце: "чаму ж сын не нясе віны бацькі свайго?" Бо сын робіць законна і справядліва, усе пастановы Мае шануе і выконвае іх; ён будзе жывы.

Vy kažace: "čamu ž syn ne nâse vîny bac'ki svajgo?" Bo syn robìc' zakonna i spravâdliva, use pastanovy Mae šanue i vykonvae ih; ën budze žyvy.

20. Душа, якая грэшыць, яна памрэ; сын не панясе віны бацькі і бацька не панясе віны сына, праўда справядлівага пры ім і застаецца і беззаконнасьць беззаконнага пры ім і застаецца.

Duša, âkaâ grěšyc', âna pamrè; syn ne panâse vîny bac'ki i bac'ka ne panâse vîny syna, praŭda spravâdlivaga pry im i zastaecca i bezzakonnas'c' bezzakonnaga pry im i zastaecca.

21. І беззаконьнік, калі адвернецца ад усіх грахоў сваіх, якія рабіў, і будзе трымацца ўсіх пастаноў Маіх і паводзіцца законна і праведна, жывы будзе, не памрэ.

Ì bezzakon'nik, kalì advernecca ad usih grahoŭ svaih, âkiâ rabiŭ, i budze trymacca ŭsih pastanovaŭ Maih i pavodzicca zakonna i pravedna, žyvy budze, ne pamrè.

22. Усе злачынствы ягоныя, якія рабіў ён, не папомняцца яму; у праўдзе сваёй, якую будзе рабіць, ён жывы будзе.

Use zlačynstvy âgonyâ, âkiâ rabiŭ ën, ne papomnâcca âmu; u praŭdze svaëj, âkuû budze rabìc', ën žyvy budze.

23. Хіба Я хачу сьмерці беззаконьніка? кажа Гасподзь Бог. Ці ж не таго, каб ён адварнуўся ад шляхоў сваіх і быў жывы?

Hiba Â haču s'merci bezzakon'nika? kaža Gaspodz' Bog. Cì ž ne tago, kab ën advârnuŭsâ ad šlâhoŭ svaih i byŭ žyvy?

24. І праведнік, калі адступіцца ад праўды сваёй і будзе паводзіцца няправедна, будзе рабіць усе тыя мязоты, якія робіць беззаконьнік, ці будзе ён жывы? усе добрыя ўчынкі ягоныя, якія ён рабіў, не папомняцца; за беззаконьне сваё, якое робіць, і за грахі свае, у якіх грэшны, ён памрэ.

Ì pravednik, kali adstupicca ad praŭdy svaěj ì budze pavodzicca nâpravedna, budze rabic' use tyâ mârzoty, âkiâ robic' bezzakon'nik, ci budze ěn žyvy? use dobryâ ŭčynki âgonyâ, âkiâ ěn rabiŭ, ne papomnâcca; za bezzakon'ne svaë, âkoe robic', ì za grahi svae, u âkih grëšny, ěn pamrè.

25. Але вы кажаце: "няправільны шлях Госпада". Паслухайце, доме Ізраілеў! Ці мой шлях няправільны? ці ж ня вашыя шляхі няправільныя?
Ale vy kažace: "nâpravil'ny šlâh Gospada". Pasluhajce, dome Ìzraileŭ! Cì moj šlâh nâpravil'ny? cì ž nâ vašyâ šlâhi nâpravil'nyâ?

26. Калі праведнік адступаецца ад праўды сваёй і ўчыняе беззаконьне і за гэта памірае, дык ён памірае за беззаконьне сваё, якое ўчыніў.
Kali pravednik adstupaecca ad praŭdy svaěj ì ŭčynâe bezzakon'ne ì za gèta pamirae, dyk ěn pamirae za bezzakon'ne svaë, âkoe ŭčyniŭ.

27. І беззаконьнік, калі адварочваецца ад беззаконья свайго, якое ўчыняе, і чыніць суд і праўду, - да жыцьця верне душу сваю.
Ì bezzakon'nik, kali advaročvaecca ad bezzakon'nâ svajgo, âkoe ŭčynâe, ì čynic' sud ì praŭdu, - da žyc'câ verne dušu svaŭ.

28. Бо ён убачыў і адварнуўся ад усіх злачынстваў сваіх, якія ўчыняў; ён будзе жывы, не памрэ.
Bo ěn ubačyŭ ì advârnuŭsâ ad usih zlačynstvaŭ svaih, âkiâ ŭčynâŭ; ěn budze žyvy, ne pamrè.

29. А дом Ізраілеў кажа: "няправільны шлях Госпада!" Ці ж Мае шляхі няправільныя, доме Ізраілеў? ці ж ня вашыя шляхі няправільныя?
A dom Ìzraileŭ kaža: "nâpravil'ny šlâh Gospada!" Cì ž Mae šlâhi nâpravil'nyâ, dome Ìzraileŭ? cì ž nâ vašyâ šlâhi nâpravil'nyâ?

30. Таму Я буду судзіць вас, доме Ізраілеў, кожнага паводле шляхоў ягоных, кажа Гасподзь Бог; пакайцеся і адварнецеся ад усіх злачынстваў ваших, каб бязбожнасьць ня сталася вам на

спатыкненьне.

Tamu Â budu sudzic' vas, dome Îzraileŭ, kožnaga pavodle šlâhoŭ âgonyh, kaža Gaspodz' Bog; pakajcesâ i advârnecesâ ad usih zlačynstvaŭ vašyh, kab bâzbožnas'c' nâ stalasâ vam na spatyknenn'e.

31. Адкіньце ад сябе ўсе грахі вашыя, якімі грашылі вы, і стварэце сабе новае сэрца і новы дух: і навошта вам паміраць, доме Ізраілеў?

Adkîn'ce ad sâbe ŭse grahi vašyâ, âkimì grašyli vy, i stvarèce sabe novae sèrca i novy duh: i navošta vam pamìrac', dome Îzraileŭ?

32. Бо Я не хачу сьмерці таму, хто памірае, кажа Гасподзь Бог; а наварнецца - і живеце!

Bo Â ne haču s'merci tamu, hto pamìrae, kaža Gaspodz' Bog; a navârnecesâ - i žyvece!

19 Кіраўнік

1. А ты падымі плач па князях Ізраіля

A ty padymi plač pa knâzâh Îzrailâ

2. і скажы: што за львіца маці твая? разьмясьцілася сярод ільвоў, сярод маладых ільвоў гадала ільвянятаў сваіх.

i skažy: što za l'vica maci tvaâ? raz'mâs'cilasâ sârod il'voŭ, sârod maladyh il'voŭ gadavala il'vânâtaŭ svaih.

3. І выгадала адно ільвяня сваё; яно зрабілася маладым ільвом, і навучыўся лавіць здабычу, еў людзей.

Î vygadavala adno il'vânâ svaë; âno zrabilasâ maladym il'vom, i navučyŭsâ lavic' zdabyču, eŭ lûdzej.

4. І пачулі пра яго народы; ён быў злоўлены ў яму іхнюю, і ў ланцугах завялі яго ў зямлю Егіпецкую.

Ì pačuli pra âgo narody; ěn byŭ zloŭleny ŭ âmu ihnûû, ì ŭ lancugah zavâli âgo ŭ zâmlû Egipeckuû.

5. І калі пачакаўшы яна ўбачыла, што надзея яе прапала, тады ўзяла другое сваё ільвяня і зрабіла яго маладым ільвом.

Ì kalì pačakaŭšy âna ŭbačyla, što nadzeâ âe prapala, tady ŭzâla drugoe svaë il'vânâ ì zrabila âgo maladym il'vom.

6. І, зрабіўшыся маладым ільвом, ён пачаў хадзіць сярод ільвоў і навучыўся лавіць здабычу, еў людзей

Ì, zrabìŭšysâ maladym il'vom, ěn pačaŭ hadzìc' sârod il'voŭ ì navučyŭsâ lavìc' zdabyču, eŭ lûdzej

7. і апаганьваў удоваў іхніх і гарады іхнія спусташаў; і апусьцела зямля і ўсе селішчы яе ад рыку ягонага.

ì apagan'vaŭ udovaŭ ihnih ì garady ihniâ spustašaŭ; ì apus'cela zâmlâ ì ŭse selìščy âe ad ryku âgonaga.

8. Тады паўсталі на яго народы з навакольных мясьцінаў і раскінулі на яго сетку сваю; ён злоўлены быў у яму іхнюю.

Tady paŭstalì na âgo narody z navakol'nyh mâs'cinaŭ ì raskinulì na âgo setku svaû; ěn zloŭleny byŭ u âmu ihnûû.

9. І пасадзілі яго ў клетку на ланцуг і завялі яго да цара Вавілонскага; завялі яго ў крэпасць, каб ня чуцён ужо быў голас ягоны на горах Ізраілевых.

Ì pasadzilì âgo ŭ kletku na lancug ì zavâli âgo da cara Vavilonskaga; zavâli âgo ŭ krèpas'c', kab nâ čucën užo byŭ golas âgony na gorah Ìzrailevyh.

10. Твая маці была - як вінаградная лаза, пасаджаная каля вады; пладавітая і галінастая была яна ад багацьця вады.

Tvaâ macì byla - âk vìnagradnaâ laza, pasadžanaâ kalâ vady; pladavitaâ ì galinastaâ byla âna ad bagac'câ vady.

11. І былі ў яе галіны моцныя для скіпетраў валадароў, і высока падняўся камель яе сярод густых галін; і выдзялялася яна вышынёю сваёю з мноствам галінаў сваіх.

Ì byli ũ âe galiny mocnyâ dlâ skìpetraŭ valadaroŭ, ì vysoka padnâŭsâ kamel' âe sârod gustyh galìn; ì vydzâlâlasâ âna vyšynëŭ svaëŭ z mnostvam galinaŭ svaih.

12. Але ў гневе вырвана, кінута на зямлю, і ўсходні вецер высушыў плод яе; адарваны і высахлі галіны яе, агонь зжэр іх.

Ale ũ gneve vyrvana, kìnuta na zâmlŭ, ì ũshodni vecer vysušyŭ plod âe; adarvany ì vysahli galiny âe, agon' zžer ih.

13. А цяпер яна перасаджана ў пустыню, у зямлю сухую і сьмяглую.

A câper âna perasadžana ũ pustynŭ, u zâmlŭ suhuŭ ì s'mâgluŭ.

14. І выйшаў агонь з камля галін яе, зжэр плады яе, і не засталася на ёй галін моцных для скіпетра валадара. Гэта - сьлёзная песня, і застанецца для плачу.

Ì vyjšaŭ agon' z kamlâ galìn âe, zžer plady âe, ì ne zastalosâ na ëj galìn mocnyh dlâ skìpetra valadara. Gèta - s'lëznaâ pes'nâ, ì zastanecca dlâ plaču.

20 Кіраўнік

1. І на сёмым годзе, пятым месяцы, у дзясяты дзень месяца прыйшлі мужы са старэйшынаў Ізраілевых спытацца ў Госпада і селі перад абліччам маім.

Ì na sëmym godze, pâтым mesâcy, u dzâsâty dzen' mesâca pryjšli mužy sa starëjšynaŭ Ìzrailevyh spytacca ũ Gospada ì selì perad abliččam maim.

2. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

3. сыне чалавечы! гавары са старэйшынамі Ізраілевымі і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: вы прыйшлі спытацца ў Мяне? Жыву Я - ня дам вам адказу, кажа Гасподзь Бог.

syne čalavečy! gavary sa starèjšynami Ìzrailevymi ì skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: vy pryjšli spytacca ŭ Mâne? Žyvu Â - nâ dam vam adkazu, kaža Gaspodz' Bog.

4. Ці хочаш судзіцца зь імі, ці хочаш судзіцца, сыне чалавечы? выкажы ім гнюсоты бацькоў іхніх

Cì hočaš sudzicca z' imì, cì hočaš sudzicca, syne čalavečy? vykažy im gnûsoty bac'koŭ ihnih

5. і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: у той дзень, калі Я выбраў Ізраіля і, падняўшы руку Маю, прысягнуў племю дому Якаўлевага, і адкрыў Сябе ім у зямлі Егіпецкай і, падняўшы руку, сказаў ім: "Я - Гасподзь Бог ваш",

ì skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: u toj dzen', kali Â vybraŭ Ìzrailâ ì, padnâŭšy ruku Maŭ, prysâgnuŭ plemŭ domu Âkaŭlevaga, ì adkryŭ Sâbe im u zâmlì Egipeckaj ì, padnâŭšy ruku, skazaŭ im: "Â - Gaspodz' Bog vaš",

6. у той дзень, падняўшы руку Маю, Я прысягнуў ім вывесці іх зь зямлі Егіпецкай у зямлю, якую Я нагледзеў ім, якая сочыцца малаком і мёдам, красу ўсіх земляў,

u toj dzen', padnâŭšy ruku Maŭ, Â prysâgnuŭ im vyves'ci ih z' zâmlì Egipeckaj u zâmlŭ, âkuŭ Â nagledzeŭ im, âkaâ sočycca malakom ì mëdam, krasu ŭsìh zemlâŭ,

7. і сказаў ім: адкіньце кожны мярзоты ад вачэй вашых і не апаганьвайце сябе ідаламі Егіпецкімі: Я - Гасподзь Бог ваш!

ì skazaŭ im: adkin'ce kožny mârzoty ad vačèj vašyh ì ne apagan'vajce sâbe idalami Egipeckimi: Â - Gaspodz' Bog vaš!

8. Але яны ўзбурыліся супроць Мяне і не хацелі слухаць Мяне; ніхто не адкінуў мярзотаў ад вачэй сваіх і не пакінуў ідалаў Егіпецкіх. І Я сказаў: вылью на іх гнеў Мой, вычарпаю на іх лютасьць Маю сярод зямлі Егіпецкай.

Ale âny ŭzburylisâ suproc' Mâne i ne haceli sluhac' Mâne; nihito ne adkinuŭ mârzotaŭ ad vačej svaih i ne pakinuŭ idalaŭ Egipeckih. I Â skazaŭ: vyl'û na ih gneŭ Moj, vyčarpaŭ na ih lûtas'c' Maŭ sârod zâmlì Egipeckaj.

9. Але Я зрабіў дзеля імя Майго, каб яно ня ганілася перад народамі, сярод якіх былі яны, і на вачах у якіх Я адкрыў Сябе ім, каб вывесці іх зь зямлі Егіпецкай.

Ale Â zrabiuŭ dzelâ imâ Majgo, kab âno nâ ganilasâ perad narodami, sârod âkih byli âny, i na vačah u âkih Â adkryŭ Sâbe im, kab vyves'ci ih z' zâmlì Egipeckaj.

10. І Я вывеў іх зь зямлі Егіпецкай і прывёў іх у пустыню,

I Â vyveŭ ih z' zâmlì Egipeckaj i pryvëŭ ih u pustynû,

11. І даў ім заповедзі Мае і абвясціў ім Мае пастановы, выконваючы, якія чалавек быў бы жывы дзякуючы ім;

I daŭ im zapavedzi Mae i abvâs'ciŭ im Mae pastanovy, vykonvaŭčy, âkiâ čalavek byŭ by žyvy dzâkuŭčy im;

12. даў ім таксама суботы Мае, каб яны былі азнакаю паміж Мною і імі, каб ведалі, што Я - Гасподзь, Які асьвячае іх.

daŭ im taksama suboty Mae, kab âny byli oznakaŭ pamiz' Mnoŭ i imi, kab vedali, što Â - Gaspodz', Âki as'vâčae ih.

13. Але дом Ізраілеў узбурыўся супроць Мяне ў пустыні: паводле заповедзяў Маіх не паводзіліся і адкінулі пастановы Мае, выконваючы, якія чалавек быў бы жывы дзякуючы ім, і суботы Мае парушалі, - і Я сказаў: вылью на іх лютасьць Маю ў пустыні, каб вынішчыць іх.

Ale dom Izraileŭ uzburyšâ suproc' Mâne ŭ pustyni: pavodle zapavedzâŭ Maïh ne pavodzilisâ ì adkinuli pastanovy Mae, vykonvaŭčy, âkiâ čalavek byŭ by žyvy dzâkuŭčy im, ì suboty Mae parušali, - ì Â skazaŭ: vyl'ŭ na ih lŭtas'c' Maŭ ŭ pustyni, kab vyniščyc' ih.

14. Але Я зрабіў дзеля імя Майго, каб яно ня ганілася перад народамі, на вачах у якіх Я вывеў іх.

Ale Â zrabiu dzelâ imâ Majgo, kab âno nâ ganilasâ perad narodami, na vačah u âkih Â vyveŭ ih.

15. Нават Я, падняўшы руку Маю супроць іх у пустыні, прысягнуў, што не ўвяду іх у зямлю, якую Я пазначыў, - якая сочыцца малаком і мёдам, красу ўсіх земляў,

Navat Â, padnâŭšy ruku Maŭ suproc' ih u pustyni, prysâgnuŭ, što ne ŭvâdu ih u zâmlŭ, âkuŭ Â paznačyŭ, - âkaâ sočycca malakom ì mëdam, krasu ŭsïh zemlâŭ,

16. за тое, што яны адкінулі пастановы Мае, і не паводзіліся паводле запаведзяў Маіх і парушалі суботы Мае; бо сэрца іхняе імкнулася да ідалаў іхніх.

za toe, što âny adkinuli pastanovy Mae, ì ne pavodzilisâ pavodle zapavedzâŭ Maïh ì parušali suboty Mae; bo sërca ihnâe imknulasâ da ìdalaŭ ihnih.

17. Але вока Маё пашкадавала загубіць іх; і Я ня вынішчыў іх у пустыні.

Ale voka Maë paškadavala zagubic' ih; ì Â nâ vyniščyŭ ih u pustyni.

18. І казаў Я сынам іхнім у пустыні: не хадзеце паводле правілаў бацькоў вашых і ня трымайцеся пастаноў іхніх і не апаганьвайце сябе ідаламі іхнімі.

Ï kazaŭ Â synam ihnim u pustyni: ne hadzece pavodle pravilaŭ bac'koŭ vašyh ì nâ trymajcesâ pastanovaŭ ihnih ì ne apagan'vajce sâbe ìdalami ihnimi.

19. Я - Гасподзь Бог ваш: паводле Маіх заповедзяў паводзьцеся, і Мае пастановы захоўвайце і выконвайце іх.

Â - Gaspodz' Bog vaš: pavodle Maih zapavedzâŭ pavodz'cesâ, i Mae pastanovy zahoŭvajce i vykonvajce ih.

20. І асьвячайце суботы Мае, каб яны былі азнакаю паміж мною і вамі, каб вы ведалі, што Я - Гасподзь Бог ваш.

Î as'vâčajce suboty Mae, kab âny byli aznakaŭ pamiz' mnoŭ i vami, kab vy vedali, što Â - Gaspodz' Bog vaš.

21. Але і сыны ўзбурыліся супроць Мяне: паводле заповедзяў Маіх ня дзеялі і пастановаў Маіх ня трымаліся, ня выконвалі таго, што выконваючы, чалавек быў бы жывы, парушалі суботы Мае, - і Я сказаў: вылью на іх гнеў Мой, вычарпаю на іх лютасьць Маю ў пустыні;

Ale i syny ŭzburylisâ suproc' Mâne: pavodle zapavedzâŭ Maih nâ dzeâli i pastanovaŭ Maih nâ trymalisâ, nâ vykonvali tago, što vykonvaŭčy, čalavek byŭ by žyvy, parušali suboty Mae, - i Â skazaŭ: vyl'û na ih gneŭ Moj, vyčarpaŭ na ih lûtas'c' Maŭ ŭ pustyni;

22. але Я ўхіліў руку Маю і зрабіў дзеля імя Майго, каб яно ня ганілася перад народамі, на вачах у якіх Я вывеў іх.

ale Â ŭhiliŭ ruku Maŭ i zrabiŭ dzelâ imâ Majgo, kab âno nâ ganilasâ perad narodami, na vačah u âkih Â vyveŭ ih.

23. Таксама, падняўшы руку Маю ў пустыні, Я прысягнуўся расьсеяць іх па народах і разьвеяць іх па землях

Taksama, padnâŭšy ruku Maŭ ŭ pustyni, Â prysâgnuŭsâ ras'seâc' ih pa narodah i raz'veâc' ih pa zemlâh

24. за тое, што яны пастановаў Маіх ня выконвалі, і парушалі суботы Мае і вочы іхнія зьвярталіся да ідалаў бацькоў іхніх.

za toe, što âny pastanovaŭ Maih nâ vykonvali, i parušali suboty Mae i vočy

ihniâ z'vârtalisâ da idalaŭ bac'koŭ ihnih.

25. І дапусьціў ім установы нядобрыя і пастановы, ад якіх яны не маглі быць жывыя,

İ dapus'ciŭ im ustanovy nâdobryâ ì pastanovy, ad âkih âny ne magli byc' žyvyâ,

26. і дапусьціў ім апаганіцца прынашэньнямі ахвяраў іхніх, калі яны пачалі праводзіць праз агонь кожны першы плод нутробы, каб спустошыць іх, каб ведалі, што Я - Гасподзь.

İ dapus'ciŭ im apaganicca prynašèn'nâmi ahvâraŭ ihnih, kali âny pačali pravodzic' praz agon' kožny peršy plod nutroby, kab spustošyc' ih, kab vedali, što Â - Gaspodz'.

27. Таму кажы дому Ізраілеваму, сыне чалавечы, і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: вось, чым яшчэ ганілі Мяне бацькі вашыя, вераломна выступаючы супроць Мяне:

Tamu kažy domu İzrailevamu, syne čalavečy, ì skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', čym âščè ganili Mâne bac'ki vašyâ, veralomna vystupaŭčy suproc' Mâne:

28. Я прывёў іх у зямлю, якую з клятваю абяцаў даць ім, падняўшы руку Маю, - нагледзеўшы сабе любы высокі пагорак і любое галінастае дрэва, пачалі калоць там ахвяры свае, і ставілі там абразьлівыя для Мяне прынашэньні свае, духмяныя пахошчы свае і лілі там паліваньні свае.

Â pryvëŭ ih u zâmlû, âkuŭ z klâtvaŭ abâcaŭ dac' im, padnâŭšy ruku Maŭ, - nagledzeŭšy sabe lûby vysoki pagorak ì lûboe galinastae drèva, pačali kaloc' tam ahvâry svae, ì stavili tam abraz'livyâ dlâ Mâne prynašèn'ni svae, duhmânyâ pahoščy svae ì lili tam palivan'ni svae.

29. І Я казаў ім: што гэта за вышыня, куды ходзіце вы? таму імем Бама

называецца яна і да сённяшняга дня.

Ì Â kazaŭ im: što gèta za vyšnâ, kudy hodzice vy? tamu imem Bama nazyvaecca âna i da sën'nâšnâga dnâ.

30. Таму скажы дому Ізраілеваму: так кажа Гасподзь Бог: ці не апаганьваеце вы сябе на прыклад бацькоў вашых і ці не блудадзейнічаеце сьледам за мярзотамі іхнімі?

Tamu skažy domu Ìzrailevamu: tak kaža Gaspodz' Bog: ci ne apagan'vaece vy sâbe na pryklad bac'koŭ vašyh i ci ne bludadzejničaece s'ledam za mârzotami ihnimi?

31. Прыносячы дарункі вашыя і праводзячы сыноў вашых праз агонь, вы і апаганьваеце сябе ўсімі ідаламі вашымі да сённяшняга дня - і хочаце спытацца ў Мяне, доме Ізраілеў? жыву Я, кажа Гасподзь Бог, ня дам вам адказу.

Prynosâčy darunki vašyâ i pravodzâčy synoŭ vašyh praz agon', vy i apagan'vaece sâbe ŭsìmi idalami vašymi da sën'nâšnâga dnâ - i hočace spytacca ŭ Mâne, dome Ìzraileŭ? žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog, nâ dam vam adkazu.

32. І што прыходзіць вам у галаву, зусім ня збудзецца. Вы кажаце: будзем, як язычнікі, як плямёны іншаземныя, служыць дрэву і каменю.

Ì što pryhodzic' vam u galavu, zusìm nâ zbudzecca. Vy kažace: budzem, âk âzyčnikì, âk plâmëny inšazemnyâ, služyc' drèvu i kamenû.

33. Жыву Я, кажа Гасподзь Бог; рукою моцнаю, мышцаю прасьцёртаю і выліваньнем лютасьці буду валадарыць над вамі.

Žyvu Â, kaža Gaspodz' Bog; rukoŭ mocnâŭ, myšcaŭ pras'certaŭ i vylivan'nem lûtas'ci budu valadaryc' nad vami.

34. І выведу вас з народаў і з краінаў, па якіх вы расьсеяны, і зьбяру вас рукою моцнаю і мышцаю прасьцёртаю і выліваньнем лютасьці.

*Ì vyvedu vas z narodaŭ ì z krainaŭ, pa âkih vy ras'seâny, ì z'bâru vas rukoŭ
mocnaŭ ì myšcaŭ pras'certaŭ ì vylivan'nem lûtas'ci.*

35. I прывяду вас у пустыню народаў і там буду судзіцца з вамі тварам
да твару.

*Ì pryvâdu vas u pustynû narodaŭ ì tam budu sudzicca z vami tvaram da
tvaru.*

36. Як Я судзіўся з бацькамі вашымі ў пустыні зямлі Егіпецкай, так буду
судзіцца з вамі, кажа Гасподзь Бог.

*Âk Â sudziŭsâ z bac'kami vašymi ŭ pustyni zâmlì Egipeckaj, tak budu
sudzicca z vami, kaža Gaspodz' Bog.*

37. I правяду вас пад жазлом і ўвяду вас у повязі запавета.

Ì pravâdu vas pad žazlom ì ŭvâdu vas u povâzi zapaveta.

38. I выдзелю з вас мяцежнікаў і непакорлівых Мне. Зь зямлі
пражываньня іхняга выведу іх, але ў зямлю Ізраілевую яны ня ўвойдуць,
- і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

*Ì vydzelû z vas mâcežnikaŭ ì nepakorlivyh Mne. Z' zâmlì pražyvan'nâ ihnâga
vyvedu ih, ale ŭ zâmlû Ìzrailevuû âny nâ ŭvojduc', - ì ŭvedaece, što Â -
Gaspodz'.*

39. А вы, доме Ізраілеў, - так кажа Гасподзь Бог, - ідзеце кожны да
сваіх ідалаў і служэце ім, калі Мяне ня слухаецеся, але не апаганьвайце
болей сьвятога імя Майго дарункамі вашымі і ідаламі вашымі,

*A vy, dome Ìzraileŭ, - tak kaža Gaspodz' Bog, - idzece kožny da svaih idalaŭ
ì služèce im, kalì Mâne nâ sluhaecesa, ale ne apagan'vajce bolej s'vâtoga
imâ Majgo darunkami vašymi ì idalami vašymi,*

40. бо на Маёй сьвятой гары, на гары высокай Ізраілевай, - кажа
Гасподзь Бог, - там будзе служыць Мне ўвесь дом Ізраілеў - увесь,
колькі яго ёсьць на зямлі; там Я з добрым упадабаньнем прыму іх, і

там запатрабую прынашэньняў вашых і пачаткаў вашых з усімі сьвятымі вашымі.

bo na Maëj s'vâtoj gary, na gary vysokaj Ìzrailevaj, - kažà Gaspodz' Bog, - tam budze služyc' Mne ŭves' dom Ìzraileŭ - uves', kol'ki âgo ës'c' na zâmlì; tam Â z dobrym upadaban'nem pry mu ih, i tam zapatrabuŭ pry našèn'nâŭ vašyh i pačatkaŭ vašyh z usimi s'vâtymi vašymi.

41. Прыму вас, як духмяныя пахошчы, калі выведу вас з народаў і зьбяру вас з краін, па якіх вы расьсеяны, - і буду сьвяціцца ў вас на вачах у народаў.

Pry mu vas, âk duhmânyâ pahoščy, kalì vyvedu vas z narodaŭ i z'bâru vas z krain, pa âkih vy ras'seâny, - i budu s'vâcìcca ŭ vas na vačah u narodaŭ.

42. І ўведаеце, што Я - Гасподзь, калі ўведу вас у зямлю Ізраілевую - у зямлю, якую Я прысягнуўся даць бацькам вашым, падняўшы руку Маю.
Ì ŭvedaеce, što Â - Gaspodz', kalì ŭvâdu vas u zâmlû Ìzrailevuŭ - u zâmlû, âkuŭ Â prysâgnuŭsâ dac' bac'kam vašym, padnâŭšy ruku Maŭ.

43. І ўзгадаеце там пра шляхі вашыя і пра ўсе дзеі вашыя, якімі вы апаганьвалі сябе, і пагардзіце самімі сабою за ўсе зладзействы вашыя, якія вы рабілі.

Ì ŭzgadaеce tam pra šlâhì vašyâ i pra ŭse dzeì vašyâ, âkimi vy apagan'valì sâbe, i pagardzìce samimi saboŭ za ŭse zladzejstvy vašyâ, âkiâ vy rabìli.

44. І ўведаеце, што Я - Гасподзь, калі ўчыняцьму з вамі дзеля імя Майго, не паводле ліхіх вашых шляхоў і вашых учынкаў распусных, доме Ізраілеў, - кажа Гасподзь Бог.

Ì ŭvedaеce, што Â - Gaspodz', kalì ŭčynâc'mu z vami dzelâ imâ Majgo, ne pavodle lihìh vašyh šlâhoŭ i vašyh učynkaŭ raspusnyh, dome Ìzraileŭ, - kažà Gaspodz' Bog.

45. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

46. сыне чалавечы! зьвярні аблічча тваё на дарогі на поўдзень, і вымаві слова на поўдзень і мові прароцтва на лес паўднёвага поля.

syne čalavečy! z'vârni abličča tvaë na darogì na poŭdzen', ì vymavi slova na poŭdzen' ì movì praroctva na les paŭdnëvaga polâ.

47. І скажы паўднёваму лесу: слухай слова Госпада; так кажа Гасподзь Бог: вось, Я запалю ў табе агонь, і ён зжарэ ў табе кожнае дрэва зялёнае і кожнае дрэва сухое; не патухне палаючае полымя, і ўсё будзе апалена ім ад поўдня да поўначы.

Ì skažy paŭdnëvamu lesu: sluhaj slova Gospada; tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â zapalû ŭ tabe agon', ì ën zžarè ŭ tabe kožnae drèva zâlënae ì kožnae drèva suhoe; ne patuhne palaŭčae polymâ, ì ŭsë budze apalena ìm ad poŭdnâ da poŭnačy.

48. І ўбачыць кожная плоць, што Я Гасподзь запаліў яго, і ён не патухне.

Ì ŭbačyc' kožnaâ ploc', što Â Gaspodz' zapaliŭ âgo, ì ën ne patuhne.

49. І сказаў я: о, Госпадзе Божа! яны кажучь пра мяне: "ці не гаворыць ён прыпавесьці?"

Ì skazaŭ â: o, Gospadze Boža! âny kažuc' pra mâne: "cì ne gavoryc' ën pry-paves'cì?"

21 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподня:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! зьвярні аблічча тваё да Ерусаліма і вымаві слова на сьвятыні і мові прароцтва на зямлю Ізраілевую

syne čalavečy! z'vârni abličča tvaë da Erusalima i vymavi slova na s'vâtyni i movi praroctva na zâmlû İzrailevuû

3. і скажы зямлі Ерусалімавай: так кажа Гасподзь Бог: вось, Я на цябе, і дастану меч Мой з похваў яго і зьнішчу ў цябе праведнага і бязбожнага.

ì skažy zâmlì Erusalimavaj: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â na câbe, ì dastanu meč Moj z pohvaŭ âgo ì z'nišču ũ câbe pravednaga ì bâzbožnaga.

4. А каб зьнішчыць у цябе праведнага і бязбожнага, меч мой з похваў сваіх пойдзе на ўсякую плоць ад поўдня да поўначы.

A kab z'niščyc' u câbe pravednaga ì bâzbožnaga, meč moj z pohvaŭ svaih pojdze na ũsâkuû ploc' ad poŭdnâ da poŭnačy.

5. І ўведае ўсякая плоць, што Я, Гасподзь, дастаў меч Мой з похваў яго, і ён ужо ня вернецца.

Ì ũvedae ũsâkaâ ploc', što Â, Gaspodz', dastaŭ meč Moj z pohvaŭ âgo, ì ën užo nâ vernecca.

6. А ты, сыне чалавечы, стагні, ламаючы сыцёгны твае, і ў гараце стагні на вачах у іх.

A ty, syne čalavečy, stagnì, lamaŭčy s'cëgny tvae, ì ũ garoce stagnì na vačah u ih.

7. І калі скажуць табе: "чаго ты стогнеш?", скажы: "ад чуткі, што ідзе", - і растане любое сэрца, і ўсе рукі апусьцяцца, і ўсякі дух зьняможацца, і ўсе калені задрыжаць, як вада. Вось гэта прыйдзе і збудзецца, кажа Гасподзь Бог.

Ì kalì skažuc' tabe: "čago ty stogneš?", skažy: "ad čutki, što idze", - ì rastane lûboe sërca, ì ũse ruki apus'câcca, ì ũsâki duh z'nâmožacca, ì ũse kaleni zadryžac', âk vada. Vos' gëta pryjdze ì zbudzecca, kaža Gaspodz' Bog.

8. І было мне слова Гасподня:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

9. сыне чалавечы! мові прароцтва і скажы: так кажа Гасподзь Бог:
скажы: меч, меч навостраны і вычышчаны;

*syne čalavečy! movì praroctva ì skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: skažy: meč,
meč navostrany ì vyčyščany;*

10. навостраны, каб болей калоць; вычышчаны, каб зьзяў, як маланка.

Ці радавацца нам, што жазло сына Майго пагарджае ўсякім дрэвам?
*navostrany, kab bolej kaloc'; vyčyščany, kab z'zâŭ, âk malanka. Cì radavacca
nam, što žazlo syna Majgo pagardžae ŭsâkìm drèvam?*

11. Я даў яго вычысыціць, каб узяць у руку; ужо навостраны гэты меч і
вычышчаны, каб аддаць яго ў рукі забойцу.

*Â daŭ âgo vyčys'cic', kab uzâc' u ruku; užo navostrany gèty meč ì
vyčyščany, kab addac' âgo ŭ rukì zabojsu.*

12. Стагні і галасі, сыне чалавечы, бо ён - на народ Мой, на ўсіх князёў
Ізраіля: яны аддадзены будучь пад меч з народам Маім; таму бі сябе
па сьцёгнах.

*Stagnì ì galasì, syne čalavečy, bo ën - na narod Moj, na ŭsìh knâzëŭ Ìzrailâ:
âny addadzeny buduc' pad meč z narodam Maìm; tamu bì sâbe pa
s'cëgnah.*

13. Бо ён ужо выпрабаваны. І што, калі ён пагарджае і жазло гэта ня
выстаіць, кажа Гасподзь Бог.

*Bo ën užo vyprabavany. Ì što, kalì ën pagardžae ì žazlo gèta nâ vystaic', kaža
Gaspodz' Bog.*

14. А ты, сыне чалавечы, прароч і пляскай у ладкі, - і падвоіцца меч і
патроіцца: меч на забіваных, меч на забіваньне вялікага, які пранікае
ўсярэдзіну жытла іхняга.

A ty, syne čalavečy, praroč ì plâskaj u ladkì, - ì padvoicca meč ì patroicca:

*meč na zabivanyh, meč na zabivan'ne vâlikaga, âki pranikae ũsârèdzinu žytla
ihnâga.*

15. Каб расталі сэрцы і каб забітых было болей, Я каля ўсіх варотаў
іхніх пастаўлю грозны меч, ах! бліскучы, як маланка, навостраны на
закол.

*Kab rastali sèrcy i kab zabityh bylo bolej, Â kalâ ũsih varotaŭ ihnih pastaŭlŭ
grozny meč, ah! bliskučy, âk malanka, navostrany na zakol.*

16. Зьбярыся і ідзі направа альбо ідзі налева, куды б ні павярнулася
аблічча тваё.

Z'bârysâ i idzi naprava al'bo idzi naleva, kudy b ni pavârnulasâ abličča tvaë.

17. І Я буду пляскаць у далоні і спатолу гнеў Мой; Я, Гасподзь, сказаў.
І Я буду пляскаць у далоні і спатолу гнеў Мой; Я, Гасподзь, сказаў.

18. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

19. і ты, сыне чалавечы, уяві сабе дзьве дарогі, па якіх мае ісьці меч
цара Вавілонскага, - абедзьве яны павінны выходзіць з адной зямлі, - і
накрэсьлі руку, накрэсьлі на пачатку дарог у гарады.

*i ty, syne čalavečy, uâvi sabe dz've darogì, pa âkih mae is'ci meč cara
Vavilonskaga, - abedz've âny pavinny vyhodzic' z adnoj zâmlì, - i nakrès'li
ruku, nakrès'li na pačatku darog u garady.*

20. Уяві сабе дарогу, па якой меч ішоў бы ў Раву сыноў Амонавых і ў
Юдэю, ва ўмацаваны Ерусалім,

*Uâvi sabe darogu, pa âkoj meč išoŭ by ũ Ravu synoŭ Amonavyh i ũ Ŭdèu,
va ũmacavany Erusalim,*

21. бо цар Вавілонскі спыніўся на ростані, на пачатку дзьвюх дарог, для
варажбы: трасе стрэлы, пытаецца ў тэрафімаў, разглядвае печань.

bo car Vavilonski spyniŭsâ na rostanì, na pačatku dz'vŭh darog, dlâ varažby:

trase strèly, pytaeccca ŭ tèrafimaŭ, razglâdvae pečan'.

22. У правай руцэ ў яго варажба: "у Ерусалім", дзе трэба паставіць тараны, разамкнуць на пабоішча вусны, узьнесьці голас на ваенны крык, падвесьці тараны пад брамы, насыпаць вал, пабудаваць абложныя вежы.

U pravaj rucè ŭ âgo varažba: "u Erusalim", dze trèba pastavic' tarany, razamknuc' na paboišča vusny, uz'nes'ci golas na vaenny kryk, padves'ci tarany pad bramy, nasypac' val, pabudavac' abložnyâ vežy.

23. Гэтая варажба здалася іхнім вачам ілжывай; але як што яны прысягалі прысягаю, дык ён, згадаўшы такое іхняе вераломства, пастанавіў узяць яго.

Gètaâ varažba zдаласâ iħnim vačam ilžyvaj; ale âk što âny prysâgali prysâgaŭ, dyk ěn, zgadaŭšy takoe iħnâe veralomstva, pastanaviŭ uzâc' âgo.

24. Таму так кажа Гасподзь Бог: як што вы самі ўзгадваеце беззаконьне вашае, робячы яўнымі злачынствы вашыя, выстаўляючы напаказ грахі вашыя ва ўсіх учынках вашых, і самі ўзгадваеце гэта, дык вы будзеце ўзяты рукамі.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: âk što vy sami ŭzgdvaece bezzakon'ne vašae, robâčy âŭnymì zlačynstvy vašyâ, vystaŭlâŭčy napakaz grahi vašyâ va ŭsìh učynkah vašyh, i sami ŭzgdvaece gèta, dyk vy budzece ŭzâty rukamì.

25. І ты, нягодны, злачынны правадыр Ізраіля, дзень якога настаў цяпер, калі грахоўнасьці ягонай будзе пакладзены канец!

Ì ty, nâgodny, zlačynny pravadyr Ìzrailâ, dzen' âkoga настаŭ câper, kali grahoŭnas'ci âgonaj budze pakladzeny kanec!

26. так кажа Гасподзь Бог: здымі зь сябе дыядэму і складзі вянок: гэтага ўжо ня будзе: прыніжанае ўзвысіцца і высокае прынізіцца.

tak kaža Gaspodz' Bog: zdymì z' sâbe dyâdèmu ì skladzì vânok: gètaga ŭžo

nâ budze: prynižanae ŭzvysicca i vysokae prynizicca.

27. Скіну, скіну, скіну, - і яго ня будзе, пакуль ня прыйдзе Той, Каму належыць ён, і Я дам Яму.

Skinu, skinu, skinu, - i âgo nâ budze, pakul' nâ pryjdzje Toj, Kamu naležyc' ěn, i Â dam Âmu.

28. І ты, сыне чалавечы, вымаві прароцтва і скажы: так кажа Гасподзь Бог пра сыноў Амонавых і пра паглумленьне іхняе, і скажы: меч, меч аголены на закол, вычышчаны на зьнішчэньне, каб зьзяў, як маланка, і ты, сыне чалавечы, вымаві прароцтва і скажы: так кажа Гасподзь Бог пра сыноў Амонавых і пра паглумленьне іхняе, і скажы: меч, меч аголены на закол, вычышчаны на знішчэньне, каб з'яў, як маланка,

29. каб тады, калі паказваюць табе пустыя ўявы і ілжыва варожаць табе, і цябе прыклаў да абезгалоўленых бязбожнікам, дзень якіх настаў, калі бязбожнасьці іхняй будзе пакладзены канец.

kab tady, kali pakazvauc' tabe pustyâ ŭâvy i ilžyva varožac' tabe, i câbe pryklaŭ da abezgaloŭlenyh bâzbožnikam, dzen' âkih настаў, kali bâzbožnas'ci ihnâj budze pakladzeny kanec.

30. Ці верне яго ў похвы ягоныя? На месцы, дзе ты створаны, на зямлі паходжаньня твайго судзіцьму цябе:

Ci verne âgo ŭ pohvy âgonyâ? Na mescy, dze ty stvorany, na zâmli pahodžan'nâ tvajgo sudzic'mu câbe:

31. і вылью на цябе абурэньне Маё, дыхну на цябе агнём лютасьці Маёй і аддам цябе ў рукі людзей разьёшаных, спрактыкаваных у забойстве.

i vyl'û na câbe aburèn'ne Maë, dyhnu na câbe agnëm lûtas'ci Maëj i addam câbe ŭ ruki lûdzej raz'ûšanyh, spraktykavanyh u zabojs'tve.

32. Ты будзеш ежаю агню, кроў твая застанецца на зямлі; ня будуць і

згадваць пра цябе; бо Я, Гасподзь, сказаў гэта.

Ty budzeš ežaû agnû, kroŭ tvaâ zastanecca na zâmlì; nâ buduc' ì zgadvac' pra câbe; bo Â, Gaspodz', skazaŭ gèta.

22 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. і ты, сыне чалавечы, ці хочаш судзіць, судзіць горад крыві? выкажы яму ўсе гідоты ягонья

ì ty, syne čalavečy, cì hočaš sudzic', sudzic' gorad kryvì? vykažy âmu ŭse gidoty âgonyâ

3. і скажы: так кажа Гасподзь Бог: о, горадзе, што праліваеш кроў сярод цябе, каб настаў час твой, што робіш у сябе ідалаў, каб апаганьваць сябе!

ì skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: o, goradze, što pralivaeš kroŭ sârod câbe, kab nastaŭ čas tvoj, što robiš u sâbe idalaŭ, kab apagan'vac' sâbe!

4. Крывёю, якую ты праліў, ты зрабіў сябе вінаватым, і ідаламі, якіх ты нарабіў, ты апаганіў сябе і наблізіў дні твае і дасягнуў часу гадоў тваіх.

За гэта аддам цябе на сьмех народам, на паглум ўсім землям.

Kryvëû, âkuû ty praliŭ, ty zrabiŭ sâbe vinavatym, ì idalami, âkih ty narabiŭ, ty apaganiŭ sâbe ì nabliziŭ dni tvae ì dasâgnuŭ času gadoŭ tvaìh. Za gèta addam câbe na s'meh narodam, na paglum ŭsim zemlâm.

5. Блізкія і далёкія ад цябе будуць глуміцца зь цябе, што ты апаганіў імя тваё, праславіўся буйнствам.

Blizkiâ ì dalëkiâ ad câbe buduc' glumicca z' câbe, što ty apaganiŭ imâ tvaë, praslaviŭsâ buânstvam.

6. Вось начальнікі ў Ізраіля, кожны ў меру сілы сваёй, былі ў цябе, каб праліваць кроў.

Vos' načal'niki ŭ ĭzrailâ, kožny ŭ meru sily svaëj, byli ŭ câbe, kab pralivac' kroŭ.

7. У цябе бацьку і маці ліхасловяць прыхадню, чыняць крыўду сярод цябе, сірату і ўдаву ўціскаюць у цябе.

U câbe bac'ku i maci lihaslovâc' pryhadnû, čynâc' kryŭdu sârod câbe, siratu i ŭdavu ŭciskaŭc' u câbe.

8. Сьвятыняў Маіх ты не паважаеш і суботы Мае парушаеш.

S'vâtynâŭ Maih ty ne pavažaeš i suboty Mae parušaeš.

9. Паклёпнікі знаходзяцца ў цябе, каб праліваць кроў, і на горах ядуць у цябе ідалаахвярнае, сярод цябе чыняць мязоту.

Paklëpnikì znahodzâcca ŭ câbe, kab pralivac' kroŭ, i na gorah âduc' u câbe ìdalaahvârnae, sârod câbe čynâc' mârzotu.

10. Галізну бацькі адкрываюць у цябе, жанчыну ў час ачышчэння нячыстасці яе гвалцяць у цябе.

Galiznu bac'ki adkryvaŭc' u câbe, žančynu ŭ čas ačyščèn'nâ nâčystas'ci âe gvalcâc' u câbe.

11. Той чыніць мязоту з жонкаю блізкага свайго, той апаганьвае нявестку сваю, той гвалціць сястру сваю, дачку бацькі свайго.

Toj čynìc' mârzotu z žonkaŭ blìzkaga svajgo, toj apagan'vae nâvestku svaŭ, toj gvalcìc' sâstru svaŭ, dačku bac'ki svajgo.

12. Хабар бяруць у цябе, каб праліваць кроў; ты бярэш рост і ліхву і гвалтам вымагаеш карысьлівае ў блізкага твайго, а Мяне забыў, кажа Гасподзь Бог.

Habar bâruc' u câbe, kab pralivac' kroŭ; ty bârèš rost i lihvu i gvaltam vymagaeš karys'livae ŭ blìzkaga tvajgo, a Mâne zabyŭ, kaža Gaspodz' Bog.

13. І вось, Я пляснуў рукамі Маімі ад карысталюбства твайго, якое выяўляецца ў цябе, і ад праліваньня крыві, якое чыніцца сярод цябе.

Ì vos', Â plâsnuŭ rukamì Maimì ad karystalûbstva tvajgo, âkoe vyâŭlâecca ŭ câbe, ì ad pralivan'nâ kryvi, âkoe čynicca sârod câbe.

14. Ці ўстоіць сэрца тваё, ці будуць цвёрдыя рукі твае ў тыя дні, у якія будуць дзеяць супроць цябе? Я, Гасподзь, сказаў - і зраблю.

Cì ŭstoic'sèrca tvaë, cì buduc'c'vërdyâ ruki tvae ŭ tyâ dni, u âkiâ buduc'dzeâc'suproc'câbe? Â, Gaspodz', skazaŭ - ì zrablû.

15. Я расьсею цябе па народах - і разьвею цябе па землях, і пакладу канец гідотам тваім сярод цябе.

Â ras'seû câbe pa narodah - ì raz'veû câbe pa zemlâh, ì pakladu kanec gidotam tvaim sârod câbe.

16. І зробіш сам сябе пагарджаным у вачах народаў, і ўведзеш, што Я - Гасподзь.

Ì zrobiš sam sâbe pagardžanym u vačah narodaŭ, ì ŭvedaeš, što Â - Gaspodz'.

17. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

18. сыне чалавечы! дом Ізраілеў зрабіўся ў Мяне мяшанцам; усе яны - волава, медзь і жалеза і сьвінец у гарніле; зрабіліся, як мяшанка срэбра.

syne čalavečy! dom Ìzraileŭ zrabìŭsâ ŭ Mâne mâšancam; use âny - volava, medz' ì žaleza ì s'vinec u garnile; zrabilisâ, âk mâšanka srèbra.

19. Таму так кажа Гасподзь Бог: як што ўсе вы зрабіліся мяшанкаю, за тое вось Я зьбяру вас у Ерусалім.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: âk što ŭse vy zrabilisâ mâšankaŭ, za toe vos' Â z'bâru vas u Erusalìm.

20. Як у гарніла кладуць разам срэбра, і медзь і жалеза, і сьвінец і

волава, каб разьдзьмуць у іх агонь і расплавіць: так Я ў гневе Маім і ў лютасьці Маёй зьбяру і пакладу і расплаўлю вас.

Âk u garnila kladuc' razam srèbra, i medz' i žaleza, i s'vì nec i volava, kab raz'dz'muc' u ih agon' i rasplavic': tak Â ŭ gneve Maim i ŭ lûtas'ci Maěj z'bâru i pakladu i rasplaŭlû vas.

21. Зьбяру вас і дыхну на вас агнём абурэння Майго, і расплавіцеся сярод яго.

Z'bâru vas i dyhnu na vas agnëm aburèn'nâ Majgo, i rasplavicesâ sârod âgo.

22. Як срэбра плавіцца ў гарніле, расплавіцеся і вы сярод яго, і ўведаеце, што Я, Гасподзь, выліў лютасьць Маю на вас.

Âk srèbra plavicca ŭ garnile, rasplavicesâ i vy sârod âgo, i ŭvedaece, što Â, Gaspodz', vylïŭ lûtas'c' Maû na vas.

23. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

24. сыне чалавечы! скажы яму: ты - зямля неачышчаная, не арашаная дажджом у дзень гневу!

syne čalavečy! skažy âmu: ty - zâmlâ neačyščanaâ, ne arašanaâ daždžom u dzen' gnevû!

25. Змова прарокаў яе сярод яе, як леў рыклівы, які турзае здабычу; зьядаюць душы, абіраюць маёмасьць і каштоўнасьці, і памнажаюць лік удоваў.

Zmova prarokaŭ âe sârod âe, âk leŭ ryklïvy, âkî turzae zdabyču; z'âdaŭc' dušy, abiraŭc' maëmas'c' i kaštoŭnas'ci, i pamnažaŭc' lik udovaŭ.

26. Сьвятары яе парушаюць закон Мой і апаганьваюць сьвятыні Мае, не аддзяляюць сьвятога ад несьвятога і не паказваюць розніцы паміж чыстым і нячыстым, і ад суботаў Маіх яны засланілі вочы свае, і Я прыніжаны ў іх.

S'vâtary âe parušaûc' zakon Moj i apagan'vaûc' s'vâtyni Mae, ne addzâlâûc' s'vâtoga ad nes'vâtoga i ne pakazvaûc' roz'nicy pamiž čystym i nâčystym, i ad subotaŭ Maih âny zaslanili vočy svae, i Â prynižany ŭ ih.

27. Князі ў яе як ваўкі, якія вырываюць здабычу; праліваюць кроў, глумяць душы, каб здабыць карысьць.

Knâzi ŭ âe âk vaŭki, âkiâ vuryvaûc' zdabyču; pralivaûc' kroŭ, glumâc' dušy, kab zdabyc' karys'c'.

28. А прарокі яе ўсё пэцкаюць брудам, бачаць пустое і прадказваюць ім ілжывае, кажучы: "так кажа Гасподзь Бог", тым часам як не казаў Гасподзь.

A praroki âe ŭsë pèckaûc' brudam, bačac' pustoe i pradkazvaûc' im ilžyvae, kažučy: "tak kaža Gaspodz' Bog", tym časam âk ne kazaŭ Gaspodz'.

29. А ў народзе прыгнятаюць адзін аднаго, рабуюць і ўціскаюць беднага і гаротнага, і прыхадня прыгнятаюць несправядліва.

A ŭ narodze prygnâtaûc' adzìn adnago, rabuûc' i ŭcìskaûc' bednaga i garotnaga, i pryhadnâ prygnâtaûc' nespravâdliva.

30. Шукаў Я ў іх чалавека, які паставіў бы сьцяну і стаў бы перад Мною ў праломіне за гэтую зямлю, каб Я не загубіў яе, але не знайшоў.

Šukaŭ Â ŭ ih čalaveka, âki pastaviŭ by s'cânu i staŭ by perad Mnoŭ ŭ pralomìne za gètuŭ zâmlŭ, kab Â ne zagubiŭ âe, ale ne znajšoŭ.

31. Дык вось вылью на іх абурэньне Маё, агнём лютасьці Маёй вынішчу іх, паводзіны іхнія абярну ім на галаву, кажа Гасподзь Бог.

Dyk vos' vyl'ŭ na ih aburèn'ne Maë, agnëm lŭtas'ci Maëj vynišču ih, pavodzìny ihniâ abârnu ìm na galavu, kaža Gaspodz' Bog.

23 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! былі дзьве жанчыны, дочки адной маці,

syne čalavečy! byli dz've žančyny, dočki adnoj maci,

3. і блудадзеялі яны ў Егіпце, блудадзеялі ў сваёй маладосьці; там памятыя грудзі іхнія, і там разбэсьцілі дзявоцкія смочкі іхнія.

ì bludadzeâli âny ŭ Egipcce, bludadzeâli ŭ svaëj malados'ci; tam pamâtyâ grudzi ihniâ, ì tam razbès'cili dzâvockiâ smočki ihniâ.

4. Імёны іх: вялікай - Агола, а сястры яе - Агаліва. I былі яны Мае, і нараджалі сыноў і дочак; і называліся - Агола Самарыяй, а Агаліна Ерусалімам.

Ìmëny ih: vâlikaj - Agola, a sâstry âe - Agaliva. Ì byli âny Mae, ì naradžali synoŭ ì dočak; ì nazyvalisâ - Agola Samaryâj, a Agalina Erusalimam.

5. і пачала Агола блудадзеяць ад Мяне і прынадзілася да сваіх каханкаў, да Асірыянаў, і да суседзяў сваіх,

ì pačala Agola bludadzeâc' ad Mâne ì prynadzilasâ da svaih kahankaŭ, da Asiryânaŭ, ì da susedzâŭ svaih,

6. да тых, што апраналіся ў адзеньне яхантавага колеру, да начальнікаў вобласьцяў і кіроўцаў гарадоў, да ўсіх прыгожых хлопцаў, вершнікаў, што ездзілі на конях;

da tyh, što apranalisâ ŭ adzen'ne âhantavaga koleru, da načal'nikaŭ voblas'câŭ ì kiroŭcaŭ garadoŭ, da ŭsich prygožyh hlopcaŭ, veršnikaŭ, što ez'dzili na konâh;

7. і шчодрылася ў блудадзействах сваіх з усімі адборнымі з сыноў Асура і апаганьвала сябе ўсімі ідаламі тых, да каго ні прынаджвалася;

ì ščodrylasâ ŭ bludadzejstvah svaih z usimi adbornymi z synoŭ Asura ì apagan'vala sâbe ŭsimi ìdalami tyh, da kago ni prynadžvalasâ;

8. не пераставала блудадзейнічаць і зь Егіпцянамі, бо яны зь ёю спалі ў маладосьці яе і разбэшчвалі дзявоцкія смочкі яе, і вылівалі на яе пажаду сваю.

ne perastavala bludadzejničac' ì z' Egipcânami, bo âny z' ëû spali ŭ malos'ci âe ì razbèščvali dzâvočkîâ smočkî âe, ì vylivali na âe pažadû svaiû.

9. За тое Я і аддаў яе ў рукі каханкаў яе, у рукі сыноў Асура, да якіх яна прынадзілася.

Za toe Â ì addaŭ âe ŭ ruki kahankaŭ âe, u ruki synoŭ Asura, da âkih âna prynadzilasâ.

10. Яны адкрылі галізну яе і дочак яе, а яе забілі мечам. І яна зрабілася ганьбаю сярод жанчын, калі ўчынілі над ёю сьмяротную кару.

Âny adkryli galiznu âe ì dočak âe, a âe zabilì mečam. Ì âna zrabilasâ gan'baŭ sârod žančyn, kalì ŭčynilì nad ëû s'mârotnuû karu.

11. Сястра яе, Агаліва, бачыла гэта, і яшчэ больш распусная была ў каханьні сваім, і блуд яе пераўзышоў блуд сястры яе.

Sâstra âe, Agaliva, bačyla gèta, ì âščè bol'sh raspusnaâ byla ŭ kahan'ni svaim, ì blud âe peraŭzyšoŭ blud sâstry âe.

12. Яна прынадзілася да сыноў Асуравых, да начальнікаў вобласьцяў і кіроўцаў гарадоў, суседзяў яе, раскошна апранутых, да вершнікаў, што ездзяць на конях, да ўсіх адборных хлопцаў.

Âna prynadzilasâ da synoŭ Asuravyh, da načal'nikaŭ voblas'câŭ ì kiroŭcaŭ garadoŭ, susedzâŭ âe, raskošna apranutyh, da veršnikaŭ, što ez'dzâc' na konâh, da ŭsîh adbornyh hlopcaŭ.

13. І Я бачыў, што яна апаганіла сябе, і што ў абедзьвюх іх - адна дарога.

Ì Á bačyŭ, što âna apaganila sâbe, ì što ŭ abedz'vûh ih - adna daroga.

14. Але гэтая яшчэ больш прымножыла блудадзействы свае, бо, убачыўшы выразаных на сыцяне мужчын, фарбамі намаляваныя выявы Халдэяў,

Ale gètaâ âščè bol'sh prymnožyla bludadzejstvy svae, bo, ubačyŭšy vyrazanyh na s'câne mužčyn, farbami namalâvanyâ vyâvy Haldèâŭ,

15. перапаясанных па паясьніцах сваіх поясам, з раскошнымі на галаве іх павязкамі, з выгляду ваенных правадыроў, падобных на сыноў Вавілона, чья радзіма - зямля Халдэйская,

perapaâsanyh pa paâs'nìcah svaìh poâsam, z raskošnymi na galave ih pavâzkami, z vyglâdu vaennych pravadyroŭ, padobnyh na synoŭ Vavilona, čyâ radzima - zâmlâ Haldèjskaâ,

16. яна закахалася ў іх з аднаго зірку вачэй і паслала да іх у Халдэю пасланцоў.

âna zakahalasâ ŭ ih z adnago zirku vačèj ì paslala da ih u Haldèŭ paslancoŭ.

17. І прыйшлі да яе сыны Вавілона на любоўны ложак і апаганілі яе блудадзействам сваім, і яна апаганіла сябе імі; і адварнулася ад іх душа яе.

Ì pryjšli da âe syny Vavilona na lûboŭny ložak ì apaganìli âe bludadzejstvam svaim, ì âna apaganila sâbe imì; ì advârnulasâ ad ih duša âe.

18. Калі ж яна яўна аддалася блудадзействам сваім і адкрыла галізну сваю, тады і ад яе адварнулася душа Мая, як адварнулася душа Мая ад сястры яе.

Kali ž âna âŭna addalasâ bludadzejstvam svaim ì adkryla galiznu svaŭ, tady ì ad âe advârnulasâ duša Maâ, âk advârnulasâ duša Maâ ad sâstry âe.

19. І яна памножыла блудадзействы свае, успамінаючы дні маладосьці сваёй, калі блудадзеяла ў зямлі Егіпецкай.

Ì âna pamnožyla bludadzejstvy svae, uspaminaučy dni malos'ci svaěj, kali bludadzeâla ŭ zâmlì Egipeckaj.

20. і прынадзілася да каханкаў сваіх, у якіх плоць - плоць асьліная, і пажада, як у жарабцоў.

ì prynadzilasâ da kahankaŭ svaïh, u âkih ploc' - ploc' as'linaâ, ì pažadâ, âk u žarabcoŭ.

21. Так ты ўспомніла распусту маладосьці тваёй, калі Егіпцяне ціскалі смочкі твае за дзявоцкасьць грудзей тваіх.

Tak ty ŭspomnila raspustu malos'ci tvaěj, kali Egipcâne ciskali smočkì tvae za dzâvockas'c' grudzej tvaïh.

22. Таму, Агаліва, так кажа Гасподзь Бог: вось, Я абуджу супроць цябе каханкаў тваіх, ад якіх адварнулася душа твая, і прывяду іх супроць цябе з усіх бакоў:

Tamu, Agaliva, tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â abudžu suproc' câbe kahankaŭ tvaïh, ad âkih advârnulasâ duša tvaâ, ì pryvâdu ih suproc' câbe z usih bakoŭ:

23. сыноў Вавілона і ўсіх Халдэяў, з Пэхода, з Шоа і Коа, і зь імі ўсіх сыноў Асура, прыгожых хлопцаў, начальнікаў вобласьцяў і кіроўцаў гарадоў, санавітых і знакамітых, усіх умельскіх вершнікаў.

synoŭ Vavilona ì ŭsìh Haldèâŭ, z Pèhoda, z Šoa ì Koa, ì z' imì ŭsìh synoŭ Asura, prygožyh hlopcaŭ, načal'nikaŭ voblas'câŭ ì kiroŭcaŭ garadoŭ, sanavityh ì znakamityh, usih umel'skih veršnikaŭ.

24. І прыйдуць на цябе са зброяю, з конямі і калясьніцамі і з мноствам людю і абступяць цябе вакол у латах, са шчытамі і ў шаломах, і аддам ім цябе на суд, і будуць судзіць цябе сваім судом.

Ì pryjduc' na câbe sa zbroâŭ, z konâmi ì kalâs'nicami ì z mnostvâm lûdu ì abstupâc' câbe vakol u latah, sa ščytami ì ŭ šalomah, ì addam im câbe na

sud, i buduc' sudzic' câbe svaim sudom.

25. І абярну рупнасьць Маю супроць цябе, і абыдуцца з табою люта: адрэжуць табе нос і вушы, а астатняе тваё ад меча адпадзе; возьмуць сыноў тваіх і дочак тваіх, а астатняе тваё агнём будзе зжэрта;

Î abârnu rupnas'c' Maû suproc' câbe, i abyducca z taboû lûta: adrèžuc' tabe nos i vušy, a astatnâe tvaë ad meča adpadze; voz'muc' synoŭ tvaih i dočak tvaih, a astatnâe tvaë agnëm budze zžèrta;

26. і здымуць зь цябе вопратку тваю, возьмуць строі твае.

i zdymuc' z' câbe vopratku tvaû, voz'muc' stroi tvae.

27. І пакладу канец распусьце тваёй і блуду твайму, прынесенаму зь зямлі Егіпецкай, і ня будзеш зьвяртаць да іх вачэй тваіх, і пра Егіпет ужо ня ўспомніш.

Î pakladu kanec raspus'ce tvaëj i bludu tvajmu, prynesenamu z' zâmli Egipeckaj, i nâ budzeš z'vârtac' da ih vačëj tvaih, i pra Egipet užo nâ ŭspomniš.

28. Бо так кажа Гасподзь Бог: вось, Я аддаю цябе ў рукі тым, якіх ты ўзьненавідзела, у рукі тым, ад якіх адварнулася душа твая.

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â addaû câbe ŭ ruki tym, âkih ty ŭz'nenavidzela, u ruki tym, ad âkih advârnulasâ duša tvaâ.

29. І ўчыняць з сабою жорстка, і возьмуць у цябе ўсё, нажытае працаю, і пакінуць цябе голую і ненакрытую, і адкрытая будзе сараматная галізна твая і распуста твая і блудадзейства тваё.

Î ŭčynâc' z saboû žorstka, i voz'muc' u câbe ŭsë, nažytae pracaû, i pakinuc' câbe голуû i nenakrytuû, i adkrytaâ budze saramatnaâ galizna tvaâ i raspusta tvaâ i bludadzejstva tvaë.

30. Гэта будзе зроблена з табою за блудадзейства тваё з народамі, ідаламі якіх ты апаганіла сябе.

Gèta budze зроблена z taboû za bludadzejstva tvaë z narodami, idalami âkih ty apaganila sâbe.

31. Ты хадзіла дарогаю сястры тваёй; затое і дам у руку табе чашу яе.

Ty hadzila darogaû sâstry tvaëj; zatoe i dam u ruku tabe čašu âe.

32. Так кажа Гаспаодзь Бог; ты будзеш піць чашу сястрынскую глыбокую і шырокую і падпадзеш пад асьмяяньне і ганьбу, па вялізарнай умяшчальнасьці яе.

Tak kaža Gaspaodz' Bog; ty budzeš pic' čašu sâstrynskuû glybokuû i šyrokuû i padpadzeš pad as'mâân'ne i gan'bu, pa vâlizarnaj umâščal'nas'ci âe.

33. Ап'яненья і гаркоты будзеш поўная: чара жудасьці і спусташэньня - чара сястры тваёй, Самарыі!

Ap'ânen'nâ i garkoty budzeš poŭnaâ: čara žudas'ci i spustašèn'nâ - čara sâstry tvaëj, Samaryi!

34. І вып'еш яе і спарожніш, і чарапкі яе абліжаш, і грудзі твае стурзаеш: бо Я сказаў гэта, кажа Гасподзь Бог.

I vyp'eš âe i sparožniš, i čarapki âe abližaš, i grudzi tvae sturzaeš: bo Â skazaŭ gèta, kaža Gaspodz' Bog.

35. Таму так кажа Гасподзь Бог: як што ты забыла Мяне і адварнулася ад Мяне, дык і цярпі за беззаконьне тваё і за блудадзейства тваё.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: âk što ty zabyła Mâne i advârnulasâ ad Mâne, dyk i cârpi za bezzakon'ne tvaë i za bludadzejstva tvaë.

36. І сказаў мне Гасподзь: сыне чалавечы! ці хочаш ты судзіць Аголу і Агаліву? выкажы ім мярзоты іхнія;

I skazaŭ mne Gaspodz': syne čalavečy! ci hočaš ty sudzic' Agolu i Agalivu? vykažy im mârzoty ihniâ;

37. бо яны пералюбнічалі, і сыноў сваіх, якіх нарадзілі Мне, праз агонь

праводзілі, як ежу ім.

bo âny peralûbničali, i synoŭ svaih, âkih naradzili Mne, praz agon' pravodzili, âk ežu im.

38. Яшчэ вось, што яны рабілі Мне: апаганьвалі сьвятыню Маю ў той самы дзень, і парушалі суботы Мае;

Âščè vos', što âny rabili Mne: apagan'vali s'vâtynú Maû ŭ toj samy dzen', i parušali suboty Mae;

39. бо, калі яны калолі дзяцей сваіх дзеля ідалаў сваіх, таго ж самага дня прыходзілі ў сьвятыню Маю, каб апаганьваць яе: вось, як рабілі яны ў доме Маім!

bo, kali âny kaloli dzâcej svaih dzelâ idalaŭ svaih, tago ž samaga dnâ pryhodzili ŭ s'vâtynú Maû, kab apagan'vac' âe: vos', âk rabili âny ŭ dome Maïm!

40. Акрамя гэтага пасылалі па людзей, што прыходзілі здалёк; да іх адпраўлялі пасланцоў, і вось, яны прыходзілі, і дзеля іх умывалася, сурміла вочы твае і ўпрыгожвалася акрасамі,

Akramâ gètaga pasylali pa lûdzej, što pryhodzili zdalëk; da ih adpraŭlâli paslancoŭ, i vos', âny pryhodzili, i dzelâ ih umyvalasâ, surmila vočy tvae i ŭprygožvalasâ akrasami,

41. і садзілася на цудоўны ложак, перад якім накрывалі стол, і на якім прапаноўвала ты духмяныя пахошчы Мае і алей Мой.

i sadzilasâ na cudoŭny ložak, perad âkim nakryvali stol, i na âkim prapanoŭvala ty duhmânyâ pahoščy Mae i alej Moj.

42. І чуўся голас народу, які радаваўся ў яе, і да людзей з натоўпу народнага ўводзілі п'яніц з пустыні; і яны клалі на рукі іх бранзалеткі і на галовы іх прыгожыя вянкi.

Î čuŭsâ golas narodu, âki radavaŭsâ ŭ âe, i da lûdzej z natoŭpu narodnaga

ŭvodzili p'ânic z pustyni; i âny klali na ruki ih branzaletki i na galovy ih prygožyâ vânkì.

43. Тады сказаў Я пра зьядашчаную ў пералюбстве: цяпер канчаюцца блудадзействы яе разам зь ёю.

Tady skazaŭ Á pra z'lâdaščanuŭ ŭ peralûbstve: câper kančaŭcca bludadzejstvy âe razam z' ëu.

44. Але прыходзілі да яе: як прыходзяць да жанчыны-блудадзейкі, так прыходзілі да Аголы і Агалівы, да распусных жанчын.

Ale pryhodzili da âe: âk pryhodzâc' da žančyny-bludadzejki, tak pryhodzili da Agoly i Agalivy, da raspusnyh žančyn.

45. А мужы праведныя будуць судзіць іх; яны будуць судзіць іх судом пералюбніц і судом тых, хто пралівае кроў, бо яны пералюбніцы, і ў іх кроў на руках.

A mužy pravednyâ buduc' sudzic' ih; âny buduc' sudzic' ih sudom peralûbnič i sudom tyh, hto pralivae kroŭ, bo âny peralûbnicy, i ŭ ih kroŭ na rukah.

46. Бо так сказаў Гасподзь Бог: склікаць на іх сход і аддаць іх азлабеньню і рабунку.

Bo tak skazaŭ Gaspodz' Bog: sklikac' na ih shod i addac' ih azlaben'nû i rabunku.

47. І сход паб'е іх камянямі і парубае іх мечамі сваімі, і заб'е сыноў іх і дочак іх і дамы іхнія спаліць агнём.

Ì shod pab'e ih kamânâmi i parubae ih mečami svaimi, i zab'e synoŭ ih i dočak ih i damy ihniâ spalic' agnëm.

48. Так пакладу канец распусьце на гэтай зямлі, і ўсе жанчыны мецьмуць навуку і ня будуць рабіць сараматных учынкаў падобна вам;

Tak pakladu kanec raspus'ce na gêtaj zâmlì, i ŭse žančyny mec'muc' navuku

ì nâ buduc' rabic' saramatnyh učynkaŭ padobna vam;

49. і ўскладуць на вас вашу распусту, і панесяце кару за грахі зь ідаламі вашымі, і ўведаеце, што Я - Гасподзь Бог.

ì ŭskladuc' na vas vašu raspustu, ì panesâce karu za grahì z' idalami vašymi, ì ŭvedaece, što Â - Gaspodz' Bog.

24 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе ў дзявятым годзе, у дзясятым месяцы, на дзявятым дні месяца:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe ŭ dzâvâtym godze, u dzâsâтым mesâcy, na dzâvâtym dni mesâca:

2. сыне чалавечы! запішы сабе імя гэтага дня, гэтага самага дня: у гэты самы дзень цар Вавілонскі падступіў да Ерусаліма.

syne čalavečy! zapišy sabe imâ gètaga dnâ, gètaga samaga dnâ: u gèty samy dzen' car Vavilonski padstupiŭ da Erusalìma.

3. І вымаві на мяцежны дом прыпавесьць, і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: пастаў кацёл, пастаў і налі ў яго вады;

Ì vymavi na mâcežny dom pry-paves'c', ì skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: pastaŭ kacël, pastaŭ ì nali ŭ âgo vady;

4. складзі ў яго кавалкі мяса, усе найлепшыя кавалкі, сьцягна і лапаткі, і напоўні адборнымі касьцямі;

skladzi ŭ âgo kavalki mâsa, use najlepšyâ kavalki, s'câgna ì lapatkì, ì napoŭni adbornymi kas'câmi;

5. адборных авечак вазьмі, і запалі пад ім косткі і гатуй датуль, пакуль косткі разварацца ў ім.

adbornyh avečak vaz'mi, ì zapali pad im kostki ì gatuj datul', pakul' kostki

razvaracca ŭ ìm.

6. Таму так кажа Гасподзь Бог: гора гораду крыві! гора катлу, у якім ёсьць накіп і зь якога накіп яго ня сыходзіць! кавалак за кавалкам яго выкідайце зь яго, ня выбіраючы па жэрабі.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: gora goradu kryvi! gora katlu, u âkim ës'c' nakip ì z' âkoga nakip âgo nâ syhodzic'! kavalak za kavalkam âgo vykìdajce z' âgo, nâ vybiraûčy pa žèrabì.

7. Бо кроў яго сярод яго; ён пакінуў яе на голай скале: не на зямлю праліваў яе, дзе яна магла б пакрыцца пылам.

Bo kroŭ âgo sârod âgo; ën pakìnuŭ âe na golaj skale: ne na zâmlû pralivaŭ âe, dze âna magla b pakrycca pylam.

8. Каб абудзіць гнеў на ўчыненне помсты, Я пакінуў кроў яго на голай скале, каб яна не схавалася.

Kab abudzic' gneŭ na ŭčynen'ne pomsty, Â pakìnuŭ kroŭ âgo na golaj skale, kab âna ne shavalasâ.

9. Таму так кажа Гасподзь Бог: гора гораду крыві! і Я раскладу вялікае вогнішча.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: gora goradu kryvi! ì Â raskladu vâlikae vognišča.

10. Дадай дроў, раскладзі агонь, вывары мяса; хай усё загусьне і косткі перагараць.

Dadaj droŭ, raskladzì agon', vyvary mâsa; haj usë zagus'ne ì kostkì peragarac'.

11. І калі кацёл будзе пусты, пастаў яго на жар, каб ён разагрэўся, і каб медзь яго напалілася, і расплавілася ў ім нечысьць яго, і ўвесь накіп яго зьнік.

Ì kalì kacël budze pusty, pastaŭ âgo na žar, kab ën razagrèŭsâ, ì kab medz' z'nik.

âgo napalilasâ, i rasplavilasâ ŭ im nečys'c' âgo, i ŭves' nakip âgo z'nik.

12. Праца будзе цяжкая; але вялікі накіп яго ня сыдзе зь яго: і ў агні застанецца на ім накіп яго.

Praca budze câžkaâ; ale vâlikì nakip âgo nâ sydze z' âgo: i ŭ agnì zastanecca na im nakip âgo.

13. У нечысьці тваёй такая мярзота, што колькі я ні чышчу цябе, ты ўсё нячысты; ад нечысьці тваёй ты і далей не ачысьцішся, пакуль лютасьці Маёй Я не спатолу над табою.

U nečys'ci tvaěj takaâ mârzota, što kol'ki â ni čyšču câbe, ty ŭsë nâčysty; ad nečys'ci tvaěj ty i dalej ne ačys'cišsâ, pakul' lûtas'ci Maěj Â ne spatolû nad taboû.

14. Я Гасподзь, Я кажу: гэта прыйдзе і Я зраблю; не адмяню і не пашкадую і не памілюю. Паводле шляхоў тваіх і паводле ўчынкаў тваіх судзіць буду цябе, кажа Гасподзь Бог.

Â Gaspodz', Â kažu: gèta pryjdze i Â zrablû; ne admânû i ne paškaduû i ne pamiluû. Pavodle šlâhoŭ tvaih i pavodle ŭčynkaŭ tvaih sudzic' budu câbe, kaža Gaspodz' Bog.

15. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

16. сыне чалавечы! вось, Я вазьму ў цябе пошасьцю ўцеху вачэй тваіх; але ты не наракай і ня плач, і сьлёзы хай ня выступаюць у цябе;

syne čalavečy! vos', Â vaz'mu ŭ câbe pošas'cû ŭcehu vačěj tvaih; ale ty ne narakaj i nâ plač, i s'lëzy haj nâ vystupaûc' u câbe;

17. уздыхай у маўчаньні, плачу па памерлых ня ўчыняй; а абвязвай сябе павязкаю і абувай ногі твае ў абутак твой, і барады не захінай і хлеба ад чужых ня еж.

uzdyhaj u maŭčan'ni, plaču pa pamerlyh nâ ŭčynâj; a abvâzvaj sâbe

pavâzkaû i abuvaj nogi tvaе ũ abutak tvoj, i barady ne zahinaj i hleba ad čužyh nâ ež.

18. I пасья таго як сказаў я раницай слова народу, увечары памерла жонка мая, і на другі дзень я зрабіў так, як загадана было мне.

Ì pas'lá tago âk skazaŭ â ranicaj slova narodu, uvečary pamerla žonka maâ, i na drugì dzen' â zrabiŭ tak, âk zagadana bylo mne.

19. I сказаў мне народ: ці ня скажаш нам, якое нам значэньне ў тым, што ты робіш?

Ì skazaŭ mne narod: ci nâ skažaš nam, âkoe nam značèn'ne ũ tym, što ty robiš?

20. I сказаў я ім: мне было слова Гасподняе:

Ì skazaŭ â im: mne bylo slova Gaspodnâe:

21. скажы дому Ізраілеваму: так кажа Гасподзь Бог: вось, Я аддам на паглум сьвятыню Маю, апору сілы вашай, уцеху вачэй вашых і радасьць душы вашай, а сыны вашыя і дочки вашыя, якіх вы пакінулі, загінуць ад меча.

skažy domu Izrailevamu: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â addam na paglum s'vâtynú Maû, aporu sily vašaj, ucehu vačèj vašyh i radas'c' dušy vašaj, a syny vašyâ i dočki vašyâ, âkih vy pakinuli, zaginuc' ad meča.

22. I вы рабіцьмеце тое самае, што рабіў я: барады захінаць ня будзеце, і хлеба ад чужых есьці ня будзеце;

Ì vy rabić'mece toe samae, što rabiŭ â: barady zahinac' nâ budzece, i hleba ad čužyh es'ci nâ budzece;

23. і павязкі вашыя будуць на галовах вашых, і абутак ваш - на нагах вашых; ня будзеце наракаць і плакаць, а будзеце раставаць ад грахоў вашых і ўздыхаць адзін перад адным.

i pavâzki vašyâ buduc' na galovah vašyh, i abutak vaš - na nagh vašyh; nâ

budzece narakac' i plakac', a budzece rastavac' ad grahoŭ vašyh i ŭzdyhac' adzin perad adnym.

24. I будзе вам Езэкііль азнакаю: усё, што ён рабіў, збудзецца, уведаеце, што Я - Гасподзь Бог.

Ì budze vam Ezèkiil' aznakaŭ: usë, što ën rabiŭ, zbudzecca, uvedaece, što Â - Gaspodz' Bog.

25. А што да цябе, сыне чалавечы, дык у той дзень, калі Я вазьму ў іх акрасу славы іхняй, сыноў іхніх і дочак іхніх,
A što da câbe, syne čalavečy, dyk u toj dzen', kali Â vaz'mu ŭ ih akrasu slavy ihnâj, synoŭ ihnih i dočak ihnih,

26. у той дзень прыйдзе да цябе адтуль той, хто выратаваўся, каб падаць вестку ў вушы твае.

u toj dzen' pryjdzë da câbe adtul' toj, hto vyratavaŭsâ, kab padac' vestku ŭ vušy tvae.

27. У той дзень пры гэтым выратаваным разамкнуцца вусны твае, і ты будзеш гаварыць і не застанешся ўжо бязмоўны, і будзеш азнакаю ім, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

U toj dzen' pry gëтым vyratavanym razamknucca vusny tvae, i ty budzeš gavaryc' i ne zastanešsâ ŭžo bâzmoŭny, i budzeš aznakaŭ im, i ŭvedaŭc', što Â - Gaspodz'.

25 Кіраўнік

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! павярні аблічча тваё да сыноў Амонавых і вымаві на іх прароцтва,

syne čalavečy! pavârni abličča tvaë da synoŭ Amonavyh i vymavi na ih praroctva,

3. і скажы сынам Амонавым: слухайце слова Госпада Бога: за тое, што ты пра сьвятыню Маю гаворыш: ага! ага! бо яно паганьбена, - і пра зямлю Ізраілевую, бо яна спустошана, і пра дом Юдаў, бо яны пайшлі ў палон,

i skažy synam Amonavym: sluhajce slova Gospada Boga: za toe, što ty pra s'vâtynú Maû gavoryš: aga! aga! bo âno pagan'bena, - i pra zâmlû Îzrailevuû, bo âna spustošana, i pra dom Ūdaŭ, bo âny pajšli ů palon,

4. за тое вось, Я аддам цябе ў спадчыну сынам усходу, і паставяць у цябе кашары свае, і паставяць у цябе намёты свае, і будуць есці плады твае і піць малако тваё.

za toe vos', Â addam câbe ů spadčynu synam ushodu, i pastavâc' u câbe kašary svae, i pastavâc' u câbe namëty svae, i buduc' es'ci plady tvae i pic' malako tvaë.

5. Я зраблю Раву стойлам вярблюдам, і сыноў Амонавых - пастухамі авечак, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Â zrablû Ravu stojlam vârblûdam, i synoŭ Amonavyh - pastuhami avečak, i ůvedaece, što Â - Gaspodz'.

6. Бо так кажа Гасподзь Бог: за тое, што ты пляскаў у далоні і тупаў нагою, і з усёю пагардаю да зямлі Ізраілевай душэўна радаваўся,

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što ty plâskaŭ u dalonì i tupaŭ nagoû, i z usëû pagardaû da zâmlì Îzrailevaj dušëŭna radavaŭsâ,

7. за тое вось, Я працягну руку Маю на цябе і аддам цябе на рабунак народам, і вынішчу цябе зь ліку народаў і згладжу цябе зь ліку земляў; зламаю цябе, і ўведаеш, што Я - Гасподзь.

za toe vos', Â pracâgnu ruku Maû na câbe i addam câbe na rabunak

narodam, i vynišču câbe z' liku narodaŭ i zgladžu câbe z' liku zemplâŭ; zlamaŭ câbe, i ŭvedaeš, što Â - Gaspodz'.

8. Так кажа Гасподзь Бог: за тое, што Мааў і Сэір кажуць: "вось і дом Юдаў, як усе народы!"

Tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što Maaŭ i Sèir kažuc': "vos' i dom Ŭdaŭ, âk use narody!"

9. за тое, вось Я, пачынаючы ад гарадоў, ад усіх памежных гарадоў ягоных, красы зямлі, ад Бэт-Ешымота, Ваалмэона і Кірыятыма, адкрыю бок Маава

za toe, vos' Â, pačynaŭčy ad garadoŭ, ad usih pamežnyh garadoŭ âgonyh, krasy zâmlì, ad Bèt-Ešymota, Vaalmèona i Kìryâtyma, adkryŭ bok Maava

10. сынам усходу і аддам яго ў спадчыну ім, разам з сынамі Амонавымі, каб сыны Амона ня згадваліся болей сярод народаў.

synam ushodu i addam âgo ŭ spadčynu im, razam z synami Amonavymi, kab syny Amona nâ zgadvalisâ bolej sârod narodaŭ.

11. І над Маавам учыню суд, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

ì nad Maavam učynŭ sud, i ŭvedaŭc', što Â - Gaspodz'.

12. Так кажа Гасподзь Бог: за тое, што Эдом жорстка помсьціў дому Юдаваму і цяжка зграшыў, учыняючы над ім помсту,

Tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što Èdom žorstka poms'ciŭ domu Ŭdavamu i câžka zgrašyŭ, učynâŭčy nad im pomstu,

13. за тое, так кажа Гасподзь Бог: працягну руку Маю на Эдома і вынішчу ў яго людзей і быдла, і зраблю яго пустыняю; ад Тэмана да Дэдана ўсе загінуць ад меча.

za toe, tak kaža Gaspodz' Bog: pracâgnu ruku Maŭ na Èdoma i vynišču ŭ âgo lŭdzej i bydla, i zrablŭ âgo pustynâŭ; ad Tèmana da Dèdana ŭse zagìnuc' ad meča.

14. І ўчыню помсту Маю над Эдомам рукою народу Майго, Ізраіля; і яны будуць дзейнічаць у Ідумэі згодна з Маім гневам і Маім абурэньнем, і ўведаюць помсту Маю, кажа Гасподзь Бог.

Ì ŭčynû pomstu Maû nad Èdomam rukoû narodu Majgo, Ìzrailâ; ì âny buduc' dzejničac' u Ìdumèi zgodna z Maìm gnevam ì Maìm aburèn'nem, ì ŭvedaûc' pomstu Maû, kaža Gaspodz' Bog.

15. Так кажа Гасподзь Бог: за тое, што Філістымляне ўчынілі помсьліва і помсьцілі з пагардаю ў душы, на пагібель, паводле вечнай няпрыязнасьці,

Tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što Filistymlâne ŭčynili poms'liva ì poms'cili z pagardaû ŭ dušy, na pagibel', pavodle večnaj nâpřyâznas'ci,

16. за тое, так кажа Гасподзь Бог: вось, Я працягну руку Маю на Філістымлянаў і зьнішчу Крыцянаў, і вынішчу рэшту іх на беразе мора;

za toe, tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â pracâgnu ruku Maû na Filistymlânaû ì z'nišču Krycânaû, ì vynišču rèštu ih na beraze mora;

17. і ўчыню над імі вялікую помсту карамі лютымі; і ўведаюць, што Я - Гасподзь, калі ўчыню над імі Маю помсту.

ì ŭčynû nad imi vâlikuû pomstu karami lûtymì; ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz', kalì ŭčynû nad imi Maû pomstu.

26 Кіраўнік

1. У адзінаццатым годзе, у першы дзень першага месяца было мне слова Гасподняе:

U adžinaccatym godze, u peršy dzen' peršaga mesâca bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! за тое, што Тыр гаворыць пра Ерусалім: "ага! ага! ён

скрышаны - брама народаў; ён зьвяртаецца да мяне; напоўнюся, ён спустошаны,"

syne čalavečy! za toe, što Tyr gavoryc' pra Erusalim: "aga! aga! ěn skryšany - brama narodaŭ; ěn z'vârtaecca da mâne; napoŭnûsâ, ěn spustošany,"

3. за тое, так кажа Гасподзь Бог: вось Я на цябе, Тыру, і падыму на цябе многія народы, як мора падымае хвалі свае.

za toe, tak kaža Gaspodz' Bog: vos' Â na câbe, Tyru, i padymu na câbe mnogiâ narody, âk mora padymae hvali svae.

4. І разаб'юць муры Тыра і разбураць вежы ягоныя; і вымяту зь яго пыл яго і зраблю яго голаю скалою.

Ì razab'ûc' mury Tyra i razburac' vežy âgonyâ; i vymâtu z' âgo pyl âgo i zrablû âgo golaû skaloû.

5. Месцам на расьсціланьне сетак будзе ён сярод мора; бо Я сказаў гэта, кажа Гасподзь Бог: і будзе ён на разрабаваньне народам.

Mescam na ras'scilan'ne setak budze ěn sârod mora; bo Â skazaŭ gèta, kaža Gaspodz' Bog: i budze ěn na razrabavan'ne narodam.

6. А дочки ягоныя, якія на зямлі, забітыя будуць мечам, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

A dočki âgonyâ, âkiâ na zâmlì, zabityâ buduc' mečam, i ŭvedaûc', što Â - Gaspodz'.

7. Бо так кажа Гасподзь Бог: вось, Я прывяду супроць Тыра з поўначы Навухаданосара, цара Вавілонскага, цара цароў, з конямі і з калясьніцамі, і зь вершнікамі, і з войскам і са шматлікім народам.

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â pryvâdu suproc' Tyra z poŭnačy Navuhadanosara, cara Vavilonskaga, cara caroŭ, z konâmi i z kalâs'nicami, i z' veršnikami, i z vojskam i sa šmatlikim narodam.

8. Дочак тваіх на зямлі ён заб'е мечам і збудуе супроць цябе абложныя

вежы, і насыпле супроць цябе вал і паставіць супроць цябе шчыты;
Dočak tvaih na zâmlì ěn zab'e mečam ì zbudue suproc' câbe abložnyâ vežy,
ì nasyp̄le suproc' câbe val ì pastavic' suproc' câbe ščyty;

9. і да сьценаў тваіх пасуне сьценабітныя машыны і вежы твае
разбурыць сякерамі сваімі.

ì da s'cenaŭ tvaih pasune s'cenabitnyâ mašyny ì vežy tvae razburyc'
sâkerami svaimì.

10. Ад мноства коней яго накрые цябе пыл, ад шуму верхаўцоў і колаў
і калясьніц затрасуцца сьцены твае, калі ён будзе ўваходзіць у браму
тваю, як уваходзяць у разьбіты горад.

Ad mnostva konej âgo nakrye câbe pyl, ad šumu verhaŭcoŭ ì kolaŭ ì
kalâs'nic zatrasucca s'ceny tvae, kali ěn budze ŭvahodzic' u bramtu tvaŭ, âk
uvahodzâc' u raz'bity gorad.

11. Капытамі коней сваіх ён патопча ўсе вуліцы твае, народ твой паб'е
мечам і помнікі магутнасьці тваёй скіне на зямлю.

Kapytami konej svaih ěn patopča ŭse vulicy tvae, narod tvoj pab'e mečam ì
pomniki magutnas'ci tvaëj skine na zâmlû.

12. І зрабуюць багацьце тваё і расхапаюць тавары твае, і разбураць
муры твае і разаб'юць прыгожыя дамы твае і камяні твае і дрэвы твае, і
зямлю тваю кінуць у ваду.

Ì zrabuŭc' bagac'ce tvaë ì rashapaŭc' tavary tvae, ì razburac' mury tvae ì
razab'ŭc' prygožyâ damy tvae ì kamâni tvae ì drèvy tvae, ì zâmlû tvaŭ kìnuc'
u vadu.

13. І спыню гучаньне песьняў тваіх, і гук цытраў тваіх больш ня будзе
чуцен.

Ì spynû gučan'ne pes'nâŭ tvaih, ì guk cytraŭ tvaih bol'sh nâ budze čucen.

14. І зраблю цябе голаю скалою, будзеш месцам для расьсьціланьня

сетак: ня будзеш зноў пабудаваны, бо Я Гасподзь сказаў гэта, кажа Гасподзь Бог.

Ì zrablû câbe golaû skalouû, budzeš mescam dlâ ras's'cilan'nâ setak: nâ budzeš znoû pabudavany, bo Â Gaspodz' skazaŭ gèta, kaža Gaspodz' Bog.

15. Так кажа Гасподзь Бог Тыру: ад шуму падзенья твайго, ад стогну параненых, калі будзе пабоішча сярод цябе, ці ж не задрыжаць выспы?

Tak kaža Gaspodz' Bog Tyru: ad šumu padzen'nâ tvajgo, ad stognu paranenyh, kali budze paboišča sârod câbe, ci ž ne zadryžac' vyspy?

16. І сыдуць усе князі мора з прастолаў сваіх і скінуць зь сябе мантыі свае, і здымуць зь сябе ўзорыстую вопратку сваю, апрануцца ў трымценьне, сядуць на зямлю, і кожную хвіліну будуць дрыжаць і зьдзіўляцца зь цябе.

Ì syduc' use knâzi mora z prastolaŭ svaïh ì skînuc' z' sâbe mantyi svae, ì zdymuc' z' sâbe ŭzorystuû vopratku svaû, apranucca ŭ trymcen'ne, sâduc' na zâmlû, ì kožnuû hvilînu buduc' dryžac' ì z'dziŭlâcca z' câbe.

17. І падымуць плач па табе і скажуць табе: "як загінуў ты, населены марходамі, горад славыты, які быў моцны на моры, сам і жыхары ягоныя, што наводзілі страх на ўсіх насельнікаў яго!

Ì padymuc' plač pa tabe ì skažuc' tabe: "âk zagînuŭ ty, naseleny marahodami, gorad slavuty, âki byŭ mocny na mory, sam ì žyhary âgonyâ, što navodzîli strah na ŭsîh nasel'nîkaŭ âgo!

18. Сёння, у дзень падзенья твайго, задрыжалі выспы; выспы на моры жахнуліся ад пагібелі тваёй.

Sën'nâ, u dzen' padzen'nâ tvajgo, zadryžali vyspy; vyspy na mory žahnulisâ ad pagîbeli tvaëj.

19. Бо так кажа Гасподзь Бог: калі Я зраблю цябе горадам апусьцелым, падобным на гарады незаселеныя, калі падыму на цябе багну, і

накрыюць цябе вялікія воды;

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: kalì Â zrablû câbe goradam apus'celym, padobnym na garady nezaselenyâ, kalì padymu na câbe bagnu, ì nakryûc' câbe vâlikîâ vody;

20. тады зьвяду цябе з тымі, што ідуць у магілу да народу даўно былога і зьмяшчу цябе ў самым сподзе зямлі, у пустынях вечных, з тымі, што адышлі ў магілу, каб ты больш ня быў заселены; і яўлю табе славу на зямлі жывых.

tady z'vâdu câbe z tymì, što ìduc' u magìlu da narodu daŭno byloga ì z'mâšču câbe ŭ samym spodze zâmlì, u pustynâh večnyh, z tymì, što adyšlì ŭ magìlu, kab ty bol'sh nâ byŭ zaseleny; ì âŭlû tabe slavu na zâmlì žyvyh.

21. Жудасьцю зраблю цябе, і ня будзе цябе, і будуць шукаць цябе, але ўжо ня знойдуць цябе вавекі, кажа Гасподзь Бог.

Žudas'cû zrablû câbe, ì nâ budze câbe, ì buduc' šukac' câbe, ale ŭžo nâ znojduc' câbe vavekì, kaža Gaspodz' Bog.

27 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. і ты, сыне чалавечы, падымі плач па Тыры

ì ty, syne čalavečy, padymì plač pa Tyry

3. і кажы Тыру, які пасяліўся на выступах у моры і гандлюе з народамі на многіх выспах: так кажа Гасподзь Бог: Тыру! ты кажаш: "я дасканаласьць прыгажосьці!"

ì kažy Tyru, âkì pasâliŭsâ na vystupah u mory ì gandlûe z narodami na mnogih vyspah: tak kaža Gaspodz' Bog: Tyru! ty kažaš: "â daskanalas'c'

prygažos'cì!"

4. Межы твае - у сэрцы мораў: будаўнікі твае ўдасканалілі прыгажосьць тваю:

Mežy tvae - u sèrcy moraŭ: budaŭnikì tvae ŭdaskanalilì prygažos'c' tvaŭ:

5. з Сэнірскіх кіпарысаў зладзілі ўсе памосты твае: бралі зь Лівана кедр, каб зрабіць на табе мачты;

z Sènrskih kìparysaŭ zladzilì ŭse pamosty tvae: bralì z' Lìvana kedr, kab zrabić' na tabe mačty;

6. з дубоў Васанскіх рабілі вёслы твае; услоны твае рабілі з букавага дрэва, з аправаю з слановай касьці з астравоў Кітымскіх;

z duboŭ Vasanskih rabilì vèsly tvae; uslony tvae rabilì z bukavaga drèva, z apravaŭ z slanovaj kas'cì z astravoŭ Kìtymskih;

7. узорыстыя палотны зь Егіпта ўжываліся на ветразі твае і служылі сьцягам; блакітнага і пурпуровага колеру тканіны з астравоў Элісы былі пакрывалам тваім.

uzorystyâ palotny z' Egìpta ŭžyvalisâ na vetrazi tvae ì služylì s'câgam; blakìtnaga ì purpurovaga koleru tkanìny z astravoŭ Èlìsy bylì pakryvalam tvaim.

8. Жыхары Сідона і Арвада былі ў цябе за весьляроў; свае знаўцы былі ў цябе, Тыру; яны былі ў цябе за стырнавых.

Žyhary Sìdona ì Arvada bylì ŭ câbe za ves'lâroŭ; svae znaŭcy bylì ŭ câbe, Tyru; âny bylì ŭ câbe za styrnavyh.

9. Старэйшыны з Гевала і знаўцы ягоныя былі ў цябе, каб закрываць прабоіны твае. Усякія марскія караблі і карабельнікі іх былі ў цябе, каб ладзіць гандаль твой.

Starèjšyny z Gevala ì znaŭcy âgonyâ bylì ŭ câbe, kab zakryvac' praboìny tvae. Usâkiâ marskiâ karablì ì karabel'nìkì ih bylì ŭ câbe, kab ladzìć' gandal'

tvoj.

10. Перс і Лідзянін і Лівіец былі ў тваім войску і былі ў цябе ратнікамі, вешалі на табе шчыт і шлем; яны надавалі табе велічы.

Pers i Lidzânin i Liviec byli ŭ tvaïm vojsku i byli ŭ câbe ratnikamì, vešali na tabe ščyt i šlem; âny nadavali tabe veličy.

11. Сыны Арвада з тваім уласным войскам вакол на сьценах тваіх, і Гамадымы былі на вежах тваіх; навокал на сьценах тваіх яны вешалі калчаны свае; яны давяршылі тваю красу.

Syny Arvada z tvaïm ulasnym vojskam vakol na s'cenah tvaïh, i Gamadymy byli na vežah tvaïh; navokal na s'cenah tvaïh âny vešali kalčany svae; âny davâršyli tvaû krasu.

12. Тарсіс, твой гандлёвец, паводле мноства рознага багацьця, плаціў за твае тавары срэбрам, жалезам, сьвінцом і волавам.

Tarsis, tvoj gandlëvec, pavodle mnostva roznaga bagac'câ, placiŭ za tvae tavary srèbram, žalezam, s'vincom i volavam.

13. Яван, Тувал і Мэшэх гандлявалі з табою, выменьвалі твае тавары на чалавечыя душы і медны посуд.

Âvan, Tuval i Mèšèh gandlâvali z taboû, vymen'vali tvae tavary na čalavečyâ dušy i medny posud.

14. З дома Тагарма за твае тавары дастаўлялі табе коней і страявых коней і мулаў.

Z doma Tagarma za tvae tavary dastaŭlâli tabe konej i straâvyh konej i mulaŭ.

15. Сыны Дэдана гандлявалі з табою; многія астравы рабілі з табою мены, на плату табе дастаўлялі слонавую косыць і чорнае дрэва.

Syny Dèdana gandlâvali z taboû; mnogiâ astravy rabili z taboû meny, na platu tabe dastaŭlâli slonavuû kos'c' i čornae drèva.

16. З прычыны тваёй вялікай гандлёвай вытворчасці гандлявалі з табою Арамэяне; за твае тавары яны плацілі карбункуламі, тканінай пурпуровай, узорыстай і вісонамі, і караламі і рубінамі.

Z pryčyny tvaěj vâlikaj gandlëvaj vytvorčas'ci gandlâvali z taboû Aramèâne; za tvae tavary âny placili karbunkulamì, tkanìnaj purpurovaj, uzorystaj i vìsonamì, i karalamì i rubìnamì.

17. Юдэя і зямля Ізраілевая гандлявалі з табою; за тавар твой плацілі пшаніцаю Мінініцкаю і прысмакамі і мёдам, і драўнінным алеем і бальзамам.

Ûdèâ i zâmlâ Ìzrailevaâ gandlâvali z taboû; za tavar tvoj placili pšaniçaû Mìnìnickaû i prysmakamì i mëdam, i draŭnìnnym aleem i bal'zamat.

18. Дамаск, з прычыны тваёй вялікай гандлёвай вытворчасці, у надмер усякага багацьця, гандляваў з табою віном Хэлбонскім і белаю воўнаю.

Damask, z pryčyny tvaěj vâlikaj gandlëvaj vytvorčas'ci, u nadmer usâkaga bagac'câ, gandlâvaŭ z taboû vìnóm Hèlbonskìm i belaû voŭnaû.

19. Дан і Яван з Узала плацілі табе за тавары твае вырабленым жалезам; касія і пахучая трысьціна ішлі табе на абмен.

Dan i Ávan z Uzala placili tabe za tavary tvae vyrablenym žalezam; kasiâ i pahučaa trys'cina išli tabe na abmen.

20. Дэдан гандляваў з табою каштоўнымі гунькамі для верхавой язды.

Dèdan gandlâvaŭ z taboû kaštoŭnymì gun'kamì dlâ verhavoŭj âzdy.

21. Аравія і ўсе князі Кідарскія рабілі мену з табою: ягнят і бараноў і казлоў выменьвалі табе.

Araviâ i ŭse knâzi Kìdarskiâ rabili menu z taboû: âgnât i baranoŭ i kazloŭ vymen'vali tabe.

22. Купцы з Савы і Ратмы гандлявалі з табою ўсякімі найлепшымі

пахошчамі і ўсякімі дарагімі камянямі, і золатам плацілі за тавары твае.

Kupcy z Savy i Ratmy gandlâvali z taboû ũsâkimi najlepšymi pahošćami i ũsâkimi daragimi kamânâmi, i zolatam placili za tavary tvae.

23. Харан і Ханэ і Эдэн, купцы Савэйскія, Асур і Хілмад гандлявалі з табою.

Haran i Hanè i Èdèn, kupcy Savèjskiâ, Asur i Hilmad gandlâvali z taboû.

24. Яны гандлявалі з табою каштоўнаю вопраткаю, шаўковым і ўзорыстым палатном, якое яны прывозілі на твае рынкі ў дарагіх скрынях, зробленых з кедра і добра ўпакаваных.

Âny gandlâvali z taboû kaštoŭnaû vopratkaû, šaŭkovym i ũzorystym palatnom, âkoe âny pryvozili na tvae rynki ũ daragih skrynâh, зробленyh z kedra i dobra ũpakavanyh.

25. Тарсіскія караблі былі тваімі караванамі ў тваім гандлі, і ты зрабіўся багатым і даволі славытым сярод мораў.

Tarsiskiâ karabli byli tvaimi karavanami ũ tvaim gandli, i ty zrabiũsâ bagatym i davoli slavutym sârod moraŭ.

26. Вельяры твае завялі цябе ў вялікія воды; усходні вецер разьбіў цябе сярод мораў.

Ves'làry tvae zavâli câbe ũ vâlikîâ vody; ushodni vecer raz'biũ câbe sârod moraŭ.

27. Тваё багацьце і твае тавары, усе твае склады, карабельнікі твае і твае стырнікі, што закладвалі твае прабоіны і кіравалі тваім гандлем, і ўсе ратнікі твае, якія ў цябе былі, і ўсё мноства народу ў табе ў дзень твайго падзення ўпадзе ў сэрца мораў.

Tvaë bagac'ce i tvae tavary, use tvae sklady, karabel'niki tvae i tvae styrniki, što zakladvali tvae praboiny i kiravali tvaim gandlem, i ũse ratniki tvae, âkiâ ũ câbe byli, i ũsë mnostva narodu ũ tabe ũ dzen' tvajgo padzen'nâ ũpadze ũ

sèrca moraŭ.

28. Ад ляманту стырнікаў тваіх задрыжаць ваколiцы.

Ad lâmantu styrnikaŭ tvaïh zadryžac' vakolìcy.

29. І з караблëў сваіх сыдуць усе весельяры, карабельнікі, усе стырнікі мора стануць на зямлю;

Ì z karablëŭ svaïh syduc' use ves'lâry, karabel'niki, use styrniki mora stanuc' na zâmlû;

30. І загалосыць па табе моцным голасам і горка застогнуць, пасыпаўшы попелам свае галовы, і качаючыся ў пыле;

Ì zagalosâc' pa tabe mocnym golasam ì gorka zastognuc', pasypaŭšy popelam svae galovy, ì kačaŭčysâ ŭ pyle;

31. і астрыгуць па табе валасы нагола і апяражуцца вярэтамі і заплачуць па табе ад душэўнай скрухі горкім плачам;

ì astryguc' pa tabe valasy nagola ì apâražucca vârètami ì zaplačuc' pa tabe ad dušèŭnaj skruhì gorkim plačam;

32. і ў жальбе сваёй узнясуць сьлёзную песню па табе, і так загалосыць па табе: "хто як Тыр, так разбураны сярод мора!

ì ŭ žal'be svaëj uz'nâsuc' s'lëznuŭ pes'nû pa tabe, ì tak zagalosâc' pa tabe: "hto âk Tyr, tak razburany sârod mora!

33. Калі прыходзілі з мора твае тавары, ты карміў многія народы; мноствам багацьця твайго і тваім гандлем узбагачаў цароў зямлі.

Kalì pryhodzìli z mora tvae tavary, ty karmiŭ mnogiâ narody; mnostvam bagac'câ tvajgo ì tvaïm gandlem uzbagačaŭ caroŭ zâmlì.

34. А калі ты разьбіты морамі ў бездані водаў, твае тавары і ўсё, што ў табе тлумілася, упала.

A kalì ty raz'bìty morami ŭ bezdani vodaŭ, tvae tavary ì ŭsë, što ŭ tabe tlumilasâ, upala.

35. Усе насельнікі астравоў жахнуліся па табе і цары іхнія здрыгануліся, зьмяніліся ў твары.

Use nasel'niki astravoŭ žahnulisâ pa tabe i cary ihniâ zdryganulisâ, z'mânilisâ ŭ tvary.

36. Гандляры іншых народаў сьвіснулі па табе; ты зрабіўся жахам, - і ня будзе цябе вавекі".

Gandlâry inšyh narodaŭ s'visnuli pa tabe; ty zrabiŭsâ žaham, - i nâ budze câbe vaveki".

28 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Î bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! скажы начальніку ў Тыры: так кажа Гасподзь Бог: за тое, што ўзьнеслася сэрца тваё і ты кажаш: "я бог, сяджу на пасадзе божым, у сэрцы мораў", і, як што я чалавек, а ня Бог, ставіш розум твой нароўні з розумам Божым,

syne čalavečy! skažy načal'niku ŭ Tyry: tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što ŭz'neslasâ sèrca tvaë i ty kažaš: "â bog, sâdžu na pasadze božym, u sèrcy moraŭ", i, âk što â čalavek, a nâ Bog, staviš rozum tvoj naroŭni z rozumam Božym,

3. і вось, ты мудрэйшы за Данііла, няма таямніцы, схаванай ад цябе;

i vos', ty mudrèjšy za Daniïla, nâma taâmnicy, shavanaj ad câbe;

4. твёй мудрасьцю і тваім розумам ты здабыў сабе багацьце і ў свае скарбніцы сабраў золата і срэбра;

tvëj mudras'cû i tvaim rozumam ty zdabyŭ sabe bagac'ce i ŭ svae skarbnicy sabraŭ zolata i srèbra;

5. вялікай тваёй мудрасьцю, шляхам твайго гандлю, ты памножыў сваё багацьце, і твой розум заганарыўся тваім багацьцем,

vâlikaj tvaëj mudras'cû, šlâham tvajgo gandlû, ty pamnožyŭ svaë bagac'ce, i tvoj rozum zaganaryŭsâ tvaïm bagac'cem,

6. за тое так кажа Гасподзь Бог: як што ты свой розум ставіш нароўні з розумам Божым,

za toe tak kaža Gaspodz' Bog: âk što ty svoj rozum staviš naroŭni z rozumam Božym,

7. вось, Я навяду на цябе іншаземцаў, самых лютых з народаў, і яны аголяць свае мечы супроць красы тваёй мудрасьці і запамрочаць твой бляск;

vos', Â navâdu na câbe inšazemcaŭ, samyh lûtyh z narodaŭ, i âny agolâc' svae mečy suproc' krasy tvaëj mudras'ci i zapamročac' tvoj blâsk;

8. зьвядуць цябе ў магілу, і памрэш у сэрцы мораў сьмерцю забітых.

z'vâduc' câbe ŭ magilu, i pamrëš u sèrcy moraŭ s'mercû zabityh.

9. Ці скажаш тады перад тваім забойцам: "я бог", тым часам як у руцэ ў таго, хто цябе пабівае, ты будзеш чалавек, а ня бог?

Ci skažaš tady perad tvaïm zabojcám: "â bog", tym časam âk u rucè ŭ tago, hto câbe pabivae, ty budzeš čalavek, a nâ bog?

10. Ты памрэш ад рукі іншаземцаў сьмерцю неабрэзанных; бо я сказаў гэта, кажа Гасподзь Бог.

Ty pamrëš ad ruki inšazemcaŭ s'mercû neabrèzanyh; bo â skazaŭ gèta, kaža Gaspodz' Bog.

11. І было мне слова Гасподняе:

Î bylo mne slova Gaspodnâe:

12. сыне чалавечы! плач па цары Тырскім і скажы яму: так кажа

Гасподзь Бог: ты пячатка дасканаласьці, паўната мудрасьці і вянок

прыгажосьці.

syne čalavečy! plač pa cary Tyrskim i skažy âmu: tak kaža Gaspodz' Bog: ty pâčatka daskanalas'ci, paŭnata mudras'ci i vânok prygažos'ci.

13. Ты быў у Эдэме, у садзе Божым; твая вопратка была ўпрыгожана рознымі каштоўнымі камянямі; рубін, тапаз і алмаз, хрызаліт, анікс, ясьпіс, сапфір, карбункул і смарагд і золата, усё па-майстэрску пасаджанае ў цябе ў гнязьдзечках і нанізанае на цябе, прыгатавана было ў дзень твайго стварэньня.

Ty byŭ u Èdème, u sadze Božym; tvaâ vopratka byla ŭprygožana roznymi kaštoŭnymì kamânâmi; rubin, tapaz i almaz, hryzalit, aniks, âs'pis, sapfir, karbunkul i smaragd i zolata, usë pa-majstèrsku pasadžanae ŭ câbe ŭ gnâz'dzečkah i nanizanae na câbe, prygatavana bylo ŭ dzen' tvajgo stvarèn'nâ.

14. Ты быў памазаны херувім, каб асяняць, і Я паставіў цябе на тое; ты быў на сьвятой гары Божай, хадзіў сярод агнявых камянёў.

Ty byŭ pamazany heruvim, kab asânâc', i Â pastaviŭ câbe na toe; ty byŭ na s'vâtoj gary Božaj, hadziŭ sârod agnâvyh kamânëŭ.

15. Ты беззаганны быў на шляхах тваіх з дня твайго стварэньня, пакуль не знайшлося ў табе пахібы.

Ty bezzaganny byŭ na šlâhah tvaih z dnâ tvajgo stvarèn'nâ, pakul' ne znajšlosâ ŭ tabe pahiby.

16. Ад пашыранасьці гандлю твайго сярэдзіна твая напоўнілася няпраўдаю, і ты зграшыў; і Я скінуў цябе, як нячыстага, з гары Божай, выгнаў цябе, херувіме асяняльны, з асяродзьдзя агністых камянёў.

Ad pašyranas'ci gandlû tvajgo sârèdzina tvaâ napoŭnilasâ nâpraŭdaŭ, i ty zgrašyŭ; i Â skinuŭ câbe, âk nâčystaga, z gary Božaj, vyгнаŭ câbe, heruvime asânâl'ny, z asârodz'dzâ agnistyh kamânëŭ.

17. Ад прыгажосьці тваёй заганарылася сэрца тваё, ад славалюбства твайго загубіў сваю мудрасьць; за тое Я скіну цябе на зямлю, перад царамі аддам цябе на ганьбу.

Ad prygažos'ci tvaěj zaganarylasâ sêrca tvaë, ad slavalûbstva tvajgo zagubiũ swaũ mudras'c'; za toe Â skĩnu câbe na zâmlũ, perad carami addam câbe na gan'bu.

18. Мноствам пахібаў тваіх у няправедным тваім гандлі ты апаганіў свае сьвятыні; і Я дастану спасярод цябе агонь, які і зжарэ цябе: і Я ператвару цябе ў попел на зямлі перад вачыма ўсіх, хто цябе бачыць.

Mnostvam pahibaũ tvaiũ u nâpravednym tvaim gandli ty apaganiũ swae s'vâtyni; i Â dastanu spasârod câbe agon', âki i zžarè câbe: i Â peratvaru câbe ũ popel na zâmli perad vačyma ũsĩh, hto câbe bačyc'.

19. Усе, хто ведаў цябе сярод народаў, дзіву дадуцца зь цябе; ты зробішся жахам, і ня будзе цябе вавекі.

Use, hto vedaũ câbe sârod narodaũ, dzĩvu daducca z' câbe; ty zrobiššâ žaham, i nâ budze câbe vaveki.

20. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

21. сыне чалавечы! павярні аблічча тваё да Сідона і вымаві на яго прароцтва,

syne čalavečy! pavârni abličča tvaë da Sidona i vymavi na âgo prarocstva,

22. і скажы: вось, Я на цябе, Сідоне, і праслаўлюся сярод цябе, і ўведаюць, што Я - Гасподзь, калі ўчыню суд над ім і яўлю ў ім сьвятасьць Маю;

ì skažy: vos', Â na câbe, Sidone, i praslaũlũsâ sârod câbe, i ũvedaũc', što Â - Gaspodz', kalì ũčynũ sud nad im i âũlũ ũ im s'vâtas'c' Maũ;

23. і пашлю на яго згубную пошасьць і праліцьцё крыві на вуліцы яго, і

ўпадаць сярод яго забітыя мечам, які пажырацьме яго адусюль; і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

ì pašlû na âgo zgubnuû pošas'c' ì pralic'cë kryvi na vulicy âgo, ì ŭpaduc' sârod âgo zabityâ mečam, âkì pažyrac'me âgo adusûl'; ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz'.

24. І ня будзе ён больш дому Ізраілеваму калючым цернем і болепрычынным ваўчком, больш за ўсіх суседзяў зласьлівым да яго, і ўведаюць, што Я - Гасподзь Бог.

Ì nâ budze ën bol'sh domu Ìzrailevamu kalûčym cernem ì bolepryčynnym vaŭčkom, bol'sh za ŭsìh susedzâŭ zlas'livym da âgo, ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz' Bog.

25. Так кажа Гасподзь Бог: калі я зьбяру дом Ізраілеў з народаў, сярод якіх яны расьсеяныя, і аб'яўлю сярод іх сьвятасьць Маю перад вачыма плямёнаў, і яны будуць жыць на сваёй зямлі, якую Я даў рабу Майму Якаву;

Tak kaža Gaspodz' Bog: kalì â z'bâru dom Ìzraileŭ z narodaŭ, sârod âkih âny ras'seânyâ, ì ab'âŭlû sârod ih s'vâtas'c' Maŭ perad vačyma plâmënaŭ, ì âny buduc' žyc' na svaëj zâmlì, âkuû Â daŭ rabu Majmu Âkavu;

26. тады яны будуць жыць на ёй ў бясьпецы і пабудуюць дамы, і насадзяць вінаграднікі і жыцьмуць у бясьпецы, бо Я ўчыню суд над усімі зласьліўцамі іхнімі і вакол іх, і ўведаюць, што Я - Гасподзь Бог іхні.

tady âny buduc' žyc' na ëj ŭ bäs'pecy ì pabuduûc' damy, ì nasadzâc' vìnagradnikì ì žyc'muc' u bäs'pecy, bo Â ŭčynû sud nad usimì zlas'liŭcamì ihnimì ì vakol ih, ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz' Bog ihni.

1. У дзясятым годзе, у дзясятым месяцы, на дваццаты дзень месяца, было мне слова Гасподняе:

U dzâsâтым godze, u dzâsâтым mesâcy, na dvaccaty dzen' mesâca, bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! павярні аблічча тваё да фараона, цара Егіпецкага, і вымаві прароцтва на яго і на ўвесь Егіпет.

syne čalavečy! pavârni abličča tvaë da faraona, cara Egipeckaga, i vymavi praroctva na âgo i na ŭves' Egipet.

3. Маўляй і скажы: "так кажа Гасподзь Бог: вось, Я на цябе, фараоне, цару Егіпецкі, вялікі кракадзіл, які, лежачы сярод сваіх рэк, кажаш: "мая рака, і я стварыў яе сабе".

Maŭlâj i skažy: "tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â na câbe, faraone, caru Egipecki, vâlikî krakadzil, âkî, ležačy sârod svaih røk, kažaš: "maâ raka, i â stvaryŭ âe sabe".

4. Але Я ўкладу крук у сківіцы твае і да лускі тваёй прыляплю рыб з тваіх рэк, і выцягну цябе з тваіх рэк з усёю рыбаю рэк тваіх, прыляплю да тваёй лускі;

Ale Â ŭkladu kruk u skivicy tvae i da luski tvaëj prylâplû ryb z tvaih røk, i vycâgnu câbe z tvaih røk z usëu rybaû røk tvaih, prylâplû da tvaëj luski;

5. і кіну цябе ў пустыні, цябе і ўсю рыбу з тваіх рэк, ты ўпадзеш на адкрытае поле, не прыбярucь і ня прымucь цябе; аддам цябе на поед зьвярам зямным і птушкам нябесным.

i kinu câbe ŭ pustyni, câbe i ŭsû rybu z tvaih røk, ty ŭpadzeš na adkrytae pole, ne prybâruc' i nâ prymuc' câbe; addam câbe na poed z'vâram zâmnym i ptuškam nâbesnym.

6. І ўведаюць усе насельнікі Егіпта, што Я - Гасподзь; бо яны дому Ізраілеваму былі падпораю трысьняговаю.

Ì ŭvedaũc' use nasel'niki Egipta, što Â - Gaspodz'; bo âny domu Ízrailevamu byli padporaũ trys'nâgovaũ.

7. Калі яны ўхапіліся за цябе рукою, ты расшчапіўся і ўсё плячо пакалоў ім; і калі яны абаперліся на цябе, ты зламаўся і параніў усе сьцёгны ім.

Kali âny ŭhapilisâ za câbe rukoũ, ty rassčapiũsâ ì ŭsë plâčo pakaloũ ìm; ì kali âny abaperlisâ na câbe, ty zlamaũsâ ì paraniũ use s'cëgny ìm.

8. Таму так кажа Гасподзь Бог: вось, Я навяду на цябе меч, і вынішчу ў цябе людзей і быдла.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â navâdu na câbe meč, ì vynišču ŭ câbe lûdzej ì bydla.

9. І зробіцца зямля Егіпецкая пустыняю і стэпам; і ўведаюць, што Я - Гасподзь. Бо ён кажа: мая рака, і я стварыў яе;

*Ì zrobicca zâmlâ Egipeckaâ pustynâũ ì stëpam; ì ŭvedaũc', što Â - Gaspodz'.
Bo ën kaža: maâ raka, ì â stvaryũ âe;*

10. дык вось, Я - на рэкі твае, і зраблю зямлю Егіпецкую пустыняю пустыняў ад Мігдола да Сіены, да самай мяжы Эфіопіі.

dyk vos', Â - na rèki tvae, ì zrablũ zâmlũ Egipeckuũ pustynâũ pustynâũ ad Migdola da Sieny, da samaj mâžy Èfiopii.

11. Ня будзе ступаць па ёй нага чалавечая, і нага быдла ня будзе праходзіць па ёй, і ня жыцьмуць на ёй сорак гадоў.

Nâ budze stupac' pa ëj naga čalavečââ, ì naga bydla nâ budze prahodzic' pa ëj, ì nâ žyc'muc' na ëj sorak gadoũ.

12. І зраблю зямлю Егіпецкую пустыняю сярод земляў спустошаных; і гарады яе сярод апусьцелых гарадоў будуць пустыя сорак гадоў, і расьсею Егіпцянаў па народах, і разьвею іх па землях.

Ì zrablû zâmlû Egipeckuû pustynâû sârod zemlâŭ spustošanyh; ì garady âe sârod apus'celyh garadoŭ buduc' pustyâ sorak gadoŭ, ì ras'seû Egipcânaŭ pa narodah, ì raz'veû ih pa zemlâh.

13. Бо так кажа Гасподзь Бог: як прайдзе сорак гадоў, Я зьбяру Егіпцянаў з народаў, сярод якіх яны будуць расьсеяны;

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: âk projdze sorak gadoŭ, Â z'bâru Egipcânaŭ z narodaŭ, sârod âkih âny buduc' ras'seâny;

14. і вярну палон Егіпта і назад прывяду іх у зямлю Патрос, у зямлю паходжаньня іхняга, і там яны будуць царствам слабым.

ì vârnu palon Egipta ì nazad pryvâdu ih u zâmlû Patros, u zâmlû pahodžan'nâ ihnâga, ì tam âny buduc' carstvam slabym.

15. Яно будзе слабейшае за іншыя царствы і ня будзе болей узносіцца над народамі: Я паменшу іх, каб яны не валадарылі над народамі.

Âno budze slabejšae za inšyâ carstvy ì nâ budze bolej uznosicca nad narodami: Â pamenšu ih, kab âny ne valadaryli nad narodami.

16. І ня будуць болей дому Ізраілеваму апораю, што нагадвае пра пахібнасьць іхнюю, калі яны зьвярталіся да яго: і ўведаюць, што я - Гасподзь Бог.

Ì nâ buduc' bolej domu Ìzrailevamu aporaŭ, što nagadvae pra pahibnas'c' ihnûû, kali âny z'vârtalisâ da âgo: ì ŭvedaŭc', što â - Gaspodz' Bog.

17. У дваццаць сёмым годзе, у першым месяцы, у першы дзень месяца, было мне слова Гасподняе:

U dvaccac' sëmym godze, u peršym mesâcy, u peršy dzen' mesâca, bylo mne slova Gaspodnâe:

18. сыне чалавечы! Навухаданосар, цар Вавілонскі, стаміў сваё войска вялікаю працаю каля Тыра; усе галовы аблыселі і ўсе плечы сьцёртыя; а ні яму, а ні войску ягонаму няма ўзнагароды ад Тыра за працу, якую

ён паклаў супроць яго.

*syne čalavečy! Navuhadanosar, car Vavilonski, stamiŭ svaë vojska vâlikaŭ
pracaŭ kalâ Tyra; use galovy ablyseli i ŭse plečy s'cërtyâ; a ni âmu, a ni
vojsku âgonamu nâma ŭznagarody ad Tyra za pracu, âkuŭ ён paklaŭ suproc'
âgo.*

19. Таму так кажа Гасподзь Бог: вось, Я Навухаданосару, цару
Вавілонскаму, даю зямлю Егіпецкую, каб ён абабраў багацьце яе і
ўчыніў рабунак у ёй, і адабраў нарабаванае ёю, і гэта будзе ўзнагарода
войску ягонаму.

*Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â Navuhadanosaru, caru Vavilonskamu,
daŭ zâmlŭ Egipeckuŭ, kab ён ababraŭ bagac'ce âe i ŭčyniŭ rabunak u ej, i
adabraŭ narabavanae eŭ, i gèta budze ŭznagaroda vojsku âgonamu.*

20. Як узнагароду за дзею, якую ён учыніў у ім, Я аддаю яму зямлю
Егіпецкую, бо яны рабілі гэта дзеля Мяне, сказаў Гасподзь Бог.

*Âk uznagarodu za dzeŭ, âkuŭ ён učyniŭ u im, Â addaŭ âmu zâmlŭ
Egipeckuŭ, bo âny rabili gèta dzelâ Mâne, skazaŭ Gaspodz' Bog.*

21. У той дзень узгадую рог дому Ізраілеваму, і табе разамкну вусны
сярод іх, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

*U toj dzen' uzgaduŭ rog domu Ìzrailevam, i tabe razamknu vusny sârod ih,
i ŭvedaŭc', što Â - Gaspodz'.*

30 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! вымаві прароцтва і скажы: так кажа Гасподзь Бог:
галасеце! о, ліхашчасны дзень!

syne čalavečy! vymavi praroctva i skažy: tak kaž a Gaspodz' Bog: galasece! o, lihaščasny dzen'!

3. Бо блізкі дзень, так! блізкі дзень Госпада, дзень змрочны; гадзіна народаў настае.

Bo blizki dzen', tak! blizki dzen' Gospada, dzen' zmročny; gadzina narodaŭ nastae.

4. І пойдзе меч на Егіпет, і жудасьць пашырыцца па Эфіопіі, калі ў Егіпце будуць падаць пабітыя, калі возьмуць багацьце яго, і асновы яго будуць разбураны;

İ pojdze meč na Egipet, i žudas'c' pašyrycca pa Èfiopiì, kalì ũ Egipce buduc' padac' pabityâ, kalì voz'muc' bagac'ce âgo, i asnovy âgo buduc' razburany;

5. Эфіопія і Лівія і Лідыя і ўвесь зьмешаны народ і Хуб, і сыны зямлі запавету разам зь імі ўпадуць ад меча.

Èfiopiâ i Livîâ i Lîdyâ i ũves' z'mešany narod i Hub, i syny zâmlì zapavetu razam z' imì ũpaduc' ad meča.

6. Так кажа Гасподзь: упадуць падпоры Егіпта, і ўпадзе пыха магутнасці яго; ад Мігдола да Сіены будуць падаць у ім ад меча, сказаў Гасподзь Бог.

Tak kaž a Gaspodz': upaduc' padpory Egipta, i ũpadze pyha magutnas'ci âgo; ad Migdola da Sieny buduc' padac' u im ad meča, skazaŭ Gaspodz' Bog.

7. І апусьцее ён сярод спустошаных земляў, і гарады яго будуць сярод спустошаных гарадоў.

İ apus'cee ěn sârod spustošanyh zemlâŭ, i garady âgo buduc' sârod spustošanyh garadoŭ.

8. І ўведаюць, што Я - Гасподзь, калі пашлю агонь на Егіпет, і ўсе падпоры яго будуць скрышаны.

Ì ũvedaũc', ťto Â - Gaspodz', kalì pašlũ agon' na Egìpet, ì ũse padpory âgo buduc' skryšany.

9. У той дзень пойдучь ад мяне вьстунь на караблях, каб запалохаць бястурботных Эфіопаў, і распаўсюдзіцца ў ім жах, як у дзень Егіпта; бо вось, ён ідзе.

U toj dzen' pojduc' ad mâne vâstuny na karablâh, kab zapalohac' bâsturbotnyh Èfiopaũ, ì raspaũsũdzicca ũ ìm žah, âk u dzen' Egìpta; bo vos', ên ìdze.

10. Так кажа Гасподзь Бог: пакладу канец шматлюдству Егіпта рукою Навухаданосара, цара Вавілонскага.

Tak kaža Gaspodz' Bog: pakladu kanec šmatlũdstvu Egìpta rukoũ Navuhadanosara, cara Vavilonskaga.

11. Ён і зь ім народ ягоны, самы люты з народаў, будуць прыведзены на пагібель гэтай зямлі, і аголяць мечы свае на Егіпет, і напоўняць зямлю пабітымі.

Èn ì z' ìm narod âgony, samy lũty z narodaũ, buduc' pryvedzeny na pagìbel' gètaj zâmlì, ì agolâc' mečy svae na Egìpet, ì napoũnâc' zâmlũ pabìtymi.

12. І рэкі зраблю сушаю і аддам зямлю ў рукі ліхім, і рукою іншаземцаў спустошу зямлю і ўсё, што запаўняе яе. Я Гасподзь сказаў гэта.

Ì rèkì zrablũ sušaũ ì addam zâmlũ ũ rukì lihìm, ì rukoũ inšazemcaũ spustošũ zâmlũ ì ũsë, ťto zapaũnâe âe. Â Gaspodz' skazaũ gèta.

13. Так кажа Гасподзь Бог: вынішчу ідалаў і зьнішчу ілжэбагоў у Мэмфісе, і зь зямлі Егіпецкай ня будзе ўжо валадара, і навяду страх на зямлю Егіпецкую.

Tak kaža Gaspodz' Bog: vynišču ìdalaũ ì z'nišču ilžèbagoũ u Mèmfiſe, ì z' zâmlì Egìpeckaj nâ budze ũžo valadara, ì navâdu strah na zâmlũ Egìpeckũ.

14. І спустошу Патрос і пашлю агонь на Цаан, і ўчыню суд над Но.

Ì spustošu Patros ì pašlû agon' na Caan, ì ŭčynû sud nad No.

15. I вылью лютасьць Маю на Сін, крэпасьць Егіпта, і зьнішчу шматлюдства ў Но.

Ì vyl'û lûtas'c' Maû na Sìn, krèpas'c' Egìpta, ì z'nìšču šmatlûdstva ŭ No.

16. I пашлю агонь на Егіпет; затрымціць Сін, і Но рухне, і на Мэмфіс нападуць ворагі сярод дня.

Ì pašlû agon' na Egìpet; zatrymcìc' Sìn, ì No ruhne, ì na Mèmfis napaduc' voragì sârod dnâ.

17. Маладыя людзі Она і Бубаста ўпадуць ад меча, а астатнія пойдучь у палон.

Maladyâ lûdzi Ona ì Bubasta ŭpaduc' ad meča, a astatniâ pojduc' u palon.

18. I ў Тафнісе памеркне дзень, калі Я скрышу там ярмо Егіпта, і спыніцца ў ім ганарыстая магутнасьць яго. Хмара заслоніць яго, і дочки яго пойдучь у палон.

Ì ŭ Tafnìse pamerkne dzen', kalì Â skryšu tam ârmo Egìpta, ì spynìcca ŭ ìm ganarystaâ magutnas'c' âgo. Hmara zaslonìc' âgo, ì dočki âgo pojduc' u palon.

19. Так учыню я суд над Егіптам, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Tak učynû â sud nad Egìptam, ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz'.

20. У адзінаццатым годзе, у першы месяц, на сёмы дзень месяца, было мне слова Гасподняе:

U adžinaccatym godze, u peršy mesâc, na sëmy dzen' mesâca, bylo mne slova Gaspodnâe:

21. сыне чалавечы! Я ўжо скрышыў мышцу фараону, цару Егіпецкаму; і вось, яна яшчэ не абвязана на гаеньне яе і не спавіта лекарскімі перавязкамі, ад якіх бы яна атрымала сілу трымаць меч.

syne čalavečy! Â ŭžo skryšyŭ myšču faraonu, caru Egìpeckamu; ì vos', âna

âščè ne abvâzana na gaen'ne âe ì ne spavita lekarskimi peravâzkami, ad âkih by âna atrymala silu trymac' meč.

22. Таму так кажа Гасподзь Бог: вось, Я - на фараона, цара Егіпецкага, і скрышу мышцы яго, здаровую і паламаную, так што меч выпадзе з рукі ягонай.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â - na faraona, cara Egipeckaga, ì skryšu myšcy âgo, zdarovuû ì palamanuû, tak što meč wypadze z ruki âgonaj.

23. І расьсею Егіпцянаў па народах, і разьвею іх па землях.

Ì ras'seû Egipcânaŭ pa narodah, ì raz'veû ih pa zemlâh.

24. А мышцы цара Вавілонскага зраблю моцнымі, і дам яму меч Мой у руку, а мышцы фараона скрышу, і ён змушаны будзе моцна енчыць перад ім.

A myšcy cara Vavilonskaga zrablû mocnymì, ì dam âmu meč Moj u ruku, a myšcy faraona skryšu, ì ěn zmušany budze mocna enčyc' perad ìm.

25. Умацую мышцы цара Вавілонскага, а мышцы ў фараона апусьцяцца; і ўведаюць, што Я - Гасподзь, калі меч Мой дам у руку цару Вавілонскаму, і ён працягне яго на зямлю Егіпецкую.

Umacuû myšcy cara Vavilonskaga, a myšcy ŭ faraona apus'câcca; ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz', kalì meč Moj dam u ruku caru Vavilonskamu, ì ěn pracâgne âgo na zâmlû Egipeckuû.

26. І расьсею Егіпцянаў па народах, і разьвею іх па землях і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Ì ras'seû Egipcânaŭ pa narodah, ì raz'veû ih pa zemlâh ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz'.

1. У адзінаццатым годзе, у трэцім месяцы, у першы дзень месяца было мне слова Гасподняе:

U adžinaccatym godze, u trècìm mesâcy, u peršy dzen' mesâca bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! скажы фараону, цару Егіпецкаму, і народу ягонаму: з кім ты раўняеш сябе ў велічы тваёй?

syne čalavečy! skažy faraonu, caru Egipeckamu, i narodu âgonamu: z kìm ty raŭnâeš sâbe ũ veličy tvaëj?

3. Вось, Асур быў кедр на Ліване з прыгожымі галінамі і цяністаю лістотаю і высокі ростам: вяршаліна ягоная была сярод тоўстых сукоў.

Vos', Asur byŭ kedr na Lìvane z prygožymì galinamì i cànistaŭ listotaŭ i vysokì rostam: vâršalina âgonaâ byla sârod toŭstyh sukoŭ.

4. Воды гадавалі яго, бездань падымала яго, рэкі яе абмывалі гадавальнік ягоны, і яна пратокі свае пасылала да ўсіх дрэў польных.

Vody gadavali âgo, bezdan' padymala âgo, rèki âe abmyvali gadaval'nik âgony, i âna pratokì svae pasylala da ũsìh drèŭ pol'nyh.

5. Таму вышыня яго перавысіла ўсе дрэвы польныя, і сукоў на ім было многа, і галіны яго памножыліся, і сукі яго рабіліся доўгімі ад мноства вады, калі ён разрастаўся.

Tamu vyšynâ âgo peravysila ũse drèvy pol'nyâ, i sukoŭ na ìm bylo mnoga, i galìny âgo pamnožylisâ, i sukì âgo rabilisâ doŭgìmì ad mnostva vady, kali ën razrastaŭsâ.

6. На суках яго вілі гнёзды ўсякія птушкі нябесныя, пад галінамі яго выводзілі дзяцей ўсякія зьвяры польныя, і пад ценем яго жылі ўсякія шматлікія народы.

Na sukah âgo vilì gnězdy ũsâkiâ ptuški nâbesnyâ, pad galinami âgo vyvodzili dzâcej ũsâkiâ z'vâry pol'nyâ, i pad cenem âgo žyli ũsâkiâ šmatlikiâ narody.

7. Ён красаваўся вышынёю свайго росту, даўжынёю галін сваіх, бо корань яго быў каля вялікіх водаў.

Ěn krasavaŭsâ vyšyněû svajgo rostu, daŭžyněû galin svaih, bo koran' âgo byŭ kalâ vâlikih vodaŭ.

8. Кедры ў садзе Божым ня засьцілі яго; кіпарысы не раўняліся з сукамі ягонымі, і каштаны ня былі велічынёю з галіны ягоныя, ніводнае дрэва ў садзе Божым не раўнялася зь ім прыгажосьцю сваёю.

Kedry ũ sadze Božym nâ zas'cili âgo; kîparysy ne raŭnâlisâ z sukami âgonymi, i kaštany nâ byli veličyněû z galiny âgonyâ, nîvodnae drèva ũ sadze Božym ne raŭnâlasâ z' im prygažos'cû svaëû.

9. Я ўпрыгожыў яго мноствам галін яго, так што ўсе дрэвы Эдэмскія ў садзе Божым зайздросьцілі яму.

Â ũprygožyŭ âgo mnostvam galin âgo, tak što ũse drèvy Ědèmskiâ ũ sadze Božym zajzdros'cili âmu.

10. Таму так сказаў Гасподзь Бог: за тое, што ты высокі зрабіўся ростам і вяршаліну сваю выставіў сярод тоўстых сукоў, і сэрца ягонае заганарылася веліччу яго,

Tamu tak skazaŭ Gaspodz' Bog: za toe, što ty vysoki zrabiŭsâ roстам i vâršalînu svaû vystaviŭ sârod toŭstyh sukoŭ, i sèrca âgonae zaganarylasâ veličču âgo,

11. за тое Я аддаў яго ў рукі валадару народаў; ён зрабіў зь ім, як трэба: за пахібнасьць яго Я адкінуў яго.

za toe Â addaŭ âgo ũ ruki valadaru narodaŭ; ěn zrabiŭ z' im, âk trèba: za pahîbnas'c' âgo Â adkînuŭ âgo.

12. І сьсеклі яго чужаземцы, самыя лютыя з народаў, і скінулі яго на

горы: і на ўсе даліны ўпалі галіны яго; і сукі яго паламаліся на ўсіх лагчынах зямлі, і з-пад ценю яго сышлі ўсе народы зямлі і пакінулі яго.

Ì s'sekli âgo čužazemcy, самыâ lûtyâ z narodaŭ, ì skìnuli âgo na gory: ì na ŭse daliny ŭpali galiny âgo; ì sukì âgo palamalisâ na ŭsìh lagčynah zâmlì, ì z-pad cenû âgo syšlì ŭse narody zâmlì ì pakìnuli âgo.

13. На руінах яго пасяліліся ўсякія птушкі нябесныя, і ў суках былі ўсякія польныя зьвяры.

Na ruinah âgo pasâlilisâ ŭsâkiâ ptuški nâbesnyâ, ì ŭ sukah byli ŭsâkiâ pol'nyâ z'vâry.

14. Гэта на тое, каб ніякія дрэвы каля водаў ня пышаліся высокім ростам сваім і не падымалі вяршалін сваіх спасярод тоўстых сукоў, і каб не ляпіліся да іх праз вышыню іх дрэвы, якія п'юць ваду, бо ўсе яны будуць аддадзены сьмерці, у апраметную краіну разам з сынамі чалавечымі, што сышлі ў магілу.

Gèta na toe, kab niâkiâ drèvy kalâ vodaŭ nâ pyšalisâ vysokim rostam svaim ì ne padymali vâršalìn svaih spasârod toŭstyh sukoŭ, ì kab ne lâpilisâ da ih праз vyšynû ih drèvy, âkiâ p'ûc' vadu, bo ŭse âny buduc' addadzeny s'merci, u aprametnuû krainu razam z synami čalavečymi, što syšlì ŭ magilu.

15. Так кажа Гасподзь Бог у той дзень, калі ён сышоў у магілу, Я ўчыніў бедаваньне па ім, загаварыў дзеля яго бездань і спыніў рэкі яе, і затрымаў вялікія воды і запамрочыў па ім Ліван, і ўсе дрэвы польныя былі ў маркоце па ім.

Tak kaža Gaspodz' Bog u toj dzen', kalì ën syšoŭ u magilu, Â ŭčyniŭ bedavan'ne pa im, zagavaryŭ dzelâ âgo bezdan' ì spyniŭ rèki âe, ì zatrymaŭ vâlikiâ vody ì zapamročyŭ pa im Lìvan, ì ŭse drèvy pol'nyâ byli ŭ markoце pa im.

16. Шумам падзеньня яго Я прывёў у трымценьне народы, калі зьвёў

яго ў апраметную, да тых, што адышлі ў магілу, і ўзрадаваліся ў апраметнай краіне ўсе дрэвы Эдэма, адметныя і самыя лепшыя ў Ліване, якія ўсе п'юць ваду;

Šumam padzen' nâ âgo Â pryvëŭ u trymcen'ne narody, kali z'vëŭ âgo ŭ aprametnuŭ, da tyh, što adyšli ŭ magilu, i ŭzradavalisâ ŭ aprametnaj kraïne ŭse drëvy Èdèma, admetnyâ i samyâ lepšyâ ŭ Livane, âkiâ ŭse p'ûc' vadu;

17. бо і яны зь ім адышлі ў апраметную да пабітых мечам, і супольнікі ягоныя, што жылі пад ягоным ценем, сярод народаў.

bo i âny z' im adyšli ŭ aprametnuŭ da pabityh mečam, i supol'niki âgonyâ, što žyli pad âgonym cenem, sârod narodaŭ.

18. Дык вось, зь якім дрэвам Эдэмскім раўняўся ты ў славе і велічы?

Але цяпер нароўні з дрэвамі Эдэмскімі ты будзеш зьведзены ў апраметную, будзеш ляжаць сярод неабрэзаных, з пабітымі мечам.

Гэта фараон і ўсё мноства народу яго, кажа Гасподзь Бог.

Dyk vos', z' âkim drëvam Èdèmskim raŭnâŭsâ ty ŭ slave i veličy? Ale câper naroŭni z drëvami Èdèmskimi ty budzeš z'vedzeny ŭ aprametnuŭ, budzeš lâžac' sârod neabrëzanyh, z pabitymi mečam. Gèta faraon i ŭsë mnostva narodu âgo, kaža Gaspodz' Bog.

32 Кіраўнік

1. У дванаццатым годзе, у дванаццатым месяцы, у першы дзень месяца, было мне слова Гасподняе:

U dvanaccatym godze, u dvanaccatym mesâcy, u peršy dzen' mesâca, bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! узьнясі плач па фараоне, цары Егіпецкім, і скажы яму: ты, як малады леў сярод народаў і як пачварына ў морах, кідаешся

ў рэках тваіх і каламуціш нагамі тваімі воды, і топчаш патокі іх.

syne čalavečy! uz'nâsi plač pa faraone, cary Egipeckim, i skažy âmu: ty, âk malady leŭ sârod narodaŭ i âk pačvaryna ŭ morah, kidaešsâ ŭ rëkah tvaïh i kalamuciš nagamì tvaïmì vody, i topčaš patokì ih.

3. Так кажа Гасподзь Бог: Я закіну на цябе сетку Маю на сходзе многіх народаў, і яны выцягнуць цябе Маёю мярэжаю.

Tak kaža Gaspodz' Bog: Â zakìnu na câbe setku Maŭ na shodze mnogih narodaŭ, i âny vycâgnuc' câbe Maëŭ mârèžaŭ.

4. І выкіну цябе на зямлю, у чыстым полі кіну цябе, і будуць садзіцца на цябе ўсякія нябесныя птушкі і насычацца табою зьвяры ўсёй зямлі.

Ì vykìnu câbe na zâmlû, u čystym poli kìnu câbe, i buduc' sadzicca na câbe ŭsâkiâ nâbesnyâ ptuški i nasyčacca taboŭ z'vâry ŭsëj zâmlì.

5. І раскідаю мяса тваё па горах, і даліны напоўню тваімі трупамі.

Ì raskìdaŭ mâsa tvaë pa gorah, i dalìny napoŭnŭ tvaïmì trupamì.

6. І зямлю плаваньня твайго напаю крывёю тваёю да самых гор: і калдобіны будуць напоўнены табою.

Ì zâmlû plavan'nâ tvajgo napaŭ kryvëŭ tvaëŭ da samyh gor: i kaldobìny buduc' napoŭneny taboŭ.

7. І калі ты патухнеш, зачыню нябёсы і зоркі на іх зацьмлю, сонца засланю хмараю, і месяц ня будзе сьвяціцца сьвятлом сваім.

Ì kalì ty patuhneš, začynŭ nâbësy i zorkì na ih zac'mlû, sonca zaslanŭ hmaraŭ, i mesâc nâ budze s'vâcicca s'vâtlom svaim.

8. Усе сьвяцілы, што сьвецяцца на нябёсах, запамрочу над табою і на зямлю тваю навяду цемру, кажа Гасподзь Бог.

Use s'vâcily, što s'vecâcca na nâbëсах, zapamroču nad taboŭ i na zâmlû tvaŭ navâdu cemru, kaža Gaspodz' Bog.

9. Зьбянтэжу сэрца многіх народаў, калі агалашу пра падзеньне тваё

паміж народаў па землях, якіх ты ня ведаў.

Z'bântèžu sèrca mnogih narodaŭ, kalì agalašu pra padzen'ne tvaë pamiz narodaŭ pa zemlâh, âkih ty nâ vedaŭ.

10. І зжахну табою многія народы, і цары іхнія скалануцца па табе ад страху, калі мечам Маім страсяну перад абліччам іхнім, і штохвіліны будуць трымцець кожны за душу сваю ў дзень падзенья твайго.

Ì zžahnu taboŭ mnogîâ narody, ì cary ihniâ skalanucca pa tabe ad strahu, kalì mečam Maìm Strasânu perad abliččam ihnim, ì štohvîlîny buduc' trymcec' kožny za dušu svaŭ ŭ dzen' padzen'nâ tvajgo.

11. Бо так кажа Гасподзь Бог: меч цара Вавілонскага прыйдзе на цябе.

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: meč cara Vavilonskaga pryjdzè na câbe.

12. Ад мечаў дужых загіне народ твой; усе яны - самыя лютыя з народаў, і знішчаць гонар Егіпта, і загіне ўсё мноства ягонае.

Ad mečaŭ dužyh zagîne narod tvoj; use âny - samyâ lûtyâ z narodaŭ, ì z'niščac' gonar Egîpta, ì zagîne ŭsë mnostva âgonae.

13. І вынішчу ўсё быдла яго каля вялікіх водаў, і наперад ня будзе каламуціць іх нага чалавечая, і капыты быдла ня будуць каламуціць іх.

Ì vynišču ŭsë bydla âgo kalâ vâlikih vodaŭ, ì naperad nâ budze kalamucic' ih naga čalavečaâ, ì kapyty bydla nâ buduc' kalamucic' ih.

14. Тады дам спакой водам іхнім, і зраблю, што рэкі іхнія пацякуць, як алей, кажа Гасподзь Бог.

Tady dam spakoj vodam ihnim, ì zrablû, što rèkì ihniâ pacâkuc', âk alej, kaža Gaspodz' Bog.

15. Калі зраблю зямлю Егіпецкую пустыняю, і калі пазбудзецца зямля ўсяго, што напаўняе яе; калі паб'ю ўсіх, хто жыве на ёй, тады ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Kalì zrablû zâmlû Egîpeckuŭ pustynâŭ, ì kalì pazbudzecca zâmlâ ŭsâgo, što

*napaŭnâe âe; kalì pab'û ŭsìh, hto žyve na èj, tady ŭvedaŭc', što Â -
Gaspodz'.*

16. Вось сьлэзная песня, якую будуць сьпяваць; дочки народаў будуць сьпяваць яе; па Егіпце і па ўсім мностве яго будуць сьпяваць яе, кажа Гасподзь Бог.

Vos' s'lëznaâ pes'nâ, âkuû buduc' s'pâvac'; dočkì narodaŭ buduc' s'pâvac' âe; pa Egìpce ì pa ŭsìm mnoštve âgo buduc' s'pâvac' âe, kaža Gaspodz' Bog.

17. У дванаццатым годзе, у пятнаццаты дзень таго самага месяца, было мне слова Гасподня:

U dvanaccatym godze, u pâtnaccaty dzen' tago samaga mesâca, bylo mne slova Gaspodnâe:

18. сыне чалавечы! аплач народ Егіпецкі, і скінь яго, яго і дочак славытых народаў у апраметную, з тымі, што адыходзяць у магілу.

syne čalavečy! aplač narod Egìpeckì, ì skìn' âgo, âgo ì dočak slavutyh narodaŭ u aprametnuû, z tymì, što adyhodzâc' u magilu.

19. Каго ты пераўзыходзіш? сьдзі, і ляжы зь неабрэзанымі.

Kago ty peraŭzyhodziš? sydzi, ì lâžy z' neabrèzanymì.

20. Тыя ўпадуць сярод забітых мечам, і ён аддадзены мечу; цягнеце яго і ўсё мноства яго.

Tyâ ŭpaduc' sârod zabityh mečam, ì èn addadzeny meču; câgnece âgo ì ŭsë mnoštva âgo.

21. Сярод апраметнай будуць гаварыць пра яго і пра спрымірэнцаў ягоных першыя з герояў; яны загінулі і ляжаць там сярод неабрэзаных, пабітыя мечам.

Sârod aprametnaj buduc' gavaryc' pra âgo ì pra sprymìrëncaŭ âgonyh peršyâ z geroaŭ; âny zagìnulì ì lâžac' tam sârod neabrèzanyh, pabityâ

mečam.

22. Там Асур і ўсё полчышча ягонае, вакол яго труны іхнія, усе пабітыя, зваяваныя мечам.

Tam Asur i ŭsë polčyšča âgonae, vakol âgo truny ihniâ, use pabityâ, zvaâvanyâ mečam.

23. Труны яго пастаўлены ў самай глыбіні апраметнай, і полчышча яго вакол грабніцы ягонай, усе пабітыя, што загінулі ад меча, тыя, якія пашыралі жудасьць на зямлі жывых.

Truny âgo pastaŭleny ŭ samaj glybini aprametnaj, i polčyšča âgo vakol grabnicy âgonaj, use pabityâ, što zagìnulì ad meča, tyâ, âkiâ pašyrali žudas'c' na zâmlì žyvyh.

24. Там Элам з усім мноствам сваім вакол магільніцы ягонай, усе яны - пабітыя, што загінулі ад меча, якія неабрэзанымі сышлі ў апраметную, якія распаўсюдзілі сабою жах на зямлі жывых і нясуць ганьбу сваю з тымі, што адышлі ў магілу.

Tam Èlam z usim mnostvam svaim vakol magil'nicy âgonaj, use âny - pabityâ, što zagìnulì ad meča, âkiâ neabrèzanymi syšli ŭ aprametnuû, âkiâ raspaŭsûdzilì saboû žah na zemli žyvyh i nâsuc' gan'bu svaû z tymi, što adyšli ŭ magilu.

25. Сярод пабітых далі ложка яму з усім мноствам ягоным; вакол яго - труны іхнія, усе неабрэзаныя, пабітыя мечам: і як ён пашыраў жах на зямлі жывых, дык і нясуць на сабе ганьбу нароўні з тымі, што адышлі ў магілу і пакладзены сярод пабітых.

Sârod pabityh dali ložak âmu z usim mnostvam âgonym; vakol âgo - truny ihniâ, use neabrèzanyâ, pabityâ mečam: i âk ën pašyraŭ žah na zâmlì žyvyh, dyk i nâsuc' na sabe gan'bu naroŭni z tymi, što adyšli ŭ magilu i pakladzeny sârod pabityh.

26. Там Мэшэх і Тувал з усім мноствам сваім; вакол яго - труны іхнія, усе неабрэзаныя, пабітыя мечам, бо яны разносілі жах па зямлі жывых.

Tam Mèšèh ì Tuval z usim mnostvam svaim; vakol âgo - truny ihniâ, use neabrèzanyâ, pabityâ mečam, bo âny raznosili žah pa zâmlì žyvyh.

27. Ці не павінны і яны ляжаць зь мёртвымі неабрэзанымі героямі, якія з вайсковай зброяй сваёю сышлі ў апраметную і мечы свае паклалі сабе пад галовы, і засталася пахібнасьць іхняя на касьцях іхніх, бо яны, як дужыя, былі жудасьцю на зямлі жывых.

Cì ne pavìnny ì âny lâžac' z' mèrtvymì neabrèzanymì geroâmì, âkiâ z vajskovaj zbroâj svaëû syšli ũ aprametnuû ì mečy svae paklali sabe pad galovy, ì zastalasâ pahìbnas'c' ihnââ na kas'câh ihnih, bo âny, âk dužyâ, byli žudas'cû na zâmlì žyvyh.

28. І ты будзеш зламаны сярод неабрэзаных і ляжаць з пабітымі мечам.

Ì ty budzeš zlamany sârod neabrèzanyh ì lâžac' z pabitymì mečam.

29. Там - Эдом і цары яго і ўсе князі яго, якія пры ўсёй сваёй адвазе пакладзены сярод пабітых мечам; яны ляжаць зь неабрэзанымі, што сышлі ў магілу.

Tam - Èdom ì cary âgo ì ũse knâzi âgo, âkiâ pry ũsëj svaëj advaze pakladzeny sârod pabityh mečam; âny lâžac' z' neabrèzanymì, što syšli ũ magìlu.

30. Там уладары поўначы, усе яны і ўсе Сіданяне, якія сышлі туды з пабітымі, бо былі пасаромленыя ў магутнасьці сваёй, што наводзіла жах, - і ляжаць яны зь неабрэзанымі, пабітымі мечам, і нясуць ганьбу сваю з тымі, што адышлі ў магілу.

Tam uladary poŭnačy, use âny ì ũse Sìdanâne, âkiâ syšli tudy z pabitymì, bo byli pasaromlenyâ ũ magutnas'ci svaëj, što navodzila žah, - ì lâžac' âny z'

neabrèzanymi, pabitymi mečam, i nâsuc' gan'bu svaû z tymi, što adyšli ŭ magilu.

31. Убачыць іх фараон і сучэшныца ўсім мноствам сваім, пабітым мечам, фараон і ўсё войска ягонае, кажа Гасподзь Бог.

Ubačyc' ih faraon i sucešycca ŭsìm mnostvam svaim, pabitym mečam, faraon i ŭsë vojska âgonae, kaža Gaspodz' Bog.

32. Бо Я пашыру страх Мой на зямлі жывых, і пакладзены будзе фараон і ўсё мноства ягонае сярод неабрэзаных з пабітымі мечам, кажа Гасподзь Бог.

Bo Â pašyru strah Moj na zâmlì žyvyh, i pakladzeny budze faraon i ŭsë mnostva âgonae sârod neabrèzanyh z pabitymi mečam, kaža Gaspodz' Bog.

33 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! прамові слова да сыноў народу твайго і скажы ім: калі Я на якую-небудзь зямлю навяду меч, і народ той зямлі возьме спасярод сябе чалавека і паставіць яго ў сябе вартаўніком,

syne čalavečy! pramovì slova da synoŭ narodu tvajgo i skažy im: kalì Â na âkuû-nebudz' zâmlû navâdu meč, i narod toj zâmlì voz'me spasârod sâbe čalaveka i pastavic' âgo ŭ sâbe vartaŭnikom,

3. і ён, як убачыць меч, што ідзе на зямлю, затрубіць у трубу і асьцеражэ народ,

ì ën, âk ubačyc' meč, što idze na zâmlû, zatrubic' u trubu i as'ceražè narod,

4. і калі хто будзе слухаць голас трубы, але не асьцеражэ цябе; дык калі меч прыйдзе і захопіць яго, кроў ягоная будзе на яго галаве.

ì kalì hto budze sluhac' golas truby, ale ne as'ceražè cãbe; dyk kalì meč pryjdze ì zahopic' âgo, kroŭ âgonaâ budze na âgo galave.

5. Голас трубы ён чуў, але не асьцярогся, кроў ягоная на ім будзе; а хто асьцярогся, той выратуе жыцьцё сваё.

Golas truby ën čuŭ, ale ne as'cãrogsâ, kroŭ âgonaâ na im budze; a hto as'cãrogsâ, toj vyratue žyc'cë svaë.

6. Калі ж вартаўнік бачыў, як ішоў меч, і не затрубіў у трубу, і народ ня быў перасьцярожаны, дык калі прыйдзе меч і адбярэ ў каго зь іх жыцьцё, гэты будзе схоплены за грахі свае, але кроў ягоную спагоняць з рук вартаўніка.

Kalì ž vartaŭnik bačyŭ, âk išoŭ meč, ì ne zatrubìŭ u trubu, ì narod nâ byŭ peras'cãrožany, dyk kalì pryjdze meč ì adbârè ŭ kago z' ih žyc'cë, gèty budze shopleny za grahì svaë, ale kroŭ âgonuŭ spagonâc' z ruk vartaŭnika.

7. І цябе, сыне чалавечы, Я паставіў вартавым дому Ізраілеваму, і ты будзеш чуць з вуснаў Маіх слова і настаўляць іх на розум ад Мяне.

Ì cãbe, syne čalavečy, Â pastaviŭ vartavym domu Ìzrailevamu, ì ty budžeš čuc' z vusnaŭ Maih slova ì nastauílac' ih na rozum ad Mâne.

8. Калі Я скажу беззаконьніку: "пахібнік! ты сьмерцю памрэш", а ты ня будзеш нічога казаць, каб асьцерагчы пахібніка ад шляху ягонага, дык пахібнік той памрэ за грэх свой, але кроў ягоную спаганю з рукі тваёй.

Kalì Â skažu bezzakon'niku: "pahìbnik! ty s'mercû pamrèš", a ty nâ budžeš ničoga kazac', kab as'ceragčy pahìbnika ad šlâhu âgonaga, dyk pahìbnik toj pamrè za grèh svoj, ale kroŭ âgonuŭ spaganu z ruki tvaëj.

9. Калі ж ты асьцерагаў пахібніка ад шляху ягонага, каб ён адварнуўся ад яго, але ён ад шляху свайго не адварнуўся, дык ён памірае за грэх свой, а ты выратаваў душу тваю.

Kalì ž ty as'ceragaŭ pahìbnika ad šlâhu âgonaga, kab ën advârnuŭsâ ad âgo,

ale ěn ad šlâhu svajgo ne advârnuŭsâ, dyk ěn pamirae za grèh svoj, a ty vyratavaŭ dušu tvaŭ.

10. I ты, сыне чалавечы, скажы дому Ізраілеваму: вы кажаце так:

"злачынствы нашыя і грахі нашыя на нас, і мы растаем у іх: як жа мы можам жыць?"

Ì ty, syne čalavečy, skažy domu Ľzrailevamu: vy kaŭace tak: "zlačynstvy našyâ ì grahì našyâ na nas, ì my rastaem u ih: âk ŭa my moŭam ŭyc'?"

11. Скажы ім: жыву Я, кажа Гасподзь Бог: не хачу сьмерці грэшніка, а каб грэшнік адварнуўся ад шляху свайго і жывы быў. Адварнецца, адварнецца ад ліхіх шляхоў вашых; і навошта паміраць вам, доме Ізраілеў?

Skažy ìm: ŭyvu Â, kaŭa Gaspodz' Bog: ne haču s'merci grèšnika, a kab grèšnik advârnuŭsâ ad šlâhu svajgo ì ŭyvy byŭ. Advârnesesâ, advârnesesâ ad lihìh šlâhoŭ vašyh; ì navošta pamirac' vam, dome Ľzraileŭ?

12. I ты, сыне чалавечы, скажы сынам народу твайго: праведнасьць праведніка не ўратуе ў дзень злачынства ягонага, і пахібнік за пахібнасьць сваю не загіне ў дзень, калі адвернецца ад пахібнасьці сваёй, гэтак сама як і праведнік у дзень зграшэньня свайго ня можа застацца жывы за сваю праведнасьць.

Ì ty, syne čalavečy, skažy synam narodu tvajgo: pravednas'c' pravednika ne ŭratue ŭ dzen' zlačynstva âgonaga, ì pahìbnik za pahìbnas'c' svaŭ ne zagìne ŭ dzen', kalì advernecca ad pahìbnas'ci svaëj, gètak sama âk ì pravednik u dzen' zgrašèn'nâ svajgo nâ moŭa zastacca ŭyvy za svaŭ pravednas'c'.

13. Калі Я скажу праведніку, што ён будзе жывы, а ён паспадзяецца на сваю праведнасьць і ўчыніць няпраўду, дык усе праведныя ўчынкі яго не ўзгадаюцца, - і ён памрэ ад няпраўды сваёй, якую ўчыніў.

Kalì Â skažu pravedniku, što ěn budze ŭyvy, a ěn paspadzâecca na svaŭ

pravednas'c' i ŭčynic' nâpraŭdu, dyk use pravednyâ ŭčynki âgo ne ŭzgadaŭcca, - i ěn pamrè ad nâpraŭdy svaěj, âkuŭ ŭčyniŭ.

14. А калі скажу пахібніку: "ты сьмерцю памрэш", і ён адвернецца ад грахоў сваіх і будзе чыніць справядлівасьць і праўду,

A kalì skažu pahìbniku: "ty s'mercŭ pamrèš", i ěn advernecca ad grahoŭ svaìh i budze čynic' spravâdlivas'c' i praŭdu,

15. калі гэты пахібнік верне заклад, за адабранае заплаціць, будзе хадзіць паводле законаў жыцця, ня робячы нічога благога, - дык ён будзе жывы, не памрэ.

kalì gèty pahìbnik verne zaklad, za adabranae zaplacìc', budze hadzìc' pavodle zakonaŭ žyc'câ, nâ robâčy ničoga blagoga, - dyk ěn budze žyvy, ne pamrè.

16. Ніводзін грэх ягоны, якія ён зрабіў, не ўзгадаецца яму; ён пачаў чыніць справядлівасьць і праўду, ён будзе жывы.

Nìvodzìn grèh âgony, âkiâ ěn zrabiŭ, ne ŭzgadaecca âmu; ěn pačauŭ čynic' spravâdlivas'c' i praŭdu, ěn budze žyvy.

17. А сыны народу твайго кажуць: "няправільны шлях Госпада", тым часам як іхні шлях няправільны.

A syny narodu tvajgo kažuc': "nâpravil'ny šlâh Gospada", tym časam âk ihni šlâh nâpravil'ny.

18. Калі праведнік адступіўся ад праведнасьці сваёй і пачаў чыніць пахібна, дык ён памрэ за тое.

Kalì pravednik adstupiŭsâ ad pravednas'ci svaěj i pačauŭ čynic' pahìbna, dyk ěn pamrè za toe.

19. І калі пахібнік адварнуўся ад пахібнасьці сваёй і пачаў чыніць справядлівасьць і праўду, ён будзе за тое жывы.

Ì kalì pahìbnik advârnuŭsâ ad pahìbnas'ci svaěj i pačauŭ čynic' spravâdlivas'c'

ì praŭdu, ěn budze za toe žyvy.

20. А вы кажаце: "няправільны шлях Госпада!" Я буду судзіць вас, доме Ізраілеў, кожнага паводле шляхоў ягоных.

A vy kažace: "nâpravil'ny šlâh Gospada!" Â budu sudzic' vas, dome ĭzraileŭ, kožnaga pavodle šlâhoŭ âgonyh.

21. У дванаццатым годзе нашага перасяленьня, у дзясятым месяцы, у пяты дзень месяца, прыйшоў да мяне адзін з тых, што выратаваліся, зь Ерусаліма і сказаў: "разбураны горад!"

U dvanaccatym godze našaga perasâlen'nâ, u dzâsâтым mesâcy, u pâty dzen' mesâca, pryjšoŭ da mâne adzìn z tyh, što vyratavalisâ, z' Erusalìma ì skazaŭ: "razburany gorad!"

22. Але яшчэ да прыходу гэтага ўратаванага ўвечары была на мне рука Госпада, і Ён разамкнуў мне вусны, перш чым той прыйшоў да мяне раницай. І разамкнуліся вусны мае, і я ўжо ня быў бязмоўны.

Ale âščè da pryhodu gètaga ŭratavanaga ŭvečary byla na mne ruka Gospada, ì Ěn razamknuŭ mne vusny, perš čym toj pryjšoŭ da mâne ranìcaj. ì razamknulisâ vusny mae, ì â ŭžo nâ byŭ bâzmoŭny.

23. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

24. сыне чалавечы! тыя, што жывуць на апусьцелых мясьцінах у зямлі Ізраілевай, кажуць: Абрагам быў адзін - і атрымаў на валоданьне зямлю гэтую, а нас многа; дык вось, нам дадзена зямля гэтая на валоданьне.

syne čalavečy! tyâ, što žyvuc' na apus'celyh mâs'cinah u zâmlì ĭzrailevaj, kažuc': Abragam byŭ adzìn - ì atrymaŭ na valodan'ne zâmlû gètuû, a nas mnoga; dyk vos', nam dadzena zâmlâ gètaâ na valodan'ne.

25. Таму скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: вы ясьце з крывёю і

падымаеце вочы вашыя да ідалаў вашых і праліваеце кроў, - і хочаце валодаць зямлёю?

Tamu skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: vy âs'ce z kryvëû i padymaece vočy vašyâ da idalaŭ vašyh i pralivaece kroŭ, - i hočace valodac' zâmlëû?

26. Вы абапіраецеся на меч ваш, робіце гідоты, апаганьваеце жонку адзін у аднаго, і хочаце валодаць зямлёю?

Vy abapiraecesâ na meč vaš, robice gidoty, apagan'vaece žonku adžin u adnago, i hočace valodac' zâmlëû?

27. Вось, што скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: жыву Я! тыя, якія - на мясьцінах спустошаных, загінуць ад меча, а хто - у полі, таго аддам, каб зьелі зьвяры; а якія - ва ўмацаваньнях і ў пячорах, тыя памруць ад згубнай пошасьці.

Vos', što skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: žyvu Â! tyâ, âkiâ - na mâs'cînah spustošanyh, zagînuc' ad meča, a hto - u poli, tago addam, kab z'eli z'vâry; a âkiâ - va ŭmacavan'nâh i ŭ pâčorah, tyâ pamruc' ad zgubnaj pošas'ci.

28. І зраблю зямлю пустыняю з пустынь, і ганарлівая магутнасць яе спыніцца, і горы Ізраілевыя апусьцеюць, так што ня будзе праходжых.

Î zrablû zâmlû pustynâû z pustyn', i ganarlivaâ magutnas'c' âe spynicca, i gory İzrailevyâ apus'ceûc', tak što nâ budze prahodžyh.

29. І ўведаюць, што Я - Гасподзь, калі зраблю замлю пустыняю з пустынь за ўсе гідоты іхнія, якія яны рабілі.

Î ŭvedaûc', što Â - Gaspodz', kalî zrablû zamlû pustynâû z pustyn' za ŭse gidoty ihniâ, âkiâ âny rabili.

30. А пра цябе, сыне чалавечы, сыны народу твайго гавораць каля сьцен і ў дзвьярах дамоў і кажуць адзін аднаму, брат брату: ідзеце і паслухайце, якое слова выйшла ад Госпада.

A pra câbe, syne čalavečy, syny narodu tvajgo gavorac' kalâ s'cen i ŭ

dz'vârah damoŭ i kažuc' adzin adnamu, brat bratu: idzece i pasluhajce, âkoe slova vyjšla ad Gospada.

31. І яны прыходзяць да цябе, як на народную сходню, і сядзе перад абліччам тваім народ Мой, і слухаюць словы твае, але ня выконваюць іх; бо яны ў вуснах сваіх робяць з гэтага забаўку, сэрца іхняе цягнецца за карысьлівасьцю іхняю.

Ĭ âny pryhodzâc' da câbe, âk na narodnuŭ shodnŭ, i sâdae perad abliččam tvaim narod Moj, i sluhaŭc' slovy tvae, ale nâ vykonvaŭc' ih; bo âny ŭ vusnah svaih robâc' z gètaga zabaŭku, sèrca ihnâe câgnecca za karys'livas'cŭ ihnâŭ.

32. І вось, ты для іх - як забаўны сьпявак з прыемным голасам і добра граеш; яны слухаюць словы твае, але ня выконваюць іх.

Ĭ vos', ty dlâ ih - âk zabaŭny s'pâvak z pryemnym golasam i dobra graeš; âny sluhaŭc' slovy tvae, ale nâ vykonvaŭc' ih.

33. Але калі збудзецца - вось, ужо і збываецца, - тады ўведаюць, што сярод іх быў прарок.

Ale kalì zbudzecca - vos', užo i zbyvaecca, - tady ŭvedaŭc', što sârod ih byŭ prarok.

34 Кіраўнік

1. І было мне слова Гасподняе:

Ĭ bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! вымаві прароцтва на пастыраў Ізраілевых, вымаві прароцтва і скажы ім, пастырам: так кажа Гасподзь Бог: гора пастырам Ізраілевым, якія пасьвілі саміх сябе! ці ж ня статак павінны пасьвіць пастыры?

syne čalavečy! vymavi praroctva na pastyraŭ ĭzrailevyh, vymavi praroctva ĭ skažy im, pastyram: tak kaža Gaspodz' Bog: gora pastyram ĭzrailevym, âkiâ pas'vili samih sâbe! ci ž nâ statak pavinny pas'vic' pastyry?

3. Вы елі тлушч і воўнаю апраналіся, укормленых авечак калолі, а статак ня пасьвілі.

Vy eli tlušč ĭ voŭnaŭ apranalisâ, ukormlenyh avečak kaloli, a statak nâ pas'vili.

4. Слабых не мацавалі і хвораі авечкі ня лекавалі і параненаі не перавязвалі, і сагнанаі не вярталі і згубленаі ня шукалі, а кіравалі імі з гвалтам і жорсткасьцю.

Slabyh ne macavali ĭ hvoraj avečki nâ lekavali ĭ paranenaj ne peravâzvali, ĭ sagnanaj ne vârtali ĭ zgublenaj nâ šukali, a kiravali imi z gvaltam ĭ žorstkas'cŭ.

5. І расьсеяліся яны бяз пастыра і расьсеяўшыся парабіліся ежаю ўсякаму зьверу польнаму.

ĭ ras'seâlisâ âny bâz pastyra ĭ ras'seâŭšysâ parabilisâ ežaŭ ŭsâkamu z'veru pol'namu.

6. Блукаюць авечкі Мае па ўсіх горах і па ўсякіх высокіх пагорках, і па ўсім улоньні зямлі расьсеяліся авечкі Мае, і ніхто не разьведвае пра іх і ніхто ня шукае іх.

Blukaŭc' avečki Mae pa ŭsich gorah ĭ pa ŭsâkih vysokih pagorkah, ĭ pa ŭsim ulon'ni zâmli ras'seâlisâ avečki Mae, ĭ nihto ne raz'vedvae pra ih ĭ nihto nâ šukaе ih.

7. Таму, пастыры, выслухайце слова Гасподняе.

Tamu, pastyry, vysluhajce slova Gaspodnâe.

8. Жыву Я! кажа Гасподзь Бог; за тое, што авечкі Мае былі пакінутыя, каб іх пахапалі, і бяз пастыра зрабіліся авечкі Мае ежаю ўсякаму зьверу польнаму, і пастыры Мае ня шукалі авечак Маіх і пасьвілі пастыры

саміх сябе, а авечак Маіх ня пасьвілі,

Žyvu Â! kaža Gaspodz' Bog; za toe, što avečki Mae byli pakinutyâ, kab ih pahapali, i bâz pastyra zrabilisâ avečki Mae ežaû ũsâkamu z'veru pol'namu, i pastyry Mae nâ šukali avečak Maih i pas'vili pastyry samih sâbe, a avečak Maih nâ pas'vili,

9. за тое, пастыры, паслухайце слова Гасподняе.

za toe, pastyry, pasluhajce slova Gaspodnâe.

10. Так кажа Гасподзь Бог: вось Я - на пастыраў, і спаганю авечак Маіх з рук іхніх і ня дам ім болей пасьвіць авечак, і ня будуць болей пастыры пасьвіць саміх сябе, і вырву авечак Маіх з пашчанак іхніх, і ня будуць яны ежаю ім.

Tak kaža Gaspodz' Bog: vos' Â - na pastyraŭ, i spaganû avečak Maih z ruk ihnih i nâ dam im bolej pas'vic' avečak, i nâ buduc' bolej pastyry pas'vic' samih sâbe, i vyrvu avečak Maih z paščanak ihnih, i nâ buduc' âny ežaû im.

11. Бо так кажа Гасподзь Бог: вось Я Сам знайду авечак Маіх і агледжу іх.

Bo tak kaža Gaspodz' Bog: vos' Â Sam znajdu avečak Maih i agledžu ih.

12. Як пастух правярае статак свой у той дзень, калі ён сярод статку свайго расьсеянага, так Я перагледжу авечак Маіх і вызвалю іх з усіх мясьцінаў, у якія яны былі расьсеяны ў дзень хмарны і змрочны.

Âk pastuh pravârae statak svoj u toj dzen', kali ën sârod statku svajgo ras'seânaga, tak Â peragledžu avečak Maih i vyzvalû ih z usih mâs'cinaŭ, u âkiâ âny byli ras'seâny ũ dzen' hmarny i zmročny.

13. І выведу іх з народаў і зьбяру іх з краін, і прывяду іх у зямлю іхнюю і буду пасьвіць іх на горах Ізраілевых, каля патокаў і на ўсіх населеных мясьцінах зямлі гэтай.

Î vyvedu ih z narodaŭ i z'bâru ih z krain, i pryvâdu ih u zâmlû ihnûû i budu

pas'vic' ih na gorah Izrailevyh, kalâ patokaŭ i na ŭsiah naselenyh mâs'cinah zâmlì gètaj.

14. Буду пасьвіць іх на добрай пашы, і кашара іхняя будзе на высокіх горах Ізраілевых; там яны будуць адпачываць у добрым загоне і будуць пасьвіцца на сакавітай пашы - на горах Ізраілевых.

Budu pas'vic' ih na dobroj pašy, i kašara ihnââ budze na vysokih gorah Izrailevyh; tam âny buduc' adpačyvac' u dobrym zagone i buduc' pas'vicca na sakavitaj pašy - na gorah Izrailevyh.

15. Я буду пасьвіць авечкі Мае і Я буду пакоіць іх, кажа Гасподзь Бог.
Â budu pas'vic' avečki Mae i Â budu pakoic' ih, kaža Gaspodz' Bog.

16. Якая згубілася, тую знайду і адагнаную вярну, і параненую перавяжу і хворую ўмацую, і ўтлусьцелую і буйную зьнішчу; буду пасьвіць іх па праўдзе.

Âkaâ zgubilasâ, tuŭ znajdu i adagnanuŭ vârnŭ, i paranenuŭ peravâžu i hvoruŭ ŭmacuŭ, i ŭtlus'celuŭ i bujnuŭ z'nišču; budu pas'vic' ih pa praŭdze.

17. А вас, авечкі Мае, - так кажа Гасподзь Бог, - вось, Я буду судзіць паміж авечкаю і авечкаю, паміж бараном і казлом.

A vas, avečki Mae, - tak kaža Gaspodz' Bog, - vos', Â budu sudzic' pamiž avečkaŭ i avečkaŭ, pamiž baranom i kazlom.

18. Хіба мала вам таго, што пасьвіцеся на добрай пашы, а між тым астатняе на пашы вашай дратуеце нагамі вашымі, п'яце чыстую ваду, а астатнюю каламуціце нагамі вашымі,

Hiba mala vam tago, što pas'vicesâ na dobroj pašy, a miž tym astatnâe na pašy vašaj dratuece nagami vašymi, p'âce čystuŭ vadu, a astatnŭŭ kalamucice nagami vašymi,

19. так што авечкі Мае павінны карміцца тым, што патаптана нагамі вашымі, і піць тое, што скаламучана нагамі вашымі?

tak što avečkì Mae pavinny karmicca tym, što pataptana nagamì vašymì, i pic' toe, što skalamučana nagamì vašymì?

20. Таму так кажа ім Гасподзь Бог: вось, Я Сам буду судзіць паміж авечкаю тлустаю і авечкаю худою.

Tamu tak kaža im Gaspodz' Bog: vos', Â Sam budu sudzic' pamiz' avečkaû tlustaû i avečkaû hudou.

21. Як што вы штурхаеце бокам і плячом, і рагамі сваімі бораце ўсіх слабых, пакуль ня выштурхнеце іх вонкі,

Âk što vy šturhaece bokam i pláčom, i ragamì svaimì borace ŭsìh slabyh, pakul' nâ vyšturhnece ih vonkì,

22. дык Я ўратую авечкі Mae, і іх ня будуць ужо расьцягваць, і рассуджу паміж авечкаю і авечкаю.

dyk Â ŭratuû avečkì Mae, i ih nâ buduc' užo ras'câgvac', i rassudžu pamiz' avečkaû i avečkaû.

23. І пастаўлю над імі аднаго пастыра, які будзе пасьвіць іх, раба Майго Давіда; ён будзе пасьвіць іх і ён будзе ў іх за пастыра.

Ì pastaŭlû nad imì adnago pastyra, âkì budze pas'vic' ih, raba Majgo Davida; ên budze pas'vic' ih i ên budze ŭ ih za pastyra.

24. І Я Гасподзь буду іхнім Богам, і раб Мой Давід будзе князем сярод іх. Я Гасподзь сказаў гэта.

Ì Â Gaspodz' budu ihnim Bogam, i rab Moj David budze knâzem sârod ih. Â Gaspodz' skazaŭ gèta.

25. І заключу зь імі запавет міру і выдалю зь зямлі лютых зьвяроў, так што ў бясьпецы жыцьмць у стэпе і спацьмуць у лясах.

Ì zaklûču z' imì zapavet miru i vydalû z' zâmlì lûtyh z'vâroŭ, tak što ŭ bâs'pecy žyc'mc' u stèpe i spac'muc' u lâsah.

26. Дам ім і ваколіцам пагорка Майго дабраславеньне, і дождж буду

пасылаць у свой час; гэта будзе дождж дабраславеньня.

Dam im i vakolicam pagorka Majgo dabraslaven'ne, i doždž budu pasylac' u svoj čas; gèta budze doždž dabraslaven'nâ.

27. І палявое дрэва будзе даваць плод свой, і зямля будзе даваць утворы свае; і будуць яны ўбясьпечаны на зямлі сваёй, і ўведаюць, што Я - Гасподзь, калі паламаю сувязі ярма іхняга і вызвалю іх з рукі рабаўніка іхняга.

Î palâvoe drèva budze davac' plod svoj, i zâmlâ budze davac' utvory svae; i buduc' âny ŭbâs'pečany na zâmli svaëj, i ŭvedaûc', što Â - Gaspodz', kali palamaû suvâzi ârma ihnâga i vyzvalû ih z ruki rabaŭnika ihnâga.

28. Яны ня будуць ужо здабычаю народаў, і палявыя зьвяры ня будуць жэрці іх; яны будуць жыць убясьпечана, і ніхто ня будзе палохаць іх.

Âny nâ buduc' užo zdabyčaû narodaŭ, i palâvyâ z'vâry nâ buduc' žèrci ih; âny buduc' žyc' ubâs'pečana, i nihto nâ budze palohac' ih.

29. І ўчыню ў іх пасадку слаўную, і ня будуць ужо гінуць ад голаду на зямлі і цярпець ганьбаваньне ад народаў.

Î ŭčynû ŭ ih pasadku slaŭnuû, i nâ buduc' užo gînuc' ad goladu na zâmli i cârpec' gan'bavan'ne ad narodaŭ.

30. І ўведаюць, што Я, Гасподзь Бог іхні - зь імі, і яны, дом Ізраілеў - Мой народ, кажа Гасподзь Бог,

Î ŭvedaûc', što Â, Gaspodz' Bog ihni - z' imi, i âny, dom Îzraileŭ - Moj narod, kaža Gaspodz' Bog,

31. і што вы - авечкі Мае, авечкі паствы Маёй; вы - людзі, а Я - Бог ваш, кажа Гасподзь Бог.

i što vy - avečkì Mae, avečkì pastvy Maëj; vy - lûdzi, a Â - Bog vaš, kaža Gaspodz' Bog.

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыны чалавечыя! павярні аблічча тваё да гары Сэір і вымаві на яе прароцтва

syny čalavečyâ! pavârni abličča tvaë da gary Sèir i vymavi na âe prarocstva

3. і скажы ёй: так кажа Гасподзь Бог: вось Я - на цябе, гара Сэір! і працягну на цябе руку Маю і зраблю цябе пустою і незаселенаю.

ì skažy ëj: tak kaža Gaspodz' Bog: vos' Â - na câbe, gara Sèir! i pracâgnu na câbe ruku Maû i zrablû câbe pustoû i nezaselenaû.

4. Гарады твае ператвару ў разваліны, і ты сама апусьцееш і ўведаеш, што Я - Гасподзь.

Garady tvae peratvaru ů razvaliny, i ty sama apus'ceeš i ůvedaeš, što Â - Gaspodz'.

5. Як што ў цябе вечная варожасьць, і ты аддавала сыноў Ізраілевых у рукі мечу ў час няшчасьця іхняга, у час канчатковай пагібелі,

Âk što ů câbe večnaâ varožas'c', i ty addavala synoů Ižrailevyh u rukì meču ů čas nâščas'câ ihnâga, u čas kančatkovaj pagìbelì,

6. за гэта, жыву Я! кажа Гасподзь Бог, зраблю цябе крывёю, і кроў будзе перасьледаваць цябе; як што ты не ненавідзела крыві, дык кроў і будзе перасьледаваць цябе.

za gèta, žyvu Â! kaža Gaspodz' Bog, zrablû câbe kryvëû, i kroů budze peras'ledavac' câbe; âk što ty ne nenavidzela kryvì, dyk kroů i budze peras'ledavac' câbe.

7. I зраблю гару Сэір пустым і бязьлюдным стэпам і вынішчу на ёй прыхадня і вяртанца.

Ì zrablû garu Sèir pustym ì bâz' lûdnym stèpam ì vynišču na ëj pryhadnâ ì vârtanca.

8. I напоўню вышыні яе забітымі яе: на пагорках тваіх і ў далінах тваіх і ва ўсіх калдобінах тваіх будуць падаць пабітыя мечам.

Ì napoŭnû vyšyni âe zabitymi âe: na pagorkah tvaih ì ŭ dalinah tvaih ì va ŭsìh kaldobinah tvaih buduc' padac' pabityâ mečam.

9. Зраблю цябе пустыняю вечнаю, і ў гарадах тваіх ня будуць жыць, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Zrablû câbe pustynâû večnaû, ì ŭ garadah tvaih nâ buduc' žyc', ì ŭvedaece, što Â - Gaspodz'.

10. Так, як ты казалася: гэтыя два народы і гэтыя дзьве зямлі будуць мае, і мы завалодаем імі, хоць і Гасподзь быў там,

Tak, âk ty kazala: gètyâ dva narody ì gètyâ dz've zâmlì buduc' mae, ì my zavalodaem imì, hoc' ì Gaspodz' byŭ tam,

11. за тое, жыву Я! кажа Гасподзь Бог, зраблю з табою ў меру нянавісьці тваёй, якую ты выказала зь нянавісьці тваёй да іх, і яўлю Сябе ім, калі буду судзіць цябе.

za toe, žyvu Â! kaža Gaspodz' Bog, zrablû z taboû ŭ meru nânavis'ci tvaëj, âkuû ty vykazala z' nânavis'ci tvaëj da ih, ì âŭlû Sâbe im, kalì budu sudzic' câbe.

12. I ўведаеш, што Я Гасподзь чуў усе глумленьні твае, якія ты вымаўляла на горы Ізраілевыя, кажучы: "апусьцелі! нам аддадзены, каб мы зьелі!"

Ì ŭvedaeš, što Â Gaspodz' čuŭ use glumlën'ni tvae, âkiâ ty vymaŭlâla na gory Ìzrailevyâ, kažučy: "apus'celi! nam addadzeny, kab my z'eli!"

13. Вы пышыліся перада Мною языком вашым і памнажалі прамовы вашыя супроць Мяне; я чуў гэта.

Vy pyšylisâ perada Mnoû âzykom vašym i pamnažali pramovy vašyâ suproc' Mâne; â čuiŕ gèta.

14. Так кажа Гасподзь Бог: калі ўся зямля будзе радавацца, Я зраблю цябе пустыняю.

Tak kaža Gaspodz' Bog: kalì ũsâ zâmlâ budze radavacca, Â zrablû câbe pustynâû.

15. Як ты радавалася таму, што доля дому Ізраілевага апусьцела, так зраблю Я і з табою: спустошана будзеш, гара Сэір, і ўся Ідумэя разам, - і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Âk ty radavalasâ tamu, što dolâ domu Ìzrailevaga apus'cela, tak zrablû Â i z taboû: spustošana budzeš, gara Sèir, i ũsâ Ìdumèâ razam, - i ũvedaûc', što Â - Gaspodz'.

36 Кіраўнік

1. І ты, сыне чалавечы, вымаві прароцтва на горы Ізраілевыя і скажы: горы Ізраілевыя! слухайце слова Гасподняе.

Ì ty, syne čalavečy, vymavi praroctva na gory Ìzrailevyâ i skažy: gory Ìzrailevyâ! sluhajce slova Gaspodnâe.

2. Так кажа Гасподзь Бог: як што вораг гаворыць пра вас: "ага! ага! і вечныя вышыні дасталіся нам на долю",

Tak kaža Gaspodz' Bog: âk što vorag gavoryc' pra vas: "aga! aga! i večnyâ vyšynì dastalisâ nam na dolû",

3. дык вымаві прароцтва і скажы, так кажа Гасподзь Бог: за тое, менавіта за тое, што спусташаюць вас і паглынаюць вас з усіх бакоў, каб вы зрабіліся здабыткам іншых народаў і былі зьліхаслоўлены і перасуджаны людзьмі,

dyk vymavi praroctva i skažy, tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, menavita za toe, što spustašaûc' vas i paglynaûc' vas z usih bakoŭ, kab vy zrabilisâ zdabytkam inšyh narodaŭ i byli z'lihasloŭleny i perasudžany lûdz'mi,

4. за гэта, горы Ізраілевыя, выслухайце слова Госпада Бога: так кажа Гасподзь Бог горам і пагоркам, лагчынам і далінам, і апусьцелым развалінам і пакінутым гарадам, якія зрабіліся здабычаю і паглумішчам іншым навакольным народам;

za gèta, gory İzrailevyâ, vysluhajce slova Gospada Boga: tak kaža Gaspodz' Bog goram i pagorkam, lagčynam i dalinam, i apus'celym razvalinam i pakinutym garadam, âkiâ zrabilisâ zdabyčau i paglumiščam inšym navakol'nym narodam;

5. за гэта так кажа Гасподзь Бог: у агні клопату Майго Я вымавіў слова на іншыя народы і на ўсю Ідумэю, якія назначылі зямлю Маю на валоданьне сабе, з сардэчнай радасьцю і з пагардай у душы асуджаючы яе на здабычу сабе.

za gèta tak kaža Gaspodz' Bog: u agni klopatu Majgo Â vymaviŭ slova na inšyâ narody i na ŭsŭ İdumèu, âkiâ naznačyli zâmlŭ Maŭ na valodan'ne sabe, z sardèčnaj radas'cu i z pagardaj u dušy asudžaŭčy âe na zdabyču sabe.

6. Таму вымаві прароцтва пра зямлю Ізраілеваю і скажы горам і пагоркам, лагчынам і далінам: так кажа Гасподзь Бог: вось, Я вымавіў гэта ў клопаце Маім, бо вы несяце на сабе паглум ад народаў.

Tamu vymavi praroctva pra zâmlŭ İzrailevuŭ i skažy goram i pagorkam, lagčynam i dalinam: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â vymaviŭ gèta ŭ klopace Maïm, bo vy nesâce na sabe paglum ad narodaŭ.

7. Таму так кажа Гасподзь Бог: Я падняў руку Маю з прысягаю, што народы, якія вакол вас, самі панясуць сорам свой.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: Â padnâŭ ruku Maŭ z prysâgaŭ, što narody,

âkiâ vakol vas, sami panâsuc' soram svoj.

8. А вы, горы Израилевыя, распусьцеце гольле ваша і будзеце радзіць плады вашыя народу Майму Израілю; бо яны скоро прыйдуць.

A vy, gory İzrailevyâ, raspus'cece gol'le vaša i budzece radzic' plady vašyâ narodu Majmu İzrailû; bo âny skora pryjduc'.

9. Бо вось, Я да вас зьвярнуся, і вас будуць урабляць і засяваць.

Bo vos', Â da vas z'vârnusâ, i vas buduc' urablâc' i zasâvac'.

10. І пасялю на вас мноства людзей, і ўвесь дом Израілеў, увесь, і заселеныя будуць гарады і забудаваныя разваліны.

İ pasâlû na vas mnostva lûdzej, i ũves' dom İzraileŭ, uves', i zaselenyâ buduc' garady i zabudavanyâ razvaliny.

11. І памножу на вас людзей і яны будуць пладзіцца і множыцца, і засялю вас, як было ў ранейшыя часы вашыя, і буду чыніць вам добра болей, чым у ранейшыя часы вашыя, - і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

İ pamnožu na vas lûdzej i âny buduc' pladzicca i množycca, i zasâlû vas, âk bylo ũ ranejšyâ časy vašyâ, i budu čynic' vam dabra bolej, čym u ranejšyâ časy vašyâ, - i ũvedaece, što Â - Gaspodz'.

12. І прывяду на вас людзей, народ Мой, Израіля, і яны будуць валодаць табою, зямля! і ты будзеш спадчынай іхняй і ня будзеш болей рабіць іх бязьдзетнымі.

İ pryvâdu na vas lûdzej, narod Moj, İzrailâ, i âny buduc' valodac' taboû, zâmlâ! i ty budzeš spadčynaj ihnâj i nâ budzeš bolej rabic' ih bâz'dzetnymi.

13. Так кажа Гасподзь Бог: за тое, што кажуць пра вас: "ты - зямля, якая есьць людзей і робіць народ твой бязьдзетным,"

Tak kaža Gaspodz' Bog: za toe, što kažuc' pra vas: "ty - zâmlâ, âkaâ es'c' lûdzej i robic' narod tvoj bâz'dzetnym,"

14. затое ўжо ня будзеш больш есьці людзей і народу твайго ня

будзеш наперад рабіць бязьдзетным, кажа Гасподзь Бог.

zatoe užo nâ budzeš bol'sh es'ci lûdzej i narodu tvajgo nâ budzeš naperad rabič' bâz'dzetnym, kažã Gaspodz' Bog.

15. I больш ня будзеш чуць зьдзеку ад народаў, паглуму ад плямёнаў не панясеш ужо на сабе, і народу твайго больш ня будзеш рабіць бязьдзетным, кажа Гасподзь Бог.

Ì bol'sh nâ budzeš čuc' z'dzeku ad narodaŭ, paglumu ad plâmënaŭ ne panâseš užo na sabe, i narodu tvajgo bol'sh nâ budzeš rabič' bâz'dzetnym, kažã Gaspodz' Bog.

16. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

17. сыне чалавечы! калі дом Ізраілеў жыў на зямлі сваёй, ён апаганьваў яе паводзінамі сваімі і ўчынкамі сваімі; шлях іх перад абліччам Маім быў як нячыстасьць жанчыны ў час ачышчэньня яе.

syne čalavečy! kali dom Izraileŭ žyŭ na zâmlì svaëj, ên apagan'vaŭ âe pavodzìnamì svaimì i ŭčynkamì svaimì; šlâh ih perad abliččam Maìm byŭ âk nâčystas'c' žančyny ŭ čas ačyščën'nâ âe.

18. I Я выліў на іх гнеў Мой за кроў, якую яны пралівалі на гэтай зямлі, і за тое, што яны апаганьвалі яе ідаламі сваімі.

Ì Â vyliŭ na ih gneŭ Moj za kroŭ, âkuŭ âny pralivalì na gètaj zâmlì, i za toe, što âny apagan'valì âe idalamì svaimì.

19. I Я расьсеяў іх па народах, і яны разьвеяны па землях; Я судзіў іх паводле шляхоў іхніх і паводле ўчынкаў іхніх.

Ì Â ras'seâŭ ih pa narodah, i âny raz'veâny pa zemlâh; Â sudziŭ ih pavodle šlâhoŭ ihnih i pavodle ŭčynkaŭ ihnih.

20. I прыйшлі яны да народаў, куды пайшлі, і зьняславілі сьвятое імя Маё, бо пра іх кажуць: "яны - народ Госпада і выйшлі зь зямлі Ягонай";

Ì pryjšli âny da narodaŭ, kudy pajšli, ì z'nâslavili s'vâtoe imâ Maë, bo pra ih kažuc': "âny - narod Gospada ì vyjšli z' zâmlì Âgonaj";

21. I пашкадаваў Я сьвятое імя Маë, якое зьняславіў дом Ізраілеў у народаў, куды прыйшоў.

Ì paškadavaŭ Â s'vâtoe imâ Maë, âkoe z'nâslaviŭ dom Ìzraileŭ u narodaŭ, kudy pryjšoŭ.

22. Таму скажы дому Ізраілеваму: так кажа Гасподзь Бог: ня вам Я зрабіў гэта, доме Ізраілеў, а дзеля сьвятога імя Майго, якое вы зьняславілі ў народаў, куды прыйшлі.

Tamu skažy domu Ìzrailevamu: tak kaža Gaspodz' Bog: nâ vam Â zrabiŭ gèta, dome Ìzraileŭ, a dzelâ s'vâtoga imâ Majgo, âkoe vy z'nâslavili ŭ narodaŭ, kudy pryjšli.

23. I асьвячу вялікае імя Маë, неславёнае ў народаў, сярод якіх вы зьняславілі яго, і ўведаюць народы, што Я - Гасподзь, кажа Гасподзь Бог, калі яўлю на вас сьвятасьць Маю перад вачыма іхнімі.

Ì as'vâču vâlikae imâ Maë, neslavënae ŭ narodaŭ, sârod âkih vy z'nâslavili âgo, ì ŭvedaŭc' narody, što Â - Gaspodz', kaža Gaspodz' Bog, kali âŭlû na vas s'vâtas'c' Maŭ perad vačyima ihnimi.

24. I вазьму вас з народаў і зьбяру вас з усіх краін і прывяду вас у зямлю вашу.

Ì vaz'mu vas z narodaŭ ì z'bâru vas z usih krain ì pryvâdu vas u zâmlû vašu.

25. I акраплю вас чыстаю вадою, - і вы ачысьціцеся ад усіх пахібаў вашых, і ад усіх ідалаў вашых ачышчу вас.

Ì akraplû vas čystaŭ vadoŭ, - ì vy ačys'cicesâ ad usih pahibaŭ vašyh, ì ad usih idalaŭ vašyh ačyšču vas.

26. I дам вам сэрца новае і дух новы дам вам; і вазьму з плоці вашай сэрца каменнае і дам вам сэрца плацяное.

Ì dam vam sèrca novae ì duh novy dam vam; ì vaz'mu z plocì vašaj sèrca kamennae ì dam vam sèrca placânoe.

27. Укладу ўсярэдзіну вас дух Мой і зраблю так, што вы хадзіцьмеце ў запаведзях Маіх і пастановы Мае будзеце захоўваць і выконваць.

Ukladu ўsârèdzìnu vas duh Moj ì zrablû tak, što vy hadzìc'mece ў zapavedzâh Maìh ì pastanovy Mae budzece zahoŭvac' ì vykonvac'.

28. І будзеце жыць на зямлі, якую Я даў бацькам вашым, і будзеце Маім народам, і Я буду вашым Богам.

Ì budzece žyc' na zâmlì, âkuû Â daŭ bac'kam vašym, ì budzece Maìm narodam, ì Â budu vašym Bogam.

29. І вызвалю вас ад усіх нечысьцяў вашых, і наклічу хлеб і памножу яго, і ня дам вам цярпець голад.

Ì vyzvalû vas ad usih nečys'câŭ vašyh, ì nakliču hleb ì pamnožu âgo, ì nâ dam vam cârpec' golad.

30. І памножу плады на дрэвах і ўтворы палёў, каб болей не цярпець вам паглуму ад народаў праз голад.

Ì pamnožu plady na drèvah ì ŭtvory palëŭ, kab bolej ne cârpec' vam paglumu ad narodaŭ праз golad.

31. Тады згадаеце пра ліхія шляхі вашыя і благія ўчынкі вашыя і адчуеце агіду да саміх сябе за пахібнасьці вашыя і гнюсоты вашыя.

Tady zgadaece pra lihiâ šlâhì vašyâ ì blagiâ ŭčynkì vašyâ ì adčuece agidu da samih sâbe za pahìbnas'cì vašyâ ì gnûsoty vašyâ.

32. Ня дзеля вас Я зраблю гэта, кажа Гасподзь Бог, хай будзе вам вядома. Чырванейце і саромейцеся шляхоў вашых, доме Ізраілеў.

Nâ dzelâ vas Â zrablû gèta, kaža Gaspodz' Bog, haj budze vam vâdoma. Čyrvanejce ì saromejcesâ šlâhoŭ vašyh, dome Ízraileŭ.

33. Так кажа Гасподзь Бог: у той дзень, калі ачышчу вас ад усіх

пахібнасьцяў вашых і насялю гарады, адбудаваныя будуць разваліны,
*Tak kažā Gaspodz' Bog: u toj dzen', kalì ačyšču vas ad usih pahìbnas'câũ
vašyh ì nasâlû garady, adbudavanyâ buduc' razvalìny,*

34. і будзе ўрабляцца спустошаная зямля, якая была пустыняю ў вачах
у кожнага, хто праходзіў міма,

*ì budze ũrablâcca spustošanaâ zâmlâ, âkaâ byla pustynâũ ũ vačah u
kožnaga, hto prahodziũ mima,*

35. тады скажуць: "гэтая апусьцелая зямля зрабілася як сад Эдэмскі і
гэтыя разваленыя і апусьцелыя і спустошаныя гарады ўмацаваны і
населены".

*tady skažuc': "gètaâ apus'celaâ zâmlâ zrabilasâ âk sad Èdèmski ì gètyâ
razvalenyâ ì apus'celyâ ì spustošanyâ garady ũmacavany ì naseleny".*

36. І ўведаюць народы, якія застануцца вакол вас, што Я Гасподзь зноў
будую разбуранае, засаджваю апусьцелае. Я Гасподзь сказаў - і зрабіў.

*Ì ũvedaũc' narody, âkiâ zastanucca vakol vas, što Â Gaspodz' znoũ buduũ
razburanae, zasadžvaũ apus'celae. Â Gaspodz' skazaũ - ì zrabìũ.*

37. Так кажа Гасподзь Бог: вось, яшчэ і ў тым яўлю міласць Маю дому
Ізраілеваму, памножу іх людзьмі, як статак.

*Tak kažā Gaspodz' Bog: vos', âščè ì ũ tym âũlû milas'c' Maũ domu
Ìzrailevamu, pamnožu ih lûdz'mì, âk statak.*

38. Як многа бывае ахвярных авечак у Ерусаліме ў часы сьвятаў ягоных,
так поўныя будуць людзьмі апусьцелыя гарады, і ўведаюць, што Я -
Гасподзь.

*Âk mnoga byvae ahvârnyh avečak u Erusalime ũ časy s'vâtaũ âgonyh, tak
poũnyâ buduc' lûdz'mì apus'celyâ garady, ì ũvedaũc', što Â - Gaspodz'.*

1. Была на мне рука Госпада, і Гасподзь вывеў мяне духам і паставіў мяне пасярод поля, і яно было поўнае касьцей,

Byla na mne ruka Gospada, i Gaspodz' vyveŭ mâne duham i pastaviŭ mâne pasârod polâ, i âno bylo poŭnae kas'cej,

2. і абвёў мяне вакол каля іх, і вось даволі шмат іх на паверхні поля, і вось яны даволі сухія.

i abvëŭ mâne vakol kalâ ih, i vos' davoli šmat ih na paverhni polâ, i vos' âny davoli suhiâ.

3. І сказаў мне: сыне чалавечы! ці ажывуць косьці гэтыя? Я сказаў: Госпадзе Божа! Ты ведаеш гэта.

Î skazaŭ mne: syne čalavečy! ci ažyvuc' kos'ci gëtyâ? Â skazaŭ: Gospadze Boža! Ty vedaеш gëta.

4. І сказаў мне: вымаві прароцтва на косьці гэтыя і скажы ім: "косьці сухія! слухайце слова Гасподняе!"

Î skazaŭ mne: vymavi praroctva na kos'ci gëtyâ i skažy im: "kos'ci suhiâ! sluhajce slova Gaspodnâe!"

5. Так кажа Гасподзь Бог касьцям гэтым: вось, Я ўвяду ў вас дух, і ажывяце.

Tak kaža Gaspodz' Bog kas'câm gëтым: vos', Â ŭvâdu ŭ vas duh, i ažyvâce.

6. І абкладу вас жыламі, і выгадую на вас плоць, і пакрыю вас скураю, і ўвяду ў вас дух, і ажывяце, і ўведаеце, што Я - Гасподзь.

Î abkladu vas žylami, i vygaduŭ na vas ploc', i pakryŭ vas skuraŭ, i ŭvâdu ŭ vas duh, i ažyvâce, i ŭvedaеce, što Â - Gaspodz'.

7. Я вымавіў прароцтва, як загадана было мне; і калі я прарочыў,

адбыўся шум, і вось рух, і пачалі збліжацца косьці, костка з косткаю

сваёю.

Â vymaviŭ praroctva, âk zagadana bylo mne; i kali â praročyŭ, adbyŭsâ šum, i vos' ruh, i pačali zbližacca kos'ci, kostka z kostkaŭ svaëu.

8. I бачыў я, і вось, жылы былі на іх, і плоць нарасла, і скура пакрыла іх зверху, а духа ня было ў іх.

Ì bačyŭ â, i vos', žyly byli na ih, i ploc' narasla, i skura pakryla ih z'verhu, a duha nâ bylo ŭ ih.

9. Тады сказаў Ён мне: вымаві прароцтва духу, вымаві прароцтва, сыне чалавечы, і скажы духу: так кажа Гасподзь Бог: ад чатырох вятроў прыйдзі, дух, і дыхні на гэтых забітых, і яны ажывуць.

Tady skazaŭ Ęn mne: vymavi praroctva duhu, vymavi praroctva, syne čalavečy, i skažy duhu: tak kaža Gaspodz' Bog: ad čatyroh vâtroŭ pryjdzì, duh, i dyhni na gètyh zabityh, i âny ažyvuc'.

10. I я вымавіў прароцтва, як Ён загадаў мне, і ўвайшоў у іх дух, - і яны ажылі і сталі на ногі свае - досыць, вялікае полчышча.

Ì â vymaviŭ praroctva, âk Ęn zagadaŭ mne, i ŭvajšoŭ u ih duh, - i âny ažyli i stali na nogi svae - dosyc', vâlikae polčyšča.

11. I сказаў Ён мне: сыне чалавечы! косьці гэтыя - увесь дом Ізраілеў. Вось, яны кажучь: "высахлі косьці нашыя, і загінула надзея нашая: мы адарваныя ад караня".

Ì skazaŭ Ęn mne: syne čalavečy! kos'ci gètyâ - uves' dom Ìzraileŭ. Vos', âny kažuc': "vysahli kos'ci našyâ, i zaginula nadzeâ našaâ: my adarvanyâ ad koranâ".

12. Таму вымаві прароцтва і скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: вось, я адчыню труны вашыя і выведу вас, народзе Мой, з трунаў вашых і ўвяду вас у зямлю Ізраілеваю.

Tamu vymavi praroctva i skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', â adčynû

*truny vašyâ i vyvedu vas, narodze Moj, z trunaŭ vašyh i ŭvâdu vas u zâmlû
Îzrailevuû.*

13. I ŭvedaеце, што Я - Гасподзь, калі адчыню труны вашыя і выведу вас, народзе Мой, з трунаў вашых,
*Î ŭvedaеce, što Â - Gaspodz', kalì adčynû truny vašyâ i vyvedu vas, narodze
Moj, z trunaŭ vašyh,*

14. i ŭкладу ў вас дух Мой, i ажывяце, i змяшчу вас на зямлі вашай - i
ŭvedaеце, што Я Гасподзь сказаў гэта - i зрабіў, кажа Гасподзь.
*i ŭkladu ў vas duh Moj, i ažyvâce, i z'mâšču vas na zâmlì vašaj - i ŭvedaеce,
što Â Gaspodz' skazaŭ gèta - i zrabiŭ, kaža Gaspodz'.*

15. I было мне слова Гасподняе:
Î bylo mne slova Gaspodnâe:

16. а ты, сыне чалавечы, вазьмі сабе адно жазло і напішы на ім: "Юду і сынам Ізраілевым, што ў спрымірэнстве зь ім"; і яшчэ вазьмі жазло і напішы на ім: "Язэпу", гэта - жазло Яфрэмава і ўсяго дому Ізраілевага, што ў спрымірэнстве зь ім.

*a ty, syne čalavečy, vaz'mì sabe adno žazlo i napišy na ìm: "Ûdu i synam
Îzrailevym, što ў sprymìrènstve z' ìm"; i âščè vaz'mì žazlo i napišy na ìm:
"Âzèpu", gèta - žazlo Âfrèmava i ŭsâgo domu Îzrailevaga, što ў
sprymìrènstve z' ìm.*

17. I складзі іх у сябе адзін з адным у адно жазло, каб яны ў руцэ тваёй былі адно.

*Î skladzì ih u sâbe adzìn z adnym u adno žazlo, kab âny ў rucè tvaèj byli
adno.*

18. I калі спытаюцца ў цябе сыны народу твайго: "ці не растлумачыш нам, што гэта ў цябе?"

Î kalì spytaŭcca ў câbe syny narodu tvajgo: "cì ne rastlumačyš nam, što gèta

ŭ cābe?"

19. Тады скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: вось, Я вазьму жазло Язэпава, якое ў руцэ ў Яфрэма і спрыміраных зь ім плямёнаў Ізраілевых, і прыкладу іх да яго, да жазла Юдавага, і зраблю іх адным жазлом, і будуць адно ў руцэ Маёй.

Tady skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â vaz'mu žazlo Âzèpava, âkoe ŭ rucè ŭ Âfrèma i sprymiranyh z' im plâmènaŭ Ìzrailevyh, i prykladu ih da âgo, da žazla Údavaga, i zrablû ih adnym žazlom, i buduc' adno ŭ rucè Maěj.

20. Калі ж абодва жэзлы, на якіх ты напішаш, будуць у руцэ тваёй перад вачыма іхнімі,

Kali ž abodva žèzly, na âkih ty napišaš, buduc' u rucè tvaěj perad vačyma ihnimi,

21. дык скажы ім: так кажа Гасподзь Бог: вось, Я вазьму сыноў Ізраілевых спасярод народаў, сярод якіх яны жывуць, і зьбяру іх адусюль і прыведу іх у зямлю іхнюю.

dyk skažy im: tak kaža Gaspodz' Bog: vos', Â vaz'mu synoŭ Ìzrailevyh spasârod narodaŭ, sârod âkih âny žyvuc', i z'bâru ih adusûl' i pryvâdu ih u zâmlû ihnûû.

22. На гэтай зямлі, на горах Ізраіля Я зраблю іх адным народам, і адзін Цар будзе царом ва ўсіх іх, і ня будуць болей двума народамі і ўжо ня будуць наперад дзяліцца на два царствы.

Na gètaj zâmli, na gorah Ìzrailâ Â zrablû ih adnym narodam, i adžin Car budze carom va ŭsìh ih, i nâ buduc' bolej dvuma narodami i ŭžo nâ buduc' naperad dzâlicca na dva carstvy.

23. І ня будуць ужо апаганьваць сябе ідаламі сваімі і рознымі заганамі сваімі, і вызвалю іх з усіх мясьцінаў, дзе яны жывуць, дзе яны грашылі, і ачышчу іх, - і будуць Маім народам, і Я буду іх Богам.

Ì nâ buduc' užo apagan'vac' sâbe idalami svaimi i roznyimi zaganami svaimi, i vyzvalû ih z usih mâs'cinaŭ, dze âny žyvuc', dze âny grašyli, i ačyšču ih, - i buduc' Maïm narodam, i Â budu ih Bogam.

24. А раб Мой Давід будзе царом над імі і пастырам усіх іх, і яны будуць хадзіць паводле заповедзяў Маіх і пастановы Мае будуць захоўваць і выконваць іх.

A rab Moj David budze carom nad imi i pastyram usih ih, i âny buduc' hadzic' pavodle zapavedzâŭ Maïh i pastanovy Mae buduc' zahoŭvac' i vykonvac' ih.

25. І будуць жыць на зямлі, якую Я даў рабу Майму Якаву, на якой жылі бацькі іхнія: там будуць жыць яны і дзеці іхнія і дзеці дзяцей іхніх вавекі; і раб Мой Давід будзе князем у іх вечна.

Ì buduc' žyc' na zâmlì, âkuû Â daŭ rabu Majmu Âkavu, na âkoj žyli bac'ki ihniâ: tam buduc' žyc' âny i dzeci ihniâ i dzeci dzâcej ihnih vaveki; i rab Moj David budze knâzem u ih večna.

26. І заключу зь імі заповіт міру, заповіт вечны будзе зь імі. І ўладкую іх і памножу іх і пастаўлю сярод іх сьвятыню Маю навекі.

Ì zaklûču z' imi zapavet miru, zapavet večny budze z' imi. Ì ŭladkuû ih i pamnožu ih i pastaŭlû sârod ih s'vâtynû Maû naveki.

27. І будзе ў іх жытло Маё, і буду іхнім Богам, а яны будуць Маім народам.

Ì budze ŭ ih žytlo Maë, i budu ihnim Bogam, a âny buduc' Maïm narodam.

28. І ўведаюць народы, што Я - Гасподзь, Які асьвячае Ізраіля, калі сьвятыня Мая будзе сярод іх вавекі.

Ì ŭvedaûc' narody, što Â - Gaspodz', Âki as'vâčae Izrailâ, kali s'vâtynâ Maâ budze sârod ih vaveki.

1. I было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

2. сыне чалавечы! павярні аблічча тваё да Гога ў зямлі Магог, князя Роша, Мэшэха і Тувала, і вымаві на яго прароцтва

syne čalavečy! pavârni abličča tvaë da Goga ũ zâmlì Magog, knâzâ Roša, Mèšèha ì Tuvala, ì vymavi na âgo praroctva

3. і скажы: так кажа Гасподзь Бог: вось Я - на цябе, Гог, князь Роша, Мэшэха і Тувала!

ì skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: vos' Â - na câbe, Gog, knâz' Roša, Mèšèha ì Tuvala!

4. I павярну цябе і ўкладу цуглі ў сківіцы твае і выведу цябе і ўсё войска тваё, коней і верхайцоў, усіх пры поўнай зброі, вялікае полчышча, у брані і з шчытамі, усіх узброеных мечамі,

Ì pavârnu câbe ì ũkladu cuglì ũ skivicy tvae ì vyvedu câbe ì ũsë vojska tvaë, konej ì verhaŭcoŭ, usih pry poŭnaj zbroi, vâlikae polčyšča, u brani ì z ščytami, usih uzbroenyh mečami,

5. Персаў, Эфіопаў і Лівійцаў зь імі, усіх з шчытамі і ў шаломах,

Persaŭ, Èfiopaŭ ì Livijcaŭ z' imi, usih z ščytami ì ũ šalomah,

6. Гамэра з усімі ягонымі атрадамі, дом Тагарма, ад паўночных межаў, з усімі ягонымі атрадамі, многія народы з табою.

Gamèra z usimi âgonymi atradami, dom Tagarma, ad paŭnočnyh mežaŭ, z usimi âgonymi atradami, mnogiâ narody z taboŭ.

7. Рыхтуйся і збірайся - ты і ўсе полчышчы твае, што пазьбіраліся да цябе, - і будзь ім за правадыра.

Ryhtujsâ ì z'birajsâ - ty ì ũse polčyščy tvae, što paz'biralisâ da câbe, - ì budz'

im za pravadyra.

8. Праз многа дзён ты спатрэбішся; у апошнія гады ты прыйдзеш у зямлю, збаўленую ад меча, сабраную з многіх гарадоў, на горы Ізраілевыя, якія былі ў пастаянным запусьценні, але цяпер жыхары яе будуць вернуты з народаў і ўсе яны будуць жыць у бясьпецы.

Praz mnoga dzën ty spatrèbiššâ; u apošniâ gady ty pryjdzeš u zâmlû, zbaŭlenuû ad meča, sabranuû z mnogih garadoŭ, na gory Ízrailevyâ, âkiâ byli ŭ pastaânnym zapus'cen'ni, ale câper žyhary âe buduc' vernuty z narodaŭ i ŭse âny buduc' žyc' u bâs'pecy.

9. І падымешся як бура, пойдзеш як хмара, каб накрыць зямлю, - і ты і ўсе полчышчы твае і многія народы з табою.

Ì padymeššâ âk bura, pojdzeš âk hmara, kab nakryc' zâmlû, - i ty i ŭse polčyščy tvae i mnogîâ narody z taboû.

10. Так кажа Гасподзь Бог: у той дзень прыйдуць табе на сэрца думкі, і ты намысьліш ліхі ўчынак

Tak kaža Gaspodz' Bog: u toj dzen' pryjduc' tabe na sërca dumki, i ty namys'liš lihì ŭčynak

11. і скажаш: падымуся я на зямлю неабгароджаную, пайду на бястурботных, якія жывуць у бясьпецы, - усе яны жывуць бязь сьцен, і няма ў іх ні замкоў, ні дзьвярэй,

ì skažaš: padymusâ â na zâmlû neabgarodžanuû, pajdu na bâsturbotnyh, âkiâ žyvuc' u bâs'pecy, - use âny žyvuc' bâz' s'cen, i nâma ŭ ih ni zamkoŭ, ni dz'vârèj,

12. каб учыніць рабунак і набраць здабычы, накласьці руку на зноў заселеныя руіны і на народ, сабраны з народаў, які вядзе гаспадарку і гандаль, які жыве на вяршыні зямлі.

kab učynic' rabunak i nabrac' zdabyčy, naklas'ci ruku na znoŭ zaselenyâ

ruiny i na narod, sabrany z narodaŭ, âki vâdze gaspadarku i gandal', âki žyve na vâšyni zâmlì.

13. Сава і Дэдан і купцы Тарсіскія з усімі іхнімі маладымі львамі скажуць табе: ты прыйшоў, каб учыніць рабунак, сабраў полчышча тваё, каб набраць здабычы, узяць срэбра і золата, адабраць быдла і маёмасьць, захапіць вялікую здабычу?

Sava i Dèdan i kupcy Tarsiskiâ z usimì ihnimì maladymì l'vamì skažuc' tabe: ty pryjšoŭ, kab učynic' rabunak, sabraŭ polčyšča tvaë, kab nabrac' zdabyčy, uzâc' srèbra i zolata, adabrac' bydla i maëmas'c', zahapic' vâlikuŭ zdabyču?

14. Таму вымаві прароцтва, сыне чалавечы, і скажы Гогу: так кажа Гасподзь Бог: ці ж не? таго дня, калі народ Мой Ізраіль будзе жыць у бясьпецы, ты ўведзеш гэта;

Tamu vymavi praroctva, syne čalavečy, i skažy Gogu: tak kaža Gaspodz' Bog: ci ž ne? tago dnâ, kali narod Moj Ižrail' budze žyc' u bâs'pecy, ty ŭvedaeš gèta;

15. і пойдзеш зь месца твайго ад паўночных межаў, - і ты і многія народы з табою, усе, хто сядзіць на конях, зборня вялікая і войска шматлікае.

i pojdzeš z' mesca tvajgo ad paŭnočnyh mežaŭ, - i ty i mnogiâ narody z taboŭ, use, hto sâdzic' na konâh, zbornâ vâlikaâ i vojska šmatlikae.

16. І падымешся на народ Мой, на Ізраіля, як хмара, каб накрыць зямлю: гэта будзе ў апошнія дні, і Я прывяду цябе на зямлю Маю, каб народы ўведалі Мяне, калі Я над табою, Гог, яўлю сьвятасьць Маю перад іх вачамі.

I padymešsâ na narod Moj, na Ižrailâ, âk hmara, kab nakryc' zâmlû: gèta budze ŭ apošniâ dni, i Â pryvâdu câbe na zâmlû Maŭ, kab narody ŭvedali Mâne, kali Â nad taboŭ, Gog, âŭlû s'vâtas'c' Maŭ perad ih vačamì.

17. Так кажа Гасподзь Бог: ці ня ты - той самы, пра якога Я гаварыў у старадаўнія дні праз рабоў Маіх, прарокаў Ізраілевых, якія прарочылі ў тых часы, што Я прывяду цябе на іх.

Tak kaža Gaspodz' Bog: ci nâ ty - toj samy, pra âkoga Â gavaryŭ u staradaŭniâ dni praz raboŭ Maih, prarokaŭ İzrailevyh, âkiâ praročyli ŭ tyâ časy, što Â pryvâdu câbe na ih.

18. І будзе ў той дзень, калі Гог прыйдзе на зямлю Ізраілеваю, кажа Гасподзь Бог, гнеў Мой запалае ў лютасьці Маёй.

İ budze ŭ toj dzen', kalì Gog pryjdze na zâmlû İzrailevuŭ, kaža Gaspodz' Bog, gneŭ Moj zapalae ŭ lûtas'ci Maěj.

19. І ў рэўнасьці Маёй, у агні абурэньня Майго Я сказаў: сапраўды ў той дзень адбудзецца вялікае патрасеньне на зямлі Ізраілевай.

İ ŭ rèŭnas'ci Maěj, u agni aburèn'nâ Majgo Â skazaŭ: sapraŭdy ŭ toj dzen' adbudzecca vâlikae patrasen'ne na zâmlì İzrailevaj.

20. І затрымцяць ад аблічча Майго рыбы марскія і птушкі нябесныя, і зьвяры польныя і ўсе паўзуны, якія поўзаюць па зямлі, і ўсе людзі, якія на ўлоньні зямлі, і абваляцца горы і ўпадуць уцёсы, і ўсе сыцены ўпадуць на зямлю.

İ zatrymcâc' ad abličča Majgo ryby marskiâ i ptuški nâbesnyâ, i z'vâry pol'nyâ i ŭse paŭzuny, âkiâ poŭzaŭc' pa zâmlì, i ŭse lûdzi, âkiâ na ŭlon'ni zâmlì, i abvalâcca gory i ŭpaduc' ucësy, i ŭse s'ceny ŭpaduc' na zâmlû.

21. І па ўсіх горах Маіх заклічу меч супроць яго, кажа Гасподзь Бог; меч кожнага чалавека будзе супроць брата ягонага.

İ pa ŭsìh gorah Maih zakliču meč suproc' âgo, kaža Gaspodz' Bog; meč kožnaga čalaveka budze suproc' brata âgonaga.

22. І буду судзіцца зь ім згубнаю пошасьцю і праліцьцём крыві, і вылью на яго і на ягоныя палкі і на многія народы, якія зь ім, усепатопны

дождж і каменны град, агонь і серку;

Ì budu sudzicca z' ìm zgubnaû pošas'cû ì pralic'cëm kryvi, ì vyl'û na âgo ì na âgonyâ palki ì na mnogiâ narody, âkiâ z' ìm, usepatopny doždž ì kamenny grad, agon' ì serku;

23. І пакажу Маю веліч і сьвятасьць Маю і яўлю Сябе перад вачыма многіх гарадоў, - і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Ì pakažu Maû velič ì s'vâtas'c' Maû ì âÛlû Sâbe perad vačyma mnogih garadoŭ, - ì ŭvedaûc', što Â - Gaspodz'.

39 Кіраўнік

1. А ты, сыне чалавечы, прамові прароцтва на Гога і скажы: так кажа Гасподзь Бог: вось Я - на цябе, Гог, князь Роша, Мэшэха і Тувала!

A ty, syne čalavečy, pramovì praroctva na Goga ì skažy: tak kaža Gaspodz' Bog: vos' Â - na câbe, Gog, knâz' Roša, Mèšèha ì Tuvala!

2. І павярну цябе і павяду цябе, і выведу цябе ад краёў поўначы і прыведу цябе на горы Ізраілевыя.

Ì pavârnu câbe ì pavâdu câbe, ì vyvedu câbe ad kraëŭ poŭnačy ì pryvâdu câbe na gory Ìzrailevyâ.

3. І выб'ю лук твой зь левай рукі тваёй і выкіну стрэлы твае з правай рукі тваёй.

Ì vyb'û luk tvoj z' levaj ruki tvaëj ì vykìnu strèly tvae z pravaj ruki tvaëj.

4. Упадзеш ты на горах Ізраілевых, і ты і ўсе палкі твае і народы, якія з табою; і аддам цябе, каб зьелі, розным драпежным птушкам і зьвярам польным.

Upadzeš ty na gorah Ìzrailevyh, ì ty ì ŭse palki tvae ì narody, âkiâ z taboû; ì addam câbe, kab z'eli, roznym drapežnym ptuškam ì z'vâram pol'nym.

5. На адкрытым полі ўпадзеш, бо Я сказаў гэта, кажа Гасподзь Бог.

Na adkrytym poli ўpadzeš, bo Â skazaў gèta, kaža Gaspodz' Bog.

6. І пашлю агонь на зямлю Магог і на жыхароў астравоў, якія жывуць у бясьпецы, і ўведаюць, што Я - Гасподзь.

Ì pašlû agon' na zâmlû Magog ì na žyharoў astravoў, âkiâ žyvuc' u bâs'pecy, ì ўvedaûc', što Â - Gaspodz'.

7. І яўлю сьвятое імя Маё сярод народу Майго, Ізраіля, і ня дам наперад няславіць сьвятога імя Майго, - і ўведаюць народы, што Я - Гасподзь, Сьвяты ў Ізраілі.

Ì âŭlû s'vâtoe imâ Maë sârod narodu Majgo, Ìzrailâ, ì nâ dam naperad nâslavic' s'vâtoga imâ Majgo, - ì ўvedaûc' narody, što Â - Gaspodz', S'vâty ў Ìzraili.

8. Вось гэта і прыйдзе і збудзецца, кажа Гасподзь Бог, гэта той дзень, пра які Я сказаў.

Vos' gèta ì pryjdze ì zbudzecca, kaža Gaspodz' Bog, gèta toj dzen', pra âki Â skazaў.

9. Тады жыхары гарадоў Ізраілевых выйдуць і раскладуць агонь і будуць паліць зброю, шчыты і латы, лукі і стрэлы, і булавы і дзіды, сем гадоў будуць паліць іх.

Tady žyhary garadoў Ìzrailevyh vyjduc' ì raskladuc' agon' ì buduc' palic' zbroû, ščyty ì laty, lukì ì strèly, ì bulavy ì dzidy, sem gadoў buduc' palic' ih.

10. І ня будуць насіць дроў з поля, ані сячы іх у лясах, а будуць паліць толькі зброю; і абрабуюць рабаўнікоў сваіх і абяруць абіральнікаў сваіх, кажа Гасподзь Бог.

Ì nâ buduc' nasic' droў z polâ, anì sâčy ih u lâsah, a buduc' palic' tol'ki zbroû; ì abrabuûc' rabaўnikoў svaih ì abâruc' abiral'nikaў svaih, kaža Gaspodz' Bog.

11. І будзе ў той дзень: дам Гогу месца на магілу ў Ізраілі, даліну, па
якой праходзяць на ўсход ад мора, і яна будзе затрымліваць
праходняў; і пахаваюць там Гога і ўсё полчышча ягонае і называцьмуць
яе далінаю полчышча Гогавага.

*Ì budze ů toj dzen': dam Gogu mesca na magilu ů Ìzraìli, dalìnu, pa âkoj
prahodzâc' na ůshod ad mora, ì âna budze zatrymlivac' prahodnâũ; ì
pahavaũc' tam Goga ì ůsë polčyšča âgonae ì nazyvac'muc' âe dalinaũ
polčyšča Gogavaga.*

12. І дом Ізраілеў сем месяцаў будзе хаваць іх, каб ачысьціць зямлю.

Ì dom Ìzraileũ sem mesâcaũ budze havac' ih, kab ačys'cìc' zâmlũ.

13. І ўвесь народ зямлі будзе хаваць іх, і славу ты будзе ў іх дзень, калі
Я праслаўлю Сябе, кажа Гасподзь Бог.

*Ì ůves' narod zâmlì budze havac' ih, ì slavuty budze ů ih dzen', kalì Á
praslaũlũ Sâbe, kaža Gaspodz' Bog.*

14. І назначаць людзей, якія ўвесь час будуць абыходзіць зямлю і з
дапамогаю пракожых хавацьмуць тых, што засталіся на паверхні зямлі
- дзеля ачышчэння яе: а як пройдзе сем месяцаў яны пачнуць рабіць
пошукі,

*Ì naznačac' lũdzej, âkiâ ůves' čas buduc' abyhodzìc' zâmlũ ì z dapamogaũ
prahožyh havac'muc' tyh, što zastalìsâ na paverhni zâmlì - dzelâ ačyščèn'nâ
âe: a âk projdze sem mesâcaũ âny pačnuc' rabìc' pošukì,*

15. і калі хто з тых, што абыходзяць зямлю, убачыць костку чалавечую,
той паставіць каля яе знак, пакуль пахавальнікі не пахаваюць яе ў
даліне полчышча Гогавага

*ì kalì hto z tyh, što abyhodzâc' zâmlũ, ubačyc' kostku čalavečuũ, toj
pastavic' kalâ âe znak, pakul' pahaval'nìkì ne pahavaũc' âe ů dalìne polčyšča
Gogavaga*

16. І будзе імя гораду: Гамона (Полчышча). І так ачысьцяць яны зямлю.

Ì budze imâ goradu: Gamona (Polčyšča). Ì tak ačys'câc' âny zâmlû.

17. А ты, сыне чалавечы, - так кажа Гасподзь Бог, скажы розным

птушкам і ўсім зьвярам польным: зьбірайцеся і йдзеце, з усіх бакоў

сыходзьцеся да ахвяры Маёй, якую Я закалю вам, да вялікай ахвяры на горах Ізраілевых, - і есьцімеце мяса і піцьмеце кроў:

A ty, syne čalavečy, - tak kaža Gaspodz' Bog, skažy roznym ptuškam ì ũsìm z'vâram pol'nym: z'birajcesâ ì jdzece, z usih bakoŭ syhodz'cesâ da ahvârÿ Maëj, âkuû Â zakalû vam, da vâlikaj ahvârÿ na gorah Ìzrailevyh, - ì es'cimece mâsa ì pic'mece kroŭ:

18. мяса мужоў дужых будзеце есьці і будзеце піць кроў князёў зямлі, бараноў, ягнят, казлоў і цялят, усіх выкармлених на Васане;

mâsa mužoŭ dužyh budzece es'ci ì budzece pic' kroŭ knâzëŭ zâmlì, baranoŭ, âgnât, kazloŭ ì câlât, usih vykarmlenyh na Vasane;

19. і будзеце есьці тлушч удосыць і піць кроў дап'яна з ахвяры Маёй, якую Я закалю вам.

ì budzece es'ci tlušč udosyc' ì pic' kroŭ dap'âna z ahvârÿ Maëj, âkuû Â zakalû vam.

20. І насыціцеся за сталом Маім конямі і коньнікамі, мужамі дужымі і ўсякімі людзьмі вайсковымі, кажа Гасподзь Бог.

Ì nasycicesâ za stalom Maìm konâmi ì kon'nikami, mužami dužymi ì ũsâkimi lûdz'mi vajskovymi, kaža Gaspodz' Bog.

21. І яўлю славу Маю паміж народамі, і ўсе народы ўбачаць суд Мой, які Я ўчыню, і руку Маю, якую Я накладу на іх.

Ì âŭlû slavu Maû pamiz narodami, ì ũse narody ũbačac' sud Moj, âki Â ũčynû, ì ruku Maû, âkuû Â nakladu na ih.

22. І будзе ведаць дом Ізраілеў, што Я - Гасподзь Бог іхні, ад сёньня і

далей.

Ì budze vedac' dom Ìzraileŭ, što Â - Gaspodz' Bog ihni, ad sën'nâ ì dalej.

23. І ўведаюць народы, што дом Ізраілеў быў пераселены за няпраўду сваю; за тое, што яны паводзіліся вераломна перада Мною, Я схаваў ад іх аблічча Маё і аддаў іх у рукі ворагам іхнім, - і ўсе яны загінулі ад меча.

Ì ŭvedaŭc' narody, što dom Ìzraileŭ byŭ peraseleny za nâpraŭdu svaŭ; za toe, što âny pavodzilisâ veralomna perada Mnoŭ, Â shavaŭ ad ih abličča Maë ì addaŭ ih u rukì voragam ihnim, - ì ŭse âny zagìnulì ad meča.

24. За нячыстасць іхнюю і за іх пахібнасць Я зрабіў гэта зь імі і схаваў ад іх аблічча Маё.

Za nâčystas'c' ihnŭŭ ì za ih pahìbnas'c' Â zrabiŭ gèta z' imì ì shavaŭ ad ih abličča Maë.

25. Таму так кажа Гасподзь Бог: сёньня вярну палон Якаваў і памілюю ўвесь дом Ізраілеў і падбаю паводле сьвятога імя Майго.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: sën'nâ vârnu palon Âkavaŭ ì pamiluŭ ŭves' dom Ìzraileŭ ì padbaŭ pavodle s'vâtoga imâ Majgo.

26. І адчуюць яны няславу сваю і ўсе пахібы свае, якія рабілі перада Мною, калі жыцьмуць на зямлі сваёй у бясьпецы і ніхто ня будзе запалохваць іх,

Ì adčuŭc' âny nâslavu svaŭ ì ŭse pahìby svae, âkiâ rabìli perada Mnoŭ, kali žyc'muc' na zâmlì svaëj u bâs'pecy ì nihto nâ budze zapalohvac' ih,

27. калі Я вярну іх з народаў і зьбяру іх зь земляў ворагаў іхніх і яўлю ў іх сьвятасьць Маю перад вачамі многіх народаў.

kali Â vârnu ih z narodaŭ ì z'bâru ih z' zemlâŭ voragaŭ ihnih ì âŭlŭ ŭ ih s'vâtas'c' Maŭ perad vačamì mnogih narodaŭ.

28. І ўведаюць, што Я - Гасподзь Бог іхні, калі, расьсеяўшы іх сярод

народаў, зноў зьбяру іх у зямлю іхнюю і не пакіну ўжо там ніводнага зь іх.

Ì ŭvedaŭc', što Â - Gaspodz' Bog ihni, kali, ras'seâŭšy ih sârod narodaŭ, znoŭ z'bâru ih u zâmlû ihnúû ì ne pakìnu ŭžo tam nìvodnaga z' ih.

29. І ня будуць ужо хаваць ад іх твару Майго, бо Я вылью дух Мой на дом Ізраілеў, кажа Гасподзь Бог.

Ì nâ buduc' užo havac' ad ih tvaru Majgo, bo Â vyl'û duh Moj na dom Ìzraileŭ, kaža Gaspodz' Bog.

40 Кіраўнік

1. У дваццаць пятым годзе пасья перасяленьня нашага, на пачатку года, у дзясяты дзень месяца, у чатырнаццатым годзе пасья разбурэньня горада, у той самы дзень была на мне рука Госпада, і Ён павёў мяне туды.

U dvaccac' pâтым godze pas'lâ perasâlen'nâ našaga, na pačatku goda, u dzâsâty dzen' mesâca, u čatyrnaccatym godze pas'lâ razburèn'nâ gorada, u toj samy dzen' byla na mne ruka Gospada, ì Ęn pavëŭ mâne tudy.

2. Ва ўявах Божых, прывёў Ён мяне ў зямлю Ізраілеву і паставіў мяне на даволі высокай гары, і на ёй з паўднёвага боку былі як бы гарадскія будынкі,

Va ŭâvah Božyh, pryvëŭ Ęn mâne ŭ zâmlû Ìzrailevuû ì pastaviŭ mâne na davoli vysokaj gary, ì na ëj z paŭdnëvaga boku byli âk by garadskiâ budynki,

3. і прывёў мяне туды. І вось муж, выгляд у якога як бы выгляд бліскучай медзі, і льняная вярочка ў руцэ ў яго і трысьціна для вымярэньня, і стаяў ён каля брамы.

ì pryvëŭ mâne tudy. Ì vos' muž, vyglâd u âkoga âk by vyglâd bliskučaj medzi,

ì l'nânaâ vârouka ŭ rucè ŭ âgo ì trys'cina dlâ vymâren'nâ, ì staâŭ ên kalâ bramy.

4. І сказаў мне гэты муж: сыне чалавечы! глядзі вачыма тваімі і слухай вушамі тваімі, і прыкладвай сэрца тваё да ўсяго, што я буду паказваць табе, бо ты на тое і прыведзены сюды, каб я паказаў табе гэта; усё, што ўгледзіш, абвясці дому Ізраілеваму.

Ì skazaŭ mne gèty muž: syne čalavečy! glâdzi vačyma tvaïmì ì sluhaj vušamì tvaïmì, ì prykladvaj sèrca tvaë da ŭsâgo, što â budu pakazvac' tabe, bo ty na toe ì pryvedzeny sŭdy, kab â pakazaŭ tabe gèta; usë, što ŭgledziš, abvâs'ci domu İzrailevamu.

5. І вось, па-за храмам - мур з усіх бакоў яго, і ў руцэ ў таго мужа - трысьціна для вымярэння ў шэсьць локцяў, калі лічыць кожны локаць локцем з далоню; і намерыў ён у гэтым будынку адну трысьціну таўшчыні і адну трысьціну вышыні.

Ì vos', pa-za hramam - mur z usih bakoŭ âgo, ì ŭ rucè ŭ tago muža - trys'cina dlâ vymâren'nâ ŭ šès'c' lokcâŭ, kalì ličyc' kožny lokac' lokcem z dalonŭ; ì nameryŭ ên u gètym budynku adnu trys'cinu taŭščynì ì adnu trys'cinu vyšynì.

6. Потым пайшоў да брамы, тварам на ўсход, і падняўся па прыступках яе і знайшоў меры ў адным парозе брамы адну трысьціну шырыні і ў другім парозе адну трысьціну шырыні.

Potym pajšoŭ da bramy, tvaram na ŭshod, ì padnâŭsâ pa prystupkah âe ì znajšoŭ mery ŭ adnym paroze bramy adnu trys'cinu šyryni ì ŭ drugim paroze adnu trys'cinu šyryni.

7. І ў кожным бакавым пакоі адна трысьціна даўжыні і адна трысьціна шырыні, а паміж пакоямі пяць локцяў, і ў парозе брамы каля бабінца брамы ўсярэдзіне адна трысьціна.

Ì ŭ kožnym bakavym pakoì adna trys'cina daŭžynì ì adna trys'cina šyryni, a pamiž pakoâmi pâc' lokcâŭ, ì ŭ paroze bramy kalâ babìnca bramy ŭsârèdzine adna trys'cina.

8. І змерыў ён у бабінцы брамы ўсярэдзіне адну трысьціну,
Ì z'meryŭ ën u babĩncy bramy ŭsârèdzine adnu trys'cinu,

9. а ў бабінцы каля брамы намерыў восем локцяў і два локці ў слупах.
Гэты бабінец каля брамы - з боку храма.

a ŭ babĩncy kalâ bramy nameryŭ vosem lokcâŭ ì dva lokci ŭ slupah. Gèty babĩnec kalâ bramy - z boku hrama.

10. Бакавых пакояў каля ўсходняй брамы: тры - з аднаго боку і тры - з другога; адна мера ва ўсіх трох і адна мера ў слупах з таго і з другога боку.

Bakavyh pakoâŭ kalâ ŭshodnâj bramy: try - z adnago boku ì try - z drugoga; adna mera va ŭsìh troh ì adna mera ŭ slupah z tago ì z drugoga boku.

11. Шырыні ў пройме брамы ён намерыў дзесяць локцяў, а даўжыні брамы - трынаццаць локцяў.

Šyryni ŭ projme bramy ën nameryŭ dzesâc' lokcâŭ, a daŭžynì bramy - trynaccac' lokcâŭ.

12. А перад пакоямі выступ у адзін локаць, і ў адзін локаць - з другога боку выступ; гэтыя пакоі з аднаго боку мелі шэсьць локцяў і шэсьць локцяў з другога боку.

A perad pakoâmi vystup u adzìn lokac', ì ŭ adzìn lokac' - z drugoga boku vystup; gètyâ pakoì z adnago boku meli šès'c' lokcâŭ ì šès'c' lokcâŭ z drugoga boku.

13. Потым намерыў ён у браме ад даху аднаго пакоя да даху другога дваццаць пяць локцяў шырыні; дзьверы былі насупраць дзьвярэй.

Potym nameryŭ ën u brame ad dahu adnago pakoâ da dahu drugoga

dvaccac' pâc' lokcâŭ šyryni; dz'very byli nasuprac' dz'vârèj.

14. А ў слупах ён налічыў шасьцьдзясят локцяў - у кожным слупе каля двара і каля брамы,

A ŭ slupah ên naličyŭ šas'c'dzâsât lokcâŭ - u koŭnym slupe kalâ dvara i kalâ bramy,

15. і ад пярэдняга боку ўваходу ў браму да пярэдняга боку ўнутранае брамы - пяцьдзясят локцяў.

i ad pârèdnâga boku ŭvahodu ŭ bramû da pârèdnâga boku ŭnutranae bramy - pâc'dzâsât lokcâŭ.

16. Кратаваныя вокны былі і ў бакавых пакоях і ў слупах іх, усярэдзіну брамы вакол, таксама і ў бабінцах вокны былі вакол на зьнешні бок, і на слупах - пальмы.

Kratavanyâ vokny byli i ŭ bakavyh pakoâh i ŭ slupah ih, usârèdzinu bramy vakol, taksama i ŭ babincah vokny byli vakol na z'nešni bok, i na slupah - pal'my.

17. І прывёў ён мяне на зьнешні двор, і вось там - пакоі і каменны памост вакол двара; трыццаць пакояў на тым памосьце.

Ì pryvëŭ ên mâne na z'nešni dvor, i vos' tam - pakoì i kamenny pamost vakol dvara; tryccac' pakoâŭ na tym pamos'ce.

18. І памост гэты быў абапал брамы, адпаведна даўжыні брамы; гэты памост быў ніжэй.

Ì pamost gèty byŭ abapal bramy, adpavedna daŭžyni bramy; gèty pamost byŭ nižèj.

19. І намерыў ён у шырыню ад ніжняе брамы да зьнешняга краю ўнутранага двара сто локцяў - на ўсход і на поўнач.

Ì nameryŭ ên u šyrynû ad niŭnâe bramy da z'nešnâga kraû ŭnutranaga dvara sto lokcâŭ - na ŭshod i na poŭnač.

20. Ён змерыў таксама даўжынню і шырынню брамы знешняга двара, які выходзіў на поўнач,

Ён з'мерыў таксама даўжынню і шырынню брамы з'нешняга двара, які выходзіў на поўнач,

21. і бакавыя пакоі пры іх, тры з аднаго боку і тры з другога; і слупы іх і выступы іх былі такой самай меры, як у ранейшае брамы: даўжыня іх - пяцьдзясят локцяў, а шырыня - дваццаць пяць локцяў.

і бакавыя пакоі пры іх, тры з аднаго боку і тры з другога; і слупы іх і выступы іх былі такой самай меры, як у ранейшае брамы: даўжыня іх - п'яцьдзяс'ят локцаў, а шырыня - дв'аццаць п'яць локцаў.

22. І вокны іх і выступы іх і пальмы іх - той самай меры, як у брамы, якая выходзіць на ўсход; і ўваходзяць у яе па сямі прыступках, і перад імі выступы.

І вокны іх і выступы іх і пальмы іх - той самай меры, як у брамы, якая выходзіць на ўсход; і ўваходзяць у яе па сямі прыступках, і перад імі выступы.

23. І ва ўнутраны двор ёсьць брама насупраць брамаў паўночнай і ўсходняй; і намерыў ён ад брамы да брамы сто локцяў.

І ва ўнутраны двор ёсьць брама насупраць брамаў паўночнай і ўсходняй; і намерыў ён ад брамы да брамы сто локцаў.

24. І павёў мяне на поўдзень, і вось там - брама паўднёвая; і намерыў ён у слупах і выступах такую самую меру.

І павёў мяне на поўдзень, і вось там - брама паўднёвая; і намерыў ён у слупах і выступах такую самую меру.

25. І вокны ў іх і перад дзвярыма ў іх - такія самыя, як тыя вокны: даўжыні пяцьдзясят локцяў, а шырыні дваццаць пяць локцяў.

І вокны ў іх і перад дзвярыма ў іх - такія самыя, як тыя вокны: даўжыні

pâc'dzâsât lokcâŭ, a šyrynì dvaccac' pâc' lokcâŭ.

26. Пад'ём да іх - у сем прыступак, і пераддзьвер'е перад імі; і пальмавыя акрасы - адно з аднаго боку і адно з другога - на слупах іх.

Pad'ëm da ih - u sem prystupak, ì peraddz'ver'e perad imi; ì pal'mavyâ akrazy - adno z adnago boku ì adno z drugoga - na slupah ih.

27. І ва ўнутраны двор была паўднёвая брама; і намерыў ён ад брамы да брамы паўднёвай сто локцяў.

Ì va ŭnutrany dvor byla paŭdnëvaâ brama; ì nameryŭ ën ad bramy da bramy paŭdnëvaj sto lokcâŭ.

28. І прывёў ён мяне праз паўднёвую браму ва ўнутраны двор; і намерыў у паўднёвай браме тую самую меру.

Ì pryvëŭ ën mâne praz paŭdnëvuû bramû va ŭnutrany dvor; ì nameryŭ u paŭdnëvaj brame tuû samuû meru.

29. І бакавыя пакоі іх і слупы іх і бабінцы іх - той самай меры, і вокны ў іх і ў бабінцах іх былі вакол; усяго ў даўжыню - пацьдзясят локцяў, а ў шырыню - дваццаць пяць локцяў.

Ì bakavyâ pakoì ih ì slupy ih ì babìncy ih - toj samaj mery, ì vokny ŭ ih ì ŭ babìncah ih byli vakol; usâgo ŭ daŭžynû - pac'dzâsât lokcâŭ, a ŭ šyrynû - dvaccac' pâc' lokcâŭ.

30. Бабінцы былі вакол у дваццаць пяць локцяў, а шырынёю ў пяць локцяў.

Babìncy byli vakol u dvaccac' pâc' lokcâŭ, a šyrynëû ŭ pâc' lokcâŭ.

31. І бабінцы былі ў іх на зьнешні двор, і пальмы былі на слупах іх; пад'ём да іх - на восем прыступак.

Ì babìncy byli ŭ ih na z'nešni dvor, ì pal'my byli na slupah ih; pad'ëm da ih - na vosem prystupak.

32. І павёў мяне ўсходняю брамаю на ўнутраны двор; і намерыў у гэтай

браме тую самую меру.

Ì pavëŭ mâne ŭshodnâŭ bramaŭ na ŭnutrany dvor; ì nameryŭ u gètaj brame tuŭ samuŭ meru.

33. І бакавыя пакоі іх і слупы іх былі вакол; даўжыня на пяцьдзясят локцяў, і шырыня - дваццаць пяць локцяў.

Ì bakavyâ pakoì ih ì slupy ih byli vakol; daŭžynâ na pâc'dzâsât lokcâŭ, ì šyrynâ - dvaccac' pâc' lokcâŭ.

34. Бабінцы ў іх былі на зьнешні двор, і пальмы на слупах іх з таго і другога боку; пад'ём да іх, на восем прыступак.

Babincy ŭ ih byli na z'nešni dvor, ì pal'my na slupah ih z tago ì drugoga boku; pad'ëm da ih, na vosem prystupak.

35. Потым прывёў мяне да паўночнае брамы і намерыў у ёй тую самую меру.

Potym pryvëŭ mâne da paŭnočnae bramy ì nameryŭ u ëj tuŭ samuŭ meru.

36. Бакавыя пакоі пры ёй, слупы яе былі вакол; усяго ў даўжыню - пяцьдзясят локцяў і ў шырыню - дваццаць пяць локцяў.

Bakavyâ pakoì pry ëj, slupy âe byli vakol; usâgo ŭ daŭžynû - pâc'dzâsât lokcâŭ ì ŭ šyrynû - dvaccac' pâc' lokcâŭ.

37. Бабінцы ў ёй былі на зьнешні двор і пальмы на слупах яе з таго і з другога боку; пад'ём да яе - на восем прыступак.

Babincy ŭ ëj byli na z'nešni dvor ì pal'my na slupah âe z tago ì z drugoga boku; pad'ëm da âe - na vosem prystupak.

38. Быў таксама пакой, з уваходам у яго, каля слупоў брамы: там абмываюць ахвяры цэласпаленьня.

Byŭ taksama pokoj, z uvahodam u âgo, kalâ slupoŭ bramy: tam abmyvaŭc' ahvâry cèlaspalen'nâ.

39. А ў бабінцы каля брамы два сталы - з аднаго боку і два - з другога

боку, каб калоць на іх ахвяры цэласпаленьня і ахвяры за грэх і ахвяры за злачынства.

A ŭ babincy kalâ bramy dva staly - z adnago boku i dva - z drugoga boku, kab kaloc' na ih ahvâry cèlaspalen'nâ i ahvâry za grèh i ahvâry za zlačynstva.

40. І са зьнешняга боку каля ўваходу ў праёміну паўночнае брамы былі два сталы, і з другога боку каля бабінца пад брамай - два сталы.

Ì sa z'nešnâga boku kalâ ŭvahodu ŭ praëmînu paŭnočnae bramy byli dva staly, i z drugoga boku kalâ babinca pad bramaj - dva staly.

41. Чатыры сталы - з аднаго боку і чатыры сталы - з другога боку і абапал брамы: усяго восем сталоў, на якіх колюць ахвяры.

Čatyry staly - z adnago boku i čatyry staly - z drugoga boku i abapal bramy: usâgo vosem staloŭ, na âkih kolûc' ahvâry.

42. І чатыры сталы для прыгатаваньня цэласпаленьня былі з часаных камянёў, даўжынёю ў паўтара локця і шырынёю ў паўтара локця, а вышынёю ў адзін локаць; на іх кладуць прылады для заколу ахвяры цэласпаленьня і іншыя ахвяры.

Ì čatyry staly dlâ prygatavan'nâ cèlaspalen'nâ byli z časanyh kamânëŭ, daŭžynëŭ ŭ paŭtara lokcâ i šyrynëŭ ŭ paŭtara lokcâ, a vyšynëŭ ŭ adžin lokac'; na ih kladuc' prylady dlâ zakolu ahvâry cèlaspalen'nâ i inšyâ ahvâry.

43. І гакі ў адну далоню ўроблены былі ў сьцены будынка вакол, а на сталах клалі ахвярнае мяса.

Ì gaki ŭ adnu dalonû ŭrobleny byli ŭ s'ceny budynka vakol, a na stalah klali ahvârnae mâsa.

44. Звонку ўнутранае брамы былі пакоі для сьпевакоў; на ўнутраным двары, з боку паўночнае брамы, адна на поўдзень, а другая, з боку паўднёвае брамы, на поўнач.

Zvonku ŭnutranae bramy byli pakoì dlâ s'pevakoŭ; na ŭnutranym dvary, z

boku paŭnočnae bramy, adna na poŭdzen', a drugaâ, z boku paŭdnëvae bramy, na poŭnač.

45. I сказаў ён мне: гэты пакой, які выходзіць на поўдзень - для сьвятароў, якія чуваюць на варце храма;

Ì skazaŭ ën mne: gèty pokoj, âkì vyhodzic' na poŭdzen' - dlâ s'vâtaroŭ, âkîâ čuvaûc' na varce hrama;

46. а пакой, які выходзіць на поўнач - для сьвятароў, якія чуваюць на варце ахвярніка: гэта сыны Садока, якія адны з сыноў Лявія набліжаюцца да Госпада, каб служыць Яму.

a pokoj, âkì vyhodzic' na poŭnač - dlâ s'vâtaroŭ, âkîâ čuvaûc' na varce ahvârніка: gèta syny Sadoka, âkîâ adny z synoŭ Lâviâ nablîžaûcca da Gospada, kab služyc' Âmu.

47. I намерыў ён у двары сто локцяў даўжыні і сто локцяў шырыні: ён быў чатырохкутны: а перад храмам стаяў ахвярнік.

Ì nameryŭ ën u dvary sto lokcâŭ daŭžynì i sto lokcâŭ šyrynì: ën byŭ čatyrohkutny: a perad hramam staâŭ ahvârnik.

48. I прывёў ён мяне да бабінца храма і намерыў у слупах бабінца пяць локцяў з аднаго боку і пяць локцяў з другога; а ў браме - тры локці шырыні з аднаго боку і тры локці з другога.

Ì pryvëŭ ën mâne da babînce hrama i nameryŭ u slupah babînce pâc' lokcâŭ z adnago boku i pâc' lokcâŭ z drugoga; a ŭ brame - try lokcì šyrynì z adnago boku i try lokcì z drugoga.

49. Даўжыня бабінца - дваццаць локцяў, а шырыня - адзінаццаць локцяў, і ўзыходзяць у яго па дзесяці прыступках; і былі падпоры ў слупоў: адна - з аднаго боку, а другая - з другога.

Daŭžynâ babînce - dvaccac' lokcâŭ, a šyrynâ - adžinaccac' lokcâŭ, i ŭzyhodzâc' u âgo pa dzesâcì prystupkah; i byli padpory ŭ slupoŭ: adna - z

adnago boku, a drugaâ - z drugoga.

41 Кіраўнік

1. Потым увёў мяне ў храм і намерыў у слупах шэсьць локцяў шырыні з аднаго боку і шэсьць локцяў шырыні з другога боку, у шырыню скініі.

Potym uvëŭ mâne ũ hram i nameryŭ u slupah šès'c' lokcâŭ šyryni z adnago boku i šès'c' lokcâŭ šyryni z drugoga boku, u šyrynû skiniï.

2. У дзв'ярах - дзесяць локцяў шырыні, і абাপал дзв'ярэй - пяць локцяў з аднаго боку і пяць локцяў з другога боку; і намерыў даўжыні ў храме сорак локцяў, а шырыні дваццаць локцяў.

U dz'vârah - dzesâc' lokcâŭ šyryni, i abapal dz'vârèj - pâc' lokcâŭ z adnago boku i pâc' lokcâŭ z drugoga boku; i nameryŭ daŭžyni ũ hráme sorak lokcâŭ, a šyryni dvaccac' lokcâŭ.

3. І пайшоў усярэдзіну, і намерыў у слупах каля дзв'ярэй два локці і ў дзв'ярах шэсьць локцяў, а шырыня дзв'ярэй - у сем локцяў.

Ì pajšoŭ usârèdzinu, i nameryŭ u slupah kalâ dz'vârèj dva lokci i ũ dz'vârah šès'c' lokcâŭ, a šyrynâ dz'vârèj - u sem lokcâŭ.

4. І адмерыў у ім дваццаць локцяў у даўжыню і дваццаць локцяў у шырыню храма, і сказаў мне: гэта Сьвятое Сьвятых.

Ì admeryŭ u im dvaccac' lokcâŭ u daŭžynû i dvaccac' lokcâŭ u šyrynû hrâma, i skazaŭ mne: gèta S'vâtoe S'vâtyh.

5. І намерыў у сьцяне храма шэсьць локцяў, а шырыні ў бакавых пакоях вакол храма па чатыры локці.

Ì nameryŭ u s'câne hrâma šès'c' lokcâŭ, a šyryni ũ bakavyh pakoâh vakol hrâma pa čatyry lokci.

6. Бакавых пакояў было трыццаць тры, пакой каля пакоя; яны ўдаюцца

Ў сьцяну, якая ў храма для пакояў вакол, так што яны ў сувязі зь ёю, але сьцяны самога храма не кранаюць.

Bakavyh pakoâŭ bylo tryccac' try, pakoŭ kalâ pakoâ; âny ŭdaŭcca ŭ s'cânu, âkaâ ŭ hrama dlâ pakoâŭ vakol, tak što âny ŭ suvâzi z' ëu, ale s'câny samoga hrama ne kranaŭc'.

7. І ён болей і болей расшыраўся вакол угору бакавымі пакоямі, бо акруглівасьць храма падымалася вышэй і вышэй вакол храма, і таму храм меў большую шырыню ўгары, і зь ніжняга паверха падымаліся ў верхні празь сярэдні.

Î ën bolej i bolej rassyraŭsâ vakol ugoru bakavymi pakoâmi, bo akruglivas'c' hrama padymalasâ vyšej i vyšej vakol hrama, i tamu hram meŭ bol'suŭ šyrynŭ ŭgary, i z' nižnâga paverha padymalisâ ŭ verhni praz' sâredni.

8. І я бачыў верх Дома ва ўсю акругласць; бакавыя пакоі каля асновы мелі там меры цэлую трысьціну, шэсьць поўных локцяў.

Î â bačyŭ verh Doma va ŭsŭ akruglas'c'; bakavyâ pakoï kalâ asnovy meli tam mery cëluŭ trys'cinu, šès'c' poŭnyh lokcâŭ.

9. Шырыня сьцяны бакавых пакояў, якія выходзілі вонкі, пяць локцяў, і адкрытая прастора ёсьць каля бакавых пакояў храма.

Šyrynâ s'câny bakavyh pakoâŭ, âkiâ vyhodzili vonki, pâc' lokcâŭ, i adkrytaâ prastora ës'c' kalâ bakavyh pakoâŭ hrama.

10. І паміж пакоямі адлегласьць дваццаць локцяў вакол усяго храма.

Î pamizh pakoâmi adleglas'c' dvaccac' lokcâŭ vakol usâgo hrama.

11. Дзьверы бакавых пакояў вядуць на адкрытую прастору, адны дзьверы - на паўночны бок, а другія - на паўднёвы бок; а шырыня гэтай адкрытай прасторы - пяць локцяў вакол.

Dz'very bakavyh pakoâŭ vâduc' na adkrytuŭ prastoru, adny dz'very - na paŭnočny bok, a drugiâ - na paŭdnëvy bok; a šyrynâ gëtaj adkrytaj prastory

- *pâc' lokcâŭ vakol.*

12. Будынак перад плошчаю на заходнім баку шырынёю ў семдзесят локцяў; а сьцяна гэтага будынка ў пяць локцяў шырыні вакол, а даўжыня яе дзевяноста локцяў.

Budynak perad ploščau na zahodnim baku šyrynëu ŭ semdzesât lokcâu; a s'câna gètaga budynka ŭ pâc' lokcâu šyryni vakol, a daŭžynâ âe dzevânosta lokcâu.

13. І намерыў ён у храме сто локцяў даўжыні, і ў плошчы і ў прыбудове, і ў сьценах яго таксама сто локцяў даўжыні.

Î nameryŭ ën u hrame sto lokcâu daŭžyni, i ŭ ploščy i ŭ prybudove, i ŭ s'cengah âgo taksama sto lokcâu daŭžyni.

14. І шырыня храма па франтонным боку і плошчы на ўсход сто локцяў таксама.

Î šyrynâ hrama pa frantonnym boku i ploščy na ŭshod sto lokcâu taksama.

15. І ў даўжыні будынка перад плошчаю на тыльным баку яе з бакавымі пакоямі яго па той і другі бок ён намерыў сто локцяў, з унутранасьцю храма і бабінцамі двара.

Î ŭ daŭžyni budynka perad ploščau na tyl'nym baku âe z bakavymi pakoâmi âgo pa toj i drugi bok ën nameryŭ sto lokcâu, z unutranas'cû hrama i babincami dvara.

16. Брусы дзьвярэй і кратаваныя вокны, і бакавыя пакоі вакол, ва ўсіх трох паверхах, насупраць парогаў ашалаваныя дрэвам і ад падлогі па вокны; вокны былі зачыненыя.

Brusy dz'vârèj i kratavanyâ vokny, i bakavyâ pakoì vakol, va ŭsìh troh paverhah, nasuprac' parogaŭ ašalâvanyâ drèvam i ad padlogi pa vokny; vokny byli začynenyâ.

17. Ад верху дзьвярэй як усярэдзіне храма, так і звонку, і па ўсёй

сьцяне вакол, усярэдзіне і звонку, былі і разьбёныя выявы,

Ad verhu dz'vârèj âk usârèdzine hrama, tak i zvonku, i pa ũsëj s'câne vakol, usârèdzine i zvonku, byli i raz'bënyâ vyâvy,

18. зроблены былі херувімы і пальмы; пальма паміж двума херувімамі, і ў кожнага херувіма - два твары.

zrobleny byli heruvimy i pal'my; pal'ma pamiž dvuma heruvimami, i ũ kožnaga heruvima - dva tvary.

19. З аднаго боку да пальмы павернуты твар чалавечы, а з другога боку - да пальмы твар ільвіны; так зроблена ва ўсім храме вакол.

Z adnago boku da pal'my pavernuty tvar čalavečy, a z drugoga boku - da pal'my tvar il'viny; tak zroblena va ũsim hrame vakol.

20. Ад падлогі да верху дзьвярэй зроблены былі херувімы і пальмы, так і па сьцяне храма.

Ad padlogi da verhu dz'vârèj zrobleny byli heruvimy i pal'my, tak i pa s'câne hrama.

21. У храме былі чатырохкутныя вушакі, і сьвятыня мела такі самы выгляд, як я бачыў.

U hrame byli čatyrohkutnyâ vušaki, i s'vâtynâ mela takì samy vyglâd, âk â bačyŭ.

22. Ахвярнік быў з дрэва ў тры локці вышыні і ў два локці даўжыні; і вуглы яго і падножжа яго, і сьцены яго - з дрэва; і сказаў ён мне: гэта трапеца, якая перад Госпадам.

Ahvârnik byŭ z drèva ũ try lokci vyšyni i ũ dva lokci daŭžyni; i vugly âgo i padnožža âgo, i s'ceny âgo - z drèva; i skazaŭ ën mne: gèta trapeza, âkaâ perad Gospadam.

23. І дзьверы гэтыя на дзьве дошкі, абедзьве дошкі рухомыя, дзьве каля адных дзьвярэй і дзьве каля другіх:

Ì dz'very gètyâ na dz've doški, abedz've doški ruhomyâ, dz've kalâ adnyh dz'vârèj ì dz've kalâ drugih:

24. і зроблены на іх, на дзвьярах храма, херувімы і пальмы такія самыя, якія зроблены на сьценах; а перад бабінцам звонку быў памост з дрэва.

ì zrobleny na ih, na dz'vârah hrama, heruvìmy ì pal'my takiâ samyâ, âkiâ zrobleny na s'cenah; a perad babìncam zvonku byŭ pamost z drèva.

25. І кратаваныя вокны з пальмамі па той і другі бок былі абапал бабінца і ў бакавых пакоях храма і на драўлянай шалёўцы.

Ì kratavanyâ vokny z pal'mamì pa toj ì drugi bok byli abapal babìnca ì ŭ bakavyh pakoâh hrama ì na draŭlânaj šalëŭcy.

42 Кіраўнік

1. І вывеў мяне да зьнешняга двара паўночнаю дарогаю і прывёў мяне да пакояў, якія насупраць плошчы і насупраць будынка на поўнач.

Ì vyveŭ mâne da z'nešnâga dvara paŭnočnaŭ darogaŭ ì pryvëŭ mâne da pakoâŭ, âkiâ nasuprac' plošcy ì nasuprac' budynka na poŭnac.

2. да таго месца, якое каля паўночных дзвьярэй мае ў даўжыню сто локцяў, а ў шырыню пяцьдзясят локцяў.

da tago mesca, âkoe kalâ paŭnočnyh dz'vârèj mae ŭ daŭžynŭ sto lokcâŭ, a ŭ šyrynŭ pâc'dzâsât lokcâŭ.

3. Насупраць дваццаці локцяў унутранага двара і насупраць памоста, які на зьнешнім двары, былі галярэя супраць галярэй і тры ярусы.

Nasuprac' dvaccaci lokcâŭ unutkanaga dvara ì nasuprac' pamosta, âki na z'nešnìm dvary, byli galârèâ suprac' galârèi ŭ try ârusy.

4. А перад пакоямі - ход у дзесяць локцяў шырыні, а ўсярэдзіну адзін локаць; дзверы іх выходзяць на поўнач.

A perad pakoâmi - hod u dzesâc' lokcâŭ šyryni, a ŭsârèdzinu adzin lokac'; dz'very ih vyhodzâc' na poŭnač.

5. Верхнія пакоі - вузейшыя, бо галярэя забірае ў іх крыху адносна ніжніх і сярэдніх пакояў гэтага будынка.

Verhniâ pakoï - vuzejšyâ, bo galârèâ zabirae ŭ ih kryhu adnosna nižnih i sârèdnih pakoâŭ gètaga budynka.

6. Яны - у тры ярусы, і такіх слупоў, якія на дварах, няма ў іх; таму яны і зроблены вузей за ніжнія і сярэднія пакоі, пачынаючы ад дарогі.

Âny - u try ârusy, i takih slupoŭ, âkiâ na dvarah, nâma ŭ ih; tamu âny i зроблены vuzej za nižniâ i sârèdniâ pakoï, pačynaŭčy ad darogì.

7. А вонкавая сыцяна насупраць гэтых пакояў ад зьнешняга двара, якая складае франтальны бок пакояў, мае даўжыні пяцьдзясят локцяў;

A vonkavaâ s'câna nasuprac' gètyh pakoâŭ ad z'nešnâga dvara, âkaâ skladae frantal'ny bok pakoâŭ, mae daŭžyni pâc'dzâsât lokcâŭ;

8. бо і пакоі на зьнешнім двары займаюць даўжыні толькі пяцьдзясят локцяў, і вось, перад храмам сто локцяў.

bo i pakoï na z'nešnìm dvary zajmaŭc' daŭžyni tol'ki pâc'dzâsât lokcâŭ, i vos', perad hramam sto lokcâŭ.

9. А зьнізу - ход да гэтых пакояў з усходняга боку, калі падыходзяць да іх са зьнешняга двара.

A z'nizu - hod da gètyh pakoâŭ z ushodnâga boku, kalì padyhodzâc' da ih sa z'nešnâga dvara.

10. У шырыню сыцены двара на ўсход перад плошчаю і перад будынкам былі пакоі.

U šyrynû s'ceny dvara na ŭshod perad ploščâŭ i perad budynkam byli pakoï.

11. І ход перад імі - такі самы, як і ў тых пакоях, якія выходзяць да поўначы, такая самая даўжыня, як і ў тых, і такая самая шырыня, і ўсе

выхады зь іх і будова іхняя і дзьверы ў іх такія самыя, як і ў тых.

Ĭ hod perad imi - takì samy, âk ì ũ tyh pakoâh, âkiâ vyhodzâc' da poŭnačy, takaâ samaâ daŭžynâ, âk ì ũ tyh, ì takaâ samaâ šyrynâ, ì ũse vyhady z' ih ì budova ihnââ ì dz'very ũ ih takîâ samyâ, âk ì ũ tyh.

12. Такія самыя дзьверы, як і ў пакоях, якія на поўдзень, і для ўваходу ў іх - дзьверы каля самай дарогі, якая ішла проста ўздоўж сьцяны на ўсход.

Takiâ samyâ dz'very, âk ì ũ pakoâh, âkiâ na poŭdzen', ì dlâ ũvahodu ũ ih - dz'very kalâ samaj darogì, âkaâ išla prosta ũzdoŭž s'câny na ũshod.

13. І сказаў ён мне: пакоі на поўнач і пакоі на поўдзень, якія перад плошчаю, ёсьць пакоі сьвяшчэнныя, у якіх сьвятары, якія набліжаюцца да Госпада, ядуць самыя сьвятыя ахвяры; там сама яны кладуць самыя сьвятыя ахвяры і хлебнае прынашэньне, і ахвяру за грэх і ахвяру за злачынства, бо гэта месца сьвятое.

Ĭ skazaŭ ën mne: pakoì na poŭnač ì pakoì na poŭdzen', âkiâ perad ploščaŭ, ës'c' pakoì s'vâščènnýâ, u âkih s'vâtary, âkiâ nablîžaŭcca da Gospada, âduc' samyâ s'vâtyâ ahvâry; tam sama âny kladuc' samyâ s'vâtyâ ahvâry ì hlebnae prynašèn'ne, ì ahvâru za grèh ì ahvâru za zlačynstva, bo gèta mesca s'vâtoe.

14. Калі ўвойдуць туды сьвятары, дык яны не павінны выходзіць з гэтага сьвятога месца на зьнешні двор, пакуль не пакінуць там вопраткі сваёй, у якой служылі, бо яна сьвяшчэнная; яны павінны апрануцца ў іншае адзеньне, і тады выходзіць да людзей.

Kalì ũvojduc' tudy s'vâtary, dyk âny ne pavinny vyhodzic' z gètaga s'vâtoga mesca na z'nešni dvor, pakul' ne pakinuc' tam vopratki svaëj, u âkoj služyli, bo âna s'vâščènnaâ; âny pavinny apranucca ũ inšae adzen'ne, ì tady vyhodzic' da lŭdzej.

15. Калі ён закончыў мерыць унутраны храм, дык вывеў мяне праз

браму, якая выходзіць на ўсход, і пачаў мерыць яе вакол.

Kali ěn zakončyŭ meryc' unutrany hram, dyk vyveŭ mâne praz bramu, âkaâ vyhodzic' na ŭshod, i pačau meryc' âe vakol.

16. Ён абмерыў усходні бок мернаю трысьцінаю і намераў мернаю трысьцінаю ўсяго пяцьсот трысьцін;

Ěn abmeryŭ ushodni bok mernaŭ trys'cinaŭ i nameraŭ mernaŭ trys'cinaŭ ŭsâgo pâc'sot trys'cin;

17. з паўночнага боку тою самаю мернаю трысьцінаю намераў усяго пяцьсот трысьцін;

z paŭnočnaga boku toŭ samaŭ mernaŭ trys'cinaŭ nameraŭ usâgo pâc'sot trys'cin;

18. з паўднёвага боку намераў мернаю трысьцінаю таксама пяцьсот трысьцін.

z paŭdnëvaga boku nameraŭ mernaŭ trys'cinaŭ taksama pâc'sot trys'cin.

19. Павярнуўшыся на заходні бок, намераў мернаю трысьцінаю пяцьсот трысьцін.

Pavârnuŭšysâ na zahodni bok, nameraŭ mernaŭ trys'cinaŭ pâc'sot trys'cin.

20. З усіх чатырох бакоў ён вымерыў яго; вакол яго быў мур даўжынёю ў пяцьсот трысьцін і ў пяцьсот трысьцін шырынёю, каб аддзяліць сьвятое месца ад несьвятога.

Z usih čatyroh bakoŭ ěn vymeryŭ âgo; vakol âgo byŭ mur daŭžynëŭ ŭ pâc'sot trys'cin i ŭ pâc'sot trys'cin šyrynëŭ, kab addzâlic' s'vâtoe mesca ad nes'vâtoga.

43 Кіраўнік

1. І прывёў мяне да брамы, да той брамы, якая выходзіць на ўсход.

Ì pryvëŭ mâne da bramy, da toj bramy, âkaâ vyhodzic' na ŭshod.

2. І вось, слава Бога Ізраілевага ішла з усходу, і голас Яго - як шум многіх водаў, і зямля асьвяцілася ад славы Яго.

Ì vos', slava Boga Ìzrailevaga išla z ushodu, ì golas Âgo - âk šum mnogih vodaŭ, ì zâmlâ as'vâcilasâ ad slavy Âgo.

3. Гэтая ўява была такая самая, якую я бачыў раней, такая ж самая, якую я бачыў, калі прыходзіў абвясціць пагібель гораду, і ўявы, падобныя да ўяваў, якія бачыў я каля ракі Ховара. І я ўпаў на аблічча маё.

Gëtaâ ŭâva byla takaâ samaâ, âkuû â bačyŭ ranej, takaâ ž samaâ, âkuû â bačyŭ, kalì pryhodziŭ abvâs'cic' pagibel' goradu, ì ŭâvy, padobnyâ da ŭâvaŭ, âkiâ bačyŭ â kalâ rakì Hovara. Ì â ŭpaŭ na abličča maë.

4. І слава Госпада ўвайшла ў храм праз браму, што выходзіць на ўсход.

Ì slava Gospada ŭvajšla ŭ hram praz bramu, što vyhodzic' na ŭshod.

5. І падняў мяне дух і ўвёў мяне ва ўнутраны двор, і вось слава Госпада напоўніла ўвесь храм.

Ì padnâŭ mâne duh ì ŭvëŭ mâne va ŭnutrany dvor, ì vos' slava Gospada napoŭnila ŭves' hram.

6. І я чуў кагосьці, які гаварыў мне з храма, а той муж стаяў каля мяне,

Ì â čuŭ kagos'ci, âki gavaryŭ mne z hrama, a toj muž staâŭ kalâ mâne,

7. і сказаў мне: сыне чалавечы! гэта месца трона Майго і месца ступакам ног Маіх, дзе Я буду жыць сярод сыноў Ізраілевых вавекі; і дом Ізраілеў ня будзе больш апаганьваць сьвятога імя Майго, ні яны, ні цары іхнія, блудадзействам сваім і трупамі цароў сваіх на вышынях іхніх.

ì skazaŭ mne: syne čalavečy! gëta mesca trona Majgo ì mesca stupakam nog Maìh, dze Â budu žyc' sârod synoŭ Ìzrailevyh vaveki; ì dom Ìzraileŭ nâ

*budze bol'sh apagan'vac' s'vâtoga imâ Majgo, ni âny, ni cary ihniâ,
bludadzejstvam svaim i trupami caroŭ svaih na vyšynâh ihnih.*

8. Яны ставілі парог свой каля парога Майго і вяроўкі дзв'ярэй сваіх каля пераддзв'ер'я Майго, так што адна сьцяна была паміж Мною і імі, і апаганьвалі сьвятое імя Маё мярзотамі сваімі, якія рабілі, і за тое Я пагубіў іх у гневе Маім.

Âny stavili parog svoj kalâ paroga Majgo i vârouki dz'vârèj svaih kalâ peraddz'ver'â Majgo, tak što adna s'câna byla pamiž Mnoû i imi, i apagan'vali s'vâtoe imâ Maë mârzotami svaimi, âkiâ rabili, i za toe Â pagubiŭ ih u gneve Maïm.

9. А цяпер яны адвядуць ад Мяне блудадзейства сваё і трупы цароў сваіх, і Я буду жыць сярод іх вавекі.

A câper âny advâduc' ad Mâne bludadzejstva svaë i trupy caroŭ svaih, i Â budu žyc' sârod ih vaveki.

10. Ты, сыне чалавечы, абвясьці дому Ізраілеваму пра храм гэты, каб яны пасаромеліся пахібаў сваіх, і каб зьнялі зь яго меру.

Ty, syne čalavečy, abvâs'ci domu İzrailevamu pra hram gèty, kab âny pasaromelisâ pahibaŭ svaih, i kab z'nâli z' âgo meru.

11. І калі яны пасаромлеюцца ўсяго таго, што рабілі, дык пакажы ім выгляд храма і разьмяшчэньне яго, і выходы яго і ўваходы яго, і ўсе абрысы яго і ўсе статуты яго, і ўсе вобразы яго і ўсе законы яго, і напішы на вачах у іх, каб яны захавалі ўсе абрысы яго і ўсе статуты яго і дзеялі згодна зь імі.

Ì kalì âny pasaromleúcca ũsâgo tago, što rabili, dyk pakažy im vyglâd hrama i raz'mâščèn'ne âgo, i vyhady âgo i ũvahody âgo, i ũse abrysy âgo i ũse statuty âgo, i ũse vobrazy âgo i ũse zakony âgo, i napišy na vačah u ih, kab âny zahavalì ũse abrysy âgo i ũse statuty âgo i dzeâli zgodna z' imi.

12. Вось закон храма: на вяршыні гары ўся прастора яго вакол -
Сьвятое Сьвятых; вось закон храма!

*Vos' zakon hrama: na vâršyni gary ũsâ prastora âgo vakol - S'vâtoe S'vâtyh;
vos' zakon hrama!*

13. І вось памеры ахвярніка ў локцях, лічачы локаць у локаць з
далоняю: аснова ў локаць, шырыня ў локаць таксама, і пояс па ўсіх
краях яго ў адну пядзю; і вось задні бок ахвярніка.

*Ì vos' pamery ahvârніка ũ lokcâh, ličáčy lokac' u lokac' z dalonâũ: asnova ũ
lokac', šyrynâ ũ lokac' taksama, ì poâs pa ũsîh kraâh âgo ũ adnu pâdzũ; ì
vos' zadni bok ahvârніка.*

14. Ад асновы, што ў зямлі, да ніжняга выступу два локці, а шырынёю
ён у адзін локаць; ад малога выступу чатыры локці, а шырыня яго ў
адзін локаць.

*Ad asnovy, što ũ zâmlì, da niŹnâga vystupu dva lokci, a šyrynëũ ãn u adzîn
lokac'; ad maloga vystupa čatyry lokci, a šyrynâ âgo ũ adzîn lokac'.*

15. Сам ахвярнік вышынёю ў чатыры локці; і з ахвярніка падымаюцца
ўгору чатыры рагі.

*Sam ahvârnik vyšynëũ ũ čatyry lokci; ì z ahvârніка padymaũcca ũgoru čatyry
ragì.*

16. Ахвярнік мае дванаццаць локцяў даўжыні і дванаццаць шырыні; ён
чатырохвугольны на ўсе свае чатыры бакі.

*Ahvârnik mae dvanaccac' lokcâũ daũžynì ì dvanaccac' šyrynì; ãn
čatyrohvugol'ny na ũse svae čatyry bakì.*

17. А ў пляцоўцы чатырнаццаць локцяў даўжыні і чатырнаццаць
шырыні на ўсе чатыры бакі яе, і вакол яе пояс у паўлокця, а аснова яе ў
локаць вакол, а прыступкі да яе з усходу.

A ũ plâcoũcy čatyrnaccac' lokcâũ daũžynì ì čatyrnaccac' šyrynì na ũse

čatyry baki âe, i vakol âe poâs u paŭlokcâ, a asnova âe ŭ lokac' vakol, a prystupki da âe z ushodu.

18. I сказаў ён мне: сыне чалавечы! так кажа Гасподзь Бог; вось статуты ахвярніка на той дзень, калі ён будзе зроблены для прынашэння на ім цэласпаленьняў і для краплення на Яго крывёю.

Ì skazaŭ ën mne: syne čalavečy! tak kaža Gaspodz' Bog; vos' statuty ahvârnika na toj dzen', kali ën budze зробleny dlâ prynašën'nâ na im cèlaspalen'nâŭ i dlâ kraplen'nâ na Âgo kryvëu.

19. Сьвятарам ад калена Лявіінага, якія з племя Садока, якія набліжаюцца да Мяне, каб служыць Мне, кажа Гасподзь Бог, дай цяля са статку валоў у ахвяру за грэх;

S'vâtaram ad kalena Lâviïnaga, âkiâ z plemâ Sadoka, âkiâ nablîžaŭcca da Mâne, kab služyc' Mne, kaža Gaspodz' Bog, daj câlâ sa statku valoŭ u ahvâru za grèh;

20. і вазьмі крыві ягонай, і пакрапі на чатыры рагі яго і на рагі пляцоўкі, і на пояс вакол, і так ачысьці яго і асьвяці яго.

i vaz'mi kryvi âgonaj, i pakrapì na čatyry ragì âgo i na ragì plâcoŭki, i na poâs vakol, i tak ačys'ci âgo i as'vâci âgo.

21. I вазьмі цяля ў ахвяру за грэх і спалі яго на назначаным месцы Дома па-за сьвяцілішчам.

Ì vaz'mi câlâ ŭ ahvâru za grèh i spali âgo na naznačanym mescy Doma pa-za s'vâciliščam.

22. А на другі дзень у ахвяру за грэх прынясі з казінага статку казла без заганы, і няхай ачысьцяць ахвярнік гэтак сама, як ачышчалі цялём.

A na drugì dzen' u ahvâru za grèh prynâsi z kazinaga statku kazla bez zagany, i nâhaj ačys'câc' ahvârnìk gètak sama, âk ačyščali câlëm.

23. Калі ж закончыш ачышчэнне, прывядзі са стаку авечак - барана

без заганы, і са статку авечак - барана без заганы;

Kali ž zakončyš ačyščèn'ne, pryvâdzi sa staku avečak - barana bez zagany, i sa statku avečak - barana bez zagany;

24. і прынясі іх перад аблічча Госпада; і сьвятары кінуць на іх солі і ўзьнясуць іх на цэласпаленьне Госпаду.

i prynâsi ih perad abličča Gospada; i s'vâtary kînuć na ih soli i ŭz'nâsuc' ih na cèlaspalen'ne Gospadu.

25. Сем дзён прынось у ахвяру за грэх па казлу ў дзень; гэтак сама хай прыносяць у ахвяру па цяляці са статку валоў і па баране са статку авечак без заганы.

Sem dzën prynos' u ahvâru za grèh pa kazlu ŭ dzen'; gètak sama haj prynosâc' u ahvâru pa câlâci sa statku valoŭ i pa barane sa statku avečak bez zagany.

26. Сем дзён яны павінны ачышчаць ахвярнік і асьвячаць яго, і напаўняць рукі свае.

Sem dzën âny pavînny ačyščac' ahvârnik i as'vâčac' âgo, i napaŭnâc' ruki svae.

27. Пасьля гэтых дзён, у восьмы дзень і далей, сьвятары будуць уносіць на ахвярніку вашыя цэласпаленьні і падзякавальныя ахвяры; і Я буду літасьцівы да вас, кажа Гасподзь Бог.

Pas'lâ gètyh dzën, u vos'my dzen' i dalej, s'vâtary buduc' uznosic' na ahvârniku vašyâ cèlaspalen'ni i padzâkaval'nyâ ahvâry; i Â budu litas'cìvy da vas, kažà Gaspodz' Bog.

44 Кіраўнік

1. І прывёў ён мяне назад да зьнешняй брамы сьвятыні, якая выходзіла

на ўсход, і яна была зачыненая.

Ī pryvëŭ ěn mâne nazad da z'nešňaj bramy s'vâtyni, âkaâ vyhodzila na ŭshod, i âna byla začynenaâ.

2. І сказаў мне Гасподзь: брама гэтая будзе зачыненая, не адчыніцца, і ніякі чалавек ня ўвойдзе празь яе, бо Гасподзь Бог Ізраілеў увайшоў празь яе, і яна будзе зачыненая.

Ī skazaŭ mne Gaspodz': brama gëtaâ budze začynenaâ, ne adčynicca, i niâki čalavek nâ ŭvojdze praz' âe, bo Gaspodz' Bog Īzraileŭ uvajšoŭ praz' âe, i âna budze začynenaâ.

3. Што да князя, ён, як князь, сядзе ў ёй, каб есьці хлеб перад Госпадам; увойдзе праз бабінец гэтай брамы, і той самай дарогаю выйдзе.

Što da knâzâ, ěn, âk knâz', sâdze ŭ ěj, kab es'ci hleb perad Gospadam; uvojdze praz babinec gëtaj bramy, i toj samaj darogaŭ vyjdze.

4. Потым прывёў мяне праз браму паўночную перад аблічча храма, і я бачыў, і вось, слава Госпада напаўняла дом Госпада, і я ўпаў на аблічча маё.

Potym pryvëŭ mâne praz bramu paŭnočnuŭ perad abličča hrama, i â bačyŭ, i vos', slava Gospada napaŭňala dom Gospada, i â ŭpaŭ na abličča maë.

5. І сказаў мне Гасподзь: сыне чалавечы! прыкладвай сэрца тваё да ўсяго і глядзі вачыма тваімі і слухай вушамі тваімі ўсё, што Я кажу табе пра ўсе пастановы Дома Госпада і ўсе законы яго; і прыкладвай сэрца тваё да ўваходу ў храм і да ўсіх выхадаў са сьвятыні.

Ī skazaŭ mne Gaspodz': syne čalavečy! prykladvaj sërca tvaë da ŭsâgo i glâdzi vačyma tvaimi i sluhaj vušami tvaimi ŭsë, što Â kažu tabe pra ŭse pastanovy Doma Gospada i ŭse zakony âgo; i prykladvaj sërca tvaë da ŭvahodu ŭ hram i da ŭsih vyhadaŭ sa s'vâtyni.

6. І скажы мяцежнаму дому Ізраілеваму: так кажа Гасподзь Бог: годзе вам, доме Ізраілеў, рабіць усе мярзоты вашыя,

Ì skažy mâcežnamu domu Ìzrailevamu: tak kaža Gaspodz' Bog: godze vam, dome Ìzraileŭ, rabic' use mârzoty vašyâ,

7. уводзіць сыноў чужое, неабрэзаных сэрцам і неабрэзаных плоцьцю, каб яны былі ў Маёй сьвятыні і апаганьвалі храм Мой, падносіць хлеб Мой, тлушч і кроў, і разбураць запавет Мой рознымі мярзотамі вашымі.

uvodzic' synoŭ čužoe, neabrèzanyh sèrcam ì neabrèzanyh ploc'cû, kab âny byli ŭ Maěj s'vâtyni ì apagan'vali hram Moj, padnosic' hleb Moj, tlušč ì kroŭ, ì razburac' zapavet Moj roznymi mârzotami vašymi.

8. Вы ня несьлі варты каля сьвятыняў Маіх, а ставілі замест сябе іх на варту ў Маім сьвяцілішчы.

Vy nâ nes'li varty kalâ s'vâtyňâŭ Maïh, a stavili zamest sâbe ih na vartu ŭ Maïm s'vâciliščy.

9. Так кажа Гасподзь Бог: ніякі сын чужое, неабрэзаны сэрцам і неабрэзаны плоцьцю, не павінен уваходзіць у сьвяцілішча Маё, нават і той сын чужое, які жыве сярод сыноў Ізраіля.

Tak kaža Gaspodz' Bog: niâki syn čužoe, neabrèzany sèrcam ì neabrèzany ploc'cû, ne pavìnen uvahodzic' u s'vâcilišča Maë, navat ì toj syn čužoe, âki žyve sârod synoŭ Ìzrailâ.

10. Гэтак сама і Лявіты, якія адышлі ад Мяне падчас адступніцтва Ізраілевага, якія, пакінуўшы Мяне, блукалі сьледам за ідаламі сваімі, панясуць кару за віну сваю.

Gètak sama ì Lâvity, âkiâ adyšli ad Mâne padčas adstupnictva Ìzrailevaga, âkiâ, pakinuŭšy Mâne, blukali s'ledam za idalami svaimi, panâsuc' karu za vînu svaŭ.

11. Яны будуць службыць у сьвяцілішчы Маім, як вартаўнікі каля брамы храма і прыслужнікі каля храма; яны будуць калоць народу цэласпаленьне і іншыя ахвяры і будуць стаяць перад імі дзеля слугаваньня ім.

Âny buduc' služyc' u s'vâciliščy Maïm, âk vartaŭnikì kalâ bramy hrama i pryslužnikì kalâ hrama; âny buduc' kaloc' narodu cèlaspalen'ne i inšyâ ahvârÿ i buduc' staâc' perad imì dzelâ slugavan'nâ im.

12. За тое, што яны слугавалі ім перад ідаламі іхнімі і былі дому Ізраілеваму спакусай да бязбожнасьці, Я падняў на іх руку Маю, кажа Гасподзь Бог, і яны панясуць кару за віну сваю;

Za toe, što âny slugavali im perad idalami ihnimi i byli domu Ižrailevamu spakusaj da bâzbožnas'ci, Â padnâŭ na ih ruku Maû, kaža Gaspodz' Bog, i âny panâsuc' karu za vînu svaû;

13. яны ня будуць набліжацца да Мяне, каб сьвяшчэнадзеяць перад Мною і прыступаць да ўсіх сьвятыняў Маіх, да Сьвятога Сьвятых, а будуць несцьці на сабе няславу сваю і мярзоты свае, якія рабілі.

âny nâ buduc' nablížacca da Mâne, kab s'vâščènadzeâc' perad Mnoû i prystupac' da ŭsìh s'vâtynâŭ Maìh, da S'vâtoga S'vâtyh, a buduc' nes'ci na sabe nâslavu svaû i mârzoty svae, âkiâ rabili.

14. Зраблю іх вартаўнікамі храма на ўсе службы ягонья і дзеля ўсяго, што ўчыняецца ў ім.

Zrablû ih vartaŭnikami hrama na ŭse služby âgonyâ i dzelâ ŭsâgo, što ŭčynâeccâ ŭ im.

15. А сьвятары з племя Лявіінага, сына Садока, якія падчас адступленьня сыноў Ізраілевых ад Мяне, увесь час стаялі на варце сьвяцілішча Майго, тыя будуць набліжацца да Мяне, каб службыць Мне, і будуць стаяць наперадзе перад абліччам Маім, каб прыносіць Мне

тлушч і кроў, кажа Гасподзь Бог.

A s'vâtary z plemâ Lâviînaga, syna Sadoka, âkiâ padčas adstuplen'nâ synoŭ ĭzrailevyh ad Mâne, uves' čas staâli na varce s'vâcilišča Majgo, tyâ buduc' nabližacca da Mâne, kab služyc' Mne, i buduc' staâc' naperadze perad abliččam Maïm, kab prynosic' Mne tlušč i kroŭ, kaža Gaspodz' Bog.

16. Яны будуць уваходзіць у сьвяцілішча Маё і набліжацца да трапезы Маёй, каб служыць Мне і захоўваць варту Маю.

Âny buduc' uvahodzic' u s'vâcilišča Maë i nabližacca da trapezy Maëj, kab služyc' Mne i zahoŭvac' vartu Maŭ.

17. Калі прыйдуць да брамы ўнутранага двара, тады апрануцца ў вопратку льняную, а ваўнянае не павінна быць на іх падчас іх служэньня ў браме ўнутранага двара і ўсярэдзіне храма.

Kali pryjduc' da bramy ŭnutranaga dvara, tady apranucca ŭ vopratku l'nânuŭ, a vaŭnânae ne pavinna byc' na ih padčas ih služèn'nâ ŭ brame ŭnutranaga dvara i ŭsârèdzine hrama.

18. павязкі на іхніх галовах павінны быць таксама льняныя; і сподняе на сьцёгнах іхніх павінна быць таксама льняное; у поце яны не павінны падпяразвацца.

pavâzki na ihnih galovah pavinny byc' taksama l'nânyâ; i spodnâe na s'cëgnah ihnih pavinna byc' taksama l'nânoe; u poce âny ne pavinny padpârazvacca.

19. А калі трэба будзе выйсці на зьнешні двор, на зьнешні двор да народу, тады яны павінны будуць зьняць вопратку сваю, у якой яны служылі і пакінуць яе ў сьвяшчэнных пакоях і апрануцца ў іншую вопратку, каб сьвяшчэнным адзеньнем сваім не дакранацца да народу.

A kali trèba budze vyjs'ci na z'nešni dvor, na z'nešni dvor da narodu, tady âny pavinny buduc' z'nâc' vopratku svaŭ, u âkoj âny služylì i pakinuc' âe ŭ

s'vâščènnyh pakoâh ì apranucca ŭ ìnšuû vopratku, kab s'vâščènnym adzen'nem svaim ne dakranacca da narodu.

20. І галавы сваёй не павінны яны галіць і не павінны запускаць валасоў, а няхай мусова стрыгуць галовы свае.

Î galavy svaëj ne pavìnny âny galic' ì ne pavìnny zapuskac' valasoŭ, a nâhaj musova stryguc' galovy svae.

21. І віна не павінен піць ніводзін сьвятар, калі ідзе ва ўнутраны двор.

Î vîna ne pavìnen pic' nìvodzìn s'vâtar, kali ìdze va ŭnutrany dvor.

22. Ні ўдавы, ні разьведзенай з мужам сваім яны не павінны браць сабе за жонку, а толькі могуць браць сабе дзяўчат з племя дома Ізраілевага і ўдаву, якая засталася ўдавою ад сьвятара.

Nì ŭdavy, nì raz'vedzenaj z mužam svaim âny ne pavìnny brac' sabe za žonku, a tol'ki moguc' brac' sabe dzâŭčat z plemâ doma Îzrailevaga ì ŭdavu, âkaâ zastalasâ ŭdavoŭ ad s'vâtara.

23. Яны павінны вучыць народ Мой адрозьніваць сьвяшчэннае ад несьвяшчэннага і тлумачыць ім, што нячыста і што чыста.

Âny pavìnny vučyc' narod Moj adroz'nìvac' s'vâščènnae ad nes'vâščènnaga ì tlumačyc' im, što nâčysta ì što čysta.

24. Пры спрэчных справах яны павінны прысутнічаць у судзе і паводле статутаў Маіх судзіць іх, і сачыць за законамі Маімі і за пастановамі Маімі пра ўсе сьвяты Мае і сьвята захоўваць суботы Мае.

Pry sprèčnyh spravah âny pavìnny prysutničac' u sudze ì pavodle statutaŭ Maìh sudzic' ih, ì sačyc' za zakonami Maìmi ì za pastanovami Maìmi pra ŭse s'vâty Mae ì s'vâta zahoŭvac' suboty Mae.

25. Да мёртвага чалавека ніхто зь іх не павінен падыходзіць, каб не зрабіцца нячыстым; толькі дзеля бацькі і маці, дзеля сына і дачкі, брата і сястры, якая ня была замужам, можна ім зрабіць сябе нячыстымі.

Da mĕrtvaga čalaveka nihto z' ih ne pavĭnen padyhodzic', kab ne zrabicca nĕčystym; tol'ki dzelĕ bac'ki ĭ maci, dzelĕ syna ĭ dački, brata ĭ sĕstry, ĕkaĕ nĕ byla замуžam, možna ĭm zrabic' sĕbe nĕčystymi.

26. А пасья ачышчĕнья такога, яшчĕ сем дзĕн належыць адлĭчыць яму.

A pas'lĕ ačyščĕn'nĕ takoga, ĕščĕ sem dzĕn naležyc' adlĭčyc' ĕmu.

27. І ў той дзень, калі яму трĕба будзе прыступаць да сьвятыні ва ўнутраным двары, каб служыць пры сьвятыні, ĕн павĭнен прынесьці ахвяру за грĕх, кажа Гасподзь Бог.

Ĭ ŭ toj dzen', kalĭ ĕmu trĕba budze prystupac' da s'vĕtyni va ŭnutranym dvary, kab služyc' pry s'vĕtyni, ĕn pavĭnen prynes'ci ahvĕru za grĕh, kaža Gaspodz' Bog.

28. А што да іхняй долі, дык Я - доля іхня. І валоданья не давайце ім у Ізраілі: Я - іхняе валоданье.

A što da ihnĕj doli, dyk Ā - dolĕ ihnĕĕ. Ĭ valodan'nĕ ne davajce ĭm u Ĭzraili: Ā - ihnĕe valodan'ne.

29. Яны будуць есьці ад хлебнага прынашĕнья, ад ахвяры за грĕх і ахвяры за злачынства; і ўсĕ заклѣтае ў Ізраіля ім жа і належыць.

Āny buduc' es'ci ad hlebnaga prynašĕn'nĕ, ad ahvĕry za grĕh ĭ ahvĕry za zlačynstva; ĭ ŭsĕ zaklĕtae ŭ Ĭzrailĕ ĭm ža ĭ naležyc'.

30. І пачаткі з усіх пладоў вашых, і ўсякага роду прынашĕнні, з чаго б ні складаліся прынашĕнні вашыя, належаць сьвятарам; і пачаткі мліва вашага аддавайце сьвятару, каб над домам тваім пакоілася дабраславенье.

Ĭ pačatki z usih pladoŭ vašyh, ĭ ŭsĕkaga rodu prynašĕn'ni, z čago b ni skladalisĕ prynašĕn'ni vašĕĕ, naležac' s'vĕtaram; ĭ pačatki mlĭva vašaga addavajce s'vĕtaru, kab nad domam tvaim pakoilasĕ dabraslaven'ne.

31. Ніякай мярцьвячыны і нічога з разадранага зьверам, ні з птушак, ні з быдла, не павінны есьці сьвятары.

Niâkaj mârc'vâčyny i ničoga z razadranaga z'veram, ni z ptušak, ni z bydla, ne pavinny es'ci s'vâtary.

45 Кіраўнік

1. Калі будзеце па жэрабі дзяліць зямлю на дзялянкі, тады аддзялеце сьвяшчэнны пляц Госпаду ў дваццаць пяць тысяч трысьцін даўжыні і дзесяць тысяч шырыні; хай будзе сьвятое месца ва ўсёй поўніцы сваёй, навакол.

Kali budzece pa žèrabì dzâlic' zâmlû na dzâlânki, tady addzâlece s'vâščèny plâc Gospadu ŭ dvaccac' pâc' tysâč trys'cin daŭžyni i dzesâc' tysâč šyryni; haj budze s'vâtoe mesca va ŭsěj poŭnicy svaěj, navakol.

2. Ад яго да сьвяцілішча адыдзе чатырохкутнік па пяцьсот трысьцін вакол, і вакол яго пляц у пяцьдзясят локцяў.

Ad âgo da s'vâcilišča adydze čatyrohkutnik pa pâc'sot trys'cin vakol, i vakol âgo plâc u pâc'dzâsât lokcâu.

3. З гэтай меры адмер дваццаць пяць тысяч трысьцін у даўжыню і дзесяць тысяч у шырыню, дзе будзе сьвяцілішча, Сьвятое Сьвятых.

Z gètaj mery admer dvaccac' pâc' tysâč trys'cin u daŭžynû i dzesâc' tysâč u šyrynû, dze budze s'vâcilišča, S'vâtoe S'vâtyh.

4. Гэта сьвяшчэнная частка зямлі належыць будзе сьвятарам, службітам сьвяцілішча, якія прыступаюць да служэньня Госпаду: гэта будзе ім месцам для дамоў і сьвятыняю для сьвяцілішча.

Gèta s'vâščènaâ častka zâmlì naležyc' budze s'vâtaram, službitam s'vâcilišča, âkiâ prystupaûc' da služèn'nâ Gospadu: gèta budze im mescam

dlâ damoŭ ì s'vâtynáû dlâ s'vâcilišča.

5. Дваццаць пяць тысяч трысьцін даўжыні і дзесяць тысяч шырыні будуць належаць Лявітам, службітам храма, як іх валоданьне для пражытку іхняга.

Dvaccac' pâc' tysâč trys'cin daŭžyni ì dzesâc' tysâč šyryni buduc' naležac' Lâvitam, službitam hrama, âk ih valodan'ne dlâ pražytku ihnâga.

6. І на валоданьне гораду дайце пяць тысяч шырыні і дваццаць пяць тысяч даўжыні, насупраць сьвяшчэннага месца, выдзеленага Госпаду; гэта належыць павінна ўсяму дому Гасподняму.

Ì na valodan'ne goradu dajce pâc' tysâč šyryni ì dvaccac' pâc' tysâč daŭžyni, nasuprac' s'vâščènnaga mesca, vydzelenaga Gospadu; gèta naležyc' pavìnna ŭsâmu domu Gaspodnâmu.

7. І князю дайце долю па той і другі бок, як каля сьвяшчэннага месца, выдзеленага Госпаду, так і каля гарадскога валоданьня, на захад з заходняга боку і на ўсход з усходняга боку, даўжынёю нароўні з адным з гэтых надзелаў ад заходняй мяжы да ўсходняй.

Ì knâzû dajce dolû pa toj ì drugi bok, âk kalâ s'vâščènnaga mesca, vydzelenaga Gospadu, tak ì kalâ garadskoga valodan'nâ, na zahad z zahodnâga boku ì na ŭshod z ushodnâga boku, daŭžynëû naroŭni z adnym z gètyh nadzelaŭ ad zahodnâj mâžy da ŭshodnâj.

8. Гэта ягоная зямля, яго валоданьне ў Ізраілі, каб князі Мае наперад ня ўціскалі народу Майго, і каб далі зямлю дому Ізраілеваму паводле плямёнаў яго.

Gèta âgonaâ zâmlâ, âgo valodan'ne ŭ Ìzraili, kab knâzi Mae naperad nâ ŭcìskali narodu Majgo, ì kab dali zâmlû domu Ìzrailevamu pavodle plâmënaŭ âgo.

9. Так кажа Гасподзь Бог: годзе вам, князі Ізраілевыя! адкладзеце

крыўды і ўціскі і чынеце справядлівасьць і праўду, перастаньце
выцясьняць народ Мой з валоданьняў ягоных, кажа Гасподзь Бог.

*Tak kaž a Gaspodz' Bog: godze vam, knâzi Izrailevyâ! adkladzece kryŭdy i
ŭciskì i čynece spravâdlivas'c' i praŭdu, perastan'ce vycâs'nâc' narod Moj z
valodan'nâŭ âgonyh, kaž a Gaspodz' Bog.*

10. Хай будуць у вас правільныя вагі і правільная эфа і правільны бат.

Haj buduc' u vas pravil'nyâ vagi i pravil'naâ èfa i pravil'ny bat.

11. Эфа і бат павінны быць аднолькавай меры, так каб бат умяшчаў у
сябе дзясятую частку хомэра і эфа дзясятую частку хомэра; мера іх
павінна вызначацца па хомэры.

*Èfa i bat pavinny byc' adnol'kavaj mery, tak kab bat umâščaŭ u sâbe
dzâsâtuû častku homèra i èfa dzâsâtuû častku homèra; mera ih pavinna
vyznačacca pa homèry.*

12. У сіклі дваццаць гераў; а дваццаць сікляў, дваццаць пяць сікляў і
пятнаццаць сікляў складаць будуць у вас міну.

*U sikli dvaccac' geraŭ; a dvaccac' siklâŭ, dvaccac' pâc' siklâŭ i pâtnaccac'
siklâŭ skladac' buduc' u vas minu.*

13. Вось даніна, якую вы павінны даваць князю: шостую частку эфы ад
хомэра пшаніцы і шостую частку эфы ад хомэра ячменю;

*Vos' danina, âkuû vy pavinny davac' knâzû: šostuû častku èfy ad homèra
pšanicÿ i šostuû častku èfy ad homèra âčmenû;*

14. пастанова пра алей: ад кора алею дзясятую частку бата: дзесяць
батаў складаюць хомэр, бо ў хомэры дзесяць батаў;

*pastanova pra alej: ad kora aleû dzâsâtuû častku bata: dzesâc' bataŭ
skladaûc' homèr, bo ŭ homèry dzesâc' bataŭ;*

15. адну авечку ад статку ў дзьвесьце авечак з тлустай пашы Ізраіля:
усё гэта дзеля хлебнага прынашэння і падзякавальнай ахвяры, на

ачышчэньне іх, кажа Гасподзь Бог.

adnu avečku ad statku ŭ dz'ves'ce avečak z tlustaj pašy Ìzrailâ: usë gëta dzelâ hlebnaga prynašën'nâ ì padzâkaval'naj ahvâry, na ačyščën'ne ih, kaža Gaspodz' Bog.

16. Увесь народ зямлі абавязваецца рабіць гэтае прынашэньне князю ў Ізраіле.

Uves' narod zâmlì abavâzvaeccâ rabic' gëtae prynašën'ne knâzû ŭ Ìzraile.

17. А ў абавязках князя будуць ляжаць цэласпаленьне і хлебнае прынашэньне, і выліваньне на сьвяты і на маладзіка і ў суботы, падчас усіх урачыстасьцяў дома Ізраілевага; ён павінен будзе прыносіць ахвяру за грэх і хлебнае прынашэньне, і цэласпаленьне і ахвяру падзякавальную, на ачышчэньне дому Ізраілевага.

A ŭ abavâzkah knâzâ buduc' lâžac' cèlaspalen'ne ì hlebnae prynašën'ne, ì vylìvan'ne na s'vâty ì na maladzika ì ŭ suboty, padčas usih uračystas'câŭ doma Ìzrailevaga; ën pavìnen budze prynosic' ahvâru za grëh ì hlebnae prynašën'ne, ì cèlaspalen'ne ì ahvâru padzâkaval'nuû, na ačyščën'ne domu Ìzrailevaga.

18. Так кажа Гасподзь Бог: у першым месяцы, у першы дзень месяца вазьмі са статку валоў цялушку без заганы і ачысьці сьвяцілішча.

Tak kaža Gaspodz' Bog: u peršym mesâcy, u peršy dzen' mesâca vaz'mì sa statku valoŭ câlušku bez zagany ì ačys'ci s'vâcilišča.

19. Сьвятар няхай возьме крыві ад гэтай ахвяры за грахі і пакропіць ёю на вярхоўкі храма і на чатыры куты пляцоўкі каля ахвярніка, і на вярхоўкі брамы ўнутранага двара.

S'vâtar nâhaj voz'me kryvì ad gëtaj ahvâry za grahì ì pakropic' ëû na vâroŭkì hrama ì na čatyry kuty plâcoŭkì kalâ ahvârніка, ì na vâroŭkì bramy ŭnutranaga dvara.

20. Тое самае зрабі і ў сёмы дзень месяца за тых, што грэшаць наўмысна і з прастадушнасьці, і так ачышчайце храм.

Toe samae zrabì i ŭ sěmy dzen' mesâca za tyh, što grěšac' naŭmysna i z prastadušnas'ci, i tak ačyščajce hram.

21. У першым месяцы, у чатырнаццаты дзень месяца павінна быць у вас Пасха, сьвята сямідзённае, калі павіны быць праснакі.

U peršym mesâcy, u čatyrnaccaty dzen' mesâca pavinna byc' u vas Pasha, s'vâta sâmîdzënnae, kalì pavìny byc' prasnaki.

22. У гэты дзень князь за сябе і за ўвесь народ зямлі прынясе цяля ў ахвяру за грэх.

U gèty dzen' knâz' za sâbe i za ŭves' narod zâmlì prynâse câlâ ŭ ahvâru za grèh.

23. У гэтыя сем дзён сьвята ён павінен прыносіць на цэласпаленьне Госпаду кожны дзень па сем цялят і па сем бараноў без заганы і ў ахвяру за грэх кожны дзень па казлу з казінага статку.

U gètyâ sem dzën s'vâta ên pavìnen prynosic' na cèlaspalen'ne Gospadu kožny dzen' pa sem câlât i pa sem baranoŭ bez zagany i ŭ ahvâru za grèh kožny dzen' pa kazlu z kazinaga statku.

24. Хлебнага прынашэньня ён павінен прыносіць па эфе на цяля і па эфе на барана, і па гіне алею на эфу.

Hlebnaga prynašèn'nâ ên pavìnen prynosic' pa èfe na câlâ i pa èfe na barana, i pa gìne aleû na èfu.

25. У сёмым месяцы, у пятнаццаты дзень месяца, у сьвята, на працягу сямі дзён ён павінен прыносіць тое самае: такую самую ахвяру за грэх, такое самае цэласпаленьне, і столькі сама хлебнага прынашэньня і столькі сама алею.

U sěmym mesâcy, u pâtnaccaty dzen' mesâca, u s'vâta, na pracâgu sâmì

dzën ën pavinen prynosic' toe samae: takuû samuû ahvâru za grèh, takoe samae cèlaspalen'ne, i stol'ki sama hlebnaga prynašèn'nâ i stol'ki sama aleû.

46 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь Бог: брама ўнутранага двара, якая выходзіць на ўсход, павінна быць замкнутая шэсьць дзён, а ў суботні дзень яна павінна быць адчыненая і ў дзень маладзіка павінна быць адчыненая.

Tak kaža Gaspodz' Bog: brama ŭnutranaga dvara, âkaâ vyhodzic' na ŭshod, pavinna byc' zamknutaâ šès'c' dzën, a ŭ subotni dzen' âna pavinna byc' adčynenaâ i ŭ dzen' maladzika pavinna byc' adčynenaâ.

2. Князь пойдзе празь зьнешні бабінец брамы і стане каля вярочкі гэтае брамы; і сьвятары ўчыняць ягонае цэласпаленьне і ягоную падзякавальную ахвяру; і ён каля парога брамы паклоніцца Госпаду і выйдзе, а брама застанецца незамкнутая да вечара.

Knâz' pojdze praz' z'nešni babinec bramy i stane kalâ vârôŭki gètae bramy; i s'vâtary ŭčynâc' âgonae cèlaspalen'ne i âgonuû padzâkaval'nuû ahvâru; i ën kalâ paroga bramy paklonicca Gospadu i vyjdze, a brama zastanecca nezamknutaâ da večara.

3. І народ зямлі будзе пакланяцца перад Госпадам пры ўваходзе ў браму, у суботы і ў дні маладзіка.

Ì narod zâmlì budze paklanâcca perad Gospadam pry ŭvahodze ŭ bram, u suboty i ŭ dni maladzika.

4. Цэласпаленьне, якое князь прынясе Госпаду ў суботні дзень, павінна быць з шасці ягнят без заганы і з барана без заганы;

Cèlaspalen'ne, âkoe knâz' prynâse Gospadu ŭ subotni dzen', pavinna byc' z šas'ci âgnât bez zagany i z barana bez zagany;

5. хлебнага прынашэньня эфа на барана, а на ягнят хлебнага прынашэньня, колькі рука ягоная падасьць, а алею гін на эфу.

hlebnaga prynašèn'nâ èfa na barana, a na âgnât hlebnaga prynašèn'nâ, kol'ki ruka âgonaâ padas'c', a aleû gìn na èfu.

6. У дзень маладзіка будуць прыносіцца ім са статку валоў цяля без заганы, таксама шэсьць ягнят і баран без заганы.

U dzen' maladzika buduc' prynosicca im sa statku valoŭ cêlâ bez zagany, taksama šès'c' âgnât i baran bez zagany.

7. Хлебнага прынашэньня ён прынясе эфу на цяля і эфу на барана, а на ягнят, колькі рука ягоная падасьць, і алею гін на эфу.

Hlebnaga prynašèn'nâ ên prynâse èfu na cêlâ i èfu na barana, a na âgnât, kol'ki ruka âgonaâ padas'c', i aleû gìn na èfu.

8. І калі будзе прыходзіць князь, дык павінен уваходзіць праз бабінец брамы і тою ж дарогаю выходзіць.

Ì kalì budze pryhodzìc' knâz', dyk pavìnen uvahodzìc' praz babìnec bramy i toŭ ž darogaŭ vyhodzìc'.

9. А калі народ зямлі будзе прыходзіць перад аблічча Госпада на сьвяты, дык той, хто ўвойдзе праз паўночную браму на пакланеньне, павінен выходзіць паўднёваю брамаю, а хто ўвайшоў праз паўднёвую браму, павінен выходзіць паўночную брамаю; ён не павінен выходзіць праз тую самую браму, праз якую ўвайшоў, а павінен выходзіць у процілеглую.

A kalì narod zâmlì budze pryhodzìc' perad abličča Gospada na s'vâty, dyk toj, hto ŭvojdze praz paŭnočnuŭ bramû na paklanan'ne, pavìnen vyhodzìc' paŭdnëvaŭ bramaŭ, a hto ŭvajšoŭ praz paŭdnëvuŭ bramû, pavìnen vyhodzìc' paŭnočnaŭ bramaŭ; ên ne pavìnen vyhodzìc' praz tuŭ samuŭ bramû, praz âkuŭ ŭvajšoŭ, a pavìnen vyhodzìc' u procìlegluŭ.

10. І князь павінен быць сярод іх; калі яны ўваходзяць, уваходзіць і ён; і калі яны выходзяць, выходзіць і ён.

Ī knâz' pavinen byc' sârod ih; kalì âny ŭvahodzâc', uvahodzic' ì ěn; ì kalì âny vyhodzâc', vyhodzic' ì ěn.

11. І на сьвяты і ва ўрачыстыя дні хлебнага прынашэньня ад яго павінна быць па эфе на цяля і па эфе на барана, і на ягнят, колькі падасьць рука ягоная, і алею па гіну на эфу.

Ī na s'vâty ì va ŭračystyâ dni hlebnaga prynašèn'nâ ad âgo pavinna byc' pa èfe na câlâ ì pa èfe na barana, ì na âgnât, kol'kì padas'c' ruka âgonaâ, ì aleû pa gînu na èfu.

12. А калі князь, у меру дбаньня свайго, захоча прынесьці цэласпаленьне альбо падзякавальную ахвяру Госпаду, дык павінен адчыніць яму ўсходнюю браму, і ён учыніць сваё цэласпаленьне і сваю падзякавальную ахвяру гэтак сама, як учыніў у суботні дзень, і пасья гэтага ён выйдзе, і пасья выхаду яго брама зачыніцца.

A kalì knâz', u meru dban'nâ svajgo, zahoča prynes'ci cèlaspalen'ne al'bo padzâkaval'nuû ahvâru Gospadu, dyk pavinen adčynic' âmu ŭshodnûû bramû, ì ěn učynic' svaë cèlaspalen'ne ì svaû padzâkaval'nuû ahvâru gètak sama, âk učyniû u subotni dzen', ì pas'lâ gètaga ěn vyjdze, ì pas'lâ vyhadu âgo brama začynicca.

13. Кожны дзень прынось Госпаду на цэласпаленьне гадавалае ягня без заганы; кожнае раніцы прынось яго.

Kožny dzen' pryнос' Gospadu na cèlaspalen'ne gadavalaе âgnâ bez zagany; kožnae ranicy pryнос' âgo.

14. А хлебнага прынашэньня дадавай да яго кожнае раніцы шостую частку эфы і алею трэцюю частку гіна, каб распусьціць муку; такая вечная пастанова пра хлебнае прынашэньне Госпаду, назаўсёды.

A hlebnaga pryňašèn'nâ dadavaj da âgo kožnae ranicy šostuû častku èfy i aleû trècûû častku gîna, kab raspus'cic' muku; takaâ večnaâ pastanova pra hlebnae pryňašèn'ne Gospadu, nazaŭsedy.

15. Хай прыносяць на цэласпаленьне ягня і хлебнае прынашэньне і алей кожнае раніцы пастаянна.

Haj prynosâc' na cèlaspalen'ne âgnâ i hlebnae pryňašèn'ne i alej kožnae ranicy pastaâna.

16. Так кажа Гасподзь Бог: калі князь дае каму з сыноў сваіх дарунак, дык гэта павінна пайсьці ў спадчыну і ягоным сынам; гэта валоданьне іх павінна быць спадчынным.

Tak kaža Gaspodz' Bog: kalì knâz' dae kamu z synoŭ svaïh darunak, dyk gèta pavinna pajs'ci ŭ spadčynu i âgonym synam; gèta valodan'ne ih pavinna byc' spadčynnym.

17. Калі ж ён дасьць са спадчыны сваёй каму-небудзь з рабоў свой дарунак, дык гэта будзе належаць яму толькі да году вызваленьня, і тады вернецца да князя. Толькі да сыноў ягоных павінна пераходзіць спадчына ягоная.

Kalì ž èn das'c' sa spadčyny svaëj kamu-nebudz' z raboŭ svoj darunak, dyk gèta budze naležac' âmu tol'ki da godu vyzvalen'nâ, i tady vernecca da knâzâ. Tol'ki da synoŭ âgonyh pavinna perahodzic' spadčyna âgonaâ.

18. Але князь ня можа браць са спадчыннай дзялянкі народу, выцясьняючы іх з валоданьняў іхніх; са свайго толькі валоданьня ён можа выдзяляць дзецям сваім, каб ніхто з народу Майго ня быў гнаны са свайго валоданьня.

Ale knâz' nâ moža brac' sa spadčynnaj dzâlânki narodu, vycâs'nâûčy ih z valodan'nâŭ ihnih; sa svajgo tol'ki valodan'nâ èn moža vydzâlâc' dzecâm svaïm, kab nihto z narodu Majgo nâ byŭ gnany sa svajgo valodan'nâ.

19. І прывёў ён мяне тым ходам, які з боку брамы, да сьвяшчэнных пакояў для сьвятароў, што на поўнач, і вось там адно месца на краі на захад.

Ì pryvëŭ ën mâne tym hodam, âki z boku bramy, da s'vâščènnyh pakoâŭ dlâ s'vâtaroŭ, što na poŭnač, ì vos' tam adno mesca na krai na zahad.

20. І сказаў мне; гэта месца, дзе сьвятары павінны гатаваць ахвяру за злачынства і ахвяру за грэх, дзе павінны пячы хлебнае прынашэньне, ня выносячы яго на зьнешні двор, для асьвячэньня народу.

Ì skazaŭ mne; gèta mesca, dze s'vâtary pavinny gatavac' ahvâru za zlačynstva ì ahvâru za grèh, dze pavinny pâčy hlebnae prynašèn'ne, nâ vynosâčy âgo na z'nešni dvor, dlâ as'vâčèn'nâ narodu.

21. І вывеў мяне на зьнешні двор і правёў мяне па чатырох рагах двара, і вось у кожным куце двара яшчэ двор.

Ì vyveŭ mâne na z'nešni dvor ì pravëŭ mâne pa čatyroh ragah dvara, ì vos' u kožnym kuce dvara âščè dvor.

22. Ва ўсіх чатырох кутах двара былі пакрытыя двары ў сорак локцяў даўжыні і трыццаць шырыні, адной меры ва ўсіх чатырох кутах.

Va ŭsich čatyroh kutah dvara byli pakrytyâ dvary ŭ sorak lokcâŭ daŭžyni ì tryccac' šyrynì, adnoj mery va ŭsich čatyroh kutah.

23. І вакол усіх чатырох - сьцены, а каля сьцен зроблены агмені вакол.

Ì vakol usih čatyroh - s'ceny, a kalâ s'cen зроблены агменì vakol.

24. І сказаў мне: вось кухні, у якіх службіты храма гатуюць ахвяры народныя.

Ì skazaŭ mne: vos' kuhni, u âkih službìty hrama gatuŭc' ahvâry narodnyâ.

1. Потым прывёў ён мяне назад да дзв'ярэй храма, і вось, з-пад парога храма цячэ вада на ўсход: бо храм стаяў на ўсход, і вада цякла з-пад правага боку храма, па паўднёвы бок ахвярніка.

Potym pryvëŭ ên mâne nazad da dz'vârèj hrama, i vos', z-pad paroga hrama câçè vada na ŭshod: bo hram staâŭ na ŭshod, i vada câkla z-pad pravaga boku hrama, pa paŭdnëvy bok ahvârніка.

2. І вывеў мяне паўночнаю брамаю, і вонкавай дарогай абвёў мяне да зьнешняе брамы, дарогаю, што на ўсход; і вось, вада цячэ па правы бок.

Ì vyveŭ mâne paŭnočnaŭ bramaŭ, i vonkavaj darogaj abvëŭ mâne da z'nešnâe bramy, darogaŭ, što na ŭshod; i vos', vada câçè pa pravy bok.

3. Калі той муж пайшоў на ўсход, дык у руцэ трымаў шнурок, і адмерыў тысячу локцяў, і павёў мяне па вадзе; вады было па костачкі.

Kali toj muž pajšoŭ na ŭshod, dyk u rucè trymaŭ šnurok, i admeryŭ tysâçu lokcâŭ, i pavëŭ mâne pa vadze; vady bylo pa kostačkì.

4. І яшчэ адмерыў тысячу, і павёў мяне па вадзе; вады было па калені. І яшчэ адмерыў тысячу, і павёў мяне; вады было па паясьніцу.

Ì âščè admeryŭ tysâçu, i pavëŭ mâne pa vadze; vady bylo pa kaleni. Ì âščè admeryŭ tysâçu, i pavëŭ mâne; vady bylo pa paâs'nicu.

5. І яшчэ адмерыў тысячу, і ўжо тут быў такі паток, празь які я ня мог ісьці, бо вада была так высокая, што трэба было плысьці, а пераходзіць нельга было гэты паток.

Ì âščè admeryŭ tysâçu, i ŭžo tut byŭ taki patok, praz' âkì â nâ mog is'ci, bo vada byla tak vysoka, što trèba bylo plys'ci, a perahodzic' nel'ga bylo gëty patok.

6. І сказаў мне: бачыў, сыне чалавечы? і павёў мяне назад да берагу гэтага патоку.

Ì skazaŭ mne: bačyŭ, syne čalavečy? ì pavëŭ mâne nazad da beragu gètaga patoku.

7. І калі я прыйшоў назад, і вось, на берагах патока многа было дрэў па той і па другі бок.

Ì kalì â pryjšoŭ nazad, ì vos', na beragah patoka mnoga bylo drëŭ pa toj ì pa drugì bok.

8. І сказаў мне: гэтая вада цячэ ва ўсходні бок зямлі, сыдзе на раўніну і ўвойдзе ў мора: і воды яго зробіцца здаровымі.

Ì skazaŭ mne: gètaâ vada cãčè va ŭshodnì bok zâmlì, sydze na raŭnìnu ì ŭvojdze ŭ mora: ì vody âgo zrobâcca zdarovymì.

9. І ўсякая жывая істота, якая поўзае там, дзе ўвойдуць два струмяні, будзе жывая; і рыбы будзе даволі многа, бо ўвойдзе туды гэтая вада, і воды ў моры зробіцца здаровымі, і куды ўвойдзе гэты паток, усё будзе жывое там.

Ì ŭsâkaâ žyvaâ istota, âkaâ poŭzae tam, dze ŭvojduc' dva strumâni, budze žyvaâ; ì ryby budze davoli mnoga, bo ŭvojdze tudy gètaâ vada, ì vody ŭ mory zrobâcca zdarovymì, ì kudy ŭvojdze gèty patok, usë budze žyvoe tam.

10. І будуць стаяць каля яго рыбаловы ад Эн-Гадзі да Эглайма, будуць закідваць сеткі. Рыба будзе ў сваім выглядзе і, як у вялікім моры, рыбы будзе даволі многа.

Ì buduc' staâc' kalâ âgo rybalovy ad Èn-Gadzì da Èglajma, buduc' zakìdvac' setkì. Ryba budze ŭ svaim vyglâdze ì, âk u vâlikim mory, ryby budze davoli mnoga.

11. Балоты яго і лужыны яго, якія ня зробіцца здаровымі, будуць пакінуты пад соль.

Baloty âgo ì lužyny âgo, âkiâ nâ zrobâcca zdarovymi, buduc' pakinuty pad sol'.

12. Каля патока па берагах яго з таго і другога боку будуць расьці ўсякія дрэвы, якія даюць ежу; лістота іх ня будзе вянуць, і плады на іх ня будуць прападаць; кожны месяц будуць сыпець новыя, бо вада ім цячэ са сьвяцілішча; плады іх будуць ужывацца ў ежу, а лісьце на лекаваньне.

Kalâ patoka pa beragah âgo z tago ì drugoga boku buduc' ras'ci ũsâkiâ drèvy, âkiâ daŭc' ežu; listota ih nâ budze vânuć, ì plady na ih nâ buduc' prapadac'; kožny mesâc buduc' s'pec' novyâ, bo vada ìm câčè sa s'vâcilišča; plady ih buduc' ũžyvacca ũ ežu, a lis'ce na lekavan'ne.

13. Так кажа Гасподзь Бог: вось разьмеркаваньне, паводле якога вы павінны разьдзяліць зямлю ў спадчыну дванаццаці плямёнам Ізраілевым: Язэпу два надзелы.

Tak kaža Gaspodz' Bog: vos' raz'merkavan'ne, pavodle âkoga vy pavinny raz'dzâlic' zâmlŭ ũ spadčynu dvanaccaci plâmënam Ìzrailevym: Âzèpu dva nadzely.

14. І спадкуйце яе, як адзін, так і другі; бо Я, падняўшы руку Маю, прысягнуўся аддаць яе бацькам вашым, дык і будзе зямля гэтая спадчынай вашай.

Ì spadkujce âe, âk adzìn, tak ì drugi; bo Â, padnâŭšy ruku Maŭ, prysâgnuŭsâ addac' âe bac'kam vašym, dyk ì budze zâmlâ gètaâ spadčynaj vašaj.

15. І вось перадзел зямлі: на паўночным канцы, пачынаючы ад вялікага мора, праз Хэтлон, па дарозе ў Цэдал,

Ì vos' peradzel zâmlì: na paŭnočnym kancy, pačynaŭčy ad vâlikaga mora, praz Hètlon, pa daroze ũ Cèdal,

16. Эмат, Бэрот, Сіўраім, што паміж Дамаскаю і Эмацкаю абласьцямі

Гацар - Тыхон, які на мяжы Аўрана.

Èmat, Bèrot, SiÛraim, što pamiž Damaskaû i Èmackaû ablas'câmi Gacar - Tyhon, âki na mâžy AÛrana.

17. І будзе мяжа ад мора да Гацар - Энон, мяжа з Дамаскам, і далей на поўначы вобласць Эмат; і вось паўночны край.

Ì budze mâža ad mora da Gacar - Ènon, mâža z Damaskam, i dalej na poÛnačy voblas'c' Èmat; i vos' paÛnočny kraj.

18. Рысу ўсходняга краю вядзецца паміж Аўранам і Дамаскам, паміж Галаадам і зямлёю Ізраільскаю, па Ярдане, ад паўночнага краю да ўсходняга мора: гэта ўсходні край.

Rysu ũshodnâga kraû vâdzece pamiž AÛranam i Damaskam, pamiž Galaadam i zâmlëu Ìzrail'skaû, pa Ârdane, ad paÛnočnaga kraû da ũshodnâga mora: gëta ũshodni kraj.

19. А паўднёвы край з паўднёвага боку ад Тамары да водаў пры Кадысе, і па цячэньні патоку да вялікага мора; гэта паўднёвы край на поўдні.

A paÛdnëvy kraj z paÛdnëvaga boku ad Tamary da vodaÛ pry Kadyse, i pa câčën'ni patoku da vâlikaga mora; gëta paÛdnëvy kraj na poÛdni.

20. А заходні надзел - вялікае мора, ад паўднёвай мяжы да месца насупраць Эмата; гэта заходні край.

A zahodni nadzel - vâlikae mora, ad paÛdnëvaj mâžy da mesca nasuprac' Èmata; gëta zahodni kraj.

21. І падзялеце сабе зямлю гэтую на надзелы паводле каленаў Ізраілевых.

Ì padzâlece sabe zâmlû gëtuû na nadzely pavodle kalenaÛ Ìzrailevyh.

22. І падзялеце яе па жэрабі ў спадчыну сабе і іншаземцам, якія жывуць у вас, якія нарадзілі ў вас дзяцей; і яны сярод сыноў Ізраілевых

павінны лічыцца нароўні з прыроднымі жыхарамі, і яны з вамі ўвойдуць у долю сярод плямёнаў Ізраілевых.

Ì padzâlece âe pa žèrabì ŭ spadčynu sabe ì inšazemcam, âkiâ žyvuc' u vas, âkiâ naradzilì ŭ vas dzâcej; ì âny sârod synoŭ Ìzrailevyh pavinny ličycca naroŭni z pryrodnymi žyharami, ì âny z vami ŭvojduc' u dolû sârod plâmënaŭ Ìzrailevyh.

23. У якім племі жыве іншаземец, у тым і дайце яму спадчыну ягоную, кажа Гасподзь Бог.

U âkim plemi žyve inšazemec, u tym ì dajce âmu spadčynu âgonuŭ, kaža Gaspodz' Bog.

48 Кіраўнік

1. Вось імёны плямёнаў. На паўночным краі дарогі ад Хэтлона, якая вядзе ў Эмат, Гацар-Энон, ад паўночнай мяжы Дамаска па дарозе да Эмата: усё гэта ад усходу да мора адзін надзел Дану.

Vos' imëny plâmënaŭ. Na paŭnočnym kraì darogì ad Hètlona, âkaâ vâdze ŭ Èmat, Gacar-Ènon, ad paŭnočnaj mâžy Damaska pa daroze da Èmata: usë gèta ad ushodu da mora adzìn nadzel Danu.

2. Каля мяжы Дана, ад усходняга краю да заходняга, гэта адзін надзел Асіру.

Kalâ mâžy Dana, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, gèta adzìn nadzel Asìru.

3. Каля мяжы Асіра, ад усходняга краю да заходняга, гэта адзін надзел Нэфталіму.

Kalâ mâžy Asìra, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, gèta adzìn nadzel Nèftalìmu.

4. Каля мяжы Нэфталіма, ад усходняга краю да заходняга, гэта адзін

надзел Манасіі.

Kalâ mâžy Nèftalima, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, gèta adžin nadzel Manasiì.

5. Каля мяжы Манасіі, ад усходняга краю да заходняга, гэта адзін надзел Яфрэму.

Kalâ mâžy Manasiì, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, gèta adžin nadzel Âfrèmu.

6. Каля мяжы Яфрэма, ад усходняга краю да заходняга, гэта адзін надзел Рувіму.

Kalâ mâžy Âfrèma, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, gèta adžin nadzel Ruvìmu.

7. Каля мяжы Рувіма, ад усходняга краю да заходняга, гэта адзін надзел Юду.

Kalâ mâžy Ruvìma, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, gèta adžin nadzel Ûdu.

8. А каля мяжы Юды, ад усходняга краю да заходняга, сьвяшчэнная дзялянка, шырынёю ў дваццаць пяць тысяч трысьцін, а даўжынёю нароўні зь іншымі надзеламі, ад усходняга краю да заходняга; сярод яго будзе сьвяцілішча.

A kalâ mâžy Ûdy, ad ushodnâga kraû da zahodnâga, s'vâščènaâ dzâlânka, šyrynëû ũ dvaccac' pâc' tysâč trys'cìn, a daŭžynëû naroŭni z' inšymi nadzelami, ad ushodnâga kraû da zahodnâga; sârod âgo budze s'vâcilišča.

9. Дзялянка, якую вы прысьвеціце Госпаду, даўжынёю будзе ў дваццаць пяць тысяч, а шырынёю ў дзесяць тысяч трысьцін.

Dzâlânka, âkuû vy prys'vecìce Gospadu, daŭžynëû budze ũ dvaccac' pâc' tysâč, a šyrynëû ũ dzesâc' tysâč trys'cìn.

10. І гэтая сьвяшчэнная дзялянка павінна належаць сьвятарам, на

поўнач дваццаць пяць тысяч і да мора ў шырыню дзесяць тысяч, і на ўсход у шырыню дзесяць тысяч, а на поўдзень у даўжыню дваццаць пяць тысяч трысьцін, і сярод яго будзе сьвяцілішча Гасподняе.

Ì gètaâ s'vâščènaâ dzâlânka pavinna naležac' s'vâtaram, na poŭnač dvaccac' pâc' tysâč ì da mora ũ šyrynû dzesâc' tysâč, ì na ũshod u šyrynû dzesâc' tysâč, a na poŭdzen' u daŭžynû dvaccac' pâc' tysâč trys'cìn, ì sârod âgo budze s'vâcilišča Gaspodnâe.

11. Гэта сьвяцілішча сьвятарам з сыноў Садока, якія стаялі на варце Маёй, якія падчас адступніцтва сыноў Ізраілевых не адступіліся ад Мяне, як адступіліся іншыя Лявіты.

Gèta s'vâcilišča s'vâtaram z synoŭ Sadoka, âkiâ staâli na varce Maëj, âkiâ padčas adstupnictva synoŭ İzrailevyh ne adstupilisâ ad Mâne, âk adstupilisâ inšyâ Lâvity.

12. Ім будзе належаць гэтая частка зямлі са сьвяшчэннай дзялянкі, сьвятыня са сьвятынь, каля мяжы Лявітаў.

Ìm budze naležac' gètaâ častka zâmlì sa s'vâščènaj dzâlânki, s'vâtynâ sa s'vâtyn', kalâ mâžy Lâvitaŭ.

13. І Лявіты атрымаюць таксама каля сьвятарскай мяжы дваццаць пяць тысяч у даўжыню і дзесяць тысяч трысьцін у шырыню; уся даўжыня дваццаць пяць тысяч, а шырыня дзесяць тысяч трысьцін.

Ì Lâvity atrymaŭc' taksama kalâ s'vâtarskaj mâžy dvaccac' pâc' tysâč u daŭžynû ì dzesâc' tysâč trys'cìn u šyrynû; usâ daŭžynâ dvaccac' pâc' tysâč, a šyrynâ dzesâc' tysâč trys'cìn.

14. І з гэтай часткі яны ня могуць ні прадаць, ні памяняць; і пачаткі зямлі ня могуць пераходзіць да іншых, бо гэта сьвятыня Гасподняе.

Ì z gètaj častki âny nâ moguc' ni pradac', ni pamânâc'; ì pačatki zâmlì nâ moguc' perahodzic' da inšyh, bo gèta s'vâtynâ Gaspodnâe.

15. А астатнія пяць тысяч у шырыню з дваццацьцю пяцьцю тысячамі ў даўжыню назначаюцца гораду на агульны ўжытак, на засяленьне і на прадмесьці; горад будзе ўсярэдзіне.

A astatniâ pâc' tysâč u šyrynû z dvaccac'cû pâc'cû tysâčamì ũ daŭžynû naznačaŭcca goradu na agul'ny ũžytak, na zasâlen'ne i na pradmes'ci; gorad budze ũsârèdzine.

16. І вось памеры яго: паўночны бок чатыры тысячы пяцьсот і паўднёвы бок чатыры тысячы пяцьсот, усходні бок чатыры тысячы пяцьсот і заходні бок чатыры тысячы пяцьсот трысьцін.

Ì vos' pamery âgo: paŭnočny bok čatyry tysâčy pâc'sot i paŭdnëvy bok čatyry tysâčy pâc'sot, ushodni bok čatyry tysâčy pâc'sot i zahodni bok čatyry tysâčy pâc'sot trys'cin.

17. А прадмесьці горада на поўнач дзвесьце пяцьдзясят, і на ўсход дзвесьце пяцьдзясят, і на поўдзень дзвесьце пяцьдзясят, і на захад дзвесьце пяцьдзясят трысьцін.

A pradmes'ci gorada na poŭnač dz'ves'ce pâc'dzâsât, i na ũshod dz'ves'ce pâc'dzâsât, i na poŭdzen' dz'ves'ce pâc'dzâsât, i na zahad dz'ves'ce pâc'dzâsât trys'cin.

18. А што застаецца з даўжыні супроць сьвяшчэннай дзялянкі - дзесяць тысяч на ўсход і дзесяць тысяч на захад насупраць сьвяшчэннай дзялянкі, творы з гэтай зямлі павінны быць для прадуктаў гарадскім работнікам.

A što zastaecca z daŭžyni suproc' s'vâščènnaj dzâlânki - dzesâc' tysâč na ũshod i dzesâc' tysâč na zahad nasuprac' s'vâščènnaj dzâlânki, tvory z gètaj zâmlì pavinny byc' dlâ praduktaŭ garadskim rabotnikam.

19. Працаваць жа ў горадзе могуць работнікі з усіх каленаў Ізраілевых.

Pracavac' ža ũ goradze moguc' rabotniki z usih kalenaŭ İzrailevyh.

20. Уся адзеленая дзялянка ў дваццаць пяць тысяч даўжыні і ў дваццаць пяць тысяч шырыні, чатырохкутная, выдзеліце пад сьвяшчэнны надзел, уключаючы валоданьні горада:

Usâ addzelenaâ dzâlânka ŭ dvaccac' pâc' tysâč daŭžyni i ŭ dvaccac' pâc' tysâč šyryni, čatyrohkutnaâ, vydzelice pad s'vâščènnny nadzel, uklûčaûcy valodan'ni gorada:

21. а астатняе князю. Як з боку сьвяшчэннай дзялянкi, так і з боку валоданьняў горада, насупраць дваццаці пяці тысяч трысьцін да ўсходняй мяжы дзялянкi, і на захад супраць дваццаці пяці тысяч каля заходняй мяжы суразьмерна з гэтымі надзеламі, надзел князю, так што сьвяшчэнная дзялянка і сьвяцілішча будзе ўсярэдзіне яго.

a astatnâe knâzû. Âk z boku s'vâščènnaj dzâlânki, tak i z boku valodan'nâŭ gorada, nasuprac' dvaccaci pâci tysâč trys'cin da ŭshodnâj mâžy dzâlânki, i na zahad suprac' dvaccaci pâci tysâč kalâ zahodnâj mâžy suraz'merna z gètymi nadzelami, nadzel knâzû, tak što s'vâščènnaâ dzâlânka i s'vâcilišča budze ŭsârèdzine âgo.

22. І тое, што ад валоданьняў Лявітаў і ад валоданьняў горада застаецца ў прамежку, належыць таксама князю; прамежак паміж граніцаю Юды і паміж граніцаю Веньяміна будзе належаць князю.

Ì toe, što ad valodan'nâŭ Lâvitaŭ i ad valodan'nâŭ gorada zastaecca ŭ pramežku, naležyc' taksama knâzû; pramežak pamiž granicaŭ Ŭdy i pamiž granicaŭ Ven'âmina budze naležac' knâzû.

23. А астатняе ад плямёнаў, ад усходняга краю да заходняга - адзін надзел Веньяміну.

A astatnâe ad plâmënaŭ, ad ushodnâga kraŭ da zahodnâga - adzin nadzel Ven'âminu.

24. Каля мяжы Веньяміна, ад усходняга краю да заходняга - адзін

надзел Сымону.

Kalâ mâžy Ven'âmina, ad ushodnâga kraû da zahodnâga - adžin nadzel Symonu.

25. Каля мяжы Сымона, ад усходняга краю да заходняга - адзін надзел Ісахару.

Kalâ mâžy Symona, ad ushodnâga kraû da zahodnâga - adžin nadzel Isaharu.

26. Каля мяжы Ісахара, ад усходняга краю да заходняга - адзін надзел Завулону.

Kalâ mâžy Isahara, ad ushodnâga kraû da zahodnâga - adžin nadzel Zavulonu.

27. Каля мяжы Завулона, ад усходняга краю да заходняга - адзін надзел Гаду.

Kalâ mâžy Zavulona, ad ushodnâga kraû da zahodnâga - adžin nadzel Gadu.

28. А каля мяжы Гада на паўднёвым баку ідзе паўднёвая мяжа ад Тамара да водаў міжрэчча каля Кадыса, уздоўж патоку да вялікага мора.

A kalâ mâžy Gada na paŭdnëvym baku idze paŭdnëvaâ mâža ad Tamara da vodaŭ mižrèčča kalâ Kadysa, uzdoŭž patoku da vâlikaga mora.

29. Вось зямля, якую вы па жэрабі падзялеце плямёнам Ізраілевым, і вось дзялянкі іх, кажа Гасподзь Бог.

Vos' zâmlâ, âkuû vy pa žèrabi padzâlece plâmënam Izrailevym, i vos' dzâlânki ih, kaža Gaspodz' Bog.

30. І вось выходы горада: з паўночнага боку меры чатыры тысячы пяцьсот;

Î vos' vyhady gorada: z paŭnočnaga boku mery čatyry tysâčy pâc'sot;

31. і брамы горада называюцца імёнамі плямёнаў Ізраілевых; на поўнач тры брамы: брама Рувімава адна, брама Юдава адна, брама Лявііна

адна.

ì bramy gorada nazyvaûcca imënamì plâmënaŭ Ìzrailevyh; na poŭnač try bramy: brama Ruvimava adna, brama Údava adna, brama Lâviina adna.

32. Ì з усходняга боку меры чатыры тысячы пяцьсот, ì тры брамы: брама Язэпава адна, брама Веньямінава адна, брама Данава адна;

Ì z ushodnâga boku mery čatyry tysâčy pâc'sot, ì try bramy: brama Âzëpava adna, brama Ven'âminava adna, brama Danava adna;

33. ì з паўднёвага боку меры чатыры тысячы пяцьсот, ì тры брамы: брама Сымонава адна, брама Ісахарава адна, брама Завулонава адна.

ì z paŭdnëvaga boku mery čatyry tysâčy pâc'sot, ì try bramy: brama Symonava adna, brama Ìsaharava adna, brama Zavulonava adna.

34. З марскога боку меры чатыры тысячы пяцьсот; брам тут таксама тры: брама Гадава адна, брама Асірава адна, брама Нэфталімава адна.

Z marskoga boku mery čatyry tysâčy pâc'sot; bram tut taksama try: brama Gadava adna, brama Asirava adna, brama Nèftalimava adna.

35. Усяго вакол васямнаццаць тысяч. А імя гораду з таго дня будзе: Гасподзь-там.

Usâgo vakol vasâmnaccac' tysâč. A imâ goradu z tago dnâ budze: Gaspodz'-tam.

ДАНИІЛА

1 Кіраўнік

1. На трэцім годзе цараванья Ёакіма, цара Юдэйскага, прыйшоў Навухаданосар, цар Вавілонскі, да Ерусаліма і атачыў яго аблогаю.

Na trècìm godze caravan'nâ Ěakìma, cara Údèjskaga, pryjšoŭ Navuhadanosar, car Vavilonskì, da Erusalìma i atačyŭ âgo ablogaŭ.

2. І аддаў Гасподзь у рукі ягоныя Ёакіма, цара Юдэйскага, і частку посуду Божага дома, і ён адправіў іх у зямлю Сэнаар, у дом свайго бога, і ўнёс гэты посуд у скарбніцу бога свайго.

Ì addaŭ Gaspodz' u rukì âgonyâ Ěakìma, cara Údèjskaga, i častku posudu Božaga doma, i èn adpraviŭ ih u zâmlû Sènaar, u dom svajgo boga, i ŭnès gèty posud u skarbnìcu boga svajgo.

3. І сказаў цар Асфэназу, начальніку сваіх еўнухаў, каб ён з сыноў Ізраілевых, з роду царскага і княскага, прывёў

Ì skazaŭ car Asfènazu, načal'nìku svaih eŭnuhaŭ, kab èn z synoŭ Ìzraìlevyh, z rodu carskaga i knâskaga, pryvèŭ

4. хлопчыкаў, у якіх няма ніякай цялеснай хібы, прыгожых сабою і цямных да ўсякай мудрасьці, і здатных да навук і кемлівых і здольных службыць у царскіх харомах, і каб навучыў іх кнігам і мове Халдэйскай.

hlopčykaŭ, u âkìh nâma niâkaj câlesnaj hìby, prygožyh saboŭ i câmnyh da ŭsâkaj mudras'ci, i zdatnyh da navuk i kemlìvyh i zdol'nyh služyc' u carskìh haromah, i kab navučyŭ ih knìgam i move Haldèjskaj.

5. І прызначыў ім цар штодзённую ежу з царскага стала і віно, якое сам

піў, і загадаў выхоўваць іх тры гады, па сканчэньні якіх яны меліся стаць перад царом.

Ì pryznačyŭ ìm car štodzënnuŭ ežu z carskaga stala ì vino, âkoe sam piŭ, ì zagadaŭ vyhoŭvac' ih try gady, pa skančën'ni âkih âny melisâ stac' perad carom.

6. Сярод іх былі і зь Юдавых сыноў Дانیіл, Ананія, Місаіл і Азарыя.

Sârod ih byli ì z' Ŭdavyh synoŭ Daniil, Ananiâ, Misail ì Azaryâ.

7. І пераназваў іх начальнік еўнухаў - Дانیіла Валтасарам, Ананію

Сэдрахам, Місаіла Місахам і Азарыю Аўдэнагам.

Ì peranazvaŭ ih načal'nik eŭnuhaŭ - Daniila Valtasaram, Ananiŭ Sèdraham, Misaila Misaham ì Azaryŭ Aŭdènagam.

8. Дانیіл паклаў сабе на сэрца не апаганьвацца прысмакамі з царскага стала і віном, якое п'е цар, і таму прасіў у начальніка еўнухаў, каб не апаганьвацца яму.

Daniil paklaŭ sabe na sèrca ne apagan'vacca prysmakami z carskaga stala ì vïnom, âkoe p'e car, ì tamu prasiŭ u načal'nika eŭnuhaŭ, kab ne apagan'vacca âmu.

9. Бог даў Дانیілу ласку і добрую прыхільнасьць начальніка еўнухаў;

Bog daŭ Daniilu lasku ì dobruŭ pryhil'nas'c' načal'nika eŭnuhaŭ;

10. і начальнік еўнухаў сказаў Дانیілу: "баюся я гаспадара майго, цара, які сам вызначыў вам ежу і пітво: калі ён убачыць вашыя твары худзейшымі, чым у хлопчыкаў, вашых равесьнікаў, дык вы зробіце галаву маю вінаватаю перад царом".

ì načal'nik eŭnuhaŭ skazaŭ Daniilu: "baŭsâ â gaspadara majgo, cara, âki sam vyznačyŭ vam ežu ì pitvo: kali ën ubačyc' vašyâ tvary hudzejšymi, čym u hlopčykaŭ, vašyh raves'nikaŭ, dyk vy zrobice galavu maŭ vïnavataŭ perad carom".

11. Тады сказаў Даниіл Амэлсару, якога начальнік еўнухаў прыставіў да Даниіла, Ананіі, Місаіла і Азарыя:

Tady skazaŭ Daniil Amèlsaru, âkoga načal'nik eŭnuhaŭ prystaviŭ da Daniila, Ananiì, Misaila i Azaryâ:

12. зрабі выпрабаваньне рабам тваім: дзесяць дзён няхай даюць нам на ежу гародніну, а піць - ваду;

zrabi vyprabavan'ne rabam tvaìm: dzesâc' dzën nâhaj daŭc' nam na ežu garodnìnu, a pic' - vadu;

13. і потым няхай явяцца перад табою нашыя твары і твары тых хлопчыкаў, якія кормяцца царскаю ежаю, і потым рабі з тваімі рабамі, як убачыш".

i potym nâhaj âvâcca perad taboŭ našyâ tvary i tvary tyh hlopčykaŭ, âkiâ kormâcca carskaŭ ežaŭ, i potym rabi z tvaìmì rabamì, âk ubačyš'".

14. Той паслухаўся іх у гэтым і выпрабоўваў іх дзесяць дзён.

Toj pasluhaŭsâ ih u gètym i vypraboŭvaŭ ih dzesâc' dzën.

15. А як прайшло дзесяць дзён, твары іх былі прыгажэйшыя, і зь цела яны былі здаравейшыя за ўсіх тых хлопчыкаў, якія карміліся царскімі прысмакамі.

A âk prajšlo dzesâc' dzën, tvary ih byli prygažèjšyâ, i z' cela âny byli zdaravejšyâ za ŭsìh tyh hlopčykaŭ, âkiâ karmilisâ carskimì prysmakamì.

16. Тады Амэлсар забіраў іхнюю ежу і віно на пітво, а даваў ім гародніну.

Tady Amèlsar zabiraŭ ihnûŭ ežu i vîno na pîtvo, a davaŭ im garodnìnu.

17. І даў Бог чатыром гэтым падлеткам веданьне і разуменьне ўсякай кнігі і мудрасьці, а Даниілу яшчэ даў разумець і ўсякія ўявы і сны.

Ì daŭ Bog čatyrom gètym padletkam vedan'ne i razumen'ne ŭsâkaj knìgì i mudras'ci, a Daniilu âščè daŭ razumec' i ŭsâkiâ ŭâvy i sny.

18. Як мінуліся тья дні, калі цар загадаў прывесьці іх, начальник еўнухаў прывёў іх да Навухаданосара.

Âk mìnulisâ tyâ dni, kalì car zagadaŭ pryves'ci ih, načal'nìk eŭnuhaŭ pryvëŭ ih da Navuhadanosara.

19. І цар гаварыў зь імі, і з усіх хлопчыкаў не знайшлося падобных на Данііла, Ананію, Місаіла і Азарыю, і пачалі яны службыць перад царом.

Ì car gavaryŭ z' imi, i z usih hlopčykaŭ ne znajšlosâ padobnyh na Daniilla, Ananiù, Misaila i Azaryù, i pačali âny služyc' perad carom.

20. І ў кожнай справе мудрага ўразуменьня, пра што ні пытаўся ў іх цар, ён знаходзіў у іх дзесяць разоў вышэй за ўсіх чарадзеяў і заклінальнікаў, якія былі ва ўсім яго царстве.

Ì ŭ kažnaj sprave mudraga ŭrazumen'nâ, pra što ni pytaŭsâ ŭ ih car, ën znahodziŭ u ih dzesâc' разоŭ vyšèj za ŭsìh čaradzeâŭ i zaklinal'nikaŭ, âkiâ byli va ŭsìm âgo carstve.

21. І быў там Данііл да першага года цара Кіра.

Ì byŭ tam Daniil da peršaga goda cara Kìra.

2 Кіраўнік

1. На другі год цараваньня Навухаданосара сьніліся Навухаданосару сны, і ўстрывожыўся дух ягоны і сон адышоў ад яго.

Na drugi god caravan'nâ Navuhadanosara s'nìlisâ Navuhadanosaru sny, i ŭstryvožyŭsâ duh âgony i son adyšoŭ ad âgo.

2. І загадаў цар паклікаць мудрацоў і варажбітоў, і чарадзеяў і Халдэяў, каб яны разгадалі цару ягоныя сьненьні. Яны прыйшлі і сталі перад царом.

Ì zagadaŭ car paklikac' mudracoŭ i varažbitoŭ, i čaradzeâŭ i Haldèâŭ, kab

âny razgadali caru âgonyâ s'nen'ni. Âny pryjšli i stali perad carom.

3. І сказаў ім цар: "сьніўся мне сон, і трывожыцца дух мой; хачу ведаць гэты сон".

Î skazaŭ im car: "s'niŭsâ mne son, i tryvožycca duh moj; haču vedac' gèty son".

4. І казалі Халдэі цару па-Арамэйску: "цару! вавекі жыві! раскажы сон рабам тваім, і мы разгадаем сутнасьць яго".

Î skazali Haldèi caru pa-Aramèjsku: "caru! vaveki žyvi! raskažy son rabam tvaim, i my razgadaem sutnas'c' âgo".

5. Адказваў цар і сказаў Халдэям: "маё слова канчатковае; калі вы не раскажаце мне сну і сутнасьці яго, будзеце на кавалкі пасечаны, і дамы вашыя абернуцца ў руіны;

Adkazvaŭ car i skazaŭ Haldèâm: "maë slova kančatkovae; kali vy ne raskažace mne snu i sutnas'ci âgo, budzece na kavalki pasečany, i damy vašyâ abernucca ŭ ruiny;

6. а як разгадаеце сон і сутнасьць яго, атрымаеце ад мяне дарункі, узнагароду і вялікую чту; дык вось, раскажэце мне сон і сутнасьць яго".

a âk razgadaece son i sutnas'c' âgo, atrymaece ad mâne darunki, uznagarodu i vâlikuû čtu; dyk vos', raskažèce mne son i sutnas'c' âgo".

7. Яны другі раз адказвалі і казалі: "хай цар раскажа сваім рабам сон, і мы разгадаем яго сутнасьць".

Âny drugi raz adkazvali i skazali: "haj car raskaža svaim rabam son, i my razgadaem âgo sutnas'c'".

8. Адказваў цар і сказаў: "добра ведаю, што вы хочаце выйграць час, бо бачыце, што слова маё канчатковае.

Adkazvaŭ car i skazaŭ: "dobra vedaŭ, što vy hočace vyjgrac' čas, bo bačyce, što slova maë kančatkovae.

9. Як што вы не разгадаеце мне сну, дык у вас адзін намысел: вы змовіліся сказаць мне ілжу і няпраўду, пакуль зьменіцца час; дык вось раскажэце мне сон і тады я ўпэўнюся, што вы можаце разгадаць мне і сутнасьць яго".

Âk što vy ne razgadaece mne snu, dyk u vas adzín namysel: vy zmovilisâ skazac' mne ilžu i nâpraŭdu, pakul' z'menicca čas; dyk vos' raskažèce mne son i tady â ŭpèŭnûsâ, što vy možace razgadac' mne i sutnas'c' âgo".

10. Халдэі адказвалі цару і казалі: "няма на зямлі чалавека, які мог бы адкрыць цару гэтую справу, і ніводзін цар, вялікі і магутны, не патрабаваў такога ад ніводнага чарадзея, вяшчунна і Халдэя.

Haldèi adkazvali caru i skazali: "nâma na zâmlì čalaveka, âkì mog by adkryc' caru gètuŭ spravu, i nìvodzín car, vâlikì i magutny, ne patrabavaŭ takoga ad nìvodnaga čaradzeâ, vâščuna i Haldèâ.

11. Чын, якога цар патрабуе, такі цяжкі, што ніхто іншы ня можа адкрыць яго цару, акрамя багоў, якія ня жывуць з плоцьцю".

Čyn, âkoga car patrabue, takì câžkì, što nihto inšy nâ moža adkryc' âgo caru, akramâ bagoŭ, âkiâ nâ žyvuc' z ploc'cû".

12. Разгневаўся цар і моцна раз'юшыўся за гэта і загадаў перабіць усіх Вавілонскіх мудрацоў.

Razgnevaŭsâ car i mocna raz'ûšyŭsâ za gèta i zagadaŭ perabic' usih Vavilonskih mudracouŭ.

13. Калі выйшаў гэты загад забіваць мудрацоў, шукалі Данііла і яго сяброў, каб забіць іх.

Kali vyjšaŭ gèty zagad zabivac' mudracouŭ, šukali Daniila i âgo sâbroŭ, kab zabic' ih.

14. Тады Данііл зьвярнуўся разважна і мудра да Арыюха, начальніка царскіх целаахоўцаў, які выйшаў забіваць Вавілонскіх мудрацоў,

Tady Daniil z'vârnuûsâ razvažna i mudra da Aryoha, načal'nika carskih celaahoŭcaŭ, âki vyjšaŭ zabìvac' Vavilonskih mudracoŭ,

15. і спытаўся ў Арыюха, уладнага пры цары: "чаму такі жорсткі загад ад цара?" Тады Арыюх расказаў Даниілу ўсю справу.

i spytaŭsâ ŭ Aryoha, uladnaga pry cary: "čamu taki žorstki zagad ad cara?"
Tady Aryoh raskazaŭ Daniilu ŭsŭ spravu.

16. І Даниіл увайшоў і ўпрасіў цара даць яму часу, і ён аб'явіць цару разгадку сну.

ì Daniil uvajšoŭ i ŭprasiŭ cara dac' âmu času, i ën ab'âvic' caru razgadku snu.

17. Даниіл прыйшоў у свой дом і расказаў справу Ананію, Місаілу і Азарыю - сябрам сваім,

Daniil pryjšoŭ u svoj dom i raskazaŭ spravu Ananiŭ, Misailu i Azaryŭ - sâbram svaim,

18. каб яны прасілі міласьці ў Бога Нябеснага на гэтую таямніцу, каб Даниіл і сябры яго не загінулі з астатнімі Вавілонскімі мудрацамі.

kab âny prasili milas'ci ŭ Boga Nâbesnaga na gètuŭ taâmnìcu, kab Daniil i sâbry âgo ne zagìnuli z astatnìmi Vavilonskìmi mudracami.

19. Тады адкрыта была Даниілу таямніца начное ўявы, і Даниіл уславіў Нябеснага Бога.

Tady adkryta byla Daniilu taâmnìca načnoe ŭâvy, i Daniil uslaviŭ Nâbesnaga Boga.

20. І сказаў Даниіл: "хай будзе дабраславёна імя Госпада ад веку і да веку, бо ў Яго мудрасьць і сіла;

ì skazaŭ Daniil: "haj budze dabraslavëna imâ Gospada ad veku i da veku, bo ŭ Âgo mudras'c' i sila;

21. Ён мяняе часіны і поры, скідае цароў і ставіць цароў, дае мудрасьць

мудрым і спазнаньне разумным;

Ěn mânâe časiny i pory, skidae caroŭ i stavic' caroŭ, dae mudras'c' mudrym i spaznan'ne razumnym;

22. Ён адкрывае глыбокае і схаванае, ведае, што ў мораку, і сьвятло жыве зь Ім.

Ěn adkryvae glybokae i shavanae, vedae, što ŭ moraku, i s'vâtlo žyve z' Īm.

23. Слаўлю і вялічаю Цябе, Божа бацькоў маіх, што Ты даў мне мудрасьць і сілу і адкрыў мне і тое, пра што мы малілі Цябе; бо Ты адкрыў нам царовую справу".

Slaŭlŭ i vâličaŭ Câbe, Boža bac'koŭ maih, što Ty daŭ mne mudras'c' i silu i adkryŭ mne i toe, pra što my malili Câbe; bo Ty adkryŭ nam carovuŭ spravu".

24. Пасьля гэтага Данііл прайшоў да Арыюха, якому цар загадаў перабіць Вавілонскіх мудрацоў, прыйшоў і сказаў Яму: "не забівай мудрацоў Вавілонскіх; увядзі мяне да цара, і я адкрыю разгадку сну".

Pas'lâ gètaga Daniil prajšoŭ da Aryoha, âkomu car zagadaŭ perabic' Vavilonskih mudracouŭ, pryjšoŭ i skazaŭ Âmu: "ne zabivaj mudracouŭ Vavilonskih; uvâdzi mâne da cara, i â adkryŭ razgadku snu".

25. Тады Арыох без адкладу прывёў Данііла да цара і сказаў яму: "я знайшоў сярод палонных сыноў Юдэі чалавека, які можа адкрыць цару разгадку сну".

Tady Aryoh bez adkladu pryvëŭ Daniila da cara i skazaŭ âmu: "â znajšoŭ sârod palonnyh synouŭ Ūdèi čalaveka, âki moža adkryc' caru razgadku snu".

26. Цар сказаў Даніілу, які названы быў Вальтасарам: "ці можаш ты расказаць мне сон, які я бачыў, і разгадку яго?"

Car skazaŭ Daniilu, âki nazvany byŭ Valtasaram: "ci možaš ty raskazac' mne son, âki â bačyŭ, i razgadku âgo?"

27. Даниіл адказваў цару і сказаў: "таямніцы, пра якую пытаецца цар, ня могуць адкрыць цару ні мудрацы, ні заклінальнікі, ні чарадзеі, ні вяшчунны.

Daniil adkazvaŭ caru i skazaŭ: "taâmnicy, pra âkuŭ pytaeccar, nâ moguc' adkryc' caru ni mudracy, ni zaklinal'nik, ni čaradzei, ni vâščuny.

28. Але ёсць на нябёсах Бог, Які адкрывае таямніцы; і Ён паведаміў цару Навухаданосару, што будзе ў апошнія дні. Сон твой і ўявы тваёй галавы на ложку былі такія:

Ale ës'c' na nâbëсах Bog, Âki adkryvae taâmnicy; i Ęn pavedamiŭ caru Navuhadanosaru, što budze ŭ apošniâ dni. Son tvoj i ŭâvy tvaëj galavy na ložku byli takiâ:

29. ты, цару, на тваім ложку думаў пра тое, што будзе потым, і Адкрывальнік таямніц паказаў табе тое, што будзе.

ty, caru, na tvaïm ložku думаŭ pra toe, što budze potym, i Adkryval'nik taâmnic pakazaŭ tabe toe, što budze.

30. А мне таямніца гэтая адкрыта ня дзеля таго, каб я быў мудрэйшы за ўсіх жывых, а дзеля таго, каб адкрыць цару разгадку, і каб ты пазнаў намыслы свайго сэрца.

A mne taâmnica gëtaâ adkryta nâ dzelâ tago, kab â byŭ mudrëjšy za ŭsïh žyvyh, a dzelâ tago, kab adkryc' caru razgadku, i kab ty paznaŭ namysly svajgo sërca.

31. Табе, цару, была такая ўява: вось, нейкі вялікі ідал; вялізарны быў гэты ідал, у нязвычайным бляску стаяў ён перад табою, і страшны быў выгляд у яго.

Tabе, caru, byla takaâ ŭâva: vos', nejkï vâlikï idal; vâlizarny byŭ gëty idal, u nâzvyčajnym blâsku staâŭ Ęn perad taboŭ, i strašny byŭ vyglâd u âgo.

32. У гэтага ідала галава была з чыстага золата, грудзі ў яго і рукі ў яго

- з срэбра, чэрава ў яго і клубы ў яго - медныя,

U gètaga idala galava byla z čystaga zolata, grudzi ů âgo i ruki ů âgo - z srèbra, čèrava ů âgo i kluby ů âgo - mednyâ,

33. галені ў яго жалезныя, часткова гліняныя.

galeni ů âgo žaleznyâ, častkova glinânyâ.

34. Ты бачыў яго, пакуль не адарваўся камень ад гары, сам бяз рук, ударыў ідала, у жалезныя і гліняныя ногі яго, і раструшчыў іх.

Ty bačyů âgo, pakul' ne adarvaůsâ kamen' ad gary, sam bâz ruk, udaryů idala, u žaleznyâ i glinânyâ nogi âgo, i rastruščyů ih.

35. Тады ўсё разам раструшчылася: жалеза, гліна, медзь, срэбра і золата зрабіліся як пыл на летніх гумнах, і вецер разьвеяў іх, што і сьледу не засталася ад іх; а камень, які разьбіў ідала, зрабіўся вялікаю гарою і напоўніў усю зямлю.

Tady ůsë razam rastruščylasâ: žaleza, glina, medz', srèbra i zolata zrabilisâ âk pyl na letnih gumnah, i vecer raz'veâů ih, što i s'ledu ne zastalosâ ad ih; a kamen', âki raz'biů idala, zrabiůsâ vâlikaů garoů i napoůniů usů zâmlů.

36. Вось той сон! Скажам перад царом і разгадку яго.

Vos' toj son! Skažam perad carom i razgadku âgo.

37. Ты, цару, цар над царамі, якому Бог Нябесны даў царства, уладу і славу,

Ty, caru, car nad carami, âkomu Bog Nâbesny daů carstva, uladu i slavu,

38. і ўсіх сыноў чалавечых, дзе б яны ні жылі, зьвярыну зямную і птушак нябесных Ён аддаў у твае рукі і паставіў цябе Ўладаром над усімі імі; ты - гэтая залатая галава!

i ůsich synoů čalavečyh, dze b âny ni žyli, z'vârynu zâmnuů i ptušak nâbesnyh Ęn addaů u tvae ruki i pastaviů câbe Ŭladarom nad usimi imi; ty - gètaâ zalataâ galava!

39. Пасьля цябе паўстане другое царства, ніжэйшае за тваё, і яшчэ трэцяе царства, меднае, якое будзе панаваць над усёю зямлёю.

Pas'la cêbe paŭstane drugoe carstva, nižejšae za tvaë, i âščè trècêe carstva, mednae, âkoe budze panavac' nad usëu zâmlëu.

40. А чацьвёртае царства будзе моцнае, як жалеза; бо як жалеза разьбівае і трушчыць усё, так і яно падобна да жалеза, якое ўсё зьнішчае, будзе трушчыць і нішчыць.

A čac'vërtae carstva budze mocnae, âk žaleza; bo âk žaleza raz'bivae i truščyc' usë, tak i âno padobna da žaleza, âkoe ũsë z'niščae, budze truščyc' i niščyc'.

41. А што ты бачыў ногі і пальцы на нагах часткова з гліны ганчарнай, а часткова з жалеза, то будзе падзеленае царства, і ў ім застанецца крыху жалезнае моцы, бо ты бачыў жалеза, зьмяшанае з ганчарнаю глінаю.

A što ty bačyŭ nogi i pal'cy na nagh častkova z gliny gančarnaj, a častkova z žaleza, to budze padzelenae carstva, i ũ im zastanecca kryhu žaleznae mocy, bo ty bačyŭ žaleza, z'mâšanae z gančarnaŭ glinaŭ.

42. І як пальцы ног былі часткова з жалеза, а часткова з гліны, так і царства будзе часткова моцнае, часткова крохкае.

I âk pal'cy nog byli častkova z žaleza, a častkova z gliny, tak i carstva budze častkova mocnae, častkova krohkae.

43. А што ты бачыў жалеза, зьмяшанае з ганчарнаю глінаю, гэта азначае, што яны зьмяшаюцца празь семя чалавечае, але ня зьліпнуцца адно з адным, як жалеза ня зьмешваецца з глінаю.

A što ty bačyŭ žaleza, z'mâšanae z gančarnaŭ glinaŭ, gëta aznačae, što âny z'mâšaŭcca праз' semâ čalavečae, ale nâ z'lipnucca adno z adnym, âk žaleza nâ z'mešvaecca z glinaŭ.

44. І ў дні тых царстваў Бог Нябесны паставіць царства, якое вавек ня зруйнаецца, і царства гэтае ня будзе перададзена другому народу; яно струшчыць і разбурыць усе царствы, а самое будзе стаяць вечна,
Ì ŭ dni tyh carstvaŭ Bog Nâbesny pastavic' carstva, âkoe vavek nâ zrujnuecca, ì carstva gètae nâ budze peradadzena drugomu narodu; âno struščyc' ì razburyc' use carstvy, a samoe budze staâc' večna,

45. бо ты бачыў, што камень адарваўся ад гары сам, не рукамі, і струшчыў жалеза, медзь, гліну, срэбра і золата. Вялікі Бог даў знак цару, што станецца пасля гэтага. І гэты сон пэўны, і разгадка яго правільная!"

bo ty bačyŭ, što kamen' adarvaŭsâ ad gary sam, ne rukami, ì struščyŭ žaleza, medz', glinu, srèbra ì zolata. Vâlikì Bog daŭ znak caru, što stanecca pas' lâ gètaga. Ì gèty son pèŭny, ì razgadka âgo pravil'naâ!"

46. Тады цар Навухаданосар упаў на аблічча сваё і пакланіўся Даніілу і загадаў прынесці яму дарункі і ўсякія пахошчы;

Tady car Navuhadanosar upaŭ na abličča svaë ì paklaniŭsâ Daniïlu ì zagadaŭ pryneŭ'ci âmu darunki ì ŭsâkiâ pahoščy;

47. і сказаў цар Даніілу: "сапраўды ваш Бог ёсьць Бог над багамі і Валадар над царамі, Які адкрывае таямніцы, калі ты здолеў адкрыць гэтую таямніцу!"

ì skazaŭ car Daniïlu: "saprâuďy vaš Bog ës'c' Bog nad bagami ì Valadar nad carami, Âki adkryvae taâmnicy, kali ty zdoleŭ adkryc' gètuŭ taâmnicu!"

48. Тады ўзвысіў цар Данііла і даў яму многа вялікіх дарункаў і паставіў яго над усім Вавілонскім краем і галоўным начальнікам над усімі мудрацамі Вавілонскімі.

Tady ŭzvysiŭ car Daniïla ì daŭ âmu mnoga vâlikih darunkaŭ ì pastaviŭ âgo nad usim Vavilonskim kraem ì galoŭnym načal'nikam nad usimi mudracami

Vavilonskimì.

49. Але Даниїл прасіў у цара, і ён паставіў Сэдраха, Місаха і Аўдэнага над справамі Вавілонскага краю, а Даниїл застаўся пры царскім двары.

Ale Daniil prasiŭ u cara, i ěn pastaviŭ Sèdraha, Mìsaha i Aŭdènaga nad spravami Vavilonskaga kraŭ, a Daniil zastaŭsâ pry carskim dvary.

3 Кіраўнік

1. Цар Навухаданосар зрабіў залатога ідала, у вышыню шэсьцьдзясят локцяў, у шырыню шэсьць локцяў, паставіў яго ў даліне Дэйра, у Вавілонскім краі,

Car Navuhadanosar zrabiŭ zalatoga idala, u vyšynû šès'c'dzâsât lokcâŭ, u šyrynû šès'c' lokcâŭ, pastaviŭ âgo ŭ daline Dèira, u Vavilonskim kraì,

2. і паслаў цар Навухаданосар сабраць сатрапаў, намесьнікаў, ваяводаў, вышэйшых судоўцаў, скарбоўцаў, законазнаўцаў, судаўпраўцаў, і ўсіх акруговых валадароў, каб яны прыйшлі на ўрачыстае пасьвячэньне ідала, якога паставіў цар Навухаданосар.

i paslaŭ car Navuhadanosar sabrac' satrapaŭ, names'nikaŭ, vaâvodaŭ, vyšèjšyh sudoŭcaŭ, skarboŭcaŭ, zakonaznaŭcaŭ, sudaŭpraŭcaŭ, i ŭsìh akrugovyh valadaroŭ, kab âny pryjšli na ŭračystae pas'vâčèn'ne idala, âkoga pastaviŭ car Navuhadanosar.

3. І сабраліся сатрапы, намесьнікі, ваеначальнікі, вышэйшыя судоўцы, скарбоўцы, законазнаўцы, судаўпраўцы і ўсе акруговыя валадары на пасьвячэньне ідала, якога паставіў цар Навухаданосар, і сталі перад ідалам, якога паставіў Навухаданосар.

Ì sabralisâ satrapy, names'niki, vaenačal'niki, vyšèjšyâ sudoŭcy, skarboŭcy, zakonaznaŭcy, sudaŭpraŭcy i ŭse akrugovyâ valadary na pas'vâčèn'ne idala,

âkoga pastaviŭ car Navuhadosar, i stali perad idalam, âkoga pastaviŭ Navuhadosar.

4. Тады спавесьнік голасна ўсклікнуў: "абвяшчаецца вам, народы, плямёны і роды:

Tady spaves'nik golasna ŭskliknuŭ: "abvâščaecca vam, narody, plâmëny i rody:

5. у той час, як пачуецца гук трубы, жалейкі, цытры, цаўніцы, гусляў і псалтыра, і ўсякай іншай музыкі, упадзецца і пакланецца залатому ідалу, якога паставіў цар Навухаданосар,

u toj čas, âk pačuece guk truby, žalejkì, cytry, caŭnìcy, gus'lâŭ i psaltyra, i ŭsâkaj inšaj muzykì, upadzece i paklanecesâ zalatomu idalu, âkoga pastaviŭ car Navuhadosar,

6. а хто не ўпадзе і не паклоніцца, адразу ўкінуты будзе ў распаленую вогненную печ".

a hto ne ŭpadze i ne paklonìcca, adrazu ŭkìnuty budze ŭ raspalenuŭ vognennuŭ peč".

7. Пасьля таго, як усе народы пачулі голас трубы, жалейкі, цытры, цаўніцы, гусляў і ўсякага роду музыкі, пападалі ўсе народы, плямёны і роды і пакланіліся залатому ідалу, якога паставіў цар Навухаданосар.

Pas'lâ tago, âk use narody pačuli golas truby, žalejkì, cytry, caŭnìcy, gus'lâŭ i ŭsâkaga rodu muzykì, papadali ŭse narody, plâmëny i rody i paklanìlisâ zalatomu idalu, âkoga pastaviŭ car Navuhadosar.

8. У гэты самы час падступіліся некаторыя Халдэі і данесьлі на Юдэяў.

U gëty samy čas padstupìlisâ nekatoryâ Haldèi i danes'li na Ŭdèâŭ.

9. Яны казалі цару Навухаданосару: "цару, вавек жыві!

Âny skazali caru Navuhadosaru: "caru, vavek žyvi!

10. Ты, цару, выдаў загад, каб кожны чалавек, які пачуе голас трубы,

жалейкі, цытры, цаўніцы, гусляў і псалтыра і ўсякага роду музыкі, упаў і пакланіўся залатому ідалу;

Ty, caru, vydaŭ zagad, kab kožny čalavek, âkì pačue golas truby, žalejki, cytry, caŭnicy, gus'laŭ i psaltyra i ŭsâkaga rodu muzyki, upaŭ i paklaniŭsâ zalatomu idalu;

11. а хто не ўпадзе і не паклоніцца, той будзе ўкінуты ў распаленую вогненную печ".

a hto ne ŭpadze i ne paklonicca, toj budze ŭkinuty ŭ raspalenuŭ vognennuŭ peč".

12. Ёсьць мужы Юдэйскія, якіх ты паставіў над справамі Вавілонскага краю, Сэдрах, Місах і Аўдэнага; гэтыя мужы не паслухаліся твайго загаду, цару, багам тваім ня служаць і залатому ідалу, якога ты паставіў, не пакланяюцца".

Ės'c' mužy Ŭdèjskiâ, âkih ty pastaviŭ nad spravami Vavilonskaga kraŭ, Sèdrah, Mìsah i Aŭdènaga; gètyâ mužy ne pasluhalisâ tvajgo zagadu, caru, bagam tvaim nâ služad' i zalatomu idalu, âkoga ty pastaviŭ, ne paklanâŭcca".

13. Тады Навухаданосар у гневе і лютасьці загадаў прывесьці Сэдраха, Місаха і Аўдэнага; і прывялі гэтых мужоў да цара.

Tady Navuhadanosar u gneve i lûtas'ci zagadaŭ pryves'ci Sèdraha, Mìsaha i Aŭdènaga; i pryvâli gètyh mužoŭ da cara.

14. Навухаданосар сказаў ім: "ці з намыслам вы, Сэдрах, Місах і Аўдэнага, багам маім ня служыце і залатому ідалу, якога я паставіў, не пакланяецеся?"

Navuhadanosar skazaŭ im: "ci z namyslam vy, Sèdrah, Mìsah i Aŭdènaga, bagam maïm nâ služyce i zalatomu idalu, âkoga â pastaviŭ, ne paklanâecesâ?"

15. Ад сёньня, калі вы гатовыя, як толькі пачуеце голас трубы, жалейкі, цытры, цаўніцы, гусляў, псалтыра і ўсякага роду музыкі, упадзецце і

пакланецеса ідалу, якога я зрабіў; а як не паклоніцеса, дык у той самы час будзеце ўкінуты ў печ распаленую, вогненную печ, і тады хто той Бог, Які ўратуе вас ад маёй рукі?"

Ad sën'nâ, kalì vy gatovyâ, âk tol'ki pačuece golas truby, žalejki, cytry, caŭnicy, gus'lâŭ, psaltyra i ŭsâkaga rodu muzyki, upadzece i paklanecesâ idalu, âkoga â zrabìŭ; a âk ne paklonicesâ, dyk u toj samy čas budzece ŭkìnuty ŭ peč raspalenuû, vognennnuû peč, i tady hto toj Bog, Âkì ŭratue vas ad maěj ruki?"

16. І адказвалі Сэдрах, Місах і Аўдэнага і сказалі цару Навухаданосару: "няма нам патрэбы адказваць табе на гэта.

Ì adkazvalì Sèdrah, Mìsah i Aŭdènaga i skazalì caru Navuhadanosaru: "nâma nam patrèby adkazvac' tabe na gèta.

17. Бог наш, Якому мы служым, мае сілу ўратаваць нас ад распаленай вогненнай печы, і ад тваёй рукі, цару, выбавіць.

Bog naš, Âkomu my služym, mae silu ŭratavac' nas ad raspalenaj vognennaj pečy, i ad tvaěj ruki, caru, vybavic'.

18. Калі ж і ня будзе таго, дык хай будзе вядома табе, цару, што мы багам тваім служыць ня будзем і залатому ідалу, якога ты паставіў, не паклонімся".

Kalì ž i nâ budze tago, dyk haj budze vâdoma tabe, caru, što my bagam tvaim služyc' nâ budzem i zalamatomu idalu, âkoga ty pastaviŭ, ne paklonìmsâ".

19. Тады Навухаданосар напоўніўся лютасьцю, і выгляд ягонага твару змяніўся перад Сэдрахам, Місахам і Аўдэнагам, і ён загадаў напаліць печ у сем разоў мацней, чым як трэба было напаліць яе,

Tady Navuhadanosar napoŭniŭsâ lûtas'cû, i vyglâd âgonaga tvaru z'mâniŭsâ perad Sèdraham, Mìsaham i Aŭdènagam, i ën zagadaŭ napalic' peč u sem разоŭ macnej, čym âk trèba bylo napalic' âe,

20. і самым дужым мужам з войска свайго загадаў зьвязаць Сэдраха, Місаха і Аўдэнага і ўкінуць іх у распаленую вогненную печ.

і самым ду́жым му́жам з войска свайго загадаў з'вâzac' Сèдраха, Місаха і Аўдèнага і ўкінuc' ih у распалenuû vognennuû peč.

21. Тады мужы гэтыя былі зьвязаны ў сваім споднім і верхнім адзеньні, у галаўных павязках і ў іншым убраньні і ўкінуты ў распаленую вогненную печ.

Tady mužy gètyâ byli z'vâzany ŭ svaim spodnim і verhnim adzen'ni, u galaŭnyh pavâzkah і ŭ inšym ubran'ni і ўkinuty ŭ распалenuû vognennuû peč.

22. І як загад цара быў строгі, і печ напалена была вельмі моцна, дык вогненнае полымя забіла тых людзей, якія ўкідалі Сэдраха, Місаха і Аўдэнага.

І âk zagad cara byŭ strogi, і peč napalena byla vel'mi mocna, dyk vognennaе polymâ zabila tyh lûdzej, âkiâ ўkidali Сèдраха, Місаха і Аўдèнага.

23. А гэтыя тры мужы - Сэдрах, Місах і Аўдэнага - упалі ў распаленую вогненную печ зьвязаныя.

A gètyâ try mužy - Сèдраh, Місах і Аўдèнага - upali ŭ распалenuû vognennuû peč z'vâzanyâ.

24. Навухаданосар цар вельмі здзівіўся і пасьпешна ўстаў і сказаў сваім вяльможам: "ці ня трох зьвязаных мужоў укінулі мы ў агонь?" Яны ў адказ сказалі цару: "сапраўды так, цару!"

Navuhadanosar car vel'mi z'dziviŭsâ і pas'pešna ŭstaŭ і skazaŭ svaim vâl'možam: "ci nâ troh z'vâzanyh mužoŭ ukinuli my ŭ agon'?" Âny ŭ adkaz skazali caru: "sapraŭdy tak, caru!"

25. На гэта Ён сказаў: "вось, я бачу чатырох мужоў нязьвязаных, якія ходзяць сярод агню, і шкоды ім няма; а чацьвёртага выглядам

падобнага да сына Божага".

Na gèta Ěn skazaŭ: "vos', â baču čatyroh mužoŭ nâz'vâzanyh, âkiâ hodzâc' sârod agnû, i škody im nâma; a čac'vërtağa vyglâdam padobnaga da syna Božaga".

26. Тады Навухаданосар падышоў да вусьця распаленай вогненнай печы, і сказаў: "Сэдрах, Місах і Аўдэнага, рабы Бога Ўсявышняга! выйдзіце і падыдзецце!" Тады Сэдрах, Місах і Аўдэнага выйшлі зь сярэдзіны агню.

Tady Navuhadanosar padyšoŭ da vus'câ raspalenaj vognennaj pečy, i skazaŭ: "Sèdrah, Mìsah i Aŭdènaga, raby Boga Ŭsâvyšnâga! vyjdzìce i padydzece!" Tady Sèdrah, Mìsah i Aŭdènaga vyjšli z' sârèdzìny agnû.

27. І сабраўшыся, сатрапы, намесьнікі і царовыя радцы ўгледзелі, што над цэламі гэтых мужоў агонь ня меў сілы, і валасы на галаве не абпалены, і вопратка іх не зьмянілася, і нават паху агню ня было ад іх. *Ì sabraŭšysâ, satrapy, names'niki i carovyâ radcy ŭgledzeli, što nad celami gètyh mužoŭ agon' nâ meŭ sily, i valasy na galave ne abpaleny, i voprarka ih ne z'mânilasâ, i navat pahu agnû nâ bylo ad ih.*

28. Тады Навухаданосар сказаў: "дабраславёны Бог Сэдраха, Місаха і Аўдэнага, Які паслаў Свайго анёла і ўратаваў Сваіх рабоў, якія спадзяваліся на Яго і не паслухаліся царскага загаду і аддалі свае целы ў агонь, абы ня служыць і не пакланяцца іншаму богу, акрамя Бога свайго!

Tady Navuhadanosar skazaŭ: "dabraslavëny Bog Sèdraha, Mìsaha i Aŭdènaga, Âki paslaŭ Svajgo anëla i ŭratavaŭ Svaih raboŭ, âkiâ spadzâvalisâ na Âgo i ne pasluhalisâ carskaga zagadu i addali svae cely ŭ agon', aby nâ služyc' i ne paklanâcca inšamu bogu, akramâ Boga svajgo!

29. І ад мяне даецца загад, каб з кожнага народу, племя і роду, хто

скажа агуднае на Бога Сэдраха, Місаха і Аўдэнага, быў пасечаны на кавалкі, а дом яго ператвораны ў руіны, бо няма іншага Бога, Які мог бы так ратаваць".

Ì ad mâne daecca zagad, kab z kožnaga narodu, plemâ ì rodu, hto skaža agudnae na Boga Sèdraha, Misaha ì Aŭdènaga, byŭ pasečany na kavalki, a dom âgo peratvorany ŭ ruiny, bo nâma inšaga Boga, Âki mog by tak ratavac'".

30. Тады ж цар узвысіў Сэдраха, Місаха і Аўдэнага ў Вавілонскім краі.

Tady ž car uzvysiŭ Sèdraha, Misaha ì Aŭdènaga ŭ Vavilonskim krai.

31. Навухаданосар цар усім народам, плямёнам і родам, якія жывуць на ўсёй зямлі: хай вам мір памножыцца!

Navuhadanosar car usim narodam, plâmënam ì rodam, âkiâ žyvuc' na ŭsëj zâmlì: haj vam mir pamnožycca!

32. Азнакі і цуды, якія ўчыніў над мною Ўсявышні Бог, заўгодна мне абвясцьціць вам.

Aznaki ì cudy, âkiâ ŭčyniŭ nad mnoŭ Ŭsâvyšnì Bog, zaŭgodna mne abvâs'cic' vam.

33. Якія вялікія азнакі Яго і якія магутныя цуды Яго! Царства Яго - царства вечнае, а валадарства Яго - у роды і роды".

Âkiâ vâlikîâ aznaki Âgo ì âkiâ magutnyâ cudy Âgo! Carstva Âgo - carstva večnae, a valadarstva Âgo - u rody ì rody".

4 Кіраўнік

1. Я, Навухаданосар, быў спакойны ў сваім доме і дабрашчасьціўся ў харомах маіх.

Â, Navuhadanosar, byŭ spakojny ŭ svaim dome ì dabraščas'ciŭsâ ŭ haromah

maih.

2. Але бачыў я сон, які напалохаў мяне, і роздум на ложку маім і ўявы маёй галавы зьбянтэжылі мяне.

Ale bačyŭ â son, âki napalohaŭ mâne, i rozдум na ložku maim i ŭâvy maěj galavy z'ântèžyli mâne.

3. І дадзены быў мною загад прывесьці да мяне Вавілонскіх мудрацоў, каб яны разгадалі мне сутнасьць сну.

Ì dadzeny byŭ mnoŭ zagad pryves'ci da mâne Vavilonskih mudracoŭ, kab âny razgadali mne sutnas'c' snu.

4. Тады прыйшлі чарадзеі, заклінальнікі, Халдэі і вяшчуны; я расказаў ім сон, але яны не маглі мне разгадаць сутнасьць яго.

Tady pryjšli čaradzei, zaklinal'niki, Haldèi i vâščuny; â raskazaŭ im son, ale âny ne magli mne razgadac' sutnas'c' âgo.

5. Нарэшце ўвайшоў да мяне Данііл, якому імя было Валтасар - як імя майго бога і ў якім дух Сьвятога Бога; якому я расказаў сон.

Narèšce ŭvajšoŭ da mâne Daniil, âkomu imâ bylo Valtasar - âk imâ majgo boga i ŭ âkim duh S'vâtoga Boga; âkomu â raskazaŭ son.

6. Валтасар, начальнік мудрацоў! я ведаю, што ў табе дух Сьвятога Бога, і ніякая таямніца ня цяжкая табе; растлумач мне ўявы майго сну, які бачыў я, і разгадай сутнасьць яго.

Valtasar, načal'nik mudracoŭ! â vedaŭ, što ŭ tabe duh S'vâtoga Boga, i niâkaâ taâmnica nâ câžkaâ tabe; rastlumač mne ŭâvy majgo snu, âki bačyŭ â, i razgadaj sutnas'c' âgo.

7. А ўявы маёй галавы на маім ложку былі такія: бачыў я - вось пасярод зямлі дрэва, досыць высокае.

A ŭâvy maěj galavy na maim ložku byli takiâ: bačyŭ â - vos' pasârod zâmli drèva, dosyc' vysokaе.

8. Вялікае было гэтае дрэва і моцнае, і вышыня яго сягала да неба, і яно відно было да краёў усёй зямлі.

Vâlikae bylo gètae drèva ì mocnae, ì vyšynâ âgo sâgala da neba, ì âno vidno bylo da kraëŭ usěj zâmlì.

9. Лісьце яго цудоўнае, і пладоў на ім мноства, і ежы на ім на ўсіх; пад ім знаходзіла цень палявая зьвярына, і ў гольлі яго гнездаваліся птушкі нябесныя, і ад яго кармілася ўсякая плоць.

Lis'ce âgo cudouŭnae, ì pladoŭ na ìm mnostva, ì ežy na ìm na ŭsìh; pad ìm znahodzìla cen' palâvaâ z'vâryna, ì ŭ gol'li âgo gnezadavalisâ ptuški nâbesnyâ, ì ad âgo karmilasâ ŭsâkaâ ploc'.

10. І бачыў я ва ўявах маёй галавы на маім ложку, вось, сышоў зь нябёсаў Чувальны і Сьвяты.

Ì bačyŭ â va ŭâvah maěj galavy na maìm ložku, vos', syšoŭ z' nâbësaŭ Čuval'ny ì S'vâty.

11. Усклікнуўшы голасна, Ён сказаў: "сьсячэце гэта дрэва, абсячэце гольле яго, абтрасце лісьце зь яго і раскідайце плады яго; няхай сыйдуць зьвяры з-пад яго і птушкі з гольля яго;

Uskliknuŭšy golasna, Ęn skazaŭ: "s'sâčèce gèta drèva, absâčèce gol'le âgo, abtrasece lis'ce z' âgo ì raskìdajce plady âgo; nâhaj syjduc' z'vâry z-pad âgo ì ptuški z gol'lâ âgo;

12. але галоўны карань яго пакіньце ў зямлі, і няхай ён у кайданах жалезных і медных сярод польнай травы аброшваецца нябеснаю расою, і з жывёламі няхай будзе частка яго ў траве зямной.

ale galoŭny koran' âgo pakin'ce ŭ zâmlì, ì nâhaj Ęn u kajdanah žaleznyh ì mednyh sârod pol'naj travy abrošvaeccâ nâbesnaŭ rasoŭ, ì z žyvëlami nâhaj budze častka âgo ŭ trave zâmnoj.

13. Сэрца чалавечае адымецца ў яго і дасца яму сэрца зьвярынае, і сем

часінаў пройдуць над ім.

Sèrca čalavečae adymecca ŭ âgo i dasca âmu sèrca z'vârynae, i sem časinaŭ projuduc' nad im.

14. Загадам Чувальнага гэта пастаноўлена, і паводле прыгавору Сьвятога назначана, каб ведалі жывыя, што Ўсявышні валадарыць над царствам чалавечым і дае яго, каму хоча, і становіць над ім нізкага зь людзей".

Zagadam Čuval'naga gèta pastanoŭlena, i pavodle prygavoru S'vâtoga naznačana, kab vedali žyvyâ, što Ŭsâvyšni valadaryc' nad carstvam čalavečym i dae âgo, kamu hoča, i stanovic' nad im nìzkaga z' lûdzej".

15. Такі сон бачыў я, цар Навухаданосар; а ты, Валтасару, скажы разгадку яго, бо ніхто з мудрацоў у маім царстве ня мог растлумачыць яго сэнсу, а ты можаш, бо ў табе дух сьвятога Бога.

Takì son bačyŭ â, car Navuhadosar; a ty, Valtasar, skažy razgadku âgo, bo nihito z mudracoŭ u maìm carstve nâ mog rastlumačyc' âgo sènsu, a ty možaš, bo ŭ tabe duh s'vâtoga Boga.

16. Тады Данііл, якому імя Валтасар, каля гадзіны быў у зьдзіўленьні, і думкі яго бянтэжылі яго. Цар загаварыў і сказаў: "Валтасару! хай не бянтэжыць цябе гэты сон і разгадка яго". Валтасар адказваў і сказаў: "гаспадару мой! каб жа на тваіх ненавісьнікаў гэты сон, і на ворагаў тваіх разгадка яго!

Tady Daniil, âkomu imâ Valtasar, kalâ gadziny byŭ u z'dziŭlen'ni, i dumki âgo bântèžyli âgo. Car zagavaryŭ i skazaŭ: "Valtasar! haj ne bântèžyc' câbe gèty son i razgadka âgo". Valtasar adkazvaŭ i skazaŭ: "gaspadaru moj! kab ža na tvaih nenavis'nikaŭ gèty son, i na voragaŭ tvaih razgadka âgo!

17. Дрэва, якое ты бачыў, якое было вялікае і моцнае, вышынёю сваёю сягала да нябёсаў і відно было на ўсю зямлю,

Drèva, âkoe ty bačyŭ, âkoe bylo vâlikae i mocnae, vyšynëû svaëû sâgala da nâbësaŭ i vidno bylo na ŭsû zâmlû,

18. а лісьце было цудоўнае, і мноства пладоў і ежа на ўсіх, а пад ім жыла зьвярына польная і ў гольлі гнездаваліся птушкі нябесныя,

a lis'ce bylo cudoŭnae, i mnostva pladoŭ i eža na ŭsich, a pad im žyla z'vâryna pol'naâ i ŭ gol'li gnezdavalisâ ptuški nâbesnyâ,

19. гэта - ты, цару, які ўзъвялічаны і магутны, і веліч твая вырасла і сягнула да нябёсаў і ўлада твая - да краёў зямлі.

gèta - ty, caru, âki ŭz'vâličany i magutny, i velič tvaâ vyrasla i sâgnula da nâbësaŭ i ŭlada tvaâ - da kraëŭ zâmlî.

20. А што цар бачыў Чувальнага і Сьвятога, Які сыходзіў зь нябёсаў і Які сказаў: сьсячэце дрэва і знішчыце яго, толькі галоўны карань яго

пакіньце ў зямлі, і няхай ён у кайданах жалезных і медных сярод польнай травы арашаецца расою нябеснаю, і з польнай зьвярыною

няхай будзе частка яго, пакуль ня пройдуць над ім сем часінаў,

A što car bačyŭ Čuval'naga i S'vâtoga, Âki syhodziŭ z' nâbësaŭ i Âki skazaŭ: s'sâčèce drèva i z'niščyce âgo, tol'ki galoŭny koran' âgo pakin'ce ŭ zâmlî, i

nâhaj ën u kajdanah žaleznyh i mednyh sârod pol'naj travy arašaecca rasou nâbesnaû, i z pol'naj z'vârynoû nâhaj budze častka âgo, pakul' nâ projduc'

nad im sem časinaŭ,

21. дык вось сутнасьць гэтага, цару, і вось вызначэньне Ўсявышняга, якое спасьцігне гаспадара майго, цара:

dyk vos' sutnas'c' gètaga, caru, i vos' vyznačën'ne Ŭsâvyšnâga, âkoe spas'cigne gaspadara majgo, cara:

22. цябе адлучаць ад людзей, і пражываньне тваё будзе з польнай зьвярыною; травой карміцьмуць цябе, як вала, расою нябеснаю ты

будзеш аброшаны, і сем часінаў пройдзе над табою, пакуль уведаеш,

што Ўсявышні валадарыць над царствам чалавечым і дае яго, каму хоча.

câbe adlučac' ad lûdzej, i pražyvan'ne tvaë budze z pol'naj z'vârynoû; travoû karmic'muc' câbe, âk vala, rasoû nâbesnaû ty budzeš abrošany, i sem časinaû projdze nad taboû, pakul' uvedaeš, što Ŭsâvyšni valadaryc' nad carstvam čalavečym i dae âgo, kamu hoča.

23. А што загадана было пакінуць галоўны карань дрэва, гэта азначае, што царства тваё застанецца пры табе, калі ты спазнаеш над сабою ўладу нябесную.

A što zagadana bylo pakinuc' galoŭny koran' drèva, gèta aznačae, što carstva tvaë zastanecca pry tabe, kalì ty spaznaeš nad saboû ŭladu nâbesnuû.

24. Таму, цару, хай будзе даспадобы табе парада мая: акупі грахі твае праўдаю і твае правіны мілажалем да бедных; вось, чым можа падоўжыцца мір твой".

Tamu, caru, haj budze daspadoby tabe parada maâ: akupì grahì tvae praŭdaû i tvae pravìny milažalem da bednyh; vos', čym moža padoužycca mìr tvojj".

25. Усё гэта збылося ў цара Навухаданосара.

Usë gèta zbylosâ ŭ cara Navuhadanosara.

26. Як прайшло дванаццаць месяцаў, пахаджаючы па царскіх харомах у Вавілоне,

Âk prajšlo dvanaccac' mesâcaŭ, pahadžaûčy pa carskih haromah u Vavilone,

27. цар сказаў: "ці ня гэта велічны Вавілон, які пабудаваў я домам царства моцай маёй магутнасьці і на славу маёй велічы!"

car skazaŭ: "cì nâ gèta veličny Vavilon, âkì pabudavaŭ â domam carstva mocaj maëjj magutnas'cì i na slavu maëjj veličy!"

28. Яшчэ гэтыя словы былі на вуснах у цара, калі быў зь неба голас:

"табе кажуць, цару Навухаданосар: царства адышло ад цябе!

Áščè gètyâ slovy byli na vusnah u cara, kali byŭ z' neba golas: "tabe kažuc', caru Navuhadanosar: carstva adyšlo ad câbe!

29. І адлучаць цябе ад людзей, і будзе пражываньне тваё з польнай зьвярыною; травой карміцьмуць цябе, як вала, і сем часінаў пройдуць над табою, аж пакуль ня ўведаеш, што Ўсявышні валадарыць над царствам чалавечым і дае яго, каму хоча!"

Ì adlučac' câbe ad lûdzej, i budze pražyvan'ne tvaë z pol'naj z'vârynoû; travoû karmic'muc' câbe, âk vala, i sem časinaŭ projduc' nad taboû, aŭ pakul' nâ ŭvedaeš, što Ŭsâvyšnì valadaryc' nad carstvam čalavečym i dae âgo, kamu hoča!"

30. Адразу ж і спраўдзілася гэта слова над Навухаданосарам, і адлучаны быў ён ад людзей, еў траву, як вол, і аброшвалася цела ягонае расою нябеснаю, так што валасы ў яго вырасьлі як у льва, і пазногці яго - як у птушкі.

Adrazu Ź i spraŭdzilasâ gèta slova nad Navuhadanosaram, i adlučany byŭ ën ad lûdzej, eŭ travu, âk vol, i abrošvalasâ cela âgonae rasoû nâbesnaû, tak što valasy ŭ âgo vyras'li âk u l'va, i paznogci âgo - âk u ptuški.

31. А як скончыліся тыя дні, я, Навухаданосар, узвёў вочы мае да неба, і мой розум вярнуўся да мяне; і дабраславіў я Ўсявышняга, пахваліў і праславіў Вечнаіснага, валадарства Якога - валадарства вечнае і царства Якога - у роды і роды.

A âk skončylisâ tyâ dni, â, Navuhadanosar, uz'veŭ vočy mae da neba, i moj rozum vârnuŭsâ da mâne; i dabraslaviŭ â Ŭsâvyšnâga, pahvaliŭ i praslaviŭ Večnaisnaga, valadarstva Âkoga - valadarstva večnae i carstva Âkoga - u rody i rody.

32. І ўсе жывыя на зямлі ня значаць нічога; па волі Сваёй Ён чыніць як у нябесным войску, так і сярод жывых на зямлі, і няма нікога, хто мог бы ўсупрацівіцца Ягонай руцэ і сказаць Яму: што Ты зрабіў?

Ì ŭse žyvŭâ na zâmlì nâ značac' ničoga; pa voli Svaëj Ęn čynic' âk u nâbesnym vojsku, tak ì sârod žyvŭh na zâmlì, ì nâma nikoga, hto mog by ŭsupracivicca Āgonaj rucè ì skazac' Āmu: što Ty zrabiŭ?

33. У той час вярнуўся да мяне мой розум, і я вярнуўся да славы царства свайго, і вярнуліся да мяне самавітасьць і ранейшы мой выгляд; і знайшлі мяне мае радцы і вяльможы мае, і я быў зноў пастаўлены на царства маё, і веліч мая яшчэ больш узвысілася.

U toj čas vârnũsâ da mâne moj rozum, ì â vârnũsâ da slavy carstva svajgo, ì vârnulisâ da mâne samavitas'c' ì ranejšy moj vyglâd; ì znajšli mâne mae radcy ì vâl'možy mae, ì â byŭ znoŭ pastaŭleny na carstva maë, ì velič maâ âščè bol'sh uzvysilasâ.

34. Цяпер я, Навухаданосар, слаўлю, узношу і вялічаю Цара Нябеснага, у Якога ўсе дзеі ў ісьціне і шляхі праведныя, і Які Мае сілу ўпакорыць тых, якія ходзяць ганарыста".

Câper â, Navuhadanosar, slaŭlũ, uznošu ì vâličaũ Cara Nâbesnaga, u Ākoga ŭse dzei ŭ is'cine ì šlâhi pravednyâ, ì Āki Mae silu ŭpakoryc' tyh, âkiâ hodzâc' ganarysta".

5 Кіраўнік

1. Цар Валтасар справіў вялікую гасьціну тысячам вяльможаў і на вачах у тысячы піў віно.

Car Valtasar spraviŭ vâlikuũ gas'cinu tysâčam vâl'možaũ ì na vačah u tysâčy piŭ vino.

2. Скаштаваўшы віна, Валтасар загадаў прынесці залаты і срэбраны посуд, які Навухаданосар, бацька ягоны, вынес з храма ў Ерусаліме, каб пілі зь яго цар, вяльможы ягоныя, ягоныя жонкі і ягоныя наложніцы.

Skaštavaŭšy vina, Valtasar zagadaŭ pryneŝci zalaty i srèbrany posud, âki Navuhadanosar, bac'ka âgony, vynes z hrama ŭ Erusalime, kab pili z' âgo car, vâl'možy âgonyâ, âgonyâ žonki i âgonyâ naložnicy.

3. Тады прынеслі залаты посуд, які вынеслі з храма Дома Богага ў Ерусаліме; і пілі зь яго цар і вяльможы яго, ягоныя жонкі і ягоныя наложніцы,

Tady pryneŝli zalaty posud, âki vynes'li z hrama Doma Božaga ŭ Erusalime; i pili z' âgo car i vâl'možy âgo, âgonyâ žonki i âgonyâ naložnicy,

4. пілі віно, і славілі багоў залатых і срэбных, медных, жалезных, драўняных і каменных.

pili vino, i slavili bagoŭ zalatyh i srèbnyh, mednyh, žaleznyh, draŭnânyh i kamennyh.

5. У той самы час выйшлі пальцы рукі чалавечай і пісалі насупраць сьвечніка на вапне сыцяны царскіх харомаў, і цар бачыў пясць рукі, што пісала.

U toj samy čas vyjšli pal'cy rukì čalavečaj i pìsali nasuprac' s'večnika na vapne s'câny carskih haromaŭ, i car bačyŭ pâs'c' rukì, što pìsala.

6. Тады цар перамяніўся з твару свайго; думкі ягоныя зьбянтэжылі яго, суглобы паясьніцы ягонай паслабіліся, і калені яго біліся адно аб адно.

Tady car peramâniŭsâ z tvaru svajgo; dumki âgonyâ z'bântèžyli âgo, sugloby paâs'nicy âgonaj paslabilisâ, i kaleni âgo bilisâ adno ab adno.

7. Моцна закрычаў цар, каб прывялі і заклінальнікаў, Халдэяў і вяшчуноў; цар загаварыў і сказаў мудрацам Вавілонскім: "хто прачытае гэта напісанае і разгадае мне сутнасьць яго, той будзе апрануты ў

пурпuru, і залаты ланцуг атрымае на шыю сваю, і трэцім валадаром будзе ў царстве".

Mocna zakryčaŭ car, kab pryvâli i zaklinal'nikaŭ, Haldèaŭ i vâščunou; car zagavaryŭ i skazaŭ mudracam Vavilonskim: "hto pračytae gèta napisanae i razgadae mne sutnas'c' âgo, toj budze apranuty ŭ purpuru, i zalaty lancug atrymae na šyŭ svaŭ, i trècim valadarom budze ŭ carstve".

8. І ўвайшлі ўсе царовыя мудрацы, але не маглі прачытаць пісаньня і разгадаць цару сутнасьць яго.

Ì ŭvajšli ŭse carovyâ mudracy, ale ne magli pračytac' pisan'nâ i razgadac' caru sutnas'c' âgo.

9. Цар Валтасар над меру ўстрывожыўся, і выгляд ягонага твару зьмяніўся, і вяльможы ягоныя сумеліся.

Car Valtasar nad meru ŭstryvožyŭsâ, i vyglâd âgonaga tvaru z'mâniŭsâ, i vâl'možy âgonyâ sumelisâ.

10. На словы цара і яго вяльможаў увайшла ў пакой гасьціны царыца; загаварыла царыца і сказала: "цару, вавекі жыві! хай цябе не бянтэжаць думкі твае, і хай не мяняецца выгляд твару твайго.

Na slovy cara i âgo vâl'možaŭ uvajšla ŭ pakoj gas'ciny caryca; zagavaryla caryca i skazala: "caru, vaveki žyvi! haj câbe ne bântèžac' dumki tvae, i haj ne mânâeccâ vyglâd tvaru tvajgo.

11. Ёсьць у тваім царстве муж, у якім дух сьвятога Бога; у дні твайго бацькі былі ў ім яснасьць, розум і мудрасьць, роўная мудрасьці багоў, і цар Навухаданосар, твой бацька, паставіў яго начальнікам чарадзеяў, Халдэяў і вяшчуноў, - сам бацька твой, цар,

Ěs'c' u tvaim carstve muž, u âkim duh s'vâtoga Boga; u dni tvajgo bac'ki byli ŭ im âsnas'c', rozum i mudras'c', roŭnaâ mudras'ci bagoŭ, i car Navuhadanosar, tvoj bac'ka, pastaviŭ âgo načal'nikam čaradzeâŭ, Haldèaŭ i

vâščunoŭ, - sam bac'ka tvoj, car,

12. бо ў ім, у Данііле, якога цар пераназваў Валтасарам, выявіліся высокі дух, веданьне і розум, здольны разгадаць сны, тлумачыць загадкі і разблытваць вузлы. Дык вось, няхай паклічуць Данііла, - і ён разгадае сутнасьць".

bo ŭ im, u Daniile, âkoga car peranzvaŭ Valtasaram, vyâvilisâ vysoki duh, vedan'ne i rozum, zdol'ny razgadvac' sny, tlumačyc' zagadki i razblytvac' vuzly. Dyk vos', nâhaj pakličuc' Daniila, - i ên razgadae sutnas'c'".

13. Тады ўведзены быў Данііл да цара, і цар пачаў слова і сказаў Даніілу: "ці ты Данііл, адзін з палонных сыноў Юдэйскіх, якіх мой бацька, цар, прывёў зь Юдэі?"

Tady ŭvedzeny byŭ Daniil da cara, i car pačaŭ slova i skazaŭ Daniilu: "ci ty Daniil, adzin z palonnyh synoŭ Ūdèjskih, âkih moj bac'ka, car, pryvëŭ z' Ūdèi?"

14. Я чуў пра цябе, што дух Божы ў табе і сьвятло і розум, і высокая мудрасьць выяўлена ў табе.

Â čuŭ pra câbe, što duh Božy ŭ tabe i s'vâtlo i rozum, i vysokaâ mudras'c' vyâŭlena ŭ tabe.

15. І вось, прыведзены былі да мяне мудрацы і заклінальнікі, каб прачытаць гэта напісанае і разгадаць мне сутнасьць яго; але яны не маглі абвясціць мне гэтага.

Î vos', pryvedzeny byli da mâne mudracy i zaklinal'niki, kab pračytac' gèta napisanae i razgadac' mne sutnas'c' âgo; ale âny ne magli abvâs'cic' mne gètaga.

16. І я чуў пра цябе, што ты можаш тлумачыць загадкі і разблытваць вузлы; дык вось, калі можаш прачытаць гэта пісаньне і разгадаць мне сутнасьць яго, дык будзеш апрануты ў пурпуру, і залаты ланцуг

атрымаеш на шыю сваю, і трэцім валадаром будзеш у царстве".

Ī â čuĭ pra câbe, što ty možaš tlumačyc' zagadki ĭ razblytvac' vuzly; dyk vos', kali možaš pračytac' gëta pisan'ne ĭ razgadac' mne sutnas'c' âgo, dyk budzeš apranuty ŭ purpuru, ĭ zalaty lancug atrymaeš na šyû svaû, ĭ trëcim valadarom budzeš u carstve".

17. Тады адказваў Даниїіл і сказаў цару: "дары твае хай будуць табе, і пашану аддай каму іншаму; а пісаньне я прачытаю цару і разгадку скажу яму.

Tady adkazvaŭ Daniïil ĭ skazaŭ caru: "dary tvae haj buduc' tabe, ĭ pašanu addaj kamu inšamu; a pisan'ne â pračytaŭ caru ĭ razgadku skažu âmu.

18. Цару! Усявышні Бог даў твайму бацьку Навухаданосару царства, веліч, гонар і славу.

Caru! Usâvyšnì Bog daŭ tvajmu bac'ku Navuhadanosaru carstva, velič, gonar ĭ slavu.

19. Перад веліччу, якую Ён даў яму, усе народы, плямёны і роды трымцелі і баяліся яго; каго ён хацеў, забіваў, і каго хацеў, пакідаў жывога; каго хацеў, узвышаў, і каго хацеў, паніжаў.

Perad veličču, âkuû Ęn daŭ âmu, use narody, plâmëny ĭ rody trymceli ĭ baâlisâ âgo; kago ěn haceŭ, zabivaŭ, ĭ kago haceŭ, pakidaŭ žyvoga; kago haceŭ, uzvyšaŭ, ĭ kago haceŭ, panižaŭ.

20. Але калі сэрца ягонае заганарылася і дух ажарсьцвеў да дзёрзкасьці, ён быў скінуты з царскага трона свайго і пазбаўлены славы сваёй,

Ale kali sërca âgonae zaganarylasâ ĭ duh ažars'cveŭ da dzërzkas'ci, ěn byŭ skinuty z carskaga trona svajgo ĭ pazbaŭleny slavy svaëj,

21. і адлучаны быў ад сыноў чалавечых, і сэрца яго прыпадобнілася да зьвярынага, і жыў ён зь дзікімі асламі; кармілі яго травой, як вала, і

цела яго аброшана было нябеснаю расою, пакуль ён ня ўведаў, што над царствам чалавечым валадарыць Усявышні Бог і становіць над ім, каго хоча.

ì adlučany byŭ ad synoŭ čalavečyŭ, ì sèrca âgo prygodobnilasâ da z'vârynaga, ì žyŭ ën z' dzikimi aslami; karmili âgo travoŭ, âk vala, ì cela âgo abrošana bylo nâbesnaŭ rasoŭ, pakul' ën nâ ŭvedaŭ, što nad carstvam čalavečym valadaryc' Usâvyšni Bog ì stanovic' nad im, kago hoča.

22. І ты, сыне яго Валтасар, не ўпакорыў сэрца твайго, хоць ведаў усё гэта,

Ì ty, syne âgo Valtasar, ne ŭpakoryŭ sèrca tvajgo, hoc' vedaŭ usë gèta,

23. узьнёсься супроць Госпада нябёсаў, і посуд храма Яго прынеслі табе, і ты і твае вяльможы і наложніцы твае пілі зь яго віно, і ты славіў багоў срэбраных і залатых, медных, жалезных, драўляных і каменных, якія ня бачаць, і ня чуюць, і не разумеюць; а Бога, у руцэ ў Якога душа твая і ў Якога твае ўсе шляхі, ты не праславіў.

uz'nës'sâ suproc' Gospada nâbësaŭ, ì posud hrama Âgo prynes'li tabe, ì ty ì tvae vâl'možy ì naložnicy tvae pili z' âgo vino, ì ty slaviŭ bagoŭ srèbranyh ì zalatyh, mednyh, žaleznyh, draŭlânyh ì kamennyh, âkiâ nâ bačac', ì nâ čuûc', ì ne razumeûc'; a Boga, u rucè ŭ Âkoga duša tvaâ ì ŭ Âkoga tvae ŭse šlâhi, ty ne praslaviŭ.

24. За гэта і паслана ад Яго пясьць рукі, і накрэсьлена гэта пісаньне.

Za gèta ì paslana ad Âgo pâs'c' ruki, ì nakrès'lèna gèta pisan'ne.

25. І вось што накрэсьлена: мэнэ, мэнэ, тэкэл, упарсін.

Ì vos' što nakrès'lèna: mènè, mènè, tèkèl, uparsin.

26. Вось і разгадка слоў: мэнэ - вылічыў Бог царства тваё і паклаў канец яму;

Vos' ì razgadka sloŭ: mènè - vyličyŭ Bog carstva tvaë ì paklaŭ kanec âmu;

27. тэкэл - ты ўзважаны на вагах і важыш вельмі мала;

tèkèl - ty ŭzvažany na vagah i važyš vel'mì mala;

28. пэрэс - падзелена царства тваё і аддадзена Мідзянам і Персам".

pèrès - padzelena carstva tvaë i addadzena Midzânam i Persam".

29. Тады па загадзе Валтасара апранулі Данііла ў пурпуру і павесілі залаты ланцуг на шыю яму і абвясцілі яго трэцім валадаром у царстве.

Tady pa zagadze Valtasara apranuli Daniïla ŭ purpuru i pavesili zalaty lancug na šyû âmu i abvâs'cili âgo trècim valadarom u carstve.

30. Тае самае ночы Валтасар, цар Халдэйскі, быў забіты,

Tae samae nočy Valtasar, car Haldèjski, byŭ zabity,

31. і Дарый Мідзянін, якому было шэсьцьдзясят два гады, прыняў царства.

i Daryj Midzânin, âkomu bylo šès'c'dzâsât dva gady, prynâŭ carstva.

6 Кіраўнік

1. Заўгодна было Дарыю паставіць над царствам сто дваццаць сатрапаў, каб яны былі ва ўсім царстве,

Zaŭgodna bylo Daryû pastavic' nad carstvam sto dvaccac' satrapaŭ, kab âny byli va ŭsim carstve,

2. а над імі трох князёў, - адзін зь якіх быў Данііл, - каб сатрапы давалі ім адказ, і каб цару ня было ніякага клопату.

a nad imi troh knâzëŭ, - adzin z' âkih byŭ Daniil, - kab satrapy davalì im adkaz, i kab caru nâ bylo niâkaga klopatu.

3. Данііл пераўзыходзіў астатніх князёў і сатрапаў, бо ў ім быў высокі дух, і цар задумваў ужо паставіць яго над усім царствам.

Daniil peraŭzyhodziŭ astatnih knâzëŭ i satrapaŭ, bo ŭ im byŭ vysoki duh, i car zadumvaŭ užo pastavic' âgo nad usim carstvam.

4. Тады князі і сатрапы пачалі шукаць зачэпкі, каб абскаржыць Данііла ў кіраваньні царствам; але ніякай зачэпкі і пахібы знайсці не маглі, бо ён быў верны, і нямак пахібы альбо віны не аказвалася на ім.

Tady knâzi i satrapy pačali šukac' začèpki, kab abskaržyc' Daniila ŭ kiravan'ni carstvam; ale niâkaj začèpki i pahiby znajs'ci ne magli, bo ên byŭ verny, i nâkaj pahiby al'bo viny ne akazvalasâ na im.

5. І гэтыя людзі казалі: "не знайсці нам зачэпкі супроць Данііла, калі мы ня знойдзем яе супроць яго ў законе ягонага Бога".

Ì gètyâ lŭdzi skazali: "ne znajs'ci nam začèpki suproc' Daniila, kali my nâ znojdzem âe suproc' âgo ŭ zakone âgonaga Boga".

6. Тады гэтыя князі і сатрапы падступіліся да цара і так казалі яму: "цар Дарый, вавекі жыві!

Tady gètyâ knâzi i satrapy padstupilisâ da cara i tak skazali âmu: "car Daryj, vaveki žyvi!

7. Усе князі царства, намесьнікі, сатрапы, дарадцы і ваеначальнікі згадзіліся паміж сабою, каб была зроблена царская пастанова і выдадзены загад, каб, хто трыццаць дзён будзе прасіць якога-небудзь іншага бога альбо чалавека, акрамя цябе, цару, таго кінуць у львіную яму.

Use knâzi carstva, names'niki, satrapy, daradcy i vaenačal'niki zgadzilisâ pamiž saboŭ, kab byla зроблена carskaâ pastanova i vydadzeny zagad, kab, hto tryccac' dzën budze prasic' âkoga-nebudz' inšaga boga al'bo čalaveka, akramâ câbe, caru, tago kìnuc' u l'vinuŭ âmu.

8. Дык вось, сьцьвердзі, цару, гэтую забарону і падпішы ўказ, каб ён быў нескасавальны, як закон Мідыйскі і Персідскі, і каб ён ня быў

парушаны".

Dyk vos', s'c'verdzi, caru, gètuû zabaronu i padpišy ŭkaz, kab ën byŭ neskasaval'ny, âk zakon Mìdyjski i Persidski, i kab ën nâ byŭ parušany".

9. Цар Дарый падпісаў указ і гэтую забарону.

Car Daryj padpisaŭ ukaz i gètuû zabaronu.

10. А Данііл, калі даведаўся, што падпісаны такі ўказ, пайшоў у свой дом; а вокны ў сьвяцёлцы ягонай былі адчынены супроць Ерусаліма, і ён тры разы на дзень схіляў калені і маліўся свайму Богу і славіў Яго, як ён рабіў гэта і да таго.

A Daniil, kali davedaŭsâ, što padpisany taki ŭkaz, pajšoŭ u svoj dom; a vokny ŭ s'vâcëlcy âgonaj byli adčyneny suproc' Erusalima, i ën try razy na dzen' shilâŭ kaleni i maliŭsâ svajmu Bogu i slaviŭ Âgo, âk ën rabiŭ gèta i da tago.

11. Тады гэтыя людзі падсачылі і знайшлі Данііла, як ён маліўся і прасіў свайго Бога,

Tady gètyâ lŭdzi padsačyli i znajšli Daniila, âk ën maliŭsâ i prasiŭ svajgo Boga,

12. потым прыйшлі і сказалі цару пра царскую забарону: "ці ня ты падпісаў указ, каб кожнага чалавека, які трыццаць дзён будзе прасіць якога-небудзь іншага бога альбо чалавека акрамя цябе, цару, у львоўнік?" Цар адказаў і сказаў: "гэта слова цьвёрдае, як закон Мідзянаў і Персаў, што ня можа быць зьменены".

potym pryjšli i skazali caru pra carskuû zabaronu: "ci nâ ty padpisaŭ ukaz, kab kožnaga čalaveka, âki tryccac' dzën budze prasič' âkoga-nebudz' inšaga boga al'bo čalaveka akramâ câbe, caru, u l'voŭnik?" Car adkazaŭ i skazaŭ: "gèta slova c'verdae, âk zakon Midzânaŭ i Persaŭ, što nâ moža byc' z'meneny".

13. Тады адказвалі яны і сказалі цару, што "Данііл, які - з палонных

сыноў Юдэі, не зважае ні на цябе, цару, ні на ўказ, табою падпісаны, а тры разы на дзень моліцца сваімі малітвамі".

Tady adkazvali âny i skazali caru, što "Daniil, âki - z palonnyh synoŭ Ūdèi, ne zvažae ni na câbe, caru, ni na ŭkaz, taboŭ padpìsany, a try razy na dzen' molicca svaimi malìtvami".

14. Цар, пачуўшы гэта, моцна засмуціўся і паклаў сабе на сэрца ўратаваць Дانیіла, і аж да захаду сонца вельмі намагаўся вызваліць яго.

Car, pačuŭšy gèta, mocna zasmuciŭsâ i paklaŭ sabe na sèrca ŭratavac' Daniila, i aŭ da zahadu sonca vel'mi namagaŭsâ vyzvalic' âgo.

15. А тыя людзі падступіліся да цара і сказалі яму: "ведай, цару, што паводле закона Мідзянаў і Персаў ніякая забарона або пастанова, зацьверджаная царом, ня можа быць зьменена".

A tyâ lŭdzi padstupilisâ da cara i skazali âmu: "vedaj, caru, što pavodle zakona Midzânaŭ i Persaŭ niâkaâ zabarona abo pastanova, zac'verdžanaâ carom, nâ moŭa byc' z'menena".

16. Тады цар загадаў, і прывялі Дانیіла і ўкінулі ў львіную яму: пры гэтым цар сказаў Дانیілу: "твой Бог, Якому ты заўсёды служыш, Ён выратуе цябе!"

Tady car zagadaŭ, i pryvâli Daniila i ŭkinuli ŭ l'vinuŭ âmu: pry gèтым car skazaŭ Daniilu: "tvoj Bog, Âkomu ty zaŭsèdy sluŭyš, Ён vyratue câbe!"

17. І прынеслі камень і паклалі на атворыну ямы, і цар запячатаў яе сваім пярсцёнкам і пярсцёнкамі вяльможаў сваіх, каб нішто не перамянілася ў распарадзе пра Дانیіла.

Ì prynes'li kamen' i paklali na atvorynu âmy, i car zapâčataŭ âe svaim pârs'cènkam i pârs'cènkami vâl'moŭaŭ svaih, kab ništo ne peramânilasâ ŭ rasparadze pra Daniila.

18. Пасьля цар пайшоў у свой палац, лёг спаць не вячэраўшы і нават не

дазволіў уносіць яму ежу, і сон ня йшоў да яго.

Pas'lá car pajšoŭ u svoj palac, lëg spac' ne vâčëraŭšy i navat ne dazvoliŭ unosic' âmu ežu, i son nâ jšoŭ da âgo.

19. Раніцай цар устаў на сьвітаныні і пасьпешліва пайшоў да львоўніка
Ranicaŭ car ustaŭ na s'vitan'ni i pas'pešliva pajšoŭ da l'voŭnika

20. і, падышоўшы да рова, жаласным голасам клікнуў Данііла, і сказаў цар Даніілу: "Данііле, рабе Бога жывога! Бог твой, Якому ты заўсёды служыш, ці мог цябе ўратаваць ад ільвоў?"

i, padyšoŭšy da rova, žalasnym golasam kliknuŭ Daniïla, i skazaŭ car Daniïlu: "Daniïle, rabe Boga žyvoga! Bog tvoj, Âkomu ty zaŭsëdy slużyš, ci mog câbe ŭratavac' ad il'voŭ?"

21. Тады Данііл сказаў цару: "цару, вавекі жыві!"

Tady Daniïl skazaŭ caru: "caru, vaveki žyvi!"

22. Бог мой паслаў Свайго анёла і замкнуў пашчы лвам, і яны не пашкодзілі мне, бо я быў перад Ім чысты, ды і перад табою, цару, я не зрабіў злачынства".

Bog moj paslaŭ Svajgo anëla i zamknuŭ paščy l'vam, i âny ne paškodzili mne, bo â byŭ perad Ìm čysty, dy i perad taboŭ, caru, â ne zrabiuŭ zlačynstva".

23. Тады цар дужа ўзрадаваўся за яго і загадаў падняць Данііла зь ямы; і ніякай пашкоды ня знойдзена на ім, бо ён верыў у Бога свайго.

Tady car duža ŭzradavaŭsâ za âgo i zagadaŭ padnâc' Daniïla z' âmy; i niâkaj paškody nâ znojdzena na ìm, bo ën veryŭ u Boga svajgo.

24. І загадаў цар, і прывялі тых людзей, якія абскардзілі Данііла, і ўкінулі ў львоўнік, як іх самых, так і дзяцей іхніх і жонак іхніх; і не дасталі яны яшчэ да дна ямы, як ільвы пахапалі іх і патрушчылі ўсе іх косьці.

Ì zagadaŭ car, ì pryvâli tyh lûdzej, âkiâ abskardzilì Daniïla, ì ŭkinuli ŭ l'voŭnik, âk ih samyh, tak ì dzâcej ihnih ì žonak ihnih; ì ne dastali âny âščè da dna âmy, âk il'vy pahapali ih ì patruščyli ŭse ih kos'ci.

25. Пасьля таго цар Дарый напісаў усім народам, плямёнам і родам, што жылі на ўсёй зямлі: "няхай мір вам памножыцца!

Pas'lâ tago car Daryj napisaŭ usim narodam, plâmënam ì rodam, što žyli na ŭsëj zâmlì: "nâhaj mîr vam pamnožycca!

26. Мною даецца загад, каб у кожнай мясьціне майго царства трымцелі і баяліся перад Богам Даніілавым, бо Ён ёсьць Бог Жывы і Вечнаісны, і царства Яго нязьнішчальнае, і валадарства Яго бясконцае.

Mnoû daecca zagad, kab u kožnaj mâs'cine majgo carstva trymceli ì baâlisâ perad Bogam Daniïlavym, bo Ęn ës'c' Bog Žyvy ì Večnaisny, ì carstva Âgo nâz'niščal'nae, ì valadarstva Âgo bâskoncae.

27. Ён выбаўляе і ратуе і ўчыняе цуды і азнакі на небе і на зямлі; Ён уратаваў Данііла ад ільвінае сілы".

Ęn vybaŭlâe ì ratue ì ŭčynâe cudy ì aznakì na nebe ì na zâmlì; Ęn uratavaŭ Daniïla ad il'vinae sily".

28. І Данііл меў посьпех і ў цараваньне Дарыя і ў цараваньне Кіра Персідскага.

Ì Daniïl meŭ pos'peh ì ŭ caravan'ne Daryâ ì ŭ caravan'ne Kira Persidskaga.

7 Кіраўнік

1. У першы год Валтасара, цара Вавілонскага, бачыў Данііл сон і прарочыя ўявы галавы сваёй на сваім ложку. Тады ж ён запісаў гэты сон, сказаўшы самае сутнае.

U peršy god Valtasara, cara Vavilonskaga, bačyŭ Daniïl son ì praročyâ ŭâvy

galavy svaěj na svaİM ložku. Tady ž ěn zapisaŭ gèty son, skazaŭšy samae sutnae.

2. Даниіл загаварыў і сказаў: бачыў я ў начной уяве маёй, і вось, чатыры вятры нябесныя ўдарылі на вялікае мора,

Daniil zagavaryŭ i skazaŭ: bačyŭ â ŭ načnoj uâve maěj, i vos', čatyry vâtry nâbesnyâ ŭdaryli na vâlikae mora,

3. і чатыры вялікія зьвяры выйшлі з мора, не падобныя адзін на аднаго.

i čatyry vâlikîâ z'vâry vyjšli z mora, ne padobnyâ adzîn na adnago.

4. Першы - як леў, а ў яго крылы арліныя; і вось вырвалі ў яго крылы, і ён быў падняты ад зямлі і пастаўлены на ногі, як чалавек, і сэрца чалавечае было дадзена яму.

Peršy - âk leŭ, a ŭ âgo kryly arlînyâ; i vos' vyrvali ŭ âgo kryly, i ěn byŭ padnâty ad zâmlî i pastaŭleny na nogi, âk čalavek, i sèrca čalavečae bylo dadzena âmu.

5. І вось, яшчэ зьвер, другі, падобны да мядзьведзя, стаяў на адным баку, і тры іклы ў яго ў пашчы, паміж зубамі ягонымі; яму сказана так:

"устань, еж многа мяса!"

Ì vos', âščè z'ver, drugi, padobny da mâdz'vedzâ, staŭŭ na adnym baku, i try ikly ŭ âgo ŭ paščy, pamiž zubami âgonymi; âmu skazana tak: "ustan', ež mnoga mâsa!"

6. Потым бачыў я: вось - яшчэ зьвер, як барс; на сьпіне ў яго чатыры птушыныя крылы, і чатыры галавы былі ў таго зьвера, і была яму дадзена ўлада.

Potym bačyŭ â: vos' - âščè z'ver, âk bars; na s'pine ŭ âgo čatyry ptušynyâ kryly, i čatyry galavy byli ŭ tago z'vera, i byla âmu dadzena ŭlada.

7. Пасьля бачыў я ў начных уявах, і вось - зьвер чацьвёрты, страшэнны і жудасны і бязь меры моцны; у яго - вялікія жалезныя зубы; ён пажырае

і трушчыць, а рэшту топча нагамі; ён адрозьніваўся ад усіх ранейшых зьвяроў, і дзесяць рагоў было ў яго.

Pas'la bačyŭ â ŭ načnyh uâvah, i vos' - z'ver čac'verty, strašenny i žudasny i bâz' mery mocny; u âgo - vâlikîâ žaleznyâ zuby; ên pažyrae i truščyc', a rëštu topča nagamî; ên adroz'nivaŭsâ ad usih ranejšyh z'vâroŭ, i dzesâc' ragoŭ bylo ŭ âgo.

8. Я глядзеў на гэтыя рогі, і вось, выйшаў паміж імі яшчэ адзін невялікі рог, а тры ранейшыя рогі былі з каранем вырваны перад ім, і вось, у гэтым роце былі вочы, як вочы чалавечыя, і вусны, якія гаварылі пагардліва.

Â glâdzeŭ na gëtyâ rogi, i vos', vyjšaŭ pamiž imi âščè adzîn nevâlikî rog, a try ranejšyâ rogi byli z koranem vyrваны perad im, i vos', u gëтым roze byli vočy, âk vočy čalavečyâ, i vusny, âkîâ gavaryli pagardlîva.

9. Бачыў я нарэшце, што пастаўленыя былі троны, і сеў Спрадвечны днёмі; адзеньне на Ім было белае, як сьнег, і валасы на галаве Яго - як чыстая воўна, трон Яго - як вогненнае полымя, колы ў ім - палымяны агонь.

Bačyŭ â narëšce, što pastaŭlenyâ byli trony, i seŭ Spradvečny dnâmî; adzen'ne na Ìm bylo belae, âk s'neg, i valasy na galave Âgo - âk čystaâ voŭna, tron Âgo - âk vognennae polymâ, koly ŭ im - palymâny agon'.

10. Агнявая рака плыла і праходзіла перад Ім; тысяча тысяч служылі Яму і цьма цьмоў стаялі перад Ім; судзьдзі селі, і разгарнуліся кнігі.

Agnâvaâ raka plyla i prahodzila perad Ìm; tysâča tysâč služyli Âmu i c'ma c'moŭ staâli perad Ìm; sudz'dzi seli, i razgarnulisâ knìgi.

11. Бачыў я тады, што за маўленьне пагардлівых слоў, якія гаварыў рог, зьвер быў забіты на маіх вачах, і цела ягонае струшчана і аддадзена на спаленьне агню.

Bačyŭ â tady, što za maŭlen'ne pagardlivyh sloŭ, âkiâ gavaryŭ rog, z'ver byŭ zabity na maih vačah, i cела âgonae struščana i addadzena na spalen'ne agnŭ.

12. I ŭ астатніх зьвяроў адабрана ўлада іхняя, і абсяг жыцця дадзены ім толькі на час і на гадзіны.

Ì ŭ astatnih z'vâroŭ adabrana ŭlada ihnââ, i absâg žyc'câ dadzeny im tol'ki na čas i na gadziny.

13. Бачыў я ў начных уявах, вось, з аблокамі нябеснымі ішоў як бы Сын Чалавечы, дайшоў да Спрадвечнага днямі і падведзены быў да Яго.

Bačyŭ â ŭ načnyh uâvah, vos', z ablokami nâbesnymi išoŭ âk by Syn Čalavečy, dajšoŭ da Spradvečnaga dnâmi i padvedzeny byŭ da Âgo.

14. I Яму дадзена ўлада, слава і царства, каб усе народы, плямёны і роды служылі Яму; валадарства Ягонае - валадарства вечнае, яно ня мінецца, і царства Ягонае не разбурыцца.

Ì Âmu dadzena ŭlada, slava i carstva, kab use narody, plâmëny i rody služyli Âmu; valadarstva Âgonae - valadarstva večnae, âno nâ minecca, i carstva Âgonae ne razburycca.

15. Затрапятаў дух мой, Даніілаў, ува мне, у целе маім, і ўявы галавы маёй зьбянтэжылі мяне.

Zatrapâtaŭ duh moj, Daniïlaŭ, uva mne, u cele maïm, i ŭâvy galavy maëj z'bântëžyli mâne.

16. Я падышоў да аднаго, што стаяў наперадзе, і спытаўся ў яго пра сапраўдную сутнасць усяго гэтага, і ён пачаў гаварыць са мною і растлумачыў мне сэнс сказанага:

Â padyšoŭ da adnago, što staâŭ naperadze, i spytaŭsâ ŭ âgo pra sapraŭdnuŭ sutnas'c' usâgo gètaga, i ën pačaŭ gavaryc' sa mnoŭ i rastlumačyŭ mne sèns skazanaga:

17. гэтыя вялікія зьвяры, якіх чатыры, азначаюць, што чатыры царствы паўстануць зь зямлі.

gètyâ vâlikîâ z'vâry, âkih čatyry, aznačâuc', što čatyry carstvy paŭstanuc' z' zâmlî.

18. Потым прымуць царства сьвятыя Ўсявышняга і будуць валодаць царствам вавек і вавекі вякоў".

Potym prymuc' carstva s'vâtyâ Ŭsâvyšnâga i buduc' valodac' carstvam vavek i vaveki vâkoŭ".

19. Тады пажадаў я дакладнага тлумачэньня пра чацьвёртага зьвера, які адрозьніваўся ад усіх і быў вельмі страшны, з зубамі жалезнымі і пазурамі меднымі, жэр і трушчыў, а рэшту таптаў нагамі,

Tady pažadau â dakladnaga tlumačèn'nâ pra čac'vërtağa z'vera, âki adroz'nivaŭsâ ad usih i byŭ vel'mi strašny, z zubami žaleznyimi i pazurami mednymi, žèr i truščyŭ, a rèštu taptau nagami,

20. і пра дзесяць рагоў, якія былі на галаве ў яго, і пра другі, што зноў выйшаў, перад якім выпалі тры, - пра той самы рог, у якога былі вочы і вусны, што гаварылі пагардліва, і які з выгляду стаў большы за астатнія.

i pra dzesâc' ragoŭ, âkiâ byli na galave ŭ âgo, i pra drugi, što znoŭ vyjšau, perad âkim vypali try, - pra toj samy rog, u âkoga byli vočy i vusny, što gavaryli pagardlîva, i âki z vyglâdu stau bol'sy za astatniâ.

21. пакуль ня прыйшоў Спрадвечны днёмі, і суд дадзены быў сьвятым Усявышняга, і настаў час, каб царствам авалодалі сьвятыя.

pakul' nâ pryjšoŭ Spradvečny dnâmi, i sud dadzeny byŭ s'vâtym Ŭsâvyšnâga, i nastau čas, kab carstvam avalodalî s'vâtyâ.

22. Пра гэта ён сказаў: "зьвер чацьвёрты - на зямлі будзе чацьвёртае царства, якое адрозьніваецца ад усіх царстваў, яно будзе пажыраць

ую зямлю, таптаць і трушчыць яе.

Pra gèta èn skazaŭ: "z'ver čac'verty - na zâmlì budze čac'vertae carstva, âkoe adroz'nivaecca ad usih carstvaŭ, âno budze pažyrac' usû zâmlû, taptac' i truščyc' âe.

23. А дзесяць рагоў азначаюць, што з гэтага царства паўстануць дзесяць цароў, і пасля іх паўстане іншы, не такі як ранейшыя, і знішчыць трох цароў,

A dzesâc' ragoŭ aznačâuc', što z gètaga carstva paŭstanuc' dzesâc' caroŭ, i pas'lâ ih paŭstane inšy, ne taki âk ranejšyâ, i z'niščyc' troh caroŭ,

24. і супроць Усявышняга будзе гаварыць словы і прыгнятаць сьвятых Усявышняга; нават задумае адмяніць у іх сьвяты і закон, і яны аддазены будуць у руку яго да часу і часоў і паўчасу.

i suproc' Usâvyšnâga budze gavaryc' slovy i prygnâtac' s'vâtyh Usâvyšnâga; navat zadumae admânic' u ih s'vâty i zakon, i âny addazeny buduc' u ruku âgo da času i časou i paŭčasu.

25. Потым засядуць судзьдзі і адбярुць у яго ўладу губіць і знішчаць да канца,

Potym zasâduc' sudz'dzi i adbâruc' u âgo ŭladu gubic' i z'niščac' da kanca,

26. а царства і ўлада і веліч царская ва ўсёй паднябеснай дадзена будзе народу сьвятых Усявышняга, царства Якога - царства вечнае, і ўсе ўладары будуць службыць і слухацца Яго".

a carstva i ŭlada i velič carskaâ va ŭsěj padnâbesnaj dadzena budze narodu s'vâtyh Usâvyšnâga, carstva Âkoga - carstva večnae, i ŭse ŭladary buduc' služyc' i sluhacca Âgo".

27. Тут канец слова. Мяне, Данііла, моцна турбавалі развагі мае, і аблічча маё змянілася на мне; але слова я захаваў у сэрцы маім.

Tut kanec slova. Mâne, Daniïla, mocna turbavali razvagi mae, i abličča maë

z'mânilasâ na mne; ale slova â zahavaŭ u sèrcy maim.

8 Кіраўнік

1. На трэці год цараванья цара Валтасара явілася мне, Даніілу, уява пасьяля той, якая явілася мне раней.

Na trèci god caravan'nâ cara Valtasara âvilasâ mne, Daniïlu, uâva pas'lâ toj, âkaâ âvilasâ mne ranej.

2. І бачыў я ва ўяве, - і калі бачыў, я быў у Сузах, прастольным горадзе ў акрузе Эламскай, - і бачыў я ва ўяве, як бы я быў каля ракі Улай.

Ì bačyŭ â va ŭâve, - ì kalì bačyŭ, â byŭ u Suzah, prastol'nym goradze ŭ akruze Èlamskaj, - ì bačyŭ â va ŭâve, âk by â byŭ kalâ rakì Ulaj.

3. Узьвёў я вочы мае і ўбачыў: вось, адзін баран стаіць каля ракі; у яго два рогі, і рогі высокія, але адзін вышэйшы за другі, і вышэйшы вырас пасьяля.

Uz'vëŭ â vočy mae ì ŭbačyŭ: vos', adzin baran staic' kalâ rakì; u âgo dva rogi, ì rogi vysokiâ, ale adzin vyšèjšy za drugi, ì vyšèjšy vyras pas'lâ.

4. Бачыў я, як гэты баран бароў на захад і на поўнач і на поўдзень, і ніякі зьвер ня мог устояць супроць яго, і ніхто ня мог уратавацца ад яго; і ён рабіў, што хацеў і стаў велічны.

Bačyŭ â, âk gèty baran baroŭ na zahad ì na poŭnač ì na poŭdzen', ì niâkì z'ver nâ mog ustoâc' suproc' âgo, ì nihto nâ mog uratavacca ad âgo; ì ën rabiŭ, što haceŭ ì staŭ veličny.

5. Я ўважліва глядзеў на гэта, і вось, з захаду ішоў казёл па ўлоньні зямлі, не дакранаючыся да зямлі; у гэтага казла быў відаць рог паміж яго вачамі.

Â ŭvažlìva glâdzeŭ na gèta, ì vos', z zahadu išoŭ kazël pa ŭlon'nì zâmlì, ne

dakranaŭčysâ da zâmlî; u gètaga kazla byŭ vidac' rog pamiž âgo vačami.

6. Ён пайшоў да таго барана, які меў рогі, якога бачыў я, як ён стаяў каля ракі, і кінуўся на яго ў моцнай лютасьці сваёй.

Ėn pajšoŭ da tago barana, âkî meŭ rogi, âkoga bačyŭ â, âk ėn staâŭ kalâ raki, ì kînuŭsâ na âgo ŭ mocnaj lûtas'ci svaëj.

7. І бачыў я, як ён, дабегшы да барана, раз'ятрыўся на яго і ўдарыў барана і зламаў яму рогі; і ня стала сілы ў барана ўстояць супроць яго, і той паваліў яго на зямлю і патаптаў яго, і ня было нікога, хто мог бы адратаваць барана ад яго.

Ì bačyŭ â, âk ėn, dabegšy da barana, raz'âtryŭsâ na âgo ì ŭdaryŭ barana ì zlamaŭ âmu rogi; ì nâ stala sily ŭ barana ŭstoâc' suproc' âgo, ì toj pavaliŭ âgo na zâmlû ì pataptaŭ âgo, ì nâ bylo nikoga, hto mog by adratavac' barana ad âgo.

8. Тады казёл над меру ўзв'ялічыўся; але калі ён узмацніўся, дык зламаўся вялікі рог, і замест яго вырасьлі чатыры, павернутыя на чатыры вятры нябесныя.

Tady kazël nad meru ŭz'vâličyŭsâ; ale kalî ėn uzmacniŭsâ, dyk zlamaŭsâ vâlikî rog, ì zamest âgo vyras'li čatyry, pavernutyâ na čatyry vâtry nâbesnyâ.

9. А з аднаго выйшаў малы рог, які нязвычайна вырас на поўдзень і на ўсход і да цудоўнай краіны,

A z adnago vyjšaŭ maly rog, âkî nâzvjučajna vyras na poŭdzen' ì na ŭshod ì da cudoŭnaj kraîny,

10. і падняўся да войска нябеснага, і скінуў на зямлю частку гэтага войска і зорак і патаптаў іх,

ì padnâŭsâ da vojska nâbesnaga, ì skînuŭ na zâmlû častku gètaga vojska ì zorak ì pataptaŭ ih,

11. і нават падняўся на Правадыра таго войска, і адабрана была ў Яго

штодзённая ахвяра, і паганьбавана было месца сьвятыні Ягонаі,
*ì navat padnâÛsâ na Pravadyra tago vojska, ì adabrana byla ũ Ágo
štodzënnaâ ahvâra, ì pagan' bavana bylo mesca s'vâtyni Ágonaj,*

12. і войска аддадзена разам з штодзённаю ахвяраю за грэх, і ён,
скідаючы ісьціну на зямлю, дзеяў і меў посьпех.

*ì vojska addadzena razam z štodzënnaû ahvâraû za grèh, ì èn, skidaũçy
is'cinu na zâmlû, dzeâÛ ì meÛ pos'peh.*

13. І пачуў Я аднаго сьвятога, які гаварыў, і сказаў гэты сьвяты камусьці
на пытаньне: "да якога часу сягае гэтая ўява пра штодзённую ахвяру і
пра зьнішчальны грэх, калі сьвятыня і войска аддадзены на
патаптаньне?"

*Ì paçuÛ Á adnago s'vâtoga, âkì gavaryÛ, ì skazaÛ gèty s'vâty kamus'ci na
pytan'ne: "da âkoga času sâgae gètaâ ũâva pra štodzënnuû ahvâru ì pra
z'niščal'ny grèh, kalì s'vâtynâ ì vojska addadzeny na pataptan'ne?"*

14. І сказаў мне: "да двух тысяч трохсот вечароў і раніц; і тады
сьвятыня ачысьціцца".

*Ì skazaÛ mne: "da dvuh tysâč trohsot večaroÛ ì ranic; ì tady s'vâtynâ
ačys'cicca".*

15. І было: калі я, Данііл, убачыў гэтую ўяву і шукаў сутнасьці яе, вось,
стаў перад мною як бы воблік Мужа.

*Ì bylo: kalì â, Daniil, ubačyÛ gètuû ũâvu ì šukaÛ sutnas'ci âe, vos', staÛ perad
mnoû âk by voblik Muža.*

16. І пачуў я ад сярэдзіны Улая голас чалавечы, які заклікаў і сказаў:
"Гаўрыіле! растлумач яму гэтую ўяву!"

*Ì paçuÛ â ad sârèdziny Ulaâ golas čalavečy, âkì zaklikaÛ ì skazaÛ: "GaÛryile!
rastlumač âmu gètuû ũâvu!"*

17. І ён падышоў туды, дзе я стаяў, і калі ён прыйшоў, я жахнуўся і ўпаў

на аблічча маё; і сказаў ён мне: "ведай, сыне чалавечы, што пра часіну канца гэтая ўява!"

Ī ěn padyšoŭ tudy, dze â staâŭ, ĭ kalì ěn pryjšoŭ, â žahnuŭsâ ĭ ŭpaŭ na abličča maë; ĭ skazaŭ ěn mne: "vedaj, syne čalavečy, što pra časīnu kanca gètaâ ŭâva!"

18. І калі ён гаварыў са мною, я самлеў і ляжаў сваім тварам на зямлі; але ён дакрануўся да мяне і паставіў мяне на маё месца

Ī kalì ěn gavaryŭ sa mnoŭ, â samleŭ ĭ lâžaŭ svaim tvaram na zâmlì; ale ěn dakranuŭsâ da mâne ĭ pastaviŭ mâne na maë mesca

19. і сказаў: "вось, я адкрываю табе, што будзе ў апошнія дні гневу; бо пра часіну канца вызначанага часу гэтая ўява.

ĭ skazaŭ: "vos', â adkryvaŭ tabe, što budze ŭ apošniâ dni gnevu; bo pra časīnu kanca vyznačanaga času gètaâ ŭâva.

20. Баран, якога ты бачыў з двума рагамі, гэта цары Мідыйскі і Персідскі.

Baran, âkoga ty bačyŭ z dvuma ragami, gèta cary Mìdyjskì ĭ Persìdskì.

21. А казёл кашлаты - цар Грэцыі, а вялікі рог, які паміж вачэй у яго, гэта - яе першы цар;

A kazël kašlaty - car Grècyì, a vâlikì rog, âkì pamìž vačèj u âgo, gèta - âe peršy car;

22. ён зламаўся, і замест яго вырасьлі іншыя чатыры: гэта - чатыры царствы паўстануць з гэтага народу, але не зь яго сілаю.

ěn zlamaŭsâ, ĭ zamest âgo vyras'li inšyâ čatyry: gèta - čatyry carstvy paŭstanuc' z gètaga narodu, ale ne z' âgo silaŭ.

23. А пад канец царства іх, калі адступнікі напоўняць меру

беззаконьняў сваіх, паўстане цар нахабны і спрытны ў падступнасьці;

A pad kanec carstva ih, kalì adstupnikì napoŭnâc' meru bezzakon'nâŭ svaih,

paŭstane car nahabny i sprytny ŭ padstupnas'ci:

24. і ўмацуецца сіла ягоная, хоць і не яго сілаю, і ён будзе чыніць дзівосныя спусташэньні і мець посьпех і дзеяць і губіць моцных і народ сьвятых,

i ŭmacuecca sila âgonaâ, hoc' i ne âgo silaŭ, i ên budze čynic' dzivosnyâ spustašèn'ni i mec' pos'peh i dzeâc' i gubic' mocnyh i narod s'vâtyh,

25. і, пры яго розуме, падступнасьць будзе мець посьпех у руцэ ў яго, і сэрцам сваім ён узьнясецца і ў час міру загубіць многіх і супраць Уладара ўладароў паўстане, але будзе зламаны - ня рукою.

i, pry âgo rozume, padstupnas'c' budze mec' pos'peh u rucè ŭ âgo, i sèrcam svaim ên uz'nâsecca i ŭ čas miru zagubic' mnogih i suprac' Uladara ŭladaroŭ paŭstane, ale budze zlamany - nâ rukoŭ.

26. А ўява пра вечар і раніцу, пра якую сказана, сапраўдная; але ты схавай гэтую ўяву, бо яна пра далёкія часіны".

A ŭâva pra večar i ranicu, pra âkuŭ skazana, sapraŭdnaâ; ale ty shavaj gètuŭ ŭâvu, bo âna pra dalëkiâ časiny".

27. А я, Данііл, зьнямогся, і нядужыў некалькі дзён; потым устаў і пачаў займацца царскімі справамі; я вельмі здзіўлены быў уяваю гэтаю і не разумеў яе.

A â, Daniil, z'nâmogsa, i nâdužyŭ nekal'ki dzën; potym ustaŭ i pačaŭ zajmacca carskimì spravami; â vel'mi z'dziŭleny byŭ uâvaŭ gètaŭ i ne razumeŭ âe.

9 Кіраўнік

1. У першы год Дарыя, сына Асуравага, з роду Мідыйскага, які пастаўлены быў царом над царствам Халдэйскім,

U peršy god Daryâ, syna Asuravaga, z rodu Midyjskaga, âki pastaŭleny byŭ carom nad carstvam Haldèjskim,

2. у першы год яго цараванья я, Даниїл, зразумеў па кнігах лічбу гадоў, пра якую было слова Гасподняе да Ераміі прарока, што семдзесят гадоў споўняцца над руінамі Ерусаліма.

u peršy god âgo caravan'na â, Daniil, zrazumeŭ pa knìgah ličbu gadoŭ, pra âkuŭ bylo slova Gaspodnâe da Eramiì praroka, što semdzesât gadoŭ spoŭnâcca nad ruinami Erusalima.

3. І звярнуў я сваё аблічча да Госпада Бога з малітваю і маленьнем, у посьце і ў вярэце і ў попеле,

ì z'vârnuŭ â svaë abličča da Gospada Boga z malitvaŭ ì malen'nem, u pos'ce ì ŭ vâreće ì ŭ popele,

4. і маліўся я Госпаду Богу майму і спавядаўся і сказаў: "малю Цябе, Госпадзе Божа вялікі і дзівосны, Ахавальнік запавету і міласьці да тых, якія любяць Цябе і захоўваюць Твае заповедзі!

ì maliŭsâ â Gospadu Bogu majmu ì spavâdaŭsâ ì skazaŭ: "malû Câbe, Gospadze Boža vâlikì ì dzivosny, Ahaval'nik zapavetu ì milas'ci da tyh, âkiâ lûbâc' Câbe ì zahoŭvaŭc' Tvae zapavedzi!

5. Грашылі мы, учынялі беззаконьне, рабілі несправядліва, упарціліся і адступалі ад заповедзяў Тваіх і ад пастановаў Тваіх

Grašyli my, učynâli bezzakon'ne, rabili nespravâdliva, uparcilisâ ì adstupali ad zapavedzâŭ Tvaïh ì ad pastanovaŭ Tvaïh

6. і ня прыслухаліся да рабоў Тваіх прарокаў, якія Тваім імем гаварылі царам нашым і вяльможам нашым, і бацькам нашым і ўсяму народу краіны.

ì nâ prysluhalisâ da raboŭ Tvaïh prarokaŭ, âkiâ Tvaïm imem gavaryli caram našym ì vâl'možam našym, ì bac'kam našym ì ŭsâmu narodu krajny.

7. У Цябе, Госпадзе, праўда, а ў нас сорам на тварах, як сёння ў кожнага Юдэя, і ў жыхароў Ерусаліма і ва ўсяго Ізраіля, і ў блізкіх і ў далёкіх, па ўсіх краях, куды Ты іх выгнаў за паняверства іхняе, зь якім яны адступіліся ад Цябе.

U Câbe, Gospadze, praŭda, a ŭ nas soram na tvarah, âk sën'nâ ŭ kožnaga Ūdèâ, i ŭ žyharoŭ Erusalima i va ŭsâgo Ìzrailâ, i ŭ blizkih i ŭ dalëkih, pa ŭsìh kraâh, kudy Ty ih vygnaŭ za panâverstva ihnâe, z' âkìm âny adstupilisâ ad Câbe.

8. Госпадзе! сорам на твары нам, царам нашым, князям нашым і нашым бацькам, бо мы зграшылі перад Табою!

Gospadze! soram na tvary nam, caram našym, knâzâm našym i našym bac'kam, bo my zgrašyli perad Taboŭ!

9. А Госпаду Богу нашаму - міласэрнасьць і дараваньне, бо мы бунтаваліся супроць Яго,

A Gospadu Bogu našamu - milasèrnas'c' i daravan'ne, bo my buntavalisâ suproc' Âgo,

10. і ня слухаліся голасу Госпада Бога нашага, каб хадзіць паводле законаў Яго, якія Ён даў нам праз Сваіх рабоў, прарокаў.

i nâ sluhalisâ golasu Gospada Boga našaga, kab hadzic' pavodle zakonaŭ Âgo, âkiâ Ęn daŭ nam praz Svaìh raboŭ, prarokaŭ.

11. І ўвесь Ізраіль пераступіў праз закон Твой і адварнуўся, каб ня слухацца голасу Твайго; і за тое выліліся на нас праклён і прысяга, якія напісаны ў законе Майсея, раба Божага; бо мы зграшылі перад Ім.

Ì ŭves' Ìzrail' perastupiŭ praz zakon Tvoj i advârnuŭsâ, kab nâ sluhacca golasu Tvajgo; i za toe vylilisâ na nas praklën i prysâga, âkiâ napìsany ŭ zakone Majseâ, raba Božaga; bo my zgrašyli perad Ìm.

12. І Ён стрымаў Сваё слова, якое сказаў на нас і на судзьдзяў нашых,

што судзілі нас, каб навесці на нас вялікае ліха, якога ня бывала пад небам і якое сталася ў Ерусаліме.

Ì Ěn strymaŭ Svaë slova, âkoe skazaŭ na nas ì na sudz'dzâŭ našyh, što sudzili nas, kab naves'ci na nas vâlikae liha, âkoga nâ byvala pad nebam ì âkoe stalasâ ŭ Erusalime.

13. Як напісана ў законе Майсеевым, так усё гэта ліха спадобіла нас; але мы не ўпрасілі Госпада Бога нашага, каб вярнуцца нам ад правінаў нашых і паразумнець у ісьціне Тваёй.

Âk napisana ŭ zakone Majseevym, tak usë gëta liha spadobila nas; ale my ne ŭprasili Gospada Boga našaga, kab vârnucca nam ad pravinaŭ našyh ì parazumnec' u is'cine Tvaëj.

14. Бачыў Гасподзь ліха і навёў яго на нас, бо справядлівы Гасподзь Бог наш ва ўсіх чынах Сваіх, якія робіць, але мы ня слухалі голасу Ягонага.

Bačyŭ Gaspodz' liha ì navëŭ âgo na nas, bo spravâdlivyy Gaspodz' Bog naš va ŭsich čynah Svaih, âkiâ robic', ale my nâ sluhali golasu Âgonaga.

15. А цяпер, Госпадзе Божа наш, Які вывеў народ Свой зь зямлі Егіпецкай моцнаю рукою і явіў славу Сваю, як сёньня ! зграшылі мы, рабілі несправядліва.

A câper, Gospadze Boža naš, Âki vyveŭ narod Svoj z' zâmlì Egipeckaj mocnaŭ rukoŭ ì âviŭ slavu Svaŭ, âk sën'nâ ! zgrašyli my, rabili nespravâdliva.

16. Госпадзе! па ўсёй праўдзе Тваёй хай адвернецца гнеў твой і абурэнне Тваё ад Твайго горада Ерусаліма, ад сьвятой гары Тваёй; бо за грахі нашыя і правіны бацькоў нашых Ерусалім і народ Твой у паганьбеньні ва ўсіх, хто нас атачае.

Gospadze! pa ŭsëj praŭdze Tvaëj haj advernecca gneŭ tvoj ì aburèn'ne Tvaë ad Tvajgo gorada Erusalima, ad s'vâtoj gary Tvaëj; bo za grahi našyâ ì

praviny bac'koŭ našyh Erusalim i narod Tvoj u pagan'ben'ni va ŭsich, hto nas atačaе.

17. I сённяя пачуй, Божа наш, малітву раба Твайго і маленьне яго і паглядзі прасьветлым абліччам Тваім на спустошаную сьвятыню Тваю, дзеля Цябе, Госпадзе!

Ì sën'nâ pačuj, Boža naš, malitvu raba Tvajgo i malen'ne âgo i paglâdzi pras'vetlym abliččam Tvaim na spustošanuŭ s'vâtynû Tvaŭ, dzelâ Câbe, Gospadze!

18. Прыхілі, Божа мой, вуха Тваё і паслухай, расплюшчы вочы Свае і паглядзі на спусташэньні нашыя і на горад, дзе названа імя Тваё; бо мы кладзем свае маленьні перад Табою, спадзяючыся не на справядлівасьць нашую, а на Тваю вялікую міласэрнасьць.

Pryhili, Boža moj, vuha Tvaë i pasluhaj, rasplûščy vočy Svae i paglâdzi na spustašën'ni našyâ i na gorad, dze nazvana imâ Tvaë; bo my kladzem svae malen'ni perad Taboŭ, spadzâŭčysâ ne na spravâdlivas'c' našuŭ, a na Tvaŭ vâlikuŭ milasèrnas'c'.

19. Госпадзе, выслухай! Госпадзе, даруй! Госпадзе, уважы і зьдзейсьні, не спазьніся дзеля Цябе Самога, Божа мой, бо Тваё імя названа над горадам Тваім і над народамі Тваімі!"

Gospadze, vysluhaj! Gospadze, daruj! Gospadze, uvažy i z'dzejs'ni, ne spaz'nisâ dzelâ Câbe Samoga, Boža moj, bo Tvaë imâ nazvana nad goradam Tvaim i nad narodam Tvaim!"

20. I калі я яшчэ гаварыў і маліўся і спавядаўся ў грахах маіх і грахах народу майго, Ізраіля, і клаў маленьне маё перад Госпадам Богам маім за сьвятую гару майго Бога,

Ì kalì â âščè gavaryŭ i maliŭsâ i spavâdaŭsâ ŭ grahah maih i grahah narodu majgo, Ìzrailâ, i klaŭ malen'ne maë perad Gospadam Bogam maïm za s'vâtuŭ

garu majgo Boga,

21. калі я яшчэ гаварыў на малітве, а муж Гаўрыіл, якога бачыў я раней ва ўяве, хутка прыляцеўшы, дакрануўся да мяне ў часіну вячэрняй ахвяры

kali â âščè gavaryŭ na malitve, a muž Gaŭryil, âkoga bačyŭ â ranej va ŭâve, hutka prylâceŭšy, dakranuŭsâ da mâne ŭ časìnu vâčèrnâj ahvâry

22. і настаўляў на розум мяне, гаварыў са мною і сказаў: "Данііле! цяпер я прыйшоў, каб умудрыць цябе ў разуменьні.

ì nastauľauŭ na rozum mâne, gavaryŭ sa mnoŭ ì skazaŭ: "Daniile! câper â pryjšoŭ, kab umudryc' câbe ŭ razumen'nì.

23. На пачатку маленьня твайго выйшла слова, і я прыйшоў абвясціць яго табе, бо ты - муж жаданьняў; дык вось, пранікні ў слова і ўразумей уяву.

Na pačatku malen'nâ tvajgo vyjšla slova, ì â pryjšoŭ abvâs'cic' âgo tabe, bo ty - muž žadan'nâŭ; dyk vos', pranikni ŭ slova ì ŭrazumej uâvu.

24. Семдзесят тыдняў вызначана твайму народу і сьвятому гораду твайму, каб пакрыта было злачынства, мера грахоў перапоўнілася і спакутавана віна, і каб прыведзена была вечная праўда і спраўдзіліся ўява і прарок і каб памазаны быў Сьвяты Сьвятых.

Semdzesât tydnâŭ vyznačana tvajmu narodu ì s'vâtomu goradu tvajmu, kab pakryta bylo zlačynstva, mera grahoŭ perapoŭnilasâ ì spakutavana vîna, ì kab pryvedzena byla večnaâ praŭda ì spraŭdzilisâ ŭâva ì prarok ì kab pamazany byŭ S'vâty S'vâtyh.

25. Дык ведай і разумея: ад часу, як выйдзе загад, каб адбудаваць Ерусалім, да Хрыста «ладара сем тыдняў і шэсьцьдзсят два тыдні; і вернецца народ і адбудуюцца вуліцы і муры, але ў цяжкія часіны.

Dyk vedaj ì razumej: ad času, âk vyjdze zagad, kab adbudovac' Erusalim, da

Hrysta ‹ladara sem tydnâŭ ì šès'c'dzâsât dva tydni; ì vernecca narod ì adbuduŭcca vulicy ì mury, ale ŭ câžkiâ časiny.

26. І як скончацца шэсьцьдзясят два тыдні, аддадзены будзе на сьмерць Хрыстос, і ня будзе; а горад і сьвятыню разбурыць народ правадыра, які прыйдзе, і канец яго будзе як ад паводкі, і да канца вайны будуць спусташэньні.

Ì âk skončacca šès'c'dzâsât dva tydni, addadzeny budze na s'merc' Hrystos, ì nâ budze; a gorad ì s'vâtynû razburyc' narod pravadyra, âki pryjdzje, ì kanec âgo budze âk ad pavodki, ì da kanca vajny buduc' spustašèn'nì.

27. І зацьвердзіць запавет многім адзін тыдзень, а за паўтыдня спыніцца ахвяра і прынашэньне, і на крыле сьвятыні будзе гідота запусьцення, пакуль канчатковая вызначаная пагібель не спадобіць спусташальніка".

Ì zac'verdzic' zapavet mnogim adzìn tydzen', a za paŭtydnâ spynicca ahvâra ì prynašèn'ne, ì na kryle s'vâtynì budze gidota zapus'cen'nâ, pakul' kančatkovaâ vyznačanaâ pagibel' ne spadobic' spustašal'nika".

10 Кіраўнік

1. У трэці год Кіра, цара Персідскага, было абвешчана слова Даніілу, які называўся імем Валтасар; і ў слове гэтым была ісьціна і вялікая сіла. Ён зразумеў гэтае адкрыцьцё і зразумеў гэтую ўяву.

U trècì god Kìra, cara Persidskaga, bylo abveščana slova Daniìlu, âki nazyvaŭsâ imem Valtasar; ì ŭ slove gèтым byla is'cina ì vâlikaâ sila. Ён zrazumeŭ gètae adkryc'cë ì zrazumeŭ gètuŭ ŭâvu.

2. У тыя дні я, Данііл, быў у жалобе і тры тыдні часу.

U tyâ dni â, Daniìl, byŭ u žalobe ì try tydni času.

3. Смачнага хлеба я ня еў; мяса і віно не ўваходзілі ў вусны мае, і масьцямі я не намашчваў сябе да завяршэньня трох тыдняў часу.

Smačnaga hleba â nâ eŭ; mâsa i vino ne ŭvahodzili ŭ vusny mae, i mas'câmi â ne namaščvaŭ sâbe da zavâršèn'nâ troh tydnâŭ času.

4. А на дваццаць чацьвёрты дзень першага месяца быў я на беразе вялікай ракі Тыгра

A na dvaccac' čac'vërty dzen' peršaga mesâca byŭ â na beraze vâlikaj raki Tygra

5. і ўзьвёў вочы свае і ўбачыў: вось, адзін чалавек, апрануты ў ільняную вопратку, і сьцёгны яго перапяразаны золатам з Уфаза.

i ŭz'veŭ vočy svae i ŭbačyŭ: vos', adzìn čalavek, apranuty ŭ il'nânuŭ vopratku, i s'cëgny âgo perapârazany zolatam z Ufaza.

6. Цела яго - як тапаз, твар яго - як выгляд маланкі; вочы яго - як запаленыя сьвяцільні, рукі яго і ногі яго з выгляду - як бліскучая медзь, і голас слоў ягоных - як голас мноства людзей.

Cela âgo - âk tapaz, tvar âgo - âk vyglâd malanki; vočy âgo - âk zapalenyâ s'vâcil'ni, ruki âgo i nogi âgo z vyglâdu - âk bliskučaâ medz', i golas sloŭ âgonyh - âk golas mnostva lûdzej.

7. І толькі адзін я, Данііл, бачыў гэтую ўяву, а людзі, якія былі са мною, ня бачылі гэтае ўявы; але моцны страх напаў на іх, і яны паўцякалі хавацца

ì tol'ki adzìn â, Daniil, bačyŭ gètuŭ ŭâvu, a lûdzi, âkiâ byli sa mnoŭ, nâ bačyli gètae ŭâvy; ale mocny strah napaŭ na ih, i âny paŭcâkali havacca

8. і застаўся я адзін і бачыў гэтую вялікую ўяву, але ўва мне не засталася моцы і выгляд твару майго вельмі зьмяніўся, не засталася ўва мне бадзёрасьці.

ì zastaŭsâ â adzìn i bačyŭ gètuŭ vâlikuŭ ŭâvu, ale ŭva mne ne zastalosâ

mocy i vyglâd tvaru majgo vel'mi z'mâniÿsâ, ne zastalosâ ŭva mne badzëras'ci.

9. I пачуў я голас ягоных слоў: і як толькі пачуў голас ягоных слоў, самлеў і прыпаў тварам да зямлі.

Ì paçuŭ â golas âgonyh sloŭ: i âk tol'ki paçuŭ golas âgonyh sloŭ, samleŭ i prypaŭ tvaram da zâmlì.

10. Але вось, дакранулася да мяне рука і паставіла мяне на калені мае і на далоні маіх рук.

Ale vos', dakranulasâ da mâne ruka i pastavila mâne na kaleni mae i na daloni maïh ruk.

11. I сказаў ён мне: "Данііле, муж любасны! пранікні ў словы, якія я скажу табе, і стань проста на ногі твае; бо да цябе я пасланы сёння".

Калі ён казаў мне гэтыя словы, я ўстаў і дрыжаў.

Ì skazaŭ ën mne: "Daniïle, muž lûbasny! pranikni ŭ slovy, âkiâ â skažu tabe, i stan' проста na nogi tvae; bo da câbe â paslany sën'nâ". Kali ën kazaŭ mne gëtyâ slovy, â ŭstaŭ i dryžaŭ.

12. Але ён сказаў мне: "ня бойся, Данііле; зь першага дня, як ты прыхіліў сваё сэрца, каб дасягнуць разуменьня і ўпакорыцца перад Богам тваім, словы твае пачуты, і я прыйшоў дзеля слоў тваіх,

Ale ën skazaŭ mne: "nâ bojsâ, Daniïle; z' peršaga dnâ, âk ty pryhiliŭ svaë sèrca, kab dasâgnuc' razumen'nâ i ŭpakorycca perad Bogam tvaim, slovy tvae pačuty, i â pryjšoŭ dzelâ sloŭ tvaih,

13. але князь Персідскага царства стаяў супроць мяне дваццаць адзін дзень; але вось, Міхаіл, адзін зь першых князёў, прыйшоў памагчы мне, і я заставаўся там пры царах Персідскіх.

ale knâz' Persidskaga carstva staŭ suproc' mâne dvaccac' adzìn dzen'; ale vos', Mihail, adzìn z' peršyh knâzëŭ, pryjšoŭ pamagčy mne, i â zastavaŭsâ

tam pry carah Persidskih.

14. А цяпер я прыйшоў абвясціць табе, што станецца з народамі тваімі ў апошнія часіны, бо ўва сягае да дзён далёкіх".

A câper â pryjšoŭ abvâs'cic' tabe, što stanecca z narodam tvaïm u apošniâ časiny, bo ũâva sâgae da dzën dalëkih".

15. Калі ён гаварыў мне такія словы, я прынік маім тварам да зямлі і зьнямеў.

Kali ên gavaryŭ mne takiâ slovy, â prynik maïm tvaram da zâmlì i z'nâmeŭ.

16. Але вось, нехта з выгляду падобны да сыноў чалавечых дакрануўся да вуснаў маіх, і я разамкнуў мае вусны, загаварыў і сказаў таму, які стаяў перад мною: "спадару мой! ад гэтай уявы вантробы мае павярнуліся ўва мне і не засталася ўва мне сілы.

Ale vos', nehta z vyglâdu padobny da synoŭ čalavečyh dakranuŭsâ da vusnaŭ maïh, i â razamknuŭ mae vusny, zagavaryŭ i skazaŭ tamu, âkì staâŭ perad mnoŭ: "spadaru moj! ad gêtaj uâvy vantrobny mae pavârnulisâ ũva mne i ne zastalosâ ũva mne sily.

17. І як можа гэты раб майго гаспадара гаварыць з гэтым гаспадаром маім, калі ўва мне няма сілы, і дыханьне перахапіла ўва мне".

Ì âk moža gèty rab majgo gaspadara gavaryc' z gètym gaspadarom maïm, kali ũva mne nâma sily, i dyhan'ne perahapila ũva mne".

18. Тады зноў дакрануўся да мяне той, што як чалавечы воблік, і ўмацаваў мяне

Tady znoŭ dakranuŭsâ da mâne toj, što âk čalavečy voblik, i ũmacavaŭ mâne

19. і сказаў: "ня бойся, муж любасны! мір табе, будзь мужны, будзь мужны!" І калі ён гаварыў са мною, я ўмацаваўся і сказаў: кажы, спадару мой; бо ты ўмацаваў мяне".

ì skazaŭ: "nâ bojsâ, muž lûbasny! mîr tabe, budz' mužny, budz' mužny!" Ì kalì ěn gavaryŭ sa mnoŭ, â ŭmacavaŭsâ ì skazaŭ: kažy, spadaru moj; bo ty ŭmacavaŭ mâne".

20. I ěn skazaŭ: "цi ведаеш ты, чаго я прыйшоў да цябе? Зараз я вярнуся, каб ваяваць зь Персідскім князем; а калі выйду, дык вось, прыйдзе князь Грэцыі.

Ì ěn skazaŭ: "cì vedaeš ty, čago â pryjšoŭ da cêbe? Zaraz â vârnusâ, kab vaâvac' z' Persidskîm knâzem; a kalì vyjdu, dyk vos', pryjdze knâz' Grècyì.

21. Рэштаю я абвяшчу табе, што накрэсьлена ў кнізе праўды; і няма нікога, хто падтрымаў бы мяне ў гэтым, акрамя князя нашага Міхаіла.
Rèštaŭ â abvâšču tabe, što nakrès'lèna ŭ knîze praŭdy; ì nâma nikoga, hto padtrymaŭ by mâne ŭ gètym, akramâ knâzâ našaga Mihaila.

11 Кіраўнік

1. I вось я зь першага года Дарыя Мідзяніна стаўся апораю і падмацаваньнем.

Ì vos' â z' peršaga goda Daryâ Midzânîna staŭsâ aporaŭ ì padmacavan'nem.

2. А зараз абвяшчу табе праўду: вось, яшчэ тры цары паўстануць у Персіі; потым чацьвёрты перабольшыць усіх вялікім багацьцем, і калі падсіліцца багацьцем сваім, дык падыме ўсіх супроць царства Грэцкага.

A zaraz abvâšču tabe praŭdu: vos', âščè try cary paŭstanuc' u Persii; potym čac'vërty perabol'syc' usih vâlikîm bagac'cem, ì kalì padsilicca bagac'cem svaim, dyk padyme ŭsîh suproc' carstva Grèckaga.

3. I паўстане цар магутны, які будзе валадарыць зь вялікаю ўладаю і будзе дзейнічаць па сваёй волі.

Ì paŭstane car magutny, âkì budze valadaryc' z' vâlikaû ŭladaû ì budze dzejničac' pa svaëj voli.

4. Але калі ён паўстане, царства яго разваліцца і падзеліцца па чатырох вятрах і не да ягоных нашчадкаў пяройдзе, і не з тою ўладаю, зь якою ён валадарыў, бо раздробніцца царства ягонае і дастанецца іншым, а ня ім.

Ale kalì ën paŭstane, carstva âgo razvalicca ì padzelicca pa čatyroh vâtrah ì ne da âgonyh naščadkaŭ pârojdzje, ì ne z toû ŭladaû, z' âkoû ën valadaryŭ, bo razdrobnicca carstva âgonae ì dastanecca inšym, a nâ ìm.

5. І ўзмоцніцца паўднёвы цар, а адзін з князёў ягоных перасіліць яго і будзе валадарыць, і вялікае будзе валадарства ў яго.

Ì ŭzmocnicca paŭdnëvy car, a adzìn z knâzëŭ âgonyh perasilic' âgo ì budze valadaryc', ì vâlikae budze valadarstva ŭ âgo.

6. Але празь некалькі гадоў яны паяднаюцца, і дачка паўднёвага цара прыйдзе да цара паўночнага, каб устанавіць правільныя стасункі паміж імі; але яна ня ўтрымае сілы ў руках сваіх, ня ўстоіць і род яе, а здраджаны будуць як яна, так і тыя, што ішлі разам зь ёю, і народжаныя ёю, і што памагалі ёй у тыя часіны.

Ale praz' nekal'ki gadoŭ âny paâdnaŭcca, ì dačka paŭdnëvaga cara pryjdzje da cara paŭnočnaga, kab ustanavic' pravil'nyâ stasunki pamiž ìmì; ale âna nâ ŭtrymae sily ŭ rukah svaih, nâ ŭstoic' ì rod âe, a zradžany buduc' âk âna, tak ì tyâ, što išli razam z' ëû, ì narodžanyâ ëû, ì što pamagalì ëj u tyâ časìny.

7. Але паўстане парастак ад караня яе, выйдзе да войска і ўвойдзе ў цэвярдыні цара паўночнага, і будзе дзейнічаць у іх, і апануе іх,

Ale paŭstane parastak ad koranâ âe, vyjdzje da vojska ì ŭvojdze ŭ c'vârdynì cara paŭnočnaga, ì budze dzejničac' u ih, ì apanue ih,

8. і нават багоў іхніх, ідалаў іхніх з каштоўным посудам іхнім, срэбным і

залатым, зьвязе ў няволю ў Егіпет і некалькі гадоў будзе стаяць вышэй за цара паўночнага.

ì navat bagoŭ ihnih, ìdalaŭ ihnih z kaštoŭnym posudam ihnim, srèbnym ì zalatym, z'vâze ŭ nâvolû ŭ Egìpet ì nekal'ki gadoŭ budze staâc' vyšèj za cara paŭnočnaga.

9. Хоць ён і ўчыніць нашэсьце на царства паўднёвага цара, але вернецца ў сваю зямлю.

Hoc' ên ì ŭčynìc' našès'ce na carstva paŭdnëvaga cara, ale vernecca ŭ svaŭ zâmlû.

10. Потым узброяцца сыны ягоныя і зьбяруць шматлікае войска, і адзін зь іх хутка пойдзе, апануе і пройдзе, і потым, вяртаючыся, будзе ваяваць зь ім аж да яго цьвардыні.

Potym uzbroâcca syny âgonyâ ì z'bâruc' šmatlikae vojska, ì adzìn z' ih hutka pojdze, apanue ì projdze, ì potym, vârtaučysâ, budze vaâvac' z' im aŭ da âgo c'vârdynì.

11. І раз'ятрыцца паўднёвы цар і выступіць, уступіць у бойку зь ім, царом паўночным, і выставіць вялікае войска, і аддадзена будзе войска ў рукі яго.

Ì raz'âtrycca paŭdnëvy car ì vystupìc', ustupìc' u bojku z' im, carom paŭnočnym, ì vystavic' vâlikae vojska, ì addadzena budze vojska ŭ ruki âgo.

12. І ўзбадзёрыцца войска, і сэрца царова ўзьнясецца; ён кіне многія тысячы, але ад гэтага ня будзе мацнейшы;

Ì ŭzbadzërycca vojska, ì sèrca carova ŭz'nâsecca; ên kine mnogîâ tysâčy, ale ad gètaga nâ budze macnejšy;

13. бо паўночны цар вернецца і выставіць войска большае за ранейшае і празь некалькі гадоў мусова прыйдзе зь вялізарным войскам і вялікім багацьцем.

bo paŭnočny car vernecca ì vystavic' vojska bol'shae za ranejšae ì praz' nekal'ki gadoŭ musova pryjdzje z' vâlizarnym vojskam ì vâlikim bagac'cem.

14. У тыя часы многія паўстануць супроць паўднёвага цара, і мяцежнікі з сыноў твайго народу падымуцца, каб спраўдзілася ўява, і загінуць.

U tyâ časy mnogiâ paŭstanuc' suproc' paŭdnëvaga cara, ì mâcežnikì z synoŭ tvaigo narodu padymucca, kab spraŭdzilasâ ŭâva, ì zagìnuc'.

15. І прыйдзе цар паўночны, насыпле вал і авалодае ўмацаваным горадам, і ня ўстояць мышцы поўдня, ні адборнае войска яго; і ня хопіць сілы супроцьстаяць.

Ì pryjdzje car paŭnočny, nasyple val ì avalodae ŭmacavanym goradam, ì nâ ŭstoâc' myšcy poŭdnâ, ni adbornae vojska âgo; ì nâ hopic' sily suproc'staâc'.

16. І хто выйдзе да яго, будзе дзейнічаць па волі ягонай, і ніхто ня ўстоіць перад ім; і на славутай зямлі паставіць стан свой, і будзе пагібель у ягонай руцэ.

Ì hto vyjdzje da âgo, budze dzejničac' pa voli âgonaj, ì nihto nâ ŭstoic' perad im; ì na slavutaj zâmli pastavic' stan svoj, ì budze pagibel' u âgonaj rucè.

17. І возьме намер увайсці з усёю сілаю царства свайго, і праведныя зь ім, і ўчыніць гэта; і дачку за жонку аддасць яму, на пагібель ягоную, але з гэтым намыслам не пашанцуе, і ня будзе яму карысці з таго.

Ì voz'me namer uvajs'ci z usëû silaû carstva svajgo, ì pravednyâ z' im, ì ŭčynic' gëta; ì dačku za žonku addas'c' âmu, na pagibel' âgonuû, ale z gëтым namyslam ne pašancue, ì nâ budze âmu karys'ci z tago.

18. Потым паверне аблічча сваё да астравоў і здабудзе многія; але нейкі правадыр спыніць учыненую ім ганьбу і нават сваю ганьбу абярне на яго.

Potym paverne abličča svaë da astravoŭ ì zdabudze mnogiâ; ale nejkì

pravadyr spynic' učynenuû im gan'bu i navat svaû gan'bu aberne na âgo.

19. Потым ён паверне аблічча сваё на цьвярдыні сваёй зямлі; але спатыкнецца, упадзе і ня станецца яго,

Potym ën paverne abličča svaë na c'vârdyni svaëj zâmlì; ale spatyknecca, upadze i nâ stanecca âgo,

20. На яго месца стане той, які пашле зборшчыка падаткаў прайсьці на царства славы; але і ён празь некалькі дзён загіне, і не ад абурэньня і ня ў бітве.

Na âgo mesca stane toj, âkì pašle zborščyka podatkaŭ prajs'ci na carstva slavy; ale i ën praz' nekal'ki dzën zagine, i ne ad aburèn'nâ i nâ ũ bitve.

21. І паўстане на месца яго пагарджаны, і не ўшануюць яго па-царску; але ён прыйдзе няпрыкметна і лёсткамі апануе царствам,

Ì paŭstane na mesca âgo pagardžany, i ne ũšanuŭc' âgo pa-carsku; ale ën pryjdze nâprykmetna i lëstkami apanue carstvam,

22. і ўсепатопныя войскі будуць патоплены і знішчаны ім, нават і сам правадыр запавету.

i ũsepatopnyâ vojskì buduc' patoplenny i z'niščany im, navat i sam pravadyr zapavetu.

23. Бо пасля таго, як ён уступіць у саюз зь ім, ён будзе дзейнічаць ашуканствам, і ўзыдзе і возьме верх з малым народам.

Bo pas'lâ tago, âk ën ustupic' u saûz z' im, ën budze dzejničac' ašukanstvam, i ũzydze i voz'me verh z malym narodam.

24. Ён увойдзе ў мірныя і ўрадлівыя краіны і ўчыніць тое, чаго не рабілі бацькі яго і бацькі бацькоў яго; здабычу, нарабаваную маёмасьць і багацьце будзе раздаваць сваім і на цьвярдыні будзе мець свае намыслы, але толькі да часу.

Ën uvojdze ũ mîrnyâ i ũradlîvyâ kraîny i ũčynic' toe, čago ne rabìli bac'ki âgo

ì bac'ki bac'koŭ âgo; zdabyču, narabavanuŭ maëmas'c' ì bagac'ce budze razdavac' svaim ì na c'vârdyni budze mec' svae namysly, ale tol'ki da času.

25. Потым абудзіць сілу сваю і дух свой зь вялізным войскам супроць паўднёвага цара, і цар паўднёвы выступіць на вайну зь вялікім і яшчэ мацнейшым войскам, але ня ўстоіць, бо намысльіцца супроць яго падступнасьць.

Potym abudzic' silu svaŭ ì duh svoj z' vâliznym vojskam suproc' paŭdnëvaga cara, ì car paŭdnëvy vystupic' na vajnu z' vâlikim ì âščè macnejšym vojskam, ale nâ ŭstoic', bo namys'licca suproc' âgo padstupnas'c'.

26. І тыя трапезьнікі, што ядуць зь ім, загубяць яго, і войска ягонае разьліецца і многія будуць забітыя.

Ì tyâ trapez'nikì, što âduc' z' ìm, zagubâc' âgo, ì vojska âgonae raz'liecca ì mnogîâ buduc' zabityâ.

27. На сэрцы ў абодвух цароў гэтых будзе падступнасьць, і за адным сталом гаварыцьмуць няпраўду, але ня будзе посьпеху, бо канец яшчэ адкладзены да свайго часу.

Na sèrcy ŭ abodvuh caroŭ gètyh budze padstupnas'c', ì za adnym stalom gavaryc'muc' nâpraŭdu, ale nâ budze pos'pehu, bo kanec âščè adkladzeny da svajgo času.

28. І вернецца ён у свой край зь вялікім багацьцем і з варожым намыслам супроць сьвятога завету, і ён выканае яго і вернецца на сваю зямлю.

Ì vernecca ën u svoj kraj z' vâlikim bagac'cem ì z varožym namyslam suproc' s'vâtoga zapavetu, ì ën vykanae âgo ì vernecca na svaŭ zâmlû.

29. І ў назначаны час зноў пойдзе ён на поўдзень; але апошні паход не такі будзе, як ранейшы,

Ì ŭ naznačany čas znoŭ pojdze ën na poŭdzen'; ale apošni pahod ne taki

budze, âk ranejšy,

30. бо ў адзін зь ім час прыйдуць Кітымскія караблі; і ён падупадзе духам і вернецца, і азлобіцца на сьвяты завет і зьдзейсніць свой намер і зноў увойдзе ў згоду з адступнікамі ад сьвятога завету.

bo ŭ adzín z' im čas pryjduc' Kitymskiâ karablì; i ën padupadze duham i vernecca, i azlobicca na s'vâty zapavet i z'dzejs'nic' svoj namer i znoŭ uvojdze ŭ zgodu z adstupnikami ad s'vâtoga zapavetu.

31. І дадзена ім будзе частка войска, якая зьняславіць сьвятыню магутнасьці і спыніць штодзённую ахвяру і паставіць гідоту спустошанасьці.

Ì dadzena im budze častka vojska, âkaâ z'nâslavic' s'vâtyñû magutnas'ci i spynic' štodzënnuû ahvâru i pastavic' gidotu spustošanas'ci.

32. Тых, якія несправядліва ўчыняць супроць завета, ён завабіць да сябе лёсткамі; а людзі, якія шануюць свайго Бога, узмацняцца і будуць дзеяць.

Tyh, âkiâ nespravâdliva ŭčynâc' suproc' zapaveta, ën zavabic' da sâbe lëstkami; a lûdzi, âkiâ šanuûc' svajgo Boga, uzmochnâcca i buduc' dzeâc'.

33. І разумныя з народу навядуць на розум многіх, хоць будуць некаторы час пакутаваць ад меча і агню, ад палону і рабунку;

Ì razumnyâ z narodu navâduc' na rozum mnogih, hoc' buduc' nekatory čas pakutavac' ad meča i agnû, ad palonu i rabunku;

34. і ў час пакутніцтва свайго будуць мець пэўную дапамогу, і многія далучацца да іх, але няшчыра.

i ŭ čas pakutnictva svajgo buduc' mec' pëŭnuû dapamogu, i mnogiâ dalučacca da ih, ale nâščyra.

35. Пацерпяць некаторыя і з разумных, каб выпрабаваць сябе, каб ачысьціцца і каб адбяліцца да апошняга часу; бо ёсьць яшчэ час да

вызначанага часу.

Pacerpâc' nekatoryâ ì z razumnyh, kab vyprabavac' sâbe, kab ačys'cicca ì kab adbâlicca da apošnâga času; bo ës'c' âščè čas da vyznačanaga času.

36. І будзе рабіць цар той паводле свайго ўпадабаньня, і ўзьнясецца і ўзьвялічыцца вышэй за ўсякае божышча, і на Бога багоў гаварыцьме непатрэбнае і мецьме посьпех, пакуль не давершыцца гнеў: бо што наперад вызначана, тое споўніцца.

Ì budze rabic' car toj pavodle svajgo ŭpadaban'nâ, ì ŭz'nâsecca ì ŭz'vâličycca vyšěj za ŭsâkae božyšča, ì na Boga bagoŭ gavaryc'me nepatrèbnae ì mec'me pos'peh, pakul' ne daveršycca gneŭ: bo što naperad vyznačana, toe spoŭnìcca.

37. І пра багоў сваіх бацькоў ён не падумае, ні пра пажадлівасьць жанчын; ні нават божышча ніякага ня ўважыць; бо ўзьвялічыць сябе над усімі.

Ì pra bagoŭ svaih bac'koŭ ën ne padumae, nì pra pažadlìvas'c' žančyn; nì navat božyšča niâkaga nâ ŭvažyc'; bo ŭz'vâličyc' sâbe nad usìmi.

38. Але богу цьвярдыняў на ягоным месцы ён будзе аддаваць пашану, і бога, якога ня ведалі ягоныя бацькі, будзе ўшаноўваць золатам і срэбрам, і дарагімі камянямі і рознымі рэчамі каштоўнымі,

Ale bogu c'vârdynâŭ na âgonym mescy ën budze addavac' pašanu, ì boga, âkoga nâ vedalì âgonyâ bac'ki, budze ŭšanoŭvac' zolatam ì srèbram, ì daragìmi kamânâmi ì roznymì rèčami kaštoŭnymì,

39. і зладзіць цьвярдыню з чужым богам: хто прызнае яго, тым пабольшыць пашану і дасьць уладу над многімі, і зямлю раздасьць, як узнагароду.

ì zladzic' c'vârdynû z čužym bogam: hto pryznae âgo, tym pabol'shyc' pašanu ì das'c' uladu nad mnogìmi, ì zâmlû razdas'c', âk uznagarodu.

40. А пад канец часу ўступіць у бой зь ім цар паўднёвы, і цар паўночны кінецца на яго, як бура, з калясьніцамі, вершнікамі і шматлікімі караблямі, і нападзе на землі, заліе іх і пройдзе церазь іх.

A pad kanec času ŭstupic' u boj z' im car paŭdnëvy, i car paŭnočny kinecca na âgo, âk bura, z kalâs'nicami, veršnikami i šmatlikimi karablâmi, i napadze na zemli, zalie ih i projdze ceraz' ih.

41. І ўвойдзе ён у найцудоўнейшую зямлю, і многія вобласьці пацерпяць, і ўратуюцца ад рукі ягонай толькі Эдом, Мааў і большая частка сыноў Амонавых.

Ì ŭvojdze ën u najcudoŭnejšuû zâmlû, i mnogîâ voblas'ci pacerpâc', i ŭratuûcca ad ruki âgonaj tol'ki Èdom, Maaŭ i bol'saâ častka synoŭ Amonavyh.

42. І працягне сваю руку на розныя краіны, не ўратуецца і зямля Егіпецкая.

Ì pracâgne svaû ruku na roznyâ kraïny, ne ŭratuecca i zâmlâ Egipeckaâ.

43. І завалодае ён скарбамі залатымі і срэбнымі і рознымі каштоўнасьцямі Егіпта; Лівійцы і Эфіопцы пойдучь за ім.

Ì zavalodae ën skarbami zalatymi i srèbnymi i roznymi kaštoŭnas'câmi Egipta; Livijcy i Èfiopcy pojduc' za im.

44. Але чуткі з усходу і поўначы ўстрывожаць яго, і ён выйдзе зь вялікаю лютасьцю, каб нішчыць і забіваць многіх,

Ale čutki z ushodu i poŭnačy ŭstryvožac' âgo, i ën vyjdze z' vâlikaû lûtas'cû, kab niščyc' i zabivac' mnogih,

45. і паставіць ён царскія намёты свае паміж морам і гарою славутай сьвятыні; але прыйдзе да свайго канца, і ніхто не дапаможа яму.

i pastavic' ën carskiâ namëty svae pamiž moram i garoû slavutaj s'vâtyni; ale pryjdze da svajgo kanca, i nihto ne dapamoža âmu.

12 Кіраўнік

1. І паўстане ў той час Міхаіл, вялікі князь, які будзе стаяць за сыноў свайго народу; і настане цяжкі час, якога ня бывала з тых часоў, як існуюць людзі, да гэтага часу; і ўрабуюцца ў гэты час з народу твайго ўсе, якія знойдзены будучь запісанымі ў кнізе.

Ì paŭstane ů toj čas Mihail, vâlikì knâz', âkì budze staâc' za synoŭ svajgo narodu; ì nastane câžkì čas, âkoga nâ byvala z tyh časoŭ, âk ìsnuûc' lûdzi, da gètaga času; ì ůratuûcca ů gèty čas z narodu tvajgo ůse, âkîâ znojdzeny buduc' zapìsanymì ů knìze.

2. І многія, якія сьпяць у пыле зямлі, прагнуцца, адны на жыцьцё вечнае, другія на вечнае паганьбеньне і пасарамленьне.

Ì mnogîâ, âkîâ s'pâc' u pyle zâmlì, pračnucca, adny na žyc'cë večnae, drugîâ na večnae pagan'ben'ne ì pasaramlen'ne.

3. І разумныя будучь зьзяць, як сьвяцілы на цьвердзі, і тыя, што павярнулі людзей да праўды, - як зоркі, вавекі, назаўсёды.

Ì razumnyâ buduc' z'zâc', âk s'vâcily na c'verdzì, ì tyâ, što pavârnulì lûdzej da praŭdy, - âk zorkì, vavekì, nazaŭsëdy.

4. А ты, Данііле, захавай гэтыя словы і запячатай гэтую кнігу да апошняга часу; многія прачытаюць яе, і памножацца веды".

A ty, Daniile, zahavaj gètyâ slovy ì zapâčataj gètuû knìgu da apošnâga času; mnogîâ pračytaûc' âe, ì pamnožacca vedy".

5. Тады я, Данііл, паглядзеў, і вось, стаяць два другія, адзін па гэты бок ракі, другі па той бок ракі.

Tady â, Daniil, paglâdzeŭ, ì vos', staâc' dva drugîâ, adzìn pa gèty bok rakì, drugì pa toj bok rakì.

6. І адзін сказаў мужу ў ільняной вопратцы, які стаяў над водамі ракі:

"калі будзе канец гэтых дзівосных здарэньняў?"

Ì adzìn skazaŭ mužu ŭ il'nânoj vopratcy, âkì staâŭ nad vodamì rakì: "kali budze kanec gètyh dzivosnyh zdarèn'nâŭ?"

7. І пачуў я, як муж у льняной вопратцы, які быў над водамі ракі, падняўшы правую і левую руку да неба, прысягнуў Жывым вавекі, што да канца часу і часоў і паўчасу і пасья поўнага паламаньня сілы сьвятога народу ўсё гэта зьдзейсьніцца.

Ì pačuŭ â, âk muž u l'nânoj vopratcy, âkì byŭ nad vodamì rakì, padnâŭšy pravuû i levuû ruku da neba, prysâgnuŭ Žyvym vavekì, što da kanca času i časou i paŭčasu i pas'lâ poŭnaga palaman'nâ sily s'vâtoga narodu ŭsë gèta z'dzejs'nìcca.

8. Я чуў гэта, але не зразумеў і таму сказаў: "гаспадару мой! Што ж пасья гэтага будзе?"

Â čuŭ gèta, ale ne zrazumeŭ i tamu skazaŭ: "gaspadaru moj! Što ž pas'lâ gètaga budze?"

9. І адказаў ён: "ідзі, Данііле; бо захаваны і запячатаны словы гэтыя да апошняга часу.

Ì adkazaŭ ën: "idzi, Daniile; bo zahavany i zapâčatany slovy gètyâ da apošnâga času.

10. Многія ачысьцяцца, адбеляцца і ператолены будуць у спакушэньні; несправядлівыя будуць несправядлівымі, і не зразумеюць гэтага ніхто з несправядлівых, а мудрыя зразумеюць.

Mnogiâ ačys'câcca, adbelâcca i peratopleny buduc' u spakušèn'nì; nespravâdlivýâ buduc' nespravâdlivymi, i ne zrazumee gètaga nihito z nespravâdlivyh, a mudryâ zrazumeûc'.

11. З часу, калі будзе прыпынена штодзённая ахвяра і будзе

пастаўлена гідота запусьцення, пройдзе тысяча дзвевесце дзевяноста дзён.

Z času, kali budze pryrynena štodzënnaâ ahvâra ì budze pastaŭlena gidota zapus'cen'nâ, projdze tysâča dz'ves'ce dzevânosta dzën.

12. Шчасны той, хто чакае і дасягне тысячы трохсот трыццаці пяці дзён.

Ščasny toj, hto čakaе ì dasâgne tysâčy trohsot tryccaci pâci dzën.

13. А ты ідзі да твайго канца, і супакоішся і паўстанеш на атрыманьне тваёй долі ў канцы дзён".

A ty idzi da tvajgo kanca, ì supakoïšsâ ì paŭstaneš na atryman'ne tvaëj doli ŭ kancy dzën".

АСІІ

1 Кіраўнік

1. Слова Гасподняе, якое было да Асіі, сына Бээрыінавага, у дні Азіі, Ёатама, Ахаза, Эзэкіі, цароў Юдэйскіх, і ў дні Ераваама, сына Ёасавага, цара Ізраільскага.

Slova Gaspodnâe, âkoe bylo da Asiî, syna Bèèryinavaga, u dni Aziî, Êatama, Ahaza, Êzèkîî, caroŭ Ūdèjskih, i ŭ dni Eravaama, syna Êasavaga, cara Ìzrail'skaga.

2. Пачатак слова Гасподняга Асію. І сказаў Гасподзь Асію: "ідзі, вазьмі сабе жонку блудніцу і дзяцей блуду; бо моцна блудадзеіць зямля гэтая, адступіўшыся ад Госпада".

Pačatak slova Gaspodnâga Asiû. Ì skazaŭ Gaspodz' Asiû: "idzi, vaz'mi sabe žonku bludnicu i dzâcej bludu; bo mocna bludadzeic' zâmlâ gètaâ, adstupiŭšysâ ad Gospada".

3. І пайшоў ён і ўзяў Гомер, дачку Дыўлаіма; і яна зачала і нарадзіла яму сына.

Ì pajšoŭ ën i ŭzâŭ Gomer, dačku Dyŭlaima; i âna začala i naradzila âmu syna.

4. І Гасподзь сказаў яму: "дай яму імя Ізрэель, бо яшчэ крыху пройдзе, і Я спаганю кроў Ізраіля з дому Іуевага і пакладу канец царству дому Ізраілевага,

Ì Gaspodz' skazaŭ âmu: "daj âmu imâ Ìzrèel', bo âščè kryhu projdze, i Â spaganû kroŭ Ìzrailâ z domu Ìuevaga i pakladu kanec carstvu domu Ìzrailevaga,

5. і будзе ў той дзень, Я зламаю лук Ізраілеў у даліне Ізрэель".

ì budze ŭ toj dzen', Â zlamaŭ luk Ìzraileŭ u daline Ìzrèel''.

6. І зачала яшчэ і нарадзіла дачку, і Ён сказаў яму: "дай ёй імя Ларухама; бо я ўжо ня буду больш літаваць дому Ізраілевага, каб дараваць ім.

Ì začala âščè ì naradzila dačku, ì Ęn skazaŭ âmu: "daj ëj imâ Laruhama; bo â ŭžo nâ budu bol'sh litavac' domu Ìzrailevaga, kab daravac' im.

7. І дом Юдаў умілажалю і ўратую іх у Госпадзе Богу іхнім, уратую іх ня лукам, ня мечам, не вайною, ня конямі і вершнікамі".

Ì dom Údaŭ umilažalŭ ì ŭratuŭ ih u Gospadze Bogu ihnim, uratuŭ ih nâ lukam, nâ mečam, ne vajnoŭ, nâ konâmi ì veršnikami''.

8. І выкарміўшы грудзьмі Непамілаваную, яна зачала і нарадзіла сына.

Ì vykarmiŭšy grudz'mi Nepamilavanuŭ, âna začala ì naradzila syna.

9. І сказаў Ён: "дай яму імя Лаамі, бо вы - ня Мой народ, і Я ня буду вашым Богам.

Ì skazaŭ Ęn: "daj âmu imâ Laami, bo vy - nâ Moj narod, ì Â nâ budu vašym Bogam.

10. Але будзе лік сыноў Ізраілевых як пясок марскі, якога нельга ні вымераць, ні палічыць; і там, дзе казалі ім: вы ня Мой народ, будуць казаць ім: вы сыны Бога жывога.

Ale budze lik synoŭ Ìzrailevyh âk pâsok marski, âkoga nel'ga ni vymerac', ni paličyc'; ì tam, dze kazali im: vy nâ Moj narod, buduc' kazac' im: vy syny Boga žyvoga.

11. І зьбяруцца сыны Юдавыя і сыны Ізраілевыя разам і паставяць сабе адну галаву і выйдучь зь зямлі перасяленьня; бо вялікі дзень Ізрэеля!

Ì z'bârucca syny Údavyâ ì syny Ìzrailevyâ razam ì pastavâc' sabe adnu galavu ì vyjduc' z' zâmli perasâlen'nâ; bo vâlikì dzen' Ìzrèelâ!

2 Кіраўнік

1. Кажэце братам вашым: Мой народ, і сёстрам вашым: Памілаваная.

Kažèce bratam vašym: Moj narod, i sěstram vašym: Pamilavanaâ.

2. Судзецеся з вашаю маці, судзецеся; бо яна ня жонка Мая, і Я ня

сужэнец яе; хай яна адвядзе блуд ад аблічча свайго і пералюб ад

грудзей сваіх,

Sudzecesâ z vašaû maci, sudzecesâ; bo âna nâ žonka Maâ, i Â nâ sužè nec

âe; haj âna advâdze blud ad abličča svajgo i peralûb ad grudzej svaih,

3. каб я не разьдзеў яе дагала і ня выставіў яе, як у дзень нараджэньня

яе, не зрабіў яе пустэльнію, не ператварыў яе ў зямлю сухую і ня

выснадзіў яе смагаю.

kab â ne raz'dzeû âe dagala i nâ vystaviû âe, âk u dzen' naradžèn'nâ âe, ne

zrabiû âe pustèl'nâû, ne peratvaryû âe ů zâmlû suhuû i nâ vysnadziû âe

smagaû.

4. І дзяцей яе не памілюю, бо яны дзеці блуду.

Î dzâcej âe ne pamiluû, bo âny dzeci bludu.

5. Бо блудадзейнічала маці іхняя і асарамаціла сябе тая, што зачала іх;

бо казалася: пайду за палюбоўнікамі маімі, якія даюць мне хлеб і ваду,

воўну і лён, алей і пітво.

Bo bludadzejničala maci ihnââ i asaramacila sâbe taâ, što začala ih; bo

kazala: pajdu za palûboŭnikami maimi, âkiâ daûc' mne hleb i vadu, voŭnu i

lën, alej i pitvo.

6. За тое вось Я загараджу дарогу яе цернямі і абгараджу яе плотам і

яна ня знойдзе сыцежак сваіх,

Za toe vos' Â zagaradžu darogu âe cernâmi i abgaradžu âe plotam i âna nâ

znojdze s'cežak svaih,

7. і пагоніцца за палюбоўнікамі сваімі, але не здагоніць іх, і будзе шукаць іх, але ня знойдзе і скажа: пайду я і вярнуся да першага мужа майго; бо тады лепей было мне, чым цяпер.

ì pagonicca za palûboŭnikami svaimi, ale ne zdagonic' ih, ì budze šukac' ih, ale nâ znojdze ì skaža: pajdu â ì vârnusâ da peršaga muža majgo; bo tady lepej bylo mne, čym câper.

8. А ня ведала яна, што Я, Я даваў ёй хлеб і віно і алей і памножыў у яе срэбра і золата, зь якога зрабілі ідала Ваала.

A nâ vedala âna, što Â, Â davaŭ ej hleb ì vino ì alej ì pamnožyŭ u âe srèbra ì zolata, z' âkoga zrabili idala Vaala.

9. За тое Я вазьму назад хлеб Мой у ягоны час і віно Маё ў яго пару і адбярэ воўну і лён Мой, чым пакрываецца галізна яе.

Za toe Â vaz'mu nazad hleb Moj u âgony čas ì vino Maë ŭ âgo paru ì adbâru voŭnu ì lën Moj, čym pakryvaecca galizna âe.

10. І сёньня адкрыю сарамату яе перад вачыма палюбоўнікаў яе, і ніхто ня вырве яе з рукі Маёй.

Ì sën'nâ adkryû saramatu âe perad vačyma palûboŭnikaŭ âe, ì nihto nâ vyrve âe z rukì Maěj.

11. І спыню ў яе ўсякую весялосьць, сьвяты яе і навамесяцы яе, і суботы яе і ўсе ўрачыстасьці яе.

Ì spynû ŭ âe ŭsâkuû vesâlos'c', s'vâty âe ì navamesâcy âe, ì suboty âe ì ŭse ŭračystas'ci âe.

12. І спустошу вінаградныя лозы яе і смакоўніцы яе, пра якія яна кажа: гэта ў мяне дарункі, якіх надарылі мне палюбоўнікі мае; і Я ператвару іх у лес, і палявыя зьвяры зьядуць іх.

Ì spustošu vînagradnyâ lozy âe ì smakoŭnicy âe, pra âkiâ âna kaža: gèta ŭ

mâne darunki, âkih nadaryli mne palûboŭnikì mae; ì Â peratvaru ih u les, ì palâvyâ z'vâry z'âduc' ih.

13. І пакараю яе за дні служэньня Ваалам, калі яна кадзіла ім і, упрыгожыўшы сябе завушніцамі і пацеркамі, хадзіла за палюбоўнікамі сваімі, а Мяне забывала, кажа Гасподзь.

Ì pakaraŭ âe za dni služèn'nâ Vaalam, kalì âna kadzila ìm ì, uprygožyŭšy sâbe zavušnicami ì pacerkami, hadzila za palûboŭnikami svaimi, a Mâne zabyvala, kaža Gaspodz'.

14. Таму вось, і я панаджу яе, прывяду яе ў пустэльнію і буду гаварыць у сэрца яе.

Tamu vos', ì â panadžu âe, pryvâdu âe ŭ pustèl'nû ì budu gavaryc' u sèrca âe.

15. І дам ёй адтуль вінаграднікі яе і даліну Ахор, напярэдадні надзеі; і яна будзе сьпяваць там, як у дні маладосьці сваёй і як у дзень выйсьця свайго зь зямлі Егіпецкай.

Ì dam ëj adtul' vïnagradnikì âe ì dalinu Ahor, napârèdadnì nadzei; ì âna budze s'pâvac' tam, âk u dni malados'ci svaëj ì âk u dzen' vyjs'câ svajgo z' zâmli Egipeckaj.

16. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь, ты будзеш зваць Мяне: муж мой, і ня будзеш больш зваць Мяне: Ваале.

Ì budze ŭ toj dzen', kaža Gaspodz', ty budzeš zvac' Mâne: muž moj, ì nâ budzeš bol'sh zvac' Mâne: Vaale.

17. І адвяду імёны Ваалаў ад вуснаў яе, і ня будуць болей згадвацца імёны іхнія.

Ì advâdu imëny Vaalaŭ ad vusnaŭ âe, ì nâ buduc' bolej zgadvacca imëny ihniâ.

18. І ўчыню тым часам ім згоду з польнымі зьвярамі і з птушкамі

нябеснымі і з паўзунамі наземнымі; і лук, і меч, і вайну вынішчу зь зямлі той, і дам ім жыць у бяссьпецы.

Ì ŭčynû tym časam ìm zgodu z pol'nymì z'vâramì ì z ptuškamì nâbesnymì ì z paŭzunamì nazemnymì; ì luk, ì meč, ì vajnu vynišču z' zâmlì toj, ì dam ìm žyc' u bâs'pecy.

19. І заручу цябе Мне навек, і заручу цябе Мне ў праўдзе і судзе, у даброці і міласэрнасьці,

Ì zaruču câbe Mne navek, ì zaruču câbe Mne ŭ praŭdze ì sudze, u dabrocì ì milasèrnas'ci,

20. і заручу цябе Мне ў вернасьці, і ты спазнаеш Госпада.

ì zaruču câbe Mne ŭ vernas'ci, ì ty spaznaeš Gospada.

21. І будзе ў той дзень, Я пачую, кажа Гасподзь, пачую неба, і яно пачуе зямлю,

Ì budze ŭ toj dzen', Â pačuû, kaža Gaspodz', pačuû neba, ì âno pačuje zâmlû,

22. і зямля пачуе хлеб і віно і алей; а гэтыя пачуюць Ізраэль.

ì zâmlâ pačuje hleb ì vino ì alej; a gètyâ pačuûc' Ìzrèel'.

23. І пасею яе Сабе на зямлі і скажу і памілюю Непамілаваную і скажу не Майму народу: ты - Мой народ, а ён скажа: Ты - мой Бог!"

Ì paseû âe Sabe na zâmlì ì skažu ì pamiluû Nepamìlavanuû ì skažu ne Majmu narodu: ty - Moj narod, a ěn skaža: Ty - moj Bog!"

3 Кіраўнік

1. І сказаў мне Гасподзь: "ідзі яшчэ і пакахай жанчыну, каханую мужам, але пералюбніцу, падобна таму, як любіць Гасподзь сыноў Ізраілевых, а яны паварочваюцца да іншых багоў і любяць вінаградныя ляпёшкі іхнія".

Ì skazaŭ mne Gaspodz': "idzi âščè ì pakahaj žančynu, kahanuû mužam, ale peralûbnicu, padobna tamu, âk lûbìc' Gaspodz' synoŭ Ìzrailevyh, a âny pavaročvaûcca da inšyh bagoŭ ì lûbâc' vînagradnyâ lâpěškì ihniâ".

2. I набыў я яе сабе за пятнаццаць срэбранікаў і за хомер ячменю

Ì nabyŭ â âe sabe za pâtnaccac' srèbranikaŭ ì za homer âčmenû

3. і сказаў ёй: "шмат дзён заставайся ў мяне; не блудадзейнічай і ня будзь зь іншым; і я таксама буду для цябе.

ì skazaŭ ëj: "šmat dzën zastavajsâ ŭ mâne; ne bludadzejničaj ì nâ budz' z' inšym; ì â taksama budu dlâ câbe.

4. Бо доўгі час сыны Ізраілевыя будуць заставацца без цара і бяз князя і без ахвяры, без ахвярніка, бяз эфода і тэрафіма.

Bo doŭgì čas syny Ìzrailevyâ buduc' zastavacca bez cara ì bâz knâzâ ì bez ahvâry, bez ahvârніка, bâz èfoda ì tèrafіma.

5. Пасьля гэтага навернуцца сыны Ізраілевыя і знойдуць Госпада Бога свайго і Давіда, цара свайго, і будуць богабязныя перад Госпадам і даброцьцю Ягонай у апошнія дні".

Pas'lá gètaga navernucca syny Ìzrailevyâ ì znojduc' Gospada Boga svajgo ì Davіda, cara svajgo, ì buduc' bogabaâznyâ perad Gospadam ì dabroc'cû Âgonaj u apošniâ dni".

4 Кіраўнік

1. Слухайце слова Гасподняе, сыны Ізраілевыя; бо суд у Госпада з жыхарамі гэтай зямлі, бо няма ні праўды, ні міласэрнасьці, ні Богаспазнаньня на зямлі.

Sluhajce slova Gaspodnâe, syny Ìzrailevyâ; bo sud u Gospada z žyharami gètaj zâmli, bo nâma nì praŭdy, nì milasèrnas'ci, nì Bogaspaznan'nâ na zâmli.

2. Прысяга і падман, забойства і крадзёж і пералюбнасьць вельмі пашырыліся, і праліцьцё крыві ідзе сьледам за праліцьцём крыві.

Prysâga i padman, zaboystva i kradzëž i peralûbnas'c' vel'mi pašyrylisâ, i pralic'cë kryvi idze s'ledam za pralic'cëm kryvi.

3. За гэта заплача зямля гэтая і змогуцца ўсе, хто жыве на ёй, са зьвярамі польнымі і птушкамі нябеснымі, нават і рыбы марскія загінуць.

Za gëta zaplača zâmlâ gëtaâ i zmogucca ўse, hto žyve na ëj, sa z'vârami pol'nymì i ptuškamì nâbesnymì, navat i ryby marskiâ zaginuc'.

4. Але ніхто не спрачайся, ніхто не выкрывай другога; і твой народ - як тыя, што спрачаюцца са сьвятаром.

Ale nihto ne spraçajsâ, nihto ne vykryvaj drugoga; i tvoj narod - âk tyâ, što spraçaucca sa s'vâtarom.

5. І ты загінеш удзень, і прарок загіне з табою ўначы, і зьнішчу маці тваю.

I ty zagineš udzen', i prarok zagine z taboû ўnačy, i z'nišču maci tvaû.

6. Вынішчаны будзе народ Мой празь недахоп выданьня: як што ты адкінуў веданьні, дык і я адкіну цябе ад сьвяшчэнадзейства перада Мною; і як ты забыў закон Бога твайго, дык і Я забуду дзяцей тваіх.

Vyniščany budze narod Moj праз' nedahop vydan'nâ: âk što ty adkinuû vedan'ni, dyk i â adkinu câbe ad s'vâščènadzejstva perada Mnoû; i âk ty zabyû zakon Boga tvajgo, dyk i Â zabudu dzâcej tvaih.

7. Чым болей яны памнажаюцца, тым болей грэшаць супроць Мяне; славу іхнюю абярну ў няславу.

Čym bolej âny pamnažaûcca, tym bolej grëšac' suproc' Mâne; slavu ihnuû abârnu ў nâslavu.

8. Грахамі народу Майго кормяцца яны, і да беззаконья яго імкнецца душа іхняя.

*Grahami narodu Majgo kormâcca âny, i da bezzakon'nâ âgo imknecca duša
ihnââ.*

9. І што будзе з народамі, тое і са сьвятаром; і пакараю яго паводле
шляхоў ягоных і аддам яму паводле ўчынкаў ягоных.

*Î što budze z narodam, toe i sa s'vâtarom; i pakaraû âgo pavodle šlâhoŭ
âgonyh i addam âmu pavodle ŭčynkaŭ âgonyh.*

10. Будуць есьці - і не насыцяцца; будуць блудадзейнічаць - і не
размножацца, бо пакінулі служэньні Госпаду.

*Buduc' es'ci - i ne nasycâcca; buduc' bludadzejničac' - i ne rozmnožacca, bo
pakinuli služèn'ni Gospadu.*

11. Блуд, віно і напоі завалодалі сэрцам іхнім.

Blud, vino i napoi zavalodalì sèrcam ihnim.

12. Народ Мой пытаецца ў свайго дрэва, і жазло ягонае дае яму адказ;
бо дух блуду ўвёў іх у аблуду, і блудадзейнічаючы, яны адступіліся ад
Бога свайго.

*Narod Moj pytaeccâ ŭ svajgo drèva, i žazlo âgonae dae âmu adkaz; bo duh
bludu ŭvëŭ ih u abludu, i bludadzejničaŭčy, âny adstupilisâ ad Boga svajgo.*

13. На вяршынях гор яны прыносяць ахвяры і на пагорках кадзяць пад
дубам і таполяй і тэрафімам, бо добры ад іх цень; таму
любадзейнічаюць дочки вашыя, і пералюбы чыняць нявесткі вашыя.

*Na vâršynâh gor âny prynosâc' ahvâry i na pagorkah kadzâc' pad dubam i
tapolâj i tèrafimam, bo dobry ad ih cen'; tamu lûbadzejničaŭc' dočkì vašyâ, i
peralûby čynâc' nâvestki vašyâ.*

14. Я пакіну караць дочак вашых, калі яны блудадзейнічаюць, а
нявестак вашых, калі яны пералюбы чыняць, бо вы самыя - на баку
блудадзеек і зь любадзейкамі прыносіце ахвяры, а невук-народ гіне.

Â pakinu karac' dočak vašyh, kalì âny bludadzejničaŭc', a nâvestak vašyh,

*kali âny peralûby čynâc', bo vy samyâ - na baku bludadzeek i z'
lûbadzejkami prynosice ahvâry, a nevuk-narod gine.*

15. Калі ты, Ізраіле, блудадзейнічаеш, дык хай бы не грашыў Юда; і не хадзеце ў Галгал і ня ўзыходзьце ў Бэт-Авэн і не бажэцеся: жывы Гасподзь!

Kali ty, Izraile, bludadzejničaeš, dyk haj by ne grašyŭ Ūda; i ne hadzece ŭ Galgal i nâ ŭzyhodz'ce ŭ Bèt-Avèn i ne bažècesâ: žyvy Gaspodz'!

16. Бо як упартае цяля, упарты стаў Ізраіль; ці будзе цяпер Гасподзь пасьвіць іх, як ягнят на шырокай пашы?!

Bo âk upartae câlâ, uparty staŭ Izrail'; ci budze câper Gaspodz' pas'vic' ih, âk âgnât na šyrokaj pašy?!

17. Прывязаўся да ідалаў Яфрэм; пакінь яго!

Pryvâzaŭsâ da idalaŭ Âfrèm; pakin' âgo!

18. Агіднае п'янства іх, зусім аддаліся блудадзейству; князі іхнія любяць сараматнае.

Agidnae p'ânstva ih, zusim addalisâ bludadzejstvu; knâzi ihniâ lûbâc' saramatnae.

19. Ахопіць іх вецер сваімі крыламі, і пасаромеюцца яны ахвяраў сваіх.

Ahopic' ih vecer svaimi krylamì, i pasaromeŭcca âny ahvâraŭ svaih.

5 Кіраўнік

1. Слухайце гэта, сьвятары, і ўважайце, дом Ізраілеў, і прыхілеце вуха, дом цара; бо вам будзе суд, бо вы былі пасткаю ў Масіфе і сеткаю, раскінутаю ў Таворы.

Sluhajce gèta, s'vâtary, i ŭvažajce, dom Izraileŭ, i pryhilece vuha, dom cara; bo vam budze sud, bo vy byli pastkaŭ ŭ Masife i setkaŭ, raskinutaŭ ŭ

Tavory.

2. Глыбока загразлі ў распусьце яны; але Я пакараю ўсіх іх.

Glyboka zagrazli ŭ raspus'ce âny; ale Â pakaraŭ ŭsîh ih.

3. Яфрэма Я ведаю, і Ізраіль не схаваны ад Мяне; бо ты блудадзейнічаеш, Яфрэме, і Ізраіль апаганіўся.

Âfrèma Â vedaŭ, i Ìzrail' ne shavany ad Mâne; bo ty bludadzejničaeš, Âfrème, i Ìzrail' apaganiŭsâ.

4. Справы іхнія не дазваляюць ім зьвярнуцца да Бога свайго, бо дух распусты ўсярэдзіне ў іх, і Госпада яны не спазналі.

Spravy ihniâ ne dazvalâuc' im z'vârnucca da Boga svajgo, bo duh raspusty ŭsârèdzine ŭ ih, i Gospada âny ne spaznali.

5. І гонар Ізраілеў прыніжаны ў вачах у іх; і Ізраіль і Яфрэм загінуць ад бязбожнасьці сваёй; упадзе і Юда зь імі.

Ì gonar Ìzraileŭ prynižany ŭ vačah u ih; i Ìzrail' i Âfrèm zaginuc' ad bâzbožnas'ci svaëj; upadze i Ŭda z' imi.

6. З авечкамі сваімі пойдучь шукаць Госпада і ня знойдуць Яго: Ён адыдзе ад іх.

Z avečkamì svaimì pojduc' šukac' Gospada i nâ znojduc' Âgo: Ên adydze ad ih.

7. Госпаду яны здрадзілі, бо нарадзілі чужых дзяцей; сеньня новы месяц зьесьць іх зь іхняй маёмасьцю.

Gospadu âny zdradzili, bo naradzili čužyh dzâcej; sën'nâ novy mesâc z'es'c' ih z' ihnâj maëmas'cû.

8. Затрубеце рогам у Гіне, трубою ў Раме; узвышайце голас у Бэтавэме: за табою, Веньяміне!

Zatrubece rogam u Gîne, tuboŭ ŭ Rame; uzvyšajce golas u Bètavème: za taboŭ, Ven'âmine!

9. Яфрэм зробіцца пустэльнію ў дзень пакараньня; паміж плямёнамі Ізраілевымі Я ўзьвясціў гэта.

Âfrèm zrobicca pustèl'nâû ŭ dzen' pakaran'nâ; pamiž plâmënamì İzrailevymì Â ŭz'vâs'ciŭ gëta.

10. Правадыры Юдавы сталі падобнымі на тых, што перасоўваюць межы: вылью на іх гнеў Мой, як ваду.

Pravadyry Ŭdavy stali padobnymì na tyh, što perasoŭvaŭc' mežy: vyl'û na ih gneŭ Moj, âk vadu.

11. Прыгнечаны Яфрэм, уражаны судом; бо захацеў хадзіць сьледам за марнымі.

Prygnečany Âfrèm, uražany sudom; bo zahaceŭ hadzic' s'ledam za marnymì.

12. І буду як моль Яфрэму і як чарвяк дому Юдаваму.

Ì budu âk mol' Âfrëmu ì âk čarvâk domu Ŭdavamu.

13. І ўбачыў Яфрэм хваробу сваю і Юда - сваю рану, і пайшоў Яфрэм да Асура і паслаў да цара Ярэва; але ён ня можа ацаліць вас, і ня вылечыць вас ад раны.

Ì ŭbačyŭ Âfrèm hvarobu svaŭ ì Ŭda - svaŭ ranu, ì pajšoŭ Âfrèm da Asura ì paslaŭ da cara Ârëva; ale ën nâ moža acalic' vas, ì nâ vylečyc' vas ad rany.

14. Бо Я як леў Яфрэму і як ільвяня дому Юдаваму; Я, Я разарву і пайду; панясу - і ніхто ня выратуе.

Bo Â âk leŭ Âfrëmu ì âk il'vânâ domu Ŭdavamu; Â, Â razarvu ì pajdu; panâsu - ì nihto nâ vyratue.

15. Пайду, вярнуся ў Маё месца, пакуль яны ня прызнаюць сябе вінаватымі і ня знойдуць аблічча Майго.

Pajdu, vârnusâ ŭ Maë mesca, pakul' âny nâ pryznaŭc' sâbe vinavatymì ì nâ znojduc' abličča Majgo.

6 Кіраўнік

1. У скрусе сваёй яны з раньняга рана будуць шукаць Мяне і казаць: хадзем і вернемся да Госпада! бо Ён параніў - і Ён ацаліць нас, уразіў - і перавяжа нашыя раны;

U skruse svaěj âny z ran' nâga rana buduc' šukac' Mâne i kazac': hadzem i vernemsâ da Gospada! bo Ěn paraniũ - i Ěn acalic' nas, uraziũ - i peravâža našyâ rany;

2. ажывіць нас праз два дні, на трэці дзень паставіць нас, і мы будзем жыць перад абліччам Яго.

ažyvïc' nas praz dva dni, na trèci dzen' pastavic' nas, i my budzem žyc' perad abliččam Āgo.

3. Дык вось, спазнаем, будзем імкнуцца спазнаць Госпада; як ранішняя зара - зьяўленьні Яго, і Ён прыйдзе да нас як дождж, як позьні дождж абросіць зямлю.

Dyk vos', spaznaem, budzem imknucca spaznac' Gospada; âk ranišnââ zara - z'âŭlen'ni Āgo, i Ěn pryjdze da nas âk doždž, âk poz'ni doždž abrosic' zâmlû.

4. Што зраблю табе, Яфрэме? што зраблю табе, Юдзе? пабожнасьць ваша якая ранішні туман і якая раса, хутка зьнікомая.

Što zrablû tabe, Āfrème? što zrablû tabe, Ūdze? pabožnas'c' vašaâ âk ranišni tuman i âk rasa, hutka z'nikomaâ.

5. Таму Я ўражваў праз прарокаў і біў іх словамі вуснаў Маіх, і суд Мой як узыходнае сьвятло.

Tamu Ā ŭražvaũ praz prarokaũ i biũ ih slovami vusnaũ Maih, i sud Moj âk uzyhodnae s'vâtlo.

6. Бо Я міласьці хачу, а не ахвяры, і Богаведаньня болей, чым усеспаленьняў.

Bo Â milas'ci haču, a ne ahvâry, i Bogavedan'nâ bolej, čym usespalen'nâŭ.

7. А яны, падобна Адаму, парушылі заповіт і там здрадзілі Мне.

A âny, padobna Adamu, parušyli zapavet i tam zdradzili Mne.

8. Галаад - горад бязбожнікаў, запэцканы крывёю.

Galaad - gorad bâzbožnikaŭ, zapèckany kryvëu.

9. Як рабаўнікі высочваюць чалавека, так зборню сьвятароў забіваюць на дарозе ў Сіхем і ўчыняюць мярзоты.

Âk rabaŭnikì vysočvaŭc' čalaveka, tak zbornu s'vâtarou zabivaŭc' na daroze ŭ Sihem i ŭčynâŭc' mârzoty.

10. У доме Ізраіля Я бачу жудаснае; там блудадзейства ў Яфрэма, апаганіўся Ізраіль.

U dome Ìzrailâ Â baču žudasnae; tam bludadzejstva ŭ Âfrèma, apaganiŭsâ Ìzrail'.

11. І табе, Юдзе, вызначана жніво, калі Я вярну палон народу Майго.

Ì tabe, Ŭdze, vyznačana žnivo, kalì Â vârnu palon narodu Majgo.

7 Кіраўнік

1. Калі Я лекаваў Ізраіля, адкрылася няпраўда Яфрэмава і зладзейства Самарыі; бо яны паводзяцца ілжыва; і ўваходзіць злодзей, і разбойнік рабуе на вуліцах.

Kalì Â lekavaŭ Ìzrailâ, adkrylasâ nâpraŭda Âfrèmava i zladzejstva Samaryi; bo âny pavodzâcca ilžyva; i ŭvahodzic' zlodzej, i razbojnik rabue na vulicah.

2. Ня думаюць яны ў сэрцы сваім, што Я памятаю ўсе ліхадзействы іхнія; цяпер вакол іх учынкi іхнія; яны - перад абліччам Маім.

Nâ dumaûc' âny ŭ sèrcy svaïm, što Â pamâtaû ŭse lihadzejstvy ihniâ; câper vakol ih učynki ihniâ; âny - perad abliččam Maim.

3. Ліхадзействам сваім яны вяселяць цара і падманамі сваімі - князёў.

Lihadzejstvam svaïm âny vâselâc' cara i padmanamì svaïmì - knâzëŭ.

4. Усе яны палаюць пералюбствам, як печ, напаленая пекарам, які перастае паліць яе, калі замесіць цеста і яно ўкісьне.

Use âny palaûc' peralûbstvam, âk peč, napalenaâ pekaram, âkì perastae palic' âe, kalì zamesic' cesta i âno ŭkìs'ne.

5. "Дзень нашага цара!" кажуць князі, разгарачаныя да хваробы віном, а ён працягвае руку сваю да блюзьнераў.

"Dzen' našaga cara!" kažuc' knâzi, razgaračanyâ da hvaroby vînom, a ën pracâgvae ruku svaû da blûz'neraŭ.

6. Бо яны хітрынай сваёю робяць сэрца сваё падобным да печы: пекар іхні сьпіць усю ноч, а раніцай яна гарыць як палымяны агонь.

Bo âny hiTrynaj svaëû robâc' sèrca svaë padobnym da pečy: pekar ihni s'pic' usû noč, a ranìcaj âna garyc' âk palymâny agon'.

7. Усе яны распалены, як печ, і пажыраюць судзьдзяў сваіх; усе цары іхнія падаюць, і ніхто зь іх не зьвяртаецца да Мяне.

Use âny raspaleny, âk peč, i pažyraûc' sudz'dzâŭ svaïh; use cary ihniâ padaûc', i nihto z' ih ne z'vârtaecca da Mâne.

8. Яфрэм зьмяшаўся з народамі, Яфрэм стаў як непавернуты хлеб.

Âfrèm z'mâšaŭsâ z narodamì, Âfrèm staŭ âk nepavernuty hleb.

9. Чужыя пажыралі сілу ягоную, - і ён не заўважаў; сівізна пакрыла яго, а ён ня ведае.

Čužyâ pažyralì silu âgonuû, - i ën ne zaŭvažau; sivižna pakryla âgo, a ën nâ vedaе.

10. І гонар Ізраіля прыніжаны ў вачах іхніх, - і пры ўсім гэтым яны не

звярнуліся да Госпада Бога свайго і не знайшлі Яго.

Ì gonar Ìzrailâ prynižany ũ vačah ihnih, - ì pry ũsim gètym âny ne z'vârnulisâ da Gospada Boga svajgo ì ne znajšli Ágo.

11. І зрабіўся Яфрэм, як дурны голуб, бяз сэрца: клічуць Егіпцянаў, ідуць у Асірыю.

Ì zrabiŭsâ Áfrèm, âk durny golub, bâz sèrca: kličuc' Egipcânaŭ, ìduc' u Asiryû.

12. Калі яны пойдучь, Я закіну на іх сетку Маю; як птушак нябесных скіну іх; пакараю іх, як чула зборня іхняя.

Kali âny pojduc', Á zakinu na ih setku Maû; âk ptušak nâbesnyh skinu ih; pakaraû ih, âk čula zbornâ ihnââ.

13. Гора ім, што яны адышлі ад Мяне; пагібель ім, што яны адпаліся ад Мяне! Я ратаваў іх, а яны ілжу казалі на Мяне.

Gora im, što âny adyšli ad Mâne; pagibel' im, što âny adpalisâ ad Mâne! Á ratavaŭ ih, a âny ilžu kazali na Mâne.

14. І не звярталіся да Мяне сэрцам сваім, калі галасілі на ложках сваіх; збіраюцца дзеля хлеба і віна, а ад Мяне аддаляюцца.

Ì ne z'vârtalisâ da Mâne sèrcam svaim, kali galasilì na ložkah svaih; z'biraŭcca dzelâ hleba ì vina, a ad Mâne addalâŭcca.

15. Я наводзіў іх на розум, а яны намышлялі ліхое супроць Мяне.

Á navodziŭ ih na rozum, a âny namyšlâli lihoe suproc' Mâne.

16. Яны звярталіся, але не да «савышняга, зрабіліся - як ненадзейны лук; загінуць ад меча князя іхняга за дзёрзкасьць языка свайго; гэта будзе пасьмяяньне зь іх у зямлі Егіпецкай.

Âny z'vârtalisâ, ale ne da «sâvyšnâga, zrabilisâ - âk nenadzejny luk; zaginuc' ad meča knâzâ ihnâga za dzërzkas'c' âzyka svajgo; gèta budze pas'mâân'ne z' ih u zâmli Egipeckaj.

8 Кіраўнік

1. Трубу да вуснаў тваіх! Як арол наляціць на дом Гасподні за тое, што яны парушылі заповіт Мой і пераступілі закон Мой!

Trubu da vusnaŭ tvaïh! Âk arol nalâcïc' na dom Gaspodnì za toe, što âny parušyli zapavet Moj i perastupili zakon Moj!

2. Мяне будуць заклікаць: "Божа мой! мы спазналі Цябе, мы - Ізраіль".

Mâne buduc' zaklikac': "Boža moj! my spaznali Câbe, my - Ìzrail'".

3. Адкінуў Ізраіль добрае; вораг будзе перасьледаваць яго.

Adkinuŭ Ìzrail' dobrae; vorag budze peras'ledavac' âgo.

4. Пастаўлялі цароў самыя, безь Мяне; ставілі князёў, але без Майго ведаму; з срэбра свайго і золата свайго рабілі сабе ідалаў: адтуль - пагібель.

Pastaŭlâli caroŭ samyâ, bez' Mâne; stavili knâzëŭ, ale bez Majgo vedamu; z srèbra svajgo i zolata svajgo rabili sabe idalaŭ: adtul' - pagibel'.

5. Пакінула цябе цяля тваё, Самарыя! запалаў гнеў Мой на іх; дакуль ня могуць яны ачысьціцца?

Pakinula câbe câlâ tvaë, Samaryâ! zapalaŭ gneŭ Moj na ih; dakul' nâ moguc' âny ačys'cicca?

6. Бо і ён - справа Ізраіля. Мастак зрабіў яго, і таму ён - ня бог; у кавалкі ператворыцца цяля Самарыйскае!

Bo i ën - sprava Ìzrailâ. Mastak zrabiŭ âgo, i tamu ën - nâ bog; u kavalki peratvorycca câlâ Samaryjskae!

7. Як што яны сеялі вецер, дык і пажнуць буру: хлеба на карані ня будзе ў яго, зерне ня дасьць мукі, а калі і дасьць, дык чужыя праглынуць яе.

Âk što âny seâli vecer, dyk i pažnuc' buru: hleba na korani nâ budze ũ âgo, zerne nâ das'c' muki, a kalì i das'c', dyk čužyâ praglynuc' âe.

8. Праглынуты Ізраіль; цяпер яны будуць сярод народаў як няпрыдатны посуд.

Praglynuty Ìzrail'; câper âny buduc' sârod narodaŭ âk nâpnydatny posud.

9. Яны пайшлі да Асура; як дзікі асёл, адзінокі бадзяга, Яфрэм здабываў добрую прыхільнасьць да сябе.

Âny pajšli da Asura; âk dziki asël, adžinoki badžaga, Âfrëm zdabyvaŭ dobruŭ pryhil'nas'c' da sâbe.

10. Хоць яны і пасылалі дарункі народам, але неўзабаве Я зьбяру іх, і яны пачнуць пакутаваць ад цяжару цара князёў;

Hoc' âny i pasylali darunki narodam, ale neŭzabave Â z'bâru ih, i âny pačnuc' pakutavac' ad câžaru cara knâzëŭ;

11. бо шмат ахвярнікаў набудаваў Яфрэм дзеля грэху, - у грэх паслужыліся яму гэтыя ахвярнікі.

bo šmat ahvârнікаŭ nabudavaŭ Âfrëm dzelâ grêhu, - u grêh paslužylisâ âmu gètyâ ahvârnikì.

12. Напісаў Я яму важныя законы Мае, але яны палічаны ім як бы чужыя.

Napisaŭ Â âmu važnyâ zakony Mae, ale âny paličany im âk by čužyâ.

13. У ахвярапрынашэньнях Мне яны прыносяць мяса і ядуць яго; Госпаду не да спадобы яны; сёньня Ён згадае бязбожнасьць іхнюю і пакарае іх за грахі іхнія: яны вернуцца ў Егіпет.

U ahvâraprynašèn'nâh Mne âny prynosâc' mâsa i âduc' âgo; Gospadu ne da spadoby âny; sën'nâ Ěn zgadae bâzbožnas'c' ihnúŭ i pakarae ih za grahi ihniâ: âny vernucca ũ Egìpet.

14. Забыў Ізраіль Садзецеля свайго і зладзіў капішчы, і Юда набудаваў

шмат умацаваных гарадоў; але Я пашлю агонь на гарады яго, - і зжарэ харомы ягоныя.

Zabyŭ ĭzrail' Sadzecerâ svajgo ì zladziŭ kapišcy, ì Ŭda nabudavaŭ šmat umacavanyh garadoŭ; ale Â pašlŭ agon' na garady âgo, - ì zžarè haromy âgonyâ.

9 Кіраўнік

1. Ня радуйся, Ізраіле, да захаплення, як іншыя народы, бо ты блудадзейнічаеш, аддаліўшыся ад Бога твайго: любіш блудадзейныя дарункі на ўсіх гумнах.

Nâ radujšâ, ĭzraile, da zahaplen'nâ, âk inšyâ narody, bo ty bludadzejničaeš, addaliŭšysâ ad Boga tvajgo: lŭbiš bludadzejnyâ darunki na ŭsih gumnah.

2. Гумно і чавільня ня будзе карміць іх, і надзея на вінаградны сок ашукае іх.

Gumno ì čavil'nâ nâ budze karmic' ih, ì nadzeâ na vinogradny sok ašukae ih.

3. Ня будуць яны жыць на зямлі Гасподняй: Яфрэм вернецца ў Егіпет, і ў Асірыі будуць есці нячыстае.

Nâ buduc' âny žyc' na zâmli Gaspodnâj: Âfrêm vernecca ŭ Egipet, ì ŭ Asiryi buduc' es'ci nâčystae.

4. Ня будуць ліць Госпаду віна, і не да спадобы Яму будуць ахвяры іхнія; яны будуць ім, як хлеб хаўтурны: усе, што будуць есці яго, апаганяцца, бо хлеб іхні - для душы іхняй, а ў дом Гасподні ён ня ўвойдзе.

Nâ buduc' lic' Gospadu vîna, ì ne da spadoby Âmu buduc' ahvâry ihniâ; âny buduc' im, âk hleb haŭturny: use, što buduc' es'ci âgo, apaganâcca, bo hleb ihni - dlâ dušy ihnâj, a ŭ dom Gaspodni ên nâ ŭvojdze.

5. Што рабіцьмеце ў дзень урачыстасці і ў дзень сьвята Гасподняга?

Što rabic'mece ŭ dzen' uračystas'ci i ŭ dzen' s'vâta Gaspodnâga?

6. Бо вось, яны сыдуць з прычыны спусташэння; Егіпет зьбярэ іх, Мэмфіс пахавае іх; каштоўнасьцямі іх з срэбра завалодае крапіва, калючае церне будзе ў намётах іхніх.

Bo vos', âny syduc' z pryčyny spustašèn'nâ; Egìpet z'bârè ih, Mèmfis pahavae ih; kaštoŭnas'câmi ih z srèbra zavalodae krapìva, kalûčae cerne budze ŭ namëtah ihnih.

7. Прыйшлі дні наведваньня, прыйшлі дні аддачы. Хай жа ўведае Ізраіль, што дурны прадказальнік, бяз розуму той, хто выдае сябе за натхнёнага, з прычыны мноства беззаконьяў тваіх і вялікай варожасьці!

Pryjšli dni navedvan'nâ, pryjšli dni addačy. Haj ža ŭvedae Ìzrail', što durny pradkazal'nik, bâz rozumu toj, hto vydae sâbe za nathnënaga, z pryčyny mnostva bezzakon'nâŭ tvaìh i vâlikaj varožas'ci!

8. Яфрэм - вартаўнік каля Бога майго; прарок - сетка птушкалова на ўсіх дарогах ягоных; змуста - у доме Бога ягонага.

Âfrèm - vartaŭnik kalâ Boga majgo; prarok - setka ptuškalova na ŭsìh darogah âgonyh; zmusta - u dome Boga âgonaga.

9. Глыбока ўпалі яны, разбэсьціліся, як за дзён Гівы; Ён успомніў бязбожнасьць іхнюю, пакарае іх за грахі іхнія.

Glyboka ŭpalì âny, razbès'cilisâ, âk za dzën Gìvy; Ęn uspomniŭ bâzbožnas'c' ihnûû, pakarae ih za grahì ihniâ.

10. Як вінаград у пустыні, Я знайшоў Ізраіля; як першую ягадзіну на смакоўніцы, у першы час яе, убачыў я бацькоў вашых, - але яны пайшлі да Ваалфэгора і аддаліся ганебшчыне, і самі зрабіліся мярзотнымі, як тыя, якіх палюбілі.

Âk vinograd u pustyni, Â znajšoŭ Izrailâ; âk peršuû âgadzinu na smakoŭnicy, u peršy čas âe, ubačyŭ â bac'koŭ vašyh, - ale âny pajšli da Vaalfègora i addalisâ ganebsčyne, i sami zrabilisâ mârzotnymi, âk tyâ, âkih palûbili.

11. У Яфрэмлянаў, як птушка, паляціць слава: ні нараджэньня, ні цяжарнасьці, ні зачацьця.

U Âfrèmlânaŭ, âk ptuška, palâcic' slava: ni naradžèn'nâ, ni câžarnas'ci, ni začac'câ.

12. А хоць бы яны і выхавалі дзяцей сваіх, адбярুць іх; бо гора ім, калі адыду ад іх!

A hoc' by âny i vyhavali dzâcej svaih, adbâruc' ih; bo gora im, kali adydu ad ih!

13. Яфрэм, як Я бачыў яго да Тыра, пасаджаны на цудоўнай мясцовасьці; аднак Яфрэм выведзе дзяцей сваіх да забойцы.

Âfrèm, âk Â bačyŭ âgo da Tyra, pasadžany na cudoŭnaj mâscovas'ci; adnak Âfrèm vyvedze dzâcej svaih da zaboicy.

14. Дай ім, Госпадзе... што Ты дасі ім? Дай ім вантробу няплодную і сухія саскі.

Daj im, Gospadze... što Ty dasi im? Daj im vantrobu nâplodnuû i suhiâ saski.

15. Усё ліха іхняе - у Галгале: там Я зьненавідзеў іх за ліхія дзеі іхнія; выганю іх з дома Майго, ня буду болей любіць іх; усе князі іхнія - адступнікі.

Usë liha ihnâe - u Galgale: tam Â z'nenavidzeŭ ih za lihiâ dzei ihniâ; vyganû ih z doma Majgo, nâ budu bolej lûbic' ih; use knâzi ihniâ - adstupniki.

16. Пабіты Яфрэм; высах карань іх, - ня будуць прыносіць яны плоду, а калі і будуць радзіць, Я ўсьмерчу пахацінскі плод нутрыны іхняй.

Pabity Âfrèm; vysah koran' ih, - nâ buduc' prynosic' âny plodu, a kali i buduc' radzic', Â ũs'merču pahacinski plod nutryny ihnâj.

17. Адкіне іх Бог мой, бо яны не паслухаліся Яго, - і будуць валацугамі паміж народамі.

Adkine ih Bog moj, bo âny ne pasluhalisâ Âgo, - i buduc' valacugami pamiz' narodami.

10 Кіраўнік

1. Ізраіль - галінасты вінаград, памнажае сабе плод; чым болей у яго пладоў, тым болей памнажае ахвярнікі; чым лепшая зямля ў яго, тым болей упрыгожваюць яны куміраў.

İzrail' - galinasty vinograd, pamnažae sabe plod; čym bolej u âgo pladoŭ, tym bolej pamnažae ahvârnikì; čym lepšaâ zâmlâ ŭ âgo, tym bolej uprygožvaŭc' âny kumiraŭ.

2. Падзялілася сэрца іхняе, за гэта яны і будуць пакараныя: Ён разбурыць ахвярнікі іхнія, скрышыць куміраў іхніх.

Padzâlilasâ sèrca ihnâe, za gèta âny i buduc' pakaranyâ: Ęn razburyc' ahvârnikì ihniâ, skryšyc' kumiraŭ ihnih.

3. Цяпер яны кажучь: "няма ў нас цара, бо мы не збаяліся - Госпада! а цар - што нам зробіць?"

Câper âny kažuc': "nâma ŭ nas cara, bo my ne zbaâlisâ - Gospada! a car - što nam zrobic'?"

4. Кажучь словы пустыя, божацца ілжыва, заключаюць пагадненьні; за гэта явіцца суд над імі, як атрутная трава на барознах поля.

Kažuc' slovy pustyâ, božacca ilžyva, zaklûčâc' pagadnen'nì; za gèta âvicca sud nad imì, âk atrutnaâ trava na baroznah polâ.

5. За цяля Бэт-Авэна затрымцяць жыхары Самарыі; заплача па ім народ, і жрацы яго, што радаваліся за яго, будуць плакаць па славе

ягонай, бо яна адыдзе ад яго.

Za câlâ Bèt-Avèna zatrymcâc' žyhary Samaryi; zaplača pa ìm narod, ì žracy âgo, što radavalisâ za âgo, buduc' plakac' pa slave âgonaj, bo âna adydze ad âgo.

6. А сам ён аднесены будзе ў Асірыю - у дарунак цару Ярэву;
пасаромлены будзе Яфрэм, і пасароміцца Ізраіль ад намыслу свайго.

A sam ën adneseny budze ŭ Asiryû - u darunak caru Ârèvu; pasaromleny budze Âfrèm, ì pasaromicca Ìzrail' ad namyslu svajgo.

7. Зьнікне ў Самарыі цар яе - як шум на паверхні вады.

Z'nikne ŭ Samaryi car âe - âk šum na paverhni vady.

8. І вынішчаны будуць вышыні Авэна - за грэх Ізраіля; церне і ваўчкі
вырастуць на ахвярніках іхніх, і скажуць яны горам: "пакрыйце нас", і
пагоркам: "упадзеце на нас!"

Ì vyniščany buduc' vyšyni Avèna - za grèh Ìzrailâ; cerne ì vaŭčkì vyrastuc' na ahvârnikah ìhnìh, ì skažuc' âny goram: "pakryjce nas", ì pagorkam: "upadzece na nas!"

9. Больш, чым у дні Гівы, грашыў ты, Ізраіле; там яны ўстоялі; вайна ў
Гаваоне супроць сыноў бязбожнасьці не спасьцігла іх.

Bol'sh, čym u dni Givy, grašyŭ ty, Ìzraile; tam âny ŭstoâli; vajna ŭ Gavaone suproc' synoŭ bâzbožnas'ci ne spas'cigla ih.

10. Паводле жаданьня Майго пакараю іх, - і зьбяруцца супроць іх
народы, і яны будуць зьвязаныя за дваіное злачынства іхняе.

Pavodle žadan'nâ Majgo pakaraŭ ih, - ì z'bârucca suproc' ih narody, ì âny buduc' z'vâzanyâ za dvajnoe zlačynstva ìhnâe.

11. Яфрэм - навучанае цяля, прывычнае да малацьбы, і Я сам, пакладу
ярмо на тлустую шыю яго; на Яфрэме будуць вярхом ездзіць, Юда
будзе араць, Якаў будзе баранаваць.

Âfrèm - navučanae câlâ, pryvyčnae da malac'by, i Â sam, pakladu ârmo na tlostuû šyû âgo; na Âfrème buduc' vârhom ez'dzic', Ūda budze arac', Âkaŭ budze baranavac'.

12. Сейце ў сабе праўду - і пажняце міласьць; разворвайце ў сябе навіну, бо час - знайсці Госпада, каб Ён, калі прыйдзе, дажджом выліў на вас праўду.

Sejce ŭ sabe praŭdu - i pažnâce milas'c'; razvorvajce ŭ sâbe navinu, bo čas - znajs'ci Gospada, kab Ęn, kalì pryjdze, daždžom vyliŭ na vas praŭdu.

13. Вы ўраблялі беззаконьні, ясьце плод ілжы, бо ты спадзяваўся на шлях твой, на мноства ваяроў тваіх.

Vy ŭrablâli bezzakon'ni, âs'ce plod ilžy, bo ty spadzâvaŭsâ na šlâh tvoj, na mnostva vaâroŭ tvaih.

14. І адбудзецца розрух у народзе тваім, і ўсе цьвардыні твае будуць разбураныя, як Салман разбурыві Бэт-Арбэл у дзень бітвы: маці была забітая зь дзецьмі.

Ì adbudzecca rozruh u narodze tvaim, i ŭse c'vârdyni tvae buduc' razburanyâ, âk Salman razburyŭ Bèt-Arbèl u dzen' bitvy: macì byla zabitaâ z' dzec'mì.

15. Вось, што ўчыніў вам Вэтыль за край бязбожнасьці вашай.

Vos', što ŭčyniŭ vam Vètyl' za kraj bâzbožnas'ci vašaj.

11 Кіраўнік

1. І на золку загіне цар Ізраілеў! Калі Ізраіль быў малады, Я любіў яго і зь Егіпта выклікаў сына Майго.

Ì na zolku zagine car Ìzraileŭ! Kalì Ìzrail' byŭ malady, Â lûbiŭ âgo i z' Egìpta vyklikaŭ syna Majgo.

2. Клікалі іх, а яны ішлі прэч ад аблічча іх; прыносілі ахвяру Ваалам і кадзілі ідалам.

Klikali ih, a âny išli prèč ad abličča ih; prynosili ahvâru Vaalam i kadzili idalam.

3. Я Сам прывучаў Яфрэма хадзіць, насіў яго на руках Сваіх, а яны не ўсьведамлялі, што я лекаваў іх.

Â Sam pryvučaŭ Âfrèma hadzic', nasiŭ âgo na rukah Svaih, a âny ne ũs'vedamlâli, što â lekavaŭ ih.

4. Путамі чалавечымі цягнуў Я іх, путамі любові, і быў ім як бы тым, хто падымае ярмо са сківіцаў іхніх, і ласкава падкладваў ежу ім.

Putami čalavečymi câgnuŭ Â ih, putami lûbovi, i byŭ im âk by tym, hto padymae ârmo sa skivicaŭ ihnih, i laskava padkladvaŭ ežu im.

5. Ня вернецца ён у Егіпет; але Асур - ён будзе царом яго, бо яны не схацелі зьвярнуцца да Мяне. І ўпадзе меч на гарады яго - і знішчыць замкі ягоныя і зжарэ іх за намыслы іхнія.

Nâ vernecca ën u Egipet; ale Asur - ën budze carom âgo, bo âny ne shaceli z'vânucca da Mâne. I ũpadze meč na garady âgo - i z'niščyc' zamki âgonyâ i zžarè ih za namysly ihniâ.

6. Народ Мой закасыцянеў у адпадзеньні ад Мяне, хоць і заклікаюць яго да вышэйшага, ён не ўзвышаецца аднадушна.

Narod Moj zakas'câneŭ u adpadzen'ni ad Mâne, hoc' i zaklikaŭc' âgo da vyšëjšaga, ën ne ũzvyšaecca adnadušna.

7. Што зраблю з табою, Яфрэме? як здраджу табе, Ізраіле? Ці зраблю з табою, як з Адамам, ці зраблю табе, як Сэваіму? Павярнулася ўва Мне сэрца Маё, загарэлася шкадоба Мая!

Što zrablŭ z taboŭ, Âfrème? âk zdradžu tabe, İzraile? Cì zrablŭ z taboŭ, âk z Adamam, cì zrablŭ tabe, âk Sèvaïmu? Pavârnulasâ ũva Mne sërca Maë,

zagarèlasâ škadoba Maâ!

8. Не зраблю паводле лютасьці гневу Майго, ня зьнішчу Яфрэма, бо Я - Бог, а не чалавек; сярод цябе - Сьвяты; Я не ўвайду ў горад.

Ne zrablû pavodle lûtas'ci gnevu Majgo, nâ z'nišču Âfrèma, bo Â - Bog, a ne čalavek; sârod câbe - S'vâty; Â ne ŭvajdu ŭ gorad.

9. Сьледам за Госпадам пойдучь яны. Як леў, Ён дасьць голас Свой; дасьць голас Свой, - страпянуцца да Яго сыны з захаду,

S'ledam za Gospadam pojduc' âny. Âk leŭ, Ęn das'c' golas Svoj; das'c' golas Svoj, - strapânucca da Âgo syny z zahadu,

10. страпянуцца зь Егіпта як птушкі, і зь зямлі Асірыйскай, як галубы. і ўсялю іх у дамы іхнія, кажа Гасподзь.

strapânucca z' Egip̄ta âk ptuški, i z' zâmlì Asiryjskaj, âk galuby. i ŭsâlû ih u damy ihniâ, kaža Gaspodz'.

11. Акружыць Мяне Яфрэм маною і дом Ізраілеў - хітрынаю; Юда трымаўся яшчэ Бога і верны быў са сьвятымі.

Akružyc' Mâne Âfrèm manoŭ i dom Ìzraileŭ - hitrynaŭ; Ŭda trymaŭsâ âščè Boga i verny byŭ sa s'vâtyimi.

12 Кіраўнік

1. Яфрэм пасьвіць вецер і ганяецца за ўсходнім ветрам, кожны дзень памнажае ілжу і спусташэньні; заключаюць яны саюз з Асурам, і ў Егіпет вывозіцца алей.

Âfrèm pas'vic' vecer i ganâecca za ŭshodnim vetram, koždy dzen' pamnažaе ilžu i spustašè'n'i; zaklûčaŭc' âny saŭz z Asuram, i ŭ Egipet vyvozìcca alej.

2. Але і зь Юдам у Госпада суд, - і Ён наведее Якава па дарогах ягоных,

аддасьць яму паводле дзеяў ягоных.

Ale ì z' Ûdam u Gospada sud, - ì Ěn navedae Ākava pa darogah âgonyh, addas'c' âmu pavodle dzeâũ âgonyh.

3. Яшчэ ў чэраве ў маці запыняў ён брата свайго, а ўзмужнеўшы змагаўся з Богам.

Āščè ũ čèrave ũ macì zapynâũ ěn brata svajgo, a ũzmužneũšy zmagaũsâ z Bogam.

4. Ён змагаўся з анёлам - і перамог; плакаў і благаў Яго; у Віфляеме Ён знайшоў нас і там гутарыў з намі.

Ěn zmagaũsâ z anělam - ì peramog; plakaũ ì blagaũ Āgo; u Viflâeme Ěn znajšoũ nas ì tam gutaryũ z nami.

5. А Гасподзь ёсьць Бог Саваоф; Сутны - імя Яго.

A Gaspodz' ěs'c' Bog Savaof; Sutny - imâ Āgo.

6. Зьварніся і ты да Бога твайго: назірай міласць і суд і спадзявайся на Бога твайго заўсёды.

Z'vârnisâ ì ty da Boga tvajgo: nazìraj milas'c' ì sud ì spadzâvajsâ na Boga tvajgo zaũsědy.

7. Хананэянін зь няправільнымі вагамі ў руцэ любіць крыўдзіць;

Hananěânìn z' nâpravil'nymì vagamì ũ rucè lûbic' kryũdzic';

8. і Яфрэм кажа: "аднак я разбагацеў; назапасіў сабе маёмасьці, хоць ва ўсіх маіх працах ня знойдуць нічога незаконнага, што было б грэхам".

ì Āfrěm kaža: "adnak â razbagaceũ; nazapasiũ sabe maěmas'ci, hoc' va ũsìh maih pracah nâ znojduc' ničoga nezakonnaga, što bylo b grěham".

9. А Я, Гасподзь Бог твой ад самай зямлі Егіпецкай, зноў пасялю цябе ў кушчах, як у дні сьвята.

A Ā, Gaspodz' Bog tvoj ad samaj zâmli Egìpeckaj, znoũ pasâlũ câbe ũ kuščah, âk u dni s'vâta.

10. Я гаварыў прарокам і памнажаў уявы і праз прарокаў ужываў прытчы.

Ā gavyrŭ prarokam i pamnažaŭ uâvy i praz prarokaŭ užyvaŭ prytčy.

11. Калі Галаад зрабіўся Авэнам, дык яны сталі марныя, у Галгалах калолі ў ахвяру цялят, і ахвярнікі іхнія стаялі як крушні на межах поля.

Kali Galaad zrabiŭsâ Avènam, dyk âny stalì marnyâ, u Galgalah kalolì ũ ahvâru câlât, i ahvârniki ihniâ staâli âk krušni na mežah polâ.

12. Уцёк Якаў на палі Сірыйскія, і служыў Ізраіль за жонку і за жонку вартаваў авечак.

Ucëk Ākaŭ na pali Siryjskiâ, i sluzhŭ ĩzrail' za žonku i za žonku vartavaŭ avečak.

13. Праз прарока вывеў Гасподзь Ізраіля зь Егіпта і праз прарока Ён ахоўваў яго.

Praz praroka vyveŭ Gaspodz' ĩzrailâ z' Egipta i praz praroka Ęn ahoŭvaŭ âgo.

14. Моцна раздражніў Яфрэм Госпада, і за тое кроў яго пакіне на ім і кляцьбу яго абярне Гасподзь на яго.

Mocna razdražniŭ Āfrèm Gospada, i za toe kroŭ âgo pakine na im i klâc'bu âgo aberne Gaspodz' na âgo.

13 Кіраўнік

1. Калі Яфрэм гаварыў, усе трапяталі. Ён быў высокі ў Ізраілі; але зрабіўся вінаватым праз Ваала - і загінуў.

Kali Āfrèm gavyrŭ, use trapâtali. Ęn byŭ vysoki ũ ĩzraili; ale zrabiŭsâ vînavatym praz Vaala - i zagînuŭ.

2. І сёньня дадалі яны да грэху: нарабілі сабе літых ідалаў з срэбра

свайго паводле разуменьня свайго, - поўная праца мастакоў, - і кажуць яны людзям, якія прыносяць ахвяру: "цалуйце цяльцоў!"

Ì sën'nâ dadalì âny da grèhu: narabilì sabe lityh ìdalaŭ z srèbra svajgo pavodle razumen'nâ svajgo, - poŭnaâ praca mastakoŭ, - ì kaźuc' âny lûdzâm, âkiâ prynosâc' ahvâru: "calujce câl'coŭ!"

3. За тое яны будуць - як ранішні туман, як раса, што скоро зьнікае, як мякіна, што зьвяваецца з гумна, і як дым з коміна.

Za toe âny buduc' - âk ranišni tuman, âk rasa, što skora z'nikaе, âk mâkina, što z'vâvaеcca z gumna, ì âk dym z komina.

4. Але Я - Гасподзь Бог твой ад зямлі Егіпецкай, - і ты не павінен ведаць іншага бога апрача Мяне, і няма Збаўцы апрача Мяне.

Ale Â - Gaspodz' Bog tvoj ad zâmlì Egipeckaj, - ì ty ne pavìnen vedac' inšaga boga aprača Mâne, ì nâma Zbaŭcy aprača Mâne.

5. Я прызнаў цябе ў пустыні, у зямлі сасьмяглай.

Â pryznaŭ câbe ŭ pustynì, u zâmlì sas'mâglaj.

6. Маючы палеткі, яны былі сытныя; а калі насычаліся, дык узьвесялялася сэрца іхняе, і таму Яны забывалі Мяне

Maŭcy paletki, âny byli sytnyâ; a kalì nasyčalisâ, dyk uz'vesâlâlasâ sèrca ihnâе, ì tamu Âny zabyvalì Mâne

7. І Я буду ім як леў, як ільвяня буду высочваць пры дарозе.

Ì Â budu ìm âk leŭ, âk il'vânâ budu vysočvac' pry daroze.

8. Буду нападаць на іх, як пазбаўленая дзяцей мядзьведзіха, разьдзіраць змесьцішча сэрца іхняга, есьці іх там, як ільвіца; польныя зьвяры будуць ірваць іх.

Budu napadac' na ih, âk pazbaŭlenaâ dzâcej mâdz'vedziha, raz'dzìrac' zmes'cišča sèrca ihnâga, es'ci ih tam, âk il'vica; pol'nyâ z'vâry buduc' ìrvac' ih.

9. Загубіў ты сябе, Ізраіле, бо толькі ўва Мне - апора твая!

Zagubiŭ ty sâbe, İzraile, bo tol'ki ŭva Mne - apora tvaâ!

10. Дзе цар твой цяпер? Хай ён ратуе цябе ва ўсіх гарадах тваіх! Дзе судзьдзі твае, пра якіх казаў ты: "дай нам цара і начальнікаў?"

Dze car tvoj câper? Haj ën ratue câbe va ŭsih garadah tvaih! Dze sudz'dzi tvae, pra âkih kazaŭ ty: "daj nam cara i načal'nikaŭ?"

11. І Я даў табе цара ў гневе Маім і забраў - у абурэнні.

Ì Â daŭ tabe cara ŭ gneve Maım i zabraŭ - u aburën'nì.

12. Зьвязаны ў вузел беззаконьні Яфрэмава, захаваны ягоны грэх.

Z'vâzany ŭ vuzel bezzakon'nì Âfrëmava, zahavany âgony grèh.

13. Мукі парадзіхі спасьцігнуць яго; ён - сын неразумны, інакш не стаяў бы доўга ў становішчы, у якім нараджаюцца дзеці.

Mukì paradzihi spas'cìgnuc' âgo; ën - syn nerazumny, inakš ne staâŭ by doŭga ŭ stanoviščy, u âkim naradžaŭcca dzeci.

14. Ад улады пекла Я адкуплю іх, ад смерці выбаўлю іх. Смерць! дзе тваё джала? пекла! дзе твая перамога? раскаяньня ў гэтым ня будзе ў Мяне.

Ad ulady pekla Â adkuplû ih, ad smerci vybaŭlû ih. Smerc'! dze tvaë džala? pekla! dze tvaâ peramoga? raskaân'nâ ŭ gètym nâ budze ŭ Mâne.

15. Хоць Яфрэм пладавіты паміж братамі, але прыйдзе ўсходні вецер, падымецца вецер Гасподні з пустыні, - і высахне крыніца яго: ён спустошыць скарбніцу ўсіх каштоўных сасудаў.

Hoc' Âfrëm pladavity pamiž bratami, ale pryjdze ŭshodni vecer, padymecca vecer Gaspodni z pustyni, - i vysahne krynica âgo: ën spustošyc' skarbnicu ŭsih kaštoŭnyh sasudaŭ.

1. Спустошана будзе Самарыя, бо паўстала супраць Бога свайго: ад меча ўпадуць яны, дзеці іхнія будуць разьбіты, і цяжарныя іхнія будуць расьсечаныя.

Spustošana budze Samaryâ, bo paŭstala suprac' Boga svajgo: ad meča ŭpaduc' âny, dzeci ihniâ buduc' raz'bity, i câžarnyâ ihniâ buduc' ras'sečanyâ.

2. Зьвярніся, Ізраіле, да Бога твайго: бо ты ўпаў ад бязбожнасьці тваёй.

Z'vârnisâ, İzraile, da Boga tvajgo: bo ty ŭpaŭ ad bâzbožnas'ci tvaěj.

3. Вазьмеце з сабою малітоўныя словы і зьвярнецеся да Госпада; кажэце яму: "адбяры ўсякае беззаконьне і прымі на дабро, і мы прынясём ахвяру вуснаў нашых.

Vaz'mece z saboŭ malitoŭnyâ slovy i z'vârnecesâ da Gospada; kažèce âmu: "adbâry ŭsâkae bezzakon'ne i prymì na dabro, i my prynâsëm ahvâru vusnaŭ našyh.

4. Асур ня будзе ўжо ратаваць нас; ня будзем садзіцца на каня і ня будзем болей гаварыць вырабу рук нашых: багі нашыя; бо ў Цябе мілажальнасьць да сіротаў".

Asur nâ budze ŭžo ratavac' nas; nâ budzem sadzicca na kanâ i nâ budzem bolej gavaryc' vyrabu ruk našyh: bagì našyâ; bo ŭ Câbe milažal'nas'c' da sìrotaŭ".

5. Улекую адпадзеньне іхняе, палюблю іх паводле ўпадабаньня; бо гнеў Мой адвярнуўся ад іх.

Ulekuŭ adpadzen'ne ihnâe, palûblû ih pavodle ŭpadaban'nâ; bo gneŭ Moj advârnuŭsâ ad ih.

6. Я буду расою Ізраілю; ён расьцьвіце, як лілея, і пусьціць карэньне, як

Ліван.

Â budu rasoû Ìzrailû; ën ras'c'vice, âk lileâ, ì pus'cic' karèn'ne, âk Lìvan.

7. Расшырыцца гольле яго, - і будзе прыгажосьць ягоная, як масьліны, і пахошчы ад яго, як ад Лівана.

Rasšyrycca gol'le âgo, - ì budze prygažos'c' âgonaâ, âk mas'lìny, ì pahoščy ad âgo, âk ad Lìvana.

8. Вернуцца тыя, якія сядзелі пад ценем ягоным, будуць багатыя хлебам - і расьцьвітуць, як вінаградная лаза, славутья будуць, як віно Ліванскае.

Vernucca tyâ, âkiâ sâdzeli pad cenem âgonym, buduc' bagatyâ hlebam - ì ras'c'vituc', âk vìnagradnaâ laza, slavutyâ buduc', âk vìnò Lìvanskæ.

9. "Што мне яшчэ да ідалаў?" скажа Яфрэм. - Я пачую яго і прыгледжу яго; Я буду як зялёны кіпарыс: ад Мяне будуць табе плады.

"Što mne âščè da ìdalaŭ?" skaža Âfrèm. - Â pačuû âgo ì prygledžu âgo; Â budu âk zâlëny kìparys: ad Mâne buduc' tabe plady.

10. Хто мудры, каб разумець гэта? хто разумны, каб спазнаць гэта? бо правільныя шляхі Гасподнія, і праведнікі ходзяць па іх, а беззаконныя загінуць на іх.

Hto mudry, kab razumec' gèta? hto razumny, kab spaznac' gèta? bo pravil'nyâ šlâhì Gaspodniâ, ì pravednikì hodzâc' pa ih, a bezzakonnyâ zagìnuc' na ih.

ЁІЛЯ

1 Кіраўнік

1. Слова Гасподняе, якое было Ёілю, сыну Ватуілаваму.

Slova Gaspodnâe, âkoe bylo Ěilû, synu Vatuilavamu.

2. Слухайце гэта, старцы, і ўважайце, усе жыхары зямлі гэтай: ці бывала такое ў дні вашыя альбо ў дні бацькоў вашых?

Sluhajce gèta, starcy, i ŭvažajce, use žyhary zâmlì gètaj: cì byvala takoe ŭ dni vašyâ al'bo ŭ dni bac'koŭ vašyh?

3. Перадайце пра гэта дзецям вашым; а дзеці вашыя хай скажуць сваім дзецям, а іхнія дзеці - наступнаму роду;

Peradajce pra gèta dzecâm vašym; a dzeci vašyâ haj skažuc' svaim dzecâm, a ihniâ dzeci - nastupnamu rodu;

4. пазасталае ад вусеня ела саранча, пазасталае ад саранчы елі чэрві, а пазасталае ад чарвей даелі жукі.

pazastalae ad vusenâ ela saranča, pazastalae ad sarančy eli čèrvì, a pazastalae ad čarvej daelì žukì.

5. Прачнецеся, п'яніцы, і плачце і галасеце, усе, хто п'е віно, на вінаградным соку, бо ён адабраны ад вуснаў вашых!

Pračnecesâ, p'ânicy, i plačce i galasece, use, hto p'e vino, na vinogradnym soku, bo ěn adabrany ad vusnaŭ vašyh!

6. Бо прыйшоў на зямлю маю народ моцны і безьлічны; зубы ў яго - зубы ільвіныя, і сківіцы ў яго як у львіцы.

Bo pryjšoŭ na zâmlû maû narod mocny i bez'ličny; zuby ŭ âgo - zuby

il'vinyâ, i skivicy ŭ âgo âk u l'vicy.

7. Спустошыў ён вінаградную лазу маю, а смакоўніцу маю абламаў,
абадраў яе нагола і кінуў; пабялелі галіны ў яе,

*Spustošyŭ ёn vīnagradnuŭ lazū maŭ, a smakoŭnicu maŭ ablamaŭ, abadraŭ
âe nagola i kīnuŭ; pabâleli galīny ŭ âe,*

8. Галасі, як маладая жонка, аперазаўшыся вярэтаю, па мужы
маладосьці сваёй!

Galasi, âk maladaâ žonka, aperazaŭšysâ vârètaŭ, pa mužy malos'ci svaëj!

9. Спынілася хлебнае прынашэньне і паліваньне ў доме Гасподнім;
плачуць сьвятары, служкі Гасподнія.

*Spynilasâ hlebnae prynašè'n'e i palivan'ne ŭ dome Gaspodnīm; plačuc'
s'vâtary, služkī Gaspodniâ.*

10. Спустошана поле, наракае зямля; бо зьнішчаны хлеб, высах
вінаградны сок, зьвяла масьліна.

*Spustošana pole, narakae zâmlâ; bo z'niščany hleb, vysah vīnagradny sok,
z'vâla mas'līna.*

11. Чырванейце ад сораму, земляробы, галасеце, вінаградары, па
пшаніцы і ячмені, бо загінула жніво ў полі,

*Čyrvanejce ad soramu, zemlâroby, galasece, vīnagradary, pa pšanicy i
âčmenī, bo zagīnula žnivo ŭ poli,*

12. засохла вінаградная лаза і смакоўніца зьвяла; гранатавае дрэва,
пальма і яблыня - усе дрэвы ў полі пасохлі; таму і весялосьць у сыноў
чалавечых зьнікла.

*zasohla vīnagradnaâ laza i smakoŭnica z'vâla; granatavae drèva, pal'ma i
âblynâ - use drèvy ŭ poli pasohli; tamu i vesâlos'c' u synoŭ čalavečyh
z'nikla.*

13. Аперажэцесья вярэтаю і плачце, сьвятары! галасеце, служкі алтара!

увайдзеце, начуйце ў вярэтах, службіты Бога майго! бо ня стала ў доме Бога вашага хлебнага прынашэньня і паліваньня.

Aperažècesâ vârètaû ì plačce, s'vâtary! galasece, služkì altara! uvajdzece, načujce ũ vârètah, službìty Boga majgo! bo nâ stala ũ dome Boga vašaga hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ.

14. Назначце пост, абвясьцеце ўрачысты сход, склічце старцаў і ўсіх жыхароў краіны гэтай у дом Госпада Бога вашага і заклікайце да Госпада.

Naznačce post, abvâs'cece ũračysty shod, skličce starcaŭ ì ũsìh žyharoŭ krainy gètaj u dom Gospada Boga vašaga ì zaklikajce da Gospada.

15. О, які дзень! бо дзень Гасподні блізкі: як спусташэньне ад Усемагутнага прыйдзе ён.

O, âkì dzen'! bo dzen' Gaspodnì blizkì: âk spustašèn'ne ad Usemagutnaga prydze ën.

16. Ці ня перад нашымі вачыма адбіраецца ежа, ад дома Бога нашага - весялосьць і радасьць?

Cì nâ perad našymì vačyma adbìraeccâ eža, ad doma Boga našaga - vesâlos'c' ì radas'c'?

17. Стлелі зярнятамі пад камлыгамі сваімі, апусьцелі засекі, разбураны кладоўкі, бо ня стала хлеба.

Stleli zârnâtamì pad kamlygamì svaimì, apus'celì zasekì, razburany kladoŭkì, bo nâ stala hleba.

18. Як стогне быдла, паныла ходзяць статкі валоў, бо няма ім пашы! томяцца і статкі авечак.

Âk stogne bydla, panyla hodzâc' statkì valoŭ, bo nâma ìm pašy! tomâcca ì statkì avečak.

19. Да Цябе, Госпадзе, заклікаю; бо агонь зжэр кормныя пашы пустыні,

і полымя папаліла ўсе дрэвы ў полі.

Da Câbe, Gospadze, zaklikaû; bo agon' zžer kormnyâ pašy pustyni, i polymâ papalila ŭse drèvy ŭ poli.

20. Нават і жывёлы на полі заклікаюць да Цябе, бо высахлі патокі водаў, і агонь зьнішчыў пашы пустыні.

Navat i žyvëly na poli zaklikaûc' da Câbe, bo vysahli patoki vodaŭ, i agon' z'niščyŭ pašy pustyni.

2 Кіраўнік

1. Трубеце трубою на Сіёне і беце трывогу на сьвятой гары Маёй; хай трымцяць усе жыхары зямлі, бо настае дзень Гасподні, бо ён блізка -

Trubece truboû na Siëne i bece tryvogu na s'vâtoj gary Maëj; haj trymcâc' use žyhary zâmlì, bo nastae dzen' Gaspodni, bo ën blizka -

2. дзень цемры і мораку, дзень хмарны і туманны: як ранішняя зара пашыраецца па гарах народ шматлікі і моцны, якога ня бывала адвеку і пасля таго ня будзе ў роды родаў.

dzen' cemry i moraku, dzen' hmarny i tumanny: âk ranišnââ zara pašyraeccâ pa garah narod šmatlìkì i mocny, âkoga nâ byvala adveku i pas'lâ tago nâ budze ŭ rody rodaŭ.

3. Перад ім жарэ агонь, а за ім паліць полымя; перад ім зямля як сад Эдэмскі, а за ім будзе спустошаны стэп, і нікому ня будзе ратунку ад яго.

Perad im žarè agon', a za im palic' polymâ; perad im zâmlâ âk sad Èdèmskì, a za im budze spustošany stèp, i nikomu nâ budze ratunku ad âgo.

4. Выгляд яго як выгляд у коней, і скачуць яны як коньнікі;

Vyglâd âgo âk vyglâd u konej, i skačuc' âny âk kon'nìkì;

5. скачуць па вяршынях гор як бы са стукам калясьніц, як бы з трэскам агнявога полымя, якое жарэ салому, як моцны народ, пастаўлены на бітву.

skačuc' pa vâršynâh gor âk by sa stukam kalâs'nic, âk by z trèskam agnâvoga polymâ, âkoe žarè salomu, âk mocny narod, pastaŭleny na bitvu.

6. Ubачыўшы яго, затрымцяць народы, ва ўсіх твары зьбялеюць.

Ubačyŭšy âgo, zatrymcâc' narody, va ŭsîh tvary z'bâleûc'.

7. Як змагары бягуць яны і як адважныя воіны залазяць на сьцяну, і кожны ідзе сваёю дарогаю і ня зьбіваецца са шляхоў сваіх.

Âk zmagary bâguc' âny i âk advažnyâ voïny zalazâc' na s'cânu, i kožny idze svaëû darogaû i nâ z'bivaecca sa šlâhoŭ svaih.

8. Ня душаць адзін аднаго, кожны ідзе сваёю сьцежкаю, і падаюць на дзіды, але застаюцца бяз шкоды.

Nâ dušac' adzîn adnago, kožny idze svaëû s'cežkaû, i padaûc' na dzidy, ale zastaûcca bâz škody.

9. Бегаюць па горадзе, падымаюцца на сьцены, залазяць на дамы, уваходзяць у вокны, як злодзей.

Begaûc' pa goradze, padymaûcca na s'ceny, zalazâc' na damy, uvahodzâc' u vokny, âk zlodzej.

10. Перад імі затрасецца зямля, пахісьнецца неба, сонца і месяц запамрочацца, і зоркі страцяць сваё сьвятло.

Perad imi zatrasecca zâmlâ, pahis'necca neba, sonca i mesâc zapamročacca, i zorki stracâc' svaë s'vâtlo.

11. І Гасподзь дасыць голас Свой перад войскам Сваім, бо досыць шматлікае полчышча Яго і магутны выканаўца слова Яго; бо вялікі дзень Гасподні і досыць страшны, і хто вытрымае яго?

Î Gaspodz' das'c' golas Svoj perad vojskam Svaim, bo dosyc' šmatlikae

polčyšča Āgo ì magutny vykanaŭca slova Āgo; bo vâlikì dzen' Gaspodnì ì dosyc' strašny, ì hto vytrymae âgo?

12. Але і сёння яшчэ гаворыць Гасподзь: зьвярнецца да Мяне ўсім сэрцам Сваім у посьце, плачы і галашэньні.

Ale ì sën'nâ âščè gavoryc' Gaspodz': z'vârnecesâ da Mâne ŭsim sèrcam Svaim u pos'ce, plačy ì galašèn'ni.

13. Разьдзірайце сэрцы вашыя, а ня вопратку сваю, і зьвярнецца да Госпада Бога вашага; бо Ён добры і міласэрны, шматцярплівы і шматмілажальны і шкадуе пра бедства.

Raz'dzìrajce sèrcy vašyâ, a nâ vopratku svaŭ, ì z'vârnecesâ da Gospada Boga vašaga; bo Ęn dobry ì milasèrny, šmatcârplivy ì šmatmilažal'ny ì škadue pra bedstva.

14. Хто ведае, ці не ўмілажаліцца Ён і ці не пакіне дабраславеньня, хлебнага прынашэньня і паліваньня Госпаду Богу вашаму?

Hto vedaе, cì ne ŭmilažalicca Ęn ì cì ne pakìne dabraslaven'nâ, hlebnaga prynašèn'nâ ì palivan'nâ Gospadu Bogu vašamu?

15. Затрубеце трубою на Сіёне, назначце пост і абвясьцеце ўрачысты сход.

Zatrubece truboŭ na Siëne, naznačce post ì abvâs'cece ŭračysty shod.

16. Зьбярэце народ, склічце сход, запрасеце старцаў, зьбярэце падлеткаў і грудных немаўлят; хай выйдзе малады з хароміны сваёй і маладая са сваёй сьвяцёлкі.

Z'bârèce narod, skličce shod, zaprasece starcaŭ, z'bârèce padletkaŭ ì grudnyh nemaŭlât; haj vyjdzе malady z haromìny svaëj ì maladaâ sa svaëj s'vâcëlki.

17. Паміж бабінцам і ахвярнікам хай плачуць сьвятары, службіты Гасподнія, і кажуць: "зьлітуйся, Госпадзе, з народу Твайго, не аддай

спадчыны Тваёй на паганьбеньне, каб ня здзекаваліся зь яе народы!
Дзеля чаго будуць гаварыць паміж народамі: дзе Бог іхні?"

Pamiž babincam i ahvârnïkam haj plačuc' s'vâtary, službity Gaspodniâ, i kažuc': "z'litujsâ, Gospadze, z narodu Tvajgo, ne addaj spadčyny Tvaěj na pagan'ben'ne, kab nâ z'dzekavalisâ z' âe narody! Dzelâ čago buduc' gavaryc' pamiž narodami: dze Bog ihni?"

18. І тады паклапоціцца Гасподзь пра зямлю Сваю і зьлітуецца з народу Свайго.

Ì tady paklapocicca Gaspodz' pra zâmlû Svaû i z'lituecca z narodu Svajgo.

19. І адкажа Гасподзь і скажа народу Свайму: вось, я пашлю вам хлеб і віно і алей, і будзеце насычацца імі, і болей не аддам вас на паганьбеньне народам.

Ì adkaža Gaspodz' i skaža narodu Svajmu: vos', â pašlû vam hleb i vino i alej, i budzece nasyčacca imi, i bolej ne addam vas na pagan'ben'ne narodam.

20. І таго, што прыйшоў з поўначы, выдалю ад вас і выганю ў зямлю бязводную і пустую, папярэдняе полчышча яго - у мора ўсходняе, а задняе - у мора заходняе, і пойдзе ад яго смурод і патыхне ад яго смуродам, бо ён шмат нарабіў ліха.

Ì tago, što pryjšoŭ z poŭnačy, vydalû ad vas i vyganû ŭ zâmlû bâzvodnuû i pustû, papârèdnâe polčyšča âgo - u mora ŭshodnâe, a zadnâe - u mora zahodnâe, i pojdze ad âgo smurod i patyhne ad âgo smurodam, bo ën šmat narabiŭ liha.

21. Ня бойся, зямля: радуйся і весяліся, бо Гасподзь вялікі, каб учыніць гэта.

Nâ bojsâ, zâmlâ: radujsâ i vesâlisâ, bo Gaspodz' vâlikì, kab učynic' gèta.

22. Ня бойцеся, жывёлы, бо пашы пустыні дадуць росту траве, дрэва ўродзіць плод свой, смакоўніца і вінаградная лаза выявяць сваю сілу.

Nâ bojcesâ, žyvěly, bo pašy pustyni daduc' rostu trave, drěva ŭrodzić' plod svoj, smakoŭnica i vinihradnaâ laza vyâvâc' svaŭ silu.

23. I вы, дзеці Сіёна, радуйцеся і весялецеся ў Госпадзе Богу вашым; бо Ён дасьць вам дождж у меру і будзе пасылаць вам дождж, дождж раньні і позьні, як раней.

Ì vy, dzeci Siëna, radujcesâ i vesâlecesâ ŭ Gospadze Bogu vašym; bo Ęn das'c' vam doždž u meru i budze pasylac' vam doždž, doždž ran'ni i poz'ni, âk ranej.

24. I напоўняцца гумны хлебам і перапоўняцца чавільні вінаградным сокам і алеем.

Ì napoŭnâcca gumny hlebam i perapoŭnâcca čavil'ni vinihradnym sokam i aleem.

25. I заплачу вам за тыя гады, калі жэрлі саранча, чэрві, жукі і вусень - вялікае войска Маё, якое пасылаў Я на вас.

Ì zaplaču vam za tyâ gady, kali žèrli saranča, čèrvi, žuki i vusen' - vâlikae vojska Maë, âkoe pasylaŭ Â na vas.

26. I ўдосыць будзеце есьці і насычацца і славіць імя Госпада Бога вашага, Які дзівосна ўчыніў з вамі, і не пасарамаціцца народ Мой вавек.

Ì ŭdosyc' budzece es'ci i nasyčacca i slavic' imâ Gospada Boga vašaga, Âki dzivosna ŭčyniŭ z vami, i ne pasaramacicca narod Moj vavek.

27. I ўведаеце, што Я - пасярод Ізраіля і Я - Гасподзь Бог ваш, і няма іншага, і Мой народ не пасарамаціцца вавек.

Ì ŭvedaеce, što Â - pasârod Izrailâ i Â - Gaspodz' Bog vaš, i nâma inšaga, i Moj narod ne pasaramacicca vavek.

28. I будзе пасяля таго, вылью ад Духа Майго на ўсякую плоць, і будуць прарочыць сыны вашыя і дочки вашыя; старцам вашым будуць сьніцца сны, і хлопцы вашыя будуць бачыць уявы.

Ì budze pas'lá tago, vyl'û ad Duha Majgo na ũsâkuû ploc', ì buduc' praročyc' syny vašyâ ì dočkì vašyâ; starcam vašym buduc' s'nicca sny, ì hlopcy vašyâ buduc' bačyc' uâvy.

29. І таксама на рабоў і на рабыняў у тыя дні вылью ад Духа Майго.

Ì taksama na raboŭ ì na rabynâŭ u tyâ dni vyl'û ad Duha Majgo.

30. І дам цуды на небе і на зямлі: кроў і агонь і слупы куродыму.

Ì dam cudy na nebe ì na zâmlì: kroŭ ì agon' ì slupy kurodymu.

31. Сонца ператворыцца ў цемру, і месяц - у кроў, перш чым настане дзень Гасподні, вялікі і страшны.

Sonca peratvorycca ũ cemru, ì mesâc - u kroŭ, perš čym nastane dzen' Gaspodnì, vâlikì ì strašny.

32. І будзе: кожны, хто пакліча імя Гасподняе, уратуецца; бо на гары Сіёне і ў Ерусаліме будзе ратунак, як сказаў Гасподзь, і ў астатніх, якіх пакліча Гасподзь.

Ì budze: kožny, hto pakliča imâ Gaspodnâe, uratuecca; bo na gary Siëne ì ũ Erusalime budze ratunak, âk skazaŭ Gaspodz', ì ũ astatnih, âkih pakliča Gaspodz'.

3 Кіраўнік

1. Бо вось, у тыя дні і ў той самы час, як Я вярну палон Юды і Ерусаліма,

Bo vos', u tyâ dni ì ũ toj samy čas, âk Â vârnu palon Ŭdy ì Erusalima,

2. Я зьбяру ўсе народы і прывяду іх у даліну Ёсафата і там учыню над імі суд за народ Мой і за спадчыну Маю, Ізраіля, якую яны расьсеялі паміж народамі, і зямлю Маю падзялілі.

Â z'bâru ũse narody ì pryvâdu ih u dalînu Ęsafata ì tam učynû nad imì sud za

narod Moj i za spadčynu Maû, Izrailâ, âkuû âny ras'seâli pamiz narodami, i zâmlû Maû padzâlili.

3. I на народ Мой яны кідалі жэрабя і аддавалі падлетка за блудадзейку, і прадавалі дзяўчынку за віно і пілі.

Î na narod Moj âny kîdali žèrabâ i addavali padletka za bludadzejku, i pradavali dzâŭčynku za vino i pîli.

4. Што вы Мне, Тыр і Сідон і ўсе навакольлі Філістымскія? Ці хочаце заплаціць Мне помстай? ці хочаце адплаціць мне? лёгка і хутка Я абярну помсту вашу на галовы вашыя,

Što vy Mne, Tyr i Sidon i ŭse navakol'li Filistymskiâ? Cì hočace zaplacić Mne pomstaj? cì hočace adplacić mne? lëgka i hutka Â abârnu pomstu vašuû na galovy vašyâ,

5. бо вы ўзялі срэбра Маё і золата Маё, і найлепшыя каштоўнасьці Маё ўнеслі ў капішчы вашыя,

bo vy ŭzâli srèbra Maë i zolata Maë, i najlepšyâ kaštoŭnas'ci Mae ŭnes'li ŭ kapiščy vašyâ,

6. і сыноў Юды і сыноў Ерусаліма прадавалі сынам Элінаў, каб аддаліць іх ад межаў іхніх.

i synoŭ Ŭdy i synoŭ Erusalîma pradavali synam Èlinaŭ, kab addalic' ih ad mežaŭ ihnih.

7. Вось, я падыму іх з таго месца, куды вы прадалі іх, і абярну адплату вашу на галаву вашу.

Vos', â padymu ih z tago mesca, kudy vy pradali ih, i abârnu adplatu vašu na galavu vašu.

8. I аддам сыноў вашых і дачок вашых у рукі сыноў Юды, і яны прададуць іх Савэям, народу аддаленаму; так сказаў Гасподзь.

Î addam synoŭ vašyh i dačok vašyh u rukì synoŭ Ŭdy, i âny pradaduc' ih

Savèâm, narodu addalenamu; tak skazaŭ Gaspodz'.

9. Абвясъцеце пра гэта паміж народамі, падрыхтуйцеся да вайны, разбудзеце адважных; хай выступаць, падымуцца ўсе ваяры.

Abvâs'cece pra gèta pamiž narodami, padryhtujcesâ da vajny, razbudzece advažnyh; haj vystupâc', padymucca ŭse vaârny.

10. Перакуйце аралы вашыя на мечы і сярпы вашыя - на дзіды; слабы хай гаворыць: я дужы.

Perakujce araly vašyâ na mečy i sârpy vašyâ - na dzidy; slaby haj gavoryc': â dužy.

11. Сьпяшайцеся і сыходзьцеся; туды, Госпадзе, вядзі Тваіх герояў.

S'pâšajcesâ i syhodz'cesâ; tudy, Gospadze, vâdzi Tvaih geroâŭ.

12. Хай падымуцца народы і сыдуць у даліну Ёсафата; бо там Я сяду, каб судзіць усе народы адусюль.

Haj padymucca narody i syduc' u dalinu Ęsafata; bo tam Â sâdu, kab sudzic' use narody adusul'.

13. Пусьцеце ў ход сярпы, бо жніва пасьпела; ідзеце, спусьцецеся, бо чавільня поўная і падчавільнік пераліваецца, бо злосьць іх вялікая.

Pus'cece ŭ hod sârpy, bo žniva pas'pela; idzece, spus'cecesâ, bo čavil'nâ poŭnaâ i padčavil'nik peralivaecca, bo zlos'c' ih vâlikaâ.

14. Тлумы, тлумы ў даліне суду! бо блізкі день Гасподні да даліны суду!

Tlummy, tlummy ŭ daline sudu! bo blizki den' Gaspodni da daliny sudu!

15. Сонца і месяц памеркнучь, і зоркі страцяць бляск свой.

Sonca i mesâc pamerknuc', i zorki stracâc' blâsk svoj.

16. І загрыміць Гасподзь зь Сіёна і дасьць голас Свой зь Ерусаліма; здрыгануцца неба і зямля; але Гасподзь будзе абаронаю народу Свайму і абаронаю сынам Ізраілевым.

Ì zagrymic' Gaspodz' z' Siëna ì das'c' golas Svoj z' Erusalima; zdryganucca neba ì zâmlâ; ale Gaspodz' budze abaronaû narodu Svajmu ì abaronaû synam Ìzrailevym.

17. Тады ўведаеце, што Я - Гасподзь Бог ваш, Які жыве на Сіёне, на сьвятой гары Маёй; і будзе Ерусалім сьвятыняю, і ня будуць ужо іншапляменцы праходзіць празь яго.

Tady ŭvedaece, što Â - Gaspodz' Bog vaš, Âki žyve na Siëne, na s'vâtoj gary Maëj; ì budze Erusalim s'vâtynâû, ì nâ buduc' užo inšaplâmency prahodzic' praz' âgo.

18. І будуць у той дзень: горы будуць капаць віном і пагоркі пацякуць малаком і ўсе рэчышчы Юдэйскія напоўняцца вадою, а з дома Гасподняга выйдзе крыніца і будзе напойваць даліну Сітым.

Ì buduc' u toj dzen': gory buduc' kapac' vinom ì pagorki pacâkuc' malakom ì ŭse rëčyščy Ŭdèjskiâ napoŭnâcca vadoû, a z doma Gaspodnâga vyjdzje krynica ì budze napojvac' dalinu Sitym.

19. Егіпет зробіцца пустыняю, і Эдом будзе пустым стэпам - за тое, што яны ўціскалі сыноў Юдавых і пралівалі невінаватую кроў у зямлі іхняй.

Egipet zrobicca pustynâû, ì Èdom budze pustym stèpam - za toe, što âny ŭciskali synoŭ Ŭdavyh ì pralivali nevinavatuû kroŭ u zâmli ihnâj.

20. А Юда будзе жыць вечно і Ерусалім - у роды родаў.

A Ŭda budze žyc' večna ì Erusalim - u rody rodaŭ.

21. Я змыю кроў іх, якую ня змыў яшчэ, і Гасподзь будзе жыць на Сіёне.

Â zmyû kroŭ ih, âkuû nâ zmyŭ âščè, ì Gaspodz' budze žyc' na Siëne.

АМОСА

1 Кіраўнік

1. Слова Амоса, аднаго пастуха Тэкойскага, якія ён чуў ва ўяве пра Ізраіля ў дні Азіі, цара Юдэйскага і ў дні Ераваама, сына Ёсаваса, цара Ізраільскага, за два гады перад землятрусам.

Slovy Amosa, adnago pastuha Tèkojskaga, âkiâ ën čuŭ va ŭâve pra Ìzrailâ ŭ dni Aziì, cara Údèjskaga i ŭ dni Eravaama, syna Ěasavaga, cara Ìzrail'skaga, za dva gady perad zemlâtrusam.

2. І сказаў ён: Гасподзь загрыміць зь Сіёна і дасьць голас Свой зь Ерусаліма, - і заплачуць халупы пастухоў, і высахне вяршыня Карміла.

Ì skazaŭ ën: Gaspodz' zagrymic' z' Siëna i das'c' golas Svoj z' Erusalìma, - i zaplačuc' halupy pastuhoŭ, i vysahne vâršynâ Karmila.

3. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Дамаска і за чатыры не пашкадую яго, бо яны малацілі Галаад жалезнымі цапамі.

Tak kaža Gaspodz': za try zlačynstvy Damaska i za čatyry ne paškaduŭ âgo, bo âny malacilì Galaad žaleznyimi capami.

4. І пашлю агонь на дом Азаіла, - і зжарэ ён харомы Вэнадада.

Ì pašlŭ agon' na dom Azaila, - i zžarè ën haromy Vènadada.

5. І скрышу замкі Дамаска і зьнішчу жыхароў даліны Авэн і таго, хто трымае жазло - з дому Эдэнавага, і пойдзе народ Арамейскі ў палон у Кір, кажа Гасподзь.

Ì skryšu zamki Damaska i z'nišču žyharoŭ dalìny Avèn i tago, hto trymae žazlo - z domu Ědènavaga, i pojdze narod Aramejski ŭ palon u Kir, kaža

Gaspodz'.

6. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Газы і за чатыры не пашкадую яе, бо яны вывелі ўсіх у палон, каб аддаць іх Эдому.

Tak kažà Gaspodz': za try zlačynstvy Gazy i za čatyry ne paškaduû âe, bo âny vyveli ũsîh u palon, kab addac' ih Èdomu.

7. І пашлю агонь у сыцены Газы, - і зжарэ харомы яе.

Ì pašlû agon' u s'ceny Gazy, - i zžarè haromy âe.

8. І знішчу жыхароў Азота і таго, які трымае жазло ў Аскалоне, і павярну руку Маю на Экрон, - і загіне рэшта Філістымлянаў, кажа Гасподзь Бог.

Ì z'nišču žyharoŭ Azota i tago, âkì trymae žazlo ũ Askalone, i pavârnu ruku Maû na Èkron, - i zagîne rèšta Filistymlânaŭ, kažà Gaspodz' Bog.

9. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Тыра і за чатыры не пашкадую яго, бо яны аддалі ўсіх палонных Эдому і не згадалі пра братэрскае спрымірэньне.

Tak kažà Gaspodz': za try zlačynstvy Tyra i za čatyry ne paškaduû âgo, bo âny addali ũsîh palonnyh Èdomu i ne zgadali pra bratèrskae sprymirèn'ne.

10. Пашлю агонь у сыцены Тыра, - і зжарэ харомы яго.

Pašlû agon' u s'ceny Tyra, - i zžarè haromy âgo.

11. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Эдома і за чатыры не пашкадую яго, бо ён перасьледаваў брата свайго мечам, прыдушыў пачуцьці роднасьці, лютаваў пастаянна ў гневе сваім і заўсёды захоўваў лютасьць сваю.

Tak kažà Gaspodz': za try zlačynstvy Èdoma i za čatyry ne paškaduû âgo, bo èn peras'ledavaŭ brata svajgo mečam, prydušyŭ pačuc'ci rodnas'ci, lûtavaŭ pastaâna ũ gneve svaim i zaŭsèdy zahoŭvaŭ lûtas'c' svaû.

12. І пашлю агонь на Тэман, - і зжарэ харомы Васора.

Ì pašlû agon' na Tèman, - ì zžarè haromy Vasora.

13. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы сыноў Амонавых і за чатыры не пашкадую іх, бо яны расьціналі цяжарных у Галаадзе, каб пашырыць межы свае.

Tak kaža Gaspodz': za try zlačynstvy synoŭ Amonavyh ì za čatyry ne paškaduû ih, bo âny ras'cinali câžarnyh u Galaadze, kab pašyryc' mežy svae.

14. І запалю агонь у сьценах Равы, - і зжарэ харомы яе сярод крыку ў дзень бітвы, зь віхураю ў дзень буры.

Ì zapalû agon' u s'cenah Ravy, - ì zžarè haromy âe sârod kryku ũ dzen' bitvy, z' vihuraû ũ dzen' bury.

15. І пойдзе цар іхні ў палон, ён і князі ягоныя разам зь ім, кажа Гасподзь.

Ì pojdze car ihni ũ palon, ên ì knâzi âgonyâ razam z' im, kaža Gaspodz'.

2 Кіраўнік

1. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Маава і за чатыры не пашкадую яго, бо ён перапаліў косткі цара Эдомскага на вапну.

Tak kaža Gaspodz': za try zlačynstvy Maava ì za čatyry ne paškaduû âgo, bo ên perapaliû kostki cara Èdomskaga na vapnu.

2. І пашлю агонь на Маава, - і зжарэ харомы Карыюта, і загіне Мааў сярод разгрому з шумам пад гук трубы.

Ì pašlû agon' na Maava, - ì zžarè haromy Karyota, ì zagine Maaŭ sârod razgromu z šumam pad guk truby.

3. Зьнішчу судзьдзю з асяродзьдзя яго і ўсьмерчу ўсіх князёў яго разам зь ім, кажа Гасподзь.

Z'nišču sudz'dzû z asârodz'dzâ âgo ì ũs'merču ũsîh knâzëŭ âgo razam z' im,

kaža Gaspodz'.

4. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Юды і за чатыры не пашкадую яго, бо адкінулі закон Гасподні і пастановаў Яго не захавалі, і ідалы іхнія, сьледам за якімі хадзілі бацькі іхнія, зьвярнулі іх з дарогі.

Tak kaža Gaspodz': za try zlačynstvy Ūdy i za čatyry ne paškaduû âgo, bo adkinulì zakon Gaspodni i pastanovaŭ Âgo ne zahavalì, i idaly ihniâ, s'ledam za âkimi hadzilì bac'ki ihniâ, z'vârnulì ih z darogì.

5. І пашлю агонь на Юду, - і зжарэ харомы Ерусаліма.

Ì pašlû agon' na Ūdu, - i zžarè haromy Erusalima.

6. Так кажа Гасподзь: за тры злачынствы Ізраіля і за чатыры не пашкадую яго, бо прадаюць праўдзівага за срэбра і беднага - за пару сандаляў.

Tak kaža Gaspodz': za try zlačynstvy Ìzrailâ i za čatyry ne paškaduû âgo, bo pradaûc' praŭdzivaga za srèbra i bednaga - za paru sandalâŭ.

7. Прагнуць, каб пыл зямны быў на галаве ў бедных, і шлях паслухмяных скрыўляюць; нават бацька і сын ходзяць да адной жанчыны, каб няславіць сьвятое імя Маё.

Pragnuc', kab pyl zâmny byŭ na galave ŭ bednyh, i šlâh pasluhmânyh skryŭlâûc'; navat bac'ka i syn hodzâc' da adnoj žančyny, kab nâslavic' s'vâtoe imâ Maë.

8. На вопратцы, узятай пад заклад, ляжаць каля кожнага ахвярніка, і віно, спаганянае з абвінавачаных, п'юць у доме багоў сваіх.

Na vopratcy, uzâtaj pad zaklad, lâžac' kalâ kožnaga ahvârnika, i vîno, spaganânae z abvînavačanyh, p'ûc' u dome bagoŭ svaih.

9. А Я зьнішчыў перад абліччам іх Амарэя, вышыня якога была як вышыня кедра, і які быў моцны як дуб; Я зьнішчыў плод яго наверху і карэньне яго ўнізе.

A Â z'niščyŭ perad abliččam ih Amarèâ, vyšynâ âkoga byla âk vyšynâ kedra, i âki byŭ mocny âk dub; Â z'niščyŭ plod âgo naverse i karèn'ne âgo ŭnize.

10. А вас Я вывеў зь зямлі Егіпецкай і вадзіў вас у пустыні сорок гадоў, каб вы ўспадкавалі зямлю Амарэйскую.

A vas Â vyveŭ z' zâmlì Egipeckaj i vadziŭ vas u pustynì sorak gadoŭ, kab vy ŭspadkavali zâmlû Amarèjskuû.

11. З сыноў вашых Я выбіраў у прарокі і з хлопцаў вашых - у назарэі; ці ж ня так гэта, сыны Ізраіля? кажа Гасподзь.

Z synoŭ vašyh Â vybiraŭ u praroki i z hlopcaŭ vašyh - u nazarèi; ci ž nâ tak gèta, syny Izrailâ? kaža Gaspodz'.

12. А вы назарэяў паілі віном і прарокам загадвалі, кажучы: не прарочце.

A vy nazarèaŭ pailli vînom i prarokam zagadvali, kažučy: ne praročce.

13. Вось, Я прыцісну вас, як цісьне калясьніца, накладзеная снапамі, -
Vos', Â prycisnu vas, âk cis'ne kalâs'nica, nakladzenaâ snapami, -

14. і ва ўвішнага ня станецца сілы бегчы, і моцны ня ўтрымае крэпасьці сваёй і адважны не ўратуе свайго жыцьця,

i va ŭvišnaga nâ stanecca sily begčy, i mocny nâ ŭtrymae krèpas'ci svaëj i advažny ne ŭratue svajgo žyc'câ,

15. ні стралец з лука ня ўстоіць, ні скараход не ўцячэ, ні кожны верхавец не ўратуе свайго жыцьця.

nì stralec z luka nâ ŭstoic', nì skarahod ne ŭcâčè, nì kožny verhavec ne ŭratue svajgo žyc'câ.

16. І самы адважны з адважных уцячэ голы ў той дзень, кажа Гасподзь.

Ì samy advažny z advažnyh ucâčè goly ŭ toj dzen', kaža Gaspodz'.

3 Кіраўнік

1. Слухайце слова гэтае, якое Гасподзь прамовіў на вас, сыны Ізраіля, - на ўсё племя, якое вывеў Я зь зямлі Егіпецкай, - кажучы:

Sluhajce slova gètae, âkoe Gaspodz' pramoviũ na vas, syny Ìzrailâ, - na ũsë plemâ, âkoe vyveũ Â z' zâmlì Egìpeckaj, - kažuçy:

2. толькі вас прызнаў Я з усіх плямёнаў зямлі, таму і спаганю з вас за ўсе беззаконьні вашыя.

tol'ki vas pryznaũ Â z usih plâmënaũ zâmlì, tamu ì spaganũ z vas za ũse bezzakon'ni vašyâ.

3. Ці пойдучь двое разам, не згаварыўшыся паміж сабою?

Cì pojduc' dvoe razam, ne zgavaryũšysâ pamìž sabou?

4. Ці раве леў у лесе, калі няма перад ім здабычы? ці падае свой голас ільвяня з логвішча свайго, калі ён нічога не злавіў?

Cì rave leũ u lese, kalì nâma perad ìm zdabyçy? cì padae svoj golas ìl'vânâ z logvišča svajgo, kalì ën niçoga ne zlaviũ?

5. Ці трапіць птушка ў пятлю на зямлі, калі сіла няма ёй? Ці падымецца зь зямлі пятля, калі нічога не трапіла ў яе?

Cì trapìç' ptuška ũ pâtlũ na zâmlì, kalì sila nâma ëj? Cì padymecca z' zâmlì pâtlâ, kalì niçoga ne trapila ũ âe?

6. Ці трубіць у горадзе труба, - і каб народ не спалохаўся? Ці бывае ў горадзе бедства, якое не Гасподзь наслаў бы?

Cì trubic' u goradze truba, - ì kab narod ne spalohaũsâ? Cì byvae ũ goradze bedstva, âkoe ne Gaspodz' naslaũ by?

7. Бо Гасподзь Бог нічога ня робіць, не адкрыўшы сваёй таямніцы рабам Сваім прарокам.

Bo Gaspodz' Bog ničoga nâ robic', ne adkryŭšy svaëj taâmnicy rabam Svaim prarokam.

8. Леў пачаў рыкаць, - хто не здрыганецца? Гасподзь Бог сказаў, хто ня будзе прарочыць?

Leŭ pačau rykac', - hto ne zdryganecca? Gaspodz' Bog skazaŭ, hto nâ budze praročyc'?

9. Абвясьцеце на дахах у Азоце і на дахах у зямлі Егіпецкай і скажэце: зьбярэцеся на горы Самарыі і паглядзеце на вялікае бясчынства ў ёй і на ўціскі сярод яе.

Abvâs'cece na dahah u Azoce i na dahah u zâmlì Egipeckaj i skažèce: z'bârècesâ na gory Samaryi i paglâdzece na vâlikae bâščynstva ŭ ëj i na ŭcìskì sârod âe.

10. Яны не ўмеюць чыніць справядліва, кажа Гасподзь: гвалтам і рабункам зьбіраюць скарбы ў харомы свае.

Âny ne ŭmeŭc' čynic' spravâdliva, kaža Gaspodz': gvaltam i rabunkam z'biraŭc' skarby ŭ haromy svae.

11. Таму так кажа Гасподзь Бог: вась няпрямцель, і прытым вакол усёй зямлі! ён скіне магутнасць тваю, і абабраны будуць харомы твае.

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog: vos' nâpryâcel', i pryтым vakol usëj zâmlì! ën skìne magutnas'c' tvaŭ, i ababrany buduc' haromy tvae.

12. Так кажа Гасподзь: як часам пастух вырывае з пашчы ільвінай дзьве галені альбо частку вуха, так уратаваныя будуць сыны Ізраілевыя, якія сядзяць у Самарыі ў кутку пасьцелі і ў Дамаску на ложку.

Tak kaža Gaspodz': âk časam pastuh vyryvae z paščy il'vinaj dz've galeni al'bo častku vuha, tak uratavanyâ buduc' syny Izrailevyâ, âkiâ sâdzâc' u Samaryi ŭ kutku pas'celi i ŭ Damasku na ložku.

13. Слухайце і засьведчыце дому Якава, кажа Гасподзь Бог, Бог

Саваоф.

Sluhajce i zas'vedčyce domu Âkava, kaža Gaspodz' Bog, Bog Savaof.

14. Бо ў той дзень, калі Я спаганю зь Ізраіля за злачынствы ягоныя, спаганю і за ахвярнікі ў Вэтылі, - адцятыя будуць рогі алтара і ўпадуць на зямлю.

Bo ŭ toj dzen', kalì Â spaganû z' Ìzrailâ za zlačynstvy âgonyâ, spaganû i za ahvârniki ŭ Vètyli, - adcâtyâ buduc' rogi altara i ŭpaduc' na zâmlû.

15. І пакараю дом зімовы разам з домам летнім, і знікнуць дамы з украсамі са слановай касьці, і ня стане многіх дамоў, кажа Гасподзь.

Ì pakaraû dom zimovy razam z domam letnim, i z'niknuc' damy z ukrasami sa slanovaj kas'ci, i nâ stane mnogih damoŭ, kaža Gaspodz'.

4 Кіраўнік

1. Слухайце слова гэтае, цяляты Васанскія, якія на гары Самарыйскай, - вы, што ўціскаеце бедных, прыгнятаеце гаротных, кажаце гаспадарам сваім: "падавай, і мы будзем піць!"

Sluhajce slova gètae, câlâty Vasanskiâ, âkiâ na gary Samaryjskaj, - vy, što ŭciskaeце bednyh, prygnâtaeце garotnyh, kažaце gaspadaram svaim: "padavaj, i my budzem pić'!"

2. Бажыўся Гасподзь Бог сьвятасьцю Сваёю, што вось, прыйдуць на вас дні, калі павалакуць вас бусакамі і астатніх вашых вудамі.

Bažyŭsâ Gaspodz' Bog s'vâtas'cû Svaëŭ, što vos', pryjduc' na vas dni, kalì pavalakuc' vas busakami i astatnih vašyh vudami.

3. І праз праломіны ў мурах выйдзеце, кожнае - як станецца, і кінеце ўсё ўбранства харомаў, кажа Гасподзь.

Ì praz pralomìny ŭ murah vyjdzeце, kožnae - âk stanecца, i kineце ŭsë

ũbranstva haromaũ, kaža Gaspodz'.

4. Ідзеце ў Вэтыль - і грашэце, у Галгал - і памнажайце злачынствы; прыносьце ахвяры вашыя кожнае раніцы, дзесяціны вашыя хоць праз кожныя тры дні.

Įdzece ũ Vètyl' - i grašèce, u Galgal - i pamnažajce zlačynstvy; prynos'ce ahvâry vašyâ kožnae ranicy, dzesâciny vašyâ hoc' praz kožnyâ try dni.

5. Прыносьце ў ахвяру падзяку квасную, узьвяшчайце пра дабраахвотныя прынашэньні вашыя і раскажвайце пра іх, бо гэта вы любіце, сыны Ізраілевыя, кажа Гасподзь Бог.

Prynos'ce ũ ahvâru padzâku kvasnuũ, uz'vâščajce pra dabraahvotnyâ prynašèn'nì vašyâ i raskazvajce pra ih, bo gèta vy lûbice, syny Įzrailevyâ, kaža Gaspodz' Bog.

6. Затое і даў Я вам голыя зубы ва ўсіх гарадах вашых і нястачу хлеба ва ўсіх селішчах вашых; але вы не зьвярнуліся да Мяне, кажа Гасподзь.

Zatoe i daũ Â vam golyâ zuby va ũsìh garadah vašyh i nâstaču hleba va ũsìh seliščah vašyh; ale vy ne z'vârnulisâ da Mâne, kaža Gaspodz'.

7. І стрымліваў ад вас дождж за тры месяцы да жніва; праліваў дождж на адзін горад, а на другі горад не праліваў дажджу; адна дзялянка напоїваная была дажджом, а другая, не пакропленая дажджом, засыхала.

Į strymlivaũ ad vas doždž za try mesâcy da žniva; pralivaũ doždž na adzìn gorad, a na drugi gorad ne pralivaũ daždžu; adna dzâlânka napojvanaâ byla daždžom, a drugaâ, ne pakroplenaâ daždžom, zasyhala.

8. І сыходзіліся два, тры гарады ў адзін горад, каб напіцца вады, і не маглі ўдосыць напіцца; але і тады вы не зьвярнуліся да Мяне, кажа Гасподзь Бог.

Į syhodzilisâ dva, try garady ũ adzìn gorad, kab napicca vady, i ne magli

ŭdosyc' napicca; ale i tady vy ne z'vârnulisâ da Mâne, kažâ Gaspodz' Bog.

9. Я пакараю вас іржою і блякласьцю хлеба; мноства садоў вашых і вінаграднікаў вашых, і смакоўніц вашых і масьлін вашых пажыраў вусень, - і пры ўсім тым вы не зьвярнуліся да Мяне, кажа Гасподзь.

Â pakaraŭ vas iržoŭ i blâklas'cŭ hleba; mnostva sadoŭ vašyh i vinogradnikaŭ vašyh, i smakoŭnic vašyh i mas'lin vašyh pažyraŭ vusen', - i pry ŭsim tym vy ne z'vârnulisâ da Mâne, kažâ Gaspodz'.

10. Пасылаў Я на вас згубную пошасьць, падобную на Егіпецкую, забіваў мечам хлопцаў вашых, адводзячы коней у палон, так што смурод ад сыноў вашых падымаўся ў ноздры вашыя, - і пры ўсім тым вы не зьвярнуліся да Мяне, кажа Гасподзь.

Pasylaŭ Â na vas zgubnuŭ pošas'c', padobnuŭ na Egipeckuŭ, zabivaŭ mečam hlopcaŭ vašyh, advodzâčy konej u palon, tak što smurod ad synoŭ vašyh padymaŭsâ ŭ nozdry vašyâ, - i pry ŭsim tym vy ne z'vârnulisâ da Mâne, kažâ Gaspodz'.

11. Чыніў Я сярод вас разбурэнні, як разбурыві Бог Садому і Гамору, і вы былі выхапленыя, як галавешка з агню, - і пры ўсім тым вы не зьвярнуліся да Мяне, кажа Гасподзь.

Čyniŭ Â sârod vas razburèn'ni, âk razburyŭ Bog Sodomu i Gamoru, i vy byli vyhaplenyâ, âk galaveška z agnŭ, - i pry ŭsim tym vy ne z'vârnulisâ da Mâne, kažâ Gaspodz'.

12. Таму так зраблю Я з табою, Ізраіле; і як Я так зраблю з табою, дык падрыхтуйся да сустрэчы Бога твайго, Ізраіле,
Tamu tak zrablŭ Â z taboŭ, Izraile; i âk Â tak zrablŭ z taboŭ, dyk padryhtujsa da sustrèčy Boga tvajgo, Izraile,

13. бо вось, - Ён, Які стварае горы і творыць вецер і абвяшчае чалавеку намеры ягоныя, ранішнія сьвятло абарочвае ў морак і крочыць вышэй

зямлі. Гасподзь Бог Саваоф - імя Яму.

bo vos', - Ěn, Ākì stvarae gory ì tvoryc' vecer ì abvâščae čalaveku namery âgonyâ, ranišnâe s'vâtlo abaročvae ů morak ì kročyc' vyšèj zâmlì. Gaspodz' Bog Savaof - imâ Āmu.

5 Кіраўнік

1. Слухайце гэтае слова, у якім я падыму плач па вас, дом Ізраілеў.

Sluhajce gètae slova, u âkìm â padymu plač pa vas, dom Īzraileŭ.

2. Упала, не ўстае болей дзева Ізраілева! павалена на зямлі сваёй, і няма каму падняць яе.

Upala, ne ůstae bolej dzeva Īzraileva! pavalena na zâmlì svaëj, ì nâma kamu padnâc' âe.

3. бо так кажа Гасподзь Бог: горад, які выступаў з тысячаю, застанецца толькі з сотняю, і які выступіў з сотняю, застанецца зь дзясяткам каля дома Ізраілевага.

bo tak kaža Gaspodz' Bog: gorad, âkì vystupaŭ z tysâčaŭ, zastanecca tol'kì z sotnâŭ, ì âkì vystupiŭ z sotnâŭ, zastanecca z' dzâsâtkam kalâ doma Īzrailevaga.

4. Бо так кажа Гасподзь Бог дому Ізраілеваму: знайдзеце Мяне - і будзеце жывыя.

Bo tak kaža Gaspodz' Bog domu Īzrailevamu: znajdzece Mâne - ì budzece žyvyâ.

5. Ня шукайце Вэтыля і не хадзеце ў Галгал і ў Вірсавію не вандруйце, бо Галгал увесь пойдзе ў палон і Вэтыль абернецца ў нішто.

Nâ šukajce Vètylâ ì ne hadzece ů Galgal ì ů Virsaviŭ ne vandrujce, bo Galgal uves' pojdze ů palon ì Vètyl' abernecca ů ništo.

6. Знайдзеце Госпада - і будзеце жывыя, каб Ён не памкнуўся на дом Язэпаў як агонь, які зжарэ яго, і ня будзе каму патушыць яго ў Вэтылі.

Znajdzece Gospada - i budzece žyvyâ, kab Ęn ne pamknuÿsâ na dom Āzèpaÿ âk agon', âki zžarè âgo, i nâ budze kamu patušyc' âgo ũ Vètyli.

7. О вы, якія суд ператвараеце ў атруту і праўду кідаеце на зямлю!

O vy, âkiâ sud peratvaraеce ũ atrutu i praÿdu kidaеce na zâmlû!

8. Хто стварыў сямізор'е і Арыён і ператварае сьмяротны цень у ясную раніцу, а дзень робіць цёмным як ноч, заклікае воды марскія і разьлівае іх па ўлоньні зямлі? Гасподзь - імя Яму!

Hto stvaryÿ sâmizor'e i Aryën i peratvaraе s'mârotny cen' u âsnuû ranìcu, a dzen' robìc' cëmnyм âk noč, zaklikaе vody marskiâ i raz'livae ih pa ũlon'ni zâmlì? Gaspodz' - imâ Āmu!

9. Ён мацуе спусташальніка супроць дужага, і спусташальнік уваходзіць у крэпасць.

Ęn macue spustašal'nika suproc' dužaga, i spustašal'nik uvahodzìc' u krèpas'c'.

10. А яны ненавідзяць выкрывальніка ў браме і грэбуюць тым, хто кажа праўду.

A âny nenaвідzâc' vykryval'nika ũ brame i grèbuÿc' tym, hto kaža praÿdu.

11. Дык вось, за тое, што вы топчаце беднага і бераце зь яго дарункі хлебам, вы пабудуеце дамы з часанага каменья, але жыць ня будзеце ў іх; разьведзяце цудоўныя вінаграднікі, а віна зь іх ня піцьмеце.

Dyk vos', za toe, što vy topčace bednaga i berace z' âgo darunki hlebam, vy pabuduece damy z časanaга kamen'nâ, ale žyc' nâ budzece ũ ih; raz'vedzâce cudouñnyâ vìnogradnikì, a vìnâ z' ih nâ pic'mece.

12. Бо Я ведаю, якія шматлікія злачынствы вашыя і якія цяжкія грахі вашыя: вы - ворагі справядлівага, бераце хабар і перакручваеце ў судзе

справы бедных.

Bo Â vedaû, âkiâ šmatlikiâ zlačynstvy vašyâ i âkiâ câžkiâ grahi vašyâ: vy - voragi spravâdlivaga, berace habar i perakručvaece ŭ sudze spravy bednyh.

13. Таму разумны маўчыць гэтым часам, бо ліхі гэты час.

Tamu razumny maŭčyc' gèтым časam, bo lihi gèty čas.

14. Шукайце дабра, а ня ліха, каб засталіся вы жывыя, - і тады Гасподзь Бог Саваоф будзе з вамі, як вы кажаце.

Šukajce dabra, a nâ liha, kab zastalisâ vy žyvyâ, - i tady Gaspodz' Bog Savaof budze z vami, âk vy kažace.

15. Зьненавідзьце зло і палюбеце дабро і аднавеце каля брамы правасудзьдзе; магчыма, Гасподзь Бог Саваоф пашкадуе рэшту Язэпавую.

Z'nenavidz'ce zlo i palûbece dabro i adnavece kalâ bramy pravasudz'dze; magčyima, Gaspodz' Bog Savaof paškadue rèštu Âzèpavuû.

16. Таму так кажа Гасподзь Бог Саваоф, Усяўладны: на ўсіх вуліцах будзе плач, і на ўсіх дарогах будуць усклікаць: жаль, жаль! і заклічуць земляробы бедаваць і спанатраных у жалобных песьнях - плакаць,

Tamu tak kaža Gaspodz' Bog Savaof, Usâŭladny: na ŭsìh vulicah budze plač, i na ŭsìh darogah buduc' usklikac': žal', žal'! i zakličuc' zemlâroby bedavac' i spanatranyh u žalobnyh pes'nâh - plakac',

17. і ва ўсіх вінаградніках будзе плач, бо Я прайду сярод Цябе, кажа Гасподзь.

i va ŭsìh vinogradnikah budze plač, bo Â prajdu sârod Câbe, kaža Gaspodz'.

18. Гора тым, якія жадаюць дня Гасподняга! Навошта вам гэты дзень Гасподні? ён - цемра, а не сьвятло, -

Gora tym, âkiâ žadauc' dnâ Gaspodnâga! Navošta vam gèty dzen' Gaspodni? èn - cemra, a ne s'vâtlo, -

19. тое самае, як калі б хто ўцёк ад ільва - і трапіўся б яму насустрач мядзьведзь, альбо калі б прыйшоў дахаты і абаперся рукою аб сьцяну - і зьмяя ўкусіла б яго.

toe samae, âk kalì b hto ŭcëk ad il'va - i trapiŭsâ b âmu nasustrač mâdz'vedz', al'bo kalì b pryjšoŭ dahaty i abapersâ rukoŭ ab s'cânu - i z'mââ ŭkusila b âgo.

20. Хіба дзень Гасподні ня морак, а сьвятло? ён - цемра, і няма ў ім зьзяньня.

Hiba dzen' Gaspodnì nâ morak, a s'vâtlo? ën - cemra, i nâma ŭ ìm z'zân'nâ.

21. Ненавіджу, адкідаю сьвяты вашыя і ня нюхаю ахвяр у час урачыстых сходаў вашых.

Nenavidžu, adkidaŭ s'vâty vašyâ i nâ nûhaŭ ahvâr u čas uračystyh shodaŭ vašyh.

22. Калі прынесяце Мне цэласпаленьне і хлебнае прынашэньне, Я ня прыму іх і не пагляджу на падзякавальную ахвяру з тлустых цяльцоў вашых.

Kalì prynesâce Mne cèlaspalen'ne i hlebnae prynašèn'ne, Â nâ prymu ih i ne paglâdžu na padzâkaval'nuŭ ahvâru z tlustyh câl'coŭ vašyh.

23. Адвядзі ад Мяне шум песьняў тваіх, бо гукаў гусляў тваіх Я ня буду слухаць.

Advâdzi ad Mâne šum pes'nâŭ tvaïh, bo gukaŭ gus'lâŭ tvaïh Â nâ budu sluhac'.

24. Хай як вада цячэ суд, і праўда - як моцны паток!

Haj âk vada câčë sud, i praŭda - âk mocny patok!

25. Ці прыносілі вы Мне ахвяры і хлебныя дарункі ў пустыні ў ходзе сарака гадоў, дом Ізраілеў?

Cì prynosilì vy Mne ahvâry i hlebnyâ darunki ŭ pustynì ŭ hodze saraka

gadoŭ, dom İzraileŭ?

26. Вы насілі скінію Малохавую і зоркі бога вашага Рэмфана, выявы, якія вы сабе зрабілі.

Vy nasilì skiniŭ Malohavuŭ i zorki boga vašaga Rëmfana, vyâvy, âkiâ vy sabe zrabili.

27. За тое Я перасялю вас за Дамаск, кажа Гасподзь; Бог Саваоф - імя Яму!

Za toe Â perasâlŭ vas za Damask, kažã Gaspodz'; Bog Savaof - imâ Âmu!

6 Кіраўнік

1. Гора бястурботным на Сіёне і спадзявальцам на гару Самарыйскую, знакамітым народу-першынца, да якіх прыходзіў дом Ізраіля!

Gora bâsturbotnym na Siëne i spadzâval'cam na garu Samaryjskuŭ, znakamitym narodu-peršynca, da âkih pryhodziŭ dom İzrailâ!

2. Прайдзеце ў Калне і паглядзеце, адтуль перайдзеце ў Эмат вялікі і спусьцецеся ў Гэт Філістымкі: ці ня лепшыя яны за гэтыя царствы? ці ня шырэйшыя іх абшары за абшары вашыя?

Prajdzece ŭ Kalne i paglâdzece, adtul' perajdzece ŭ Èmat vâliki i spus'cecesâ ŭ Gët Filistymki: ci nâ lepšyâ âny za gëtyâ carstvy? ci nâ šyrëjšyâ ih abšary za abšary vašyâ?

3. Вы, якія дзень бедства лічыце далёкім і набліжаеце перамогу насільля, -

Vy, âkiâ dzen' bedstva ličyce dalëkim i nablіžaece peramogu nasil'lâ, -

4. вы, якія ляжыце на ложках з слановай касьці і песьціцеся на пасьцелях вашых, ясьце найлепшых бараноў са статку і цялят з кормнае пашы,

vy, âkiâ lâžyce na ložkah z slanovaj kas'ci i pes'cicesâ na pas'celâh vašyh, âs'ce najlepšyh baranoŭ sa statku i câlât z kormnae pašy,

5. сьпяваеце пад гукі гусляў, думаючы, што валодаеце зычным інструментам, як Давід.

s'pâvaece pad guki gus'lâŭ, думаўчы, što valodaece zyčnym instrumentam, âk David.

6. п'яце з чараў віно, мажацеся найлепшымі масьцямі і ня ўбольваецца зь бедства Язэпа!

p'âce z čaraŭ vino, mažacesâ najlepšymi mas'câmi i nâ ŭbol'vaecešâ z' bedstva Âzèpa!

7. За тое сёньня пойдучь яны ў палон на чале палонных, і скончыцца вялікая радасьць сьпешчаных.

Za toe sën'nâ pojduc' âny ŭ palon na čale palonnyh, i skončycsa vâlikaâ radas'c' s'peščanyh.

8. Божыцца Гасподзь Бог Самім Сабою, і так кажа Гасподзь Бог Саваоф: грэбую пыхлівасьцю Якава і ненавіджу харомы ягоныя, і аддам горад і ўсё, што напаўняе яго.

Božycsa Gaspodz' Bog Samim Saboŭ, i tak kaža Gaspodz' Bog Savaof: grèbuŭ pyhlivas'cŭ Âkava i nenavidžu haromy âgonyâ, i addam gorad i ŭsë, što napaŭnâe âgo.

9. І будзе: калі ў якім доме застанецца дзесяць чалавек, дык памруць і яны,

î budze: kali ŭ âkim dome zastanecca dzesâc' čalavek, dyk pamruc' i âny,

10. і возьме іх родзіч іхні альбо спальшчык, каб вынесьці косткі іх з дому, і скажа прыдомніку: "ці ёсьць у цябе яшчэ хто?" Той адкажа: "няма нікога". І скажа гэты: "маўчы! бо нельга згадваць імя Гасподняга".

î voz'me ih rodzič ihni al'bo spal'sčyk, kab vynes'ci kostki ih z domu, i skaža

prydomniku: "ci ës'c' u câbe âščè hto?" Toj adkaža: "nâma nikoga". Ì skaža gèty: "maŭčy! bo nel'ga zgadvac' imâ Gaspodnâga".

11. Бо вось, Гасподзь дасьць загад і ўразіць вялікія дамы расколiнамі, а малыя дамы - шчылінамі.

Bo vos', Gaspodz' das'c' zagad ì ŭrazic' vâlikîâ damy raskolinamì, a malyâ damy - ščylinamì.

12. Ці бегаюць коні па скале? ці можна араць яе валамі? Вы тым часам суд ператвараеце ў атруту і плод праўды - у горыч,

Ci begaŭc' koni pa skale? ci možna arac' âe valamì? Vy tym časam sud peratvaraеce ŭ atrutu ì plod praŭdy - u goryč,

13. вы, якія захапляецеся нікчэмнымі рэчамі і кажаце: "ці не сваёю сілаю мы набылі сабе магутнасць?"

vy, âkîâ zahaplâecesâ nikčëmnyimi rèčamì ì kažaеce: "ci ne svaëu silau my nabyli sabe magutnas'c'?"

14. Вось Я, кажа Гасподзь Бог Саваоф, падыму народ супроць вас, дом Ізраілеў, і буду ціснуць вас ад уваходу ў Эмат да патока ў пустыні.

Vos' Â, kaža Gaspodz' Bog Savaof, padyму narod suproc' vas, dom Ìzraileŭ, ì budu cisnuc' vas ad uvahodu ŭ Èmat da patoka ŭ pustynì.

7 Кіраўнік

1. Такую ўяву адкрыў мне Гасподзь Бог: вось, Ён стварыў саранчу на пачатку росту позьняй травы, і гэта была трава пасья царскага пакосу.

Takuŭ ŭâvu adkryŭ mne Gaspodz' Bog: vos', Èn stvaryŭ saranču na pačatku rostu poz'nâj travy, ì gèta byla trava pas'lâ carskaga pakosu.

2. І было, калі яна скончыла есьці траву на зямлі, я сказаў: Госпадзе Божа! пашкадуй; як устаіць Якаў? ён вельмі малы.

*Ì bylo, kalì âna skončyla es'ci travu na zâmlì, â skazaŭ: Gospadze Boža!
paškaduj; âk ustaic' Ákaŭ? ën vel'mì maly.*

3. I пашкадаваŭ Гасподзь пра тое: "ня будзе гэтага", сказаŭ Гасподзь.
Ì paškadavaŭ Gaspodz' pra toe: "nâ budze gètaga", skazaŭ Gaspodz'.

4. Такую ўяву адкрыў мне Гасподзь Бог: вось, Гасподзь Бог утварыў
для суду агонь, - і ён зжэр вялікую багну, зжэр і частку зямлі.

*Takuû ŭâvu adkryŭ mne Gaspodz' Bog: vos', Gaspodz' Bog utvaryŭ dlâ
sudu agon', - ì ën zžèr vâlikuû bagnu, zžèr ì častku zâmlì.*

5. I сказаŭ я: Госпадзе Божа! спыні; як устаіць Якаŭ? ён вельмі малы.
Ì skazaŭ â: Gospadze Boža! spynì; âk ustaic' Ákaŭ? ën vel'mì maly.

6. I пашкадаваŭ Гасподзь пра тое: "і гэтага ня будзе", сказаŭ Гасподзь
Бог.

Ì paškadavaŭ Gaspodz' pra toe: "ì gètaga nâ budze", skazaŭ Gaspodz' Bog.

7. Такую ўяву адкрыў Ён мне: вось, Гасподзь стаяў на выноснай сьцяне,
і ў руцэ ў яго сьвінцовая вага.

*Takuû ŭâvu adkryŭ Ęn mne: vos', Gaspodz' staŭ na vynosnaj s'câne, ì ŭ
rucè ŭ âgo s'vincovaâ vaga.*

8. I сказаŭ мне Гасподзь: "што ты бачыш, Амосе?", я адказаŭ: "вагу". I
Гасподзь сказаŭ: "вось, пакладу вагу сярод народу майго Ізраіля; ня
буду больш дараваць яму.

*Ì skazaŭ mne Gaspodz': "što ty bačyš, Amose?", â adkazaŭ: "vagu". Ì
Gaspodz' skazaŭ: "vos', pakladu vagu sârod narodu majgo Ęzrailâ; nâ budu
bol'sh daravac' âmu.*

9. I спустошаны будуць ахвярныя вышыні Ісакавыя, і разбураны будуць
святцілішчы Ізраілевыя, і паўстану зь мечам супроць дому
Ераваамавага".

Ì spustošany buduc' ahvârnyâ vyšynì Ęsakavyâ, ì razburany buduc' s'vâciliščy

Ìzrailevyâ, ì paŭstanu z' mečam suproc' domu Eravaamavaga".

10. І паслаў Амасія, сьвятар Вэтыльскі, да Ераваама, цара Ізраільскага, сказаць: Амос утварае смуту супроць цябе сярод дому Ізраілевага; зямля ня можа цярпець усіх слоў ягоных,

Ì paslaŭ Amasiâ, s'vâtar Vètyl'ski, da Eravaama, cara Ìzrail'skaga, skazac': Amos utvaraе smutu suproc' câbe sârod domu Ìzrailevaga; zâmlâ nâ moža cârpec' usih sloŭ âgonyh,

11. бо так кажа Амос: ад меча памрэ Ераваам, а Ізраіль абавязкова зьведзены будзе палонным зь зямлі сваёй.

bo tak kaža Amos: ad meča pamrè Eravaam, a Ìzrail' abavâzkova z'vedzeny budze palonnym z' zâmlì svaëj.

12. І сказаў Амасія Амосу: празорлівец! ідзі і сьдзі ў зямлю Юдавую; там еж хлеб і там прароч,

Ì skazaŭ Amasiâ Amosu: prazorlìvec! idzi ì sydzi ũ zâmlû Ûdavuû; tam ež hleb ì tam praroč,

13. а ў Вэтылі больш не прароч, бо ён - сьвятыня цара і дом царскі.

14. І адказваў Амос і сказаў Амасію: я - не прарок і ня сын прарока, я быў пастух і зьбіраў сікаморы.

Ì adkazvaŭ Amos ì skazaŭ Amasiû: â - ne prarok ì nâ syn praroka, â byŭ pastuh ì z'biraŭ sikamory.

15. Але Гасподзь узяў мяне ад авечак, і сказаў мне Гасподзь: ідзі, прароч народу Майму Ізраілю.

Ale Gaspodz' uzâŭ mâne ad avečak, ì skazaŭ mne Gaspodz': idzi, praroč narodu Majmu Ìzrailû.

16. Цяпер выслухай слова Гасподняе. Ты кажаш: не прароч на Ізраіля і не вымаўляй слоў на дом Ісакаў.

Câper vysluhaj slova Gaspodnâe. Ty kažaš: ne praroč na Ìzrailâ ì ne vymaŭlâj sloŭ na dom Ìsakaŭ.

17. За гэта, вось што кажа Гасподзь: жонка твая будзе зняслаўлена ў горадзе, сыны і дочки твае загінуць ад меча, зямля твая будзе падзелена межавою вяроўкаю, а ты памрэш у зямлі нячыстай, і Ізраіль мусова выведзены будзе зь зямлі сваёй.

Za gèta, vos' što kaža Gaspodz': žonka tvaâ budze z'nâslaŭlena ŭ goradze, syny ì dočkì tvae zagìnuc' ad meča, zâmlâ tvaâ budze padzelena mežavou vâroŭkaŭ, a ty pamrèš u zâmli nâčystaj, ì Ìzrail' musova vyvedzeny budze z' zâmli svaëj.

8 Кіраўнік

1. Такую ўяву адкрыў мне Гасподзь Бог: вось, кош са сьпелымі пладамі.
Takuŭ ŭâvu adkryŭ mne Gaspodz' Bog: vos', koš sa s'pelymì pladamì.

2. І сказаў Ён: што ты бачыш, Амосе? Я адказаў: кош са сьпелымі пладамі. Тады Гасподзь сказаў мне: насыпеў канец народу Майму Ізраілю: ня буду болей дараваць яму.

Ì skazaŭ Ęn: što ty bačyš, Amose? Â adkazaŭ: koš sa s'pelymì pladamì. Tady Gaspodz' skazaŭ mne: nas'peŭ kanec narodu Majmu Ìzrailŭ: nâ budu bolej daravac' âmu.

3. Песьні хорама ў той дзень ператворацца ў галашэньне, кажа Гасподзь Бог; многа будзе трупаў, на кожным месцы будуць кідаць іх моўчкі.

Pes'ni horama ŭ toj dzen' peratvoracca ŭ galašèn'ne, kaža Gaspodz' Bog; mnoga budze trupaŭ, na kožnym mescy buduc' kìdac' ih moŭčkì.

4. Выслухайце гэта, хто прагне праглынуць бедных і загубіць убогіх, -

Vysluhajce gèta, hto pragne praglynuc' bednyh i zagubic' ubogih, -

5. вы, якія кажаце: некалісь прыйдзе час маладзіка, каб мы прадавалі хлеб, і субота - каб адчыніць засекі, паменшыць меру, павялічыць цану сікля і ашукваць няправільнымі вагамі,

vy, âkiâ kaŭace: nekalis' pryjdze čas maladzika, kab my pradavali hleb, i subota - kab adčynic' zaseki, pamenšyc' meru, pavâličyc' canu siklâ i ašukvac' nâpravil'nymi vagami,

6. каб купляць немаёмасных за срэбра і бедных за пару абутку, а высеўкі з хлеба прадаваць.

kab kuplâc' nemaëmasnyh za srèbra i bednyh za paru abutku, a vyseŭki z hleba pradavac'.

7. Бажыўся Гасподзь славаю Якава: сапраўды не забуду вавек ніводнага з учынкаў іхніх!

Baŭyŭsâ Gaspodz' slavaû Âkava: sapraŭdy ne zabudu vavek nìvodnaga z učynkaŭ ihnih!

8. Ці не пахісьнецца ад гэтага зямля, і ці не заплача кожны, хто жыве на ёй? Захваляецца яна як рака, і будзе падымацца і апускацца як рака Егіпецкая.

Cì ne pahis'necca ad gètaga zâmlâ, i cì ne zaplača koŭny, hto ŭyve na ëj? Zahvalûecca âna âk raka, i budze padymacca i apuskacca âk raka Egìpeckaâ.

9. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь Бог: учыню заход сонца апоўдні і азмрочу зямлю сярод сьветлага дня,

Ì budze ŭ toj dzen', kaŭa Gaspodz' Bog: učynû zahod sonca apoŭdni i azmroču zâmlû sârod s'vetlaga dnâ,

10. і абярну сьвяткаваньні вашыя ў бедаваньні і ўсе песьні вашы - у плач, і ўскладу на ўсе сьцёгны вярэту і плешыну на кожную галаву; і учыню ў краіне плач, як па адзіным сыне, і канец яе будзе - як горкі

дзень.

ì abârnû s'vâtkavan'ni vašyâ ŭ bedavan'ni ì ŭse pes'ni vašy - u plač, ì ŭskladu na ŭse s'cëgny vârètu ì plešynu na kožnuû galavu; ì ŭčynû ŭ kraïne plač, âk pa adžinym syne, ì kanec âe budze - âk gorki dzen'.

11. Вось настаюць дні, кажа Гасподзь Бог, калі Я пашлю на зямлю голад, - ня голад хлеба, ня смагу вады, а смагу чуцьця слоў Гасподніх.

Vos' nastaiuť dni, kaža Gaspodz' Bog, kali Â pašlû na zâmlû golad, - nâ golad hleba, nâ smagu vady, a smagu čuc'câ sloŭ Gaspodnih.

12. І будуць хадзіць ад мора да мора і бадзяцца ад поўначы да ўсходу, шукаючы слова Гасподняга, і ня знойдуць яго.

Ì buduc' hadziť ad mora da mora ì badzâcca ad poŭnačy da ŭshodu, šukaŭčy slova Gaspodnâga, ì nâ znojduc' âgo.

13. У той дзень раставаць будуць ад смагі прыгожыя дзяўчаты і хлопцы,

U toj dzen' rastavac' buduc' ad smagi prygožyâ dzâŭčaty ì hlopcy,

14. якія божацца грахам Самарыйскім і кажуць: жывы Бог твой, Дане! і жывы шлях у Вірсавію! - Яны ўпадуць і ўжо ня ўстануць.

âkiâ božacca grahom Samaryjskim ì kažuc': žyvy Bog tvoj, Dane! ì žyvy šlâh u Virsaviû! - Âny ŭpaduc' ì ŭžo nâ ŭstanuc'.

9 Кіраўнік

1. Бачыў я Госпада, Які стаяў над ахвярнікам, і Ён сказаў: стукні ў бэльку над варотамі, каб патрэсьліся вушакі, і абярні іх на галовы ўсіх іх, а астатніх зь іх Я паб'ю мечам: не ўцячэ ў іх ніхто, хто бяжыць, і не ўратуецца зь іх ніхто, хто жадае ўратавацца.

Bačyŭ â Gospada, Âki staŭ nad ahvârnikam, ì Ên skazaŭ: stukni ŭ bêl'ku

nad varotami, kab patrès 'lisâ vušaki, i abârni ih na galovy ũsih ih, a astatnih z' ih Â pab'û mečam: ne ũcâčè ũ ih nihto, hto bâžyc', i ne ũratuecca z' ih nihto, hto žadae ũratavacca.

2. Хоць бы яны зачыніліся ў апраметную, і адтуль рука Мая возьме іх; хоць бы ўзышлі на неба, і адтуль скіну іх.

Hoc' by âny začynilisâ ũ aprametnuû, i adtul' ruka Maâ voz'me ih; hoc' by ũzyšli na neba, i adtul' skînu ih.

3. І хоць бы яны схаваліся на вяршыні Карміла, і там знайду і вазьму іх; хоць бы схаваліся ад вачэй Маіх на дне мора, і там загадаю марскаму зьмею ўгрызьці іх.

Î hoc' by âny shavalisâ na vâršyni Karmila, i tam znajdu i vaz'mu ih; hoc' by shavalisâ ad vačej Maîh na dne mora, i tam zagadaû marskomu z'meû ũgryz'ci ih.

4. І калі пойдучь у палон паперадзе ворагаў сваіх, дык загадаю мечу і там забіць іх. Абярну на іх вочы Мае на бяду ім, а не на дабро.

Î kalî pojduc' u palon paperadze voragaŭ svaih, dyk zagadaû meču i tam zabic' ih. Abârnu na ih vočy Mae na bâdu im, a ne na dabro.

5. Бо Гасподзь Бог Саваоф дакранецца да зямлі, - і яна растане, і заплачучь усе жывыя на ёй; і падымецца ўся яна як рака, і апусьціцца Як рака Егіпецкая.

Bo Gaspodz' Bog Savaof dakranecca da zâmlî, - i âna rastane, i zaplačuc' use žyvvyâ na ej; i padymecca ũsâ âna âk raka, i apus'cicca Âk raka Egipeckaâ.

6. Ён зладзіў вышнія харомы Свае на нябёсах і скляпеньне Сваё ўмацаваў на зямлі, заклікае воды марскія і вылівае іх па ўлоньні зямлі; Гасподзь - імя Яму.

Ën zladziŭ vyšniâ haromy Svae na nâbësah i sklâpen'ne Svaë ũmacavaŭ na

zâmlì, zaklikae vody marskiâ ì vylivae ih pa ŭlon'ni zâmlì; Gaspodz' - imâ Âmu.

7. Ці не такія, як сыны Эфіопаў, і вы для Мяне, сыны Ізраілевыя? кажа Гасподзь. Ці ня Я вывеў Ізраіля зь зямлі Егіпецкай і Філістымлянаў - з Кафтора і Арамлянаў - з Кіра?

Cì ne takiâ, âk syny Èfiopaŭ, ì vy dlâ Mâne, syny Ìzrailevyâ? kaža Gaspodz'.
Cì nâ Â vyveŭ Ìzrailâ z' zâmlì Egipeckaj ì Filistymlânaŭ - z Kaftora ì Aramlânaŭ - z Kìra?

8. Вось, вочы Госпада Бога - на грэшнае царства, і Я знішчу яго з аблічча зямлі; але дом Якава ня зусім знішчу, кажа Гасподзь.

Vos', vočy Gospada Boga - na grèšnae carstva, ì Â z'nišču âgo z abličča zâmlì; ale dom Âkava nâ zusìm z'nišču, kaža Gaspodz'.

9. Бо вось, Я загадаю і рассыплю дом Ізраілеў па ўсіх народах, як рассыпаюць зерне ў рэшаце, і ніводнае не ўпадзе на зямлю.

Bo vos', Â zagadaŭ ì rassyplû dom Ìzraileŭ pa ŭsìh narodah, âk rassypaŭc' zerne ŭ rèšace, ì nivodnae ne ŭpadze na zâmlû.

10. Ад меча памруць усе грэшнікі з народу Майго, якія кажуць: "не спасьцігне нас і ня прыйдзе да нас гэтае бедства!"

Ad meča pamruc' use grèšnikì z narodu Majgo, âkiâ kažuc': "ne spas'cigne nas ì nâ pryjdze da nas gètae bedstva!"

11. У той дзень Я аднаўлю скінію Давідавую заняпалую, што ўпала, зачыню трэшчыны ў ёй і разбуранае адбудую, і зладжу яе, як у дні старадаўнія,

U toj dzen' Â adnaŭlû skiniû Davidavuû zanâpaluû, što ŭpala, začynû trèščyny ŭ ej ì razburanae adbuduû, ì zladžu âe, âk u dni staradaŭniâ,

12. каб яны авалодалі рэштай Эдома і ўсімі народамі, паміж якімі абвесьціце імя Маё, кажа Гасподзь, Які творыць усё гэта.

kab âny avalodalì rěštaj Èdoma ì ŭsìmi narodami, pamiž âkimi abves'cice imâ Maë, kaža Gaspodz', Âki tvoryc' usë gëta.

13. Вось, настануць дні, кажа Гасподзь, калі араты застане яшчэ жняца, а той, таптальнік вінаграду, - сейбіта; і горы крынічыць будуць вінаградным сокам, і ўсе пагоркі пацякуць.

Vos', nastanuc' dni, kaža Gaspodz', kalì araty zastane âščè žnâca, a toj, taptal'nik vìnagradu, - sejbìta; ì gory kryničyc' buduc' vìnagradnym sokam, ì ŭse pagorkì pacâkuc'.

14. І вярну з палону народ Мой, Ізраіля, і забудуць апусьцелыя гарады і паселяцца ў іх, насадзяць вінаграднікі і будуць піць віно зь іх, разьвядуць сады і пачнуць есьці плады зь іх.

Ì vârnû z palonu narod Moj, Ìzrailâ, ì zabuduc' apus'celyâ garady ì paselâcca ŭ ih, nasadzâc' vìnagradnikì ì buduc' pic' vîno z' ih, raz'vâduc' sady ì pačnuc' es'ci plady z' ih.

15. І асялю іх на зямлі іхняй і іх ня будуць болей вырываць зь зямлі іхняй, якую Я даў ім, кажа Гасподзь Бог твой жа Гасподзь.

Ì asâlû ih na zâmlì ihnâj ì ih nâ buduc' bolej vyryvac' z' zâmlì ihnâj, âkuû Â daŭ im, kaža Gaspodz' Bog tvoj ža Gaspodz'.

АЎДЗЕЯ

1 Кіраўнік

1. Уява Аўдзею. Так кажа Гасподзь Бог пра Эдома: вестку пачулі мы ад Госпада, і пасол пасланы абвясціць народам: "уставайце, і пойдзем супраць яго вайною!"

Uâva Aŭdzeŭ. Tak kaža Gaspodz' Bog pra Èdoma: vestku pačuli my ad Gospada, i pasol paslany abvâs'cic' narodam: "ustavajce, i pojdzem suprac' âgo vajnoŭ!"

2. Вось, Я зрабіў цябе малым сярод народаў, і ты ў вялікай пагардзе.

Vos', Â zrabiu cêbe malym sârod narodaŭ, i ty ŭ vâlikaj pagardze.

3. Ганарыстасьць сэрца твайго падманула цябе; ты жывеш у расколінах скал на ўзвышаным месцы і кажаш у сэрцы тваім: "хто скіне мяне на зямлю?"

Ganarystas'c' sêrca tvajgo padmanula cêbe; ty žyveš u raskolinah skal na ŭzvvyšanym mescy i kažaš u sêrcy tvaim: "hto skine mâne na zâmlŭ?"

4. Але хоць бы ты, як арол, падняўся высока і сярод зорак зладзіў гняздо тваё, дык і адтуль Я скіну цябе, кажа Гасподзь.

Ale hoc' by ty, âk arol, padnâŭsâ vysoka i sârod zorak zladziŭ gnâzdo tvaë, dyk i adtul' Â skinu cêbe, kaža Gaspodz'.

5. Ці ня злодзеі прыходзілі да цябе, ці не начныя рабаўнікі, што ты так абабраны? Але яны ўкралі б столькі, колькі ім трэба. Калі б да цябе залезьлі абіральнікі вінаграду, дык і яны ці ж бы не пакінулі некалькіх ягадзін?

*Cì nâ zlodzei pryhodzili da câbe, cì ne načnyâ rabaŭniki, što ty tak ababrany?
Ale âny ŭkrali b stol'ki, kol'ki im trêba. Kali b da câbe zalez'li abiral'niki
vinogradu, dyk i âny cì Ź by ne pakinuli nekal'kih âgadzin?*

6. Як абабрана ўсё ў Ісава і абшуканы ўсе патайнікі ягонья!

Âk ababrana ŭsë ŭ Îsava i abšukany ŭse patajnikì âgonyâ!

7. Да мяжы выведуць цябе ўсе супольнікі твае, ашукаюць цябе,
адолеюць цябе тыя, што жывуць з табою ў міры, удараць цябе тыя,
што хлеб твой ядуць. Няма ў ім сэнсу!

*Da mâžy vyveduc' câbe ŭse supol'niki tvae, ašukaŭc' câbe, adoleŭc' câbe
tyâ, što žyvuc' z taboŭ ŭ miry, udarac' câbe tyâ, što hleb tvoj âduc'. Nâma ŭ
im sènsu!*

8. Ці ня ў той дзень гэта будзе, кажа Гасподзь, калі Я вынішчу мудрых
у Эдоме і разумных на гары Ісава?

*Cì nâ ŭ toj dzen' gèta budze, kaža Gaspodz', kali Â vynišču mudryh u
Èdome i razumnyh na gary Îsava?*

9. Працятыя будуць страхам адважнікі твае, Фэман, каб усе на гары
Ісава вынішчаны былі забойствам.

*Pracâtyâ buduc' straham advažnikì tvae, Fèman, kab use na gary Îsava
vyniščany byli zabojsavam.*

10. За ўціск брата твайго, Якава, пакрые цябе сорам, і ты знішчаны
будзеш назаўсёды.

*Za ŭcìsk brata tvajgo, Âkava, pakrye câbe soram, i ty z'niščany budzeš
nazaŭsëdy.*

11. У той дзень, калі ты стаяў насупраць, у той дзень, калі чужынцы
вялі войска ягонае ў палон і іншапляменцы ўвайшлі ў браму ягоную і
кінулі жэрабя на Ерусалім, ты быў як адзін зь іх.

U toj dzen', kali ty staâŭ nasuprac', u toj dzen', kali čužyncy vâli vojska

âgonae ŭ palon i inšaplâmency ŭvajšlì ŭ bramu âgonuû i kinulì žèrabâ na Erusalim, ty byŭ âk adžin z' ih.

12. Ня варта было б табе глядзець на дзень брата твайго, на дзень адчужэньня яго; ня варта было б радавацца за сыноў Юды ў дзень іхняй пагібелі і раззьзяўляць рот у дзень бедства.

Nâ varta bylo b tabe glâdzec' na dzen' brata tvajgo, na dzen' adčuzèn'nâ âgo; nâ varta bylo b radavacca za synoŭ Ūdy ŭ dzen' ihnâj pagibelì i raz'zâŭlâc' rot u dzen' bedstva.

13. Ня трэба было табе ўваходзіць у браму народу Майго ў дзень няшчасьця яго і нават глядзець на злашчасьце яго ў дзень пагібелі ягонай, ні дакранацца да маёмасьці ягонай у дзень бедства ягонага.

Nâ trèba bylo tabe ŭvahodzic' u bramu narodu Majgo ŭ dzen' nâščas'câ âgo i navat glâdzec' na zlaščas'ce âgo ŭ dzen' pagibelì âgonaj, ni dakranacca da maëmas'ci âgonaj u dzen' bedstva âgonaga.

14. Ні стаяць на ростанях, каб забіваць тых, што ўцякалі ад яго, ні выдаваць ацалелых ад яго ў дзень бедства.

Nì staâc' na rostanâh, kab zabivac' tyh, što ŭcâkali ad âgo, nì vydavac' acalelyh ad âgo ŭ dzen' bedstva.

15. Бо блізкі дзень Гасподні на ўсе народы: як ты рабіў, так будзе зроблена і з табою; аддача твая абернецца на галаву тваю.

Bo blizkì dzen' Gaspodnì na ŭse narody: âk ty rabiŭ, tak budze зроблена i z taboŭ; addača tvaâ abernecca na galavu tvaŭ.

16. Бо як вы пілі на сьвятой гары Маёй, так усе народы заўсёды піцьмуць, будуць піць, праглынуць і будуць - як бы іх ня было.

Bo âk vy pili na s'vâtoj gary Maëj, tak use narody zaŭsëdy pic'muc', buduc' pic', praglynuc' i buduc' - âk by ih nâ bylo.

17. А на гары Сіёне будзе збавеньне, і будзе яна сьвятыняю; і дом

Якава атрымае ва ўладаньне спадчыну сваю.

A na gary Siëne budze zbaven'ne, i budze âna s'vâtynâû; i dom Âkava atrymae va ŭladan'ne spadčynu svaû.

18. І дом Якава будзе агнём і дом Язэпа - полымем, а дом Ісава - саломаю: запаляць яго і зьнішчаць яго, і нікога не застанецца з дому Ісава, бо Гасподзь сказаў гэта.

Ì dom Âkava budze agnëm i dom Âzèpa - polymem, a dom Ìsava - salomaû: zapalâc' âgo i z'niščac' âgo, i nikoga ne zastanecca z domu Ìsava, bo Gaspodz' skazaŭ gèta.

19. І завалодаюць тыя, што на поўдзень, гарою Ісава, а якія ў даліне - Філістымлянамі; і завалодаюць полем Яфрэма і полем Самарыі, а Веньямін завалодае Галаадам.

Ì zavalodaûc' tyâ, što na poŭdzen', garoû Ìsava, a âkiâ ŭ daline - Filistymlânami; i zavalodaûc' palem Âfrèma i palem Samaryi, a Ven'âmin zavalodae Galaadam.

20. І пераселеныя з войска сыноў Ізраілевых завалодаюць зямлёю Хананэйскаю да Сарэпты, а пераселеныя зь Ерусаліма, якія ў Сэфарадзе, атрымаюць у валоданьне гарады паўднёвыя.

Ì peraselenyâ z vojska synoŭ Ìzrailevyh zavalodaûc' zâmlëû Hananèjskaû da Sarèpty, a peraselenyâ z' Erusalima, âkiâ ŭ Sèfaradze, atrymaûc' u valodan'ne garady paŭdnëvyâ.

21. І прыйдуць ратавальнікі на гару Сіён, каб судзіць гару Ісава, - і будзе царства Госпада.

Ì pryjduc' rataval'niki na garu Siën, kab sudzic' garu Ìsava, - i budze carstva Gospada.

ЁНЫ

1 Кіраўнік

1. I было слова Гасподняе Ёну, сыну Амафіінаму:

Ì bylo slova Gaspodnâe Ěnu, synu Amafiìnamu:

2. устань, ідзі ў Нінэвію - горад вялікі і прапаведуй у ім, бо зладзействы яго дайшлі да Мяне.

"ustan', idzi ů Nìnèviû - gorad vâliki ì prapaveduj u ìm, bo zladzejstvy âgo dajšli da Mâne".

3. I ўстаў Ёна, каб бегчы ў Тарсіс ад аблічча Гасподняга, і прыйшоўшы ў Ёпію і знайшоўшы карабель, які выпраўляўся ў Тарсіс, аддаў плату за правоз і ўзышоў на яго, каб плыць зь імі ў Тарсіс ад аблічча Госпада.

Ì ůstaů Ěna, kab begčy ů Tarsis ad abličča Gaspodnâga, ì pryjšoůšy ů Ěpiû ì znajšoůšy karabel', âki vypraůlâůsâ ů Tarsis, addaů platu za pravoz ì ůzyšoů na âgo, kab plyc' z' ìmì ů Tarsis ad abličča Gospada.

4. Але Гасподзь падняў на моры моцны вецер, і зрабілася на моры вялікая бура, і карабель гатовы быў разьбіцца.

Ale Gaspodz' padnâů na mory mocny vecer, ì zrabilasâ na mory vâlikaâ bura, ì karabel' gatovy byů raz'bicca.

5. I спалохаліся карабельнікі і заклікалі кожны свайго бога, і пачалі кідаць у мора паклады з карабля, каб аблегчыць яго ад іх; а Ёна апусьціўся ў нутро карабля, лёг і моцна заснуў.

Ì spalohalisâ karabel'niki ì zaklikali kožny svajgo boga, ì pačali kîdac' u mora paklady z karablâ, kab ablegčyc' âgo ad ih; a Ěna apus'ciůsâ ů nutro karablâ,

lëg ì mocna zasnuï.

6. I прыйшоў да яго начальнік карабля і сказаў яму: "чаго ты сьпіш? устань, закліч Бога твайго; можа быць, Бог успомніць пра нас, і мы не загінем".

Ì pryjšoŭ da âgo načal'nik karablâ ì skazaŭ âmu: "čago ty s'piš? ustan', zaklič Boga tvajgo; moža byc', Bog uspomnic' pra nas, ì my ne zaginem".

7. I сказалі адзін аднаму: "хадзем, кінем жэрабя, каб даведацца, за каго спасьцігае нас гэтая бяда". I кінуплі жэрабя, і ўпала жэрабя на Ёну.

Ì skazali adzìn adnamu: "hadzem, kinem žèrabâ, kab davedacca, za kago spas'cìgae nas gètaâ bâda". Ì kinuli žèrabâ, ì ũpala žèrabâ na Ènu.

8. Тады сказалі яму: "скажы нам, за каго спасьцігла нас гэтая бяда? які твой занятак, і адкуль ідзеш ты? дзе твая краіна, і зь якога ты народу?"

Tady skazali âmu: "skažy nam, za kago spas'cìgla nas gètaâ bâda? âki tvoj zanâtak, ì adkul' idzeš ty? dze tvaâ kraïna, ì z' âkoga ty narodu?"

9. I ён сказаў ім: "я - Габрэй, шаную Госпада Бога нябёсаў, Які стварыў мора і сушу".

Ì ën skazaŭ ìm: "â - Gabrèj, šanuû Gospada Boga nâbësaŭ, Âki stvaryŭ mora ì sušu".

10. I спалохаліся людзі страхам вялікім і сказалі яму: "дзеля чаго ты гэта зрабіў", бо даведаліся гэтыя людзі, што ён уцякае ад аблічча Гасподняга, як ён сам абвясьціў ім.

Ì spalohalisâ lûdzi straham vâlikim ì skazali âmu: "dzelâ čago ty gèta zrabiŭ", bo davedalisâ gètyâ lûdzi, što ën ucâkae ad abličča Gaspodnâga, âk ën sam abvâs'ciŭ ìm.

11. I сказалі яму: "што зрабіць нам з табою, каб мора аціхла для нас?", бо мора не пераставала хвалявацца.

Ì skazali âmu: "što zrabic' nam z taboŭ, kab mora acihla dlâ nas?", bo mora

ne perastavala hvalâvacca.

12. Тады ён сказаў ім: "вазьмеце мяне і кіньце мяне ў мора, - і мора аціхне для вас, бо я ведаю, што празь мяне спасьцігла вас гэта вялікая бура".

Tady ён skazaў ім: "vaz'mece mâne i kîn'ce mâne ў mora, - i mora acihne dlâ vas, bo â vedaû, što praz' mâne spas'cigla vas gèta vâlikaâ bura".

13. Але гэтыя людзі пачалі моцна веславаць, каб прыстаць да зямлі, але не маглі, бо мора ўсё бушавала і бушавала супроць іх.

Ale gètyâ lûdzi pačali mocna veslavac', kab prystac' da zâmli, ale ne magli, bo mora ўsë bušavala i bušavala suproc' ih.

14. Тады заклікалі яны Госпада і сказалі: "молім Цябе, Госпадзе, хай не загінем за душу чалавека гэтага, і хай не залічыш на нас кроў невінаватую; бо Ты, Госпадзе, зрабіў, што заўгодна Табе!"

Tady zaklikali âny Gospada i skazali: "molim Câbe, Gospadze, haj ne zaginem za dušu čalaveka gètaga, i haj ne zaličyš na nas kroў nevinavatuû; bo Ty, Gospadze, zrabîŭ, što zaŭgodna Tabe!"

15. І ўзялі Ёну і кінулі яго ў мора; і аціхла мора ад лютасьці сваёй.

16. І спалохаліся гэтыя людзі Госпада вялікім страхам і прынеслі Госпаду ахвяру і далі абяцаньні.

Ì ŭzâli Ênu i kînuli âgo ў mora; i acihla mora ad lûtas'ci svaëj.
Ì spalohalisâ gètyâ lûdzi Gospada vâlikim straham i prynes'li Gospadu ahvâru i dali abâcan'ni.

2 Кіраўнік

1. І загадаў Гасподзь вялікаму кіту праглынуць Ёну; і быў Ёна ў чэраве гэтага кіта тры дні і тры ночы.

Ì zagadaŭ Gaspodz' vâlikamu kîtu praglynuc' Ęnu; ì byŭ Ęna ŭ čèrave gètaga kîta try dni ì try nočy.

2. I памаліўся Ęна Госпаду Богу свайму з чэрава кіта

Ì pamaliŭsâ Ęna Gospadu Bogu svajmu z čèrava kîta

3. і сказаў: "да Госпада заклікаў я ў смутку маім, - і Ęн пачуў мяне; з чэрава апраметнай я загаласіў, - і Ты пачуў голас мой.

ì skazaŭ: "da Gospada zaklikaŭ â ŭ smutku maïm, - ì Ęn pačuŭ mâne; z čèrava aprametnaj â zagalasiŭ, - ì Ty pačuŭ golas moj.

4. Ты ўкінуў мяне ў глыбіню, у сэрца мора, і патокі акружылі мяне, усе воды Твае і хвалі Твае праходзілі над мною.

Ty ŭkînuŭ mâne ŭ glybînú, u sèrca mora, ì patokì akružyli mâne, use vody Tvae ì hvalì Tvae prahodzìli nad mnoû.

5. I я сказаў: адкінуты я ад вачэй Тваіх, аднак я зноў убачу сьвяты храм Твой.

Ì â skazaŭ: adkînuty â ad vačèj Tvaih, adnak â znoŭ ubaču s'vâty hram Tvoj.

6. Абнялі мяне воды да душы маёй, бездань замкнула мяне; марскою травою абвіта была галава мая.

Abnâli mâne vody da dušy maëj, bezdan' zamknula mâne; marskoû travou abvîta byla galava maâ.

7. Да асновы гор я сышоў, зямля сваімі замкамі навек загарадзіла мяне; але Ты, Госпадзе Божа мой, душу маю выведзеш зь пекла.

Da asnovy gor â syšoŭ, zâmlâ svaimì zamkamì navek zagaradzìla mâne; ale Ty, Gospadze Boža moj, dušu maû vyvedzeš z' pekla.

8. Калі зьнемагла ўва мне душа мая, я ўспомніў пра Госпада, і малітва мая дайшла да Цябе, да храма сьвятога Твайго.

Kalì z'nemagla ŭva mne duša maâ, â ŭspomniŭ pra Gospada, ì malitva maâ dajšla da Câbe, da hrama s'vâtoga Tvajgo.

9. Пашаноўцы марных і фальшывых божышчаў пакінулі Мілажальнага свайго,

Pašanoŭcy marnyh i fal'syvyh božyščaŭ pakìnułi Milažał'naga svajgo,

10. а я голасам хвалы прынясу Табе ахвяру; што абяцаў, выканаю. У Госпада выратаваньне!"

a â golasam hvaly prynâsu Tabe ahvâru; što abâcaŭ, vykanaŭ. U Gospada vyratavan'ne!"

11. І сказаў Гасподзь кіту, і ён выкінуў Ёну на сушу.

Ì skazaŭ Gaspodz' kitu, i ën vykìnuŭ Ęnu na sušu.

3 Кіраўнік

1. І было слова Гасподняе Ёну другі раз:

Ì bylo slova Gaspodnâe Ęnu drugì raz:

2. устань, ідзі ў Нінэвію - горад вялікі і прапаведуй у ёй, што Я загадаў табе.

"ustan', idzi ŭ Nìnèviû - gorad vâlikì i prapaveduj u ëj, što Â zagadaŭ tabe".

3. І ўстаў Ёна і пайшоў у Нінэвію па слове Гасподнім; а Нінэвія была горад вялікі ў Бога, на тры дні хады.

Ì ŭstaŭ Ęna i pajšoŭ u Nìnèviû pa slove Gaspodnìm; a Nìnèviâ byla gorad vâlikì ŭ Boga, na try dni hady.

4. І пачаў Ёна хадзіць па горадзе, колькі можна прайсьці за адзін дзень, і прапаведаваў, кажучы: "яшчэ сорак дзён, - і Нінэвія будзе разбурана!"

Ì pačaŭ Ęna hadzìc' pa goradze, kol'kì možna prajs'ci za adzìn dzen', i prapavedavaŭ, kažučy: "âščè sorak dzën, - i Nìnèviâ budze razburana!"

5. І паверылі Нінэвіцяне Богу: і абвясьцілі пост і апрануліся ў вярэты, ад вялікага зь іх да малога.

Ì paveryli Nìnevîcâne Bogu: ì abvâs'cìli post ì apranulisâ ŭ vârety, ad vâlikaga z' ih da maloga.

6. Гэтае слова дайшло да цара Нінэвіі, - і ён устаў з трона свайго і зняў зь сябе царскае адзеньне сваё, і апрануўся ў вярэту і сеў на попеле,

Gètae slova dajšlo da cara Nìnevîi, - ì ěn ustaŭ z trona svajgo ì z'nâŭ z' sâbe carskae adzen'ne svaë, ì apranuŭsâ ŭ vâreту ì seŭ na popele,

7. і загадаў абвясцьціць і сказаць у Нінэвіі ад імя цара і вяльможаў ягоных, "каб ні людзі, ні быдла, ні валы, ні авечкі нічога ня елі, ні хадзілі на пашу, і вады ня пілі,

ì zagadaŭ abvâs'cìc' ì skazac' u Nìnevîi ad imâ cara ì vâl'možaŭ âgonyh, "kab nì lŭdzi, nì bydla, nì valy, nì avečkì ničoga nâ eli, nì hadzilì na pašu, ì vady nâ pìli,

8. і каб пакрытыя былі вярэтай людзі і быдла і моцна галасілі да Бога, і каб кожны адварнуўся ад ліхога шляху свайго ад гвалту рук сваіх.

ì kab pakrytyâ bylì vâretaj lŭdzi ì bydla ì mocna galasìli da Boga, ì kab kožny advârnuŭsâ ad lihoga šlâhu svajgo ad gvaltu ruk svaih.

9. Хто ведае, можа, яшчэ Бог умілажаліцца і ўхіліць ад нас полымны гнеў Свой, і мы не загінем".

Hto vedae, moža, âščè Bog umilazalìcca ì ŭhilic' ad nas polymny gneŭ Svoj, ì my ne zagìnem".

10. І ўбачыў Бог дзеі іхнія, што яны зьвярнулі ад ліхога шляху свайго, і пашкадаваў Бог за бедства, пра якое сказаў, што навядзе на іх, і не навёў.

Ì ŭbačyŭ Bog dzei ihniâ, što âny z'vârnulì ad lihoga šlâhu svajgo, ì paškadavaŭ Bog za bedstva, pra âkoe skazaŭ, što navâdze na ih, ì ne navëŭ.

4 Кіраўнік

1. Ёна моцна засмуціўся з гэтага і быў раздражнёны.

Ěna mocna zasmuciŭsâ z gètaga i byŭ razdražněny.

2. І маліўся ён Госпаду і сказаў: "о, Госпадзе! ці ж ня раз гэта казаў я, калі быў яшчэ ў краіне маёй? Таму я і пабег у Тарсіс, бо ведаў, што Ты - Бог добры і міласэрны, шматцярплівы і шматлітасьцівы, і шкадуеш за бедства.

Ĭ maliŭsâ ěn Gospadu i skazaŭ: "o, Gospadze! ci ž nâ raz gèta kazaŭ â, kali byŭ âščè ŭ kraine maěj? Tamu â i pabeg u Tarsis, bo vedaŭ, što Ty - Bog dobry i milasèrny, šmatcârplivŭ i šmatlitas'civŭ, i škadueš za bedstva.

3. І сёньня, Госпадзе, вазьмі душу маю ад мяне, бо лепей мне памерці, чым жыць".

Ĭ sěn'nâ, Gospadze, vaz'mi dušu maŭ ad mâne, bo lepej mne pamerci, čym žyc'".

4. І сказаў Гасподзь: "няўжо гэта засмуціла цябе так моцна?"

Ĭ skazaŭ Gaspodz': "nâŭžo gèta zasmucila câbe tak mocna?"

5. І выйшаў Ёна з горада і сеў з усходняга боку каля горада, і зрабіў сабе там намёт і сеў пад ім у цяні, каб убачыць, што будзе з горадам, і выйшаў Ёна з горада і сеў з усходняга боку каля горада, і зрабіў сабе там намёт і сеў пад ім у цяні, каб убачыць, што будзе з горадам,

6. І вырасьціў Гасподзь Бог расьліну, і яна паднялася над Ёнам, каб над галавою ягонай быў цень і каб выбавіць яго ад засмучэньня ягонага; Ёна вельмі ўзрадаваўся расьліне гэтай.

Ĭ vyras'ciŭ Gaspodz' Bog ras'lĭnu, i âna padnâlasâ nad Ěnam, kab nad galavou âgonaj byŭ cen' i kab vybavic' âgo ad zasmučěn'nâ âgonaga; Ěna

vel'mi ŭzradavaŭsâ ras'line gètaj.

7. І зрабіў Бог так, што на другі дзень з зарою чарвяк падтачыў расьліну, і яна засохла.

Ì zrabìŭ Bog tak, što na drugi dzen' z zaroû čarvâk padtačyŭ ras'línu, ì âna zasohla.

8. А калі ўзышло сонца, навёў Бог сьпякотны ўсходні вецер, і сонца пачало пячы галаву Ёны, так што ён знямог і прасіў сабе сьмерці і сказаў: "лепей мне памерці, чым жыць".

A kalì ŭzyšlo sonca, navëŭ Bog s'pâkotny ŭshodni vecer, ì sonca pačalo pâčy galavu Ěny, tak što ěn z'nâmog ì prasiŭ sabe s'merci ì skazaŭ: "lepej mne pamerci, čym žyc'".

9. І сказаў Бог Ёну: "няўжо так моцна засмуціўся ты за расьліну?" Ён сказаў: "вельмі засмуціўся, нават да сьмерці".

Ì skazaŭ Bog Ěnu: "nâŭžo tak mocna zasmuciŭsâ ty za ras'línu?" Ěn skazaŭ: "vel'mi zasmuciŭsâ, navat da s'merci".

10. Тады сказаў Гасподзь: "ты шкадуеш за расьліну, над якою ты не працаваў і якое не гадаваў, якая за адну ноч вырасла і за адну ж ноч і прапала:

Tady skazaŭ Gaspodz': "ty škadueš za ras'línu, nad âkoû ty ne pracavaŭ ì âkoe ne gadavaŭ, âkaâ za adnu noč vyrasla ì za adnu ŭ noč ì prapala:

11. Мне ці ж не пашкадаваць Нінэвіі, горада вялікага, у якім больш за сто дваццаць тысяч чалавек, якія ня ўмеюць адрозьніць правай рукі ад левай, і мноства быдла?"

Mne ci ŭ ne paškadavac' Ninèviì, gorada vâlikaga, u âkim bol'sh za sto dvaccac' tysâč čalavek, âkiâ nâ ŭmeûc' adroz'nic' pravaj rukì ad levaj, ì mnostva bydla?"

МІХЕЯ

1 Кіраўнік

1. Слова Гасподняе, якое было Міхею Марастыціну ў дні Ёатама, Ахаза і Эзэкіі, цароў Юдэйскіх, і якое адкрыта яму ў Самарыі і Ерусаліме.

Slova Gaspodnâe, âkoe bylo Miheû Marastycînu ů dni Ěatama, Ahaza i Ězèkîi, caroŭ Ŭdèjskih, i âkoe adkryta âmu ů Samaryi i Erusalîme.

2. Слухайце ўсе народы, уважай, зямля і ўсё, што напаўняе яе! Хай будзе Гасподзь Бог сьведка супроць вас, Госпадзе зь сьвятога храма Свайго!

Sluhajce ůse narody, uvažaj, zâmlâ i ůsë, što napaŭnâe âe! Haj budze Gaspodz' Bog s'vedka suproc' vas, Gospadze z' s'vâtoga hrama Svajgo!

3. Бо вось, Гасподзь выходзіць зь месца Свайго, сядзе і наступіць на вышыні зямлі,

Bo vos', Gaspodz' vyhodzic' z' mesca Svajgo, sydze i nastupic' na vyšyni zâmlî,

4. і горы растануць пад Ім, даліны распадуцца, як воск ад агню, як воды, што льюцца з урвішча.

i gory ristanuc' pad Ĭm, dalîny raspaducca, âk vosk ad agnû, âk vody, što l'ŭcca z urvišča.

5. Усё гэта - за грэшнасьць Якава, за грэх дому Ізраілевага. Ад каго грэшнасьць Якава? ці не ад Самарыі? Хто зладзіў вышыні ў Юдэі? ці не Ерусалім?

Usë gèta - za grèšnas'c' Âkava, za grèh domu Ĭzrailevaga. Ad kago

grěšnas'c' Ākava? cì ne ad Samaryi? Hto zladziŭ vyšynì ŭ Ūdèi? cì ne Erusalim?

6. За што зраблю Самарыю грудай руінаў у полі, месцам пад разьвядзеньне вінаграду; скіну ў даліну каменьне яе і агалю асновы яе.

Za što zrablŭ Samaryŭ grudaj ruinaŭ u poli, mescam pad raz'vâdzen'ne vînogradu; skînu ŭ dalînu kamen'ne âe i agalŭ asnovy âe.

7. Усе балваны яе будуць разьбіты і ўсе любадзейныя дары яе спалены будуць агнём, і ўсіх ідалаў яе аддам на разбурэньне, бо зь любадзейных дароў яна рабіла іх; на любадзейныя дары яны і будуць абернуты.

Use balvany âe buduc' raz'bity i ŭse lûbadzejnyâ dary âe spaleny buduc' agnëm, i ŭsîh idalaŭ âe addam na razburèn'ne, bo z' lûbadzejnyh daroŭ âna rabila ih; na lûbadzejnyâ dary âny i buduc' abernuty.

8. За гэта я буду плакаць і галасіць, буду хадзіць як абрабаваны і аголены, выць, як шакалы, і плакаць, як страўсы,

Za gèta â budu plakac' i galasic', budu hadzic' âk abrabavany i agoleny, vyc', âk šakaly, i plakac', âk straŭsy,

9. бо балючае паражэньне яе, дайшло да Юды, дасягнула нават да брамы народу майго, да Ерусаліма.

bo balûčae paražèn'ne âe, dajšlo da Ūdy, dasâgnula navat da bramy narodu majgo, da Erusalîma.

10. Не абвяшчайце пра гэта ў Гэце, ня плачце там уголас; а ў селішчы Офра пакрый сябе попелам.

Ne abvâščajce pra gèta ŭ Gèce, nâ plačce tam ugolas; a ŭ seliščy Ofra pakryj sâbe popelam.

11. Перасяляйцеся, жыхаркі Шафіра, сорамна аголеныя; не ўцячэ і тая, што жыве ў Цаане; плач у селішчы Эцаль ня дасьць вам спыніцца ў ім.

Perasâlâjcesâ, žyharkì Šafira, soramna agolenyâ; ne ũcâcè ì taâ, što žyve ũ Caane; plač u seliščy Êcal' nâ das'c' vam spynicca ũ ìm.

12. Бядуе па сваім дабры жыхарка Мароты, бо сышло бедства ад Госпада да брамы Ерусаліма.

Bâdue pa svaim dabry žyharka Maroty, bo syšlo bedstva ad Gospada da bramy Erusalima.

13. Запрагай у калясьніцу борздых, жыхарка Лахіса; ты - пачатак грэху дачкі Сіёнавай, бо ў цябе паявіліся злачынствы Ізраіля.

Zapragaj u kalâs'nicu borzdyh, žyharka Lahisa; ty - pačatak grèhu dački Siënavaj, bo ũ cêbe paâvilisâ zlačynstvy Ìzrailâ.

14. Таму ты пасылаць будзеш дары ў Марэшэт-Гэт; але селішчы Ахзіва будуць падманам царам Ізраілевым.

Tamu ty pasylac' budzeš dary ũ Marèšèt-Gèt; ale seliščy Ahziva buduc' padmanam caram Ìzrailevym.

15. Яшчэ нашчадка прывядуць да цябе, жыхарка Марэша; ён пройдзе да Адалама, славы Ізраіля.

Âščè naščadka pryvâduc' da cêbe, žyharka Marèša; ën projdze da Adalama, slavy Ìzrailâ.

16. Здымі зь сябе валасы, астрыжыся, смуткуючы па пяшчотналюбасных сынах тваіх; пашыры дзеля іх лысіну, як у лінялага арла, бо яны пераселены будуць ад цябе.

Zdymi z' sâbe valasy, astryžysâ, smutkuûčy pa pâščotnalûbasnyh synah tvaih; pašyry dzelâ ih lysinu, âk u linâlaga arla, bo âny peraseleny buduc' ad cêbe.

2 Кіраўнік

1. Гора тым, якія намышляюць беззаконьне і на ложках сваіх прыдумваюць зладействы, якія ўчыняюць раніцай на сьвітаныні, бо ёсьць у руцэ ў іх сіла!

Gora tym, âkiâ namyšlâûc' bezzakon'ne i na ložkah svaih pryдумvaûc' zladzejstvy, âkiâ ўčynâûc' ranicaj na s'vitan'ni, bo ës'c' u rucè ў ih sila!

2. Захочуць палёў, і бяруць іх сілаю, дамоў - і адбіраюць іх; абіраюць чалавека і яго дом, мужа і яго спадчыну.

Zahočuc' palëŭ, i bâruc' ih silaŭ, damoŭ - i adbiraûc' ih; abiraûc' čalaveka i âgo dom, muža i âgo spadčynu.

3. Таму так кажа Гасподзь: вось, я намышляю навесьці на гэты род такое бедства, якога вы ня скінеце з шыі вашай, і ня будзеце хадзіць выпрастаўшыся; бо гэта час ліхі.

Tamu tak kaža Gaspodz': vos', â namyšlâû naves'ci na gèty rod takoe bedstva, âkoga vy nâ skinece z šyi vašaj, i nâ budzece hadzic' vyprastaŭšysâ; bo gèta čas lihì.

4. У той дзень скажуць пра вас прытчу, і будуць плакаць горкімі слязьмі і казаць: "мы зусім спустошаныя! доля народу майго аддадзена іншым; як вернецца да мяне! палі нашыя ўжо разьдзелены іншапляменцамі".

U toj dzen' skažuc' pra vas prytču, i buduc' plakac' gorkimi s'lâz'mi i kazac': "my zusim spustošanyâ! dolâ narodu majgo addadzena inšym; âk vernecca da mâne! pali našyâ ўžo raz'dzeleny inšaplâmencami".

5. Таму ня будзе ў цябе нікога, хто кінуў бы жэрабя для вымярэння на сходзе перад Госпадам.

Tamu nâ budze ў câbe nikoga, hto kинуŭ by žèrabâ dlâ vymârèn'nâ na

shodze perad Gospadam.

6. Не прарочце, прарокі; не прарочце ім, каб не спасьцігла вас няслава.

Ne praročce, praroki; ne praročce im, kab ne spas'cigla vas nâslava.

7. О, той, хто называе сябе домам Якава! Хіба ж паменшыўся дух

Гасподні? ці такія дзеянні Яго? ці не дабратворныя словы мае таму,

хто дзее справядліва?

O, toj, hto nazyvae sâbe domam Âkava! Hiba Ź pamenšyŷsâ duh Gaspodni?

ci takiâ dzeân'ni Âgo? ci ne dabratvornyâ slovy mae tamu, hto dzee

spravâdliva?

8. А народ, які быў раней Маім, паўстаў як вораг, і вы адбіраеце як

верхнюю так і споднюю вопратку ў тых, што праходзяць мірна, хто

адварочваецца ад вайны.

A narod, âki byŷ ranej Maïm, paŷtaŷ âk vorag, i vy adbïraece âk verhnûû

tak i spodnûû vopratku ŷ tyh, što prahodzâc' mïrna, hto advaročvaecca ad

vajny.

9. Жанчын народу Майго вы выганяеце з прыёмных дамоў іхніх; у

дзяцей іхніх вы назаўсёды адбіраеце акрасу Маю.

Žančyn narodu Majgo vy vyganâece z pryëmnyh damoŷ ihnih; u dzâcej

ihnih vy nazaŷsëdy adbïraece akrasu Maû.

10. Устаньце і адыдзеце, бо краіна гэтая ня ёсьць месца спакою; за

нячыстасьць яна будзе спустошана і пры тым жорсткім

спусташэньнем.

Ustan'ce i adydzece, bo kraina gëtaâ nâ ës'c' mesca spakoû; za nâčystas'c'

âna budze spustošana i pry tym Źorstkim spustašën'nem.

11. Калі б які-небудзь ветрагон выдумаў ману і сказаў: "я буду

прапаведаваць табе пра віно і сікеру", дык ён і быў бы заўгодным

прапаведнікам гэтаму народу.

Kali b âki-nebudz' vetragon vydumaŭ manu i skazaŭ: "â budu prapavedavac' tabe pra vino i sikeru", dyk ên i byŭ by zaŭgodnym prapevednikam gêtamu narodu.

12. Абавязкова зьбяру ўсяго цябе, Якаве, абавязкова злучу рэшткі Ізраіля, спалучу іх у адно, як авечак у Васоры, як статак у авечай кашары; зашумяць яны ад шматлюдства.

Abavâzkova z'bâru ŭsâgo câbe, Âkave, abavâzkova zluču rèštki Ìzrailâ, spaluču ih u adno, âk avečak u Vasory, âk statak u avečaj kašary; zašumâc' âny ad šmatlûdstva.

13. Перад імі пойдзе разбуральнік муроў; яны зьнішчаць перашкоды, увойдуць праз браму і выйдуць празь яе, і цар іхні пойдзе перад імі, а на чале іх - Гасподзь.

Perad imi pojdze razbural'nik muroŭ; âny z'niščac' peraškody, uvojduc' praz bramu i vyjduc' praz' âe, i car ihni pojdze perad imi, a na čale ih - Gaspodz'.

3 Кіраўнік

1. І сказаў я: слухайце, галовы Якава і князі дома Ізраілевага: ці ж ня вам трэба ведаць праўду?

Ì skazaŭ â: sluhajce, galovy Âkava i knâzi doma Ìzrailevaga: ci ž nâ vam trèba vedac' praŭdu?

2. А вы ненавідзіце добрае і любіце ліхое; лупіце зь іх скуру іхнюю і плоць з касьцей іхніх,

A vy nenavidzice dobrae i lûbice lihoe; lupice z' ih skuru ihnúû i ploc' z kas'cej ihnih,

3. ясьце плод народу Майго і лупіце зь іх скуру іхнюю, а косьці іх ламаеце і крышыце як бы ў горшчык, і плоць - як бы ў кацёл.

âs'ce plod narodu Majgo i lupice z' ih skuru i hnûû, a kos'ci ih lamaece i kryšyce âk by ŭ gorščyk, i ploc' - âk by ŭ kacël.

4. I будуць яны заклікаць да Госпада, але Ён не пачуе іх і схавае аблічча Сваё ад іх на той час, як яны зладзейнічаюць.

Ì buduc' âny zaklikac' da Gospada, ale Ęn ne pačue ih i shavae abličča Svaë ad ih na toj čas, âk âny zladzejničauć'.

5. Так казаў Гасподзь на прарокаў, якія ўводзяць у аблуду народ Мой, якія грызучь зубамі сваімі - і прапаведуюць мір, а хто нічога не кладзе ім у рот, супроць таго абвяшчаюць вайну.

Tak kazaŭ Gaspodz' na prarokaŭ, âkiâ ŭvodzâc' u abludu narod Moj, âkiâ gryzuc' zubami svaimi - i prapaveduûc' mir, a hto ničoga ne kladze im u rot, suproc' tago abvâščaûc' vajnu.

6. Таму ноч будзе вам замест уявы і цемра - замест прадказаньняў; зойдзе сонца над прарокамі і пацямнее дзень над імі.

Tamu noč budze vam zamest uâvy i cemra - zamest pradkazan' nâŭ; zojdzje sonca nad prarokami i pacâmnee dzen' nad imi.

7. I пасаромеюцца празорліўцы, і пасаромленыя будуць варажбіты, і замкнуць вусны свае ўсе яны, таму што ня будзе адказу ад Бога.

Ì pasaromeûcca prazorliŭcy, i pasaromlenyâ buduc' varažbity, i zamknuc' vusny svae ŭse âny, tamu što nâ budze adkazu ad Boga.

8. А я напоўнены сілаю Духа Гасподняга, праўды і цьвёрдасьці, каб выказаць Якаву злачынства яго і Ізраілю - грэх ягоны.

A â napoŭneny silaŭ Duha Gaspodnâga, praŭdy i c'vërdas'ci, kab vykazac' Âkavu zlačynstva âgo i Ęzrailŭ - grèh âgony.

9. Слухайце ж гэта, галовы дому Якаўлевага і князі дому Ізраілевага, якія грэбуюць правасудзьдзем і скрыўляюць усё простае,

Sluhajce ž gèta, galovy domu Âkaŭlevaga i knâzi domu Ęzrailevaga, âkiâ

grèbuûc' pravasudz'dzem ì skryŭlâûc' usë prostae,

10. будуюць Сіён крывёю і Ерусалім - няпраўдаю!

buduûc' Siën kryvěû ì Erusalim - nâpraŭdaû!

11. Галовы яго судзяць за дарункі і сьвятары яго вучаць за плату і прарокі яго прадказваюць за грошы, а тым часам абапіраюцца на Госпада, кажучы: "ці не сярод вас Гасподзь? Не спасьцігне нас бяда!"

Galovy âgo sudzâc' za darunki ì s'vâtary âgo vučac' za platu ì praroki âgo pradkazvaûc' za grošy, a tym časam abapiraûcca na Gospada, kažučy: "ci ne sârod vas Gaspodz'? Ne spas'cigne nas bâda!"

12. Таму за вас Сіён узараны будзе як поле, і Ерусалім зробіцца грудай руінаў, і гара дома гэтага будзе лясістым пагоркам.

Tamu za vas Siën uzarany budze âk pole, ì Erusalim zrobicca grudaj ruinaŭ, ì gara doma gètaga budze lâsistym pagorkam.

4 Кіраўнік

1. І будзе ў апошнія дні: гара дома Гасподняга пастаўлена будзе на чале гор і ўзвысіцца над пагоркамі, і пацякуць да яе народы.

Ì budze ŭ apošniâ dni: gara doma Gaspodnâga pastaŭlena budze na čale gor ì ŭzvysicca nad pagorkami, ì pacâkuc' da âe narody.

2. І пойдучь многія народы і скажуць: "прыйдзеце, і ўзыдзем на гару Гасподнюю і ў дом Бога Якаўлевага, - і Ён навучыць нас шляхам Сваім, і будзем хадзіць па сьцежках Ягоных; бо ад Сіёна выйдзе закон і слова Гасподняе - зь Ерусаліма.

Ì pojduc' mnogiâ narody ì skažuc': "pryjdzece, ì ŭzydzem na garu Gaspodnûû ì ŭ dom Boga Âkaŭlevaga, - ì Ęn navučyc' nas šlâham Svaim, ì budzem hadzic' pa s'cežkah Âgonyh; bo ad Siëna vyjdze zakon ì slova

Gaspodnâe - z' Erusalîma.

3. I будзе Ён судзіць многія народы і выкрые многія плямёны ў далёкіх краінах; і перакуюць яны мечы свае на аралы і дзіды свае - на сярпы; не падыме народ на народ меча, і ня будуць болей вучыцца ваяваць,
Ì budze Ён sudzic' mnogîâ narody ì vykrye mnogîâ plâmëny ũ dalëkih krainah; ì perakuûc' âny mečy svae na araly ì dzidy svae - na sârpy; ne padyme narod na narod meča, ì nâ buduc' bolej vučycsa vaâvac',

4. але кожны будзе сядзець пад сваёю вінаграднаю лазою і пад сваёю смакоўніцай, і ніхто ня будзе палохаць іх, бо вусны Госпада Саваофа вымавілі гэта.

ale kožny budze sâdzec' pad svaëû vînogradnaû lazoû ì pad svaëû smakoŭnicaj, ì nihto nâ budze palohac' ih, bo vusny Gospada Savaofa vymavîli gëta.

5. Бо ўсе народы ходзяць, кожны - у імя свайго бога; а мы будзем хадзіць у імя Госпада Бога нашага вавек".

Bo ũse narody hodzâc', kožny - u imâ svajgo boga; a my budzem hadzic' u imâ Gospada Boga našaga vavek".

6. У той дзень, кажа Гасподзь, зьбяру кульгавае і спалучу разагнанае і тых, на каго я навёў бедства.

U toj dzen', kaža Gaspodz', z'bâru kul'gavae ì spaluču razagnanae ì tyh, na kago â navëŭ bedstva.

7. I зраблю кульгавае астаткам і далёка расьсеянае моцным народам, і Гасподзь будзе валадарыць над імі на гары Сіёне ад сёння і давеку.

Ì zrablû kul'gavae astatkam ì dalëka ras'seânae mocnym narodam, ì Gaspodz' budze valadaryc' nad imi na gary Siëne ad sën'nâ ì daveku.

8. А ты, вежа статку, пагорак дачкі Сіёна! да цябе прыйдзе і вернецца ранейшае ўладарства, царства - да дачок Ерусаліма.

A ty, veža statku, pagorak dački Siëna! da câbe pryjdzje ì vernecca ranejšae ŭladarstva, carstva - da dačok Erusalima.

9. Дзеля чаго ж ты сёньня так голасна лямантуеш? Хіба няма ў цябе цара? Альбо ня стала ў цябе дарадцы, што цябе схапілі пакуты, як парадзіху?

Dzelâ čago ž ty sën'nâ tak golasna lâmantueš? Hiba nâma ŭ câbe cara? Al'bo nâ stala ŭ câbe daradczy, što câbe shapilì pakuty, âk paradzihu?

10. Пакутуй і ўбольвайся мукамі, дачка Сіёна, як парадзіха, бо сёньня ты выйдзеш з горада і будзеш жыць у полі і дойдзеш да Вавілона. Ты будзеш vyratavana, там адкупіць цябе Гасподзь ад рукі ворагаў тваіх. Pakutuj ì ŭbol'vajsâ mukami, dačka Siëna, âk paradziha, bo sën'nâ ty vyjdzješ z gorada ì budžeš žyc' u poli ì dojdžeš da Vavilona. Ty budžeš vyratavana, tam adkupic' câbe Gaspodz' ad ruki voragaŭ tvaïh.

11. А цяпер сабраліся супроць цябе многія народы і кажуць: "хай будзе яна апаганена, і хай нагледзіцца вока нашае на Сіён!"

A câper sabralisâ suproc' câbe mnogîâ narody ì kažuc': "haj budze âna apaganena, ì haj nagledzicca voka našae na Siën!"

12. Але яны ня ведаюць думак Гасподніх і не разумеюць парады Ягонаі, што Ён сабраў іх як снапы на гумно.

Ale âny nâ vedauc' dumak Gaspodnih ì ne razumeuc' parady Ágonaj, što Ęn sabraŭ ih âk snapy na gumno.

13. Устань і малаці, дачка Сіёна; бо Я зраблю рог твой жалезным і капыты твае зраблю меднымі, - і скрышыш многія народы і прысьвеціш Госпаду здабыткі іхнія і багацці іхнія Ўладару ўсёй зямлі.

Ustan' ì malaci, dačka Siëna; bo Â zrablû rog tvoj žaleznyim ì kapyty tvae zrablû mednymì, - ì skryšyš mnogîâ narody ì prys'veciš Gospadu zdabytki ihniâ ì bagaccì ihniâ Ŭladaru ŭsëj zâmlì.

5 Кіраўнік

1. Цяпер узбурся, дачка полчышчаў: абкладзі нас аблогаю, трысьцінаю біцьмуць па шчацэ судзьдзю Ізраілевага.

Câper uzbursâ, dačka polčyščaŭ: abkladzi nas ablogaŭ, trys'cinaŭ bic'muc' pa ščacè sudz'dzû Ìzrailevaga.

2. І ты, Віфляеме - Эфрата, ці ж малы ты сярод тысячаў Юдавых? зь цябе пойдзе Мне Той, Які павінен быць Валадаром у Ізраілі, і Якога паходжаньне з пачатку, ад дзён вечных.

Ì ty, Viplâeme - Èfrata, ci ž maly ty sârod tysâčaŭ Ûdavyh? z' câbe pojdze Mne Toj, Âki pavînen byc' Valadarom u Ìzraili, i Âkoga pahodžan'ne z pačatku, ad dzën večnyh.

3. Таму Ён пакіне іх да часу, пакуль ня родзіць тая, што мае радзіць; тады вернуцца да сыноў Ізраіля і пазасталыя браты іхнія.

Tamu Ęn pakîne ih da času, pakul' nâ rodzic' taâ, što mae radzic'; tady vernucca da synoŭ Ìzrailâ i pazastalyâ braty ihniâ.

4. І стане Ён, і будзе пасьвіць у сіле Гасподняй, у велічы імя Госпада Бога Свайго і яны будуць жыць бясьпечна, бо тады Ён будзе вялікі да краёў зямлі.

Ì stane Ęn, i budze pas'vic' u sile Gaspodnâj, u veličy imâ Gospada Boga Svajgo i âny buduc' žyc' bâs'pečna, bo tady Ęn budze vâlikì da kraëŭ zâmlì.

5. І будзе Ён - мір. Калі Асур прыйдзе ў нашу зямлю і ўступіць у нашыя харомы, мы выставім супроць яго сем пастыраў і восем князёў.

Ì budze Ęn - mìr. Kalì Asur pryjdze ũ našuŭ zâmlû i ũstupic' u našyâ haromy, my vystavim suproc' âgo sem pastyraŭ i vosem knâzëŭ.

6. І будуць яны пасьвіць зямлю Асура мячом і зямлю Нэмврода ў самай

браме яе, і вось Ён выбавіць ад Асура, калі той прыйдзе ў зямлю нашу і калі ўступіць у межы нашыя.

Ì buduc' âny pas'vic' zâmlû Asura mâčom ì zâmlû Nèmvroda ũ samaj brame âe, ì vos' Ęn vybavic' ad Asura, kalì toj pryjdzje ũ zâmlû našuû ì kalì ũstupic' u mežy našyâ.

7. І будзе астатак Якава сярод многіх народаў як раса ад Госпада, як зліва на траву, і ён ня будзе залежаць ад чалавека і пакладацца на сыноў Адамавых.

Ì budze astatak Ākava sârod mnogih narodaŭ âk rasa ad Gospada, âk z'liva na travu, ì ěn nâ budze zaležac' ad čalaveka ì pakladacca na synoŭ Adamavyh.

8. І будзе астатак Якаваў паміж народамі, сярод многіх плямёнаў, як леў - сярод зьвяроў лясных, як ільвяня - сярод статку авечак, які, калі выступіць, дык топча і рве, і ніхто не ўратуе ад яго.

Ì budze astatak Ākavaŭ pamiž narodami, sârod mnogih plâmënaŭ, âk leŭ - sârod z'vâroŭ lâsnyh, âk il'vânâ - sârod statku avečak, âkì, kalì vystupic', dyk topča ì rve, ì nihto ne ũratue ad âgo.

9. Падымецца рука твая над ворагамі тваімі, і ўсе непрыяцелі твае будуць вынішчаны.

Padymecca ruka tvaâ nad voragami tvaïmi, ì ũse nepryâceli tvae buduc' vyniščany.

10. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь: знішчу коней тваіх з асяродзьдзя твайго і знішчу калясьніцы твае,

Ì budze ũ toj dzen', kaža Gaspodz': z'nišču konej tvaïh z asârodz'dzâ tvajgo ì z'nišču kalâs'nicy tvae,

11. вынішчу гарады ў зямлі тваёй, і разбуру ўсе ўмацаваньні твае;

vynišču garady ũ zâmli tvaëj, ì razburu ũse ũmacavan'ni tvae;

12. і вырву чарадзеісты з рукі тваёй, і варажбітоў па аблоках ня будзе ў цябе;

ì vyrvu čaradzejstvy z ruki tvaëj, ì varažbitoŭ pa ablokah nâ budze ŭ câbe;

13. знішчу балваноў тваіх і ідалаў з асяродзьдзя твайго, - і ня будзеш больш пакланяцца вырабам рук тваіх;

z'nišču balvanoŭ tvaïh ì idalaŭ z asârodz'dzâ tvajgo, - ì nâ budzeš bol'sh paklanâcca vyrabam ruk tvaïh;

14. выкараню з асяродзьдзя твайго сьвяшчэнныя гаі твае і спустошу гарады твае.

vykaranû z asârodz'dzâ tvajgo s'vâščènnnyâ gai tvae ì spustošu garady tvae.

15. І ўчыню ў гневе і абурэньні помсту над народамі, якія будуць непаслухмяныя.

Ì ŭčynû ŭ gneve ì aburèn'ni pomstu nad narodami, âkiâ buduc' nepasluhmânyâ.

6 Кіраўнік

1. Слухайце, што кажа Гасподзь; устань, судзіся перад гарамі, і пагоркі няхай чуюць голас твой!

Sluhajce, što kaža Gaspodz'; ustan', sudzisë perad garami, ì pagorki nâhaj čuûc' golas tvoj!

2. Слухайце, горы, суд Гасподні, і вы, цвёрдыя асновы зямлі, бо ў Госпада - суд з народамі Сваім, і зь Ізраілем Ён спаборнічае.

Sluhajce, gory, sud Gaspodni, ì vy, c'vërдыâ asnovy zâmlì, bo ŭ Gospada - sud z narodam Svaim, ì z' Ìzrailem Ęn spaborničae.

3. Народзе мой! што зрабіў Я табе і чым абцяжарваў цябе? адказвай Мне.

Narodze moj! što zrabïŭ Â tabe i čym abcâžarvaŭ câbe? adkazvaj Mne.

4. Я вывеў цябе зь зямлі Егіпецкай і выкупіў цябе з дома рабства і паслаў перад табою Майсея, Арона і Марыям.

Â vyveŭ câbe z' zâmlì Egipeckaj i vykupïŭ câbe z doma rabstva i paslaŭ perad taboŭ Majseâ, Arona i Maryâm.

5. Народзе Мой! успомні, што намышляў Валак, цар Маавіцкі, і што адказваў яму Валаам, сын Вэораў і што рабілася ад Сітыма да Галгалаў, каб спазнаць табе праведня дзеі Гасподнія.

Narodze Moj! uspomni, što namyšlâŭ Valak, car Maavicki, i što adkazvaŭ âmu Valaam, syn Vèoraŭ i što rabilasâ ad Sityma da Galgalaŭ, kab spaznac' tabe pravednâ dzei Gaspodniâ.

6. "З чым стаць мне перад Госпадам, пакланіцца перад Богам Нябесным? Ці стаць перад Ім з цэласпаленьнямі, зь цялятамі-аднагодкамі?"

"Z čym stac' mne perad Gospadam, paklanicca perad Bogam Nâbesnym? Cì stac' perad Ìm z cèlaspalen'nâmi, z' câlâtami-adnagodkami?"

7. Але ці можна дагадзіць Госпаду тысячамі бараноў альбо безьлічнымі патокамі алею? Ці ж бо дам Яму першынца майго за злачынства маё і плод чэрава майго - за грэх душы маёй?"

Ale cì možna dagadzic' Gospadu tysâčami baranoŭ al'bo bez'ličnymi patokami aleŭ? Cì ž bo dam Âmu peršynca majgo za zlačynstva maë i plod čèrava majgo - za grèh dušy maëj?"

8. О, чалавеча! сказана табе, што - дабро, і чаго патрабуе ад цябе Гасподзь: дзейнічаць справядліва, любіць справы міласэрнасьці і пакорнамудра хадзіць перад Богам тваім.

O, čalaveča! skazana tabe, što - dabro, i čago patrabue ad câbe Gaspodz': dzejničac' spravâdliva, lûbic' spravy milasèrnas'ci i pakornamudra hadzic'

perad Bogam tvaim.

9. Голас Госпада кліча да горада, і мудрасьць нямеє перад іменем Тваім: слухайце жазло і Таго, хто паставіў яго.

Golas Gospada kliča da gorada, i mudras'c' nâmee perad imem Tvaim: sluhajce žazlo i Tago, hto pastaviŭ âgo.

10. Ці не знаходзяцца і цяпер у доме ў бязбожнага скарбы бязбожнасьці і паменшаная мера, агідная?

Ci ne znahodzâcca i câper u dome ŭ bâzbožnaga skarby bâzbožnas'ci i pamenšanaâ mera, agidnaâ?

11. Ці магу я быць чысты з вагамі няправільнымі і з падманнымі гірамі ў торбе?

Ci magu â byc' čysty z vagami nâpravil'nymi i z padmannymi girami ŭ torbe?

12. Так і гэтак багацеі яго поўныя няпраўды, і жыхары яго кажуць ману, і язык іхні ёсьць падман у вуснах іхніх,

Tak i gètak bagacei âgo poŭnyâ nâpraŭdy, i žyhary âgo kažuc' manu, i âzyk ihni ës'c' padman u vusnah ihnih,

13. дык і Я нявылечна ўражу цябе спусташэньнем за грахі твае.

dyk i Â nâvylečna ŭražu câbe spustašèn'nem za grahi tvae.

14. Ты будзеш есьці - і ня будзеш сыты; пустата будзе ўсярэдзіне ў цябе; будзеш ашчаджаць, але не ашчадзіш, а што ашчадзіш, тое аддам мечу.

Ty budzeš es'ci - i nâ budzeš syty; pustata budze ŭsârèdzine ŭ câbe; budzeš aščadžac', ale ne aščadziš, a što aščadziš, toe addam meču.

15. Будзеш сеяць, а жаць ня будзеш; будзеш чавіць алівы - і ня будзеш умашчвацца алеем; начавіш вінаграднага соку, а віна піць ня будзеш.

Budzeš seâc', a žac' nâ budzeš; budzeš čavic' alivy - i nâ budzeš umaščvacca aleem; načaviš vînagradnaga soku, a vîna pic' nâ budzeš.

16. Захаваліся ў вас звычайі Аўрамія і ўсе справы дому Ахававага, і вы робіце паводле парадаў іхніх; і аддам Я цябе спусташэнню і жыхароў тваіх - пасьмяянню, і вы панесяце нагану народу Майго.

Zahavalisâ ŭ vas zvyčai Aŭramiâ i ŭse spravy domu Ahavavaga, i vy robice pavodle paradaŭ ihnih; i addam Â câbe spustašè'nû i žyharoŭ tvaìh - pas'mâân'nû, i vy panesâce naganu narodu Majgo.

7 Кіраўнік

1. Гора мне! бо са мною цяпер - як пасья збору летніх пладоў, як пасья збору вінаграду: ніводнай ягадзіны на ежу, ні сьпелага плоду, якога жадае душа мая.

Gora mne! bo sa mnoŭ câper - âk pas'lâ zboru letnih pladoŭ, âk pas'lâ zboru vinogradu: nivodnaj âgadziny na ežu, ni s'pelaga plodu, âkoga žadae duša maâ.

2. Ня стала міласэрных на зямлі, няма праўдзівых сярод людзей; усе куюць змусты, каб праліваць кроў; кожны ставіць на брата свайго сетку.

Nâ stala milasèrnyh na zâmlì, nâma praŭdzivyh sârod lûdzej; use kuûc' zmusty, kab pralivac' kroŭ; kožny stavic' na brata svajgo setku.

3. Рукі іхнія павернуты на тое, каб умець рабіць ліха; начальнік патрабуе дарункаў, і судзьдзя судзіць за хабар, а вяльможы выказваюць благія хаценьні душы сваёй і перакручваюць справу.

Rukì ihniâ pavernuty na toe, kab umec' rabic' liha; načal'nik patrabue darunkaŭ, i sudz'dzâ sudzic' za habar, a vâl'možy vykazvaûc' blagiâ hacen'ni dušy svaëj i perakručvaûc' spravu.

4. Лепшы зь іх - як цёрн і справядлівы - горшы за калючы плот. Дзень

узвьяшчальнікаў Тваіх, адведзіны Твае настаюць; сёньня спасьцігне іх бянтэжа.

Lepšy z' ih - âk cĕrn ì spravâdlivyy - goršy za kalûčy plot. Dzen' uz'vâščal'nikaŭ Tvaih, advedziny Tvae nastaûc'; sĕn'nâ spas'cigne ih bântèža.

5. Ня верце сябру, не пакладайцеся на прыяцеля; ад той, што ляжыць на ўлоньні тваім, ахоўвае дзьверы вуснаў тваіх.

Nâ verce sâbru, ne pakladajcesâ na pryâcelâ; ad toj, što lâžyc' na ŭlon'ni tvaïm, ahoŭvae dz'very vusnaŭ tvaih.

6. Бо сын ганьбуе бацьку, дачка паўстае супроць маці, нявестка - супроць сьвякрові сваёй; ворагі чалавека - хатнія ягоныя.

Bo syn gan'bue bac'ku, dačka paŭstae suproc' maci, nâvestka - suproc' s'vâkrovi svaëj; voragi čalaveka - hatniâ âgonyâ.

7. А я буду глядзець на Госпада, спадзявацца на Бога выратаваньня майго: Бог мой пачуе мяне.

A â budu glâdzec' na Gospada, spadzâvacca na Boga vyratavan'nâ majgo: Bog moj pačue mâne.

8. Ня радуйся дзеля мяне, непрыяцелька мая! хоць я ўпаў, але ўстану; хоць я ў змроку, але Гасподзь сьвятло мне.

Nâ radujsâ dzelâ mâne, nepryâcel'ka maâ! hoc' â ŭpaŭ, ale ŭstanu; hoc' â ŭ zmroku, ale Gaspodz' s'vâtlo mne.

9. Гнеў Гасподні я буду несцьці, бо зграшыў перад Ім, пакуль Ён ня вырашыць справы маёй і ня ўчыніць суд над мною; тады Ён выведзе мяне на сьвятло, і я ўбачу праўду Ягоную.

Gneŭ Gaspodni â budu nes'ci, bo zgrašyŭ perad Ìm, pakul' Ęn nâ vyašyc' spravy maëj ì nâ ŭčynic' sud nad mnoû; tady Ęn vyyvâdze mâne na s'vâtlo, ì â ŭbaču praŭdu Ágonuû.

10. І ўгледзіць гэта непрыяцелька мая, і сорам пакрые яе, якая казалася мне: "дзе Гасподзь Бог твой?" Нагледзяцца на яе вочы мае, як яна будзе тапаная быццам бруд на вуліцах.

Ì ŭgledzic' gèta nepryâcel'ka maâ, ì soram pakrye âe, âkaâ kazala mne: "dze Gaspodz' Bog tvoj?" Nagledzâcca na âe voçy mae, âk âna budze taptanaâ byccam brud na vulicah.

11. У дзень збудавання сьценаў тваіх - у гэты дзень аддаліцца вызначэньне.

U dzen' zbudavan'nâ s'cenaŭ tvaih - u gèty dzen' addalicca vyznačèn'ne.

12. У той дзень прыйдуць да цябе з Асірыі і гарадоў Егіпецкіх, і ад Егіпта да ракі Еўфрата, і ад мора да мора, і ад гары да гары.

U toj dzen' pryjduc' da câbe z Asiryi ì garadoŭ Egipeckih, ì ad Egipta da raki Eŭfrata, ì ad mora da mora, ì ad gary da gary.

13. А зямля тая будзе пустыняю за віну жыхароў яе, за плады дзеяў іхніх.

A zâmlâ taâ budze pustynâû za vînu žyharoŭ âe, za plady dzeâŭ ihnih.

14. Пасьві народ Твой жазлом Тваім, авечак спадчыны Тваёй, якія жывуць самотна ў лесе сярод Карміла; хай пасьвяцца яны на Васане і Галаадзе, як у дні старадаўнія!

Pas'vi narod Tvoj žazlom Tvaim, avečak spadčyny Tvaëj, âkiâ žyvuc' samotna ŭ lese sârod Karmila; haj pas'vâcca âny na Vasane ì Galaadze, âk u dni staradaŭniâ!

15. Як у дні зыходу твайго зь зямлі Егіпецкай, яўлю яму дзівосныя дзеі.

Âk u dni zyhodu tvajgo z' zâmlì Egipeckaj, âŭlû âmu dzivosnyâ dzei.

16. Убачаць гэты народы і пасаромеюцца пры ўсёй магутнасці сваёй: пакладуць руку на вусны, вушы іх зрабяцца глухімі;

Ubačac' gèta narody ì pasaromeŭcca pry ŭsëj magutnas'ci svaëj: pakladuc'

ruku na vusny, vušy ih zrobâcca gluhimi;

17. будуць лізаць пыл, як зьмяя, як чэрві зямныя выпаўзуць яны з
умацаваньяў сваіх; збаяцца Госпада Бога нашага, і збаяцца Цябе.

*buduc' lizac' pyl, âk z'mââ, âk čèrvì zâmnnyâ vupaŭzuc' âny z umacavan'nâŭ
svaih; zbaâcca Gospada Boga našaga, i zbaâcca Câbe.*

18. Хто Бог, як Ты, Які выбачаеш беззаконьне і не залічваеш
злачынствы астатку спадчыны Тваёй? ня вечна гневаецца Ён, бо
любіць літаваць.

*Hto Bog, âk Ty, Âkì vybačaeš bezzakon'ne i ne zaličvaeš zlačynstvy astatku
spadčyny Tvaëj? nâ večna gnevaecca Ęn, bo lûbic' litavac'.*

19. Ён зноў умілажаліцца з нас, загладзіць беззаконьні нашыя. Ты
ўкінеш у багну марскую ўсе грахі нашыя.

*Ęn znoŭ umiłažalicca z nas, zagladzic' bezzakon'ni našyâ. Ty ŭkineš u bagnu
marskuŭ ŭse grahi našyâ.*

20. Ты явіш вернасьць Якаву, літасьць Абрагаму, якую з клятваю абяцаў
бацькам нашым ад дзён першых.

*Ty âviš vernas'c' Âkavu, litas'c' Abragamu, âkuŭ z klâtvaŭ abâcaŭ bac'kam
našym ad dzën peršyh.*

НАВУМА

1 Кіраўнік

1. Прароцтва пра Нінэвію; кніга ўяваў Навума Элкасэяніна.

Prarocstva pra Ninèviû; knìga ŭâvaŭ Navuma Èlkasèânina.

2. Гасподзь ёсьць Бог руплівец і помсьнік; помсьнік Гасподзь і страшны ў гневе: помсьнік Гасподзь ворагам Сваім, і ня зьлітуецца з супраціўцаў Сваіх.

Gaspodz' ës'c' Bog ruplivec i poms'nìk; poms'nìk Gaspodz' i strašny ŭ gneve: poms'nìk Gaspodz' voragam Svaim, i nâ z'lituecca z supraciŭcaŭ Svaih.

3. Гасподзь шматцярплівы і вялікі магутнасьцю і не пакідае без пакараньня; у віхуры і ў буры шэсьце Госпада, воблака - пыл ад ног Ягоных.

Gaspodz' šmatcârplivy i vâlikì magutnas'cû i ne pakidae bez pakaran'nâ; u vihury i ŭ bury šès'ce Gospada, voblaka - pyl ad nog Ágonyh.

4. Загадае Ён мору - і яно высыхае, і ўсе рэкі перасыхаюць; вяне Васан і Карміл, і блякне квет на Ліване.

Zagadae Èn moru - i âno vysyhae, i ŭse rèkì perasyhaûc'; vâne Vasan i Karmil, i blâkne kvet na Livane.

5. Горы трасуцца перад Ём, і пагоркі растуць, і зямля хістаецца перад абліччам Ягоным, і сусьвет і ўсе, што жывуць на ёй.

Gory trasucca perad Ìm, i pagorkì rastaûc', i zâmlâ histaecca perad abliččam Ágonym, i sus'vet i ŭse, što žyvuc' na ëj.

6. Перад абурэньнем Яго хто ўстоіць? І хто сьцерпіць полымя гневу Яго? Гнеў Яго разьліваецца як агонь; скалы распадаюцца перад Ём.

*Perad aburèn'nem Âgo hto ŭstoic' ? I hto s'cerpic' polymâ gnevu Âgo?
Gneŭ Âgo raz'livaecca âk agon'; skaly raspadaŭcca perad Ёm.*

7. Добры Гасподзь, - прыстанак у дзень скрухі - і ведае тых, што на Яго спадзяюцца,

Dobry Gaspodz', - prystanak u dzen' skruhi - i vedae tyh, što na Âgo spadzâŭcca,

8. але ўсепатопным павадкам разбурыць дашчэнтэ Нінэвію, і ворагаў Яго спасьцігне морак.

ale ŭsepatopnym pavadkam razburyc' daščèntu Ninèviŭ, i voragaŭ Âgo spas'cigne morak.

9. Што намышляеце вы супроць Госпада? Ён учыніць зьнішчэньне, і бедства ўжо не паўторыцца.

Što namyšlâece vy suproc' Gospada? Ёn učynic' z'niščèn'ne, i bedstva ŭžo ne paŭtorycca.

10. бо пераплеценыя паміж сабою, як цярноўнік і ўпітыя, як п'яніцы, яны пажэртныя будуць начыста, як сухая салома.

bo peraplecenyâ pamiz' saboŭ, âk cârnoŭnik i ŭpityâ, âk p'ânicy, âny pažèrtyâ buduc' načysta, âk suhaâ saloma.

11. Зь цябе павёўся той, хто намысьліў ліхое супроць Госпада, хто склаў змову бязбожную.

Z' câbe pavëŭsâ toj, hto namys'liŭ lihoe suproc' Gospada, hto sklaŭ zmovu bâzbožnuŭ.

12. Так кажа Гасподзь: хоць яны бясъпечныя і шматлікія, але яны будуць пасечаны і знікнуць; а цябе, хоць Я абцяжарваў, больш абцяжарваць ня буду.

Tak kažã Gaspodz': hoc' âny bâs'pečnyâ i šmatlikiâ, ale âny buduc' pasečany i z'niknuc'; a câbe, hoc' Â abcâžarvaŭ, bol'sh abcâžarvac' nâ budu.

13. I сённяя Я скрышу ярмо ягонае, якое ляжыць на табе, і путы твае парву.

Ì sën'nâ Â skryšu ârmo âgonae, âkoe lâžyc' na tabe, i puty tvae parvu.

14. А пра цябе, Асур, Гасподзь вызначыў: ня будзе болей насеньня з тваім імем; з дома бога твайго знішчу балваноў і куміраў, падрыхтую табе ў ім магілу, бо ты будзеш у пагардзе.

A pra câbe, Asur, Gaspodz' vyznačyŭ: nâ budze bolej nasen'nâ z tvaim imem; z doma boga tvajgo z'nišču balvanoŭ i kumiraŭ, padryhtuŭ tabe ŭ im magilu, bo ty budzeš u pagardze.

15. Вось, на горах - ступакі дабравесьніка, які абвяшчае мір: сьвяткуй, Юдэя, сьвяты твае, выконвай твае абяцаньні, бо ня будзе болей праходзіць па табе бязбожнік: ён зусім знішчаны.

Vos', na gorah - stupaki dabraves'nika, âki abvâščae mir: s'vâtkuj, Ŭdèâ, s'vâty tvae, vykonvaj tvae abâcan'ni, bo nâ budze bolej prahodzic' pa tabe bâzbožnik: ën zusim z'niščany.

2 Кіраўнік

1. Падымаецца на цябе разбуральнік: ахоўвай цьвярдзіні, ахоўвай дарогу, умацуй сьцёгны, зьбірай сілу.

Padymaessa na câbe razbural'nik: ahoŭvaj c'vârdyni, ahoŭvaj darogu, umacuj s'cëgny, z'bìraj silu.

2. Бо адновіць Гасподзь веліч Якава, як веліч Ізраіля, бо спустошылі іх спусташальнікі і вінаградныя галіны іх вынішчылі.

Bo adnovic' Gaspodz' velič Âkava, âk velič Izrailâ, bo spustošyli ih

spustašal'nikì ì vinogradnyâ galiny ih vyniščyli.

3. Шчыт герояў ягоных прыгожы; воіны яго ў адзеньні барвовым; агнём блішчаць калясьніцы ў дзень падрыхтоўкі да бою, і лес дзідаў хвалюецца.

Ščyt geroaŭ âgonyh prygoży; voïny âgo ŭ adzen'ni barvovym; agnëm bliščac' kalâs'nicy ŭ dzen' padryhtoŭki da boŭ, ì les dzidaŭ hvalûecca.

4. Па вуліцах нясуцца калясьніцы, грымяць на плошчах; бляск ад іх, як ад агню; бліскаюць, як маланкі.

Pa vulicah nâsucca kalâs'nicy, grymâc' na ploščah; blâsk ad ih, âk ad agnŭ; bliskaŭc', âk malanki.

5. Ён выклікае адважных сваіх, але яны спатыкаюцца на хаду сваім; сьпяшаюцца на мury горада, але аблога наладжана ўжо.

Ėn vyklikae advažnyh svaih, ale âny spatykaŭcca na hadu svaim; s'pâšaŭcca na mury gorada, ale abloga naladžana ŭžo.

6. Рачная брама адчыняецца, а палац разбураецца.

Račnaâ brama adčynâecca, a palac razburaecca.

7. Вырашана: яна будзе аголена і зьведзена ў палон, і рабыні яе будуць стагнаць, як галубы, б'ючы сябе ў грудзі.

Vyrašana: âna budze agolena ì z'vedzena ŭ palon, ì rabyni âe buduc' stagnac', âk galuby, b'ŭčy sâbe ŭ grudzi.

8. Нінэвія з часу свайго існаваньня была як сажалка, запоўненая вадою, а яны бягуць. "Стойце, стойце!" Але ніхто не азіраецца.

Ninèviâ z času svajgo isnavan'nâ byla âk sažalka, zapoŭnenaâ vadoŭ, a âny bâguc'. "Stojce, stojce!" Ale nihto ne aziraecca.

9. Рабуйце срэбра, рабуйце золата! няма канца запасам усякага каштоўнага начыньня.

Rabujce srèbra, rabujce zolata! nâma kanca zapasam usâkaga kaštoŭnaga

načyn'ná.

10. Разрабавана, спустошана і спляжана яна, - і растае сэрца, калені трасуцца; ва ўсіх сыцэгнах моцны боль, і твары ва ўсіх пацямнелі.

Razrabavana, spustošana i splâžana âna, - i rastae sêrca, kaleni trasucca; va ŭsîh s'cêgnah mocny bol', i tvary va ŭsîh pacâmneli.

11. Дзе цяпер логвішча ільвоў і тая паша для ільвянят, па якой хадзіў леў, ільвіца і льявня, і ніхто не палохаў іх,

Dze câper logvišča il'voŭ i taâ paša dlâ il'vânât, pa âkoj hadziŭ leŭ, il'vica i l'vânâ, i nihto ne palohaŭ ih,

12. леў, які хапае для насычэння шчанюкоў сваіх і душыць для ільвіц сваіх, і напаўняе здабычаю пачоры свае і логвішчы свае - схопленым?

leŭ, âki hapae dlâ nasyčên'nâ ščanûkoŭ svaih i dušyc' dlâ il'vic svaih, i napauñâe zdabyčaŭ pâčory svae i logviščy svae - shoplenym?

13. Вось Я - на цябе! кажа Гасподзь Саваоф. І спалю ў дыме калясьніцы твае, і меч зжарэ ільвянят тваіх, і знішчу зь зямлі здабычу тваю, і ня будзе болей чуцен голас паслоў тваіх.

Vos' Â - na câbe! kaža Gaspodz' Savaof. I spalû ŭ dyme kalâs'nicy tvae, i meč zžarè il'vânât tvaih, i z'nišču z' zâmlî zdabyču tvaŭ, i nâ budze bolej čucen golas pasloŭ tvaih.

3 Кіраўнік

1. Гора гораду крыві! увесь ён поўны падману і забойства; ня спыняецца ў ім рабунак.

Gora goradu kryvi! uves' ên poŭny padmanu i zaboystva; nâ spynâeccâ ŭ im rabunak.

2. Чутно, як ляскае біч і стукаюць, круцяцца колы, іржэ конь і грукоча

на скаку калясьніца.

Čutno, âk lâskae bič i stukaûc', krucâcca koly, iržè kon' i grukoča na skaku kalâs'nica.

3. Імчыцца коньніца, бліскае меч і блішчаць дзіды; забітых мноства і груды трупаў: няма канца трупам, спатыкаюцца аб трупы іх.

İmčycca kon'nica, bliskae meč i bliščac' dzidy; zabityh mnostva i grudy trupaŭ: nâma kanca trupam, spatykaûcca ab trupy ih.

4. Гэта - за многія блудадзействы распусьніцы прыемнай зьнешнасці, спрактыкаванай у чарадзействе, якая блудадзействамі сваімі прадае народы і чарадзействамі сваімі - плямёны.

Gèta - za mnogiâ bludadzejstvy raspus'nicy pryemnaj z'nešnas'ci, spraktykavanaj u čaradzejstve, âkaâ bludadzejstvami svaimi pradae narody i čaradzejstvami svaimi - plâmëny.

5. Вось Я - на цябе! кажа Гасподзь Саваоф. І падыму на аблічча тваё краі вопраткі тваёй, і пакажу народам галізну тваю і царствам сарамату тваю.

Vos' Â - na câbe! kaža Gaspodz' Savaof. İ padymu na abličča tvaë krai vopratki tvaëj, i pakažu narodam galiznu tvaû i carstvam saramatu tvaû.

6. І закідаю цябе мярзотамі, зраблю цябе пагарджанаю і выстаўлю цябе на паглум.

İ zakidaû câbe mârzotami, zrablû câbe pagardžanaû i vystaŭlû câbe na paglum.

7. І будзе тое, што ўсякі, убачыўшы цябе, пабяжыць ад цябе і скажа:

"спустошана Нінэвія! Хто пашкадуе яе? дзе знайду я сучэшнікаў табе?"

İ budze toe, što ŭsâki, ubačyŭšy câbe, pabâžyc' ad câbe i skaža: "spustošana Ninèviâ! Hto paškadue âe? dze znajdu â sucešnikaŭ tabe?"

8. Хіба ты лепшы за Но-Амона, які ляжыць паміж рэкамі, акружаны

вадою, валам якога было мора, і мора служыла сыцяною яму?

Hiba ty lepšy za No-Amona, âkì lâžyc' pamiz' rèkami, akružany vadoû, valam âkoga bylo mora, i mora služyla s'cânoû âmu?

9. Эфіопія і Егіпет зь безьлічным мноствам іншых служылі яму падмацаваньнем; Копты і Лівійцы прыходзілі на дапамогу табе.

Èfiopiâ i Egìpet z' bez'ličnym mnostvam inšyh služyli âmu padmacavan'nem; Kopty i Livijcy pryhodzili na dapamogu tabe.

10. Але і ён пераселены, пайшоў у палон; нават немаўляты яго перабітыя на скрыжаваньнях усіх вуліц, а на знакамітых яго кідалі жэрабя, і ўсе вяльможы яго скаваны ланцугамі.

Ale i ên peraseleny, pajšoû u palon; navat nemaûlâty âgo perabityâ na skryžavan'nâh usih vulic, a na znakamityh âgo kidali žèrabâ, i ũse vâl'možy âgo skavany lancugami.

11. Так і ты - сп'янееш і зьнікнеш; так і ты будзеш шукаць абароны ад няпрыцеля.

Tak i ty - sp'âneeš i z'nikneš; tak i ty budzeš šukac' abarony ad nâpryâcelâ.

12. Усе ўмацаваньні твае падобныя на смакоўніцу са сьпелымі пладамі: калі страсянуць іх, дык яны ўпадуць проста ў рот таму, хто хоча есьці.

Use ũmacavan'ni tvae padobnyâ na smakoŭnicu sa s'pelymi pladami: kali strasânuc' ih, dyk âny ũpaduc' prosta ũ rot tamu, hto hoča es'ci.

13. Вось, і народ твой - як жанчыны ў цябе: ворагам тваім разнасьцежацца брамы зямлі тваёй, агонь зжарэ замкі твае.

Vos', i narod tvoj - âk žančyny ũ câbe: voragam tvaim raznas'cežacca bramy zâmlì tvaëj, agon' zžarè zamki tvae.

14. Начэрапай вады на час аблогі; мацуй крэпасьці твае; ідзі ў бруд, тапчы гліну, папраў печ для абпалу цэгля.

Načèrpaj vady na čas ablogi; macuj krèpas'ci tvae; idzi ũ brud, tapčy glinu,

papraŭ peč dlâ abpalu cègly.

15. Там зжарэ цябе агонь, пасячэ цябе меч, паесць цябе, як вусень, хоць бы ты і памножыўся, як вусень, памножыўся, як саранча.

Tam zžarè câbe agon', pasâčè câbe meč, paes'c' câbe, âk vusen', hoc' by ty ì pamnožyŭsâ, âk vusen', pamnožyŭsâ, âk saranča.

16. Купцоў у цябе стала больш, чым зорак на небе; але гэтая саранча расьсеецца і паляціць.

Kupcoŭ u câbe stala bol'sš, čym zorak na nebe; ale gètaâ saranča ras'seeca ì palâcic'.

17. Князі твае - як саранча, і ваеначальнікі твае - як раі мошак, якія ў час холаду гняздуюцца ў шчылінах сыцен, і калі ўстане сонца, дык разьлятаюцца, - і не пазнаеш месца, дзе яны былі.

Knâzi tvae - âk saranča, ì vaenačal'niki tvae - âk rai mošak, âkiâ ŭ čas holadu gnâzduŭcca ŭ ščylinah s'cen, ì kalì ŭstane sonca, dyk raz'lâtaŭcca, - ì ne paznaeš mesca, dze âny byli.

18. Сьпяць пастары твае, цар Асірыйскі, пакояцца вяльможы твае; народ твой расьсеяўся па горах, і няма каму сабраць яго.

S'pâc' pastary tvae, car Asiryjski, pakoâcca vâl'možy tvae; narod tvoj ras'seâŭsâ pa gorah, ì nâma kamu sabrac' âgo.

19. Няма лекаваньня ране тваёй, хваравітая пошасьць твая. Усе, хто пачуў вестку пра цябе, будуць пляскаць у далоні за цябе, бо на каго не пашыралася бесьперастанку злосьць твая?

Nâma lekavan'nâ rane tvaëj, hvaravitaâ pošas'c' tvaâ. Use, hto pačuŭ vestku pra câbe, buduc' plâskac' u dalonì za câbe, bo na kago ne pašyralasâ bes'perastanku zlos'c' tvaâ?

АБАКУМА

1 Кіраўнік

1. Прарочая ўява, якую бачыў прарок Абакум.

Praročaâ ŭâva, âkuû bačyŭ prarok Abakum.

2. Дакуль, Госпадзе, я буду заклікаць - і Ты ня чуеш, буду лямантаваць

Табе пра насільле - і Ты не ратуеш?

Dakul', Gospadze, â budu zaklikac' - i Ty nâ čueš, budu lâmantavac' Tabe pra nasil'le - i Ty ne ratueš?

3. Навошта даеш мне бачыць зладзейства і глядзець на гароты?

Рабунак і насільле перад мною, і паўстае варожасьць і падымаецца разлад.

Navošta daeš mne bačyc' zladzejstva i glâdzec' na garoty? Rabunak i nasil'le perad mnoû, i paŭstae varožas'c' i padymaeccca razlad.

4. Ад гэтага закон страціў сілу, і суду правільнага няма: як што

бязбожны адольвае праведнага, дык і суд адбываецца перакручаны.

Ad gètaga zakon straciŭ silu, i sudu pravil'naga nâma: âk što bâzbožny adol'vae pravednaga, dyk i sud adbyvaeccca perakručany.

5. Паглядзеце паміж народамі і ўважліва ўгледзьцеся, і вы моцна

здзівіцеся; бо Я ўчыню ў дні вашыя такую дзею, якой вы не паверылі б, калі б вам казалі.

Paglâdzece pamiz̄ narodami i ŭvažliva ŭgledz'cesâ, i vy mocna z'dzivicesâ; bo Â ŭčynû ŭ dni vašyâ takuû dzeû, âkoj vy ne paverylì b, kalì b vam raskazalì.

6. Бо вось, Я падыму Халдэяў, народ жорсткі і неацугляны, які ходзіць па шырынях зямлі, каб завалодаць селішчамі, якія яму не належаць.

Bo vos', Â padymu Haldèâŭ, narod žorstki i neacuglâny, âki hodzic' pa šyrynâh zâmlì, kab zavalodac' seliščami, âkiâ âmu ne naležac'.

7. Страшны і грозны ён; ад яго самога паходзіць суд ягоны і ўлада ягоная.

Strašny i grozny ën; ad âgo samoga pahodzic' sud âgony i ŭlada âgonaâ.

8. Хутчэйшыя за барсаў коні яго і баржджэйшыя за ваўкоў; скача ў розныя бакі коньніца ягоная; здалёку прыходзяць верхаўцы ягоныя, прылятаюць як арол, што кідаецца на здабычу.

Hutčèjšyâ za barsaŭ koni âgo i barždžèjšyâ za vaŭkoŭ; skača ŭ roznyâ baki kon'nica âgonaâ; zdalëku pryhodzâc' verhaŭcy âgonyâ, prylâtaŭc' âk arol, što kidaecca na zdabyču.

9. Вось ён ідзе на рабунак; памкнуўшы аблічча сваё наперад, ён забірае палонных, як пясок.

Vos' ën idze na rabunak; pamknuŭšy abličča svaë naperad, ën zabìrae palonnyh, âk pâsok.

10. І з цароў ён зьдзекуецца, і князі служаць яму пасьмешышчам; з усякае крэпасьці ён сьмяецца: насыпае абложны вал і бярэ яе.

Ì z caroŭ ën z'dzekuecca, i knâzi služac' âmu pas'mešyščam; z usâkae krèpas'ci ën s'mâecca: nasypae abložny val i bârè âe.

11. Тады пышыцца дух ягоны, і ён ходзіць і буяніць; сіла ягоная - бог ягоны.

Tady pyšycca duh âgony, i ën hodzic' i buânic'; sila âgonaâ - bog âgony.

12. Але ці ж ня Ты здавён Гасподзь Бог мой, Сьвяты мой? мы не памром! Ты, Госпадзе, толькі дзеля суду папусьціў яго. Скала мая! дзеля пакараньня Ты назначыў яго.

Ale ci ž nâ Ty zdavën Gaspodz' Bog moj, S'vâty moj? my ne pamrom! Ty, Gospadze, tol'ki dzelâ sudu papus'ciũ âgo. Skala maâ! dzelâ pakaran'nâ Ty naznačyŭ âgo.

13. Чыстым вачам Тваім неўласьціва глядзець на зладзействы, і глядзець на ўціскі Ты ня можаш. Дзеля чаго ж Ты глядзіш на зладзеяў, і маўчыш, калі бязбожнік паглынае таго, хто праведнейшы за яго,
Čystym vačam Tvaim neŭlas'civa glâdzec' na zladzejstvy, i glâdzec' na ŭciski Ty nâ možaš. Dzelâ čago ž Ty glâdziš na zladzeâŭ, i maŭčyš, kalì bâzbožnik paglynae tago, hto pravednejšy za âgo,

14. і пакідаеш людзей, як рыбу ў моры, як паўзуноў, у якіх няма валадароў?

i pakidaeš lûdzej, âk rybu ŭ mory, âk paŭzunoŭ, u âkih nâma valadaroŭ?

15. Усіх іх цягне вудаю, хапае ў сетку сваю і забірае іх у нераты свае, і ад таго радуецца і трыюмфуе.

Usih ih câgne vudaŭ, hapae ŭ setku svaŭ i zabirae ih u neraty svae, i ad tago raduecca i tryûmfue.

16. За тое прыносіць ахвяры сеткі сваёй і кадзіць нерату свайму, бо ад іх тлустая частка яго і раскошная ежа ягоная.

Za toe prynosic' ahvâry setki svaëj i kadzic' neratu svajmu, bo ad ih tluštaâ častka âgo i raskošnaâ eža âgonaâ.

17. Няўжо дзеля гэтага ён павінен спаражняць сваю сетку і няспынна пабіваць народы бязь літасьці?

Nâŭžo dzelâ gètaga ën pavinen sparažnâc' svaŭ setku i nâspynna pabivac' narody bâz' litas'ci?

2 Кіраўнік

1. На варту маю стаў я і, стоячы на вежы, назіраў, каб даведацца, што скажа Ён ува мне, і што мне адказаць па скарзе маёй?

Na vartu maû staŭ â i, stoâcy na vežy, naziraŭ, kab davedacca, što skaža Ён ува мне, i što мне adkazac' pa skarze maěj?

2. І адказвай мне Гасподзь і сказаў: запішы ўяву і накрэсьлі ясна на скрыжальных, каб чытач лёгка мог прачытаць,

İ adkazvaŭ мне Gaspodz' i skazaŭ: zapišy ŭâvu i nakrès'li âsna na skryžalâh, kab čytač lëgka mog pračytac',

3. бо ўява стасуецца яшчэ з пэўным часам і гаворыць пра канец і не ашукае; і хоць бы і замарудзіла, чакай яе, бо мусова збудзецца, не адменіцца.

bo ŭâva stasuecca âščè z pèŭnym časam i gavoryc' pra kanec i ne ašukaе; i hoc' by i zamarudzila, čakaj âе, bo musova zbudzecca, ne admenicca.

4. Вось, душа пагардлівая не супакоіцца, а праведны сваёю вераю жывы будзе.

Vos', duša pagardlivaâ ne supakoicca, a pravedny svaëŭ veraŭ žyvy budze.

5. Пагардлівы чалавек, як віно, якое бродзіць, не супакойваецца, так што пашырае душу сваю як пекла, і як сьмерць ён ненасытны, і зьбірае да сябе ўсе народы і захопвае сабе ўсе плямёны.

Pagardlivy čalavek, âk vino, âkoe brodzic', ne supakojvaеcca, tak što pašyraе dušu svaŭ âk pekla, i âk s'merc' ён nenasytny, i z'biraе da sâbe ŭse narody i zahopvae sabe ŭse plâmëny.

6. Але ці ня ўсе яны будуць вымаўляць пра яго прыпавесьць і пакеплівую песьню: "гора таму, хто бязь меры ўзбагачае сябе не сваім, - ці надоўга? - абцяжвае сябе закалотамі!"

*Ale cì nâ ŭse âny buduc' vymaŭlâc' pra âgo prypaves'c' ì pakeplivuû pes'nû:
"gora tamu, hto bâz' mery ŭzbagačae sâbe ne svaim, - cì nadoŭga? -
abcâžvae sâbe zakalotamì!"*

7. Ці не паўстануць раптоўна тыя, якія будуць турзаць цябе, і ці не падымуцца супроць цябе рабаўнікі, - і ты дастанешся ім на рабаваньне?

Cì ne paŭstanuc' raptoŭna tyâ, âkiâ buduc' turzac' câbe, ì cì ne padymucca suproc' câbe rabaŭnikì, - ì ty dastaneššâ ìm na rabavan'ne?

8. Як што ты абабраў многія народы, дык і цябе абяруць усе астатнія народы за праліваньне крыві чалавечай, за спусташэньне краіны, горада і ўсіх жыхароў яго.

Âk što ty ababraŭ mnogiâ narody, dyk ì câbe abâruc' use astatniâ narody za pralivan'ne kryvì čalavečaj, za spustašèn'ne krainy, gorada ì ŭsìh žyharoŭ âgo.

9. Гора таму, хто прагне няправедных набыткаў дому свайму, каб зладзіць гняздо сваё на вышыні і тым убясьпечыць сябе ад рукі няшчасьця!

Gora tamu, hto pragne nâpravednyh nabytkaŭ domu svajmu, kab zladzic' gnâzdo svaë na vyšynì ì tym ubâs'pečyc' sâbe ad rukì nâščas'câ!

10. Няславу прыдумаў ты твайму дому, вынішчаючы многія народы, і зграшыў супроць душы тваёй.

Nâslavu prydumaŭ ty tvajmu domu, vyniščaŭčy mnogiâ narody, ì zgrašyŭ suproc' dušy tvaëj.

11. Камяні з муроў залямантуюць і драўляныя кроквы будуць адказваць ім:

Kamâni z muroŭ zalâmantuûc' ì draŭlânÿâ krokvy buduc' adkazvac' ìm:

12. "гора будаўніку горада на крыві і дойлідзі крэпасьці на няпраўдзе!"

"gora budaŭniku gorada na kryvi ì dojlìdu krèpas'ci na nâpraŭdze!"

13. Вось, ці не ад Госпада Саваофа тое, што народы працуюць дзеля агню і плямёны мучаць сябе дарэмна?

Vos', ci ne ad Gospada Savaofa toe, što narody pracuûc' dzelâ agnû ì plâmëny mučac' sâbe darëmna?

14. Бо зямля напоўніцца спазнаньнем славы Госпада, як воды напаўняюць мора.

Bo zâmlâ napoŭnicca spaznan'nem slavy Gospada, âk vody napauŭnâuc' mora.

15. Гора табе, хто падае блізкаму твайму пітво з дамешкам злосьці тваёй і робіш яго п'яным, каб бачыць сарамату ягоную!

Gora tabe, hto padae blizkamu tvajmu pitvo z dameškam zlos'ci tvaëj ì robiš âgo p'ânym, kab bačyc' saramatu âgonuû!

16. Ты насыціўся сорамам замест славы; пі ж і ты і паказвай сарамату, - павернецца і да цябе чара правіцы Гасподняй і пасарамленьне на славу тваю.

Ty nasyciŭsâ soramam zamest slavy; pi ž ì ty ì pakazvaj saramatu, - pavernecca ì da câbe čara pravicy Gaspodnâj ì pasaramlen'ne na slavu tvaû.

17. Бо зладзеяства тваё на Ліване абрушыцца на цябе за вынішчэньне запалоханых жывёл, за праліцьцё крыві чалавечай, за спусташэньне краіны, горада і ўсіх жыхароў яго.

Bo zladzejstva tvaë na Livane abrušycca na câbe za vyniščën'ne zapalohanyh žyvël, za pralic'cë kryvi čalavečaj, za spustašën'ne krainy, gorada ì ŭsìh žyharoŭ âgo.

18. Якая карысьць ад балвана, зробленага мастаком, гэтага літага ілжэнастаўніка, хоць дойдзі, робячы нямых куміраў, пакладаецца на свой твор?

*Âkaâ karys'c' ad balvana, зробленага мастаком, gètaga litaga
ilžènastaŭnika, hoc' dojlid, robâčy nâmyh kumiraŭ, pakladaeccca na svoj tvor?*

19. Гора таму, хто кажа дрэву: устань! і нямому каменю: прачніся! Ці навучыць ён чаму-небудзь? Вось, ён абкладзены золатам і срэбрам; але дыханьня ў ім няма.

*Gora tamu, hto kaža drèvu: ustan'! i nâmomu kamenû: pračnîsâ! Cì navučyc'
ën čamu-nebudz'? Vos', ën abkladzeny zolatam i srèbram; ale dyhan'nâ ŭ
im nâma.*

20. А Гасподзь - у сьвятым храме сваім: хай маўчыць уся зямля перад абліччам Яго!

*A Gaspodz' - u s'vâtyh hrame svaim: haj maŭčyc' usâ zâmlâ perad abliččam
Âgo!*

3 Кіраўнік

1. Малітва Абакума прарока, на сьпеў.

Malitva Abakuma praroka, na s'peŭ.

2. Госпадзе, пачуў я слых Твой і спалохаўся. Госпадзе! учыні дзею Тваю сярод гадоў, сярод гадоў яві яе; у гневе ўспомні пра літасьць.

*Gospadze, pačuŭ â slyh Tvoj i spalohaŭsâ. Gospadze! učynì dzeŭ Tvaŭ sârod
gadoŭ, sârod gadoŭ âvi âe; u gneve ŭspomni pra litas'c'.*

3. Бог ад Тэмана ідзе і Сьвяты - ад гары Фаран. Пакрыла нябёсы веліч Яго, і славаю Яго напоўнілася зямля.

*Bog ad Tèmana idze i S'vâty - ad gary Faran. Pakryla nâbësy velič Âgo, i
slavaŭ Âgo napoŭnilasâ zâmlâ.*

4. Бляск яе - як сонечнае сьвятло; ад рукі Ягонаі прамяні, і тут тайнік Яго сілы!

Blâsk âe - âk sonečnae s'vâtlo; ad ruki Âgonaj pramâni, i tut tajnik Âgo sily!

5. Перад абліччам Яго ідзе пошасьць, а па ступаках Яго - палючы вецер.

Perad abliččam Âgo idze pošas'c', a pa stupakah Âgo - palûčy vecer.

6. Ён стаў - і пахіснуў зямлю; паглядзеў - і ў трымценьне ўвёў народы; векавечныя горы распаліся, першабытныя пагоркі апалі; шляхі Яго - вечныя.

Ėn staŭ - i pahisnuŭ zâmlû; paglâdzeŭ - i ŭ trymcen'ne ŭvëŭ narody; vekavečnyâ gory raspalisâ, peršabytnyâ pagorki apali; šlâhi Âgo - večnyâ.

7. Смутнымі бачыў я намёты Эфіопскія; патрэсьліся палаткі зямлі Мадыямскай.

Smutnymì bačyŭ â namëty Ėfiopskiâ; patrës'lisâ palatki zâmli Madyâmskaj.

8. Хіба ж на рэкі запалаў, Госпадзе, гнеў Твой? хіба на рэкі - абурэньне Тваё, альбо на мора - лютасьць Твая, што Ты ўзышоў на коней Тваіх, на калясьніцы Твае выратавальныя?

Hiba ž na rèki zapalaŭ, Gospadze, gneŭ Tvoj? hiba na rèki - aburën'ne Tvaë, al'bo na mora - lûtas'c' Tvaâ, što Ty ŭzyšoŭ na konej Tvaih, na kalâs'nicy Tvae vyrataval'nyâ?

9. Ты агаліў лук Твой паводле прысяжнага абяцання, дадзенага каленам. Ты патокамі расьсек зямлю.

Ty agaliŭ luk Tvoj pavodle prysâžnaga abâcan'nâ, dadzenaga kalenam. Ty patokami ras'sek zâmlû.

10. Ubачыўшы Цябе, затрымцелі горы, лінулі воды; бездань дала голас свой, высока ўзьняла рукі свае;

Ubačyŭšy Câbe, zatrymceli gory, linuli vody; bezdan' dala golas svoj, vysoka ŭz'nâla ruki svae;

11. сонца і месяц спыніліся на месцы сваім перад сьвятлом лятучых

стрэлаў Тваіх, перад зьзяньнем бліскучых дзідаў Тваіх.

*sonca i mesâc spynilisâ na mescy svaim perad s'vâtlom lâtučyh strêlaŭ
Tvaih, perad z'zân'nem bliskučyh dzidaŭ Tvaih.*

12. У гневе крочыш Ты па зямлі і ў абурэньні топчаш народы.

U gneve kročyš Ty pa zâmlì i ŭ aburèn'ni topčaš narody.

13. Ты выступаеш дзеля ўратаваньня народу Твайго, дзеля ўратаваньня памазанца Твайго. Ты зьнішчаеш галаву бязбожнага дома, агаляючы яго ад асновы да верху.

*Ty vystupaeš dzelâ ŭratavan'nâ narodu Tvajgo, dzelâ ŭratavan'nâ
pamazanca Tvajgo. Ty z'niščaeš galavu bâzbožnaga doma, agalâŭčy âgo ad
asnovy da verhu.*

14. Ты пранізваеш дзідамі яго галаву правадыроў яго, калі яны як віхура кінуліся разьбіраць мяне, у радасьці, нібы думаючы праглынуць гаротнага ўпотай.

*Ty pranizvaeš dzidami âgo galavu pravadyroŭ âgo, kalì âny âk vihura kìnulisâ
raz'bìrac' mâne, u radas'ci, niby думаючы praglynuc' garotnaga ŭpotaj.*

15. Ты з конямі Тваімі праклаў дарогу па моры, праз багну вялікіх водаў.

Ty z konâmi Tvaimi praklaŭ darogu pa mory, праз bagnu vâlikih vodaŭ.

16. Я пачуў - і затрапятала нутроба мая; пры вестцы пра гэта задрыжалі губы мае, боль пранік у косьці мае, і хістаецца месца пад мною; а я павінен быць спакойны ў дзень бедства, калі прыйдзе на народ мой рабаўнік яго.

*Â pačuŭ - i zatrapâtala nutroba maâ; pry vestcy pra gèta zadryžali guby
mae, bol' pranik u kos'ci mae, i histaecca mesca pad mnoû; a â pavinen byc'
spakojny ŭ dzen' bedstva, kalì pryjdze na narod moj rabaŭnik âgo.*

17. Хоць бы не расьцвіла смакоўніца і ня было плоду на вінаградных

лозах, і масьліна здраділа і ніва не дала ежы, хоць бы ня стала авечак
у кашары і рагатага быдла ў стойлах,

*Hoc' by ne ras'cvila smakoŭnica i nâ bylo plodu na vînogradnyh lozah, i
mas'lina zdradzila i niva ne dala ežy, hoc' by nâ stala avečak u kašary i
ragataga bydla ŭ stojlah,*

18. але і тады я буду радавацца ў Госпадзе і весяліцца ў Богу
збавеньня майго.

ale i tady â budu radavacca ŭ Gospadze i vesâlicca ŭ Bogu zbaven'nâ majgo.

19. Гасподзь Бог - сіла мая: Ён зробіць ногі мае як у аленя і на вышыні
мае ўзьвядзе мяне! (Начальніку хору).

*Gaspodz' Bog - sila maâ: Ęn zrobic' nogi mae âk u alenâ i na vyšyni mae
ŭz'vâdze mâne! (Načal'niku horu).*

САФОНА

1 Кіраўнік

1. Слова Гасподняе, якое было Сафону, сыну Хусіі, сыну Гадаліі, сыну Амарыі, сыну Эзэкіі, у дні Ісаі, сына Амонавага, сына Юдавага.

Slova Gaspodnâe, âkoe bylo Safonu, synu Husiï, synu Gadaliï, synu Amaryi, synu Èzèkii, u dni İsaï, syna Amonavaga, syna Údavaga.

2. Усё зьнішчу з аблічча зямлі, - кажа Гасподзь:

Usë z'nišču z abličča zâmlì, - kaža Gaspodz'.

3. зьнішчу людзей і быдла, зьнішчу птушак нябесных і рыб марскіх, і спакусы разам зь бязбожнымі; зьнішчу людзей з улонья зямлі, кажа Гасподзь.

z'nišču lûdzej i bydla, z'nišču ptušak nâbesnyh i ryb marskih, i spakusy razam z' bâzbožnymi; z'nišču lûdzej z ulon'nâ zâmlì, kaža Gaspodz'.

4. І працягну руку Маю на Юдэю і на ўсіх жыхароў Ерусаліма: зьнішчу зь месца гэтага рэшткі Ваала, імя жрацоў са сьвятарамі,

Ì pracâgnu ruku Maû na Údèû i na ũsìh žyharoŭ Erusalìma: z'nišču z' mesca gètaga rèštki Vaala, imâ žracoŭ sa s'vâtaramì,

5. і тых, якія на дахах пакланяюцца воінству нябеснаму, і тых паклонцаў, якія запрысягаюцца Госпадам і запрысягаюцца царом сваім,

ì tyh, âkiâ na dahah paklanâúcca voinstvu nâbesnamu, i tyh pakloncaŭ, âkiâ zaprysâgaúcca Gospadam i zaprysâgaúcca carom svaim,

6. і тых, якія адступіліся ад Госпада, ня шукалі Госпада і ня пыталіся пра Яго.

ì tyh, âkiâ adstupilisâ ad Gospada, nâ šukali Gospada ì nâ pytalisâ pra Ágo.

7. Змоўкні перад абліччам Госпада! бо блізкі дзень Госпада: ужо падрыхтаваў Гасподзь ахвярны закол, назначыў, каго паклікаць.

Zmoŭkni perad abliččam Gospada! bo blizki dzen' Gospada: užo padryhtavaŭ Gaspodz' ahvârny zakol, naznačyŭ, kago paklikac'.

8. І будзе ў дзень ахвяры Гасподняй: Я наведу на князёў і сыноў цара і ўсіх, хто апранаецца ў вопратку іншапляменцаў;

Ì budze ŭ dzen' ahvâry Gaspodnâj: Â navedaŭ knâzëŭ ì synoŭ cara ì ŭsìh, hto apranaecca ŭ vopratku inšaplâmencaŭ;

9. наведу ў той дзень усіх, якія пераскокваюць цераз парог, якія дом Госпада свайго напаўняюць гвалтам і ашуканствам.

navedaŭ ŭ toj dzen' usìh, âkiâ peraskokvaŭc' ceraz parog, âkiâ dom Gospada svajgo napaŭnâŭc' gvaltam ì ašukanstvam.

10. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь, лямант каля брамаў рыбных і галашэньне каля іншых брамаў і вялікае разбурэньне на пагорках.

Ì budze ŭ toj dzen', kaža Gaspodz', lâmant kalâ bramaŭ rybnyh ì galašèn'ne kalâ inšyh bramaŭ ì vâlikae razburèn'ne na pagorkah.

11. Галасеце, жыхары ніжняга горада, бо з'нікне ўвесь гандлёвы люд, і вынішчаны будуць абцяжаныя срэбрам.

Galasece, žyhary nižnâga gorada, bo z'nikne ŭves' gandlëvy lûd, ì vyniščany buduc' abcâžanyâ srèbram.

12. І будзе ў той час: Я са сьвяцільняю агледжу Ерусалім і пакараю тых, якія сядзяць на дрожджах сваіх і кажуць у сэрцы сваім: "ня робіць Гасподзь ні дабра ні ліха", -

Ì budze ŭ toj čas: Â sa s'vâcil'nâŭ agledžu Erusalim ì pakaraŭ tyh, âkiâ sâdzâc' na droždžah svaih ì kažuc' u sèrcy svaim: "nâ robic' Gaspodz' ni dabra ni liha", -

13. і абернуцца багацьці іхнія здабычаю і дамы іхнія - запусьценьнем: яны пабудуюць дамы, а жыць у іх ня будуць; насадзяць вінаграднікі, а віна зь іх ня піцьмуць.

ì abernucca bagac'ci ihniâ zdabyčau ì damy ihniâ - zapus'cen'nem: âny pabuduûc' damy, a žyc' u ih nâ buduc'; nasadzâc' vinogradniki, a vina z' ih nâ pic'muc'.

14. Блізкі вялікі дзень Госпада, блізкі - і вельмі сьпяшаецца: ужо чуцен голас дня Гасподняга. Горка заенчыць тады і самы адважны!

Blizki vâliki dzen' Gospada, blizki - ì vel'mi s'pâšaecca: užo čucen golas dnâ Gaspodnâga. Gorka zaenčyc' tady ì samy advažny!

15. Дзень гневу - дзень гэты, дзень скрухі і ўціску, дзень спусташэньня і плягі, дзень цемры і змроку, дзень воблака і мглы,

Dzen' gnevu - dzen' gèty, dzen' skruhi ì ŭcisku, dzen' spustašèn'nâ ì plâgi, dzen' cemry ì zmroku, dzen' voblaka ì mgly,

16. дзень трубы і ваяўнічага крыку супроць умацаваных гарадоў і высокіх вежаў.

dzen' truby ì vaâŭničaga kryku suproc' umacavanyh garadoŭ ì vysokih vežaŭ.

17. І Я ўцісну людзей, і яны будуць хадзіць, як сьляпыя, бо яны зграшылі супроць Госпада, і раскідана будзе кроў іхняя, як тло, і плоць іхняя - як памёт.

Ì Â ŭcisnu lûdzej, ì âny buduc' hadzic', âk s'lâpyâ, bo âny zgrašyli suproc' Gospada, ì raskidana budze kroŭ ihnââ, âk tlo, ì ploc' ihnââ - âk pamët.

18. Ні срэбра іхняе, ні золата іхняе ня зможа выратаваць іх у дзень Госпада, і агнём палкасьці Ягонаі зжэртая будзе ўся гэта зямля, бо вынішчэньне, раптоўнае, зьдзейсьніць Ён над усімі жыхарамі зямлі.

Nì srèbra ihnâe, nì zolata ihnâe nâ zmoža vyratavac' ih u dzen' Gospada, ì

agnëm palkas'ci Ágonaj zžèrtaâ budze ũsâ gèta zâmlâ, bo vyniščèn'ne, raptouñae, z'dzejs'nic' Ěn nad usimì žyharamì zâmlì.

2 Кіраўнік

1. Дасьледуйце сябе ўважліва, дасьледуйце люд неакілзаны,

Das'ledujce sâbe ũvažliva, das'ledujce lûd neakilzany,

2. пакуль ня прыйшло вызначэньне - дзень праляціць, як мякіна -

пакуль ня прыйшоў на вас палымяны гнеў Гасподні, пакуль не настаў вам дзень лютасьці Гасподняй.

pakul' nâ pryjšlo vyznačèn'ne - dzen' pralâcìc', âk mâkìna - pakul' nâ pryjšoŭ na vas palymâny gneŭ Gaspodnì, pakul' ne настаў вам dzen' lûtas'ci Gaspodnâj.

3. Знайдзеце Госпада, усе пакорліўцы зямлі, выканаўцы законаў Яго;

знайдзеце праўду, знайдзеце пакорлівую мудрасьць; можа стацца, вы схаваецеся ў дзень гневу Гасподняга.

Znajdzece Gospada, use pakorliŭcy zâmlì, vykanaŭcy zakonaŭ Ágo; znajdzece praŭdu, znajdzece pakorlivuŭ mudras'c'; moža stacca, vy shavaecesâ ũ dzen' gnevu Gaspodnâga.

4. Бо Газа будзе пакінутая і Аскалон апусьцее, Азот будзе выгнаны

сярод дня і Экрон выкараніцца.

Bo Gaza budze pakìnutaâ ì Askalon apus'cee, Azot budze vygnany sârod dnâ ì Ěkron vykaranìcca.

5. Гора жыхарам прыморскай краіны, народу Крыцкаму! Слова

Гасподняе - на вас, Хананэі, зямля Філістымская! Я зьнішчу цябе, і ня будзе ў цябе жыхароў,

Gora žyharam prymorskaj kraìny, narodu Kryckamu! Slova Gaspodnâe - na

vas, Hananèi, zâmlâ Filistymskaâ! Â z'nišču câbe, i nâ budze ŭ câbe žyharoŭ,
6. і будзе прыморская краіна пастушынай аўчарняй і кашарай пад
быдла.

i budze prymorskaâ kraina pastušynaj aŭčarnâj i kašaraj pad bydla.

7. І дастанецца гэты край рэшце дому Юдавага, і будуць пасьвіць там, і
ў дамах Аскалона будуць вечарам адпачываць, бо Гасподзь Бог іх
наведае і верне палон іхні.

*Î dastanecca gèty kraj rèšce domu Ūdavaga, i buduc' pas'vic' tam, i ŭ damah
Askalona buduc' večaram adpačyvac', bo Gaspodz' Bog ih navedae i verne
palon ihni.*

8. Чуў Я паганьбеньне Маава і лаянку сыноў Амонавых, як яны
зьдзекаваліся з Майго народу і велічаліся на межах ягоных.

*Čuŭ Â pagan'ben'ne Maava i laânku synoŭ Amonavyh, âk âny z'dzekavalisâ
z Majgo narodu i veličalisâ na mežah âgonyh.*

9. Таму, жыву Я! кажа Гасподзь Саваоф, Бог Ізраілеў: Мааў будзе, як
Садома, і сыны Амона будуць, як Гамора, здабыткам крапівы, салянаю
калдобінаю, пусткаю навекі; рэшта народу Майго возьме іх здабычаю, і
ацалелыя зь людзей Маіх атрымаюць іх у спадчыну.

*Tamu, žyvu Â! kaža Gaspodz' Savaof, Bog İzraileŭ: Maaŭ budze, âk Sadoma,
i syny Amona buduc', âk Gamora, zdabytkam krapivy, salânaŭ kaldobinaŭ,
pustkaŭ naveki; rèšta narodu Majgo voz'me ih zdabyčaŭ, i acalelyâ z' lûdzej
Maih atrymaŭc' ih u spadčynu.*

10. Гэта ім - за пыху іхнюю, за тое, што яны зьдзекаваліся і велічаліся
над народамі Госпада Саваофа.

*Gèta im - za pyhu ihnûŭ, za toe, što âny z'dzekavalisâ i veličalisâ nad
narodam Gospada Savaofa.*

11. Страшны будзе для іх Гасподзь; бо вынішчыць усіх багоў зямлі, і

Яму будуць пакланяцца - кожны месца зь месца свайго - усе выспы народаў.

Strašny budze dlâ ih Gaspodz'; bo vyniščyc' usih bagoŭ zâmlì, ì Âmu buduc' paklanâcca - kožny mesca z' mesca svajgo - use vyspy narodaŭ.

12. I вы, Эфіопы, пабітыя будзеце мечам Маім.

Ì vy, Èfiopy, pabityâ budzece mečam Maìm.

13. I працягне Ён руку Сваю на поўнач - і знішчыць Асура і ператворыць Нінэвію ў руіны, у месца сухое, як пустыня,

Ì pracâgne Èn ruku Svaû na poŭnač - ì z'niščyc' Asura ì peratvoryc' Ninèviû ŭ ruïny, u mesca suhoe, âk pustynâ,

14. і пакоіцца будуць сярод яе статкі і ўсякага роду жывёлы; пелікан і вожык будуць начаваць - у розных аздобах яе; голас іхні будзе гучаць у вокнах, разбурэнне выявіцца на касяках дзвярэй, бо не застанецца на іх кедровай шалёўкі.

ì pakoicca buduc' sârod âe statki ì ŭsâkaga rodu žyvěly; pelikan ì vožyk buduc' načavac' - u roznyh azdobah âe; golas ihni budze gučac' u voknah, razburèn'ne vyâvicca na kasâkah dz'vârèj, bo ne zastanecca na ih kedrovaj šalëŭki.

15. Вось чым будзе горад пераможна-радасны, які жыве бесклапотна, які кажа ў сэрцы сваім: "я - і няма іншага апроч мяне". Як ён зрабіўся руінаю, логвішчам для зьвяроў! Кожны, праходзячы міма яго, пасьвішча й рукою махне.

Vos' čym budze gorad peramožna-radasny, âki žyve besklapotna, âki kaža ŭ sèrcy svaim: "â - ì nâma inšaga aproč mâne". Âk ên zrabiŭsâ ruinaŭ, logviščam dlâ z'vâroŭ! Kožny, prahodzâčy mîma âgo, pas'višča j rukou mahne.

3 Кіраўнік

1. Гора гораду нячыстаму і апаганенаму, прыгнятальніку!

Gora goradu nâčystamu i apaganenamumu, prygnâtal'niku!

2. Ня слухае голасу, ня прымае настаўленьняў, на Госпада не спадзяецца, да Бога свайго не набліжаецца.

Nâ sluhae golasu, nâ prymae настаўлен'наў, на Gospada ne спадзâецца, да Boga свайго ne набліжаецца.

3. Князі яго сярод яго - рыклівыя ільвы, судзьдзі яго - вечаровыя ваўкі, якія не пакідаюць да раніцы ніводнай косткі.

Knâzi âgo sârod âgo - ryklivya il'vy, sudz'dzi âgo - večarovyâ vaŭki, âkiâ ne pakidaŭc' da ranicy nïvodnaj kostki.

4. Прарокі яго - людзі легкадумныя, вераломныя; сьвятары яго апаганьваюць сьвятыню, топчуць закон.

Praroki âgo - lŭdzi legkadumnyâ, veralomnyâ; s'vâtary âgo apagan'vaŭc' s'vâtynu, topčuc' zakon.

5. Гасподзь праведны пасярод яго, ня чыніць няпраўды, кожнае раніцы яўляе суд свой нязьменна; але беззаконьнік ня ведае сораму.

Gaspodz' pravedny pasârod âgo, nâ čynic' nâpraŭdy, kažnae ranicy âŭlâe sud svoj nâz'menna; ale bezzakon'nik nâ vedae soramu.

6. Я вынішчыў народы, разбурыву цьвардыні іхнія; спустошыў вуліцы іхнія, так што ніхто ўжо ня ходзіць па іх; спляжаны гарады іхнія: няма ніводнага чалавека, няма жыхароў.

Â vyniščyŭ narody, razburyŭ c'vârdyni ihniâ; spustošyŭ vulicy ihniâ, tak što nihito ŭžo nâ hodzic' pa ih; splâžany garady ihniâ: nâma nïvodnaga čalaveka, nâma žyharoŭ.

7. Я казаў: "бойся толькі Мяне, прымай настаўленьне"! і ня будзе зьнішчана жытлішча ягонае, і не спасьцігне яго ліха, якое Я пастанавіў яму; а яны рупліва стараліся псаваць усе свае дзеянні.

Â kazaŭ: "bojsâ tol'ki Mâne, prymaj nastau'len'ne"! i nâ budze z'niščana žytlišča âgonae, i ne spas'cigne âgo liha, âkoe Â pastanaviŭ âmu; a âny rupliva staralisâ psavac' use svae dzeân'ni.

8. Дык вось, чакайце мяне, кажа Гасподзь, да таго дня, калі Я паўстану дзеля спусташэньня, бо Мною вызначана сабраць народы, склікаць царствы, каб выліць на іх абурэньне Маё; бо агнём палкасьці Маёй зжэрта будзе ўся зямля.

Dyk vos', čakajce mâne, kaža Gaspodz', da tago dnâ, kalì Â paŭstanu dzelâ spustašèn'nâ, bo Mnoŭ vyznačana sabrac' narody, sklikac' carstvy, kab vylic' na ih aburèn'ne Maë; bo agnëm palkas'ci Maëj zžërta budze ũsâ zâmlâ.

9. Тады зноў Я дам народам вусны чыстыя, каб усе заклікалі імя Госпада і служылі Яму аднадушна.

Tady znoŭ Â dam narodam vusny čystyâ, kab use zaklikali imâ Gospada i služyli Âmu adnadušna.

10. З пазарэчных краін Эфіопіі прыхільнікі Мае - дзеці расьсеяных Маіх - прынясуць Мне дарункі.

Z pazarèčnyh krain Èfiopii pryhil'niki Mae - dzeci ras'seânyh Maïh - prynâsuc' Mne darunki.

11. У той дзень ты ня будзеш сарамаціць сябе рознымі ўчынкамі тваімі, якімі ты грашыў супроць Мяне, бо тады Я выдалю спасярод цябе тых, якія марнаславыцца тваёй знакамітасьцю, і ня будзеш болей упадаць у пыху на сьвятой гары Маёй.

U toj dzen' ty nâ budzeš saramacic' sâbe roznymi ũčynkami tvaimi, âkimì ty

grašyŭ suproc' Mâne, bo tady Â vydalû spasârod câbe tyh, âkiâ marnaslavâcca tvaëj znakamitas'cû, i nâ budzeš bolej upadac' u pyhu na s'vâtoj gary Maëj.

12. Але пакіну сярод цябе народ пакорлівы і просты, і яны будуць спадзявацца на імя Гасподняе.

Ale pakînu sârod câbe narod pakorlivy i prosty, i âny buduc' spadzâvacca na imâ Gaspodnâe.

13. Рэшта Ізраіля ня будзе рабіць няпраўды, ня будзе гаварыць маны, і ня знойдзецца ў вуснах у іх языка падступнага, бо самыя будуць пасьвіцца і пакоіцца, і ніхто не патрывожыць іх.

Rèšta Ìzrailâ nâ budze rabic' nâpraŭdy, nâ budze gavaryc' many, i nâ znojdzecca ŭ vusnah u ih âzyka padstupnaga, bo samyâ buduc' pas'vicca i pakoicca, i nihto ne patryvožyc' ih.

14. Радуйся, дачка Сіёна! трыюмфуй, Ізраіле! Весяліся і радуйся ад усяго сэрца, дачка Ерусаліма!

Radujsâ, dačka Siëna! tryûmfuj, Ìzraile! Vesâlisâ i radujsâ ad usâgo sèrca, dačka Erusalîma!

15. Адмяніў Гасподзь прысуд над табою, прагнаў ворага твайго!

Гасподзь, цар Ізраілеў, пасярод цябе: ужо болей ня ўбачыш ліха.

Admâniŭ Gaspodz' prysud nad taboŭ, pragnaŭ voraga tvajgo! Gaspodz', car Ìzraileŭ, pasârod câbe: užo bolej nâ ŭbačyš liha.

16. У той дзень скажуць Ерусаліму: "ня бойся", і Сіёну: "хай жа ня слабнуць рукі твае!"

U toj dzen' skažuc' Erusalîmu: "nâ bojsâ", i Siënu: "haj ža nâ slabnuc' ruki tvae!"

17. Гасподзь Бог твой сярод цябе: Ён мае сілу ўратаваць цябе;

узьвяселіцца за цябе радасьцю, будзе літасьцівы паводле любові

Сваёй, будзе радавацца за цябе зь весялосьцю".

Gaspodz' Bog tvoj sârod câbe: Ęn mae silu ũratavac' câbe; uz'vâselicca za câbe radas'cû, budze litas'civy pavodle lûbovi Svaěj, budze radavacca za câbe z' vesâlos'cû".

18. Наракальнікаў на радасныя сьвяты Я зьбяру; твае яны, на іх цісьне паганьбеньне.

Narakal'nikaŭ na radasnyâ s'vâty Â z'bâru; tvae âny, na ih cis'ne pagan'ben'ne.

19. Вось, Я ўцісну ўсіх уціскальнікаў тваіх у той час і выратую кульгавае, і зьбяру расьсеянае, і прывяду іх у пашану і знакамітасьць на ўсёй гэтай зямлі паганьбеньня іхняга.

Vos', Â ũcisnu ũsih uciskal'nikaŭ tvaih u toj čas i vyratuŭ kul'gavae, i z'bâru ras'seânae, i pryvâdu ih u pašanu i znakamitas'c' na ũsěj gêtaj zâmlì pagan'ben'nâ ihnâga.

20. У той час прывяду вас і тады зьбяру вас; бо зраблю вас знакамітымі і ганаровымі сярод усіх народаў зямлі, калі вярну палон ваш перад вачыма вашымі, кажа Гасподзь.

U toj čas pryvâdu vas i tady z'bâru vas; bo zrablŭ vas znakamitymì i ganarovymì sârod usih narodaŭ zâmlì, kalì vârnũ palon vař perad vačyma vařymì, kaža Gaspodz'.

АГЕЯ

1 Кіраўнік

1. На другім годзе цара Дарыя, на шостым месяцы, у першы дзень месяца было слова Гасподняе праз Агея прарока Зарававэлю, сыну Салафіілеваму, упраўцу Юдэі, і Ісусу, сыну Ясэдэкаваму, вялікаму іярэю.

Na drugim godze cara Daryâ, na šostym mesâcy, u peršy dzen' mesâca bylo slova Gaspodnâe праз Ageâ praroka Zaravavèlû, synu Salafiilevamu, upraŭcu Ūdèi, i Ìsusu, synu Âsèdèkavamu, vâlikamu iârèû.

2. Так сказаў Гасподзь Саваоф: народ гэты кажа: "ня прыйшоў яшчэ час - будаваць дом Гасподні".

Tak skazaŭ Gaspodz' Savaof: narod gèty kaža: "nâ pryjšoŭ âščè čas - budavac' dom Gaspodni".

3. І было слова Гасподняе праз Агея прарока:

Ì bylo slova Gaspodnâe праз Ageâ praroka:

4. а вам самім час - жыць у дамах вашых упрыгожаных, тым часам як дом гэты ў запусьценні?

a vam samim čas - žyc' u damah vašyh uprygožanyh, tym časam âk dom gèty ŭ zapus'cen'ni?

5. Таму сёння так кажа Гасподзь Саваоф: павярнеце сэрца ваша на дарогі вашыя.

Tamu sën'nâ tak kaža Gaspodz' Savaof: pavârnece sèrca vašâ na darogi vašyâ.

6. Вы сееце многа, а збіраеце мала: ясьце, але ўнядосыць; п'яце, але не напіваецца; апранаецца, але не саграваецца; заробнік платы зарабляе ў дзіравы кашалёк.

Vy seece mnoga, a z'biraece mala: âs'ce, ale ũnâdosyc'; p'âce, ale ne napivaecesâ; apranaecesâ, ale ne sagravaecesâ; zarobnik platy zarablâe ũ dziravy kašalëk.

7. Так кажа Гасподзь Саваоф: павярнеце сэрца ваша на дарогі вашыя.

Tak kaža Gaspodz' Savaof: pavârnece sërca vaša na darogì vašyâ.

8. Узыдзеце на гару і насеце дрэвы і будуйце храм: і Я буду дабраволіць яму і праслаўлюся, кажа Гасподзь.

Uzydzece na garu ì nasece drèvy ì budujice hram: ì Â budu dabravorìc' âmu ì praslaŭlûsâ, kaža Gaspodz'.

9. Чакаеце шмат, а выходзіць мала, і што прынесаце дамоў, тое Я разьвею. За што кажа Гасподзь Саваоф: за Мой дом, які ў запусьценні, тым часам як вы бяжыце - кожны да свайго дома.

Čakaece šmat, a vyhodzic' mala, ì što prynesâce damoŭ, toe Â raz'veû. Za što kaža Gaspodz' Savaof: za Moj dom, âkì ũ zapus'cen'ni, tym časam âk vy bâžyce - kožny da svajgo doma.

10. Якраз таму неба і зачынілася і не дае вам расы, і зямля не дае сваіх утвораў.

Âkraz tamu neba ì začynilasâ ì ne dae vam rasy, ì zâmlâ ne dae svaih utvoraŭ.

11. І я наклікаў суш на зямлю, на горы, на хлеб, на вінаградны сок, на алей і на ўсё, што родзіць зямля, і на чалавека і на быдла і на ўсякую ручную працу.

Ì â naklikaŭ suš na zâmlû, na gory, na hleb, na vînogradny sok, na alej ì na ũsë, što rodzic' zâmlâ, ì na čalaveka ì na bydla ì na ũsâkuû ručnuû pracu.

12. І паслухаліся Зарававэль, сын Салафіілеў, і Ісус, сын Ясэдэкаў, і ўвесь астатні люд голасу Госпада Бога свайго і слоў Агея прарока, як пасланага Госпадам Богам іхнім, і люд убаяўся Госпада.

Ì pasluhalisâ Zaravavèl', syn Salafilleŭ, ì Ìsus, syn Âsèdèkaŭ, ì ŭves' astatni lûd golasu Gospada Boga svajgo ì sloŭ Ageâ praroka, âk paslanaga Gospadam Bogam iħnim, ì lûd ubaâŭsâ Gospada.

13. Тады Агей, весьнік Гасподні, пасланы ад Госпада, сказаў людю: "Я з вамі! кажа Гасподзь".

Tady Agej, ves'nik Gaspodni, paslany ad Gospada, skazaŭ lûdu: "Â z vami! kaža Gaspodz'".

14. І абудзіў Гасподзь дух Зарававэля, сына Салавіілевага, упраўцы Юдэі, і дух Ісуса, сына Ясэдэкавага, вялікага іярэя, і дух усёй рэшты людзей - і яны прыйшлі і пачалі рабіць працу ў доме Госпада Саваофа, Бога свайго,

Ì abudziŭ Gaspodz' duh Zaravavèlâ, syna Salaviilevaga, upraŭcy Ūdèi, ì duh Ìsusa, syna Âsèdèkavaga, vâlikaga iârèâ, ì duh usëj rëšty lûdzej - ì âny pryjšli ì pačali rabic' pracu ŭ dome Gospada Savaofa, Boga svajgo,

15. на дваццаць чацьвёрты дзень шостага месяца, на другім годзе цара Дарыя.

na dvaccac' čac'vërty dzen' šostaga mesâca, na drugim godze cara Daryâ.

2 Кіраўнік

1. На сёмым месяцы, у дваццаць першы дзень месяца, было слова Гасподняе праз Агея прарока:

Na sëmym mesâcy, u dvaccac' peršy dzen' mesâca, bylo slova Gaspodnâe праз Ageâ praroka:

2. скажы цяпер Зарававэлю, сыну Салафіілеваму, упраўцу Юдэі, і Ісусу, сыну Ясэдэкаваму, вялікаму іярэю, і рэшце народу:

skažy câper Zaravavèlû, synu Salafiilevamu, upraŭcu Ūdèi, i Ìsusu, synu Âsèdèkavamu, vâlikamu iârèu, i rèsce narodu:

3. хто застаўся паміж вамі, які бачыў гэты дом у ранейшай ягонай славе, і якім вы бачыце яго цяпер? Ці ня ёсьць ён у вашых вачах як бы нічым?

hto zastaŭsâ pamîž vami, âki bačyŭ gèty dom u ranejšaj âgonaj slave, i âkim vy bačyce âgo câper? Ci nâ ës'c' ěn u vašyh vačah âk by ničym?

4. Але падбздзёрся сёння, Зарававэль, кажа Гасподзь, падбздзёрся, Ісусе, сыне Ясэдэкаў, вялікі іярэй! падбздзёрся, увесь народзе зямлі, кажа Гасподзь, і рабеце працу, бо Я з вамі, кажа Гасподзь Саваоф.

Ale padbadzërsâ sën'nâ, Zaravavèl', kaža Gaspodz', padbadzërsâ, Ìsuse, syne Âsèdèkaŭ, vâlikì iârèj! padbadzërsâ, uves' narodze zâmlì, kaža Gaspodz', i rabece pracu, bo Â z vami, kaža Gaspodz' Savaof.

5. Запавет Мой, які Я заключыў з вамі пасля выхаду вашага зь Егіпта, і дух Мой жыве сярод вас: ня бойцеся!

Zapavet Moj, âki Â zaklûčyŭ z vami pas'lâ vyhadu vašaga z' Egìpta, i duh Moj žyve sârod vas: nâ bojcesâ!

6. Бо так кажа Гасподзь Саваоф: яшчэ раз, - і гэта будзе неўзабаве, - Я патрасу неба і зямлю, мора і сушу,

Bo tak kaža Gaspodz' Savaof: âščè raz, - i gèta budze neŭzabave, - Â patrasu neba i zâmlû, mora i sušu,

7. і патрасу ўсе народы - і прыйдзе Жаданы ўсім народам, і напоўню дом гэты славаю, кажа Гасподзь Саваоф.

i patrasu ŭse narody - i pryjdzè Źadany ŭsìm narodam, i napoŭnû dom gèty slavaû, kaža Gaspodz' Savaof.

8. Маё срэбра і Маё золата, кажа Гасподзь Саваоф.

Maë srèbra ì Maë zolata, kaža Gaspodz' Savaof.

9. Слава гэтага апошняга храма будзе большая, чым ранейшага, кажа Гасподзь Саваоф; і на месцы гэтым Я дам мір, кажа Гасподзь Саваоф.

Slava gètaga apošnâga hrama budze bol'shâ, čym ranejšaga, kaža Gaspodz' Savaof; ì na mescy gètym Â dam mîr, kaža Gaspodz' Savaof.

10. На дваццаць чацьвёрты дзень дзявятага месяца, на другім годзе Дарыя, было слова Гасподняе праз Агея прарока:

Na dvaccac' čac'vërty dzen' dzâvâtaga mesâca, na drugim godze Daryâ, bylo slova Gaspodnâe praz Ageâ praroka:

11. так кажа Гасподзь Саваоф: спытайся ў сьвятароў пра закон і скажы:

12. калі хто нёс сьвяшчэннае мяса ў крысе вопраткі сваёй і крысом сваім дакрануўся да хлеба, альбо да чаго-небудзь гатаванага, альбо да алею, альбо якой-небудзь ежы, - ці зробіцца гэта сьвяшчэнным? І адказвалі сьвятары і казалі: не.

kali hto nës s'vâščènnae mâsa ũ kryse vopratki svaëj ì krysom svaim dakranuŭsâ da hleba, al'bo da čago-nebudz' gatavanaga, al'bo da aleû, al'bo âkoj-nebudz' ežy, - ci zrobicca gèta s'vâščènnym? Ì adkazvali s'vâtary ì skazali: ne.

13. Потым сказаў Агей: а калі дакранецца да ўсяго гэтага хто-небудзь апаганены ад дакрананьня да мерцьвяка, ці зробіцца гэта нячыстым? І адказвалі сьвятары і казалі: будзе нячыстае.

Potym skazaŭ Agej: a kali dakranecca da ũsâgo gètaga hto-nebudz' apaganeny ad dakranan'nâ da merc'vâka, ci zrobicca gèta nâčystym? Ì adkazvali s'vâtary ì skazali: budze nâčystae.

14. Тады адказваў Агей і сказаў: такі гэты народ, такое племя перад

Мною, кажа Гасподзь, і такія ўсе дзеі рук іхніх! І што яны прыносяць там, усё нячыстае.

Tady adkazvaŭ Agej i skazaŭ: taki gèty narod, takoe plemâ perad Mnoŭ, kaža Gaspodz', i takiâ ŭse dzei ruk ihnih! I što âny prynosâc' tam, usë nâčystae.

15. Цяпер павярнеце сэрца ваша на час ад гэтага дня і назад, калі яшчэ ня быў пакладзены камень на камень у храме Гасподнім.

Câper pavârnece sèrca vaša na čas ad gètaga dnâ i nazad, kalì âščè nâ byŭ pakladzeny kamen' na kamen' u hráme Gaspodnim.

16. Прыходзілі, бывала, да капіцы, якая можа прыносіць дваццаць мераў, і аказвалася толькі дзесяць; прыходзілі да чавільні, каб начэрпаць пяцьдзясят мераў з чавільні, а аказвалася толькі дваццаць.

Pryhodzili, byvala, da kapicy, âkaâ moža prynosic' dvaccac' meraŭ, i akazvalasâ tol'ki dzesâc'; pryhodzili da čavil'ni, kab načèrpcac' pâc'dzâsât meraŭ z čavil'ni, a akazvalasâ tol'ki dvaccac'.

17. Караў Я вас іржою і блякласьцю хлеба і градам усю працу рук вашых глуміў; але вы не зьвярталіся да Мяне, кажа Гасподзь.

Karaŭ Â vas iržoŭ i blâklas'cŭ hleba i gradam usŭ pracu ruk vašyh glumiŭ; ale vy ne z'vârtalisâ da Mâne, kaža Gaspodz'.

18. Адварнеце ж сэрца ваша на час ад гэтага дня і назад, ад дваццаць чацьвёртага дня дзявятага месяца, ад таго дня, калі закладзены быў храм Гасподні; адварнеце сэрца ваша:

Advârnece ž sèrca vaša na čas ad gètaga dnâ i nazad, ad dvaccac' čac'vèrtaga dnâ dzâvâtaga mesâca, ad tago dnâ, kalì zakladzeny byŭ hram Gaspodni; advârnece sèrca vaša:

19. ці ёсьць яшчэ ў засеках насеньне? Дагэтуль ні вінаградная лаза, ні смакоўніца, ні гранатавае дрэва, ні масьліна не давалі плоду; а з гэтага

дня я дабраслаўляю іх.

cì ës'c' âščè ŭ zasekah nasen'ne? Dagètul' nì vìnagradnaâ laza, nì smakoŭnica, nì granatavae drèva, nì mas'lina ne davalì plodu; a z gètaga dnâ â dabraslaŭlâŭ ih.

20. І было слова Гасподняе да Агея другі раз у дваццаць чацьвёрты дзень месяца, і сказана:

Ì bylo slova Gaspodnâe da Ageâ drugì raz u dvaccac' čac'vërty dzen' mesâca, ì skazana:

21. скажы Зарававэлю, упраўцу Юдэі: патрасу Я неба і зямлю;

skažy Zaravavèlû, upraŭcu Ūdèi: patrasu Â neba ì zâmlû;

22. і скіну троны царстваў і вынішчу сілу царстваў язычніцкіх, перакуллю калясьніцы і тых, што сядзяць на іх, і скінутыя будуць коні і верхаўцы іхнія, кожны мечам другога.

ì skinu trony carstvaŭ ì vynišču silu carstvaŭ âzyčnickih, perakulû kalâs'nicy ì tyh, što sâdzâc' na ih, ì skinutyâ buduc' koni ì verhaŭcy ihniâ, kožny mečam drugoga.

23. У той дзень, кажа Гасподзь Саваоф, Я вазьму цябе, Зарававэль, сыне Салафіілаў, раб Мой, кажа Гасподзь, і буду трымаць цябе як пячатку, бо Я выбраў цябе, кажа Гасподзь Саваоф.

U toj dzen', kaža Gaspodz' Savaof, Â vaz'mu câbe, Zaravavèl', syne Salafiilaŭ, rab Moj, kaža Gaspodz', ì budu trymac' câbe âk pâčatku, bo Â vybraŭ câbe, kaža Gaspodz' Savaof.

ЗАХАРЫІ

1 Кіраўнік

1. У восьмым месяцы, у другі год Дарыя, было слова Гасподняе Захарыю, сыну Варахіінаваму, сыну Адаваму, прароку:

U vos'tym mesâcy, u drugi god Daryâ, bylo slova Gaspodnâe Zaharyû, synu Varahiïnavamu, synu Adavamu, praroku:

2. угневаўся Гасподзь на бацькоў вашых вялікім гневам,

ugnevaŭsâ Gaspodz' na bac'koŭ vašyh vâlikim gnevam,

3. і ты скажы ім: так кажа Гасподзь Саваоф: павярнецеся да Мяне, кажа Гасподзь Саваоф, і Я павярнуся да вас, кажа Гасподзь Саваоф.

ì ty skaży im: tak kaža Gaspodz' Savaof: pavârnesesâ da Mâne, kaža Gaspodz' Savaof, Ì Â pavârnusâ da vas, kaža Gaspodz' Savaof.

4. Ня будзьце такія, як бацькі вашыя, да якіх заклікалі ранейшыя прарокі, кажучы: так кажа Гасподзь Саваоф: адварнецеся ад ліхіх шляхоў вашых і ад ліхіх дзеяў вашых; але яны ня слухаліся і не ўважалі Мне, кажа Гасподзь.

Nâ budz'ce takiâ, âk bac'ki vašyâ, da âkih zaklikali ranejšyâ praroki, kažuçy: tak kaža Gaspodz' Savaof: advârnesesâ ad lihìh šlâhoŭ vašyh Ì ad lihìh dzeâŭ vašyh; ale âny nâ sluhalisâ Ì ne ŭvažali Mne, kaža Gaspodz'.

5. Бацькі вашыя - дзе яны? ды і прарокі, ці будуць яны вечна жыць?

Bac'ki vašyâ - dze âny? dy Ì praroki, ci buduc' âny večna žyc'?

6. Але словы Мае і вызначэньні Мае, якія наказваў Я рабам Маім прарокам, хіба ж не спасьціглі бацькоў вашых? і яны зьвярталіся і

казалі: як вызначыў Гасподзь Саваоф зрабіць з намі паводле нашых шляхоў і паводле нашых дзеяў, так і ўчыніў з намі.

Ale slovy Mae i vyznačèn 'ni Mae, âkiâ nakazvaŭ Â rabam Maim prarokam, hiba Ź ne spas 'cigli bac 'koŭ vašyh? i âny z 'vârtalisâ i kazali: âk vyznačyŭ Gaspodz' Savaof zrabic' z nami pavodle našyh šlâhoŭ i pavodle našyh dzeâŭ, tak i ŭčyniŭ z nami.

7. У дваццаць чацьвёрты дзень адзінаццатага месяца, - гэта месяц Шэват, - у другі год Дарыя, было слова Гасподняе Захарыю, сыну Варахіінаваму, сыну Адаваму, прароку:

U dvaccac' čac 'vërty dzen' adzinaccataga mesâca, - gèta mesâc Šèvat, - u drugi god Daryâ, bylo slova Gaspodnâe Zaharyû, synu Varahiïnavamu, synu Adavamu, praroku:

8. уначы бачыў я ўяву: вось, муж на рыжым кані стаіць паміж міртамі, якія ў паглыбленьні, а за імі коні рыжыя, пярэстыя і белыя,

unačy bačyŭ â ŭâvu: vos', muž na ryžym kani staic' pamiž mirtami, âkiâ ŭ paglyblen 'ni, a za imi koni ryžyâ, pârèstyâ i belyâ,

9. і сказаў я: хто яны, спадару мой? І сказаў мне анёл, які гаварыў са мною: я пакажу табе, хто яны.

i skazaŭ â: hto âny, spadaru moj? I skazaŭ mne anël, âki gavaryŭ sa mnoŭ: â pakažu tabe, hto âny.

10. І адказваў муж, які стаяў паміж міртамі, і сказаў: гэта тыя, якіх Гасподзь паслаў абысьці зямлю.

I adkazvaŭ muž, âki staâŭ pamiž mirtami, i skazaŭ: gèta tyâ, âkih Gaspodz' paslaŭ abys 'ci zâmlû.

11. І яны адказвалі анёлу Гасподняму, які стаяў паміж міртамі, і казалі: абышлі мы зямлю, і вось, уся зямля населеная і спакойная.

I âny adkazvali anëlu Gaspodnâmu, âki staâŭ pamiž mirtami, i skazali: abyšli

my zâmlû, i vos', usâ zâmlâ naselenaâ i spakojnaâ.

12. I адказваў анёл Гасподні і сказаў: Госпадзе Ўсеўладца! Дакуль Ты не ўмілажалішся зь Ерусаліма і з гарадоў Юды, на якія Ты гневаешся вось ужо семдзсят гадоў?

Ì adkazvaŭ anël Gaspodni i skazaŭ: Gospadze Ŭseŭladca! Dakul' Ty ne ŭmilažališšâ z' Erusalima i z garadoŭ Ŭdy, na âkiâ Ty gnevaeššâ vos' užo semdzesât gadoŭ?

13. Тады ў адказ анёлу, які гаварыў са мною, мовіў Гасподзь словы добрыя, словы сучэшлівыя.

Tady ŭ adkaz anëlu, âki gavaryŭ sa mnoŭ, moviŭ Gaspodz' slovy dobryâ, slovy sucešlivyâ.

14. I сказаў Мне анёл, які гаварыў са мною: абвясці і скажы: так кажа Гасподзь Саваоф: парупіўся Я за Ерусалім і за Сіён рупнасцю вялікай:

Ì skazaŭ Mne anël, âki gavaryŭ sa mnoŭ: abvâs'ci i skažy: tak kaža Gaspodz' Savaof: parupiŭsâ Â za Erusalim i za Siën rupnascŭ vâlikaj:

15. I вялікім абурэннем абураюся з народаў, якія жывуць у спакоі; бо калі Я мала ўгневаўся, яны павялічылі ліха.

Ì vâlikim aburèn'nem aburaŭsâ z narodaŭ, âkiâ žyvuc' u spakoì; bo kali Â mala ŭgnevaŭsâ, âny pavâličyli liha.

16. таму так кажа Гасподзь: Я зьвяртаюся да Ерусаліма зь мілажалем; у ім пабудуецца дом Мой, кажа Гасподзь Саваоф, і землямерная вяроўка працягнецца па Ерусаліме.

tamu tak kaža Gaspodz': Â z'vârtaŭsâ da Erusalima z' milažalem; u im pabuduecca dom Moj, kaža Gaspodz' Savaof, i zemlâternaâ vâroŭka pracâgnecca pa Erusalime.

17. Яшчэ абвясці і скажы: так кажа Гасподзь Саваоф: зноў перапаўняюцца гарады Мае дабром, і сучешыць Гасподзь Сіён і зноў

выбера Ерусалім.

Áščè abvâs'ci ì skažy: tak kaža Gaspodz' Savaof: znoŭ perapaŭnâucca garady Mae dabrom, ì sucešyc' Gaspodz' Siën ì znoŭ vybera Erusalim.

18. І ўзьвёў я вочы мае і ўгледзеў: вось чатыры рагі.

Ì ŭz'veŭ â vočy mae ì ŭgledzeŭ: vos' čatyry ragi.

19. І сказаў я анёлу, які гаварыў са мною: што гэта? І ён адказаў мне: гэта рогі, якія раскідалі Юду, Ізраіля і Ерусалім.

Ì skazaŭ â anëlu, âki gavaryŭ sa mnoŭ: što gèta? Ì ën adkazaŭ mne: gèta rogi, âkiâ raskìdali Ŭdu, Ìzrailâ ì Erusalim.

20. Потым паказаў мне Гасподзь чатырох працаўнікоў.

Potym pakazaŭ mne Gaspodz' čatyroh pracauŭnikoŭ.

21. І сказаў я: што яны ідуць рабіць? Ён сказаў мне так: гэтыя рогі раскідалі Юду, так што ніхто ня можа падняць галавы сваёй: а гэтыя прыйшлі напалохаць іх, зьбіць рогі народаў, якія паднялі рог свой супроць зямлі Юды, каб расьсеяць яе.

Ì skazaŭ â: što âny iduc' rabic'? Ën skazaŭ mne tak: gètyâ rogi raskìdali Ŭdu, tak što nihto nâ moža padnâc' galavy svaëj: a gètyâ pryjšli napalohac' ih, z'bic' rogi narodaŭ, âkiâ padnâli rog svoj suproc' zâmli Ŭdy, kab ras'seâc' âe.

2 Кіраўнік

1. І зноў я ўзьвёў вочы мае і ўгледзеў: вось муж, у якога ў руцэ - землямерная вяроўка.

Ì znoŭ â ŭz'veŭ vočy mae ì ŭgledzeŭ: vos' muž, u âkoga ŭ rucè - zemlâmernaâ vâroŭka.

2. Я спытаўся: куды ты ідзеш? І ён сказаў мне: мерыць Ерусалім, каб

убачыць, якая шырыня яго і якая даўжыня яго.

*Â spytaŭsâ: kudy ty idžeš? Ì ěn skazaŭ mne: meryc' Erusalim, kab ubačyc',
âkaâ šyrynâ âgo ì âkaâ daŭžynâ âgo.*

3. І вось анёл, які гаварыў са мною, выходзіць, а другі анёл ідзе насустрач яму,

Ì vos' anël, âkì gavaryŭ sa mnoŭ, vyhodzic', a drugi anël idže nasustrač âmu,

4. і сказаў ён гэтаму: ідзі хутчэй, скажы гэтаму юнаку: Ерусалім заселіць ваколіцы з прычыны мноства людзей і быдла ў ім.

*ì skazaŭ ěn gètamu: idzi hutčèj, skažy gètamu ûnaku: Erusalim zaselic'
vakolicy z pryčyny mnostva lûdzej ì bydla ŭ im.*

5. І Я буду яму, кажа Гасподзь, вогненнаю сьцяною вакол яго і праслаўлюся сярод яго.

*Ì Â budu âmu, kaža Gaspodz', vognennaŭ s'cânoŭ vakol âgo ì praslaŭlûsâ
sârod âgo.*

6. Эй, эй! бяжэце з паўночнай краіны, кажа Гасподзь: бо па чатырох вятрах нябесных Я расьсеяў вас, кажа Гасподзь.

*Èj, èj! bâžèce z paŭnočnaj kraïny, kaža Gaspodz': bo pa čatyroh vâtrah
nâbesnyh Â ras'seâŭ vas, kaža Gaspodz'.*

7. Ратуйся, Сіёне, які жывеш у дачкі Вавілона.

Ratujsâ, Siëne, âkì žyveš u dački Vavilona.

8. І так кажа Гасподзь Саваоф: дзеля славы Ён паслаў мяне да народаў, якія рабавалі вас; бо той, хто дакранаецца да вас, дакранаецца да зрэнкі вока Яго.

*Ì tak kaža Gaspodz' Savaof: dzelâ slavy Ěn paslaŭ mâne da narodaŭ, âkiâ
rabavali vas; bo toj, hto dakranaecca da vas, dakranaecca da zrènkì voka
Âgo.*

9. І вось, Я падыму руку Маю на іх, і яны зрабяцца здабычаю рабоў

сваіх, і тады ўведаеце, што Гасподзь Саваоф паслаў Мяне.

Ì vos', Â padymu ruku Maû na ih, ì âny zrobâcca zdabyçaû raboû svaih, ì tady ũvedaece, što Gaspodz' Savaof paslaû Mâne.

10. Радуйся і весяліся, дачка Сіёна! Бо вось, Я прыйду і пасялюся сярод цябе, кажа Гасподзь.

Radujsa ì vesâlisâ, dačka Siëna! Bo vos', Â pryjdu ì pasâlûsâ sârod câbe, kaža Gaspodz'.

11. І прыбягуць да Госпада многія народы ў той дзень і будуць Маім народам; і я пасялюся сярод цябе, і ўведаеш, што Гасподзь Саваоф паслаў Мяне да цябе.

Ì prybâguc' da Gospada mnogîâ narody ũ toj dzen' ì buduc' Maïm narodam; ì â pasâlûsâ sârod câbe, ì ũvedaeš, što Gaspodz' Savaof paslaû Mâne da câbe.

12. Тады Гасподзь возьме ва ўладаньне Юду, Сваю долю на сьвятой зямлі, і зноў выбера Ерусалім.

Tady Gaspodz' voz'me va ũladan'ne Ŭdu, Svaû dolû na s'vâtoj zâmlì, ì znoû vybera Erusalim.

13. Хай маўчыць усякая плоць перад абліччам Госпада! Бо Ён падымаецца ад сьвятога жылішча Свайго.

Haj maŭčyc' usâkaâ ploc' perad abliččam Gospada! Bo Ён padymaeccâ ad s'vâtoga žytlîšča Svajgo.

3 Кіраўнік

1. І паказаў ён мне Ісуса, вялікага іярэя, які стаяў перад анёлам Гасподнім, і сатану, які стаяў праваруч яго, каб процідзейнічаць яму.

Ì pakazaŭ ën mne Isusa, vâlikaga iârèâ, âkì staâŭ perad anëlam Gaspodnim, ì

satanu, âki staâŭ pravaruč âgo, kab procìdzejničac' âmu.

2. І сказаў Гасподзь сатане: Гасподзь хай забароніць табе, сатана, хай забароніць табе Гасподзь, Які выбраў Ерусалім! ці не галавешка ён, выцягнутая з агню?

Ì skazaŭ Gaspodz' satane: Gaspodz' haj zabaronic' tabe, satana, haj zabaronic' tabe Gaspodz', Âki vybraŭ Erusalim! ci ne galaveška ën, vycâgnutaâ z agnû?

3. А Ісус быў апрануты ў заплямленую вопратку і стаяў перад анёлам, А Ісус быў апрануты ў заплямленую вопратку і стаяў перад анёлам,

4. які адказваў і сказаў тым, што стаялі перад ім, так: здымеце зь яго заплямленую вопратку. А яму самому сказаў: глядзі. Я зьняў зь цябе віну тваю, і апранаю цябе ў адзеньне ўрачыстае.

âki adkazvaŭ i skazaŭ tym, što staâli perad im, tak: zdymece z' âgo zaplâmlenuû vopratku. A âmu samomu skazaŭ: glâdzi. Â z'nâŭ z' câbe vînu tvaû, i apranaû câbe ũ adzen'ne ũračystae.

5. І сказаў: ускладзеце на галаву яго чысты кідар. І ўсклалі чысты кідар на галаву яго і апранулі яго ў адзеньне; а анёл Гасподні стаяў.

Ì skazaŭ: uskladzece na galavu âgo čysty kîdar. Ì ũsklali čysty kîdar na galavu âgo i apranuli âgo ũ adzen'ne; a anël Gaspodni staâŭ.

6. І засьведчыў анёл Гасподні і сказаў Ісусу:

Ì zas'vedčyŭ anël Gaspodni i skazaŭ Ìsusu:

7. так кажа Гасподзь Саваоф: калі ты будзеш хадзіць Маімі шляхамі і калі будзеш на варце Маёй, дык будзеш судзіць дом Мой і наглядаць за дварамі Маімі. Я дам табе хадзіць паміж гэтымі, што стаяць тут.

tak kaža Gaspodz' Savaof: kali ty budzeš hadzic' Maïmi šlâhami i kali budzeš na varce Maëj, dyk budzeš sudzic' dom Moj i naglâdac' za dvarami Maïmi. Â dam tabe hadzic' pamiž gètymi, što staâc' tut.

8. выслухай жа, Ісусе, іярэю вялікі, ты і браты твае, што сядзяць перад табою, мужы знакамітыя: вось, Я прыводжу раба Майго, ПАРАСТКА.

vysluhaj ža, Īsuse, iârèû vâlikì, ty i braty tvae, što sâdzâc' perad taboû, mužy znakamityâ: vos', Â pryvodžu raba Majgo, PARASTKA.

9. Бо вось той камень, які Я кладу перад Ісусам; на гэтым адным камені - сем вачэй; вось, я выражу на ім абрысы яго, кажа Гасподзь Саваоф, і згладжу грэх зямлі гэтай за адзін дзень.

Bo vos' toj kamen', âkì Â kladu perad Īsusam; na gèтым adnym kameni - sem vačèj; vos', â vyražu na im abrysy âgo, kaža Gaspodz' Savaof, i zgladžu grèh zâmlì gètaj za adzìn dzen'.

10. У той дзень, кажа Гасподзь Саваоф, будзеце адзін аднаго запрашаць пад вінаград і пад смакоўніцу.

U toj dzen', kaža Gaspodz' Savaof, budzece adzìn adnago zaprašac' pad vinograd i pad smakoŭnicu.

4 Кіраўнік

1. І вярнуўся той анёл, які гаварыў са мною, і разбудзіў мяне, як будзяць чалавека са сну ягонага.

Ī vârnuŭsâ toj anël, âkì gavaryŭ sa mnoû, i razbudziŭ mâne, âk budzâc' čalaveka sa snu âgonaga.

2. І сказаў ён мне: што ты бачыш? І адказваў я: бачу, вось сьвяцільня ўся з золата і чашачка пад алей наверх яе, і сем лампад, на ёй і па сем трубачак у лампадах, якія наверх яе;

Ī skazaŭ ën mne: što ty bačyš? Ī adkazvaŭ â: baču, vos' s'vâcil'nâ ŭsâ z zolata i čašačka pad alej naverse âe, i sem lampad, na ëj i pa sem trubačak u lampadah, âkiâ naverse âe;

3. і дзьве масьліны на ёй, адна з правага боку чашачкі, другая зь левага боку яе.

ì dz've mas'liny na ëj, adna z pravaga boku čašaçki, drugaâ z' levaga boku âe.

4. І адказваў я і сказаў анёлу, які гаварыў са Мною: што гэта, спадару мой?

Ì adkazvaŭ â ì skazaŭ anëlu, âki gavaryŭ sa Mnoû: što gëta, spadaru moj?

5. І анёл, які гаварыў са мною, адказваў і сказаў мне: ты ня ведаеш, што гэта? І сказаў я: ня ведаю, спадару мой.

Ì anël, âki gavaryŭ sa mnoû, adkazvaŭ ì skazaŭ mne: ty nâ vedaes', što gëta? Ì skazaŭ â: nâ vedaŭ, spadaru moj.

6. Тады адказваў ён і сказаў мне так: гэта слова Госпада Зарававелю, у якім сказана: ня войскам і ня сілаю, а Духам Маім кажа Гасподзь Саваоф.

Tady adkazvaŭ ën ì skazaŭ mne tak: gëta slova Gospada Zaravavelû, u âkim skazana: nâ vojskam ì nâ silaŭ, a Duham Maïm kaža Gaspodz' Savaof.

7. Хто ты, вялікая гара перад Зарававелем? ты - раўніна, і вынесе ён кутні камень пры шумных ускліканьнях: "мілата, мілата на ім!"

Hto ty, vâlikaâ gara perad Zaravavelem? ty - raŭnina, ì vynese ën kutni kamen' pry šumnyh usklikan'nâh: "milata, milata na ìm!"

8. І было мне слова Гасподняе:

Ì bylo mne slova Gaspodnâe:

9. рукі Зарававеля паклалі аснову Дому гэтаму; ягоныя рукі і закончаць яго, і даведзешся, што Гасподзь Саваоф паслаў Мяне да вас.

rukì Zaravavelâ paklali asnovu Domu gëtamû; âgonyâ rukì ì zakončac' âgo, ì davedaeššâ, što Gaspodz' Savaof paslaŭ Mâne da vas.

10. Бо хто можа лічыць дзень гэты малаважным, калі радасна глядзяць

на будаўнічы адвес у руках Зарававелевых тыя сем, - гэта вочы
Госпада, якія абдымаюць позіркам усю зямлю?

*Bo hto moža ličyc' dzen' gèty malavažnym, kalì radasna glâdzâc' na
budaŭničy adves u rukah Zaravavelevykh tyâ sem, - gèta vočy Gospada, âkiâ
abdymaüc' pozirkam usû zâmlû?*

11. Тады адказваў я і сказаў яму: што азначаюць тыя дзьве масьліны з
правага боку сьвяцільні і зь левага боку яе?

*Tady adkazvaŭ â i skazaŭ âmu: što aznačaüc' tyâ dz've mas'liny z pravaga
boku s'vâcil'ni i z' levaga boku âe?*

12. Другі раз загаварыў я і сказаў яму: што азначаюць дзьве масьлічныя
галіны, якія празь дзьве залатыя трубачкі выліваюць зь сябе золата?

*Drugì raz zagavaryŭ â i skazaŭ âmu: što aznačaüc' dz've mas'ličnyâ galiny,
âkiâ praz' dz've zalatyâ trubačkì vylivaüc' z' sâbe zolata?*

13. І сказаў ён мне: ты ня ведаеш, што гэта? Я адказваў: ня ведаю,
спадару мой.

*Ì skazaŭ ën mne: ty nâ vedaes', što gèta? Â adkazvaŭ: nâ vedaŭ, spadaru
moj.*

14. І сказаў ён: гэта два памазанья алеем, якія стаяць перад Госпадам
усёй зямлі.

*Ì skazaŭ ën: gèta dva pamazanyâ aleem, âkiâ staâc' perad Gospadam usëj
zâmlì.*

5 Кіраўнік

1. І зноў узьвёў я вочы мае і ўгледзеў: вось ляціць скрутак.

Ì znoŭ uz'veŭ â vočy mae i ŭgledzeŭ: vos' lâcic' skrutak.

2. І сказаў ён мне: што ты бачыш? Я адказваў, бачу, ляціць скрутак;

даўжыня яго дваццаць локцяў, а шырыня яго дзесяць локцяў.

Ì skazaŭ ěn mne: što ty bačyš? Â adkazvaŭ, baču, lâcic' skrutak; daŭžynâ âgo dvaccac' lokcâŭ, a šyrynâ âgo dzesâc' lokcâŭ.

3. Ён сказаў мне: гэта праклён, які ідзе на твар усёй зямлі; бо кожны, хто крадзе, будзе знішчаны, як напісана на адным баку, і кожны, хто прысягае ілжыва, знішчаны будзе, як напісана на другім баку.

Ěn skazaŭ mne: gèta praklën, âkì idze na tvar usěj zâmlì; bo kožny, hto kradze, budze z'niščany, âk napìsana na adnym baku, ì kožny, hto prysâgae ilžyva, z'niščany budze, âk napìsana na drugìm baku.

4. Я навёў яго, кажа Гасподзь Саваоф, і ён увойдзе ў дом злодзея і ў дом кляцьбіта Маім імем ілжыва і застанецца ў доме ў яго, і знішчыць яго і дрэвы ягоныя і камяні ягоныя.

Â navëŭ âgo, kaža Gaspodz' Savaof, ì ěn uvojdze ŭ dom zlodzeâ ì ŭ dom klâc'bita Maìm imem ilžyva ì zastanecca ŭ dome ŭ âgo, ì z'niščyc' âgo ì drèvy âgonyâ ì kamâni âgonyâ.

5. І выйшаў анёл, які гаварыў са мною, і сказаў мне: узьвядзі яшчэ вочы твае і падзівіся, што гэта выходзіць?

Ì vyjšaŭ anël, âkì gavaryŭ sa mnoŭ, ì skazaŭ mne: uz'vâdзи âščè vočy tvae ì padzìvisâ, što gèta vyhodzìc'?

6. Калі ж я сказаў: што гэта? Ён адказваў: гэта выходзіць эфа, і сказаў: гэта - вобраз іх па ўсёй зямлі.

Kalì ž â skazaŭ: što gèta? Ěn adkazvaŭ: gèta vyhodzìc' èfa, ì skazaŭ: gèta - vobraz ih pa ŭsěj zâmlì.

7. І вось, кавалак сьвінца падняўся, і там сядзела адна жанчына пасярэдзіне эфы.

Ì vos', kavalak s'vinca padnâŭsâ, ì tam sâdzela adna žančyna pasârèdzine èfy.

8. І сказаў ён: гэтая жанчына - сама бязбожнасьць, і кінуў яе ўсярэдзіну эфы, а на адтуліну яе кінуў сьвінцовы кавалак

Ĭ skazaŭ ěn: gětaâ žančyna - sama bâzbožnas'c', ĩ kĭnuŭ âe ũsârědzĭnu ěfy, a na adtulĭnu âe kĭnuŭ s'vincovy kavalak

9. І ўзьвёў я вочы мае і ўгледзеў: вось, зьявіліся дзьве жанчыны, і вецер быў у крылах у іх, і крылы ў іх - як крылы ў бусла; паднялі яны эфу і панесьлі яе паміж зямлёю і небам.

Ĭ ũz'veŭ â vočy mae ĩ ũgledzeŭ: vos', z'âvilisâ dz've žančyny, ĩ vecer byŭ u krylah u ih, ĩ kryly ũ ih - âk kryly ũ busla; padnâli âny ěfu ĩ panes'li âe pamĭž zâmlěu ĩ nebam.

10. І сказаў я анёлу, які гаварыў са мною: куды нясуць яны гэтую эфу?

Ĭ skazaŭ â anělu, âkĭ gavaryŭ sa mnoŭ: kudy nâsuc' âny gětuŭ ěfu?

11. Тады сказаў ён мне: каб зладзіць ёй дом у зямлі Сэнаар, і калі будзе ўсё падрыхтавана, дык яна паставіцца там на сваёй аснове.

Tady skazaŭ ěn mne: kab zladzic' ěj dom u zâmli Sěnaar, ĩ kalĭ budze ũsě padryhtavana, dyk âna pastavĭcca tam na svaěj asnove.

6 Кіраўнік

1. І зноў узьвёў я вочы мае, і бачу: вось, чатыры калясьніцы выходзяць зь цясьніны паміж дзьвюма горами; і горы тыя былі - горы медныя.

Ĭ znoŭ uz'veŭ â vočy mae, ĩ baču: vos', čatyry kalâs'nicy vyhodzâc' z' câs'nĭny pamĭž dz'vŭma goramĭ; ĩ gory tyâ byli - gory mednyâ.

2. У першай калясьніцы коні рыжыя, а ў другой калясьніцы коні вараныя;

U peršaj kalâs'nicy konĭ ryžyâ, a ũ drugoj kalâs'nicy konĭ varanyâ;

3. у трэцяй калясьніцы коні белыя, а ў чацьвёртай калясьніцы коні

пярэстыя, дужыя.

u trècâj kalâs'nicy koni belyâ, a ŭ čac'vërtaj kalâs'nicy koni pârestyâ, dužyâ.

4. І пачаўшы прамову, я сказаў анёлу, які гаварыў са мною: што гэта, спадару мой?

Ĭ pačaŭšy pramovu, â skazaŭ anëlu, âki gavaryŭ sa mnoŭ: što gëta, spadaru moj?

5. І адказваў анёл і сказаў мне: гэта выходзяць чатыры духі нябесныя, якія стаяць перад Госпадам усёй зямлі.

Ĭ adkazvaŭ anël i skazaŭ mne: gëta vyhodzâc' čatyry duhi nâbesnyâ, âkiâ staâc' perad Gospadam usëj zâmlì.

6. Вараныя коні выходзяць там да краіны паўночнай; і белыя ідуць за імі, а пярэстыя ідуць да краіны паўднёвай.

Varanyâ koni vyhodzâc' tam da krainy paŭnočnaj; i belyâ iduc' za imì, a pârestyâ iduc' da krainy paŭdnëvaj.

7. І дужыя выйшлі і памкнуліся ісьці, каб прайсьці зямлю; і ён сказаў: ідзеце, прайдзеце зямлю, - і яны прайшлі зямлю.

Ĭ dužyâ vyjšli i pamknulisâ is'ci, kab prajs'ci zâmlû; i ën skazaŭ: idzece, prajdzece zâmlû, - i âny prajšli zâmlû.

8. Тады паклікаў ён мяне і сказаў мне так: глядзі, тыя, што выйшлі ў краіну паўночную, супакоілі дух Мой на зямлі паўночнай.

Tady paklikaŭ ën mâne i skazaŭ mne tak: glâdzi, tyâ, što vyjšli ŭ krainu paŭnočnuŭ, supakoïli duh Moj na zâmlì paŭnočnaj.

9. І было слова Гасподняе да мяне:

Ĭ bylo slova Gaspodnâe da mâne:

10. вазьмі ў тых, што прыйшлі з палону, у Хэлдая, у Товія і ў Едая, і ідзі ў той самы дзень, пайдзі ў дом Ісаі, сына Сафаніевага, куды яны прыйшлі з Вавілона,

vaz'mì ŭ tyh, što pryjšli z palonu, u Hèldaâ, u Toviâ ì ŭ Edaâ, ì ìdзи ŭ toj samy dzen', pajdzi ŭ dom Ìsai, syna Safanìevaga, kudy âny pryjšli z Vavilona,

11. вазьмі ў іх срэбра і золата і зрабі вянкi, і ўскладзі на галаву Ісусу, сыну Ясэдэкаваму, іярэю вялікаму,

vaz'mì ŭ ih srèbra ì zolata ì zrabi vânkì, ì ŭskladzi na galavu Ìsusu, synu Âsèdèkavamu, iârèû vâlikamu,

12. і скажы яму: так кажа Гасподзь Саваоф: вось Муж, - імя яму ПАРАСТАК, Ён вырасьце са свайго караня і створыць храм Гасподні.

ì skaży âmu: tak kaža Gaspodz' Savaof: vos' Muž, - imâ âmu PARASTAK, Ёn vyras'ce sa svajgo koranâ ì stvoryc' hram Gaspodni.

13. Ён створыць храм Гасподні і прыме славу, і сядзе і будзе валадарнічаць на троне Сваім; будзе і сьвятаром на троне Сваім, і рада міру будзе паміж тым і другім.

Ёn stvoryc' hram Gaspodni ì pryme slavu, ì sâdze ì budze valadarničac' na trone Svaim; budze ì s'vâtarom na trone Svaim, ì rada miru budze pamiž tym ì drugim.

14. А вянкi тыя будуць Хэлему і Товію, Едаю і Хэну, сыну Сафаніеваму, на памяць у храме Гасподнім.

A vânkì tyâ buduc' Hèlemu ì Toviû, Edaû ì Hènu, synu Safanìevamu, na pamâc' u hrame Gaspodnim.

15. І здалёку прыйдуць і прымуць удзел у пабудове храма Гасподняга, і вы ўведаеце, што Гасподзь Саваоф паслаў мяне да вас, і гэта будзе, калі вы дбайна будзеце слухацца голасу Госпада Бога вашага.

Ì zdalëku pryjduc' ì prymuc' udzel u pabudove hrama Gaspodnâga, ì vy ŭvedaece, što Gaspodz' Savaof paslaŭ mâne da vas, ì gèta budze, kalì vy dbajna budzece sluhacca golasu Gospada Boga vašaga.

7 Кіраўнік

1. У чацьвёрты дзень цара Дарыя было слова Гасподняе Захарыю, у чацьвёрты дзень дзявятага месяца, Хаслэва,

U čac'vërty dzen' cara Daryâ bylo slova Gaspodnâe Zaharyû, u čac'vërty dzen' dzâvâtaga mesâca, Haslèva,

2. калі Вэтыль паслаў Сарацэра і Рэгемалэха і спадарожнікаў яго памаліцца перад абліччам Госпада

kali Vètyl' paslaŭ Saracèra i Règemalèha i spadarožnikaŭ âgo pamalicca perad abliččam Gospada

3. і спытацца ў сьвятароў, якія ў доме Госпада Саваофа, і ў прарокаў, кажучы: ці плакаць мне ў пяты месяц і пасьціцца, як я рабіў гэта ўжо шмат гадоў?

i spytacca ŭ s'vâtarou, âkiâ ŭ dome Gospada Savaofa, i ŭ prarokaŭ, kažučy: cì plakac' mne ŭ pâty mesâc i pas'cicca, âk â rabiŭ gèta ŭžo šmat gadoŭ?

4. І было мне слова Госпада Саваофа:

Ì bylo mne slova Gospada Savaofa:

5. скажы ўсяму народу зямлі гэтай і сьвятарам так: калі вы пасьцілі і плакалі ў пятым і сёмым месяцы, прытым ужо семдзсят гадоў; ці дзеля Мяне вы пасьцілі? ці дзеля Мяне?

skažy ŭsâmu narodu zâmlì gètaj i s'vâtaram tak: kali vy pas'cili i plakali ŭ pâтым i sëmym mesâcy, pryтым užo semdzesât gadoŭ; cì dzelâ Mâne vy pas'cili? cì dzelâ Mâne?

6. І калі вы ясьце і калі вы п'яце, ці ня дзеля сябе вы ясьце, ці ня дзеля сябе вы п'яце?

Ì kali vy âs'ce i kali vy p'âce, cì nâ dzelâ sâbe vy âs'ce, cì nâ dzelâ sâbe vy

p'âce?

7. Ці ж ня тыя самыя словы ўзьвяшчаў Гасподзь праз ранейшых прарокаў, калі яшчэ Ерусалім быў населены і спакойны, і гарады вакол яго, паўднёвая краіна і нізіна былі населеныя?

Ci ž nâ tyâ samyâ slovy ŭz'vâščau Gaspodz' praz ranejšyh prarokaŭ, kali âščè Erusalim byŭ naseleny i spakojny, i garady vakol âgo, paŭdnëvaâ kraïna i nizina byli naselenyâ?

8. І было слова Гасподняе Захарыю:

Ì bylo slova Gaspodnâe Zaharyû:

9. так казаў тады Гасподзь Саваоф: чынеце суд справядлівы і рабеце міласьць і спагаду кожны брату свайму;

tak kazaŭ tady Gaspodz' Savaof: čynece sud spravâdlivy i rabece milas'c' i spagadu kožny bratu svajmu;

10. удавы і сіраты, прыхадня і гаротнага ня ўціскайце і ліха адзін супроць аднаго не намышляйце ў сэрцы вашым.

udavy i siraty, pryhadnâ i garotnaga nâ ŭciskajce i liha adzìn suproc' adnago ne namyšlâjce ŭ sèrcy vašym.

11. Але яны не хацелі ўважаць, адварнуліся ад Мяне, і вушы свае затулілі, каб ня чуць.

Ale âny ne haceli ŭvažac', advârnulisâ ad Mâne, i vušy svae zatulìli, kab nâ čuc'.

12. І сэрца сваё скамянiлі, каб ня чуць закону і слоў, якія пасылаў Гасподзь Саваоф Духам Сваім праз ранейшых прарокаў: за тое і спасьцігнуў іх вялікі гнеў Госпада Саваофа.

Ì sèrca svaë skamânìli, kab nâ čuc' zakonu i sloŭ, âkiâ pasylaŭ Gaspodz' Savaof Duham Svaim praz ranejšyh prarokaŭ: za toe i spas'cìgnuŭ ih vâlikì gneŭ Gospada Savaofa.

13. I было: як Ён клікаў, а яны ня слухалі, так і яны клікалі, а Я ня слухаў, кажа Гасподзь Саваоф.

Ì bylo: âk Ęn klikaŭ, a âny nâ sluhali, tak ì âny klikali, a Â nâ sluhaŭ, kaŭa Gaspodz' Savaof.

14. I Я разьвеяў іх па ўсіх народах, якіх яны ня ведалі, і зямля гэтая апусьцела пасья іх, так што ніхто не хадзіў па ёй ні назад, ні наперад, і яны зрабілі жаданую зямлю пустыняю.

Ì Â raz'veaŭ ih pa ŭsih narodah, âkih âny nâ vedali, ì zâmlâ gëtaâ apus'cela pas'lâ ih, tak što nihto ne hadziŭ pa ëj nì nazad, nì naperad, ì âny zrabili ŭadanuŭ zâmlŭ pustynâŭ.

8 Кіраўнік

1. I было слова Госпада Саваофа:

Ì bylo slova Gospada Savaofa:

2. так кажа Гасподзь Саваоф: зарупіўся Я пра Сіён руплівасьцю вялікаю, і зь вялікім гневам зарупіўся Я пра яго.

tak kaŭa Gaspodz' Savaof: zarupiŭsâ Â pra Siën ruplivas'cŭ vâlikaŭ, ì z' vâlikim gnevam zarupiŭsâ Â pra âgo.

3. Так кажа Гасподзь: зьвярнуўся Я да Сіёна і буду жыць у Ерусаліме, і будзе называцца Ерусалім горадам праўды, і гара Госпада Саваофа - гарою сьвятыні.

Tak kaŭa Gaspodz': z'vârnuŭsâ Â da Siëna ì budu ŭyc' u Erusalime, ì budze nazyvacca Erusalim goradam praŭdy, ì gara Gospada Savaofa - garou s'vâtyni.

4. Так кажа Гасподзь Саваоф: зноў старцы і старыцы сядзецьмуць на вуліцах Ерусаліма, кожны з посахам у руцэ, ад сталасьці веку свайго.

Tak kažā Gaspodz' Savaof: znoŭ starcy i starycy sādзец'muc' na vulicah Erusalima, kožny z posaham u rucè, ad stalas'ci veku svajgo.

5. І вуліцы горада гэтага напоўняцца хлопчыкамі і дзяўчаткамі, якія гуляцьмуць на вуліцах яго.

Ĭ vulicy gorada gètaga napoŭnâcca hlopčykami i dzâŭčatkami, âkiâ gulâc'muc' na vulicah âgo.

6. Так кажа Гасподзь Саваоф: калі гэта ў вачах пазасталага народу здасца дзівосным у тых дні, дык няўжо яно дзівоснае і ў вачах Маіх? кажа Гасподзь Саваоф.

Tak kažā Gaspodz' Savaof: kali gèta ŭ vačah pazastalaga narodu zdasca dzivosnym u tyâ dni, dyk nâŭžo âno dzivosnae i ŭ vačah Maïh? kažā Gaspodz' Savaof.

7. Так кажа Гасподзь Саваоф: вось, Я ўратую народ Мой з краіны ўсходу і з краіны заходу сонца;

Tak kažā Gaspodz' Savaof: vos', Â ŭratuŭ narod Moj z kraïny ŭshodu i z kraïny zahodu sonca;

8. і прывяду іх, і будуць яны жыць у Ерусаліме, і будуць Маім народам, і Я буду іхнім Богам, у ісьціне і ў праўдзе.

Ĭ pryvâdu ih, Ĭ buduc' âny žyc' u Erusalime, Ĭ buduc' Maïm narodam, Ĭ Â budu ihnim Bogam, u is'cine i ŭ praŭdze.

9. Так кажа Гасподзь Саваоф: умацуйце рукі вашыя вы, хто чуе сёньня словы гэтыя з вуснаў прарокаў, якія былі пры заснаваньні дому Госпада Саваофа, для будаўніцтва храма.

Tak kažā Gaspodz' Savaof: umacujce ruki vašyâ vy, hto čue sën'nâ slovy gètyâ z vusnaŭ prarokaŭ, âkiâ byli pry zasnavan'ni domu Gospada Savaofa, dlâ budaŭnictva hrama.

10. Бо раней дзён тых ня было аддзякі ні чалавеку, ні аддзякі за працу

жывёлам; ні ады±хадню, ні пры±хадню ня было спакою ад ворага; і патураў Я кожнаму чалавеку варагаваць з другім.

Bo ranej dzën tyh nâ bylo addzâkì nì čalaveku, nì addzâkì za pracu žyvëlam; nì ady±hadnû, nì pry±hadnû nâ bylo spakoû ad voraga; i paturaŭ Â kožnamu čalaveku varagavac' z drugim.

11. А сёння рэшце народу гэтага Я не такі, як у былыя дні, кажа Гасподзь Саваоф.

A sën'nâ rëšce narodu gëtaga Â ne takì, âk u bylyâ dni, kaža Gaspodz' Savaof.

12. Бо пасеяна будзе ў сьвеце; вінаградная лаза дасьць плод свой, і зямля дасьць плады свае, і нябёсы будуць даваць расу сваю: і ўсё гэта Я аддам у валоданьне астатку народу гэтага.

Bo paseâna budze ũ s'vece; vinogradnaâ laza das'c' plod svoj, i zâmlâ das'c' plady svae, i nâbësy buduc' davac' rasu svaû: i ũsë gëta Â addam u valodan'ne astatku narodu gëtaga.

13. І будзе: як вы, дом Юдаў і дом Ізраілеў, былі пракляцьцем у народаў, так Я выратую вас, і будзеце дабраславеньнем; ня бойцеся; хай умацуюцца рукі вашыя!

Ì budze: âk vy, dom Ŭdaŭ i dom Ìzraileŭ, byli praklâc'cem u narodaŭ, tak Â vyratuû vas, i budzece dabraslaven'nem; nâ bojcesâ; haj umacuûcca ruki vašyâ!

14. Бо так кажа Гасподзь Саваоф: як Я вызначыў пакараць вас, калі бацькі вашыя гнявілі Мяне, кажа Гасподзь Саваоф, і не адмяніў,

Bo tak kaža Gaspodz' Savaof: âk Â vyznačyŭ pakarac' vas, kalì bac'ki vašyâ gnâvili Mâne, kaža Gaspodz' Savaof, i ne admâniŭ,

15. так зноў Я назначыў у гэтыя дні ўтварыць добрае Ерусаліму і дому Юдаваму; ня бойцеся!

*tak znoŭ Â naznačyŭ u gètyâ dni ŭtvaryc' dobrae Erusalimu i domu
Ŭdavamu; nâ bojcesâ!*

16. Вось дзеі, якія вы павінны чыніць: кажэце праўду адзін аднаму; па праўдзе і міралюбна судзеце каля брамаў вашых.

*Vos' dzei, âkiâ vy pavinny čynić': kažèce praŭdu adzin adnamu; pa praŭdze i
mìralûbna sudzece kalâ bramaŭ vašyh.*

17. Ніхто з вас хай не намышляе ў сэрцы сваім ліхога супроць блізкага свайго, і ілжывай клятвы ня любеце; бо ўсё гэта Я ненавіджу, кажа Гасподзь.

*Nihtò z vas haj ne namyšlâe ŭ sèrcy svaim lihoga suproc' blìzkaga svajgo, i
ilžyvaj klâtvy nâ lûbece; bo ŭsë gèta Â nenavidžu, kaža Gaspodz'.*

18. І было мне слова Госпада Саваофа:

Ì bylo mne slova Gospada Savaofa:

19. так кажа Гасподзь Саваоф: пост чацьвёртага месяца і пост пятага, і пост сёмага і пост дзясятага зробіцца дому Юдаваму радасьцю і вясёлым сьвятам; толькі любеце праўду і мір.

*tak kaža Gaspodz' Savaof: post čac'vèrtaga mesâca i post pâtaga, i post
sëmaga i post dzâsâtaga zrobicca domu Ŭdavamu radas'cû i vâsëlym
s'vâtam; tol'ki lûbece praŭdu i mìr.*

20. Так кажа Гасподзь Саваоф: яшчэ будуць прыходзіць народы і жыхары многіх гарадоў;

*Tak kaža Gaspodz' Savaof: âščè buduc' pryhodzic' narody i žyhary mnogih
garadoŭ;*

21. і пойдучь жыхары аднаго горада да жыхароў другога і скажуць: хадзем маліцца перад аблічча Госпада Саваофа; і кожны скажа: пайду і я.

i pojduc' žyhary adnago gorada da žyharoŭ drugoga i skažuc': hadzem

malicca perad abličča Gospada Savaofa; i kožny skaža: pajdu i â.

22. I budúць прыходзіць многія плямёны і моцныя народы, каб знайсці Госпада Саваофа ў Ерусаліме і памаліцца абліччу Госпада.

Ì buduc' pryhodzic' mnogîâ plâmëny i mocnyâ narody, kab znajs'ci Gospada Savaofa ŭ Erusalime i pamalicca abličču Gospada.

23. Так кажа Гасподзь Саваоф: будзе ў тыя дні, возьмуцца дзесяць чалавек з усіх рознамоўных народаў, возьмуцца за крысо Юдэя і будуць казаць: мы пойдзем з табою, бо мы чулі, што з вамі - Бог.

Tak kaža Gaspodz' Savaof: budze ŭ tyâ dni, voz'mucca dzesâc' čalavek z usih roznamoŭnyh narodaŭ, voz'mucca za kryso Ūdèâ i buduc' kazac': my pojdzem z taboŭ, bo my čuli, što z vami - Bog.

9 Кіраўнік

1. I прарочае слова Госпада на зямлю Хадрах, і на Дамаску яно спыніцца; бо вока Госпада на ўсіх людзей, як і на ўсе плямёны Ізраілевыя,

Ì praročae slova Gospada na zâmlû Hadrah, i na Damasku âno spynicca; bo voka Gospada na ŭsih lûdzej, âk i na ŭse plâmëny Ižrailevyâ,

2. і на Эмат, сумежны з ім, і на Тыр і Сідон, бо ён вельмі ўмудрыўся.

ì na Èmat, sumežny z' im, i na Tyr i Sidon, bo ën vel'mi ŭmudryŭsâ.

3. I зладзіў сабе Тыр крэпасць, назапасіў срэбра, як пылу, і золата, як вулічнай гразі.

Ì zladziŭ sabe Tyr krèpas'c', nazapasiŭ srèbra, âk pyly, i zolata, âk vuličnaj grazi.

4. Вось, Гасподзь зрабіў яго бедным і паб'е сілу ягоную ў моры, і сам ён будзе знішчаны агнём.

Vos', Gaspodz' zrabiu' âgo bednym i pab'e silu âgonuû ŭ mory, i sam ën budze z'niščany agnëm.

5. Угледзіць гэта Аскалон і жахнецца, і Газа, і затрымціць моцна, і Экрон; бо паганьбіцца надзея яго: ня будзе цара ў Газе, і Аскалон будзе незаселены.

Ugledzic' gëta Askalon i žahnecca, i Gaza, i zatrymcic' mocna, i Èkron; bo pagan'bicca nadzeâ âgo: nâ budze cara ŭ Gaze, i Askalon budze nezaseleny.

6. Чужое племя будзе жыць у Азоце, і Я зьнішчу пыху Філістымлянаў.

Čužoe plemâ budze žyc' u Azoce, i Â z'nišču pyhu Filistymlânaŭ.

7. Вырву кроў з вуснаў яго і мярзоты ягоныя зь яго зубоў, і ён дастанецца Богу нашаму і будзе, як тысячнік у Юдзе, і Экрон будзе, як Евусэй.

Vyrvu kroŭ z vusnaŭ âgo i mârzoty âgonyâ z' âgo zuboŭ, i ën dastanecca Bogu našamu i budze, âk tysâčnik u Ūdze, i Èkron budze, âk Evusëj.

8. І Я размяшчу табар каля дома Майго супроць войска, супроць тых, што ходзяць наперад і назад, і ня будзе больш прыходзіць прыгнятальнік; бо сёньня Маімі вачыма Я буду глядзець на гэта.

Ì Â raz'mâšču tabar kalâ doma Majgo suproc' vojska, suproc' tyh, što hodzâc' naperad i nazad, i nâ budze bol'sh pryhodzic' prygnâtal'nik; bo sën'nâ Maimi vačyma Â budu glâdzec' na gëta.

9. Весяліся ад радасьці, дачка Сіёна: радуйся, дачка Ерусаліма: вось, Цар твой ідзе да цябе, праведны і ратавальны, лагодны, седзячы на асьліцы і на маладым асьле, сыне пад'ярэмнай.

Vesâlisâ ad radas'ci, dačka Siëna: radujšâ, dačka Erusalima: vos', Car tvoj idze da câbe, pravedny i rataval'ny, lagodny, sedzâčy na as'licy i na maladym as'le, syne pad'ârëmnej.

10. Тады зьнішчу калясьніцы ў Яфрэма і коней у Ерусаліме, і зламаны

будзе баявы лук; і Ён абвесьціць мір народам, і валадарства Ягонае будзе ад мора да мора і ад ракі да краёў зямлі.

Tady z'nišču kalâs'nicy ŭ Âfrêma i konej u Erusalime, i zlamany budze baâvy luk; i Ęn abves'cic' mir narodam, i valadarstva Âgonae budze ad mora da mora i ad rakì da kraëŭ zâmlì.

11. А што да цябе, дзеля крыві запавету твайго Я вызвалю вязьняў тваіх з рова, у якім няма вады.

A što da câbe, dzelâ kryvi zapavetu tvajgo Â vyzvalû vâz'nâŭ tvaih z rova, u âkim nâma vady.

12. Вяртайцеся на цьвардыню вы, палонныя з надзеяю! Што цяпер узьвяшчаю, аддам табе ўдвая.

Vârtajcesâ na c'vârdynû vy, palonnyâ z nadzeâŭ! Što câper uz'vâšcaŭ, addam tabe ŭdvaâ.

13. Бо як лук Я напну Сабе Юду і напоўню лук Яфрэмам, і падыму сыноў тваіх, Сіёне, супроць сыноў тваіх, Янія, і зраблю цябе мечам барацьбіта.

Bo âk luk Â napnu Sabe Ŭdu i napoŭnû luk Âfrêmat, i padymu synoŭ tvaih, Siëne, suproc' synoŭ tvaih, Âniâ, i zrablû câbe mečam barac'bita.

14. І явіцца над імі Гасподзь, і, як маланка, вылеціць страла Яго, і загрыміць Гасподзь Бог трубою і крочыць будзе ў бурах паўдзённых.

Ì âvicca nad imi Gaspodz', i, âk malanka, vylecic' strala Âgo, i zagrymic' Gaspodz' Bog truboŭ i kročyc' budze ŭ burah paŭdzënnyh.

15. Гасподзь Саваоф будзе абараняць іх, і яны будуць знішчаць і таптаць прашчавыя камяні і будуць піць і шумець як ад віна, і напоўняцца як ахвярныя чашы, як куты ахвярніка.

Gaspodz' Savaof budze abaranâc' ih, i âny buduc' z'niščac' i taptac' praščavyâ kamâni i buduc' pic' i šumec' âk ad vîna, i napoŭnâcca âk

ahvârnyâ čašy, âk kuty ahvârnikâ.

16. I vyratue iħ Gaspodz' Bog iħni ŷ toj dzen', yak avečak, narod Svoj; bo, padobna da kamenâ ŷ vâнку, яны зазьзяюць на зямлі Ягонаі.

Ī vyratue iħ Gaspodz' Bog iħni ŷ toj dzen', âk avečak, narod Svoj; bo, padobna da kamenâ ŷ vâнку, âny zaz'zâuc' na zâmlì Ágonaj.

17. O, jakâ vâlikaâ dabroc' âgonâ i âkoe harastvo Ágo! Hleb aŷyvíc' âzyk u hlopcaŷ i vîno - u dzâŷčatak!

O, âkaâ vâlikaâ dabroc' âgonâ i âkoe harastvo Ágo! Hleb aŷyvíc' âzyk u hlopcaŷ i vîno - u dzâŷčatak!

10 Кіраўнік

1. Прасеце ŷ Госпада дажджу ŷ час добрай патрэбы; Гасподзь блісьне маланкаю і дасьць вам шчодры дождж, кожнаму колас на полі.

Prasece ŷ Gospada daŷdžu ŷ čas dobroj patrèby; Gaspodz' blis'ne malankaŷ i das'c' vam ščodry doŷdž, koŷnamu kolas na poli.

2. Бо ідалы гавораць пустое, і вяшчуны бачаць ілжывае і расказваюць сны ілжывыя; яны сучаюць пусткаю; таму яны бадзяюцца як авечкі, церпяць гароту, бо няма пастыра.

Bo idaly gavorac' pustoe, i vâščuny bačac' ilŷyvae i raskazvauc' sny ilŷyvya; âny sucâšauc' pustkaŷ; tamu âny badzâucca âk avečkì, cerpâc' garotu, bo nâma pastyra.

3. На пастыраŷ запаліўся гнеŷ Мой, і казлоŷ Я пакараю; бо наведзе Гасподзь Саваоф статак Свой, і дом Юдаŷ, і паставіць іх, як славутага каня Свайго на змаганьне.

Na pastyraŷ zapaliŷsâ gneŷ Moj, i kazloŷ Â pakaraŷ; bo navedae Gaspodz' Savaof statak Svoj, i dom Ūdaŷ, i pastavic' iħ, âk slavutaga kana Svajgo na

zmagan'ne.

4. Зь яго будзе кутні камень, зь яго - цьвік, зь яго - лук для змаганьня, зь яго пойдучь усе кіроўцы народаў.

Z' âgo budze kutni kamen', z' âgo - c'vik, z' âgo - luk dlâ zmagan'nâ, z' âgo pojduc' use kiroŭcy narodaŭ.

5. І яны будуць, як героі, што топчучь ворагаў на вайне, як гразь на вуліцы, і змагацца, бо Гасподзь зь імі, і паганьбязь вершнікаў на конях.

Î âny buduc', âk geroi, što topčuc' voragaŭ na vajne, âk graz' na vulicy, i zmagacca, bo Gaspodz' z' imi, i pagan'bâc' veršnikaŭ na konâh.

6. І ўмацую дом Юдаў і ўратую дом Язэпаў, і вярну іх, бо Я ўмілажаліўся зь іх, і яны будуць, як бы Я не пакідаў іх: бо Я - Гасподзь Бог іхні, і пачую іх.

Î ŭmaciu dom Ūdaŭ i ŭratuŭ dom Âzèpaŭ, i vârnu ih, bo Â ŭmilažaliŭsâ z' ih, i âny buduc', âk by Â ne pakidaŭ ih: bo Â - Gaspodz' Bog ihni, i pačiu ih.

7. Як герой будзе Яфрэм; узьвесьліцца сэрца іхняе, як ад віна; і ўбачаць гэты сыны іхнія і парадуюцца; у захапленні будзе сэрца іхняе ў Госпадзе.

Âk geroj budze Âfrèm; uz'vesâlicca sèrca ihnâe, âk ad vîna; i ŭbačac' gèta syny ihniâ i paraduŭcca; u zahaplen'ni budze sèrca ihnâe ŭ Gospadze.

8. Я дам ім знак і зьбяру іх, бо Я адкупіў іх; яны будуць гэтакія ж шматлікія, як раней;

Â dam im znak i z'bâru ih, bo Â adkupiŭ ih; âny buduc' gètakiâ ž šmatlikiâ, âk ranej;

9. і расьсялю іх паміж народаў, і ў далёкіх краінах яны будуць успамінаць пра Мяне і жыцьмуць зь дзецьмі сваімі, і вернуцца;

î ras'sâlû ih pamiz narodaŭ, i ŭ dalëkih krainah âny buduc' uspaminac' pra Mâne i žyc'muc' z' dzec'mi svaimi, i vernucca;

10. і вярну іх зь зямлі Егіпецкай і з Асірыі зьбяру іх, і прывяду іх у зямлю Галаадскую і на Ліван, і ня хопіць месца ім.

ì vârnû ih z' zâmlì Egìpeckaj ì z Asìryì z'bâru ih, ì pryvâdu ih u zâmlû Galaadskuû ì na Lìvan, ì nâ hopìc' mesca ìm.

11. І пройдзе бедства па моры і разаб'е хвалі марскія, і высахнуць усе глыбіні ракі, і ўпакорыцца ганарыстасьць Асура, і жазло адымецца ў Егіпта.

Ì projdze bedstva pa mory ì razab'e hvalì marskiâ, ì vysahnuc' use glybìni rakì, ì ùpakorycca ganarystas'c' Asura, ì žazlo adymecca ù Egìpta.

12. Умацую іх у Госпадзе, і яны хадзіцьмуць у імя Яго, кажа Гасподзь.

Umacuû ih u Gospadze, ì âny hadzìc'muc' u ìmâ Âgo, kaža Gaspodz'.

11 Кіраўнік

1. Адчыняй, Ліване, брамы твае, і хай зжарэ агонь кедры твае.

Adčynâj, Lìvane, bramy tvae, ì haj zžarè agon' kedry tvae.

2. Галасі, кіпарысе; бо ўпаў кедр, бо і велічныя спустошаны; галасеце, дубы Васанскія, бо паваліўся непраходны лес.

Galasì, kìparyse; bo ùpaŭ kedr, bo ì velìčnyâ spustošany; galasece, duby Vasanskiâ, bo pavaliŭsâ neprahodny les.

3. Чуцен голас галашэньня пастухоў, бо спустошана прывольле іхняе; чуцен рык медных ільвоў, бо спустошана краса Ярдана.

Čucen golas galašè'nâ pastuhoŭ, bo spustošana pryvol'le ihnâe; čucen ryk mednyh il'voŭ, bo spustošana krasa Ârdana.

4. Так кажа Гасподзь Бог мой: пасьві авечак, асуджаных на закол,

Tak kaža Gaspodz' Bog moj: pas'vì avečak, asudžanyh na zakol,

5. якіх пакупцы забіваюць беспакарана, а прадаўцы кажучь:

"дабраславёны Гасподзь; я разбагацеў!" і пастухі іхнія не шкадуюць пра іх.

âkih pakupcy zabivaûc' bespakarana, a pradaÿcy kažuc': "dabraslavëny Gaspodz'; â razbagaceÿ!" i pastuhì ihniâ ne škaduûc' pra ih.

6. Бо Я ня буду болей літаваць жыхароў зямлі гэтай, кажа Гасподзь; і вось, Я прадам людзей, кожнага ў рукі блізкага яго і ў рукі цара яго, і яны біцьмуць зямлю, і Я ня выбаўлю з рук іхніх.

Bo Â nâ budu bolej litavac' žyharoÿ zâmlì gètaj, kaža Gaspodz'; i vos', Â pradam lûdzej, kožnaga ũ rukì blizkaga âgo i ũ rukì cara âgo, i âny bìc'muc' zâmlû, i Â nâ vybaÿlû z ruk ihnih.

7. І буду пасьвіць авечкі, асуджаныя на закол, авечкі ў ісьціне нябогія. І вазьму Сабе два жазлы, і назаву адзін - добрым упадабаньнем, другі - кайданамі, і зь імі буду пасьвіць авечкі.

Ì budu pas'vic' avečkì, asudžanyâ na zakol, avečkì ũ is'cìne nâbogîâ. Ì vaz'mu Sabe dva žazly, i nazavu adzìn - dobrym upadaban'nem, drugi - kajdanamì, i z' imì budu pas'vic' avečkì.

8. І знішчу трох з пастыраў у адзін месяц; і адвернецца душа Мая ад іх, калі й іхняя душа адварочваецца ад Мяне.

Ì z'nìšču troh z pastyraÿ u adzìn mesâc; i advernecca duša Maâ ad ih, kalì j ihnââ duša advaročvaecca ad Mâne.

9. Тады скажу: ня буду пасьвіць вас; якая памірае - хай памірае, і якая гіне - хай гіне, а якія застаюцца, хай ядуць плоць адна адной.

Tady skažu: nâ budu pas'vic' vas; âkaâ pamìrae - haj pamìrae, i âkaâ gìne - haj gìne, a âkiâ zastaÿcca, haj âduc' ploc' adna adnoj.

10. І вазьму жазло Маё добрага ўпадабаньня і зламаю яго, каб знішчыць заповіт, які заключыў Я з усімі народамі.

Ì vaz'mu žazlo Maë dobraga ũpadaban'nâ i zlamaÿ âgo, kab z'nìščyc'

zapavet, âki zaklûčyŭ Â z usimi narodami.

11. I ён зьнішчаны будзе ў той дзень, і тады даведаюцца бедныя з авечак, якія чакаюць Мяне, што гэта - слова Госпада.

Ì ěn z'niščany budze ŭ toj dzen', ì tady davedaŭcca bednyâ z avečak, âkiâ čakaŭc' Mâne, što gèta - slova Gospada.

12. I скажу ім: калі заўгодна вам, дык дайце Мне плату Маю; калі ж не, - не давайце; і яны наважаць як плату Мне трыццаць срэбранікаў.

Ì skažu im: kalì zaŭgodna vam, dyk dajce Mne platu Maŭ; kalì Ź ne, - ne davajce; ì âny navažac' âk platu Mne tryccac' srèbranikaŭ.

13. I сказаў мне Гасподзь: кінь іх у царкоўнае сховішча, - высокая цана, у Якую яны ацанілі Мяне! I ўзяў Я трыццаць срэбранікаў і кінуў іх у дом Гасподні ганчару.

Ì skazaŭ mne Gaspodz': kìn' ih u carkoŭnae shovišča, - vysokaâ cana, u Âkuŭ âny acanilì Mâne! Ì ŭzâŭ Â tryccac' srèbranikaŭ ì kînuŭ ih u dom Gaspodnì gančaru.

14. I пераламаў Я другое жазло Маё - "кайданы", каб разарваць братнасьць паміж Юдам і Ізраілем.

Ì peralamaŭ Â drugoe žazlo Maë - "kajdany", kab razarvac' bratnas'c' pamîž Ŭdam ì Ìzrailem.

15. I Гасподзь сказаў мне: яшчэ вазьмі сабе спаруду аднаго з дурных пастухоў.

Ì Gaspodz' skazaŭ mne: âščè vaz'mì sabe sparudu adnago z durnyh pastuhoŭ.

16. Бо вось, Я пастаўлю на гэтай зямлі пастуха, які не парупіўся пра тых, што гінулі, тых, што згубіліся, ня будзе шукаць і хворых ня будзе лекаваць, здаровых ня будзе карміць, а мяса тлустых будзе есьці і капыты іхнія адарве.

Bo vos', Â pastaŭlû na gètaj zâmlì pastuha, âkì ne parupiŭsâ pra tyh, što ginulì, tyh, što zgubilìsâ, nâ budze šukac' i hvoryh nâ budze lekavac', zdarovyh nâ budze karmic', a mâsa tlustyh budze es'ci i kapyty ihniâ adarve.

17. Гора нездаляшчаму пастуху, які пакідае статак! меч на руку яго і на правае вока яго! рука яго зусім высахне, і правае вока яго зусім зацьміцца.

Gora nezdalâščamu pastuhu, âkì pakìdae statak! meč na ruku âgo i na pravae voka âgo! ruka âgo zusìm vysahne, i pravae voka âgo zusìm zac'micca.

12 Кіраўнік

1. Прарочае слова Госпада пра Ізраіля. Гасподзь, Які распрасьцёр неба, уцьвердзіў зямлю і ўтварыў дух чалавека ўсярэдзіне яго, кажа:

Praročae slova Gospada pra Izrailâ. Gaspodz', Âkì raspras'cër neba, uc'verdziŭ zâmlû i ŭtvaryŭ duh čalaveka ŭsârèdzine âgo, kaža:

2. вось, Я зраблю Ерусалім чараю захаплення ўсім навакольным народам, а таксама для Юды ў час аблогі Ерусаліма.

vos', Â zrablû Erusalim čaraŭ zahaplen'nâ ŭsìm navakol'nym narodam, a taksama dlâ Ŭdy ŭ čas ablogi Erusalima.

3. І будзе ў той дзень, зраблю Ерусалім цяжкім каменем усім плямёнам; усе, якія падымацьмуць яго, надарвуцца, а зьбяруцца супроць яго ўсе народы зямлі.

Ì budze ŭ toj dzen', zrablû Erusalim câžkim kamenem usìm plâmënam; use, âkiâ padymac'muc' âgo, nadarvucca, a z'bârucca suproc' âgo ŭse narody zâmlì.

4. У той дзень, кажа Гасподзь, Я паб'ю кожнага каня шаленствам і

верхаўца яго - вар'яцтвам, а на дом Юдаў разамкну вочы Мае; а
кожнага каня ў народаў пакараю сьлепатою.

*U toj dzen', kaža Gaspodz', Â pab'û kožnaga kanâ šalenstvam i verhaŭca
âgo - var'âctvam, a na dom Ūdaŭ razamknu vočy Mae; a kožnaga kanâ ŭ
narodaŭ pakaraŭ s'lepatoŭ.*

5. І скажуць князі Юдавыя ў сэрцах сваіх: сіла мая - жыхары
Ерусалімскія ў Госпадзе Саваофе, Богу іхнім.

*Î skažuc' knâzi Ūdavyâ ŭ sèrcah svaih: sila maâ - žyhary Erusalimskiâ ŭ
Gospadze Savaofe, Bogu ihnim.*

6. У той дзень Я зраблю князёў Юдавых - як жароўню з агнём паміж
дровамі і як запаленую сьвяцільную сярод снапоў, і яны зьнішчаць усе
навакольныя народы справа і зьлева, і зноў заселены будзе Ерусалім
на сваім месцы, у Ерусаліме.

*U toj dzen' Â zrablŭ knâzëŭ Ūdavyh - âk žaroŭnŭ z agnëm pamiž drovami i
âk zapalenuŭ s'vâcil'nŭ sârod snapoŭ, i âny z'niščac' use navakol'nyâ
narody sprava i z'leva, i znoŭ zaseleny budze Erusalim na svaim mescy, u
Erusalime.*

7. І ўратуе Гасподзь спачатку намёты Юды, каб веліч дому Давідавага і
веліч жыхароў Ерусаліма ня ўзносілася над Юдам.

*Î ŭratue Gaspodz' spačatku namëty Ūdy, kab velič domu Davidavaga i velič
žyharoŭ Erusalima nâ ŭznosilasâ nad Ūdam.*

8. У той дзень абараняць будзе Гасподзь жыхароў Ерусаліма, і самы
слабы сярод іх у той дзень будзе як Давід, а дом Давіда будзе як Бог,
як анёл Гасподні перад імі.

*U toj dzen' abaranâc' budze Gaspodz' žyharoŭ Erusalima, i samy slaby
sârod ih u toj dzen' budze âk David, a dom Davida budze âk Bog, âk anël
Gaspodni perad imi.*

9. І будзе ў той дзень, Я знішчу ўсе народы, якія нападацьмуць на Ерусалім.

Ĭ budze ŭ toj dzen', Â z'nišču ŭse narody, âkiâ napadac'muc' na Erusalim.

10. А на дом Давіда і на жыхароў Ерусаліма вылью дух мілаты і замілаваньня, і яны паглядзяць на Яго, Якога пранізалі, і будуць галасіць па Ім, як галосаць па адзінародным сыне, і смуткаваць, як смуткуюць па першынцы.

A na dom Davida i na žyharoŭ Erusalima vyl'û duh milaty i zamilavan'nâ, i âny paglâdzâc' na Âgo, Âkoga pranizali, i buduc' galasic' pa Ĭm, âk galosâc' pa adžinarodnym syne, i smutkavac', âk smutkuûc' pa peršyncy.

11. У той дзень падымецца вялікі плач у Ерусаліме, як плач Гададрымона ў даліне Манідонскай.

U toj dzen' padymecca vâlikì plač u Erusalime, âk plač Gadadrymona ŭ daline Manidonskaj.

12. І галасіцьме зямля, кожнае племя асобна: племя дому Давідавага асобна, і жанчыны іхнія асобна; племя дому Натанавага асобна, і жанчыны іхнія асобна;

Ĭ galasic'me zâmlâ, kožnae plemâ asobna: plemâ domu Davidavaga asobna, i žančyny ihniâ asobna; plemâ domu Natanavaga asobna, i žančyny ihniâ asobna;

13. племя дому Лявіінага асобна, і жанчыны іхнія асобна; племя Сымонавае асобна, і жанчыны іхнія асобна.

plemâ domu Lâviïnaga asobna, i žančyny ihniâ asobna; plemâ Symonavae asobna, i žančyny ihniâ asobna.

14. Усе астатнія плямёны - кожнае племя асобна, і жанчыны іхнія асобна.

Use astatniâ plâmëny - kožnae plemâ asobna, i žančyny ihniâ asobna.

13 Кіраўнік

1. У той дзень адчыніцца крыніца дому Давідаваму і жыхарам Ерусаліма для адмывання грэху і нечыстаты.

U toj dzen' adčynicca krynica domu Davidavamu i žyharam Erusalima dlâ admyvan'nâ grèhu i nečystaty.

2. І будзе ў той дзень, кажа Гасподзь Саваоф, Я знішчу імёны ідалаў з гэтай зямлі, і яны ня будуць больш упамінацца, гэтак сама і лжэпрарокаў і нячыстага духа зь зямлі выдалю.

Ì budze ũ toj dzen', kaža Gaspodz' Savaof, Â z'nišču imëny idalaŭ z gètaj zâmlì, i âny nâ buduc' bol'sh upaminacca, gètak sama i lžèprarokaŭ i nâčystaga duha z' zâmlì vydalû.

3. Тады, калі хто будзе прадказваць, дык бацька ягоны і маці яго, якія нарадзілі яго, скажуць яму: табе ня трэба жыць, бо ты ілжу кажаш у імя Госпада; і паб'е яго бацька ягоны і маці ягоная, якія нарадзілі яго, калі ён будзе прадказваць.

Tady, kalì hto budze pradkazvac', dyk bac'ka âgony i macì âgo, âkiâ naradzilì âgo, skažuc' âmu: tabe nâ trèba žyc', bo ty ilžu kažaš u imâ Gospada; i pab'e âgo bac'ka âgony i macì âgonaâ, âkiâ naradzilì âgo, kalì ën budze pradkazvac'.

4. І будзе ў той дзень, пасаромеюцца такія прадказальнікі, кожны відзежу свайго, калі будуць прадказваць, і ня будуць надзяваць на сябе валасяніцы, каб ашукваць.

Ì budze ũ toj dzen', pasaromeûcca takiâ pradkazal'niki, kožny vidzežu svajgo, kalì buduc' pradkazvac', i nâ buduc' nadzâvac' na sâbe valasânicy, kab ašukvac'.

5. І кожны скажа: Я не прарок, я земляроб, бо нехта зрабіў мяне рабом з маленства майго.

Ì kožny skaža: Â ne prarok, â zemlârob, bo nehta zrabiŭ mâne rabom z malenstva majgo.

6. Яму скажуць: чаго ж на руках у цябе шнары? і ён адкажа: таму, што мяне білі ў доме тых, што любяць мяне.

Âmu skažuc': čago ž na rukah u câbe šnary? ì ěn adkaža: tamu, što mâne bili ŭ dome tyh, što lûbâc' mâne.

7. О, меч! падыміся на пастыра Майго і на блізкага Майго, кажа Гасподзь Саваоф: пакараю пастыра, і расьсеюцца авечкі! І Я абярну руку Маю на малых.

О, meč! padymisâ na pastyra Majgo ì na blizkaga Majgo, kaža Gaspodz' Savaof: pakaraŭ pastyra, ì ras'seŭcca avečki! Ì Â abârnu ruku Maŭ na malyh.

8. І будзе на ўсёй зямлі, кажа Гасподзь: дзьве часткі на ёй будуць знішчаны, вымруць, а трэцяя застанецца на ёй.

Ì budze na ŭsěj zâmlì, kaža Gaspodz': dz've častki na ěj buduc' z'niščany, vymruc', a trècââ zastanecca na ěj.

9. І ўвяду гэтую трэцюю частку ў агонь, і растаплю іх, як топяць срэбра, і ачышчу іх, як ачышчаюць золата: яны будуць заклікаць імя Маё, і Я пачую іх і скажу: гэта Мой народ, і яны скажуць: Гасподзь - Бог мой!

Ì ŭvâdu gètuŭ trècŭŭ častku ŭ agon', ì rastaplŭ ih, âk topâc' srèbra, ì ačyšču ih, âk ačyščaŭc' zolata: âny buduc' zaklikac' imâ Maë, ì Â pačuŭ ih ì skažu: gèta Moj narod, ì âny skažuc': Gaspodz' - Bog moj!

14 Кіраўнік

1. І вось настае дзень Гасподні, калі падзеляць сярод цябе нарабаванае

ў цябе.

Ì vos' nastae dzen' Gaspodni, kali padzelâc' sârod câbe narabavanae ũ câbe.

2. І зьбяру ўсе народы на вайну супроць Ерусаліма, і ўзяты будзе горад, і разрабаваны будуць дамы, і зняслаўлены будуць жанчыны, і палавіна горада пойдзе ў палон; а астатні народ ня будзе знішчаны з горада:

Ì z'bâru ũse narody na vajnu suproc' Erusalima, ì ũzâty budze gorad, ì razrabavany buduc' damy, ì z'nâslaŭleny buduc' žančyny, ì palavina gorada pojdze ũ palon; a astatni narod nâ budze z'niščany z gorada:

3. Тады выступіць Гасподзь і паўстане супроць гэтых народаў, як паўстаў у дзень бітвы.

Tady vystupic' Gaspodz' ì paŭstane suproc' gètyh narodaŭ, âk paŭstaŭ u dzen' bitvy.

4. І стануць ногі Ягонья ў той дзень на гары Елеонскай, якая перад абліччам Ерусаліма на ўсход; і раздвоіцца гара Елеонская ад усходу да захаду даволі вялікаю далінаю, і палавіна гары адыдзе на поўнач, а палавіна яе - на поўдзень.

Ì stanuc' nogi Âgonyâ ũ toj dzen' na gary Eleonskaj, âkaâ perad abliččam Erusalima na ũshod; ì razdvoicca gara Eleonskaâ ad ushodu da zahadu davoli vâlikaŭ dalinaŭ, ì palavina gary adydze na poŭnač, a palavina âe - na poŭdzen'.

5. І вы пабяжыце ў даліну гор Маіх; бо даліна гор будзе прасьцірацца да Асіла; і вы пабяжыце, як беглі ад землятрусy ў дні Азіі, цара Юдэйскага; і прыйдзе Гасподзь Бог мой і ўсе сьвятыя зь Ім.

Ì vy pabâžyce ũ dalinu gor Maih; bo dalina gor budze pras'ciracca da Asila; ì vy pabâžyce, âk begli ad zemlâtrusu ũ dni Azii, cara Ūdèjskaga; ì pryjdzе Gaspodz' Bog moj ì ũse s'vâtyâ z' Ìm.

6. І будзе ў той дзень: ня стане сьвятла, сьвяцілы аддаляцца.

Ì budze ŭ toj dzen': nâ stane s'vâtla, s'vâcily addalâcca.

7. Дзень гэты будзе адзіны, вядомы толькі Госпаду: ні дзень, ні ноч; толькі аб вечаровым часе зьявіцца сьвятло.

Dzen' gèty budze adzìny, vâdomy tol'ki Gospadu: nì dzen', nì noč; tol'ki ab večarovym čase z'âvicca s'vâtlo.

8. І будзе ў той дзень, жывыя воды пацякуць зь Ерусаліма, палавіна іх да мора ўсходняга і палавіна іх да мора заходняга: летам і ўзіму так будзе.

Ì budze ŭ toj dzen', žyvyâ vody pacâkuc' z' Erusalima, palavina ih da mora ŭshodnâga i palavina ih da mora zahodnâga: letam i ŭzìmu tak budze.

9. І Гасподзь будзе Царом над усёю зямлёю; у той дзень будзе Гасподзь адзіны, і імя Яго - адзінае.

Ì Gaspodz' budze Carom nad usëû zâmlëû; u toj dzen' budze Gaspodz' adzìny, i imâ Âgo - adzinae.

10. Уся гэта зямля будзе, як раўніна, ад Гаваона да Рэмона, на поўдзень ад Ерусаліма, які высока стаяцьме на сваім месцы і населіцца ад брамаў Венямінавых да месца першай брамы, да кутняй брамы, і ад вежы Аканэіла да царскіх чавільняў.

Usâ gèta zâmlâ budze, âk raŭnìna, ad Gavaona da Rèmona, na poŭdzen' ad Erusalima, âkì vysoka staâc'me na svaim mescy i naselìcca ad bramaŭ Ven'âmìnavyh da mesca peršaj bramy, da kutnâj bramy, i ad vežy Akanèila da carskih čavil'nâŭ.

11. І будуць жыць у ім, і праклёну ня будзе больш, а будзе стаяць Ерусалім у бясьпецы.

Ì buduc' žyc' u im, i praklënu nâ budze bol'sh, a budze staâc' Erusalim u bâs'pecy.

12. І вось якое будзе паганьбеньне, якім пакарае Гасподзь усе народы, якія ваявалі супроць Ерусаліма: у каго зачаўрае цела ягонае, калі ён яшчэ стаіць на сваіх нагах, і вочы ў яго растануць у ямінах сваіх, і язык яго высахне ў роце ў яго.

Ì vos' âkoe budze pagan'ben'ne, âkim pakarae Gaspodz' use narody, âkiâ vaâvalì suproc' Erusalìma: u kago začaŭrae cela âgonae, kalì ën âščè staic' na svaih nagh, ì vočy ŭ âgo ristanuc' u âminah svaih, ì âzyk âgo vysahne ŭ roce ŭ âgo.

13. І будзе ў той дзень: адбудзецца паміж імі вялікая бянтэга ад Госпада, так што адзін схопіць руку другога, і падымецца рука яго на руку блізкага яго.

Ì budze ŭ toj dzen': adbudzecca pamìž imì vâlikaâ bântèga ad Gospada, tak što adzìn shopic' ruku drugoga, ì padymecca ruka âgo na ruku blìzkaga âgo.

14. Але і сам Юда будзе ваяваць супроць Ерусаліма, і сабрана будзе багацьце ўсіх навакольных народаў: золата, срэбра і вопратка ў вялікім мностве.

Ale ì sam Ūda budze vaâvac' suproc' Erusalìma, ì sabrana budze bagac'ce ŭsìh navakol'nyh narodaŭ: zolata, srèbra ì vopratka ŭ vâlikim mnoštve.

15. Будзе такое самае паражэньне і коней і мулаў, і вярблюдаў і аслоў, і ўсякага быдла, якое будзе ў табарах іхніх.

Budze takoe samae paražèn'ne ì konej ì mulaŭ, ì vârbliûdaŭ ì asloŭ, ì ŭsâkaga bydla, âkoe budze ŭ tabarah ihnih.

16. Потым усе астатнія з усіх народаў, якія прыходзілі супроць Ерусаліма, будуць прыходзіць год у год на пакланеньне Цару, Госпаду Саваофу, і на сьвяткаваньне сьвята кучак.

Potym use astatniâ z usih narodaŭ, âkiâ pryhodzìli suproc' Erusalìma, buduc' pryhodzic' god u god na paklanan'ne Caru, Gospadu Savaofu, ì na

s'vâtkavan'ne s'vâta kučak.

17. І будзе: калі якое зь плямёнаў зямных ня пойдзе ў Ерусалім на пакланеньне Цару, Госпаду Саваофу, дык ня будзе дажджу ў іх.

İ budze: kalì âkoe z' plâmënaŭ zâmnyh nâ pojdze ũ Erusalim na paklanan'ne Caru, Gospadu Savaofu, dyk nâ budze daždžu ũ ih.

18. І калі племя Егіпецкае не падымецца ў дарогу і ня прыйдзе сюды, дык і ў яго ня будзе дажджу і спасьцігне яго разгром, якім сьпляжыць Гасподзь народы, што ня прыходзяць сьвяткаваць сьвята кучак.

İ kalì plemâ Egipeckae ne padymecca ũ darogu i nâ pryjdze sŭdy, dyk i ũ âgo nâ budze daždžu i spas'cigne âgo razgrom, âkìm s'plâžyc' Gaspodz' narody, što nâ pryhodzâc' s'vâtkavac' s'vâta kučak.

19. Вось, што будзе за грэх Егіпта і за грэх усіх народаў, якія ня прыйдуць сьвяткаваць сьвята кучак!

Vos', što budze za grèh Egipta i za grèh usih narodaŭ, âkiâ nâ pryjduc' s'vâtkavac' s'vâta kučak!

20. У той час нават на конскіх уборах будзе накрэсьлена: сьвятыня Госпаду, і катлы ў доме Гасподнім будуць, як ахвярныя чары перад алтаром.

U toj čas navat na konskih uborah budze nakrès'lèna: s'vâtynâ Gospadu, i katly ũ dome Gaspodnim buduc', âk ahvârnyâ čary perad altarom.

21. І ўсе катлы ў Ерусаліме і ў Юдэі будуць сьвятыняю Госпада Саваофа, і будуць прыходзіць усе, хто прыносіць ахвяру, і браць іх і гатаваць у іх, і ня будзе болей ніводнага Хананэя ў доме Госпада Саваофа ў той дзень.

İ ũse katly ũ Erusalime i ũ Ūdèi buduc' s'vâtynâŭ Gospada Savaofa, i buduc' pryhodzic' use, hto prynosic' ahvâru, i brac' ih i gatavac' u ih, i nâ budze bolej nìvodnaga Hananèâ ũ dome Gospada Savaofa ũ toj dzen'.

МАЛАХІІ

1 Кіраўнік

1. Прарочае слова Госпада Ізраілю праз Малахію.

Praročae slova Gospada Ízrailû praz Malahiû.

2. Я палюбіў вас, кажа Гасподзь. А вы кажаце: "у чым явіў Ты любоў да нас?" - Ці ж Ісаў ня брат Якаву? кажа Гасподзь; і аднак жа Я палюбіў Якава,

Â palûbiû vas, kaža Gaspodz'. A vy kažace: "u čym âviû Ty lûboû da nas?" - Cì ž Ìsaû nâ brat Âkavu? kaža Gaspodz'; ì adnak ža Â palûbiû Âkava,

3. а Ісава зьненавідзеў і аддаў горы ягонья на спусташэньне, і валоданьні ягонья - шакалам пустыні.

a Ìsava z'nenavidzeû ì addaû gory âgonyâ na spustašèn'ne, ì valodan'ni âgonyâ - šakalam pustynì.

4. Калі Эдом скажа: мы спляжаны, але мы адновім разбуранае, дык Гасподзь Саваоф кажа: яны пабудуюць, а Я разбуру, і назавуць іх вобласцьцю бязбожнаю, народам, на які Гасподзь угневаўся назаўсёды.

Kalì Èdom skaža: my splâžany, ale my adnovìm razburanae, dyk Gaspodz' Savaof kaža: âny pabuduûc', a Â razburu, ì nazavuc' ih voblas'cû bâzbožnaû, narodam, na âkì Gaspodz' ugnevaûsâ nazaûsëdy.

5. І ўбачаць гэта вочы вашыя, і вы скажаце: узьвялічыўся Гасподзь над межамі Ізраіля!

Ì ũbačac' gëta vočy vašyâ, ì vy skažace: uz'vâličyûsâ Gaspodz' nad mežami Ízrailâ!

6. Сын шануе бацьку і раб - гаспадара свайго; калі Я - бацька, дык дзе пашана да Мяне? і калі Я - Гасподзь, дык дзе багавейнасьць перад Мною? кажа Гасподзь Саваоф вам, сьвятары, якія няславіце імя Маё. Вы кажаце: чым мы няславім імя Тваё?

Syn šanue bac'ku i rab - gaspadara svajgo; kali Â - bac'ka, dyk dze pašana da Mâne? i kali Â - Gaspodz', dyk dze bagavejnas'c' perad Mnoû? kaža Gaspodz' Savaof vam, s'vâtary, âkiâ nôslavice imâ Maë. Vy kažaće: čym my nôslavim imâ Tvaë?

7. Вы прыносіце на ахвярнік Мой нячысты хлеб, а кажаце: чым мы няславім Цябе? - тым, што кажаце: трапеза Гасподня ня вартая павагі. Вы прыносіце на ахвярнік Мой нячысты хлеб, а кажаце: чым мы няславім Цябе? - тым, што кажаце: трапеза Гасподня ня вартая павагі.

8. І калі прыносіце ў ахвяру сьляпое, ці ж ня блага гэта? альбо калі прыносіце кульгавае і хворае, ці ж ня блага гэта? Паднясі гэта твайму князю; ці будзе ён задаволены табою і ці ласкава прыме цябе? кажа Гасподзь Саваоф.

Î kali prynosice ŭ ahvâru s'lâpoe, ci ž nâ blaga gèta? al'bo kali prynosice kul'gavae i hvorae, ci ž nâ blaga gèta? Padnâsi gèta tvajmu knâzû; ci budze ën zadavoleny taboû i ci laskava pryime câbe? kaža Gaspodz' Savaof.

9. Дык вось, малецся Богу, каб зьлітаваўся з нас; а калі такое зыходзіць з рук вашых, дык ці ж можа Ён ласкава прымаць вас? кажа Гасподзь Саваоф.

Dyk vos', malecesâ Bogu, kab z'litavaŭsâ z nas; a kali takoe zyhodzic' z ruk vašyh, dyk ci ž moža Ęn laskava prymac' vas? kaža Gaspodz' Savaof.

10. Лепей хто-небудзь з вас замкнуй бы дзьверы, каб дарма ня трымалі агню на ахвярніку Маім. Няма Майго ўпадабаньня да вас, кажа Гасподзь Саваоф, і прынашэньні з рук вашых не да спадобы Мне.

Lepej hto-nebudz' z vas zamknuŭ by dz'very, kab darma nâ trymali agnû na ahvârniku Maim. Nâma Majgo ŭpadaban'nâ da vas, kaža Gaspodz' Savaof, i prynašèn'ni z ruk vašyh ne da spadoby Mne.

11. Бо ад усходу сонца да заходу вялікае будзе імя Маё сярод народаў, і на ўсякім месцы будуць прыносіць фіміям імя Майму, чыстую ахвяру; вялікае будзе імя Маё сярод народаў, кажа Гасподзь Саваоф.

Bo ad ushodu sonca da zahodu vâlikae budze imâ Maë sârod narodaŭ, i na ŭsâkim mescy buduc' prynosic' fimiâm imû Majmu, čystuŭ ahvâru; vâlikae budze imâ Maë sârod narodaŭ, kaža Gaspodz' Savaof.

12. А вы ганіце яго тым, што кажаце: трапеза Гасподня ня вартая павагі, і прыбытак ад яе - ежа нікчэмная.

A vy ganice âgo tym, što kažaце: trapeza Gaspodnââ nâ vartaâ pavagi, i prybytak ad âe - eža nikčëmnaâ.

13. Пры гэтым кажаце: вось колькі працы! і заняхайваеце яе, кажа Гасподзь Саваоф, і прыносіце крадзенае, кульгавае і хворае, і гэтакі самай якасці прыносіце хлебны дарунак: ці ж магу з упадабаньнем прымаць гэта з рук вашых? кажа Гасподзь.

Pry gèтым kažaце: vos' kol'ki pracy! i zanâhajvaece âe, kaža Gaspodz' Savaof, i prynosice kradzenae, kul'gavae i hvorae, i gètakaj samaj âkas'ci prynosice hlebny darunak: ci Ź magu z upadaban'nem prymac' gèta z ruk vašyh? kaža Gaspodz'.

14. Пракляты ілжывец, у якога ў статку ёсьць несапсаваны самец, і ён даў абяцаньні, а прыносіць у ахвяру Госпаду пашкоджанае: бо Я цар вялікі, і імя Маё страшнае ў народаў.

Praklâty ilžyvec, u âkoga ŭ statku ës'c' nesapsavany samec, i ёn daŭ abâcan'ni, a prynosic' u ahvâru Gospadu paškodžanae: bo Â car vâlikì, i imâ Maë strašnae ŭ narodaŭ.

2 Кіраўнік

1. Дык вось, вам, сьвятары, гэтая заповедзь:

Dyk vos', vam, s'vâtary, gètaâ zapavedz':

2. калі вы не паслухаецеся, і калі ня прымеце да сэрца, каб узносіць славу імя Майму, кажа Гасподзь Саваоф, дык я пашлю на вас праклён і праклянну вашыя дабраславеньні, і ўжо праклінаю, бо вы ня хочаце прыкласьці да гэтага сэрца.

kali vy ne pasluhaecesâ, i kali nâ prymece da sèrca, kab uznosic' slavu imû Majmu, kaža Gaspodz' Savaof, dyk â pašlû na vas praklën i praklânu vašyâ dabraslaven'ni, i ўžo praklinaû, bo vy nâ hočace pryklas'ci da gètaga sèrca.

3. Вось, Я адбяру ў вас лапатку, і памёт раскідаю на твары вашыя, памёт сьвяточных ахвяраў вашых, і выкінуць вас разам зь ім.

Vos', Â adbâru ў vas lapatku, i pamët raskidaû na tvary vašyâ, pamët s'vâtočnyh ahvâraû vašyh, i vykìnuc' vas razam z' im.

4. І вы ўведаеце, што Я даў гэтую заповедзь на захаваньне завету Майго зь Лявіем, кажа Гасподзь Саваоф.

Ì vy ўvedaеce, što Â daў gètuû zapavedz' na zahavan'ne zapavetu Majgo z' Lâviem, kaža Gaspodz' Savaof.

5. Завет Мой зь ім быў завет жыцця і міру, і Я даў яго яму дзеля страху, і ён баяўся Мяне і трымцеў перад імем Маім.

Zapavet Moj z' im byў zapavet žyc'câ i mîru, i Â daў âgo âmu dzelâ strahu, i ên baâÿsâ Mâne i trymceû perad imem Maïm.

6. Закон праўды быў у вуснах ягоных, і няпраўды ня было на языку ў яго; у міры і ў праўдзе ён хадзіў са мною і многіх адварнуў ад грэху.

Zakon praŷdy byў u vusnah âgonyh, i nâpraŷdy nâ bylo na âzyku ў âgo; u

mìry ì ŭ praŭdze ěn hadziŭ sa mnoŭ ì mnogih advârnuŭ ad grĕhu.

7. бо вусны сьвятара павінны захоўваць веды, а закону шукаюць ад вуснаў яго, бо ён весьнік Госпада Саваофа.

bo vusny s'vâtara pavinny zahoŭvac' vedy, a zakonu ŝukaŭc' ad vusnaŭ âgo, bo ěn ves'nik Gospada Savaofa.

8. Але вы ўхіліліся ад гэтай дарогі, многія паслужылі спакусай у законе, разбурылі заповіт Лявія, кажа Гасподзь Саваоф.

Ale vy ŭhìlìlìsâ ad gĕtaj darogì, mnogîâ paslužyli spakusaj u zakone, razburyli zapavet Lâviâ, kaža Gaspodz' Savaof.

9. За гэта і Я зраблю вас пагарджанымі і прыніжанымі перад усім народам, бо вы не ідзяце шляхамі Маімі, крывадушнічаеце ў справах закону.

Za gĕta ì Â zrablŭ vas pagardžanymì ì prynižanymì perad usim narodam, bo vy ne ìdzâce ŝlâhamì Maìmì, kryvadušničaece ŭ spravah zakonu.

10. Ці ж не адзін ва ўсіх нас Бацька? Ці ж не адзін Бог стварыў нас?

Чаму ж мы вераломна дзеём адзін супроць аднаго, парушаючы тым самым заповіт бацькоў нашых?

Cì ŝ ne adzìn va ŭsìh nas Bac'ka? Cì ŝ ne adzìn Bog stvaryŭ nas? Čamu ŝ my veralomna dzeem adzìn suproc' adnago, parušaŭčy tym samym zapavet bac'koŭ našyh?

11. Вераломна ўчыняе Юда, і мярзота чыніцца ў Ізраілі і ў Ерусаліме; бо прынізіў Юда сьвятыню Гасподнюю, якую любіў, і ажаніўся з дачкою чужога бога.

Veralomna ŭčynâe Ŭda, ì mârzota čynìcca ŭ Ìzrailì ì ŭ Erusalìme; bo prynìziŭ Ŭda s'vâtynú Gaspodnú, âkuŭ lŭbiŭ, ì ažaniŭsâ z dačkoŭ čužoga boga.

12. У таго, хто робіць гэта, зьнішчыць Гасподзь з намётаў Якаўлевых таго, хто чувае на варце і адказвае, і прыносіць ахвяру Госпаду

Саваофу.

U tago, hto robic' gèta, z'niščyc' Gaspodz' z namëtaŭ Âkaŭlevyh tago, hto čuvaе na varce i adkazvae, i prynosic' ahvâru Gospadu Savaofu.

13. І вось, што яшчэ вы робіце: вы прымушаеце паліваць сьлязьмі ахвярнік Госпада з галашэньнем і лямантам, так што Ён ужо не глядзіць болей на прынесенае і ня прымае ўмілажальвальнай ахвяры з рук вашых.

Ì vos', što âščè vy robice: vy prymušaеce palivac' s'lâz'mi ahvârnik Gospada z galašè'nem i lâmantam, tak što Ён užo ne glâdzic' bolej na prynesенаe i nâ prymae ŭmilažal'val'naj ahvâry z ruk vašyh.

14. Вы скажаце: за што? За тое, што Гасподзь быў сьведка паміж табою і жонкай маладосьці тваёй, супроць якой ты ўчыніў вераломства, тым часам як яна сяброўка твая і законная жонка твая.

Vy skažace: za što? Za toe, što Gaspodz' byŭ s'vedka pamiž taboŭ i žonkaj malados'ci tvaëj, suproc' âkoj ty ŭčyniŭ veralomstva, tym časam âk âna sâbroŭka tvaâ i zakonnaâ žonka tvaâ.

15. Але ці ж не зрабіў таго самага адзін, і ў ім жыў выдатны дух? Што ж зрабіў гэты адзін? Ён хацеў атрымаць ад Бога нашчадкаў. Дык вось, захоўвайце дух ваш, і ніхто хай ня робіць вераломна супроць жонкі і маладосьці сваёй.

Ale ci ž ne zrabiŭ tago samaga adžin, i ŭ im žyŭ vydatny duh? Što ž zrabiŭ gèty adžin? Ён haceŭ atrymac' ad Boga naščadkaŭ. Dyk vos', zahoŭvajce duh vaš, i nihto haj nâ robic' veralomna suproc' žonki i malados'ci svaëj.

16. Калі ты ненавідзіш яе, адпусьці, кажа Гасподзь Бог Ізраілеў; крыўда пакрые вопратку яго, кажа Гасподзь Саваоф; таму сачэце за духам вашым і не рабеце вераломна.

Kali ty nenavidziš âe, adpus'ci, kaža Gaspodz' Bog Izraileŭ; kryŭda pakrye

vopratku âgo, kaža Gaspodz' Savaof; tamu sačèce za duham vašym ì ne rabece veralomna.

17. Вы гневаеце Госпада словамі вашымі і кажаце: чым гневаем мы Яго? Тым, што кажаце: кожны, хто чыніць ліха, добры перад вачыма Госпада, і да такіх Ён мае ўпадабаньне, альбо: дзе Бог правасудзьдзя?
Vy gnevaece Gospada slovami vašymi ì kažaće: čym gnevaem my Âgo? Tym, što kažaće: kožny, hto čynić' liha, dobry perad vačyma Gospada, ì da takih Ěn mae ũpadaban'ne, al'bo: dze Bog pravasudz'dzâ?

3 Кіраўнік

1. Вось, Я пасылаю анёла Майго, і ён падрыхтуе шлях перад Мною, і нянаджана прыйдзе ў храм Свой Гасподзь, Якога вы шукаеце, і анёл запавету, якога вы жадаеце; вось, ён ідзе, кажа Гасподзь Саваоф.
Vos', Â pasylaŭ anëla Majgo, ì ěn padryhtue šlâh perad Mnoŭ, ì nânadžana pryjdze ũ hram Svoj Gaspodz', Âkoga vy šukaece, ì anël zapavetu, âkoga vy žadaece; vos', ěn idze, kaža Gaspodz' Savaof.

2. І хто вытрымае дзень прышэсьця Яго, і хто ўстоіць, калі Ён явіцца? Бо Ён - як агонь, што расплаўляе, і як шчолак, што ачышчае,
Ì hto vytrymae dzen' pryšès'câ Âgo, ì hto ũstoic', kalì Ěn âvicca? Bo Ěn - âk agon', što rasplaŭlâe, ì âk ščolak, što ačyščae,

3. і сядзе пераплаўляць і ачышчаць срэбра, і ачысьціць сыноў Левія і пераплавіць іх, як золата і як срэбра, каб прыносілі ахвяру Госпаду ў праўдзе.
ì sâdze peraplaŭlâc' ì ačyščac' srèbra, ì ačys'cic' synoŭ Leviâ ì peraplavic' ih, âk zolata ì âk srèbra, kab prynosilì ahvâru Gospadu ũ praŭdze.

4. Тады даспадобы будзе Госпаду ахвяра Юды і Ерусаліма, як у дні

старадаўнія і як у гады ранейшыя.

Tady daspadoby budze Gospadu ahvâra Ūdy i Erusalima, âk u dni staradaŭniâ i âk u gady ranejšyâ.

5. І прыйду да вас судзіць і буду хутка выкрываць чарадзеяў і пералюбцаў, і тых, якія прысягаюць ілжыва і забіраюць плату ў найміта, уціскаюць удаву і сірату і адпіхваюць прыхадня, і Мяне не баяцца, кажа Гасподзь Саваоф.

Ĭ pryjdu da vas sudzic' i budu hutka vykryvac' čaradzeâŭ i peralûbcaŭ, i tyh, âkiâ prysâgaûc' ilžyva i zabiraûc' platu ŭ najmîta, uciskaûc' udavu i siratu i adpîhvaûc' pryhadnâ, i Mâne ne baâcca, kaža Gaspodz' Savaof.

6. Бо Я - Гасподзь, Я не мяняюся; і тады вы, сыны Якава, ня зьнішчыліся.

Bo Â - Gaspodz', Â ne mânâûsâ; i tady vy, syny Âkava, nâ z'niščylisâ.

7. Зь дзён бацькоў вашых вы адступіліся ад пастаноў Маіх і ня трымаецеся іх; зьвярнецеся да Мяне, і Я зьвярнуся да вас, кажа Гасподзь Саваоф. Вы скажаце: як нам зьвярнуцца?

Z' dzën bac'koŭ vašyh vy adstupilisâ ad pastanovaŭ Maih i nâ trymaecesâ ih; z'vârnesesâ da Mâne, i Â z'vârnusâ da vas, kaža Gaspodz' Savaof. Vy skažace: âk nam z'vârnucca?

8. Ці можна чалавеку абкрадваць Бога? А вы абкрадваеце Мяне.

Скажаце: чым абкрадваем мы Цябе? дзесяцінаю і прынашэньнямі.

Ci možna čalaveku abkradvac' Boga? A vy abkradvaece Mâne. Skažace: čym abkradvaem my Câbe? dzesâcinaŭ i prynašèn'nâmi.

9. Праклёнам вы праклятыя, бо вы - увесь народ - абкрадваеце Мяне.

Praklënam vy praklâtyâ, bo vy - uves' narod - abkradvaece Mâne.

10. Прынясеце мне дзесяціны ў дом сховішча, каб у доме Маім была ежа, і хоць бы ў гэтым выпрабуйце Мяне, кажа Гасподзь Саваоф: ці не

адчыню Я вам адтулін нябесных і ці ня вылью на вас дабраславеньня да краю?

Prynâsece mne dzesâciny ŭ dom shovišča, kab u dome Maim byla eža, i hoc' by ŭ gètym vyprabujce Mâne, kaža Gaspodz' Savaof: ci ne adčynû Â vam adtulîn nâbesnyh i ci nâ vyl'û na vas dabraslaven'nâ da kraû?

11. Я ў вас забараню пажыральнікам зьнішчаць вашыя плады зямныя, і вінаградная лаза на полі не пазбудзецца пладоў сваіх, кажа Гасподзь Саваоф.

Â ŭ vas zabaranû pažyral'nïkam z'nîščac' vašyâ plady zâmnyâ, i vînagradnaâ laza na poli ne pazbudzecca pladoŭ svaih, kaža Gaspodz' Savaof.

12. І шчаснымі называцьмуць вас усе народы, бо вы будзеце зямлёю бажавольнаю, кажа Гасподзь Саваоф.

Î ščasnymî nazyvac'muc' vas use narody, bo vy budzece zâmlëu bažavol'naû, kaža Gaspodz' Savaof.

13. Дзёрзкія прад Мною словы вашыя, кажа Гасподзь. Вы скажаце: што мы гаворым супроць Цябе?

Dzërzkiâ prad Mnoû slovy vašyâ, kaža Gaspodz'. Vy skažace: što my gavorym suproc' Câbe?

14. Вы кажаце: марнае служэньне Богу, і якая карысьць, што мы трымаліся пастановаў Яго і хадзілі ў жалобнай вопратцы прад абліччам Госпада Саваофа?

Vy kažace: marnae služèn'ne Bogu, i âkaâ karys'c', što my trymalisâ pastanovaŭ Âgo i hadzili ŭ žalobnaj vopratcy prad abliččam Gospada Savaofa?

15. І сённяя мы лічым пагардлівых шчасьлівымі: лепей уладжваюцца тыя, якія робяць беззаконна, і хоць спакушаюць Бога, але застаюцца цэлыя.

Ì sën'nâ my ličym pagardlívnyh ščas'livymi: lepej uladžvaûcca tyâ, âkiâ robâc' bezzakonna, i hoc' spakušaûc' Boga, ale zastaûcca cělyâ.

16. Тыя, што не баяцца Бога, кажуць адно аднаму: уважае Гасподзь і чые гэта, і прад абліччам Яго пішацца памятная кніга пра тых, што баяцца Госпада і шануюць імя Яго.

Tyâ, što ne baâcca Boga, kažuc' adno adnamu: uvažae Gaspodz' i čue gěta, i prad abliččam Âgo pišacca pamâtnaâ knìga pra tyh, što baâcca Gospada i šanuûc' imâ Âgo.

17. І яны будуць Мае, кажа Гасподзь Саваоф, уласнасьцю Маёю ў той дзень, які Я зраблю, і буду літаваць іх, як літуе чалавек сына свайго, што служыць яму.

Ì âny buduc' Mae, kaža Gaspodz' Savaof, ulasnas'cû Maëû ŭ toj dzen', âki Â zrablû, i budu litavac' ih, âk litue čalavek syna svajgo, što služyc' âmu.

18. І тады зноў убачыце розьніцу паміж праведнікам і бязбожным, паміж службітом Бога і няслухам Ягоным.

Ì tady znoŭ ubačyce roz'nìcu pamiž pravednikam i bâzbožnym, pamiž službitom Boga i nâsluham Âgonym.

4 Кіраўнік

1. Бо вось, прыйдзе дзень, палкі як печ: тады ўсе пагардлівыя бязбожначынцы будуць як салома, і папаліць іх прыйшлы дзень, кажа Гасподзь Саваоф, так што не пакіне ў іх ні караня, ні вецьця.

Bo vos', pryjdze dzen', palki âk peč: tady ŭse pagardlívnyâ bâzbožnačyncy buduc' âk saloma, i papalic' ih pryjšly dzen', kaža Gaspodz' Savaof, tak što ne pakìne ŭ ih nì koranâ, nì vec'câ.

2. А вам, любабаязныя перад імем Маім, узыдзе сонца праўды і

ацаленьні ў праменьні Ягоным, і выйдзеце вы і забудзеце, як цяляты ўкормленыя;

A vam, lûbabaâznyâ perad imem Maim, uzydze sonca praŭdy i acalen'ni ŭ pramen'ni Âgonym, i vyjdzecce vy i zabušuece, âk câlâtŭ ŭkormlenyâ;

3. і будзеце таптаць бязбожных, бо яны будуць пылам пад ступакамі ног вашых у той дзень, які Я зраблю, кажа Гасподзь Саваоф.

i budzecce taptac' bâzbožnyh, bo âny buduc' pylam pad stupakami nog vašyh u toj dzen', âki Â zrablû, kaža Gaspodz' Savaof.

4. Памятайце закон Майсея, раба Майго, які Я наказаў яму, на Харыве ўсяму Ізраілю, гэтак сама як і правілы і пастановы.

Pamâtajce zakon Majseâ, raba Majgo, âki Â nakazaŭ âmu, na Haryve ŭsâmu îzrailû, gètak sama âk i pravily i pastanovy.

5. Вось, я пашлю да вас Ільлю прарока перад наступленьнем дня Гасподняга, вялікага і страшнага.

Vos', â pašlû da vas îl'lû praroka perad nastuplen'nem dnâ Gaspodnâga, vâlikaga i strašnaga.

6. begl' en paverne sèrcy bac'koŭ da dzâcej i sèrcy dzâcej da bac'koŭ ihnih, kab Â, pryjšoŭšy, ne pakaraŭ zâmlû praklënam.

begl' en paverne sèrcy bac'koŭ da dzâcej i sèrcy dzâcej da bac'koŭ ihnih, kab Â, pryjšoŭšy, ne pakaraŭ zâmlû praklënam.

НОВЫ ЗАПАВЕТ NOVY ZAPAVET

МАЦЬВЕЯ

1 Кіраўнік

1. Кніга роду Ісуса Хрыста, сына Давідавага, сына Абрагамавага.

Knìga rodu Ìsusa Hrysta, syna Davidavaga, syna Abragamavaga.

2. Абрагам спарадзіў Ісака, Ісак спарадзіў Якава, Якаў спарадзіў Юду і братаў ягоных;

Abragam sparadziŭ Ìsaka, Ìsak sparadziŭ Âkava, Âkaŭ sparadziŭ Ûdu i bratoŭ âgonyh;

3. Юда спарадзіў Фарэса і Зару ад Тамары; Фарэс спарадзіў Эсрома; Эсром спарадзіў Арама;

Ûda sparadziŭ Farèsa i Zaru ad Tamary; Farès sparadziŭ Èsroma; Èsrom sparadziŭ Arama;

4. Арам спарадзіў Амінадава; Амінадаў спарадзіў Наасона; Наасон спарадзіў Салмона;

Aram sparadziŭ Aminadava; Aminadaŭ sparadziŭ Naasona; Naason sparadziŭ Salmona;

5. Салмон спарадзіў Ваоза ад Рахавы; Ваоз спарадзіў Авіда ад Руты; Авід спарадзіў Ясея;

Salmon sparadziŭ Vaoza ad Rahavy; Vaoz sparadziŭ Avida ad Ruty; Avid sparadziŭ Âseâ;

6. Ясей спарадзіў Давіда цара; Давід цар спарадзіў Саламона ад былой

жонкі Урыевай;

Âsej sparadziŭ Davida cara; David car sparadziŭ Salamona ad byloj žonki Uryevaj;

7. Саламон спарадзіў Раваама; Раваам спарадзіў Авію; Авія спарадзіў Асу;

Salamon sparadziŭ Ravaama; Ravaam sparadziŭ Aviŭ; Aviâ sparadziŭ Asu;

8. Аса спарадзіў Ёсафата; Ёсафат спарадзіў Ярама; Ярам спарадзіў Азію;

Asa sparadziŭ Ęsafata; Ęsafat sparadziŭ Ârama; Âram sparadziŭ Aziŭ;

9. Азія спарадзіў Ёатама; Ёатам спарадзіў Ёзэкію;

Aziâ sparadziŭ Ęatama; Ęatam sparadziŭ Ęzèkiŭ;

10. Ёзэкія спарадзіў Манасію; Манасія спарадзіў Амона; Амон спарадзіў Ёсію;

Ęzèkiâ sparadziŭ Manasiŭ; Manasiâ sparadziŭ Amona; Amon sparadziŭ Ęsiŭ;

11. Ёсія спарадзіў Ёакіма; Ёакім спарадзіў Еханію і братоў яго, пад час высяленьня вавілонскага.

Ęsiâ sparadziŭ Ęakima; Ęakim sparadziŭ Ehaniŭ i bratoŭ âgo, pad čas vysâlen'nâ vavilonskaga.

12. Пасьля ж высяленьня вавілонскага Еханія спарадзіў Салатыіля; Салатыіль спарадзіў Зарававеля;

Pas'lâ Ź vysâlen'nâ vavilonskaga Ehaniâ sparadziŭ Salatyilâ; Salatyil' sparadziŭ Zaravavelâ;

13. Зарававель спарадзіў Авіуда; Авіуд спарадзіў Эліякіма; Эліякім спарадзіў Азора;

Zaravavel' sparadziŭ Aviuda; Aviud sparadziŭ Èliâkima; Èliâkim sparadziŭ Azora;

14. Азор спарадзіў Садока; Садок спарадзіў Ахіма; Ахім спарадзіў

Эліуда;

Azor sparadziŭ Sadoka; Sadok sparadziŭ Ahima; Ahim sparadziŭ Èliuda;

15. Эліуд спарадзіў Элеазара; Элеазар спарадзіў Матана; Матан спарадзіў Якава;

Èliud sparadziŭ Èleazara; Èleazar sparadziŭ Matana; Matan sparadziŭ Âkava;

16. Якаў спарадзіў Язэпа, мужа Марыі, ад Якой нарадзіўся Ісус, Якога называюць Хрыстос.

Âkaŭ sparadziŭ Âzèpa, muža Maryi, ad Âkoj naradziŭsâ Ìsus, Âkoga nazyvaŭc' Hrystos.

17. І вось усіх пакаленьняў ад Абрагама да Давіда чатырнаццаць пакаленьняў; і ад Давіда да высяленьня вавілонскага чатырнаццаць пакаленьняў; і ад высяленьня вавілонскага да Хрыста чатырнаццаць пакаленьняў.

Ì vos' usih pakalen'nâŭ ad Abrugama da Davida čatyrnaccac' pakalen'nâŭ; ì ad Davida da vysâlen'nâ vavilonskaga čatyrnaccac' pakalen'nâŭ; ì ad vysâlen'nâ vavilonskaga da Hrysta čatyrnaccac' pakalen'nâŭ.

18. Нараджэньне Ісуса Хрыста было так: па заручынах Маці Яго Марыі зь Язэпам, перш чым сышліся яны, выявілася, што Яна мае ва ўлоньні ад Духа Сьвятога.

Naradžèn'ne Ìsusa Hrysta bylo tak: pa zaručynah Maci Âgo Maryi z' Âzèpam, perš čym syšlisâ âny, vyâvilasâ, što Âna mae va ŭlon'nì ad Duha S'vâtoga.

19. А Язэп, муж Яе, будучы праведны, не жадаючы зьняславіць Яе, хацеў употай адпусьціць Яе.

A Âzèp, muž Âe, budučy pravedny, ne žadaŭčy z'nâslavic' Âe, haceŭ upotaj adpus'cic' Âe.

20. Калі ж надумаў ён гэта, - вось, анёл Гасподні ў сьне явіўся яму і

сказаў: Язэпе, сыне Давідаў! ня бойся прыняць Марыю, жонку тваю; бо зачатае ў Ёй ёсьць ад Духа Сьвятога;

*Kali ž nadumaŭ ěn gěta, - vos', aněl Gaspodnì ŭ s'ne âviŭsâ âmu ì skazaŭ:
Âzěpe, syne Davidaŭ! nâ bojsâ prynâc' Maryû, žonku tvaû; bo začatae ŭ Ěj
ěs'c' ad Duha S'vâtoga;*

21. і народзіць Сына, і дасі Яму імя: Ісус, бо Ён уратуе людзей Сваіх ад грахоў іхніх.

*ì narodzic' Syna, ì dasì Âmu imâ: Ìsus, bo Ěn uratue lŭdzej Svaìh ad grahoŭ
ìhnìh.*

22. А ўсё гэта сталася, каб збылося сказанае Госпадам праз прарока, які кажа:

A ŭsě gěta stalasâ, kab zbylosâ skazanae Gospadam praz praroka, âkì kaža:

23. "Вось, Дзева ва ўлоньні зачне; народзіць Сына, і дадуць Яму імя: Эмануіл, што азначае: з намі Бог".

*"Vos', Dzeva va ŭlon'ni začne; narodzic' Syna, ì daduc' Âmu imâ: Ěmanuil,
što aznaĉae: z namì Bog".*

24. Устаўшы ад сну, Язэп зрабіў, як загадаў яму анёл Гасподні, і прыняў жонку сваю

*Ustaŭšy ad snu, Âzěp zrabiŭ, âk zagadaŭ âmu aněl Gaspodnì, ì prynâŭ žonku
svaû*

25. і ня знаў Яе, пакуль нарадзіла Сына Свайго першароднага, і Ён даў Яму імя: Ісус.

*ì nâ znaŭ Âe, pakul' naradzila Syna Svajgo peršarodnaga, ì Ěn daŭ Âmu imâ:
Ìsus.*

2 Кіраўнік

1. Калі ж Ісус нарадзіўся ў Віфляеме Юдэйскім у дні цара Ірада, вось, мудрацы з усходу прыйшлі ў Ерусалім і кажуць:

Kali ž Īsus naradziŭsâ ŭ Viŕflâeme Ūdèjskim u dni cara Īrada, vos', mudracy z ushodu pryjšli ŭ Erusalim i kažuc':

2. дзе народжаны Цар Юдэйскі? бачылі бо мы зорку Яго на ўсходзе і прыйшлі пакланіцца Яму.

dze narodžany Car Ūdèjski? bačyli bo my zorku Āgo na ŭshodze i pryjšli paklanicca Āmu.

3. Пачуўшы гэта, цар Ірад занепакоіўся, і ўвесь Ерусалім зь ім.

Pačuŭšy gèta, car Īrad zanepakoiŭsâ, i ŭves' Erusalim z' im.

4. І сабраўшы ўсіх першасьвятароў і кніжнікаў народных, пытаўся ў іх: дзе мбе нарадзіцца Хрыстос?

Ī sabraŭšy ŭsih peršas'vâtaroŭ i knižnikaŭ narodnyh, pytaŭsâ ŭ ih: dze mbe naradzicca Hrystos?

5. Яны ж казалі яму: у Віфляеме Юдэйскім, так бо напісана праз прарока:

Āny ž skazali âmu: u Viŕflâeme Ūdèjskim, tak bo napisana праз praroka:

6. "І ты, Віфляеме, зямля Юдава, нічым ня меншы сярод ваяводстваў Юдавых, бо зь цябе выйдзе Правадыр, Які ўсьцеражэ народ мой Ізраіля".

"Ī ty, Viŕflâeme, zâmlâ Ūdava, ničym nâ menšy sârod vaâvodstvaŭ Ūdavyh, bo z' câbe vyjdze Pravadyr, Āki ŭs'ceražè narod moj Īzrailâ".

7. Тады Ірад, употай паклікаўшы мудрацоў, выведаў у іх час зьяўленьня зоркі

Tady Īrad, upotaj paklikaŭšy mudracoŭ, vyvedaŭ u ih čas z'âŭlen'nâ zorki

8. і, паслаўшы іх у Віфляем, сказаў: ідзеце, добра разведайце пра Дзіця і, як знойдзеце, накажэце мне, каб і я пайшоў пакланіцца Яму.

і, paslaŭšy ih u Viŭflâem, skazaŭ: idzece, dobra raz'vedajce pra Dzicâ i, âk znojdzece, nakažèce mne, kab i â pajšoŭ paklanicca Âmu.

9. Яны, выслухаўшы цара, пайшлі. І вось, зорка, якую бачылі яны на ўсходзе, ішла перад імі, пакуль, прыйшоўшы, ня стала ўгары над месцам, дзе было Дзіця.

Âny, vysluhaŭšy cara, pajšli. I vos', zorka, âkuû bačyli âny na ŭshodze, išla perad imi, pakul', pryjšoŭšy, nâ stala ŭgary nad mescam, dze bylo Dzicâ.

10. Угледзеўшы зорку, яны ўсьцешыліся радасьцю вельмі вялікай,

Ugledzeŭšy zorku, âny ŭs'cešylisâ radas'cû vel'mi vâlikaj,

11. і, увайшоўшы ў дом, убачылі Дзіця з Марыяю, Маці Яго, і, упаўшы, пакланіліся Яму; і адкрыўшы скарбы свае, прынеслі Яму дары: золата, ладан і сьмірну.

і, uvajšoŭšy ŭ dom, ubačyli Dzicâ z Maryâû, Maci Âgo, і, upaŭšy, paklanilisâ Âmu; і adkryŭšy skarby svae, prynes'li Âmu dary: zolata, ladan і s'mirnu.

12. І ў сьне атрымаўшы наказ не вяртацца да Ірада, іншай дарогай адышлі ў краіну сваю.

І ŭ s'ne atrymaŭšy nakaz ne vârtacca da Îrada, inšaj darogaj adyšli ŭ krainu svaû.

13. Калі ж яны адышлі, - вось, анёл Гасподні яўляецца ў сьне Язэпу і кажа: устань, вазьмі Дзіця і Маці Ягоную, і ўцякай у Егіпет, і будзь там, пакуль не скажу табе, бо Ірад хоча шукаць Дзіцятка, каб загубіць Яго.

Kali ŭ âny adyšli, - vos', anël Gaspodni âŭlâeccâ ŭ s'ne Âzèpu і kaža: ustan', vaz'mi Dzicâ і Maci Âgonuû, і ŭcâkaj u Egìpet, і budz' tam, pakul' ne skažu tabe, bo Îrad hoča šukac' Dzicâtkâ, kab zagubic' Âgo.

14. Ён устаў, узяў Дзіця і Маці Ягоную, і адышоў у Егіпет,

Ěn ustaŭ, uzâŭ Dzìcâ ì Macì Ágonuû, ì adyšoŭ u Egìpet,

15. ì быŭ там да Ірадавай сьмерці, каб збылося сказанае Госпадам праз прарока, які кажа: "З Егіпта паклікаŭ Я Сына Майго".

ì byŭ tam da Ìradavaj s'merci, kab zbylosâ skazanae Gospadam praz praroka, âkì kaža: "Z Egìpta paklikaŭ Â Syna Majgo".

16. Тады Ірад, убачыўшы, што мудрацы ашукалі яго, разгневаўся надта і паслаў пазабіваць усіх дзетак у Віфляеме і ва ўсіх межах яго, ад двух гадоў і ніжэй, паводле часу, які выведаў у мудрацоў.

Tady Ìrad, ubačyŭšy, što mudracy ašukali âgo, razgnevaŭsâ nadta ì paslaŭ pazabìvac' usìh dzetak u Viflâeme ì va ŭsìh mežah âgo, ad dvuh gadoŭ ì nižèj, pavodle času, âkì vyvedaŭ u mudracoŭ.

17. Тады збылося сказанае праз прарока Ерамію, які кажа:

Tady zbylosâ skazanae praz praroka Eramiû, âkì kaža:

18. "Голас у Раіме чуцен, плач, і галашэньне, і лямант вялікі; Рахіль плача па дзецях сваіх і ня хоча сучешыцца; бо іх няма".

"Golas u Rame čucen, plač, ì galašè'n'e, ì lâmant vâlikì; Rahil' plača pa dzecâh svaih ì nâ hoča sucešycca; bo ih nâma".

19. А як Ірад памёр, - вось, анёл Гасподні ў сьне яўляецца Язэпу ў Егіпце

A âk Ìrad pamër, - vos', anël Gaspodnì ŭ s'ne âŭlâecca Âzèpu ŭ Egìpce

20. ì кажа: устань, вазьмі Дзіця і Маці Ягоную і ідзі ў зямлю Ізраілеву; бо памерлі тыя, што шукалі душы Дзіцяці.

ì kaža: ustan', vaz'mì Dzìcâ ì Macì Ágonuû ì idzi ŭ zâmlû Ìzrailevu; bo pamerli tyâ, što šukali dušy Dzìcâcì.

21. Ён устаў, узяў Дзіця і Маці Ягоную і прыйшоў у зямлю Ізраілеву.

Ěn ustaŭ, uzâŭ Dzìcâ ì Macì Ágonuû ì pryjšoŭ u zâmlû Ìzrailevu.

22. Але пачуўшы, што Архелай валадарыць ў Юдэі замест Ірада, бацькі

свайго, пабаяўся туды ісьці; і атрымаўшы ў сьне наказ, адышоў у межы Галілейскія,

Ale pačuŭšy, što Arhelaj valadaryc' ŭ Ŭdèi zamest Ìrada, bac'ki svajgo, pabaŭsâ tudy is'ci; i atrymaŭšy ŭ s'ne nakaz, adyšoŭ u mežy Galilejskiâ,

23. і, прыйшоўшы, пасяліўся ў горадзе, які называецца Назарэт, каб збылося сказанае праз прарокаў, што Ён Назарэем назавецца.

i, pryjšoŭšy, pasâliŭsâ ŭ goradze, âki nazyvaecca Nazarèt, kab zbylosâ skazanae praz prarokaŭ, što Ęn Nazarèem nazavecca.

3 Кіраўнік

1. У тыя дні прыходзіць Ян Хрысьціцель і прапаведуе ў пустыні Юдэйскай

U tyâ dni pryhodzic' Ān Hrys'cicel' i prapavedue ŭ pustyni Ŭdèjskaj

2. і кажа: пакайцеся, бо наблізілася Царства Нябеснае.

i kaža: pakajcesâ, bo nablizilasâ Carstva Nâbesnae.

3. Бо Ён Той, пра Каго сказаў прарок Ісаія: "голос таго, хто кліча ў пустыні, падрыхтуйце шлях Госпаду, простымі зрабеце сьцежкі Яму".

Bo Ęn Toj, pra Kago skazaŭ prarok Ìsaâ: "golas tago, hto kliča ŭ pustyni, padryhtujce šlâh Gospadu, prostymi zrabece s'cežki Āmu".

4. А ў самога Яна была вопратка зь вярблюджага воласу і скураны пояс на паясьніцы ягонаі; а ежай яму былі акрыды і дзікі мёд.

A ŭ samoga Āna byla vopratka z' vârblûdžaga volasu i skurany poâs na paâs'nicy âgonaj; a ežaj âmu byli akrydy i dziki mäd.

5. Тады выходзілі да яго Ерусалім і ўся Юдэя, і ўсё наваколле Ярданскае

Tady vyhodzili da âgo Erusalim i ŭsâ Ŭdèâ, i ŭsë navakol'le Ārdanskae

6. і хрысьціліся ў Ярдане ў яго, спавядаючыся ў грахах сваіх.

ì hrys'cilisâ ŭ Ârdane ŭ âgo, spavâdaŭčysâ ŭ grahah svaih.

7. Ubачыўшы многіх фарысэяў і садукееяў, што ішлі да яго хрысьціцца, Ян сказаў ім: выродзьдзе яхідніна! хто вас намовіў уцякаць ад будучага гневу?

Ubačyŭšy mnogih farysèâŭ ì sadukeâŭ, što išli da âgo hrys'cicca, Ân skazaŭ im: vyrodz'dze âhidnina! hto vas namoviŭ ucâkac' ad budučaga gnevu?

8. Прынясеце ж годны плод пакаяньня;

Prynâsece Ź godny plod pakaân'nâ;

9. і ня думайце гаварыць самі сабе: "бацька ў нас Абрагам"; бо кажу вам, што Бог можа з камянёў гэтых узвесьці дзяцей Абрагаму;

ì nâ dumajce gavaryc' sami sabe: "bac'ka ŭ nas Abragam"; bo kažu vam, što Bog moža z kamânëŭ gètyh uz'ves'ci dzâcej Abragamu;

10. ужо і сякера пры карані дрэваў ляжыць: бо ўсякае дрэва, якое ня родзіць добрага плоду, сьсякаюць і кідаюць у вагонь;

užo ì sâkera pry korani drèvaŭ lâžyc': bo ŭsâkae drèva, âkoe nâ rodzic' dobraga plodu, s'sâkaŭc' ì kidaŭc' u vagon';

11. я хрышчу вас вадою на пакаяньне; але Той, Хто ідзе за мною, мацнейшы за мяне; я ня варты панесьці абутак Ягоны; Ён будзе хрысьціць вас Духам Сьвятым і вагнём;

â hryšču vas vadoŭ na pakaân'ne; ale Toj, Hto idze za mnoŭ, macnejšy za mâne; â nâ varty panes'ci abutak Âgony; Ên budze hrys'cic' vas Duham S'vâty m ì vagnëm;

12. лапата Ягоная ў руцэ ў Яго, і Ён ачысьціць гумно Сваё, і зьбярэ пшаніцу Сваю ў засеці, а салому спаліць вагнём непагасным.

lapata Âgonaâ ŭ rucè ŭ Âgo, ì Ên ačys'cic' gumno Svaë, ì z'bârè pšanicu Svaŭ ŭ zaseki, a salomu spalic' vagnëm nepagasnym.

13. Тады прыходзіць Ісус з Галілеі на Ярдан да Яна хрысьціцца ў яго.

Tady pryhodzic' ĩsus z Galilei na Ārdan da Āna hrys'cicca ũ ģgo.

14. Ян жа стрымліваў Яго, кажучы: мне трэба ў Цябе хрысьціцца, а Ты прыходзіш да мяне?

Ān Źa strymlivaŭ Āgo, kaŹuĉy: mne trĕba ũ Cĕbe hrys'cicca, a Ty pryhodziš da mĕne?

15. Але Ісус сказаў у адказ яму: дапусьці цяпер, бо так належыць нам здзейсьніць ўсякую праведнасьць. Тады Ян дапускае Яго.

Ale ĩsus skazaŭ u adkaz ģmu: dapus'ci cĕper, bo tak naleŹyc' nam z'dzejs'nic' ũsĕkuŭ pravednas'c'. Tady Ān dapuskae Āgo.

16. І ахрысьціўшыся, Ісус выйшаў адразу з вады; - і вось, адчыніліся Яму нябёсы, і ўбачыў Ян Духа Божага, Які сыходзіў, як голуб, і апускаўся на Яго.

Ī ahrys'ciŭšysĕ, ĩsus vyjšaŭ adrazu z vady; - ĩ vos', adĉynilisĕ Āmu nĕbĕsy, ĩ ũbaĉyŭ Ān Duha BoŹaga, Āki syhodziŭ, ģk golub, ĩ apuskaŭsĕ na Āgo.

17. І вось, голас зь нябёсаў прамовіў: Гэты ёсьць Сын Мой Любасны, Якога Я ўпадабаў.

Ī vos', golas z' nĕbĕsaŭ pramoviŭ: Gĕty ĕs'c' Syn Moj Lŭbasny, Ākoga Ā ũpadabaŭ.

4 Кіраўнік

1. Тады Ісус быў паведзены Духам у пустыню, на спакушэньне ад д'ябла.

Tady ĩsus byŭ pavedzeny Duham u pustynŭ, na spakušĕn'ne ad d'ĕbla.

2. І, пасьціўшы сорак дзён і сорак начэй, напасьледак згаладаўся.

Ī, pas'ciŭšy sorak dzĕn ĩ sorak naĉĕj, napas'ledak zgaladaŭsĕ.

3. І падступіўся да Яго спакусьнік і сказаў: калі Ты Сын Божы, скажы, каб камяні гэтыя сталі хлябамі.

Ĭ padstupiŭsâ da Âgo spakus'nik Ĭ skazaŭ: kalì Ty Syn Božy, skažy, kab kamâni gètyâ stali hlâbamì.

4. А Ён сказаў яму ў адказ: напісана: "ня хлебам адным будзе жыць чалавек, а ўсякім словам, якое зыходзіць з вуснаў Божых".

A Ęn skazaŭ âmu ŭ adkaz: napìsana: "nâ hlebam adnym budze žyc' čalavek, a ŭsâkim slovam, âkoe zyhodzic' z vusnaŭ Božyh".

5. Тады бярэ Яго д'ябал у сьвяты горад і ставіць Яго на крыле храма,

Tady bârè Âgo d'âbal u s'vâty gorad Ĭ stavic' Âgo na kryle hrama,
6. і кажа Яму: калі Ты Сын Божы, кінься ўніз; бо напісана: "Анёлам Сваім накажа пра Цябе, і на руках панясуць Цябе, каб не спатыкнуўся Ты аб камень нагою Тваёю".

Ĭ kaža Âmu: kalì Ty Syn Božy, kìn'sâ ŭniz; bo napìsana: "Anëlam Svaim nakaža pra Câbe, Ĭ na rukah panâsuc' Câbe, kab ne spatyknuŭsâ Ty ab kamen' nagoŭ Tvaëŭ".

7. Сказаў яму Ісус: напісана яшчэ: "не спакушай Госпада Бога твайго".

Skazaŭ âmu Ĭsus: napìsana âščè: "ne spakušaj Gospada Boga tvajgo".
8. Зноў бярэ Яго д'ябал на вельмі высокую гару, і паказвае Яму ўсе царствы сьвету і славу іх,

Znoŭ bârè Âgo d'âbal na vel'mì vysokuŭ garu, Ĭ pakazvae Âmu ŭse carstvy s'vetu Ĭ slavu ih,

9. і кажа Яму: усё гэта Табе дам, калі ўпаўшы паклонішся мне.

Ĭ kaža Âmu: usë gèta Tabe dam, kalì ŭpaŭšy paklonišsâ mne.

10. Тады кажа яму Ісус: адыдзі ад мяне, сатана; бо напісана: "Госпаду Богу твайму пакланяйся, і Яму аднаму служы".

Tady kaža âmu Ĭsus: adydzi ad mâne, satana; bo napìsana: "Gospadu Bogu tvaïmu paklanijsâ, Ĭ Ymu adnamu služy".

tvajmu paklanâjsâ, i Âmu adnamu služy".

11. Тады пакідае Яго д'ябал, - і вось, анёлы прыступілі і слугавалі Яму.

Tady pakidae Âgo d'âbal, - i vos', anëly prystupili i slugavali Âmu.

12. Ісус, пачуўшы, што Ян аддадзены варце, адышоў у Галілею,

Ïsus, pačuŭšy, što Ân addadzeny varce, adyšoŭ u Galileu,

13. і, пакінуўшы Назарэт, прыйшоў і пасяліўся ў Капернауме

прыморскім, у межах Завулонавых і Нэталімавых,

i, pakinuŭšy Nazarèt, pryjšoŭ i pasâliŭsâ ŭ Kapernaume prymorskim, u

mežah Zavulonavyh i Nètalimavyh,

14. каб збылося сказанае праз прарока Ісаю, які кажа:

kab zbylosâ skazanae praz praroka Ïsaŭ, âki kaža:

15. "Зямля Завулонава і зямля Нэталімава, на дарозе прыморскай за

Ярданам, Галілея язычніцкая,

"Zâmlâ Zavulonava i zâmlâ Nètalimava, na daroze prymorskaj za Ârdanam,

Galileâ âzyčnìckaâ,

16. народ, што сядзеў у цемры, убачыў сьвятло вялікае, і ўсім, хто

сядзеў у краіне і цяні сьмерці, зазьзяла сьвятло".

narod, što sâdzeŭ u cemry, ubačyŭ s'vâtlo vâlikae, i ŭsim, hto sâdzeŭ u

kraïne i câni s'merci, zaz'zâla s'vâtlo".

17. З таго часу Ісус пачаў прапаведаваць і казаць: пакайцеся, бо

наблізілася Царства Нябеснае.

Z tago času Ïsus pačaŭ prapavedavac' i kazac': pakajcesâ, bo nablizilasâ

Carstva Nâbesnae.

18. А праходзячы каля мора Галілейскага, угледзеў Ён двух братаў:

Сымона, якога завуць Пятром, і Андрэя, брата ягонага, якія закідвалі

мярэжы ў мора, бо яны былі рыбакі.

A prahodzâčy kalâ mora Galilejskaga, ugledzeŭ Ên dvuh bratoŭ: Symona,

âkoga zavuc' Pâtrom, i Andrèâ, brata âgonaga, âkiâ zakidvali mârèžy ŭ mora, bo âny byli rybaki.

19. I кажа ім: ідзеце за Мною, і Я зраблю вас лаўцамі людзей.

Ì kaža im: idzece za Mnoû, i Â zrablû vas laŭcamì lûdzej.

20. I яны адразу, пакінуўшы мярэжы, пайшлі за Ім.

Ì âny adrazu, pakìnuŭšy mârèžy, pajšlì za Ìm.

21. Адтуль прайшоўшы далей, угледзеў Ён іншых двух братоў, Якава Завядзеевага і Яна, брата ягонага, у лодцы з Завядзеем, бацькам іхнім, якія ладзілі мярэжы свае, і заклікаў іх.

Adtul' prajšoŭšy dalej, ugledzeŭ Ęn inšyh dvuh bratoŭ, Âkava Zavâdzeevaga i Âna, brata âgonaga, u lodcy z Zavâdzeem, bac'kam ihnim, âkiâ ladzilì mârèžy svae, i zaklikaŭ ih.

22. I яны адразу, пакінуўшы лодку і бацьку свайго, пайшлі за Ім.

Ì âny adrazu, pakìnuŭšy lodku i bac'ku svajgo, pajšlì za Ìm.

23. I хадзіў Ісус па ўсёй Галілеі, навучаючы ў сынагогах іхніх і прапаведуючы Дабравесьце Царства і ацаляючы ўсякую хваробу і ўсякую немач у людзях.

Ì hadziŭ Ìsus pa ŭsěj Galilei, navučaŭčy ŭ synagogah ihnih i prapaveduŭčy Dabraves'ce Carstva i acalâŭčy ŭsâkuŭ hvarobu i ŭsâkuŭ nemač u lûdzâh.

24. I прайшоў пра Яго погалас па ўсёй Сірыі; і прыводзілі да Яго ўсіх нямоглых, рознымі хваробамі і пакутамі ахопленых, і апанаваных дэманамі, і лунатыкаў, і спаралізаваных, і Ён ацаляў іх.

Ì prajšoŭ pra Âgo pogalas pa ŭsěj Siryi; i pryvodzilì da Âgo ŭsìh nâmoglyh, roznymì hvarobamì i pakutamì ahoplennyh, i apanavanyh dèmanamì, i lunatykaŭ, i sparalizavanyh, i Ęn acalâŭ ih.

25. I за Ім ішло мноства людю з Галілеі і Дзесяцігародзьдзя, і зь Ерусаліма, і зь Юдэі, і з-за Ярдана.

Ì za Ìm išlo mnoštva lûdu z Galilei ì Dzesâcigarodz'dzâ, ì z' Erusalìma, ì z' Ûdèi, ì z-za Ârdana.

5 Кіраўнік

1. Убачыўшы люд, Ён узышоў на гару; і калі сеў, прыступілі да Яго вучні Ягоныя.

Ubačyŭšy lûd, Ęn uzyšoŭ na garu; ì kalì seŭ, prystupìli da Âgo vučnì Âgonyâ.

2. І, адкрыўшы вусны Свае, Ён вучыў іх, кажучы:

Ì, adkryŭšy vusny Svae, Ęn vučyŭ ih, kažučy:

3. Дабрашчасныя ўбогія духам, бо іх ёсьць Царства Нябеснае.

Dabraščasnyâ ŭbogiâ duham, bo ih ës'c' Carstva Nâbesnae.

4. Дабрашчасныя тыя, што плачуць, бо яны сцешацца.

Dabraščasnyâ tyâ, što plačuc', bo âny sucešacca.

5. Дабрашчасныя лагодныя, бо яны ўспадкуюць зямлю.

Dabraščasnyâ lagodnyâ, bo âny ŭspadkuŭc' zâmlû.

6. Дабрашчасныя тыя, хто жадае і прагне праўды, бо яны спатоляцца.

Dabraščasnyâ tyâ, hto žadae ì pragne praŭdy, bo âny spatolâcca.

7. Дабрашчасныя міласэрныя, бо яны памілаваны будучь.

Dabraščasnyâ milasèrnyâ, bo âny pamilavany buduc'.

8. Дабрашчасныя чыстыя сэрцам, бо яны Бога ўбачаць.

Dabraščasnyâ čystyâ sèrcam, bo âny Boga ŭbačac'.

9. Дабрашчасныя міратворцы, бо яны сынамі Божымі назавуцца.

Dabraščasnyâ mìratvorcy, bo âny synamì Božymì nazavucca.

10. Дабрашчасныя гнаныя за праўду, бо іх ёсьць Царства Нябеснае.

Dabraščasnyâ gnanyâ za praŭdu, bo ih ës'c' Carstva Nâbesnae.

11. Дабрашчасныя вы, калі будучь вас ганьбіць і гнаць і ўсякім словам

ліхім несправядліва зьневажаць за Мяне.

Dabraščasnyâ vy, kali buduc' vas gan'bic' i gnac' i ũsâkim slovam lihim nespravâdliva z'nevažac' za Mâne.

12. Радуйцеся і весялецеся, бо ўзнагарода ваша вялікая на нябёсах: так гналі прарокаў, што былі перад вамі.

Radujcesâ i vesâlecesâ, bo ũznagaroda vaša vâlikaâ na nâbēsah: tak gnali prarokaŭ, što byli perad vami.

13. Вы - соль зямлі. Калі ж соль страціць сілу, дык чым асаліш яе? Яна ўжо ні на што ня прыдатная, хіба што выкінуць яе прэч на патаптаньне людзям.

Vy - sol' zâmlì. Kali ž sol' stracic' silu, dyk čym asoliš âe? Âna ũžo ni na što nâ prydatnaâ, hìba što vykìnuc' âe prèč na pataptan'ne lûdzâm.

14. Вы - сьвятло сьвету: ня можа схавацца горад, які стаіць на версе гары.

Vy - s'vâtlo s'vetu: nâ moža shavacca gorad, âkì staic' na verse gary.

15. І запаліўшы сьвечку, ня ставяць яе пад пасудзінаю, а на сьвечніку, і сьвеціць усім, хто ў доме.

Ì zapaliŭšy s'večku, nâ stavâc' âe pad pasudzìnaŭ, a na s'večniku, i s'vecìc' usim, hto ũ dome.

16. Так няхай сьвеціць сьвятло ваша перад людзьмі, каб яны бачылі вашыя добрыя ўчынкі і ўслаўлялі Айца вашага, Які ёсьць у нябёсах.

Tak nâhaj s'vecìc' s'vâtlo vaša perad lûdz'mì, kab âny bačyli vašyâ dobryâ ũčynkì i ũslaŭlâli Ajca vašaga, Âkì ës'c' u nâbēsah.

17. Ня думайце, што Я прыйшоў парушыць закон, альбо прарокаў: не парушыць прыйшоў Я, а зьдзейсніць.

Nâ dumajce, što Â pryjšoŭ parušyc' zakon, al'bo prarokaŭ: ne parušyc' pryjšoŭ Â, a z'dzejs'nic'.

18. Бо праўду кажу вам: пакуль ня мінецца неба і зямля, ані ёта адна, ані рыска адзіная ня мінецца з закона, пакуль ня збудзецца ўсё.

Bo praŭdu kažu vam: pakul' nâ minecca neba i zâmlâ, anì ëta adna, anì ryska adzinaâ nâ minecca z zakona, pakul' nâ zbudzecca ŭsë.

19. Дык вось, хто парушыць адну з заповедзяў гэтых найменшых і навучыць гэтак людзей, той найменшым назавецца ў Царстве Нябесным; а хто выканае і навучыць, той вялікім назавецца ў Царстве Нябесным.

Dyk vos', hto parušyc' adnu z zapavedzâŭ gëtyh najmenšyh i navučyc' gëtak lûdzej, toj najmenšym nazavecca ŭ Carstve Nâbesnym; a hto vykanae i navučyc', toj vâlikim nazavecca ŭ Carstve Nâbesnym.

20. Бо, кажу вам, калі праведнасць ваша не пераважыць праведнасці кніжнікаў і фарысэяў, дык ня ўвойдзеце вы ў Царства Нябеснае.

Bo, kažu vam, kali pravednas'c' vaša ne peravažyc' pravednas'ci knižnikaŭ i farysëâŭ, dyk nâ ŭvojdzece vy ŭ Carstva Nâbesnae.

21. Вы чулі, што сказана продкам: "не забівай; а хто заб'е, падпадае суду".

Vy čulì, što skazana prodkam: "ne zabìvaj; a hto zab'e, padpadae sudu".

22. А Я кажу вам, што кожны, хто гневаецца на брата свайго марна, падпадае суду; хто ж бо скажа брату свайму "пусты чалавек", падпадае сынедрыёну; а хто скажа "неразумны", падпадае геене вогненнай.

A Â kažu vam, što kožny, hto gnevaecca na brata svajgo marna, padpadae sudu; hto ž bo skaža bratu svajmu "pusty čalavek", padpadae synedryënu; a hto skaža "nerazumny", padpadae geene vognennaj.

23. Дык вось, калі ты прынясеш дар твой да ахвярніка і ўспомніш там, што брат твой мае нешта супроць цябе,

Dyk vos', kali ty prynâseš dar tvoj da ahvârніка i ŭspomniš tam, što brat tvoj

mae nešta suproc' câbe,

24. пакінь там дар твой перад ахвярнікам, і ідзі сьпярша памірыся з братам тваім, і тады прыйдзі і прынясі дар твой.

pakin' tam dar tvoj perad ahvârnïkam, i idzi s'pârša pamirysâ z bratam tvaim, i tady pryjdzì i prynâsì dar tvoj.

25. Мірыся з праціўнікам тваім хутчэй, пакуль ты яшчэ ў дарозе зь ім, каб не аддаў цябе праціўнік судзьдзі, а судзьдзя не аддаў цябе слуге, і ня ўкінуў цябе ў цямніцу;

Mirysâ z praciŭnikam tvaim hutčèj, pakul' ty âščè ŭ daroze z' im, kab ne addaŭ câbe praciŭnik sudz'dzi, a sudz'dzâ ne addaŭ câbe sluze, i nâ ŭkïnuŭ câbe ŭ câmnicu;

26. праўду кажу табе: ня выйдзеш адтуль, пакуль не аддасі апошняга кадранта.

praŭdu kažu tabe: nâ vyjdzeš adtul', pakul' ne addasì apošnâga kadranta.

27. Вы чулі, што сказана продкам: "Ня чыні пералюбу".

Vy čulì, što skazana prodkam: "Nâ čynì peralûbu".

28. А Я вам кажу, што кожны, хто глядзіць на жанчыну з пажадаю, ужо ўчыніў пералюб зь ёю ў сэрцы сваім.

A Â vam kažu, što kožny, hto glâdzic' na žančynu z pažadau, užo ŭčyniŭ peralûb z' ëu ŭ sèrcy svaim.

29. Калі ж правае вока тваё спакушае цябе, вырві яго і кінь ад сябе; бо лепей табе, каб загінуў адзін з чэlesaў тваіх, а ня ўсё цела тваё было ўкінута ў геену.

Kalì ž pravae voka tvaë spakušae câbe, vyrvi âgo i kìn' ad sâbe; bo lepej tabe, kab zagïnuŭ adzìn z čèlesaŭ tvaih, a nâ ŭsë cela tvaë bylo ŭkïnuta ŭ geenu.

30. І калі правая твая рука спакушае цябе, адатні яе і кінь ад сябе; бо

лепей табе, каб загінуў адзін з чэлесаў тваіх, а ня ўсё цела тваё было ўкінута ў геену.

Ĭ kalì pravaâ tvaâ ruka spakušae câbe, adatni âe ì kìn' ad sâbe; bo lepej tabe, kab zagìnuŭ adzìn z čèlesaŭ tvaìh, a nâ ŭsě cela tvaě bylo ŭkìnuta ŭ geenu.

31. Сказана таксама, што, калі хто разьвядзецца з жонкаю сваёю, няхай дасьць ёй разводны ліст.

Skazana taksama, što, kalì hto raz'vâdzecca z žonkaŭ svaëŭ, nâhaj das'c' ëj razvodny list.

32. А Я вам кажу: кожны, хто разводзіцца з жонкаю сваёю, акрамя як з прычыны распусты, той даводзіць яе да пералюбу; і хто ажэніцца з разьведзенай, той чыніць пералюб.

A Â vam kažu: kožny, hto razvodzìcca z žonkaŭ svaëŭ, akramâ âk z pryčyny raspusty, toj davodzìc' âe da peralûbu; ì hto ažènicca z raz'vedzenaj, toj čynìc' peralûb.

33. Зноў жа чулі вы, што сказана продкам: "Не давай ілжывай прысягі, а выконвай прад Госпадам прысягі твае".

Znoŭ ža čulì vy, što skazana prodkam: "Ne davaj ilžyvaj prysâgì, a vykonvaj prad Gospadam prysâgì tvae".

34. А Я вам кажу: не прысягай зусім: ні небам, бо яно - Трон Божы;

A Â vam kažu: ne prysâgaj zusìm: nì nebam, bo âno - Tron Božy;

35. ні зямлёю, бо яна падножжа нагам Ягоным; ні Ерусалімам, бо ён горад Вялікага Цара;

nì zâmlëŭ, bo âna padnožža nagam Âgonym; nì Erusalìmam, bo ën gorad Vâlikaga Cara;

36. ні галавою тваёю не прысягай, бо ня можаш ніводнай валасінкі зрабіць белаю альбо чорнаю.

nì galavou tvaëŭ ne prysâgaj, bo nâ možaš nìvodnaj valasìnkì zrabiç' belaŭ

al'bo čornaû.

37. А хай будзе слова ваша: "так - так", "не - не"; а што звыш гэтага, тое ад ліхога.

A haj budze slova vaša: "tak - tak", "ne - ne"; a što zvyš gètaga, toe ad lihoga.

38. Вы чулі, што сказана: "Вока за вока, і зуб за зуб".

Vy čulì, što skazana: "Voka za voka, i zub za zub".

39. А Я кажу вам не працівіцца злomu. Калі хто цябе ўдарыць па правай шчацэ тваёй, падстаў яму і другую;

A Â kažu vam ne pracivìcca zlomu. Kalì hto câbe ũdaryc' pa pravaj ščacè tvaëj, padstaŭ âmu i druguû;

40. і калі хто захоча судзіцца з табою і ўзяць у цябе кашулю, аддай яму і вопратку;

i kalì hto zahoča sudzìcca z tabou i ũzâc' u câbe kašulû, addaj âmu i vopratku;

41. і калі хто цябе змусіць ісьці зь ім адно попрышча, ідзі зь ім два.

i kalì hto câbe zmusic' is'ci z' im adno popryšča, idzi z' im dva.

42. Таму, хто просіць у цябе, дай і ад таго, хто хоча пазычыць у цябе, не адварочвайся.

Tamu, hto prosìc' u câbe, daj i ad tago, hto hoča pazyčyc' u câbe, ne advaročvajsâ.

43. Вы чулі, што сказана: "Любі блізкага твайго і ненавідзь ворага твайго".

Vy čulì, što skazana: "Lûbì blìzkaga tvajgo i nenavidz' voraga tvajgo".

44. А Я кажу вам: любеце ворагаў вашых, дабраслаўляйце кляцьбітоў вашых, рабеце дабро ненавісьнікам вашым і малецца за крыўдзіцеляў вашых і за ганіцеляў вашых;

A Â kažu vam: lûbece voragaŭ vašyh, dabraslaŭlâjce klâc' bitoŭ vašyh, rabece dabro nenavis'nikam vašym ì malecesâ za kryŭdzìcelâŭ vašyh ì za ganìcelâŭ vašyh;

45. каб сталіся вы сынамі Айца вашага, Які ёсьць у нябёсах; бо Ён загадвае сонцу Свайму ўзыходзіць над ліхімі і добрымі і пасылае дождж на праведных і няправедных.

kab stalisâ vy synami Ajca vašaga, Âki ës'c' u nâbësah; bo Ęn zagadvae soncu Svajmu ŭzyhodzic' nad lihìmi ì dobrymi ì pasylae doždž na pravednyh ì nâpravednyh.

46. Бо, калі вы будзеце любіць тых, што любяць вас, якая вам узнагарода? Ці ж ня тое самае робяць і мытнікі?

Bo, kalì vy budzece lûbic' tyh, što lûbâc' vas, âkaâ vam uznagaroda? Cì ž nâ toe samae robâc' ì mytnìki?

47. І калі вы вітаеце братоў вашых толькі, што асаблівага робіце? Ці ж ня гэтак тое самае робяць і язычнікі?

Ì kalì vy vitaece bratoŭ vašyh tol'ki, što asablìvaga robìce? Cì ž nâ gètak toe samae robâc' ì âzyčnikì?

48. Дык вось, будзьце дасканалыя, як дасканалы Айцец ваш Нябесны.

Dyk vos', budz'ce daskanalyâ, âk daskanaly Ajcec vaš Nâbesny.

6 Кіраўнік

1. Глядзецце, не выстаўляйце праведнасцьці вашай перад людзьмі, каб яны бачылі вас: інакш няма вам узнагароды ад Айца вашага, Які ёсьць у нябёсах.

Glâdzece, ne vystaŭlâjce pravednas'ci vašaj perad lûdz'mì, kab âny bačyli vas: inakš nâma vam uznagarody ad Ajca vašaga, Âki ës'c' u nâbësah.

2. Дык вось, калі даеш міласьціну, ня трубі перад сабою, як робяць крывадушнікі ў сынагогах і на вуліцах, каб услаўлялі іх людзі. Праўду кажу вам: яны атрымліваюць узнагароду сваю.

Dyk vos', kalì daeš milas'cìnu, nâ trubì perad saboû, âk robâc' kryvadušniki ŭ synagogah i na vulìchah, kab uslaŭlâli ih lûdzi. Praŭdu kažu vam: âny atrymlìvaûc' uznagarodu svaû.

3. У цябе ж, калі даеш міласьціну, няхай ня ведае левая рука твая, што робіць правая,

U câbe ž, kalì daeš milas'cìnu, nâhaj nâ vedae levaâ ruka tvaâ, što robic' pravaâ,

4. каб міласьціна твая была ў тайнасьці, і Айцец твой, Які бачыць у тайнасьці, аддасць табе на яве.

kab milas'cìna tvaâ byla ŭ tajnas'ci, i Ajcec tvoj, Âki bačyc' u tajnas'ci, addas'c' tabe na âve.

5. І калі молішся, ня будзь, як крывадушнікі, што любяць у сынагогах і на рагах вуліц, стоячы, маліцца, каб выставіцца перад людзьмі. Праўду кажу вам, што яны атрымліваюць узнагароду сваю.

Ì kalì molišsâ, nâ budz', âk kryvadušniki, što lûbâc' u synagogah i na ragah vulic, stoâčy, malìcca, kab vystavìcca perad lûdz'mì. Praŭdu kažu vam, što âny atrymlìvaûc' uznagarodu svaû.

6. Ты ж, калі молішся, зайдзі ў пакой твой і, зачыніўшы дзьверы твае, памаліся Айцу твайму, Які ў тайнасьці; і Айцец твой, Які бачыць у тайнасьці, аддасць табе на яве.

Ty ž, kalì molišsâ, zajdzi ŭ pakoj tvoj i, začyniŭšy dz'very tvae, pamalisâ Ajcu tvajmu, Âki ŭ tajnas'ci; i Ajcec tvoj, Âki bačyc' u tajnas'ci, addas'c' tabe na âve.

7. А молячыся, не гаварэце лішняга, бы язычнікі; бо яны думаюць, што

ў мнагаслоўі сваім пачутыя будуць;

*A moláčysâ, ne gavarèce lišnâga, by âzyčniki; bo âny думаўс', što ў
mnagasloŭi swaim pačutyâ buduc';*

8. дык ня будзьце ж падобныя да іх; бо ведае Айцец ваш, у чым вы
маеце патрэбу, раней, чым вы ў Яго папросіце.

*dyk nâ budz'ce ž padobnyâ da ih; bo vedae Ajces vaš, u čym vy maese
patrèbu, ranej, čym vy ў Âgo paprosiце.*

9. Дык вось, малецся так: Войча наш, Які ёсьць на нябёсах! Хай
связаціцца імя Тваё;

*Dyk vos', malecesâ tak: Vojča naš, Âki ës'c' na nâbëсах! Haj s'vâcicca imâ
Tvaë;*

10. хай прыйдзе Царства Тваё; хай будзе воля Твая як на небе, так на
зямлі;

haj pryjdze Carstva Tvaë; haj budze volâ Tvaâ âk na nebe, tak na zâmlì;

11. хлеб наш надзённы дай нам сёньня;

hleb naš nadzënnny daj nam sën'nâ;

12. і даруй нам правіны нашыя, як і мы даруем вінаватым перад намі;

ì daruj nam pravìny našyâ, âk ì my daruem vìnavatym perad nami;

13. і не дапусьці нас да спакусы, але ратуй нас ад ліхога; бо Тваё ёсьць
Царства і сіла і слава навекі. Амін.

*ì ne dapus'ci nas da spakusy, ale ratuj nas ad lihoga; bo Tvaë ës'c' Carstva ì
sila ì slava naveki. Amin.*

14. Бо калі вы будзеце дараваць людзям правіны іх, дык даруе і вам
Айцец ваш Нябесны;

*Bo kalì vy budzece daravac' lûdzâm pravìny ih, dyk darue ì vam Ajces vaš
Nâbesny;*

15. а як ня будзеце дараваць людзям іх правінаў, дык і Айцец ваш не

даруе вам правінаў вашых.

a âk nâ budzece daravac' lûdzâm ih pravinaŭ, dyk i Ajcec vaš ne darue vam pravinaŭ vašyh.

16. І калі посьціце, ня будзьце заняпалыя, як крывадушнікі; бо яны памрочваюць абліччы свае, каб паказаць сябе людзям посьнікамі.

Праўду кажу вам, што яны атрымліваюць узнагароду сваю.

İ kalì pos'cìce, nâ budz'ce zanâpalyâ, âk kryvadušnikì; bo âny pamročvaûc' abliččy svae, kab pakazac' sâbe lûdzâm pos'nikamì. Praŭdu kažu vam, što âny atrymlivaûc' uznagarodu svaû.

17. А ты, калі посьцішся, намасьці галаву тваю і ўмой аблічча тваё,

A ty, kalì pos'ciššâ, namas'ci galavu tvaû i ŭmyj abličča tvaë,

18. каб явіцца посьнікам не перад людзьмі, а перад Айцом тваім, Які ў тайнасьці; і Айцец твой, Які бачыць у тайнасьці, аддасьць табе на яве.

kab âvìcca pos'nikam ne perad lûdz'mì, a perad Ajcom tvaim, Âkì ŭ tajnas'ci; i Ajcec tvoj, Âkì bačyc' u tajnas'ci, addas'c' tabe na âve.

19. Ня збірайце сабе скарбаў на зямлі, дзе моль і ржа нішчаць і дзе злодзеі падкопваюцца і крадуць:

Nâ z'bìrajce sabe skarbaŭ na zâmlì, dze mol' i rža niščac' i dze zlodzei padkopvaûcca i kraduc':

20. а збірайце сабе скарбы на небе, дзе ні моль, ні ржа ня знішчаюць і дзе злодзеі не падкопваюцца і ня крадуць;

a z'bìrajce sabe skarby na nebe, dze nì mol', nì rža nâ z'niščauc' i dze zlodzei ne padkopvaûcca i nâ kraduc';

21. бо дзе скарб ваш, там будзе і сэрца ваша.

bo dze skarb vaš, tam budze i sèrca vaša.

22. Сьвяцільня целу ёсьць вока. Дык вось, калі вока тваё будзе чыстае, дык усё цела тваё сьветлае будзе;

S'vâcil'nâ celu ës'c' voka. Dyk vos', kali voka tvaë budze čystae, dyk usë cela tvaë s'vetlae budze;

23. калі ж вока тваё будзе ліхое, дык усё цела тваё цёмнае будзе. І вось, калі сьвятло, якое ў табе, - цемра, дык якая ж цемра?

kali ž voka tvaë budze lihoe, dyk usë cela tvaë cëmnae budze. I vos', kali s'vâtlo, âkoe ũ tabe, - cemra, dyk âkaâ ž cemra?

24. Ніхто ня можа служыць двум гаспадарам: бо альбо аднаго будзе ненавідзец, а другога любіць; альбо аднаго пачне трымацца, а другім будзе пагарджаць. Ня можаце служыць Богу і мамоне.

Nihito nâ moža služyc' dvum gaspadaram: bo al'bo adnago budze nenavidzec', a drugoga lûbìc'; al'bo adnago pačne trymacca, a drugim budze pagardžac'. Nâ možace služyc' Bogu i mamone.

25. Таму кажу вам: ня турбуйцеся дзеля душы вашае, што вам есьці і што піць, ні дзеля цела вашага, у што апрануцца. Ці ж душа ня большая за ежу, і цела - за вопратку?

Tamu kažu vam: nâ turbujcesâ dzelâ dušy vašae, što vam es'ci i što pic', ni dzelâ cela vašaga, u što apranucca. Ci ž duša nâ bol'shaâ za ežu, i cela - za vopratku?

26. Зірнеце на птушак нябесных: яны ні сеюць, ні жнуць, ні зьбіраюць у засекі; і Айцец ваш Нябесны корміць іх. Ці ж вы не намнога лепшыя за іх?

Zirnece na ptušak nâbesnyh: âny ni seûc', ni žnuc', ni z'biraûc' u zaseki; i Ajcec vaš Nâbesny kormic' ih. Ci ž vy ne namnoga lepšyâ za ih?

27. Ды і хто з вас, турбуючыся, можа дадаць сабе росту хоць адзін локаць?

Dy i hto z vas, turbuûčysâ, moža dadac' sabe rostu hoc' adžin lokac'?

28. І пра вопратку што турбуецца? Паглядзеце на лілеі польныя, як

яны растуць: не працуюць, ні прадуюць;

Ì pra vopratku što turbuecesâ? Paglâdzece na lilei pol'nyâ, âk âny rastuc': ne praciuc', ni praduc';

29. але кажу вам, што і Саламон ва ўсёй славе сваёй не апранаўся так, як кожная зь іх;

ale kažu vam, što i Salamon va ŭsěj slave svaěj ne apranaŭsâ tak, âk kožnaâ z' ih;

30. калі ж траву польную, якая сёньня ёсьць, а заўтра будзе кінута ў печ, Бог так апранае, наколькі ж болей вас, малаверы!

kali ž travu pol'nuû, âkaâ sën'nâ ës'c', a zaŭtra budze kìnuta ŭ peč, Bog tak apranae, nakol'ki ž bolej vas, malavery!

31. Дык вось, ня турбуйцеся і не кажэце: "што нам есьці?" альбо: "што піць?" альбо: "у што апрауцца?".

Dyk vos', nâ turbujcesâ i ne kažèce: "što nam es'ci?" al'bo: "što pic'?" al'bo: "u što apranucca?"

32. Бо ўсяго гэтага шукаюць язычнікі; ведае бо Айцец ваш Нябесны, што вы маеце патрэбу ва ўсім гэтым.

Bo ŭsâgo gètaga šukauc' âzyčniki; vedaе bo Ajcec vaš Nâbesny, što vy maеce patrèbu va ŭsìm gètym.

33. Шукайце ж найперш Царства Божага і праведнасці Ягонаі, і гэта ўсё дадасца вам.

Šukajce ž najperš Carstva Božaga i pravednas'ci Ágonaj, i gèta ŭsë dadasca vam.

34. Дык вось, ня турбуйцеся заўтрашнім днём, бо заўтрашні сам за сябе патурбуецца: досыць кожнаму дню свайго клопату.

Dyk vos', nâ turbujcesâ zaŭtrašnim dnëm, bo zaŭtrašni sam za sâbe paturbuecca: dosyc' kožnamu dnû svajgo klopatu.

7 Кіраўнік

1. Ня судзеце, каб і вас ня судзілі;

Nâ sudzece, kab i vas nâ sudzilì;

2. бо якім судом судзіце, такім вас судзіць будуць; і якою мераю мерыце, такою і вам будуць мерыць.

bo âkìm sudom sudzìce, takìm vas sudzìc' buduc'; i âkoû meraû meryce, takou i vam buduc' meryc'.

3. І што ты глядзіш на парушынку ў воку брата твайго, а калоды ў воку сваім не адчуваеш?

ì što ty glâdziš na parušynku ŭ voku brata tvajgo, a kalody ŭ voku svaim ne adčuvaeš?

4. Альбо, як скажаш брату свайму: "Дай, я выму парушынку з вока твайго"; а вось у тваім воку калода?

Al'bo, âk skažaš bratu svajmu: "Daj, â vynu parušynku z voka tvajgo"; a vos' u tvaim voku kaloda?

5. Крывадушнік! вымі спачатку калоду са свайго вока, і тады ўбачыш, як выняць парушынку з вока брата твайго.

Kryvadušnik! vymì spačatku kalodu sa svajgo voka, i tady ŭbačyš, âk vynâc' parušynku z voka brata tvajgo.

6. Не давайце сьвятога сабакам і ня кідайце пэрлаў вашых перад сьвіньнямі, каб яны не стапталі іх нагамі сваімі і, абярнуўшыся, не разадралі вас.

Ne davajce s'vâtoga sabakam i nâ kîdajce pèrlaŭ vašyh perad s'vîn'nâmi, kab âny ne staptalì ih nagamì svaimì i, abârnuŭšysâ, ne razadralì vas.

7. Прасеце, і дасца вам; шукайце, і знойдзеце; стукайцеся, і адчыняць

вам;

Prasece, ì dasca vam; šukajce, ì znojzece; stukajcesâ, ì adčynâc' vam;

8. бо кожны, хто просіць, атрымлівае, і, хто шукае, знаходзіць, і хто стукаецца, таму адчыняць.

bo kožny, hto prosic', atrymlivae, ì, hto šukae, znahodzic', ì hto stukaecca, tamu adčynâc'.

9. Ці ёсць сярод вас такі чалавек, які, калі папросіць сын ягоны ў яго хлеба, камень падаў бы яму?

Ci ës'c' sârod vas takì čalavek, âkì, kalì paprosic' syn âgony ũ âgo hleba, kamen' padaŭ by âmu?

10. і калі рыбы папросіць, зьмяю падаў бы яму?

ì kalì ryby paprosic', z'mâŭ padaŭ by âmu?

11. Дык вось, калі вы, ліхія, умеце дары добрыя даваць вашым дзецям, тым болей Айцец ваш, Які ёсць у нябёсах, дасць даброты тым, хто просіць у Яго.

Dyk vos', kalì vy, lihiâ, umeece dary dobryâ davac' vašym dzecâm, tym bolej Ajcec vaš, Âkì ës'c' u nâbëсах, das'c' dabroty tym, hto prosic' u Âgo.

12. І вось усё, што хочаце, каб рабілі вам людзі, тое і вы рабеце ім; бо ў гэтым закон і прарокі.

Ì vos' usë, što hočace, kab rabili vam lûdzi, toe ì vy rabece ìm; bo ũ gèтым zakon ì praroki.

13. Уваходзьце вузкую брамаю; бо шырокая брама і прасторная дарога вядуць у пагібель, і многія ідуць імі;

Uvahodz'ce vuzkaŭ bramaŭ; bo šyrokaâ brama ì prastornaâ daroga vâduc' u pagibel', ì mnogiâ iduc' ìmi;

14. бо вузкая брама і цесная дарога вядуць у жыцьцё, і нямногія знаходзяць іх.

bo vuzkaâ brama i cesnaâ daroga vâduc' u žyc'cě, i nâmnogîâ znahodzâc' ih.

15. Асьцерагайцеся ілжывых прарокаў, якія прыходзяць да вас у авечай адзежы, а ўсярэдзіне - ваўкі драпежныя;

As'ceragajcesâ ilžyvyh prarokaŭ, âkiâ pryhodzâc' da vas u avečaj adžežy, a ŭsârèdzine - vaŭki drapežnyâ;

16. па іхніх пладах пазнаеце іх. Ці ж зьбіраюць зь цярноўніку вінаград, альбо зь дзядоўніку смоквы?

pa ihnih pladah paznaeце ih. Ci ž z'biraŭc' z' cârnoŭniku vinograd, al'bo z' dzâdoŭniku smokvy?

17. Так усякае добрае дрэва родзіць і плады добрыя, а благое дрэва родзіць і плады благія:

Tak usâkae dobrae drèva rodzic' i plady dobryâ, a blagoe drèva rodzic' i plady blagiâ:

18. ня можа добрае дрэва радзіць благія плады, ні дрэва благое радзіць плады добрыя.

nâ moža dobrae drèva radzic' blagiâ plady, ni drèva blagoe radzic' plady dobryâ.

19. Усякае дрэва, якое ня родзіць плоду добрага, сьсякаюць і кідаюць у вагонь.

Usâkae drèva, âkoe nâ rodzic' plodu dobraга, s'sâkaŭc' i kidaŭc' u vagon'.

20. Дык вось, па пладах іхніх пазнаеце іх.

Dyk vos', pa pladah ihnih paznaeце ih.

21. Ня кожны, хто кажа Мне: "Госпадзе! Госпадзе!" увойдзе ў Царства Нябеснае, а той, хто выконвае волю Айца Майго, Які ёсьць у нябёсах.

Nâ kožny, hto kaža Мне: "Gospadze! Gospadze!" uvojdze ŭ Carstva Nâbesnae, a toj, hto vykonvae volû Ajca Majgo, Âki ës'c' u nâbësah.

22. Многія скажуць Мне ў той дзень: "Госпадзе! Госпадзе! ці не ад

Твайго імя мы прарочылі? і ці не Твайм імем дэманаў выганялі? і ці не Твайм імем многія цуды ўчынялі?".

Mnogiâ skažuc' Mne ŭ toj dzen': "Gospadze! Gospadze! ci ne ad Tvajgo imâ my praročyli? i ci ne Tvaïm imem dèmanaŭ vyganâli? i ci ne Tvaïm imem mnogîâ cudy ŭčynâli?".

23. І тады абвяшчу ім: "Я ніколі ня знаў вас; адыдзеце ад Мяне, вы, што робіце беззаконьне".

Î tady abvâšču im: "Â nikoli nâ znaŭ vas; adydzece ad Mâne, vy, što robice bezzakon'ne".

24. Дык вось, кожны, хто слухае гэтыя словы Мае і выконвае іх, прыпадобніцца да мужа разумнага, які збудаваў свой дом на камені;
Dyk vos', kožny, hto sluhae gètyâ slovy Mae i vykonvae ih, prypadobnicca da muža razumnaga, âkî zbudavaŭ svoj dom na kameni;

25. і паліўся дождж, і разьліліся рэкі, і падзьмулі вятры, і рынуліся на той дом; і ён ня ўпаў, бо пастаўлены быў на камені.

î paliŭsâ doždž, i raz'лилisâ rèkî, i padz'muli vâtry, i rynulisâ na toj dom; i ên nâ ŭpaŭ, bo pastaŭleny byŭ na kameni.

26. А кожны, хто слухае гэтыя словы Мае і ня выконвае іх, прыпадобніцца да мужа неразважлівага, які паставіў свой дом на пяску;

A kožny, hto sluhae gètyâ slovy Mae i nâ vykonvae ih, prypadobnicca da muža nerazvažlivaga, âkî pastaviŭ svoj dom na pâsku;

27. і паліўся дождж, і разьліліся рэкі, і падзьмулі вятры, і налеглі на дом той; і ён упаў, і было падзеньне яго вялікае.

î paliŭsâ doždž, i raz'лилisâ rèkî, i padz'muli vâtry, i nalegli na dom toj; i ên upaŭ, i bylo padzen'ne âgo vâlikae.

28. І сталася, калі Ісус прамовіў гэтыя словы, дзівавалі людзі з вучэння

Яго,

Ì stalasâ, kalì Ìsus pramoviŭ gètyâ slovy, dzivavali lûdzi z vučèn'nâ Âgo,

29. бо Ён их вучыў як той, хто мае ўладу, а не як кніжнікі і фарысэі.

bo Ęn ih vučyŭ âk toj, hto mae ŭladu, a ne âk knižniki i farysèi.

8 Кіраўнік

1. Калі Ён сышоў з гары, за Їм сьледам пайшло мноства людзей.

Kalì Ęn syšoŭ z gary, za Ìm s'ledam pajšlo mnostva lûdzej.

2. І вось, падышоў пракажоны і, кланяючыся Яму, сказаў: Госпадзе! калі хочаш, можаш мяне ачысьціць.

Ì vos', padyšoŭ prakažony i, klanâŭčysâ Âmu, skazaŭ: Gospadze! kalì hočaš, možaš mâne ačys'cic'.

3. Ісус, працягнуўшы руку, дакрануўся да яго і сказаў: хачу, ачысьціся. І адразу ачысьціўся той ад праказы.

Ìsus, pracâgnuŭšy ruku, dakranuŭsâ da âgo i skazaŭ: haču, ačys'cisâ. Ì adrazu ačys'ciŭsâ toj ad prakazy.

4. І кажа яму Ісус: глядзі, не кажы нікому; але ідзі, пакажыся сьвятару, і прынясі дар, аб якім загадаў Майсей, на сьведчаньне ім.

Ì kaža âmu Ìsus: glâdzi, ne kažy nikomu; ale idzi, pakažysâ s'vâtaru, i prynâsi dar, ab âkim zagadaŭ Majsej, na s'vedčan'ne im.

5. Калі ж увайшоў Ісус у Капернаум, падышоў да Яго сотнік і папрасіў у Яго:

Kalì ž uvajšoŭ Ìsus u Kapernaum, padyšoŭ da Âgo sotnik i paprasiŭ u Âgo:

6. Госпадзе! слуга мой ляжыць дома ў паралічы і моцна пакутуе,

Gospadze! sluga moj lâžyc' doma ŭ paraličy i mocna pakutue,

7. Ісус кажа яму: Я прыйду і ацалю яго.

Ìsus kaža âmu: Â pryjdu ì acalû âgo.

8. А сотнік сказаў Яму ў адказ: Госпадзе! я ня варты, каб Ты ўвайшоў пад мой дах; але скажы толькі слова, і выздаравее слуга мой;

A sotnik skazaŭ Âmu ў adkaz: Gospadze! â nâ varty, kab Ty ўvajšoŭ pad moj dah; ale skažy tol'ki slova, ì vyzdaravee sluga moj;

9. бо і я чалавек падуладны; і, маючы ў сябе ў падначаленьні вояў, кажу аднаму: "ідзі", і прыходзіць; і слуге майму: "зрабі тое", і робіць.

bo ì â čalavek paduladny; ì, maũcy ў sâbe ў padnačalen'ni voâŭ, kažu adnamu: "idzi", ì pryhodzic'; ì sluze majmu: "zrabi toe", ì robic'.

10. Пачуўшы гэта, Ісус здзівіўся і сказаў тым, што ішлі за Ім: праўду кажу вам: і ў Ізраілі не знайшоў Я такое веры.

Pačuŭšy gèta, Ìsus z'dziviũsâ ì skazaŭ tym, što išli za Ìm: praŭdu kažu vam: ì ў Ìzraili ne znajšoŭ Â takoe very.

11. Кажу ж вам, што многія з усходу і з захаду прыйдуць і ўзьлягуць з Абрагамам, Ісаакам і Якавам у Царстве Нябесным;

Kažu ž vam, što mnogiâ z ushodu ì z zahadu pryjduc' ì ўz'lâguc' z Abragamam, Ìsaakam ì Âkavam u Carstve Nâbesnym;

12. а сыны царства будуць выкінуты ў цемру вонкавую, там будзе плач і скрыгат зубоў.

a syny carstva buduc' vykinuty ў cemru vonkavuŭ, tam budze plač ì skrygat zuboŭ.

13. І сказаў Ісус сотніку: ідзі, і, як ты вераваў, хай будзе табе. І выздаравеў слуга ягоны ў тую ж гадзіну.

Ì skazaŭ Ìsus sotniku: idzi, ì, âk ty veravaŭ, haj budze tabe. Ì vyzdaraveŭ sluga âgony ў tuŭ ž gadzìnu.

14. Прыйшоўшы ў дом Пятра, Ісус убачыў цешчу ягоную, якая ляжала ў гарачцы,

Pryjšoŭšy ŭ dom Pâtra, Ìsus ubačyŭ cešču âgonuŭ, âkaâ lâžala ŭ garačcy,
15. і дакрануўся да рукі яе, і пакінула яе гарачка; і ўстала яна і
слугавала ім.

ì dakranuŭsâ da rukì âe, ì pakìnula âe garačka; ì ŭstala âna ì slugavala ìm.

16. Калі ж зьвечарэла, прывялі да Яго многа людзей, апанаваных
дэманамі: і Ён выгнаў духаў словам і ўсіх нядужых ацаліў;

*Kalì ž z'večarèla, pryvâli da Âgo mnoga lûdzej, apanavanyh dèmanamì: ì Ěn
vygnaŭ duhaŭ slovam ì ŭsìh nâdužyh acaliŭ;*

17. каб збылося сказанае праз прарока Ісаю, які кажа: "Ён узяў на Сябе
нашы немачы, і хваробы панёс".

*kab zbylosâ skazanae praz praroka Ìsaŭ, âkì kaža: "Ěn uzâŭ na Sâbe našy
nemacy, ì hvaroby panës".*

18. Калі ж Ісус убачыў вакол Сябе мноства люду, загадаў вучням
адплысьці на той бок.

*Kalì ž Ìsus ubačyŭ vakol Sâbe mnostva lûdu, zagadaŭ vučnâm adplys'ci na
toj bok.*

19. І адзін кніжнік, падышоўшы, сказаў Яму: Настаўнік! я пайду за
Табою, куды б Ты ні пайшоў.

*Ì adzìn knìžnik, padyšoŭšy, skazaŭ Âmu: Nastaŭnik! â pajdu za Taboŭ, kudy b
Ty nì pajšoŭ.*

20. І кажа яму Ісус: лісы маюць норы, і птушкі нябесныя гнёзды; а Сын
Чалавечы ня мае, дзе прыхіліць галаву.

*Ì kaža âmu Ìsus: lisy maŭc' nory, ì ptuški nâbesnyâ gnëzdy; a Syn Čalavečy
nâ mae, dze pryhilic' galavu.*

21. А другі, з вучняў, сказаў Яму: Госпадзе, дазволь мне сьпярша
пайсьці і пахаваць майго бацьку.

A drugì, z vučnâŭ, skazaŭ Âmu: Gospadze, dazvol' mne s'pârša pajs'ci ì

pahavac' majgo bac'ku.

22. Але Ісус сказаў яму: ідзі за Мною, і пакінь мёртвым хаваць сваіх памерлых.

Ale Īsus skazaŭ âmu: idzi za Mnoŭ, i pakin' mĕrtvym havac' svaih pamerlyh.

23. І калі ўвайшоў Ён у лодку, увайшлі за Ім вучні Ягоныя.

Ī kalì ŭvajšoŭ Ęn u lodku, uvajšli za Īm vučnì Āgonyâ.

24. І вось, бура вялікая сталася на моры, ажно лодку захліствалі хвалі; а Ён спаў.

Ī vos', bura vâlikaâ stalasâ na mory, ažno lodku zahlistvali hvali; a Ęn spaŭ.

25. І вучні Ягоныя, падышоўшы да Яго, разбудзілі Яго і сказалі:

Госпадзе! ратуй нас, гінем.

Ī vučnì Āgonyâ, padyšoŭšy da Āgo, razbudzili Āgo i skazali: Gospadze! ratuj nas, ginem.

26. І кажа ім: чаго вы спалохаліся, малаверы? Тады, устаўшы, забараніў вятрам і мору, і сталася ціша вялікая.

Ī kaža im: čago vy spalohalisâ, malavery? Tady, ustaŭšy, zabaraniŭ vâtram i moru, i stalasâ ciša vâlikaâ.

27. А людзі, дзівуючыся, казалі: хто Гэты, што і вятры, і мора слухаюцца Яго?

A lŭdzi, dzivuučysâ, kazali: hto Gĕty, što i vâtry, i mora sluhaŭcca Āgo?

28. І калі прыплыў Ён на другі бераг у краіну Гергесінскую, сустрэлі Яго, выйшаўшы з магіл, двое апанаваных дэманамі, вельмі лютыя, так што ніхто ня мог праходзіць тою дарогаю.

Ī kalì pryplyŭ Ęn na drugi berag u krainu Gergesinskuŭ, sustrĕli Āgo, vyjšaŭšy z magil, dvoe apanavanyh dĕmanami, vel'mi lŭtyâ, tak što nihto nâ mog prahodzic' toŭ darogaŭ.

29. І вось, яны закрычалі: што Табе да нас, Ісусе, Сыне Божы? прыйшоў

Ты сюды дачасна мучыць нас.

Ì vos', âny zakryčali: što Tabe da nas, Ìsuse, Syne Božy? pryjšoŭ Ty sŭdy dačasna mučyc' nas.

30. А зводдаль ад іх пасьвіўся вялікі гурт сьвіней.

A zvoddal' ad ih pas'viŭsâ vâlikì gurt s'vinej.

31. І дэманьы прасіліся ў Яго: калі выганіш нас, дык пашлі нас у гурт сьвіней.

Ì dèmany prasilisâ ŭ Âgo: kalì vyganiš nas, dyk pašli nas u gurt s'vinej.

32. І Ён сказаў ім: ідзеце. І выйшлі яны, і пайшлі ў гурт сьвіней. І вось, кінуўся ўвесь гурт сьвіны з урвішча ў мора і загінуў у вадзе.

Ì Ěn skazaŭ im: idzece. Ì vyjšli âny, ì pajšli ŭ gurt s'vinej. Ì vos', kìnuŭsâ ŭves' gurt s'vinu z urvišča ŭ mora ì zagìnuŭ u vadze.

33. А пастухі паўцякалі і, прыйшоўшы ў горад, казалі пра ўсё, і пра апанаваных дэманамі.

A pastuhì paŭcâkali ì, pryjšoŭšy ŭ gorad, raskazali pra ŭsë, ì pra apanavanyh dèmanami.

34. І вось, увесь горад выйшаў на сустрэчу Ісусу; і, убачыўшы Яго, прасілі, каб Ён адышоў ад іх межаў.

Ì vos', uves' gorad vyjšaŭ na sustrëču Ìsusu; ì, ubačyŭšy Âgo, prasili, kab Ěn adyšoŭ ad ih mežaŭ.

9 Кіраўнік

1. І Ён, увайшоўшы ў лодку, пераплыў у Свой горад.

Ì Ěn, uvajšoŭšy ŭ lodku, peraplyŭ u Svoj gorad.

2. І вось, прынеслі да Яго паралізаванага, пакладзенага на пасьцелі. І убачыўшы веру іхнюю, Ісус сказаў паралізованаму: мацуйся, сыне!

даруюцца табе грахі.

Ì vos', prynes'li da Ágo paralizavanaga, pakladzenaga na pas'celi. Ì ŭbačyŭšy veru ihnûû, Ìsus skazaŭ paralizavanamu: macujsâ, syne! daruŭcca tabe grahi.

3. І вось, некаторыя кніжнікі казалі самі сабе: Ён блюзьнерыць.

Ì vos', nekatoryâ knižnikì skazali samì sabe: Ęn blúz'neryc'.

4. А Ісус, ведаючы помыслы іхнія, сказаў: навошта вы намышляеце ліхое ў сэрцах вашых?

A Ìsus, vedaŭčy pomysly ihniâ, skazaŭ: navošta vy namyšlâece lihoe ŭ sèrcah vašyh?

5. бо што лягчэй сказаць: "даруюцца табе грахі", альбо сказаць: "устань і хадзі"?

bo što lâgčěj skazac': "daruŭcca tabe grahi", al'bo skazac': "ustan' ì hadzi"?

6. Але каб вы ведалі, што Сын Чалавечы мае ўладу на зямлі дараваць грахі, - тады кажа паралізуванаму: устань, вазьмі пасьцель тваю і ідзі дахаты.

Ale kab vy vedali, što Syn Čalavečy mae ŭladu na zâmlì daravac' grahi, - tady kaža paralizavanamu: ustan', vaz'mì pas'cel' tvaû ì idzi dahaty.

7. І той устаў, узяў пасьцель сваю, і пайшоў дахаты.

Ì toj ustaŭ, uzâŭ pas'cel' svaû, ì pajšoŭ dahaty.

8. А людзі, убачыўшы гэта, дзіву даліся і праславілі Бога, Які даў такую ўладу людзям.

A lûdzi, ubačyŭšy gèta, dzivu dalisâ ì praslavili Boga, Âki daŭ takuû ŭladu lûdzâm.

9. Праходзячы адтуль, убачыў Ісус чалавека, што сядзеў на мытні, якога звалі Мацьвей, і кажа яму: ідзі за Мною. І ўстаў той і пайшоў за Ім.

Prahodzâčy adtul', ubačyŭ Ìsus čalaveka, što sâdzeŭ na mytnì, âkoga zvali

Mac'vej, i kaža âmu: idzi za Mnoû. Ì ũstaŭ toj ì pajšoŭ za Ìm.

10. I сталася, калі Ісус узяляжаў у доме, вось, многія мытнікі і грэшнікі прыйшлі і ўзьлеглі зь Ім і вучнямі Ягонымі.

Ì stalasâ, kali Ìsus uz'lâžaŭ u dome, vos', mnogîâ mytnikî ì grèšnikî pryjšli ì ũz'legli z' Ìm ì vučnâmi Ágonymî.

11. I ўбачыўшы гэта, фарысэі сказалі вучням Ягоным: навошта Настаўнік ваш есьць і п'е з мытнікамі і грэшнікамі?

Ì ũbačyŭšy gèta, farysèi skazali vučnâm Ágonym: navošta Nastaŭnik vaš es'c' ì p'e z mytnikami ì grèšnikami?

12. А Ісус, пачуўшы гэта, сказаў ім: не здаровыя маюць патрэбу ў лекары, а хворыя;

A Ìsus, pačuŭšy gèta, skazaŭ ìm: ne zdarovyâ maûc' patrèbu ũ lekary, a hvoryâ;

13. ідзеце, навучэцеся, што азначае: "міласьці хачу, а не ахвяры", бо Я прыйшоў заклікаць не праведнікаў, а грэшнікаў да пакаяння.

idzece, navučècesâ, što aznačae: "milas'ci haču, a ne ahvâry", bo Á pryjšoŭ zaklikac' ne pravednikaŭ, a grèšnikaŭ da pakaân'nâ.

14. Тады прыходзяць да Яго вучні Янавыя і кажуць: чаму мы і фарысэі посьцім многа, а Твае вучні ня посьцяцца?

Tady pryhodzâc' da Ágo vučni Ánavyâ ì kažuc': čamu my ì farysèi pos'cìm mnoga, a Tvae vučni nâ pos'câcca?

15. I сказаў ім Ісус: ці могуць засмучацца сыны харомаў шлюбных, пакуль зь імі малады? Але прыйдуць дні, калі адымецца ў іх малады, і тады будуць пасьціцца.

Ì skazaŭ ìm Ìsus: ci moguc' zasmučacca syny haromaŭ šlûbnyh, pakul' z' ìmi malady? Ale pryjduc' dni, kali adymecca ũ ih malady, ì tady buduc' pas'cicca.

16. I ніхто не прышывае латкі зь нябеленага палатна да старой

адзежныны; бо зноў прышытае аддзярэцца ад старога, і дзірка будзе яшчэ горшая.

Ì nihto ne pryšyvae latki z' nâbelenaga palatna da staroj adžežyny; bo znoŭ pryšytae addzârècca ad staroga, ì dzirka budze âščè goršaâ.

17. Ня ўліваюць таксама віна маладога ў мяхі старыя; а інакш дзяруцца мяхі, а віно маладое ўліваюць у новыя мяхі, і зьберагаецца і тое і другое.

Nâ ŭlivaŭc' taksama vina maladoga ŭ mâhì staryâ; a inakš dzârucca mâhì, a vino maladoe ŭlivaŭc' u novyâ mâhì, ì z'beragaecca ì toe ì drugoe.

18. Калі Ён ім гэта казаў, вось, прыйшоў нейкі начальнік і, кланяючыся Яму, казаў: дачка мая толькі што памерла; але прыйдзі, ускладзі на яе руку Тваю, і яна будзе жыць.

Kali Ęn im gèta kazaŭ, vos', pryjšoŭ nejki načal'nik ì, klanâŭčysâ Âmu, kazaŭ: dačka maâ tol'ki što pamerla; ale pryjdzì, uskladzì na âe ruku Tvaŭ, ì âna budze žyc'.

19. І ўстаўшы, Ісус пайшоў за ім, і вучні Ягоныя.

Ì ŭstaŭšy, Ęsus pajšoŭ za ìm, ì vučnì Âgonyâ.

20. І вось, жанчына, якая дванаццаць гадоў пакутавала ад крывацечы, падышоўшы ззаду, кранулася краю вопраткі Ягонай,

Ì vos', žančyna, âkaâ dvanaccac' gadoŭ pakutavala ad kryvacečy, padyšoŭšy zzadu, kranulasâ kraŭ vopratki Âgonaj,

21. бо яна казалася сама сабе: калі толькі дакрануся да вопраткі Ягонай, выздаравею.

bo âna kazala sama sabe: kali tol'ki dakranusâ da vopratki Âgonaj, vyzdaraveŭ.

22. А Ісус, абярнуўшыся і ўбачыўшы яе, сказаў: мацуйся, дачка! вера твая ўратавала цябе. І выздаравела жанчына з таго часу.

A Īsus, abârnũšysâ i ŭbačyŭšy âe, skazaŭ: macujsâ, dačka! vera tvaâ ŭratavala câbe. Ī vyzdaravela žančyna z tago času.

23. А як прыйшоў Ісус у начальнікаў дом і ўбачыў жалейнікаў і зьбянтэжаны люд,

A âk pryjšoŭ Īsus u načal'nikaŭ dom i ŭbačyŭ žalejnikaŭ i z'bântežany lûd,

24. сказаў ім: выйдзіце; бо не памерла дзяўчына, а сьпіць. І насьміхаліся зь Яго.

skazaŭ im: vyjdzice; bo ne pamerla dzâŭčyna, a s'pic'. Ī nas'mihalisâ z' Âgo.

25. Калі ж людзі былі высланы, Ён, увайшоўшы, узяў яе за руку, і дзяўчына ўстала.

Kali ž lûdzi byli vyslany, Ęn, uvajšoŭšy, uzâŭ âe za ruku, i dzâŭčyna ŭstala.

26. І разьнеслася вестка пра гэта па ўсёй зямлі той.

Ī raz'neslasâ vestka pra gèta pa ŭsěj zâmlì toj.

27. І калі ішоў адтуль Ісус, ішлі за ім двое сьляпых і крычалі: памілуй нас, Ісусе, Сыне Давідаў!

Ī kali išoŭ adtul' Īsus, išli za ìm dvoe s'lâpyh i kryčali: pamiluj nas, Īsuse, Syne Davidaŭ!

28. І калі Ён прыйшоў у дом, прыступілі да Яго сьляпыя. І кажа ім Ісус: ці верыце, што Я магу зрабіць гэта? Яны кажуць Яму: так, Госпадзе!

Ī kali Ęn pryjšoŭ u dom, prystupili da Âgo s'lâpyâ. Ī kaža im Īsus: ci veryce, što Â magu zrabič' gèta? Âny kažuc' Âmu: tak, Gospadze!

29. Тады Ён крануўся вачэй іхніх і сказаў: па веры вашай хай будзе вам.

Tady Ęn kranuŭsâ vačěj ihnih i skazaŭ: pa very vašaj haj budze vam.

30. І адкрыліся вочы ў іх; і строга наказаў ім Ісус: глядзецце, каб ніхто не даведаўся.

Ī adkrylisâ vočy ŭ ih; i stroga nakazaŭ im Īsus: glâdzece, kab nihto ne davedaŭsâ.

31. А яны, выйшаўшы, казалі пра Яго па ўсёй зямлі той.

A âny, vyjšaŭšy, raskazali pra Âgo pa ŭsěj zâmlì toj.

32. Калі ж тыя выходзілі, вось, прывялі да Яго чалавека нямога, апанаванага дэманам.

Kalì ž tyâ vyhodzilì, vos', pryvâlì da Âgo čalaveka nâmoga, apanavanaga dèmanam.

33. І калі дэман быў выгнаны, нямы пачаў гаварыць. І люд, дзіву даючыся, казаў: ніколі ня было такога явішча ў Ізраілі.

Ì kalì dèman byŭ vygnany, nâmy pačaŭ gavaryc'. Ì lûd, dzìvu daŭčysâ, kazaŭ: nikolì nâ bylo takoga âvišča ŭ Ìzraìlì.

34. А фарысэі казалі: сілаю князя дэманскага выганяе Ён дэманаў.

A farysèi kazalì: silaŭ knâzâ dèmanskaga vyganâe Ěn dèmanaŭ.

35. І хадзіў Ісус па ўсіх гарадах і па селішчах, вучачы ў сынагогах іхніх, прапаведуючы Дабравесьце Царства і ацаляючы ўсякую хваробу і ўсякую немач у людзях.

Ì hadziŭ Ìsus pa ŭsìh garadah ì pa seliščah, vučačy ŭ synagogah ihnih, prapaveduŭčy Dabraves'ce Carstva ì acalâŭčy ŭsâkuŭ hvarobu ì ŭsâkuŭ nemač u lûdzâh.

36. Бачачы людзей, Ён умілажаліўся зь іх, бо яны былі знясіленыя і пакінутыя, як авечкі без пастуха.

Bačačy lûdzej, Ěn umilažaliŭsâ z' ih, bo âny byli z'nâsilenyâ ì pakìnutyâ, âk avečkì bez pastuha.

37. Тады кажа вучням Сваім: жніва многа, ды работнікаў мала;

Tady kaža vučnâm Svaim: žnìva mnoga, dy robotnikaŭ mala;

38. дык прасеце Гаспадара жніва, каб паслаў работнікаў на жніво Сваё.

dyk prasece Gaspadara žnìva, kab paslaŭ robotnikaŭ na žnìvo Svaë.

10 Кіраўнік

1. І, паклікаўшы дванаццаць вучняў Сваіх, Ён даў ім уладу над нячыстымі духамі, каб выганяць іх, і ацяляць усякую хваробу і ўсякую немач.

Ì, paklikaŭšy dvanaccac' vučnâŭ Svaìh, Ęn daŭ ìm uladu nad nâčystymi duhami, kab vyganâc' ih, ì acalâc' usâkuû hvarobu ì ŭsâkuû nemač.

2. А дванаццацёх апосталаў імёны вось такія: першы Сымон, якога называюць Пятром, і Андрэй, брат ягоны, Якаў Зевядзееў і Ян, брат ягоны.

A dvanaccacëh apostalaŭ ìměny vos' takiâ: peršy Symon, âkoga nazyvaŭc' Pâtrom, ì Andrèj, brat âgony, Âkaŭ Zevâdzeeŭ ì Ân, brat âgony.

3. Піліп і Барталамей, Тамаш і Мацьвей мытнік, Якаў Алфееў і Леўвей, празваны Тадэем,

Pilip ì Bartalamej, Tamaš ì Mac'vej mytnik, Âkaŭ Alfeeŭ ì Leŭvej, prazvany Tadèem,

4. Сымон Кананіт і Юда Іскарыёт, які і здрадзіў Яму.

Symon Kananit ì Ŭda Ìskaryët, âki ì zdradziŭ Âmu.

5. Гэтых дванаццацёх паслаў Ісус і запавядаў ім, кажучы: на шлях язычнікаў не хадзеце і ў горад Самаранскі ня ўваходзьце;

Gètyh dvanaccacëh paslaŭ Ìsus ì zapavâdaŭ ìm, kažučy: na šlâh âzyčnikaŭ ne hadzece ì ŭ gorad Samaranski nâ ŭvahodz'ce;

6. а ідзеце найболей да пагіблых авечак дому Ізраілевага;

a idzece najbolej da pagiblyh avečak domu Ìzrailevaga;

7. і ходзячы, прапаведуйце, што наблізілася Царства Нябеснае;

ì hodzâčy, prapavedujce, što nablizilasâ Carstva Nâbesnae;

8. хворых ацяляйце, пракажоных ачышчайце, мёртвых уваскрашайце,

дэманаў выганяйце; задарам атрымалі, задарам давайце.

hvoryh acalâjce, prakažonyh ačyščajce, mërtyvh uvaskrašajce, dèmanaŭ vyganâjce; zadaram atrymalì, zadaram davajce.

9. Не бярэце з сабою ні золата, ні срэбра, ні медзі ў паясы свае,

Ne bârèce z saboŭ nì zolata, nì srèbra, nì medzì ŭ paâsy svae,

10. ні торбы ў дарогу, ні дзьве вопраткі, ні абутку, ні кія. Бо хто працуе, той варты пракорму.

nì torby ŭ darogu, nì dz've vopratkì, nì abutku, nì kiâ. Bo hto pracue, toj varty prakormu.

11. У які горад ці селішча вы ні ўвайшлі б, даведайцеся, хто ў ім годны, і там заставайцеся, пакуль ня выйдзеце;

U âkì gorad cì selišča vy nì ŭvajšli b, davedajcesâ, hto ŭ im godny, i tam zastavajcesâ, pakul' nâ vyjdzece;

12. а ўваходзячы ў дом, вітайце яго, кажучы: "мір дому гэтаму";

a ŭvahodzâčy ŭ dom, vitajce âgo, kažučy: "mìr domu gètamu";

13. і калі дом будзе годны, дык сыйдзе мір ваш на яго; калі ж ня будзе годны, дык мір ваш да вас вернецца.

i kalì dom budze godny, dyk syjdze mìr vaš na âgo; kalì ž nâ budze godny, dyk mìr vaš da vas vernecca.

14. А калі хто ня прыме вас і не паслухаецца слоў вашых, дык, выходзячы з дома, альбо з горада таго, абцярушэце пыл з ног вашых;

A kalì hto nâ pryme vas i ne pasluhaecca sloŭ vašyh, dyk, vyhodzâčy z doma, al'bo z gorada tago, abcârušèce pyl z nog vašyh;

15. праўду кажу вам: лягчэй будзе зямлі Садамскай і Гаморскай у дзень судны, чым гораду таму.

praŭdu kažu vam: lâgčèj budze zâmlì Sadomskaj i Gamorskaj u dzen' sudny, čym goradu tamu.

16. Вось, Я пасылаю вас, як авечак сярод ваўкоў: дык вось, будзьце мудрыя, як змеі, і простыя, як галубы.

Vos', Â pasylaû vas, âk avečak sârod vaŭkoŭ: dyk vos', budz'ce mudryâ, âk z'mei, i prostyâ, âk galuby.

17. Сьцеражэцеся ж людзей: бо яны аддаваць будуць вас у судзілішчы і ў сынагогах сваіх біць будуць вас,

S'ceražècesâ ž lûdzej: bo âny addavac' buduc' vas u sudzilışčy i ŭ synagogah svaih bic' buduc' vas,

18. і павядуць вас да правіцеляў і да цароў за Мяне на сьведчаньне перад імі і язычнікамі.

i pavâduc' vas da pravicelâŭ i da caroŭ za Mâne na s'vedčan'ne perad imi i âzyčnikami.

19. Калі ж будуць выдаваць вас, ня турбуйцеся, як або што сказаць; бо дадзена будзе вам у той час, што сказаць;

Kali ž buduc' vydavac' vas, nâ turbujcesâ, âk abo što skazac'; bo dadzena budze vam u toj čas, što skazac';

20. бо ня вы будзеце гаварыць, а Дух Айца вашага гаварыць будзе ў вас.

bo nâ vy budzece gavaryc', a Duh Ajca vašaga gavaryc' budze ŭ vas.

21. І выдасьць брат брата на сьмерць, і бацька - сына; і паўстануць дзеці на бацькоў і заб'юць іх;

i vydas'c' brat brata na s'merc', i bac'ka - syna; i paŭstanuc' dzeci na bac'koŭ i zab'ûc' ih;

22. і будзеце зьненавіджаныя ўсімі за імя Маё; а хто вытрывае да канца, уратаваны будзе.

i budzece z'nenavidžanyâ ŭsimi za imâ Maë; a hto vytryvae da kanca, uratavany budze.

23. Калі ж будуць вас гнаць у адным горадзе, уцякайце ў другі, бо праўду кажу вам: не пасьпееце абысьці гарадоў Ізраілевых, як прыйдзе Сын Чалавечы.

Kali ž buduc' vas gnac' u adnym goradze, ucâkajce ŭ drugi, bo praŭdu kažu vam: ne pas'pееce abys'ci garadoŭ Iŭrailevyh, âk pryjdze Syn Čalavečy.

24. Вучань ня вышэйшы за настаўніка, і слуга ня вышэйшы за гаспадара свайго.

Vučan' nâ vyšèjšy za настаўніка, і sluga nâ vyšèjšy za gaspadara svajgo.

25. Даволі вучню, каб ён быў, як настаўнік ягоны, і слуге, каб ён быў, як гаспадар ягоны. Калі гаспадара дома назвалі Вэльзэвулам, дык ці ня тым болей хатніх яго?

Davoli vučnû, kab ën byŭ, âk настаўнік âgony, і sluze, kab ën byŭ, âk gaspadar âgony. Kali gaspadara doma nazvali Vèl'zèvulam, dyk ci nâ tym bolej hatnih âgo?

26. Дык вось, ня бойцеся іх: бо няма нічога схаванага, што ня выкрылася б, і таёмнага, што ня было б уведана.

Dyk vos', nâ bojcesâ ih: bo nâma ničoga shavanaga, što nâ vykrylasâ b, і taemnaga, što nâ bylo b uvedana.

27. Што кажу вам у цемры, кажэце пры сьвятле; і што на вуха чуеце, прапаведуйце з дахаў.

Što kažu vam u cemry, kažèce pry s'vâtle; і što na vuha čuece, prapavedujce z dahaŭ.

28. І ня бойцеся тых, што забіваюць цела, але ж душы забіць ня могуць; а бойцеся болей Таго, Хто можа і душу, і цела загубіць у геене.

I nâ bojcesâ tyh, što zabivaŭc' cela, ale ž dušy zabic' nâ mogulc'; a bojcesâ bolej Tago, Hto moža і dušu, і cela zagubic' u geene.

29. Ці ж ня дзьве маленькія птушкі прадаюцца за асарый? І ніводная зь

ix не ўпадзе на зямлю бяз волі Айца вашага;

*Cì ž nâ dz've malen'kiâ ptuški pradaûcca za asaryj? Ì nìvodnaâ z' ih ne
ўpadze na zâmlû bâz volì Ajca vašaga;*

30. а ў вас і валасы на галаве ўсе палічаны;

a ŭ vas ì valasy na galave ŭse paličany;

31. дык ня бойцеся: вы лепшыя за многіх маленькіх птушак.

dyk nâ bojcesâ: vy lepšyâ za mnogih malen'kih ptušak.

32. Дык вось, кожнага, хто вызнае Мяне перад людзьмі, таго вызнаю і

Я перад Айцом Маім, Які ёсьць у нябёсах;

*Dyk vos', kožnaga, hto vyznae Mâne perad lûdz'mì, tago vyznaû Ì Â perad
Ajcom Maim, Âki ës'c' u nâbësah;*

33. а хто зрачэцца Мяне перад людзьмі, таго зракуся і Я перад Айцом
Маім, Які ёсьць у нябёсах.

*a hto zračëcca Mâne perad lûdz'mì, tago zrakusâ Ì Â perad Ajcom Maim, Âki
ës'c' u nâbësah.*

34. Ня думайце, што Я прыйшоў прынесці мір на зямлю; ня мір

прышоў Я прынесці, а меч;

*Nâ dumajce, što Â pryjšoŭ prynes'cì mîr na zâmlû; nâ mîr pryjšoŭ Â
prynes'cì, a meč;*

35. бо Я прыйшоў падзяліць чалавека з бацькам ягоным, і дачку з маці
яе, і нявестку са сьвякрухай яе.

*bo Â pryjšoŭ padzâlic' čalaveka z bac'kam âgonym, ì dačku z macì âe, ì
nâvestku sa s'vâkruhaj âe.*

36. І ворагі чалавеку - хатнія ягоныя.

Ì voragi čalaveku - hatniâ âgonyâ.

37. Хто любіць бацьку ці маці больш за Мяне, ня варты Мяне; і хто

любіць сына ці дачку больш за Мяне, ня варты Мяне;

Hto lûbìc' bac'ku cì macì bol'sh za Mâne, nâ varty Mâne; ì hto lûbìc' syna cì dačku bol'sh za Mâne, nâ varty Mâne;

38. і хто не бярэ крыжа свайго і ня йдзе сьледам за Мною, той ня варты Мяне.

ì hto ne bârè kryža svajgo ì nâ jdze s'ledam za Mnoû, toj nâ varty Mâne.

39. Хто зьберагае душу сваю, страціць яе; а хто страціў душу сваю за Мяне, зьберажэ яе.

Hto z'beragae dušu svaû, stracìc' âe; a hto straciŭ dušu svaû za Mâne, z'beražè âe.

40. Хто прымае вас, Мяне прымае; а хто Мяне прымае, прымае Таго, Хто паслаў Мяне;

Hto prymae vas, Mâne prymae; a hto Mâne prymae, prymae Tago, Hto paslaŭ Mâne;

41. хто прымае прарока ў імя прарока, узнагароду прарокавую атрымае; і хто прымае праведніка ў імя праведніка, узнагароду праведнікавую атрымае.

hto prymae praroka ŭ imâ praroka, uznagarodu prarokavuû atrymae; ì hto prymae pravednika ŭ imâ pravednika, uznagarodu pravednikavuû atrymae.

42. І хто напоіць аднаго з малых гэтых толькі кубкам халоднай вады ў імя вучня, праўду кажу вам, ня страціць узнагароды сваёй.

ì hto napoìc' adnago z malyh gètyh tol'kì kubkam halodnaj vady ŭ imâ vučnâ, praŭdu kažu vam, nâ stracìc' uznagarody svaëj.

11 Кіраўнік

1. І сталася, калі закончыў Ісус настаўленьні дванаццаці вучням Сваім, перайшоў адтуль вучыць і прапаведаваць у гарадах іхніх.

Ì stalasâ, kali zakončyŭ Ìsus nastaŭlen 'ni dvanaccaci vučnâm Svaim, perajšoŭ adtul' vučyc' i prapavedavac' u garadah ihnih.

2. А Ян, пачуўшы ў цямніцы пра дзеі Хрыстовыя, паслаў двух вучняў сваіх

A Ân, pačuŭšy ŭ câmnicy pra dzei Hrystovyâ, paslaŭ dvuh vučnâŭ svaih

3. сказаць Яму: ці Той Ты, Які павінен прыйсьці, ці чакаць нам другога?

skazac' Âmu: ci Toj Ty, Âki pavinen pryjs'ci, ci čakac' nam drugoga?

4. І сказаў ім Ісус у адказ: ідзеце, скажэце Яну, што чуеце і бачыце:

Ì skazaŭ im Ìsus u adkaz: idzece, skažèce Ânu, što čuece i bačyce:

5. сьляпыя робяцца відушчымі і кульгавыя ходзяць, пракажонья ачышчаюцца і глухія чуюць, мёртвыя ўваскрасаюць, і ўбогія зьвястуюць,

s'lâpyâ robâcca viduščymì i kul'gavyâ hodzâc', prakažonyâ ačyščaŭcca i gluhîâ čuŭc', mÿrtvyâ ŭvaskrasaŭc', i ŭbogiâ z'vâstuŭc',

6. і дабрашчасны той, хто не спакусіцца празь Мяне.

i dabraščasny toj, hto ne spakusicca praz' Mâne.

7. Калі ж пайшлі яны, Ісус пачаў гаварыць людзям пра Яна: што

глядзець хадзілі вы ў пустыню? ці ня трысьцінку, ветрам калыханую?

Kali ž pajšli âny, Ìsus pačaŭ gavaryc' lûdzâm pra Âna: što glâdzec' hadzili vy ŭ pustynû? ci nâ trys'cinku, vetram kalyhanuû?

8. Што ж глядзець хадзілі вы? ці не чалавека, у мяккія шаты

апранутага? тыя, што носяць мяккія шаты, жывуць у харомах царскіх.

Što ž glâdzec' hadzili vy? ci ne čalaveka, u mâkkiâ šaty apranutaga? tyâ, što nosâc' mâkkiâ šaty, žyvuc' u haromah carskih.

9. Што ж глядзець хадзілі вы? прарока? Так, кажу вам, нават больш, чым прарока.

Što ž glâdzec' hadzili vy? praroka? Tak, kažu vam, navat bol'sh, čym praroka.

10. Бо ён той, пра якога напісана: "вось, Я пасылаю анёла Майго перад

абліччам Тваім, які падрыхтуе шлях Твой перад Табою".

Bo ěn toj, pra âkoga napìsana: "vos', Â pasylaû aněla Majgo perad abliččam Tvaìm, âkì padryhtue šlâh Tvoj perad Taboû".

11. Праўду кажу вам: сярод народжаных жанчынамі не паўставаў большы за Яна Хрысьціцеля; але найменшы ў Царстве Нябесным большы за яго.

Praŭdu kažu vam: sârod narodžanyh žančynami ne paŭstavaŭ bol'sy za Âna Hrys'ćicelâ; ale najmenšy ŭ Carstve Nâbesnym bol'sy za âgo.

12. Ад дзён жа Яна Хрысьціцеля да сёння Царства Нябеснае дасягаецца сілаю, і тыя, што руплівасьць ужываюць, здабываюць яго;

Ad dzěn ža Âna Hrys'ćicelâ da sěn'nâ Carstva Nâbesnae dasâgaecca silaû, i tyâ, što ruplivas'c' užyvaûc', zdabyvaûc' âgo;

13. бо ўсе прарокі і закон прадвясцілі да Яна.

bo ŭse prarokì i zakon pradvâs'cìlì da Âna.

14. І калі хочаце прыняць, ён ёсьць Ілля, які мае прыйсьці.

ì kalì hočace prynâc', ěn ěs'c' Ìl'lâ, âkì maе pryjs'cì.

15. Хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе.

Hto maе vušy, kab čuc', nâhaj čue.

16. Да каго ж прыпадобню род гэты? Падобны ён да дзяцей, якія сядзяць на рынку і, зьвяртаючыся да сваіх сяброў,

Da kago ž prypadobnû rod gěty? Padobny ěn da dzâcej, âkîâ sâdzâc' na rynku i, z'vârtaûčysâ da svaih sâbroŭ,

17. кажуць: "мы гралі вам на жалеіцы, а вы не скакалі; мы сьпявалі вам песьні журботныя, а вы не галасілі".

kažuc': "my gralì vam na žalejcy, a vy ne skakalì; my s'pâvalì vam pes'nì žurbotnyâ, a vy ne galasilì".

18. Бо прыйшоў Ян, ня есьць, ня п'е; і кажуць: "у ім дэман".

Bo pryjšoŭ Ān, nâ es'c', nâ p'e; i kažuc': "u im dèman".

19. Прыйшоў Сын Чалавечы, есьць і п'е; і кажуць: "вось, чалавек, які любіць есьці і піць віно, прыяцель мытнікаў і грэшнікаў". І апраўдана мудрасьць дзецьмі яе.

Pryjšoŭ Syn Čalavečy, es'c' i p'e; i kažuc': "vos', čalavek, âki lûbìc' es'ci i pic' vîno, pryâcel' mytnikaŭ i grèšnikaŭ". Ì apraŭdana mudras'c' dzec'mi âe.

20. Тады пачаў Ён дакараць гарады, у якіх найбольш праявіліся сілы Яго, бо яны не пакаяліся.

Tady pačaŭ Ēn dakarac' garady, u âkih najbol'sh praâvilisâ sily Āgo, bo âny ne pakaâlisâ.

21. Гора табе, Харазіне! гора табе, Віфсаіда! бо калі б у Тыры і Сідоне явіліся сілы, яўленья ў вас, дык даўно б яны ў вярэце і ў попеле пакаяліся;

Gora tabe, Harazine! gora tabe, Vifsaida! bo kalì b u Tyry i Sidone âvilisâ sily, âŭlenyâ ŭ vas, dyk daŭno b âny ŭ vârèce i ŭ popele pakaâlisâ;

22. але кажу вам: Тыру і Сідону лягчэй будзе ў дзень судны, чым вам.

ale kažu vam: Tyru i Sidonu lâgčëj budze ŭ dzen' sudny, čym vam.

23. І ты, Капернауме, што да неба ўзвысіўся, да пекла зрынешся; бо калі б у Садоме явіліся сілы, яўленья ў табе, дык ён прастаяў бы па сёньняшні дзень;

Ì ty, Kapernaume, što da neba ŭzvysiŭsâ, da pekla zrynešsâ; bo kalì b u Sadome âvilisâ sily, âŭlenyâ ŭ tabe, dyk ěn prastaâŭ by pa sën'nâšni dzen';

24. але кажу вам, што зямлі Садамскай лягчэй будзе ў дзень судны, чым табе.

ale kažu vam, što zâmli Sadomskaj lâgčëj budze ŭ dzen' sudny, čym tabe.

25. Тым часам, далей прамаўляючы, Ісус сказаў: слаўлю Цябе, Войча, Госпадзе неба і зямлі, што Ты ўтоіў гэта ад мудрых і разумных і

адкрыў тое дзецям;

Tym časam, dalej pramaŭlâučy, ĭsus skazaŭ: slaŭlû Câbe, Vojča, Gospadze neba ì zâmlì, što Ty ŭtoiŭ gëta ad mudryh ì razumnyh ì adkryŭ toe dzecâm;

26. так, Войча! бо такое было Тваё ўпадабаньне.

tak, Vojča! bo takoe bylo Tvaë ŭpadaban'ne.

27. Усё Мне перададзена Айцом Маім, і ніхто ня ведае Сына, толькі Айцец; і Айца ня ведае ніхто, толькі Сын, і каму Сын хоча адкрыць.

Usë Mne peradadzena Ajcom Maïm, ì nihto nâ vedae Syna, tol'ki Ajcec; ì Ajca nâ vedae nihto, tol'ki Syn, ì kamu Syn hoča adkryc'.

28. Прыйдзеце да Мяне, усе струджаныя і прыгнечаныя, і Я супакою вас;

Pryjdzece da Mâne, use strudžanyâ ì prygnečanyâ, ì Â supakoŭ vas;

29. вазьмеце ярмо Маё на сябе і навучэцеся ад Мяне, бо Я лагодны і пакорлівы сэрцам; і знойдзеце спакой душам вашым;

vaz'mece ârmo Maë na sâbe ì navučëcesâ ad Mâne, bo Â lagodny ì pakorlivy sèrcam; ì znojdzece spakoj dušam vašym;

30. бо ярмо Маё добрае, і цяжар Мой лёгкі.

bo ârmo Maë dobrae, ì câžar Moj lëgkì.

12 Кіраўнік

1. Тым часам праходзіў Ісус у суботу засеянымі палямі, а вучні Ягоныя згаладаліся і пачалі зрываць каласы і есці.

Tym časam prahodziŭ ĭsus u subotu zaseânymì palâmi, a vučnì Âgonyâ zgaladalìsâ ì pačalì zryvac' kalasy ì es'ci.

2. Фарысэі, убачыўшы гэта, казалі Яму: вось, вучні Твае робяць, чаго нельга рабіць у суботу.

Farysèj, ubačyŭšy gèta, skazali Ámu: vos', vučni Tvae robâc', čago nel'ga rabïc' u subotu.

3. А Ён сказаў ім: хіба вы ня читалі, што зрабіў Давід, калі згаладаўся сам і тыя, што былі зь Ім?

A Ěn skazaŭ im: hiba vy nâ čytali, što zrabiŭ David, kali zgaladaŭsâ sam i tyâ, što byli z' Īm?

4. Як ён увайшоў у дом Божы і еў паклбдныя хлябы, якіх нельга было есьці ні яму, ні тым, што зь ім былі, а толькі адным сьятарам?

Ák ěn uvajšoŭ u dom Božy i eŭ paklbdnyâ hlâby, âkih nel'ga bylo es'ci ni âmu, ni tym, što z' im byli, a tol'ki adnym s'âtaram?

5. Альбо ці ня читалі вы ў законе, што ў суботы сьвятары ў храме парушаюць суботу, аднак не вінаватыя?

Al'bo ci nâ čytali vy ŭ zakone, što ŭ suboty s'vâtary ŭ hrame parušaŭc' subotu, adnak ne vinavatyâ?

6. Але кажу вам, што тут нешта большае за храм;

Ale kažu vam, što tut nešta bol'sae za hram;

7. калі б ведалі вы, што азначае: "міласьці хачу, але не ахвяры", не асудзілі б невінаватых;

kali b vedali vy, što aznačae: "milas'ci haču, ale ne ahvâry", ne asudzili b nevinavatyh;

8. бо Сын Чалавечы ёсьць Гаспадар і суботы.

bo Syn Čalavečy es'c' Gaspadar i suboty.

9. І перайшоўшы адтуль, увайшоў Ён у сынагогу іхнюю.

Ī perajšoŭšy adtul', uvajšoŭ Ěn u synagogu ihnŭŭ.

10. І вось там быў чалавек з сухою рукою. І спыталіся ў Яго: ці можна ацяляць у суботы? - каб зьвінаваціць Яго.

Ī vos' tam byŭ čalavek z suhoŭ rukoŭ. Ī spytalisâ ŭ Ágo: ci možna acalâc' u

suboty? - kab z'vinavacìc' Ágo.

11. А Ён сказаў ім: ці ёсьць сярод вас такі чалавек, што, маючы адну авечку, - калі яна ў суботу ўпадзе ў яму, - ня возьме і ня выцягне яе?

A Ęn skazaŭ im: ci ës'c' sârod vas takì čalavek, što, maŭčy adnu avečku, - kalì âna ŭ subotu ŭpadze ŭ âmu, - nâ voz'me i nâ vycâgne âe?

12. Наколькі ж чалавек лепшы за авечку! Таму можна ў суботу дабро рабіць.

Nakol'ki ž čalavek lepšy za avečku! Tamu možna ŭ subotu dabro rabìc'.

13. Тады кажа чалавеку таму: працягни руку тваю. І той працягнуў; і стала яна здаровая, як другая.

Tady kaža čalaveku tamu: pracâgni ruku tvaŭ. Ì toj pracâgnuŭ; i stala âna zdarovaâ, âk drugaâ.

14. А фарысэі выйшлі і раду мелі супраць Яго, як бы загубіць Яго. Але Ісус, даведаўшыся, пайшоў адтуль.

A farysèi vyjšli i radu meli suprac' Ágo, âk by zagubìc' Ágo. Ale Ìsus, davedaŭšysâ, pajšoŭ adtul'.

15. І пайшло за Ім сьледам багата людзей, і Ён ацаліў іх усіх

Ì pajšlo za Ìm s'ledam bagata lûdzej, i Ęn acaliŭ ih usih

16. і забараніў ім расказваць пра Яго:

ì zabaraniŭ im raskazvac' pra Ágo:

17. каб збылося сказанае праз прарока Ісаю, які кажа:

kab zbylosâ skazanae praz praroka Ìsaŭ, âkì kaža:

18. "Вось, Юнак Мой, Якога Я выбраў; Любасны Мой, Якога ўпадабала душа Мая. Ускладу Духа Майго на Яго і Ён суд народам абвесьціць;

"Vos', Ŭnak Moj, Ákoga Á vybraŭ; Lûbasny Moj, Ákoga ŭpadabala duša Maâ. Uskladu Duha Majgo na Ágo i Ęn sud narodam abves'cìc';

19. не запырэчыць, ні залямантуе, і не пачуе ніхто на вуліцах голасу

Ягонага;

ne zapârèčyc', nì zalâmantue, ì ne pačue nihto na vulìcah golasu Âgonaga;

20. трысьціны надламанай не пераломіць, і кнота, які тлее, не

патушыць, пакуль не давядзе суд да перамогі;

trys'cìny nadlamanaj ne peralomic', ì knota, âkì tlee, ne patušyc', pakul' ne davâdze sud da peramogì;

21. і на імя Ягонае будуць спадзявацца народы".

ì na imâ Âgonae buduc' spadzâvacca narody".

22. Тады прывялі да Яго апанаванага дэманам сьляпога і нямога; і

ацаліў яго, так што сьляпы і нямы пачаў гаварыць і бачыць.

Tady pryvâli da Âgo apanavanaga dèmanam s'lâpoga ì nâmoga; ì acaliũ âgo, tak što s'lâpy ì nâmy pačaũ gavaryc' ì bačyc'.

23. І здзіўляўся ўвесь люд і казаў: ці ня гэта Хрыстос, Сын Давідаў?

Ì z'dziũlâũsâ ũves' lûd ì kazaũ: cì nâ gèta Hrystos, Syn Davidaũ?

24. А фарысэі, пачуўшы гэта, казалі: Ён выганяў дэманаў няйначай, як

Вэльзэвулам, князем дэманскім.

A farysèi, pačuũšy gèta, skazali: Ën vyganâũ dèmanaũ nâjnačaj, âk Vèl'zèvulam, knâzem dèmanskim.

25. Але Ісус, ведаючы помыслы іхнія, сказаў ім: усякае царства, якое

разьдзялілася самое ў сабе, запусьце; і ўсякі горад альбо дом, які

разьдзяліўся сам у сабе, ня ўстоіць.

Ale Ìsus, vedaũčy pomysly ihniâ, skazaũ im: usâkae carstva, âkoe raz'dzâlilasâ samoe ũ sabe, zapus'cee; ì ũsâkì gorad al'bo dom, âkì raz'dzâliũsâ sam u sabe, nâ ũstoic'.

26. І калі сатана сатану выганяе, дык ён разьдзяліўся сам у сабе, як жа

ўстоіць царства ягонае?

Ì kalì satana satanu vyganâe, dyk ën raz'dzâliũsâ sam u sabe, âk ža ũstoic'

carstva âgonae?

27. І калі Я Вэльзэвулам выганяю дэманаў, дык сыны вашыя кім выганяюць? Таму яны вам судзьдзіямі будуць.

Ì kali Â Vèl'zèvulam vyganâû dèmanaŭ, dyk syny vašyâ kim vyganâûc'?
Tamu âny vam sudz'dzâmi buduc'.

28. Калі ж Я Духам Божым выганяю дэманаў, то дайшло да вас Царства Божае.

Kali ž Â Duham Božym vyganâû dèmanaŭ, to dajšlo da vas Carstva Božae.

29. Альбо, як можа хто ўвайсьці ў дом дужага і рэчы яго зрабаваць, калі сьпярша ня зьвяжа дужага і тады дом яго зрабуе?

Al'bo, âk moža hto ŭvajs'ci ŭ dom dužaga i rěcy âgo zrabavac', kali s'pârša nâ z'vâža dužaga i tady dom âgo zrabue?

30. Хто не са Мною, той супраць Мяне; і хто ня зьбірае са Мною, той раскідае.

Hto ne sa Mnoû, toj suprac' Mâne; i hto nâ z'birae sa Mnoû, toj raskidae.

31. Таму кажу вам: усякі грэх і блюзьнерства даруюцца людзям; а супраць Духа блюзьнерства не даруецца людзям;

Tamu kažu vam: usâki grèh i blûz'nerstva daruûcca lûdzâm; a suprac' Duha blûz'nerstva ne daruecca lûdzâm;

32. калі хто скажа слова на Сына Чалавечага, даруецца яму; а калі хто скажа на Духа Сьвятога, не даруецца яму ні ў гэтым веку, ні ў будучым.

kali hto skaža slova na Syna Čalavečaga, daruecca âmu; a kali hto skaža na Duha S'vâtoga, ne daruecca âmu ani ŭ gètym veku, ani ŭ budučym.

33. Альбо прызнайце дрэва добрым і плод ягоны добрым; альбо прызнайце дрэва благім і плод ягоны благім; бо па плодзе дрэва пазнаецца.

Al'bo pryznajce drèva dobrym i plod âgony dobrym; al'bo pryznajce drèva blagim i plod âgony blagim; bo pa plodze drèva paznaeccâ.

34. Выродзьдзе яхідніна! як вы можаце добрае казаць, калі вы ліхія? Бо ад лішніцы сэрца вусны маўляюць.

Vyrodz'dze âhidnina! âk vy možace dobrae kazac', kali vy lihiâ? Bo ad lišnicy sèrca vusny maŭlâuc'.

35. Добры чалавек з добрай скарбніцы выносіць добрае; а ліхі чалавек зь ліхой скарбніцы выносіць ліхое.

Dobry čalavek z dobroj skarbnicy vynosic' dobrae; a lihi čalavek z' lihoj skarbnicy vynosic' lihoe.

36. Кажу ж вам, што за кожнае марнае слова, якое вымавяць людзі, дадуць яны адказ у дзень судны;

Kažu Ź vam, što za kožnae marnae slova, âkoe vymavâc' lûdzi, daduc' âny adkaz u dzen' sudny;

37. бо паводле слоў сваіх апраўдаешся, і паводле слоў сваіх асудзішся.

bo pavodle sloŭ svaiŭ apraŭdaešsâ, i pavodle sloŭ svaiŭ asudzišsâ.

38. Тады адказалі некаторыя кніжнікі і фарысэі, кажучы: Настаўнік! хочам ад Цябе азнаку ўбачыць.

Tady adkazali nekatoryâ knižniki i farysèi, kažučy: Nastaŭnik! hočam ad Câbe oznaku ŭbačyc'.

39. Ён ім сказаў у адказ: род падступны і пералюбны азнакі шукае; і азнака ня дасца яму, акрамя азнакі Ёны прарока;

Ėn im skazaŭ u adkaz: rod padstupny i peralûbny oznaki šukae; i oznaka nâ dasca âmu, akramâ oznaki Ėny praroka;

40. бо як Ёна быў у чэраве ў кіта тры дні і тры ночы, так і Сын Чалавечы будзе ў сэрцы зямлі тры дні і тры ночы.

bo âk Ėna byŭ u čèrave ŭ kita try dni i try nočy, tak i Syn Čalavečy budze ŭ

sèrcy zâmlì try dni ì try nočy.

41. Нінэвіцяне ўстануць на суд з родам гэтым і асудзяць яго, бо яны пакаяліся праз пропаведзь Ёнаву; і вось, тут больш за Ёну.

Ninèvicâne ũstanuc' na sud z rodam gètym ì asudzâc' âgo, bo âny pakaâlisâ praz propavedz' Ênavu; ì vos', tut bol'sh za Ênu.

42. Царыца поўдня паўстане на суд з родам гэтым і асудзіць яго, бо яна прыходзіла з канцоў зямлі паслухаць мудрасьці Саламонавай, і вось, тут больш за Саламона.

Caryca poŭdnâ paŭstane na sud z rodam gètym ì asudzic' âgo, bo âna pryhodzila z kancoŭ zâmlì pasluhac' mudras'ci Salamonavaj, ì vos', tut bol'sh za Salamona.

43. Калі нячысты дух выйдзе з чалавека, дык блукае па бязводных мясьцінах, шукаючы спакою, і не знаходзіць;

Kalì nâčysty duh vyjdze z čalaveka, dyk blukae pa bâzvodnyh mäs'cinah, šukaŭčy spakoŭ, ì ne znahodzic';

44. тады кажа: вярнуся ў дом мой, адкуль я выйшаў. І прыйшоўшы застае пусты, падмецены і прыбраны;

tady kaža: vârnusâ ũ dom moj, adkul' â vyjšaŭ. Ì pryjšoŭšy zastae pusty, padmeceny ì prybrany;

45. тады ідзе і бярэ з сабою сем іншых духаў, люцейшых за сябе, і ўвайшоўшы жывуць там; і бывае чалавеку таму апошняе горш за першае. Так будзе і роду гэтаму ліхому.

tady idze ì bârè z saboŭ sem inšyh duhaŭ, lûcejšyh za sâbe, ì ũvajšoŭšy žyvuc' tam; ì byvae čalaveku tamu apošnâe gorš za peršae. Tak budze ì rodu gètamu lihomu.

46. Калі ж Ён яшчэ прамаўляў да людзей, вось, Маці Яго і браты Яго стаялі звонку, хочучы гаварыць зь Ім.

Kali ž Ěn âščè pramaŭlâŭ da lŭdzej, vos', Maci Âgo i braty Âgo staâli zvonku, hočučy gavaryc' z' ĩm.

47. І нехта сказаў Яму: вось Маці Твая і браты Твае звонку стаяць, хочучы гаварыць з Табою.

Ĭ nehta skazaŭ Âmu: vos' Maci Tvaâ i braty Tvae zvonku staâc', hočučy gavaryc' z Taboŭ.

48. Ён жа ў адказ таму, хто гаварыў Яму, сказаў: хто маці Мая? і хто браты Мае?

Ěn ža ŭ adkaz tamu, hto gavarыŭ Âmu, skazaŭ: hto maci Maâ? i hto braty Mae?

49. І паказаўшы рукою Сваёю на вучняў Сваіх, сказаў: вось маці Мая і браты Мае;

Ĭ pakazaŭšy rukou Svaeŭ na vučnâŭ Svaih, skazaŭ: vos' maci Maâ i braty Mae;

50. бо хто будзе выконваць волю Айца Майго, Які ёсьць у нябёсах, той Мне брат, і сястра, і маці.

bo hto budze vykonvac' volŭ Ajca Majgo, Âki es'c' u nâbësah, toj Mne brat, i sâstra, i maci.

13 Кіраўнік

1. Выйшаўшы таго ж дня з дома, Ісус сеў каля мора.

Vyjšaŭšy tago ž dnâ z doma, Ĭsus seŭ kalâ mora.

2. І сабралася да Яго мноства людзей, так што Ён увайшоў у лодку і сеў; а ўвесь люд стаяў на беразе.

Ĭ sabralasâ da Âgo mnostva lŭdzej, tak što Ěn uvajšoŭ u lodku i seŭ; a ŭves' lŭd staâŭ na beraze.

3. І гаварыў ім шмат прытчамі, кажучы: вось, выйшаў сейбіт сеяць.

Ì gavarýŭ ìm šmat prytčamì, kažučy: vos', vyjšaŭ sejbìt seâc'.

4. І калі сеяў ён, адно ўпала пры дарозе, і наляцелі птушкі і падзяўблі тое;

Ì kalì seâŭ ën, adno ŭpala pry daroze, ì nalâcelì ptuški ì padzâŭbli toe;

5. іншае ўпала на мясьціны камяністыя, дзе няшмат было зямлі, і неўзабаве ўзышло, таму што зямля была ня глыбокая.

inšae ŭpala na mâs'cìny kamânistyâ, dze nâšmat bylo zâmlì, ì neŭzabave ŭzyšlo, tamu što zâmlâ byla nâ glybokaâ.

6. А калі ўзышло сонца, завяла і, як ня мела карэньня, засохла;

A kalì ŭzyšlo sonca, zavâla ì, âk nâ mela karèn'nâ, zasohla;

7. іншае ўпала ў церне, і вырасла церне і заглушыла яго;

inšae ŭpala ŭ cerne, ì vyrasla cerne ì zaglušyla âgo;

8. іншае ўпала на добрую зямлю і ўрадзіла плод: адно ў сто разоў, а другое ў шэсьцьдзясят, а тое ў трыццаць.

inšae ŭpala na dobruŭ zâmlŭ ì ŭradzìla plod: adno ŭ sto разоŭ, a drugoe ŭ šès'c'dzâsât, a toe ŭ tryccac'.

9. Хто мае вушы, каб чуць, няхай чые!

Hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

10. І прыступіўшы, вучні сказалі Яму: чаму прытчамі гаворыш ім?

Ì prystupìŭšy, vučnì skazalì Âmu: čamu prytčamì gavorýš ìm?

11. Ён сказаў ім у адказ: таму, што вам дадзена ведаць таямніцы Царства Нябеснага, а ім ня дадзена;

Ën skazaŭ ìm u adkaz: tamu, što vam dadzena vedac' taâmnìcy Carstva Nâbesnaga, a ìm nâ dadzena;

12. бо хто мае, таму дадзена будзе і памножыцца; а хто ня мае, у таго адымецца і тое, што мае;

bo hto mae, tamu dadzena budze i pamnožycca; a hto nâ mae, u tago adymecca i toe, što mae;

13. дзеля таго прытчамі прамаўляю ім, што яны бачачы ня бачаць, і чуючы ня чуюць, і не разумеюць;

dzela tago prytčami pramaŭlâû im, što âny bačacy nâ bačac', i čuûcy nâ čuûc', i ne razumeûc';

14. і збываецца над імі прароцтва Ісаі, якое кажа: "слыхам пачуеце, і не ўразумеете; і вачыма глядзець будзеце, і ня ўбачыце;

i zbyvaeccca nad imi praroctva İsaî, âкое kaža: "slyham pačuece, i ne ŭrazumeete; i vačyma glâdzec' budzece, i nâ ŭbačyce;

15. агрубела бо сэрца ў людзей гэтых, і вушыма цяжка чуюць, і вочы свае змежылі, каб ня ўгледзець вачыма, і вушыма не пачуць, і сэрцам не ўразумець, і ня зьвернуцца, каб Я ацаліў іх".

agrubela bo sêrca ŭ lûdzej gètyh, i vušyma câžka čuûc', i vočy svae z'mežyli, kab nâ ŭgledzec' vačyma, i vušyma ne pačuc', i sêrcam ne ŭrazumec', i nâ z'venucca, kab Â acaliŭ ih".

16. А вашы дабрашчасныя вочы, што бачаць; і вушы вашыя, што чуюць:

A vašy dabraščasnyâ vočy, što bačac'; i vušy vašyâ, što čuûc':

17. бо праўду кажу вам, што многія прарокі і праведнікі жадалі бачыць, што вы бачыце, і ня бачылі, і чуць, што вы чуеце, і ня чулі.

bo praŭdu kažu vam, što mnogîâ prarokî i pravednikî žadali bačyc', što vy bačyce, i nâ bačyli, i čuc', što vy čuece, i nâ čuli.

18. Але ж вы пачуйце прытчу пра сейбіта:

Ale ž vy pačujce prytču pra sejbîta:

19. да кожнага, хто слухае слова пра Царства і не разумее, прыходзіць ліхадзей і крадзе пасеянае ў сэрцы ягоным: вось каго азначае пасеянае

пры дарозе.

da kožnaga, hto sluhae slova pra Carstva ì ne razumee, pryhodzìc' lihadzej ì kradze paseânae ŭ sèrcy âgonym: vos' kago aznačae paseânae pry daroze.

20. А пасеянае на камяністых мясьцінах азначае таго, хто чуе слова і адразу з радасьцю прымае яго;

A paseânae na kamânistyh mâs'cìnah aznačae tago, hto čue slova ì adrazu z radas'cû prymae âgo;

21. але ня мае кораня ў сабе і нясталы: калі настане ўціск альбо ганеньне за слова, адразу спакушаецца.

ale nâ mae koranâ ŭ sabe ì nâstaly: kali nastane ŭcìsk al'bo ganen'ne za slova, adrazu spakušaeccâ.

22. А пасеянае ў церне азначае таго, хто чуе слова, але клопат веку гэтага і панада багацьця заглушае слова, і яно стаецца бясплодным.

A paseânae ŭ cerne aznačae tago, hto čue slova, ale klopat veku gètaga ì panada bagac'câ zaglušae slova, ì âno staeccâ bâsplodnym.

23. А пасеянае на добрай зямлі азначае таго, хто чуе слова і разумее, які і плод прыносіць і дае адзін сто, другі шэсьцьдзясят, а той трыццаць.

A paseânae na dobraj zâmli aznačae tago, hto čue slova ì razumee, âkì ì plod pryносìc' ì dae adzìn sto, drugì šès'c'dzâsât, a toj tryccac'.

24. Другую прытчу прапанаваў Ён ім, кажучы: Царства Нябеснае падобнае на чалавека, які пасеяў добрае насеньне на полі сваім;

Drugû prytcû prapanavaŭ Ęn ìm, kažučy: Carstva Nâbesnae padobnae na čalaveka, âkì paseâŭ dobrae nasen'ne na poli svaim;

25. калі ж людзі спалі, прыйшоў вораг яго і пасеяў куколь сярод пшаніцы, і пайшоў;

kali ž lûdzì spalì, pryjšoŭ vorag âgo ì paseâŭ kukol' sârod pšanìcy, ì pajšoŭ;

26. калі ўзышла рунь і завязала плод, тады зьявіўся і куколь.

kali ŭzyšla run' i zavâzala plod, tady z'âviŭsâ i kukol'.

27. Прыйшоўшы, рабы гаспадара дома сказалі яму: гаспадар! ці ж ня добрае насеньне пасеяў ты на полі тваім? адкуль жа на ім куколь?

Pryjšoŭšy, raby gaspadara doma skazali âmu: gaspadar! ci Ź nâ dobrae nasen'ne paseâŭ ty na poli tvaim? adkul' Źa na im kukol'?

28. А ён сказаў ім: варожы чалавек гэта зрабіў. А рабы сказалі яму: хочаш, мы пойдзем, выпалем яго?

A ên skazaŭ im: varoŹy čalavek gèta zrabiŭ. A raby skazali âmu: hočaš, my pojdzem, vypalem âgo?

29. А ён сказаў: не, каб, выбіраючы куколь, вы не павырывалі разам зь ім і пшаніцы;

A ên skazaŭ: ne, kab, vybiraŭčy kukol', vy ne pavyryvali razam z' im i pšanicy;

30. пакіньце расьці разам тое і другое да жніва; а ў час жніва я скажу жняцам: зьбярэце перш куколь і зьвяжэце яго ў снапы, каб спаліць яго; а пшаніцу зьбярэце ў засекі мае.

pakin'ce ras'ci razam toe i drugoe da Źniva; a ŭ čas Źniva â skaŹu Źnâcam: z'bârèce perš kukol' i z'vâžèce âgo ŭ snapy, kab spalic' âgo; a pšanicu z'bârèce ŭ zaseki mae.

31. Іншую прытчу прапанаваў Ён ім, кажучы: падобнае Царства Нябеснае на зерне гарчычнае, якое чалавек узяў і пасеяў на полі сваім, *Înšou prytcu prapanavaŭ Ên im, kaŹučy: padobnae Carstva Nâbesnae na zerne garčyčnae, âkoe čalavek uzâŭ i paseâŭ na poli svaim,*

32. якое, хоць меншае за ўсякае насеньне, але, калі вырастае, бывае большае за ўсякую траву і робіцца дрэвам, так што прылятаюць птушкі нябесныя і ўюць гнёзды ў гольлі яго.

âkoe, hoc' menšae za ũsâkae nasen'ne, ale, kali vyrastae, byvae bol'sae za ũsâkuû travu i robicca drèvam, tak što prylâtaûc' ptuški nâbesnyâ i ũûc' gnězdy ũ gol'li âgo.

33. Іншую прытчу сказаў Ён ім: падобнае Царства Нябеснае на закваску, якую жанчына ўзяўшы паклала ў тры меры мукі, пакуль не закісла ўсё.

Înšuû prytçu skazaŭ Ęn im: padobnae Carstva Nâbesnae na zakvasku, âkuû žančyna ũzâũšy paklala ũ try mery muki, pakul' ne zakisla ũsë.

34. Гэта ўсё казаў Ісус прытчамі людю, і бяз прытчы нічога не казаў ім,

35. каб збылося сказанае праз прарока, які кажа: "Разамкну ў прытчах вусны Мае; выкажу ўтоенае ад стварэння сьвету".

kab zbylosâ skazanae праз praroka, âki kaža: "Razamknu ũ prytčah vusny Mae; vykažu ũtoenae ad stvarèn'nâ s'vetu".

36. Тады Ісус, адпусьціўшы людзей, увайшоў у дом. І прыступіўшы да Яго, вучні Яго сказалі: растлумач нам прытчу пра куколь на полі.

Tady Ęsus, adpus'ciũšy lũdzej, uvajšoŭ u dom. Ę prystupiũšy da Âgo, vučni Âgo skazali: rastlumač nam prytçu pra kukol' na poli.

37. А Ён ім сказаў у адказ: сейбіт добрага насеньня ёсьць Сын Чалавечы;

A Ęn im skazaŭ u adkaz: sejbit dobraга nasen'nâ ës'c' Syn Čalavečy;

38. поле ёсьць сьвет; добрае насеньне гэта - сыны Царства, а куколь - сыны ліхога;

pole ës'c' s'vet; dobrae nasen'ne gëta - syny Carstva, a kukol' - syny lihoga;

39. вораг, які пасеяў яго, ёсьць д'ябал; жніво ёсьць сканчэнне веку, а жняцы - анёлы.

vorag, âki paseâŭ âgo, ës'c' d'âbal; žnivo ës'c' skančèn'ne veku, a žnâcy -

aněly.

40. А таму, як збіраюць куколь і агнём паляць, гэтак сама будзе пры сканчэньні веку гэтага:

A tamu, âk z'birâuc' kukol' i agnëm palâc', gètak sama budze pry skančèn'ni veku gètaga:

41. пашле Сын Чалавечы анёлаў Сваіх, і зьбяруць з Царства Яго ўсе спакусы і тых, што чыняць беззаконьне,

pašle Syn Čalavečy anëlaŭ Svaih, i z'bâruc' z Carstva Âgo ũse spakusy i tyh, što čynâc' bezzakon'ne,

42. і ўкінуць іх у печ вогненную; там будзе плач і скрыгат зубоў;

i ũkînuć ih u peč vognennuŭ; tam budze plač i skrygat zuboŭ;

43. тады праведныя зазьбяюць, як сонца, у Царстве Айца іх. Хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!

tady pravednyâ zaz'zâuc', âk sonca, u Carstve Ajca ih. Hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

44. Яшчэ падобнае Царства Нябеснае на скарб, схаваны на полі, які, знайшоўшы, чалавек утоіў, і ў радасьці ад гэтага ідзе і прадае ўсё, што мае, і купляе поле тое.

Âščè padobnae Carstva Nâbesnae na skarb, shavany na poli, âki, znajšoŭšy, čalavek utoiŭ, i ũ radas'ci ad gètaga idze i pradae ũsë, što mae, i kuplâe pole toe.

45. Яшчэ падобнае Царства Нябеснае на купца, які шукае прыгожых пэрлаў,

Âščè padobnae Carstva Nâbesnae na kupca, âki šukaе prygožyh përlaŭ,

46. які, знайшоўшы адзін шматкаштоўны пэрл, пайшоў і прадаў усё, што меў, і купіў яго.

âki, znajšoŭšy adzîn šmatkaštoŭny përl, pajšoŭ i pradaŭ usë, što meŭ, i kupiŭ

âgo.

47. Яшчэ падобнае Царства Нябеснае на нерат, закінуты ў мора і поўны рыбы ўсялякага роду,

Âščè padobnae Carstva Nâbesnae na nerat, zakìnuty ŭ mora ì poŭny ryby ŭsâlâkaga rodu,

48. які, калі ён напоўніўся, выцягнулі на бераг і, сеўшы, добрае склалі ў начыньне, а благое кінулі прэч.

âkì, kalì ën napoŭniŭsâ, vycâgnulì na berag ì, seŭšy, dobrae sklalì ŭ načyn'ne, a blagoe kìnulì prèč.

49. Так будзе пры сканчэньні веку: выйдуць анёлы і аддзеляць ліхіх з асяродзьдзя праведных,

Tak budze pry skančèn'nì veku: vyjduc' anëly ì addzelâc' lihìh z asârodz'dzâ pravednyh,

50. і ўкінуць іх у печ вогненную: там будзе плач і скрыгат зубоў.

ì ŭkìnuc' ih u peč vognennuû: tam budze plač ì skrygat zuboŭ.

51. Сказаў ім Ісус: ці зразумелі вы гэта ўсё? Яны кажучь яму: так, Госпадзе!

Skazaŭ ìm Ìsus: cì zrazumelì vy gèta ŭsë? Âny kažuc' âmu: tak, Gospadze!

52. А Ён сказаў ім: таму ўсякі кніжнік, навучаны Царству Нябеснаму, падобны на гаспадара дома, які выносіць са скарбніцы сваёй новае і старое.

A Ën skazaŭ ìm: tamu ŭsâkì knižnik, navučany Carstvu Nâbesnamu, padobny na gaspadara doma, âkì vynosic' sa skarbnicy svaëj novae ì staroe.

53. І сталася, калі скончыў Ісус прытчы гэтыя, пайшоў адтуль.

Ì stalasâ, kalì skončyŭ Ìsus prytčy gètyâ, pajšoŭ adtul'.

54. І прыйшоўшы на бацькаўшчыну Сваю, вучыў іх у сынагозе іхняй, так што яны здзіўляліся і казалі: адкуль у Яго гэтая мудрасьць і сілы?

Ì pryjšoŭšy na bac'kaŭščynu Svaŭ, vučyŭ ih u synagoze ihnâj, tak što âny z'dziŭlâlîsâ ì kazalî: adkul' u Âgo gètaâ mudras'c' ì sily?

55. ці не цесьляроў Ён Сын? ці не Ягоную Маці завуць Марыя, і браты Яго Якаў і Ёсіі, і Сымон і Юда?

cì ne ces'lâroŭ Ęn Syn? cì ne Âgonuŭ Macì zavuc' Maryâ, ì braty Âgo Âkaŭ ì Ęsij, ì Symon ì Ŭda?

56. і сёстры Яго ці ня ўсе сярод нас? адкуль жа ў Яго ўсё гэта?

ì sěstry Âgo cì nâ ŭse sârod nas? adkul' ŭ Ęgo ŭsě gèta?

57. І паняверыліся ў Ім. А Ісус сказаў ім: ня бывае прарока без пашаны, хіба што толькі на бацькаўшчыне сваёй, і ў доме сваім.

Ì panâverylisâ ŭ Ìm. A Ìsus skazaŭ im: nâ byvae praroka bez pašany, hiba što tol'ki na bac'kaŭščyне svaëj, ì ŭ dome svaim.

58. І ня ўчыніў там многіх цудаў з-за няверства іхняга.

Ì nâ ŭčyniŭ tam mnogih cudaŭ z-za nâverstva ihnâga.

14 Кіраўнік

1. У той час Ірад тэтрарх пачуў погалас пра Ісуса

U toj čas Ìrad tètrarh pačuŭ pogalas pra Ìsusa

2. і сказаў служкам сваім: гэта Ян Хрысьціцель; ён паўстаў зь мёртвых, і таму цуды ўчыняюцца ім.

ì skazaŭ služkam svaim: gèta Ân Hrys'cìcel'; Ęn paŭstaŭ z' měrtvyh, ì tamu cudy ŭčynâŭcca ìm.

3. Бо Ірад, узяўшы Яна, зьвязаў яго і пасадзіў у цямніцу празь Ірадыяду, жонку Піліпа, брата свайго;

Bo Ìrad, uzâŭšy Âna, z'vâzaŭ âgo ì pasadziŭ u cāmnicu praz' Ìradyâdu, ŭonku Pilipa, brata svajgo;

4. таму што Ян казаў яму: нельга табе мець яе.

tamu što Ân kazaŭ âmu: nel'ga tabe mec' âe.

5. І хацеў яго забіць, але пабаяўся народу, бо яго ўважалі за прарока.

Ì haceŭ âgo zabic', ale pabaâŭsâ narodu, bo âgo ŭvažali za praroka.

6. А ў дзень народзін Ірада, скакала дачка Ірадыяды перад усімі і дагадзіла Іраду;

A ŭ dzen' narodzin Ìrada, skakala dačka Ìradyâdy perad usimi ì dagadzila Ìradu;

7. таму ён пад прысягаю абяцаў ёй даць, чаго толькі яна ні папросіць.

tamu ěn pad prysâgaŭ abâcaŭ ěj dac', čago tol'ki âna ni paprosic'.

8. А яна, падбухтораная маці сваёю, сказала: дай мне тут у місе галаву Яна Хрысьціцеля.

A âna, padbuhtoranaâ maci svaëŭ, skazala: daj mne tut u mise galavu Âna Hrys'cicelâ.

9. І засмуціўся цар; але дзеля прысягі і тых, што ўзьляжалі зь ім, загадаў даць ёй,

Ì zasmuciŭsâ car; ale dzelâ prysâgi ì tyh, što ŭz'lâžali z' im, zagadaŭ dac' ěj,

10. і паслаў адцяць Яну галаву ў цямніцы.

ì paslaŭ adcâc' Ânu galavu ŭ câmnicy.

11. І прынеслі галаву яго ў місе, і далі дзяўчыне; а яна занесла маці сваёй.

Ì prynes'li galavu âgo ŭ mise, ì dali dzâŭčyne; a âna zanesla maci svaëj.

12. А вучні яго, прыйшоўшы, узялі яго цела і пахавалі яго;

A vučni âgo, pryjšoŭšy, uzâli âgo cela ì pahavalì âgo;

13. І пачуўшы, адплыў Ісус адтуль на лодцы ў пустэльнае месца адзін; а люд, пачуўшы пра тое, пайшоў за Ім з гарадоў пяшком.

Ì pačuŭšy, adplyŭ Ìsus adtul' na lodcy ŭ pustèl'nae mesca adzin; a lûd,

pačuůšy pra toe, pajšoů za ĩm z garadoů pâškom.

14. І выйшаўшы, Ісус убачыў мноства людзей і пашкадаваў іх, і ацаліў хворых іх.

Ī vyjšaůšy, ĩsus ubačyů mnostva lůdzej ĩ paškadavaů ih, ĩ acaliů hvoryh ih.

15. Калі ж зьвечарэла, прыступілі да Яго вучні Ягоныя і сказалі: пустэльная тут мясьціна, і час ужо позьні; адпусьці людзей, каб яны пайшлі ў селішчы і купілі ежы сабе.

Kali Ź z'večarèla, prystupili da Āgo vučni Āgonyâ ĩ skazali: pustèl'naâ tut mâs'cina, ĩ čas užo poz'ni; adpus'ci lůdzej, kab âny pajšli ũ seliščy ĩ kupili ežy sabe.

16. Але Ісус сказаў ім: ня трэба ім ісьці, вы дайце ім есьці.

Ale ĩsus skazaů ĩm: nâ trèba ĩm is'ci, vy dajce ĩm es'ci.

17. Яны ж кажучь Яму: у нас тут толькі пяць хлябоў і дзьве рыбіны.

Āny Ź kažuc' Āmu: u nas tut tol'ki pâc' hlâboů ĩ dz've rybiny.

18. Ён сказаў: прынясеце іх Мне сюды.

Ĕn skazaů: prynâsece ih Mne sůdy.

19. І загадаў народу ўзьлегчы на траву і, узяўшы пяць хлябоў і дзьве рыбіны, узвёў вочы ў неба, дабраславіў, разламаў і даў хлябы вучням, а вучні - народу.

Ī zagadaů narodu ũz'legčy na travu ĩ, uzâůšy pâc' hlâboů ĩ dz've rybiny, uz'veů vočy ũ neba, dabraslaviů, razlamaů ĩ daů hlâby vučnâm, a vučni - narodu.

20. І елі ўсе, і наеліся; і набралі рэшты кавалкаў дванаццаць кашоў поўных;

Ī eli ũse, ĩ naelisâ; ĩ nabrali rèšty kavalkaů dvanaccac' kašoů poŭnyh;

21. а тых, што елі, было каля пяці тысяч чалавек, апроч жанчын і дзяцей.

a tyh, što eli, bylo kalâ pâci tysâč čalavek, aproč žančyn i dzâcej.

22. I адразу прымусяў Ісус вучняў Сваіх увайсці ў лодку і выправіцца раней за Яго на той бок, пакуль Ён адпусьціць людзей.

Ì adrazu prymusiŭ Ìsus vučnâŭ Svaih uvajs'ci ŭ lodku i vypravicca ranej za Âgo na toj bok, pakul' Ęn adpus'cic' lûdzej.

23. I адпусьціўшы людзей, Ён узышоў на гару сам-насам памаліцца; і калі зьвечарэла, застаўся там адзін.

Ì adpus'ciŭšy lûdzej, Ęn uzyšoŭ na garu sam-nasam pamalicca; i kali z'večarèla, zastaŭsâ tam adzìn.

24. А лодка была ўжо на сярэдзіне мора, і яе біла хвалямі, бо вецер быў супраціўны.

A lodka byla ŭžo na sârèdzine mora, i âe bila hvalâmi, bo vecer byŭ supraciŭny.

25. А ў чацьвёртую варту ночы пайшоў да іх Ісус, ідучы па моры.

A ŭ čac'vertuŭ vartu nočy pajšoŭ da ih Ìsus, idučy pa mory.

26. I вучні, убачыўшы Яго, што ішоў Ён па моры, сумеліся і казалі: гэта прывід; і ад страху закрычалі.

Ì vučni, ubačyŭšy Âgo, što išoŭ Ęn pa mory, sumelisâ i kazali: gèta pryvid; i ad strahu zakryčali.

27. Але Ісус адразу загаварыў зь імі і сказаў: падбадзёрцеся; гэта Я, ня бойцеся.

Ale Ìsus adrazu zagavaryŭ z' imi i skazaŭ: padbadzërcesâ; gèta Â, nâ bojcesâ.

28. Пётр сказаў Яму ў адказ: Госпадзе! калі гэта Ты, загадай мне прыйсьці да Цябе па вадзе.

Pëtr skazaŭ Âmu ŭ adkaz: Gospadze! kali gèta Ty, zagadaj mne pryjs'ci da Câbe pa vadze.

29. А Ён сказаў: ідзі. I выйшаўшы з лодкі, Пётр пайшоў па вадзе, каб

падысьці да Ісуса.

A Ěn skazaŭ: idzi. Ĭ vyjšaŭšy z lodki, Pětr pajšoŭ pa vadze, kab padys'ci da Ĭsusa.

30. але, бачачы моцны вецер, спалохаўся і, пачаўшы тануць, закрычаў: Госпадзе! уратуй мяне.

ale, bačačy mocny vecer, spalohaŭsâ Ĭ, pačaŭšy tanuc', zakryčaŭ: Gospadze! uratuj mâne.

31. Ісус адразу, працягнуўшы руку, падтрымаў яго і кажа яму: малаверны! навошта ты засумняваўся?

Ĭsus adrazu, pracâgnuŭšy ruku, padtrymaŭ âgo Ĭ kaža âmu: malaverny! navošta ty zasumnâvaŭsâ?

32. І калі ўвайшлі яны ў лодку, вецер аціх.

Ĭ kalì ŭvajšli âny ŭ lodku, vecer acih.

33. А тыя, што ў лодцы былі, падышлі, пакланіліся Яму і сказалі: сапраўды, Ты Сын Божы.

A tyâ, što ŭ lodcy byli, padyšli, paklanilisâ Âmu Ĭ skazali: sapraŭdy, Ty Syn Boży.

34. І пераправіўшыся, прыбылі ў зямлю Генісарэцкую.

Ĭ perapraviŭšysâ, prybyli ŭ zâmlû Genisarèckuŭ.

35. І, пазнаўшы Яго, жыхары той мясьціны паслалі ва ўсё навакольле тое і прынеслі да Яго ўсіх хворых,

Ĭ, paznaŭšy Âgo, žyhary toj mâs'ciny paslali va ŭsě navakol'le toe Ĭ prynes'li da Âgo ŭsih hvoryh,

36. і прасілі Яго, каб толькі дакрануцца да краю адзення Ягонага; і каторыя дакраналіся, ацаляліся.

Ĭ prasili Âgo, kab tol'ki dakranucca da kraŭ adzen'nâ Âgonaga; Ĭ katoryâ dakranalisâ, acalâlisâ.

15 Кіраўнік

1. Тады прыходзяць да Ісуса Ерусалімскія кніжнікі і фарысэі і кажучь:

Tady pryhodzâc' da Īsusa Erusalimskiâ knižnikì ì farysèi ì kažuc':

2. навошта вучні Твае парушаюць звычай старцаў? бо ня ўмываюць рук сваіх, калі ядуць хлеб.

navošta vučnì Tvae parušaüc' zvyčaj starcaŭ? bo nâ ŭmyvaüc' ruk svaih, kali âduc' hleb.

3. А Ён сказаў ім у адказ: навошта і вы парушаеце заповедзь Божую дзеля звычайу вашага?

A Ęn skazaŭ ìm u adkaz: navošta ì vy parušaece zapavedz' Božuû dzelâ zvyčaŭ vašaga?

4. Бо Бог заповедаў, сказаўшы: шануй бацьку і маці; і: хто ліхасловіць бацьку альбо маці, сьмерцю хай памрэ.

Bo Bog zapavedaŭ, skazaŭšy: šanuj bac'ku ì macì; ì: hto lihaslovic' bac'ku al'bo macì, s'mercû haj pamrè.

5. А вы кажаце: калі хто скажа бацьку альбо маці: "дар Богу - тое, чым бы ты ад мяне карыстаўся",

A vy kažace: kalì hto skaža bac'ku al'bo macì: "dar Bogu - toe, čym by ty ad mâne karystaŭsâ",

6. той можа і не ўшанаваць бацьку альбо маці сваю; такім чынам вы скасавалі заповедзь Божую дзеля звычайу вашага.

toj moža ì ne ŭšanavac' bac'ku al'bo macì svaŭ; takim čynam vy skasavali zapavedz' Božuû dzelâ zvyčaŭ vašaga.

7. Крывадушнікі! добра прарочыў пра вас Ісая, кажучы:

Kryvadušniki! dobra praročyŭ pra vas Īsaâ, kažučy:

8. "Набліжаюцца да Мяне людзі гэтыя вуснамі сваімі і шануюць Мяне языком; а сэрца іхняе далёка адлягае ад Мяне;

"Nablìžaûcca da Mâne lûdzi gètyâ vusnamì svaimì ì šanuûc' Mâne âzykom; a sèrca ihnâe dalëka adlâgae ad Mâne;

9. але марна шануюць Мяне, навучаючы вучэньням, заповедзям чалавечым".

ale marna šanuûc' Mâne, navučaûcy vučèn'nâm, zapavedzâm čalavečym".

10. І паклікаўшы люд, сказаў яму: слухайце і разумейце:

Ì paklikaŭšy lûd, skazaŭ âmu: sluhajce ì razumejce:

11. ня тое, што ўваходзіць у вусны, апаганьвае чалавека; а што выходзіць з вуснаў, тое апаганьвае чалавека.

nâ toe, što ŭvahodzic' u vusny, apagan'vae čalaveka; a što vyhodzic' z vusnaŭ, toe apagan'vae čalaveka.

12. Тады вучні Ягоныя, прыступіўшы, казалі Яму: ці ведаеш, што фарысэі, пачуўшы слова гэтае, запаняверыліся?

Tady vučni Âgonyâ, prystupiŭšy, skazali Âmu: ci vedaеш, što farysèi, pačuŭšy slova gètae, zapanâverylisâ?

13. А Ён сказаў у адказ: усякая расьліна, якую не Айцец Мой Нябесны пасадзіў, выкараніцца,

A Ęn skazaŭ u adkaz: usâkaâ ras'lina, âkuû ne Ajcec Moj Nâbesny pasadziŭ, vykaranicca,

14. пакіньце іх: яны - сьляпыя павадыры сьляпых; а калі сьляпы сьляпога вядзе, дык абодва ў яму ўпадуць.

pakin'ce ih: âny - s'lâpyâ pavadyry s'lâpyh; a kalì s'lâpy s'lâpoga vâdze, dyk abodva ŭ âmu ŭpaduc'.

15. А Пётр сказаў Яму ў адказ: растлумач нам прытчу гэтую.

A Pëtr skazaŭ Âmu ŭ adkaz: rastlumač nam prytču gètuû.

16. Ісус сказаў: няўжо і вы яшчэ ня маеце разуменьня?

Īsus skazaŭ: nâŭžo ì vy âščè nâ maece razumen'nâ?

17. ці яшчэ не разумееце, што ўсё, што ўваходзіць у вусны, праходзіць у чэрава і праз кішку выходзіць?

cì âščè ne razumeece, što ŭsë, što ŭvahodzìc' u vusny, prahodzìc' u čèrava ì praz kišku vyhodzìc'?

18. а што выходзіць з вуснаў - з сэрца выходзіць; і гэта апаганьвае чалавека;

a što vyhodzìc' z vusnaŭ - z sèrca vyhodzìc'; ì gèta apagan'vae čalaveka;

19. бо з сэрца выходзяць ліхія намыслы, забойствы, пералюбы, распуста, крадзяжы, ілжывыя сьведчаньні, зьнявагі:

bo z sèrca vyhodzâc' lihîâ namysly, zaboystvy, peralûby, raspusta, kradzâžy, ilžyvyâ s'vedčan'nì, z'nâvagi:

20. гэта апаганьвае чалавека; а есьці няўмытымі рукамі - не апаганьвае чалавека.

gèta apagan'vae čalaveka; a es'cì nâŭmytymì rukamì - ne apagan'vae čalaveka.

21. І выйшаўшы адтуль, адышоў Ісус у межы Тырскія і Сідонскія.

Ī vyjšaŭšy adtul', adyšoŭ Īsus u mežy Tyrskiâ ì Sìdonskiâ.

22. І вось, жанчына Хананэянка, выйшаўшы з тых мясьцін, закрычала Яму: памілуй мяне, Госпадзе, Сыне Давідаў, дачку маю цяжка мучыць дэман.

Ī vos', žančyna Hananèânka, vyjšaŭšy z tyh mâs'cìn, zakryčala Âmu: pamiluj mâne, Gospadze, Syne Davidaŭ, dačku maû câžka mučyc' dèman.

23. Але Ён не адказаў ёй ні слова. І вучні Ягоныя, прыступіўшы, прасілі Яго, кажучы: адпусьці яе, бо крычыць за намі.

Ale Ēn ne adkazaŭ ëj nì slova. Ī vučnì Âgonyâ, prystupiŭšy, prasìli Âgo,

kažučy: adpus'ci âe, bo kryčyc' za nami.

24. А Ён сказаў у адказ: Я пасланы толькі да пагіблых авечак дому Ізраілевага.

A Ęn skazaŭ u adkaz: Â paslany tol'ki da pagiblyh avečak domu Ęzrailevaga.

25. А яна, падышоўшы, кланялася Яму, кажучы: Госпадзе! памажы мне.

A âna, padyšoŭšy, klanâlasâ Âmu, kažučy: Gospadze! pamažy mne.

26. А Ён сказаў у адказ: нядобра - узяць хлеб у дзяцей і кінуць шчанятам.

A Ęn skazaŭ u adkaz: nâdobra - uzâc' hleb u dzâcej i kinuc' ščanâtam.

27. Яна ж сказала: так, Госпадзе! але і шчаняты ядуць крошкі, якія падаюць са стала гаспадароў іхніх.

Âna Ź skazala: tak, Gospadze! ale i ščanâty âduc' kroški, âkiâ padaŭc' sa stala gaspadaroŭ ihnih.

28. Тады Ісус сказаў ёй у адказ: жанчына! вялікая вера твая, хай станецца табе, як ты хочаш. І выздаравела яе дачка ў тую ж гадзіну.

Tady Ęsus skazaŭ ëj u adkaz: žančyna! vâlikaâ vera tvaâ, haj stanecca tabe, âk ty hočaš. Ę vyzdaravela âe dačka ũ tuŭ Ź gadžinu.

29. Перайшоўшы адтуль, прыйшоў Ісус да мора Галілейскага і, узышоўшы на гару, сеў там.

Perajšoŭšy adtul', pryjšoŭ Ęsus da mora Galilejskaga i, uzyšoŭšy na garu, seŭ tam.

30. І прыступіла да Яго мноства людзей, маючы з сабою кульгавых, сляпых, нямых, знявечаных і іншых многіх, і паклалі іх да ног Ісусавых; і Ён ацаліў іх,

Ę prystupila da Âgo mnostva lŭdzej, maŭčy z saboŭ kul'gavyh, s'lâpyh, nâmyh, z'nâvečanyh i inšyh mnogih, i paklali ih da nog Ęsusavyh; i Ęn acaliŭ ih,

31. так што людзі здзіўляліся, бачачы, як нямыя гавораць, знявечаныя здаравеюць, кульгавыя ходзяць і сляпыя бачаць; і праслаўлялі Бога Ізраілевага.

tak što lûdzi z'dziŭlâlisâ, bačacy, âk nâmyâ gavorac', z'nâvečanyâ zdaraveŭc', kul'gavyâ hodzâc' i s'lâpyâ bačac'; i praslaŭlâli Boga Îzrailevaga.

32. А Ісус, паклікаўшы вучняў Сваіх, сказаў ім: шкада Мне людзей, бо ўжо тры дні застаюцца пры Мне, і няма чаго ім есці; і адпусьціць іх няеўшых не хачу, каб не аслаблі ў дарозе.

A Îsus, paklikaŭšy vučnâŭ Svaih, skazaŭ im: škada Mne lûdzej, bo ŭžo try dni zastaŭcca pry Mne, i nâma čago im es'ci; i adpus'cic' ih nâeŭšyh ne haču, kab ne aslabli ŭ daroze.

33. І кажуць Яму вучні Ягоныя: адкуль нам узяць у пустыні столькі хлябоў, каб накарміць столькі людзей?

Î kažuc' Âmu vučni Âgonyâ: adkul' nam uzâc' u pustyni stol'ki hlâboŭ, kab nakarmic' stol'ki lûdzej?

34. І кажа ім Ісус: колькі ў вас хлябоў? А яны адказалі: сем, і трошкі рыбак.

Î kaža im Îsus: kol'ki ŭ vas hlâboŭ? A âny adkazali: sem, i troški rybak.

35. І загадаў людзям узьлегчы на зямлю.

Î zagadaŭ lûdzâm uz'legčy na zâmlû.

36. І, узяўшы сем хлябоў і рыбы, узьнёс падзяку, пераламаў і даў вучням Сваім, а вучні - людзям.

Î, uzâŭšy sem hlâboŭ i ryby, uz'nës padzâku, peralamaŭ i daŭ vučnâm Svaim, a vučni - lûdzâm.

37. І елі ўсе, і наеліся; і набралі рэшты кавалкаў сем кашоў поўных;

Î eli ŭse, i naelisâ; i nabrali rěšty kavalkaŭ sem kašoŭ poŭnyh;

38. А тых, што елі, было чатыры тысячы чалавек, акрамя жанчын і

дзяцей.

A tyh, što eli, bylo čatyry tysâčy čalavek, akramâ žančyn i dzâcej.

39. I адпусьціўшы народ, Ён увайшоў у лодку і прыбыў у межы Магдалінскія.

Ì adpus'ciũšy narod, Ęn uvajšoũ u lodku i prybyũ u mežy Magdalinskiâ.

16 Кіраўнік

1. I падступіліся фарысэі і садукееі і, спакушаючы, прасілі Яго паказаць ім азнаку зь неба.

Ì padstupilisâ farysèi i sadukei i, spakušaũčy, prasili Āgo pakazac' im oznaku z' neba.

2. А Ён сказаў ім у адказ: вечарам вы кажаце: будзе пагода, бо неба агністае;

A Ęn skazaũ im u adkaz: večaram vy kažace: budze pagoda, bo neba agništæ;

3. і раніцай: сёньня непагадзь, бо неба агніста-хмарнае. Крывадушнікі! аблічча неба вы ўмеете адрозьніваць, а азнакаў часу ня можаце?

ì ranicaj: sën'nâ nepagadz', bo neba agništæ-hmarnæ. Kryvadušniki! abličča neba vy ũmeece adroz'nivac', a oznakaũ času nâ možace?

4. Род ліхі і пералюбны азнакі шукае, і азнака ня дасца яму, акрамя азнакі Ёны прарока. I пакінуўшы іх, адышоў.

Rod lihi i peralũbny oznaki šukaе, i oznaka nâ dasca âmu, akramâ oznaki Ęny praroka. Ì pakĩnuũšy ih, adyšoũ.

5. I перапраўляючыся на другі бок, вучні Ягоныя забыліся ўзяць хлябоў.

Ì perapraũlũčysâ na drugi bok, vučni Āgonyâ zabylisâ ũzâc' hlâboũ.

6. Ісус сказаў ім: глядзецце, сьцеражэцеся закваскі фарысэйскай і

садукейской.

Ìsus skazaŭ im: glâdzece, s'ceražècesâ zakvaski farysèjskaj i sadukejskaj.

7. Яны ж разважалі самі сабе, кажучы: хлябоў мы не ўзялі.

Âny ž razvažali sami sabe, kažučy: hlâboŭ my ne ŭzâli.

8. Уразумеўшы гэта, Ісус сказаў ім: што разважаеце самі сабе, малаверныя, што хлябоў не ўзялі?

Urazumeŭšy gëta, Ìsus skazaŭ im: što razvažaece sami sabe, malavernyâ, što hlâboŭ ne ŭzâli?

9. Няўжо яшчэ не разумееце і не памятаеце пра пяць хлябоў на пяць тысяч, і колькі кашоў вы набралі?

Nâŭžo âščè ne razumeece i ne pamâtaece pra pâc' hlâboŭ na pâc' tysâč, i kol'ki kašoŭ vy nabrali?

10. Ні пра сем хлябоў на чатыры тысячы, і колькі кошыкаў набралі?

Ni pra sem hlâboŭ na čatyry tysâčy, i kol'ki košykaŭ nabrali?

11. Як не разумееце, што не пра хлябы Я сказаў вам: "сьцеражэццяся закваскі фарысэйскай і садукейскай"?

Âk ne razumeece, što ne pra hlâby Â skazaŭ vam: "s'ceražècesâ zakvaski farysèjskaj i sadukejskaj"?

12. Тады яны зразумелі, што Ён сказаў асьцерагацца не закваскі хлебнай, а вучэньня фарысэйскага.

Tady âny zrazumeli, što Ęn skazaŭ as'ceragacca ne zakvaski hlebnaj, a vučën'nâ farysèjskaga.

13. А прыйшоўшы ў межы Кесарыі Піліпавай, Ісус пытаўся ў вучняў Сваіх, кажучы: за каго людзі ўважаюць Мяне, Сына Чалавечага?

A pryjšoŭšy ŭ mežy Kesaryi Pilipavaj, Ìsus pytaŭsâ ŭ vučnâŭ Svaih, kažučy: za kago lŭdzi ŭvažauć' Mâne, Syna Čalavečaga?

14. Яны казалі: адны за Яна Хрысьціцеля, другія за Ільлю, а тыя за

Ерамію альбо за аднаго з прарокаў.

Āny skazali: adny za Āna Hrys'cìcelâ, drugiâ za Il'lû, a tyâ za Eramiû al'bo za adnago z prarokaŭ.

15. Ён кажа ім: а вы за каго ўважаеце Мяне?

Ēn kaža im: a vy za kago ŭvažaece Mâne?

16. І Сымон Пётр сказаў у адказ: Ты - Хрыстос, Сын Бога Жывога.

Ì Symon Pëtr skazaŭ u adkaz: Ty - Hrystos, Syn Boga Žyvoga.

17. І Ісус сказаў яму ў адказ: дабрашчасны ты, Сымоне, сыне Ёнаў, бо ня плоць і кроў адкрылі табе гэта, а Айцец Мой, Які ёсьць у нябёсах;

Ì Īsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: dabraščasny ty, Symone, syne Ēnaŭ, bo nâ ploc' ì kroŭ adkryli tabe gëta, a Ajcec Moj, Ākì ës'c' u nâbëсах;

18. і Я кажу табе: ты Пётр, і на камені гэтым Я збудую Царкву Маю, і брамы пякельныя не адолеюць яе.

ì Ā kažu tabe: ty Pëtr, ì na kamenì gëтым Ā zbuduû Carkvu Maû, ì bramy pâkel'nyâ ne adoleûc' âe.

19. І дам табе ключы Царства Нябеснага: і што зьвяжаш на зямлі, тое будзе зьвязана ў нябёсах; і што разьвяжаш на зямлі, тое будзе разьвязана ў нябёсах.

Ì dam tabe klûčy Carstva Nâbesnaga: ì što z'vâžaš na zâmlì, toe budze z'vâzana ŭ nâbëсах; ì što raz'vâžaš na zâmlì, toe budze raz'vâzana ŭ nâbëсах.

20. Тады Ісус загадаў вучням Сваім, каб нікому не казалі, што Ён ёсьць Хрыстос.

Tady Īsus zagadaŭ vučnâm Svaim, kab nikomu ne kazali, što Ēn ës'c' Hrystos.

21. З таго часу Ісус пачаў адкрываць вучням Сваім, што Ён мусіць ісьці ў Ерусалім і шмат выцерпець ад старэйшын і першасьвятароў і

кніжнікаў, і мае быць забіты, і на трэйці дзень уваскрэснуць.

Z tago času Īsus pačau adkryvac' vučnâm Svaim, što Ęn music' is'ci ů Erusalim i šmat vycerpec' ad starèjšyn i peršas'vâtarou i knižnikaŭ, i mae byc' zabity, i na trèjci dzen' uvaskrèsnuc'.

22. І, адвёўшы Яго, Пётр пачаў прэчыць Яму, кажучы: міласэрны Ты, Госпадзе! Хай ня будзе гэтага з Табою!

Ī, advëŭšy Āgo, Pëtr pačau pârèčyc' Āmu, kažučy: milasèrny Ty, Gospadze! Haj nâ budze gètaga z Tabou!

23. А Ён, абярнуўшыся, сказаў Пятру: адыдзі ад Мяне, сатана! ты Мне спакуса, бо думаеш не пра тое, што Божае, а што чалавечае.

A Ęn, abârnuŭšysâ, skazaŭ Pâtru: adydzi ad Mâne, satana! ty Mne spakusa, bo dumaeš ne pra toe, što Božae, a što čalavečae.

24. Тады Ісус сказаў вучням Сваім: калі хто хоча ісьці за Мною, хай адрачэцца ад сябе і возьме крыж свой і ідзе за Мною;

Tady Īsus skazaŭ vučnâm Svaim: kalì hto hoča is'ci za Mnoŭ, haj adračècca ad sâbe i voz'me kryž svoj i idze za Mnoŭ;

25. Бо хто хоча душу сваю ўратаваць, той страціць яе; а хто страціць душу сваю дзеля Мяне, той знойдзе яе;

Bo hto hoča dušu svaŭ ůratavac', toj stracic' âe; a hto stracic' dušu svaŭ dzelâ Mâne, toj znojdze âe;

26. бо якая карысьць чалавеку, калі ён увесь сьвет здабудзе, а душу сваю змарнуе? альбо які выкуп дасьць чалавек за душу сваю?

bo âkaâ karys'c' čalaveku, kalì Ęn uves' s'vet zdabudze, a dušu svaŭ zmarnue? al'bo âkì vykup das'c' čalavek za dušu svaŭ?

27. Бо прыйдзе Сын Чалавечы ў славе Айца Свайго з анёламі Сваімі, і тады аддасьць кожнаму паводле спраў ягоных.

Bo pryjdze Syn Čalavečy ů slave Ajca Svajgo z anèlamì Svaimì, i tady

addas'c' kožnamu pavodle spraŭ âgonyh.

28. Праўду кажу вам: ёсьць сярод тых, што стаяць тут, такія, што не скаштуюць сьмерці, пакуль ня ўбачаць Сына Чалавечага, як Ён ідзе ў Царстве Сваім.

Praŭdu kažu vam: ës'c' sârod tyh, što staâc' tut, takiâ, što ne skaštuïc' s'merci, pakul' nâ ŭbačac' Syna Čalavečaga, âk Ęn idze ŭ Carstve Svaim.

17 Кіраўнік

1. І праз шэсьць дзён узяў Ісус Пятра, Якава і Яна, брата ягонага, і ўзьвёў іх на гару высокую адных,

İ praz šès'c' dzën uzâŭ İsus Pâtra, Âkava i Âna, brata âgonaga, i ŭz'vëŭ ih na garu vysokuŭ adnyh,

2. і перамяніўся перад імі, і зазьзяла аблічча Ягонае, як сонца, а ўбраньне Ягонае стала белае, як сьвятло.

i peramâniŭsâ perad imi, i zaz'zâla abličča Âgonae, âk sonca, a ŭbran'ne Âgonae stala belae, âk s'vâtlo.

3. І вось, явіліся ім Майсей і Ілля, і зь Ім гутарылі.

İ vos', âvilisâ im Majsej i İllâ, i z' İm gutaryli.

4. Азваўшыся, Пётр сказаў Ісусу: Госпадзе! добра нам тут быць; калі хочаш, зробім тут тры намёты: Табе адзін, і Майсею адзін, і адзін Іллю.

Azvaŭšysâ, Pëtr skazaŭ İsusu: Gospadze! dobra nam tut byc'; kalì hočaš, zrobim tut try namëty: Tabe adzìn, i Majseŭ adzìn, i adzìn İllŭ.

5. Калі ён яшчэ гаварыў, вось, воблака сьветлае асланіла іх; і вось, голас з воблака мовіў: Гэты ёсьць Сын Мой Любасны, Якога Я ўпадабаў; Яго слухайце.

Kali ěn âščě gavaryŭ, vos', voblaka s'vetlae aslanila ih; i vos', golas z voblaka moviŭ: Gěty ěs'c' Syn Moj Lŭbasny, Âkoga Â ŭpadabaŭ; Âgo sluhajce.

6. I пачуўшы, вучні ўпалі ніцма і вельмі перапалохаліся.

Ì pačuŭšy, vučnì ŭpalì ničma i vel'mì perapalohalisâ.

7. I прыступіўшы, Ісус дакрануўся да іх і сказаў: устаньце і ня бойцеся.

Ì prystupiŭšy, Ìsus dakranuŭsâ da ih i skazaŭ: ustan'ce i nâ bojcesâ.

8. А ўзвёўшы вочы свае, яны нікога ня ўбачылі, акрамя аднаго Ісуса.

A ŭz'veŭšy vočy svae, âny nikoga nâ ŭbačyli, akramâ adnago Ìsusa.

9. I калі сыходзілі яны з гары, Ісус загадаў ім, кажучы: нікому не кажэце пра бачанае, пакуль Сын Чалавечы не ўваскрэсьне зь мёртвых.

Ì kali syhodzili âny z gary, Ìsus zagadaŭ im, kažučy: nikomu ne kažěce pra bačanae, pakul' Syn Čalavečy ne ŭvaskrěs'ne z' měrtvyh.

10. I спыталіся ў Яго вучні Ягоныя, кажучы: як жа кніжнікі кажучь, што Ільля мае прыйсьці раней?

Ì spytalisâ ŭ Âgo vučnì Âgonyâ, kažučy: âk ža knižnikì kažuc', što Ìl'lâ mae pryjs'ci ranej?

11. Ісус сказаў ім у адказ: Ільля сапраўды прыйдзе раней і падрыхтуе ўсё;

Ìsus skazaŭ im u adkaz: Ìl'lâ sapraŭdy pryjdzě ranej i padryhtue ŭsě;

12. але кажу вам, што Ільля ўжо прыйшоў, і не пазналі яго, а зрабілі зь ім, што хацелі; так і Сын Чалавечы мае пацярпець ад іх.

ale kažu vam, što Ìl'lâ ŭžo pryjšoŭ, i ne paznalì âgo, a zrabìlì z' im, što hacelì; tak i Syn Čalavečy mae pacârpec' ad ih.

13. Тады зразумелі вучні, што Ён пра Яна Хрысьціцеля казаў ім.

Tady zrazumelì vučnì, što Ěn pra Âna Hrys'cicelâ kazaŭ im.

14. I калі прыйшлі яны да люду, падышоў да Яго чалавек і, укленьчыўшы перад Ім,

Ì kalì pryjšli âny da lûdu, padyšoŭ da Âgo čalavek ì, uklenčyŭšy perad Ìm,

15. сказаў: Госпадзе! памілуй сына майго; ён лунатык і цяжка пакутуе, бо часта падае ў вагонь і часта ў ваду;

skazaŭ: Gospadze! pamiluj syna majgo; ën lunatyk ì cãžka pakutue, bo časta padae ŭ vagon' ì časta ŭ vadu;

16. я прыводзіў яго да вучняў Тваіх, і яны не маглі ацаліць яго.

â pryvodziŭ âgo da vučnâŭ Tvaïh, ì âny ne magli acalic' âgo.

17. А Ісус сказаў у адказ: о, род няверны і разбэшчаны! дакуль буду з вамі? дакуль буду трываць вас? прывядзеце яго да Мяне сюды.

A Ìsus skazaŭ u adkaz: o, rod nâverny ì razbèščany! dakul' budu z vami? dakul' budu tryvac' vas? pryvâdzece âgo da Mâne sŭdy.

18. І забараніў яму Ісус; і выйшаў зь яго дэман; і выздаравеў хлопец у тую ж хвіліну.

Ì zabaraniŭ âmu Ìsus; ì vyjšaŭ z' âgo dèman; ì vyzdaraveŭ hlopec u tuŭ ž hvilinu.

19. Тады вучні, прыступіўшы да Ісуса асобна, казалі: чаму мы не маглі выгнаць яго?

Tady vučnì, prystupiŭšy da Ìsusa asobna, skazali: čamu my ne magli vygnac' âgo?

20. А Ісус сказаў ім: ад няверства вашага; бо праўду кажу вам: калі вы будзеце мець веру з гарчычнае зерне і скажаце гары гэтай: "перайдзі адсюль туды", і яна пяройдзе; і нічога ня будзе немагчымага вам.

A Ìsus skazaŭ im: ad nâverstva vašaga; bo praŭdu kažu vam: kalì vy budzece mec' veru z garčyčnae zerne ì skažace gary gètaj: "perajdzi adsŭl' tudy", ì âna pârojdze; ì ničoga nâ budze nemagčymaga vam.

21. Гэты ж род выганяецца толькі малітваю і постамам.

Gèty ž rod vyganâecca tol'ki malitvaŭ ì postam.

22. У той час, як былі яны ў Галілеі, сказаў ім Ісус: аддадзены будзе Сын Чалавечы ў рукі чалавечыя,

U toj čas, âk byli âny ŭ Galilei, skazaŭ im ĩsus: addadzeny budze Syn Ćalavečy ŭ ruki Ćalavečyâ,

23. і заб'юць Яго, і на трэйці дзень уваскрэсьне. І засмуціліся яны вельмі.

ì zab'ûc' Âgo, ì na trèjci dzen' uvaskrès'ne. ĩ zasmucilisâ âny vel'mì.

24. Калі ж прыйшлі яны ў Капернаум, дык падышлі зьбіральнікі дыдрахмаў да Пятра і сказалі: Настаўнік ваш ці ня дасьць дыдрахмы?

Kali Ź pryjšli âny ŭ Kapernaum, dyk padyšli z'biral'niki dydrahmaŭ da Pâtra ì skazali: Nastaŭnik vaš ci nâ das'c' dydrahmy?

25. Ён кажа: так. І калі ўвайшоў ён у дом, дык Ісус, папярэдзіўшы яго, сказаў: як табе здаецца, Сымоне? цары зямныя з каго бяруць мыта ці падатак? ці з сыноў сваіх, ці з чужых?

Ĕn kaŹa: tak. ĩ kali ŭvajšoŭ ěn u dom, dyk ĩsus, papârèdziŭšy âgo, skazaŭ: âk tabe zdaecca, Symone? cary zâmnyâ z kago bâruc' myta ci padatak? ci z synoŭ svaih, ci z ĆuŹyh?

26. Кажа Яму Пётр: з чужых. Сказаў яму Ісус: значыцца, сыны свабодныя;

KaŹa Âmu Pëtr: z ĆuŹyh. Skazaŭ âmu ĩsus: značycca, syny svabodnyâ;

27. але каб нам не спакусіць іх, ідзі на мора, закінь вуду, і першую рыбіну, якая зловіцца, вазьмі; і, адкрыўшы рот ёй, знойдзеш статыр; вазьмі яго і дай за Мяне і за сябе.

ale kab nam ne spakusic' ih, idzi na mora, zakin' vudu, ì peršuŭ rybìnu, âkaâ zlovicca, vaz'mì; ì, adkryšy rot ëj, znojdzeš statyr; vaz'mì âgo ì daj za Mâne ì za sâbe.

18 Кіраўнік

1. У той час прыступілі вучні да Ісуса, кажучы: хто ж большы ў Царстве Нябесным?

U toj čas prystupili vučni da Ĭsusa, kažučy: hto ž bol'sy ŭ Carstve Nâbesnym?

2. І паклікаўшы дзіця, Ісус паставіў яго сярод іх

Ĭ paklikaŭšy dzicâ, Ĭsus pastaviŭ âgo sârod ih

3. і сказаў: праўду кажу вам, калі не навернецца і ня будзеце, як дзеці, ня ўвойдзеце ў Царства Нябеснае;

Ĭ skazaŭ: praŭdu kažu vam, kalì ne navernecesâ ì nâ budzece, âk dzeci, nâ ŭvojdzece ŭ Carstva Nâbesnae;

4. дык вось, хто ўпакорыцца, як гэтае дзіця, той большы ў Царстве Нябесным;

dyk vos', hto ŭpakorycca, âk gètae dzicâ, toj bol'sy ŭ Carstve Nâbesnym;

5. і хто прыме адно такое дзіця ў імя Маё, той Мяне прымае;

Ĭ hto pryme adno takoe dzicâ ŭ imâ Maë, toj Mâne prymae;

6. а хто спакусіць аднаго з малых гэтых, што веруюць у Мяне, таму лепей было б, каб павесілі жарон млынскі на шыю яго і ўтапілі яго ў глыбіні марскоў.

a hto spakusic' adnago z malyh gètyh, što veruŭc' u Mâne, tamu lepej bylo b, kab pavesili žaron mlynski na šyŭ âgo ì ŭtapili âgo ŭ glybini marskoj.

7. Гора сьвету ад спакусаў, бо павінны прыйсці спакусы; але гора таму чалавеку, празь якога спакусы прыходзяць.

Gora s'vetu ad spakusaŭ, bo pavinny pryjs'ci spakusy; ale gora tamu čalaveku, praz' âkoga spakusy pryhodzâc'.

8. Калі ж рука твая, альбо нага твая спакушае цябе, адатні яе і кінь ад

сябе: лепш табе ўвайсьці ў жыцьцё бяз рукі альбо без нагі, чым зь дзьвюма рукамі і дзьвюма нагамі быць укінутым у вагонь вечны;

Kali ž ruka tvaâ, al'bo naga tvaâ spakušae câbe, adatni âe i kîn' ad sâbe: lepš tabe ŭvajs'ci ŭ žyc'cë bâz ruki al'bo bez nagi, čym z' dz'vûma rukami i dz'vûma nagami byc' ukinutym u vagon' večny;

9. і калі вока тваё спакушае цябе, вырві яго і кінь ад сябе: лепш табе з адным вокам ў жыцьцё ўвайсьці, чым з двума вачыма быць укінутым у геену вогненную.

i kali voka tvaë spakušae câbe, vyrvi âgo i kîn' ad sâbe: lepš tabe z adnym vokam ŭ žyc'cë ŭvajs'ci, čym z dvuma vačyma byc' ukinutym u geenu vognennuû.

10. Глядзецце, не пагарджайце ніводным з малых гэтых; бо кажу вам, што анёлы іх на нябёсах заўсёды бачаць аблічча Айца Майго Нябеснага.

Glâdzece, ne pagardžajce nivodnym z malyh gètyh; bo kažu vam, što anëly ih na nâbëсах zaŭsëdy bačac' abličča Ajca Majgo Nâbesnaga.

11. Бо прыйшоў Сын Чалавечы вышукаць і выратаваць пагіблае.

Bo pryjšoŭ Syn Čalavečy vyšukac' i vyratavac' pagiblae.

12. Як вам здаецца? Калі б у нейкага чалавека было сто авечак і заблудзілася адна зь іх; ці не пакіне ён дзевяноста дзевяцёх ў горах і ці ня пойдзе тую шукаць, што заблудзілася?

Âk vam zdaecca? Kali b u nejkaga čalaveka bylo sto avečak i zabludzilasâ adna z' ih; ci ne pakine ën dzevânosta dzevâcëh ŭ gorah i ci nâ pojdze tuû šukac', što zabludzilasâ?

13. і калі дасца знайсці яе, дык, праўду кажу вам, ён радуецца за яе болей, чым за дзевяноста дзевяць, што не заблудзіліся.

i kali dasca znajs'ci âe, dyk, praŭdu kažu vam, ën raduecca za âe bolej, čym

za dzevânosta dzevâc', što ne zabludzilisâ.

14. Так няма волі Айца вашага Нябеснага, каб загінуў адзін з малых гэтых.

Tak nâma volì Ajca vašaga Nâbesnaga, kab zaginuŭ adzìn z malyh gètyh.

15. А калі згрэшыць супроць цябе брат твой, ідзі і выкрый яго паміж табою і ім адным; калі паслухаецца цябе, дык здабыў ты брата твайго;

A kalì zgrèšyc' suproc' câbe brat tvoj, idzi ì vykryj âgo pamìž taboŭ ì ìm adnym; kalì pasluhaeccâ câbe, dyk zdabyŭ ty brata tvajgo;

16. калі ж не паслухаецца, вазьмі з сабою яшчэ аднаго альбо двух, каб вуснамі двух альбо трох сьведкаў пацьвердзілася кожнае слова;

kalì ž ne pasluhaeccâ, vaz'mì z saboŭ âščè adnago al'bo dvuh, kab vusnami dvuh al'bo troh s'vedkaŭ pac'verdzilasâ kožnae slova;

17. калі ж не паслухаецца іх, скажы царкве; а калі і царквы не паслухаецца, дык няхай будзе ён табе, як язычнік і мытнік.

kalì ž ne pasluhaeccâ ih, skažy carkve; a kalì ì carkvy ne pasluhaeccâ, dyk nâhaj budze ën tabe, âk âzyčnik ì mytnik.

18. Праўду кажу вам: што вы зьвяжаце на зямлі, тое будзе зьвязана на небе; і што разьвяжаце на зямлі, тое будзе разьвязана на небе.

Praŭdu kažu vam: što vy z'vâžace na zâmlì, toe budze z'vâzana na nebe; ì što raz'vâžace na zâmlì, toe budze raz'vâzana na nebe.

19. Праўду таксама кажу вам, што калі двое з вас пагодзяцца на зямлі прасіць за любую справу, дык чаго б ні папрасілі, будзе ім ад Айца Майго, Які ёсьць у нябёсах;

Praŭdu taksama kažu vam, što kalì dvoe z vas pagodzâcca na zâmlì prasic' za lûbuŭ spravu, dyk čago b nì paprasilì, budze ìm ad Ajca Majgo, Âkì ës'c' u nâbësah;

20. бо дзе двое альбо трое сабраныя ў імя Маё, там Я сярод іх.

bo dze dvoe al'bo troe sabranyâ ŭ imâ Maë, tam Â sârod ih.

21. Тады прыступіў Пётр і сказаў Яму: Госпадзе! колькі разоў дараваць брату майму, які грэшыць супроць мяне? ці да сямі разоў?

Tady prystupiŭ Pëtr i skazaŭ Âmu: Gospadze! kol'ki разоў daravac' bratu majmu, âki grëšyc' suproc' mâne? ci da sâmì разоў?

22. Кажа яму Ісус: не кажу табе: "да сямі", а да сямі разоў па сямьдзесят.

Kaža âmu İsus: ne kažu tabe: "da sâmì", a da sâmì разоў pa sem'dzesât.

23. Таму Царства Нябеснае падобнае на цара, які захацеў зрахавацца з рабамі сваімі.

Tamu Carstva Nâbesnae padobnae na cara, âki zahaceŭ zrahavacca z rabamì svaimì.

24. Калі ён пачаў рахавацца, прывялі да яго аднаго, хто быў вінен яму дзесяць тысяч талянтаў;

Kali ën pačaŭ rahavacca, pryvâli da âgo adnago, hto byŭ vinen âmu dzesâc' tysâč talântaŭ;

25. а як ён ня меў, чым заплаціць, дык уладар ягоны загадаў прадаць яго, і жонку ягоную, і дзяцей, і ўсё, што ён меў, і заплаціць.

a âk ën nâ meŭ, čym zaplacic', dyk uladar âgony zagadaŭ pradac' âgo, i žonku âgonuŭ, i dzâcej, i ŭsë, što ën meŭ, i zaplacic'.

26. Тады раб той упаў і, кланяючыся яму, казаў: "уладару! пацярпі на мне, і ўсё табе заплачу".

Tady rab toj upaŭ i, klanâŭčysâ âmu, kazaŭ: "uladaru! pacâрпи na mne, i ŭsë tabe zaplaču".

27. Уладар, злітаваўшыся з раба таго, адпусьціў яго і доўг дараваў яму.

Uladar, z'litavaŭšysâ z raba tago, adpus'ciŭ âgo i doŭg daravaŭ âmu.

28. А раб той, выйшаўшы, знайшоў аднаго з субратаў сваіх, які вінен яму быў сто дынараў, і, схапіўшы яго, душыў, кажучы: "аддай мне, што вінен".

A rab toj, vyjšaŭšy, znajšoŭ adnago z subratoŭ svaih, âkì vinen âmu byŭ sto dynaraŭ, ì, shapiŭšy âgo, dušyŭ, kažučy: "addaj mne, što vinen".

29. Тады субрат ягоны ўпаў да ног яму, умольваў яго і казаў: "пацярпі на мне, і ўсё аддам табе".

Tady subrat âgony ŭpaŭ da nog âmu, umol'vaŭ âgo ì kazaŭ: "pacârpì na mne, ì ŭsë addam tabe".

30. Але той не схацеў, а пайшоў і ўвязьніў яго ў цямніцу, пакуль не аддасьць доўгу.

Ale toj ne shaceŭ, a pajšoŭ ì ŭvâz'niŭ âgo ŭ câmnicu, pakul' ne addas'c' doŭgu.

31. Субраты ягоныя, убачыўшы тое, засмуціліся вельмі, і прыйшоўшы расказалі ўладару свайму пра ўсё, што было.

Subraty âgonyâ, ubačyŭšy toe, zasmucilisâ vel'mì, ì pryjšoŭšy raskazali ŭladaru svajmu pra ŭsë, što bylo.

32. Тады ўладар ягоны заклікае яго і кажа: "ліхі раб, увесь доўг той я дараваў табе, бо ўпрасіў ты мяне;

Tady ŭladar âgony zaklikae âgo ì kaža: "lihì rab, uves' doŭg toj â daravaŭ tabe, bo ŭprasiŭ ty mâne;

33. ці ня варта было і табе памілаваць субрата твайго, як і я цябе памілаваў?".

cì nâ varta bylo ì tabe pamilavac' subrata tvajgo, âk ì â câbe pamilavaŭ?."

34. І, угневаўшыся, уладар ягоны аддаў яго кбтам, пакуль не аддасьць яму ўсяго доўгу свайго.

Ì, ugnevaŭšysâ, uladar âgony addaŭ âgo kbtam, pakul' ne addas'c' âmu

ŭsâgo doŭgu svajgo.

35. Так і Айцец Мой Нябесны зробіць з вамі, калі не даруеце кожны брату свайму ад сэрца свайго правінаў ягоных.

Tak i Ajces Moj Nâbesny zrobic' z vami, kali ne daruece koždy bratu svajmu ad sêrca svajgo pravinaŭ âgonyh.

19 Кіраўнік

1. І сталася, калі Ісус закончыў словы гэтыя, дык выйшаў з Галілеі і прыйшоў у межы Юдэйскія, па той бок Ярдана.

Ì stalasâ, kali Ìsus zakončyŭ slovy gètyâ, dyk vyjšaŭ z Galilei i pryjšoŭ u mežy Ŭdèjskiâ, pa toj bok Ârdana.

2. За Ім сьледам пайшло шмат людзей, і Ён ацаліў іх там.

Za Ìm s'ledam pajšlo šmat lûdzej, i Ęn acaliŭ ih tam.

3. І падступіліся да Яго фарысэі і, спакушаючы Яго, казалі Яму: ці з усякай прычыны дазволена чалавеку разводзіцца з жонкай сваёю?

Ì padstupilisâ da Âgo farysèi i, spakušaŭčy Âgo, kazali Âmu: ci z usâkaj pryčyny dazvolena čalaveku razvodzicca z žonkaj svaëŭ?

4. Ён сказаў ім у адказ: ці ня чыталі вы, што Творца спачатку стварыў іх мужчынаю і жанчынаю?

Ęn skazaŭ Ìm u adkaz: ci nâ čytali vy, što Tvorca spačatku stvaryŭ ih mužčynaŭ i žančynaŭ?

5. І сказаў: таму пакіне чалавек бацьку і маці і прылепіцца да жонкі сваёй, і будуць двое плоцьцю адною,

Ì skazaŭ: tamu pakìne čalavek bac'ku i maci i prylepicca da žonki svaëj, i buduc' dvoe ploc'cŭ adnoŭ,

6. так што яны ўжо ня двое, а адна плоць. Значыцца, што Бог злучыў,

таго чалавек хай не разлучае.

tak što âny ŭžo nâ dvoe, a adna ploc'. Značycca, što Bog zlučyŭ, tago čalavek haj ne razlučaе.

7. Яны кажучь Яму: як жа Майсей запаведаў даваць разводны ліст і разводзіцца зь ёю?

Âny kažuc' Âmu: âk ža Majsej zapavedaŭ davac' razvodny list i razvodzicca z' eŭ?

8. Ён кажа ім: Майсей, з прычыны жорсткага сэрца вашага, дазволіў вам разводзіцца з жонкамі вашымі; а спачатку ня было так.

Ėn kaža im: Majsej, z pryčyny žorstkaga sèrca vašaga, dazvoliŭ vam razvodzicca z žonkami vašymi; a spačatku nâ bylo tak.

9. Але Я кажу вам: хто разьвядзецца з жонкаю сваёю не за распусту і ажэніцца з другою, той чыніць пералюб; і хто ажэніцца з разьведзенай, пералюб чыніць.

Ale Â kažu vam: hto raz'vâdzecca z žonkaŭ svaëŭ ne za raspustu i ažènicca z drugoŭ, toj čynic' peralûb; i hto ažènicca z raz'vedzenaj, peralûb čynic'.

10. Кажучь Яму вучні Ягоныя: калі такі абавязак чалавека перад жонкаю, дык лепш не жаніцца.

Kažuc' Âmu vučni Âgonyâ: kali takì abavâzak čalaveka perad žonkaŭ, dyk lepš ne žanicca.

11. А Ён сказаў ім: ня ўсе разумеюць слова гэтае, а каму дадзена,

A Ėn skazaŭ im: nâ ŭse razumeŭc' slova gètae, a kamu dadzena,

12. бо ёсьць скапцы, якія з лона матчынага нарадзіліся так; і ёсьць скапцы, якія выпакладаны людзьмі; і ёсьць скапцы, якія зрабілі самі сябе скапцамі дзеля Царства Нябеснага. Хто можа ўцяміць, няхай уцяміць.

bo ès'c' skapcy, âkiâ z lona matčynaga naradzilisâ tak; i ès'c' skapcy, âkiâ

vypakladany lûdz'mj; i ës'c' skapcy, âkiâ zrabili sami sâbe skapcamì dzelâ Carstva Nâbesnaga. Hto moža ùcâmic', nâhaj ucâmic'.

13. Тады прыведзены былі да Яго дзеці, каб Ён усклаў на іх рукі і памаліўся; а вучні забаранялі ім.

Tady pryvedzeny byli da Ágo dzeci, kab Ěn usklaŭ na ih ruki i pamaliŭsâ; a vučni zabaranâli im.

14. Але Ісус сказаў: пусьцеце дзяцей і не заважайце ім прыходзіць да Мяне, бо такім належыць Царства Нябеснае.

Ale Ĭsus skazaŭ: pus'cece dzâcej i ne zavažajce im pryhodzic' da Mâne, bo takim naležyc' Carstva Nâbesnae.

15. І ўсклаўшы на іх рукі, пайшоў адтуль.

Ĭ ŭsklaŭšy na ih ruki, pajšoŭ adtul'.

16. І вось, адзін нейкі, падышоўшы, сказаў Яму: Настаўнік Добры! што зрабіць мне добрага, каб мець жыцьцё вечнае?

Ĭ vos', adzin nejki, padyšoŭšy, skazaŭ Ámu: Nastaŭnik Dobry! što zrabic' mne dobrağa, kab mec' žyc'cë večnae?

17. А Ён сказаў яму: што ты называеш Мяне добрым? Ніхто ня добры, толькі адзін Бог. Калі ж хочаш увайсці ў жыцьцё вечнае, трымайся заповедзяў.

A Ěn skazaŭ âmu: što ty nazyvaeš Mâne dobrym? Nihto nâ dobry, tol'ki adzin Bog. Kalì ž hočaš uvajs'ci ŭ žyc'cë večnae, trymajsâ zapavedzâŭ.

18. Кажа Яму: якіх? А Ісус сказаў: не забівай; ня чыні пералюбу; ня крадзь; ня сьведчы ілжыва;

Kaža Ámu: âkih? A Ĭsus skazaŭ: ne zabivaj; nâ čyni peralûbu; nâ kradz'; nâ s'vedčy ilžyva;

19. шануй бацьку і маці; і: любі блізкага твайго, як самога сябе.

šanuj bac'ku i maci; i: lûbi blizkaga tvajgo, âk samoga sâbe.

20. Кажа Яму юнак: усё гэта захаваў я зь юнацтва майго: чаго яшчэ не хапае мне?

Kaža Âmu ûnak: usë gèta zahavaŭ â z' ûnactva majgo: čago âščè ne hapae mne?

21. Сказаў яму Ісус: калі хочаш дасканалым быць, ідзі, прадай маёмасьць тваю і раздай убогім; і мець будзеш скарб на нябёсах; і прыходзь, і ідзі сьледам за Мною.

Skazaŭ âmu Îsus: kalì hočaš daskanalym byc', idzi, pradaj maëmas'c' tvaû i razdaj ubogim; i mec' budzeš skarb na nâbëсах; i pryhodz', i idzi s'ledam za Mnoû.

22. Пачуўшы слова гэтае, юнак адышоў замаркочаны, бо ў яго была вялікая маёмасьць.

Pačuŭšy slova gètae, ûnak adyšoŭ zamarkočany, bo ŭ âgo byla vâlikaâ maëmas'c'.

23. А Ісус сказаў вучням Сваім: праўду кажу вам, што цяжка багатаму ўвайсьці ў Царства Нябеснае;

A Îsus skazaŭ vučnâm Svaim: praŭdu kažu vam, što câžka bagatamu ŭvajs'ci ŭ Carstva Nâbesnae;

24. і яшчэ кажу вам: лягчэй вярблюду прайсьці празь ігольныя вушкі, чым багатаму ўвайсьці ў Царства Божае.

i âščè kažu vam: lâgčëj vârblûdu prajs'ci praz' igol'nyâ vuški, čym bagatamu ŭvajs'ci ŭ Carstva Božae.

25. Пачуўшы гэта, вучні Ягоныя вельмі здзівіліся і казалі: дык хто ж можа ўратавацца?

Pačuŭšy gèta, vučni Âgonyâ vel'mi z'dzivilisâ i skazali: dyk hto ž moža ŭratavacca?

26. А Ісус паглядзеў і сказаў ім: людзям гэта немагчыма, а Богу ўсё

магчыма.

A Īsus paglâdzeŭ ï skazaŭ ïm: lûdzâm gèta nemagčyma, a Bogu ŭsë magčyma.

27. Тады Пётр, адказваючы, сказаў Яму: вось, мы пакінулі ўсё і пайшлі сьледам за Табою; што ж будзе нам?

Tady Pëtr, adkazvaŭčy, skazaŭ Âmu: vos', my pakïnuli ŭsë ï pajšli s'ledam za Taboŭ; što Ź budze nam?

28. А Ісус сказаў ім: праўду кажу вам, што вы, хто пайшоў сьледам за Мною, - у новым жыцьці, калі сядзе Сын Чалавечы на троне славы Сваёй, сядзеце і вы на дванаццаці тронах судзіць дванаццаць каленаў Ізраілевых;

A Īsus skazaŭ ïm: praŭdu kaŹu vam, što vy, hto pajšoŭ s'ledam za Mnoŭ, - u novym Źyc'ci, kalì sâdze Syn Čalavečy na trone slavy Svaëj, sâdzece ï vy na dvanaccaci tronah sudzic' dvanaccac' kalenaŭ Īzrailevyh;

29. і кожны, хто пакіне дамы, альбо братоў, альбо сёстраў, альбо бацьку, альбо маці, альбо жонку, альбо дзяцей, альбо землі дзеля імя Майго, атрымае ў сто разоў больш і ўспадкуе жыцьцё вечнае.

ï koŹny, hto pakìne damy, al'bo bratoŭ, al'bo sëstraŭ, al'bo bac'ku, al'bo macì, al'bo Źonku, al'bo dzâcej, al'bo zemlì dzelâ ïmâ Majgo, atrymae ŭ sto razoŭ bol's' ï ŭspadkue Źyc'cë večnae.

30. А многія першыя будуць апошнімі, і апошнія першымі.

A mnogiâ peršyâ buduc' apošnimi, ï apošniâ peršymi.

20 Кіраўнік

1. Бо Царства Нябеснае падобнае на гаспадара дома, які выйшаў на досьвітку наняць работнікаў у вінаграднік свой.

Bo Carstva Nâbesnae padobnae na gaspadara doma, âki vyjšaŭ na dos'vitku nanâc' rabotnikaŭ u vinogradnik svoj.

2. I, zghadzïŭшы работніка па дынары ў дзень, паслаў іх у вінаграднік свой.

Ì, zghadzïŭšy rabotnika pa dynary ŭ dzen', paslaŭ ih u vinogradnik svoj.

3. I выйшаўшы каля трэйцай гадзіны, ён убачыў іншых, якія стаялі на рынку бяз працы,

Ì vyjšaŭšy kalâ trèjcâj gadziny, ën ubačyŭ inšyh, âkiâ staâli na rynku bâz pracy,

4. і ім сказаў: ідзеце і вы ў вінаграднік мой, і што справядліва будзе, дам вам. Яны пайшлі.

ì im skazaŭ: idzece ì vy ŭ vinogradnik moj, ì što spravâdliva budze, dam vam. Âny pajšli.

5. Зноў выйшаўшы каля шостаі і дзвятаі гадзіны, зрабіў тое самае.

6. А, выйшаўшы каля адзінаццатай гадзіны, ён знайшоў іншых, якія стаялі бяз працы, і кажа ім: што вы тут стаіце цэлы дзень бяз працы?
А, vyjšaŭšy kalâ adzinaccataj gadziny, ën znajšoŭ inšyh, âkiâ staâli bâz pracy, ì kaža im: što vy tut staïce cèly dzen' bâz pracy?

7. Яны кажучь яму: ніхто не наняў нас. Ён кажа ім: ідзеце і вы ў вінаграднік мой, і што справядліва будзе, атрымаеце.

Âny kažuc' âmu: nihto ne nanâŭ nas. Ён kaža im: idzece ì vy ŭ vinogradnik moj, ì što spravâdliva budze, atrymaeце.

8. А калі з'вечарэла, кажа гаспадар вінаградніка наглядчыку свайму: пакліч работнікаў і аддай ім плату, пачаўшы з апошніх да першых.

А kali z'večarèla, kaža gaspadar vinogradnika naglâdčyku svajmu: paklič rabotnikaŭ ì addaj im platu, pačaušy z apošnih da peršyh.

9. І тыя, што прыйшлі каля адзінаццатай гадзіны, атрымалі па дынары.

Ì tyâ, što pryjšli kalâ adzinaccataj gadziny, atrymalì pa dynary.

10. Тыя, што прыйшлі першыя, думалі, што болей атрымаюць; але атрымалі і яны па дынары.

Tyâ, što pryjšli peršyâ, dumalì, što bolej atrymaûc'; ale atrymalì ì âny pa dynary.

11. І атрымаўшы, пачалі наракаць на гаспадара дома

Ì atrymaûšy, pačalì narakac' na gaspadara doma

12. і казалі: гэтыя апошнія адну гадзіну працавалі, і ты зраўняў іх з намі, а мы ж перанеслі цяготу дня і сьпёку.

ì kazalì: gètyâ apošniâ adnu gadzìnu pracavalì, ì ty zraŭnâŭ ih z namì, a my ž peranes'li câgotu dnâ ì s'pëku.

13. А ён у адказ сказаў аднаму зь іх: дружа! я ня крыўджу цябе; ці ж не за дынар ты дамовіўся са мною?

A ën u adkaz skazaŭ adnamu z' ih: družà! â nâ kryŭdžu câbe; cì ž ne za dynar ty damoviŭsâ sa mnoû?

14. вазьмі сваё ды ідзі; я ж хачу гэтаму апошняму даць што і табе;

vaz'mì svaë dy idzi; â ž haču gètamu apošnâmu dac' što ì tabe;

15. хіба я ня маю ўлады рабіць што хачу ў сваім? ці вока тваё зайздросьлівае ад таго, што я добры?

hiba â nâ maû ŭlady rabic' što haču ŭ svaim? cì voka tvaë zajzdros'livae ad tago, što â dobry?

16. Так будуць апошнія першымі, і першыя апошнімі; бо шмат пакліканых, ды мала выбраных.

Tak buduc' apošniâ peršymi, ì peršyâ apošnimi; bo šmat paklikanyh, dy mala vybranyh.

17. І, уваходзячы ў Ерусалім, Ісус адвёў дванаццацёх вучняў асобна і

дарогаю сказаў ім:

Ī, uvahodzâcy ů Erusalim, Īsus advëŭ dvanaccacëh vučnâŭ asobna ĩ darogaŭ skazaŭ im:

18. вось, мы ўзыходзім у Ерусалім, і Сын Чалавечы, выдадзены будзе першасьвятарам і кніжнікам, і засудзяць Яго на сьмерць;

vos', my ůzyhodzim u Erusalim, ĩ Syn Čalavečy, vydadzeny budze peršas'vâtaram ĩ knižnikam, ĩ zasudzâc' Âgo na s'merc';

19. і выдадуць Яго язычнікам на ганьбаваньне і біцьцё і крыжаваньне; і на трэйці дзень уваскрэсьне.

ĩ vydaduc' Âgo âzyčnikam na gan'bavan'ne ĩ bic'cë ĩ kryžavan'ne; ĩ na trëjci dzen' uvaskrës'ne.

20. Тады прыступіла да Яго маці сыноў Зевядзеевых з сынамі сваімі, кланяючыся і чагосьці просячы ў Яго.

Tady prystupila da Âgo maci synoŭ Zevâdzeevyh z synami svaimi, klanâŭčysâ ĩ čagos'ci prosâcy ů Âgo.

21. Ён жа сказаў ёй: чаго ты хочаш? Яна кажа Яму: скажы, каб селі гэтыя два сыны мае адзін праваруч, а другі леваруч ад Цябе ў Царстве Тваім.

Ĕn ža skazaŭ ëj: čago ty hočaš? Âna kaža Âmu: skažy, kab seli gëtyâ dva syny mae adzin pravaruč, a drugi levaruč ad Câbe ů Carstve Tvaim.

22. Ісус сказаў у адказ: ня ведаеце, чаго просіце; ці можаце піць чару, якую Я буду піць, альбо хрышчэньнем, якім Я хрышчуся, хрысьціцца? Яны кажуць Яму: можам.

Īsus skazaŭ u adkaz: nâ vedaece, čago prosice; ci možace pic' čaru, âkuŭ Â budu pic', al'bo hryščën'nem, âkim Â hryščusâ, hrys'cicca? Âny kažuc' Âmu: možam.

23. І кажа ім: чару Маю будзеце піць, і хрышчэньнем, якім Я хрышчуся,

будзеце хрысьціцца; але даць сесьці ў Мяне праваруч і леваруч не ад
Мяне залежыць, а каму ўгатавана Айцом Маім.

*Ì kaža im: čaru Maû budzece pic', i hryščèn'nem, âkìm Â hryščusâ, budzece
hrys'cicca; ale dac' ses'ci ů Mâne pravaruč i levaruč ne ad Mâne zaležyc', a
kamu ůgatavana Ajcom Maïm.*

24. Пачуўшы гэта, дзесяцёра вучняў абурыліся на двух братоў.

Pačuŭšy gèta, dzesâcëra vučnâŭ aburylisâ na dvuh bratoŭ.

25. Ісус жа, паклікаўшы іх, сказаў: вы ведаеце, што князі народаў
пануюць над імі, і вяльможы валадараць над імі.

*Ìsus ža, paklikaŭšy ih, skazaŭ: vy vedaeece, što knâzi narodaŭ panuŭc' nad
imi, i vâl'možy valadarac' nad imi.*

26. Але ня так хай будзе паміж вамі: а хто хоча між вамі большым
быць, хай будзе вам слугою;

*Ale nâ tak haj budze pamiz' vami: a hto hoča miž vami bol'sym byc', haj
budze vam slugoŭ;*

27. і хто хоча між вамі быць першым, хай будзе вам рабом;

i hto hoča miž vami byc' peršym, haj budze vam rabom;

28. бо Сын Чалавечы ня прыйшоў, каб Яму служылі, а каб паслужыць і
аддаць душу Сваю як выкуп за многіх.

*bo Syn Čalavečy nâ pryjšoŭ, kab Âmu služyli, a kab paslužyc' i addac' dušu
Svaû âk vykup za mnogih.*

29. І калі выходзілі яны зь Ерыхона, за Ім сьледам ішло мноства
людзей.

Ì kalì vyhodzili âny z' Eryhona, za Ìm s'ledam išlo mnostva lûdzej.

30. І вось, двое сьляпых, што сядзелі пры дарозе, пачуўшы, што Ісус
ідзе міма, пачалі крычаць: памілуй нас, Госпадзе, Сыне Давідаў!

Ì vos', dvoe s'lâpyh, što sâdzeli pry daroze, pačuŭšy, što Ìsus idze mîma,

pačali kryčac': pamiluj nas, Gospadze, Syne Davidaŭ!

31. А людзі змушалі іх маўчаць; але яны яшчэ галасьней закрычалі:
памілуй нас, Госпадзе, Сыне Давідаў!

*A lŭdzi zmuřali ih maŭčac'; ale âny âřčè galas'nej zakryčali: pamiluj nas,
Gospadze, Syne Davidaŭ!*

32. Ісус, спыніўшыся, паклікаў іх і сказаў: што вы хочаце, каб Я зрабіў
вам?

Ĭsus, spyniŭřysâ, paklikaŭ ih i skazaŭ: řto vy hočace, kab Â zrabiŭ vam?

33. Яны кажучь Яму: Госпадзе! каб адкрыліся вочы нашыя.

Âny kařuc' Âmu: Gospadze! kab adkrylisâ vočy nařyâ.

34. Ісус жа, умілажаліўшыся, дакрануўся да вачэй іхніх; і адразу вочы іх
пачалі бачыць, і яны пайшлі за Ём.

*Ĭsus řa, umilařaliŭřysâ, dakranuŭřsâ da vačej ihnih; i adrazu vočy ih pačali
bačyc', i âny pajřli za Ĭm.*

21 Кіраўнік

1. І калі наблізіліся да Ерусаліма і прыйшлі ў Віфагію да гары Аліўнай,
тады Ісус паслаў двух вучняў,

*Ĭkali nablizilisâ da Erusalima i pryřli ŭ Vifagiŭ da gary Aliŭnaj, tady Ĭsus
paslaŭ dvuh vučnâŭ,*

2. сказаўшы ім: ідзеце ў селішча, што проста перад вамі; і адразу
знойдзеце асьліцу прывязаную і маладога асла зь ёю; адвязаўшы,
прывядзеце да Мяне.

*skazaŭřy im: idzece ŭ seliřča, řto prosta perad vami; i adrazu znojdzece
as'licu pryvâzanuŭ i maladoga asla z' eŭ; advâzaŭřy, pryvâdzece da Mâne.*

3. І калі вам хто скажа што-небудзь, адказвайце, што яны патрэбныя

Госпаду; і адразу пашле іх.

Ì kalì vam hto skaža što-nebudz', adkazvajce, što âny patrèbnyâ Gospadu; ì adrazu pašle ih.

4. А ўсё гэта было, каб збылося сказанае праз прарока, які гаворыць:

A ùsë gèta bylo, kab zbylosâ skazanae praz praroka, âkì gavoryc':

5. "скажэце дачцэ Сыёнавай: вось, Цар твой ідзе да цябе лагодны, седзячы на асьліцы і маладым асьле, сыне пад'ярэмнай".

"skažèce dačcè Syënavaj: vos', Car tvoj idze da câbe lagodny, sedzâčy na as'licy ì maladym as'le, syne pad'ârèmnaj".

6. Вучні пайшлі і зрабілі так, як загадаў ім Ісус,

Vučnì pajšli ì zrabìli tak, âk zagadaŭ ìm Ìsus,

7. прывялі асьліцу і маладога асла і паклалі на іх вопратку сваю, і Ён сеў паверх яе.

pryvâli as'licu ì maladoga asla ì paklali na ih vopratku svaŭ, ì Ęn seŭ paverh âe.

8. Мноства людзей пасьцілалі вопратку сваю на дарозе, а іншыя рэзалі вецьце з дрэў і пасьцілалі на дарозе;

Mnostva lûdzej pas'cilali vopratku svaŭ na daroze, a inšyâ rèzali vec'ce z drèŭ ì pas'cilali na daroze;

9. а люд, які ішоў сьпераду і сьледам, усклікаў: асанна Сыну

Давідаваму! Дабраславёны Той, Хто ідзе ў імя Гасподняе! Асанна ў вышынях!

a lûd, âkì išoŭ s'peradu ì s'ledam, usklikaŭ: asanna Synu Davidavamu!

Dabraslavëny Toj, Hto idze ŭ imâ Gaspodnâe! Asanna ŭ vyšynâh!

10. І калі ўвайшоў Ён у Ерусалім, увесь горад узрушыўся і пыталіся і казалі: хто гэта?

Ì kalì ŭvajšoŭ Ęn u Erusalim, uves' gorad uzrušyŭsâ ì pytalisâ ì kazali: hto

gèta?

11. А люд казаў: Гэта Ісус, Прарок з Назарэта Галілейскага.

A lûd kazaŭ: Gèta Ìsus, Prarok z Nazarèta Galilejskaga.

12. І ўвайшоў Ісус у храм Божы і выгнаў усіх тых, што прадавалі і куплялі ў храме, і сталы мяняйлаў перакуліў і ўслоны прадаўцоў галубоў,

Ì ũvajšoŭ Ìsus u hram Božy ì vygnaŭ usih tyh, što pradavali ì kuplâli ũ hrame, ì staly mânâjlaŭ perakuliŭ ì ũslony pradaŭcoŭ galuboŭ,

13. і сказаў ім: напісана: "дом Мой домам малітвы назавецца"; а вы зрабілі зь яго логава разбойнікаў.

ì skazaŭ ìm: napìsana: "dom Moj domam malìtvy nazavecca"; a vy zrabìli z' âgo logava razbojnikaŭ.

14. І прыступілі да Яго ў храме с'ляпяя і кульгавыя, і Ён ацаліў іх.

Ì prystupìli da Âgo ũ hrame s'lâpyâ ì kul'gavyâ, ì Ěn acaliŭ ih.

15. А першасьвятары і кніжнікі, убачыўшы цуды, якія Ён учыніў, і дзяцей, якія ўсклікалі ў храме і казалі: "асанна Сыну Давідаваму", абурыліся.

A peršas'vâtary ì knižniki, ubačyŭšy cudy, âkiâ Ěn učyniŭ, ì dzâcej, âkiâ ũsklikali ũ hrame ì kazali: "asanna Synu Davidavamu", aburylisâ.

16. і сказалі Яму: ці чуеш, што яны кажуць? А Ісус кажа ім: так! хіба вы ніколі ня чыталі: "з вуснаў дзетак і немаўлят Ты ўчыніў хвалу?".

ì skazali Âmu: cì čueš, što âny kažuc'? A Ìsus kaža ìm: tak! hìba vy nikoli nâ čytali: "z vusnaŭ dzetak ì nemaŭlât Ty ũčyniŭ hvalu?".

17. І пакінуўшы іх, выйшаў з горада ў Віфанію і правёў там ноч.

Ì pakìnuŭšy ih, vyjšaŭ z gorada ũ Vifaniŭ ì pravëŭ tam noč.

18. А раніцай, вяртаючыся ў горад, схацеў есці.

A ranìcay, vârtaučysâ ũ gorad, shaceŭ es'ci.

19. І, угледзеўшы пры дарозе адну смакоўніцу, падышоў да яе і, нічога на ёй не знайшоўшы, акрамя толькі лісьця, кажа ёй: хай ня будзе больш ад цябе плоду вавек. І адразу ўсохла смакоўніца.

Ì, ugledzeŭšy pry daroze adnu smakoŭnicu, padyšoŭ da âe ì, ničoga na ëj ne znajšoŭšy, akramâ tol'ki lis'câ, kaža ëj: haj nâ budze bol'sh ad câbe plodu vavek. Ì adrazu ŭsohla smakoŭnica.

20. Убачыўшы гэта, вучні здзівіліся і казалі: як гэта адразу ўсохла смакоўніца?

Ubačyŭšy gëta, vučnì z'dzivilisâ ì kazali: âk gëta adrazu ŭsohla smakoŭnica?

21. А Ісус сказаў ім у адказ: праўду кажу вам: калі будзеце мець веру і не спаняверыцеся, ня толькі зробіце тое, што зроблена са смакоўніцай, але, калі і гары гэтай скажаце: "падыміся і кінься ў мора", - будзе;

A Ìsus skazaŭ ìm u adkaz: praŭdu kažu vam: kalì budzece mec' veru ì ne spanâverycesâ, nâ tol'ki zrobice toe, što зроблена sa smakoŭnicaj, ale, kalì ì gary gëtaj skažace: "padymisâ ì kìn'sâ ŭ mora", - budze;

22. і ўсё, чаго ні папросіце ў малітве зь вераю, атрымаеце.

ì ŭsë, čago nì paprosìce ŭ malitve z' veraŭ, atrymaeце.

23. І калі прыйшоў Ён у храм і вучыў, падступіліся да Яго

першасьвятары і старэйшыны народу і казалі: якою ўладаю Ты гэта робиш? і хто Табе даў такую ўладу?

Ì kalì pryjšoŭ Ęn u hram ì vučyŭ, padstupilisâ da Âgo peršas'vâtary ì starëjšyny narodu ì skazali: âkoŭ ŭladaŭ Ty gëta robiš? ì hto Tabe daŭ takuŭ ŭladu?

24. Ісус сказаў ім у адказ: папытаюся і Я ў вас адно; калі пра тое скажаце Мне, і Я вам скажу, якою ўладаю гэта раблю.

Ìsus skazaŭ ìm u adkaz: papytaŭsâ ì Â ŭ vas adno; kalì pra toe skažace Mne, ì Â vam skažu, âkoŭ ŭladaŭ gëta rablŭ.

25. Хрышчэньне Янава адкуль было: зь нябёсаў, ці ад людзей? яны ж разважалі паміж сабою: калі скажам: "зь нябёсаў", дык Ён скажа нам: "чаму ж вы не паверылі яму?",

Hryščèn'ne Ânava adkul' bylo: z' nâbësaŭ, cì ad lûdzej? âny ž razvažali pamìž saboû: kalì skažam: "z' nâbësaŭ", dyk Ěn skaža nam: "čamu ž vy ne paveryli âmu?"

26. а калі скажам: "ад людзей", - баімося народу, бо ўсе ўважаюць Яна за прарока.

a kalì skažam: "ad lûdzej", - baimosâ narodu, bo ŭse ŭvažajuć Âna za praroka.

27. І сказалі ў адказ Ісусу: ня ведаем. Сказаў ім Ён: і Я вам не скажу, якою ўладаю гэта раблю.

Ì skazali ŭ adkaz Ìsusu: nâ vedaem. Skazaŭ im Ěn: ì Â vam ne skažu, âkoû ŭladaû gèta rablû.

28. А як вам здаецца? У аднаго чалавека было два сыны; і ён, падышоўшы да першага, сказаў: сыне! ідзі, сёньня працуй у вінаградніку маім.

A âk vam zdaecca? U adnago čalaveka bylo dva syny; ì ěn, padyšoŭšy da peršaga, skazaŭ: syne! idzi, sën'nâ pracuj u vînogradniku maìm.

29. Але ён сказаў у адказ: "не хачу", а пасля, раскаяўшыся, пайшоў.

Ale ěn skazaŭ u adkaz: "ne haču", a pas'lâ, raskaâŭšysâ, pajšoŭ.

30. І, падышоўшы да другога, ён сказаў тое самае. Гэты сказаў у адказ: "іду, гаспадар". І не пайшоў.

Ì, padyšoŭšy da drugoga, ěn skazaŭ toe samae. Gèty skazaŭ u adkaz: "ïdu, gaspadar". Ì ne pajšoŭ.

31. Каторы з двух выканаў бацькаву волю? Кажуць Яму: першы. Кажы ім Ісус: праўду кажу вам, што мытнікі і распусьніцы паперад вамі ідуць

у Царства Божае.

Katory z dvuh vykanaŭ bac'kavu volŭ? Kažuc' Âmu: peršy. Kaža im Ìsus: praŭdu kažu vam, što mytniki i raspus'nicy paperad vami iduc' u Carstva Božae.

32. Бо прыйшоў да вас Ян шляхам праведнасці, і вы не паверылі яму, а мытнікі і распусьніца паверылі яму; вы ж, і бачыўшы гэта, не раскаяліся пасля, каб паверыць яму.

Bo pryjšoŭ da vas Ân šlâham pravednas'ci, i vy ne paveryli âmu, a mytniki i raspus'nica paveryli âmu; vy ž, i bačyŭšy gëta, ne raskaâlisâ pas'lâ, kab paveryc' âmu.

33. Выслухайце іншую прытчу. Быў адзін гаспадар дома, які насадзіў вінаграднік: і мурам абгарадзіў яго, і выкапаў у ім чавільню і збудаваў вежу, і аддаў яго вінаградарам, і адлучыўся.

Vysluhajce inšuŭ prytču. Byŭ adzìn gaspadar doma, âki nasadziŭ vìnogradnik: i muram abgaradziŭ âgo, i vykapaŭ u im čavil'nŭ i zbudavaŭ vežu, i addaŭ âgo vìnogradaram, i adlučyŭsâ.

34. А калі надышоў час пладоў, ён паслаў сваіх слуг да вінаградараў узяць плады свае.

A kalì nadyšoŭ čas pladoŭ, ën paslaŭ svaih slug da vìnogradaraŭ uzâc' plady svae.

35. Вінаградары, схапіўшы слуг ягоных, каго набілі, каго забілі, а каго каменнем пабілі.

Vinogradary, shapiŭšy slug âgonyh, kago nabilì, kago zabilì, a kago kamen'nem pabilì.

36. Зноў паслаў ён іншых слуг, больш чым раней; і зь імі ўчынілі тое самае.

Znoŭ paslaŭ ën inšyh slug, bol'sh čym ranej; i z' imì ŭčynilì toe samae.

37. Нарэшце паслаў ён да іх сына свайго, кажучы: пасаромеюцца сына майго.

Narèšce paslaŭ ěn da ih syna svajgo, kažučy: pasaromeŭcca syna majgo.

38. Але вінаградары, убачыўшы сына, казалі адзін аднаму: гэта спадкаемца; хадзем, заб'ем яго і завалодаем спадчынай ягонай:

Ale vīnagrady, ubačyŭšy syna, skazali adzīn adnamu: gèta spadkaemca; hadzem, zab'em âgo i zavalodaem spadčynaj âgonaj:

39. І схапіўшы яго, вывелі вонкі зь вінаградніка і забілі.

Ì shapìŭšy âgo, vyveli vonkì z' vīnogradnika i zabilì.

40. І вось, калі прыйдзе гаспадар вінаградніка, што зробіць ён з гэтымі вінаградарамі?

Ì vos', kalì pryjdzje gaspadar vīnogradnika, što zrobìc' ěn z gètymi vīnagraramì?

41. Кажуць яму: ліхадзеяў гэтых аддасьць на лютую сьмерць, а вінаграднік аддасьць іншым вінаградарам, якія аддаваць будуць яму плады ў свой час.

Kažuc' âmu: lihadzeâŭ gètŭh addas'c' na lŭtuŭ s'merc', a vīnogradnik addas'c' inšym vīnagraram, âkìâ addavac' buduc' âmu plady ŭ svoj čas.

42. Ісус кажа ім: няўжо вы ніколі ня чыталі ў Пісаньні: "камень, які адкінулі будаўнікі, той самы зрабіўся каменем кутнім: гэта - ад Госпада, і ёсьць дзіўна ў вачах нашых"?

Ìsus kaža ìm: nâŭžo vy nikolì nâ čytalì ŭ Pisan'ni: "kamen', âkì adkìnuli budaŭnikì, toj samy zrabìŭsâ kamenem kutnim: gèta - ad Gospada, i ěs'c' dziŭna ŭ vačah našyh"?

43. Таму кажу вам, што адымецца ад вас Царства Божае, і дадзена будзе народу, які прыносіць плады ягоныя.

Tamu kažu vam, što adymecca ad vas Carstva Božae, i dadzena budze

narodu, âki prynosic' plady âgonyâ.

44. I той, хто ўпадзе на гэты камень, разаб'ецца; а на каго ён упадзе, таго раздушыць.

Ì toj, hto ўpadze na gèty kamen', razab'ecca; a na kago ёn upadze, tago razdušyc'.

45. I чуючы прытчы Ягоныя, першасьвятары і фарысэі зразумелі, што Ён пра іх гаворыць;

Ì čuûčy prytčy Âgonyâ, peršas'vâtary i farysèi zrazumeli, što Ёn pra ih gavoryc'.

46. і памыкаліся схапіць Яго; але пабаяліся людю, бо Яго ўважалі за прарока.

ì pamykalisâ shapic' Âgo; ale pabaâlisâ lûdu, bo Âgo ўvažali za praroka.

22 Кіраўнік

1. I ў адказ Ісус зноў прамовіў да іх у прытчах, кажучы:

Ì ў adkaz Ísus znoŭ pramoviŭ da ih u prytčah, kažučy:

2. падобнае Царства Нябеснае на чалавека-цара, які справіў вясельле сыну свайму

padobnae Carstva Nâbesnae na čalaveka-cara, âki spraviŭ vâsel'le synu svajmu

3. і паслаў рабоў сваіх клікаць запрошаных на вясельле; і не хацелі прыйсьці.

ì paslaŭ raboŭ svaih klikac' zaprošanyh na vâsel'le; i ne haceli pryjs'ci.

4. Зноў паслаў іншых рабоў, сказаўшы: скажэце запрошаным: "вось я прыгатаваў абед мой, цяляты мае і што ўкормлена, заколата, і ўсё гатова; прыходзьце на вясельле".

Znoŭ paslaŭ inšyh raboŭ, skazaŭšy: skažèce zaprošanyh: "vos' â prygatavaŭ abed moj, câlâty mae i što ŭkormlena, zakolata, i ŭsë gatova; pryhodz'ce na vâsel'le".

5. Але яны, ня даўшы ўвагі, пайшлі, хто на поле сваё, а хто да гандлю свайго.

Ale âny, nâ daŭšy ŭvagì, pajšli, hto na pole svaë, a hto da gandlû svajgo.

6. Астатнія ж, схапіўшы рабоў ягоных, зьняважылі і забілі іх.

Astatniâ ž, shapiŭšy raboŭ âgonyh, z'nâvažyli i zabilì ih.

7. І пачуўшы, цар той угневаўся, і, паслаўшы войскі свае, вынішчыў забойцаў тых і горад іхні спаліў.

Ì pačuŭšy, car toj ugnevaŭsâ, i, paslaŭšy vojskì svae, vyniščyŭ zabojscaŭ tyh i gorad ihni spaliŭ.

8. Тады кажа ён рабам сваім: вясельле гатова, а запрошаныя ня былі вартыя.

Tady kaža ën rabam svaim: vâsel'le gatova, a zaprošanyâ nâ byli vartyâ.

9. Дык вось, ідзеце на ростані і ўсіх, каго спаткаеце, клічце на вясельле.

Dyk vos', idzece na rostanì i ŭsìh, kago spatkaeце, kličce na vâsel'le.

10. І рабы тыя, выйшаўшы на дарогі, сабралі ўсіх, каго толькі знайшлі, і благіх і добрых; і напоўнілася вясельле бяседнікамі.

Ì raby tyâ, vyjšaŭšy na darogì, sabrali ŭsìh, kago tol'ki znajšli, i blagìh i dobryh; i napoŭnilasâ vâsel'le bâsednikami.

11. Цар, увайшоўшы паглядзець на бяседнікаў, убачыў там чалавека, апранутага не ў вясельныя строі,

Car, uvajšoŭšy paglâdzec' na bâsednikaŭ, ubačyŭ tam čalaveka, apranutaga ne ŭ vâsel'nyâ stroi,

12. і кажа яму: дружа! як ты ўвайшоў сюды не ў вясельных строях? А той маўчаў.

ì kaža âmu: družâ! âk ty ŭvajšoŭ sŭdy ne ŭ vâsel'nyh stroâh? A toj maŭčâŭ.

13. Тады сказаў цар слугам: зьвязаўшы яму рукі і ногі, вазьмеце яго і выкіньце ў цемру вонкавую: там будзе плач і скрыгат зубоў;

Tady skazaŭ car slugam: z'vâzaŭšy âmu ruki i nogi, vaz'mece âgo i vykin'ce ŭ cemru vonkavuŭ: tam budze plač i skrygat zuboŭ;

14. бо шмат пакліканых, ды мала выбраных.

bo šmat paklikanyh, dy mala vybranyh.

15. Тады фарысэі пайшлі і дамаўляліся, як падлавіць Яго на слове.

Tady farysèi pajšli i damaŭlâlisâ, âk padlavic' Âgo na slove.

16. І пасылаюць да Яго вучняў сваіх зь ірадыянамі, кажучы: Настаўнік! мы ведаем, што Ты справядлівы, і шляху Божаму праўдзіва вучыш, і не стараешся дагадзіць каму-небудзь, бо не глядзіш на абліччы;

ì pasylaŭc' da Âgo vučnâŭ svaih z' iradyânamì, kažučy: Nastaŭnik! my vedaem, što Ty spravâdlivy, i šlâhu Božamu praŭdziva vučyš, i ne staraešsâ dagadzic' kamu-nebudz', bo ne glâdziš na abliččy;

17. дык вось скажы нам: як Табе здаецца? ці дазваляецца даваць падатак кесару, ці не?

dyk vos' skažy nam: âk Tabe zdaecca? ci dazvalâecca davac' padatak kesaru, ci ne?

18. Але Ісус, убачыўшы зламыснасьць іхнюю, сказаў: што спакушаеце Мяне, крывадушнікі?

Ale İsus, ubačyŭšy zlamysnas'c' ihnŭŭ, skazaŭ: što spakušaece Mâne, kryvadušnikì?

19. пакажэце Мне манету, якою плаціцца падатак. Яны прынеслі Яму дынар.

pakažèce Mne manetu, âkoŭ placicca padatak. Âny prynes'li Âmu dynar.

20. І кажа ім: чыя гэта выява і надпіс?

Ì kaža ìm: čyâ gèta vyâva ì nadpìs?

21. І кажуць Яму: кесаравы. Тады кажа ім: дык аддавайце кесарава кесару, а Божае Богу.

Ì kažuc' Âmu: kesaravy. Tady kaža ìm: dyk addavajce kesarava kesaru, a Božae Bogu.

22. Пачуўшы гэта, яны здзівіліся і пакінуўшы Яго, пайшлі.

Pačuŭšy gèta, âny z'dzivilisâ ì pakìnuŭšy Âgo, pajšli.

23. У той дзень падступіліся да Яго садукееі, якія кажуць, што няма ўваскрэсеньня, і спыталіся ў Яго:

U toj dzen' padstupilisâ da Âgo sadukei, âkiâ kažuc', što nâma ŭvaskrèsen'nâ, ì spytalisâ ŭ Âgo:

24. Настаўнік! Майсей сказаў: "калі хто памрэ, ня маючы дзяцей, хай возьме брат ягоны жонку ягоную і адродзіць семя брату свайму".

Nastaŭnik! Majsej skazaŭ: "kali hto pamrè, nâ maŭčy dzâcej, haj voz'me brat âgony žonku âgonuŭ ì adrodzic' semâ bratu svajmu".

25. Было ў нас сем братоў: першы, ажаніўшыся, памёр і, ня маючы дзяцей, пакінуў жонку сваю брату свайму;

Bylo ŭ nas sem bratoŭ: peršy, ažaniŭšysâ, pamër ì, nâ maŭčy dzâcej, pakìnuŭ žonku svaŭ bratu svajmu;

26. гэтак сама і другі, і трэйці, нават да сёмага;

gètak sama ì drugi, ì trèjci, navat da sëmaga;

27. а пасля ўсіх памерла і жонка.

a pas'lâ ŭsìh pamerla ì žonka.

28. Дык вось, ва ўваскрэсеньні, катораму зь сямёх будзе яна за жонку? бо ўсе мелі яе?

Dyk vos', va ŭvaskrèsen'ni, katoramu z' sâmëh budze âna za žonku? bo ŭse meli âe?

29. Ісус сказаў ім у адказ: памыляецца, ня ведаючы Пісаньняў, ні сілы
Божай;

Īsus skazaŭ ĩm u adkaz: pamylâecesâ, nâ vedaũcy Pisan'naũ, ni sily Božaj;

30. бо ва ўваскрэсеньні ні жэняцца, ні выходзяць замуж, а жывуць, як
анёлы Божыя на нябёсах.

*bo va ŭvaskrèsen'ni ni žènácca, ni vyhodzâc' замуž, a žyvuc', âk anëly
Božyâ na nâbësah.*

31. А пра ўваскрэсеньне мёртвых ці ня чыталі вы сказанага вам Богам:

A pra ŭvaskrèsen'ne mërtyvh ci nâ čytali vy skazanaga vam Bogam:

32. "Я Бог Абрагама, і Бог Ісаака, і Бог Якава"? Бог ня ёсьць Бог
мёртвых, а жывых".

*"Â Bog Abrugama, i Bog Īsaaka, i Bog Âkava"? Bog nâ ës'c' Bog mërtyvh, a
žyvvh".*

33. І пачуўшы, люд зьдзіўляўся з вучэньня Ягонага.

Ī pačuũšy, lûd z'dziũlâũsâ z vučèn'nâ Âgonaga.

34. А фарысэі, пачуўшы, што Ён прывёў садукееў у маўчаньне,
сабраліся разам.

A farysèi, pačuũšy, što Ęn pryvëũ sadukeâũ u maũčan'ne, sabralisâ razam.

35. І спытаўся адзін зь іх, законьнік, спакушаючы Яго і кажучы:

Ī spytaũsâ adžin z' ih, zakon'nik, spakušaũcy Âgo i kažučy:

36. Настаўнік! якая заповедзь найбольшая ў законе?

Nastaũnik! âkaâ zapavedz' najbol'saâ ŭ zakone?

37. Ісус жа сказаў яму: "палюбі Госпада Бога твайго ўсім сэрцам тваім, і
ўсёю душою тваёю, і ўсім разуменьнем тваім";

*Īsus ža skazaŭ âmu: "palũbi Gospada Boga tvajgo ŭsĩm sèrcam tvaim, i ŭsëũ
dušou tvaëũ, i ŭsĩm razumen'nem tvaim";*

38. гэта найбольшая і першая заповедзь;

gèta najbol'shaâ ì peršaâ zapavedz';

39. а другая падобная да яе: "палюбі блізкага твайго, як самога сябе";

a drugaâ padobnaâ da âe: "palûbì blìzkaga tvajgo, âk samoga sâbe";

40. на гэтых дзэвюх заповедзях грунтуецца ўвесь закон і прарокі.

na gètyh dz'vûh zapavedzâh gruntuecca ŭves' zakon ì prarokì.

41. Калі ж сабраліся фарысэі, спытаўся ў іх Ісус:

Kalì ž sabralisâ farysèì, spytaŭsâ ŭ ih Ìsus:

42. што вы думаеце пра Хрыста? чый Ён сын? Кажуць Яму: Давідаў.

što vy думаеце пра Hrysta? чыj Ён сын? Kažuc' Âmu: Davidaŭ.

43. Кажа ім: як жа Давід, з натхненья, Госпадам Яго называе, калі

кажа:

Kaža ìm: âk ža David, z nathnen'nâ, Gospadam Âgo nazyvae, kalì kaža:

44. "Сказаў Гасподзь Госпаду майму: сядзі праваруч ад Мяне, пакуль

пакладу ворагаў Тваіх у падножжа ног Тваіх"?

"Skazaŭ Gaspodz' Gospadu majmu: sâdzì pravaruč ad Mâne, pakul' pakladu voragaŭ Tvaih u padnožža nog Tvaih"?

45. Дык вось, калі Давід называе Яго Госпадам, як жа Ён сын яму?

Dyk vos', kalì David nazyvae Âgo Gospadam, âk ža Ён сын âmu?

46. І ніхто ня мог адказаць Яму ні слова; і не адважваўся ўжо ніхто з

таго дня дапытвацца ў Яго.

Ì nihto nâ mog adkazac' Âmu nì slova; ì ne advažvaŭsâ ŭžo nihto z tago dnâ dapytvacca ŭ Âgo.

23 Кіраўнік

1. Тады Ісус прамовіў да людю і вучняў Сваіх,

Tady Ìsus pramoviŭ da lûdu ì vučnâŭ Svaih,

2. кажучы: на Майсеевым пасадзе селі кніжнікі і фарысэі;

kažučy: na Majseevym pasadze seli knižniki i farysèi;

3. дык вось, усё, што яны кажучь вам захоўваць, рабеце і захоўвайце; а паводле ўчынкаў іхніх не рабеце, бо яны гавораць, і ня робяць:

dyk vos', usë, što âny kažuc' vam zahoŭvac', rabece i zahoŭvajce; a pavodle ŭčynkaŭ ihnih ne rabece, bo âny gavorac', i nâ robâc':

4. зьвязваюць цяжары важкія і непасільныя і ўскладаюць на плечы людзям, а самі ня хочуць і пальцам зрушыць іх;

z'vâzvaûc' câžary važkiâ i nepasil'nyâ i ŭskladaûc' na plečy lûdzâm, a sami nâ hočuc' i pal'cam zrušyc' ih;

5. а ўсе справы свае робяць дзеля таго, каб бачылі іх людзі;

пашыраюць філактэрыі свае ды павялічваюць кутасы на адзеньні сваім;

a ŭse spravy svae robâc' dzelâ tago, kab bačyli ih lûdzi; pašyraûc' filaktèryi svae dy pavâličvaûc' kutasy na adzen'ni svaim;

6. а таксама любяць узьляжаць наперадзе на гасьцінах, і наперадзе сядзець у сынагогах,

a taksama lûbâc' uz'lâžac' naperadze na gas'cinah, i naperadze sâdzec' u synagogah,

7. і вітаньні на плошчах, і каб людзі клікалі іх: "Настаўнік! настаўнік!"

i vitan'ni na ploščah, i kab lûdzi klikali ih: "Nastaŭnik! настаўнік!"

8. А вы не называйцеся настаўнікамі, бо адзін у вас Настаўнік -

Хрыстос, а ўсе вы - браты;

A vy ne nazyvajcesâ настаўнікамі, bo adzin u vas Nastaŭnik - Hrystos, a ŭse vy - braty;

9. і айцом сабе не называйце нікога на зямлі, бо адзін у вас Айцец, Які на нябёсах;

i ajcom sabe ne nazyvajce nikoga na zâmli, bo adzin u vas Ajcec, Âki na

nâbēsah;

10. і не называйцеся правадырамі, бо адзін у вас Правадыр - Хрыстос.

ì ne nazyvajcesâ pravadyramì, bo adzìn u vas Pravadyr - Hrystos.

11. Большы з вас хай будзе вам слуга:

Bol'sŷy z vas haj budze vam sluga:

12. бо хто ўзвышае сябе, той паніжаны будзе; а хто паніжае сябе, той узвысіцца.

bo hto ŭzvvyšae sâbe, toj panìžany budze; a hto panìžae sâbe, toj uzvysìcca.

13. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што зачыняеце Царства Нябеснае перад людзьмі; бо самі не ўваходзіце, і тых, што ўваходзяць, ня пускаеце ўвайсьці.

Gora vam, knìžnikì ì farysèi, kryvadušnikì, što začynâece Carstva Nâbesnae perad lûdz'mì; bo samì ne ŭvahodzìce, ì tyh, što ŭvahodzâc', nâ puskaece ŭvajs'ci.

14. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што паядаеце дамы ўдоваў і напаказ доўга моліцеся: за тое прымеце тым большую асуду.

Gora vam, knìžnikì ì farysèi, kryvadušnikì, što paâdaece damy ŭdovaŭ ì napakaz doŭga molìcesâ: za toe prymece tym bol'sŷuŭ asudu.

15. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што праходзіце мора і сушу, каб прыдбаць хоць аднаго нававерца; і калі гэта здараецца, робіце яго сынам геены, двойчы горшым за вас.

Gora vam, knìžnikì ì farysèi, kryvadušnikì, što prahodzìce mora ì sušu, kab prydbac' hoc' adnago navaverca; ì kalì gèta zdaraecca, robìce âgo synam geeny, dvojčy goršym za vas.

16. Гора вам, павадыры сьляпяя, што кажаце: "калі хто прысягне храмам, дык нічога; а калі прысягне золатам храма, дык вінаваты".

Gora vam, pavadyry s'lâpyâ, što kažace: "kalì hto prysâgne hramam, dyk

ničoga; a kalì prysâgne zolatam hrama, dyk vînavaty".

17. Неразумныя і сьляпяя! што большае: золата, ці храм, які асьвячае золата?

Nerazumnyâ i s'îapyâ! što bol'shâe: zolata, ci hram, âkì as'vâçae zolata?

18. і: "калі хто прысягне ахвярнікам, дык нічога; а калі прысягне дарам, які на ім, дык вінаваты".

i: "kalì hto prysâgne ahvârnikam, dyk ničoga; a kalì prysâgne дарам, âkì na im, dyk vînavaty".

19. Неразумныя і сьляпяя! што большае: дар, ці ахвярнік, які асьвячае дар?

Nerazumnyâ i s'îapyâ! što bol'shâe: dar, ci ahvârnik, âkì as'vâçae dar?

20. Дык вось, хто прысягне ахвярнікам, прысягае ім і ўсім, што на ім;

Dyk vos', hto prysâgne ahvârnikam, prysâgae im i ŭsim, što na im;

21. і той, што прысягае храмам, прысягае ім і Тым, Хто жыве ў ім;

i toj, što prysâgae hramam, prysâgae im i Tym, Hto žyve ŭ im;

22. і той, хто прысягае небам, прысягае тронам Божым і Тым, Хто сядзіць на ім.

i toj, hto prysâgae nebam, prysâgae tronam Božym i Tym, Hto sâdzic' na im.

23. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што даяце дзесяціну зь мяты, анісу і кмену, і адкінулі важнейшае ў законе: суд, міласьць і веру; гэта трэба было рабіць, і таго не пакідаць.

Gora vam, knižnikì i farysèi, kryvadušnikì, što daâce dzesâcinu z' mâty, anisu i kmenu, i adkinuli važnejšâe ŭ zakone: sud, milas'c' i veru; gèta trèba bylo rabic', i tago ne pakidac'.

24. Павадыры сьляпяя, што адцэдзваеце камара, а вярблюда праглынаеце!

Pavadyry s'îapyâ, što adcèdžvaece kamara, a vârbliûda praglynaeце!

25. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што ачышчаеце зьнешнасьць кубка і місы, а ўсярэдзіне яны поўныя пахапнасьці і няпраўды.

Gora vam, knižnikì i farysèi, kryvadušnikì, što ačyščaеce z'nešnas'c' kubka i mìsy, a ũsârèdzìne âny poŭnyâ pahapnas'ci i nâpraŭdy.

26. Фарысэй сьляпы! ачысьці сьпярша сярэдзіну кубка і місы, каб чыстая была і зьнешнасьць іхня.

Farysèj s'lâpy! ačys'ci s'pârša sârèdzìnu kubka i mìsy, kab čystaâ byla i z'nešnas'c' ihnâ.

27. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што прыпадабняецца да павапленых магіл, якія звонку здаюцца прыгожымі, а ўсярэдзіне поўныя касьцей мёртвых і ўсякага бруду;

Gora vam, knižnikì i farysèi, kryvadušnikì, što prypadabnâecesâ da pavaplennyh magil, âkiâ zvonku zdaŭcca prygožymì, a ũsârèdzìne poŭnyâ kas'cej mërtyvyh i ũsâkaga brudu;

28. так і вы зьнешне здаецеся людзям праведнымі, а ўсярэдзіне поўныя крывадушнасьці і беззаконьня.

tak i vy z'nešne zdaâcesâ lŭdzâm pravednymì, a ũsârèdzìne poŭnyâ kryvadušnas'ci i bezzakon'nâ.

29. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што будуеце магільніцы прарокам і ўпрыгожваеце помнікі праведнікам.

Gora vam, knižnikì i farysèi, kryvadušnikì, što buduece magil'nìcy prarokam i ũprygožvaece pomnikì pravednikam.

30. і кажаце: "калі б мы былі ў дні бацькоў нашых, дык ня былі б саўдзельнікамі іхнімі ў праліваньні крыві прарокаў";

i kažace: "kalì b my byli ũ dnì bac'koŭ našyh, dyk nâ byli b saŭdzel'nìkami ihnìmi ũ pralìvan'nì kryvì prarokaŭ";

31. тым самым вы самі сьведчыце супроць сябе, што вы сыны тых, якія забілі прарокаў;

tym samym vy sami s'vedčyце suproc' sâbe, što vy syny tyh, âkiâ zabilì prarokaў;

32. дапаўняйце ж меру бацькоў вашых.

dapaŭnâjце ž meru bac'koŭ vašyh.

33. Зьмеі, выродзьдзе яхідніна! як унікнеце вы асуджэньня ў геену?

Z'mei, vyrodz'dze âhidnina! âk uniknese vy asudžè'nâ ŭ geenu?

34. Таму, вось, Я пасылаю да вас прарокаў, і мудрых, і кніжнікаў; і некаторых зь іх вы заб'яце і ўкрыжуеце, а некаторых будзеце біць у сынагогах вашых і гнаць з горада ў горад;

Tamu, vos', Â pasylaŭ da vas prarokaŭ, i mudryh, i knižnikaŭ; i nekatoryh z' ih vy zab'âce i ŭkryžuece, a nekatoryh budzece bic' u synagogah vašyh i gnac' z gorada ŭ gorad;

35. каб апала на вас уся кроў праведная, пралітая на зямлі, ад крыві Авеля праведнага да крыві Захарыі, сына Варахіевага, якога вы забілі паміж храмам і ахвярнікам.

kab apala na vas usâ kroŭ pravednaâ, pralitaâ na zâmli, ad kryvi Avelâ pravednaga da kryvi Zaharyi, syna Varahievaga, âkoga vy zabilì pamizh hramam i ahvârnikam.

36. Праўду кажу вам: усё гэта ападзе на род гэты.

Praŭdu kažu vam: usë gèta apadze na rod gèty.

37. Ерусаліме, Ерусаліме, што забіваеш прарокаў і каменьнем пабіваеш пасланных да цябе! колькі разоў хацеў Я сабраць дзяцей тваіх, як птушка зьбірае птушанят сваіх пад крылы, і вы не схацелі!

Erusalime, Erusalime, što zabivaeš prarokaŭ i kamen'nem pabivaeš paslanyh da câbe! kol'ki разоў haceŭ Â sabrac' dzâcej tvaih, âk ptuška z'biraе

ptušanât svaih pad kryly, i vy ne shaceli!

38. Вось, застаецца вам дом ваш пусты.

Vos', zastaecca vam dom vaš pusty.

39. Бо кажу вам: ня ўбачыце Мяне ад сёньня, пакуль ня ўсклікнеце:

"добраславёны Той, Хто ідзе ў імя Гасподняе!".

Bo kažu vam: nâ ŭbačyce Mâne ad sën'nâ, pakul' nâ ŭskliknece:

"dabraslavëny Toj, Hto idze ŭ imâ Gaspodnâe!".

24 Кіраўнік

1. І выйшаўшы, Ісус ішоў ад храма. І прыступілі вучні Ягонья, каб паказаць Яму будынку храма.

Ì vyjšaŭšy, ĩsus išoŭ ad hrama. ĩ prystupili vučni Âgonyâ, kab pakazac' Âmu budynki hrama.

2. Ён жа сказаў ім: ці бачыце ўсё гэта? Праўду кажу вам: не застанецца тут каменя на камені; усё будзе разбурана.

Ën ŭa skazaŭ im: ci bačyce ŭsë gëta? Praŭdu kažu vam: ne zastanecca tut kamenâ na kameni; usë budze razburana.

3. Калі ж сядзеў Ён на гары Аліўнай, дык прыступілі да Яго вучні асобна, кажучы: скажы нам, калі гэта будзе? і якая азнака Твайго прыходу і сканчэньня веку?

Kali ŭ sâdzeŭ Ën na gary Aliŭnaj, dyk prystupili da Âgo vučni asobna, kažučy: skažy nam, kali gëta budze? i âkaâ aznaka Tvajgo pryhodu i skančën'nâ veku?

4. І ў адказ Ісус сказаў ім: глядзеце, каб хто вас ня ўвёў у зман;

Ì ŭ adkaz ĩsus skazaŭ im: glâdzece, kab hto vas nâ ŭvëŭ u zman;

5. бо многія прыйдуць пад імем Маім і будуць казаць: "я Хрыстос", - і

многіх увядуць у зман.

bo mnogiâ pryjduc' pad imem Maïm i buduc' kazac': "â Hrystos", - i mnogih uvâduc' u zman.

6. Таксама пачуеце пра войны і ваенныя чуткі. Глядзеце, не жахайцеся; бо павінна ўсё тое быць. Але гэта яшчэ не канец:

Taksama pačuece pra vojny i vaennyâ čutki. Glâdzece, ne žahajcesâ; bo pavinna ũsë toe byc'. Ale gëta âščë ne kanec:

7. бо паўстане народ на народ і царства на царства; і будзе голад і пошасьці, і землятруссы месцамі.

bo paŭstane narod na narod i carstva na carstva; i budze golad i pošas'ci, i zemlâtrusy mescami.

8. А ўсё гэта - болесны пачатак.

A ũsë gëta - bolesny pačatak.

9. Тады будуць выдаваць вас на пакуты і забіваць вас; і вы будзеце зьненавіджаныя ўсімі народамі за імя Маё.

Tady buduc' vydavac' vas na pakuty i zabivac' vas; i vy budzece z'nenavidžanyâ ũsimi narodami za imâ Maë.

10. І тады спакусяцца многія; і адзін аднаго будуць выдаваць, і зьненавідзяць адзін аднаго;

İ tady spakusâcca mnogiâ; i adzin adnago buduc' vydavac', i z'nenavidzâc' adzin adnago;

11. і многія ілжэпрарокі паўстануць і ўвядуць у зман многіх;

i mnogiâ ilžëpraroki paŭstanuc' i ũvâduc' u zman mnogih;

12. і ад памнажэньня беззаконьня ахалоне любоў у многіх;

i ad pamnažën'nâ bezzakon'nâ ahalone lûboŭ u mnogih;

13. а хто выцерпіць да канца, уратуецца.

a hto vycerpïc' da kanca, uratuecca.

14. І абвешчана будзе гэтае Дабравесьце Царства па ўсім сьвеце, на сьведчаньне ўсім народам; і тады прыйдзе канец.

Ì abveščana budze gètae Dabraves'ce Carstva pa ўsìm s'vece, na s'vedčan'ne ўsìm narodam; i tady pryjdzе kanec.

15. Дык вось, калі ўгледзіце брыдоту спусташэньня, пра якую сказана праз прарока Дانیіла, якая паўстане на сьвятым месцы, - хто чытае, хай разумее, -

Dyk vos', kalì ŭgledzìce brydotu spustašèn'nâ, pra âkuû skazana праз praroka Daniïla, âkaâ paŭstane na s'vâтым месцы, - hto čytae, haj razumee,

-

16. тады хто будзе ў Юдэі, хай уцякаюць у горы;

tady hto budze ў Ŭdèi, haj ucâkaŭc' u gory;

17. і хто на даху, той хай ня сыходзіць узяць што-небудзь з дома свайго;

ì hto na dahu, toj haj nâ syhodzìc' uzâc' što-nebudz' z doma svajgo;

18. і хто ў полі, той хай не вяртаецца назад, каб узяць вопратку сваю.

ì hto ў poli, toj haj ne vârtaecca nazad, kab uzâc' vopratku svaŭ.

19. Гора ж цяжарным і тым, што кормяць грудзьмі ў тыя дні!

Gora ž câžarnym i tym, što kormâc' grudz'mi ў tyâ dni!

20. Малецеся, каб ня сталіся ўцёкі вашы зімою, альбо ў суботу;

Malecesâ, kab nâ stalìsâ ŭcëki vašy zimou, al'bo ў subotu;

21. бо тады будзе вялікі смутак, якога ня было ад пачатку сьвету да сёньня, і ня будзе.

bo tady budze vâlikì smutak, âkoga nâ bylo ad pačatku s'vetu da sën'nâ, i nâ budze.

22. І калі б не скараціліся тыя дні, дык не ўратавалася б ніякая плоць; але дзеля выбраных скароцяцца тыя дні.

Ì kali b ne skaracilìsâ tyâ dni, dyk ne ŭratavalasâ b niâkaâ ploc'; ale dzelâ vybranyh skarocâcca tyâ dni.

23. Тады калі хто скажа вам: "вось, тут Хрыстос", альбо "там", - ня верце;

Tady kali hto skaža vam: "vos', tut Hrystos", al'bo "tam", - nâ verce;

24. бо паўстануць ілжэхрысты ды ілжэпрарокі і дадуць азнакі і вялікія цуды, каб увесці ў зман, калі ўдасца, і выбраных.

bo paŭstanuc' ilžèhrysty dy ilžèprarokì ì daduc' aznakì ì vâlikîâ cudy, kab uves'ci ŭ zman, kali ŭdasca, ì vybranyh.

25. Вось, Я наперад сказаў вам.

Vos', Â naperad skazaŭ vam.

26. Значыцца, калі скажуць вам: "вось Ён у пустыні", - ня выходзьце; "вось, Ён у патайных пакоях", - ня верце;

Značycsa, kali skažuc' vam: "vos' Ęn u pustynì", - nâ vyhodz'ce; "vos', Ęn u patajnyh pakoâh", - nâ verce;

27. бо, як маланка бліскае з усходу і відна бывае аж да захаду, такі будзе прыход Сына Чалавечага;

bo, âk malanka bliskae z ushodu ì vidna byvae až da zahadu, takì budze pryhod Syna Čalavečaga;

28. бо дзе будзе труп, там з'бяруцца арлы.

bo dze budze trup, tam z'bârucca arly.

29. І раптам, пасля смутку дзён тых, сонца памеркне, і месяц ня дасьць сьвятла свайго, і зоркі спадуць зь неба, і сілы нябесныя пахіснуцца;

Ì raptam, pas'lâ smutku dzën tyh, sonca pamerkne, ì mesâc nâ das'c' s'vâtla svajgo, ì zorkì spaduc' z' neba, ì sily nâbesnyâ pahìsnucca;

30. і тады зьявіцца азнака Сына Чалавечага на небе; і тады заплачуць

у се плямёны зямныя і ўбачаць Сына Чалавечага, Які будзе ісьці на
аблоках нябесных зь сілаю і славаю вялікай;

*ì tady z'âvicca aznaka Syna Čalavečaga na nebe; ì tady zaplačuc' use
plâměny zâmnjâ ì ŭbačac' Syna Čalavečaga, Âki budze is'ci na ablokah
nâbesnyh z' silaû ì slavaû vâlikaj;*

31. і пашле анёлаў Сваіх з трубою громагучнаю, і зьбяруць выбраных
Ягоных ад чатырох вятроў, ад краю нябёсаў да краю іх.

*ì pašle anělaŭ Svaih z trubou̇ gromagučnaû, ì z'bâruc' vybranyh Âgonyh ad
čatyroh vâtroŭ, ad kraû nâbësaŭ da kraû ih.*

32. Ад смакоўніцы вазьмеце падабенства: калі гольле яе ўжо мякчэе і
пускае лісьце, ведаеце, што блізка лета;

*Ad smakoŭnicy vaz'mece padabenstva: kalì gol'le âe ŭžo mâkčëe ì puskae
lis'ce, vedaecce, što blizka leta;*

33. так і вы, калі ўбачыце ўсё гэта, ведайце, што блізка, пры дзьвях.
tak ì vy, kalì ŭbačyce ŭsë gëta, vedajce, što blizka, pry dz'vârah.

34. Праўду кажу вам: ня міне род гэты, як усё тое будзе;

Praŭdu kažu vam: nâ mîne rod gëty, âk usë toe budze;

35. неба і зямля мінуцца, а словы Мае ня мінуць;

neba ì zâmlâ minucca, a slovy Mae nâ minuc';

36. а пра дзень той і гадзіну ніхто ня ведае, ні анёлы нябесныя, а толькі
Айцец Мой адзін;

*a pra dzen' toj ì gadžinu nihto nâ vedaе, ni aněly nâbesnyâ, a tol'ki Ajcec
Moj adžin;*

37. але як было ў дні Ноя, так будзе і ў прыход Сына Чалавечага,
ale âk bylo ŭ dni Noâ, tak budze ì ŭ pryhod Syna Čalavečaga,

38. бо як у дні перад патопам елі, пілі, жаніліся і выходзілі замуж да
таго дня, як увайшоў Ной у каўчэг,

bo âk u dni perad patopam eli, pili, žanilisâ i vyhodzili замуž da tago dnâ, âk uvajšoŭ Noj u kaŭčèg,

39. і не разумелі, пакуль ня прыйшоў патоп і не забраў усіх, - так будзе і прыход Сына Чалавечага;

i ne razumeli, pakul' nâ pryjšoŭ patop i ne zabraŭ usih, - tak budze i pryhod Syna Čalavečaga;

40. тады будуць двое на полі: адзін возьмецца, а другі пакінецца;

tady buduc' dvoe na poli: adzin voz'meccâ, a drugi pakinecca;

41. дзьве будуць малоць у жорнах: адна возьмецца, а другая пакінецца.

dz've buduc' maloc' u žornah: adna voz'meccâ, a drugaâ pakinecca.

42. Дык чуйце ж, бо ня ведаеце, у якую гадзіну Гасподзь ваш прыйдзе.

Dyk čuvajce ž, bo nâ vedaece, u âkuû gadzinu Gaspodz' vaš pryjdzê.

43. Але гэта вы знаеце, што калі б ведаў гаспадар дома, у якую варту прыйдзе злодзей, дык чуваў бы і ня даў бы падкапаць дома свайго.

Ale gèta vy znaece, što kalì b vedaŭ gaspadar doma, u âkuû vartu pryjdzê zlodzej, dyk čuvaŭ by i nâ daŭ by padkapac' doma svajgo.

44. Таму і вы будзьце гатовыя, бо ў якую гадзіну ня думаеце, Сын Чалавечы прыйдзе.

Tamu i vy budz'ce gatovyâ, bo ŭ âkuû gadzinu nâ dumaece, Syn Čalavečy pryjdzê.

45. Хто ж верны і разумны раб, якога гаспадар ягоны паставіў над слугамі сваімі, каб даваў ім ежу ў свой час?

Hto ž verny i razumny rab, âkoga gaspadar âgony pastaviŭ nad slugami svaimi, kab davaŭ im ežu ŭ svoj čas?

46. Дабрашчасны той раб, якога гаспадар ягоны, прыйшоўшы застане,

што робіць так;

Dabraščasny toj rab, âkoga gaspadar âgony, pryjšoŭšy zastane, što robic' tak;

47. праўду кажу вам, што над усім маёнткам сваім паставіць яго.

praŭdu kažu vam, što nad usim maëntkam svaim pastavic' âgo.

48. А калі скажа ліхі раб той ў сэрцы сваім: "ня хутка прыйдзе гаспадар мой",

A kali skaža lihì rab toj ŭ sèrcy svaim: "nâ hutka pryjdzje gaspadar moj",

49. і пачне біць субратоў сваіх, і есьці і піць з п'яніцамі, -

ì pačne bic' subratoŭ svaih, ì es'ci ì pic' z p'ânicami, -

50. дык прыйдзе гаспадар раба таго ў дзень, у які ён не чакае, і ў гадзіну, у якую ня ведае,

dyk pryjdzje gaspadar raba tago ŭ dzen', u âkì òn ne čakaie, ì ŭ gadzìnu, u âkuû nâ vedaie,

51. і разатне яго напалам, і вызначыць яму аднолькавую долю з крывадушнікамі: там будзе плач і скрыгат зубоў.

ì razatne âgo napalam, ì vyznačyc' âmu adnol'kavuû dolû z kryvadušnikami: tam budze plač ì skrygat zuboŭ.

25 Кіраўнік

1. Тады ўпадобніцца Царства Нябеснае дзесяцём дзевам, якія, узяўшы сьвяцільні свая, выйшлі сустрэць маладога.

Tady ŭpadobnicca Carstva Nâbesnae dzesâcëm dzevam, âkîâ, uzâŭšy s'vâcil'ni svae, vyjšli sustrèc' maladoga.

2. пяць зь іх было неразумных і пяць мудрых;

pâc' z' ih bylo nerazumnyh ì pâc' mudryh;

3. неразумныя, узяўшы сьвяцільні свае, не ўзялі з сабою алею;

nerazumnyâ, uzâŭšy s'vâcil'ni svae, ne ŭzâli z saboû aleû;

4. а мудрыя ўзялі алею ў пасудзінах разам зь сьвяцільнямі сваімі;

a mudryâ ŭzâli aleû ŭ pasudzinah razam z' s'vâcil'nâmi svaimi;

5. і калі малады замарудзіўся, дык задрамалі ўсе і паснулі.

i kalì malady zamarudziŭsâ, dyk zadramali ŭse i pasnuli.

6. Але апоўначы крык пачуўся: "вось, малады ідзе, выходзьце на сустрэчу яму".

Ale apoŭnačy kryk pačuŭsâ: "vos', malady idze, vyhodz'ce na sustrèču âmu".

7. Тады ўсталі ўсе дзевы тыя і паправілі сьвяцільні свае.

Tady ŭstali ŭse dzevy tyâ i papravili s'vâcil'ni svae.

8. А неразумныя мудрым казалі: "дайце нам алею вашага, бо сьвяцільні нашыя гаснуць".

A nerazumnyâ mudrym skazali: "dajce nam aleû vašaga, bo s'vâcil'ni našyâ gasnuc'".

9. А мудрыя казалі ў адказ: "каб ня сталася недахопу і ў нас і ў вас, ідзеце лепей да прадаўцоў і купеце сабе".

A mudryâ skazali ŭ adkaz: "kab nâ stalasâ nedahopu i ŭ nas i ŭ vas, idzece lepej da pradaŭcoŭ i kupece sabe".

10. Калі ж пайшлі яны купляць, прыйшоў малады, і гатовыя ўвайшлі зь ім на вяселье, і зачыніліся дзьверы.

Kalì ŭ pajšli âny kuplâc', pryjšoŭ malady, i gatovyâ ŭvajšli z' im na vâsel'le, i začynilisâ dz'very.

11. Пасьля прыходзяць і астатнія дзевы і кажуць: "спадару! спадару! адчыні нам".

Pas'lâ pryhodzâc' i astatniâ dzevy i kažuc': "spadaru! spadaru! adčyni nam".

12. Ён жа сказаў ім у адказ: "праўду кажу вам: ня ведаю вас".

Ěn Źa skazaŭ ĩm u adkaz: "praŭdu kaŹu vam: nâ vedaŭ vas".

13. Дык вось, чувайце; бо ня ведаеце ні дня, ні гадзіны, у якую прыйдзе Сын Чалавечы.

Dyk vos', čuvajce; bo nâ vedaece ni dnâ, ni gadziny, u âkuŭ pryjdzje Syn Čalavečy.

14. Гэтак і чалавек нейкі, адыходзячы, заклікаў рабоў сваіх і даручыў ім маёмасьць сваю:

Gètak i čalavek nejki, adyhodzâčy, zaklikaŭ raboŭ svaïh i daručyŭ ĩm maëmas'c' svaŭ:

15. і аднаму даў пяць талянтаў, другому два, таму адзін, кожнаму паводле ягонай сілы; і адразу адышоў.

i adnamu daŭ pâc' talântaŭ, drugomu dva, tamu adzìn, koŹnamu pavodle âgonaj sily; i adrazu adyšoŭ.

16. Той, хто атрымаў пяць талянтаў, пайшоў: ужыў іх у справу і набыў другія пяць;

Toj, hto atrymaŭ pâc' talântaŭ, pajšoŭ: užyŭ ih u spravu i nabyŭ drugiâ pâc';

17. гэтак сама і той з двума набыў другія два;

gètak sama i toj z dvuma nabyŭ drugiâ dva;

18. а той, хто атрымаў адзін талінт, пайшоў і закапаў яго ў зямлю і схаваў серабро гаспадара свайго.

a toj, hto atrymaŭ adzìn talânt, pajšoŭ i zakapaŭ âgo ŭ zâmlŭ i shavaŭ serabro gaspadara svajgo.

19. Па доўгім часе прыходзіць гаспадар рабоў тых і зводзіць зь імі рахунак.

Pa doŭgim čase pryhodzic' gaspadar raboŭ tyh i zvodzic' z' ĩmì rahunak.

20. І той, хто атрымаў пяць талянтаў, падышоўшы, прынёс другія пяць талянтаў і кажа: "Гаспадар! пяць талянтаў ты даў мне; вось, другія пяць

талянтаў я набыў на іх".

Ì toj, hto atrymaŭ pác' talântaŭ, padyšoŭšy, prynës drugiâ pác' talântaŭ ì kaža: "Gaspadar! pác' talântaŭ ty daŭ mne; vos', drugiâ pác' talântaŭ â nabyŭ na ih".

21. Сказаў жа яму гаспадар ягоны: "добра, раб добры і верны! у малым ты быў верны, над многім цябе пастаўлю; увайдзі ў радасьць гаспадара твайго".

Skazaŭ ža âmu gaspadar âgony: "dobra, rab dobry ì verny! u malym ty byŭ verny, nad mnogim câbe pastaŭlû; uvajdzi ŭ radas'c' gaspadara tvajgo".

22. Падышоў таксама і той, што атрымаў два талянты, і сказаў:

"гаспадар! два талянты ты даў мне; вось, другія два талянты набыў я на іх".

Padyšoŭ taksama ì toj, što atrymaŭ dva talânty, ì skazaŭ: "gaspadar! dva talânty ty daŭ mne; vos', drugiâ dva talânty nabyŭ â na ih".

23. Сказаў жа яму гаспадар ягоны: "добра, раб добры і верны! у малым ты быў верны, над многім цябе пастаўлю; увайдзі ў радасьць гаспадара твайго".

Skazaŭ ža âmu gaspadar âgony: "dobra, rab dobry ì verny! u malym ty byŭ verny, nad mnogim câbe pastaŭlû; uvajdzi ŭ radas'c' gaspadara tvajgo".

24. Падышоў і той, што атрымаў адзін таліант, і сказаў: "гаспадар! я ведаў цябе, што ты чалавек жорсткі, жнеш, дзе ня сеяў, і зьбіраеш, дзе не рассыпбў;

Padyšoŭ ì toj, što atrymaŭ adzìn talânt, ì skazaŭ: "gaspadar! â vedaŭ câbe, što ty čalavek žorstkì, žneš, dze nâ seâŭ, ì z'bìraeš, dze ne rassypbŭ;

25. і пабаяўшыся, пайшоў і схававу таліант твой у зямлі; вось табе тваё".
ì pabaâŭšysâ, pajšoŭ ì shavaŭ talânt tvoj u zâmlì; vos' tabe tvaë".

26. Гаспадар жа ягоны сказаў яму ў адказ: "ліхі раб і гультай! ты ведаў,

што я жну, дзе ня сеяў, і зьбіраю, дзе не рассыпбў;

Gaspadar ža âgony skazaŭ âmu ŭ adkaz: "lihi rab i gul'taj! ty vedaŭ, što â žnu, dze nâ seâŭ, i z'biraŭ, dze ne rassypbŭ;

27. таму трэба было табе аддаць серабро маё гандлярам, і я, прыйшоўшы, атрымаў бы маё з прыбыткам.

tamu trêba bylo tabe addac' serabro maë gandlâram, i â, pryjšoŭšy, atrymaŭ by maë z prybytkam.

28. Дык вось вазьмеце ў яго талянт і дайце таму, хто мае дзесяць талянтаў,

Dyk vos' vaz'mece ŭ âgo talânt i dajce tamu, hto mae dzesâc' talântaŭ,

29. бо кожнаму, хто мае, дасца і памножыцца, а ў таго, хто ня мае, адымецца і тое, што мае;

bo kožnamu, hto mae, dasca i pamnožycca, a ŭ tago, hto nâ mae, adymecca i toe, što mae;

30. а нягоднага раба выкіньце ў цемру вонкавую: там будзе плач і скрыгат зубоў". (Сказаўшы гэта, усклікнуў: хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!).

a nâgodnaga raba vykin'ce ŭ cemru vonkavuŭ: tam budze plač i skrygat zuboŭ". (Skazaŭšy gëta, uskliknuŭ: hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!).

31. Калі ж прыйдзе Сын Чалавечы ў славе Сваёй і ўсе сьвятыя анёлы зь Ім, тады сядзе на троне славы Сваёй,

Kali ž pryjdze Syn Čalavečy ŭ slave Svaëj i ŭse s'vâtyâ anëly z' Ìm, tady sâdze na trone slavy Svaëj,

32. і зьбяруцца перад Ім усе народы; і аддзеліць адных ад другіх, як пастух аддзяляе авечак ад казлоў;

i z'bârucca perad Ìm use narody; i addzelič' adnyh ad drugih, âk pastuh addzâlâe avečak ad kazloŭ;

33. і паставіць авечак праваруч ад Сябе, а казлоў - леваруч.

ì pastavic' avečak pravaruč ad Sâbe, a kazloŭ - levaruč.

34. Тады скажа Цар тым, якія праваруч ад Яго: "Прыйдзеце, дабраславёныя Айца Майго, прымеце ў спадчыну Царства, угатаванае вам ад стварэння сьвету:

Tady skaža Car tym, âkiâ pravaruč ad Âgo: "Pryjdzece, dabraslavënyâ Ajca Majgo, prymece ŭ spadčynu Carstva, ugatavanae vam ad stvarën'nâ s'vetu:

35. бо быў галодны Я, і вы далі Мне есьці; быў сасьмяглы, і вы напілі Мяне; быў падарожны, і вы прынялі Мяне;

bo byŭ galodny Â, ì vy dali Mne es'ci; byŭ sas'mâgly, ì vy napaili Mâne; byŭ padarožny, ì vy prynâli Mâne;

36. быў голы, і вы адзелі Мяне; быў хворы, і вы адведалі Мяне; у цямніцы быў, і вы прыйшлі да Мяне.

byŭ goly, ì vy adzeli Mâne; byŭ hvory, ì vy advedali Mâne; u câmnicy byŭ, ì vy pryjšli da Mâne.

37. Тады праведнікі скажуць Яму ў адказ: "Госпадзе! калі мы бачылі Цябе галоднага і накармілі? альбо сасьмяглага і напілі?

Tady pravedniki skažuc' Âmu ŭ adkaz: "Gospadze! kali my bačyli Câbe galodnaga ì nakarmili? al'bo sas'mâglaga ì napaili?"

38. калі ж мы бачылі Цябе падарожнага і прынялі? альбо голага і адзелі?

kali ž my bačyli Câbe padarožnaga ì prynâli? al'bo golaga ì adzeli?"

39. калі ж мы бачылі Цябе хворага, альбо ў цямніцы, і прыйшлі да цябе?".

kali ž my bačyli Câbe hvoraga, al'bo ŭ câmnicy, ì pryjšli da câbe?"

40. І Цар скажа ім у адказ: "праўду кажу вам: як што зрабілі вы гэта аднаму з братоў Маіх меншых, дык зрабілі Мне".

Ì Car skaža ìm u adkaz: "praŭdu kažu vam: âk što zrabìli vy gèta adnamu z bratoŭ Maih menšyh, dyk zrabìli Mne".

41. Тады скажа і тым, якія леваруч ад Яго: "ідзеце ад Мяне, праклятыя, у вагонь вечны, угатаваны д'яблу і анёлам ягоным:

Tady skaža ì tym, âkiâ levaruč ad Âgo: "ìdzece ad Mâne, praklâtyâ, u vagon' večny, ugatavany d'âblu ì anëlam âgonym:

42. бо быў галодны Я, вы не далі Мне есьці; быў сасьмяглы, і вы не напаілі Мяне;

bo byŭ galodny Â, vy ne dali Mne es'ci; byŭ sas'mâgly, ì vy ne napaili Mâne;

43. быў падарожны, і не прынялі Мяне; быў голы, і не адзелі Мяне; хворы і ў цямніцы, і не адведалі Мяне".

byŭ padarožny, ì ne prynâli Mâne; byŭ goly, ì ne adzeli Mâne; hvory ì ŭ câmnicy, ì ne advedali Mâne".

44. Тады і яны скажуць яму ў адказ: "Госпадзе, калі мы бачылі Цябе галоднага, альбо сасьмяглага, альбо падарожнага, альбо голага, альбо хворага, альбо ў цямніцы, і не паслужылі Табе?"

Tady ì âny skažuc' âmu ŭ adkaz: "Gospadze, kalì my bačyli Câbe galodnaga, al'bo sas'mâglaga, al'bo padarožnaga, al'bo golaga, al'bo hvoraga, al'bo ŭ câmnicy, ì ne paslužyli Tabe?"

45. Тады скажа ім у адказ: "праўду кажу вам: як што вы не зрабілі гэтага аднаму з гэтых меншых, дык не зрабілі Мне".

Tady skaža ìm u adkaz: "praŭdu kažu vam: âk što vy ne zrabìli gètaga adnamu z gètyh menšyh, dyk ne zrabìli Mne".

46. І пойдучь гэтыя на пакуты вечныя, а праведнікі ў жыцьцё вечнае.

Ì pojduc' gètyâ na pakuty večnyâ, a pravednikì ŭ žyc'cë večnae.

1. І сталася: калі прамовіў Ісус усе словы гэтыя, дык сказаў вучням
Сваім:

Ì stalasâ: kalì pramoviŭ Ìsus use slovy gètyâ, dyk skazaŭ vučnâŭ Svaim:

2. вы ведаеце, што праз два дні Пасха будзе, і Сын Чалавечы выданы
будзе на крыжаваньне.

vy vedaecce, što praz dva dni Pasha budze, i Syn Čalavečy vydany budze na kryžavan'ne.

3. Тады сабраліся першасьвятары і кніжнікі і старэйшыны народу ў
двор першасьвятара, якога звалі Каяфа,

*Tady sabralisâ peršas'vâtary i knižniki i starèjšyny narodu ŭ dvor
peršas'vâtara, âkoga zvalì Kaâfa,*

4. і дамовіліся ўзяць Ісуса хітрасьцю і забіць;

ì damovilìsâ ŭzâc' Ìsusa hitras'cŭ i zabic';

5. але казалі: толькі ня ў сьвята, каб ня сталася абурэньня ў народзе.

ale kazalì: tol'ki nâ ŭ s'vâta, kab nâ stalasâ aburèn'nâ ŭ narodze.

6. Калі ж Ісус быў у Віфаніі, у доме Сымона пракажонага,

Kalì ž Ìsus byŭ u Vifaniì, u dome Symona prakažonaga,

7. прыступіла да Яго жанчына з алавастравай пасудзінай міра
шматкаштоўнага і ліла яму на галаву, калі Ён узляжаў за сталом.

*prystupìla da Âgo žančyna z alavastravaj pasudzinaj mira šmatkaštoŭnaga i
lila âmu na galavu, kalì Ęn uz'lâžaŭ za stalom.*

8. Убачыўшы, вучні Ягоныя абурыліся і казалі: навошта такое
марнатраўства?

Ubačyŭšy, vučni Âgonyâ aburylìsâ i kazalì: navošta takoe marnatraŭstva?

9. бо можна было б прадаць гэтае міра за вялікія грошы і даць убогім.

bo možna bylo b pradac' gètae mîra za vâlikîâ grošy i dac' ubogîm.

10. Але Ісус, зразумеўшы гэта, сказаў ім: што бянтэжыце жанчыну?

Яна добры ўчынак зрабіла дзеля Мяне;

Ale Īsus, zrazumeŭšy gèta, skazaŭ im: što bântèžyce žančynu? Âna dobry ŭčynak zrabîla dzelâ Mâne;

11. бо заўсёды ўбогіх вы маеце пры сабе, а Мяне не заўсёды маеце;

bo zaŭsëdy ŭbogîh vy maece pry sabe, a Mâne ne zaŭsëdy maece;

12. бо, выліўшы гэтае міра на Цела Маё, яна падрыхтавала Мяне да пахавання;

bo, vyliŭšy gètae mîra na Cela Maë, âna padryhtavala Mâne da pahavan'nâ;

13. праўду кажу вам: дзе ні будзе абвешчана Дабравесьце гэтае ў цэлым сьвеце, сказана будзе ў памяць яе і пра тое, што зрабіла яна.

praŭdu kažu vam: dze ni budze abveščana Dabraves'ce gètae ŭ cèlym s'vece, skazana budze ŭ pamâc' âe i pra toe, što zrabîla âna.

14. Тады адзін з дванаццацёх, якога звалі Юда Іскарыйёт, пайшоў да першасьвятароў

Tady adzîn z dvanaccacëh, âkoga zvalî Ūda Īskaryët, pajšoŭ da peršas'vâtaroŭ

15. і сказаў: што вы дасьце мне, і я вам выдам Яго? Яны прапанавалі яму трыццаць срэбранікаў;

i skazaŭ: što vy das'ce mne, i â vam vydam Âgo? Âny prapanavalî âmu tryccac' srèbranikaŭ;

16. і з таго часу ён шукаў зручнай нагоды выдаць Яго.

i z tago času ën šukaŭ zručnaj nagody vydac' Âgo.

17. У першы ж дзень праснакоў прыступілі вучні да Ісуса і казалі яму: дзе хочаш, каб мы прыгатавалі Табе есьці пасху?

U peršy ž dzen' prasnakoŭ prystupîli vučnî da Īsusa i skazalî âmu: dze hočâš,

kab my prygatavali Tabe es'ci pashu?

18. Ён жа сказаў: ідзеце ў горад да такога і такога і скажэце яму:

"Настаўнік кажа: час мой блізкі, у цябе ўчыню пасху з вучнямі Маімі".

Ён жа сказаў: idzece ў gorad da takoga i takoga i skažèce âmu: "Nastaўnik kaža: čas moj blizki, u câbe ўčynû pashu z vučnâmi Maïmi".

19. І зрабілі вучні, як загадаў ім Ісус, і прыгатавалі пасху.

Ì zrabili vučni, âk zagadaў im Îsus, i prygatavali pashu.

20. Калі ж зьвечарэла, Ён узьлёг з дванаццацьцю вучнямі;

Kali ž z'večarèla, Ён uz'lëg z dvanaccac'cû vučnâmi;

21. І калі яны елі, сказаў: праўду кажу вам, што адзін з вас выдасьць Мяне.

Ì kali âny eli, skazaў: praўdu kažu vam, što adžin z vas vydac'c' Mâne.

22. Яны вельмі засмуціліся і пачалі казаць Яму, кожны зь іх: ці ня я, Госпадзе?

Âny vel'mi zasmucilisâ i pačali kazac' Âmu, kožny z' ih: ci nâ â, Gospadze?

23. А Ён сказаў у адказ: хто апусьціў са Мною руку ў місу, той выдасьць Мяне;

A Ён skazaў u adkaz: hto apus'ciў sa Mnoû ruku ў misu, toj vydac'c' Mâne;

24. зрэшты, Сын Чалавечы ідзе, як пісана пра Яго; але гора таму чалавеку, якім Сын Чалавечы выдаецца: лепей было б чалавеку гэтаму не радзіцца.

zrèšty, Syn Čalavečy idze, âk pisana pra Âgo; ale gora tamu čalaveku, âkim Syn Čalavečy vydaecca: lepej bylo b čalaveku gètamu ne radžicca.

25. У адказ жа Юда, які выдаў Яго, сказаў: ці ня я, Равьві? Ісус кажа яму: ты сказаў.

U adkaz ža Ūda, âki vydaў Âgo, skazaў: ci nâ â, Rav'vi? Îsus kaža âmu: ty skazaў.

26. А калі яны елі: Ісус, узяўшы хлеб і дабраславіўшы, паламаў і, раздаючы вучням, сказаў: прымеце, ежце: гэта Цела Маё.

A kalì âny eli: Îsus, uzâŭšy hleb ì dabraslaviŭšy, palamaŭ ì, razdaŭčy vučnâtm, skazaŭ: prymece, ežce: gèta Cela Maë.

27. І ўзяўшы чару, і падзякаваўшы, падаў ім і сказаў: пеце зь яе ўсе;

Ì ŭzâŭšy čaru, ì padzâkavaŭšy, padaŭ ìm ì skazaŭ: pece z' âe ŭse;

28. бо гэта Кроў Мая новага завету, за многіх праліваная дзеля дараваньня грахоў.

bo gèta Kroŭ Maâ novaga zapavetu, za mnogih pralivanaâ dzelâ daravan' nâ grahoŭ.

29. Кажу ж вам, што ад сёньня ня буду піць ад плоду гэтага вінаграднага да таго дня, калі буду піць з вамі новае віно ў Царстве Айца Майго.

Kažu ž vam, što ad sën' nâ nâ budu pic' ad plodu gètaga vïnagradnaga da tago dnâ, kalì budu pic' z vami novae vîno ŭ Carstve Ajca Majgo.

30. І засьпяваўшы, пайшлі на гару Аліўную.

Ì zas' pâvaŭšy, pajšli na garu Aliŭnuû.

31. Тады кажа ім Ісус: усе вы запаняверыцеся ўва Мне ў гэтую ноч, бо напісана: "пакараю пастыра, і расьсеюцца авечкі".

Tady kaža ìm Îsus: use vy zapanâverycesâ ŭva Mne ŭ gètuû noč, bo napîsana: "pakaraŭ pastyra, ì ras' seŭcca avečki".

32. А пасля ўваскрэсеньня Майго сустрэну вас у Галілеі.

A pas' lâ ŭvaskrèsen' nâ Majgo sustrènu vas u Galilei.

33. У адказ жа Пётр сказаў Яму: калі і ўсе запаняверацца ў Табе, я не запаняверуся.

U adkaz ža Pëtr skazaŭ Âmu: kalì ì ŭse zapanâveracca ŭ Tabe, â ne zapanâverusâ.

34. Сказаў яму Ісус: праўду кажу табе, што гэтае ночы, перш чым засьпявае певень, тройчы адрачэшся ад Мяне.

Skazaŭ âmu ĩsus: praŭdu kažu tabe, što gètae nočy, perš čym zas'pâvae peven', trojčy adračèššâ ad Mâne.

35. Кажа Яму Пётр: хоць бы прыпала мне і памерці з Табою, не адракуся ад Цябе. Падобнае і ўсе вучні казалі.

Kaža Âmu Pëtr: hoc' by pry pala mne i pamerci z Taboŭ, ne adrakusâ ad Câbe. Padobnae i ŭse vučnì kazali.

36. Потым прыходзіць зь імі Ісус у мясьціну, званую Гефсіманія, і кажа вучням: пасядзеце тут, пакуль Я пайду, памалюся там.

Potym pryhodzic' z' imi ĩsus u mâs'cinu, zvanuŭ Gefsimaniâ, i kaža vučnâm: pasâdzece tut, pakul' Â pajdu, pamalûsâ tam.

37. І ўзяўшы Пятра і абодвух сыноў Зевядзеевых, пачаў смуткаваць і журыцца.

Ĭ ŭzâŭšy Pâtra i abodvuh synoŭ Zevâdzeevyh, pačaŭ smutkavac' i žurycca.

38. Тады кажа ім Ісус: душа Мая смуткуе да сьмерці; пабудзьце тут і чуйце са Мною.

Tady kaža im ĩsus: duša Maâ smutkue da s'merci; pabudz'ce tut i čuvajce sa Moŭ.

39. І адышоўшы крыху, упаў на аблічча Сваё, маліўся і казаў: Войча Мой! калі магчыма, хай абміне Мяне чара гэтая: але не як Я хачу, а як Ты.

Ĭ adyšoŭšy kryhu, upaŭ na abličča Svaë, maliŭsâ i kazaŭ: Vojča Moj! kali magčy ma, haj abmine Mâne čara gètaâ: ale ne âk Â haču, a âk Ty.

40. І прыходзіць да вучняў і застае, што яны сьпяць, і кажа Пятру: ці так не змаглі вы адну гадзіну чуваць са Мною?

Ĭ pryhodzic' da vučnâŭ i zastae, što âny s'pâc', i kaža Pâtru: ci tak ne zmagli

vy adnu gadzìnu čuvac' sa Mnoû?

41. чувайце і малецеся, каб не паддацца спакусе: дух бадзёры, а плоць нядужая.

čuvajce i malecesâ, kab ne paddacca spakuse: duh badzëry, a ploc' nâdužaâ.

42. Яшчэ, адышоўшы другі раз, маліўся, кажучы: Войча Мой! калі ня можа чара гэтая абмінуць Мяне, каб Мне ня піць яе, хай будзе воля Твая.

Âščè, adyšoŭšy drugi raz, maliŭsâ, kažučy: Vojča Moj! kalì nâ moža čara gètaâ abmìnuc' Mâne, kab Mne nâ pic' âe, haj budze volâ Tvaâ.

43. І прыйшоўшы, застаў, што зноў яны сьпяць, бо ў іх вочы ацяжэлі.

Ì pryjšoŭšy, zastaŭ, što znoŭ âny s'pâc', bo ŭ ih vočy acâžèlì.

44. І пакінуўшы іх, адышоў зноў і памаліўся трэйці раз, тое самае слова сказаўшы.

Ì pakìnuŭšy ih, adyšoŭ znoŭ i pamaliŭsâ trèjci raz, toe samae slova skazaŭšy.

45. Тады прыходзіць да вучняў Сваіх і кажа ім: вы ўсе яшчэ сьпіце і спачываеце; вось, наблізілася гадзіна, і Сын Чалавечы аддаецца ў рукі грэшнікаў;

Tady pryhodzic' da vučnâŭ Svaih i kaža im: vy ŭse âščè s'pice i spačyvaece; vos', nablizilasâ gadzina, i Syn Čalavečy addaecca ŭ ruki grèšnikaŭ;

46. устаньце, хадзем: вось наблізіўся той, хто прадае Мяне.

ustan'ce, hadzem: vos' nabliziŭsâ toj, hto pradae Mâne.

47. І калі яшчэ гаварыў Ён, вось, Юда, адзін з дванаццацёх, прыйшоў, і зь ім мноства людзей зь мечамі і каламі, ад першасьвятароў і старэйшын народных.

Ì kalì âščè gavaryŭ Ęn, vos', Ŭda, adzìn z dvanaccacëh, pryjšoŭ, i z' im mnostva lûdzej z' mečami i kalamì, ad peršas'vâtaroŭ i starèjšyn narodnyh.

48. А хто выдаваў Яго, даў ім знак, кажучы: каго я пацалую, Той і ёсьць,

вазьмеце Яго.

*A hto vydavaŭ Âgo, daŭ im znak, kažučy: kago â pacaluû, Toj ì ës'c',
vaz'mece Âgo.*

49. І, адразу падышоўшы да Ісуса, сказаў: радуйся, Равьві! І пацалаваў Яго.

Ì, adrazu padyšoŭšy da Ìsusa, skazaŭ: radujśâ, Rav'vi! Ì pacalavaŭ Âgo.

50. Ісус жа сказаў яму: дружа, чаго ты прыйшоў? Тады падышлі, і паклалі рукі на Ісуса, і ўзялі Яго.

Ìsus ŷa skazaŭ âmu: druŷa, čago ty pryjšoŭ? Tady padyšli, ì paklali rukì na Ìsusa, ì ŭzâli Âgo.

51. І вось, адзін з тых, што былі зь Ісусам, працягнуўшы руку, дастаў меч свой і, ударыўшы раба першасьвятаровага, адсек яму вуха.

Ì vos', adzìn z tyh, što byli z' Ìsusam, pracâgnuŭšy ruku, dastaŭ meč svoj ì, udaryŭšy raba perśas'vâtarovaga, adsek âmu vuha.

52. Тады кажа яму Ісус: вярні меч твой у месца ягонае, бо ўсе, што возьмуць меч, ад мяча і загінуць;

Tady kaŷa âmu Ìsus: vârnì meč tvoj u mesca âgonae, bo ŭse, što voz'muc' meč, ad mâča ì zagìnuc';

53. альбо думаеш, што Я не магу цяпер упрасіць Айца Майго, і Ён дасьць Мне больш за дванаццаць легіёнаў анёлаў?

al'bo dumaeš, što Â ne magu câper uprasìc' Ajca Majgo, ì Ên das'c' Mne bol'sh za dvanaccac' legiënaŭ anëlaŭ?

54. як жа збудуцца Пісаньні, што так павінна быць?

âk ŷa zbuducca Pìsan'ni, što tak pavìnna byc'?

55. У тую гадзіну сказаў Ісус народу: быццам на разбойніка выйшлі вы зь мечамі і каламі ўзяць Мяне; кожны дзень з вамі сядзеў Я, вучачы ў храме, і вы ня бралі Мяне.

U tuû gadzìnu skazaŭ Ìsus narodu: byccam na razbojnìka vyjšli vy z' mečami ì kalamì ŭzâc' Mâne; kožny dzen' z vami sâdzeŭ Â, vučacy ŭ hrame, ì vy nâ brali Mâne.

56. А ўсё гэта было, каб збыліся пісаньні прарокаў. Тады ўсе вучні, пакінуўшы Яго, паўцякалі.

A ŭsë gëta bylo, kab zbylisâ pìsan'ni prarokaŭ. Tady ŭse vučni, pakìnuŭšy Âgo, paŭcâkali.

57. А тыя, што ўзялі Ісуса, завялі Яго да Каяфы першасьвятара, куды сабраліся кніжнікі і старэйшыны.

A tyâ, što ŭzâli Ìsusa, zavâli Âgo da Kaâfy peršas'vâtara, kudy sabralisâ knižniki ì starèjšyny.

58. А Пётр ішоў сьледам за Ім зводдаль, да двара першасьвятаровага і ўвайшоўшы ў сярэдзіну, сеў са слугамі, каб бачыць канец.

A Pëtr išoŭ s'ledam za Ìm zvoddal', da dvara peršas'vâtarovaga ì ŭvajšoŭšy ŭ sârèdzìnu, seŭ sa slugami, kab bačyc' kanec.

59. Першасьвятары і старэйшыны і ўвесь сынедрыён шукалі ілжывага сьведчанья супроць Ісуса, каб аддаць Яго на сьмерць;

Peršas'vâtary ì starèjšyny ì ŭves' synedryën šukali ilžyvaga s'vedčan'nâ suproc' Ìsusa, kab addac' Âgo na s'merc';

60. і не знаходзілі; і хоць шмат ілжывых сьведкаў прыходзіла, не знайшлі. Але нарэшце прыйшлі два лжывыя сьведкі

ì ne znahodzili; ì hoc' šmat ilžyvych s'vedkaŭ pryhodzila, ne znajšli. Ale narèšce pryjšli dva lžyvvyâ s'vedki

61. і сказалі: Ён казаў: "магу разбурыць храм Божы і за тры дні збудаваць яго".

ì skazali: Èn kazaŭ: "magu razburyc' hram Božy ì za try dni zbudavac' âgo".

62. І ўстаўшы, першасьвятар сказаў Яму: чаму нічога не адказваеш,

што яны супроць Цябе сьведчаць?

Ì ũstaŭšy, peršas'vâtar skazaŭ Âmu: čamu ničoga ne adkazvaeš, što âny suproc' Câbe s'vedčac'?

63. А Ісус маўчаў. І першасьвятар сказаў Яму: заклінаю Цябе Богам жывым, скажы нам, ці Ты Хрыстос, Сын Божы?

A Ìsus maŭčaŭ. Ì peršas'vâtar skazaŭ Âmu: zaklinaŭ Câbe Bogam žyvym, skažy nam, ci Ty Hrystos, Syn Božy?

64. Кажа яму Ісус: ты сказаў; нават маўляю вам: ад сёньня ўгледзіце Сына Чалавечага, што сядзіць праваруч сілы і ідзе на аблоках нябесных.

Kaža âmu Ìsus: ty skazaŭ; navat maŭlâŭ vam: ad sën'nâ ũgledziče Syna Čalavečaga, što sâdzic' pravaruč sily i idze na ablokah nâbesnyh.

65. Тады першасьвятар разадраў адзеньне сваё і сказаў: Ён блюзьнерыць. Навошта яшчэ нам сьведкі? Вось, вы чулі блюзьнерства Ягонае!

Tady peršas'vâtar razadraŭ adzen'ne svaë i skazaŭ: Ęn blûz'neryc'. Navošta âščë nam s'vedki? Vos', vy čuli blûz'nerstva Âgonae!

66. Як вам здаецца? А яны казалі ў адказ: варты сьмерці.

Âk vam zdaecca? A âny kazali ũ adkaz: varty s'merci.

67. Тады плявалі Яму ў твар і тuzалі Яго; а іншыя білі па шчоках.

Tady plâvali Âmu ũ tvar i tuzali Âgo; a inšyâ bili pa ščokah.

68. і казалі: скажы нам, Хрысьце, хто ўдарыў Цябе?

i kazali: skažy nam, Hrys'ce, hto ũdaryŭ Câbe?

69. А Пётр сядзеў звонку на дварэ. І падышла да яго адна служанка і сказала: і ты быў зь Ісусам Галілеянінам.

A Pëtr sâdzeŭ zvonku na dvarè. Ì padyšla da âgo adna služanka i kazala: i ty byŭ z' Ìsusam Galileâninam.

70. Але ён адрокся перад усімі, сказаўшы: ня ведаю, што ты кажаш.

Ale ěn adroksâ perad usimì, skazaŭšy: nâ vedaŭ, što ty kažaš.

71. А калі ён выходзіў за браму, убачыла яго другая, і кажа тым, што былі там: і гэты быў зь Ісусам Назарэем.

A kalì ěn vyhodziŭ za bramù, ubačyla âgo drugaâ, ì kaža tym, što byli tam: ì gèty byŭ z' Ìsusam Nazarèem.

72. І зноў адрокся ён, прысягнуўшы: я ня ведаю Гэтага Чалавека.

Ì znoŭ adroksâ ěn, prysâgnuŭšy: â nâ vedaŭ Gètaga Čalaveka.

73. Крыху пазьней падышлі тыя, што стаялі, і сказалі Пятру: сапраўды і ты зь іх, бо і гаворка твая выдае цябе.

Kryhu paz'nej padyšli tyâ, što staâli, ì skazali Pâtru: sapraŭdy ì ty z' ih, bo ì gavorka tvaâ vydae câbe.

74. Тады ён пачаў прысягаць і бажыцца: я ня ведаю Гэтага Чалавека. І тут жа засьпяваў певень.

Tady ěn pačaŭ prysâgac' ì bažycca: â nâ vedaŭ Gètaga Čalaveka. Ì tut ža zas'pâvaŭ peven'.

75. І згадаў Пётр словы, сказаныя яму Ісусам: перш чым засьпявае певень, тройчы адрачэшся ад Мяне. І выйшаўшы вонкі, плакаў горка.

Ì zgadaŭ Pëtr slovy, skazanyâ âmu Ìsusam: perš čym zas'pâvae peven', trojčy adračèššâ ad Mâne. Ì vyjšaŭšy vonkì, plakaŭ gorka.

27 Кіраўнік

1. Калі ж настала раніца, зрабілі нараду ўсе першасьвятары і старэйшыны народу супраць Ісуса, каб аддаць Яго на сьмерць:

Kalì ž nastala ranica, zrabili naradu ŭse peršas'vâtary ì starèjšyny narodu suprac' Ìsusa, kab addac' Âgo na s'merc':

2. і зьвязаўшы Яго, завялі і перадалі яго Понцію Пілату, намесьніку.

ì z'vâzaũšy Âgo, zavâli ì peradali âgo Ponciũ Pilatu, names'niku.

3. Тады Юда, які выдаў Яго, убачыўшы, што засудзілі Яго, і раскаяўшыся, аддаў трыццаць срэбранікаў першасьвятарам і старэйшынам,

Tady Ŭda, âki vydaũ Âgo, ubačyũšy, što zasudzili Âgo, ì raskaũšysâ, addaũ tryccac' srèbranikaũ peršas'vâtaram ì starèjšynam,

4. кажучы: зграшыў я, прадаўшы кроў нявінную. Яны ж казалі: што нам да таго? глядзі сам.

kažučy: zgrašyũ â, pradaũšy kroũ nâvinnuũ. Âny Ź skazali: što nam da tago? glâdzi sam.

5. І кінуўшы срэбранікі ў храме, ён адышоў; і пайшоўшы, павесіўся.

Ì kinuũšy srèbraniki ũ hrame, ên adyšoũ; ì pajšoũšy, pavesiũsâ.

6. Першасьвятары, узяўшы срэбранікі, казалі: не дазваляецца класьці іх у храмавую скарбніцу, бо гэта цана крыві.

Peršas'vâtary, uzâũšy srèbraniki, skazali: ne dazvalâeccâ klas'ci ih u hramavuũ skarbnicu, bo gèta cana kryvi.

7. І зрабіўшы нараду, купілі на іх поле ганчара для пахаваньня чужынцаў;

Ì zrabiũšy naradu, kupili na ih pole gančara dlâ pahavan'nâ čužyncaũ;

8. таму і называецца поле тое "полем крыві" па сёньняшні дзень;

9. тады збылося сказанае праз прарока Ерамію, які кажа: і ўзялі трыццаць срэбранікаў, цану Ацэненага, Якога ацанілі сыны Ізраілевыя,

tady zbylosâ skazanae praz praroka Eramiũ, âki kaža: ì ũzâli tryccac' srèbranikaũ, canu Acènenaga, Âkoga acanili syny Ìzrailevyâ,

10. і далі іх за поле ганчара, як сказаў мне Гасподзь.

ì dali ih za pole gančara, âk skazaŭ mne Gaspodz'.

11. Ісус жа стаў перад намесьнікам. І спытаўся ў Яго намесьнік, кажучы: Ты Цар Юдэйскі? А Ісус сказаў яму: ты кажаш.

Ìsus ža staŭ perad names'nikam. Ì spytaŭsâ ŭ Âgo names'nik, kažučy: Ty Car Ūdèjski? A Ìsus skazaŭ âmu: ty kažaš.

12. І калі вінавацілі Яго першасьвятары і старэйшыны, Ён нічога не адказваў.

Ì kali vînavacili Âgo peršas'vâtary ì starèjšyny, Ęn ničoga ne adkazvaŭ.

13. Тады кажа Яму Пілат: ці ня чуеш, колькі сьведчаць супроць Цябе?
Tady kaža Âmu Pilat: ci nâ čueš, kol'ki s'vedčac' suproc' Câbe?

14. І не адказваў яму на ніводнае слова, так што намесьнік вельмі здзіўляўся.

Ì ne adkazvaŭ âmu na nîvodnae slova, tak što names'nik vel'mi z'dziŭlâŭsâ.

15. А на сьвята намесьнік меў звычай выпускаць народу аднаго вязьня, якога б хацелі.

A na s'vâta names'nik meŭ zvyčaj vypuskac' narodu adnago vâz'nâ, âkoga b haceli.

16. Быў тады ў іх вядомы вязень, званы Варава.

Byŭ tady ŭ ih vâdomy vâzen', zvany Varava.

17. І вось, як сабраліся яны, сказаў ім Пілат: каго хочаце, каб я выпусьціў вам: Вараву ці Ісуса, Якога завуць Хрыстом?

Ì vos', âk sabralisâ âny, skazaŭ im Pilat: kago hočace, kab â vypus'ciŭ vam: Varavu ci Ìsusa, Âkoga zavuc' Hrystom?

18. Бо ведаў, што з зайздрасьці выдалі Яго.

Bo vedaŭ, što z zajzdras'ci vydali Âgo.

19. Тым часам, як сядзеў ён на судовым месцы, жонка ягоная паслала яму сказаць: не рабі нічога Праведніку Таму, бо я сёньня ў сьне шмат

адцярпела за Яго.

Tym časam, âk sâdzeŭ ěn na sudovym mescy, žonka âgonaâ paslala âmu skazac': ne rabi ničoga Pravedniku Tamu, bo â sën'nâ ŭ s'ne šmat adcârpela za Âgo.

20. Але першасьвятары і старэйшыны падбухторылі люд прасіць Вараву, а Ісуса загубіць.

Ale peršas'vâtary i starèjšyny padbuhtoryli lûd prasic' Varavu, a ĩsusa zagubic'.

21. Тады намесьнік сказаў у адказ: каго хочаце з двух, каб я выпусьціў вам? Яны казалі: Вараву.

Tady names'nik skazaŭ u adkaz: kago hočace z dvuh, kab â vypus'ciŭ vam? Âny skazali: Varavu.

22. Кажа ім Пілат: што ж мне зрабіць зь Ісусам, Якога завуць Хрыстом? Кажуць яму ўсе: хай будзе ўкрыжаваны!

Kaža im Pilat: što Ź mne zrabic' z' ĩsusam, Âkoga zavuc' Hrystom? Kažuc' âmu ŭse: haj budze ŭkryžavany!

23. А намесьнік сказаў: якое ж ліха ўчыніў Ён? Але яны яшчэ мацней крычалі: хай будзе ўкрыжаваны!

A names'nik skazaŭ: âkoe Ź liha ŭčyniŭ Ęn? Ale âny âščè macnej kryčali: haj budze ŭkryžavany!

24. Пілат, бачачы, што нічога не дапамагае, а неспакой расьце, узяў вады і ўмыў рукі перад людзьмі, кажучы: невінаваты я ў крыві Праведніка Гэтага; глядзеце самі.

Pilat, bačačy, što ničoga ne dapamagae, a nespakoj ras'ce, uzâŭ vady i ŭmyŭ ruki perad lûdz'mi, kažučy: nevinavaty â ŭ kryvi Pravednika Gètaga; glâdzece sami.

25. І, адказваючы, увесь люд сказаў: Кроў Ягоная на нас і на дзецях

нашых.

Ì, adkazvaûčy, uves' lûd skazaÿ: Kroÿ Âgonaâ na nas ì na dzecâh našyh.

26. Тады выпусціў ім Вараву, а Ісуса, біўшы, аддаў на крыжаваньне.

Tady vypus'ciÿ ìm Varavu, a Ìsusa, biÿšy, addaÿ na kryžavan'ne.

27. Тады воіны намесьнікавы, узяўшы Ісуса ў прэторыю, сабралі на Яго цэлы полк,

Tady voïny names'nikavy, uzâÿšy Ìsusa ũ prètoryû, sabrali na Âgo cèly polk,

28. і разьдзеўшы Яго, надзелі на Яго пурпуру;

ì raz'dzeÿšy Âgo, nadzeli na Âgo purpuru;

29. і, сплэўшы вянок зь цёрну, усклалі на галаву Яму і далі Яму ў

правую руку кій, і, укленчыўшы перад Ём, кпілі зь Яго, кажучы: радуйся,

Цар Юдэйскі!

ì, splëÿšy vânok z' cërnu, usklali na galavu Âmu ì dali Âmu ũ pravuû ruku kij,

ì, uklenčyÿšy perad Ìm, kpìli z' Âgo, kažučy: radujsâ, Car Ûdèjski!

30. і плявалі на Яго і, узяўшы кій, білі па галаве Яго.

ì plâvali na Âgo ì, uzâÿšy kij, bìli pa galave Âgo.

31. І калі назьдзекаваліся зь Яго, зьнялі зь Яго пурпуру і апранулі Яго ў адзежу Ягоную, і павялі Яго на крыжаваньне.

Ì kalì naz'dzekavalisâ z' Âgo, z'nâli z' Âgo purpuru ì apranuli Âgo ũ adžežu

Âgonuû, ì pavâli Âgo na kryžavan'ne.

32. Выходзячы, спаткалі яны аднаго Кірынеяніна, імем Сымон: яго і прымусілі несці крыж Ягоны.

Vyhodzâčy, spatkali âny adnago Kìryneânìna, ìmem Symon: âgo ì prymusìli nes'ci kryž Âgony.

33. І прыйшоўшы на месца, якое называецца Галгофа, што азначае "месца чарапоў",

Ì pryjšoušy na mesca, âkoe nazyvaecca Galgofa, što aznačae "mesca

čarapoŭ",

34. далі Яму піць воцату, змяшанага з жоўцю; і, пакаштаваўшы, не хацеў піць.

dali Âmu pic' vocatu, z'mâšanaga z žouću; i, pakaštavaŭšy, ne haceŭ pic'.

35. Тыя, што ўкрыжавалі Яго, дзялілі вопратку Ягоную, кідаючы жэрабя;

Tyâ, što ŭkryžavali Âgo, dzâlili vopratku Âgonuŭ, kidaŭčy žèrabâ;

36. і, седзячы, вартавалі Яго там;

i, sedzâčy, vartavali Âgo tam;

37. і змясьцілі над галавою Ягонай надпіс зь віною Яго: Гэты ёсьць Ісус, Цар Юдэйскі.

i z'mâs'cili nad galavoŭ Âgonaj nadpis z' vinoŭ Âgo: Gèty ës'c' Îsus, Car Ūdèjski.

38. Тады ўкрыжавалі зь Ім двух разбойнікаў: аднаго па правы бок, а другога па левы.

Tady ŭkryžavali z' Ìm dvuh razbojnikaŭ: adnago pa pravy bok, a drugoga pa levy.

39. А тыя, што міма праходзілі, зневажалі Яго, ківаючы галовамі сваімі

A tyâ, što mima prahodzili, z'nevažali Âgo, kivaŭčy galovami svaimi

40. і кажучы: Ты, што разбураеш храм і за тры дні будуеш! уратуй Сябе Самога. Калі Ты Сын Божы, сыйдзі з крыжа.

i kažučy: Ty, što razburaeš hram i za try dni budueš! uratuj Sâbe Samoga. Kalì Ty Syn Božy, syjdzì z kryža.

41. Падобна і першасьвятары з кніжнікамі і старэйшынамі і фарысэямі, насьміхаючыся, казалі:

Padobna i peršas'vâtary z knižnikami i starèjšynami i farysèâmi, nas'mihaŭčysâ, kazali:

42. іншых ратаваў, а Самога Сябе ня можа ўратаваць. Калі Ён Цар Ізраілеў, хай цяпер сыйдзе з крыжа, і ўверуем у Яго;

inšyh ratavaŭ, a Samoga Sâbe nâ moža ŭratavac'. Kali Ęn Car İzraileŭ, haj câper syjdzе z kryža, i ŭveruem u Āgo;

43. спадзяваўся на Бога: хай цяпер выбавіць Яго, калі Ён угодны Яму. Бо Ён сказаў: Я Божы Сын.

spadzâvaŭsâ na Boga: haj câper vybavic' Āgo, kali Ęn ugodny Āmu. Bo Ęn skazaŭ: Ā Božy Syn.

44. Таксама і разбойнікі, укрыжаваныя зь Ім, зневажалі Яго.

Taksama i razbojnikì, ukryžavanyâ z' Īm, z'nevažali Āgo.

45. Ад шостаі жа гадзіны цемра настала па ўсёй зямлі да гадзіны дзявятай.

Ad šostaj ža gadzìny cemra nastala pa ŭsěj zâmlì da gadzìny dzâvâtaj.

46. а каля дзявятай гадзіны ўскрыкнуў Ісус моцным голасам, кажучы: Ілі, Ілі! ламб савахвані? што азначае: Божа Мой, Божа Мой! чаму Ты Мяне пакінуў?

a kalâ dzâvâtaj gadzìny ŭskryknuŭ İsus mocnym golasam, kažučy: İli, İli! lamb savahvani? što aznačae: Boža Moj, Boža Moj! čamu Ty Mâne pakìnuŭ?

47. Некаторыя, што стаялі там, чуючы гэта, казалі: Ільлю кліча Ён.

Nekatoryâ, što staâli tam, čuŭčy gèta, kazali: İl'İlŭ klìča Ęn.

48. І адразу пабег адзін зь іх, узяў губку, намачыў у воцат і, насадзіўшы на кіі, даваў Яму піць;

İ adrazu pabег adzìn z' ih, uzâŭ gubku, namačyŭ u vocat i, nasadziŭšy na kij, davaŭ Āmu pic';

49. а другія казалі: пастой; пабачым, ці прыйдзе Ільля ўратаваць Яго.

a drugiâ kazali: pastoj; pabačym, ci pryjdzе İl'İlâ ŭratavac' Āgo.

50. А Ісус, зноў ўскрыкнуўшы моцным голасам, выпусціў дух.

A Ìsus, znoŭ ŭskryknuŭšy mocnym golasam, vypus'ciŭ duh.

51. І вось, завеса храма разадралася напалам, зверху данізу; і зямля здрыганулася: і каменьне раскалолася;

Ì vos', zavesa hrama razadralasâ napalam, z'verhu danizu; ì zâmlâ zdryganulasâ: ì kamen'ne raskalolasâ;

52. і магілы расчыніліся; і многія целы памерлых паўсталі;

ì magily rasčynilisâ; ì mnogiâ cely pamerlyh paŭstali;

53. і выйшаўшы з магілаў пасля ўваскрэсеньня Ягонага, увайшлі ў сьвяты горад і явіліся многім.

ì vyjšaŭšy z magilaŭ pas'lâ ŭvaskrèsen'nâ Ágonaga, uvajšli ŭ s'vâty gorad ì âvilisâ mnogim.

54. А сотнік і тыя, што зь ім вартавалі Ісуса, бачачы землятрэс і ўсё, што адбылося, перапалохаліся вельмі і казалі: сапраўды Ён быў Сын Божы.

A sotnik ì tyâ, što z' im vartavali Ìsusa, bačačy zemlâtrus ì ŭsë, što adbylosâ, perapalohalisâ vel'mi ì kazali: sapraŭdy Ęn byŭ Syn Božy.

55. Там былі таксама і глядзелі здалёк многія жанчыны, якія ішлі сьледам за Ісусам з Галілеі, служачы Яму;

Tam byli taksama ì glâdzeli zdalëk mnogiâ žančyny, âkiâ išli s'ledam za Ìsusam z Galilei, služačy Ámu;

56. сярод іх былі Марыя Магдаліна і Марыя, маці Якава і Ёсіі, і маці сыноў Зевядзеевых.

sârod ih byli Maryâ Magdalina ì Maryâ, maci Ákava ì Ęsiì, ì maci synoŭ Zevâdzeevyh.

57. Калі ж зьвечарэла, прыйшоў багаты чалавек з Арыматэі, імем Язэп, які таксама вучыўся ў Ісуса;

Kali ž z'večarèla, pryjšoŭ bagaty čalavek z Arymatèi, imem Ázèp, âki taksama

vučyŭsâ ŭ ĭsusâ;

58. ён, прыйшоўшы да Пілата, прасіў Цела Ісусавага. Тады Пілат загадаў аддаць Цела.

ён, прышоўшы да Пілата, прасіў Цела Ісусавага. Тady Пілат загадаў addac' Cела.

59. І ўзяўшы Цела, Язэп абгарнуў яго чыстым палатном

І ўзâўшы Cела, Âзэп abgarnuŭ âго čystym palatnom

60. і паклаў яго ў новай сваёй магіле, якую высек у скале; і прываліўшы вялікі камень да дзьвярэй магілы, адышоў.

і paklaŭ âго ў novaj svaěj magile, âkuŭ vysek u skale; і pryvaliŭшы vâliki kamen' da dz'vârèj magily, adyšoŭ.

61. Была ж там Марыя Магдаліна і другая Марыя, якія сядзелі насупраць магілы.

Byla ž tam Maryâ Magdalina і drugaâ Maryâ, âkiâ sâdzeli nasuprac' magily.

62. На другі дзень, які ідзе за пятніцай, сабраліся першасьвятары і фарысэі да Пілата

Na drugi dzen', âki idze za pâtnicaj, sabralisâ peršas'vâtary і farysèi da Pìlata

63. і казалі: спадару! мы ўспомнілі, што ашуканец той, яшчэ калі быў жывы, сказаў: "праз тры дні ўваскрэсну";

і kazali: spadaru! my ŭspomnilì, što ašukanec toj, âščè kalì byŭ žyvvy, skazaŭ: "praz try dni ŭvaskrèsnu";

64. дык вось, загадай вартаваць магілу да трэіцяга дня, каб вучні Ягоныя, прыйшоўшы ўначы, ня ўкралі Яго і не казалі народу: "уваскрэс зь мёртвых", і будзе апошняе ашуканства горшае за першае.

dyk vos', zagadaj vartavac' magilu da trèjcâga dnâ, kab vučni Âgonyâ, pryšoŭшы ўначы, nâ ŭkrali Âго і ne skazali narodu: "uvaskrès z' mërtyvh", і budze apošnâe ašukanstva goršae za peršae.

65. А Пілат сказаў ім: маеце варту; ідзеце, ахоўвайце, як ведаеце.

A Pilat skazaŭ im: maece vartu; idzece, ahoŭvajce, âk vedaece.

66. Яны пайшлі і ахоўвалі магілу, прыклаўшы пячатку да каменя і паставіўшы варту.

Âny pajšli i ahoŭvali magilu, pryklaŭšy pâčatku da kamenâ i pastaviŭšy vartu.

28 Кіраўнік

1. Як прайшла субота, на сьвітаныні першага дня тыдня, прыйшла Марыя Магдаліна і другая Марыя паглядзець магілу.

Âk prajšla subota, na s'vitan'ni peršaga dnâ tydnâ, pryjšla Maryâ Magdalina i drugaâ Maryâ paglâdzec' magilu.

2. І вось, зрабіўся вялікі землятрус, бо анёл Гасподні, які сышоў зь неба, прыступіўшы, адваліў камень ад уваходу ў магілу і сядзеў на ім;

Ì vos', zrabiŭsâ vâlikì zemlâtrus, bo anël Gaspodni, âkì syšoŭ z' neba, prystupiŭšy, advaliŭ kamen' ad uvahodu ŭ magilu i sâdzeŭ na im;

3. выгляд жа ягоны быў, як маланка, і ўбраньне ягонае белае, як сьнег.

vyglâd ža âgony byŭ, âk malanka, i ŭbran'ne âgonae belae, âk s'neg.

4. І ад страху перад ім затрымцелі вартаўнікі, і сталі як мёртвыя.

Ì ad strahu perad im zatrymceli vartaŭniki, i stali âk mërtyvâ.

5. Анёл жа, прамаўляючы да жанчын, сказаў: ня бойцеся вы; бо ведаю, што вы шукаеце Ісуса ўкрыжаванага;

Anël ža, pramaŭlâŭčy da žančyn, skazaŭ: nâ bojcesâ vy; bo vedaŭ, što vy šukaece Ìsusa ŭkryžavanaga;

6. няма Яго тут; Ён уваскрэс, як сказаў; падыдзеце, пабачце месца, дзе ляжаў Гасподзь;

nâma Âgo tut; Ęn uvaskrès, âk skazaŭ; padydzece, pabačce mesca, dze lâžaŭ

Gaspodz';

7. ды ідзеце хутчэй, скажэце вучням Ягоным, што Ён уваскрэс зь мёртвых і сустрэне вас у Галілеі: там Яго ўбачыце; вось я сказаў вам.

dy idzece hutčěj, skažèce vučnâm Ágonym, što Ęn uvaskrès z' mërtyvyh i sustrène vas u Galilei: tam Ágo ŭbačyce; vos' â skazaŭ vam.

8. І пайшоўшы сьпешна ад магілы, яны са страхам і радасьцю вялікаю пабеглі паведаміць вучням Ягоным;

Ĭ pajšoŭšy s'pešna ad magily, âny sa straham i radas'cû vâlikaŭ pabegli pavedamic' vučnâm Ágonym;

9. калі ж ішлі яны паведаміць вучням Ягоным, і вось, Ісус сустрэў іх і сказаў: радуйцеся! І яны, прыступіўшы, абхапілі ногі Ягоныя і пакланяліся Яму.

kali Ź išli âny pavedamic' vučnâm Ágonym, i vos', Ĭsus sustrèŭ ih i skazaŭ: radujcesâ! Ĭ âny, prystupiŭšy, abhapili nogi Ágonyâ i paklanâlisâ Ámu.

10. Тады кажа ім Ісус: ня бойцеся; ідзеце, паведаміце братам Маім, каб ішлі ў Галілею, і там яны ўбачаць мяне.

Tady kaŹa im Ĭsus: nâ bojcesâ; idzece, pavedamice bratam Maïm, kab išli ŭ Galileu, i tam âny ŭbačac' mâne.

11. А калі яны ішлі, дык некаторыя з варты, увайшоўшы ў горад, паведамілі першасьвятарам усё, што адбылося.

A kali âny išli, dyk nekatoryâ z varty, uvajšoŭšy ŭ gorad, pavedamili peršas'vâtaram usë, što adbylosâ.

12. І яны, сабраўшыся са старэйшынамі і зрабіўшы нараду, немалыя грошы далі воінам,

Ĭ âny, sabraŭšysâ sa starèjšynami i zrabiŭšy naradu, nemalyâ grošy dali voïnam,

13. кажучы: скажэце, што вучні Ягоныя, уначы прыйшоўшы, укралі Яго,

калі мы спалі;

kažučy: skažèce, što vučnì Ágonyâ, unačy pryjšoŭšy, ukrali Ágo, kalì my spali;

14. і калі чуткі пра гэта дойдучь да намесьніка, мы пераканам яго і вас ад няпрыемнасьці ўратуем.

ì kalì čutkì pra gèta dojduc' da names'nika, my perakanaem ágo ì vas ad nâpnyemnas'ci ŭratuem.

15. Яны ж, узяўшы грошы, зрабілі, як навучаныя былі. І пранеслася слова гэтае сярод Юдэяў аж да сённяшняга дня.

Ány ž, uzâŭšy grošy, zrabili, âk navučanyâ byli. Ì praneslasâ slova gètae sârod Ŭdèâŭ až da sën'nâšnâga dnâ.

16. Адзінаццаць жа вучняў пайшлі ў Галілею, на гару, куды загадаў ім Ісус;

Adžinaccac' ža vučnâŭ pajšli ŭ Galileŭ, na garu, kudy zagadaŭ ìm Ìsus;

17. і, убачыўшы Яго, пакланіліся Яму; а другія засумняваліся.

ì, ubačyŭšy Ágo, paklanilisâ Ámu; a drugiâ zasumnâvalisâ.

18. І, прыступіўшы, Ісус сказаў ім: дадзена Мне ўсякая ўлада на небе і на зямлі:

Ì, prystupiŭšy, Ìsus skazaŭ ìm: dadzena Mne ŭsâkaâ ŭlada na nebe ì na zâmlì:

19. дык ідзеце, навучайце ўсе народы, хрысьцячы іх у імя Айца і Сына і Сьвятога Духа,

dyk idzece, navučajce ŭse narody, hrys'câčy ih u ìmâ Ajca ì Syna ì S'vâtoga Duha,

20. вучачы іх выконваць усё, што Я запедаў вам; і вось, Я з вамі ва ўсе дні да сканчэньня веку. Амін.

vučáčy ih vykonvac' usë, što Á zapavedaŭ vam; ì vos', Á z vami va ŭse dni da skančèn'nâ veku. Amin.

МАРКА

1 Кіраўнік

1. Пачатак Дабравесьця Ісуса Хрыста, Сына Божага,

Pačatak Dabraves'câ Īsusa Hrysta, Syna Božaga,

2. як напісана ў прарокаў: "вось, Я пасылаю анёла Майго перад Табою".

âk napîsana ŭ prarokaŭ: "vos', Â pasylaŭ anĕla Majgo perad Taboŭ".

3. "Голас таго, хто кліча ў пустыні: падрыхтуйце шлях Госпаду, простымі зрабеце сьцежкі Яму".

"Golas tago, hto kliča ŭ pustyni: padryhtujce šlâh Gospadu, prostymi zrabece s'cežki Âmu".

4. Зьявіўся Ян, хрысьцячы ў пустыні і прапаведуючы хрышчэньне пакаяньня на дараваньне грахоў.

Z'âviŭsâ Ân, hrys'câcy ŭ pustyni i prapaveduŭcy hryščĕn'ne pakaân'nâ na daravan'ne grahoŭ.

5. І выходзілі да яго ўся краіна Юдэйская і Ерусалімляне; і хрысьціліся ў яго ўсе ў рацэ Ярдане, спавядаючыся ў грахах сваіх.

Ī vyhodzili da âgo ŭsâ kraina Ūdĕjskaâ i Erusalimlâne; i hrys'cilisâ ŭ âgo ŭse ŭ racĕ Ârdane, spavâdaŭčysâ ŭ grahah svaih.

6. А ў Яна была вопратка зь вярблюджага воласу і скураны пояс на паясьніцы ягонай, і еў акрыды і дзікі мёд.

A ŭ Âna byla vopratka z' vârblŭdžaga volasu i skurany poâs na paâs'nicy âgonaj, i eŭ akrydy i dziki mĕd.

7. І прапаведаваў, кажучы: ідзе за мною Мацнейшы за мяне, у Якога я

ня варты, нахіліўшыся, развязаць рэмень абутку Ягонага;

Ì prapavedavaŭ, kažučy: idze za mnoŭ Macnejšy za mâne, u Âkoga â nâ varty, nahiliŭšysâ, raz'vâzac' rëmen' abutku Âgonaga;

8. я хрысьціў вас вадою, а Ён будзе хрысьціць вас Духам Сьвятым.

â hrys'ciŭ vas vadoŭ, a Ęn budze hrys'cic' vas Duham S'vâtym.

9. І было ў тыя дні, прыйшоў Ісус з Назарэта Галілейскага і хрысьціўся ў Яна ў Ярдане.

Ì bylo ŭ tyâ dni, pryjšoŭ Ęsus z Nazarëta Galilejskaga i hrys'ciŭsâ ŭ Âna ŭ Ârdane.

10. І калі выходзіў з вады, убачыў адразу Ян, як адчыніліся нябёсы, і Духа, як голуба, Які сыходзіў на Яго.

Ì kalì vyhodziŭ z vady, ubačyŭ adrazu Ân, âk adčynilisâ nâbësy, i Duha, âk goluba, Âkì syhodziŭ na Âgo.

11. І голас быў зь нябёсаў: "Ты Сын Мой Любасны, Якога Я ўпадабаў".

Ì golas byŭ z' nâbësaŭ: "Ty Syn Moj Lûbasny, Âkoga Â ŭpadabaŭ".

12. І адразу пасля гэтага Дух вядзе Яго ў пустыню.

Ì adrazu pas'lâ gëtaga Duh vâdze Âgo ŭ pustynŭ.

13. І быў Ён там у пустыні сорок дзён, спакушаны сатаною, і быў са зьвярамі; і анёлы слугавалі Яму.

Ì byŭ Ęn tam u pustyni sorak dzën, spakušany satanoŭ, i byŭ sa z'vârami; i anëly slugavali Âmu.

14. А пасля таго, як прададзены быў Ян, прыйшоў Ісус ў Галілею, прапаведуючы Дабравесьце Царства Божага,

A pas'lâ tago, âk pradadzeny byŭ Ân, pryjšoŭ Ęsus ŭ Galileŭ, prapaveduŭčy Dabraves'ce Carstva Božaga,

15. і кажучы, што прыйшоў час і наблізілася Царства Божае: пакайцеся і веруйце ў Дабравесьце.

ì kažučy, što pryjšoŭ čas ì nablizilasâ Carstva Božae: pakajcesâ ì verujce ŭ Dabraves'ce.

16. А праходзячы каля мора Галілейскага, убачыў Сымона і Андрэя, брата ягонага, якія закідвалі мярэжы ў мора, бо яны былі рыбакі.

A prahodzâčy kalâ mora Galilejskaga, ubačyŭ Symona ì Andrèâ, brata âgonaga, âkiâ zakidvali mârèžy ŭ mora, bo âny byli rybaki.

17. І сказаў ім Ісус: ідзеце за Мною, і Я зраблю вас лаўцамі людзей.

Ì skazaŭ im ĩsus: idzece za Mnoŭ, ì Á zrablŭ vas laŭcamì lŭdzej.

18. І яны адразу, пакінуўшы мярэжы свае, пайшлі за Ім.

Ì âny adrazu, pakìnuŭšy mârèžy svae, pajšli za ĩm.

19. І прайшоўшы адтуль далей, Ён угледзеў Якава Зевядзеевага і Яна, брата ягонага, таксама ў лодцы; яны ладзілі мярэжы,

Ì prajšoŭšy adtul' dalej, Ęn ugledzeŭ Ákava Zevâdzeevaga ì Ána, brata âgonaga, taksama ŭ lodcy; âny ladzili mârèžy,

20. і адразу заклікаў іх. І яны, пакінуўшы бацьку свайго Зевядзея ў лодцы з работнікамі, пайшлі за Ім.

ì adrazu zaklikaŭ ih. Ì âny, pakìnuŭšy bac'ku svajgo Zevâdzeâ ŭ lodcy z robotnikami, pajšli za ĩm.

21. І прыходзяць у Капернаум; і неўзабаве ў суботу ўвайшоў Ён у сынагогу і вучыў.

Ì pryhodzâc' u Kapernaum; ì neŭzabave ŭ subotu ŭvajšoŭ Ęn u synagogu ì vučyŭ.

22. І здзіўляліся з вучэньня Ягонага, бо Ён вучыў іх як той, хто ўладу мае, а не як кніжнікі.

Ì z'dziŭlâlisâ z vučèn'nâ Ágonaga, bo Ęn vučyŭ ih âk toj, hto ŭladu mae, a ne âk knižniki.

23. У сынагозе іхняй быў чалавек, апанаваны духам нячыстым, і

закрычаў:

U synagoze ihnâj byŭ čalavek, apanavany duham nâčystym, i zakryčaŭ:

24. кiнь, што Табе да нас, Ісусе Назаранiн? Ты прыйшоў пагубiць нас!
ведаю Цябе, хто Ты, Сьвяты Божы.

*kin', što Tabe da nas, Isuse Nazaranin? Ty pryjšoŭ pagubic' nas! vedaŭ
Câbe, hto Ty, S'vâty Božy.*

25. Але Ісус загразiў яму, кажучы: змоўкнi і выйдзi зь яго.

Ale Isus zagraziŭ âmu, kažučy: zmoŭkni i vyjdzì z' âgo.

26. Тады дух нячысты, скалануўшы яго і закрычаўшы зычным голасам,
выйшаў зь яго.

*Tady duh nâčysty, skalanuŭšy âgo i zakryčaŭšy zyčnym golasam, vyjšaŭ z'
âgo.*

27. І жахнулiся ўсе, і пыталiся адзiн у аднаго: што гэта? што гэта за
вучэньне новае, што Ён і духам нячыстым загадвае і яны слухаюцца
Яго.

*Ì žahnulisâ ŭse, i pytalisâ adzìn u adnago: što gèta? što gèta za vučèn'ne
novae, što Ęn i duham nâčystym zagadvae i âny sluhaŭcca Âgo.*

28. І хутка разышлася пра Яго пагалоска па ўсiх землях вакол Галiлеi.

Ì hutka razyšlasâ pra Âgo pagaloska pa ŭsìh zemlâh vakol Galilei.

29. Выйшаўшы неўзабаве з сынагогi, прыйшлi ў дом Сымона і Андрэя
зь Якавам і Янам.

*Vyjšaŭšy neŭzabave z synagogi, pryjšlì ŭ dom Symona i Andrèâ z' Âkavam i
Ânam.*

30. А Сымонава цешча ляжала ў гарачцы; і адразу кажуць Яму пра яе.

A Symonava cešča lâžala ŭ garačcy; i adrazu kažuc' Âmu pra âe.

31. Падышоўшы, Ён падняў яе, узяў яе за руку; і гарачка адразу
пакiнула яе, і яна пачала слугаваць iм.

Padyšoŭšy, Ęn padnâŭ âe, uzâŭ âe za ruku; ì garačka adrazu pakinula âe, ì âna pačala slugavac' ìm.

32. А як змяркалася, калі заходзіла сонца, прыносілі да Яго ўсіх хворых і апанаваных дэманамі.

A âk z'mârkalasâ, kalì zahodzila sonca, prynosilì da Âgo ũsìh hvoryh ì apanavanyh dèmanamì.

33. І ўвесь горад сабраўся да дзвьярэй.

Ì ũves' gorad sabraŭsâ da dz'vârèj.

34. І Ён ацаліў многіх, што цярпелі ад розных хваробаў; выгнаў шмат дэманаў і не дазваляў дэманам гаварыць, бо яны ведалі, што Ён Хрыстос.

Ì Ęn acaliŭ mnogih, što cârpelì ad roznyh hvarobaŭ; vygnaŭ šmat dèmanaŭ ì ne dazvalâŭ dèmanam gavaryc', bo âny vedalì, što Ęn Hrystos.

35. А нараніцу, устаўшы на досьвітку, выйшаў і пайшоў у пустэльнае месца, і там маліўся.

A naranìcu, ustaŭšy na dos'vitku, vyjšaŭ ì pajšoŭ u pustèl'nae mesca, ì tam maliŭsâ.

36. Сымон і тыя, хто быў зь Ім, пайшлі за Ім;

Symon ì tyâ, hto byŭ z' Ìm, pajšli za Ìm;

37. і, знайшоўшы Яго, кажуць Яму: усе шукаюць Цябе.

ì, znajšoŭšy Âgo, kažuc' Âmu: use šukaŭc' Câbe.

38. Ён кажа ім: хадзем у бліжэйшыя селішчы і гарады, каб Мне і там звеставаць, бо Я на тое і прыйшоў.

Ęn kaža ìm: hadzem u bližèjšyâ seliščy ì garady, kab Mne ì tam z'vestavac', bo Â na toe ì pryjšoŭ.

39. І Ён звеставаў у сынагогах іхніх па ўсёй Галілеі, і выганяў дэманаў.

Ì Ęn z'vestavaŭ u synagogah ihnih pa ũsěj Galilei, ì vyganâŭ dèmanaŭ.

40. Прыходзіць да Яго пракажоны і, просячы Яго на каленях, кажа Яму: калі хочаш, можаш мяне ачысьціць.

Pryhodzic' da Âgo prakažony i, prosâčy Âgo na kalenâh, kaža Âmu: kali hočaš, možaš mâne ačys'cic'.

41. Ісус, умілажаліўшыся зь яго, працягнуў руку, дакрануўся да яго і сказаў яму: хачу, ачысьціся.

Îsus, umilažaliŭšysâ z' âgo, pracâgnuŭ ruku, dakranuŭsâ da âgo i skazaŭ âmu: haču, ačys'cisâ.

42. Пасьля гэтага слова праказа адразу сыйшла зь яго, і ён стаўся чыстым.

Pas'lâ gètaga slova prakaza adrazu syjšla z' âgo, i ên staŭsâ čystym.

43. І гнеўна выгаварыўшы яму, адразу прагнаў яго

Î gneŭna vygavaryŭšy âmu, adrazu pragnaŭ âgo

44. і сказаў яму: глядзі, нікому нічога не кажы; а ідзі, пакажыся сьвятару і ахвяруй за ачышчэньне тваё, што загадаў Майсей, на сьведчаньне ім.

i skazaŭ âmu: glâdzi, nikomu ničoga ne kažy; a idzi, pakažysâ s'vâtaru i ahvâruj za ačyščèn'ne tvaë, što zagadaŭ Majsej, na s'vedčan'ne im.

45. А ён, выйшаўшы, пачаў абвяшчаць і расказваць пра тое, што адбылося, так што Ісус ня мог ужо адкрыта ўвайсьці ў горад, а быў звонку, у мясьцінах пустэльных. І прыходзілі да Яго адусюль.

A ên, vyjšaŭšy, pačaŭ abvâščac' i raskazvac' pra toe, što adbylosâ, tak što Îsus nâ mog užo adkryta ŭvajs'ci ŭ gorad, a byŭ zvonku, u mâs'cinah pustèl'nyh. Î pryhodzili da Âgo adusŭl'.

2 Кіраўнік

1. Праз колькі дзён Ён прыйшоў у Капернаум і стала вядома, што Ён у

доме.

Praz kol'ki dzën Ěn pryjšoŭ u Kapernaum i stala vâdoma, što Ěn u dome.

2. Адразу сабраліся многія, так што ўжо і за дзв'ярыма ня было месца, і Ěн казаў ім слова.

Adrazu sabralisâ mnogiâ, tak što ŭžo i za dz'vâryma nâ bylo mesca, i Ěn kazaŭ im slova.

3. І прыйшлі да Яго з паралізаваным, якога неслі чацьвёра:

Ĭ pryjšli da Āgo z paralizavanym, âkoga nes'li čac'vëra:

4. і, ня маючы як падысьці да Яго празь людзей, разабралі дах дома, дзе Ěн быў і, пракапаўшыся, апусьцілі пасьцель, на якой ляжаў паралізаваны.

i, nâ maŭčy âk padys'ci da Āgo praz' lûdzej, razabrali dah doma, dze Ěn byŭ i, prakapaŭšysâ, apus'cili pas'cel', na âkoj lâžaŭ paralizavany.

5. Ісус, як убачыў веру іхнюю, кажа пралізаванаму: дзіця! даруюцца табе грахі твае.

Ĭsus, âk ubačyŭ veru ihnûŭ, kaža pralizavanamu: dzicâ! daruŭcca tabe grahi tvae.

6. Тут сядзелі некаторыя кніжнікі і разважалі ў сэрцах сваіх:

Tut sâdzeli nekatoryâ knižniki i razvažali ŭ sërcah svaih:

7. Чаго Ěн так блюзьнерыць? хто можа дараваць грахі, акрамя аднаго Бога?

Čago Ěn tak blûz'neryc'? hto moža darovac' grahi, akramâ adnago Boga?

8. Ісус, адразу пазнаўшы духам Сваім, што яны так разважаюць самі ў сабе, сказаў ім: навошта вы так разважаеце ў сэрцах вашых?

Ĭsus, adrazu paznaŭšy duham Svaim, što âny tak razvažauć' sami ŭ sabe, skazaŭ im: navošta vy tak razvažaece ŭ sërcah vašyh?

9. што лягчэй? альбо сказаць паралізаванаму: "даруюцца табе грахі?"

альбо сказаць: "устань, вазьмі сваю пасьцель і хадзі?",

što lâgčěj? al'bo skazac' paralizavanamu: "daruûcca tabe grahi?" al'bo skazac': "ustan', vaz'mi svaû pas'cel' i hadzi?"

10. але каб вы ведалі, што Сын Чалавечы мае ўладу на зямлі дараваць грахі, - кажа паралізанаму:

ale kab vy vedali, što Syn Čalavečy mae ũladu na zâmlì daravac' grahi, - kaža paralizavanamu:

11. табе кажу: устань, вазьмі пасьцель тваю і ідзі ў дом твой.

tabe kažu: ustan', vaz'mi pas'cel' tvaû i idzi ũ dom tvoji.

12. Той адразу ўстаў і, узяўшы пасьцель, выйшаў перад усімі, так што ўсе дзіву даваліся і славілі Бога, кажучы: ніколі нічога такога мы ня бачылі.

Toj adrazu ũstaŭ i, uzâŭšy pas'cel', vyjšaŭ perad usimì, tak što ũse dzìvu davalisâ i slavili Boga, kažučy: nikoli ničoga takoga my nâ bačyli.

13. І выйшаў Ісус зноў да мора; і ўсе людзі пайшлі да Яго, і Ён вучыў іх.

Ì vyjšaŭ Ìsus znoŭ da mora; i ũse lûdzi pajšli da Âgo, i Ěn vučyŭ ih.

14. Праходзячы, убачыў Ён Лявія Алфеевага, які сядзеў каля мытні, і кажа яму: ідзі за Мною. І той, устаўшы, пайшоў за Ім.

Prahodzâčy, ubačyŭ Ěn Lâviâ Alfeevaga, âkì sâdzeŭ kalâ mytnì, i kaža âmu: idzi za Mnoû. Ì toj, ustaŭšy, pajšoŭ za Ìm.

15. І калі Ісус узьляжаў у доме ягоным, узьляжалі зь Ім і вучні Ягоныя і многія мытнікі і грэшнікі; бо шмат іх было, і яны ішлі сьледам за Ім.

Ì kalì Ìsus uz'lâžaŭ u dome âgonym, uz'lâžali z' Ìm i vučnì Âgonyâ i mnogiâ mytniki i grěšniki; bo šmat ih bylo, i âny išli s'ledam za Ìm.

16. Кніжнікі і фарысэі, убачыўшы, што Ён есьць з мытнікамі і грэшнікамі, казалі вучням Ягоным: як гэта Ён есьць і п'е з мытнікамі і грэшнікамі?

Kněžnikì ì farysèì, ubačyŭšy, što Ěn es'c' z mytnikami ì grěšnikami, kazali vučnâm Āgonym: âk gèta Ěn es'c' ì p'e z mytnikami ì grěšnikami?

17. Пачуўшы, Ісус кажа ім: не здаровыя маюць патрэбу ў лекары, а хворыя; Я прыйшоў заклікаць ня праведнікаў, а грэшнікаў да пакаяння.

Pačuŭšy, Īsus kaža ìm: ne zdarovyâ maŭc' patrèbu ŭ lekary, a hvoryâ; Ā pryjšoŭ zaklikac' nâ pravednikaŭ, a grěšnikaŭ da pakaân'nâ.

18. Вучні Яनावыя і фарысэйскія пасьцілі. Прыходзяць да Яго і кажуць: чаму вучні Яनावыя і фарысэйскія посьцяць, а Твае вучні ня посьцяць?

Vučni Ānavyâ ì farysèjskiâ pas'cili. Pryhodzâc' da Āgo ì kažuc': čamu vučni Ānavyâ ì farysèjskiâ pos'câc', a Tvae vučni nâ pos'câc'?

19. І сказаў ім Ісус: ці могуць пасьціць сыны харомаў шлюбных, калі зь імі малады? Пакуль зь імі малады, ня могуць пасьціць;

Ī skazaŭ ìm Īsus: cì moguc' pas'cic' syny haromaŭ šlŭbnyh, kali z' ìmì malady? Pakul' z' ìmì malady, nâ moguc' pas'cic';

20. але прыйдуць дні, калі адымецца ў іх малады, і тады будуць пасьціць у тыя дні.

ale pryjduc' dni, kali adymecca ŭ ih malady, ì tady buduc' pas'cic' u tyâ dni.

21. Ніхто да старое адзежыны ня прышывае латкі зь нябеленага палатна: інакш зноў прышытае аддзярэцца ад старога, і дзірка будзе яшчэ горшая.

Nihto da staroe adzežyny nâ pryšyvae latki z' nâbelenaga palatna: ìnakš znoŭ pryšytae addzârècca ad staroga, ì dzirka budze âščè goršaâ.

22. Ніхто ня ўлівае віна маладога ў мяхі старыя: інакш маладое віно парве мяхі, і віно выцеча, і мяхі прападуць; а віно маладое трэба ўліваць у мяхі новыя.

Nihto nâ ŭlivae vîna maladoga ŭ mâhì staryâ: ìnakš maladoe vîno parve mâhì, ì vîno vyceča, ì mâhì prapaduc'; a vîno maladoe trèba ŭlivac' u mâhì

novyâ.

23. І давялося Яму ў суботу праходзіць засеянымі палямі, і вучні Ягоныя дарогаю пачалі зрываць калосьсе.

Ì davâlosâ Âmu ŭ subotu prahodzic' zaseânymì palâmi, ì vučnì Âgonyâ darogaŭ pačali zryvac' kalos'se.

24. І фарысэі казалі Яму: глядзі, што яны робяць у суботу, чаго нельга рабіць.

Ì farysèi skazali Âmu: glâdzi, što âny robâc' u subotu, čago nel'ga rabic'.

25. Ён сказаў ім: няўжо вы ніколі ня чыталі, што зрабіў Давід, калі меў патрэбу і згаладаўся сам і тыя, што былі зь ім?

Ën skazaŭ ìm: nâŭžo vy nikoli nâ čytali, što zrabiŭ David, kali meŭ patrèbu ì zgaladaŭsâ sam ì tyâ, što byli z' ìm?

26. Як увайшоў ён у дом Божы пры першасьвятары Авіятары і еў пакладныя хлябы, якіх нельга было есьці нікому акрамя сьвятароў, і даў тым, што былі зь ім?

Âk uvajšoŭ ën u dom Božy pry peršas'vâtary Aviâtary ì eŭ pakladnyâ hlâby, âkih nel'ga bylo es'ci nikomu akramâ s'vâtaroŭ, ì daŭ tym, što byli z' ìm?

27. І сказаў ім: субота дзеля чалавека, а не чалавек дзеля суботы;

Ì skazaŭ ìm: subota dzelâ čalaveka, a ne čalavek dzelâ suboty;

28. таму Сын Чалавечы ёсьць гаспадар і суботы.

tamu Syn Čalavečy ës'c' gaspadar ì suboty.

3 Кіраўнік

1. І ўвайшоў зноў у сынагогу; там быў чалавек з высахлаю рукою.

Ì ŭvajšoŭ znoŭ u synagogu; tam byŭ čalavek z vysahlaŭ rukou.

2. І сачылі за Ім, ці не ацаліць яго ў суботу, каб зьвінаваціць Яго.

Ì sačyliš za Ìm, cì ne acalìc' âgo ů subotu, kab z'vinavacìc' Âgo.

3. А Ён кажа чалавеку з сухою рукою: стань пасярэдзіне.

A Ěn kaža čalaveku z suhoû rukou: stan' pasârèdzìne.

4. А ім кажа: ці належыць у суботу дабро чыніць, альбо зло чыніць? душу ўратаваць, альбо загубіць? Але яны маўчалі.

A ìm kaža: cì naležyc' u subotu dabro čynìc', al'bo zlo čynìc'? dušu ůratavac', al'bo zagubic'? Ale âny maůčalì.

5. І з гневам на іх паглядзеўшы, смуткуючы па ачарсьцьвенны сэрцаў іхніх, кажа таму чалавеку: працягни руку тваю. Той працягнуў, і стала рука ягоная здаровая, як другая.

Ì z gnevam na ih paglâdzeůšy, smutkuůčy pa ačars'c'ven'ni sèrcaů ihnih, kaža tamu čalaveku: pracâgni ruku tvaû. Toj pracâgnuů, ì stala ruka âgonaâ zdarovaâ, âk drugaâ.

6. Фарысэі, выйшаўшы, адразу зладзілі зь ірадыянамі нараду супраць Яго, як бы загубіць Яго.

Farysèi, vyjšaůšy, adrazu zladzilì z' iradyânamì naradu suprac' Âgo, âk by zagubic' Âgo.

7. Але Ісус з вучнямі Сваімі адышоў да мора, і за Їм пайшло мноства людзей з Галілеі, Юдэі,

Ale Ìsus z vučnâmi Svaimì adyšoů da mora, ì za Ìm pajšlo mnostva lůdzej z Galilei, Ŭdèi,

8. Ерусаліма, Ідума і з-за Ярдана. І з навакольляў Тыра і Сідона, пачуўшы, што Ён рабіў, ішлі да Яго ў вялікім мностве.

Erusalima, Ìduma ì z-za Ârdana. Ì z navakol'lâů Tyra ì Sìdona, pačuůšy, što Ěn rabiů, išli da Âgo ů vâlikim mnostve.

9. І сказаў вучням Сваім, каб нападатове была Яму лодка, з прычыны шматлюдзтва, каб ня ціснулі на Яго.

Ì skazaŭ vučnâm Svaim, kab napagatove byla Âmu lodka, z pryčyny šmatlûdztva, kab nâ cìsnulì na Âgo.

10. Бо многіх Ён ацаліў, так што тыя, хто быў хворы, кідаліся да Яго, каб дакрануцца да Яго.

Bo mnogih Ęn acaliŭ, tak što tyâ, hto byŭ hvory, kidalisâ da Âgo, kab dakranucca da Âgo.

11. І духі нячыстыя, калі бачылі Яго, падалі перад Ім і крычалі: Ты - Сын Божы.

Ì duhì nâčystyâ, kali bačyli Âgo, padali perad Ìm ì kryčali: Ty - Syn Božy.

12. Але Ён строга выгаворваў ім, каб не адкрывалі Яго.

Ale Ęn stroga vygavorvaŭ ìm, kab ne adkryvalì Âgo.

13. Потым узышоў на гару і паклікаў да Сябе, каго Сам хацеў; і пайшлі да Яго.

Potym uzyšoŭ na garu ì paklikaŭ da Sâbe, kago Sam haceŭ; ì pajšli da Âgo.

14. І паставіў дванаццацёх, каб зь Ім былі і каб пасылаць іх звеставаць,

Ì pastaviŭ dvanaccacëh, kab z' Ìm byli ì kab pasylac' ih z'vestavac',

15. і каб мелі яны ўладу ацяляць ад хваробаў і выганяць дэманаў:

ì kab meli âny ŭladu acalâc' ad hvarobaŭ ì vyganâc' dèmanaŭ:

16. паставіў Сымона, даўшы яму імя Пётр;

pastaviŭ Symona, daŭšy âmu imâ Pëtr;

17. Якава Зевядзеевага і Яна, брата Якаўлевага, даўшы ім імёны Воанергес, гэта азначае, "сыны громавыя";

Âkava Zevâdzeevaga ì Âna, brata Âkaŭlevaga, daŭšy ìm imëny Voanerges, gëta aznačae, "syny gromavyâ";

18. Андрэя, Піліпа, Барталамея, Мацьвея, Тамаша, Якава Алфеевага, Тадэя, Сымона Кананіта

Andrèâ, Pilipa, Bartalameâ, Mac'veâ, Tamaša, Âkava Alfeevaga, Tadèâ,

Symona Kananita

19. і Юду Іскарыёцкага, які і выдаў Яго.

ì Údu Ìskaryëckaga, âkì ì vydaŭ Âgo.

20. Прыходзяць у дом; і зноў збіраецца люд, так што яны не маглі нават хлеба паесці.

Pryhodzâc' u dom; ì znoŭ z'biraecca lûd, tak što âny ne magli navat hleba paes'ci.

21. І пачуўшы, блізкія Ягоныя пайшлі забраць Яго, бо казалі, што Ён не ў сабе.

Ì pačuŭšy, blizkiâ Âgonyâ pajšli zabrac' Âgo, bo kazali, što Ęn ne ŭ sabe.

22. А кніжнікі, якія прыйшлі зь Ерусаліма, казалі, што Ён мае ў Сабе Вэльзэвула і што выганяе дэманаў сілаю дэманскага князя.

A knižniki, âkiâ pryjšli z' Erusalima, kazali, što Ęn mae ŭ Sabe Vël'zèvula ì što vyganâe dèmanaŭ silaŭ dèmanskaga knâzâ.

23. І паклікаўшы іх, казаў ім прытчамі: як можа сатана выганяць сатану?

Ì paklikaŭšy ih, kazaŭ ìm prytčami: âk moža satana vyganâc' satanu?

24. Калі царства разьдзеліцца самое ў сабе, ня можа ўстояць царства тое;

Kali carstva raz'dzelicca samoe ŭ sabe, nâ moža ŭstoâc' carstva toe;

25. і калі дом разьдзеліцца сам у сабе, ня можа ўстояць дом той;

ì kali dom raz'dzelicca sam u sabe, nâ moža ŭstoâc' dom toj;

26. і калі сатана паўстаў на самога сябе і разьдзяліўся, ня можа ўстояць, а настаў канец ягоны.

ì kali satana paŭstaŭ na samoga sâbe ì raz'dzâliŭsâ, nâ moža ŭstoâc', a nastau kanec âgony.

27. Ніхто, увайшоўшы ў дом дужага, ня можа зрабаваць рэчаў ягоных, калі сьпярга ня зьвяза дужага, - і тады зрабуе дом ягоны.

Nihto, uvajšoŭšy ŭ dom dužaga, nâ moža zrabavac' rëčaŭ âgonyh, kali s'pârša nâ z'vâža dužaga, - ì tady zrabue dom âgony.

28. Праўду кажу вам: дараваныя будуць сынам чалавечым усе грахі і блюзьнерствы, якімі б ні блюзьнерылі;

Praŭdu kažu vam: daravanyâ buduc' synam čalavečym use grahi ì blúz'nerstvy, âkimi b ni blúz'neryli;

29. але хто будзе блюзьнерыць на Духа Сьвятога, таму ня будзе дараванья вавекі, а падлягае ён вечнай асудзе.

ale hto budze blúz'neryc' na Duha S'vâtoga, tamu nâ budze daravan'nâ vaveki, a padlâgae ěn večnaj asudze.

30. Гэта сказаў Ён, бо казалі: у Ім нячысты дух.

Gëta skazaŭ Ęn, bo kazali: u Ęm nâčysty duh.

31. І прыйшлі Маці і браты Ягоныя і, стоячы звонку, паслалі да Яго паклікаць Яго.

Ę pryjšli Maci ì braty Âgonyâ ì, stoâčy zvonku, paslali da Âgo paklikac' Âgo.

32. Каля Яго сядзеў люд. І казалі Яму: вось, Маці Твая і браты Твае і сёстры Твае, вонкі, пытаюцца Цябе.

Kalâ Âgo sâdzeŭ lûd. Ę kazali Âmu: vos', Maci Tvaâ ì braty Tvae ì sëstry Tvae, vonki, pytaŭcca Câbe.

33. І адказаў ім: хто Маці Мая і браты Мае?

Ę adkazaŭ ìm: hto Maci Maâ ì braty Mae?

34. І азірнуўшы тых, што сядзелі вакол Яго, кажа: вось маці Мая і браты Мае;

Ę azirnuŭšy tyh, što sâdzeli vakol Âgo, kaža: vos' maci Maâ ì braty Mae;

35. бо, хто будзе выконваць волю Божую, той Мне брат і сястра і маці.

bo, hto budze vykonvac' volû Božuû, toj Mne brat ì sâstra ì maci.

4 Кіраўнік

1. І зноў пачаў вучыць каля мора; і сабралася да Яго мноства людзей, так што Ён увайшоў у лодку і быў на моры, а ўвесь люд быў на зямлі каля мора.

Ì znoŭ pačauŭ vučyc' kalâ mora; ì sabralasâ da Âgo mnostva lûdzej, tak što Ęn uvajšoŭ u lodku ì byŭ na mory, a ŭves' lûd byŭ na zâmlì kalâ mora.

2. І вучыў іх прытчамі многа і ў вучэньні Сваім казаў ім:

Ì vučyŭ ih prytčamì mnoga ì ŭ vučèn'ni Svaim kazaŭ ìm:

3. слухайце: вось, выйшаў сейбіт сеяць;

sluhajce: vos', vyjšauŭ sejbìt seâc';

4. і калі сеяў, сталася так, што іншае ўпала ўскрай дарогі, і наляцелі птушкі і падзяўблі тое;

ì kalì seâŭ, stalasâ tak, što inšae ŭpala ŭskraj darogì, ì nalâcelì ptuški ì padzâŭbli toe;

5. іншае ўпала на камяністую мясьціну, дзе няшмат было зямлі, і неўзабаве ўзышло, таму што зямля была там ня глыбокая;

inšae ŭpala na kamânistuŭ mâs'cinu, dze nâšmat bylo zâmlì, ì neŭzabave ŭzyšlo, tamu što zâmlâ byla tam nâ glybokaâ;

6. а калі ўзышло сонца, завяла і, як ня мела карэньня, засохла;

a kalì ŭzyšlo sonca, zavâla ì, âk nâ mela karèn'nâ, zasohla;

7. іншае ўпала на церне, і церне вырасла і заглушыла насеньне, яно не дало плоду;

inšae ŭpala na cerne, ì cerne vyrasla ì zaglušyla nasen'ne, âno ne dalo plodu;

8. а іншае ўпала на добрую зямлю і дало плод, які ўзыйшоў і вырас, і ўрадзіла тое трыццаць, тое шэсьцьдзясят і тое сто.

a inšae ŭpala na dobruŭ zâmlû ì dalo plod, âkì ŭzyjšoŭ ì vyras, ì ŭradzìla toe

tryccac', toe šès'c'dzâsât i toe sto.

9. І сказаў ім: хто мае вушы, каб чуць, няхай чые!

Ì skazaŭ im: hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

10. Калі ж застаўся бязь людзей, усе, хто быў вакол Яго разам з дванаццацьцю, спыталіся ў Яго пра прытчу.

Kali ž zastaŭsâ bâz' lûdzej, use, hto byŭ vakol Âgo razam z dvanaccac'cû, spytalisâ ŭ Âgo pra prytču.

11. І сказаў ім: вам дадзена ведаць тайны Царства Божага, а тым, вонкавым, усё бывае ў прытчах,

Ì skazaŭ im: vam dadzena vedac' tajny Carstva Božaga, a tym, vonkavym, usë byvae ŭ prytčah,

12. каб яны сваімі вачыма глядзелі, і ня ўбачылі; сваімі вушамі чулі, і не ўразумелі, каб не навярнуліся, і не дараваны былі ім грахі.

kab âny svaïmì vačyma glâdzeli, i nâ ŭbačyli; svaïmì vušamì čuli, i ne ŭrozumeli, kab ne navârnulisâ, i ne daravany byli im grahi.

13. І кажа ім: не разумеете гэтай прытчы? як жа вам уразумець усе прытчы?

Ì kaža im: ne razumeece gètaj prytčy? âk ža vam urazumec' use prytčy?

14. Сейбіт слова сее.

Sejbit slova see.

15. Пасеянае ўскрай дарогі азначае тых, у якіх сеецца слова, але да якіх, калі пачуюць, адразу прыходзіць сатана і хапае слова, пасеянае ў сэрцах іхніх.

Paseânae ŭskraj darogì aznačae tyh, u âkih seecca slova, ale da âkih, kali pačuûc', adrazu pryhodzic' satana i hapae slova, paseânae ŭ sèrcah ihnih.

16. Такім самым чынам і пасеянае на камяністых мясьцінах азначае тых, якія, калі пачуюць слова, адразу з радасьцю прымаюць яго,

Takim samym čynam i paseânae na kamânistyh mâs'cinah aznačae tyh, âkiâ, kalì pačuûc' slova, adrazu z radas'cû prymaûc' âgo,

17. але ня маюць у сабе караня і нясталыя; потым, калі настане ўціск і ганеньне за слова, адразу спакушаюцца.

ale nâ maûc' u sabe koranâ i nâstalyâ; potym, kalì nastane ŭcisk i ganen'ne za slova, adrazu spakušaûcca.

18. Пасеянае ў церне азначае тых, што чуюць слова,

Paseânae ŭ cerne aznačae tyh, što čuûc' slova,

19. але ў якіх турботы веку гэтага, панада багацьця і іншыя жаданьні, уваходзячы ў іх, заглушаюць слова, і яно бывае бяз плоду.

ale ŭ âkih turboty veku gètaga, panada bagac'câ i inšyâ žadan'ni, uvahodzâčy ŭ ih, zaglušaûc' slova, i âno byvae bâz plodu.

20. А пасеянае на добрай зямлі азначае тых, якія слухаюць слова і прымаюць, і родзяць плод, адзін у трыццаць, другі ў шэсьцьдзясят, той ўстакроць.

A paseânae na dobroj zâmli aznačae tyh, âkiâ sluhaûc' slova i prymaûc', i rodzâc' plod, adzìn u tryccac', drugi ŭ šès'c'dzâsât, toj ŭstakroc'.

21. І сказаў ім: ці на тое прыносіцца сьвечка, каб паставіць яе пад пасудзіну альбо пад ложак? ці не на тое, каб ставіць яе на сьвечніку?

Ì skazaŭ im: cì na toe prynosicca s'večka, kab pastavic' âe pad pasudzìnu al'bo pad ložak? cì ne na toe, kab stavic' âe na s'večniku?

22. Няма нічога таемнага, што ня выйшла б на яву; і нічога няма схаванага, што ня выйшла б наверх.

Nâma ničoga taemnaga, što nâ vyjšla b na âvu; i ničoga nâma shavanaga, što nâ vyjšla b naverh.

23. Калі хто мае вушы, каб чуць, няхай пачуе!

Kalì hto mae vušy, kab čuc', nâhaj pačue!

24. І сказаў ім: заўважайце, што чуеце: якою мераю мерыце, такою адмерана будзе вам і дададзена будзе вам, слухачам.

Ì skazaŭ im: zaŭvažajce, što čuece: âkoû meraû meryce, takoû admerana budze vam ì dadadzena budze vam, sluhačam.

25. Бо, хто мае, таму дадзена будзе, а хто ня мае, у таго адымецца і тое, што мае.

Bo, hto mae, tamu dadzena budze, a hto nâ mae, u tago adymecca ì toe, što mae.

26. І сказаў: Царства Божае падобнае на тое, як калі чалавек кіне насеньне ў зямлю,

Ì skazaŭ: Carstva Božae padobnae na toe, âk kalì čalavek kine nasen'ne ŭ zâmlû,

27. і сьпіць, і ўстае ноччу і днём, і як насеньне ўзыходзіць і расьце, ня ведае ён;

ì s'pìc', ì ŭstae nočču ì dnëm, ì âk nasen'ne ŭzyhodzic' ì ras'ce, nâ vedae ën;

28. бо зямля сама сабою родзіць спачатку зеляніну, потым колас, потым поўнае зерне ў коласе;

bo zâmlâ sama saboû rodzic' spačatku zelâninu, potym kolas, potym poŭnae zerne ŭ kolase;

29. калі ж высьпее плод, адразу пасылае серп, таму што настала жніво.

kalì ž vys'pee plod, adrazu pasylae serp, tamu što nastala žnivo.

30. І сказаў: да чаго прыпадобнім Царства Божае? альбо празь якую прытчу выявім яго?

Ì skazaŭ: da čago prypadobnim Carstva Božae? al'bo praz' âkuû prytču vyâvim âgo?

31. Яно - як зерне гарчычнае, якое, калі сеецца ў зямлю, ёсьць найменшае з усіх зярнят на зямлі:

Âno - âk zerne garčyčnae, âkoe, kali seecca ŭ zâmlû, ës'c' najmenšae z usih zârnât na zâmli:

32. а як пасеяна, узыходзіць і робіцца большае за ўсякую траву, і пускае вялікае гольле, так што пад ценем ягоным могуць хавацца птушкі нябесныя.

a âk paseâna, uzyhodzic' i robicca bol'sae za ŭsâkuû travu, i puskae vâlikae gol'le, tak što pad cenem âgonym moguc' havacca ptuški nâbesnyâ.

33. І такімі многімі прытчамі прапаведаваў ім слова, колькі яны маглі чуць;

Î takimì mnogimì prytčamì prapavedavaŭ im slova, kol'ki âny magli čuc';

34. і бяз прытчы не казаў ім, а вучням сам-насам тлумачыў усё.

i bâz prytčy ne kazaŭ im, a vučnâm sam-nasam tlumačyŭ usë.

35. Увечары таго самага дня сказаў ім: пераправімся на той бок.

Uvečary tago samaga dnâ skazaŭ im: perapravimsâ na toj bok.

36. І яны, адпусьціўшы людзей, узялі Яго з сабою, як Ён быў, у лодку; зь Ім былі і іншыя лодкі.

Î âny, adpus'ciŭšy lûdzej, uzâli Âgo z sabou, âk Ęn byŭ, u lodku; z' Ìm byli i inšyâ lodki.

37. І паднялася вялікая бура; хвалі білі ў лодку, так што яна ўжо нападзілася вадою.

Î padnâlasâ vâlikaâ bura; hvali bili ŭ lodku, tak što âna ŭžo napaŭnâlasâ vadoŭ.

38. А Ён спаў на карме на ўзгалоўі. Яго будзяць і кажуць Яму:

Настаўнік! няўжо Табе ня рупіць, што мы гінем?

A Ęn spaŭ na karme na ŭzgalouï. Âgo budzâc' i kažuc' Âmu: Nastaŭnik! nâŭžo Tabe nâ rupic', što my ginem?

39. І ўстаўшы, Ён загразіў ветру і сказаў мору: суйміся, перастань. І

вечер аціх, і зрабілася вялікая ціша.

Ì ŭstaŭšy, Ęn zagraziŭ vetru ì skazaŭ moru: sujmišâ, perastan'. Ì vecer acih, ì zrabilasâ vâlikaâ ciša.

40. І сказаў ім: чаго вы такія палахлівыя? чаму ў вас няма веры?

Ì skazaŭ im: čago vy takiâ palahlivvyâ? čamu ŭ vas nâma very?

41. І ўбаяліся страхам вялікім і гаварылі і паміж сабою: хто ж гэта, што і вечер і мора слухаюцца Яго?

Ì ŭbaâlisâ straham vâlikim ì gavaryli ì pamizh sabou: hto ž gèta, što ì vecer ì mora sluhaŭcca Āgo?

5 Кіраўнік

1. Прышлі на другі бераг мора, у краіну Гадарынскую.

Pryšli na drugi berag mora, u krainu Gadarynskuŭ.

2. І калі выйшаў Ён з лодкі, адразу сустрэў Яго чалавек, які выйшаў з магілаў, апанаваны нячыстым духам;

Ì kalì vyjšaŭ Ęn z lodki, adrazu sustrèŭ Āgo čalavek, âki vyjšaŭ z magilaŭ, apnavany nâčystym duham;

3. у яго было жытло ў магілах, і ніхто ня мог з'вязаць яго нават ланцугамі;

u âgo bylo žytlo ŭ magilah, ì nihto nâ mog z'vâzac' âgo navat lancugami;

4. бо колькі разоў яго ні кавалі ў ланцугі і путы, але разрываў ланцугі і разьбіваў путы, і ніхто ня меў сілы ўтаймаваць яго;

bo kol'ki разоŭ âgo nì kavalì ŭ lancugi ì puty, ale razryvaŭ lancugi ì raz'bivaŭ puty, ì nihto nâ meŭ sily ŭtajmavac' âgo;

5. заўсёды, уночы і ўдзень, у горах і магілах, крычаў ён і біўся аб каменьне.

zaŭsědy, unočy ì ŭdzen', u gorah ì magilah, kryčau ěn ì biŭsâ ab kamen'ne.

6. А ўбачыўшы Ісуса здалёк, прыбег і паклانیўся Яму,

A ŭbačyŭšy Ĭsusa zdalěk, prybeg ì paklaniŭsâ Âmu,

7. і, закрычаўшы моцным голасам, сказаў: што Табе да мяне? Ісусе,

Сыне Бога Усявышняга! заклінаю Цябе Богам, ня муч мяне!

ì, zakryčaušy mocnym golasam, skazaŭ: što Tabe da mâne? Ĭsuse, Syne Boga

Usâvyšnâga! zaklînaŭ Câbe Bogam, nâ muč mâne!

8. Бо Ісус сказаў яму: выйдзі, дух нячысты, з гэтага чалавека.

Bo Ĭsus skazaŭ âmu: vyjdzì, duh nâčysty, z gètaga čalaveka.

9. І спытаўся ў яго: як тваё імя? І той сказаў у адказ: легіён імя мне, бо

нас многа.

Ì spytaŭsâ ŭ âgo: âk tvaë imâ? Ì toj skazaŭ u adkaz: legiën imâ mne, bo nas

mnoga.

10. І вельмі прасілі Яго, каб ня высылаў іх прэч з краіны той.

Ì vel'mì prasilì Âgo, kab nâ vysylaŭ ih prěč z kraïny toj.

11. А пасьвіўся там пад гарою вялікі гурт сьвіней.

A pas'viŭsâ tam pad garou vâlikì gurt s'vinej.

12. І прасіліся ў Яго ўсе дэманьы, кажучы: пашлі нас у сьвіней, каб нам

увайсьці ў іх.

Ì prasilîsâ ŭ Âgo ŭse dèmany, kažučy: pašlì nas u s'vinej, kab nam uvajs'ci ŭ

ih.

13. Ісус адразу дазволіў ім. І нячыстыя духі, выйшаўшы, увайшлі ў

сьвіней; і памкнуўся гурт з урвішча ў мора, а іх было каля дзвюх тысяч;

і патанулі ў моры.

Ĭsus adrazu dazvoliŭ im. Ì nâčystyâ duhì, vyjšaušy, uvajšli ŭ s'vinej; ì

pamknuŭsâ gurt z urvišča ŭ mora, a ih bylo kalâ dz'vûh tysâč; ì patanulì ŭ

mory.

14. А сьвінапасы паўцякалі і расказалі ў горадзе і ў вёсках. І жыхары выйшлі паглядзець, што сталася.

A s'vinapasy paŭcâkali ì raskazali ŭ goradze ì ŭ vëskah. Ì žyhary vyjšli paglâdzec', što stalasâ.

15. Прыходзяць да Ісуса і бачаць, што апантаны, у якім быў легіён, сядзіць і апрануты, і ў здаровым розуме; і спалохаліся.

Pryhodzâc' da Ìsusa ì bačac', što apantany, u âkìm byŭ legiën, sâdzic' ì apranuty, ì ŭ zdarovym rozume; ì spalohalisâ.

16. А тыя, што бачылі, расказалі ім пра тое, як гэта здарылася з апантаным, і пра сьвіней.

A tyâ, što bačyli, raskazali ìm pra toe, âk gëta zdarylasâ z apantanym, ì pra s'vinej.

17. І пачалі прасіць Яго, каб адышоў ад межаў іхніх.

Ì pačali prasic' Âgo, kab adyšoŭ ad mežaŭ ihnih.

18. І калі Ён увайшоў у лодку, апантаны прасіў Яго, каб быць зь ім.

Ì kali Ęn uvajšoŭ u lodku, apantany prasiŭ Âgo, kab byc' z' Ìm.

19. Але Ісус не дазволіў яму, а сказаў: ідзі дамоў да сваіх і раскажы ім, што ўчыніў з табою Гасподзь і як зь цябе ўмілажаліўся.

Ale Ìsus ne dazvoliŭ âmu, a skazaŭ: idzi damoŭ da svaih ì raskažy ìm, što ŭčyniŭ z taboŭ Gaspodz' ì âk z' câbe ŭmilažaliŭsâ.

20. І пайшоў і пачаў зьвеставаць у Дзесяцігародзьдзі, што ўчыніў зь ім Ісус. І ўсе дзіваваліся.

Ì pajšoŭ ì pačaŭ z'vestavac' u Dzesâcigarodz'dzi, što ŭčyniŭ z' ìm Ìsus. Ì ŭse dzivavalisâ.

21. Калі Ісус зноў пераправіўся ў лодцы на другі бераг, сабралася да Яго мноства людзей. Ён быў каля мора.

Kali Ìsus znoŭ perapraviŭsâ ŭ lodcy na drugi berag, sabralasâ da Âgo

mnostva lûdzej. Ěn byŭ kalâ mora.

22. І вось, прыходзіць адзін з начальнікаў сынагогі, якога звалі Яір, і, убачыўшы Яго, падае ў ногі Яму

Ĭ vos', pryhodzic' adzin z načal'nikaŭ synagogi, âkoga zvali Âir, Ĭ, ubačyŭšy Âgo, padae ŭ nogi Âmu

23. і ўмольна просіць Яго, кажучы: дачка мая пры сьмерці; прыйдзі і ўскладзі на яе рукі, каб яна ачуняла і засталася жывая.

Ĭ ŭmol'na prosic' Âgo, kažučy: dačka maâ pry s'merci; pryjdzĭ Ĭ ŭskladzĭ na âe ruki, kab âna ačunâla Ĭ zastalasâ žyvaâ.

24. Ісус пайшоў зь ім. За Ім сьледам ішло мноства людзей, і націскалі на Яго.

Ĭsus pajšoŭ z' im. Za Ĭm s'ledam išlo mnostva lûdzej, Ĭ naciskali na Âgo.

25. Адна жанчына, якая пакутавала ад крывацечы дванаццаць гадоў,

Adna žančyna, âkaâ pakutavala ad kryvacečy dvanaccac' gadoŭ,

26. шмат нацярпелася ад многіх лекараў, патраціла ўсё, што было ў яе, і ня зыскала ніякай палёгкі, а самой толькі пагоршала,

šmat nacârpelasâ ad mnogih lekaraŭ, patracila ŭsë, što bylo ŭ âe, Ĭ nâ zyskala niâkaj palëgki, a samoj tol'ki pagoršala,

27. дачуўшыся пра Ісуса, падышла ззаду ў натоўпе і кранулася вопраткі Ягонаі;

dačuŭšysâ pra Ĭsusa, padyšla zzadu ŭ natoŭpe Ĭ kranulasâ vopratki Âgonaj;

28. бо казалі: калі хоць да вопраткі Ягонаі дакрануся, дык выздаравею.

bo kazala: kali hoc' da vopratki Âgonaj dakranusâ, dyk vyzdaraveŭ.

29. І перастала адразу ў яе крывацеча, і яна адчула ў целе, што ачуняла ад хваробы.

Ĭ perastala adrazu ŭ âe kryvaceča, Ĭ âna adčuła ŭ cele, što ačunâla ad

hvaroby.

30. А ў той самы час Ісус, адчуўшы Сам у Сабе, што выйшла зь Яго сіла, абярнуўся ў народзе і сказаў: хто крануўся Маёй вопраткі?

A ŭ toj samy čas ĩsus, adčuŭšy Sam u Sabe, što vyjšla z' Āgo sila, abârnuŭsâ ŭ narodze i skazaŭ: hto kranuŭsâ Maěj vopratki?

31. Вучні сказалі Яму: Ты бачыш, што людзі націскаюць на Цябе, і кажаш: "хто крануўся Мяне?".

Vučni skazali Āmu: Ty bačyš, što lŭdzi naciskaŭc' na Cĕbe, i kažaš: "hto kranuŭsâ Mĕne?"

32. Але Ён глядзеў навокал, каб убачыць тую, якая зрабіла гэта.

Ale Ęn glĕdzeŭ navokal, kab ubačyc' tuŭ, ĕkaĕ zrabila gĕta.

33. Жанчына ў страху і трымценьні, ведаючы, што зь ёю сталася, падышла, упала перад Ім і сказала Яму ўсю праўду.

Žančyna ŭ strahu i trymcen'ni, vedaŭcy, što z' ĕŭ stalasâ, padyšla, upala perad ĩm i skazala Āmu ŭsŭ praŭdu.

34. А Ён сказаў ёй: дачка! вера твая ўратавала цябе; ідзі ў міры і будзь здаровая ад хваробы тваёй.

A Ęn skazaŭ ĕj: dačka! vera tvaĕ ŭratavala cĕbe; idzi ŭ mĕry i budz' zdarovaĕ ad hvaroby tvaĕj.

35. Калі Ён яшчэ гаварыў гэта, прыходзяць ад начальніка сынагогі і кажуць: дачка твая памерла; чаго яшчэ дакучаеш Настаўніку?

Kali Ęn ĕščĕ gavaryŭ gĕta, pryhodzĕc' ad načal'nika synagogi i kažuc': dačka tvaĕ pamerla; čago ĕščĕ dakučaeš Nastaŭniku?

36. Але Ісус, пачуўшы гэтыя словы, адразу кажа начальніку сынагогі: ня бойся, толькі веруй.

Ale ĩsus, pačuŭšy gĕtyĕ slovy, adrazu kaža načal'niku synagogi: nĕ bojsĕ, tol'ki veruj.

37. І не дазволіў нікому ісьці сьледам за Ім, акрамя як Пятру, Якаву і Яну, брату Якава.

Ì ne dazvoliŭ nikomu is'ci s'ledam za Ìm, akramâ âk Pâtru, Âkavu i Ânu, bratu Âkava.

38. Прыходзяць у дом начальніка сынагогі і бачаць перапалох, і плачуць і голасам галосаць.

Pryhodzâc' u dom načal'nika synagogi i bačac' perapaloh, i plačuc' i golasam galosâc'.

39. І ўвайшоўшы, кажа ім: чаго сумеліся і плачаце? дзяўчына не памерла, а сьпіць.

Ì ŭvajšoŭšy, kaža ìm: čago sumelisâ i plačace? dzâŭčyna ne pamerla, a s'pic'.

40. І смяяліся зь Яго. Але Ён, выслаўшы ўсіх, бярэ з Сабою бацьку і маці дзяўчыны і тых, што былі зь Ім, і ўваходзіць туды, дзе дзяўчына ляжала.

Ì s'mââlisâ z' Âgo. Ale Ęn, vyslaŭšy ŭsìh, bârè z Saboŭ bac'ku i maci dzâŭčyny i tyh, što byli z' Ìm, i ŭvahodzic' tudy, dze dzâŭčyna lâžala.

41. І ўзяўшы дзяўчыну за руку, кажа ёй: таліфа-кумі, што азначае: "Дзяўчына, табе кажу, устань".

Ì ŭzâŭšy dzâŭčynu za ruku, kaža ëj: talifa-kumì, što aznačae: "Dzâŭčyna, tabe kažu, ustan'".

42. І дзяўчына адразу ўстала і пачала хадзіць, бо была гадоў дванаццаці. І вялікаму дзіву даліся.

Ì dzâŭčyna adrazu ŭstala i pačala hadzic', bo byla gadoŭ dvanaccaci. Ì vâlikamu dzìvu dalisâ.

43. І Ён строга загадаў ім, каб ніхто пра гэта ня ведаў, і сказаў, каб ёй далі есьці.

Ì Ęn stroga zagadaŭ ìm, kab nihto pra gèta nâ vedaŭ, i skazaŭ, kab ëj dali

es'ci.

6 Кіраўнік

1. Ён выйшаў адтуль і прыйшоў на бацькаўшчыну Сваю; за Ім сьледам ішлі вучні Ягоныя.

Ėn vyjšaŭ adtul' i pryjšoŭ na bac'kaŭščynu Svaŭ; za ĩm s'ledam išli vučni Āgonyâ.

2. Калі настала субота, Ён пачаў вучыць у сынагозе; і многія слухачы з подзівам казалі: адкуль у Яго гэта? што за мудрасьць дадзена Яму, і як такія дзівосы чыняцца рукамі Ягонымі?

Kali nastala subota, Ėn pačaŭ vučyc' u synagoze; i mnogiâ sluhačy z podzìvam kazali: adkul' u Āgo gèta? što za mudras'c' dadzena Āmu, i âk takiâ dzivosy čynâcca rukami Āgonymi?

3. ці не цясьляр Ён, сын Марыін, брат Якава, Ясіі, Юды і Сымона? ці ня тут сярод нас Ягоныя сёстры? І паняверыліся ў Ім.

ci ne cäs'lâr Ėn, syn Maryin, brat Ākava, Āsii, Ūdy i Symona? ci nâ tut sârod nas Āgonyâ sëstry? ĩ panâverylisâ ũ ĩm.

4. А Ісус сказаў ім: ня бывае прарока без пашаны, хіба што на бацькаўшчыне сваёй і ў родзічаў і ў доме сваім.

A ĩsus skazaŭ ĩm: nâ byvae praroka bez pašany, hiba što na bac'kaŭščyne svaëj i ũ rodzičaŭ i ũ dome svaim.

5. І ня мог учыніць там ніякага цуду; толькі на нямногіх хворых усклаўшы рукі, ацаліў іх.

ĩ nâ mog učynic' tam niâkaga cudu; tol'ki na nâmnogih hvoryh usklaŭšy ruki, acaliŭ ih.

6. І здзіўляўся зь няверства іхняга. Потым хадзіў па навакольных

селішчах і вучыў.

Ì z'dziülâüsâ z' nâverstva ihnâga. Potym hadziŭ pa navakol'nyh seliščah i vučyŭ.

7. І, паклікаўшы дванаццацёх, пачаў пасылаць іх па двое і даў ім ўладу над нячыстымі духамі.

Ì, paklikaŭšy dvanaccacëh, pačaŭ pasylac' ih pa dvoe i daŭ im ŭladu nad nâčystymi duhami.

8. І наказаў ім нічога ня браць у дарогу, апрача аднаго кія: ні торбы, ні хлеба, ні медзі ў поясе,

Ì nakazaŭ im ničoga nâ brac' u darogu, aprača adnago kiâ: ni torby, ni hleba, ni medzi ŭ poâse,

9. а абувацца ў просты абутак і не насіць дзвюх вопратак.

a abuvacca ŭ prosty abutak i ne nasic' dz'vŭh vopratak.

10. І сказаў ім: калі дзе ўвойдзеце ў дом, заставайцеся ў ім, пакуль ня выйдзеце з той мясьціны.

Ì skazaŭ im: kali dze ŭvojdzece ŭ dom, zastavajcesâ ŭ im, pakul' nâ vyjdzece z toj mâs'ciny.

11. І калі хто ня прыме вас і ня будзе слухаць вас, дык, выходзячы адтуль, абцярушэце пыл з ног ваших, у сьведчаньне на іх. Праўду кажу вам: радасьней будзе Садоме і Гаморы ў дзень судны, чым таму гораду.

Ì kali hto nâ pryme vas i nâ budze sluhac' vas, dyk, vyhodzâčy adtul', abcârušèce pyl z nog vašyh, u s'vedčan'ne na ih. Praŭdu kažu vam: radas'nej budze Sadome i Gamory ŭ dzen' sudny, čym tamu goradu.

12. І яны пайшлі і зьвеставалі каяньне;

Ì âny pajšli i z'vestavalì kaân'ne;

13. выганялі шмат дэманаў і многіх хворых мазалі алеем і ацалялі.

vyganâli šmat dèmanaŭ i mnogih hvoryh mazali aleem i acalâli.

14. Цар Ірад, дачуўшыся пра Ісуса, - бо імя Ягонае стала слыннае, - казаў: гэта Ян Хрысьціцель паўстаў зь мёртвых, і таму цуды ўчыняюцца ім.

Car İrad, dačuŭšysâ pra İsusâ, - bo imâ Âgonae stala slynnâe, - kazaŭ: gèta Ân Hrys'cicel' paŭstaŭ z' mërtvyh, i tamu cudy ŭčynâucca im.

15. Іншыя казалі: гэта Ілья. А іншыя казалі: гэта прарок, альбо як адзін з прарокаў.

İnšyâ kazali: gèta İl'lâ. A inšyâ kazali: gèta prarok, al'bo âk adzin z prarokaŭ.

16. А Ірад, пачуўшы, сказаў: гэта Ян, якому я адцяў галаву, ён паўстаў зь мёртвых.

A İrad, pačuŭšy, skazaŭ: gèta Ân, âkomu â adcâŭ galavu, ën paŭstaŭ z' mërtvyh.

17. Бо гэты Ірад, паслаўшы, узяў Яна і ўвязьніў яго ў цямніцу за Ірадыяду, жонку Піліпа, брата свайго, бо ажаніўся зь ёю.

Bo gèty İrad, paslaŭšy, uzâŭ Âna i ŭvâz'niŭ âgo ŭ câmnicu za İradyâdu, žonku Pilipa, brata svajgo, bo ažaniŭsâ z' ëu.

18. Бо Ян казаў Іраду: нельга табе мець жонку брата твайго.

Bo Ân kazaŭ İradu: nel'ga tabe mec' žonku brata tvajgo.

19. А Ірадыяда, угневаўшыся на яго, хацела забіць яго; ды не магла.

A İradyâda, ugnevaŭšysâ na âgo, hacela zabic' âgo; dy ne magla.

20. Бо Ірад баяўся Яна, ведаючы, што ён муж праведны і сьвяты і пільнаваў яго; многае рабіў, слухаючыся яго, і з прыемнасьцю слухаў яго.

Bo İrad baâŭsâ Âna, vedaŭčy, što ën muž pravedny i s'vâty i pil'navaŭ âgo; mnogae rabiŭ, sluhaŭčysâ âgo, i z pryemnas'cŭ sluhaŭ âgo.

21. Настаў зручны дзень, калі Ірад, з нагоды ўгодкаў сваіх, даваў

гасьціну вяльможам сваім, тысячнікам і старэйшынам Галілейскім, -
*Nastaŭ zručny dzen', kalì Ìrad, z nagody ŭgodkaŭ svaih, davaŭ gas'cinu
vâl'možam svaim, tysâčnikam i starèjšynam Galilejskim, -*

22. дачка Ірадыядзіна ўвайшла, скакала і дагадзіла Іраду і ўсім, што
ўзьляжалі зь ім. Цар сказаў дзяўчыне: прасі ў мяне, чаго хочаш, і дам
табе.

*dačka Ìradyâdzina ŭvajšla, skakala i dagadzila Ìradu i ŭsim, što ŭz'lâžali z' im.
Car skazaŭ dzâŭčyne: prasi ŭ mâne, čago hočaš, i dam tabe.*

23. І заприсягнуўся ёй: чаго ні папросіш у мяне, дам табе, нават да
палавіны майго царства.

*Ì zaprysâgnuŭsâ ej: čago ni paprosiš u mâne, dam tabe, navat da palaviny
majgo carstva.*

24. Яна выйшла і спыталася ў маці сваёй: чаго прасіць? Тая адказала:
галавы Яна Хрысьціцеля.

*Âna vyjšla i spytalasâ ŭ maci svaēj: čago prasic'? Taâ adkazala: galavy Âna
Hrys'cicelâ.*

25. І яна адразу пайшла сьпешна да цара і прасіла, кажучы: хачу, каб ты
даў мне цяпер жа ў місе галаву Яна Хрысьціцеля.

*Ì âna adrazu pajšla s'pešna da cara i prasila, kažučy: haču, kab ty daŭ mne
câper ža ŭ mise galavu Âna Hrys'cicelâ.*

26. Цар замаркоціўся; але, дзеля прысягі і тых, што ўзьляжалі зь ім, не
захацеў адмовіць ёй.

*Car zamarkociŭsâ; ale, dzelâ prysâgi i tyh, što ŭz'lâžali z' im, ne zahaceŭ
admovic' ej.*

27. І адразу паслаўшы збраяносца, цар загадаў прынесці галаву
ягоную.

Ì adrazu paslaŭšy zbraânosca, car zagadaŭ prynes'ci galavu âgonuŭ.

28. Той пайшоў, адцяў яму галаву ў цямніцы, і прынёс галаву ягоную ў місе і аддаў яе дзяўчыне, а дзяўчына аддала яе маці сваёй.

Toj pajšoŭ, adcâŭ âmu galavu ŭ câmnicy, i prynës galavu âgonuŭ ŭ mise i addaŭ âe dzâŭčyne, a dzâŭčyna addala âe maci svaěj.

29. Вучні ягонья, пачуўшы, прыйшлі і ўзялі цела ягонае і паклалі яго ў магілу.

Vučni âgonyâ, pačuŭšy, pryjšli i ŭzâli cela âgonae i paklali âgo ŭ magilu.

30. І сабраліся апосталы да Ісуса і расказалі Яму ўсё, і што зрабілі, і чаму навучылі.

Ĭ sabralisâ apostaly da Ĭsusa i raskazali Âmu ŭsë, i što zrabili, i čamu navučyli.

31. Ён сказаў ім: ідзеце вы адныя ў пустэльнае месца і адпачнеце крыху. Бо шмат прыходзіла і адыходзіла, так што і есьці ім ня было калі.

Ĭn skazaŭ im: idzece vy adnyâ ŭ pustël'nae mesca i adpačnece kryhu. Bo šmat pryhodzila i adyhodzila, tak što i es'ci im nâ bylo kali.

32. І выправіліся ў пустэльнае месца на лодцы адныя.

Ĭ vypravilisâ ŭ pustël'nae mesca na lodcy adnyâ.

33. Люд убачыў, як яны выпраўляліся, і многія пазналі іх; і беглі туды пешыя з усіх гарадоў і апырэдзілі іх, і сабраліся да Яго.

Lûd ubačyŭ, âk âny vypraŭlâlisâ, i mnogîâ paznali ih; i begli tudy pešyâ z usih garadoŭ i apârèdzili ih, i sabralisâ da Âgo.

34. Ісус, выйшаўшы, угледзеў мноства людзей і пашкадаваў іх, бо яны былі як авечкі без пастуха; і пачаў іх вучыць многа.

Ĭsus, vyjšaŭšy, ugledzeŭ mnostva lûdzej i paškadavaŭ ih, bo âny byli âk avečki bez pastuha; i pačaŭ ih vučyc' mnoga.

35. І як што часу мінула шмат, вучні Ягонья, прыступіўшы да Яго, кажуць: месца тут пустэльнае, а час ужо позьні;

Ì âk što času minula šmat, vučni Âgonyâ, prystupiüşy da Âgo, kažuc': mesca tut pustel'nae, a čas užo poz'ni;

36. адпусьці іх, каб яны пайшлі ў навакольныя вёскі і селішчы і купілі сабе хлеба; бо ім няма чаго есьці.

adpus'ci ih, kab âny pajšli ŭ navakol'nyâ vëski i seliščy i kupili sabe hleba; bo im nâma čago es'ci.

37. Ён сказаў ім у адказ: вы дайце ім есьці. І сказалі Яму: хіба што нам пайсьці купіць хлеба дынараў на дзьвесьце і даць ім есьці?

Ėn skazaŭ im u adkaz: vy dajce im es'ci. Ĭ skazali Âmu: hiba što nam pajs'ci kupic' hleba dynaraŭ na dz'ves'ce i dac' im es'ci?

38. Але Ён папытаўся ў іх: колькі ў вас хлябоў? Ідзеце, паглядзеце. Яны, даведаўшыся, сказалі: пяць хлябоў і дзьве рыбіны.

Ale Ėn papytaŭsâ ŭ ih: kol'ki ŭ vas hlâboŭ? Ĭdzece, paglâdzece. Âny, davedaŭšysâ, skazali: pâc' hlâboŭ i dz've rybiny.

39. Тады загадаў ім пасадзіць усіх гуртамі на зялёнай траве.

Tady zagadaŭ im pasadzic' usih gurtami na zâlënaj trave.

40. І паселі радамі па сто і па пяцьдзясят.

Ì paseli radami pa sto i pa pâc'dzâsât.

41. Ён узяў пяць хлябоў і дзьве рыбіны, узьвёў вочы да неба, дабраславіў і разламаў хлябы і даў вучням Сваім, каб яны раздалі ім; і дзьве рыбіны падзяліў на ўсіх.

Ėn uzâŭ pâc' hlâboŭ i dz've rybiny, uz'veŭ vočy da neba, dabraslaviŭ i razlamaŭ hlâby i daŭ vučnâm Svaim, kab âny razdali im; i dz've rybiny padzâliŭ na ŭsih.

42. І елі ўсе і наеліся;

Ì eli ŭse i naelisâ;

43. і набралі кавалкаў хлеба і рэшты ад рыбін дванаццаць поўных

кашоў;

ì nabralì kavalkaŭ hleba ì rěšty ad rybìn dvanaccac' poŭnyh kašoŭ;

44. а было тых, што елі хлябы, каля пяці тысяч мужчын.

a bylo tyh, što eli hlâby, kalâ pâci tysâč mužčyn.

45. І адразу ж прымусіў вучняў Сваіх увайсцьці ў лодку і выправіцца наперад на той бок да Віфсаіды, пакуль Ён адпусьціць людзей.

Ì adrazu ž prymusiŭ vučnâŭ Svaih uvajs'ci ŭ lodku ì vypravicca naperad na toj bok da Vifsaidy, pakul' Ęn adpus'cic' lûdzej.

46. І адпусьціўшы іх, пайшоў на гару памаліцца.

Ì adpus'ciŭšy ih, pajšoŭ na garu pamalicca.

47. Увечары лодка была пасярод мора, а Ён адзін на зямлі.

Uvečary lodka byla pasârod mora, a Ęn adzìn na zâmlì.

48. І ўбачыў іх у бядзе ў плаваньні, бо вецер ім быў супраціўны; а каля чацьвэртай варты ночы падышоў да іх, ідучы па моры, і хацеў прайсьці міма іх.

Ì ŭbačyŭ ih u bâdze ŭ plavan'ni, bo vecer ìm byŭ supraciŭny; a kalâ čac'vërtaj varty nočy padyšoŭ da ih, idučy pa mory, ì haceŭ prajs'ci mima ih.

49. Яны, убачыўшы Яго, што ідзе па моры, падумалі, што гэта прывід, і закрычалі.

Âny, ubačyŭšy Âgo, što idze pa mory, padumali, što gëta pryvid, ì zakryčali.

50. Бо ўсе бачылі Яго і перапалохаліся. І адразу загаварыў зь імі і сказаў ім: узбадзёрцеся; гэта Я, ня бойцеся.

Bo ŭse bačyli Âgo ì perapalohalisâ. Ì adrazu zagavaryŭ z' imi ì skazaŭ im: uzbadzërcesâ; gëta Â, nâ bojcesâ.

51. І ўвайшоў да іх у лодку; і вецер аціх. І яны вельмі-вельмі здзіўляліся ў сабе і дзіву даваліся.

Ì ŭvajšoŭ da ih u lodku; ì vecer acih. Ì âny vel'mì-vel'mì z'dziŭlâlìsâ ŭ sabe ì

dzìvu davalisâ.

52. Бо не дайшли розумам да цуду з хлябамі, таму што сэрца ў іх было скамянелае.

Bo ne dajšli rozumam da cudu z hlâbami, tamu što sèrca ŭ ih bylo skamânelae.

53. І пераправіўшыся, прыбылі ў зямлю Генісарэцкую і прысталі да берагу.

Ì perapraviŭšysâ, prybyli ŭ zâmlû Genisarèckuû ì prystali da beragu.

54. Калі выйшлі яны з лодкі, адразу жыхары, пазнаўшы Яго,

Kali vyjšli âny z lodki, adrazu žyhary, paznaŭšy Âgo,

55. абеглі ўсё наваколье тое і пачалі на ложках прыносіць хворых туды, дзе, як чуваць было, Ён быў.

abegli ŭsë navakol'le toe ì pačali na ložkah prynosic' hvoryh tudy, dze, âk čuvac' bylo, Ęn byŭ.

56. І куды ні прыходзіў Ён, ці то ў селішчы, ці то ў гарады, ці то ў вёскі, клалі хворых на плошчах і прасілі Яго, каб ім дакрануцца хоць да краю адзеньня Ягонага; і каторыя дакраналіся да Яго, ацаліліся.

Ì kudy ni pryhodziŭ Ęn, ci to ŭ seliščy, ci to ŭ garady, ci to ŭ vëski, klali hvoryh na ploščah ì prasili Âgo, kab im dakranucca hoc' da kraû adzen'nâ Âgonaga; ì katoryâ dakranalisâ da Âgo, acalâlisâ.

7 Кіраўнік

1. Сабраліся да Яго фарысэі і некаторыя з кніжнікаў, што прыйшлі зь Ерусаліма;

Sabralisâ da Âgo farysèi ì nekatoryâ z knižnikaŭ, što pryjšli z' Erusalima;

2. і ўбачыўшы некаторых вучняў Ягоных, што елі хлеб нячыстымі, то ж

бо няўмытымі рукамі, дакаралі.

i ŭbačyŭšy nekatoryh vučnâŭ Âgonyh, što eli hleb nâčystymi, to ŭ bo nâŭmytymi rukami, dakarali.

3. Бо фарысэі і ўсе Юдэі, сьледуючы наказу старцаў, не ядуць, не памыўшы старанна рук;

Bo farysèi i ŭse Ŭdèi, s'leduŭčy nakazu starcaŭ, ne âduc', ne pamyŭšy staranna ruk;

4. і, прыйшоўшы з торжышча, не ядуць, не абмыўшыся. Ёсьць і яшчэ шмат чаго іншага, чаго яны пастанавілі трымацца: глядзець, каб мылі чары, кубкі, катлы і ўслоны.

i, pryjšoŭšy z toržyšča, ne âduc', ne abmyŭšysâ. Ęs'c' i âščè šmat čago inšaga, čago âny pastanavili trymacca: glâdzec', kab myli čary, kubki, katly i ŭslony.

5. Потым пытаюцца ў Яго фарысэі і кніжнікі: навошта вучні Твае не трымаюцца наказаў старцаў, а няўмытымі рукамі ядуць хлеб?

Potym pytaŭcca ŭ Âgo farysèi i knižnikì: navošta vučni Tvae ne trymaŭcca nakazaŭ starcaŭ, a nâŭmytymi rukami âduc' hleb?

6. Ён сказаў ім у адказ: добра прарочыў пра вас, крывадушных, Ісая, як напісана: "людзі гэтыя шануюць Мяне вуснамі, а сэрца іхняе далёка ад Мяне адлягае;

Ęn skazaŭ im u adkaz: dobra praročyŭ pra vas, kryvadušnyh, İsaâ, âk napìsana: "lŭdzi gètyâ šanuŭc' Mâne vusnami, a sèrca ihnâe dalëka ad Mâne adlâgae;

7. але марна шануюць Мяне, настаўляючы на вучэньні, заповедзі чалавечыя";

ale marna šanuŭc' Mâne, nastaŭlâŭčy na vučèn'ni, zapavedzi čalavečyâ";

8. бо вы, занядбаўшы заповедзь Божую, трымаецеся звычайо

чалавечага, абмываньня кубкаў і чараў, і робіце шмат чаго іншага, да гэтага падобнага.

bo vy, zanâdbaŭšy zapavedz' Božuû, trymaecesâ zvyčaû čalavečaga, abmyvan'nâ kubkaŭ i čaraŭ, i robice šmat čago inšaga, da gètaga padobnaga.

9. І сказаў ім: ці добра, што вы адмяняеце заповедзь Божую, каб датрымацца свайго звычаю?

Ì skazaŭ im: ci dobra, što vy admânâece zapavedz' Božuû, kab datrymacca svajgo zvyčaû?

10. Бо Майсей сказаў: "шануй бацьку свайго і маці сваюё; і: ёхто ліхасловіць бацьку альбо маці, сьмерцю хай памрэ".

Bo Majsej skazaŭ: "šanuj bac'ku svajgo i maci svaûë; i: èhto lihaslovic' bac'ku al'bo maci, s'mercû haj pamrè".

11. А вы кажаце: хто скажа бацьку альбо маці: "корван (значыць, дар) Богу тое, чым бы ты ад мяне карыстаўся", -

A vy kažace: hto skaža bac'ku al'bo maci: "korvan (značyc', dar) Bogu toe, čym by ty ad mâne karystaŭsâ", -

12. таму вы ўжо дазваляеце нічога не рабіць бацьку свайму альбо маці сваёй,

tamu vy ŭžo dazvalâece ničoga ne rabic' bac'ku svajmu al'bo maci svaëj,

13. ухіляючы слова Божае наказам вашым, які вы ўстанавілі; і робіце шмат чаго на гэта падобнага.

uhilâučy slova Božae nakazam vašym, âki vy ŭstanavili; i robice šmat čago na gèta padobnaga.

14. І паклікаўшы ўвесь люд, сказаў яму: слухайце Мяне ўсе і разумеіце:

Ì paklikaŭšy ŭves' lûd, skazaŭ âmu: sluhajce Mâne ŭse i razumejce:

15. нішто, што ўваходзіць у чалавека звонку, ня можа апаганіць яго; а што выходзіць зь яго, тое апаганьвае чалавека.

ništo, što ŭvahodzic' u čalaveka zvonku, nâ moža apaganic' âgo; a što vyhodzic' z' âgo, toe apagan'vae čalaveka.

16. Калі хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!

Kali hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

17. І калі Ён ад людзей увайшоў у дом, вучні Ягоныя спыталіся ў Яго пра прычту.

Ì kalì Ěn ad lûdzej uvajšoŭ u dom, vučnì Āgonyâ spytalisâ ŭ Āgo pra pryčtu.

18. Ён сказаў ім: няўжо і вы такія няцямныя? няўжо не разумееце, што нішто, што звонку ўваходзіць у чалавека, ня можа апаганіць яго?

Ěn skazaŭ im: nâŭžo ì vy takîâ nâcâmnyâ? nâŭžo ne razumeece, što ništo, što zvonku ŭvahodzic' u čalaveka, nâ moža apaganic' âgo?

19. бо ня ў сэрца ягонае ўваходзіць, а ў чэрава, і выходзіць вонкі, чым ачышчаецца ўсякая ежа.

bo nâ ŭ sèrca âgonae ŭvahodzic', a ŭ čèrava, ì vyhodzic' vonkì, čym ačyščaecca ŭsâkaâ eža.

20. Далей сказаў: тое, што выходзіць з чалавека, апаганьвае чалавека;

Dalej skazaŭ: toe, što vyhodzic' z čalaveka, apagan'vae čalaveka;

21. бо зь сярэдзіны, з сэрца чалавечага, выходзяць ліхія помыслы, пералюбы, распуста, забойствы,

bo z' sârèdziny, z sèrca čalavečaga, vyhodzâc' lihîâ pomysly, peralûby, raspusta, zaboystvy,

22. крадзяжы, ліхварства, злосьць, хітрына, непатрэбства, зайздросьлівае вока, блюзьнерства, пыха, безгалоўе.

kradzâžy, lihvârstva, zlos'c', hitryna, nepatrèbstva, zajzdros'livae voka, blûz'nerstva, pyha, bezgaloŭe.

23. Усё гэтае ліха зь сярэдзіны выходзіць, і апаганьвае чалавека,

Usë gètae liha z' sârèdziny vyhodzic', i apagan'vae čalaveka,

24. І выправіўшыся адтуль, прыйшоў у межы Тырскія і Сідонскія; і

ўвайшоўшы ў дом, не хацеў, каб хто даведаўся; але ня здолеў утоіцца.

Ì vypraviŭšysâ adtul', pryjšoŭ u mežy Tyrskiâ i Sidonskiâ; i ŭvajšoŭšy ŭ dom, ne haceŭ, kab hto davedaŭsâ; ale nâ zdoleŭ utoicca.

25. Бо дачулася пра Яго жанчына, у якое дачка апанаваная была

нячыстым духам, і прыйшоўшы прыпала да ног Ягоных;

Bo dačulasâ pra Âgo žančyna, u âkoe dačka apanavanaâ byla nâčystym duham, i pryjšoŭšy prypala da nog Âgonyh;

26. а жанчына тая была язычніца, родам Сірафінікіянка; і прасіла Яго, каб выгнаў дэмана зь ейнай дачкі.

a žančyna taâ byla âzyčnica, rodam Siraфиникианка; i prasila Âgo, kab vygnaŭ dèmana z' ejnaj dački.

27. Але Ісус сказаў ёй: дай перш насыціцца дзецям; бо нядобра ўзяць хлеб у дзяцей і кінуць сабакам.

Ale İsus skazaŭ ëj: daj perš nasycicca dzecâm; bo nâdobra ŭzâc' hleb u dzâcej i kìnuc' sabakam.

28. А яна сказала Яму ў адказ: так, Госпадзе; але і сабакі пад сталом ядуць крошкі ў дзяцей.

A âna skazala Âmu ŭ adkaz: tak, Gospadze; ale i sabaki pad stalom âduc' kroški ŭ dzâcej.

29. І сказаў ёй: за гэтае слова, ідзі; дэман выйшаў з тваёй дачкі.

Ì skazaŭ ëj: za gètae slova, idzi; dèman vyjšaŭ z tvaëj dački.

30. І прыйшоўшы ў свой дом, яна ўбачыла, што дэман выйшаў і дачка ляжыць на пасьцелі.

Ì pryjšoŭšy ŭ svoj dom, âna ŭbačyla, što dèman vyjšaŭ i dačka lâžyc' na

pas'celi.

31. Выйшаўшы зь межаў Тырскіх і Сідонскіх, Ісус зноў пайшоў да мора Галілейскага празь землі Дзесяцігародзьдзя.

Vyjšaŭšy z' mežaŭ Tyrskih i Sidonskih, ĩsus znoŭ pajšoŭ da mora Galilejskaga praz' zemli Dzesâcigarodz'dzâ.

32. Прывялі да яго глухога гугняўца і прасілі Яго ўскласьці на яго руку.

Pryvâlì da âgo глуhoga гугнâŭца i prasilì Âgo ŭsklas'ci na âgo ruku.

33. Ісус, адвёўшы яго ўбок ад людзей, уклаў пальцы Свае ў вушы яму і, плюнуўшы, дакрануўся да языка ягонага;

ĩsus, advëŭšy âgo ŭbok ad lŭdzej, uklaŭ pal'cy Svae ŭ vušy âmu i, plŭnuŭšy, dakranuŭsâ da âzyka âgonaga;

34. і ўзьвёўшы вочы да неба, уздыхнуў і сказаў яму: "Еффафа", што значыцца - "адчыніся".

i ŭz'vëŭšy vočy da neba, uzdyhnuŭ i skazaŭ âmu: "Effafa", što značycca - "adčynisâ".

35. І адразу адчыніўся ў яго слых, і разамкнуліся повязі ягонага языка, і пачаў гаварыць чыста.

Ĭ adrazu adčyniŭsâ ŭ âgo slyh, i razamknulisâ povâzi âgonaga âzyka, i pačaŭ gavaryc' čysta.

36. І загадаў ім не казаць нікому. Але, колькі Ён ні забараняў ім, яны яшчэ больш разгалошвалі.

Ĭ zagadaŭ im ne kazac' nikomu. Ale, kol'ki Ęn ni zabaranâŭ im, âny âščè bol's razgalošvalì.

37. І вельмі-вельмі здзіўляліся і казалі: усё добра робіць: і глухіх робіць чуткімі і нямых - гаваркімі.

Ĭ vel'mi-vel'mi z'dziŭlâlisâ i kazali: usë dobra robic': i глуhix robic' čutkimì i nâmyh - gavarkimì.

8 Кіраўнік

1. У тыя дні, калі сабралася даволі многа народу і ня было чаго есьці, Ісус, паклікаўшы вучняў Сваіх, сказаў ім:

U tyâ dni, kalì sabralasâ davolì mnoga narodu i nâ bylo čago es'ci, Ìsus, paklikaŭšy vučnâŭ Svaiħ, skazaŭ im:

2. шкада мне людзей, бо ўжо тры дні застаюцца пры Мне, і няма чаго ім есьці;

škada mne lûdzej, bo ŭžo try dni zastaŭcca pry Mne, i nâma čago im es'ci;

3. калі няеўшых адпушчу іх дадому, аслабнуць у дарозе, бо некаторыя зь іх прыйшлі здалёку.

kalì nâeŭšyh adpušču ih dadomu, aslabnuc' u daroze, bo nekatoryâ z' ih pryjšli zdalëku.

4. Вучні Ягоныя адказвалі Яму: адкуль мог бы хто ўзяць тут у пустыні хлябоў, каб накарміць іх?

Vučni Âgonyâ adkazvali Âmu: adkul' mog by hto ŭzâc' tut u pustyni hlâboŭ, kab nakarmic' ih?

5. І спытаўся ў іх: колькі ў вас хлябоў? Яны адказалі: сем.

Ì spytaŭsâ ŭ ih: kol'ki ŭ vas hlâboŭ? Âny adkazali: sem.

6. Тады загадаў людзям узьлегчы на зямлю; і ўзяўшы сем хлябоў і ўзьнёсшы падзяку, пераламаў і даў вучням Сваім, каб яны раздалі; і яны раздалі людзям.

Tady zagadaŭ lûdzâm uz'legčy na zâmlû; i ŭzâŭšy sem hlâboŭ i ŭz'nëššy padzâku, peralamaŭ i daŭ vučnâm Svaiħ, kab âny razdali; i âny razdali lûdzâm.

7. Было ў іх і крыху рыбак; дабраславіўшы, Ён загадаў раздаць і іх.

Bylo ŭ ih ì kryhu rybak; dabraslaviŭšy, Ęn zagadaŭ razdac' ì ih.

8. І елі і наеліся; і набралі рэшты кавалкаў сем кашоў.

Ĭ eli ì naelisâ; ì nabrali rěšty kavalkaŭ sem kašoŭ.

9. Тых, што елі, было каля чатырох тысяч. І адпусьціў іх.

Tyh, što eli, bylo kalâ čatyroh tysâč. Ĭ adpus'ciŭ ih.

10. І адразу ўвайшоўшы ў лодку з вучнямі Сваімі, прыплыў у межы Далмануфскія.

Ĭ adrazu ŭvajšoŭšy ŭ lodku z vučnâmi Svaimi, pryplyŭ u mežy Dalmanufskiâ.

11. Выйшлі фарысэі, пачалі зь Ім спрачацца, і патрабавалі ад Яго азнакі зь неба, спакушаючы Яго,

Vyjšli farysèi, pačali z' Ĭm spráčacca, ì patrabavali ad Âgo aznaki z' neba, spakušaŭčy Âgo,

12. і Ён, глыбока ўздыхнуўшы, сказаў: навошта род гэты патрабуе азнакі? праўду кажу вам, ня дасца роду гэтаму азнакі.

Ĭ Ęn, glyboka ŭzdychnuŭšy, skazaŭ: navošta rod gèty patrabue aznaki? praŭdu kažu vam, nâ dasca rodu gètamu aznaki.

13. І пакінуўшы іх, зноў увайшоў у лодку і паплыў на той бок.

Ĭ pakinuŭšy ih, znoŭ uvajšoŭ u lodku ì paplyŭ na toj bok.

14. Пры гэтым вучні Ягонья забыліся ўзяць хлябоў, і акрамя аднаго хлеба ня мелі з сабою ў лодцы.

Pry gètym vučni Âgonyâ zabylisâ ŭzâc' hlâboŭ, ì akramâ adnago hleba nâ meli z saboŭ ŭ lodcy.

15. А Ён наказаў ім, кажучы: глядзецце, сьцеражэцеся закваскі фарысэйскай і закваскі Ірадавай.

A Ęn nakazaŭ ìm, kažučy: glâdzece, s'ceražècesâ zakvaski farysèjskaj ì zakvaski Ĭradavaj.

16. І разважаючы паміж сабою, казалі: гэта азначае, што хлябоў няма ў

нас.

Ì razvažaučy pamíž sabou, kazali: gèta aznačae, što hlâboŭ nâma ŭ nas.

17. Ісус, зразумеўшы, кажа ім: што разважаеце пра тое, што няма ў вас хлябоў? няўжо яшчэ ня цяміце і не разумеете? няўжо яшчэ скамянелае ў вас сэрца?

Ìsus, zrazumeŭšy, kaža im: što razvažaece pra toe, što nâma ŭ vas hlâboŭ? nâŭžo âščè nâ câmice i ne razumeece? nâŭžo âščè skamânelae ŭ vas sèrca?

18. маючы вочы, ня бачыце? маючы вушы, ня чуеце? і не памятаеце?

maŭčy vočy, nâ bačyce? maŭčy vušy, nâ čuece? i ne pamâtaece?

19. калі Я пяць хлябоў разламаў на пяць тысяч чалавек, колькі поўных кашоў набралі вы кавалкаў? Кажуць Яму: дванаццаць.

kali Â pâc' hlâboŭ razlamaŭ na pâc' tysâč čalavek, kol'ki poŭnyh kašoŭ nabrałi vy kavalkaŭ? Kažuc' Âmu: dvanaccac'.

20. А калі сем на чатыры тысячы, колькі кашоў набралі вы кавалкаў рэшты? Сказалі: сем.

A kali sem na čatyry tysâčy, kol'ki kašoŭ nabrałi vy kavalkaŭ rëšty? Skazali: sem.

21. І сказаў ім: як жа яшчэ не разумеете?

Ì skazaŭ im: âk ža âščè ne razumeece?

22. Прыходзіць у Віфсаіду; і прыводзяць да Яго сляпога, і просяць, каб да яго дакрануўся.

Pryhodzic' u Vifsaidu; i pryvodzâc' da Âgo s'lâpoga, i prosâc', kab da âgo dakranuŭsâ.

23. Ён, узяўшы сляпога за руку, вывеў яго зь селішча прэч і, плюнуўшы яму на вочы, усклаў на яго рукі, і спытаўся ў яго: ці бачыць што?

Ën, uzâŭšy s'lâpoga za ruku, vyveŭ âgo z' selišča prëč i, plûnuŭšy âmu na

vočy, usklaŭ na âgo ruki, i spytaŭsâ ŭ âgo: ci bačyc' što?

24. Той, зірнуўшы, сказаў: бачу людзей, што праходзяць, як дрэвы.

Toj, zirnuišy, skazaŭ: baču lûdzej, što prahodzâc', âk drèvy.

25. Потым зноў усклаў рукі на вочы яму, і загадаў яму зірнуць. І ён выздаравеў, і пачаў бачыць усё ясна.

Potym znoŭ usklaŭ ruki na vočy âmu, i zagadaŭ âmu zirnuc'. I ěn vyzdaraveŭ, i pačaŭ bačyc' usë âsna.

26. І паслаў яго дамоў, сказаўшы: не заходзь у селішча і не раскажвай нікому ў селішчы.

I paslaŭ âgo damoŭ, skazaŭšy: ne zahodz' u selišča i ne raskazvaj nikomu ŭ seliščy.

27. І пайшоў Ісус з вучнямі Сваімі ў селішчы Кесарыі Піліпавай. Па дарозе Ён пытаўся ў вучняў Сваіх: за каго ўважаюць Мяне людзі?

I pajšoŭ İsus z vučnâmi Svaiimi ŭ seliščy Kesaryi Pilipavaj. Pa daroze Ěn pytaŭsâ ŭ vučnâŭ Svaih: za kago ŭvažauc' Mâne lûdzi?

28. Яны адказвалі: за Яна Хрысьціцеля, а другія - за Ільлю, а іншыя - за аднаго з прарокаў.

Âny adkazvali: za Âna Hrys'cicelâ, a drugiâ - za İl'lû, a inšyâ - za adnago z prarokaŭ.

29. Ён кажа ім: а вы за каго ўважаеце Мяне? Пётр сказаў Яму ў адказ: Ты - Хрыстос.

Ěn kaža im: a vy za kago ŭvažaece Mâne? Pëtr skazaŭ Âmu ŭ adkaz: Ty - Hrystos.

30. І строга наказаў ім, каб нікому не казалі пра Яго.

I stroga nakazaŭ im, kab nikomu ne kazali pra Âgo.

31. І пачаў вучыць іх, што Сын Чалавечы мае адпакутаваць; быць адкінутым старэйшынамі, першасьвятарамі і кніжнікамі, і забітым быць

і на трэйці дзень уваскрэснуць.

Ì pačau vučyc' ih, što Syn Čalavečy mae adpakutavac'; byc' adkinutym starèjšynami, peršas'vâtarami i knižnikami, i zabitym byc' i na trèjci dzen' uvaskrèsnuc'.

32. І гаварыў пра гэта адкрыта. А Пётр, адклікаўшы Яго, пачаў прэрэчыць Яму.

Ì gavaryŭ pra gèta adkryta. A Pètr, adklikaŭšy Âgo, pačau pârèčyc' Âmu.

33. А Ён, абярнуўшыся і зірнуўшы на вучняў Сваіх, строга ўшчуў Пятра, сказаўшы: адыдзі ад Мяне, сатана, бо ты думаеш не пра тое, што Божае, а што чалавечае.

A Ęn, abârnuŭšysâ i zirnuŭšy na vučnâŭ Svaih, stroga ŭščuŭ Pâtra, skazaŭšy: adydzi ad Mâne, satana, bo ty dumaeš ne pra toe, što Božae, a što čalavečae.

34. І паклікаўшы людзей з вучнямі Сваімі, сказаў ім: хто хоча ісьці за Мною, зрачыся сябе, і вазьмі крыж свой, і ідзі за Мною сьледам;

Ì paklikaŭšy lûdzej z vučnâmi Svaimi, skazaŭ im: hto hoča is'ci za Mnoŭ, zračysâ sâbe, i vaz'mi kryž svoj, i idzi za Mnoŭ s'ledam;

35. бо, хто хоча душу сваю ўратаваць, той страціць яе; а хто страціць душу сваю дзеля Мяне і Дабравесьця, той уратуе яе;

bo, hto hoča dušu svaŭ ŭratavac', toj stracic' âe; a hto stracic' dušu svaŭ dzelâ Mâne i Dabrades'câ, toj uratue âe;

36. бо якая карысьць чалавеку, калі ён здабудзе ўвесь сьвет, а душы сваёй пашкодзіць?

bo âkaâ karys'c' čalaveku, kali Ęn zdabudze ŭves' s'vet, a dušy svaëj paškodzic'?

37. альбо які выкуп дасьць чалавек за душу сваю?

al'bo âki vykup das'c' čalavek za dušu svaŭ?

38. бо, хто пасаромеецца Мянэ і Маіх словаў у родзе гэтым распусным і грэшным, таго пасаромеецца і Сын Чалавечы, калі прыйдзе ў славе Айца Свайго са сьвятымі анёламі.

bo, hto pasaromeecca Mâne i Maih slovaŭ u rodze gèтым raspusnym i grèšnym, tago pasaromeecca i Syn Čalavečy, kalì pryjdze ŭ slave Ajca Svajgo sa s'vâtymi anëlamì.

9 Кіраўнік

1. І сказаў ім: праўду кажу вам: ёсьць сярод тых, што стаяць тут, такія, што не памершы яшчэ, ужо ўбачаць Царства Божае, што прыйшло ў сіле.

Ì skazaŭ im: praŭdu kažu vam: ës'c' sârod tyh, što staâc' tut, takîâ, što ne pameršy âščè, užo ŭbačac' Carstva Božae, što pryjšlo ŭ sile.

2. І, як мінула шэсьць дзён, узяў Ісус Пятра, Якава і Яна, і ўзьвёў на гару высокую асобна іх адных і перамяніўся перад імі:

Ì, âk mìnula šès'c' dzën, uzâŭ Ìsus Pâtra, Âkava i Âna, i ŭz'veŭ na garu vysokuŭ asobna ih adnyh i peramâniŭsâ perad imì:

3. адзеньне Ягонае зрабілася бліскучае, вельмі белае, як сьнег, як на зямлі бялільшчык ня можа выбеліць.

adzen'ne Âgonae zrabilasâ bliskučae, vel'mi belae, âk s'neg, âk na zâmlì bâlil'sčyk nâ moža vybelic'.

4. І зьявіўся ім Ілья з Майсеем: і гутарылі зь Ісусам.

Ì z'âviŭsâ im Ìl'lâ z Majseem: i gutarylì z' Ìsusam.

5. Пры гэтым Пётр сказаў Ісусу: Равьві! добра нам тут быць; зробім тры палаткі: Табе адну, Майсею адну, і адну Ілью.

Pry gèтым Pëtr skazaŭ Ìsusu: Rav'vi! dobra nam tut byc'; zrobim try palatki:

Tabe adnu, Majseû adnu, i adnu Ìl'Ìù.

6. Бо ня ведаў, што сказаць; таму што яны былі ў страху.

Bo nâ vedaŭ, što skazac'; tamu što âny byli ŭ strahu.

7. І з'явілася воблака, якое іх ахінула, і з воблака выйшаў голас, які сказаў: Гэты ёсьць Сын Мой Любасны; Яго слухайце.

Ì z'âvilasâ voblaka, âkoe ih ahinula, i z voblaka vyjšaŭ golas, âkì skazaŭ: Gèty ës'c' Syn Moj Lûbasny; Âgo sluhajce.

8. І раптам, агледзеўшыся навокал, нікога больш з сабою ня бачылі, акрамя аднаго Ісуса.

Ì raptam, agledzeŭšysâ navokal, nikoga bol'sz z saboû nâ bačyli, akramâ adnago Ìsusa.

9. Калі ж сыходзілі яны з гары, Ён не дазволіў нікому расказаць пра тое, што бачылі, пакуль Сын Чалавечы не ўваскрэсьне зь мёртвых.

Kali ž syhodzilì âny z gary, Èn ne dazvoliŭ nikomu raskazvac' pra toe, što bačyli, pakul' Syn Čalavečy ne ŭvaskrès'ne z' mèrtvyh.

10. І яны стрымалі гэтае слова, пытаючыся адзін у аднаго, што азначае: уваскрэснуць зь мёртвых?

Ì âny strymali gètae slova, pytaŭčysâ adzìn u adnago, što aznačae: uvaskrèsnuc' z' mèrtvyh?

11. І спыталіся ў Яго: як жа кніжнікі кажуць, што Ільля мае прыйсьці раней?

Ì spytalìsâ ŭ Âgo: âk ža knižnikì kažuc', što Ìl'lâ mae pryjs'cì ranej?

12. Ён сказаў ім у адказ: праўда, Ільля павінен прыйсьці раней і падрыхтаваць усё; і Сын Чалавечы, як напісана пра Яго, мае шмат адпакутаваць і быць зьняважаным;

Èn skazaŭ ìm u adkaz: praŭda, Ìl'lâ pavìnen pryjs'cì ranej i padryhtavac' usë; i Syn Čalavečy, âk napìsana pra Âgo, mae šmat adpakutavac' i byc'

z'návažanym;

13. але кажу вам, што і Ільля прыйшоў, і зрабілі зь ім, што хацелі, як напісана пра яго.

ale kažu vam, što i Il'la pryjšoŭ, i zrabili z' im, što haceli, âk napisana pra âgo.

14. Прыйшоўшы да вучняў, убачыў шмат людзей каля іх і кніжнікаў, што спрачаліся зь імі.

Pryjšoŭšy da vučnâŭ, ubačyŭ šmat lûdzej kalâ ih i knižnikaŭ, što spráčalisâ z' imi.

15. Адразу, убачыўшы Яго, усе людзі здзівіліся, і, падбягаючы, віталі Яго.

Adrazu, ubačyŭšy Âgo, use lûdzi z'dzivilisâ, i, padbâgaŭčy, vitali Âgo.

16. Ён спытаўся ў кніжнікаў: пра што спрачаецца зь імі?

Ėn spytaŭsâ ŭ knižnikaŭ: pra što spráčaecesâ z' imi?

17. Адзін зь людзей сказаў у адказ: Настаўнік! я прывёў да Цябе сына майго, апанаванага духам нямым:

Adzìn z' lûdzej skazaŭ u adkaz: Nastaŭnik! â pryvëŭ da Câbe syna majgo, apanavanaga duham nâтым:

18. дзе ні хапае яго, кідае яго на зямлю, і ён пускае пену, і скрыгоча зубамі сваімі, і дранцьвее; казаў я вучням Тваім, каб выгналі яго, і яны не маглі.

dze ni hapae âgo, kidae âgo na zâmlû, i ėn puskae penu, i skrygoča zubami svaimi, i dranc'vee; kazaŭ â vučnâм Tvaim, kab vygnali âgo, i âny ne magli.

19. Адказваючы яму, Ісус сказаў: о, род няверны! дакуль буду я з вамі? дакуль буду трываць вас? прывядзеце яго да Мяне.

Adkazvaŭčy âmu, Isus skazaŭ: o, rod nâverny! dakul' budu â z vami? dakul' budu tryvac' vas? pryvâdzece âgo da Mâne.

20. І прывялі таго да Яго. Як толькі апантаны ўбачыў Яго, дух скалануў

яго; ён упаў на зямлю і качаўся, пускаючы пену.

Ì pryvâli tago da Âgo. Âk tol'ki apantany ŭbačyŭ Âgo, duh skalanuŭ âgo; ён упаў на зâмлû ì kačaŭsâ, puskaŭčy penu.

21. І спытаўся Ісус у бацькі ягонага: як даўно гэта дзеецца зь ім? Той сказаў: змалку;

Ì spytaŭsâ Ìsus u bac'ki âgonaga: âk daŭno gèta dzeecca z' im? Toj skazaŭ: zmalku;

22. і шмат разоў дух кідаў яго і ў вагонь і ў ваду, каб загубіць яго; але, калі што можаш, умілажалься з нас і памажы нам.

ì šmat разоŭ duh kidaŭ âgo ì ŭ vagon' ì ŭ vadu, kab zagubic' âgo; ale, kalì što možaš, umilažal'sâ z nas ì pamažy nam.

23. Ісус сказаў яму: калі хоць колькі можаш верыць, дык усё магчыма верніку.

Ìsus skazaŭ âmu: kalì hoc' kol'ki možaš veryc', dyk usë magčyта verniku.

24. І адразу хлопцаў бацька ўсклікнуў са сьлязьмі: веру, Госпадзе! памажы майму няверству.

Ì adrazu hlopcaŭ bac'ka ŭskliknuŭ sa s'lâz'mi: veru, Gospadze! pamažy majmu nâverstvu.

25. Ісус, убачыўшы, што зьбягаюцца людзі, загразіў духу нячыстаму, сказаўшы яму: дух нямы і глухі! Я загадваю табе, выйдзі зь яго і больш не ўваходзь у яго.

Ìsus, ubačyŭšy, što z'bâgaŭcca lŭdzi, zagraziŭ duhu nâčystamu, skazaŭšy âmu: duh nâmy ì gluhì! Â zagadvaŭ tabe, vyjdzì z' âgo ì bol'sh ne ŭvahodz' u âgo.

26. І ўскрыкнуўшы і моцна скалануўшы яго, выйшаў; і ён зрабіўся як мёртвы, так што многія казалі, што ён памёр.

Ì ŭskryknuŭšy ì mocna skalanuŭšy âgo, vyjšaŭ; ì ён zrabiŭsâ âk mërtyvy, tak

što mnogiâ kazali, što ěn paměr.

27. Але Ісус, узяўшы яго за руку, падняў яго; і ён устаў.

Ale Īsus, uzâũšy âgo za ruku, padnâũ âgo; i ěn ustaũ.

28. І як увайшоў Ісус у дом, вучні Ягоныя пыталіся ў Яго сам-насам: чаму мы не маглі выгнаць яго?

Ī âk uvajšoũ Īsus u dom, vučni Âgonyâ pytalisâ ũ Âgo sam-nasam: čamu my ne magli vygnac' âgo?

29. І сказаў ім: гэты род ня можа выйсці інакш, як ад малітвы і посту.

Ī skazaũ im: gèty rod nâ moža vyjs'ci inakš, âk ad malitvy i postu.

30. Выйшаўшы адтуль, праходзілі праз Галілею: і Ён не хацеў, каб хто ведаў.

Vyjšaũšy adtul', prahodzili praz Galileũ: i Ěn ne haceũ, kab hto vedaũ.

31. Бо вучыў Сваіх вучняў і казаў ім, што Сын Чалавечы аддадзены будзе ў рукі чалавечыя, і заб'юць Яго, і пасля забойства на трэйці дзень уваскрэсьне.

Bo vučyũ Svaih vučnâũ i kazaũ im, što Syn Čalavečy addadzeny budze ũ ruki čalavečyâ, i zab'ũc' Âgo, i pas'lâ zabojs'tva na trèjci dzen' uvaskrès'ne.

32. Але яны не разумелі гэтых слоў, а спытацца ў Яго баяліся.

Ale âny ne razumeli gètyh sloũ, a spytacca ũ Âgo baâlisâ.

33. Прыйшоў у Капернаум; і калі быў у доме, спытаўся ў іх: пра што ў дарозе вы разважалі паміж сабою?

Pryjšoũ u Kapernaum; i kalì byũ u dome, spytaũsâ ũ ih: pra što ũ daroze vy razvažali pamiz' saboũ?

34. яны маўчалі, бо дарогаю разважалі паміж сабою, хто большы.

âny maũčali, bo darogaũ razvažali pamiz' saboũ, hto bol'sy.

35. І сеўшы, паклікаў дванаццаць і сказаў ім: хто хоча быць першым, хай будзе з усіх апошнім і ўсім слугою.

Ì seŭšy, paklikaŭ dvanaccac' ì skazaŭ ìm: hto hoča byc' peršym, haj budze z usih apošnim ì ŭsìm slugoŭ.

36. І ўзяўшы дзіця, паставіў яго сярод іх і, абняўшы яго, сказаў ім:

Ì ŭzâŭšy dzicâ, pastaviŭ âgo sârod ih ì, abnâŭšy âgo, skazaŭ ìm:

37. хто прыме адно такое дзіця ў імя Маё, той прымае Мяне; а хто Мяне прыме, той не Мяне прымае, а Таго, Хто паслаў Мяне.

hto pryme adno takoe dzicâ ŭ imâ Maë, toj prymae Mâne; a hto Mâne pryme, toj ne Mâne prymae, a Tago, Hto paslaŭ Mâne.

38. Ян пры гэтым сказаў: Настаўнік! мы бачылі чалавека, які імем Тваім выганяе дэманаў, а ня ходзіць за намі; і забаранілі яму, бо ня ходзіць за намі.

Ân pry gèтым skazaŭ: Nastaŭnik! my bačyli čalaveka, âkì imem Tvaim vyganâe dèmanaŭ, a nâ hodzic' za nami; ì zabaranili âmu, bo nâ hodzic' za nami.

39. Ісус сказаў: не забараняйце яму; бо ніхто, хто ўчыніў цуд імем Маім, ня зможа так хутка пасьяля ліхасловіць Мяне.

Ïsus skazaŭ: ne zabaranâjce âmu; bo nihto, hto ŭčyniŭ cud imem Maïm, nâ zmoža tak hutka pas'lâ lihaslovic' Mâne.

40. Бо, хто ня супроць вас, той за вас.

Bo, hto nâ suproc' vas, toj za vas.

41. І хто напоіць вас кубкам вады ў імя Маё, бо вы Хрыстовыя, праўду кажу вам, ня страціць узнагароды сваёй.

Ì hto napoic' vas kubkam vady ŭ imâ Maë, bo vy Hrystovyâ, praŭdu kažu vam, nâ stracic' uznagarody svaëj.

42. А хто спакусіць аднаго з малых гэтых, што веруюць у Мяне, таму лепей было б, каб павесілі яму на шыю жарон і кінулі яго ў мора.

A hto spakusic' adnago z malyh gètyh, što veruïc' u Mâne, tamu lepej bylo

b, kab pavesìli âmu na šyû žaron ì kìnuli âgo ŭ mora.

43. І калі спакушае цябе рука твая, адатні яе: лепш табе зьнявечанаму ўвайсьці ў жыцьцё, чым зь дзьвюма рукамі ісьці ў геену, у вагонь непагасны,

Ì kalì spakušae câbe ruka tvaâ, adatnì âe: lepš tabe z'nâvečanamu ŭvajs'ci ŭ žyc'cë, čym z' dz'vûma rukami is'ci ŭ geenu, u vagon' nepagasny,

44. дзе чарвяк іхні не памірае, і вагонь ня гасьне.

dze čarvâk ihni ne pamirae, ì vagon' nâ gas'ne.

45. І калі нага твая цябе спакушае, адатні яе: лепш табе ўвайсьці ў жыцьцё кульгаваму, чым зь дзьвюма нагамі быць укінутым у геену, у вагонь непагасны.

Ì kalì naga tvaâ câbe spakušae, adatnì âe: lepš tabe ŭvajs'ci ŭ žyc'cë kul'gavamu, čym z' dz'vûma nagami byc' ukìnutym u geenu, u vagon' nepagasny.

46. дзе чарвяк іхні не памірае, і вагонь ня гасьне.

dze čarvâk ihni ne pamirae, ì vagon' nâ gas'ne.

47. І калі вока тваё цябе спакушае, вырві яго: лепш табе з адным вокам увайсьці ў Царства Божае, чым з двума вачмі быць укінутым у геену вогненную,

Ì kalì voka tvaë câbe spakušae, vyrvi âgo: lepš tabe z adnym vokam uvajs'ci ŭ Carstva Božae, čym z dvuma vačmi byc' ukìnutym u geenu vognennuû,

48. дзе чарвяк іхні не памірае, і вагонь ня гасьне.

dze čarvâk ihni ne pamirae, ì vagon' nâ gas'ne.

49. Бо кожны вагнём асоліцца, і кожная ахвяра сольлю асоліцца.

Bo kožny vagnëm asolicca, ì kožnaâ ahvâra sol'lû asolicca.

50. Соль - добрая; але, калі соль не салёная будзе, чым вы яе паправіце? Майце ў сабе соль і мір майце паміж сабою.

Sol' - dobraâ; ale, kali sol' ne salënaâ budze, čym vy âe papravice? Majce ů sabe sol' i mîr majce pamîž saboû.

10 Кіраўнік

1. Выправіўшыся адтуль, прыходзіць у межы Юдэйскія за Ярданам. Зноў збіраюцца да Яго людзі; і паводле звычаю Свайго, Ён зноў вучыў іх.

Vypraviŭšysâ adtul', pryhodzic' u mežy Ŭdèjskiâ za Ârdanam. Znoŭ z'biraŭcca da Âgo lŭdzi; i pavodle zvyčaŭ Svajgo, Ęn znoŭ vučyŭ ih.

2. Падышлі фарысэі і спыталіся, спакушаючы Яго: ці дазволена разводзіцца мужу з жонкаю?

Padyšli farysèi i spytalisâ, spakušaŭčy Âgo: ci dazvolena razvodzicca mužy z žonkaŭ?

3. Ён сказаў ім у адказ: што наказаў вам Майсей?

Ęn skazaŭ im u adkaz: što nakazaŭ vam Majsej?

4. Яны казалі: Майсей дазволіў пісаць разводны ліст і разводзіцца.

Âny skazali: Majsej dazvoliŭ pîsac' razvodny list i razvodzicca.

5. А Ісус сказаў ім у адказ: за жорсткае сэрца вашае ён напісаў вам гэтую заповедзь;

A Ęsus skazaŭ im u adkaz: za žorstkae sërca vašae Ęn napîsaŭ vam gëtuŭ zapavedz';

6. а ў пачатку стварэння, Бог мужчыну і жанчыну стварыў іх.

a ů pačatku stvarë'nâ, Bog mužčynu i žančynu stvaryŭ ih.

7. Таму пакіне чалавек бацьку свайго і маці

Tamu pakîne čalavek bac'ku svajgo i maci

8. і прылепіцца да жонкі сваёй, і будуць двое адною плоцьцю, так што

яны ўжо ня двое, а адна плоць.

ì prylepìcca da žonkì svaëj, ì buduc' dvoe adnoû ploc'cû, tak što âny ŭžo nâ dvoe, a adna ploc'.

9. Дык вось, што Бог злучыў, таго чалавек хай не разлучае.

Dyk vos', što Bog zlučyŭ, tago čalavek haj ne razlučaе.

10. У доме вучні Ягоныя зноў спыталіся ў Яго пра тое самае.

U dome vučnì Ágonyâ znoŭ spytalisâ ŭ Ágo pra toe samae.

11. Ён сказаў ім: хто разьвядзецца з жонкаю сваёю і ажэніцца з другою, той чыніць пералюб зь ёю;

Ён skazaŭ ìm: hto raz'vâdzecca z žonkaŭ svaëŭ ì ažènicca z drugoŭ, toj čynìc' peralûb z' èŭ;

12. і калі жонка разьвядзецца з мужам сваім і выйдзе за другога, пералюб чыніць.

ì kalì žonka raz'vâdzecca z mužam svaìm ì vyjdze za drugoga, peralûb čynìc'.

13. Прыносілі да Яго дзяцей, каб Ён дакрануўся да іх; а вучні не дапускалі тых, што прыносілі.

Prynosìlì da Ágo dzâcej, kab Ён dakranuŭsâ da ih; a vučnì ne dapuskalì tyh, što prynosìlì.

14. Убачыўшы гэта, Ісус разгневаўся і сказаў ім: пусьцеце дзяцей прыходзіць да Мяне і не перашкаджайце ім, бо такім належыць Царства Божае;

Ubačyŭšy gèta, Ìsus razgnevaŭsâ ì skazaŭ ìm: pus'cece dzâcej pryhodzìc' da Mâne ì ne peraškadžajce ìm, bo takìm naležyc' Carstva Božae;

15. праўду кажу вам: хто ня прыме Царства Божага, як дзіця, той ня ўвойдзе ў яго.

praŭdu kažu vam: hto nâ pryme Carstva Božaga, âk dzìcâ, toj nâ ŭvojdze ŭ âgo.

16. І абняўшы іх, усклаў рукі на іх і дабраслаўляў іх.

Ì abnâŭšy ih, usklaŭ ruki na ih i dabraslaŭlâŭ ih.

17. Калі выходзіў Ён у дарогу, падбег нехта, упаў перад Ім на калені і спытаўся ў Яго: Настаўнік Добры! што мне рабіць, каб успадкаваць жыцьцё вечнае?

Kali vyhodziŭ Ęn u darogu, padbeg nehta, upaŭ perad Ìm na kaleni i spytaŭsâ ŭ Āgo: Nastaŭnik Dobry! što mne rabic', kab uspadkavac' žyc'cë večnae?

18. Ісус сказаў яму: што ты называеш Мяне добрым? ніхто ня добры, толькі адзін Бог.

Ìsus skazaŭ âmu: što ty nazyvaeš Mâne dobrym? nihto nâ dobry, tol'ki adzin Bog.

19. Ведаеш запаведзі: ня чыні пералюбу; не забівай; ня крадзь; ня сьведчы ілжыва; ня крыўдзі; шануй бацьку твайго і маці.

Vedaeš zapavedzi: nâ čyni peralûbu; ne zabivaj; nâ kradz'; nâ s'vedčy ilžyva; nâ kryŭdzi; šanuj bac'ku tvajgo i maci.

20. А ён сказаў Яму ў адказ: Настаўнік! Усё гэта захаваў я зь юнацтва майго.

A Ęn skazaŭ Āmu ŭ adkaz: Nastaŭnik! Usë gëta zahavaŭ â z' ûnactva majgo.

21. Ісус, зірнуўшы на яго, палюбіў яго і сказаў яму: аднаго табе не стae: ідзі, усё, што маеш, прадай і раздай убогім і мець будзеш скарб на нябёсах; і прыходзь, і ідзі сьледам за Мною, узяўшы крыж.

Ìsus, zirnuŭšy na âgo, palûbiŭ âgo i skazaŭ âmu: adnago tabe ne stae: idzi, usë, što maeš, pradjaj i razdaj ubogim i mec' budzeš skarb na nâbëсах; i pryhodz', i idzi s'ledam za Mnoŭ, uzâŭšy kryž.

22. А ён, ад гэтага слова сумеўшыся, адышоў замаркочаны, бо ў яго была вялікая маёмасьць.

A ěn, ad gětaga slova sumeŭšysâ, adyšoŭ zamarkočany, bo ŭ âgo byla vâlikaâ maěmas'c'.

23. I паглядзеўшы навакол, Ісус кажа вучням Сваім: як цяжка багатым маетнікам увайсці ў Царства Божае!

Ì paglâdzeŭšy navakol, Ìsus kaža vučnâm Svaim: âk câžka bagatym maetnikam uvajs'ci ŭ Carstva Božae!

24. Вучні жахнуліся ад словаў Ягоных. Але Ісус зноў кажа ім у адказ: дзеці! як цяжка тым, хто спадзяецца на багацьце, увайсці ў Царства Божае!

Vučni žahnulisâ ad slovaŭ Âgonyh. Ale Ìsus znoŭ kaža im u adkaz: dzeci! âk câžka tym, hto spadzâecca na bagac'ce, uvajs'ci ŭ Carstva Božae!

25. лягчэй вярблюду прайсці праз вушка іголки, чым багатаму ўвайсці ў Царства Божае.

lâgčej vârblûdu prajs'ci praz vuška igolki, čym bagatamu ŭvajs'ci ŭ Carstva Božae.

26. А яны вельмі моцна здзіўляліся і гаварылі паміж сабою: хто ж можа ўратавацца?

A âny vel'mi mocna z'dziŭlâlisâ ì gavaryli pamiž saboŭ: hto ž moža ŭratavacca?

27. Ісус, зірнуўшы на іх, кажа: людзям гэта немагчыма, але ня Богу; бо ўсё магчымае Богу.

Ìsus, zirnuŭšy na ih, kaža: lûdzâm gěta nemagčyma, ale nâ Bogu; bo ŭsě magčymae Bogu.

28. I пачаў Пётр гаварыць Яму: вось, мы пакінулі ўсё і пайшлі сьледам за Табою.

Ì pačau Pětr gavaryc' Âmu: vos', my pakìnulì ŭsě ì pajšli s'ledam za Taboŭ.

29. Ісус сказаў у адказ: праўду кажу вам: няма нікога, хто пакінуў бы

дом, альбо братоў, альбо сёстраў, альбо бацьку, альбо маці, альбо жонку, альбо дзяцей, альбо землі дзеля Мяне і Дабравесьця,

Īsus skazaŭ u adkaz: praŭdu kažu vam: nâma nikoga, hto pakinuŭ by dom, al'bo bratoŭ, al'bo sĕstraŭ, al'bo bac'ku, al'bo maci, al'bo žonku, al'bo dzâcej, al'bo zemli dzelâ Mâne i Dabraves'câ,

30. і не атрымаў бы сённяя, у час гэты, сярод ганеньняў, устакроць больш дамоў, і братоў, і сёстраў, і бацькоў, і мацярок, і дзяцей, і земляў, а ў веку будучым жыцьця вечнага;

i ne atrymaŭ by sĕn'nâ, u čas gĕty, sârod ganen'nâŭ, ustakroc' bol'sh damoŭ, i bratoŭ, i sĕstraŭ, i bac'koŭ, i macârok, i dzâcej, i zemlâŭ, a ŭ veku buduĉym žyc'câ veĉnaga;

31. а многія першыя будуць апошнімі, і апошнія першымі.

a mnogîâ peršyâ buduc' apošnîmî, i apošnîâ peršymî.

32. Калі былі яны ў дарозе, узыходзячы ў Ерусалім, Ісус ішоў паперадзе іх, а яны жахаліся і, ідучы сьледам за Ём, былі ў страху. Паклікаўшы дванаццаць, Ён зноў пачаў ім казаць пра тое, што будзе зь Ём:

Kali byli âny ŭ daroze, uzyhodzâĉy ŭ Erusalim, Īsus išoŭ paperadze ih, a âny žahalisâ i, iduĉy s'ledam za Īm, byli ŭ strahu. Paklikaŭšy dvanaccac', Ēn znoŭ paĉaŭ im kazac' pra toe, što budze z' Īm:

33. вось, мы ўзыходзім у Ерусалім, і Сын Чалавечы выдадзены будзе першасьвятарам і кніжнікам, і засудзяць Яго на сьмерць, і выдадуць Яго язычнікам;

vos', my ŭzyhodzim u Erusalim, i Syn Ćalaveĉy vydadzeny budze peršas'vâtaram i knižnikam, i zasudzâc' Âgo na s'merc', i vydaduc' Âgo âzyĉnikam;

34. і паглумяцца зь Яго, і біцьмуць Яго, і аплююць Яго, і заб'юць Яго; і на трэйці дзень уваскрэсьне.

ì paglumâcca z' Âgo, ì bìc'muc' Âgo, ì aplûûc' Âgo, ì zab'ûc' Âgo; ì na trèjci dzen' uvaskrès'ne.

35. Тады падышли да Яго сыны Зевядзеевыя, Якаў і Ян, і сказалі:

Настаўнік! мы хочам, каб Ты зрабіў нам, чаго папросім.

Tady padyšli da Âgo syny Zevâdzeevyâ, Âkaŭ ì Ân, ì skazali: Nastaŭnik! my hočam, kab Ty zrabiŭ nam, čago paprosim.

36. Ён сказаў ім: чаго хочаце, каб Я зрабіў вам?

Ėn skazaŭ im: čago hočace, kab Â zrabiŭ vam?

37. Яны сказалі Яму: дай нам сесьці ў Цябе, аднаму праваруч, а другому леваруч, у славе Тваёй.

Âny skazali Âmu: daj nam ses'ci ŭ Câbe, adnamu pravaruč, a drugomu levaruč, u slave Tvaëj.

38. Але Ісус сказаў ім: ня ведаеце, чаго просіце; ці можаце піць чару, якую Я п'ю, і хрысьціцца хрышчэньнем, якім Я хрышчуся?

Ale ĩsus skazaŭ im: nâ vedaece, čago prosice; ci možace pic' čaru, âkuŭ Â p'û, ì hrys'cicca hryščèn'nem, âkim Â hryščusâ?

39. Яны адказвалі: можам. А Ісус сказаў ім: чару, якую Я п'ю, будзеце піць, і хрышчэньнем, якім Я хрышчуся, будзеце хрысьціцца;

Âny adkazvali: možam. A ĩsus skazaŭ im: čaru, âkuŭ Â p'û, budzece pic', ì hryščèn'nem, âkim Â hryščusâ, budzece hrys'cicca;

40. а даць сесьці ў Мяне праваруч і леваруч - не ад Мяне залежыць, а каму ўгатавана.

a dac' ses'ci ŭ Mâne pravaruč ì levaruč - ne ad Mâne zaležyc', a kamu ŭgatavana.

41. І пачуўшы, дзесяцёра пачалі абурацца Якавам і Янам.

Ì pačuŭšy, dzesâcëra pačali aburacca Âkavam ì Ânam.

42. А Ісус, паклікаўшы іх, сказаў ім: вы ведаеце, што тыя, хто лічацца

князямі народаў, пануюць над імі, і вяльможы іхнія ўладараць над імі;

A Īsus, paklikaŭšy ih, skazaŭ im: vy vedaece, što tyâ, hto ličacca knâzâmi narodaŭ, panuûc' nad imi, i vâl'možy ihniâ ŭladarac' nad imi;

43. але ня так хай будзе паміж вамі: а хто хоча быць большым між вамі, хай будзе вам слугою;

ale nâ tak haj budze pamiž vami: a hto hoča byc' bol'sym miž vami, haj budze vam slugou;

44. і хто хоча між вамі быць першым, хай будзе ўсім рабом;

i hto hoča miž vami byc' peršym, haj budze ŭsim rabom;

45. бо і Сын Чалавечы не на тое прыйшоў, каб Яму служылі, а каб паслужыць і аддаць душу Сваю як выкуп за многіх.

bo i Syn Čalavečy ne na toe pryjšoŭ, kab Âmu služyli, a kab paslužyc' i addac' dušu Svaŭ âk vykup za mnogih.

46. Прыходзяць у Ерыхон. І калі выходзіў Ён зь Ерыхона з вучнямі Сваімі і мноствам людзей, Варцімей, сын Цімееў, сьляпы сядзеў пры дарозе, жабруючы.

Pryhodzâc' u Eryhon. I kalì vyhodziŭ Ęn z' Eryhona z vučnâmi Svaïmi i mnostvam lŭdzej, Varcimej, syn Cimeeŭ, s'lâpy sâdzeŭ pry daroze, ŭabruŭčy.

47. Пачуўшы, што гэта Ісус Назарэй, ён пачаў крычаць і казаць: Ісусе, Сыне Давідаў! памілуй мяне.

Pačuŭšy, što gèta Īsus Nazarèj, èn pačaŭ kryčac' i kazac': Īsuse, Syne Davidaŭ! pamiluj mâne.

48. Многія змушалі яго замоўкнуць; але ён яшчэ мацней крычаў: Сыне Давіваў! памілуй мяне.

Mnogiâ zmušali âgo zamoŭknuc'; ale èn âščè macnej kryčaŭ: Syne Davivaŭ! pamiluj mâne.

49. Ісус спыніўся і загадаў паклікаць яго. Клічуць сьляпога і кажуць яму: ня бойся, уставай, кліча цябе.

Īsus spyniŭsâ i zagadaŭ paklikac' âgo. Kličuc' s'lâpoga i kažuc' âmu: nâ bojsâ, ustavaj, kliča câbe.

50. Ён скінуў зь сябе верхнюю вопратку, устаў і прыйшоў да Ісуса.

Ėn skinuŭ z' sâbe verhnûŭ vopratku, ustaŭ i pryjšoŭ da Īsusa.

51. Адказваючы яму, Ісус спытаўся: чаго ты хочаш ад Мяне? Сьляпы сказаў Яму: Настаўнік! каб зноў бачыць.

Adkazvaŭčy âmu, Īsus spytaŭsâ: čago ty hočas ad Mâne? S'lâpy skazaŭ Âmu: Nastaŭnik! kab znoŭ bačyc'.

52. Ісус сказаў яму: ідзі, вера твая ўратавала цябе. І той адразу пачаў бачыць і пайшоў за Ісусам па дарозе.

Īsus skazaŭ âmu: idzi, vera tvaâ ŭratavala câbe. Ī toj adrazu pačaŭ bačyc' i pajšoŭ za Īsusam pa daroze.

11 Кіраўнік

1. Калі наблізіліся да Ерусаліма, да Віфагіі і Віфаніі, да гары Аліўнай, Ісус пасылае двух вучняў Сваіх

Kali nablizilisâ da Erusalima, da Vifagii i Vifanii, da gary Aliŭnaj, Īsus pasylae dvuh vučnâŭ Svaih

2. і кажа ім: ідзеце ў селішча, што проста перад вамі; уваходзячы ў яго, адразу знойдзеце маладога асла, на якога ніхто зь людзей не садзіўся; адвяжэце яго, прывядзеце;

i kaža im: idzece ŭ selišča, što prosta perad vami; uvahodzâčy ŭ âgo, adrazu znojdzece maladoga asla, na âkoga nihto z' lûdzej ne sadziŭsâ; advâžèce âgo, pryvâdzece;

3. і калі вам хто скажа: "Што гэта вы робіце?", адказвайце, што ён патрэбен Госпаду; і адразу пашле яго сюды.

ì kalì vam hto skaža: "Što gèta vy robìce?"; adkazvajce, što èn patrèben Gospadu; ì adrazu pašle âgo sùdy.

4. Яны пайшлі, і знайшлі маладога асла, прывязанага каля варот пры дарозе, і адвязалі яго.

Âny pajšlì, ì znajšlì maladoga asla, pryvâzanaga kalâ varot pry daroze, ì advâzali âgo.

5. І некаторыя, што стаялі там, казалі ім: што робіце? навошта адвязваеце асьляня?

Ì nekatoryâ, što staâlì tam, kazalì ìm: što robìce? navošta advâzvaece as'lanâ?

6. Яны адказвалі ім, як наказаў Ісус; і тыя адпусьцілі іх.

Âny adkazvalì ìm, âk nakazaŭ Ìsus; ì tyâ adpus'cìlì ih.

7. І прывялі да Ісуса асьляня, і ўсклалі на яго адзеньне сваё; Ісус сеў на яго.

Ì pryvâlì da Ìsusa as'lanâ, ì ŭsklali na âgo adzen'ne svaë; Ìsus seŭ na âgo.

8. А многія пасьцілалі адзеньне сваё на дарозе, а іншыя рэзалі вецьце з дрэваў і пасьцілалі на дарозе.

A mnogîâ pas'cilali adzen'ne svaë na daroze, a inšyâ rèzali vec'ce z drèvaŭ ì pas'cilali na daroze.

9. І тыя, што ішлі паперадзе і сьледам, усклікалі: асанна! дабраславёны Той, Хто ідзе ў імя Гасподняе!

Ì tyâ, što išli paperadze ì s'ledam, usklikali: asanna! dabraslavëny Toj, Hto idze ŭ imâ Gaspodnâe!

10. дабраславёнае царства айца нашага Давіда, што ідзе ў імя Гасподняе! асанна ў вышынях!

dabraslavënae carstva ajca našaga Davida, što idze ŭ imâ Gaspodnâe!

asanna ŭ vyšynâh!

11. I ўвайшоў Ісус у Ерусалім і ў храм; і агледзеўшы ўсё, як што час ужо быў позні, выйшаў у Віфанію з дванаццаццю.

Ì ŭvajšoŭ Ìsus u Erusalim i ŭ hram; i agledzeŭšy ŭsë, âk što čas užo byŭ poz'ni, vyjšaŭ u Vifaniû z dvanaccac'cû.

12. На другі дзень, калі яны выйшлі зь Віфаніі, Ён схацеў есці;

Na drugi dzen', kalì âny vyjšli z' Vifaniì, Ên shaceŭ es'ci;

13. і, угледзеўшы здалёку смакоўніцу, пакрытую лісьцем, пайшоў, ці ня знойдзе чаго на ёй; але, падышоўшы да яе, нічога не знайшоў, апрача лісьця, бо яшчэ ня час быў збіраць смоквы.

i, ugledzeŭšy zdalëku smakoŭnicu, pakrytuû lis'cem, pajšoŭ, ci nâ znojdze čago na ëj; ale, padyšoŭšy da âe, ničoga ne znajšoŭ, aprača lis'câ, bo âščè nâ čas byŭ z'bìrac' smokvy.

14. I сказаў ёй Ісус: ад сёньня хай ніхто зь цябе ня есць плоду вавек. I чулі гэта вучні Ягонья.

Ì skazaŭ ëj Ìsus: ad sën'nâ haj nihto z' câbe nâ es'c' plodu vavek. Ì čulì gëta vučnì Ágonyâ.

15. Прышлі ў Ерусалім. Ісус, увайшоўшы ў храм, пачаў выганяць прадаўцоў і пакупцоў у храме; і сталы мяняйлаў і ўслоны прадаўцоў галубоў абярнуў;

Pryjšli ŭ Erusalim. Ìsus, uvajšoŭšy ŭ hram, pačaŭ vyganâc' pradaŭcoŭ i pakupcoŭ u hrame; i staly mânâjlaŭ i ŭslony pradaŭcoŭ galuboŭ abârnuŭ;

16. і не дазваляў, каб хто пранёс праз храм якую-небудзь рэч.

ì ne dazvalâŭ, kab hto pranës praz hram âkuû-nebudz' rëč.

17. I вучыў іх, кажучы: ці ж не напісана: ёдом Мой домам малітвы назавецца для ўсіх народаў? - а вы зрабілі зь яго логва разбойнікаў.

Ì vučyŭ ih, kažučy: cì ž ne napìsana: ëdom Moj domam malìtvy nazavecca dlâ ŭsìh narodaŭë? - a vy zrabìli z' âgo logva razbojnìkaŭ.

18. Пачулі гэта кніжнікі і першасьвятары і шукалі, як бы загубіць Яго; бо баяліся Яго, таму што ўвесь люд здзіўляўся з вучэньня Ягонага.

Pačulì gèta knìžnikì ì peršas'vâtary ì šukalì, âk by zagubìc' Âgo; bo baâlisâ Âgo, tamu što ŭves' lûd z'dziŭlâŭsâ z vučèn'nâ Âgonaga.

19. А калі настаў вечар, Ён выйшаў з горада.

A kalì nastau' večar, Ên vyjšau' z gorada.

20. Раніцай, праходзячы міма, убачылі, што смакоўніца засохла да караня.

Ranìcaj, prahodzâčy mima, ubačylì, što smakoŭnìca zasohla da koranâ.

21. І, прыгадаўшы, Пётр кажа Яму: Равьві! паглядзі, смакоўніца, якую Ты пракляў, усохла.

Ì, pryгадаŭšy, Pëtr kaža Âmu: Rav'vi! paglâdzì, smakoŭnìca, âkuŭ Ty praklâŭ, usohla.

22. Ісус, адказваючы, кажа ім:

Ìsus, adkazvaŭčy, kaža ìm:

23. майце веру Божую. Бо праўду кажу вам: калі хто скажа гары гэтай: ёпадыміся і кінься ў мораё, і не засумняваецца ў сэрцы сваім, а паверыць, што збудзецца паводле словаў ягоных, - будзе яму, што ні скажа.

majce veru Božuŭ. Bo praŭdu kažu vam: kalì hto skaža gary gètaj:

ëpadymisâ ì kìn'sâ ŭ moraë, ì ne zasumnâvaecca ŭ sèrcy svaim, a paveryc', što zbudzecca pavodle slovaŭ âgonyh, - budze âmu, što nì skaža.

24. Таму кажу вам: усё, чаго ні будзеце прасіць у малітве, верце, што атрымаеце, - і будзе вам.

Tamu kažu vam: usë, čago nì budzece prasic' u malitve, verce, što

atrymaece, - i budze vam.

25. І калі стаіце на малітве, даруйце, калі што маеце на каго, каб і Айцец ваш нябесны дараваў вам грахі вашыя;

Ì kalì staice na malitve, darujce, kalì što maece na kago, kab i Ajcec vaš nâbesny daravaŭ vam grahi vašyâ;

26. калі ж не даруеце, дык і Айцец ваш нябесны не даруе вам грахоў вашых.

kalì ž ne daruece, dyk i Ajcec vaš nâbesny ne darue vam grahoŭ vašyh.

27. Прыйшлі зноў у Ерусалім. І калі Ён хадзіў у храме, падышлі да Яго першасьвятары і старэйшыны

Pryjšli znoŭ u Erusalim. Ì kalì Ęn hadziŭ u hráme, padyšli da Āgo peršas'vâtary i starèjšyny

28. і казалі Яму: якою ўладаю Ты гэта робіш? і хто Табе даў уладу рабіць гэта?

i kazali Āmu: âkoŭ ŭladaŭ Ty gèta robiš? i hto Tabe daŭ uladu rabic' gèta?

29. Ісус сказаў ім у адказ: папытаюся і Я ў вас адно, адказвайце Мне, тады і Я скажу вам, якою ўладаю гэта раблю:

Ìsus skazaŭ im u adkaz: papytaŭsâ i Ā ŭ vas adno, adkazvajce Mne, tady i Ā skažu vam, âkoŭ ŭladaŭ gèta rablŭ:

30. хрышчэньне Янава зь нябёсаў было, ці ад людзей? адказвайце Мне.

hryščèn'ne Ānava z' nâbësaŭ bylo, ci ad lŭdzej? adkazvajce Mne.

31. Яны ж разважалі паміж сабою: калі скажам "зь нябёсаў" - дык Ён скажа: "чаму ж вы не паверылі яму?"

Āny ž razvažali pamizh saboŭ: kalì skažam "z' nâbësaŭ" - dyk Ęn skaža: "čamu ž vy ne paveryli âmu?"

32. а сказаць: "ад людзей", - баяліся народу; бо ўсе лічылі, што Ян сапраўды быў прарок.

a skazac': "ad lûdzej", - baâlisâ narodu; bo ŭse ličyli, što Ân sapraŭdy byŭ prarok.

33. І сказалі ў адказ Ісусу: ня ведаем. Тады Ісус сказаў ім у адказ: і Я не скажу вам, якою ўладаю гэта раблю.

Î skazali ŭ adkaz Îsusu: nâ vedaem. Tady Îsus skazaŭ im u adkaz: i Â ne skažu vam, âkoŭ ŭladaŭ gèta rablû.

12 Кіраўнік

1. І пачаў гаварыць ім прытчамі: нейкі чалавек насадзіў вінаграднік, і абгарадзіў мурам, і выкапаў чавільню, і збудоваў вежу, і, аддаўшы яго вінаградарам, адлучыўся.

Î pačaŭ gavaryc' im prytčami: nejkì čalavek nasadziŭ vînogradnik, i abgaradziŭ muram, i vykapaŭ čavil'nû, i zbudavaŭ vežu, i, addaŭšy âgo vînogradaram, adlučyŭsâ.

2. І паслаў у свой час да вінаградараў слугу - узяць у вінаградараў пладоў зь вінаградніка;

Î paslaŭ u svoj čas da vînogradaraŭ slugu - uzâc' u vînogradaraŭ pladoŭ z' vînogradnika;

3. а яны, схапіўшы яго, білі і прагналі ні з чым.

a âny, shapiŭšy âgo, bìli i pragnali nì z čym.

4. Зноў паслаў да іх другога слугу; і таму камянямі разьбілі галаву і адпусьцілі яго з ганьбаю.

Znoŭ paslaŭ da ih drugoga slugu; i tamu kamânâmi raz'bìli galavu i adpus'cìli âgo z gan'baŭ.

5. І зноў іншага паслаў: і таго забілі; і многіх іншых то білі, то забівалі.

Î znoŭ inšaga paslaŭ: i tago zabìli; i mnogih inšyh to bìli, to zabìvali.

6. І маючы яшчэ аднаго сына, любаснага яму, напасьледак паслаў і яго да іх, кажучы: пасаромеюцца сына майго.

Ì maũcy âščè adnago syna, lûbasnaga âmu, napas'ledak paslaũ ì âgo da ih, kažućy: pasaromeũcca syna majgo.

7. Але вінаградары казалі адзін аднаму: гэта спадкаемец; хадзем, заб'ем яго, і спадчына будзе нашая.

Ale vïnagradary skazali adzìn adnamu: gèta spadkaemec; hadzem, zab'em âgo, ì spadčyna budze našaâ.

8. І схапіўшы яго, забілі і выкінулі прэч зь вінаградніка.

Ì shapìũšy âgo, zabilì ì vykìnuli prèč z' vïnagradnika.

9. Што ж зробіць гаспадар вінаградніка? Прыйдзе і пакарае сьмерцю вінаградараў, і аддасьць вінаграднік іншым.

Što Ź zrobìć' gaspadar vïnagradnika? Pryjdze ì pakarae s'mercũ vïnagradaraũ, ì addas'c' vïnagradnik inšym.

10. Няўжо вы ня чыталі гэтага ў Пісаньні: "камень, які адкінулі будаўнікі, той самы зрабіўся каменем кутнім:

Nâũžo vy nâ čytalì gètaga ũ Pisan'ni: "kamen', âkì adkìnuli budaũnikì, toj samy zrabìũsâ kamenem kutnim:

11. гэта - ад Госпада, і ёсьць дзіўна ў вачах нашых"?

gèta - ad Gospada, ì ës'c' dziũna ũ vačah našyh"?

12. І памыкаліся схапіць Яго, але збаяліся люду; бо зразумелі, што пра іх сказаў прытчу; і пакінуўшы Яго, адышлі.

Ì pamykalisâ shapìć' Âgo, ale zbaâlisâ lûdu; bo zrazumeli, što pra ih skazaũ prytču; ì pakìnuũšy Âgo, adyšlì.

13. І пасылаюць да Яго некаторых фарысэяў і ірадыян, каб падлавіць Яго на слове.

Ì pasylaũc' da Âgo nekatoryh farysèâũ ì iradyân, kab padlavìć' Âgo na slove.

14. А яны, прыйшоўшы, кажуць Яму: Настаўнік! мы ведаем, што Ты справядлівы і не стараешся дагадзіць каму-небудзь, бо не глядзіш ні на якія абліччы, а шчыра шляху Божаму вучыш; ці дазваляецца даваць падатак кесару, ці не? ці даваць нам, ці не даваць?

A âny, pryjšoŭšy, kaŭuc' Âmu: Nastaŭnik! my vedaem, što Ty spravâdlivy i ne staraešsâ dagadzic' kamu-nebudz', bo ne glâdziš ni na âkiâ abliččy, a ščyra šlâhu Božamu vučyš; ci dazvalâecca davac' padatak kesaru, ci ne? ci davac' nam, ci ne davac'?

15. Але Ён, ведаючы іхнюю крывадушнасць, сказаў ім: што спакушаеце Мяне? прынясеце Мне дынар, каб Мне бачыць яго.

Ale Ęn, vedaŭčy ihnŭŭ kryvadušnas'c', skazaŭ im: što spakušaece Mâne? prynâsece Mne dynar, kab Mne bačyc' âgo.

16. Яны прынеслі. Тады кажа ім: чыя гэта выява і надпіс? яны казалі Яму: кесаравыя.

Âny prynes'li. Tady kaŭa im: čyâ gèta vyâva i nadpìs? âny skazali Âmu: kesaravyâ.

17. Ісус сказаў ім у адказ: аддавайце кесаравае кесару, а Божае Богу. І здзіўляліся зь Яго.

Ìsus skazaŭ im u adkaz: addavajce kesaravae kesaru, a Boŭae Bogu. I z'dziŭlâlisâ z' Âgo.

18. Потым прыйшлі да Яго садукееі, якія кажуць, што няма ўваскрэсення, і спыталіся ў Яго, кажучы:

Potym pryjšli da Âgo sadukei, âkiâ kaŭuc', što nâma ŭvaskrèsen'nâ, i spytalisâ ŭ Âgo, kaŭučy:

19. Настаўнік! Майсей напісаў нам: "калі ў каго памрэ брат і пакіне жонку, а дзяцей не пакіне, дык брат ягоны хай возьме жонку ягоную і адродзіць семя брату свайму".

Nastaŭnik! Majsej napisaŭ nam: "kali ŭ kago pamrè brat i pakìne žonku, a dzâcej ne pakìne, dyk brat âgony haj voz'me žonku âgonuŭ i adrodzic' semâ bratu svajmu".

20. Было сем братоў: першы ўзяў жонку, і паміраючы, не пакінуў дзяцей;

Bylo sem bratoŭ: peršy ŭzâŭ žonku, i pamìraŭčy, ne pakìnuŭ dzâcej;

21. узяў яе другі, і памёр, і ён не пакінуў дзяцей; гэтак сама і трэйці.

uzâŭ âe drugi, i pamër, i ën ne pakìnuŭ dzâcej; gètak sama i trèjci.

22. Бралі яе за сябе сямёра, і не пакінулі дзяцей. Пасьля ўсіх памерла і жонка.

Brali âe za sâbe sâmëra, i ne pakìnuli dzâcej. Pas'lâ ŭsìh pamerla i žonka.

23. Дык вось ва ўваскрэсеньні, калі ўваскрэснуць, каму зь іх будзе яна за жонку? бо сямёра яе мелі за жонку.

Dyk vos' va ŭvaskrèsen'nì, kali ŭvaskrèsnuc', kamu z' ih budze âna za žonku? bo sâmëra âe meli za žonku.

24. Ісус сказаў ім у адказ: ці не праз гэта ўпадаеце вы ў памылку, ня ведаючы Пісаньняў, ні сілы Божай?

Ìsus skazaŭ im u adkaz: cì ne праз gèta ŭpadaeце vy ŭ pamyłku, nâ vedaŭčy Pìsan'nâŭ, nì sily Božaj?

25. бо, калі зь мёртвых уваскрэснуць, ня будуць ні жаніцца, ні замуж выходзіць, а будуць, як анёлы на нябёсах.

bo, kali z' mërtyyh uvaskrèsnuc', nâ buduc' nì žanìcca, nì zamuž vyhodzìc', a buduc', âk anëly na nâbëсах.

26. А пра мёртвых, што яны ўваскрэснуць, хіба ня читалі вы ў кнізе Майсеевай, калі Бог пры купіне сказаў яму: "Я Бог Абрагама і Бог Ісаака, і Бог Якава"?

A pra mërtyyh, što âny ŭvaskrèsnuc', hìba nâ čytali vy ŭ knìze Majseevaj,

kali Bog pry kupine skazaŭ âmu: "Â Bog Abragama i Bog Îsaaka, i Bog Âkava"?

27. Бог ня ёсьць Бог мёртвых, а Бог жывых. Дык вось вы дужа памыляецеся.

Bog nâ ës'c' Bog mÿrtvyh, a Bog žyvyh. Dyk vos' vy duža pamylyâecesâ.

28. Адзін кніжнік, чуючы іхнія спрэчкі і бачачы, што Ісус хораша ім адказваў, падышоў і спытаўся ў Яго: якая першая з усіх заповедзяў?
Adzìn knižnik, čuŭcy ihniâ sprèčki i bačacy, što Îsus horaša ìm adkazvaŭ, padyšoŭ i spytaŭsâ ŭ Âgo: âkaâ peršaâ z usih zapavedzâŭ?

29. Ісус адказваў яму: першая з усіх заповедзяў: "слухай, Ізраіль!

Гасподзь Бог наш ёсьць Гасподзь адзіны;

Îsus adkazvaŭ âmu: peršaâ z usih zapavedzâŭ: "sluhaj, Îzrail'! Gaspodz' Bog naš ës'c' Gaspodz' adzìny;

30. і палюбі Госпада Бога твайго ўсім сэрцам тваім, і ўсёю душою тваёю, і ўсім разуменьнем тваім, і ўсёю моцаю тваёю": вось, першая заповедзь!

i palûbi Gospada Boga tvajgo ŭsìm sÿrcam tvaim, i ŭsëu dušoŭ tvaëu, i ŭsìm razumen'nem tvaim, i ŭsëu mocaŭ tvaëu": vos', peršaâ zapavedz'!

31. Другая падобная да яе: "палюбі блізкага твайго, як самога сябе"; іншае заповедзі большае за гэтыя няма.

Drugaâ padobnaâ da âe: "palûbi blìzkaga tvajgo, âk samoga sâbe"; inšae zapavedzi bol'shâe za gëtyâ nâma.

32. Кніжнік сказаў Яму: Настаўнік! добра, праўду сказаў Ты, што адзін ёсьць Бог і няма іншага, апрача Яго;

Knižnik skazaŭ Âmu: Nastaŭnik! dobra, praŭdu skazaŭ Ty, što adzìn ës'c' Bog i nâma inšaga, aprača Âgo;

33. і любіць Яго ўсім сэрцам, і ўсім розумам, і ўсёю душою, і ўсёю

моцяю, і любіць блізкага, як самога сябе, ёсьць больш за ўсе ўсеспаленьні і ахвяры.

ì lûbìc' Âgo ŭsìm sèrcam, ì ŭsìm rozumam, ì ŭsèû dušou, ì ŭsèû mocaû, ì lûbìc' blizkaga, âk samoga sâbe, ës'c' bol'sh za ŭse ŭsespalen'ni ì ahvâry.

34. Ісус, бачачы, што ён разумна адказваў, сказаў яму: недалёка ты ад Царства Божага. Пасьля таго ніхто ўжо не адважваўся пытацца ў Яго.

Ìsus, bačacy, što ën razumna adkazvaŭ, skazaŭ âmu: nedalëka ty ad Carstva Božaga. Pas'lâ tago nihto ŭžo ne advažvaŭsâ pytacca ŭ Âgo.

35. Вучачы далей у храме, Ісус казаў: як кажуць кніжнікі, што Хрыстос ёсьць сын Давідаў?

Vučacy dalej u hrame, Ìsus kazaŭ: âk kažuc' knižnikì, što Hrystos ës'c' syn Davidaŭ?

36. Бо сам Давід сказаў у Духу Сьвятым: "сказаў Гасподзь Госпаду майму: сядзі праваруч Мяне, пакуль пакладу ворагаў Тваіх у падножжа ног Тваіх".

Bo sam David skazaŭ u Duhu S'vâтым: "skazaŭ Gaspodz' Gospadu majmu: sâdzi pravaruč Mâne, pakul' pakladu voragaŭ Tvaih u padnožža nog Tvaih".

37. Дык вось сам Давід называе Яго Госпадам: як жа Ён сын Яму? І безьліч люду Яго слухалі з асалодаю.

Dyk vos' sam David nazyvae Âgo Gospadam: âk ža Èn syn Âmu? Ì bez'lič lûdu Âgo sluhali z asalodaû.

38. І казаў ім у вучэньні Сваім: асьцерагайцеся кніжнікаў, якія любяць хадзіць у доўгім адзеньні і вітаньні на сходах народных,

Ì kazaŭ ìm u vučèn'ni Svaim: as'ceragajcesâ knižnikaŭ, âkiâ lûbâc' hadzìc' u doŭgìm adzen'ni ì vitan'ni na shodah narodnyh,

39. сядзець наперадзе ў сынагогах і ўзьляжаць на першым месцы на гасьцінах;

sâdzec' naperadze ŭ synagogah i ŭz'lâžac' na peršym mescy na gas'cinah;

40. гэтыя, што пажыраюць дамы ўдовіныя і напаказ доўга моляцца, прымуць найцяжэйшую асуду.

gètyâ, što pažyraûc' damy ŭdovinyâ i napakaz doŭga molâcca, prymuc' najcâžèjšuû asudu.

41. І сеў Ісус насупроць скарбонкі, і глядзеў, як люд кладзе грошы ў скарбонку. Многія багатыя клалі памногу.

Ì seŭ Ìsus nasuproc' skarbonki, i glâdzeŭ, âk lûd kladze grošy ŭ skarbonku. Mnogiâ bagatyâ klali pamnogu.

42. А прыйшоўшы, адна бедная ўдава паклала дзьве лепты, што складае кадрант.

A pryjšoŭšy, adna bednaâ ŭdava paklala dz've lepty, što skladae kadrant.

43. Паклікаўшы вучняў Сваіх, сказаў ім: праўду кажу вам, што гэтая бедная ўдава паклала болей за ўсіх, што клалі ў скарбонку;

Paklikaŭšy vučnâŭ Svaïh, skazaŭ im: praŭdu kažu vam, što gètaâ bednaâ ŭdava paklala bolej za ŭsïh, što klali ŭ skarbonku;

44. бо ўсе клалі ад лішку свайго, а яна ад нястачы сваёй паклала ўсё, што мела, увесь пражытак свой.

bo ŭse klali ad lišku svajgo, a âna ad nâstačy svaëj paklala ŭsë, što mela, uves' pražytak svoj.

13 Кіраўнік

1. І калі выходзіў Ён з храма, кажа Яму адзін вучань Ягоны: Настаўнік! паглядзі, якія камяні і якія будынкі!

Ì kalì vyhodziŭ Ęn z hrama, kaža Âmu adzìn vučan' Âgony: Nastaŭnik! paglâdzi, âkiâ kamâni i âkiâ budynki!

2. Ісус сказаў яму ў адказ: бачыш гэтыя вялікія будынкі? усё гэта будзе разбурана, так што не застанецца тут каменя на камені.

Īsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: bačyš gètyâ vâlikîâ budynki? usë gèta budze razburana, tak što ne zastanecca tut kamenâ na kamenî.

3. І калі Ён сядзеў на гары Аліўнай насупраць храма, пыталіся ў Яго асобна Пётр і Якаў, і Ян і Андрэй:

Ī kalî Ên sâdzeŭ na gary Aliŭnaj nasuprac' hrama, pytalisâ ŭ Âgo asobna Pëtr i Âkaŭ, i Ân i Andrèj:

4. скажы нам, калі гэта будзе, і якая прыкмета, калі ўсё гэта павінна стацца?

skažy nam, kalî gèta budze, i âkaâ prykmeta, kalî ŭsë gèta pavînna stacca?

5. Адказваючы ім, Ісус пачаў гаварыць: глядзеце, каб хто вас ня ўвёў у зман;

Adkazvaŭcŭ im, Īsus pačaŭ gavaryc': glâdzece, kab hto vas nâ ŭvëŭ u zman;

6. бо многія прыйдуць пад імем Маім, і будуць казаць, што гэта Я, і многіх увядуць у зман.

bo mnogîâ pryjduc' pad imem Maïm, i buduc' kazac', što gèta Â, i mnogih uvâduc' u zman.

7. А як пачуеце пра войны і пра ваенныя чуткі, не жахайцеся: бо павінна тое быць: але гэта яшчэ не канец.

A âk pačuece pra vojny i pra vaennyâ čutkî, ne žahajcesâ: bo pavînna toe byc': ale gèta âščè ne kanec.

8. Бо паўстане народ на народ, і царства на царства; і будуць землятрусы па месцах, і будуць галады і смуты. Гэта пачатак хвароб.

Bo paŭstane narod na narod, i carstva na carstva; i buduc' zemlâtrusy pa mescah, i buduc' galady i smuty. Gèta pačatak hvarob.

9. Але вы зважайце на сябе: бо вас будуць выдаваць у судзілішчы, і

біць у сынагогах, і перад валадарамі і царамі паставяць вас за Мяне, на сьведчаньне перад імі.

Ale vy zvažajce na sâbe: bo vas buduc' vydavac' u sudziliščy, i bîc' u synagogah, i perad valadarami i carami pastavâc' vas za Mâne, na s'vedčan'ne perad imi.

10. І ўсім народам наперад павінна быць абвешчана Дабравесьце.

Î ŭsim narodam naperad pavinna byc' abveščana Dabraves'ce.

11. Калі ж павядуць выдаваць вас, ня турбуйцеся загадзя, што вам сказаць, і не абдумвайце; а што дадзена будзе вам у тую часіну, тое і кажэце, бо ня вы будзеце гаварыць, а Дух Сьвяты.

Kali ž pavâduc' vydavac' vas, nâ turbujcesâ zagadzâ, što vam skazac', i ne abdumvajce; a što dadzena budze vam u tuû časînu, toe i kažèce, bo nâ vy budzece gavaryc', a Duh S'vâty.

12. І выдасьць брат брата на сьмерць, і бацька дзяцей; і паўстануць дзеці на бацькоў і заб'юць іх.

Î vydas'c' brat brata na s'merc', i bac'ka dzâcej; i paŭstanuc' dzeci na bac'koŭ i zab'ûc' ih.

13. І будзеце зьненавіджаныя ўсімі за імя Маё; а хто перацерпіць да канца, уратуецца.

Î budzece z'nenavidžanyâ ŭsimi za imâ Maë; a hto peracerpic' da kanca, uratuecca.

14. А калі ўгледзіце брыдоту спусташэньня, пра якую сказана праз прарока Данііла, якая паўстане, дзе ня трэба, - хто чытае, хай разумее, - тады хто будзе ў Юдэі, хай уцякаюць у горы;

A kali ŭgledzice brydotu spustašèn'nâ, pra âkuû skazana праз praroka Daniïla, âkaâ paŭstane, dze nâ trèba, - hto čytae, haj razumee, - tady hto budze ŭ Ŭdèi, haj ucâkaûc' u gory;

15. а хто на даху, той ня сыходзь у дом і не ўваходзь узяць што-небудзь з дому свайго;

a hto na dahu, toj nâ syhodz' u dom i ne ŭvahodz' uzâc' što-nebudz' z domu svajgo;

16. і хто ў полі, не вяртайся назад узяць вопратку сваю.

i hto ŭ poli, ne vârtajsâ nazad uzâc' vopratku svaŭ.

17. Гора цяжарным і тым, што кормяць грудзьмі ў тыя дні.

Gora câžarnym i tym, što kormâc' grudz'mi ŭ tyâ dni.

18. Малецеса, каб ня сталіся ўцёкі вашыя зімою.

Malecesâ, kab nâ stalisâ ŭcëki vašyâ zimoŭ.

19. Бо ў тыя дні будзе такі смутак, якога ня было ад пачатку стварэння, якое ўчыніў Бог, нават да сёння, і ня будзе.

Bo ŭ tyâ dni budze taki smutak, âkoga nâ bylo ad pačatku stvarèn'nâ, âkoe ŭčyniŭ Bog, navat da sën'nâ, i nâ budze.

20. І калі б Гасподзь не скараціў тых дзён, дык не ўратавалася б ніякая плоць; але дзеля выбраных, якіх Ён выбраў, скароціць тыя дні.

I kali b Gaspodz' ne skaraciŭ tyh dzën, dyk ne ŭratavalasâ b niâkaâ ploc'; ale dzelâ vybranyh, âkih Ęn vybraŭ, skarocic' tyâ dni.

21. Тады, калі хто вам скажа: "вось, тут Хрыстосё, альбо: ёвунь, там", - ня верце.

Tady, kali hto vam skaža: "vos', tut Hrystosë, al'bo: ëvun', tam", - nâ verce.

22. Бо паўстануць ілжэхрысты ды ілжэпрарокі, і дадуць азнакі і цуды, каб увесьці ў зман, калі магчыма, і выбраных.

Bo paŭstanuc' ilžëhrysty dy ilžèprarokì, i daduc' aznakì i cudy, kab uves'ci ŭ zman, kali magčyma, i vybranyh.

23. А вы зважайце. Вось, Я наперад сказаў вам усё.

A vy zvažajce. Vos', Â naperad skazaŭ vam usë.

24. Але ў тых дні, пасля смутку таго сонца памеркне, і месяц ня дасць сьвятла свайго;

Ale ŭ tyâ dni, pas'lä smutku tago sonca pamerkne, i mesâc nâ dasc' s'vâtla svajgo;

25. і зоркі спадуць зь неба, і сілы нябесныя пахіснуцца.

i zorki spaduc' z' neba, i sily nâbesnyâ pahisnucca.

26. Тады ўбачаць Сына Чалавечага, Які будзе ісьці на аблоках у сіле моцнай і ў славе.

Tady ŭbačac' Syna Čalavečaga, Âki budze is'ci na ablokah u sile mocnaj i ŭ slave.

27. І тады Ён пашле анёлаў Сваіх і зьбярэ выбраных Сваіх ад чатырох вятроў, ад краю зямлі і да краю неба.

i tady Ęn pašle anëlaŭ Svaih i z'bârè vybranyh Svaih ad čatyroh vâtroŭ, ad kraû zâmlì i da kraû neba.

28. Ад смакоўніцы вазьмеце падабенства: калі гольле ейнае ўжо мякчэе і пускае лісьце, дык ведайце, што блізка лета;

Ad smakoŭnicy vaz'mece padabenstva: kalì gol'le ejnae ŭžo mâkčèe i puskae lis'ce, dyk vedajce, što blizka leta;

29. так і вы, калі ўбачыце, што збываецца тое, ведайце, што блізка, пры дзьвях.

tak i vy, kalì ŭbačyce, što zbyvaecca toe, vedajce, što blizka, pry dz'vârah.

30. Праўду кажу вам: ня міне род гэты, як усё тое будзе.

Praŭdu kažu vam: nâ mîne rod gèty, âk usë toe budze.

31. Неба і зямля мінуцца, а словы Мае ня мінуць.

Neba i zâmlâ minucca, a slovy Mae nâ minuc'.

32. А пра дзень той або гадзіну ніхто ня ведае, ні анёлы нябесныя, ні Сын, а толькі Айцец.

A pra dzen' toj abo gadzinu nih to nâ vedaе, ni anëly nâbesnyâ, ni Syn, a tol'ki Ajces.

33. Глядзеце, чувайце, малецеся; бо ня ведаеце, калі настане час гэты.
Glâdzece, čuvajce, malecesâ; bo nâ vedaеce, kalì nastane čas gèty.

34. Падобна на тое, як калі б хто, ідучы ў дарогу і пакідаючы дом свой, даў слугам сваім уладу, і кожнаму сваю працу, і загадаў брамніку чуваць.

Padobna na toe, âk kalì b hto, idučy ũ darogu i pakidaũčy dom svoj, daũ slugam svaìm uladu, i kožnamu svaũ pracu, i zagadaũ bramniku čuvas'.

35. Дык чувайце ж; бо ня ведаеце, калі прыйдзе гаспадар дома, увечары, ці апоўначы, ці пры пеўнях, ці нараніцу;

Dyk čuvajce ž; bo nâ vedaеce, kalì pryjdze gaspadar doma, uvečary, cì apoũnačy, cì pry peũnâh, cì naranìcu;

36. каб, прыйшоўшы зьнянацку, не застаў вас у сьне.

kab, pryjšoũšy z'nânacku, ne zastaũ vas u s'ne.

37. А што вам кажу, кажу ўсім: чувайце.

A što vam kažu, kažu ũsìm: čuvajce.

14 Кіраўнік

1. Праз два дні мелася быць сьвята Пасхі і праснакоў; і намышлялі першасьвятары і кніжнікі, як бы ўзяць Яго хітрасьцю і забіць;

Praz dva dni melasâ byc' s'vâta Pashi i prasnakoũ; i namyšlâli peršas'vâtary i knižniki, âk by ũzâc' Âgo hitras'cũ i zabìc';

2. але казалі: толькі ня ў сьвята, каб ня сталася абурэньня ў народзе.

ale kazalì: tol'ki nâ ũ s'vâta, kab nâ stalasâ aburèn'nâ ũ narodze.

3. І калі быў Ён у Віфаніі, у доме Сымона пракажонага, і ўзьляжаў, -

прыйшла жанчына з алавастравай пасудзінай міра з нарду чыстага, каштоўнага, і, разьбіўшы пасудзіну, паліла Яму на галаву.

Ì kalì byŭ Ęn u Vifaniì, u dome Symona prakažonaga, ì ŭz'làžau, - pryjšla žančyna z alavastravaj pasudzinaj mira z nardu čystaga, kaštoŭnaga, ì, raz'biŭšy pasudzinu, palila Ámu na galavu.

4. А некаторыя абурыліся і казалі паміж сабою: навошта гэтае марнатраўства міра?

A nekatoryâ aburylisâ ì kazali pamiž sabou: navošta gètae marnatraŭstva mira?

5. бо можна было прадаць яго больш, чым за трыста дынараў, і раздаць убогім. І дакаралі яе.

bo možna bylo prdac' âgo bol'sš, čym za trysta dynaraŭ, ì razdac' ubogim. ì dakarali âe.

6. Але Ісус сказаў: пакіньце яе; што яе бянтэжыце? яна добры ўчынак зрабіла дзеля Мяне.

Ale Ęsus skazaŭ: pakin'ce âe; što âe bântèžyce? âna dobry ŭčynak zrabila dzelâ Mâne.

7. Бо заўсёды ўбогіх маеце пры сабе, і калі захочаце, можаце ім дабрачыніць; а Мяне не заўсёды маеце.

Bo zaŭsëdy ŭbogih maese pry sabe, ì kalì zahočace, možace ìm dabračynić; a Mâne ne zaŭsëdy maese.

8. Яна зрабіла, што магла: загадзя памазала Цела Маё на пахаваньне.

Ána zrabila, što magla: zagadzâ pamazala Cela Maë na pahavan'ne.

9. Праўду кажу вам: дзе ні будзе абвешчана Дабравесьце гэтае ў цэлым сьвеце, сказана будзе ў памяць пра яе, і пра тое, што зрабіла яна.

Praŭdu kažu vam: dze ni budze abveščana Dabraves'ce gètae ŭ cèlym

s' vece, skazana budze ŭ pamâc' pra âe, i pra toe, što zrabila âna.

10. I пайшоў Юда Іскарыёт, адзін з дванаццацёх, да першасьвятароў, каб выдаць Яго ім.

Ì pajšoŭ Ŭda Ìskaryët, adzìn z dvanaccacëh, da peršas'vâtaroŭ, kab vydac' Âgo ìm.

11. А яны, пачуўшы, узрадаваліся і абяцаліся даць яму срэбранікі. I ён намышляў, як бы ў зручны час выдаць Яго.

A âny, pačuŭšy, uzradavalisâ ì abâcalisâ dac' âmu srèbranìkì. Ì òn namyšláŭ, âk by ŭ zručny čas vydac' Âgo.

12. У першы дзень праснакоў, калі калолі пасхальнае ягня, кажуць Яму вучні Ягоныя: дзе хочаш есці пасху? мы пойдзем і прыгатуем.

U peršy dzen' prasnakoŭ, kalì kalolì pashal'nae âgnâ, kažuc' Âmu vučnì Âgonyâ: dze hočaš es'cì pashu? my pojdzem ì prygatuem.

13. I пасылае двух вучняў Сваіх і кажа ім: ідзеце ў горад: і сустрэнецца вам чалавек, які нясьціме збанок вады: пойдзеце сьледам за ім,

Ì pasylae dvuh vučnâŭ Svaih ì kaža ìm: ìdzece ŭ gorad: ì sustrènecca vam čalavek, âkì nâs'cìme zbanok vady: pojdzece s'ledam za ìm,

14. і куды ён увойдзе, скажэце гаспадару дома таго: "Настаўнік кажа: дзе пакой, у якім бы Мне есці пасху з вучнямі Маімі?".

ì kudy òn uvojdze, skažèce gaspadaru doma tago: "Nastaŭnìk kaža: dze pakoju, u âkìm by Mne es'cì pashu z vučnâmì Maìmì?".

15. I ён пакажа вам сьвятліцу вялікую, засланую, гатовую; там прыгатуеце нам.

Ì òn pakaža vam s'vâtlicu vâlikuŭ, zaslanuŭ, gatovuŭ; tam prygatuiece nam.

16. I пайшлі вучні ягоныя, і прыйшлі ў горад, і знайшлі, як сказаў ім; і прыгатавалі пасху.

Ì pajšli vučnì âgonyâ, ì pryjšlì ŭ gorad, ì znajšli, âk skazaŭ ìm; ì prygatavali

pashu.

17. Калі зьвечарэла, Ён прыходзіць з дванаццацьцю.

Kali z'večarèla, Ęn pryhodzic' z dvanaccac'cû.

18. І калі яны ўзьляжалі і елі, Ісус сказаў: праўду кажу вам, адзін з вас, які есьць са Мною, выдасьць Мяне.

Ì kali âny ũz'lâžali i eli, Ęsus skazaŭ: praŭdu kažu vam, adzìn z vas, âkì es'c' sa Mnoû, vydas'c' Mâne.

19. Яны засмуціліся і пачалі казаць Яму, адзін за адным: ці ня я? І другі: ці ня я?

Âny zasmucilisâ i pačali kazac' Âmu, adzìn za adnym: cì nâ â? Ę drugì: cì nâ â?

20. А Ён сказаў ім у адказ: адзін з дванаццацёх, што мачае са Мною ў місцы.

A Ęn skazaŭ im u adkaz: adzìn z dvanaccacëh, što mačae sa Mnoû ũ місцы.

21. Бо Сын Чалавечы ідзе, як пісана пра Яго; але гора таму чалавеку, якім Сын Чалавечы выдаецца: лепей было б таму чалавеку не радзіцца.

Bo Syn Čalavečy idze, âk pìsana pra Âgo; ale gora tamu čalaveku, âkìm Syn Čalavečy vydaecca: lepej bylo b tamu čalaveku ne radzìcca.

22. І калі яны елі, Ісус, узяўшы хлеб, дабраславіў, паламаў, даў ім і сказаў: прымеце, ежце; гэта Цела Маё.

Ì kali âny eli, Ęsus, uzâŭšy hleb, dabraslaviŭ, palamaŭ, daŭ im i skazaŭ: prymece, ežce; gèta Cela Maë.

23. І ўзяўшы чару, падзякаваўшы, падаў ім; і пілі зь яе ўсе.

Ì ũzâŭšy čaru, padzâkavaŭšy, padaŭ im; i pìli z' âe ũse.

24. І сказаў ім: гэта Кроў Мая новага завету, за многіх праліваная.

Ì skazaŭ im: gèta Kroŭ Maâ novaga zapavetu, za mnogih pralìvanaâ.

25. Праўду кажу вам: Я ўжо ня буду піць ад плоду лазы вінаграднае да

таго дня, калі буду піць новае віно ў Царстве Божым.

Praŭdu kažu vam: Â ŭžo nâ budu pic' ad plodu lazy vinogradnae da tago dnâ, kalì budu pic' novae vino ŭ Carstve Božym.

26. І засьпяваўшы пайшлі на гару Аліўную.

Ì zas'pâvaŭšy pajšli na garu Aliŭnuû.

27. І кажа ім Ісус: усе вы запаняверыцеся ўва Мне ў гэтую ноч: бо напісана: "паражу пастыра, і расьсеюцца авечкі",

Ì kaža im Ìsus: use vy zapanâverycesâ ŭva Mne ŭ gètuû noč: bo napìsana: "paražu pastyra, ì ras'seŭcca avečki",

28. а пасля ўваскрэсеньня Майго Я запабягу вас у Галілеі.

a pas'lâ ŭvaskrèsen'nâ Majgo Â zapabâgu vas u Galilei.

29. Пётр сказаў Яму: калі і ўсе запаняверацца, дык ня я.

Pëtr skazaŭ Âmu: kalì ì ŭse zapanâveracca, dyk nâ â.

30. І кажа яму Ісус: праўду кажу табе, што ты сёньня, гэтае ночы, перш чым двойчы засьпявае певень, тройчы адрачэшся ад Мяне.

Ì kaža âmu Ìsus: praŭdu kažu tabe, što ty sën'nâ, gètae nočy, perš čym dvojčy zas'pâvae peven', trojčy adračèššâ ad Mâne.

31. Але ён яшчэ больш настойліва казаў: хоць бы прыпала мне і памерці з Табою, не адракуся ад Цябе. Тое самае і ўсе казалі.

Ale ën âščè bol'sh nastojliva kazaŭ: hoc' by prypala mne ì pamerci z Taboû, ne adrakusâ ad Câbe. Toe samae ì ŭse kazalì.

32. Прышлі ў селішча, якое называлася Гефсіманія: і Ён сказаў вучням Сваім: пасядзеце тут, пакуль Я памалюся.

Pryšli ŭ selišča, âkoe nazyvalasâ Gefsimaniâ: ì Ęn skazaŭ vučnâm Svaim: pasâdzece tut, pakul' Â pamalûsâ.

33. І ўзяў з Сабою Пятра, Якава і Яна; і пачаў смуткаваць і журыцца.

Ì ŭzâŭ z Saboû Pâtra, Âkava ì Âna; ì pačau smutkavac' ì žurycca.

34. І сказаў ім: душа Мая смуткуе да сьмерці; пабудзьце тут, і чуйце.

Ì skazaŭ im: duša Maâ smutkue da s'mercì; pabudz'ce tut, ì čuvajce.

35. І, адышоўшы крыху, упаў на зямлю і маліўся, каб, калі можна, мінула Яго гадзіна гэтая;

Ì, adyšoŭšy kryhu, upaŭ na zâmlû ì maliŭsâ, kab, kalì možna, mìnula Âgo gadzìna gètaâ;

36. і казаў: Авва Войча! усё магчыма Табе; пранясі чару гэтую міма Мяне; але не чаго Я хачу, а чаго Ты.

ì kazaŭ: Avva Vojča! usë magčyma Tabe; pranâsì čaru gètuŭ mìma Mâne; ale ne čago Â haču, a čago Ty.

37. Вяртаецца і знаходзіць, што яны сьпяць; кажа Пятру: Сымоне! ты спіш? ня мог ты чуваць аднае гадзіны?

Vârtaecca ì znahodzìc', što âny s'pâc'; kaža Pâtru: Symone! ty s'piš? nâ mog ty čuvac' adnae gadzìny?

38. чуйце і малецца, каб не паддацца спакусе: дух бадзёры, а плоць нядужая.

čuvajce ì malecesâ, kab ne paddacca spakuse: duh badzëry, a ploc' nâdužaâ.

39. І зноў адышоўшы маліўся, сказаўшы тое самае слова.

Ì znoŭ adyšoŭšy maliŭsâ, skazaŭšy toe samae slova.

40. І вярнуўшыся, зноў знайшоў, што яны сьпяць: бо ў іх вочы ацяжэлі; і яны ня ведалі, што яму адказаць.

Ì vârnũšysâ, znoŭ znajšoŭ, što âny s'pâc': bo ŭ ih vočy acâžèlì; ì âny nâ vedalì, što âmu adkazac'.

41. І прыходзіць трэйці раз і кажа ім: вы ўсё яшчэ сьпіце і спачываеце? годзе; настала гадзіна; вось, аддаецца Сын Чалавечы ў рукі грэшнікам;

Ì pryhodzìc' trèjcì raz ì kaža im: vy ŭsë âščè s'pìce ì spačyvaece? godze; nastala gadzìna; vos', addaecca Syn Čalavečy ŭ rukì grèšnikam;

42. устаньце, хадзем: вась наблізіўся той, хто выдае Мяне.

ustan'ce, hadzem: vos' nabliziŭsâ toj, hto vydae Mâne.

43. І адразу, як Ён яшчэ гаварыў, прыходзіць Юда, адзін з дванаццацёх, і зь ім мноства людзей зь мечамі і каламі, ад першасьвятароў і кніжнікаў і старэйшын.

Ì adrazu, âk Ęn âščè gavyrŭ, pryhodzic' Ŭda, adzin z dvanaccacëh, ì z' im mnostva lŭdzej z' mečamì ì kalamì, ad peršas'vâtarouŭ ì knižnikaŭ ì starèjšyn.

44. А хто выдаваў Яго, даў ім знак, кажучы: каго я пацалую, Той і ёсьць; вазьмеце Яго, і вядзеце пільна.

A hto vydavaŭ Āgo, daŭ im znak, kažučy: kago â pacaluŭ, Toj ì ës'c'; vaz'mece Āgo, ì vâdzece pil'na.

45. І прыйшоўшы, адразу падышоў да Яго і кажа: Равьві, Равьві! І пацалаваў Яго.

Ì pryjšoušy, adrazu padyšoŭ da Āgo ì kaža: Rav'vi, Rav'vi! Ì pacalavaŭ Āgo.

46. А яны ўсклалі на Яго рукі свае і ўзялі Яго.

A âny ŭsklali na Āgo ruki svae ì ŭzâli Āgo.

47. А адзін з тых, што стаялі тут, дастаў меч, ударыў раба першасьвятаровага і адсек яму вуха.

A adzin z tyh, što staâli tut, dastaŭ meč, udaryŭ raba peršas'vâtarovaga ì adsek âmu vuha.

48. Тады Ісус сказаў ім: як на грабежніка выйшлі вы зь мечамі і каламі, каб узяць Мяне;

Tady Ĭsus skazaŭ im: âk na grabežnika vyjšli vy z' mečamì ì kalamì, kab uzâc' Mâne;

49. кожны дзень бываў Я з вамі ў храме і вучыў, і вы не ўзялі мяне; але хай збудуцца Пісаньні.

kožny dzen' byvaŭ Ā z vami ŭ hrame ì vučyŭ, ì vy ne ŭzâli mâne; ale haj

zbuducca Pìsan 'nì.

50. Тады, пакінуўшы Яго, усе паўцякалі.

Tady, pakìnuŭšy Ágo, use paŭcâkali.

51. Адзін хлопец, захінуўшыся па голым целе пакрывалам, ішоў сьледам за Ём; і воіны схапілі яго.

Adzìn hlopec, zahìnuŭšysâ pa golym cele pakryvalam, išoŭ s'ledam za Ìm; i voìny shapìli âgo.

52. Але ён, пакінуўшы пакрывала, голы ўцёк ад іх.

Ale ěn, pakìnuŭšy pakryvala, goly ŭcĕk ad ih.

53. І прывялі Ісуса да першасьвятара; і сабраліся да яго ўсе першасьвятары і старэйшыны і кніжнікі.

Ì pryvâli Ìsusa da peršas'vâtara; i sabralisâ da âgo ŭse peršas'vâtary i starèjšyny i knižnikì.

54. Пётр зводдаль ішоў сьледам за Ём, нават усярэдзіну двара першасьвятаровага; і сядзеў са службітамі, і грэўся каля вагню.

Pĕtr zvoddal' išoŭ s'ledam za Ìm, navat usârèdzìnu dvara peršas'vâtarovaga; i sâdzeŭ sa službitamì, i grèŭsâ kalâ vagnû.

55. Бо многія сьведчылі ілжыва на Яго, але сьведчаньні гэтыя ня былі дастатковыя.

Bo mnogîâ s'vedčyli ilžyva na Ágo, ale s'vedčan'nì gètyâ nâ byli dastatkovyâ.

56. І некаторыя, устаўшы, сьведчылі ілжыва супроць яго; казалі:

Ì nekatoryâ, ustaŭšy, s'vedčyli ilžyva suproc' âgo; kazali:

57. мы чулі, як Ён казаў: "Я разбуру храм гэты рукатворны і праз тры дні ўзьвяду другі, нерукатворны".

my čulì, âk Ěn kazaŭ: "Â razburu hram gèty rukatvorny i praz try dni ŭz'vâdu drugi, nerukatvorny".

58. Але і такое сьведчаньне іхняе ня было дастатковае.

Ale i takoe s'vedčan'ne ihnâe nâ bylo dastatkovae.

59. Тады першасьвятар стаў пасярэдзіне і спытаўся ў Ісуса: што Ты нічога не адказваеш? што яны супроць Цябе сьведчаць?

Tady peršas'vâtar staŭ pasârêdzine i spytaŭsâ ŭ ĩsusa: što Ty ničoga ne adkazvaeš? što âny suproc' Câbe s'vedčac'?

60. Але Ён маўчаў і не адказваў нічога. Зноў першасьвятар спытаўся ў Яго і сказаў Яму: ці Ты Хрыстос, Сын Дабраславёнага?

Ale Ęn maŭčaŭ i ne adkazvaŭ ničoga. Znoŭ peršas'vâtar spytaŭsâ ŭ Āgo i skazaŭ Āmu: ci Ty Hrystos, Syn Dabraslavënaga?

61. Ісус сказаў: Я; і вы ўгледзіце Сына Чалавечага, Які сядзіць праваруч сілы і ідзе на аблоках нябесных.

Ĭsus skazaŭ: Ā; i vy ŭgledzice Syna Čalavečaga, Āki sâdzic' pravaruč sily i idze na ablokah nâbesnyh.

62. Тады першасьвятар, разадраўшы адзеньне сваё, сказаў: навошта нам яшчэ сьведкі?

Tady peršas'vâtar, razadraŭšy adzen'ne svaë, skazaŭ: navošta nam âščë s'vedki?

63. вы чулі блюзьнерства; як вам здаецца? А яны ўсе прызналі Яго вінаватым да сьмерці.

vy čuli blûz'nerstva; âk vam zdaecca? A âny ŭse pryznali Āgo vînavatym da s'merci.

64. І некаторыя пачалі пляваць на Яго і, закрываючы твар Яму, біць Яго і казаць Яму: прароч. І слугі білі Яго па шчоках.

Ĭ nekatoryâ pačali plâvac' na Āgo i, zakryvaŭčy tvar Āmu, bic' Āgo i kazac' Āmu: praroč. Ĭ slugi bili Āgo pa ščokah.

65. Калі Пётр быў на дварэ ўнізе, прыйшла адна служанка

першасьвятаровая

Kali Pětr byŭ na dvarè ŭnize, pryjšla adna služanka peršas'vâtarovaâ

66. і, убачыўшы Пятра, што ён грэецца, і ўгледзеўшы яго, сказала: і ты быў зь Ісусам Назаранінам.

ì, ubačyŭšy Pâtra, što ěn grèecca, ì ŭgledzeŭšy âgo, skazala: ì ty byŭ z' ĭsusam Nazaranìnam.

67. Але ён адрокся, сказаўшы: ня ведаю і не разумею, што ты кажаш. І выйшаў на пярэдні двор; і засьпяваў певень.

Ale ěn adroksâ, skazaŭšy: nâ vedaŭ ì ne razumeŭ, što ty kažaš. Ĭ vyjšaŭ na pârèdni dvor; ì zas'pâvaŭ peven'.

68. Служанка, убачыўшы яго зноў, пачала казаць тым, што стаялі тут: гэты зь іх.

Služanka, ubačyŭšy âgo znoŭ, pačala kazac' tym, što staâli tut: gèty z' ih.

69. Ён зноў адрокся. Крыху пазьней тыя, што стаялі тут, зноў пачалі гаварыць Пятру: і праўда, ты зь іх; бо ты Галілеянін, і гаворка твая падобная.

Ěn znoŭ adroksâ. Kryhu paz'nej tyâ, što staâli tut, znoŭ pačali gavaryc' Pâtru: ì praŭda, ty z' ih; bo ty Galileânin, ì gavorka tvaâ padobnaâ.

70. А ён пачаў прысягаць і бажыцца: ня ведаю Чалавека гэтага, пра Якога кажаце.

A ěn pačaŭ prysâgac' ì bažycca: nâ vedaŭ Čalaveka gètaga, pra Âkoga kažace.

71. Тады певень засьпяваў другі раз. І ўспомніў Пётр слова, сказанае яму Ісусам: "перш чым певень засьпявае двойчы, тройчы адрачэшся ад Мяне". І заплакаў.

Tady peven' zas'pâvaŭ drugi raz. Ĭ ŭspomniŭ Pětr slova, skazanae âmu ĭsusam: "perš čym peven' zas'pâvae dvojčy, trojčy adračèššâ ad Mâne". Ĭ

zaplakaŭ.

15 Кіраўнік

1. І адразу раніцай першасьвятары з старэйшынамі і кніжнікамі і ўвесць сынедрыён зрабілі нараду і, зьвязаўшы Ісуса, завялі і перадалі Пілату.

Ì adrazu ranicaj peršas'vâtary z starèjšynami ì knižnikami ì ŭves' synedryën zrabili naradu ì, z'vâzaŭšy Ìsusa, zavâli ì peradali Pilatu.

2. Пілат спытаўся ў Яго: Ты Цар Юдэйскі? А Ён сказаў яму ў адказ: ты кажаш.

Pilat spytaŭsâ ŭ Âgo: Ty Car Ŭdèjski? A Ęn skazaŭ âmu ŭ adkaz: ty kažaš.

3. І першасьвятары вінавацілі Яго ў многім.

Ì peršas'vâtary vînavacili Âgo ŭ mnogim.

4. А Пілат зноў спытаўся ў Яго: Ты нічога не адказваеш? бачыш, як многа супроць Цябе скаргаў.

A Pilat znoŭ spytaŭsâ ŭ Âgo: Ty ničoga ne adkazvaeš? bačyš, âk mnoga suproc' Câbe skargaŭ.

5. Але Ісус і на гэта нічога не адказваў, так што Пілат здзіўляўся.

Ale Ìsus ì na gèta ničoga ne adkazvaŭ, tak što Pilat z'dziŭlâŭsâ.

6. А на кожнае сьвята ён адпускаў ім аднаго вязьня, за якога прасілі.

A na kožnae s'vâta Ęn adpuskaŭ ìm adnago vâz'nâ, za âkoga prasili.

7. Тады быў у кайданах нейкі Варава, са сваімі саўдзельнікамі, якія падчас бунту ўчынілі забойства.

Tady byŭ u kajdanah nejki Varava, sa svaimi saŭdzelnikami, âkiâ padčas buntu ŭčynili zabojsťva.

8. І люд пачаў крычаць і прасіць у Пілата таго, што ён заўсёды рабіў ім.

Ì lûd pačaŭ kryčac' ì prasic' u Pilata tago, što Ęn zaŭsëdy rabiŭ ìm.

9. Ён сказаў ім у адказ: ці хочаце, адпушчу вам Цара Юдэйскага?

Ėn skazaŭ ìm u adkaz: cì hočace, adpušču vam Cara Ūdèjskaga?

10. Бо ведаў, што першасьвятары выдалі Яго з зайздрасьці.

Bo vedaŭ, što peršas'vâtary vydali Âgo z zajzdras'cì.

11. Але першасьвятары падбухторылі людзей прасіць, каб адпусьціў ім лепей Вараву.

Ale peršas'vâtary padbuhtoryli lûdzej prasic', kab adpus'ciŭ ìm lepej Varavu.

12. Пілат, адказваючы, зноў сказаў ім: а што хочаце, каб я зрабіў з Тым, Якога вы называеце Царом Юдэйскім?

Pilat, adkazvaŭčy, znoŭ skazaŭ ìm: a što hočace, kab â zrabiŭ z Tym, Âkoga vy nazyvaece Carom Ūdèjskìm?

13. Яны зноў закрычалі: укрыжуй Яго!

Âny znoŭ zakryčali: ukryžuj Âgo!

14. Пілат сказаў ім: якое ж ліха ўчыніў Ён? Але яны яшчэ мацней закрычалі: укрыжуй Яго!

Pilat skazaŭ ìm: âkoe Ź liha ŭčyniŭ Ėn? Ale âny âščè macnej zakryčali: ukryžuj Âgo!

15. Тады Пілат, хочучы дагадзіць людзям, адпусьціў ім Вараву, а Ісуса, бічаваўшы, аддаў на крыжаваньне.

Tady Pilat, hočučy dagadzic' lûdzâm, adpus'ciŭ ìm Varavu, a Ĭsusa, bičavaŭšy, addaŭ na kryžavan'ne.

16. А воіны завялі Яго ўсярэдзіну двара, гэта значыцца, у прэторыю, і сабралі цэлы полк;

A voïny zavâli Âgo ŭsârèdzinu dvara, gèta značycца, u prètoryû, ì sabrali cèly polk;

17. і апранулі Яго ў пурпuru і, сплёўшы цярновы вянок, усклалі на Яго;

ì apranuli Âgo ŭ purpuru ì, splëŭšy cârnovy vânok, usklali na Âgo;

18. і пачалі вітаць Яго: радуйся, Цару Юдэйскі!

ì pačali vitac' Âgo: radujsâ, Caru Ūdèjskì!

19. І білі яго па галаве кіем, і плявалі на Яго і, кленчачы, кланяліся Яму.

Ì bìli âgo pa galave kïem, ì plâvali na Âgo ì, klenčacy, klanâlisâ Âmu.

20. А калі насъмяяліся зь Яго, зьнялі зь Яго пурпуру, адзелі Яго ў Ягонае адзеньне і павялі Яго, каб крыжаваць Яго.

A kali nas'mââlisâ z' Âgo, z'nâli z' Âgo purpuru, adzeli Âgo ũ Âgonae adzen'ne ì pavâli Âgo, kab kryžavac' Âgo.

21. І прымусілі праходжага нейкага Кірынеяніна Сымона, бацьку Аляксандравага і Руфавага, які ішоў з поля, несці крыж Ягоны.

Ì prymusilì prahodžaga nejkaga Kîryneânîna Symona, bac'ku Alâksandravaga ì Rufavaga, âkì išoŭ z polâ, nes'ci kryž Âgony.

22. І прывялі Яго на месца Галгофу, што азначае: "месца чарапоў".

Ì pryvâli Âgo na mesca Galgofu, što aznačae: "mesca čarapoŭ".

23. І давалі яму піць віно зь сьмірнаю; але Ён ня ўзяў.

Ì davalì âmu pic' vîno z' s'mîrnaŭ; ale Ěn nâ ũzâŭ.

24. Тыя, што ўкрыжавалі Яго, дзялілі вопратку Ягоную, кідаючы жэрабя, каму што ўзяць.

Tyâ, što ũkryžavali Âgo, dzâlîli vopratku Âgonuŭ, kîdaŭčy žèrabâ, kamu što ũzâc'.

25. Была гадзіна трэйцяя, і ўкрыжавалі Яго.

Byla gadzîna trèjcââ, ì ũkryžavali Âgo.

26. І быў надпіс віны Яго: Цар Юдэйскі.

Ì byŭ nadpis vîny Âgo: Car Ūdèjskì.

27. Зь Ім укрыжавалі двух разбойнікаў, аднаго з правага, другога зь левага боку ад Яго.

Z' Ìm ukryžavali dvuh razbojnîkaŭ, adnago z pravaga, drugoga z' levaga

boku ad Âgo.

28. І збылося слова Пісаньня: "і да зладзеяў залічаны".

Ì zbylosâ slova Pisan'ná: "ì da zladzeâŭ zalíčany".

29. Тыя, што праходзілі міма, зьневажалі Яго, ківаючы галовамі сваімі і кажучы: э! Той, Хто храм разбурае і за тры дні будзе!

Tyâ, što prahodzili mima, z'nevažali Âgo, kivaûčy galovami svaimi i kažučy: è! Toj, Hto hram razburae i za try dni budue!

30. уратуй Сябе Самога і сыйдзі з крыжа.

uraturj Sâbe Samoga i syjdzì z kryža.

31. Падобна і першасьвятары з кніжнікамі, насьміхаючыся, казалі адзін аднаму: іншых ратаваў, а Сябе ня можа ўратаваць!

Padobna i peršas'vâtary z knižnikami, nas'mihaûčysâ, kazali adzìn adnamu: inšyh ratavaŭ, a Sâbe nâ moža ŭratavac'!

32. Хрыстос, Сын Ізраілеў, хай сыйдзе цяпер з крыжа, каб мы бачылі, і ўверуем. І ўкрыжаваныя зь Ім ганілі Яго.

Hrystos, Syn Izraileŭ, haj syjdze câper z kryža, kab my bačyli, i ŭveruem. Ì ŭkryžavanyâ z' Ìm ganili Âgo.

33. А на шостаі гадзіне настала цемра па ўсёй зямлі аж да гадзіны дзявятай.

A na šostaj gadzìne nastala cemra pa ŭsěj zâmli aź da gadzìny dzâvâtaj.

34. На дзявятай гадзіне ўскрыкнуў Ісус моцным голасам: "Элоі, Элоі! ламма савахфані!", што азначае: "Божа, Божа Мой! чаму Ты Мяне пакінуў?".

Na dzâvâtaj gadzìne ŭskryknuŭ Ìsus mocnym golasam: "Èloi, Èloi! lamma savahfani!", što aznačae: "Boža, Boža Moj! čamu Ty Mâne pakìnuŭ?".

35. Некаторыя, што стаялі тут, пачуўшы, казалі: вось, Ільлю кліча.

Nekatoryâ, što staâli tut, pačuŭšy, kazali: vos', Ìl'lû kliča.

36. А адзін пабег, набраў у губку воцату і, насадзіўшы на кій, даваў Яму піць, кажучы: чакайце, паглядзім, ці прыйдзе Ілля зняць Яго.

A adzìn pabeg, nabraŭ u gubku vocatu ì, nasadzìŭšy na kij, davaŭ Ámu pìc', kažučy: čakajce, paglâdzìm, cì pryjdze Ì'lâ z'nâc' Ágo.

37. А Ісус, ускрыкнуўшы моцна, выпусьціў дух.

A Ìsus, uskryknuŭšy mocna, vypus'ciŭ duh.

38. І завеса ў храме разадралася напалам, зверху данізу.

Ì zavesa ŭ hráme razadralasâ napalam, z'verhu danìzu.

39. Сотнік, які стаяў насупраць Яго, убачыўшы, што Ён, так ускрыкнуўшы, выпусьціў дух, сказаў: сапраўды Чалавек гэты быў Сын Божы.

Sotnik, âkì staâŭ nasuprac' Ágo, ubačyŭšy, što Ęn, tak uskryknuŭšy, vypus'ciŭ duh, skazaŭ: sapraŭdy Čalavek Gèty byŭ Syn Božy.

40. Былі тут і жанчыны, якія глядзелі здалёк; сярод іх была і Марыя Магдаліна, і Марыя, маці Якава меншага і Ясіі, і Саломія,

Bylì tut ì žančyny, âkìâ glâdzeli zdalëk; sârod ih byla ì Maryâ Magdalìna, ì Maryâ, macì Ákava menšaga ì Ásìì, ì Salomiâ,

41. якія і тады, як Ён быў у Галілеі, ішлі сьледам за Ім і служылі Яму, і іншыя многія, што разам зь Ім прыйшлі ў Ерусалім.

âkìâ ì tady, âk Ęn byŭ u Galilei, išli s'ledam za Ìm ì služyli Ámu, ì ìnšyâ mnogìâ, što razam z' Ìm pryjšlì ŭ Erusalìm.

42. І як ужо зьвечарэла, бо была пятніца, гэта значыць - перадсубоцьце,

Ì âk užo z'večarèla, bo byla pâtnìca, gèta značyc' - peradsuboc'ce,

43. прыйшоў Язэп з Арымафеі, знакаміты сябра рады, які і сам чакаў Царства Божага, адважыўся ўвайсьці да Пілата і прасіў Цела Ісусавага.

pryjšoŭ Ázèp z Arymafei, znakamìty sâbra rady, âkì ì sam čakaŭ Carstva

Božaga, advažyŭsâ ŭvajs'ci da Pilata ì prasiŭ Cela Ìsusavaga.

44. Пілат здзівіўся, што Ён ужо памёр; і паклікаўшы сотніка, спытаўся ў яго: ці даўно памёр?

Pilat z'dziviŭsâ, što Ęn užo pamër; ì paklikaŭšy sotnika, spytaŭsâ ŭ âgo: ci daŭno pamër?

45. І даведаўшыся ад сотніка, аддаў Цела Язэпу.

Ì davedaŭšysâ ad sotnika, addaŭ Cela Âzèpu.

46. Ён, купіўшы палатно і зняўшы Яго, ахінуў палатнінаю і паклаў у магіле, якая была высечана ў скале; і прываліў камень да магільных дзьвярэй.

Ęn, kupiŭšy palatno ì z'nâŭšy Âgo, ahinuŭ palatninaŭ ì paklaŭ u magile, âkaâ byla vysečana ŭ skale; ì pryvaliŭ kamen' da magil'nyh dz'vârèj.

47. А Марыя Магдаліна і Марыя Ясіева глядзелі, дзе Яго клалі.

A Maryâ Magdalina ì Maryâ Âsìeva glâdzeli, dze Âgo klali.

16 Кіраўнік

1. Як прайшла субота, Марыя Магдаліна і Марыя Якаўлева і Саломія купілі пахошчаў, каб ісьці - намасьціць Яго.

Âk prajšla subota, Maryâ Magdalina ì Maryâ Âkaŭleva ì Salomiâ kupili pahoščau, kab is'ci - namas'cic' Âgo.

2. І даволі рана, у першы дзень тыдня, прыходзяць да магілы, на ўзыходзе сонца,

Ì davoli rana, u peršy dzen' tydnâ, pryhodzâc' da magily, na ŭzyhodze sonca,

3. і гавораць паміж сабою: хто адваліць нам камень ад магільных дзьвярэй?

ì gavorac' pamiz' sabou: hto advalic' nam kamen' ad magil'nyh dz'vârej?

4. І зірнуўшы, бачаць, што камень адвалены; а ён быў досыць вялікі.

Ì zirnuŭšy, bačac', što kamen' advaleny; a ěn byŭ dosyc' vâlikì.

5. І ўвайшоўшы ў магілу, убачылі юнака, які сядзеў з правага боку, адзетага ў белыя шаты: і жахнуліся.

Ì ŭvajšoŭšy ŭ magilu, ubačyli ũnaka, âkì sâdzeŭ z pravaga boku, adzetaga ŭ belyâ šaty: ì žahnulisâ.

6. А ён кажа ім: не жахайцеся. Ісуса шукаеце Назараніна, укрыжаванага; Ён уваскрэс, Яго няма тут. Вось месца, дзе Ён быў пакладзены.

A ěn kaža ìm: ne žahajcesâ. Ìsusa šukaecce Nazaranìna, ukryžavanaga; Ěn uvaskrès, Âgo nâma tut. Vos' mesca, dze Ěn byŭ pakladzeny.

7. Але ідзеце, накажэце вучням Ягоным і Пятру, што Ён запабегне вас у Галілеі; там Яго ўгледзіце, як Ён сказаў вам.

Ale ìdzece, nakažèce vučnâm Âgonym ì Pâtru, što Ěn zapabegne vas u Galilei; tam Âgo ŭgledzìce, âk Ěn skazaŭ vam.

8. І выйшаўшы, пабеглі ад магілы; іх апанаваў жах, і нікому нічога не казалі, бо баяліся.

Ì vyjšaŭšy, pabegli ad magily; ih apanavaŭ žah, ì nikomu ničoga ne kazali, bo baâlisâ.

9. Уваскрэснуўшы рана ў першы дзень тыдня, Ісус з'явіўся спачатку Марыі Магдаліне, зь якое быў выгнаў сем дэманаў.

Uvaskrèsnuŭšy rana ŭ peršy dzen' tydnâ, Ìsus z'âviŭsâ spačatku Maryi Magdaline, z' âkoe byŭ vyгнаŭ sem dèmanaŭ.

10. Яна пайшла і абвясціла тым, што былі зь Ім, што плакалі і галасілі;

Âna pajšla ì abvâs'cila tym, što byli z' Ìm, što plakali ì galasili;

11. але яны, пачуўшы, што Ён жывы, і яна бачыла Яго, - не паверылі.

ale âny, pačuŭšy, što Ęn žyvy, i âna bačyla Āgo, - ne paveryli.

12. Пасьля гэтага зьявіўся ў іншым вобразе двум зь іх на дарозе, калі яны ішлі ў селішча.

Pas'la gètaga z'âviŭsâ ŭ inšym vobrazе dvum z' ih na daroze, kalì âny išli ŭ selišča.

13. І тыя, вярнуўшыся, абвясцілі астатнім; але і ім не паверылі.

Ì tyâ, vârnuŭšysâ, abvâs'cili astatnim; ale i im ne paveryli.

14. Нарэшце зьявіўся самім адзінаццацём, калі яны ўзьляжалі на вячэры, і дакараў іх за няверства і жорсткасьць сэрца, што не паверылі тым, якія бачылі Яго ўваскрэслага.

Narèšce z'âviŭsâ samim adzìnaccacëm, kalì âny ŭz'lâžali na vâčèry, i dakaraŭ ih za nâverstva i žorstkas'c' sèrca, što ne paveryli tym, âkiâ bačyli Āgo ŭvaskrèslaga.

15. І сказаў ім: ідзеце па ўсім сьвеце і абвяшчайце Дабравесьце ўсяму стварэньню.

Ì skazaŭ im: idzece pa ŭsìm s'vece i abvâščajce Dabraves'ce ŭsâmu stvarèn'nû.

16. Хто будзе верыць і хрысьціцца, выратаваны будзе; а хто ня будзе верыць, асуджаны будзе.

Hto budze veryc' i hrys'cicca, vyratavany budze; a hto nâ budze veryc', asudžany budze.

17. Тым, што ўверуюць, дадзены будуць гэтыя азнакі: імем Маім будуць выганяць нячыстых, будуць гаварыць новымі мовамі;

Tym, što ŭveruŭc', dadzeny buduc' gètyâ aznaki: imem Maìm buduc' vyganâc' nâčystyh, buduc' gavaryc' novymi movami;

18. будуць браць зьмей; і калі што сьмертагубнае вып'юць, не зашкодзіць ім; ускладуць рукі на хворых, і яны будуць здаровыя.

*buduc' brac' z'mej; i kali što s'mertagubnae vyp'ûc', ne zaškodzic' im;
uskladuc' rukì na hvoryh, i âny buduc' zdarovyâ.*

19. І так Гасподзь, пасья гутаркі зь імі, узьнёсься на неба і сеў
праваруч Бога.

Ì tak Gaspodz', pas'lâ gutarkì z' imì, uz'nës'sâ na neba i seŭ pravaruč Boga.

20. А яны пайшлі і прапаведавалі ўсюды, пры Гасподнім садзеянні і
падмацаваньні слова наступнымі азнакамі. Амін.

*A âny pajšli i prapavedavali ũsũdy, pry Gaspodnim sadzeân'ni i
padmacavan'ni slova nastupnymì aznakamì. Amin.*

ЛУКАША

1 Кіраўнік

1. Як ужо многія пачалі складаць аповесці пра добра вядомыя сярод нас падзеі,

Âk užo mnogiâ pačali skladac' apoves'ci pra dobra vâdomyâ sârod nas padzei,

2. як пераказалі нам тое ўсе, хто з самага пачатку быў сьведкамі і слугамі Слова, -

âk perakazali nam toe ŭse, hto z samaga pačatku byŭ s'vedkami i slugami Slova, -

3. дык надумаўся і я, рупліва дасьледаваўшы ўсё з пачатку, па парадку апісаць табе, глыбокашаноўны Феафіле,

dyk nadumaŭsâ i â, rupliva das'ledavaŭšy ŭsë z pačatku, pa paradku apisac' tabe, glybokašanoŭny Feafile,

4. каб ты ўведаў цьвёрдую аснову таго вучэньня, у якім быў настаўлены.

kab ty ŭvedaŭ c'vërduŭ asnovu tago vučèn'nâ, u âkìm byŭ настаўлены.

5. У дні Ірада, цара Юдэйскага, быў сьвятар з Авіевай чаргі, імем Захар, і жонка ягоная з роду Ааронавага, імя ейнае ілізабэта.

U dni Ìrada, cara Ŭdèjskaga, byŭ s'vâtar z Avievaj čargì, imem Zahar, i žonka âgonaâ z rodu Aaronavaga, imâ ejnae ilizabèta.

6. Абое яны былі праведныя перад Богам, жывучы паводле ўсіх заповедзяў і ўстанаўленьняў Гасподніх беспяхібна.

Aboe âny byli pravednyâ perad Bogam, žyvučy pavodle ũsih zapavedzâŭ i ũstanaŭlen'naŭ Gaspodnih bespahibna.

7. У іх ня было дзяцей, бо ілізабэта была няплодная, і абое былі ўжо ў сталым веку.

U ih nâ bylo dzâcej, bo ilizabêta byla nâplodnaâ, i aboe byli ũžo ũ stalym veku.

8. Аднаго разу, калі ён у парадку сваёй чаргі службыў перад Богам,

9. па жэрабі, як заведзена было ў сьвятароў, прыпала яму ўвайсьці ў храм Гасподні кадзіць,

pa žèrabi, âk zavedzena bylo ũ s'vâtarou, prykala âmu ũvajs'ci ũ hram Gaspodni kadzic',

10. а ўсё мноства людзей малілася звонку ў часе каджэньня, -

11. тады зьявіўся яму анёл Гасподні, стоячы па правы бок да ахвярніка кадзільнага,

tady z'âviŭsâ âmu anël Gaspodni, stoâčy pa pravyy bok da ahvârніка kadzil'naga,

12. і Захар, убачыўшы яго, сумеўся, і страх агарнуў яго.

i Zahar, ubačyŭšy âgo, sumeŭsâ, i strah agarnuŭ âgo.

13. Анёл жа сказаў яму: ня бойся, Захар, бо пачута малітва твая, і жонка твая ілізабета народзіць табе сына, і дасі яму імя Ян;

Anël ža skazaŭ âmu: nâ bojsâ, Zahar, bo pačuta malitva tvaâ, i žonka tvaâ ilizabeta narodzic' tabe syna, i dasi âmu imâ Ân;

14. і будзе табе радасьць і весялосьць, і многія нараджэньню ягонаму ўзрадуюцца;

i budze tabe radas'c' i vesâlos'c', i mnogiâ naradžè'n'nu âgonamu

ŭzraduŭcca;

15. бо ён вялікі будзе перад Госпадам; ня будзе піць віна і сікеру, і
Духам Сьвятым прасякнецца яшчэ ад улонья маці сваёй;

*bo ěn vâlikì budze perad Gospadam; nâ budze pic' vîna ì sîkeru, ì Duham
S'vâtym prasâknecca âščè ad ulon'nâ macì svaěj;*

16. і многіх з-паміж сыноў Ізраілевых наверне да Госпада Бога іхняга;

ì mnogih z-pamiž synoŭ Ìzrailevyh naverne da Gospada Boga ihnâga;

17. і пройдзе перад імі ў духу і ў сіле Ільлі, каб вярнуць сэрцы бацькоў
дзецям, і непакорлівым лад думак праведнікаў, каб зьявіць Госпаду
народ падрыхтаваны.

*ì projdze perad imì ŭ duhu ì ŭ sile Ìl'li, kab vârnuc' sèrcy bac'koŭ dzecâm, ì
nepakorlivym lad dumak pravednikaŭ, kab z'âvic' Gospadu narod
padryhtavany.*

18. І сказаў Захар анёлу: па чым я пазнаю гэта? бо я стары, і жонка мая
ў стальым веку.

*Ì skazaŭ Zahar anëlu: pa čym â paznaŭ gèta? bo â stary, ì žonka maâ ŭ
stalym veku.*

19. Анёл сказаў яму ў адказ: я Гаўрыіл, стаю перад Богам, і пасланы
гаварыць з табою і паведаміць табе гэта;

*Anël skazaŭ âmu ŭ adkaz: â Gaŭryil, staŭ perad Bogam, ì paslany gavaryc' z
taboŭ ì pavedamic' tabe gèta;*

20. і вось ты будзеш маўчаць і ня зможаш гаварыць да таго дня, калі
гэта збудзецца, за тое, што ты не паверыў словам маім, якія
спраўдзяцца ў свой час.

*ì vos' ty budzeš maŭčac' ì nâ zmožaš gavaryc' da tago dnâ, kalì gèta
zbudzecca, za toe, što ty ne paveryŭ slovam maìm, âkiâ spraŭdzâcca ŭ svoj
čas.*

21. Тым часам люд чакаў Захара і здзіўляўся, што ён марудзіў у храме.

Tym časam lûd čakaŭ Zahara i z'dziŭlâŭsâ, što ěn marudziŭ u hrame.

22. А ён, выйшаўшы, ня мог гаварыць да іх; і яны зразумелі, што ён

бачыў уяву ў храме; і ён рабіў ім знакі і заставаўся нямы.

A ěn, vyjšaŭšy, nâ mog gavaryc' da ih; i âny zrazumeli, što ěn bačyŭ uâvu ŭ hrame; i ěn rabiŭ im znaki i zastavaŭsâ nâmy.

23. А як скончыліся дні службы ягонай, вярнуўся ў дом свой.

A âk skončylisâ dni služby âgonaj, vârnũsâ ŭ dom svoj.

24. Пасьля гэтых дзён зачала ілізабэта, жонка ягоная, і таілася пяць месяцаў, і казала:

Pas'lâ gètyh dzën začala ilizabèta, žonka âgonaâ, i tailasâ pâc' mesâcaŭ, i kazala:

25. так учыніў мне Гасподзь у дні тыя, калі паглядзеў на мяне, каб зьняць зь мяне ганьбу сярод людзей.

tak učyniŭ mne Gaspodz' u dni tyâ, kali paglâdzeŭ na mâne, kab z'nâc' z' mâne gan'bu sârod lûdzej.

26. А на шостым месяцы пасланы быў анёл Гаўрыіл ад Бога ў горад Галілейскі, які называўся Назарэт,

A na šostym mesâcy paslany byŭ anël Gaŭryil ad Boga ŭ gorad Galilejski, âki nazyvaŭsâ Nazarèt,

27. да Дзевы, заручанай з мужам, імем Язэп, з дому Давідавага; а імя ў Дзевы: Марыя.

da Dzevy, zaručanaj z mužam, imem Âzèp, z domu Davidavaga; a imâ ŭ Dzevy: Maryâ.

28. Анёл, увайшоўшы да Яе, сказаў: радуйся, Дабрадатная! Гасподзь з Табою; дабраславёная Ты сярод жанчын.

Anël, uvajšoŭšy da Âe, skazaŭ: radujsâ, Dabradatnaâ! Gaspodz' z Taboŭ;

dabraslavënaâ Ty sârod žančyn.

29. А Яна, угледзеўшы яго, сумелася ад словаў ягоных і разважала, што б гэта было за вітаньне.

A Âna, ugledzeŭšy âgo, sumelasâ ad slovaŭ âgonyh i razvažala, što b gëta bylo za vitan'ne.

30. І сказаў Ёй анёл: ня бойся, Марыя, бо Ты здабыла мілату ў Бога;

Ì skazaŭ Ěj anël: nâ bojsâ, Maryâ, bo Ty zdabyła milatu ŭ Boga;

31. і вось, зачнеш ва ўлоньні, і народзіш Сына, і дасі Яму імя: Ісус;

Ì vos', začneš va ŭlon'nì, i narodziš Syna, i dasì Âmu imâ: Ìsus;

32. Ён будзе вялікі і будзе названы Сынам Усявышняга; і дасьць Яму Гасподзь Бог пасад Давіда, бацькі Ягонага;

Ěn budze vâlikì i budze nazvany Synam Usâvyšnâga; i das'c' Âmu Gaspodz' Bog pasad Davida, bac'ki Âgonaga;

33. і будзе валадарыць над домам Якава вечна, і Царству Ягонаму ня будзе канца.

Ì budze valadaryc' nad domam Âkava večna, i Carstvu Âgonamu nâ budze kanca.

34. А Марыя сказала анёлу: як будзе гэта, калі Я мужа ня знаю?

A Maryâ skazala anëlu: âk budze gëta, kalì Â muža nâ znaŭ?

35. Анёл сказаў Ёй у адказ: Дух Сьвяты сыйдзе на Цябе, і сіла Усявышняга ахіне Цябе; таму і народжанае Сьвятое назавецца Сынам Божым;

Anël skazaŭ Ěj u adkaz: Duh S'vâty syjdze na Câbe, i sila Usâvyšnâga ahine Câbe; tamu i narodžanae S'vâtoe nazavecca Synam Božym;

36. вось, і ілізабэта, сваячка Твая, называная няплоднаю, і яна зачала сына ў старасьці сваёй, і ёй ужо шосты месяц;

vos', i ilizabëta, svaâčka Tvaâ, nazyvanaâ nâplodnaŭ, i âna začala syna ŭ

staras'ci svaëj, i ëj užo šosty mesâc;

37. бо ў Бога не застанецца бясъсілым ніякае слова.

bo ŭ Boga ne zastanecca bâs'silym niâkae slova.

38. Тады Марыя сказала: вось, раба Гасподняя; хай будзе Мне паводле слова твайго. І адыйшоў ад Яе анёл.

Tady Maryâ skazala: vos', raba Gaspodnââ; haj budze Mne pavodle slova tvajgo. I adyjšoŭ ad Âe anël.

39. І ўстаўшы, Марыя ў дні тыя, пасьпяшалася ў нагорную краіну, у горад Юдаў,

I ŭstaŭšy, Maryâ ŭ dni tyâ, pas'pâšalasâ ŭ nagornuû krainu, u gorad Ŭdaŭ,

40. і ўвайшла ў дом Захара, і прывітала ілізабэту.

i ŭvajšla ŭ dom Zahara, i pryvitala ilizabètu.

41. Калі ілізабэта пачула вітаньне Марыіна, варухнулася дзіцятка ў чэраве ў яе; і Елісавета напоўнілася Духам Сьвятым,

Kali ilizabèta pačula vitan'ne Maryina, varuhnulasâ dzicâtka ŭ čèrave ŭ âe; i Elìsaveta napoŭnilasâ Duham S'vâty m,

42. і ўсклікнула моцным голасам, і сказала: Дабраславёная Ты сярод жанчын, і дабраславёны плод улоньня Твайго!

i ŭskliknula mocnym golasam, i skazala: Dabraslavënaâ Ty sârod žančyn, i dabraslavëny plod ulon'nâ Tvajgo!

43. І адкуль гэта мне, што прыйшла Маці Госпада майго да мяне?

I adkul' gèta mne, što pryjšla Maci Gospada majgo da mâne?

44. Бо калі голас вітаньня Твайго дайшоў да слыху майго, варухнулася дзіцятка радасна ў чэраве маім.

Bo kali golas vitan'nâ Tvajgo dajšoŭ da slyhu majgo, varuhnulasâ dzicâtka radasna ŭ čèrave maïm.

45. і дабрашчасная Тая, Якая паверыла, бо збудзецца сказанае Ёй ад

Госпада.

ì dabraščasnaâ Taâ, Âkaâ paveryla, bo zbudzecca skazanae Ęj ad Gospada.

46. I сказала Марыя: праслаўляе душа Мая Госпада,

ì skazala Maryâ: praslaŭlâe duša Maâ Gospada,

47. i ўзрадаваўся дух мой у Богу, Збаўцу Маім,

ì ŭzradavaŭsâ duh moj u Bogu, Zbaŭcu Maìm,

48. што дагледзеў Ён пакорлівасьць рабы Сваёй; бо ад сёньня будуць
шчасьціць Мяне ўсе роды,

*što dagledzeŭ Ęn pakorlivas'c' raby Svaëj; bo ad sën'nâ buduc' ščas'cic'
Mâne ŭse rody,*

49. бо ўчыніў Мне веліч Магутны i сьвятое імя Ягонае,

bo ŭčyniŭ Mne velič Magutny i s'vâtoe imâ Âgonae,

50. i ласка Ягоная ў роды родаў да тых, што баяцца Яго;

ì laska Âgonaâ ŭ rody rodaŭ da tyh, što baâcca Âgo;

51. зьявіў сілу рукі Сваёй; расьсеяў тых, што заносяцца думкамі сэрца
свайго;

z'âviŭ silu ruki Svaëj; ras'seâŭ tyh, što zanosâcca dumkami sërca svajgo;

52. скінуў моцных з тронаў, i ўзвысіў пакорлівых;

skìnuŭ mocnyh z tronaŭ, i ŭzvysiŭ pakorlìvyh;

53. галодных напоўніў дабром, a багатых пусьціў ані з чым;

galodnyh napoŭniŭ dabrom, a bagatyh pus'ciŭ anì z čym;

54. прыгарнуў Ізраіля, слугу Свайго, памятаючы пра міласэрнасьць;

prygarnuŭ Ìzrailâ, slugu Svajgo, pamâtaŭčy pra milasèrnas'c';

55. як казаў бацькам нашым, Абрагаму i семені ягонаму давеку.

âk kazaŭ bac'kam našym, Abragamu i semenì âgonamu daveku.

56. A Марыя прабыла зь ёю каля трох месяцаў i вярнулася ў дом Свой.

A Maryâ prabyła z' èŭ kalâ troh mesâcaŭ i vârnulasâ ŭ dom Svoj.

57. А ілізабэце прысьпеў час радзіць, і яна нарадзіла сына.

A ilizabèce prys'peŭ čas radzic', i âna naradzila syna.

58. І пачулі суседзі і родзічы ейныя, што прасьцёр Гасподзь ласку Сваю над ёю, і радаваліся зь ёю.

Ì pačuli susedzi i rodzičy ejnyâ, što pras'cër Gaspodz' lasku Svaŭ nad ëû, i radavalisâ z' ëû.

59. На восьмы дзень прыйшлі абрэзаць дзіця, і хацелі назваць яго імем бацькі ягонага, Захарам.

Na vos'my dzen' pryjšli abrèzac' dzicâ, i haceli nazvac' âgo imem bac'ki âgonaga, Zaharam.

60. На гэта маці ягоная сказала: не; а назваць яго Янам.

Na gèta maci âgonaâ skazala: ne; a nazvac' âgo Ânam.

61. І сказалі ёй: нікога няма ў радзіне тваёй, хто б называўся гэтым імем.

Ì skazali ëj: nikoga nâma ũ radzine tvaëj, hto b nazyvaŭsâ gètym imem.

62. І пыталіся знакамі ў бацькі ягонага, як бы ён хацеў назваць яго.

Ì pytalisâ znakami ũ bac'ki âgonaga, âk by ën haceŭ nazvac' âgo.

63. Ён папрасіў дошчачку і напісаў: Ян імя яму. І ўсе здзівіліся.

Ën paprasiŭ doščáčku i napisaŭ: Ân imâ âmu. Ì ũse z'dzivilisâ.

64. І адразу разамкнуліся вусны ягоныя і язык ягоны, і ён загаварыў, славячы Бога.

Ì adrazu razamknulisâ vusny âgonyâ i âzyk âgony, i ën zagavaryŭ, slaváčy Boga.

65. І быў страх на ўсіх, што жылі вакол іх; і расказвалі пра ўсё гэта па ўсёй нагорнай краіне Юдэйскай.

Ì byŭ strah na ũsich, što žyli vakol ih; i raskazvali pra ũsë gèta pa ũsëj nagornaj kraïne Ûdèjskaj.

66. Усе, хто чуў, паклалі гэта ў сэрца сваё і казалі: што будзе зь дзіцятка гэтага? І рука Гасподня была зь ім.

*Use, hto čuŭ, paklali gèta ŭ sèrca svaë i kazali: što budze z' dzicâtka gètaga?
Ì ruka Gaspodnââ byla z' im.*

67. І Захар, бацька Ягоны, напоўніўся Духам Сьвятым і прарочыў, кажучы:

Ì Zahar, bac'ka Âgony, napoŭniŭsâ Duham S'vâtyim i praročyŭ, kažučy:

68. Дабраславёны Гасподзь Бог Ізраілеў, што наведасць народ Свой і даў ратунак яму,

*Dabraslavëny Gaspodz' Bog Ìzraileŭ, što navedaŭ narod Svoj i daŭ ratunak
âmu,*

69. і паслаў моцнага выратавальніка нам, нашчадка Давіда, слугі Свайго,

ì paslaŭ mocnaga vyrataval'nika nam, naščadka Davida, slugi Svajgo,

70. як узьвясцьціў вуснамі былых ад веку сьвятых прарокаў Сваіх,

71. што ўратуе нас ад ворагаў нашых; і ад рукі ўсіх ненавісьнікаў нашых;

što ŭratue nas ad voragaŭ našyh; i ad ruki ŭsih nenavis'nikaŭ našyh;

72. учыніць міласэрнасьць бацькам нашым і ўспомніць сьвятую дамову Сваю,

učynic' milasèrnas'c' bac'kam našym i ŭspomnic' s'vâtuû damovu Svaû,

73. прысягу, якую прысягаў Ён Абрагаму, бацьку нашаму, даць нам,

74. каб бяз страху, пасля збавеньня ад рук ворагаў нашых,

75. мы служылі Яму ў сьвятасьці і праўдзе перад Ім ва ўсе дні жыцьця

нашага.

my služyli Āmu ŷ s'vātas'ci i praŷdze perad Īm va ŷse dni žyc'cā našaga.

76. А ты, дзіця, назавешся прарокам Усявышняга, бо ідзеш перад абліччам Госпада - падрыхтаваць шляхі Яму,

A ty, dzicā, nazaveššā prarokam Usāvyšnāga, bo idzeš perad abliččam Gospada - padryhtavac' šlâhi Āmu,

77. каб разумеў народ Ягоны ратунак у дараваньні грахоў іхніх,

kab razumeŷ narod Āgony ratunak u daravan'ni grahoŷ ihnih,

78. праз шчырую міласэрнасьць Бога нашага, якой наведаў нас Усход з вышыні,

praz ščyruŷ milasèrnas'c' Boga našaga, âkoj navedaŷ nas Ushod z vyšyni,

79. прасьвятліць тых, што сядзяць у цемры і цяні сьмяротным, скіраваць ногі нашыя на шлях міру.

pras'vâtlic' tyh, što sâdzâc' u cemry i câni s'mârotnym, skiravac' nogi našyâ na šlâh mîru.

80. А дзіця расло і мацавалася духам, і заставалася ў пустынях да дня зьяўленьня свайго Ізраілю.

A dzicā raslo i macavalasâ duham, i zastavalasâ ŷ pustynâh da dnâ z'âŷlen'nâ svajgo Īzrailŷ.

2 Кіраўнік

1. У тыя дні выйшаў ад кесара Аўгуста загад зрабіць перапіс па ўсёй зямлі.

U tyâ dni vyjšaŷ ad kesara Aŷgusta zagad zrabic' perapis pa ŷsěj zâmlî.

2. Гэты перапіс быў першы ў праўленьне Квірынія Сірыяй. І пайшлі ўсе запісвацца, кожны ў свой горад.

Gèty perapìs byŭ peršy ŭ praŭlen'ne Kvìryniâ Sìryâj. Ì pajšlì ŭse zapìsvacca, kožny ŭ svoj gorad.

3. Пайшоў таксама і Язэп з Галілеі, з горада Назарэта, у Юдэю, у горад Давідаў, называны Віфляемам, бо ён быў з дому і роду Давідавага,

Pajšoŭ taksama ì Ázèp z Galilei, z gorada Nazarèta, u Ûdèù, u gorad Davidaŭ, nazyvany Viflâemam, bo èn byŭ z domu ì rodu Davidavaga,

4. запісацца з Марыяю, заручанаю яму жонкай, якая была цяжарная.

zapìsacca z Maryâù, zaručanaù âmu žonkaj, âkaâ byla câžarnaâ.

5. Калі ж былі яны там, настаў час радзіць Ёй;

Kalì ž byli âny tam, настаŭ čas radzic' Èj;

6. і нарадзіла Сына Свайго першынца, і спавіла Яго, і паклала яго ў ясьлі, бо ня было ім месца ў гасьцініцы.

ì naradzila Syna Svajgo peršynca, ì spavila Ágo, ì paklala âgo ŭ âs'li, bo nâ bylo ìm mesca ŭ gas'cinicy.

7. У той краіне былі на полі пастухі, якія трымалі начную варту каля статку свайго.

U toj kraïne byli na poli pastuhì, âkìâ trymali načnuù vartu kalâ statku svajgo.

8. Раптам з'явіўся ім анёл Гасподні, і слава Гасподня апраменіла іх; і спалохаліся страхам вялікім.

Raptam z'âviŭsâ ìm anël Gaspodnì, ì slava Gaspodnââ apramenila ih; ì spalohalisâ straham vâlikim.

9. І сказаў ім анёл: ня бойцеся; я ўзьвяшчаю вам вялікую радасьць, якая будзе ўсім людзям:

Ì skazaŭ ìm anël: nâ bojcesâ; â ŭz'vâščaù vam vâlikuù radas'c', âkaâ budze ŭsìm lûdzâm:

10. бо сёння нарадзіўся вам у горадзе Давідавым Збаўца, Які ёсьць Хрыстос Гасподзь;

bo sën'nâ naradziÿsâ vam u goradze Davidavym Zbaÿca, Âki ës'c' Hrystos Gaspodz';

11. і вось вам знак: вы знойдзеце Дзіця ў пялюшках, Яно ляжыць у ясьлях.

ì vos' vam znak: vy znojdzece Dzicâ ũ pâlÿškah, Âno lâžyc' u âs'lâh.

12. І раптоўна з'явілася з анёлам шматлікае войска нябеснае, славячы Бога і заклікаючы:

Ì raptoÿna z'âvilasâ z anëlam šmatlikae vojska nâbesnae, slavâčy Boga ì zaklikaÿčy:

13. слава ў вышынях Богу, і на зямлі мір, і ў людзях добрая воля.

slava ũ vyšynâh Bogu, ì na zâmlì mìr, ì ũ lÿdzâh dobraâ volâ.

14. Калі анёлы адышлі ад іх на неба, пастухі сказалі адзін аднаму: хадзем у Віфляем і паглядзім, што там сталася, пра што абвясціў нам Гасподзь.

Kalì anëly adyjšli ad ih na neba, pastuhì skazalì adzìn adnamu: hadzem u Viplâem ì paglâdzìm, što tam stalasâ, pra što abvâs'ciÿ nam Gaspodz'.

15. І паспяшаўшыся, прыйшлі, і знайшлі Марыю і Язэпа, і Дзіцятка, Якое ляжала ў ясьлях.

Ì pas'pâšaÿšysâ, pryjšli, ì znajšli Maryû ì Âzèpa, ì Dzicâtkâ, Âkoe lâžala ũ âs'lâh.

16. А ўбачыўшы, казалі пра тое, што было абвешчана ім пра Дзіцятка Гэтае.

A ũbačyÿšy, raskazalì pra toe, što bylo abveščana ìm pra Dzicâtkâ Gètae.

17. І ўсе, хто чуў, дзівавалі з таго, што казалі ім пастухі.

Ì ũse, hto čuÿ, dzìvavalì z tago, što raskazvalì ìm pastuhì.

18. А Марыя прымала ўсе словы гэтыя, складаючы ў сэрцы Сваім.

A Maryâ prymala ũse slovy gètyâ, skladaÿčy ũ sèrcy Svaim.

19. І вярнуліся пастухі, славячы і хвалячы Бога за ўсё тое, што чулі і бачылі, як ім сказана было.

Ì vârnulisâ pastuhi, slavâčy i hvalâčy Boga za ŭsë toe, što čuli i bačyli, âk im skazana bylo.

20. Як прайшло восем дзён, калі трэба было абрэзаць Дзіцятка, далі яму імя Ісус, названае анёлам раней зачацьця Ягонага ва ўлоньні.

Âk prajšlo vosem dzën, kalì trèba bylo abrèzac' Džicâtka, dali âmu imâ Îsus, nazvanae anëlam ranej začac'câ Âgonaga va ŭlon'ni.

21. А калі споўніліся дні ачышчэньня іхняга паводле закона Майсеевага, прынеслі Яго ў Ерусалім, каб явіць Госпаду,

A kalì spoŭnilisâ dni ačyščën'nâ ihnâga pavodle zakona Majseevaga, prynes'li Âgo ŭ Erusalim, kab âvic' Gospadu,

22. як прадпісана ў законе Гасподнім, каб усякае дзіцятка мужчынскага полу, якое размыкае ўлоньне, было прысьвечана Госпаду;

âk pradpisana ŭ zakone Gaspodnim, kab usâkae džicâtka mužčynskaga polu, âkoe razmykae ŭlon'ne, bylo prys'večana Gospadu;

23. і каб прынеслі ў ахвяру, паводле сказанага ў законе Гасподнім, дзьве галубкі альбо два птушаняты галубіныя.

ì kab prynes'li ŭ ahvâru, pavodle skazanaga ŭ zakone Gaspodnim, dz've galubki al'bo dva ptušanâty galubinyâ.

24. Тады быў у Ерусаліме чалавек, імем Сымон. Ён быў муж праведны і пабожны, чакаў суцяшэньня Ізраілевага; і Дух Сьвяты быў на ім.

Tady byŭ u Erusalime čalavek, imem Symon. Ěn byŭ muž pravedny i pabožny, čakaŭ sucâšën'nâ Îzrailevaga; i Duh S'vâty byŭ na im.

25. Яму было прадказана Духам Сьвятым, што ён ня ўбачыць сьмерці, пакуль ня ўбачыць Хрыста Гасподняга.

Âmu bylo pradkazana Duham S'vâтым, što ěn nâ ŭbačyc' s'merci, pakul' nâ

ŭbačyc' Hrysta Gaspodnâga.

26. I прыйшоў ён па натхненні ў храм. I калі бацькі прынеслі Дзіцятка Ісуса, каб выканаць над Ім законны абрад,

ĭ pryjšoŭ ěn pa nathnen'ni ŭ hram. ĭ kalì bac'ki prynes'li Dzicâtka ĭsusa, kab vykanac' nad ĭm zakonny abrad,

27. ён узяў Яго на рукі, праславіў Бога і сказаў:

ěn uzâŭ Âgo na ruki, praslaviŭ Boga ĭ skazaŭ:

28. сёння адпускаеш раба Твайго, Уладыка, паводле слова Твайго, зь мірам;

sěn'nâ adpuskaeš raba Tvajgo, Uladyka, pavodle slova Tvajgo, z' mĭram;

29. бо бачылі вочы мае збавеньне Тваё,

bo bačyli vočy mae zbaven'ne Tvaë,

30. якое Ты ўгатаваў перад абліччам усіх народаў,

âkoe Ty ŭgatavaŭ perad abliččam usih narodaŭ,

31. сьвятло на асьвятленьне язычнікаў, і славу народу Твайго Ізраіля.

s'vâtlo na as'vâtlen'ne âzyčnikaŭ, ĭ slavu narodu Tvajgo ĭzrailâ.

32. А Язэп і Маці Ягоная дзівавалі ад сказанага пра Яго.

A Âzèp ĭ Maci Âgonâ dzivavali ad skazanaga pra Âgo.

33. I дабраславіў іх Сымон, і сказаў Марыі, Маці Ягонай: вось, ляжыць Гэты на ўпадак і на ўзвышэньне многіх у Ізраілі і на азнаку нязгодаў, -

ĭ dabraslaviŭ ih Symon, ĭ skazaŭ Maryi, Maci Âgonaj: vos', lâžyc' Gèty na ŭpadak ĭ na ŭzvyšěn'ne mnogih u ĭzraili ĭ na oznaku nâzgotaŭ, -

34. і Табе Самой зброя пратне душу, - каб адкрыліся помыслы многіх сэрцаў.

ĭ Tabe Samoj zbroâ pratne dušu, - kab adkrylisâ pomysly mnogih sěrcaŭ.

35. I была таксама Ганна прарочыца, дачка Фануілава, з роду Асіравага, якая дажыла да глыбокай старасьці, пражыўшы з мужам ад дзявоцтва

свайго сем гадоў,

Ì byla taksama Ganna praročyca, dačka Fanuilava, z rodu Asiravaga, âkaâ dažyla da glybokaj staras'ci, pražyŭšy z mužam ad dzâvoctva svajgo sem gadoŭ,

36. удава гадоў васьмідзесяці чатырох, якая не адыходзіла ад храма, постама і малітваю служачы Богу дзень і ноч.

udava gadoŭ vas'midzesâci čatyroh, âkaâ ne adyhodzila ad hrama, postam i malitvaŭ služacy Bogu dzen' i noč.

37. І яна, у тую самую гадзіну падышоўшы, славіла Госпада і казалі пра Яго ўсім, хто чакаў ратунку ў Ерусаліме.

Ì âna, u tuŭ samuŭ gadzìnu padyšoŭšy, slavila Gospada i kazala pra Âgo ŭsim, hto čakaŭ ratunku ŭ Erusalìme.

38. І калі яны зрабілі ўсё паводле закона Гасподняга, вярнуліся ў Галілею, у горад свой Назарэт.

Ì kalì âny zrabìli ŭsë pavodle zakona Gaspodnâga, vârnulisâ ŭ Galileu, u gorad svoj Nazarèt.

39. А Дзіця расло і мацавалася духам, нападняючыся мудрасьцю; і мілата Божая была на Ім.

A Džicâ raslo i macavalasâ duham, napaŭnâŭčysâ mudras'cŭ; i milata Božaâ byla na Ìm.

40. Кожны год бацькі Ягоныя хадзілі ў Ерусалім на сьвята Пасхі.

Kožny god bac'ki Âgonyâ hadzìli ŭ Erusalìm na s'vâta Pashì.

41. І калі Яму было дванаццаць гадоў, прыйшлі яны таксама як звычайна ў Ерусалім на сьвята;

Ì kalì Âmu bylo dvanaccac' gadoŭ, pryjšli âny taksama âk zvyčajna ŭ Erusalìm na s'vâta;

42. калі ж, пасля заканчэння дзён сьвята, вярталіся, застаўся Хлопчык

Ісус у Ерусаліме; і не заўважылі таго Язэп і Маці Ягоная;

kali ž, pas'lá zakančèn'nâ dzën s'vâta, vârtalisâ, zastaŭsâ Hlopčyk Īsus u Erusalime; i ne zaŭvažyli tago Âzèp i Maci Âgonaâ;

43. але думалі, што Ён ідзе зь іншымі; прайшоўшы ж дзённы шлях, пачалі шукаць Яго сярод родзічаў і знаёмых;

ale dumali, što Ęn idze z' inšymi; prajšoŭšy ž dzënny šlâh, pačali šukac' Âgo sârod rodzičaŭ i znaëmyh;

44. і не знайшоўшы Яго, вярнуліся ў Ерусалім, шукаючы Яго.

i ne znajšoŭšy Âgo, vârnulisâ ŭ Erusalim, šukaŭčy Âgo.

45. Праз тры дні знайшлі яго ў храме, сядзеў сярод настаўнікаў, слухаў іх і распытваў іх;

Praz try dni znajšli âgo ŭ hrame, sâdzeŭ sârod настаŭнікаŭ, sluhaŭ ih i raspytvaŭ ih;

46. усе, хто слухаў Яго, здзіўляліся з розуму і адказаў Ягоных.

use, hto sluhaŭ Âgo, z'dziŭlâlisâ z rozumu i adkazaŭ Âgonyh.

47. І ўбачыўшы Яго, здзівіліся; і Маці ягоная сказала Яму: Дзіця! што Ты зрабіў з намі? вось, бацька Твой і Я зь вялікаю скрухаю шукалі Цябе.

Ī ŭbačyŭšy Âgo, z'dzivilisâ; i Maci âgonaâ skazala Âmu: Dzicâ! što Ty zrabiu z nami? vos', bac'ka Tvoj i Â z' vâlikaŭ skruhaŭ šukali Câbe.

48. Ён сказаў ім: навошта было вам шукаць Мяне? ці вы ня ведалі, што Я павінен быць у тым, што належыць Айцу Майму?

Ęn skazaŭ im: navošta bylo vam šukac' Mâne? ci vy nâ vedali, što Â pavinen byc' u tym, što naležyc' Ajcu Majmu?

49. Але яны не зразумелі сказаных Ім словаў.

Ale âny ne zrazumeli skazanyh Īm slovaŭ.

50. І Ён пайшоў зь імі і прыйшоў у Назарэт; і быў у паслушэнстве ім. І

Маці Ягоная захоўвала ўсе словы гэтыя ў сэрцы Сваім.

Ì Ěn pajšoŭ z' imì ì pryjšoŭ u Nazarèt; ì byŭ u paslušènstve im. Ì Macì Āgonaâ zahoŭvala ŭse slovy gètyâ ŭ sèrcy Svaim.

51. А Ісус мацаваўся ў мудрасьці і росьце і ў любові ў Бога і людзей.
A Īsus macavaŭsâ ŭ mudras'ci ì ros'ce ì ŭ lŭbovi ŭ Boga ì lŭdzej.

3 Кіраўнік

1. А ў пятнаццаты год праўленьня Тыверыя кесара, калі Понцій Пілат начальнічаў у Юдэі, Ірад быў тэтрархам у Галілеі, Піліп, брат ягоны, - тэтрархам у Ітурэі і Траханіцкай вобласьці, а Лісаній - тэтрархам у Авілінеі,

A ŭ pâtnaccaty god praŭlen'nâ Tyveryâ kesara, kalì Poncij Pilat načal'nicaŭ u Ūdèi, Īrad byŭ tètrarham u Galilei, Pilip, brat âgony, - tètrarham u Īturèi ì Trahanickaŭ voblas'ci, a Lisaniŭ - tètrarham u Avilinei,

2. пры першасьвятарах Ганьне і Каяфе, быў голас Божы да Яна, сына Захара, у пустыні.

pry peršas'vâtarah Gan'ne ì Kaâfe, byŭ golas Božy da Āna, syna Zahara, u pustyni.

3. І ён пайшоў па ўсіх наваколях Ярдана, прапаведуючы хрышчэньне пакаяньня на дараваньне грахоў,

Ì ěn pajšoŭ pa ŭsìh navakol'lâh Ārdana, prapaveduŭcy hryščèn'ne pakaân'nâ na daravan'ne grahoŭ,

4. як напісана ў кнізе слоў прарока Ісаі, які кажа: "голос таго, хто кліча ў пустыні: падрыхуйце шлях Госпаду, простымі зрабеце сьцежкі Яму;

âk napisana ŭ knize sloŭ praroka Īsai, âkì kaža: "golas tago, hto kliča ŭ pustyni: padryhujce šlâh Gospadu, prostymi zrabece s'cežki Āmu;

5. кожны дол хай напоўніцца, і кожная гара і пагорак хай абнізяцца,

крывізіны выпрастуюцца, і няроўныя дарогі зрабяцца гладкімі;
*kožny dol haj napouñicca, i kožnaâ gara i pagorak haj abnizâcca, kryvizny
vyprastuûcca, i nârouñnyâ darogì zrobâcca gladkìmi;*

6. і ўбачыць кожная плоць ратунак Божы".

i ŭbačyc' kožnaâ ploc' ratunak Božy".

7. Ян люду, што прыходзіў хрысьціцца ў яго, казаў: выродзьдзе
яхідніна? хто намовіў вас уцякаць ад будучага гневу?

*Ân lûdu, što pryhodziŭ hrys'cicca ŭ âgo, kazaŭ: vyrodz'dze âhidnina? hto
namoviŭ vas ucâkac' ad budučaga gnevu?*

8. прынясеце ж плады годныя пакаяння, і ня думайце гаварыць самі
сабе: "бацька ў нас Абрагам"; бо кажу вам, што Бог можа з камянёў
гэтых узвесьці дзяцей Абрагаму;

*prynâsece Ź plady godnyâ pakaân'nâ, i nâ dumajce gavaryc' sami sabe:
"bac'ka ŭ nas Abragam"; bo kažu vam, što Bog moža z kamânëŭ gètyh
uz'ves'ci dzâcej Abragamu;*

9. ужо і сякера пры карані дрэваў ляжыць: бо ўсякае дрэва, якое ня
родзіць добрага плоду, сьсякаюць і кідаюць у вагонь.

*užo i sâkera pry korani drèvaŭ lâžyc': bo ŭsâkae drèva, âkoe nâ rodzic'
dobraga plodu, s'sâkaŭc' i kidaŭc' u vagon'.*

10. І пыталіся ў яго людзі: што ж нам рабіць?

Ì pytalisâ ŭ âgo lûdzi: što Ź nam rabic'?

11. Ён сказаў ім у адказ: у каго дзьве адзежыны, той дай таму, хто ня
мае; і ў каго ёсьць ежа, рабі тое самае.

*Ën skazaŭ im u adkaz: u kago dz've adzežyny, toj daj tamu, hto nâ mae; i ŭ
kago ës'c' eža, rabì toe samae.*

12. Прыйшлі і мытнікі хрысьціцца і сказалі яму: Настаўнік! што нам
рабіць?

Pryjšli ì mytnìkì hrys'cicca ì skazali âmu: Nastaŭnik! što nam rabìc'?

13. Ён адказваў ім: нічога не патрабуйце больш вызначанага вам.

Ěn adkazvaŭ ìm: ničoга ne patrabujce bol'sh vyznačanaga vam.

14. Пыталіся ў яго таксама і воі: а нам што рабіць? І сказаў ім: нікога ня крыўдзіце, не паклёпнічайце, і задавольвайцеся сваёй платай.

Pytalisâ ŭ âgo taksama ì voi: a nam što rabìc'? Ì skazaŭ ìm: nikoga nâ kryŭdzìce, ne paklëpničajce, ì zadavol'vajcesâ svaëj plataj.

15. А калі люд быў у чаканьні, і ўсе думалі ў сэрцах сваіх пра Яна, ці ня Хрыстос ён, -

A kalì lûd byŭ u čakani'ni, ì ŭse dumali ŭ sèrcah svaìh pra Âna, ci nâ Hrystos ěn, -

16. Ян усім адказваў: я хрышчу вас вадою, але ідзе Мацнейшы за мяне, у Якога я няварты развязаць рэмень на абутку; Ён будзе хрысьціць вас Духам Сьвятым і вагнём;

Ân usìm adkazvaŭ: â hryšču vas vadoŭ, ale ìdze Macnejšy za mâne, u Âkoga â nâvarty raz'vâzac' rëmen' na abutku; Ěn budze hrys'cìc' vas Duham S'vâtym ì vagnëm;

17. гарфа Ягоная ў руцэ Ягонай, і ён ачысьціць гумно Сваё і зьбярэ пшаніцу ў засеці Свае, а салому спаліць вагнём непагасным.

garfa Âgonaâ ŭ rucè Âgonaj, ì ěn ačys'cìc' gumno Svaë ì z'bâre pšanìcu ŭ zasekì Svae, a salomu spalic' vagnëm nepagasnym.

18. Шмат чаго іншага зьвеставаў ён народу, павучаючы яго.

Šmat čago inšaga z'vestavaŭ ěn narodu, pavučaučy âgo.

19. А Ірад тэтрарх, дакараны ім за Ірадыяду, жонку братавую, і за ўсё, што зрабіў Ірад благога,

A Ìrad tètrarh, dakarany ìm za Ìradyâdu, žonku bratavuŭ, ì za ŭsë, što zrabìŭ Ìrad blagoga,

20. дадаў да ўсяго іншага і тое, што ўвязьніў Яна ў цямніцу.

dadaŭ da ŭsâgo inšaga i toe, što ŭvâz'niŭ Âna ŭ câmnicu.

21. А калі ахрысьціўся ўвесь народ, і Ісус, ахрысьціўшыся, маліўся, - адчынілася неба,

A kalì ahrys'ciŭsâ ŭves' narod, i Ìsus, ahrys'ciŭšysâ, maliŭsâ, - adčynilasâ neba,

22. і Дух Сьвяты сышоў на Яго ў цялесным вобразе, як голуб, і быў голас зь нябёсаў, які прамовіў: Ты Сын Мой любасны; Цябе Я ўпадабаў!

i Duh S'vâty syšoŭ na Âgo ŭ câlesnym vobrazе, âk golub, i byŭ golas z' nâbësaŭ, âkì pramoviŭ: Ty Syn Moj lûbasny; Câbe Â ŭpadabaŭ!

23. Ісус, пачынаючы Сваё служэньне, быў гадоў трыццаці, і быў, як думалі, сын Язэпаў, Іліеў,

Ìsus, pačynaŭčy Svaë služèn'ne, byŭ gadoŭ tryccaci, i byŭ, âk dumali, syn Âzèpaŭ, Ìlieŭ,

24. Мататаў, Левіінаў, Мэлхіеў, Янаеў, Язэпаў,

Matataŭ, Leviinaŭ, Mèlhieŭ, Ânaeŭ, Âzèpaŭ,

25. Мататыеў, Амосаў, Навумаў, Ясьлімаў, Нагееў.

Matatyeŭ, Amosaŭ, Navumaŭ, Âs'limaŭ, Nageeŭ.

26. Маатаў, Мататыеў, Сэмяіеў, Язэпаў, Юдаў,

Maataŭ, Matatyeŭ, Sèmâieŭ, Âzèpaŭ, Ûdaŭ,

27. Ёананаў, Рысаеў, Зарававэлеў, Салатыілеў, Нірыеў,

Ëananaŭ, Rysaeŭ, Zaravavèleŭ, Salatyileŭ, Niryеŭ,

28. Мэлхіеў, Аддзіеў, Касамаў, ілмадамаў, Іраў,

Mèlhieŭ, Addzieŭ, Kasamaŭ, ilmadamaŭ, Ìraŭ,

29. Ёсіеў, іліезэраў, Ёрымаў, Мататаў, Лявіінаў,

Ësieŭ, iliezèraŭ, Ërymaŭ, Matataŭ, Lâviinaŭ,

30. Сымонаў, Юдаў, Язэпаў, Ёнанаў, іліякімаў,

Symonaŭ, Ūdaŭ, Âzèpaŭ, Ęnanaŭ, iliâkìmaŭ,

31. Мэлеаеў, Маінанаў, Мататаеў, Натанаў, Давідаў,

Mèleaeŭ, Mainanaŭ, Matataeŭ, Natanaŭ, Davidaŭ,

32. Ясэеў, Авідаў, Ваозаў, Салмонаў, Наасонаў,

Âsèeŭ, Avidaŭ, Vaozaŭ, Salmonaŭ, Naasonaŭ,

33. Амінадаваў, Арамаў, ісромаў, Фарэсаў, Юдаў,

Aminadavaŭ, Aramaŭ, isromaŭ, Farèsaŭ, Ūdaŭ,

34. Якаваў, Ісакаў, Абрагамаў, Тараў, Нахораў,

Âkavaŭ, Ęsakaŭ, Abragamaŭ, Taraŭ, Nahoraŭ,

35. Сэрухаў, Рагаваў, Фалекаў, івераў, Салаў,

Sèruhaŭ, Ragavaŭ, Falekaŭ, iveraŭ, Salaŭ,

36. Каінанаў, Арфаксадаў, Сімаў, Ноеў, Ламэхаў,

Kainanaŭ, Arfaksadaŭ, Sìmaŭ, Noeŭ, Lamèhaŭ,

37. Матусалаў, інохаў, Ярэдаў, Малелеілаў, Каінанаў,

Matusalaŭ, inohaŭ, Ârèdaŭ, Maleleilaŭ, Kainanaŭ,

38. іносаў, Сітаў, Адамаў, Божы.

inosaŭ, Sitaŭ, Adamaŭ, Božy.

4 Кіраўнік

1. Ісус, поўны Духа Сьвятога, вярнуўся ад Ярдана і паведзены быў
Духам у пустыню;

*Ęsus, poŭny Duha S'vâtoga, vârnuŭsâ ad Ârdana i pavedzeny byŭ Duham u
pustynû;*

2. там сорок дзён Ён быў спакушаны д'яблам і нічога ня еў у гэтыя дні;
а як прайшлі яны, напасьледак захацеў есьці.

tam sorak dzën Ěn byŭ spakušany d'âblam i ničoga nâ eŭ u gètyâ dni; a âk prajšlì âny, napas'ledak zahaceŭ es'ci.

3. І сказаў Яму д'ябал: калі Ты Сын Божы, дык загадай гэтаму каменю зрабіцца хлебам.

Ĭ skazaŭ Āmu d'âbal: kalì Ty Syn Božy, dyk zagadaj gètamu kamenû zrabìcca hlebam.

4. Ісус сказаў яму ў адказ: напісана, што "ня хлебам адным будзе жыць чалавек, а ўсякім словам Божым".

Ĭsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: napìsana, što "nâ hlebam adnym budze žyc' čalavek, a ŭsâkìm slovam Božym".

5. І ўзьвёўшы Яго на высокую гару, д'ябал паказаў Яму ўсе царствы сусьвету ў імгненьне часу,

Ĭ ŭz'veŭšy Āgo na vysokuû garu, d'âbal pakazaŭ Āmu ŭse carstvy sus'vetu ŭ imgnen'ne času,

6. і сказаў Яму д'ябал: табе дам уладу над ўсімі гэтымі царствамі і славу іх, бо яна аддадзена мне, і я, каму хачу, даю яе;

Ĭ skazaŭ Āmu d'âbal: tabe dam uladu nad ŭsìmì gètymì carstvami i slavu ih, bo âna addadzena mne, i â, kamu haču, daû âe;

7. і вось, калі Ты паклонішся мне, дык усё будзе Тваё.

Ĭ vos', kalì Ty paklonìšsâ mne, dyk usë budze Tvaë.

8. Ісус сказаў яму ў адказ: адыйдзі ад Мяне, сатана; напісана: "Госпаду Богу пакланяйся і Яму аднаму служы".

Ĭsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: adyjdzi ad Mâne, satana; napìsana: "Gospadu Bogu paklanâjsâ i Āmu adnamu služy".

9. І павёў Яго ў Ерусалім, і паставіў Яго на крыле храма, і сказаў Яму: калі Ты Сын Божы, кінься адгэтуль уніз;

Ĭ pavëŭ Āgo ŭ Erusalim, i pastaviŭ Āgo na kryle hrama, i skazaŭ Āmu: kalì Ty

Syn Božy, kìn'sâ adgètul' uniz;

10. бо напісана: "анёлам Сваім накажа пра Цябе захаваць Цябе";

bo napisana: "anëlam Svaim nakaža pra Câbe zahavac' Câbe";

11. і: "на руках панясуць Цябе, каб не спатыкнуўся Ты аб камень нагою Тваёю".

ì: "na rukah panâsuc' Câbe, kab ne spatyknuÿsâ Ty ab kamen' nagoÛ TvaëÛ".

12. Ісус сказаў яму ў адказ: сказана: "не спакушай Госпада Бога Твайго".

Ìsus skazaÿ âmu ũ adkaz: skazana: "ne spakušaj Gospada Boga Tvajgo".

13. І закончыўшы ўсё спакушэньне, д'ябал адышоў ад Яго да часу.

Ì zakončyÿšy ũsë spakušën'ne, d'âbal adyšoÿ ad Âgo da času.

14. І вярнуўся Ісус у сіле духу ў Галілею; і разьнесьліся чуткі пра Яго па ўсёй навакольнай краіне.

Ì vârnũsâ Ìsus u sile duhu ũ GalileÛ; ì raz'nes'lisâ čutkì pra Âgo pa ũsëj navakol'naj kraïne.

15. Ён вучыў у сынагогах іхніх, і ўсе Яго ўслаўлялі.

Ën vučyÿ u synagogah ihnih, ì ũse Âgo ũslaÿlâli.

16. І прыйшоў у Назарэт, дзе быў выхаваны, і ўвайшоў, па звычаі Сваім, у дзень суботні ў сынагогу, і ўстаў чытаць.

Ì pryjšoÿ u Nazarèt, dze byÿ vyhavanu, ì ũvajšoÿ, pa zvyčai Svaim, u dzen' subotni ũ synagogu, ì ũstaÿ čytac'.

17. Яму падалі кнігу прарока Ісаі; і Ён, разгарнуўшы кнігу, знайшоў месца, дзе было напісана:

Âmu padali knìgu praroka Ìsai; ì Ën, razgarnũšy knìgu, znajšoÿ mesca, dze bylo napisana:

18. "Дух Гасподні на Мне; бо Ён памазаў Мяне зьвеставаць убогім і паслаў Мяне ацяляць зламаных сэрцам, прапаведаваць палонным

вызваленне, сыляпым празарэньне, адпусьціць спакутаваных на
свабоду,

*"Duh Gaspodni na Mne; bo Ęn pamazaŭ Mâne z'vestavac' ubogim i paslaŭ
Mâne acalac' zlamanyh sèrcam, prapavedavac' palonnym vyzvalen'ne,
s'lâpym prazarèn'ne, adpus'cic' spakutavanyh na svabodu,*

19. абвяшчаць год Гасподняга спрыяння".

abvâščac' god Gaspodnâga spryân'nâ".

20. І загарнуўшы кнігу і аддаўшы слуге, сеў; і вочы ўсіх у сынагозе былі
скіраваныя на Яго.

*Ĭ zagarnuŭšy knìgu i addaŭšy sluze, seŭ; i vočy ŭsìh u synagoze byli
skìravanyâ na Āgo.*

21. І Ęн пачаў гаварыць да іх: сёньня спраўдзілася пісаньне гэтае, чутае
вамі.

Ĭ Ęn pačaŭ gavaryc' da ih: sèn'nâ spraŭdzilasâ pìsan'ne gètae, čutae vami.

22. І ўсе засьведчылі Яму гэта, і дзівавалі са словаў мілаты, якія
зыходзілі з вуснаў Ягоных, і казалі: ці не Язэпаў гэта сын?

*Ĭ ŭse zas'vedčyli Āmu gèta, i dzìvavali sa slovaŭ mìlaty, âkiâ zyhodzìli z
vusnaŭ Āgonyh, i kazali: cì ne Āzèpaŭ gèta syn?*

23. Ęн сказаў ім: вядома, вы скажаце Мне прыказку: лекару! ацалі
самога сябе; зрабі і тут, у Тваёй бацькаўшчыне, тое, што, мы чулі, было
ў Капернауме.

*Ęn skazaŭ im: vâdoma, vy skažace Mne prykazku: lekaru! acalì samoga sâbe;
zrabì i tut, u Tvaëj bac'kaŭščyne, toe, što, my čuli, bylo ŭ Kapernaume.*

24. І сказаў: праўду кажу вам: ніякі прарок ня прымаецца ў сваёй
бацькаўшчыне;

Ĭ skazaŭ: praŭdu kažu vam: niâkì prarok nâ prymaeccâ ŭ svaëj bac'kaŭščyne;

25. па праўдзе кажу вам: шмат удоваў было ў Ізраілі ў дні Ільлі, калі

замкнута было неба тры гады і шэсьць месяцаў, так што зрабіўся вялікі голад па ўсёй зямлі;

pa praŭdze kažu vam: šmat udovaŭ bylo ŭ Ízraili ŭ dni Íl'li, kali zamknuta bylo neba try gady i šès'c' mesâcaŭ, tak što zrabìŭsâ vâlikì golad pa ŭsěj zâmlì;

26. і да ніводнай зь іх ня быў пасланы Ільля, а толькі да ўдавы ў Сарэпту Сідонскую;

ì da nìvodnaj z' ih nâ byŭ paslany Íl'lâ, a tol'ki da ŭdavy ŭ Sarèptu Sìdonskuû;

27. шмат таксама было праказоньх у Ізраілі за прарока Ялісея, і ніводзін зь іх не ачысьціўся, апрача Нэемана Сірыяніна.

šmat taksama bylo prakažonyh u Ízraili za praroka Âliseâ, i nìvodzìn z' ih ne ačys'ciŭsâ, aprača Nèemana Siryânina.

28. Пачуўшы гэта, усе ў сынагозе напоўніліся гневам;

Pačuŭšy gèta, use ŭ synagoze napoŭnilisâ gnevam;

29. і ўстаўшы, выгналі Яго прэч з горада і павялі на вяршыню гары, на якой горад іхні быў пабудаваны, каб скінуць Яго;

ì ŭstaŭšy, vygnali Âgo prèč z gorada i pavâli na vâršynû gary, na âkoj gorad ihni byŭ pabudavany, kab skìnuc' Âgo;

30. але Ён, прайшоўшы сярод іх, пайшоў.

ale Ěn, prajšoŭšy sârod ih, pajšoŭ.

31. І прыйшоў у Капернаум, горад Галілейскі, і вучыў іх у дні суботнія.

Ì pryjšoŭ u Kapernaum, gorad Galilejskì, i vučyŭ ih u dni subotniâ.

32. І здзіўляліся з вучэньня Ягонага, бо слова Ягонае было з уладаю.

Ì z'dziŭlâlisâ z vučèn'nâ Âgonaga, bo slova Âgonae bylo z uladaŭ.

33. Быў у сынагозе чалавек, які меў у сабе духа дэмана нячыстага, і той закрычаў зычным голасам:

Byŭ u synagoze čalavek, âkì meŭ u sabe duha dèmana nâčystaga, i toj zakryčaŭ zyčnym golasam:

34. кінь; што Табе да нас, Ісусе Назаранін? Ты прыйшоў загубіць нас; ведаю Цябе, Хто Ты, - Сьвяты Божы.

kin'; što Tabe da nas, Isuse Nazaranin? Ty pryjšoŭ zagubić' nas; vedaŭ Câbe, Hto Ty, - S'vâty Božy.

35. Ісус загразіў яму, сказаўшы: замоўкні і выйдзі зь яго. І дэман, паваліўшы таго пасярэдзіне сынагогі, выйшаў зь яго, ані не пашкодзіўшы яму.

Isus zagraziŭ âmu, skazaŭšy: zamoŭkni i vyjdzì z' âgo. I dèman, pavaliŭšy tago pasârèdzine synagogi, vyjšaŭ z' âgo, anì ne paškodziŭšy âmu.

36. І напала на ўсіх жудасьць, і разважалі паміж сабою; што гэта азначае, што Ён з уладаю і сілаю загадвае нячыстым духам, і яны выходзяць?

I napala na ŭsìh žudas'c', i razvažali pamiž saboŭ; što gèta aznačae, što Ęn z uladaŭ i silaŭ zagadvae nâčystym duham, i âny vyhodzâc'?

37. І разьнеслася чутка пра Яго па ўсіх навакольных мясьцінах.

I raz'neslasâ čutka pra Âgo pa ŭsìh navakol'nyh mâs'cìnah.

38. Выйшаўшы з сынагогі, Ён увайшоў у дом Сымонаў; а Сымонава цешча была апанаваная моцнай гарачкаю; і прасілі Яго за яе.

Vyjšaŭšy z synagogi, Ęn uvajšoŭ u dom Symonaŭ; a Symonava cešča byla apnavanaâ mocnaj garačkaŭ; i prasìli Âgo za âe.

39. Падышоўшы да яе, Ён загразіў гарачцы; і пакінула яе. Яна адразу ўстала і слугавала ім.

Padyšoŭšy da âe, Ęn zagraziŭ garačcy; i pakìnula âe. Âna adrazu ŭstala i slugavala ìm.

40. А як заходзіла сонца, усе, хто меў хворых на розныя хваробы,

прыводзілі іх да Яго; і Ён, ускладаючы на кожнага рукі, ацаляў іх.

A âk zahodzila sonca, use, hto meŭ hvoryh na roznyâ hvaroby, pryvodzili ih da Âgo; i Ěn, uskladaŭčy na koŭnaga ruki, acalâŭ ih.

41. Выходзілі таксама і дэманьы з многіх з крыкам і казалі: Ты Хрыстос, Сын Божы. А Ён забараняў ім расказваць, што яны ведаюць, што Ён Хрыстос.

Vyhodzili taksama i dèmany z mnogih z krykam i kazali: Ty Hrystos, Syn Boŷy. A Ěn zabaranâŭ im raskazvac', što âny vedaŭc', što Ěn Hrystos.

42. А як настаў дзень, Ён выйшаў з дому, пайшоў у пустэльную мясьціну, і людзі шукалі Яго і, прыйшоўшы да Яго, затрымлівалі Яго, каб ня сыходзіў ад іх.

A âk nastaŭ dzen', Ěn vyjšaŭ z domu, pajšoŭ u pustèl'nuŭ mâs'cinu, i lŭdzi ŝukali Âgo i, pryjšoŭšy da Âgo, zatrymlivali Âgo, kab nâ syhodziŭ ad ih.

43. Але Ён сказаў ім: і іншым гарадам звеставаць Я павінен Царства Божае, бо на тое Я пасланы.

Ale Ěn skazaŭ im: i inšym garadam z'vestavac' Â pavinen Carstva Boŷae, bo na toe Â paslany.

44. І прапаведаваў у сынагогах Галілейскіх.

Ì prapavedavaŭ u synagogah Galilejskih.

5 Кіраўнік

1. Аднойчы, калі люд ціснуўся да Яго, каб чуць слова Божае, а Ён стаяў каля возера Генісарэцкага,

Adnojčy, kali lŭd cisnuŭsâ da Âgo, kab čuc' slova Boŷae, a Ěn staâŭ kalâ vozera Genìsarèckaga,

2. убачыў Ён дзьве лодкі, якія стаялі на возеры; а рыбакі, выйшаўшы зь

ix, вымывалі мярэжы.

ubačyŭ Ęn dz've lodki, âkiâ staâli na vozery; a rybaki, vyjšaŭšy z' ih, vymyvali mârèžy.

3. Увайшоўшы ў адну лодку, якая была Сымонава, Ęн прасіў яго адплыць крыху ад берагу, і сеўшы, вучыў людзей з лодкі.

Uvajšoŭšy ŭ adnu lodku, âkaâ byla Symonava, Ęn prasiŭ âgo adplyc' kryhu ad beragu, i seŭšy, vučyŭ lŭdzej z lodki.

4. А калі перастаў вучыць, сказаў Сымону: адплыві на глыбокае, і закіньце мярэжы свае для лову.

A kalì perastaŭ vučyc', skazaŭ Symonu: adplyvi na glybokae, i zakin'ce mârèžy svae dlâ lovu.

5. Сымон сказаў Яму ў адказ: Настаўнік! мы працавалі ўсю ноч і нічога не злавілі; але па слове Тваім закінем мярэжу.

Symon skazaŭ Âmu ŭ adkaz: Nastaŭnik! my pracavali ŭsŭ noč i ničoga ne zlavili; ale pa slove Tvaim zakinem mârèžu.

6. Зрабіўшы гэта, яны злавілі вялікае мноства рыбы, і нават мярэжа ў іх рвалася.

Zrabiŭšy gèta, âny zlavili vâlikae mnostva ryby, i navat mârèža ŭ ih rvalasâ.

7. І далі знак супольнікам, якія былі ў другой лодцы, каб прыйшлі пасобіць ім, і прыйшлі, і напоўнілі абедзьве лодкі, так што яны пачалі тануць.

Ì dali znak supol'nikam, âkiâ byli ŭ drugoj lodcy, kab pryjšli pasobic' im, i pryjšli, i napoŭnili abedz've lodki, tak što âny pačali tanuc'.

8. Ubачыўшы гэта, Сымон Пётр прыпаў да каленяў Ісуса і сказаў: выйдзі ад мяне, Госпадзе! бо я чалавек грэшны.

Ubačyŭšy gèta, Symon Pëtr prypaŭ da kalenâŭ Ęsusa i skazaŭ: vyjdzì ad mâne, Gospadze! bo â čalavek grèšny.

9. Бо жах агарнуў яго і ўсіх, хто быў зь Ім, ад гэтага ўлову рыбы, імі злоўленае;

Bo žah agarnuŭ âgo i ŭsich, hto byŭ z' Ìm, ad gètaga ŭlovu ryby, imi zloŭlenaе;

10. таксама і Якава і Яна; сыноў Зевядзеевых, якія былі супольнікамі Сымону. І сказаў Сымону Ісус: ня бойся; ад сёньня будзеш лавіць людзей.

taksama i Âkava i Âna; synoŭ Zevâdzeevyh, âkiâ byli supol'nikami Symonu. Ì skazaŭ Symonu Ìsus: nâ bojsâ; ad sën'nâ budzeš lavic' lûdzej.

11. І выцягнуўшы абедзьве лодкі на бераг, пакінулі ўсё і пайшлі сьледам за Ім.

Ì vycâgnuŭšy abedz've lodki na berag, pakìnulì ŭsë i pajšli s'ledam za Ìm.

12. Калі Ісус быў у адным горадзе, прыйшоў чалавек увесь у праказе і, убачыўшы Ісуса, упаў ніцма, молячы Яго і кажучы: Госпадзе! калі хочаш, можаш мяне ачысьціць.

Kali Ìsus byŭ u adnym goradze, pryjšoŭ čalavek uves' u prakaze i, ubačyŭšy Ìsusa, upaŭ ničma, molâčy Âgo i kažučy: Gospadze! kali hočaš, možaš mâne ačys'cic'.

13. Ён працягнуў руку, дакрануўся да яго і сказаў: хачу, ачысьціся. І адразу праказа сышла зь яго.

Ën pracâgnuŭ ruku, dakranuŭsâ da âgo i skazaŭ: haču, ačys'cisâ. Ì adrazu prakaza syšla z' âgo.

14. І Ён загадаў яму нікому не расказваць, а пайсьці паказацца сьвятару і прынесці ахвяру за ачышчэньне сваё, як загадаў Майсей, на сьведчаньне ім.

Ì Ën zagadaŭ âmu nikomu ne raskazvac', a pajs'ci pakazacca s'vâtaru i prynes'ci ahvâru za ačyščën'ne svaë, âk zagadaŭ Majsej, na s'vedčan'ne im.

15. Але тым болей шырыліся чуткі пра Яго, і вялікае мноства людзей сьцякалася да Яго - слухаць і ацаляцца ў Яго ад хваробаў сваіх.

Ale tym bolej šyrylisâ čutki pra Âgo, i vâlikae mnostva lûdzej s'câkalasâ da Âgo - sluhac' i acalâcca ũ Âgo ad hvarobaŭ svaih.

16. А Ён адыходзіў у пустэльныя мясьціны і маліўся.

A Ęn adyhodziŭ u pustèl'nyâ mâs'ciny i maliŭsâ.

17. Аднаго дня, калі Ён вучыў, і сядзелі тут фарысэі і законьнікі, якія прыйшлі з усіх мясцовасьцяў Галілеі і Юдэі і зь Ерусаліма, і сіла Гасподня зьяўралася ў ацаленьні хворых -

Adnago dnâ, kalì Ęn vučyŭ, i sâdzeli tut farysèi i zakon'niki, âkiâ pryjšli z usih mâscovas'câŭ Galilei i Ŭdèi i z' Erusalima, i sila Gaspodnâ z'âŭlalasâ ũ acalen'ni hvoryh -

18. вось, прынеслі нейкія на пасьцелі чалавека, які быў паралізаваны, і спрабавалі ўнесьці яго ў дом і пакласьці перад Ісусам;

vos', prynes'li nejkîâ na pas'celi čalaveka, âki byŭ paralizavany, i sprabavali ũnes'ci âgo ũ dom i paklas'ci perad Ęsusam;

19. і не знайшоўшы дзе пранесьці яго, з прычыны люднасьці, залезьлі на дах дома і праз дах апусьцілі яго з пасьцельлю на сярэдзіну перад Ісусам.

i ne znajšoŭšy dze pranes'ci âgo, z pryčyny lûdnas'ci, zalez'li na dah doma i праз dah apus'cili âgo z pas'cel'lû na sârèdzinu perad Ęsusam.

20. І Ён, бачачы веру іхную, сказаў чалавеку таму: даруюцца табе грахі твае.

Ì Ęn, bačacŭ veru ihnuŭ, skazaŭ čalaveku tamu: daruŭcca tabe grahi tvae.

21. Кніжнікі і фарысэі пачалі разважаць, кажучы: хто гэта, Які блюзьнерыць? хто можа дараваць грахі, апрача аднаго Бога?

Knižnikì i farysèi pačali razvažac', kažučy: hto gèta, Âki blûz'neryc'? hto

moža daravac' grahi, aprača adnago Boga?

22. Ісус, зразумеўшы намыслы іхнія, сказаў ім у адказ: што намышляеце ў сэрцах ваших?

İsus, zrazumejšy namysly ihniâ, skazaŭ im u adkaz: što namyšlâece ŭ sèrcah vašyh?

23. што лягчэй сказаць: "даруюцца табе грахі твае", альбо сказаць: "устань і хадзі"?

što lâgčej skazac': "daruŭcca tabe grahi tvae", al'bo skazac': "ustan' i hadzi"?

24. але каб вы ведалі, што Сын Чалавечы мае ўладу на зямлі дараваць грахі, - сказаў Ён паралізаванаму: табе кажу: устань, вазьмі пасьцель тваю і ідзі ў дом твой.

ale kab vy vedali, što Syn Čalavečy mae ŭladu na zâmlì daravac' grahi, - skazaŭ Ęn paralizavanamu: tabe kažu: ustan', vaz'mì pas'cel' tvaû i idzi ŭ dom tvoj.

25. І той адразу ўстаў перад імі, узяў, на чым ляжаў, і пайшоў у дом свой, славячы Бога.

İ toj adrazu ŭstaŭ perad imi, uzâŭ, na čym lâžaŭ, i pajšoŭ u dom svoj, slavâčy Boga.

26. І жах агарнуў усіх, і славілі Бога; і, поўныя страху, казалі: дзівосныя дзеі бачылі мы сёньня.

İ žah agarnuŭ usih, i slavili Boga; i, poŭnyâ strahu, kazali: dzivosnyâ dzei bačyli my sën'nâ.

27. Пасьля гэтага Ісус выйшаў і ўбачыў мытніка, якога звалі Лявій, які сядзеў каля мытні, і кажа яму: ідзі за Мною.

Pas'lâ gètaga İsus vyjšaŭ i ŭbačyŭ mytnika, âkoga zvali Lâvij, âki sâdzeŭ kalâ mytni, i kaža âmu: idzi za Mnoû.

28. І ён, пакінуўшы ўсё, устаў і пайшоў за Ім.

Ì ěn, pakínuušy ůsě, ustaů ì pajšoů za Ìm.

29. І зрабіў Яму Лявій у доме сваім бяседу вялікую; і там было мноства мытнікаў і іншых, якія ўзьляжалі зь імі.

Ì zrabìů Âmu Lâvij u dome svaim bâsedu vâlikuů; ì tam bylo mnostva mytnikaů ì inšyh, âkiâ ůz'låžali z' imì.

30. А кніжнікі і фарысэі наракалі і казалі вучням Ягоным: навошта вы ясьце і п'яце з мытнікамі і грэшнікамі?

A knižnikì ì farysèi narakali ì kazali vučnâm Âgonym: navošta vy âs'ce ì p'âce z mytnikami ì grêšnikami?

31. А Ісус сказаў ім у адказ: не здаровыя маюць патрэбу ў лекары, а хворыя;

A Ìsus skazaů im u adkaz: ne zdarovyâ maůc' patrěbu ů lekary, a hvoryâ;

32. Я прыйшоў заклікаць ня праведнікаў, а грэшнікаў да пакаяння.

Â pryjšoů zaklikac' nâ pravednikaů, a grêšnikaů da pakaân'nâ.

33. А яны казалі Яму: чаму вучні Янавыя посьцяць часта і ўзносяць малітвы, таксама і фарысэйскія, а Твае ядуць і п'юць?

A âny skazali Âmu: čamu vučni Ânavyâ pos'câc' časta ì ůznosâc' malitvy, taksama ì farysèjskiâ, a Tvae âduc' ì p'ůc'?

34. Ён сказаў ім: ці можаце прымусіць сыноў харомаў шлюбных пасьціцца, калі зь імі малады?

Ěn skazaů im: cì možace prymusic' synoů haromaů šlůbnyh pas'cicca, kali z' imì malady?

35. але прыйдуць дні, калі адымецца ў іх малады, і тады будуць пасьціцца у тыя дні.

ale pryjduc' dni, kali adymecca ů ih malady, ì tady buduc' pas'cicca u tyâ dni.

36. Пры гэтым сказаў ім прытчу: ніхто ня прышывае латку да старой

адзежныны, ададраўшы ад новай адзежныны; а інакш і новую падзярэ, і да старой не падыдзе латка ад новай.

Pry gètym skazaŭ im prytču: nihto nâ pryšyvae latku da staroj adzežyny, adadraŭšy ad novaj adzežyny; a inakš ì novuû padzârè, ì da staroj ne padydze latka ad novaj.

37. І ніхто ня ўлівае маладога віна ў мяхі старыя; а інакш маладое віно парве мяхі, і само выцеча, і мяхі прападуць;

Ì nihto nâ ŭlivae maladoga vîna ŭ mâhì staryâ; a inakš maladoe vîno parve mâhì, ì samo vyceča, ì mâhì prapaduc’;

38. а маладое віно трэба ўліваць у мяхі новыя; тады зьберажэцца і тое і другое.

a maladoe vîno trèba ŭlivac’ u mâhì novyâ; tady z’beražècca ì toe ì drugoe.

39. І ніхто, піўшы старое віно, не захоча адразу маладога; бо кажа: старое лепшае.

Ì nihto, piŭšy staroe vîno, ne zahoča adrazu maladoga; bo kaža: staroe lepšae.

6 Кіраўнік

1. У суботу, першую пасьяя другога дня Пасхі, давялося Яму праходзіць засеянымі палямі, і вучні Ягоныя зрывалі калосьсе і елі, расьціраючы рукамі.

U subotu, peršuû pas’lâ drugoga dnâ Pashì, davâlosâ Âmu prahodzic’ zaseânymì palâmì, ì vučnì Âgonyâ zryvali kalos’sè ì elì, ras’ciraŭçy rukamì.

2. А некаторыя фарысэі казалі ім: навошта вы робіце тое, чаго нельга рабіць у суботу?

A nekatoryâ farysèi skazali ìm: navošta vy robice toe, čago nel’ga rabic’ u

subotu?

3. Ісус ім сказаў у адказ: хіба вы ня читалі, што зрабіў Давід, калі згаладаўся сам і тыя, што былі зь ім?

Īsus im skazaŭ u adkaz: hiba vy nâ čytali, što zrabiŭ David, kali zgaladaŭsâ sam i tyâ, što byli z' im?

4. як ён увайшоў у дом Божы, узяў пакладныя хлябы, якіх нельга было есьці нікому, апрача адных сьвятароў, і еў, і даў тым, што былі зь ім?

âk ên uvajšoŭ u dom Božy, uzâŭ pakladnyâ hlâby, âkih nel'ga bylo es'ci nikomu, aprača adnyh s'vâtaroŭ, i eŭ, i daŭ tym, što byli z' im?

5. І сказаў ім: Сын Чалавечы ёсьць гаспадар і суботы.

Ī skazaŭ im: Syn Čalavečy es'c' gaspadar i suboty.

6. А давялося і ў другую суботу ўвайсьці Яму ў сынагогу і вучыць. Там быў чалавек, у якога правая рука была сухая.

A davâlosâ i ŭ druguŭ subotu ŭvajs'ci Âmu ŭ synagogu i vučyc'. Tam byŭ čalavek, u âkoga pravaâ ruka byla suhaâ.

7. А кніжнікі і фарысэі сачылі за Ім, ці не ацаліць у суботу, каб знайсці абвінавачаньне супроць Яго.

A knižniki i farysèi sačyli za Īm, ci ne acalic' u subotu, kab znajs'ci abvinavačan'ne suproc' Âgo.

8. Але Ён, ведаючы намыслы іхнія, сказаў чалавеку з сухою рукою: устань і выступі на сярэдзіну. І той устаў і выступіў.

Ale Ěn, vedaŭčy namysly ihniâ, skazaŭ čalaveku z suhoŭ rukoŭ: ustan' i vystupi na sârèdzinu. Ī toj ustaŭ i vystupiŭ.

9. Тады сказаў ім Ісус: спытаюся Я ў вас: што трэба рабіць у суботу? дабро ці зло? выратаваць душу, ці загубіць? Яны маўчалі.

Tady skazaŭ im Īsus: spytaŭsâ Â ŭ vas: što trèba rabic' u subotu? dabro ci zlo? vyratavac' dušu, ci zagubic'? Âny maŭčali.

10. І паглядзеўшы на іх усіх, сказаў таму чалавеку: падай руку тваю.

Той так і зрабіў: і стала рука ў яго здаровая, як другая.

Ì paglâdzeŭšy na ih usih, skazaŭ tamu čalaveku: padaj ruku tvaŭ. Toj tak ì zrabìŭ: ì stala ruka ŭ âgo zdarovaâ, âk drugaâ.

11. А яны дайшлі да шаленства і раіліся паміж сабою, што б ім зрабіць зь Ісусам.

A âny dajšli da šalenstva ì railisâ pamiž saboŭ, što b ìm zrabìc' z' Ìsusam.

12. У тыя дні ўзыйшоў Ён на гару памаліцца і прабыў усю ноч, молячыся Богу.

U tyâ dni ŭzyjšoŭ Ęn na garu pamalicca ì prabyŭ usŭ noč, molâčysâ Bogu.

13. А як разьвіднела, паклікаў вучняў Сваіх і выбраў зь іх дванаццаць, якіх і назваў апосталамі:

A âk raz'vidnela, paklikaŭ vučnâŭ Svaìh ì vybraŭ z' ih dvanaccac', âkih ì nazvaŭ apostalami:

14. Сымона, якога назваў Пятрам, і Андрэя, брата ягонага, Якава і Яна, Піліпа і Барталамея,

Symona, âkoga nazvaŭ Pâtram, ì Andrèâ, brata âgonaga, Âkava ì Âna, Pilipa ì Bartalameâ,

15. Мацьвея і Тамаша, Якава Алфеевага і Сымона, называнага Зілотам,

16. Юду Якаўлевага і Юду Іскарыёта, які потым стаўся прадажнікам.

17. І сыйшоў зь імі, стаў Ён на роўным месцы, і мноства вучняў Ягоных, і мноства люду з усёй Юдэі і зь Ерусаліма, і з прыморскіх мясьцінаў Тырскіх і Сідонскіх,

Ì syjšoŭ z' imì, staŭ Ęn na roŭnym mescy, ì mnostva vučnâŭ Âgonyh, ì mnostva lûdu z usëj Ŭdèi ì z' Erusalima, ì z prymorskìh mâs'cinaŭ Tyrskìh ì

Sìdonskih,

18. якія прыйшлі паслухаць Яго і ацаліцца ад хваробаў сваіх, таксама і тыя, што пакутавалі ад нячыстых духаў; і ацаліліся.

âkiâ pryjšli pasluhac' Âgo i acalicca ad hvarobaŭ svaih, taksama i tyâ, što pakutavali ad nâčystyh duhaŭ; i acalâlisâ.

19. І ўвесь люд імкнуўся дакрануцца да Яго, бо ад Яго зыходзіла сіла і ацаліла ўсіх.

Ì ŭves' lûd imknuŭsâ dakranucca da Âgo, bo ad Âgo zyhodzila sila i acalâla ŭsîh.

20. І Ён, узяўшы вочы Свае на вучняў Сваіх, казаў: добрашчасныя ўбогія духам, бо ваша ёсьць Царства Божае.

Ì Ěn, uz'vëŭšy vočy Svae na vučnâŭ Svaih, kazaŭ: dabraščasnyâ ŭbogiâ duham, bo vaša ës'c' Carstva Božae.

21. Добрашчасныя галодныя сёння, бо насыціцеся. Добрашчасныя, хто плача сёння, бо засьмеяцеся.

Dabraščasnyâ galodnyâ sën'nâ, bo nasycicesâ. Dabraščasnyâ, hto plača sën'nâ, bo zas'meâcesâ.

22. Добрашчасныя вы, калі зьненавідзяць вас людзі і калі адлучаць вас і будуць зьневажаць і зьняславяць імя вашае, як ганебнае, за Сына Чалавечага.

Dabraščasnyâ vy, kali z'nenavidzâc' vas lûdzi i kali adlučac' vas i buduc' z'nevažac' i z'nâslavâc' imâ vašae, âk ganebnae, za Syna Čalavečaga.

23. Радуйцеся ў той дзень і весялцеся, бо вялікая вам узнагарода на нябёсах. Так рабілі з прарокамі бацькі іхнія.

Radujcesâ ŭ toj dzen' i vesâlcesâ, bo vâlîkaâ vam uznagaroda na nâbëсах. Tak rabîli z prarokami bac'ki ihniâ.

24. Але гора вам, багатыя! бо вы ўжо атрымалі сваё сучашэньне.

Ale gora vam, bagatyâ! bo vy ŭžo atrymalì svaë sucâšèñ'ne.

25. Гора вам, перанасычаныя сёньня! бо спрагнеце з голаду. Гора вам, хто сьмяецца сёньня! бо заплачаце і загалосіце.

Gora vam, peranasyčanyâ sën'nâ! bo spragnece z goladu. Gora vam, hto s'mâeccâ sën'nâ! bo zaplačace ì zagalosice.

26. Гора вам, калі ўсе людзі будуць гаварыць пра вас добра, бо так рабілі зь ілжывымі прарокамі бацькі іхнія.

Gora vam, kalì ŭse lûdzi buduc' gavaryc' pra vas dobra, bo tak rabìli z' ilžyvymì prarokamì bac'kì ihniâ.

27. А вам, хто слухае, кажу: любеце ворагаў вашых, рабеце дабро ненавісьнікам вашым,

A vam, hto sluhae, kažu: lûbecâ voragaŭ vašyh, rabece dabro nenavis'nìkam vašym,

28. дабраслаўляйце кляцьбітоў вашых, і малецеся за напасьнікоў вашых.

dabraslaŭlâjce klâc'bitoŭ vašyh, ì malecesâ za napas'nìkoŭ vašyh.

29. Таму, хто ўдарыў цябе па шчацэ, падстаў і другую; і таму, хто адбірае ў цябе верхнюю вопратку, не заважай узяць і кашулю.

Tamu, hto ŭdaryŭ câbe pa ščacè, padstaŭ ì druguŭ; ì tamu, hto adbìrae ŭ câbe verhnûŭ vopratku, ne zavažaj uzâc' ì kašulû.

30. Кожнаму, хто просіць у цябе, давай, і з таго, хто ўзяў тваё, ня зыскавай назад.

Kožnamu, hto prosic' u câbe, davaj, ì z tago, hto ŭzâŭ tvaë, nâ zyskvaj nazad.

31. І як хочаце, каб з вамі рабілі людзі, так і вы рабеце зь імі.

Ì âk hočace, kab z vamì rabìli lûdzi, tak ì vy rabece z' imì.

32. І калі любіце тых, хто любіць вас, якая вам за тое падзяка?

Ì kalì lûbìce tyh, hto lûbìc' vas, âkaâ vam za toe padzâka?

33. І калі чыніце дабро тым, хто вам чыніць дабро, якая вам за тое падзяка? бо і грэшнікі тое самае чыняць.

Ì kalì čynìce dabro tym, hto vam čynìc' dabro, âkaâ vam za toe padzâka? bo ì grèšnikì toe samae čynâc'.

34. І калі пазычаеце тым, ад каго спадзеяцеся зыскаць назад, якая вам за тое падзяка? бо і грэшнікі пазычаюць грэшнікам, каб спагнаць гэтулькі сама.

Ì kalì pazyčaece tym, ad kago spadzeâcesâ zyskac' nazad, âkaâ vam za toe padzâka? bo ì grèšnikì pazyčaûc' grèšnikam, kab spagnac' gètul'ki sama.

35. А вы любеце ворагаў вашых, і дабрачыньце, і пазычайце, не чакаючы нічога; і будзе вам узнагарода вялікая, і будзеце сынамі «сявышняга; бо Ён добры і да няўдзячных і да ліхіх.

A vy lûbece voragaû vašyh, ì dabračyn'ce, ì pazyčajce, ne čakaûčy ničoga; ì budze vam uznagaroda vâlikaâ, ì budzece synamì «sâvyšnâga; bo Ěn dobry ì da nâũdzâčnyh ì da lihìh.

36. Дык вось, будзьце міласэрныя, як і Айцец ваш міласэрны.

Dyk vos', budz'ce milasèrnyâ, âk ì Ajcec vaš milasèrny.

37. Ня судзеце, і ня будзеце суджаныя; не асуджайце, і ня будзеце асуджаныя; даруйце, і дараваныя будзеце;

Nâ sudzece, ì nâ budzece sudžanyâ; ne asudžajce, ì nâ budzece asudžanyâ; darujce, ì daravanyâ budzece;

38. давайце, і дасца вам: мераю добраю, утрэсенаю, умятаю і перапоўненаю адсыплюць вам ва ўлоньне ваша; бо якою мераю мерыце, такою самаю адмерыцца і вам.

davajce, ì dasca vam: meraû dobraû, utrèsenau, umâtaû ì perapoŭnenaû adsyplûc' vam va ŭlon'ne vaša; bo âkoû meraû meryce, takou samaû

admerycca i vam.

39. Сказаў таксама ім прытчу: ці можа сьляпы вадзіць сьляпога? ці не абодва ўпадуць у яму?

Skazaŭ taksama im prytču: ci moža s'läpy vadzić' s'läpoga? ci ne abodva ŭpaduc' u âmu?

40. Вучань ня бывае вышэй за свайго настаўніка; але, удасканаліўшыся, будзе кожны, як настаўнік ягоны.

Vučan' nâ byvae vyšěj za svajgo настаўніка; ale, udaskanaliŭšysâ, budze kožny, âk настаўнік âgony.

41. Што ты глядзіш на парушынку ў воку брата твайго, а калоды ў сваім воку не адчуваеш?

Što ty glâdziš na parušynku ŭ voku brata tvajgo, a kalody ŭ svaim voku ne adčuvaeš?

42. Альбо, як можаш сказаць брату твайму: "браце! дай, я выму парушынку з вока твайго", калі сам ня бачыш калоды ў сваім воку!

Крывадушнік! вымі сьпярша калоду са свайго вока, і тады ўбачыш, як выняць парушынку з вока брата твайго.

Al'bo, âk možaš skazac' bratu tvajmu: "brace! daj, â vymu parušynku z voka tvajgo", kalì sam nâ bačyš kalody ŭ svaim voku! Kryvadušnik! vymì s'pârša kalodu sa svajgo voka, i tady ŭbačyš, âk vynâc' parušynku z voka brata tvajgo.

43. Няма добрага дрэва, якое б радзіла благі плод; і няма благога дрэва, якое б радзіла плод добры.

Nâma dobraga drèva, âkoe b radzila blagi plod; i nâma blagoga drèva, âkoe b radzila plod dobry.

44. Бо ўсякае дрэва пазнаецца з плоду ягонага; бо ня зьбіраюць смокваў зь цярноўніку, і ня зьбіраюць вінаграду з хмызьняку.

Bo ũsâkae drèva paznaecca z plodu âgonaga; bo nâ z'birâûc' smokvaŭ z' cârnoŭniku, i nâ z'birâûc' vinogradu z hmyz'nâku.

45. Добры чалавек з добрага скарбу сэрца свайго выносіць добрае, а ліхі чалавек зь ліхога скарбу сэрца свайго выносіць ліхое; бо ад лішніцы сэрца маўляюць вусны ягоныя.

Dobry čalavek z dobraga skarbu sèrca svajgo vynosic' dobrae, a lihì čalavek z' lihoga skarbu sèrca svajgo vynosic' lihoe; bo ad lišnicy sèrca maŭlâûc' vusny âgonyâ.

46. Што вы клічаце Мяне: "Госпадзе! Госпадзе!" і ня робіце таго, што Я кажу?

Što vy kličace Mâne: "Gospadze! Gospadze!" i nâ robice tago, što Â kažu?

47. Кожны, хто прыходзіць да Мяне і слухае словы Мае і выконвае іх, скажу вам, на каго падобны:

Kožny, hto pryhodzic' da Mâne i sluhae slovy Mae i vykonvae ih, skažu vam, na kago padobny:

48. ён падобны на чалавека, што будуе дом, які капаў, паглыбіўся і заклаў падмурак на камені, таму, калі сталася паводка, і вада націснула на гэты дом, дык не магла пахіснуць яго, бо ён пастаўлены быў на камені.

ën padobny na čalaveka, što budue dom, âki kapaŭ, paglybiŭsâ i zaklaŭ padmurak na kameni, tamu, kali stalasâ pavodka, i vada nacisnula na gèty dom, dyk ne magla pahisnuc' âgo, bo ën pastaŭleny byŭ na kameni.

49. А хто слухае і ня выконвае, падобны на чалавека, які пабудаваў дом на зямлі без падмурка, які, калі націснула на яго вада, адразу абваліўся; і разбурэньне дома гэтага было вялікае.

A hto sluhae i nâ vykonvae, padobny na čalaveka, âki pabudavaŭ dom na zâmlì bez padmurka, âki, kali nacisnula na âgo vada, adrazu abvaliŭsâ; i

razburèn'ne doma gètaga bylo vâlikae.

7 Кіраўнік

1. Калі Ён скончыў усе словы Свае люду, які слухаў, дык увайшоў у Капернаум.

Kali Ęn skončyŭ use slovy Svae lûdu, âkì sluhaŭ, dyk uvajšoŭ u Kapernaum.

2. У аднаго сотніка слуга, якім ён даражыў, быў хворы пры сьмерці.

U adnago sotnika sluga, âkìm Ęn daražyŭ, byŭ hvory pry s'mercì.

3. Пачуўшы пра Ісуса, ён паслаў да Яго юдэйскіх старэйшынаў - прасіць Яго, каб прыйшоў ацаліць слугу ягонага.

Pačuŭšy pra Ęsusa, Ęn paslaŭ da Âgo ũdèjskìh starèjšynaŭ - prasic' Âgo, kab pryjšoŭ acalic' slugu âgonaga.

4. І яны, прыйшоўшы да Ісуса, прасілі Яго моцна, кажучы: ён варты, каб Ты зрабіў дзеля яго гэта,

Ì âny, pryjšoŭšy da Ęsusa, prasilì Âgo mocna, kažučy: Ęn varty, kab Ty zrabiŭ dzelâ âgo gèta,

5. бо ён любіць народ наш і збудаваў нам сынагогу.

bo Ęn lûbic' narod naš ì zbudavaŭ nam synagogu.

6. Ісус пайшоў зь імі. І калі Ён недалёка ўжо быў ад дома, сотнік прыслаў да Яго сяброў сказаць Яму: ня турбуйся, Госпадзе, бо я ня варты, каб Ты ўвайшоў пад мой дах;

Ęsus pajšoŭ z' imì. Ì kalì Ęn nedalëka ũžo byŭ ad doma, sotnik pryslaŭ da Âgo sâbroŭ skazac' Âmu: nâ turbujsâ, Gospadze, bo â nâ varty, kab Ty ũvajšoŭ pad moj dah;

7. таму і сябе самога не палічыў я вартым прыйсьці да Цябе; але скажы слова, і паправіцца слуга мой;

tamu i sâbe samoga ne paličyŭ â vartym pryjs'ci da Câbe; ale skažy slova, i papravicca sluga moj;

8. бо я і падуладны чалавек, але, маючы ў сябе ў падначаленьні вояў, кажу аднаму: "ідзі", і ідзе; і другому: "прыйдзі", і прыходзіць; і слуге майму: "зрабі тое", і робіць.

bo â i paduladny čalavek, ale, maŭcy ŭ sâbe ŭ padnačalen'ni voâŭ, kažu adnamu: "idzi", i idze; i drugomu: "pryjdzi", i pryhodzic'; i sluze majmu: "zrabi toe", i robic'.

9. Пачуўшы гэта, Ісус здзівіўся яму і, павярнуўшыся, сказаў народу, які ішоў за Ім: кажу вам, што і ў Ізраілі не знайшоў Я такое веры.

Pačuŭšy gèta, Ìsus z'dziviŭsâ âmu i, pavârnuŭšysâ, skazaŭ narodu, âki išoŭ za Ìm: kažu vam, što i ŭ Ìzraili ne znajšoŭ Â takoe very.

10. Пасланцы, вярнуўшыся ў дом, знайшлі хворага слугу здаровым.

Paslancy, vârnuŭšysâ ŭ dom, znajšli hvoraga slugu zdarovym.

11. Пасьля гэтага Ісус пайшоў у горад, які называўся Наін, і зь Ім ішлі многія вучні Ягоныя і мноства людзей.

Pas'lâ gètaga Ìsus pajšoŭ u gorad, âki nazyvaŭsâ Nain, i z' Ìm išli mnogîâ vučni Âgonyâ i mnostva lŭdzej.

12. Калі ж Ён наблізіўся да гарадзкае брамы, тут выносілі памерлага, адзінага сына ў маці, а яна была ўдава; і шмат людзей ішло зь ёю з горада.

Kali ŷ Ęn nabliziŭsâ da garadzkie bramy, tut vynosilì pamerlaga, adzinaga syna ŭ maci, a âna byla ŭdava; i šmat lŭdzej išlo z' ëŭ z gorada.

13. Убачыўшы яе, Гасподзь умілажаліўся зь яе і сказаў ёй: ня плач.

Ubačyŭšy âe, Gaspodz' umilažaliŭsâ z' âe i skazaŭ ëj: nâ plač.

14. І падышоўшы, дакрануўся да мараў; тыя, што неслі, спыніліся; і Ён сказаў: хлопча! табе кажу, устань.

*Ì padyšoŭšy, dakranuŭsâ da maraŭ; tyâ, što nes'li, spynilîsâ; ì Ěn skazaŭ:
hlopča! tabe kažu, ustan'.*

15. Мёртвы, падняўшыся, сеў і пачаў гаварыць; і аддаў яго Ісус маці ягонай.

Měrtvy, padnâŭšysâ, seŭ ì pačaŭ gavaryc'; ì addaŭ âgo Ĭsus maci âgonaj.

16. І ўсіх апанаваў страх, і славілі Бога, кажучы: вялікі прарок паўстаў сярод нас, і Бог наведаў народ Свой.

*Ì ŭsîh apanavaŭ strah, ì slavilî Boga, kažučy: vâlikî prarok paŭstaŭ sârod nas, ì
Bog navedaŭ narod Svoj.*

17. Такая пагалоска пра Яго разышлася па ўсёй Юдэі і па ўсім навакольлі.

Takaâ pagaloska pra Âgo razyšlasâ pa ŭsěj Ŭdèi ì pa ŭsîm navakol'li.

18. І абвясцьцілі Яну вучні ягоныя пра ўсё тое.

Ì abvâs'cîlî Ânu vučnî âgonyâ pra ŭsě toe.

19. Ян, паклікаўшы двух вучняў сваіх, паслаў да Ісуса спытацца: ці Той Ты, Які павінен прыйсьці, ці чакаць нам другога?

*Ân, paklikaŭšy dvuh vučnâŭ svaih, paslaŭ da Ĭsusa spytacca: cî Toj Ty, Âkî
pavînen pryjs'cî, cî čakac' nam drugoga?*

20. Яны, прыйшоўшы да Ісуса, казалі: Ян Хрысьціцель паслаў нас да Цябе спытацца: ці Той Ты, Які мае прыйсьці, ці чакаць нам другога?

*Âny, pryjšoŭšy da Ĭsusa, skazali: Ân Hrys'cîcel' paslaŭ nas da Câbe spytacca:
cî Toj Ty, Âkî mae pryjs'cî, cî čakac' nam drugoga?*

21. А тым часам Ён многіх ацаліў ад хваробаў і немачаў і ад злых духаў, і многім с'ляпым даў зрок.

*A tym časam Ěn mnogîh acaliŭ ad hvarobaŭ ì nemačaŭ ì ad zlyh duhaŭ, ì
mnogîm s'lâpym daŭ zrok.*

22. І сказаў ім Ісус у адказ: ідзеце, скажэце Яну, што вы бачылі і чулі:

сьляпыя робяцца відушчымі, кульгавыя ходзяць, пракажоныя ачышчаюцца, глухія чуюць, мёртвыя ўваскрасаюць і ўбогім абвяшчаецца дабравесьце;

Ì skazaŭ im Ìsus u adkaz: idzece, skažèce Ánu, što vy bačyli ì čuli: s'ĺapyâ robâcca viduščymi, kul'gavyâ hodzâc', prakažonyâ ačyščaŭcca, gluhiâ čuŭc', mërtyvâ ŭvaskrasaŭc' ì ŭbogim abvâščaecca dabraves'ce;

23. і дабрашчасны, хто не спакусіцца празь Мяне.

ì dabraščasny, hto ne spakusiCCA praz' Mâne.

24. І калі пайшлі пасланцы Яनावыя, Ён пачаў гаварыць людзям пра Яна: што глядзець хадзілі вы ў пустыню? ці ня трысьцінку, ветрам калыханую?

Ì kalì pajšli paslancy Ánavyâ, Ěn pačaŭ gavaryc' lŭdzâm pra Ána: što glâdzec' hadzili vy ŭ pustynŭ? cì nâ trys'cinku, vetram kalyhanuŭ?

25. што ж глядзець хадзілі вы? ці не чалавека, у мяккія шаты апранутага? Але тыя, хто апранаецца пышна і раскошна жыве, яны пры дварах царскіх.

što ž glâdzec' hadzili vy? cì ne čalaveka, u mâkkiâ šaty apranutaga? Ale tyâ, hto apranaecca pyšna ì raskošna žyve, âny pry dvarah carskih.

26. Што ж глядзець хадзілі вы? ці не прарока? Таму, кажу вам, нават больш, чым прарока.

Što ž glâdzec' hadzili vy? cì ne praroka? Tamu, kažu vam, navat bol's, čym praroka.

27. Гэта той, пра якога напісана: "вось, Я пасылаю анёла Майго перад абліччам Тваім, які падрыхтуе шлях Твой перад Табою".

Gèta toj, pra âkoga napisana: "vos', Á pasylaŭ anëla Majgo perad abliččam Tvaim, âki padryhtue šlâh Tvoj perad Taboŭ".

28. Бо кажу вам: сярод народжаных жанчынамі няма ніводнага прарока

большага за Яна Хрысьціцеля; але найменшы ў Царстве Божым большы за яго.

Bo kažu vam: sârod narodžanyh žančynamì nâma nivodnaga praroka bol'shaga za Âna Hrys'cicelâ; ale najmenšy ŭ Carstve Božym bol'sy za âgo.

29. І ўвесь народ, які слухаў, і мытнікі ўзьнеслі Богу славу, ахрысьціўшыся хрышчэньнем Янавым;

Ì ŭves' narod, âkì sluhaŭ, ì mytnikì ŭz'nes'li Bogu slavu, ahrys'ciŭšysâ hryščèn'nem Ânavym;

30. а фарысэі і законьнікі адверглі волю Божую пра сябе, ня хрысьціўшыся ў яго.

a farysèi ì zakon'nikì advergli volû Božuŭ pra sâbe, nâ hrys'ciŭšysâ ŭ âgo.

31. Тады Гасподзь сказаў: з кім параўнаю людзей роду гэтага? і да каго яны падобныя?

Tady Gaspodz' skazaŭ: z kim paraŭnaŭ lûdzej rodu gètaga? ì da kago âny padobnyâ?

32. яны падобныя да дзяцей, якія сядзяць на рынку, клічуць адно аднаго і кажуць: мы гралі вам на жалейцы, а вы не скакалі; мы сьпявалі вам песьні журботныя, а вы не галасілі.

âny padobnyâ da dzâcej, âkîâ sâdzâc' na rynku, kličuc' adno adnago ì kažuc': my grali vam na žalejcy, a vy ne skakali; my s'pâvali vam pes'ni žurbotnyâ, a vy ne galasili.

33. Бо прыйшоў Ян Хрысьціцель, ні хлеба ня есьць, ні віна ня п'е; і кажаце: "у ім дэман".

Bo pryjšoŭ Ân Hrys'cicel', ni hleba nâ es'c', ni vina nâ p'e; ì kažace: "u ìm dèman".

34. Прышоў Сын Чалавечы, есьць і п'е; і кажаце: "вось чалавек, які любіць есьці і піць віно, прыцель мытнікаў і грэшнікаў".

Pryjšoŭ Syn Čalavečy, es'c' i p'e; i kažace: "vos' čalavek, âki lûbìc' es'ci i pìc' vîno, pryâcel' mytnikaŭ i grèšnikaŭ".

35. I апраўдана мудрасьць усімі дзецьмі яе.

Ì apraŭdana mudras'c' usimì dzec'mì âe.

36. Нехта з фарысэяў прасіў Яго паесьці зь ім ежы; і Ён, увайшоўшы ў дом фарысэя, узьлёг.

Nehta z farysèâŭ prasiŭ Âgo paes'ci z' im ežy; i Ęn, uvajšoŭšy ŭ dom farysèâ, uz'lëg.

37. I вось, жанчына з таго горада, якая была грэшніца, даведаўшыся, што Ён узьляжыць у доме ў фарысэя, прынесла алавастрыны посуд зь мірам;

Ì vos', žančyna z tago gorada, âkaâ byla grèšnica, davedaŭšysâ, što Ęn uz'lâžyc' u dome ŭ farysèâ, prynesla alavastravy posud z' mîram;

38. і, стаўшы ззаду каля ног Ягоных і плачучы, пачала абліваць ногі Ягоныя сьлязьмі і абціраць валасамі галавы сваёй, і цалавала ногі Яму, і мазала мірам.

ì, staŭšy zzadu kalâ nog Âgonyh i plačučy, pačala ablìvac' nogì Âgonyâ s'lâz'mì i abcìrac' valasamì galavy svaëj, i calavala nogì Âmu, i mazala mîram.

39. Бачачы гэта, фарысэй, які запрасіў Яго, сказаў сам сабе: калі б Ён быў прарок, дык ведаў бы, хто і якая жанчына дакранаецца да Яго, бо яна грэшніца.

Bačačy gèta, farysèj, âki zaprasiŭ Âgo, skazaŭ sam sabe: kalì b Ęn byŭ prarok, dyk vedaŭ by, hto i âkaâ žančyna dakranaecca da Âgo, bo âna grèšnica.

40. Зьвярнуўшыся да яго, Ісус сказаў: Сымоне! Я маю нешта сказаць табе. Ён кажа: скажы, Настаўнік.

Z'vârnuŭšysâ da âgo, Ìsus skazaŭ: Symone! Â maŭ nešta skazac' tabe. Ęn

kaža: skažy, Nastaŭnik.

41. Ісус сказаў: у аднаго пазыкоўца было два даўжнікі: адзін вінен быў пяцьсот дынараў, а другі пяцьдзясят;

ĭsus skazaŭ: u adnago pazykoŭca bylo dva daŭžnikì: adzìn vìnèn byŭ pàc'sot dynaraŭ, a drugi pàc'dzàsàt;

42. але як што яны ня мелі чым заплаціць, ён дараваў абодвум. Дык скажы, каторы зь іх болей палюбіць яго?

ale âk što âny nâ melì čym zaplacìć', ěn daravaŭ abodvum. Dyk skažy, katory z' ih bolej palûbic' âgo?

43. Сымон адказаў: думаю, той, каму больш даравана. Ён сказаў яму: правільна ты разважыў.

Symon adkazaŭ: думаŭ, toj, kamu bol'sh daravana. Ěn skazaŭ âmu: pravil'na ty razvažyŭ.

44. І абярнуўшыся да жанчыны, сказаў Сымону: ці бачыш ты гэтую жанчыну? Я прыйшоў у дом твой, і ты вады Мне на ногі ня даў: а яна слязьмі абліла Мне ногі і валасамі галавы свае абцерла.

ĭ abârnuŭšysâ da žančyny, skazaŭ Symonu: cì bačyš ty gètuŭ žančynu? Â pryjšoŭ u dom tvoj, ì ty vady Mne na nogì nâ daŭ: a âna s'lâz'mì ablila Mne nogì ì valasamì galavy svae abcerla.

45. Ты цалаваньня Мне ня даў; а яна, з той хвіліны, як Я прыйшоў, не перастае цалаваць Мне ногі.

Ty calavan'nâ Mne nâ daŭ; a âna, z toj hvìlìny, âk Â pryjšoŭ, ne perastae calavac' Mne nogì.

46. Ты галавы Мне алеем не памазаў; а яна мірам намасьціла Мне ногі.

Ty galavy Mne aleem ne pamazaŭ; a âna mìram namas'cìla Mne nogì.

47. А таму кажу табе: даруюцца грахі ёй многія за тое, што яна палюбіла многа: а каму мала даруецца, той мала любіць.

*A tamu kažu tabe: daruŭcca grahi ěj mnogŭa za toe, što âna palŭbila mnoga:
a kamu mala daruecca, toj mala lŭbic'.*

48. А ёй сказаў: даруюцца табе грахі.

A ěj skazaŭ: daruŭcca tabe grahi.

49. І тыя, што ўзьляжалі зь Ім, пачалі гаварыць самі сабе: хто гэта, што і грахі даруе?

Ì tyâ, što ŭz'lažali z' Ìm, pačali gavaryc' sami sabe: hto gèta, što ì grahi darue?

50. А Ён сказаў жанчыне: вера твая ўратавала цябе; ідзі зь мірам.

A Ěn skazaŭ žančyne: vera tvaâ ŭratavala câbe; idzi z' mŭram.

8 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Ён праходзіў па гарадах і селішчах, прапаведуючы і зьвястуючы Царства Божае, і зь Ім дванаццаць,

Pas'lâ gètaga Ěn prahodziŭ pa garadah ì seliščah, prapaveduŭčy ì z'vâstuŭčy Carstva Božae, ì z' Ìm dvanaccac',

2. і некаторыя жанчыны, якіх Ён ацаліў ад злых духаў і хваробаў:

Марыя, называная Магдалінаю, зь якое выйшлі сем дэманаў,

ì nekatoryâ žančyny, âkih Ěn acaliŭ ad zlyh duhaŭ ì hvarobaŭ: Maryâ, nazyvanaâ Magdalinaŭ, z' âkoe vyjšli sem dèmanaŭ,

3. і Яна, жонка Хузы, домаўпраўцы Ірадавага, і Сусана, і многія іншыя, якія служылі Яму маёмасьцю сваёю.

ì Âna, žonka Huzy, domaŭpraŭcy Ìradavaga, ì Susana, ì mnogŭa inšyâ, âkiâ služyli Âmu maëmas'cŭ svaëŭ.

4. А як сабралася многа людзей, і з усіх гарадоў жыхары сыходзіліся да Яго, Ён пачаў гаварыць прытчаю:

A âk sabralasâ mnoga lûdzej, i z usih garadoŭ žyhary syhodzilisâ da Âgo, Ęn pačaŭ gavaryc' prytčaŭ:

5. Выйшаŭ сейбіт сеяць насеньне сваё; і калі ён сеяŭ, іншае ўпала пры дарозе і было патаптана, і птушкі нябесныя падзяŭблі яго;

Vyjšaŭ sejbit seâc' nasen'ne svaë; i kalì Ęn seâŭ, inšae ŭpala pry daroze i bylo pataptana, i ptuški nâbesnyâ padzâŭbli âgo;

6. а іншае ўпала на камень і, узышоŭшы, засохла, бо ня мела вільгаці;

a inšae ŭpala na kamen' i, uzyjšoŭšy, zasohla, bo nâ mela vil'gaci;

7. а іншае ўпала паміж цернямі, і вырасла церне і заглушыла яго;

a inšae ŭpala na dobruŭ zâmlû i, uzyšoŭšy, uradzila plod stakrotny. Skazaŭšy gëta, abvâs'ciŭ: hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

9. А вучні Ягоныя спыталіся ў Яго: што азначала прытча гэтая?

A vučni Âgonyâ spytalisâ ŭ Âgo: što aznačala prytča gëtaâ?

10. Ён сказаŭ: вам дадзена ведаць таямніцы Божага Царства, а астатнім у прытчах, так што яны бачачы - ня бачаць і чуючы - не разумеюць.

Ęn skazaŭ: vam dadzena vedac' taâmnicy Božaga Carstva, a astatnim u prytčah, tak što âny bačacšy - nâ bačac' i čuŭčy - ne razumeŭc'.

11. Вось што азначае прытча гэтая: насеньне ёсьць слова Божае;

Vos' što aznačae prytča gëtaâ: nasen'ne ës'c' slova Božae;

12. а што ўпала пры дарозе, гэтая ёсьць слухачы, да якіх пасьяля прыходзіць д'ябал і забірае слова з сэрца іхняга, каб яны ня ўверавалі і не ўратаваліся,

a što ŭpala pry daroze, gèta ës'c' sluhačy, da âkih pas'lâ pryhodzic' d'âbal i zabirae slova z sèrca ihnâga, kab âny nâ ŭveravali i ne ŭratavalisâ,

13. а што ўпала на камень, гэта тыя, якія, пачуўшы слова, прымаюць з радасьцю, але якія ня маюць караня і часова веруюць, а ў час спакушэньня адпадаюцца;

a što ŭpala na kamen', gèta tyâ, âkiâ, pačuŭšy slova, prymaŭc' z radas'cû, ale âkiâ nâ maŭc' koranâ i časova veruŭc', a ŭ čas spakušèn'nâ adpadaŭcca;

14. а што ўпала ў церне, гэта тыя, якія слухаюць слова, але, адыходзячы, турботамі, багацьцем і асалодамі жыцьцёвымі заглушаюцца і плоду ня родзяць:

a što ŭpala ŭ cerne, gèta tyâ, âkiâ sluhaŭc' slova, ale, adyhodzâčy, turbotamì, bagac'cem i asalodamì žyc'cëvymì zaglušaŭcca i plodu nâ rodzâc':

15. а што ўпала на добрую зямлю, гэта тыя, якія, пачуўшы слова, асяляюць яго ў добрым і чыстым сэрцы і родзяць плод у цярплівасьці. Сказаўшы гэта, Ён абвясціў: хто мае вушы, каб чуць, няхай чуе!

a što ŭpala na dobruŭ zâmlû, gèta tyâ, âkiâ, pačuŭšy slova, asâlâŭc' âgo ŭ dobyrŭm i čystŭm sèrcy i rodzâc' plod u cârplivas'ci. Skazaŭšy gèta, Ęn abvâs'ciŭ: hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

16. Ніхто, запаліўшы сьвечку, не накрывае яе пасудзінаю, альбо ня ставіць пад ложак, а ставіць на сьвечнік, каб уваходзячы, бачылі сьвятло.

Nihtò, zapaliŭšy s'večku, ne nakryvae âe pasudzinaŭ, al'bo nâ stavic' pad ložak, a stavic' na s'večnik, kab uvahodzâčy, bačyli s'vâtlo.

17. Бо няма нічога таёмнага, што ня выйшла б на яву, ні схаванага, што не зрабілася б вядомым і ня выкрылася б.

Bo nâma ničoga taemnaga, što nâ vyjšla b na âvu, ni shavanaga, što ne

zrabilasâ b vâdomym ì nâ vykrylasâ b.

18. Дык вось, уважайце, як вы слухаеце: бо хто мае, таму дадзена будзе; а хто ня мае, у таго адымецца і тое, што ён думае мець.

Dyk vos', uvažajce, âk vy sluhaece: bo hto mae, tamu dadzena budze; a hto nâ mae, u tago adymecca ì toe, što ёn dumae mec'.

19. І прыйшлі да Яго Маці і браты Ягоныя, і не маглі падысьці да Яго з прычыны люднасці.

Ì pryjšli da Âgo Macì ì braty Âgonyâ, ì ne magli padys'ci da Âgo z pryčyny lûdnas'ci.

20. І далі знак Яму: Маці і браты Твае стаяць звонку, хочучы бачыць Цябе.

Ì dali znak Âmu: Macì ì braty Tvae staâc' zvonku, hočučy bačyc' Câbe.

21. Ён сказаў ім у адказ: маці Мая і браты Мае - гэта слухачы слова Божага і выканаўцы яго.

Ёn skazaŭ ìm u adkaz: macì Maâ ì braty Mae - gèta sluhačy slova Božaga ì vykanaŭcy âgo.

22. Аднаго дня Ён увайшоў з вучнямі Сваімі ў лодку і сказаў ім: пераправімся на той бок возера. І выправіліся.

Adnago dnâ Ёn uvajšoŭ z vučnâmi Svaimi ũ lodku ì skazaŭ ìm: perapravimsâ na toj bok vozera. Ì vypravilisâ.

23. У час плаваньня іхняга Ён заснуў. На возеры падняўся бурны вецер, і залівала іх хвалямі, і яны былі ў небясьпецы.

U čas plavan'nâ ihnâga Ёn zasnuŭ. Na vozery padnâŭsâ burny vecer, ì zalivala ih hvalâmi, ì âny byli ũ nebâs'pecy.

24. І падышоўшы, разбудзілі Яго і сказалі: Настаўнік! Настаўнік! гінем. Але Ён, устаўшы, загразіў ветру і хваляваньню вады: і перасталі, і зрабілася цішыня.

Ì padyšoŭšy, razbudzili Ágo ì skazali: Nastaŭnik! Nastaŭnik! gìnem. Ale Ęn, ustaŭšy, zagraziŭ vetru ì hvalâvan'nú vady: ì perastali, ì zrabilasâ cišynâ.

25. Тады Ęн сказаў ім: дзе вера ваша? А яны ў страху і зьдзіўленьні казалі адзін аднаму: хто ж гэта, што і вятрам загадвае і вадзе, і слухаюцца Яго?

Tady Ęn skazaŭ im: dze vera vaša? A âny ŭ strahu ì z'dziŭlen'ni kazali adzìn adnamu: hto Ź gèta, što ì vâtram zagadvae ì vadze, ì sluhaŭcca Ágo?

26. І прыплылі ў краіну Гадарынскую, якая насупраць Галілеі.

Ì pryplyli ŭ krainu Gadarynskuŭ, âkaâ nasuprac' Galilei.

27. Калі ж выйшаў Ęн на бераг, сустрэў Яго адзін чалавек з горада, апанаваны дэманамі з даўняга часу, і ў вопратку не апранаўся, і жыў ня ў доме, а ў магілах.

Kali Ź vyjšaŭ Ęn na berag, sustrèŭ Ágo adzìn čalavek z gorada, apanavany dèmanami z daŭnâga času, ì ŭ vopratku ne apranaŭsâ, ì žyŭ nâ ŭ dome, a ŭ magilah.

28. Ęн, убачыўшы Ісуса, закрычаў, упаў перад Ім і моцным голасам сказаў: што Табе да мяне, Ісусе, Сыне Бога «сявышняга? прашу Цябе, ня муч мяне.

Ęn, ubačyŭšy Ĭsusa, zakryčaŭ, upaŭ perad Ĭm ì mocnym golasam skazaŭ: što Tabe da mâne, Ĭsuse, Syne Boga «sâvyšnâga? prašu Câbe, nâ muč mâne.

29. Бо Ісус загадаў нячыстаму духу выйсьці з гэтага чалавека; бо ён доўгі час мучыў яго, так што яго вязалі ланцугамі і путамі, аберагаючы яго: але ён разрываў путы, і быў гнаны дэманам у пустыні.

Bo Ĭsus zagadaŭ nâčystamu duhu vyjs'ci z gètaga čalaveka; bo Ęn doŭgì čas mučyŭ âgo, tak što âgo vâzali lancugami ì putami, aberagaŭčy âgo: ale Ęn razryvaŭ puty, ì byŭ gnany dèmanam u pustyni.

30. Ісус спытаўся ў яго: як тваё імя? Той сказаў: "легіён", бо шмат

дэманаў увайшло ў яго.

Ìsus spytaŭsâ ů âgo: âk tvaë imâ? Toj skazaŭ: "legiën", bo šmat dèmanaŭ uvajšlo ů âgo.

31. І яны прасілі Ісуса, каб не загадаў ім ісьці ў бездань.

Ì âny prasili Ìsusa, kab ne zagadaŭ im is'ci ů bezdan'.

32. А тут на гары пасьвіўся вялікі гурт сьвіней: і дэманьы прасілі ў Яго, каб дазволіў ім увайсці ў іх. Ён дазволіў ім.

A tut na gary pas'viŭsâ vâlikì gurt s'vinej: ì dèmany prasili ů Âgo, kab dazvoliŭ im uvajs'ci ů ih. Ęn dazvoliŭ im.

33. Дэманьы, выйшаўшы з чалавека, увайшлі ў сьвіней: і кінуўся гурт з урвішча ў возера, і патануў.

Dèmany, vyjšaŭšy z čalaveka, uvajšli ů s'vinej: ì kìnuŭsâ gurt z urvišča ů vozera, ì patanuŭ.

34. Пастухі, убачыўшы, што сталася, пабеглі і казалі ў горадзе і ў селішчах.

Pastuhì, ubačyŭšy, što stalasâ, pabegli ì raskazali ů goradze ì ů seliščah.

35. І выйшлі пабачыць, што сталася; і прыйшоўшы да Ісуса, знайшлі чалавека, зь якога выйшлі дэманьы; ён сядзеў каля ног Ісуса, апрануты і ў здаровым розуме: і жахнуліся.

Ì vyjšli pabačyc', što stalasâ; ì pryjšoŭšy da Ìsusa, znajšli čalaveka, z' âkoga vyjšli dèmany; Ęn sâdzeŭ kalâ nog Ìsusa, apranuty ì ů zdarovym rozume: ì žahnulisâ.

36. А тыя, што бачылі, казалі ім, як выздаравеў шаленец.

A tyâ, što bačyli, raskazali im, âk vyzdaraveŭ šalenec.

37. І прасіў у Яго ўвесь люд Гадарынскага наваколя сысьці ад іх, бо яны агорнутыя былі вялікім страхам. Ён увайшоў у лодку і вярнуўся.

Ì prasiŭ u Âgo ůves' lûd Gadarynskaga navakol'lâ sys'ci ad ih, bo âny

agornutyâ byli vâlikim straham. Ěn uvajšoŭ u lodku i vârnũsâ.

38. А чалавек, зь якога выйшлі дэмань, прасіўся ў Яго, каб быць зь Ім. Але Ісус адпусьціў яго, сказаўшы:

A čalavek, z' âkoga vyjšli dèmany, prasiŭsâ ŭ Āgo, kab byc' z' Ìm. Ale Ìsus adpus'ciŭ âgo, skazaŭšy:

39. вярніся ў дом твой і раскажы, што ўтварыў табе Бог. Ён пайшоў і абвяшчаў па ўсім горадзе, што ўтварыў яму Ісус.

vânisâ ŭ dom tvoj i raskažy, što ŭtvaryŭ tabe Bog. Ěn pajšoŭ i abvâščaŭ pa ŭsim goradze, što ŭtvaryŭ âmu Ìsus.

40. А калі вярнуўся Ісус, люд прыняў Яго, бо ўсе чакалі Яго.

A kalì vârnũsâ Ìsus, lûd prynâŭ Āgo, bo ŭse čakalì Āgo.

41. І вось, прыйшоў чалавек, якога звалі Яір, які быў начальнікам сынагогі: і ўпаўшы да ног Ісуса, прасіў Яго ўвайсьці да яго ў дом, і

42. бо ў яго была адна дачка, гадоў дванаццаці, і тая была пры сьмерці. А калі Ён ішоў, люд націскаў на Яго.

Ì vos', pryjšoŭ čalavek, âkoga zvalì Āir, âkì byŭ načal'nikam synagogi: i ŭpaŭšy da nog Ìsusa, prasiŭ Āgo ŭvajs'ci da âgo ŭ dom,

bo ŭ âgo byla adna dačka, gadoŭ dvanaccaci, i taâ byla pry s'merci. A kalì Ěn išoŭ, lûd naciskaŭ na Āgo.

43. І жанчына, якая пакутавала ад крывацечы дванаццаць гадоў, якая, патраціўшы на лекараў усю маёмасьць, ніводным не магла быць вылечана, -

Ì žančyna, âkaâ pakutavala ad kryvacečy dvanaccac' gadoŭ, âkaâ, patraciŭšy na lekaraŭ usû maëmas'c', nìvodnym ne magla byc' vylečana, -

44. падышоўшы ззаду, кранулася краю вопраткі Ягонай: і адразу цеча крыві ў яе перастала.

padyšoŭšy zzadu, kranulasâ kraŭ vopratkì Āgonaj: i adrazu ceča kryvì ŭ âe

perastala.

45. І сказаў Ісус: хто дакрануўся да Мяне? Калі ж усе адмовіліся, Пётр і ўсе, хто быў зь Ім, казалі: Настаўнік! людзі атачаюць Цябе і націскаюць, - і Ты кажаш: "хто дакрануўся да Мяне"?

Ì skazaŭ Ìsus: hto dakranuŭsâ da Mâne? Kali ž use admovilisâ, Pëtr i ŭse, hto byŭ z' Ìm, skazali: Nastaŭnik! lŭdzi атачаюць ' Câbe i naciskaŭc', - i Ty kažaš: "hto dakranuŭsâ da Mâne"?

46. Але Ісус сказаў: дакрануўся да Мяне нехта: бо Я адчуваў сілу, якая выйшла зь Мяне.

Ale Ìsus skazaŭ: dakranuŭsâ da Mâne nehta: bo Â adčuvaŭ silu, âkaâ vyjšla z' Mâne.

47. Жанчына, бачачы, што яна ня ўтоілася, з трымценьнем падыйшла і, упаўшы перад Ім, абвясціла Яму перад усімі людзьмі, зь якой прычыны дакранулася да Яго, і як адразу ацалілася.

Žančyna, bačacy, što âna nâ ŭtoilasâ, z trymcen'nem padyjšla i, upaŭšy perad Ìm, abvâs'cila Âmu perad usimi lŭdz'mi, z' âkoj pryčyny dakranulasâ da Âgo, i âk adrazu acalilasâ.

48. Ён сказаў ёй: дзей, дачка! вера твая ўратавала цябе; ідзі зь мірам.

Ën skazaŭ ëj: dzej, dačka! vera tvaâ ŭratavala câbe; idzi z' miram.

49. Калі Ён яшчэ гаварыў гэта, прыходзіць нехта з дому начальніка сынагогі і кажа яму: дачка твая памерла: не дакучай Настаўніку.

Kali Ën âščè gavaryŭ gèta, pryhodzic' nehta z domu načal'nika synagogi i kaža âmu: dačka tvaâ pamerla: ne dakučaj Nastaŭniku.

50. Але Ісус, пачуўшы гэта, сказаў яму: ня бойся, толькі веруй, і ўратаваная будзе.

Ale Ìsus, pačuŭšy gèta, skazaŭ âmu: nâ bojsâ, tol'ki veruj, i ŭratavanaâ budze.

51. А прыйшоўшы ў дом, не дазволіў увайсці нікому, апрача Пятра, Яна і Якава, і бацькі дзяўчыны, і маці.

A pryjšoušy ŭ dom, ne dazvoliŭ uvajs'ci nikomu, aprača Pâtra, Âna i Âkava, i bac'ki dzâŭčynu, i maci.

52. Усе плакалі і галасілі па ёй. Але Ён сказаў: ня плачце; яна не памерла, а сьпіць.

Use plakali i galasili pa ej. Ale Ęn skazaŭ: nâ plačce; âna ne pamerla, a s'pic'.

53. І сьмяяліся зь Яго, ведаючы, што яна памерла.

Ì s'mââlisâ z' Âgo, vedaŭčy, što âna pamerla.

54. А Ён, выслаўшы ўсіх прэч і ўзяўшы яе за руку, усклікнуў: дзяўчына! устань!

A Ęn, vyslaŭšy ŭsich prèč i ŭzâŭšy âe za ruku, uskliknuŭ: dzâŭčyna! ustan'!

55. І вярнуўся дух ейны; яна адразу ўстала; і Ён загадаў даць ёй есьці.

Ì vârnuŭsâ duh ejny; âna adrazu ŭstala; i Ęn zagadaŭ dac' ej es'ci.

56. І здзівіліся бацькі ейныя. А Ён загадаў ім не расказваць нікому пра тое, што сталася.

Ì z'dzivilisâ bac'ki ejnyâ. A Ęn zagadaŭ im ne raskazvac' nikomu pra toe, što stalasâ.

9 Кіраўнік

1. І склікаўшы дванаццаць, даў ім сілу і ўладу над усімі дэманамі, і лекаваць ад хваробаў,

Ì sklikaŭšy dvanaccac', daŭ im silu i ŭladu nad usimi dèmanami, i lekavac' ad hvarobaŭ,

2. і паслаў іх звеставаць Царства Божае і ацяляць хворых

ì paslaŭ ih z'vestavac' Carstva Božae i acalâc' hvoryh

3. і сказаў ім: нічога не бярэце ў дарогу: ні кія, ні торбы, ні хлеба, ні срэбра, і ня майце па дзьве вопраткі;

ì skazaŭ ìm: ničoga ne bârèce ŭ darogu: ni kiâ, ni torby, ni hleba, ni srèbra, i nâ majce pa dz've vopratki;

4. і ў які дом увайдзеце, там заставайцеся і адтуль выпраўляйцеся ў дарогу;

ì ŭ âkì dom uvojdzece, tam zastavajcesâ ì adtul' vypraŭlâjcesâ ŭ darogu;

5. а калі дзе ня прымуць вас, дык, выходзячы з горада таго, абцярушэце і пыл з вашых ног у сьведчаньне на іх.

a kalì dze nâ prymuc' vas, dyk, vyhodzâčy z gorada tago, abcârušèce ì pyl z vašyh nog u s'vedčan'ne na ih.

6. Яны пайшлі і праходзілі селішчамі, зьвястуючы і ацаляючы ўсюды.

Âny pajšli ì prahodzili seliščami, z'vâstuŭčy ì acalâŭčy ŭsûdy.

7. Дачуўся Ірад тэтрарх пра ўсё, што рабіў Ісус, і здзіўляўся: бо адны казалі, што гэта Ян паўстаў зь мёртвых;

Dačuŭsâ Ìrad tètrarh pra ŭsë, što rabiŭ Ìsus, ì z'dziŭlâŭsâ: bo adny kazali, što gèta Ân paŭstaŭ z' mërtyvh;

8. другія - што Ільля зьявіўся; а тыя, што адзін з старавечных прарокаў уваскрэс.

drugîâ - što Ìl'lâ z'âviŭsâ; a tyâ, što adzìn z staravečnyh prarokaŭ uvaskrès.

9. І сказаў Ірад: Яну я адцяў галаву; а хто Гэты, пра Якога я чую такое? І стараўся ўбачыць Яго.

Ì skazaŭ Ìrad: Ânu â adcâŭ galavu; a hto Gèty, pra Âkoga â čuŭ takoe? Ì staraŭsâ ŭbačyc' Âgo.

10. Апосталы, вярнуўшыся, казалі Яму, што яны зрабілі; і Ён, узяўшы іх з Сабою, адасобіўся ў пустэльнай мясьціне, непадалёк ад горада, называнага Бэтсаідаю.

Apostaly, vârnũšysâ, raskazali Âmu, što âny zrabili; i Ęn, uzâšy ih z Sabou, adasobišsâ ů pustel'naj mâs'cine, nepadalëk ad gorada, nazyvanaga Betsaidaũ.

11. Але людзі, даведаўшыся, пайшлі за Ім: і Ён, прыняўшы іх, гутарыў зь імі пра Царства Божае і ацяляў тых, каму было патрэбнае ацаленьне.

Ale lŭdzi, davedaššysâ, pajšli za Ĭm: i Ęn, prynâšy ih, gutaryũ z' imi pra Carstva Boŭae i acalâũ tyh, kamu bylo patrëbnae acalen'ne.

12. А дзень пачаў хіліцца да вечара. І прыступіўшы да Яго, дванаццаць казалі Яму: адпусьці людзей, каб яны пайшлі ў навакольныя селішчы і вёскі начаваць і дасталі ежы; бо што мы тут у пустэльнай мясьціне.

A dzen' pačau hiličca da večara. Ĭ prystupišy da Âgo, dvanaccac' kazali Âmu: adpus'ci lŭdzej, kab âny pajšli ů navakol'nyâ seliščy i vëski načavac' i dastali eŷy; bo što my tut u pustel'naj mâs'cine.

13. Але Ён сказаў ім: вы дайце ім есьці. Яны казалі: у нас няма больш за пяць хлябоў і дзьве рыбіны; хіба што, нам трэба пайсьці купіць ежы на ўвесь гэты люд.

Ale Ęn skazaũ im: vy dajce im es'ci. Âny skazali: u nas nâma bol'sš za pâc' hlâboũ i dz've rybiny; hiba što, nam trëba pajs'ci kupic' eŷy na ůves' gëty lŭd.

14. Бо іх было каля пяці тысяч чалавек. Але Ён сказаў вучням Сваім: пасадзеце іх радамі па пяцьдзясят.

Bo ih bylo kalâ pâci tysâč čalavek. Ale Ęn skazaũ vučnâm Svaim: pasadzece ih radami pa pâc'dzâsât.

15. І зрабілі так, і пасадзілі ўсіх.

Ĭ zrabili tak, i pasadzili ůsih.

16. А Ён, узяўшы пяць хлябоў і дзьве рыбіны і паглядзеўшы на неба,

дабраславіў іх, пераламаў і даў вучням, каб раздаць людзям.

A Ęn, uzâüşy pâc' hlâboŭ ì dz've rybiny ì paglâdzeüşy na neba, dabraslaviŭ ih, peralamaŭ ì daŭ vučnâm, kab razdac' lûdzâm.

17. І елі і наеліся ўсе: і рэшты кавалкаў набралася ў іх дванаццаць кашоў.

Ì eli ì naelisâ ŭse: ì rèšty kavalkaŭ nabralasâ ŭ ih dvanaccac' kašoŭ.

18. Аднаго разу, калі Ён маліўся ў адасобленым месцы, вучні былі зь Ім, Ён спытаўся ў іх: за каго ўважаюць Мiane людзі?

Adnago razu, kali Ęn maliŭsâ ŭ adasoblenym mescy, vučni byli z' Ìm, Ęn spytaŭsâ ŭ ih: za kago ŭvažauć Mâne lûdzi?

19. Яны казалі ў адказ, за Яна Хрысьціцеля, а некаторыя - за Ільлю: а іншыя кажуць, што адзін з старавечных прарокаў уваскрэс.

Âny skazali ŭ adkaz, za Âna Hrys'cicelâ, a nekatoryâ - za Ì'lû: a inšyâ kažuc', što adzìn z staravečnyh prarokaŭ uvaskrès.

20. А Ён спытаўся ў іх: а вы за каго ўважаеце Мiane? Адказаў Пётр: за Хрыста Божага.

A Ęn spytaŭsâ ŭ ih: a vy za kago ŭvažaece Mâne? Adkazaŭ Pëtr: za Hrysta Božaga.

21. Але Ён строга загадаў ім нікому не казаць пра гэта,

Ale Ęn stroga zagadaŭ ìm nikomu ne kazac' pra gèta,

22. сказаўшы, што Сын Чалавечы мае шмат адпакутаваць, і быць адкінутым старэйшынамі, першасьвятарамі і кніжнікамі, і быць забітым, і на трэйці дзень уваскрэснуць.

skazaüşy, što Syn Čalavečy mae šmat adpakutavac', ì byc' adkinutym starèjšynami, peršas'vâtarami ì knižnikami, ì byc' zabitym, ì na trèjci dzen' uvaskrèsnuc'.

23. А да ўсіх прамовіў: калі хто хоча ісьці за Мною, адрачыся ад сябе і

вазьмі крыж свой і ідзі за Мною;

A da ŭsìh pramoviŭ: kalì hto hoča is'ci za Mnoù, adračysâ ad sâbe ì vaz'mì kryž svoj ì ìdzi za Mnoù;

24. бо, хто хоча душу сваю захаваць, той страціць яе: а хто страціць душу сваю дзеля Мяне, той захавае яе,

bo, hto hoča dušu svaù zahavac', toj stracic' âe: a hto stracic' dušu svaù dzelâ Mâne, toj zahavae âe,

25. бо што карысьці чалавеку здабыць увесь сьвет, а сябе самога загубіць, альбо пашкодзіць сабе?

bo što karys'ci čalaveku zdabyc' uves' s'vet, a sâbe samoga zagubic', al'bo paškodzic' sabe?

26. бо хто пасаромеецца Мяне і Маіх слоў, таго Сын Чалавечы пасаромеецца, калі прыйдзе ў славе Сваёй і Айцовай і сьвятых анёлаў.

bo hto pasaromeecca Mâne ì Maìh sloŭ, tago Syn Čalavečy pasaromeecca, kalì pryjdze ŭ slave Svaëj ì Ajcovaj ì s'vâtyh anëlaŭ.

27. Кажу бо вам па праўдзе: ёсьць сярод тых, што стаяць тут, такія, якія ня зьведаюць сьмерці, а ўжо ўгледзяць Царства Божае.

Kažu bo vam pa praŭdze: ës'c' sârod tyh, što staâc' tut, takiâ, âkiâ nâ z'vedaŭc' s'mercì, a ŭžo ŭgledzâc' Carstva Božae.

28. Пасьля гэтых словаў, дзён праз восем, узяўшы Пятра, Яна і Якава, узыйшоў Ён на гару памаліцца.

Pas'lâ gètyh slovaŭ, dzën praz vosem, uzâŭšy Pâtra, Âna ì Âkava, uzyjšoŭ Ęn na garu pamalìcca.

29. І калі маліўся, выгляд аблічча ў Яго зьмяніўся, і вопратка ў Яго зрабілася белая, бліскучая.

Ì kalì maliŭsâ, vyglâd abličča ŭ Âgo z'mâniŭsâ, ì vopratka ŭ Âgo zrabilasâ belaâ, blìskučaâ.

30. І вось, два мужы гутарылі зь Ім, якія былі Майсей і Ільля:

Ì vos', dva mužy gutaryli z' Ìm, âkiâ byli Majsej i Ì'lâ:

31. зьявіўшыся ў славе, яны казалі абодва пра зыход Ягоны, які яму належала зьдзейсьніць у Ерусаліме.

z'âviũšysâ ũ slave, âny kazali abodva pra zyhod Âgony, âki âmu naležala z'dzejs'nic' u Erusalime.

32. Пётр і астатнія зь ім змораныя былі сном: але прагнуўшыся, угледзелі славу Ягоную, і двух мужоў, што стаялі зь Ім.

Pëtr i astatniâ z' im zmoranyâ byli snom: ale pračnuũšysâ, ugledzeli slavu Âgonuû, i dvuh mužoũ, što staâli z' Ìm.

33. І калі яны адыходзілі ад Яго, сказаў Пётр Ісусу: Настаўнік! добра нам тут быць: зробім тры палаткі, адну Табе, адну Майсею і адну Ільлю, - ня ведаючы, што казаў.

Ì kalì âny adyhodzili ad Âgo, skazaũ Pëtr Ìsusu: Nastaũnik! dobra nam tut byc': zrobim try palatki, adnu Tabe, adnu Majseû i adnu Ì'lû, - nâ vedaũcy, što kazaũ.

34. Калі ж ён казаў гэта, наплыло воблака і асланіла іх; і спалохаліся яны, калі ўвайшлі ў воблака.

Kali ž ën kazaũ gëta, naplylo voblaka i aslanila ih; i spalohalisâ âny, kali ũvajšli ũ voblaka.

35. І быў з воблака голас, які мовіў: Гэты ёсьць Сын Мой Любасны; Яго слухайце.

Ì byũ z voblaka golas, âki moviũ: Gëty ës'c' Syn Moj Lûbasny; Âgo sluhajce.

36. Калі быў гэты голас, застаўся Ісус адзін. І яны змоўчалі і нікому не казалі ў тыя дні пра тое, што бачылі.

Kali byũ gëty golas, zastaũsâ Ìsus adzin. Ì âny zmoũčali i nikomu ne kazali ũ tyâ dni pra toe, što bačyli.

37. А на другі дзень, калі яны сыйшлі з гары, сустрэла Яго шмат людзей.

A na drugi dzen', kalì âny syjšli z gary, sustrèla Âgo šmat lûdzej.

38. Раптам нехта зь людзей усклікнуў: Настаўнік! малю Цябе зірнуць на сына майго, ён адзін у мяне:

Raptam nehta z' lûdzej uskliknuŭ: Nastaŭnik! malû Câbe zirnuć' na syna majgo, ën adzìn u mâne:

39. яго вярэдзіць дух, і ён раптам ускрыквае, і курчыць яго, так што пускае пену; і ледзьве адступае ад яго, змучыўшы яго;

âgo vârèdzic' duh, i ën raptam uskrykvaе, i kurčyc' âgo, tak što puskaе penu; i ledz've adstupae ad âgo, zmučyŭšy âgo;

40. я прасіў вучняў Твайх выгнаць яго, і яны не маглі.

â prasiŭ vučnâŭ Tvaih vygnac' âgo, i âny ne magli.

41. А Ісус адказваючы, сказаў: о род няверны і разбэшчаны! дакуль буду з вамі і буду цярпець вас? прывядзі сюды сына твайго.

A Îsus adkazvaŭčy, skazaŭ: o rod nâverny i razbèščany! dakul' budu z vami i budu cârpec' vas? pryvâdzi sûdy syna tvajgo.

42. І калі той яшчэ ішоў, дэман кінуў яго на зямлю і пачаў калаціць; але Ісус загразіў нячыстаму духу, і ацаліў падлетка, і аддаў яго бацьку ягонаму.

Ì kalì toj âščè išoŭ, dèman kìnuŭ âgo na zâmlû i pačaŭ kalacic'; ale Îsus zagraziŭ nâčystamu duhu, i acaliŭ padletka, i addaŭ âgo bac'ku âgonamu.

43. І ўсе здзіўляліся зь велічы Божай. А калі ўсе здзіўляліся з усяго, што гаварыў Ісус, Ён сказаў вучням Сваім:

Ì ŭse z'dziŭlâlisâ z' veličy Božaj. A kalì ŭse z'dziŭlâlisâ z usâgo, što gavaryŭ Îsus, Ën skazaŭ vučnâm Svaim:

44. пакладзеце вы сабе ў вушы словы гэтыя: Сын Чалавечы будзе

аддадзены ў рукі чалавечыя.

pakladzece vy sabe ŭ vušy slovy gètyâ: Syn Čalavečy budze addadzeny ŭ ruki čalavečyâ.

45. Але яны не зразумелі слова гэтага, і яно было замкнута ад іх, так што яны ня ўцямілі яго; а спытацца ў Яго пра гэтае слова баяліся.

Ale âny ne zrazumeli slova gètaga, i âno bylo zamknuta ad ih, tak što âny nâ ŭcâmili âgo; a spytacca ŭ Âgo pra gètae slova baâlisâ.

46. І прыйшло ім на думку: хто б зь іх быў большы?

Ì pryjšlo im na dumku: hto b z' ih byŭ bol'sy?

47. А Ісус, бачачы помysel сэрца іхняга, узяўшы дзіця, паставіў яго перад Сабою

A İsus, bačacy pomysel sèrca ihnâga, uzâŭšy dzicâ, pastaviŭ âgo perad Sabou

48. і сказаў ім: хто прыме гэтае дзіця ў імя Маё, той Мяне прымае; а хто прыме Мяне, той прымае Таго, Хто паслаў Мяне; бо, хто з вас найменшы за ўсіх, той будзе вялікі.

ì skazaŭ im: hto pryme gètae dzicâ ŭ imâ Maë, toj Mâne prymae; a hto pryme Mâne, toj prymae Tago, Hto paslaŭ Mâne; bo, hto z vas najmenšy za ŭsìh, toj budze vâlikì.

49. Пры гэтым Ян сказаў: Настаўнік! мы бачылі чалавека, які імем Тваім выганяе дэманаў, і забаранілі яму, бо ён ня ходзіць з намі.

Pry gèтым Ân skazaŭ: Nastaŭnik! my bačyli čalaveka, âkì imem Tvaim vyganâe dèmanaŭ, ì zabaranili âmu, bo ën nâ hodzic' z nami.

50. Ісус сказаў яму: не забараняйце; бо хто ня супроць вас, той за вас.

İsus skazaŭ âmu: ne zabaranâjce; bo hto nâ suproc' vas, toj za vas.

51. А калі набліжаліся дні ўшэсьця Ягонага ад людзей, Ён захацеў ісьці ў Ерусалім,

A kali nablížalisâ dni ũšès'câ Ágonaga ad lûdzej, Ěn zahaceŭ is'ci ũ Erusalim,

52. і паслаў вястуноў перад абліччам Сваім: і яны пайшлі і ўвайшлі ў селішча Самаранскае, каб падрыхтаваць для Яго;

ì paslaŭ vâstunouŭ perad abliččam Svaìm: ì âny pajšlì ì ũvajšlì ũ selišča Samaranskae, kab padryhtavac' dlâ Ágo;

53. але там ня прынялі Яго, бо Ěн меў выгляд вандроўніка ў Ерусалім.

54. Бачачы гэта, вучні Ягоныя, Якаў і Ян, сказалі: Госпадзе! ці хочаш, мы скажам, каб вагонь сышоў зь неба і вынішчыў іх, як і Ільля зрабіў?

Bačacy gèta, vučnì Ágonyâ, Ákaŭ ì Ân, skazalì: Gospadze! ci hočaš, my skažam, kab vagon' syšoŭ z' neba ì vyniščyŭ ih, âk ì l'lá zrabìŭ?

55. Але Ěн, зьвярнуўшыся да іх, забараніў ім і сказаў: ня ведаеце, якога вы духу;

Ale Ěn, z'vârnuŭšysâ da ih, zabaraniŭ im ì skazaŭ: nâ vedaece, âkoga vy duhu;

56. бо Сын Чалавечы прыйшоў ня губіць душы чалавечыя, а ратаваць. І пайшлі ў іншае селішча.

bo Syn Čalavečy pryjšoŭ nâ gubic' dušy čalavečyâ, a ratavac'. Ì pajšlì ũ inšae selišča.

57. Сталася, што калі яны былі ў дарозе, нехта сказаў Яму: Госпадзе! я пайду за Табою, куды б Ты ні пайшоў.

Stalasâ, što kali âny byli ũ daroze, nehta skazaŭ Ámu: Gospadze! â pajdu za Taboŭ, kudy b Ty nì pajšoŭ.

58. Ісус сказаў яму: лісы маюць норы, а птушкі нябесныя - гнёзды; а Сын Чалавечы ня мае, дзе прыхіліць галаву.

Ìsus skazaŭ âmu: lisy maŭc' nory, a ptuški nâbesnyâ - gnězdy; a Syn Čalavečy nâ mae, dze pryhìlic' galavu.

59. А другому сказаў: ідзі за Мною. Той сказаў: Госпадзе! дазволь мне сьпярша пайсьці і пахаваць бацьку майго.

A drugomu skazaŭ: idzi za Moŭ. Toj skazaŭ: Gospadze! dazvol' mne s'pârša pajs'ci i pahavac' bac'ku majgo.

60. Але Ісус сказаў яму: пакінь мёртвым хаваць сваіх мерцьвякоў; а ты ідзі, зьвястуй Царства Божае.

Ale İsus skazaŭ âmu: pakin' mërtvym havac' svaih merc'vâkoŭ; a ty idzi, z'vâstuj Carstva Božae.

61. Яшчэ другі сказаў: я пайду за Табою, Госпадзе! але сьпярша дазволь мне разьвітацца з хатнімі маімі.

Âščè drugi skazaŭ: â pajdu za Taboŭ, Gospadze! ale s'pârša dazvol' mne raz'vitacca z hatnìmi maimi.

62. Але Ісус сказаў яму: ніхто, хто паклаў руку сваю на плуг і азіраецца назад, не надзейны для Царства Божага.

Ale İsus skazaŭ âmu: nihto, hto paklaŭ ruku svaŭ na plug i aziraecca nazad, ne nadzejny dlâ Carstva Božaga.

10 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага выбраў Гасподзь і іншых вучняў, і паслаў іх па двое перад абліччам Сваім у кожны горад і мясьціну, куды Сам хацеў ісьці,
Pas'lâ gètaga vybraŭ Gaspodz' i inšyh vučnâŭ, i paslaŭ ih pa dvoe perad abliččam Svaim u kožny gorad i mâs'cinu, kudy Sam haceŭ is'ci,

2. і сказаў ім: жніва многа, а работнікаў мала; дык вось малеце Гаспадара жніва, каб паслаў работнікаў на жніво Сваё.

i skazaŭ im: žniva mnoga, a rabotnikaŭ mala; dyk vos' malece Gaspadara žniva, kab paslaŭ rabotnikaŭ na žnivo Svaë.

3. Ідзеце! Я пасылаю вас, як ягнят сярод ваўкоў.

İdzece! Â pasylaû vas, âk âgnât sârod vaŭkoŭ.

4. Не бярэце ні мяха, ні торбы, ні абутку, і нікога на дарозе ня вітайце.

Ne bârèce ni mâha, ni torby, ni abutku, i nikoga na daroze nâ vitajce.

5. У які дом увайдзеце, сьпярша кажэце: "мір дому гэтаму!"

U âki dom uvojdzece, s'pârša kažèce: "mìr domu gètamu!"

6. і калі будзе там сын міру, дык спачыне на ім мір ваш; а калі не, дык да вас вернецца;

i kalì budze tam syn mìru, dyk spačyne na ìm mìr vaš; a kalì ne, dyk da vas vernecca;

7. а ў доме тым заставайцеся, ежце і пеце, што ў іх ёсьць: бо працаўнік варты ўзнагароды за працу сваю, не пераходзьце з дому ў дом.

a ŭ dome tym zastavajcesâ, ežce i pece, što ŭ ih ës'c': bo pracaŭnik varty ŭznagarody za pracu svaŭ, ne perahodz'ce z domu ŭ dom.

8. І калі прыйдзеце ў які горад, і прымуць вас, ежце, што вам дадуць;

İ kalì pryjdzece ŭ âki gorad, i prymuc' vas, ežce, što vam daduc';

9. і ацяляйце ў ім хворых, і кажэце ім: "наблізілася да вас Царства Божае".

i acalâjce ŭ ìm hvoryh, i kažèce ìm: "nablizilasâ da vas Carstva Božae".

10. А як прыйдзеце ў які горад, і ня прымуць вас, дык, выйшаўшы на вуліцу, скажэце:

A âk pryjdzece ŭ âki gorad, i nâ prymuc' vas, dyk, vyjšaŭšy na vulicu, skažèce:

11. "і пыл, прыліплы да нас ад вашага горада, абцярушваем вам; аднак жа ведайце, што наблізілася да вас Царства Божае".

"i pyl, pryliply da nas ad vašaga gorada, abcârušvaem vam; adnak ža vedajce, što nablizilasâ da vas Carstva Božae".

12. Кажу вам, што Садоме ў дзень той будзе радасьней, чым гораду таму.

Kažu vam, što Sadome ŭ dzen' toj budze radas'nej, čym goradu tamu.

13. Гора табе, Харазіне! гора табе, Віфсаіда! бо, калі б у Тыры і Сідоне зьявіліся сілы, яўленыя ў вас, дык даўно б яны, седзячы ў вярэце і ў попеле, пакаяліся;

Gora tabe, Harazine! gora tabe, Vifsaïda! bo, kalì b u Tyry i Sidone z'âvilisâ sily, âŭlenyâ ŭ vas, dyk daŭno b âny, sedzâčy ŭ vâreće i ŭ popele, pakaâlisâ;

14. але і Тыры і Сідону радасьней будзе на судзе, чым вам.

ale i Tyru i Sidonu radas'nej budze na sudze, čym vam.

15. І ты, Капернауме, што да неба ўзвысіўся, да пекла зрынешся.

Ì ty, Kapernaume, što da neba ŭzvysiŭsâ, da pekla zrynešsâ.

16. Хто слухае вас, Мяне слухае, і хто вас цураецца, Мяне цураецца; а хто цураецца Мяне, цураецца Таго, хто паслаў Мяне.

Hto sluhae vas, Mâne sluhae, i hto vas curaecca, Mâne curaecca; a hto curaecca Mâne, curaecca Tago, hto paslaŭ Mâne.

17. Семдзесят вучняў вярнуліся з радасьцю і казалі: Госпадзе! і дэмань слухаюцца нас у імя Тваё.

Semdzesât vučnâŭ vârnulisâ z radas'cŭ i kazali: Gospadze! i dèmany sluhaŭcca nas u imâ Tvaë.

18. А Ён сказаў ім: Я бачыў сатану, які ўпаў зь неба, як маланка;

A Ęn skazaŭ im: Â bačyŭ satanu, âkì ŭpaŭ z' neba, âk malanka;

19. вось, даю вам уладу наступаць на зьмеяў і скарпіёнаў і на ўсю сілу варожую, і нішто не пашкодзіць вам;

vos', daŭ vam uladu nastupac' na z'meâŭ i skarpïënaŭ i na ŭsŭ silu varožuŭ, i ništo ne paškodzic' vam;

20. аднак жа таму ня радуйцеся, што духі слухаюцца вас: а радуйцеся

таму, што імёны вашыя напісаны на нябёсах.

adnak ža tamu nâ radujcesâ, što duhi sluhaũcca vas: a radujcesâ tamu, što iměny vašyâ napìsany na nâběsah.

21. У тую хвіліну ўзрадаваўся духам Ісус і сказаў: слаўлю Цябе, Войча, Госпадзе неба і зямлі, што Ты ўтоіў гэта ад мудрых і ад разумных і адкрыў малым дзецям; праўда, Войча! бо такая была Твая воля.

U tuũ hvilinu ũzradavaũsâ duham Īsus ì skazaũ: slaũlũ Cãbe, Vojča, Gospadze neba ì zãmlì, što Ty ũtoiũ gèta ad mudryh ì ad razumnyh ì adkryũ malym dzecãm; praũda, Vojča! bo takaâ byla Tvaâ volã.

22. І звярнуўшыся да вучняў, сказаў: усё перададзена мне Айцом Маім; і хто ёсьць Сын, ня ведае ніхто, апрача Айца, і хто ёсьць Айцец, ня ведае ніхто, апрача Сына, і каму Сын хоча адкрыць.

Ì z'vãrnuũšysâ da vučnãũ, skazaũ: usë peradadzena mne Ajcom Maim; ì hto ës'c' Syn, nâ vedae nihto, aprača Ajca, ì hto ës'c' Ajcec, nâ vedae nihto, aprača Syna, ì kamu Syn hoča adkryc'.

23. І звярнуўшыся да вучняў, сказаў ім асобна: дабрашчасныя вочы, якія бачаць тое, што вы бачыце!

Ì z'vãrnuũšysâ da vučnãũ, skazaũ ìm asobna: dabraščasnyã vočy, âkiã bačac' toe, što vy bačyce!

24. бо кажу вам, што многія прарокі і цары хацелі бачыць, што вы бачылі, і ня ўбачылі, і чуць, што вы чулі, і ня чулі.

bo kažu vam, što mnogiã praroki ì cary haceli bačyc', što vy bačyli, ì nã ũbačyli, ì čuc', što vy čuli, ì nã čuli.

25. І вось, адзін законьнік устаў і, спакушаючы Яго, сказаў: Настаўнік, што мне рабіць, каб успадкаваць жыцьцё вечнае?

Ì vos', adzìn zakon'nik ustaũ ì, spakušaũcy Āgo, skazaũ: Nastaũnik, što mne rabìc', kab uspadkavac' žyc'c'ë večnae?

26. А Ён сказаў яму: у законе што напісана? як чытаеш?

A Ęn skazaŭ âmu: u zakone što napisana? âk čytaeš?

27. Той сказаў у адказ: "палюбі Госпада Бога твайго ўсім сэрцам тваім, і ўсёю душою тваёю, і ўсёю моцай тваёю, і ўсім разуменьнем тваім, і блізкага твайго, як самога сябе".

Toj skazaŭ u adkaz: "palûbi Gospada Boga tvajgo ũsim sêrcam tvaim, i ũsëu dušou tvaëu, i ũsëu mocaj tvaëu, i ũsim razumen'nem tvaim, i blizkaga tvajgo, âk samoga sâbe".

28. Ісус сказаў яму: слухна ты адказваў; так рабі і будзеш жыць.

Ĭsus skazaŭ âmu: slušna ty adkazvaŭ; tak rabi i budzeš žyc'.

29. Але той, хочучы апраўдацца, сказаў Ісусу: а хто мой блізкі?

Ale toj, hočuču apraŭdacca, skazaŭ Ĭsusu: a hto moj blizki?

30. На гэта сказаў Ісус: нейкі чалавек ішоў зь Ерусаліма ў Ерыхон і нарваўся на разбойнікаў, якія зьнялі зь яго вопратку, паранілі яго і пайшлі, пакінуўшы яго ледзь живога.

Na gëta skazaŭ Ĭsus: nejkì čalavek išoŭ z' Erusalima ũ Eryhon i narvaŭsâ na razbojnikaŭ, âkiâ z'nâli z' âgo vopratku, paranili âgo i pajšli, pakinuŭšy âgo ledz' žyvoga.

31. З нагоды нейкі сьвятар ішоў тою дарогаю і, убачыўшы яго, прайшоў міма.

Z nagody nejkì s'vâtar išoŭ toŭ darogaŭ i, ubačyŭšy âgo, prajšoŭ mima.

32. Гэтак сама і лявіт, быўшы на тым месцы, падышоў, паглядзеў і прайшоў міма.

Gëtak sama i lâvit, byŭšy na tym mescy, padyšoŭ, paglâdzeŭ i prajšoŭ mima.

33. А нейкі Самаранін, праязджаючы, знайшоў яго і, убачыўшы яго, пашкадаваў,

A nejkì Samaranin, praâzdžaŭču, znajšoŭ âgo i, ubačyŭšy âgo, paškadavaŭ,

34. і падышоўшы, перавязаў яму раны, паліваючы алеем і віном; і, пасадзіўшы яго на свайго асла, прывёз яго ў гасьцініцу і паклапаціўся пра яго;

ì padyšoũšy, peravâzaũ âmu rany, palivaũčy aleem ì vînom; ì, pasadzìũšy âgo na svajgo asla, pryvëz âgo ũ gas'cînîcu ì paklapaciũsâ pra âgo;

35. а на другі дзень, ад'язджаючы, дастаў два дынары, даў гаспадару гасьцініцы і сказаў яму: паклапаціся пра яго; і калі патраціш больш, я, калі вярнуся, аддам табе.

a na drugì dzen', ad'âzdžaũčy, dastaũ dva dynary, daũ gaspadaru gas'cînîcy ì skazaũ âmu: paklapacîsâ pra âgo; ì kalî patracîš bol'sh, â, kalî vârnusâ, addam tabe.

36. Хто з гэтых трох, думаеш ты, быў блізкі таму, што нарваўся на разбойнікаў?

Hto z gëtyh troh, dumaeš ty, byũ blizkî tamu, što narvaũsâ na razbojnîkaũ?

37. Ён сказаў: той, які зрабіў яму міласць. Тады Ісус сказаў яму: ідзі, і ты рабі гэтак сама.

Ën skazaũ: toj, âkî zrabiũ âmu mîlas'c'. Tady Ìsus skazaũ âmu: idzì, ì ty rabi gëtak sama.

38. У часе дарогі іхняй, прыйшоў Ён у адно селішча; тут жанчына, імем Марфа, прыняла Яго ў дом свой;

U čase darogì ihnâj, pryjšoũ Ën u adno selîšča; tut žančyna, imem Marfa, prynâla Âgo ũ dom svoj;

39. у яе была сястра, імем Марыя, якая села да ног Ісуса і слухала слова Ягонае.

u âe byla sâstra, imem Maryâ, âkaâ sela da nog Ìsusa ì sluhala slova Âgonae.

40. А Марфа клапатала пра вялікае частаваньне, і падышоўшы, сказала: Госпадзе! ці Табе клопату няма, што сястра мая адну мяне пакінула

служыць? скажы ёй, каб пасобіла мне.

A Marfa klapatala pra vâlikae častavan'ne, i padyšoŭšy, skazala: Gospadze! cì Tabe klopatu nâma, što sâstra maâ adnu mâne pakìnula služyc'/? skažy ěj, kab pasobila mne.

41. А Ісус сказаў ёй у адказ: Марфа! Марфа! рупішся і завіхаешся ты занадта,

A Īsus skazaŭ ěj u adkaz: Marfa! Marfa! rupiššâ i zavihaeššâ ty zanađta,

42. а адно толькі трэба, Марыя ж выбрала добрую долю, якая не адымецца ў яе.

a adno tol'ki trèba, Maryâ ž vybrala dobruŭ dolŭ, âkaâ ne adymecca ŭ âe.

11 Кіраўнік

1. Сталася, што калі Ён у адным месцы маліўся, і перастаў, адзін вучань ягоны сказаў Яму: Госпадзе! навучы нас маліцца, як і Ян навучыў вучняў сваіх.

Stalasâ, što kalì Ęn u adnym mescy maliŭsâ, i perastaŭ, adžin vučan' âgony skazaŭ Âmu: Gospadze! navučy nas malicca, âk i Ân navučyŭ vučnâŭ svaih.

2. Ён сказаў ім: калі моліцеся, кажэце: "Войча наш, Які існы ў нябёсах! хай сьвяціцца імя Тваё; хай прыйдзе Царства Тваё; хай будзе воля Твая і на зямлі,

Ęn skazaŭ im: kalì molicesâ, kažèce: "Vojča naš, Âkì isny ŭ nâbësah! haj s'vâcicca imâ Tvaë; haj pryjdze Carstva Tvaë; haj budze volâ Tvaâ i na zâmlì,

3. як на небе; хлеб наш надзённы давай нам на кожны дзень;

âk na nebe; hleb naš nadžënny davaj nam na kožny dzen';

4. і даруй нам грахі нашыя, як і мы даруем кожнаму вінаватому перад намі; і не дапусьці нас у спакусу, але ратуй нас ад ліхога".

ì daruj nam grahì našyâ, âk ì my daruem kožnamu vinavatamu perad nami; ì ne dapus'ci nas u spakusu, ale ratuj nas ad lihoga".

5. І сказаў ім: уявім, што нехта з вас, маючы сябра, прыйдзе да яго апоўначы і скажа яму: дружа, пазыч мне тры хлябы,

Ì skazaŭ ìm: uâvim, što nehta z vas, maũčy sâbra, pryjdzе da âgo apoũnačy ì skaža âmu: druža, pazyč mne try hlâby,

6. бо сябра мой з дарогі зайшоў да мяне, і ў мяне няма чаго даць яму;

7. а той зь сярэдзіны скажа яму ў адказ: ня турбуй мяне, дзьверы ўжо замкнёныя, і дзеці мае на пасьцелі са мною; не магу ўстаць і даць табе.

bo sâbra moj z darogì zajšoŭ da mâne, ì ũ mâne nâma čago dac' âmu;
a toj z' sârèdziny skaža âmu ũ adkaz: nâ turbuj mâne, dz'very ũžo zamknënyâ, ì dzeci mae na pas'celì sa mnoũ; ne magu ũstac' ì dac' tabe.

8. Калі, кажу вам, ён ня ўстане і ня дасьць яму па прыязьні зь ім, дык па неадступнасьці ягонай, устаўшы, дасьць яму, колькі просіць.

Kalì, kažu vam, ën nâ ũstane ì nâ das'c' âmu pa pryâz'ni z' ìm, dyk pa neadstupnas'ci âgonaj, ustaŭšy, das'c' âmu, kol'ki prosic'.

9. І Я кажу вам: прасеце, і дасца вам; шукайце, і знойдзеце; стукайцеся, і адчыняць вам;

Ì Â kažu vam: prasece, ì dasca vam; šukajce, ì znojdzеce; stukajcesâ, ì adčynâc' vam;

10. бо кожны просьбіт атрымлівае, і шукальнік знаходзіць, і хто стукаецца, таму адчыняць.

bo kožny pros'bit atrymlivae, ì šukal'nik znahodzic', ì hto stukaеcca, тамu adčynâc'.

11. Які з вас бацька, калі сын папросіць у яго хлеба, падасьць яму камень? альбо калі папросіць рыбы, падасьць яму зьмяю, замест рыбы?

Âkì z vas bac'ka, kalì syn paprosic' u âgo hleba, padas'c' âmu kamen'? al'bo

kali paprosic' ryby, padas'c' âmu z'mâû, zamest ryby?

12. альбо, калі папросіць яйка, падасьць яму скарпіёна?

al'bo, kali paprosic' âjka, padas'c' âmu skarpiëna?

13. Дык вось, калі вы, ліхія, умеете даньні добрыя даваць дзецям вашым, тым болей Айцец Нябесны дасьць Духа Сьвятога тым, хто просіць у Яго.

Dyk vos', kali vy, lihiâ, umeece dan'nî dobryâ davac' dzecâm vašym, tym bolej Ajcec Nâbesny das'c' Duha S'vâtoga tym, hto prosic' u Âgo.

14. Аднаго разу выгнаў Ён дэмана, які быў нямы; і калі дэман выйшаў, нямы загаварыў; і людзі здзівіліся.

Adnago razu vygnaŭ Ęn dèmana, âkî byŭ nâmy; i kali dèman vyjšaŭ, nâmy zagavaryŭ; i lûdzi z'dzivilisâ.

15. А некаторыя зь іх казалі: Ён выганяў дэманаў сілаю вэльзэвула, князя дэманскага.

A nekatoryâ z' ih kazali: Ęn vyganâŭ dèmanaŭ silaŭ vèl'zèvula, knâzâ dèmanskaga.

16. А іншыя, спакушаючы, патрабавалі ад Яго азнакі зь неба.

A inšyâ, spakušaŭčy, patrabavali ad Âgo aznakî z' neba.

17. Але Ён, ведаючы намыслы іхнія, сказаў ім: усякае царства, якое разьдзялілася самое ў сабе, запусьце, і дом, які разьдзяліўся сам у сабе, зруйнаецца.

Ale Ęn, vedaŭčy namysly ihniâ, skazaŭ im: usâkae carstva, âkoe raz'dzâlilasâ самое ŭ sabe, zapus'cee, i dom, âkî raz'dzâliŭsâ sam u sabe, zrujnuessa.

18. А калі і сатана разьдзеліцца сам у сабе, дык як устоіць царства ягонае? а вы кажаце, што я сілаю вэльзэвулавай выганяю дэманаў.

A kali i satana raz'dzelicca sam u sabe, dyk âk ustoic' carstva âgonae? a vy kažace, što â silaŭ vèl'zèvulavaj vyganâŭ dèmanaŭ.

19. І калі Я сілаю вэльзэвулавай выганяю дэманаў, дык сыны вашыя чыёй сілаю выганяюць іх? А таму яны будуць вам за судзьдзяў.

Ì kalì Á silaû vèl'zèvulavaj vyganâû dèmanaŭ, dyk syny vašyâ čyěj silaû vyganâûc' ih? A tamu âny buduc' vam za sudz'dzâŭ.

20. А калі Я пальцам Божым выганяю дэманаў, дык напэўна ж дасягнула да вас Царства Божае.

A kalì Á pal'cam Božym vyganâû dèmanaŭ, dyk napèŭna ž dasâgnula da vas Carstva Božae.

21. Калі дужы са зброяй ахоўвае свой дом, тады ў бясьпецы ягоная маёмасьць;

Kalì dužy sa zbroâj ahoŭvae svoj dom, tady ŭ bâs'pecy âgonaâ maëmas'c';

22. а калі дужэйшы за яго нападае на яго і перамога яго, тады возьме ўсю зброю ягоную, на якую ён спадзяваўся, і падзеліць захоплене ў яго.

a kalì dužèjšy za âgo napadae na âgo ì peramoža âgo, tady voz'me ŭsû zbroû âgonuû, na âkuû ën spadzâvaŭsâ, ì padzelic' zahoplenae ŭ âgo.

23. Хто не са Мною, той супроць Мяне; і хто ня збірае са Мною, той раскідае.

Hto ne sa Mnoû, toj suproc' Mâne; ì hto nâ z'birae sa Mnoû, toj raskidae.

24. Калі нячысты дух выйдзе з чалавека, дык ходзіць па бязводных мясьцінах, шукаючы спакою, і не знаходзячы, кажа: вярнуся ў дом мой, адкуль выйшаў.

Kalì nâčysty duh vyjdze z čalaveka, dyk hodzic' pa bâzvodnyh mäs'cìnah, šukaŭčy spakoû, ì ne znahodzâčy, kaža: vârnusâ ŭ dom moj, adkul' vyjšaŭ.

25. І прыйшоўшы, застае яго падмеценым і прыбраным;

Ì pryjšoŭšy, zastae âgo padmecenym ì prybranim;

26. тады ідзе і бярэ з сабою сем іншых духаў, люцейшых за сябе, і,

увайшоўшы, жывуць там; і бывае чалавеку таму апошняя горш за першае.

tady idze i bârè z sabou sem inšyh duhaŭ, lûcejšyh za sâbe, i, uvajšoŭšy, žyvuc' tam; i byvae čalaveku tamu apošnâe gorš za peršae.

27. Калі ж Ён казаў гэта, адна жанчына, узвысіўшы голас зь людзей, сказала Яму: дабрашчаснае ўлоньне, якое насіла Цябе, і саскі, якія Цябе кармілі!

Kali ž Ęn kazaŭ gèta, adna žančyna, uzvysiŭšy golas z' lûdzej, skazala Âmu: dabraščasnae ŭlon'ne, âkoe nasila Câbe, i saski, âkiâ Câbe karmili!

28. А Ён сказаў: дабрашчасныя тыя, што слухаюць слова Божае і трымаюцца яго.

A Ęn skazaŭ: dabraščasnyâ tyâ, što sluhaŭc' slova Božae i trymaŭcca âgo.

29. А калі люд пачаў сыходзіцца ў мностве, Ён пачаў гаварыць: род гэты ліхі; ён шукае азнакі, і азнака не даецца яму, апрача азнакі Ёны прарока;

A kali lûd pačaŭ syhodzicca ŭ mnoštve, Ęn pačaŭ gavaryc': rod gèty lihi; Ęn šukae aznaki, i aznaka ne daecca âmu, aprača aznaki Ęny praroka;

30. бо, як Ёна быў азнакай Нінэвіцянам, так будзе Сын Чалавечы роду гэтаму.

bo, âk Ęna byŭ aznakaj Ninèvicânam, tak budze Syn Čalavečy rodu gètamu.

31. Царыца Поўдня паўстане на суд з мужамі роду гэтага і асудзіць іх, бо яна прыходзіла з канца зямлі паслухаць мудрасьці Саламонавай; і вось тут больш за Саламона.

Caryca Poŭdnâ paŭstane na sud z mužami rodu gètaga i asudzic' ih, bo âna pryhodzila z kanca zâmlì pasluhac' mudras'ci Salamonavaj; i vos' tut bol'sz za Salamona.

32. Нінэвіцяне ўстануць на суд з родам гэтым і асудзяць яго, бо яны

пакаяліся праз прапаведаваньне Ёнавае, і вось, тут больш за Ёну.

*Ninèvicâne ŭstanuc' na sud z rodam gètym ì asudzâc' âgo, bo âny pakaâlisâ
praz prapavedavan'ne Ęnavae, ì vos', tut bol'sh za Ęnu.*

33. Ніхто, запаліўшы сьвечку, ня ставіць яе ў патайным месцы, ні пад пасудзінаю, а на сьвечніку, каб, уваходзячы, бачылі сьвятло.

*Nihtò, zapaliŭšy s'večku, nâ stavic' âe ŭ patajnym mescy, nì pad pasudzinaŭ,
a na s'večniku, kab, uvahodzâčy, bačyli s'vâtlo.*

34. Сьветач целу ёсьць вока; дык вось, калі вока тваё будзе чыстае, дык і ўсё цела тваё будзе сьветлае; а калі яно будзе благое, дык і цела тваё будзе цёмнае.

*S'vetač celu ës'c' voka; dyk vos', kalì voka tvaë budze čystae, dyk ì ŭsë cela
tvaë budze s'vetlae; a kalì âno budze blagoe, dyk ì cela tvaë budze cëmnae.*

35. Дык вось, глядзі: сьвятло, якое ў табе, ці ня ёсьць цемра?

Dyk vos', glâdzi: s'vâtlo, âkoe ŭ tabe, cì nâ ës'c' cemra?

36. А калі цела тваё ўсё сьветлае і ня мае ніводнай цямноціны, дык будзе сьветла ўсё так, як бы калі сьветач асьвятляў цябе зьзяньнем.

*A kalì cela tvaë ŭsë s'vetlae ì nâ mae nìvodnaj câmnocìny, dyk budze s'vetla
ŭsë tak, âk by kalì s'vetač as'vâtlâŭ câbe z'zân'nem.*

37. Калі Ён сказаў гэта, адзін фарысэй запрасіў Яго да сябе абедаць; Ён прыйшоў і ўзьлёг.

*Kalì Ęn skazaŭ gèta, adzìn farysèj zaprasiŭ Ęgo da sâbe abedac'; Ęn pryjšoŭ ì
ŭz'lëg.*

38. А фарысэй здзівіўся, убачыўшы, што Ён ня ўмыў рук перад абедам.

A farysèj z'dziviŭsâ, ubačyŭšy, što Ęn nâ ŭmyŭ ruk perad abedam.

39. Але Гасподзь сказаў яму: вось вы, фарысэі, знешнасьць чары і місы ачышчаеце, а нутрына вашая поўная пахапнасьці і злахітрасьці.

Ale Gaspodz' skazaŭ âmu: vos' vy, farysèi, z'nešnas'c' čary i misy ačyščaece, a nutryna vašaâ poŭnaâ pahapnas'ci i zlahitras'ci.

40. Неразумныя! ці ж ня Той, Хто стварыў зьнешняе, старыў і ўнутранае?

Nerazumnyâ! ci ž nâ Toj, Hto stvaryŭ z'nešnâe, staryŭ i ŭnutranae?

41. Падавайце лепей міласьціну з таго, што ў вас ёсьць: тады ўсё будзе ў вас чыстае.

Padavajce lepej milas'cinu z tago, što ŭ vas ës'c': tady ŭsë budze ŭ vas čystae.

42. але гора вам, фарысэям, што даяце дзесяціну зь мяты, руты і ўсякай гародніны, і ня дбаеце пра суд і любасьць Божую: гэта трэба было рабіць, і таго не пакідаць.

ale gora vam, farysèâm, što daâce dzesâcinu z' mâty, ruty i ŭsâkaj garodniny, i nâ dbaece pra sud i lûbas'c' Božuû: gèta trèba bylo rabic', i tago ne pakìdac'.

43. Гора вам, фарысэям, што любіце ў сынагогах сядзець наперадзе і вітаньні на плошчах.

Gora vam, farysèâm, što lûbice ŭ synagogah sâdzec' naperadze i vitan'ni na ploščah.

44. Гора вам, кніжнікі і фарысэі, крывадушнікі, што вы - як магілы схаваныя, над якімі людзі ходзяць і ня ведаюць таго.

Gora vam, knižnikì i farysèi, kryvadušnikì, što vy - âk magily shavanyâ, nad âkimi lûdzi hodzâc' i nâ vedaûc' tago.

45. На гэта нехта з законнікаў сказаў Яму: Настаўнік! кажучы гэта, Ты нас крыўдзіш.

Na gèta nehta z zakon'nikaŭ skazaŭ Âmu: Nastaŭnik! kažučy gèta, Ty nas kryŭdziš.

46. Але Ён сказаў: і вам, законьнікам, гора, што ўскладваеце на людзей ёрмы непасільныя, а самыя і адным пальцам не кранаеце іх.

Ale Ęn skazaŭ: i vam, zakon'nikam, gora, što ŭskladvaece na lŭdzej ěrmy nepasil'nyâ, a samyâ i adnym pal'cam ne kranaece ih.

47. Гора вам, што будуеце могільнікі прарокам, якіх забілі бацькі вашыя:

Gora vam, što buduece mogil'niki prarokam, âkih zabilì bac'ki vašyâ:

48. гэтым самым вы сьведчыце пра дзеі бацькоў вашых і згаджаецца зь імі; бо яны забілі прарокаў, а вы будуеце ім помнікі.

gèтым samым vy s'vedčyce pra dzei bac'koŭ vašyh i zgadžaecesâ z' imi; bo âny zabilì prarokaŭ, a vy buduece im pomniki.

49. Таму і мудрасьць Божая сказала: пашлю да іх прарокаў і апосталаў, і зь іх адных заб'юць, а другіх прагоняць;

Tamu i mudras'c' Božaâ skazala: pašlŭ da ih prarokaŭ i apostalaŭ, i z' ih adnyh zab'ŭc', a drugih pragonâc';

50. хай спагоніцца з роду гэтага кроў усіх прарокаў, пралітая ад стварэньня сьвету,

haj spagonicca z rodu gètaga kroŭ usih prarokaŭ, pralitaâ ad stvarèn'nâ s'vetu,

51. ад крыві Авеля да крыві Захара, забітага паміж ахвярнікам і храмам. Праўда, кажу вам, спагоніцца з роду гэтага.

ad kryvi Avelâ da kryvi Zahara, zabitaga pamiž ahvârnikam i hramam.

Praŭda, kažu vam, spagonicca z rodu gètaga.

52. Гора вам, законьнікам, што вы ўзялі ключ разуменьня: самыя не ўвайшлі і ўваходзіць перашкодзілі.

Gora vam, zakon'nikam, što vy ŭzâli klŭč razumen'nâ: samyâ ne ŭvajšli i ŭvahodzic' peraškodzili.

53. Калі Ён казаў ім гэта, кніжнікі і фарысэі пачалі заўзята падступацца да яго, вымагаючы ў Яго адказаў на многае,

Kali Ęn kazaŭ im gèta, knižnikì i farysèi pačali zaŭzâta padstupacca da âgo, vymagaŭčy ŭ Āgo adkazaŭ na mnogae,

54. цікаючы за Ім і стараючыся падлавіць што-небудзь з вуснаў Ягоных, каб зьвінаваціць Яго.

cikuŭčy za Īm i staraŭčysâ padlavic' što-nebudz' z vusnaŭ Āgonyh, kab z'vinavacìc' Āgo.

12 Кіраўнік

1. Тым часам, калі сабраліся тысячы людзей, так што ціснулі адзін аднаго, Ён пачаў гаварыць спадчатку вучням Сваім: сьцеражэцеся закваскі фарысэйскай, якая ёсьць крывадушнасьць.

Tym časam, kali sabralisâ tysâčy lŭdzej, tak što cìsnuli adzìn adnago, Ęn pačaŭ gavaryc' spadčatku vučnâm Svaim: s'ceražècesâ zakvaskì farysèjskaj, âkaâ ës'c' kryvadušnas'c'.

2. Няма нічога схаванага, што ня выкрылася б, і таёмнага, чаго ня ўведалі б.

Nâma ničoga shavanaga, što nâ vykrylasâ b, i taemnaga, čago nâ ŭvedali b.

3. Таму, што вы казалі ў цемры, тое ўчуецца на сьвятле; і што казалі на вуха ўсярэдзіне дома, тое будзе абвешчана з дахаў.

Tamu, što vy skazali ŭ cemry, toe ŭčuecca na s'vâtle; i što kazali na vuha ŭsârèdzìne doma, toe budze abveščana z dahaŭ.

4. Кажу ж бо вам, сябрам Маім: ня бойцеся тых, што забіваюць цела і потым ня могуць нічога болей зрабіць;

Kažu Ź bo vam, sâbram Maìm: nâ bojcesâ tyh, što zabivaŭc' cela i potym nâ

moguc' ničoga bolej zrabìc';

5. а скажу вам, каго баяцца: бойцесь таго, хто, пасья забойства, можа ўкінуць у геену; праўда, кажу вам, таго бойцесь.

a skažu vam, kago baâcca: bojcesâ tago, hto, pas'la zaboystva, moža ŭkìnuc' u geenu; praŭda, kažu vam, tago bojcesâ.

6. Ці ж ня пяць маленькіх птушак прадаюцца за два асарыі? і ніводная зь іх не забытая ў Бога.

Cì ž nâ pâc' malen'kih ptušak pradaŭcca za dva asaryi? i nìvodnaâ z' ih ne zabytaâ ŭ Boga.

7. А ў вас і валасы на галаве ўсе палічаны. Дык вось, ня бойцесь: вы даражэйшыя за многіх маленькіх птушак.

A ŭ vas i valasy na galave ŭse paličany. Dyk vos', nâ bojcesâ: vy daražèjšyâ za mnogih malen'kih ptušak.

8. Маўляю ж вам: кожнага, хто вызна Мяне перад людзьмі, і Сын Чалавечы вызнае перад анёламі Божымі;

Maŭlâŭ ž vam: kožnaga, hto vyzna Mâne perad lŭdz'mi, i Syn Čalavečy vyznae perad anëlamì Božymì;

9. а хто зрачэцца Мяне перад людзьмі, той зрачоны будзе перад анёламі Божымі.

a hto zračècca Mâne perad lŭdz'mi, toj zračony budze perad anëlamì Božymì.

10. І кожнаму, хто скажа слова на Сына Чалавечага, даравана будзе; а хто скажа блюзьнерства на Духа Сьвятога, таму не даруецца.

ì kožnamu, hto skaža slova na Syna Čalavečaga, daravana budze; a hto skaža blŭz'nerstva na Duha S'vâtoga, tamu ne daruecca.

11. А як прывядуць вас у сынагогі, да начальстваў і ўладаў, ня турбуйцесь, як ці што адказваць, альбо што казаць;

A âk pryvâduc' vas u synagogi, da načal'stvaŭ i ŭladaŭ, nâ turbujcesâ, âk ci što adkazvac', al'bo što kazac';

12. бо Сьвяты Дух навучыць вас у тую самую хвіліну, што трэба казаць.
bo S'vâty Duh navučyc' vas u tuŭ samuŭ hvilinu, što trèba kazac'.

13. Нехта зь людзей сказаў Яму: Настаўнік! скажы брату майму, каб ён падзяліў са мной спадчыну,

Nehta z' lŭdzej skazaŭ Âmu: Nastaŭnik! skažy bratu majmu, kab ën padzâliŭ sa mnoj spadčynu,

14. А Ён сказаў чалавеку таму: хто паставіў Мяне судзіць альбо дзяліць вас?

A Ён skazaŭ čalaveku tamu: hto pastaviŭ Mâne sudzic' al'bo dzâlic' vas?

15. Пры гэтым сказаў ім: глядзецце, сьцеражэцеся любазьдзірства, бо жыцьцё чалавека не залежыць ад лішку ў яго маёмасьці.

Pry gèтым skazaŭ im: glâdzece, s'ceražècesâ lŭbaz'dzirstva, bo žyc'cë čalaveka ne zaležyc' ad lišku ŭ âgo maëmas'ci.

16. І сказаў ім прытчу: у аднаго багатага чалавека добра ўрадзіла поле;

17. і ён разважаў сам з сабою: што мне рабіць? няма куды мне сабраць плады мае.

i ën razvažau sam z sabou: što mne rabic'? nâma kudy mne sabrac' plady maë.

18. І сказаў: вось што зраблю: паламаю засекі мае і збудую большыя, і зьбяру туды ўсё збожжа маё і ўсё дабро маё.

ì skazaŭ: vos' što zrablŭ: palamaŭ zaseki maë i zbuduŭ bol'syâ, i z'bâru tudy ŭsë zbožža maë i ŭsë dabro maë.

19. І скажу душы маёй: душа! шмат дабра ляжыць у табе на многія гады: пакайся, еж, пі, весяліся.

Ì skažu dušy maëj: duša! šmat dabra lâžyc' u tabe na mnogiâ gady: pakajsâ, ež, pi, vesâlisâ.

20. Але Бог сказаў яму: неразумны! гэтае ж ночы душу тваю забяруць у цябе; каму ж дастанецца тое, што ты назапасіў?

Ale Bog skazaŭ âmu: nerazumny! gëtae ž nočy dušu tvaŭ zabâruc' u câbe; kamu ž dastanecca toe, što ty nazapasiŭ?

21. Так бывае з тым, хто збірае скарбы сабе, а не ад Бога багацце.

Tak byvae z tym, hto z'birae skarby sabe, a ne ad Boga bagacee.

22. І сказаў вучням Сваім: таму кажу вам: ня турбуйцеся дзеля душы вашае, што вам есьці, ні для цела, у што апрануцца:

Ì skazaŭ vučnâm Svaim: tamu kažu vam: nâ turbujcesâ dzelâ dušy vašae, što vam es'ci, ni dlâ cela, u što apranucca:

23. душа большая за ежу, і цела - за вопратку.

duša bol'saâ za ežu, i cela - za vopratku.

24. Паглядзеце на крумкачоў: яны ня сеюць, ні жнуць; няма ў іх ні сховішчаў, ні засекаў, і Бог корміць іх; наколькі ж бо вы лепшыя за птушак?

Paglâdzece na krumkačoŭ: âny nâ seŭc', ni žnuc'; nâma ŭ ih ni shoviščaŭ, ni zasekaŭ, i Bog kormic' ih; nakol'ki ž bo vy lepšyâ za ptušak?

25. Ды і хто з вас, турбуючыся, можа дадаць сабе росту хоць на адзін локаць?

Dy i hto z vas, turbuŭčysâ, moža dadac' sabe rostu hoc' na adžin lokac'?

26. Дык вось, калі і найменшага зрабіць ня можаце, чаго ж турбуецца за астатняе?

Dyk vos', kali i najmenšaga zrabic' nâ možace, čago ž turbuecesâ za astatnâe?

27. Паглядзеце на лілеі, як яны растуць: не працуюць, ні прадуюць; але

кажу вам што і Саламон ва ўсёй славе сваёй не апранаўся так, як
кожная зь іх.

*Paglâdzece na lilei, âk âny rastuc': ne praciûc', ni praduc'; ale kažu vam što
i Salamon va ũsëj slave svaëj ne apranaŭsâ tak, âk kožnaâ z' ih.*

28. А калі траву польную, якая сёньня ёсьць, а заўтра будзе кінута ў
печ, Бог так апранае, дык наколькі ж болей вас, малаверы.

*A kalì travu pol'nuû, âkaâ sën'nâ ës'c', a zaŭtra budze kìnuta ũ peč, Bog tak
apranae, dyk nakol'ki ž bolej vas, malavery.*

29. Дык вось, ня шукайце, што вам есьці, альбо што піць, і ня
турбуйцеся,

Dyk vos', nâ šukajce, što vam es'ci, al'bo što pic', i nâ turbujcesâ,

30. бо ўсяго гэтага шукаюць людзі сьвету гэтага; а ваш Айцец ведае,
што вы маеце патрэбу ў гэтым;

*bo ũsâgo gëtaga šukaûc' lûdzi s'vetu gëtaga; a vaš Ajcec vedae, što vy
maece patrëbu ũ gëtym;*

31. а найболей шукайце Царства Божага, і гэта ўсё дадасца вам.

a najbolej šukajce Carstva Božaga, i gëta ũsë dadasca vam.

32. Ня бойся, малы статак! бо Айцец ваш меў добрую ласку даць вам
Царства.

Nâ bojsâ, maly statak! bo Ajcec vaš meŭ dobruû lasku dac' vam Carstva.

33. Прадавайце маёнткі вашыя і давайце міласьціну. Рыхтуйце сабе
ўмясьцілішчы нелядашчыя, скарб нявычэрпны на нябёсах, куды
злодзей не набліжаецца, і дзе моль не зьядае:

*Pradavajce maëntki vašyâ i davajce milas'cinu. Ryhtujce sabe ũmâs'cilišcy
nelâdašcyâ, skarb nâvyčèrpny na nâbëсах, kudy zlodzej ne nablîžaecca, i dze
mol' ne z'âdae:*

34. бо, дзе скарб ваш, там і сэрца вашае будзе.

bo, dze skarb vaš, tam i sèrca vašae budze.

35. Хай будзе паясьніца вашая аперазаная, і сьвяцільні гараць;

Haj budze paàs'nica vašâ aperazanaâ, i s'vâcil'nì garac';

36. і вы будзеце падобныя на людзей, якія чакаюць вяртаньня

гаспадара свайго зь вясельля, каб, калі прыйдзе і пастукаецца, адразу адчыніць яму.

i vy budzece padobnyâ na lûdzej, âkîâ čakaûc' vârtan'nâ gaspadara svajgo z' vâsel'lâ, kab, kalì pryjdze i pastukaecca, adrazu adčynic' âmu.

37. Дабрашчасныя рабы тыя, якіх гаспадар, прыйшоўшы, застане

чуйнымі; праўду кажу вам, ён апяражацца і пасадзіць іх, і падыходзячы, пачне служыць ім.

Dabraščasnyâ raby tyâ, âkih gaspadar, pryjšoûšy, zastane čujnymi; praŭdu kažu vam, ën apâražacca i pasadzic' ih, i padyhodzâčy, pačne služyc' im.

38. І калі прыйдзе ў другую варту, і ў трэцюю варту прыйдзе, і знойдзе іх так, дык дабрашчасныя рабы тыя.

Ì kalì pryjdze ŭ druguû vartu, i ŭ trècûû vartu pryjdze, i znojdze ih tak, dyk dabraščasnyâ raby tyâ.

39. Вы знаеце, што калі б ведаў гаспадар дому, а каторай гадзіне

прыйдзе злодзей, дык чуваў бы і не дапусьціў бы падкапаць дом свой:

Vy znaece, što kalì b vedaŭ gaspadar domu, a katoraj gadzine pryjdze zlodzej, dyk čuvaŭ by i ne dapus'ciŭ by padkapac' dom svoj:

40. будзьце ж і вы гатовыя, бо ў якую гадзіну, ня думаеце, прыйдзе Сын Чалавечы.

budz'ce ž i vy gatovyâ, bo ŭ âkuû gadzînu, nâ dumaece, pryjdze Syn Čalavečy.

41. Тады сказаў Яму Пётр: Госпадзе! ці нам Ты прытчу гэтую кажаш, ці ўсім?

Tady skazaŭ Ámu Pëtr: Gospadze! ci nam Ty prytcu gètuû kažaš, ci ũsim?

42. Гасподзь жа сказаў: хто верны і разумны ўпраўнік, якога гаспадар паставіў над слугамі сваімі раздаваць ім у свой час меру хлеба?

Gaspodz' Źa skazaŭ: hto verny i razumny ũpraŭnik, âkoga gaspadar pastaviŭ nad slugami svaimi razdavac' im u svoj čas meru hleba?

43. Дабрашчасны раб той, якога гаспадар ягоны, прыйшоўшы, застане, што робіць так:

Dabraščasny rab toj, âkoga gaspadar âgony, pryjšoŭšy, zastane, što robic' tak:

44. праўду кажу вам, што над усёй маёмасьцю сваёй паставіць яго.

praŭdu kažu vam, što nad usěj maëmas'cû сваēj pastavic' âgo.

45. А калі раб той скажа ў сэрцы сваім: "ня скоры прыйдзе гаспадар мой", і пачне біць слуг і служанак, есьці і піць і напівацца,

A kali rab toj skaža ũ sèrcy svaim: "nâ skora pryjdzje gaspadar moj", i pačne bic' slug i služanak, es'ci i pic' i napivacca,

46. дык прыйдзе гаспадар раба таго ў дзень, у які ён не чакае, і ў гадзіну, у якую ня думае, і пасячэ яго і пакладзе яму долю аднолькавую зь нявернымі.

dyk pryjdzje gaspadar raba tago ũ dzen', u âki ën ne čakaе, i ũ gadžinu, u âkuû nâ dumae, i pasâčè âgo i pakladze âmu dolû adnol'kavuû z' nâvernymi.

47. А той раб, які ведаў волю гаспадара свайго, і ня быў гатовы, і не рабіў па волі ягонай, біты будзе моцна;

A toj rab, âki vedaŭ volû gaspadara svajgo, i nâ byŭ gatovy, i ne rabiŭ pa voli âgonaj, bity budze mocna;

48. а які ня ведаў і зрабіў вартае пакараньня, біты будзе меней. І ад кожнага, каму дадзена шмат, шмат і спатрабуецца; і каму шмат даверана, з таго болей зышчуць.

a âkî nâ vedaŭ i zrabiŭ vartae pakaran'nâ, bity budze menej. I ad kožnaga, kamu dadzena šmat, šmat i spatrabuecca; i kamu šmat daverana, z tago bolej zyščuc'.

49. Агонь прыйшоў Я зьвесыці на зямлю, і як хацеў бы, каб ён ужо загарэўся!

Agon' pryjšoŭ Â z'ves'ci na zâmlû, i âk haceŭ by, kab ên užo zagarèŭsâ!

50. Хрышчэньнем павінен Я хрысьціцца; і як Я ўбольваюся, пакуль тое зьдзейсьніцца!

Hryščèn'nem pavinen Â hrys'cicca; i âk Â ŭbol'vaŭsâ, pakul' toe z'dzejs'nicca!

51. Ці думаеце вы, што Я прыйшоў даць мір зямлі? не, кажу вам, а разьдзяленьне;

Ci dumaece vy, što Â pryjšoŭ dac' mir zâmlî? ne, kažu vam, a raz'dzâlen'ne;

52. бо ад сёньня пяцёра ў адным доме пачнуць дзяліцца: трое супроць двух, а двое супроць трох;

bo ad sën'nâ pâcëra ŭ adnym dome pačnuc' dzâlìcca: troe suproc' dvuh, a dvoe suproc' troh;

53. бацька будзе супроць сына, і сын супроць бацькі; маці супроць дачкі, і дачка супроць маці; сьвякроў супроць нявесткі сваёй, і нявестка супроць сьвякрові сваёй.

bac'ka budze suproc' syna, i syn suproc' bac'ki; maci suproc' dačkî, i dačka suproc' maci; s'vâkroŭ suproc' nâvestkî svaëj, i nâvestka suproc' s'vâkrovi svaëj.

54. Сказаў жа і народу: калі вы бачыце хмару, што падымаецца з захаду, адразу кажаце: дождж будзе; і бывае так;

Skazaŭ ža i narodu: kalî vy bačyce hmaru, što padymaeccâ z zahadu, adrazu kažaće: doždž budze; i byvae tak;

55. і калі дзьме паўднёвы вецер, кажаце: сьпёка будзе; і бывае.

ì kalì dz'me paŭdnëvy vecer, kažace: s'pëka budze; ì byvae.

56. Крывадушнікі! аблічча зямлі і неба апазнаваць умеете, як жа часу гэтага не пазнаяце?

Kryvadušnikì! abličča zâmlì ì neba apaznavac' umeece, âk ža času gètaga ne paznaâce?

57. Чаму ж вы і па саміх сабе не мяркуете, што быць павінна?

Čamu ž vy ì pa samìh sabe ne mârkuete, što byc' pavìnna?

58. Калі ты ідзеш з супраціўнікам сваім да начальства, дык па дарозе пастарайся вызваліцца ад яго, каб ён ня прывёў цябе да судзьдзі, а судзьдзя не аддаў цябе кату, а кат ня кінуў цябе ў цямніцу.

Kalì ty ìdzeš z supraciŭnikam svaim da načal'stva, dyk pa daroze pastarajsâ vyzvalicca ad âgo, kab ën nâ pryvëŭ câbe da sudz'dzì, a sudz'dzâ ne addaŭ câbe katu, a kat nâ kìnuŭ câbe ŭ câmnicu.

59. маўляю табе: ня выйдзеш адтуль, пакуль не аддасі і апошняга гроша.

maŭlâu tabe: nâ vyjdzeš adtul', pakul' ne addasì ì apošnâga groša.

13 Кіраўнік

1. У гэты час прыйшлі некаторыя і казалі Яму пра Галілеянаў, чыю кроў Пілат зьмяшаў з ахвярамі іхнімі.

U gèty čas pryjšlì nekatoryâ ì raskazalì Âmu pra Galileânaŭ, čyŭ kroŭ Pilat z'mâšaŭ z ahvâramì ihnìmì.

2. Ісус сказаў ім на гэта: ці думаеце вы, быццам гэтыя Галілеяне сталі грашнейшыя за ўсіх Галілеянаў, што так пацярпелі?

Ìsus skazaŭ ìm na gèta: cì думаеце вы, byccam gètyâ Galileâne stali

grašnejšyâ za űsih Galileânaű, što tak pacârpeli?

3. Не, кажу вам; але калі не пакаецца, усе гэтак сама загінецца.

Ne, kažu vam; ale kalì ne pakaecesa, use gètak sama zaginece.

4. Альбо, ці думаецца, што тыя васямнаццаць чалавек, на якіх упала вежа Сілаамская і забіла іх, былі вінаватыя больш за ўсіх, хто жыве ў Ерусаліме?

Al'bo, ci dumaece, što tyâ vasâmnaccac' čalavek, na âkih upala veža Silaamskaâ i zabila ih, byli vînavatyâ bol'sh za űsih, hto žyve ű Erusalime?

5. Не, кажу вам; але калі не пакаецца, усе гэтак сама загінецца.

Ne, kažu vam; ale kalì ne pakaecesa, use gètak sama zaginece.

6. І сказаў гэтую прытчу: нехта меў у сваім вінаградніку пасаджаную смакоўніцу, і прыйшоў шукаць плоду на ёй, і не знайшоў;

Ì skazaű gètuű prytču: nehta meű u svaim vînogradniku pasadžanuű smakoűnicu, i pryjšoű šukac' plodu na ej, i ne znajšoű;

7. і сказаў вінаградару: вось, я трэйці год прыходжу шукаць плоду на гэтай смакоўніцы і не знаходжу; сьсячы яе, навошта яна і зямлю займае?

ì skazaű vînogradaru: vos', â trèjci god pryhodžu šukac' plodu na gètaj smakoűnicy i ne znahodžu; s'sâcy âe, navošta âna i zâmlû zajmae?

8. Але той сказаў яму ў адказ: спадару! пакінь яе і на сёлета, пакуль я акапаю яе і абкладу гноем:

Ale toj skazaű âmu ű adkaz: spadaru! pakin' âe i na sèleta, pakul' â akapaű âe i abkladu gnoem:

9. ці ня ўродзіць плоду; калі ж не, налета сьсячэш яе.

ci nâ űrodzic' plodu; kalì ž ne, naleta s'sâčèš âe.

10. У адной сынагозе Ён вучыў у суботу;

U adnoj synagoze Ěn vučyű u subotu;

11. там была жанчына, якая васямнаццаць гадоў мела духа немачы: яна была скурчаная і не магла выпрастацца.

tam byla žančyna, âkaâ vasâmnaccac' gadoŭ mela duha nemačy: âna byla skurčanaâ i ne magla vyprastacca.

12. Ісус, угледзеўшы яе, падышоў і сказаў ёй: жанчына! ты вызваляешся ад нядужы тваёй.

Īsus, ugledzeŭšy âe, padyšoŭ i skazaŭ ej: žančyna! ty vyzvalâešsâ ad nâdužy tvaëj.

13. І ўсклаў на яе рукі; і яна адразу выпрасталася і пачала славіць Бога.

Ī ŭsklaŭ na âe ruki; i âna adrazu vyprastalasâ i pačala slavic' Boga.

14. Пры гэтым начальнік сынагогі, абураючыся, што Ісус ацаліў у суботу, сказаў людзям: ёсць шэсць дзён, у якія можна рабіць: у тыя і прыходзьце ацаляцца, а ня ў дзень суботні.

Pry gèтым načal'nik synagogi, aburaŭčysâ, što Īsus acaliŭ u subotu, skazaŭ lŭdu: ës'c' šès'c' dzën, u âkiâ možna rabic': u tyâ i pryhodz'ce acalâcca, a nâ ŭ dzen' subotni.

15. Гасподзь сказаў яму ў адказ: крывадушнік! ці не адвязвае кожны з вас вала свайго альбо асла ад ясьляў у суботу, і ці не вядзе паіць?

Gaspodz' skazaŭ âmu ŭ adkaz: kryvadušnik! ci ne advâzvae kožny z vas vala svajgo al'bo asla ad âs'lâŭ u subotu, i ci ne vâdze paic'?

16. а гэтую дачку Абрагамаву, якую зьвязаў сатана вось ужо васямнаццаць гадоў, ці ня трэба было вызваліць яе ад повязяў тых у дзень суботні?

a gètuŭ dačku Abragamavu, âkuŭ z'vâzaŭ satana vos' užo vasâmnaccac' gadoŭ, ci nâ trêba bylo vyzvalic' âe ad povâzâŭ tyh u dzen' subotni?

17. І калі казаў Ён гэта, усе супраціўнікі Ягоныя пасароміліся; і ўвесь люд радаваўся за ўсе слаўныя дзеі Ягоныя.

Ì kalì kazaŭ Ěn gèta, use supraciŭnikì Ágonyâ pasaromilisâ; ì ŭves' lŭd radavaŭsâ za ŭse slaŭnyâ dzei Ágonyâ.

18. А Ěн сказаў:на што падобнае Царства Божае, і да чаго прыпадобню яго?

A Ěn skazaŭ:na što padobnae Carstva Božae, ì da čago prypadobnŭ âgo?

19. Яно падобнае на зерне гарчычнае, якое, узяўшы, чалавек пасадзіў у садзе сваім: і вырасла, і зрабілася вялікім дрэвам, і птушкі нябесныя хаваліся ў гольлі яго.

âno padobnae na zerne garčyčnae, âkoe, uzâŭšy, čalavek pasadziŭ u sadze svaim: ì vyrasla, ì zrabilasâ vâlikim drèvam, ì ptuški nâbesnyâ havalisâ ŭ gol'li âgo.

20. Яшчэ сказаў: да чаго прыпадобню Царства Божае?

Âščè skazaŭ: da čago prypadobnŭ Carstva Božae?

21. Яно падобнае на закваску, якую жанчына, узяўшы, паклала ў тры меры мукі, пакуль не закісла ўсё.

Âno padobnae na zakvasku, âkuŭ žančyna, uzâŭšy, paklala ŭ try mery muki, pakul' ne zakisla ŭsë.

22. І праходзіў гарадамі і селішчамі, вучачы і кіруючыся да Ерусаліма.

Ì prahodziŭ garadamì ì seliščamì, vučačy ì kiruŭčysâ da Erusalima.

23. Нехта сказаў Яму: Госпадзе! няўжо мала тых, што ратуюцца? А Ěн сказаў ім:

Nehta skazaŭ Âmu: Gospadze! nâŭžo mala tyh, što ratuŭcca? A Ěn skazaŭ im:

24. імкнецца ўвайсьці праз вузкую браму, бо, маўляю вам, многія паспрабуюць увайсьці і ня здолеюць.

ìmknecesâ ŭvajs'ci praz vuzkuŭ bram, bo, maŭlâŭ vam, mnogìâ pasprabuŭc' uvajs'ci ì nâ zdoleŭc'.

25. Калі гаспадар дома ўстане і зачыніць дзьверы, тады вы, стоячы знадворку, пачняце стукаць у дзьверы і казаць: "Госпадзе! Госпадзе! адчыні нам", але Ён скажа вам у адказ: "ня ведаю вас, адкуль вы";

Kali gaspadar doma ŭstane i začynić' dz'very, tady vy, stoâčy znadvorku, pačnâce stukac' u dz'very i kazac': "Gospadze! Gospadze! adčyni nam", ale Ęn skaža vam u adkaz: "nâ vedaŭ vas, adkul' vy";

26. тады пачняце казаць: "мы елі і пілі перад Табою, і на вуліцах нашых вучыў Ты".

tady pačnâce kazac': "my eli i pili perad Taboŭ, i na vulicah našyh vučyŭ Ty".

27. Але Ён скажа: "кажу вам: ня ведаю вас, адкуль вы; адыдзеце ад Мяне ўсе, хто ўчыняе няпраўду".

Ale Ęn skaža: "kažu vam: nâ vedaŭ vas, adkul' vy; adydzecce ad Mâne ŭse, hto ŭčynâe nâpraŭdu".

28. Там будзе плач і скрыгат зубоў, калі ўбачыце Абрагама, Ісаака і Якава і ўсіх прарокаў у Царстве Божым, а сябе выгнанцамі.

Tam budze plač i skrygat zuboŭ, kali ŭbačyce Abragama, Ęsaaka i Ākava i ŭsich prarokaŭ u Carstve Božym, a sâbe vygnancami.

29. І прыйдуць з усходу і з захаду, і поўначы і поўдня і ўзьлягуць у Царстве Божым.

Ĭ pryjduc' z ushodu i z zahadu, i poŭnačy i poŭdnâ i ŭz'læguc' u Carstve Božym.

30. І вось, ёсьць апошнія, што будуць першымі, і ёсьць першыя, што будуць апошнімі.

Ĭ vos', ěs'c' apošniâ, što buduc' peršymi, i ěs'c' peršyâ, što buduc' apošnimi.

31. У той дзень прыйшлі некаторыя фарысэі і казалі Яму: выйдзі адгэтуль, бо Ірад хоча забіць Цябе.

U toj dzen' pryjšli nekatoryâ farysèi i kazali Āmu: vyjdzì adgètul', bo Ĭrad

hoča zabìc' Câbe.

32. І сказаў ім: ідзеце, скажэце гэтаму лісу: вось, выганяю нячыстых і аздараўляю сёньня і ў наступны дзень, і ў трэйці дзень скончу;

Ì skazaŭ im: idzece, skažèce gètamu lisu: vos', vyganâû nâčystyh i azdaraŭlâû sën'nâ i ŭ nastupny dzen', i ŭ trèjci dzen' skonču;

33. а зрэшты, мне трэба хадзіць сёньня, заўтра і ў наступны дзень, бо ня бывае, каб прарок загінуў па-за Ерусалімам.

a zrèšty, mne trèba hadzic' sën'nâ, zaŭtra i ŭ nastupny dzen', bo nâ byvae, kab prarok zagìnuŭ pa-za Erusalimam.

34. Ерусаліме, Ерусаліме, што забіваеш прарокаў і камянямі пабіваеш пасланных да цябе! колькі разоў хацеў я сабраць дзяцей тваіх, як птушка птушанят сваіх пад крылы, і вы не схацелі!

Erusalime, Erusalime, što zabivaeš prarokaŭ i kamânâmi pabivaeš paslanyh da câbe! kol'ki разоў haceŭ â sabrac' dzâcej tvaih, âk ptuška ptušanât svaih pad kryly, i vy ne shaceli!

35. Вось, застаецца вам дом ваш пусты, маўляю бо вам, што вы ня ўбачыце Мяне, пакуль ня прыйдзе час, калі скажаце: дабраславёны Той, Хто ідзе ў імя Госпада!

Vos', zastaecca vam dom vaš pusty, maŭlâû bo vam, što vy nâ ŭbačyce Mâne, pakul' nâ pryjdze čas, kalì skažace: dabraslavëny Toj, Hto idze ŭ imâ Gospada!

14 Кіраўнік

1. Давялося Яму ў суботу прыйсьці ў дом аднаго начальніка фарысэйскага з'есьці хлеба, і яны цікавалі за Ім;

Davâlosâ Âmu ŭ subotu pryjs'ci ŭ dom adnago načal'nika farysèjskaga

z'es'ci hleba, i âny cikavali za Ìm;

2. і вось, стаў перад Ìм чалавек, які цярпеў ад вадзянкі.

i vos', staŭ perad Ìm čalavek, âki cârpeŭ ad vadzânkì.

3. З гэтай нагоды Ісус спытаўся ў законьнікаў і фарысэяў: ці дазваляецца лекаваць у суботу?

Z gètaj nagody Ìsus spytaŭsâ ŭ zakon'nikaŭ i farysèâŭ: ci dazvalâeccâ lekavac' u subotu?

4. Яны маўчалі. І дакрануўшыся, ацаліў таго і адпусьціў.

Âny maŭčali. Ì dakranuŭšysâ, acaliŭ tago i adpus'ciŭ.

5. Пры гэтым сказаў ім: калі ў каго-небудзь з вас асёл альбо вол упадзе ў калодзеж, ці ж не адразу і выцягне яго і ў суботу?

Pry gètym skazaŭ ìm: kalì ŭ kago-nebudz' z vas asël al'bo vol upadze ŭ kalodzež, ci ž ne adrazu i vycâgne âgo i ŭ subotu?

6. І не маглі запырачыць яму на гэта.

Ì ne magli zapârèčyc' âmu na gèta.

7. А заўважаючы, як запрошаныя выбіралі першыя месцы, сказаў ім прытчу:

A zaŭvažaučy, âk zaprošanyâ vybiralì peršyâ mescy, skazaŭ ìm prytču:

8. калі ты будзеш пакліканы кім-небудзь на вясельле, не сядай на першае месца, каб не надарыўся хто з запрошаных ім больш ганаровы за цябе,

kalì ty budzeš paklikany kim-nebudz' na vâsel'le, ne sâdaj na peršae mesca, kab ne nadaryŭsâ hto z zaprošanyh ìm bol'sh ganarovy za câbe,

9. і той, хто запрашаў цябе і яго, падышоўшы, не сказаў бы табе:

"саступі яму месца"; і тады з сорамам павінен будзеш заняць апошняе месца.

i toj, hto zaprašaŭ câbe i âgo, padyšoŭšy, ne skazaŭ by tabe: "sastupì âmu

mesca"; i tady z soramam pavinen budzeš zanâc' apošnâe mesca.

10. А калі запрошаны будзеш, прыйшоўшы, сядай на апошняе месца, каб той, хто цябе запрасіў, падышоўшы, сказаў: "дружа! перасядзь вышэй"; тады будзе табе пашана перад тымі, хто сядзіць з табою:

A kalì zaprošany budzeš, pryjšoŭšy, sâdaj na apošnâe mesca, kab toj, hto câbe zaprasiŭ, padyšoŭšy, skazaŭ: "družā! perasâdz' vyšěj"; tady budze tabe pašana perad tymi, hto sâdzic' z taboŭ:

11. бо кожны, хто ўзвышае сам сябе, паніжаны будзе, а хто паніжае сябе, узвысіцца.

bo kožny, hto ŭzvyšae sam sâbe, panižany budze, a hto panižae sâbe, uzvysicca.

12. Сказаў жа і таму, хто запрасіў Яго: калі спраўляеш абед альбо вячэру, ня кліч сяброў тваіх, ні братоў тваіх, ні родзічаў тваіх, ні суседзяў багатых, каб і яны цябе калі не паклікалі, і не дастаў бы ты аддачы.

Skazaŭ ža i tamu, hto zaprasiŭ Âgo: kalì spraŭlâeš abed al'bo vâčèru, nâ klič sâbroŭ tvaih, ni bratoŭ tvaih, ni rodzičaŭ tvaih, ni susedzâŭ bagatyh, kab i âny câbe kalì ne paklikali, i ne dastaŭ by ty addačy.

13. Але калі спраўляеш гасьціну, кліч убогіх, калекаў, кульгавых, сьляпых,

Ale kalì spraŭlâeš gas'cìnu, klič ubogih, kalekaŭ, kul'gavyh, s'lâpyh,

14. і дабрашчасны будзеш, што яны ня могуць аддаць табе, бо аддасца табе ў дзень уваскрэсення праведных.

i dabraščasny budzeš, što âny nâ moguc' addac' tabe, bo addasca tabe ŭ dzen' uvaskrèsen'nâ pravednyh.

15. Пачуўшы гэта, нехта з тых, што ўзьляжалі зь Ім, сказаў Яму: дабрашчасны, хто з'есць хлеба ў Царстве Божым!

Pačuŭšy gèta, nehta z tyh, što ŭz'låžali z' Ìm, skazaŭ Ámu: dabraščasny, hto z'es'c' hleba ŭ Carstve Božym!

16. А Ён сказаў яму: адзін чалавек зладзіў вялікую вячэру і склікаў многіх;

A Ęn skazaŭ ámu: adzìn čalavek zladziŭ vâlikuŭ vâčèru ì sklikaŭ mnogih;

17. і калі настаў час бяседы, паслаў раба свайго сказаць запрошаным: ідзеце, бо ўжо ўсё гатова.

ì kalì nastau čas bâsedy, paslau raba svajgo skazac' zaprošanym: idzece, bo ŭžo ŭsè gatova.

18. І пачалі ўсе, як бы змовіўшыся, перапрашацца. Першы сказаў яму: я купіў зямлю, і мне трэба пайсьці і агледзець яе; прашу цябе, прабач мне.

Ì pačali ŭse, âk by zmoviŭšysâ, peraprašacca. Peršy skazaŭ ámu: â kupiŭ zâmlŭ, ì mne trèba pajs'cì ì agledzec' âe; prašu câbe, prabač mne.

19. Другі сказаў: я купіў пяць пар валоў і іду выпрабаваць іх; прашу цябе, прабач мне.

Drugì skazaŭ: â kupiŭ pâc' par valoŭ ì idu vyprabavac' ih; prašu câbe, prabač mne.

20. Трэці сказаў: я ажаніўся і таму не магу прыйсьці.

Trèjci skazaŭ: â ažaniŭsâ ì tamu ne magu pryjs'cì.

21. І вярнуўшыся, раб той данёс пра гэта гаспадару свайму. Тады, угневаўшыся, гаспадар дома сказаў рабу свайму: ідзі хутчэй па вуліцах і завулках горада, і прывядзі сюды ўбогіх, калекаў, кульгавых і сляпых.

Ì vârnuŭšysâ, rab toj danës pra gèta gaspadaru svajmu. Tady, ugnevaŭšysâ, gaspadar doma skazaŭ rabu svajmu: idzi hutčèj pa vulìcah ì zavulkah gorada, ì pryvâdzi sŭdy ŭbogih, kalekaŭ, kul'gavyh ì s'lâpyh.

22. І сказаў раб: спадару! зроблена, як загадаў ты, і яшчэ ёсьць месца.

Ì skazaŭ rab: spadaru! зроблена, âk zagadaŭ ty, i âšćè ës'c' mesca.

23. Гаспадар сказаў рабу: ідзі па дарогах і ўздоўж платоў і ўгавары прыйсьці, каб напоўніўся дом мой;

Gaspadar skazaŭ rabu: idzi pa darogah i ŭzdoŭž platoŭ i ŭgavary pryjs'ci, kab napoŭniŭsâ dom moj;

24. бо кажу вам, што ніхто з тых запрошаных ня з'есць маёй вячэры: бо шмат пакліканых, ды мала выбраных.

bo kažu vam, što nihto z tyh zaprošanyh nâ z'es'c' maěj vâčèry: bo šmat paklikanyh, dy mala vybranyh.

25. Зь Ім ішло мноства людзей; і Ён, зьвярнуўшыся, сказаў ім:

Z' Ìm išlo mnostva lŭdzej; i Ęn, z'vârnuŭšysâ, skazaŭ ìm:

26. калі хто прыходзіць да Мяне, і не зьненавідзіць бацькі свайго і маці, і жонкі і дзяцей, і сірот і сёстраў, а пры гэтым і самога жыцця свайго, той ня можа быць Маім вучнем;

kali hto pryhodzic' da Mâne, i ne z'nenavidzic' bac'ki svajgo i maci, i žonki i dzâcej, i sirot i sëstraŭ, a pry gèтым i samoga žyc'câ svajgo, toj nâ moža byc' Maìm vučnem;

27. і хто не нясе крыжа свайго і ня ідзе за Мною, ня можа быць Маім вучнем.

i hto ne nâse kryža svajgo i nâ idze za Mnoŭ, nâ moža byc' Maìm vučnem.

28. Бо хто з вас, хочучы збудаваць вежу, ня сядзе сьпярга і не палічыць выдатакаў, ці мае ён, што трэба на будову яе,

Bo hto z vas, hočučy zbudavac' vežu, nâ sâdze s'pârša i ne paličyc' vydatakaŭ, ci mae Ęn, što trèba na budovu âe,

29. каб, калі закладзе падмурак і ня зможа закончыць, усе, хто гэта бачыць, не пасьмяяліся зь яго,

kab, kali zakladze padmurak i nâ zmoža zakončyc', use, hto gèta bačyc', ne

pas' mâtâlîsâ z' âgo,

30. кажучы: гэты чалавек пачаў будаваць і ня мог закончыць?

kažučy: gèty čalavek pačau budavac' i nâ mog zakončyc'?

31. Альбо які цар, ідучы на вайну супроць іншага цара, ня сядзе і не параіцца папярэдне, ці моцны ён зь дзесяцьцю тысячамі стаць супроць таго, хто ідзе на яго з дваццацьцю тысячамі?

Al'bo âkî car, idučy na vajnu suproc' inšaga cara, nâ sâdze i ne paraicca papârèdne, ci mocny ën z' dzesâc'cû tysâčami stac' suproc' tago, hto idze na âgo z dvaccac'cû tysâčami?

32. інакш, пакуль той яшчэ далёка, ён пашле да яго пасольства - прасіць міру.

inakš, pakul' toj âščè dalëka, ën pašle da âgo pasol'stva - prasic' miru.

33. Так кожны з вас, хто не адцураецца ўсяго, што мае, ня можа быць Маім вучнем.

Tak kožny z vas, hto ne adcuraecca ũsâgo, što mae, nâ moža byc' Maïm vučnem.

34. Соль - добрая рэч; але калі соль страціць сілу, чым асаліць яе?

Sol' - dobraâ rëč; ale kalî sol' stracîc' silu, čym asalic' âe?

35. ні ў зямлю, ні ў гной ня прыдасца; прэч выкідаюць яе. Хто мае вушы, каб чуць, няхай чые!

nî ũ zâmlû, nî ũ gnoj nâ prydasca; præč vykîdauc' âe. Hto mae vušy, kab čuc', nâhaj čue!

15 Кіраўнік

1. Наблізіліся да Яго ўсе мытнікі і грэшнікі слухаць Яго.

Nablîzilîsâ da Âgo ũse mytnîkî i grëšnîkî sluhac' Âgo.

2. А фарысэі і кніжнікі наракалі, кажучы: Ён прымае грэшнікаў і есьць зь імі.

A farysèi i knižniki narakali, kažučy: Ęn prymae grèšnikaŭ i es'c' z' imi.

3. Але Ён сказаў ім наступную прытчу:

Ale Ęn skazaŭ im nastupnuŭ prytču:

4. хто з вас, маючы сто авечак і згубіўшы адну зь іх, не пакіне дзевяноста дзевяцёх ў пустыні і ня пойдзе па прапалую, пакуль ня знойдзе яе?

hto z vas, maŭčy sto avečak i zgubiŭšy adnu z' ih, ne pakìne dzevânosta dzevâcëh ŭ pustyni i nâ pojdze pa prapaluŭ, pakul' nâ znojdze âe?

5. А знайшоўшы, возьме яе на плечы свае з радасьцю;

A znajšoŭšy, voz'me âe na plečy svae z radas'cŭ;

6. і прыйшоўшы дамоў, пакліча сяброў і суседзяў і скажа ім; парадуйцеся са мною, я знайшоў маю прапалую авечку.

i pryjšoŭšy damoŭ, pakliča sâbroŭ i susedzâŭ i skaža im; paradujcesâ sa mnoŭ, â znajšoŭ maŭ prapaluŭ avečku.

7. Маўляю вам, што так на нябёсах болей радасьці будзе за аднаго грэшніка, які каецца, чым за дзевяноста дзевяцёх праведнікаў, якія ня маюць патрэбы ў каянні.

Maŭlâŭ vam, što tak na nâbëсах bolej radas'ci budze za adnago grèšnika, âki kaecca, čym za dzevânosta dzevâcëh pravednikaŭ, âkiâ nâ maŭc' patrèby ŭ kaân'ni.

8. Альбо якая жанчына, маючы дзесяць драхмаў, калі згубіць адну драхму, не запаліць сьвечкі і не пачне месці пакой і шукаць пільна, пакуль ня знойдзе?

Al'bo âkaâ žančyna, maŭčy dzesâc' drahmaŭ, kalì zgubiç' adnu drahmu, ne zapaliç' s'večkì i ne pačne mes'ci pakoj i šukac' pil'na, pakul' nâ znojdze?

9. А знайшоўшы, пакліча сябровак і суседак і скажа: парадуйцеся са мною, я знайшла згубленую драхму,

A znajšoŭšy, pakliča sâbrovak i susedak i skaža: paradujcesâ sa mnoû, â znajšla zgublenuû drahmu,

10. Так, кажу вам, бывае радасьць у анёлаў Божых і за аднаго грэшніка, які каецца.

Tak, kažu vam, byvae radas'c' u anëlaŭ Božyh i za adnago grëšnika, âki kaecca.

11. Яшчэ сказаў: у аднаго чалавека было два сыны;

Âščë skazaŭ: u adnago čalaveka bylo dva syny;

12. і сказаў малодшы бацьку: тата! дай мне належную мне долю маёмасьці. І бацька падзяліў ім маёмасьць.

i skazaŭ malodšy bac'ku: tata! daj mne naležnuû mne dolû maëmas'ci. I bac'ka padzâliŭ im maëmas'c'.

13. Праз колькі дзён малодшы сын, сабраўшы ўсё, пайшоў у далёкі край і там распусьціў маёмасьць сваю, жывучы распусна.

Praz kol'ki dzën malodšy syn, sabraŭšy ŭsë, pajšoŭ u dalëki kraj i tam raspus'ciŭ maëmas'c' svaû, žyvučy raspusna.

14. А калі ён пражыў усё, настаў вялікі голад у той краіне, і ён апынуўся ў нястачы;

A kalì ën pražyŭ usë, настаŭ vâlikì golad u toj kraïne, i ën apynuŭsâ ŭ nâstačy;

15. і пайшоў, прыстаў да аднаго жыхара той краіны, а той паслаў яго на палі свае пасьвіць свіньні;

i pajšoŭ, prystaŭ da adnago žyhara toj kraïny, a toj paslaŭ âgo na palì svaë pas'vic' s'vin'ni;

16. і ён рады быў напоўніць чэрава сваё струкамі, якія елі свіньні, але

ніхто не даваў яму.

ì ěn rady byŭ napoŭnìc' čèrava svaë strukami, âkìâ elì s'vìn'nì, ale nihto ne davaŭ âmu.

17. Апамятаўшыся, сказаў: колькі парабкаў у бацькі майго маюць лішкі хлеба, а я паміраю з голаду!

Aпамâtaŭšysâ, skazaŭ: kol'kì parabkaŭ u bac'kì majgo maŭc' liškì hleba, a â pamìraŭ z goladu!

18. Устану, пайду да бацькі майго і скажу яму: тата! я зграшыў супроць неба і перад табою,

Ustanu, pajdu da bac'kì majgo ì skažu âmu: tata! â zgrašyŭ suproc' neba ì perad taboŭ,

19. і ўжо ня варты называцца сынам тваім; прымі мяне ў лік парабкаў тваіх.

ì ŭžo nâ varty nazyvacca synam tvaim; prymì mâne ŭ lik parabkaŭ tvaih.

20. Устаў і пайшоў да бацькі свайго. І калі ён быў яшчэ далёка, убачыў яго бацька ягоны і ўмілажаліўся; і пабегшы, упаў яму на шыю і пацалаваў яго.

Ustaŭ ì pajšoŭ da bac'kì svajgo. Ì kalì ěn byŭ âščè dalëka, ubačyŭ âgo bac'ka âgony ì ŭmìlažaliŭsâ; ì pabegšy, upaŭ âmu na šyŭ ì pacalavaŭ âgo.

21. А сын сказаў яму: тата! я зграшыў супроць неба і перад табою, і ўжо ня варты называцца сынам тваім.

A syn skazaŭ âmu: tata! â zgrašyŭ suproc' neba ì perad taboŭ, ì ŭžo nâ varty nazyvacca synam tvaim.

22. А бацька сказаў рабам сваім: прынясеце найлепшую вопратку і апранеце яго, і дайце пярсьцёнак на руку яму і абутак на ногі;

A bac'ka skazaŭ rabam svaim: prynâsece najlepšuŭ vopratku ì apranece âgo, ì dajce pârs'cënak na ruku âmu ì abutak na nogi;

23. і прывядзеце ўкормленае цяля і закалеце: будзем есьці і весяліцца,
ì pryvâdzece ŭkormlenae câlâ ì zakalece: budzem es'ci ì vesâlicca,

24. бо гэты сын мой быў мёртвы і ажыў, прападаў і знайшоўся. І пачалі весяліцца.

bo gèty syn moj byŭ mërtyvŭ ì ažyŭ, prapadaŭ ì znajšoŭsâ. Ì pačali vesâlicca.

25. А старэйшы сын ягоны быў на полі; і вяртаючыся, калі наблізіўся да дома, пачуў сьпевы і весялосьць;

A starèjšy syn âgony byŭ na poli; ì vârtaučysâ, kali nabliziŭsâ da doma, pačuŭ s'pevy ì vesâlos'c';

26. і паклікаўшы аднаго слугу, спытаўся: што гэта такое?

ì paklikaŭšy adnago slugu, spytaŭsâ: što gèta takoe?

27. Той сказаў яму: брат твой прыйшоў, і бацька твой закалоў укормленае цяля, бо прыняў яго здаровага.

Toj skazaŭ âmu: brat tvoj pryjšoŭ, ì bac'ka tvoj zakaloŭ ukormlenae câlâ, bo prynâŭ âgo zdarovaga.

28. Ён угневаўся і не хацеў увайсцьці. А бацька, выйшаўшы, клікаў яго.

Ën ugnevaŭsâ ì ne haceŭ uvajs'ci. A bac'ka, vyjšaŭšy, klikaŭ âgo.

29. Але ён сказаў у адказ бацьку: вось, я столькі гадоў служу табе і ніколі не пераступаў загаду твайго, але ты ніколі ня даў мне і казьяняці, каб мне павесяліцца зь сябрамі маімі;

Ale ën skazaŭ u adkaz bac'ku: vos', â stol'ki gadoŭ služu tabe ì nikoli ne perastupaŭ zagadu tvajgo, ale ty nikoli nâ daŭ mne ì kaz'lânâci, kab mne pavesâlicca z' sâbrami maimi;

30. а калі сын твой, вось гэты, распусьціўшы маёмасьць сваю з блудніцамі, прыйшоў, ты закалоў яму ўкормленае цяля.

a kali syn tvoj, vos' gèty, raspus'ciŭšy maëmas'c' svaŭ z bludnicami, pryjšoŭ, ty zakaloŭ âmu ŭkormlenae câlâ.

31. А ён сказаў яму: сыне мой! ты заўсёды са мною, і ўсё маё ёсьць тваё;

A ěn skazaŭ âmu: syne moj! ty zaŭsĕdy sa mnoŭ, i ŭsĕ maĕ ěs'c' tvaĕ;

32. а з таго трэба было радавацца і весяліцца, што брат твой гэты быў мёртвы і ажыў, прападаў і знайшоўся.

a z tago trĕba bylo radavacca i vesâlicca, ŝto brat tvoj gĕty byŭ mĕrtvy i aŝyŭ, prapadaŭ i znajšoŭsâ.

16 Кіраўнік

1. Сказаў жа і вучням Сваім: адзін чалавек быў багаты і меў упраўніка, на якога данесьлі яму, што распускае маёмасьць ягоную;

Skazaŭ ŝa i vučnâm Svaim: adzin čalavek byŭ bagaty i meŭ upraŭnika, na âkoga danes'li âmu, ŝto raspuskae maĕmas'c' âgonuŭ;

2. і паклікаўшы яго, сказаў яму: што гэта я чую пра цябе?

i paklikaŭšy âgo, skazaŭ âmu: ŝto gĕta â čuŭ pra câbe?

3. Тады ўпраўнік сказаў сам сабе: што мне рабіць? гаспадар мой адбірае ў мяне ўправу над домам: капаць не магу, прасіць саромеюся;

Tady ŭpraŭnik skazaŭ sam sabe: ŝto mne rabic'/? gaspadar moj adbiraе ŭ mâne ŭpravu nad domam: kapac' ne magu, prasic' saromeŭsâ;

4. ведаю, што зрабіць, каб прынялі мяне ў дамы свае, калі адхілены буду ад управы над домам.

vedaŭ, ŝto zrabic', kab prynâli mâne ŭ damy svae, kali adhileny budu ad upravu nad domam.

5. І паклікаўшы даўжнікоў гаспадара свайго, кожнага паасобку, сказаў першаму: колькі ты вінен гаспадару майму?

ĭ paklikaŭšy daŭŝnikoŭ gaspadara svajgo, koŝnaga paasobku, skazaŭ

peršamu: kol'ki ty vinen gaspadaru majmu?

6. Той сказаў: сто мераў алею. І сказаў яму: вазьмі тваю расьпіску і сядай, хутчэй напішы: пяцьдзясят.

Toj skazaŭ: sto meraŭ aleŭ. I skazaŭ ōmu: vaz'mi tvaŭ ras'pisku i sādaj, hutčěj napišy: pāc'dzāsāt.

7. Потым другому сказаў: а ты колькі вінен? той сказаў: сто мераў пшаніцы. І сказаў яму: вазьмі тваю расьпіску і напішы: восемдзесят.

Potym drugomu skazaŭ: a ty kol'ki vinen? toj skazaŭ: sto meraŭ pšanicy. I skazaŭ ōmu: vaz'mi tvaŭ ras'pisku i napišy: vosemdzesāt.

8. І пахваліў гаспадар упраўніка нявернага, што абачліва зрабіў; бо сыны веку гэтага здагадлівейшыя за сыноў сьвету ў сваім родзе.

I pahvaliŭ gaspadar upraŭnika nāvernaga, što abačliva zrabiŭ; bo syny veku gètaga zdagadlivejšyâ za synoŭ s'vetu ŭ svaim rodze.

9. І я кажу вам: набывайце сабе сяброў багацьцем няправедным, каб яны, калі зубожыцеся, прынялі вас у вечныя сялібы.

I â kažu vam: nabyvajce sabe sâbroŭ bagac'cem nâpravednym, kab âny, kali zubožycesâ, prynâli vas u večnyâ sâliby.

10. Верны ў малым і ў вялікім верны, а няверны ў малым няверны і ў вялікім.

Verny ŭ malym i ŭ vâlikim verny, a nâverny ŭ malym nâverny i ŭ vâlikim.

11. Дык вось, калі вы ў няправедным багацьці ня былі верныя, хто даверыць вам сапраўднае?

Dyk vos', kali vy ŭ nâpravednym bagac'ci nâ byli vernyâ, hto daveryc' vam sapraŭdnae?

12. І калі ў чужым ня былі верныя, хто дасьць вам вашае?

I kali ŭ čužym nâ byli vernyâ, hto das'c' vam vašae?

13. Ніякі слуга ня можа служыць двум гаспадарам, бо альбо аднаго

будзе ненавідзец, а другога любіць; альбо аднаму пачне рупліва дагаджаць, а пра другога ня дбаць. Ня можаце служыць Богу і мамоне.
Niâkì sluga nâ moža služyc' dvum gaspadaram, bo al'bo adnago budze nenavidzec', a drugoga lûbìc'; al'bo adnamu pačne ruplìva dagadžac', a pra drugoga nâ dbac'. Nâ možace služyc' Bogu i mamone.

14. Чулі ўсё гэта і фарысэі, якія былі срэбралюбцы, і яны сьмяяліся зь Яго.

Čulì ũsë gëta i farysèi, âkìâ byli srèbralûbcy, i âny s'mââlìsâ z' Âgo.

15. Ён сказаў ім: вы аказваеце сябе праведнікамі перад людзьмі, але Бог ведае сэрцы вашыя: бо, што высока ў людзей, тое брыдота перад Богам.

Ěn skazaŭ im: vy akazvaece sâbe pravednikami perad lûdz'mi, ale Bog vedaе sèrcy vašyâ: bo, što vysoka ũ lûdzej, toe brydota perad Bogam.

16. Закон і прарокі да Яна; з гэтага часу Царства Божае з'вястуецца, і кожны з намогаю ўваходзіць у яго.

Zakon i prarokì da Âna; z gëtaga času Carstva Božae z'vâstuecca, i kožny z namogaŭ ũvahodzìc' u âgo.

17. Але хутчэй неба і зямля мінуцца, чым адна рыска з закону прападзе.

Ale hutčëj neba i zâmlâ minucca, čym adna ryska z zakonu prapadze.

18. Кожны, хто разводзіцца з жонкай сваёю і жэніцца зь іншаю, чыніць пералюб; і кожны, хто жэніцца з разьведзенай з мужам, чыніць пералюб.

Kožny, hto razvodzìcca z žonkaj svaëŭ i žènicca z' inšaŭ, čynìc' peralûb; i kožny, hto žènicca z raz'vedzenaj z mužam, čynìc' peralûb.

19. Нейкі чалавек быў багаты, апранаўся ў парфіру і вісон і кожны дзень банкетавалі раскошна.

*Nejki čalavek byŭ bagaty, apranaŭsâ ŭ parfîru i vîson i kožny dzen'
banketavaŭ raskošna.*

20. Быў таксама нейкі жабрак, на імя Лазар, які ляжаў каля варотаў
ягоных ў струпах

*Byŭ taksama nejki žabrak, na imâ Lazar, âki lâžaŭ kalâ varotaŭ âgonyh ŭ
strupah*

21. і хацеў накарміцца крошкамі, што падалі са стала багацея, і сабакі
праходзілі і лізалі струпы ягоныя.

*i haceŭ nakarmicca kroškami, što padali sa stala bagaceâ, i sabaki prahodzili i
lizali strupy âgonyâ.*

22. Памёр жабрак і ўзьнесены быў анёламі на ўлоньне Абрагамавае;
памёр і багаты, і пахавалі яго;

*Pamër žabrak i ŭz'neseny byŭ anëlamì na ŭlon'ne Abragamavae; pamër i
bagaty, i pahavalì âgo;*

23. і ў пекле, ужо ў пакутах, ён узьвёў вочы свае, убачыў удалечыні
Абрагама і Лазара на ўлоньні ягоным,

*i ŭ pekle, užo ŭ pakutah, ên uz'veŭ vočy svae, ubačyŭ udalečynì Abragama i
Lazara na ŭlon'nì âgonym,*

24. і загаласіўшы, сказаў: Войча Абрагаме! умілажалься сэрцам зь мяне
і пашлі Лазара, каб умачыў канец пальца свайго ў вадугу і ахаладзіў язык
мой, бо я пакутую ў полімі гэтым.

*i zagalasiŭšy, skazaŭ: Vojča Abragame! umilažal'sâ sèrcam z' mâne i pašli
Lazara, kab umačyŭ kanec pal'ca svajgo ŭ vadu i ahaladziŭ âzyk moj, bo â
pakutuŭ ŭ polymì gètym.*

25. Але Абрагам сказаў: дзіця! згадай, што ты атрымаў ужо добраснае
тваё ў жыцьці тваім, а Лазар ліхое; і цяпер ён тут сучышаецца, а ты
пакутуеш;

Ale Abragam skazaŭ: dzicâ! zġadaj, ŧto ty atrymaŭ uŷo dobrasnae tvaë ũ žyc'ci tvaim, a Lazar lihoe; i câper ën tut sucâŧaecca, a ty pakutueŧ:

26. i zvyŧ tago pamiz nami i vami pakladzena vâliznaâ prorva, tak ŧto tyâ, hto hoča perajs'ci adsul' da vas, nâ mogul'c', gëtak sama i adtul' da nas ne perahodzâc'.

i zvyŧ tago pamiz nami i vami pakladzena vâliznaâ prorva, tak ŧto tyâ, hto hoča perajs'ci adsul' da vas, nâ mogul'c', gëtak sama i adtul' da nas ne perahodzâc'.

27. Тады сказаў ён: дык прашу цябе, войча, пашлі яго ў дом бацькі майго,

Tady skazaŭ ën: dyk praŧu câbe, vojča, paŧli âgo ũ dom bac'ki majgo,

28. бо ў мяне пяць братаў: хай ён засьведчыць ім, каб і яны ня прыйшлі ў гэтае месца пакуты.

bo ũ mâne pâc' bratoŭ: haj ën zas'vedčyc' im, kab i âny nâ pryŧli ũ gëtae mesca pakuty.

29. Абрагам сказаў яму: у іх ёсьць Майсей і прарокі; хай слухаюцца іх.

Abragam skazaŭ âmu: u ih ës'c' Majsej i praroki; haj sluhaŭcca ih.

30. А ён сказаў: не, войча Абрагаме! але калі хто зь мёртвых прыйдзе да іх, пакаюцца.

A ën skazaŭ: ne, vojča Abragame! ale kalì hto z' mërtyvh pryjdze da ih, pakaŭcca.

31. Тады Абрагам сказаў яму: калі Майсея і прарокаў ня слухаюцца, дык, калі б хто і зь мёртвых уваскрэс, не павераць.

Tady Abragam skazaŭ âmu: kalì Majseâ i prarokaŭ nâ sluhaŭcca, dyk, kalì b hto i z' mërtyvh uvaskrès, ne paverac'.

1. Сказаў Ісус таксама вучням Сваім: немагчыма ня прыйсьці звадам, але гора таму, праз каго яны прыходзяць:

Skazaŭ ĩsus taksama vučnâĵ Svaim: nemagčyĵma nâ pryjs'ci zvadam, ale gora tamu, praz kago âny pryhodzâc':

2. лепш было б яму, калі б мельны жарон павесілі яму на шыю і кінулі яго ў мора, чым калі б ён спакусіў аднаго з малых гэтых.

lepš bylo b âĵmu, kalì b mel'ny žaron pavesilì âĵmu na šyû i kìnulì âgo ũ mora, čym kalì b ën spakusiŭ adnago z malyh gëtyh.

3. Глядзеце на сябе. Калі ж згрэшыць супроць цябе брат твой, ушчуй яго, і калі пакаецца, даруй яму.

Glâdzece na sâbe. Kalì ž zgrëšyc' suproc' câbe brat tvoj, uščuj âgo, i kalì pakaecca, daruj âĵmu.

4. і калі сем разоў на дзень згрэшыць супроць цябе і сем разоў на дзень навернецца, і скажа: каюся, - даруй яму.

i kalì sem разоŭ na dzen' zgrëšyc' suproc' câbe i sem разоŭ na dzen' navernecca, i skaža: kaŭsâ, - daruj âĵmu.

5. І сказалі апосталы Госпаду: памнож у нас веру.

Ĭ skazalì apostaly Gospadu: pamnož u nas veru.

6. Гасподзь сказаў: калі б вы мелі веру зь зерне гарчычнае і сказалі смакоўніцы гэтай: вырвіся і перасадзіся ў мора, - дык яна паслухалася б вас.

Gaspodz' skazaŭ: kalì b vy melì veru z' zerne garčyčnae i skazalì smakoŭnìcy gëtaj: vyrvisâ i perasadzisâ ũ mora, - dyk âna pasluhalasâ b vas.

7. Хто з вас, маючы раба, які арэ альбо пасьвіць, калі вернецца ён з поля, скажа яму: хадзі хутчэй, сядай за стол?

Hto z vas, maûčy raba, âkì arè al'bo pas'vic', kali vernecca ën z polâ, skaža âmu: hadzi hutčëj, sâdaj za stol?

8. Наадварот, ці ня скажа яму: прыгатуй мне павячэраць і, падперазаўшыся, службы мне, пакуль буду есьці і піць, і потым еж і пі сам?

Naadvarot, ci nâ skaža âmu: prygatuj mne pavâčèrac' ì, padperazaŭšysâ, služy mne, pakul' budu es'ci ì pic', ì potym ež ì pì sam?

9. Ці будзе ён дзякаваць рабу гэтаму за тое, што ён выканаў загад? ня думаю.

Cì budze ën dzâkavac' rabu gètamu za toe, što ën vykanaŭ zagad? nâ думаў.

10. Гэтак сама і вы, калі выканаеце ўсё загаданае вам, кажэце: мы рабы нічога ня вартыя, бо зрабілі, што павінны былі зрабіць.

Gètak sama ì vy, kali vykanaeце ŭsë zagadanae vam, kažèце: my raby ničoga nâ vartyâ, bo zrabìli, što pavìnny bylì zrabìc'.

11. Ідучы ў Ерусалім, Ён праходзіў паміж Самарыяй і Галілеяю.

Ìdučy ŭ Erusalim, Ён prahodziŭ pamìž Samaryâj ì Galileâŭ.

12. І калі ўваходзіў Ён у адно селішча, сустрэлі Яго дзесяць чалавек пракажоных, якія спыніліся зводдаль,

Ì kali ŭvahodziŭ Ён u adno selišča, sustrèlì Âgo dzesâc' čalavek prakažonyh, âkìâ spynìlisâ zvoddal',

13. і моцным голасам казалі: Ісусе Настаўнік, памілуй нас.

ì mocnym golasam kazalì: Ìsuse Nastaŭnik, pamiluj nas.

14. Убачыўшы іх, Ён сказаў ім: ідзеце, пакажэцеся сьвятарам. І пакуль яны ішлі, ачысьціліся.

Ubačyŭšy ih, Ён skazaŭ im: ìdzece, pakažècesâ s'vâtaram. Ì pakul' âny išli, ačys'cilisâ.

15. А адзін зь іх, бачачы, што ацалёны, вярнуўся, моцным голасам
услаўляючы Бога,

*A adzìn z' ih, bačaćy, što acalëny, vârnũsâ, mocnym golasam uslaũlâũčy
Boga,*

16. і ўпаў ніцма да ног Ягоных, дзякуючы Яму; і гэта быў Самаранін.

ì ũpaũ niçma da nog Âgonyh, dzâkuũčy Âmu; ì gëta byũ Samaraniìn.

17. Тады Ісус сказаў: ці ня дзесяць ачысьціліся? дзе ж дзевяць?

Tady Ìsus skazaũ: ci nâ dzesâc' ačys'cilisâ? dze ž dzevâc'?

18. як яны не вярнуліся ўзьнесьці славу Богу, апрача гэтага
іншапляменца?

âk âny ne vârnulisâ ũz'nes'ci slavũ Bogũ, aprača gëtaga inšaplâmenca?

19. І сказаў яму: устань, ідзі; вера твая ўратавала цябе.

Ì skazaũ âmu: ustan', idzi; vera tvaâ ũratavala câbe.

20. А як спыталіся ў Яго фарысэі, калі прыйдзе Царства Божае,
адказваў ім: ня прыйдзе Царства Божае ўвачавідкі,

*A âk spytalisâ ũ Âgo farysèi, kalì pryjdze Carstva Božae, adkazvaũ im: nâ
pryjdze Carstva Božae ũvačavidki,*

21. і ня скажуць: вось, яно тут, альбо: вось, там. Бо вось, Царства
Божае ўнутры ў вас ёсьць.

*ì nâ skažuc': vos', âno tut, al'bo: vos', tam. Bo vos', Carstva Božae ũnutry ũ
vas ës'c'.*

22. Сказаў таксама вучням: прыйдуць дні, калі захочаце бачыць хоць
адзін зь дзён Сына Чалавечага, і ня ўбачыце;

*Skazaũ taksama vučnâm: pryjduc' dni, kalì zahočace bačyc' hoc' adzìn z'
dzën Syna Čalavečaga, ì nâ ũbačyce;*

23. і скажуць вам: вось, тут, альбо: вось, там, - ня ідзеце і ня
гневайцеся:

ì skazuc' vam: vos', tut, al'bo: vos', tam, - nâ idzece ì nâ gnevajcesâ:

24. бо як маланка, што бліснула з аднаго краю неба, бліскае да другога краю неба, так будзе Сын Чалавечы ў дзень Свой.

bo âk malanka, što blisnula z adnago kraû neba, bliskae da drugoga kraû neba, tak budze Syn Čalavečy ů dzen' Svoj.

25. Але сьпярша належыць Яму шмат адпакутаваць і быць адкінутым родам гэтым.

Ale s'pârša naležyc' Âmu šmat adpakutavac' ì byc' adkînutym rodam gètym.

26. І як было ў дні Ноя, так будзе і ў дні Сына Чалавечага:

Ì âk bylo ů dni Noâ, tak budze ì ů dni Syna Čalavečaga:

27. елі, пілі, жаніліся, выходзілі замуж, да таго дня, як увайшоў Ной у каўчэг, і прыйшоў патап і зьнішчыў усіх.

eli, pili, žanilisâ, vyhodzili замуž, da tago dnâ, âk uvajšoů Noj u kaůčèg, ì pryjšoů patop ì z'niščyů usih.

28. Гэтак сама было і ў дні Лота: елі, пілі, куплялі, прадавалі, садзілі, будавалі;

Gètak sama bylo ì ů dni Lota: eli, pili, kuplâli, pradavali, sadzili, budavali;

29. але ў дзень, калі Лот выйшаў з Садомы, праліўся зь неба дождж агнявы і серны і вынішчыў усіх:

ale ů dzen', kalì Lot vyjšaů z Sadomy, praliůsâ z' neba doždž agnâvy ì serny ì vyniščyů usih:

30. так будзе і ў той дзень, калі Сын Чалавечы адкрыецца.

tak budze ì ů toj dzen', kalì Syn Čalavečy adkryeccâ.

31. У той дзень, хто будзе на даху, а рэчы ягоныя ў доме, той ня сыходзь узяць іх; і хто будзе на полі, таксама не вяртайся назад;

U toj dzen', hto budze na dahu, a rèčy âgonyâ ů dome, toj nâ syhodz' uzâc' ih; ì hto budze na poli, taksama ne vârtajsâ nazad;

32. успамінайце жонку Лотаву.

uspaminajce žonku Lotavu.

33. Хто будзе ашчаджаць душу сваю, той загубіць яе; а хто загубіць яе, той ажывіць яе.

Hto budze aščadžac' dušu svaû, toj zagubic' âe; a hto zagubic' âe, toj ažyvic' âe.

34. Маўляю вам: у тую ноч будуць двое на адной пасьцелі: адзін возьмецца, а другі пакінецца;

Maŭlâû vam: u tuû noč buduc' dvoe na adnoj pas'celi: adzin voz'mecca, a drugi pakinecca;

35. дзьве будуць малоць разам: адна возьмецца, а другая пакінецца:

dz've buduc' maloc' razam: adna voz'mecca, a drugaâ pakinecca:

36. двое будуць на полі: адзін возьмецца, а другі пакінецца.

dvoe buduc' na poli: adzin voz'mecca, a drugi pakinecca.

37. На гэта казалі Яму: дзе, Госпадзе? А Ён сказаў ім: дзе труп, там зьбяруцца і арлы.

Na gèta skazali Âmu: dze, Gospadze? A Ęn skazaŭ im: dze trup, tam z'bârucca i arly.

18 Кіраўнік

1. Сказаў ім таксама прытчу пра тое, што трэба заўсёды маліцца і ня падаць духам.

Skazaŭ im taksama prytču pra toe, što trèba zaŭsëdy malicca i nâ padac' duham.

2. кажучы: у адным горадзе быў судзьдзя, які Бога не баяўся і людзей не саромеўся.

kažučy: u adnym goradze byŭ sudz'dzâ, âkì Boga ne baâŭsâ ì lûdzej ne saromeŭsâ.

3. У тым самым горадзе была адна ўдава, і яна, прыходзячы да яго, казалі: абарані мяне ад супраціўніка майго.

U tym samym goradze byla adna ŭdava, ì âna, pryhodzâčy da âgo, kazala: abaranì mâne ad supraciŭnika majgo.

4. Але ён доўгі час не хацеў. А потым сказаў сам сабе: хоць і Бога не баюся і людзей не саромяюся,

Ale ěn doŭgì čas ne haceŭ. A potym skazaŭ sam sabe: hoc' ì Boga ne baŭsâ ì lûdzej ne saromeŭsâ,

5. але як што гэтая ўдава не дае мне спакою, абараню яе, каб яна ня прыходзіла больш дакучаць мне.

ale âk što gëtaâ ŭdava ne dae mne spakoŭ, abaranŭ âe, kab âna nâ pryhodzila bol'sh dakučac' mne.

6. І сказаў Гасподзь: чуеце, што кажа судзьдзя няправедны?

Ì skazaŭ Gaspodz': čuece, što kaža sudz'dzâ nâpravedny?

7. Ці ж Бог не абароніць выбраных Сваіх, што галосаць да Яго дзень і ноч, хоць і марудзіць абараніць іх?

Cì ŷ Bog ne abaronic' vybranyh Svaïh, što galosâc' da Âgo dzen' ì noč, hoc' ì marudzic' abaranic' ih?

8. Кажу вам, што падасьць ім абарону неўзабаве. А Сын Чалавечы, прыйшоўшы, ці знойдзе веру на зямлі?

kažu vam, što padas'c' im abaronu neŭzabave. A Syn Čalavečy, pryjšoŭšy, cì znojdze veru na zâmlì?

9. Сказаў таксама да некаторых, якія былі ўпэўненыя ў сабе, што яны праведныя, і прыніжалі іншых, наступную прытчу:

Skazaŭ taksama da nekatoryh, âkîâ byli ŭpëŭnenyâ ŭ sabe, što âny

pravednyâ, i prynižali inšyh, nastupnuû prytçu:

10. два чалавекі ўвайшлі ў храм памаліцца: адзін фарысэй, а другі мытнік.

dva čalaveki ũvajšli ũ hram pamalicca: adžin farysèj, a drugi mytnik.

11. Фарысэй, стаўшы, маліўся сам сабе так: Божа! дзякую Табе, што я не такі, як іншыя людзі, рабаўнікі, крыўдзіцелі, блудадзеі, альбо як гэты мытнік:

Farysèj, staŭšy, maliŭsâ sam sabe tak: Boža! dzâkuû Tabe, što â ne taki, âk inšyâ lŭdzi, rabaŭniki, kryŭdziceli, bludadzei, al'bo âk gèty mytnik:

12. пашчуся два разы на тыдзень, даю дзесяціну з усяго, што набываю.

paščusâ dva razy na tydzen', daŭ dzesâcinu z usâgo, što nabyvaŭ.

13. А мытнік, стоячы воддаль, не адважваўся нават падняць вочы да неба; але, б'ючы сябе ў грудзі, казаў: Божа! будзь міласэрны да мяне, грэшніка!

A mytnik, stoâčy voddal', ne advažvaŭsâ navat padnâc' vočy da neba; ale, b'ŭčy sâbe ũ grudzi, kazaŭ: Boža! budz' milasèrny da mâne, grèšnika!

14. Кажу вам, што гэты пайшоў у дом свой апраўданы болей, чым той: бо кожны, хто ўзьялічвае сам сябе, паніжаны будзе, а хто паніжае сябе, узвысіцца.

Kažu vam, što gèty pajšoŭ u dom svoj apraŭdany bolej, čym toj: bo kožny, hto ũz'vâličvae sam sâbe, panižany budze, a hto panižae sâbe, uzvysicca.

15. Прыносілі да Яго і дзяцей, каб Ён дакрануўся да іх; а вучні, бачачы тое, забаранялі ім.

Prynosili da Âgo i dzâcej, kab Ên dakranuŭsâ da ih; a vučni, bačačy toe, zabanâli im.

16. Але Ісус, паклікаўшы іх, сказаў: пусьцеце дзяцей прыходзіць да Мяне і не забараняйце ім, бо такіх ёсьць Царства Божае;

Ale Īsus, paklikaŭšy ih, skazaŭ: pus'cece dzâcej pryhodzic' da Mâne ì ne zabaranâjce ìm, bo takih ës'c' Carstva Božae;

17. праўду кажу вам: хто ня прыме Царства Божага, як дзіця, той ня ўвойдзе ў яго.

praŭdu kažu vam: hto nâ pryme Carstva Božaga, âk dzicâ, toj nâ ŭvojdze ŭ âgo.

18. І спытаўся ў Яго нехта з начальнікаў: Настаўнік добры! што мне рабіць, каб успадкаваць жыцьцё вечнае?

Ī spytaŭsâ ŭ Âgo nehta z načal'nikaŭ: Nastaŭnik dobry! što mne rabic', kab uspadkavac' žyc'cë večnae?

19. Ісус сказаў яму: што ты называеш Мяне добрым? Ніхто ня добры, як толькі адзін Бог.

Īsus skazaŭ âmu: što ty nazyvaeš Mâne dobrym? Nihto nâ dobry, âk tol'ki adzin Bog.

20. Ведаеш запаведзі: ня чыні пералюбу; не забівай; ня крадзь; ня сьведчы ілжыва; шануй бацьку твайго і маці тваю.

Vedaeš zapavedzi: nâ čynì peralûbu; ne zabivaj; nâ kradz'; nâ s'vedčy ilžyva; šanuj bac'ku tvajgo ì macì tvaŭ.

21. А той сказаў: усё гэта захаваў я зь юнацтва майго.

A toj skazaŭ: usë gèta zahavaŭ â z' ûnactva majgo.

22. Пачуўшы гэта, Ісус сказаў яму: яшчэ аднаго не хапае табе: усё, што маеш, прадай і раздай убогім, і мець будзеш скарб на нябёсах, і прыходзь, і ідзі сьледам за Мною.

Pačuŭšy gèta, Īsus skazaŭ âmu: âščè adnago ne hapae tabe: usë, što maeš, pradaj ì razdaj ubogim, ì mec' budzeš skarb na nâbëсах, ì pryhodz', ì ìdzi s'ledam za Mnoŭ.

23. А ён, пачуўшы гэта, засмуціўся, бо быў вельмі багаты.

A ěn, pačuůšy gèta, zasmuciūsâ, bo byŭ vel'mi bagaty.

24. Ісус, бачачы, як ён засмуціўся, сказаў: як цяжка багатым маетнікам увайсці ў Царства Божае!

Īsus, bačačy, âk ěn zasmuciūsâ, skazaŭ: âk câžka bagatym maetnikam uvajs'ci ŭ Carstva Božae!

25. бо лягчэй вярблюду прайсці празь ігольныя вушкі, чым багатаму ўвайсці ў Царства Божае!

bo lâgčěj vârbľudu prajs'ci praz' igol'nyâ vuški, čym bagatamu ŭvajs'ci ŭ Carstva Božae!

26. Тыя, што чулі гэта, казалі: хто ж можа ўратавацца?

Tyâ, što čuli gèta, skazali: hto ž moža ŭratavacca?

27. Але Ён сказаў: немагчымае людзям магчымае Богу.

Ale Ěn skazaŭ: nemagčymae ľudzâm magčymae Bogu.

28. А Пётр сказаў: вось, мы пакінулі ўсё і пайшлі сьледам за Табою.

A Pëtr skazaŭ: vos', my pakìnuli ŭsë i pajšli s'ledam za Taboŭ.

29. Ён сказаў ім: праўду кажу вам: няма нікога, хто пакінуў бы дом, альбо бацькоў, альбо братоў, альбо сёстраў, альбо жонку, альбо дзяцей дзеля Царства Божага,

Ěn skazaŭ im: praŭdu kažu vam: nâma nikoga, hto pakìnuŭ by dom, al'bo bac'koŭ, al'bo bratoŭ, al'bo sëstraŭ, al'bo žonku, al'bo dzâcej dzelâ Carstva Božaga,

30. і не атрымаў бы намнога больш у гэты час, і ў век будучага жыцця вечнага.

i ne atrymaŭ by namnoga bol'sh u gèty čas, i ŭ vek budučaga žyc'câ večnaga.

31. І адклікаўшы дванаццаць вучняў Сваіх, сказаў ім: вось, мы

ўзыходзім у Ерусалім, і зьдзейсніцца ўсё напісанае праз прарокаў пра Сына Чалавечага:

Ì adklikaŭšy dvanaccac' vučnâŭ Svaih, skazaŭ ìm: vos', my ŭzyhodzim u Erusalim, ì z'dzejs'nicca ŭsë napìsanae praz prarokaŭ pra Syna Čalavečaga:

32. бо выдадучь Яго язычнікам і паглумляцца зь Яго, і зьняважаць Яго, і аплююць Яго,

bo vydaduc' Ágo âzyčnikam ì paglumlâcca z' Ágo, ì z'nâvažac' Ágo, ì aplûüc' Ágo,

33. і будуць біць і заб'юць Яго; і на трэйці дзень уваскрэсьне.

ì buduc' bic' ì zab'üc' Ágo; ì na trèjci dzen' uvaskrès'ne.

34. Але яны нічога з гэтага не зразумелі; словы гэтыя былі ім неспасьцігальныя, і яны не разумелі сказанага.

Ale âny ničoga z gètaga ne zrazumeli; slovy gètyâ byli ìm nespas'cìgal'nyâ, ì âny ne razumeli skazanaga.

35. А калі падыходзіў Ён да Ерыхона, адзін сьляпы сядзеў пры дарозе, просячы міласьціны;

A kalì padyhodziŭ Ęn da Eryhona, adzìn s'lâpy sâdzeŭ pry daroze, prosâčy milas'cìny;

36. і пачуўшы, што міма яго праходзяць людзі, спытаўся: што гэта такое?

ì pačuŭšy, što mìma âgo prahodzâc' lûdzi, spytaŭsâ: što gèta takoe?

37. Яму сказалі, што Ісус Назарэй ідзе.

Âmu skazali, što Ęsus Nazarèj ìdze.

38. Тады ён закрычаў: Ісусе, Сыне Давідаў! памілуй мяне.

Tady Ęn zakryčau: Ęsuse, Syne Davidaŭ! pamiluj mâne.

39. Тыя, што ішлі наперадзе, прымушалі яго маўчаць; але ён яшчэ мацней крычаў: Сыне Давідаў! памілуй мяне.

Tyâ, što išli naperadze, prymušali âgo maŭčac'; ale Ęn âščè macnej kryčau: Syne Davidaŭ! pamiluj mâne.

40. Ісус, спыніўшыся, загадаў прывесьці яго да Сябе. І калі той падышоў да Яго, спытаўся ў яго:

Īsus, spyniŭšysâ, zagadaŭ pryves'ci âgo da Sâbe. Ī kalì toj padyšoŭ da Âgo, spytaŭsâ ŭ âgo:

41. чаго ты хочаш ад Мяне? Ён сказаў: Госпадзе! каб мне бачыць.

čago ty hočáš ad Mâne? Ěn skazaŭ: Gospadze! kab mne bačyc'.

42. Ісус сказаў яму: Бач! вера твая ўратавала цябе.

Īsus skazaŭ âmu: Bač! vera tvaâ ŭratavala câbe.

43. І ён адразу пачаў бачыць і пайшоў за Ім, славячы Бога. І ўвесь люд, бачачы гэта, узьнёс хвалу Богу.

Ī ěn adrazu pačaŭ bačyc' i pajšoŭ za Īm, slavâčy Boga. Ī ŭves' lŭd, bačačy gèta, uz'nës hvalu Bogu.

19 Кіраўнік

1. Потым Ісус увайшоў у Ерыхон і праходзіў празь яго.

Potym Īsus uvajšoŭ u Eryhon i prahodziŭ праз' âgo.

2. І вось, нехта на імя Закхей, начальнік мытнікаў і чалавек багаты,

Ī vos', nehta na imâ Zakhej, načal'nik mytnikaŭ i čalavek bagaty,

3. стараўся ўбачыць Ісуса, хт? Ён, але ня мог з-за людзей, бо малога быў росту;

staraŭsâ ŭbačyc' Īsusa, ht? Ěn, ale nâ mog z-za lŭdzej, bo maloga byŭ rostu;

4. і забегшы наперад, залез на смакоўніцу, каб убачыць Яго, бо Яму выпадала праходзіць міма яе.

Ī zabegšy naperad, zalez na smakoŭnicu, kab ubačyc' Âgo, bo Âmu vypadala prahodzić mima âe.

5. Ісус, калі прыйшоў на гэтае месца, зірнуўшы, угледзеў яго і сказаў

яму: Закхей! сыдзі хутчэй, бо сёньня трэба мне быць у цябе ў доме.

Ìsus, kalì pryjšoŭ na gètae mesca, zirnuŭšy, ugledzeŭ âgo ì skazaŭ âmu:

Zakhej! sydzì hutčèj, bo sën'nâ trèba mne byc' u câbe ŭ dome.

6. І ён пасьпешна сышоў і прыняў Яго з радасьцю.

Ì ën pas'pešna syšoŭ ì prynâŭ Âgo z radas'cŭ.

7. І ўсе, бачачы тое, пачалі наракаць і казалі, што Ён зайшоў да грэшнага чалавека.

Ì ŭse, bačacy toe, pačali narakac' ì kazali, što Ën zajšoŭ da grèšnaga čalaveka.

8. А Закхей, стаўшы, сказаў Госпаду: Госпадзе! палавіну маёмасьці маёй я аддам убогім і, калі каго чым пакрыўдзіў, аддам учатыракроць.

A Zakhej, staŭšy, skazaŭ Gospadu: Gospadze! palavìnu maëmas'ci maëj â addam ubogim ì, kalì kago čym pakryŭdziŭ, addam učatyrakroc'.

9. Ісус сказаў яму: сёньня прыйшло збавеньне дому гэтаму, бо і ён сын Абрагамаў;

Ìsus skazaŭ âmu: sën'nâ pryjšlo zbaven'ne domu gètamu, bo ì ën syn Abragamaŭ;

10. бо Сын Чалавечы прыйшоў зыскаць і выратаваць тое, што загінула.

bo Syn Čalavečy pryjšoŭ zyskac' ì vyratavac' toe, što zagìnula.

11. А калі яны слухалі гэта, дадаў прытчу: бо Ён быў блізь Ерусаліма, і яны думалі, што неўзабаве павінна адкрыцца Царства Божае.

A kalì âny sluhali gèta, dadaŭ prytču: bo Ën byŭ bliz' Erusalima, ì âny dumali, što neŭzabave pavìnna adkrycca Carstva Božae.

12. Дык вось сказаў: нейкі чалавек высокага роду выпраўляўся ў далёкую краіну, каб атрымаць сабе царства і вярнуцца;

Dyk vos' skazaŭ: nejki čalavek vysokaga rodu vypraŭlâŭsâ ŭ dalëkuŭ krainu, kab atrymac' sabe carstva ì vârnucca;

13. і паклікаўшы дзесяць рабоў сваіх, даў ім дзесяць мінаў і сказаў ім: пускайце іх у абарот, пакуль не вярнуся.

ì paklikaŭšy dzesâc' raboŭ svaih, daŭ ìm dzesâc' mînaŭ ì skazaŭ ìm: puskajce ih u abarot, pakul' ne vârnusâ.

14. Але грамадзяне ненавідзелі яго і адправілі сьледам за ім пасольства, сказаўшы: ня хочам, каб ён валадарыў над намі.

Ale gramadzâne nenavidzeli âgo ì adpravili s'ledam za ìm pasol'stva, skazaŭšy: nâ hočam, kab ën valadaryŭ nad namì.

15. І калі вярнуўся, атрымаўшы царства, загадаў паклікаць да сябе рабоў тых, якім даў серабро, каб даведацца, хто што набыў.

Ì kalì vârnũsâ, atrymaŭšy carstva, zagadaŭ paklikac' da sâbe raboŭ tyh, âkim daŭ serabro, kab davedacca, hto što nabyŭ.

16. Прышоў першы і сказаў: гаспадару! міна твая прынесла дзесяць мінаў.

Pryjšoŭ peršy ì skazaŭ: gaspadaru! mîna tvaâ prynesla dzesâc' mînaŭ.

17. І сказаў яму: выдатна, добры раб! за тое, што ты ў малым быў верны, вазьмі пад управу дзесяць гарадоў.

Ì skazaŭ âmu: vydatna, dobry rab! za toe, što ty ŭ malym byŭ verny, vaz'mi pad upravu dzesâc' garadoŭ.

18. Прышоў другі і сказаў: гаспадару! міна твая прынесла пяць мінаў.

Pryjšoŭ drugi ì skazaŭ: gaspadaru! mîna tvaâ prynesla pâc' mînaŭ.

19. Сказаў і гэтаму: і ты будзь над пяцьцю гарадамі.

Skazaŭ ì gêtamu: ì ty budz' nad pâc'cû garadamì.

20. Прышоў трэйці і сказаў: гаспадару! вось твая міна, якую я захоўваў, загарнуўшы ў хустачку;

Pryjšoŭ trèjci ì skazaŭ: gaspadaru! vos' tvaâ mîna, âkuû â zahoŭvaŭ, zagarnũšy ŭ hustačku;

21. бо я баяўся цябе, таму што ты чалавек жорсткі: бярэш, чаго ня клаў, і жнеш, чаго ня сеяў.

bo â baâŭsâ câbe, tamu što ty čalavek žorstki: bârèš, čago nâ klaŭ, ì žneš, čago nâ seâŭ.

22. Гаспадар сказаў яму: тваімі вуснамі судзіцьму цябе, ліхі раб! ты ведаў, што я чалавек жорсткі, бяру, чаго ня клаў, і жну, чаго ня сеяў;

Gaspadar skazaŭ âmu: tvaimì vusnamì sudzic'mu câbe, lihì rab! ty vedaŭ, što â čalavek žorstki, bâru, čago nâ klaŭ, ì žnu, čago nâ seâŭ;

23. чаму ж ты не аддаў срэбра майго ў абарот, каб я, прыйшоўшы, атрымаў яго з прыбыткам?

čamu ž ty ne addaŭ srèbra majgo ŭ abarot, kab â, pryjšoŭšy, atrymaŭ âgo z prybytkam?

24. І сказаў тым, што стаялі першыя: вазьмеце ў яго міну і дайце таму, які мае дзесяць мінаў.

Ì skazaŭ tym, što staâli peršyâ: vaz'mece ŭ âgo minu ì dajce tamu, âkì mae dzesâc' mînaŭ.

25. І сказалі яму: гаспадару! у яго ёсьць дзесяць мінаў.

Ì skazali âmu: gaspadaru! u âgo ës'c' dzesâc' mînaŭ.

26. Кажу вам, што кожнаму, хто мае, дадзена будзе, а ў таго, хто ня мае, адымецца і тое, што мае;

Kažu vam, što kožnamu, hto mae, dadzena budze, a ŭ tago, hto nâ mae, adymecca ì toe, što mae;

27. а ворагаў маіх тых, якія не хацелі, каб я валадарыў над імі, прывядзеце сюды і набеце перада мною.

a voragaŭ maih tyh, âkiâ ne haceli, kab â valadaryŭ nad imì, pryvâdzece sŭdy ì nabecce perada mnoŭ.

28. Сказаўшы гэта, Ён пайшоў далей, уваходзячы ў Ерусалім.

Skazaŭšy gèta, Ęn pajšoŭ dalej, uvahodzâčy ŭ Erusalim.

29. І калі наблізіўся да Віфагіі і Віфаніі, да гары, называнай Аліўнай, паслаў двух вучняў Сваіх,

Ĭ kalì nabliziŭsâ da Vifagii i Vifanii, da gary, nazyvanaj Aliŭnaj, paslaŭ dvuh vučnâŭ Svaih,

30. сказаўшы: ідзеце ў селішча, што насупраць; увайшоўшы ў яго, знайдзеце маладога асла прывязаанага, на якога ніхто зь людзей ніколі не садзіўся; адвязаўшы яго, прывядзеце;

skazaŭšy: idzece ŭ selišča, što nasuprac'; uvajšoŭšy ŭ âgo, znajdzece maladoga asla pryvâzanaga, na âkoga nihito z' lŭdzej nikoli ne sadziŭsâ; advâzaŭšy âgo, pryvâdzece;

31. і калі хто спытаецца ў вас: навошта адвязваеце?, скажэце яму так: ён патрэбен Госпаду.

Ĭ kalì hto spytaecca ŭ vas: navošta advâzvaece?, skažèce âmu tak: ěn patrèben Gospadu.

32. Пасланыя пайшлі і знайшлі, як Ён сказаў ім.

Paslanyâ pajšli i znajšli, âk Ęn skazaŭ im.

33. А калі яны адвязвалі маладога асла, гаспадары ягоныя казалі ім: навошта адвязваеце асьляня?

A kalì âny advâzvali maladoga asla, gaspadary âgonyâ skazali im: navošta advâzvaece as'lanâ?

34. Яны адказвалі: ён патрэбен Госпаду.

Âny adkazvali: ěn patrèben Gospadu.

35. І прывялі яго да Ісуса: і накінуўшы вопратку сваю на асьляня, пасадзілі на яго Ісуса.

Ĭ pryvâli âgo da Isusa: i nakinuŭšy vopratku svaŭ na as'lanâ, pasadzili na âgo Isusa.

36. І калі Ён ехаў, пасьцілалі вопратку сваю на дарозе.

Ì kalì Ěn ehaŭ, pas'cilalì vopratku svaŭ na daroze.

37. А калі Ён наблізіўся да спуску з гары Аліўнай, усё мноства вучняў пачало ў радасьці шматгалоса славіць Бога за ўсе дзівосы, якія бачылі яны,

A kalì Ěn nabliziŭsâ da spusku z gary Aliŭnaj, usë mnostva vučnâŭ pačalo ŭ radas'ci šmatgalosa slavïc' Boga za ŭse dzivosy, âkiâ bačyli âny,

38. кажучы: дабраславёны Цар, Які ідзе ў імя Гасподняе! Мір на нябёсах і слава ў вышынях!

kažučy: dabraslavëny Car, Âki idze ŭ imâ Gaspodnâe! Mìr na nâbëсах i slava ŭ vyšynâh!

39. І некаторыя фарысэі з-паміж людзей казалі Яму: Настаўнік! забарані вучням Тваім.

Ì nekatoryâ farysèi z-pamiž lŭdzej skazali Âmu: Nastaŭnik! zabaranì vučnâm Tvaìm.

40. Але Ён сказаў ім у адказ: кажу вам, што калі яны замоўкнуць, дык камяні загалосаць.

Ale Ěn skazaŭ im u adkaz: kažu vam, što kalì âny zamoŭknuc', dyk kamâni zagalosâc'.

41. І калі наблізіўся да горада, дык, гледзячы на яго, заплакаў па ім

42. і сказаў: о, калі б і ты хоць бы ў гэты твой дзень уведаў, што служыць міру твайму! але гэта схавана сёньня ад вачэй тваіх;

ì skazaŭ: o, kalì b ì ty hoc' by ŭ gèty tvoj dzen' uvedaŭ, što služyc' mìru tvajmu! ale gèta shavana sën'nâ ad vačèj tvaih;

43. бо прыйдуць на цябе дні, калі ворагі твае абложачь цябе акопамі, і акружаць цябе, і сьціснуць цябе адусюль,

bo pryjduc' na câbe dni, kali voragi tvae abložac' câbe akopami, i akružac' câbe, i s'cîsnuc' câbe adusûl',

44. і зруйнаюць цябе, і заб'юць дзяцей тваіх у табе, і не пакінуць у табе каменя на камені, за тое, што ты не даведаўся часу адведзінаў тваіх.

ì zrujnuûc' câbe, i zab'ûc' dzâcej tvaih u tabe, i ne pakînuc' u tabe kamenâ na kameni, za toe, što ty ne davedaûsâ času advedzinaû tvaih.

45. І ўвайшоўшы ў храм, пачаў выганяць тых, што прадавалі ў ім, і тых, што куплялі,

ì ŭvajšoŭšy ŭ hram, pačaŭ vyganâc' tyh, što pradavali ŭ im, i tyh, što kuplâlì,

46. кажучы ім: напісана: "дом Мой ёсьць дом малітвы: а вы зрабілі зь яго логва разбойнікаў".

kažučy im: napisana: "dom Moj ës'c' dom malitvy: a vy zrabili z' âgo logva razbojnikaŭ".

47. І вучыў кожны дзень у храме. А першасьвятары і кніжнікі і старэйшыны народу намышлялі загубіць Яго,

ì vučyŭ kožny dzen' u hrame. A peršas'vâtary i knižnikì i starèjšyny narodu namyšlâlì zagubic' Âgo,

48. і не знаходзілі, што б зрабіць зь Ім, бо ўвесь народ неадступна слухаў Яго.

ì ne znahodzili, što b zrabic' z' Ìm, bo ŭves' narod neadstupna sluhaŭ Âgo.

20 Кіраўнік

1. У адзін з тых дзён, калі Ён вучыў людзей у храме і зьвеставаў, падступіліся першасьвятары і кніжнікі з старэйшынамі

U adzìn z tyh dzën, kali Ęn vučyŭ lûdzej u hrame i z'vestavaŭ, padstupilisâ peršas'vâtary i knižnikì z starèjšynami

2. і сказалі Яму: скажы нам, якою ўладаю Ты гэта робіш, альбо хто Табе даў уладу такую?

ì skazalì Âmu: skažy nam, âkoû ŭladaû Ty gèta robiš, al'bo hto Tabe daŭ uladu takuû?

3. Ён сказаў ім у адказ: і Я ў вас пра адно папытаўся, і скажэце Мне:

Ën skazaŭ ìm u adkaz: ì Â ŭ vas pra adno papytaŭsâ, ì skažèce Mne:

4. хрышчэньне Янава зь нябёсаў было, ці ад людзей?

hryščèn 'ne Ânava z' nâbësaŭ bylo, cì ad lûdzej?

5. А яны, разважаючы паміж сабою, казалі: калі скажам: зь нябёсаў, дык скажа: "чаму ж вы не паверылі яму?",

A âny, razvažaučy pamiž saboû, kazalì: kalì skažam: z' nâbësaŭ, dyk skaža: "čamu ž vy ne paverylì âmu?"

6. а калі скажам: "ад людзей", дык увесь люд паб'е нас камянямі, бо ён упэўнены, што Ян ёсьць прарок.

a kalì skažam: "ad lûdzej", dyk uves' lûd pab'e nas kamânâmi, bo ën upèŭneny, što Ân ës'c' prarok.

7. І адказвалі: ня ведаем адкуль.

Ì adkazvalì: nâ vedaem adkul'.

8. Ісус сказаў ім: і Я не скажу вам, якою ўладаю гэта раблю.

Ìsus skazaŭ ìm: ì Â ne skažu vam, âkoû ŭladaû gèta rablû.

9. І пачаў Ён гаварыць народу прытчу такую: адзін чалавек насадзіў вінаграднік і аддаў яго вінаградарам, і адлучыўся на доўгі час;

Ì pačaŭ Ën gavaryc' narodu prytču takuû: adzìn čalavek nasadziŭ vìnagradnik ì addaŭ âgo vìnagradaram, ì adlučyŭsâ na doŭgì čas;

10. і ў свой час паслаў да вінаградараў раба, каб яны далі яму пладоў зь вінаградніка; але вінаградары, прыбіўшы яго, адаслалі ні з чым.

ì ŭ svoj čas paslaŭ da vìnagradaraŭ raba, kab âny dali âmu pladoŭ z'

vinogradnika; ale vinogradary, prybiŭšy âgo, adaslali ni z čym.

11. Яшчэ паслаў другога раба; але яны і гэтага, прыбіўшы і зганіўшы, адаслалі ні з чым.

Âščè paslaŭ drugoga raba; ale âny i gètaga, prybiŭšy i zganiŭšy, adaslali ni z čym.

12. І яшчэ паслаў трэйцяга; але яны і таго, пакалечыўшы, выгналі.

Ì âščè paslaŭ trèjcâga; ale âny i tago, pakalečyŭšy, vygnali.

13. Тады сказаў гаспадар вінаградніка: што мне рабіць? пашлю сына майго любаснага; можа, убачыўшы яго, пасаромеюцца.

Tady skazaŭ gaspadar vinogradnika: što mne rabic' ? pašlŭ syna majgo lûbasnaga; moža, ubačyŭšy âgo, pasaromeŭcca.

14. Але вінаградары, убачыўшы яго, разважалі паміж сабою, кажучы: гэта спадчыньнік; хадзем, заб'ём яго, і спадчына ягоная будзе наша.

Ale vinogradary, ubačyŭšy âgo, razvažali pamіž saboŭ, kažučy: gèta spadčyn'nik; hadzem, zab'ëm âgo, i spadčyna âgonaâ budze naša.

15. І, вывеўшы яго вонкі зь вінаградніка, забілі. Што ж зробіць зь імі гаспадар вінаградніка?

Ì, vyveŭšy âgo vonki z' vinogradnika, zabilì. Što Ź zrobit' z' imi gaspadar vinogradnika?

16. Прыйдзе і загубіць вінаградараў тых і аддасьць вінаграднік іншым. Тыя, што чулі гэта, казалі: хай ня будзе!

Pryjdze i zagubic' vinogradaraŭ tyh i addas'c' vinogradnik inšym. Tyâ, što čulì gèta, skazali: haj nâ budze!

17. Але Ён, зірнуўшы на іх, сказаў: што азначае гэта, напісанае: "камень, які адкінулі будаўнікі, той самы зрабіўся каменем кутнім"?

Ale Ęn, zirnuŭšy na ih, skazaŭ: što aznačae gèta, napisanae: "kamen', âki adkinulì budaŭnikì, toj samy zrabìŭsâ kamenem kutnìm"?

18. Кожны, хто ўпадзе на той камень, разаб'ецца; а на каго ён упадзе, таго раздушыць.

Kožny, hto ўpadze na toj kamen', razab'ecca; a na kago ёn upadze, tago razdušyc'.

19. І намышлялі тым часам першасьвятары і кніжнікі, каб наклацьці на Яго рукі, але пабаяліся народу, бо зразумелі, што пра іх сказаў Ён гэтую прытчу.

Ì namyšlâli tym časam peršas'vâtary i knižniki, kab naklas'ci na Âgo ruki, ale pabaâlisâ narodu, bo zrazumeli, što pra ih skazaŭ Ёn gètuû prytču.

20. І сочачы за Ім, падаслалі падступных людзей, якія прыкінуўшыся пабожнымі, падлавілі б Яго на якім-небудзь слове, каб перадаць Яго начальству і ўладзе правіцеля.

Ì sočačy za Ìm, padaslali padstupnyh lûdzej, âkiâ prykinuŭšysâ pabožnymi, padlavili b Âgo na âkim-nebudz' slove, kab peradac' Âgo načal'stvu i ŭladze pravicelâ.

21. І яны спыталіся ў Яго: Настаўнік! мы ведаем, што Ты праўдзіва гаворыш і вучыш, і не зважаеш на аблічча, а праўдзіва шляху Божаю вучыш;

Ì âny spytalisâ ŭ Âgo: Nastaŭnik! my vedaem, što Ty praŭdziva gavoryš i vučyš, i ne zvažaeš na abličča, a praŭdziva šlâhu Božamu vučyš;

22. ці дазваляецца нам даваць падатак кесару, ці не?

cì dazvalâecca nam davac' padatak kesaru, cì ne?

23. А Ён, разгадаўшы злахітрасьць іхную, сказаў ім: што вы Мяне спакушаеце?

A Ёn, razgadaŭšy zlahitras'c' ihnuû, skazaŭ im: što vy Mâne spakušaece?

24. пакажэце Мне дынар: чыя на ім выява і надпіс? Яны адказвалі: кесаравыя.

pakažèce Mne dynar: čyâ na ìm vyâva ì nadpis? Âny adkazvalì: kesaravyâ.

25. Ён ім сказаў: дык аддайце кесару кесаравае, а Божае Богу.

Ěn ìm skazaŭ: dyk addajce kesaru kesaravae, a Božae Bogu.

26. І не маглі падлавіць Яго ў слове перад людзьмі і, здзівіўшыся з адказу Ягонага, замоўклі.

Ì ne maglì padlavìc' Âgo ŭ slove perad lûdz'mì ì, z'dzìvìŭšysâ z adkazu Âgonaga, zamoŭkli.

27. Тады падыйшлі некаторыя з садукееяў, што адмаўляюць уваскрэсеньне, і спыталіся ў Яго:

Tady padyjšlì nekatoryâ z sadukeâŭ, što admaŭlâŭc' uvaskrèsen'ne, ì spytalisâ ŭ Âgo:

28. Настаўнік! Майсей напісаў нам, што калі ў каго памрэ брат, які меў жонку, і памрэ бязьдетны, дык брат ягоны павінен узяць ягоную жонку і адрадзіць семя брату свайму.

Nastaŭnik! Majsej napisaŭ nam, što kalì ŭ kago pamrè brat, âkì meŭ žonku, ì pamrè bâz'detny, dyk brat âgony pavìnen uzâc' âgonuŭ žonku ì adradzìc' semâ bratu svajmu.

29. Было сем братоў: першы, узяўшы жонку, памёр бязьдетны;

30. узяў тую жонку другі, і той памёр бязьдетны;

31. узяў яе трэйці, таксама і ўсе сямёра, і памерлі, не пакінуўшы дзяцей;

uzâŭ âe trèjci, taksama ì ŭse sâmëra, ì pamerlì, ne pakìnuŭšy dzâcej;

32. пасля ўсіх памерла і жонка.

pas'lâ ŭsìh pamerla ì žonka.

33. Дык вось, ва ўваскрэсеньні, катораму зь іх яна будзе жонкаю? бо

сямёра яе мелі за жонку.

Dyk vos', va ŭvaskrèsen'nì, katoramu z' ih âna budze žonkaŭ? bo sâmëra âe melì za žonku.

34. Ісус сказаў ім у адказ: дзецi веку гэтага жэняцца і выходзяць замуж;

Ìsus skazaŭ ìm u adkaz: dzeci veku gètaga žènâcca ì vyhodzâc' заму́ж;

35. а тыя, што спадобiлiся дасягнуць таго веку і ўваскрэсеньня зь мёртвых, ні жэняцца, ні замуж ня выходзяць,

a tyâ, što spadobilisâ dasâgnuc' tago veku ì ŭvaskrèsen'nâ z' mërtyyh, nì žènâcca, nì заму́ж nâ vyhodzâc',

36. і памерцi ўжо ня могуць, бо яны роўныя анёлам і ёсьць сыны Божыя, будучы сынамі ўваскрэсеньня;

ì pamerci ŭžo nâ moguc', bo âny roŭnyâ anëlam ì ës'c' syny Božyâ, budučy synamì ŭvaskrèsen'nâ;

37. а што мёртвыя ўваскрэснуць, і Майсей паказаў пры купiне, калi назваў Госпада Богам Абрагама і Богам Ісака і Богам Якава.

a što mërtyvâ ŭvaskrèsnuc', ì Majsej pakazaŭ pry kupìne, kalì nazvaŭ Gospada Bogam Abragama ì Bogam Ìsaka ì Bogam Âkava.

38. Бог жа ня ёсьць Бог мёртвых, а жывых, бо ў Яго ўсе жывыя.

Bog ža nâ ës'c' Bog mërtyyh, a žyvyh, bo ŭ Âgo ŭse žyvyâ.

39. На гэта некаторыя з кнiжнiкаў казалi: Настаўнiк! Ты добра сказаў.

Na gèta nekatoryâ z knižnikaŭ skazali: Nastaŭnik! Ty dobra skazaŭ.

40. І ўжо не адважвалiся распытваць Яго нi пра што. А Ён сказаў iм:

ì ŭžo ne advažvalisâ raspytvac' Âgo nì pra što. A Ęn skazaŭ ìm:

41. як кажуць, Хрыстос ёсьць сын Давiдаў?

âk kažuc', Hrystos ës'c' syn Davidaŭ?

42. А сам Давiд кажа ў кнiзе Псальмаў: "сказаў Гасподзь Госпаду майму: сядзi праваруч ад Мяне,

A sam David kaža ŭ kniže Psal'maŭ: "skazaŭ Gaspodz' Gospadu majmu: sâdzì pravaruč ad Mâne,

43. пакуль пакладу ворагаў Тваіх у падножжа ног Тваіх".

pakul' pakladu voragaŭ Tvaiħ u padnožža nog Tvaiħ".

44. Дык вось, Давід Госпадам называе Яго: як жа Ён сын яму?

Dyk vos', David Gospadam nazyvae Āgo: âk ža Ęn syn âmu?

45. І калі слухаў увесь народ, Ён сказаў вучням Сваім:

Ì kalì sluhaŭ uves' narod, Ęn skazaŭ vučnâġ Svaim:

46. Асьцерагайцеся кніжнікаў, якія любяць хадзіць у доўгім адзеньні і любяць вітаньні на сходах народных, сядзець наперадзе ў сынагогах, і ўзьляжаць наперадзе на гасьцінах,

As'ceragajcesâ knižnikaŭ, âkiâ lûbâc' hadzic' u doŭgim adzen'ni ì lûbâc' vitan'ni na shodah narodnyh, sâdzec' naperadze ŭ synagogah, ì ŭz'lâžac' naperadze na gas'cinah,

47. якія паядаюць дамы ўдоваў і крывадушна доўга моляцца; яны прымуць тым большую асуду.

âkiâ paâdaŭc' damy ŭdovaŭ ì kryvadušna doŭga molâcca; âny prymuc' tym bol'suŭ asudu.

21 Кіраўнік

1. І глянуўшы, Ён убачыў багатых, што клалі дары свае ў скарбонку;

Ì glânuŭšy, Ęn ubačyŭ bagatyh, što klalì dary svae ŭ skarbonku;

2. убачыў таксама і бедную ўдаву, якая паклала туды дзьве лепты,

ubačyŭ taksama ì bednuŭ ŭdavu, âkaâ paklala tudy dz've lepty,

3. і сказаў: праўду кажу вам, што гэтая бедная ўдава больш за ўсіх паклала;

ì skazaŭ: praŭdu kažu vam, što gètaâ bednaâ ŭdava bol'sh za ŭsìh paklala;

4. бо ўсе тыя ад лішку свайго паклалі Богу, а яна ад нястачы сваёй паклала ўвесь пражытак свой, які мела.

bo ŭse tyâ ad lišku svajgo paklali Bogu, a âna ad nâstačy svaëj paklala ŭves' pražytak svoj, âkì mela.

5. І калі некаторыя гаварылі пра храм, што ён упрыгожаны дарагімі камянямі і дарагімі, Ён сказаў:

Ì kalì nekatoryâ gavaryli pra hram, što ën uprygožany daragìmi kamânâmi ì darami, Ën skazaŭ:

6. прыйдуць дні, у якія з таго, што вы тут бачыце, не застанецца каменя на камені; усё будзе разбурана.

pryjduc' dni, u âkiâ z tago, što vy tut bačyce, ne zastanecca kamenâ na kamenì; usë budze razburana.

7. І спыталіся ў Яго: Настаўнік! калі ж гэта будзе? і якая прыкмета, калі адбыцца павінна?

Ì spytalisâ ŭ Âgo: Nastaŭnik! kalì ž gèta budze? ì âkaâ prykmeta, kalì adbycca pavìnna?

8. Ён сказаў: сыцеражэцеся, каб вас не ўвялі ў аблуду; бо многія прыйдуць пад імем Маім, кажучы, што гэта Я; і гэты час блізкі. Не хадзеце сьледам за імі.

Ën skazaŭ: s'ceražècesâ, kab vas ne ŭvâli ŭ abludu; bo mnogiâ pryjduc' pad imem Maìm, kažučy, što gèta Â; ì gèty čas blizkì. Ne hadzece s'ledam za imì.

9. А як пачуеце пра войны і смуты, не жахайцеся: бо гэта павінна быць раней; але не адразу канец.

A âk pačuece pra vojny ì smuty, ne žahajcesâ: bo gèta pavìnna byc' ranej; ale ne adrazu kanec.

10. Тады сказаў ім: паўстане народ на народ, і царства на царства;

Tady skazaŭ im: paŭstane narod na narod, i carstva na carstva;

11. будуць вялікія землятруссы месцамі, і голад і пошасьці, і вусьцішныя зьявішчы і вялікія азанакі зь неба.

buduc' vâlikîâ zemlâtrusy mescamî, i golad i pošas'ci, i vus'cišnyâ z'âviščy i vâlikîâ azanaki z' neba.

12. Але раней за ўсё тое накладуць на вас рукі і будуць гнаць вас, выдаючы ў сынагогі і ў цямніцы, і паставяць перад царамі і правіцелямі за імя Маё,

Ale ranej za ŭsë toe nakladuc' na vas ruki i buduc' gnac' vas, vydaŭčy ŭ synagogi i ŭ câmnicy, i pastavâc' perad carami i pravicelâmi za imâ Maë,

13. а будзе гэта вам на сьведчаньне.

a budze gëta vam na s'vedčan'ne.

14. Дык вось, пакладзеце сабе на сэрца не абдумваць наперад, што адказваць;

Dyk vos', pakladzece sabe na sërca ne abdumvac' naperad, što adkazvac';

15. бо Я дам вам вусны і мудрасьць, якой ня здолеюць супярэчыць, ні супрацьстаяць усе, хто супрацівіцца вам.

bo Â dam vam vusny i mudras'c', âkoj nâ zdoleûc' supârèčyc', ni suprac'staâc' use, hto supracivicca vam.

16. Выдадзены таксама будзеце і бацькамі і братамі, і родзічамі і сябрамі, і некаторых з вас заб'юць;

Vydadzeny taksama budzece i bac'kamî i bratamî, i rodzičamî i sâbramî, i nekatoryh z vas zab'ûc';

17. і будзеце зьненавіджаныя ўсімі за імя Маё;

i budzece z'nenavidžanyâ ŭsimi za imâ Maë;

18. але і волас з галавы вашай не прападзе.

ale i volas z galavy vašaj ne prapadze.

19. Цярпеньнем вашым ратуйце душы вашыя.

Cârpen' nem vašym ratujce dušy vašyâ.

20. Калі ж убачыце Ерусалім, абложаны войскам, тады ведайце, што наблізіўся заняпад яго:

Kali ž ubačyce Erusalim, abložany vojskam, tady vedajce, što nabliziŭsâ zanâpad âgo:

21. тады ўсе, хто ў Юдэі, хай уцякаюць у горы; і хто ў горадзе, выходзь зь яго; і хто ў навакольлі, не ўваходзь у яго,

tady ŭse, hto ŭ Ŭdèi, haj ucâkaŭc' u gory; i hto ŭ goradze, vyhodz' z' âgo; i hto ŭ navakol'li, ne ŭvahodz' u âgo,

22. бо гэта дні помсты, хай збудзецца ўсё напісанае.

bo gèta dni pomsty, haj zbudzecca ŭsë napisanae.

23. Ды гора цяжарным і тым, што кормяць грудзьмі ў тыя дні; бо вялікая будзе нягода на зямлі і гнеў на народ гэты:

Dy gora câžarnym i tym, što kormâc' grudz'mi ŭ tyâ dni; bo vâlikaâ budze nâgoda na zâmli i gneŭ na narod gèty:

24. і палягуць ад вострага меча, і павядуцца ў палон ва ўсе народы; і Ерусалім будзе таптаны язычнікамі, дакуль ня скончацца часы язычнікаў.

i palâguc' ad vostraga meča, i pavâducca ŭ palon va ŭse narody; i Erusalim budze taptany âzyčnikami, dakul' nâ skončacca časy âzyčnikaŭ.

25. І будуць азнакі ў сонцы і ў месяцы і ў зорках, а на зямлі заняпад духу народаў і недаўмёнасьць; і мора зашуміць і забушые;

ì buduc' aznakì ŭ soncy i ŭ mesâcy i ŭ zorkah, a na zâmli zanâpad duhu narodaŭ i nedaŭmënas'c'; i mora zašumic' i zabušue;

26. людзі будуць здыхаць ад страху і чаканьня нягодаў, што пойдучь на сьвет, бо сілы нябесныя пахіснуцца.

lûdzi buduc' zdyhac' ad strahu i čakan'nâ nâgodaŭ, što pojduc' na s'vet, bo sily nâbesnyâ pahisnucca.

27. І тады ўбачаць Сына Чалавечага, Які будзе ісьці на аблоках у сіле і славе вялікай.

Ì tady ŭbačac' Syna Čalavečaga, Âki budze is'ci na ablokah u sile i slave vâlikaj.

28. А калі пачне гэта збывацца, тады схілцеся і падымеце галовы вашыя, бо набліжацьмецца збавеньне вашае.

A kali pačne gèta zbyvacca, tady shilcesâ i padymece galovy vašyâ, bo nablížac'meccâ zbaven'ne vašae.

29. І сказаў ім прытчу: паглядзеце на смакоўніцу і на ўсе дрэвы:

Ì skazaŭ im prytču: paglâdzece na smakoŭnicu i na ŭse drèvy:

30. калі яны ўжо распускаюцца, дык, бачачы гэта, ведаеце самі, што ўжо блізка лета.

kali âny ŭžo raspuskaŭcca, dyk, bačačy gèta, vedaece sami, što ŭžo blizka leta.

31. Так, і калі вы ўбачыце, што тое збываецца, ведайце, што блізка Царства Божае.

Tak, i kali vy ŭbačyce, što toe zbyvaecca, vedajce, što blizka Carstva Božae.

32. Праўду кажу вам: ня міне род гэты, як ўсё тое будзе:

Praŭdu kažu vam: nâ mine rod gèty, âk ŭsë toe budze:

33. неба і зямля мінуцца, а словы Мае ня мінуць.

neba i zâmlâ minucca, a slovy Mae nâ minuc'.

34. Глядзеце ж за сабою, каб сэрцы вашыя не абцяжарваліся абжорствам і п'янствам і клопатам будным, і каб дзень той не застаў вас зьнянацку:

Glâdzece ž za saboŭ, kab sèrcy vašyâ ne abcâžarvalisâ abžorstvam i

p'ânstvam i klopatam budnym, i kab dzen' toj ne zastaŭ vas z'nânacku:

35. бо ён, як сетка, накрые ўсіх, хто жыве па ўсім улоньні зямным;

bo ên, âk setka, nakrye ŭsîh, hto žyve pa ŭsîm ulon'ni zâmnym;

36. дык вось, чуйце ва ўсякі час і малецца, і хай спадабіцца

ўнікнуць усіх гэтых будучых нягодаў і паўстаць перад Сынам

Чалавечым.

dyk vos', čuvajce va ŭsâki čas i malecesâ, i haj spadobicesâ ŭniknuc' usîh

gètyh budučyh nâgodaŭ i paŭstac' perad Synam Čalavečym.

37. Удзень Ён вучыў у храме; а ночы, выходзячы, праводзіў на гары,

называнай Аліўнай.

Udzen' Ên vučyŭ u hrame; a nočy, vyhodzâčy, pravodziŭ na gary, nazyvanaj

Aliŭnaj.

38. І ўвесь люд з раніцы прыходзіў да Яго ў храм слухаць Яго.

Ì ŭves' lûd z ranicy pryhodziŭ da Âgo ŭ hram sluhac' Âgo.

22 Кіраўнік

1. Набліжалася сьвята праснакоў, якое называлася Пасхаю;

Nablîžalasâ s'vâta prasnakoŭ, âkoe nazyvalasâ Pashaŭ;

2. і намышлялі першасьвятары і кніжнікі, як бы загубіць Яго, бо баяліся
народу.

ì namyšlâli peršas'vâtary i knižniki, âk by zagubic' Âgo, bo baâlisâ narodu.

3. І ўвайшоў сатана ў Юду, празванага Іскарыётам, аднаго зь ліку
дванаццацёх,

Ì ŭvajšoŭ satana ŭ Ūdu, prazvanaga Ìskaryëtam, adnago z' liku dvanaccacëh,

4. і ён пайшоў і гутарыў зь першасьятарамі і начальнікамі, як Яго
выдаць ім.

ì ën pajšoŭ ì gutaryŭ z' peršas'âtaramì ì načal'nikamì, âk Âgo vydac' im.

5. Яны ўзрадаваліся і згадзіліся даць яму грошай;

Âny ŭzradavalisâ ì zgzdzilisâ dac' âmu grošaj;

6. і ён абяцаўся, і шукаў зручнага часу, каб выдаць Яго ім ня прылюдна.

ì ën abâcaŭsâ, ì šukaŭ zručnaga času, kab vydac' Âgo im nâ prylŭdna.

7. І настаў дзень праснакоў, у які трэба было закалоць пасхальнае ягня;

Ì nastaŭ dzen' prasnakoŭ, u âki trèba bylo zakaloc' pashal'nae âgnâ;

8. і паслаў Ісус Пятра і Яна, сказаўшы: ідзеце, прыгатуйце нам есці пасху.

ì paslaŭ İsus Pâtra ì Âna, skazaŭšy: idzece, prygatuŭce nam es'ci pashu.

9. А яны казалі Яму: дзе скажаш нам прыгатаваць?

A âny skazali Âmu: dze skažaš nam prygatavac'?

10. Ён сказаў ім: вось, пры ўваходзе вашым у горад сустрэнецца з вамі чалавек, які нясьціме збанок вады; ідзеце сьледам за ім у дом, у які ўвойдзе ён.

Ën skazaŭ im: vos', pry ŭvahodze vašym u gorad sustrènecca z vami čalavek, âki nâs'cime zbanok vady; idzece s'ledam za im u dom, u âki ŭvojdze ën.

11. і скажэце гаспадару дома: Настаўнік кажа табе: дзе пакой, у якім бы Мне есці пасху з вучнямі Маімі?

ì skažèce gaspadaru doma: Nastaŭnik kaža tabe: dze pakoj, u âkim by Mne es'ci pashu z vučnâmi Maïmì?

12. І ён пакажа вам сьвятліцу вялікую засланую; там прыгатуйце.

Ì ën pakaža vam s'vâtlicu vâlikuŭ zaslanoŭ; tam prygatuŭce.

13. Яны пайшлі і знайшлі, як сказаў ім, і прыгатавалі пасху.

Âny pajšli ì znajšli, âk skazaŭ im, ì prygatavali pashu.

14. І калі настала гадзіна, Ён узьлёг, і дванаццаць апосталаў зь Ім,

Ì kali nastala gadzina, Ěn uz'lĕg, ì dvanaccac' apostalaŭ z' Ìm,

15. і сказаў ім: вельмі хацеў Я есьці з вамі гэтую пасху раней Маіх пакутаў,

ì skazaŭ ìm: vel'mì haceŭ Â es'cì z vami gĕtuŭ pashu ranej Maih pakutaŭ,

16. бо кажу вам, што ўжо ня буду есьці яе, пакуль яна ня ўчыніцца ў Царстве Божым.

bo kažu vam, što ŭžo nâ budu es'cì âe, pakul' âna nâ ŭčynicca ŭ Carstve Božym.

17. І ўзяўшы чару і падзякаваўшы, сказаў: прымеце яе і падзялеце паміж сабою;

Ì ŭzâŭšy čaru ì padzâkavaŭšy, skazaŭ: prymece âe ì padzâlece pamiž saboŭ;

18. бо кажу вам, што ня буду піць ад плоду вінаграднага, пакуль ня прыйдзе Царства Божае.

bo kažu vam, što nâ budu pic' ad plodu vinogradnaga, pakul' nâ pryjdze Carstva Božae.

19. І ўзяўшы хлеб і падзякаваўшы, пераламаў і падаў ім, кажучы: гэта ёсьць Цела Маё, якое за вас аддаецца; гэта выконвайце на ўспамін пра Мяне.

Ì ŭzâŭšy hleb ì padzâkavaŭšy, peralamaŭ ì padaŭ ìm, kažučy: gĕta ěs'c' Cela Maĕ, âkoe za vas addaecca; gĕta vykonvajce na ŭspamìn pra Mâne.

20. Таксама і чару пасьяля вячэры, кажучы: гэтая чара ёсьць новы завет у Маёй Крыві, якая за вас праліваецца;

Taksama ì čaru pas'lâ vâčĕry, kažučy: gĕtaâ čara ěs'c' novy zapavet u Maĕj Kryvì, âkaâ za vas pralivaecca;

21. і вось, рука прадажніка Майго са Мною за сталом;

ì vos', ruka pradažnika Majgo sa Mnoŭ za stalom;

22. у астатнім, Сын Чалавечы ідзе, як прадвызначана; але гора таму

чалавеку, якім Ён выдаецца.

u astatnim, Syn Čalavečy idze, âk pradvyznačana; ale gora tamu čalaveku, âkim Ěn vydaecca.

23. І яны пачалі пытацца адзін у аднаго, хто б зь іх быў той, які гэта зробіць.

Ĭ âny pačali pytacca adzìn u adnago, hto b z' ih byŭ toj, âkì gèta zrobic'.

24. А была і спрэчка паміж імі, хто зь іх павінен уважацца за большага.

A byla ì sprèčka pamìž imì, hto z' ih pavìnen uvažacca za bol'saga.

25. Ён жа сказаў ім: цары валадараць над народамі і ўлады іхнія дабрадзеямі называюцца;

Ěn ža skazaŭ im: cary valadarac' nad narodami ì ŭlady ihniâ dabradzeâmi nazyvaŭcca;

26. а вы ня так: але хто з вас большы, будзь як меншы, і начальнік будзь, як слуга.

a vy nâ tak: ale hto z vas bol'sy, budz' âk menšy, ì načal'nik budz', âk sluga.

27. Бо хто большы: той, хто ўзьлягае, ці хто слуга? Ці ня той, хто ўзьлягае? А Я сярод вас, як слуга.

Bo hto bol'sy: toj, hto ŭz'lâgae, cì hto sluga? Cì nâ toj, hto ŭz'lâgae? A Â sârod vas, âk sluga.

28. Але вы трывалі са Мною ў гаротах Маіх,

Ale vy tryvalì sa Mnoŭ ŭ garotah Maih,

29. і Я запавядаю вам, як запавядаў Мне Айцец Мой, Царства,

ì Â zapavâdaŭ vam, âk zapavâdaŭ Mne Ajcec Moj, Carstva,

30. каб елі і пілі на бяседзе Маёй у Царстве Маім, і каб селі на пасадах судзіць дванаццаць каленаў Ізраілевых.

kab elì ì pilì na bâsedze Maěj u Carstve Maìm, ì kab selì na pasadah sudzic' dvanaccac' kalenaŭ Ĭzrailevyh.

31. І сказаў Гасподзь: Сымоне! Сымоне! вось, сатана прасіў, каб сеяць вас як пшаніцу;

Ì skazaŭ Gaspodz': Symone! Symone! vos', satana prasiŭ, kab seâc' vas âk pšanicu;

32. але Я маліўся за цябе, каб не змізарнела вера твая; і ты некалісь, наварнуўшыся, умацуй братоў тваіх.

ale Â maliŭsâ za câbe, kab ne z'mizarnela vera tvaâ; ì ty nekalis', navârnuŭšysâ, umacuj bratoŭ tvaih.

33. Ён адказваў: Госпадзе! з Табою я гатовы і ў цямніцу і на сьмерць ісьці.

Ën adkazvaŭ: Gospadze! z Taboŭ â gatovy ì ŭ câmnicu ì na s'merc' is'ci.

34. Але Ён сказаў: кажу табе, Пётр, не засьпявае певень сёньня, як ты тройчы зрачэшся, што ня ведаеш Мяне.

Ale Ën skazaŭ: kažu tabe, Pëtr, ne zas'pâvae peven' sën'nâ, âk ty trojčy zračèššâ, što nâ vedaeš Mâne.

35. І сказаў ім: калі я пасылаў вас безь мяшка і бяз торбы і без абутку, ці мелі вы ў чым нястачу? Яны адказвалі: ні ў чым.

Ì skazaŭ im: kalì â pasylaŭ vas bez' mâška ì bâz torby ì bez abutku, ci melì vy ŭ čym nâstaču? Âny adkazvalì: nì ŭ čym.

36. Тады Ён сказаў ім: але цяпер, хто мае мяшок, той вазьмі яго, таксама і торбу; а ў каго няма, прадай вопратку сваю і купі меч;

Tady Ën skazaŭ im: ale câper, hto mae mâšok, toj vaz'mi âgo, taksama ì torbu; a ŭ kago nâma, pradaj vopratku svaŭ ì kupì meč;

37. бо маўляю вам, што мусіць збыцца на Мне і гэтае напісанае: "і да зладзеяў залічаны". Бо тое, што пра Мяне, канчаецца.

bo maŭlâŭ vam, što music' zbycca na Mne ì gètae napìsanae: "ì da zladzeâŭ zalíčany". Bo toe, što pra Mâne, kančaecca.

38. Яны сказалі: Госпадзе! вось, тут два мечы. Ён сказаў ім: досыць.

Âny skazali: Gospadze! vos', tut dva mečy. Ěn skazaŭ im: dosyc'.

39. І выйшаўшы пайшоў як звычайна на гару Аліўную; за Ім сьледам пайшлі і вучні Ягоныя.

Ĭ vyjšaŭšy pajšoŭ âk zvyčajna na garu Aliŭnuŭ; za Ĭm s'ledam pajšli Ĭ vučni Âgonyâ.

40. А прыйшоўшы на месца, сказаў ім: малецеся, каб ня ўпасьці ў спакусу.

A pryjšoŭšy na mesca, skazaŭ im: malecesâ, kab nâ ŭpas'ci ŭ spakusu.

41. І Сам адышоў ад іх - як кінуць каменем, і, схіліўшы калені, маліўся,

Ĭ Sam adyšoŭ ad ih - âk kĭnuc' kamenem, Ĭ, shiliŭšy kaleni, maliŭsâ,

42. кажучы: Войча! о, калі б Ты дабраволіў пранесьці чару гэтую міма Мяне! зрэшты, не Мая воля, а Твая хай будзе.

kažučy: Vojča! o, kalĭ b Ty dabravoliŭ pranes'ci čaru gètuŭ mĭma Mâne! zrèšty, ne Maâ volâ, a Tvaâ haj budze.

43. І з'явіўся Яму анёл зь нябёсаў і мацаваў Яго.

Ĭ z'âviŭsâ Âmu anël z' nâbësaŭ Ĭ macavaŭ Âgo.

44. І ў змаганьні ўнутраным руплівей маліўся; і быў пот Ягоны, як кроплі крыві, што падалі на зямлю.

Ĭ ŭ zmagan'ni ŭnutranym ruplivej maliŭsâ; Ĭ byŭ pot Âgony, âk kropli kryvi, što padali na zâmlŭ.

45. Устаўшы з малітвы, Ён прыйшоў да вучняў, і застаў іх у сьне ад смутку,

Ustaŭšy z malitvy, Ěn pryjšoŭ da vučnâŭ, Ĭ zastaŭ ih u s'ne ad smutku,

46. і сказаў ім: што вы сьпіце? устаньце і малецеся, каб ня ўпасьці ў спакусу.

Ĭ skazaŭ im: što vy s'pice? ustan'ce Ĭ malecesâ, kab nâ ŭpas'ci ŭ spakusu.

47. Калі Ён яшчэ казаў гэта, паявіліся людзі, а наперадзе іх ішоў адзін з дванаццацёх, называны Юда, і ён падышоў да Ісуса, каб пацалаваць Яго. Бо ён такі даў ім знак: каго я пацалую, Той і ёсьць.

Kali Ęn áščè kazaŭ gèta, paâvilisâ lûdzi, a naperadze ih išoŭ adžin z dvanaccacëh, nazyvany Ŭda, i Ęn padyšoŭ da Ĭsusa, kab pacalavac' Ágo. Bo Ęn takì daŭ ìm znak: kago â pacaluŭ, Toj i ěs'c'.

48. А Ісус сказаў яму: Юда ці цалаваньнем выдаеш Сына Чалавечага?

A Ĭsus skazaŭ âmu: Ŭda cì calavan'nem vydaeš Syna Čalavečaga?

49. Тыя, што былі зь Ім, бачачы, да чаго ўсё ідзе, сказалі Яму: Госпадзе! ці ня ўдарыць нам мечам?

Tyâ, što byli z' ìm, bačacŭ, da čago ŭsë idze, skazali Ámu: Gospadze! cì nâ ŭdaryc' nam mečam?

50. І адзін зь іх ударыў раба першасьвятаровага і адсек яму правае вуха.

Ĭ adžin z' ih udaryŭ raba peršas'vâtarovaga i adsek âmu pravae vuha.

51. Тады Ісус сказаў: пакіньце, даволі. І дакрануўшыся да вуха ягонага, загоіў яго.

Tady Ĭsus skazaŭ: pakin'ce, davoli. Ĭ dakranuŭšysâ da vuha âgonaga, zagoiŭ âgo.

52. А першасьвятарам і начальнікам храма і старэйшынам, якія сабраліся супроць Яго, сказаў Ісус: быццам на разбойніка выйшлі вы зь мечамі і каламі, каб узяць Мяне!

A peršas'vâtaram i načal'nikam hrama i starèjšynam, âkiâ sabralisâ suproc' Ágo, skazaŭ Ĭsus: byccam na razbojnika vyjšli vy z' mečami i kalamì, kab uzâc' Mâne!

53. Кожны дзень бываў Я з вамі ў храме, і вы не падымалі на Мяне рук, а цяпер - ваш час і ўлада цемры.

Kožny dzen' byvaŭ Á z vami ŭ hráme, i vy ne padymali na Mâne ruk, a câper - vař čas i ŭlada cemry.

54. Узяўшы Яго, павялі і прывялі ў дом першасьвятара. А Пётр ішоў сьледам зводдаль.

Uzâŭšy Ágo, pavâli i pryvâli ŭ dom peršas'vâtara. A Pëtr išoŭ s'ledam zvoddal'.

55. Калі яны расклалі агонь сярод двара і селі разам, сеў і Пётр паміж імі.

Kali âny rasklali agon' sârod dvara i seli razam, seŭ i Pëtr pamiz' imi.

56. Адна служанка, убачыўшы яго каля агню і ўгледзеўшыся ў яго, сказала: гэты быў зь Ім.

Adna služanka, ubačyŭšy âgo kalâ agnû i ŭgledzeŭšysâ ŭ âgo, skazala: gèty byŭ z' Ìm.

57. Але ён адрокся ад Яго, сказаўшы жанчыне: я ня ведаю Яго.

Ale ën adroksâ ad Ágo, skazaŭšy žančyne: â nâ vedaŭ Ágo.

58. Неўзабаве потым другі, убачыўшы яго, сказаў: і ты зь іх. Але Пётр сказаў гэтаму чалавеку: не.

Neŭzabave potym drugi, ubačyŭšy âgo, skazaŭ: i ty z' ih. Ale Pëtr skazaŭ gètamu čalaveku: ne.

59. Прайшло з гадзіну часу, яшчэ нехта настойліва казаў: сапраўды, і гэты быў зь Ім, бо ён Галілеянін.

Prajšlo z gadzìnu času, âščè nehta nastojlìva kazaŭ: sapraŭdy, i gèty byŭ z' Ìm, bo ën Galileânin.

60. Але Пётр сказаў таму чалавеку: ня ведаю, што ты кажаш. І адразу, калі яшчэ гаварыў ён, засьпяваў певень.

Ale Pëtr skazaŭ tamu čalaveku: nâ vedaŭ, što ty kažař. I adrazu, kali âščè gavaryŭ ën, zas'pâvaŭ peven'.

61. Тады Гасподзь, абярнуўшыся, паглядзеў на Пятра; і Пётр згадаў слова Госпада, як Ён сказаў яму: перш чым засьпявае певень, адрачэшся ад Мяне тройчы.

Tady Gaspodz', abârnuŭšysâ, paglâdzeŭ na Pâtra; i Pëtr zgadaŭ slova Gospada, âk Ęn skazaŭ âmu: perš čym zas'pâvae peven', adračèššâ ad Mâne trojčy.

62. І выйшаўшы вонкі, горка заплакаў.

Ĭ vyjšaŭšy vonki, gorka zaplakaŭ.

63. Людзі, якія трымалі Ісуса, зьдзекі чынілі зь Яго і білі Яго;

Lŭdzi, âkiâ try mali Ĭsusa, z'dzeki čynili z' Âgo i bili Âgo;

64. і накрыўшы Яго, білі Яго па твары і пыталіся ў Яго: скажы, хто выцяў Цябе?

Ĭ nakryŭšy Âgo, bili Âgo pa tvary i pytalisâ ŭ Âgo: skažy, hto vycâŭ Câbe?

65. І шмат іншай кляцьбы вымаўлялі супраць Яго.

Ĭ šmat inšaj klâc'by vymaŭlâli suprac' Âgo.

66. І як настаў дзень, сабраліся старэйшыны народу, першасьвятары і кніжнікі, і ўвялі Яго ў свой сынедрыён,

Ĭ âk настаŭ dzen', sabralisâ starèjšyny narodu, peršas'vâtary i knižnikì, i ŭvâli Âgo ŭ svoj synedryën,

67. і сказалі: ці Ты Хрыстос? скажы нам. Ён сказаў ім: калі скажу вам, вы не паверыце;

Ĭ skazali: ci Ty Hrystos? skažy nam. Ęn skazaŭ im: kalì skažu vam, vy ne paveryce;

68. калі ж і спытаюся ў вас, ня будзеце адказваць Мне і не адпусьціце Мяне;

kalì ž Ĭ spytaŭsâ ŭ vas, nâ budzece adkazvac' Mne i ne adpus'cice Mâne;

69. ад сёньня Сын Чалавечы сядзе праваруч сілы Божай.

ad sĕn'nâ Syn Čalavečy sâdze pravaruč sily Božaj.

70. І сказалі ўсе: дык Ты Сын Божы? Ён адказваў ім: вы кажаце, што Я.
Ì skazali ũse: dyk Ty Syn Božy? Ěn adkazvaŭ im: vy kaŭace, što Á.

71. А яны сказалі: якое яшчэ трэба нам сьведчаньне? бо мы самі чулі з вуснаў Ягоных!

A âny skazali: âkoe âščĕ trĕba nam s'vedčan'ne? bo my sami čuli z vusnaŭ Ágonyh!

23 Кіраўнік

1. І паднялося ўсё мноства іх, і павялі Яго да Пілата,
Ì padnâlosâ ũsĕ mnostva ih, ì pavâli Ágo da Pilata,

2. І пачалі вінаваціць Яго, кажучы: мы знайшлі, што Ён разбэшчвае народ наш і забараняе даваць падатак кесару, называючы Сябе Хрыстом Царом.

Ì pačali vĭnavacĭc' Ágo, kaŭučy: my znajšli, što Ěn razbĕščvae narod nař ì zabaranâe davac' padatak kesaru, nazyvaŭčy Sâbe Hrystom Carom.

3. Пілат спытаўся ў Яго: Ты Цар Юдэйскі? Ён сказаў яму ў адказ: ты кажаш.

Pilat spytaŭsâ ũ Ágo: Ty Car Ŭdĕjski? Ěn skazaŭ âmu ũ adkaz: ty kaŭař.

4. Пілат сказаў першасьвятарам і народу: я не знаходжу ніякай віны ў гэтым Чалавеку.

Pilat skazaŭ perřas'vâtaram ì narodu: â ne znahodžu niâkaj vĭny ũ Gĕtym Čalaveku.

5. Але яны настойвалі, кажучы, што Ён бунтуе народ, вучачы па ўсёй Юдэі, пачынаючы ад Галілеі да гэтай мясьціны.

Ale âny nastojvali, kaŭučy, što Ěn buntue narod, vučacy pa ũsĕj Ŭdĕi,

pačynaŭčy ad Galilei da gètaj mäs'ciny.

6. Пілат, пачуўшы пра Галілею, спытаўся: хіба Ён Галілеянін?

Pilat, pačuŭšy pra Galileu, spytaŭsâ: hiba Ęn Galileânin?

7. І даведаўшыся, што Ён з вобласці Ірадавай, паслаў Яго да Ірада, які ў гэтыя дні быў таксама ў Ерусаліме.

Ĭ davedaŭšysâ, što Ęn z voblas'ci Ĭradavaj, paslaŭ Āgo da Ĭrada, âki ũ gètyâ dni byŭ taksama ũ Erusalime.

8. Ірад, убачыўшы Ісуса, вельмі ўзрадаваўся, бо даўно жадаў бачыць Яго, таму што шмат чуў пра Яго і спадзяваўся ўбачыць ад Яго які-небудзь цуд,

Ĭrad, ubačyŭšy Ĭsusa, vel'mi ũzradavaŭsâ, bo daŭno žadaŭ bačyc' Āgo, tamu što šmat čuŭ pra Āgo Ĭ spadzâvaŭsâ ũbačyc' ad Āgo âki-nebudz' cud,

9. і задаваў Яму многія пытаньні: але Ён нічога не адказваў яму.

Ĭ zadavaŭ Āmu mnogiâ pytan'ni: ale Ęn ničoga ne adkazvaŭ âmu.

10. А першасьвятары і кніжнікі стаялі і зацята вінавацілі Яго.

A peršas'vâtary Ĭ knižniki staâli Ĭ zacâta vînavacili Āgo.

11. Але Ірад са сваімі воямі, прынізіўшы яго і паглуміўшыся зь Яго, апрануў яго ў сьветлую вопратку і паслаў назад да Пілата.

Ale Ĭrad sa svaimi voâmi, pryniziŭšy âgo Ĭ paglumiušysâ z' Āgo, apranuŭ âgo ũ s'vetluu vopratku Ĭ paslaŭ nazad da Pilata.

12. І спрыяціліся ў той дзень Пілат зь Ірадам паміж сабою, бо раней былі ў варожасьці адзін з адным.

Ĭ spryâcilisâ ũ toj dzen' Pilat z' Ĭradam pamiž sabou, bo ranej byli ũ varožas'ci adzîn z adnym.

13. А Пілат, склікаўшы першасьвятароў і начальнікаў і людзей,

A Pilat, sklikaŭšy peršas'vâtaroŭ Ĭ načal'nikaŭ Ĭ lûdzej,

14. сказаў ім: вы прывялі да мяне Чалавека Гэтага, што нібыта

разбэшчвае люд; і вось, я пры вас расьсьледаваў і не знайшоў Чалавека
Гэтага вінаватым ні ў чым тым, у чым вы Яго вінаваціце;

*skazaŭ im: vy pryvâli da mâne Čalaveka Gètaga, što nibyta razbèščvae lûd; i
vos', â pry vas ras's'ledavaŭ i ne znajšoŭ Čalaveka Gètaga vînavatym ni ŭ
čym tym, u čym vy Âgo vînavacìce;*

15. і Ірад таксама: бо я пасылаў Яго да яго; і нічога ня знойдзена ў Ім
вартага сьмерці;

*i Írad taksama: bo â pasylaŭ Âgo da âgo; i ničoga nâ znojdzena ŭ Ìm vartaga
s'mercì;*

16. дык вось, пакараўшы Яго, адпушчу.

dyk vos', pakaraŭšy Âgo, adpušču.

17. А яму і трэба было дзеля сьвята адпусьціць і аднаго вязьня.

A âmu i trèba bylo dzelâ s'vâta adpus'cìc' i adnago vâz'nâ.

18. Але ўвесь люд закрычаў: сьмерць Яму! а адпусьці нам Вараву.

Ale ŭves' lûd zakryčaŭ: s'merc' Âmu! a adpus'ci nam Varavu.

19. Вараву быў пасаджаны ў цямніцу за ўчыненую ў горадзе смуту і
збойства.

Varava byŭ pasadžany ŭ câmnìcu za ŭčynenuŭ ŭ goradze smutu i zabojs'tva.

20. Пілат зноў узвысіў голас, хочучы адпусьціць Ісуса.

Pilat znoŭ uzvysiŭ golas, hočučy adpus'cìc' Ìsusa.

21. Але яны крычалі: укрыжуй, укрыжуй Яго!

Ale âny kryčali: ukryžuj, ukryžuj Âgo!

22. Ён трэйці раз сказаў ім: якое ж ліха ўчыніў Ён? я нічога вартага
сьмерці не знайшоў у Ім; дык вось, пакараўшы Яго, адпушчу.

*Ën trèjcì raz skazaŭ im: âkoe ž liha ŭčyniŭ Ën? â ničoga vartaga s'mercì ne
znajšoŭ u Ìm; dyk vos', pakaraŭšy Âgo, adpušču.*

23. Але яны і далей зь вялікім крыкам дамагаліся, каб Ён быў

укрыжаваны; і перамог крык іхні і першасьвятароў.

Ale âny i dalej z' vâlikim krykam damagalisâ, kab Ęn byŭ ukryžavany; i peramog kryk ihni i peršas'vâtarou.

24. І Пілат разважыў рабіць паводле іхняе просьбы,

Ĭ Pilat razvažyŭ rabic' pavodle ihnâe pros'by,

25. і адпусьціў ім пасаджананага за смуту і забойства ў цямніцу, якога яны прасілі; а Ісуса аддаў на іхнюю волю.

i adpus'ciŭ im pasadžanaga za smutu i zaboistva ŭ câmnicu, âkoga âny prasili; a Ĭsusa addaŭ na ihnuŭ volŭ.

26. І калі павялі Яго, дык, захапіўшы нейкага Сымона Кірынеяніна, які ішоў з поля, усклалі на яго крыж, каб нёс за Ісусам.

Ĭ kalì pavâli Âgo, dyk, zahapiŭšy nejkaga Symona Kiryneânina, âkì išoŭ z polâ, usklalì na âgo kryž, kab nës za Ĭsusam.

27. І ішло за Ім вялікае мноства народу і жанчын, якія плакалі і галасілі па Ім.

Ĭ išlo za Ĭm vâlikae mnostva narodu i žančyn, âkiâ plakalì i galasilì pa Ĭm.

28. А Ісус, зьвярнуўшыся да іх, сказаў: дочкі Ерусалімскія! ня плачце па Мне, а плачце па сабе і па дзецях вашых;

A Ĭsus, z'vârnuŭšysâ da ih, skazaŭ: dočkì Erusalimskiâ! nâ plačce pa Mne, a plačce pa sabe i pa dzecâh vašyh;

29. бо надыходзяць дні, калі скажуць: дабрашчасныя няплодныя, і ўлоньні, якія не радзілі, і грудзі, якія не кармілі!

bo nadyhodzâc' dni, kalì skažuc': dabraščasnyâ nâplodnyâ, i ŭlon'nì, âkiâ ne radzilì, i grudzi, âkiâ ne karmilì!

30. Тады скажуць гарам: упадзеце на нас! і пагоркам: накрыйце нас!

Tady skažuc' garam: upadzece na nas! i pagorkam: nakryjce nas!

31. бо, калі з зазелянелым дрэвам гэта робяць, дык з сухім што будзе?

bo, kalì z zazelânelym drèvam gèta robâc', dyk z suhìm što budze?

32. Вялі зь Ім на сьмерць і двух зладзеяў.

Vâli z' Ìm na s'merc' i dvuh zladzeâŭ.

33. І калі прыйшлі на месца, называнае Лобным, там укрыжавалі Яго і зладзеяў, аднаго з правага, а другога зь левага боку.

Ì kalì pryjšli na mesca, nazyvanae Lobnym, tam ukryžavali Âgo i zladzeâŭ, adnago z pravaga, a drugoga z' levaga boku.

34. А Ісус сказаў: Войча! даруй ім, бо ня ведаюць, што робяць. І дзялілі адзежу Ягоную, кідаючы жэрабя.

A Ìsus skazaŭ: Vojča! daruj im, bo nâ vedaŭc', što robâc'. Ì dzâlili adžežu Âgonuŭ, kidaŭčy žèrabâ.

35. І стаялі людзі і глядзелі. А насьміхаліся разам зь імі і начальнікі, кажучы: іншых ратаваў, хай уратуе Сябе Самога, калі Ён Хрыстос, выбранец Божы.

Ì staâli lŭdzi i glâdzeli. A nas'mihalisâ razam z' imi i načal'nikì, kažučy: inšyh ratavaŭ, haj uratue Sâbe Samoga, kalì Ěn Hrystos, vybranec Božy.

36. Таксама і воі глуміліся зь Яго, падыходзячы і падносячы Яму воцат

Taksama i voi glumilisâ z' Âgo, padyhodzâčy i padnosâčy Âmu vocat

37. і кажучы: калі Ты Цар Юдэйскі, уратуй Сябе Самога.

i kažučy: kalì Ty Car Ūdèjskì, uratuj Sâbe Samoga.

38. І быў над Ім надпіс, напісаны словамі грэцкімі, рымскімі і гэбрэйскімі: Гэты ёсьць Цар Юдэйскі.

Ì byŭ nad Ìm nadpìs, napisany slovami grèckimi, rymskimi i gèbrèjskimi: Gèty ës'c' Car Ūdèjskì.

39. Адзін з павешаных зладзеяў ліхасловіў на Яго і казаў: калі Ты Хрыстос, уратуй Сябе і нас.

Adzìn z pavešanyh zladzeâŭ lihasloviŭ na Âgo i kazaŭ: kalì Ty Hrystos, uratuj

Sâbe i nas.

40. А другі наадварот сунімаў яго і казаў: ці ты не баішся Бога, калі і сам засуджаны на тое самае?

A drugi naadvarot sunimaŭ âgo i kazaŭ: ci ty ne baišsâ Boga, kalì i sam zasudžany na toe samae?

41. і мы засуджаныя справядліва, бо заслужанае паводле ўчынкаў нашых прынялі; а Ён нічога благога не зрабіў.

i my zasudžanyâ spravâdliva, bo zaslužanae pavodle ŭčynkaŭ našyh prynâli; a Ęn ničoga blagoga ne zrabiu.

42. І сказаў Ісусу: спамяні мяне, Госпадзе, калі прыйдзеш у Царства Тваё!

Ì skazaŭ Ìsusu: spatâni mâne, Gospadze, kalì pryjdzeš u Carstva Tvaë!

43. І сказаў яму Ісус: праўду кажу табе: сёння ж будзеш са Мною ў раі.

Ì skazaŭ âmu Ìsus: praŭdu kažu tabe: sën'nâ ž budzeš sa Mnoŭ ŭ rai.

44. Было ж каля шостаі гадзіны дня, і зрабілася цемра па ўсёй зямлі да гадзіны дзявятай:

Bylo ž kalâ šostaj gadziny dnâ, i zrabilasâ cemra pa ŭsëj zâmlì da gadziny dzâvâtaj:

45. і памеркла сонца, і завеса ў храме разадралася пасярэдзіне.

i pamerkla sonca, i zavesa ŭ hrame razadralasâ pasârèdzine.

46. Ісус, усклікнуўшы вялікім голасам, сказаў: Войча! у рукі Твае аддаю дух Мой. І сказаўшы гэта, выпусьціў дух.

Ìsus, uskliknuŭšy vâlikim golasam, skazaŭ: Vojča! u ruki Tvae addaŭ duh Moj. Ì skazaŭšy gèta, vypus'ciŭ duh.

47. А сотнік, бачачы, што адбылося, уславіў Бога і сказаў: сапраўды Чалавек Гэты быў праведнік.

A sotnik, bačacy, što adbylosâ, uslaviŭ Boga i skazaŭ: sapraŭdy Čalavek

Gèty byŭ pravednik.

48. І ўвесь люд, што сыйшоўся на гэта відовішча, бачачы, што адбывалася, вяртаўся, б'ючы сябе ў грудзі.

Ì ŭves' lŭd, što syjšoŭsâ na gèta vidovišča, bačačy, što adbyvalasâ, vârtaŭsâ, b'ûčy sâbe ŭ grudzi.

49. А ўсе, хто ведаў Яго, і жанчыны, якія ішлі сьледам за Ім з Галілеі, стаялі воддаль і глядзелі на гэта.

A ŭse, hto vedaŭ Âgo, ì žančyny, âkiâ išli s'ledam za Ìm z Galilei, staâli voddal' ì glâdzeli na gèta.

50. Тады нехта, на імя Язэп, сябра рады, чалавек добры і праўдзівы,

51. які ня браў удзелу ў радзе і ў справе іхняй, з Арыматэі, горада Юдэйскага, які таксама чакаў Царства Божага,

âki nâ braŭ udzelu ŭ radze ì ŭ sprave ihnâj, z Arymatèi, gorada Údèjskaga, âki taksama čakaŭ Carstva Božaga,

52. прыйшоў да Пілата і прасіў Цела Ісусавага;

pryjšoŭ da Pilata ì prasiŭ Cela Ìsusavaga;

53. і зьняўшы Яго, ахінуў палатнінаю і паклаў яго ў магіле, высечанай у скале, дзе яшчэ ніхто ня быў пакладзены.

ì z'nâŭšy Âgo, ahinuŭ palatninaŭ ì paklaŭ âgo ŭ magile, vysečanaj u skale, dze âščè nihto nâ byŭ pakladzeny.

54. Дзень той быў пятніца, і настала субота.

Dzen' toj byŭ pâtnica, ì nastala subota.

55. Пасьледавалі таксама і жанчыны, якія прыйшлі зь Ісусам з Галілеі, і глядзелі магілу, і як ускладалася Цела Ягонае;

Pas'ledavali taksama ì žančyny, âkiâ pryjšli z' Ìsusam z Galilei, ì glâdzeli magilu, ì âk uskladalasâ Cela Âgonae;

56. а вярнуўшыся, прыгатавалі пахошчы і масьці; і ў суботу засталіся ў спакоі паводле заповедзі.

a vârnũšysâ, prygatavali pahošcy i mas'ci; i ũ subotu zastalisâ ũ spakoi pavodle zapavedzi.

24 Кіраўнік

1. А ў першы дзень тыдня, вельмі рана, нясучы прыгатаваныя пахошчы, прыйшлі яны да магілы, і разам зь імі некаторыя іншыя;

A ũ peršy dzen' tydnâ, vel'mi rana, nâsučy prygatavanyâ pahošcy, pryjšli âny da magily, i razam z' imi nekatoryâ inšyâ;

2. але знайшлі камень адвалены ад магілы,

ale znajšli kamen' advaleny ad magily,

3. і ўвайшоўшы, не знайшлі Цела Госпада Ісуса.

i ũvajšoŭšy, ne znajšli Cela Gospada Isusa.

4. Калі ж яны зьнедаўмяваліся з гэтага, раптам паўсталі перад імі два мужы ў строях бліскучых.

Kali ũ âny z'nedaŭmâvalisâ z gètaga, raptam paŭstali perad imi dva mužy ũ stroâh bliskučyh.

5. І калі яны былі ў страху і схілілі абліччы свае да зямлі, - казалі ім: што вы шукаеце жывога сярод мёртвых?

Ì kali âny byli ũ strahu i shilili abličcy svae da zâmli, - skazali im: što vy šukaece žyvoga sârod mërtyvh?

6. Яго няма тут: Ён уваскрэс; успомніце, як Ён казаў вам, калі быў яшчэ ў Галілеі,

Âgo nâma tut: Ęn uvaskrès; uspomnice, âk Ęn kazaŭ vam, kali byŭ âščè ũ Galilei,

7. кажучы, што Сын Чалавечы мае быць аддадзены ў рукі людзям грэшным, і быць укрыжаваным, і на трэйці дзень уваскрэснуць.

kažučy, što Syn Čalavečy mae byc' addadzeny ŭ ruki lûdzâm grèšnym, i byc' ukryžavanym, i na trèjci dzen' uvaskrèsnuc'.

8. І ўзгадалі яны словы Ягоныя

Ì ŭzgalali âny slovy Ágonyâ

9. і, вярнуўшыся ад магілы, абвясцілі ўсё гэта адзінаццацём і ўсім астатнім.

ì, vânuŭšysâ ad magily, abvâs'cili ŭsë gèta adzinaccacëm i ŭsim astatnim.

10. То была Магдаліна Марыя, і Яна, і Марыя, маці Якава, і іншыя зь імі, якія казалі пра гэта Апосталам.

To byla Magdalina Maryâ, i Âna, i Maryâ, maci Ákava, i inšyâ z' imi, âkiâ skazali pra gèta Apostalam.

11. І здаліся ім словы іхнія пустымі, і не паверылі ім.

Ì zdalisâ im slovy ihniâ pustymi, i ne paveryli im.

12. Але Пётр, устаўшы, пабег да магілы і, нахіліўшыся, убачыў толькі, што ляжаць палатніны, і пайшоў назад, сам сабе дзівуючы з таго, што сталася.

Ale Pëtr, ustaŭšy, pabeg da magily i, nahiliŭšysâ, ubačyŭ tol'ki, što lâžac' palatniny, i pajšoŭ nazad, sam sabe dzivuŭčy z tago, što stalasâ.

13. У той самы дзень двое зь іх ішлі ў селішча, што адлягала стадыі на шэсьцьдзясят ад Ерусаліма, называнае імаус.

U toj samy dzen' dvoe z' ih išli ŭ selišča, što adlâgala stadyj na šès'c'dzâsât ad Erusalima, nazyvanae imaus.

14. і размаўлялі паміж сабою пра ўсе гэтыя падзеі.

ì razmaŭlâli pamiz saboŭ pra ŭse gètyâ padzei.

15. І калі яны размаўлялі і разважалі паміж сабою, Сам Ісус,

наблізіўшыся, пайшоў зь імі;

Ì kalì âny razmaŭlâlì ì razvažalì pamìž sabou, Sam Ìsus, nablìziŭšysâ, pajšoŭ z' imì;

16. але вочы ў іх былі заслоненыя, так што яны не пазналі Яго.

ale vočy ŭ ih byli zaslonenyâ, tak što âny ne paznali Âgo.

17. І Ён сказаў ім: пра што гэта вы, ідучы, разважаеце паміж сабою, і чаго вы засмучаныя?

Ì Ěn skazaŭ im: pra što gèta vy, idučy, razvažaece pamìž sabou, ì čago vy zasmučanyâ?

18. Адзін зь іх, на імя Клеопа, сказаў Яму ў адказ: няўжо ты адзін з тых, што прыйшлі ў Ерусалім, ня ведаеш, што адбылося ў ім гэтымі днямі?

Adžin z' ih, na imâ Kleopa, skazaŭ Âmu ŭ adkaz: nâŭžo ty adžin z tyh, što pryjšli ŭ Erusalim, nâ vedaеш, što adbylosâ ŭ im gètymì dnâmì?

19. І сказаў ім: штоо Яны казалі Яму: што было зь Ісусам Назаранінам, Які быў прарок, моцны ў дзеі і ў слове перад Богам і ўсім народам;

Ì skazaŭ im: štoo Âny skazali Âmu: što bylo z' Ìsusam Nazaraninam, Âki byŭ prarok, mocny ŭ dzei ì ŭ slove perad Bogam ì ŭsìm narodam;

20. як выдалі яго першасьвятары і начальнікі нашыя на засуджэньне на сьмерць і ўкрыжавалі Яго;

âk vydali âgo peršas'vâtary ì načal'nikì našyâ na zasudžèn'ne na s'merc' ì ŭkryžavali Âgo;

21. а мы спадзяваліся былі, што Ён ёсьць Той, Хто павінен уратаваць Ізраіля; але разам з усім тым, ужо трэйці дзень сёньня, як гэта сталася;

a my spadzâvalisâ byli, što Ěn ës'c' Toj, Hto pavinen uratavac' Ìzrailâ; ale razam z usìm tym, užo trèjci dzen' sèn'nâ, âk gèta stalasâ;

22. але і некаторыя жанчыны з нашых падзівілі нас: яны былі раніцай каля магілы

ale i nekatoryâ žančyny z našyh padživili nas: âny byli ranicaj kalâ magily

23. i ne znajšli Цела Ягонага, i pryjšoŭшы, маўлялі, што бачылі зьяўленьне анёлаў, якія кажуць, што Ён жывы;

i ne znajšli Cela Ágonaga, i pryjšoŭшы, maŭlâli, što bačyli z'âŭlen'ne anëlaŭ, âkiâ kažuc', što Ён жывы;

24. i пайшлі некаторыя з нашых да магілы i засталі ўсё так, як i жанчыны казалі; але Яго ня бачылі.

i pajšli nekatoryâ z našyh da magily i zastali ŭsë tak, âk i žančyny kazali; ale Ágo nâ bačyli.

25. Тады Ён сказаў ім: о, няцямныя i марудныя сэрцам, каб верыць ва ўсё, што прадказвалі прарокі!

Tady Ён skazaŭ im: o, nâcâmnyâ i marudnyâ sèrcam, kab veryc' va ŭsë, što pradkazvali praroki!

26. Ці ж ня так i належала пацярпець Хрысту i ўвайсьці ў славу Сваю?

27. I пачаўшы ад Майсея, з усіх прарокаў тлумачыў ім сказанае пра Яго ва ўсім Пісаньні.

Ì pačaŭшы ad Majseâ, z usih prarokaŭ tlumačyŭ im skazanae pra Ágo va ŭsim Pìsan'ni.

28. I наблізіліся яны да таго селішча, у якое ішлі; i Ён паказаў ім выглядам, што хоча ісьці далей;

Ì nablizilisâ âny da tago selišča, u âkoe išli; i Ён pakazaŭ im vyglâdam, što hoča is'ci dalej;

29. але яны стрымлівалі яго, кажучы: застанься з намі, бо дзень ужо схіліўся на вечар. I Ён увайшоў i застаўся зь імі.

ale âny strymlivali âgo, kažučy: zasthan'sâ z nami, bo dzen' užo shiliŭsâ na večar. Ì Ён uvajšoŭ i zastaŭsâ z' imi.

30. І калі Ён узьяжаў зь імі, дык, узяўшы хлеб, дабраславіў, пераламаў і падаў ім,

Ì kalì Ěn uz'lážaŭ z' imì, dyk, uzâŭšy hleb, dabraslaviŭ, peralamaŭ ì padaŭ im,

31. тады разамкнуліся ў іх вочы, і яны пазналі Яго; але Ён зрабіўся нябачны ім.

tady razamknulisâ ŭ ih vočy, ì âny paznali Āgo; ale Ěn zrabiŭsâ nâbačny im.

32. І яны казалі адзін аднаму: ці ж не палала ў нас сэрца наша, калі Ён казаў нам на дарозе і калі тлумачыў нам Пісаньне?

Ì âny skazali adzìn adnamu: ci ž ne palala ŭ nas sèrca naša, kalì Ěn kazaŭ nam na daroze ì kalì tlumačyŭ nam Pìsan'ne?

33. І ўстаўшы ў тую самую хвіліну, вярнуліся ў Ерусалім, і знайшлі разам адзінаццаць апосталаў і тых, што былі зь імі,

Ì ŭstaŭšy ŭ tuŭ samuŭ hvilinu, vârnullisâ ŭ Erusalim, ì znajšli razam adzinaccac' apostalaŭ ì tyh, što byli z' imì,

34. якія казалі, што Гасподзь сапраўды ўваскрэс і з'явіўся Сымону.

âkiâ kazali, što Gaspodz' sapraŭdy ŭvaskrès ì z'âviŭsâ Symonu.

35. І яны казалі пра здарэньне на дарозе, і як Ён быў пазнаны імі пры ламаньні хлеба.

Ì âny raskazvalì pra zdarèn'ne na daroze, ì âk Ěn byŭ paznany imì pry laman'ni hleba.

36. Калі яны казалі пра гэта, Сам Ісус стаў сярод іх і сказаў ім: мір вам.

Kalì âny kazali pra gèta, Sam Ĭsus staŭ sârod ih ì skazaŭ im: mìr vam.

37. Яны, сумеўшыся і спалохаўшыся, падумалі, што бачаць духа;

Āny, sumeŭšysâ ì spalohaŭšysâ, padumali, što bačac' duha;

38. але Ён сказаў ім: што бянтэжыцеся, і навошта такія думкі ўваходзяць у сэрцы вашыя?

ale Ěn skazaŭ im: što bântèžycesâ, ì navošta takiâ dumki ŭvahodzâc' u sèrcy

vašyâ?

39. Паглядзеце на рукі Мае і на ногі Мае; гэта - Я сам; дакранецца да Мяне і разгледзьце; бо дух ня мае плоці і касьцей, як бачыце ў Мяне.

Paglâdzece na ruki Mae i na nogi Mae; gèta - Â sam; dakranecesâ da Mâne i razgledz'ce; bo duh nâ mae ploci i kas'cej, âk bačyce ŭ Mâne.

40. І сказаўшы гэта, паказаў ім рукі і ногі.

Ì skazaŭšy gèta, pakazaŭ im ruki i nogi.

41. А калі яны ад радасьці яшчэ ня верылі і дзіваваліся, Ён сказаў ім: ці ёсць у вас тут якая ежа?

A kalì âny ad radas'ci âščè nâ veryli i dzivavalisâ, Ên skazaŭ im: ci èsc' u vas tut âkaâ eža?

42. Яны падалі Яму частку печанай рыбы і сотавага мёду.

Âny padali Âmu častku pečanaj ryby i sotavaga mēdu.

43. І ўзяўшы, еў перад імі.

Ì ŭzâŭšy, eŭ perad imi.

44. І сказаў ім: вось тое, пра што Я вам казаў, яшчэ калі быў з вамі, што належыць спраўдзіцца ўсяму, напісанаму пра Мяне ў законе Майсеевым і ў прароках і ў псальмах.

Ì skazaŭ im: vos' toe, pra što Â vam kazaŭ, âščè kalì byŭ z vami, što naležyc' spraŭdzicca ŭsâmu, napisanamu pra Mâne ŭ zakone Majseevym i ŭ prarokah i ŭ psal'mah.

45. Тады адчыніў ім розум на ўразуменьне Пісаньняў

Tady adčyniŭ im rozum na ŭrazumen'ne Pìsan'nâŭ

46. і сказаў ім: так напісана, і так належала адпакутаваць Хрысту і ўваскрэснуць зь мёртвых на трэйці дзень,

ì skazaŭ im: tak napìsana, i tak naležala adpakutavac' Hrystu i ŭvaskrèsnuc' z' mērtvyh na trèjci dzen',

47. і абвешчаным быць у імя Ягонае пакаяньню і дараваньню грахоў ува ўсіх народах, пачынаючы зь Ерусаліма;

ì abveščanym byc' u imâ Ágonae pakaân'nû ì daravan'nû grahoŭ uva ŭsìh narodah, pačynaŭčy z' Erusalìma;

48. а вы сьведкі гэтага;

a vy s'vedkì gètaga;

49. і я пашлю абяцанае Айцом Маім на вас; вы ж заставайцеся ў горадзе Ерусаліме, пакуль не прасякнецеся сілаю згары.

ì â pašlû abâcanae Ajcom Maìm na vas; vy ž zastavajcesâ ŭ goradze Erusalìme, pakul' ne prasâknecesâ silaŭ zgary.

50. І вывеў іх вонкі з горада да Віфаніі і, падняўшы рукі Свае, дабраславіў іх.

Ì vyveŭ ih vonkì z gorada da Vifaniì ì, padnâŭšy ruki Svae, dabraslaviŭ ih.

51. І калі дабраславіў іх, пачаў аддаляцца ад іх і ўзносіцца на неба.

Ì kalì dabraslaviŭ ih, pačau addalâcca ad ih ì ŭznosìcca na neba.

52. Яны пакланіліся яму і вярнуліся ў Ерусалім зь вялікаю радасьцю,

Ány paklanìlisâ âmu ì vârnulìsâ ŭ Erusalìm z' vâlikaŭ radas'cû,

53. і былі заўсёды ў храме, славячы і дабраслаўляючы Бога. Амін.

ì byli zaŭsëdy ŭ hrame, slavâčy ì dabraslaŭlâŭčy Boga. Amin.

ЯНА

1 Кіраўнік

1. На пачатку было Слова, і Слова было ў Бога, і Слова было Богам.

Na pačatku bylo Slova, i Slova bylo ŭ Boga, i Slova bylo Bogam.

2. Яно было на пачатку ў Бога:

Âno bylo na pačatku ŭ Boga:

3. усё празь Яго пачалося, і безь Яго нішто не пачалося з таго, што пачало быць.

usë praz' Âgo pačalosâ, i bez' Âgo ništo ne pačalosâ z tago, što pačalo byc'.

4. У Ім было жыцьцё, і жыцьцё было сьвятлом людзей.

U İm bylo žyc'cë, i žyc'cë bylo s'vâtlom lûdzej.

5. І сьвятло ў цемры сьвеціць, і цемра не агарнула яго.

İ s'vâtlo ŭ cemry s'vecic', i cemra ne agarnula âgo.

6. Быў чалавек, пасланы ад Бога; імя яму Ян;

Byŭ čalavek, paslany ad Boga; imâ âmu Ân;

7. Ён прыйшоў дзеля сьведчаньня, каб сьведчыць пра Сьвятло, каб усе ўверавалі празь Яго;

Ën pryjšoŭ dzelâ s'vedčan'nâ, kab s'vedčyc' pra S'vâtlo, kab use ŭveravali praz' Âgo;

8. ён ня быў сьвятло, а быў пасланы, каб сьведчыць пра Сьвятло.

ën nâ byŭ s'vâtlo, a byŭ paslany, kab s'vedčyc' pra S'vâtlo.

9. Было Сьвятло сапраўднае, Якое прасьвятляе кожнага чалавека, што прыходзіць у свет.

Bylo S'vâtlo sapraŭdnae, Âkoe pras'vâtlâe kožnaga čalaveka, što pryhodzic' u s'vet.

10. У сьвеце было, і сьвет празь Яго пачаў быць, і сьвет Яго не пазнаў;

U s'vece bylo, i s'vet praz' Âgo pačaŭ byc', i s'vet Âgo ne paznaŭ;

11. прыйшоў да сваіх, і свае Яго не прынялі;

pryjšoŭ da svaih, i svae Âgo ne prynâli;

12. а тым, якія прынялі Яго, веруючым у імя Ягонае, даў уладу быць дзецьмі Божымі,

a tym, âkiâ prynâli Âgo, veruŭčym u imâ Âgonae, daŭ uladu byc' dzec'mi Božymì,

13. якія не ад крыві, ні ад хаценьня плоці, ні ад хаценьня мужа, а ад Бога нарадзіліся.

âkiâ ne ad kryvì, nì ad hacen'nâ plocì, nì ad hacen'nâ muža, a ad Boga naradzilisâ.

14. І Слова стала плоцьцю, і ўсялілася ў нас, поўнае мілаты і праўды; і мы бачылі славу Ягону, славу, як Адзінароднага ад Айца.

Ì Slova stala ploc'cŭ, i ŭsâlilasâ ŭ nas, poŭnae milaty i praŭdy; i my bačyli slavu Âgonuŭ, slavu, âk Adzinarodnaga ad Ajca.

15. Ян сьведчыць пра Яго і ўсклікаючы кажа: Гэта быў Той, пра Якога я сказаў, што Той, Хто ідзе за мною, апярэдзіў мяне, бо быў раней за мяне.

Ân s'vedčyc' pra Âgo i ŭsklikaŭčy kaža: Gèta byŭ Toj, pra Âkoga â skazaŭ, što Toj, Hto idze za mnoŭ, apârèdziŭ mâne, bo byŭ ranej za mâne.

16. І ад паўнаты Яго ўсе мы прынялі і мілату да мілаты;

Ì ad paŭnaty Âgo ŭse my prynâli i milatu da milaty;

17. бо закон дадзены празь Майсея, а мілата і праўда сталіся празь Ісуса Хрыста.

bo zakon dadzeny praz Majseâ, a milata i praŭda stalisâ praz' Īsusa Hrysta.

18. Бога ня бачыў ніхто ніколі; Адзінародны Сын, існы ва ўлоньні Айцовым, Ён адкрыў.

Boga nâ bačyŭ nihito nikoli; Adzinarodny Syn, isny va ŭlon'ni Ajcovym, Ęn adkryŭ.

19. І вось сьведчаньне Яна, калі Юдэі прыслалі зь Ерусаліма сьвятароў і лявітаў спытацца ў яго: хто ты?

Ī vos' s'vedčan'ne Āna, kali Ūdèi pryslali z' Erusalima s'vâtaroŭ i lâvitaŭ spytacca ŭ âgo: hto ty?

20. Ён вызнаў і ня выракся, і вызнаў: я ня Хрыстос.

Ęn vyznaŭ i nâ vyraksâ, i vyznaŭ: â nâ Hrystos.

21. І спыталіся ў яго: а што? ты Ільля? Ён сказаў: не. Прарок? Ён адказваў: не.

Ī spytalisâ ŭ âgo: a što? ty Īl'lâ? Ęn skazaŭ: ne. Prarok? Ęn adkazvaŭ: ne.

22. Сказалі яму: хто ж ты? каб нам даць адказ тым, што паслалі нас; што ты скажаш пра самога сябе?

Skazali âmu: hto Ź ty? kab nam dac' adkaz tym, što paslali nas; što ty skažaš pra samoga sâbe?

23. Ён сказаў: я голас таго, хто кліча ў пустыні: папраўце шлях Госпаду, як сказаў прарок Ісая.

Ęn skazaŭ: â golas tago, hto kliča ŭ pustyni: papraŭce šlâh Gospadu, âk skazaŭ prarok Īsaâ.

24. А пасланцы былі з фарысэяў;

A paslancy byli z farysèâŭ;

25. і яны спыталіся ў яго: што ж ты хрысьціш, калі ты ня Хрыстос, ня Ільля, ні прарок?

i âny spytalisâ ŭ âgo: što Ź ty hrys'ciš, kali ty nâ Hrystos, nâ Īl'lâ, ni prarok?

26. Ян сказаў ім у адказ: я хрышчу ў вадзе; але стаіць сярод вас Той, Каго вы ня ведаеце;

Ān skazaŭ im u adkaz: â hryšču ŭ vadze; ale staic' sârod vas Toj, Kago vy nâ vedaecie;

27. Вось Ён Той, Хто ідзе за мною, але Які апярэдзіў мяне: я ня варты развязаць рэмень на абутку Ягоным.

Vos' Ęn Toj, Hto idze za mnoŭ, ale Āki apârèdziŭ mâne: â nâ varty raz'vâzac' rëmen' na abutku Āgonym.

28. Гэта адбывалася ў Віфавары пры Ярдане, дзе хрысьціў Ян.

Gèta adbyvalasâ ŭ Vifavary pry Ārdane, dze hrys'ciŭ Ān.

29. На другі дзень бачыць Ян Хрыста, Які ідзе да яго, і кажа: вось Ягня Божае, Якое бярэ на Сябе грэх сьвету;

Na drugi dzen' bačyc' Ān Hrysta, Āki idze da âgo, i kaža: vos' Āgnâ Božae, Ākoe bârè na Sâbe grèh s'vetu;

30. Гэта Той, пра Якога я сказаў; пасьяля мяне прыйдзе Муж, Які існаваў да мяне, бо Ён быў раней зя мяне;

Gèta Toj, pra Ākoga â skazaŭ; pas'lâ mâne pryjdze Muž, Āki isnavau da mâne, bo Ęn byŭ ranej zâ mâne;

31. я ня ведаў Яго; але дзеля таго прыйшоў хрысьціць у вадзе, каб Ён зьяўлены быў Ізраілю.

â nâ vedaŭ Āgo; ale dzelâ tago pryjšou hrys'cic' u vadze, kab Ęn z'âŭleny byŭ Īzrailŭ.

32. І сьведчыў Ян, кажучы: я бачыў Духа, што сыходзіў зь неба, як голуб, і быў Ён на Ім;

Ī s'vedčyŭ Ān, kažučy: â bačyŭ Duha, što syhodziŭ z' neba, âk golub, i byŭ Ęn na Īm;

33. я ня ведаў Яго; але Той, Хто паслаў мяне хрысьціць у вадзе, сказаў

мне: на каго, убачыш, сыходзіць Дух і застаецца на Ім, Той ёсьць - Хто хрысьціць Духам Сьвятым;

â nâ vedaŭ Âgo; ale Toj, Hto paslaŭ mâne hrys'cic' u vadze, skazaŭ mne: na kago, ubačyš, syhodzic' Duh i zastaecca na Ìm, Toj ës'c' - Hto hrys'cic' Duham S'vâtyt;

34. і я бачыў і засьведчыў, што гэты ёсьць Сын Божы.

i â bačyŭ i zas'vedčyŭ, što Gèty ës'c' Syn Božy.

35. На другі дзень зноў стаяў Ян і двое вучняў ягоных;

Na drugi dzen' znoŭ staâŭ Ân i dvoe vučnâŭ âgonyh;

36. і, угледзеўшы Ісуса, Які ішоў, сказаў: вось Ягня Божае.

i, ugledzeŭšy Ìsusa, Âki išoŭ, skazaŭ: vos' Âgnâ Božae.

37. Пачуўшы ад яго гэтыя словы, абодва вучні пайшлі за Ісусам.

Pačuŭšy ad âgo gètyâ slovy, abodva vučnì pajšli za Ìsusam.

38. А Ісус, абярнуўшыся і ўбачыўшы, што яны ідуць, кажа ім: што вам трэба? Яны казалі Яму: Равьві, - што азначае: настаўнік, - дзе жывеш?

A Ìsus, abârnuŭšysâ i ŭbačyŭšy, što âny iduc', kaža ìm: što vam trèba? Âny skazali Âmu: Rav'vi, - što aznačae: настаўнік, - dze žyveš?

39. Кажа ім: ідзеце, і ўбачыце. Яны пайшлі і ўбачылі, дзе Ён жыве, і прабылі ў Яго дзень той. Было каля дзясятай гадзіны.

Kaža ìm: idzece, i ŭbačyce. Âny pajšli i ŭbačyli, dze Ęn žyve, i prabyli ŭ Âgo dzen' toj. Bylo kalâ dzâsâtaj gadziny.

40. Адзін з двух, што чулі пра Ісуса ад Яна і што пайшлі сьледам за Ім, быў Андрэй, брат Сымона Пятра.

Adžin z dvuh, što čuli pra Ìsusa ad Âna i što pajšli s'ledam za Ìm, byŭ Andrèj, brat Symona Pâtra.

41. Ён першы знаходзіць брата свайго Сымона і кажа яму: мы знайшлі Месію, што азначае: Хрыстос.

Ěn peršy znahodzic' brata svajgo Symona i kaža âmu: my znajšli Mesiû, što aznačae: Hrystos.

42. I прывёў яго да Ісуса. Ісус зірнуўшы на яго, сказаў: ты Сымон, сын Ёнін; ты назавешся Кіфа, што азначае: камень !Пётр).

Ĭ pryvëŭ âgo da Ĭsusa. Ĭsus zirnuŭšy na âgo, skazaŭ: ty Symon, syn Ěnìn; ty nazaveššâ Kîfa, što azanačae: kamen' !Pëtr).

43. На другі дзень Ісус захацеў ісьці ў Галілею, і знаходзіць Піліпа і кажа яму: ідзі за Мною.

Na drugi dzen' Ĭsus zahaceŭ is'ci ŭ Galileŭ, i znahodzic' Pilipa i kaža âmu: idzi za Mnoŭ.

44. А Піліп быў зь Віфсаіды, з аднаго горада з Андрэем і Пятром.

A Pilip byŭ z' Vifsaidy, z adnago gorada z Andrèem i Pâtrom.

45. Піліп знаходзіць Натанаіла і кажа яму: мы знайшлі Таго, пра Якога пісаў Майсей у законе і прарокі, Ісуса, сына Язэпавага, з Назарэта.

Pilip znahodzic' Natanaïla i kaža âmu: my znajšli Tago, pra Âkoga pisaŭ Majsej u zakone i praroki, Ĭsusa, syna Âzèpavaga, z Nazarèta.

46. Але Натанаіл сказаў яму: з Назарэта ці ж можа быць што добрае? Піліп кажа яму: ідзі і паглядзі.

Ale Natanaïl skazaŭ âmu: z Nazarèta ci Ź moža byc' što dobrae? Pilip kaža âmu: idzi i paglâdzi.

47. Ісус, убачыўшы Натанаіла, які ішоў да Яго, кажа пра яго: вось, сапраўдны Ізраільцянін, у якім няма зламыснасьці.

Ĭsus, ubačyŭšy Natanaïla, âki išoŭ da Âgo, kaža pra âgo: vos', sapraŭdny Ĭzrail'cânin, u âkìm nâma zlamysnas'ci.

48. Натанаіл кажа Яму: чаму Ты ведаеш мяне? Ісус сказаў яму ў адказ: перш чым паклікаў цябе Піліп, калі ты быў пад смакоўніцаю, Я бачыў цябе.

Natanail kaža Âmu: čamu Ty vedaeš mâne? Ìsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: perš čym paklikaŭ câbe Pilip, kali ty byŭ pad smakoŭnicaŭ, Â bačyŭ câbe.

49. Натанаіл адказваў Яму: Равьві! Ты - Сын Божы. Ты - Цар Ізраілеў.

Natanail adkazvaŭ Âmu: Rav'vi! Ty - Syn Božy. Ty - Car Ìzraileŭ.

50. Ісус сказаў яму ў адказ: ты верыш, бо Я табе сказаў: Я бачыў цябе пад смакоўніцаю; убачыш болей за гэта.

Ìsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: ty veryš, bo Â tabe skazaŭ: Â bačyŭ câbe pad smakoŭnicaŭ; ubačyš bolej za gèta.

51. І кажа яму: праўду, праўду кажу вам: ад сёньня будзеце бачыць неба адчыненае і анёлаў Божых, якія ўзыходзяць і сыходзяць да Сына Чалавечага.

Ì kaža âmu: praŭdu, praŭdu kažu vam: ad sën'nâ budzece bačyc' neba adčynenaе і anëlaŭ Božyh, âkiâ ŭzyhodzâc' і syhodzâc' da Syna Čalavečaga.

2 Кіраўнік

1. На трэйці дзень было вясельле ў Кане Галілейскай, і Маці Ісусава была там.

Na trèjci dzen' bylo vâsel'le ŭ Kane Galilejskaj, і Maci Ìsusava byla tam.

2. Быў таксама запрошаны Ісус і вучні Ягоныя на вясельле.

Byŭ taksama zaprošany Ìsus і vučni Âgonyâ na vâsel'le.

3. І як нехапала віна, дык Маці Ісусава кажа Яму: віна няма ў іх.

Ì âk nehapala vîna, dyk Maci Ìsusava kaža Âmu: vîna nâma ŭ ih.

4. Ісус кажа Ёй: што Мне і Табе, жанчына? яшчэ ня прыйшла гадзіна Мая.

Ìsus kaža Ěj: što Mne і Tabe, žančyna? âščè nâ pryjšla gadzina Maâ.

5. Маці Ягоная сказала слугам: што скажа Ён вам, тое і зрабеце.

Maci Ágonaâ skazala slugam: što skaža Ěn vam, toe i zrabece.

6. А было там шэсьць каменных посудаў на ваду, якія стаялі паводле звычаю ачышчэння Юдэйскага, умяшчаючы ў сябе па дзьве ці па тры меры.

A bylo tam šès'c' kamennyh posudaŭ na vadu, âkiâ staâli pavodle zvyčaŭ ačyščèn'nâ Ūdèjskaga, umâščaŭcy ũ sâbe pa dz've ci pa try mery.

7. Ісус кажа ім: напоўніце посуды вадой. І напоўнілі іх па бераг.

Ĭsus kaža im: napoŭnice posudy vadoŭ. Ĭ napoŭnilì ih pa berag.

8. І кажа ім: цяпер чэрпайце і нясеце да распарадчыка вяселья. І панесьлі.

Ĭ kaža im: câper čèrpajce i nâsece da rasparadčyka vâsel'lâ. Ĭ panes'li.

9. А калі распарадчык скаштаваў вады, якая зрабілася віном, - а ён ня ведаў, адкуль гэтае віно, ведалі толькі слугі, якія чэрпалі ваду, - тады распарадчык кліча маладога

A kalì rasparadčyk skaštavaŭ vady, âkaâ zrabilasâ vînom, - a ěn nâ vedaŭ, adkul' gètae vîno, vedalì tol'ki slugì, âkiâ čèrpali vadu, - tady rasparadčyk kliča maladoga

10. і кажа яму: кожны чалавек падае спачатку добрае віно, а калі паўпіваюцца, тады горшае; а ты добрае віно зьбярог дагэтуль.

i kaža âmu: kožny čalavek padae spačatku dobrae vîno, a kalì paŭpivaŭcca, tady goršae; a ty dobrae vîno z'bârog dagètul'.

11. Так заклаў Ісус пачатак цудаў у Кане Галілейскай і зьявіў славу Сваю; і ўверавалі ў Яго вучні Ягоныя.

Tak zaklaŭ Ĭsus pačatak cudaŭ u Kane Galilejskaj i z'âviŭ slavu Svaŭ; i ũveravali ũ Ágo vučni Ágonyâ.

12. Пасьля гэтага прыйшоў Ён у Капернаум, Сам і Маці Ягоная, і браты Ягоныя і вучні Ягоныя, і прабылі там няшмат дзён.

Pas'lá gètaga pryjšoŭ Ęn u Kapernaum, Sam ì Macì Ágonaâ, ì braty Ágonyâ ì vučnì Ágonyâ, ì prabyli tam nášmat dzën.

13. Набліжалася Пасха Юдэйская, ì Ісус прыйшоŭ у Ерусалім
Nabližalasâ Pasha Ŭdèjskaâ, ì Ęsus pryjšoŭ u Erusalim

14. ì знайшоŭ, што ў храме прадавалі валоŭ, авечак ì галубоŭ, ì сядзелі мяняйлы грошай.

ì znajšoŭ, što ũ hrame pradavali valoŭ, avečak ì galuboŭ, ì sâdzeli mânâjly grošaj.

15. І зрабіўшы бізун зь вяровак, выгнаŭ з храма ўсіх, ì авечак ì валоŭ таксама, ì грошы ў мяняйлаŭ рассыпаŭ, а сталы іхнія абярнуŭ;

Ì zrabìŭšy bizun z' vârovak, vygnaŭ z hrama ũsìh, ì avečak ì valoŭ taksama, ì grošy ũ mânâjlaŭ rassypaŭ, a staly ihniâ abârnuŭ;

16. І сказаŭ прадаўцам галубоŭ: вазьмеце гэта адсюль, ì з дома Айца Майго не рабеце дома гандлёвага.

Ì skazaŭ pradaŭcam galuboŭ: vaz'mece gèta adsŭl', ì z doma Ajca Majgo ne rabece doma gandlëvaga.

17. Пры гэтым вучні Ягонья прыгадалі, што напісана: "рупнасьць за дом Твой зьядае Мяне".

Pry gètym vučnì Ágonyâ prygadali, što napisana: "rupnas'c' za dom Tvoj z'âdae Mâne".

18. На гэта Юдэі казалі Яму ў адказ: якою азнакаю дакажаш Ты нам, што маеш уладу так рабіць?

Na gèta Ŭdèi skazali Ámu ũ adkaz: âkoŭ aznakaŭ dakažaš Ty nam, što maeš uladu tak rabìc'?

19. Ісус сказаŭ ім у адказ: разбурце храм гэты, ì Я за тры дні ўзьвяду яго.

Ęsus skazaŭ ìm u adkaz: razburce hram gèty, ì Ę za try dni ũz'vâdu âgo.

20. На гэта казалі Юдэі: гэты храм будаваўся сорак шэсьць гадоў, і Ты за тры дні ўзьвядзеш яго?

Na gèta skazali Ûdèi: gèty hram budavaŭsâ sorak šès'c' gadoŭ, i Ty za try dni ŭz'vâdzeš âgo?

21. А Ён казаў пра храм Цела Свайго.

A Ěn kazaŭ pra hram Cela Svajgo.

22. А калі ўваскрэс Ён зь мёртвых, дык вучні Ягоныя ўспомнілі, што Ён казаў гэта, і паверылі Пісаньню і слову, якое сказаў Ісус.

A kali ŭvaskrès Ěn z' mërtyyh, dyk vučni Âgonyâ ŭspomnili, što Ěn kazaŭ gèta, i paverylì Pisan'nû i slovu, âkoe skazaŭ Ìsus.

23. І калі Ён быў у Ерусаліме на сьвяце Пасхі, дык многія, бачачы цуды, якія Ён тварыў, паверылі ў імя Ягонае.

Ì kali Ěn byŭ u Erusalime na s'vâce Pashi, dyk mnogîâ, bačačy cudy, âkiâ Ěn tvaryŭ, paverylì ŭ imâ Âgonae.

24. Але Сам Ісус не давяраў Сябе ім, бо ведаў усіх,

Ale Sam Ìsus ne davâraŭ Sâbe im, bo vedaŭ usih,

25. і ня меў патрэбы, каб хто засьведчыў пра чалавека; бо Сам ведаў, што ў чалавеку.

ì nâ meŭ patrèby, kab hto zas'vedčyŭ pra čalaveka; bo Sam vedaŭ, što ŭ čalaveku.

3 Кіраўнік

1. Сярод фарысэяў быў нехта, імем Мікадым, адзін з начальнікаў Юдэйскіх;

Sârod farysèâŭ byŭ nehta, imem Mikadym, adzin z načal'nikaŭ Ûdèjskih;

2. ён прыйшоў да Ісуса ўначы і сказаў Яму: Равьві! мы ведаем, што Ты -

Настаўнік, Які прыйшоў ад Бога; бо такіх цудаў, якія Ты творыш, ніхто ня можа тварыць, калі ня будзе зь ім Бога.

ën pryjšoŭ da ĩsusa ũnačy i skazaŭ Âmu: Rav'vi! my vedaem, što Ty - Nastaŭnik, Âki pryjšoŭ ad Boga; bo takih cudaŭ, âkiâ Ty tvoryš, nihto nâ moža tvaryc', kalì nâ budze z' im Boga.

3. Ісус сказаў яму ў адказ:праўду, праўду кажу табе: калі хто не народзіцца згары, ня можа ўбачыць Царства Божага.

ĭsus skazaŭ âmu ũ adkaz:praŭdu, praŭdu kažu tabe: kalì hto ne narodzicca zgary, nâ moža ũbačyc' Carstva Božaga.

4. Мікадым кажа Яму: як можа чалавек нарадзіцца, калі ён стары? няўжо ён можа другі раз увайсці ў лона маці сваёй і нарадзіцца?

Mikadym kaža Âmu: âk moža čalavek naradzicca, kalì ën stary? nâŭžo ën moža drugi raz uvajs'ci ũ lona maci svaëj i naradzicca?

5. Ісус адказваў: праўду, праўду кажу табе: калі хто не народзіцца ад вады і Духа, ня можа ўвайсці ў Царства Божае:

ĭsus adkazvaŭ: praŭdu, praŭdu kažu tabe: kalì hto ne narodzicca ad vady i Duha, nâ moža ũvajs'ci ũ Carstva Božae:

6. народжанае ад плоці ёсьць плоць, а народжанае ад Духа ёсьць дух.

narodžanae ad ploci ës'c' ploc', a narodžanae ad Duha ës'c' duh.

7. Ня здзіўляйся таму, што Я сказаў табе: трэба вам нарадзіцца згары.

Nâ z'dziŭlâjsâ tamu, što Â skazaŭ tabe: trëba vam naradzicca zgary.

8. Дух дыхае, дзе хоча, і голас ягоны чуеш, а ня ведаеш, адкуль прыходзіць і куды сыходзіць: так бывае з кожным, народжаным ад Духа.

Duh dyhae, dze hoča, i golas âgony čueš, a nâ vedaеш, adkul' pryhodzic' i kudy syhodzic': tak byvae z kožnym, narodžanym ad Duha.

9. Мікадым сказаў Яму ў адказ: як гэта можа быць?

Mikadym skazaŭ Âmu ŭ adkaz: âk gèta moža byc'?

10. Ісус адказваў і сказаў яму: ты - настаўнік Ізраілеў, і няўжо гэтага ня ведаеш?

Ìsus adkazvaŭ ì skazaŭ âmu: ty - настаўнік Ìzraileŭ, ì nâŭžo gètaga nâ vedaesh?

11. Праўду, праўду кажу табе: мы гаворым пра тое, што ведаем, і сьведчым пра тое, што бачылі, а вы сьведчаньня нашага ня прыймаеце;

Praŭdu, praŭdu kažu tabe: my gavorym pra toe, što vedaem, ì s'vedčym pra toe, što bačyli, a vy s'vedčan'nâ našaga nâ pryjmaece;

12. Калі Я сказаў вам пра зямное, і вы ня верыце, - як паверыце, калі буду казаць вам пра нябеснае?

Kalì Â skazaŭ vam pra zâmnoe, ì vy nâ veryce, - âk paveryce, kalì budu kazac' vam pra nâbesnae?

13. Ніхто ня ўзыходзіў на неба, адзін толькі Сын Чалавечы, Які сыйшоў зь нябёсаў, сутны на нябёсах;

Nihto nâ ŭzyhodziŭ na neba, adzìn tol'ki Syn Čalavečy, Âkì syjšoŭ z' nâbësaŭ, sutny na nâbëсах;

14. і як Майсей падняў зьмяю ў пустыні, так маѐ быць падняты Сын Чалавечы,

ì âk Majsej padnâŭ z'mâŭ ŭ pustynì, tak maѐ byc' padnâty Syn Čalavečy,

15. каб кожны, хто верыць у Яго, не загінуў, а меў жыцьцё вечнае.

kab kožny, hto veryc' u Âgo, ne zagìnuŭ, a meŭ žyc'cë večnae.

16. Бо так палюбіў Бог сьвет, што аддаў Сына Свайго Адзінароднага, каб кожны, хто верыць у Яго, не загінуў, а меў жыцьцё вечнае.

Bo tak palûbiŭ Bog s'vet, što addaŭ Syna Svajgo Adzìnarodnaga, kab kožny, hto veryc' u Âgo, ne zagìnuŭ, a meŭ žyc'cë večnae.

17. Бо не паслаў Бог Сына Свайго ў сьвет, каб судзіць сьвет, а каб

сьвет уратаваны быў празь Яго.

Bo ne paslaŭ Bog Syna Svajgo ŭ s'vet, kab sudzic' s'vet, a kab s'vet uratavany byŭ praz' Âgo.

18. Хто верыць у Яго, ня судзіцца, а хто ня верыць, ужо засуджаны, бо ня ўвераваў у імя Адзінароднага Сына Божага.

Hto veryc' u Âgo, nâ sudzicca, a hto nâ veryc', užo zasudžany, bo nâ ŭveravaŭ u imâ Adžinarodnaga Syna Božaga.

19. А суд у тым, што сьвятло прыйшло ў сьвет; але людзі больш палюбілі цемру, чым сьвятло, бо ўчынкі іхнія былі ліхія.

A sud u tym, što s'vâtlo pryjšlo ŭ s'vet; ale lŭdzi bol'sh palŭbili cemru, čym s'vâtlo, bo ŭčynki ihniâ byli lihiâ.

20. Бо кожны, хто робіць ліхое, ненавідзіць сьвятло і ня ідзе да сьвятла, каб не адкрыліся ўчынкі ягоныя, бо яны ліхія;

Bo kožny, hto robic' lihoe, nenavidzic' s'vâtlo i nâ idze da s'vâtla, kab ne adkrylisâ ŭčynki âgonyâ, bo âny lihiâ;

21. а хто робіць па праўдзе, ідзе да сьвятла, каб яўныя былі ўчынкі ягоныя, бо яны ў Богу зроблены.

a hto robic' pa praŭdze, idze da s'vâtla, kab aŭnyâ byli ŭčynki âgonyâ, bo âny ŭ Bogu зроблены.

22. Пасьля гэтага прыйшоў Ісус з вучнямі Сваімі ў зямлю Юдэйскую і там жыў зь імі і хрысьціў.

Pas'lâ gètaga pryjšoŭ İsus z vučnâmi Svaimi ŭ zâmlŭ Ŭdèjskuŭ i tam žyŭ z' imi i hrys'ciŭ.

23. А Ян таксама хрысьціў у Яноне паблізу Саліма, бо там было многа вады; і прыходзілі туды і хрысьціліся;

A Ân taksama hrys'ciŭ u Ânone pablizu Salima, bo tam bylo mnoga vady; i pryhodzili tudy i hrys'cilisâ;

24. бо Ян яшчэ ня быў увязьнены ў цямніцу.

bo Ân âščè nâ byŭ uvâz'neny ŭ cîmnicu.

25. Тады ў Янавых вучняў адбылася спрэчка зь Юдэямі пра ачышчэньне.

Tady ŭ Ânavyh vučnâŭ adbylasâ sprëčka z' Ūdèâmi pra ačyščèn'ne.

26. І прыйшлі да Яна і сказалі яму: Равьві! Той, Які быў з табою пры Ярдане, і пра Якога ты сьведчыў, вось, Ён хрысьціць і ўсе ідуць да Яго.

Ì pryjšli da Âna ì skazali âmu: Rav'vi! Toj, Âki byŭ z taboŭ pry Ârdane, ì pra Âkoga ty s'vedčyŭ, vos', Ên hrys'cic' ì ŭse iduc' da Âgo.

27. Ян сказаў у адказ: ня можа чалавек нічога прымаць на сябе, калі ня будзе дадзена яму зь неба.

Ân skazaŭ u adkaz: nâ moža čalavek ničoga prymac' na sâbe, kali nâ budze dadzena âmu z' neba.

28. Вы самі мне сьведкі ў тым, што я сказаў: ня я Хрыстос, але я пасланы перад Ім.

Vy sami mne s'vedki ŭ tym, što â skazaŭ: nâ â Hrystos, ale â paslany perad Ìm.

29. Хто мае нявесту, той жаніх; а жаніхоў сябра, які стаіць і слухае яго, радасьцю радуецца, чуючы голас жаніха: вось гэтая радасьць мая спраўдзілася.

Hto mae nâvestu, toj žanih; a žanihoŭ sâbra, âki staic' ì sluhae âgo, radas'cŭ raduecca, čuŭčy golas žaniha: vos' gètaâ radas'c' maâ spraŭdzilasâ.

30. Ён мае расьці, а я - малець.

Ên mae ras'ci, a â - malec'.

31. Хто прыходзіць з вышыні, той і ёсць вышэйшы за ўсіх; а сутны ад зямлі зямны і ёсць і гаворыць як сутны ад зямлі; Хто прыходзіць зь нябёсаў, ёсць вышэйшы за ўсіх,

Hto pryhodzic' z vyšyni, toj i ěsc' vyšějšy za ũsih; a sutny ad zâmlì zâmnny i ěs'c' i gavoryc' âk sutny ad zâmlì; Hto pryhodzic' z' nâběsaŭ, ěs'c' vyšějšy za ũsih,

32. I што Ён бачыў і чуў, пра тое і сьведчыць; і ніхто ня прымае сьведчаньня Ягонага.

Ì što Ěn bačyŭ i čuŭ, pra toe i s'vedčyc'; i nih to nâ prymae s'vedčan' nâ Âgonaga.

33. Хто прыняў Ягонае сьведчаньне, гэтым і пацьвердзіў, што Бог праўдзівы.

Hto prynâŭ Âgonae s'vedčan'ne, gèty m i pac'verdziŭ, što Bog praŭdzivny.

34. Бо Той, Каго паслаў Бог, гаворыць словы Божыя; бо ня мераю дае Бог Духа.

Bo Toj, Kago paslaŭ Bog, gavoryc' slovy Božyâ; bo nâ meraŭ dae Bog Duha.

35. Айцец любіць Сына і ўсё даў у руку Ягоную.

Ajcec lûbìc' Syna i ũsě daŭ u ruku Âgonuŭ.

36. Хто верыць у Сына, мае жыцьцё вечнае; а хто ня верыць у Сына, ня ўбачыць жыцьця, а гнеў Божы застаецца на ім.

Hto veryc' u Syna, mae žyc'cě večnae; a hto nâ veryc' u Syna, nâ ũbačyc' žyc'câ, a gneŭ Božy zastaecca na im.

4 Кіраўнік

1. Калі даведаўся Ісус пра чутку, якая дайшла да фарысэяў, што Ён больш набывае вучняў і хрысьціць, чым Ян -

Kali davedaŭsâ Isus pra čutku, âkaâ dajšla da farysèaŭ, što Ěn bol's nabyvae vučnâŭ i hrys'cìc', čym Ân -

2. хоць Сам Ісус ня хрысьціў, а вучні Ягонья, -

hoc' Sam Īsus nâ hrys'ciũ, a vučni Āgonyâ, -

3. дык пакінуў Юдэю і пайшоў зноў у Галілею.

dyk pakĩnuũ Ūdèũ ì pajšoũ znoũ u Galileũ.

4. А меўся Ён праходзіць праз Самарыю.

A meũsâ Ēn prahodzic' praz Samaryũ.

5. І вось прыходзіць Ён да горада Самарыйскага, называнага Сіхар, паблізу дзялянкі зямлі, дадзенай Якавам сыну свайму Язэпу,

Ī vos' pryhodzic' Ēn da gorada Samaryjskaga, nazyvanaga Sihar, pablizu dzâlânki zâmlì, dadzenaj Ākavam synu svajmu Āzèpu,

6. там быў калодзеж Якаваў. Ісус, стаміўшыся з дарогі, сеў каля калодзежа; было каля шостаі гадзіны.

tam byũ kalodzež Ākavaũ. Īsus, stamiũšysâ z darogì, seũ kalâ kalodzeža; bylo kalâ šostaj gadziny.

7. Прыходзіць жанчына з Самарыі зачарпнуць вады. Ісус кажа ёй: дай Мне напіцца.

Pryhodzic' žančyna z Samaryi začarpnuc' vady. Īsus kaža ëj: daj Mne napicca.

8. Бо вучні Ягоныя адлучыліся ў горад купіць ежы.

Bo vučni Āgonyâ adlučylisâ ũ gorad kupic' ežy.

9. Жанчына Самаранская кажа Яму: як Ты, Юдэй, просіш піць у мяне, Самаранкі? бо Юдэй з Самаранамі ня зносяцца.

Žančyna Samaranskaâ kaža Āmu: âk Ty, Ūdèj, prosiš pic' u mâne, Samaranki? bo Ūdèi z Samaranamì nâ znosâcca.

10. Ісус сказаў ёй у адказ: калі б ты ведала дар Божы, і Хто кажа табе: дай Мне напіцца, - дык ты сама прасіла б у Яго, і Ён даў бы табе вады жывое.

Īsus skazaũ ëj u adkaz: kalì b ty vedala dar Božy, ì Hto kaža tabe: daj Mne

napicca, - dyk ty sama prasila b u Âgo, i Ěn daŭ by tabe vady žyvoe.

11. Жанчына кажа Яму: Спадару! Табе і зачарпнуць няма чым, а калодзеж глыбокі: адкуль жа ў Цябе вада жывая?

Žančyna kaža Âmu: Spadaru! Tabe i začarpnuc' nâma čym, a kalodzež glybokì: adkul' ža ũ Câbe vada žyvaâ?

12. Няўжо Ты большы за бацьку нашага, Якава, які даў нам гэты калодзеж, і сам зь яго піў, і дзецi ягоныя, і быдла ягонае?

Nâũžo Ty bol'sy za bac'ku našaga, Âkava, âkì daŭ nam gèty kalodzež, i sam z' âgo piũ, i dzeci âgonyâ, i bydla âgonae?

13. Ісус сказаў ёй у адказ: кожны, хто п'е ваду гэтую, спрагнецца зноў;

14. а хто будзе піць ваду, якую Я дам яму, той не спрагнецца вавек; а вада, якую Я дам яму, зробіцца ў ім крыніцай вады, якая пацячэ ў жыцьцё вечнае.

a hto budze pic' vadu, âkuû Â dam âmu, toj ne spragnecca vavek; a vada, âkuû Â dam âmu, zrobicca ũ ìm krynicaj vady, âkaâ pacâčè ũ žyc'cè večnae.

15. Жанчына кажа Яму: Спадару! дай мне гэтай вады, каб ня мець мне смагі і ня прыходзіць сюды чэрпаць.

Žančyna kaža Âmu: Spadaru! daj mne gètaj vady, kab nâ mec' mne smagi i nâ pryhodzic' sũdy čèpac'.

16. Ісус кажа ёй: ідзі, клікні мужа твайго і прыйдзі сюды.

Ìsus kaža ëj: idzi, klikni muža tvajgo i pryjdzì sũdy.

17. Жанчына сказала ў адказ: няма ў мяне мужа. Ісус кажа ёй: праўду ты сказала, што ў цябе няма мужа;

Žančyna skazala ũ adkaz: nâma ũ mâne muža. Ìsus kaža ëj: praũdu ty skazala, što ũ câbe nâma muža;

18. бо ў цябе было пяць мужоў, і той, якога сёньня маеш, ня муж табе;

гэта слушна ты сказала.

bo ŭ câbe bylo pâc' mužoŭ, i toj, âkoga sën'nâ maeš, nâ muž tabe; gèta slušna ty skazala.

19. Жанчына кажа Яму: Госпадзе! бачу, што Ты прарок;

Žančyna kaža Âmu: Gospadze! baču, što Ty prarok;

20. бацькі нашыя пакланяліся на гэтай гары; а вы кажаце, што месца, дзе трэба пакланяцца, у Ерусаліме.

bac'ki našyâ paklanâlisâ na gètaj gary; a vy kažaće, što mesca, dze trèba paklanâcca, u Erusalime.

21. Ісус кажа ёй: павер Мне, што настане час, калі і не на гары гэтай, і не ў Ерусаліме будзеце пакланяцца Айцу.

İsus kaža ëj: paver Mne, što nastane čas, kalì i ne na gary gètaj, i ne ŭ Erusalime budzeće paklanâcca Ajcu.

22. Вы ня ведаеце, чаму кланяецеся; а мы ведаем, чаму кланяемся, бо збаўленьне ад Юдэяў;

Vy nâ vedaće, čamu klanâcesâ; a my vedaem, čamu klanâemsâ, bo zbaŭlen'ne ad Ŭdèâŭ;

23. але настане час, і настаў ужо, калі сапраўдныя паклоньнікі будуць пакланяцца Айцу ў духу і праўдзе, бо такіх паклоньнікаў Айцец шукае Сабе:

ale nastane čas, i nastaŭ užo, kalì sapraŭdnyâ paklon'niki buduc' paklanâcca Ajcu ŭ duhu i praŭdze, bo takih paklon'nikaŭ Ajcec šukaе Sabe:

24. Бог ёсьць дух, і тыя, што пакланяюцца Яму, павінны пакланяцца ў Духу і праўдзе.

Bog ës'c' duh, i tyâ, što paklanâucca Âmu, pavinnu paklanâcca ŭ Duhu i praŭdze.

25. Жанчына кажа Яму: ведаю, што прыйдзе Месія, гэта значыць,

Хрыстос; калі Ён прыйдзе, дык абвесьціць нам усё.

Žančyna kaža Âmu: vedaû, što pryjdzje Mesiâ, gèta značyc', Hrystos; kalì Ên pryjdzje, dyk abves'cìc' nam usë.

26. Ісус кажа ёй: гэта Я, Які гавару з табою.

Ìsus kaža ëj: gèta Â, Âkì gavaru z taboû.

27. У гэты час прыйшлі вучні Ягоныя і здзівіліся, што Ён гутарыў з жанчынаю; аднак жа ніводзін не сказаў: чаго Ты патрабуеш? альбо: пра што Ты гутарыш зь ёю?

U gèty čas pryjšli vučnì Âgonyâ ì z'dzivilisâ, što Ên gutaryŭ z žančynaû; adnak ža nivodzìn ne skazaŭ: čago Ty patrabueš? al'bo: pra što Ty gutaryš z' ëû?

28. Тады жанчына пакінула посуд свой і пайшла ў горад, і кажа людзям:

Tady žančyna pakìnula posud svoj ì pajšla ŭ gorad, ì kaža lûdzâm:

29. ідзеце, паглядзеце Чалавека, Які сказаў мне ўсё, што я зрабіла: ці ня Ён Хрыстос?

ìdzece, paglâdzece Čalaveka, Âkì skazaŭ mne ŭsë, što â zrabìla: cì nâ Ên Hrystos?

30. Яны выйшлі з горада і пайшлі да Яго.

Âny vyjšli z gorada ì pajšli da Âgo.

31. Тым часам вучні прасілі яго, кажучы: Равьві! еж.

Tym časam vučnì prasìli âgo, kažučy: Rav'vi! ež.

32. Але Ён сказаў ім: у Мяне ёсьць ежа, якое вы ня ведаеце.

Ale Ên skazaŭ ìm: u Mâne ës'c' eža, âkoe vy nâ vedaece.

33. Потым вучні гаварылі паміж сабою: хіба хто прынёс Яму есьці?

Potym vučnì gavaryli pamìž saboû: hìba hto prynës Âmu es'cì?

34. Ісус кажа ім: Мая ежа ёсьць тварыць волю Таго, Хто паслаў Мяне, і

зьдзейсьніць справу Ягоную.

Ìsus kaža ìm: Maâ eža ës'c' tvaryc' volû Tago, Hto paslaŭ Mâne, ì z'dzejs'nìc' spravu Ágonuû.

35. Ці ня кажаце вы, што яшчэ чатыры месяцы, і настане жніво? А Я кажу вам: узьвядзецце вочы вашыя і паглядзецце на нівы, як яны папалавелі і высьпелі да жніва;

Cì nâ kažace vy, što âščè čatyry mesâcy, ì nastane žnivo? A Â kažu vam: uz'vâdzece vočy vašyâ ì paglâdzece na nìvy, âk âny papalavelì ì vys'peli da žniva;

36. хто жне, дастае ўзнагароду і зьбірае плод у жыцьцё вечнае, так што і сейбіт і жнец разам радавацца будучь;

hto žne, dastae ŭznagarodu ì z'bìrae plod u žyc'cë večnae, tak što ì sejbìt ì žnec razam radavacca buduc';

37. бо ў гэтым выпадку слухнае выслоўе: адзін сее, а другі жне.

bo ŭ gèтым выпадку slušnae vysloŭe: adzìn see, a drugi žne.

38. Я паслаў вас жаць тое, над чым вы не працавалі: іншыя працавалі, а вы ўвайшлі ў працу іхнюю.

Â paslaŭ vas žac' toe, nad čым vy ne pracavali: ìnšyâ pracavali, a vy ŭvajšli ŭ pracu ìhnûû.

39. І многія Самаране з горада таго ўверавалі ў Яго па слове жанчыны, якая сьведчыла, што Ён сказаў ёй усё, што яна зрабіла.

Ì mnogiâ Samarane z gorada tago ŭveravali ŭ Ágo pa slove žančyny, âkaâ s'vedčyla, što Ęn skazaŭ ej usë, što âna zrabila.

40. І таму, калі прыйшлі да Яго Самаране, дык прасілі Яго пабыць у іх; і Ён прабыў там два дні.

Ì tamu, kalì pryjšli da Ágo Samarane, dyk prasìli Ágo pabyc' u ih; ì Ęn prabyŭ tam dva dni.

41. І яшчэ больш людзей уверавалі па Ягоным слове;

Ì âščè bol'sh lûdzej uveravali pa Âgonym slove;

42. а жанчыне той казалі: ужо не па тваіх казанях веруем, бо самі чулі і ўведалі, што сапраўды Збаўца сьвету, Хрыстос.

a žančyne toj kazali: užo ne pa tvaih kazanâh veruem, bo sami čuli i ũvedali, što sapraŭdy Zbaŭca s'vetu, Hrystos.

43. Як мінула два дні, Ён выйшаў адтуль і пайшоў у Галілею;

Âk minula dva dni, Ęn vyjšaŭ adtul' i pajšoŭ u Galileu;

44. бо Сам Ісус сьведчыў, што прарок ня мае пашаны ў сваёй бацькаўшчыне.

bo Sam ĩsus s'vedčyŭ, što prarok nâ mae pašany ũ svaëj bac'kaŭščyne.

45. Калі прыйшоў Ён у Галілею, дык Галілеяне не прынялі Яго,

бачыўшы ўсё, што Ён зрабіў у Ерусаліме ў сьвята, - бо і яны хадзілі на сьвята.

Kali pryjšoŭ Ęn u Galileu, dyk Galileâne ne prynâli Âgo, bačyŭšy ũsë, što Ęn zrabiŭ u Erusalime ũ s'vâta, - bo i âny hadzili na s'vâta.

46. Дык вось, Ісус зноў прыйшоў у Кану Галілейскую, дзе ператварыў

ваду ў віно. У Капернауме быў адзін царадворац, у якога сын быў хворы.

Dyk vos', ĩsus znoŭ pryjšoŭ u Kanu Galilejskuu, dze peratvaryŭ vadu ũ vino.

U Kapernaume byŭ adzìn caradvorac, u âkoga syn byŭ hvory.

47. Ён, пачуўшы, што Ісус прыйшоў зь Юдэі ў Галілею, прыйшоў да Яго і прасіў Яго прыйсьці і ацаліць сына ягонага, які быў пры сьмерці.

Ęn, pačuŭšy, što ĩsus pryjšoŭ z' Ŭdèi ũ Galileu, pryjšoŭ da Âgo i prasiŭ Âgo pryjs'ci i acalic' syna âgonaga, âki byŭ pry s'merci.

48. Ісус сказаў яму: вы ня ўверуеце, калі ня ўбачыце азнакаў і цудаў.

ĩsus skazaŭ âmu: vy nâ ũveruece, kali nâ ũbačyce aznakaŭ i cudaŭ.

49. Царадворац кажа Яму: Госпадзе! прыйдзі, пакуль не памёр сын мой.

Caradvorac kaža Âmu: Gospadze! pryjdzì, pakul' ne pamër syn moj.

50. Ісус кажа яму: ідзі, сын твой здаровы. Той паверыў слову, якое сказаў яму Ісус, і пайшоў.

Ìsus kaža âmu: idzi, syn tvoj zdarovy. Toj paveryŭ slovu, âkoe skazaŭ âmu Ìsus, i pajšoŭ.

51. На дарозе сустрэлі яго слугі ягоныя і сказалі: сын твой здаровы.

Na daroze sustrèli âgo slugi âgonyâ i skazali: syn tvoj zdarovy.

52. Ён спытаўся ў іх: а каторай гадзіне яму палепшала? Яму сказалі: учора а сёмай гадзіне гарачка пакінула яго.

Ën spytaŭsâ ŭ ih: a katoraj gadzine âmu palepšala? Âmu skazali: učora a sëmaj gadzine garačka pakìnula âgo.

53. З гэтага бацька даведаўся, што гэта была тая самая гадзіна, калі Ісус сказаў яму: сын твой здаровы. І ўвераваў сам і ўвесь дом ягоны.

Z gètaga bac'ka davedaŭsâ, što gèta byla taâ samaâ gadzina, kalì Ìsus skazaŭ âmu: syn tvoj zdarovy. Ì ŭveravaŭ sam i ŭves' dom âgony.

54. Гэты другі цуд учыніў Ісус, вярнуўшыся зь Юдэі ў Галілею.

Gèty drugi cud učyniŭ Ìsus, vârnuŭšysâ z' Ûdèi ŭ Galileu.

5 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага было сьвята Юдэйскае, і прыйшоў Ісус у Ерусалім.

Pas'lâ gètaga bylo s'vâta Ûdèjskae, i pryjšoŭ Ìsus u Erusalim.

2. А ёсьць у Ерусаліме каля Авечае брамы купальня, называная па-Габрэйску Віфезда, якая мела пяць крытых уваходаў;

A ës'c' u Erusalime kalâ Avečae bramy kupal'nâ, nazyvanaâ pa-Gabrèjsku

Vifezda, âkaâ mela pâc' krytyh uvahodaŭ;

3. у іх ляжала вялікае мноства хворых, сьляпых, кульгавых, сухіх, якія чакалі руху вады;

u ih lâžala vâlikae mnostva hvoryh, s'lâpyh, kul'gavyh, suhih, âkiâ čakali ruhu vady;

4. бо анёл Гасподні часам сыходзіў у купальню і парушаў ваду; і хто першы ўваходзіў у яе пасля парушэння вады, той здаровы рабіўся, на якую б хваробу ні пакутаваў.

bo anël Gaspodni časam syhodziŭ u kupal'nû i parušaŭ vadu; i hto peršy ŭvahodziŭ u âe pas'lâ parušen'nâ vady, toj zdarovy rabiŭsâ, na âkuû b hvarobu ni pakutavaŭ.

5. Тут быў чалавек, які хварэў трыццаць восем гадоў.

Tut byŭ čalavek, âki hvarèŭ tryccac' vosem gadoŭ.

6. Ісус, угледзеўшы, як ён ляжыць, і даведаўшыся, што ён ляжыць ужо доўгі час, кажа яму: ці хочаш быць здаровым?

İsus, ugledzeŭšy, âk ën lâžyc', i davedaŭšysâ, što ën lâžyc' užo doŭgi čas, kaža âmu: ci hočaš byc' zdarovym?

7. Хворы адказваў Яму: так, Госпадзе; але ня маю чалавека, які апусьціў бы мяне ў купальню, калі парушыцца вада; калі ж я прыходжу, нехта іншы ўжо ўваходзіць раней за мяне.

Hvory adkazvaŭ Âmu: tak, Gospadze; ale nâ maû čalaveka, âki apus'ciŭ by mâne ŭ kupal'nû, kalì parušycca vada; kalì ž â pryhodžu, nehta inšy užo ŭvahodzic' ranej za mâne.

8. Ісус кажа яму: устань, вазьмі пасьцель тваю і хадзі.

İsus kaža âmu: ustan', vaz'mi pas'cel' tvaû i hadzi.

9. І той адразу выздаравеў, і ўзяў пасьцель сваю, і пайшоў. Было ж гэта ў дзень суботні.

Ì toj adrazu vyzdaraveŭ, ì ŭzâŭ pas'cel' svaŭ, ì pajšoŭ. Bylo ž gèta ŭ dzen' subotni.

10. Пасьля Юдэі казалі ацалёнаму: сёньня субота; не павінен ты браць пасьцель.

Pas'lâ Ŭdèi kazali acalënamu: sën'nâ subota; ne pavinen ty brac' pas'cel'.

11. Ён адказваў ім: Хто мяне вылечыў, Той мне сказаў: вазьмі пасьцель тваю і хадзі.

Ën adkazvaŭ im: Hto mâne vylečyŭ, Toj mne skazaŭ: vaz'mi pas'cel' tvaŭ ì hadzi.

12. У яго спыталіся: хто Той Чалавек, Які сказаў табе: вазьмі пасьцель тваю і хадзі?

U âgo spytalisâ: hto Toj Čalavek, Âki skazaŭ tabe: vaz'mi pas'cel' tvaŭ ì hadzi?

13. Але ацалёны ня ведаў, хто Ён; бо Ісус зьнік сярод людзей, якія былі на тым месцы.

Ale acalëny nâ vedaŭ, hto Ën; bo Ìsus z'nik sârod lŭdzej, âkiâ byli na tym mescy.

14. Потым Ісус спаткаў яго ў храме і сказаў яму: вось, ты стаў здаровы; не грашы болей, каб ня сталася з табою чаго горшага.

Potym Ìsus spatkaŭ âgo ŭ hrame ì skazaŭ âmu: vos', ty staŭ zdarovy; ne grašy bolej, kab nâ stalasâ z taboŭ čago goršaga.

15. Чалавек гэты пайшоў і абвясціў Юдэям, што Той, Хто ацаліў яго, ёсьць Ісус.

Čalavek gèty pajšoŭ ì abvâs'ciŭ Ŭdèâm, što Toj, Hto acaliŭ âgo, ës'c' Ìsus.

16. І пачалі Юдэі перасьледаваць Ісуса і намышлялі забіць Яго за тое, што Ён рабіў усе такія дзеі ў суботу.

Ì pačali Ŭdèi peras'ledavac' Ìsusa ì namyšlâli zabic' Âgo za toe, što Ën rabiŭ

use takiâ dzei ŭ subotu.

17. А Ісус казаў ім: Айцец Мой дагэтуль робіць, і Я раблю.

A Īsus kazaŭ im: Ajcec Moj dagètul' robic', i Â rablû.

18. І яшчэ больш намышлялі забіць Яго Юдэі за тое, што Ён ня толькі парушаў суботу, але і Айцом Сваім называў Бога, робячы Сябе роўным Богу.

Ì âščè bol'sh namyšlâli zabic' Âgo Ūdèi za toe, što Ėn nâ tol'ki parušaŭ subotu, ale i Ajcom Svaim nazywaŭ Boga, robâčy Sâbe roŭnym Bogu.

19. На гэта Ісус сказаў: праўду, праўду кажу вам: Сын нічога ня можа тварыць Сам ад Сябе, калі ня ўбачыць, як Айцец тварыць: бо, што тварыць Ён, тое і Сын тварыць таксама.

Na gèta Īsus skazaŭ: praŭdu, praŭdu kažu vam: Syn ničoga nâ moža tvaryc' Sam ad Sâbe, kalì nâ ŭbačyc', âk Ajcec tvoryc': bo, što tvoryc' Ėn, toe i Syn tvoryc' taksama.

20. Бо Айцец любіць Сына і паказвае Яму ўсё, што тварыць Сам; і пакажа Яму дзеі большыя за гэтыя, так што вы здзівіцеся.

Bo Ajcec lûbic' Syna i pakazvae Âmu ŭsë, što tvoryc' Sam; i pakaža Âmu dzei bol'syâ za gètyâ, tak što vy z'dzìvicesâ.

21. Бо, як Айцец уваскрашае мёртвых і ажыўляе, так і Сын ажыўляе, каго хоча.

Bo, âk Ajcec uvaskrašae mërtvyh i ažyŭlâe, tak i Syn ažyŭlâe, kago hoča.

22. Бо Айцец і ня судзіць нікога, а ўвесь суд аддаў Сыну,

Bo Ajcec i nâ sudzic' nikoga, a ŭves' sud addaŭ Synu,

23. каб усе шанавалі Сына, як шануюць Айца. Хто не шануе Сына, той не шануе і Айца, Які паслаў Яго.

kab use šanavali Syna, âk šanuïc' Ajca. Hto ne šanue Syna, toj ne šanue i Ajca, Âki paslaŭ Âgo.

24. Праўду, праўду кажу вам: хто слухае слова Маё і верыць у Таго, Хто паслаў Мяне, мае жыцьцё вечнае, і на суд ня прыходзіць, а перайшоў ад сьмерці ў жыцьцё.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: hto sluhae slova Maë i veryc' u Tago, Hto paslaŭ Mâne, mae žyc'cë večnae, i na sud nâ pryhodzic', a perajšoŭ ad s'mercì ŭ žyc'cë.

25. Праўду, праўду кажу вам: настае час, і настаў ужо, калі мёртвыя пачуюць голас Сына Божага і пачуўшы, ажывуць.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: nastae čas, i nastaŭ užo, kalì mërtyvâ pačuûc' golas Syna Božaga i pačuûšy, ažyvuc'.

26. Бо як Айцец мае жыцьцё ў Самім Сябе, так і Сыну даў мець жыцьцё ў Самім Сябе;

Bo âk Ajces mae žyc'cë ŭ Samim Sabe, tak i Synu daŭ mec' žyc'cë ŭ Samim Sabe;

27. і даў яму ўладу правіць і суд, бо Ён ёсьць Сын Чалавечы.

i daŭ âmu ŭladu pravic' i sud, bo Ęn ës'c' Syn Čalavečy.

28. Ня здзіўляйцеся з гэтага: бо настае час, калі ўсе, хто ў магілах, пачуюць голас Сына Божага,

Nâ z'dziŭlâjcesâ z gètaga: bo nastae čas, kalì ŭse, hto ŭ magilah, pačuûc' golas Syna Božaga,

29. і выйдучь тыя, што тварылі дабро на ўваскрэсеньне жыцьця, а што ліха чынілі - на ўваскрэсеньне асуды.

i vyjduc' tyâ, što tvaryli dabro na ŭvaskrèsen'ne žyc'câ, a što liha čynili - na ŭvaskrèsen'ne asudy.

30. Я нічога не магу тварыць Сам ад Сябе. Як чую, так і суджу, і суд Мой справядлівы, бо ня шукаю Маёй волі, а волі Айца, Які паслаў Мяне.

Â ničoga ne magu tvaryc' Sam ad Sâbe. Âk čuû, tak ì sudžu, ì sud Moj spravâdlivy, bo nâ šukaû Maěj volì, a volì Ajca, Âki paslaŭ Mâne.

31. Калі Я сьведчу Сам пра Сябе, дык сьведчаньне Маё ня ёсьць ісьціна:

Kali Â s'vedču Sam pra Sâbe, dyk s'vedčan'ne Maěj nâ ës'c' is'cina:

32. ёсьць іншы, хто сьведчыць пра Мяне, і Я ведаю, што ісьціна ёсьць тое сьведчаньне, якім ён сьведчыць пра Мяне;

ës'c' inšy, hto s'vedčyc' pra Mâne, ì Â vedaû, što is'cina ës'c' toe s'vedčan'ne, âkim ën s'vedčyc' pra Mâne;

33. вы пасылалі да Яна, і ён засьведчыў пра ісьціну.

vy pasylali da Âna, ì ën zas'vedčyŭ pra is'cinu.

34. А Я вось не ад чалавека прымаю сьведчаньне, а кажу гэта на тое, каб вы ўратаваліся.

A Â vos' ne ad čalaveka prymaû s'vedčan'ne, a kažu gëta na toe, kab vy ŭratavalisâ.

35. Ён быў сьвяцільнік, што гарэў і сьвяціў; а вы хацелі якісь час парадавацца пры сьвятле ягоным.

Ën byŭ s'vâcil'nik, što garëŭ ì s'vâciŭ; a vy haceli âkis' čas paradavacca pry s'vâtle âgonym.

36. Але Я маю сьведчаньне большае за Янавае: бо дзеі, якія Айцец даў мне зьдзейсьніць, самыя дзеі гэтыя, якія Я чыню, сьведчаць пра Мяне, што Айцец паслаў Мяне.

Ale Â maû s'vedčan'ne bol'sae za Ânavae: bo dzei, âkiâ Ajcec daŭ mne z'dzejs'nic', samyâ dzei gëtyâ, âkiâ Â čynû, s'vedčac' pra Mâne, što Ajcec paslaŭ Mâne.

37. І Айцец, Які паслаў Мяне, сам засьведчыў пра Мяне. А вы ні голасу Ягонага ніколі ня чулі, ні аблічча Ягонага ня бачылі,

Ì Ajces, Âkì paslaŭ Mâne, sam zas'vedčyŭ pra Mâne. A vy nì golasu Âgonaga nikoli nâ čuli, nì abličča Âgonaga nâ bačyli,

38. і ня маеце слова Ягонага, каб яно былося ў вас, бо ня верыце вы Таму, Каго Ён паслаў.

ì nâ maese slova Âgonaga, kab âno bylosâ ŭ vas, bo nâ veryce vy Tamu, Kago Ěn paslaŭ.

39. Дасьледуйце Пісаньні, бо вы думаеце празь іх мець жыцьцё вечнае: а яны ж сьведчаць пра Мяне.

Das'ledujce Pisan'ni, bo vy думаеце праз' ih mec' žyc'cë večnae: a âny ž s'vedčac' pra Mâne.

40. Але выня хочаце прыйсьці да Мяне, каб мець жыцьцё.

Ale vy nâ hočace pryjs'ci da Mâne, kab mec' žyc'cë.

41. Ня прымаю славы ад людзей,

Nâ prymaŭ slavy ad lŭdzej,

42. але ведаю вас: вы ня маеце ў сабе любові да Бога.

ale vedaŭ vas: vy nâ maese ŭ sabe lŭbovi da Boga.

43. Я прыйшоў у імя Айца Майго, і ня прымаеце Мяне; а калі нехта іншы прыйдзе ў імя сваё, яго прымеце.

Â pryjšoŭ u imâ Ajca Majgo, ì nâ prymaese Mâne; a kalì nehta inšy pryjdze ŭ imâ svaë, âgo prytese.

44. Як вы можаце верыць, калі адзін ад аднаго прымаеце славу, а славы, якая ад адзінага Бога, ня шукаеце?

Âk vy možace veryc', kalì adzìn ad adnago prymaese slavu, a slavy, âkaâ ad adzìnaga Boga, nâ šukaese?

45. Ня думайце, што Я буду вінаваціць вас перад Айцом: ёсьць на вас скаржнік Майсей, на якога вы спадзеяцеся.

Nâ dumajce, što Â budu vìnavačìc' vas perad Ajcom: ës'c' na vas skaržnik

Majsej, na âkoga vy spadzeâcesâ.

46. Бо калі б вы верылі Майсею, дык паверылі б і Мне, бо ён пісаў пра Мяне.

Bo kalì b vy verylì Majseû, dyk paverylì b ì Mne, bo ёn pìsaŭ pra Mâne.

47. А калі ягоным пісаньням ня верыце, - як паверыце Маім словам?

A kalì âgonym pìsan' nâm nâ veryce, - âk paveryce Maìm slovam?

6 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Ісус пайшоў на той бок мора Галілейскага, у навакольлі Тыверыяды;

Pas' lâ gètaga Ìsus pajšoŭ na toj bok mora Galilejskaga, u navakol' l'ì Tyveryâdy;

2. За Ім сьледам пайшло мноства людзей, таму што бачылі цуды, якія Ён тварыў над хворымі.

Za Ìm s' ledam pajšlo mnostva lûdzej, tamu što bačylì cudy, âkìâ Ёn tvaryŭ nad hvorymì.

3. Ісус узыйшоў на гару і там сядзеў з вучнямі Сваімі.

Ìsus uzyjšoŭ na garu ì tam sâdzeŭ z vučnâmi Svaìmi.

4. А набліжалася Пасха, сьвята Юдэйскае.

A nablìžalasâ Pasha, s' vâta Ûdèjskae.

5. Ісус, узьвёўшы вочы і ўгледзеўшы, што мноства людзей ідзе да Яго, кажа Піліпу: дзе нам купіць хлябоў, каб іх накарміць?

Ìsus, uz' vēŭšy vočy ì ŭgledzeŭšy, što mnostva lûdzej idze da Âgo, kaža Pìlipu: dze nam kupìc' hlâboŭ, kab ih nakarmìc'?

6. А казаў гэта, выпрабоўваючы яго; бо Сам ведаў, што хацеў зрабіць.

A kazaŭ gèta, vypraboŭvaŭčy âgo; bo Sam vedaŭ, što haceŭ zrabić'.

7. Піліп адказваў Яму: ім на дзьевесьце дынараў ня хопіць хлеба, каб кожнаму дасталося хоць трошкі.

Pilip adkazvaŭ Ámu: ìm na dz'ves'ce dynaraŭ nâ hopic' hleba, kab kožnamu dastalosâ hoc' troški.

8. Адзін вучань Ягоны Андрэй, брат Сымона Пётры, кажа Яму:

Adzin vučan' Ágony Andrèj, brat Symona Pëtry, kaža Ámu:

9. Тут ёсьць у аднаго хлопчыка пяць хлябоў ячных і дзьве рыбкі, але што гэта на такое мноства,

Tut ës'c' u adnago hlopčyka pác' hlâboŭ âčnyh ì dz've rybki, ale što gèta na takoe mnostva,

10. Ісус сказаў: скажэце ім узьлегчы. А было на тым месцы многа травы. І вось узьлегла людзей лікам каля пяці тысяч.

Ìsus skazaŭ: skažèce ìm uz'legčy. A bylo na tym mescy mnoga travy. Ì vos' uz'legla lûdzej likam kalâ pâci tysâč.

11. Ісус, узяўшы хлябы і ўзьнёсшы падзяку, раздаў вучням, а вучні тым, што ўзьляжалі, гэтак сама і рыбы, колькі хто хацеў.

Ìsus, uzâŭšy hlâby ì ŭz'nëšy padzâku, razdaŭ vučnâm, a vučni tym, što ŭz'lâžali, gètak sama ì ryby, kol'ki hto haceŭ.

12. І калі насыціліся, дык сказаў вучням Сваім: зьбярэце кавалкі, што засталіся, каб нічога не прапала.

Ì kalì nasycìlisâ, dyk skazaŭ vučnâm Svaim: z'bârèce kavalki, što zastalisâ, kab ničoga ne prapala.

13. І сабралі, і напоўнілі дванаццаць кашоў кавалкамі ад пяці ячных хлябоў, што засталіся ў тых, якія елі.

Ì sabralì, ì napoŭnìlì dvanaccac' kašoŭ kavalkami ad pâci âčnyh hlâboŭ, što zastalisâ ŭ tyh, âkiâ elì.

14. Тады людзі, якія бачылі цуд, учынены Ісусам, казалі: гэта сапраўды

Той Прарок, Які мае прыйсьці ў сьвет.

Tady lûdzi, âkiâ bačyli cud, učyneny ĩsusam, skazali: gèta sapraŭdy Toj Prarok, Âki mae pryjs'ci ũ s'vet.

15. А Ісус, даведаўшыся, што хочуць прыйсьці, неспадзявана ўзяць Яго і зрабіць царом, зноў адыйшоў на гару адзін.

A ĩsus, davedaŭšysâ, što hočuc' pryjs'ci, nespadzâvana ũzâc' Âgo ï zrabiç' carom, znoŭ adyjšoŭ na garu adzìn.

16. Калі ж настаў вечар, дык вучні Ягонья выйшлі да мора,

Kali Ź nastauŭ večar, dyk vučni Âgonyâ vyjšli da mora,

17. і, увайшоўшы ў лодку, паплылі на той бок мора ў Капернаум. Ужо цямнела, а Ісус ня прыходзіў да іх.

ï, uvajšoŭšy ũ lodku, paplyli na toj bok mora ũ Kapernaum. Užo câmnela, a ĩsus nâ pryhodziŭ da ih.

18. Дзьмуў моцны вецер, і мора хвалявалася.

Dz'miŭ mocny vecer, ï mora hvalâvalasâ.

19. Праплыўшы каля дваццаці пяці ці трыццаці стадыяў, яны ўбачылі Ісуса, Які ішоў па моры і набліжаўся да лодкі, і спалохаліся.

Praplyŭšy kalâ dvaccaci pâci ci tryccaci stadyâŭ, âny ũbačyli ĩsusa, Âki išoŭ pa mory ï nabližaŭsâ da lodki, ï spalohalisâ.

20. Але Ён сказаў ім: гэта Я; ня бойцеся.

Ale Ęn skazaŭ im: gèta Â; nâ bojcesâ.

21. Яны хацелі прыняць Яго ў лодку; і адразу лодка прыстала да берага, куды плылі.

Âny haceli prynâc' Âgo ũ lodku; ï adrazu lodka prystala da beraga, kudy plyli.

22. На другі дзень люд, што стаяў па той бок мора, бачыў, што там, апрача адной лодкі, у якую ўвайшлі вучні Ягонья, другой ня было, і

што Ісус не ўваходзіў у лодку з вучнямі Сваімі, а адплылі адны вучні Ягоныя;

Na drugi dzen' lûd, što staû pa toj bok mora, bačyû, što tam, aprača adnoj lodki, u âkuû ŭvajšli vučni Âgonyâ, drugoj nâ bylo, i što ĩsus ne ŭvahodziû u lodku z vučnâmi Svaîmi, a adplyli adny vučni Âgonyâ;

23. тым часам прыйшлі з Тыверыяды іншыя лодкі блізка да таго месца, дзе елі хлеб з дабраславеньня Гасподняга.

tym časam pryjšli z Tyveryâdy inšyâ lodki blizka da tago mesca, dze eli hleb z dabraslaven'nâ Gaspodnâga.

24. І вось, калі людзі ўбачылі, што тут няма Ісуса, ні вучняў Ягоных, дык увайшлі ў лодкі і прыплылі ў Капернаум, шукаючы Ісуса,

ĭ vos', kali lûdzi ŭbačyli, što tut nâma ĩsusa, ni vučnâû Âgonyh, dyk uvajšli ŭ lodki i pryplyli ŭ Kapernaum, šukaûčy ĩsusa,

25. і, знайшоўшы Яго на тым баку мора, сказалі Яму: Равьві! калі Ты сюды прыйшоў?

ĭ, znajšoŭšy Âgo na tym baku mora, skazali Âmu: Rav'vi! kali Ty sûdy pryjšoŭ?

26. Ісус сказаў ім у адказ: праўду, праўду кажу вам: вы шукаеце Мяне не таму, што бачылі цуды, а таму, што елі хлеб і насыціліся;

ĩsus skazaŭ im u adkaz: praŭdu, praŭdu kažu vam: vy šukaecie Mâne ne tamu, što bačyli cudy, a tamu, što eli hleb i nasycilisâ;

27. дбайце не пра ежу прахлюю, а пра ежу, што застаецца на жыццё вечнае, якую дасьць вам Сын Чалавечы; бо на Яго паклаў пячатку Сваю Айцец, Бог.

dbajce ne pra ežu prahluû, a pra ežu, što zastaecca na žyc'cë večnae, âkuû das'c' vam Syn Čalavečy; bo na Âgo paklaŭ pâčatku Svaû Ajces, Bog.

28. І вось, сказалі Яму: што нам рабіць, каб чыніць дзеі Божыя?

Ì vos', skazali Âmu: što nam rabic', kab čynic' dzei Božyâ?

29. Ісус сказаў ім у адказ: вось дзея Божая, каб вы верылі ў Таго, Каго Ён паслаў.

Ìsus skazaŭ im u adkaz: vos' dzeâ Božaâ, kab vy veryli ŭ Tago, Kago Ęn paslaŭ.

30. На гэта сказалі Яму: якую ж Ты даеш азнаку, каб мы ўбачылі і паверылі Табе? што Ты робіш?

Na gèta skazali Âmu: âkuû Ź Ty daeš aznaku, kab my ŭbačyli i paveryli Tabe? što Ty robiš?

31. Бацькі нашыя елі манну ў пустыні, як напісана: "хлеб зь неба даў ім есьці".

Bac'ki našyâ eli mannu ŭ pustyni, âk napisana: "hleb z' neba daŭ im es'ci".

32. А Ісус сказаў ім: праўду, праўду кажу вам: не Майсей даў вам хлеб зь неба, а Айцец Мой дае вам сапраўдны хлеб зь нябёсаў;

A Ìsus skazaŭ im: praŭdu, praŭdu kažu vam: ne Majsej daŭ vam hleb z' neba, a Ajcec Moj dae vam sapraŭdny hleb z' nâbësaŭ;

33. бо хлеб Божы ёсьць Той, Які сыходзіць зь нябёсаў і дае жыцьцё сьвету,

bo hleb Božy ës'c' Toj, Âki syhodzic' z' nâbësaŭ i dae žyc'cë s'vetu,

34. На гэта сказалі Яму: Госпадзе! давай нам заўсёды такі хлеб.

Na gèta skazali Âmu: Gospadze! davaj nam zaŭsëdy taki hleb.

35. А Ісус сказаў ім: Я ёсьць хлеб жыцьця; хто прыходзіць да Мяне, ня будзе галодны, і хто верыць у Мяне, ня спрагнецца ніколі;

A Ìsus skazaŭ im: Â ës'c' hleb žyc'câ; hto pryhodzic' da Mâne, nâ budze galodny, i hto veryc' u Mâne, nâ spragnecca nikoli;

36. але Я сказаў вам, што вы і бачылі Мяне, і ня верыце.

ale Â skazaŭ vam, što vy i bačyli Mâne, i nâ veryce.

37. Усё, што дае Мне Айцец, да Мяне прыйдзе; і таго, хто прыходзіць да Мяне, ня выганю прэч;

Usë, što dae Mne Ajces, da Mâne pryjdzje; i tago, hto pryhodzic' da Mâne, nâ vyganû prèč;

38. бо Я сыйшоў зь нябёсаў не на тое, каб чыніць волю Маю, а волю Айца, Які паслаў Мяне;

bo Â syjšoŭ z' nâbësaŭ ne na toe, kab čynic' volû Maû, a volû Ajca, Âki paslaŭ Mâne;

39. а воля Айца Майго, Які паслаў Мяне, ёсьць тая, каб з таго, што Ён Мне даў, нічога не загубіць, а ўсё тое ўваскрэсіць у апошні дзень;

a volâ Ajca Majgo, Âki paslaŭ Mâne, ës'c' taâ, kab z tago, što Ęn Mne daŭ, aničoga ne zagubic', a ũsë toe ũvaskrèsic' u apošni dzen';

40. воля Таго, Хто паслаў Мяне, ёсьць тая, каб кожны, хто бачыць Сына і верыць у Яго, меў жыцьцё вечнае; і Я ўваскрэшу яго ў апошні дзень.

volâ Tago, Hto paslaŭ Mâne, ës'c' taâ, kab kožny, hto bačyc' Syna i veryc' u Âgo, meŭ žyc'cë večnae; i Â ũvaskrèšu âgo ũ apošni dzen'.

41. Абурыліся на Яго Юдэі за тое, што Ён сказаў: Я ёсьць хлеб, які сыйшоў зь нябёсаў, -

Aburylisâ na Âgo Ŭdèi za toe, što Ęn skazaŭ: Â ës'c' hleb, âki syjšoŭ z' nâbësaŭ, -

42. і казалі: ці ня Ісус гэта, сын Язэпаў, Чыйго бацьку і маці мы ведаем; як жа Ён кажа: Я сыйшоў зь нябёсаў?

i kazali: ci nâ İsus gëta, syn Âzëpaŭ, Čyjgo bac'ku i maci my vedaem; âk ža Ęn kaža: Â syjšoŭ z' nâbësaŭ?

43. Ісус сказаў ім у адказ: не абурайцеся між сабою:

İsus skazaŭ im u adkaz: ne aburajcesâ miž saboû:

44. ніхто ня можа прыйсьці да Мяне, калі не прывядзе яго Айцец, Які

паслаў Мяне; і Я ўваскрэшу яго ў апошні дзень.

nih̄to n̄a mōža pryjs'ci da M̄ane, kalì ne pryv̄âdze âgo Ajces, Âkì paslaũ M̄ane; i Â ũvaskrèšu âgo ũ apošni dzen'.

45. У прарокаў напісана: "і будуць усе навучаны Богам; кожны, хто чуў ад Айца і навучыўся, прыходзіць да Мяне".

U prarokaũ napìsana: "i buduc' use navučany Bogam; kožny, hto čuũ ad Ajca i navučyũsâ, pryhodzic' da M̄ane".

46. Гэта ня тое, каб хто бачыў Айца, апрача Таго, Хто ёсьць ад Бога: Ён бачыў Айца.

Gèta n̄a toe, kab hto bačyũ Ajca, aprača Tago, Hto ës'c' ad Boga: Ën bačyũ Ajca.

47. Праўду, праўду кажу вам: хто верыць у Мяне, мае жыцьцё вечнае.

Praũdu, praũdu kažu vam: hto veryc' u M̄ane, mae žyc'cë večnae.

48. Я ёсьць хлеб жыцьця:

Â ës'c' hleb žyc'câ:

49. бацькі вашыя елі манну ў пустыні і памерлі;

bac'ki vašyâ elì mannu ũ pustyni i pamerli;

50. а хлеб, што сыходзіць зь нябёсаў, такі, што той, хто есьць яго, не памрэ;

a hleb, što syhodzic' z' n̄abësaũ, takì, što toj, hto es'c' âgo, ne pamrè;

51. Я - хлеб жывы, што сыйшоў зь нябёсаў: хто есьць хлеб гэты, будзе жыць вечна; а хлеб, які Я дам, ёсьць Плоць Мая, якую Я аддам за жыцьцё сьвету.

Â - hleb žyvy, što syjšoũ z' n̄abësaũ: hto es'c' hleb gèty, budze žyc' večna; a hleb, âkì Â dam, ës'c' Ploc' Maâ, âkuũ Â addam za žyc'cë s'vetu.

52. Тады Юдзі пачалі спрачацца паміж сабою, кажучы: як Ён можа даць нам есьці Плоць Сваю?

Tady Ůdèi pačali spračacca pamìž sabou, kažučy: âk Ěn moža dac' nam es'ci Ploc' Svaû?

53. А Ісус сказаў ім: праўду, праўду кажу вам: калі ня будзеце есьці Плоці Сына Чалавечага і піць Крыві Ягонаі, ня мецьмеце ў сабе жыцьця:

A Ĭsus skazaŭ im: praŭdu, praŭdu kažu vam: kali nâ budzece es'ci Ploci Syna Čalavečaga i pic' Kryvi Āgonaj, nâ mec'mece ů sabe žyc'câ:

54. Хто есьць Маю Плоць і п'е Маю Кроў, мбе жыцьцё вечнае, і Я ўваскрэшу яго ў апошні дзень;

Hto es'c' Maû Ploc' i p'e Maû Kroŭ, mbe žyc'cë večnae, i Ā ůvaskrëšu âgo ů apošni dzen':

55. бо Плоць мая сапраўды ёсьць ежа, і Кроў мая сапраўды ёсьць пітво;

bo Ploc' maâ sapraŭdy ës'c' eža, i Kroŭ maâ sapraŭdy ës'c' pitvo;

56. хто есьць Маю Плоць і п'е Маю Кроў, застаецца ўва Мне, і Я ў ім;

hto es'c' Maû Ploc' i p'e Maû Kroŭ, zastaecca ůva Mne, i Ā ů im;

57. як паслаў Мяне жывы Айцец, і Я жыву Айцом, так і той, хто есьць Мяне, жыць будзе Мною;

âk paslaŭ Mâne žyvu Ajces, i Ā žyvu Ajcom, tak i toj, hto es'c' Mâne, žyc' budze Moû;

58. гэта той хлеб, што сыйшоў зь нябёсаў; ня так, як бацькі вашыя елі манну і памерлі: хто есьць хлеб гэты, жыць будзе вечна.

gèta toj hleb, što syjšoŭ z' nâbësaŭ; nâ tak, âk bac'ki vašyâ eli mannu i pamerli: hto es'c' hleb gèty, žyc' budze večna.

59. Гэта казаў Ён у сынагозе, навучаючы ў Капернауме.

Gèta kazaŭ Ěn u synagoze, navučaŭčy ů Kapernaume.

60. Многія вучні Ягонья, чуючы гэта, казалі: якія дзіўныя словы! Хто

можа такое слухаць?

Mnogiâ vučni Âgonyâ, čuûčy gèta, kazali: âkiâ dziŭnyâ slovy! Hto moža takoe sluhac'?

61. Але Ісус, ведаючы Сам у Сабе, што вучні Ягоныя наракаюць на тое, сказаў ім: ці гэта спакушае вас?

Ale Īsus, vedaûčy Sam u Sabe, što vučni Âgonyâ narakaûc' na toe, skazaŭ im: ci gèta spakušae vas?

62. што ж будзе, калі ўбачыце Сына Чалавечага, Які ўзыходзіць туды, дзе быў раней?

što ž budze, kali ŭbačyce Syna Čalavečaga, Âki ŭzyhodzic' tudy, dze byŭ ranej?

63. дух творыць жыцьцё, плоць ня творыць нічога; словы, якія кажу Я вам, - гэта дух і жыцьцё;

duh tvoryc' žyc'cë, ploc' nâ tvoryc' ničoga; slovy, âkiâ kažu Â vam, - gèta duh i žyc'cë;

64. Але ёсьць сярод вас некаторыя, што ня вераць. Бо Ісус ад пачатку ведаў, хто ёсьць нявернікі, і хто выдасьць Яго.

Ale ës'c' sârod vas nekatoryâ, što nâ verac'. Bo Īsus ad pačatku vedaŭ, hto ës'c' nâverniki, i hto vydasc' Âgo.

65. І сказаў: на тое якраз і казаў Я вам, што ніхто ня можа прыйсьці да Мяне, калі гэта ня дадзена будзе ад Айца Майго.

Ī skazaŭ: na toe âkraz i kazaŭ Â vam, što nihto nâ moža pryjs'ci da Mâne, kali gèta nâ dadzena budze ad Ajca Majgo.

66. З гэтага часу многія вучні Ягоныя адыйшлі ад Яго і ўжо не хадзілі зь Ім.

Z gètaga času mnogiâ vučni Âgonyâ adyjšli ad Âgo i ŭžo ne hadzili z' Īm.

67. Тады Ісус сказаў дванаццацём: ці ня хочаце і вы адыйсьці?

Tady Īsus skazaŭ dvanaccacēm: cì nâ hočace ì vy adyjs'cì?

68. Сымон Пётр адказаў Яму: Госпадзе! да каго нам ісьці? Ты маеш словы вечнага жыцьця.

Symon Pëtr adkazaŭ Âmu: Gospadze! da kago nam is'cì? Ty maeš slovy večnaga žyc'câ.

69. і мы паверылі і спазналі, што Ты - Хрыстос, Сын Бога жывога.

ì my paverylì ì spaznalì, što Ty - Hrystos, Syn Boga žyvoga.

70. Ісус адказваў ім: ці не дванаццаць вас абраў Я? але адзін з вас д'ябал.

Īsus adkazvaŭ ìm: cì ne dvanaccac' vas abraŭ Â? ale adzìn z vas d'âbal.

71. Гэта казаў Ён пра Юду Сымонавага Іскарыёта, бо гэты меўся выдаць Яго, ён быў адзін з дванаццацёх.

Gèta kazaŭ Ēn pra Ūdu Symonavaga Īskaryëta, bo gèty meŭsâ vydac' Âgo, èn byŭ adzìn z dvanaccacëh.

7 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Ісус хадзіў па Галілеі, бо па Юдэі хадзіць не хацеў, таму што Юдэі намышлялі забіць Яго.

Pas'lâ gètaga Īsus hadziŭ pa Galilei, bo pa Ūdèi hadzic' ne haceŭ, tamu što Ūdèi namyšlâlì zabic' Âgo.

2. Набліжалася сьвята Юдэйскае - Кучкі.

Nabližalasâ s'vâta Ūdèjskae - Kučkì.

3. Тады браты Ягоныя казалі Яму: выйдзі адгэтуль і йдзі ў Юдэю, каб і вучні Твае бачылі дзеі, што Ты ўчыняеш;

Tady braty Âgonyâ skazalì Âmu: vyjdzì adgètul' ì jdzì ŭ Ūdèù, kab ì vučnì Tvae bačylì dzei, što Ty ŭčynâeš;

4. бо ніхто ня робіць чаго-небудзь употай, і стараецца сам быць вядомым; калі Ты чыніш такія дзеі, дык яві Сябе сьвету.

bo nihito nâ robic' čago-nebudz' upotaj, i staraecca sam byc' vâdomym; kali Ty čyniš takiâ dzei, dyk âvi Sâbe s'vetu.

5. Бо і браты Ягоныя ня верылі ў Яго.

Bo i braty Âgonyâ nâ veryli ũ Âgo.

6. На гэта Ісус ім сказаў: Мой час яшчэ не настаў, а вам заўсёды час;

Na gèta Îsus im skazaŭ: Moj čas âščè ne nastau, a vam zaŭsëdy čas;

7. Вас сьвет ня можа ненавідзець, а Мяне ненавідзіць, бо Я сьведчу пра яго, што дзеі ягоныя ліхія;

Vas s'vet nâ moža nenavidzec', a Mâne nenavidzic', bo Â s'vedču pra âgo, što dzei âgonyâ lihiâ;

8. вы ідзеце на сьвята гэтае, а Я яшчэ не пайду на гэтае сьвята, бо час Мой яшчэ не настаў.

vy idzece na s'vâta gètae, a Â âščè ne pajdu na gètae s'vâta, bo čas Moj âščè ne nastau.

9. Гэта сказаўшы ім, застаўся ў Галілеі.

Gèta skazaŭšy im, zastaŭsâ ũ Galilei.

10. Але як прыйшлі браты Ягоныя, тады і Ён прыйшоў на сьвята, не адкрыта, а як бы таемна.

Ale âk pryjšli braty Âgonyâ, tady i Ěn pryjšou na s'vâta, ne adkryta, a âk by taemna.

11. А Юдэі шукалі яго на сьвяце і казалі: дзе Ён?

A Ŭdèi šukali âgo na s'vâce i kazali: dze Ěn?

12. І многа было гаманы пра Яго ў народзе: адны казалі, што Ён добры, а другія казалі: не, Ён зводзіць людзей.

Î mnoga bylo gamany pra Âgo ũ narodze: adny kazali, što Ěn dobry, a drugiâ

kazali: ne, Ěn zvodzic' lůdzej.

13. Аднак ніхто не гаварыў пра Яго адкрыта, баючыся Юдэяў.

Adnak nihito ne gavaryŭ pra Āgo adkryta, baŭčysâ Ūdèâŭ.

14. Але ўжо а палавіне сьвята ўвайшоў Ісус у храм і вучыў.

Ale ŭžo a palavine s'vâta ŭvajšoŭ Īsus u hram i vučyŭ.

15. І дзівалалі Юдэі, кажучы: як Ён ведае Пісаньні, ня вучыўшыся?

Ī dzivavali Ūdèi, kažučy: âk Ěn vedae Pisan'ni, nâ vučyŭšysâ?

16. Ісус, адказваючы ім, сказаў: Маё вучэньне - не Маё, а Таго, Хто паслаў Мяне;

Īsus, adkazvaŭčy im, skazaŭ: Maë vučèn'ne - ne Maë, a Tago, Hto paslaŭ Mâne;

17. хто хоча чыніць волю Ягону, той даведаецца пра гэтае вучэньне, ці ад Бога яно, ці я Сам ад Сябе кажу;

hto hoča čynic' volŭ Āgonuŭ, toj davedaecca pra gètae vučèn'ne, ci ad Boga âno, ci â Sam ad Sâbe kažu;

18. хто гаворыць сам ад сябе, шукае славы сабе; а Хто шукае славы Таму, Хто паслаў Яго, Той сапраўдны, і няма няпраўды ў Ім.

hto gavoryc' sam ad sâbe, šukae slavy sabe; a Hto šukae slavy Tamu, Hto paslaŭ Āgo, Toj sapraŭdny, i nâma nâpraŭdy ŭ Īm.

19. Ці ня даў вам Майсей закона? і ніхто з вас ня жыве паводле закона. Завошта ж намышляеце забіць Мяне?

Ci nâ daŭ vam Majsej zakona? i nihito z vas nâ žyve pavodle zakona. Zavošta ž namyšlâece zabic' Mâne?

20. Людзі казалі ў адказ: ці ня дэман у Табе? Хто намышляе забіць Цябе?

Lŭdzi skazali ŭ adkaz: ci nâ dèman u Tabe? Hto namyšlâe zabic' Câbe?

21. Ісус, прамаўляючы далей, сказаў ім: адну дзею ўчыніў Я, і ўсе вы

дзівуеце;

Ìsus, pramaŭlâučy dalej, skazaŭ ìm: adnu dzeŭ ŭčyniŭ Â, ì ŭse vy dzivuece;

22. Майсей даў вам абразаньне, - хоць яно не ад Майсея, а ад бацькоў, - і ў суботу вы абразаеце чалавека;

Majsej daŭ vam abrazan'ne, - hoc' âno ne ad Majseâ, a ad bac'koŭ, - ì ŭ subotu vy abrazaece čalaveka;

23. калі ў суботу прыймае чалавек абразаньне, каб ня быў парушаны закон Майсееў, - ці не на Мяне гневаецца за тое, што Я ўсяго чалавека ацаліў у суботу?

kali ŭ subotu pryjmae čalavek abrazan'ne, kab nâ byŭ parušany zakon Majseeŭ, - cì ne na Mâne gnevaecesâ za toe, što Â ŭsâgo čalaveka acaliŭ u subotu?

24. ня судзеце паводле выгляду, а судзеце судом справядлівым.

nâ sudzece pavodle vyglâdu, a sudzece sudom spravâdlivym.

25. Тут некаторыя зь Ерусалімцаў казалі: ці ня Той гэта, Якога спрабуюць забіць?

Tut nekatoryâ z' Erusalimcaŭ kazali: cì nâ Toj gèta, Âkoga sprabuŭc' zabìc'?

26. вось, Ён гаворыць адкрыта, і нічога ня кажуць Яму: ці ўпэўніліся начальнікі, што Ён сапраўды Хрыстос?

vos', Ěn gavoryc' adkryta, ì ničoga nâ kažuc' Âmu: cì ŭpèŭnilisâ načal'nikì, što Ěn sapraŭdy Hrystos?

27. але мы ведаем Яго, адкуль Ён; а Хрыстос, калі прыйдзе, ніхто ня будзе ведаць, адкуль Ён.

ale my vedaem Âgo, adkul' Ěn; a Hrystos, kali pryjdze, nihto nâ budze vedac', adkul' Ěn.

28. Тады Ісус усклікнуў у храме, вучачы і кажучы: і ведаеце Мяне, і ведаеце, адкуль Я; і Я прыйшоў ня Сам ад Сябе, але ў ісьціне Той, хто

паслаў Мяне, Якога вы ня ведаеце;

Tady Īsus uskliknuŭ u hrame, vučačy i kažučy: i vedaece Mâne, i vedaece, adkul' Â; i Â pryjšoŭ nâ Sam ad Sâbe, ale ŭ is'cine Toj, hto paslaŭ Mâne, Âkoga vy nâ vedaece;

29. Я ведаю Яго, бо Я ад Яго, і Ён паслаў Мяне.

Â vedaŭ Âgo, bo Â ad Âgo, i Ęn paslaŭ Mâne.

30. І намышлялі схапіць Яго, але ніхто не наклаў на Яго рукі, бо яшчэ не настала гадзіна Ягоная.

Ī namyšlâli shapic' Âgo, ale nihito ne naklaŭ na Âgo ruki, bo âščè ne nastala gadzina Âgonaâ.

31. А многія зь людзей уверавалі ў Яго і казалі: калі прыйдзе Хрыстос, няўжо створыць болей азнакаў, чым колькі Гэты стварыў?

A mnogiâ z' lûdzej uveravali ŭ Âgo i kazali: kali pryjdze Hrystos, nâŭžo stvoryc' bolej aznakaŭ, čym kol'ki Gèty stvaryŭ?

32. Пачулі фарысэі такія перасуды пра Яго ў народзе, і паслалі фарысэі і першасьвятары служак - схапіць Яго.

Pačulì farysèi takîâ perasudy pra Âgo ŭ narodze, i paslali farysèi i peršas'vâtary služak - shapic' Âgo.

33. А Ісус сказаў ім: яшчэ нядоўга быць Мне з вамі, і пайду да Таго, Хто паслаў Мяне;

A Īsus skazaŭ im: âščè nâdoŭga byc' Mne z vami, i pajdu da Tago, Hto paslaŭ Mâne;

34. будзеце шукаць Мяне, і ня знойдзеце; і дзе буду Я, туды вы ня можаце прыйсьці.

budzece šukac' Mâne, i nâ znojdzece; i dze budu Â, tudy vy nâ možace pryjs'ci.

35. Пры гэтым Юдэі гаварылі паміж сабою: куды Ён хоча ісьці, так што

мы ня знойдзем Яго? ці ня хоча Ён ісьці ў Элінскае расьсеяньне і вучыць Элінаў?

Pry gèty m Údèi gavaryli pamìž sabou: kudy Ён hoča is'ci, tak što my nà znojdzem Ágo? ci nà hoča Ён is'ci ũ Èlìnskae ras'seân'ne i vučyc' Èlìnaŭ?

36. што азначаюць гэтыя словы, якія Ён сказаў: "будзеце шукаць Мяне і ня знойдзеце; і дзе буду Я, туды вы ня можаце прыйсьці"?

što aznačaŭc' gètyâ slovy, âkìâ Ён skazaŭ: "budzece šukac' Mâne i nà znojdzece; i dze budu Á, tudy vy nà možace pryjs'ci"?

37. У апошні ж вялікі дзень сьвята стаяў Ісус і ўсклікнуў, кажучы: хто прагне, ідзі да Мяне і пі;

U apošni ž vâlikì dzen' s'vâta staâŭ Ìsus i ũskliknuŭ, kažučy: hto pragne, idzi da Mâne i pi;

38. хто веруе ў Мяне, у таго, як сказана ў Пісаньні, "з чэрава пацякуць рэкі вады жывое".

hto verue ũ Mâne, u tago, âk skazana ũ Pìsan'ni, "z čèrava pacâkuc' rèki vady žyvoe".

39. Гэта сказаў Ён пра Духа, Якога меліся прыняць тыя, што верылі ў Яго: бо яшчэ ня было на іх Духа Сьвятога, бо Ісус яшчэ ня быў праслаўлены.

Gèta skazaŭ Ён pra Duha, Ákoga melisâ prynâc' tyâ, što veryli ũ Ágo: bo âščè nà bylo na ih Duha S'vâtoga, bo Ìsus âščè nà byŭ praslaŭleny.

40. Многія людзі, пачуўшы гэтыя словы, казалі: Ён сапраўды прарок.

Mnogiâ lŭdzi, pačuŭšy gètyâ slovy, kazali: Ён sapraŭdy prarok.

41. Другія казалі: гэта Хрыстос. А іншыя казалі: хіба з Галілеі Хрыстос прыйдзе?

Drugìâ kazali: gèta Hrystos. A inšyâ kazali: hiba z Galilei Hrystos pryjdze?

42. ці ня сказана ў Пісаньні, што Хрыстос прыйдзе ад насеньня

Давідавага і зь Віфляема, з таго месца, адкуль быў Давід?

cì nâ skazana ŭ Pìsan'ni, što Hrystos pryjdzje ad nasen'nâ Davidavaga i z' Viflâema, z tago mesca, adkul' byŭ David?

43. І вось адбылася наконт Яго спрэчка ў народзе.

Ì vos' adbylasâ nakont Âgo sprèčka ŭ narodze.

44. Некаторыя зь іх хацелі схапіць Яго; але ніхто не наклаў на Яго рук.

Nekatoryâ z' ih hacelì shapìc' Âgo; ale nihto ne naklaŭ na Âgo ruk.

45. І вось служкі вярнуліся да першасьвятароў і фарысэяў, і гэтыя казалі ім: чаму вы не прывялі яго?

Ì vos' služkì vârnulisâ da peršas'vâtaroŭ i farysèâŭ, i gètyâ skazali ìm: čamu vy ne pryvâli âgo?

46. Служкі адказвалі: ніколі чалавек не гаварыў так, як Гэты Чалавек.

Služkì adkazvali: nikolì čalavek ne gavaryŭ tak, âk Gèty Čalavek.

47. Фарысэі казалі ім: няўжо і вы ўведзены ў зман?

Farysèi skazali ìm: nâŭžo i vy ŭvedzeny ŭ zman?

48. ці паверыў у Яго хто з начальнікаў, альбо з фарысэяў?

cì paveryŭ u Âgo hto z načal'nikaŭ, al'bo z farysèâŭ?

49. але гэты народ невук у законе, пракляты ён.

ale gèty narod nevuk u zakone, praklâty ěn.

50. Мікадым, які прыходзіў да Яго ўначы, будучы адным зь іх, кажа ім:

Mikadym, âkì pryhodziŭ da Âgo ŭnačy, budučy adnym z' ih, kaža ìm:

51. ці судзіць закон наш чалавека, калі папярэдне ня выслухаюць яго і не даведаюцца, што ён робіць?

cì sudzìc' zakon naš čalaveka, kalì papârèdne nâ vysluhaŭc' âgo i ne davedaŭcca, što ěn robìc'?

52. На гэта казалі яму: і ты ці не з Галілеі? паглядзі, і ўбачыш, што з

Галілеі ня прыходзіць прарок.

Na gèta skazali âmu: ì ty cì ne z Galilei? paglâdzi, ì ŭbačyš, što z Galilei nâ pryhodzic' prarok.

53. I разыйшліся ўсе па дамах.

Ì razyjšlisâ ŭse pa damah.

8 Кіраўнік

1. А Ісус пайшоў на гару Аліўную,

A Ìsus pajšoŭ na garu Aliŭnuŭ,

2. а раніцай зноў прыйшоў у храм, і ўвесь люд ішоў да Яго; Ён сеў і вучыў іх.

a ranicaj znoŭ pryjšoŭ u hram, ì ŭves' lûd išoŭ da Âgo; Ęn seŭ ì vučyŭ ih.

3. Тут кніжнікі і фарысэі прывялі да Яго жанчыну, засьпетую на блудзе, і, паставіўшы яе пасярэдзіне,

Tut knižnikì ì farysèi pryvâli da Âgo žančynu, zas'petuŭ na bludze, ì, pastaviŭšy âe pasârèdzine,

4. казалі Яму: Настаўнік! гэтую жанчыну засьпелі на блудзе;

skazali Âmu: Nastaŭnik! gètuŭ žančynu zas'peli na bludze;

5. а Майсей у законе наказваў нам пабіваць такіх камянямі: Ты што скажаш?

a Majsej u zakone nakazvaŭ nam pabivac' takih kamânâmi: Ty što skažaš?

6. Казалі ж гэта, выпрабоўваючы Яго, каб знайсці што-небудзь і зьвінаваціць Яго, але Ісус, нахіліўшыся нізка, пісаў пальцам на зямлі, не зважаючы на іх.

Kazali ž gèta, vypraboŭvaŭčy Âgo, kab znajs'ci što-nebudz' ì z'vinavacìc' Âgo, ale Ìsus, nahiliŭšysâ nizka, pisaŭ pal'cam na zâmlì, ne zvažaučy na ih.

7. Калі ж папыталіся ў Яго далей, Ён, схіліўшыся, сказаў ім: хто з вас

бяз грэху, першы кінь у яе каменем.

Kali ž papytalisâ ŭ Āgo dalej, Ęn, shiliŭšysâ, skazaŭ im: hto z vas bâz grèhu, peršy kìn' u âe kamenem.

8. І зноў, нахіліўшыся нізка, пісаў на зямлі.

Ì znoŭ, nahiliŭšysâ nizka, pisaŭ na zâmlì.

9. А яны, пачуўшы гэта і адчуўшы дакоры сумленьня, пачалі выходзіць адзін за адным, пачынаючы са старэйшых да апошніх; і застаўся адзін Ісус і жанчына, якая стаяла пасярэдзіне.

A âny, pačuŭšy gèta ì adčuŭšy dakory sumlen'nâ, pačali vyhodzic' adzìn za adnym, pačynaŭčy sa starèjšyh da apošnih; ì zastaŭsâ adzìn Ìsus ì žančyna, âkaâ staâla pasârèdzine.

10. Ісус, схіліўшыся і ня бачачы нічога апрача жанчыны, сказаў ёй: жанчына! дзе твае скаржнікі? ніхто не асудзіў цябе?

Ìsus, shiliŭšysâ ì nâ bačačy ničoga aprača žančyny, skazaŭ ěj: žančyna! dze tvae skaržniki? nihito ne asudziŭ câbe?

11. Яна адказвала: ніхто, Госпадзе! Ісус сказаў ёй: і Я не асуджаю цябе; ідзі і больш не грашы.

Āna adkazvala: nihito, Gospadze! Ìsus skazaŭ ěj: ì Ā ne asudžaŭ câbe; idzi ì bol'sh ne grašy.

12. Зноў прамаўляў Ісус да людзей і сказаў ім: Я - сьвятло сьвету; хто пойдзе сьледам за Мною, той ня будзе блукаць у цемры, а будзе мець сьвятло жыцьця.

Znoŭ pramaŭlâŭ Ìsus da lŭdzej ì skazaŭ im: Ā - s'vâtlo s'vetu; hto pojdze s'ledam za Mnoŭ, toj nâ budze blukac' u cemry, a budze mec' s'vâtlo žyc'câ.

13. Тады фарысэі казалі Яму: Ты Сам пра Сябе сьведчыш, сьведчаньне Тваё ня ёсьць ісьціна.

*Tady farysèi skazali Ámu: Ty Sam pra Sâbe s'vedčyš, s'vedčan'ne Tvaë nâ
ës'c' is'cina.*

14. Ісус сказаў ім у адказ: калі Я і Сам пра Сябе сьведчу, сьведчаньне
Маё ёсьць ісьціна, бо Я ведаю, адкуль прыйшоў і куды іду; а вы ня
ведаеце, адкуль Я і куды іду.

*İsus skazaŭ im u adkaz: kalì Á i Sam pra Sâbe s'vedču, s'vedčan'ne Maë
ës'c' is'cina, bo Á vedaŭ, adkul' pryjšoŭ i kudy idu; a vy nâ vedaecce, adkul'
Á i kudy idu.*

15. Вы мяркуеце па плоці; Я ня суджу нікога;

Vy mârkuecce pa ploci; Á nâ sudžu nikoga;

16. а калі і суджу Я, дык суд Мой у ісьціне, бо Я не адзін, а Я з Айцом,
Які паслаў Мяне;

*a kalì i sudžu Á, dyk sud Moj u is'cine, bo Á ne adzìn, a Á z Ajcom, Ákì
paslaŭ Mâne;*

17. а і ў законе вашым напісана, што сьведчаньне двух чалавек -
праўдзівае.

a i ŭ zakone vašym napisana, što s'vedčan'ne dvuh čalavek - praŭdzivae.

18. Я Сам сьведчу пра Сябе, і сьведчыць пра Мяне Айцец, Які паслаў
Мяне.

Á Sam s'vedču pra Sâbe, i s'vedčyc' pra Mâne Ajcec, Ákì paslaŭ Mâne.

19. Тады сказалі Яму: дзе Айцец Твой? Ісус адказваў: вы ня ведаеце ні
Мяне, ні Айца Майго; калі б вы ведалі Мяне, дык ведалі б і Айца
Майго.

*Tady skazali Ámu: dze Ajcec Tvoj? İsus adkazvaŭ: vy nâ vedaecce nì Mâne, nì
Ajca Majgo; kalì b vy vedalì Mâne, dyk vedalì b i Ajca Majgo.*

20. Гэтыя словы казаў Ісус каля скарбонкі, калі вучыў у храме; і ніхто ня
ўзяў Яго, бо ня прыйшла часіна Ягоная.

*Gètyâ slovy kazaŭ Ìsus kalâ skarbonkì, kalì vučyŭ u hrane; i nihto nâ ŭzâŭ
Âgo, bo nâ pryjšla časina Âgonaâ.*

21. Зноў сказаў ім Ісус: Я адыходжу, і будзеце шукаць Мяне, і памраце ў грэху вашым; куды Я іду, туды вы ня можаце прыйсьці.

*Znoŭ skazaŭ im Ìsus: Â adyhodžu, i budzece šukac' Mâne, i pamrace ŭ
grèhu vašym; kudy Â idu, tudy vy nâ možace pryjs'ci.*

22. Тут Юдэі казалі: няўжо Ён заб'е Сам Сябе, што кажа: "куды Я іду, туды вы ня можаце прыйсьці"?

*Tut Ŭdèi kazali: nâŭžo Ęn zab'e Sam Sâbe, što kaža: "kudy Â idu, tudy vy nâ
možace pryjs'ci"?*

23. Ён сказаў ім: вы ад ніжніх, Я ад вышніх, вы ад сьвету гэтага, Я не ад гэтага сьвету;

*Ęn skazaŭ im: vy ad nižnih, Â ad vyšnih, vy ad s'vetu gètaga, Â ne ad gètaga
s'vetu;*

24. таму Я і сказаў вам, што вы памраце ў грахах вашых: бо, калі ня ўверуеце, што гэта Я, дык памраце ў грахах вашых.

*tamu Â i skazaŭ vam, što vy pamrace ŭ grahah vašyh: bo, kalì nâ ŭveruece,
što gèta Â, dyk pamrace ŭ grahah vašyh.*

25. Тады казалі Яму: хто ж Ты? Ісус сказаў ім: ад пачатку Ёсны, як і кажу вам:

Tady skazali Âmu: hto ž Ty? Ìsus skazaŭ im: ad pačatku Ìsny, âk i kažu vam:

26. многа мбю казаць і разважыць пра вас; але Той, Хто паслаў Мяне, ёсьць Ісьціна, і што Я чуў ад Яго, тое і кажу сьвету.

*mnoga mbû kazac' i razvažyc' pra vas; ale Toj, Hto paslaŭ Mâne, ës'c'
Ìs'cina, i što Â čuŭ ad Âgo, toe i kažu s'vetu.*

27. Не зразумелі, што Ён казаў ім пра Айца.

Ne zrazumeli, što Ęn kazaŭ im pra Ajca.

28. Дык вось, Ісус сказаў ім: калі ўзьнесяце Сына Чалавечага, тады і ўведаеце, што гэта Я і што нічога не раблю ад Сябе, а як навучыў Мяне Айцец Мой, так і кажу.

Dyk vos', Īsus skazaŭ im: kalì ŭz'nesâce Syna Čalavečaga, tady ì ŭvedaеce, što gèta Â ì što ničoga ne rablû ad Sâbe, a âk navučyŭ Mâne Ajцec Moj, tak ì kažu.

29. Той, Хто паслаў Мяне, ёсьць са Мною; Айцец не пакінуў Мяне аднаго, бо Я заўсёды раблю тое, што Яму заўгодна.

Toj, Hto paslaŭ Mâne, ës'c' sa Mnoŭ; Ajцec ne pakìnuŭ Mâne adnago, bo Â zaŭsëdy rablû toe, što Âmu zaŭgodna.

30. Калі Ён казаў гэта, многія ўверавалі ў Яго.

Kalì Ēn kazaŭ gèta, mnogîâ ŭveravali ŭ Âgo.

31. Тады сказаў Ісус да тых Юдэяў, што ўверавалі ў Яго: калі застанецеся ў слове Маім, дык вы ў ісьціне Мае вучні.

Tady skazaŭ Īsus da tyh Ūdèâŭ, što ŭveravali ŭ Âgo: kalì zastanecesâ ŭ slove Maìm, dyk vy ŭ ìs'c'ìne Mae vučnì.

32. І спазнаеце праўду, і праўда зробіць вас свабоднымі.

Ī spaznaеce praŭdu, ì praŭda zrobìc' vas svabodnymì.

33. Яму адказвалі: мы семя Абрагамавае, і ня былі рабамі нікому ніколі; як жа Ты кажаш: "зробіцеся свабоднымі"?

Âmu adkazvalì: my semâ Abragamavae, ì nâ bylì rabamì nìkomu nìkolì; âk ža Ty kažaš: "zrobìcesâ svabodnymì"?

34. Ісус адказваў ім: праўду, праўду кажу вам: кожны, хто чыніць грэх, ёсьць раб грэху;

Īsus adkazvaŭ im: praŭdu, praŭdu kažu vam: kožny, hto čynìc' grèh, ës'c' rab grèhu;

35. але раб не застаецца ў доме вечна: Сын застаецца вечна;

ale rab ne zastaecca ŭ dome večna: Syn zastaecca večna;

36. дык вось, калі Сын вызваліць вас, дык у ісьціне свабодныя будзеце;
dyk vos', kalì Syn vyzvalic' vas, dyk u is'cine svabodnyâ budzece;

37. ведаю, што вы семя Абрагамавае: аднак намышляеце забіць Мяне,
бо слова Маё не ўмяшчаецца ў вас;

*vedaû, što vy semâ Abragamavae: adnak namyšlâece zabic' Mâne, bo slova
Maë ne ŭmâščaecca ŭ vas;*

38. Я кажу тое, што бачыў у Айца Майго; а вы робіце тое, што бачылі ў
бацькі вашага.

*Â kažu toe, što bačyŭ u Ajca Majgo; a vy robice toe, što bačyli ŭ bac'ki
vašaga.*

39. Сказалі Яму ў адказ: бацька наш ёсьць Абрагам. Ісус сказаў ім: калі
б вы былі дзеці Абрагамавыя, дык і ўчынкі Абрагамавыя рабілі б;

*Skazali Âmu ŭ adkaz: bac'ka naš ës'c' Abragam. Ìsus skazaŭ im: kalì b vy byli
dzeci Abragamavyâ, dyk i ŭčynki Abragamavyâ rabili b;*

40. а цяпер намышляеце забіць Мяне, Чалавека, Які адкрыў вам ісьціну,
якую чуў ад Бога. Абрагам гэтага не рабіў.

*a câper namyšlâece zabic' Mâne, Čalaveka, Âki adkryŭ vam is'cìnu, âkuŭ
čuŭ ad Boga. Abragam gètaga ne rabiŭ.*

41. Вы робіце ўчынкі бацькі вашага. На гэта сказалі Яму: мы не ад
блуду народжаныя; аднаго Айца маем - Бога.

*Vy robice ŭčynki bac'ki vašaga. Na gèta skazali Âmu: my ne ad bludu
narodžanyâ; adnago Ajca maem - Boga.*

42. Ісус сказаў ім: калі б Бог быў Айцец ваш, вы любілі б Мяне, бо Я ад
Бога паходжу і прыйшоў; бо Я ня Сам ад Сябе прыйшоў, а Ён паслаў
Мяне:

Ìsus skazaŭ im: kalì b Bog byŭ Ajcec vaš, vy lûbili b Mâne, bo Â ad Boga

pahodžu i pryjšoŭ; bo Â nâ Sam ad Sâbe pryjšoŭ, a Ęn paslaŭ Mâne:

43. Чаму вы не разумеете мовы Маёй? бо ня можаце чуць слова Майго:

Čamu vy ne razumeete movy Maëj? bo nâ možace čuc' slova Majgo:

44. ваш бацька д'ябал, і вы хочаце выконваць прыхамаць бацькі вашага, а ён быў душагуб ад пачатку і ня ўстояў у ісьціне, бо няма ў ім ісьціны; калі кажа ён няпраўду, кажа сваё, бо ён ашуканец і бацька няпраўды.

vaš bac'ka d'âbal, i vy hočace vykonvac' pryhamac' bac'ki vašaga, a Ęn byŭ dušagub ad pačatku i nâ ŭstoâŭ u is'cine, bo nâma ŭ im is'ciny; kalì kaža Ęn nâpraŭdu, kaža svaë, bo Ęn ašukanec i bac'ka nâpraŭdy.

45. А як Я ісьціну кажу, дык ня верыце Мне.

A âk Â is'cinu kažu, dyk nâ veryce Mne.

46. Хто з вас выкрые Мiane ў няпраўдзе? калі Я кажу ісьціну, чаму вы ня верыце Мне?

Hto z vas vykrye Mâne ŭ nâpraŭdze? kalì Â kažu is'cinu, čamu vy nâ veryce Mne?

47. Хто ад Бога, той слухае словы Божыя: вы таму ня слухаеце, што вы не ад Бога.

Hto ad Boga, toj sluhae slovy Božyâ: vy tamu nâ sluhaece, što vy ne ad Boga.

48. На гэта Юдэі адказвалі і казалі Яму: ці ж няпраўду мы кажам, што Ты Самаранін і што дэман у Табе?

Na gèta Ŭdèi adkazvali i skazali Âmu: ci ž nâpraŭdu my kažam, što Ty Samaranin i što dèman u Tabe?

49. Ісус адказваў: ува мне дэмана няма, а Я шаную Айца Майго, а вы няславіце Мiane;

İsus adkazvaŭ: uva mne dèmana nâma, a Â šanuŭ Ajca Majgo, a vy nâslavice

Mâne;

50. але ж Я ня шукаю Маёй славы: ёсьць Той, Хто шукае і судзіць;

ale ž Ā nâ šukaû Maëj slavy: ës'c' Toj, Hto šukae ì sudzic';

51. Праўду, праўду кажу вам: хто сьледуе слову Майму, той ня ўбачыць сьмерці вавек.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: hto s'ledue slovu Majmu, toj nâ ŭbačyc' s'merci vavek.

52. Юдэі казалі Яму: цяпер даведаліся мы, што дэман у Табе: Абрагам памёр і прарокі, а Ты кажаш: хто зьберагае слова Маё, той ня ўведае сьмерці вавек;

Ūdèi skazali Āmu: câper davedalisâ my, što dèman u Tabe: Abragam pamër ì praroki, a Ty kažaš: hto z'beragae slova Maë, toj nâ ŭvedae s'merci vavek;

53. няўжо Ты большы за бацьку нашага Абрагама, які памёр? і за прарокаў памерлых? Кім Ты Сябе робіш?

nâŭžo Ty bol'sy za bac'ku našaga Abragama, âki pamër? ì za prarokaŭ pamerlyh? Kìm Ty Sâbe robiš?

54. Ісус адказваў: калі Я Сам Сябе слаўлю, дык слава Мая анішто: Мне праслаўляе Айцец Мой, пра Якога вы кажаце, што Ён Бог ваш;

Ìsus adkazvaŭ: kalì Ā Sam Sâbe slaŭlû, dyk slava Maâ aništo: Mâne praslaŭlâe Ajcec Moj, pra Ākoga vy kažaće, što Ēn Bog vaš;

55. і вы ня ўведалі Яго, а Я ведаю Яго; і калі скажу, што ня ведаю Яго, дык буду падобны на вас ашуканец; але Я ведаю Яго і сьледую слову Ягонаму;

ì vy nâ ŭvedali Āgo, a Ā vedaû Āgo; ì kalì skažu, što nâ vedaû Āgo, dyk budu padobny na vas ašukanec; ale Ā vedaû Āgo ì s'leduû slovu Āgonamu;

56. Абрагам, бацька ваш, рады быў убачыць дзень Мой: і ўбачыў і ўзрадаваўся.

Abragam, bac'ka vaš, rady byŭ ubačyc' dzen' Moj: i ŭbačyŭ i ŭzradavaŭsâ.

57. На гэта казалі Яму Юдэі: Табе няма яшчэ пяцідзесяці гадоў, - і Ты бачыў Абрагама?

Na gèta skazali Âmu Ŭdèi: Tabe nâma âščè pâcidzesâci gadoŭ, - i Ty bačyŭ Abrugama?

58. Ісус сказаў ім: праўду, праўду кажу вам: раней за Абрагама быў Я.

Îsus skazaŭ im: praŭdu, praŭdu kažu vam: ranej za Abrugama byŭ Â.

59. І пабралі камяні, каб кінуць у Яго; але Ісус зьнік і выйшаў з храма, прайшоўшы сярод іх, і пайшоў далей.

Î pabrali kamâni, kab kìnuc' u Âgo; ale Îsus z'nìk i vyjšaŭ z hrama, prajšoŭšy sârod ih, i pajšoŭ dalej.

9 Кіраўнік

1. І праходзячы, угледзеў чалавека, сьляпога ад роду.

Î prahodzâčy, ugledzeŭ čalaveka, s'lâpoga ad rodu.

2. Вучні Ягоныя спыталіся ў Яго: Равьві! хто зграшыў, ён ці бацькі ягоныя, што ўрадзіўся сьляпы?

Vučni Âgonyâ spytalìsâ ŭ Âgo: Rav'vi! hto zgrašyŭ, èn ci bac'ki âgonyâ, što ŭradziŭsâ s'lâpy?

3. Ісус адказваў: не зграшыў ні ён, ні бацькі ягоныя, але гэта на тое, каб на ім выявіліся дзеі Божыя;

Îsus adkazvaŭ: ne zgrašyŭ ni èn, ni bac'ki âgonyâ, ale gèta na toe, kab na im vyâvilìsâ dzei Božyâ;

4. Мне належыць чыніць дзеі Таго, Хто паслаў Мяне, пакуль ёсьць дзень; прыйдзе ноч, калі ніхто ня можа чыніць;

Mne naležyc' čynìc' dzei Tago, Hto paslaŭ Mâne, pakul' ës'c' dzen'; pryjdzè

noč, kalì nih̃to nâ moža čynìc';

5. пакуль Я ў сьвеце, Я - сьвятло сьвету.

pakul' Â ŭ s'vece, Â - s'vâtlo s'vetu.

6. сказаўшы гэта, Ён плюнуў на зямлю, зрабіў гразь са сьліны і памазаў гразёю вочы сьляпому,

skazaŭšy gèta, Ęn plûnuŭ na zâmlû, zrabiŭ graz' sa s'lìny i pamazaŭ grazëu vočy s'lâpomu,

7. і сказаў яму: ідзі, умыйся ў купальні Сілоам, што азначае: пасланы.

Той пайшоў і ўмыўся, і вярнуўся відушчы.

i skazaŭ âmu: idzi, umyjsâ ŭ kupal'ni Siloam, što aznačae: paslany. Toj pajšoŭ i ŭmyŭsâ, i vârnũsâ vidualšcy.

8. Тут суседзі і тыя, што раней бачылі яго сьляпога, казалі: ці ня той гэта, які сядзеў і прасіў міласьціны?

Tut susedzi i tyâ, što ranej bačyli âgo s'lâpoga, kazali: ci nâ toj gèta, âki sâdzeŭ i prasiŭ milas'cìny?

9. Некаторыя казалі: гэта ён. А некаторыя: падобны на яго. Ён казаў: гэта я.

Nekatoryâ kazali: gèta Ęn. A nekatoryâ: padobny na âgo. Ęn kazaŭ: gèta â.

10. Тады пыталіся ў яго: як адкрыліся ў цябе вочы?

Tady pytalisâ ŭ âgo: âk adkrylisâ ŭ câbe vočy?

11. Ён сказаў у адказ: чалавек, Якога завуць Ісус, зрабіў гразь, памазаў вочы мае і сказаў мне: "ідзі ў купальню Сілоам і ўмыйся". Я пайшоў, умыйся і зрабіўся відушчы.

Ęn skazaŭ u adkaz: čalavek, Âkoga zavuc' Ęsus, zrabiŭ graz', pamazaŭ vočy mae i skazaŭ mne: "idzi ŭ kupal'nû Siloam i ŭmyjsâ". Â pajšoŭ, umyŭsâ i zrabiŭsâ vidualšcy.

12. Тады казалі яму: дзе Ён? Ён адказаў: ня ведаю.

Tady skazali âmu: dze Ěn? Ěn adkazaŭ: nâ vedaŭ.

13. Павялі гэтага былога сьляпца да фарысэяў.

Pavâli gètaga byloga s'îâpca da farysèâŭ.

14. А была субота, калі Ісус зрабіў гразь і адамкнуў яму вочы.

A byla subota, kalì İsus zrabìŭ graz' ì adamknuŭ âmu vočŭ.

15. Спыталіся ў яго і фарысэі таксама, як ён відушчы зрабіўся. Ён ім сказаў: гразь паклаў Ён на мае вочы, і я ўмыўся, і бачу.

Spytalisâ ŭ âgo ì farysèi taksama, âk ěn vïduščŭ zrabìŭsâ. Ěn ìm skazaŭ: graz' paklaŭ Ěn na maе vočŭ, ì â ŭmyŭsâ, ì bačŭ.

16. Тады некаторыя фарысэі казалі: не ад Бога Гэты Чалавек, бо не шануе суботы. Іншыя казалі: як можа чалавек грэшны тварыць такія цуды? і паўстала між імі нязгода.

Tady nekatoryâ farysèi kazali: ne ad Boga Gèty Čalavek, bo ne šanue suboty. Ĭnšŭâ kazali: âk moža čalavek grèšny tvaryc' takiâ cudy? ì paŭstala miž ìmi nâzгода.

17. Зноў кажуць сьляпому: ты што скажаш пра Яго, бо Ён адамкнуў табе вочы? Ён сказаў: гэта прарок.

Znoŭ kažuc' s'îâpomu: ty što skažaš pra Âgo, bo Ěn adamknuŭ tabe vočŭ? Ěn skazaŭ: gèta prarok.

18. Тады Юдэі не паверылі, што быў ён сьляпы і зрабіўся відушчы, пакуль не паклікалі бацькоў гэтага ўжо відушчага

Tady Ŭdèi ne paveryli, što byŭ ěn s'îâpy ì zrabìŭsâ vïduščŭ, pakul' ne paklikali bac'koŭ gètaga ŭžo vïduščaga

19. і спыталіся ў іх: ці гэта сын ваш, пра якога вы кажаце, што нарадзіўся сьляпы? Як жа ён цяпер бачыць?

ì spytalisâ ŭ ih: ci gèta syn vaš, pra âkoga vy kažace, što naradziŭsâ s'îâpy? Âk ža ěn câper bačŭc'?

20. Бацькі ягонья сказалі ім у адказ: мы ведаем, што гэта сын наш і што ён нарадзіўся сьляпы;

Bac'ki âgonyâ skazali ìm u adkaz: my vedaem, što gèta syn naš ì što ën naradziŭsâ s'lâpy;

21. а чаму цяпер бачыць, ня ведаем, ці хто адамкнуў яму вочы, мы ня ведаем: сам у сталых гадах, у самога спытайце, хай сам пра сябе скажа.

a čamu câper bačyc', nâ vedaem, ci hto adamknuŭ âmu vočy, my nâ vedaem: sam u stalyh gadah, u samoga spytajce, haj sam pra sâbe skaža.

22. Так адказвалі бацькі ягонья, таму што баяліся Юдэяў; бо Юдэі змовіліся ўжо, каб, хто прызнае Яго за Хрыста, таго адлучаць ад сынагогі;

Tak adkazvali bac'ki âgonyâ, tamu što baâlisâ Údèâŭ; bo Údèi zmovilisâ ŭžo, kab, hto pryznae Âgo za Hrysta, tago adlučac' ad synagogi;

23. вось таму бацькі ягонья і сказалі: ён у сталых гадах, у самога спытайце.

vos' tamu bac'ki âgonyâ ì skazali: ën u stalyh gadah, u samoga spytajce.

24. І вось, другі раз паклікалі чалавека, які быў сьляпы, і сказалі яму: узьнясі хвалу Богу; мы ведаем, што Чалавек Той - грэшнік.

Ì vos', drugi raz paklikali čalaveka, âki byŭ s'lâpy, ì skazali âmu: uz'nâsi hvalu Bogu; my vedaem, što Čalavek Toj - grèšnik.

25. Ён сказаў ім у адказ: ці грэшнік Ён, ня ведаю; адно ведаю, што быў я сьляпы, а цяпер бачу.

Ën skazaŭ ìm u adkaz: ci grèšnik Ën, nâ vedaŭ; adno vedaŭ, što byŭ â s'lâpy, a câper baču.

26. Зноў спыталіся ў яго: што зрабіў Ён з табою? як адамкнуў твае вочы?

Znoŭ spytalisâ ŭ âgo: što zrabiuŭ Ęn z tabouŭ? âk adamknuŭ tvae vočy?

27. адказваў ім: я ўжо сказаў вам, і вы ня слухалі; што яшчэ хочаце пачуць? альбо і вы хочаце зрабіцца Ягонымі вучнямі?

adkazvaŭ im: â ŭžo skazaŭ vam, i vy nâ sluhali; što âščè hočace pačuc'?
al'bo i vy hočace zrabicca Ęgonymi vučnâmi?

28. А яны дакаралі яго і сказалі: ты вучань Ягоны, а мы Майсеевыя вучні;

A âny dakarali âgo i skazali: ty vučan' Ęgony, a my Majseevyâ vučni;

29. мы ведаем, што з Майсеем гаварыў Бог, а Гэтага ня ведаем, адкуль Ęн.

my vedaem, što z Majseem gavaryŭ Bog, a Gètaga nâ vedaem, adkul' Ęn.

30. Чалавек відушчы сказаў ім у адказ: гэта якраз і дзіўна, што вы ня ведаеце, адкуль Ęн, а Ęн адамкнуў мне вочы.

Čalavek viduščy skazaŭ im u adkaz: gèta âkraz i dziŭna, što vy nâ vedaece, adkul' Ęn, a Ęn adamknuŭ mne vočy.

31. Але мы ведаем, што грэшнікаў Бог ня слухае, а хто шануе Бога і выконвае волю Ягоную, таго слухае:

Ale my vedaem, što grèšnikaŭ Bog nâ sluhae, a hto šanue Boga i vykonvae volû Ęgonuŭ, tago sluhae:

32. спрадвеку ня чулі, каб хто адамкнуў вочы таму, хто ўрадзіўся сьляпы;

spradveku nâ čuli, kab hto adamknuŭ vočy tamu, hto ŭradziŭsâ s'lâpy;

33. калі б Ęн ня быў ад Бога, ня мог бы тварыць нічога.

kali b Ęn nâ byŭ ad Boga, nâ mog by tvaryc' ničoga.

34. Сказалі яму ў адказ: у грахах ты ўвесь нарадзіўся, і ты нас яшчэ вучыш? І выгналі яго прэч.

Skazali âmu ŭ adkaz: u grahah ty ŭves' naradziŭsâ, i ty nas âščè vučyš? I

vygnali âgo prèč.

35. Ісус, пачуўшы, што выгналі яго прэч, і знайшоўшы яго, сказаў яму: ці верыш ты ў Сына Божага?

Ìsus, pačuŭšy, što vygnali âgo prèč, i znajšoŭšy âgo, skazaŭ âmu: ci veryš ty ŭ Syna Božaga?

36. Ён адказваў і сказаў: а хто Ён, Госпадзе, каб мне верыць у Яго?

Ěn adkazvaŭ i skazaŭ: a hto Ěn, Gospadze, kab mne veryc' u Âgo?

37. Ісус сказаў яму: і бачыў ты Яго, і Ён гаворыць з табою.

Ìsus skazaŭ âmu: i bačyŭ ty Âgo, i Ěn gavoryc' z taboŭ.

38. А ён сказаў: веру, Госпадзе! І пакланіўся Яму.

A ěn skazaŭ: veru, Gospadze! Ì paklaniŭsâ Âmu.

39. І сказаў Ісус: на суд прыйшоў Я ў сьвет гэты, каб нявідущыя бачылі, а відущыя асьлеплі.

Ì skazaŭ Ìsus: na sud pryjšoŭ Â ŭ s'vet gèty, kab nâviduščyâ bačyli, a viduščyâ as'lepli.

40. Пачуўшы гэта, некаторыя фарысэі, што былі зь Ім, казалі Яму: няўжо і мы сьляпяя?

Pačuŭšy gèta, nekatoryâ farysèi, što byli z' Ìm, skazali Âmu: nâŭžo i my s'lâpyâ?

41. Ісус сказаў ім: калі б вы былі сьляпяя, ня мелі б на сабе грэху; але як што вы кажаце, што бачыце, дык грэх застаецца на вас.

Ìsus skazaŭ im: kali b vy byli s'lâpyâ, nâ meli b na sabe grèhu; ale âk što vy kažace, što bačyce, dyk grèh zastaecca na vas.

10 Кіраўнік

1. Праўду, праўду кажу вам: хто не дзьвярыма уваходзіць у кашару

авечую, а пералазіць дзе-небудзь, той злодзей і грабежник,
Praŭdu, praŭdu kažu vam: hto ne dz'vâryma uvahodzic' u kašaru aveču, a peralazic' dze-nebudz', toj zlodzej i grabežnik,

2. а хто ўваходзіць дзвьярыма, той пастух авечкам:
a hto ŭvahodzic' dz'vâryma, toj pastuh avečkam:

3. яму брамнік адчыняе, і авечкі слухаюцца голасу ягонага, і ён кліча авечкі свае па імёнах і выводзіць іх;
âmu bramnik adčynâe, i avečkì sluhaûcca golasu âgonaga, i ën kliča avečkì svae pa imënah i vyvodzic' ih;

4. і калі выведзе свае авечкі, ідзе перад імі, а авечкі за ім ідуць, бо ведаюць голас ягоны;
i kalì vyvedze svae avečkì, idze perad imì, a avečkì za im iduc', bo vedaûc' golas âgonu;

5. а за чужым ня ідуць, а ўцякаюць ад яго, бо ня ведаюць чужога голасу.
a za čužym nâ iduc', a ŭcâkaûc' ad âgo, bo nâ vedaûc' čužoga golasu.

6. Гэтую прытчу сказаў ім Ісус. Але яны не зразумелі, што такое Ён казаў ім.
Gètuû prytču skazaŭ im Ìsus. Ale âny ne zrazumeli, što takoe Ёn kazaŭ im.

7. І вось, зноў Ісус сказаў ім: праўду, праўду кажу вам, што Я дзверы авечкам.
Ì vos', znoŭ Ìsus skazaŭ im: praŭdu, praŭdu kažu vam, što Â dz'very avečkam.

8. Усе, хто колькі іх ні прыходзіла перада Мною, - зладзеі і грабежнікі; але авечкі не паслухаліся іх;
Use, hto kol'ki ih nì pryhodzila perada Mnoû, - zladzei i grabežniki; ale avečkì ne pasluhalisâ ih;

9. Я - дзьверы: хто ўвойдзе Мною, той уратуецца, і ўвойдзе і выйдзе, і пашу знойдзе.

Ā - dz'very: hto ŭvojdze Mnoŭ, toj uratuecca, i ŭvojdze i vyjdze, i pašu znojdze.

10. Злодзеі прыходзіць толькі дзеля таго, каб украсьці, забіць і загубіць; Я прыйшоў дзеля таго, каб мелі жыцьцё і мелі ўдосталь.

Zlodzej pryhodzic' tol'ki dzelâ tago, kab ukras'ci, zabic' i zagubic'; Ā pryjšoŭ dzelâ tago, kab meli žyc'cë i meli ŭdostal'.

11. Я - Пастыр Добры: Пастыр Добры аддае жыцьцё сваё за авечкі;

Ā - Pastyr Dobry: Pastyr Dobry addae žyc'cë svaë za avečki;

12. а найміт, ня пастыр, якому авечкі не свае, бачыць, як воўк падыходзіць, і пакідае авечкі і ўцякае, і воўк рабуе авечкі і разганяе іх;

a najmit, nâ pastyr, âkomu avečki ne svae, bačyc', âk voŭk padyhodzic', i pakidae avečki i ŭcâkae, i voŭk rabue avečki i razganâe ih;

13. а найміт ўцякае, бо найміт і ня дбае пра авечкі.

a najmit ŭcâkae, bo najmit i nâ dbae pra avečki.

14. Я - Пастыр Добры, і ведаю Маіх, і Мае ведаюць Мяне:

Ā - Pastyr Dobry, i vedaŭ Maïh, i Mae vedaŭc' Mâne:

15. як Айцец ведае Мяне, так і Я ведаю Айца, і жыцьцё Маё кладу за авечкі.

âk Ajcec vedaе Mâne, tak i Ā vedaŭ Ajca, i žyc'cë Maë kladu za avečki.

16. Ёсьць у Мяне і іншыя авечкі, якія ня з гэтай кашары, і тых трэба мне прывесьці: і яны пачуюць голас Мой, і будзе адзін статак і адзін Пастыр.

Ĕs'c' u Mâne i inšyâ avečki, âkiâ nâ z gêtaj kašary, i tyh trëba mne pryves'ci: i âny pačuŭc' golas Moj, i budze adzïn statak i adzïn Pastyr.

17. За тое любіць Мяне Айцец, што Я аддаю жыцьцё Маё, каб зноў

прыняць яго;

Za toe lûbìc' Mâne Ajces, što Â addaû žyc'cë Maë, kab znoŭ prynâc' âgo;

18. ніхто не адбірае яго ў Мяне, а Я Сам аддаю яго: мбю ўладу аддаць яго і ўладу мбю зноў прыняць яго; такі наказ атрымаў Я ад Айца Майго.

nìhto ne adbìrae âgo ŭ Mâne, a Â Sam addaû âgo: mbû ŭladu addac' âgo i ŭladu mbû znoŭ prynâc' âgo; takì nakaz atrymaŭ Â ad Ajca Majgo.

19. Ад гэтых словаў зноў узьнікла паміж Юдэямі нязгода.

Ad gètyh slovaŭ znoŭ uz'nikla pamiž Ûdèâmi nâzгода.

20. Многія зь іх казалі: Ён апантаны дэманам і шалее; чаго слухаеце Яго?

Mnogiâ z' ih kazalì: Òn apantany dèmanam i šalee; čago sluhaece Âgo?

21. Другія казалі: гэтыя словы не апантанага дэманам; ці ж можа дэман адмыкаць вочы сьляпым?

Drugìâ kazalì: gèta slovy ne apantanaga dèmanam; ci ž moža dèman admykac' vočy s'lâpym?

22. А настала тады ў Ерусаліме сьвята абнаўленьня, і была зіма.

A nastala tady ŭ Erusalìme s'vâta abnaŭlen'nâ, i byla zìma.

23. І хадзіў Ісус у храме, у прытворы Саламонавым.

Ì hadziŭ Ìsus u hrame, u prytvory Salamonavym.

24. Тут Юдэі абступілі Яго і казалі Яму: ці доўга Табе трымаць нас у няпэўнасьці? Калі Ты Хрыстос, скажы нам шчыра.

Tut Ûdèi abstupìli Âgo i kazalì Âmu: ci doŭga Tabe trymac' nas u nâpèŭnas'ci? Kalì Ty Hrystos, skažy nam ščyra.

25. Ісус адказваў ім: Я сказаў вам, і ня верыце; дзеі, якія твару Я ў імя Айца Майго, яны сьведчаць пра Мяне;

Ìsus adkazvaŭ im: Â skazaŭ vam, i nâ veryce; dzei, âkiâ tvaru Â ŭ imâ Ajca

Majgo, âny s'vedčac' pra Mâne;

26. але вы ня верыце, бо вы не з авечак Маіх, як Я сказаў вам;

ale vy nâ veryce, bo vy ne z avečak Maih, âk Â skazaŭ vam;

27. авечкі Мае слухаюцца голасу Майго, і Я ведаю іх, і яны ідуць за Мною,

avečkì Mae sluhaŭcca golasu Majgo, i Â vedaŭ ih, i âny iduc' za Mnoŭ,

28. і Я даю ім жыцьцё вечнае, і не загінуць вавек, і ніхто ня вырве іх з рукі Мае;

i Â daŭ im žyc'cë večnae, i ne zaginuc' vavek, i nihto nâ vyrve ih z rukì Mae;

29. Айцец Мой, Які даў Мне іх, найбольшы за ўсіх, і ніхто ня можа адабраць іх з рукі Айца Майго:

Ajces Moj, Âkì daŭ Mne ih, najbol'sy za ŭsìh, i nihto nâ moža adabrac' ih z rukì Ajca Majgo:

30. Я і Айцец - адно.

Â i Ajces - adno.

31. Тут зноў Юдэі схапілі камяні, каб пабіць Яго.

Tut znoŭ Ŭdèi shapìli kamâni, kab pabìc' Âgo.

32. Ісус адказваў ім: многа добрых учынкаў паказаў Я вам ад Айца Майго; за які зь іх вы хочаце пабіць Мяне камянямі?

Isus adkazvaŭ im: mnoga dobryh učynkaŭ pakazaŭ Â vam ad Ajca Majgo; za âkì z' ih vy hočace pabìc' Mâne kamânâmi?

33. Юдэі казалі Яму ў адказ: не за добры ўчынак хочам пабіць камянямі Цябе, а за блюзьнерства і за тое, што Ты, чалавек, робіш Сябе Богам.

Ŭdèi skazali Âmu ŭ adkaz: ne za dobry ŭčynak hočam pabìc' kamânâmi Câbe, a za blûz'nerstva i za toe, što Ty, čalavek, robìš Sâbe Bogam.

34. Ісус адказваў ім: ці ж не напісана ў законе вашым: "Я сказаў: вы

багі"?

Ìsus adkazvaŭ ìm: cì ž ne napìsana ŭ zakone vašym: "Â skazaŭ: vy bagì"?

35. Калі Ён назваў багамі тых, каму было слова Божае, і ня можа парушыцца Пісаньне, -

Kalì Ěn nazvaŭ bagamì tyh, kamu bylo slova Božae, ì nâ moža parušycca Pìsan'ne, -

36. ці Таму, Каго Айцец асьвяціў і паслаў у сьвет, вы кажаце "блюзьнерыш", бо Я сказаў: Я Сын Божы?

cì Tamu, Kago Ajces as'vâciŭ ì paslaŭ u s'vet, vy kažace "blûz'neryš", bo Â skazaŭ: Â Syn Božy?

37. калі Я не твару дзеяў Айца Майго, ня верце Мне;

kalì Â ne tvaru dzeâŭ Ajca Majgo, nâ verce Mne;

38. а калі твару, дык калі ня верыце Мне, верце ўчынкам Маім, каб даведацца і паверыць, што Айцец ува Мне і Я ў Ём.

a kalì tvaru, dyk kalì nâ veryce Mne, verce ŭčynkam Maìm, kab davedacca ì paveryc', što Ajces uva Mne ì Â ŭ Ìm.

39. Тады зноў намышлялі схапіць Яго, але Ён ухіліўся ад рук іхніх,

40. і пайшоў зноў за Ярдан, на тое месца, дзе раней хрысьціў Ян, і застаўся там.

ì pajšoŭ znoŭ za Ârdan, na toe mesca, dze ranej hrys'ciŭ Ân, ì zastaŭsâ tam.

41. Многія прыйшлі да Яго і казалі, што Ян ня ўчыніў ніякага цуду; але ўсё, што сказаў Ян пра Яго, была праўда.

Mnogiâ pryjšli da Âgo ì kazalì, što Ân nâ ŭčyniŭ niâkaga cudu; ale ŭsë, što skazaŭ Ân pra Âgo, byla praŭda.

42. І многія там уверавалі ў Яго.

Ì mnogiâ tam uveravali ŭ Âgo.

11 Кіраўнік

1. Быў хворы нехта Лазар зь Віфаніі, зь селішча, дзе жылі Марыя і Марфа, сястра ейная.

Byŭ hvory nehta Lazar z' Vifaniï, z' selišča, dze žyli Maryâ i Marfa, sâstra ejnaâ.

2. А Марыя, чый брат Лазар быў хворы, была тая самая, якая памазала Госпада мірам і абцерла ногі Яму валасамі сваімі.

A Maryâ, čyj brat Lazar byŭ hvory, byla taâ samaâ, âkaâ pamazala Gospada mîram i abcerla nogi Âmu valasami svaimi.

3. Сёстры паслалі сказаць Яму: Госпадзе! той, каго Ты любіш, хворы.

Sëstry paslali skazac' Âmu: Gospadze! toj, kago Ty lûbiš, hvory.

4. Ісус, пачуўшы, сказаў: гэта хвароба не да сьмерці, а на славу Божую, хай праславіцца празь яе Сын Божы.

Ïsus, pačuŭšy, skazaŭ: gëta hvaroba ne da s'merci, a na slavu Božuû, haj praslavicca praz' âe Syn Božy.

5. А Ісус любіў Марфу і сястру яе і Лазара.

A Ïsus lûbiŭ Marfu i sâstru âe i Lazara.

6. Калі ж пачуў, што ён хворы, прабыў два дні на тым месцы, дзе быў.

Kali ž pačuŭ, što ën hvory, prabyŭ dva dni na tym mescy, dze byŭ.

7. Пасьля гэтага сказаў вучням: пойдзем зноў у Юдэю.

Pas'lâ gëtaga skazaŭ vučnâm: pojdzem znoŭ u Ūdèû.

8. Вучні казалі Яму: Равьві! ці даўно Юдэі намышлялі пабіць Цябе камянямі, і Ты зноў ідзеш туды?

Vučni skazali Âmu: Rav'vi! ci daŭno Ūdèi namyšlâli pabic' Câbe kamânâmi, i Ty znoŭ idzeš tudy?

9. Ісус адказваў: ці не дванаццаць гадзін у дні? хто ходзіць удзень, той не спатыкаецца, бо ён бачыць святло свету гэтага;

Īsus adkazvaŭ: cì ne dvanaccac' gadzìn u dñi? hto hodzìc' udzen', toj ne spatykaeccca, bo ěn bačyc' s'vâtlo s'vetu gètaga;

10. а хто ходзіць поначы, спатыкаецца, бо няма святла зь ім.

a hto hodzìc' ponačy, spatykaeccca, bo nâma s'vâtla z' ìm.

11. Сказаўшы гэта, кажа ім потым: Лазар, сябра наш, заснуў, але Я іду разбудзіць яго.

Skazaŭšy gèta, kaža ìm potym: Lazar, sâbra naš, zasnuŭ, ale Â ìdu razbudzìc' âgo.

12. Вучні Яго казалі: Госпадзе! калі заснуў, дык выздаравее.

Vučnì Âgo skazalì: Gospadze! kalì zasnuŭ, dyk vyzdaravee.

13. Ісус казаў пра смерць ягоную, а яны думалі, што Ён кажа пра сон звычайны.

Īsus kazaŭ pra s'merc' âgonuŭ, a âny dumalì, što Ěn kaža pra son zvyčajny.

14. Тады Ісус казаў ім адкрыта: Лазар памёр;

Tady Īsus skazaŭ ìm adkryta: Lazar pamër;

15. і радуюся за вас, што Мяне ня было там, каб цяпер уверавалі; але пойдзем да яго.

ì raduŭsâ za vas, što Mâne nâ bylo tam, kab câper uveravali; ale pojdzem da âgo.

16. Тады Тамаш, інакш называны Блізьнюк, казаў вучням: пойдзем і мы памрэм зь ім.

Tady Tamaš, ìnakš nazyvany Bliz'nûk, skazaŭ vučnâm: pojdzem ì my pamrèm z' ìm.

17. Ісус, прыйшоўшы, знайшоў, што ён ужо чатыры дні ў магіле.

Īsus, pryjšoŭšy, znajšoŭ, što ěn užo čatyry dñi ŭ magile.

18. А Віфанія была непадалёк ад Ерусаліма, стадыяў за пятнаццаць,

A Vifaniâ byla nepadalëk ad Erusalima, stadyâŭ za pâtnaccac',

19. і многія Юдэі прыйшлі да Марфы і Марыі - сучешыць іх у смутку па браце іхнім.

ì mnogîâ Údèi pryjšli da Marfy i Maryi - sucešyc' ih u smutku pa brace iħnim.

20. Марфа, пачуўшы, што ідзе Ісус, пайшла насустрач Яму; а Марыя сядзела дома.

Marfa, pačuŭšy, što idze Ĭsus, pajšla nasustrač Âmu; a Maryâ sâdzela doma.

21. Тады Марфа сказала Ісусу: Госпадзе! калі б Ты быў тут, не памёр бы брат мой;

Tady Marfa skazala Ĭsusu: Gospadze! kalì b Ty byŭ tut, ne pamër by brat moj;

22. але і цяпер ведаю, што, чаго Ты папросіш у Бога, дасьць Табе Бог.

ale ì câper vedaŭ, što, čago Ty paprosiš u Boga, das'c' Tabe Bog.

23. Ісус кажа ёй: уваскрэсьне брат твой.

Ĭsus kaža ëj: uvaskrès'ne brat tvoj.

24. Марфа сказала Яму: ведаю, што ўваскрэсьне ва ўваскрэсьні, у апошні дзень.

Marfa skazala Âmu: vedaŭ, što ŭvaskrès'ne va ŭvaskrèsen'ni, u apošni dzen'.

25. Ісус сказаў ёй: Я - уваскрэсьне і жыцьцё; хто верыць у Мяне, калі і памрэ, - ажыве;

Ĭsus skazaŭ ëj: Â - uvaskrèsen'ne ì žyc'cë; hto veryc' u Mâne, kalì ì pamrè, - ažyve;

26. і кожны, хто жыве і верыць у Мяне, не памрэ вавекі. Ці верыш у гэта?

ì kožny, hto žyve ì veryc' u Mâne, ne pamrè vavekì. Cì veryš u gèta?

27. Яна кажа Яму: веру, Госпадзе! я веру, што Ты Хрыстос Сын Божы, Які прыйшоў у сьвет.

Âna kaža Âmu: veru, Gospadze! â veru, što Ty Hrystos Syn Božy, Âki pryjšoŭ u s'vet.

28. Сказаўшы гэта, пайшла і паклікала ўпотай Марыю, сястру сваю, кажучы: Настаўнік тут і кліча цябе.

Skazaŭšy gèta, pajšla ì paklikala ŭpotaj Maryû, sâstru svaû, kažučy: Nastaŭnik tut ì kliča câbe.

29. Яна, як толькі пачула, пасьпешліва ўстала і пайшла да Яго.

Âna, âk tol'ki pačula, pas'pešliva ŭstala ì pajšla da Âgo.

30. Ісус яшчэ не ўваходзіў у селішча, але быў на тым месцы, дзе сустрэла Яго Марфа.

Ïsus âščè ne ŭvahodziŭ u selišča, ale byŭ na tym mescy, dze sustrèla Âgo Marfa.

31. Юдэі, якія былі зь ёю ў доме і суцяшалі яе, убачыўшы, што Марыя пасьпешліва ўстала і выйшла, пайшлі за ёю, думаючы, што яна пайшла да магілы - плакаць там.

Ŭdèi, âkiâ byli z' ëû ŭ dome ì sucâšali âe, ubačyŭšy, što Maryâ pas'pešliva ŭstala ì vyjšla, pajšli za ëû, думаючы, што âna pajšla da magily - plakac' tam.

32. А Марыя, прыйшоўшы туды, дзе быў Ісус, і ўгледзеўшы Яго, упала да ног Ягоных і сказала Яму: Госпадзе! калі б Ты быў тут, не памёр бы брат мой.

A Maryâ, pryjšoŭšy tudy, dze byŭ Ïsus, ì ŭgledzeŭšy Âgo, upala da nog Âgonyh ì skazala Âmu: Gospadze! kali b Ty byŭ tut, ne pamër by brat moj.

33. Ісус, калі ўбачыў яе, што плача, і Юдэяў, якія прыйшлі зь ёю і плачуць, Сам засмуціўся духам і ўзрушыўся,

Ìsus, kali ŭbačyŭ âe, što plača, i Ûdèâŭ, âkiâ pryjšli z' èŭ i plačuc', Sam zasmuciŭsâ duham i ŭzrušyŭsâ,

34. і сказаў: дзе вы паклалі яго? Кажуць Яму: Госпадзе! ідзі і паглядзі.

i skazaŭ: dze vy paklali âgo? Kažuc' Âmu: Gospadze! idzi i paglâdzi.

35. Ісус заплакаў сьлязьмі.

Ìsus zaplakaŭ s'lâz'mi.

36. Тады Юдзі казалі: глядзі, як Ён любіў яго!

Tady Ûdèi kazali: glâdzi, âk Ęn lûbiŭ âgo!

37. А некаторыя зь іх казалі: хіба ня мог Гэты, Які адамкнуў вочы сьляпому, зрабіць, каб і гэты не памёр?

A nekatoryâ z' ih kazali: hiba nâ mog Gèty, Âki adamknuŭ vočy s'lâpomu, zrabic', kab i gèty ne pamër?

38. А Ісус, зноў смуткуючы ўнутрана, прыходзіць да магілы. Гэта была пячора, і камень ляжаў на ёй.

A Ìsus, znoŭ smutkuŭčy ŭnutrana, pryhodzic' da magily. Gèta byla pâčora, i kamen' lâžaŭ na èj.

39. Ісус кажа: адымеце камень. Сястра памерлага, Марфа, кажа Яму: Госпадзе! ужо сьмярдзіць; бо чатыры дні, як ён у магіле.

Ìsus kaža: adymece kamen'. Sâstra pamerlaga, Marfa, kaža Âmu: Gospadze! užo s'mârdzic'; bo čatiry dni, âk Ęn u magile.

40. Ісус кажа ёй: ці не сказаў Я табе, што, калі будзеш верыць, убачыш славу Божую?

Ìsus kaža èj: ci ne skazaŭ Â tabe, što, kali budzeš veryc', ubačyš slavu Božuŭ?

41. І вось аднялі камень ад пячоры, дзе ляжаў памерлы. А Ісус узвёў вочы да неба і сказаў: Войча! дзякую Табе, што Ты пачуў Мяне;

Ì vos' adnâli kamen' ad pâčory, dze lâžaŭ pamerly. A Ìsus uz'veŭ vočy da

neba i skazaŭ: Vojča! dzâkuŭ Tabe, što Ty pačuŭ Mâne;

42. Я і ведаў, што Ты заўсёды пачуеш Мяне; але сказаў гэта людзям, што стаяць тут, каб паверылі, што Ты паслаў Мяне.

Â i vedaŭ, što Ty zaŭsëdy pačuješ Mâne; ale skazaŭ gëta lûdzâm, što staâc' tut, kab paverylì, što Ty paslaŭ Mâne.

43. Сказаўшы гэта, Ён усклікнуў моцным голасам: Лазар! выходзь.

Skazaŭšy gëta, Ên uskliknuŭ mocnym golasam: Lazar! vyhodz'.

44. І выйшаў памерлы, абвіты па руках і нагах пахавальным палатном, і твар у яго абвязаны быў хусткай. Ісус кажа ім: разьвяжэце яго, хай ідзе.

Ì vyjšaŭ pamerly, abvity pa rukah i nagh pahaval'nym palatnom, i tvar u âgo abvâzany byŭ hustkaj. Ìsus kaža im: raz'vâžëce âgo, haj idze.

45. Тады многія Юдэі, што прыйшлі да Марыі і бачылі, што ўтварыў Ісус, уверавалі ў Яго;

Tady mnogiâ Údèi, što pryjšli da Maryi i bačyli, što ŭtvaryŭ Ìsus, uveravali ŭ Âgo;

46. а некаторыя зь іх пайшлі да фарысэяў і казалі ім, што ўчыніў Ісус.

a nekatoryâ z' ih pajšli da farysëaŭ i skazali im, što ŭčyniŭ Ìsus.

47. Тады першасьвятары і фарысэі сабралі нараду і казалі: што нам рабіць? Гэты Чалавек многа цудаў творыць:

Tady peršas'vâtary i farysèi sabrali naradu i kazali: što nam rabic'? Gëty Čalavek mnoga cudaŭ tvoryc':

48. калі пакінем Яго так, дык усе ўверуюць у Яго, - і прыйдуць Рымляне і забяруць і месца наша і народ.

kali pakinem Âgo tak, dyk use ŭveruŭc' u Âgo, - i pryjduc' Rymlâne i zabâruc' i mesca naša i narod.

49. А адзін зь іх, нехта Каяфа, які быў на той год першасьвятаром, сказаў ім: вы нічога ня ведаеце;

A adzìn z' ih, nehta Kaâfa, âkì byŭ na toj god peršas'vâtarom, skazaŭ ìm: vy ničoga nâ vedaecce;

50. падумайце, што лепей нам: каб адзін чалавек памёр за людзей, ці каб увесь народ загінуў.

padumajce, što lepej nam: kab adzìn čalavek pamër za lûdzej, cì kab uves' narod zagìnuŭ.

51. Сказаў жа ён гэта не ад сябе, а як што быў на той год першасьвятаром, прадказаў, што Ісус памрэ за народ,

Skazaŭ ža ën gëta ne ad sâbe, a âk što byŭ na toj god peršas'vâtarom, pradkazaŭ, što Ìsus pamrè za narod,

52. і ня толькі за народ, а каб і расьсеяных дзяцей Божых сабраць усіх разам.

ì nâ tol'kì za narod, a kab ì ras'seânyh dzâcej Božyh sabrac' usih razam.

53. З гэтага дня пастанавілі забіць Яго.

Z gëtaga dnâ pastanavìli zabìc' Âgo.

54. Таму Ісус ужо больш не хадзіў адкрыта паміж Юдэяў, а пайшоў адтуль у краіну паблізу пустыні, у горад, што называўся Ефраім, і там заставаўся з вучнямі Сваімі.

Tamu Ìsus užo bol'sh ne hadziŭ adkryta pamìž Ûdèâŭ, a pajšoŭ adtul' u krainu pablizu pustynì, u gorad, što nazyvaŭsâ Efraim, ì tam zastavaŭsâ z vučnâmi Svaimì.

55. Блізілася Пасха Юдэйская, і многія з усёй краіны прыйшлі ў Ерусалім перад Пасхаю, каб там ачысьціцца.

Blìzilasâ Pasha Ûdèjskaâ, ì mnogiâ z usëj krainy pryjšli ŭ Erusalim perad Pashaŭ, kab tam ačys'cìcca.

56. Тады шукалі Ісуса і, стоячы ў храме, казалі адзін аднаму: як вы думаеце? ці ня прыйдзе Ён на сьвята?

Tady šukali Īsusa ì, stoâčy ů hráme, kazali adžin adnamu: âk vy dumaece? ci nâ pryjdzje Ěn na s'vâta?

57. А першасьвятары і фарысэі далі загад, што, калі хто даведаецца, дзе Ěн будзе, наказалі б, каб узяць Яго.

A peršas'vâtary ì farysèi dali zagad, što, kali hto davedaecca, dze Ěn budze, nakazali b, kab uzâc' Âgo.

12 Кіраўнік

1. За шэсьць дзён да Пасхі прыйшоў Ісус у Віфанію, дзе быў Лазар памерлы, якога Ěн уваскрэсіў зь мёртвых.

Za šès'c' dzën da Pashi pryjšoŭ Īsus u Vifaniû, dze byŭ Lazar pamerly, âkoga Ěn uvaskrèsiŭ z' mÛrtvyh.

2. Там прыгатавалі Яму вячэру, і Марфа служыла, а Лазар быў адзін з тых, хто ўзьляжаў зь Ім.

Tam prygatavali Âmu vâčëru, ì Marfa služyla, a Lazar byŭ adžin z tyh, hto ůz'lâžaŭ z' Ìm.

3. А Марыя, узяўшы фунт каштоўнага чысьцюткага нардавага міра, памазала ногі Ісусу і абцерла валасамі сваімі ногі Яму; і дом напоўніўся пахошчамі міра.

A Maryâ, uzâŭšy funt kaštoŭnaga čys'cŭtkaga nardavaga mîra, pamazala nogi Īsusu ì abcerla valasami svaimi nogi Âmu; ì dom napoŭniŭsâ pahoščami mîra.

4. Тады адзін вучань Ягоны, Юда Сымонаў Іскарыйёт, які хацеў выдаць Яго, сказаў:

Tady adžin vučan' Âgony, Ŭda Symonaŭ Īskaryët, âki haceŭ vydac' Âgo, skazaŭ:

5. Чаму б не прадаць гэтае міра за трыста дынараў і не раздаць убогім?

Čamu b ne prdac' gètae mira za trysta dynaraŭ i ne razdac' ubogim?

6. А сказаў ён гэта не таму, каб парупець за ўбогіх, а таму, што быў

зłodзей: ён меў пры сабе скарбонку, і насіў, што туды апускалі.

A skazaŭ ën gèta ne tamu, kab parupec' za ŭbogih, a tamu, što byŭ zlodzej:

ën meŭ pry sabe skarbonku, i nasiŭ, što tudy apuskali.

7. А Ісус сказаў: пакіньце яе; яна зьберагла гэта на дзень пахаваньня

Майго;

A İsus skazaŭ: pakin'ce âe; âna z'beragla gèta na dzen' pahavan'nâ Majgo;

8. убогіх бо заўсёды маеце з сабою, а Мяне - не заўсёды.

ubogih bo zaŭsëdy maece z sabou, a Mâne - ne zaŭsëdy.

9. Многія Юдэі даведаліся, што Ён там, і прыйшлі ня толькі дзеля Ісуса,

а каб пабачыць і Лазара, якога Ён уваскрэсіў зь мёртвых.

Mnogiâ Ŭdèi davedalisâ, što Ęn tam, i pryjšli nâ tol'ki dzelâ İsusa, a kab

pabačyc' i Lazara, âkoga Ęn uvaskrësiŭ z' mërtyvh.

10. А першасьвятары вырашылі забіць і Лазара,

A peršas'vâtary vyrašyli zabic' i Lazara,

11. бо празь яго многія Юдэі прыходзілі і веравалі ў Ісуса.

bo praz' âgo mnogiâ Ŭdèi pryhodzili i veravali ŭ İsusa.

12. На другі дзень мноства людзей, што прыйшлі на сьвята, пачуўшы,

што Ісус ідзе ў Ерусалім,

Na drugi dzen' mnostva lŭdzej, što pryjšli na s'vâta, pačuŭšy, što İsus idze ŭ

Erusalim,

13. узялі пальмавыя галінкі, выйшлі насустрач Яму і ўсклікалі: асанна!

Дабраславёны Той, Хто ідзе ў імя Гасподняе, Цар Ізраілеў!

uzâli pal'mavyâ galinki, vyjšli nasustrač Âmu i ŭsklikali: asanna! Dabraslavëny

Toj, Hto idze ŭ imâ Gaspodnâe, Car İzraileŭ!

14. А Ісус, знайшоўшы малое асьляня, сеў на яго, як напісана:

A Īsus, znajšoŭšy maloe as'lanâ, seŭ na âgo, âk napisana:

15. "ня бойся, дачка Сыёнавая! вось, Цар твой ідзе, седзячы на маладым асьляняці".

"nâ bojsâ, dačka Syënavaâ! vos', Car tvoj idze, sedzâčy na maladym as'lanâci".

16. Вучні Ягоныя спачатку не зразумелі гэтага; але, калі праславіўся Ісус, тады ўспомнілі, што так было пра Яго напісана, і гэта зрабілі Яму.

Vučni Âgonyâ spačatku ne zrazumeli gètaga; ale, kali praslaviŭsâ Īsus, tady ŭspomnilì, što tak bylo pra Âgo napisana, i gèta zrabili Âmu.

17. Людзі, якія былі зь ім раней, сьведчылі, што Ён выклікаў з магілы Лазара і ўваскрэсіў яго зь мёртвых;

Lŭdzi, âkiâ byli z' im ranej, s'vedčyli, što Ęn vyklikaŭ z magily Lazara i ŭvaskrèsiŭ âgo z' mèrtvyh;

18. таму і сустрэў Яго люд, бо чуў, што Ён утварыў гэты цуд.

tamu i sustrèŭ Âgo lŭd, bo čuŭ, što Ęn utvaryŭ gèty cud.

19. А фарысэі гаварылі паміж сабою: ці ж ня бачыце, што не пасьпяваеце анічога? увесь сьвет ідзе за Ім.

A farysèi gavaryli pamiž saboŭ: ci ž nâ bačyce, što ne pas'pâvaece aničoga? uves' s'vet idze za Īm.

20. Сярод тых, што прыйшлі на пакланеньне ў сьвята, былі некаторыя Эліны;

Sârod tyh, što pryjšli na paklanan'ne ŭ s'vâta, byli nekatoryâ Èliny;

21. яны падыйшлі да Піліпа, які быў зь Віфсаіды Галілейскай, і прасілі яго, кажучы: спадару! нам хочацца бачыць Ісуса.

âny padyjšli da Pilipa, âki byŭ z' Vifsaidy Galilejskaj, i prasili âgo, kažučy: spadaru! nam hočacca bačyc' Īsusa.

22. Піліп ідзе і кажа пра тое Андрэю; і потым Андрэй і Піліп кажуць пра тое Ісусу.

Pilip idze i kaža pra toe Andrèu; i potym Andrèj i Pilip kažuc' pra toe Ìsusu.

23. А Ісус сказаў ім у адказ: прыйшоў час праславіцца Сыну Чалавечаму:

A Ìsus skazaŭ im u adkaz: pryjšoŭ čas praslavičca Synu Čalavečamu:

24. Праўду, праўду кажу вам: калі пшанічнае зерне, упаўшы ў зямлю, не памрэ, дык застанецца адно; а калі памрэ, дык уродзіць багата плоду.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: kali pšaničnae zerne, upaŭšy ŭ zâmlû, ne pamrè, dyk zastanecca adno; a kali pamrè, dyk urodzic' bagata plodu.

25. Хто любіць душу сваю, загубіць яе; а хто ненавідзіць душу сваю ў сьвеце гэтым, захавае яе ў жыцьцё вечнае.

Hto lûbic' dušu svaŭ, zagubic' âe; a hto nenavidzic' dušu svaŭ ŭ s'vece gètym, zahavae âe ŭ žyc'cë večnae.

26. Хто Мне служыць, Мне няхай сьледуе, і дзе Я, там і слуга Мой будзе; і хто Мне служыць, таго ўпачцівіць Айцец Мой.

Hto Mne služyc', Mne nâhaj s'ledue, i dze Â, tam i sluga Moj budze; i hto Mne služyc', tago ŭpačćivic' Ajcec Moj.

27. Душа Мая цяпер узрушылася; і што Мне сказаць? Войча! збаў Мяне ад гадзіны гэтай! але на гэтую гадзіну Я і прыйшоў;

Duša Maâ câper uzrušylasâ; i što Mne skazac'? Vojča! zbaŭ Mâne ad gadzìny gètaj! ale na gètuŭ gadzìnu Â i pryjšoŭ;

28. Войча! праславі імя Тваё! Тады прыйшоў зь неба голас: і праславіў і яшчэ праслаўлю.

Vojča! praslavi imâ Tvaë! Tady pryjšoŭ z' neba golas: i praslaviŭ i âščè praslaŭlû.

29. А люд, што стаяў і чуў тое, казаў: гэта гром. А другія казалі: анёл гаварыў Яму.

A lûd, što staâŭ i чуў toe, kazaŭ: gèta grom. A drugiâ kazali: anël gavaryŭ Âmu.

30. Ісус на гэта сказаў: ня Мне быў голас гэты, а народу;

Ìsus na gèta skazaŭ: nâ Mne byŭ golas gèty, a narodu;

31. сёньня суд сьвету гэтаму; сёньня князь сьвету гэтага выгнаны будзе прэч.

sën'nâ sud s'vetu gètamu; sën'nâ knâz' s'vetu gètaga vygnany budze prèč.

32. І калі Я ўзьнесены буду над зямлёю, усіх прыхіну да Сябе.

Ìkali Â ŭz'neseny budu nad zâmlëû, usih pryhînu da Sâbe.

33. Гэта казаў Ён, даючы ўразумець, якою сьмерцю Ён памрэ.

Gèta kazaŭ Ên, daŭčy ŭrazumec', âkoû s'mercû Ên pamrè.

34. Народ адказваў Яму: мы чулі з закона, што Хрыстос жыве вечно; як жа Ты кажаш, што мае быць Сын Чалавечы ўзьнесены? хто Гэты Сын Чалавечы?

Narod adkazvaŭ Âmu: my čuli z zakona, što Hrystos žyve večna; âk ža Ty kažaš, što mae byc' Syn Čalavečy ŭz'neseny? hto Gèty Syn Čalavečy?

35. Тады Ісус сказаў ім: яшчэ на кароткі час сьвятло будзе з вамі;

хадзеце, пакуль ёсьць сьвятло, каб не абняла вас цемра; а хто ходзіць у цемры, ня ведае, куды ідзе;

Tady Ìsus skazaŭ im: âščè na karotki čas s'vâtlo budze z vami; hadzece, pakul' ës'c' s'vâtlo, kab ne abnâla vas cemra; a hto hodzic' u cemry, nâ vedaе, kudy idze;

36. пакуль сьвятло з вамі, верце ў сьвятло, і будзьце сынамі сьвятла.

Сказаўшы гэта, Ісус адыйшоў і зьнік ад іх.

pakul' s'vâtlo z vami, verce ŭ s'vâtlo, i budz'ce synami s'vâtla. Skazaŭšy

gèta, Ìsus adyjšoŭ ì z'nik ad ih.

37. Столькі цудаў утварыў Ён перад імі, і яны ня веравалі ў Яго,
Stol'ki cudaŭ utvaryŭ Ęn perad imi, ì âny nâ veravali ŭ Āgo,

38. хай збудзецца слова Ісаі прарока: Госпадзе! хто паверыў пачутаму ад нас? і каму адкрылася сіла Гасподня?

haj zbudzecca slova Ĭsai praroka: Gospadze! hto paveryŭ pačutamu ad nas? ì kamu adkrylasâ sila Gaspodnââ?

39. Таму не маглі яны вераваць, што як яшчэ сказаў Ісаіа,
Tamu ne magli âny veravac', što âk âščè skazaŭ Ĭsaâ,

40. "народ гэты асьляпіў вочы свае і скамяніў сэрца сваё, хай ня бачаць вачыма, і сэрцам не ўразумеюць, і не навернуцца, каб Я ацаліў іх".

"narod gèty as'lâpiŭ vočy svae ì skamâniŭ sèrca svaë, haj nâ bačac' vačyта, ì sèrcam ne ŭrazumeŭc', ì ne navernucca, kab Ā acaliŭ ih".

41. Гэта сказаў Ісаіа, калі бачыў славу Ягоную і казаў пра Яго.
Gèta skazaŭ Ĭsaâ, kali bačyŭ slavu Āgonuŭ ì kazaŭ pra Āgo.

42. Урэшце і з начальнікаў многія ўверавалі ў Яго, але дзеля фарысэяў не прызнаваліся, каб не адлучылі іх ад сынагогі;

Urèšce ì z načal'nikaŭ mnogîâ ŭveravali ŭ Āgo, ale dzelâ farysèâŭ ne pryznavalisâ, kab ne adlučyli ih ad synagogi;

43. бо палюбілі больш славу чалавечую, чым славу Божую.
bo palûbili bol'sh slavu čalavečuŭ, čym slavu Božuŭ.

44. А Ісус абвясціў, сказаўшы: хто ў Мяне веруе, не ў Мяне веруе, а ў Таго, Хто паслаў Мяне;

A Ĭsus abvâs'ciŭ, skazaŭšy: hto ŭ Mâne verue, ne ŭ Mâne verue, a ŭ Tago, Hto paslaŭ Mâne;

45. і хто бачыць Мяне, бачыць Таго, Хто паслаў Мяне.
ì hto bačyc' Mâne, bačyc' Tago, Hto paslaŭ Mâne.

46. Я сьвятлом прыйшоў у сьвет, каб кожны, хто верыць у Мяне, не заставаўся ў цемры.

Â s'vâtlom pryjšoŭ u s'vet, kab kožny, hto veryc' u Mâne, ne zastavaŭsâ ŭ cemry.

47. І калі хто пачуе Мае словы і не паверыць, Я ня суджу яго: бо Я прыйшоў ня судзіць сьвет, а выратаваць сьвет.

Î kalì hto pačue Mae slovy i ne paveryc', Â nâ sudžu âgo: bo Â pryjšoŭ nâ sudzic' s'vet, a vyratavac' s'vet.

48. Хто Мяне адкідае і ня прымае словаў Маіх, мае судзьдзю сабе: слова, якое Я абвяшчаў, яно будзе судзіць яго ў апошні дзень;

Hto Mâne adkìdae i nâ prymae slovaŭ Maih, mae sudz'dzû sabe: slova, âkoe Â abvâščau, âno budze sudzic' âgo ŭ apošni dzen';

49. Бо Я гаварыў не ад Сябе; а Айцец, Які паслаў Мяне, Ён даў мне наказ, што сказаць і што гаварыць.

Bo Â gavaryŭ ne ad Sâbe; a Ajcec, Âkì paslaŭ Mâne, Ёn daŭ mne nakaz, što skazac' i što gavaryc'.

50. І ведаю Я, што наказ Ягоны ёсьць жыцьцё вечнае. Дык вось, што я кажу, кажу, як сказаў Мне Айцец.

Î vedaŭ Â, što nakaz Âgony ës'c' žyc'cë večnae. Dyk vos', što â kažu, kažu, âk skazaŭ Mne Ajcec.

13 Кіраўнік

1. Перад сьвятам Пасхі Ісус, ведаючы, што прыйшла гадзіна Ягоная перайсьці ад сьвету гэтага да Айца, паказаў справаю, што, палюбіўшы Сваіх сутных у сьвеце, да канца палюбіў іх.

Perad s'vâtam Pashì İsus, vedaŭčy, što pryjšla gadzina Âgonaâ perajs'ci ad

s'vetu gètaga da Ajca, pakazaŭ spravaŭ, što, palûbiŭšy Svaih sutnyh u s'vece, da kanca palûbiŭ ih.

2. І падчас вячэры, калі д'ябал ужо схіліў сэрца Юды Сымонавага Іскарыёта выдаць Яго,

Ì padčas vâčèry, kalì d'âbal užo shiliŭ sèrca Údy Symonavaga Ìskaryëta vydac' Âgo,

3. Ісус, ведаючы, што Айцец усё аддаў у рукі Ягоныя, і што Ён ад Бога прыйшоў і адыходзіць да Бога,

Ìsus, vedaŭčy, što Ajcec usë addaŭ u ruki Âgonyâ, ì što Ên ad Boga pryjšoŭ ì adyhodzic' da Boga,

4. устаў зь вячэры, распрануўся і, узяўшы ручнік, аперазаўся;

ustaŭ z' vâčèry, raspranuŭsâ ì, uzâŭšy ručnik, aperazaŭsâ;

5. потым уліў вады ва ўмывальніцу і пачаў абмываць ногі вучням і абціраць ручніком, якім быў аперазаны.

potym uliŭ vady va ŭmyval'nìcu ì pačaŭ abmyvac' nogi vučnâtm ì abcìrac' ručnikom, âkim byŭ aperazany.

6. Падыходзіць да Сымона Пятра, і той кажа Яму: Госпадзе! ці Табе абмываць мае ногі?

Padyhodzic' da Symona Pâtra, ì toj kaža Âmu: Gospadze! cì Tabe abmyvac' mae nogi?

7. Ісус сказаў яму ў адказ: што Я раблю, цяпер ты ня ведаеш, а ўразумееш пасья.

Ìsus skazaŭ âmu ŭ adkaz: što Â rablû, câper ty nâ vedaes', a ŭrazumees' pas'lâ.

8. Пётр кажа Яму: не абмыеш ног маіх вавек. Ісус адказваў яму: калі не абмыю цябе, ня маеш долі са Мною.

Pëtr kaža Âmu: ne abmyes' nog maih vavek. Ìsus adkazvaŭ âmu: kalì ne

abmyû câbe, nâ maeš dolì sa Mnoû.

9. Сымон Пётр кажа Яму: Госпадзе! ня толькі ногі мае, але рукі і галаву.

Symon Pëtr kaža Âmu: Gospadze! nâ tol'ki nogi mae, ale ruki i galavu.

10. Ісус кажа яму: абмытаму трэба толькі ногі ўмыць, бо чысты ўвесь; і вы чыстыя, але ня ўсе.

Îsus kaža âmu: abmytamu trèba tol'ki nogi ŭmyc', bo čysty ŭves'; i vy čystyâ, ale nâ ŭse.

11. Бо ведаў Ён прадажніка Свайго, таму і сказаў: "ня ўсе вы чыстыя".

Bo vedaŭ Ęn pradažnika Svajgo, tamu i skazaŭ: "nâ ŭse vy čystyâ".

12. А калі абмыў ім ногі і надзеў вопратку Сваю, дык, узьлэгшы зноў, сказаў ім: ці ведаеце, што Я зрабіў вам?

A kali abmyŭ im nogi i nadzeŭ vopratku Svaŭ, dyk, uz'lëgšy znoŭ, skazaŭ im: ci vedaece, što Â zrabiŭ vam?

13. Вы называеце Мяне Настаўнікам і Госпадам, і слушна кажаце, бо Я сапраўды гэта.

Vy nazyvaece Mâne Nastaŭnikam i Gospadam, i slušna kažace, bo Â sapraŭdy gëta.

14. Дык вось, калі Я, Гасподзь і Настаўнік, абмыў ногі вам, дык і вы павінны абмываць ногі адзін аднаму:

Dyk vos', kali Â, Gaspodz' i Nastaŭnik, abmyŭ nogi vam, dyk i vy pavinny abmyvac' nogi adzìn adnamu:

15. бо Я даў вам прыклад, каб і вы рабілі тое самае, што Я зрабіў вам.

bo Â daŭ vam pryklad, kab i vy rabìli toe samae, što Â zrabiŭ vam.

16. Праўду, праўду кажу вам: раб ня большы за гаспадара свайго, і пасланец ня большы за таго, хто паслаў яго.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: rab nâ bol'sšy za gaspadara svajgo, i poslanec nâ

bol'shy za tago, hto paslaŭ âgo.

17. Калі гэта ведаеце, дабрашчасныя вы, калі выконваеце.

Kali gèta vedaеce, dabraščasnyâ vy, kali vykonvaece.

18. Не пра ўсіх вас кажу: Я ведаю, каго Я абраў. Але хай збудзецца

Пісаньне: "той, хто есьць хлеб са Мною, падняў на Мяне пяту сваю".

*Ne pra ŭsìh vas kažu: Â vedaŭ, kago Â abraŭ. Ale haj zbudzecca Pìsan'ne:
"toj, hto es'c' hleb sa Mnoŭ, padnâŭ na Mâne pâtu svaŭ".*

19. Цяпер маўляю вам, перш чым тое збылося, каб, калі збудзецца, паверылі вы, што гэта Я.

Câper maŭlâŭ vam, perš čym toe zbylosâ, kab, kali zbudzecca, paverylì vy, što gèta Â.

20. Праўду, праўду кажу вам: хто прымае таго, каго Я пашлю, Мяне прыме; а хто прымае Мяне, прымае Таго, Хто паслаў Мяне.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: hto prymae tago, kago Â pašlŭ, Mâne pryme; a hto prymae Mâne, prymae Tago, Hto paslaŭ Mâne.

21. Сказаўшы гэта, Ісус узрушыўся духам, і засьведчыў, і сказаў:

праўду, праўду кажу вам, што адзін з вас выдасць Мяне.

Skazaŭšy gèta, Ìsus uzrušyŭsâ duham, ì zas'vedčyŭ, ì skazaŭ: praŭdu, praŭdu kažu vam, što adzìn z vas vydas'c' Mâne.

22. Тады вучні азіраліся адзін на аднаго, не разумеючы, пра каго Ён кажа.

Tady vučnì azìralìsâ adzìn na adnago, ne razumeŭčy, pra kago Ён кажа.

23. А адзін вучань Ягоны, якога любіў Ісус, узьяжаў каля грудзей Ісуса;

A adzìn vučan' Âgony, âkoga lûbiŭ Ìsus, uz'lâžaŭ kalâ grudzej Ìsusa;

24. яму Сымон Пётр зрабіў знак, каб спытаўся, хто той, пра якога кажа.

âmu Symon Pëtr zrabiŭ znak, kab spytaŭsâ, hto toj, pra âkoga кажа.

25. Ён, прыпаўшы да грудзей Ісуса, сказаў Яму: Госпадзе, хто гэта?

Ěn, prypaŭšy da grudzej ĩsusa, skazaŭ Āmu: Gospadze, hto gĕta?

26. Ісус адказваў: той, каму Я, умачыўшы кавалак хлеба, падам. І ўмачыўшы кавалак, падаў Юду Сымонаву Іскарыёту.

Ĭsus adkazvaŭ: toj, kamu Ā, umačyŭšy kavalak hleba, padam. Ĭ ŭmačyŭšy kavalak, padaŭ Ūdu Symonavu Ĭskaryĕtu.

27. І пасья гэтага кавалка увайшоў у таго сатана. Тады Ісус сказаў яму: што робіш, рабі хутчэй.

Ĭ pas'la gĕtaga kavalka uvajšoŭ u tago satana. Tady Ĭsus skazaŭ âmu: što robiš, rabi hutčĕj.

28. Але ніхто з тых, што ўзьляжалі, не зразумеў, навошта Ěн сказаў яму.

Ale nihto z tyh, što ŭz'lâžali, ne zrazumeŭ, navošta Ěn skazaŭ âmu.

29. А як што ў Юды была скарбонка, дык некаторыя думалі, што Ісус кажа яму: купі, што нам трэба на сьвята, альбо, каб даў што-небудзь убогім.

A âk što ŭ Ūdy byla skarbonka, dyk nekatoryâ dumali, što Ĭsus kaža âmu: kupi, što nam trĕba na s'vâta, al'bo, kab daŭ što-nebudz' ubogim.

30. Ěн, прыняўшы кавалак, адразу выйшаў; а была ноч.

Ěn, prynâŭšy kavalak, adrazu vyjšaŭ; a byla noč.

31. Калі ён выйшаў, Ісус сказаў: сёння праславіўся Сын Чалавечы, і Бог праславіўся ў Ім;

Kali ěn vyjšaŭ, Ĭsus skazaŭ: sĕn'nâ praslaviŭsâ Syn Čalavečy, i Bog praslaviŭsâ ŭ Ĭm;

32. калі Бог праславіўся ў Ім, дык і Бог праславіць Яго ў Сабе, і хутка праславіць Яго.

kali Bog praslaviŭsâ ŭ Ĭm, dyk i Bog praslavic' Āgo ŭ Sabe, i hutka praslavic' Āgo.

33. Дзеткі! ня доўга ўжо быць Мне з вамі: будзеце шукаць Мяне, і, як сказаў Я Юдэям, што, куды Я іду, вы ня можаце прыйсьці, так і вам кажу цяпер.

Dzetki! nâ doŭga ŭžo byc' Mne z vami: budzece šukac' Mâne, i, âk skazaŭ Â Ūdèâm, što, kudy Â idu, vy nâ možace pryjs'ci, tak i vam kažu câper.

34. Запаведзь новую даю вам, палюбеце адзін аднаго; як Я палюбіў вас, так і вы палюбеце адзін аднаго;

Zapavedz' novuû daû vam, palûbece adzìn adnago; âk Â palûbiŭ vas, tak i vy palûbece adzìn adnago;

35. Па тым пазнбюць усе, што вы Мае вучні, калі будзеце мець любоў між сабою.

Pa tym paznbûc' use, što vy Mae vučnì, kalì budzece mec' lûboŭ miž saboû.

36. Сымон Пётр сказаў Яму: Госпадзе! куды Ты ідзеш? Ісус адказваў яму: куды Я іду, ты ня можаш цяпер за Мною ісьці, а потым пойдзеш за Мною.

Symon Pëtr skazaŭ Âmu: Gospadze! kudy Ty idzeš? Ìsus adkazvaŭ âmu: kudy Â idu, ty nâ možaš câper za Mnoû is'ci, a potym pojdzeš za Mnoû.

37. Пётр сказаў Яму: Госпадзе! чаму я не магу ісьці за Табою цяпер? я душу маю пакладу за Цябе.

Pëtr skazaŭ Âmu: Gospadze! čamu â ne magu is'ci za Taboû câper? â dušu maû pakladu za Câbe.

38. Ісус адказваў яму: душу тваю за Мяне пакладзеш? Праўду, праўду кажу табе: не прасьпявае певень, як зрачэшся Мне тройчы.

Ìsus adkazvaŭ âmu: dušu tvaû za Mâne pakladzeš? Praŭdu, praŭdu kažu tabe: ne pras'pâvae peven', âk zračèššâ Mne trojčy.

14 Кіраўнік

1. Хай не бянтэжыцца сэрца ваша; веруйце ў Бога і ў Мяне веруйце.

Haj ne bântèžycca sèrca vaša; verujce ŭ Boga i ŭ Mâne verujce.

2. У доме Айца Майго прыстанішча многа, а калі б ня так, Я сказаў бы вам: Я іду падрыхтаваць месца вам.

U dome Ajca Majgo prystanišča mnoga, a kalì b nâ tak, Â skazaŭ by vam: Â idu padryhtavac' mesca vam.

3. І калі пайду і падрыхтую вам месца, прыйду зноў і вазьму вас да Сябе, каб і вы былі, дзе Я.

Ì kalì pajdu i padryhtuŭ vam mesca, pryjdu znoŭ i vaz'mu vas da Sâbe, kab i vy byli, dze Â.

4. А куды Я іду, вы ведаеце, і шлях ведаеце.

A kudy Â idu, vy vedaecce, i šlâh vedaecce.

5. Тамаш сказаў Яму: Госпадзе! ня ведаем, куды ідзеш; і як можам ведаць шлях?

Tamaš skazaŭ Âmu: Gospadze! nâ vedaem, kudy idzeš; i âk možam vedac' šlâh?

6. Ісус сказаў яму: Я - і шлях і праўда і жыцьцё; ніхто ня прыходзіць да Айца, як толькі церазь Мяне.

Ìsus skazaŭ âmu: Â - i šlâh i praŭda i žyc'cë; nihto nâ pryhodzic' da Ajca, âk tol'ki ceraz' Mâne.

7. Калі б вы ведалі Мяне, дык ведалі б і Айца Майго. І ад сёньня ведаеце Яго, і бачылі Яго.

Kalì b vy vedalì Mâne, dyk vedalì b i Ajca Majgo. Ì ad sën'nâ vedaecce Âgo, i bačyli Âgo.

8. Піліп сказаў Яму: Госпадзе! пакажы нам Айца, і досыць нам.

Pilip skazaŭ Âmu: Gospadze! pakažy nam Ajca, i dosyc' nam.

9. Ісус сказаў яму: столькі часу Я з вамі, і ты ня ведаеш Мяне, Піліпе? хто бачыў Мяне, бачыў Айца; як жа ты кажаш: "пакажы нам Айца"?

İsus skazaŭ âmu: stol'ki času Â z vami, i ty nâ vedaeš Mâne, Pilipe? hto bačyŭ Mâne, bačyŭ Ajca; âk ža ty kažaš: "pakažy nam Ajca"?

10. Хіба ня верыш ты, што Я ў Айцы, і Айцец ува Мне? Слова, якія кажу Я вам, кажу не ад Сябе; Айцец, Які існы ўва Мне, Ён творыць дзеі.

Hiba nâ veryš ty, što Â ŭ Ajcy, i Ajcec uva Mne? Slovy, âkiâ kažu Â vam, kažu ne ad Sâbe; Ajcec, Âki isny ŭva Mne, Ęn tvoryc' dzei.

11. Верце Мне, што Я ў Айцы, і Айцец ува Мне; а калі ня так, дык верце Мне па самых дзях.

Verce Mne, što Â ŭ Ajcy, i Ajcec uva Mne; a kalì nâ tak, dyk verce Mne pa samyh dzeâh.

12. Праўду, праўду кажу вам: хто верыць у Мяне, дзеі, якія твару Я, і Ён створыць, і болей за іх створыць; бо Я да Айца Майго іду.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: hto veryc' u Mâne, dzei, âkiâ tvaru Â, i Ęn stvoryc', i bolej za ih stvoryc'; bo Â da Ajca Majgo idu.

13. І калі чаго папросіце ў Айца ў імя Маё, дык зраблю, хай праславіцца Айцец у Сыне;

İ kalì čago paprosìce ŭ Ajca ŭ imâ Maë, dyk zrablŭ, haj praslavìcca Ajcec u Syne;

14. калі чаго папросіце ў імя Маё, я тое зраблю.

kalì čago paprosìce ŭ imâ Maë, â toe zrablŭ.

15. Калі любіце Мяне, захавайце Мае заповедзі,

Kalì lûbìce Mâne, zahavajce Mae zapavedzi,

16. і Я ўмалю Айца, і дасьць вам другога Суцешніка, хай будзе з вамі вавек,

ì Ā ũmalû Ajca, ì das'c' vam drugoga Sucešnika, haj budze z vami vavek,

17. Духа праўды, Якога сьвет ня можа прыняць, бо ня бачыць Яго і ня ведае Яго; а вы ведаеце Яго, бо Ён з вамі існы, і ў вас будзе.

Duha praŭdy, Ākoga s'vet nâ moža prynâc', bo nâ bačyc' Āgo ì nâ vedaе Āgo; a vy vedaеce Āgo, bo Ēn z vami isny, ì ũ vas budze.

18. Не пакіну вас сіротамі; прыйду да вас;

Ne pakìnu vas sìrotami; pryjdu da vas;

19. яшчэ трошкі, і сьвет ужо ня ўбачыць Мяне; а вы ўбачыце Мяне, бо Я жыву, і вы жыцьмеце.

âšçè troškì, ì s'vet užo nâ ũbačyc' Mâne; a vy ũbačyce Mâne, bo Ā žyvu, ì vy žyc'mece.

20. У той дзень спазнаеце вы, што Я ў Айцы Маім, і вы ўва Мне, і Я ў вас.

U toj dzen' spaznaece vy, što Ā ũ Ajcy Maìm, ì vy ũva Mne, ì Ā ũ vas.

21. Хто мбе запаведзі Мае і захоўвае іх, той любіць Мяне; а хто любіць Мяне, той палюбіцца Айцу Майму, і Я палюблю яго і зьяўлюся яму Сам.

Hto mbe zapavedzi Mae ì zahoŭvae ih, toj lûbic' Mâne; a hto lûbic' Mâne, toj palûbicca Ajcu Majmu, ì Ā palûblû âgo ì z'âŭlûsâ âmu Sam.

22. Юда, не Іскарыёт, кажа Яму: Госпадзе! што гэта, што Ты хочаш зьявіць Сябе нам, а ня сьвету?

Ūda, ne Īskaryët, kaža Āmu: Gospadze! što gèta, što Ty hočaš z'âvic' Sâbe nam, a nâ s'vetu?

23. Ісус сказаў яму ў адказ: хто любіць Мяне, той сьледуе слову Майму; і Айцец Мой палюбіць яго, і Мы прыйдзем да яго і прыстанішча ў ім створым.

Īsus skazaŭ âmu ũ adkaz: hto lûbic' Mâne, toj s'ledue slovu Majmu; ì Ajcec

Moj palûbìc' âgo, i My pryjdzem da âgo i prystanišča ũ im stvorym.

24. Хто ня любіць Мяне, ня сьледуе словам Маім; а слова, якое вы чуюце, ня ёсьць Маё, а Айца, што паслаў Мяне.

Hto nâ lûbìc' Mâne, nâ s'ledue slovam Maìm; a slova, âkoe vy čuece, nâ ës'c' Maë, a Ajca, što paslaŭ Mâne.

25. Гэта сказаў Я вам, будучы з вамі;

Gèta skazaŭ Â vam, budučy z vamì;

26. А Сьцешнік, Дух Сьвяты, Якога пашле Айцец у імя Маё, навучыць вас усяму і нагадае вам усё, што Я казаў вам.

A Sucešnik, Duh S'vâty, Âkoga pašle Ajcec u imâ Maë, navučyc' vas usâmu i nagadae vam usë, što Â kazaŭ vam.

27. Мір пакідаю вам, мір Мой даю вам: ня так, як сьвет дае, Я даю вам. Хай не бянтэжыцца сэрца ваша і хай не застрашыцца.

Mìr pakìdaŭ vam, mìr Moj daŭ vam: nâ tak, âk s'vet dae, Â daŭ vam. Haj ne bântèžycca sèrca vaša i haj ne zastrašycca.

28. Вы чулі, што я сказаў вам: іду ад вас і прыйду да вас. Калі б вы любілі Мяне, дык узрадаваліся б, што Я сказаў: іду да Айца; бо Айцец Мой большы за Мяне.

Vy čulì, što â skazaŭ vam: idu ad vas i pryjdu da vas. Kalì b vy lûbilì Mâne, dyk uzradavalisâ b, što Â skazaŭ: idu da Ajca; bo Ajcec Moj bol'sy za Mâne.

29. І вось, Я сказаў вам пра тое, раней чым збылося, каб вы паверылі, калі збудзецца.

Ì vos', Â skazaŭ vam pra toe, ranej čym zbylosâ, kab vy paverylì, kalì zbudzecca.

30. Ужо нядоўга Мне гутарыць з вамі, бо ідзе князь сьвету гэтага, ды ня мае ўлады над Мною.

Užo nâdoŭga Mne gutaryc' z vamì, bo idze knâz' s'vetu gètaga, dy nâ mae

ŭlady nad Mnoŭ.

31. Але каб с'вет ведаў, што Я люблю Айца, і, як наказаў Мне Айцец, так і твару: устаньце, пойдзем адгэтуль.

Ale kab s'vet vedaŭ, što Â lŭblŭ Ajca, i, âk nakazaŭ Mne Ajces, tak i tvaru: ustan'ce, pojdzem adgètul'.

15 Кіраўнік

1. Я - сапраўдная Вінаградная Лаза, а Айцец Мой - Вінаградар;

Â - sapraŭdnaâ Vinogradnaâ Laza, a Ajces Moj - Vinagradar;

2. кожную зь Мяне галінку, якая ня родзіць плоду, Ён абцінае; і кожную, якая родзіць плод, ачышчае, каб больш урадзіла плоду.

kožnuŭ z' Mâne galinku, âkaâ nâ rodzic' plodu, Ён abcinae; i kožnuŭ, âkaâ rodzic' plod, ačyščaе, kab bol'sh uradzila plodu.

3. Вы ўжо ачышчаныя праз слова, якое Я прапаведаваў вам.

Vy ŭžo ačyščanyâ praz slova, âкое Â prapavedavaŭ vam.

4. заставайцеся ўва Мне, і Я ў вас. Як галіна ня можа радзіць плоду сама сабою, калі ня будзе на лазе, так і вы, калі ня будзеце ўва Мне.

zastavajcesâ ŭva Mne, i Â ŭ vas. Âk galina nâ moža radzic' plodu sama saboŭ, kalì nâ budze na laze, tak i vy, kalì nâ budzece ŭva Mne.

5. Я - Лаза, а вы галіны; хто застаецца ўва Мне, і Я ў ім, той родзіць многа плоду, бо безь Мяне ня можаце рабіць нічога.

Â - Laza, a vy galiny; hto zastaecca ŭva Mne, i Â ŭ im, toj rodzic' mnoga plodu, bo bez' Mâne nâ možaе rabic' ničoga.

6. Хто не застаецца ўва Мне, той будзе выкінуты прэч, як галіна, і засохне; а такія галіны зьбіраюць і кідаюць у вагонь, і яны згараюць;

Hto ne zastaecca ŭva Mne, toj budze vykinuty prèč, âk galina, i zasohne; a

takiâ galiny z'birâuc' i kidauc' u vagon', i âny zgarauc';

7. калі застанецеся ўва Мне, і словы Мае ў вас застануцца, дык, чаго ні захочаце, прасеце, і будзе вам.

kali zastanecesa ŭva Mne, i slovy Mae ŭ vas zastanucca, dyk, čago ni zahočace, prasece, i budze vam.

8. Тым праславіцца Айцец Мой, калі вы ўродзіце многа плоду, і будзеце Маімі вучнямі.

Tym praslavicca Ajcesc Moj, kali vy ŭrodzice mnoga plodu, i budzece Maimi vučnâmi.

9. Як палюбіў Мяне Айцец, і Я палюбіў вас; заставайцеся ў любові Маёй,

Âk palûbiŭ Mâne Ajcesc, i Â palûbiŭ vas; zastavajcesâ ŭ lûbovi Maěj,

10. калі наказы Мае выканаеце, застанецеся ў любові Маёй, як і Я выканаў наказы Айца Майго і застаюся ў Яго любові.

kali nakazy Mae vykanaece, zastanecesa ŭ lûbovi Maěj, âk i Â vykanaŭ nakazy Ajca Majgo i zastaŭsa ŭ Âgo lûbovi.

11. Гэта сказаў Я вам, каб радасьць Мая ў вас заставалася і радасьць ваша была поўная.

Gèta skazaŭ Â vam, kab radas'c' Maâ ŭ vas zastavalasa i radas'c' vašaâ byla poŭnaâ.

12. Гэта ёсьць заповедзь Мая, палюбеце ж адзін аднаго, як Я палюбіў вас.

Gèta ës'c' zapavedz' Maâ, palûbece ž adzìn adnago, âk Â palûbiŭ vas.

13. Няма большае за тую любоў, як калі хто пакладзе душу сваю за сяброў сваіх.

Nâma bol'sae za tuŭ lûboŭ, âk kali hto pakladze dušu svaŭ za sâbroŭ svaih.

14. Вы сябры Мае, калі выконваеце тое, што Я наказваю вам;

Vy sâbry Mae, kalì vykonvaece toe, što Â nakazvaû vam;

15. Я ўжо не называю вас рабамі, бо раб ня ведае, што робіць гаспадар ягоны; а Я назваў вас сябрамі, бо сказаў вам усё, што чуў ад Айца Майго.

Â užo ne nazyvaû vas rabami, bo rab nâ vedae, što robic' gaspadar âgony; a Â nazvaû vas sâbrami, bo skazaû vam usë, što чуў ad Ajca Majgo.

16. Ня вы Мяне выбралі, а Я вас выбраў і паставіў вас, каб вы ішлі і радзілі плод, і каб плод ваш заставаўся, каб, чаго ні папросіце ў Айца ў імя Маё, Ён даў вам.

Nâ vy Mâne vybrali, a Â vas vybraû i pastaviû vas, kab vy išli i radzili plod, i kab plod vaš zastavaûsâ, kab, čago ni paprosice ũ Ajca ũ imâ Maë, Ёn daû vam.

17. Гэта наказваю вам: любеце ж адзін аднаго.

Gëta nakazvaû vam: lûbece ž adzìn adnago.

18. Калі сьвет вас ненавідзіць, ведайце, што Мяне раней за вас зьненавідзеў.

Kalì s'vet vas nenavidzic', vedajce, što Mâne ranej za vas z'nenavidzeû.

19. Калі б вы былі ад сьвету, дык сьвет любіў бы сваё; а як вы не ад сьвету, а Я Вас выбраў ад сьвету, таму ненавідзіць вас сьвет.

Kalì b vy byli ad s'vetu, dyk s'vet lûbiû by svaë; a âk vy ne ad s'vetu, a Â Vas vybraû ad s'vetu, tamu nenavidzic' vas s'vet.

20. Памятайце слова, якое Я сказаў вам: раб ня большы за гаспадара свайго. Калі Мяне гналі, гнацьмуць і вас; калі Маё слова захоўвалі, будуць захоўваць і ваша;

Pamâtajce slova, âkoe Â skazaû vam: rab nâ bol'sy za gaspadara svajgo. Kalì Mâne gnali, gnac'muc' i vas; kalì Maë slova zahoûvalì, buduc' zahoûvac' i vašâ;

21. але ўсё тое зробіць вам за імя Маё, ня ведаюць бо Таго, Хто паслаў Мяне.

ale ŭsë toe zrobâc' vam za imâ Maë, nâ vedaûc' bo Tago, Hto paslaŭ Mâne.

22. Калі б Я ня прыйшоў і не казаў ім, дык ня мелі б грэху; а цяпер ня маюць дараваньня ў грэху сваім.

Kali b Â nâ pryjšoŭ i ne kazaŭ im, dyk nâ meli b grèhu; a câper nâ maûc' daravan'nâ ŭ grèhu svaim.

23. Хто ненавідзіць Мяне, ненавідзіць і Айца Майго;

Hto nenavidzic' Mâne, nenavidzic' i Ajca Majgo;

24. калі б Я ня ўчыніў паміж імі дзеяў, якіх ніхто іншы ня ўчыняў, дык ня мелі б грэху; а цяпер і бачылі, і ўзьненавідзелі і Мяне і Айца Майго.

kali b Â nâ ŭčyniŭ pamiz' imi dzeâŭ, âkih nihto inšy nâ ŭčynâŭ, dyk nâ meli b grèhu; a câper i bačyli, i ŭz'nenavidzeli i Mâne i Ajca Majgo.

25. Але хай збудзецца слова, напісанае ў законе іхнім: "зьненавідзелі Мяне марна".

Ale haj zbudzecca slova, napisanae ŭ zakone ihnim: "z'nenavidzeli Mâne marna".

26. Калі ж прыйдзе Суцешнік, Якога Я пашлю вам ад Айца, Дух праўды, Які ад Айца зыходзіць, Ён будзе сьведчыць пра Мяне;

Kali ž pryjdze Sucešnik, Âkoga Â pašlû vam ad Ajca, Duh praŭdy, Âki ad Ajca zyhodzic', Ên budze s'vedčyc' pra Mâne;

27. А таксама і вы будзеце сьведчыць, бо вы ад пачатку са Мною.

A taksama i vy budzece s'vedčyc', bo vy ad pačatku sa Mnoŭ.

16 Кіраўнік

1. Гэта сказаў Я вам, каб вы не запаняверыліся:

Gèta skazaŭ Â vam, kab vy ne zapanâverylisâ:

2. прагоняць вас зь сынагогаў; нават прыходзіць час, калі кожны, хто забівацьме вас, будзе думаць, што ён тым служыць Богу.

pragonâc' vas z' synagogaŭ; navat pryhodzic' čas, kalì kožny, hto zabivac'me vas, budze dumac', što ěn tym služyc' Bogu.

3. Так будуць рабіць, бо ня зьведалі ні Айца, ні Мяне.

Tak buduc' rabic', bo nâ z'vedali nì Ajca, nì Mâne.

4. Але Я сказаў вам гэта, каб вы, калі прыйдзе той час, успомнілі, што Я казаў вам пра тое; не казаў жа гэтага вам раней, таму што быў з вамі.

Ale Â skazaŭ vam gèta, kab vy, kalì pryjdze toj čas, uspomnilì, što Â kazaŭ vam pra toe; ne kazaŭ ža gètaga vam ranej, tamu što byŭ z vami.

5. А цяпер іду да Таго, Хто паслаў Мяне, і ніхто з вас ня пытаецца ў Мяне: куды ідзеш?

A câper idu da Tago, Hto paslaŭ Mâne, ì nihito z vas nâ pytaecca ŭ Mâne: kudy idzeš?

6. Але таму, што Я сказаў вам гэта, жальбай напоўнілася сэрца ваша.

Ale tamu, što Â skazaŭ vam gèta, žal' baj napoŭnilasâ sèrca vaša.

7. Але Я праўду кажу вам: лепей вам, каб Я пайшоў; бо, калі Я не пайду, Сучешнік ня прыйдзе да вас; а калі пайду, дык пашлю Яго да вас,

Ale Â praŭdu kažu vam: lepej vam, kab Â pajšoŭ; bo, kalì Â ne pajdu, Sucešnik nâ pryjdze da vas; a kalì pajdu, dyk pašlû Âgo da vas,

8. і Ён, прыйшоўшы, выкрые сьвет у грэху і ў праўдзе і ў судзе.

ì Ěn, pryjšoŭšy, vykrye s'vet u grèhu ì ŭ praŭdze ì ŭ sudze.

9. У грэху, - што ня вераць у Мяне;

U grèhu, - što nâ verac' u Mâne;

10. у праўдзе, - што Я іду да Айца Майго, і ўжо не пабачыце Мяне;

u praŭdze, - što Â îdu da Ajca Majgo, î ŭžo ne pabačyce Mâne;

11. а ў судзе, - што князь сьвету гэтага асуджаны.

a ŭ sudze, - što knâz' s'vetu gètaga asudžany.

12. Яшчэ многае маю сказаць вам, але вы цяпер ня можаце спасьцігнуць.

Âščè mnogae maŭ skazac' vam, ale vy câper nâ možace spas'cìgnuc'.

13. Калі ж прыйдзе Ён, Дух праўды, дык наставіць вас на ўсякую праўду: бо не ад Сябе будзе гаварыць, а будзе гаварыць, што пачуе, і будучыню агалосіць вам;

Kali ž pryjdze Ęn, Duh praŭdy, dyk nastavic' vas na ŭsâkuŭ praŭdu: bo ne ad Sâbe budze gavaryc', a budze gavaryc', što pačue, î budučynŭ agalosic' vam;

14. Ён праславіць Мяне, бо ад Майго возьме і абвесьціць вам.

Ęn praslavic' Mâne, bo ad Majgo voz'me î abves'cic' vam.

15. Усё, што мае Айцец, ёсьць Маё; бо Я сказаў, што ад Майго возьме і абвесьціць вам.

Usë, što mae Ajces, ës'c' Maë; bo Â skazaŭ, što ad Majgo voz'me î abves'cic' vam.

16. Неўзабаве вы ня ўбачыце Мяне, і зноў неўзабаве ўбачыце Мяне; бо я іду да Айца.

Neŭzabave vy nâ ŭbačyce Mâne, î znoŭ neŭzabave ŭbačyce Mâne; bo â îdu da Ajca.

17. Тут некаторыя вучні Ягоныя казалі адзін аднаму: што гэта Ён кажа нам: "неўзабаве ня ўбачыце Мяне", і зноў "неўзабаве ўбачыце Мяне", і: "Я іду да Айца"?

Tut nekatoryâ vučnì Âgonyâ skazali adzìn adnamu: što gèta Ęn kaža nam: "neŭzabave nâ ŭbačyce Mâne", î znoŭ "neŭzabave ŭbačyce Mâne", î: "Â îdu

da Ajca"?

18. І вось яны гаварылі: што гэта кажа Ён: "неўзабаве"? ня ведаем, што кажа.

Ì vos' âny gavaryli: što gèta kaža Ěn: "neŭzabave"? nâ vedaem, što kaža.

19. Ісус, зразумеўшы, што хочуць спытацца ў Яго, сказаў ім: ці пра тое распытваецеся вы, што Я сказаў: "неўзабаве ня ўбачыце Мяне"?

Ìsus, zrazumeŭšy, što hočuc' spytacca ŭ Āgo, skazaŭ im: ci pra toe raspytvaecesâ vy, što Ā skazaŭ: "neŭzabave nâ ŭbačyce Mâne"?

20. Праўду, праўду кажу вам: вы заплачаце і загалосіце, а сьвет узрадуецца; вы засмучаныя будзеце, але смутак ваш радасьцю абвернецца.

Praŭdu, praŭdu kažu vam: vy zaplačace i zagalosice, a s'vet uzraduecca; vy zasmučanyâ budzece, ale smutak vaš radas'cû abernecca.

21. Жанчына, калі раджае, трывае цярпеньні, бо прыйшоў час яе; а як толькі народзіць дзіцятка, ужо не памятае цярпеньняў ад радасьці, бо нарадзіўся чалавек на сьвет.

Žančyna, kalì radžae, tryvae cârpen'ni, bo pryjšoŭ čas âe; a âk tol'ki narodzić' dzicâtka, užo ne pamâtae cârpen'nâŭ ad radas'ci, bo naradziŭsâ čalavek na s'vet.

22. Так і вы цяпер маеце смутак; але Я вас угледжу зноў, і ўзрадуецца сэрца ваша, і радасьці вашай ніхто не адбярэ ў вас.

Tak i vy câper maece smutak; ale Ā vas ugledžu znoŭ, i ŭzraduecca sèrca vaša, i radas'ci vašaj nihto ne adbârè ŭ vas.

23. І ў той дзень вы не папытаецеся ў Мяне ні пра што. Праўду, праўду кажу вам: чаго ні папросіце ў Айца ў імя Маё, дасьць вам.

Ì ŭ toj dzen' vy ne papytaecesâ ŭ Mâne ni pra što. Praŭdu, praŭdu kažu vam: čago ni paprosice ŭ Ajca ŭ imâ Maë, das'c' vam.

24. Дагэтуль вы нічога не прасілі ў імя Маё; прасеце і атрымаеце, каб радасьць ваша была поўная.

Dagètul' vy ničoga ne prasìli ŭ imâ Maë; prasece i atrymaece, kab radas'c' vaša byla poŭnaâ.

25. Дагэтуль Я гаварыў вам прытчамі; але настае часіна, калі ня буду гаварыць вам прытчамі, а проста абвяшчу вам пра Айца.

Dagètul' Â gavaryŭ vam prytčami; ale nastae časina, kali nâ budu gavaryc' vam prytčami, a prosta abvâšču vam pra Ajca.

26. У той дзень будзеце прасіць у імя Маё, і не кажу вам, што Я буду прасіць Айца за вас;

U toj dzen' budzece prasic' u imâ Maë, i ne kažu vam, što Â budu prasic' Ajca za vas;

27. бо Сам Айцец любіць вас, бо вы палюбілі Мяне і ўверавалі, што Я зыйшоў ад Бога.

bo Sam Ajcec lûbic' vas, bo vy palûbìli Mâne i ŭveravali, što Â zyjšoŭ ad Boga.

28. Я зыйшоў ад Айца і прыйшоў у сьвет; і зноў пакідаю сьвет і іду да Айца.

Â zyjšoŭ ad Ajca i pryjšoŭ u s'vet; i znoŭ pakìdaŭ s'vet i idu da Ajca.

29. Вучні Ягоныя сказалі Яму: вась цяпер Ты проста гаворыш і прытчы ня кажаш ніякай;

Vučni Âgonyâ skazali Âmu: vos' câper Ty prosta gavoryš i prytčy nâ kažaš niâkaj;

30. цяпер бачым, што Ты ведаеш усё і ня маеш патрэбы, каб нехта пытаўся ў Цябе; таму веруем, што Ты ад Бога зыйшоў.

câper bačym, što Ty vedaes' usë i nâ maeš patrèby, kab nehta pytaŭsâ ŭ Câbe; tamu veruem, što Ty ad Boga zyjšoŭ.

31. Ісус адказваў ім: цяпер веруеце?

Ìsus adkazvaŭ ìm: câper veruece?

32. вось, настае гадзіна, і настала ўжо, што вы расьсеецеся кожны ў свой бок і Мяне пакінеце аднаго; але Я не адзін, бо Айцец Мой са Мною.

vos', nastae gadzina, i nastala užo, što vy ras'seecesâ kožny ŭ svoj bok i Mâne pakinece adnago; ale Â ne adzìn, bo Ajcec Moj sa Moŭ.

33. Гэта сказаў Я вам, каб вы мелі ад Мяне мір. У сьвеце зазнаеце скруху; але сучасцеся: Я перамог сьвет.

Gèta skazaŭ Â vam, kab vy meli ad Mâne mìr. U s'vece zaznaece skruhu; ale sucešcesâ: Â peramog s'vet.

17 Кіраўнік

1. Пасьля гэтых словаў Ісус узьвёў вочы Свае да неба і сказаў: Войча! прыйшла гадзіна: праславі Сына Твайго, каб і Сын Твой праславіў Цябе, *Pas'lâ gètyh slovaŭ Ìsus uz'veŭ vočy Svae da neba i skazaŭ: Vojča! pryjšla gadzina: praslavi Syna Tvajgo, kab i Syn Tvoj praslaviŭ Câbe,*

2. бо Ты даў Яму ўладу над усякаю плоцьцю, каб усяму, што Ты даў Яму, даў Ён жыцьцё вечнае:

bo Ty daŭ Âmu ŭladu nad usâkaŭ ploc'cŭ, kab usâmu, što Ty daŭ Âmu, daŭ Ên žyc'cë večnae:

3. а гэта ёсьць жыцьцё вечнае, каб спазналі Цябе, адзінага, сапраўднага Бога, і пасланага Табою Ісуса Хрыста.

a gèta ës'c' žyc'cë večnae, kab spaznali Câbe, adzìnaga, sapraŭdnaga Boga, i paslanaga Taboŭ Ìsusa Hrysta.

4. Я праславіў Цябе на зямлі, выканаўшы ўсё, што Ты даручыў Мне

зрабіць;

Â praslaviŭ Câbe na zâmlì, vykanaŭšy ŭsě, što Ty daručyŭ Mne zrabić';

5. І сёння праславі Мяне Ты, Войча, у Цябе Самога славаю, якую Я меў у Цябе раней стварэння сьвету.

Ì sěn'nâ praslavi Mâne Ty, Vojča, u Câbe Samoga slavaŭ, âkuŭ Â meŭ u Câbe ranej stvarèn'nâ s'vetu.

6. Я адкрыў імя Тваё людзям, якіх Ты даў Мне ад сьвету; яны былі Твае, і Ты даў іх Мне, і яны выканалі слова Тваё;

Â adkryŭ imâ Tvaë lûdzâm, âkih Ty daŭ Mne ad s'vetu; âny byli Tvae, ì Ty daŭ ih Mne, ì âny vykanali slova Tvaë;

7. цяпер уразумелі яны, што ўсё, што Ты даў Мне, ад Цябе ёсьць;

8. бо словы, якія Ты даў Мне, Я перадаў ім, і яны прынялі і ўразумелі ў праўдзе, што Я зыйшоў ад Цябе, і ўверавалі, што Ты паслаў Мяне.

bo slovy, âkiâ Ty daŭ Mne, Â peradaŭ im, ì âny prynâli ì ŭrazumeli ŭ praŭdze, što Â zyjšoŭ ad Câbe, ì ŭveravali, što Ty paslaŭ Mâne.

9. Я малю за іх: не за ўвесь сьвет малю, а за тых, каго Ты даў Мне, бо яны Твае;

Â malû za ih: ne za ŭves' s'vet malû, a za tyh, kago Ty daŭ Mne, bo âny Tvae;

10. і ўсё Маё - Тваё, і Тваё - Маё; і Я праславіўся ў іх.

ì ŭsě Maë - Tvaë, ì Tvaë - Maë; ì Â praslaviŭsâ ŭ ih.

11. Я ўжо ня ў сьвеце, а яны ў сьвеце, а Я да Цябе іду. Войча Сьвяты! аслані іх у імя Тваё, тых, каго Ты Мне даў, каб яны былі адзіныя як і Мы.

Â ŭžo nâ ŭ s'vece, a âny ŭ s'vece, a Â da Câbe idu. Vojča S'vâty! aslanì ih u imâ Tvaë, tyh, kago Ty Mne daŭ, kab âny byli adzìnyâ âk ì My.

12. Калі Я быў зь імі ў сьвеце, Я асланяў іх у імя Тваё; тых, каго Ты даў Мне, Я захаваў, і ніхто зь іх не загінуў, апроча сына пагібелі, каб збылося Пісаньне.

Kali Â byŭ z' imi ŭ s'vece, Â aslanâŭ ih u imâ Tvaë; tyh, kago Ty daŭ Mne, Â zahavaŭ, i nihito z' ih ne zaginuŭ, aprača syna pagibelì, kab zbylosâ Pìsan'ne.

13. А цяпер да Цябе іду, і гэта кажу ў сьвеце, каб яны мелі ў сабе радасьць Маю поўную.

A câper da Câbe idu, i gèta kažu ŭ s'vece, kab âny meli ŭ sabe radas'c' Maŭ poŭniŭ.

14. Я перадаў ім слова Тваё, і сьвет зьненавідзеў іх, бо яны не ад сьвету, як і Я не ад сьвету.

Â peradaŭ im slova Tvaë, i s'vet z'nenavidzeŭ ih, bo âny ne ad s'vetu, âk i Â ne ad s'vetu.

15. Не прашу, каб Ты ўзяў іх ад сьвету, а каб асланіў іх ад ліхога;

16. яны не ад сьвету, як і Я не ад сьвету.

âny ne ad s'vetu, âk i Â ne ad s'vetu.

17. Асьвяці іх у праўдзе Тваёй: слова Тваё ёсьць праўда.

As'vâci ih u praŭdze Tvaëj: slova Tvaë ës'c' praŭda.

18. Як Ты паслаў Мяне ў сьвет, так і Я паслаў іх у сьвет;

Âk Ty paslaŭ Mâne ŭ s'vet, tak i Â paslaŭ ih u s'vet;

19. і за іх я прысьвячаю Сябе, каб і яны былі асьвечаныя праўдаю.

i za ih â prys'vâčaŭ Sâbe, kab i âny byli as'večanyâ praŭdaŭ.

20. Не за іх жа толькі прашу, а і за тых, што ўверуюць у Мяне паводле слова іхнага:

Ne za ih ža tol'ki prašu, a i za tyh, što ŭveruŭc' u Mâne pavodle slova ihnaga:

21. хай будзе ўсё адзінае: як Ты, Войча, ува Мне, і Я ў Табе, так і яны хай будуць у Нас адзіна, - каб паверыў сьвет, што Ты паслаў Мяне.

haj budze ўsё adzinae: âk Ty, Vojča, uva Mne, i Â ў Tabe, tak i âny haj buduc' u Nas adzina, - kab paveryŭ s'vet, što Ty paslaŭ Mâne.

22. І славу, якую Ты даў Мне, Я даў ім: хай будуць адзіныя, як Мы адзіныя.

Ì slavu, âkuŭ Ty daŭ Mne, Â daŭ im: haj buduc' adzinyâ, âk My adzinyâ.

23. Я ў іх, і Ты ўва Мне; хай будуць паяднаныя ў адно, і хай уведае сьвет, што Ты паслаў Мяне і палюбіў іх, як палюбіў Мяне.

Â ў ih, i Ty ўva Mne; haj buduc' paâdnanyâ ў adno, i haj uvedae s'vet, što Ty paslaŭ Mâne i palûbiŭ ih, âk palûbiŭ Mâne.

24. Войча! якіх Ты даў Мне, хачу, каб там, дзе Я, і яны былі са Мною, хай бачаць славу Маю, якую Ты даў Мне, бо палюбіў Мяне раней, чым пачаўся сьвет;

Vojča! âkih Ty daŭ Mne, haču, kab tam, dze Â, i âny byli sa Mnoŭ, haj bačac' slavu Maŭ, âkuŭ Ty daŭ Mne, bo palûbiŭ Mâne ranej, čym pačaŭsâ s'vet;

25. Войча праведны! і сьвет Цябе не спазнаў; а Я спазнаў Цябе, і гэтыя спазналі, што Ты паслаў Мяне;

Vojča pravedny! i s'vet Câbe ne spaznaŭ; a Â spaznaŭ Câbe, i gètyâ spaznali, što Ty paslaŭ Mâne;

26. і Я адкрыў ім імя Тваё і адкрыю, каб любоў, якую Ты палюбіў Мяне, ў іх была; і Я ў іх.

i Â adkryŭ im imâ Tvaë i adkryŭ, kab lûboŭ, âkoŭ Ty palûbiŭ Mâne, ў ih byla; i Â ў ih.

1. Сказаўшы гэта, Ісус выйшаў з вучнямі Сваімі за паток Кедрон, дзе быў сад, у які ўвайшоў Сам і вучні Ягоныя.

Skazaŭšy gèta, Ìsus vyjšaŭ z vučnâmi Svaimi za patok Kedron, dze byŭ sad, u âki ŭvajšoŭ Sam i vučni Âgonyâ.

2. А ведаў гэтае месца і Юда, прадажнік Ягоны, бо Ісус часта збіраўся там з вучнямі Сваімі.

A vedaŭ gètae mesca i Ŭda, pradažnik Âgony, bo Ìsus časta z'biraušâ tam z vučnâmi Svaimi.

3. І вось Юда, узяўшы атрад воінаў і служак ад першасьвятароў і фарысэяў, прыходзіць туды зь ліхтарамі і сьвяцільнямі і зброяй.

Ì vos' Ŭda, uzâŭšy atrad voinaŭ i služak ad peršas'vâtaroŭ i farysèâŭ, pryhodzic' tudy z' lihtarami i s'vâcil'nâmi i zbroâj.

4. А Ісус, ведаючы ўсё, што зь Ім будзе, выйшаў і сказаў ім: каго шукаеце?

A Ìsus, vedaŭčy ŭsë, što z' Ìm budze, vyjšaŭ i skazaŭ im: kago šukaecie?

5. Яму адказалі: Ісуса Назарэя. Ісус кажа ім: гэта Я. А стаяў зь імі й Юда, прадажнік Ягоны.

Âmu adkazali: Ìsusa Nazarèâ. Ìsus kaža im: gèta Â. A staâŭ z' imi j Ŭda, pradažnik Âgony.

6. І калі сказаў ім: гэта Я, - яны адступіліся назад і ўпалі на зямлю.

Ì kalì skazaŭ im: gèta Â, - âny adstupilisâ nazad i ŭpali na zâmlû.

7. Зноў спытаўся ў іх: каго шукаеце? Яны казалі: Ісуса Назарэя.

Znoŭ spytaŭsâ ŭ ih: kago šukaecie? Âny skazali: Ìsusa Nazarèâ.

8. Ісус адказваў: Я сказаў вам, што гэта Я; дык вось, калі Мяне шукаеце, пакіньце іх, хай ідуць,

Ìsus adkazvaŭ: Â skazaŭ vam, što gèta Â; dyk vos', kali Mâne šukaece, pakin'ce ih, haj iduc',

9. хай збудзецца слова, сказанае Ім: з тых, каго Ты Мне даў, Я не загубіў нікога.

haj zbudzecca slova, skazanae Ìm: z tyh, kago Ty Mne daŭ, Â ne zagubiŭ nikoga.

10. А Сымон Пётр, маючы меч, дастаў яго, і ударыў першасьвятаровага раба, і адсек яму правае вуха: імя раба было Малх.

A Symon Pëtr, maŭčy meč, dastaŭ âgo, ì udaryŭ peršas'vâtarovaga raba, ì adsek âmu pravae vuha: imâ raba bylo Malh.

11. Але Ісус сказаў Пятру: укладзі меч у похвы; няўжо Мне ня піць чары, якую даў Мне Айцец?

Ale Ìsus skazaŭ Pâtru: ukladzi meč u pohvy; nâŭžo Mne nâ pic' čary, âkuŭ daŭ Mne Ajces?

12. Тады воіны і тысячнік і служкі Юдэйскія ўзялі Ісуса, і зьвязалі Яго,

13. і завялі Яго спачатку да Анны; бо ён быў цесьцем Каяфы, які быў на той год першасьвятаром:

ì zavâli Âgo spačatku da Anny; bo ën byŭ ces'cem Kaâfy, âkì byŭ na toj god peršas'vâtarom:

14. гэта быў Каяфа, які даў параду Юдэям, што лепш аднаму чалавеку памерці за народ.

gèta byŭ Kaâfa, âkì daŭ paradu Ûdèâm, što lepš adnamu čalaveku pamerci za narod.

15. За Ісусам сьледам ішлі Сымон Пётр і другі вучань: вучань жа гэты быў знаёмы першасьвятару і ўвайшоў зь Ісусам у двор першасьвятароў:

Za Īsusam s'ledam išli Symon Pëtr i drugi vučan': vučan' ža gèty byŭ znaëmy peršas'vâtaru i ŭvajšoŭ z' Īsusam u dvor peršas'vâtarouŭ:

16. А Пётр стаяў звонку за дзвьярыма. Потым другі вучань, які быў знаёмы першасьвятару, выйшаў і сказаў брамніцы, і ўвёў Пятру.

A Pëtr staâŭ zvonku za dz'vâryma. Potym drugi vučan', âki byŭ znaëmy peršas'vâtaru, vyjšaŭ i skazaŭ bramnicy, i ŭvëŭ Pâtru.

17. Тут рабыня-брамніца кажа Пятру: і ты ці ня з вучняў Гэтага Чалавека? Ён сказаў: не.

Tut rabynâ-bramnica kaža Pâtru: i ty ci nâ z vučnâŭ Gètaga Čalaveka? Ęn skazaŭ: ne.

18. Тым часам рабы і служкі, расклаўшы агонь, таму што было золка, стаялі і грэліся; Пётр таксама стаяў зь імі і грэўся.

Tym časam raby i služki, rasklaŭšy agon', tamu što bylo zolka, staâli i grèlisâ; Pëtr taksama staâŭ z' imi i grëŭsâ.

19. А першасьвятар спытаўся ў Ісуса пра вучняў Ягоных і пра вучэньне Ягонае.

A peršas'vâtar spytaŭsâ ŭ Īsusa pra vučnâŭ Âgonyh i pra vučën'ne Âgonae.

20. Ісус адказваў яму: Я гаварыў адкрыта сьвету; Я заўсёды вучыў у сынагозе і ў храме, дзе заўсёды Юдэі сыходзяцца, і тайна не казаў нічога;

Īsus adkazvaŭ âmu: Â gavaryŭ adkryta s'vetu; Â zaŭsëdy vučyŭ u synagoze i ŭ hráme, dze zaŭsëdy Ŭdèi syhodzâcca, i tajna ne kazaŭ ničoga;

21. што пытаешся ў Мяне? спытайся ў тых, хто чуў, што Я казаў ім; вось, яны ведаюць, што Я казаў.

što pytaešsâ ŭ Mâne? spytajsâ ŭ tyh, hto čuŭ, što Â kazaŭ im; vos', âny vedaŭc', što Â kazaŭ.

22. Калі Ён сказаў гэта, адзін служка, які стаяў паблізу, ударыў Ісуса па

шчацэ, сказаўшы: так Ты адказваеш першасьвятару?

Kali Ěn skazaŭ gèta, adzin služka, âki staâŭ pablizu, udaryŭ Ěsusa pa ščacè, skazaŭšy: tak Ty adkazvaeš peršas'vâtaru?

23. Ісус адказваў яму: калі Я сказаў блага, пакажы, што благое, а калі добра, чаго ты б'еш Мяне?

Ěsus adkazvaŭ âmu: kali Â skazaŭ blaga, pakažy, što blagoe, a kali dobra, čago ty b'eš Mâne?

24. Анна паслаў Яго зьвязанага да першасьвятара Каяфы.

Anna paslaŭ Âgo z'vâzanaga da peršas'vâtara Kaâfy.

25. А Сымон Пётр стаяў і грэўся. Тут сказалі яму: ці ня з вучняў Ягоных і ты? Ён зрокся і сказаў: не.

A Symon Pètr staâŭ ì grèŭsâ. Tut skazali âmu: ci nâ z vučnâŭ Âgonyh ì ty? Ěn zroksâ ì skazaŭ: ne.

26. Адзін з рабоў першасьвятаровых, родзіч таго, якому Пётр адсек вуха, кажа: ці не цябе бачыў я зь Ім у садзе?

Adzin z raboŭ peršas'vâtarovyh, rodzič tago, âkomu Pètr adsek vuha, kaža: ci ne câbe bačyŭ â z' Ěm u sadze?

27. Пётр зноў зрокся; і адразу засьпяваў певень.

Pètr znoŭ zroksâ; ì adrazu zas'pâvaŭ peven'.

28. Ад Каяфы павялі Ісуса ў прэторыю. Была раніца; і яны не ўвайшлі ў прэторыю, каб не апаганіцца, а каб можна было есьці пасху.

Ad Kaâfy pavâli Ěsusa ŭ prètoryû. Byla ranica; ì âny ne ŭvajšli ŭ prètoryû, kab ne apaganicca, a kab možna bylo es'ci pashu.

29. Пілат выйшаў да іх і сказаў: у чым вы вінаваціце Чалавека Гэтага?

Pilat vyjšaŭ da ih ì skazaŭ: u čym vy vinavacìce Čalaveka Gètaga?

30. Яны сказалі яму ў адказ: калі б Ён ня быў злачынец, мы не перадалі б Яго табе.

Âny skazali âmu ũ adkaz: kali b Ěn nâ byŭ zlačynec, my ne peradali b Âgo tabe.

31. Пілат сказаў ім: вазьмеце Яго вы, і паводле закону вашага судзеце

Яго. Юдэі казалі яму: нам не дазволена караць сьмерцю нікога, -

Pilat skazaŭ im: vaz'mece Âgo vy, i pavodle zakonu vašaga sudzece Âgo.

Ŭdèi skazali âmu: nam ne dazvolena karac' s'mercû nikoga, -

32. хай збудзецца слова Ісусавае, якое сказаў Ён, даючы зразумець,

якою сьмерцю Ён памрэ.

haj zbudzecca slova Ĭsusavae, âkoe skazaŭ Ěn, daŭčy zrazumec', âkoŭ

s'mercû Ěn pamrè.

33. Тады Пілат зноў увайшоў у прэторыю, і паклікаў Ісуса, і сказаў Яму:

Ты Цар Юдэйскі?

Tady Pilat znoŭ uvajšoŭ u prètoryû, i paklikaŭ Ĭsusa, i skazaŭ Âmu: Ty Car

Ŭdèjski?

34. Ісус адказваў яму: ці ад сябе ты кажаш гэта, ці іншыя казалі табе

пра Мяне?

Ĭsus adkazvaŭ âmu: ci ad sâbe ty kažaš gèta, ci inšyâ skazali tabe pra Mâne?

35. Пілат адказваў: хіба я Юдэй? Твой народ і першасьвятары перадалі

Цябе мне; што Ты зрабіў?

Pilat adkazvaŭ: hiba â Ŭdèj? Tvoj narod i peršas'vâtary peradali Câbe mne;

što Ty zrabìŭ?

36. Ісус адказваў: Царства Маё не ад сьвету гэтага; калі б ад сьвету

гэтага было Царства Маё, дык слугі Мае заступіліся б за Мяне, каб Я

ня быў аддадзены Юдэям; але цяпер Маё Царства не адгэтуль.

Ĭsus adkazvaŭ: Carstva Maë ne ad s'vetu gètaga; kali b ad s'vetu gètaga

bylo Carstva Maë, dyk slugi Mae zastupilisâ b za Mâne, kab Â nâ byŭ

addadzeny Ŭdèâm; ale câper Maë Carstva ne adgètul'.

37. Пілат сказаў Яму: значыцца, Ты Цар? Ісус адказваў: ты кажаш, што Я Цар; Я на тое нарадзіўся і на тое прыйшоў у сьвет, каб засьведчыць ісьціну; кожны, хто ад ісьціны, слухае голасу Майго.

Pilat skazaŭ Âmu: značycsa, Ty Car? Ĭsus adkazvaŭ: ty kažaš, što Â Car; Â na toe naradziŭsâ i na toe pryjšoŭ u s'vet, kab zas'vedčyc' is'cinu; kožny, hto ad is'cinu, sluhae golasu Majgo.

38. Пілат сказаў Яму: што ёсьць ісьціна? І, сказаўшы гэта, зноў выйшаў да Юдэяў і сказаў ім: я ніякай віны не знаходжу ў Ім;

Pilat skazaŭ Âmu: što ës'c' is'cina? Ĭ, skazaŭšy gèta, znoŭ vyjšaŭ da Ŭdèâŭ i skazaŭ im: â niâkaj viny ne znahodžu ŭ Ĭm;

39. ёсьць жа ў вас звычай, каб я аднаго адпускаяў вам на Пасху: ці хочаце, адпушчу вам Цара Юдэйскага?

ës'c' ža ŭ vas zvyčaj, kab â adnago adpuskaŭ vam na Pashu: ci hočace, adpušču vam Cara Ŭdèjskaga?

40. Тады зноў закрычалі ўсе, кажучы: не Яго, а Вараву. А Вараву быў разбойнік.

Tady znoŭ zakryčali ŭse, kažučy: ne Âgo, a Varavu. A Varava byŭ razbojnik.

19 Кіраўнік

1. Тады Пілат узяў Ісуса і загадаў біць Яго.

Tady Pilat uzâŭ Ĭsusa i zagadaŭ bic' Âgo.

2. І воіны, сплёўшы вянок цярновы, усклалі Яму на галаву, і апранулі Яго ў пурпуру,

Ĭ voïny, splëŭšy vânok cârnovy, usklali Âmu na galavu, i apranuli Âgo ŭ purpuru,

3. і казалі: радуйся, Цару Юдэйскі! І білі яго па шчоках.

ì kazali: radujsâ, Caru Ûdèjski! Ì bìli âgo pa ščokah.

4. Пілат зноў выйшаў і сказаў ім: вось я выводжу Яго да вас, каб вы ведалі, што я не знаходжу ў Ім ніякае віны.

Pilat znoŭ vyjšaŭ ì skazaŭ ìm: vos' â vyvodžu Ágo da vas, kab vy vedali, što â ne znahodžu ŭ Ìm niâkae viny.

5. Тады выйшаў Ісус у цярновым вянку і ў пурпуры. І сказаў ім Пілат: вось, Чалавек!

Tady vyjšaŭ Ìsus u cârnovym vâнку ì ŭ purpury. Ì skazaŭ ìm Pilat: vos', Čalavek!

6. Калі ж убачылі Яго першасьвятары і служкі, дык закрычалі: укрыжуй, укрыжуй Яго! Пілат кажа ім: вазьмеце Яго вы і ўкрыжуйце, бо я не знаходжу ў Ім віны.

Kali Ź ubačyli Ágo peršas'vâtary ì služki, dyk zakryčali: ukryžuj, ukryžuj Ágo! Pilat kaža ìm: vaz'mece Ágo vy ì ŭkryžujce, bo â ne znahodžu ŭ Ìm viny.

7. Юдэі адказвалі яму: мы маем закон, і паводле закона нашага Ён павінен памерці, бо зрабіў Сябе Сынам Божым.

Ûdèi adkazvali âmu: my maem zakon, ì pavodle zakona našaga Ęn pavinen pamerci, bo zrabiŭ Sâbe Synam Božym.

8. Пілат, пачуўшы гэтае слова, яшчэ больш напалохаўся,

Pilat, pačuŭšy gètae slova, âščè bol's napalohaŭsâ,

9. і зноў увайшоў у прэторыю, і сказаў Ісусу: адкуль Ты? Але Ісус ня даў яму адказу.

ì znoŭ uvajšoŭ u prètoryû, ì skazaŭ Ìsusu: adkul' Ty? Ale Ìsus nâ daŭ âmu adkazu.

10. Пілат кажа Яму: мне не адказваеш? ці ня ведаеш, што я маю ўладу Цябе крыжаваць і ўладу маю Цябе адпусьціць?

Pilat kaža Ámu: mne ne adkazvaeš? ci nâ vedaeš, što â maŭ ŭladu Câbe

kryžavac' i ŭladu maŭ Câte adpus'cic'?

11. Ісус адказваў: ты ня меў бы над Мною ніякае ўлады, калі б ня было дадзена табе зверху; таму большы грэх на тым, хто перадаў Мне табе.

Īsus adkazvaŭ: ty nâ meŭ by nad Mnoŭ niâkae ŭlady, kalì b nâ bylo dadzena tabe z'verhu; tamu bol'shy grèh na tym, hto peradaŭ Mâne tabe.

12. З гэтага часу Пілат намагаўся адпусьціць Яго. А Юдэі крычалі: калі адпусьціш Яго, ты ня прыяцель кесару; кожны, хто робіць сябе царом, супрацівіцца кесару.

Z gètaga času Pìlat namagaŭsâ adpus'cic' Âgo. A Ūdèi kryčali: kalì adpus'ciš Âgo, ty nâ pryâcel' kesaru; kožny, hto robic' sâbe carom, supracivicca kesaru.

13. Пілат, пачуўшы гэтае слова, вывеў Ісуса і сеў на судзілішчы, на месцы, якое называецца Ліфастратон, а па-Габрэйску Гаввафа.

Pìlat, pačuŭšy gètae slova, vyveŭ Īsusa i seŭ na sudziliščy, na mescy, âkoe nazyvaecca Lifastraton, a pa-Gabrèjsku Gavvafa.

14. Тады была пятніца перад Пасхаю, і гадзіна шостая. І сказаў Пілат Юдэям: вось, Цар ваш!

Tady byla pâtnica perad Pashaŭ, i gadzina šostaâ. Ī skazaŭ Pìlat Ūdèâm: vos', Car vaš!

15. Але яны закрычалі: вазьмі, вазьмі, укрыжуй Яго! Пілат кажа ім: каб Цара вашага крыжаваць? Першасьвятары адказвалі: няма ў нас цара апроч кесара.

Ale âny zakryčali: vaz'mì, vaz'mì, ukryžuj Âgo! Pìlat kaža im: kab Cara vašaga kryžavac'? Peršas'vâtary adkazvali: nâma ŭ nas cara aproč kesaru.

16. Тады нарэшце ён аддаў Яго ім на крыжаваньне. І ўзялі Ісуса і павялі.

Tady narèšce ěn addaŭ Âgo im na kryžavan'ne. Ì ŭzâli Ìsusa ì pavâli.

17. Ì, нясучы крыж Свой, Ён выйшаў на месца, называнае Лобным, па-Габрэйску Галгофа;

Ì, nâsučy kryž Svoj, Ěn vyjšaŭ na mesca, nazyvanae Lobnym, pa-Gabrèjsku Galgofa;

18. там укрыжавалі Яго і зь Ìм двух іншых, па адзін і па другі бок, а пасярэдзіне Ісуса.

tam ukryžavali Âgo ì z' Ìm dvuh inšyh, pa adzìn ì pa drugi bok, a pasârèdzìne Ìsusa.

19. А Пілат напісаў і надпіс паставіў на крыжы. Напісана было: Ісус Назарэй, Цар Юдэйскі.

A Pilat napisaŭ ì nadpìs pastaviŭ na kryžy. Napìsana bylo: Ìsus Nazarèj, Car Ûdèjski.

20. Гэты надпіс чыталі многія Юдэі, бо месца, дзе быў укрыжаваны Ісус, было недалёка ад горада, і напісана было па-Габрэйску, па-Грэцку, па-Рымску.

Gèty nadpìs čytali mnogiâ Ûdèi, bo mesca, dze byŭ ukryžavany Ìsus, bylo nedalëka ad gorada, ì napìsana bylo pa-Gabrèjsku, pa-Grècku, pa-Rymsku.

21. А першасьвятары Юдэйскія сказалі Пілату: ня пішы: Цар Юдэйскі, а што Ён казаў: Я Цар Юдэйскі.

A peršas'vâtary Ûdèjskiâ skazali Pilatu: nâ pišy: Car Ûdèjski, a što Ěn kazaŭ: Â Car Ûdèjski.

22. Пілат адказваў: што я напісаў, тое напісаў.

Pilat adkazvaŭ: što â napisaŭ, toe napisaŭ.

23. А воіны, калі ўкрыжавалі Ісуса, пабралі адзежу Ягоную і падзялілі на чатыры долі, кожнаму воіну доля, і хітон; а хітон быў не пашыты, а ўвесь тканы зьверху.

A voiny, kalì ŭkryžavali Ĭsusa, pabrali adžežu Âgonuû i padzâlili na čatyry doli, kožnamu voinu dolâ, i hiton; a hiton byŭ ne pašyty, a ŭves' tkany z'verhu.

24. І вось сказалі адзін аднаму: ня будзем разьдзіраць яго, а кінем на яго жэрабя, чый будзе; - хай збудзецца сказанае ў Пісаньні: "падзялілі рызы Мае між сабою і за адзежу Маю кідалі жэрабя". Так учынілі воіны.

Ĭ vos' skazali adzìn adnamu: nâ budzem raz'dzìrac' âgo, a kìnem na âgo žèrabâ, čyj budze; - haj zbudzecca skazanae ŭ Pisan'ni: "padzâlili ryzy Mae miž saboû i za adžežu Maû kìdali žèrabâ". Tak učynili voiny.

25. Каля крыжа Ісуса стаялі Маці Ягоная, і сястра Маці Ягонай Марыя Клеопава, і Марыя Магдаліна.

Kalâ kryža Ĭsusa staâli Maci Âgonaâ, i sâstra Maci Âgonaj Maryâ Kleopava, i Maryâ Magdalina.

26. Ісус, убачыўшы Маці і вучня, які тут стаяў, якога любіў, кажа Маці Сваёй: Жанчына! вось, сын Твой.

Ĭsus, ubačyŭšy Maci i vučnâ, âkì tut staâŭ, âkoga lûbiŭ, kaža Maci Svaëj: Žančyna! vos', syn Tvoj.

27. Потым кажа вучню: вось, Маці твая! І з гэтага часу вучань гэты ўзяў Яе да сябе.

Potym kaža vučnû: vos', Maci tvaâ! Ĭ z gètaga času vučan' gèty ŭzâŭ Âe da sâbe.

28. Пасьля таго Ісус, ведаючы, што ўжо ўсё сталася, каб збылося Пісаньне, кажа: піць.

Pas'lâ tago Ĭsus, vedaŭčy, što ŭžo ŭsë stalasâ, kab zbylosâ Pisan'ne, kaža: pìc'.

29. Тут стаяў посуд, поўны воцату. Воіны, намачыўшы воцатам губку і

накалоўшы на ісоп, паднесьлі да вуснаў Ягоных.

Tut staâŭ posud, poŭny vocatu. Voïny, namačyŭšy vocatam gubku i nakaloŭšy na isop, padnes'li da vusnaŭ Âgonyh.

30. І калі Ісус скаштаваў воцату, сказаў: збылося! І нахіліўшы галаву, аддаў дух.

Ì kalì Ìsus skaštavaŭ vocatu, skazaŭ: zbylosâ! Ì nahiliŭšy galavu, addaŭ duh.

31. Але як што тады была пятніца, дык Юдэі, каб не пакінуць целаў на крыжы ў суботу, бо тая субота была дзень вялікі, прасілі Пілата, каб перабіць у іх галені і зьняць іх.

Ale âk što tady byla pâtnica, dyk Ūdèi, kab ne pakinuc' celaŭ na kryžy ŭ subotu, bo taâ subota byla dzen' vâlikì, prasili Pilata, kab perabic' u ih galeni i z'nâc' ih.

32. І вось, прыйшлі воіны, і ў першага перабілі галені, і ў другога, укрыжаванага зь Ім;

Ì vos', pryjšli voïny, i ŭ peršaga perabili galeni, i ŭ drugoga, ukryžavanaga z' Ìm;

33. а, падышоўшы да Ісуса, як убачылі Яго ўжо мёртвага, не перабілі ў яго галені,

a, padyšoŭšy da Ìsusa, âk ubačyli Âgo ŭžo mèrtvaga, ne perabili ŭ âgo galeni,

34. а адзін воін кап'ём працяў Яму рэбры, і адразу выцекла кроў і вада.

a adzìn voìn kap'ëm pracâŭ Âmu rèbry, i adrazu vycekla kroŭ i vada.

35. І хто бачыў, засьведчыў, і праўдзівае сьведчаньне ягонае; ён ведае, што кажа ў ісьціне, каб вы паверылі;

Ì hto bačyŭ, zas'vedčyŭ, i praŭdzivae s'vedčan'ne âgonae; ën vedae, što kaža ŭ is'cine, kab vy paveryli;

36. бо гэта сталася, хай збудзецца Пісаньне: "косць Ягоная хай ня будзе зламана".

bo gèta stalasâ, haj zbudzecca Pisan'ne: "kos'c' Âgonaâ haj nâ budze zlamana".

37. Гэтак сама і ў іншым месцы Пісаньне кажа: "паглядзяць на Таго, Каго працялі".

Gètak sama i ũ inšym mescy Pisan'ne kaža: "paglâdzâc' na Tago, Kago pracâli".

38. Пасьля гэтага Язэп з Арыматэі, вучань Ісуса, але тайны - ад страху перад Юдэямі, прасіў у Пілата, каб зьняць Цела Ісусава; і Пілат дазволіў. Той пайшоў і зьняў Цела Ісусава.

Pas'lâ gètaga Âzèp z Arymatèi, vučan' Ìsusa, ale tajny - ad strahu perad Ûdèâmi, prasiŭ u Pilata, kab z'nâc' Cella Ìsusava; i Pilat dazvoliŭ. Toj pajšoŭ i z'nâŭ Cella Ìsusava.

39. Прыйшоў таксама і Мікадым, які прыходзіў раней да Ісуса ўначы, і прынёс сумесь з альясу і сьмірны, літраў каля ста.

Pryjšoŭ taksama i Mikadym, âki pryhodziŭ ranej da Ìsusa ũnačy, i prynës sumes' z al'âsu i s'mirny, litraŭ kalâ sta.

40. І вось, узялі яны Цела Ісусавае і ўгарнулі яго ў палатно з пахошчамі, як звычайна хаваюць Юдэі.

Ì vos', uzâlì âny Cella Ìsusavae i ũgarnuli âgo ũ palatno z pahoščamì, âk zvyčajna havaŭc' Ûdèi.

41. На тым месцы, дзе Ён быў укрыжаваны, быў сад, і ў садзе была магіла новая, у якую яшчэ ніхто ня быў пакладзены:

Na tym mescy, dze Ęn byŭ ukryžavany, byŭ sad, i ũ sadze byla magila novaâ, u âkuŭ âščè nihto nâ byŭ pakladzeny:

42. там паклалі Ісуса дзеля пятніцы Юдэйскай, бо магіла была блізка.

tam paklali Ìsusa dzelâ pâtnicy Ûdèjskaj, bo magila byla blizka.

1. У першы ж дзень тыдня Марыя Магдаліна прыходзіць да магілы раницай, яшчэ прыцемкам, і бачыць, што камень адвалены ад магілы;
U peršy ž dzen' tydnâ Maryâ Magdalina pryhodzic' da magily ranicaj, âščè prycemkam, i bačyc', što kamen' advaleny ad magily;

2. і вось бяжыць, і прыходзіць да Сымона Пятра і да другога вучня, якога любіў Ісус, і кажа ім: зьнесьлі Госпада з магілы, і ня ведаем, дзе паклалі Яго.

ì vos' bâžyc', i pryhodzic' da Symona Pâtra i da drugoga vučnâ, âkoga lûbiŭ Ìsus, i kaža im: z'nes'li Gospada z magily, i nâ vedaem, dze paklali Âgo.

3. Адразу выйшаў Пётр і другі вучань, і пайшлі да магілы;
Adrazu vyjšaŭ Pëtr i drugi vučan', i pajšli da magily;

4. яны пабеглі абодва разам; але другі вучань бег хутчэй за Пятра, і прыйшоў да магілы першы,
âny pabegli abodva razam; ale drugi vučan' beg hutčèj za Pâtra, i pryjšoŭ da magily peršy,

5. і нахіліўшыся, убачыў палотны, якія там ляжалі: але не ўвайшоў у магілу.

ì nahiliŭšysâ, ubačyŭ palotny, âkiâ tam lâžali: ale ne ŭvajšoŭ u magilu.

6. Сьледам за ім прыходзіць Сымон Пётр, і ўваходзіць у магілу, і бачыць адны палотны, якія там ляжалі.

S'ledam za im pryhodzic' Symon Pëtr, i ŭvahodzic' u magilu, i bačyc' adny palotny, âkiâ tam lâžali.

7. і хустку, якая была на галаве Ягонай, не з палотнамі яна ляжала, а асобна, скручаная, на іншым месцы.

ì hustku, âkaâ byla na galave Âgonaj, ne z palotnamì âna lâžala, a asobna,

skručanaâ, na inšym mescy.

8. Тады ўвайшоў і другі вучань, што прыбег раней да магілы, і ўбачыў, і ўвераваў;

Tady ŭvajšoŭ i drugi vučan', što prybeg ranej da magily, i ŭbačyŭ, i ŭveravaŭ;

9. бо яны яшчэ ня ведалі з Пісаньня, што Яму належала паўстаць зь мёртвых.

bo âny âščè nâ vedali z Pisan'nâ, što Âmu naležala paŭstac' z' mërtvyh.

10. І вось, вучні зноў вярнуліся да сябе.

Ì vos', vučni znoŭ vârnulisâ da sâbe.

11. А Марыя стаяла каля магілы і плакала; і калі плакала, нахілілася да магілы

A Maryâ staâla kalâ magily i plakala; i kalì plakala, nahililasâ da magily

12. і бачыць двух анёлаў, у белым адзенні сядзяць, адзін у галовах, другі каля ног, дзе ляжала Цела Ісусава.

i bačyc' dvuh anëlaŭ, u belym adzen'ni sâdzâc', adzìn u galovah, drugi kalâ nog, dze lâžala Cela Ìsusava.

13. І яны кажуць ёй: жанчына! чаго ты плачаш? Кажа ім: зьнесьлі Госпада майго, і ня ведаю, дзе паклалі Яго.

Ì âny kažuc' ëj: žančyna! čago ty plačaš? Kaža ìm: z'nes'li Gospada majgo, i nâ vedaŭ, dze paklali Âgo.

14. Сказаўшы гэта, абярнулася і ўбачыла - стаіць Ісус; ды не пазнала, што гэта Ісус.

Skazaŭšy gëta, abârnulasâ i ŭbačyla - staic' Ìsus; dy ne paznala, što gëta Ìsus.

15. Ісус кажа ёй: жанчына! чаго ты плачаш? каго шукаеш? Яна, думуючы, што гэта садоўнік, кажа Яму: спадару! калі ты вынес Яго,

скажы мне, дзе ты паклаў Яго, і я забяру Яго.

Ìsus kaža ëj: žančyna! čago ty plačaš? kago šukaeš? Âna, dumaûčy, što gèta sadoŭnik, kaža Âmu: spadaru! kalì ty vynes Âgo, skažy mne, dze ty paklaŭ Âgo, i â zabâru Âgo.

16. Ісус кажа ёй: Марыя! Яна, абярнуўшыся, кажа Яму: Раввуні! - што азначае: Настаўнік!

Ìsus kaža ëj: Maryâ! Âna, abârnuŭšysâ, kaža Âmu: Ravvuni! - što aznačae: Nastaŭnik!

17. Ісус кажа ёй: не кранайся Мяне, бо Я яшчэ ня ўзыйшоў да Айца Майго; а ідзі да братоў Маіх і скажы ім: узыходжу да Айца Майго і Айца вашага, і да Бога Майго і Бога вашага.

Ìsus kaža ëj: ne kranajsâ Mâne, bo Â âščè nâ ŭzyjšoŭ da Ajca Majgo; a idzi da bratoŭ Maïh i skažy im: uzyhodžu da Ajca Majgo i Ajca vašaga, i da Boga Majgo i Boga vašaga.

18. Марыя Магдаліна ідзе і абвяшчае вучням, што бачыла Госпада, і што Ён гэта сказаў ёй.

Maryâ Magdalina idze i abvâščae vučnâm, što bačyla Gospada, i što Ên gèta skazaŭ ëj.

19. У той самы першы дзень тыдня ўвечары, калі дзьверы дома, дзе зьбіраліся вучні Ягоныя, былі замкнутыя з апасеньня перад Юдэямі, прыйшоў Ісус і стаў пасярод, і кажа ім: мір вам!

U toj samy peršy dzen' tydnâ ŭvečary, kalì dz'very doma, dze z'biralisâ vučnì Âgonyâ, byli zamknutyâ z apasen'nâ perad Ûdèâmì, pryjšoŭ Ìsus i staŭ pasârod, i kaža im: mir vam!

20. Сказаўшы гэта, Ён паказаў ім рукі і ногі і рэбры Свае. Вучні ўзрадаваліся, убачыўшы Госпада.

Skazaŭšy gèta, Ên pakazaŭ im ruki i nogi) i rèbry Svae. Vučnì ŭzradavalisâ,

ubačyŭšy Gospada.

21. А Ісус сказаў ім другі раз: мір вам! як паслаў Мяне Айцец, так і Я пасылаю вас.

A Ĭsus skazaŭ im drugi raz: mir vam! âk paslaŭ Mâne Ajces, tak i Â pasylaŭ vas.

22. Сказаўшы гэта, дзьмухнуў, і кажа ім: прымеце Духа Сьвятога:

Skazaŭšy gëta, dz'muhnuŭ, i kaža im: prymece Duha S'vâtoga:

23. каму даруеце грахі, таму даруюцца: на кім пакінеце, на тым застануцца.

kamu daruece grahi, tamu daruŭcca: na kim pakinece, na tym zastanucca.

24. А Тамаш, адзін з дванаццацёх, называны Блізьнюк, ня быў тут зь імі, калі прыходзіў Ісус.

A Tamaš, adzin z dvanaccacëh, nazyvany Bliz'nûk, nâ byŭ tut z' imi, kali pryhodziŭ Ĭsus.

25. Другія вучні казалі яму: мы бачылі Госпада. Але ён сказаў ім: калі ня ўбачу на руках у Яго ранаў ад цьвікоў, і не ўкладу пальца майго ў раны ад цьвікоў, і ня ўкладу рукі маёй у рэбры Ягоныя, не паверу.

Drugiâ vučni skazali âmu: my bačyli Gospada. Ale ën skazaŭ im: kali nâ ŭbaču na rukah u Âgo ranaŭ ad c'vikoŭ, i ne ŭkladu pal'ca majgo ŭ rany ad c'vikoŭ, i nâ ŭkladu ruki maëj u rèbry Âgonyâ, ne paveru.

26. Праз восем дзён зноў былі ў доме вучні Ягоныя, і Тамаш зь імі.

Прышоў Ісус, калі дзьверы былі замкнутыя, стаў пасярод іх і сказаў: мір вам!

Praz vosem dzën znoŭ byli ŭ dome vučni Âgonyâ, i Tamaš z' imi. Pryjšoŭ Ĭsus, kali dz'very byli zamknutyâ, staŭ pasârod ih i skazaŭ: mir vam!

27. Потым кажа Тамашу: падай палец твой сюды і паглядзі рукі Мае; падай руку тваю і ўкладзі ў рэбры Мае; і ня будзь недаверкам, а

вернікам.

Potym kažā Tamašu: padaj palec tvoj sūdy i paglâdzì ruki Mae; padaj ruku tvaû i ũkladzi ũ rëbry Mae; i nâ budz' nedaverkam, a vernikam.

28. Тамаш сказаў Яму ў адказ: Госпадзе мой і Божа мой!

Tamaš skazaŭ Âmu ũ adkaz: Gospadze moj i Boža moj!

29. Ісус кажа яму: ты паверыў таму, што ўбачыў Мяне; дабрашчасныя тыя, што ня бачыўшы - паверылі.

Îsus kažā âmu: ty paveryŭ tamu, što ũbačyŭ Mâne; dabraščasnyâ tyâ, što nâ bačyŭšy - paveryli.

30. Многа стварыў Ісус перад вучнямі Сваімі і іншых цудаў, пра якія не напісана ў кнізе гэтай;

Mnoga stvaryŭ Îsus perad vučnâmi Svaimi i inšyh cudaŭ, pra âkiâ ne napisana ũ knize gêtaj;

31. а гэта напісана, каб вы ўверавалі, што Ісус ёсьць Хрыстос, Сын Божы, і, веруючы, мелі жыцьцё вечнае ў імя Ягонае.

a gèta napisana, kab vy ũveravali, što Îsus ës'c' Hrystos, Syn Božy, i, veruŭčy, meli žyc'cë večnae ũ imâ Âgonae.

21 Кіраўнік

1. Пасьля таго зноў зьявіўся Ісус вучням Сваім пры моры

Тыверыядскім. А зьявіўся так:

Pas'lâ tago znoŭ z'âviŭsâ Îsus vučnâm Svaim pry mory Tyveryâdskim. A z'âviŭsâ tak:

2. былі разам Сымон Пётр, і Тамаш, называны Блізьнюк, і Натанаіл з Каны Галілейскай, і сыны Зевядзеевыя, і двое іншых з вучняў Ягоных.

byli razam Symon Pëtr, i Tamaš, nazyvany Bliz'nûk, i Natanail z Kany

Galilejskaj, i syny Zevâdzeevyâ, i dvoe inšyh z vučnâŭ Âgonyh.

3. Сымон Пётр кажа ім: іду лавіць рыбу. Кажуць яму: ідзём і мы з табою. Пайшлі, і адразу ўвайшлі ў лодку, і не злавілі ў тую ноч нічога.

Symon Pëtr kaža im: idu lavic' rybu. Kažuc' âmu: idzëm i my z taboû. Pajšli, i adrazu ŭvajšli ŭ lodku, i ne zlavili ŭ tuû noč ničoga.

4. А як ужо разьвіднела, Ісус стаяў на беразе; але вучні не пазналі, што гэта Ісус.

A âk užo raz'vidnela, Îsus staâŭ na beraze; ale vučnì ne paznali, što gèta Îsus.

5. Ісус кажа ім: дзеці! ці ёсьць у вас ежа якая? Яны адказалі Яму: няма.

Îsus kaža im: dzeci! ci ës'c' u vas eža âkaâ? Âny adkazali Âmu: nâma.

6. А Ён сказаў ім: закіньце нерат па правы бок лодкі, і зловіце. Яны закінулі, і ўжо не маглі выцягнуць нерат ад мноства рыбы.

A Ęn skazaŭ im: zakin'ce nerat pa pravy bok lodkì, i zlovìce. Âny zakinuli, i ŭžo ne magli vycâgnuc' nerat ad mnostva ryby.

7. Тады вучань, якога любіў Ісус, кажа Пётру: гэта Гасподзь. А Сымон Пётр, пачуўшы, што гэта Гасподзь, апаясаўся шатай, - бо ён быў голы, - і кінуўся ў мора;

Tady vučan', âkoga lûbiŭ Îsus, kaža Pëtru: gèta Gaspodz'. A Symon Pëtr, pačuŭšy, što gèta Gaspodz', apaâsaŭsâ šataj, - bo Ęn byŭ goly, - i kinuŭsâ ŭ mora;

8. а іншыя вучні прыплылі ў лодцы, - бо недалёка былі ад зямлі, локцяў каля дзвюхсот, - цягнучы нерат з рыбаю.

a inšyâ vučnì pryplyli ŭ lodcy, - bo nedalëka byli ad zâmlì, lokcâŭ kalâ dz'vûhsot, - câgnučy nerat z rybaû.

9. А калі выйшлі на зямлю, бачаць раскладзенае вогнішча і на ім ляжыць рыба і хлеб.

A kali vyjšli na zâmlû, bačac' raskladzenae vognišča ì na ìm lâžyc' ryba ì hleb.

10. Ісус кажа ім: прынясеце рыбы, якое вы цяпер налавілі.

Ìsus kaža ìm: prynâsece ryby, âkoe vy câper nalavilì.

11. Сымон Пётр пайшоў і выцягнуў на зямлю нерат зь вялікімі рыбінамі, якіх было сто пяцьдзясят тры; і пры мностве такім не парвалася сетка.

Symon Pëtr pajšoŭ ì vycâgnuŭ na zâmlû nerat z' vâlikimì rybìnamì, âkih bylo sto pâc'dzâsât try; ì pry mnoštve takim ne parvalasâ setka.

12. Ісус кажа ім: прыйдзеце, абедайце. З вучняў жа ніхто не адважыўся папытацца ў Яго: хто Ты?, ведаючы, што гэта Гасподзь.

Ìsus kaža ìm: pryjdzece, abedajce. Z vučnâŭ ža nih to ne advažyŭsâ papytacca ŭ Âgo: h to Ty?, vedaŭčy, što gèta Gaspodz'.

13. Ісус прыходзіць, бярэ хлеб і дае ім, гэтак сама і рыбу.

Ìsus pryhodzic', bârè hleb ì dae ìm, gètak sama ì rybu.

14. Гэта ўжо трэйці раз з'явіўся Ісус вучням Сваім пасля ўваскрэсеньня Свайго зь мёртвых.

Gèta ŭžo trèjci raz z'âviŭsâ Ìsus vučnâm Svaim pas'lâ ŭvaskrèsen'nâ Svajgo z' mërtvyh.

15. І калі яны абедалі, Ісус кажа Сымону Пятру: Сымоне Ёнін! ці любіш ты Мяне больш, чым яны? Пётр кажа Яму: так, Госпадзе! Ты ведаеш, што я люблю Цябе. Ісус кажа яму: пасьві ягняты Мае.

Ì kali âny abedalì, Ìsus kaža Symonu Pâtru: Symone Ěnin! cì lûbiš ty Mâne bol'sš, čym âny? Pëtr kaža Âmu: tak, Gospadze! Ty vedaеш, što â lûblû Câbe.

Ìsus kaža âmu: pas'vi âgnâty Mae.

16. Яшчэ кажа яму другі раз: Сымоне Ёнін! ці любіш ты Мяне? Пётр кажа Яму: так, Госпадзе! Ты ведаеш, што я люблю Цябе. Ісус кажа яму: пасьві авечкі мае.

Âščè kaža âmu drugì raz: Symone Ěnìn! cì lûbiš ty Mâne? Pëtr kaža Âmu: tak, Gospadze! Ty vedaeš, što â lûblû Câbe. Ìsus kaža âmu: pas'vi avečki mae.

17. Кажа яму трэйці раз: Сымоне Ёнін! ці любіш ты Мяне? Пятра замаркоціўся, што трэйці раз спытаўся ў яго: "ці любіш Мяне?" і сказаў Яму: Госпадзе! Ты ўсё ведаеш; Ты ведаеш, што я люблю Цябе. Ісус кажа яму: пасьві авечкі Мае;

Kaža âmu trèjci raz: Symone Ěnìn! cì lûbiš ty Mâne? Pâtra zamarkociÿsâ, što trèjci raz spytaÿsâ ũ âgo: "cì lûbiš Mâne?" i skazaÿ Âmu: Gospadze! Ty ũsë vedaeš; Ty vedaeš, što â lûblû Câbe. Ìsus kaža âmu: pas'vi avečki Mae;

18. праўду, праўду кажу табе: калі ты быў малады, дык апаясваўся сам і хадзіў, куды хацеў; а калі састарышся, дык выцягнеш рукі твае, і другі апаяша цябе і павядзе, куды ня хочаш.

praÿdu, praÿdu kažu tabe: kalì ty byÿ malady, dyk apaâsvaÿsâ sam i hadziÿ, kudy haceÿ; a kalì sastaryššâ, dyk vycâgneš ruki tvae, i drugì apaâša câbe i pavâdze, kudy nâ hočaš.

19. А сказаў гэта, даючы зразумець, якою сьмерцю Пётр праславіць Бога. І, сказаўшы гэта, кажа яму: ідзі за Мною.

A skazaÿ gèta, daÿčy zrazumec', âkoÿ s'mercû Pëtr praslavic' Boga. Ì, skazaÿšy gèta, kaža âmu: idzi za Mnoÿ.

20. А Пётр, абярнуўшыся, бачыць - за ім ідзе вучань, якога любіў Ісус, і які на вячэры, на грудзі яму схіліўшыся, сказаў: Госпадзе! хто цябе прадасьць?

A Pëtr, abârnuÿšysâ, bačyc' - za ìm idze vučan', âkoga lûbiÿ Ìsus, i âkì na vâčèry, na grudzi âmu shiliÿšysâ, skazaÿ: Gospadze! hto câbe pradas'c'?

21. Яго ўбачыўшы, Пётр кажа Ісусу: Госпадзе! а ён што?

Âgo ũbačyÿšy, Pëtr kaža Ìsusu: Gospadze! a ën što?

22. Ісус кажа яму: калі Я хачу, каб ён заставаўся, пакуль прыйду, што табе да таго? ты ідзі за Мною.

Īsus kaža âmu: kalì Â haču, kab ën zastavaŭsâ, pakul' pryjdu, što tabe da tago? ty idzi za Mnoû.

23. І пранеслася гэтае слова паміж братамі, што вучань той не памрэ. Але Ісус не сказаў яму, што не памрэ, а: калі Я хачу, каб ён заставаўся, пакуль прыйду, што табе да таго?

Ī praneslasâ gètae slova pamiž bratami, što vučan' toj ne pamrè. Ale Īsus ne skazaŭ âmu, što ne pamrè, a: kalì Â haču, kab ën zastavaŭsâ, pakul' pryjdu, što tabe da tago?

24. Гэты вучань і сьведчыць пра гэта і напісаў гэта: і ведаем, што ў ісьціне сьведчаньне ягонае.

Gèty vučan' ì s'vedčyc' pra gèta ì napisaŭ gèta: ì vedaem, što ŭ ìs'cine s'vedčan'ne âgonae.

25. Многа й іншага стварыў Ісус; але калі б пісаць пра тое падрабязна, дык, думаю, і самому сьвету не ўвабраць напісаных кніг. Амін.

Mnoga j inšaga stvaryŭ Īsus; ale kalì b pìsac' pra toe padrabâzna, dyk, думаŭ, ì samomu s'vetu ne ŭvabrac' napisanyh knìg. Amin.

ДЗЕІ

1 Кіраўнік

1. Першую кнігу напісаў я табе, Феафіле, пра ўсё, што Ісус рабіў і чаму вучыў ад пачатку

Peršuû knìgu napìsaũ â tabe, Feafile, pra ũsě, što Ìsus rabiũ i čamu vučyũ ad pačatku

2. аж па той дзень, калі Ён узьнёсся, даўшы праз Духа Сьвятога наказы Апосталам, якіх Ён выбраў,

až pa toj dzen', kalì Ěn uz'něs'sâ, daũšy praz Duha S'vâtoga nakazy Apostalam, âkih Ěn vybraũ,

3. якім зьявіў Сябе жывога пасьяля цярпеньняў Сваіх з многімі слухнымі доказами, сорак дзён паказваючыся ім і апавядаючы пра Царства Божае;

âkim z'âviũ Sâbe žyvoga pas'lâ cârpen'nâũ Svaih z mnogimi slušnymi dokazami, sorak dzěn pakazvaũčysâ im i apavâdaũčy pra Carstva Božae;

4. і, сабраўшы іх, Ён загадаў ім: не адлучайцеся зь Ерусаліма, а чакайце абяцанага ад Айца, пра што вы чулі ад Мяне;

i, sabraũšy ih, Ěn zagadaũ im: ne adlučajcesâ z' Erusalima, a čakajce abâcanaga ad Ajca, pra što vy čulì ad Mâne;

5. бо Ян хрысьціў вадою, а вы, празь нямнога дзён пасьяля будзеце ахрышчаны Духам Сьвятым.

bo Ân hrys'ciũ vadoũ, a vy, praz' nâmnoga dzěn pas'lâ budzece ahryščany Duham S'vâтым.

6. Пасьля гэтага яны, сыйшоўшыся, пыталіся ў Яго, кажучы: ці ня гэтым часам, Госпадзе, аднаўляеш Ты царства Ізраілю?

Pas'la gètaga âny, syjšoušysâ, pytalisâ ŭ Âgo, kažučy: ci nâ gèтым časam, Gospadze, adnaŭlâeš Ty carstva Ìzrailù?

7. А Ён сказаў ім: ня вам ведаць часіны ці поры, якія Айцец назначыў Сваёй уладай;

A Ęn skazaŭ im: nâ vam vedac' časiny ci pory, âkiâ Ajcec naznačyŭ Svaëj uladaj;

8. а вы прымеце сілу, як зыйдзе на вас Дух Сьвяты, і будзеце Мне за сьведкаў у Ерусаліме і ва ўсёй Юдэі і Самарыі і нават па край зямлі.

a vy prymece silu, âk zyjdze na vas Duh S'vâty, i budzece Mne za s'vedkaŭ u Erusalime i va ŭsëj Ŭdèi i Samaryi i navat pa kraj zâmlì.

9. Сказаўшы гэта, Ён узьнёсся на вачах у іх, і воблака ўзяло Яго з вачэй іхніх.

Skazaŭšy gèta, Ęn uz'nës'sâ na vačah u ih, i voblaka ŭzâlo Âgo z vačëj ihnih.

10. І калі яны глядзелі на неба падчас ўшэсьця Ягонага, раптам сталі перад імі два мужы ў белым убраньні

Ì kalì âny glâdzeli na neba padčas ŭšès'câ Âgonaga, raptam stali perad imi dva mužy ŭ belym ubran'ni

11. і сказалі: мужы Галілейскія! што вы стаіце і глядзіце на неба? Гэты Ісус, што ўзьнёсся ад вас на неба, прыйдзе гэтак сама, як вы бачылі Яго, калі ўзносіўся на неба.

ì skazali: mužy Galilejskiâ! što vy staice i glâdzice na neba? Gèty Ìsus, što ŭz'nës'sâ ad vas na neba, pryjdze gètak sama, âk vy bačyli Âgo, kalì ŭznosiŭsâ na neba.

12. Тады яны вярнуліся ў Ерусалім з гары, якая называецца Аліўнай, што блізь Ерусаліма, адлеглай на дзень суботні хады.

Tady âny vârnulisâ ŭ Erusalim z gary, âkaâ nazyvaecca Aliŭnaj, što bliz' Erusalima, adleglaj na dzen' subotni hady.

13. I як прыйшлі, увайшлі ў сьвятліцу, дзе і заставаліся, Пётр і Якаў, Ян і Андрэй, Піліп і Тамаш, Барталамей і Мацьвей, Якаў Алфееў і Сымон Зілот, і Юда, брат Якаваў;

Ì âk pryjšli, uvajšli ŭ s'vâtlicu, dze ì zastavalisâ, Pëtr ì Âkaŭ, Ân ì Andrèj, Pilip ì Tamaš, Bartalamej ì Mac'vej, Âkaŭ Alfeeŭ ì Symon Zilot, ì Ŭda, brat Âkavaŭ;

14. усе яны аднадушна былі ў малітве і ў маленьні, зь некаторымі жанчынамі і Марыяю, Маці Ісусавай, і з братамі Ягонымі.

use âny adnadušna byli ŭ malitve ì ŭ malen'ni, z' nekatorymi žančynami ì Maryâŭ, Maci Ìsusavaj, ì z bratami Âgonymi.

15. I ў тыя дні Пётр, стаўшы сярод вучняў, сказаў -

Ì ŭ tyâ dni Pëtr, staŭšy sârod vučnâŭ, skazaŭ -

16. (а было ж сабралася людзей каля ста дваццаці) - мужы браты! мелася спраўдзіцца тое, што ў Пісаньні прадказаў Дух Сьвяты вуснамі Давідавымі пра Юду, які навёў тых, што схапілі Ісуса;

(a bylo ž sabralasâ lŭdzej kalâ sta dvaccaci) - mužy braty! melasâ spraŭdzicca toe, što ŭ Pisan'ni pradkazaŭ Duh S'vâty vusnami Davidavymi pra Ŭdu, âki navëŭ tyh, što shapili Ìsusa;

17. бо ён быў залічаны да нас і атрымаў пакліканьне да служэньня гэтага;

bo ën byŭ zaličany da nas ì atrymaŭ paklikan'ne da služèn'nâ gètaga;

18. але набыў зямлю несправядлівай цаною і, калі зрынуўся, раскалолася чэрава ягонае, і вывернуліся вантробы ягоныя;

ale nabyŭ zâmlŭ nespravâdlivaj canoŭ ì, kalì zrynuŭsâ, raskalolasâ čërava âgonae, ì vyvernulisâ vantrobby âgonyâ;

19. і гэта сталася вядома ўсім жыхарам Ерусаліма, так што зямля тая

на айчыннай іхняй мове названа Акелдамб, што азначае "зямля крыві".

*ì gèta stalasâ vâdoma ũsim žyharam Erusalima, tak što zâmlâ taâ na ajčynnaj
ihnâj move nazvana Akeldamb, što aznačae "zâmlâ kryvi".*

20. А ў кнізе Псальмаў напісана: "хай двор ягоны пусткаю стане, і ў ім
хай живога ня будзе", і: "пасад ягоны іншы хай прыйме".

*A ũ knize Psal'maŭ napîsana: "haj dvor âgony pustkaŭ stane, ì ũ ìm haj
žyvoga nâ budze", ì: "pasad âgony inšy haj pryjme".*

21. Дык трэба, каб адзін з тых, што былі з намі праз увесь той час, калі
заставаўся і гутарыў з намі Гасподзь Ісус,

*Dyk trèba, kab adžin z tyh, što byli z nami praz uves' toj čas, kalì zastavaŭsâ
ì gutaryŭ z nami Gaspodz' Ísus,*

22. пачынаючы ад хрышчэньня Янавага па той дзень, калі Ён узьнёсся
ад нас, быў разам з намі сьведкам уваскрэсеньня Яго.

*pačynaŭčy ad hryščèn'nâ Ânavaga pa toj dzen', kalì Ęn uz'nës'sâ ad nas,
byŭ razam z nami s'vedkam uvaskrèsen'nâ Ágo.*

23. І паставілі двух: Язэпа, якога звалі Варсавам, празванага Юстам, і
Мацьвія,

Ì pastavilì dvuh: Ázèpa, âkoga zvalì Varsavam, prazvanaga Ũstam, ì Mac'viâ,

24. і памаліліся і сказалі: Ты, Госпадзе, Сэрцаведзе ўсіх, пакажы з гэтых
двух аднаго, якога Ты выбраў,

*ì pamalilîsâ ì skazalî: Ty, Gospadze, Sèrcavedze ũsîh, pakažy z gètyh dvuh
adnago, âkoga Ty vybraŭ,*

25. прыняць пакліканьне гэтага служэньня і апостальства, ад якога
адпаўся Юда, каб ісьці ў сваё месца.

*prynâc' paklikan'ne gètaga služèn'nâ ì apostal'stva, ad âkoga adpaŭsâ Ũda,
kab is'ci ũ svaë mesca.*

26. І кінулі на іх жэрабя, і выпала жэрабя Мацьвію, і ён далучаны да

адзінаццаці апосталаў.

Ì kìnulì na ìh žèrabâ, ì vypala žèrabâ Mac'viû, ì ën dalučany da adžinaccaci apostalaŭ.

2 Кіраўнік

1. Калі настаў дзень Пяцідзясятніцы, усе яны былі аднадушна разам.

Kalì nastau dzen' Pâcìdzâsâtnicy, use âny byli adnadušna razam.

2. І раптам зрабіўся шум зь неба, як бы ад павеву моцнага ветру, і напоўніў увесь дом, дзе яны былі.

Ì raptam zrabiŭsâ šum z' neba, âk by ad pavevu mocnaga vetru, ì napoŭniŭ uves' dom, dze âny byli.

3. І з'явіліся ім языкі падзеленыя, як бы вогненныя, і апусьціліся па адным на кожнага зь іх.

Ì z'âvilisâ im âzyki padzelenyâ, âk by vognennyâ, ì apus'cilisâ pa adnym na kožnaga z' ih.

4. І напоўніліся ўсе Духам Сьвятым і пачалі гаварыць на іншых мовах, як Дух даваў ім вяшчаць.

Ì napoŭnilisâ ŭse Duham S'vâtytm ì pačali gavaryc' na inšyh movah, âk Duh davaŭ ìm vâščac'.

5. А ў Ерусаліме былі Юдэі, людзі набожныя, з усякага народу пад нябёсамі.

A ŭ Erusalime byli Ŭdèi, lŭdzi nabožnyâ, z usâkaga narodu pad nâbësamì.

6. Калі зрабіўся гэты шум, сабраліся людзі, і захваляваліся, бо кожны чуў іх, што гавораць на ягонай мове.

Kalì zrabiŭsâ gèty šum, sabralisâ lŭdzi, ì zahvalâvalisâ, bo kožny čuŭ ih, što gavorac' na âgonaj move.

7. І ўсе здзіўляліся і дзівавалі, кажучы паміж сабою: гэтыя, што гавораць, ці ня ўсе Галілеяне?

Ì ŭse z'dziŭlâlisâ ì dzivavali, kažučy pamiz̄ saboū: gètyâ, što gavorac', cì nâ ŭse Galileâne?

8. Як жа мы чуем кожны сваю мову, у якой нарадзіліся,

Âk ža my čuem kožny svaū movu, u âkoj naradzilisâ,

9. Парфяне і Мідзяне і Эламіты, і жыхары Месапатаміі, Юдэі і Кападокіі, Понта і Асіі,

Parfâne ì Midzâne ì Êlamity, ì žyhary Mesapatamiì, Ûdèi ì Kapadokiì, Ponta ì Asiì,

10. Фрыгіі і Памфіліі, Егіпта і частак Лівіі, што мяжуюцца з Кірынеяй, і прышлыя з Рыма, Юдэі і празеліты,

Frygiì ì Pamfiliì, Egìpta ì častak Livii, što mâžuŭcca z Kiryneâj, ì pryšlyâ z Ryma, Ûdèi ì prazelity,

11. Крыцыяне і Аравіцыяне, - чуем іх, як гавораць нашымі мовамі пра вялікія дзеі Божыя?

Krycâne ì Aravicâne, - čuem ih, âk gavorac' našymi movami pra vâlikîâ dzei Božyâ?

12. І здзіўляліся ўсе і недаўмёна казалі адзін аднаму: што гэта азначае?

Ì z'dziŭlâlisâ ŭse ì nedaŭmëna kazali adzin adnamu: što gèta aznačae?

13. А іншыя, насмехаючыся, казалі: яны апіліся салодкім віном.

A inšyâ, nas'mihaŭčysâ, kazali: âny apilisâ salodkim vinom.

14. А Пётр, стаўшы з адзінаццацьцю, узвысіў голас свой і прамовіў да іх: мужы Юдэйскія і ўсе, хто жыве ў Ерусаліме! гэта хай будзе вам вядома, і слухайце словы мае:

A Pëtr, staŭšy z adzinaccac'cû, uzvysiŭ golas svoj ì pramoviŭ da ih: mužy

Ūdèjskiâ ì ŭse, hto žyve ŭ Erusalime! gèta haj budze vam vâdoma, ì sluhajce slovy mae:

15. яны не апіліся, як вы думаеце, бо цяпер трэйцяя гадзіна дня;

âny ne apilisâ, âk vy думаеце, bo câper trèjcââ gadzina dnâ;

16. а гэта ёсьць прадказанае прарокам Ёілем:

a gèta ès'c' pradkazanae prarokam Èilem:

17. "І будзе ў апошнія дні, кажа Бог, вылью ад Духа Майго на ўсякую плоць; і будуць прарочыць сыны вашыя і дочки вашыя; і хлопцы вашыя будуць бачыць відзежы, і старцы вашыя снамі на розум наставяцца;

"ì budze ŭ apošniâ dni, kaža Bog, vyl'û ad Duha Majgo na ŭsâkuû ploc'; ì buduc' praročyc' syny vašyâ ì dočkì vašyâ; ì hlopcy vašyâ buduc' bačyc' vidzežy, ì starcy vašyâ snamì na rozum nastavâcca;

18. і на рабоў Маіх і на рабыняў Маіх у тыя дні вылью ад Духа Майго, і будуць прарочыць.

ì na raboŭ Maìh ì na rabynâŭ Maìh u tyâ dni vyl'û ad Duha Majgo, ì buduc' praročyc'.

19. І дам цуды на небе ўгары і азнакі на зямлі ўнізе, кроў і вагонь і куро́дым:

Ì dam cudy na nebe ŭgary ì aznakì na zâmlì ŭnìze, kroŭ ì vagon' ì kurodym:

20. сонца абернецца ў цемру, і месяц у кроў, перш чым настане дзень Гасподні, вялікі і прасьветлены.

sonca abernecca ŭ cemru, ì mesâc u kroŭ, perš čym nastane dzen' Gaspodni, vâlikì ì pras'vetleny.

21. І будзе: кожны, хто пакліча імя Гасподняе, уратуецца".

Ì budze: kožny, hto pakliča imâ Gaspodnâe, uratuecca".

22. Мужы Ізраільскія! выслухайце словы гэтыя: Ісуса Назарэя, Мужа, засьведчанага вам ад Бога сіламі і цудамі і азнакамі, якія Бог утварыў

празь Яго сярод вас, як і самі ведаеце,

Mužy Izrail'skiâ! vysluhajce slovy gètyâ: Îsusa Nazarèâ, Muža, zas'vedčanaga vam ad Boga silami i cudami i aznakami, âkiâ Bog utvaryŭ praz' Âgo sârod vas, âk i sami vedaese,

23. Яго, паводле пэўнае рады і з прадбачаньня Божага выдадзенага, вы ўзялі і, прыбіўшы цьвікамі рукамі беззаконьнікаў, забілі;

Âgo, pavodle peŭnae rady i z pradbačan'nâ Božaga vydadzenaga, vy ŭzâli i, prybiŭšy c'vikami rukami bezzakon'nikaŭ, zabilì;

24. але Бог уваскрэсіў Яго, разарваўшы повязі сьмерці, бо ёй немагчыма было ўтрымаць Яго.

ale Bog uvaskrèsiŭ Âgo, razarvaŭšy povâzi s'merci, bo èj nemagčyma bylo ŭtrymac' Âgo.

25. Бо Давід кажа пра Яго: "бачыў я перад сабою Госпада заўсёды; бо Ён праваруч мяне, каб Я не пахіснуўся.

Bo David kaža pra Âgo: "bačyŭ â perad saboŭ Gospada zaŭsèdy; bo Èn pravaruč mâne, kab Â ne pahisnuŭsâ.

26. Таму ўзрадавалася сэрца маё, і ўзьвесяліўся язык мой; нават і плоць мая супакоіцца ў спадзяваньні,

Tamu ŭzradavalasâ sèrca maë, i ŭz'vesâliŭsâ âzyk moj; navat i ploc' maâ supakoïcca ŭ spadzâvan'nì,

27. бо Ты не пакінеш душы мае ў пекле і не дасі Сьвятому Твайму пабачыць тленьне.

bo Ty ne pakineš dušy mae ŭ pekle i ne dasì S'vâtomu Tvajmu pabačyc' tlen'ne.

28. Ты даў мне спазнаць дарогу жыцьця; Ты напоўніш мяне радасьцю прад абліччам Тваім".

Ty daŭ mne spaznac' darogu žyc'câ; Ty napoŭniš mâne radas'cŭ prad

abliččam Tvaim".

29. Мужы браты! хай будзе дазволена адважна сказаць вам пра Давіда-прабацьку, што ён і памёр і пахаваны, і магіла ягоная ў нас па сёньняшні дзень;

Mužy braty! haj budze dazvolena advažna skazac' vam pra Davida-prabac'ku, što ën i pamër i pahavany, i magila âgonaâ ŭ nas pa sën'nâšni dzen';

30. а будучы прарокам і ведаючы, што Бог клятвай абяцаў яму ад плоду сьцёгнаў ягоных ўзьвесьці Хрыста ў плоці і пасадзіць на прастоле ягоным,

a budučy prarokam i vedaŭčy, što Bog klâtvaj abâcaŭ âmu ad plodu s'cëgnaŭ âgonyh ŭz'ves'ci Hrysta ŭ ploci i pasadzic' na prastole âgonym,

31. ён раней сказаў пра ўваскрэсьне Хрыстовае, што не пакінута душа Ягоная ў пекле, і плоць Ягоная ня бачыла тленьня.

ën ranej skazaŭ pra ŭvaskrësen'ne Hrystovae, što ne pakinuta duša Âgonaâ ŭ pekle, i ploc' Âgonaâ nâ bačyla tlen'nâ.

32. Гэтага Ісуса Бог уваскрэсіў, чаго ўсе мы сьведкі.

Gëtaga İsusă Bog uvaskrësiŭ, čago ŭse my s'vedkì.

33. І вось Ён быў узьнесены правіцаю Божаю і, прыняўшы ад Айца абяцаньне Сьвятога Духа, выліў тое, што вы сёньня бачыце і чуеце.

İ vos' Ęn byŭ uz'neseny pravicaŭ Božaŭ i, prynâŭšy ad Ajca abâcan'ne S'vâtoga Duha, vyliŭ toe, što vy sën'nâ bačyce i čuece.

34. Бо Давід ня ўзышоў на нябёсы, а сам кажа: "сказаў Гасподзь Госпаду майму: сядзі праваруч Мяне,

Bo David nâ ŭzyšoŭ na nâbësy, a sam kaža: "skazaŭ Gaspodz' Gospadu majmu: sâdzì pravaruč Mâne,

35. пакуль не пакладу ворагаў у падножжа ног Тваіх".

pakul' ne pakladu voragaŭ u padnožža nog Tvaih".

36. Дык цвѣрда ведай, увесь дом Ізраілеў, што Бог зрабіў Госпадам і Хрыстом Гэтага Ісуса, Якога вы ўкрыжавалі.

Dyk c'vërda vedaj, uves' dom Izraileŭ, što Bog zrabiŭ Gospadam i Hrystom Gètaga Ìsusa, Âkoga vy ŭkryžavali.

37. Чуючы гэта, яны ўмілаваліся сэрцам і казалі Пятру і астатнім апосталам: што нам рабіць, мужы браты?

Čuŭčy gèta, âny ŭmilavalisâ sèrcam i skazali Pâtru i astatnim apostalam: što nam rabic', mužy braty?

38. А Пётр сказаў ім: пакайцеся, і хай ахрысьціцца кожны з вас у імя Ісуса Хрыста на дараваньне грахоў, - і атрымаеце дар Сьвятога Духа;

A Pëtr skazaŭ im: pakajcesâ, i haj ahrys'cicca kažny z vas u imâ Ìsusa Hrysta na daravan'ne grahoŭ, - i atrymaece dar S'vâtoga Duha;

39. бо вам належыць абяцаньне і дзецям вашым і ўсім далёкім, каго толькі пакліча Гасподзь Бог наш.

bo vam naležyc' abâcan'ne i dzecâm vašym i ŭsìm dalëkìm, kago tol'ki pakliča Gaspodz' Bog naš.

40. Ды многімі іншымі словамі ён сьведчыў і ўмаўляў, кажучы: ратуйцеся ад роду гэтага распуснага, упарцістага.

Dy mnogimi inšymi slovami ën s'vedčyŭ i ŭmaŭlâŭ, kažučy: ratujcesâ ad rodu gètaga raspusnaga, uparcìstaga.

41. І вось тыя, якія прыхільна прынялі слова ягонае, ахрысьціліся, і далучылася таго дня душ каля трох тысяч;

Ì vos' tyâ, âkiâ pryhil'na prynâli slova âgonae, ahrys'cilisâ, i dalučylasâ tago dnâ duš kalâ troh tysâč;

42. і яны ўвесь час заставаліся ў навуцы апосталаў, у абыходзе і ў ламаньні хлеба і ў малітвах.

ì âny ŭves' čas zastavalisâ ŭ navucy apostalaŭ, u abyhodze ì ŭ laman'ni hleba ì ŭ malitvah.

43. I быў страх у кожнай душы; і многа цудаў і азнакаў чынілася праз апосталаў у Ерусаліме.

Ì byŭ strah u kožnaj dušy; ì mnoga cudaŭ ì aznakaŭ čynilasâ praz apostalaŭ u Erusalime.

44. А ўсе вернікі былі разам і ўсё ў іх было супольнае:

A ŭse verniki byli razam ì ŭsë ŭ ih bylo supol'nae:

45. і прадавалі дастаткі свае і ўсякую маёмасьць, і надзялялі ўсіх гледзячы па патрэбе кожнага;

ì pradavali dastatki svae ì ŭsâkuŭ maëmas'c', ì nadzâlâli ŭsìh gledzâčy pa patrèbe kožnaga;

46. і кожны дзень аднадушна заставаліся ў храме і, ламаючы па дамах хлеб, прымалі страву ў радасьці і ў шчырасьці сэрца,

ì kožny dzen' adnadušna zastavalisâ ŭ hrame ì, lamaŭčy pa damah hleb, prymali stravu ŭ radas'ci ì ŭ ščyras'ci sèrca,

47. праслаўляючы Бога і маючы любоў усяго народу. А Гасподзь штодня дадаваў царкве тых, хто ратаваўся.

praslaŭlâŭčy Boga ì maŭčy lûboŭ usâgo narodu. A Gaspodz' štodnâ dadavaŭ carkve tyh, hto ratavaŭsâ.

3 Кіраўнік

1. Пётр і Ян ішлі разам у храм а дзвянтай гадзіне малітвы.

Pëtr ì Ân išli razam u hram a dzâvâtaj gadzine malitvy.

2. I быў чалавек, кульгавы ад улонья маці ягонай, якога насілі і садзілі кожнага дня каля дзвярэй храма, што называліся Прыгожымі, прасіць

міласьціны ў тых, што ўваходзілі ў храм;

Ī byŭ čalavek, kul'gavy ad ulon'nâ maci âgonaj, âkoga nasilì ì sadzilì kožnaga dnâ kalâ dz'vârèj hrama, što nazyvalisâ Prygožymi, prasic' milas'ciny ŭ tyh, što ŭvahodzilì ŭ hram;

3. ён, убачыўшы Пятра і Яна каля ўваходу ў храм, прасіў у іх міласьціны.

ën, ubačyŭšy Pâtra ì Âna kalâ ŭvahodu ŭ hram, prasiŭ u ih milas'ciny.

4. Пётр зь Янам, прыгледзеўшыся да яго, сказаў: зірні на нас.

Pëtr z' Ânam, prygledzeŭšysâ da âgo, skazaŭ: zirnì na nas.

5. І той пільна глядзеў на іх, спадзяючыся атрымаць ад іх што-небудзь.

Ī toj pil'na glâdzeŭ na ih, spadzâŭčysâ atrymac' ad ih što-nebudz'.

6. Але Пётр сказаў: срэбра і золата няма ў мяне, а што маю, тое даю табе: у імя Ісуса Хрыста Назарэя ўстань і хадзі.

Ale Pëtr skazaŭ: srèbra ì zolata nâma ŭ mâne, a što maŭ, toe daŭ tabe: u imâ Īsusa Hrysta Nazarèâ ŭstan' ì hadzi.

7. І, узяўшы яго за правую руку, падняў; і раптам умацаваліся ў таго ступакі і калені,

Ī, uzâŭšy âgo za pravuŭ ruku, padnâŭ; ì raptam umacavalisâ ŭ tago stupaki ì kaleni,

8. і, ускочыўшы, устаў, і пачаў хадзіць, і ўвайшоў зь імі ў храм, пахаджаючы і падскокваючы, і славячы Бога,

Ī, uskočyŭšy, ustaŭ, ì pačaŭ hadzic', ì ŭvajšoŭ z' imì ŭ hram, pahadžaŭčy ì padskokvaŭčy, ì slavâčy Boga,

9. і ўсе людзі бачылі, як ён хадзіў і славіў Бога;

Ī ŭse lŭdzi bačyli, âk ën hadziŭ ì slaviŭ Boga;

10. і пазналі яго, што гэта быў той самы, які сядзеў каля Прыгожых дзьвярэй храма дзеля міласьціны, і напоўніліся жахам і здзіўленьнем з

таго, што сталася зь ім.

ì paznali âgo, što gèta byŭ toj samy, âkì sâdzeŭ kalâ Prygožyh dz'vârèj hrama dzelâ milas'ciny, ì napoŭnilisâ žaham ì z'dziŭlen'nem z tago, što stalasâ z' im.

11. І як што аздароўлены кульгач не адступаўся ад Пятра і Яна, дык увесь люд у зьдзіўленьні зьбегся да іх у прытвор, называны Саламонавым.

Ì âk što azdaroŭleny kul'gač ne adstupaŭsâ ad Pâtra ì Âna, dyk uves' lûd u z'dziŭlen'nì z'begsâ da ih u prytvor, nazyvany Salamonavym.

12. Убачыўшы гэта, Пётр сказаў людю: мужы Ізраільскія! што дзівуецца з гэтага, або чаго глядзіце на нас, быццам мы сваёй сілаю і пабожнасьцю зрабілі так, што ён ходзіць.

Ubačyŭšy gèta, Pëtr skazaŭ lûdu: mužy Ìzrail'skiâ! što dzivuecesâ z gètaga, abo čago glâdzice na nas, byccam my svaěj silaŭ ì pabožnas'cŭ zrabili tak, što ën hodzic'.

13. А Бог Абрагамаў і Ісаакаў і Якаваў, Бог бацькоў нашых праславіў Сына Свайго Ісуса, Якога вы прадалі і Якога зракліся перад абліччам Пілата, калі ён судзіў адпусьціць Яго.

A Bog Abragamaŭ ì Ìsaakaŭ ì Âkavaŭ, Bog bac'koŭ našyh praslaviŭ Syna Svajgo Ìsusa, Âkoga vy pradali ì Âkoga zraklisâ perad abliččam Pilata, kalì ën sudziŭ adpus'cìc' Âgo.

14. Але Сьвятога і Праведнага вы адцураліся, і прасілі памілаваць чалавека-душагуба,

Ale S'vâtoga ì Pravednaga vy adcuralisâ, ì prasili pamilavac' čalaveka-dušaguba,

15. а Пачынальніка Жыцьця забілі; Гэтага Бог уваскрэсіў зь мёртвых, і мы сьведкі таго.

a Pačynal'nika Žyc'câ zabilì; Gètaga Bog uvaskrèsiũ z' mèrtvyh, ì my s'vedki tago.

16. І празь веру ў імя Ягонае, імя Ягонае ўмацавала гэтага, якога вы бачыце і ведаеце, і вера, якая ад Яго, дала яму ацаленьне гэтае перад ўсімі вамі.

Ì praz' veru ũ imâ Ágonae, imâ Ágonae ũmacavala gètaga, âkoga vy bačyce ì vedaecce, ì vera, âkaâ ad Ágo, dala âmu acalen'ne gètae perad ũsimì vami.

17. А цяпер, я ведаю, браты, што вы як і начальнікі вашыя, зрабілі гэта празь несьвядомасьць;

A câper, â vedaũ, braty, što vy âk ì načal'niki vašyâ, zrabili gèta praz' nes'vâdomas'c';

18. А Бог так учыніў, як прадвяшчаў вуснамі ўсіх Сваіх прарокаў - пацярпець Хрысту, так і выканаў.

A Bog tak učyniũ, âk pradvâščaũ vusnamì ũsih Svaih prarokaũ - pacârpec' Hrystu, tak ì vykanaũ.

19. Дык пакайцеся і наварнецеся, каб загладзіліся грахі вашыя,

20. хай прыйдуць часіны лагоды ад аблічча Гасподняга, і хай пашле Ён наканаванага вам Ісуса Хрыста,

haj pryjduc' časiny lagody ad abličča Gaspodnâga, ì haj pašle Ěn nakanavanaga vam Ĭsusa Hrysta,

21. Якога неба павінна было прыняць да часу зьдзяйсненьня ўсяго, што казаў Бог вуснамі ўсіх сьвятых Сваіх прарокаў ад веку.

Âkoga neba pavinna bylo prynâc' da času z'dzâjs'nen'nâ ũsâgo, što kazaũ Bog vusnamì ũsih s'vâtyh Svaih prarokaũ ad veku.

22. Майсей сказаў бацькам: "Гасподзь Бог ваш паставіць вам з братоў вашых Прарока, як мяне; слухайцеся Яго ва ўсім, што Ён ні будзе

казаць вам;

Majsej skazaŭ bac'kam: "Gaspodz' Bog vaš pastavic' vam z bratoŭ vašyh Praroka, âk mâne; sluhajcesâ Âgo va ŭsim, što Ęn nì budze kazac' vam;

23. і будзе, што кожная душа, якая не паслухаецца Прарока Таго, зьнішчыцца з народу".

ì budze, što kožnaâ duša, âkaâ ne pasluhaecca Praroka Tago, z'niščycca z narodu".

24. І ўсе прарокі ад Самуіла і пасля яго, колькі іх ні вяшчалі, таксама абвясцілі наперад дні гэтыя.

Ì ŭse praroki ad Samuila ì pas'lâ âgo, kol'ki ih nì vâščali, taksama abvâs'cili naperad dni gètyâ.

25. Вы сыны прарокаў і завету, які заповядаў Бог бацькам вашым, кажучы Абрагаму: "і ў семені тваім дабраславяцца ўсе плямёны зямныя".

Vy syny prarokaŭ ì zapavetu, âki zapavâdaŭ Bog bac'kam vašym, kažučy Abragamu: "ì ŭ semenì tvaim dabraslavâcca ŭse plâmëny zâmnyâ".

26. Бог, уваскрэсіўшы Сына Свайго Ісуса, да вас першых паслаў Яго дабраславіць вас, адхіляючы кожнага з вас ад ліхіх дзеяў вашых.

Bog, uvaskrèsiŭšy Syna Svajgo Ęsusa, da vas peršyh paslaŭ Âgo dabraslavic' vas, adhilâŭčy kožnaga z vas ad lihìh dzeâŭ vašyh.

4 Кіраўнік

1. Калі яны прамаўлялі да людзей, да іх падступіліся сьвятары і начальнікі варты пры храме і садукееі,

Kali âny pramaŭlâli da lŭdzej, da ih padstupilisâ s'vâtary ì načal'niki varty pry hrame ì sadukei,

2. угневанья, што яны вучаць людзей і прапаведуюць у Ісусе ўваскрэсенне зь мёртвых.

ugnevanyâ, što âny vučac' lûdzej i prapaveduûc' u Îsuse ŭvaskrèsen'ne z' mÿrtvyh.

3. і наклалі на іх рукі і аддалі іх пад варту да раніцы; бо ўжо зьвечарэла.

i naklali na ih ruki i addali ih pad vartu da ranicy; bo ŭžo z'večarèla.

4. Многія з тых, што слухалі слова, уверавалі; і было такіх людзей лікам каля пяці тысяч.

Mnogiâ z tyh, što sluhali slova, uveravali; i bylo takih lûdzej likam kalâ pâci tysâč.

5. На другі дзень сабраліся ў Ерусаліме начальнікі іхнія і старэйшыны і кніжнікі,

Na drugi dzen' sabralisâ ŭ Erusalime načal'niki ihniâ i starèjšyny i knižniki,

6. і Анна першасьвятар і Каяфа і Ян і Аляксандр і іншыя з роду першасьвятарскага,

i Anna peršas'vâtar i Kaâfa i Ân i Alâksandr i inšyâ z rodu peršas'vâtarskaga,

7. і, паставіўшы іх пасярэдзіне, пыталіся: якою сілаю альбо якім імем вы зрабілі гэта?

i, pastaviŭšy ih pasârèdzine, pytalisâ: âkoû silaû al'bo âkim imem vy zrabili gèta?

8. Тады Пётр, прасякнуты Духам Сьвятым, сказаў ім: начальнікі людзкія і старэйшыны Ізраільскія!

Tady Pëtr, prasâknuty Duham S'vâтым, skazaŭ im: načal'niki lûdzkiâ i starèjšyny Îzrail'skiâ!

9. калі ў нас пытаюцца сёньня адказу за дабрачынства чалавеку нядужаму, як ён здаровы стаўся,

kali ŭ nas pytaûcca sën'nâ adkazu za dabračynstva čalaveku nâdužamu, âk

ën zdarovy staŭsâ,

10. дык хай будзе вядома ўсім вам і ўсяму народу Ізраільскаму, што імем Ісуса Хрыста Назарэя, Якога вы ўкрыжавалі, Якога Бог уваскрэсіў зь мёртвых, Ім пастаўлены ён перад вамі здаровы:

dyk haj budze vâdoma ŭsim vam i ŭsâmu narodu İzrail'skamu, što imem İsusâ Hrysta Nazarèâ, Âkoga vy ŭkryžavali, Âkoga Bog uvaskrèsiŭ z' mërtyvh, İm pastaŭleny ën perad vami zdarovy:

11. Ён - камень, пагарджаны вамі будаўнікамі, але ён зрабіўся галавою вугла, і няма ні ў кім іншым ратунку;

Ën - kamen', pagardžany vami budaŭnikami, ale ën zrabiŭsâ galavoŭ vugla, i nâma ni ŭ kìm inšym ratunku;

12. бо няма другога імя пад небам, дадзенага людзям, якім належала б нам уратавацца.

bo nâma drugoga imâ pad nebam, dadzenaga lûdzâm, âkìm naležala b nam uratavacca.

13. Ubачыўшы адвагу Пятра і Яна і зьмеціўшы, што яны людзі някніжныя і простыя, яны здзіўляліся; тым часам пазнавалі іх, што былі яны зь Ісусам;

Ubačyŭšy advagu Pâtra i Âna i z'meciŭšy, što âny lûdzi nâknižnyâ i prostyâ, âny z'dziŭlâlîsâ; tym časam paznavali ih, što byli âny z' İsusam;

14. але бачачы ацаленага чалавека, які стаяў зь імі, нічога сказаць не маглі насуперак.

ale bačačy acalenaga čalaveka, âki staâŭ z' imi, ničoga skazac' ne magli nasuperak.

15. І, загадаўшы ім выйсці з сынедрыёна, раіліся паміж сабою,

İ, zagadaŭšy im vyjs'ci z synedryëna, railîsâ pamîž saboŭ,

16. кажучы: што нам зрабіць з гэтымі людзьмі? бо ўсім, хто жыве ў

Ерусаліме, вядома, што яны ўчынілі на яве цуд, і мы ня можам аспрэчыць гэтага;

kažučy: što nam zrabic' z gètymì lûdz'mì? bo ũsìm, hto žyve ũ Erusalìme, vâdoma, što âny ũčynìli na âve cud, ì my nâ možam asprèčyc' gètaga;

17. але, каб больш не раскрылася гэта ў народзе, з пагрозай забаронім ім, каб не казалі пра імя гэтае нікому зь людзей.

ale, kab bol'sh ne raskrylasâ gèta ũ narodze, z pagrozaj zabaronìm ìm, kab ne kazalì pra ìmâ gètae nìkomu z' lûdzej.

18. І, паклікаўшы іх, загадалі ім зусім не прапаведаваць і ня вучыць у імя Ісуса.

ì, paklikaŭšy ih, zagadalì ìm zusìm ne prapavedavac' ì nâ vučyc' u ìmâ Ìsusa.

19. Але Пётр і Ян сказалі ім у адказ: памяркуйце, ці справядліва перад Богам - слухацца вас болей, чым Бога?

Ale Pëtr ì Ân skazalì ìm u adkaz: pamârkujce, cì spravâdlìva perad Bogam - sluhacca vas bolej, čym Boga?

20. Мы ня можам не гаварыць пра тое, што бачылі і чулі.

My nâ možam ne gavaryc' pra toe, što bačyli ì čulì.

21. А тыя, прыстрашыўшы, адпусьцілі іх, не знайшоўшы магчымасьці пакараць іх, з прычыны людзей, бо ўсе славілі Бога за тое, што адбылося;

A tyâ, prystrašyŭšy, adpus'cìli ih, ne znajšoŭšy magčymas'cì pakarac' ih, z pryčyny lûdzej, bo ũse slavìli Boga za toe, što adbylosâ;

22. бо больш за сорок гадоў было таму чалавеку, зь якім сталася гэтае дзіва выздараўленьня.

bo bol'sh za sorak gadoŭ bylo tamu čalaveku, z' âkìm stalasâ gètae dzìva vyzdaraŭlen'nâ.

23. Адпушчаныя, яны прыйшлі да сваіх і пераказалі, што казалі ім

першасьвятары і старэйшыны.

Adpuščanyâ, âny pryjšli da svaih i perakazali, što kazali im peršas'vâtary i starèjšyny.

24. А яны, выслухаўшы, аднадушна ўзвысілі голас да Бога і сказалі: Валадару Божа, Які стварыў неба і зямлю і мора і ўсё, што ў іх!

A âny, vysluhaŭšy, adnadušna ŭzvysili golas da Boga i skazali: Valadaru Boža, Âki stvaryŭ neba i zâmlû i mora i ŭsë, što ŭ ih!

25. Ты вуснамі бацькі нашага Давіда, раба Твайго, сказаў праз Духа Сьвятога: "чаго бунтуюць язычнікі, і народы намышляюць марнасьць?"

Ty vusnamì bac'ki našaga Davida, raba Tvajgo, skazaŭ praz Duha S'vâtoga: "čago buntuŭc' âzyčnikì, i narody namyšlâŭc' marnas'c'?"

26. Паўсталі цары зямныя, і князі сабраліся разам супраць Госпада і супраць Хрыста Яго,

Paŭstali cary zâmnyâ, i knâzi sabralisâ razam suprac' Gospada i suprac' Hrysta Âgo,

27. бо сапраўды сабраліся ў горадзе гэтым супраць Сьвятога Сына Твайго Ісуса, памазанца Твайго, Ірад і Понцій Пілат зь язычнікамі і народам Ізраільскім,

bo sapraŭdy sabralisâ ŭ goradze gètym suprac' S'vâtoga Syna Tvajgo Isusa, pamazanca Tvajgo, İrad i Poncij Pilat z' âzyčnikami i narodam İzrail'skìm,

28. каб зрабіць тое, чаму быць наканавала рука Твая і рада Твая.

kab zrabic' toe, čamu byc' nakanavala ruka Tvaâ i rada Tvaâ.

29. І сёньня, Госпадзе, глянь на пагрозы іхнія і дай рабам Тваім з усёй сьмеласьцю гаварыць слова Тваё,

Ì sën'nâ, Gospadze, glân' na pagrozy ihniâ i daj rabam Tvaim z usëj s'melas'cû gavaryc' slova Tvaë,

30. тады як Ты прасьціраеш руку Тваю на гаеньне і на тварэньне

азнакаў і цудаў імем Сьвятога Сына Твайго Ісуса.

tady âk Ty pras'ciraes' ruku Tvaû na gaen'ne i na tvarèn'ne aznakaû i cudaû imem S'vâtoga Syna Tvajgo Îsusa.

31. І, як памаліліся, здрыганулася месца, дзе яны былі сабраліся, і ўсе прасякнуліся Духам Сьвятым і абвяшчалі слова Божае сьмела.

Î, âk pamalilisâ, zdryganulasâ mesca, dze âny byli sabralisâ, i ũse prasâknulisâ Duham S'vâtyim i abvâščali slova Božae s'mela.

32. А ў мноства людзей, што ўверавалі, было адно сэрца і адна душа; і ніхто нічога з дастаткаў сваіх не называў сваім, а ўсё ў іх было супольнае.

A ũ mnostva lûdzej, što ũveravali, bylo adno sêrca i adna duša; i nihito ničoga z dastatkaû svaih ne nazyvaû svaim, a ũsë ũ ih bylo supol'nae.

33. Апосталы зь вялікаю сілай сьведчылі пра ўваскрэсьне Госпада Ісуса Хрыста; вялікая мілата была на ўсіх іх.

Apostaly z' vâlikaû silaj s'vedčyli pra ũvaskrèsen'ne Gospada Îsusa Hrysta; vâlikaâ milata byla na ũsih ih.

34. Ня было сярод іх анікога ў нястачы; бо ўсе, хто валодаў землямі альбо дамамі, прадаючы іх, прыносілі грошы ад продажу

Nâ bylo sârod ih anikoga ũ nâstačy; bo ũse, hto valodaû zemlâmi al'bo damami, pradaûčy ih, prynosili grošy ad prodažu

35. і клалі да ног апосталаў; і кожнаму давалася, у чым хто меў патрэбу.

i klali da nog apostalaû; i kožnamu davalasâ, u čym hto meû patrèbu.

36. Так Ёсіа, празваны апосталамі Варнавам, - што азначае "сын сущашэньня", лявіт, родам Кіпрэец,

Tak Èsiâ, prazvany apostalami Varnavam, - što aznačae "syn sucâšèn'nâ", lâvit, rodam Kiprèec,

37. у якога была свая зямля, прадаўшы яе, прынёс грошы і паклаў да ног апосталаў.

u âkoga byla svaâ zâmlâ, pradaŭšy âe, prynës grošy i paklaŭ da nog apostalaŭ.

5 Кіраўнік

1. А адзін чалавек, якога звалі Ананія, з жонкаю сваёю Сапфіраю, прадаўшы маёмасьць,

A adzìn čalavek, âkoga zvalì Ananiâ, z žonkaŭ svaëŭ Sapfiraŭ, pradaŭšy maëmas'c',

2. прыхаваў з цаны, зь ведама жонкі сваёй, а пэўную частку прынёс і паклаў да ног апосталаў.

pryhavaŭ z cany, z' vedama žonkì svaëj, a pëŭnuŭ častku prynës i paklaŭ da nog apostalaŭ.

3. Але Пётр сказаў: Ананія! навошта ты дазволіў сатане ўкласьці ў сэрца тваё думку сказаць няпраўду Духу Сьвятому і ўтоіць з цаны за зямлю?

Ale Pëtr skazaŭ: Ananiâ! navošta ty dazvoliŭ satane ŭklas'ci ŭ sërca tvaë dumku skazac' nâpraŭdu Duhu S'vâtomu i ŭtoic' z cany za zâmlû?

4. Чым ты валодаў, ці ж не тваё было, і набытае з продажу ці ж не ў тваім валоданьні было? навошта ж паклаў ты гэта ў сэрцы тваім? ты няпраўду сказаў ня людзям, а Богу.

Čym ty valodaŭ, ci ž ne tvaë bylo, i nabytae z prodažu ci ž ne ŭ tvaim valodan'ni bylo? navošta ž paklaŭ ty gëta ŭ sërцы tvaim? ty nâpraŭdu skazaŭ nâ lûdzâm, a Bogu.

5. Пачуўшы гэтыя словы, Ананія ўпаў бяз духу; і вялікі страх ахапіў усіх,

хто чуў гэта.

Pačuŭšy gètyâ slovy, Ananiâ ŭpaŭ bâz duhu; i vâlikì strah ahapiŭ usih, hto čuŭ gèta.

6. І ўстаўшы, юнакі падрыхтавалі яго да пахаваньня і вынеслі і пахавалі.

Ì ŭstaŭšy, ûnaki padryhtavali âgo da pahavan'nâ i vynes'li i pahavali.

7. Гадзіны праз тры пасья гэтага ўвайшла і жонка ягоная, ня ведаючы, што сталася.

Gadziny praz try pas'lâ gètaga ŭvajšla i žonka âgonaâ, nâ vedaŭčy, što stalasâ.

8. А Пётр спытаўся ў яе: скажы мне, ці за столькі прадалі вы зямлю? Яна сказала: так, за столькі.

A Pëtr spytaŭsâ ŭ âe: skažy mne, ci za stol'ki pradali vy zâmlû? Âna skazala: tak, za stol'ki.

9. Але Пётр сказаў ёй: навошта змовіліся вы спакусіць Духа Гасподняга? Вось, каля дзвярэй ногі тых, што пахавалі мужа твайго; і цябе вынесуць.

Ale Pëtr skazaŭ ëj: navošta zmovilisâ vy spakusic' Duha Gaspodnâga? Vos', kalâ dz'vârèj nogi tyh, što pahavali muža tvajgo; i câbe vynesuc'.

10. Раптам яна ўпала каля ног ягоных і выпусьціла дух, і юнакі, увайшоўшы, знайшлі яе мёртвую, вынеслі і пахавалі каля мужа ейнага.

Raptam âna ŭpala kalâ nog âgonyh i vypus'čila duh, i ûnaki, uvajšoŭšy, znajšli âe mërtvuŭ, vynes'li i pahavali kalâ muža ejnaga.

11. І вялікі страх агарнуў усю царкву і ўсіх, што чулі гэта.

Ì vâlikì strah agarnuŭ usû carkvu i ŭsìh, što čuli gèta.

12. А рукамі апосталаў учыняліся ў народзе многія азнакі і цуды; і ўсе аднадушна заставаліся ў прытворы Саламонавым;

A rukami apostalaŭ učynâlisâ ŭ narodze mnogîâ aznakî ì cudy; ì ŭse adnadušna zastavalisâ ŭ prytvory Salamonavym;

13. ì nihŭto staron'ni ne advažvaŭsâ padstupicca da ih, a lûdzi slavili ih.
ì nihŭto staron'ni ne advažvaŭsâ padstupicca da ih, a lûdzi slavili ih.

14. А вернікаў болей і болей далучалася да Госпада, мноства мужчын і жанчын,

A vernikaŭ bolej ì bolej dalučalasâ da Gospada, mnoštva mužčyn ì žančyn,

15. так што выносілі хворых на вуліцы і клалі на пасьцелях і ложках, каб хоць цень Пятра, калі ён праходзіў, асяніў каго зь іх.

tak što vynosili hvoryh na vulicy ì klali na pas'celâh ì ložkah, kab hoc' cen' Pâtra, kali ên prahodziŭ, asâniŭ kago z' ih.

16. Сыходзіліся таксама ў Ерусалім многія з навакольных гарадоў, нясучы хворых і нячыстымі духамі апантаных, і ацяляліся ўсе.

Syhodzilisâ taksama ŭ Erusalim mnogîâ z navakol'nyh garadoŭ, nâsučy hvoryh ì nâčystymi duhami apantanyh, ì acalâlisâ ŭse.

17. А першасьвятар і зь ім усе, сутная ерась садукейская, напоўніліся зайздрасьцю,

A peršas'vâtar ì z' im use, sutnaâ eras' sadukejskaâ, napoŭnilisâ zajzdras'cû,

18. і наклалі рукі свае на апосталаў, і ўвязьнілі іх у грамадзкую цямніцу.
ì naklali rukî svae na apostalaŭ, ì ŭvâz'nili ih u gramadzkuû câmnicu.

19. Але анёл Гасподні ўначы адчыніў дзьверы цямніцы і, вывеўшы іх, сказаў:

Ale anël Gaspodni ŭnačy adčyniŭ dz'very câmnicy ì, vyveŭšy ih, skazaŭ:

20. ідзеце і, стаўшы, кажэце ў царкве люду ўсе гэтыя словы жыцця.
idzece ì, staŭšy, kažèce ŭ carkve lûdu ŭse gètyâ slovy žyc'câ.

21. Яны, паслухаўшыся, увайшлі раніцай у царкву, і вучылі. Тым часам першасьвятар і хто зь ім, прыйшоўшы, склікалі сынедрыён і ўсіх

старэйшын з сыноў Ізраілевых, і паслалі ў цямніцу прывесьці апосталаў.

Ány, pasluhaŭšysâ, uvajšli ranicaj u carkvu, i vučyli. Tym časam peršas'vâtar i hto z' im, pryjšoŭšy, sklikali synedryën i ŭsìh starèjšyn z synoŭ Ízrailevyh, i paslali ŭ câmnìcu pryves'ci apostalaŭ.

22. Але служкі, калі прыйшлі, не знайшлі іх у цямніцы і вярнуўшыся данесьлі,

Ale služkì, kalì pryjšli, ne znajšli ih u câmnìcy i vârnũšysâ danes'li,

23. кажучы: цямніцу мы знайшлі замкнутую з усёй перасьцярогаю і вартаю, якая стаяла каля дзьвярэй; але, калі адчынілі, не знайшлі ў ёй нікога.

kažučy: câmnìcu my znajšli zamknutuŭ z usěj peras'cârogaŭ i vartaŭ, âkaâ staâla kalâ dz'vârèj; ale, kalì adčynìli, ne znajšli ŭ ëj nìkoga.

24. Калі пачулі гэтыя словы першасьвятар, начальнік варты і астатнія першасьвятары, не разумелі, што б гэта азначала.

Kalì pačuli gètyâ slovy peršas'vâtar, načal'nik varty i astatniâ peršas'vâtary, ne razumeli, što b gèta aznačala.

25. А нехта прыйшоў і данёс ім, кажучы: вось, мужы, якіх вы ўвязьнілі ў цямніцу, стаяць у царкве і вучаць людзей.

A nehta pryjšoŭ i danës im, kažučy: vos', mužy, âkìh vy ŭvâz'nìli ŭ câmnìcu, staâc' u carkve i vučac' lûdzej.

26. Тады начальнік варты пайшоў са служкамі і прывёў іх бяз прымусу, бо баяліся людзей, каб не пабілі іх камянямі;

Tady načal'nik varty pajšoŭ sa služkami i pryvëŭ ih bâz prymusu, bo baâlisâ lûdzej, kab ne pabilì ih kamânâmi;

27. а прывёўшы іх, паставілі ў сынедрыёне; і спытаўся ў іх першасьвятар, кажучы:

a pryvëüşy ih, pastavili ŭ synedryëne; i spytaŭsâ ŭ ih peršas'vâtar, kažučy:

28. ці не забаранілі мы вам строга вучыць у імя гэтае? І вось вы напоўнілі Ерусалім вучэньнем вашым, і хочаце навесьці на нас кроў Таго Чалавека.

ci ne zabaranili my vam stroga vučyc' u imâ gètae? I vos' vy napoŭnili Erusalim vučèn'nem vašym, i hočace naves'ci na nas kroŭ Tago Čalaveka.

29. А Пётр і апосталы ў адказ сказалі: трэба слухацца болей Бога, чым людзей;

A Pëtr i apostaly ŭ adkaz skazali: trèba sluhacca bolej Boga, čym lûdzej;

30. Бог бацькоў нашых уваскрэсіў Ісуса, Якога вы забілі, павесіўшы на дрэве.

Bog bac'koŭ našyh uvaskrèsiŭ Īsusa, Ākoga vy zabilì, pavesiŭšy na drève.

31. Яго Бог узвысіў правіцаю Сваёю ў Пачынальніка і Збаўцу, каб даць Ізраілю пакаяньне і дараваньне грахоў;

Āgo Bog uzvysiŭ pravicaŭ Svaëŭ ŭ Pačynal'nika i Zbaŭcu, kab dac' Īzrailŭ pakaân'ne i daravan'ne grahoŭ;

32. Сьведкі Яму ў гэтым мы і Дух Сьвяты, Якога Бог даў тым, хто паслухмяны Яму.

S'vedki Āmu ŭ gètym my i Duh S'vâty, Ākoga Bog daŭ tym, hto pasluhmâny Āmu.

33. Чуючы гэта, яны расьпіраліся ад гневу і намышлялі забіць іх.

Čuŭčy gèta, âny ras'piralisâ ad gnevu i namyšlâli zabic' ih.

34. Устаўшы ў сынедрыёне, адзін фарысэй, якога звалі Гамалііл, законатлумач, паважаны ўсім народам, загадаў вывесьці апосталаў на кароткі час,

Ustaŭšy ŭ synedryëne, adzin farysèj, âkoga zvali Gamaliil, zakonatlumač, pavažany ŭsim narodam, zagadaŭ vyves'ci apostalaŭ na karotki čas,

35. а ім сказаў: мужы Ізраільскія! падумаіце самі сабе пра людзей гэтых, што вам зь імі рабіць.

a im skazaŭ: muży Ĺzrail'skiâ! padumajce sami sabe pra lûdzej gètyh, što vam z' imi rabic'.

36. Бо незадоўга да гэтага прыйшоў Фэўда, выдаючы сябе за кагосьці вялікага, і да яго прыстала каля чатырохсот чалавек; але ён быў забіты, і ўсе, што слухаліся яго, расьсеяліся і зьніклі,

Bo nezadoŭga da gètaga pryjšoŭ Fèŭda, vydaŭčy sâbe za kagos'ci vâlikaga, i da âgo prystala kalâ čatyrohsot čalavek; ale ěn byŭ zabity, i ũse, što sluhalisâ âgo, ras'seâlisâ i z'nikli,

37. пасля яго ў час перапісу з'явіўся Юда Галілеянін і павёў за сабою даволі многа людзей; але ён загінуў, і ўсе, што слухаліся яго, рассыпаліся;

pas'lâ âgo ũ čas perapisu z'âviŭsâ Ŭda Galileânin i pavëŭ za saboŭ davoli mnoga lûdzej; ale ěn zaginuŭ, i ũse, što sluhalisâ âgo, rassypalisâ;

38. і сёньня, кажу вам, адступецца ад людзей гэтых і пакіньце іх; бо калі гэтае пачынаньне і гэтая дзея - ад людзей, дык яно разбурыцца, і сён'на, кажу вам, адступецца ад людзей гэтых і пакіньце іх; бо калі гэтае пачынаньне і гэтае дзея - ад людзей, дык яно разбурыцца,

39. а калі ад Бога, дык вы ня можаце разбурыць яго; сыцеражэцеся, каб вам ня стацца і богапраціўцамі.

a kalì ad Boga, dyk vy nâ možace razburyc' âgo; s'ceražècesâ, kab vam nâ stacca i bogapraciŭcamì.

40. Яны паслухаліся яго і, паклікаўшы апосталаў, білі іх і, забараніўшы ім гаварыць пра імя Ісуса, адпусьцілі іх.

Âny pasluhalisâ âgo i, paklikaŭšy apostalaŭ, bìli ih i, zabaraniŭšy im gavaryc' pra imâ Ĺsusa, adpus'cili ih.

41. А яны пайшлі з сынедрыёна, радыя, што за імя Госпада Ісуса мелі гонар прыняць зьнявагу;

A âny pajšli z synedryëna, radyâ, što za imâ Gospada Îsusa meli gonar prynâc' z'nâvagu;

42. і кожны дзень у царкве і па дамах не пераставалі вучыць і зьвеставаць пра Ісуса Хрыста.

i kožny dzen' u carkve i pa damah ne perastavali vučyc' i z'vestavac' pra Îsusa Hrysta.

6 Кіраўнік

1. Тымі днямі, калі намножылася вучняў, пачалі Эліністы наракаць на Габрэяў за тое, што ўдовы іхнія занядбанья ў штодзённай раздачы міласьціны.

Tymì dnâmi, kali namnožylasâ vučnâŭ, pačali Èlinisty narakac' na Gabrèâŭ za toe, što ŭdovy ihniâ zanâdbanyâ ŭ što dzënnaj razdačy milas'cìny.

2. Тады дванаццаць апосталаў, паклікаўшы многа вучняў, сказалі: нягожа нам, занядбаўшы слова Божае, рупіцца пра застольлі.

Tady dvanaccac' apostalaŭ, paklikaŭšy mnoga vučnâŭ, skazali: nâgoža nam, zanâdbaŭšy slova Božae, rupìcca pra zastol'li.

3. Дык вось, браты, выберыце спаміж сябе сем мужоў абазнаных, напоўненых Сьвятым Духам і мудрасьцю; іх паставім на гэтую службу;

Dyk vos', braty, vyberyce spamiž sâbe sem mužoŭ abaznanyh, napoŭnenykh S'vâтым Duham i mudras'cû; ih pastavim na gètuŭ službu;

4. а мы ўвесь час будзем у малітве і ў служэньні словам.

a my ŭves' čas budzem u malitve i ŭ služè'nì slovam.

5. І спадабалася гэтая прапанова ўсёй грамадзе; і выбралі Сьцяпана,

мужа, поўнага веры і Духа Сьвятога, і Піліпа, і Прохара і Міканора, і Цімона і Пармена, і Мікалая Антыяхійца, навернутага зь язычнікаў;
Ì spadabalasâ gètaâ prapanova ŭsěj gramadze; ì vybrali S'câpana, muža, poŭnaga very ì Duha S'vâtoga, ì Pilipa, ì Prohara ì Mikanora, ì Cìmona ì Parmena, ì Mikalaâ Antyahijca, navernutaga z' âzyčnikaŭ;

6. іх паставілі перад апосталамі, і яны, памаліўшыся, усклалі на іх рукі;
ih pastavili perad apostalami, ì âny, pamaliŭšysâ, usklali na ih ruki;

7. і слова Божае расло, і лік вучняў даволі памнажаўся ў Ерусаліме; і зь сьвятароў вельмі многія ўпакорыліся веры.

ì slova Božae raslo, ì lik vučnâŭ davoli pamnažaŭsâ ŭ Erusalime; ì z' s'vataroŭ vel'mì mnogiâ ŭpakorylisâ very.

8. А Сьцяпан, поўны веры і сілы, учыняў вялікія цуды і азнакі ў народзе.
A S'câpan, poŭny very ì sily, učynâŭ vâlikîâ cudy ì aznakî ŭ narodze.

9. Некаторыя з так званнае сынагогі Лібертынцаў і Кірынейцаў і Александрыйцаў і некаторыя з Кілікіі і Асіі ўступілі ў спрэчку са Сьцяпанам;

Nekatoryâ z tak zvanae synagogi Libertyncaŭ ì Kirynejcaŭ ì Aleksandryjcaŭ ì nekatoryâ z Kilikiî ì Asii ŭstupili ŭ sprèčku sa S'câpanam;

10. але не маглі ўстояць супраць мудрасьці і Духу, Якім ён прамаўляў.
ale ne magli ŭstoâc' suprac' mudras'ci ì Duhu, Âkim ên pramaŭlâŭ.

11. Тады падбухторылі яны некаторых сказаць: мы чулі, як ён казаў блюзьнерчыя словы на Майсея і на Бога.

Tady padbuhtoryli âny nekatoryh skazac': my čuli, âk ên kazaŭ blûz'nerčyâ slovy na Majseâ ì na Boga.

12. І ўзбурылі люд і старэйшын і кніжнікаў і напаўшы схапілі яго і павялі ў сынедрыён,

Ì ŭzburyli lûd ì starejšyn ì knižnikaŭ ì napaŭšy shapili âgo ì pavâli ŭ

synedryën,

13. і паставілі ілжывых сьведкаў, якія казалі: гэты чалавек не перастае гаварыць блюзьнерчыя словы на сьвятое месца гэтае і на закон;

ì pastavili ilžyvyh s'vedkaŭ, âkiâ kazali: gèty čalavek ne perastae gavaryc' blûz'nerčyâ slovy na s'vâtoe mesca gètae ì na zakon;

14. бо мы чулі, як ён казаў, што той Ісус Назарэй зруйнае месца гэтае і зьменіць звычаі, якія перадаў нам Майсей.

bo my čuli, âk ên kazaŭ, što toj ĩsus Nazarèj zrujnue mesca gètae ì z'menic' zvyčai, âkiâ peradaŭ nam Majsej.

15. І ўсе, хто сядзеў у сынедрыёне, гледзячы на яго, бачылі аблічча ягонае, як аблічча анёла.

ĭ ũse, hto sâdzeŭ u synedryëne, gledzâčy na âgo, bačyli abličča âgonae, âk abličča anëla.

7 Кіраўнік

1. Тады сказаў першасьвятар: ці так гэта?

Tady skazaŭ peršas'vâtar: ci tak gèta?

2. А ён сказаў: мужы браты і бацькі! паслухайце. Бог славы зьявіўся бацьку нашаму Абрагаму ў Месапатаміі, да перасяленьня яго ў Харан,

A ên skazaŭ: mužy braty ì bac'ki! pasluhajce. Bog slavy z'âviŭsâ bac'ku našamu Abragamu ũ Mesapatamiì, da perasâlen'nâ âgo ũ Haran,

3. і сказаў яму: выйдзі зь зямлі тваёй і з радзіны тваёй і з дома бацькі твайго, і ідзі ў зямлю, якую пакажу табе.

ì skazaŭ âmu: vyjdzì z' zâmlì tvaëj ì z radzìny tvaëj ì z doma bac'ki tvajgo, ì idzì ũ zâmlû, âkuû pakažu tabe.

4. Тады ён выйшаў зь зямлі Халдэйскай і пасяліўся ў Харане; а адтуль,

пасья сьмерці бацькі ягонага, перасяліў яго Бог у гэтую зямлю, дзе вы цяпер жывяце;

Tady ěn vyjšaŭ z' zâmlì Haldèjskaj ì pasâliŭsâ ŭ Harane; a adtul', pas'lâ s'mercì bac'ki âgonaga, perasâliŭ âgo Bog u gètuŭ zâmlû, dze vy câper žyvâce;

5. і ня даў яму на ёй спадчыны ні на ступак нагі, а абяцаўся даць яе на валоданьне яму нашчадкам ягоным пасья яго, калі ён яшчэ быў бязьдзетны.

ì nâ daŭ âmu na ěj spadčyny nì na stupak nagì, a abâcaŭsâ dac' âe na valodan'ne âmu naščadkam âgonym pas'lâ âgo, kalì ěn âščè byŭ bâz'dzetny.

6. І сказаў яму Бог, што нашчадкі ягоныя будуць прыхаднямі ў чужой зямлі і будуць у рабстве і прыгнёце гадоў чатырыста.

Ì skazaŭ âmu Bog, što naščadki âgonyâ buduc' pryhadnâmi ŭ čužoŭ zâmlì ì buduc' u rabstve ì prygnëce gadoŭ čatyrysta.

7. Але Я, сказаў Бог, учыню суд над тым народам, у якога яны будуць у рабстве; і пасья таго яны выйдучь і будуць служыць Мне на гэтым месцы.

Ale Â, skazaŭ Bog, učynû sud nad tym narodam, u âkoga âny buduc' u rabstve; ì pas'lâ tago âny vyjduc' ì buduc' služyc' Mne na gèтым месцы.

8. І даў яму запавет абразаньня. Пасья гэтага ён спарадзіў Ісаака і абрэзаў яго восьмага дня; а Ісаак спарадзіў Якава, а Якаў - дванаццаць патрыярхаў.

Ì daŭ âmu zapavet abrazan'nâ. Pas'lâ gètaga ěn sparadziŭ Ìsaaka ì abrèzaŭ âgo vos'maga dnâ; a Ìsaak sparadziŭ Âkava, a Âkaŭ - dvanaccac' patryârhaŭ.

9. Патрыярхі з зайздрасьці прадалі Язэпа ў Егіпет; але Бог быў зь ім,

Patryârhi z zajzdras'ci pradali Âzèpa ŭ Egìpet; ale Bog byŭ z' im,

10. і выбавіў яго ад усіх уціскаў ягоных, і дараваў мудрасьць яму і

ўпадабаньне фараона, цара Егіпецкага, і той паставіў яго начальнікам над Егіптам і над усім домам сваім.

ì vybaviŭ âgo ad usih uciskaŭ âgonyh, ì daravaŭ mudras'c' âmu ì ŭpadaban'ne faraona, cara Egipeckaga, ì toj pastaviŭ âgo načal'nikam nad Egiptam ì nad usim domam svaim.

11. І прыйшоў голад і вялікі смутак на ўсю зямлю Егіпецкую і Ханаанскую, і бацькі нашыя не знаходзілі, чым пракарміцца.

Ì pryjšoŭ golad ì vâlikì smutak na ŭsû zâmlû Egipeckuû ì Hanaanskuû, ì bac'ki našyâ ne znahodzili, čym prakarmicca.

12. А Якаў, пачуўшы, што ёсьць пшаніца ў Егіпце, паслаў туды бацькоў нашых першым разам;

А Âkaŭ, pačuŭšy, što ës'c' pšanica ŭ Egipce, paslaŭ tudy bac'koŭ našyh peršym razam;

13. а як прыйшлі яны другім разам, Язэп адкрыўся братам сваім і вядомы стаў фараону род Язэпаў.

a âk pryjšli âny drugim razam, Âzèp adkryŭsâ bratam svaim ì vâdomy staŭ faraonu rod Âzèpaŭ.

14. Язэп, паслаўшы, паклікаў бацьку свайго Якава і ўсю радзінку сваю, семдзесят пяць душ.

Âzèp, paslaŭšy, paklikaŭ bac'ku svajgo Âkava ì ŭsû radzìnu svaŭ, semdzesât pâc' duš.

15. Якаў перайшоў у Егіпет, і памёр сам і бацькі нашыя;

Âkaŭ perajšoŭ u Egipet, ì pamër sam ì bac'ki našyâ;

16. і перанесены былі ў Сіхем і пакладзены ў магілу, якую купіў Абрагам за цану серабра ў сыноў Эмора Сіхемавага.

ì peraneseny byli ŭ Sihem ì pakladzeny ŭ magilu, âkuû kupiŭ Abragam za canu serabra ŭ synoŭ Èmora Sihemavaga.

17. А як наблізіўся час збыцца абяцаньню, за якое прысягнуў Бог Абрагаму, народ разрастаўся і множыўся ў Егіпце,

A âk nabliziÿsâ čas zbycca abâcan'nu, za âkoe prysâgnuÿ Bog Abragamu, narod razrastaÿsâ i množyÿsâ ũ Egipcce,

18. аж пакуль ня прыйшоў новы цар, які ня ведаў Язэпа;

až pakul' nâ pryjšoÿ novy car, âki nâ vedaÿ Âzèpa;

19. гэты, намысьляючы ліхое супроць роду нашага, уціскаў бацькоў нашых, вымушаючы іх кідаць дзяцей сваіх, каб ня выжывалі.

gèty, namys'lâÿcy lihoe suproc' rodu našaga, uciskaÿ bac'koÿ našyh, vymušaÿcy ih kîdac' dzâcej svaih, kab nâ vyžyvali.

20. У гэты час нарадзіўся Майсей і быў да спадобы Богу; тры месяцы яго кармілі ў доме бацькі ягонага,

U gèty čas naradziÿsâ Majsej i byÿ da spadoby Bogu; try mesâcy âgo karmili ũ dome bac'ki âgonaga,

21. А як выкінулі, узяла яго дачка фараонава і выхавала яго ў сябе як сына.

A âk vykinuli, uzâla âgo dačka faraonava i vyhavalâ âgo ũ sâbe âk syna.

22. І навучылі Майсея ўсёй мудрасьці Егіпецкай і быў моцны ў словах і дзеях.

Ì navučyli Majseâ ũsëj mudras'ci Egipcckaj i byÿ mocny ũ slovah i dzeâh.

23. А як споўнілася яму сорак гадоў, запала яму ў серца адведаць братоў сваіх, сыноў Ізраілевых.

A âk spoÿnilasâ âmu sorak gadoÿ, zapala âmu ũ serca advedac' bratoÿ svaih, synoÿ Izrailevyh.

24. І, убачыўшы, як крыўдзілі аднаго, заступіўся і адпомсьціў за пакрыўджанага, забіўшы Егіпцяніна.

Ì, ubačyÿšy, âk kryÿdzili adnago, zastupiÿsâ i adpoms'ciÿ za pakryÿdžanaga,

zabiüşy Egipcânina.

25. Ён думаў, зразумеюць браты яго, што Бог рукою ягонаю дае ім збавеньне; але яны не зразумелі.

Ėn dumaŭ, zrazumeûc' braty âgo, što Bog rukoŭ âgonaŭ dae im zbaven'ne; ale âny ne zrazumeli.

26. На другі дзень, калі некаторыя зь іх сварыліся, ён з'явіўся і схіляў іх да згоды, кажучы: вы - браты; навошта крыўдзіце адзін аднаго?

Na drugi dzen', kalì nekatoryâ z' ih svarylisâ, ěn z'âviŭsâ ì shilâŭ ih da zgody, kažučy: vy - braty; navošta kryŭdzice adzìn adnago?

27. А той, што крыўдзіў блізкага, адштурхнуў яго, кажучы: хто цябе паставіў начальнікам і судзьдзёю над намі?

A toj, što kryŭdziŭ blizkaga, adšturhnuŭ âgo, kažučy: hto câbe pastaviŭ naçal'nikam ì sudz'dzëŭ nad nami?

28. Ці ня хочаш ты забіць і мяне, як учора забіў Егіпцяніна?

Cì nâ hočaš ty zabic' ì mâne, âk učora zabiŭ Egipcânina?

29. Ад гэтых словаў Майсей уцёк і стаўся прыхаднем у зямлі Мадьямскай, дзе нарадзіліся ад яго два сыны.

Ad gètyh slovaŭ Majsej ucëk ì staŭsâ pryhadnem u zâmlì Madyâmskaj, dze naradzilisâ ad âgo dva syny.

30. Як мінула сорак гадоў, з'явіўся яму ў пустыні, дзе гара Сынайская, анёл Гасподні ў полымі вогненнага цярновага куста.

Âk minula sorak gadoŭ, z'âviŭsâ âmu ŭ pustynì, dze gara Synajskaâ, anël Gaspodnì ŭ polymì vognennaga cârnovaga kusta.

31. Майсей убачыўшы зьдзівіўся з уявы; а калі падыходзіў разгледзець, быў яму голас Гасподні:

Majsej ubačyüşy z'dziviŭsâ z uâvy; a kalì padyhodziŭ razgledzec', byŭ âmu golas Gaspodnì:

32. Я Бог бацькоў тваіх, Бог Абрагамаў і Бог Ісаакаў і Бог Якаваў.

Майсей, ахоплены страхам, не адважыўся глядзець.

Â Bog bac'koŭ tvaih, Bog Abragamaŭ i Bog İsaakaŭ i Bog Âkavaŭ. Majsej, ahopleny straham, ne advažyŭsâ glâdzec'.

33. І сказаў яму Гасподзь: скінь абутак з ног тваіх, бо месца, на якім ты стаіш, ёсьць зямля сьвятая.

İ skazaŭ âmu Gaspodz': skîn' abutak z nog tvaih, bo mesca, na âkim ty staiš, ës'c' zâmlâ s'vâtaâ.

34. Бачу Я ўціск народу Майго ў Егіпце і чую стогны ягоныя, і сышоў выбавіць яго; дык ідзі ж, Я пашлю цябе ў Егіпет.

Baču Â ŭcisk narodu Majgo ŭ Egipce i čui stogny âgonyâ, i syšoŭ vybavic' âgo; dyk idzi ž, Â pašlû câbe ŭ Egipet.

35. Гэтага Майсея, якога яны адцураліся, сказаўшы: хто цябе паставіў начальнікам і судзьдзёю? - яго Бог рукою анёла, што з'явіўся яму ў царновым кусьце, паслаў начальнікам і ратаўніком.

Gètaga Majseâ, âkoga âny adcuralisâ, skazaŭšy: hto câbe pastaviŭ načal'nikam i sudz'dzëu? - âgo Bog rukou anëla, što z'âviŭsâ âmu ŭ cârnovym kus'ce, paslaŭ načal'nikam i rataŭnikom.

36. Ён вывеў іх, учыніўшы цуды і азнакі ў зямлі Егіпецкай і ў Чэрмным моры і ў пустыні за сорак гадоў.

Ën vyveŭ ih, učyniŭšy cudy i aznakì ŭ zâmli Egipeckaj i ŭ Čèrmnym mory i ŭ pustyni za sorak gadoŭ.

37. Гэта той Майсей, які сказаў сынам Ізраілевым: Прарока паставіць вам Гасподзь Бог ваш з братоў вашых: Яго слухайце.

Gèta toj Majsej, âki skazaŭ synam İzrailevym: Praroka pastavic' vam Gaspodz' Bog vaš z bratoŭ vašyh: Âgo sluhajce.

38. Гэта той самы, які быў на сходзе ў пустыні з анёлам, што гаварыў

зь ім на гары Сынаі, і з бацькамі нашымі, і які прыняў жывыя словы, каб перадаць нам,

Gèta toj samy, âkì byŭ na shodze ŭ pustynì z anëlam, što gavaryŭ z' im na gary Synai, i z bac'kami našymi, i âkì prynâŭ žyvyâ slovy, kab peradac' nam,

39. якому бацькі нашыя не хацелі быць паслухмянымі, а адмовіліся ад яго і павярнуліся сэрцамі сваімі да Егіпта,

âkomu bac'ki našyâ ne haceli byc' pasluhmânymi, a admovilisâ ad âgo i pavârnulisâ sèrcami svaimi da Egìpta,

40. сказаўшы Аарону: зрабі нам багоў, якія б ішлі наперадзе нас, бо з Майсеем, які вывеў нас зь зямлі Егіпецкай, ня ведаем, што здарылася.

skazaŭšy Aaronu: zrabì nam bagoŭ, âkiâ b išli naperadze nas, bo z Majseem, âkì vyveŭ nas z' zâmlì Egìpeckaj, nâ vedaem, što zdarylasâ.

41. І зрабілі ў тыя дні цяля, і прынеслі ахвяру ідалу, і весяліліся перад творам рук сваіх.

Ì zrabili ŭ tyâ dni câlâ, i prynes'li ahvâru idalu, i vesâlilisâ perad tvoram ruk svaih.

42. А Бог адварнуўся і пакінуў іх служыць войску нябеснаму, як напісана ў кнізе прарокаў: "дом Ізраілеў! Ці прыносілі вы Мне заколатае і ахвяры за сорак гадоў у пустыні?"

A Bog advârnuŭsâ i pakìnuŭ ih služyc' vojsku nâbesnamu, âk napìsana ŭ knìze prarokaŭ: "dom Ìzraileŭ! Cì prynosìli vy Mne zakolatae i ahvâry za sorak gadoŭ u pustynì?"

43. Вы прынялі скінію Малохаву і зорку бога вашага Рэмфана, выявы, якія вы зрабілі, каб пакланяцца ім: і я перасялю вас за Вавілон".

Vy prynâli skiniû Malohavu i zorku boga vašaga Rëmfana, vyâvy, âkiâ vy zrabili, kab paklanâcca im: i â perasâlû vas za Vavilon".

44. Скінія сьведчаньня была ў бацькоў нашых у пустыні, як загадаў Той,

Хто сказаў Майсею зрабіць яе паводле ўзору, ім бачанага.

Skiniâ s' vedčan' nâ byla ŭ bac'koŭ našyh u pustyni, âk zagadaŭ Toj, Hto skazaŭ Majseŭ zrabic' âe pavodle ŭzoru, im bačanaga.

45. Бацькі нашыя зь Ісусам, узяўшы яе, унеслі ў валоданьні народаў, прагнаных Богам ад аблічча бацькоў вашых. Так было да дзён Давідавых;

Bac'ki našyâ z' ĩsusam, uzâŭšy âe, unes'li ŭ valodan'ni narodaŭ, pragnanyh Bogam ad abličča bac'koŭ vašyh. Tak bylo da dzën Davidavyh;

46. гэты знайшоў мілату перад Богам і маліў, каб знайсці жылло Богу Якаваму.

gëty znajšoŭ milatu perad Bogam i maliŭ, kab znajs'ci žytlo Bogu Ākavamu.

47. А Саламон збудаваў Яму дом.

A Salamon zbudavaŭ Āmu dom.

48. Але «свышні не ў рукатворных храмах жыве, як кажа прарок:

Ale «sâvyšni ne ŭ rukatvornyh hramah žyve, âk kaža prarok:

49. "неба - трон Мой, і зямля - падножжа ног Маіх; які дом збудуеце Мне, кажа Гасподзь, альбо якое месца на адпачынак Мой?

"neba - tron Moj, i zâmlâ - padnožža nog Maih; âki dom zbuduece Mne, kaža Gaspodz', al'bo âkoe mesca na adpačynak Moj?

50. Ці ж не Мая рука стварыла ўсё гэта?"

Ci ž ne Maâ ruka stvaryla ŭsë gëta? "

51. Цьвёрдахрыбетныя! людзі зь неабрэзанымі сэрцамі і вушамі! вы заўсёды працівіцеся Духу Сьвятому, як бацькі вашыя, так і вы:

C'vërdahrybetnyâ! lûdzi z' neabrëzanymì sèrcamì i vušamì! vy zaŭsëdy pracivicesâ Duhu S'vâtomu, âk bac'ki vašyâ, tak i vy:

52. каго ж бо з прарокаў ня гналі бацькі вашыя? яны забілі

прадвесьнікаў прышэсьця Праведніка, прадажнікамі і забойцамі Якога

сталіся сёньня вы,

*kago ž bo z prarokaŭ nâ gnali bac'ki vašyâ? âny zabilì pradves'nikaŭ
pryšès'câ Pravednika, pradažnikami i zabojcami Âkoga stalisâ sën'nâ vy,*

53. вы, якія прынялі ўстанаўленьнем анельскім закон, і не захавалі.

vy, âkiâ prynâli ŭstanaŭlen'nem anël'skim zakon, i ne zahavali.

54. Слухаючы гэта, яны рваліся сэрцамі і скрыгаталі на яго зубамі.

Sluhaŭčy gëta, âny rvalisâ sèrcami i skrygatali na âgo zubami.

55. А Сьцяпан, напоўнены Духам Сьвятым, паглядзеўшы на неба,

убачыў Божую славу і Ісуса, Які стаяў праваруч Бога,

A S'câpan, napoŭneny Duham S'vâtym, paglâdzeŭšy na neba, ubačyŭ

Božuŭ slavu i Ĭsusa, Âki staâŭ pravaruč Boga,

56. і сказаў: вось, бачу я нябёсы расчыненыя і Сына Чалавечага, Які

стаіць праваруч Бога.

*i skazaŭ: vos', baču â nâbësy rasčynenyâ i Syna Čalavečaga, Âki staic'
pravaruč Boga.*

57. Але яны, закрычаўшы моцным голасам, затыкалі вушы свае, і

аднадушна кінуліся на яго,

*Ale âny, zakryčaŭšy mocnym golasam, zatykali vušy svae, i adnadušna
kìnulisâ na âgo,*

58. і, вывеўшы за горад, пачалі біць яго камянямі. А сьведкі паклалі

сваю адзежу да ног юнака, якога звалі Саўлам.

*i, vyveŭšy za gorad, pačali bic' âgo kamânâmi. A s'vedkì paklali svaŭ adžežu
da nog ŭnaka, âkoga zvali Saŭlam.*

59. І білі камянямі Сьцяпана, які маліўся і казаў: Госпадзе Ісусе! прымі

дух мой!

*Ĭ bilì kamânâmi S'câpana, âki maliŭsâ i kazaŭ: Gospadze Ĭsuse! prymi duh
moj!*

60. І, схіліўшы калені, усклікнуў моцным голасам: Госпадзе! ня лічы ім грэху гэтага! І, сказаўшы гэта, спачыў.

Ì, shìliũšy kaleni, uskliknuũ mocnym golasam: Gospadze! nâ ličy im grèhu gètaga! Ì, skazaũšy gèta, spačyũ.

8 Кіраўнік

1. А Саўл ухваляў забойства яго. У тыя дні паўстала вялікае ганеньне на царкву ў Ерусаліме, і ўсе, апрача апосталаў, расьсеяліся па розных месцах Юдэйскіх і Самарыйскіх.

A Saũl uhvalâũ zaboјstva âgo. U tyâ dni paũstala vâlikae ganen'ne na carkvu ũ Erusalime, i ũse, aprača apostalaũ, ras'seâlisâ pa roznyh mescah Ŭdèjskih i Samaryjskih.

2. А Сьцяпана пахавалі мужы богабаязныя і ўчынілі вялікі плач па ім.

A S'câpana pahavalì mužy bogabaâznyâ i ũčynìli vâlikì plač pa ìm.

3. А Саўл глуміў царкву і, заходзячы ў дамы і, выцягваючы мужчын і жанчын, аддаваў у цямніцу.

A Saũl glumiũ carkvu ì, zahodzâčy ũ damy ì, vycâgvaũčy mužčyn ì žančyn, addavaũ u câmnìcu.

4. А тым часам тыя, што расьсеяліся, хадзілі і зьвеставалі слова.

A tym časam tyâ, što ras'seâlisâ, hadzilì i z'vestavali slova.

5. Так Піліп прыйшоў у горад Самарыйскі і прапаведаваў ім Хрыста;

Tak Pilip pryjšoũ u gorad Samaryjskì i prapavedavaũ ìm Hrysta;

6. народ аднадушна слухаў, што гаварыў Піліп, і чуў і бачыў, якія ён тварыў цуды;

narod adnadušna sluhaũ, što gavaryũ Pilip, i čuũ i bačyũ, âkiâ èn tvaryũ cudy;

7. бо нячыстыя духі з многіх апанаваных імі выходзілі зь вялікім крыкам, а многія паралізаваныя і кульгавыя ацаляліся.

bo nâčystyâ duhì z mnogih apanavanyh imì vyhodzili z' vâlikim krykam, a mnogîâ paralizavanyâ ì kul'gavyâ acalâlisâ.

8. І была радасьць вялікая ў тым горадзе.

Ì byla radas'c' vâlikaâ ũ tym goradze.

9. А быў у горадзе адзін чалавек, якога звалі Сымон, які перад тым вядзьмарыў і здзіўляў люд Самарыйскі, удаючы зь сябе кагосьці вялікага;

A byŭ u goradze adzìn čalavek, âkoga zvalì Symon, âkì perad tym vâdz'maryŭ ì z'dziŭlâŭ lûd Samaryjskì, udaŭčy z' sâbe kagos'ci vâlikaga;

10. яго слухалі ўсе, ад малога да вялікага, кажучы: гэты ёсьць вялікая сіла Божая.

âgo sluhali ũse, ad maloga da vâlikaga, kažučy: gèty ës'c' vâlikaâ sila Božaâ.

11. А слухалі яго таму, што ён доўгі час здзіўляў іх чарадзеяствамі.

A sluhali âgo tamu, što ên doŭgì čas z'dziŭlâŭ ih čaradzejstvami.

12. Але калі паверылі Піліпу, які зьвеставаў пра Царства Божае і пра імя Ісуса Хрыста, дык хрысьціліся і мужчыны і жанчыны.

Ale kalì paverylì Pilipu, âkì z'vestavaŭ pra Carstva Božae ì pra imâ Ìsusa Hrysta, dyk hrys'cilisâ ì mužčyny ì žančyny.

13. Увераваў і сам Сымон і ахрысьціўшыся не адыходзіў ад Піліпа; і, бачачы, як тварыліся вялікія сілы і азнакі, дзіву даваўся.

Uveravaŭ ì sam Symon ì ahrys'ciŭšysâ ne adyhodziŭ ad Pilipa; ì, bačačy, âk tvarylisâ vâlikîâ sily ì aznakì, dzìvu davaŭsâ.

14. Апосталы, якія былі ў Ерусаліме, пачуўшы, што Самаране прынялі слова Божае, паслалі да іх Пятра і Яна,

Apostaly, âkîâ byli ũ Erusalime, pačuŭšy, što Samarane prynâli slova Božae,

paslali da ih Pâtra i Âna,

15. якія прыйшоўшы памаліліся за іх, каб прынялі Духа Сьвятога:

âkiâ pryjšoŭšy pamalilisâ za ih, kab prynâli Duha S'vâtoga:

16. бо Ён ня зыходзіў яшчэ ні на кога зь іх, а толькі былі яны

ахрышчаны ў імя Госпада Ісуса;

bo Ęn nâ zyhodziŭ âščè ni na koga z' ih, a tol'ki byli âny ahryščany ũ imâ Gospada Ęsusa;

17. тады ўсклалі рукі на іх, і яны прынялі Духа Сьвятога.

tady ũsklali rukì na ih, i âny prynâli Duha S'vâtoga.

18. А Сымон, убачыўшы, што праз ускладаньне рук апосталаў

падаецца Дух Сьвяты, прынёс ім грошы,

A Symon, ubačyŭšy, što praz uskladan'ne ruk apostalaŭ padaecca Duh S'vâty, prynës im grošy,

19. кажучы: дайце і мне ўладу гэтую, каб той, на каго Я ўскладу рукі, прымаў Духа Сьвятога.

kažučy: dajce i mne ũladu gètuŭ, kab toj, na kago Â ũskladu rukì, prymaŭ Duha S'vâtoga.

20. Але Пётр сказаў яму: срэбра тваё хай будзе на згубу з табою, бо ты намысьліў дар Божы здабыць на грошы.

Ale Pëtr skazaŭ âmu: srèbra tvaë haj budze na zgubu z taboŭ, bo ty namys'liŭ dar Božy zdabyc' na grošy.

21. Няма табе ў гэтым часткі і долі, бо сэрца тваё няслушнае перад Богам;

Nâma tabe ũ gèтым častkì i dolì, bo sèrca tvaë nâslušnae perad Bogam;

22. дык пакайся ў гэтым грэху тваім і маліся Богу: можа, даруецца табе намысел сэрца твайго;

dyk pakajsâ ũ gèтым grèhu tvaim i malisâ Bogu: moža, daruecca tabe

namysel sèrca tvajgo;

23. бо бачу цябе поўнага жоўці горкай і ў путах няпраўды.

bo baču cêbe poŭnaga žoući gorkaj i ŭ putah nâpraŭdy.

24. А Сымон сказаў у адказ: памалецеся вы за мяне Госпаду, каб не спасьцігла мяне анішто з таго, што вы казалі.

A Symon skazaŭ u adkaz: pamalecesâ vy za mâne Gospadu, kab ne spas'cìgla mâne aništo z tago, što vy skazali.

25. А яны, засьведчыўшы і ўзьвясціўшы слова Гасподняе, пайшлі назад у Ерусалім і ў многіх селішчах Самарыйскіх прапаведавалі Дабравесьце.

A âny, zas'vedčyŭšy i ŭz'vâs'ciŭšy slova Gaspodnâe, pajšli nazad u Erusalim i ŭ mnogih seliščah Samaryjskih prapavedavali Dabraves'ce.

26. А Піліпу анёл Гасподні сказаў: устань і ідзі на поўдзень, на дарогу, якая вядзе зь Ерусаліма ў Газу, на тую, якая пустая.

A Pilipu anël Gaspodni skazaŭ: ustan' i idzi na poŭdzen', na darogu, âkaâ vâdze z' Erusalima ŭ Gazu, na tuû, âkaâ pustaâ.

27. Ён устаў і пайшоў; і вось, муж Эфіопскі, кажэнік, вяльможа Кандакіі, царыцы Эфіопскай, ахоўца ўсіх яе скарбаў, які прыязджаў у Ерусалім на пакланеньне,

Ën ustaŭ i pajšoŭ; i vos', muž Èfiopski, kažènik, vâl'moža Kandakiì, carycy Èfiopskaj, ahoŭca ŭsìh âe skarbaŭ, âki pryâzdžaŭ u Erusalim na paklanan'e,

28. вяртаўся і, седзячы на калясьніцы сваёй, чытаў прарока Ісаю.

vârtaŭsâ i, sedzâčy na kalâs'nicy svaëj, čytaŭ praroka İsaû.

29. Дух сказаў Піліпу: падыдзі і прыстань да гэтае калясьніцы.

Duh skazaŭ Pilipu: padydzi i prystan' da gètae kalâs'nicy.

30. Піліп падышоў і, пачуўшы, што ён чытае прарока Ісаю, сказаў: ці разумееш, што чытаеш?

Pilip padyšoŭ ì, pačuŭšy, što ěn čytae praroka Ìsaŭ, skazaŭ: cì razumeeš, što čytaeš?

31. Ён сказаў: як магу разумець, калі хто не наставіць мяне? І папрасіў Піліпа ўзысьці і сесьці зь ім.

Ěn skazaŭ: âk magu razumec', kalì hto ne nastavic' mâne? Ì paprasiŭ Pilipa ŭzys'cì ì ses'cì z' ìm.

32. А месца зь Пісаньня, якое ён чытаў, было гэтак: "як авечку, вялі Яго на закол, і, як ягня, перад стрыгалём ягоным, маўчыць, так Ён не размыкаў вуснаў Сваіх;

A mesca z' Pisan'nâ, âkoe ěn čytaŭ, bylo gètae: "âk avečku, vâli Âgo na zakol, ì, âk âgnâ, perad strygalëm âgonym, maŭčyc', tak Ěn ne razmykaŭ vusnaŭ Svaih;

33. у прыніжэньні Яго суд Ягоны адбыўся, а род Яго хто высьветліць? бо забіраецца ад зямлі жыцьцё Ягонае".

u prynižèn'nì Âgo sud Âgony adbyŭsâ, a rod Âgo hto vys'vetlic'? bo zabiraecca ad zâmlì žyc'cë Âgonae".

34. А кажэнік сказаў Піліпу ў адказ: прашу цябе сказаць: пра каго прарок кажа гэтак? ці пра сябе, ці пра каго іншага?

A kažènik skazaŭ Pilipu ŭ adkaz: prašu câbe skazac': pra kago prarok kaža gèta? cì pra sâbe, cì pra kago inšaga?

35. Піліп разамкнуў вусны свае і, пачаўшы з гэтага Пісаньня, апавядаў яму пра Ісуса.

Pilip razamknuŭ vusny svae ì, pačuŭšy z gètaga Pisan'nâ, apavâdaŭ âmu pra Ìsusa.

36. Тым часам, едучы па дарозе, яны прыехалі да вады, і кажэнік сказаў: вось, вада: што перашкаджае мне ахрысьціцца?

Tym časam, edučy pa daroze, âny pryehalì da vady, ì kažènik skazaŭ: vos',

vada: što peraškadžae mne ahrys'cicca?

37. А Піліп сказаў яму: калі верыш ад шчырага сэрца, можна. Той сказаў у адказ: веру, што Ісус ёсьць Сын Божы.

A Pilip skazaŭ âmu: kalì veryš ad ščyraga sèrca, možna. Toj skazaŭ u adkaz: veru, što Ìsus ës'c' Syn Božy.

38. І загадаў спыніць калясьніцу; і сышлі абодва ў ваду, Піліп і кажэнік; і ахрысьціў яго.

Ì zagadaŭ spynìc' kalâs'nìcu; ì syšli abodva ŭ vadu, Pilip ì kažènik; ì ahrys'ciŭ âgo.

39. А калі яны выйшлі з вады, Дух Гасподні падхапіў Піліпа, і кажэнік ужо ня бачыў яго, і паехаў сваёю дарогаю, радуючыся.

A kalì âny vyjšli z vady, Duh Gaspodnì padhapiŭ Pilipa, ì kažènik užo nâ bačyŭ âgo, ì paehaŭ svaëû darogaŭ, raduŭčysâ.

40. А Піліп апынуўся ў Азоце і, як праходзіў, звеставаў усім гарадам, пакуль прыйшоў у Кесарыю.

A Pilip apynuŭsâ ŭ Azoce ì, âk prahodziŭ, z'vestavaŭ usim garadam, pakul' pryjšoŭ u Kesaryû.

9 Кіраўнік

1. А Саўл, яшчэ дышучы грозьбамі і забойствам на вучняў Гасподніх, прыйшоў да першасьвятара

A Saŭl, âščè dyšučy groz'bami ì zabojs'tvam na vučnâŭ Gaspodnih, pryjšoŭ da peršas'vâtara

2. і выпрасіў у яго пісьмы ў Дамаск сынагогам, каб, калі знойдзе каго, хто сьледуе гэтаму вучэньню, і мужчын і жанчын, зьвязаўшы, прыводзіць у Ерусалім.

ì vyprasiŭ u âgo pìs'my ŭ Damask synagogam, kab, kalì znojdze kago, hto s'ledue gètamu vučèn'nû, ì mužčyn ì žančyn, z'vâzaŭšy, pryvodzic' u Erusalim.

3. Калі ж ён ішоў і набліжаўся да Дамаска, раптам асьвятліла яго зьзяньне зь неба;

Kalì ž èn išoŭ ì nabližaŭsâ da Damaska, raptam as'vâtlila âgo z'zân'ne z' neba;

4. ён упаў на зямлю і пачуў голас, які казаў яму: Саўле, Саўле, што ты гоніш Мяне?

èn upaŭ na zâmlû ì pačuŭ golas, âkì kazaŭ âmu: Saŭle, Saŭle, što ty goniš Mâne?

5. Ён сказаў: хто Ты, Госпадзе? А Гасподзь сказаў: Я Ісус, Якога ты гоніш. Цяжка табе ісьці супраць ражна.

Èn skazaŭ: hto Ty, Gospadze? A Gaspodz' skazaŭ: Â Ìsus, Âkoga ty goniš. Câžka tabe is'ci suprac' ražna.

6. Ён, у страху і жудасьці, сказаў: Госпадзе! што загадаеш мне рабіць? І Гасподзь сказаў яму: устань ды ідзі ў горад; і сказана будзе табе, што табе трэба рабіць.

Èn, u strahu ì žudas'ci, skazaŭ: Gospadze! što zagadaeš mne rabic'? Ì Gaspodz' skazaŭ âmu: ustan' dy idzi ŭ gorad; ì skazana budze tabe, što tabe trèba rabic'.

7. А людзі, якія ішлі зь ім, стаялі здраньцьвелья, чуючы голас, але нічога ня бачачы.

A lûdzi, âkiâ išli z' im, staâli zdran'c'velyâ, čuŭčy golas, ale ničoga nâ bačačy.

8. Саўл падняўся зь зямлі, і з расплюшчанымі вачыма нікога ня бачыў; і павялі яго за руку і прывялі ў Дамаск;

Saŭl padnâŭsâ z' zâmlì, ì z rasplûščanymi vačyma nikoga nâ bačyŭ; ì pavâli

âgo za ruku i pryvâli ŭ Damask;

9. i try dni ěn ny bachyŭ, i ny eŭ i ny piŭ.

i try dni ěn nâ bačyŭ, i nâ eŭ i nâ piŭ.

10. У Дамаску быŭ адзін вучань, якога звалі Ананія; і Гасподзь, зьявіўшыся, сказаў яму: Ананія! Той сказаў: я, Госпадзе.

U Damasku byŭ adžin vučan', âkoga zvali Ananiâ; i Gaspodz', z'âviŭšysâ, skazaŭ âmu: Ananiâ! Toj skazaŭ: â, Gospadze.

11. А Гасподзь сказаў яму: устань ды ідзі на вуліцу, так званую Простую, і спытайся ў Юдавым доме Тарсяніна, якога завуць Саўл: ěн цяпер моліцца

A Gaspodz' skazaŭ âmu: ustan' dy idzi na vulicu, tak zvanuŭ Prostuŭ, i spytajsâ ŭ Ŭdavym dome Tarsânina, âkoga zavuc' Saŭl: ěn câper molicca

12. i bachyŭ va ŭŭave muža, imem Ananiâ, âki pryjšoŭ da âgo i ŭsklaŭ na âgo ruku, kab ěn znoŭ bachyŭ.

i bačyŭ va ŭŭave muža, imem Ananiâ, âki pryjšoŭ da âgo i ŭsklaŭ na âgo ruku, kab ěn znoŭ bačyŭ.

13. Ананія адказваў: Госпадзе! Я чуў ад многіх пра гэтага чалавека, колькі ліха зрабіў ěн сьвятым Тваім у Ерусаліме;

Ananiâ adkazvaŭ: Gospadze! Â čuŭ ad mnogih pra gètaga čalaveka, kol'ki liha zrabïŭ ěn s'vâtym Tvaim u Erusalime;

14. i тут мае ад першасьвятароў уладу вязаць усіх, хто заклікае імя Тваё.

i tut mae ad peršas'vâtaroŭ uladu vâzac' usih, hto zaklikae imâ Tvaë.

15. Але Гасподзь сказаў яму: ідзі, бо ěн ёсьць Мой выбраны посуд, каб абвяшчаць імя Маё перад народамі і царамі і сынамі Ізраілевымі;

Ale Gaspodz' skazaŭ âmu: idzi, bo ěn ës'c' Moj vybrany posud, kab abvâščac' imâ Maë perad narodami i carami i synami Ižrailevymi;

16. і Я пакажу яму, колькі ён мусіць адпакутаваць за імя Маё.

ì Â pakažu âmu, kol'ki ên music' adpakutavac' za imâ Maë.

17. Ананія пайшоў і ўвайшоў у дом і, усклаўшы на яго рукі, сказаў:

браце Саўле! Гасподзь Ісус, што зьявіўся табе на дарозе, якою ты ішоў, паслаў мяне, каб ты зноў бачыў і напоўніўся Духам Сьвятым.

Ananiâ pajšoŭ ì ŭvajšoŭ u dom ì, usklaŭšy na âgo ruki, skazaŭ: brace Saŭle!

Gaspodz' Isus, što z'âviŭsâ tabe na daroze, âkoŭ ty išoŭ, paslaŭ mâne, kab ty znoŭ bačyŭ ì napoŭniŭsâ Duham S'vâtyim.

18. І адразу нібы луска апала з вачэй ягоных, і раптам ён зноў пачаў бачыць і, устаўшы, ахрысьціўся

Ì adrazu niby luska apala z vačëj âgonyh, ì raptam ên znoŭ pačaŭ bačyc' ì, ustaŭšy, ahrys'ciŭsâ

19. і, пaeўшы, умацаваўся. І быў Саўл некалькі дзён з вучнямі ў Дамаску;

ì, paeŭšy, umacavaŭsâ. Ì byŭ Saŭl nekal'ki dzën z vučnâmi ŭ Damasku;

20. і адразу пачаў прапаведаваць у сынагогах пра Ісуса, што Ён ёсьць Сын Божы.

ì adrazu pačaŭ prapavedavac' u synagogah pra Isusa, što Ên ês'c' Syn Božy.

21. І ўсе, хто чуў, здзіўляліся і казалі: ці ня той гэта самы, які гнаў у Ерусаліме тых, што заклікалі імя гэтае, ды і сюды прыйшоў па тое, каб вязаць іх і весьці да першасьвятароў?

Ì ŭse, hto чуŭ, z'dziŭlâlisâ ì kazali: ci nâ toj gëta samy, âki gnaŭ u Erusalime tyh, što zaklikali imâ gëtae, dy ì sŭdy pryjšoŭ pa toe, kab vâzac' ih ì ves'ci da peršas'vâtaroŭ?

22. А Саўл усё больш і больш умацоўваўся і бянтэжыў Юдэяў, якія жылі ў Дамаску, даводзячы, што Гэты ёсьць Хрыстос.

A Saŭl usë bol's' ì bol's' umacoŭvaŭsâ ì bântëžyŭ Ŭdèâŭ, âkiâ žyli ŭ

Damasku, davodzâčy, što Gèty ës'c' Hrystos.

23. А як мінула даволі часу, Юдэі змовіліся забіць яго.

A âk mìnula davolì času, Údèi zmovilisâ zabìc' âgo.

24. Але Саўл дазнаўся пра гэты намысел іхні; а яны дзень і ноч пільнавалі каля брамы, каб забіць яго.

Ale Saül daznaŭsâ pra gèty namysel ihni; a âny dzen' i noč pil'navali kalâ bramy, kab zabìc' âgo.

25. А вучні ўначы, узяўшы яго, спусьцілі з мура ў кашџ.

A vučnì ŭnačy, uzâŭšy âgo, spus'cili z mura ŭ kašš.

26. Саўл прыйшоў у Ерусалім і стараўся прыстаць да вучняў; але ўсе баяліся яго, ня верачы, што ён вучань.

Saül pryjšoŭ u Erusalim i staraŭsâ prystac' da vučnâŭ; ale ŭse baâlisâ âgo, nâ veračy, što ën vučan'.

27. А Варнава, узяўшы яго, прыйшоў да апосталаў і расказаў ім, як на дарозе ён бачыў Госпада, і што сказаў яму Гасподзь, і як ён у Дамаску адважна прапаведаваў у імя Ісуса.

A Varnava, uzâŭšy âgo, pryjšoŭ da apostalaŭ i raskazaŭ im, âk na daroze ën bačyŭ Gospada, i što skazaŭ âmu Gaspodz', i âk ën u Damasku advažna prapavedavaŭ u imâ Isusa.

28. І заставаўся ён зь імі, уваходзячы і выходзячы, у Ерусаліме, і адважна прапаведаваў імя Госпада Ісуса.

Ì zastavaŭsâ ën z' imi, uvahodzâčy i vyhodzâčy, u Erusalime, i advažna prapavedavaŭ imâ Gospada Isusa.

29. Гутарыў ён таксама і спрачаўся з Эліністамі; а яны замахі рабілі забіць яго.

Gutaryŭ ën taksama i spraçausâ z Èlinistami; a âny zamahì rabili zabìc' âgo.

30. Браты, даведаўшыся пра гэта, адправілі яго ў Кесарыю і правялі ў

Тарс.

Braty, davedaŭšysâ pra gëta, adpravili âgo ŭ Kesaryû i pravâli ŭ Tars.

31. А цэрквы па ўсёй Юдэі, Галілеі і Самарыі былі ў спакоі, удасканалваючыся і ходзячы ў страху Гасподнім, і ў суцяшэньні Сьвятога Духа множыліся.

A cërkvvy pa ŭsëj Ûdèi, Galilei i Samaryi byli ŭ spakoi, udaskanal'vaŭčysâ i hodzâcy ŭ strahu Gaspodnim, i ŭ sucâšèn'ni S'vâtoga Duha množylisâ.

32. Сталася, што Пётр, абыходзячы ўсіх, зайшоў да сьвятых, якія жылі ў Лідзе;

Stalasâ, što Pëtr, abyhodzâcy ŭsich, zajšoŭ da s'vâtyh, âkiâ žyli ŭ Lidze;

33. Там знайшоў ён аднаго чалавека, якога звалі Энэй, што ўжо восем гадоў ляжаў у пасьцелі ў палярушы.

Tam znajšoŭ ën adnago čalaveka, âkoga zvali Ènèj, što ŭžo vosem gadoŭ lâžaŭ u pas'celi ŭ palârušy.

34. Пётр сказаў яму: Энэй! ацаляе цябе Ісус Хрыстос; устань з пасьцелі тваёй. І той адразу ўстаў.

Pëtr skazaŭ âmu: Ènèj! acalâe câbe Ìsus Hrystos; ustan' z pas'celi tvaëj. Ì toj adrazu ŭstaŭ.

35. І бачылі ўсе яго, хто жыў у Лідзе і ў Сароне, якія і навярнуліся да Госпада.

Ì bačyli ŭse âgo, hto žyŭ u Lidze i ŭ Sarone, âkiâ i navârnulisâ da Gospada.

36. У Ёпіі была адна вучаніца, якую звалі Тавіта, што азначае: Сарна; яна была поўная добрых учынкаў і чыніла шмат міласьціны.

U Ępìi byla adna vučanica, âkuû zvali Tavita, što aznačae: Sarna; âna byla poŭnaâ dobryh učynkaŭ i čynila šmat milas'ciny.

37. Сталася тымі днямі, што заняджала і памерла; яе абмылі і паклалі ў сьвятліцы.

Stalasâ tymi dnâmi, što zanâdužala i pamerla; âe abmyli i paklali ŭ s'vâtlicy.

38. А як што Ліда недалёка ад Ёпіі, дык вучні, дачуўшыся, што Пётр там, паслалі да яго двух чалавек прасіць, каб ён не забавіўся прыйсьці да іх.

A âk što Lida nedalëka ad Ępii, dyk vučni, dačuŭšysâ, što Pëtr tam, paslali da âgo dvuh čalavek prasic', kab ën ne zabaviŭsâ pryjs'ci da ih.

39. Пётр устаў і пайшоў зь імі; і калі ён прыйшоў, увялі яго ў сьвятліцу, і ўсе ўдовы ў сьлёзах сталі перад ім, паказваючы кашулі і сукенкі, якія рабіла Сарна, жывучы зь імі.

Pëtr ustaŭ i pajšoŭ z' imi; i kali ën pryjšoŭ, uvâli âgo ŭ s'vâtlicu, i ŭse ŭdovy ŭ s'lëzah stali perad im, pakazvaŭčy kašuli i sukenki, âkiâ rabila Sarna, žyvučy z' imi.

40. Пётр выслаў усіх з пакоя і, уклечыўшы, памаліўся і, зьвярнуўшыся да цела, сказаў: Тавіта! устань. І яна расплюшчыла вочы свае і, убачыўшы Пятра, села.

Pëtr vyslaŭ usih z pakoâ i, uklenčyŭšy, pamaliŭsâ i, z'vârnuŭšysâ da cela, skazaŭ: Tavita! ustan'. I âna rasplûščyla vočy svae i, ubačyŭšy Pâtra, sela.

41. Ён, падаўшы ёй руку, падняў яе і, паклікаўшы сьвятых і ўдоваў, паставіў яе перад імі жывую.

Ęn, padaŭšy ëj ruku, padnâŭ âe i, paklikaŭšy s'vâtyh i ŭdovaŭ, pastaviŭ âe perad imi žyvuŭ.

42. Гэта стала вядома па ўсёй Ёпіі, і многія ўверавалі ў Госпада.

Gëta stala vâdoma pa ŭsëj Ępii, i mnogiâ ŭveravali ŭ Gospada.

43. І шмат дзён перабыў ён у Ёпіі ў нейкага Сымона-гарбара.

I šmat dzën perabyŭ ën u Ępii ŭ nejkaga Symona-garbara.

10 Кіраўнік

1. У Кесарыі быў адзін чалавек, якога звалі Карнілій, сотнік з кагорты, называнай Італійскай,

U Kesaryi byŭ adzìn čalavek, âkoga zvalì Karnilij, sotnik z kagorty, nazyvanaj Ìtalijuskaj,

2. пабожны і богабаязны з усім домам сваім, ён рабіў шмат міласьціны людзям і заўсёды маліўся Богу.

pabožny i bogabaâzny z usim domam svaim, ên rabiŭ šmat milas'ciny lûdzâm i zaŭsëdy maliŭsâ Bogu.

3. Ён ва ўяве ясна бачыў каля дзявятай гадзіны дня анёла Божага, які ўвайшоў да яго і сказаў яму: Карнілій!

Ên va ŭâve âsna bačyŭ kalâ dzâvâtaj gadziny dnâ anëla Božaga, âkì ŭvajšoŭ da âgo i skazaŭ âmu: Karnilij!

4. А ён, зірнуўшы на яго і спалохаўшыся, сказаў: што, Госпадзе? Анёл адказваў яму: малітвы твае і міласьціны твае ўзгадаліся перад Богам;

A ên, zirnuŭšy na âgo i spalohaŭšysâ, skazaŭ: što, Gospadze? Anël adkazvaŭ âmu: malitvy tvae i milas'ciny tvae ŭzgalalisâ perad Bogam;

5. дык пашлі людзей у Ёпію і пакліч Сымона, якога завуць Пятром:

dyk pašli lûdzej u Ępiu i paklič Symona, âkoga zavuc' Pâtrom:

6. ён гасьцюе ў нейкага Сымона-гарбара, чый дом каля мора; ён скажа табе, што табе трэба рабіць.

ên gas'cûe ŭ nejkaga Symona-garbara, čyj dom kalâ mora; ên skaža tabe, što tabe trëba rabic'.

7. Калі анёл, які гаварыў з Карніліем, адышоў, дык ён, паклікаўшы двух сваіх слуг і набожнага воіна з тых, што былі пры ім,

Kali anël, âkì gavaryŭ z Karniliem, adyšoŭ, dyk ên, paklikaŭšy dvuh svaih slug

ì nabožnaga voïna z tyh, što byli pry ìm,

8. ì расказаўшы ìм усё, паслаў ìх у Ёпію.

ì raskazaўšy ìm usë, paslaў ìh u Ępìù.

9. На другі дзень, калі яны ішлі і набліжаліся да горада, Пётр каля шостаі гадзіны ўзышоў на дах дома памаліцца.

Na drugi dzen', kalì âny išli ì nabližalisâ da gorada, Pëtr kalâ šostaj gadzìny ũzyšoŭ na dah doma pamalìcca.

10. І адчуў ён голад, і захацеў есці; пакуль гатавалі, найшла на яго жарсыць,

Ì adčuŭ ën golad, ì zahaceŭ es'ci; pakul' gatavali, najšla na âgo žars'c',

11. і бачыць адчыненае неба і нейкі посуд, які апускаецца да яго, нібы вялікае палатно, прывязанае за чатыры рагі і апусканае на зямлю;

ì bačyc' adčynenae neba ì nejkì posud, âkì apuskaecca da âgo, niby vâlikae palatno, pryvâzanae za čatyry ragì ì apuskanae na zâmlû;

12. у ім былі ўсякія чатырнагі зямныя, зьвяры, плазуны і птушкі нябесныя.

u ìm byli ũsâkìâ čatyrnogi zâmnyâ, z'vâry, plazuny ì ptuškì nâbesnyâ.

13. І быў голас яму: устань, Пётр, закалі і еж.

Ì byŭ golas âmu: ustan', Pëtr, zakali ì ež.

14. Але Пётр сказаў: не, Госпадзе! я ніколі ня еў нічога паганага або нячыстага.

Ale Pëtr skazaŭ: ne, Gospadze! â nikolì nâ eŭ ničoga paganaga abo nâčystaga.

15. Тады другі раз быў голас яму: што Бог ачысьціў, таго не ўважай за нячыстае.

Tady drugi raz byŭ golas âmu: što Bog ačys'ciŭ, tago ne ũvažaj za nâčystae.

16. Гэта было тройчы - і посуд зноў падняўся на неба.

Gèta bylo trojčy - i posud znoŭ padnâŭsâ na neba.

17. Калі ж Пётр раздумваў сам сабе, што б такое азначаў гэты відзеж, што ён бачыў, - вось, мужы, пасланыя Карніліем, распытаўшыся пра дом Сымонаў, спыніліся каля варот,

Kali ž Pëtr razdumvaŭ sam sabe, što b takoe aznačaŭ gèty vidžež, što ën bačyŭ, - vos', mužy, paslanyâ Karniliem, raspytaŭšysâ pra dom Symonaŭ, spynilisâ kalâ varot,

18. і, гукнуўшы, спыталіся: ці тут Сымон, якога завуць Пятром?

i, guknuŭšy, spytalisâ: ci tut Symon, âkoga zavuc' Pâtrom?

19. Тым часам, як Пётр разважаў пра відзеж, Дух сказаў яму: вось, трох чалавек шукаюць цябе;

Tym časam, âk Pëtr razvažau pra vidžež, Duh skazaŭ âmu: vos', troh čalavek šukauc' câbe;

20. устань, сыйдзі і йдзі зь імі, зусім не сумняваючыся; бо Я паслаў іх.

ustan', syjdzì i jdzi z' imì, zusim ne sumnâvauc'ysâ; bo Â paslaŭ ih.

21. Пётр, сыйшоўшы да людзей, прысланых да яго ад Карнілія, сказаў: я той, каго вы шукаеце; дзеля якой справы прыйшлі вы?

Pëtr, syjšoŭšy da lûdzej, pryslanyh da âgo ad Karniliâ, skazaŭ: â toj, kago vy šukaecè; dzelâ âkoj spravy pryjšli vy?

22. А яны казалі: Карнілій сотнік, чалавек дабрачынны і богабаязны, шанаваны ўсім народам Юдэйскім, атрымаў ад сьвятога анёла наказ паклікаць цябе ў дом свой і паслухаць словаў тваіх.

A âny skazali: Karnilij sotnik, čalavek dabračynny i bogabaâzny, šanavany ŭsim narodam Ŭdèjskim, atrymaŭ ad s'vâtoga anëla nakaz paklikac' câbe ŭ dom svoj i pasluhac' slovaŭ tvaih.

23. Тады Пётр, запрасіўшы іх, пачаставаў; а назаўтра, устаўшы, пайшоў зь імі, і некаторыя браты Ёпіўскія пайшлі зь ім.

Tady Pětr, zaprasiŭšy ih, pačastavaŭ; a nazaŭtra, ustaŭšy, pajšoŭ z' imì, i nekatoryâ braty Ępijskiâ pajšli z' im.

24. На другі дзень прыйшлі яны ў Кесарыю. А Карнілій чакаў іх, склікаўшы родзічаў і сваіх блізкіх сяброў.

Na drugi dzen' pryšli âny ŭ Kesaryŭ. A Karnilij čakaŭ ih, sklikaŭšy rodzičaŭ i svaih blizkih sâbroŭ.

25. Калі Пётр уваходзіў, Карнілій сустрэў яго і паклانیўся, прыпаўшы да ног ягоных.

Kali Pětr uvahodziŭ, Karnilij sustrèŭ âgo i paklaniŭsâ, prypaŭšy da nog âgonyh.

26. А Пётр падняў яго, кажучы: устань; я таксама чалавек.

A Pětr padnâŭ âgo, kažučy: ustan'; â taksama čalavek.

27. І, гутарачы зь ім, увайшоў і знайшоў многа сабраных.

Ì, gutaračy z' im, uvajšoŭ i znajšoŭ mnoga sabranyh.

28. І сказаў ім: вы ведаеце, што Юдэю забаронена зносіцца або збліжацца зь іншапляменцам; але мне Бог адкрыў, каб я не ўважаў ніводнага чалавека за паганага альбо нячыстага;

Ì skazaŭ im: vy vedaece, što Ŭdèŭ zabaronena znosicca abo zbližacca z' inšaplâmencam; ale mne Bog adkryŭ, kab â ne ŭvažauŭ nìvodnaga čalaveka za paganaga al'bo nâčystaga;

29. таму я, будучы пакліканы, і прыйшоў безь пярэчаньня; і вось, пытаюся: на якую дзею вы клікнулі мяне?

tamu â, budučy paklikany, i pryjšoŭ bez' pârèčan'nâ; i vos', pytaŭsâ: na âkuŭ dzeŭ vy kliknuli mâne?

30. Карнілій сказаў: з чацьвёртага дня я пасьціўся да цяперашняй

гадзіны і а дзявятай гадзіне маліўся ў сваім доме; і вось, паўстаў перада мною муж у сьветлым адзенні

Karnilij skazaŭ: z čac'vërtaga dnâ â pas'ciŭsâ da câperašnâj gadziny i a dzâvâtaj gadzine maliŭsâ ŭ svaim dome; i vos', paŭstaŭ perada mnoŭ muž u s'vetlym adzen'ni

31. і кажа: Карнілій! пачута малітва твая і міласьціны твае спамянуліся перад Богам;

i kaža: Karnilij! pačuta malitva tvaâ i milas'ciny tvae spamânulisâ perad Bogam;

32. дык пашлі ў Ёпію і пакліч Сымона, якога завуць Пятром: ён гасьцюе ў доме гарбара Сымона каля мора; ён прыйдзе і скажа табе.

dyk pašli ŭ Ępiŭ i paklič Symona, âkoga zavuc' Pâtrom: Ęn gas'cŭe ŭ dome garbara Symona kalâ mora; Ęn pryjdzje i skaža tabe.

33. Адразу паслаў я да цябе, і ты добра зрабіў, што прыйшоў: цяпер мы ўсе стаім перад Богам, каб выслухаць усё, што наказана табе ад Бога.

Adrazu paslaŭ â da câbe, i ty dobra zrabiŭ, što pryjšoŭ: câper my ŭse staim perad Bogam, kab vysluhac' usë, što nakazana tabe ad Boga.

34. А Пётр разамкнуў вусны і сказаў: у ісьціне спазнач, што Богу не абліччы спадабныя,

A Pëtr razamknuŭ vusny i skazaŭ: u is'cine spaznač, što Bogu ne abliččy spadobnyâ,

35. а ў кожным народзе той, хто богабаязны і робіць па праўдзе, да спадабы Яму.

a ŭ kožnym narodze toj, hto bogabaâzny i robic' pa praŭdze, da spadoby Âmu.

36. Ён паслаў сынам Ізраілевым слова, зьвястуючы мір празь Ісуса Хрыста; Гэты ёсьць Гасподзь усіх.

Ęn paslaŭ synam İzrailevym slova, z'vâstuŭčy mİR praz' İsusa Hrysta; Gëty

ës'c' Gaspodz' usih.

37. Вы ведаеце, што адбывалася па ўсёй Юдэі, пачынаючы ад Галілеі, пасья хрышчэньня, прапаведаванага Янам:

Vy vedaese, što adbyvalasâ pa ŭsěj Ūdèi, pačynaŭcy ad Galilei, pas'la hryščèn'nâ, prapavedavanaga Ânam:

38. як Бог Духам Сьвятым і моцай памазаў Ісуса з Назарэта, і Ён хадзіў, дабро ўчыняючы і ацаляючы ўсіх, паняволеных д'яблам, бо Бог быў зь Ім;

âk Bog Duham S'vâтым i mocaj pamazaŭ Isusa z Nazarèta, i Ên hadziŭ, dabro ŭčynâŭcy i acalâŭcy ŭsìh, panâvolenyh d'âblam, bo Bog byŭ z' Ìm;

39. і мы сьведкі ўсяго, што зрабіў Ён у краі Юдэйскім і ў Ерусаліме, і што нарэшце Яго забілі, павесіўшы на дрэве.

i my s'vedki ŭsâgo, što zrabìŭ Ên u krai Ūdèjskìm i ŭ Erusalime, i što narèšce Âgo zabilì, pavesiŭšy na drève.

40. Гэтага Бог уваскрэсіў на трэйці дзень, і даў Яму зьяўляцца,

Gètaga Bog uvaskrèsiŭ na trèjci dzen', i daŭ Âmu z'âŭlâcca,

41. не ўсяму людзтву, а сьведкам, сьпярша Богам выбраным, нам, якія зь Ім елі і пілі пасья ўваскрэсеньня Яго зь мёртвых;

ne ŭsâmu lûdztvu, a s'vedkam, s'pârša Bogam vybranyм, nam, âkiâ z' Ìm eli i pìli pas'la ŭvaskrèsen'nâ Âgo z' mërtyh;

42. і Ён наказаў нам прапаведаваць людзям і сьведчыць, што Ён ёсьць вызначаны Богам Судзьдзя жывым і мёртвым.

i Ên nakazaŭ nam prapavedavac' lûdzâm i s'vedčyc', što Ên ës'c' vyznačany Bogam Sudz'dzâ žyvym i mërtyvm.

43. Пра Яго ўсе прарокі сьведчаць, што ўсякі, хто верыць у Яго, атрымае дараваньне грахоў імем Ягоным.

Pra Âgo ŭse praroki s'vedčac', što ŭsâki, hto veryc' u Âgo, atrymae

daravan'ne grahoŭ imem Ágonym.

44. Калі Пётр яшчэ гаварыў, Дух Сьвяты зыйшоў на ўсіх, хто слухаў слова.

Kali Pëtr âščè gavaryŭ, Duh S'vâty zyjšoŭ na ŭsich, hto sluhaŭ slova.

45. І вернікі з абрэзаных, што прыйшлі зь Пятром, здзівіліся, што дар Сьвятога Духа выліўся і на язычнікаў;

Ì verniki z abrèzanyh, što pryjšli z' Pâtrom, z'dzivilisâ, što dar S'vâtoga Duha vyliŭsâ ì na âzyčnikaŭ;

46. бо чулі, як рознымі мовамі гаварылі яны і славілі Бога. Тады Пётр сказаў:

bo čuli, âk roznymì movamì gavaryli âny ì slavili Boga. Tady Pëtr skazaŭ:

47. хто можа забараніць ахрысьціцца вадой тым, якія, як і мы, атрымалі Сьвятога Духа?

hto moža zabaranic' ahrys'cicca vadoŭ tym, âkiâ, âk ì my, atrymali S'vâtoga Duha?

48. І наказаў ім ахрысьціцца ў імя Ісуса Хрыста. Потым яны прасілі яго пабыць у іх некалькі дзён.

Ì nakazaŭ ìm ahrys'cicca ŭ imâ Ìsusa Hrysta. Potym âny prasili âgo pabyc' u ih nekal'ki dzën.

11 Кіраўнік

1. Дачуліся апосталы і браты, якія былі ў Юдэі, што і язычнікі прынялі слова Божае.

Dačulisâ apostaly ì braty, âkiâ byli ŭ Ŭdèi, što ì âzyčniki prynâli slova Božae.

2. І калі Пётр прыйшоў у Ерусалім, абрэзаныя дакаралі яго,

Ì kali Pëtr pryjšoŭ u Erusalim, abrèzanyâ dakarali âgo,

3. кажучы: ты хадзіў да людзей неабрэзаных і еў зь імі.

kažučy: ty hadziŭ da lûdzej neabrèzanyh i eŭ z' imi.

4. А Пётр пачаў ім пераказваць па парадку, кажучы:

A Pëtr pačauŭ im perakazvac' pa paradku, kažučy:

5. у горадзе Ёпіі я маліўся і ў жарсьці бачыў уяву: сыходзіў нейкі посуд, нібы вялікае палатно, за чатыры рагі апусканае зь неба, і спусьцілася да мяне;

u goradze Ępiì â maliŭsâ i ŭ žars'ci bačyŭ uâvu: syhodziŭ nejkì posud, niby vâlikae palatno, za čatyry ragi apuskanae z' neba, i spus'cilasâ da mâne;

6. я паглядзеў у яго і, разглядваючы, убачыў чатырнагаў зямных, зьвяроў, плазуноў і птушак нябесных.

â paglâdzeŭ u âgo i, razglâdvaŭčy, ubačyŭ čatyrnogaŭ zâmnyh, z'vâroŭ, plazunoŭ i ptušak nâbesnyh.

7. І пачуў я голас, які сказаў мне: устань, Пётр, закалі і еж.

Ì pačuŭ â golas, âkì skazaŭ mne: ustan', Pëtr, zakali i ež.

8. А я сказаў: не, Госпадзе, нішто паганае альбо нячыстае ніколі не ўваходзіла ў вусны мае.

A â skazaŭ: ne, Gospadze, ništo paganae al'bo nâčystae nikoli ne ŭvahodzila ŭ vusny mae.

9. І адказваў мне голас другі раз зь неба: што Бог ачысьціў, таго ты не ўважай за нячыстае.

Ì adkazvaŭ mne golas drugi raz z' neba: što Bog ačys'ciŭ, tago ty ne ŭvažaj za nâčystae.

10. Гэта было тройчы; і зноў узьнялося ўсё на неба.

Gèta bylo trojčy; i znoŭ uz'nâlosâ ŭsë na neba.

11. І вось, у тую ж самую часіну трох чалавек, пасланых з Кесарыі да мяне, спыніліся перад домам, дзе быў я.

Ì vos', u tuû ž samuû časìnu troh čalavek, paslanyh z Kesaryi da mâne, spynilisâ perad domam, dze byŭ â.

12. Дух сказаў мне, каб я ішоў зь імі, зусім не сумняваючыся; пайшлі са мною і гэтыя шэсьць братаў, і мы прыйшлі ў дом таго чалавека.

Duh skazaŭ mne, kab â išoŭ z' imi, zusim ne sumnâvaŭčysâ; pajšli sa mnoŭ i gètyâ šès'c' bratoŭ, i my pryjšli ŭ dom tago čalaveka.

13. Ён расказаў нам, як ён бачыў у доме сваім анёла (сьвятога), які стаў і сказаў яму: пашлі ў Ёпію людзей і пакліч Сымона, якога завуць Пятром;

Ěn raskazaŭ nam, âk ěn bačyŭ u dome svaim anëla (s'vâtoga), âkì staŭ i skazaŭ âmu: pašli ŭ Ěpiû lûdzej i paklič Symona, âkoga zavuc' Pâtrom;

14. ён скажа табе словы, якімі ўратуешся ты і ўвесь дом твой.

ěn skaža tabe slovy, âkimi ŭratuešsâ ty i ŭves' dom tvoj.

15. А калі я пачаў прамаўляць, зыйшоў на іх Дух Сьвяты, як і на нас спачатку.

A kalì â pačaŭ pramaŭlâc', zyjšoŭ na ih Duh S'vâty, âk i na nas spačatku.

16. Тады ўзгадаў я слова Госпада, як Ён казаў: Ян хрысьціў вадю, а вы будзеце ахрышчаны Духам Сьвятым.

Tady ŭzgadaŭ â slova Gospada, âk Ěn kazaŭ: Ân hrys'ciŭ vadoŭ, a vy budzece ahryščany Duham S'vâty.

17. І вось, калі Бог даў ім такі самы дар, як і нам, што ўверавалі ў Госпада Ісуса Хрыста, дык хто ж я, каб мог усупрацівіцца Богу?

Ì vos', kalì Bog daŭ im takì samy dar, âk i nam, što ŭveravali ŭ Gospada Ĭsusa Hrysta, dyk hto ž â, kab mog usupracìvicca Bogu?

18. Выслухаўшы гэта, яны супакоіліся і праславілі Бога, кажучы: відаць, і язычнікам даў Бог пакаяньне ў жыцьцё.

Vysluhaŭšy gèta, âny supakoilisâ i praslavili Boga, kažučy: vîdac', i

âzyčnikam daŭ Bog pakaân'ne ŭ žyc'cë.

19. Тым часам тыя, што расьсеяліся ад ганеньняў, якія былі пасья Сьцяпана, пайшлі да Фінікіі і Кіпра і Антыяхіі, нікому не прапаведуючы слова, апрача Юдэяў.

Tym časam tyâ, što ras'seâlisâ ad ganen'nâŭ, âkiâ byli pas'lâ S'câpana, pajšli da Finikiî i Kîpra i Antyahiî, nikomu ne prapaveduûčy slova, aprača Ŭdèâŭ.

20. А былі сярод іх і некаторыя Кіпрэйцы і Кірынейцы, якія, прыйшоўшы ў Антыяхію, прамаўлялі да Элінаў, зьвястуючы Госпада Ісуса.

A byli sârod ih i nekatoryâ Kîprèjcy i Kîrynejcy, âkiâ, pryjšoŭšy ŭ Antyahiû, pramaŭlâlî da Èlînaŭ, z'vâstuûčy Gospada Ìsusa.

21. І была рука Гасподня зь імі, і вялікае мноства ўвераваўшы наварнуліся да Госпада.

Ì byla ruka Gaspodnââ z' imî, i vâlikae mnostva ŭveravaŭšy navârnułisâ da Gospada.

22. Дайшло слова пра іх да царквы Ерусалімскай, і даручылі Варнаву ісьці ў Антыяхію.

Dajšlo slova pra ih da carkvy Erusalimskaj, i daručyli Varnavu is'ci ŭ Antyahiû.

23. Ён, як прыйшоў і ўбачыў мілату Божую, узрадаваўся і ўгаворваў усіх намерамі сэрца трымацца Госпада;

Ën, âk pryjšoŭ i ŭbačyŭ milatu Božuû, uzradavaŭsâ i ŭgavorvaŭ usih nameramî sërca trymacca Gospada;

24. бо ён быў муж добры і поўны Духа Сьвятога і веры. І прыхілілася многа людзей да Госпада.

bo ën byŭ muž dobry i poŭny Duha S'vâtoga i very. Ì pryhililasâ mnoga lûdzej da Gospada.

25. Потым Варнава пайшоў у Тарс шукаць Саўла і, знайшоўшы яго, прывёў у Антыяхію.

Potym Varnava pajšoŭ u Tars šukac' Saŭla i, znajšoŭšy âgo, pryvëŭ u Antyahîŭ.

26. Цэлы год збіраліся яны ў царкве і вучылі многа людзей; і вучні ў Антыяхіі ўпярышыню пачалі называцца хрысьціянамі.

Cëly god z'biralisâ âny ŭ carkve i vučyli mnoga lûdzej; i vučni ŭ Antyahii ŭpâršynŭ pačali nazyvacca hrys'ciânamî.

27. Тымі днямі прыйшлі зь Ерусаліма ў Антыяхію прарокі.

Tymî dnâmî pryjšli z' Erusalîma ŭ Antyahîŭ praroki.

28. І адзін зь іх, якога звалі Агаў, устаўшы, перш абвясціў Духам, што па ўсім сьвеце будзе вялікі голад, які і быў пры кесары Клаўдзіі;

Î adzîn z' ih, âkoga zvalî Agaŭ, ustaŭšy, perš abvâs'ciŭ Duham, što pa ŭsim s'vece budze vâlikî golad, âkî i byŭ pry kesary Klaŭdzii;

29. тады вучні пастанавілі, кожны паводле дастатку свайго, паслаць дапамогу братам, якія жывуць у Юдэі,

tady vučni pastanavîli, koždy pavodle dastatku svajgo, paslac' dapamogu bratam, âkiâ žyvuc' u Ŭdèi,

30. што і зрабілі, паслаўшы сабранае да прасьвітараў праз Варнаву і Саўла.

što i zrabîli, paslaŭšy sabranae da pras'vîtaraŭ праз Varnavu i Saŭla.

12 Кіраўнік

1. Тым часам цар Ірад падняў рукі на некаторых людзей царквы, каб зрабіць ім ліха,

Tym časam car İrad padnâŭ rukî na nekatoryh lûdzej carkvy, kab zrabic' im

liha,

2. і забіў Якава, брата Янавага, мечам;

i zabiŭ Ākava, brata Ānavaga, mečam;

3. а ўбачыўшы, што гэта даспадобы Юдэям, сьледам за тым узяў і

Пятра, - тады былі дні праснакоў, -

a ŭbačyŭšy, što gèta daspadoby Ūdèâm, s'ledam za tym uzâŭ i Pâtra, - tady byli dni prasnakoŭ, -

4. і, затрымаўшы яго, пасадзіў у цямніцу і загадаў чатыром

чацьверыкам воінаў вартаваць яго, маючы намер пасля Пасхі вывесці яго да людзей.

i, zatrymaŭšy âgo, pasadziŭ u câmnicu i zagadaŭ čatyrom čac'verykam voinaŭ vartavac' âgo, maŭčy namer pas'lâ Pashi vyves'ci âgo da lûdzej.

5. І так Пятра вартавалі ў цемры; тым часам царква рупліва малілася за яго Богу.

Ì tak Pâtra vartavali ŭ cemry; tym časam carkva rupliva malilasâ za âgo Bogu.

6. Калі ж Ірад хацеў вывесці яго, у тую ноч Пётр спаў паміж двума воінамі, скаваны двума ланцугамі, і ахова каля дзвьярэй вартавала цямніцу.

Kali ž Ìrad haceŭ vyves'ci âgo, u tuŭ noč Pëtr spaŭ pamizh dvuma voinami, skavany dvuma lancugami, i ahova kalâ dz'vârèj vartavala câmnicu.

7. І вось, анёл Гасподні стаў перад ім, і сьвятло азарыла цямніцу; анёл, штурхнуўшы Пятра ў бок, разбудзіў яго і сказаў: устань хутчэй! І ланцугі апалі з рук ягоных.

Ì vos', anël Gaspodni staŭ perad im, i s'vâtlo azaryla câmnicu; anël, šturhnuŭšy Pâtra ŭ bok, razbudziŭ âgo i skazaŭ: ustan' hutčèj! Ì lancugi apali z ruk âgonyh.

8. І сказаў яму анёл: падперажыся і абуйся. Ён зрабіў так. Пасля кажа

яму: апрані адзежу тваю і ідзі за мною.

Ì skazaŭ âmu anël: padperažysâ ì abujśâ. Ěn zrabìŭ tak. Pas'là kaža âmu: apranì adzežu tvaŭ ì idzi za mnoŭ.

9. Пётр выйшаў і рушыў усьлед за ім, ня ведаючы, што тое, што робіць анёл, ёсьць сапраўднае, а думаючы, што бачыць уяву.

Pëtr vyjšaŭ ì rušyŭ us'led za ìm, nâ vedaŭčy, što toe, što robic' anël, ës'c' sapraŭdnae, a думаŭčy, što bačyc' uâvu.

10. Мінуўшы першую і другую варту, яны падышлі да жалезнае брамы, што вяла ў горад, якая сама адчынілася ім; яны выйшлі, і прайшлі адну вуліцу, калі раптам анёла ня стала зь ім.

Mìnuŭšy peršuŭ ì druguŭ vartu, âny padyšli da žaleznae bramy, što vâla ŭ gorad, âkaâ sama adčynilasâ ìm; âny vyjšli, ì prajšli adnu vulicu, kalì raptam anëla nâ stala z' ìm.

11. Тады Пётр, апамятаўшыся, сказаў: цяпер я бачу напраўду, што Гасподзь паслаў анёла Свайго і выбавіў мяне з рукі Ірада і ад усяго, чаго чакаў люд Юдэйскі.

Tady Pëtr, apamâtaŭšysâ, skazaŭ: câper â baču napraŭdu, što Gaspodz' paslaŭ anëla Svajgo ì vybaviŭ mâne z ruki Īrada ì ad usâgo, čago čakaŭ lŭd Ūdèjski.

12. І, агледзеўшыся, прыйшоў да дома Марыі, маці Яна, якога звалі Маркам, дзе многія сабраліся і маліліся.

Ì, agledzeŭšysâ, pryjšoŭ da doma Maryi, maci Âna, âkoga zvali Markam, dze mnogîâ sabralisâ ì malilisâ.

13. А калі Пётр пастукаўся ў браму, дык выйшла паслухаць служанка, якую звалі Рода;

A kalì Pëtr pastukaŭsâ ŭ bram, dyk vyjšla pasluhac' služanka, âkuŭ zvali Roda;

14. І, пазнаўшы Пятроў голас, ад радасьці не адчыніла брамы, а ўбегшы абвясьціла, што Пётр стаіць каля брамы.

Ì, paznaŭšy Pâtroŭ golas, ad radas'ci ne adčynila bramy, a ŭbegšy abvâs'čila, što Pëtr staic' kalâ bramy.

15. А тыя казалі ёй: ці ў сваім ты розуме? Але яна стаяла на сваім. А яны казалі: гэта анёл ягоны.

A tyâ skazali ëj: ci ŭ svaim ty rozume? Ale âna staâla na svaim. A âny kazali: gëta anël âgony.

16. Тым часам Пётр стукаўся; калі ж адчынілі, дык убачылі яго і здзівіліся.

Tym časam Pëtr stukaŭsâ; kali ž adčynili, dyk ubačyli âgo i z'dzivilisâ.

17. А ён, даўшы рукою знак, каб маўчалі, расказаў ім, як Гасподзь вывеў зь цямніцы, і сказаў: перакажэце ўсё гэта Якаву і братам. Пасьля выйшаў і пайшоў у іншую мясьціну.

A ën, daŭšy rukoŭ znak, kab maŭčali, raskazaŭ im, âk Gaspodz' vyveŭ z' câmnicy, i skazaŭ: perakažëce ŭsë gëta Âkavu i bratam. Pas'lâ vyjšaŭ i pajšoŭ u inšuŭ mâs'cinu.

18. Калі настаў дзень, паміж воінамі ўсчалася вялікая трывога: што сталася зь Пятром;

Kali настаŭ dzen', pamiž voïnami ŭščalasâ vâlikaâ tryvoga: što stalasâ z' Pâtrom;

19. а Ірад, пашукаўшы яго і не знайшоўшы, судзіў вартавых і загадаў пакараць іх сьмерцю; потым ён выправіўся зь Юдэеі ў Кесарыю і там заставаўся.

a İrad, pašukaŭšy âgo i ne znajšoŭšy, sudziŭ vartavyh i zagadaŭ pakarac' ih s'mercû; potym ën vypraviŭsâ z' Ŭdèeì ŭ Kesaryû i tam zastavaŭsâ.

20. Ірад быў у гневе на Тырыйцаў і Сіданійцаў: а яны, змовіўшыся,

прыйшлі да яго і схіліўшы на свой бок Уласта, пасьцельніка царскага, прасілі міру, бо іх вобласць кармілася з царскай.

Īrad byŭ u gneve na Tyryjcaŭ i Sidaniŭcaŭ: a âny, zmoviŭšysâ, pryjšli da âgo i shiliŭšy na svoj bok Ulasta, pas'cel'nika carskaga, prasili miru, bo ih voblas'c' karmilasâ z carskaj.

21. У назначаны дзень Ірад, убраўшыся ў царскія строі, сеў на судзілішчы перад людзьмі і гаварыў да іх;

U naznačany dzen' Īrad, ubraŭšysâ ŭ carskiâ stroi, seŭ na sudziliščy perad lŭdz'mi i gavaryŭ da ih;

22. а люд крычаў: гэта голас Бога, а не чалавека!

a lŭd kryčaŭ: gëta golas Boga, a ne čalaveka!

23. Але раптам анёл Гасподні паразіў яго за тое, што ён ня ўзьнёс хвалы Богу; і ён заедзены чарвякамі, сканаў.

Ale raptam anël Gaspodni paraziŭ âgo za toe, što ën nâ ŭz'nës hvaly Bogu; i ën zaedzeny čarvâkami, skanaŭ.

24. А слова Божае расло і пашыралася.

A slova Božae raslo i pašyralasâ.

25. А Варнава і Саўл, выканаўшы даручэньне, вярнуліся зь Ерусаліма (ў Атныхію), узяўшы з сабою і Яна, якога звалі Маркам.

A Varnava i Saŭl, vykanaŭšy daručën'ne, vârnulisâ z' Erusalima (ŭ Atnyahiû), uzâŭšy z saboû i Âna, âkoga zvali Markam.

13 Кіраўнік

1. У Антыхіі ў тамтэйшай царкве былі некаторыя прарокі і настаўнікі: Варнава, і Сымон, якога звалі Нігер, і Луцый Кірынеец, і Манаіл, выхаваны разам зь Ірадам тэтрархам, і Саўл.

U Antyahii ŭ tamtèjšaj carkve byli nekatoryâ praroki i nastauniki: Varnava, i Symon, âkoga zvali Nìger, i Lucyj Kìryneec, i Manail, vyhavany razam z' Ìradam tèttrarham, i Saŭl.

2. Калі яны служылі Госпаду і пасьціліся, Дух Сьвяты сказаў: даручэце Мне Варнаву і Саўла на дзею, да якое Я іх паклікаў.

Kali âny služylì Gospadu i pas'cilisâ, Duh S'vâty skazaŭ: daručèce Mne Varnavu i Saŭla na dzeû, da âkoe Â ih paklikaŭ.

3. Тады яны, папасьціўшыся і памаліўшыся і ўсклаўшы на іх рукі, адпусьцілі іх.

Tady âny, papas'ciŭšysâ i pamaliŭšysâ i ŭsklaŭšy na ih ruki, adpus'cili ih.

4. Тыя, пасланыя Духам Сьвятым, сыйшлі ў Селяўкію, а адтуль адплылі на Кіпр,

Tyâ, paslanyâ Duham S'vâтым, syjšli ŭ Selâŭkiû, a adtul' adplyli na Kìpr,

5. і, быўшы ў Саламіне, прапаведавалі слова Божае ў сынагогах Юдэйскіх; а мелі яны пры сабе і Яна для служэньня.

i, byŭšy ŭ Salamìne, prapavedavalì slova Božae ŭ synagogah Ûdèjskih; a meli âny pry sabe i Âna dlâ služèn'nâ.

6. Праўшоўшы ўвесь востраў да Пафа, знайшлі яны аднаго чарадзея ілжэпрарока, Юдэя, якога звалі Варысус,

Praŭšoŭšy ŭves' vostraŭ da Pafa, znajšli âny adnago čaradzeâ ilžèpraroka, Ûdèâ, âkoga zvali Varysus,

7. які быў з праконсулам Сергіем Паўлам, мужам разумным. Той, паклікаўшы Варнаву і Саўла, пажадаў пачуць слова Божае.

âki byŭ z prakonsulam Sergìem Paŭlam, mužam razumnym. Toj, paklikaŭšy Varnavu i Saŭla, pažadaŭ pačuc' slova Božae.

8. А Яліма чарадзеяй, - так тлумачыцца імя ягонае, - пярэчыў ім, стараючыся адварнуць праконсула ад веры.

A Âlima čaradzej, - tak tlumačycca imâ âgonae, - pârečyŭ im, staraŭčysâ advârnuc' prakonsula ad very.

9. Але Саўл, ён жа і Павал, напоўніўся Духам Сьвятым і паглядзеўшы на яго,

Ale Saŭl, ёn ža i Paval, napoŭniŭsâ Duham S'vâтым i paglâdzeŭšy na âgo,

10. сказаў: о, поўны ўсякае хітрыны і ўсякага зладзейства сыне д'яблаў, вораг усякай праўды! ці не перастанеш ты зводзіць з роўных дарог Гасподніх?

skazaŭ: o, poŭny ŭsâkae hičryny i ŭsâkaga zladzejstva syne d'âblaŭ, vorag usâkaj praŭdy! ci ne perastaneš ty zvodzic' z roŭnyh darog Gaspodnih?

11. І цяпер, вось, рука Гасподня на цябе: ты асьлепнеш і ня ўбачыш сонца да часу. І раптам напалі на яго морак і цемра, і ён, паварочваючыся то туды, то сюды, шукаў павадыра.

Ì câper, vos', ruka Gaspodnâa na câbe: ty as'lepneš i nâ ŭbačyš sonca da času. Ì raptam napali na âgo morak i cemra, i ёn, pavaročvaŭčysâ to tudy, to sŭdy, šukaŭ pavadyra.

12. Тады праконсул, усачыўшы, што адбылося, увераваў, здзіўлены вучэньнем Гасподнім.

Tady prakonsul, usačyŭšy, što adbylosâ, uveravaŭ, z'dziŭleny vučën'nem Gaspodnim.

13. Адплыўшы з Пафа, Павал і ўсе, хто былі зь ім, прыбылі ў Пэргію, у Памфілію; але Ян, адлучыўшыся ад іх, вярнуўся ў Ерусалім.

Adplyŭšy z Pafa, Paval i ŭse, hto byli z' im, prybyli ŭ Pèrgiŭ, u Pamfiliŭ; ale Ân, adlučyŭšysâ ad ih, vârnŭŭsâ ŭ Erusalim.

14. А яны, ідучы з Пэргіі, прыбылі ў Антыяхію Пісідыйскую і, увайшоўшы ў сынагогу ў дзень суботні, селі.

A âny, idučy z Pèrgiì, prybyli ŭ Antyahiŭ Pìsidyjskuŭ i, uvajšoŭšy ŭ synagogu

ŭ dzen' subotni, seli.

15. Пасьля чытаньня закона і прарокаў начальнікі сынагогі паслалі сказаць ім: мужы браты! калі ў вас ёсьць слова настаўленьня да людю, кажэце.

Pas'lâ čytan'nâ zakona i prarokaŭ načal'niki synagogi paslali skazac' im: mužy braty! kali ŭ vas ës'c' slova nastaŭlen'nâ da lûdu, kažèce.

16. Павал, устаўшы і даўшы знак рукою, сказаў: мужы Ізраільскія і ўсе, хто баіцца Бога! паслухайце:

Paval, ustaŭšy i daŭšy znak rukoŭ, skazaŭ: mužy Izrail'skiâ i ŭse, hto baicca Boga! pasluhajce:

17. Бог народу гэтага выбраў бацькоў нашых і ўзвысіў гэты народ у бытнасьць у зямлі Егіпецкай, і рукою ўзьнесенай вывеў іх зь яе,

Bog narodu gètaga vybraŭ bac'koŭ našyh i ŭzvysiŭ gèty narod u bytnas'c' u zâmlì Egipeckaj, i rukoŭ ŭz'nesenaj vyveŭ ih z' âe,

18. і каля сарака гадоў часу карміў іх у пустыні;

i kalâ saraka gadoŭ času karmiŭ ih u pustyni;

19. і, зьнішчыўшы сем народаў у зямлі Ханаанскай, падзяліў ім у спадчыну зямлю іхную,

i, z'niščyŭšy sem narodaŭ u zâmlì Hanaanskaj, padzâliŭ im u spadčynu zâmlû ihnuŭ,

20. і пасьля гэтага, каля чатырохсот пяцідзсяці гадоў, даваў ім судзьдзяў да прарока Самуіла;

i pas'lâ gètaga, kalâ čatyrohsot pâcidzesâci gadoŭ, davaŭ im sudz'dzâŭ da praroka Samuila;

21. потым прасілі яны цара, і Бог даў ім Сайла, сына Кісавага, мужа з роду Веньямінавага: так прайшло гадоў сорак.

potym prasili âny cara, i Bog daŭ im Sajla, syna Kisavaga, muža z rodu

Ven'âminavaga: tak prajšlo gadoŭ sorak.

22. Адхіліўшы яго, паставіў ім царом Давіда, пра якога і сказаў, пасьведчыўшы: "знайшоў Я мужа па сэрцы Маім, Давіда" сына Ясеевага, які спраўдзіць усе хаценьні Мае".

Adhiliŭšy âgo, pastaviŭ im carom Davida, pra âkoga i skazaŭ, pas'vedčyŭšy: "znajšoŭ Â muža pa sèrcy Maim, Davida" syna Âseevaga, âkì sprauđzic' use hacen'ni Mae".

23. Зь ягоных жа нашчадкаў Бог паводле абяцання ўзвёў Ізраілю Збаўцу Ісуса.

Z' âgonyh ža naščadkaŭ Bog pavodle abâcan'nâ ŭz'veŭ Izrailŭ Zbaŭcu Isusa.

24. Перад самым зьяўленьнем Яго Ян прапаведаваў хрышчэньне пакаяння ўсяму народу Ізраільскаму.

Perad samym z'âŭlen'nem Âgo Ân prapavedavaŭ hryščèn'ne pakaân'nâ ŭsâmu narodu Izrail'skamu.

25. А пры канцы свайго шляху Ян казаў: за каго ўважаеце мяне? я ня Той; але вось, ідзе за мною, у Якога я ня варты развязаць абутак на нагах.

A pry kancy svajgo šlâhu Ân kazaŭ: za kago ŭvažaece mâne? â nâ Toj; ale vos', idze za mnoŭ, u Âkoga â nâ varty raz'vâzac' abutak na nagah.

26. Мужы браты, дзеці роду Абрагамавага, і ўсе богабязныя сярод вас! вам паслана слова збаўленьня гэтага.

Mužy braty, dzeci rodu Abragamavaga, i ŭse bogabaâznyâ sârod vas! vam paslana slova zbaŭlen'nâ gètaga.

27. Бо жыхары Ерусаліма і начальнікі іхнія, не пазнаўшы Яго і засудзіўшы, спраўдзілі словы прарочыя, чытаныя кожнае суботы,

Bo žyhary Erusalima i načal'nikì ihniâ, ne paznaŭšy Âgo i zasudziŭšy, sprauđzili slovy praročyâ, čytanyâ kožnae suboty,

28. і, не знайшоўшы ў Ім ніякай віны, вартае сьмерці, прасілі Пілата забіць Яго;

i, ne znajšoŭšy ŭ Ĭm niâkaj viny, vartae s'merci, prasili Pilata zabic' Âgo;

29. а калі выканалі ўсё напісанае пра Яго, дык, зьняўшы з дрэва, паклалі Яго ў магілу.

a kalì vykanalì ŭsë napìsanae pra Âgo, dyk, z'nâŭšy z drèva, paklalì Âgo ŭ magìlu.

30. Але Бог уваскрэсіў Яго зь мёртвых;

Ale Bog uvaskrèsiŭ Âgo z' mërtvyh;

31. Ён шмат дзён паяўляўся перад тымі, якія выйшлі зь Ім з Галілеі ў Ерусалім і якія сёньня - сьведкі Яго перад людзьмі.

Ën šmat dzën paŭlâŭsâ perad tymi, âkiâ vyjšli z' Ĭm z Galilei ŭ Erusalim i âkiâ sën'nâ - s'vedkì Âgo perad lûdz'mi.

32. І мы зьвястуем вам, што абяцаньне, дадзенае бацькам, Бог выканаў нам, дзецям іхнім, уваскрэсіўшы Ісуса,

Ì my z'vâstuem vam, što abâcan'ne, dadzenae bac'kam, Bog vykanaŭ nam, dzecâm ihnim, uvaskrèsiŭšy Ĭsusa,

33. як і ў другой псалме напісана: "Ты Сын Мой: Я сёньня Цябе нарадзіў".

âk i ŭ drugoj psal'me napìsana: "Ty Syn Moj: Â sën'nâ Câbe naradziŭ".

34. А што ўваскрэсіў Яго зь мёртвых, так што Ён ужо не абярнуўся ў тло, пра гэта сказаў так: "Я дам вам нязьменныя міласьціны, абяцаныя Давіду".

A što ŭvaskrèsiŭ Âgo z' mërtvyh, tak što Ën užo ne abârnuŭsâ ŭ tlo, pra gèta skazaŭ tak: "Â dam vam nâz'mennyâ milas'cìny, abâcanyâ Davidu".

35. Таму і ў іншым месцы кажа: "не дасі Сьвятому Твайму ўбачыць тленьне".

Tamu i ŭ inšym mescy kaža: "ne dasi S'vâtomu Tvajmu ŭbačyc' tlen'ne".

36. Давід у свой час паслужыўся волі Божай, спачыў, і далучыўся да бацькоў сваіх, і ўбачыў тленьне;

David u svoj čas paslužyŭsâ volì Božaj, spačyŭ, i dalučyŭsâ da bac'koŭ svaih, i ŭbačyŭ tlen'ne;

37. а Той, Каго Бог уваскрэсіў, ня ўбачыў тленьня.

a Toj, Kago Bog uvaskrèsiŭ, nâ ŭbačyŭ tlen'nâ.

38. Дык вось, хай будзе ведама вам, мужы браты, што дзеля Яго абвяшчаецца вам дараваньне грахоў;

Dyk vos', haj budze vedama vam, mužy braty, što dzelâ Âgo abvâščaecca vam daravan'ne grahoŭ;

39. і ва ўсім, у чым вы не маглі апраўдацца законам Майсеевым, апраўдваецца Ім кожны веруючы.

i va ŭsìm, u čym vy ne magli apraŭdacca zakonam Majseevym, apraŭdvaecca Ìm kožny veruŭčy.

40. Глядзецце ж, каб ня прыйшло на вас тое, што прадказана ў прарокаў:

Glâdzece ž, kab nâ pryjšlo na vas toe, što pradkazana ŭ prarokaŭ:

41. "глядзецце, пагарднікі, падзівуйцеся і счэзьніце; бо я чыню дзею ў дні вашыя, дзею, якой не паверылі б вы, калі б хто расказаў вам".

"glâdzece, pagardnikì, padzìvujcesâ i sčèz'nice; bo â čynû dzeŭ ŭ dni vašyâ, dzeŭ, âkoj ne paverylì b vy, kalì b hto raskazaŭ vam".

42. Калі яны выходзілі (з Юдэйскай сынагогі), прасілі язычнікі іх гаварыць пра тое самае ў другую суботу.

Kalì âny vyhodzilì (z Ûdèjskaj synagogi), prasilì âzyčnikì ih gavaryc' pra toe samae ŭ druguŭ subotu.

43. Калі ж сход быў распушчаны, многія Юдэі і богашаноўцы,

навернутыя зь язычнікаў, пайшлі сьледам за Паўлам і Варнавам, якія, размаўляючы зь імі, угаворвалі іх заставацца ў ласкавай мілаце Божай.

Kali ž shod byŭ raspuščany, mnogiâ Údèi i bogašanoŭcy, navernutyâ z' âzyčnikaŭ, pajšli s'ledam za Paŭlam i Varnavam, âkiâ, razmaŭlâŭčy z' imi, ugavorvali ih zastavacca ŭ laskavaj milace Božaj.

44. У другую суботу амаль увесь горад сабраўся слухаць слова Божае;
U druguŭ subotu amal' uves' gorad sabraŭsâ sluhac' slova Božae;

45. але Юдэі, убачыўшы люд, напоўніліся зайздрасьцю і, выступаючы супроць і ліхасловячы, прэрэчылі таму, што казаў Павал.

ale Údèi, ubačyŭšy lŭd, napoŭnilisâ zajzdras'cŭ i, vystupaŭčy suproc' i lihaslovâčy, pârèčyli tamu, što kazaŭ Paval.

46. Тады Павал і Варнава мужна казалі: вам першым трэба было абвясціць слова Божае; але як вы адкідаеце яго і самі сябе робіце нявартымі вечнага жыцця, дык вось, мы зьвяртаемся да язычнікаў:

Tady Paval i Varnava mužna skazali: vam peršym trèba bylo abvâs'cic' slova Božae; ale âk vy adkidaece âgo i sami sâbe robice nâvartymi večnaga žyc'câ, dyk vos', my z'vârtaemsâ da âzyčnikaŭ:

47. Бо так наказаў нам Гасподзь: "Я паставіў цябе за сьветач язычнікам, каб ты быў ратункам да краю зямлі".

Bo tak nakazaŭ nam Gaspodz': "Â pastaviŭ câbe za s'vetač âzyčnikam, kab ty byŭ ratunkam da kraŭ zâmlj".

48. Язычнікі, чуючы гэта радаваліся і славілі слова Гасподняе, і ўверавалі ўсе, хто быў наперад вызначаны ў вечнае жыццё.

Âzyčniki, čuŭčy gèta radavalisâ i slavili slova Gaspodnâe, i ŭveravali ŭse, hto byŭ naperad vyznačany ŭ večnae žyc'cë.

49. І слова Гасподняе шырылася па ўсёй краіне.

Ì slova Gaspodnâe šyrylasâ pa ŭsëj kraïne.

50. але Юдэі, падбухторыўшы пабожных уплывовых жанчын і першых у горадзе людзей, пачалі ганеньне на Паўла і Варнаву, і выгналі іх з сваіх межаў.

ale Ūdèi, padbuhtoryŭšy pabožnyh uplyvovyh žančyn i peršyh u goradze lŭdzej, pačali ganen'ne na Paŭla i Varnavu, i vygnali ih z svaih mežaŭ.

51. А яны, абцярушыўшы на іх пыл з ног сваіх, пайшлі ў Іканію.

A âny, abcârušyŭšy na ih pyl z nog svaih, pajšli ŭ Īkaniŭ.

52. А вучні напаўняліся радасьцю і Духам Сьвятым.

A vučnì napaŭnâlisâ radas'cŭ i Duham S'vâtym.

14 Кіраўнік

1. У Іканіі яны ўвайшлі разам у Юдэйскую сынагогу і гаварылі так, што ўверавала вялікае мноства Юдэяў і Элінаў.

U Īkaniì âny ŭvajšli razam u Ūdèjskuŭ synagogu i gavaryli tak, što ŭveravala vâlikae mnostva Ūdèâŭ i Èlinaŭ.

2. А Юдэі, якія ня верылі, падбілі і ўзбурылі супраць братоў сэрцы язычнікаў.

A Ūdèi, âkiâ nâ veryli, padbili i ŭzburyli suprac' bratoŭ sèrcy âzyčnikaŭ.

3. Але яны прабылі там досыць доўга, можна дзеючы ў імя Госпада, Які, у сьведчаньне слову мілаты Сваёй, тварыў рукамі іхнімі азнакі і цуды.

Ale âny prabyli tam dosyc' doŭga, mužna dzeŭčy ŭ imâ Gospada, Âki, u s'vedčan'ne slovu milaty Svaëj, tvaryŭ rukami ihnimi aznaki i cudy.

4. Тым часам люд у горадзе падзяліўся: і адны былі на баку Юдэяў, а другія на баку апосталаў.

Tym časam lŭd u goradze padzâliŭsâ: i adny byli na baku Ūdèâŭ, a drugiâ na

baku apostalaŭ.

5. Калі ж язычнікі і Юдэі са сваімі начальнікамі кінуліся на іх, каб зьняважыць і пабіць іх каменнем,

Kali ž âzyčnikì i Ûdèi sa svaimì načal'nikamì kìnulisâ na ih, kab z'nâvažyc' i pabic' ih kamen'nem,

6. яны, дазнаўшыся пра гэта, адышлі ў Лікаонскія гарады Лістру і Дэрвію і ў іхняе навакольле,

âny, daznaŭšysâ pra gèta, adyšlì ŭ Likaonskiâ garady Lìstru i Dèrviû i ŭ ihnâe navakol'le,

7. і там дабравесьцілі.

i tam dabraves'cili.

8. У Лістры адзін чалавек, не валодаючы нагамі, сядзеў, бо кульгавы быў ад улонья маці сваёй, і ніколі не хадзіў.

U Lìstry adzìn čalavek, ne valodaŭčy nagamì, sâdzeŭ, bo kul'gavy byŭ ad ulon'nâ macì svaëj, i nikolì ne hadziŭ.

9. Ён слухаў прамойцу Паўла, які, зірнуўшы на яго і ўбачыўшы, што ён мае веру на атрыманьне ацаленьня,

Ěn sluhaŭ pramojcu Paŭla, âkì, zìrnuŭšy na âgo i ŭbačyŭšy, što ěn mae veru na atryman'ne acalen'nâ,

10. сказаў гучным голасам: табе кажу ў імя Госпада Ісуса Хрыста: стань на ногі твае проста! І той адразу ўскочыў і пачаў хадзіць.

skazaŭ gučnym golasam: tabe kažu ŭ imâ Gospada Ĭsusa Hrysta: stan' na nogì tvae проста! I toj adrazu ŭskočyŭ i pačaŭ hadzic'.

11. А люд, убачыўшы, што зрабіў Павал, узвысіў свой голас, кажучы па-лікаонску: багі ў вобразе чалавечым зышлі да нас.

A lûd, ubačyŭšy, što zrabiŭ Paval, uzvysiŭ svoj golas, kažučy pa-likaonsku: bagì ŭ vobraze čalavečym zyšli da nas.

12. І называлі Варнаву Зэўсам, а Паўла Гермэсам, бо ён начальнічаў у слове,

Ī nazyvali Varnavu Zèÿsam, a Paŭla Germèsam, bo ěn načal'ničau u slove,

13. а жрэц ідала Зэўса, пастаўленага перад іхнім горадам, прывёўшы да брамы валоў і прынёсшы вянкi, хацеў разам з народам прынесьці ахвяры.

a žrèc idala Zèÿsa, pastaŭlenaga perad iħnim goradam, pryvèŭšy da bramy valoŭ ĩ prynèššy vânkì, haceŭ razam z narodam prynes'ci ahvâry.

14. Але апосталы Варнава і Павал, пачуўшы пра гэта, разадралі сваё адзеньне і, кінуўшыся ў народ, зычным голасам казалі:

Ale apostaly Varnava ĩ Paval, pačuŭšy pra gèta, razadrali svaè adzen'ne ĩ, kĭnuŭšysâ ŭ narod, zyčnym golasam kazali:

15. мужы! што гэта вы робіце? і мы - падобныя на вас людзі, і зьявляем вам, каб вы навярнуліся ад гэтых марных да Бога жывога, Які стварыў неба і зямлю і мора і ўсё, што ў іх;

mužy! što gèta vy robice? ĩ my - podobnyâ na vas lŭdzi, ĩ z'vâstuem vam, kab vy navârnulisâ ad gètyh marnyh da Boga žyvoga, Âkì stvaryŭ neba ĩ zâmlŭ ĩ mora ĩ ŭsè, što ŭ ih;

16. Які ў мінулых пакаленьнях дапусьціў усім народам хадзіць сваімі шляхамі,

Âkì ŭ minulyh pakalen'nâh dapus'ciŭ usim narodam hadzic' svaimi šlâhami,

17. хоць і не пераставаў сьведчыць пра Сябе добрымі дзеямі, даючы нам зь неба дажджы і поры ўраджайныя і напаўняючы ежай і радасьцю сэрцы нашыя.

hoc' ĩ ne perastavaŭ s'vedčyc' pra Sâbe dobrymi dzeâmì, daučy nam z' neba daždžy ĩ pory ŭradžajnyâ ĩ napaŭnâŭcy ežaj ĩ radas'cŭ sèrcy našyâ.

18. І кажучы гэта, яны ледзьве ўгаварылі людзей ня прыносіць ім

ахвяры і ісьці кожнаму дамоў. Тым часам як яны, застаючыся там, вучылі,

Ì kažučy gèta, âny ledz've ŭgavaryli lûdzej nâ prynosic' im ahvârÿ ì is'ci kožnamu damoŭ. Tÿm časam âk âny, zastaŭčysâ tam, vučyli,

19. з Антыяхіі і Іканіі прыйшлі некаторыя Юдэі і, калі апосталы адважна прапаведавалі, пераканалі людзей адступіцца ад іх, кажучы: яны ня кажучь нічога праўдзівага, а ўсё хлусяць. І падбухторыўшы люд, пабілі Паўла камянямі і вывалаклі за горад, думаючы, што ён мёртвы.

z Antyahii ì İkanii pryjšli nekatoryâ Ŭdèi ì, kali apostaly advažna prapavedavali, perakanali lûdzej adstupicca ad ih, kažučy: âny nâ kažuc' ničoga praŭdzivaga, a ŭsë hlusâc'. Ì padbuhtoryŭšÿ lûd, pabili Paŭla kamânâmi ì vyvalakli za gorad, думаŭčÿ, što ên mÿrtvy.

20. Калі ж вучні сабраліся каля яго, ён устаў і пайшоў у горад, і на другі дзень адышоў з Варнавам у Дэрвію.

Kali ž vučni sabralisâ kalâ âgo, ên ustaŭ ì pajšoŭ u gorad, ì na drugi dzen' adyšoŭ z Varnavam u Dèrviû.

21. Абвясцьціўшы Дабравесьце гэтаму гораду і прыдбаўшы многа вучняў, яны пайшлі назад празь Лістру, Іканію і Антыяхію,

Abvâs'ciŭšÿ Dabraves'ce gètamu goradu ì prydbaŭšÿ mnoga vučnâŭ, âny pajšli nazad праз' Lìstru, İkaniû ì Antyahiiû,

22. мацуючы душы вучням, умаўляючы заставацца ў веры і павучаючы, што праз многія скрухі належыць нам увайсці ў Царства Божае.

macuŭčÿ dušÿ vučnâm, umaŭlâŭčÿ zastavacca ŭ very ì pavučaŭčÿ, što праз mnogîâ skruhi naležÿc' nam uvajs'ci ŭ Carstva Božae.

23. А рукапаклаўшы ім прасьвітараў у кожнай царкве, яны памаліліся з постами і перадалі іх Госпаду, у Якога ўверавалі.

A rukapaklaŭšÿ im pras'vitarauŭ u kožnaj carkve, âny pamalilisâ z postam ì

peradali ih Gospadu, u Ākoga ūveravali.

24. Потым, прайшоўшы празь Пісідыю, прыйшлі ў Памфілію;

Potym, prajšoŭšy praz' Pìsìdyû, pryjšli ů Pamfilìû;

25. і, прапаведаўшы слова Гасподняе ў Пэргіі, выйшлі ў Аталію,

ì, prapavedaŭšy slova Gaspodnâe ů Pèrgiì, vyjšli ů Ataliû,

26. а адтуль адплылі ў Антыяхію, адкуль былі аддадзены мілаце Божай на дзею, якую і справілі.

a adtul' adplyli ů Antyahiû, adkul' byli addadzeny milace Božaj na dzeû, âkuû ì spravili.

27. Дабраўшыся туды і склікаўшы царкву, яны расказалі пра ўсё, што

Бог учыніў зь імі і як Ён адчыніў дзьверы веры язычнікам;

Dabraŭšysâ tudy ì sklikaŭšy carkvu, âny raskazali pra ůsë, što Bog učyniŭ z' imi ì âk Ęn adčyniŭ dz'very very âzyčnikam;

28. і заставаліся там не малы час з вучнямі.

ì zastavalisâ tam ne maly čas z vučnâmi.

15 Кіраўнік

1. Некаторыя, што прыйшлі зь Юдэі, вучылі братоў: калі не абрэжацеся паводле абраду Майсеевага, ня можаце ўратавацца.

Nekatoryâ, što pryjšli z' Ūdèi, vučyli bratoŭ: kalì ne abrèžacesâ pavodle abradu Majseevaga, nâ možace ůratavacca.

2. Калі ж пачаліся нязгоды і немалое змаганьне ў Паўла і Варнавы зь імі, дык пастанавілі Паўлу і Варнаву і некаторым іншым зь іх выправіцца ў гэтай справе да апосталаў і прасььвітараў у Ерусалім.

Kalì ž pačalisâ nâzgody ì nemaloe zmagán'ne ů Paŭla ì Varnavy z' imi, dyk pastanavili Paŭlu ì Varnavu ì nekatorym inšym z' ih vypravicca ů gètaj

sprave da apostalaŭ i pras'vitaraŭ u Erusalim.

3. I вось, праведзеныя царквою, яны праходзілі Фінікію і Самарыю, расказваючы пра наварот язычнікаў, і рабілі вялікую радасьць ва ўсіх брацтвах.

İ vos', pravedzenyâ carkvoû, âny prahodzili Finikiû i Samaryû, raskazvaûčy pra navarot âzyčnikaŭ, i rabili vâlikuû radas'c' va ŭsich bractvah.

4. А як прыйшлі ў Ерусалім, яны былі прынятыя царквою, апосталамі і прасьвітарамі, і абвясцілі ўсё, што Бог учыніў зь імі, і як адчыніў дзьверы веры язычнікам.

A âk pryšli ŭ Erusalim, âny byli prynâtyâ carkvoû, apostalami i pras'vitarami, i abvâs'cili ŭsë, što Bog učyniŭ z' imi, i âk adčyniŭ dz'very very âzyčnikam.

5. Тады паўсталі некаторыя з фарысэйскай ерасі, якія ўверавалі, і казалі, што трэба абразаць язычнікаў і наказаць трымацца закона Майсеевага.

Tady paŭstali nekatoryâ z farysèjskaj erasi, âkiâ ŭveravali, i kazali, što trëba abrazac' âzyčnikaŭ i nakazac' trymacca zakona Majseevaga.

6. Апосталы і прасьвітары сабраліся на разгляд гэтай справы.

Apostaly i pras'vitary sabralisâ na razglâd gëtaj spravy.

7. Пасьля доўгага разважаньня Пётр, устаўшы, сказаў ім: мужы браты! вы ведаеце, што Бог ад першых дзён абраў з нас мяне, каб з вуснаў маіх язычнікі пачулі слова Дабравесьця і ўверавалі;

Pas'lâ doŭgaga razvažan'nâ Pëtr, ustaŭšy, skazaŭ im: mužy braty! vy vedaece, što Bog ad peršyh dzën abraŭ z nas mâne, kab z vusnaŭ maih âzyčnikì pačuli slova Dabraves'câ i ŭveravali;

8. і Знаўца Сэрцаў Бог даў ім сьведчаньне, даўшы ім Духа Сьвятога, як і нам;

İ Znaŭca Sërcaŭ Bog daŭ im s'vedčan'ne, daŭšy im Duha S'vâtoga, âk i nam;

9. і не паклаў ніякае розьніцы паміж намі і імі, вераю ачысьціўшы сэрцы

іхнія.

ì ne paklaŭ niâkae roz'nìcy pamiž nami ì ìmi, veraŭ ačys'ciŭšy sèrcy ihniâ.

10. Чаго ж вы цяпер спакушаеце Бога, каб ускласьці на шыі вучняў ярмо, якога не маглі несцьці ні бацькі нашыя, ні мы?

Čago ž vy câper spakušaece Boga, kab usklas'ci na šyì vučnâŭ ârmo, âkoga ne magli nes'ci ni bac'ki našyâ, ni my?

11. Але мы верым, што мілатою Госпада Ісуса Хрыста ўратуемся, як і яны.

Ale my verym, što milatoŭ Gospada Īsusa Hrysta ŭratuemsâ, âk ì âny.

12. Тады змоўк увесь сход і слухаў Варнаву і Паўла, якія расказвалі, якія азнакі і цуды ўтварыў Бог празь іх сярод язычнікаў.

Tady zmoŭk uves' shod ì sluhaŭ Varnavu ì Paŭla, âkiâ raskazvalì, âkiâ aznaki ì cudy ŭtvaryŭ Bog praz' ih sârod âzyčnikaŭ.

13. А пасья таго, як яны змоўклі, пачаў прамову Якаў і сказаў: мужы браты! паслухайце мяне:

A pas'lâ tago, âk âny zmoŭkli, pačaŭ pramovu Ākaŭ ì skazaŭ: mužy braty! pasluhajce mâne:

14. Сымон вытлумачыў, як Бог на пачатку дагледзеў язычнікаў, каб скласьці зь іх народ у імя Сваё;

Symon vytlumačyŭ, âk Bog na pačatku dagledzeŭ âzyčnikaŭ, kab sklas'ci z' ih narod u imâ Svaë;

15. і з гэтым згодныя словы прарокаў, як напісана:

ì z gètym zgodnyâ slovy prarokaŭ, âk napisana:

16. "потым вярнуся і аднаўлю скінію Давідаву заняпалую, і тое, што ў ёй разбурана, узнаўлю, і папраўлю яе,

"potym vârnusâ ì adnaŭlû skiniû Davidavu zanâpaluû, ì toe, što ŭ ëj razburana, uznaŭlû, ì papraŭlû âe,

17. каб знайшлі Госпада астатнія людзі і ўсе народы, паміж якімі абвесьціцца імя Маё, кажа Гасподзь, Які творыць усё гэта".

kab znajšli Gospada astatniâ lûdzi i ŭse narody, pamizh âkimi abves'cicca imâ Maë, kaža Gaspodz', Âki tvoryc' usë gëta".

18. Вядомыя Богу спрадвеку ўсе справы Ягоныя.

Vâdomyâ Bogu spradveku ŭse spravy Âgonyâ.

19. Таму я лічу, што ня сьлед заважаць тым язычнікам, якія да Бога зьвяртаюцца,

Tamu â liču, što nâ s'led zavažac' tym âzyčnikam, âkiâ da Boga z'vârtaûcca,

20. а напісаць ім, каб яны ўстрымаліся ад апаганенага ідаламі, ад распусты, ад душанага і крыві, і каб не рабілі іншым таго, чаго ня зычаць сабе:

a napîsac' im, kab âny ŭstrymalisâ ad apaganenaga idalami, ad raspusty, ad dušanaga i kryvi, i kab ne rabili inšym tago, čago nâ zyčac' sabe:

21. бо закон Майсееў старажытных родаў па ўсіх гарадах мае прапаведнікаў ягоных і чытаецца ў сынагогах кожнае суботы.

bo zakon Majseeŭ staražytnyh rodaŭ pa ŭsîh garadah mae prapavednikaŭ âgonyh i čytaeccâ ŭ synagogah kožnae suboty.

22. Тады апосталы і прасьвітары з усёю царквою разважылі, выбраўшы спаміж сябе мужоў, паслаць іх у Антыяхію з Паўлам і Варнавам, менавіта: Юду, якога празвалі Варсавам, і Сілу, мужоў начальных сярод братоў,

Tady apostaly i pras'vitary z usëŭ carkvoŭ razvažyli, vybrâŭšy spamizh sâbe mužoŭ, paslac' ih u Antyahiŭ z Paŭlam i Varnavam, menavita: Ūdu, âkoga prazvali Varsavam, i Silu, mužoŭ načal'nyh sârod bratoŭ,

23. напісаўшы і ўручыўшы ім наступнае: апосталы і прасьвітары і браты братам зь язычнікаў у Антыяхіі, Сірыі і Кілікіі: радавацца.

napisaŭšy i ŭručyŭšy im nastupnae: apostaly i pras'vitary i braty bratam z' âzyčnikaŭ u Antyahii, Siryi i Kilikii: radavacca.

24. Таму што мы пачулі, што некаторыя, выйшаўшы ад нас, устрывожылі вас сваімі казанямі і пахіснулі вашыя душы, кажучы, што трэба абразацца і трымацца закона, чаго мы ім не даручалі;

Tamu što my pačuli, što nekatoryâ, vyjšaŭšy ad nas, ustryvožyli vas svaimi kazanâmi i pahisnuli vašyâ dušy, kažučy, što trêba abrazacca i trymacca zakona, čago my im ne daručali;

25. дык мы, сабраўшыся, аднадушна разважылі паслаць да вас выбраных мужоў зь любаснымі нашымі Варнавам і Паўлам,

26. людзьмі, якія аддалі душы свае за імя Госпада нашага Ісуса Хрыста.

27. І вось мы паслалі Юду і Сілу, якія высьветляць вам тое самае і словамі.

ĭ vos' my paslali Ŭdu i Silu, âkiâ vys'vetlâc' vam toe samae i slovami.

28. Бо заўгодна Сьвятому Духу і нам не ўскладаць на вас ніякага цяжару болей, апрача гэтага неабходнага:

Bo zaŭgodna S'vâtomu Duhu i nam ne ŭskladac' na vas niâkaga câžaru bolej, aprača gètaga neabhodnaga:

29. устрымлівацца ад ідалаахвярнага і крыві, і душанага і распусты, і не рабіць іншым таго, чаго сабе ня зычыце; трымаючыся гэтага, добра зробіце. Будзьце здаровыя".

ustrymlivacca ad idalaahvârnağa i kryvi, i dušanaga i raspusty, i ne rabic' inšym tago, čago sabe nâ zyčyce; trymaŭčysâ gètaga, dobra zrobice. Budz'ce zdarovyâ".

30. І вось пасланцы прыйшлі ў Антыяхію і, склікаўшы людзей, уручылі пісьмо.

Ī vos' paslancy pryjšli ŭ Antyahiû i, sklikaŭšy lûdzej, uručyli pis'mo.

31. А яны, прачытаўшы, узрадаваліся настаўленьню гэтаму.

A âny, pračytaŭšy, uzradavalisâ nastauŭlen'nû gètamu.

32. Юда і Сіла, якія таксама былі прарокі, шчодрым словам далі настаўленьне братам і ўмацавалі іх.

Ūda i Sila, âkiâ taksama byli praroki, ščodrym slovam dali nastauŭlen'ne bratam i ŭmacavali ih.

33. Пабыўшы там якісь час, яны зь мірам адпушчаны былі братамі да апосталаў;

Pabyŭšy tam âkis' čas, âny z' mîram adpuščany byli bratami da apostalaŭ;

34. але Сілу надумалася застацца там, а Юда вярнуўся ў Ерусалім.

ale Silu nadumalasâ zastacca tam, a Ūda vârnuŭsâ ŭ Erusalim.

35. А Павал і Варнава жылі ў Антыяхіі, навучаючы і зьвястуючы, разам зь іншымі многімі, слова Гасподняе.

A Paval i Varnava žyli ŭ Antyahiì, navučaŭčy i z'vâstuŭčy, razam z' inšymi mnogimi, slova Gaspodnâe.

36. Па пэўным часе Павал сказаў Варнаву: хадзем зноў, наведем братоў нашых ва ўсіх гарадах, у якіх мы прапаведалі слова Гасподняе, як яны жывуць.

Pa pèŭnym čase Paval skazaŭ Varnavu: hadzem znoŭ, navedaem bratoŭ našyh va ŭsih garadah, u âkih my prapavedali slova Gaspodnâe, âk âny žyvuc'.

37. Варнава хацеў узяць з сабою Яна, якога звалі Маркам,

Varnava haceŭ uzâc' z saboû Âna, âkoga zvali Markam,

38. але Павал разважыў ня браць з сабою таго, хто адстаў ад іх у

Памфіліі і не пайшоў зь імі на дзею, на якую яны былі пасланыя.

ale Paval razvažyŭ nâ brac' z sabou tago, hto adstaŭ ad ih u Pamfilii i ne pajšoŭ z' imi na dzeu, na âkuu âny byli paslanyâ.

39. Адгэтуль і сталася крыўда, так што яны разлучыліся адзін з адным; і Варнава, узяўшы Марка, адплыў на Кіпр;

Adgètul' i stalasâ kryŭda, tak što âny razlučylisâ adzìn z adnym; i Varnava, uzâŭšy Marka, adplyŭ na Kìpr;

40. а Павал, выбраўшы сабе Сілу, выправіўся, даручаны братамі мілаце Божай,

a Paval, vybraŭšy sabe Silu, vypraviŭsâ, daručany bratami milace Božaj,

41. і праходзіў Сірыю і Кілікію, умацоўваючы цэрквы.

i prahodziŭ Siryu i Kilikiu, umacoŭvaŭčy cèrkvy.

16 Кіраўнік

1. Дайшоў ён да Дэрвіі і Лістры. І вось, там быў адзін вучань, якога звалі Цімафеем, маці ў якога была Юдэйка наверхнутая, а бацька Элін,

Dajšoŭ ën da Dèrvii i Listry. I vos', tam byŭ adzìn vučan', âkoga zvali Cìmafeem, maci ŭ âkoga byla Údèjka navernutaâ, a bac'ka Èlìn,

2. і пра якога сьведчылі браты, што былі ў Лістры і Іканіі.

i pra âkoga s'vedčyli braty, što byli ŭ Listry i Ìkanii.

3. яго захацеў Павал ўзяць з сабою; і ўзяўшы, абрэзаў яго дзеля Юдэяў, якія былі ў тых мясьцінах; бо ўсе ведалі пра бацьку ягонага, што ён быў Элін.

âgo zahaceŭ Paval ŭzâc' z sabou; i ŭzâŭšy, abrèzaŭ âgo dzelâ Údèâŭ, âkiâ byli ŭ tyh mâs'cìnah; bo ŭse vedali pra bac'ku âgonaga, što ën byŭ Èlìn.

4. А праходзячы праз гарады, яны наказвалі вернікам выконваць

пастановы, складзеныя апосталамі і прасьвітарамі ў Ерусаліме.

A prahodzâčy praz garady, âny nakazvali vernikam vykonvac' pastanovy, skladzenyâ apostalami i pras'vitarami ŭ Erusalime.

5. І царквы мацаваліся вераю і штодня ўзрасталі ў ліку.

Ĭ cèrkvy macavalisâ veraŭ i štodnâ ŭzrastali ŭ liku.

6. Прайшоўшы праз Фрыгію і Галатыйскую краіну, яны ня былі дапушчаны Духам Сьвятым прапаведаваць слова ў Асіі.

Prajšoŭšy praz Frygiŭ i Galatyjskuŭ krainu, âny nâ byli dapuščany Duham S'vâтым prapavedavac' slova ŭ Asii.

7. Дайшоўшы да Місіі, намерыліся ісьці ў Віфанію, але Дух не дапусьціў іх.

Dajšoŭšy da Misiï, namerylisâ is'ci ŭ Vifaniŭ, ale Duh ne dapus'ciŭ ih.

8. Абмінуўшы Місію, сышлі яны ў Трааду.

Abminuŭšy Misiŭ, syšli âny ŭ Traadu.

9. І была ноччу ўява Паўлу: стаў нейкі муж, Македонец, просячы ў яго і кажучы: прыйдзі ў Македонію і памажы нам.

Ĭ byla nočču ŭâva Paŭlu: staŭ nejki muž, Makedonec, prosâčy ŭ âgo i kažučy: pryjdzì ŭ Makedoniŭ i pamažy nam.

10. Пасьля гэтай уявы адразу мы пастанавілі сабе выправіцца ў Македонію, разумеючы, што заклікаў нас Гасподзь зьвеставаць там.

Pas'lâ gètaj uâvy adrazu my pastanavili sabe vypravicca ŭ Makedoniŭ, razumeŭčy, što zaklikaŭ nas Gaspodz' z'vestavac' tam.

11. І вось, выправіўшыся з Траады, мы напасткі прыбылі ў Самафракію, а на другі дзень у Неапаль,

Ĭ vos', vypraviŭšysâ z Traady, my naprastki prybyli ŭ Samafrakiŭ, a na drugi dzen' u Neopal',

12. а адтуль у Філіпы: гэта першы горад у той частцы Македоніі,

калонія; у гэтым горадзе мы прабылі некалькі дзён.

a adtul' u Filipy: gèta peršy gorad u toj častcy Makedoniì, kaloniâ; u gètym goradze my prabyli nekal'ki dzën.

13. А ў дзень суботні мы выйшлі за горад да ракі, дзе звычайна назначалася быць маленьню, і сеўшы, гутарылі з жанчынамі, якія там сабраліся.

A ŭ dzen' subotni my vyjšli za gorad da raki, dze zvyčajna naznačalasâ byc' malen'nû, i seŭšy, gutaryli z žančynami, âkiâ tam sabralisâ.

14. І адна жанчына з горада Фіятыр, якую звалі Лідзія, гандлярка парфіраю, шаноўніца Бога, слухала; і Гасподзь расхінуў сэрца ейнае слухаць тое, што казаў Павал.

Ì adna žančyna z gorada Fiâtyr, âkuû zvali Lidziâ, gandlârka parfiraû, šanoŭnica Boga, sluhala; i Gaspodz' rashinuŭ sèrca ejnae sluhac' toe, što kazaŭ Paval.

15. Калі ж ахрысьцілася яна і дамашнія ейныя, дык прасіла ў нас, кажучы: калі вы прызналі мяне вернаю Госпаду, увайдзеце ў дом мой і жывеце ў мяне. І пераканала нас.

Kali ž ahrys'cilasâ âna i damašniâ ejnyâ, dyk prasila ŭ nas, kažučy: kali vy pryznali mâne vernaû Gospadu, uvajdzece ŭ dom moj i žyvece ŭ mâne. Ì perakanala nas.

16. Сталася так, што, калі мы ішлі ў малітоўны дом, сустрэлася нам адна служанка, апантаная духам вяшчунскім, якая вяшчунствам давала вялікі прыбытак гаспадарам сваім.

Stalasâ tak, što, kali my išli ŭ malitoŭny dom, sustrèlasâ nam adna služanka, apantanaâ duham vâščunskim, âkaâ vâščunstvam davala vâlikì prybytak gaspadaram svaim.

17. Ідучы за Паўлам і за намі, яна крычала, кажучы: гэтыя людзі - рабы

Бога «сявышняга, якія абвяшчаюць нам шлях збавеньня.

*Īdučy za Paŭlam i za nami, âna kryčala, kažučy: gètyâ lûdzi - raby Boga
«sâvyšnâga, âkiâ abvâščaüc' nam šlâh zbaven'nâ.*

18. Гэтак рабіла яна многа дзён. Павал, абурывшыся, павярнуўся і сказаў духу: імем Ісуса Хрыста загадваю табе выйсці зь яе. І дух выйшаў у тую ж хвіліну.

*Gètak rabila âna mnoga dzën. Paval, aburyšysâ, pavârnušsâ i skazaŭ duhu:
imem Īsusa Hrysta zagadvaŭ tabe vyjs'ci z' âe. Ī duh vyjšaŭ u tuŭ ž hvilinu.*

19. Тады гаспадары ейныя, бачачы, што прапала надзея на прыбытак іхні, схпілі Паўла і Сілу, і павалаклі на плошчу да начальнікаў.

*Tady gaspadary ejnyâ, bačačy, što prapala nadzeâ na prybytak ihni, shapili
Paŭla i Silu, i pavalakli na plošču da načal'nikaŭ.*

20. І, прывёўшы іх да ваяводаў, казалі: гэтыя людзі, Юдэі, падбухторваюць наш горад

*Ī, pryvëüşy ih da vaâvodaŭ, skazali: gètyâ lûdzi, Ūdèi, padbuhtorvaüc' naš
gorad*

21. і прапаведуюць звычаі, якіх нам, Рымлянам, ня трэба ні прымаць, ні выконваць.

*Ī prapaveduüc' zvyčai, âkih nam, Rymlânam, nâ trèba ni prymac', ni
vykonvac'.*

22. Людзі таксама паўсталі на іх; а ваяводы, сарваўшы зь іх вопратку, загадалі біць іх кіямі

*Lûdzi taksama paŭstali na ih; a vaâvody, sarvaüşy z' ih vopratku, zagadali
bìc' ih kiâmi*

23. і, даўшы ім шмат удараў, кінулі ў цямніцу, загадаўшы ахоўніку цямніцы пільна вартаваць іх;

Ī, daüşy im šmat udaraŭ, kinuli ŭ câmnicu, zagadaüşy ahoŭniku câmnicy

pil'na vartavac' ih;

24. атрымаўшы гэтакі загад, ён кінуў іх ва ўнутраную цямніцу і ногі ім ушчаміў у калоду.

atrymaŭšy gètaki zagad, ën kinuŭ ih va ŭnutranuŭ cãmnicu i nogi im uščamiŭ u kalodu.

25. Пад поўнач Павал і Сіла, молячыся, славілі песняй Бога; а вязьні слухалі іх.

Pad poŭnač Paval i Sila, molâčysâ, slavilì pes'nâj Boga; a vâz'ni sluhali ih.

26. Раптам стаўся вялікі землятрэс, так што захістаўся падмурак цямніцы; адразу адчыніліся ўсе дзьверы, і на ўсіх кайданы паслаблі.

Raptam staŭsâ vâlikì zemlâtrus, tak što zahistaŭsâ padmurak cãmnicy; adrazu adčynilisâ ŭse dz'very, i na ŭsìh kajdany paslabli.

27. Ахоўнік цямніцы, прагнуўшыся і ўбачыўшы, што дзьверы цямніцы адчыненыя, дастаў меч і хацеў закалоць сябе, думаючы, што вязьні ўцяклі.

Ahoŭnik cãmnicy, pračnuŭšysâ i ŭbačyŭšy, što dz'very cãmnicy adčynenyâ, dastaŭ meč i haceŭ zakaloc' sâbe, dumaŭcy, što vâz'ni ŭcâkli.

28. Але Павал абвясціў гучным голасам, кажучы: не рабі сабе ніякае шкоды, бо ўсе мы тут.

Ale Paval abvâs'ciŭ gučnym golasam, kažučy: ne rabi sabe niâkae škody, bo ŭse my tut.

29. Той папрасіў вагну, убег у цямніцу і ў трымценьні прыпаў да Паўла і Сілы,

Toj paprasiŭ vagnŭ, ubeg u cãmnicu i ŭ trymcen'ni prypaŭ da Paŭla i Sily,

30. і, вывеўшы іх вонкі, сказаў: дабрадзеі мае! што мне рабіць, каб уратавацца?

i, vyveŭšy ih vonki, skazaŭ: dabradzei mae! što mne rabic', kab uratavacca?

31. А яны казалі: веруй у Госпада Ісуса Хрыста, і ўратуешся ты і ўвесь дом твой.

A âny skazali: veruj u Gospada Īsusa Hrysta, i ŭratueššâ ty i ŭves' dom tvoji.

32. І абвясцілі слова Гасподняе яму і ўсім, хто быў у доме ў яго.

Ī abvâs'cili slova Gaspodnâe âmu i ŭsìm, hto byŭ u dome ŭ âgo.

33. І, узяўшы іх у тую гадзіну ночы, ён абмыў раны іхнія і без адкладу ахрысьціўся сам і ўсе ягоныя;

Ī, uzâŭšy ih u tuŭ gadzìnu nočy, ên abmyŭ rany ihniâ i bez adkladu ahrys'ciŭsâ sam i ŭse âgonyâ;

34. і прывёўшы іх у дом свой, участваў іх вячэрай і ўзрадаваўся з усім домам сваім, што ўвераваў у Бога.

i pryvëŭšy ih u dom svoj, učastavaŭ ih vâčèraj i ŭzradavaŭsâ z usìm domam svaim, što ŭveravaŭ u Boga.

35. А як настаў дзень, ваяводы паслалі гарадзкіх служак сказаць: адпусьці тых людзей.

A âk nastaŭ dzen', vaâvody paslali garadzkih služak skazac': adpus'ci tyh lûdzej.

36. Ахоўнік вязьніцы аб'явіў пра гэта Паўлу: ваяводы прыслалі адпусьціць вас, дык вось, выйдзіце зараз і ідзеце зь мірам.

Ahoŭnik vâz'nicy ab'âviŭ pra gèta Paŭlu: vaâvody pryslali adpus'cic' vas, dyk vos', vyjdzìce zaraz i ìdzece z' mìram.

37. Але Павал прамовіў да іх: нас, рымскіх грамадзянаў, бяз суду прылюдна білі і кінулі ў цямніцу, а цяпер употайкі выпускаюць? не, хай прыйдуць і самі выведуць нас.

Ale Paval pramoviŭ da ih: nas, rymskih gramadzânaŭ, bâz sudu prylŭdna bili i kìnuli ŭ câmnìcu, a câper upotajki vypuskaŭc'? ne, haj pryjduc' i sami vyveduc' nas.

38. Гарадзкія служкі пераказалі гэтыя словы ваяводам, і тыя спалохаліся, пачуўшы, што гэта рымскія грамадзяне,
Garadzkiâ služki perakazali gètyâ slovy vaâvodam, i tyâ spalohalisâ, pačuŭšy, što gèta rymskiâ gramadzâne,

39. і, прыйшоўшы, перапрасіліся ў іх і, вывеўшы, прасілі пакінуць горад.
i, pryjšoŭšy, peraprasilisâ ŭ ih i, vyveŭšy, prasili pakìnuc' gorad.

40. А яны, выйшаўшы зь цямніцы, прыйшлі ў Лідзію і, убачыўшы братаў, вучылі іх, і выправіліся.

A âny, vyjšaŭšy z' câmnicy, pryjšli ŭ Lidziû i, ubačyŭšy bratoŭ, vučyli ih, i vypravilisâ.

17 Кіраўнік

1. Прайшоўшы праз Амфіполь і Апалонію, яны прыйшлі ў Фесалоніку, дзе была Юдэйская сынагога.

Prajšoŭšy praz Amfìpol' i Apalonìû, âny pryjšli ŭ Fesaloniku, dze byla Ŭdèjskaâ synagoga.

2. Павал, як звычайна, увайшоў да іх і тры суботы гаварыў зь імі паводле Пісаньняў,

Paval, âk zvyčajna, uvajšoŭ da ih i try suboty gavaryŭ z' imi pavodle Pìsan'nâŭ,

3. адкрываючы і даказваючы ім, што мусіў Хрыстос пацярпець і ўваскрэснуць зь мёртвых, і што Гэты Хрыстос ёсьць Ісус, Якога я прапаведую вам.

adkryvaŭčy i dakazvaŭčy im, što musiŭ Hrystos pacârpec' i ŭvaskrèsnuc' z' mërtyh, i što Gèty Hrystos ës'c' Ìsus, Âkoga â prapaveduŭ vam.

4. І некаторыя зь іх уверавалі і далучыліся да Паўла і Сілы, - як безьліч

з шаноўцаў Бога Элінаў, так і знакамітых жанчын нямала.

Ì nekatoryâ z' ih uveravali ì dalučylisâ da Paŭla ì Sily, - âk bez'lič z šanoŭcaŭ Boga Ęlinaŭ, tak ì znakamityh žančyn nâmalâ.

5. А Юдэі, якія не ўверавалі, пазайздросьціўшы і пабраўшы з плошчы многіх нягодных людзей, сабраліся натоўпам і бунтавалі горад і, падступіўшы да дома Ясона, дамагаліся вывесьці іх да людзей.

A Ŭdèi, âkiâ ne ŭveravali, pazajzdros'ciŭšy ì pabraŭšy z ploščy mnogih nâgodnyh lŭdzej, sabralisâ natoŭpam ì buntavali gorad ì, padstupiŭšy da doma Ásona, damagalisâ vyves'ci ih da lŭdzej.

6. А не знайшоўшы іх, павалаклі Ясона і некаторых братоў да гарадзкіх начальнікаў з крыкам, што гэтыя сусьветныя падбухторшчыкі прыйшлі і сюды,

A ne znajšoŭšy ih, pavalakli Ásona ì nekatoryh bratoŭ da garadzkih načal'nikaŭ z krykam, što gètyâ sus'vetnyâ padbuhtorščyki pryjšli ì sŭdy,

7. а Ясон прыняў іх, і ўсе яны ўчыняюць насуперак загадам кесаравым, уважаючы іншага за цара, Ісуса.

a Áson prynâŭ ih, ì ŭse âny ŭčynâŭc' nasuperak zagadam kesaravym, uvažâŭčy inšaga za cara, Ísusa.

8. І ўстрывожылі людзей і начальнікаў горада, якія слухалі гэта,

9. але гэтыя, атрымаўшы заруку ад Ясона і іншых, адпусьцілі іх.

10. А браты адразу ўначы адправілі Паўла і Сілу ў Вэрыю, прыбыўшы куды, яны пайшлі ў сынагогу Юдэйскую.

A braty adrazu ŭnačy adpravili Paŭla ì Silu ŭ Vèryŭ, prybyŭšy kudy, âny pajšli ŭ synagogu Ŭdèjskuŭ.

11. Тутэйшыя былі больш дабрамысныя за Фесалоніцкіх: яны прынялі

слова з усёй шчырасьцю, дзень у дзень разьбіраючы Пісаньні, ці так яно акурат ёсьць.

Tutèjšyâ byli bol'sh dabramysnyâ za Fesalonickih: âny prynâli slova z usěj ščyras'cû, dzen' u dzen' raz'biraûčy Pisan'ni, ci tak âno akurat ës'c'.

12. І многія зь іх уверавалі, і з Элінскіх знакамітых жанчын і з мужчын нямала.

Ì mnogiâ z' ih uveravali, i z Èlinskih znakamityh žančyn i z mužčyn nâmalâ.

13. Але калі Фесалоніцкія Юдэі даведаліся, што і ў Вэрыі прапаведана Паўлам слова Божае, дык прыйшлі і туды, узрушаючы і бунтуючы людзей.

Ale kali Fesalonickiâ Ûdèi davedalisâ, što i ŭ Vèryi prapavedana Paŭlam slova Božae, dyk pryjšli i tudy, uzrušaûčy i buntuûčy lûdzej.

14. Тады браты адразу адпусьцілі Паўла, быццам ідзе ён да мора; а Сіла і Цімафей засталіся там.

Tady braty adrazu adpus'cili Paŭla, byccam idze ën da mora; a Sila i Cimafej zastalisâ tam.

15. Паўлавья праваднікі давялі яго да Афінаў і, атрымаўшы наказ да Сілы і Цімафея, каб яны хутчэй прыйшлі да яго, выправіліся.

Paŭlavyâ pravadnikì davâli âgo da Afinaŭ i, atrymaŭšy nakaz da Sily i Cimafeâ, kab âny hutčèj pryjšli da âgo, vypravilisâ.

16. Чакаючы іх у Афінах, Павал узрушыўся духам, убачыўшы гэты горад поўны ідалаў.

Čakaûčy ih u Afinah, Paval uzrušyŭsâ duham, ubačyŭšy gèty gorad poŭny idalaŭ.

17. І вось ён разважаў у сынагозе зь Юдэямі і з богашаноўцамі і штодня на плошчы з выпадковымі.

Ì vos' ën razvažâŭ u synagoze z' Ûdèâmi i z bogašanoŭcamì i štodnâ na

ploščy z vypadkovymi.

18. Некаторыя эпiкурэйскія і стаічныя філосафы пачалі спрачацца зь ім; і адны казалі: "што хоча сказаць гэты марнаслоў?", а другія: "здаецца, ён прапаведуе чужых божышчаў", бо ён звеставаў ім Ісуса і ўваскрэсеньне.

Nekatoryâ èpikurèjskiâ ì staičnyâ filosofy pačali spradžacca z' ìm; ì adny kazali: "što hoča skzac' gèty marnasloŭ?", a drugiâ: "zdaecca, ën prapavedue čužyh božyščaŭ", bo ën z'vestavaŭ ìm Ìsusa ì ŭvaskrèsen'ne.

19. І, узяўшы яго, прывялі ў аэрапаг і казалі: ці можам мы ведаць, што гэта за новае вучэньне, якое ты прапаведуеш?

Ì, uzâŭšy âgo, pryvâli ŭ aèrapag ì kazali: ci možam my vedac', što gèta za novae vučën'ne, âkoe ty prapavedueš?

20. Бо нешта дзіўнае ўкладваеш ты ў вушы нашыя; таму хочам ведаць, што гэта такое?

Bo nešta dziŭnae ŭkladvaeš ty ŭ vušy našyâ; tamu hočam vedac', što gèta takoe?

21. А ўсе Афіняне і аселеныя ў іх чужынцы нічым так ахвотна не займалі час, як тым, каб гаварыць або слухаць што-небудзь новае.

A ŭse Afinâne ì aselenyâ ŭ ih čužyncy ničym tak ahvotna ne zajmali čas, âk tym, kab gavaryc' abo sluhac' što-nebudz' novae.

22. І Павал, стаўшы сярод аэрапага, сказаў: Афіняне! з усяго бачу я, што вы неяк адмыслова набожныя.

Ì Paval, staŭšy sârod aèrapaga, skazaŭ: Afinâne! z usâgo baču â, što vy neâk admyslova nabožnyâ.

23. Бо, прыходзячы і аглядаючы вашыя сьвятыні, я знайшоў і ахвярнік, на якім напісана: "невядомаму Богу". Вось Яго, Якога вы, ня ведаючы, шукаеце, я прапаведую вам:

Bo, pryhodzâčy i aglâdaûčy vašyâ s'vâtyni, â znajšoŭ i ahvârnik, na âkim napisana: "nevâdomamu Bogu". Vos' Âgo, Âkoga vy, nâ vedaûčy, šukaecie, â prapaveduŭ vam:

24. Бог, Які стварыў сьвет і ўсё, што ў ім, Ён, будучы Госпадам неба і зямлі, не ў рукатворных храмах жыве

Bog, Âki stvaryŭ s'vet i ŭsë, što ŭ im, Ęn, budučy Gospadam neba i zâmlì, ne ŭ rukatvornyh hramah žyve

25. і не вымагае служэньня рук чалавечых, быццам маючы ў нечым патрэбу, а Сам дае ўсяму жыцьцё і дыханьне і ўсё.

i ne vymagae služèn'nâ ruk čalavečyh, byccam maŭčy ŭ nečym patrèbu, a Sam dae ŭsâmu žyc'cë i dyhan'ne i ŭsë.

26. З адной крыві Ён вывеў увесь род чалавечы, каб жыў ён на ўсім улоньні зямлі, назначыўшы наперад вызначаныя часіны і межы іхнія пражываньню,

Z adnoj kryvi Ęn vyveŭ uves' rod čalavečy, kab žyŭ ěn na ŭsìm ulon'ni zâmlì, naznačyŭšy naperad vyznačanyâ časiny i mežy ihniâ pražyvan'nû,

27. каб яны шукалі Бога, ці не адчуюць Яго, і ці ня знойдуць, хоць Ён і не далёка ад кожнага з нас:

kab âny šukali Boga, ci ne adčuŭc' Âgo, i ci nâ znojduc', hoc' Ęn i ne dalëka ad kožnaga z nas:

28. бо мы Ём жывём і рухаемся і існуем, як і некаторыя з вашых паэтаў казалі: "мы Ягоныя і род".

bo my Ęm žyvëm i ruhaemsâ i isnuem, âk i nekatoryâ z vašyh paëtaŭ kazali: "my Âgonyâ i rod".

29. І вось мы, будучы родам Божым, не павінны думаць, што Боства падобнае да золата, альбо срэбра, альбо каменя, увасобленага ў твор мастацтва і выдумкі чалавечай.

Ì vos' my, budučy rodam Božym, ne pavìnny dumac', što Bostva padobnae da zolata, al'bo srèbra, al'bo kamenâ, uvasoblenaga ŭ tvor mastactva i vydumki čalavečaj.

30. I вось, пакідаючы часіны няведаньня, Бог сёнья наказвае людзям усім усюды пакаяцца;

Ì vos', pakidaũcy časiny nâvedan'nâ, Bog sën'nâ nakazvae lûdzâm usim usûdy pakaâcca;

31. бо Ён вызначыў дзень, у які будзе справядліва судзіць сьвет праз загадзя вызначанага Ім Мужа, даўшы доказ усім, уваскрэсіўшы Яго зь мёртвых.

bo Ęn vyznačyũ dzen', u âki budze spravâdliva sudzic' s'vet праз zagadzâ vyznačanaga Ęm Muža, daũšy dokaz usim, uvaskrèsiũšy Āgo z' mërtyvh.

32. Пачуўшы пра ўваскрэсеньне зь мёртвых, адны насьміхаліся, а другія казалі: пра гэта паслухаем цябе іншым часам.

Pačuũšy пра ŭvaskrèsen'ne z' mërtyvh, adny nas'mihalisâ, a drugiâ kazali: пра gèta pasluhaem câbe inšym časam.

33. I тады Павал выйшаў з асяродзьдзя іхняга.

Ì tady Paval vyjšaũ z asârodz'dzâ ihnâga.

34. А некаторыя мужы, прыстаўшы да яго, уверавалі; сярод іх быў Дыянісій Арэапагіт і жанчына, якую звалі Дамар, і іншыя зь імі.

A nekatoryâ mužy, prystaũšy da âgo, uveravali; sârod ih byũ Dyânisiij Arèapagit i žančyna, âkuũ zvali Damar, i inšyâ z' imi.

18 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага Павал, пакінуўшы Афіны, прыйшоў у Карынф;

Pas'lâ gètaga Paval, pakinuũšy Afiny, pryjšoũ u Karynf;

2. і, знайшоўшы нейкага Юдэя, якога звалі Акіла, родам з Понта, які нядаўна прыйшоў зь Італіі, і Прыскілу, жонку ягоную, - бо Клаўдзіі загадаў усім Юдэям пакінуць Рым, - пайшоў да іх,

і, знаjšoўшы nejkaga Ŭdèâ, âkoga zvali Akila, rodam z Ponta, âkì nâdaŭna pryjšoŭ z' İtaliì, ì Prysكيلu, žonku âgonuû, - bo Klaŭdzij zagadaŭ usim Ŭdèâm pakinuc' Rym, - pajšoŭ da ih,

3. і, як што быў аднаго рамяства, застаўся ў іх і працаваў: бо рамяство ў іх было - рабіць намёты.

і, âk što byŭ adnago ramâstva, zastaŭsâ ŭ ih ì pracavaŭ: bo ramâstvo ŭ ih bylo - rabic' namëty.

4. А кожнай суботы ён прамаўляў у сынагозе і пераконваў Юдэяў і Элінаў.

A kožnaj suboty ën pramaŭlâŭ u synagoze ì perakonvaŭ Ŭdèâŭ ì Èlinaŭ.

5. А калі прыйшлі з Македоніі Сіла і Цімафей, дык Павал быў пануканы духам сьведчыць Юдэям, што Ісус ёсьць Хрыстос.

A kalì pryjšli z Makedonii Sila ì Cimatefej, dyk Paval byŭ panukany duham s'vedčyc' Ŭdèâm, što İsus ës'c' Hrystos.

6. А як што яны ўпарціліся і ліхасловілі, дык ён, абтросшы вопратку сваю, сказаў да іх: кроў ваша на галовах вашых; я чысты; сёньня іду да язычнікаў.

A âk što âny ŭparcilisâ ì lihaslovilì, dyk ën, abtrosšy vopratku svaû, skazaŭ da ih: kroŭ vaša na galovah vašyh; â čysty; sën'nâ idu da âzyčnikaŭ.

7. І пайшоў адтуль, і прыйшоў да аднаго шанавальніка Бога, якога звалі Юст, дом якога быў каля сынагогі.

İ pajšoŭ adtul', ì pryjšoŭ da adnago šanaval'nika Boga, âkoga zvali Ŭst, dom âkoga byŭ kalâ synagogi.

8. А Крысп, начальнік сынагогі, увераваў у Госпада з усім домам сваім, і

многія Карыньяне, слухаючы, уверавалі і ахрысьціліся.

A Krysp, načal'nik synagogi, uveravaŭ u Gospada z usim domam svaim, i mnogiâ Karynfâne, sluhaŭčy, uveravali i ahrys'cilisâ.

9. А Гасподзь у начной уяве сказаў Паўлу: ня бойся, а прамаўляй і не змаўкай,

A Gaspodz' u načnoj uâve skazaŭ Paŭlu: nâ bojsâ, a pramaŭlâj i ne zmaŭkaj,

10. бо Я з табою, і ніхто ня зробіць табе ліха; бо ў Мяне многа людзей у гэтым горадзе.

bo Â z taboŭ, i nihto nâ zrobic' tabe liha; bo ŭ Mâne mnoga lûdzej u gètym goradze.

11. І ён заставаўся там год і шэсьць месяцаў, навучаючы іх слову Божаю.

Î ên zastavaŭsâ tam god i šès'c' mesâcaŭ, navučaŭčy ih slovu Božamu.

12. Тым часам, у часы праконсульства Галіёна ў Ахаі, напалі Юдэі аднадушна на Паўла і прывялі яго на судзілішча,

Tym časam, u časy prakonsul'stva Galiëna ŭ Ahai, napali Ūdèi adnadušna na Paŭla i pryvâli âgo na sudzilišča,

13. кажучы, што ён вучыць людзей шанаваць Бога не па законе.

kažučy, što ên vučyc' lûdzej šanavac' Boga ne pa zakone.

14. Калі ж Павал хацеў адкрыць вусны, Галіён сказаў Юдэям: Юдэі!

калі б якая-небудзь была крыўда, або ліхі намысел, дык я меў бы прычыну выслухаць вас;

Kali ž Paval haceŭ adkryc' vusny, Galiën skazaŭ Ūdèâm: Ūdèi! kali b âkaâ-nebudz' byla kryŭda, abo lihì namysel, dyk â meŭ by pryčynu vysluhac' vas;

15. але калі ідзе спрэчка пра вучэньне і пра імёны і пра закон ваш, дык разьбірайцеся самі: я не хачу быць судзьдзёю ў гэтым.

ale kali idze sprèčka pra vučèn'ne i pra imëny i pra zakon vaš, dyk

raz'birajcesâ sami: â ne haču byc' sudz'dzëû ŭ gètym.

16. І прагнаў іх ад судзілішча.

Ì pragnaŭ ih ad sudzilışča.

17. А ўсе Эліны, схапіўшы Сасьфена, начальніка сынагогі, білі яго перад судзілішчам; а Галіёна зусім не турбавала гэта.

A ŭse Èlìny, shapiŭšy Sas'fena, načal'nika synagogi, bìli âgo perad sudzilışčam; a Galiëna zusìm ne turbavala gèta.

18. Павал, пабыўшы яшчэ колькі дзён, разьвітаўся з братамі і адплыў у Сырыю, - і зь ім Акіла і Прыскіла, - абстрыгшы галаву ў Кенхрэях паводле зароку.

Paval, pabyŭšy âščè kol'ki dzën, raz'vitaŭsâ z bratami ì adplyŭ u Syryû, - ì z' im Akila ì Pryskila, - abstrygšy galavu ŭ Kenhrèâh pavodle zaroku.

19. Дабраўшыся да Эфэса, пакінуў іх там, а сам увайшоў у сынагогу і гутарыў з Юдэямі.

Dabraŭšysâ da Èfèsa, pakìnuŭ ih tam, a sam uvajšoŭ u synagogu ì gutaryŭ z Ûdèâmi.

20. Калі ж яны прасілі яго пабыць у іх даўжэй, ён не згадзіўся,

Kalì ž âny prasìli âgo pabyc' u ih daŭžèj, èn ne zgadziŭsâ,

21. а разьвітаўся зь імі, сказаўшы: мне трэба мусова правесьці блізкае сьвята ў Ерусаліме; а да вас я вярнуся зноў, калі будзе заўгодна Богу. І выправіўся з Эфэса; (Акіла ж і Прыскіла засталіся ў Эфэсе).

a raz'vitaŭsâ z' imì, skazaŭšy: mne trèba musova praves'ci blizkae s'vâta ŭ Erusalime; a da vas â vârnusâ znoŭ, kalì budze zaŭgodna Bogu. Ì vypraviŭsâ z Èfèsa; (Akila ž ì Pryskila zastalisâ ŭ Èfèse).

22. Пабыўшы ў Кесарыі, ён прыйшоў у Ерусалім, прывітаў царкву і адышоў у Антыяхію.

Pabyŭšy ŭ Kesaryi, èn pryjšoŭ u Erusalim, pryvitaŭ carkvu ì adyšoŭ u

Antyahiû.

23. І забавіўшыся там нейкі час, выйшаў і праходзіў па чарзе краіну Галатыйскую і Фрыгію, мацуючы ўсіх вучняў.

Ì zabaviũšysâ tam nejki čas, vyjšaũ ì prahodziũ pa čarze krainu Galatyjskuû ì Frygiû, maciũčy ũsih vučnâũ.

24. Адзін Юдэй, якога звалі Апалос, родам з Александрыі, муж красамоўны і абазнаны ў Пісаньнях, прыйшоў у Эфэс.

Adzìn Ûdèj, âkoga zvalì Apalos, rodam z Aleksandryi, muž krasamoũny ì abaznany ũ Pìsan'ânâh, pryjšoũ u Èfès.

25. Ён быў настаўлены ў пачатках шляху Гасподняга і, палаючы духам, прамаўляў і вучыў пра Госпада слухна, знаючы толькі хрышчэньне Янавае.

Ën byũ настаũleny ũ pačatkah šlâhu Gaspodnâga ì, palaũčy duham, pramaũlâũ ì vučyũ pra Gospada slušna, znaũčy tol'ki hryščèn'ne Ânavae.

26. Ён пачаў адважна прамаўляць у сынагозе. Пачуўшы яго, Акіла і Прыскіла прынялі яго і яшчэ ясьней прасьвятлілі яму шлях Гасподні.

Ën pačaũ advažna pramaũlâc' u synagoze. Pačuũšy âgo, Akìla ì Pryskìla prynâli âgo ì âščè âs'nej pras'vâtlilì âmu šlâh Gaspodni.

27. А калі ён намерыўся ісьці ў Ахаю, дык браты напісалі тамтэйшым вучням, каб прынялі яго; і ён, прыбыўшы туды, шмат паспрыяў тым, хто ўвераваў, мілатою:

A kalì ën nameryũsâ is'ci ũ Ahaũ, dyk braty napisalì tamtèjšym vučnâm, kab prynâli âgo; ì ën, prybyũšy tudy, šmat paspryâũ tym, hto ũveravaũ, milatoũ:

28. бо ён цьвёрда выкрываў Юдэяў прылюдна, даводзячы Пісаньнямі, што Ісус ёсьць Хрыстос.

bo ën c'vërda vykryvaũ Ûdèâũ prylũdna, davodzâčy Pìsan'ânâmi, što Ìsus ës'c' Hrystos.

19 Кіраўнік

1. Калі Апалос быў у Карынфе, Павал, абышоўшы горныя землі, прыйшоў у Эфэс і знайшоў там некаторых вучняў

Kali Apalos byŭ u Karynfe, Paval, abyšoŭšy gornyâ zemli, pryjšoŭ u Èfès i znajšoŭ tam nekatoryh vučnâŭ

2. і сказаў ім: ці прынялі вы Сьвятога Духа, увераваўшы? А яны казалі яму: мы нават і ня чулі, ці ёсьць Дух Сьвяты.

ì skazaŭ im: cì prynâli vy S'vâtoga Duha, uveravaŭšy? A âny skazali âmu: my navat i nâ čulì, cì ës'c' Duh S'vâty.

3. Ён сказаў ім: у што ж вы хрысьціліся? Яны адказвалі: у Янава хрышчэньне.

Èn skazaŭ im: u što ž vy hrys'cilisâ? Âny adkazvali: u Ânava hryščèn'ne.

4. Павал сказаў: Ян хрысьціў хрышчэньнем пакаяньня, кажучы людзям, каб веравалі ў Таго, Хто ідзе пасля яго, гэта значыцца, у Хрыста Ісуса.

Paval skazaŭ: Ân hrys'ciŭ hryščèn'nem pakaân'nâ, kažučy lûdzâm, kab veravali ŭ Tago, Hto idze pas'lâ âgo, gèta značycca, u Hrysta Ìsusa.

5. Пачуўшы гэта, яны хрысьціліся ў імя Госпада Ісуса,

Pačuŭšy gèta, âny hrys'cilisâ ŭ imâ Gospada Ìsusa,

6. і, калі Павал усклаў на іх рукі, зышоў на іх Дух Сьвяты, і яны пачалі гаварыць іншымі мовамі і прарочылі.

ì, kali Paval usklaŭ na ih rukì, zyšoŭ na ih Duh S'vâty, i âny pačali gavaryc' inšymì movamì i praročyli.

7. Усіх іх было чалавек з дванаццаць.

Usih ih bylo čalavek z dvanaccac'.

8. Прышоўшы ў сынагогу, ён не бяз страху прапаведаваў тры месяцы,

гутарыў і сьведчыў пра Царства Божае.

Pryjšoŭšy ŭ synagogu, ěn ne báz strahu prapavedavaŭ try mesâcy, gutaryŭ i s'vedčyŭ pra Carstva Boŭae.

9. А калі некаторыя ўгневаліся і ня верылі, ліхасловячы шлях Гасподні перад людзьмі, дык ён, пакінуўшы іх, вылучыў вучняў і кожны дзень прапаведаваў у школе нейкага Тырана.

A kalì nekatoryâ ŭgnevalisâ i nâ verylì, lihaslovâčy šlâh Gaspodnì perad lŭdz'mì, dyk ěn, pakìnuŭšy ih, vylučyŭ vučnâŭ i koŭzny dzen' prapavedavaŭ u škole nejkaga Tyrana.

10. Гэта доўжылася да двух гадоў, так што ўсе жыхары Асіі чулі казань пра Госпада Ісуса, як Юдэі, так і Эліны.

Gèta doŭžylasâ da dvuh gadoŭ, tak što ŭse žyhary Asii čulì kazan' pra Gospada Ìsusa, âk Ŭdèi, tak i Èlìny.

11. А Бог тварыў шмат цудаў Паўлавымі рукамі,

12. так што на хворых ускладвалі хусткі і паясы зь цела ягонага, і іх пакідалі хваробы, і злыя духі выходзілі зь іх.

tak što na hvoryh uskladvalì hustkì i paâsy z' cela âgonaga, i ih pakìdali hvaroby, i zlyâ duhì vyhodzilì z' ih.

13. Нават некаторыя вандроўныя заклінальнікі Юдэйскія пачалі заклікаць імя Госпада Ісуса над тымі, што былі апанаваныя злымі духамі, кажучы: заклінаем вас Ісусам, Якога Павал прапаведае.

Navat nekatoryâ vandroŭnyâ zaklinal'nìkì Ŭdèjskiâ pačalì zaklìkac' imâ Gospada Ìsusa nad tymì, što bylì apanavanyâ zlymì duhamì, kaŭčy: zaklìnaem vas Ìsusam, Âkoga Paval prapavedue.

14. Гэта рабілі нейкія сем сыноў Юдэйскага першасьвятара Скевы.

Gèta rabilì nejkìâ sem synoŭ Ŭdèjskaga peršas'vâtara Skevy.

15. Але злы дух сказаў у адказ: Ісуса ведаю, і Павал мне вядомы, а вы хто?

Ale zly duh skazaŭ u adkaz: Ĭsusa vedaŭ, i Paval mne vâdomy, a vy hto?

16. І кінуўся на іх чалавек, у якім быў злы дух, і, адолеўшы іх, узяў над імі такую сілу, што яны, голыя і пабітыя, выбеглі з таго дома.

Ĭ kinuŭsâ na ih čalavek, u âkim byŭ zly duh, i, adoleŭšy ih, uzâŭ nad imi takuŭ silu, što âny, golyâ i pabityâ, vybegli z tago doma.

17. Гэта стала вядома ўсім Юдэям і Элінам, што жылі ў Эфэсе, і напад страх на ўсіх іх, і слаўлена было імя Госпада Ісуса;

Gèta stala vâdoma ŭsim Ŭdèâm i Èlinam, što žyli ŭ Èfèse, i napaŭ strah na ŭsih ih, i slaŭlena bylo imâ Gospada Ĭsusa;

18. А многія з тых, што ўверавалі, прыходзілі, спавядаючыся і адкрываючы ўчынкі свае.

A mnogîâ z tyh, što ŭveravali, pryhodzili, spavâdaŭčysâ i adkryvaŭčy ŭčynki svae.

19. А з тых, што займаліся чарадзействам, даволі многія, пазьбіраўшы кнігі свае, спалілі іх перад усімі; і палічылі цэны іх, і выйшла іх на пяцьдзясят тысяч драхмаў.

A z tyh, što zajmalisâ čaradzejstvam, davoli mnogîâ, paz'biraušy knigi svae, spalili ih perad usimi; i paličyli cèny ih, i vyjšla ih na pâc'dzâsât tysâč drahmaŭ.

20. З такою сілаю ўзрастала і перамагала слова Гасподняе.

Z takoŭ silaŭ ŭzrastala i peramagala slova Gaspodnâe.

21. Калі ж гэта здзейснілася, Павал пастанавіў у духу, прайшоўшы Македонію і Ахаю, ісьці ў Ерусалім, сказаўшы: пабыўшы там, я павінен пабачыць і Рым.

Kali ž gèta z'dzejs'nilasâ, Paval pastanaviŭ u duhu, prajšoŭšy Makedoniŭ i

Ahaû, is'ci ŭ Erusalim, skazaŭšy: pabyŭšy tam, â pavinen pabačyc' i Rym.

22. I паслаўшы ў Македонію двух, што служылі яму, Цімафея і Эраста, сам на нейкі час застаўся ў Асіі.

Î paslaŭšy ŭ Makedoniû dvuh, što sluzhlyli âmu, Cimatefê i Èrasta, sam na nejki čas zastaŭsâ ŭ Asii.

23. У той час падняўся немалы бунт супроць шляху Гасподняга;

U toj čas padnâŭsâ nemaly bunt suproc' šlâhu Gaspodnâga;

24. бо нейкі срэбранік, якога звалі Дзімітрый, які ўзводзіў срэбныя храмы Артэміды і даваў рамесьнікам немалы прыбытак,

bo nejki srèbranik, âkoga zvali Dzimitryj, âki ŭzvodziŭ srèbnyâ hramy Artèmidy i davaŭ rames'nikam nemaly prybytak,

25. склікаўшы іх і іншых такіх рамесьнікаў, сказаў: сябры! вы ведаеце, што на гэтым рамястве палягае добры дастатак наш;

sklikaŭšy ih i inšyh takih rames'nikaŭ, skazaŭ: sâbry! vy vedaece, što na gètym ramâstve palâgae dobry dastatak naš;

26. тым часам вы бачыце і чуеце, што ня толькі ў Эфэсе, але амаль ва ўсёй Асіі гэты Павал сваімі пераконваньнямі затлуміў нямала людзей, кажучы, што робленыя рукамі людзкімі - не багі;

tym časam vy bačyce i čuece, što nâ tol'ki ŭ Èfèse, ale amal' va ŭsëj Asii gèty Paval svaimi perakonvan'nâmi zatlumiŭ nâmalâ lûdzej, kažučy, što roblenyâ rukami lûdzkimi - ne bagi;

27. А гэта нам пагражае тым, што ня толькі рамяство нашае заняхаіцца, але і храм вялікай багіні Артэміды ў нішто абернецца, і зьнішчыцца веліч тае, якую шануе ўся Асія і ўвесь сьвет.

A gèta nam pagražae tym, što nâ tol'ki ramâstvo našae zanâhaicca, ale i hram vâlikaj bagini Artèmidy ŭ ništo abernecca, i z'niščycца velič tae, âkuû šanue ŭsâ Asiâ i ŭves' s'vet.

28. Выслухаўшы гэта, яны споўніліся лютасьці і пачалі крычаць, кажучы: вялікая Артэміда Эфэская!

Vysluhaŭšy gèta, âny spoŭnilisâ lûtas'ci i pačali kryčac', kažučy: vâlikaâ Artèmidà Èfèskaâ!

29. І ўвесь горад напоўніўся смутай; схапіўшы Македонцаў Гаія і Арыстарха, спадарожнікаў Паўлавых, яны аднадушна памкнуліся на відовішча.

Ì ŭves' gorad napoŭniŭsâ smutaj; shapiŭšy Makedoncaŭ Gaiâ i Arystarha, spadarožnikaŭ Paŭlavyh, âny adnadušna pamknulisâ na vidovišča.

30. Калі ж Павал хацеў выйсці да людзей, вучні не дазволілі яму;

Kali ž Paval haceŭ vyjs'ci da lûdzej, vučnì ne dazvolilì âmu;
31. таксама і некаторыя Асіійскія начальнікі, якія былі сябрамі ягонымі, паслалі да яго прасіць - не паказвацца на відовішчы.

32. Тым часам адны крычалі адно, а другія другое; бо сход быў бязладны, і большая частка людзей ня ведала, дзеля чаго сабраліся.

Tym časam adny kryčali adno, a drugiâ drugoe; bo shod byŭ bâzladny, i bol'saâ častka lûdzej nâ vedala, dzelâ čago sabralisâ.

33. На прапанову Юдэяў зь люду выбралі нейкага Аляксандра. Даўшы знак рукою, Аляксандр хацеў гаварыць да людзей.

Na prapanovu Ûdèâŭ z' lûdu vybrali nejkaga Alâksandra. Daŭšy znak rukou, Alâksandr haceŭ gavaryc' da lûdzej.

34. Калі ж даведаліся, што ён Юдэй, дык закрычалі ўсе ў адзін голас, і каля дзвюх гадзін крычалі: вялікая Артэміда Эфэская!

Kali ž davedalisâ, što ën Ûdèj, dyk zakryčali ŭse ŭ adzìn golas, i kalâ dz'vûh gadzìn kryčali: vâlikaâ Artèmidà Èfèskaâ!

35. А захавальнік парадку, уціхамірыўшы людзей, сказаў: мужы Эфэскія! які чалавек ня ведае, што горад Эфэс ёсьць служнік вялікай багіні Артэміды і Дыяпэта?

A zahaval'nik paradku, ucihamiryŭšy lŭdzej, skazaŭ: mužy Èfèskiâ! âki čalavek nâ vedaе, što gorad Èfès ès'c' služnik vâlikaj baginì Artèmidy i Dyâpèta?

36. А калі супраць гэтага няма чым запырэчыць, дык трэба вам супакоіцца і не рабіць неабачліва;

A kali suprac' gètaga nâma čym zapârèčyc', dyk trèba vam supakoïcca i ne rabìc' neabačliva;

37. а вы прывялі гэтых мужоў, якія ні храма Артэмідынага не абакралі, ні багіні вашай ня бэсьцілі;

a vy pryvâli gètyh mužoŭ, âkiâ ni hrama Artèmidynaga ne abakrali, ni baginì vašaj nâ bès'cili;

38. Калі ж Дзімітрый і іншыя зь ім рамесьнікі маюць скаргу на каго-небудзь, дык ёсьць судовыя сходы, і ёсьць праконсулы: няхай скардзяцца адзін на аднаго;

Kali ž Dzimitryj i inšyâ z' im rames'niki maŭc' skargu na kago-nebudz', dyk ès'c' sudovyâ shody, i ès'c' prakonsuly: nâhaj skardzâcca adzin na adnago;

39. а калі вы дамагаецеся чагосьці іншага, дык гэта вырашыцца ў законным сходзе;

a kali vy damagaecesâ čagos'ci inšaga, dyk gèta vyrašycca ŭ zakonnym shodze;

40. бо нам ёсьць небясьпека, - за тое, што сталася сёньня, нам паставяць у віну смуту, бо няма аніякае прычыны, якою мы маглі б апраўдаць такую зборню. Сказаўшы гэта, ён распусьціў сход.

bo nam ès'c' nebâs'peka, - za toe, što stalasâ sën'nâ, nam pastavâc' u vinu

*smutu, bo nâma aniâkae pryčyny, âkoû my magli b apraŭdac' takuû zbornû.
Skazaŭšy gëta, ën raspus'ciŭ shod.*

20 Кіраўнік

1. Калі спыніўся бунт, Павал, паклікаўшы вучняў і даўшы ім настаўленьні і разьвітаўшыся зь імі, выйшаў у Македонію.

Kali spyniŭsâ bunt, Paval, paklikaŭšy vučnâŭ i daŭšy im nastaŭlen'ni i raz'vitaŭšysâ z' imi, vyjšaŭ u Makedoniû.

2. Прайшоўшы тыя землі і наставіўшы вернікаў шчодрымі словамі, прыйшоў у Эладу;

Prajšoŭšy tyâ zemli i nastaviŭšy vernikaŭ ščodrymi slovami, pryjšoŭ u Èladu;

3. Там прабыў ён тры месяцы; калі ж, з прычыны ўзрушэньня супраць яго Юдэяў ён хацеў выправіцца ў Сырыю, дык прыйшло яму на думку вярнуцца праз Македонію.

Tam prabyŭ ën try mesâcy; kali ž, z pryčyny ŭzrušën'nâ suprac' âgo Ûdèâŭ ën haceŭ vypravicca ŭ Syryû, dyk pryjšlo âmu na dumku vârnucca praz Makedoniû.

4. Зь ім сьледавалі да Асіі Сасіпатр Піраў, Вэрыянін, і Фесалонікійцы Арыстарх, Сэкунд, і Гаій Дэрвянін і Цімафей, і Асійцы Тыхік і Трахім.

Z' im s'ledavali da Asii Sasipatr Piraŭ, Vèryânin, i Fesalonikijcy Arystarh, Sèkund, i Gaij Dèrvânin i Cimatej, i Asijcy Tyhik i Trahim.

5. Яны, апярэдзіўшы, чакалі нас у Траадзе.

Âny, apâredziŭšy, čakali nas u Traadze.

6. А мы пасья дзён праснаковых адплылі зь Філіпаў і дзён за пяць прыбылі да іх у Трааду, дзе прабылі сем дзён.

A my pas'lâ dzën prasnakovyh adplyli z' Filipaŭ i dzën za pâc' prybyli da ih u

Traadu, dze prabyli sem dzën.

7. У першы ж дзень тыдня, калі вучні сабраліся на ламаньне хлеба, Павал, намерыўшыся выправіцца на другі дзень, гутарыў зь імі і прадоўжыў слова да поўначы.

U peršy ž dzen' tydnâ, kali vučnì sabralisâ na laman'ne hleba, Paval, nameryüşysâ vypravicca na drugi dzen', gutaryŭ z' imi i pradoŭžyŭ slova da poŭnačy.

8. У сьвятліцы, дзе мы сабраліся, было многа сьвяцільнікаў.

U s'vâtlicy, dze my sabralisâ, bylo mnoga s'vâcil'nikaŭ.

9. Падчас доўгай гутаркі Паўлавай адзін юнак, якога звалі Яўціх і які сядзеў на акне, забыўся ў глыбокім сьне і, пахіснуўшыся, сонны выпаў уніз з трыццага паверха і падняты быў мёртвы.

Padčas doŭgaj gutarkì Paŭlavaj adzin ûnak, âkoga zvali Âŭcih i âkì sâdzeŭ na akne, zabyüşâ ŭ glybokim s'ne i, pahisnuüşysâ, sonny vupaŭ uniz z trëjcâga paverha i padnâty byŭ mërtyvy.

10. Павал, сышоўшы, прыпаў да яго і, абняўшы яго, сказаў: ня трывожцеся, бо душа ягоная ў ім.

Paval, syšoŭšy, prypaŭ da âgo i, abnâŭšy âgo, skazaŭ: nâ tryvožcesâ, bo duša âgonaâ ŭ im.

11. Падняўшыся ўгору і разламаўшы хлеб і з'еўшы, гутарыў доўга, аж да сьвітання, і потым пайшоў.

Padnâŭšysâ ŭgoru i razlamaŭšy hleb i z'eüşy, gutaryŭ doŭga, aŭ da s'vitan'nâ, i potym pajšoŭ.

12. Тым часам хлопца прывялі жывога, і нямала ўцешыліся.

Tym časam hlopca pryvâli žyvoga, i nâmalâ ŭcešylisâ.

13. Мы пайшлі наперад на карабель і паплылі ў Ас, каб забраць адтуль Паўла; бо ён так загадаў нам, маючы ў намеры сам ісьці пеша.

My pajšli naperad na karabel' i paplyli ũ As, kab zabrac' adtul' Paŭla; bo ěn tak zagadaŭ nam, maŭčy ũ namery sam is'ci peša.

14. а калі ён сышоўся з намі ў Асе, дык, узяўшы яго, мы прыбылі ў Матыліну.

a kalì ěn syšoŭsâ z namì ũ Ase, dyk, uzâŭšy âgo, my prybyli ũ Matylinu.

15. І адплыўшы адтуль, на другі дзень мы спыніліся насупраць Хіёса, а яшчэ на другі прысталі да Самоса і, пабываўшы ў Трагіліі, на другі дзень прыбылі ў Міліт;

Ì adplyŭšy adtul', na drugì dzen' my spynilisâ nasuprac' Hiësa, a âščè na drugì prystali da Samosa i, pabyvaŭšy ũ Tragilii, na drugì dzen' prybyli ũ Milit;

16. бо Паўлу надумалася абмінуць Эфэс, каб не замарудзіцца яму ў Асіі, таму што ён сьпяшаўся, калі можна, у дзень Пяцідзясятніцы быць у Ерусаліме.

bo Paŭlu nadumalasâ abminuc' Èfès, kab ne zamarudzicca âmu ũ Asii, tamu što ěn s'pâšaŭsâ, kalì možna, u dzen' Pâcidzâsâtnicy byc' u Erusalime.

17. А зь Міліта паслаўшы ў Эфэс, ён заклікаў прасьвітараў царквы, зь першага дня, калі прыйшоў у Асію, увесь час быў з вамі,

A z' Milita paslaŭšy ũ Èfès, ěn zaklikaŭ pras'vitaraŭ carkvy, z' peršaga dnâ, kalì pryjšoŭ u Asiû, uves' čas byŭ z vami,

18. працуючы Госпаду з усякай пакорнай мудрасьцю і многімі сьлязьмі, сярод спакушэньняў, якія выпалі мне празь ліхія намыслы Юдэяў;

pracuŭčy Gospadu z usâkaj pakornaj mudras'cû i mnogimi s'lâz'mi, sârod spakušèn'nâŭ, âkiâ vypali mne praz' lihiâ namysly Ŭdèâŭ;

19. як я не прапусьціў нічога карыснага, пра што вам не прапаведаваў бы і чаму ня вучыў бы вас прылюдна і ў дамах,

âk â ne prapus'ciŭ ničoga karysnaga, pra što vam ne prapavedavaŭ by i

čamu nâ vučyŭ by vas prylŭdna ì ŭ damah,

20. абвяшчаючы Юдэям і Элінам пакаяньне перад Богам і веру ў Госпада нашага Ісуса Хрыста.

abvâščaŭcy Ŭdèâm ì Èlînam pakaân'ne perad Bogam ì veru ŭ Gospada našaga Ĭsusa Hrysta.

21. І вось, сёньня я пабуджаны Духам іду ў Ерусалім, ня ведаючы, што там здарыцца са мною;

Ĭ vos', sën'nâ â pabudžany Duham idu ŭ Erusalim, nâ vedaŭcy, što tam zdarycca sa mnoŭ;

22. толькі Дух Сьвяты ва ўсіх гарадах сьведчыць, кажучы, што кайданы і пакуты чакаюць мяне.

tol'ki Duh S'vâty va ŭsîh garadah s'vedčyc', kažučy, što kajdany ì pakuty čakaŭc' mâne.

23. Але я ні на што не зважаю і не даражу сваім жыцьцём, толькі б з радасьцю здзейсьніць абавязак мой і служэньне, якое я прыняў ад Госпада Ісуса, прапаведаваць Дабравесьце мілаты Божай.

Ale â nî na što ne zvažau ì ne daražu svaim žyc'cëm, tol'ki b z radas'cŭ z'dzejs'nic' abavâzak moj ì služèn'ne, âkoe â prynâŭ ad Gospada Ĭsusa, prapavedavac' Dabraves'ce mîlaty Božaj.

24. І сёньня, вось, я ведаю, што ўжо не пабачыце болей аблічча майго ўсе вы, сярод якіх хадзіў я, прапаведуючы Царства Божае.

Ĭ sën'nâ, vos', â vedaŭ, što ŭžo ne pabačyce bolej abličča majgo ŭse vy, sârod âkîh hadziŭ â, prapaveduŭcy Carstva Božae.

25. Таму сьведчу вам у дзень сёньняшні, што чысты я ад крыві ўсіх;

Tamu s'vedču vam u dzen' sën'nâšnî, što čysty â ad kryvî ŭsîh;

26. бо я ня ўхіляўся абвяшчаць вам усю волю Божую.

bo â nâ ŭhilâŭsâ abvâščac' vam usŭ volŭ Božuŭ.

27. Дык вось, пільнуйце сябе і ўвесь статак, у якім Дух Сьвяты паставіў вас ахавальнікамі, пасьвіць Царкву Госпада і Бога, якую Ён здабыў Сябе Крывёю Сваёю.

Dyk vos', pil'nujce sâbe i ŭves' statak, u âkìm Duh S'vâtŭ pastaviŭ vas ahaval'nikamì, pas'vic' Carkvu Gospada i Boga, âkuŭ Ên zdabyŭ Sabe Kryvëu Svaëu.

28. Бо я ведаю, што пасья адыходу майго ўвойдуць да вас лютыя ваўкі, якія не шкадуюць статку;

Bo â vedaŭ, što pas'lâ adyhodu majgo ŭvojduc' da vas lûtyâ vaŭki, âkiâ ne škaduŭc' statku;

29. і з вас саміх паўстануць людзі, якія будуць казаць навыварат, каб павесці вучняў за сабою.

i z vas samih paŭstanuc' lûdzi, âkiâ buduc' kazac' navyvarat, kab paves'ci vučnâŭ za sabou.

30. Таму чуйце, памятаючы, што я тры гады дзень і ноч бесьперастанку са сьлязьмі вучыў кожнага з вас.

Tamu čuvajce, pamâtaŭčy, što â try gady dzen' i noč bes'perastanku sa s'lâz'mi vučyŭ kožnaga z vas.

31. І сёньня даручаю вас, браты, Богу і слову мілаты Ягонаі, Які можа станавіць вас болей і даць вам спадчыну з усімі асьвечанымі.

Ì sën'nâ daručaŭ vas, braty, Bogu i slovu milaty Âgonaj, Âki moža stanavic' vas bolej i dac' vam spadčynu z usimì as'večanymì.

32. Ні срэбра, ні золата, ні ўбраньня я ні ад кога не зажадаў:

Ni srèbra, ni zolata, ni ŭbran'nâ â ni ad koga ne zažadaŭ:

33. самі ведаеце, што патрэбам маім і патрэбам тых, што былі са мною, паслужылі рукі мае гэтыя.

samì vedaecce, što patrèbam maìm i patrèbam tyh, što byli sa mnoŭ, paslužyli

rukì mae gètyâ.

34. Ва ўсім паказаў я вам, што, працуючы, трэба падтрымліваць слабых і памятаць словы Госпада Ісуса, бо Ён Сам сказаў: "больш дабрашчасна - даваць, чым браць".

Va ўsìm pakazaŭ â vam, što, pracuŭčy, trèba padtrymlivac' slabyh i pamâtac' slovy Gospada Āsusa, bo Ēn Sam skazaŭ: "bol'sh dabraščasna - davac', čym brac'".

35. Сказаўшы гэта, ён стаў на калені свае і з усімі імі памаліўся.

Skazaŭšy gèta, ěn staŭ na kaleni svae i z usìmi imi pamaliŭsâ.

36. Тады вялікі плач быў ва ўсіх, і, прыпадаючы Паўлу на грудзі, цалавалі яго,

Tady vâlikì plač byŭ va ŭsìh, i, prypadaŭčy Paŭlu na grudzi, calavali âgo,

37. смуткуючы найболей ад сказанага ім слова, што ўжо не пабачаць аблічча ягонага. І праводзілі яго да карабля.

smutkuŭčy najbolej ad skazanaga ìm slova, što ŭžo ne pabačac' abličča âgonaga. Ā pravodzili âgo da karablâ.

21 Кіраўнік

1. Калі ж мы, разьвітаўшыся зь імі, адплылі, дык напасткі прыйшлі ў Кос, на другі дзень у Радос і адтуль у Патару;

Kali ž my, raz'vitaŭšysâ z' imi, adplyli, dyk naprastki pryjšli ŭ Kos, na drugi dzen' u Rados i adtul' u Pataru;

2. і, калі знайшлі карабель, што плыў у Фінікію, узышлі на яго і адплылі.

i, kali znajšli karabel', što plyŭ u Finikiŭ, uzyšli na âgo i adplyli.

3. Калі паказаўся Кіпр, мы пакінулі яго зьлева і паплылі ў Сірыю, і прысталі ў Тыры, бо тут было трэба скласьці грузы з карабля;

Kali pakazaŭsâ Kìpr, my pakìnuli âgo z'leva i paplyli ŭ Siryû, i prystalì ŭ Tyry, bo tut bylo trèba sklas'ci gruzy z karablâ;

4. і, знайшоўшы вучняў, прабылі там сем дзён; яны праз Духа казалі Паўлу, каб ён не хадзіў у Ерусалім.

i, znajšoŭšy vučnâŭ, prabyli tam sem dzën; âny praz Duha kazali Paŭlu, kab ën ne hadziŭ u Erusalim.

5. Правёўшы гэтыя дні, мы выйшлі і пайшлі і нас праводзілі ўсе з жанчынамі і дзецьмі аж за горад; а на беразе, укленьчыўшы, памаліліся.

Pravëŭšy gëtyâ dni, my vyjšli i pajšli i nas pravodzili ŭse z žančynamì i dzec'mi aź za gorad; a na beraze, uklenčyŭšy, pamalilisâ.

6. І, разьвітаўшыся паміж сабою, мы ўзышлі на карабель, а яны вярнуліся дамоў.

Ì, raz'vitaŭšysâ pamiž saboŭ, my ŭzyšli na karabel', a âny vârnulisâ damoŭ.

7. А мы, адбыўшы плаваньне, прыбылі з Тыра ў Пталемаіду, дзе, прывітаўшы братаў, прабылі ў іх адзін дзень.

A my, adbyŭšy plavan'ne, prybyli z Tyra ŭ Ptalemaidu, dze, pryvitaŭšy bratoŭ, prabyli ŭ ih adzìn dzen'.

8. А на другі дзень Павал і мы, хто быў зь ім, выйшаўшы, прыйшлі ў Кесарыю і, увайшоўшы ў дом Піліпа прапаведніка, аднаго зь сямёх дыяканаў, засталіся ў яго.

A na drugi dzen' Paval i my, hto byŭ z' im, vyjšaŭšy, pryjšli ŭ Kesaryû i, uvajšoŭšy ŭ dom Pilipa prapavednika, adnago z' sâmëh dyâkanaŭ, zastalisâ ŭ âgo.

9. У яго былі чатыры дачкі, дзяўчаты-прарочыцы.

U âgo byli čatyry dačkì, dzâŭčaty-praročycy.

10. Тым часам, як мы многа дзён заставаліся ў іх, прыйшоў зь Юдэі нейкі прарок, якога звалі Агаў,

Tym časam, âk my mnoga dzën zastavalisâ ŭ ih, pryjšoŭ z' Ŭdèi nejkì prarok, âkoga zvali Agaŭ,

11. і, увайшоўшы да нас, узяў пояс Паўлаў і, зьвязаўшы сабе рукі і ногі, сказаў: так кажа Дух Сьвяты: мужа, чый гэта пояс, гэтак зьвяжуць у Ерусаліме Юдэі і перададуць у рукі язычнікам.

ì, uvajšoŭšy da nas, uzâŭ poâs Paŭlaŭ ì, z'vâzaŭšy sabe ruki ì nogi, skazaŭ: tak kaža Duh S'vâty: muža, čyj gèta poâs, gètak z'vâžuc' u Erusalime Ŭdèi ì peradaduc' u ruki âzyčnikam.

12. Калі ж мы пачулі гэта, дык і мы і тамтэйшыя прасілі, каб ён ня ішоў у Ерусалім.

Kali ž my pačuli gèta, dyk ì my ì tamtèjšyâ prasili, kab ën nâ išoŭ u Erusalim.

13. Але Павал у адказ сказаў: што вы робіце? чаго плачаце і засмучаеце сэрца маё? я ня толькі хачу быць вязьнем, але гатовы памерці ў Ерусаліме за імя Госпада Ісуса.

Ale Paval u adkaz skazaŭ: što vy robice? čago plačace ì zasmučaece sèrca maë? â nâ tol'ki haču byc' vâž'nem, ale gatovy pamerci ŭ Erusalime za imâ Gospada Isusa.

14. А калі мы ня здолелі ўгаварыць яго, дык супакоіліся, сказаўшы: хай будзе воля Гасподня!

A kali my nâ zdoleli ŭgavaryc' âgo, dyk supakoilisâ, skazaŭšy: haj budze volâ Gaspodnâ!

15. Пасля гэтых дзён, падрыхтаваўшыся, пайшлі мы ў Ерусалім;

Paslâ gètyh dzën, padryhtavaŭšysâ, pajšli my ŭ Erusalim;

16. з намі ішлі і некаторыя вучні з Кесарыі, праводзячы нас да аднаго даўняга вучня, Мнасана Кіпрыйца, у якога можна было нам жыць.

z namì išli ì nekatoryâ vučni z Kesaryi, pravodzâčy nas da adnago daŭnâga vučnâ, Mnasana Kipryjca, u âkoga možna bylo nam žyc'.

17. як прыйшлі мы ў Ерусалім, браты гасьцінна прынялі нас.

âk pryjšli my ŭ Erusalim, braty gas'cinna prynâli nas.

18. На другі дзень Павал прыйшоў з намі да Якава; прыйшлі і ўсе прасьвітары.

Na drugi dzen' Paval pryjšoŭ z nami da Âkava; pryjšli i ŭse pras'vitary.

19. Павітаўшы іх, Павал расказваў падрабязна, што стварыў Бог у язычнікаў служэньнем ягоным.

Pavitaŭšy ih, Paval raskazvaŭ padrabâzna, što stvaryŭ Bog u âzyčnikaŭ služèn'nem âgonym.

20. А яны, выслухаўшы, праславілі Бога і казалі яму: бачыш, браце, колькі тысяч Юдэяў уверавалі, і ўсе яны - шчырыя слугі закона;

A âny, vysluhaŭšy, praslavili Boga i skazali âmu: bačyš, brace, kol'ki tysač Ūdèâŭ uveravali, i ŭse âny - ščyryâ slugi zakona;

21. а пра цябе наслухаліся яны, быццам ты ўсіх Юдэяў, якія жывуць сярод язычнікаў, вучыш адступацца ад Майсея, кажучы, каб яны не абразалі дзяцей сваіх і ня трымаліся звычайў.

a pra câbe nasluhalisâ âny, byccam ty ŭsih Ūdèâŭ, âkiâ žyvuc' sârod âzyčnikaŭ, vučyš adstupacca ad Majseâ, kažučy, kab âny ne abrazali dzâcej svaih i nâ trymalisâ zvyčaâŭ.

22. Дык што ж гэта? Пэўна, зьбярэцца народ; бо дачуюцца, што ты прыйшоў.

Dyk što ŭ gèta? Pèŭna, z'bârècca narod; bo dačuŭcca, što ty pryjšoŭ.

23. Зрабі ж, што мы скажам табе: ёсьць у нас чатыры мужы, якія маюць на сабе зарок.

Zrabi ŭ, što my skažam tabe: ës'c' u nas čatyry mužy, âkiâ maŭc' na sabe zarok.

24. Узяўшы іх, ачысьціся зь імі і прымі на сябе выдаткі на ахвяру за іх,

каб абстрыглі сабе галаву, - і ўведаюць усе, што чутае імі пра цябе несправядлівае, а што і сам ты жывеш згодна з законам.

Uzâüşy ih, ačys'cisâ z' imi i pryimi na sâbe vydatki na ahvâru za ih, kab abstrygli sabe galavu, - i ŭvedaŭc' use, što čutae imi pra câbe nespravâdlivae, a što i sam ty žyveš zгодna z zakonam.

25. А пра язычнікаў, якія ўверавалі, мы пісалі, пастанавіўшы, каб яны нічога такога не пільнаваліся, а толькі ўстрымалі сябе ад ідалаахвярнага, ад крыві, ад душанага і ад распусты.

A pra âzyčnikaŭ, âkiâ ŭveravali, my pisali, pastanaviŭšy, kab âny ničoga takoga ne pil'navalisâ, a tol'ki ŭstryimali sâbe ad idalaahvârnaга, ad kryvi, ad dušanaga i ad raspusty.

26. Тады Павал, узяўшы тых мужоў і ачысьціўшыся зь імі, на другі дзень увайшоў у храм і абвясьціў заканчэньне дзён ачышчэньня, калі павінна быць прынесена за кожнага зь іх ахвяра.

Tady Paval, uzâüşy tyh mužoŭ i ačys'ciŭšysâ z' imi, na drugi dzen' uvajšoŭ u hram i abvâs'ciŭ zakančèn'ne dzën ačyščèn'nâ, kali pavinna byc' prynesena za kožnaga z' ih ahvâra.

27. Калі ж сем дзён канчаліся, тады Асіійскія Юдэі, убачыўшы яго ў храме, падбухторылі ўсіх людзей і наклалі на яго рукі,

Kali ž sem dzën kančalisâ, tady Asijskiâ Ŭdèi, ubačyŭšy âgo ŭ hrame, padbuhtoryli ŭsih lŭdzej i naklali na âgo ruki,

28. закрычаўшы: мужы Ізраільскія, памажэце! Гэты чалавек усіх і ўсюды настаўляе супроць народу і закона і месца гэтага; да таго ж і Элінаў дапусьціў у храм і спаганіў сьвятое месца гэтае.

zakryčaŭšy: mužy İzrail'skiâ, pamažece! Gèty čalavek usih i ŭsŭdy настаŭlâe suproc' narodu i zakona i mesca gètaga; da tago ž i Èlinaŭ dapus'ciŭ u hram i spaganiŭ s'vâtoe mesca gètae.

29. Бо папярэдне яны бачылі зь ім у горадзе Трахіма Эфэсяніна і думалі, што Павал яго ўвёў у храм.

Bo papârèdne âny bačyli z' im u goradze Trahìma Èfèsânina i dumali, što Paval âgo ўvëŭ u hram.

30. Увесь горад узрушыўся, і пазьбягаліся ўсе людзі; і, схапіўшы Паўла, павалаклі яго з храма, і адразу ж замкнуты былі дзьверы.

Uves' gorad uzrušyŭsâ, i paz'bâgalisâ ŭse lûdzi; i, shapiŭšy Paŭla, pavalakli âgo z hrama, i adrazu Ź zamknuty byli dz'very.

31. Калі ж яны хацелі забіць яго, да тысячніка кагорты дайшла вестка, што ўвесь Ерусалім узбунтаваўся;

Kali Ź âny haceli zabic' âgo, da tysâčnika kagorty dajšla vestka, što ŭves' Erusalim uzbuntavaŭsâ;

32. ён, адразу ўзяўшы воінаў і сотнікаў, рушыў на іх; а яны, убачыўшы тысячніка і воінаў, перасталі біць Паўла;

ën, adrazu ŭzâŭšy voïnaŭ i sotnikaŭ, rušyŭ na ih; a âny, ubačyŭšy tysâčnika i voïnaŭ, perastali bic' Paŭla;

33. тады тысячнік, падышоўшы, узяў яго і загадаў закаваць яго двума ланцугамі, і пытаўся: хто ён і што зрабіў?

tady tysâčnik, padyšoŭšy, uzâŭ âgo i zagadaŭ zakavac' âgo dvuma lancugami, i pytaŭsâ: hto ën i što zrabiŭ?

34. А людзі адны крычалі адное, а другія другое; ён жа, ня могучы з прычыны ўзрушэння даведацца нічога пэўнага, загадаў весці яго ў крэпасць.

A lûdzi adny kryčali adnoe, a drugiâ drugoe; ën Źa, nâ mogučy z pryčyny ŭzrušën'nâ davedacca ničoga pèŭnaga, zagadaŭ ves'ci âgo ŭ krèpas'c'.

35. А калі ён быў на лесьвіцы, дык воіны мусілі несці яго, бо ў натоўпе была вялікая сьціжма;

A kali ěn byŭ na les'vicy, dyk voiny musili nes'ci ěgo, bo ŭ natoŭpe byla vĕlikaâ s'cižma;

36. бо мноства людзей ішло сьледам і крычала: сьмерць яму!

bo mnostva lŭdzej išlo s'ledam i kryčala: s'merc' ěmu!

37. Перад уваходам у крэпасьць Павал сказаў тысячніку: ці можна мне сказаць табе нешта? А той сказаў: ты ўмееш па-Грэцку?

Perad uvahodam u krèpas'c' Paval skazaŭ tysâčniku: ci možna mne skazac' tabe nešta? A toj skazaŭ: ty ŭmeeš pa-Grècku?

38. Дык ці ня ты той Егіпцянін, які напярэдадні ўчыніў бунт і зьвёў у пустыню чатыры тысячы чалавек разбойнікаў?

Dyk ci nâ ty toj Egipcânin, ěki napârèdadni ŭčyniŭ bunt i z'veŭ u pustynŭ čatyry tysâčy čalavek razbojnikaŭ?

39. А Павал сказаў: я Юдэй, Тарсянін, грамадзянін вядомага

Кілікійскага горада; прашу цябе, дазволь мне гаварыць да людзей.

A Paval skazaŭ: ě Ŭdèj, Tarsânin, gramadzânin vâdomaga Kilikijskaga gorada; prašu cĕbe, dazvol' mne gavaryc' da lŭdzej.

40. І калі той дазволіў, Павал, стоячы на лесьвіцы, даў знак рукою людзям і, калі настала глыбокая моўча, пачаў прамаўляць па-Габрэйску так:

Ĭ kali toj dazvoliŭ, Paval, stoĕcy na les'vicy, daŭ znak rukoŭ lŭdzĕm i, kali nastala glybokaâ moŭča, pačau pramaŭlĕc' pa-Gabrèjsku tak:

22 Кіраўнік

1. Мужы браты і бацькі! выслухайце цяпер маё апраўданьне перад вамі.

Mužy braty i bac'ki! vysluhajce cĕper maĕ apraŭdan'ne perad vami.

2. Пачуўшы, што ён загаварыў зь імі па-Габрэйску, яны яшчэ больш аціхлі. Ён сказаў:

Pačuŭšy, što ěn zagavaryŭ z' imi pa-Gabrèjsku, âny âščè bol's acihli. Ěn skazaŭ:

3. Я Юдэй, нарадзіўся ў Тарсе Кілікійскім, выгадаваны ў гэтым горадзе ў нагах у Гамалііла, рупліва настаўлены ў бацькоўскім законе, шчыры слуга Божы, як і ўсе вы сёньня.

â Údèj, naradziŭsâ ŭ Tarse Kilikijskim, vygadavany ŭ gètym goradze ŭ nagh u Gamaliila, rupliwa настаўлены ŭ bac'koŭskim zakone, ščyry sluga Božy, âk i ŭse vy sèn'nâ.

4. Я нават да сьмерці гнаў пасьядоўнікаў гэтага вучэньня, вяжучы і аддаючы ў цямніцу і мужчын і жанчын,

Â navat da s'merci gnaŭ pas'lâdoŭnikaŭ gètaga vučèn'nâ, vâžučy i addaŭčy ŭ câmnicu i mužčyn i žančyn,

5. Як засьведчаць пра мяне першасьвятар і ўсе старэйшыны, ад якіх і пісьмы ўзяў да братоў у Дамаску, я ішоў, каб тамтэйшых прывесьці ў аковах у Ерусалім на катаваньне.

âk zas'vedčac' pra mâne peršas'vâtar i ŭse starèjšyny, ad âkih i pis'my ŭzâŭ da bratoŭ u Damasku, â išoŭ, kab tamtèjšyh pryves'ci ŭ akovah u Erusalim na katavan'ne.

6. І калі я быў у дарозе і падыходзіў да Дамаска, пад полудзень раптам азарыла мяне вялікае сьвятло зь неба.

Ì kalì â byŭ u daroze i padyhodziŭ da Damaska, pad poludzen' raptam azaryla mâne vâlikae s'vâtlo z' neba.

7. Я ўпаў на зямлю і пачуў голас, які казаў мне: Саўле! Саўле! чаго ты гоніш Мяне?

Â ŭpaŭ na zâmlû i pačuŭ golas, âki kazaŭ mne: Saŭle! Saŭle! čago ty goniš

Mâne?

8. Я адказваў: хто Ты, Госпадзе? Ён сказаў мне: Я Ісус Назарэй, Якога ты гоніш.

Â adkazvaŭ: hto Ty, Gospadze? Ěn skazaŭ mne: Â ĩsus Nazarěj, Âkoga ty goniš.

9. Тыя, што былі са мною, бачылі сьвятло і перапалохаліся, але голасу Таго, Хто гаварыў да мяне, ня чулі.

Tyâ, što byli sa mnoŭ, bačyli s'vâtlo i perapalohalisâ, ale golasu Tago, Hto gavaryŭ da mâne, nâ čuli.

10. Тады я сказаў: Госпадзе! што мне рабіць? А Гасподзь сказаў мне: устань і ідзі ў Дамаск, і там табе сказана будзе ўсё, што назначана табе рабіць.

Tady â skazaŭ: Gospadze! što mne rabic'? A Gaspodz' skazaŭ mne: ustan' i idzi ŭ Damask, i tam tabe skazana budze ŭsë, što naznačana tabe rabic'.

11. А як што я ад славы сьвятла таго асьлеп, дык тыя, хто быў са мною, за руку прывялі мяне ў Дамаск.

A âk što â ad slavy s'vâtla tago as'lep, dyk tyâ, hto byŭ sa mnoŭ, za ruku pryvâli mâne ŭ Damask.

12. Нехта Ананія, муж пабожны паводле закона, пахвалёны ўсімі Юдэямі, што жывуць у Дамаску,

Nehta Ananiâ, muž pabožny pavodle zakona, pahvalëny ŭsimi Ŭdëâmi, što žyvuc' u Damasku,

13. прыйшоў да мяне і, падышоўшы, сказаў мне: браце Саўле! будзь зноў відушчы! І я адразу ўбачыў яго.

pryjšoŭ da mâne i, padyšoŭšy, skazaŭ mne: brace Saŭle! budz' znoŭ viduščy! ĩ â adrazu ŭbačyŭ âgo.

14. А ён сказаў мне: Бог бацькоў нашых наперад выбраў цябе, каб ты

ўведаў волю Ягоную, убачыў Праведніка і пачуў голас з вуснаў Ягоных,
*A ěn skazaŭ mne: Bog bac'koŭ našyh naperad vybraŭ câbe, kab ty ŭvedaŭ
volŭ Âgonuŭ, ubačyŭ Pravednika i pačuŭ golas z vusnaŭ Âgonyh,*

15. бо ты будзеш Яму за сьведку перад усімі людзьмі ў тым, што ты
бачыў і чуў;

bo ty budzeš Âmu za s'vedku perad usimi lŭdz'mi ŭ tym, što ty bačyŭ i čuŭ;

16. дык вось, чаго ж ты марудзіш? устань, ахрысьціся і змой грахі твае,
заклікаўшы імя Госпада Ісуса.

*dyk vos', čago ž ty marudziš? ustan', ahrys'cisâ i zmyj grahi tvae, zaklikaŭšy
imâ Gospada Isusa.*

17. Калі ж я вярнуўся ў Ерусалім і маліўся ў храме, упаў я ў жарсьць,
Kali ž â vârnũsâ ŭ Erusalim i maliŭsâ ŭ hrame, upaŭ â ŭ žars'c',

18. і ўгледзеў Яго, і Ён сказаў мне: пасьпяшайся і выйдзі хутчэй зь
Ерусаліма, бо ня прымуць тут твайго сьведчаньня пра Мяне.

*i ŭgledzeŭ Âgo, i ěn skazaŭ mne: pas'pâšajsâ i vyjdzì hutčèj z' Erusalima, bo
nâ prymuc' tut tvajgo s'vedčan'nâ pra Mâne.*

19. Я сказаў: Госпадзе! ім вядома, што я веруючых у Цябе кідаў у
цямніцы і пабіваў у сынагогах,

*Â skazaŭ: Gospadze! im vâdoma, što â veruŭčyh u Câbe kidaŭ u câmnicy i
pabivaŭ u synagogah,*

20. і, калі пралівалася кроў Сьцяпана, сьведкі Твайго, я там стаяў,
ухваляў забойства яго і вартаваў адзеньне забойцаў ягоных.

*i, kali pralivalasâ kroŭ S'câpana, s'vedkì Tvajgo, â tam staâŭ, uhvalâŭ
zabojstva âgo i vartavaŭ adzen'ne zabojscaŭ âgonyh.*

21. І Ён сказаў мне: ідзі; Я пашлю цябе далёка да язычнікаў.

ì ěn skazaŭ mne: idzi; Â pašlŭ câbe dalëka da âzyčnikaŭ.

22. Да гэтага слова слухалі яго; а пасля гэтага паднялі крык, кажучы:

знішчы зь зямлі такога! бо ня варта яму жыць.

*Da gètaga slova sluhali âgo; a pas'la gètaga padnâli kryk, kažučy: z'niščy z'
zâmlì takoga! bo nâ varta âmu žyc'.*

23. Тым часам як яны крычалі, шпурлялі вопратку і кідалі пясок у паветра,

Tym časam âk âny kryčali, špurlâli vopratku i kîdali pâsok u pavetra,

24. тысячнік загадаў увесці яго ў крэпасць, загадаўшы бічаваць яго, каб выведаць, зь якое прычыны так крычалі супроць яго.

tysâčnik zagadaŭ uves'ci âgo ŭ krèpas'c', zagadaŭšy bičavac' âgo, kab vyvedac', z' âkoe pryčyny tak kryčali suproc' âgo.

25. Але калі расьцягнулі яго рэмямі, Павал сказаў сотніку: хіба вам дазволена бічаваць рымскага грамадзяніна, ды і бяз суду?

Ale kalì ras'câgnuli âgo rêmânîmì, Paval skazaŭ sotniku: hìba vam dazvolena bičavac' rymškaga gramadzânina, dy i bâz sudu?

26. Пачуўшы гэта, сотнік падышоў і данёс тысячніку, кажучы: глядзі, што ты хочаш рабіць? гэты чалавек - рымскі грамадзянін.

Pačuŭšy gèta, sotnik padyšoŭ i danës tysâčniku, kažučy: glâdzi, što ty hočaš rabic'/? gèty čalavek - rymski gramadzânin.

27. Тады тысячнік, падышоўшы да яго, сказаў: скажы мне, ты рымскі грамадзянін? Ён сказаў: так.

Tady tysâčnik, padyšoŭšy da âgo, skazaŭ: skažy mne, ty rymski gramadzânin? Ęn skazaŭ: tak.

28. Тысячнік адказваў: я за вялікія грошы набыў гэта грамадзянства, А Павал сказаў: а я і нарадзіўся ў ім.

Tysâčnik adkazvaŭ: â za vâlikîâ grošy nabyŭ gèta gramadzânstva, A Paval skazaŭ: a â i naradziŭsâ ŭ im.

29. Тады адразу адступіліся ад яго тыя, што хацелі яго катаваць; а

тысячнік, даведаўшыся, што ён рымскі грамадзянін, перапалохаўся, што зьвязаў яго.

Tady adrazu adstupilisâ ad âgo tyâ, što haceli âgo katavac'; a tysâčnik, davedaŭšysâ, što ěn rymski gramadzânin, perapaloħaŭsâ, što z'vâzaŭ âgo.

30. На другі дзень, хочучы ўпэўніцца ў праўдзе, за што вінавацяць яго Юдэі, вызваліў яго з ланцугоў і загадаў сабрацца першасьвятарам і ўсяму сынедрыёну і, вывеўшы Паўла, паставіў яго перад імі.

Na drugi dzen', hočučy ŭpèŭnicca ŭ praŭdze, za što vīnavacâc' âgo Ūdèi, vyzvaliŭ âgo z lancugoŭ i zagadaŭ sabracca peršas'vâtaram i ŭsâmu synedryënu i, vyveŭšy Paŭla, pastaviŭ âgo perad imi.

23 Кіраўнік

1. Павал, паглядзеўшы на сынедрыён, сказаў: мужы браты! Я ўсім шчырым сумленьнем жыў перад Богам па сёньняшні дзень.

Paval, paglâdzeŭšy na synedryën, skazaŭ: mužy braty! Â ŭsim ščyrym sumlen'nem žyŭ perad Bogam pa sën'nâšni dzen'.

2. А першасьвятар Ананія загадаў тым, што перад ім стаялі, біць яго па вуснах.

A peršas'vâtar Ananiâ zagadaŭ tym, što perad im staâli, bic' âgo pa vusnah.

3. Тады Павал сказаў яму: Бог цябе біцьме, сьцяна паваплена! ты сядзіш, каб судзіць па законе, і, насуперак закону, загадваеш біць мяне.

Tady Paval skazaŭ âmu: Bog câbe bic'me, s'câna pavaplenaâ! ty sâdziš, kab sudzic' pa zakone, i, nasuperak zakonu, zagadvaeš bic' mâne.

4. А тыя, што перад ім стаялі, казалі: першасьвятара Божага бэсьціш?

A tyâ, što perad im staâli, skazali: peršas'vâtara Božaga bès'ciš?

5. Павал сказаў: я ня ведаў, браты, што ён першасьвятар; бо напісана:

"начальніка ў народзе тваім ліхім словам ня гань".

*Paval skazaŭ: â nâ vedaŭ, braty, što ěn peršas'vâtar; bo napisana:
"načal'nika ŭ narodze tvaïm lihìim slovam nâ gan'".*

6. Павал, даведаўшыся, што тут адна частка - садукейі, а другая - фарысэі, узвысіў голас у сынедрыёне: мужы браты! Я фарысэй і сын фарысэя; за надзею і ўваскрэсеньне мёртвых я суд прымаю.

*Paval, davedaŭšysâ, što tut adna častka - sadukei, a drugaâ - farysèi, uzvysiŭ
golas u synedryëne: mužy braty! Â farysèj i syn farysèâ; za nadzeu i
ŭvaskrèsen'ne mèrtvyh â sud prymaŭ.*

7. І калі сказаў ён гэта, узьнікла нязгода паміж фарысэямі і садукееямі, і зборня падзялілася.

*Ì kalì skazaŭ ěn gèta, uz'nikla nâzgoda pamìž farysèâmi i sadukeâmi, i zbornâ
padzâlilasâ.*

8. Бо садукейі кажуць, што няма ўваскрэсеньня, ні анёла, ні духа, а фарысэі прызнаюць і тое і другое.

*Bo sadukei kažuc', što nâma ŭvaskrèsen'nâ, ni anëla, ni duha, a farysèi
pryznaŭc' i toe i drugoe.*

9. Усчаўся вялікі крык, і ўстаўшы, кніжнікі фарысэйскага боку даводзілі, кажучы: нічога благога мы не знаходзім у гэтым чалавеку; калі ж дух альбо анёл казаў яму, ня будзем прэрэчыць Богу.

*Usčaŭsâ vâlikì kryk, i ŭstaŭšy, knižnikì farysèjskaga boku davodzili, kažučy:
ničoga blagoga my ne znahodzìim u gèтым čalaveku; kalì ž duh al'bo anël
kazaŭ âmu, nâ budzem pârèčyc' Bogu.*

10. Але як што разлад узмацніўся, дык тысячнік, баючыся, каб яны не разарвалі Паўла, загадаў воінам сысьці, узяць яго спаміж іх і завесьці ў крэпасць.

Ale âk što razlad uzmacniŭsâ, dyk tysâčnik, baŭčysâ, kab âny ne razarvali

Paŭla, zagadaŭ voïnam sys'ci, uzâc' âgo spamiž ih i zaves'ci ŭ krèpas'c'.

11. У другую ноч Гасподзь, зьявіўшыся яму, сказаў: мацуйся, Паўле; бо як ты сьведчыў за Мяне ў Ерусаліме, так трэба табе сьведчыць і ў Рыме.

U druguŭ noč Gaspodz', z'âviŭšysâ âmu, skazaŭ: macujsâ, Paŭle; bo âk ty s'vedčyŭ za Mâne ŭ Erusalime, tak trèba tabe s'vedčyc' i ŭ Ryme.

12. А як разьвіднела, некаторыя Юдэі склалі змову, і прысягнулі ня есьці і ня піць, пакуль не заб'юць Паўла;

A âk raz'vidnela, nekatoryâ Ŭdèi sklali zmovu, i prysâgnuli nâ es'ci i nâ pic', pakul' ne zab'ûc' Paŭla;

13. а было больш за сорак такіх, што так прысягнулі;

a bylo bol'sh za sorak takih, što tak prysâgnuli;

14. яны, прыйшоўшы да першасьвятароў і старэйшын, казалі: мы клятваю запрысягнуліся ня есьці нічога, пакуль не заб'ём Паўла;

âny, pryjšoŭšy da peršas'vâtaroŭ i starèjšyn, skazali: my klâtvaŭ zaprysâgnulisâ nâ es'ci ničoga, pakul' ne zab'ëm Paŭla;

15. Дык вось сёньня вы з сынедрыёнам дайце знак тысячніку, каб ён заўтра вывеў яго да вас, быццам вы хочаце ўважлівей дасьледаваць справу ягоную; а мы, перш чым ён наблізіцца, гатовыя забіць яго.

Dyk vos' sën'nâ vy z synedryënam dajce znak tysâčniku, kab ën zaŭtra vyveŭ âgo da vas, byccam vy hočace ŭvažlivej das'ledavac' spravu âgonuŭ; a my, perš čym ën nablizicca, gatovyâ zabic' âgo.

16. Пачуўшы пра намысел гэты, сын сястры Паўлавай прыйшоў і, увайшоўшы ў крэпасць, папярэдзіў Паўла.

Pačuŭšy pra namysel gèty, syn sâstry Paŭlavaj pryjšoŭ i, uvajšoŭšy ŭ krèpas'c', papârèdziŭ Paŭla.

17. А Павал, паклікаўшы аднаго сотніка, сказаў: завядзі гэтага хлопца

да тысячніка, бо ён мае нешта сказаць яму.

A Paval, paklikaŭšy adnago sotnika, skazaŭ: zavâdzi gètaga hlopca da tysâčnika, bo ěn mae nešta skazac' âmu.

18. Той, узяўшы яго, прывёў да тысячніка і сказаў: вязень Павал, паклікаўшы мяне, прасіў завесьці да цябе гэтага хлопца, які мае нешта сказаць табе.

Toj, uzâŭšy âgo, pryvëŭ da tysâčnika i skazaŭ: vâzen' Paval, paklikaŭšy mâne, prasiŭ zaves'ci da câbe gètaga hlopca, âki mae nešta skazac' tabe.

19. Тысячнік, узяўшы яго за руку і адышоўшыся зь ім убок, пытаўся: што такое маеш ты сказаць мне?

Tysâčnik, uzâŭšy âgo za ruku i adyšoŭšysâ z' im ubok, pytaŭsâ: što takoe maeš ty skazac' mne?

20. Ён адказваў, што Юдэі змовіліся прасіць у цябе, каб ты заўтра вывеў Паўла ў сынедрыён, быццам яны хочуць уважлівей дасьледаваць справу ягоную.

Ěn adkazvaŭ, što Ūdèi zmovilisâ prasic' u câbe, kab ty zaŭtra vyveŭ Paŭla ŭ synedryën, byccam âny hočuc' uvažlivej das'ledavac' spravu âgonuŭ.

21. Але ты ня слухайся іх; бо яго пільнуюць больш за сорок чалавек зь іх, што запрысягнуліся ня есьці і ня піць, пакуль не заб'юць яго; і яны цяпер гатовыя, чакаюць твайго рашэньня.

Ale ty nâ sluhajsâ ih; bo âgo pil'nuŭc' bol'sh za sorak čalavek z' ih, što zaprysâgnulisâ nâ es'ci i nâ pic', pakul' ne zab'ŭc' âgo; i âny câper gatovyâ, čakaŭc' tvajgo rašèn'nâ.

22. Тады тысячнік адпусьціў хлопца, сказаўшы: нікому не кажы, што ты паведаміў мне гэта.

Tady tysâčnik adpus'ciŭ hlopca, skazaŭšy: nikomu ne każy, što ty pavedamiŭ mne gèta.

23. І, паклікаўшы двух сотнікаў, сказаў: падрыхтуйце мне воінаў пешых дзьвесьце, конных семдзсят і стралкоў дзьвесьце, каб з трэйцай гадзіны ночы ішлі ў Кесарыю;

İ, paklikaŭšy dvuh sotnikaŭ, skazaŭ: padryhtujce mne voïnaŭ pešyh dz'ves'ce, konnyh semdzesât i stralkoŭ dz'ves'ce, kab z trèjcâj gadziny nočy išli ŭ Kesaryû;

24. падрыхтуйце таксама аслоў, каб, пасадзіўшы Паўла, пераправіць яго да правіцеля Фелікса.

padryhtujce taksama asloŭ, kab, pasadziŭšy Paŭla, perapravic' âgo da pravicelâ Feliksa.

25. Напісаў і пісьмо такога зместу:

Napisaŭ i pis'mo takoga z'mestu:

26. Клаўдзій Лісіі глыбокашаноўнаму правіцелю Феліксу - радавацца;

Klaŭdzij Lisij glybokašanoŭnamu pravicelû Feliksu - radavacca;

27. гэтага чалавека Юдэі схапілі і гатовыя былі забіць; я, прыйшоўшы з воінамі, адабраў яго, даведаўшыся, што ён рымскі грамадзянін;

gètaga čalaveka Ūdèi shapili i gatovyâ byli zabic'; â, pryjšoŭšy z voïnami, adabraŭ âgo, davedaŭšysâ, što ën rymskì gramadzânin;

28. Потым, хочучы даведацца, за што зьвінавацілі яго, прывёў яго ў сынедрыён іхні

Potym, hočučy davedacca, za što z'vinavacili âgo, pryvëŭ âgo ŭ synedryën ihni

29. і выявіў, што яго вінавацяць за спрэчныя думкі адносна закону іхняга, але няма ў ім ніякае віны, вартае сьмерці альбо кайданоў.

i vyâviŭ, što âgo vïnavacâc' za sprèčnyâ dumki adnosna zakonu ihnâga, ale nâma ŭ ïm niâkae vïny, vartae s'merci al'bo kajdanoŭ.

30. А як да мяне дайшло, што Юдэі намышляюць ліхое на гэтага

чалавека, я адразу паслаў яго да цябе, загадаўшы і скажнікам гаварыць на яго перад табою; будзь здаровы".

A âk da mâne dajšlo, što Ūdèi namyšlâuc' lihoe na gètaga čalaveka, â adrazu paslaŭ âgo da câbe, zagadaŭšy i skaržnikam gavaryc' na âgo perad taboŭ; budz' zdarovy".

31. І вось воіны, паводле загаду, узяўшы Паўла, павялі сярод ночы ў Антыпатрыду,

Ì vos' voïny, pavodle zagadu, uzâŭšy Paŭla, pavâli sârod nočy ŭ Antypatrydu,

32. а на другі дзень, пакінуўшы конных ісьці зь ім, вярнуліся ў крэпасць.

a na drugi dzen', pakïnuŭšy konnyh is'ci z' im, vârnulisâ ŭ krèpas'c'.

33. А тыя, прыйшоўшы ў Кесарыю і аддаўшы пісьмо правіцелю, перадалі яму і Паўла.

A tyâ, pryjšoŭšy ŭ Kesaryŭ i addaŭšy pis'mo pravïcelŭ, peradali âmu i Paŭla.

34. Правіцель, прачытаўшы пісьмо, спытаўся, зь якой ён вобласці, і, даведаўшыся, што з Кілікіі, сказаў:

Pravïcel', pračytaŭšy pis'mo, spytaŭsâ, z' âkoj ën voblas'ci, i, davedaŭšysâ, što z Kilikiì, skazaŭ:

35. я выслухаю цябе, калі зьявяцца твае скажнікі. І загадаў яму быць пад вартаю ў Ірадавай прэторыі.

â vysluhaŭ câbe, kalì z'âvâcca tvae skaržnikì. Ì zagadaŭ âmu byc' pad vartaŭ ŭ Ìradavaj prètoryì.

24 Кіраўнік

1. Празь пяць дзён прыйшоў першасьвятар Ананія з старэйшынамі і зь

нейкім прамоўцам Тэртулам, якія скардзіліся правіцелю на Паўла.

Praz' pâc' dzën pryjšoŭ peršas'vâtar Ananiâ z starèjšynami i z' nejkim pramoŭcam Tèrtulam, âkiâ skardzilisâ pravicelû na Paŭla.

2. Калі ж яго паклікалі, Тэртул пачаў вінаваціць яго, кажучы:

Kali ž âgo paklikali, Tèrtul pačauŭ vînavacîc' âgo, kažučy:

3. заўсёды і ўсюды з падзякаю шчыраю прызнаём мы, што табе, глыбокашаноўны Феліксе, абавязаны мы вялікім мірам, і дбаньню твайму - добрым ладам гэтага народу.

zaŭsëdy i ŭsûdy z padzâkaû ščyraû pryznaëm my, što tabe, glybokašanoŭny Felikse, abavâzany my vâlikim mîram, i dban'nû tvajmu - dobrym ladam gètaga narodu.

4. Але, каб дужа не дакучаць табе, прашу цябе выслухаць нас коратка з уласьцівай табе паблажлівасьцю.

Ale, kab duža ne dakučac' tabe, prašu câbe vysluhac' nas koratka z ulas'civaj tabe pablažlivas'cû.

5. Мы лічым гэтага чалавека пошасьцю грамадства, падбухторшчыкам бунту сярод Юдэяў, якія жывуць на сьвеце, і правадніком Назарэйскай ерасі,

My ličym gètaga čalaveka pošas'cû gramadztva, padbuhtorščyкам buntu sârod Ūdèâŭ, âkiâ žyvuc' na s'vece, i pravadnikom Nazarèjskaj erasi,

6. які адважыўся нават апаганіць храм, мы ўзялі яго і хацелі судзіць яго паводле нашага закона.

âki advažyŭsâ navat apaganîc' hram, my ŭzâli âgo i haceli sudzîc' âgo pavodle našaga zakona.

7. Але тысячнік Лісіі, прыйшоўшы, зь вялікім гвалтам забраў яго з рук нашых і паслаў да цябе,

Ale tysâčnik Lisij, pryjšoŭšy, z' vâlikim gvaltam zabraŭ âgo z ruk našyh i

paslaŭ da câbe,

8. загадаўшы і нам, скаржнікам яго, ісьці да цябе; ты можаш сам, разабраўшыся, даведацца ад яго пра ўсё тое, у чым мы вінавацім яго.

zagadaŭšy i nam, skaržnikam âgo, is'ci da câbe; ty možaš sam, razabraŭšysâ, davedacca ad âgo pra ŭsë toe, u čym my vînavacim âgo.

9. І Юдэі пацьвердзілі, сказаўшы, што гэта так.

ì Ŭdèi pac'verdzili, skazaŭšy, što gèta tak.

10. А Павал, калі правіцель даў яму знак гаварыць, адказваў: ведаючы, што шмат гадоў справядліва судзіш народ гэты, я тым свабодней буду бараніць маю справу.

A Paval, kalì pravìcel' daŭ âmu znak gavaryc', adkazvaŭ: vedaŭčy, što šmat gadoŭ spravâdliva sudziš narod gèty, â tym svabodnej budu baranic' maŭ spravu.

11. Ты можаш даведацца, што ня больш як дванаццаць дзён таму назад я прыйшоў у Ерусалім на пакланеньне;

Ty možaš davedacca, što nâ bol'sh âk dvanaccac' dzën tamu nazad â pryjšoŭ u Erusalim na paklanan'ne;

12. і ні ў сьвяцілішчы, ні ў сынагогах, ні ў горадзе яны ня бачылі, каб я з кім спрачаўся альбо падбухторваў людзей на бунт,

ì nì ŭ s'vâcilišcy, nì ŭ synagogah, nì ŭ goradze âny nâ bačyli, kab â z kim sprčaŭsâ al'bo padbuhtorvaŭ lûdzej na bunt,

13. і ня могуць даказаць таго, у чым цяпер вінавацяць мяне;

ì nâ moguc' dakazac' tago, u čym câper vînavacâc' mâne;

14. а ў тым прызнаюся табе, што паводле вучэньня, якое яны называюць ерасьсю, я сапраўды служу Богу бацькоў маіх, верачы напісанаму ў законе і прароках,

a ŭ tym pryznaŭsâ tabe, što pavodle vučèn'nâ, âkoe âny nazyvaŭc' eras'sû,

â sapraŭdy služu Bogu bac'koŭ maïh, veračy napìsanamu ŭ zakone i prarokah,

15. маючы спадзяваньне на Бога, што будзе ўваскрэсеньне мёртвых, праведных і няправедных, чаго і самі яны чакаюць;

maŭčy spadzâvan'ne na Boga, što budze ŭvaskrèsen'ne mërtyvh, pravednyh i nâpravednyh, čago i sami âny čakaŭc';

16. так і сам дбаю заўсёды, каб мець беззаганнае сумленьне перад Богам і людзьмі;

tak i sam dbaŭ zaŭsëdy, kab mec' bezzagannae sumlen'ne perad Bogam i lûdz'mi;

17. праз многа гадоў я прыйшоў, каб прынесьці міласьціну народу майму і ахвяры;

praz mnoga gadoŭ â pryjšoŭ, kab prynes'ci milas'cinu narodu majmu i ahvâry;

18. пры гэтым знайшлі мяне ачышчанага ў храме ня зь людзьмі і ня з бунтам;

pry gèтым znajšli mâne ačyščanaga ŭ hrame nâ z' lûdz'mi i nâ z buntam;

19. а гэта былі некаторыя Асіійскія Юдэі, якім варта было б стаць прад табою і зьвінаваціць мяне, калі што маюць супроць мяне;

a gèta byli nekatoryâ Asijskiâ Ŭdèi, âkìm varta bylo b stac' prad taboŭ i z'vinavacìc' mâne, kalì što maŭc' suproc' mâne;

20. альбо хай гэтыя самі скажуць, якую знайшлі яны ўва мне няпраўду, калі я стаў перад сынедрыёнам,

al'bo haj gètyâ sami skažuc', âkuŭ znajšli âny ŭva mne nâpraŭdu, kalì â staŭ perad synedryënam,

21. бадай што толькі тое адно слова, якое ўголас вымавіў я, стоячы сярод іх, што за вучэньне пра ўваскрэсеньне мёртвых судзіце вы

сёння мяне.

badaj što tol'ki toe adno slova, âkoe ŭgolas vymaviŭ â, stoâčy sârod ih, što za vučèn'ne pra ŭvaskrèsen'ne mërtyyh sudzice vy sèn'nâ mâne.

22. Выслухаўшы гэта, Фелікс адклаў іхнюю справу, дакладна даведаўшыся пра гэты шлях, сказаўшы: калі прыйдзе тысячнік Лісій, я выведаю ўсё пра гэта вучэньне.

Vysluhaŭšy gèta, Feliks adklaŭ ihnûŭ spravu, dakladna davedaŭšysâ pra gèty šlâh, skazaŭšy: kali pryjdzje tysâčnik Lisij, â vyvedaŭ ŭsë pra gèta vučèn'ne.

23. А Паўла загадаў сотніку вартаваць, але ня ўціскаць яго і не забараняць нікому зь яго блізкіх служыць яму альбо адведваць яго.

A Paŭla zagadaŭ sotniku vartavac', ale nâ ŭciskac' âgo i ne zabaranâc' nikomu z' âgo blizkih služyc' âmu al'bo advedvac' âgo.

24. Празь некалькі дзён Фелікс, прыйшоўшы з Друзілаю, жонкаю сваёю, Юдэйкаю, паклікаў Паўла, і слухаў яго пра веру ў Ісуса Хрыста.

Praz' nekal'ki dzën Feliks, pryjšoŭšy z Druzilaŭ, žonkaŭ svaëŭ, Ŭdèjkaŭ, paklikaŭ Paŭla, i sluhaŭ âgo pra veru ŭ Ìsusa Hrysta.

25. І як той гаварыў пра праўду, пра ўстрымлівасьць і будучы суд, дык Фелікс вельмі перапалохаўся і адказваў: цяпер ідзі, а калі выберу час, паклічу цябе.

Ì âk toj gavaryŭ pra praŭdu, pra ŭstrymlivas'c' i budučy sud, dyk Feliks vel'mi perapaloħaŭsâ i adkazvaŭ: câper idzi, a kali vyberu čas, pakliču câbe.

26. Пры гэтым спадзяваўся ён, што Павал дасць яму грошай, каб адпусьціў яго: таму часта яго выклікаў і гутарыў зь ім.

Pry gèтым spadzâvaŭsâ èn, što Paval das'c' âmu grošaj, kab adpus'ciŭ âgo: tamu časta âgo vyklikaŭ i gutaryŭ z' im.

27. але праз два гады на Феліксава месца заступіў Порцый Фэст; хочучы дагадзіць Юдэям, Фелікс пакінуў Паўла ў кайданах.

ale praz dva gady na Feliksava mesca zastupiŭ Porcyj Fèst; hočučy dagadzic' Ŭdèâm, Feliks pakìnuŭ Paŭla ŭ kajdanah.

25 Кіраўнік

1. Фэст, прыбыўшы ў вобласць, праз тры дні выправіўся з Кесарыі ў Ерусалім.

Fèst, prybyŭšy ŭ voblas'c', praz try dni vypraviŭsâ z Kesaryi ŭ Erusalim.

2. Тады першасьвятар і самыя знакамітыя Юдэі зьявіліся да яго са скаргай на Паўла і перконвалі яго,

Tady peršas'vâtar i samyâ znakamityâ Ŭdèi z'âvilisâ da âgo sa skargaj na Paŭla i perkonvali âgo,

3. просячы, каб ён зрабіў ласку, выклікаў яго ў Ерусалім; і ліхое задумалі - забіць яго ў дарозе.

prosâčy, kab ën zrabiŭ lasku, vyklikaŭ âgo ŭ Erusalim; i lihoe zadumali - zabic' âgo ŭ daroze.

4. Але Фэст адказваў, што Павал у Кесарыі пад вартаю, і што ён сам неўзабаве падасца туды.

Ale Fèst adkazvaŭ, što Paval u Kesaryi pad vartaŭ, i što ën sam neŭzabave padasca tudy.

5. І вось, сказаў ён, каторыя з вас могуць, няхай пойдучь са мною, і калі ёсьць што за гэтым чалавекам, хай зьвінавацяць яго.

Ì vos', skazaŭ ën, katoryâ z vas mogulc', nâhaj pojduc' sa mnoŭ, i kali ës'c' što za gèтым čalavekam, haj z'vinavacâc' âgo.

6. Пабыўшы ў іх ня болей як восем ці дзесяць дзён, вярнуўся ў Кесарыю, і на другі дзень, сеўшы на суднае месца, загадаў прывесці Паўла.

Pabyüşy ŭ ih nâ boleĭ âk vosem cì dzesâc' dzën, vârnũsâ ŭ Kesaryû, ì na drugi dzen', seüşy na sudnae mesca, zagadaŭ pryves'cì Paŭla.

7. Калі ён з'явіўся, пасталі навокал Юдэі, якія прыйшлі зь Ерусаліма, і ўзводзілі на Паўла многія цяжкія абвінавачаньні, якіх не маглі даказаць.

Kalì ěn z'âviŭsâ, pastalì navokal Ŭdèi, âkiâ pryjšli z' Erusalima, ì ŭzvodzìli na Paŭla mnogîâ câžkiâ abvinavačan'ni, âkih ne magli dakazac'.

8. А ён у апраўданьне сваё сказаў: я ня ўчыніў ніякага злачынства ні супраць закона Юдэйскага, ні супраць храма, ні супраць кесара.

A ěn u apraŭdan'ne svaë skazaŭ: â nâ ŭčyniŭ niâkaga zlačynstva ni suprac' zakona Ŭdèjskaga, ni suprac' hrama, ni suprac' kesara.

9. Фэст, хочучы дагадзіць Юдэям, сказаў у адказ Паўлу: ці хочаш ісьці ў Ерусалім, каб я там судзіў цябе за гэта?

Fèst, hočučy dagadzic' Ŭdèâm, skazaŭ u adkaz Paŭlu: cì hočas' is'cì ŭ Erusalim, kab â tam sudziŭ câbe za gèta?

10. Павал сказаў: я стаю перад судом кесаравым, дзе мяне і належыць судзіць; Юдэяў я нічым не пакрыўдзіў, як і ты добра ведаеш;

Paval skazaŭ: â staŭ perad sudom kesaravym, dze mâne ì naležyc' sudzic'; Ŭdèâŭ â ničym ne pakryŭdziŭ, âk ì ty dobra vedaes'.

11. бо, калі не мая праўда і зрабіў што-небудзь вартае сьмерці, дык не зракуся памерці; а калі нічога таго няма, у чым гэтыя вінавацяць мяне, дык ніхто ня можа выдаць мяне ім; патрабую суду кесаравага.

bo, kalì ne maâ praŭda ì zrabiŭ što-nebudz' vartae s'mercì, dyk ne zrakusâ pamercì; a kalì ničoga tago nâma, u čym gètyâ vînavacâc' mâne, dyk nihto nâ moža vydac' mâne ìm; patrabuŭ sudu kesaravaga.

12. Тады Фэст, пагутарыўшы з радай, адказваў: ты спатрабаваў суду кесаравага, да кесара і выправішся.

Tady Fèst, pagutaryüşy z radaj, adkazvaŭ: ty spatrabavaŭ sudu kesaravaga,

da kesara i vypraviššâ.

13. Празь некалькі дзён цар Агрыпа і Вэрэніка прыбылі ў Кесарыю павіншаваць Фэста.

Praz' nekal'ki dzën car Agrypa i Vèrènika prybyli ŭ Kesaryû pavinšavac' Fèsta.

14. І як яны правялі там шмат дзён, дык Фэст выклаў цару справу Паўлаву, кажучы: тут ёсьць чалавек, пакінуты Феліксам у кайданах,

Ì âk âny pravâli tam šmat dzën, dyk Fèst vyklaŭ caru spravu Paŭlavu, kažučy: tut ës'c' čalavek, pakinuty Feliksam u kajdanah,

15. на якога, у бытнасьць маю ў Ерусаліме, скардзіліся першасьвятары і старэйшыны Юдэйскія, дамагаючыся засудзіць яго.

na âkoga, u bytnas'c' maŭ ŭ Erusalime, skardzilisâ peršas'vâtary i starèjšyny Ūdèjskiâ, damagaŭčysâ zasudzic' âgo.

16. Я адказваў ім, што ў Рымлян няма звычаю выдаваць якога-небудзь чалавека на згубу, перш чым абвінавачаны будзе мець скажнікаў перад сабою і атрымае свабоду абараняцца ад абвінавачаньня.

Â adkazvaŭ im, što ŭ Rymlân nâma zvyčaŭ vydavac' âkoga-nebudz' čalaveka na zgubu, perš čym abvinavačany budze mec' skaržnikaŭ perad saboŭ i atrymae svabodu abaranâcca ad abvinavačan'nâ.

17. Калі ж яны прыйшлі сюды, дык, бяз усякага адкладу, на другі дзень, сеў я на суднае месца і загадаў прывесьці таго чалавека.

Kali ž âny pryjšli sŭdy, dyk, bâz usâkaga adkladu, na drugi dzen', seŭ â na sudnae mesca i zagadaŭ pryves'ci tago čalaveka.

18. Абступіўшы яго, скажнікі не назвалі ніводнай віны ягонай, якое я чакаў;

Abstupiŭšy âgo, skaržnikì ne nazvali nìvodnaj viny âgonaj, âkoe â čakaŭ;

19. але яны мелі пэўныя спрэчкі зь ім пра іхняе богашанаваньне і пра

нейкага мёртвага Ісуса, пра Якога Павал сыцвярджаў, што Ён жывы.

ale âny meli pèŭnyâ sprèčkì z' im pra ihnâe bogašanavan'ne i pra nejkaga mèrtvaga ĩsusa, pra Âkoga Paval s'cvârdžaŭ, što Ěn žyvy.

20. Ня быўшы пэўны ў рашэньні гэтага пытаньня, я сказаў: ці ня хоча ён пайсьці ў Ерусалім і там прыняць суд у гэтым?

Nâ byŭšy pèŭny ŭ rašèn'ni gètaga pytan'nâ, â skazaŭ: ci nâ hoča ěn pajs'ci ŭ Erusalim i tam prynâc' sud u gètym?

21. Але як што Павал патрабаваў, каб яго пакінулі на разгляд Аўгустаў, дык я загадаў трымаць яго пад вартаю да таго часу, як адпраўлю яго да кесара.

Ale âk što Paval patrabavaŭ, kab âgo pakinuli na razglâd Aŭgustaŭ, dyk â zagadaŭ trymac' âgo pad vartaŭ da tago času, âk adpraŭlŭ âgo da kesara.

22. Агрыпа ж сказаў Фэсту: хацеў бы і я паслухаць гэтага чалавека.

Заўтра ж, адказваў той, пачуеш яго.

Agrypa ž skazaŭ Fèstu: haceŭ by i â pasluhac' gètaga čalaveka. Zaŭtra ž, adkazvaŭ toj, pačueš âgo.

23. На другі дзень, калі Агрыпа і Вэрэніка прыйшлі зь вялікаю пышнасьцю і ўвайшлі ў судовы намёт з тысячнікамі і знакамітымі грамадзянамі, па загадзе Фэста прыведзены быў Павал.

Na drugi dzen', kalì Agrypa i Vèrènika pryjšli z' vâlikaŭ pyšnas'cŭ i ŭvajšli ŭ sudovy namèt z tysâčnikami i znakamitymi gramadzânami, pa zagadze Fèsta pryvedzeny byŭ Paval.

24. І сказаў Фэст: цару Агрыпе і ўсе прысутныя з намі мужы! вы бачыце таго, супроць якога ўсё мноства Юдэяў прыступаліся да мяне ў Ерусаліме і тут і крычалі, што ён не павінен больш жыць;

Ĭ skazaŭ Fèst: caru Agrype i ŭse prysutnyâ z nami mužy! vy bačyce tago, suproc' âkoga ŭsë mnostva Ŭdèaŭ prystupalisâ da mâne ŭ Erusalime i tut i

kryčali, što ěn ne pavinen bol'sh žyc';

25. але я палічыў, што ён не зрабіў нічога вартага сьмерці, і як што ён сам дамагаўся суду ў Аўгуста, дык я рашыўся паслаць яго да кесара.

ale â paličyŭ, što ěn ne zrabiŭ ničoga vartaga s'merci, i âk što ěn sam damagaŭsâ sudu ŭ Aŭgusta, dyk â rašyŭsâ paslac' âgo da kesara.

26. Я ня маю нічога пэўнага напісаць пра яго кесару; таму прывёў яго да вас, і найперш да цябе, цару Агрыпе, каб, пасля разгляду, было мне што напісаць;

Â nâ maŭ ničoga pèŭnaga napìsac' pra âgo kesaru; tamu pryvëŭ âgo da vas, i najperš da câbe, caru Agrype, kab, pas'lâ razglâdu, bylo mne što napìsac';

27. бо мне здаецца, неразважліва паслаць вязьня і не паказаць абвінавачаньняў на яго.

bo mne zdaecca, nerazvažliva paslac' vâz'nâ i ne pakazac' abvinavačan'nâŭ na âgo.

26 Кіраўнік

1. Агрыпа сказаў Паўлу: дазваляецца табе гаварыць за сябе. Тады Павал, прасьцёршы руку, пачаў гаварыць у сваю абарону:

Agrypa skazaŭ Paŭlu: dazvalâecca tabe gavaryc' za sâbe. Tady Paval, pras'cëršy ruku, pačauŭ gavaryc' u svaŭ abaronu:

2. цару Агрыпе! лічу сябе шчаслівым, што сёньня магу бараніцца перад табою ва ўсім, у чым вінавацяць мяне Юдэі,

caru Agrype! liču sâbe ščas'livym, što sën'nâ magu baranìcca perad tabouŭ va ŭsìm, u čym vìnavačâc' mâne Ūdèi,

3. тым болей, што ты ведаеш усе звычаі і спрэчныя думкі Юдеяў. Таму прашу цябе выслухаць мяне шчырадушна.

tym bolejš, što ty vedaeš use zvyčaj i sprèčnyâ dumki Ŭdeâŭ. Tamu prašu câbe vysluhac' mâne ščyradušna.

4. Жыцьцё маё зь юнацтва майго, якое спачатку праводзіў я сярод народу майго ў Ерусаліме, ведаюць усе Юдэі;

Žyc'cë maë z' ûnactva majgo, âkoe spačatku pravodziŭ â sârod narodu majgo ŭ Erusalime, vedaŭc' use Ŭdèi;

5. яны здаўна ведаюць пра мяне, калі захочуць засьведчыць, што я жыў фарысэем паводле найстражэйшага ў нашым веравызнаньні вучэньня.

âny zdaŭna vedaŭc' pra mâne, kali zahočuc' zas'vedčyc', što â žyŭ farysèem pavodle najstražèjšaga ŭ našym veravyznan'nì vučèn'nâ.

6. І сёньня я стаю перад судом за надзею на абяцаньне, дадзенае ад Бога нашым бацькам,

Ì sën'nâ â staŭ perad sudom za nadzeŭ na abâcan'ne, dadzenae ad Boga našym bac'kam,

7. выкананьне якога спадзяюцца пабачыць нашыя дванаццаць родаў, рупліва служачы Богу дзень і ноч: за гэтую вось надзею, цару Агрыпе, вінавацяць мяне Юдэі.

vykanan'ne âkoga spadzâŭcca pabačyc' našyâ dvanaccac' rodaŭ, rupliva služačy Bogu dzen' i noč: za gètuŭ vos' nadzeŭ, caru Agrype, vînavacâc' mâne Ŭdèi.

8. Што ж? Няўжо вы за неверагоднае ўважаеце, што Бог уваскрашае мёртвых?

Što ž? Nâŭžo vy za neveragodnae ŭvažaece, što Bog uvaskrašae mërtvyh?

9. Праўда, і я быў думаў, што мне трэба шмат дзейнічаць супраць імя Ісуса Назарэя;

Praŭda, i â byŭ думаŭ, što mne trëba šmat dzejničac' suprac' imâ İsusa Nazarèâ;

10. гэта я і рабіў у Ерусаліме; атрымаўшы ўладу ад першасьвятароў, я многіх сьвятых замыкаў у цямніцу і, калі забівалі іх, я падаваў за тое свой голас;

gèta â ì rabiŭ u Erusalime; atrymaŭšy ŭladu ad peršas'vâtaroŭ, â mnogih s'vâtyh zamykaŭ u câmnicu ì, kalì zabìvalì ih, â padavaŭ za toe svoj golas;

11. і ва ўсіх сынагогах я шмат разоў мучыў іх і прымушаў зьневажаць Ісуса і, бязь меры лютуючы супраць іх, прасьледаваў нават і ў чужых гарадах.

ì va ŭsìh synagogah â šmat разоŭ mučyŭ ih ì pryмуšaŭ z'nevažac' Ìsusa ì, bâz' mery lûtuŭčy suprac' ih, pras'ledavaŭ navat ì ŭ čužyh garadah.

12. Дзеля гэтага ідучы ў Дамаск з уладаю і даручэньнем ад першасьвятароў,

Dzelâ gètaga ìdučy ŭ Damask z uladaŭ ì daručèn'nem ad peršas'vâtaroŭ,

13. сярод беллага дня на дарозе я ўбачыў, цару, зь неба сьвятло, большае за сонечнае зьзяньне, якое азарыла мяне і ўсіх, што ішлі са мною.

sârod belaga dnâ na daroze â ŭbačyŭ, caru, z' neba s'vâtlo, bol'sae za sonečnae z'zân'ne, âkoe azaryla mâne ì ŭsìh, što išli sa mnoŭ.

14. Усе мы ўпалі на зямлю, і я пачуў голас, які гаварыў мне па-Габрэйску: Саўле! Саўле! што ты гоніш Мяне? цяжка табе ісьці супраць ражна.

Use my ŭpali na zâmlŭ, ì â pačuŭ golas, âkì gavaryŭ mne pa-Gabrèjsku: Saŭle! Saŭle! što ty goniš Mâne? câžka tabe is'ci suprac' ražna.

15. Я сказаў: хто Ты, Госпадзе? Ён сказаў: я Ісус, Якога ты гоніш.

Â skazaŭ: hto Ty, Gospadze? Ён skazaŭ: â Ìsus, Âkoga ty goniš.

16. Але ўстань і стань на ногі твае; бо Я на тое і зьявіўся табе, каб паставіць цябе слугою і сьведкам таго, што ты бачыў і што я адкрыю

табе,

Ale ŭstan' i stan' na nogi tvae; bo Â na toe i z'âviŭsâ tabe, kab pastavic' câbe slugoŭ i s'vedkam tago, što ty bačyŭ i što â adkryŭ tabe,

17. вызваляючы цябе ад народу Юдэйскага і язычнікаў, да якіх Я цяпер пасылаю цябе

vyzvalâŭčy câbe ad narodu Ŭdèjskaga i âzyčnikaŭ, da âkih Â câper pasylaŭ câbe

18. адкрыць вочы ім, каб яны навярнуліся зь цемры ў святло і ад улады сатаны да Бога, і празь веру ў Мяне атрымалі дараваньне грахоў і долю з асьвечанымі.

adkryc' vočy im, kab âny navârnulisâ z' cemry ŭ s'vâtlo i ad ulady satany da Boga, i praz' veru ŭ Mâne atrymali daravan'ne grahoŭ i dolŭ z as'večanymi.

19. Таму, цару Агрыпе, я не супрацівіўся нябеснай уяве,

Tamu, caru Agrype, â ne supraciviŭsâ nâbesnaj uâve,

20. а спачатку жыхарам Дамаска і Ерусаліма, потым усёй зямлі

Юдэйскай і язычнікам прапаведаваў, каб яны пакаяліся і навярнуліся да Бога, учыняючы дзеі, вартыя пакаяння.

a spačatku žyharam Damaska i Erusalima, potym usěj zâmlì Ŭdèjskaj i âzyčnikam prapavedavaŭ, kab âny pakaâlisâ i navârnulisâ da Boga, učynâŭčy dzei, vartyâ pakaân'nâ.

21. За гэта схапілі мяне Юдэі ў храме і спрабавалі разарваць.

Za gèta shapilì mâne Ŭdèi ŭ hrame i sprabavali razarvac'.

22. Але, атрымаўшы дапамогу ад Бога, я да сёння стаю, сьведчачы малому і вялікаму, нічога ня кажучы, акрамя таго, пра што прарокі і Майсей казалі, што гэта будзе,

Ale, atrymaŭšy dapamogu ad Boga, â da sën'nâ staŭ, s'vedčacy malomu i vâlikamu, ničoga nâ kažučy, akramâ tago, pra što praroki i Majsej kazali, što

gèta budze,

23. гэта значыцца, што Хрыстос меў адпакутаваць і, паўстаўшы першы зь мёртвых, абвясціць сьвятло народу Юдэйскаму і язычнікам.

gèta značycsa, što Hrystos meŭ adpakutavac' i, paŭstaŭšy peršy z' mërtyvŭh, abvâs'cic' s'vâtlo narodu Ūdèjskamu i âzyčnikam.

24. Калі ён так бараніўся, Фест гучным голасам сказаў: шалееш ты, Паўле! вялікая вучонасьць даводзіць цябе да вар'яцтва.

Kali ên tak baraniŭsâ, Fest gučnym golasam skazaŭ: šaleeš ty, Paŭle! vâlikaâ vučonas'c' davodzic' câbe da var'âctva.

25. Не, глыбокашаноўны Фесьце, сказаў ён, я не шалею, а кажу словы ісьціны і здаровага сэнсу:

Ne, glybokašanoŭny Fes'ce, skazaŭ ên, â ne šaleû, a kažu slovy is'ciny i zdarovaga sènsu:

26. бо ведае пра гэта цар, перад якім і гавару смела; я зусім ня веру, каб ад яго было што-небудзь з гэтага ўтоена; бо гэта не ў закутку адбывалася;

bo vedaе pra gèta car, perad âkim i gavaru s'mela; â zusim nâ veru, kab ad âgo bylo što-nebudz' z gètaga ŭtoena; bo gèta ne ŭ zakutku adbyvalasâ;

27. ці верыш, цару Агрыпе, прарокам? Ведаю, што верыш.

cì veryš, caru Agrype, prarokam? Vedaû, što veryš.

28. Агрыпа сказаў Паўлу: ты мала што не ўгаворваеш мяне зрабіцца хрысьціянінам.

Agrypa skazaŭ Paŭlu: ty mala što ne ŭgavorvaeš mâne zrabicca hrys'ciâninam.

29. Павал сказаў: маліў бы я Бога, каб хай меней, хай болей, ня толькі ты, а і ўсе, хто слухае мяне сёньня, зрабіліся такімі, як я, але бяз гэтых кайданаў.

Paval skazaŭ: maliŭ by â Boga, kab haj menej, haj bolejš, nâ tol'ki ty, a i ŭse, hto sluhae mâne sën'nâ, zrabilisâ takimi, âk â, ale bâz gètyh kajdanaŭ.

30. Калі ён сказаў гэта, цар і правіцель, Вэрэніка і, хто зь імі сядзеў, усталі

Kali ën skazaŭ gèta, car i pravicel', Vèrènika i, hto z' imi sâdzeŭ, ustali

31. і, адышоўшыся ўбок, казалі паміж сабою, што гэты чалавек нічога вартага сьмерці альбо кайданаў ня чыніць.

i, adyšoŭšysâ ŭbok, kazali pamiž saboŭ, što gèty čalavek ničoga vartaga s'mercì al'bo kajdanaŭ nâ čynic'.

32. І сказаў Агрыпа Фесту: можна было б вызваліць гэтага чалавека, калі б ён не дамагаўся суду ў кесара. Таму і рашыўся правіцель паслаць яго да кесара.

Ì skazaŭ Agrypa Festu: možna bylo b vyzvalic' gètaga čalaveka, kali b ën ne damagaŭsâ sudu ŭ kesara. Tamu i rašyŭsâ pravicel' paslac' âgo da kesara.

27 Кіраўнік

1. А калі пастанавілі нам плысьці ў Італію, дык перадалі Паўла і некаторых іншых вязняў сотніку Аўгуставай кагорты, якога звалі Юліем.

A kali pastanavili nam plys'ci ŭ Italiŭ, dyk peradali Paŭla i nekatoryh inšyh vâz'nâŭ sotniku Aŭgustavaj kagorty, âkoga zvali Ŭliem.

2. Мы ўзышлі на Адраміцкі карабель і выправіліся, маючы плысьці каля Асійскіх мясьцінаў; з намі быў Арыстарх, Македонец зь Фесалонікі.

My ŭzyšli na Adramicki karabel' i vypravilisâ, maŭčy plys'ci kalâ Asijskih mâs'cinaŭ; z namì byŭ Arystarh, Makedonec z' Fesaloniki.

3. На другі дзень прысталі да Сідона; Юлій, абыходзячыся з Паўлам

чалавека любна, дазволіў яму схадзіць да сяброў і скарыстацца іх дбаньнем.

*Na drugi dzen' prystalì da Sidona; Ùlij, abyhodzâčysâ z Paŭlam
čalavekalûbna, dazvoliŭ âmu shadzic' da sâbroŭ i skarystacca ih dban'nem.*

4. Выправіўшыся адтуль, мы прыплылі да Кіпра, з прычыны супраціўных вятроў,

Vypraviŭšysâ adtul', my pryplyli da Kìpra, z pryčyny supraciŭnyh vâtroŭ,

5. і, пераплыўшы мора насупраць Кілікіі і Памфіліі, прыбылі ў Міры Лікійскія.

ì, peraplyŭšy mora nasuprac' Kìlikii i Pamfilii, prybyli ŭ Mìry Likijskiâ.

6. Там сотнік знайшоў Александрыйскі карабель, які плыў у Італію, і пасадзіў нас на яго.

Tam sotnik znajšoŭ Aleksandryjskì karabel', âkì plyŭ u Ìtaliù, i pasadziŭ nas na âgo.

7. Павольна плывучы многа дзён і, ледзь параўняўшыся з Кнідам, з прычыны неспрыяльнага нам ветру, мы падплылі да Крыта каля Саломы;

Pavol'na plyvučy mnoga dzën ì, ledz' paraŭnâŭšysâ z Knìdam, z pryčyny nespryâl'naga nam vetru, my padplyli da Kryta kalâ Salomy;

8. і, ледзь зь цяжкасцю мінуўшы яго, прыбылі да адной мясціны, якая называлася Добрыя Прыстані, паблізу якое быў горад Ласея.

ì, ledz' z' câžkas'cû mìnuišy âgo, prybyli da adnoj mâs'cìny, âkaâ nazyvalasâ Dobryâ Prystani, pablizu âkoe byŭ gorad Laseâ.

9. Але як мінула багата часу, і плаваньне было ўжо небясьпечнае, бо і пост ужо мінуўся, дык Павал раіў,

Ale âk minula bagata času, ì plavan'ne bylo ŭžo nebâs'pečnae, bo ì post užo mìnuišâ, dyk Paval raiŭ,

10. кажучы ім: мужы! бачу я, што плаваньне будзе цяжкае і зь вялікай шкодаю ня толькі грузу і караблю, але і нашаму жыцьцю.

kažučy im: mužy! baču â, što plavan'ne budze câžkae i z' vâlikaj škodaû nâ tol'ki gruzu i karablû, ale i našamu žyc'cû.

11. Але сотнік больш давяраўся стырніку і гаспадару карабля, чым Паўлавым словам.

Ale sotnik bol'sh davâraûsâ styrniku i gaspadaru karablâ, čym Paŭlavym slovam.

12. А як што прыстань была няпрыдатная пад зімаваньне, дык многія радзілі плысьці адтуль, каб, калі можна, дайсьці да Фініка, прыстані Крыцкае, што насупраць паўднёва-заходняга і паўночна-заходняга ветру, і там зазімаваць.

A âk što prystan' byla nâprydatnaâ pad zimavan'ne, dyk mnogîâ radzili plys'ci adtul', kab, kalî možna, dajs'ci da Finîka, prystanî Kryckae, što nasuprac' paŭdnëva-zahodnâga i paŭnočna-zahodnâga vetru, i tam zazimavac'.

13. Павеяў паўднёвы вецер, і яны, падумаўшы, што ўжо дасягнулі жаданага, выправіліся і паплылі паблізу Крыта.

Paveâŭ paŭdnëvy vecer, i âny, padumaŭšy, što ŭžo dasâgnuli žadanaga, vypravilisâ i paplyli pablîzu Kryta.

14. Але неўзабаве падняўся на іх вецер бурны, які называецца эўраклідон.

Ale neŭzabave padnâûsâ na ih vecer burny, âkî nazyvaecca èŭraklidon.

15. Карабель падхапіла, так што ён ня мог супрацівіцца ветру, і мы насіліся, аддаўшыся хвалям.

Karabel' padhapîla, tak što ën nâ mog supracivicca vetru, i my nasîlisâ, addaŭšysâ hvalâm.

16. І, набегшы на адну выспачку, якая называецца Клаўдай, мы ледзьве маглі ўтрымаць лодку;

Ī, nabegšy na adnu vyspačku, âkaâ nazyvaecca Klaŭdaj, my ledz've magli ŭtrymac' lodku;

17. падняўшы яе, пачалі шукаць дапаможнага сродку і абвязваць карабель; баючыся, каб ня сесьці на мялізну, спусьцілі ветразь і так насіліся.

padnâŭšy âe, pačali šukac' dapamožnaga srodku i abvâzvac' karabel'; baŭčysâ, kab nâ ses'ci na mâliznu, spus'cili vetráz' i tak nasilisâ.

18. На другі дзень, з прычыны вялікае буры, пачалі выкідваць груз.

Na drugi dzen', z pryčyny vâlikae bury, pačali vykidvac'руз.

19. а на трэйці мы сваімі рукамі павыкідалі з карабля рэчы.

a na trêjci my svaimi rukami pavykidali z karablâ rêčy.

20. Але як многа дзён ня відаць было ні сонца, ні зорак, а бура набірала ў моцы, дык нарэшце знікла ўсякая надзея на нашае выратаваньне.

Ale âk mnoga dzën nâ vidac' bylo ni sonca, ni zorak, a bura nabirala ŭ mocy, dyk narêšce z'nikla ŭsâkaâ nadzeâ na našae vyratavan'ne.

21. І як доўга ня елі, дык Павал, стаўшы сярод іх, сказаў: мужы! трэба было паслухацца мяне і не адыходзіць ад Крыта, чым бы і ўніклі мы гэтых нягодаў і шкоды;

Ī âk doŭga nâ elì, dyk Paval, staŭšy sârod ih, skazaŭ: mužy! trèba bylo pasluhacca mâne i ne adyhozdic' ad Kryta, čym by i ŭnikli my gètyh nâgodaŭ i škody;

22. а цяпер умаўляю вас падбадзёрыцца духам, бо ніводная душа з вас не загіне, а толькі карабель;

a câper umaŭlâŭ vas padbadzërycca duham, bo nivodnaâ duša z vas ne

zagine, a tol'ki karabel';

23. бо анёл Бога, Якому належу я і Якому служу, з'явіўся мне сёння ўначы

bo aněl Boga, Âkomu naležu â ì Âkomu služu, z'âviŭsâ mne sën'nâ ŭnačy

24. і сказаў: ня бойся! Паўле! табе трэба паўстаць перад кесарам, і вось, Бог дараваў табе ўсіх, што пывуць з табою.

ì skazaŭ: nâ bojsâ! Paŭle! tabe trèba paŭstac' perad kesaram, ì vos', Bog daravaŭ tabe ŭsìh, što plyvuc' z taboŭ.

25. Таму падбадзёрцеся духам, мужы, бо я веру Богу, што будзе так, як мне сказана:

Tamu padbadzërcesâ duham, mužy, bo â veru Bogu, što budze tak, âk mne skazana:

26. нам выпадае быць выкінутымі на якую-небудзь выспу.

nam vypadae byc' vykinutymi na âkuŭ-nebudz' vyspu.

27. У чатырнаццатую ноч, як насіла нас па Адрыятычным моры, пад поўнач, карабельнікі пачалі здагадвацца, што набліжаюцца да нейкай зямлі,

U čatyrnaccatuŭ noč, âk nasila nas pa Adryâtyčnym mory, pad poŭnač, karabel'niki pačali zdagadvacca, što nablìžaŭcca da nejkaj zâmli,

28. і, памераўшы глыбіню, знайшлі дваццаць сажняў; пасля, адплыўшыся трохі, памералі зноў, і было ўжо пятнаццаць сажняў.

ì, pameraŭšy glybinŭ, znajšli dvaccac' sažnâŭ; pas'lâ, adplyŭšysâ trohì, pamerali znoŭ, ì bylo ŭžo pâtnaccac' sažnâŭ.

29. Баючыся, каб не наскочыць на камяністае дно, кінулі з кармы чатыры якары, і чакалі дня.

Baŭčysâ, kab ne naskočyc' na kamânistae dno, kìnuli z karmy čatyry âkary, ì čakali dnâ.

30. А калі карабельнікі хацелі ўцячы з карабля і спускалі на мора лодку, удаючы, быццам хочуць кінуць якары з носа,

A kalì karabel'nikì haceli ŭcâčy z karablâ ì spuskalì na mora lodku, udaŭčy, byccam hočuc' kìnuc' âkary z nosa,

31. Павал сказаў сотніку і воінам: калі яны не застануцца на караблі, вы ня зможаце ўратавацца.

Paval skazaŭ sotniku ì voïnam: kalì âny ne zastanucca na karablì, vy nâ zmožace ŭratavacca.

32. Тады воіны абсеклі вяроўкі ў лодкі, і яна ўпала.

Tady voïny abseklì vâroŭkì ŭ lodkì, ì âna ŭpala.

33. На досьвітку Павал угаворваў усіх прыняць ежу, кажучы: сёньня чатырнаццаты дзень, як вы ў чаканьні, застаяцеся бязь ежы, ня еўшы нічога;

Na dos'vitku Paval ugavorvaŭ usih prynâc' ežu, kažučy: sën'nâ čatyrnaccaty dzen', âk vy ŭ čakan'ni, zastaâcesâ bâz' ežy, nâ eŭšy ničoga;

34. Таму прашу вас прыняць ежу: гэта паспрыяе ратунку вашага жыцьця; бо ні ў кога з вас не прападзе волас з галавы.

Tamu prašu vas prynâc' ežu: gèta paspryâe ratunku vašaga žyc'câ; bo ni ŭ koga z vas ne prapadze volas z galavy.

35. Сказаўшы гэта і ўзяўшы хлеб, ён падзякаваў Богу перад усімі і, разламаўшы яго, пачаў есці.

Skazaŭšy gèta ì ŭzâŭšy hleb, ën padzâkavaŭ Bogu perad usimì ì, razlamaŭšy âgo, pačau es'ci.

36. Тады ўсе падбадзёрыліся і таксама прынялі ежу;

Tady ŭse padbadzërylisâ ì taksama prynâli ežu;

37. а было ўсіх нас на караблі дзевьсьце семдзсят шэсьць душ.

a bylo ŭsih nas na karablì dz'ves'ce semdzesât šès'c' duš.

38. І наеўшыся, пачалі аблягчаць карабель, выкідаючы пшаніцу ў мора.

Ī naeŭšysâ, pačali ablâgčac' karabel', vykidaŭčy pšanìcu ŭ mora.

39. Калі настаў дзень, зямлі не пазнавалі, а ўбачылі толькі нейкую

затоку зь нізкім берагам, да якога і адважыліся, калі можна, прыстаць з караблём.

Kali настаŭ dzen', zâmlì ne paznavali, a ŭbačyli tol'ki nejkuŭ zatoku z' nizkìm beragam, da âkoga ì advažylisâ, kali možna, prystac' z karablëm.

40. І падняўшы якары, рушылі морам і, адвязаўшы стырно і падняўшы малы ветразь па ветры, пакіравалі да берага.

Ī padnâŭšy âkary, rušyli moram ì, advâzaŭšy styрно ì padnâŭšy maly vetráz' pa vetry, pakiravali da beraga.

41. Наплылі на касу, і карабель сеў на мялізну: нос угруз і стаў нярухомы, а карма разьбівалася сілаю хваляў.

Naplyli na kasu, ì karabel' seŭ na mâlìznu: nos ugruz ì staŭ nâruhomy, a karma raz'bivalasâ silaŭ hvalâŭ.

42. А воіны змовіліся былі пазабіваць вязьняў, каб каторы, выплыўшы, ня ўцёк.

A voíny zmovìlisâ byli pazabìvac' vâz'nâŭ, kab katory, vyplyŭšy, nâ ŭcëk.

43. Але сотнік, хочучы ўратаваць Паўла, утрымаў іх ад тога намеру і загадаў тым, хто ўмее плаваць, першым скакаць і выйсці на зямлю,

Ale sotnik, hočučy ŭratavac' Paŭla, utrymaŭ ih ad toga nameru ì zagadaŭ tym, hto ŭmee plavac', peršym skakac' ì vyjs'ci na zâmlû,

44. а астатнім ратавацца каму на дошках, каму на чым-колечы ад карабля. І такім чынам усе ўратаваліся на зямлю.

a astatnìm ratavacca kamu na doškah, kamu na čym-kolečy ad karablâ. Ī takìm čynam use ŭratavalisâ na zâmlû.

1. А калі ўратаваліся, тыя, што былі з Паўлам, даведаліся, што востраў называецца Меліт.

A kalì ŭratavalisâ, tyâ, što byli z Paŭlam, davedalisâ, što vostraŭ nazyvaecca Melit.

2. Іншапляменцы прынялі нас вельмі чалавекалюбна: бо яны, з прычыны дажджу і холаду, расклалі вогнішча і прынялі ўсіх нас.

Înšaplâmency prynâli nas vel'mì čalavekalûbna: bo âny, z pryčyny daždžu i holadu, rasklali vognišča i prynâli ŭsîh nas.

3. Калі ж Павал набраў многа хмызу і клаў на вагонь, выскачыла ад жару зьмяюка і павісла на руцэ ў яго.

Kalì ž Paval nabraŭ mnoga hmyzu i klaŭ na vagon', vyskačyla ad žaru z'mâûka i pavisla na rucè ŭ âgo.

4. Іншапляменцы, калі ўбачылі павіслую на руцэ ў яго зьмяю, казалі адзін аднаму: праўда, чалавек гэты - забойца, калі яму, уратаванаму ў моры, суд Божы не пакідае жыцьця.

Înšaplâmency, kalì ŭbačyli pavisluû na rucè ŭ âgo z'mâû, kazali adžin adnamu: praŭda, čalavek gèty - zabojsca, kalì âmu, uratavanamu ŭ mory, sud Božy ne pakidae žyc'câ.

5. Але ён, абтросшы зьмяю ў вагонь, не зазнаў аніякае шкоды.

Ale ên, abtrosšy z'mâû ŭ vagon', ne zaznaŭ aniâkae škody.

6. Яны чакалі былі, што ён пухнуць пачне, альбо што раптам упадзе мёртвы; але, чакаючы доўга і ўбачыўшы, што ня сталася зь ім ніякай бяды, думку зьмянілі і казалі, што ён - Бог.

Âny čakali byli, što ên puhnuc' pačne, al'bo što raptam upadze mërtyvy; ale, čakaŭšy doŭga i ŭbačyŭšy, što nâ stalašâ z' im niâkaj bâdy, dumku z'mânili i

kazali, što ěn - Bog.

7. Навакол той мясьціны былі валоданьні першага чалавека вострава, называнага Публіем; ён прыняў нас і тры дні гасьцінна частаваў.

Navakol toj mäs'ciny byli valodan'ni peršaga čalaveka vostrava, nazyvanaga Publiem; ěn prynâŭ nas i try dni gas'cinna častavaŭ.

8. Публіеў бацька ляжаў, пакутуючы ад гарачкі і ад болю ў жываце: Павал увайшоў да яго, памаліўся і, усклаўшы на яго рукі свае, ацаліў яго.

Publieŭ bac'ka lâžaŭ, pakutuŭcy ad garački i ad bolû ŭ žyvace: Paval uvajšoŭ da âgo, pamaliŭsâ i, usklaŭšy na âgo ruki svae, acaliŭ âgo.

9. Пасьля гэтай падзеі і астатнія на востраве, хто быў хворы, прыходзілі і былі вылечаны.

Pas'lâ gètaj padzei i astatniâ na vostrave, hto byŭ hvory, pryhodzili i byli vylečany.

10. І рабілі нам шмат гонару, і на дарогу далі ўсё патрэбнае.

Ì rabili nam šmat gonaru, i na darogu dali ŭsë patrèbnae.

11. Праз тры месяцы мы адплылі на Александрыйскім караблі, пад знакам Дыяскураў, які зімаваў на тым востраве,

Praz try mesâcy my adplyli na Aleksandryjskìm karablì, pad znakam Dyâskuraŭ, âki zimavaŭ na tym vostrave,

12. і, прыплыўшы ў Сыракузы, пабылі там тры дні;

i, pryplyŭšy ŭ Syrakuzy, pabyli tam try dni;

13. адтуль адплыўшы, прыбылі ў Рыгію; а празь дзень, як павеяў паўднёвы вецер, прыбылі на другі дзень у Путэол,

adtul' adplyŭšy, prybyli ŭ Rygiû; a praz' dzen', âk paveâŭ paŭdnëvy vecer, prybyli na drugi dzen' u Putèol,

14. дзе знайшлі братоў і былі ўпрошаныя пабыць у іх сем дзён, і потым

паплылі мы ў Рым.

dze znajšli bratoŭ i byli ŭprošanyâ pabyc' u ih sem dzën, i potym paplyli my ŭ Rym.

15. Тамтэйшыя браты, дачуўшыся пра нас, выйшлі нам насустрач да Апіевай плошчы і трох гасьцініц; убачыўшы іх, Павал падзякаваў Богу і падбадзёрыўся духам.

Tamtèjšyâ braty, dačuŭšysâ pra nas, vyjšli nam nasustrač da Apievaj ploščy i troh gas'cìnic; ubačyŭšy ih, Paval padzâkavaŭ Bogu i padbadzëryŭsâ duham.

16. А як прыйшлі мы ў Рым, дык сотнік перадаў вязьняў ваеначальніку, а Паўлу дазволена жыць адасоблена з воінам, які вартаваў яго.

A âk pryjšli my ŭ Rym, dyk sotnik peradaŭ vâz'nâŭ vaenačal'nìku, a Paŭlu dazvolena žyc' adasoblana z voïnam, âkì vartavaŭ âgo.

17. Праз тры дні Павал склікаў самых знакамітых Юдэяў і, калі яны сышліся, прамовіў да іх; мужы браты! не зрабіўшы нічога супраць народу ці бацькоўскіх звычаяў, я ў кайданах зь Ерусаліма перададзены ў рукі Рымлянам;

Praz try dni Paval sklikaŭ samyh znakamityh Ŭdèâŭ i, kalì âny syšlisâ, pramoviŭ da ih; mužy braty! ne zrabiŭšy ničoga suprac' narodu ci bac'koŭskìh zvyčaaŭ, â ŭ kajdanah z' Erusalima peradadzeny ŭ ruki Rymlânam;

18. яны, судзіўшы мяне, хацелі даць волю, бо няма ўва мне ніякай віны, вартае сьмерці;

âny, sudziŭšy mâne, haceli dac' volû, bo nâma ŭva mne niâkaj vîny, vartae s'mercì;

19. але як што Юдэі не паразумеліся, дык я мусіў патрабаваць суду ў кесара, зрэшты, ня дзеля таго, каб зьвінаваціць у чым-небудзь народ мой;

ale âk što Ůdèi ne parazumelisâ, dyk â musiŭ patrabavac' sudu ŭ kesara, zrèšty, nâ dzelâ tago, kab z'vinavacic' u čym-nebudz' narod moj;

20. з гэтай прычыны я і склікаў вас, каб пабачыцца і пагутарыць з вамі, бо за надзею Ізраілеву абложаны я гэтымі кайданамі.

z gètaj pryčyny â i sklikaŭ vas, kab pabačycsa i pagutaryc' z vami, bo za nadzeŭ Ižrailevu abložany â gètymi kajdanami.

21. А яны казалі яму: мы ні пісьмаў ня мелі пра цябе зь Юдэі, ні з вандроўных братоў ніхто не паведаміў пра цябе і не сказаў нічога благога.

A âny skazali âmu: my ni pis'maŭ nâ meli pra câbe z' Ůdèi, ni z vandroŭnyh bratoŭ nihto ne pavedamiŭ pra câbe i ne skazaŭ ničoga blagoga.

22. Зрэшты, нам пажадана пачуць ад цябе, як ты думаеш; бо вядома нам, што пра гэта вучэньне ўсюды спрачаюцца.

Zrèšty, nam pažadana pačuc' ad câbe, âk ty dumaeš; bo vâdoma nam, što pra gèta vučèn'ne ŭsŭdy spračaŭcca.

23. І прызначыўшы дзень яму, вельмі многія прыйшлі да яго ў гасьцініцу; і ён з раніцы да вечара выкладаў ім вучэньне пра Царства Божае і пераконваў іх за Ісуса, прыводзячы сьведчаньні з закона Майсеевага і прарокаў.

Ì pryznačyŭšy dzen' âmu, vel'mi mnogiâ pryjšli da âgo ŭ gas'cinicu; i èn z ranicy da večara vykladaŭ im vučèn'ne pra Carstva Božae i perakonvaŭ ih za Isusa, pryvodzâčy s'vedčan'ni z zakona Majseevaga i prarokaŭ.

24. І адны пераконваліся ад словаў ягоных, а другія ня верылі.

Ì adny perakonvalisâ ad slovaŭ âgonyh, a drugiâ nâ veryli.

25. Ня маючы згоды паміж сабою, яны адыходзілі, калі Павал сказаў ім наступныя словы: добра Дух Сьвяты сказаў бацькам нашым праз прарока Ісаю:

Nâ maûčy zgody pamîž saboû, âny adyhodzîlî, kalî Paval skazaŭ ïm nastupnyâ slovy: dobra Duh S'vâty skazaŭ bac'kam našym praz praroka Îsaû:

26. "ïdzî da narodu gètaga ï skazy: slyham pačuece, ï ne ŭrazumeece; ï vacyma glâdzeцьmece, ï ny ŭbacyce;

"ïdzî da narodu gètaga ï skažy: slyham pačuece, ï ne ŭrazumeece; ï vačyma glâdzec'mece, ï nâ ŭbacyce;

27. агрубела бо сэрца ў людзей гэтых, і цяжка чуюць вушыма, і зьмежылі вочы свае, хай ня ўгледзяць вачыма, і не пачуюць вушыма, і сэрцам не ўразумеюць, і не навернуцца, каб Я ацаліў іх".

agrubela bo sèrca ŭ lûdzej gètyh, ï câžka čuûc' vušyma, ï z'mežyli vočy svae, haj nâ ŭgledzâc' vačyma, ï ne pačuûc' vušyma, ï sèrcam ne ŭrazumeûc', ï ne navernucca, kab Â acaliŭ ih".

28. Дык вось, хай вам будзе вядома, што збавеньне Божае паслана язычнікам: яны і пачуюць.

Dyk vos', haj vam budze vâdoma, što zbaven'ne Božae paslana âzyčnikam: âny ï pačuûc'.

29. Калі ён сказаў гэта, Юдэі пайшлі, многа спрачаючыся паміж сабою.

Kalî ën skazaŭ gèta, Ŭdèi pajšli, mnoga spraçaučysâ pamîž saboû.

30. І жыў Павал цэлыя два гады на сваім утрыманьні і прымаў усіх, хто прыходзіў да яго,

Ï žyŭ Paval cèlyâ dva gady na svaim utryman'ni ï prymaŭ usih, hto pryhodziŭ da âgo,

31. прапаведуючы Царства Божае і вучачы пра Госпада Ісуса Хрыста з усякай адвагаю без забароны.

prapaveduûčy Carstva Božae ï vučacy pra Gospada Îsusa Hrysta z usâkaj advagaŭ bez zabarony.

РЫМЛЯНАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал, раб Ісуса Хрыста, пакліканы апостал, выбраны на зьвеставаньне Божае,

Paval, rab Īsusa Hrysta, paklikany apostal, vybrany na z'vestavan'ne Božae,

2. якое Бог раней абяцаў праз прарокаў Сваіх, у сьвятых пісаньнях,

âkoe Bog ranej abâcaŭ praz prarokaŭ Svaih, u s'vâtyh pisan'nâh,

3. пра Сына Свайго, Які нарадзіўся ад семені Давідавага па плоці

pra Syna Svajgo, Âki naradziŭsâ ad semeni Davidavaga pa ploci

4. і адкрыўся Сынам Божым у сіле, духам сьвятасьці, праз

уваскрэсеньне зь мёртвых, празь Ісуса Хрыста Госпада нашага,

i adkryŭsâ Synam Božym u sile, duham s'vâtas'ci, praz uvaskrèsen'ne z' mërtyyh, praz' Īsusa Hrysta Gospada našaga,

5. празь Якога мы атрымалі мілату і апостальства, каб несцьці

паслушэнства веры дзеля імя Ягонага ва ўсіх народах,

praz' Âkoga my atrymali milatu i apostal'stva, kab nes'ci paslušènstva very dzelâ imâ Âgonaga va ŭsih narodah,

6. сярод якіх і вы, пакліканыя Ісусам Хрыстом, -

sârod âkih i vy, paklikanyâ Īsusam Hrystom, -

7. усім умілаванцам Божым у Рыме, пакліканым сьвятым: мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

usim umilavancam Božym u Ryme, paklikanym s'vâtym: milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Īsusa Hrysta.

8. Найперш за ўсё дзякую Богу майму празь Ісуса Хрыста за ўсіх вас, што вера ваша абвяшчаецца па ўсім сьвеце;

Najpers̄ za ŭs̄e dzâkuû Bogu majmu praz' Îsusa Hrysta za ŭs̄ih vas, što vera vašaâ abvâščaeccâ pa ŭs̄im s' vece;

9. сьведка мне Бог, Якому служу духам маім у звеставаньні Сына Ягонага, што бесьперастанку ўспамінаю пра вас,

s' vedka mne Bog, Âkomu služu duham maïm u z' vestavan' ni Syna Âgonaga, što bes' perastanku ŭspaminaû pra vas,

10. заўсёды просячы ў малітвах маіх, каб воля Божая хоць цяпер паспрыяла мне прыйсьці да вас,

zaŭs̄edy prosâčy ŭ malitvah maïh, kab volâ Božaâ hoc' câper paspryâla mne pryjs' ci da vas,

11. бо я вельмі прагну ўбачыць вас, каб падаць вам які дар духоўны на ўмацаваньне вашае,

bo â vel' mi pragnu ŭbačyc' vas, kab padac' vam âki dar duhoŭny na ŭmacavan' ne vašae,

12. гэта значыцца, сучэшыцца з вамі верай супольнаю, вашаю і маёю.

gèta značycsa, sucešycsa z vamì veraj supol'naû, vašaû i maëû.

13. Не хачу, браты, утойваць ад вас, што я многа разоў мерыўся прыйсьці да вас, - але сустракаў перашкоды аж да гэтай пары, - каб мець нейкі плод і ў вас, як і ў іншых народаў.

Ne haču, braty, utojvac' ad vas, što â mnoga разоў meryŭsâ pryjs' ci da vas, - ale sustrakaŭ peraškody aŷ da gètaj pary, - kab mec' nejkì plod i ŭ vas, âk i ŭ inšyh narodaŭ.

14. Я даўжнік і Элінам і варварам, мудрацам і неразумным;

Â daužnik i Èlinam i varvaram, mudracam i nerazumnym;

15. дык вось, што да мяне, я гатовы звеставаць і вам, жыхарам Рыма.

dyk vos', što da mâne, â gatovy z'vestavac' i vam, žyharam Ryma.

16. Бо я не саромеюся звеставаньня Хрыстовага, бо яно ёсьць сіла Божая на збавеньне ўсякаму веруючаму, па-першае Юдэю, потым і Эліну.

Bo â ne saromeûsâ z'vestavan'nâ Hrystovaga, bo âno ës'c' sila Božaâ na zbaven'ne ũsâkamu veruûčamu, pa-peršae Ŭdèû, potym i Èlînu.

17. Бо ў ім адкрываецца праўда Божая ад веры ў веру, як напісана: "праведны вераю жыць будзе".

Bo ũ im adkryvaeccâ praŭda Božaâ ad very ũ veru, âk napîsana: "pravedny veraû žyc' budze".

18. Бо адкрываецца гнеў Божы зь неба на ўсякую бязбожнасьць і няпраўду людзей, якія ўціскаюць ісьціну няпраўдаю;

Bo adkryvaeccâ gneŭ Božy z' neba na ũsâkuû bâzbožnas'c' i nâpraŭdu lûdzej, âkiâ ũcîskaûc' îs'cînu nâpraŭdaû;

19. бо, што можна ведаць пра Бога, ёсьць яўнае ім, таму што Бог явіў ім;

bo, što možna vedac' pra Boga, ës'c' âŭnae im, tamu što Bog âviŭ im;

20. бо нябачнае ў Ім, вечная сіла Ягоная і боскасьць, ад стварэньня сьвету праз сузіраньне тварэньняў бачныя, так што яны ня маюць выбачэньня.

bo nâbačnae ũ Ìm, večnaâ sila Âgonaâ i boskas'c', ad stvarèn'nâ s'vetu праз suzîran'ne tvarèn'nâŭ bačnyâ, tak što âny nâ maûc' vybačèn'nâ.

21. Але як што яны, спазнаўшы Бога, не праславілі Яго як Бога, і не падзякавалі, а змарнаваліся ў развагах розуму свайго, і запамрочылася неразумнае іхняе сэрца:

Ale âk što âny, spaznaŭšy Boga, ne praslavîli Âgo âk Boga, i ne padzâkavali, a zmarnavalisâ ũ razvagah rozumu svajgo, i zapamročylasâ nerazumnae

ihnâe sêrca:

22. называючы сябе мудрымі, здурнелі,

nazyvaûčy sâbe mudrymi, zdurneli,

23. і славу нятленнага Бога зьмянілі на падабенства вобраза прахлага чалавека, і птушак, і чатырнагаў, і гадаў, -

ì slavu nâtlennaga Boga z'mânili na padabenstva vobraza prahlaga čalaveka, ì ptušak, ì čatyrnogaŭ, ì gadaŭ, -

24. дык і аддаў іх Бог у пахацінствах сэрцаў іхніх нячыстасьці, так што яны апаганьвалі самі свае целы;

dyk ì addaŭ ih Bog u pahacinstvah sêrcaŭ ihnih nâčystas'ci, tak što âny apagan'vali sami svae cely;

25. яны падмянілі ісьціну Божую на ману і пакланяліся і служылі стварэньню замест Творцы, які дабраславёны навекі, амін.

âny padmânili is'cinu Božuŭ na manu ì paklanâlisâ ì služyli stvarèn'nŭ zamest Tvorcy, âki dabraslavëny naveki, amin.

26. Таму аддаў іх Бог ганебным пажадам: жанчыны іхнія замянілі прыроднае паяднаньне на супрацьпрыроднае;

Tamu addaŭ ih Bog ganebnym pažadam: žančyny ihniâ zamânili pryrodnae paâdnan'ne na suprac'pryrodnae;

27. гэтак сама і мужчыны, занядбаўшы прыроднае паяднаньне з жаночым полам, распальваліся пахацінствам сваім адзін да аднаго, мужчыны на мужчынах чынілі сорам і атрымлівалі самі ў сабе расплату за сваю аблуду.

gètak sama ì mužčyny, zanâdbaŭšy pryrodnae paâdnan'ne z žanočym polam, raspal'valisâ pahacinstvam svaim adzìn da adnago, mužčyny na mužčynah čynili soram ì atrymlivali sami ŭ sabe rasplatu za svaŭ abludu.

28. І як што яны не стараліся мець Бога ў розуме, дык аддаў іх Бог

розуму перавернутаму - чыніць непатрэбшчыну,

*Ì âk što âny ne staralisâ mec' Boga ŭ rozume, dyk addaŭ ih Bog rozumu
peravernutamu - čynic' nepatrèbščynu,*

29. так што яны поўныя ўсялякай няпраўды, распусты, зламыснасьці,
ліхазьдзірства, злосьці, поўныя зайздрасьці, душагубства, звады,
ашуканства, ліхадушнасьці,

*tak što âny poŭnyâ ŭsâlâkaj nâpraŭdy, raspusty, zlamysnas'ci, lihaz'dzirstva,
zlos'ci, poŭnyâ zajzdras'ci, dušagubstva, zvady, ašukanstva, lihadušnas'ci,*

30. яны паклёпнікі, хлусы, боганенавісьнікі, крыўдзіцелі, самахвалы,
пыхліўцы, вынаходлівыя на зло, бацькам непакорлівыя,

*âny paklëpniki, hlusy, boganenavis'niki, kryŭdziceli, samahvaly, pyhliŭcy,
vynahodliviŭâ na zlo, bac'kam nepakorliviŭâ,*

31. неразумныя, вераломныя, нлюбы, няпрымірцы, нелітасьціўцы.

nerazumnyâ, veralomnyâ, nlûby, nâprymircy, nelitas'ciŭcy.

32. Яны ведаюць праведны вырак Божы, што тыя, якія чыняць такое,
вартыя сьмерці; аднак жа ня толькі гэта робяць, але і сабе падобных
падахвочваюць.

*Âny vedaŭc' pravedny vyrak Božy, što tyâ, âkiâ čynâc' takoe, vartyâ
s'merci; adnak ža nâ tol'ki gèta robâc', ale ì sabe padobnyh padahvočvaŭc'.*

2 Кіраўнік

1. Вось таму няма апраўданьня табе, кожны чалавеча, што судзіш
другога; бо тым самым судом, якім судзіш другога, асуджаеш сам
сябе; бо, асуджаючы другога, робіш тое самае.

*Vos' tamu nâma apraŭdan'nâ tabe, kožny čalaveča, što sudziš drugoga; bo
tym samym sudom, âkim sudziš drugoga, asudžaeš sam sâbe; bo, asudžaŭcy*

drugoga, robiš toe samae.

2. А мы ведаем, што паводле ісьціны ёсьць суд Божы на тых, што такое чыняць.

A my vedaem, što pavodle is'ciny es'c' sud Božy na tyh, što takoe čynâc'.

3. Няўжо думаеш ты, чалавеча, што ўнікаеш суду Божага, калі асуджаеш тых, якія ўчыняюць такое, і сам робячы тое самае?

Nâũžo dumaeš ty, čalaveča, što ũnikaesh sudu Božaga, kali asudžaeš tyh, âkiâ ũčynâuc' takoe, i sam robâčy toe samae?

4. Альбо пагарджаеш багацьцем даброці, лагоднасьці і вялікай цярплівасьці Божай, не разумеючы, што даброць Божая вядзе цябе да пакаяньня?

Al'bo pagardžaeš bagac'cem dabrocì, lagodnas'ci i vâlikaj cârplivas'ci Božaj, ne razumeũcy, što dabroc' Božaâ vâdze câbe da pakaân'nâ?

5. Але, з упартасьці тваёй і нераскаянага сэрца ты сам сабе зьбіраеш гнеў на дзень гневу і абвяшчэньня праведнага суду ад Бога,

Ale, z upartas'ci tvaëj i neraskaânaga sèrca ty sam sabe z'bìraeš gneũ na dzen' gnevu i abvâščèn'nâ pravednaga sudu ad Boga,

6. Які кожнаму аддасць паводле дзеяў ягоных:

Âki kožnamu addas'c' pavodle dzeâũ âgonyh:

7. тым, якія ўвесь час ў добрых дзеях шукаюць славы, гонару і бесьсьмяротнасьці, - жыцьцё вечнае;

tym, âkiâ ũves' čas ũ dobryh dzeâh šukauc' slavy, gonaru i bes's'mârotnas'ci, - žyc'cë večnae;

8. а тым, якія ўпарцяцца і супрацівяцца ісьціне, ды аддаюцца няпраўдзе, - лютасьць і гнеў.

a tym, âkiâ ũparcâcca i supracivâcca is'cine, dy addaũcca nâpraũdze, - lûtas'c' i gneũ.

9. Смутак і скруха ўсякай душы чалавека, які чыніць ліхое: першаму Юдэю, потым і Эліну!

Smutak i skruha ŭsâkaj dušy čalaveka, âkì čynic' lihoe: peršamu Ŭdèû, potym i Èlinu!

10. Наадварот жа, слава і гонар і мір кожнаму, хто робіць добрае: першаму Юдэю, потым і Эліну!

Naadvarot ža, slava i gonar i mir kožnamu, hto robic' dobrae: peršamu Ŭdèû, potym i Èlinu!

11. Бо няма прывабы да асобы ў Бога.

Bo nâma pryvaby da asoby ŭ Boga.

12. Тыя, што без закона зграшылі, без закона і загінуць; а тыя, якія ў законе зграшылі, паводле закона прымуць суд,

Tyâ, što bez zakona zgrašyli, bez zakona i zaginuc'; a tyâ, âkiâ ŭ zakone zgrašyli, pavodle zakona prymuc' sud,

13. бо не слухачы закона праведныя перад Богам, а выканаўцы закона апраўданы будуць;

bo ne sluhačy zakona pravednyâ perad Bogam, a vykanaŭcy zakona apraŭdany buduc';

14. бо, калі язычнікі, ня маючы закона, ад прыроды законнае робяць, дык, ня маючы закона, яны самі сабе закон:

bo, kalì âzyčnikì, nâ maŭčy zakona, ad pryrody zakonnae robâc', dyk, nâ maŭčy zakona, âny samì sabe zakon:

15. яны паказваюць, што дзеі закона ў іх напісаны ў сэрцах, пра што сьведчыць сумленьне іхняе і думкі іхнія, якія то вінавацяць, то апраўдваюць адна адну,

âny pakazvaŭc', što dzei zakona ŭ ih napisany ŭ sèrcach, pra što s'vedčyc' sumlen'ne ihnâe i dumki ihniâ, âkiâ to vînavacâc', to apraŭdvaŭc' adna

adnu,

16. у дзень, калі паводле звеставанья майго, Бог будзе судзіць таемныя дзеі людзей празь Ісуса Хрыста.

u dzen', kalì pavodle z'vestavân'â majgo, Bog budze sudzic' taemnyâ dzei lûdzej praz' Îsusa Hrysta.

17. Вось, ты называешся Юдэем, і супакойваеш сябе законам, і хвалішся Богам,

Vos', ty nazyvaeššâ Údèem, i supakojvaeš sâbe zakonam, i hvališšâ Bogam,

18. і ведаеш волю Ягоную, і разумееш лепшае, навучаючыся з закона,

i vedaеш volû Ágonuû, i razumeeš lepšae, navučaûčysâ z zakona,

19. і ўпэўнены пра сябе, што ты павадыр сьляпым, сьвятло тым, што ходзяць у цемры, -

i ũpèũneny pra sâbe, što ty pavadyr s'lâpym, s'vâtlo tym, što hodzâc' u cemry, -

20. выхавальнік неразумным, настаўнік дзецям, які мае ўзор розуму і ісьціны ў законе:

vyhaval'nik nerazumnym, настаũnik dzecâm, âkì mae ũzor rozumu i is'ciny ũ zakone:

21. як жа ты, навучаючы другога, ня вучыш сябе самога?

âk ža ty, navučaûčy drugoga, nâ vučyš sâbe samoga?

22. Прапаведуючы ня красьці, крадзеш? кажучы: не распусьнічай, распусьнічаеш? грэбуючы ідаламі, рабуеш сьвятыні?

Prapaveduûčy nâ kras'ci, kradzeš? kažučy: ne raspus'ničaj, raspus'ničaeš? grèbuûčy idalamì, rabueš s'vâtynì?

23. хвалішся законам, а, пераступаючы закон, зьневажаеш Бога?

hvališšâ zakonam, a, perastupaûčy zakon, z'nevažaeš Boga?

24. бо дзеля вас, як напісана, імя Божае ганьбуецца ў язычнікаў.

bo dzelâ vas, âk napisana, imâ Božae gan'buessa ŭ âzyčnikaŭ.

25. Абразаньне карыснае, калі выконваеш закон; а калі ты пераступаеш закон, дык абразаньне тваё сталася неабразаньнем.

Abrazan'ne karysnae, kali vykonvaeš zakon; a kali ty perastupaeš zakon, dyk abrazan'ne tvaë stalasâ neabrazan'nem.

26. Дык вось, калі неабразанец выконвае пастановы закона, дык ягонае неабразаньне ці не залічыцца яму за абразаньне?

Dyk vos', kali neabrazanec vykonvae pastanovy zakona, dyk âgonae neabrazan'ne ci ne zaličycca âmu za abrazan'ne?

27. І неабрэзаны ад прыроды, які выконвае закон, ці не асудзіць цябе, пераступніка закона зь Пісаньнем і абразаньнем?

Ì neabrèzany ad pryrody, âki vykonvae zakon, ci ne asudzic' câbe, perastupnika zakona z' Pisan'nem ì abrazan'nem?

28. Бо ня той Юдэй, хто такі з выгляду, і ня тое абразаньне, якое вонкавае, на плоці;

Bo nâ toj Ūdèj, hto taki z vyglâdu, ì nâ toe abrazan'ne, âkoe vonkavae, na ploci;

29. а той Юдэй, хто ўнутрана такі, і тое абразаньне, якое ў сэрцы паводле Духа, а не паводле літары: яму і пахвала не ад людзей, а ад Бога.

a toj Ūdèj, hto ŭnutrana taki, ì toe abrazan'ne, âkoe ŭ sèrcy pavodle Duha, a ne pavodle litary: âmu ì pahvala ne ad lûdzej, a ad Boga.

3 Кіраўнік

1. Дык вось, у чым жа перавага быць Юдэем, альбо якая карысьць ад абразаньня?

Dyk vos', u čym ža peravaga byc' Ŭdèem, al'bo âkaâ karys'c' ad abrazan'nâ?

2. Вялікая, ва ўсіх праявах, а найперш у тым, што ім даверана слова Божае.

Vâlikaâ, va ŭsìh praâvah, a najpers' u tym, što ìm daverana slova Božae.

3. Бо што ж? калі некаторыя ня верылі, хіба ж няверства іхняе знішчыць вернасьць Божую?

Bo što ž? kalì nekatoryâ nâ verylì, hiba ž nâverstva ihnâe z'niščyc' vernas'c' Božuû?

4. Зусім не. Бог верны, а кожны чалавек ілжывы, як напісана: "Ты праведны ў словах Тваіх і пераможаш, у судзе Тваім".

Zusìm ne. Bog verny, a kožny čalavek ilžyvy, âk napìsana: "Ty pravedny ŭ slovah Tvaih ì peramožaš, u sudze Tvaim".

5. А калі нашая няпраўда выяўляе праўду Божую, дык што скажам? няўжо будзе Бог несправядлівы, калі паказвае гнеў? - кажу, па-чалавечы разважаючы.

A kalì našaâ nâpraŭda vyâŭlâe praŭdu Božuû, dyk što skažam? nâŭžo budze Bog nespravâdlivy, kalì pakazvae gneŭ? - kažu, pa-čalavečy razvažaučy.

6. Зусім не. Бо як жа тады Богу судзіць сьвет?

Zusìm ne. Bo âk ža tady Bogu sudzic' s'vet?

7. Бо, калі вернасьць Божая ўзвышаецца маёю нявернасьцю на славу Божую, завошта яшчэ мяне ж судзіць, як грэшніка?

Bo, kalì vernas'c' Božaâ ŭzvyšaecca maëu nâvernas'cû na slavu Božuû, zavošta âščè mâne ž sudzic', âk grèšnika?

8. І ці ж не рабіць нам зло, каб выйшла на дабро, як некаторыя ўпікаюць нас і кажуць, быццам мы гэтак вучым? Справядлівы суд на такіх.

Ì cì ž ne rabić' nam zlo, kab vyjšla na dabro, âk nekatoryâ ŭpikaŭc' nas ì kažuc', byccam my gètak vučym? Spravâdlivyy sud na takih.

9. Дык што ж? ці маем мы перавагу? Зусім не; бо мы ўжо даказалі, што як Юдэі, так і Эліны, усе пад грэхам,

Dyk što ž? cì maem my peravagu? Zusim ne; bo my ŭžo dakazali, što âk Ŭdèi, tak ì Èlìny, use pad grèham,

10. як напісана: "няма праведнага аніводнага;

âk napisana: "nâma pravednaga anìvodnaga;

11. няма, хто разумеў бы; няма, хто Бога шукаў бы;

nâma, hto razumeŭ by; nâma, hto Boga šukaŭ by;

12. усе зьбіліся з тропу, нягодныя сталіся ўсе: няма, хто тварыў бы дабро, няма аніводнага".

use z'bilisâ z tropu, nâgodnyâ stalisâ ŭse: nâma, hto tvaryŭ by dabro, nâma anìvodnaga".

13. Горла іхняе - дамавіна адчыненая, лісьлівяць яны языком; атрута асьпідаў у іх на губах;

Gorla ihnâe - damavìna adčynenaâ, lis'livâc' âny âzykom; atruta as'pidaŭ u ih na gubah;

14. вусны ў іх поўныя ліхаслоўя і горычы.

vusny ŭ ih poŭnyâ lihasloŭâ ì goryčy.

15. Ногі ў іх борздыя на праліваньне крыві;

Nogi ŭ ih borzdyâ na pralivan'ne kryvi;

16. разбурэньне і згубнасьць на іхніх дарогах;

razburèn'ne ì zgubnas'c' na ihnih darogah;

17. яны ня ведаюць шляхоў міру.

âny nâ vedaŭc' šlâhoŭ mìru.

18. Няма страху Божага перад вачамі ў іх".

Nâma strahu Božaga perad vačami ŭ ih".

19. А мы ведаем, што закон, калі што гаворыць, гаворыць да тых, хто пад законам, так што замыкаюцца ўсякія вусны, і ўвесь сьвет робіцца вінаваты перад Богам,

A my vedaem, što zakon, kali što gavoryc', gavoryc' da tyh, hto pad zakonom, tak što zamykaŭcca ŭsâkiâ vusny, i ŭves' s'vet robicca vinavaty perad Bogam,

20. бо дзеямі закона не апраўдаецца перад Ім ніякая плоць; бо законам спазнаецца грэх.

bo dzeâmi zakona ne apraŭdaeccca perad Īm niâkaâ ploc'; bo zakonom spaznaeccca grêh.

21. Але сёньня, незалежна ад закона, з'явілася праведнасьць Божая, пра якую сьведчаць закон і прарокі,

Ale sën'nâ, nezaležna ad zakona, z'âvilasâ pravednas'c' Božaâ, pra âkuŭ s'vedčac' zakon i praroki,

22. праведнасьць Божая празь веру ў Ісуса Хрыста ва ўсіх і на ўсіх вернікаў; бо няма розьніцы,

pravednas'c' Božaâ praz' veru ŭ Īsusa Hrysta va ŭsih i na ŭsih vernikaŭ; bo nâma roz'nicy,

23. бо ўсе зграшылі і пазбаўлены славы Божай,

bo ŭse zgrašyli i pazbaŭleny slavy Božaj,

24. атрымліваючы апраўданьне дарам, паводле мілаты Ягонаі, адкупленьнем у Ісусе Хрысьце,

atrymlivaŭčy apraŭdan'ne дарам, pavodle milaty Āgonaj, adkuplen'nem u Īsuse Hrys'ce,

25. Якога Бог прынёс у ахвяру ўмілажальваньня ў Крыві Ягонаі празь веру, для паказу справядлівасьці Ягонаі ў дараваньні грахоў, учыненых

раней,

Âkoga Bog prynës u ahvâru ŭmilažal'van'nâ ŭ Kryvi Âgonaj praz' veru, dlâ pakazu spravâdlivas'ci Âgonaj ŭ daravan'nî grahoŭ, učynenyh ranej,

26. у доўгім цярпеньні Божым, для паказу српавядлівасьці Ягонаі ў сёньняшні час, - хай зьявіцца Ён справядллівы і апраўдае таго, хто веруе ў Ісуса.

u doŭgim cârpen'nî Božym, dlâ pakazu srpavâdlivas'ci Âgonaj ŭ sën'nâšni čas, - haj z'âvicca Ęn spravâdllivy i apraŭdae tago, hto verue ŭ Ęsusa.

27. Дзе ж тое, чым пахваліцца? знішчана. Якім законам? законам учынкаў? Не, а законам веры.

Dze ŭ toe, čym pahvalicca? z'niščana. Âkim zakonom? zakonom učynkaŭ? Ne, a zakonom very.

28. Бо мы прызнаём, што чалавек апраўдваецца вераю, незалежна ад дзеяў закона.

Bo my pryznaëm, što čalavek apraŭdvaecca veraŭ, nezaležna ad dzeâŭ zakona.

29. Няўжо Бог ёсьць Бог Юдэяў толькі, а не й язычнікаў? Вядома, і язычнікаў;

Nâŭžo Bog ës'c' Bog Ŭdèâŭ tol'ki, a ne j âzyčnikaŭ? Vâdoma, i âzyčnikaŭ;

30. бо адзін Бог, Які апраўдае абрэзаных па веры і неабрэзаных празь веру.

bo adzîn Bog, Âki apraŭdae abrèzanyh pa very i neabrèzanyh praz' veru.

31. Дык вось, ці ж мы не касуем закон вераю? Зусім не; а сьцьвярджаем закон.

Dyk vos', ci ŭ my ne kasuem zakon veraŭ? Zusim ne; a s'c'vârdžaem zakon.

4 Кіраўнік

1. Што ж, скажам, Абрагам, бацька наш, набыў па плоці?

Što ž, skažam, Abragam, bac'ka naš, nabyŭ pa ploci?

2. Калі Абрагам апраўдаўся дзеямі, ён мае пахвалу, але не перад Богам.

Kali Abragam apraŭdaŭsâ dzeâmi, ên mae pahvalu, ale ne perad Bogam.

3. Бо што кажа Пісаньне? "Паверыў Абрагам Богу, і гэта залічылася яму ў праведнасць".

Bo što kaža Pisan'ne? "Paveryŭ Abragam Bogu, i gèta zaličylasâ âmu ŭ pravednas'c'".

4. Плата працаўніку залічваецца не зь мілаты, а з абавязку;

Plata pracauŭniku zaličvaecca ne z' milaty, a z abavâzku;

5. а таму, хто не працуе, а верыць у Таго, Хто апраўдвае бязбожнага, вера ягоная залічваецца ў праведнасць.

a tamu, hto ne pracue, a veryc' u Tago, Hto apraŭdvaе bâzbožnaga, vera âgonaâ zaličvaecca ŭ pravednas'c'.

6. Так і Давід называе шчасным чалавека, якому Бог залічвае праведнасць незалежна ад дзеяў:

Tak i David nazyvae ščasnym čalaveka, âkomu Bog zaličvae pravednas'c' nezaležna ad dzeâŭ:

7. "дабрашчасныя, каму беззаконьні дараваныя і чые грахі пакрытыя;

"dabraščasnyâ, kamu bezzakon'ni daravanyâ i čye grahi pakrytyâ;

8. добрашчасны той чалавек, якому Гасподзь не залічыць грэху".

dabraščasny toj čalavek, âkomu Gaspodz' ne zaličyc' grèhu".

9. Добрашчаснасць гэтая датычыцца абразаньня, ці неабразаньня? Мы кажам, што Абрагаму вера залічылася ў праведнасць.

Dabraščasnas 'c' gètaâ datyčycca abrazan 'nâ, ci neabrazan 'nâ? My kažam, što Abragamu vera zaličylasâ ŭ pravednas 'c'.

10. Калі залічылася? пасья абразаньня ці да абразаньня? Не пасья абразаньня, а да абразаньня.

Kali zaličylasâ? pas 'lâ abrazan 'nâ ci da abrazan 'nâ? Ne pas 'lâ abrazan 'nâ, a da abrazan 'nâ.

11. І знак абразаньня ён атрымаў, як пячатку праведнасьці празь веру, якую меў у неабразаньні, так што ён стаўся бацькам усіх веруючых у неабразаньні, каб і ім залічылася праведнасьць,

Ì znak abrazan 'nâ ën atrymaŭ, âk pâčatku pravednas 'ci praz' veru, âkuû meŭ u neabrazan 'ni, tak što ën staŭsâ bac 'kam usih veruûčyh u neabrazan 'ni, kab ì im zaličylasâ pravednas 'c',

12. і бацькам абрэзаных, ня толькі тых, што прынялі абразаньне, але і тых, што ходзяць па сьлядах веры бацькі нашага Абрагама, якую меў ён у неабразаньні.

ì bac 'kam abrèzanyh, nâ tol'ki tyh, što prynâli abrazan 'ne, ale ì tyh, što hodzâc' pa s'lâdah very bac 'ki našaga Abragama, âkuû meŭ ën u neabrazan 'ni.

13. Бо не законам дадзена Абрагаму, альбо семені ягонаму, абяцаньне - быць спадкаемцам сьвету, а праведнасьцю веры.

Bo ne zakonom dadzena Abragamu, al'bo semenì âgonamu, abâcan 'ne - byc' spadkaemcam s'vetu, a pravednas 'cû very.

14. Калі спадкаемцы тыя, што сьцьвярджаюцца на законе, дык марная вера, нячыннае абяцаньне;

Kali spadkaemcy tyâ, što s'c'vârdžaŭcca na zakone, dyk marnaâ vera, nâčynnae abâcan 'ne;

15. бо закон творыць гнеў, таму што дзе няма закона, няма і

парушэньня.

bo zakon tvoryc' gneŭ, tamu što dze nâma zakona, nâma ì parušèn'nâ.

16. Такім чынам па веры, каб было зь літасьці, каб абяцаньне было

неадменнае ўсім, ня толькі па законе, але і па веры нашчадкаў

Абрагама, які ёсьць бацька ўсім нам, -

Takim čynam pa very, kab bylo z' litas'ci, kab abâcan'ne bylo neadmennae

ŭsim, nâ tol'ki pa zakone, ale ì pa very naščadkaŭ Abragama, âki ës'c' bac'ka

ŭsim nam, -

17. як напісана: "Я паставіў цябе бацькам многіх народаў", - перад

Богам, Якому ён паверыў, Які ажыўляе мёртвых і называе няіснае, як

існае.

âk napisana: "Â pastaviŭ câbe bac'kam mnogih narodaŭ", - perad Bogam,

Âkomu ën paveryŭ, Âki ažyŭlâe mÿrtvyh ì nazyvae nâisnae, âk isnae.

18. Ён звыш надзеі, паверыў з надзеяй, праз што зрабіўся бацькам

многіх народаў, згодна са сказаным: "Такое шматлікае будзе семя

тваё".

Ën zvyš nadzei, paveryŭ z nadzeâj, praz što zrabiŭsâ bac'kam mnogih

narodaŭ, zgodna sa skazanym: "Takoe šmatlikae budze semâ tvaë".

19. І, не зьнямогшыся ў веры, ён ня думаў, што цела ягонае, амаль

стогадовага, ужо зьмярцьвела, і нутроба Сарыная ў зьмярцьвеньні;

ì, ne z'nâmogšysâ ŭ very, ën nâ думаŭ, što cela âgonae, amal' stogadovaga,

užo z'mârc'vela, ì nutroba Sarynaâ ŭ z'mârc'ven'ni;

20. не пахіснуўся ў абяцаньні Божым недаварствам, а застаўся цвёрды

ў веры, узьнёсшы славу Богу,

ne pahisnuŭsâ ŭ abâcan'ni Božym nedavârstvam, a zastaŭsâ c'vÿrды ŭ very,

uz'nÿsšy slavu Bogu,

21. і будучы добра ўпэўнены, што Ён мае сілу выканаць абяцанае.

ì budučy dobra ŭpèŭneny, što Ęn mae silu vykanac' abâcanae.

22. Таму і залічылася яму ў праведнасьць.

Tamu ì zaličylasâ âmu ŭ pravednas'c'.

23. А што залічана было яму, напісана ня толькі яму аднаму,

A što zaličana bylo âmu, napìsana nâ tol'ki âmu adnamu,

24. але і нам: залічыцца і нам, што веруюць у Таго, Хто ўваскрэсіў зь мёртвых Ісуса (Хрыста), Госпада нашага,

ale ì nam: zaličycca ì nam, što veruŭc' u Tago, Hto ŭvaskrèsiŭ z' mèrtvyh Ìsusa (Hrysta), Gospada našaga,

25. Які прададзены за грахі нашыя і ўваскрэс дзеля апраўданьня нашага.

Âki pradadzeny za grahì našyâ ì ŭvaskrès dzelâ apraŭdan'nâ našaga.

5 Кіраўнік

1. Дык вось, апраўдаўшыся вераю, мы маем мір з Богам праз Госпада нашага Ісуса Хрыста,

Dyk vos', apraŭdaŭšysâ veraŭ, my maem mìr z Bogam praz Gospada našaga Ìsusa Hrysta,

2. празь Якога вераю і атрымалі мы доступ да той мілаты, у якой стаім і хвалімся надзеяю на славу Божую.

praz' Âkoga veraŭ ì atrymalì my dostup da toj milaty, u âkoj staim ì hvalìmsâ nadzeâŭ na slavu Božuŭ.

3. І ня гэтым толькі, але хвалімся і жальбамі, ведаючы, што ад жальбы ідзе цярплівацьць,

Ì nâ gètym tol'ki, ale hvalìmsâ ì žal'bami, vedaŭčy, što ad žal'by idze cêrplivas'c',

4. ад цярплівасьці дасьведчанасьць, ад дасьведчанасьці надзея,

ad cârplivas'ci das'vedčanas'c', ad das'vedčanas'ci nadzeâ,

5. а надзея не ганьбуе, бо любоў Божая вылілася ў сэрцы нашыя Духам Сьвятым, Які дадзены нам.

a nadzeâ ne gan'bue, bo lûboŭ Božaâ vylilasâ ŭ sèrcy našyâ Duham S'vâty, Âki dadzeny nam.

6. Бо Хрыстос, калі яшчэ мы былі нямоглыя, ва ўстаноўлены час памёр за бязбожнікаў.

Bo Hrystos, kali âščè my byli nâmoglyâ, va ŭstanoŭleny čas pamër za bâzbožnikaŭ.

7. Бо наўрад ці хто памрэ за праведніка; хіба што за дабрачынца, магчыма, хто і адважыцца памерці.

Bo naŭrad ci hto pamrè za pravednika; hiba što za dabračynca, magčy, hto i advažycca pamerci.

8. А Бог Сваю любоў даказвае нам тым, што, калі мы былі яшчэ грэшнікі, Хрыстос памёр за нас.

A Bog Svaŭ lûboŭ dakazvae nam tym, što, kali my byli âščè grèšnikì, Hrystos pamër za nas.

9. Таму тым болей цяпер, калі мы апраўданыя Крывёю Ягонаю, ратуемся Ім ад гневу.

Tamu tym bolej câper, kali my apraŭdanyâ Kryvëŭ Âgonau, ratuemsâ Ìm ad gnevu.

10. Бо калі мы, будучы ворагамі, прымірыліся з Богам сьмерцю Сына Ягонага, дык тым болей, прымірыўшыся, уратуемся жыцьцём Ягоным;

Bo kali my, budučy voragami, prymiryłisâ z Bogam s'mercŭ Syna Âgonaga, dyk tym bolej, prymiryŭšysâ, uratuemsâ žyc'cëm Âgonym;

11. і мала таго, але і хвалімся Богам праз Госпада нашага Ісуса Хрыста,

празь Якога мы атрымалі цяпер прымірэнне.

ì mala tago, ale ì hvalimsâ Bogam praz Gospada našaga Ìsusa Hrysta, praz' Âkoga my atrymali câper prymirèn'ne.

12. А таму, як праз аднаго чалавека грэх увайшоў у сьвет, і праз грэх - сьмерць, так і сьмерць перайшла ва ўсіх людзей, бо ў ім усе зграшылі.
A tamu, âk praz adnago čalaveka grèh uvajšoŭ u s'vet, ì praz grèh - s'merc', tak ì s'merc' perajšla va ŭsìh lûdzej, bo ŭ ìm use zgrašyli.

13. Бо і да закона грэх быў у сьвеце; але грэх не залічваецца, калі няма закона.

Bo ì da zakona grèh byŭ u s'vece; ale grèh ne zaličvaecca, kalì nâma zakona.

14. Аднак жа сьмерць панавала ад Адама да Майсея і над тымі, якія не зграшылі падобна правіннасьці Адама, які ёсьць вобраз будучага,
Adnak ža s'merc' panavala ad Adama da Majseâ ì nad tymì, âkiâ ne zgrašyli padobna pravinnas'ci Adama, âki ës'c' vobraz budučaga,

15. але дар мілаты ня як правіна. Бо праз правіну аднаго памерлі многія, дык тым больш мілата Божая і дар празь мілату аднаго Чалавека, Ісуса Хрыста, шчодро красуюць для многіх.

ale dar milaty nâ âk pravina. Bo praz pravinu adnago pamerli mnogîâ, dyk tym bol'sh milata Božaâ ì dar praz' milatu adnago Čalaveka, Ìsusa Hrysta, ščodra krasuûc' dlâ mnogih.

16. І дар ня як суд за аднаго грэшніка; бо суд за адну правіну прыносіць асуду, а дар мілаты за многія правіны - апраўданьне.

Ì dar nâ âk sud za adnago grèšnika; bo sud za adnu pravinu prynosic' asudu, a dar milaty za mnogîâ praviny - apraŭdan'ne.

17. Бо калі за правіну аднаго сьмерць панавала праз аднаго, дык тым болей тыя, што прымаюць шчадроты мілаты і дар праведнасьці, будуць панаваць у жыцьці праз адзінага Ісуса Хрыста.

Bo kalì za pravìnu adnago s'merc' panavala praz adnago, dyk tym bolej tyâ, što prymaûc' ščadroty mìlaty ì dar pravednas'ci, buduc' panavac' u žyc'ci praz adžinaga Ìsusa Hrysta.

18. Вось таму, як праз правіну аднаго ўсім людзям асуда, так і праз праведнасьць аднаго ўсім людзям апраўданьне да жыцьця.

Vos' tamu, âk praz pravìnu adnago ũsim lûdzâm asuda, tak ì praz pravednas'c' adnago ũsim lûdzâm apraŭdan'ne da žyc'câ.

19. Бо, як празь непаслушэнства аднаго чалавека зрабіліся многія грэшнікамі, так і праз паслушэнства аднаго стануць праведнымі многія.

Bo, âk praz' nepaslušènstva adnago čalaveka zrabilisâ mnogîâ grèšnikami, tak ì praz paslušènstva adnago stanuc' pravednymì mnogîâ.

20. А закон прыйшоў пасья, і так памножыліся правіны. А калі памножыўся грэх, шчодро закрасавала мілата,

A zakon pryjšoŭ pas'lâ, ì tak pamnožylisâ pravìny. A kalì pamnožyŭsâ grèh, ščodra zakrasavala mìlata,

21. каб, як грэх панаваў дзеля сьмерці, так і мілата запанавала праз праведнасьць дзеля жыцьця вечнага Ісусам Хрыстом, Госпадам нашым.

kab, âk grèh panavaŭ dzelâ s'merci, tak ì mìlata zapanavala praz pravednas'c' dzelâ žyc'câ večnaga Ìsusam Hrystom, Gospadam našym.

6 Кіраўнік

1. Што ж скажам? ці заставацца нам у грэху, каб памножылася мілата? Зусім не.

Što ž skažam? ci zastavacca nam u grèhu, kab pamnožylasâ mìlata? Zusìm ne.

2. Мы памерлі для грэху: як жа нам жыць у ім?

My pamerli dlâ grèhu: âk ža nam žyc' u im?

3. Няўжо ня ведаеце, што ўсе мы, хрышчаныя ў Ісуса Хрыста, у сьмерць Ягоную хрысьціліся?

Nâŭžo nâ vedaese, što ŭse my, hryščanyâ ŭ ĩsusa Hrysta, u s'merc' Âgonuŭ hrys'cilisâ?

4. Дык вось, мы і пахаваныя зь Ім хрышчэньнем у сьмерць, каб, як Хрыстос уваскрэс зь мёртвых славаю Айца, так і нам хадзіць у абноўленым жыцьці.

Dyk vos', my i pahavanyâ z' ĩm hryščèn'nem u s'merc', kab, âk Hrystos uvaskrès z' mèrtvyh slavaŭ Ajca, tak i nam hadzic' u abnoŭlenym žyc'ci.

5. Бо калі мы паяднаныя зь Ім падабенствам сьмерці Ягонаі, дык павінны быць паяднаныя і падабенствам уваскрэсеньня,

Bo kalì my paâdnanyâ z' ĩm padabenstvam s'merci Âgonaj, dyk pavinny byc' paâdnanyâ i padabenstvam uvaskrèsen'nâ,

6. ведаючы тое, што даўні наш чалавек крыжаваны зь ім, каб зьнішчылася цела грэшнае, каб нам ня быць ужо рабамі грэху;

vedaŭčy toe, što daŭni naš čalavek kryžavany z' im, kab z'niščylasâ cela grèšnae, kab nam nâ byc' užo rabami grèhu;

7. бо, хто памёр, той вызваліўся ад грэху.

bo, hto pamër, toj vyzvaliŭsâ ad grèhu.

8. Калі ж мы памерлі з Хрыстом, дык верым, што і жыць будзем зь Ім,

Kalì ž my pamerli z Hrystom, dyk verym, što i žyc' budzem z' ĩm,

9. ведаючы, што Хрыстос, уваскрэсшы зь мёртвых, ужо ня ўмірае: сьмерць ужо ня мае над Ім улады.

vedaŭčy, što Hrystos, uvaskrèššy z' mèrtvyh, užo nâ ŭmìrae: s'merc' užo nâ mae nad ĩm ulady.

10. Бо, што Ён памёр, дык памёр раз назаўсёды для грэху, а што жыве, дык жыве дзеля Бога.

Bo, što Ęn paměr, dyk paměr raz nazaŭsėdy dlâ grėhu, a što Źyve, dyk Źyve dzelâ Boga.

11. Гэтак сама і вы лічэце сябе мёртвымі для грэху, а жывымі дзеля Бога ў Хрысьце Ісусе, Госпадзе нашым.

Gėtak sama i vy ličėce s̄abe mėrtvymi dlâ grėhu, a Źyvymi dzelâ Boga ũ Hrys'ce Ęsuse, Gospadze našym.

12. Дык вось, хай не пануе грэх у сьмяротным вашым целе, каб вам слухацца яго ў пажадах ягоных;

Dyk vos', haj ne panue grėh u s'm̄arotnym vašym cele, kab vam sluhacca ģgo ũ paŹadah ģgonyh;

13. і не аддавайце чэлесаў ваших грэху як прыладу няправеднасці, а аддайце сябе Богу як паўсталых зь мёртвых, і чэлесы вашыя Богу як прылады праведнасці.

i ne addavajce čėlesaŭ vašyh grėhu ģk pryladu n̄apavednas'ci, a addajce s̄abe Bogu ģk paŭstalyh z' mėrtvyh, i čėlesy vašyģ Bogu ģk pryłady pravednas'ci.

14. Грэх не павінен над вамі валадарыць, бо вы не пад законам, а пад мілатою.

Grėh ne pavinen nad vami valadaryc', bo vy ne pad zakonam, a pad milatoŭ.

15. Што ж? ці будзем грашыць таму, што мы не пад законам, а пад мілатою? Зусім не!

Što Ź? ci budzem grašyc' tamu, što my ne pad zakonam, a pad milatoŭ? Zusim ne!

16. Няўжо вы ня ведаеце, што, каму вы аддаеце сябе ў рабы на паслушэнства, таго вы і рабы, каго слухаецеся, альбо рабы грэху

сьмерці, альбо паслушэнства на праведнасьць?

Nâũžo vy nâ vedaese, što, kamu vy addaâce sâbe ũ raby na paslušènstva, tago vy ì raby, kago sluhaecesâ, al'bo raby grèhu s'merci, al'bo paslušènstva na pravednas'c'?

17. Дзякаваць Богу, што вы, якія раней былі рабамі грэху, ад сэрца сталіся паслухмяныя таму вобразу вучэньня, якому аддалі сябе.

Dzâkavac' Bogu, što vy, âkiâ ranej byli rabami grèhu, ad sèrca stalisâ pasluhmânyâ tamu vobrazu vučèn'nâ, âkomu addali sâbe.

18. А вызваліўшыся ад грэху, вы зрабіліся рабамі праведнасьці.

A vyzvaliũšysâ ad grèhu, vy zrabilisâ rabami pravednas'ci.

19. Кажу паводле развагі людзкае, дзеля немачы плоці вашай. Як прадавалі вы чэлесы вашыя ў рабы нячыстасьці і беззаконьню на дзеі беззаконныя, так зараз аддайце чэлесы вашыя ў рабы праведнасьці на дзеі сьвятыя.

Kažu pavodle razvagi lûdzkoe, dzelâ nemačy ploci vašaj. Âk pradavali vy čèlesy vašyâ ũ raby nâčystas'ci ì bezzakon'nû na dzei bezzakonnyâ, tak zaraz addajce čèlesy vašyâ ũ raby pravednas'ci na dzei s'vâtyâ.

20. Бо, калі вы былі рабамі грэху, тады былі вольныя ад праведнасьці.

Bo, kali vy byli rabami grèhu, tady byli vol'nyâ ad pravednas'ci.

21. Які ж плён мы мелі тады? такія дзеі, якіх сёньня самі саромеецеся, бо канец іхні - сьмерць.

Âki ž plèn my meli tady? takiâ dzei, âkih sèn'nâ sami saromeecesâ, bo kanec ihni - s'merc'.

22. А сёньня, калі вы вызваліліся з грэху і сталіся рабамі Богу, плён ваш ёсьць сьвятасьць, а канец - жыцьцё вечнае.

A sèn'nâ, kali vy vyzvalilisâ z grèhu ì stalisâ rabami Bogu, plèn vaš ës'c' s'vâtas'c', a kanec - žyc'cë večnae.

23. Бо расплата за грэх - сьмерць, а дар Божы - жыцьцё вечнае ў Хрысьце Ісусе, Госпадзе нашым.

Bo rasplata za grèh - s'merc', a dar Božy - žyc'cë večnae ŭ Hrys'ce Isuse, Gospadze našym.

7 Кіраўнік

1. Хіба вы ня ведаеце, браты, - бо кажу тым, хто абазнаны ў законе, - што закон мае ўладу над чалавекам, пакуль чалавек жывы?

Hiba vy nâ vedaece, braty, - bo kažu tym, hto abaznany ŭ zakone, - što zakon mae ŭladu nad čalavekam, pakul' čalavek žyvy?

2. Замужняя жанчына прывязана законам да жывога мужа; а калі памрэ муж, яна вызваляецца ад закона замужжа.

Zamužnâ žančyna pryvâzana zakonam da žyvoga muža; a kalì pamrè muž, âna vyzvalâecca ad zakona замуžжа.

3. А таму, калі пры жывым мужы яна выйдзе за другога, будзе называцца пералюбніцаю; а калі памрэ муж, яна вольная ад закона і ня будзе пералюбніцаю, як выйдзе за другога мужа.

A tamu, kalì pry žyvym mužy âna vyjdze za drugoga, budze nazyvacca peralûbnicaû; a kalì pamrè muž, âna vol'naâ ad zakona i nâ budze peralûbnicaû, âk vyjdze za drugoga muža.

4. Гэтак і вы, браты мае, памерлі для закона Целам Хрыстовым, каб належаць Іншаму, Уваскрэсламу зь мёртвых, каб прынеслі мы плод Богу.

Gètak i vy, braty mae, pamerli dlâ zakona Celam Hrystovym, kab naležac' Ìnšamu, Uvaskrèslamu z' mërtyvyh, kab prynes'li my plod Bogu.

5. Бо, калі мы жылі целам, тады шалы грахоўныя, што выяўляюцца

праз закон, дзейнічалі ў чэлесах нашых, каб прыносіць плод сьмерці, ліліся зь яго, каб служыць (Богу) на абнаўленьне ў духу, а не паводле старой літары.

Bo, kali my žyli celam, tady šaly grahoŭnyâ, što vyâŭlâŭcca праз zakon, dzejničali ŭ čèlesah našyh, kab prynosic' plod s'merci, lilisâ z' âgo, kab služyc' (Bogu) na abnaŭlen'ne ŭ duhu, a ne pavodle staroj litary.

6. Што ж скажам? няўжо ад закона грэх? Зусім не; але я ня інакш спазнаў грэх, як праз закон, бо я не разумеў бы і жаданьня, калі б закон не ўказаў: не пажадай.

Što ž skažam? nâŭžo ad zakona grèh? Zusim ne; ale â nâ inakš spaznaŭ grèh, âk праз zakon, bo â ne razumeŭ by i žadan'nâ, kali b zakon ne ŭkazaŭ: ne pažadaj.

7. Але грэх, узяўшы прычыну з заповедзі, абудзіў ува мне розныя жаданьні; бо без закона грэх мёртвы.

Ale grèh, uzâŭšy pryčynu z zapavedzi, abudziŭ uva mne roznyâ žadan'ni; bo bez zakona grèh mërtyvy.

8. Я жыў калісьці без закона; але калі прыйшла заповедзь, дык грэх ажыў,

Â žyŭ kalis'ci bez zakona; ale kali pryjšla zapavedz', dyk grèh ażyŭ,

9. а я памёр; і такім чынам заповедзь на жыцьцё паслужылася мне на сьмерць,

a â pamër; i takim čynam zapavedz' na žyc'cë paslužylasâ mne na s'merc',

10. бо грэх, узяўшы прычыну з заповедзі, увёў мяне ў спакусу і забіў ёю.

bo grèh, uzâŭšy pryčynu z zapavedzi, uvëŭ mâne ŭ spakusu i zabiŭ ëu.

11. Таму закон сьвяты, і заповедзь сьвятая і праведная і добрая.

Tamu zakon s'vâty, i zapavedz' s'vâtaâ i pravednaâ i dobraâ.

12. Дык вось, няўжо добрае зрабілася мне сьмертаносным? Зусім не; але грэх, які выявіўся грэхам, бо праз добрае нясе мне сьмерць, так што грэх робіцца занадта грэшным праз запаведзь.

Dyk vos', nâŭžo dobrae zrabilasâ mne s'mertanosnym? Zusim ne; ale grèh, âkì vyâviÿsâ grèham, bo praz dobrae nâse mne s'merc', tak što grèh robicca zanadta grèšnym praz zapavedz'.

13. Бо мы ведаем, што закон - духоўны, а я плоцкі, прададзены грэху.

Bo my vedaem, što zakon - duhoŭny, a â plocki, pradadzeny grèhu.

14. Бо не разумею, што раблю; таму што ня тое раблю, што хачу, а што ненавіджу, тое раблю.

Bo ne razumeû, što rablû; tamu što nâ toe rablû, što haçu, a što nenavidžu, toe rablû.

15. А калі раблю тое, чаго не хачу, дык згаджаюся з законам, што ён добры,

A kalì rablû toe, čago ne haçu, dyk zgadžaÿsâ z zakonam, što ën dobry,

16. а таму ўжо ня я раблю тое, а грэх, які жыве ўва мне.

a tamu ŭžo nâ â rablû toe, a grèh, âkì žyve ŭva mne.

17. Бо ведаю, што ня жыве ўва мне, гэта значыцца, у плоці маёй, добрае; бо жадаць добра я магу, а рабіць яго - не.

Bo vedaû, što nâ žyve ŭva mne, gèta značycsa, u ploci maěj, dobrae; bo žadac' dabra â magu, a rabic' âgo - ne.

18. Добрага, якога хачу, не раблю, а ліхое, якога не хачу, раблю.

Dobraga, âkoga haçu, ne rablû, a lihoe, âkoga ne haçu, rablû.

19. А калі раблю тое, чаго не хачу, дык ужо ня я раблю тое, а грэх, які жыве ўва мне.

A kalì rablû toe, čago ne haçu, dyk užo nâ â rablû toe, a grèh, âkì žyve ŭva mne.

20. Дык вось, я знаходжу закон: што, калі хачу рабіць добрае, ува мне сядзіць благое;

Dyk vos', â znahodžu zakon: što, kalì haču rabìc' dobrae, uva mne sâdzìc' blagoe;

21. бо ва ўнутраным чалавеку я маю задавальненне ад закона Божага,

bo va ŭnutranym čalaveku â maû zadaval'nen'ne ad zakona Božaga,

22. а ў чэлесгах маіх бачу іншы закон, які ваюе супроць закона розуму майго і робіць мяне палонным закона грахоўнага, які ў чэлесгах маіх.

a ŭ čèlesah maìh baču inšy zakon, âkì vaûe suproc' zakona rozumu majgo i robìc' mâne palonnym zakona grahoŭnaga, âkì ŭ čèlesah maìh.

23. Няшчасны я чалавек! хто вызваліць мяне ад гэтага цела сьмерці?

Nâščasny â čalavek! hto vyzvalìc' mâne ad gètaga cela s'mercì?

24. Дзякую Богу (майму) празь Ісуса Хрыста, Госпада нашага. Дык вось, сам я служу розумам закону Божаю, а плоцьцю - закону грахоў.

Dzâkuû Bogu (majmu) praz' Ìsusa Hrysta, Gospada našaga. Dyk vos', sam â služu rozumam zakonu Božamu, a ploc'cû - zakonu grahoŭ.

8 Кіраўнік

1. Такім чынам - няма сёньня ніякай асуды тым, хто ў Ісусе Хрысьце жыве не паводле плоці, а паводле духу,

Takìm čynam - nâma sën'nâ niâkaj asudy tym, hto ŭ Ìsuse Hrys'ce žyve ne pavodle plocì, a pavodle duhu,

2. бо закон Духа жыцьця ў Хрысьце Ісусе вызваліў мяне ад закона грэху і сьмерці.

bo zakon Duha žyc'câ ŭ Hrys'ce Ìsuse vyzvaliŭ mâne ad zakona grèhu i s'mercì.

3. Як закон, аслаблены плоцьцю, быў бяссьільны, дык Бог паслаў Сына Свайго ў падабенстве плоці грахоўнай у ахвяру за грэх, і асудзіў грэх у плоці,

Âk zakon, aslableny ploc'cû, byŭ bâs'sil'ny, dyk Bog paslaŭ Syna Svajgo ŭ padabenstve ploci grahoŭnaj u ahvâru za grèh, i asudziŭ grèh u ploci,

4. каб апраўданьне закона спраўдзілася ў нас, хто не паводле плоці жыве, а паводле Духа.

kab apraŭdan'ne zakona spraŭdzilasâ ŭ nas, hto ne pavodle ploci žyve, a pavodle Duha.

5. Бо, хто жыве паводле плоці, пра плоцкае думае, а хто жыве паводле Духа - пра духоўнае.

Bo, hto žyve pavodle ploci, pra plockae dumae, a hto žyve pavodle Duha - pra duhoŭnae.

6. Помыслы плоцкія - сьмерць, а помыслы Духа - жыцьцё і мір,

Pomysly plockiâ - s'merc', a pomysly Duha - žyc'cë i mir,

7. бо помыслы плоці - гэта варожасьць да Бога; бо закону Божаму не ўпакорваюцца, ды і ня могуць.

bo pomysly ploci - gèta varožas'c' da Boga; bo zakonu Božamu ne ŭpakorvaŭcca, dy i nâ mogul'.

8. А таму тыя, што жывуць паводле плоці, Богу дагадзіць ня могуць.

A tamu tyâ, što žyvuc' pavodle ploci, Bogu dagadzic' nâ mogul'.

9. Але вы не паводле плоці жывяце, а паводле Духа, калі толькі Дух Божы жыве ў вас. Калі ж хто Духа Хрыстовага ня мае, той не Ягоны.

Ale vy ne pavodle ploci žyvâce, a pavodle Duha, kalì tol'ki Duh Božy žyve ŭ vas. Kalì ž hto Duha Hrystovaga nâ mae, toj ne Âgony.

10. А калі Хрыстос у вас, дык цела мёртвае для грэху, а дух жывы для праведнасьці.

A kali Hrystos u vas, dyk cela mĕrtvae dlâ grĕhu, a duh žyvy dlâ pravednas'ci.

11. Калі ж Дух Таго, Хто ўваскрэсіў зь мёртвых Ісуса, жыве ў вас, дык Той, хто ўваскрэсіў Хрыста зь мёртвых, аживіць і вашыя сьмяротныя целы Духам Сваім, Які жыве ў вас.

Kali ž Duh Tago, Hto ŭvaskrèsiŭ z' mĕrtvyh Ĭsusa, žyve ŭ vas, dyk Toj, hto ŭvaskrèsiŭ Hrysta z' mĕrtvyh, a žyvic' i vašyâ s'mârotnyâ cely Duham Svaim, Âki žyve ŭ vas.

12. Дык вось, браты, мы не даўжнікі плоці, каб жыць паводле плоці;
Dyk vos', braty, my ne daŭžnikì plocì, kab žyc' pavodle plocì;

13. бо, калі жывяце паводле плоці, дык памраце, а калі Духам нішчыце ўчынкi плоцкія, жыць будзеце;

bo, kali žyvâce pavodle plocì, dyk pamrace, a kali Duham niščyce ŭčynki plockiâ, žyc' budzece;

14. бо ўсе, каго водзіць Дух Божы, - сыны Божыя;
bo ŭse, kago vodzic' Duh Božy, - syny Božyâ;

15. бо вы не прынялі Духа рабства, каб зноў жыць у страху, а прынялі Духа ўсынаўленьня, Якім заклікаем: Авва, Войча!

bo vy ne prynâli Duha rabstva, kab znoŭ žyc' u strahu, a prynâli Duha ŭsynaŭlen'nâ, Âkim zaklikaem: Avva, Vojča!

16. Гэты самы Дух сьведчыць духу нашаму, што мы - дзеці Божыя.
Gèty samy Duh s'vedčyc' duhu našamu, što my - dzeci Božyâ.

17. А калі дзеці, дык і спадкаемцы Божыя, супольныя спадкаемцы Хрыстовыя, калі толькі зь Ім пакутуем, каб зь Ім і праславіцца.

A kali dzeci, dyk i spadkaemcy Božyâ, supol'nyâ spadkaemcy Hrystovyâ, kali tol'ki z' Ĭm pakutuem, kab z' Ĭm i praslavicca.

18. Бо думаю, што цяперашнія часовыя пакуты нічога ня вартыя ў

параўнаньні з тою славаю, якая адкрыецца ў нас.

Bo dumaû, što câperašniâ časovyâ pakuty ničoga nâ vartyâ ŭ paraŭnan'ni z toû slavaû, âkaâ adkryecca ŭ nas.

19. Бо стварэньне з надзеяй чакае сыноў Божых, -

Bo stvarèn'ne z nadzeâj čakaе synoŭ Božyh, -

20. таму што стварэньне скарылася марнасьці не па добрай волі, а па волі таго, хто ўпакорыў (яго), спадзяючыся,

tamu što stvarèn'ne skarylasâ marnas'ci ne pa dobrej voli, a pa voli tago, hto ŭpakoryŭ (âgo), spadzâučysâ,

21. што і само стварэньне вызвалена будзе з рабства тленьня ў свабоду славы дзяцей Божых.

što i samo stvarèn'ne vyzvalena budze z rabstva tlen'nâ ŭ svabodu slavy dzâcej Božyh.

22. Бо ведаем, што ўсе стварэньні енчаць і пакутуюць дагэтуль;

Bo vedaem, što ŭse stvarèn'ni enčac' i pakutuûc' dagètul';

23. і ня толькі яны, але і мы самі, маючы пачатак Духа, і мы ў сабе енчым, чакаючы ўсынаўленьня, адкупленьня цела нашага.

i nâ tol'ki âny, ale i my sami, maŭčy pačatak Duha, i my ŭ sabe enčym, čakaŭčy ŭsynaŭlen'nâ, adkuplen'nâ cela našaga.

24. Бо мы ўратаваныя праз надзею. А надзея, калі бачыць, ня ёсьць надзея; бо, калі хто бачыць, дык навошта ж яму і спадзявацца?

Bo my ŭratavanyâ praz nadzeû. A nadzeâ, kalì bačyc', nâ ës'c' nadzeâ; bo, kalì hto bačyc', dyk navošta Ź âmu i spadzâvacca?

25. Але калі спадзяёмся на тое, чаго ня бачым, тады чакаем цярпліва.

Ale kalì spadzâëmsâ na toe, čago nâ bačym, tady čakaem cârpliva.

26. Гэтак сама і Дух мацуе (нас) у нямогласьцях нашых; бо мы ня

ведаем, за што маліцца, як трэба, а Сам Дух заступаецца за нас

уздыханьнямі нявымоўнымі.

Gètak sama ì Duh macue (nas) u nâmoglas'câh našyh; bo my nâ vedaem, za što malicca, âk trèba, a Sam Duh zastupaecca za nas uzdyhan'nâmi nâvymoŭnymì.

27. А Той, Хто выпрабоўвае сэрцы, ведае, якая думка ў Духа, бо Ён рупіцца за сьвятых, па волі Божай.

A Toj, Hto vypraboŭvae sèrcy, vedaе, âkaâ dumka ў Duha, bo Ён rupicca za s'vâtyh, pa volì Božaj.

28. Пры гэтым ведаем, што тым, хто любіць Бога, хто пакліканы па Ягонай пастанове, усё спрыяе на добрае;

Pry gèтым vedaem, što tym, hto lûbìc' Boga, hto paklikany pa Âgonaj pastanove, usë spryâе na dobrae;

29. бо каго Ён наперад уведаў, тым і наканавы (быць) падобнымі да вобраза Сына Свайго, каб Ён быў першародны сярод многіх братоў;

bo kago Ён naperad uvedaŭ, tym ì nakanavaŭ (byc') padobnymì da vobrazа Syna Svajgo, kab Ён byŭ peršarodny sârod mnogih bratoŭ;

30. а каго Ён наканавы, тых і паклікаў; а каго паклікаў, тых і апраўдаў; а каго апраўдаў, тых і ўславіў.

a kago Ён nakanavaŭ, tyh ì paklikaŭ; a kago paklikaŭ, tyh ì apraŭdaŭ; a kago apraŭdaŭ, tyh ì ŭslaviŭ.

31. Што ж сказаць на гэта? Калі Бог за нас, хто супроць нас?

Što ž skazac' na gèta? Kalì Bog za nas, hto suproc' nas?

32. Той, Хто Сына Свайго не пашкадаваў, а аддаў Яго за ўсіх нас, як зь Ім не даруе нам і ўсяго?

Toj, Hto Syna Svajgo ne paškadavaŭ, a addaŭ Âgo za ŭsìh nas, âk z' Ìm ne darue nam ì ŭsâgo?

33. Хто будзе вінаваціць выбранцаў Божых? Бог апраўдае іх.

Hto budze vïnavacìc' vybrancaŭ Božyh? Bog apraŭdae ih.

34. Хто асуджае? Хрыстос (Ісус) памёр, але і ўваскрэс: Ён і праваруч Бога, Ён і заступнік за нас.

Hto asudžae? Hrystos (Īsus) pamër, ale ì ŭvaskrès: Ęn ì pravaruč Boga, Ęn ì zastupnik za nas.

35. Хто адлучыць нас ад любові Божай: скруха, ці ўціск, ці ганеньне, ці голад, ці галеча, ці небясьпека, ці меч? як напісана:

Hto adlučyc' nas ad lûbovì Božaj: skruha, cì ŭcìsk, cì ganen'ne, cì golad, cì galeča, cì nebâs'peka, cì meč? âk napìsana:

36. "за Цябе забіваюць нас кожнага дня; лічаць нас за авечак, на зарэз асуджаных".

"za Câbe zabìvaŭc' nas kožnaga dnâ; ličac' nas za avečak, na zarèz asudžanyh".

37. Але ўсё гэта пераадольваем сілаю Таго, Хто палюбіў нас.

Ale ŭsë gèta peraadol'vaem silaŭ Tago, Hto palûbiŭ nas.

38. Бо я ўпэўнены, што ні сьмерць, ні жыцьцё, ні анёлы, ні Пачаткі, ні Сілы, ні сёньняшняе, ні будучае,

Bo â ŭpèŭneny, što nì s'merc', nì žyc'cë, nì anëly, nì Pačatkì, nì Sily, nì sën'nâšnâe, nì budučaе,

39. ні вышыня, ні глыбіня, ні іншае якое стварэньне ня можа адлучыць нас ад любові Божай у Хрысьце Ісусе, Госпадзе нашым.

nì vyšynâ, nì glybînâ, nì inšae âkoe stvarèn'ne nâ moža adlučyc' nas ad lûbovì Božaj u Hrys'ce Īsuse, Gospadze našym.

9 Кіраўнік

1. Праўду кажу ў Хрысьце, ня хлушу, сьведчыць мне сумленьне маё ў

Духу Сьвятым,

Praŭdu kažu ŭ Hrys'ce, nâ hlušu, s'vedčyc' mne sumlen'ne maë ŭ Duhu S'vâтым,

2. што вялікі мне смутак і няспынная болесьць сэрцу майму:

što vâlikì mne smutak i nâspynnaâ boles'c' sèrcu majmu:

3. я хацеў бы сам быць адлучаны ад Хрыста за братоў маіх, родных мне па плоці;

â haccëŭ by sam byc' adlučany ad Hrysta za bratoŭ maih, rodnyh mne pa ploci;

4. гэта азначае, Ізраільцяна, якім належаць усынаўленьне і слава, і заповеты і заканадаўства, і набажэнства і абяцаньні;

gèta aznačae, Ìzrail'cân, âkim naležac' usynaŭlen'ne i slava, i zapavety i zakanadaŭstva, i nabažènstva i abâcan'ni;

5. іхнія і бацькі, і ад іх Хрыстос па плоці, існы над ўсім Бог, дабраславёны навекі, амін.

ihniâ i bac'ki, i ad ih Hrystos pa ploci, isny nad ŭsìm Bog, dabraslavëny naveki, amin.

6. Але ня тое, каб слова Божае ня спраўдзілася. Бо ня ўсе тыя Ізраільцяне, якія ад Ізраіля,

Ale nâ toe, kab slova Božae nâ spraŭdzilasâ. Bo nâ ŭse tyâ Ìzrail'câne, âkiâ ad Ìzrailâ,

7. і ня ўсе дзеці Абрагамавыя, якія ад семені ягонага; а (сказана): "у Ісааку назавецца табе семя".

i nâ ŭse dzeci Abragamavyâ, âkiâ ad semenì âgonaga; a (skazana): "u Ìsaaku nazavecca tabe semâ".

8. Гэта значыцца, ня плоцкія дзеці - дзеці Божыя; а дзеці абяцаньня прызнаюцца за семя.

Gèta značycsa, nâ plockiâ dzeci - dzeci Božyâ; a dzeci abâcan' nâ pryznaûcca za semâ.

9. А слова абяцаньня такое: "у гэты самы час прыйду, а ў Сары будзе сын".

A slova abâcan' nâ takoe: "u gèty samy čas pryjdu, a ŭ Sary budze syn".

10. І не адно гэта; а гэтак сама было і з Рэбэкаю, калі яна зачала ў адзін час двух сыноў ад Ісаака, бацькі нашага;

Ì ne adno gèta; a gètak sama bylo ì z Rèbèkaû, kalì âna začala ŭ adzìn čas dvuh synoŭ ad Ìsaaka, bac'ki našaga;

11. бо калі яны яшчэ не нарадзіліся і не зрабілі нічога добрага альбо благога (каб у пастанове Бог быў вольны выбіраць

bo kalì âny âščè ne narodzilìsâ ì ne zrabìlì ničoga dobraga al'bo blagoga (kab u pastanove Bog byŭ vol'ny vybirac'

12. залежна не ад учынкаў, а ад Таго, Хто кліча), - сказана было ёй: "большы будзе ў паслужэньні ў меншага",

zaležna ne ad učynkaŭ, a ad Tago, Hto kliča), - skazana bylo ëj: "bol'sy budze ŭ paslužèn'ni ŭ menšaga",

13. як і напісана: "Якава Я палюбіў, а Ісава зьненавідзеў".

âk ì napìsana: "Âkava Â palûbiŭ, a Ìsava z'nenavidzeŭ".

14. Што ж скажам? Няўжо несправядлівасьць у Бога? Зусім не!

Što ž skažam? Nâŭžo nespravâdlivas'c' u Boga? Zusìm ne!

15. Бо Ён кажа Майсею: "каго мілаваць, памілую; каго шкадаваць, пашкадую".

Bo Ęn kaža Majseû: "kago milavac', pamiluû; kago škadavac', paškaduû".

16. Дык вось, памілаваньне залежыць не ад таго, хто хоча і імкнецца, а ад Бога, Які мілуе.

Dyk vos', pamilavan'ne zaležyc' ne ad tago, hto hoča ì ìmknecca, a ad Boga,

Âki milue.

17. Бо Пісаньне кажа фараону: "На тое Я і паставіў цябе, каб паказаць над табою сілу Маю, і каб прапаведана было імя Маё па ўсёй зямлі".

Bo Pisan'ne kaža faraonu: "Na toe Â i pastaviŭ câbe, kab pakazac' nad taboŭ silu Maŭ, i kab prapavedana bylo imâ Maë pa ŭsěj zâmlì".

18. Дык вось, каго хоча, мілуе; а каго хоча, робіць жорсткім.

Dyk vos', kago hoča, milue; a kago hoča, robic' žorstkìm.

19. Ты скажаш мне: за што ж яшчэ дакарае? Бо хто ўсупрацівіцца волі Ягонай?

Ty skažaš mne: za što ž âščè dakarae? Bo hto ŭsupracivicca voli Âgonaj?

20. А ты хто, чалавеча, што спрачаешся з Богам? Ці скажа творыва творцу: навошта ты мяне так зрабіў?

A ty hto, čalaveča, što spraçaešsâ z Bogam? Ci skaža tvoryva tvorcu: navošta ty mâne tak zrabiŭ?

21. Ці ж ня мае ганчар улады над глінаю, каб з таго самага месіва зрабіць адзін посуд на ганаровае ўжываньне, а другі - на буднае?

Ci ž nâ mae gančar ulady nad glinaŭ, kab z tago samaga mesiva zrabic' adzì posud na ganarovae ŭžyvan'ne, a drugi - na budnae?

22. Што ж, калі Бог, хочучы паказаць гнеў і явіць магутнасьць Сваю, зь вялікай і доўгай цярплівасьцю пераносіў сасуды гневу, угатаваныя на пагібель,

Što ž, kalì Bog, hočučy pakazac' gneŭ i âvic' magutnas'c' Svaŭ, z' vâlikaj i doŭgaj cârplivas'cŭ peranosiŭ sasudy gnevu, ugatavanyâ na pagibel',

23. каб разам выявіць багацьце славы Сваёй над посудамі міласэрнасьці, якія Ён падрыхтаваў для славы, -

kab razam vyâvic' bagac'ce slavy Svaěj nad posudami milasèrnas'ci, âkiâ Ęn padryhtavaŭ dlâ slavy, -

24. над намі, каго Ён паклікаў ня толькі зь Юдэяў, але і зь язычнікаў?

nad nami, kago Ęn paklikaŭ nâ tol'ki z' Ūdèâŭ, ale i z' âzyčnikaŭ?

25. Як і ў Асіі кажа: "ня Мой народ назаву Маім народам, і не каханую каханаю".

Āk i ŭ Asiì kaža: "nâ Moj narod nazavu Maìm narodam, i ne kahanuŭ kahanaŭ".

26. І на тым месцы, дзе сказана ім: "вы ня Мой народ, там названыя будуць сынамі Бога жывога".

Ĭ na tym mescy, dze skazana im: "vy nâ Moj narod, tam nazvanyâ buduc' synami Boga žyvoga".

27. А Ісая ўсклікае пра Ізраіля: "хай хоць будуць сыны Ізраіля лікам, як пясок марскі, толькі рэшта ўратуецца;

A Ĭsaâ ŭsklikae pra Ĭzrailâ: "haj hoc' buduc' syny Ĭzrailâ likam, âk pâsok marski, tol'ki rèšta ŭratuecca;

28. бо дзею заканчвае і скоро вырашыць па праўдзе, дзею рашучую ўчыніць Гасподзь на зямлі"

bo dzeŭ zakančvae i skora vyrašyc' pa praŭdze, dzeŭ rašučuŭ ŭčyniç' Gaspodz' na zâmlì"

29. і як прадказаў Ісая: "калі б Гасподзь Саваоф не пакінуў нам семені, мы зрабіліся б, як Садома, і былі б падобныя да Гаморы".

i âk pradkazaŭ Ĭsaâ: "kali b Gaspodz' Savaof ne pakìnuŭ nam semenì, my zrabilisâ b, âk Sadoma, i byli b padobnyâ da Gamory".

30. Што ж скажам? Што язычнікі, якія ня шукалі праведнасцьці, атрымалі праведнасцьць, праведнасцьць ад веры;

Što ž skažam? Što âzyčnikì, âkiâ nâ šukali pravednas'cì, atrymali pravednas'c', pravednas'c' ad very;

31. а Ізраіль, які шукаў закона праведнасцьці, не дайшоў да закона

праведнасьці.

a ĺzrail', âkì ťukaŭ zakona pravednas'ci, ne dajšoŭ da zakona pravednas'ci.

32. Чаму? Таму, што шукалі ня ў веры, а ў дзях закона; бо

спатыкнуліся аб камень спатыкнення,

Čamu? Tamu, ťto ťukali nâ ŭ very, a ŭ dzeâh zakona; bo spatyknulisâ ab kamen' spatyknen'nâ,

33. як напісана: "вось, кладу ў Сыёне камень спатыкнення і скалу

панады; і хто верыць у Яго, не пасароміцца".

âk napisana: "vos', kladu ŭ Syëne kamen' spatyknen'nâ i skalu panady; i hto veryc' u Âgo, ne pasaromicca".

10 Кіраўнік

1. Браты! упадабаньне майго сэрца і малітва да Бога за Ізраіля на збавеньне.

Braty! upadaban'ne majgo sërca i malitva da Boga za ĺzrailâ na zbaven'ne.

2. Бо сьведчу ім, што маюць руплівасьць Божую, а не паводле розуму.

Bo s'vedču im, ťto maŭc' ruplivas'c' Božuŭ, a ne pavodle rozumu.

3. Бо, не разумеючы Божай праведнасьці і імкнучыся паставіць сваю праведнасьць, яны не скарыліся праведнасьці Божай;

Bo, ne razumeŭcy Božaj pravednas'ci i imknučysâ pastavic' svaŭ pravednas'c', âny ne skarylisâ pravednas'ci Božaj;

4. бо канец закона - Хрыстос, дзеля праведнасьці кожнаму веруючаму.

bo kanec zakona - Hrystos, dzelâ pravednas'ci kožnamu veruŭčamu.

5. Майсей піша пра праведнасьць ад закона: "чалавек, які яго выконвае, жыць будзе ім".

Majsej piša pra pravednas'c' ad zakona: "čalavek, âkì âgo vykonvae, žyc'

budze im".

6. А праведнасьць ад веры так кажа: "не кажы ў сэрцы тваім: хто ўзыдзе на неба?" - каб Хрыста зьвесьці;

A pravednas'c' ad very tak kažā: "ne każy ũ sèrcy tvaim: hto ũzydze na neba?" - kab Hrysta z'ves'ci;

7. альбо: "хто сыдзе ў бездань?" - каб Хрыста зь мёртвых узьвесьці.

al'bo: "hto sydze ũ bezdan'?" - kab Hrysta z' mèrtvyh uz'ves'ci.

8. А што кажа Пісаньне? "Блізка да цябе слова, у вуснах тваіх і ў сэрцы тваім" - слова веры, якое прапаведуем.

A što kažā Pìsan'ne? "Blizka da câbe slova, u vusnah tvaih i ũ sèrcy tvaim" - slova very, âkoe prapaveduem.

9. Бо калі вуснамі тваімі будзеш вызнаваць Ісуса за Госпада і сэрцам тваім верыць, што Бог уваскрэсіў Яго зь мёртвых, ты выратуешся;

Bo kalì vusnamì tvaimì budzeš vyznavac' Ìsusa za Gospada i sèrcam tvaim veryc', što Bog uvaskrèsiŭ Âgo z' mèrtvyh, ty vyratueššâ;

10. бо сэрцам вераць дзеля праведнасьці, а вуснамі вызнаюць на збавеньне.

bo sèrcam verac' dzelâ pravednas'ci, a vusnamì vyznaŭc' na zbaven'ne.

11. Бо Пісаньне кажа: "кожны, хто верыць у Яго, не пасаромлены будзе".

Bo Pìsan'ne kažā: "kožny, hto veryc' u Âgo, ne pasaromleny budze".

12. Тут няма розьніцы паміж Юдэем і Элінам, бо адзін Гасподзь ва ўсіх, шчодры да ўсіх, хто Яго заклікае.

Tut nâma roz'nicy pamiž Ūdèem i Èlinam, bo adzìn Gaspodz' va ũsìh, ščodry da ũsìh, hto Âgo zaklikae.

13. Бо "кожны, хто пакліча імя Госпада, уратуецца".

Bo "kožny, hto pakličā imâ Gospada, uratuecca".

14. Але як паклікаць Таго, у Каго ня ўверавалі? як верыць у Таго, пра Каго ня чулі? як пачуць без прапаведніка?

Ale âk paklikac' Tago, u Kago nâ ŭveravali? âk veryc' u Tago, pra Kago nâ čuli? âk pačuc' bez prapavednika?

15. І як прапаведаваць, калі ня будзе пасланых? як напісана: "якія прыгожыя ногі ў вястуноў міру, вястуноў добрай весткі!"

Ī âk prapavedavac', kali nâ budze paslanyh? âk napisana: "âkiâ prygožyâ nogi ŭ vâstunoŭ mîru, vâstunoŭ dobroj vestki!"

16. Але ня ўсе паслухаліся звеставаньня. Бо Ісая кажа: "Госпадзе! хто паверыў пачутаму ад нас?"

Ale nâ ŭse pasluhalisâ z'vestavan'nâ. Bo Īsaâ kaža: "Gospadze! hto paveryŭ pačutamu ad nas?"

17. Такім чынам, вера ад слуханьня, а слуханьне - ад слова Божага.

Takim čynam, vera ad sluhan'nâ, a sluhan'ne - ad slova Božaga.

18. Але пытаюся: хіба яны ня чулі? Наадварот, "па ўсёй зямлі прайшоў голас іхні, і да межаў сусьвету іхнія словы".

Ale pytaŭsâ: hiba âny nâ čuli? Naadvarot, "pa ŭsěj zâmlì prajšoŭ golas ihni, ĩ da mežaŭ sus'vetu ihniâ slovy".

19. Яшчэ пытаюся: хіба Ізраіль ня ведаў? Першы кажа Майсей: "Я ўзбуджу ў вас рупнасьць не народам, раздражню вас народам бязглуздым".

Âščè pytaŭsâ: hiba Īzrail' nâ vedaŭ? Peršy kaža Majsej: "Â ŭzbudžu ŭ vas rupnas'c' ne narodam, razdražnŭ vas narodam bâzgluzdym".

20. А Ісая сьмела маўляе: "Мяне знайшлі тыя, хто ня шукаў Мяне, Я адкрыўся тым, хто ня пытаўся пра Мяне".

A Īsaâ s'mela maŭlâe: "Mâne znajšli tyâ, hto nâ šukaŭ Mâne, Â adkryŭsâ tym, hto nâ pytaŭsâ pra Mâne".

21. А пра Ізраіля кажа: "цэлы дзень Я працягваў рукі Мае да людз
няслухмянага і ўпарцістага".

*A pra Izrailâ kaža: "cèly dzen' Â pracâgvaŭ ruki Mae da lûdu nôsluhmânaga i
ŭparcìstaga".*

11 Кіраўнік

1. Дык вось пытаюся: няўжо Бог адкінуў народ Свой? Зусім не. Бо і я
Ізраільцянін, ад семени Абрагамавага, з роду Веньямінавага.

*Dyk vos' pytaŭsâ: nâŭžo Bog adkìnuŭ narod Svoj? Zusìm ne. Bo i â
Izrail'cânìn, ad semenì Abragamavaga, z rodu Ven'âmìnavaga.*

2. Не адкінуў Бог народу Свайго, які Ён наперад ведаў. Хіба ня ведаеце,
што кажа Пісаньне пра Ільлю? Як ён скардзіцца Богу на Ізраіля,
кажучы:

*Ne adkìnuŭ Bog narodu Svajgo, âkì Ęn naperad vedaŭ. Hìba nâ vedaece, što
kaža Pìsan'ne pra Il'lû? Âk ěn skardzìcca Bogu na Izrailâ, kažučy:*

3. Госпадзе! прарокаў Тваіх забілі, ахвярнікі Твае зруйнавалі; застаўся я
адзін, і маёй душы шукаюць.

*"Gospadze! prarokaŭ Tvaìh zabilì, ahvârnìkì Tvae zrujnavalì; zastaŭsâ â adzìn,
i maěj dušy šukaŭc'".*

4. Што ж кажа яму (Божы) адказ? "Я захаваў Сабе сем тысяч чалавек,
якія ня схілілі каленяў перад Ваалам".

*Što ž kaža âmu (Božy) adkaz? "Â zahavaŭ Sabe sem tysâč čalavek, âkìâ nâ
shìlìlì kalenâŭ perad Vaalam".*

5. Так і ў сёньняшні час, пасля выбраньня мілаты, захавалася рэшта.

Tak i ŭ sën'nâšnì čas, pas'lâ vybran'nâ milaty, zahavalasâ rèšta.

6. Але, калі паводле мілаты, дык не паводле дзеяў; інакш мілата ня

была б ужо мілатою. А калі паводле дзеяў, дык гэта ўжо не мілата;
інакш дзея ня ёсьць ужо дзея.

Ale, kalì pavodle milaty, dyk ne pavodle dzeâŭ; inakš mìlata nâ byla b užo milatoŭ. A kalì pavodle dzeâŭ, dyk gèta ŭžo ne milata; inakš dzeâ nâ ës'c' užo dzeâ.

7. А што? Ізраіль, чаго шукае, таго не атрымаў; а выбраныя атрымалі, а астатнія ажарсьцьвелі,

A što? Ìzrail', čago šukae, tago ne atrymaŭ; a vybranyâ atrymalì, a astatniâ ažars'c'velì,

8. як напісана: "Бог даў ім дух усыплення, вочы, якімі ня бачаць, і вушы, якімі ня чуюць, аж да гэтага дня".

âk napìsana: "Bog daŭ ìm duh usyplen'nâ, vočy, âkìmi nâ bačac', ì vušy, âkìmi nâ čuŭc', až da gètaga dnâ".

9. І Давід кажа: "хай будзе трапеца іхняй сеткай, цянётамі і пятлёю на расплату ім;

Ì David kaža: "haj budze trapeza ìhnâj setkaj, cànètami ì pâtlëu na rasplatu ìm;

10. хай запамрочацца іхнія вочы, каб ня бачылі, і хрыбет іхні хай сагнецца назаўсёды".

haj zapamročacca ìhniâ vočy, kab nâ bačyli, ì hrybet ìhni haj sagnecca nazaŭsëdy".

11. І вось, я пытаюся: няўжо яны спатыкнуліся, каб зусім упасьці? Зусім не! Але ад іхняга падзення выратаваньне язычнікам, каб абудзіць у іх рупнасьць.

Ì vos', â pytaŭsâ: nâŭžo âny spatyknulisâ, kab zusìm upas'ci? Zusìm ne! Ale ad ìhnâga padzen'nâ vyratavan'ne âzyčnikam, kab abudzić' u ìh rupnas'c'.

12. Калі ж падзенне іхняе - багацьце сьвету, і зьмізарненьне іхняе -

багацьце язычнікам, дык тым большая паўната іхня.

Kali ž padzen'ne ihnâe - bagac'ce s'vetu, i z'mizarnen'ne ihnâe - bagac'ce âzyčnikam, dyk tym bol'saâ paŭnata ihnââ.

13. Вам кажу, язычнікам: як апостал язычнікаў, я праслаўляю служэньне маё;

Vam kažu, âzyčnikam: âk apostal âzyčnikaŭ, â praslaŭlâû sluzhèn'ne maë;

14. ці не абуджу руплівасьць у братах маіх па плоці і ці не ўратую некаторых зь іх?

ci ne abudžu ruplivas'c' u bratah maih pa ploci i ci ne ŭratuû nekatoryh z' ih?

15. Бо, калі адкіданьне іх ёсьць замірэньне сьвету, дык што будзе прыняцьце, як ня жыцьцё зь мёртвых?

Bo, kali adkidan'ne ih ës'c' zamirèn'ne s'vetu, dyk što budze prynâc'ce, âk nâ žyc'cë z' mërtyvyh?

16. Калі пачатак сьвяты, дык і цэлае, і калі карань сьвяты, дык і вецьце.

Kali pačatak s'vâty, dyk i cèlae, i kali koran' s'vâty, dyk i vec'ce.

17. Калі ж некаторыя галіны адламаліся, а ты, дзікая аліва, прышчапілася на месца іхняе і сталася супольніцай караня і соку алівы,

Kali ž nekatoryâ galiny adlamalisâ, a ty, dzikaâ aliva, pryščapilasâ na mesca ihnâe i stalasâ supol'nicaj koranâ i soku alivy,

18. дык не заносься перад галінамі; а калі заносішся, ведай, што ня ты карань трымаеш, а карань - цябе.

dyk ne zanos'sâ perad galinami; a kali zanosišsâ, vedaj, što nâ ty koran' trymaeš, a koran' - câbe.

19. Скажаш: галіны адламаліся, каб мне прышчапіцца.

Skažaš: galiny adlamalisâ, kab mne pryščapicca.

20. Добра. Яны адламаліся зь няверства, а ты трымаешся вераю; ня

мудрой высока, а бойся.

Dobra. Âny adlamalisâ z' nâverstva, a ty trymaeššâ veraû; nâ mudruj vysoka, a bojsâ.

21. Бо калі Бог не пашкадаваў прыродных галін, дык глядзі, ці пашкадуе цябе.

Bo kalì Bog ne paškadavaû pryrodnih galin, dyk glâdzi, ci paškadue câbe.

22. Дык вось бачыш даброць і строгасьць Божую: строгасьць да адпалых, а даброць да цябе, калі жыцьмеш у даброці Божай, інакш і ты будзеш адцяты.

Dyk vos' bačyš dabroc' i strogas'c' Božuû: strogas'c' da adpalyh, a dabroc' da câbe, kalì žyc'meš u dabrocì Božaj, inakš i ty budzeš adcâty.

23. Але і тыя, калі не застануцца ў няверстве, прышчэпяцца, бо Бог мае моц зноў прышчапіць іх.

Ale i tyâ, kalì ne zastanucca ŭ nâverstve, pryščèpâcca, bo Bog mae moc znoŭ pryščapic' ih.

24. Бо калі ты адцяты ад прыроднай дзічкі-алівы, і не па прыродзе прышчапіўся да высакароднай алівы, дык тым болей гэтыя прыродныя прышчэпяцца да сваёй алівы.

Bo kalì ty adcâty ad pryrodnaj dzičkì-alivy, i ne pa pryrodze pryščapiŭsâ da vysakarodnaj alivy, dyk tym bolejš gètyâ pryrodnâ pryščèpâcca da svaěj alivy.

25. Бо не хачу пакінуць вас, браты, у патайноце гэтай (каб вы не задаваліся дужа сабою), што ажарсьцьвенне спасьцігла Ізраіля часткова, да той пары, пакуль ня ўвойдуць усе язычнікі,

Bo ne haču pakinuc' vas, braty, u patajnoce gètaj (kab vy ne zadavalisâ duža saboû), što ažars'c'ven'ne spas'cigla Ìzrailâ častkova, da toj pary, pakul' nâ ŭvojduc' use âzyčnikì,

26. і так увесь Ізраїль уратуецца, як напісана: "прыйдзе з Сыёна Збаўца і адверне бязбожнасьць ад Якава;

ì tak uves' Ìzrail' uratuecca, âk napìsana: "pryjdze z Syëna Zbaŭca ì adverne bâzbožnas'c' ad Âkava;

27. і гэта запавет ім ад Мяне, калі здыму зь іх грахі іхнія".

ì gëta zapavet ìm ad Mâne, kalì zdymu z' ih grahì ihniâ".

28. Што да Дабравесьця, дык яны ворагі вам; а што да выбраньня любасьнікі Божыя ад бацькоў;

Što da Dabraves'câ, dyk âny voragì vam; a što da vybran'nâ lûbas'nìkì Božyâ ad bac'koŭ;

29. бо дары і пакліканьне Божае - адмяніць нельга.

bo dary ì paklikan'ne Božae - admânic' nel'ga.

30. Як і вы колісь былі нслухі ў Бога, а цяпер памілаваныя, празь непаслушэнства іхняе, -

Âk ì vy kolis' byli nsluhì ŭ Boga, a câper pamilavanyâ, praz' nepaslušënstva ihnâe, -

31. так і яны цяпер неслухі на памілаваньне ваша, каб і самім быць памілаванымі.

tak ì âny câper nesluhì na pamilavan'ne vaša, kab ì samìm byc' pamilavanymì.

32. Бо ўсіх замкнуў Бог у непаслушэнства, каб усіх памілаваць.

Bo ŭsìh zamknuŭ Bog u nepaslušënstva, kab usìh pamilovac'.

33. О, бездань багацьця і мудрасьці і веданьня Божага! якія неспасьцігальныя суды Ягоныя і недасьледныя шляхі Ягоныя!

O, bezdan' bagac'câ ì mudras'ci ì vedan'nâ Božaga! âkiâ nespas'cìgal'nyâ sudy Âgonyâ ì nedas'lednyâ šlâhì Âgonyâ!

34. "Бо хто спазанаў розум Гасподні? Або хто дарадца Яму?

"Bo hto spazanaŭ rozum Gaspodni? Abo hto daradca Âmu?"

35. Або хто даў Яму наперад, каб Ён мусіў аддаць?"

Abo hto daŭ Âmu naperad, kab Ęn musiŭ addac'?"

36. Бо ўсё зь Яго, празь Яго і да Яго. Яму слава навекі вякоў. Амін.

Bo ũsĕ z' Âgo, praz' Âgo i da Âgo. Âmu slava naveki vâkoŭ. Amin.

12 Кіраўнік

1. І вось, прашу вас, браты, міласэрнасьцю Божай, аддавайце целы вашыя ў ахвяру жывую, сьвятую, Богу спадобную: на разумнае служэньне ваша;

Ĭ vos', prašu vas, braty, milasĕrnas'cŭ Božaj, addavajce cely vašyâ ũ ahvâru žyvuŭ, s'vâtuŭ, Bogu spadobnuŭ: na razumnae služĕn'ne vaša;

2. і не прыстастоўвайцеся да веку гэтага, а пераўтварайцеся абнаўленьнем розуму вашага, каб вам спазнаваць што (ёсьць) воля Божая, добрая, прыемная і дасканалая.

Ĭ ne prystastoŭvajcesâ da veku gĕtaga, a peraŭtvarajcesâ abnaŭlen'nem rozumu vašaga, kab vam spaznavac' što (ĕs'c') volâ Božaâ, dobraâ, pryemnaâ Ĭ daskanalaâ.

3. Па дадзенай мне мілаце, кожнаму з вас кажу: ня думайце пра сябе больш, чым трэба думаць; а думайце сьціпла, у меру веры, якое кожнаму Бог удзяліў.

Pa dadzenaj mne milace, kožnamu z vas kažu: nâ dumajce pra sâbe bol'sĕ, čym trĕba dumac'; a dumajce s'cipla, u meru very, âkoe kožnamu Bog udzâliŭ.

4. Бо як у адным целе ў нас многа чэлесаў, але не ва ўсіх чэлесаў адно і тое самае прызначэньне,

Bo âk u adnym cele ŭ nas mnoga čèlesaŭ, ale ne va ŭsìh čèlesaŭ adno ì toe samae pryznačèn'ne,

5. так і мы многія складаем адно цела ў Хрысьце, а паасобку адно аднаго чэлесы.

tak ì my mnogiâ skladaem adno cela ŭ Hrys'ce, a paasobku adno adnago čèlesy.

6. І як па дадзенай нам мілаце, маем розныя здольнасьці, дык, калі гэта прароцтва - прароч у згодзе зь вераю;

Ì âk pa dadzenaj nam milace, maem roznyâ zdol'nas'ci, dyk, kali gèta praroctva - praroč u zgodze z' veraŭ;

7. калі маеш служэньне, службы; калі настаўнік, вучы;

kali maeš služèn'ne, služy; kali настаўнік, вуčy;

8. калі сучэшнік, сучышай; калі раздаеш, раздавай у шчырасьці; калі начальнік, начальнічай дбайна; калі дабрачынец - дабрачынь з прыязнасьцю.

kali sucešnik, sucâšaj; kali razdaeš, razdavaj u ščyras'ci; kali načal'nik, načal'ničaj dbajna; kali dabračynec - dabračyn' z pryâznas'cû.

9. Любоў хай будзе някрывадушная; цурайцеся зла, гарнецеся да добра;

Lûboŭ haj budze nâkryvadušnaâ; curajcesâ zla, garnecesâ da dobra;

10. пяшчотна любеце адно аднаго братняю любоўю; пашанлівасьцю адно аднаго запабягайце;

pâščotna lûbece adno adnago bratnâŭ lûboŭŭ; pašanlìvas'cû adno adnago zapabâgajce;

11. у руплівасьці ня слабніце; духам успалымняйцеся; Госпаду служэце;

u ruplìvas'ci nâ slabnice; duham uspalymnâjcesâ; Gospadu služèce;

12. суцяшайцеся надзеяю, у смутку будзьце цярплівыя, у малітве трывалыя;

sucâšajcesâ nadzeâû, u smutku budz'ce cârplivÿâ, u malitve tryvalÿâ;

13. у патрэбах сьвятых бярэце ўдзел; дбайце пра гасьціннасьць да прышэльцаў;

u patrèbah s'vâtyh bârece ũdzel; dbajce pra gas'cinnas'c' da pryšël'caŭ;

14. дабраслаўляйце ганіцеляў вашых; дабраслаўляйце, а не праклінайце.

dabraslaŭlâjce ganicelâŭ vašyh; dabraslaŭlâjce, a ne praklînajce.

15. Радуйцеся з тымі, хто радуецца, і плачце з тымі, хто плача.

Radujcesâ z tymi, hto raduecca, i plačce z tymi, hto plača.

16. Будзьце аднамысныя паміж сабою; ня мудруйце высока, а ідзеце сьледам за паслухмянымі; ня мройце пра сябе;

Budz'ce adnamysnyâ pamiž saboû; nâ mudrujce vysoka, a idzece s'ledam za pasluhmânymî; nâ mrojce pra sâbe;

17. нікому не плацеце злом за зло, а дбайце пра добрае перад усімі людзьмі.

nîkomu ne placece zlom za zlo, a dbajce pra dobrae perad usimî lûdz'mî.

18. Калі можна, і ад вас тое залежыць, будзьце ў згодзе з усімі людзьмі.

Kali možna, i ad vas toe zaležyc', budz'ce ũ zgodze z usimî lûdz'mî.

19. Ня помсьціцеся за сябе, любасныя, а дайце месца гневу Божаму. Бо напісана: "Мне помста, Я адплачу", кажа Гасподзь.

Nâ poms'cicesâ za sâbe, lûbasnyâ, a dajce mesca gnevu Božamu. Bo napisana: "Mne pomsta, Â adplaču", kaža Gaspodz'.

20. Дык вось, калі твой вораг галодны, накармі яго; калі асьмяглы, напаі яго: бо, робячы гэта, ты зьбярэш на галаву ягоную распаленае

вугольле.

Dyk vos', kalì tvoj vorag galodny, nakarmi âgo; kalì as'mâgly, napai âgo: bo, robâčy gèta, ty z'bârèš na galavu âgonuû raspalenaе vugol'le.

21. Ня будзь пераможаны злом, а перамагай зло дабром.

Nâ budz' peramožany zlom, a peramagaj zlo dabrom.

13 Кіраўнік

1. Кожная душа няхай скараецца вышэйшым уладам; бо няма ўлады не ад Бога; а ўлады, якія існуюць, ад Бога ўстаноўлены.

Kožnaâ duša nâhaj skaraecca vyšèjšym uladam; bo nâma ũlady ne ad Boga; a ũlady, âkiâ isnuûc', ad Boga ũstanouïleny.

2. Таму той, хто супрацівіцца ўладзе, супрацівіцца Божаму пастанаўленьню; а тыя, што супрацівяцца, самі наклічуць на сябе асуду.

Tamu toj, hto supracivicca ũladze, supracivicca Božamu pastanaŭlen'nû; a tyâ, što supracivâcca, sami nakličuc' na sâbe asudu.

3. Бо начальнікі страшныя не для добрых дзеяў, а для ліхіх. Ці хочаш не баяцца ўлады? Рабі дабро, і дастанеш пахвалы ад яе;

Bo načal'niki strašnyâ ne dlâ dobryh dzeâŭ, a dlâ lihîh. Cì hočaš ne baâcca ũlady? Rabì dabro, ì dastaneš pahvaly ad âe;

4. бо начальнік ёсьць Божы слуга, табе на дабро. А калі робіш зло, бойся, бо ён нездарма трымае меч: ён - Божы слуга, які помсыціць і карае таго, хто ўчыняе ліхое.

bo načal'nik ës'c' Božy sluga, tabe na dabro. A kalì robiš zlo, bojsâ, bo ën nezdarma trymae meč: ën - Božy sluga, âkì poms'cic' ì karae tago, hto ũčynâe lihoe.

5. І таму трэба скарацца ня толькі з страху перад карай, але і з сумленьня.

Ì tamu trèba skaracca nâ tol'ki z strahu perad karaj, ale ì z sumlen'nâ.

6. На тое вы і падаткі плаціце; бо яны Божыя слугі, за гэтым пільна дасочваюць.

Na toe vy ì podatki placìce; bo âny Božyâ slugì, za gèтым pil'na dasočvaûc'.

7. Дык вось, аддавайце кожнаму належнае; каму падатак, падатак; каму мыта, мыту; каму страх, страх; каму гонар, гонар.

Dyk vos', addavajce kožnamu naležnae; kamu padatak, padatak; kamu myta, mytu; kamu strah, strah; kamu gonar, gonar.

8. Не заставайцеся запазычанцамі нікому ні ў чым, акрамя ўзаемнай любові; бо хто любіць другога, выканаў закон.

Ne zastavajcesâ zapazyčancamì nikomu ni ŭ čым, akramâ ŭzaemnaj lûbovì; bo hto lûbic' drugoga, vykanaŭ zakon.

9. Бо заповедзі: не распусьнічай, не забівай, ня крадзь, ня сьведчы ілжыва, не жадай чужога, і ўсе іншыя ляжаць у гэтым слове: любі блізкага твайго, як самога сябе.

Bo zapavedzì: ne raspus'ničaj, ne zabìvaj, nâ kradz', nâ s'vedčy ilžyva, ne zažadaj čužoga, ì ŭse inšyâ lâžac' u gèтым slove: lûbì blizkaga tvajgo, âk samoga sâbe.

10. Любоў ня робіць блізкаму зла; дык вось любоў ёсьць выкананьне закона.

Lûboŭ nâ robic' blizkamu zla; dyk vos' lûboŭ ës'c' vykanan'ne zakona.

11. Так рабеце, ведаючы час, што пара ўжо нам прагнуцца ад сну. Бо сённяя бліжэй да нас выратаваньне, чым тады, калі мы ўверавалі.

Tak rabece, vedaûčy čas, što para ŭžo nam pračnucca ad snu. Bo sën'nâ bližèj da nas vyratavan'ne, čым tady, kalì my ŭveravali.

12. Ноч прайшла, а дзень наблізіўся: дык вось, адкінем дзеі цямна і апрацемся ў зброю сьвятла.

Noč prajšla, a dzen' nabliziŭsâ: dyk vos', adkinem dzei cãmna i apranemsâ ŭ zbroŭ s'vâtla.

13. Як удзень, будзем паводзіць сябе прыстойна: ні ў аб'ядзеньні і п'янстве, ні ў распусьце і блудзе, ні ў свары і зайздрасьці;

Âk udzen', budzem pavodzic' sâbe prystojna: ni ŭ ab'âdzen'ni i p'ânstve, ni ŭ raspus'ce i bludze, ni ŭ svary i zajzdras'ci;

14. але апрацецеся ў Госпада (нашага) Ісуса Хрыста, і клопат пра цела не ператварайце ў пахаценьні.

ale apranecesâ ŭ Gospada (našaga) Īsusa Hrysta, i klopat pra cela ne peratvarajce ŭ pahacen'ni.

14 Кіраўнік

1. Нямоглага ў веры прымайце бяз спрэчкі пра погляды ягоныя.

Nâmoglaga ŭ very prymajce bâz sprèčkì pra poglâdy âgonyâ.

2. Бо адзін ўпэўнены, што можна есьці ўсё, а нямоглы есьць гародніну.

Bo adzin ŭpèŭneny, što možna es'ci ŭsë, a nâmogly es'c' garodnìnu.

3. Хто есьць, не прыніжай таго, хто ня есьць; і хто ня есьць, не асуджай таго, хто есьць: бо Бог прыняў яго.

Hto es'c', ne prynižaj tago, hto nâ es'c'; i hto nâ es'c', ne asudžaj tago, hto es'c': bo Bog prynâŭ âgo.

4. Хто ты, што асуджаеш чужога раба? Перад сваім гаспадаром стаіць ён ці падае; і будзе пастаўлены, бо моцны Бог, каб паставіць яго.

Hto ty, što asudžaeš čužoga raba? Perad svaim gaspadarom staic' ên ci padae; i budze pastaŭleny, bo mocny Bog, kab pastavic' âgo.

5. Адзін адрозьнівае дзень ад дня, а другі мяркуе пра ўсякі дзень аднолькава. Кожны хай будзе цьвёрды ў сваім перакананьні.

Adzìn adroz'nìvae dzen' ad dnâ, a drugì mârkue pra ũsâkì dzen' adnol'kava. Kožny haj budze c'vërdy ũ svaim perakanan'ni.

6. Хто лічыцца з днём, дзеля Госпада лічыцца; і хто ня лічыцца з днём, дзеля Госпада ня лічыцца. Хто есьць, дзеля Госпада есьць, бо дзякуе Богу; і хто ня есьць, дзеля Госпада ня есьць і дзякуе Богу.

Hto ličycsa z dnëm, dzelâ Gospada ličycsa; i hto nâ ličycsa z dnëm, dzelâ Gospada nâ ličycsa. Hto es'c', dzelâ Gospada es'c', bo dzâkue Bogu; i hto nâ es'c', dzelâ Gospada nâ es'c' i dzâkue Bogu.

7. Бо ніхто з нас ня жыве дзеля сябе і ніхто не памірае дзеля сябе.

Bo nihto z nas nâ žyve dzelâ sâbe i nihto ne pamirae dzelâ sâbe.

8. а ці жывём - дзеля Госпада жывём, ці паміраем - дзеля Госпада паміраем. І таму, ці жывём, ці паміраем, - заўсёды Гасподнія.

a ci žyvëm - dzelâ Gospada žyvëm, ci pamiraem - dzelâ Gospada pamiraem. Ì tamu, ci žyvëm, ci pamiraem, - zaũsëdy Gaspodniâ.

9. Бо Хрыстос дзеля таго і памёр і ажыў, каб уладарыць і над мёртвымі і над жывымі.

Bo Hrystos dzelâ tago i pamër i ażyũ, kab uladaryc' i nad mërtvymi i nad žyvymi.

10. А ты чаго асуджаеш брата твайго? Альбо і ты, чаго прыніжаеш брата твайго? Усе мы паўстанем на суд Хрыстовы.

A ty čago asudžaeš brata tvajgo? Al'bo i ty, čago prynižaeš brata tvajgo? Use my paũstanem na sud Hrystovy.

11. Бо напісана: "жыву Я, кажа Гасподзь: перада Мною схіліцца кожны род, і кожнае племя будзе вызнаваць Бога".

Bo napìsana: "žyvu Â, kaža Gaspodz': perada Mnoû shilicca kožny rod, i

kožnae plemâ budze vyznavac' Boga".

12. Так, кожны з нас за сябе адкажа перад Богам.

Tak, kožny z nas za sâbe adkaža perad Bogam.

13. Ня будзем жа болей судзіць адно аднаго, а лепей памяркуйце пра тое, як бы не даваць нагоды спатыкнуцца альбо спакусіцца.

Nâ budzem ža bolej sudzić' adno adnago, a lepej pamârkujce pra toe, âk by ne davac' nagody spatyknucca al'bo spakusicca.

14. Я ведаю і ўпэўнены ў Госпадзе Ісусе, што няма нічога ў самім сабе нячыстага; яно нячыстае толькі ў таго, хто што-небудзь лічыць нячыстым.

Â vedaû i ŭpèŭneny ŭ Gospadze Ìsuse, što nâma ničoga ŭ samim sabe nâčystaga; âno nâčystae tol'ki ŭ tago, hto što-nebudz' ličyc' nâčystym.

15. Калі ж за ежу засмучаецца брат твой, дык ты ўжо ня ў любові ходзіш; ня губі тваёю страваю таго, за каго Хрыстос памёр.

Kali ž za ežu zasmučaecca brat tvoj, dyk ty ŭžo nâ ŭ lûbovi hodziš; nâ gubi tvaëû stravaû tago, za kago Hrystos pamër.

16. Хай ня зганіцца ваша добрае.

Haj nâ zganicca vaša dobrae.

17. Бо Царства Божае ня ежа і ня пітво, а праведнасць і мір і радасьць у Сьвятым Духу.

Bo Carstva Božae nâ eža i nâ pitvo, a pravednas'c' i mir i radas'c' u S'vâтым Duhu.

18. Хто гэтым служыць Хрысту, той богаспадобны і варты ўхвалы людзкае.

Hto gèтым služyc' Hrystu, toj bogaspadobny i varty ŭhvaly lûdzkoe.

19. Дык вось, будзем імкнуцца да таго, што служыць міру і ўзаемнай навуцы.

Dyk vos', budzem imknucca da tago, što služyc' miru i ŭzaemnaj navusy.

20. Дзеля ежы ня руйнуй дзеяў Божых: усё чыстае, але блага чалавеку, які есьць зь нядобрым сумленьнем.

Dzelâ ežy nâ rujnuj dzeâŭ Božyh: usë čystae, ale blaga čalaveku, âkì es'c' z' nâdobrym sumlen'nem.

21. Лепей ня есьці мяса, ня піць віна і не рабіць нічога такога, ад чаго брат твой спатыкаецца, альбо спакушаецца, альбо зьнемагае.

Lepej nâ es'ci mâsa, nâ pic' vina i ne rabic' ničoga takoga, ad čago brat tvoj spatykaeccsa, al'bo spakušaeccsa, al'bo z'nemagae.

22. Ты маеш веру? май яе сам у сабе, перад Богам. Дабрашчасны, хто не асуджае сябе за тое, што выбірае.

Ty maeš veru? maj âe sam u sabe, perad Bogam. Dabraščasny, hto ne asudžae sâbe za toe, što vybiraе.

23. А хто сумняваецца, калі есьць, асуджаецца, бо не паводле веры; а ўсё, што не паводле веры, грэх.

A hto sumnâvaeccsa, kalì es'c', asudžaeccsa, bo ne pavodle very; a ŭsë, što ne pavodle very, grèh.

24. А Таму, Хто можа сьцьвердзіць вас, паводле зьвеставаньня майго і пропаведзі Ісуса Хрыста, паводле адкрыцьця тайны, пра якую ад вечных часоў маўчалася,

A Tamu, Hto moža s'c'verdzic' vas, pavodle z'vestavan'nâ majgo i propavedzi Isusa Hrysta, pavodle adkryc'câ tajny, pra âkuŭ ad večnyh časou maŭčalasâ,

25. але якая цяпер яўлена і празь Пісаньні прарочыя, па загадзе вечнага Бога, абвешчана ўсім народам для скарэньня іх веры,

ale âkaâ câper âŭlena i praz' Pisan'ni praročyâ, pa zagadze večnaga Boga, abveščana ŭsìm narodam dlâ skarèn'nâ ih very,

26. адзінаму мудраму Богу, празь Ісуса Хрыста, слава навекі. Амін.

adzinamu mudramu Bogu, praz' Isusa Hrysta, slava naveki. Amin.

15 Кіраўнік

1. Мы, моцныя, павінны насіць немачы бясьсілых і не сабе дагаджаць:

My, mocnyâ, pavinny nasic' nemačy bâs'silyh i ne sabe dagadžac':

2. кожны з нас мусіць дагаджаць блізкаму, на дабро, у навучаньне.

kožny z nas music' dagadžac' blizkamu, na dabro, u navučan'ne.

3. Бо і Хрыстос не Сабе дагаджаў, а як напісана: "ліхаслоўе тых, што ліхасловяць Цябе, упала на Мяне".

Bo i Hrystos ne Sabe dagadžaŭ, a âk napisana: "lihasloŭe tyh, što lihaslovâc' Câbe, upala na Mâne".

4. А ўсё, што пісана было раней, напісана нам дзеля настаўленьня, каб мы цярплівасьцю і суцяшэньнем зь Пісаньняў захоўвалі надзею.

A ŭsë, što pisana bylo ranej, napisana nam dzelâ nastau'len'nâ, kab my cârplivas'cû i sucâšèn'nem z' Pisan'nâŭ zahoŭvali nadzeû.

5. А Бог цярплівасьці і суцяшэньня няхай дасьць вам быць у аднадумстве паміж сабою, паводле вучэньня Хрыста Ісуса,

A Bog cârplivas'ci i sucâšèn'nâ nâhaj das'c' vam byc' u adnadumstve pamiž saboû, pavodle vučèn'nâ Hrysta Isusa,

6. каб вы аднадушна, адзінымі вуснамі славілі Бога і Айца Госпада нашага Ісуса Хрыста.

kab vy adnadušna, adzinymi vusnami slavili Boga i Ajca Gospada našaga Isusa Hrysta.

7. Таму прымайце адзін аднаго, як і Хрыстос прыняў вас на славу Божую.

Tamu prymajce adžin adnago, âk i Hrystos prynâŭ vas na slavu Božuŭ.

8. Разумею тое, што Ісус Хрыстос зрабіўся слугою абрэзанных - дзеля ісьціны Божай, каб выканаць абяцанае бацькам,

Razumeŭ toe, što Īsus Hrystos zrabìŭsâ slugoŭ abrèzanyh - dzelâ is'ciny Božaj, kab vykanac' abâcanae bac'kam,

9. а язычнікам - зь літасьці, каб славілі Бога, як напісана: "за тое буду славіць Цябе, (Госпадзе), сярод язычнікаў і буду сьпяваць імені Твайму".

a âzyčnikam - z' litas'ci, kab slavili Boga, âk napisana: "za toe budu slavic' Câbe, (Gospadze), sârod âzyčnikaŭ i budu s'pâvac' imeni Tvajmu".

10. І яшчэ сказана: "узвесеялецся, язычнікі, з народамі Ягоным".

Ī âščè skazana: "uz'vesâlecesâ, âzyčniki, z narodam Āgonym".

11. І яшчэ: "хвалеце Госпада, усе язычнікі, і праслаўляйце Яго, усе народы".

Ī âščè: "hvalece Gospada, use âzyčniki, i praslaŭlâjce Āgo, use narody".

12. І сая таксама кажа: "будзе карань Есэеў, і паўстане валодаць народамі; на Яго язычнікі спадзявацца будуць".

Īsaâ taksama kaža: "budze koran' Esèeŭ, i paŭstane valodac' narodami; na Āgo âzyčniki spadzâvacca buduc'".

13. А Бог надзеі хай напоўніць вас усякай радасьцю і мірам у веры, каб вы, сілаю Духа Сьвятога, узбагаціліся надзеяю.

A Bog nadzei haj napoŭnič' vas usâkaj radas'cŭ i mîram u very, kab vy, silaŭ Duha S'vâtoga, uzbagacilisâ nadzeâŭ.

14. І сам я пэўны за вас, браты мае, што і вы поўныя даброці, поўныя ўсякага веданьня і можаце настаўляць адно аднаго;

Ī sam â pèŭny za vas, braty mae, što i vy poŭnyâ dabrocì, poŭnyâ ŭsâkaga vedan'nâ i možaće nastaŭlâc' adno adnago;

15. але пісаў вам, браты, з пэўнай адвагаю, часткова як бы ў напамін вам, паводле дадзенай мне ад Бога мілаты

ale pisaŭ vam, braty, z pèŭnaj advagaŭ, častkova âk by ŭ napamìn vam, pavodle dadzenaj mne ad Boga mìlaty

16. быць слугою Ісуса Хрыста ў язычнікаў і выконваць сьвяшэнную службу зьвеставаньня Божага, каб гэтае прынашэньне язычнікаў, асьвечанае Духам Сьвятым, было спадобнае Богу.

byc' slugoŭ Ìsusa Hrysta ŭ âzyčnikaŭ i vykonvac' s'vâšènnuŭ službu z'vestavan'nâ Božaga, kab gètae prynašèn'ne âzyčnikaŭ, as'večanae Duham S'vâtyŭ, bylo spadobnae Bogu.

17. І вось, я магу пахваліцца ў Ісусе Хрысьце тым, што ідзе ад Бога;

ì vos', â magu pahvalicca ŭ Ìsuse Hrys'ce tym, što idze ad Boga;

18. бо не адважуся сказаць што-небудзь такое, чаго ня ўчыніў Хрыстос празь мяне, у скарэньні язычнікаў у веру, словам і ўчынкам,

bo ne advažusâ skazac' što-nebudz' takoe, čago nâ ŭčyniŭ Hrystos праз' mâne, u skarèn'ni âzyčnikaŭ u veru, slovam i ŭčynkam,

19. сілаю азнакаў і цудаў, сілаю Духа Божага, так што зьвеставаньне Хрыстовае пашырана мною ад Ерусаліма і наваколяляў да Ілірыка.

silaŭ aznakaŭ i cudaŭ, silaŭ Duha Božaga, tak što z'vestavan'ne Hrystovae pašyрана мноŭ ad Erusalima i navakol'lâŭ da Ìliryka.

20. Пры тым я стараўся зьвеставаць ня там, дзе ўжо было вядомае імя Хрыстовае, каб не будаваць на чужым падмурку,

Pry tym â staraŭsâ z'vestavac' nâ tam, dze ŭžo bylo vâdomae imâ Hrystovae, kab ne budavac' na čužym padmurku,

21. а як напісана: "каму пра Яго не абвяшчалася, убачаць, і тыя, што ня чулі, уведаюць".

a âk napisana: "kamu pra Âgo ne abvâščalasâ, ubačac', i tyâ, što nâ čulì,

uvedaŭc'".

22. Якраз гэта шмат разоў перашкаджала мне прыйсьці да вас.

Âkraz gèta šmat разоў перашкадžала мне pryjs'ci da vas.

23. А сёньня, ня маючы такое справы ў гэтых краінах, а з даўніх гадоў жадаючы прыйсьці да вас,

A sën'nâ, nâ maŭcy takoe spravy ŭ gètyh krainah, a z daŭnih gadoŭ žadaŭcy pryjs'ci da vas,

24. як толькі выпраўлюся ў Іспанію, прыйду да вас. Бо спадзяюся, што, праходзячы, пабачуся з вамі, і што вы праводзіце мяне туды, як толькі нацешуся лучнасьцю з вамі, хоць трохі.

âk tol'ki vypraŭlŭsâ ŭ İspaniŭ, pryjdu da vas. Bo spadžâŭsâ, što, prahodzâcy, pabačusâ z vami, i što vy pravodzice mâne tudy, âk tol'ki nacešusâ lučnas'cŭ z vami, hoc' trohi.

25. А цяпер я іду ў Ерусалім, каб паслужыць сьвятым;

A câper â idu ŭ Erusalim, kab paslužyc' s'vâтым;

26. бо Македонія і Ахая рупяцца нешта ўдзяліць бедным сярод сьвятых у Ерусаліме.

bo Makedoniâ i Ahaâ rupâcca nešta ŭdzâlic' bednym sârod s'vâtyh u Erusalime.

27. Рупяцца, ды і вінаватыя яны перад імі. Бо, калі язычнікі зрабіліся ўдзельнікамі ў іх духоўным, дык павінны і ім паслужыць у цялесным.

Rupâcca, dy i vînavatyâ âny perad imi. Bo, kalì âzyčnikì zrabilisâ ŭdzel'nikami ŭ ih duhoŭnym, dyk pavînny i im paslužyc' u câlesnym.

28. Выканаўшы гэта і верна перадаўшы ім гэты плод рупнасьці, я выпраўлюся праз вашыя мясьціны ў Іспанію,

Vykanaŭšy gèta i verna peradaŭšy im gèty plod rupnas'ci, â vypraŭlŭsâ праз vašyâ mâs'ciny ŭ İspaniŭ,

29. і ўпэўнены, што калі прыйду да вас, дык прыйду з поўным дабраславеньнем звеставаньня Хрыстовага.

ì ùpèùneny, što kalì pryjdu da vas, dyk pryjdu z poŭnym dabraslaven'nem z'vestavân'nâ Hrystovaga.

30. Тым часам малю вас, браты, Госпадам нашым Ісусам Хрыстом і любоўю Духа, паспрыяць мне ў малітвах за мяне да Бога,

Tym časam malû vas, braty, Gospadam našym Īsusam Hrystom ì lûboŭû Duha, paspryâc' mne ŭ malitvah za mâne da Boga,

31. каб пазбыцца мне няверуючых у Юдэі, і каб служэньне маё Ерусаліму было даспадобы сьвятым,

kab pazbycca mne nâveruûčyh u Ūdèi, ì kab služèn'ne maë Erusalimu bylo daspadoby s'vâtym,

32. каб мне ў радасьці, калі Богу заўгодна, прыйсьці да вас і супакоіцца з вамі.

kab mne ŭ radas'ci, kalì Bogu zaŭgodna, pryjs'ci da vas ì supakoïcca z vami.

33. А Бог згоды хай будзе з усімі вамі. Амін.

A Bog zgody haj budze z usimi vami. Amin.

16 Кіраўнік

1. Даручаю вам Фіву, сястру нашу, дыяканісу царквы Кенхрэйскай:

Daručaû vam Fivu, sâstru našu, dyâkanîsu carkvy Kenhrèjskaj:

2. прымеце яе дзеля Госпада, як прыстойна сьвятым, і памажэце ёй, у чым яна будзе мець патрэбу ў вас; бо і яна была памочніцаю многім і мне самому.

prymece âe dzelâ Gospada, âk prystojna s'vâtym, ì pamažèce ëj, u čym âna budze mec' patrèbu ŭ vas; bo ì âna byla pamočnicaû mnogim ì mne

samomu.

3. Вітайце Прыскілу і Акілу, супрацоўнікаў маіх у Хрысьце Ісусе,
Vitajce Pryskilu i Akilu, supracouŋnikaŋ maih u Hrys'ce Isuse,

4. якія галаву сваю клалі за маю душу, якім ня я адзін дзякую, а і ўсе
цэрквы зь язычнікаў, - і дамовую іхную царкву.

*âkiâ galavu svaû klali za maû dušu, âkim nâ â adzìn dzâkuû, a i ůse cèrkvy z'
âzyčnikaŋ, - i damovuû ihnuû carkvu.*

5. Вітайце любаснага мне Эпанета, які ёсьць пачатак Ахаі дзеля
Хрыста.

Vitajce lûbasnaga mne Èpaneta, âki ës'c' pačatak Ahaì dzelâ Hrysta.

6. Вітайце Марыям, якая шмат працавала для нас.

Vitajce Maryâm, âkaâ šmat pracavala dlâ nas.

7. Вітайце Андроніка і Юнію, родзічаў маіх і вязьняў са мною, якія
праславіліся сярод апосталаў і яшчэ раней за мяне ўверавалі ў Хрыста.

*Vitajce Andronika i Ūniû, rodzičaŋ maih i vâz'nâŋ sa mnoû, âkiâ praslavilisâ
sârod apostalaŋ i âščè ranej za mâne ůveravali ů Hrysta.*

8. Вітайце Амплія, любаснага мне ў Госпадзе.

Vitajce Ampliâ, lûbasnaga mne ů Gospadze.

9. Вітайце Урбана, супрацоўніка нашага ў Хрысьце, і Стахія, любаснага
мене.

Vitajce Urbana, supracouŋnika našaga ů Hrys'ce, i Stahiâ, lûbasnaga mne.

10. Вітайце Апялеса, выпрабаванага ў Хрысьце. Вітайце верных з дому
Арыставулавага.

*Vitajce Apâlesa, vyprabavanaga ů Hrys'ce. Vitajce vernyh z domu
Arystavulavaga.*

11. Вітайце Ірадыёна, родзіча майго. Вітайце з сваякоў Наркіса тых, якія
ў Госпадзе.

Vitajce ĭradyëna, rodičã majgo. Vitajce z svaãkoŭ Narkisa tyh, âkiã ŭ Gospadze.

12. Вітайце Трыфону і Трыфосу, якія працуюць у Госпадзе.

Vitajce Tryfonu i Tryfosu, âkiã pracuïc' u Gospadze.

13. Вітайце Руфа, выбранага ў Госпадзе, і маці ягоную і маю.

Vitajce Rufa, vybranaga ŭ Gospadze, i maci âgonuû i maû.

14. Вітайце Асінкрыта, Флягонта, Ерма, Патрова, Ярмія і іншых зь імі братаў.

Vitajce Asinkryta, Flâgonta, Erma, Patrova, Ârmiã i inšyh z' imi bratoŭ.

15. Вітайце Філалога і Юлію, Нірэя і сястру ягоную, і Алімпана, і ўсіх зь імі сьвятых.

Vitajce Filaloga i Ŭliû, Nirëã i sãstru âgonuû, i Alimpana, i ŭsih z' imi s'vâtyh.

16. Вітайце адно аднаго з цалаваньнем сьвятым. Вітаюць вас усе цэрквы Хрыстовыя.

Vitajce adno adnago z calavan'nem s'vâтым. Vitaïc' vas use cèrkvy Hrystovyã.

17. Малю вас, браты, асьцерагайцеся тых, што спрычыняюць падзелы і звады, насуперак вучэньню, якога вы навучыліся, і ўхіляйцеся ад іх;

Malû vas, braty, as'ceragajcesã tyh, što spryčynâïc' padzely i zvady, nasuperak vučën'nû, âkoga vy navučylisã, i ŭhilâjcesã ad ih;

18. бо такія людзі служаць ня Госпаду нашаму Ісусу Хрысту, а свайму чэраву, і лісьлівасьцю ды красамоўствам ачмураюць сэрцы прастадушных.

bo takiã lûdzi služac' nã Gospadu našamu ĭsusu Hrystu, a svajmu čèravu, i lis'livas'cû dy krasamoŭstvam ačmuraïc' sèrcy prastadušnyh.

19. Ваша пакора веры ўсім вядомая; таму я радуся за вас, але жадаю, каб вы былі мудрыя на дабро і бясхітрасныя на зло.

Vaša pakora very ũsìm vâdomaâ; tamu â raduûsâ za vas, ale žadaû, kab vy byli mudryâ na dabro i bâshìtrasnyâ na zlo.

20. А Бог міру бразьне сатану пад ногі вашыя неўзабаве. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з вамі! Амін.

A Bog mîru braz'ne satanu pad nogi vašyâ neŭzabave. Milata Gospada našaga Ìsusa Hrysta z vami! Amin.

21. Вітаюць вас Цімафей, супрацоўнік мой, і Луцый, Ясон і Сасыпатр, родзічы мае.

Vitaûc' vas Cìmafej, supracouñnik moj, i Lucyj, Âson i Sasypatr, rodzičy mae.

22. Вітаю вас у Госпадзе і я Тэрцый, што пісаў гэта пасланьне.

Vitaû vas u Gospadze i â Tèrcyj, što pìsaŭ gèta paslan'ne.

23. Вітае вас Гаій, гасьцінны да мяне і ўсёй царквы. Вітае вас Эраст, гарадзкі скарбнік, і брат Кварт.

Vitae vas Gajj, gas'cinny da mâne i ũsëj carkvy. Vitae vas Èrast, garadzki skarbnik, i brat Kwart.

24. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі. Амін.

Milata Gospada našaga Ìsusa Hrysta z usimi vami. Amin.

1 КАРЫНФЯНАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал, воляй Божаю пакліканы апостал Ісуса Хрыста, і Сасфэн брат,

Paval, volâj Božaû paklikany apostal Īsusa Hrysta, i Sasfèn brat,

2. Царкве Божай, якая ў Карынфе, асьвечаным у Хрысьце Ісусе,

пакліканым сьвятым, з усімі, хто заклікае імя Госпада нашага Ісуса

Хрыста, у кожным месцы, у іх і ў нас:

Carkve Božaj, âkaâ ŭ Karynfe, as'večanym u Hrys'ce Īsuse, paklikanym

s'vâтым, z usimì, hto zaklikae imâ Gospada našaga Īsusa Hrysta, u kožnym

mescy, u ih i ŭ nas:

3. мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Īsusa Hrysta.

4. Не перастаю дзякаваць Богу майму за вас, дзеля мілаты Божай,

дадзенай вам у Хрысьце Ісусе.

Ne perastaû dzâkavac' Bogu majmu za vas, dzelâ milaty Božaj, dadzenaj

vam u Hrys'ce Īsuse.

5. Бо ў Ім вы ўзбагаціліся ўсім, усякім словам і ўсякім разуменьнем,

Bo ŭ Īm vy ŭzbagacilisâ ŭsim, usâkim slovam i ŭsâkim razumen'nem,

6. бо сьведчаньне Хрыстовае сьцьвердзілася ў вас,

bo s'vedčan'ne Hrystovae s'c'verdzilasâ ŭ vas,

7. так што вы ня маеце нястачы ні ў якім дараваньні, чакаючы

зьяўленьня Госпада нашага Ісуса Хрыста,

tak što vy nâ maese nâstačy ni ŭ âkim daravan'nì, čakaŭčy z'âŭlen'nâ

Gospada našaga Īsusa Hrysta,

8. Які і ўмацуе вас да канца, каб вам быць бязьвіннымі ў дзень Госпада нашага Ісуса Хрыста.

Āki i ūmacue vas da kanca, kab vam byc' bāz'vinnymì ū dzen' Gospada našaga Īsusa Hrysta.

9. Верны Бог, Якім вы пакліканыя да супольнасьці з Сынам Ягоным, Ісусам Хрыстом, Госпадам нашым.

Verny Bog, Ākim vy paklikanyâ da supol'nas'ci z Synam Āgonym, Īsusam Hrystom, Gospadam našym.

10. Малю вас, браты, імем Госпада нашага Ісуса Хрыста, каб усе вы гаварылі адно, і ня было паміж вамі падзелаў, а каб вы спалучаны былі ў адным духу і ў адных помыслах.

Malû vas, braty, imem Gospada našaga Īsusa Hrysta, kab use vy gavaryli adno, i nâ bylo pamiž vamì padzelaŭ, a kab vy spalučany byli ū adnym duhu i ū adnyh pomyslah.

11. Бо ад дамашніх Хлоіных сталася мне вядома пра вас, браты мае, што паміж вамі ёсьць незлагадзь.

Bo ad damašnih Hloinyh stalasâ mne vâdoma pra vas, braty mae, što pamiž vamì ës'c' nezlagadz'.

12. Я разумею тое, што ў вас кажуць: "я Паўлаў"; "я Апалосаў"; "я Кіфаў"; "а я Хрыстоў".

Ā razumeû toe, što ū vas kažuc': "â Paŭlaŭ"; "â Apalosaŭ"; "â Kifaŭ"; "a â Hrystoŭ".

13. Хіба падзяліўся Хрыстос? хіба Павал крыжаваўся за вас? альбо ў імя Паўлава вы ахрысьціліся?

Hiba padzâliŭsâ Hrystos? hiba Paval kryžavaŭsâ za vas? al'bo ū imâ Paŭlava vy ahrys'cilisâ?

14. Дзякую Богу, што я нікога з вас ня хрысьціў, акрамя Крыспа і Гаія,
Dzâkuû Bogu, što â nikoga z vas nâ hrys'ciũ, akramâ Kryspa i Gaiâ,

15. каб не сказаў хто, што я хрысьціў у імя маё.

kab ne skazaũ hto, što â hrys'ciũ u imâ maë.

16. Хрысьціў я таксама Сьцяпанаў дом; а ці хрысьціў я яшчэ каго, ня ведаю.

Hrys'ciũ â taksama S'câpanaũ dom; a ci hrys'ciũ â âščè kago, nâ vedaũ.

17. Бо Хрыстос паслаў мяне ня хрысьціць, а звеставаць, ня ў мудрасьці слова, а каб не зьнясіліць крыж Хрыстовы.

Bo Hrystos paslaũ mâne nâ hrys'cic', a z'vestavac', nâ ũ mudras'ci slova, a kab ne z'nâsilic' kryž Hrystovy.

18. Бо слова пра крыж для пагібельных - юродзтва ёсьць, а нам, што ратуемся, - сіла Божая!

Bo slova pra kryž dlâ pagibel'nyh - ũrodztva ës'c', a nam, što ratuemsâ, - sila Božaa!

19. Бо напісана: "Я знішчу мудрасьць мудрацоў, і розум разумных адкіну".

Bo napisana: "Â z'nišču mudras'c' mudracou, i rozum rozumnyh adkinu".

20. Дзе мудрэц? дзе кніжнік? дзе суразмоўца веку гэтага? Ці не абярнуў Бог мудрасьць сьвету гэтага ў неразумнасьць?

Dze mudrèc? dze knižnik? dze surazmoŭca veku gètaga? Ci ne abârnuũ Bog mudras'c' s'vetu gètaga ũ nerazumnas'c'?

21. Бо калі сьвет сваёй мудрасьцю не спазнаў Бога ў мудрасьці Божай, дык заўгодна было Богу юродзтвам пропаведзі выратаваць веруючых.

Bo kalì s'vet svaëj mudras'cũ ne spaznaũ Boga ũ mudras'ci Božaj, dyk zaũgodna bylo Bogu ũrodztvam propavedzi vyratavac' veruũčyh.

22. Бо і Юдэі патрабуюць цудаў, і Эліны шукаюць мудрасьці;

Bo ì Ûdèi patrabuïc' cudaŭ, ì Èlìny šukaïc' mudras'cì;

23. а мы прапаведуем Хрыста ўкрыжаванага, для Юдэяў камень спатыкненья, а для Элінаў неразумнасьць,

a my prapaveduem Hrysta ŭkryžavanaga, dlâ Ûdèaŭ kamen' spatyknen'nâ, a dlâ Èlìnaŭ nerazumnas'c';

24. а для саміх пакліканых, Юдэяў і Элінаў, Хрыста, Божую сілу і Божую мудрасьць;

a dlâ samih paklikanyh, Ûdèaŭ ì Èlìnaŭ, Hrysta, Božuŭ silu ì Božuŭ mudras'c';

25. бо і буянае Божае мудрэйшае за людзей, і нямоцнае Божае мацнейшае за людзей.

bo ì buânae Božae mudrèjšae za lûdzej, ì nâmocnae Božae macnejšae za lûdzej.

26. Паглядзеце, браты, хто вы, закліканыя: няшмат сярод вас мудрых па плоці, няшмат моцных, няшмат высакародных;

Paglâdzece, braty, hto vy, zaklikanyâ: nâšmat sârod vas mudryh pa ploci, nâšmat mocnyh, nâšmat vysakarodnyh;

27. але Бог выбраў буянае сьвету, каб пасароміць мудрых, і нямоглае сьвету выбраў Бог, каб пасароміць моцнае;

ale Bog vybraŭ buânae s'vetu, kab pasaromìc' mudryh, ì nâmoglae s'vetu vybraŭ Bog, kab pasaromìc' mocnae;

28. і бязроднае сьвету і пагарджанае і нічога ня значнае выбраў Бог, каб з'нясіліць значнае;

ì bâzrodnae s'vetu ì pagardžanae ì ničoga nâ značnae vybraŭ Bog, kab z'nâsilìc' značnae;

29. на тое, каб ніякая плоць не пахвалялася перад Богам.

na toe, kab niâkaâ ploc' ne pahvalâlasâ perad Bogam.

30. Ад Яго і вы ў Хрысьце Ісусе, Які зрабіўся нам мудрасьцю ад Бога, праведнасьцю і асьвячэньнем і адкупленьнем,

Ad Ágo i vy ŭ Hrys'ce Isuse, Áki zrabiŭsâ nam mudras'cû ad Boga, pravednas'cû i as'vâčèn'nem i adkuplèn'nem,

31. каб было, як напісана: "хто хваліцца, хваліся Госпадам".

kab bylo, âk napísana: "hto hvalicca, hvalisâ Gospadam".

2 Кіраўнік

1. І калі я прыходзіў да вас, браты, прыходзіў абвяшчаць вам сьведчаньне Божае не ў высока ўзьнёсласьці слова ці мудрасьці.

Ì kalì â pryhodziŭ da vas, braty, pryhodziŭ abvâščac' vam s'vedčan'ne Božae ne ŭ vysoka ŭz'něslas'ci slova ci mudras'ci.

2. Бо я пастанавіў сабе нічога іншага між вамі ня ведаць, апроч Ісуса Хрыста, і пры тым - укрыжаванага.

Bo â pastanaviŭ sabe ničoga inšaga miž vami nâ vedac', aproč Isusa Hrysta, i pry tym - ukryžavanaga.

3. І быў я ў вас зьняможаны і ў страху і ў вялікім трымценьні.

Ì byŭ â ŭ vas z'nâmožany i ŭ strahu i ŭ vâlikim trymcen'ni.

4. І слова маё, і казань мая не ў пераканаўчых словах чалавечай мудрасьці, а ў выяўленьні Духа і сілы,

Ì slova maë, i kazan' maâ ne ŭ perakanaŭčyh slovah čalavečaj mudras'ci, a ŭ vyâŭlèn'ni Duha i sily,

5. каб вера ваша была ня ў мудрасьці чалавечай, а ў сіле Божай.

kab vera vašaâ byla nâ ŭ mudras'ci čalavečaj, a ŭ sile Božaj.

6. А мудрасьць мы прапаведуем сярод дасканалых, але мудрасьць ня веку гэтага і ня ўладцаў веку гэтага праходных,

A mudras'c' my prapaveduem sârod daskanalyh, ale mudras'c' nâ veiku gètaga i nâ ŭladcaŭ veiku gètaga prahodnyh,

7. а прапаведуем мудрасьць Божую, тайную, схаваную, якую Бог вызначыў спрадвеку на славу нашую,

a prapaveduem mudras'c' Božuû, tajnuû, shavanuû, âkuû Bog vyznačyŭ spradveku na slavu našuû,

8. якое ніхто з уладцаў веку гэтага не спазнаў; бо, калі б спазналі, дык не ўкрыжавалі б Госпада славы.

âkoe nihto z uladcaŭ veiku gètaga ne spaznaŭ; bo, kali b spaznali, dyk ne ŭkryžavali b Gospada slavy.

9. А, як напісана: "ня бачыла таго вока і ня чула вуха, і ня ўзыходзіла тое ў сэрца чалавека, што тым Бог падрыхтаваў, хто любіць Яго".

A, âk napisana: "nâ bačyla tago voka i nâ čula vuha, i nâ ŭzyhodzila toe ŭ sèrca čalaveka, što tym Bog padryhtavaŭ, hto lûbic' Âgo".

10. А нам Бог адкрыў гэта Духам Сваім; бо Дух ва ўсё пранікае, і ў глыбіні Божыя.

A nam Bog adkryŭ gèta Duham Svaim; bo Duh va ŭsë pranikaе, i ŭ glybini Božyâ.

11. Бо хто зь людзей ведае, што ў чалавеку, акрамя духу чалавечага, які жыве ў ім? Так і Божага ніхто ня ведае, акрамя Духа Божага.

Bo hto z' lûdzej vedaе, što ŭ čalaveku, akramâ duhu čalavečaga, âki žyve ŭ im? Tak i Božaga nihto nâ vedaе, akramâ Duha Božaga.

12. Але мы прынялі ня духа сьвету гэтага, а Духа ад Бога, каб ведаць дараванае нам ад Бога;

Ale my prynâli nâ duha s'vetu gètaga, a Duha ad Boga, kab vedac' daravanae nam ad Boga;

13. што і абвяшчаем не ад чалавечай мудрасьці вывучанымі словамі, а

вывучанымі ад Духа Сьвятога, суадносячы духоўнае з духоўным.

što i abvâščaem ne ad čalavečaj mudras'ci vyvučanyimi slovami, a vyvučanyimi ad Duha S'vâtoga, suadnosâčy duhoŭnae z duhoŭnym.

14. Душэўны чалавек ня прымае таго, што ад Духа Божага, бо ён лічыць гэта юродзтвам; і ня можа разумець, бо пра гэта трэба разважаць духоўна.

Dušeŭny čalavek nâ prymae tago, što ad Duha Božaga, bo ěn ličyc' gèta ũrodztvam; i nâ moža razumec', bo pra gèta trèba razvažac' duhoŭna.

15. А духоўны разважае пра ўсё, а пра яго разважыць ніхто ня можа.

A duhoŭny razvažae pra ũsě, a pra âgo razvažyc' nihto nâ moža.

16. Бо "хто спазнаў розум Гасподні, каб мог разважыць яго?" А мы маем розум Хрыстовы.

Bo "hto spaznaŭ rozum Gaspodni, kab mog razvažyc' âgo?" A my maem rozum Hrystovy.

3 Кіраўнік

1. І я ня мог гутарыць з вамі, браты, як з духоўнымі, а як з плоцкімі, як зь немаўляткамі ў Хрысьце.

Î â nâ mog gutaryc' z vami, braty, âk z duhoŭnymi, a âk z plockimi, âk z' nemaŭlâtkami ũ Hrys'ce.

2. Я ўзгадаваў вас малаком, а ня цьвёрдаю ежаю; бо вы яшчэ не маглі есьці яе, ды і цяпер яшчэ ня можаце.

Â ũzgadavaŭ vas malakom, a nâ c'vërdaŭ ežaŭ; bo vy âščè ne magli es'ci âe, dy i câper âščè nâ možace.

3. Бо вы яшчэ плоцкія. Бо, калі паміж вамі зайздрасьць, звады і несугалосіца, дык ці ж ня плоцкія вы? і ці ня па людзкім звычаі робіце?

Bo vy âščè plockiâ. Bo, kalì pamìž vamì zajzdras'c', zvady ì nesugalosìca, dyk cì ž nâ plockiâ vy? ì cì nâ pa lûdzkìm zvyčai robìce?

4. Бо, калі адзін кажа: "Я Паўлаў", а другі: "я Апалосаў", дык ці ж ня плоцкія вы?

Bo, kalì adzìn kaža: "Â Paŭlaŭ", a drugì: "â Apalosaŭ", dyk cì ž nâ plockiâ vy?

5. Хто Павал? хто Апалос? Яны толькі слугі, празь якіх вы ўверавалі, і пры тым як каму даў Гасподзь.

Hto Paval? hto Apalos? Âny tol'ki slugì, praz' âkih vy ŭveravali, ì pry tym âk kamu daŭ Gaspodz'.

6. Я пасадзіў, Апалос паліваў, а ўзрасьціў Бог;

Â pasadziŭ, Apalos palivaŭ, a ŭzras'ciŭ Bog;

7. а таму і той, хто садзіць, і хто палівае, ёсьць нішто, а ўсё Бог, Які дае рост.

a tamu ì toj, hto sadzic', ì hto palivae, ës'c' ništo, a ŭsë Bog, Âki dae rost.

8. І хто садзіць і хто палівае - адно; але кожны атрымае сваю ўзнагароду паводле сваёй працы.

Ì hto sadzic' ì hto palivae - adno; ale kožny atrymae svaŭ ŭznagarodu pavodle svaëj pracy.

9. Бо мы супрацоўнікі ў Бога; а вы Божая ніва, Божая будова.

Bo my supracouŭniki ŭ Boga; a vy Božaâ niva, Božaâ budova.

10. Я, па дадзенай мне ад Бога мілаце, як мудры будаўнік, заклаў падмурак, а другі будуе на ім: але кожны ўважай, як будуе.

Â, pa dadzenaj mne ad Boga milace, âk mudry budaŭnik, zaklaŭ padmurak, a drugi budue na im: ale kožny ŭvažaj, âk budue.

11. Бо ніхто ня можа закласьці іншага падмурка, акрамя закладзенага, які ёсьць Ісус Хрыстос.

Bo nihto nâ moža zaklas'ci inšaga padmurka, akramâ zakladzenaga, âki ës'c'

Ìsus Hrystos.

12. Ці будзе хто на гэтым падмурку з золата, срэбра, каштоўных камянёў, дрэва, сена, саломы,

Ci budue hto na gèтым padmurku z zolata, srèbra, kaštoўnyh kamânëў, drèva, sena, salomy,

13. дзея кожнага выявіцца: бо дзень пакажа; таму што ў вагні выкрываецца, і вагонь выпрабоўвае дзею кожнага, якая яна ёсьць.

dzeâ kožnaga vyâvicca: bo dzen' pakaža; tamu što ў vagnì vykryvaecca, i vagon' vypraboўvae dzeû kožnaga, âkaâ âna ës'c'.

14. У каго дзея, якую ён будаваў, выстаіць, той атрымае ўзнагароду;

U kago dzeâ, âkuû ën budavaў, vystaic', toj atrymae ўznagarodu;

15. а ў каго дзея згарыць, той мецьме шкоду; урэшце сам уратуецца, але так, як бы з вагню.

a ў kago dzeâ zgaryc', toj mec'me škodu; urèšce sam uratuecca, ale tak, âk by z vagnû.

16. Хіба ня ведаеце, што вы храм Божы, і Дух Божы жыве ў вас?

Hiba nâ vedaecce, što vy hram Božy, i Duh Božy žyve ў vas?

17. Калі хто абкрадзе сьвятыню Божую, таго пакарае Бог, бо сьвятыня Божая сьвятая; і гэтая сьвятыня - вы.

Kali hto abkradze s'vâtynû Božuû, tago pakarae Bog, bo s'vâtynâ Božaâ s'vâtaâ; i gètaâ s'vâtynâ - vy.

18. Ніхто не ашуквай сам сябе; калі хто з вас думае быць мудрым у веку гэтым, той хай будзе неразумны, каб быць мудрым.

Nihto ne ašukvaj sam sâbe; kali hto z vas dumae byc' mudrym u veku gèтым, toj haj budze nerazumny, kab byc' mudrym.

19. Бо мудрасьць сьвету гэтага ёсьць неразумнасьць перад Богам, як напісана: "ловіць мудрых у хітрасьці іхняй".

*Bo mudras'c' s'vetu gètaga ës'c' nerazumnas'c' perad Bogam, âk napisana:
"lovic' mudryh u hitras'ci ihnâj".*

20. І яшчэ: "Гасподзь ведае мудрошчы мудрацоў, што яны марныя".

Ì âščè: "Gaspodz' vedae mudroščy mudracou, što âny marnyâ".

21. Таму вось, няхай ніхто ня хваліцца людзьмі, бо ўсё вашае:

Tamu vos', nâhaj nihto nâ hvalicca lûdz'mi, bo ũsë vašae:

22. ці то Павал, ці Апалос, ці Кіфа, ці сьвет, ці жыцьцё, ці сьмерць, ці
цяпершчына, а ці наступнае, - усё ваша;

*ci to Paval, ci Apalos, ci Kifa, ci s'vet, ci žyc'cë, ci s'merc', ci câperščyna, a ci
nastupnae, - usë vašä;*

23. а вы - Хрыстовыя, а Хрыстос - Божы.

a vy - Hrystovyâ, a Hrystos - Božy.

4 Кіраўнік

1. Дык вось, кожны павінен уважаць нас за слуг Хрыстовых і за
будаўнікоў тайнаў Божых;

*Dyk vos', kožny pavinen uvažac' nas za slug Hrystovyh ì za budaŭnikou
tajnaŭ Božyh;*

2. ад будаўнікоў жа патрабуецца, каб кожны быў верны.

ad budaŭnikou ža patrabuecca, kab kožny byŭ verny.

3. Мне вельмі мала залежыць, як судзіце мяне вы, альбо як судзяць
людзі; я і сам сябе ня суджу.

*Mne vel'mi mala zaležyc', âk sudzice mâne vy, al'bo âk sudzâc' lûdzi; â ì sam
sâbe nâ sudžu.*

4. Бо, хоць я нічога ня ведаю за сабою, але гэтым не апраўдваюся; а
судзьдзя мне - Гасподзь.

Bo, hoc' â ničoga nâ vedaû za saboû, ale gètym ne apraŭdvaûsâ; a sudz'dzâ mne - Gaspodz'.

5. Таму ня судзеце ніяк дачасна, пакуль ня прыйдзе Гасподзь, Які і асьветліць схаванае ў змроку і выявіць сардэчныя намеры, і тады кожнаму будзе пахвала ад Бога.

Tamu nâ sudzece niâk dačasna, pakul' nâ pryjdzje Gaspodz', Âki i as'vetlic' shavanae ŭ zmroku i vyâvic' sardèčnyâ namery, i tady kožnamu budze pahvala ad Boga.

6. Гэта, браты, прыклаў я да сябе і да Апалоса дзеля вас, каб вы навучыліся ад нас не мудраваць звыш таго, што напісана, і не выстаўліся адзін перад адным.

Gèta, braty, pryklaŭ â da sâbe i da Apalosa dzelâ vas, kab vy navučylisâ ad nas ne mudravic' zvyš tago, što napisana, i ne vystaŭlisâ adzìn perad adnym.

7. Бо хто вылучае цябе? Што ты маеш, чаго не атрымаў бы? А калі атрымаў, чаго хвалішся, быццам не атрымаў?

Bo hto vylučae câbe? Što ty maeš, čago ne atrymaŭ by? A kalì atrymaŭ, čago hvališsâ, byccam ne atrymaŭ?

8. Вы перанасыціліся ўжо, вы ўжо ўзбагаціліся, вы пачалі валадарыць бяз нас. О, калі б на самай справе валадарылі, каб і мы з вамі валадарылі!

Vy peranasycilisâ ŭžo, vy ŭžo ŭzbagacilisâ, vy pačali valadaryc' bâz nas. O, kalì b na samaj sprave valadaryli, kab i my z vamì valadaryli!

9. Бо я думаю, што нам, апошнім пасланцам, Бог вызначыў быць як бы засуджанымі на сьмерць; бо мы зрабіліся ганьбішчам для сьвету, для анёлаў і людзей.

Bo â думаû, što nam, apošnim paslancam, Bog vyznačyŭ byc' âk by

zasudžanyimi na s'merc'; bo my zrabilisâ gan 'biščam dlâ s'vetu, dlâ anëlaŭ i lûdzej.

10. Мы неразумныя дзеля Хрыста, а вы мудрыя ў Хрысьце; мы нямоглыя, а вы дужыя; вы ў славе, а мы ў ганьбе.

My nerazumnyâ dzelâ Hrysta, a vy mudryâ ŭ Hrys'ce; my nâmoglyâ, a vy dužyâ; vy ŭ slave, a my ŭ gan'be.

11. Нават дагэтуль трываем голад і смагу, і галечу, і б'юць нас, і бадзяемся,

Navat dagètul' tryvaem golad i smagu, i galeču, i b'ûc' nas, i badzâemsâ,

12. і працуем, робячы сваімі рукамі. Ліхасловаць нас, мы дабраслаўляем; гоняць нас, мы трываем;

i pracuem, robâčy svaimi rukami. Lihaslovâc' nas, my dabraslaŭlâem; gonâc' nas, my tryvaem;

13. клянучь нас, мы молімся; мы як сьмецьце для сьвету, як пыл, усімі таптаны дагэтуль.

klânuc' nas, my molimsâ; my âk s'mec'ce dlâ s'vetu, âk pyl, usimi taptany dagètul'.

14. Ня каб пасароміць вас, пішу гэта, а на розум наводжу вас, як любасных дзяцей маіх.

Nâ kab pasaromic' vas, pišu gëta, a na rozum navodžu vas, âk lûbasnyh dzâcej maih.

15. Бо, хоць у вас тысячы настаўнікаў у Хрысьце, але няшмат айцоў: я нарадзіў вас у Хрысьце Ісусе зьвеставаньнем.

Bo, hoc' u vas tysâčy настаўнікаў u Hrys'ce, ale nâšmat ajcoŭ: â naradziŭ vas u Hrys'ce Isuse z'vestavan'nem.

16. Таму прашу вас: пераймайце мяне, як я Хрыста.

Tamu prašu vas: perajmajce mâne, âk â Hrysta.

17. На тое паслаў я да вас Цімафея, майго любаснага і вернага ў Госпадзе сына, які нагадае вам пра шляхі мае ў Хрысьце Ісусе, як я вучу ўсюды ў кожнай царкве.

Na toe paslaŭ â da vas Cimateâ, majgo lûbasnaga i vernaga ŭ Gospadze syna, âki nagadae vam pra šlâhi mae ŭ Hrys'ce Isuse, âk â vuču ŭsûdy ŭ koŭnaj carkve.

18. Як я ня йду да вас, дык некаторыя ў вас заганарыліся;

Âk â nâ jdu da vas, dyk nekatoryâ ŭ vas zaganarylisâ;

19. але я неўзабаве прыйду да вас, калі заўгодна будзе Госпаду, і выпрабую ня словы гардуноў, а сілу,

ale â neŭzabave pryjdu da vas, kali zaŭgodna budze Gospadu, i vyprabuŭ nâ slovy gardunoŭ, a silu,

20. бо Царства Божае ня ў слове, а ў сіле.

bo Carstva Boŭae nâ ŭ slove, a ŭ sile.

21. Чаго вы хочаце? каб з посахам прыйшоў да вас, ці зь любоўю і духам лагоднасцьці?

Čago vy hočace? kab z posaham pryjšoŭ da vas, ci z' lûboŭi i duham lagodnas'ci?

5 Кіраўнік

1. Ходзіць пэўная чутка пра распусту сярод вас, ды такую распусту, якое ня чуваць нават у язычнікаў: нехта за жонку мае бацькаву жонку.

Hodzic' pèŭnââ čutka pra raspustu sârod vas, dy takuŭ raspustu, âkoe nâ čuvac' navat u âzyčnikaŭ: nehta za ŭonku mae bac'kavu ŭonku.

2. І вы заганарыліся, замест таго, каб лепей плакаць, каб забраць спаміж вас таго, хто зрабіў гэта.

Ì vy zaganarylisâ, zamest tago, kab lepej plakac', kab zabrac' spamiž vas tago, hto zradiũ gèta.

3. А я, целам адсутны, але прысутны ў вас духам, ужо пастанавіў, як бы калі б быў сярод вас: таго, хто ўчыніў такое,

A â, celam adsutny, ale prysutny ũ vas duham, užo pastanaviũ, âk by kali b byũ sârod vas: tago, hto ũčyniũ takoe,

4. на сходзе вашым у імя Госпада нашага Ісуса Хрыста разам з маім духам, сілаю Госпада нашага Ісуса Хрыста,

na shodze vašym u imâ Gospada našaga ĩsusa Hrysta razam z maĩm duham, silaũ Gospada našaga ĩsusa Hrysta,

5. аддаць сатане на зьнемажэньне плоці, каб дух быў выратаваны ў дзень Госпада нашага Ісуса Хрыста.

addac' satane na z'nemažèn'ne ploci, kab duh byũ vyratavany ũ dzen' Gospada našaga ĩsusa Hrysta.

6. Няма чым вам хваліцца. Хіба ня ведаеце, што каліва закваскі расчыняе ўсё цеста?

Nâma čym vam hvalicca. Hiba nâ vedaece, što kaliva zakvaski rasčynâe ũsë cesta?

7. Дык вось, ачысьціце старую закваску, каб сталіся вы новым цестам, бо вы прэсныя, бо Пасха наша Хрыстос, ахвяраваны за нас.

Dyk vos', ačys'cice staruũ zakvasku, kab stalisâ vy novym cestam, bo vy prèсныâ, bo Pasha naša Hrystos, ahvâravany za nas.

8. А таму будзем сьвяткаваць не са старою закваскаю, не з закваскаю заганы і падступнасці, а з праснакамі чысьціні і праўды.

A tamu budzem s'vâtkavac' ne sa staroũ zakvaskaũ, ne z zakvaskaũ zagany i padstupnas'ci, a z prasnakami čys'cini i praũdy.

9. Я пісаў вам у пасланьні - не вадзіцца з блудадзеямі;

Â pisaŭ vam u paslan'ni - ne vadzicca z bludadzeâmi;

10. але ня ўвогуле з блудадзеямі сьвету гэтага, ці зь ліхазьдзірцамі, ці з драпежнікамі, ці з балавахваламі, бо інакш трэба было б вам выйсці зь сьвету гэтага,

ale nâ ŭvogule z bludadzeâmi s'vetu gètaga, ci z' lihaz'dzircami, ci z drapežnikami, ci z balavahvalami, bo inakš trèba bylo b vam vyjs'ci z' s'vetu gètaga,

11. а пісаў я вам ня супольнічаць з тым, хто, называючыся братам, застаецца блудадзеям, ці ліхазьдзірцам, ці балвахвалам, ці ліхасловам, ці п'яніцаю, ці драпежнікам; з такім нават і ня есьці разам.

a pisaŭ â vam nâ supol'ničac' z tym, hto, nazyvaŭčysâ bratam, zastaecca bludadzeem, ci lihaz'dzircam, ci balvahvalam, ci lihaslovam, ci p'ânicaŭ, ci drapežnikam; z takim navat i nâ es'ci razam.

12. Бо што мне судзіць і староньніх? Ці ж не сваіх вы судзіце?

Bo što mne sudzic' i staron'nih? Ci ž ne svaih vy sudzice?

13. А староньніх судзіць Бог. Выкіньце распуснага спасярод вас.

A staron'nih sudzic' Bog. Vykin'ce raspusnaga spasârod vas.

6 Кіраўнік

1. Як можа каторы з вас, маючы зыскі да іншага, судзіцца перад бязбожнымі, а ня перад сьвятымі?

Âk moža katory z vas, maŭčy zyski da inšaga, sudzicca perad bâzbožnymi, a nâ perad s'vâtymi?

2. Хіба ня ведаеце, што сьвятыя будуць судзіць сьвет? А калі вы будзеце судзіць сьвет, дык ці ж вы ня вартыя судзіць менш важныя справы?

Hiba nâ vedaеce, što s'vâtÿâ buduc' sudzic' s'vet? A kalì vy budzece sudzic' s'vet, dyk ci ž vy nâ vartyâ sudzic' menš važnyâ spravy?

3. Хіба ня ведаеце, што мы будзем судзіць анёлаў, дык ці ня тым болей справы жыцьцёвыя?

Hiba nâ vedaеce, što my budzem sudzic' anëlaŭ, dyk ci nâ tym bolej spravy žyc'cëvyâ?

4. А вы, калі маеце жыцьцёвыя цяжбіны, ставіце за судзьдзяў тых, хто за нішто не ўважаецца ў царкве.

A vy, kalì maеce žyc'cëvyâ cãžbìny, stavìce za sudz'dzâŭ tyh, hto za ništo ne ŭvažaеcca ŭ carkve.

5. На сорам ваш кажу: няўжо няма сярод вас ніводнага разумнага, які мог бы рассудзіць братоў сваіх?

Na soram vaš kažu: nãŭžo nâma sârod vas nìvodnaga razumnaga, âkì mog by rassudzic' bratoŭ svaih?

6. Але брат з братам судзіцца, і да таго ж перад няверуючымі.

Ale brat z bratam sudzìcca, ì da tago ž perad nãveruŭčÿmì.

7. І тое ўжо даволі вас прыніжае, што вы маеце цяжбіны паміж сабою. Ці ня лепей было б вам заставацца ў крыўдзе? ці ня лепей было б вам цярпець нягоды?

Ì toe ŭžo davolì vas prÿnižae, što vy maеce cãžbìny pamìž saboŭ. Cì nâ lepej bylo b vam zastavacca ŭ kryŭdze? cì nâ lepej bylo b vam cãpec' nãgody?

8. Але вы самі крыўду ўчыняеце і адбіраеце, да таго ж у братоў.

Ale vy samì kryŭdu ŭčÿnâеce ì adbìraеce, da tago ž u bratoŭ.

9. Хіба ня ведаеце, што няправедныя Царства Божага не спадкуюць?

Не ашуквайце саміх сябе: ні блудадзеі, ні балвахвалы, ні пералюбцы, ні ганебцы, ні рукаблуды, ні мужаложцы,

Hiba nâ vedaеce, što nãpravednyâ Carstva Božaga ne spadkuŭc'? Ne

ašukvajce samih sâbe: ni bludadzei, ni balvahvaly, ni peralûbcy, ni ganebcy, ni rukabludy, ni mužaložcy,

10. ні ліхазьдзірцы, ні зладзеі, ні п'яніцы, ні ліхасловы, ні драпежнікі - Царства Божага не спадкуюць.

ni lihaz'dzircy, ni zladzei, ni p'ânicy, ni lihaslovy, ni drapežniki - Carstva Božaga ne spadkuûc'.

11. І такімі былі некаторыя з вас, але абмыліся, але асьвяціліся, але апраўдаліся імем Госпада нашага Ісуса Хрыста і Духам Бога нашага.

Î takimì byli nekatroyâ z vas, ale abmylisâ, ale as'vâcilisâ, ale apraûdalisâ imem Gospada našaga Îsusa Hrysta i Duham Boga našaga.

12. Усё мне можна, ды ня ўсё на карысьць; усё мне можна, але нішто не павінна валодаць мною.

Usë mne možna, dy nâ ŭsë na karys'c'; usë mne možna, ale ništo ne pavinna valodac' mnoû.

13. Ежа для чэрава, а чэрава для ежы; але Бог зьнішчыць і тое і другое. А цела не для распусты, а для Госпада, і Гасподзь для цела.

Eža dlâ čèrava, a čèrava dlâ ežy; ale Bog z'niščyc' i toe i drugoe. A cela ne dlâ raspusty, a dlâ Gospada, i Gaspodz' dlâ cela.

14. Бог уваскрэсіў Госпада, уваскрэсіць і нас сілаю Сваёю.

Bog uvaskrèsiŭ Gospada, uvaskrèsic' i nas silaŭ Svaëû.

15. Хіба ня ведаеце, што целы вашыя - чэлесы Хрыстовыя? Дык вось, ці адны чэлесы ў Хрыста, каб зрабіць іх чэлесамі распусьніцы? Хай ня будзе!

Hiba nâ vedaece, što cely vašyâ - čèlesy Hrystovyâ? Dyk vos', ci adny čèlesy ŭ Hrysta, kab zrabic' ih čèlesami raspus'nicy? Haj nâ budze!

16. Альбо ня ведаеце, што той, хто паруецца з распусьніцаю, робіцца адным целам зь ёю; бо сказана: "двое будуць адна плоць".

Al'bo nâ vedaece, što toj, hto paruecca z raspus'nicaû, robicca adnym celam z' ëû; bo skazana: "dvoe buduc' adna ploc'".

17. А хто яднаецца з Госпадам, ёсьць адзін дух (з Госпадам).

A hto âdnaeccca z Gospadam, ës'c' adzin duh (z Gospadam).

18. Унікайце распусты; усякі грэх, які ўчыняе чалавек, ёсьць па-за целам, а распусьнік грэшыць супраць свайго цела.

Unikajce raspusty; usâki grèh, âki ùčynâe čalavek, ës'c' pa-za celam, a raspus'nik grèšyc' suprac' svajgo cela.

19. Ці ня ведаеце, што целы вашыя - храм Сьвятога Духа, Які ў вас жыве, Якога маеце вы ад Бога, і вы не належыце сабе?

Cì nâ vedaece, što cely vašyâ - hram S'vâtoga Duha, Âki ù vas žyve, Âkoga maece vy ad Boga, i vy ne naležyce sabe?

20. Бо вы куплены дарагою цаною. Таму ўслаўляйце Бога і ў целах вашых і ў душах вашых, якія - Божыя.

Bo vy kupleny daragoû canoû. Tamu ũslaŭlâjce Boga i ũ celah vašyh i ũ dušah vašyh, âkiâ - Božyâ.

7 Кіраўнік

1. А пра што пісалі мне, дык добра чалавеку не чапаць жанчыны.

A pra što pìsalì mne, dyk dobra čalaveku ne čapac' žančyny.

2. Але, каб унікнуць распусты, няхай кожны мае сваю жонку, і кожная жонка няхай мае свайго мужа.

Ale, kab unìknuc' raspusty, nâhaj kožny mae svaû žonku, i kožnaâ žonka nâhaj mae svajgo muža.

3. Няхай муж аддае сваёй жонцы належную прыхільнасьць, гэтак сама і жонка мужу.

Nâhaj muž addae svaěj žoncy naležnuû pryhil'nas'c', gètak sama i žonka mužu.

4. Жонка ня мае ўлады над сваім целам, а муж; гэтак сама і муж ня мае ўлады над сваім целам, а жонка.

Žonka nâ mae ŭlady nad svaim celam, a muž; gètak sama i muž nâ mae ŭlady nad svaim celam, a žonka.

5. Ня ўліхайцеся адно ад аднаго, хіба што па згодзе, на час, каб быць у посьце і малітве, а потым зноў будзьце разам, каб не спакушаў вас сатана няўстрыманьнем вашым.

Nâ ŭlihâjcesâ adno ad adnago, hiba što pa zgodze, na čas, kab byc' u pos'ce i malitve, a potym znoŭ budz'ce razam, kab ne spakušaŭ vas satana nâŭstryman'nem vašym.

6. Урэшце, гэта сказана мною як дазвол, а ня як загад.

Urèšce, gèta skazana mnoû âk dazvol, a nâ âk zagad.

7. Бо хачу, каб усе людзі былі, як я; але кожны мае свой дар ад Бога, адзін - такі, другі - інакшы.

Bo haču, kab use lŭdzi byli, âk â; ale kožny mae svoj dar ad Boga, adzin - takì, drugi - inakšy.

8. А няшлюбным і ўдовам кажу: добра ім, калі застаюцца, як я;

A nâšlŭbnym i ŭdovam kažu: dobra im, kalì zastaŭcca, âk â;

9. але калі ня могуць устрымацца, няхай бяруць шлюб, бо лепей шлюбам пабрацца, чым распаляцца.

ale kalì nâ moguc' ustrymacca, nâhaj bâruc' šlŭb, bo lepej šlŭbam pabracca, čym raspalâcca.

10. А тым, што пабралі шлюб, ня я загадваю, а Гасподзь: жонцы не разводзіцца з мужам,

A tym, što pabrali šlŭb, nâ â zagadvaû, a Gaspodz': žoncy ne razvodzìcca z

mužam,

11. а як разьвядзецца, хай застаецца незамужня, альбо замірыцца з мужам сваім, - а муж няхай не пакідае жонкі сваёй.

a âk raz'vâdzecca, haj zastaecca nezamužnââ, al'bo zamirycca z mužam svaim, - a muž nâhaj ne pakidae žonki svaëj.

12. А астатнім я кажу, а не Гасподзь: калі каторы брат мае жонку няверніцу, і яна згодная жыць зь ім, дык ён не павінен пакідаць яе;

A astatnim â kažu, a ne Gaspodz': kali katory brat mae žonku nâvernìcu, i âna zgodnââ žyc' z' im, dyk ën ne pavinen pakidac' âe;

13. і жонка, якая мае мужа няверніка, і ён згодзен жыць зь ёю, не павінна пакідаць яго.

i žonka, âkaâ mae muža nâvernika, i ën zgodzen žyc' z' ëu, ne pavinna pakidac' âgo.

14. Бо няверуючы муж асьвячаецца жонкаю (верніцай), і жонка няверуючая асьвячаецца мужам (вернікам); інакш дзеці вашыя былі б нячыстыя, а цяпер сьвятыя.

Bo nâveruûčy muž as'vâčaecca žonkaû (vernìcay), i žonka nâveruûčaâ as'vâčaecca mužam (vernìkam); inakš dzeci vašyâ byli b nâčystyâ, a câper s'vâtyâ.

15. Калі ж нявернік хоча разьвесціся, хай разводзіцца; брат або сястра ў такім разе ня зьвязаныя; да міру заклікаў нас Гасподзь.

Kali ž nâvernìk hoča raz'ves'cisâ, haj razvodzìcca; brat abo sâstra ũ takim raze nâ z'vâzanyâ; da miru zaklikaŭ nas Gaspodz'.

16. Адкуль ты ведаеш, жонка, ці ня выратуеш мужа? Альбо ты, муж, адкуль ведаеш, ці ня выратуеш жонкі?

Adkul' ty vedaеш, žonka, ci nâ vyratueš muža? Al'bo ty, muž, adkul' vedaеш, ci nâ vyratueš žonki?

17. Толькі кожны няхай робіць так, як Бог яму вызначыў, і кожны, як Гасподзь заклікаў; так я наказваю па ўсіх цэрквах.

Tol'ki kožny nâhaj robic' tak, âk Bog âmu vyznačyŭ, i kožny, âk Gaspodz' zaklikaŭ; tak â nakazvaŭ pa ŭsich cèrkvah.

18. Хто быў закліканы ў абразаньні, ня цурайся; і хто быў закліканы ў неабразаньні, не абрэзвайся.

Hto byŭ zaklikany ŭ abrazan'ni, nâ curajsâ; i hto byŭ zaklikany ŭ neabrazan'ni, ne abrèzvajsâ.

19. Абразаньне нішто і неабразаньне нішто, а ўсё - у выкананьні наказаў Божых.

Abrazan'ne ništo i neabrazan'ne ništo, a ŭsë - u vykanan'ni nakazaŭ Božyh.

20. Кожны няхай застаецца ў тым стане, у якім пакліканы.

Kožny nâhaj zastaecca ŭ tym stane, u âkim paklikany.

21. Ці рабом ты пакліканы, ня турбуйся; але калі і можаш стацца вольным, дык лепшым скарыстайся.

Ci rabom ty paklikany, nâ turbujśâ; ale kalì i možaś stacca vol'nym, dyk lepšym skarystajsâ.

22. Бо раб, пакліканы ў Госпадзе, ёсьць вольнік Гасподні; гэтак сама і пакліканы вольнік ёсьць раб Хрыстовы.

Bo rab, paklikany ŭ Gospadze, ës'c' vol'nik Gaspodni; gètak sama i paklikany vol'nik ës'c' rab Hrystovy.

23. Вы куплены дарагою цаною; не рабецеся рабамі людзей.

Vy kupleny daragoŭ canoŭ; ne rabecesâ rabami lûdzej.

24. У якім стане хто пакліканы, браты, у тым кожны няхай і застаецца перад Богам.

U âkim stane hto paklikany, braty, u tym kožny nâhaj i zastaecca perad Bogam.

25. Што да дзявоцтва, дык я ня маю наказу Гасподняга, а даю параду, як той, хто атрымаў ад Госпада міласць быць Яму верным.

Što da dzâvoctva, dyk â nâ maû nakazu Gaspodnâga, a daû paradu, âk toj, hto atrymaû ad Gospada milas'c' byc' Âmu vernym.

26. Дзеля цяперашняй патрэбы лічу за лепшае, што добра чалавеку заставацца так.

Dzelâ câperašnâj patrèby liçu za lepšae, što dobra čalaveku zastavacca tak.

27. Ці зьвязаны ты з жонакаю? ня шукай разводу. Ці застаўся бяз жонкі? ня шукай жонкі.

Cì z'vâzany ty z žonakaû? nâ šukaj razvodu. Cì zastaÿsâ bâz žonkì? nâ šukaj žonkì.

28. Урэшце, калі і ажэнішся, ня згрэшыш; і калі дзяўчына выйдзе замуж, ня згрэшыць. Але такія зазнаюць цялеснага гора, а мне вас шкада.

Urèšce, kali ì ažènišsâ, nâ zgrèšyš; ì kali dzâŭčyna vyjdze замуž, nâ zgrèšyc'. Ale takiâ zaznaÿc' câlesnaga gora, a mne vas škada.

29. Я вам кажу, браты: час ужо кароткі, так што тыя, што маюць жонак, хай жывуць, як бы ня мелі,

Â vam kažu, braty: čas užo karotkì, tak što tyâ, što maÿc' žonak, haj žyvuc', âk by nâ melì,

30. і тыя, што плачуць, як бы ня плакалі; і тыя, што радуюцца, як бы ня радаваліся: і тыя, што купляюць, як бы не набывалі;

ì tyâ, što plačuc', âk by nâ plakali; ì tyâ, što raduÿcca, âk by nâ radavalisâ: ì tyâ, što kuplâÿc', âk by ne nabyvalì;

31. і тыя, што карыстаюцца сьветам гэтым, як бы не карысталіся; бо мінаецца вобраз сьвету гэтага.

ì tyâ, što karystaÿcca s'vetam gèтым, âk by ne karystalisâ; bo mìnaccâ

vobraz s'vetu gètaga.

32. А я хачу, каб вы ня мелі клопату. Нежанаты клапоціцца пра Гасподняе, як дагадзіць Госпаду;

A â haču, kab vy nâ melì klopatu. Nežanaty klapocìcca pra Gaspodnâe, âk dagadzìc' Gospadu;

33. а жанаты клапоціцца пра зямное, як дагадзіць жонцы. Ёсьць розьніца паміж замужняю і дзяўчынаю:

a žanaty klapocìcca pra zâmnoe, âk dagadzìc' žoncy. Ęs'c' roz'nìca pamìž заму́жнâù ì dzâŭčynaù:

34. незамужняя клапоціцца пра Гасподняе, як дагадзіць Госпаду, каб быць сьвятою і целам і духам; а замужняя клапоціцца пра зямное, як дагадзіць мужу.

nezamužnâê klapocìcca pra Gaspodnâe, âk dagadzìc' Gospadu, kab byc' s'vâtoù ì celam ì duham; a заму́жнâê klapocìcca pra zâmnoe, âk dagadzìc' mužù.

35. Кажу гэта на вашую ж карысьць, не на тое, каб накласьці на вас путы, а каб вы годна і няспынна служылі Госпаду сур'ёзна.

Kažu gèta na vašuù ž karys'c', ne na toe, kab naklas'cì na vas puty, a kab vy godna ì nâspynna služyli Gospadu sur'ëzna.

36. Калі ж хто і лічыць няпрыстойным для сваёй дзяўчыны тое, каб яна, будучы ў сталым веку, заставалася так, той хай робіць, як хоча, - ня згрэшыць; няхай такія выходзяць замуж.

Kalì ž hto ì ličyc' nâprystojnym dlâ svaëj dzâŭčyny toe, kab âna, budučy ŭ stalym veku, zastavalasâ tak, toj haj robìc', âk hoča, - nâ zgrèšyc'; nâhaj takîâ vyhodzâc' заму́ж.

37. Але хто непахісна цьвёрды ў сэрцы сваім і, ня змушаны патрэбаю, а маючы ўладу ў сваёй волі, рашыўся ў сэрцы сваім аберагчы сваю

дзяўчыну, - той добра робіць.

Ale hto nepahisna c'vėrды ũ sėrcы svaim i, nā zmušany patrėbaŭ, a maŭcy ũladu ũ svaėj volì, rašyŭsā ũ sėrcы svaim aberagčy svaŭ dzâŭčynu, - toj dobra robic'.

38. Таму той, хто выдае замуж сваю дзяўчыну, добра робіць; а хто не выдае, робіць лепш.

Tamu toj, hto vydae zamuž svaŭ dzâŭčynu, dobra robic'; a hto ne vydae, robic' lepš.

39. Жонка зьвязана законам, пакуль жыве муж яе; калі ж муж яе памрэ, вольная выйсьці, за каго хоча, толькі ў Госпадзе.

Žonka z'vāzana zakonam, pakul' žyve muž āe; kalì ž muž āe pamrė, vol'naā vyjs'ci, za kago hoča, tol'ki ũ Gospadze.

40. Але яна шчасьлівейшая, калі застанецца так па маёй парадзе; а думаю, і я маю Духа Божага.

Ale āna ščas'livejšaā, kalì zastanecca tak pa maėj paradze; a думаŭ, i ā maŭ Duha Božaga.

8 Кіраўнік

1. Што да ідалаахвярнага, дык мы ведаем, бо мы ўсе маем розум. Але розум надзімае, а любоў навучае.

Što da idalaahvārnaга, dyk my vedaem, bo my ũse maem rozum. Ale rozum nadzimaе, a lŭboŭ navučaе.

2. Хто думае, што ён ведае нешта, той нічога яшчэ ня ведае так, як трэба ведаць;

Hto думае, što ěn vedaе nešta, toj ničoга āščė nā vedaе tak, āk trėba vedac';

3. а хто любіць Бога, таму дадзена разуменьне празь Яго.

a hto lûbìc' Boga, tamu dadzena razumen'ne praz' Âgo.

4. І гэтак пра спажываньне ідалаахвярнага мы ведаем, што ідал у сьвеце нішто, і што няма іншага Бога, апрача Адзінага.

Ì gètak pra spažyvan'ne idalaahvârnağa my vedaem, što idal u s'vece ništo, ì što nâma inšaga Boga, aprača Adzìnaga.

5. Бо, хоць і ёсьць так званыя божышчы, хай то на небе, хай на зямлі, - бо ёсьць шмат багоў і валадароў шмат, -

Bo, hoc' ì ës'c' tak zvanyâ božyščy, haj to na nebe, haj na zâmlì, - bo ës'c' šmat bagoŭ ì valadaroŭ šmat, -

6. але ў нас адзін Бог Айцец, зь Якога ўсё, і мы для Яго, і адзін Гасподзь Ісус Хрыстос, празь Якога ўсё, і мы празь Яго.

ale ŭ nas adzìn Bog Ajcec, z' Âkoga ŭsë, ì my dlâ Âgo, ì adzìn Gaspodz' Ìsus Hrystos, praz' Âkoga ŭsë, ì my praz' Âgo.

7. Але ня ўсе маюць такое разуменьне: некаторыя і дагэтуль з сумленьнем, якое прызнае ідалаў, ядуць ідалаахвярнае як ахвяры ідальскія, і сумленьне іхняе, як што ёсьць нямоглае, апаганьваецца.

Ale nâ ŭse maŭc' takoe razumen'ne: nekatoryâ ì dagètul' z sumlen'nem, âkoe pryznae idalaŭ, âduc' idalaahvârnae âk ahvâry idal'skiâ, ì sumlen'ne ihnâe, âk što ës'c' nâmoglae, apagan'vaecca.

8. Ежа не набліжае нас да Бога: бо, ці мы ямо, нічога не набываем; ці не ямо, нічога ня трацім.

Eža ne nablìžae nas da Boga: bo, cì my âmo, ničoga ne nabyvaem; cì ne âmo, ničoga nâ tracìm.

9. Пільнуйцеся, аднак, каб гэтая свабода ваша ня спрычыніла падзення нямоглых.

Pil'nujcesâ, adnak, kab gètaâ svaboda vašaâ nâ spryčynìla padzen'nâ

nâmoglyh.

10. Бо, калі хто-небудзь убачыць, што ты, маючы разуменьне, сядзіш за сталом у капішчы, дык сумленьне ягонае, як нямоглага, ці ж не падахвоціць яго есьці ідалаахвярнае?

Bo, kalì hto-nebudz' ubačyc', što ty, maûcy razumen'ne, sâdziš za stalom u kapiščy, dyk sumlen'ne âgonae, âk nâmoglaga, cì ž ne padahvocìc' âgo es'ci idalaahvârnae?

11. І ад разуменьня твайго загіне нямоглы брат, за якога памёр Хрыстос.

Ì ad razumen'nâ tvajgo zagìne nâmogly brat, za âkoga pamër Hrystos.

12. А зграшаючы так супроць братоў і ранячы нямоглае сумленьне іхняе, вы грашыце супроць Хрыста.

A zgrašaûcy tak suproc' bratoŭ ì ranâčy nâmoglae sumlen'ne ihnâe, vy grašyce suproc' Hrysta.

13. І таму, калі ежа спакушае брата майго, ня буду есьці мяса вавек, каб не спакушаць брата майго.

Ì tamu, kalì eža spakušae brata majgo, nâ budu es'ci mâsa vavek, kab ne spakušac' brata majgo.

9 Кіраўнік

1. Ці не апостал я? Ці ня вольны я? Ці ня бачыў я Ісуса Хрыста, Госпада нашага? Ці не мая дзея вы ў Госпадзе?

Cì ne apostal â? Cì nâ vol'ny â? Cì nâ bačyŭ â Ìsusa Hrysta, Gospada našaga? Cì ne maâ dzeâ vy ŭ Gospadze?

2. Калі іншым я не апостал, дык для вас апостал, бо пячаць майго апостальства - вы ў Госпадзе.

Kali inšym â ne apostal, dyk dlâ vas apostal, bo pâčac' majgo apostal'stva - vy ŭ Gospadze.

3. Вось мая абарона супроць асуднікаў маіх.

Vos' maâ abarona suproc' asudnikaŭ maih.

4. Альбо мы ня маем улады есьці і піць?

Al'bo my nâ maem ulady es'ci i pic'?

5. Альбо ня маем улады мець спадарожніцаю сястру жонку, як і астатнія апосталы, і браты Гасподнія, і Кіфа?

Al'bo nâ maem ulady mec' spadarožnicaŭ sâstru žonku, âk i astatniâ apostaly, i braty Gaspodniâ, i Kîfa?

6. Альбо адзін я і Варнава ня маем улады не працаваць?

Al'bo adzin â i Varnava nâ maem ulady ne pracavac'?

7. Які ваяр служыць калі-небудзь сваім коштам? Хто, пасадзіўшы вінаград, ня есьць пладоў яго? Хто, пасучы статак, ня есьць малака ад статку?

Âki vaâr služyc' kali-nebudz' svaim koštam? Hto, pasadziŭšy vînograd, nâ es'c' pladoŭ âgo? Hto, pasučy statak, nâ es'c' malaka ad statku?

8. Ці толькі па людзкой развазе я гэта кажу? Ці ня тое самае кажа і закон?

Ci tol'ki pa lûdzkoj razvaze â gèta kažu? Ci nâ toe samae kaža i zakon?

9. Бо ў Майсеевым законе напісана: "ня цугляй мызу валу, які малоціць". Ці пра валоў дбае Бог?

Bo ŭ Majseevym zakone napisana: "nâ cuglâj myzu valu, âki malocic'". Ci pra valoŭ dbae Bog?

10. Альбо, можа, нам гаворыцца? Так, нам гэта напісана; бо, хто арэ, павінен араць з надзеяю, і хто малоціць, павінен малаціць з надзеяю атрымаць спадзяванае.

Al'bo, moža, nam gavorycца? Tak, nam gèta napisana; bo, hto arè, pavinen arac' z nadzeâû, i hto malocic', pavinen malacic' z nadzeâû atrymac' spadzâvanae.

11. Калі мы пасеялі ў вас духоўнае, дык ці вялікае тое, калі пажнём у вас цялеснае?

Kali my paseâli ŭ vas duhoŭnae, dyk ci vâlikae toe, kali pažnëm u vas câlesnae?

12. Калі іншыя маюць у вас уладу, дык ці ня болей мы? Але мы не карысталіся гэтай уладай, а ўсё пераносім, каб не паставіць якое перашкоды зьвеставаньню Хрыстоваму.

Kali inšyâ maŭc' u vas uladu, dyk ci nâ bolej my? Ale my ne karystalisâ gètaj uladaj, a ŭsë peranosim, kab ne pastavic' âkoe peraškody z'vestavan'nû Hrystovamu.

13. Хіба ня ведаеце, што слугі пры храме кормяцца з храма? што слугі пры ахвярніку бяруць долю з ахвярніка?

Hiba nâ vedaeece, što slugi pry hrame kormâcca z hrama? što slugi pry ahvârniku bâruc' dolû z ahvârnika?

14. Так сама і Гасподзь наказаў прапаведнікам Дабравесьця жыць са зьвеставаньня.

Tak sama i Gaspodz' nakazaŭ prapavednikam Dabraves'câ žyc' sa z'vestavan'nâ.

15. Але я не карыстаўся нічым такім. І напісаў гэта на тое, каб так было мне; бо мне лепей памерці, чым каб хто зьнішчыў славу маю.

Ale â ne karystaŭsâ ničym takim. I napisauŭ gèta na toe, kab tak bylo mne; bo mne lepej pamerci, čym kab hto z'niščyŭ slavu maŭ.

16. Бо, калі я зьвястую, дык няма мне чым хваліцца, бо гэта мусовы абавязак мой, і гора мне, калі не зьвястую!

Bo, kalì â z'vâstuû, dyk nâma mne čym hvalicca, bo gèta musovy abavâzak moj, ì gora mne, kalì ne z'vâstuû!

17. Бо калі раблю гэта з добрае волі, дык мецьму ўзнагароду; а калі ня з добрае волі, дык выконваю толькі даверанае мне служэньне.

Bo kalì rablû gèta z dobrae volì, dyk mec'mu ŭznagarodu; a kalì nâ z dobrae volì, dyk vykonvaû tol'ki daveranae mne služèn'ne.

18. За што ж мне ўзнагарода? За тое, што, прапаведуючы Дабравесьце, зьвястую пра Хрыста бескарысьліва, не карыстаючыся маёй уладаю ў зьвеставаньні.

Za što ž mne ŭznagaroda? Za toe, što, prapaveduûčy Dabraves'ce, z'vâstuû pra Hrysta beskarys'lìva, ne karystaûčysâ maěj uladaû ŭ z'vestavan'ni.

19. Бо, будучы вольны ад усіх, я зрабіўся слугою ўсім, каб болей здабыць:

Bo, budučy vol'ny ad usih, â zrabiûsâ slugoû ŭsim, kab bolej zdabyc':

20. для Юдэяў я быў як Юдэй, каб здабыць Юдэяў; для падзаконных быў як падзаконны, каб здабыць падзаконных;

dlâ Ŭdèâŭ â byŭ âk Ŭdèj, kab zdabyc' Ŭdèâŭ; dlâ padzakonnyh byŭ âk padzakonny, kab zdabyc' padzakonnyh;

21. для тых, хто без закона, - як той, хто без закона, - будучы з законам перад Богам, але падзаконны Хрысту, - каб здабыць тых, хто без закона;

dlâ tyh, hto bez zakona, - âk toj, hto bez zakona, - budučy z zakonam perad Bogam, ale padzakonny Hrystu, - kab zdabyc' tyh, hto bez zakona;

22. для нямоглых быў як нямоглы, каб здабыць нямоглых, Для ўсіх я зрабіўся ўсіхнім, каб уратаваць, прынамсі, некаторых.

dlâ nâmoglyh byŭ âk nâmogly, kab zdabyc' nâmoglyh, Dlâ ŭsìh â zrabiûsâ ŭsìhnim, kab uratavac', pryname, nekatoryh.

23. А гэта раблю дзеля Дабравесьця, каб быць саўдзельнікам яго.

A gèta rablû dzelâ Dabraves'câ, kab byc' saŭdzel'nikam âgo.

24. Хіба ня ведаеце вы, што тыя, якія бягуць навывперадкі, бягуць усе, але толькі адзін здабывае ўзнагароду? Дык бяжэце так, каб здабыць.

Hiba nâ vedaese vy, što tyâ, âkiâ bâguc' navyperadki, bâguc' use, ale tol'ki adzìn zdabyvae ŭznagarodu? Dyk bâžèce tak, kab zdabyc'.

25. Усе падзвіжнікі ўстрымліваюцца ад усяго: тыя - каб атрымаць вянок тленны, а мы - нятленны.

Use padz'vižniki ŭstrymlivaŭcca ad usâgo: tyâ - kab atrymac' vânok tlenny, a my - nâtlenny.

26. І таму я бягу ня так, як бы марна, б'юся ня так, каб толькі махаць кулакамі ў паветры;

Ì tamu â bâgu nâ tak, âk by marna, b'ûsâ nâ tak, kab tol'ki mahac' kulakami ŭ pavetry;

27. а ўрымшчваю і занявольваю цела маё, каб, прапаведуючы іншым, самому ня стацца нявартым.

a ŭrymščvaŭ ì zanâvol'vaŭ cela maë, kab, prapaveduŭčy inšym, samomu nâ stacca nâvartym.

10 Кіраўнік

1. Не хачу пакінуць вас, браты, і каб вы ня ведалі, што бацькі нашыя ўсе былі пад хмараю, і ўсе прайшлі праз мора;

Ne haču pakìnuc' vas, braty, ì kab vy nâ vedalì, što bac'ki našyâ ŭse bylì pad hmaraŭ, ì ŭse prajšlì praz mora;

2. і ўсе хрысьціліся ў Майсея ў хмары і ў моры;

ì ŭse hrys'cilisâ ŭ Majseâ ŭ hmary ì ŭ mory;

3. і ўсе елі адну і тую самую духоўную страву;

ì ŭse elì adnu ì tuû samuû duhoŭnuû stravu;

4. і ўсе пілі адно і тое самае духоўнае пітво, бо пілі з духоўнай скалы, якая ішла сьледам за імі; а скала тая была Ісус Хрыстос.

ì ŭse pìlì adno ì toe samae duhoŭnae pìtvo, bo pìlì z duhoŭnaj skaly, âkaâ išla s'ledam za ìmì; a skala taâ byla Ìsus Hrystos.

5. Але ня шмат каго ўпадабаў Бог; бо яны панішчаны былі ў пустыні.

Ale nâ šmat kago ŭpadabaŭ Bog; bo âny panìščany bylì ŭ pustynì.

6. А гэта былі прыклады нам, каб мы не самахоціліся на ліхое, а самахоціліся яны.

A gèta bylì pryklady nam, kab my ne samahocìlìsâ na lihoe, a samahocìlìsâ âny.

7. Ня будзьце таксама ідалапаклонцамі, як некаторыя зь іх, пра якіх напісана: "людзі селі есьці і піць, і ўсталі бавіцца".

Nâ budz'ce taksama ìdalapakloncamì, âk nekatoryâ z' ih, pra âkìh napìsana: "lŭdzi selì es'cì ì pìc', ì ŭstalì bavìcca".

8. Ня будзем блудадзейнічаць, як некаторыя зь іх блудадзейнічалі, і ў адзін дзень загінула іх дваццаць тры тысячы.

Nâ budzem bludadzejnìčac', âk nekatoryâ z' ih bludadzejnìčalì, ì ŭ adzìn dzen' zagìnula ih dvaccac' try tysâčy.

9. Ня будзем спакушаць Хрыста, як некаторыя зь іх спакушалі і загінулі ад зьмеяў.

Nâ budzem spakušac' Hrysta, âk nekatoryâ z' ih spakušalì ì zagìnulì ad z'meâŭ.

10. Не наракайце, як некаторыя зь іх наракалі і загінулі ад зьнішчальніка.

Ne narakajce, âk nekatoryâ z' ih narakalì ì zagìnulì ad z'nìščal'nìka.

11. Усё гэта адбывалася зь імі, як вобразы; а апісана ў настаўленьне нам, што дасягнулі канца вякоў.

Usë gëta adbyvalasâ z' imì, âk vobrazy; a apìsana ŭ настаўлен'ne nam, što dasâgnulì kanca vâkoŭ.

12. А таму, хто думае, што ён стаіць, глядзі, каб ня ўпасьці.

A tamu, hto dumae, što ën staic', glâdzi, kab nâ ŭpas'ci.

13. Вас апанавала спакуса не якая, а чалавечая; і верны Бог, Які не дапусьціць, каб вас спакушалі звыш сілы, але пры спакушэньні дасьць і палёжку, каб вы маглі ператрываць.

Vas apanavala spakusa ne âkaâ, a čalavečaâ; i verny Bog, Âkì ne dapus'cic', kab vas spakušali zvyš sily, ale pry spakušèn'ni das'c' i palëgku, kab vy magli peratryvac'.

14. Таму, любасныя мае, унікайце служэньня ідалам.

Tamu, lûbasnyâ mae, unikajce služèn'nâ idalam.

15. Я кажу вам як разважлівым; самі памяркуйце, пра што я кажу:

Â kažu vam âk razvažlìvym; samì pamârkujce, pra što â kažu:

16. Чара дабраславеньня, якую дабраслаўляем, ці ня ёсьць далучэньне Крыві Хрыстовай? хлеб, які ламаем, ці ня ёсьць далучэньне Цела Хрыстовага?

Čara dabraslaven'nâ, âkuŭ dabraslaŭlâem, cì nâ ës'c' dalučèn'ne Kryvi Hrystovaj? hleb, âkì lamaem, cì nâ ës'c' dalučèn'ne Cela Hrystovaga?

17. Адзін хлеб, і мы многія - адно цела; бо ўсе прычашчаемся адным хлебам.

Adzìn hleb, i my mnogîâ - adno cela; bo ŭse pryčaščaemsâ adnym hlebam.

18. Паглядзеце на Ізраіля па плоці: тыя, што ядуць ахвярнае, ці ня супольнікі яны ахвярніка?

Paglâdzece na Izrailâ pa plocì: tyâ, što âduc' ahvârnae, cì nâ supol'niki âny

ahvârnikâ?

19. Што я кажу? ці тое, што ідал ёсьць нешта? альбо ідалаахвярнае значыць што-небудзь?

Što â kažu? ci toe, što idal ës'c' nešta? al'bo idalaahvârnae značyc' što-nebudz'?

20. Не; але што язычнікі, калі прыносяць ахвяры, дык прыносяць дэманам, а ня Богу; але я не хачу, каб вы былі ў супольнасьці з дэманамі.

Ne; ale što âzyčnikì, kalì prynosâc' ahvâry, dyk prynosâc' dèmanam, a nâ Bogu; ale â ne haču, kab vy byli ŭ supol'nas'ci z dèmanamì.

21. Ня можаце піць чару Гасподнюю і чару дэманскую; ня можаце быць супольнікамі ў гасьціне Гасподняй і ў гасьціне дэманскай.

Nâ možace pić' čaru Gaspodnûû i čaru dèmanskuû; nâ možace byc' supol'nikamì ŭ gas'cine Gaspodnâj i ŭ gas'cine dèmanskaj.

22. Няўжо мы адважымся дражніць Госпада? Хіба мы мацнейшыя за Яго?

Nâŭžo my advažymsâ dražnic' Gospada? Hiba my macnejšyâ za Âgo?

23. Усё мне можна, ды ня ўсё на карысьць; усё мне можна, ды ня ўсё навучае.

Usë mne možna, dy nâ ŭsë na karys'c'; usë mne možna, dy nâ ŭsë navučae.

24. Хай ніхто ня шукае карысьці сабе, а кожны - другому.

Haj nihto nâ šukae karys'ci sabe, a kožny - drugomu.

25. Усё, што прадаецца на торжышчы, ежце не перабіраючы, дзеля спакою сумленьня;

Usë, što pradaecca na toržyščy, ežce ne perabiraûčy, dzelâ spakou sumlen'nâ;

26. бо Гасподня зямля і ўсё, што на ёй.

bo Gaspodnââ zâmlâ i ůsě, što na ěj.

27. Калі хто зь няверных пакліча вас, і вы захочаце пайсьці, - дык усё, што вам прапануецца, ежце не перабіраючы дзеля спакою сумленьня.

Kali hto z' nâvernnyh pakliča vas, i vy zahočace pajs'ci, - dyk usě, što vam prapanuecca, ežce ne perabiraůčy dzelâ spakoů sumlen'nâ.

28. Але калі хто скажа вам: гэта ідалаахвярнае, - дык ня ежце дзеля таго, хто падказаў вам, і дзеля сумленьня; бо Гасподняя зямля, і ўсё, што на ёй.

Ale kali hto skaža vam: gëta idalaahvârnae, - dyk nâ ežce dzelâ tago, hto padkazaů vam, i dzelâ sumlen'nâ; bo Gaspodnââ zâmlâ, i ůsě, što na ěj.

29. Сумленьне ж разумею не сваё, а іншага; бо дзеля чаго маёй свабодзе быць суджанай чужым сумленьнем?

Sumlen'ne ž razumeů ne svaë, a inšaga; bo dzelâ čago maěj svabodze byc' sudžanaj čužym sumlen'nem?

30. Калі я з удзячнасцьцю ем, дык навошта мяне дакараць за тое, за што я дзякую?

Kali â z udzâčnas'ců em, dyk navošta mâne dakarac' za toe, za što â dzâkuů?

31. Дык жа, ці ясьце, ці п'яце, ці (іншае) што робіце, усё рабеце на славу Божую.

Dyk ža, ci âs'ce, ci p'âce, ci (inšae) što robice, usë rabece na slavu Božuů.

32. Не давайце панады ні Юдэям, ні Элінам, ні царкве Божай,

Ne davajce panady ni Ůdëâm, ni Èlinam, ni carkve Božaj,

33. так, як і я дагаджаю ўсім ва ўсім, шукаючы не сабе карысьці, а многім, каб яны ўратаваліся.

tak, âk i â dagadžaů ůsim va ůsim, šukaůčy ne sabe karys'ci, a mnogim, kab âny ůratavalisâ.

11 Кіраўнік

1. Пераймайце мяне, як я Хрыста.

Perajmajce mâne, âk â Hrysta.

2. Хвалю вас, браты, што вы ўсё маё памятаеце, і наказаў трымаецеся так, як я наказаў вам.

Hvalû vas, braty, što vy ũsë maë pamâtaece, i nakazaŭ trymaecesâ tak, âk â nakazaŭ vam.

3. Хачу таксама, каб вы ведалі, што кожнаму мужу галава - Хрыстос, жонцы галава - муж, а Хрысту галава - Бог.

Haču taksama, kab vy vedali, što koŭnamu mužû galava - Hrystos, ŭoncy galava - muž, a Hrystu galava - Bog.

4. Кожны мужчына, які моліцца альбо прарочыць з накрытаю галаваю, сарамаціць сваю галаву;

Koŭny mužčyna, âkî molicca al'bo praročyc' z nakrytaû galavaoû, saramacic' svaû galavu;

5. і кожная жанчына, якая моліцца альбо прарочыць з адкрытаю галавою, сарамаціць галаву, бо гэта тое самае, як калі б яна была паголеная;

i koŭnaâ ŭančyna, âkaâ molicca al'bo praročyc' z adkrytaû galavoû, saramacic' galavu, bo gëta toe samae, âk kalì b âna byla pagolenaâ;

6. бо, калі жанчына ня хоча накрывацца, дык няхай і стрыжэцца; а калі жанчыне сорам быць пастрыжанай ці паголенай, хай накрываецца.

bo, kalì ŭančyna nâ hoča nakryvacca, dyk nâhaj i stryžëcca; a kalì ŭančyne soram byc' pastryŭžanaj ci pagolenaj, haj nakryvaecca.

7. Дык вось, мужчына не павінен накрываць галаву, бо ён ёсьць

падабенства і слава Божая; а жанчына ёсьць слава мужчыны.

Dyk vos', mužčyna ne pavinen nakryvac' galavu, bo ěn ěs'c' padabenstva i slava Božaâ; a žančyna ěs'c' slava mužčyny.

8. Бо ня мужчына ад жанчыны, а жанчына ад мужчыны;

Bo nâ mužčyna ad žančyny, a žančyna ad mužčyny;

9. і ня мужчына створаны жанчыне, а жанчына мужчыне.

i nâ mužčyna stvorany žančyne, a žančyna mužčyne.

10. Таму жанчына і павінна мець на галаве сваёй знак улады, дзеля анёлаў.

Tamu žančyna i pavinna mec' na galave svaěj znak ulady, dzelâ anělaŭ.

11. Аднак, ні мужчына без жанчыны, ні жанчына бяз мужчыны, у Госпадзе.

Adnak, ni mužčyna bez žančyny, ni žančyna bâz mužčyny, u Gospadze.

12. Бо, як жанчына ад мужчыны, так і мужчына праз жанчыну; а ўсе - ад Бога.

Bo, âk žančyna ad mužčyny, tak i mužčyna праз žančynu; a ŭse - ad Boga.

13. Памяркуйце самі, ці прыстойна жанчыне маліцца Богу зь ненакрытай галавою?

Pamârkujce sami, ci prystojna žančyne malicca Bogu z' nenakrytaj galavoŭ?

14. Ці не сама прырода вучыць вас, што калі мужчына запускае валасы, дык гэта ганьба яму,

Ci ne sama pryroda vučyc' vas, što kalì mužčyna zapuskae valasy, dyk gěta gan'ba âmu,

15. а калі жанчына запускае валасы, дык ёй гэта гонар, бо валасы дадзены ёй замест покрыва.

a kalì žančyna zapuskae valasy, dyk ěj gěta gonar, bo valasy dadzeny ěj zamest pokryva.

16. А калі б хто захацеў спрачацца, дык мы ня маем такога звычайу, ні царквы Божыя.

A kali b hto zahaceŭ spráčacca, dyk my nâ maem takoga zvyčaŭ, ni cèrkvy Božyá.

17. Але, наказваючы гэта, не хвалю вас, бо збіраецеся вы не на лепшае, а на горшае.

Ale, nakazvaŭčy gèta, ne hvalŭ vas, bo z'biracesâ vy ne na lepšae, a na goršae.

18. Бо, па-першае, чую, што, калі вы сыходзіцеся царквою, паміж вамі бывае незлагадзь, у што я крыху і веру.

Bo, pa-peršae, čuŭ, što, kali vy syhodzicesâ carkvoŭ, pamiž vami byvae nezlagadz', u što â kryhu i veru.

19. Бо мусіць быць і разнадум'е паміж вамі, каб адкрыліся сярод вас дасьведчанья.

Bo music' byc' i raznadum'e pamiž vami, kab adkrylisâ sârod vas das'vedčanyâ.

20. Далей, вы збіраецеся так, што гэта не азначае есьці вячэру Гасподню;

Dalej, vy z'biracesâ tak, što gèta ne aznačae es'ci vâčèru Gaspodnŭŭ;

21. бо кожны сьпяшаецца раней за другіх з'есьці сваю ежу, так што адзін бывае галодны, а іншы ўпіваецца.

bo kožny s'pâšaecca ranej za drugih z'es'ci svaŭ ežu, tak što adzìn byvae galodny, a inšy ŭpivaeccâ.

22. Хіба ў вас няма дамоў на тое, каб есьці і піць? Альбо пагарджаеце царквою Божаю і прыніжаеце бедных? Што сказаць вам? пахваліць вас за гэта? Не пахвалю.

Hiba ŭ vas nâma damoŭ na toe, kab es'ci i pič'? Al'bo pagardžaece carkvoŭ

Božaû ì prynižaece bednyh? Što skazac' vam? pahvalic' vas za gèta? Ne pahvalû.

23. Бо я ад Самога Госпада прыняў тое, што і вам перадаў, што

Гасподзь Ісус у тую ноч, у якую прададзены быў, узяў хлеб

Bo â ad Samoga Gospada prynâũ toe, što ì vam peradaũ, što Gaspodz' Ìsus u tuũ noč, u âkuũ pradadzeny byũ, uzâũ hleb

24. і, падзякаваўшы, разламаў і сказаў: "прымеце, ежце, гэта ёсьць

Цела Маё, за вас ламанае; гэта рабеце ў памяць пра Мяне".

ì, padzâkavaũšy, razlamaũ ì skazaũ: "prymece, ežce, gèta ës'c' Cela Maë, za vas lamanae; gèta rabece ũ pamâc' pra Mâne".

25. Гэтак сама і чару пасля вячэры, і сказаў: "гэтая чара ёсьць новы

запавет у Маёй Крыві; гэта рабеце, калі толькі будзеце піць, у памяць

пра Мяне".

Gètak sama ì čaru pas'lâ vâčèry, ì skazaũ: "gètaâ čara ës'c' novy zapavet u Maëj Kryvi; gèta rabece, kali tol'ki budzece pic', u pamâc' pra Mâne".

26. Бо кожнага разу, як вы ясьце хлеб гэты і п'яце чару гэтую, сьмерць

Гасподнюю абвяшчаеце, пакуль Ён прыйдзе.

Bo kožnaga razu, âk vy âs'ce hleb gèty ì p'âce čaru gètuũ, s'merc' Gaspodnũũ abvâščaece, pakul' Ęn pryjdzje.

27. А таму, хто будзе есці хлеб гэты альбо піць чару Гасподнюю

нягожа, зьвінаваціцца супроць Цела і Крыві Гасподняй.

A tamu, hto budze es'ci hleb gèty al'bo pic' čaru Gaspodnũũ nâgoža, z'vinavacicca suproc' Cela ì Kryvi Gaspodnâj.

28. Няхай жа выпрабоўвае сябе чалавек, і такім чынам хай есць з

хлеба гэтага і п'е з чары гэтай.

Nâhaj ža vypraboũvae sâbe čalavek, ì takim čynam haj es'c' z hleba gètaga ì p'e z čary gètaj.

29. Бо, хто есьць і п'е нягожа, той есьць і п'е асуду сабе, не разважаючы пра Цела Гасподняе.

Bo, hto es'c' i p'e nâgoža, toj es'c' i p'e asudu sabe, ne razvažaučy pra Cela Gaspodnâe.

30. Ад таго многія з вас нядужыя і хворыя, і шмат хто памірае.

Ad tago mnogiâ z vas nâdužyâ i hvoryâ, i šmat hto pamirae.

31. Бо, калі б мы судзілі самі сябе, дык бы нас ня судзілі;

Bo, kalì b my sudzìli samì sâbe, dyk by nas nâ sudzìli;

32. а калі бываем суджаныя, дык караемся Госпадам, каб ня быць засуджанымі разам са сьветам.

a kalì byvaem sudžanyâ, dyk karaemsâ Gospadam, kab nâ byc' zasudžanymi razam sa s'vetam.

33. А таму, браты мае, зьбіраючыся на вячэру, адзін аднаго чакайце.

A tamu, braty mae, z'biraučysâ na vâčèru, adzìn adnago čakajce.

34. А як хто галодны, хай есьць дома, каб зьбірацца вам не на асуджэньне. Астатняе ўладжу, калі прыйду.

A âk hto galodny, haj es'c' doma, kab z'biracca vam ne na asudžèn'ne. Astatnâe ŭladžu, kalì pryjdu.

12 Кіраўнік

1. Не хачу пакідаць вас, браты, каб ня ведалі вы і пра дары духоўныя.

Ne haču pakìdac' vas, braty, kab nâ vedalì vy i pra dary duhoŭnyâ.

2. Ведаеце, што, калі вы былі язычнікамі, дык хадзілі да безгалосых ідалаў - так, быццам вялі вас.

Vedaece, što, kalì vy byli âzyčnikami, dyk hadzìli da bezgalosyh idalaŭ - tak, byccam vâli vas.

3. Таму маўляю вам, што ніхто, гаворачы ў Духу Божым, ня вымавіць анафэмы на Ісуса, і ніхто ня можа назваць Ісуса Госпадам, як толькі ў Духу Сьвятым.

Tamu maŭlâû vam, što nihto, gavoračy ŭ Duhu Božym, nâ vymavic' anafemy na Ĭsusa, i nihto nâ moža nazvac' Ĭsusa Gospadam, âk tol'ki ŭ Duhu S'vâtym.

4. Дары ёсьць розныя, а Дух адзін і той самы;

Dary ës'c' roznyâ, a Duh adzìn i toj samy;

5. і служэньні розныя, а Гасподзь адзін і той самы;

i služèn'ni roznyâ, a Gaspodz' adzìn i toj samy;

6. і дзеяньні розныя, а Бог адзін і той самы, Які дзее ўсё ва ўсіх.

i dzeân'ni roznyâ, a Bog adzìn i toj samy, Âki dzee ŭsë va ŭsìh.

7. Але кожнаму даецца выяўленьне Духа на карысьць:

Ale kožnamu daecca vyâŭlèn'ne Duha na karys'c':

8. аднаму даецца Духам слова мудрасьці, другому слова веданьня, тым самым Духам;

adnamu daecca Duham slova mudras'ci, drugomu slova vedan'nâ, tym samym Duham;

9. іншаму вера, тым самым Духам; іншаму дар ацаленьня, тым самым Духам;

inšamu vera, tym samym Duham; inšamu dar acalen'nâ, tym samym Duham;

10. іншаму цудадзействы, іншаму прароцтва, іншаму распазнаньне духаў, іншаму розныя мовы, іншаму тлумачэньне моваў.

inšamu cudadzejstvyy, inšamu praroctva, inšamu raspaznan'ne duhaŭ, inšamu roznyâ movy, inšamu tlumačèn'ne movaŭ.

11. А ўсё гэта дзее адзін і той самы Дух, надзяляючы кожнага асобна, як Яму заўгодна.

A ũsĕ gĕta dzee adzìn ì toj samy Duh, nadzâlâũcŷy koŷnaga asobna, âk Âmu zaũgodna.

12. Бо, як цела адно, але мае многа чĕлесаў, ì ũсе чĕлесаы аднаго цела, хоць ìх многа, складаюць адно цела, - так ì Хрыстос.

Bo, âk cela adno, ale mae mnoga ĉĕlesaũ, ì ũse ĉĕlesy adnago cela, hoc' ih mnoga, skladaũc' adno cela, - tak ì Hrystos.

13. Бо ũсе мы адным Духам хрысьцїліся ũ адно цела, Юдзї альбо Эліны, рабы альбо вольнїкї, ì ũсе напоены адным Духам.

Bo ũse my adnym Duham hrys'cilisâ ũ adno cela, Ŭdĕì al'bo Èlìny, raby al'bo vol'nìkì, ì ũse napoeny adnym Duham.

14. А цела не з аднаго чĕлеса, а з многїх.

A cela ne z adnago ĉĕlesa, a z mnogìh.

15. Калї нага кажа: я не належу да цела, бо я ня рука, дык няўжо яна таму не належыць да цела?

Kalì naga kaŷa: â ne naleŷu da cela, bo â nâ ruka, dyk nâũžo âna tamu ne naleŷyc' da cela?

16. Ì калї вуха скажа: я не належу да цела, бо я ня вока, дык няўжо яно таму не належыць да цела?

Ì kalì vuha skaŷa: â ne naleŷu da cela, bo â nâ voka, dyk nâũžo âno tamu ne naleŷyc' da cela?

17. Калї ũсĕ цела - вока, дык дзе слых? Калї ũсĕ - слых, дык дзе нюх?

Kalì ũsĕ cela - voka, dyk dze slyh? Kalì ũsĕ - slyh, dyk dze nũh?

18. Бог разьмеркаваў чĕлесаы, кожнаму ũ целе, як Яму было заўгодна.

Bog raz'merkavaũ ĉĕlesy, koŷnamu ũ cele, âk Âmu bylo zaũgodna.

19. А калї б ũсе былі адным чĕлесам, дык дзе было б цела?

A kalì b use bylì adnym ĉĕlesam, dyk dze bylo b cela?

20. А цяпер чĕлесаў многа, а цела адно.

A câper čèlesaŭ mnoga, a cela adno.

21. Ня можа вока сказаць руцэ: ты мне не патрэбная; альбо ж таксама галава нагам: вы мне не патрэбныя.

Nâ moža voka skazac' rucè: ty mne ne patrèbnaâ; al'bo ž taksama galava nagam: vy mne ne patrèbnyâ.

22. Наадварот, чэлесы цела, якія здаюцца слабейшымі, намнога больш патрэбныя,

Naadvarot, čèlesy cela, âkiâ zdaŭcca slabejšymi, namnoga bol'sh patrèbnyâ,

23. і якія нам здаюцца меней высакароднымі ў целе, іх мы якраз і атачаем найбольшым дбаньнем;

i âkiâ nam zdaŭcca menej vysakarodnymi ŭ cele, ih my âkraz i атачаем najbol'sym dban'nem;

24. і няпрыстойныя нашыя чэлесы патрабуюць асаблівага

ўпрыстойваньня, а прыстойныя нашыя чэлесы ня маюць патрэбы ў

гэтым. Але Бог так суразьмерыў цела, што менш дасканалому чэлесу наказаў большае дбаньне,

i nâprystojnyâ našyâ čèlesy patrabuŭc' asablivaga ŭprystojvan'nâ, a

prystojnyâ našyâ čèlesy nâ maŭc' patrèby ŭ gètym. Ale Bog tak

suraz'meryŭ cela, što menš daskanalamu čèlesu nakazaŭ bol'shæ dban'ne,

25. каб ня было падзелу ў целе, а ўсе чэлесы аднолькава рупіліся адзін пра аднаго.

kab nâ bylo padzelu ŭ cele, a ŭse čèlesy adnol'kava rupilisâ adzìn pra adnago.

26. Таму, калі пакутуе адзін чэлес, пакутуюць разам зь ім усе чэлесы; славіцца адзін чэлес, зь ім радуюцца ўсе чэлесы.

Tamu, kali pakutue adzìn čèles, pakutuŭc' razam z' im use čèlesy; slavicca adzìn čèles, z' im raduŭcca ŭse čèlesy.

27. І вы - цела Хрыстовае, а паасобку - чэлесы.

Ì vy - cela Hrystovae, a paasobku - čèlesy.

28. І адных Бог паставіў у Царкве, па-першае, апосталамі, па-другое, прарокамі, па-трэйцяе, настаўнікамі; далей адным даў сілу цудадзейную, таксама дары ацаленьня, дапамогі, кіраваньня, розныя мовы.

Ì adnyh Bog pastaviŭ u Carkve, pa-peršae, apostalami, pa-drugoe, prarokami, pa-trèjcâe, настаўnikami; dalej adnym daŭ silu cudadzejnuŭ, taksama dary acalen'na, dapamogì, kiravan'na, roznyâ movy.

29. Ці ўсе апосталы? ці ўсе прарокі? ці ўсе настаўнікі? ці ўсе цудадзеі?

Cì ŭse apostaly? cì ŭse praroki? cì ŭse настаўniki? cì ŭse cudadzei?

30. ці ўсе маюць дар ацаленьня? ці ўсе гавораць мовамі? ці ўсе тлумачаць?

cì ŭse maŭc' dar acalen'na? cì ŭse gavorac' movami? cì ŭse tlumačac'?

31. Дбайце пра дары большыя, і я пакажу вам шлях яшчэ лепшы.

Dbajce pra dary bol'syâ, i â pakažu vam šlâh âščè lepšy.

13 Кіраўнік

1. Калі я гавару мовамі чалавечымі і анёльскімі, а любові ня маю, дык я - медзь звонкая, альбо кімвал гулкі,

Kali â gavaru movami čalavečymì i anël'skimì, a lûbovi nâ maŭ, dyk â - medz' zvonkaâ, al'bo kimval gulki,

2. Калі маю дар прароцтва, і ведаю ўсе таямніцы, і маю ўсякія веды і ўсю веру, так што магу і горы перастаўляць, а ня маю любові, - дык я нішто.

Kali maŭ dar praroctva, i vedaŭ ŭse taâmnicy, i maŭ ŭsâkiâ vedy i ŭsŭ veru,

tak što magu i gory perastaŭlâc', a nâ maŭ lûbovi, - dyk â ništo.

3. I kalì ja razdam usju maëmas'c' maŭ i addam cela maë na spalenyne, a lûbovi nja maŭ, - nja ma mne ŭ tym niakaj karys'ci.

ì kalì â razdam usŭ maëmas'c' maŭ i addam cela maë na spalen'ne, a lûbovi nâ maŭ, - nâma mne ŭ tym niâkaj karys'ci.

4. Lûboŭ cerpic' doŭga, umilazhal'vaecca, lûboŭ ne zajzdroś'cić, lûboŭ ne praslaŭlâe sâbe, ne ganarycca,

Lûboŭ cerpic' doŭga, umilazhal'vaecca, lûboŭ ne zajzdroś'cić, lûboŭ ne praslaŭlâe sâbe, ne ganarycca,

5. nja bušue, nja šukaе svajgo, ne razdražnâecca, ne namyšlâe liha,

6. nja raduecca z' nâpraŭdy, a razam cešycca z' is'ciny;

7. usë pakryvae, usâmu veryc', na ŭsë spadzâecca, usë peranosic'.

8. Lûboŭ nikoli nja mînaecca, choć i praroctvy spynâcca, i movy zmoŭknuc', i vedy skasuocca.

Lûboŭ nikoli nâ mînaecca, hoc' i praroctvy spynâcca, i movy zmoŭknuc', i vedy skasuocca.

9. Bo my častkova vedaem i častakova praročym;

Bo my častkova vedaem i častakova praročym;

10. a kalì nastane daskanalae, tady toe, što častkovaе, spynicca.

11. Kalì ja byŭ dzicem, dyk pa-dzicâčy gavarыŭ, pa-dzicâčy mys'liŭ, pa-dzicâčy razvažajŭ; a jak staŭsja mužčynaŭ, dyk pakînuŭ dzicâčae.

Kalì â byŭ dzicem, dyk pa-dzicâčy gavaryŭ, pa-dzicâčy mys'liŭ, pa-dzicâčy razvažajŭ; a âk staŭsâ mužčynaŭ, dyk pakînuŭ dzicâčae.

12. Бо цяпер мы бачым як празь цьмянае шкло, наўздогадзь, а тады твар да твару; цяпер я ведаю часткова, тады ж спазнаю так, як і я спазнаны.

Bo câper my bačym âk praz' c'mânae šklo, naŭzdogadz', a tady tvar da tvaru; câper â vedaŭ častkova, tady Ź spaznaŭ tak, âk i â spaznany.

13. А тым часам живуць вось гэтыя тры: вера, надзея, любоў; але любоў зь іх найбольшая.

A tym časam žyvuc' vos' gètyâ try: vera, nadzeâ, lûboŭ; ale lûboŭ z' ih najbol'saâ.

14 Кіраўнік

1. Дасягайце любові; дбайце пра дары духоўныя, а асабліва пра тое, каб прарочыць.

Dasâgajce lûbovi; dbajce pra dary duhoŭnyâ, a asabliva pra toe, kab praročyc'.

2. Бо, хто гаворыць незнаёмаю моваю, той гаворыць ня людзям, а Богу, бо ніхто не разумее яго, ён тайны гаворыць духам;

Bo, hto gavoryc' neznaëmaŭ movaŭ, toj gavoryc' nâ lûdzâm, a Bogu, bo nihito ne razumee âgo, ên tajny gavoryc' duham;

3. а хто прарочыць, той гаворыць людзям на настаўленьне, на ўмаўленьне і суцяшэньне.

a hto praročyc', toj gavoryc' lûdzâm na настаŭlen'ne, na ŭмаŭlen'ne i sucâšèn'ne.

4. Той, хто гаворыць незнаёмаю мовай, настаўляе сябе; а хто прарочыць, той настаўляе царкву.

Toj, hto gavoryc' neznaëmaŭ movaj, настаŭlâe sâbe; a hto praročyc', toj

nastaŭlâe carkvu.

5. Жадаю, каб вы ўсе гаварылі мовамі; але лепей, каб вы прарочылі, бо хто прарочыць, той большы за таго, хто гаворыць мовамі, хіба што ён пры гэтым будзе і тлумачыць, каб царква атрымала настаўленьне.

Žadaŭ, kab vy ŭse gavaryli movami; ale lepej, kab vy praročyli, bo hto praročyc', toj bol'sy za tago, hto gavoryc' movami, hiba što ěn pry gètym budze ì tlumačyc', kab carkva atrymala nastaŭlen'ne.

6. Цяпер, калі я прыйду да вас, браты, і пачну гаварыць незнаёмымі мовамі, дык якую дам вам карысьць, калі ня выслоўлюся вам ці то адкрыцьцём, ці пазнаньнем, ці прароцтвам, ці вучэньнем?

Câper, kali â pryjdu da vas, braty, ì pačnu gavaryc' neznaëmymi movami, dyk âkuŭ dam vam karys'c', kali nâ vysloŭlûsâ vam cì to adkryc'cëm, cì paznan'nem, cì praroctvam, cì vučèn'nem?

7. І бяздушныя рэчы, якія выдаюць гук, жалейка ці гусьлі, калі не выдаюць паасобных тонаў, як распазнаць тое, што іграюць на жалейцы ці на гусьлях?

Ì bâzdušnyâ rěčy, âkiâ vydaŭc' guk, žalejka cì gus'li, kali ne vydaŭc' paasobnyh tonaŭ, âk raspaznac' toe, što igraŭc' na žalejcy cì na gus'lâh?

8. І калі труба будзе выдаваць нявыразны гук, хто будзе рыхтавацца да бітвы?

Ì kali truba budze vydavac' nâvyrazny guk, hto budze ryhtavacca da bitvy?

9. Так, калі і вы языком вымаўляеце незразумелыя словы, дык як зразумеюць, што вы кажаце? Вы будзеце гаварыць на вецер.

Tak, kali ì vy âzykom vymaŭlâece nezrozumelyâ slovy, dyk âk zrazumeŭc', što vy kažace? Vy budzece gavaryc' na vecer.

10. Колькі, напрыклад, розных словаў на сьвеце, і ніводнага зь іх няма без значэньня;

Kol'ki, napryklad, roznyh slovaŭ na s'vece, i nivodnaga z' ih nâma bez značèn'nâ;

11. але, калі я не разумею значэння слоў, дык я для таго, хто гаворыць, чужаніца, і той, хто гаворыць, для мяне чужаніца.

ale, kalì â ne razumeŭ značèn'nâ sloŭ, dyk â dlâ tago, hto gavoryc', čužanica, i toj, hto gavoryc', dlâ mâne čužanica.

12. Так і вы, дбаючы пра дары духоўныя, старайцеся ўзбагаціцца імі дзеля настаўленьня царквы.

Tak i vy, dbaŭčy pra dary duhoŭnyâ, starajcesâ ŭzbagacicca imi dzelâ nastauŭlen'nâ carkvy.

13. А таму той, хто гаворыць незнаёмаю мовай, маліся за дар тлумачэння.

A tamu toj, hto gavoryc' neznaëmaŭ movaj, malisâ za dar tlumačèn'nâ.

14. Бо, калі я малюся на незнаёмай мове, дык, хоць дух мой і моліцца, але розум мой застаецца бяз плоду.

Bo, kalì â malûsâ na neznaëmaj move, dyk, hoc' duh moj i molicca, ale rozum moj zastaecca bâz plodu.

15. Што ж рабіць? Пачну маліцца духам, пачну маліцца і розумам; буду сьпяваць духам, буду сьпяваць і розумам.

Što ž rabic'/? Pačnu malicca duham, pačnu malicca i rozumam; budu s'pâvac' duham, budu s'pâvac' i rozumam.

16. Бо, калі ты будзеш дабраслаўляць духам, дык той, хто стаіць на месцы простага чалавека, як скажа "амін" на тваё дзякаваньне? Бо ён не разумее, што ты кажаш.

Bo, kalì ty budžeš dabraslaŭlâc' duham, dyk toj, hto staic' na mescy prostaga čalaveka, âk skaža "amìn" na tvaë dzâkavan'ne? Bo ën ne razumee, što ty kažaš.

17. Ты добра дзякуеш, але другі не настаўляецца.

Ty dobra dzâkueš, ale drugi ne настаўляецца.

18. Дзякую Богу майму: я больш за ўсіх вас гавару мовамі;

Dzâkuû Bogu majmu: â bol'sh za ŭsîh vas gavaru movamî;

19. але ў царкве лепей хачу пяць словаў сказаць розумам маім, каб і іншых настаўіць, чым процьму словаў незнаёмаю моваю.

ale ŭ carkve lepej haču pâc' slovaŭ skazac' rozumam maîm, kab i îňšyh nastavîc', čym proc'mu slovaŭ neznaëmaŭ movaŭ.

20. Браты! ня будзьце дзеці розумам: на ліхое будзьце немаўляты, а розумам будзьце паўналетнія.

Braty! nâ budz'ce dzeci rozumam: na lihoe budz'ce nemaŭlâtŭ, a rozumam budz'ce paŭnaletnîâ.

21. У законе напісана: "іншымі мовамі й вуснамі буду гаварыць народу гэтаму, але і тады не паслухаюцца Мяне, кажа Гасподзь".

U zakone napîsana: "îňšymî movamî j vusnamî budu gavaryc' narodu gêtamu, ale i tady ne pasluhaŭcca Mâne, kaža Gaspodz'".

22. Так што мовы - азнака ня вернікам, а няверуючым; а прароцтва - не для няверуючых, а для вернікаў.

Tak što movy - oznaka nâ vernîkam, a nâveruŭčym; a praroctva - ne dlâ nâveruŭčyh, a dlâ vernîkaŭ.

23. Калі ўся царква сыдзецца разам і ўсе пачнуць гаварыць незнаёмымі мовамі, і ўвойдуць да вас недасьведчаныя альбо няверуючыя, - дык ці ня скажуць, што вы шалеете?

Kalî ŭsâ carkva sydzecca razam i ŭse pačnuc' gavaryc' neznaëmymî movamî, i ŭvojduc' da vas nedas'vedčanyâ al'bo nâveruŭčyâ, - dyk cî nâ skažuc', što vy šaleece?

24. А калі ўсе прарочаць, і ўвойдзе хто няверуючы альбо

недасьведчаны, дык усе яго выкрываюць, усе судзяць,

A kalì ŭse praročac', i ŭvojdze hto nâveruûcy al'bo nedas'vedčany, dyk use âgo vykryvaûc', use sudzâc',

25. і такім чынам тайны сэрца ягонага выяўляюцца; і ён падае ніцма, кланяецца Богу і кажа: "у ісьціне з вамі Бог!".

i takim čynam tajny sêrca âgonaga vyâŭlâûcca; i ên padae ničma, klanâeccâ Bogu i kaža: "u is'cine z vamì Bog!".

26. Дык што ж, браты? Калі вы сыходзіцеся, і ў кожнага з вас ёсьць псалма, ёсьць павучаньне, ёсьць мова, ёсьць адкрыцьцё, ёсьць тлумачэньне, - хай ўсё гэта будзе на настаўленьне.

Dyk što ž, braty? Kalì vy syhodzicesâ, i ŭ kožnaga z vas ës'c' psal'ma, ës'c' pavučan'ne, ës'c' mova, ës'c' adkryc'cë, ës'c' tumačën'ne, - haj ŭsë gëta budze na nastaŭlen'ne.

27. Калі хто гаворыць незнаёмаю моваю, гаварэце двое, ці самае большае трое, і тое паасобку, а адзін хай тлумачыць.

Kalì hto gavoryc' neznaëmaû movaû, gavarèce dvoe, cì samae bol'shâe troe, i toe paasobku, a adzìn haj tumačyc'.

28. Калі ж ня будзе тлумача, дык маўчы ў царкве, а гавары сабе і Богу.

Kalì ž nâ budze tumača, dyk maŭcy ŭ carkve, a gavary sabe i Bogu.

29. І прарокі няхай гавораць двое ці трое, а астатнія хай разважаюць;

Ì prarokì nâhaj gavorac' dvoe cì troe, a astatniâ haj razvažaûc';

30. калі ж каму з тых, што сядзяць, будзе адкрыцьцё, дык першы маўчы;

kalì ž kamu z tyh, što sâdzâc', budze adkryc'cë, dyk peršy maŭcy;

31. бо ўсе адзін за адным можаце прарочыць, каб усім вучыцца і ўсім атрымліваць суцяшэньне.

bo ŭse adzìn za adnym možaçe praročyc', kab usìm vučycsa i ŭsìm

atrymlivac' sucâšè'n'ne.

32. І духі прарочыя слухаюцца прарокаў,

ì duhì praročyâ sluhaûcca prarokaŭ,

33. таму што Бог ня ёсьць Бог незлагадзі, а спакою. Так бывае ва ўсіх цэрквах у сьвятых.

tamu što Bog nâ ës'c' Bog nezlagadzì, a spakoû. Tak byvae va ŭsìh cèrkvah u s'vâtyh.

34. Жонкі вашыя ў цэрквах няхай маўчаць; бо не дазволена ім гаварыць, а быць у паслушэнстве, як і закон кажа.

Žonki vašyâ ŭ cèrkvah nâhaj maŭčac'; bo ne dazvolena ìm gavaryc', a byc' u paslušènstve, âk ì zakon kaža.

35. Калі ж яны хочуць нечагась навучыцца, хай пытаюцца пра тое дома ў мужоў сваіх; бо ня прыстойна жанчыне гаварыць у царкве.

Kalì ž âny hočuc' nečagas' navučycsa, haj pytaûcca pra toe doma ŭ mužoŭ svaih; bo nâ prystojna žančyne gavaryc' u carkve.

36. Хіба ад вас выйшла слова Божае? Альбо да вас адных дайшло?

Hiba ad vas vyjšla slova Božae? Al'bo da vas adnyh dajšlo?

37. Калі хто лічыць сябе прарокам альбо духоўным, той хай разумее, што я пішу вам, бо гэта запаведзі Гасподнія.

Kalì hto ličyc' sâbe prarokam al'bo duhoŭnym, toj haj razumee, što â pišu vam, bo gèta zapavedzì Gaspodniâ.

38. А хто не разумее, няхай не разумее.

A hto ne razumee, nâhaj ne razumee.

39. Дык вось, браты, дбайце пра тое, каб прарочыць, але не забараняйце гаварыць і мовамі;

Dyk vos', braty, dbajce pra toe, kab praročyc', ale ne zabaranâjce gavaryc' ì movami;

40. толькі ўсё мае быць прыстойна і належна.

tol'ki ŭsë mae byc' prystojna i naležna.

15 Кіраўнік

1. Нагадваю вам, браты, Дабравесьце, якое я звеставаў вам, якое вы і прынялі, у якім і ўмацаваліся,

Nagadvaŭ vam, braty, Dabraves'ce, âkoe â z'vestavaŭ vam, âkoe vy i prynâli, u âkim i ŭmacavalisâ,

2. якім і ратуецца, калі настаўленьне памятаеце так, як я звеставаў вам, калі толькі ня марна ўверавалі.

âkim i ratuecesâ, kali nastaŭlen'ne pamâtaece tak, âk â z'vestavaŭ vam, kali tol'ki nâ marna ŭveravali.

3. Бо я найперш перадаў вам, што і сам прыняў, гэта значыцца, што Хрыстос памёр за грахі нашыя, паводле Пісаньня,

Bo â najperš peradaŭ vam, što i sam prynâŭ, gëta značycца, što Hrystos pamër za grahi našyâ, pavodle Pisan'nâ,

4. і што ён пахаваны быў і што ўваскрэс на трэйці дзень, паводле Пісаньня,

i što ën pahavany byŭ i što ŭvaskrès na trëjci dzen', pavodle Pisan'nâ,

5. і што зьявіўся Кіфу, потым дванаццаці;

i što z'âviŭsâ Kifu, potym dvanaccaci;

6. потым зьявіўся больш чым пяці сотням братоў у адзін час, зь якіх большая частка дагэтуль жывуць, а некаторыя і спачылі;

potym z'âviŭsâ bol'sh čym pâci sotnâm bratoŭ u adzìn čas, z' âkih bol'saâ častka dagètul' žyvuc', a nekatoryâ i spačyli;

7. потым зьявіўся Якаву, таксама ўсім апосталам;

potym z'âviÿsâ Ākavu, taksama ŷsim apostalam;

8. а пасья ўсіх зьявіўся і мне, як нейкаму вылюдку.

a pas'lâ ŷsih z'âviÿsâ i mne, âk nejkamu vylûdku.

9. Бо я найменшы з апосталаў, і ня варты называцца апосталам, бо гнаў Царкву Божую.

Bo â najmenšy z apostalaŷ, i nâ varty nazyvacca apostalam, bo gnaŷ Carkvu Božuû.

10. Але зь мілаты Божае я ёсьць тое, што ёсьць; і мілата Ягоная ўва мне ня была марная, але я болей за іх усіх папрацаваў; ня я, зрэшты, а мілата Божая, якая са мною.

Ale z' milaty Božae â ës'c' toe, što ës'c'; i milata Āgonaâ ŷva mne nâ byla marnaâ, ale â bolejš za ih usih papracavaŷ; nâ â, zrěšty, a milata Božaâ, âkaâ sa mnoû.

11. І вось, ці то я, ці яны, мы так прапаведуем, і вы так уверавалі.

Ì vos', ci to â, ci âny, my tak prapaveduem, i vy tak uveravali.

12. Калі пра Хрыста прапаведуецца, што Ён паўстаў зь мёртвых, дык як некаторыя з вас кажуць, быццам няма ўваскрэсеньня зь мёртвых?

Kali pra Hrysta prapaveduecca, što Ęn paŷtaŷ z' mërtyvh, dyk âk nekatoryâ z vas kažuc', byccam nâma ŷvaskrèsen'nâ z' mërtyvh?

13. Калі няма ўваскрэсеньня зь мёртвых, дык і Хрыстос не ўваскрэс;

Kali nâma ŷvaskrèsen'nâ z' mërtyvh, dyk i Hrystos ne ŷvaskrès;

14. а калі Хрыстос не ўваскрэс, дык і пропаведзь нашая марная, марная і вера ваша.

a kali Hrystos ne ŷvaskrès, dyk i propavedz' našaâ marnaâ, marnaâ i vera vaša.

15. Пры гэтым мы сталіся б тады і непраўдзівымі сьведкамі пра Бога, бо сьведчылі б пра Бога, што Ён уваскрэсіў Хрыста, Якога Ён не

ўваскрэшаў, калі, гэта значыцца, мёртвыя не ўваскрасаюць;

Pry gètym my stalisâ b tady i nepraŭdzivymi s'vedkami pra Boga, bo s'vedčyli b pra Boga, što Ęn uvaskrèsiŭ Hrysta, Âkoga Ęn ne ŭvaskrèšvaŭ, kalì, gèta značycца, mèrtvyâ ne ŭvaskrasaŭc';

16. бо, калі мёртвыя не ўваскрасаюць, дык і Хрыстос не ўваскрэс;

bo, kalì mèrtvyâ ne ŭvaskrasaŭc', dyk i Hrystos ne ŭvaskrès;

17. а калі Хрыстос не ўваскрэс, дык вера ваша марная; вы яшчэ ў грахах
вашых;

a kalì Hrystos ne ŭvaskrès, dyk vera vaša marnaâ; vy âščè ŭ grahah vašyh;

18. таму і памерлыя ў Хрысьце загінулі.

tamu i pamerlyâ ŭ Hrys'ce zaginuli.

19. І калі мы ў гэтым толькі жыцьці спадзяёмся на Хрыста, дык мы
самыя няшчасныя з усіх людзей.

*ì kalì my ŭ gètym tol'ki žyc'ci spadzâëmsâ na Hrysta, dyk my samyâ
nâščasnyâ z usih lûdzej.*

20. Але Хрыстос уваскрэс зь мёртвых, першынец з памерлых.

Ale Hrystos uvaskrès z' mèrtvyh, peršynec z pamerlyh.

21. Бо як сьмерць праз чалавека, так праз чалавека і ўваскрэсьне зь
мёртвых.

Bo âk s'merc' праз čalaveka, tak праз čalaveka i ŭvaskrèsen'ne z' mèrtvyh.

22. Як у Адаме ўсе паміраюць, так у Хрысьце ўсе ажывуць.

Âk u Adame ŭse pamiraŭc', tak u Hrys'ce ŭse ažyvuc'.

23. кожны ў сваім парадку; першынец Хрыстос, потым Хрыстовыя, у
прышэсьце Ягонае.

*kožny ŭ svaim paradku; peršynec Hrystos, potym Hrystovyâ, u pryšès'ce
Âgonae.*

24. А потым канец, калі Ён перадасьць Царства Богу і Айцу, калі скасуе

ўсякае начальства і ўсякую ўладу і сілу;

A potym kanec, kali Ęn peradas'c' Carstva Bogu i Ajcu, kali skasue ўsâkae načal'stva i ўsâkuû ũladu i silu;

25. бо Яму належыць валадарыць, пакуль "пакладзе ўсіх ворагаў пад ногі Свае",

bo Āmu naležyc' valadaryc', pakul' "pakladze ũsih voragaŭ pad nogi Svae",

26. а як апошні вораг знішчыцца - сьмерць,

a âk apošni vorag z'niščycsa - s'merc',

27. бо "ўсё пакарыў пад ногі Ягоныя"; калі ж сказана, што Яму ўсё падначалена, дык ясна, што акрамя Таго, Які пакарыў Яму ўсё.

bo "ũsë pakaryŭ pad nogi Āgonyâ"; kali ž skazana, što Āmu ũsë padnačalena, dyk âsna, što akramâ Tago, Āki pakaryŭ Āmu ũsë.

28. Калі ж усё ўпакорыць Яму, тады і сам Сын скарыцца Таму, Хто скарыў ўсё Яму, хай будзе Бог усё ва ўсім.

Kali ž usë ũpakoryc' Āmu, tady i sam Syn skarycca Tamu, Hto skaryŭ ũsë Āmu, haj budze Bog usë va ũsim.

29. Інакш, што робяць тыя, якія прымаюць хрышчэньне для мёртвых? Калі мёртвыя наогул не ўваскрасаюць, дык навошта і прымаюць хрышчэньне для мёртвых?

Īnakš, što robâc' tyâ, âkiâ prymaŭc' hryščèn'ne dlâ mërtyyh? Kali mërtyvâ naogul ne ũvaskrasaŭc', dyk navošta i prymaŭc' hryščèn'ne dlâ mërtyyh?

30. Навошта ж і мы ўвесь час падупадаем небясьпецы?

Navošta ž i my ũves' čas padupadaem nebâs'pecy?

31. Я кожны дзень паміраю; прысягаю ў гэтым пахвалою вашаю, браты, якую я маю ў Хрысьце Ісусе, Госпадзе нашым.

Ā kožny dzen' pamiraŭ; prysâgaŭ ũ gètym pahvaloŭ vašaŭ, braty, âkuû â maŭ ũ Hrys'ce Īsuse, Gospadze našym.

32. Разважыўшы па-людзку, калі я змагаўся са зьвярамі ў Эфэсе, якая мне карысьць, калі мёртвыя не ўваскрасаюць? Будзем есьці і піць, бо заўтра памрэм.

Razvažyŭšy pa-lûdzku, kali â zmagaŭsâ sa z'vârami ŭ Ęfèse, âkaâ mne karys'c', kali mÿrtvyâ ne ŭvaskrasaŭc'? Budzem es'ci i pic', bo zaŭtra pamrêm.

33. Не давайцеся ў зман; дрэнныя суполькі псуюць добрыя норавы.

Ne davajcesâ ŭ zman; drÿnnyâ supol'ki psuŭc' dobryâ noravy.

34. Працьверазецца, як трэба, і не грашэце; бо на сорам вам кажу - некаторыя з вас ня ведаюць Бога.

Prac'verazecesâ, âk trÿba, i ne grašÛce; bo na soram vam kažu - nekatoryâ z vas nâ vedaŭc' Boga.

35. Але скажа хто-небудзь: як уваскрэснуць мёртвыя? і ў якім целе яны прыйдуць?

Ale skaža hto-nebudz': âk uvaskrÿsnuc' mÿrtvyâ? i ŭ âkim cele âny pryjduc'?

36. Неразумны! тое, што ты сееш, не ажыве, калі не памрэ;

Nerazumny! toe, što ty seeš, ne ažyve, kali ne pamrÛ;

37. і калі ты сееш, дык сееш ня цела будучае, а голае зерне, якое будзе, пшанічнае або іншае якое;

i kali ty seeš, dyk seeš nâ cela buduĉae, a golae zerne, âkoe budze, pšaniĉnae abo inšae âkoe;

38. але Бог дае яму цела як хоча, і кожнаму семені сваё цела.

ale Bog dae âmu cela âk hoĉa, i kožnamu semenì svaÛ cela.

39. Ня ўсякая плоць, але інакшая плоць у людзей, інакшая плоць у жывёлін, інакшая ў рыб, інакшая ў птушак.

Nâ ŭsâkaâ ploc', ale inakšaâ ploc' u lûdzej, inakšaâ ploc' u žyvÿlin, inakšaâ ŭ

ryb, inakšaâ ŭ ptušak.

40. Ёсьць целы нябесныя і целы зямныя: але інакшая слава ў нябесных, інакшая ў зямных;

Ěs'c' cely nâbesnyâ i cely zâmnyâ: ale inakšaâ slava ŭ nâbesnyh, inakšaâ ŭ zâmnyh;

41. інакшая слава ў сонца, інакшая слава ў месяца, інакшая ў зорак; і зорка ад зоркі розніцца славаю.

inakšaâ slava ŭ sonca, inakšaâ slava ŭ mesâca, inakšaâ ŭ zorak; i zorka ad zorki roz'nicca slavaŭ.

42. Так і пры ўваскрэсенні мёртвых; сеецца ў тленьні, паўстае ў нятленьні;

Tak i pry ŭvaskrèsen'nì mërtyvyh; seecca ŭ tlen'ni, paŭstae ŭ nâtlen'ni;

43. сеецца ў няславе, паўстае ў славе; сеецца ў немачы, паўстае ў сіле;

seecca ŭ nâslave, paŭstae ŭ slave; seecca ŭ nemačy, paŭstae ŭ sile;

44. сеецца цела душэўнае, паўстае цела духоўнае. Ёсьць цела душэўнае, ёсьць цела і духоўнае.

seecca cela dušèŭnae, paŭstae cela duhoŭnae. Ěs'c' cela dušèŭnae, ěs'c' cela i duhoŭnae.

45. Так і напісана: "першы чалавек Адам стаўся душою жывою"; а апошні Адам ёсьць дух жыватворчы.

Tak i napisana: "peršy čalavek Adam staŭsâ dušoŭ žyvoŭ"; a apošnì Adam ěs'c' duh žyvatorčy.

46. Але ня духоўнае раней, а душэўнае, потым духоўнае.

Ale nâ duhoŭnae ranej, a dušèŭnae, potym duhoŭnae.

47. Першы чалавек - зь зямлі, і зямны; другі чалавек - Гасподзь - зь неба.

Peršy čalavek - z' zâmlì, i zâmny; drugi čalavek - Gaspodz' - z' neba.

48. Які зь зямлі, такія зямныя; і які нябесны, такія і нябесныя;

Âki z' zâmlì, takiâ zâmnyâ; i âki nâbesny, takiâ i nâbesnyâ;

49. і як мы насілі вобраз зямнога, так будзем насіць і вобраз нябеснага.

i âk my nasilì vobraz zâmnoga, tak budzemASIC' i vobraz nâbesnaga.

50. Але тое скажу вам, браты, што плоць і кроў ня могуць успадкаваць Царства Божага, і тленьне ня спадкуе нятленьня.

Ale toe skažu vam, braty, što ploc' i kroŭ nâ mogulic' uspadkavac' Carstva Božaga, i tlen'ne nâ spadkue nâtlennâ.

51. Я кажу вам тайну, ня ўсе мы памрэм, але ўсе пераменімся;

Â kažu vam tajnu, nâ ŭse my pamrêm, ale ŭse peramenimsâ;

52. раптам, у імгненьне вока, пры апошняй трубе; бо затрубіць, і мёртвыя ўваскрэснуць нятленьнымі, а мы пераменімся;

raptam, u imgnen'ne voka, pry apošnâj trube; bo zatrubic', i mërtyvâ ŭvaskrèsnuc' nâtlennymì, a my peramenimsâ;

53. бо тленнае гэтае мае апрануцца ў нятленнае, і сьмяротнае гэтае - апрануцца ў несьмяротнасьць.

bo tlennae gètae mae apranucca ŭ nâtlennaе, i s'mârotnae gètae - apranucca ŭ nes'mârotnas'c'.

54. Калі ж тленьне гэтае апранецца ў нятленнасьць і сьмяротнае гэтае апранецца ў несьмяротнасьць, тады збудзецца слова напісанае:

"паглынута сьмерць перамогаю.

Kali ž tlen'ne gètae apranecca ŭ nâtlennas'c' i s'mârotnae gètae apranecca ŭ nes'mârotnas'c', tady zbudzecca slova napisanae: "paglynuta s'merc' peramogaŭ.

55. Сьмерць! дзе тваё джала? пекла! дзе твая перамога?"

S'merc'! dze tvaë džala? pekla! dze tvaâ peramoga?"

56. А джала сьмерці - грэх; а сіла грэху - закон.

A džala s'mercì - grèh; a sila grèhu - zakon.

57. Дзякаваць Богу, Які даў нам перамогу Госпадам нашым Ісусам Хрыстом.

Dzâkavac' Bogu, Âki daŭ nam peramogu Gospadam našym Īsusam Hrystom.

58. Дык вось, браты любасныя, будзьце цьвёрдыя, непахісныя, заўсёды майце посьпех у справе Гасподняй, ведаючы, што праца ваша не змарнее перад Госпадам.

Dyk vos', braty lûbasnyâ, budz'ce c'vërдыâ, nepahisnyâ, zaŭsëdy majce pos'peh u sprave Gaspodnâj, vedaŭčy, što praca vašaâ ne zmarnee perad Gospadam.

16 Кіраўнік

1. А збіраючы для сьвятых, рабеце так, як я ўстанавіў у цэрквах Галятыйскіх;

A z'biraŭčy dlâ s'vâtyh, rabece tak, âk â ŭstanaviŭ u cèrkvah Galâtyjskih;

2. у першы дзень тыдня кожны з вас хай адкладвае ў сябе і ашчаджае, колькі дазваляе яму дастатак, каб не рабіць збораў, калі я прыйду.

u peršy dzen' tydnâ kožny z vas haj adkladvae ŭ sâbe i aščadžae, kol'ki dazvalâe âmu dastatak, kab ne rabic' zboraŭ, kalì â pryjdu.

3. А як прыйду, дык, каго вы выбераце, тых пашлю зь пісьмамі, каб даставілі ваш дар у Ерусалім.

A âk pryjdu, dyk, kago vy vyberace, tyh pašlŭ z' pis'mamì, kab dastavilì vaš dar u Erusalim.

4. А калі і мне прыстойна будзе выправіцца, дык яны са мною пойдучь.

A kalì ì mne prystojna budze vypravicca, dyk âny sa mnoŭ pojduc'.

5. Я прыйду да вас, калі прайду Македонію; бо я іду цераз Македонію.

Â pryjdu da vas, kalì prajdu Makedoniû; bo â idu ceraz Makedoniû.

6. А ў вас, можа стацца, пажыву, або і перазімую, каб вы мяне правялі, куды пайду.

A ŭ vas, moža stacca, pažyvû, abo ì perazimuû, kab vy mâne pravâli, kudy pajdu.

7. Бо я не хачу бачыцца з вамі цяпер мімаходзь, а спадзяюся прабыць у вас колькі часу, калі Гасподзь дазволіць.

Bo â ne haču bačycsa z vamì câper mîmahodz', a spadzâûsâ prabyc' u vas kol'ki času, kalì Gaspodz' dazvolic'.

8. А ў Эфэсе я прабуду да Пяцідзясятніцы,

A ŭ Êfèse â prabudu da Pâcidzâsâtnicy,

9. бо мне адчынены вялікія і шырокія дзьверы, і праціўнікаў многа.

bo mne adčyneny vâlikîâ ì šyrokiâ dz'very, ì praciŭnikaŭ mnoga.

10. Калі ж прыйдзе да вас Цімафей, глядзецце, каб ён быў у вас убяспечаны; бо ён чыніць справу Гасподнюю, як і я.

Kalì ž pryjdze da vas Cîmafej, glâdzece, kab ën byŭ u vas ubâs'pečany; bo ën čynic' spravu Gaspodnûû, âk ì â.

11. Таму хай ніхто ім не пагардзіць, а праводзьце яго зь мірам, каб ён прыйшоў да мяне; бо я чакаю яго з братамі.

Tamu haj nihto ìm ne pagardzic', a pravodz'ce âgo z' mîram, kab ën pryjšoŭ da mâne; bo â čakaû âgo z bratamì.

12. А што да брата Апалоса, я вельмі прасіў яго, каб ён з братамі пайшоў да вас; але ён ніяк не хацеў ісьці сёньня, а прыйдзе, калі яму будзе спорна.

A što da brata Apalosa, â vel'mì prasiŭ âgo, kab ën z bratamì pajšoŭ da vas; ale ën niâk ne haceŭ is'ci sën'nâ, a pryjdze, kalì âmu budze sporna.

13. Чувайце, стойце ў веры, будзьце мужныя, цьвёрдыя;

Čuvajce, stojce ũ very, budz'ce mužnyâ, c'vërdyâ;

14. усё ў вас няхай будзе зь любоўю.

usë ũ vas nâhaj budze z' lûboŭû.

15. Прашу вас, браты, вы ведаеце, сямейства Сыцяпанавае, што яно ёсьць пачатак Ахаіі, і што яны прысьвяцілі сябе служэньню сьвятым;

Prašu vas, braty, vy vedaecce, sâmejstva S'câpanavae, što âno ës'c' pačatak Ahaïï, i što âny prys'vâcili sâbe služèn'nû s'vâtym;

16. будзьце ж і вы пачцівыя да такіх і да кожнага, хто пасабляе і працуе.

budz'ce ž i vy pačcivÿâ da takih i da kožnaga, hto pasablâe i pracue.

17. Я рады прыходу Сыцяпана, Фартуната і Ахаіка: яны бо адшкадавалі мне вашу адсутнасць,

Â rady pryhodu S'câpana, Fartunata i Ahaïka: âny bo adškadavali mne vašu adsutnas'c',

18. бо яны мой і ваш дух супакоілі. Шануйце такіх.

bo âny moj i vaš duh supakoïli. Šanujce takih.

19. Вітаюць вас цэрквы Асіійскія; вітаюць вас рупліва ў Госпадзе Акіла і Прыскіла з хатняю іхняю царквою.

Vitaûc' vas cèrkvy Asijskiâ; vitaûc' vas rupliva ũ Gospadze Akila i Pryskila z hatnâû ihnâû carkvoû.

20. Вітаюць вас, усё браты. Вітайце адзін аднаго сьвятым цалаваньнем.

Vitaûc' vas, use braty. Vitajce adzin adnago s'vâtym calavan'nem.

21. Маё Паўлава вітаньне сваёю рукою.

Maë Paŭlava vitan'ne svaëû rukou.

22. Хто ня любіць Госпада Ісуса Хрыста, анафэма; маранафа.

Hto nâ lûbic' Gospada Isusa Hrysta, anafèma; maranafa.

23. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з вамі,

Milata Gospada našaga Īsusa Hrysta z vami,

24. і любоў мая з усімі вамі ў Хрысьце Ісусе. Амін.

i lûboŭ maâ z usimì vami ŭ Hrys'ce Īsuse. Amin.

2 КАРЫНФЯНАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал, з волі Божае апостал Ісуса Хрыста, і Цімафей брат Царкве
Божай у Карынфе з усімі сьвятымі па ўсёй Ахаіі:

*Paval, z volì Božae apostal Ìsusa Hrysta, i Cìmafej brat Carkve Božaj u
Karynfe z usìmi s'vâtymi pa ŭsěj Ahaii:*

2. мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Ìsusa Hrysta.

3. Дабраславёны Бог і Айцец Госпада нашага Ісуса Хрыста, Айцец
міласэрнасьці і Бог усякага суцяшэньня,

*Dabraslavěny Bog i Ajcec Gospada našaga Ìsusa Hrysta, Ajcec milasèrnas'ci
i Bog usâkaga sucâšèn'nâ,*

4. Які суцяшае нас ва ўсякай маркоце нашай, каб і мы маглі суцяшаць
усіх замаркочаных тым суцяшэньнем, якім Бог суцяшае нас саміх!

*Âki sucâšae nas va ŭsâkaj markoce našaj, kab i my magli sucâšac' usih
zamarkočanyh tym sucâšèn'nem, âkim Bog sucâšae nas samih!*

5. Бо як памнажаюцца ў нас цярпеньні Хрыстовыя, памнажаецца
Хрыстом і суцяшэньне нашае.

*Bo âk pamnažaŭcca ŭ nas cârpen'nì Hrystovyâ, pamnažaecca Hrystom i
sucâšèn'ne našae.*

6. Калі церпім смуткі мы, церпім дзеля вашага суцяшэньня і
ўратаваньня, якое адбываецца празь цярпеньне такіх самых пакутаў,
якія і мы церпім;

Kali cerpim smutki my, cerpim dzelâ vašaga sucâšèn'nâ ì ŭratavan'nâ, âkoe adbyvaecca praz' cârpen'ne takih samyh pakutaŭ, âkiâ ì my cerpim;

7. і надзея наша на вас цьвёрдая. Ці суцяшаемся мы, суцяшаемся дзеля вашага суцяшэння і ўратавання, ведаючы, што вы маеце долю як у цярпеньнях нашых, так і ў суцяшэнні.

ì nadzeâ naša na vas c'vërdaâ. Cì sucâšaemsâ my, sucâšaemsâ dzelâ vašaga sucâšèn'nâ ì ŭratavan'nâ, vedaŭčy, što vy maece dolû âk u cârpen'nâh našyh, tak ì ŭ sucâšèn'ni.

8. Бо мы ня хочам пакінуць вас, браты, каб ня ведалі вы пра смутак наш, што выпаў нам у Асіі, бо над усякую меру і над сілу былі мы прыгнечаныя, так што ня мелі надзеі і жыць.

Bo my nâ hočam pakinuc' vas, braty, kab nâ vedali vy pra smutak naš, što vupaŭ nam u Asii, bo nad usâkuŭ meru ì nad silu byli my prygnečanyâ, tak što nâ meli nadzei ì žyc'.

9. Але самі ў сабе мелі вырак на сьмерць, каб спадзяваліся не на саміх сябе, а на Бога, Які ўваскрашае мёртвых,

Ale sami ŭ sabe meli vyrak na s'merc', kab spadzâvalisâ ne na samih sâbe, a na Boga, Âki ŭvaskrašae mërtyh,

10. Які і выбавіў нас ад такога блізкае сьмерці і выбаўляе, і на Якога спадзяёмся, што і яшчэ выбавіць,

Âki ì vybaviŭ nas ad takoe blizkae s'merci ì vybaŭlâe, ì na Âkoga spadzâëmsâ, što ì âščè vybavić,

11. калі паспрыяе і ваша малітва за нас, каб за дадзенае нам па просьбе многіх, многія падзякавалі за нас.

kali paspryâe ì vaša malitva za nas, kab za dadzenae nam pa pros'be mnogih, mnogîâ padzâkavali za nas.

12. Бо пахвала нашая гэтая ёсьць сьведчаньне сумленьня нашага, што

мы ў чысьціні і богаспадобнай шчырасьці, ня ў плоцкай мудрасьці, а ў мілаце Божай, жылі ў сьвеце, асабліва ў вас.

Bo pahvala našaâ gètaâ ës'c' s'vedčan'ne sumlen'nâ našaga, što my ũ čys'cìni ì bogaspadobnaj ščyras'cì, nâ ũ plockaj mudras'cì, a ũ milace Božaj, žyli ũ s'vece, asabliva ũ vas.

13. І мы ня пішам вам іншага, як толькі тое, што вы чытаеце або разумеце, і што, як спадзяюся, да канца зразумеце,

Ì my nâ pišam vam inšaga, âk tol'ki toe, što vy čytaece abo razumeece, ì što, âk spadzâûsâ, da kanca zrazumeece,

14. як што вы ўжо часткова і зразумелі, што мы будзем вашаю славай, як і вы - нашаю, у дзень Госпада нашага Ісуса Хрыста,

âk što vy ũžo častkova ì zrazumeli, što my budzem vašaû slavaj, âk ì vy - našaû, u dzen' Gospada našaga Ìsusa Hrysta,

15. і ў гэтай пэўнасьці я зьбіраюся адведаць вас раней, каб вы яшчэ раз атрымалі мілату,

ì ũ gètaj pèŭnas'cì â z'biraûsâ advedac' vas ranej, kab vy âščè raz atrymali milatu,

16. і ад вас перайсьці ў Македонію, а з Македоніі зноў прыйсьці да вас, а вы мяне выправілі б у Юдэю.

ì ad vas perajs'cì ũ Makedoniû, a z Makedoniì znoŭ pryjs'cì da vas, a vy mâne vypravili b u Ŭdèû.

17. Маючы такі намер, ці не легкадумна я зрабіў? Альбо, што я задумваю, па плоці задумваю, так што ўва мне то "так-так", то "не-не"?

Maûčy takì namer, cì ne legkadumna â zrabiŭ? Al'bo, što â zadumvaû, pa plocì zadumvaû, tak što ũva mne to "tak-tak", to "ne-ne"?

18. Але верны Бог, што слова наша да вас ня было то "так", то "не".

Ale verny Bog, što slova naša da vas nâ bylo to "tak", to "ne".

19. Бо Сын Божы Ісус Хрыстос, Якога мы, я і Сілуан і Цімафей,
прапаведавалі вам, ня быў "так" і "не"; а ў Ім было "так",

*Bo Syn Božy Īsus Hrystos, Ākoga my, â ì Siluan ì Cìmafej, prapavedavali
vam, nâ byŭ "tak" ì "ne"; a ů Īm bylo "tak",*

20. бо ўсе абяцаньні Божыя ў ім "так" і ў Ім "амін" на славу Божую праз
нас.

bo ůse abâcan'ni Božyâ ů ìm "tak" ì ů Īm "amìn" na slavu Božuû praz nas.

21. А Той, Хто мацуе нас з вамі ў Хрысьце і памазаў нас, ёсьць Бог,

A Toj, Hto macue nas z vami ů Hrys'ce ì pamazaŭ nas, ës'c' Bog,

22. Які і паклаў на нас пячатку і даў заклад Духа ў сэрцы нашыя.

Āki ì paklaŭ na nas pâčatku ì daŭ zaklad Duha ů sèrcy našyâ.

23. Бога заклікаю ў сьведкі на душу маю, што, шкадуючы вас, я
дагэтуль ня прыходзіў у Карынф,

*Boga zaklikaŭ ů s'vedkì na dušu maû, što, škaduŭčy vas, â dagètul' nâ
pryhodziŭ u Karynf,*

24. не таму, што быццам мы бяром уладу над вераю вашаю; але мы
спрыяем радасьці вашай; бо вераю вы цьвёрдыя.

*ne tamu, što byccam my bârom uladu nad veraû vašau; ale my spryâem
radas'ci vašaj; bo veraû vy c'vërdyâ.*

2 Кіраўнік

1. І вось разважыў я сам сабе ня ісьці да вас зноў з засмучэньнем;

Ī vos' razvažyŭ â sam sabe nâ ìs'ci da vas znoŭ z zasmučèn'nem;

2. бо калі я засмучаю вас, дык хто ж парадзе мяне, як ня той, хто
засмучаны мною?

bo kalì â zasmučaŭ vas, dyk hto ž paradue mâne, âk nâ toj, hto zasmučany

мноу?

3. Гэта самае і пісаў я вам, каб, прыйшоўшы, ня мець засмучэньня ад тых, за каго мне сьлед было радавацца; бо я за ўсіх вас пэўны, што мая радасьць ёсьць радасьць і ўсім вам.

Gèta samae i pisaŭ â vam, kab, pryjšoŭšy, nâ mec' zasmučèn'nâ ad tyh, za kago mne s'led bylo radavacca; bo â za ŭsìh vas pèŭny, što maâ radas'c' ès'c' radas'c' i ŭsìm vam.

4. Ад вялікае скрухі і прыгнечанага сэрца я пісаў вам зь вялікімі сьлязьмі не на тое, каб засмуціць вас, а каб вы спазналі любоў, якое я маю багата да вас!

Ad vâlikae skruhì i prygnečanaga sèrca â pisaŭ vam z' vâlikìmi s'lâz'mì ne na toe, kab zasmucìc' vas, a kab vy spaznali lûboŭ, âkoe â maŭ bagata da vas!

5. А калі хто засмуціў, дык не мяне засмуціў, а часткова - каб не сказаць многа - і ўсіх вас.

A kali hto zasmuciŭ, dyk ne mâne zasmuciŭ, a častkova - kab ne skazac' mnoga - i ŭsìh vas.

6. Такому досыць і гэтае кары ад многіх,

Takomu dosyc' i gètae kary ad mnogih,

7. так што вам лепей ужо дараваць яму і пашкадаваць яго, каб не апанаваў яго надта вялікі смутак,

tak što vam lepej užo daravac' âmu i paškadavac' âgo, kab ne apanavaŭ âgo nadta vâlikì smutak,

8. і таму прашу вас не абысьці яго любоўю.

i tamu prašu vas ne abys'ci âgo lûboŭŭ.

9. На тое бо я і пісаў, каб выпрабаваць вас, ці ва ўсім вы паслухмяныя.

Na toe bo â i pisaŭ, kab vyprabavac' vas, ci va ŭsìm vy pasluhmânyâ.

10. А каму вы ў чым даруеце, таму і я; бо і я, калі каму ў чым дараваў,

дараваў дзеля вас у імя Хрыстовае,

*A kamu vy ŭ čym daruece, tamu i â; bo i â, kali kamu ŭ čym daravaŭ,
daravaŭ dzelâ vas u imâ Hrystovae,*

11. каб не зрабіў нам шкоды сатана; бо нам вядомы ягоныя намыслы.

kab ne zrabiŭ nam škody satana; bo nam vâdomy âgonyâ namysly.

12. Прыішоўшы ў Трааду для звеставаньня пра Хрыста, хоць мне і адчынены дзверы былі Госпадам,

*Pryjšoŭšy ŭ Traadu dlâ z'vestavan'nâ pra Hrysta, hoc' mne i adčyneny
dz'very byli Gospadam,*

13. я ня меў спакою духу майму, бо не знайшоў там брата майго Ціта;
а развітаўшыся зь імі, я пайшоў у Македонію.

*â nâ meŭ spakoŭ duhu majmu, bo ne znajšoŭ tam brata majgo Cita; a
raz'vitaŭšysâ z' imi, â pajšoŭ u Makedoniŭ.*

14. Але дзякаваць Богу, Які заўсёды дае нам перамогу ў Хрысьце і
духмянасьць ведаў пра Сябе пашырае праз нас у кожнай мясьціне.

*Ale dzâkavac' Bogu, Âki zaŭsëdy dae nam peramogu ŭ Hrys'ce i
duhmânas'c' vedaŭ pra Sâbe pašyrae praz nas u koŭnaj mâs'cine.*

15. Бо мы Хрыстовае духмянасьць Богу ў тых, што ратуюцца і што
гінуць.

Bo my Hrystovaâ duhmânas'c' Bogu ŭ tyh, što ratuŭcca i što gînuć.

16. Адным - водар сьмертаносны на сьмерць, а другім - водар
жыўнасны на жыцьцё! І хто здольны на гэта?

*Adnym - vodar s'mertanosny na s'merc', a drugim - vodar žyŭnasny na
žyc'cë! I hto zdol'ny na gëta?*

17. Мы не прадаём слова Божага, як многія, а прапаведуем шчыра, як
ад Бога, перад Богам, у Хрысьце.

My ne pradaëm slova Božaga, âk mnogiâ, a prapaveduem ščyra, âk ad Boga,

perad Bogam, u Hrys'ce.

3 Кіраўнік

1. Ці не пачаць нам нанова знаёміцца з вамі? Няўжо патрэбныя нам, як некаторым, пахвальныя лісты да вас альбо ад вас?

Cì ne pačac' nam nanava znaëmìcca z vamì? Nâũžo patrèbnyâ nam, âk nekatorym, pahval'nyâ listy da vas al'bo ad vas?

2. Вы - нашае пісьмо, напісанае ў сэрцах нашых, пазнаванае і чытанае ўсімі людзьмі;

Vy - našae pis'mo, napìsanae ŭ sèrcah našyh, paznavanae i čytanae ŭsìmi lûdz'mì;

3. вы паказваеце сабою, што вы - пісьмо Хрыстовае, праз служэньне наша напісанае не чарнілам, а Духам Бога Жывога, не на скрыжальных каменных, а на плоцкіх скрыжальных сэрца.

vy pokazvaece saboû, što vy - pis'mo Hrystovae, praz služèn'ne naša napìsanae ne čarnìlam, a Duham Boga Žyvoga, ne na skryžalâh kamennyh, a na plockih skryžalâh sèrca.

4. Такую пэўнасьць мы маем у Богу праз Хрыста,

Takuû pèŭnas'c' my maem u Bogu praz Hrysta,

5. не таму, што мы самі здольныя былі вымысьліць нешта ад сябе, як бы ад сябе, а здольнасьць нашая ад Бога;

ne tamu, što my samì zdol'nyâ bylì vymys'lic' nešta ad sâbe, âk by ad sâbe, a zdol'nas'c' našaâ ad Boga;

6. Ён даў нам здольнасьць быць слугамі Новага Запавету, ня літары, а Духа, бо літара забівае, а Дух творыць жыцьцё.

Ën daŭ nam zdol'nas'c' byc' slugamì Novaga Zapavetu, nâ litary, a Duha, bo

litara zabivae, a Duh tvoryc' žyc'cë.

7. Калі ж служэньне сьмерці, сьмертаносным літарам, выразанае на камянях, было такое слаўнае, што сыны Ізраіля не маглі глядзець на аблічча Майсеевае з прычыны мінушчае славы аблічча ягонага,

Kali ž služèn'ne s'merci, s'mertanosnym litaram, vyrazanae na kamânâh, bylo takoe slaŭnae, što syny Izrailâ ne magli glâdzec' na abličča Majseevae z pryčyny mînuščae slavy abličča âgonaga,

8. дык наколькі ж большае павінна быць служэньне Духа ў славе!

dyk nakol'ki ž bol'sae pavinna byc' služèn'ne Duha ŭ slave!

9. Бо калі служэньне асуджэньня - слава, дык тым больш пераважае ў славе служэньне апраўданьня.

Bo kali služèn'ne asudžèn'nâ - slava, dyk tym bol's peravažae ŭ slave služèn'ne apraŭdan'nâ.

10. Тое праслаўленае нават ня мае ўжо славы з гэтага боку, з прычыны большае славы наступнага.

Toe praslaŭlenae navat nâ mae ŭžo slavy z gètaga boku, z pryčyny bol'sae slavy nastupnaga.

11. Бо, калі мінушчае слаўнае, дык болей слаўнае тое, што застаецца жыць.

Bo, kali mînuščae slaŭnae, dyk bolej slaŭnae toe, što zastaecca žyc'.

12. Маючы такую надзею, мы дзейнічаем зь вялікай адвагаю,

Maŭčy takuŭ nadzeŭ, my dzejničаем z' vâlikaj advagaŭ,

13. а ня так, як Майсей, які клаў покрыва на аблічча сваё, каб сыны Ізраіля не глядзелі на канец мінушчага.

a nâ tak, âk Majsej, âki klaŭ pokryva na abličča svaë, kab syny Izrailâ ne glâdzeli na kanec mînuščaga.

14. Але розум іхні асьлеплены: бо тое самае покрыва дагэтуль

застаецца нязьнятае пры чытаньні Новага Запавету, бо здымаецца яно Хрыстом.

Ale rozum ihni as'lepleny: bo toe samae pokryva dagètul' zastaecca nâz'nâtae pry čytan'ni Novaga Zapavetu, bo zdymaecca âno Hrystom.

15. Дагэтуль, калі яны чытаюць Майсея, покрыва ляжыць на сэрцы іхнім;

Dagètul', kalì âny čytaûc' Majseâ, pokryva lâžyc' na sèrcy ihnim;

16. але калі зьвяртаюцца да Госпада, тады гэта покрыва здымаецца.

ale kalì z'vârtaûcca da Gospada, tady gèta pokryva zdymaecca.

17. Гасподзь ёсьць Дух; а дзе Дух Гасподні, там свабода.

Gaspodz' ës'c' Duh; a dze Duh Gaspodni, tam svaboda.

18. А мы ўсе, як у люстры, гледзячы на славу Гасподнюю, зьмяняемся ў той самы вобраз са славы ў славу, як з Гасподняга Духа.

A my ũse, âk u lûstry, gledzâčy na slavu Gaspodnûû, z'mânâemsâ ũ toj samy vobraz sa slavy ũ slavu, âk z Gaspodnâga Duha.

4 Кіраўнік

1. Вось чаму, маючы зь міласьці Божай такое служэньне, мы не маркоцімся;

Vos' čamu, maûčy z' milas'ci Božaj takoe služèn'ne, my ne markocìmsâ;

2. але, адкінуўшы тайныя ганебныя справы, ня хітруючы і не скажаючы слова Божага, а адкрываючы праўду, аддаём сябе сумленьню кожнага чалавека перад Богам.

ale, adkinuŭšy tajnyâ ganebnyâ spravy, nâ hitruûčy i ne skažaûčy slova Božaga, a adkryvaûčy praŭdu, addaëm sâbe sumlen'nû kožnaga čalaveka perad Bogam.

3. Калі ж і заслонена звеставаньне наша, дык заслонена тым, якія гінуць,

Kali ž i zaslonena z'vestavan'ne naša, dyk zaslonena tym, âkiâ gînuc',

4. нявернікам, якім бог веку гэтага зацьміў розум, каб ім ня зьзяла сьвятло звеставанья пра славу Хрыста, Які ёсьць вобраз Бога нябачнага.

nâvernîkam, âkîm bog veku gètaga zac'miũ rozum, kab ìm nâ z'zâla s'vâtlo z'vestavan'nâ pra slavu Hrysta, Âki ës'c' vobraz Boga nâbačnaga.

5. Бо мы не сябе прапаведуем, а Хрыста Ісуса, Госпада; а мы - нявольнікі вашыя дзеля Ісуса,

Bo my ne sâbe prapaveduem, a Hrysta Ìsusa, Gospada; a my - nâvol'nîki vašyâ dzelâ Ìsusa,

6. таму што Бог, які сказаў зазьзяць зь цемры сьвятлу, азарыў нашыя сэрцы, каб прасьвятліць нас пазнаньнем славы Божай у асобе Ісуса Хрыста.

tamu što Bog, âki skazaũ zaz'zâc' z' cemry s'vâtlu, azaryũ našyâ sèrcy, kab pras'vâtlic' nas paznan'nem slavy Božaj u asobe Ìsusa Hrysta.

7. Але скарб гэты мы носім у гліняным посудзе, каб веліч сілы бачылася ў Богу, а ня ў нас;

Ale skarb gèty my nosîm u glînânym posudze, kab velič sily bačyłasâ ũ Bogu, a nâ ũ nas;

8. нас адусюль гнятуць, але мы ня прыгнечаныя; мы ў распачным стане, але не ўпадаем у распач;

nas adusûl' gnâtuc', ale my nâ prygnečanyâ; my ũ rospačnym stane, ale ne ũpadaem u rospač;

9. нас гоняць, але мы не пакінутыя; нас валяць, але ня гінем;

nas gonâc', ale my ne pakînutyâ; nas valâc', ale nâ gînem;

10. заўсёды носім у целе мёртвасць Госпада Ісуса, каб і жыцьцё Ісусава адкрылася ў целе нашым.

zaŭsědy nosim u cele měrtvas'c' Gospada Ĭsusa, kab i žyc'cě Ĭsusava adkrylasâ ŭ cele našym.

11. Бо мы жывыя няспынна аддаёмся на сьмерць за Ісуса, каб і жыцьцё Ісусава адкрылася ў сьмяротнай плоці нашай,

Bo my žyvŭâ nâspynna addaěmsâ na s'merc' za Ĭsusa, kab i žyc'cě Ĭsusava adkrylasâ ŭ s'mârotnaj ploci našaj,

12. так што сьмерць дзее ў нас, а жыцьцё ў вас.

tak što s'merc' dzee ŭ nas, a žyc'cě ŭ vas.

13. Але, маючы той самы дух веры, як напісана: "я вераваў і таму гаварыў", і мы веруем, таму і гаворым,

Ale, maŭčy toj samy duh very, âk napisana: "â veravaŭ i tamu gavaryŭ", i my veruem, tamu i gavorym,

14. ведаючы, што Той, Хто ўваскрэсіў Госпада Ісуса, уваскрэсіць празь Ісуса і нас і паставіць перад Сабою з вамі.

vedaŭčy, što Toj, Hto ŭvaskrèsiŭ Gospada Ĭsusa, uvaskrèsic' praz' Ĭsusa i nas i pastavic' perad Saboŭ z vami.

15. Бо ўсё дзеля вас, каб багацьце мілаты тым большую ў многіх нарадзіла ўдзячнасьць на славу Божую.

Bo ŭsě dzelâ vas, kab bagac'ce milaty tym bol'shuŭ ŭ mnogih naradzila ŭdzâčnas'c' na slavu Božuŭ.

16. Таму мы не маркоцімся; але калі вонкавы наш чалавек і тлее, дык унутраны - дзень у дзень абнаўляецца,

Tamu my ne markocimsâ; ale kalì vonkavy naš čalavek i tlee, dyk unutrany - dzen' u dzen' abnaŭlâeccâ,

17. бо нядоўгая лёгкая пакута наша нараджае ў бязьмерным багацьці

вечную славу,

bo nâdoŭgaâ lëgkaâ pakuta naša naradžae ŭ bâz'mernym bagac'ci večnuû slavu,

18. калі мы глядзім не на бачнае, а на нябачнае: бо бачнае - часовае, а нябачнае - вечнае!

kali my glâdzim ne na bačnae, a na nâbačnae: bo bačnae - časovae, a nâbačnae - večnae!

5 Кіраўнік

1. Бо ведаем, што, калі зямны наш дом, гэтая хаціна, зруйнуецца, мы маем ад Бога жытлішча на нябёсах, дом нерукатворны, вечны.

Bo vedaem, što, kali zâmny naš dom, gëtaâ hacina, zrujnuecca, my maem ad Boga žytlišča na nâbëсах, dom nerukatvorny, večny.

2. Таму якраз мы і стогнем, хочучы апрануцца ў нябеснае наша жытлішча;

Tamu âkraz my i stognem, hočučy apranucca ŭ nâbesnae naša žytlišča;

3. толькі б нам і апранутым не апынуцца голымі.

tol'ki b nam i apranutym ne apynucca golymì.

4. Бо мы, пакуль у гэтай хаціне стогнем пад цяжарам, бо ня хочам распрануцца, а апрануцца, каб смяротнае паглынута было жыцьцём.

Bo my, pakul' u gëtaj hacine stognem pad câžaram, bo nâ hočam raspranucca, a apranucca, kab s'mârotnae paglynuta bylo žyc'cëm.

5. На гэта якраз і стварыў нас Бог і даў нам задатак Духа.

Na gëta âkraz i stvaryŭ nas Bog i daŭ nam zadatak Duha.

6. Дык вось, мы заўсёды лагодзімся; і як ведаем, што, пакуль сталюючыся ў целе, мы далёка да Госпада"

Dyk vos', my zaŭsědy lagodzimsâ; i âk vedaem, što, pakul' stalûûčysâ ŭ cele, my dalëka da Gospada"

7. бо ходзім вераю, а ня бачаньнем,

bo hodzim veraŭ, a nâ bačan'nem,

8. дык мы лагодзімся і хочам лепей выйсьці зь цела і ўсталявацца ў Госпадзе,

dyk my lagodzimsâ i hočam lepej vyjs'ci z' cela i ŭstalâvacca ŭ Gospadze,

9. і таму рупліва намагаемся, ці сталюючыся, ці выходзячы, падабацца Яму;

i tamu rupliva namagaemsâ, ci stalûûčysâ, ci vyhodzâčy, padabacca Âmu;

10. бо ўсім нам трэба зьявіцца перад судовым тронам Хрыстовым, каб кожнаму атрымаць згодна з тым, што ён рабіў, жывучы ў целе, добрае ці благое.

bo ŭsim nam trëba z'âvicca perad sudovym tronam Hrystovym, kab kožnamu atrymac' zgodna z tym, što ën rabiŭ, žyvučy ŭ cele, dobrae ci blagoe.

11. І вось, ведаючы страх Гасподні, мы настаўляем на розум людзей, а Богу мы адкрытыя; спадзяюся, што адкрытыя і вашым сумленьням.

Ì vos', vedaŭčy strah Gaspodni, my nastaŭlâem na rozum lûdzej, a Bogu my adkrytyâ; spadzâŭsâ, što adkrytyâ i vašym sumlen'nâm.

12. Ня зноў даручаем сябе вам, а даём вам нагоду хваліцца намі, каб мелі вы што сказаць тым, якія хваляцца абліччам, а ня сэрцам.

Nâ znoŭ daručaem sâbe vam, a daëm vam nagodu hvalicca nami, kab meli vy što skazac' tym, âkiâ hvalâcca abliččam, a nâ sèrcam.

13. Калі мы выходзім зь сябе, дык дзеля Бога; а калі сьціпляя, дык дзеля вас.

Kali my vyhodzim z' sâbe, dyk dzelâ Boga; a kali s'ciplyâ, dyk dzelâ vas.

14. Бо любоў Хрыстова абымае нас, а мы разважаем так: калі адзін памёр за ўсіх, дык усе памерлі.

Bo lûboŭ Hrystovaâ abdynae nas, a my razvažаем tak: kalì adzìn pamër za ŭsìh, dyk use pamerlì.

15. А Хрыстос за ўсіх памёр, каб тыя, што живуць, ужо ня дзеля сябе жылі, а дзеля памерлага за іх і ўваскрэслага.

A Hrystos za ŭsìh pamër, kab tyâ, što žyvuc', užo nâ dzelâ sâbe žyli, a dzelâ pamerlaga za ih ì ŭvaskrèslaga.

16. Таму ад сёння мы нікога ня ведаем па плоці; калі ж і ведалі Хрыста па плоці, дык сёння ўжо ня ведаем.

Tamu ad sën'nâ my nìkoga nâ vedaem pa plocì; kalì ž ì vedalì Hrysta pa plocì, dyk sën'nâ ŭžo nâ vedaem.

17. Дык вось, хто ў Хрысьце, той новае стварэньне; старажытнае мінула, цяпер усё новае.

Dyk vos', hto ŭ Hrys'ce, toj novae stvarèn'ne; staražytnae minula, câper usë novae.

18. А ўсё ад Бога, Які Ісусам Хрыстом прымірыў нас з Сабою і даў нам служэньне прымірэння,

A ŭsë ad Boga, Âkì Ìsusam Hrystom prymiryŭ nas z Saboŭ ì daŭ nam služèn'ne prymìrèn'nâ,

19. таму што Бог у Хрысьце прымірыў з Сабою сьвет, ня ставячы людзям у віну злачынстваў іхніх, і даў нам слова прымірэння.

tamu što Bog u Hrys'ce prymiryŭ z Saboŭ s'vet, nâ stavâčy lûdzâm u vînu zlačynstvaŭ ihnìh, ì daŭ nam slova prymìrèn'nâ.

20. Вось мы - пасланыцы ў імя Хрыстовае, і як бы сам Бог умаўляе праз нас, у імя Хрыстовае просім: замірэцеся з Богам!

Vos' my - paslanycy ŭ imâ Hrystovae, ì âk by sam Bog umaŭlâe праз nas, u

imâ Hrystovae prosim: zamirècesâ z Bogam!

21. Бо Таго, Хто ня ведаў грэху, Ён зрабіў нам ахвяраю за грэх, каб мы ў Ім зрабіліся праведнымі перад Богам.

Bo Tago, Hto nâ vedaŭ grèhu, Ён zrabìŭ nam ahvâraŭ za grèh, kab my ŭ Ìm zrabìlisâ pravednymì perad Bogam.

6 Кіраўнік

1. А мы, як памочнікі ў працы, просім вас, каб мілата Божая ня марна была прынята вамі.

A my, âk памо́чнікі ў прасу, просім вас, каб мілата Божаâ нâ марна была прына́та вамі.

2. Бо сказана: "у часіну спрыяльную пачуў Я цябе, і ў дзень выратаваньня дапамог табе". Вось цяпер часіна спрыяльная, вось, цяпер дзень выратаваньня.

Bo skazana: "u časìnu spryâlnuŭ па́чуŭ Я́ цябе, і ў дзен' vyratavan' nâ dapamog tabe". Vos' câper časìna spryâlnaâ, vos', câper dzen' vyratavan' nâ.

3. Мы нікому ні ў чым не даём спатыкацца, каб не выстаўляць на глум служэньне,

My nìkomu nì ŭ čym ne daëm spatykacca, kab ne vystaŭlâc' na glum služèn'ne,

4. а ва ўсім выяўляем сябе, як слуг Божых, у вялікай цярплівасьці, у бедах, у гаротах, ва ўцісках,

a va ŭsìm vyâŭlâem sâbe, âk slug Božyh, u vâlikaj cârplivas'ci, u bedah, u garotah, va ŭcìskah,

5. пад ударамі, у вязьніцах, у выгнаньнях, на працы, у чуваньнях, у

пастах,

pad udarami, u vâz'nìcah, u vygnan'nâh, na pracy, u čuvan'nâh, u pastah,

6. у чысьціні, у добрай разумнасьці, у вялікадушнасьці, у даброці, у

Духу Сьвятым, у шчырай любові,

u čys'cìni, u dobroj razumnas'ci, u vâlikadušnas'ci, u dabrocì, u Duhu

S'vâty, u ščyraja lûbovi,

7. у слове ісьціны, у моцы Божай, са зброяю праўды ў правай і ў левай

руцэ,

u slove is'cìny, u mocy Božaj, sa zbroâû praŭdy ŭ pravaj i ŭ levaj rucè,

8. у славе і няславе, пры ганьбе і хвале: нас лічаць ашуканцамі, але мы

верныя;

u slave i nâslave, pry gan'be i hvale: nas ličac' ašukancami, ale my vernyâ;

9. мы невядомыя, але нас пазнаюць; нас лічаць нябожчыкамі, але вось,

мы жывыя; мы карґныя, але мы не паміраем;

my nevâdomyâ, ale nas paznaûc'; nas ličac' nâbožčykami, ale vos', my

žyvŭâ; my kar'nyâ, ale my ne pamìraem;

10. нас засмучаюць, а мы заўсёды радуемся; мы гаротнікі, але многіх

багацім; мы нічога ня маем, але ўсім валодаем.

nas zasmučaûc', a my zaŭsědy raduemsâ; my garotniki, ale mnogih bagacim;

my ničoga nâ maem, ale ŭsim valodaem.

11. Вусны нашыя адкрытыя вам, Карынфяне, сэрца нашае расшырана.

Vusny našyâ adkrytyâ vam, Karynfâne, sèrca našae rassŭyrana.

12. Вам ня цесна ў нас; а ў сэрцах вашых цесна.

Vam nâ cesna ŭ nas; a ŭ sèrcach vašyh cesna.

13. Такою ж роўнаю мераю - кажу вам, як дзецям, - зрабеце і вашае

сэрца шырокім!

Takoû ŭ roŭnaû meraû - kažu vam, âk dzecâm, - zrabece i vašae sèrca

šyrokim!

14. Ня ўгінайцеся пад чужое ярмо зь нявернымі. Бо што супольнага ў праведнасці зь беззаконьнем? што супольнага ў сьвятла зь цемраю?

Nâ ŭgìnajcesâ pad čužoè ârmo z' nâvernymi. Bo što supol'naga ŭ pravednas'ci z' bezzakon'nem? što supol'naga ŭ s'vâtla z' cemraû?

15. Якая згода паміж Хрыстом і Вэліярам? Альбо якая саўдзельнасьць у верніка зь няверным?

Âkaâ zгода pamìž Hrystom i Vèliâram? Al'bo âkaâ saŭdzèl'nas'c' u vernika z' nâvernym?

16. Якая агульнасьць храма Богага зь ідаламі? Бо вы храм Бога Жывога, як сказаў Бог: "усялюся ў іх і буду хадзіць у іх; і буду іхнім Богам, і яны будуць Маім народам".

Âkaâ agul'nas'c' hrama Božaga z' idalami? Bo vy hram Boga Žyvoga, âk skazaŭ Bog: "usâlûsâ ŭ ih i budu hadzic' u ih; i budu ihnim Bogam, i âny buduc' Maìm narodam".

17. І таму выйдзіце зь іхнага асяродзьдзя і аддзялецеся, - кажа Гасподзь, - і не дакранайцеся да нячыстага, і Я прыму вас

Ì tamu vyjdzice z' ihnaga asârodz'dzâ i addzâlecesâ, - kaža Gaspodz', - i ne dakranajcesâ da nâčystaga, i Â prymu vas

18. і буду вам за Айца, і вы будзеце Маімі сынамі і дочкамі, кажа Гасподзь Усеўладны".

i budu vam za Ajca, i vy budzece Maìmi synami i dočkami, kaža Gaspodz' Useŭladny".

7 Кіраўнік

1. І вось, любасныя, маючы такія абяцаньні, ачысьцім сябе ад усякае

паганасьці плоці і духу, творачы сьвятыню ў страху Божым.

Ì vos', lûbasnyâ, maûčy takiâ abâcan'ni, ačys'cim sâbe ad usâkae paganas'ci ploci i duhu, tvoračy s'vâtynû ŭ strahu Božym.

2. Дайце месца нам: мы нікога не пакрыўдзілі, і нікому не нашкодзілі, ні ад кога не дамагаліся карысьці.

Dajce mesca nam: my nikoga ne pakryŭdzili, i nikomu ne naškodzili, ni ad koga ne damagalisâ karys'ci.

3. Не на асуду кажу; бо я раней сказаў, што вы ў сэрцах нашых, так каб разам і памерці і жыць.

Ne na asudu kažu; bo â ranej skazaŭ, što vy ŭ sèrcah našyh, tak kab razam i pamerci i žyc'.

4. Я шмат спадзяюся на вас, шмат хвалюся вамі; я поўны ўцехі, узбагачаюся радасьцю пры ўсёй журбе нашай.

Â šmat spadzâŭsâ na vas, šmat hvalûsâ vami; â poŭny ŭcehi, uzbagačaŭsâ radas'cû pry ŭsěj žurbe našaj.

5. Бо, калі прыйшлі мы ў Македонію, цела наша ня мела ніякага спакою, а мы былі ўціснутыя адусюль: звонку - напады, усярэдзіне - страхі.

Bo, kalì pryjšli my ŭ Makedoniû, cela naša nâ mela niâkaga spakoû, a my byli ŭcisnutyâ adusûl': zvonku - napady, usârèdzine - strahi.

6. Але Бог, сучешнік пакорлівых, сучешыў нас Цітавым прыходам

7. і ня толькі прыходам яго, але і ўцехаю, якою ён сучышаўся за вас, расказваючы нам пра вашу руплівасьць, пра ваш плач, пра вашае дбаньне за мяне, так што радасьць мая яшчэ збольшылася.

i nâ tol'ki pryhodam âgo, ale i ŭcehaû, âkoû ên sucâšaŭsâ za vas, raskazvaŭčy nam pra vašuû ruplivas'c', pra vaš plač, pra vašae dban'ne za

mâne, tak što radas'c' maâ âščè zbol'sylasâ.

8. А таму, калі я засмуціў вас пасланьнем, не шкадую, хоць і пашкадаваў быў; бачу, што пасланьне тое засмуціла вас, хоць і часова.

A tamu, kali â zasmuciŭ vas paslan'nem, ne škaduŭ, hoc' i paškadavaŭ byŭ; baču, što paslan'ne toe zasmucila vas, hoc' i časova.

9. Цяпер я радуюся не таму, што вы засмуціліся, а таму, што вы засмуціліся на пакаяньне; бо засмуціліся дзеля Бога, так што зусім ня зьведалі праз нас шкоды.

Câper â raduŭsâ ne tamu, što vy zasmucilisâ, a tamu, što vy zasmucilisâ na pakaân'ne; bo zasmucilisâ dzelâ Boga, tak što zusim nâ z'vedali praz nas škody.

10. Бо смутак дзеля Бога прыносіць нязьменнае пакаяньне на збавеньне; а смутак зямны чыніць сьмерць.

Bo smutak dzelâ Boga prynosic' nâz'mennae pakaân'ne na zbaven'ne; a smutak zâmny čynic' s'merc'.

11. Бо тое, што вы засмуціліся дзеля Бога, глядзецце, якую абудзіла ў вас руплівасьць, якія перапросіны, якую абуранасьць вінаватымі, які страх, якое жаданьне, якую дбайнасьць, якое спагнаньне! І ва ўсім вы паказалі сябе чыстымі ў гэтай справе.

Bo toe, što vy zasmucilisâ dzelâ Boga, glâdzece, âkuŭ abudzila ŭ vas ruplivas'c', âkiâ peraprosiny, âkuŭ aburanas'c' vînavatymi, âki strah, âkoe žadan'ne, âkuŭ dbajnas'c', âkoe spagnan'ne! I va ŭsim vy pakazali sâbe čystymi ŭ gêtaj sprave.

12. Дык вось, калі я пісаў вам, дык ня дзеля зьняважніка і ня дзеля зьняважанага, а каб вам адкрыўся наш пільны клопат пра вас перад Богам.

Dyk vos', kali â pisaŭ vam, dyk nâ dzelâ z'nâvažnika i nâ dzelâ z'nâvažanaga,

a kab vam adkryŭsâ nař pil'ny klopat pra vas perad Bogam.

13. Таму мы сцешыліся ўцехаю вашай; а яшчэ болей узрадаваныя мы Цітавай радасьцю, што вы ўсе супакоілі дух ягоны;

Tamu my suceřylisâ ŭcehaŭ vařaj; a âřčè bolej uzradavanyâ my Citavaj radas'cŭ, řto vy ŭse supakoili duh âgony;

14. і вось, я не застаўся пасаромлены, калі трохі пахваліўся вамі перад ім; але як што вам мы гаварылі ўсю праўду, так і перад Цітам пахвала наша аказалася праўдзіваю;

ì vos', â ne zastaŭsâ pasaromleny, kali trohì pahvaliŭsâ vamì perad ìm; ale âk řto vam my gavaryli ŭsŭ praŭdu, tak ì perad Cìtam pahvala nařa akazalasâ praŭdzivaŭ;

15. і сэрца ягонае вельмі прыхільнае да вас, калі згадвае ён пакорлівасьць вашу, як вы яго прынялі былі са страхам і трымценьнем.

ì sèrca âgonae vel'mì pryhil'nae da vas, kali zgadvae èn pakorlìvas'c' vařu, âk vy âgo prynâli byli sa straham ì trymcen'nem.

16. І вось радуюся, што ва ўсім магу пакласьціся на вас.

ì vos' raduŭsâ, řto va ŭsìm magu paklas'cisâ na vas.

8 Кіраўнік

1. Паведамляем вам, браты, пра мілату Божую, дадзеную цэрквам Македонскім;

Pavedamlâem vam, braty, pra mìlatu Bořuŭ, dadzenuŭ cèrkvam Makedonskìm;

2. бо яны сярод вялікіх выпрабаваньняў нягодамі маюць шмат радасьці, і глыбокая галеча іхняя разьліваецца бяз краю ў шчодрасьці іхняй гасьціннасьці;

bo âny sârod vâlikih vyprabavan'nâŭ nâgodami maŭc' šmat radas'ci, i glybokaâ galeča ihnââ raz'livaecca bâz kraŭ ŭ ščodras'ci ihnâj gas'cinnas'ci;

3. бо яны зычлівыя па сіле і па-над сіламі - я сьведка:

bo âny zyčlivyâ pa sile i pa-nad silami - â s'vedka:

4. яны вельмі пераканаўча прасілі нас прыняць дар і ўдзел іхні ў служэньні сьвятым;

âny vel'mi perakanaŭča prasili nas prynâc' dar i ŭdzel ihni ŭ služèn'ni s'vâtyim;

5. і ня толькі тое, на што мы спадзяваліся, але яны аддалі саміх сябе найперш Госпаду, потым і нам з волі Божае;

i nâ tol'ki toe, na što my spadzâvalisâ, ale âny addali samih sâbe najperš Gospadu, potym i nam z voli Božae;

6. таму мы прасілі Ціта, каб ён, як быў пачаў, так і скончыў у вас і гэтую добрую дзею.

tamu my prasili Cita, kab ën, âk byŭ pačaŭ, tak i skončyŭ u vas i gètuŭ dobruŭ dzeŭ.

7. А як што вы перапоўненыя ўсім: вераю і словам, і пазнаньнем і ўсякай руплівасьцю, і любоўю вашаю да нас, - дык прасякнецесь ж і гэтую дабрачыннасьцю.

A âk što vy perapoŭnenyâ ŭsìm: veraŭ i slovam, i paznan'nem i ŭsâkaj ruplivas'cŭ, i lûboŭŭ vašaŭ da nas, - dyk prasâknecesâ ŝ i gètaŭ dabračynnas'cŭ.

8. Кажу гэта не як загад, а дбаньнем іншых выпрабоўваю шчырасьць і вашай любові.

Kažu gèta ne âk zagad, a dban'nem inšyh vypraboŭvaŭ ščyras'c' i vašaj lûbovi.

9. Бо ведаеце вы мілату Госпада нашага Ісуса Хрыста, што Ён, будучы

багаты, зьбяднеў дзеля вас, каб вы ўзбагаціліся Ягонай беднасьцю.

Bo vedaese vy milatu Gospada našaga Īsusa Hrysta, što Ęn, buduĉy bagaty, z' bādneŭ dzelâ vas, kab vy ŭzbagacilisâ Āgonaj bednas'cŭ.

10. Я даю на гэта раду: бо гэта карысна вам, вы ня толькі пачалі рабіць гэта, але і жадалі таго яшчэ зь леташняга.

Ā daŭ na gèta radu: bo gèta karysna vam, vy nâ tol'ki paĉali rabic' gèta, ale i ŭadali tago âščè z' letašnâga.

11. Завяршэце ж цяпер самую дзею, каб, чаго так моцна прагнулі, тое і зроблена было па магчымасьці.

Zavâršèce ŭ câper samuŭ dzeŭ, kab, ĉago tak mocna pragnuli, toe i зроблена bylo pa magĉymas'ci.

12. Бо, калі ёсьць руплівасьць, дык яна прымаецца залежна ад таго, хто мае, а не ад таго, чаго ня мае.

Bo, kali ës'c' ruplivas'c', dyk âna prymaecca zaležna ad tago, hto mae, a ne ad tago, ĉago nâ mae.

13. Тут трэба, каб іншым была палёгка, а вам цяжар, але каб была роўнасьць.

Tut trèba, kab inšym byla palëgka, a vam câžar, ale kab byla roŭnas'c'.

14. Сёньня ваш дастатак на пакрыцьцё іхняй нястачы; а пасля іх дастатак на пакрыцьцё вашай нястачы, каб была роўнасьць,

Sën'nâ vaš dastatak na pakryc'cë ihnâj nâstaĉy; a pas'lâ ih dastatak na pakryc'cë vašaj nâstaĉy, kab byla roŭnas'c',

15. як напісана: "хто сабраў многа, ня меў лішняга, і хто - мала, ня меў нястачы".

âk napisana: "hto sabraŭ mnoga, nâ meŭ lišnâga, i hto - mala, nâ meŭ nâstaĉy".

16. Дзякаваць Богу, што Ён уклаў у Цітава сэрца такую руплівасьць пра

вас;

Dzâkavac' Bogu, što Ěn uklaŭ u Citava sèrca takuŭ ruplivas'c' pra vas;

17. бо, хоць я і прасіў яго, але ён, будучы занадта руплівы, пайшоў да вас з добрае волі.

bo, hoc' â i prasiŭ âgo, ale ěn, buduĉy zanađta ruplŭvy, pajšoŭ da vas z dobrae voli.

18. Зь ім паслалі мы таксама брата, якога ва ўсіх цэрквах многа хваляць за звеставаньне,

Z' im paslali my taksama brata, âkoga va ŭsŭh cèrkvah mnoga hvalâc' za z'vestavan'ne,

19. і пры гэтым выбранага ад цэркваў у спадарожнікі нам для гэтага добрага пачынаньня, якому мы служым у славу Самога Госпада і ў згодзе з руплівасьцю вашай,

i pry gètym vybranaga ad cèrkvaŭ u spadarožnikì nam dlâ gètaga dobraga paĉynan'nâ, âkomu my služym u slavu Samoga Gospada i ŭ zgodze z ruplŭvas'ĉu vašaj,

20. асьцерагаючыся, каб хто не наракаў на нас пры такой шчодрасьці прынашэньняў, якія давераны нашаму служэньню;

as'ceragaŭĉysâ, kab hto ne narakaŭ na nas pry takoj šĉodras'ci prynašèn'nâŭ, âkiâ daverany našamu služèn'nû;

21. бо мы дбаем за дабро ня толькі перад Госпадам, але і перад людзьмі.

bo my dbaem za dabro nâ tol'ki perad Gospadam, ale i perad lŭdz'mi.

22. Мы паслалі зь імі і брата нашага, чыю руплівасьць шмат разоў праверылі ў многім, і які сёньня яшчэ руплівейшы празь вялікі давер да вас.

My paslali z' imi i brata našaga, ĉyŭ ruplŭvas'c' šmat разоŭ praveryli ŭ

mnogim, i âki sën 'nâ âščè ruplivejšy praz' vâliki daver da vas.

23. Што да Ціта, гэта - мой сябар і супрацоўнік у вас; а што да братоў нашых, гэта - пасланцы цэркваў, слава Хрыстова.

Što da Cita, gèta - moj sâbar i supracouŋnik u vas; a što da bratoŋ našyh, gèta - paslancy cèrkvaŋ, slava Hrystova.

24. Дык вось, перад абліччам цэркваў дайце ім доказ любові вашай і таго, што мы справядліва ганарымся вамі.

Dyk vos', perad abliččam cèrkvaŋ dajce im dokaz lûbovi vašaj i tago, što my spravâdliva ganarymsâ vami.

9 Кіраўнік

1. Мне, зрэшты, лішне пісаць вам пра службу сьвятым,

Mne, zrèšty, lišne pisac' vam pra službu s'vâtym,

2. бо я ведаю руплівасьць вашу, і хвалюся вамі перад Македонцамі, што Ахаія гатовая яшчэ зь леташняга году; а стараннасьць ваша падахвоціла многіх.

bo â vedaŋ ruplivas'c' vašuŋ, i hvalûsâ vami perad Makedoncami, što Ahaia gatovaâ âščè z' letašnâga godu; a starannas'c' vašaâ padahvocila mnogih.

3. А братоў паслаў я на тое, каб пахвала мая вам не прапала марна ў гэтым выпадку, а каб вы, як я казаў, былі падрыхтаваныя,

A bratoŋ paslaŋ â na toe, kab pahvala maâ vam ne prapala marna ŋ gètym vypadku, a kab vy, âk â kazaŋ, byli padryhtavanyâ,

4. і каб, калі прыйдуць са мною Македонцы і застануць вас негатовых, не пасаромлены былі мы, - не кажу "вы", - пахваліўшыся так упэўнена.

i kab, kalì pryjduc' sa mnoŋ Makedoncy i zastanuc' vas negatovyh, ne pasaromleny byli my, - ne kažu "vy", - pahvaliŋšysâ tak upèŋnena.

5. Вось чаму я палічыў патрэбным упрасіць братаў, каб яны першыя пайшлі да вас і папярэдне паклапаціліся, каб абвешчанае ўжо дабраславенне ваша было гатовае, як дабраславенне, а не як прымусовая даніна.

Vos' čamu â paličyŭ patrèbnym uprasic' bratoŭ, kab âny peršyâ pajšli da vas i papârèdne paklapacilisâ, kab abveščanae ŭžo dabraslaven'ne vaša bylo gatovae, âk dabraslaven'ne, a ne âk prymusovaâ danina.

6. Пры гэтым (скажу): хто сее скупа, той скупа і пажне; а хто сее шчодро, той шчодро і пажне.

Pry gètym (skažu): hto see skupa, toj skupa i pažne; a hto see ščodra, toj ščodra i pažne.

7. Хай кожны ўзычвае, як сэрца ягонае прыхіляе, а ня з прыкрасьцю і ня з прынукаю; бо Бог любіць таго, хто самахоць дае з радасьцю.

Haj kožny ŭzyčvae, âk sèrca âgonae pryhilâe, a nâ z prykras'cû i nâ z prynukaŭ; bo Bog lûbic' tago, hto samahoc' dae z radas'cû.

8. А Бог мае сілу ўзбагаціць вас усякаю мілатою, каб вы, заўсёды і ва ўсім маючы ўсялякі дастатак, былі багатыя на ўсякія добрыя дзеі,

A Bog mae silu ŭzbagacic' vas usâkaŭ milatoŭ, kab vy, zaŭsëdy i va ŭsim maŭčy ŭsâlâki dastatak, byli bagatyâ na ŭsâkiâ dobryâ dzei,

9. як напісана: "рассыпаў, раздаў убогім; праўда ягоная трывае вавекі".

âk napisana: "rassypaŭ, razdaŭ ubogim; praŭda âgonaâ tryvae vaveki".

10. А Той, Хто дае насенне сейбіту і хлеб на ежу, дасць і шчодрасць пасеянаму вамі і памножыць плады праведнасці вашай,

A Toj, Hto dae nasen'ne sejbitu i hleb na ežu, das'c' i ščodras'c' paseânamu vamì i pamnožyc' plady pravednas'ci vašaj,

11. так, каб вы ўсім багатыя былі на ўсякую шчадроту, якая праз нас уносіць падзяку Богу.

tak, kab vy ũsìim bagatyâ byli na ũsâkuû ščadrotu, âkaâ praz nas uznosìc' padzâku Bogu.

12. Бо справа служэньня гэтага ня толькі дапаўняе ўбогасьць сьвятых, але нараджае ў многіх удзячнасьць Богу;

Bo sprava služèn'nâ gètaga nâ tol'ki dapaŭnâe ũbogas'c' s'vâtyh, ale naradźae ũ mnogih udzâčnas'c' Bogu;

13. бо, бачачы досьвед у гэтым служэньні, яны славяць Бога за пакору вызнаванаму вамі Дабравесьцю Хрыстоваму і за шчырую супольнасьць зь імі і з усімі,

bo, bačačy dos'ved u gètym služèn'nì, âny slavâc' Boga za pakoru vyznavanamu vamì Dabraves'cû Hrystovamu ì za ščyruû supol'nas'c' z' ìmì ì z usìmì,

14. молячыся за вас, па прыхільнасьці да вас, за шчодро сутную ў вас мілату Божую.

molâčysâ za vas, pa pryhil'nas'cì da vas, za ščodra sutnuû ũ vas milatu Božuû.

15. Дзякуй Богу за нявымоўны дар Ягоны!

Dzâkuj Bogu za nâvymoŭny dar Âgony!

10 Кіраўнік

1. А сам я, Павал, асабіста сьціплы сярод вас, а здалёку супроць вас адважны, пераконваю вас лагодаю і мілажальнасьцю Хрыстовай.

A sam â, Paval, asabìsta s'cìply sârod vas, a zdalëku suproc' vas advažny, perakonvaû vas lagodaû ì milažal'nas'cû Hrystovaj.

2. Прашу вас, каб, калі прыйду да вас, не давялося мне адважна

ўжываць тую цьвёрдую адвагу, якую думаю ўжыць супроць некаторых,

якія думаюць пра нас, быццам мы ўчыняем па плоці.

Prašu vas, kab, kalì pryjdu da vas, ne davâlosâ mne advažna ŭžyvac' tuû c'vërduû advagu, âkuû думаû ўжыц' suproc' nekatoryh, âkiâ думаûc' pra nas, byccam my ўчынâем па plocì.

3. Бо мы, ходзячы ў плоці, не па плоці змагаемся.

Bo my, hodzâčy ў plocì, ne па plocì zmagaemsâ.

4. Зброя нашага змаганьня ня плоцкая, а моцная Богам на руйнаваньне цвьярдыняў: імі мы абвяргаем намыслы

Zbroâ našaga zmagân'nâ nâ plockaâ, a mocnaâ Bogam na rujnavan'ne c'vârdynâŭ: imì my abvârگاem namysly

5. і ўсякую ганарлівасьць, што паўстае супроць пазнаньня Божага, і палонім усякія задумы на паслушнасьць Хрысту;

ì ŭsâkuû ganarlivas'c', što paŭstae suproc' paznan'nâ Božaga, ì palonim usâkiâ zadумы na paslušnas'c' Hrystu;

6. і гатовыя пакараць любую непаслушнасьць, калі ваша паслушнасьць зьдзейсьніцца.

ì gatovyâ pakarac' lûbuû nepaslušnas'c', kalì vašaâ paslušnas'c' z'dzejs'nicca.

7. Ці на асобу зважаеце? Хто ўпэўнены ў сабе, што ён Хрыстовы, той сам па сабе хай мяркуе, што, калі ён Хрыстовы, дык і мы Хрыстовыя.

Cì na asobu zvažaece? Hto ŭpèŭneny ў sabe, što ён Hrystovy, toj sam па sabe haj mârkue, što, kalì ён Hrystovy, dyk ì my Hrystovyâ.

8. Бо, калі б я пачаў занадта хваліцца нашай уладай, якую Гасподзь даў нам на станаўленьне, а не на разладзьдзе нашае, дык я ня быў бы пасаромлены.

Bo, kalì b â pačau̯ zanađta hvalicca našaj uladaj, âkuû Gaspodz' daŭ nam na stanaŭlen'ne, a ne na razladz'dze našae, dyk â nâ byŭ by pasaromleny.

9. Зрэшты, хай ня здасца, што я палохаю вас толькі пасланьнямі.

Zrěšty, haj nâ zdasca, što â palohaû vas tol'ki paslan'nâmi.

10. Бо як нехта кажа: "у пасланьнях ён строгі і моцны, а ў асабістай прысутнасці слабы, і мова ягоная нязначная",

Bo âk nehta kaža: "u paslan'nâh ën strogi i mocny, a ŭ asabìstaj prysutnas'ci slaby, i mova âgonâ nâznačnaâ",

11. дык няхай ведаюць, што, якія мы на словах у пасланьнях завочна, такія і ў дзеі асабіста.

dyk nâhaj vedaûc', što, âkiâ my na slovah u paslan'nâh zavočna, takiâ i ŭ dzei asabìsta.

12. Бо мы не адважваемся мерацца альбо параўноўваць сябе з тымі, якія самі сябе выстаўляюць: яны мераюць сябе самімі сабою і параўноўваюць сябе з сабою неразумна.

Bo my ne advažvaemsâ meracca al'bo paraŭnoŭvac' sâbe z tymi, âkiâ sami sâbe vystaŭlâûc': âny meraûc' sâbe samimi saboû i paraŭnoŭvaûc' sâbe z saboû nerazumna.

13. А мы не хваліцца будзем бязь меры, а мераю долі, якую нам вызначыў Бог і такую мераю, каб дасягнуць і да вас.

A my ne hvalicca budzem bâz' mery, a meraû dolì, âkuû nam vyznačyŭ Bog i takoû meraû, kab dasâgnuc' i da vas.

14. Бо мы ня высільваемся, як тыя, што не дасяглі да вас, бо дасягнулі і да вас звеставаньнем Хрыстовым;

Bo my nâ vysil'vaemsâ, âk tyâ, što ne dasâgli da vas, bo dasâgnuli i da vas z'vestavan'nem Hrystovym;

15. мы не бязь меры хвалімся, ня чужою працаю, а спадзяёмся, што калі будзе расьці вера ваша, над меру пабольшыць у вас удзел наш,

my ne bâz' mery hvalimsâ, nâ čužoû pracaû, a spadzâëmsâ, što kalì budze

ras'ci vera vašâ, nad meru pabol'syc' u vas udzel naš,

16. (так, каб і) далей прапаведаваць вам Дабравесьце, ня хвалячыся гатовым у чужой долі.

(tak, kab i) dalej prapavedavac' vam Dabraves'ce, nâ hvalâčysâ gatovym u čužoj doli.

17. Хто хваліцца, няхай хваліцца ў Госпадзе.

"Hto hvalicca, nâhaj hvalicca ŭ Gospadze".

18. Бо ня той годны, хто сам сябе хваліць, а каго хваліць Гасподзь.

Bo nâ toj godny, hto sam sâbe hvalic', a kago hvalic' Gaspodz'.

11 Кіраўнік

1. О, калі б вы хоць крыху ўмілажаліліся з маёй неразумнасьці! Але вы і мілажальныя да мяне.

O, kali b vy hoc' kryhu ŭmilažalilisâ z maěj nerazumnas'ci! Ale vy i milažal'nyâ da mâne.

2. Бо я руплюся за вас руплівасьцю Божаю, таму што я заручыў вас з адзіным мужам, каб зьявіць Хрысту чыстаю дзевай.

Bo â ruplûsâ za vas ruplivas'cû Božaû, tamu što â zaručyŭ vas z adžinym mužam, kab z'âvic' Hrystu čystaû dzevaj.

3. Але баючыся, каб, як зьмей хітрасьцю сваёй змусьціў Еву, так і вашыя думкі каб не панесьлі шкоды і вы ня збочылі ад прастаты і чысьціні ў Хрысьце.

Ale baŭčysâ, kab, âk z'mej hitras'cû svaěj zmus'ciŭ Evu, tak i vašyâ dumki kab ne panes'li škody i vy nâ zbočyli ad prastaty i čys'cini ŭ Hrys'ce.

4. Бо, калі б хто прыйшоў і пачаў прапаведаваць другога Ісуса, якога мы не прапаведавалі, альбо калі б атрымалі іншага Духа, якога не

атрымалі, альбо іншае Дабравесьце, якога ня прымалі, - дык вы былі б вельмі мілажальныя да таго.

Bo, kali b hto pryjšoŭ ì pačau prapavedavac' drugoga Ĭsusa, âkoga my ne prapavedavali, al'bo kali b atrymali inšaga Duha, âkoga ne atrymali, al'bo inšae Dabraves'ce, âkoga nâ prymali, - dyk vy byli b vel'mi milažal'nyâ da tago.

5. Але я думаю, што я ні ў чым не адстаў ад тых "вышэйшых апосталаў":

Ale â думаў, што â ni ŭ čym ne adstaŭ ad tyh "vyšèjšyh apostalaŭ":

6. хоць я і невук у слове, але не ў спазнаньні. Урэшце, мы ва ўсім дасканала вядомыя вам.

hoc' â ì nevuk u slove, ale ne ŭ spaznan'ni. Urèšce, my va ŭsim daskanala vâdomyâ vam.

7. Ці зграшыў я тым, што прыніжаў сябе, каб узвысіць вас: бо без узнагароды вам прапаведаваў Дабравесьце Божае?

Cì zgrašyŭ â tym, što prynižaŭ sâbe, kab uzvysic' vas: bo bez uznagarody vam prapavedavaŭ Dabraves'ce Božae?

8. Другім цэрквам я нарабіў выдаткаў, бяручы зь іх утрыманьне на служэньне вам; і, калі быў у вас, хоць і трываў нястачу, нікому не дакучаў,

Drugim cèrkvam â narabiŭ vydatkaŭ, bâručy z' ih utryman'ne na služèn'ne vam; ì, kali byŭ u vas, hoc' ì tryvaŭ nâstaču, nìkomu ne dakučaŭ,

9. бо нястачы мае пакрылі браты, якія прыйшлі з Македоніі; ды і ва ўсім я стараўся і пастараюся ня быць вам цяжарам.

bo nâstačy mae pakryli braty, âkiâ pryjšli z Makedonii; dy ì va ŭsim â staraŭsâ ì pastaraŭsâ nâ byc' vam câžaram.

10. Па праўдзе Хрыстовай ува мне скажу, што пахвала гэтая не

адымецца ў мяне ў землях Ахаіі.

Pa praŭdze Hrystovaj uva mne skažu, što pahvala gètaâ ne adymecca ў mâne ў zemlâh Ahaîi.

11. Чаму ж так раблю? Ці таму, што ня люблю вас? Богу вядома! Але як раблю, так і буду рабіць,

Čamu Ź tak rablû? Cì tamu, što nâ lûblû vas? Bogu vâdoma! Ale âk rablû, tak i budu rabic',

12. каб ня даць прычыны тым, якія шукаюць поваду, каб яны, чым хваляцца, у тым аказаліся такімі самымі, як і мы.

kab nâ dac' pryčyny tym, âkiâ šukaûc' povadu, kab âny, čym hvalâcca, u tym akazalisâ takimi samymi, âk i my.

13. Бо такія ілжэапосталы, падступныя работнікі, што ўдаюць зь сябе апосталаў Хрыстовых.

Bo takiâ ilžèapostaly, padstupnyâ robotnikì, što ũdaûc' z' sâbe apostalaŭ Hrystovyh.

14. І якое тут дзіва: бо сам сатана строіць зь сябе анёла сьвятла,

ì âkoe tut dziva: bo sam satana stroic' z' sâbe anëla s'vâtla,

15. а таму не вялікая справа, калі і слугі ягонья ўдаюць зь сябе слуг праведнасці; але канец іхні будзе паводле дзеяў іхніх.

a tamu ne vâlikaâ sprava, kalì i slugì âgonyâ ũdaûc' z' sâbe slug pravednas'ci; ale kanec ihni budze pavodle dzeâŭ ihnih.

16. Яшчэ скажу: хай не палічыць хто-небудзь мяне неразумным; а калі ня так, дык прымеце мяне, хоць якога неразумнага, каб і мне хоць крыху пахваліцца.

Âščè skažu: haj ne paličyc' hto-nebudz' mâne nerazumnym; a kalì nâ tak, dyk prymece mâne, hoc' âkoga nerazumnaga, kab i mne hoc' kryhu pahvalicca.

17. Што скажу, тое скажу ня ў Госпадзе, а як бы ва ўтрапёнасьці, якая дадае мне адвагі хваліцца.

Što skažu, toe skažu nâ ŭ Gospadze, a âk by va ŭtrapënas'ci, âkaâ dadae mne advagi hvalicca.

18. Як многія хваляцца з прычыны цялеснай, так і я буду хваліцца.

Âk mnogîâ hvalâcca z pryčyny câlesnaj, tak i â budu hvalicca.

19. Бо вы, людзі разумныя, ахвоча церпіце неразумных,

Bo vy, lûdzi razumnyâ, ahvoča cerpice nerazumnyh,

20. вы церпіце, калі хто вас панявольвае, калі хто аб'ядае, калі хто абірае, калі хто вас за нікчэмнасьць мае, калі хто б'е вас па твары.

vy cerpice, kalì hto vas panâvol'vae, kalì hto ab'âdae, kalì hto abirae, kalì hto vas za nikčëmnas'c' mae, kalì hto b'e vas pa tvary.

21. На сорам кажу, што на гэта ў нас неставала сілы; а калі хто мае адвагу хваліцца чым-небудзь, дык скажу зь неразуменьня, набяруся адвагі і я.

Na soram kažu, što na gèta ŭ nas nestavala sily; a kalì hto mae advagu hvalicca čym-nebudz', dyk skažu z' nerazumen'nâ, nabârusâ advagi i â.

22. Яны Габрэі? і я. Ізраільцяне? і я. Насеньне Абрагамавае? і я.

Âny Gabrèi? i â. Ìzrail'câne? i â. Nasen'ne Abragamavae? i â.

23. Хрыстовыя слугі? у неразуменьні кажу: я больш. Я намнога больш быў у працы, бязьмерна больш у ранах, больш у цямніцах і шмат разоў пры сьмерці.

Hrystovyâ slugi? u nerazumen'ni kažu: â bol'sh. Â namnoga bol'sh byŭ u pracy, bâz'merna bol'sh u ranah, bol'sh u câmnicah i šmat разоў pry s'merci.

24. Ад Юдэяў пяць разоў далі мне былі па сорок удараў без аднаго.

Ad Ŭdèâŭ pâc' разоў dali mne byli pa sorak udaraŭ bez adnago.

25. тройчы мяне білі палкамі, аднойчы камянямі пабівалі, тры разы я

цярпеў караблекрушэньне, ноч і дзень прабыў у бездані марскоў;
*trojčy mâne bìli palkamì, adnojčy kamânâmi pabivalì, try razy â cârpeŭ
karablekrušèn 'ne, noč i dzen ' prabyŭ u bezdanì marskoj;*

26. шмат разоў быў у падарожжах, у небысьпеках на рэках, у
небысьпеках ад разбойнікаў, у небысьпеках ад адзінапляменцаў, у
небысьпеках ад язычнікаў, у небысьпеках у горадзе, у небысьпеках у
пустыні, у небысьпеках на моры, у небысьпеках сярод фальшывых
братоў,

*šmat разоŭ byŭ u padarožžah, u nebâs 'pekah na rèkah, u nebâs 'pekah ad
razbojnikaŭ, u nebâs 'pekah ad adžinaplâmencaŭ, u nebâs 'pekah ad
âzyčnikaŭ, u nebâs 'pekah u goradze, u nebâs 'pekah u pustynì, u
nebâs 'pekah na mory, u nebâs 'pekah sârod fal 'šyvyh bratoŭ,*

27. у працы і ў зьнемажэньні, часта ў недасыпаньні, у голадзе і смазе,
часта ў посьце, на сыцюжы і ў галечы.

*u pracy i ŭ z 'nemažèn 'ni, časta ŭ nedasypan 'ni, u goladze i smaze, časta ŭ
pos 'ce, na s 'cûžy i ŭ galečy.*

28. Акрамя згаданых прыгодаў, у мяне штодзень зборы людзей,
клопат за ўсе цэрквы.

*Akramâ zgdanych pryghodaŭ, u mâne štodzen ' zbory lûdzej, klopat za ŭse
cèrkvy.*

29. Хто зьнемагае, з кім бы і я не зьнемагаў? Хто ўпадае ў змусты, за
каго б я не ўспалымняўся?

*Hto z 'nemagaе, z kim by i â ne z 'nemagaŭ? Hto ŭpadaе ŭ zmusty, za kago b
â ne ŭspalymnâŭsâ?*

30. Калі мусова мне хваліцца, дык буду хваліцца нямогласьцю маёю.

Kalì musova mne hvalìcca, dyk budu hvalìcca nâmoglas 'cû maëŭ.

31. Бог і Айцец Госпада нашага Ісуса Хрыста, дабраславёны навекі,

ведае, што я не маню.

Bog i Ajcec Gospada našaga Īsusa Hrysta, dabraslavěny naveki, vedae, što â ne manû.

32. У Дамаску абласны правіцель цара Арэты пільнаваў горад Дамаск, каб схапіць мяне; і я ў кашы быў спушчаны з вакна па сьцяне і пазьбег ягоных рук.

U Damasku ablasny pravicel' cara Arèty pil'navaŭ gorad Damask, kab shapic' mâne; i â ŭ kašy byŭ spuščany z vakna pa s'câne i paz'beg âgonyh ruk.

12 Кіраўнік

1. Няма карысьці хваліцца мне; бо я прыйду да відзежаў і адкрыцьцяў Гасподніх.

Nâma karys'ci hvalicca mne; bo â pryjdu da vidzežaŭ i adkryc'câŭ Gaspodnih.

2. Ведаю чалавека ў Хрысьце, які чатырнаццаць гадоў таму назад, - ці ў целе, ня ведаю, ці ня ў целе, ня ведаю: Бог ведае, - захоплены быў да трэйцяга неба.

Vedaŭ čalaveka ŭ Hrys'ce, âki čatyrnaccac' gadoŭ tamu nazad, - ci ŭ cele, nâ vedaŭ, ci nâ ŭ cele, nâ vedaŭ: Bog vedae, - zahopleny byŭ da trèjcâga neba.

3. І ведаю пра такога чалавека, - толькі ня ведаю - у целе, ці па-за целам: Бог ведае, -

Ī vedaŭ pra takoga čalaveka, - tol'ki nâ vedaŭ - u cele, ci pa-za celam: Bog vedae, -

4. што ён быў узяты ў рай і чуў нявымоўныя словы, якіх чалавеку

нельга пераказаць.

što ěn byŭ uzâty ŭ raj i čuŭ nâvymoŭnyâ slovy, âkih čalaveku nel'ga perakazac'.

5. Такім чалавекам магу хваліцца; а сабою не пахваляюся, хіба што немачамі маімі.

Takim čalavekam magu hvalicca; a saboŭ ne pahvalûsâ, hiba što nemačami maïmi.

6. Урэшце, калі захачу хваліцца, ня буду неразумны, бо скажу праўду; але я ўстрымліваюся, каб хто не падумаў пра мяне болей, чым колькі ўва мне бачыць, альбо чуе ад мяне.

Urěšce, kalì zahaču hvalicca, nâ budu nerazumny, bo skažu praŭdu; ale â ŭstrymlivaûsâ, kab hto ne padumaŭ pra mâne bolej, čym kol'ki ŭva mne bačyc', al'bo čue ad mâne.

7. І каб я не заганарыўся нязвычайнасьцю адкрыцьцяў, дадзена мне джала ў плоць, пасланец сатаны, тлуміць мяне, каб я не ганарыўся.

Ì kab â ne zaganaryŭsâ nâzvŭčajnas'cû adkryc'câŭ, dadzena mne džala ŭ ploc', poslanec satany, tlumic' mâne, kab â ne ganaryŭsâ.

8. Тройчы маліў я Госпада за тое, каб адвёў яго ад мяне.

Trojčy maliŭ â Gospada za toe, kab advëŭ âgo ad mâne.

9. Але Гасподзь сказаў мне: "досыць табе мілаты Маёй, бо сіла Мая зьдзяйсняецца ў немачы". І таму я найболш ахвоча буду хваліцца сваімі немачамі, каб жыла ўва мне сіла Хрыстовая.

Ale Gaspodz' skazaŭ mne: "dosyc' tabe milaty Maěj, bo sila Maâ z'dzâjs'nâeccâ ŭ nemačy". Ì tamu â najbolš ahvoča budu hvalicca svaimi nemačami, kab žyla ŭva mne sila Hrystovaâ.

10. Таму і любасна мне ў немачах, у крыўдах, у нястачах, у ганеньнях, ва ўцісках за Хрыста: бо калі я нямоглы, тады моцны.

Tamu i lûbasna mne ŭ nemačah, u kryŭdah, u nâstačah, u ganen'nâh, va ŭciskah za Hrysta: bo kalì â nâmogly, tady mocny.

11. Я дайшоў да неразумнасьці, хвалячыся: вы мяне да гэтага змусілі. Вам бы сьлед было хваліць мяне, бо я нічым ня горшы за тых "вышэйшых апосталаў", хоць я і нішто:

Â dajšoŭ da nerazumnas'ci, hvalâčysâ: vy mâne da gètaga zmusilì. Vam by s'led bylo hvalic' mâne, bo â ničym nâ goršy za tyh "vyšèjšyh apostalaŭ", hoc' â i ništo:

12. прыкметы апостала зьявіліся перад вамі ўсякім цярпеньнем, азнакамі, цудамі і сіламі.

prykmetry apostala z'âvilisâ perad vami ŭsâkìm cârpen'nem, aznakami, cudami i silami.

13. Бо чаго вам нестae перад іншымі цэрквамі, дык хіба толькі таго, што сам я ня быў вам цяжарам? Даруйце мне такую віну.

Bo čago vam nestae perad inšymi cèrkvami, dyk hiba tol'ki tago, što sam â nâ byŭ vam câžaram? Darujce mne takuŭ vînu.

14. Вось, трэйці раз я гатовы ісьці да вас, і ня буду вам цяжарам, бо я шукаю ня вашага, а вас. Ня дзеці павінны зьбіраць маёмасьць бацькам, а бацькі дзецям.

Vos', trèjci raz â gatovy is'ci da vas, i nâ budu vam câžaram, bo â šukaŭ nâ vašaga, a vas. Nâ dzeci pavînny z'bîrac' maëmas'c' bac'kam, a bac'ki dzecâm.

15. Я ахвотна буду траціць сваё і зьнемагаць сябе за душы вашыя, нягледзячы на тое, што, вельмі моцна любячы вас, я меней любімы вамі.

Â ahvotna budu tracic' svaë i z'nemagac' sâbe za dušy vašyâ, nâgledzâčy na toe, što, vel'mi mocna lûbâčy vas, â menej lûbîmy vami.

16. Але няхай будзе, што сам я ня вельмі вас абцяжарваў, але, як што я хітры, дык хітрасьцю браў вас,

Ale nâhaj budze, što sam â nâ vel'mi vas abcâžarvaŭ, ale, âk što â hitry, dyk hitras'cû braŭ vas,

17. але ці карыстаўся чым ад вас праз каго-небудзь з тых, каго пасылаў да вас?

ale ci karystaŭsâ čym ad vas praz kago-nebudz' z tyh, kago pasylaŭ da vas?

18. Я ўпрасіў Ціта, і паслаў зь ім аднаго брата: ці ж пакарыстаўся Ціт чым-небудзь вашым? Ці не ў адным духу мы дзейнічалі? Ці не адною дарогай хадзілі?

Â ŭprasiŭ Cita, i paslaŭ z' im adnago brata: ci ž pakarystaŭsâ Cít čym-nebudz' vašym? Cì ne ŭ adnym duhu my dzejničali? Cì ne adnoŭ darogaj hadzili?

19. Ці ня думаеце яшчэ, што мы толькі апраўдваемся перад вамі? Мы гаворым перад Богам, у Хрысьце, і ўсё гэта, любасныя, вам у навуку.

Cì nâ dumaece âščè, što my tol'ki apraŭdvaemsâ perad vami? My gavorym perad Bogam, u Hrys'ce, i ŭsë gèta, lûbasnyâ, vam u navuku.

20. Бо я маю боязь, каб мне, калі я прыйду, не застаць вас такіх, якіх не хачу, а таксама каб і вы ня ўбачылі мяне такога, якога ня хочаце: каб не знайсці ў вас нязгодзіц, зайздрасьці, гневу, сварак, паклёпаў, нагавораў, ганарыстасьці, беспарадкаў,

Bo â maŭ boâz', kab mne, kali â pryjdu, ne zastac' vas takih, âkih ne haču, a taksama kab i vy nâ ŭbačyli mâne takoga, âkoga nâ hočace: kab ne znajs'ci ŭ vas nâzgodzic, zajzdras'ci, gnevu, svarak, paklëpaŭ, nagavoraŭ, ganarystas'ci, besparadkaŭ,

21. каб зноў, калі прыйду, ня прынізіў мяне ў вас Бог мой, і каб не аплакваць мне многіх, якія зграшылі раней і не пакаяліся ў нячыстасьці і

непатрэбстве, якое рабілі.

kab znoŭ, kali pryjdu, nâ pryniziŭ mâne ŭ vas Bog moj, i kab ne aplakvac' mne mnogih, âkiâ zgrašyli ranej i ne pakaâlisâ ŭ nâčystas'ci i nepatrèbstve, âkoe rabili.

13 Кіраўнік

1. Трэйці ўжо раз іду да вас: "пры вуснах двух альбо трох сьведкаў будзе цьвёрдае кожнае слова".

Trèjci ŭžo raz idu da vas: "pry vusnah dvuh al'bo troh s'vedkaŭ budze c'vërdae kožnae slova".

2. Я запабягаў і запабягаю, як бы ў маёй другой прысутнасці ў вас, і цяпер у адсутнасці, пішу тым, што раней зграшылі, і ўсім астатнім, што, калі зноў прыйду, не пашкадую.

Â zapabâgaŭ i zapabâgaŭ, âk by ŭ maěj drugoj prysutnas'ci ŭ vas, i câper u adsutnas'ci, pišu tym, što ranej zgrašyli, i ŭsim astatnim, što, kali znoŭ pryjdu, ne paškaduŭ.

3. Вы шукаеце доказу, што Хрыстос гаворыць ува мне: Ён супроць вас не бясьсілы, а моцны ў вас.

Vy šukaece dokazu, što Hrystos gavoryc' uva mne: Ён suproc' vas ne bâs'sily, a mocny ŭ vas.

4. Бо, хоць Ён і ўкрыжаваны ў немачы, але жывы сілаю Божаю; і мы таксама, хоць нямоглыя ў Ім, але будзем жывыя зь Ім сілаю Божаю ў вас.

Bo, hoc' Ён i ŭkryžavany ŭ nemačy, ale žyvy silaŭ Božaŭ; i my taksama, hoc' nâmoglyâ ŭ Ìm, ale budzem žyvâ z' Ìm silaŭ Božaŭ ŭ vas.

5. Выпрабоўвайце саміх сябе, ці ў веры вы? саміх сябе дасьледуйце.

Альбо вы ня ведаеце саміх сябе, што Ісус Хрыстос у вас? Хіба толькі вы ня тое, чым павінны быць.

Vypraboŭvajce samih sâbe, ci ŭ very vy? samih sâbe das'ledujce. Al'bo vy nâ vedaece samih sâbe, što Ĭsus Hrystos u vas? Hiba tol'ki vy nâ toe, čym pavìnnny byc'.

6. А пра нас, спадзяюся, даведаецца, што мы тое, чым быць павінны.
A pra nas, spadzâûsâ, davedaecesâ, što my toe, čym byc' pavìnnny.

7. Молім Бога, каб вы не рабілі ніякага ліха, не на тое, каб нам здацца, чым павінны быць; а каб вы рабілі дабро, хоць бы мы здаваліся і ня тым, чым павінны быць.

Molim Boga, kab vy ne rabili niâkaga liha, ne na toe, kab nam zdacca, čym pavìnnny byc'; a kab vy rabili dabro, hoc' by my zdavalisâ i nâ tym, čym pavìnnny byc'.

8. Бо мы ня моцныя супроць праўды, а моцныя за праўду.
Bo my nâ mocnyâ suproc' praŭdy, a mocnyâ za praŭdu.

9. Мы радуемся, калі мы нямоглыя, а вы моцныя; за гэта якраз і молімся, за вашу дасканаласьць.

My raduemsâ, kalì my nâmoglyâ, a vy mocnyâ; za gèta âkraz i molimsâ, za vašuû daskanalas'c'.

10. На тое я і пішу гэта ў адсутнасці, каб у прысутнасці ня ўжыць строгасці ўлады, дадзенай мне Госпадам на збудаваньне, а не на руйнаваньне.

Na toe â i pišu gèta ŭ adsutnas'ci, kab u prysutnas'ci nâ ŭžyc' strogas'ci ŭlady, dadzenaj mne Gospadam na zbudavan'ne, a ne na rujnavan'ne.

11. Аднак жа, браты, радуйцеся, удасканальвайцеся, суцяшайцеся, будзьце аднамысныя, мірныя, - і Бог любові і міру будзе з вамі.

Adnak ža, braty, radujcesâ, udaskanal'vajcesâ, sucâšajcesâ, budz'ce

adnamysnyâ, mîrnyâ, - ì Bog lûbovi ì mîru budze z vami.

12. Вітайце адзін аднаго цалаваньнем сьвятым. Вітаюць вас усе сьвятыя.

Vitajce adzìn adnago calavan'nem s'vâtym. Vitaùc' vas use s'vâtyâ.

13. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста, і любоў Бога Айца, і лучнасьць Сьвятога Духа з усімі вамі. Амін.

Milata Gospada našaga Ìsusa Hrysta, ì lûboŭ Boga Ajca, ì lučnas'c' S'vâtoga Duha z usimì vami. Amin.

ГАЛЯТАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал апостал выбраны ня людзьмі і не праз чалавека, а Ісусам Хрыстом і Богам Айцом, Які ўваскрэсіў Яго зь мёртвых,

Paval apostal vybrany nâ lûdz'mi i ne праз čalaveka, a Іsusam Hrystom i Bogam Ajcom, Âki ўvaskrèsiŭ Âgo z' mërtvyh,

2. і ўсе браты, якія са мною, - цэрквам Галятыйскім:

i ўse braty, âkiâ sa mnoŭ, - cërkvam Galâtyjskim:

3. мілата вам і мір ад Бога Айца і Госпада нашага Ісуса Хрыста,

milata vam i mir ad Boga Ajca i Gospada našaga Іsusa Hrysta,

4. Які аддаў Сябе Самога за грахі нашыя, каб выбавіць нас ад цяперашняга падступнага веку, па волі Бога і Айца нашага;

Âki addaŭ Sâbe Samoga za grahi našyâ, kab vybavic' nas ad câperašnâga padstupnaga veku, pa volì Boga i Ajca našaga;

5. Яму слава на векі вечныя. Амін.

Âmu slava na vekì večnyâ. Amin.

6. Зьдзіўляюся, што вы так хутка пераходзіце ад таго, хто заклікаў вас мілатою Хрыстоваю, да іншага зьвеставанья,

Z'dziŭlâŭsâ, što vy tak hutka perahodzice ad tago, hto zaklikaŭ vas milatoŭ Hrystovaŭ, da inšaga z'vestavan'nâ,

7. якое, аднак, ня іншае, а толькі ёсьць людзі, якія зводзяць вас і хочуць перавярнуць зьвеставаньне Хрыстовае.

âkoe, adnak, nâ inšae, a tol'ki ës'c' lûdzi, âkiâ zvodzâc' vas i hočuc'

peravârnuc' z'vestavân'ne Hrystovae.

8. Але калі б нават мы, альбо анёл зь неба пачаў звеставаць вам ня тое, што мы звеставалі вам, хай будзе анатэма.

Ale kali b navat my, al'bo anël z' neba pačau' z'vestavac' vam nâ toe, što my z'vestavali vam, haj budze anatèma.

9. Як раней мы казалі, так і цяпер яшчэ кажу: хто звястуете вам ня тое, што вы прынялі, хай будзе анатэма.

Âk ranej my skazali, tak i câper âščè kažu: hto z'vâstue vam nâ toe, što vy prynâli, haj budze anatèma.

10. Ці ў людзей я цяпер шукаю ўпадабаньня, ці ў Бога? ці людзям дагаджаць стараюся? Калі б я і дагэтуль дагаджаў людзям, дык ня быў бы рабом Хрыстовым.

Ci ũ lûdzej â câper šukaŭ ũpadaban'nâ, ci ũ Boga? ci lûdzâm dagadžac' staraŭsâ? Kali b â i dagètul' dagadžau' lûdzâm, dyk nâ byŭ by rabom Hrystovym.

11. Абвяшчаю вам, браты, што Дабравесьце, якое я абвяшчаў, ня ёсьць чалавечае;

Abvâščaŭ vam, braty, što Dabraves'ce, âkoe â abvâščaŭ, nâ ës'c' čalavečae;

12. бо і я прыняў яго і навучыўся не ад чалавека, а праз адкрыцьцё Ісуса Хрыста.

bo i â prynau' âgo i navučyŭsâ ne ad čalaveka, a praz adkryc'cë Isusa Hrysta.

13. Вы чулі пра мой ранейшы лад жыцьця ў Юдэйстве, як я жорстка прасьледаваў Царкву Божую і спусташаў яе,

Vy čuli pra moj ranejšy lad žyc'câ ũ Ŭdèjstve, âk â žorstka pras'ledavaŭ Carkvu Božuŭ i spustašaŭ âe,

14. і вызначыўся ў Юдэйстве сярод многіх равесьнікаў з роду майго, бо быў я зацяты прыхільнік бацькоўскіх маіх паданьняў.

ì vyznačyŷsâ ŷ Ůdèjstve sârod mnogih raves'nikaŷ z rodu majgo, bo byŷ â zacâty pryhil'nik bac'koŷskih maïh padan'nâŷ.

15. Калі ж Бог, выбраўшы мяне ад улонья маці маёй і заклікаўшы мілатою Сваёю,

Kali ŷ Bog, vybraŷšy mâne ad ulon'nâ maci maěj ì zaklikaŷšy milatoŷ Svaëŷ,

16. зажадаў адкрыць ува мне Сына Свайго, каб я звеставаў Яго язычнікам, я не пачаў адразу ж раіцца з плоцьцю і крывёю,

zaŷadaŷ adkryc' uva mne Syna Svajgo, kab â z'vestavaŷ Âgo âzyčnikam, â ne pačauŷ adrazu ŷ raicca z ploc'cŷ ì kryvëŷ,

17. і не пайшоў у Ерусалім да тых апосталаў, якія ішлі перада мною, а пайшоў у Аравію, і зноў вярнуўся ў Дамаск.

ì ne pajšoŷ u Erusalim da tyh apostalaŷ, âkiâ išli perada mnoŷ, a pajšoŷ u Araviŷ, ì znoŷ vârnuŷsâ ŷ Damask.

18. Пасьля, праз тры гады, хадзіў я ў Ерусалім пабачыцца зь Пятром і пабыў у яго дзён пятнаццаць.

Pas'lâ, praz try gady, hadziŷ â ŷ Erusalim pabačycca z' Pâtrom ì pabyŷ u âgo dzën pâtnaccac'.

19. А другога з апосталаў я ня бачыў нікога, акрамя Якава, брата Гасподняга.

A drugoga z apostalaŷ â nâ bačyŷ nikoga, akramâ Âkava, brata Gaspodnâga.

20. А ў тым, што пішу вам, прад Богам, ня ілгу.

A ŷ tym, ŷto pišu vam, prad Bogam, nâ ilgu.

21. Пасьля гэтага адышоў я ў землі Сірыі і Кілікіі.

Pas'lâ gètaga adyšoŷ â ŷ zemli Siryi ì Kilikii.

22. Цэрквам Хрыстовым у Юдэі асабіста я ня быў вядомы,

Cèrkvam Hrystovym u Ůdèi asabista â nâ byŷ vâdomy,

23. а толькі чулі яны, што колішні іхні ганіцель цяпер зьявляе веру,

якую раней вынішчаў,

*a tol'ki čuli âny, što kolišni ihni ganiceł' câper z'vâstue veru, âkuû ranej
vyniščaŭ,*

24. і праслаўлялі за мяне Бога.

ì praslaŭlâli za mâne Boga.

2 Кіраўнік

1. Потым, праз чатырнаццаць гадоў, зноў хадзіў я ў Ерусалім з Варнавам, узяўшы з сабою і Ціта.

*Potym, praz čatyrnaccac' gadoŭ, znoŭ hadziŭ â ŭ Erusalim z Varnavam,
uzâŭšy z saboŭ ì Cita.*

2. А хадзіў паводле адкрыцця і абвясціў там, і асобна самым пашаноўным, Дабравесьце, якое я прапаведую язычнікам: ці ня марна я дзею альбо дзеяў.

*A hadziŭ pavodle adkryc'câ ì abvâs'ciŭ tam, ì asobna samym pašanoŭnym,
Dabraves'ce, âkoe â prapaveduŭ âzyčnikam: ci nâ marna â dzeŭ al'bo
dzeâŭ.*

3. Але яны і Ціта, які быў са мною, хоць і Эліна, ня прымушалі абразацца.

Ale âny ì Cita, âki byŭ sa mnoŭ, hoc' ì Èlina, nâ prymušali abrazacca.

4. А што да аблудных ілжэбратоў, якія пракраліся да нас падгледзець нашу свабоду, якую мы маем у Хрысьце Ісусе, каб паняволіць нас,

*A što da abludnyh ilžèbratoŭ, âkiâ prakralisâ da nas padgledzec' našuŭ
svabodu, âkuû my maem u Hrys'ce Ìsuse, kab panâvolic' nas,*

5. дык мы ні на хвіліну не паступіліся і не ўпакорыліся ім, каб ісьціна звеставанья захавалася чыстаю ў вас.

*dyk my ni na hvilinu ne pastupilisâ i ne ŭpakorylisâ im, kab is'cina
z'vestavan'nâ zahavalasâ čystaŭ ŭ vas.*

6. I ŭ знакамітых праз што-небудзь, якія б яны ні былі калі-небудзь, для мяне няма нічога асаблівага: Бог не зважае на аблічча чалавека. I знакамітыя не дадалі мне больш анічога;

*Ì ŭ znakamityh praz što-nebudz', âkiâ b âny ni byli kalì-nebudz', dlâ mâne
nâma ničoga asablivaga: Bog ne zvažae na abličča čalaveka. Ì znakamityâ ne
dadali mne bol'sh aničoga;*

7. наадварот, што мне даверана звеставаньне неабрэзаным, як Пятру абрэзаным,

*naadvarot, što mne daverana z'vestavan'ne neabrèzanym, âk Pâtru
abrèzanym,*

8. бо Той, Хто спрыяў Пятру ў апостальстве сярод абрэзаных, спрыяў і мне сярод язычнікаў, -

*bo Toj, Hto spryâŭ Pâtru ŭ apostal'stve sârod abrèzanyh, spryâŭ i mne
sârod âzyčnikaŭ, -*

9. і даведаўшыся пра мілату, дадзеную мне, Якаў і Кіфа і Ян, якія былі ўважаныя за стаўпоў, падалі мне і Варнаву руку лучнасьці, каб нам ісьці да язычнікаў, а ім да абрэзаных,

*i davedaŭšysâ pra milatu, dadzenuŭ mne, Âkaŭ i Kifa i Ân, âkiâ byli ŭvažanyâ
za staŭpoŭ, padali mne i Varnavu ruku lučnas'ci, kab nam is'ci da âzyčnikaŭ,
a im da abrèzanyh,*

10. толькі каб мы памяталі ўбогіх, што і намагаўся я выканаць дакладна.

tol'ki kab my pamâtali ŭbogih, što i namagaŭsâ â vykanac' dakladna.

11. Калі ж Пётр прыйшоў у Антыяхію, дык я адкрыта выступіў супроць яго, бо ён заслужыў дакораў.

Kali ž Pětr pryjšoŭ u Antyahiû, dyk â adkryta vystupiŭ suproc' âgo, bo ěn zasluŭyŭ dakoraŭ.

12. Бо да прыходу некаторых ад Якава, еў разам зь язычнікамі; а калі тыя прыйшлі, пачаў таіцца і ўхіляцца, апасаючыся абрэзанных.

Bo da pryhodu nekatoryh ad Âkava, eŭ razam z' âzyčnikami; a kali tyâ pryjšli, pačaŭ taicca i ŭhilâcca, apasaŭčysâ abrèzanyh.

13. Разам зь ім крывадушнічалі і іншыя Юдэі, так што нават Варнава быў змушчаны іхняй крывадушнасцю.

Razam z' im kryvadušničali i inšyâ Ŭdèi, tak što navat Varnava byŭ zmuščany ihnâj kryvadušnas'cû.

14. Але калі я ўбачыў, што яны ня проста дзеюць паводле ісьціны Дабравесьця, сказаў Пятру пры ўсіх: калі ты як Юдэй жывеш па-язычніцку, а не па-Юдэйску, дык навошта язычнікаў змушаеш жыць па-Юдэйску?

Ale kali â ŭbačyŭ, što âny nâ prosta dzeŭc' pavodle is'ciny Dabraves'câ, skazaŭ Pâtru pry ŭsich: kali ty âk Ŭdèj žyveš pa-âzyčnicku, a ne pa-Ŭdèjsku, dyk navošta âzyčnikaŭ zmušaeš žyc' pa-Ŭdèjsku?

15. Мы з прыроды Юдэі, а не зь язычнікаў грэшнікі;

My z pryrody Ŭdèi, a ne z' âzyčnikaŭ grèšniki;

16. аднак жа, даведаўшыся, што чалавек апраўдваецца ня дзеямі закона, а толькі вераю ў Ісуса Хрыста, і мы ўверавалі ў Хрыста Ісуса, каб апраўдацца вераю ў Хрыста, а ня дзеямі закона; бо дзеямі закона не апраўдваецца ніякая плоць.

adnak ža, davedaŭšysâ, što čalavek apraŭdvaecca nâ dzeâmi zakona, a tol'ki veraŭ ŭ Ìsusa Hrysta, i my ŭveravali ŭ Hrysta Ìsusa, kab apraŭdacca veraŭ ŭ Hrysta, a nâ dzeâmi zakona; bo dzeâmi zakona ne apraŭdvaecca niâkaâ ploc'.

17. Калі ж, шукаючы апраўданьня ў Хрысьце, мы і самі сталіся грэшнікамі, - дык няўжо ж Хрыстос ёсьць служка грэху? Аніяк!

Kali ž, šukaũčy apraũdan 'nâ ũ Hrys'ce, my i samì stalisâ grèšnikamì, - dyk nâũžo ž Hrystos ës'c' služka grèhu? Aniâk!

18. Бо калі я зноў будую, што быў разбурыў, дык сам сябе раблю злачынцам.

Bo kali â znoũ buduũ, što byũ razburyũ, dyk sam sâbe rablũ zlačyncam.

19. Праз закон я памёр для закона, каб жыць дзеля Бога. Я ўкрыжаваўся з Хрыстом,

Praz zakon â pamër dlâ zakona, kab žyc' dzelâ Boga. Â ũkryžavaũsâ z Hrystom,

20. і ўжо ня я жыву, а жыве ўва мне Хрыстос. А што цяпер жыву ў целе, дык жыву вераю ў Сына Божага, Які палюбіў мяне і аддаў Сябе за мяне.

i ũžo nâ â žyvu, a žyve ũva mne Hrystos. A što câper žyvu ũ cele, dyk žyvu veraũ ũ Syna Božaga, Âkì palũbiũ mâne i addaũ Sâbe za mâne.

21. Не адкідаю мілаты Божай. А калі праведнасьць дасягаецца праз закон, дык Хрыстос марна памёр.

Ne adkidaũ milaty Božaj. A kali pravednas'c' dasâgaecca praz zakon, dyk Hrystos marna pamër.

3 Кіраўнік

1. О, няцямныя Галяты! Хто падбіў вас не скарацца ісьціне, вас, у каго перад вачыма накрэсьлены быў Ісус Хрыстос, як бы сярод вас укрыжаваны?

O, nâcâmnyâ Galâty! Hto padbiũ vas ne skaracca is'cine, vas, u kago perad

vačyma nakrès'leny byŭ ĭsus Hrystos, âk by sârod vas ukryžavany?

2. Толькі гэта хачу ведаць ад вас: ці празь дзеі закона вы атрымалі Духа, ці праз настаўленьне ў веры?

Tol'ki gèta haču vedac' ad vas: ci praz' dzei zakona vy atrymali Duha, ci praz nastau'len'ne ŭ very?

3. Ці такія вы няцямныя, што, пачаўшы Духам, цяпер канчаеце плоцьцю?

Ci takiâ vy nâcâmnyâ, što, pačaušy Duham, câper kančaece ploc'cû?

4. Так многа вы перацярпелі няўжо марна? О, калі б толькі марна!

Tak mnoga vy peracârpeli nâŭžo marna? O, kalì b tol'ki marna!

5. Той, Хто пада вам Духа і творыць сярод вас цуды, ці празь дзеі закона робіць гэта, ці праз пропаведзь веры?

Toj, Hto pada vam Duha i tvoryc' sârod vas cudy, ci praz' dzei zakona robic' gèta, ci praz propavedz' very?

6. Так Абрагам паверыў Богу, і гэта залічылася яму ў праведнасць.

Tak Abragam paveryŭ Bogu, i gèta zalìčylasâ âmu ŭ pravednas'c'.

7. Уведайце ж, што вернікі - сыны Абрагамавыя.

Uvedajce ž, što verniki - syny Abragamavyâ.

8. І Пісаньне, прадбачачы, што Бог вераю апраўдае язычнікаў, наперад узьвясьціла Абрагаму: "у табе дабраславяцца ўсе народы".

Ì Pìsan'ne, pradbačacy, što Bog veraŭ aprau'dae âzyčnikaŭ, naperad uz'vâs'cila Abragamu: "u tabe dabraslavâcca ŭse narody".

9. Вось так, веруючыя дабраславяцца зь верным Абрагамам.

Vos' tak, veruŭčyâ dabraslavâcca z' vernym Abragamam.

10. А ўсе, хто сыцвярджаецца на дзях закона, жывуць пад пракляцьцем. Бо напісана: "пракляты кожны, хто ня выконвае пастаянна ўсяго, што напісана ў кнізе закона".

A ũse, hto s'cvârdžaecca na dzeâh zakona, žyvuc' pad praklâc'cem. Bo napisana: "praklâtŷ kožny, hto nâ vykonvae pastaâna ũsâgo, što napisana ũ knize zakona".

11. А што законам ніхто не апраўдваецца перад Богам, гэта ясна, бо "праведны вераю жыць будзе".

A što zakonam nihito ne apraŭdvaecca perad Bogam, gëta âsna, bo "pravedny veraŭ žyc' budze".

12. А закон не ад веры; "а хто выконвае яго, той жыць будзе ім".

A zakon ne ad very; "a hto vykonvae âgo, toj žyc' budze im".

13. Хрыстос адкупіў нас ад пракляцця закона, зрабіўшыся за нас пракляццем - бо напісана: "пракляты кожны, хто вісіць на дрэве",

Hrystos adkupiŭ nas ad praklâc'câ zakona, zrabiŭšysâ za nas praklâc'cem - bo napisana: "praklâtŷ kožny, hto visic' na drève",

14. каб дабраславеньне Абрагамавае праз Хрыста Ісуса пашырылася на язычнікаў, каб нам атрымаць абяцанага Духа вераю.

kab dabraslaven'ne Abragamavae praz Hrysta Isusa pašyrylasâ na âzyčnikaŭ, kab nam atrymac' abâcanaga Duha veraŭ.

15. Браты! кажу я па-людзку: нават чалавекам зацьверджанага запавету ніхто не адмяняе і не дадае да яго.

Braty! kažu â pa-lŭdzku: navat čalavekam zac'verdžanaga zapavetu nihito ne admânâe i ne dadae da âgo.

16. Але Абрагаму дадзеныя былі абяцаньні і нашчадку ягонаму. Ня сказана: "і нашчадкам", як бы пра многіх, а як бы пра аднаго: "і насеньню твайму", якое ёсьць Хрыстос.

Ale Abragamu dadzenyâ byli abâcan'ni i naščadku âgonamu. Nâ skazana: "i naščadkam", âk by pra mnogih, a âk by pra adnago: "i nasen'nŭ tvajmu", âkoe ës'c' Hrystos.

17. Я кажу тое, што запавета пра Хрыста, раней Богам зацьверджанага, закон, які паявіўся праз чатырыста трыццаць гадоў, не адмяняе так, каб абяцаньне страціла сілу.

Â kažu toe, što zapaveta pra Hrysta, ranej Bogam zac'verdžanaga, zakon, âki paâviÿsâ praz čatyrysta tryccac' gadoŭ, ne admânâe tak, kab abâcan'ne stracila silu.

18. Бо калі паводле закона спадчына, дык ужо не паводле абяцаньня; але Абрагаму Бог даў гэта паводле абяцаньня.

Bo kalì pavodle zakona spadčyna, dyk užo ne pavodle abâcan'nâ; ale Abragamu Bog daŭ gèta pavodle abâcan'nâ.

19. Навошта ж закон? Ён дадзены пасья з прычыны злачынстваў, да часу прышэсьця насеньня, якому было дадзена абяцаньне, і ўчынена праз анёлаў, рукою пасрэдніка.

Navošta ž zakon? Ęn dadzeny pas'lâ z pryčyny zlačynstvaŭ, da času pryšès'câ nasen'nâ, âkomu bylo dadzena abâcan'ne, i ũčynena praz anëlaŭ, rukoŭ pasrèdnika.

20. Але пасрэднік пры адным ня бывае, а Бог адзін.

Ale pasrèdnik pry adnym nâ byvae, a Bog adzìn.

21. Дык ці ж закон супроць абяцаньняў Божых? Ані! Бо калі б дадзены быў закон, які мог бы ажыўляць, дык сапраўды праведнасьць была б ад закона;

Dyk cì ž zakon suproc' abâcan'nâŭ Božyh? Anì! Bo kalì b dadzeny byŭ zakon, âkì mog by ažyŭlâc', dyk sapraŭdy pravednas'c' byla b ad zakona;

22. але Пісаньне ўсіх замкнула пад грэх, каб абяцаньне веруючым было дадзена ад веры ў Ісуса Хрыста.

ale Pìsan'ne ũsìh zamknula pad grèh, kab abâcan'ne veruŭčym bylo dadzena ad very ũ Ìsusa Hrysta.

23. Але да прышэсьця веры, мы былі замкнутыя пад вартаю закона да таго часу, як мела адкрыцца вера.

Ale da pryšès'câ very, my byli zamknutyâ pad vartaû zakona da tago času, âk mela adkrycca vera.

24. Дык вось закон быў для нас павадыром да Хрыста, каб нам апраўдацца вераю;

Dyk vos' zakon byŭ dlâ nas pavadyrom da Hrysta, kab nam apraŭdacca veraû;

25. а як прыйшла вера, мы ўжо не пад кіраваньнем павадыра.

a âk pryjšla vera, my ŭžo ne pad kiravan'nem pavadyra.

26. Бо ўсе вы сыны Божыя па веры ў Хрыста Ісуса;

Bo ŭse vy syny Božyâ pa very ŭ Hrysta Isusa;

27. усе вы, хто хрысьціўся ў Хрыста, у Хрыста апрануліся!

use vy, hto hrys'ciŭsâ ŭ Hrysta, u Hrysta apranulisâ!

28. Няма ўжо Юдэя, ні язычніка; няма раба, ні вольніка; няма мужчынскага полу, ні жаночага: бо ўсе вы адно ў Хрысьце Ісусе.

Nâma ŭžo Ūdèâ, ni âzyčnika; nâma raba, ni vol'nika; nâma mužčynskaga polu, ni žanočaga: bo ŭse vy adno ŭ Hrys'ce Isuse.

29. Калі ж вы Хрыстовыя, дык вы нашчадкі Абарагамавыя, і паводле абяцаньня спадкаемцы.

Kali ž vy Hrystovyâ, dyk vy naščadki Abaragamavyâ, i pavodle abâcan'nâ spadkaemcy.

4 Кіраўнік

1. Яшчэ скажу: спадкаемец, пакуль у маленстве, нічым не адрозьніваецца ад раба, хоць і гаспадар усяго:

Âščè skažu: spadkaemec, pakul' u malenstve, ničym ne adroz'nivaecca ad raba, hoc' i gaspadar usâgo:

2. ён пад апекунамі і кіраўнікамі аж да часу вызначанага бацькам.

ён пад аpekunamì i kiraŭnikamì aŭ da času vyznačanaga bac'kam.

3. Гэтак і мы, пакуль былі ў маленстве, былі паняволеныя рэчавым пачаткам сьвету;

Gètak i my, pakul' byli ŭ malenstve, byli panâvolenyâ rèčavym pačatkam s'vetu;

4. але калі споўніўся час, Бог паслаў Сына Свайго (Адзінароднага), Які нарадзіўся ад жанчыны і хадзіў пад законам,

але kalì spoŭniŭsâ čas, Bog paslaŭ Syna Svajgo (Adžinarodnaga), Âki naradziŭsâ ad žančyny i hadziŭ pad zakonam,

5. каб адкупіць падзаконных, каб нам атрымаць усынаўленьне.

kab adkupic' padzakonnyh, kab nam atrymac' usynaŭlen'ne.

6. А як што вы - сыны, дык Бог паслаў у сэрцы вашыя Духа Сына Свайго, Які ўсклікае: "Абба, Войча!"

A âk što vy - syny, dyk Bog paslaŭ u sèrcy vašyâ Duha Syna Svajgo, Âki ŭsklikae: "Abba, Vojča!"

7. Таму ты ўжо ня раб, а сын; а калі сын, дык і спадкаемец Божы празь Ісуса Хрыста.

Tamu ty ŭžo nâ rab, a syn; a kalì syn, dyk i spadkaemec Božy praz' Îsusa Hrysta.

8. Але тады, ня ведаючы Бога, вы служылі божышчам, якія па сутнасці не багі;

Ale tady, nâ vedaŭčy Boga, vy služyli božyščam, âkiâ pa sutnas'ci ne baği;

9. а сёння, уведаўшы Бога, альбо лепей, атрымаўшы пазнаньне ад Бога, навошта вяртаецца зноў да бяссьілых і ўбогіх матар'яльных

пачаткаў, і хочаце яшчэ зноў падняволіцца ім?

a sën'nâ, uvedaŭšy Boga, al'bo lepej, atrymaŭšy paznan'ne ad Boga, navošta vârtacesâ znoŭ da bâs'silyh i ŭbogih matar'âl'nyh pačatkaŭ, i hočace âščè znoŭ padnâvolicca im?

10. Вы пільна зважаеце на дні, месяцы, поры і гады.

Vy pil'na zvažaece na dni, mesâcy, pory i gady.

11. Баюся за вас, ці ня марна я працаваў у вас.

Baŭsâ za vas, ci nâ marna â pracavaŭ u vas.

12. Прашу вас, браты, будзьце, як я, таму што і я, як вы. Вы нічым не пакрыўдзілі мяне:

Prašu vas, braty, budz'ce, âk â, tamu što i â, âk vy. Vy ničym ne pakryŭdzili mâne:

13. ведаеце, што, хоць я ў нядужай плоці звеставаў вам першы раз,

14. але вы не пагардзілі спакушэньня майго ў плоці маёй і не

пагрэбавалі мною, а прынялі мяне, як анёла Божага, як Хрыста Ісуса.

ale vy ne pagardzili spakušèn'nâ majgo ŭ ploci maěj i ne pagrèbavali mnoŭ, a prynâli mâne, âk anëla Božaga, âk Hrysta Isusa.

15. Якія вы былі дабрашчасныя! Сьведчу пра вас, што, калі б можна было, вы б вырвалі вочы свае і аддалі мне.

Âkiâ vy byli dabraščasnyâ! S'vedču pra vas, što, kalì b možna bylo, vy b vyrvali vočy svae i addali mne.

16. І вось, няўжо я стаўся ворагам вашым, кажучы вам праўду?

Ì vos', nâŭžo â staŭsâ voragam vašym, kažučy vam praŭdu?

17. Рупяцца за вас нячыста, і хочуць вас адварнуць, каб вы рупіліся пра іх.

Rupâcca za vas nâčysta, i hočuc' vas advârnuc', kab vy rupilisâ pra ih.

18. Добра рупіцца ў добрым заўсёды, а не ў маёй толькі прысутнасці ў вас.

Dobra rupicca ŭ dobrym zaŭsëdy, a ne ŭ maëj tol'ki prysutnas'ci ŭ vas.

19. Дзеці мае! я зноў дзеля вас у пакутах народзінаў, пакуль вобраз Хрыста ня выявіцца ў вас.

Dzeci mae! â znoŭ dzelâ vas u pakutah narodzinaŭ, pakul' vobraz Hrysta nâ vyâvicca ŭ vas.

20. Хацеў бы я цяпер быць у вас і змяніць голас мой, бо я ў недаўменьні пра вас.

Haceŭ by â câper byc' u vas i z'mânic' golas moj, bo â ŭ nedaŭmen'ni pra vas.

21. Скажэце мне вы, хто хоча быць пад законам: хіба вы ня слухаецеся закона?

Skažëce mne vy, hto hoča byc' pad zakonom: hiba vy nâ sluhaecesâ zakona?

22. Бо напісана: "Абрагам меў двух сыноў, аднаго ад рабыні, а другога ад вольнай".

Bo napisana: "Abragam meŭ dvuh synoŭ, adnago ad rabyni, a drugoga ad vol'naj".

23. Але які рабыніч, той народжаны па плоці; а які ад вольнай, той па абяцаньні.

Ale âki rabynič, toj narodžany pa ploci; a âki ad vol'naj, toj pa abâcan'ni.

24. У гэтым ёсьць іншы сэнс. Гэта два заветы: адзін ад гары Сінайскай, які родзіць на рабства, які ёсьць Агар,

U gëтым ës'c' inšy sèns. Gëta dva zapavety: adzìn ad gary Sinajskaj, âki rodzic' na rabstva, âki ës'c' Agar,

25. бо Агар азначае гару Сінай у Аравіі і адпавядае цяперашняму

Ерусаліму, бо ён зь дзецьмі сваімі ў рабстве;

bo Agar aznačae garu Sìnaj u Aravii i adpavâdae câperašnâmu Erusalimu, bo ěn z' dzec'mi svaimi ŭ rabstve;

26. а вышэйшы Ерусалім вольны: Ён - маці ўсім нам.

a vyšějšy Erusalim vol'ny: Ěn - maci ŭsim nam.

27. Бо напісана: "узвесьліся, няплодная, ты, што ня родзіш; усклікні і гукні, ты, што ня мучылася ў родах; бо ў пакінутай куды болей дзяцей, чым у той, што мае мужа".

Bo napisana: "uz'vesâlisâ, nâplodnaâ, ty, što nâ rodziš; usklikni i gukni, ty, što nâ mučyłasâ ŭ rodah; bo ŭ pakìnutaj kudy bolej dzâcej, čym u toj, što mae mužâ".

28. Мы, браты, дзеці абяцаньня, як Ісаак.

My, braty, dzeci abâcan'nâ, âk ĩsaak.

29. Але як тады народжаны ад плоці гнаў таго, хто ад Духа, так і сёньня.

Ale âk tady narodžany ad ploci gnaŭ tago, hto ad Duha, tak i sěn'nâ.

30. Што ж кажа Пісаньне? "Выгані рабыню і сына яе, бо сын рабыніч не спадчыньніць разам з сынам вольнае".

Što ž kaža Pisan'ne? "Vygani rabynû i syna âe, bo syn rabynič ne spadčyn'nič' razam z synam vol'nae".

31. Таму, браты, мы дзеці не рабыні, а вольнай.

Tamu, braty, my dzeci ne rabyni, a vol'naj.

5 Кіраўнік

1. Дык стойце ж у свабодзе, якую даў нам Хрыстос, і ня схіляйцеся зноў пад ярмо рабства.

Dyk stojce ž u svabodze, âkuû daŭ nam Hrystos, i nâ shilâjcesâ znoŭ pad ârmo rabstva.

2. Вось, я, Павал, кажу вам: калі вы абразаецеся, ня будзе вам ніякае карысьці ад Хрыста.

Vos', â, Paval, kažu vam: kali vy abrazaecestâ, nâ budze vam niâkae karys'ci ad Hrysta.

3. Яшчэ сьведчу кожнаму чалавеку, які абразаецца, што ён павінен выконваць увесь закон.

Âščè s'vedču kožnamu čalaveku, âki abrazaeccâ, što ěn pavinen vykonvac' uves' zakon.

4. Вы, хто апраўдвае сябе законам, засталіся бяз Хрыста, адпаліся ад мілаты,

Vy, hto apraŭdvaе sâbe zakonom, zastalisâ bâz Hrysta, adpalisâ ad milaty,

5. а мы духам чакаем і спадзяёмся на праведнасьць ад веры;

a my duham čakaem i spadzâëmsâ na pravednas'c' ad very;

6. бо ў Хрысьце Ісусе ня мае сілы ні абразаньне, ні неабразаньне, а вера, якая дзее празь любоў.

bo ŭ Hrys'ce Isuse nâ mae sily ni abrazan'ne, ni neabrazan'ne, a vera, âkaâ dzee praz' lûboŭ.

7. Вы ішлі хораша: хто спыніў вас, каб вы не скараліся ісьціне?

Vy išli horaša: hto spyniŭ vas, kab vy ne skaralisâ is'cine?

8. Такое перакананьне не ад Таго, Хто заклікае вас.

Takoe perakanan'ne ne ad Tago, Hto zaklikae vas.

9. Каліва закваскі расчыняе ўсё цеста.

Kaliva zakvaski rasčynâe ŭsë cesta.

10. Я пэўны за вас у Госпадзе, што вы ня будзеце думаць іначай; а той, хто змушчае вас, хто б ён ні быў, панясе на сабе асуду.

Â pèũny za vas u Gospadze, što vy nâ budzece dumac' inačaj; a toj, hto zmuščae vas, hto b ěn ni byũ, panâse na sabe asudu.

11. За што ж гоняць мяне, браты, калі я і цяпер прапаведую абразаньне? Тады ганьба крыжа спынілася б.

Za što Ź gonâc' mâne, braty, kalì â ì câper prapaveduũ abrazan'ne? Tady gan'ba kryža spynilasâ b.

12. О, калі б выдаліць тых, якія баламуцяць вас!

O, kalì b vydalic' tyh, âkiâ balamucâc' vas!

13. Да вольнасьці закліканы вы, браты, толькі вольнасьць ваша ня была б повадам дагаджаць плоці; а любоўю служэце адно аднаму.

Da vol'nas'ci zaklikany vy, braty, tol'ki vol'nas'c' vaša nâ byla b povadam dagadžac' ploci; a lûboũ sluzhèce adno adnamu.

14. Бо ўвесь закон у адзін сказ укладваецца: "любі блізкага твайго, як самога сябе".

Bo ũves' zakon u adzìn skaz ukladvaecca: "lûbi blìzkaga tvajgo, âk samoga sâbe".

15. Калі ж паміж сабою грызяцца і ясьце адно аднаго, дык глядзеце, каб не панішчылі вы адно аднаго.

Kalì Ź pamìž saboũ gryzâcesâ ì âs'ce adno adnago, dyk glâdzece, kab ne paniščyli vy adno adnago.

16. Я кажу: рабеце паводле Духа, і вы ня будзеце паддавацца пажадзе плоці;

Â kažu: rabece pavodle Duha, ì vy nâ budzece paddavacca pažadze ploci;

17. бо плоць жадае супраціўнага Духу, а Дух - супраціўнага плоці: яны адно аднаму супрацівяцца, так што вы ня тое робіце, чаго хацелі б.

bo ploc' žadae supraciũnaga Duhu, a Duh - supraciũnaga ploci: âny adno adnamu supracivâcca, tak što vy nâ toe robìce, čago haceli b.

18. Калі ж вас Дух водзіць, дык вы не пад законам.

Kali ž vas Duh vodzic', dyk vy ne pad zakonam.

19. Дзеі плоці вядомыя; вась яны: пералюбства, блуд, нечыстата, непатрэбства,

Dzei ploci vâdomyâ; vos' âny: peralûbstva, blud, nečystata, nepatrèbstva,

20. ідаласлужэньне, чарадзейства, варожасьць, свары, зайздрасьць, гнеў, звады, раздоры (спакусы), ерасі,

idalaslužèn'ne, čaradzejstva, varožas'c', svary, zajzdras'c', gneŭ, zvady, razdory (spakusy), erasi,

21. нянавісьць, забойствы, п'янства, закалоты і іншае такое;

папярэджваю вас, як і раней папярэджваў, што тыя, хто робіць так, Царства Божага не ўспадкуюць.

nânavis'c', zabojs'tvy, p'ânstva, zakaloty i inšae takoe; papârèdžvaŭ vas, âk i ranej papârèdžvaŭ, što tyâ, hto robic' tak, Carstva Božaga ne ŭspadkuŭc'.

22. А плод Духа: любоў, радасьць, згода, доўгая цярплівацьць, добрасьць, міласэрнасьць, вера,

A plod Duha: lûboŭ, radas'c', zгода, doŭgaâ cârplivas'c', dobras'c', milasèrnas'c', vera,

23. лагоднасьць, устрымлівасьць. На такіх няма закона.

lagodnas'c', ustrymlivas'c'. Na takih nâma zakona.

24. А тыя, якія Хрыстовыя, укрыжавалі цела з пажадлівасьцю і пахацінствамі.

A tyâ, âkiâ Hrystovyâ, ukryžavali cela z pažadlivas'cŭ i pahacinstvami.

25. Калі мы жывём Духам, дык згодна з Духам і рабіць павінны.

Kali my žyvëm Duham, dyk zgodna z Duham i rabic' pavinny.

26. Ня будзем пустаславіцца, адно аднаго дражніць, адно аднаму зайздросьціць.

Nâ budzem pustaslavicca, adno adnago dražnić', adno adnamu zajzdros'cic'.

6 Кіраўнік

1. Браты! калі і дапусьціць чалавек якую пагрэшнасьць, вы, духоўныя, папраўляйце такога ў духу лагоды, зважаючы кожны на сябе, каб ня дацца спакусе.

Braty! kali i dapus'cic' čalavek âkuû pagrèšnas'c', vy, duhoŭnyâ, papraŭlâjce takoga ŭ duhu lagody, zvažaučy kožny na sâbe, kab nâ dacca spakuse.

2. Насеце цяжары адно аднаго, і такім чынам выканаеце закон Хрыстовы.

Nasece câžary adno adnago, i takim čynam vykanaeце zakon Hrystovy.

3. Бо хто лічыць, што ён нешта такое, калі ён нішто, той ашуквае самога сябе.

Bo hto ličyc', što ën nešta takoe, kali ën ništo, toj ašukvae samoga sâbe.

4. Кожны няхай правярае сваю дзею, і тады мецьме пахвалу толькі ў сабе, а ня ў іншым,

Kožny nâhaj pravârae svaû dzeû, i tady mec'me pahvalu tol'ki ŭ sabe, a nâ ŭ inšym,

5. бо кожны панясе свой цяжар.

bo kožny panâse svoj câžar.

6. Той, каго настаўляюць словам, дзяліся ўсякім дабром з тым, хто настаўляе.

Toj, kago nastaŭlâuc' slovam, dzâlisâ ŭsâkim dabrom z tym, hto nastaŭlâe.

7. Ня крывеце душою: Бог паганьбёны ня бывае. Што пасее чалавек, тое і сажне:

Nâ kryvece dušoû: Bog pagan'běny nâ byvae. Što pasee čalavek, toe i

sažne:

8. хто сее ў плоць сваю, ад плоці пажне прахласьць; а хто сее ў Дух, ад Духа пажне жыцьцё вечнае.

hto see ŭ ploc' svaŭ, ad ploci pažne prahlas'c'; a hto see ŭ Duh, ad Duha pažne žyc'cě večnae.

9. Робячы дабро, ня струджваймася: бо ў свой час пажнём, калі не аслабнем.

Robâčy dabro, nâ strudžvajmasâ: bo ŭ svoj čas pažněm, kalì ne aslabnem.

10. Дык вось, пакуль ёсьць час, будзем рабіць дабро ўсім, а найбольш сваім аднаверцам.

Dyk vos', pakul' ës'c' čas, budzem rabic' dabro ŭsim, a najbol'sh svaìm adnavercam.

11. Бачыце, як многа напісаў я вам сваёю рукою.

Bačyce, âk mnoga napisaŭ â vam svaëŭ rukou.

12. Тыя, што хочуць хваліцца паводле цела, змушаюць вас абразацца толькі дзеля таго, каб унікнуць ганеньняў за крыж Хрыстовы,

Tyâ, što hočuc' hvalicca pavodle cela, zmušaŭc' vas abrazacca tol'ki dzelâ tago, kab uniknuc' ganen'nâŭ za kryž Hrystovy,

13. бо і самі абрэзаныя ня трымаюцца закона, але хочуць, каб вы абразаліся, каб пахваліцца ў вашай плоці;

bo i sami abrèzanyâ nâ trymaŭcca zakona, ale hočuc', kab vy abrazalisâ, kab pahvalicca ŭ vašaj ploci;

14. а я не хачу хваліцца, хіба толькі крыжам Госпада нашага Ісуса Хрыста, Якім для мяне сьвет укрыжаваны, а я для сьвету.

a â ne haču hvalicca, hiba tol'ki kryžam Gospada našaga Īsusa Hrysta, Âkim dlâ mâne s'vet ukryžavany, a â dlâ s'vetu.

15. Бо ў Хрысьце Ісусе ня мае сілы ні абразаньне, ні неабразаньне, а

новае стварэнне.

Bo ŭ Hrys'ce ĭsuse nâ mae sily ni abrazan'ne, ni neabrazan'ne, a novae stvarèn'ne.

16. Тым, якія чыняць у згодзе з гэтым правілам, мір ім і міласць, і Ізраілю Божаму.

Тым, âkiâ čynâc' u zgodze z gètym pravilam, mir ìm i milas'c', i ĭzrailû Božamu.

17. У астатнім, хай ніхто не стурбуе мяне, бо я нашу раны Ісусавыя на целе маім.

U astatnìm, haj nihto ne sturbue mâne, bo â našu rany ĭsusavyâ na cele maìm.

18. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з духам вашым, браты. Амін.

Milata Gospada našaga ĭsusa Hrysta z duham vašym, braty. Amin.

ЭФЭСЯНАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал, воляю Божаю апостал Ісуса Хрыста, сьвятым, што ў Эфэсе, і верным у Хрысьце Ісусе:

Paval, volâû Božaû apostal Ìsusa Hrysta, s'vâтым, što ў Èfèse, i vernym u Hrys'ce Ìsuse:

2. мілата вам і мір ад Бога, Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

milata vam i mir ad Boga, Ajca našaga i Gospada Ìsusa Hrysta.

3. Дабраславёны Бог і Айцец Госпада нашага Ісуса Хрыста, што дабраславіў нас у Хрысьце ўсякім духоўным дабраславеньнем у нябёсах,

Dabraslavëny Bog i Ajcec Gospada našaga Ìsusa Hrysta, što dabraslaviŭ nas u Hrys'ce ŭsâkim duhoŭnym dabraslaven'nem u nâbëсах,

4. бо Ён выбраў нас у Ём перад стварэньнем сьвету, каб мы былі сьвятая і беспакібныя перад Ём у любові,

bo Èn vybraŭ nas u Ìm perad stvarèn'nem s'vetu, kab my byli s'vâтыâ i bespahìbnyâ perad Ìm u lûbovi,

5. наперад пастанавіўшы ўсынавіць Сабе нас празь Ісуса Хрыста паводле ўпадабаньня волі Сваёй,

naperad pastanaviŭшы ŭsynavic' Sabe nas праз' Ìsusa Hrysta pavodle ŭpadaban'nâ volì Svaëj,

6. на хвалу славы мілаты Сваёй, якою Ён умілаваў нас у Любасным,

na hvalu slavy milaty Svaëj, âkou Èn umilavaŭ nas u Lûbasnym,

7. у Якім мы маем адкупленьне Крывёю Ягонай, дараваньне грахоў, паводле багацьця мілаты Ягонай,

u Âkìm my maem adkuplen'ne Kryvëû Âgonaj, daravan'ne grahoŭ, pavodle bagac'câ milaty Âgonaj,

8. якую Ён у вялікай шчодрасьці даў нам ва ўсякай мудрасьці і разуменьні,

âkuû Ęn u vâlikaj ščodras'ci daŭ nam va ŭsâkaj mudras'ci i razumen'ni,

9. адкрыўшы нам таямніцу Сваёй волі паводле Свайго ўпадабаньня, якое Ён загадзя паклаў у Їм,

adkryŭšy nam taâmnicu Svaëj volì pavodle Svajgo ŭpadaban'nâ, âkoe Ęn zagadzâ paklaŭ u Ìm,

10. на здзяйсненьне паўнаты часу, каб усё нябеснае і зямное паяднаць у Хрысьце;

na z'dzâjs'nen'ne paŭnaty času, kab usë nâbesnae i zâmnoe paâdnac' u Hrys'ce;

11. у Їм мы і зрабіліся спадкаемцамі, і былі наперад назначаны на тое згодна з воляй Таго, Хто ўсё чыніць паводле хаценьня волі Сваёй,

u Ìm my i zrabilisâ spadkaemcamì, i bylì naperad naznačany na toe zgodna z volâj Tago, Hto ŭsë čynic' pavodle hacen'nâ volì Svaëj,

12. каб заслужыцца на пахвалу славы Ягонай нам, якія раней спадзяваліся на Хрыста;

kab zaslužycca na pahvalu slavy Âgonaj nam, âkiâ ranej spadzâvalisâ na Hrysta;

13. у Їм і вы, пачуўшы слова праўды, абвяшчэньне вашага выратаваньня, і ўвераваўшы ў Яго, пазначаны пячаткаю абяцанага Духа Сьвятога,

u Ìm i vy, pačuŭšy slova praŭdy, abvâščèn'ne vašaga vyratavan'nâ, i

ŭveravaŭšy ŭ Āgo, paznačany pâčatkaŭ abâcanaga Duha S'vâtoga,

14. Які ёсьць зарука спадчыны нашай, на адкупленьне долі Ягонаі, на хвалу славы Ягонаі!

Āki ës'c' zaruka spadčyny našaj, na adkuplen'ne doli Āgonaj, na hvalu slavy Āgonaj!

15. Таму і я, дачуўшыся пра вашу веру ў Хрыста Ісуса і пра любоў да ўсіх сьвятых,

Tamu i â, dačuŭšysâ pra vašuŭ veru ŭ Hrysta Īsusa i pra lûboŭ da ŭsîh s'vâtyh,

16. не перастаю дзякаваць за вас Богу, спамінаючы вас у малітвах маіх,

17. каб Бог Госпада нашага Ісуса Хрыста, Айцец славы, даў вам Духа мудрасьці і адкрыцьця на спазнаньне Яго,

kab Bog Gospada našaga Īsusa Hrysta, Ajcec slavy, daŭ vam Duha mudras'ci i adkryc'câ na spaznan'ne Āgo,

18. і прасьветліў вочы сэрца вашага, каб вы ўведалі, у чым надзея закліканьня Ягонага, і якое багацьце слаўнае спадчыны Ягонаі для сьвятых,

i pras'vetliŭ vočy sêrca vašaga, kab vy ŭvedali, u čym nadzeâ zaklikan'nâ Āgonaga, i âkoe bagac'ce slaŭnae spadčyny Āgonaj dlâ s'vâtyh,

19. і якая бязьмерная веліч магутнасьці Ягонае ў нас, што паверылі празь дзеянне ўладарнае сілы Ягонаі,

i âkaâ bâz'mernaâ velič magutnas'ci Āgonae ŭ nas, što paveryli praz' dzeân'ne ŭladarnae sily Āgonaj,

20. якою Ён узьдзейнічаў у Хрысьце, уваскрэсіўшы Яго зь мёртвых і пасадзіўшы праваруч Сябе на нябёсах,

âkoŭ Ēn uz'dzejničau u Hrys'ce, uvaskrèsiŭšy Āgo z' mÛrtvyh i pasadziŭšy

pravaruč Sâbe na nâbësah,

21. найвышэй за любое начальства і ўладу, і сілу і валадараньне, і ўсякае імя, называнае ня толькі ў гэтым веку, але і ў будучым,

najvyšěj za lûboe načal'stva i ŭladu, i silu i valadaran'ne, i ŭsâkae imâ, nazyvanae nâ tol'ki ŭ gètym veku, ale i ŭ budučym,

22. і ўсё ўпакорыў пад ногі Яму, і паставіў яго вышэй за ўсё, галавою Царквы,

i ŭsë ŭpakoryŭ pad nogi Âmu, i pastaviŭ âgo vyšěj za ŭsë, galavoŭ Carkvy,

23. якая ёсьць Цела Ягонае, поўнасьць Таго, Хто напаўняе ўсё ва ўсім.

âkaâ ës'c' Cela Âgonae, poŭnas'c' Tago, Hto napaŭnâe ŭsë va ŭsìm.

2 Кіраўнік

1. І вас, мёртвых за злачынствы і грахі вашыя,

Î vas, mërtvyh za zlačynstvy i grahi vašyâ,

2. у якіх вы калісьці жылі, згодна са звычаямі сьвету гэтага, па волі князя, які ўладарыць у паветры, духа, які дзее цяпер у сынах супраціву,

u âkih vy kalis'ci žyli, zgodna sa zvyčaâmi s'vetu gètaga, pa volì knâzâ, âki ŭladaryc' u pavetry, duha, âki dzee câper u synah supracìvu,

3. сярод якіх і мы калісьці жылі ў нашых плоцкіх жадобах, выконваючы пахаценьне плоці і помыслаў, і былі па прыродзе дзецямі гневу, як і астатнія,

sârod âkih i my kalis'ci žyli ŭ našyh plockih žadobah, vykonvaŭčy pahacen'ne ploci i pomyslaŭ, i byli pa pryrodze dzec'mi gnevu, âk i astatniâ,

4. Бог, багаты міласэрнасьцю, зь вялікай сваёй любові, якою палюбіў вас,

Bog, bagaty milasèrnas'cû, z' vâlikaj svaěj lûbovi, âkoŭ palûbiŭ vas,

5. і нас, мёртвых за злачынствы, ажыватварыў з Хрыстом, - мілатою вы ўратаваныя,

ì nas, mèrtvyh za zlačynstvy, ažyvatvaryŭ z Hrystom, - mìlatoŭ vy ŭratavanyâ,

6. і ўваскрэсіў зь Ім і пасадзіў на нябёсах у Хрысьце Ісусе,

ì ŭvaskrèsiŭ z' Ìm ì pasadziŭ na nâbësah u Hrys'ce Ìsuse,

7. каб зьявіць у наступных вяках найшчадрэйшае багацьце мілаты Сваёй у даброці да нас у Хрысьце Ісусе.

kab z'âvic' u nastupnyh vâkah najščadrèjšae bagac'ce mìlaty Svaëj u dabroci da nas u Hrys'ce Ìsuse.

8. Бо мілатою вы ўратаваныя празь веру, і гэта не ад вас, - Божы дар:

Bo mìlatoŭ vy ŭratavanyâ praz' veru, ì gèta ne ad vas, - Božy dar:

9. не ад дзеяў, каб ніхто не хваліўся.

ne ad dzeâŭ, kab nihto ne hvaliŭsâ.

10. Бо мы - Ягонья стварэнні, створаныя ў Хрысьце Ісусе на добрыя дзеі, якія Бог быў назначыў нам выконваць.

Bo my - Ágonyâ stvarèn'ni, stvoranyâ ŭ Hrys'ce Ìsuse na dobryâ dzei, âkiâ Bog byŭ naznačyŭ nam vykonvac'.

11. Дык вось памятайце, што вы, колісь язычнікі па плоці, якіх называлі "неабрэзанымі", так званыя "рукатворна абрэзаныя на плоці",

Dyk vos' pamâtajce, što vy, kolis' âzyčnikì pa ploci, âkih nazyvali "neabrèzanymi", tak zvanyâ "rukatvorna abrèzanyâ na ploci",

12. што вы былі ў той час бяз Хрыста, адсечаныя ад грамадства Ізраільскага, чужыя заповітам абяцання, ня мелі надзеі і былі бязбожнікі ў сьвеце;

što vy byli ŭ toj čas bâz Hrysta, adsečanyâ ad gramadztva Ìzrail'skaga, čužyâ zapavetam abâcan'nâ, nâ meli nadzei ì byli bâzbožnikì ŭ s'vece;

13. а цяпер у Хрысьце Ісусе вы, што былі колісь далёка, сталіся блізкімі Крывёю Хрыстоваю:

a câper u Hrys'ce Isuse vy, što byli kolis' dalëka, stalisâ blizkimi Kryvëu Hrystovaû:

14. бо Ён ёсьць мір наш, Які зрабіў з двух адно і зруйнаваў перашкоду пасярэдзіне -

bo Ęn ës'c' mir naš, Âki zrabiu z dvuh adno i zrujnavau peraškodu pasârèdzine -

15. скасаваўшы варожасьць Плоцьцю Сваёю, - а закон заповедзяў - вучэньнем, каб з двух стварыць у Сабе Самім аднаго новага чалавека, сталюючы мір,

skasavaüşy varožas'c' Ploc'cû Svaëu, - a zakon zapavedzâu - vučën'nem, kab z dvuh stvaryc' u Sabe Samim adnago novaga čalaveka, stalûučy mir,

16. і ў адным целе прымірыць абодвух з Богам крыжам, забіўшы на гэтым варожасьць;

i ũ adnym cele prymiryč' abodvuh z Bogam kryžam, zabiüşy na gèтым varožas'c';

17. і, прыйшоўшы, "абвясчаў мір вам, далёкім, і блізкім",

i, pryjšouüşy, "abvâščau mir vam, dalëkim, i blizkim",

18. бо празь Яго і тыя і другія маем доступ да Айца, у адным Духу.

bo praz' Âgo i tyâ i drugiâ maem dostup da Ajca, u adnym Duhu.

19. Дык вось, вы ўжо ня чужынцы і ня прыхадні, а суграмадзяне сьвятым і свае Богу,

Dyk vos', vy ũžo nâ čužyncy i nâ pryhadni, a sugramadzâne s'vâтым i svae Bogu,

20. уцьверджаныя на аснове апосталаў і прарокаў, маючы Самога Ісуса Хрыста каменем вугла,

uc'verdžanyâ na asnove apostalaŭ i prarokaŭ, maŭčy Samoga ĩsusa Hrysta kamenem vugla,

21. на якім увесь будынак, моцна складаны, вырастае ў сьвяты храм у Госпадзе,

na âkim uves' budynak, mocna skladany, vyrastae ŭ s'vâty hram u Gospadze,

22. на якім і вы будуецца ў селішча Божае Духам.

na âkim i vy buducoesâ ŭ selišča Božae Duham.

3 Кіраўнік

1. Вось дзеля гэтага я, Павал, стаўся вязьнем Ісуса Хрыста за вас, язычнікаў.

Vos' dzelâ gètaga â, Paval, staŭsâ vâz'nem ĩsusa Hrysta za vas, âzyčnikaŭ.

2. Бо вы, пэўна, чулі пра служэньне мілаты Божай, дадзенай мне для вас,

Bo vy, peŭna, čuli pra služèn'ne milaty Božaj, dadzenaj mne dlâ vas,

3. таму што мне праз адкрыцьцё абвешчана таямніца, - пра што я і вышэй коратка пісаў, -

tamu što mne praz adkryc'cë abveščana taâmnica, - pra što â i vyšěj koratka pisaŭ, -

4. дык вы, чытаючы, можаце ўведаць маё разуменьне таямніцы Хрыстовай,

dyk vy, čytaŭčy, možace ŭvedac' maë razumen'ne taâmnicy Hrystovaj,

5. якая ня была абвешчана ранейшым пакаленьням сыноў чалавечых, як сёньня адкрыта сьвятым апосталам Ягоным і прарокам праз Духа (Сьвятога),

âkaâ nâ byla abveščana ranejšym pakalen 'nâm synoŭ čalavečyh, âk sën 'nâ adkryta s'vâty m apostalam Ágonym i prarokam praz Duha (S'vâtoga),

6. каб і язычнікі былі супольнымі спадчыньнікамі, што складаюць адно цела, і саўдзельнікамі абяцання Ягонага ў Хрысьце Ісусе праз зьвеставаньне,

kab i âzyčnikì byli supol'nymì spadčyn'nikami, što skladaûc' adno cela, i saŭdzel'nikami abâcan'nâ Ágonaga ŭ Hrys'ce Ìsuse praz z'vestavan'ne,

7. слугою якога зрабіўся я пасля дараваньня мілаты Божай, дадзенай мне дзеяннем сілы Ягонай.

slugoŭ âkoga zrabìŭsâ â pas'lâ daravan'nâ milaty Božaj, dadzenaj mne dzeân'nem sily Ágonaj.

8. Мне, самаму найменшаму з усіх сьвятых, дадзена мілата гэтая - зьвеставаць язычнікам недасьледнае багацьце Хрыстовае

Mne, samamu najmenšamu z usih s'vâtyh, dadzena milata gëtaâ - z'vestavac' âzyčnikam nedas'lednae bagac'ce Hrystovae

9. і адкрыць усім, што ёсьць зьдзяйсненьне таямніцы, схаванай ад вечнасьці ў Богу, Які стварыў усё Ісусам Хрыстом,

i adkryc' usim, što ës'c' z'dzâjs'nen'ne taâmnicy, shavanaj ad večnas'ci ŭ Bogu, Âki stvaryŭ usë Ìsusam Hrystom,

10. каб цяпер была вядомая праз Царкву начальству і ўладам на нябёсах бясконца мудрасьць Божая,

kab câper byla vâdomaâ praz Carkvu načal'stvu i ŭladam na nâbëсах bâskoncaâ mudras'c' Božaâ,

11. паводле спрадвечнага вызначэньня, якое Ён учыніў у Ісусе Хрысьце, Госпадзе нашым,

pavodle spradvečnaga vyznačën'nâ, âkoe Ęn učyniŭ u Ìsuse Hrys'ce, Gospadze našym,

12. у Якім мы маем адвагу і надзейны доступ празь веру ў Яго.

u Âkìm my maem advagu i nadzejny dostup praz' veru ŭ Âgo.

13. А таму прашу (вас) не маркоціцца духам ад маіх дзеля вас

журботаў, бо яны - ваша слава.

A tamu prašu (vas) ne markocicca duham ad maih dzelâ vas žurbotaŭ, bo âny - vaša slava.

14. Дзеля гэтага схіляю калені мае прад Айцом Госпада нашага Ісуса Хрыста,

Dzelâ gètaga shilâû kaleni mae prad Ajcom Gospada našaga Îsusa Hrysta,

15. ад Якога м'е найменьне ўсякая айчыннасьць на нябёсах і на зямлі,

ad Âkoga m'ê najmen'ne ŭsâkaâ ajčynnas'c' na nâbëсах i na zâmlì,

16. хай дасьць вам, па багацьці славы Сваёй, моцна ўцьвердзіцца

Духам Ягоным ва ўнутраным чалавеку,

haj das'c' vam, pa bagac'ci slavy Svaëj, mocna ŭc'verdzicca Duham Âgonym va ŭnutranym čalaveku,

17. каб Хрыстос вераю ўсяліўся ў сэрцы вашыя,

kab Hrystos veraŭ ŭsâlìŭsâ ŭ sèrcy vašyâ,

18. каб вы, укарэненыя і ўцьверджаныя ў любові, маглі спасьцігнуць з

усімі сьвятымі, што ёсьць шырыня і даўжыня, і глыбіня і вышыня,

kab vy, ukarènenyâ i ŭc'verdžanyâ ŭ lûbovi, maglì spas'cìgnuc' z usìmi s'vâtymi, što ës'c' šyrynâ i daŭžynâ, i glybìnâ i vyšynâ,

19. і ўразумець вышэйшую за ўразуменьне любоў Хрыстовую, каб вам напоўніцца ўсёю поўніцаю Божаю.

i ŭrazumec' vyšèjšuŭ za ŭrazumen'ne lûboŭ Hrystovuŭ, kab vam napoŭnìcca ŭsëŭ poŭnìcaŭ Božau.

20. А Таму, Хто сілаю, якая дзее ў нас, можа зрабіць непараўнена

болей за ўсё, чаго мы просім, альбо пра што думаем,

*A Tamu, Hto silaû, âkaâ dzee ů nas, moža zrabic' neparaůnena boleĵ za ůsĕ,
čago my prosim, al'bo pra što думаем,*

21. Таму слава ў Царкве ў Хрысьце ва ўсе роды, ад веку да веку. Амін.
Tamu slava ů Carkve ů Hrys'ce va ůse rody, ad veku da veku. Amin.

4 Кіраўнік

1. Дык вось я, вязень у Госпадзе, малю вас хадзіць годна званьня, у
якое вы закліканы,

*Dyk vos' â, vâzen' u Gospadze, malû vas hadzic' godna zvan'nâ, u âkoe vy
zaklikany,*

2. з усёй пакорлівай мудрасьцю і лагоднасьцю і доўгай цярплівасьцю, у
любаві трываючы адзін аднаго,

*z usěj pakorlivaj mudras'cû i lagodnas'cû i doůgaj cârplivas'cû, u lûbovi
tryvaůčy adzîn adnago,*

3. імкнучыся захоўваць адзінства Духа ў саюзе міру.

imknučsâ zahoůvac' adzinstva Duha ů saůze miru.

4. Адно цела і адзін Дух, як вы і закліканы да адной надзеі вашага
пакліканьня;

Adno cela i adzîn Duh, âk vy i zaklikany da adnoj nadzei vašaga paklikan'nâ;

5. адзін Гасподзь, адна вера, адно хрышчэньне,

adzîn Gaspodz', adna vera, adno hryščèn'ne,

6. адзін Бог і Айцец усіх, Які над усімі, і праз усіх, і ўва ўсіх нас.

adzîn Bog i Ajcec usih, Âki nad usimi, i праз usih, i ůva ůsih nas.

7. А кожнаму з нас дадзена мілата ў меру дару Хрыстовага.

A kožnamu z nas dadzena milata ů meru daru Hrystovaga.

8. Таму і сказана: "падняўшыся на вышыню, запаланіў паланёных і даў

дары людзям".

Tamu i skazana: "padnâŭšysâ na vyšynû, zapalanïŭ palanënyh i daŭ dary lûdzâm".

9. А "падняўся" што азначае, як ня тое, што Ён і сыходзіў раней у прадонныя мясьціны зямлі?

A "padnâŭsâ" što aznačae, âk nâ toe, što Ęn i syhodziŭ ranej u pradonnyâ mâs'ciny zâmlï?

10. Хто сыходзіў, Ён жа ёсьць і Той, Хто ўзышоў над усе нябёсы, каб напоўніць усё.

Hto syhodziŭ, Ęn ža ës'c' i Toj, Hto ŭzyšoŭ nad use nâbësy, kab napoŭnic' usë.

11. І Ён паставіў адных апосталамі, другіх прарокамі, іншых дабравесьнікамі, іншых пастырамі і настаўнікамі,

Ĭ Ęn pastaviŭ adnyh apostalami, drugih prarokami, inšyh dabraves'nikami, inšyh pastyrami i настаŭnikami,

12. на дасканаленьне сьвятых, на дзею служэньня, на збудаваньне Цела Хрыстовага,

na daskanalen'ne s'vâtyh, na dzeŭ služèn'nâ, na zbudavan'ne Cela Hrystovaga,

13. пакуль усе прыйдзем у адзінства веры і спазнаньня Сына Божага, у мужа дасканалага, у меру поўнага росту Хрыстовае паўнаты;

pakul' use pryjdzem u adzinstva very i spaznan'nâ Syna Božaga, u muža daskanalaga, u meru poŭnaga rostu Hrystovae paŭnaty;

14. каб мы ня былі больш недаросткамі, якіх хістаюць і захапляюць усякія вятры навукі, каб падманам людзкім, штукарскай хітрынай увесьці ў змусту.

kab my nâ byli bol's nedarostkami, âkih histaŭc' i zahaplâŭc' usâkiâ vâtry

navukì, kab padmanam lûdzkìm, štukarskaj hitrynaj uves'ci ŭ zmustu.

15. А каб у шчырай любові ўсе ўзрасталі ў Таго, Які ёсьць Галава, у Хрыста.

A kab u ščyraj lûbovi ŭse ŭzrastali ŭ Tago, Âki ës'c' Galava, u Hrysta.

16. зь Якога ўсё цела, што складаецца і злучаецца праз розныя ўзаемна жыўналучныя сувязі, у меру дзеяньня кожнага асобнага чэlesa, атрымлівае прырост цела на збудаваньне самога сябе ў любові.

z' Âkoga ŭsë cela, što skladaeccâ i zlučâeccâ praz roznyâ ŭzaemna žyŭnalučnyâ suvâzi, u meru dzeân'nâ kožnaga asobnaga čèlesa, atrymlivae pryrost cela na zbudavan'ne samoga sâbe ŭ lûbovi.

17. Таму я кажу і заклінаю Госпадам, каб вы болей не рабілі, як робяць астатнія народы ў марноце розуму свайго,

Tamu â kažu i zaklinaŭ Gospadam, kab vy bolej ne rabili, âk robâc' astatniâ narody ŭ marnoце rozumu svajgo,

18. бо яны запамрочаныя ў розуме, адчужаныя ад жыцьця Божага з прычыны іхняга невуцтва і зжарсьцьвеласьці сэрца іхняга;

bo âny zapamročanyâ ŭ rozume, adčužanyâ ad žyc'câ Božaga z pryčynu ihnâga nevuctva i zžars'c'velas'ci sèrca ihnâga;

19. яны, дарэшты знячуліўшыся, аддаліся распусьце так, што робяць усякае паскудзтва ненасытна.

âny, darèšty z'nâčuliŭšysâ, addalisâ raspus'ce tak, što robâc' usâkae paskudztva nenasytna.

20. Але вы ня так навучыліся ад Хрыста,

Ale vy nâ tak navučylisâ ad Hrysta,

21. бо вы чулі пра Яго і ў Ём навучыліся, - бо ісьціна ў Ісусе, -

bo vy čuli pra Âgo i ŭ Ìm navučylisâ, - bo is'cina ŭ Ìsuse, -

22. пазбыцца разам зь мінулым жыццём старога чалавека, які
парахнее ў панадных пахацінствах,

*pazbycca razam z' minulym žyc'cëm staroga čalaveka, âkì parahnee ŭ
panadnyh pahacìnstvah,*

23. а абнавіцца духам розуму вашага

a abnavicca duham rozumu vašaga

24. і апрануцца ў новага чалавека, створанага ў падабенстве Божым, у
праведнасці і сьвятасці ісьціны.

*i apranucca ŭ novaga čalaveka, stvoranaga ŭ padabenstve Božym, u
pravednas'ci i s'vâtas'ci is'ciny.*

25. Таму, адкінуўшы ману, гаварэце праўду кожны блізкаму свайму, бо
мы чэлесы адзін аднаму.

*Tamu, adkinuŭšy manu, gavarèce praŭdu kožny blizkamu svajmu, bo my
čèlesy adzin adnamu.*

26. Гневаючыся, не грашэце: сонца хай ня зойдзе ў гневе вашым;

Gnevaŭčysâ, ne grašèce: sonca haj nâ zojdze ŭ gneve vašym;

27. і не давайце месца д'яблу.

i ne davajce mesca d'âblu.

28. Хто краў, больш ня крадзь, а лепей працуй, робячы сваімі рукамі
карыснае, каб было з чаго выдзяляць таму, хто мае патрэбу.

*Hto kraŭ, bol's nâ kradz', a lepej pracuj, robâčy svaimi rukami karysnae, kab
bylo z čago vydzâlâc' tamu, hto mae patrèbu.*

29. Ніякае брыдкае слова хай ня выходзіць з вуснаў вашых, а толькі
добрае на будаўніцтва ў веры, каб яно давала мілату слухачам.

*Niâkae brydkae slova haj nâ vyhodzic' z vusnaŭ vašyh, a tol'ki dobrae na
budaŭnictva ŭ very, kab âno davala milatu sluhačam.*

30. І не зьневажайце Духа Божага, Якім мы запячатаны ў дзень

адкупленья.

Ì ne z'nevažajce Duha Božaga, Âkim my zapâčatany ũ dzen' adkuplen'nâ.

31. Усякае раздражненьне і лютасьць, і гнеў, і крык, і ліхаслоўе з
ўсякаю злосьцю хай будуць выдалены з вас;

*Usâkae razdražnen'ne ì lûtas'c', ì gneŭ, ì kryk, ì lihasloŭe z usâkaŭ zlos'cŭ
haj buduc' vydaleny z vas;*

32. але будзьце адно да аднаго добрага, спагадлівага, даруйце адно
аднаму, як і Бог у Хрысьце дараваў вам.

*ale budz'ce adno da adnago dobryâ, spagadlîvyâ, darujce adno adnamu, âk ì
Bog u Hrys'ce daravaŭ vam.*

5 Кіраўнік

1. Дык вось, сьледуйце Богу, як дзецi любасныя,

Dyk vos', s'ledujce Bogu, âk dzeci lûbasnyâ,

2. і жывеце ў любовi, як і Хрыстос палюбіў нас і аддаў Сябе за нас у
прынашэньне і ахвяру Богу, на пахошчы прыемныя.

*ì žyvece ũ lûbovi, âk ì Hrystos palûbiŭ nas ì addaŭ Sâbe za nas u
prynašèn'ne ì ahvâru Bogu, na pahoščy pryemnyâ.*

3. А распуста і ўсялякая нечысьць і любазьдзірства не павінны нават
упамінацца ў вас, як гэта прыстойна сьвятым.

*A raspusta ì ũsâlâkaâ nečys'c' ì lûbaz'dzîrstva ne pavînny navat upamînacca
ŭ vas, âk gèta prystojna s'vâтым.*

4. Таксама і брыдкаслоўе і пустаслоўе і пакепства не да гонару вам; а
наадварот, хай лепш будзе падзяка;

*Taksama ì brydkasloŭe ì pustasloŭe ì pakepstva ne da gonaru vam; a
naadvarot, haj lepš budze padzâka;*

5. бо ведайце, што ніякі распусьнік, альбо нячысты, альбо любазьдзірца, які ёсьць ідаласлужэнец, ня мецьме спадчыны ў Царстве Хрыста і Бога.

bo vedajce, što niâki raspus'nik, al'bo nâčysty, al'bo lûbaz'dzìrca, âki ës'c' idalasluzhènc, nâ mec'me spadčyny ŭ Carstve Hrysta i Boga.

6. Хай ніхто ня зводзіць вас пустымі словамі, бо за гэта прыходзіць гнеў Божы на сыноў бунтоўных:

Haj nihto nâ zvodzic' vas pustymi slovami, bo za gèta pryhodzic' gneŭ Božy na synoŭ buntoŭnyh:

7. дык жа ня будзьце супольнікамі іхнімі.

dyk ža nâ budz'ce supol'nikami ihnimi.

8. Вы былі колісь цемра, а цяпер - сьвятло ў Госпадзе: дык паводзьцеся, як дзеці сьвятла,

Vy byli kolis' cemra, a câper - s'vâtlo ŭ Gospadze: dyk pavodz'cesâ, âk dzeci s'vâtla,

9. бо плод Духа - ва ўсякай даброці, праведнасьці і ісьціне.

bo plod Duha - va ŭsâkaj dabroci, pravednas'ci i is'cìne.

10. Шукайце таго, што да спадобы Богу,

Šukajce tago, što da spadoby Bogu,

11. і не бярэце ўдзелу ў бясплэнных дзеях цемры, а яшчэ і выкрывайце,

i ne bârèce ŭdzelu ŭ bâsplënnnyh dzeâh cemry, a âščè i vykryvajce,

12. бо пра тое, што яны робяць таемна, сорамна і казаць.

bo pra toe, što âny robâc' taemna, soramna i kazac'.

13. А ўсё, што выкрываецца, выяўляецца ў сьвятле, бо ўсё, што робіцца яўным, ёсьць сьвятло.

A ŭsë, što vykryvaecca, vyâŭlâecca ŭ s'vâtle, bo ŭsë, što robicca âŭnym,

ës'c' s'vâtlo.

14. Таму сказана: "устань, хто сьпіць, і ўваскрэсьні зь мёртвых, і асьветліць цябе Хрыстос!".

Tamu skazana: "ustan', hto s'pic', i ŭvaskrès'ni z' mërtvyh, i as'vetlic' câbe Hrystos!".

15. Дык глядзеце, дзейце асьцярожна, не як неразумныя, а як мудрыя,

16. цэнячы дорага час, бо дні - ліхія.

Dyk glâdzece, dzejce as'cârožna, ne âk nerazumnyâ, a âk mudryâ,

17. Дык ня будзьце ж неразважныя, а спазнавайце, што ёсьць воля Божая.

Dyk nâ budz'ce ž nerazvažnyâ, a spaznavajce, što ës'c' volâ Božaâ.

18. І ня ўпівайцеся віном, ад якога бывае распуста; а напаўняйцеся Духам,

Î nâ ŭpivajcesâ vinom, ad âkoga byvae raspusta; a napaŭnâjcesâ Duham,

19. настаўляючы саміх сябе псальмамі і слаvasлоўем і духоўнымі сьпевамі, сьпяваючы і апяваючы ў сэрцах вашых Госпада,

nastaŭlâŭčy samih sâbe psal'mamì i slavasloŭem i duhoŭnymì s'pevamì, s'pâvaŭčy i apâvaŭčy ŭ sèrcah vašyh Gospada,

20. дзякуючы заўсёды за ўсё Богу і Айцу, у імя Госпада нашага Ісуса Хрыста,

dzâkuŭčy zaŭsëdy za ŭsë Bogu i Ajcu, u imâ Gospada našaga Îsusa Hrysta,

21. слухаючыся адно аднаго ў страху Божым.

sluhaŭčysâ adno adnago ŭ strahu Božym.

22. Жонкі, упакорвайцеся сваім мужам, як Госпаду,

Žonki, upakorvajcesâ svaim mužam, âk Gospadu,

23. бо муж ёсьць галава жонкі, як і Хрыстос - галава Царквы, і Ён жа

Збаўца цела.

bo muž ës'c' galava žonki, âk i Hrystos - galava Carkvy, i Ěn ža Zbaŭca cela.

24. Але як Царква слухаецца Хрыста, так і жонкі сваіх мужоў ва ўсім.

Ale âk Carkva sluhaecca Hrysta, tak i žonki svaih mužoŭ va ŭsìm.

25. Мужы, любеце сваіх жонак, як і Хрыстос палюбіў Царкву і аддаў Сябе за яе,

Mužy, lûbece svaih žonak, âk i Hrystos palûbiŭ Carkvu i addaŭ Sâbe za âe,

26. каб асьвяціць яе, ачысьціўшы мыцьцём водным, праз слова;

kab as'vâcic' âe, ačys'ciŭšy myc'cëm vodnym, praz slova;

27. каб прадставіць яе Сябе слаўнаю Царквою, бяз плямы, без загану, або чаго-небудзь падобнага, а каб яна была сьвятая і беззаганная.

kab pradstavic' âe Sabe slaŭnaŭ Carkvoŭ, bâz plâmy, bez zagany, abo čago-nebudz' padobnaga, a kab âna byla s'vâtaâ i bezzagannaâ.

28. Так павінны мужы любіць сваіх жонак, як сваё цела: хто любіць сваю жонку, любіць самога сябе.

Tak pavinny mužy lûbic' svaih žonak, âk svaë cela: hto lûbic' svaŭ žonku, lûbic' samoga sâbe.

29. Бо ніхто ніколі ня меў нянавісьці да сваёй плоці, а корміць і грэе яе, як і Гасподзь Царкву;

Bo nihto nikoli nâ meŭ nânavis'ci da svaëj ploci, a kormic' i grèe âe, âk i Gaspodz' Carkvu;

30. бо мы часткі Цела Ягонага, ад плоці Ягонай і ад касьцей Ягоных.

bo my častki Cela Âgonaga, ad ploci Âgonaj i ad kas'cej Âgonyh.

31. Таму "пакіне чалавек бацьку свайго і маці і прылепіцца да жонкі сваёй, і будуць двое адна плоть".

Tamu "pakìne čalavek bac'ku svajgo i maci i prylepicca da žonki svaëj, i buduc' dvoe adna ploc'".

32. Тайна гэтая вялікая; я кажу пра Хрыста і пра Царкву.

Tajna gètaâ vâlikaâ; â kažu pra Hrysta i pra Carkvu.

33. Так кожны з вас хай любіць сваю жонку, як самога сябе; а жонка хай баіцца свайго мужа.

Tak kožny z vas haj lûbìc' svaû žonku, âk samoga sâbe; a žonka haj baicca svajgo muža.

6 Кіраўнік

1. Дзеці, слухайцеся сваіх бацькоў у Госпадзе, бо гэтага патрабуе справядлівасьць.

Dzeci, sluhajcesâ svaih bac'koû u Gospadze, bo gètaga patrabue spravâdlivas'c'.

2. Шануй бацьку твайго і маці - гэта першая заповедзь з абяцаньнем:

Šanuj bac'ku tvajgo i maci - gèta peršaâ zapavedz' z abâcan'nem:

3. Хай будзе табе добра, і будзеш доўга жыць на зямлі.

"Haj budze tabe dobra, i budzeš doŭga žyc' na zâmlì".

4. І вы, бацькі, не дакучайце дзецям вашым, а гадуйце іх у навуцы і настаўленьні Гасподнім.

Ì vy, bac'ki, ne dakučajce dzecâm vašym, a gadujce ih u navucy i nastau'len'nì Gaspodnìm.

5. Рабы, слухайцеся гаспадароў сваіх цялесных са страхам і трымценьнем, у прастаце сэрца вашага, як Хрыста,

Raby, sluhajcesâ gaspadaroŭ svaih câlesnyh sa straham i trymcen'nem, u prastace sèrca vašaga, âk Hrysta,

6. ня ў блізірнай толькі паслужлівасьці, як чалавекадагоднікі, а як рабы Хрыстовыя, выконваючы волю Божую ад душы,

*nâ ŭ blizirnaj tol'ki paslužlivas'ci, âk čalavekadagodnikì, a âk raby Hrystovyâ,
vykonvaûčy volû Božuû ad dušy,*

7. служачы шчыра, як Госпаду, а ня як людзям,

služačy ščyra, âk Gospadu, a nâ âk lûdzâm,

8. ведаючы, што кожны атрымае ад Госпада ў меру дабра, якое ён зрабіў, хай то раб, хай вольнік.

*vedaûčy, što kožny atrymae ad Gospada ŭ meru dabra, âkoe ёn zrabìŭ, haj
to rab, haj vol'nik.*

9. І вы, гаспадары, рабеце зь імі гэтак сама, лагодзьце строгасьць,

ведаючы, што і над вамі самімі і над імі ёсьць на нябёсах Гасподзь, Які не зважае на асобы.

*ì vy, gaspadary, rabece z' imì gètak sama, lagodz'ce strogas'c', vedaûčy, što
ì nad vamì samimì ì nad imì ёs'c' na nâbëсах Gaspodz', Âkì ne zvažae na
asoby.*

10. Нарэшце, браты мае, мацуйцеся Госпадам і магутнасьцю сілы Ягонаі;

Narèšce, braty mae, macujcesâ Gospadam ì magutnas'cû sily Âgonaj;

11. апанеццеся ў поўную зброю Божую, каб вам можна было стаць супроць хітрыкаў д'ябальскіх;

*apranecesâ ŭ poŭnuû zbroû Božuû, kab vam možna bylo stac' suproc'
hìtrykaŭ d'âbal'skih;*

12. бо нашае змаганьне ня супроць крыві і плоці, а супроць

начальстваў, супроць уладаў, супроць сьветаўпраўцаў цемры сьвету гэтага, супроць духаў злосьці паднябесных.

*bo našae zmagan'ne nâ suproc' kryvi ì ploci, a suproc' načal'stvaŭ, suproc'
uladaŭ, suproc' s'vetaŭpraŭcaŭ cemry s'vetu gètaga, suproc' duhaŭ zlos'ci
padnâbesnyh.*

13. Дзеля гэтага прымеце поўную зброю Божую, каб вы маглі супрацьстаць у часіну ліхую і, усё адолеўшы, выстаяць.

Dzelâ gètaga prymece poŭnuû zbroû Božuû, kab vy magli suprac'stac' u časînu lihuû i, usë adoleŭšy, vystaac'.

14. Так што станьце, апаясаўшы сьцёгны вашыя праўдаю, і апрануўшыся ў браню праведнасці,

Tak što stan'ce, apaâsaušy s'cëgny vašyâ praŭdaû, i apranuŭšysâ ŭ branû pravednas'ci,

15. і абуўшы ногі ў гатовасць абвяшчаць мір;

i abuŭšy nogi ŭ gatovas'c' abvâščac' mîr;

16. а найперш за ўсё вазьмеце шчыт веры, якім зможаце пагасіць усе распаленыя стрэлы ліхадзея;

a najperš za ŭsë vaz'mece ščyt very, âkim zmožace pagasic' use raspalenyâ strèly lihadzeâ;

17. і шалом ратунку вазьмеце, і меч духоўны, які ёсьць Слова Божае;

i šalom ratunku vaz'mece, i meč duhoŭny, âki ës'c' Slova Božae;

18. усякаю малітваю і просьбаю малецесь ў любы час духам, і дбайце пра гэта самае з усёй сталасьцю і блганьнем за ўсіх сьвятых

usâkaû malitvaû i pros'baû malecesâ ŭ lûby čas duham, i dbajce pra gèta samae z usëj stalas'cû i blagan'nem za ŭsîh s'vâtyh

19. і за мяне, каб мне дадзена было слова - вуснамі маімі адкрыта і адважна абвяшчаць таямніцу зьвеставаньня,

i za mâne, kab mne dadzena bylo slova - vusnamî maîmî adkryta i advažna abvâščac' taâmnîcu z'vestavan'nâ,

20. дзеля якога я пасольствую ў кайданах, каб я сьмела прапаведаваў, як я і павінен.

dzelâ âkoga â pasol'stvuû ŭ kajdanah, kab â s'mela prapavedavaŭ, âk â i

pavinen.

21. А каб і вы ведалі пра мае акалічнасьці і дзеі, пра ўсё раскажа вам
Тыхік, любасны брат і верны ў Госпадзе службіт,

*A kab i vy vedali pra mae akaličnas'ci i dzei, pra ŭsë raskaža vam Tyhik,
lûbasny brat i verny ŭ Gospadze službit,*

22. якога я і паслаў да вас на тое самае, каб вы даведаліся пра нас і каб
ён сцешыў сэрцы вашыя.

*âkoga â i paslaŭ da vas na toe samae, kab vy davedalisâ pra nas i kab ën
sucešyŭ sèrcy vašyâ.*

23. Мір братам і любоў зь вераю ад Бога Айца і Госпада Ісуса Хрыста.

Mir bratam i lûboŭ z' veraŭ ad Boga Ajca i Gospada Ìsusa Hrysta.

24. Мілата з усімі, што нязьменна любяць Госпада нашага Ісуса
Хрыста. Амін.

Milata z usimi, što nâz'menna lûbâc' Gospada našaga Ìsusa Hrysta. Amin.

ПІЛІПЯНАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал і Цімафей, рабы Ісуса Хрыста, усім сьвятым у Хрысьце Ісусе, што жывуць у Піліпах, зь япіскапамі і дыяканами:

Paval i Cimatej, raby Isusa Hrysta, usim s'vâty m u Hrys'ce Isuse, što žyvuc' u Pilipah, z' âpiskapami i dyâkanami:

2. мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Isusa Hrysta.

3. Дзякую Богу майму кожны раз, як згадваю вас,

Dzâkuû Bogu majmu kažny raz, âk zgadvaû vas,

4. заўсёды ў кожнай малітве маёй за ўсіх вас з радасьцю молячыся,

zaŭsëdy ŭ kažnaj malitve maëj za ŭsich vas z radas'cû molâčysâ,

5. за ваш удзел у зьвеставаньні зь першага дня аж да сёньня,

za vaš udzel u z'vestavan'ni z' peršaga dnâ aŭ da sën'nâ,

6. упэўнены, што той, хто пачаў у вас добрую дзею, будзе завяршаць яе да дня Ісуса Хрыста,

upëŭneny, što toj, hto pačaŭ u vas dobruû dzeû, budze zavâršac' âe da dnâ Isusa Hrysta,

7. як і трэба мне думаць пра ўсіх вас, бо я маю вас у сэрцы ў кайданых маіх, і ў абароне і ў сьцьверджаньні зьвеставаньня, вас усіх, як супольнікаў маіх у мілаце.

âk i trëba mne dumac' pra ŭsich vas, bo â maû vas u sèrcy ŭ kajdanah maih, i ŭ abarone i ŭ s'c'verdžan'ni z'vestavan'nâ, vas usich, âk supol'nikaŭ maih u

milace.

8. Бог - сьведка, што я люблю ўсіх вас любоўю Ісуса Хрыста;

Bog - s'vedka, što â lûblû ŭsîh vas lûboŭû Îsusa Hrysta;

9. і малюся за тое, каб любоў ваша яшчэ больш узростала ў спазнаньні і ўсякім досьведзе,

î malûsâ za toe, kab lûboŭ vaša âščè bol'sh uzrastala ŭ spaznan'ni î ŭsâkîm dos'vedze,

10. каб, спазнаючы лепшае, вы былі чыстыя і неспатыкнёныя ў дзень Хрыста,

kab, spaznaŭčy lepšae, vy byli čystyâ î nespatyknënyâ ŭ dzen' Hrysta,

11. поўныя пладоў праведнасьці празь Ісуса Хрыста, на славу і хвалу Божую.

poŭnyâ pladoŭ pravednas'ci praz' Îsusa Hrysta, na slavu î hvalu Božuû.

12. Жадаю, браты, каб вы ведалі, што акалічнасьці мае паслужылі на большы посьпех зьвеставаньня,

Žadaû, braty, kab vy vedali, što akaličnas'ci mae paslužyli na bol'sy pos'peh z'vestavan'nâ,

13. так што кайданы мае за Хрыста зрабіліся вядомыя ўсёй праторыі і ўсім астатнім,

tak što kajdany mae za Hrysta zrabilisâ vâdomyâ ŭsěj pratoryi î ŭsîm astatnîm,

14. і большая частка братаў у Госпадзе, пасьмялеўшы праз кайданы мае, пачалі з большаю адвагаю, бязбоязна прапаведаваць слова Божае.

î bol'sââ častka bratoŭ u Gospadze, pas'mâleŭšy praz kajdany mae, pačali z bol'saû advagaû, bâzboâzna prapavedavac' slova Božae.

15. Некаторыя, праўда, з зайздрасьці альбо зь перакорлівасьці, а іншыя з добрай прыхільнасьці прапаведуюць Хрыста:

Nekatoryâ, praŭda, z zajzdras'ci al'bo z' perakorlivas'ci, a inšyâ z dobroj pryhil'nas'ci prapaveduïc' Hrysta:

16. адны зь перакорлівасьці прапаведуюць Хрыста ня чыста, думаючы пабольшыць цяжар кайданоў маіх;

adny z' perakorlivas'ci prapaveduïc' Hrysta nâ čysta, dumaŭčy pabol'sŭc' câžar kajdanoŭ maïh;

17. а другія - зь любові, ведаючы, што я пастаўлены бараніць зьвеставаньне.

a drugiâ - z' lûbovi, vedaŭčy, što â pastaŭleny baranic' z'vestavan'ne.

18. Але што да таго? Як бы ні прапаведавалі Хрыста, ці дзеля блізіру, а ці шчыра, я і таму радуся і буду радавацца,

Ale što da tago? Âk by ni prapavedavali Hrysta, ci dzelâ bliziru, a ci ščyra, â i tamu raduŭsâ i budu radavacca,

19. бо ведаю, што гэта паслужыць мне на збавеньне дзякуючы вашай малітве і садзеянню Духа Ісуса Хрыста,

bo vedaŭ, što gèta paslužyc' mne na zbaven'ne dzâkuŭčy vašaj malitve i sadzeân'nû Duha Isusa Hrysta,

20. пры пэўнасьці і надзеі маёй, што я ні ў чым пасаромлены ня буду, а пры поўнай адвазе, і сеньня, як і заўсёды, праславіцца Хрыстос у целе маім, хай тое жыцьцём, хай сьмерцю.

pry pèŭnas'ci i nadzei maěj, što â ni ŭ čym pasaromleny nâ budu, a pry poŭnaj advaze, i sën'nâ, âk i zaŭsëdy, praslavicca Hrystos u cele maïm, haj toe žyc'cëm, haj s'mercû.

21. Бо для мяне жыцьцё - Хрыстос, і сьмерць - набытак.

Bo dlâ mâne žyc'cë - Hrystos, i s'merc' - nabytak.

22. А калі жыцьцё ў плоці дае плод маёй дзеі, дык ня ведаю, што выбраць.

A kali žyc'cë ŭ ploci dae plod maěj dzei, dyk nâ vedaŭ, što vybrac'.

23. Вабіць мяне і тое і другое: хочацца і разьвязацца і быць з Хрыстом, бо гэта непараўнальна лепей;

Vabic' mâne i toe i drugoe: hočacca i raz'vâzacca i byc' z Hrystom, bo gëta neparaŭnal'na lepej;

24. а заставацца ў плоці больш патрэбна вам:

a zastavacca ŭ ploci bol'sh patrëbna vam:

25. і я пэўна ведаю, што застануся і буду з усімі вамі дзеля вашага посьпеху і радасьці ў веры,

i â pëŭna vedaŭ, što zastanusâ i budu z usimì vami dzelâ vašaga pos'pehu i radas'ci ŭ very,

26. каб хвала ваша ў Хрысьце Ісусе памножылася празь мяне, пры маім другім да вас прыходзе.

kab hvala vašâ ŭ Hrys'ce Isuse pamnožylasâ praz' mâne, pry maïm drugim da vas pryhodze.

27. Толькі жывеце годнасна зьвеставаньня Хрыстовага, каб мне, калі я прыйду і пабачу вас, альбо калі ня прыйду, чуць пра вас, што стаіце вы ў адным духу, змагаючыся аднадушна за веру Дабравесьця.

Tol'ki žyvece godnasna z'vestavan'nâ Hrystovaga, kab mne, kali â pryjdu i pabaču vas, al'bo kali nâ pryjdu, čuc' pra vas, što staïce vy ŭ adnym duhu, zmagaŭčysâ adnadušna za veru Dabraves'câ.

28. і не баіцеся ні ў чым праціўнікаў; гэта ім ёсьць знак пагібелі, а вам - выратаваньня. І гэта ад Бога;

i ne baïcesâ ni ŭ čym pracïŭnikaŭ; gëta im ës'c' znak pagibeli, a vam - vyratavan'nâ. I gëta ad Boga;

29. бо вам дадзена дзеля Хрыста ня толькі вераваць у Яго, але і пакутаваць за Яго.

bo vam dadzena dzelâ Hrysta nâ tol'ki veravac' u Âgo, ale i pakutavac' za Âgo.

30. Такім самым подзвiгам, які вы бачылі ўва мне і сён'ня чуеце пра мяне.

Takim samym podz'vigam, âki vy bačyli ŭva mne i sën'nâ čuece pra mâne.

2 Кіраўнік

1. Дык вось, калі ёсьць якая ўцеха ў Хрысьце, калі ёсьць якая радасьць любові, калі ёсьць якая супольнасьць Духа, калі ёсьць які мілажаль у сэрцы і спагадлівасьць,

Dyk vos', kali ës'c' âkaâ ŭceha ŭ Hrys'ce, kali ës'c' âkaâ radas'c' lûbovi, kali ës'c' âkaâ supol'nas'c' Duha, kali ës'c' âki milažal' u sèrcy i spagadlivas'c',

2. дык дапоўніце маю радасьць: майце адны думкі, майце тую ж любоў, будзьце аднадушныя і аднамысныя;

dyk dapouńice maŭ radas'c': majce adny dumki, majce tuŭ Ź lûboŭ, budz'ce adnadušnyâ i adnamysnyâ;

3. нічога не рабеце зь перакорлівасьці альбо дзеля марнае славы, а ў пакорлівай мудрасьці ўважайце адно аднаго вышэй за сябе.

níčoga ne rabece z' perakorlivas'ci al'bo dzelâ marnae slavy, a ŭ pakorlivaj mudras'ci ŭvažajce adno adnago vyšèj za sâbe.

4. Не за сябе толькі клопат майце, а кожны і за іншых.

Ne za sâbe tol'ki klopat majce, a kožny i za inšyh.

5. Бо ў вас павінны быць тыя самыя адчуваньні, як і ў Хрысьце Ісусе;

Bo ŭ vas pavinny byc' tyâ samyâ adčuvan'ni, âk i ŭ Hrys'ce Isuse;

6. Ён, быўшы ў Божай прыродзе, не палічыў за рабунак Сваю роўнасьць з Богам,

Ěn, byŭšy ŭ Božaj pryrodze, ne paličyŭ za rabunak Svaŭ roŭnas'c' z Bogam,

7. а прынізіў Сябе Самога, узяўшы вобраз раба, зрабіўшыся падобным на людзей і з выгляду стаўшыся, як чалавек;

a pryniziŭ Sâbe Samoga, uzâŭšy vobraz raba, zrabìŭšysâ padobnym na lŭdzej i z vyglâdu staŭšysâ, âk čalavek;

8. упакорыў Сябе і быў паслухмяны аж да сьмерці, і сьмерці крыжовай.

upakoryŭ Sâbe i byŭ pasluhmâny aŭ da s'merci, i s'merci kryžovaj.

9. Таму і Бог узьнёс Яго і даў Яму імя вышэй за ўсякае імя,

Tamu i Bog uz'nës Âgo i daŭ Âmu imâ vyšèj za ŭsâkae imâ,

10. каб прад імем Ісуса схілілася кожнае калена на небе, зямлі і ў апраметнай,

kab prad imem Ĭsusa shililasâ koŭnae kalena na nebe, zâmlì i ŭ aprametnaj,

11. і кожныя вусны визнавалі, што Ісус Хрыстос ёсьць Гасподзь на славу Бога Айца.

i koŭnyâ vusny vyznavali, što Ĭsus Hrystos ës'c' Gaspodz' na slavu Boga Ajca.

12. Дык вось, любасныя мае, як вы заўсёды былі паслухмяныя ня

толькі ў прысутнасці маёй, але яшчэ болей сёньня ў адсутнасці маёй, са страхам і трымценьнем выконвайце сваё збавеньне,

Dyk vos', lŭbasnyâ mae, âk vy zaŭsèdy byli pasluhmânyâ nâ tol'ki ŭ

prysutnas'ci maëj, ale âščè bolej sën'nâ ŭ adsutnas'ci maëj, sa straham i trymcen'nem vykonvajce svaë zbaven'ne,

13. бо гэта Бог учыняе ў вас і хаценьне і дзеянне па Сваім упадабаньні.

bo gèta Bog učynâe ŭ vas i hacen'ne i dzeân'ne pa Svaim upadaban'ni.

14. Усё рабеце без нараканьня і сумненьня,

Usë rabece bez narakan'nâ i sumnen'nâ,

15. каб вам быць бездакорнымі і чыстымі дзецьмі Божымі,
беспахібнымі сярод упарцістага і разбэшчанага роду, у якім вы зьяеце,
як сьвяцілы ў сьвеце,

*kab vam byc' bezdakornymi i čystymi dzec'mi Božymi, bespahibnymi sârod
uparcistaga i razbèščanaga rodu, u âkim vy z'zâece, âk s'vâcily ũ s'vece,*

16. ашчаджаючы слова жыцьця на пахвалу мне ў дзень Хрыстовы, што
я ня марна змагаўся і ня марна працаваў.

*aščadžaŭcy slova žyc'câ na pahvalu mne ũ dzen' Hrystovy, što â nâ marna
zmagaŭsâ i nâ marna pracavaŭ.*

17. Але калі я і мушу зрабіцца ахвяраю за ахвяру і служэньне веры
вашай, дык радуюся і цешуся разам з усімі за вас;

*Ale kalì â i mušu zrabicca ahvâraŭ za ahvâru i služèn'ne very vašaj, dyk
raduŭsâ i cešusâ razam z usimi za vas;*

18. за гэта самае і вы радуйцеся і цешцеся са мною.

za gèta samae i vy radujcesâ i cešcesâ sa mnoŭ.

19. Спадзяюся ж у Госпадзе Ісусе неўзабаве паслаць да вас Цімафея,
каб і я, даведаўшыся пра вашыя абставіны, суцешыўся духам.

*Spadzâŭsâ ž u Gospadze Ìsuse neŭzabave paslac' da vas Cimafeâ, kab i â,
davedaŭšysâ pra vašyâ abstaviny, sucešyŭsâ duham.*

20. Бо няма ў мяне нікога роўнага яму ў рупнасьці, хто б так шчыра
дбаў пра вас;

*Bo nâma ũ mâne nikoga roŭnaga âmu ũ rupnas'ci, hto b tak ščyra dbaŭ pra
vas;*

21. бо ўсе шукаюць свайго, а не таго, што даспадобы Ісусу Хрысту.

bo ũse šukaŭc' svajgo, a ne tago, što daspadoby Ìsusu Hrystu.

22. А ягоная вернасьць вам вядомая, бо ён, як сын пры бацьку, служыў
мне ў зьвеставаньні.

A âgonaâ vernas'c' vam vâdomaâ, bo ën, âk syn pry bac'ku, sluzhÿÿ mne ũ z'vestavan'ni.

23. I вось я спадзяюся паслаць яго адразу ж, як толькі даведаюся, што будзе са мною.

Ì vos' â spadzâûsâ paslac' âgo adrazu ž, âk tol'ki davedaûsâ, što budze sa mnoû.

24. Я ўпэўнены ў Госпадзе, што і сам хутка прыйду да вас.

Â ũpèÿneny ũ Gospadze, što i sam hutka pryjdu da vas.

25. Урэшце я палічыў патрэбным паслаць да вас Эпафрадыта, брата і супрацоўніка і падзьвіжніка майго ў змаганьні, а вашага пасланца і службіта ў патрэбе маёй,

Urèšce â paličÿÿ patrèbnym paslac' da vas Èpafradyta, brata i supracouñnika i padz'vižnika majgo ũ zmagan'ni, a vašaga paslanca i sluzhbita ũ patrèbe maěj,

26. бо ён моцна хацеў бачыць вас і цяжка журыўся, што да вас дайшлі чуткі пра ягоную хваробу.

bo ën mocna haceÿ bačÿc' vas i câžka žuryÿsâ, što da vas dajšli čutki pra âgonuû hvarobu.

27. Бо ён быў хворы пры сьмерці; але Бог памілаваў яго, і не яго толькі, але і мяне, каб не дадалося мне жальбы да жальбы.

Bo ën byÿ hvory pry s'merci; ale Bog pamilavaÿ âgo, i ne âgo tol'ki, ale i mâne, kab ne dadalosâ mne žal'by da žal'by.

28. Таму я хутчэй паслаў яго, каб вы, убачыўшы яго зноў, парадаваліся, і я быў меней засмучаны.

Tamu â hutčèj paslaÿ âgo, kab vy, ubačÿÿšÿ âgo znoÿ, paradavalisâ, i â byÿ menej zasmučany.

29. Прымеце ж яго ў Госпадзе з усякаю радасьцю, і такіх майце ў

пашане,

Prymece ž âgo ŭ Gospadze z usâkaŭ radas'cû, i takih majce ŭ pašane,

30. бо ён за справу Хрыстовую хадзіў каля сьмерці, ставіў жыцьцё пад пагрозу, каб дапоўніць недахоп вашых паслугаў мне.

bo ёn za spravu Hrystovuŭ hadziŭ kalâ s'merci, staviŭ žyc'cë pad pagrozu, kab dapouñic' nedahop vašyh paslugaŭ mne.

3 Кіраўнік

1. У астатнім, браты мае, радуйцеся ў Госпадзе. Пісаць вам пра гэта самае мне ня цяжка, а вам карысна.

U astatnìm, braty mae, radujcesâ ŭ Gospadze. Pisac' vam pra gèta samae mne nâ câžka, a vam karysna.

2. Пільнуйцеся ад сабак, пільнуйцеся ад ліхіх дзеячаў, пільнуйцеся ад абразаньня;

Pil'nujcesâ ad sabak, pil'nujcesâ ad lihìh dzeâčaŭ, pil'nujcesâ ad abrazan'nâ;

3. бо абразаньне - мы, калі служым Богу духам і хвалімся Хрыстом Ісусам, і не на плоць спадзяёмся;

bo abrazan'ne - my, kalì služym Bogu duham i hvalìmsâ Hrystom Ìsusam, i ne na ploc' spadzâëmsâ;

4. хоць я магу спадзявацца і на плоць. Калі хто іншы думае пакласьціся на плоць, дык тым болей я,

hoc' â magu spadzâvacca i na ploc'. Kalì hto inšy dumae paklas'cisâ na ploc', dyk tym bolej â,

5. абрэзаны на восьмы дзень, з роду Ізраілевага, калена Веньямінавага, Габрэй ад Габрэяў, паводле закона - фарысэй,

abrèzany na vos'my dzen', z rodu Ìzrailevaga, kalena Ven'âminavaga, Gabrèj

ad Gabrèâŭ, pavodle zakona - farysèj,

6. а ў руплівасьці - ганіцель царквы Божай, па праўдзе закона - беззаганны.

a ŭ ruplivas'ci - ganicel' carkvy Božaj, pa praŭdze zakona - bezzaganny.

7. Але што мне было перавагаю, тое дзеля Хрыста я палічыў марнасьцю.

Ale što mne bylo peravagaŭ, toe dzelâ Hrysta â paličyŭ marnas'cŭ.

8. Ды і ўсё лічу марнасьцю дзеля перавагі пазнаньня Хрыста Ісуса, Госпада майго: дзеля Яго я ад усяго адмовіўся, і ўсё лічу сьмецьцем, каб здабыць Хрыста,

Dy i ŭsë liču marnas'cŭ dzelâ peravagi paznan'nâ Hrysta Ìsusa, Gospada majgo: dzelâ Âgo â ad usâgo admoviŭsâ, i ŭsë liču s'mec'cem, kab zdabyc' Hrysta,

9. і знайсці сябе ў Ім не з маёю праведнасьцю, якая ад закона, а з тою, якая празь веру ў Хрыста, з праведнасьцю ад Бога па веры;

i znajs'ci sâbe ŭ Ìm ne z maëŭ pravednas'cŭ, âkaâ ad zakona, a z toŭ, âkaâ praz' veru ŭ Hrysta, z pravednas'cŭ ad Boga pa very;

10. каб спазнаць Яго, і сілу ўваскрэсеньня Ягонага, і мець удзел у пакутах Ягоных, прыпадобніцца да Яго ў сьмерці,

kab spaznac' Âgo, i silu ŭvaskrèsen'nâ Âgonaga, i mec' udzel u pakutah Âgonyh, prypadobnicca da Âgo ŭ s'merci,

11. каб дасягнуць уваскрэсеньня зь мёртвых.

kab dasâgnuc' uvaskrèsen'nâ z' mërtyvyh.

12. Ня тое, каб я ўжо дасягнуў мэты, альбо ўдасканаліўся; але прагну, а ці не дасягну і я, як дасягнуў мяне Хрыстос Ісус.

Nâ toe, kab â ŭžo dasâgnuŭ mèty, al'bo ŭdaskanaliŭsâ; ale pragnu, a ci ne dasâgnu i â, âk dasâgnuŭ mâne Hrystos Ìsus.

13. Браты, я ня лічу, што я ўжо дасягнуў; а толькі, забываючы тое, што ўжо за мною, і сягаючы наперад,

Braty, â nâ liču, što â ŭžo dasâgnuŭ; a tol'ki, zabyvaŭcy toe, što ŭžo za mnoŭ, i sâgaŭcy naperad,

14. імкнуся да мэты, да гонару вышэйшага пакліканьня Божага ў Хрысьце Ісусе.

imknusâ da mêtŭ, da gonaru vyšějšaga paklikan'nâ Božaga ŭ Hrys'ce Isuse.

15. І вось, хто з нас дасканалы, так і мусіць думаць; калі ж вы пра што іначай думаеце, дык і гэта Бог вам прасьветліць.

Ì vos', hto z nas daskanaly, tak i music' dumac'; kali ž vy pra što inačaj dumaece, dyk i gèta Bog vam pras'vetlic'.

16. Тым часам, чаго б мы ні дасягнулі, так і павінны мысьліць і паводле таго правіла жыць.

Tym časam, čago b my ni dasâgnuli, tak i pavinny mys'lic' i pavodle tago pravila žyc'.

17. Пераймайце, браты, мяне і дзівецеся на тых, якія робяць згодна з прыкладам, які маеце ў нас.

Perajmajce, braty, mâne i dzivecesâ na tyh, âkiâ robâc' zgodna z prykladam, âki maece ŭ nas.

18. Бо многія, пра каго я часта казаў вам, а цяпер нават са сьлязьмі кажу, робяць, як ворагі крыжа Хрыстовага;

Bo mnogîâ, pra kago â časta kazaŭ vam, a câper navat sa s'lâz'mi kažu, robâc', âk voragi kryža Hrystovaga;

19. іхні канец - пагібель, іхні бог - чэрава, і слава іхняя - у ганьбе: яны думаюць пра зямное.

ihni kanec - pagibel', ihni bog - čèrava, i slava ihnââ - u gan'be: âny думаŭc' pra zâmnoe.

20. А нашае жыцьцё - на нябёсах, адкуль мы чакаем і Збаўцу, Госпада нашага Ісуса Хрыста,

A našae žyc'cě - na nâbēsah, adkul' my čakaem i Zbaŭcu, Gospada našaga ĩsusa Hrysta,

21. Які нашае паганьбёнае цела пераўтвораць так, што яно прыпадобніцца праслаўленаму Целу Ягонаму, станецца сілаю, якою Ён дзейнічае і ўпакорвае Сабе ўсё.

Āki našae pagan'běnae cela peraŭtvoryc' tak, što âno prypadobničca praslaŭlenamu Celu Āgonamu, stanecca silaŭ, âkoŭ Ęn dzejničae i ŭpakorvae Sabe ũsě.

4 Кіраўнік

1. Дык вось, браты мае любасныя і жаданыя, радасьць і вянок мой, стойце так у Госпадзе, любасныя мае.

Dyk vos', braty mae lŭbasnyâ i žadanyâ, radas'c' i vânok moj, stojce tak u Gospadze, lŭbasnyâ mae.

2. Малю Евадыю, малю Сінтыхію думаць гэтак сама пра Госпада;

Malŭ Evadyŭ, malŭ Sintyhiŭ dumac' gètak sama pra Gospada;

3. сапраўды, прашу і цябе, мой шчыры супрацоўнік, памагай ім, што памагалі ў звеставаньні разам са мною і з Кліментам і з астатнімі супрацоўнікамі маімі, чые імёны - у кнізе жыцьця.

sapraŭdy, prašu i câbe, moj ščyry supracouŭnik, pamagaj im, što pamagalì ũ z'vestavan'ni razam sa mnoŭ i z Klimentam i z astatnimi supracouŭnikami maimi, čye iměny - u knize žyc'câ.

4. Радуйцеся заўсёды ў Госпадзе; і яшчэ кажу: радуйцеся.

Radujcesâ zaŭsědy ũ Gospadze; i âščè kažu: radujcesâ.

5. Пакорлівасьць ваша хай будзе вядомая ўсім людзям. Гасподзь блізка.

Pakorlivas'c' vašaâ haj budze vâdomaâ ŭsìm lûdzâm. Gaspodz' blizka.

6. Ня турбуйцеся ні пра што, а заўсёды ў малітве і прашэньні з падзякаваньнем адкрывайце свае жаданьні Богу, -

Nâ turbujcesâ ni pra što, a zaŭsëdy ŭ malitve i prašèn'ni z padzâkavan'nem adkryvajce svae žadan'ni Bogu, -

7. і мір Божы, які вышэйшы за ўсякі розум, ахавае сэрцы вашыя і помыслы ў Хрысьце Ісусе.

i mir Božy, âki vyšëjšy za ŭsâki rozum, ahavae sèrcy vašyâ i pomysly ŭ Hrys'ce Isuse.

8. Нарэшце, браты мае, што толькі ў ісьціне, што сумленнае, што справядлівае, што чыстае, што любае, што вартае хвалы, што толькі дабрадзейнасьць, ці што пахвалы годнае, - тое і майце наўме.

Narèšce, braty mae, što tol'ki ŭ is'cine, što sumlennae, što spravâdlivae, što čystae, što lûbae, što vartae hvaly, što tol'ki dabradzejnas'c', ci što pahvaly godnae, - toe i majce naŭme.

9. Чаго вы навучыліся, што прынялі і чулі і бачылі ўва мне, тое і выконвайце, - і Бог міру будзе з вамі.

Čago vy navučylisâ, što prynâli i čuli i bačyli ŭva mne, toe i vykonvajce, - i Bog mîru budze z vami.

10. Я вельмі ўзрадаваўся ў Госпадзе, што вы ўжо зноў пачалі клапаціцца пра мяне; вы і раней клапаціліся, але вам ня спрыяла нагода.

Â vel'mi ŭzradavaŭsâ ŭ Gospadze, što vy ŭžo znoŭ pačali klapacicca pra mâne; vy i ranej klapacilisâ, ale vam nâ spryâla nagoda.

11. Кажу гэта не таму, што патрэбу маю; бо я навучыўся здавольвацца

тым, што ў мяне ёсьць:

Kažu gèta ne tamu, što patrèbu maû; bo â navučyÿsâ zdavol'vacca tym, što ù mâne ës'c':

12. умею жыць і ў гароце, умею жыць і ў дастатку; навучыўся ўсяго і ва ўсім, насычацца і галадаць, быць і ў раскошы і ў нястачы.

umeû žyc' i ù garoce, umeû žyc' i ù dastatku; navučyÿsâ ũsâgo i va ũsim, nasyčacca i galadac', byc' i ù raskošy i ù nâstačy.

13. Усё магу ў Ісусе Хрысьце, Які мацуе мяне.

Usë magu ù Ìsuse Hrys'ce, Âki macue mâne.

14. Нарэшце, вы добра зрабілі, што ўзялі ўдзел у смутках маіх.

Narèšce, vy dobra zrabili, što ũzâli ũdzela u smutkah maih.

15. Вы ведаеце, Піліпяне, што на пачатку звеставаньня, калі я выйшаў з Македоніі, ніводная царква, апроч вас адных, ня брала ўдзелу ў маіх выдатках і прыбытках;

Vy vedaece, Pilipâne, što na pačatku z'vestavan'nâ, kali â vyjšaÿ z Makedoniì, nìvodnaâ carkva, aproč vas adnyh, nâ brala ũdzelu ù maih vydatkah i prybytkah;

16. вы і ў Фесалоніку і раз і два дасылалі мне на патрэбы.

vy i ù Fesaloniku i raz i dva dasylali mne na patrèby.

17. Ня тое, каб шукаў я дароў; а шукаю плоду, які памнажаецца на карысьць вам.

Nâ toe, kab šukaÿ â daroÿ; a šukaÿ plodu, âki pamnažaecca na karys'c' vam.

18. Я атрымаў усё і маю занадта; я задаволены, атрымаўшы ад Эпафрадыта гасьцінцы вашыя, - салодкія пахошчы, ахвяру прыемную, спадабную Богу.

Â atrymaÿ usë i maû zanaadta; â zadavoleny, atrymaÿšy ad Èpafradyta gas'cincy vašyâ, - salodkiâ pahošcy, ahvâru pryemnuû, spadobnuû Bogu.

19. Бог мой няхай адшкадуе вам на любую патрэбу вашу, ад багацьця Свайго ў славе, празь Ісуса Хрыста.

Bog moj nâhaj adškadue vam na lûbuû patrèbu vašuû, ad bagac'câ Svajgo ŭ slave, praz' Ìsusa Hrysta.

20. А Богу і Айцу нашаму слава на векі вякоў! Амін.

A Bogu i Ajcu našamu slava na vekì vâkoŭ! Amin.

21. Вітайце кожнага сьвятога ў Хрысьце Ісусе. Вітаюць вас браты, якія са мною.

Vitajce kožnaga s'vâtoga ŭ Hrys'ce Ìsuse. Vitaûc' vas braty, âkiâ sa mnoû.

22. Вітаюць вас усе сьвятыя, а найболей з кесаравага дома.

Vitaûc' vas use s'vâtyâ, a najbolej z kesaravaga doma.

23. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі. Амін.

Milata Gospada našaga Ìsusa Hrysta z usimì vamì. Amin.

КАЛАСЯНАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал, воляю Божаю апостал Ісуса Хрыста, і Цімафей брат,
Paval, volâû Božaû apostal Īsusa Hrysta, i Cìmafej brat,

2. сьвятым у Калосах і верным братам у Ісусе Хрысьце:
s'vâty m u Kalosah i vernym bratam u Īsuse Hrys'ce:

3. мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

Дзякуем Богу і Айцу Госпада нашага Ісуса Хрыста, увесь час у малітве за вас,

milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Īsusa Hrysta. Dzâkuem Bogu i Ajcu Gospada našaga Īsusa Hrysta, uves' čas u malitve za vas,

4. дачуўшыся пра веру вашу ў Хрыста Ісуса і пра любоў да ўсіх сьвятых,

dačuŭšysâ pra veru vašuŭ ŭ Hrysta Īsusa i pra lŭboŭ da ŭsìh s'vâtyh,

5. маючы надзею на ўгатаванае вам на нябёсах, пра што вы раней чулі ў праўдзівым слове зьвеставанья,

maŭčy nadzeŭ na ŭgatavanae vam na nâbësah, pra što vy ranej čulì ŭ praŭdzìvym slove z'vestavan'nâ,

6. якое жыве ў вас, як і вы ўва ўсім сьвеце, і родзіць плод і ўзрастае, як і паміж вамі, з таго дня, як вы пачулі і ўведалі мілату Божую ў ісьціне,

âkoe žyve ŭ vas, âk i vy ŭva ŭsìm s'vece, i rodzìc' plod i ŭzrastae, âk i pamìž vamì, z tago dnâ, âk vy pačulì i ŭvedalì milatu Božuŭ ŭ is'cìne,

7. як і навучыліся ад Эпафраса, любаснага супрацоўніка нашага,

вернага вам службіта Хрыстовага,

âk ì navučylisâ ad Ěpafrasa, lûbasnaga supracouñnika našaga, vernaga vam službìta Hrystovaga,

8. які і паведаміў нам пра вашу духоўную любоў.

âkì ì pavedamiŭ nam pra vašuŭ duhoŭnuŭ lûboŭ.

9. Таму і мы з таго дня, як гэта пачулі, не перастаем маліцца за вас і прасіць, каб вы дайшлі да поўнага спазнаньня волі Ягонай ва ўсякай мудрасьці і разуменьні духоўным,

Tamu ì my z tago dnâ, âk gèta pačuli, ne perastaëm malicca za vas ì prasic', kab vy dajšli da poŭnaga spaznan'nâ voli Āgonaj va ŭsâkaj mudras'ci ì razumen'nì duhoŭnym,

10. каб жылі годна Бога, ува ўсім дагаджаючы Яму, родзячы плод ва ўсякай працы добрай і ўзрастаючы ў спазнаньні Бога,

kab žyli godna Boga, uva ŭsìm dagadžaŭcy Āmu, rodžâcy plod va ŭsâkaj pracy dobroj ì ŭzrastaŭcy ŭ spaznan'nì Boga,

11. мацуючыся ўсякаю сілаю праз магутнасць славы Ягонай, ва ўсякай цярплівасьці і вялікадушнасці з радасьцю,

maciučysâ ŭsâkaŭ silaŭ praz magutnas'c' slavy Āgonaj, va ŭsâkaj cârplivas'ci ì vâlikadušnas'ci z radas'cŭ,

12. дзякуючы Богу і Айцу, Які паклікаў нас да ўдзелу ў спадчыне сьвятых у сьвеце,

dzâkuŭcy Bogu ì Ajcu, Ākì paklikaŭ nas da ŭdzelu ŭ spadčyne s'vâtyh u s'vece,

13. вызваліў нас з-пад улады цемры і ўвёў у Царства любаснага Сына Свайго,

vyzvaliŭ nas z-pad ulady cemry ì ŭvëŭ u Carstva lûbasnaga Syna Svajgo,

14. у Якім мы маем адкупленьне Крывёю Ягонаю і дараваньне грахоў,

u Âkîm my maem adkuplen'ne Kryvëû Âgonaû i daravan'ne grahoû,

15. Які ёсьць вобраз Бога нябачнага, народжаны раней за ўсякае стварэньне;

Âki ës'c' vobraz Boga nâbačnaga, narodžany ranej za ũsâkae stvarèn'ne;

16. бо Ён стварыў усё, што на нябёсах і што на зямлі, бачнае і нябачнае: хай тое троны, хай тое дзяржавы, хай тое начальствы, хай тое ўлады, - усё Ём і для Яго створана;

bo Ęn stvaryŭ usë, što na nâbëсах i što na zâmlì, bačnae i nâbačnae: haj toe trony, haj toe dzâržavy, haj toe načal'stvy, haj toe ũlady, - usë Ìm i dlâ Âgo stvorana;

17. і Ён ёсьць раней за ўсё, і ўсё існуе Ём.

i Ęn ës'c' ranej za ũsë, i ũsë ìsnue Ìm.

18. І Ён ёсьць галава цела Царквы; Ён пачатак, першынец зь мёртвых, каб меў Ён ва ўсім першынства:

Ì Ęn ës'c' galava cela Carkvy; Ęn pačatak, peršynec z' mërtyyh, kab meŭ Ęn va ũsìm peršynstva:

19. бо заўгодна было Айцу, каб у Ём жыла ўся паўната,

bo zaŭgodna bylo Ajcu, kab u Ìm žyla ũsâ paŭnata,

20. і каб празь Яго замірыць з Сабою ўсё, устанавіўшы мір празь Яго, Крывёю крыжа ягонага, і зямное і нябеснае.

i kab praz' Âgo zamìryc' z Saboû ũsë, ustanaviŭšy mìr praz' Âgo, Kryvëû kryža âgonaga, i zâmnoe i nâbesnae.

21. І вас, якія калісьці былі адчужаныя і ворагі думкамі, і схільнасьцю да ліхіх учынкаў,

Ì vas, âkiâ kalis'ci byli adčужanyâ i voragì dumkamì, i shil'nas'cû da lihìh učynkaŭ,

22. цяпер замірыў у целе плоці Ягонай, сьмерцю (Ягонай), каб явіць вас

сьвятымі і беззаганнымі і невінаватымі перад Сабою,

câper zamiryŭ u cele ploci Âgonaj, s'mercû (Âgonaj), kab âvic' vas s'vâtymì i bezzagannymì i nevinavatymì perad Sabou,

23. калі толькі вы цьвёрдыя і непахісныя ў веры і не адпадаеце ад надзеі звеставаньня, якое вы чулі, якое абвешчана ўсім стварэньням паднябесным, якому я, Павал, зрабіўся слугою.

kali tol'ki vy c'vërдыâ i nepahisnyâ ŭ very i ne adpadaeце ad nadzei z'vestavan'nâ, âkoe vy čuli, âkoe abveščana ŭsim stvarèn'nâm padnâbesnym, âkomu â, Paval, zrabìŭsâ slugou.

24. Сёньня радуся ў цярпеньнях маіх за вас і дапаўняю нястачу ў плоці маёй скрухаў Хрыстовых за цела Ягонае, якое ёсьць Царква,

Sën'nâ raduŭsâ ŭ cârpen'nâh maïh za vas i dapaŭnâŭ nâstaču ŭ ploci maěj skruhaŭ Hrystovyh za cela Âgonae, âkoe ës'c' Carkva,

25. якой я зрабіўся службітом згодна з устанаўленьнем Божым, давераным мне для вас, каб выканаць слова Божае,

âkoj â zrabìŭsâ službitom zgodna z ustanaŭlen'nem Božym, daveranym мне dlâ vas, kab vykanac' slova Božae,

26. тайну, схаваную ад вякоў і родаў, а сёньня адкрытую сьвятым Ягоным,

tajnu, shavanuŭ ad vâkoŭ i rodaŭ, a sën'nâ adkrytuŭ s'vâtym Âgonym,

27. якім дабараволіў Бог паказаць, якое багацьце славы ў тайне гэтай для язычнікаў, якая ёсьць Хрыстос у вас, надзея славы,

âkim dabaravoliŭ Bog pakazac', âkoe bagac'ce slavy ŭ tajne gètaj dlâ âzyčnikaŭ, âkaâ ës'c' Hrystos u vas, nadzeâ slavy,

28. Якога мы прапаведуем, настаўляючы на розум кожнага чалавека і навучаючы ўсялякай мудрасьці, каб паказаць кожнага чалавека дасканалым у Хрысьце Ісусе;

Âkoga my prapaveduem, nastaŭlâŭčy na rozum kožnaga čalaveka i navučaŭčy ŭsâlâkaj mudras'ci, kab pakazac' kožnaga čalaveka daskanalym u Hrys'ce ĭsuse;

29. дзеля чаго я і працую і змагаюся сілай Ягонай, якая дзее ўва мне магутна.

dzela čago â i pracuŭ i zmagaŭsâ silaj Âgonaj, âkaâ dzee ŭva mne magutna.

2 Кіраўнік

1. Хачу, каб вы ведалі, які подзвіг нясу я за вас і за тых, што ў Лаадыкіі (і ў Ераполі), і за ўсіх, хто ня бачыў аблічча майго ў плоці,

Haču, kab vy vedali, âki podz'vig nâsu â za vas i za tyh, što ŭ Laadykiï (i ŭ Erapoli), i za ŭsich, hto nâ bačyŭ abličča majgo ŭ ploci,

2. каб усьцешыліся сэрцы іхнія, паяднаныя ў любові, каб узбагаціліся поўным разуменьнем дзеля дасканалага спазнаньня тайны Бога і Айца і Хрыста,

kab us'cešylisâ sèrcy ihniâ, paâdnanyâ ŭ lûbovi, kab uzbagacilisâ poŭnym razumen'nem dzela daskanalaga spaznan'nâ tajny Boga i Ajca i Hrysta,

3. у Якім схаваны ўсе скарбы мудрасьці і веданьня.

u Âkim shavany ŭse skarby mudras'ci i vedan'nâ.

4. Гэта кажу я дзеля таго, каб хто-небудзь ня зьвёў вас лісьлівымі словамі;

Gèta kažu â dzela tago, kab hto-nebudz' nâ z'vëŭ vas lis'livymi slovami;

5. бо, хоць і няма мяне з вамі целама, затое духам я з вамі, радуючыся і сузіраючы вашае добрае ўладкаваньне і цьвёрдасьць веры вашае ў Хрыста.

bo, hoc' i nâma mâne z vami celam, zatoe duham â z vami, raduŭčysâ i

suziraûčy vašae dobrae ŭladkavan'ne i c'vërdas'c' very vašae ŭ Hrysta.

6. А таму, як вы прынялі Хрыста Ісуса Госпада, так хадзеце і ў Ім,
A tamu, âk vy prynâli Hrysta Îsusa Gospada, tak hadzece i ŭ Ìm,

7. укарэненыя і ўцьверджаныя ў Ім і ўмацаваныя ў веры, як вы навучаны, узбагачаючыся ў ёй з удзячнасцю.

ukarènenyâ i ŭc'verdžanyâ ŭ Ìm i ŭmacavanyâ ŭ very, âk vy navučany, uzbagaćaûčysâ ŭ ëj z udzâčnas'cû.

8. Глядзеце, браты, каб хто ня прывабіў вас філасофіяй і пустымі панадамі, па пераказах чалавечых, па стыхіях сьвету, а не па Хрысьце,
Glâdzece, braty, kab hto nâ pryvabiŭ vas filasofiâj i pustymi panadami, pa perakazah čalavečyh, pa styhiâh s'vetu, a ne pa Hrys'ce,

9. бо ў ім жыве ўся паўната Боства цялесна,
bo ŭ im žyve ŭsâ paŭnata Bostva câlesna,

10. і вы маеце паўнату ў Ім, Які ёсьць галава ўсяго начальства і ўлады;
i vy maese paŭnatu ŭ Ìm, Âki ës'c' galava ŭsâgo načal'stva i ŭlady;

11. у Ім вы і абрэзаны абразаньнем нерукатворным, калі скінулі грахоўнае цела плоці, абразаньнем Хрыстовым;
u Ìm vy i abrèzany abrazan'nem nerukatvornym, kali skinuli grahoŭnae cela ploci, abrazan'nem Hrystovym;

12. былі пахаваныя зь Ім у хрышчэньні, у Ім вы разам і ўваскрэсьлі вераю ў сілу Бога, Які ўваскрэсьціў Яго зь мёртвых,
byli pahavanyâ z' Ìm u hryščèn'ni, u Ìm vy razam i ŭvaskrès'li veraŭ ŭ silu Boga, Âki ŭvaskrèsiŭ Âgo z' mërtvyh,

13. і вас, якія былі мёртвыя ў грахах і ў неабразаньні плоці вашай, ажывіў разам зь Ім, дараваўшы нам усе грахі,
i vas, âkiâ byli mërtvyâ ŭ grahah i ŭ neabrazan'ni ploci vašaj, ažyviŭ razam z' Ìm, daravaŭšy nam use grahi,

14. скасаваўшы вучэньнем былое пра нас рукапісаньне, якое было супроць нас, і Ён узяў яго з асяродзьдзя і цьвікамі прыбіў да крыжа;
skasavaŭšy vučèn'nem byloe pra nas rukapìsan'ne, âkoe bylo suproc' nas, i Ęn uzâŭ âgo z asârodz'dzâ i c'vikami prybiŭ da kryža;

15. забраўшы сілу ў начальстваў і ўладаў, уладна паставіў іх пад ганьбу, перамогшы іх Сабою.

zabraŭšy silu ŭ načal'stvaŭ i ŭladaŭ, uladna pastaviŭ ih pad gan'bu, peramogšy ih Saboŭ.

16. Дык вось, хай ніхто не асуджае вас за ежу, пітво, ці за якое-небудзь сьвята, ці ў справе маладога месяца, ці суботы:

Dyk vos', haj nihto ne asudžae vas za ežu, pitvo, ci za âkoe-nebudz' s'vâta, ci ŭ sprave maladoga mesâca, ci suboty:

17. гэта ёсьць цень будучыні, а цела - у Хрысьце.

gèta ës'c' cen' budučyni, a cela - u Hrys'ce.

18. Ніхто хай не ашуквае вас сваёй самавольнай удаванай пакораю і службай анёлаў, урываючыся ў тое, чаго ня бачыў, неразважліва надзімаючыся плоцкім сваім розумам

Nihto haj ne ašukvae vas svaëj samavol'naj udavanaj pakoraŭ i službaj anëlaŭ, uryvaŭčysâ ŭ toe, čago nâ bačyŭ, nerazvažliva nadzimaŭčysâ plockim svaim rozumam

19. і ня трымаючыся галавы, ад якое ўсё цела, суглобамі і зьвязкамі жыўнасна злучанае і змацаванае, расьце ростам Божым.

i nâ trymaŭčysâ galavy, ad âkoe ŭsë cela, suglobami i z'vâzkami žyŭnasna zlučanae i zmacavanae, ras'ce rostam Božym.

20. Дык вось, калі вы з Хрыстом памерлі для стыхіяў сьвету, дык чаму вы, жывучы ў сьвеце, трымаецеся пастановаў:

Dyk vos', kali vy z Hrystom pamerli dlâ styhiâŭ s'vetu, dyk čamu vy, žyvučy

ŭ s' vece, trymaecesâ pastanovaŭ:

21. не чапай, "ня еж", "ня руш",

"ne čapaj", "nâ ež", "nâ ruš",

22. што ўсё, тлее ад ужываньня, - згодна з заповедзямі і вучэньнем чалавечым?

što ŭsë, tlee ad užyvan'nâ, - zgodna z zapavedzâmi i vučèn'nem čalavečym?

23. Гэта мае толькі бачнасьць мудрасьці ў самавольным служэньні, мудрай пакоры і тленьні цела, у пэўным заняхайваньні насычэньня плоці.

Gèta mae tol'ki bačnas'c' mudras'ci ŭ samavol'nym služèn'nì, mudraj pakory i tlen'nì cela, u pèŭnym zanâhajvan'nì nasyčèn'nâ plocì.

3 Кіраўнік

1. І вось, калі вы ўваскрэсьлі з Хрыстом, дык шукайце вышыняў, дзе Хрыстос сядзіць праваруч Бога;

ì vos', kalì vy ŭvaskrès'li z Hrystom, dyk šukajce vyšynâŭ, dze Hrystos sâdzìc' pravaruč Boga;

2. пра вышыннае думайце, а не пра зямное.

pra vyšynnae dumajce, a ne pra zâmnoe.

3. Бо вы памерлі, і жыцьцё ваша схавана з Хрыстом у Богу;

Bo vy pamerlì, ì žyc'cë vaša shavana z Hrystom u Bogu;

4. калі зьявіцца Хрыстос, жыцьцё вашае, тады і вы зьявіцеся зь Ім у славе.

kalì z'âvìcca Hrystos, žyc'cë vašae, tady ì vy z'âvìcesâ z' Ìm u slave.

5. Дык жа ўмярцьвеце зямныя чэлесы вашыя: распусту, нечысьць, юр, ліхую хцівасьць і любазьдзірства, якое ёсьць ідаласлужэньне,

*Dyk ža ũmârc' vece zâmnyâ čèlesy vašyâ: raspustu, nečys'c', ũr, lihuû
hcivas'c' i lûbaz'dzirstva, âkoe ës'c' idalasluzhèn'ne,*

6. за якія гнеў Божы ідзе на сыноў супраціву,

za âkiâ gneŭ Božy idze na synoŭ supracìvu,

7. у якіх і вы колісь блукалі, калі жылі сярод іх.

u âkih i vy kolis' blukali, kali žyli sârod ih.

8. А зараз вы адкладзеце ўсё: гнеў, лютасьць, злосьць, ліхаслоўе,

кляцьбу з вуснаў вашых;

*A zaraz vy adkladzece ũsë: gneŭ, lûtas'c', zlos'c', lihasloŭe, klâc'bu z vusnaŭ
vašyh;*

9. ня хлусеце адно аднаму, бо вы распранулі зь сябе старога чалавека

зь дзеямі ягонымі

*nâ hlusece adno adnamu, bo vy raspranuli z' sâbe staroga čalaveka z'
dzeâmì âgonymi*

10. і, апрануўшыся ў новага, які абнаўляецца ў пазнаньні паводле
вобраза Стваральніка ягонага,

*i, apranuŭšysâ ũ novaga, âki abnaŭlâeccâ ũ paznan'ni pavodle vobrazâ
Stvaral'nika âgonaga,*

11. дзе няма ні Эліна, ні Юдэя, ні абразаньня, ні неабразаньня, варвара,

Скіфа, раба, вольніка, а ўсё і ўва ўсім - Хрыстос.

*dze nâma ni Èlina, ni Ŭdèâ, ni abrazan'nâ, ni neabrazan'nâ, varvara, Skifa,
raba, vol'nika, a ũsë i ũva ũsim - Hrystos.*

12. Дык апранецеся, як выбранцы Божыя, сьвятыя і ўлюбёнцы, у

міласэрнасьць, даброць, мудрую пакору, лагоднасьць, доўгую

цярплівацьць,

*Dyk apranecesâ, âk vybrancy Božyâ, s'vâtyâ i ũlûbëncy, u milasèrnas'c',
dabroc', mudruû pakoru, lagodnas'c', doŭguû cârplivas'c',*

13. паблажаючы адно аднаму і даруючы ўзаемна, калі хто на каго мае крыўду: як Хрыстос дараваў вам, так і вы.

pablažaũčy adno adnamu i daruũčy ŭzaemna, kali hto na kago mae kryũdu: âk Hrystos daravaũ vam, tak i vy.

14. а найболей апанецца ў любоў, якая ёсьць сукупнасьць дасканаласьці;

a najbolej apranecesa ŭ lũboũ, âkaâ es'c' sukupnas'c' daskanalas'ci;

15. і няхай валадарыць у сэрцах вашых мір Божы, да якога вы і пакліканы ў адным целе; і будзьце прыязныя.

i nâhaj valadaryc' u sèrcah vašyh mĩr Božy, da âkoga vy i paklikany ŭ adnym cele; i budz'ce pryâznyâ.

16. Слова Хрыстовае хай усяляецца ў вас шчодро, з усякаю мудрасьцю; вучэце і настаўляйце на розум адзін аднаго псалмамі, слаvasлоўем і духоўнымі песнямі, у мілаце апяваючы ў сэрцах вашых Госпада.

Slova Hrystovae haj usâlâeccâ ŭ vas ščodra, z usâkaũ mudras'cũ; vučèce i nastauľâjce na rozum adzĩn adnago psal'mamĩ, slavasloũem i duhoũnymi pes'nâmi, u milace apâvaũčy ŭ sèrcah vašyh Gospada.

17. І ўсё, што вы робіце словам ці ўчынкам, усё рабеце ў імя Госпада Ісуса Хрыста, дзякуючы празь Яго Богу і Айцу.

Ì ŭsë, što vy robice slovam ci ŭčynkam, usë rabece ŭ imâ Gospada Isusa Hrysta, dzâkuũčy praz' Âgo Bogu i Ajcu.

18. Жонкі, упакорвайцеся мужам сваім, як прыстойна гэта ў Госпадзе.

Žonki, upakorvajcesâ mužam svaim, âk prystojna gëta ŭ Gospadze.

19. Мужы, кахайце сваіх жонак і ня будзьце зь імі суровыя.

Mužy, kahajce svaih žonak i nâ budz'ce z' imi surovyâ.

20. Дзеці, слухайцеся бацькоў вашых ва ўсім, бо гэта даспадобы Госпаду.

Dzeci, sluhajcesâ bac'koŭ vašyh va ŭsìm, bo gèta daspadoby Gospadu.

21. Бацькі, не дакучайце дзецям вашым, каб яны не падалі духам.

Bac'ki, ne dakučajce dzecâm vašym, kab âny ne padali duham.

22. Рабы, ва ўсім упакорвайцеся гаспадарам вашым па плоці, не для выгляду (толькі) служачы ім, не каб дагадзіць, а ў шчырасьці богабязнага сэрца.

Raby, va ŭsìm upakorvajcesâ gaspadaram vašym pa ploci, ne dlâ vyglâdu (tol'ki) služacy ìm, ne kab dagadzic', a ŭ ščyras'ci bogabaâznaga sèrca.

23. І ўсё, што робіце, рабеце ад душы, як Госпаду, а не чалавеку,

24. ведаючы, што ў аддзяку ад Госпада дастанеце спадчыну; бо вы служыце Госпаду Хрысту.

Ì ŭsë, što robice, rabece ad dušy, âk Gospadu, a ne čalaveku,
vedaŭčy, što ŭ addzâku ad Gospada dastanece spadčynu; bo vy služyce Gospadu Hrystu.

25. А хто несправядліва ўчыніць, той атрымае паводле сваёй няпраўды, у Яго няма агляду на асобы.

A hto nespravâdliva ŭčynic', toj atrymae pavodle svaëj nâpraŭdy, u Âgo nâma aglâdu na asoby.

4 Кіраўнік

1. Гаспадары, аказвайце рабам патрэбнае і справядлівае, ведаючы, што і вы маеце Госпада на нябёсах.

Gaspadary, akazvajce rabam patrèbnae ì spravâdlivae, vedaŭčy, što ì vy maece Gospada na nâbëсах.

2. Будзьце трывалыя ў малітве, чуваючы ў ёй з удзячнасьцю;

Budz'ce tryvalyâ ŭ malitve, čuvaŭčy ŭ ëj z udzâčnas'cû;

3. малецеся таксама і за нас, каб Бог адчыніў нам дзьверы для слова, абвяшчаць тайну Хрыстовую, за якую я ў кайданах,

malecesâ taksama i za nas, kab Bog adčyniŭ nam dz'very dlâ slova, abvâščac' tajnu Hrystovuŭ, za âkuŭ â ŭ kajdanah,

4. каб я адкрыў, як павінен яе абвяшчаць.

kab â adkryŭ, âk pavinen âe abvâščac'.

5. З чужымі абыходзьцеся разумна, карыстаючыся часам.

Z čužymi abyhodz'cesâ razumna, karystaŭčysâ časam.

6. Слова ваша (хай будзе) заўсёды зь мілатою, прыпраўлена сольлю, каб вы ведалі, як адказваць кожнаму.

Slova vaša (haj budze) zaŭsëdy z' milatoŭ, prypraŭlena sol'lû, kab vy vedali, âk adkazvac' kožnamu.

7. пра мяне ўсё скажа Тыхік, любасны брат і верны слуга і супрацоўнік у Госпадзе,

pra mâne ŭsë skaža Tyhik, lûbasny brat i verny sluga i supracouŭnik u Gospadze,

8. якога я на тое паслаў да вас, каб ён даведаўся пра вашыя справы і суцешыў сэрцы вашыя,

âkoga â na toe paslaŭ da vas, kab ën davedaŭsâ pra vašyâ spravy i sucešyŭ sèrcy vašyâ,

9. з Анісімам, верным і любасным братам (нашым), які ад вас: яны раскажуць вам пра ўсё тутэйшае.

z Anisimam, vernym i lûbasnym bratam (našym), âki ad vas: âny raskažuc' vam pra ŭsë tutëjšae.

10. Вітае вас Арыстарх, увязьнены разам са мною, і Марк, нябож

Варнаваў, - пра якога вы атрымалі наказы: як прыйдзе да вас, прымеце яго, -

Vitae vas Arystarh, uvâz'neny razam sa mnoû, i Mark, nâbož Varnavaŭ, - pra âkoga vy atrymali nakazy: âk pryjdzе da vas, prymece âgo, -

11. таксама Ісус, называны Юстам, абодва з абрэзаных; яны - адзіныя супрацоўнікі для Царства Божага, яны былі мне на радасьць.

taksama Іsus, nazyvany Ūstam, abodva z abrèzanyh; âny - adzinyâ supracоўnikì dlâ Carstva Božaga, âny byli mne na radas'c'.

12. Вітае вас Эпафрас, раб Ісуса Хрыста, які заўсёды дабразычыць вам у малітвах, каб вы былі дасканалыя і напоўненыя ўсім, што даспадобы Богу.

Vitae vas Èpafras, rab Іsusa Hrysta, âkì zaŭsëdy dabrazyčyc' vam u malitvah, kab vy byli daskanalyâ i napоўnenyâ ўсім, što daspadoby Bogu.

13. Сьведчу пра яго, што ён мае вялікую рупнасьць (і клопат) за вас і за тых, якія ў Лаадыкіі і Ераполі.

S'vedču pra âgo, što ën mae vâlikuû rupnas'c' (i klopat) za vas i za tyh, âkìâ ũ Laadykii i Erapoli.

14. Вітае вас Лукаш, лекар любасны, і Дымас.

Vitae vas Lukaš, lekar lûbasny, i Dymas.

15. Вітайце братоў у Лаадыкіі, і Німфана, і хатнюю царкву ягоную.

Vitajce bratoŭ u Laadykii, i Nimfana, i hatnûû carkvu âgonuû.

16. Калі гэта пасланьне прачытана будзе ў вас, дык распарадзецца, каб яно было прачытана і ў Лаадыкійскай царкве; а тое, якое з Лаадыкіі, прычытайце і вы.

Kali gëta paslan'ne pračytana budze ũ vas, dyk rasparadzecesa, kab âno bylo pračytana i ũ Laadykijskaj carkve; a toe, âkoe z Laadykii, pryčytajce i vy.

17. Скажэце Архіпу: глядзі, каб табе выканаць служэньне, якое ты прыняў у Госпадзе.

Skažëce Arhipu: glâdzi, kab tabe vykanac' služën'ne, âkoe ty prynâŭ u

Gospadze.

18. Прывітаньне маёю рукою, Паўлаваю. Памятайце мае кайданы.

Мілата з (усімі) вамі. Амін.

Pryvitan'ne maëû rukoû, Paŭlavaû. Pamâtajce maе kajdany. Milata z (usimi) vamì. Amin.

1 ФЕСАЛОНІКІЙЦАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал і Сілуан і Цімафей Царкве Фесаланіцкай у Богу Айцы і Госпадзе Ісусе Хрысьце: мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

Paval i Siluan i Cimafej Carkve Fesalanickaj u Bogu Ajcy i Gospadze Isuse Hrys'ce: milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Isusa Hrysta.

2. Увесь час дзякуем Богу за ўсіх вас, спамінаючы вас у малітвах нашых,

3. няспынна памятаючы вашу дзею веры і працу любові і цярплівасьць спадзяваньня на Госпада нашага Ісуса Хрыста прад Богам і Айцом нашым,

nâspynna pamâtaûčy vašu dzeû very i pracu lûbovi i cârplivas'c' spadzâvan'nâ na Gospada našaga Isusa Hrysta prad Bogam i Ajcom našym,

4. ведаючы выбраньне ваша, любасныя браты;

5. бо наша звеставаньне ў вас было ня ў слове толькі, а і ў сіле, і ў Сьвятым Духу і з многімі сьведчаньнямі, як вы самі ведаеце, якія мы былі для вас паміж вамі.

bo naša z'vestavan'ne ŭ vas bylo nâ ŭ slove tol'ki, a i ŭ sile, i ŭ S'vâtym Duhu i z mnogimi s'vedčan'nâmi, âk vy sami vedaece, âkiâ my byli dlâ vas pamîž vami.

6. І вы пачалі пераймаць нас і Госпада, прыняўшы слова ў вялікіх

смутках з радасьцю Духа Сьвятога,

Ì vy pačali perajmac' nas ì Gospada, prynâũšy slova ũ vâlikih smutkah z radas'cû Duha S'vâtoga,

7. так што вы зрабіліся ўзорам усім веруючым у Македоніі і Ахаі.

tak što vy zrabilisâ ũzorom usim veruũčym u Makedonii ì Ahai.

8. Бо ад вас пранеслася слова Гасподняе ня толькі ў Македоніі і Ахаі, але і па ўсіх усюдах прайшла слава пра веру вашу ў Бога, так што нам ні пра што ня трэба распавядаць.

Bo ad vas praneslasâ slova Gaspodnâe nâ tol'ki ũ Makedonii ì Ahai, ale ì pa ũsìh usũdah prajšla slava pra veru vašuũ ũ Boga, tak što nam ni pra što nâ trèba raspavâdac'.

9. Бо самі яны распавядаюць пра нас, які прыход мы мелі ў вас і як вы наварнуліся ад ідалаў да Бога, каб служыць Богу жывому і сапраўднаму

Bo sami âny raspavâdaũc' pra nas, âki pryhod my meli ũ vas ì âk vy navârnulisâ ad ìdalaũ da Boga, kab služyc' Bogu žyvomu ì sapraũdnamu

10. і чакаць зь нябёсаў Сына Ягонага, Якога Ён уваскрэсіў зь мёртвых, Ісуса, Які ратуе нас ад будучага гневу.

ì čakac' z' nâbësaũ Syna Âgonaga, Âkoga Ěn uvaskrèsiũ z' mÛrtvyh, Ĭsusa, Âki ratue nas ad budučaga gnevu.

2 Кіраўнік

1. Вы самі ведаеце, браты, пра наш прыход да вас, што быў ён не бясплённы;

Vy sami vedaece, braty, pra naš pryhod da vas, što byũ ěn ne bâsplÛnny;

2. але хоць перад тым мы зазналі пакутаў і мелі зьнявагу ў Піліпах, як

вам вядома, мы адважыліся ў Богу нашым прапаведаваць вам
Дабравесьце Божае зь вялікім подзьвігам.

*ale hoc' perad tym my zaznali pakutaŭ i meli z'nâvagu ŭ Pilipah, âk vam
vâdoma, my advažylisâ ŭ Bogu našym prapavedavac' vam Dabraves'ce
Božae z' vâlikim podz'vigam.*

3. Бо ў вучэньні нашым няма ні памылкі, ні нячыстых намыслаў, ні
хітрыны;

Bo ŭ vučèn'ni našym nâma ni pamyłki, ni nâčystyh namyslaŭ, ni hičryny;

4. а, як Бог выпрабоўваў нас, даверыўшы нам звеставаньне, так мы і
гаворым, дагаджаючы ня людзям, а Богу, Які выпрабоўвае сэрцы
нашыя.

*a, âk Bog vypraboŭvaŭ nas, daveryŭšy nam z'vestavan'ne, tak my i
gavorym, dagadžaŭčy nâ lûdzâm, a Bogu, Âki vypraboŭvae sèrcy našyâ.*

5. Бо ніколі ня было ў нас (перад вамі) ані словаў лісьлівасьці, як вы
ведаеце! ані рознай карысьлівасьці: Бог сьведка!

*Bo nikoli nâ bylo ŭ nas (perad vami) ani slovaŭ lis'livas'ci, âk vy vedaecie! ani
roznaj karys'livas'ci: Bog s'vedka!*

6. Ня шукаем славы людзкае ні ад вас, ні ад іншых:

Nâ šukaem slavy lûdzkoe ni ad vas, ni ad inšyh:

7. мы маглі зьявіцца напышліва, як апосталы Хрыстовыя, але былі
лагодныя сярод вас падобна таму, як карміцелька пяшчотна
клапоціцца пра дзетак сваіх.

*my magli z'âvicca napyšliva, âk apostaly Hrystovyâ, ale byli lagodnyâ sârod
vas padobna tamu, âk karmicel'ka pâščotna klapocicca pra dzetak svaih.*

8. Так мы, пра вас дбаючы, захацелі перадаць вам ня толькі

Дабравесьце Божае, але і душы нашыя, бо вы сталіся нам любаснымі.

Tak my, pra vas dbaŭčy, zahaceli peradac' vam nâ tol'ki Dabraves'ce Božae,

ale i dušy našyâ, bo vy stalisâ nam lûbasnymi.

9. Бо вы памятаеце, браты, працу нашую і зьнемажэньне: уночы і ўдзень працуючы, каб не абцяжарыць каго з вас, мы прапаведавалі ў вас Дабравесьце Божае.

Bo vy pamâtaeце, braty, pracu našuû i z'nemažè'ne: unočy i ўdzen' pracuûčy, kab ne abcâžaryc' kago z vas, my prapavedavali ў vas Dabraves'ce Božae.

10. Сьведкі вы і Бог, як сьвята і праведна і бездакорна рабілі мы перад вамі, веруючымі,

S'vedki vy i Bog, âk s'vâta i pravedna i bezdakorna rabili my perad vami, veruûčymi,

11. бо вы ведаеце, як кожнага з вас, быццам бацька дзяцей сваіх,

bo vy vedaеце, âk kožnaga z vas, byccam bac'ka dzâcej svaih,

12. мы прасілі і пераконвалі і ўгаворвалі рабіць годна Бога, Які паклікаў вас у Сваё Царства і славу.

my prasili i perakonvali i ўgavorvali rabic' godna Boga, Âki paklikaў vas u Svaë Carstva i slavu.

13. Таму і мы бесьперастанку дзякуем Богу, што, прыняўшы ад нас чутае слова Божае, вы прынялі ня як слова чалавечае, а як слова

Божае, - якое яно і ёсьць у ісьціне, - якое і дзейнічае ў вас, веруючых.

Tamu i my bes'perastanku dzâkuem Bogu, što, prynâўšy ad nas čutae slova Božae, vy prynâli nâ âk slova čalavečae, a âk slova Božae, - âkoe âno i ès'c' u is'cine, - âkoe i dzejničae ў vas, veruûčyh.

14. Бо вы, браты, зрабіліся пераемцамі цэркваў Божых у Хрысьце Ісусе, якія ў Юдэі, таму што і тое самае адцярпелі ад сваіх аднапляменцаў, што і яны ад Юдэяў,

Bo vy, braty, zrabilisâ peraemcami cèrkvaў Božyh u Hrys'ce Isuse, âkiâ ў

Ūdèi, tamu što i toe samae adcârpeli ad svaih adnaplâmencaŭ, što i âny ad Ūdèâŭ,

15. якія забілі і Госпада Ісуса і Ягоных прарокаў, і нас выгналі, і Богу ня годзяць, і ўсім людзям супрацівяцца,

âkiâ zabilì i Gospada Ìsusa i Âgonyh prarokaŭ, i nas vygnalì, i Bogu nâ godzâc', i ŭsìm lûdzâm supracivâcca,

16. якія не дазваляюць нам гаварыць язычнікам, каб выратаваліся, і праз гэта ўвесь час напаўняюць меру грахоў сваіх; але блізіцца на іх гнеў да канца.

âkiâ ne dazvalâŭc' nam gavaryc' âzyčnikam, kab vyratavalisâ, i praz gèta ŭves' čas napaŭnâŭc' meru grahoŭ svaih; ale blizicca na ih gneŭ da kanca.

17. Мы ж, браты, разлучаныя з вамі на кароткі час абліччам, але ня сэрцам, з тым большаю ахвотаю імкнуліся ўбачыць аблічча вашае.

My ž, braty, razlučanyâ z vamì na karotki čas abliččam, ale nâ sèrcam, z tym bol'saŭ ahvotaŭ imknulisâ ŭbačyc' abličča vašae.

18. І таму мы, я Павал, і раз і два хацелі прыйсьці да вас; але перашкодзіў нам сатана.

Ì tamu my, â Paval, i raz i dva hacelì pryjs'cì da vas; ale peraškodziŭ nam satana.

19. Бо хто наша надзея, альбо радасьць, альбо вянок пахвалы? Ці ж ня і вы, прад Госпадам нашым Ісусам Хрыстом у прышэсьце Ягонае?

Bo hto naša nadzeâ, al'bo radas'c', al'bo vânok pahvaly? Cì ž nâ i vy, prad Gospadam našym Ìsusam Hrystom u pryšès'ce Âgonae?

20. Бо вы - слава наша і радасьць.

Bo vy - slava naša i radas'c'.

3 Кіраўнік

1. І таму, ня могучы болей трываць, мы захацелі застацца ў Афінах адны,

Ì tamu, nâ mogučy bolej tryvac', my zahaceli zastacca ŭ Afinah adny,

2. і паслалі Цімафея, брата нашага і службіта Божага і супрацоўніка нашага ў звеставаньні Хрыстовым, каб умацаваць вас і суцешыць у веры вашай,

ì paslali Cimateâ, brata našaga i službita Božaga i supracouŭnika našaga ŭ z'vestavan'ni Hrystovym, kab umacavac' vas i sucešyc' u very vašaj,

3. каб ніхто не пахіснуўся ў смутках нашых; бо вы самі ведаеце, што так нам наканавана.

kab nihto ne pahisnuŭsâ ŭ smutkah našyh; bo vy sami vedaece, što tak nam nakanavana.

4. Бо мы і тады, калі былі ў вас, прадказвалі вам, што будзем пакутаваць, як і здарылася, і вы ведаеце.

Bo my i tady, kali byli ŭ vas, pradkazvali vam, što budzem pakutavac', âk i zdarylasâ, i vy vedaece.

5. Таму і я, не чакаючы болей, паслаў даведацца пра веру вашу, каб як не спакусіў вас змусьціцель і ня сталася марнаю праца нашая.

Tamu i â, ne čakaŭčy bolej, paslaŭ davedacca pra veru vašuŭ, kab âk ne spakusiŭ vas zmus'cicel' i nâ stalasâ marnaŭ praca našaâ.

6. А цяпер, калі прыйшоў да нас ад вас Цімафей і прынёс нам добрую вестку пра веру і любоў вашу, і што вы заўсёды маеце добрую памяць пра нас, хочучы нас бачыць, як і мы вас, -

A câper, kali pryjšoŭ da nas ad vas Cimatefej i prynës nam dobruŭ vestku pra veru i lûboŭ vašuŭ, i što vy zaŭsëdy maece dobruŭ pamâc' pra nas, hočučy

nas bačyc', âk i my vas, -

7. дык мы, пры ўсім смутку і гароце нашай, суцешыліся з вамі, браты, дзеля вашай веры;

dyk my, pry ŭsìm smutku i garoце našaj, sucešylišâ z vami, braty, dzelâ vašaj very;

8. бо цяпер мы жывыя, калі вы стаіце ў Госпадзе.

bo câper my žyvyâ, kalì vy staìce ŭ Gospadze.

9. Якую падзяку можам мы ўзьнесьці Богу за вас, за ўсю радасьць, якую радуемся за вас перад Богам нашым,

Âkuû padzâku možam my ŭz'nes'ci Bogu za vas, za ŭsû radas'c', âkoû raduemsâ za vas perad Bogam našym,

10. ноч і дзень найруплівей молячыся за тое, каб бачыць аблічча ваша і дапоўніць, чаго не ставала веры вашай?

noč i dzen' najruplivej molâčysâ za toe, kab bačyc' abličča vašâ i dapouñic', čago ne stavala very vašaj?

11. А Сам Бог і Айцец наш і Гасподзь наш Ісус Хрыстос хай скіруе шлях наш да вас.

A Sam Bog i Ajcec naš i Gaspodz' naš İsus Hrystos haj skirue šlâh naš da vas.

12. А вас Гасподзь хай напоўніць любоўю ўзаемнай і да ўсіх, якую мы поўныя да вас,

A vas Gaspodz' haj napouñic' lûboŭû ŭzaemnaj i da ŭsìh, âkoû my pouñyâ da vas,

13. каб умацаваць сэрцы нашыя беззаганнымі ў сьвятыні прад Богам і Айцом нашым у прышэсьце Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі сьвятымі Ягонымі. Амін.

kab umacavac' sèrcy našyâ bezzagannymì ŭ s'vâtynì prad Bogam i Ajcom

*našym u pryšès'ce Gospada našaga Īsusa Hrysta z usimì s'vâtymì Ágonymì.
Amin.*

4 Кіраўнік

1. За гэтым, браты, просім і молім вас Ісусам Хрыстом, каб вы, прыняўшы ад нас, як трэба вам паводзіцца і дагаджаць Богу, у гэтым яшчэ большы посьпех займелі,

Za gèty m, braty, prosim i molim vas Īsusam Hrystom, kab vy, prynâũšy ad nas, âk trèba vam pavodzicca i dagadžac' Bogu, u gèty m âščè bol'sy pos'peh zajmeli,

2. бо вы ведаеце, якія мы далі вам заповедзі ад Госпада Ісуса.

bo vy vedaecce, âkiâ my dali vam zapavedzi ad Gospada Īsusa.

3. Бо воля Божая ёсьць асьвячэньне вашае, каб вы ўстрымліваліся ад распусты;

Bo volâ Božaâ ës'c' as'vâčèn'ne vašae, kab vy ũstrymlivalisâ ad raspusty;

4. каб кожны з вас умеў захоўваць свой сасуд у сьвятасьці і гонары,

kab kožny z vas умеў zahoŭvac' svoj sasud u s'vâtas'ci i gonary,

5. а не ў запале пахацінства, як язычнікі, што ня ведаюць Бога;

a ne ũ zapale pahacinstva, âk âzyčniki, što nâ vedaũc' Boga;

6. каб вы ні ў чым не паводзіліся з братам сваім супрацьзаконна і карысьліва: бо Гасподзь - мсьцівец за ўсё гэта, як і раней мы казалі вам і сьведчылі.

kab vy ni ũ čym ne pavodzilisâ z bratam svaim suprac'zakonna i karys'li va: bo Gaspodz' - ms'civec za ũsè gèta, âk i raney my kazali vam i s'vedčyli.

7. Бо паклікаў нас Бог не да нячысьціні, а да сьвятасьці.

Bo paklikaũ nas Bog ne da nâčys'cini, a da s'vâtas'ci.

8. А таму непакорлівы ёсьць непакорны не чалавеку, а Богу, Які і даў нам Духа Свайго Сьвятога.

A tamu nepakorlivy ės'c' nepakorny ne čalaveku, a Bogu, Âki i daŭ nam Duha Svajgo S'vâtoga.

9. Пра браталюбства ж няма патрэбы пісаць вам, бо вы самі навучаны Богам любіць адно аднаго,

Pra bratalûbstva Ź nâma patrèby pìsac' vam, bo vy sami navučany Bogam lûbic' adno adnago,

10. бо вы так і робіце з усімі братамі па ўсёй Македоніі. Молім вас, браты, ашчэ болей старацца

bo vy tak i robìce z usimì bratamì pa ũsěj Makedonii. Molim vas, braty, âščè bolej staracca

11. і рупліва дбаць пра тое, каб жыць ціхмяна, рабіць сваю справу і працаваць сваімі рукамі, як мы наказвалі вам;

i rupliva dbac' pra toe, kab Źyc' cihmâna, rabic' svaŭ spravu i pracavac' svaimì rukamì, âk my nakazvalì vam;

12. каб вы паводзіліся прыстойна перад чужымі і ні ў чым патрэбы ня мелі.

kab vy pavodzilisâ prystojna perad čužymì i ni ũ čym patrèby nâ meli.

13. Не хачу, браты, пакінуць вас у няведаньні пра памерлых, каб вы не маркоціліся, як іншыя, што ня маюць надзеі.

Ne haču, braty, pakìnuc' vas u nâvedan'ni pra pamerlyh, kab vy ne markocilisâ, âk inšyâ, što nâ maŭc' nadzei.

14. Бо калі мы верым, што Ісус памёр і ўваскрэс, дык і памерлых у Ісусе Бог прывядзе зь Ім.

Bo kalì my verym, što Ìsus pamër i ũvaskrès, dyk i pamerlyh u Ìsuse Bog pryvâdze z' Ìm.

15. Бо гэта кажам вам словам Гасподнім, што мы, жывыя, што засталіся да прышэсьця Гасподняга, не папярэдзім памерлых;

Bo gèta kažam vam slovam Gaspodnim, što my, žyvyâ, što zastalisâ da pryšès'câ Gaspodnâga, ne papârèdzim pamerlyh;

16. бо Сам Гасподзь пры абвяшчэньні, пры голасе арханёла і трубе Божай, сыдзе зь неба, і мёртвыя ў Хрысьце ўваскрэснуць раней;

bo Sam Gaspodz' pry abvâščèn'ni, pry golase arhanëla i trube Božaj, sydze z' neba, i mërtyvâ ŭ Hrys'ce ŭvaskrèsnuc' ranej;

17. потым мы, хто застанецца жывы, разам зь імі ўзятыя будзем на воблакі на сустрэчу з Госпадам у паветры, і так вечна з Госпадам будзем.

potym my, hto zastanecca žyvy, razam z' imi ŭzâtyâ budzem na voblakì na sustrèču z Gospadam u pavetry, i tak večna z Gospadam budzem.

18. Дык вось, сучахайце адно аднаго гэтымі словамі.

Dyk vos', sucâšajce adno adnago gètymi slovami.

5 Кіраўнік

1. А пра часы і часіны няма патрэбы пісаць вам, браты,

A pra časy i časiny nâma patrèby pìsac' vam, braty,

2. бо самі вы дакладна ведаеце, што дзень Гасподні так прыйдзе, як злодзеі уначы.

bo sami vy dakladna vedaece, što dzen' Gaspodni tak pryjdze, âk zlodzej unacŭ.

3. Бо, калі будуць казаць: "мір і бясьпека", тады зьнянацку спасьцігне іх пагібель, як мука родамі спасьцігае цяжарную, і ня ўнікнуць.

Bo, kalì buduc' kazac': "mìr i bâs'peka", tady z'nânacku spas'cigne ih

pagibel', âk muka rodami spas'cigae câžarnuû, i nâ ûniknuc'.

4. Але вы, браты, ня ў цемры, каб дзень застаў вас, як злодзея;

Ale vy, braty, nâ ŭ cemry, kab dzen' zastaŭ vas, âk zlodzej;

5. бо ўсе вы - сыны сьвятла і сыны дня: мы - ня сыны ночы, ні цемры.

bo ŭse vy - syny s'vâtla i syny dnâ: my - nâ syny nočy, ni cemry.

6. Дык вось, ня будзем спаць, як іншыя, а будзем чуваць і цьвярозіцца.

Dyk vos', nâ budzem spac', âk inšyâ, a budzem čuvac' i c'vârozicca.

7. Бо, хто сьпіць, сьпіць уночы, і хто ўпываецца, упываецца ўночы.

Bo, hto s'pic', s'pic' unočy, i hto ŭpivaecsa, upivaecsa ŭnočy.

8. Мы ж як сыны дня, будзем цьвярозіцца, апрануўшыся ў браню веры і любові і ў шалом надзеі на збавеньне,

My ž âk syny dnâ, budzem c'vârozicca, apranuŭšysâ ŭ branû very i lûbovi i ŭ šalom nadzei na zbaven'ne,

9. таму што Бог вызначыў нас не на гнеў, а на атрыманьне збавеньня праз Госпада нашага Ісуса Хрыста,

tamu što Bog vyznačyŭ nas ne na gneŭ, a na atryman'ne zbaven'nâ praz Gospada našaga Isusa Hrysta,

10. Які памёр за нас, каб мы, ці то чуваем, ці то сьпім, жылі разам зь Ім.

Âki pamër za nas, kab my, ci to čuvaem, ci to s'pim, žyli razam z' Im.

11. Таму ўмаўляйце адно аднаго і навучайце адно аднаго, як вы і робіце.

Tamu ŭmaŭlâjce adno adnago i navučajce adno adnago, âk vy i robice.

12. Просім жа вас, браты, паважаць тых, якія працуюць у вас, і якія пастаўлены над вамі ў Госпадзе, і якія на розум вас настаўляюць,

Prosím ža vas, braty, pavažac' tyh, âkiâ pracuûc' u vas, i âkiâ pastaŭleny nad vamì ŭ Gospadze, i âkiâ na rozum vas настаŭlâûc',

13. і шанаваць іх пераважна зь любоўю за справу іхнюю; будзьце ў

згодзе паміж сабою.

ì šanavac' ih peravažna z' lûboŭû za spravu ìhnûû; budz'ce ŭ zgodze pamiz' saboŭ.

14. Молім вас таксама, браты, настаўляйце на розум бясчынцаў, суцяшайце маладушных, падтрымлівайце слабых, будзьце цярплівыя з усімі.

Molim vas taksama, braty, nastauľajce na rozum bâščyncaŭ, sucâšajce maladušnyh, padtrymlivajce slabyh, budz'ce cârplivyâ z usimì.

15. Глядзецце, каб хто каму не плаціў злом за зло; а заўсёды шукайце добра і адно аднаму і ўсім.

Glâdzece, kab hto kamu ne placiŭ zlom za zlo; a zaŭsëdy šukajce dabra ì adno adnamu ì ŭsim.

16. Заўсёды радуйцеся.

Zaŭsëdy radujcesâ.

17. Бесьперастанку малеццеся.

Bes'perastanku malecesâ.

18. За ўсё дзякуйце: бо такая за вас воля Божая ў Ісусе Хрысьце.

Za ŭsë dzâkujce: bo takaâ za vas volâ Božaâ ŭ Ìsuse Hrys'ce.

19. Духа не гасеце.

Duha ne gasece.

20. Прароцтваў не прыніжайце.

Prarocstvaŭ ne prynižajce.

21. Усё выпрабоўвайце, добрага трымайцеся.

Usë vypraboŭvajce, dobrağa trymajcesâ.

22. Ухіляйцеся ад ліхаты ў любым яе выглядзе.

Uhilâjcesâ ad lihaty ŭ lûbym âe vyglâdze.

23. Сам жа Бог міру няхай асьвеціць вас ва ўсёй поўніцы, і ваш дух і

душа і цела ва ўсёй цэласьці няхай захаваюцца без пахібы ў прышэсьце Госпада нашага Ісуса Хрыста.

Sam ža Bog miru nâhaj as'vecïc' vas va ũsëj poŭnicy, i vař duh i duřa i cela va ũsëj cèlas'ci nâhaj zahavaŭcca bez pahiby ũ pryřès'ce Gospada našaga Āsusa Hrysta.

24. Верны Той, Хто заклікае вас, Які і зьдзейсьніць гэта.

Verny Toj, Hto zaklikae vas, Āki i z'dzejs'nic' gèta.

25. Браты! малецца за нас.

Braty! malecesâ za nas.

26. Вітайце ўсіх братоў цалаваньнем сьвятым.

Vitajce ũsih bratoŭ calavan'nem s'vâtym.

27. Заклікаю вас Госпадам прачытаць гэта пасланьне ўсім сьвятым братам. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з вамі. Амін.

Zaklikaŭ vas Gospadam pračytac' gèta paslan'ne ũsim s'vâtym bratam. Milata Gospada našaga Āsusa Hrysta z vami. Amin.

2 ФЕСАЛОНІКІЙЦАЎ

1 Кіраўнік

1. Павал і Сілуан і Цімафей - Фесаланіцкай Царкве ў Богу Айцы нашым і Госпадзе Ісусе Хрысьце:

Paval i Siluan i Cimatej - Fesalanickaj Carkve ŭ Bogu Ajcy našym i Gospadze Isuse Hrys'ce:

2. мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Isusa Hrysta.

3. Заўсёды па справядлівасьці мы павінны дзякаваць Богу за вас, браты, бо ўзрастае вера ваша, і памнажаецца любоў кожнага адно да аднаго паміж усімі вамі.

Zaŭsedy pa spravâdlivas'ci my pavinny dzâkavac' Bogu za vas, braty, bo ŭzrastae vera vašaâ, i pamnažaecca lûboŭ kožnaga adno da adnago pamiz usimi vami.

4. так што мы самі хвалімся вамі ў цэрквах Божых, цярапліваецца ваша і вераю ва ўсіх ганеньнях і нягодах, якія вы пераносіце

tak što my sami hvalimsâ vami ŭ cèrkvah Božyh, cêrplivas'cû vašaj i veraŭ va ŭsih ganen'nâh i nâgodah, âkiâ vy peranosice

5. у доказ таго, што будзе справядлівы суд Божы, каб вам быць вартымі Царства Божага, дзеля якога вы і пакуеце.

u dokaz tago, što budze spravâdlivy sud Božy, kab vam byc' vartymi Carstva Božaga, dzelâ âkoga vy i pakutuece.

6. Бо праведна прад Богам - тым, хто вас зьневажае, плаціць смуткам,

Bo pravedna prad Bogam - tym, hto vas z'nevažae, placic' smutkam,

7. а вам, каго зьневажаюць, радасьцю разам з намі, у прышэсьце
Госпада Ісуса зь неба, з анёламі моцы Ягонаі,

*a vam, kago z'nevažauć', radas'cû razam z nami, u pryšès'ce Gospada Ìsusa
z' neba, z anèlamì mocy Ágonaj,*

8. у полымным вагні таго, хто помсьціцца тым, што не спазналі Бога і
не ўпакорваюцца зьвеставаньню Госпада нашага Ісуса Хрыста,

*u polymnym vagnì tago, hto poms'cicca tym, što ne spaznali Boga i ne
ўpakorvaûcca z'vestavan'nû Gospada našaga Ìsusa Hrysta,*

9. якія прымуць кару, вечную пагібель ад імя Госпада і ад славы
магутнасьці Ягонаі,

*âkiâ pry muc' karu, večnuû pagibel' ad imâ Gospada i ad slavy magutnas'ci
Ágonaj,*

10. калі Ён прыйдзе праславіцца ў сьвятых Сваіх і зьявіцца дзівосным у
дзень той усім вернікам, бо вы паверылі нашаму сьведчаньню.

*kali Ęn pryjdze praslavicca ũ s'vâtyh Svaih i z'âvicca dzivosnym u dzen' toj
usim vernikam, bo vy paveryli našamu s'vedčan'nû.*

11. На тое і молімся заўсёды за вас, каб Бог наш зрабіў вас вартымі
пакліканьня і ўчыніў усякую добрую ласку даброці і справу веры ў
моцы.

*Na toe i molimsâ zaŭsëdy za vas, kab Bog naš zrabiu vas vartymì paklikan'nâ
i ũčyniu usâkuû dobruû lasku dabrocì i spravu very ũ mocy.*

12. Няхай праславіцца імя Госпада нашага Ісуса Хрыста ў вас, і вы ў Ім,
па мілаце Бога нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

*Nâhaj praslavicca imâ Gospada našaga Ìsusa Hrysta ũ vas, i vy ũ Ìm, pa
milace Boga našaga i Gospada Ìsusa Hrysta.*

2 Кіраўнік

1. Молім вас, браты, за прышэсьце Госпада нашага Ісуса Хрыста, за нашу сустрэчу зь Ім,

Molim vas, braty, za pryšès'ce Gospada našaga Ĭsusa Hrysta, za našu sustrècu z' Ĭm,

2. не сьпяшацца пахіснуцца ў розуме і бянтэжыцца ні ад духа, ні ад слова, ні ад пасланьня, нібыта намі (пасланага), быццам ужо настаў дзень Хрыстовы.

ne s'pâšacca pahìsnucca ũ rozume ì bântèžycca nì ad duha, nì ad slova, nì ad paslan' nâ, nibyta nami (paslanaga), byccam užo настаў dzen' Hrystovy.

3. Хай не ашукае вас ніхто ніяк: бо дзень той ня прыйдзе, пакуль ня прыйдзе раней адступленьне і не адкрыецца чалавек грэху, сын пагібелі,

Haj ne ašukaе vas nihто niâk: bo dzen' toj nâ pryjdze, pakul' nâ pryjdze ranej adstuplen'ne ì ne adkryecca čalavek grèhu, syn pagibeli,

4. які супрацівіцца і выстаўляецца вышэй за ўсё, што называецца Богам ці сьвятыняю, так што ў храме Божым сядзе ён, як Бог, выдаючы сябе за Бога.

âkì supracivìcca ì vystaŭlâecca vyšěj za ũsě, što nazyvaеcca Bogam ci s'vâty nâŭ, tak što ũ hrame Božym sâdze ёn, âk Bog, vydaŭčy sâbe za Boga.

5. Ці ж не памятаеце, як я, яшчэ калі быў у вас, казаў вам пра гэта?

Ci ž ne pamâtaeце, âk â, âščè kali byŭ u vas, kazaŭ vam pra gèta?

6. І цяпер вы ведаеце, што не дазваляе адкрыцца яму ў сваім часе.

Ĭ câper vy vedaеце, što ne dazvalâe adkrycca âmu ũ svaim čase.

7. Бо таямніца беззаконьня ўжо ў дзеянні; толькі ня зьдзейсьніцца да таго часу, пакуль ня будзе ўзяты з асяродзьдзя той, хто трымае цяпер,

-
Bo taâmnicâ bezzakon'na ŭžo ŭ dzeân'ni; tol'ki nâ z'dzejs'nicca da tago časû, pakul' nâ budze ŭzâty z asârodz'dzâ toj, hto trymae câper, -

8. і тады адкрыецца беззаконьнік, якога Гасподзь Ісус заб'е духам вуснаў Сваіх і зьнішчыць зьяўленьнем прышэсьця Свайго,

ì tady adkryecca bezzakon'nik, âkoga Gaspodz' İsus zab'e duham vusnaŭ Svaih ì z'niščyc' z'âŭlen'nem pryšès'câ Svajgo,

9. таго, прышэсьце якога, пасля дзеяння сатаны, будзе з усякаю сілаю і азнакамі і цудамі фальшывымі,

tago, pryšès'ce âkoga, pas'lâ dzeân'na satany, budze z usâkaŭ silaŭ ì aznakamì ì cudamì fal'syvymì,

10. і з усякім няправедным ашуканствам тых, якія гінуць за тое, што яны не прынялі любові ісьціны дзеля свайго збавеньня.

ì z usâkim nâpravednym ašukanstvam tyh, âkiâ gìnuc' za toe, što âny ne prynâli lûbovi ìs'ciny dzelâ svajgo zbaven'nâ.

11. І за гэта пашле ім Бог дзеяньне аблуды, так што яны будуць верыць хлусьні,

Ì za gèta pašle im Bog dzeân'ne abludy, tak što âny buduc' veryc' hlus'ni,

12. хай будуць асуджаны ўсе тыя, што ня верылі ісьціне, а ўпадабалі няпраўду.

haj buduc' asudžany ŭse tyâ, što nâ veryli ìs'cine, a ŭpadabali nâpraŭdu.

13. А мы заўсёды павінны дзякаваць Богу за вас, любасныя Богу браты, што Бог ад пачатку, праз асьвячэньне Духа і веру ісьціне, выбраў вас на ратаваньне,

A my zaŭsëdy pavinny dzâkavac' Bogu za vas, lûbasnyâ Bogu braty, što Bog ad pačatku, праз as'vâčèn'ne Duha ì veru ìs'cine, vybrâŭ vas na ratavan'ne,

14. да якога і паклікаў вас зьвеставаньнем нашым, дзеля дасягненьня

славы Госпада нашага Ісуса Хрыста.

*da âkoga i paklikaŭ vas z'vestavan'nem našym, dzelâ dasâgnen'nâ slavy
Gospada našaga Ĭsusa Hrysta.*

15. Дык вось, браты, стойце і трымайце паданьні, якім вы навучаны або
словам, або пасланьнем нашым.

*Dyk vos', braty, stojce i trymajce padan'ni, âkim vy navučany abo slovam,
abo paslan'nem našym.*

16. А Сам Гасподзь наш Ісус Хрыстос і Бог і Айцец наш, Які палюбіў
нас і даў уцеху вечную і надзею добрую ў мілаце,

*A Sam Gaspodz' naš Ĭsus Hrystos i Bog i Ajcec naš, Âki palûbiŭ nas i daŭ
ucehu večnuŭ i nadzeŭ dobruŭ ŭ milace,*

17. няхай суцешыць вашыя сэрцы і ўмацуе вас у кожным слове і справе
добрай.

nâhaj sucešyc' vašyâ sèrcy i ŭmacue vas u kožnym slove i sprave dobraj.

3 Кіраўнік

1. Дык вось, малецеся за нас, браты, каб слова Гасподняе шырылася і
праслаўлялася, як і ў вас,

*Dyk vos', malecesâ za nas, braty, kab slova Gaspodnâe šyrylasâ i
prasaŭlâlasâ, âk i ŭ vas,*

2. і каб нам пазбыцца падступных і ліхіх людзей; бо не ва ўсіх вера.

i kab nam pazbycca padstupnyh i lihih lûdzej; bo ne va ŭsîh vera.

3. Але верны Гасподзь, Які ўмацуе вас і аслоніць ад ліхадзея.

Ale verny Gaspodz', Âki ŭmacue vas i aslonic' ad lihadzeâ.

4. Мы пэўныя за вас у Госпадзе, што вы выконваеце і будзеце
выконваць тое, што мы вам наказваем.

My pèŭnyâ za vas u Gospadze, što vy vykonvaece i budzece vykonvac' toe, što my vam nakazvaem.

5. А Гасподзь хай скіруе сэрцы вашыя ў любоў Божую і ў цярплівасьць Хрыстовую.

A Gaspodz' haj skirue sèrcy vašyâ ŭ lûboŭ Božuû i ŭ cârplivas'c' Hrystovuû.

6. А наказваем вам, браты, імем Госпада нашага Ісуса Хрыста, цурацца кожнага брата, які жыве гультаём, а не паводле паданьня, якое прынялі ад нас,

A nakazvaem vam, braty, imem Gospada našaga Ìsusa Hrysta, curacca kožnaga brata, âki žyve gul'taëm, a ne pavodle padan'nâ, âkoe prynâli ad nas,

7. бо вы самі ведаеце, як павінны вы пераймаць нас; бо мы не гультаявалі ў вас,

bo vy samì vedaece, âk pavìnny vy perajmac' nas; bo my ne gul'taâvalì ŭ vas,

8. ні ў кога ня елі хлеба дарма, а займаліся працай і рабілі ноч і дзень, каб ня стацца цяжарам каму-небудзь з вас,

nì ŭ koga nâ elì hleba darma, a zajmalisâ pracaj i rabilì noč i dzen', kab nâ stacca câžaram kamu-nebudz' z vas,

9. не таму, каб мы ня мелі ўлады, а каб сябе саміх даць вам у прыклад на перайманьне нас.

ne tamu, kab my nâ melì ŭlady, a kab sâbe samìh dac' vam u pryklad na perajman'ne nas.

10. Бо, калі мы былі ў вас, дык наказвалі вам вось што: калі хто ня хоча працаваць, той і ня еж.

Bo, kalì my byli ŭ vas, dyk nakazvalì vam vos' što: kalì hto nâ hoča pracavac', toj i nâ ež.

11. Але чуем, што некаторыя ў вас жывуць гультаямі, нічога ня робяць, а хітра абыходзяцца;

Ale čuem, što nekatoryâ ŭ vas žyvuc' gul'taâmi, ničoga nâ robâc', a hitra abyhodzâcca;

12. такіх умаўляем і пераконваем Госпадам нашым Ісусам Хрыстом, каб яны, моўчкі працуючы, елі свой хлеб.

takih umaŭlâem i perakonvaem Gospadam našym Īsusam Hrystom, kab âny, moŭčkì pracuŭčy, eli svoj hleb.

13. А вы, браты, ня падайце духам, робячы дабро.

A vy, braty, nâ padajce duham, robâčy dabro.

14. Калі ж хто не паслухае слова нашага ў гэтым пасланьні, таго майце на прыкмеце і не вадзецца зь ім, каб даць яму сораму;

Kali ž hto ne pasluhae slova našaga ŭ gètym paslan'ni, tago majce na prykmece i ne vadzecesa z' im, kab dac' âmu soramu;

15. але ня лічэце яго за ворага, а стаўце на розум, як брата.

ale nâ ličèce âgo za voraga, a staŭce na rozum, âk brata.

16. А Сам Гасподзь міру няхай дасьць вам мір заўсёды ва ўсім;
Гасподзь з усімі вамі!

A Sam Gaspodz' mîru nâhaj das'c' vam mîr zaŭsëdy va ŭsim; Gaspodz' z usimì vami!

17. Прывітаньне маёю рукою Паўлаваю, што служыць знакам у кожным пасланьні; пішу я так:

Pryvitan'ne maëu rukoû Paŭlavaû, što služyc' znakam u kožnym paslan'ni; pišu â tak:

18. мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі. Амін.

milata Gospada našaga Īsusa Hrysta z usimì vami. Amin.

1 ЦІМАФЕЯ

1 Кіраўнік

1. Павал, апостал Ісуса Хрыста, наказам Бога, Збаўцы нашага, і Госпада Ісуса Хрыста, надзеі нашае,

Paval, apostal Īsusa Hrysta, nakazam Boga, Zbaŭcy našaga, i Gospada Īsusa Hrysta, nadzei našae,

2. Цімафею, шчыраму сыну ў веры: мілата, міласэрнасьць, мір ад Бога, Айца нашага, і Хрыста Ісуса, Госпада нашага.

Cimafeŭ, ščyramu synu ŭ very: milata, milasèrnas'c', mir ad Boga, Ajca našaga, i Hrysta Īsusa, Gospada našaga.

3. Адыходзячы ў Македонію, я прасіў цябе застацца ў Эфэсе, і ўмаўляць некаторых, каб яны ня вучылі іншаму

Adyhodzâcy ŭ Makedoniŭ, â prasiŭ câbe zastacca ŭ Èfèse, i ŭmaŭlâc' nekatoryh, kab âny nâ vučyli inšamu

4. і не займаліся байкамі і радаводамі бясконцымі, якія спараджаюць болей спрэчкі, чым Божае настаўленьне ў веры.

i ne zajmalisâ bajkami i radavodami bâskoncymi, âkiâ sparadžaŭc' bolej sprèčkì, čym Božae nastaŭlen'ne ŭ very.

5. А мэта ўмаўленьня ёсьць любоў ад чыстага сэрца і добрага сумленьня і некрывадушнай веры,

A mèta ŭmaŭlen'nâ ès'c' lûboŭ ad čystaga sèrca i dobraga sumlen'nâ i nekryvadušnjaj very,

6. адступіўшыся ад чаго, некаторыя ўхіліліся ў пустаслоўе,

adstupiŭšysâ ad čago, nekatoryâ ŭhililisâ ŭ pustasloŭe,

7. хочучы быць настаўнікамі закона, але не разумеючы ні таго, пра што гавораць, ні таго, што сьцьвярджаюць.

hočučy byc' настаўnikami zakona, ale ne razumeŭčy ni tago, pra što gavorac', ni tago, što s'c'vârdžaŭc'.

8. А мы ведаем, што закон добры, калі хто законна карыстаецца ім,
A my vedaem, što zakon dobry, kalì hto zakonna karystaецца im,

9. ведаючы, што закон пакладзены ня праведніку, а беззаконным і непакорлівым, бязбожным і грэшным, распусным і апаганеным, паглумнікам бацькі і маці, душагубам,

vedaŭčy, što zakon pakladzeny nâ pravedniku, a bezzakonnym i nepakorlivym, bâzbožnym i grêšnym, raspusnym i apaganenym, paglumnikam bac'ki i maci, dušagubam,

10. блудадзеям, мужаложцам (чалавеказьдзірцам, паклёпнікам, скаталожцам), хлусам, крывапрысяжцам, і ўсяму, што супроць здаровага вучэньня,

bludadzeâm, mužaložcam (čalavekaz'dzircam, paklëpnikam, skataložcam), hlusam, kryvaprysâžcam, i ŭsâmu, što suproc' zdarovaga vučèn'nâ,

11. згодна са слаўным Дабравесьцем дабрашчаснага Бога, якое мне даверана.

zgodna sa slaŭnym Dabraves'cem dabraščasnaga Boga, âкое mne daverana.

12. Дзякую Таму, Хто даў мне сілу, Хрысту Ісусу Госпаду нашаму, што Ён прызнаў мяне верным, прызначыўшы на служэньне,

Dzâkuŭ Tamu, Hto daŭ mne silu, Hrystu Isusu Gospadu našamu, što Ęn pryznaŭ mâne vernym, pryznačyŭšy na služèn'ne,

13. мяне, які раней быў кляцьбіт і ганіцель і крыўдзіцель, але памілаваны, бо рабіў так ад няведаньня, у няверстве;

mâne, âkì ranej byŭ klâc'bit' ì ganìcel' ì kryŭdzìcel', ale pamìlavany, bo rabìŭ tak ad nâvedan'nâ, u nâverstve;

14. а мілата Госпада нашага (Ісуса Хрыста) выявілася ўва мне багата зь вераю і любоўю ў Хрысьце Ісусе.

a mìlata Gospada našaga (Ìsusa Hrysta) vyâvilasâ ŭva mne bagata z' veraŭ ì lûboŭŭ ŭ Hrys'ce Ìsuse.

15. Слушнае і ўсякага прыняцця вартася слова, што Хрыстос Ісус прыйшоў у сьвет уратаваць грэшнікаў, сярод якіх я першы.

Slušnae ì ŭsâkaga prynâc'câ vartae slova, što Hrystos Ìsus pryjšoŭ u s'vet uratavac' grèšnikaŭ, sârod âkìh â peršy.

16. Але на тое я і памілаваны, каб Ісус Хрыстос ува мне першым паказаў усю доўгую цярплівасьць, у прыклад тым, якія будуць верыць у Яго дзеля жыцця вечнага.

Ale na toe â ì pamìlavany, kab Ìsus Hrystos uva mne peršym pakazaŭ usŭ doŭguŭ cârplivas'c', u pryklad tym, âkìâ buduc' veryc' u Âgo dzelâ žyc'câ večnaga.

17. А Цару жыцця нятленнаму, нябачнаму, адзінаму мудраму Богу гонар і слава на векі вякоў. Амін.

A Caru žyc'câ nâtlennamu, nâbačnamu, adzinamu mudramu Bogu gonar ì slava na vekì vâkoŭ. Amin.

18. Давяраю табе, сыне мой Цімафею, згодна з ранейшымі пра цябе прароцтвамі, такі наказ, каб ты змагаўся згодна зь імі як добры воін,

Davâraŭ tabe, syne moj Cìmafeŭ, zgodna z ranejšymi pra câbe praroc'tvami, takì nakaz, kab ty zмагаŭsâ zgodna z' imì âk dobry voìn,

19. маючы веру і добрае сумленьне, адкінуўшы якое, некаторыя адпалі ад веры;

maŭčy veru ì dobrae sumlen'ne, adkìnuŭšy âkoe, nekatoryâ adpalì ad very;

20. такія Іменей і Аляксандр, якіх я аддаў сатане, каб яны навучыліся ня блюзьнерыць.

takiâ Īmenej i Alâksandr, âkih â addaŭ satane, kab âny navučylisâ nâ blûz'neryc'.

2 Кіраўнік

1. І вось, перш-наперш прашу ўзносіць малітвы, прашэньні, маленьні, падзякаваньні за ўсіх людзей,

Ī vos', perš-naperš prašu ŭznosic' malitvy, prašèn'nì, malen'nì, padzâkavan'nì za ŭsìh lûdzej,

2. за цароў і за ўсіх уладцаў, каб нам весьці жыцьцё ціхае і маўклівае ў богабязнай пабожнасьці і чысьціні;

za caroŭ i za ŭsìh uladcaŭ, kab nam ves'ci žyc'cë cihae i maŭklivae ŭ bogabaâznaj pabožnas'ci i čys'cìni;

3. бо гэта добра і даспадобы Збаўцу нашаму Богу,

bo gèta dobra i daspadoby Zbaŭcu našamu Bogu,

4. Які хоча, каб усе людзі ўратаваліся і дасягнулі спазнаньня ісьціны.

Âki hoča, kab use lûdzi ŭratavalisâ i dasâgnuli spaznan'nâ is'cìny.

5. Бо адзіны Бог, адзіны і пасрэднік паміж Богам і людзьмі, Чалавек Хрыстос Ісус,

Bo adzìny Bog, adzìny i pasrèdnik pamiž Bogam i lûdz'mi, Čalavek Hrystos Īsus,

6. Які аддаў Сябе на адкупленьне ўсіх: такое было ў свой час сьведчаньне,

Âki addaŭ Sâbe na adkuplen'ne ŭsìh: takoe bylo ŭ svoj čas s'vedčan'ne,

7. дзеля якога я пастаўлены прапаведнікам і апосталам - праўду кажу ў

Хрысьце, не маню, - настаўнікам язычнікаў у веры і праўдзе.

dzelâ âkoga â pastaŭleny prapavednikam i apostalam - praŭdu kažu ŭ Hrys'ce, ne manû, - настаўнікам âзычнікаў u very i praŭdze.

8. І вось жадаю, каб на ўсякім месцы казалі малітвы мужчыны, уносячы чыстыя рукі бяз гневу і сумнення;

Ì vos' žadaû, kab na ŭsâkim mescy kazali malitvy mužčyny, uznosâčy čystyâ ruki bâz gnevu i sumnen'nâ;

9. каб гэтак сама і жанчыны, у прыстойнай вопратцы, сарамяжліва і цнатліва, упрыгожвалі сябе не заплятаньнем валасоў, ні золатам, ні жэмчугам, ні каляровымі строямі,

kab gètak sama i žančyny, u prystojnaj vopratcy, saramâžliva i cnatliva, uprygožvali sâbe ne zaplâtan'nem valasoŭ, ni zolatam, ni žëmčugam, ni kalârovymi stroâmi,

10. а добрымі справамі, як прыстойна жанчынам, што прысьвячаюць сябе пабожнасьці.

a dobrymi spravami, âk prystojna žančynam, što prys'vâčaŭc' sâbe pabožnas'ci.

11. Жанчына хай вучыцца маўкліва, у вялікай пакоры;

Žančyna haj vučyssâ maŭkliva, u vâlikaj pakory;

12. а вучыць жанчыне не дазваляю, ні верхаводзіць над мужчынам, а быць у маўклівасьці.

a vučyc' žančyne ne dazvalâû, ni verhavodzic' nad mužčynam, a byc' u maŭklivas'ci.

13. Бо раней створаны Адам, а потым Ева;

Bo ranej stvorany Adam, a potym Eva;

14. і не Адам зваблены, а жонка, звабіўшыся, пераступіла закон;

i ne Adam zvableny, a žonka, zvabiŭšysâ, perastupila zakon;

15. аднак жа ўратуецца празь дзетародства, калі застанецца ў веры і любові і ў сьвятасьці з цнотаю.

adnak ža ŭratuecca praz' dzetarodstva, kali zastanecca ŭ very i lûbovi i ŭ s'vâtas'ci z cnotaŭ.

3 Кіраўнік

1. Слушнае слова: калі хто япіскапства жадае, добрае справы жадае.

Slušnae slova: kali hto âpiskapstva žadae, dobrae spravy žadae.

2. А япіскап павінен быць беззаганны, адной жонкі муж, цьвярозы, цнатлівы, богабаязны, сумленны, гасьцінны да вандроўнікаў, здатны вучыць,

A âpiskap pavinen byc' bezzaganny, adnoj žonki muž, c'vârozy, cnatlivy, bogabaâzny, sumlenny, gas'cinny da vandroŭnikaŭ, zdatny vučyc'.

3. ня п'яніца, не звадыяш, не сварлівец, не карысьлівец, а ціхі, згодалюбны, не срэбралюбец,

nâ p'ânica, ne zvadyâš, ne svarlivec, ne karys'livec, a cihì, zgodalûbny, ne srèbralûbec,

4. павінен добра кіраваць домам сваім, дзяцей трымаць у паслушэнстве з усёй сумленнасьцю;

pavinen dobra kîravic' domam svaim, dzâcej trymac' u paslušènstve z usěj sumlennas'cû;

5. бо хто ня ўмее кіраваць сваім домам, той ці ж будзе рупіцца пра Царкву Божую?

bo hto nâ ŭmee kîravic' svaim domam, toj ci ž budze rupicca pra Carkvu Božuŭ?

6. не павінен быць з нованавернутых, каб не заганарыўся і не падупаў

асудзе разам з д'яблам.

*ne pavinen byc' z novanavernutyh, kab ne zaganaryŭsâ i ne padupaŭ
asudze razam z d'âblam.*

7. Трэба яму таксама мець добрае сьведчаньне ад чужых, каб унікнуць
нараканьняў і цянэтаў д'ябальскіх.

*Trèba âmu taksama mec' dobrae s'vedčan'ne ad čužyh, kab uniknuc'
narakan'nâŭ i cânëtaŭ d'âbal'skih.*

8. Дыяканы таксама павінны быць сумленныя, ня двухязыкія,
непацяглівыя да віна, не карысьлівыя,

*Dyâkany taksama pavinny byc' sumlennyâ, nâ dvuhâzykiâ, nepacâglivýâ da
vina, ne karys'livýâ,*

9. павінны захоўваць таемнасьць веры ў чыстым сумленьні,
pavinny zahoŭvac' taemnas'c' very ŭ čystym sumlen'ni,

10. і такіх трэба загадзя выпрабоўваць, потым, калі беззаганныя,
дапускаць да служэньня.

*i takih trèba zagadzâ vypraboŭvac', potym, kalì bezzagannyâ, dapus kac' da
služèn'nâ.*

11. Гэтак сама і жонкі іхнія павінны быць сумленныя, не паклёпніцы,
цвьярозыя, верныя ва ўсім.

*Gètak sama i žonki ihniâ pavinny byc' sumlennyâ, ne paklëpnicy, c'vârozyâ,
vernyâ va ŭsim.*

12. Дыякан павінен быць адной жонкі мужам, добра кіраваць дзецьмі і
домам сваім;

*Dyâkan pavinen byc' adnoj žonki mužam, dobra kiravac' dzec'mi i domam
svaim;*

13. бо тыя, што служылі добра, рыхтуюць сабе найвышэйшую ступень
і вялікую адвагу ў веры ў Хрыста Ісуса.

*bo tyâ, što sluzyli dobra, ryhtuïc' sabe najvyšějšuû stupen' i vâlikuû advagu
Û very Û Hrysta Ìsusa.*

14. Гэта табе пішу, спадзяючыся неўзабаве прыйсьці да цябе,

Gèta tabe pišu, spadzâûčysâ neÛzabave pryjs'ci da câbe,

15. каб, калі запазьнюся, ты ведаў, як трэба паводзіцца ў доме Божым,
які ёсьць Царква Бога жывога, стоўп і аснова ісьціны.

*kab, kalì zapaz'nûsâ, ty vedaÛ, âk trèba pavodzicca Û dome Božym, âkì ës'c'
Carkva Boga žyvoga, stoÛp i asnova is'ciny.*

16. І, прызнана ўсімі - вялікая ёсьць пабожнасьці таямніца: Бог зьявіўся
ў плоці, апраўдаў Сябе ў Духу, паказаў Сябе анёлам, прапаведаны ў
народох, прыняты вераю ў сьвеце, узьнёсься ў славе.

*Ì, pryznana ùsimì - vâlikaâ ës'c' pabožnas'ci taâmnica: Bog z'âviÛsâ Û plocì,
apraÛdaÛ Sâbe Û Duhu, pakazaÛ Sâbe anëlam, prapavedany Û narodah,
prynâty veraÛ Û s'vece, uz'nës'sâ Û slave.*

4 Кіраўнік

1. Дух жа ясна кажа, што апошнім часам адступяцца некаторыя ад
веры, слухаючы духаў спакусьнікаў і вучэньняў дэманскіх,

*Duh ža âsna kaža, što apošnìm časam adstupâcca nekatoryâ ad very,
sluhaÛčy duhaÛ spakus'nikaÛ i vučèn'nâÛ dèmanskih,*

2. праз крывадушнасьць ашуканцаў, што спалілі сумленьне сваё,

3. якія забараняюць браць шлюб і есьці тое, што Бог стварыў, каб
веруючыя і тыя, што ўведалі ісьціну, елі з падзякаю.

*âkìâ zabaranâïc' brac' šlûb i es'ci toe, što Bog stvaryÛ, kab veruÛčyâ i tyâ,
što ùvedali is'cinu, eli z padzâkaÛ.*

4. Бо кожнае стварэнне Божае - добрасьць, і нішто ня можа асуджацца, калі прымаецца з падзякаваннем,

Bo kožnae stvarèn'ne Božae - dobras'c', i ništo nâ moža asudžacca, kali prymaeccsa z padzâkavan'nem,

5. бо асьвячаецца словам Божым і малітваю.

bo as'vâčaecca slovam Božym i malitvaû.

6. Унушаючы гэта братам, будзеш добры слуга Ісуса Хрыста, кормлены словамі веры і добрым вучэннем, якому ты пасьледаваў.

Unušaûčy gèta bratam, budzeš dobry sluga Ĭsusa Hrysta, kormleny slovami very i dobrym vučèn'nem, âkomu ty pas'ledavaû.

7. А недарэчных і бабскіх баек цурайся, а ўдасканалвай сябе ў пабожнасьці;

A nedarèčnyh i babskih baek curajsâ, a ũdaskanal'vaj sâbe ũ pabožnas'ci;

8. бо цялеснае практыкаванне мала карысьці дае, а пабожнасьць на ўсё прыдатная, бо мае заруку жыцьця цяперашняга і будучага.

bo câlesnae praktykavan'ne mala karys'ci dae, a pabožnas'c' na ũsë prydatnaâ, bo mae zaruku žyc'câ câperašnâga i budučaga.

9. Слова гэта слушнае і ўсякага даверу вартае.

Slova gèta slušnae i ũsâkaga daveru vartae.

10. Бо мы на тое і працуем і паганьбеньне церпім, што надзею маем на Бога жывога, Які ёсьць Збаўца ўсіх людзей, а найперш веруючых.

Bo my na toe i pracuem i pagan'ben'ne cerpim, što nadzeû maem na Boga žyvoga, Âki ës'c' Zbaũca ũsìh lûdzej, a najpersš veruûčyh.

11. Прапаведуй гэта і вучы.

Prapaveduj gèta i vučy.

12. Ніхто хай не пагарджае маладосьцю тваёю; але будзь узорам веруючым у слове, у жыцьці, у любові, у духу, у веры, у чысьціні.

Nihto haj ne pagardžae malos'cû tvaëû; ale budz' uzoram veruûčym u slove, u žyc'ci, u lûbovi, u duhu, u very, u čys'cini.

13. Пакуль ня прыйду, займайся чытаньнем, настаўленьнем, вучэньнем.

Pakul' nâ pryjdu, zajmajsâ čytan'nem, настаўlen'nem, vučèn'nem.

14. Не заняхайвай добраснага ў табе дару, які дадзены табе паводле прароцтва з ускладаньнем рук сьвятарства.

Ne zanâhajvaj dobrasnaga ŭ tabe daru, âki dadzeny tabe pavodle praroctva z uskladan'nem ruk s'vâtarstva.

15. Пра гэта турбуйся, гэтага не занядбай, каб посьпех твой усім быў відавочны.

Pra gèta turbujsa, gètaga ne zanâdbaj, kab pos'peh tvoj usim byŭ vidavočny.

16. Пранікай у сябе і ў вучэньне, займайся гэтым пастаянна; бо, так паводзячыся, і сябе ўратуеш і слухачоў тваіх.

Pranikaj u sâbe i ŭ vučèn'ne, zajmajsâ gèтым pastaâнна; bo, tak pavodzâčysâ, i sâbe ŭratueš i sluhačouŭ tvaih.

5 Кіраўнік

1. Старца не дакарай, а ўмаўляй, як бацьку; малодшых, як братоў;

Starca ne dakaraj, a ŭmaŭlâj, âk bac'ku; malodšyh, âk bratoŭ;

2. старых жанчын, як маці; маладых, як сёстраў, з поўнаю чысьцінёю.

staryh žančyn, âk maci; maladyh, âk sēstraŭ, z poŭnaŭ čys'cinëŭ.

3. Удоваў шануй, сапраўдных удоваў.

Udovaŭ šanuj, sapraŭdnyh udovaŭ.

4. Калі ж якая ўдава мае дзяцей альбо ўнукаў, дык яны перш няхай вучацца шанаваць сваю сям'ю і аддзячывацца бацькам, бо гэта

даспадобы Богу.

Kali ž âkaâ ŭdava mae dzâcej al'bo ŭnukaŭ, dyk âny perš nâhaj vučacca šanavac' svaŭ sâm'û i addzâčvacca bac'kam, bo gèta daspadoby Bogu.

5. Сапраўдная ўдава і адзінокая няхай спадзяецца на Бога і трывае ў маленьнях і малітвах дзень і ноч;

Sapraŭdnaâ ŭdava i adzinokaâ nâhaj spadzâeccca na Boga i tryvae ŭ malen'nâh i malitvah dzen' i noč;

6. а юрлівая раскошніца жывою памерла.

a ŭrlivaâ raskošnica žyvoŭ pamerla.

7. І гэта ўмаўляй ім, каб былі беззаганныя.

Ì gèta ŭmaŭlâj im, kab byli bezzagannyâ.

8. Калі ж хто пра сваіх і асабліва пра хатніх ня дбае, той выракся веры і горшы за нявернага.

Kali ž hto pra svaih i asabliva pra hatnih nâ dbae, toj vyraksâ very i goršy za nâvernaga.

9. Удава ж няхай выбіраецца ня менш як шасьцідзесяцігадовая, якая была жонкаю аднаго мужа,

Udava ž nâhaj vybiraeccca nâ menš âk šas'cìdzesâcìgadovaâ, âkaâ byla žonkaŭ adnago muža,

10. вядомая добрымі ўчынкамі, калі яна выгадала дзяцей, прымала гасьцінна дарожнікаў, умывала ногі сьвятым, пасабляла гаротнікам і была старанная ў кожнай добрай справе.

vâdomaâ dobrymi ŭčynkami, kali âna vygadavala dzâcej, prymala gas'cinna darožnikaŭ, umyvala nogi s'vâtym, pasablâla garotnikam i byla starannaâ ŭ kožnaj dobroj sprave.

11. А маладых удоваў ня прымай, бо яны, калі ўпадаюць у раскошу насуперак Хрысту, хочуць замуж;

A maladyh udovaŭ nâ prymaj, bo âny, kali ŭpadaŭc' u raskošu nasuperak Hrystu, hočuc' заму́ж;

12. яны падпадаюць асуджэньню, бо адкінулі ранейшую веру;

âny padpadaŭc' asudžèn'nû, bo adkìnuli ranejšuŭ veru;

13. пры тым жа яны, не працуючы, прызвычайваюцца хадзіць па дамах і бываюць ня толькі гультайкі, але і пляткаркі, і цікаўныя, і гавораць, чаго ня сьлед.

pry tym ža âny, ne pracuŭčy, pryzvyčajvaŭcca hadzic' pa damah i byvaŭc' nâ tol'ki gul'tajki, ale i plâtkarkì, i cikaŭnyâ, i gavorac', čago nâ s'led.

14. І вось, я хачу, каб маладыя ўдовы выходзілі замуж, радзілі дзяцей, кіравалі ў доме і не давалі праціўніку ніякае зачэпкі для ліхаслоўя:

ì vos', â haču, kab maladyâ ŭdovy vyhodzìli заму́ж, radzìli dzâcej, kìravali ŭ dome i ne davali pracìŭniku niâkae začèpki dlâ lihasloŭâ:

15. бо некаторыя ўжо збочылі на сьлед сатаны.

bo nekatoryâ ŭžo zbočyli na s'led satany.

16. Калі які веруючы альбо веруючая мае ўдоваў, дык павінен іх задавальваць і не накідваць Царкве, каб яна магла акормліваць сапраўдных удоваў.

Kali âkì veruŭčy al'bo veruŭčaâ mae ŭdovaŭ, dyk pavìnen ih zadavol'vac' i ne nakìdvac' Carkve, kab âna magla akormlìvac' sapraŭdnyh udovaŭ.

17. Прасьвітэры, якія служаць годна, вартыя адмысловага гонару, асабліва тыя, якія працуюць у слове і ў навучаньні.

Pras'vitèry, âkiâ služac' godna, vartyâ admyslovaga gonaru, asablìva tyâ, âkiâ pracuŭc' u slove i ŭ navučan'ni.

18. Бо Пісаньне кажа: "ня цугляй мызу валу, які малоціць"; і "хто працуе, той варты ўзнагароды сваёй".

Bo Pìsan'ne kaža: "nâ cuglâj myzu valu, âkì malocìc'"; i "hto pracue, toj varty

ŭznagarody svaěj".

19. Скаргу на прасьвітэра ня іначай прымай, як пры двух альбо трох сьведках.

Skargu na pras'vitèra nâ inačaj prymaj, âk pry dvuh al'bo troh s'vedkah.

20. Грэшнікаў выкрывай перад усімі, каб і астатнія страх мелі.

Grèšnikaŭ vykryvaj perad usimi, kab i astatniâ strah meli.

21. Перад Богам і Госпадам Ісусам Хрыстом і выбранымі анёламі заклінаю цябе захаваць гэта зь бесстароннасьцю, нічога ня робячы з прадузятасьцю.

Perad Bogam i Gospadam Isusam Hrystom i vybranyimi anëlamì zaklinaŭ câbe zahavac' gèta z' besstaronnas'cû, ničoga nâ robâčy z praduzâtas'cû.

22. Рук ні на кога ня ўскладвай пасьпешліва, і не бяры ўдзелу ў чужых грахах; трымай сябе чыстым.

Ruk ni na koga nâ ŭskladvaj pas'pešliva, i ne bâry ŭdzelu ŭ čužyh grahah; trymaj sâbe čystym.

23. У далейшым пі ня толькі ваду, а спажывай крыху віна, дзеля страўніка твайго і частых тваіх немачаў.

U dalejšym pì nâ tol'ki vadu, a spažyvaj kryhu vîna, dzelâ straŭnika tvajgo i častyh tvaih nemačaŭ.

24. Грахі некаторых людзей яўныя і проста вядуць да асуды, а ў некаторых выяўляюцца пазьней.

Grahi nekatoryh lûdzej âŭnyâ i prosta vâduc' da asudy, a ŭ nekatoryh vyâŭlâŭcca paz'nej.

25. Гэтак сама і добрыя ўчынкі яўныя; а калі і не, шхавацца ня могуць.

Gètak sama i dobryâ ŭčynki âŭnyâ; a kali i ne, shavacca nâ mogul'.

6 Кіраўнік

1. Рабы, якія пад ярмом жывуць, павінны ганараваць гаспадароў сваіх як годных усялякае пашаны, каб ня было наганы імя Божаму і вучэньню.

Raby, âkiâ pad ârmom žyvuc', pavìnny ganaravac' gaspadaroŭ svaih âk godnyh usâlâkae pašany, kab nâ bylo nagany imû Božamu i vučèn'nû.

2. Тыя, якія маюць гаспадарамі веруючых, не павінны абыходзіцца зь імі нядбайна, бо яны браты; але тым болей павінны служыць ім, бо яны веруючыя і любасныя і дабрачыняць ім. Вучы гэтаму і ўмаўляй.

Tyâ, âkiâ maŭc' gaspadarami veruŭčyh, ne pavìnny abyhodzicca z' imi nâdbajna, bo âny braty; ale tym bolej pavìnny služyc' im, bo âny veruŭčyâ i lûbasnyâ i dabračynâc' im. Vučy gètamu i ŭmaŭlâj.

3. Хто навучае інакш і ня сьледуе здаровым словам Госпада нашага Ісуса Хрыста і вучэньню пра пабожнасьць,

Hto navučae inakš i nâ s'ledue zdarovym slovam Gospada našaga Ĭsusa Hrysta i vučèn'nû pra pabožnas'c',

4. той - гардзеі і няўмека, захапіўся выпярэдніцтвам і

словаблудзьдзем, ад чаго паходзяць зайздрасьць, разлад, намовы, хітрае недавярства,

toj - gardzej i nâŭmeka, zahapiŭsâ vypârèdnictvam i slovabludz'dzem, ad čago pahodzâc' zajzdras'c', razlad, namovy, hitrae nedavârstva,

5. пустыя спрэчкі паміж людзьмі папсаванага розуму, што занядбалі ісьціну, якія думаюць, быццам пабожнасьць служыць прыбытку.

Трымайся далей ад такіх.

pustyâ sprècki pamiž lûdz'mi papsavanaga rozumu, što zanâdbali is'cinu, âkiâ думаŭc', byccam pabožnas'c' služyc' prybytku. Trymajsâ dalej ad takih.

6. Вялікі набытак - быць пабожным і задаволеным.

Vâlikì nabytak - byc' pabožnym i zadavolenym.

7. Бо мы нічога ня прынеслі ў сьвет; ясна, што нічога ня можам і вынесці зь яго.

Bo my ničoga nâ prynes'li ŭ s'vet; âsna, što ničoga nâ možam i vynes'ci z' âgo.

8. Маючы наедак і вопратку, будзем задаволеныя гэтым.

Maûčy naedak i vopratku, budzem zadavolenyâ gètym.

9. А ахвотнікі ўзбагачацца ўпадаюць у спакусу і ў нерат і ў многія безразважныя і шкодныя пажадлівасьці, якія ўкідаюць чалавека ў паглум і пагібель;

A ahvotnikì ŭzbagačacca ŭpadaûc' u spakusu i ŭ nerat i ŭ mnogîâ bezrazvažnyâ i škodnyâ pažadlîvas'ci, âkiâ ŭkîdaûc' čalaveka ŭ paglum i pagîbel';

10. бо карань усякага ліха ёсьць срэбралюбства, аддаўшыся якому, некаторыя ўхіліліся ад веры і самі на сябе наклікалі многія смуткі.

bo koran' usâkaga liha ës'c' srèbralûbstva, addaŭšysâ âkomu, nekatoryâ ŭhîlîlîsâ ad very i samî na sâbe naklikali mnogîâ smutki.

11. А ты, чалавеча Божы, пазьбягай гэтага, і шчасьліўся ў праўдзе, пабожнасьці, веры, любові, цярдлівасьці, слухмянасьці;

A ty, čalaveča Božy, paz'bâgaj gètaga, i ščas'liŭsâ ŭ praŭdze, pabožnas'ci, very, lûbovi, cârplîvas'ci, sluhmânas'ci;

12. пасабляй добрым подзьвігам веры, трымайся вечнага жыцця, да якога ты і пакліканы і вызнаў добрую споведзь перад многімі сьведкамі.

pasablâj dobrym podz'vigam very, trymajsâ večnaga žyc'câ, da âkoga ty i paklikany i vyznaŭ dobruŭ spovedz' perad mnogîmî s'vedkamî.

13. Перад Богам жыцьцядайным і перад Хрыстом Ісусам, Які
засьведчыў перад Понціем Пілатам добрае вызнаньне, наказваю табе
*Perad Bogam žyc'câdajnym i perad Hrystom Ìsusam, Âki zas'vedčyŭ perad
Ponciem Pilatam dobrae vyznan'ne, nakazvaŭ taбе*

14. захаваць заповедзь чыста і бездакорна аж да прышэсьця Госпада
нашага Ісуса Хрыста,
*zahavac' zapavedz' čysta i bezdakorna aŭ da pryšès'câ Gospada našaga
Ìsusa Hrysta,*

15. якое ў свой час адчыніць дабрашчасны і адзіны моцны Цар над
царамі і Гасподзь над гаспадарамі,
*âkoe ŭ svoj čas adčynic' dabraščasny i adžiny mocny Car nad carami i
Gaspodz' nad gaspadarami,*

16. адзіны несьмяротны, Які жыве ў недаступным сьвятле, Якога ніхто
зь людзей ня бачыў і бачыць ня можа. Яму гонар і ўлада вечная! Амін.
*adžiny nes'mârotny, Âki žyve ŭ nedastupnym s'vâtle, Âkoga nihto z' lûdzej
nâ bačyŭ i bačyc' nâ moŭa. Âmu gonar i ŭlada večna! Amin.*

17. Багатых у сёньняшнім веку ўмаўляй, каб яны высока не заносіліся і
спадзяваліся не на багацьце няправеднае, а на Бога жывога, Які дае
нам усё шчодро на асалоды;
*Bagatyh u sën'nâšnim veku ŭmaŭlâj, kab âny vysoka ne zanosilîsâ i
spadzâvalîsâ ne na bagac'ce nâpravednae, a na Boga žyvoga, Âki dae nam
usë ščodra na asalody;*

18. каб яны дабрачынілі, заможнелі добрымі дзеямі, былі шчодрыя і
дзяліліся,
kab âny dabračynîli, zamoŭneli dobrymi dzeâmi, byli ščodryâ i dzâlîlîsâ,

19. зьбіраючы сабе скарб, добрую аснову на час наступны, каб
дасягнуць вечнага жыцьця.

*z'biraučy sabe skarb, dobruû asnovu na čas nastupny, kab dasâgnuc'
večnaga žyc'câ.*

20. О Цімафею! захавай даверанае табе, цураючыся марнага
пустаслоўя і супярэчак, што фальшыва названы ведамі,

*O Cimateu! zahavaj daveranae tabe, curaučysâ marnaga pustasloŭâ i
supârèčak, što fal'syva nazvany vedami,*

21. аддаўшыся якім, некаторыя ўхіліліся ад веры. Мілата з табою. Амін.

addaušysâ âkim, nekatoryâ ŭhililisâ ad very. Milata z tabou. Amin.

2 ЦІМАФЕЯ

1 Кіраўнік

1. Павал, з волі Божае апостал Ісуса Хрыста, па абяцаньні жыцьця ў Хрысьце Ісусе,

Paval, z volì Božae apostal Ìsusa Hrysta, pa abâcan'ni žyc'câ ŭ Hrys'ce Ìsuse,

2. Цімафею, любаснаму сыну: мілата, міласэрнасьць, мір ад Бога Айца і Хрыста Ісуса, Госпада нашага.

Cìmafeû, lûbasnamu synu: milata, milasèrnas'c', mìr ad Boga Ajca i Hrysta Ìsusa, Gospada našaga.

3. Дзякую Богу, Якому служу ад продкаў у чыстым сумленьні, што не перастаю ўспамінаць пра цябе ў малітвах маіх, удзень і ўначы,

Dzâkuû Bogu, Âkomu služu ad prodkaŭ u čystym sumlen'ni, što ne perastaŭ ŭspamìnac' pra câbe ŭ malitvah maih, udzen' i ŭnačy,

4. і хачу бачыць цябе, памятаючы сьлёзы твае, каб мне напоўніцца радасьцю,

i haču bačyc' câbe, pamâtaŭčy s'lëzy tvae, kab mne napoŭnìcca radas'cû,

5. трымаючы ў памяці шчырую веру тваю, якая раней жыла ў бабулі тваёй Лайдзе і ў маці тваёй Яўніцы; упэўнены, што яна і ў табе.

trymaŭčy ŭ pamâci ščyruŭ veru tvaŭ, âkaâ ranej žyla ŭ babulì tvaëj Laidze i ŭ macì tvaëj Âŭnìcy; upèŭneny, što âna i ŭ tabe.

6. З гэтай прычыны нагадваю табе падаграваць дар Божы, які ў табе праз ускладаньне маіх рук;

Z gètaj pryčyny nagadvaû tabe padagravac' dar Božy, âki ũ tabe praz uskladan'ne maih ruk;

7. бо даў нам Бог Духа ня боязі, а сілы і любові і цноты.

bo daŭ nam Bog Duha nâ boâzi, a sily i lûbovi i cnoty.

8. Дык не саромейся сьведчаньня Госпада нашага Ісуса Хрыста, ні мяне, вязьня Ягонага; а пакутуй з Дабравесьцем (Хрыстовым) сілаю Бога,

Dyk ne saromejsâ s'vedčan'nâ Gospada našaga Ĭsusa Hrysta, ni mâne, vâz'nâ Āgonaga; a pakutuj z Dabraves'cem (Hrystovym) silaû Boga,

9. Які выратаваў нас і паклікаў званьнем сьвятым, не за дзеі нашыя, а паводле Свайго волевыяўленьня і мілаты, дадзенай нам у Хрысьце Ісусе раней адвечных часоў,

Āki vyratavaŭ nas i paklikaŭ zvan'nem s'vâtym, ne za dzei našyâ, a pavodle Svajgo volevyâŭlen'nâ i milaty, dadzenaj nam u Hrys'ce Ĭsuse ranej advečnyh časou,

10. якая адкрылася цяпер зьяўленьнем Збаўцы нашага Ісуса Хрыста,

Які разбурьў сьмерць і явіў жыцьцё нятленнае праз Дабравесьце,

âkaâ adkrylasâ câper z'âŭlen'nem Zbaŭcy našaga Ĭsusa Hrysta, Āki razburyŭ s'merc' i âviŭ žyc'cĕ nâtlennae praz Dabraves'ce,

11. прапаведаваць якое я пастаўлены і апосталам і настаўнікам язычнікаў.

prapavedavac' âkoe â pastaŭleny i apostalam i nastaŭnikam âzyčnikaŭ.

12. З гэтай прычыны я і пакутую так; але не саромеюся. Бо я ведаю, у Каго ўвераваў, і ўпэўнены, што Ён мае сілу захаваць заруку маю на той дзень.

Z gètaj pryčyny â i pakutuŭ tak; ale ne saromeŭsâ. Bo â vedaŭ, u Kago ũveravaŭ, i ũpĕŭneny, što Ęn mae silu zahavac' zaruku maŭ na toj dzen'.

13. Трымайся ўзору здаровага вучэньня, якое ты чуў ад мяне, зь вераю і любоўю ў Хрысьце Ісусе.

Trymajsa ŭzoru zdarovaga vučè'nâ, âkoe ty čuŭ ad mâne, z' veraŭ i lûboŭŭ ŭ Hrys'ce Isuse.

14. Захоўвай добрую заруку Духам Сьвятым, Які жыве ў нас.

Zahoŭvaj dobruŭ zaruku Duham S'vâtym, Âki žyve ŭ nas.

15. Ты ведаеш, што ўсе Асійцы пакінулі мяне; сярод іх і Фігел і Ермаген.

Ty vedaes', što ŭse Asijcy pakìnuli mâne; sârod ih i Figel i Ermagen.

16. Няхай дасьць Гасподзь міласць дому Анісіфора за тое, што ён колькі разоў прымаў мяне і не саромеўся кайданоў маіх,

Nâhaj das'c' Gaspodz' milas'c' domu Anisifora za toe, što èn kol'ki разоў прымаў mâne i ne saromeŭsâ kajdanoŭ maih,

17. а, як быў у Рыме, зь вялікім стараньнем шукаў мяне і знайшоў.

a, âk byŭ u Ryme, z' vâlikim staran'nem šukaŭ mâne i znajšoŭ.

18. Няхай дасьць яму Гасподзь здабыць міласць у Госпада ў той дзень; а колькі ён служыў (мне) ў Эфэсе, ты лепей ведаеш.

Nâhaj das'c' âmu Gaspodz' zdabyc' milas'c' u Gospada ŭ toj dzen'; a kol'ki èn služyŭ (mne) ŭ Èfèse, ty lepej vedaes'.

2 Кіраўнік

1. Дык мацуйся, сыне мой, у мілаце Хрыстом Ісусам.

Dyk macujsa, syne moj, u milace Hrystom Isusam.

2. І што чуў ад мяне пры многіх сьведках, тое накажы верным людзям, якія былі б здольныя іншых вучыць.

Ì što čuŭ ad mâne pry mnogih s'vedkah, toe nakažy vernym lûdzâm, âkiâ

byli b zdol'nyâ inšyh vučyc'.

3. Дык цярпі пакуты, як добры воін Ісуса Хрыста.

Dyk cârpi pakuty, âk dobry voïn Îsusa Hrysta.

4. Ніякі воін ня зьвязвае сябе справамі буднымі, каб дагадзіць ваеначальніку.

Niâki voïn nâ z'vâzvae sâbe spravami budnymi, kab dagadzic' vaenačal'niku.

5. Калі ж хто і змагаецца, вянка не здабудзе, калі будзе змагацца не паводле правіла.

Kali ž hto i zmagaecca, vânka ne zdabudze, kali budze zmagacca ne pavodle pravila.

6. Працоўны ратай першы павінен скаштаваць пладоў.

Pracoŭny rataj peršy pavinen skaštavac' pladoŭ.

7. Разумеі, што я кажу. Хай дасьць табе Гасподзь разуменьне ва ўсім.

Razumej, što â kažu. Haj das'c' tabe Gaspodz' razumen'ne va ŭsim.

8. Памятай (Госпада) Ісуса Хрыста ад семені Давідавага, Які ўваскрэс зь мёртвых, паводле зьвеставаньня майго.

Pamâtaj (Gospada) Îsusa Hrysta ad semeni Davidavaga, Âki ŭvaskrès z' mërtyvh, pavodle z'vestavannâ majgo.

9. за якое я пакутую аж да кайданаў, як злодзей; але на слова Божае няма кайданаў.

za âkoe â pakutuŭ aŭ da kajdanaŭ, âk zlodzej; ale na slova Božae nâma kajdanaŭ.

10. Таму я ўсё цярплю дзеля выбраных, каб і яны атрымалі збавеньне ў Ісусе Хрысьце зь вечнаю славаю.

Tamu â ŭsë cârplû dzelâ vybranyh, kab i âny atrymalì zbaven'ne ŭ Îsuse Hrys'ce z' večnaŭ slavaŭ.

11. Слушнае слова: калі мы зь Ім памерлі, дык зь Ім і ажывём;

Slušnae slova: kali my z' Ìm pamerli, dyk z' Ìm i ažyvëm;

12. калі церпім, дык зь Ім уладарыць будзем; калі зрачэмся, і Ён зрачэцца нас;

kali cerpim, dyk z' Ìm uladaryc' budzem; kali zračèmsâ, i Èn zračècca nas;

13. калі мы няверныя, Ён застаецца верны, бо Сябе зрачыся ня можа.

kali my nâvernyâ, Èn zastaecca verny, bo Sâbe zračÿsâ nâ moža.

14. Гэта нагадвай, заклінаючы перад Госпадам ня ўступаць у спрэчкі, што зусім ня службыць на карысьць, а на разлад слухачам.

Gèta nagadvaj, zaklìnaûčy perad Gospadam nâ ũstupac' u sprèčkì, što zusìm nâ služyc' na karys'c', a na razlad sluhačam.

15. Старайся паставіць сябе прад Богам годным, працаўніком бездакорным, які правільна выкладае слова праўды.

Starajsâ pastavic' sâbe prad Bogam godnym, pracaŭnikom bezdakornym, âkì pravil'na vykladae slova praŭdy.

16. А непатрэбнага пустаслоўя пазьбягай; бо яны яшчэ больш будуць памнажаць бязбожнасьць,

A nepatrèbnaga pustasloŭâ paz'bâgaj; bo âny âščè bol'sh buduc' pamnažac' bâzbožnas'c',

17. і слова іхняе, як пухліна, будзе пашырацца. Такія Іменей і Філіт,

18. якія адступіліся ад ісьціны, кажучы, што ўваскрэсьне ўжо было, і разбураюць у некаторых веру.

âkìâ adstupilisâ ad is'cìny, kažučy, što ũvaskrèsen'ne ũžo bylo, i razburaûc' u nekatoryh veru.

19. Але цьвёрдая аснова Божая стаіць, маючы пячатку гэтую: "ведае Гасподзь Сваіх"; і: "хай адступіць ад няпраўды кожны, хто вызнае імя Госпада".

Ale c'vërdaâ asnova Božaâ staic', maũcy pâčatku gètuũ: "vedae Gaspodz' Svaih"; i: "haj adstupic' ad nâpraũdy kožny, hto vyznae imâ Gospada".

20. А ў вялікім доме ёсьць посуд ня толькі залаты і срэбны, але і драўняны і гліняны; і адзін у ганаровым, а другі ў нізкім ужытку.

A ũ vâlikim dome ës'c' posud nâ tol'ki zalaty i srèbny, ale i draŭnâny i glinâny; i adzìn u ganarovym, a drugi ũ nizkim užytku.

21. Дык вось, хто будзе чысты ад гэтага, той будзе пасудзінай у гонары, асьвечанай і карыснай Уладыку, прыдатнай на ўсякую добрую патрэбу.

Dyk vos', hto budze čysty ad gètaga, toj budze pasudzìnaj u gonary, as'večanaj i karysnaj Uladyku, prydatnaj na ũsâkuũ dobruũ patrèbu.

22. Юнацкіх пажадлівасьцяў пазьбягай, а трымайся праўды, веры, любові, згоды з усімі, хто заклікае Госпада ад чыстага сэрца.

Ŭnackih pažadlìvas'câũ paz'bâgaj, a trymajsâ praũdy, very, lûbovi, zgody z usimì, hto zaklìkae Gospada ad čystaga sèrca.

23. Ад дурных і невуцкіх спрэчак ухіляйся, ведаючы, што яны спараджаюць незлагадзь;

Ad durnyh i nevuckih sprèčak uhilâjsâ, vedaũcy, što âny sparadžaũc' nezlagadz';

24. а рабу Госпада нельга сварыцца, а трэба быць прыязным да ўсіх, навучальным, нязлосным,

a rabu Gospada nel'ga svarycca, a trèba byc' pryâznym da ũsìh, navučal'nym, nâzlosnym,

25. здольным лагодна настаўляць праціўнікаў, - можа, дасьць ім Бог пакаяньне для спазнаньня праўды,

zdol'nym lagodna nastaũlâc' praciũnikaũ, - moža, das'c' im Bog pakaân'ne dlâ spaznan'nâ praũdy,

26. каб яны вызваліліся зь цянётаў д'ябла, які залучыў іх у сваю волю.

kab âny vyzvalilisâ z' cânëtaŭ d'âbla, âki zalučyŭ ih u svaŭ volû.

3 Кіраўнік

1. Ведай жа, што ў апошнія дні настануць часіны цяжкія.

Vedaj ža, što ŭ apošniâ dni nastanuc' časiny câžkiâ.

2. Бо людзі будуць самалюбныя, срэбралюбныя, ганарыстыя, пыхлівыя, злязыкія, бацькам непаслухмяныя, няўдзячныя, бязбожныя, няпрыязныя,

Bo lûdzi buduc' samalûbnyâ, srèbralûbnyâ, ganarystyâ, pyhlivnyâ, zloâzykiâ, bac'kam nepasluhmânyâ, nâŭdzâčnyâ, bâzbožnyâ, nâpnyâznyâ,

3. непамяркоўныя, паклёпнікі, нястрымлівыя, жорсткія, зьнялюбныя да добра,

nepamârkoŭnyâ, paklëpniki, nâstrymlivnyâ, žorstkiâ, z'nâlûbnyâ da dabra,

4. здраднікі, нахабы, пыхліўцы, прыхільныя больш да раскошы, чым да Бога,

zdradniki, nahaby, pyhliŭcy, pryhil'nyâ bol'sh da raskošy, čym da Boga,

5. з выгляду богабаязныя, а да сілы Божай варожыя. Пазьбягай такіх.

z vyglâdu bogabaâznyâ, a da sily Božaj varožyâ. Paz'bâgaj takih.

6. Да гэтакіх належаць тыя, якія лісьліва віжуюцца ў дамы і ачмураюць жанчын, што купаюцца ў грахах і ў юрлівасьці песьцяцца,

Da gëtakih naležac' tyâ, âkiâ lis'liva vižuŭcca ŭ damy i ačmuraŭc' žančyn, što kupaŭcca ŭ grahah i ŭ ŭrlivas'ci pes'câcca,

7. заўсёды вучацца і ніколі ня могуць дайсьці да спазнаньня ісьціны.

zaŭsëdy vučacca i nikoli nâ moguc' dajs'ci da spaznan'nâ is'ciny.

8. Як Яній і Ямврыі супрацівіліся Майсею, так і гэтыя супрацівяцца

ісьціне, людзі са зьвіхнёным розумам, невукі ў веры.

Âk Ânij i Âmvryj supracivîlisâ Majseû, tak i gètyâ supracivâcca is'cine, lûdzi sa z'vihněnym rozumam, nevukì ŭ very.

9. Але яны няшмат пасьпеюць; бо іхняе безгалоўе выявіцца перад усімі, як і з тамтымі сталася.

Ale âny nâšmat pas'peûc'; bo ihnâe bezgaloŭe vyâvicca perad usimì, âk i z tamtymì stalasâ.

10. А ты пайшоў сьледам за мною ў вучэньні, жыцьці, станоўчасьці, веры, велікадушнасьці, любові, цяпрлівасьці.

A ty pajšoŭ s'ledam za mnoû ŭ vučèn'ni, žyc'ci, stanoŭčas'ci, very, velikadušnas'ci, lûbovi, câprlivas'ci.

11. у ганеньнях, цярпеньнях, якія выпалі мне ў Антыяхіі, Іканіі, Лістрах; такія ганеньні я перанёс, і ад усіх выбавіў мяне Гасподзь.

u ganen'nâh, cârpen'nâh, âkiâ vypali mne ŭ Antyahii, İkaniì, Listrah; takiâ ganen'ni â peranës, i ad usih vybaviŭ mâne Gaspodz'.

12. Ды і ўсе, хто хоча жыць пабожна ў Хрысьце Ісусе, будуць прасьледавацца;

Dy i ŭse, hto hoča žyc' pabožna ŭ Hrys'ce İsuse, buduc' pras'ledavacca;

13. а ліхія людзі і ашуканцы будуць раскашаваць у зьле, зводзячы ў аблуды і ўпадаючы ў аблуды.

a lihiâ lûdzi i ašukancy buduc' raskašavac' u z'le, zvodzâčy ŭ abludy i ŭpadaŭčy ŭ abludy.

14. А ты трымайся таго, чаго навучаны, і што табе даверана, ведаючы, кім ты навучаны;

A ty trymajsâ tago, čago navučany, i što tabe daverana, vedaŭčy, kim ty navučany;

15. пры гэтым ты змалку ведаеш сьвятыя Пісаньні, якія могуць

умудрыць цябе ў збавеньне вераю ў Хрыста Ісуса.

pry gètym ty zmalku vedaes' s'vâtyâ Pisan'ni, âkiâ moguc' umudryc' câbe ŭ zbaven'ne veraŭ ŭ Hrysta Īsusa.

16. Усё Пісаньне боганатхнёнае і карыснае для навучаньня, для выкрыцьця, для выпраўленьня, для настаўленьня ў праведнасьці,

Usë Pisan'ne boganathnënae i karysnae dlâ navučan'nâ, dlâ vykryc'câ, dlâ vypraŭlen'nâ, dlâ настаўlen'nâ ŭ pravednas'ci,

17. каб быў дасканалы Божы чалавек, да ўсякае добрае справы падрыхтаваны.

kab byŭ daskanaly Božy čalavek, da ŭsâkae dobrae spravy padryhtavany.

4 Кіраўнік

1. Дык, заклінаю цябе перад Богам і Госпадам (нашым) Ісусам Хрыстом, Які будзе судзіць жывых і мёртвых у прышэсьце Ягонае і Царстве Ягоным:

Dyk, zaklînaŭ câbe perad Bogam i Gospadam (našym) Īsusam Hrystom, Âki budze sudzic' žyvyh i mërtyvyh u pryšès'ce Âgonae i Carstve Âgonym:

2. прапаведуй слова, настаўляй у час і ня ў час, выкрывай, забараняй, умаўляй доўга з поўнай цярплівасьцю і настаўленьнем.

prapaveduj slova, настаўlâj u čas i nâ ŭ čas, vykryvaj, zabaranâj, umaŭlâj doŭga z poŭnaj cârplivas'cŭ i настаўlen'nem.

3. Бо будзе час, калі здоровага вучэньня прымаць ня будуць, а паводле сваіх прыхамацяў будуць выбіраць сабе настаўнікаў, лісьлівых слыху;

Bo budze čas, kali zdarovaga vučën'nâ prymac' nâ buduc', a pavodle svaih pryhamacâŭ buduc' vybîrac' sabe настаўнікаŭ, lis'lîvyh slyhu;

4. і ад ісьціны адвернуць вушы і прыгорнуцца да баек.

ì ad ìs'cìny advernuc' vušy ì prygornucca da baek.

5. Але ты будзь пільны ва ўсім, цярпі скрушнасьць, выконвай справу дабравесьніка, выконвай служэньне тваё.

Ale ty budz' pil'ny va ŭsim, cãrpi skrušnasc', vykonvaj spravu dabraves'nika, vykonvaj služèn'ne tvaë.

6. Бо я ўжо раблюся ахвяраю, і час майго ўшэсьця настаў.

Bo â ŭžo rablûsâ ahvâraû, ì čas majgo ŭšès'câ nastau.

7. Подзьвігам добрым я змагаўся, шлях закончыў, веру захаваў;

Podz'vigam dobrym â zmagaŭsâ, šlâh zakončyŭ, veru zahavaŭ;

8. а цяпер рыхтуецца мне вянок праўды, які дасьць мне Гасподзь, справядлівы Судзьдзя, у дзень той; і ня толькі мне, але і ўсім, што палюбілі прышэсьце Яго.

a cãper ryhtuecca mne vânok praŭdy, âkì das'c' mne Gaspodz', spravâdlivy Sudz'dzâ, u dzen' toj; ì nâ tol'kì mne, ale ì ŭsim, što palûbìlì pryšès'ce Âgo.

9. Пастарайся прыйсьці да мяне неўзабаве.

Pastarajsâ pryjs'cì da mâne neŭzabave.

10. Бо Дымас пакінуў мяне, палюбіўшы цяперашняе жыцьцё, і пайшоў у Фесалоніку, Крыскент у Галятыю, Ціт у Далмацыю; адзін Лукаш са мною.

Bo Dymas pakìnuŭ mâne, palûbiŭšy cãperašnâe žyc'cë, ì pajšoŭ u Fesaloniku, Kryskent u Galâtyû, Cìt u Dalmacyû; adzìn Lukaš sa mnoû.

11. Марка вазьмі і прывядзі з сабою, бо ён мне патрэбен на служэньне.

Marka vaz'mì ì pryvâdzì z sabou, bo ën mne patrèben na služèn'ne.

12. Тыхіка я паслаў у Эфэс.

Tyhika â paslau u Èfès.

13. Як пойдзеш, прынясі плашч, які я пакінуў у Траадзе ў Карпа, і кнігі, асабліва пергамэнтныя.

Âk pojdzeš, prynâsi plašč, âki â pakinuŭ u Traadze ŭ Karpa, i knìgi, asabliva pergamèntnyâ.

14. Аляксандр-меднік шмат учыніў мне ліха. Няхай яму Бог аддасьць паводле ўчынкаў ягоных!

Alâksandr-mednik šmat učyniŭ mne liha. Nâhaj âmu Bog addas'c' pavodle ŭčynkaŭ âgonyh!

15. Асьцерагайся яго і ты, бо ён надта ж супрацівіўся нашым словам.

As'ceragajsâ âgo i ty, bo ěn nadta Ź supraciviŭsâ našym slovam.

16. Пры першай маёй абароне нікога ня было са мною, а ўсе мяне пакінулі. Хай не залічыцца ім!

Pry peršaj maěj abarone nikoga nâ bylo sa mnoŭ, a ŭse mâne pakinuli. Haj ne zaličycca im!

17. А Гасподзь зьявіўся мне і ўмацаваў мяне, каб празь мяне сьцьвердзілася Дабравесьце, і пачулі ўсе язычнікі; і я пазьбег ільвінай пашчы.

A Gaspodz' z'âviŭsâ mne i ŭmacavaŭ mâne, kab праз' mâne s'c'verdžilasâ Dabraves'ce, i pačuli ŭse âzyčniki; i â paz'beg il'vinaj paščy.

18. І выратуе мяне Гасподзь ад усякіх ліхіх дзеяў і захавае для Свайго Нябеснага Царства. Яму слава на векі вякоў. Амін.

Î vyratue mâne Gaspodz' ad usâkih lihìh dzeâŭ i zahavae dlâ Svajgo Nâbesnaga Carstva. Âmu slava na vekì vâkoŭ. Amin.

19. Вітай Прыскілу і Акілу і дом Анісіфораў.

Vitaj Pryskilu i Akilu i dom Anisiforaŭ.

20. Эраст застаўся ў Карынфе; а Трахіма я пакінуў хворага ў Міліце.

Èrast zastaŭsâ ŭ Karynfe; a Trahìma â pakinuŭ hvoraga ŭ Milice.

21. Пастарайся прыйсьці да зімы. Вітаюць цябе Эвул і Пуд, і Лін і Клаўдзія, і ўсе браты.

Pastarajsâ pryjs'cì da zìmy. Vitaûc' câbe Èvul ì Pud, ì Lìn ì Klaŭdziâ, ì ŭse braty.

22. Гасподзь Ісус Хрыстос з духам тваім. Мілата з вамі. Амін.

Gaspodz' İsus Hrystos z duham tvaim. Milata z vami. Amin.

ЦІТА

1 Кіраўнік

1. Павал, раб Божы, і апостал Ісуса Хрыста, па веры выбраных Божых і спазнаньня ісьціны, што вядзе да пабожнасьці,

Paval, rab Božy, i apostal Īsusa Hrysta, pa very vybranyh Božyh i spaznan'ná is'ciny, što vâdze da pabožnas'ci,

2. у надзеі на вечнае жыцьцё, якое абяцаў нязьменны ў слове Бог за часу спрадвечнага,

u nadzei na večnae žyc'cë, âkoe abâcaŭ nâz'menny ŭ slove Bog za času spradvečnaga,

3. а ў Свой час зьявіў Сваё слова ў казані, даверанай мне загадам Збаўцы нашага, Бога, -

a ŭ Svoj čas z'âviŭ Svaë slova ŭ kazani, daveranaj mne zagadam Zbaŭcy našaga, Boga, -

4. Ціту, сапраўднаму сыну ў супольнай веры: мілата, міласэрнасьць і мір ад Бога Айца і Госпада Ісуса Хрыста, Збаўцы нашага.

Citu, sapraŭdnamu synu ŭ supol'naj very: milata, milasèrnas'c' i mîr ad Boga Ajca i Gospada Īsusa Hrysta, Zbaŭcy našaga.

5. На тое я пакінуў цябе ў Крыце, каб ты давяршыў незакончанае і паставіў ва ўсіх гарадах прасьвітэраў, як я табе наказваў:

Na toe â pakînuŭ câbe ŭ Kryce, kab ty davâršyŭ nezakončanae i pastaviŭ va ŭsîh garadah pras'vitèraŭ, âk â tabe nakazvaŭ:

6. калі хто беспяхібны, адзін раз жанаты, дзяцей мае верных, не

дакараных за распусту або непакорлівасьць.

kali hto bespahibny, adzin raz žanaty, dzâcej mae vernyh, ne dakaranyh za raspustu abo nepakorlivas'c'.

7. Бо япіскап мусіць быць беззаганны, як Божы домабудаўнік, ня дзёрзкі, не гняўлівы, ня п'яніца, не звадыяш, не карысьлівец,

Bo âpîskap music' byc' bezzaganny, âk Božy domabudaŭnik, nâ dzërzkì, ne gnâŭlìvy, nâ p'ânìca, ne zvadyâš, ne karys'livec,

8. а гасьцінны да вандроўнікаў, дабралюбны, цнатлівы, справядлівы, пабожны, устрымлівы,

a gas'cinny da vandroŭnikaŭ, dabralûbny, cnatlìvy, spravâdlìvy, pabožny, ustrymlìvy,

9. павінен трымацца праўдзівага слова, згоднага з вучэньнем, каб ён быў моцны і настаўляў у здаровым вучэньні і супраціўцаў выкрываў.

pavinen trymacca praŭdzivaga slova, zgodnaga z vučèn'nem, kab ên byŭ mocny i nastauŭlâŭ u zdarovym vučèn'ni i supraciŭcaŭ vykryvaŭ.

10. Бо ёсьць шмат і непакорлівых, пустасловаў і ашуканцаў, асабліва з абрэзаных,

Bo ës'c' šmat i nepakorlìvyh, pustaslovaŭ i ašukancaŭ, asablìva z abrèzanyh,

11. якім трэба замыкаць вусны: яны разбэшчваюць цэлыя дамы, вучаць, чаго ня сьлед, з ганебнай карысьлівасьці.

âkim trèba zamykac' vusny: âny razbèščvaŭc' cèlyâ damy, vučac', čago nâ s'led, z ganebnaj karys'livas'ci.

12. Зь іх самых адзін, вершатворца, сказаў: "Крыцяне заўсёды хлусы, злыя зьвяры, вантробы ляныя".

Z' ih samyh adzin, veršatvorca, skazaŭ: "Krycâne zaŭsëdy hlusy, zlyâ z'vâry, vantrobny lânyâ".

13. Сьведчаньне гэта справядлівае. З гэтай прычыны выкрывай іх

строга, каб яны былі здаровыя ў веры,

S'vedčan'ne gèta spravâdlivae. Z gètaj pryčyny vykryvaj ih stroga, kab âny byli zdarovyâ ŭ very,

14. ня слухаючы Юдэйскіх баек і пастановаў людзей, якія цураюцца ісьціны.

nâ sluhaŭcy Ŭdèjskih baek i pastanovaŭ lûdzej, âkiâ curaŭcca is'ciny.

15. У чыстых усё чыстае: а ў апаганеных і няверных няма нічога чыстага, а спаганены і розум іхні ды сумленьне.

U čystyh usë čystae: a ŭ apaganenyh i nâvernyh nâma ničoga čystaga, a spaganeny i rozum ihni dy sumlen'ne.

16. Яны кажучь, што ведаюць Бога; а справамі выракаюцца, бо гнюсныя, непакорлівыя і няздольныя ні на якія добрыя ўчынкі.

Âny kažuc', što vedaŭc' Boga; a spravami vyrakaŭcca, bo gnŭsnyâ, nepakorlivyâ i nâzdol'nyâ ni na âkiâ dobryâ ŭčynki.

2 Кіраўнік

1. А ты кажы тое, што сугалосна са здаровым вучэньнем:

A ty kažy toe, što sugalosna sa zdarovym vučèn'nem:

2. каб старцы былі пільныя, спаважныя, цнатлівыя, здаровыя ў веры, у любові, у цярплівасьці;

kab starcy byli pil'nyâ, spavažnyâ, cnatlivyâ, zdarovyâ ŭ very, u lûbovi, u cârplivas'ci;

3. каб стрыцы таксама апраanalіся, як прыстойна сьвятым, ня былі паклёпніцы, не аддаваліся п'янству, вучылі дабру,

kab stŕytsy taksama apranalisâ, âk prystojna s'vâтым, nâ byli paklëpnicy, ne addavalisâ p'ânstvu, vučyli dabru,

4. каб настаўлялі на розум маладых кахаць мужоў, любіць дзяцей,
kab nastaŭlâli na rozum maladyh kahac' mužoŭ, lûbic' dzâcej;

5. быць цнатлівымі, чыстымі, гаспадарлівымі ў доме, добрымі,
пакорлівымі мужам, каб не зневажалася слова Божае.
*byc' cnatlivymi, čystymi, gaspadarlivymi ŭ dome, dobrymi, pakorlivymi
mužam, kab ne z'nevažalasâ slova Božae.*

6. Хлопцаў таксама ўмаўляй быць цнатлівымі.
Hlopcaŭ taksama ŭmaŭlâj byc' cnatlivymi.

7. Ва ўсім паказвай у сабе ўзор добрых учынкаў, у настаўніцтве
чысьціню, разважлівасьць, непарушнасьць,
*Va ŭsìm pakazvaj u sabe ŭzor dobryh učynkaŭ, u настаўніцтве чыс'цінѹ,
razvažlivas'c', neparušnas'c',*

8. слова здаровае, бездакорлівае, каб супрацівец быў пасаромлены, ня
маючы нічога сказаць пра нас кепскага.
*slova zdarovae, bezdakorlivaе, kab supracìvec byŭ pasaromleny, nâ maŭčy
ničoga skazac' pra nas kepskaga.*

9. Рабоў умаўляй скарацца сваім гаспадарам, дагаджаць ім ва ўсім, не
супярэчыць,
*Raboŭ umaŭlâj skaracca svaim gaspadaram, dagadžac' im va ŭsìm, ne
supârèčyc',*

10. ня красьці, а выяўляць усю добрую вернасьць, каб мы ва ўсім былі
акрасаю вучэньня Збаўцы нашага Бога.
*nâ kras'ci, a vyâŭlâc' usŭ dobruŭ vernas'c', kab my va ŭsìm bylì akrasaŭ
vučèn'nâ Zbaŭcy našaga Boga.*

11. Бо зьявілася мілата Божая, ратавальная ўсім людзям,
Bo z'âvilasâ milata Božaa, rataval'naâ ŭsìm lûdzâm,

12. якая вучыць нас, каб мы, адкінуўшы бязбожнасьць і зямныя

пахацинствы, цнатліва, праведна і пабожна жылі ў гэтым веку,
âkaâ vučyc' nas, kab my, adkinuüşy bâzbožnas'c' i zâmnyâ pahacinstvy,
cnatliva, pravedna i pabožna žyli ũ gètym veku,

13. чакаючы дабрашчаснага спадзявання і прышэсьця славы вялікага
Бога і Збаўцы нашага Ісуса Хрыста,
čakaŭčy dabraščasnaga spadzâvan'nâ i pryšès'câ slavy vâlikaga Boga i
Zbaŭcy našaga ĩsusa Hrysta,

14. Які аддаў Сябе за нас, каб выбавіць нас з усякай беззаконнасці і
ачысьціць Сябе народ адмысловы, шчыра адданы добрым учынкам.
Âki addaŭ Sâbe za nas, kab vybavic' nas z usâkaj bezzakonnas'ci i ačys'cic'
Sabe narod admyslovy, ščyra addany dobrym učynkam.

15. Гэта кажы, умаўляй і выкрывай з усёю ўладаю, каб ніхто не
пагарджаў табою.
Gèta kažy, umaŭlâj i vykryvaj z usëû ũladaŭ, kab nihito ne pagardžaŭ taboŭ.

3 Кіраўнік

1. Нагадвай ім скарацца і ўпакорвацца начальству і ўладам, быць
гатовымі на ўсякія добрыя дзеі,
Nagadvaj im skaracca i ũpakorvacca načal'stvu i ũladam, byc' gatovymì na
ŭsâkiâ dobryâ dzei,

2. нікога ня бэсьціць, быць не сварлівымі, а ціхмянымі, і паказваць
поўную лагоду да ўсіх людзей.
nikoga nâ bès'cic', byc' ne svarlivymì, a cihmânymì, i pakazvac' poŭnuŭ
lagodu da ŭsìh lûdzej.

3. Бо і мы былі колісь нмысьлі, нслухі, заблуды, былі рабы юру і розных
асалодаў, жылі ў злосьці і зайздрасці, былі гнюсныя, ненавідзелі адно

аднаго.

Bo ì my byli kolis' nmys'li, nsluhì, zabludy, byli raby ùru ì roznyh asalodaŭ, žyli ŭ zlos'ci ì zajzdras'ci, byli gnûsnyâ, nenavidzeli adno adnago.

4. Калі ж з'явілася мілата і чалавекалюбства Збаўцы нашага, Бога,
Kali ž z'âvilasâ milata ì čalavekalûbstva Zbaŭcy našaga, Boga,

5. Ён выбавіў нас не за дзеі праведнасці, якія б мы ўчынілі, а з Свайго мілажалью, праз купель адраджэння і абнаўленьня Сьвятым Духам,
Ėn vybaviŭ nas ne za dzei pravednas'ci, âkiâ b my ŭčynili, a z Svajgo milažalû, praz kupel' adradžèn'nâ ì abnaŭlen'nâ S'vâтым Duham,

6. Якога выліў на нас шчодро празь Ісуса Хрыста, Збаўцу нашага,
Âkoga vyliŭ na nas ščodra praz' Ìsusa Hrysta, Zbaŭcu našaga,

7. каб, апраўдаўшыся Ягонай мілатою, мы згодна са спадзяваньнем зрабіліся спадкаемцамі жыцьця вечнага.

kab, apraŭdaŭšysâ Âgonaj milatoŭ, my zgodna sa spadzâvan'nem zrabilisâ spadkaemcami žyc'câ večnaga.

8. Слова гэта слухнае; і я жадаю, каб ты пацьвярджаў яго, каб тыя, што ўверавалі ў Бога, стараліся быць дбайнымі ў добрых учынках: гэта добра і карысна людзям.

Slova gèta slušnae; ì â žadaŭ, kab ty pac'vârdžaŭ âgo, kab tyâ, što ŭveravali ŭ Boga, staralisâ byc' dbajnymì ŭ dobryh učynkah: gèta dobra ì karysna lûdzâm.

9. А дурных перагаворстваў і радаслоўных звадаў, і спрэчак і калатні вакол закона пазьбягай, бо яны бескарысныя і марныя.

A durnyh peragavorstvaŭ ì radasloŭnyh zvadaŭ, ì sprèčak ì kalatni vakol zakona paz'bâgaj, bo âny beskarysnyâ ì marnyâ.

10. Ад ератыка, пасья першага і другога настаўленьня на розум, цурайся,

Ad eratyka, pas'la peršaga i drugoga nastaŭlen'nâ na rozum, curajsâ,

11. ведаючы, што ён разбэсьціўся і грэшыць, і асуджаны сам сабою.

vedaŭčy, što ën razbès'ciŭsâ i grèšyc', i asudžany sam saboŭ.

12. Калі прышлю да цябе Артэму або Тыхіка, пасьпяшайся прыйсьці да мяне ў Нікаполь; бо я пастанавіў там зазімаваць.

Kali pryšlŭ da câbe Artëmu abo Tyhika, pas'pâšajsâ pryjs'ci da mâne ŭ Nikapol'; bo â pastanaviŭ tam zazimavac'.

13. Зіну-законьніка і Апалоса паклапаціся выправіць так, каб у іх ні ў чым ня было нястачы.

Zinu-zakon'nika i Apalosa paklapacisâ vypravic' tak, kab u ih ni ŭ čym nâ bylo nâstačy.

14. Хай і нашыя вучацца практыкавацца ў добрых учынках, у задавальваньні неабходных патрэбаў, каб ня былі бясплодныя.

Haj i našyâ vučacca praktykavacca ŭ dobryh učynkah, u zadavol'van'ni neabhodnyh patrèbaŭ, kab nâ byli bâsplodnyâ.

15. Вітаюць цябе ўсе, хто са мною. Вітай тых, хто любіць нас у веры. Мілата з усімі вамі. Амін.

Vitaŭc' câbe ŭse, hto sa mnoŭ. Vitaj tyh, hto lûbic' nas u very. Milata z usimi vamì. Amin.

ФІЛІМОНА

1 Кіраўнік

1. Павал, вязень Ісуса Хрыста, і Цімафей брат, Філімону любаснаму і супрацоўніку нашаму,

Paval, vâzen' Īsusa Hrysta, i Cîmafej brat, Filimonu lûbasnamu i supracoŭniku našamu,

2. і Апфіі, (сястры) любаснай, і Архіпу, спадзьвіжніку нашаму, і дамовай тваёй царкве:

i Apfiî, (sâstry) lûbasnaj, i Arhipu, spadz'vižniku našamu, i damovaj tvaëj carkve:

3. мілата вам і мір ад Бога Айца нашага і Госпада Ісуса Хрыста.

milata vam i mir ad Boga Ajca našaga i Gospada Īsusa Hrysta.

4. Дзякую Богу майму, заўсёды спамінаючы цябе ў малітвах маіх,

Dzâkuû Bogu majmu, zaŭsëdy spatinaŭčy câbe ŭ malitvah maih,

5. чуючы пра тваю любоў і веру, якую маеш да Госпада Ісуса і да ўсіх сьвятых,

čuŭčy pra tvaŭ lûboŭ i veru, âkuû maeš da Gospada Īsusa i da ŭsîh s'vâtyh,

6. каб дзеянне веры тваёй было чыннае ў спазнаньні ўсякага ў вас дабра ў Хрысьце Ісусе.

kab dzeân'ne very tvaëj bylo čynnae ŭ spaznan'ni ŭsâkaga ŭ vas dabra ŭ Hrys'ce Īsuse.

7. Бо мы маем вялікую радасьць і ўцеху ў любові тваёй, бо табою, браце, супакоены сэрцы сьвятых.

Bo my maem vâlikuû radas'c' i ŭcehu ŭ lûbovi tvaëj, bo taboû, brace, supakoeny sèrcy s'vâtyh.

8. Таму, маючы вялікую ў Хрысьце адвагу загадваць табе, што трэба,
Tamu, maũcy vâlikuû ŭ Hrys'ce advagu zagadvac' tabe, što trèba,

9. зь любові лепей прашу, ня хто які там, а я, Павал - старац, а цяпер вязень Ісуса Хрыста;

z' lûbovi lepej prašu, nâ hto âki tam, a â, Paval - starac, a câper vâzen' Ìsusa Hrysta;

10. прашу цябе за сына майго Анісіма, якога нарадзіў я ў кайданах маіх:

prašu câbe za syna majgo Anisima, âkoga naradziũ â ŭ kajdanah maih:

11. ён быў калісьці нягодны табе, а цяпер годны табе і мне: я вяртаю яго;

ën byũ kalis'ci nâgodny tabe, a câper godny tabe i mne: â vârtau âgo;

12. а ты прымі яго, як маё сэрца.

a ty prymi âgo, âk maë sèrca.

13. Я хацеў пры сабе яго ўтрымаць, каб ён замест цябе паслужыў мне ў кайданах за звеставаньне;

Â haceũ pry sabe âgo ŭtrymac', kab ën zamest câbe paslužyũ mne ŭ kajdanah za z'vestavan'ne;

14. але без тваёй згоды нічога не хацеў зрабіць, каб добрая справа твая была ня мусовая, а з добрае волі.

ale bez tvaëj zgody ničoga ne haceũ zrabic', kab dobraâ sprava tvaâ byla nâ musovaâ, a z dobrae voli.

15. Бо, можа быць, ён на тое часова адлучыўся, каб ты прыняў яго назаўсёды,

Bo, moža byc', ën na toe časova adlučyũsâ, kab ty prynau âgo nazaũsëdy,

16. ужо ня як раба, а вышэйшага за раба, брата любаснага, асабліва

мене, а тым болей табе, і па плоці і ў Госпадзе.

užo nâ âk raba, a vyšèjšaga za raba, brata lûbasnaga, asabliva mne, a tym bolej tabe, i pa ploci i ŭ Gospadze.

17. І вось, калі маеш за супольніка мяне, дык прымі яго, як мяне.

Ì vos', kali maeš za supol'nika mâne, dyk prymi âgo, âk mâne.

18. Калі ж ён чым пакрыўдзіў цябе, альбо вінаваты табе, лічы гэта на мне.

Kali ž ën čym pakryŭdziŭ câbe, al'bo vînavaty tabe, ličy gèta na mne.

19. Я, Павал, напісаў маёю рукою: я заплачу"; не кажу табе пра тое, што ты і самім сабою мне вінаваты.

Â, Paval, napisaŭ maëu rukoû: â zaplaču"; ne kažu tabe pra toe, što ty i samim saboû mne vînavaty.

20. Так, браце, дай мне скарыстацца табою ў Госпадзе; супакой маё сэрца ў Госпадзе.

Tak, brace, daj mne skarystacca taboû ŭ Gospadze; supakoj maë sèrca ŭ Gospadze.

21. Спадзяючыся на слухмянасьць тваю, а напісаў табе, ведаючы, што ты зробіш і болей, чым прашу.

Spadzâŭčysâ na sluhmânas'c' tvaû, a napisaŭ tabe, vedaŭčy, što ty zrobiš i bolej, čym prašu.

22. А разам падрыхтуй мне і памяшканьне; бо, спадзяюся, што па малітвах вашых я буду дараваны вам.

A razam padryhtuj mne i pamâškan'ne; bo, spadzâŭsâ, što pa malitvah vašyh â budu daravany vam.

23. Вітае цябе Эпафрас, вязень разам са мною дзеля Ісуса Хрыста, Марк, Арыстарх, Дымас, Лукаш, супрацоўнікі мае.

Vitae câbe Èpafras, vâzen' razam sa mnoû dzelâ Ìsusa Hrysta, Mark,

Arystarh, Dymas, Lukaš, supracoŭniki mae.

24. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з духам вашым. Амін.

Milata Gospada našaga Īsusa Hrysta z duham vašym. Amin.

ГАБРЭЯЎ

1 Кіраўнік

1. Бог, Які шмат разоў і ўсякімі спосабамі гаварыў зьвеку да бацькоў нашых праз прарокаў,

Bog, Âki šmat разоў і ўсякімі спосабамі гаварыў з'веку да bac'коў našyh праз прарокаў,

2. у апошнія дні гэтыя гаварыў нам праз Сына, Якога паставіў спадкаемцам усяго, празь Якога і вякі стварыў.

u apošniâ dni gètyâ gаварыў нам праз Syna, Âkoga pastaviў spadkaemcam usâgo, праз' Âkoga і vâki stvaryў.

3. Гэты, будучы водбліскам славы Ягонаі і вобразам істоты Ягонаі і трымаючы ўсё словам сілы Сваёй, зьдзейсьніўшы Сабою ачышчэньне грахоў нашых, сеў праваруч велічы на вышыні,

Gèty, budučy vodbliskam slavy Âgonaj і vobrazam istoty Âgonaj і trymaûčy ўсё словам сілы Svaëj, z'dzejs'niўшы Saboû ačyščèn'ne grahoў našyh, seў pravaruč veličy na vyšyni,

4. будучы настолькі дасканалейшым за анёлаў, наколькі слаўнейшае перад імі ўспадкаваў Імя.

budučy nastol'ki daskanalejšym за anëlaў, nakol'ki slaўnejšae perad imi ўspadkavaў Imâ.

5. Бо калі і каму з анёлаў сказаў Бог: "Ты Сын Мой, Я сёньня нарадзіў Цябе"? І яшчэ: "Я буду Яму Айцом, і Ён будзе Мне Сынам"?

Bo kalì і kamu з anëlaў skazaў Bog: "Ty Syn Moj, Â sën'nâ naradziў Câbe"? І

âščè: "Á budu Ámu Ajcom, i Ěn budze Mne Synam"?

6. Таксама, калі ўводзіць Першароднага ў сусьвет, кажа: "Няхай паклоняцца Яму ўсе анёлы Божыя".

Taksama, kalì ŭvodzic' Peršarodnaga ŭ sus'vet, kaža: "Nâhaj paklonâcca Ámu ŭse anëly Božyâ".

7. Пра анёлаў сказана: "Ты творыш анёламі Сваімі духаў і слугамі Сваімі палымяны вагонь".

Pra anëlaŭ skazana: "Ty tvoryš anëlamì Svaimì duhaŭ i slugamì Svaimì palymâny vagon'".

8. А пра Сына: "трон Твой, Божа, у век веку; жазло валадараньня Твайго - жазло праўды.

A pra Syna: "tron Tvoj, Boža, u vek veku; žazlo valadaran'nâ Tvajgo - žazlo praŭdy.

9. Ты палюбіў праўду і зьненавідзеў беззаконьне; таму памазаў Цябе, Божа, Бог Твой алеем радасьці больш за саўдзельнікаў Тваіх";

Ty palûbiŭ praŭdu i z'nenavidzeŭ bezzakon'ne; tamu pamazaŭ Câbe, Boža, Bog Tvoj aleem radas'ci bol'sz za saŭdzelnikaŭ Tvaih";

10. І: "у пачатку Ты, Госпадзе, заснаваў зямлю, і нябёсы - дзеля рук Тваіх;

Ì: "u pačatku Ty, Gospadze, zasnavaŭ zâmlû, i nâbësy - dzelâ ruk Tvaih;

11. яны загінуць, а Ты застанешся; і ўсе састарацца, нібы рыза, *âny zaginuc', a Ty zastaneššâ; i ŭse sastaracca, ni by ryza,*

12. і як вопратку згорнеш іх, і зьменяцца; але Ты той самы і гады Твае ня скончацца".

i âk vopratku zgorneš ih, i z'menâcca; ale Ty toj samy i gady Tvae nâ skončacca".

13. Каму калі з анёлаў сказаў Бог: "сядзі праваруч Мяне пакуль пакладу

Тваіх ворагаў падножжам нагам Тваім"?

Kamu kalì z anëlaŭ skazaŭ Bog: "sâdzì pravaruč Mâne pakul' pakladu Tvaih voragaŭ padnožžam nagam Tvaim"?

14. Ці ж ня ўсе яны службовыя духі, пасыланыя на служэньне тым, якія маюць успадкаваць збавеньне?

Cì ž nâ ŭse âny službovyâ duhì, pasylanyâ na služèn'ne tym, âkiâ maúç' uspadkavac' zbaven'ne?

2 Кіраўнік

1. Таму мы павінны быць асабліва ўважлівыя да чутага, каб не адпасьці,

2. бо, калі праз анёлаў абвешчанае слова было цвёрдае, і ўсякі пярэступ і непаслухмянасьць мелі справядлівую адплату,

bo, kalì praz anëlaŭ abveščanae slova bylo c'vërdae, i ŭsâki pârèstup i nepasluhmânas'c' melì spravâdlivuû adplatu,

3. дык як мы ўнікнем, занядбаўшы такое вялікае выратаваньне, якое, спачатку абвешчанае Госпадам, было ў нас умацавана тымі, якія чулі ад Яго,

dyk âk my ŭniknem, zanâdbaŭšy takoe vâlikae vyratavan'ne, âkoe, spačatku abveščanae Gospadam, bylo ŭ nas umacavana tymì, âkiâ čulì ad Âgo,

4. што Бог і засьведчыў азнакамі і цудамі, і рознымі сіламі, і дарамі Духа Сьвятога па волі Ягонай?

što Bog i zas'vedčyŭ aznakamì i cudamì, i roznymì silamì, i daramì Duha S'vâtoga pa volì Âgonaj?

5. Бо не анёлам Бог упакорыў будучы сьвет, пра які гаворым;

Bo ne anëlam Bog upakoryŭ budučy s'vet, pra âkì gavorym;

6. наадварот, нехта недзе засьведчыў, кажучы: "што ёсьць чалавек, што Ты памятаеш яго? альбо сын чалавечы, што Ты наведваеш яго?"

naadvarot, nehta nedze zas'vedčyŭ, kažučy: "što ës'c' čalavek, što Ty pamâtaeš âgo? al'bo syn čalavečy, što Ty navedvaeš âgo?"

7. Ня дужа Ты ўнізіў яго перад анёламі; славаю й гонарам увянчаў яго, і паставіў яго над дзеямі рук Тваіх;

Nâ duža Ty ŭniziŭ âgo perad anëlamì; slavaŭ j gonaram uvânčauŭ âgo, i pastaviŭ âgo nad dzeâmì ruk Tvaih;

8. усё пакарыў пад ногі ягоныя". Калі ж пакарыў яму ўсё, дык не пакінуў нічога непакорным яму. Цяпер жа яшчэ ня бачым, каб яму ўсё было ўпакорана;

usë pakaryŭ pad nogi âgonyâ". Kalì ž pakaryŭ âmu ŭsë, dyk ne pakinuŭ ničoga nepakornym âmu. Câper ža âščè nâ bačym, kab âmu ŭsë bylo ŭpakorana;

9. але бачым, што за перанясеньне сьмерці ўвянчаны славаю і гонарам Ісус, Які крыху быў прыніжаны перад анёламі, каб Яму, па мілаце Божай, зьведаць сьмерць за ўсіх.

ale bačym, što za peranâsen'ne s'merci ŭvânčany slavaŭ i gonaram İsus, Âki kryhu byŭ prynižany perad anëlamì, kab Âmu, pa milace Božaj, z'vedac' s'merc' za ŭsìh.

10. Бо належала, каб Той, дзеля Каго ўсё і праз Каго ўсё, многіх сыноў вядучы да славы, Пачынальніка vyrатаваньня іх зрабіў празь цярпеньні.

Bo naležala, kab Toj, dzelâ Kago ŭsë i praz Kago ŭsë, mnogih synoŭ vâdučy da slavy, Pačynal'nika vyratavan'nâ ih zrabiŭ praz' cârpen'ni.

11. Бо, і Той, Хто асьвячае, і каго асьвячаюць, усё - ад Адзінага; таму ён не саромеецца называць іх братамі, кажучы:

Bo, i Toj, Hto as'vâčae, i kago as'vâčaŭc', use - ad Adžinaga; tamu ên ne

saromeessa nazyvac' ih bratami, kažučy:

12. "абвяшчу Тваё імя братім Маім, сярод царквы апяю Цябе".

"abvâšču Tvaë imâ bratřm Maım, sârod carkvy apâû Câbe".

13. І яшчэ: "Я буду спадзявацца на Яго". І яшчэ: "вось, Я і дзеці, якіх даў Мне Бог".

Ì âščè: "Â budu spadzâvacca na Âgo". Ì âščè: "vos', Â ì dzeci, âkih daŭ Mne Bog".

14. А як дзеці былі ўдзельнікамі цела і крыві, дык Ён таксама прыняў іх, каб сьмерцю пазбавіць сілы таго, хто меў уладу сьмерці, гэта значыцца - д'ябла,

A âk dzeci byli ŭdzel'nikami cela ì kryvi, dyk Ęn taksama prynâŭ ih, kab s'mercû pazbavic' sily tago, hto meŭ uladu s'merci, gèta značycca - d'âbla,

15. і выратаваць тых, якія ад страху сьмерці праз усё жыццё былі ў рабстве.

ì vyratavac' tyh, âkiâ ad strahu s'merci praz usë žyc'cë byli ŭ rabstve.

16. Бо не ад анёлаў прыме Ён, а прыме семя Абрагамавае.

Bo ne ad anëlaŭ pryme Ęn, a pryme semâ Abragamavae.

17. Таму Ён павінен быў ва ўсім прыпадобніцца да братоў, каб быць міласэрным і верным Першасьвятаром прад Богам на ўмілажальваньне за грахі народу.

Tamu Ęn pavinen byŭ va ŭsım prypadobničca da bratoŭ, kab byc' milasèrnyim ì vernym Peršas'vâtarom prad Bogam na ŭmilažal'van'ne za grahi narodu.

18. Бо, як сам Ён перацярпеў, быў спакушгны, дык можа памагчы і тым, каго спакушаюць.

Bo, âk sam Ęn peracârpeŭ, byŭ spakušřny, dyk moža pamagčy ì tym, kago spakušaŭc'.

3 Кіраўнік

1. Таму, браты сьвятыя, супольнікі нябеснага пакліканьня, уразумейце Пасланца і Першасьвятара вызнаньня нашага, Ісуса Хрыста,

Tamu, braty s'vâtyâ, supol'nikì nâbesnaga paklikan'nâ, urazumejce Paslanca i Peršas'vâtara vyznan'nâ našaga, Īsusa Hrysta,

2. Які верны Таму, Хто паставіў Яго, як і Майсей ва ўсім доме Ягоным.

Ākì verny Tamu, Hto pastaviũ Āgo, âk i Majsej va ũsìm dome Āgonym.

3. Ён бо варты тым большае славы перад Майсеем, чым большы гонар мае ў параўнаньні з домам той, хто ўладкаваў яго;

Ĕn bo varty tym bol'shae slavy perad Majseem, čym bol'sy gonar mae ũ paraũnan'nì z domam toj, hto ũladkavaũ âgo;

4. бо кожны дом ладкуецца некім; а Хто ўладкаваў усё, ёсьць Бог.

bo kožny dom ladkuecca nekìm; a Hto ũladkavaũ usë, ës'c' Bog.

5. І Майсей верны ўва ўсім доме Ягоным, як службіт, на сьведчаньне таго, што трэба было абвясьціць.

Ī Majsej verny ũva ũsìm dome Āgonym, âk službit, na s'vedčan'ne tago, što trëba bylo abvâs'cìc'.

6. А Хрыстос - як Сын у доме Ягоным; а дом Ягоны - мы, калі толькі адвагу і спадзяваньне, якімі хвалімся, цьвёрда захаваем да канца.

A Hrystos - âk Syn u dome Āgonym; a dom Āgony - my, kalì tol'kì advagu i spadzâvan'ne, âkìmì hvalìmsâ, c'vërda zahavaem da kanca.

7. Чаму, як кажа Дух Сьвяты, "сённяя, як пачуецца голас Ягоны,

Čamu, âk kaža Duh S'vâty, "sën'nâ, âk pačuece golas Āgony,

8. не зжарсьцьвеце сэрцаў вашых, як у час смуты, у дзень спакушэньня ў пустыні,

*ne zžars'c'vece sèrcaŭ vašyh, âk u čas smuty, u dzen' spakušèn'nâ ŭ
pustyni,*

9. дзе спакушалі мяне бацькі вашы, выпрабоўвалі Мяне і бачылі дзеі
Мае сорак гадоў.

*dze spakušali mâne bac'ki vašy, vypraboŭvali Mâne i bačyli dzei Mae sorak
gadoŭ.*

10. Таму Я і ўгневаўся на той род, і сказаў: "няспынна блукаюць
сэрцам, ня зьведалі яны пуцявінаў Маіх;

*Tamu Â i ŭgnevaŭsâ na toj rod, i skazaŭ: "nâspynna blukaŭc' sèrcam, nâ
z'vedali âny pucâvinaŭ Maih;*

11. таму я прысягнуў у гневе Маім, што яны ня ўвойдуць у спачын
Мой".

tamu â prysâgnuŭ u gneve Maïm, što âny nâ ŭvojduc' u spačyn Moj".

12. Глядзецце, браты, каб ня было ў кім у вас сэрца ліхога і нявернага,
каб вам не адступіцца ад Бога жывога.

*Glâdzece, braty, kab nâ bylo ŭ kim u vas sèrca lihoga i nâvernaga, kab vam
ne adstupicca ad Boga žyvoga.*

13. А настаўляйце адно аднаго кожны дзень, пакуль можна казаць
"сёньня", каб хто з вас не зжарсьцьвеў, зьвёўшыся грэхам;

*A nastaŭlâjce adno adnago kožny dzen', pakul' možna kazac' "sën'nâ", kab
hto z vas ne zžars'c'veŭ, z'veŭšysâ grèham;*

14. Бо мы зрабіліся супольнікамі Хрысту, калі толькі пачатае жыцьцё
цвёрдда ўтрымаем да канца,

*Bo my zrabilisâ supol'nikami Hrystu, kalì tol'ki pačatae žyc'cë c'vërda
ŭtrymaem da kanca,*

15. пакуль гаворыцца: "сёньня, як пачуеце голас Ягоны, не
зжарсьцьвеце сэрцаў вашых, як у час смуты".

pakul' gavorycsa: "sën'nâ, âk pačuece golas Ágony, ne zžars'c'vece sèrcaŭ vašyh, âk u čas smuty".

16. Бо некаторыя, што чулі, пачалі абурацца; але ня ўсе, што выйшлі зь Егіпта з Майсеем.

Bo nekatoryâ, što čuli, pačali aburacca; ale nâ ŭse, što vyjšli z' Egipta z Majseem.

17. На каго ж гневаўся Ён сорак гадоў? Хіба не на тых, што зграшылі, чые косьці засталіся ў пустыні?

Na kago ž gnevaŭsâ Ęn sorak gadoŭ? Hiba ne na tyh, što zgrašyli, čye kos'ci zastalisâ ŭ pustyni?

18. Супроць каго прысягаў, што ня ўвойдуць у спачын Ягоны, калі ня супроць непакорлівых?

Suproc' kago prysâgaŭ, što nâ ŭvojduc' u spačyn Ágony, kali nâ suproc' nepakorlivyh?

19. І вось, бачым, што яны не маглі ўвайсьці за няверства.

Ì vos', bačym, što âny ne magli ŭvajs'ci za nâverstva.

4 Кіраўнік

1. А таму будзем асьцерагацца, каб, калі яшчэ застаецца абяцаньне ўвайсьці ў спачын Ягоны, ня сталася, што нехта з вас ужо спазьніўся.

A tamu budzem as'ceragacca, kab, kali âščè zastaecca abâcan'ne ŭvajs'ci ŭ spačyn Ágony, nâ stalasâ, što nehta z vas užo spaz'niŭsâ.

2. Бо і нам яно абвешчана, як і тым; але не дало ім карысьці слова чутае, не спалучанае зь вераю тых, якія чулі.

Bo ì nam âno abveščana, âk ì tym; ale ne dalo ìm karys'ci slova čutae, ne spalučanae z' veraŭ tyh, âkiâ čuli.

3. А ўваходзім у спачын мы, якія ўверавалі, як Ён і сказаў: "Я прысягнуў у гневе Маім, што яны ня ўвойдуць у спачын Мой", хоць дзеі Ягоныя былі зьдзейсьненыя яшчэ на пачатку сьвету.

A ŭvahodzim u spačyn my, âkiâ ŭveravali, âk Ęn i skazaŭ: "Â prysâgnuŭ u gneve Maïm, što âny nâ ŭvojduc' u spačyn Moj", hoc' dzei Âgonyâ byli z'dzejs'neny âščè na pačatku s'vetu.

4. Бо дзесьці сказана пра сёмы дзень так: "і спачыў Бог у дзень сёмы ад усіх дзеяў Сваіх".

Bo dzes'ci skazana pra sëmy dzen' tak: "i spačyŭ Bog u dzen' sëmy ad usih dzeâŭ Svaiħ".

5. І яшчэ тут: "ня ўвойдуць у спачын Мой".

Ĭ âščè tut: "nâ ŭvojduc' u spačyn Moj".

6. І вось, як некаторым застаецца ўвайсьці ў яго, а тыя, каму раней абвешчана, не ўвайшлі ў яго за непакорлівасьць,

Ĭ vos', âk nekatorym zastaecca ŭvajs'ci ŭ âgo, a tyâ, kamu ranej abveščana, ne ŭvajšli ŭ âgo za nepakorlivas'c',

7. дык яшчэ вызначае пэўны дзень, "сённяя", кажучы праз Давіда, пасля такога доўгага часу, як вышэй сказана: "сённяя, як пачуеце голас Ягоны, не зжарсьцьвеце сэрцаў вашых".

dyk âščè vyznačae pëŭny dzen', "sën'nâ", kažučy праз Davida, pas'lâ takoga doŭgaga času, âk vyšěj skazana: "sën'nâ, âk pačuece golas Âgony, ne zžars'c'vece sërcaŭ vašyh".

8. Бо калі б Ісус сын Нава даў ім спачын, дык ня было б сказана пасля таго пра іншы дзень.

Bo kali b Ĭsus syn Nava daŭ im spačyn, dyk nâ bylo b skazana pas'lâ tago pra inšy dzen'.

9. Таму народу Божаму яшчэ застаецца субоцтва.

Tamu narodu Božamu âščè zastaecca suboctva.

10. Бо, хто ўвайшоў у спачын Ягоны, той і сам спачыў ад дзеяў сваіх, як і Бог ад Сваіх.

Bo, hto ŭvajšoŭ u spačyn Ágony, toj i sam spačyŭ ad dzeâŭ svaih, âk i Bog ad Svaih.

11. Дык вось, пастараймася ўвайсьці ў спачын той, каб хто на той самы прыклад не падупаў непакорлівасьці.

Dyk vos', pastarajmasâ ŭvajs'ci ŭ spačyn toj, kab hto na toj samy pryklad ne padupaŭ nepakorlivas'ci.

12. Бо слова Божае жывое і дзейснае і вастрэйшае за любы меч двусечны: яно пранікае да разьдзяленьня душы і духа, суглобаў і мозгу, і судзіць помыслы і намеры сардэчныя.

Bo slova Božae žyvoe i dzejsnae i vastrèjšae za lûby meč dvusečny: âno pranikae da raz'dzâlen'nâ dušy i duha, suglobaŭ i mozgu, i sudzic' pomysly i namery sardèčnyâ.

13. І няма стварэньня, схаванага ад Яго, а ўсё аголена і адкрыта прад вачыма Ягонымі: Яму дамо адказ.

Ì nâma stvarèn'nâ, shavanaga ad Ágo, a ŭsë agolena i adkryta prad vačyma Ágonymì: Ámu damo adkaz.

14. І вось, маючы Першасьвятара вялікага, Які прайшоў нябёсы, Ісуса Сына Божага, будзем цьвёрда трымацца веравызнаньня нашага.

Ì vos', maŭčy Peršas'vâtara vâlikaga, Âkì prajšoŭ nâbësy, Ìsusa Syna Božaga, budzem c'vërda trymacca veravyznan'nâ našaga.

15. Бо мы маем не такога Першасьвятара, Які ня мог бы спагадаць нам у немачах нашых, а Такога, Які, як і мы, дасьведчаны ва ўсім, акрамя грэху.

Bo my maem ne takoga Peršas'vâtara, Âkì nâ mog by spagadac' nam u

nemačah našyh, a Takoga, Âki, âk i my, das'vedčany va ŭsim, akramâ grèhu.

16. Таму прыступайма з адвагаю да трона мілаты, каб атрымаць міласьць і здабыць мілату на своєчасовую дапамогу.

Tamu prystupajma z advagaû da trona mìlaty, kab atrymac' mìlas'c' i zdabyc' mìlatu na svoečasovuû dapamogu.

5 Кіраўнік

1. Бо кожны першасьвятар зь людзей выбіраны, людзям жа і пастаўляецца на служэньне Богу, каб прыносіць дары і ахвяры за грахі,

Bo kožny peršas'vâtar z' lûdzej vybìrany, lûdzâm ža i pastaŭlâecca na služèn'ne Bogu, kab prynosic' dary i ahvâry za grahi,

2. каб мог паблажаць неабазнаным і заблуканым; бо і сам абложаны немаччу,

kab mog pablažac' neabaznanym i zablukanym; bo i sam abložany nemačču,

3. і таму ён павінен як за людзей, так і за сябе прыносіць ахвяры за грахі.

i tamu ën pavinen âk za lûdzej, tak i za sâbe prynosic' ahvâry za grahi.

4. І ніхто сам сабою ня прымае гэтага гонару, а толькі пакліканы Богам, як і Аарон.

Ì nihto sam saboû nâ prymae gètaga gonaru, a tol'ki paklikany Bogam, âk i Aaron.

5. Так і Хрыстос ня Сам Сябе прысвоіў славу быць першасьвятаром, а Той, Хто сказаў Яму: "Ты Сын Мой, Я сёньня нарадзіў Цябе";

Tak i Hrystos nâ Sam Sabe prysvoiŭ slavu byc' peršas'vâtarom, a Toj, Hto skazaŭ Âmu: "Ty Syn Moj, Â sën'nâ naradziŭ Câbe";

6. як і ў іншым месцы кажа: "Ты сьвятар навек па чыне Мелхісэдэка".

âk i ŭ inšym mescy kaža: "Ty s'vâtar navek pa čyne Melhisèdèka".

7. Ён, у дні плоці Сваёй, зь вялікім галашэньнем і са сьлязьмі прынёс малітвы і маленьні Таму, Хто меў моц уратаваць Яго ад сьмерці, і пачуты быў за Сваю богабаязнасьць;

Ён, u dñi ploci Svaëj, z' vâlikim galašèn'nem i sa s'lâz'mi prynës malitvy i malen'ni Tamu, Hto meŭ moc uratavac' Âgo ad s'merci, i pačuty byŭ za Svaŭ bogabaâznas'c';

8. хоць Ён і Сын, аднак празь цярпеньні навучыўся паслушэнству;

hoc' Ён i Syn, adnak praz' cârpen'ni navučyŭsâ paslušènstvu;

9. і, удасканаліўшыся, спрычыніўся да вечнага збавеньня ўсіх паслухмяных Яму,

i, udaskanaliŭšysâ, spryčyniŭsâ da večnaga zbaven'nâ ŭsìh pasluhmânyh Âmu,

10. і быў названы ад Бога Першасьятаром па чыне Мелхісэдэка.

i byŭ nazvany ad Boga Peršas'âtarom pa čyne Melhisèdèka.

11. Пра гэта сьлед было б нам гаварыць многа; але цяжка патлумачыць, бо вы зрабіліся няздольныя слухаць.

Pra gèta s'led bylo b nam gavaryc' mnoga; ale câžka patlumačyc', bo vy zrabilisâ nâzdol'nyâ sluhac'.

12. Бо, мяркуючы па часе, вам належала быць настаўнікамі; але вас зноў трэба вучыць першаасновам слова Божага, і вам патрэбнае малако, а ня цьвёрдая ежа.

Bo, mârkuŭčy pa čase, vam naležala byc' настаўнікамі; ale vas znoŭ trèba vučyc' peršaasnovam slova Božaga, i vam patrèbnae malako, a nâ c'vërdaâ eža.

13. Кожны, кормлены малаком, неабазнаны ў слове праўды, бо ён дзіця;

Kožny, kormleny malakom, neabaznany ŭ slove praŭdy, bo ěn dzicâ;

14. а цьвѣрдая ежа ўласьцiвая дасканалым, у якіх пачуцьцi навывкам прывучаны адрозьніваць дабро і зло.

a c'vĕrdaâ eža ŭlas'civaâ daskanalym, u âkih pačuc'ci navykam pryvučany adroz'nivac' dabro i zlo.

6 Кіраўнік

1. Пасьля, пакінуўшы пачаткі вучэньня Хрыстовага, пасьпяшайма ся да дасканаласьцi; і ня будзем зноў закладваць аснову да каянья за мёртвыя дзеі і аснову веры ў Бога,

Pas'lâ, pakinuŭšy pačatki vučĕn'nâ Hrystovaga, pas'pâšajmasâ da daskanalas'ci; i nâ budzem znoŭ zakladvac' asnovu da kaân'nâ za mĕrtvyâ dzei i asnovu very ŭ Boga,

2. вучэньню пра хрышчэньні, пра ўскладаньне рук, пра ўваскрэсьне мёртвых і пра суд вечны.

vučĕn'nû pra hryščĕn'ni, pra ŭskladan'ne ruk, pra ŭvaskrĕsen'ne mĕrtvyh i pra sud večny.

3. І гэта зробім, калі Бог дазволіць.

Ì gĕta zrobim, kali Bog dazvolic'.

4. Бо немагчыма - тых, што адзін раз пасьвечаныя і паспыталі дару нябеснага, і зрабіліся супольнікамі Духа Сьвятога,

Bo nemagčyma - tyh, što adzìn raz pas'večanyâ i paspytali daru nâbesnaga, i zrabilisâ supol'nikami Duha S'vâtoga,

5. і паспыталі добраснага слова Божага і сіл будучага веку,

i paspytali dobrasnaga slova Božaga i sil budučaga veku,

6. і адпалі, - нанавя ўзнаўляць пакаяньнем, калі яны зноў крыжуюць у

сабе Сына Божага і паглумляюць Яго.

ì adpalì, - nanava ŭznaŭlâc' pakaân'nem, kalì âny znoŭ kryžuûc' u sabe Syna Božaga ì paglumlâûc' Âgo.

7. Зямля, якая піла дождж, што шматкроць на яе ападае, і родзіць збажыну, карысную тым, каму і вырошчваецца, прымае дабраславеньне ад Бога;

Zâmlâ, âkaâ pila doždž, što šmatkroc' na âe apadae, ì rodzic' zbažynu, karysnuû tym, kamu ì vyroščvaecca, prymae dabraslaven'ne ad Boga;

8. а якая плодзіць церні і бадзякі - няпрыдатная і блізкая да пракляцця, канец якога - спаленьне.

a âkaâ plodzic' cerni ì badzâki - nâprydatnaâ ì blizkaâ da praklâc'câ, kanec âkoga - spalen'ne.

9. А што да вас, любасныя, дык мы спадзяёмся, што вы ў лепшым стане і трымаецеся збавеньня, хоць і гаворым так.

A što da vas, lûbasnyâ, dyk my spadzâëmsâ, što vy ŭ lepšym stane ì trymaecesâ zbaven'nâ, hoc' ì gavorym tak.

10. Бо не несправядлівы Бог, каб забыў дзею вашу і працу любові, якую вы выявілі ў імя Ягонае, паслужыўшы і служачы сьвятым.

Bo ne nespravâdlivyy Bog, kab zabyŭ dzeû vašuû ì pracu lûbovi, âkuû vy vyâvilì ŭ imâ Âgonae, paslužyŭšy ì služačy s'vâtym.

11. А жадаем, каб кожны з вас, дзеля поўнай пэўнасьці ў надзеі, выяўляў такую самую руплівасьць да канца;

A žadaem, kab kožny z vas, dzelâ poŭnaj pèŭnas'ci ŭ nadzei, vyâŭlâŭ takuû samuû ruplivas'c' da kanca;

12. каб вы не разгультаіліся, а пераймалі тых, якія вераю і доўгай цярплівасьцю спадкуюць абяцаньні.

kab vy ne razgul'tailisâ, a perajmalì tyh, âkiâ veraû ì doŭgaj cârplivas'cû

spadkuïc' abâcan'ni.

13. Бог, даючы абяцаньне Абрагаму, калі ня мог нікім вышэйшым прысягнуць, прысягаў Самім Сабою,

Bog, daũcy abâcan'ne Abragamu, kali nâ mog nikim vyšèjšym prysâgnuc', prysâgaũ Samim Saboũ,

14. кажучы: "у ісьціне дабраслаўляючы, дабраслаўляю цябе і памнажаючы памножу цябе".

kažuçy: "u is'cine dabraslaũlâũcy, dabraslaũlâũ câbe i pamnažaũcy pamnožu câbe".

15. І так Абрагам цярплівасьцю атрымаў абяцанае.

Ì tak Abragam cârplivas'cũ atrymaũ abâcanae.

16. Людзі прысягаюць вышэйшым, і прысяга на сьведчаньне кладзе канец усякай спрэчцы іхняй.

Lũdzi prysâgaũc' vyšèjšym, i prysâga na s'vedčan'ne kladze kanec usâkaj sprèçcy ihnâj.

17. Таму і Бог, хочучы пераважней паказаць спадкаемцам абяцаньня непарушнасьць Сваёй волі, скарыстаўся прысягай,

Tamu i Bog, hoçuçy peravažnej pakazac' spadkaemcam abâcan'nâ neparušnas'c' Svaëj voli, skarystaũsâ prysâgaj,

18. каб у двух непарушных рэчах, у якіх немагчыма Богу зманіць, моцную ўцеху мелі мы, пастанавіўшы прыняць прызначаную надзею,

kab u dvuh neparušnyh rèčah, u âkih nemagçyma Bogu zmanic', mocnuũ ũcehu meli my, pastanaviũšy prynâc' pryznačanuũ nadzeũ,

19. якая для душы ёсьць - быццам якар бясьпечны і моцны, і ўваходзіць усярэдзіну за заслону,

âkaâ dlâ dušy ës'c' - byccam âkar bâs'pečny i mocny, i ũvahodzic' usârèdzinu za zaslону,

20. куды як наш папярэднік увайшоў Ісус, стаўшыся Першасьвятаром навек па чыне Мелхісэдэка.

kudy âk nař papârèdnik uvajšoŭ Īsus, staŭšysâ Perřas'vâtarom navek pa čyne Melhìsèdèka.

7 Кіраўнік

1. Бо Мелхісэдэк, цар Саліма, сьвятар Бога Ўсявышняга, - той, які сустрэў Абрагама і дабраславіў яго, калі гэты вяртаўся пасля паражэньня цароў,

Bo Melhìsèdèk, car Salìma, s'vâtar Boga Ŭsâvyšnâga, - toj, âkì sustrèŭ Abragama ì dabraslaviŭ âgo, kalì gèty vâartaŭsâ pas'lâ paražèn'nâ caroŭ,

2. якому і дзесяціну выдзеліў Абрагам з усяго, - па-першае, згодна са значэньнем імя - цар праўды, а потым і цар Саліма, што азначае - цар сьвету,

âkomu ì dzesâcìnu vydzeliŭ Abragam z usâgo, - pa-perřae, zgodna sa značèn'nem imâ - car praŭdy, a potym ì car Salìma, što aznačae - car s'vetu,

3. бяз бацькі, бяз маці, без радавodu, ня маючы ні пачатку дзён, ні канца жыцьця, прыпадобнены да Сына Божага, застаецца сьвятаром назаўсёды.

bâz bac'kì, bâz macì, bez radavodu, nâ maŭčy nì pačatku dzën, nì kanca žyc'câ, pryradobneny da Syna Božaga, zastaecca s'vâtarom nazaŭsèdy.

4. Бачыце, які вялікі той, каму і Абрагам-патрыярх даў дзесяціну з найлепшых здабыткаў сваіх.

Bačyce, âkì vâlikì toj, kamu ì Abragam-patryârħ daŭ dzesâcìnu z najlepšyh zdabytkau svaih.

5. Тыя з сыноў Левііных, што прымаюць сьвятарства, маюць запаведзь

- браць па законе дзесяціну з народу, гэта значыць, са сваіх братоў, хоць і гэтыя паходзяць са сьцёгнаў Абрагамавых.

Tyâ z synoŭ Leviïnyh, što prymaûc' s'vâtarstva, maûc' zapavedz' - brac' pa zakone dzesâcinu z narodu, gèta značyc', sa svaih bratoŭ, hoc' i gètyâ pahodzâc' sa s'cëgnaŭ Abragamavyh.

6. Але гэты, які не паходзіць з роду іхняга, узяў дзесяціну з Абрагама і дабараславіў таго, хто меў абяцаньні.

Ale gèty, âkì ne pahodzic' z rodu ihnâga, uzâŭ dzesâcinu z Abrugama i dabaraslaviŭ tago, hto meŭ abâcan'ni.

7. Бяз усякага супраціву меншага дабраслаўляе большы.

Bâz usâkaga supracivu menšaga dabraslaŭlâe bol'sy.

8. І тут дзесяціны бяруць людзі сьмяротныя, а там той, хто мае пра сябе сьведчаньне, што ён жыве.

Ì tut dzesâciny bâruc' lûdzi s'mârotnyâ, a tam toj, hto mae pra sâbe s'vedčan'ne, što ën žyve.

9. І, можна сказаць, сам Левій, які бярэ дзесяціну, у асобе Абрагама даў дзесяціну:

Ì, možna skazac', sam Levij, âkì bârè dzesâcinu, u asobe Abrugama daŭ dzesâcinu:

10. бо ён быў яшчэ ў сьцёгнах у бацькі, калі Мелхісэдэк спаткаў яго.

bo ën byŭ âščè ŭ s'cëgnah u bac'ki, kalì Melhìsèdèk spatkaŭ âgo.

11. І вось, калі б дасканаласьць дасягалася празь лавіцкае сьвятарства,

- бо зь ім спалучаны закон народу, - дык якая яшчэ была б патрэба

зьяўляцца іншаму сьвятару па чыне Мелхісэдэка, а не па чыне

Абрагамавым звацца?

Ì vos', kalì b daskanalas'c' dasâgalasâ praz' lâvickae s'vâtarstva, - bo z' im spalučany zakon narodu, - dyk âkaâ âščè byla b patrèba z'âŭlâcca inšamu

s'vâtaru pa čyne Melhìsèdèka, a ne pa čyne Abragamavym zvacca?

12. Бо зь пераменаю сьвятарства павінен перамяніцца і закон,

Bo z' peramenaŭ s'vâtarstva pavìnen peramânicca i zakon,

13. бо Той, пра Якога гаворыцца гэта, належаў да іншага роду, зь якога ніхто ня служыў каля ахвярніка;

bo Toj, pra Âkoga gavorycца gèta, naležaŭ da inšaga rodu, z' âkoga nihto nâ služyŭ kalâ ahvârnikâ;

14. бо вядома, што Гасподзь наш зазьяў з роду Юдавага, пра які Майсей нічога не сказаў адносна сьвятарства.

bo vâdoma, što Gaspodz' naš zaz'zâŭ z rodu Ūdavaga, pra âkì Majsej ničoga ne skazaŭ adnosna s'vâtarstva.

15. І гэта яшчэ ясьней відаць з таго, калі ў падабенстве

Мелхісэдэкавым паўстае сьвятар іншы,

ì gèta âščè âs'nej vidac' z tago, kalì ŭ padabenstve Melhìsèdèkavym paŭstae s'vâtar inšy,

16. які стаўся такім не паводле закона заповедзі цялеснай, а з моцы жыцьця няспыннага.

âkì staŭsâ takim ne pavodle zakona zapavedzi câlesnaj, a z mocy žyc'câ nâspynnaga.

17. Бо засьведчана: "Ты сьвятар навекі па чыне Мелхісэдэка".

Bo zas'vedčana: "Ty s'vâtar navekì pa čyne Melhìsèdèka".

18. А скасаваньне ранейшай заповедзі бывае з прычыны яе нямоцнасьці і непатрэбнасьці,

A skasavan'ne ranejšaj zapavedzi byvae z pryčyny âe nâmocnas'ci i nepatrèbnas'ci,

19. бо закон нічога не давёў да дасканаласьці; але ўводзіцца лепшая надзея, празь якую мы набліжаемся да Бога.

*bo zakon ničoga ne davěŭ da daskanalas 'cì; ale ŭvodzìcca lepšaâ nadzeâ,
praz' âkuû my nablìžaemsâ da Boga.*

20. А як гэта было не бяз прысягі, -

A âk gèta bylo ne bâz prysâgì, -

21. бо тыя былі сьвятарамі бяз прысягі, а Гэты з прысягаю, бо пра яго сказана: "прысягаўся Гасподзь і не раскаецца: Ты сьвятар навекі па чыне Мелхісэдэка",

*bo tyâ byli s'vâtaramì bâz prysâgì, a Gèty z prysâgaŭ, bo pra âgo skazana:
"prysâgaŭsâ Gaspodz' ì ne raskaeccâ: Ty s'vâtar navekì pa čyne
Melhìsèdèka",*

22. дык і лепшага запавету заручнікам стаўся Ісус.

dyk ì lepšaga zapavetu zaručnikam staŭsâ Ìsus.

23. Прытым тых сьвятароў было многа, бо сьмерць не дапускала быць аднаму;

Prytym tyh s'vâtaroŭ bylo mnoga, bo s'merc' ne dapuskala byc' adnamu;

24. а Гэты, як што жыве вечна, мае і сьвятарства непрамінущае,

a Gèty, âk što žyve večna, mae ì s'vâtarstva nepramìnuščaе,

25. таму і можа заўсёды ратаваць тых, якія прыходзяць празь Яго да Бога, Які заўсёды жывы, каб хадайнічаць за іх.

*tamu ì moža zaŭsèdy ratavac' tyh, âkìâ pryhodzâc' praz' Âgo da Boga, Âkì
zaŭsèdy žyvy, kab hadajničac' za ih.*

26. Такі і павінен быць у нас Першасьвятар: сьвяты, несаўдзельны злу, беззаганны, далёкі ад грэшнікаў і ўзьнесены вышэй за нябёсы,

*Takì ì pavìnen byc' u nas Peršas'vâtar: s'vâty, nesaŭdzel'ny zlu, bezzaganny,
dalèkì ad grèšnikaŭ ì ŭz'neseny vyšèj za nâbësy,*

27. Які ня мае патрэбы, як тыя першасьвятары, штодня прыносіць ахвяры сьпярша за свае грахі, а потым за грахі народу; бо Ён гэта

зрabiў аднаго разу, ахвяраваўшы Самім Сабою.

Âki nâ mae patrèby, âk tyâ peršas'vâtary, štodnâ prynosic' ahvâry s'pârša za svae grahi, a potym za grahi narodu; bo Ęn gèta zrabiў adnago razu, ahvâravaўšy Samim Sabou.

28. Бо закон устаноўлівае першасьвятарамі людзей немачных; а слова прысяжнае, пасьяла закона, паставіла Сына, навек дасканаллага.

Bo zakon ustanouïivae peršas'vâtarami lûdzej nemačnyh; a slova prysâžnae, pas'lâ zakona, pastavila Syna, navek daskanalaga.

8 Кіраўнік

1. А галоўнае ў тым, пра што кажам, вось што: мы маем такога Першасьвятара, які сеў праваруч трона велічы на нябёсах

A galoŭnae ũ tym, pra što kažam, vos' što: my maem takoga Peršas'vâtara, âki seŭ pravaruč trona veličy na nâbëсах

2. і ёсьць Сьвяшчэнадзейнік сьвяцілішча і скініі сапраўднай, якую ўзьёў Гасподзь, а не чалавек.

ì es'c' S'vâščènadzejnik s'vâcilišča ì skiniì sapraŭdnaj, âkuŭ ũz'ëŭ Gaspodz', a ne čalavek.

3. Кожны першасьвятар пастаўляецца прыносіць дары і ахвяры; а таму трэба было, каб і Гэты таксама меў, што ахвяраваць.

Kožny peršas'vâtar pastaŭlâeccâ prynosic' dary ì ahvâry; a tamu trèba bylo, kab ì Gèty taksama meŭ, što ahvâravac'.

4. Колькі б Ён заставаўся на зямлі, дык ня быў бы і сьвятаром; бо тут такія сьвятары, якія па законе прыносяць дары,

Kol'ki b Ęn zastavaŭsâ na zâmli, dyk nâ byŭ by ì s'vâtarom; bo tut takiâ s'vâtary, âkiâ pa zakone prynosâc' dary,

5. якія служаць вобразу і ценю нябеснага, як сказана было Майсею, калі ён пачынаў ставіць скінію: глядзі, сказана, зрабі ўсё па ўзоры, паказаным табе на гары.

âkiâ služac' vobrazu i cenû nâbesnaga, âk skazana bylo Majseû, kalì ën pačynaŭ stavic' skiniû: glâdzi, skazana, zrabì ũsë pa ũzory, pakazanym tabe na gary.

6. але Гэты Першасьвятар атрымаў служэньне тым больш выдатнае, чым лепшага Ён заступнік запавету, які ўгрунтаваны на самых лепшых абяцаньнях.

ale Gèty Peršas'vâtar atrymaŭ služèn'ne tym bol'sh vydatnae, čym lepšaga Ęn zastupnik zapavetu, âki ũgruntavany na samyh lepšyh abâcan'nâh.

7. Бо калі б першы заповіт быў без пахібы, ня было б патрэбы шукаць месца іншаму.

Bo kalì b peršy zapavet byŭ bez pahiby, nâ bylo b patrèby šukac' mesca inšamu.

8. Але прарок, дакараючы іх, кажа: "вось настаюць дні, кажа Гасподзь, калі я заключу з домам Ізраіля і з домам Юды новы заповіт,

Ale prarok, dakaraŭčy ih, kaža: "vos' настаŭc' dni, kaža Gaspodz', kalì â zaklŭču z domam Ęzrailâ i z domam Ŭdy novy zapavet,

9. не такі заповіт, які я заключыў з бацькамі іхнімі ў той час, калі ўзяў іх за руку, каб вывесці іх зь зямлі Егіпецкай; бо яны ня жылі ў тым заавеце Маім, і Я заняў іх, кажа Гасподзь.

ne takì zapavet, âki â zaklŭčyŭ z bac'kamì ihnimì ũ toj čas, kalì ũzâŭ ih za ruku, kab vyves'ci ih z' zâmlì Egipeckaj; bo âny nâ žyli ũ tym zapavece Maìm, i Â zanâdbaŭ ih, kaža Gaspodz'.

10. Вось заповіт, які даю ў спадчыну дому Ізраілеваму пасля тых дзён, кажа Гасподзь: пакладу законы Мае ў думкі іхнія, і напішу іх на сэрцы

іхнім, і буду ім Богам, а яны будуць Маім народам.

Vos' zapavet, âkì daû ŭ spadčynu domu Ìzrailevamu pas'lâ tyh dzën, kažã Gaspodz': pakladu zakony Mae ŭ dumkì ihniâ, ì napìšu ih na sèrcy ihnim, ì budu im Bogam, a âny buduc' Maìm narodam.

11. І ня будзе вучыць кожны блізкага свайго, і кожны брата свайго, кажучы: спазнай Госпада; таму што ўсе, ад малога да вялікага, будуць ведаць Мяне.

Ì nâ budze vučyc' kožny blizkaga svajgo, ì kožny brata svajgo, kažučy: spaznaj Gospada; tamu što ŭse, ad maloga da vâlikaga, buduc' vedac' Mâne.

12. Бо я буду міласэрны да няпраўдаў іхніх і грахоў іхніх і беззаконьяў іхніх не згадаю болей".

Bo â budu milasèrny da nâpraŭdaŭ ihnih ì grahoŭ ihnih ì bezzakon'naŭ ihnih ne zgadaŭ bolej".

13. Кажучы "новы", паказаў прахласць першага; а тое, што прагне і старыцца, блізкае да знішчэння.

Kažučy "novy", pakazaŭ prahlas'c' peršaga; a toe, što prahne ì starycca, blizkae da z'niščèn'nâ.

9 Кіраўнік

1. І першы завет меў уставу пра набажэнства і сьвяцілішча зямное,
Ì peršy zapavet meŭ ustavu pra nabažènstva ì s'vâcilišča zâmnoe,

2. бо пастаўлена была скінія першая, у якой былі сьвяцільня, і стол, і хлябы паклі́дныя, і якая называецца "сьвятое".

bo pastaŭlena byla skiniâ peršaâ, u âkoj byli s'vâcil'nâ, ì stol, ì hlâby paklìdnyâ, ì âkaâ nazyvaecca "s'vâtoe".

3. А за другою заслонаю была скінія, называная "сьвятое сьвятых",

A za drugou zaslona u byla skiniâ, nazyvanaâ "s'vâtoe s'vâtyh",

4. у якой мелася залатая кадзільніца і абкладзены з усіх бакоў золатам каўчэг завета, дзе былі залаты посуд з маннаю, жазло Ааронава расьцьвілае і скрыжалі завета,

u âkoj melasâ zalataâ kadzil'nica i abkladzeny z usih bakoŭ zolatam kaŭčèg zapaveta, dze byli zalaty posud z mannaŭ, žazlo Aaronava ras'c'vilae i skryžali zapaveta,

5. а над ім хэрувімы славы, якія асланялі ачышчальню; пра што ня трэба цяпер гаварыць падрабязна.

a nad im hèruvimy slavy, âkiâ aslanâli ačyšçal'nû; pra što nâ trèba câper gavaryc' padrabâzna.

6. Пры такім уладкаваньні, у першую скінію заўсёды ўваходзяць сьвятары служыць Набажэнства;

Pry takim uladkavan'ni, u peršuŭ skiniŭ zaŭsëdy ŭvahodzâc' s'vâtary služyc' Nabažènstva;

7. а ў другую - адзін раз на год адзін толькі першасьвятар, не бяз крыві, якую ахвяруе за сябе і за грахі неабазнанасьці народу.

a ŭ druguŭ - adzìn raz na god adzìn tol'ki peršas'vâtar, ne bâz kryvi, âkuŭ ahvârue za sâbe i za grahi neabaznanas'ci narodu.

8. Гэтым Дух Сьвяты паказвае, што яшчэ не адкрыта дарога ў сьвяцілішча, пакуль стаіць ранейшая скінія.

Gètym Duh S'vâty pakazvae, što âščè ne adkryta daroga ŭ s'vâcilišča, pakul' staic' ranejšaâ skiniâ.

9. Яна ёсьць вобраз цяперашняга часу, калі прыносяцца дары і ахвяры, якія ня могуць зрабіць у сумленьні дасканалым ахвяравальніка,

Âna ës'c' vobraz câperašnâga času, kalì prynosâcca dary i ahvâry, âkiâ nâ moguc' zrabic' u sumlen'ni daskanalym ahvâraval'nika,

10. і якія з прысмакамі і пітвом, і рознымі абмываньнямі і абрадамі, што датычацца плоці, устаноўленыя былі толькі да часу выпраўленьня.

ì âkîâ z prysmakami ì pìtvom, ì roznymi abmyvan'namì ì abradami, što datyčacca plocì, ustanouŕlenyâ byli tol'ki da času vypraŭlen'nâ.

11. Але Хрыстос, Першасьвятар будучых дабротаў, прыйшоўшы з большай і дасканалейшай скініяй, нерукатворнаю, гэта значыць, не таго ўсталяваньня,

Ale Hrystos, Peršas'vâtar budučyh dabrotaŭ, pryjšoŭšy z bol'shaj ì daskanalejšaj skiniâj, nerukatvornaŭ, gèta značyc', ne tago ŭstalâvan'nâ,

12. і ня з крывёю казлоў і цялят, а са Сваёю Крывёю; аднаго разу ўвайшоў у сьвяцілішча і набыў вечнае адкупленьне.

ì nâ z kryvëu kazloŭ ì câlât, a sa Svaëu Kryvëu; adnago razu ŭvajšoŭ u s'vâcilišča ì nabyŭ večnae adkuplen'ne.

13. Бо, калі кроў цялят і казлоў і попел ялаўкі праз акрапленне асьвячае апаганеных, каб чыстае было цела,

Bo, kalì kroŭ câlât ì kazloŭ ì popel âlaŭki praz akraplen'ne as'vâčae apaganenyh, kab čystae bylo cela,

14. дык наколькі ж болей Кроў Хрыста, Які Духам Сьвятым прынёс Сябе, бездакорнага, Богу, ачысьціць сумленьне нашае ад мёртвых дзеяў, на служэньне Богу жывому і Сапраўднаму!

dyk nakol'ki ž bolej Kroŭ Hrysta, Âkì Duham S'vâтым prynës Sâbe, bezdakornaga, Bogu, ačys'cìc' sumlen'ne našae ad mërtyvh dzeâŭ, na služèn'ne Bogu žyvomu ì Sapraŭdnamu!

15. І таму Ён ёсьць Заступнік Новага Запавета, каб у выніку сьмерці Ягонаі, якая была дзеля адкупленьня ад злачынстваў, зробленых у першым заповеце, пакліканыя да вечнай спадчыны атрымалі абяцаньне.

Ì tamu Ěn ěs'c' Zastupnik Novaga Zapaveta, kab u vyniku s'merci Āgonaj, âkaâ byla dzelâ adkuplen'nâ ad zlačynstvaŭ, зробленyh u peršym zapavece, paklikanyâ da večnaj spadčyny atrymalì abâcan'ne.

16. Бо, дзе завяшчаньне, там трэба, каб настала сьмерць завяшчальніка,

Bo, dze zavâščan'ne, tam trèba, kab nastala s'merc' zavâščal'nika,

17. бо завяшчаньне мае сілу пасья памерлых; яно ня мае сілы, калі завяшчальнік жывы.

bo zavâščan'ne mae silu pas'lâ pamerlyh; âno nâ mae sily, kali zavâščal'nik žyvy.

18. Таму і першы заповіт быў уцьверджаны не бяз крыві,

Tamu i peršy zapavet byŭ uc'verdžany ne bâz kryvi,

19. бо і Майсей, прамовіўшы ўсе заповедзі паводле закона перад усім народам, узяў кроў цялят і казлоў з вадой і воўнай чырванёнаю і ісопам, і акрапіў як самую кнігу, так і ўвесь народ,

bo i Majsej, pramoviŭšy ŭse zapavedzi pavodle zakona perad usim narodam, uzâŭ kroŭ câlât i kazloŭ z vadoŭ i voŭnaj čyrvanënaŭ i isopam, i akrapiiŭ âk samuiŭ knigu, tak i ŭves' narod,

20. кажучы: "гэта кроў завета, які запавядаў вам Бог".

kažučy: "gèta kroŭ zapaveta, âki zapavâdaŭ vam Bog".

21. Таксама акрапіў крывёю і скінію і ўвесь посуд богаслужбовы.

Taksama akrapiiŭ kryvëu i skiniu i ŭves' posud bogaslužbovy.

22. Ды і ўсё амаль паводле закона ачышчаецца крывёю, і без праліцця крыві ня бывае дараваньня.

Dy i ŭsë amal' pavodle zakona ačyščaeccâ kryvëu, i bez pralic'câ kryvi nâ byvae daravan'nâ.

23. Таму і вобразы нябеснага павінны былі ачышчацца гэтымі, а самае

нябеснае лепшымі за гэтыя ахвярамі.

Tamu i vobrazy nâbesnaga pavinnu byli ačyšćacca gètymi, a samae nâbesnae lepšymi za gètyâ ahvârami.

24. Бо Хрыстос ўвайшоў не ў рукатворнае сьвяцілішча, паводле вобразу сапраўднага ўсталяванае, а ў самое неба, каб стаць сёньня за нас перад абліччам Божым,

Bo Hrystos ũvajšoŭ ne ũ rukatvornae s'vâcilišća, pavodle vobrazu sapraŭdnaga ũstalâvanae, a ũ самое neba, kab stac' sën'nâ za nas perad abliččam Božym,

25. і не на тое, каб шматкроць ахвяроўваць Сабою, як першасьвятар уваходзіць у сьвяцілішча штогод з чужою крывёю;

i ne na toe, kab šmatkroc' ahvâroŭvac' Saboŭ, âk peršas'vâtar uvahodzic' u s'vâcilišća štogod z čužoŭ kryvëŭ;

26. інакш належала б Яму шматкроць пакутаваць ад пачатку сьвету. А Ён адзін раз, пад канец вякоў, зьявіўся для зьнішчэньня грэху ахвяраю Сваёю.

inakš naležala b Âmu šmatkroc' pakutavac' ad pačatku s'vetu. A Ęn adzin raz, pad kanec vâkoŭ, z'âviŭsâ dlâ z'nišćèn'nâ grèhu ahvâraŭ Svaëŭ.

27. І як людзям належыць адзін раз памерці, а потым суд,

Ĭ âk lûdzâm naležyc' adzin raz pamerçi, a potym sud,

28. так і Хрыстос: адзін раз прынёсшы Сябе ў ахвяру, каб пабраць грахі многіх, другі раз зьявіцца ня дзеля ачышчэньня грэху, а дзеля тых, што чакаюць Яго на збавеньне.

tak i Hrystos: adzin raz prynëššy Sâbe ũ ahvâru, kab pabrac' grahi mnogih, drugi raz z'âvicca nâ dzelâ ačyšćèn'nâ grèhu, a dzelâ tyh, što čakaŭc' Âgo na zbaven'ne.

10 Кіраўнік

1. Закон, маючы цень будучых дабротаў, а не самы вобраз рэчаў, аднымі тымі самымі ахвярамі, якія кожны год стала прыносяцца, ніколі ня можа зрабіць дасканалымі тых, што прыходзяць зь імі.

Zakon, maũcy cen' budučių dabrotaũ, a ne samy vobraz rěčaũ, adnymi tymi samymi ahvârami, âkiâ kožny god stala prynosâcca, nikoli nâ moža zrabic' daskanalymi tyh, što pryhodzâc' z' imi.

2. Інакш перасталі б прыносіць іх, бо ахвяравальнікі, ачышчаныя адзін раз, ня мелі б ужо ніякага ўсьведамленьня грахоў.

Īnakš perastali b prynosic' ih, bo ahvâraval'niki, ačyščanyâ adzìn raz, nâ meli b užo niâkaga ũs'vedamlen'nâ grahoũ.

3. Але ахвярамі штогод робіцца напамін пра грахі;

Ale ahvârami štograd robicca napamìn pra grahi;

4. бо немагчыма, каб кроў цялят і казлоў знішчала грахі.

bo nemagčy ma, kab kroũ câlât i kazloũ z'niščala grahi.

5. Таму Хрыстос, уваходзячы ў сьвет, кажа: "ахвяры і прынашэньня Ты не захацеў, але цела падрыхтаваў Мне.

Tamu Hrystos, uvahodzâčy ũ s'vet, kaža: "ahvâry i prynašèn'nâ Ty ne zahaceũ, ale cela padryhtavaũ Mne.

6. Усеспаленьні і ахвяры за грэх не даспадобы Табе.

Usespalen'ni i ahvâry za grèh ne daspadoby Tabe.

7. Тады Я сказаў: вось, іду, як у пачатку кнігі напісана пра Мяне, выканаць волю Тваю, Божа";

Tady Â skazaũ: vos', idu, âk u pačatku knìgi napisana pra Mâne, vykanac' volũ Tvaũ, Boža";

8. сказаўшы раней, што ні ахвяр, ні прынашэньняў, ні ўсеспаленьняў, ні

ахвяры за грэх, - якія прыносяцца паводле закона, - Ты не захацеў і не ўпадабаў,

skazaŭšy ranej, što ni ahvâr, ni prynašèn 'nâŭ, ni ŭsespalen 'nâŭ, ni ahvâry za grèh, - âkiâ pryносâцца pаводле zakона, - Ты ne zahaceŭ i ne ŭpadabaŭ,

9. потым дадаў: "вось, іду выканаць волю тваю, Божа". Адмяняе першае, каб пастанавіць другое.

potym dadaŭ: "vos', idu vykanac' volû tvaŭ, Boža". Admânâe peršae, kab pastanavic' drugoe.

10. Па гэтай вольнасці асьвечаныя мы аднаразовым прынясеннем Цела Ісуса Хрыста.

Pa gètaj vos' volì as'večanyâ my adnarazovym pryнаsen 'nem Cela Іsusa Hrysta.

11. І кожны сьвятар штодзень стаіць у служэньні і шмат разоў прыносіць адны і тыя самыя ахвяры, якія ніколі ня могуць знішчыць грахоў.

ì kožny s'vâtar štodzen' staic' u služèn 'ni i šmat разоŭ pryносic' adny i tyâ samyâ ahvâry, âkiâ nikoli nâ moguc' z'niščyc' grahoŭ.

12. А Ён, прынёсшы адну ахвяру за грахі, назаўсёды сеў праваруч Бога,

13. чакаючы потым, пакуль ворагі Ягоныя будуць пакладзены "падножжам ног Ягоных".

čakaŭčy potym, pakul' voragi Âgonyâ buduc' pakladzeny "padnožžam nog Âgonyh".

14. Бо Ён адным прынашэньнем назаўсёды зрабіў дасканалымі тых, хто асьвячаецца.

Bo Ён adnym pryнаšèn 'nem nazaŭsëdy zrabiŭ daskanalymì tyh, hto as'vâčaeцца.

15. Пра гэта сьведчыць вам і Дух Сьвяты; бо сказана:

Pra gèta s'vedčyc' vam i Duh S'vâty; bo skazana:

16. "вось запавет, які завяшчаю ім пасля тых дзён, кажа Гасподзь:

увяду законы Мае ў сэрцы іхнія, і ў думках іхніх напішу іх,

"vos' zapavet, âki zavâščaû im pas'lâ tyh dzën, kaža Gaspodz': uvâdu zakony Mae ũ sèrcy ihniâ, i ũ dumkah ihnih napišu ih,

17. і грахоў іхніх і беззаконьняў іхніх не ўзгадаю больш".

i grahoŭ ihnih i bezzakon'nâŭ ihnih ne ũzgadaû bol'sh".

18. А дзе ёсьць дараваньне грахоў, там не патрэбнае прынашэньне за іх.

A dze ës'c' daravan'ne grahoŭ, tam ne patrèbnae prynašèn'ne za ih.

19. І вось, браты, маючы адвагу ўваходзіць у сьвяцілішча праз Кроў

Ісуса Хрыста, шляхам новым і жывым,

Ì vos', braty, maŭčy advagu ũvahodzic' u s'vâcilišča praz Kroŭ Ìsusa Hrysta, šlâham novym i žyvym,

20. які Ён зноў адкрыў нам праз заслону, гэта значыцца, праз плоць

Сваю,

âki Ęn znoŭ adkryŭ nam praz zaslonu, gèta značycsa, praz ploc' Svaŭ,

21. і маючы вялікага Сьвятара над домам Божым,

i maŭčy vâlikaga S'vâtara nad domam Božym,

22. прыступайма са шчырым сэрцам, з поўнаю вераю, крапленьнем

ачысьціўшы сэрцы ад пахібнага сумленьня, і абмыўшы цела вадою чыстаю,

prystupajma sa ščyrym sèrcam, z poŭnaŭ veraŭ, kraplen'nem ačys'ciŭšy sèrcy ad pahibnaga sumlen'nâ, i abmyŭšy cela vadoŭ čystaŭ,

23. будзем трымацца вызнаньня надзеі непахісна, бо верны Той, Хто абяцаў;

budzem trymacca vyznan' nâ nadzei nepahisna, bo verny Toj, Hto abâcaŭ;

24. будзем уважлівыя адно да аднаго, заахвочваючы ў любові і добрых учынках;

budzem uvažlivyâ adno da adnago, zaahvočvaŭcy ŭ lûbovi i dobryh učynkah;

25. ня будзем пакідаць сходу свайго, як гэта ў некаторых у звычаі; а будзем намаўляць адно аднаго, і тым болей, чым выразней бачыце набліжэнне дня таго.

nâ budzem pakidac' shodu svajgo, âk gëta ŭ nekatoryh u zvyčai; a budzem namaŭlâc' adno adnago, i tym bolej, čym vyraz'nej bačyce nablížën'ne dnâ tago.

26. Бо, калі мы, атрымаўшы спазнаньне ісьціны, самахоць грэшым, дык не застаецца больш ахвяры за грахі,

Bo, kali my, atrymaŭšy spaznan'ne is'ciny, samahoc' grëšym, dyk ne zastaecca bol'sh ahvâry za grahi,

27. а нейкае страшнае чаканьне суду і лютасьці вагню, гатовага зжэрці супраціўцаў.

a nejkae strašnae čakan'ne sudu i lûtas'ci vagnû, gatovaga zžërci supraciŭcaŭ.

28. Калі чалавек, які адкінуў закон Майсееў, пры двух і трох сьведках, безь мілажалю караецца сьмерцю,

Kali čalavek, âki adkinuŭ zakon Majseeŭ, pry dvuh i troh s'vedkah, bez' milažalû karaecca s'merc'û,

29. дык наколькі ж цяжэйшае, думаеце, кары варты будзе той, хто топча Сына Божага і не ўважае за сьвятыню Кроў запавета, якою асьвечаны, і Духа мілаты абражае?

dyk nakol'ki ž câžëjšae, dumaece, kary varty budze toj, hto topča Syna

Božaga ì ne ŭvažae za s'vâtyñû Kroŭ zapaveta, âkoŭ as'večany, ì Duha milaty abražae?

30. Мы ведаем Таго, Хто сказаў: "у Мяне адпомста, Я аддам, кажа Гасподзь". І яшчэ: "Гасподзь будзе судзіць народ Свой".

My vedaem Tago, Hto skazaŭ: "u Mâne adpomsta, Â addam, kaža Gaspodz'". Ì âščè: "Gaspodz' budze sudzic' narod Svoj".

31. Страшна трапіць у рукі Бога жывога!

Strašna trapic' u rukì Boga žyvoga!

32. Успомніце ранейшыя дні вашыя, калі вы, дасьведчаныя, вытрымалі вялікі подзвiг пакутаў,

Uspomnice ranejšyâ dni vašyâ, kalì vy, das'vedčanyâ, vytrymali vâliki podz'vig pakutaŭ,

33. то самі сярод глумленья і зьдзекаў, служачы відовішчам іншым, то будучы супольнікамі тых, што гэта зазналі;

to samì sârod glumlennâ ì z'dzekaŭ, služacy vidoviščam inšym, to budučy supol'nikami tyh, što gèta zaznali;

34. бо вы і маім кайданам спагадалі, і рабунак маёмасьці вашай прымалі з радасьцю, ведаючы, што ёсьць у вас на нябёсах маёмасьць лепшая і непрамiнушчая.

bo vy ì maìm kajdanam spagadali, ì rabunak maëmas'ci vašaj prymali z radas'cŭ, vedaŭčy, što ës'c' u vas na nâbëсах maëmas'c' lepšaâ ì nepramìnuščaâ.

35. Дык не пакiдайце спадзяваньня вашага, якое мiе атрымаць вялікую аддзяку.

Dyk ne pakidajce spadzâvan'nâ vašaga, âкое m'ie atrymac' vâlikuŭ addzâku.

36. Цярплiвасьць патрэбна вам, каб, выканаўшы волю Божую, атрымаць абяцанае;

Cârplivas'c' patrèbna vam, kab, vykanaŭšy volû Božuû, atrymac' abâcanae;

37. "яшчэ крыху, зусім крыху, і Той, Хто мае прыйсьці, прыйдзе і не забавіцца.

"âščè kryhu, zusim kryhu, i Toj, Hto mae pryjs'ci, pryjdze i ne zabavicca.

38. Праведны вераю жыць будзе; а калі хто завагаецца, ня хінецца да таго душа Мая".

Pravedny veraû žyc' budze; a kalì hto zavagaecca, nâ hìnecca da tago duša Maâ".

39. А мы ня з тых, што вагаюцца на пагібель, а стаім у веры на ратунак душы.

A my nâ z tyh, što vagaŭcca na pagibel', a staìm u very na ratunak dušy.

11 Кіраўнік

1. А вера ёсьць зьдзяйсненьне чаканага і ўпэўненасьць у нябачным.

A vera ës'c' z'dzâjs'nen'ne čakanağa i ŭpèŭnenas'c' u nâbačnym.

2. У ёй засьведчаны продкі.

U ej zas'vedčany prodki.

3. Вераю спазнаём, што вякі створаны словам Божым, так што зь нябачнага пайшло бачнае.

Veraû spaznaëm, što vâki stvorany slovam Božym, tak što z' nâbačnaga pajšlo bačnae.

4. Вераю Авель прынёс Богу ахвяру лепшую, ніж Каін; ён атрымаў сьведчаньне, што ён праведны, як засьведчыў Бог пра дары ягонья; ёю ён і пасля сьмерці гаворыць яшчэ.

Veraû Avel' prynës Bogu ahvâru lepšuû, niž Kain; ën atrymaŭ s'vedčan'ne, što ën pravedny, âk zas'vedčyŭ Bog pra dary âgonyâ; ëû ën i pas'lâ s'merci

gavoryc' âščè.

5. Вераю Энох пераселены быў так, што ня бачыў сьмерці; і ня стала яго, таму што Бог перасяліў яго. Бо раней перасяленьня свайго атрымаў ён сьведчаньне, што дагадзіў Богу.

Veraû Ènoh peraseleny byŭ tak, što nâ bačyŭ s'merci; i nâ stala âgo, tamu što Bog perasâliŭ âgo. Bo ranej perasâlen'nâ svajgo atrymaŭ ën s'vedčan'ne, što dagadziŭ Bogu.

6. А бязь веры дагадзіць Богу немагчыма; бо трэба, каб той, хто прыходзіць да Бога, верыў, што Ён ёсьць, і шукальнікам Яго дасьць.

A bâz' very dagadzic' Bogu nemagčyma; bo trëba, kab toj, hto pryhodzic' da Boga, veryŭ, što Èn ës'c', i šukal'nikam Âgo das'c'.

7. Вераю Ной, атрымаўшы абвешчаньне пра тое, што яшчэ ня было бачна, богабаязна збудаваў каўчэг на выратаваньне дому свайго; ёю асудзіў ён (увесь) сьвет і зрабіўся спадкаемцам праведнасьці па веры.

Veraû Noj, atrymaŭšy abveščan'ne pra toe, što âščè nâ bylo bačna, bogabaâzna zbudavaŭ kaŭčèg na vyratavan'ne domu svajgo; ëu asudziŭ ën (uves') s'vet i zrabiŭsâ spadkaemcam pravednas'ci pa very.

8. Вераю Абрагам паслухаўся наказу ісьці ў краіну, якую меўся атрымаць у спадчыну, і пайшоў, ня ведаючы, куды ідзе.

Veraû Abragam pasluhaŭsâ nakazu is'ci ŭ krainu, âkuû meŭsâ atrymac' u spadčynu, i pajšoŭ, nâ vedaŭčy, kudy idze.

9. Вераю жыў ён на зямлі абяцанай, як на чужой, і жыў у намётах зь Ісаакам і Якавам, супольнымі спадкаемцамі таго самага абяцання;

Veraû žyŭ ën na zâmlì abâcanaj, âk na čužoŭ, i žyŭ u namëtah z' Ìsaakam i Âkavam, supol'nymì spadkaemcamì tago samaga abâcan'nâ;

10. бо ён чакаў горада, які мае аснову, дойдзі і будаўнік якога Бог.

bo ën čakaŭ gorada, âkì mae asnovu, dojlid i budaŭnik âkoga Bog.

11. Вераю і сама Сарра (будучы бясплодная) атрымала сілу на прыняцьце семені і не па часе ўзросту нарадзіла; бо ведала, што верны Той, Хто абяцаў.

Veraŭ i sama Sarra (budučy bâsplodnaâ) atrymala silu na prynâc'ce semenì i ne pa čase ŭzrostu naradzila; bo vedala, što verny Toj, Hto abâcaŭ.

12. І таму ад таго, і прытым амярцьвелага, паўстала так многа, як многа зорак на небе і як безьліч пяску на беразе марскім.

Ì tamu ad tago, i prytyt amârc'velaga, paŭstala tak mnoga, âk mnoga zorak na nebe i âk bez'lič pâsku na beraze marskim.

13. Усе гэтыя памерлі ў веры, не атрымаўшы абяцанняў, а толькі здалёк глядзелі, і радаваліся, і казалі пра сябе, што яны вандроўнікі і прыхадні на зямлі;

Use gètyâ pamerli ŭ very, ne atrymaŭšy abâcan'nâŭ, a tol'ki zdalëk glâdzeli, i radavalisâ, i kazali pra sâbe, što âny vandroŭniki i pryhadni na zâmlì;

14. Бо тыя, якія так кажуць, паказваюць, што яны шукаюць бацькаўшчыны.

bo tyâ, âkiâ tak kažuc', pakazvaŭc', što âny šukaŭc' bac'kaŭščynu.

15. І калі б яны мелі наўме тую бацькаўшчыну, зь якое выйшлі, дык мелі б час вярнуцца;

Ì kali b âny meli naŭme tuŭ bac'kaŭščynu, z' âkoe vyjšli, dyk meli b čas vârnucca;

16. але яны імкнуліся да лепшага, гэта значыцца, да нябеснага; таму і Бог не саромеецца іх, называючы Сябе іхнім Богам: бо Ён падрыхтаваў ім горад.

ale âny imknulisâ da lepšaga, gèta značycца, da nâbesnaga; tamu i Bog ne saromeeccа ih, nazyvaŭčy Sâbe ihnim Bogam: bo Ęn padryhtavaŭ im gorad.

17. Вераю Абрагам, будучы спакушгны, прынёс у ахвяру Ісаака і,

маючы абяцаньне, прынёс адзінароднага,

Veraû Abragam, budučy spakušřny, prynës u ahvâru Ìsaaka ì, maûčy abâcan'ne, prynës adžinarodnaga,

18. пра якога было сказана: "у Ісааку табе семя";

pra âkoga bylo skazana: "u Ìsaaku tabe semâ";

19. бо ён думаў, што Бог моцны і зь мёртвых уваскрэсіць, таму і атрымае яго са сьмерці.

bo ën думаў, što Bog mocny ì z' mërtvyh uvaskrèsic', tamu ì atrymae âgo sa s'merci.

20. Вераю ў будучыню Ісаак дабраславіў Якава і Ісава.

Veraû ů budučynû Ìsaak dabraslaviŭ Âkava ì Ìsava.

21. Вераю Якаў, паміраючы, дабраславіў кожнага сына Язэпавага і пакланіўся, абапершыся на жазло сваё.

Veraû Âkaŭ, pamiraŭčy, dabraslaviŭ kožnaga syna Âzèpavaga ì paklaniŭsâ, abapersšysâ na žazlo svaë.

22. Вераю Язэп пры сконе нагадаў пра выхад сыноў Ізраілевых, наказаў пра косьці свае.

Veraû Âzèp pry skone nagadaŭ pra vyhad synoŭ Ìzrailevyh, nakazaŭ pra kos'ci svaë.

23. Вераю Майсей пасля нараджэньня тры месяцы хаваны быў бацькамі сваімі; бо бачылі яны, што дзіця цудоўнае, і не спалохаліся царскага загаду.

Veraû Majsej pas'lâ naradžèn'nâ try mesâcy havany byŭ bac'kami svaimi; bo bačyli âny, što dzicâ cudoŭnae, ì ne spalohalisâ carskaga zagadu.

24. Вераю Майсей, у сталым веку, адмовіўся называцца сынам дачкі фараонавай,

Veraû Majsej, u stalym veku, admoviŭsâ nazyvacca synam dačkì faraonavaj,

25. і лепей захацеў пакутаваць з народам Божым, чым мець часовую, грахоўную асалоду,

ì lepej zahaceŭ pakutavac' z narodam Božym, čym mec' časovuŭ, grahoŭnuŭ asalodu,

26. і зьневажаньне Хрыстовае палічыў большым сабе багацьцем, чым Егіпецкія скарбы; бо ён глядзеў на аддзяку.

ì z'nevažan'ne Hrystovae paličyŭ bol'szym sabe bagac'cem, čym Egipcckîâ skarby; bo ěn glâdzeŭ na addzâku.

27. Вераю пакінуў ён Егіпет, не пабаяўшыся гневу царскага; бо ён, як бы бачачы Нябеснага, быў цвёрды.

Veraŭ pakinuŭ ěn Egipet, ne pabaâŭšysâ gnevu carskaga; bo ěn, âk by bačacy Nâbesnaga, byŭ c'vërды.

28. Вераю справіў ён пасху і праліцьцё крыві, каб вынішчальнік першынцаў не крануў іх.

Veraŭ spraviŭ ěn pashu ì pralic'cě kryvi, kab vyniščal'nik peršyncaŭ ne kranuŭ ih.

29. Вераю перайшлі яны Чэрмнае мора, як па сушы, - на што рызыкнуўшы, Егіпцяне патанулі.

Veraŭ perajšli âny Čèrmnae mora, âk pa sušy, - na što ryzyknuŭšy, Egipcâne patanuli.

30. Вераю ўпалі сьцены Ерыхонскія пасля сямідзённай аблогі.

Veraŭ ŭpali s'ceny Eryhonskiâ pas'lâ sâmìdzënnaj ablogì.

31. Вераю Рааў-распусьніца, мірна прыняўшы выведнікаў (і правёўшы іх іншай дарогаю), не загінула зь нявернымі.

Veraŭ Raaŭ-raspus'nica, mìrna prynâŭšy vyvednikaŭ (ì pravëŭšy ih inšaj darogaŭ), ne zagìnula z' nâvernymì.

32. І што яшчэ скажу? Ня хопіць мне часу, каб распавядаць пра

Гедэона, пра Варака, пра Самсона і Яфая, пра Давіда, Самуіла і (іншых) прарокаў,

Ì što âščè skažu? Nâ hopic' mne času, kab raspavâdac' pra Gedèona, pra Varaka, pra Samsona i Âfaâ, pra Davida, Samuila i (inšyh) prarokaŭ,

33. якія вераю перамагалі царствы, тварылі праўду, атрымлівалі абяцаньні, замыкалі пашчы львам,

âkiâ veraŭ peramagali carstvy, tvaryli praŭdu, atrymlivali abâcan'ni, zamykali paščy l'vam,

34. тушылі сілу вагню, пазьбягалі вострага меча, мацаваліся ад немачы, былі моцныя на вайне, праганялі кагорты чужынцаў;

tušyli silu vagnû, paz'bâgali vostraga meča, macavalisâ ad nemačy, byli mocnyâ na vajne, praganâli kagorty čužyncaŭ;

35. жонкі атрымлівалі нябожчыкаў сваіх уваскрэслымі; а іншыя замучаны былі, ня прыняўшы вызвалення, каб атрымаць лепшае ўваскрэсеньне;

žonki atrymlivali nâbožčykaŭ svaih uvaskrèslymi; a inšyâ zamučany byli, nâ prynâŭšy vyzvalen'nâ, kab atrymac' lepšae ŭvaskrèsen'ne;

36. іншыя перанеслі зьдзекі і пабоі, а таксама кайданы і цямніцу.

inšyâ peranes'li z'dzeki i paboì, a taksama kajdany i câmnìcu.

37. Былі пабіваныя камянямі, пілаваныя, катаваныя, паміралі ад меча, блукалі ў авечых і казіных скурах, цярпелі нястачы, уціскі, азлабленьне;

Byli pabivanyâ kamânâmi, pilavanyâ, katavanyâ, pamirali ad meča, blukali ŭ avečyh i kazinyh skurah, cârpeli nâstačy, ucìskì, azlablen'ne;

38. тыя, каго ўвесь сьвет ня быў варты, блукалі па пустынях і горах, па пячорах і цясьнінах зямных.

tyâ, kago ŭves' s'vet nâ byŭ varty, blukali pa pustynâh i gorah, pa pâčorah i câs'ninah zâmnyh.

39. І ўсе гэтыя, засьведчаныя ў веры, не атрымалі абяцанага,

Ì ŭse gètyâ, zas'vedčanyâ ŭ very, ne atrymalì abâcanaga,

40. таму што Бог прадугледзеў нам нешта лепшае, каб яны не бяз нас дасягнулі дасканаласьці.

tamu što Bog pradugledzeŭ nam nešta lepšae, kab âny ne bâz nas dasâgnulì daskanalas'ci.

12 Кіраўнік

1. Таму і мы, маючы вакол сябе такую хмару сьведкаў, скінем зь сябе ўсякі цяжар і грэх, які аблытвае нас, і цярпліва будзем праходзіць праз поле змаганьня, якое ляжыць перад намі,

Tamu i my, maŭčy vakol sâbe takuû hmaru s'vedkaŭ, skînem z' sâbe ŭsâki câžar i grèh, âkì ablytvae nas, i cârplîva budzem prahodzic' praz pole zmagan'nâ, âkoe lâžyc' perad namì,

2. гледзячы на Пачынальніка і Спраўцу веры, Ісуса, Які, дзеля радасьці, што была перад Ім, прыняў крыж, пагардзіўшы ганьбаю, і сеў праваруч трона Божага.

gledzâčy na Pačynal'nika i Spraŭcu very, Ìsusa, Âkì, dzelâ radas'ci, što byla perad Ìm, prynâŭ kryž, pagardziŭšy gan'baŭ, i seŭ pravaruč trona Božaga.

3. Падумайце пра Таго, Хто перацерпеў такі над Сабою глум ад грэшнікаў, каб вам не зьнемагчы і не паслабіцца душамі вашымі.

Padumajce pra Tago, Hto peracerpeŭ takì nad Saboŭ glum ad grèšnikaŭ, kab vam ne z'nemagčy i ne paslabicca dušami vašymì.

4. Вы яшчэ не да крыві змагаліся, адольваючы грэх,

Vy âščè ne da kryvì zmagalisâ, adol'vaŭčy grèh,

5. і забылі суцяшэньне, якое прапануецца вам, як сынам: "Сыне мой! не

пагрэбуй караю Гасподняй і не маркоціся, калі Ён выкрывае цябе.

ì zabyli sucâšèñ'ne, âkoe prapanuecca vam, âk synam: "Syne moj! ne pagrèbuj karaû Gaspodnâj ì ne markocisâ, kalì Êñ vykryvae câbe.

6. Бо Гасподзь, каго любіць, таго і карае; а б'е кожнага сына, якога прымае".

Bo Gaspodz', kago lûbic', tago ì karae; a b'e kožnaga syna, âkoga prymae".

7. Калі вы прымаеце кару, дык Бог учыняе з вамі, як з сынамі. Бо ці ёсьць які сын, якога б не караў бацька.

Kalì vy prymaeце karu, dyk Bog učynâe z vamì, âk z synamì. Bo cì ës'c' âkì syn, âkoga b ne karaŭ bac'ka.

8. Калі ж застаяцеся без пакараньня, якое ўсім агульнае, дык вы - няпраўныя дзеці, а ня сыны.

Kalì ž zastaâcesâ bez pakaran'nâ, âkoe ŭsim agul'nae, dyk vy - nâpraŭnyâ dzeci, a nâ synu.

9. Прытым, калі мы, караня цялеснымі бацькамі нашымі, баяліся іх, дык ці ж не намнога больш павінны скарыцца Айцу духаў, каб жыць?

Pryтым, kalì my, karanyâ câlesnymì bac'kamì našymì, baâlisâ ih, dyk cì ž ne namnoga bol'sh pavìnny skarycca Ajcu duhaŭ, kab žyc'?

10. Тыя каралі нас самохаць на некалькі дзён; а Гэты - дзеля карысьці, каб мы мелі супольнасьць у сьвятасьці Ягонай.

Tyâ karalì nas samohac' na nekal'ki dzën; a Gèty - dzelâ karys'cì, kab my melì supol'nas'c' u s'vâtas'cì Ágonaj.

11. Усякае пакараньне ў цяперашні час здаецца ня радасьцю, а журбою; але пасля навучаным празь яе дае мірны плод праведнасьці.

Usâkae pakaran'ne ŭ câperašni čas zdaecца nâ radas'cû, a žurboû; ale pas'lâ navučanym праз' âe dae mìrny plod pravednas'cì.

12. Таму "ўмацуйце зняможаныя рукі й калені"

Tamu "ŭmacujce z'nâmožanyâ ruki j kaleni"

13. і "хадзеце проста нагамі вашымі, каб кульгавае ня збочыла, а лепшае выправілася".

ì "hadzece prosta nagami vašymi, kab kul'gavae nâ zbočyla, a lepšae vypravilasâ".

14. Старайцеся мець мір з усімі і сьвятасьць, безь якое ніхто не пабачыць Госпада.

Starajcesâ mec' mir z usimi i s'vâtas'c', bez' âkoe nihto ne pabačyc' Gospada.

15. Сачэце, каб хто ня страціў мілаты Божае; каб які "горкі карань, калі вырасьце, не нарабіў шкоды", і каб ім не апаганіліся многія";

Saçèce, kab hto nâ straciŭ milaty Božae; kab âki "gorki koran', kali vyras'ce, ne narabiŭ škody", i kab im ne apaganilisâ mnogiâ";

16. каб ня было паміж вамі якога распусьніка, альбо бязбожніка, які, нібы Ісаў, за адну ежу адмовіўся ад свайго першародства.

kab nâ bylo pamizh vami âkoga raspus'nika, al'bo bâzbožnika, âki, niby İsaŭ, za adnu ežu admoviŭsâ ad svajgo peršarodstva.

17. Бо вы ведаеце, што пасья таго ён, хочучы ўспадкаваць дабраславеньне, быў адкінуты; ня мог перамяніць думак бацькі, хоць і прасіў за тое сьлёзна.

Bo vy vedaecce, što pas'lâ tago ën, hočučy ŭspadkavac' dabraslaven'ne, byŭ adkinuty; nâ mog peramânic' dumak bac'ki, hoc' i prasiŭ za toe s'lëzna.

18. Вы падступіліся не да гары, да якой можна дакрануцца, і ўспалымнёнай вагнём, не да цемры і змроку і буры,

Vy padstupilisâ ne da gary, da âkoj možna dakranucca, i ŭspalymnënaj vagnëm, ne da cemry i zmroku i bury,

19. не да трубнага гуку і голасу словаў, пры якім слухачы прасілі, каб

ніякіх словаў ім больш не казалі,

ne da trubnaga guku i golasu slovaŭ, pry âkîm sluhačy prasîli, kab niâkîh slovaŭ im bol'sh ne kazali,

20. бо яны не маглі вытрываць таго, што запавядалася: "калі і зьвер дакранецца да гары, будзе пабіты камянямі, (альбо пацэлены стралою);

bo âny ne magli vytryvac' tago, što zapavâdalasâ: "kali i z'ver dakranecca da gary, budze pabity kamânâmi, (al'bo pacèleny straloŭ);

21. і такое вусьцішнае было гэта зьявішча, што і Майсей сказаў: "я ў страху і ў трымценьні".

i takoe vus'cišnae bylo gèta z'âvišča, što i Majsej skazaŭ: "â ŭ strahu i ŭ trymcen'ni".

22. Але вы падступіліся да гары Сіёна і да горада Бога жывога, да нябеснага Ерусаліма і да процьмы анёлаў,

Ale vy padstupilisâ da gary Siëna i da gorada Boga žyvoga, da nâbesnaga Erusalima i da proc'my anëlaŭ,

23. да пераможнага сабора і Царквы першынцаў, напісаных на нябёсах, і да Судзьдзі ўсіх Бога, і да духаў праведнікаў, якія дасягнулі дасканаласьці,

da peramožnaga sabora i Carkvy peršyncaŭ, napîsanyh na nâbëсах, i da Sudz'dzi ŭsîh Boga, i da duhaŭ pravednikaŭ, âkiâ dasâgnuli daskanalas'ci,

24. і да Заступніка новага завета Ісуса, і да Крыві акраплення, якая гаворыць лепей, ніж Авелева.

i da Zastupnika novaga zapaveta Isusa, i da Kryvi akraplen'nâ, âkaâ gavoryc' lepej, niŭ Aveleva.

25. Глядзецце, не адварнецца і вы ад прамоўцы. Калі тыя, ня слухаўшы прамоўцы на зямлі, не пазьбеглі кары, дык тым болей не пазьбегнем мы, калі адвернемся ад Прамоўцы зь нябёсаў;

Glâdzece, ne advârnesesâ ì vy ad pramoŭcy. Kali tyâ, nâ sluhaŭšy pramoŭcy na zâmlì, ne paz'beglì kary, dyk tym bolejš ne paz'begnem my, kali advernemsâ ad Pramoŭcy z' nâbësaŭ;

26. чый голас тады пахіснуў зямлю, і Які цяпер даў такое абяцаньне: "яшчэ раз скалану ня толькі зямлю, але і неба".

čyj golas tady pahìsnuŭ zâmlû, ì Âkì câper daŭ takoe abâcan'ne: "âščè raz skalanu nâ tol'ki zâmlû, ale ì neba".

27. Слова "яшчэ раз" азначаюць зьмену таго, што скаланаецца, як створанага, каб заставалася непахісным.

Slovy "âščè raz" aznačâuc' z'menu tago, što skalanaeccâ, âk stvoranaga, kab zastavalasâ nepahìsnym.

28. І вось мы, прымаючы Царства непахіснае, будзем захоўваць мілату, якою будзем служыць у спадабаньне Богу, з багавейнасьцю і страхам, ì vos' my, prymaŭčy Carstva nepahìsnae, budzem zahoŭvac' milatu, âkoŭ budzem služyc' u spadaban'ne Bogu, z bagavejnas'cû ì straham,

29. таму што Бог наш ёсьць "вагонь, які паядае".

tamu što Bog naš ës'c' "vagon', âkì paâdae".

13 Кіраўнік

1. Браталюбства, між вамі няхай будзе.

Bratalŭbstva, miž vamì nâhaj budze.

2. Гасьціннасьці да вандроўнікаў не забывайце; бо празь яе некаторыя, ня ведаючы, гасьцінна прынялі анёлаў.

Gas'cinnas'ci da vandroŭnikaŭ ne zabyvajce; bo praz' âe nekatoryâ, nâ vedaŭčy, gas'cinna prynâlì anëlaŭ.

3. Памятайце вязьняў, як бы і вы зь імі былі ў кайданах, і пакутнікаў, бо

і самі вы ў целе.

Pamâtajce vâz'nâŭ, âk by i vy z' imi byli ŭ kajdanah, i pakutnikaŭ, bo i sami vy ŭ cele.

4. Шлюб ва ўсіх няхай будзе пачэсны і ложкак беззаганны; а распусьнікаў і пералюбцаў судзіць Бог.

Šlŭb va ŭsih nâhaj budze pačèsny i ložak bezzaganny; a raspus'nikaŭ i peralŭbcaŭ sudzic' Bog.

5. Майце нораў несрэбралюбны, задавольвайцеся тым, што ёсьць. Бо Сам сказаў: "не пакіну цябе і не адступлюся ад цябе",

Majce noraŭ nesrèbralŭbny, zadavol'vajcesâ tym, što ës'c'. Bo Sam skazaŭ: "ne pakinu câbe i ne adstuplŭsâ ad câbe",

6. так што мы кажам адважна: "Гасподзь мне памочнік, і не збаюся: што зробіць мне чалавек?"

tak što my kažam advažna: "Gaspodz' mne pamočnik, i ne zbaŭsâ: što zrobic' mne čalavek?"

7. Спамінайце настаўнікаў вашых, якія дабравесьцілі вам слова Божае, і, гледзячы на канец іхняга жыцьця, пераймайце іхнюю веру.

Spamínajce nastaŭnikaŭ vašyh, âkiâ dabraves'cili vam slova Božae, i, gledzâčy na kanec ihnâga žyc'câ, perajmajce ihnŭŭ veru.

8. Ісус Хрыстос учора і сёньня і навекі Той самы.

Ïsus Hrystos učora i sën'nâ i naveki Toj samy.

9. Вучэньнямі рознымі і чужымі не захапляйцеся; бо добра мілатою мацаваць сэрцы, а ня прысмакамі, ад якіх не атрымалі карысьці тыя, што іх спажывалі.

Vučèn'nâmi roznyimi i čužymi ne zahaplâjcesâ; bo dobra milatoŭ macavac' sèrcy, a nâ prysmakami, ad âkih ne atrymali karys'ci tyâ, što ih spažyvali.

10. Мы маем ахвярнік, зь якога ня маюць права карміцца слугі скініі.

My maem ahvârnîk, z' âkoga nâ maûc' prava karmicca slugi skinii.

11. Бо целы живёлін, кроў зь якіх, на ачышчэньне грэху, уносіцца першасьвятаром у сьвяцілішча, спальваюцца за табарам, -

Bo cely žyvëlin, kroŭ z' âkih, na ačyščën'ne grèhu, unosicca peršas'vâtarom u s'vâcilišča, spal'vaûcca za tabaram, -

12. дык і Ісус, каб асьвяціць людзей Крывёю Сваёю, пацярпеў па-за брамаю.

dyk i İsus, kab as'vâcic' lûdzej Kryvëû Svaëû, pacârpeŭ pa-za bramaû.

13. Дык выйдзем жа да Яго за табар, нясучы Яго паганьбеньне;

Dyk vyjdzem ža da Âgo za tabar, nâsučy Âgo pagan'ben'ne;

14. бо ня маем тут сталага горада, а шукаем будучага.

bo nâ maem tut stalaga gorada, a šukaem budučaga.

15. Дык будзем жа празь Яго няспынна прыносіць Богу ахвяру хвалы, гэта значыцца, плод вуснаў, якія славяць імя Ягонае.

Dyk budzem ža praz' Âgo nâspynna prynosic' Bogu ahvâru hvaly, gèta značycsa, plod vusnaŭ, âkiâ slavâc' imâ Âgonae.

16. Не забывайце таксама дабрачыннасці і шчырай супольнасці, бо такія ахвяры падабаюцца Богу.

Ne zabyvajce taksama dabračynnas'ci i ščyraj supol'nas'ci, bo takiâ ahvâry padabaûcca Bogu.

17. Слухайцеся настаўнікаў вашых і будзьце пакорлівыя, бо яны нядрэмна рупяцца за вашыя душы, як абавязаныя даць адказ; каб яны рабілі гэта з радасьцю, а ня ўздыхаючы, бо гэта вам не карысна.

Sluhajcesâ nastauñikaŭ vašyh i budz'ce pakorlivyâ, bo âny nâdrëmna rupâcca za vašyâ dušy, âk abavâzanyâ dac' adkaz; kab âny rabili gèta z radas'cû, a nâ ŭzdyhaûčy, bo gèta vam ne karysna.

18. Малецеся за нас; бо мы ўпэўненыя, што маем добрае сумленьне,

бо ва ўсім хочам паводзіцца сумленна.

Malecesâ za nas; bo my ŭpèŭnenyâ, što maem dobrae sumlen'ne, bo va ŭsim hočam pavodzicca sumlenna.

19. Асабліва ж прашу рабіць гэта, каб я хутчэй вернуты быў вам.

Asabliva ž prašu rabic' gèta, kab â hutčèj vernuty byŭ vam.

20. А Бог згоды, Які ўзьнёс зь мёртвых Пастыра авечак вялікага

Крывёю запавета вечнага, Госпада нашага Ісуса (Хрыста),

A Bog zgody, Âki ŭz'nës z' mèrtvyh Pastyra avečak vâlikaga Kryvëû zapaveta večnaga, Gospada našaga Îsusa (Hrysta),

21. хай удасканаліць вас у кожнай добрай дзеі, на выкананьне волі

Ягонай, творачы ў вас заўгоднае Яму, празь Ісуса Хрыста. Яму слава на

векі вечныя! Амін.

haj udaskanalic' vas u kožnaj dobroj dzei, na vykanan'ne voli Âgonaj, tvoračy ŭ vas zaŭgodnae Âmu, praz' Îsusa Hrysta. Âmu slava na vekì večnyâ! Amin.

22. Прашу вас, браты, прымеце гэтае слова ўмаўленьня; я ж няшмат і

напісаў вам.

Prašu vas, braty, prymece gètae slova ŭmaŭlen'nâ; â ž nâšmat i napisaŭ vam.

23. Ведайце, што брат наш Цімафей вызвалены, і я разам зь ім, калі ён

неўзабаве прыйдзе, пабачу вас.

Vedajce, što brat naš Cìmafej vyzvaleny, i â razam z' im, kalì ën neŭzabave pryjdze, pabaču vas.

24. Вітайце ўсіх настаўнікаў вашых і ўсіх сьвятых. Вітаюць вас

Італійскія.

Vitajce ŭsìh настаўнікаŭ vašyh i ŭsìh s'vâtyh. Vitaùc' vas Ìtalijskiâ.

25. Мілата з усімі вамі. Амін.

Milata z usimi vami. Amin.

ЯКАВА

1 Кіраўнік

1. Якаў, раб Бога і Госпада Ісуса Хрыста, дванаццаці родам, якія ў расьсеяньні, - радавацца!

Ākaŭ, rab Boga i Gospada Īsusa Hrysta, dvanaccaci rodam, âkiâ ŭ ras'seân'ni, - radavacca!

2. Зь вялікай радасьцю прымайце, браты мае, калі ўпадаеце ў розныя выпрабаваньні,

Z' vâlikaj radas'cû prymajce, braty mae, kali ŭpadaece ŭ roznyâ vyprabavan'ni,

3. ведаючы, што выпрабаваньне вашай веры робіцца цярплівасьцю,

4. а цярплівасьць павінна мець дасканалы дзеянне, каб вы былі дасканалыя ва ўсёй паўнаце, бязь ніякай пахібы.

a cârplivas'c' pavinna mec' daskanalae dzeân'ne, kab vy byli daskanalyâ va ŭsëj paŭnace, bâz' niâkaj pahiby.

5. Калі ж каму-небудзь з вас не хапае мудрасьці, хай просіць у Бога, Які дае ўсім проста і без дакораў, - і дасца яму.

Kali ž kamu-nebudz' z vas ne hapaе mudras'ci, haj prosic' u Boga, Āki dae ŭsim prosta i bez dakoraŭ, - i dasca âmu.

6. Але няхай просіць зь вераю, і зусім не сумняваецца, бо хто

сумняваецца, падобны да марское хвалі, якую гоніць і распырсквае
вечер;

*Ale nâhaj prosic' z' veraû, i zusim ne sumnâvaecca, bo hto sumnâvaecca,
padobny da marskoe hvali, âkuû gonic' i raspyrskvae vecer;*

7. Хай не спадзяецца такі чалавек атрымаць што-небудзь ад Госпада.

Haj ne spadzâecca taki čalavek atrymac' što-nebudz' ad Gospada.

8. Чалавек двудушны - ня цвѣрдды на ўсіх шляхах сваіх.

Čalavek dvudušny - nâ c'vĕrddy na ŭsih šlâhah svaih.

9. Хай славіцца пакорлівы брат у высокасьці сваёй,

Haj slavicca pakorlivy brat u vysokas'ci svaëj,

10. а багаты ў пакоры сваёй, бо ён мінецца, бы краска ў траве:

a bagaty ŭ pakory svaëj, bo ěn minecca, by kraska ŭ trave:

11. узыходзіць сонца, настае сьпёка, і высушвае траву, краска яе
ападае, прападае хараство яе; так вяне і багаты ў шляхах сваіх.

*uzyhodzic' sonca, nastae s'pĕka, i vysušvae travu, kraska âe apadae,
prapadae harastvo âe; tak vâne i bagaty ŭ šlâhah svaih.*

12. Дабрашчасны чалавек, які вытрывае выпрабаваньне, бо пасья
выпрабаваньня ён атрымае вянок жыцьця, які паабяцаў Гасподзь тым,
хто любіць Яго.

*Dabraščasny čalavek, âki vytryvae vyprabavan'ne, bo pas'lâ vyprabavan'nâ
ěn atrymae vânok žyc'câ, âki paabâcaŭ Gaspodz' tym, hto lûbic' Âgo.*

13. У выпрабаваньні ніхто хай ня кажа: "Бог мяне спакушае"; Бог бо не
спакушаецца злом і сам не спакушае нікога,

*U vyprabavan'ni nihito haj nâ kaža: "Bog mâne spakušae"; Bog bo ne
spakušaecca zlom i sam ne spakušae nikoga,*

14. а кожны спакушаецца, калі ваблены і наджаны сваім пажаданьнем;

a kožny spakušaecca, kalì vableny i nadžany svaim pažadannem;

15. а пажаданьне, зачаўшы, родзіць грэх, а ўчынены грэх родзіць сьмерць.

a pažadán'ne, začaušy, rodzic' grèh, a ŭčyneny grèh rodzic' s'merc'.

16. Не ашуквайце сябе, браты мае любасныя:

Ne ašukvajce sâbe, braty mae lûbasnyâ:

17. Усякае даньне добрае і ўсякі дар дасканалы зыходзіць згары, ад Айца сьвятла, у Якога няма перамены, ані ценю пераменнасці.

Usâkae dan'ne dobrae i ŭsâki dar daskanaly zyhodzic' zgary, ad Ajca s'vâtla, u Âkoga nâma perameny, anì cenû peramennas'ci.

18. Захацеўшы, спарадзіў Ён нас словам ісьціны, каб сталіся мы нейкім пачаткам Ягоных твораў.

Zahaceŭšy, sparadziŭ Ęn nas slovam is'ciny, kab stalisâ my nejkim pačatkam Âgonyh tvoraŭ.

19. Дык вось, браты мае любасныя, кожны чалавек няхай будзе борзды ў слуханьні, марудлівы ў словах, марудлівы ў гневе;

Dyk vos', braty mae lûbasnyâ, kožny čalavek nâhaj budze borzdy ŭ sluhan'ni, marudlivy ŭ slovah, marudlivy ŭ gneve;

20. бо гнеў чалавечы ня твораць праўды Божай.

bo gneŭ čalavečy nâ tvoryc' praŭdy Božaj.

21. Таму, адклаўшы ўсялякую нячыстасьць і лішнюю злосьць, у пакоры прымеце пасеянае ў вас слова, якое можа ўратаваць вашы душы.

Tamu, adklaŭšy ŭsâlâkuŭ nâčystas'c' i lišnûŭ zlos'c', u pakory prymece paseânae ŭ vas slova, âkoe moža ŭratavac' vašy dušy.

22. Будзьце ж выканаўцы слова, а не слухачы толькі, што ашукваюць самі сябе.

Budz'ce ž vykanaŭcy slova, a ne sluchačy tol'ki, što ašukvaŭc' sami sâbe.

23. Бо хто слухае слова і ня выконвае, той падобны да чалавека, які

разглядвае прыродныя рысы аблічча свайго ў люстры:

Bo hto sluhae slova i nâ vykonvae, toj padobny da čalaveka, âki razglâdvae pryrodnyâ rysy abličča svajgo ŭ lûstry:

24. ён паглядзеў на сябе, адышоўся - і адразу забыўся, які ён ёсьць.

ën paglâdzeŭ na sâbe, adyšoŭsâ - i adrazu zabyŭsâ, âki ën ës'c'.

25. А хто пранікне ў закон дасканалы, закон свабоды, і застанецца ў ім, той, ня будучы слухачом забыўлівым, а выканаўцам дзеі, дабрашчасны будзе ў сваім дзеянні.

A hto pranikne ŭ zakon daskanaly, zakon svabody, i zastanecca ŭ im, toj, nâ budučy sluchačom zabyŭlivym, a vykanaŭcam dzei, dabraščasny budze ŭ svaim dzeân'ni.

26. Калі ж хто з вас думае, што ён пабожны, і не таймуе свайго языка, а ашуквае сваё сэрца, у таго пустая пабожнасьць.

Kali ž hto z vas dumae, što ën pabožny, i ne tajmue svajgo âzyka, a ašukvae svaë sërca, u tago pustaâ pabožnas'c'.

27. Чыстая і беспакітная пабожнасьць перад Богам і Айцом ёсьць тое, каб дагледзець сірот і ўдоваў у іхніх скрухах і захоўваць сябе неапаганенага сьветам.

Čystaâ i bespahibnaâ pabožnas'c' perad Bogam i Ajcom ës'c' toe, kab dagledzec' sirot i ŭdovaŭ u ihnih skruhah i zahoŭvac' sâbe neapaganenaga s'vetam.

2 Кіраўнік

1. Браты мае! майце веру ў Ісуса Хрыста, нашага Госпада славы, бяз увагі на асобы.

Braty mae! majce veru ŭ Isusa Hrysta, našaga Gospada slavy, bâz uvagi na

asoby.

2. Бо калі на сход ваш увойдзе чалавек з залатым пярсьцёнкам, у багатым убраньні, увойдзе і бедны ў гаротнай адзежы,

Bo kalì na shod vaš uvojdze čalavek z zalatym pâr's'cënkam, u bagatym ubran'ni, uvojdze i bedny ŭ garotnaj adzežy,

3. і вы глянеце на таго, хто ў багатым убраньні, і скажаце яму: табе трэба сесьці тут, а беднаму скажаце: ты стань там, альбо: сядзь тут, каля ног маіх,

i vy glânece na tago, hto ŭ bagatym ubran'ni, i skažace âmu: tabe trèba ses'ci tut, a bednamu skažace: ty stan' tam, al'bo: sâdz' tut, kalâ nog maih,

4. дык ці ня робіце розніцы між сабою і ці ня робіцеся вы зламыснымі судзьдзямі?

dyk ci nâ robice roz'nicy miž saboŭ i ci nâ robicesâ vy zlamysnymi sudz'dzâmi?

5. Паслухайце, браты мае любасныя: ці ж ня бедных сьвету выбраў Бог быць багатымі вераю і спадчыньнікамі Царства, якое Ён абяцаў тым, хто любіць Яго?

Pasluhajce, braty mae lûbasnyâ: ci ž nâ bednyh s'vetu vybraŭ Bog byc' bagatymi veraŭ i spadčyn'nikami Carstva, âkoe Ęn abâcaŭ tym, hto lûbic' Âgo?

6. а вы пагрэбавалі бедным. Ці не багатыя ўціскаюць вас, і ці ж не яны цягнуць вас у суды?

a vy pagrèbavali bednym. Ci ne bagatyâ ŭciskaŭc' vas, i ci ž ne âny câgnuc' vas u sudy?

7. Ці не яны няславяць добрае імя, якім вы называецеся?

Ci ne âny nâslavâc' dobrae imâ, âkim vy nazyvaecesâ?

8. Калі вы выконваеце закон царскі, паводле Пісанья: палюбі блізкага

твайго, як сябе самога, - добра робіце.

Kali vy vykonvaece zakon carski, pavodle Pisan'na: palubi blizkaga tvajgo, ak sâbe samoga, - dobra robice.

9. Але калі робіце з аглядкаю на асобы, дык грэх чыніце, і перад законам вы злачынцы.

Ale kali robice z aglâdkaû na asoby, dyk grêh čynice, i perad zakonam vy zlačyncy.

10. Хто выконвае ўвесь закон і згрэшыць у чым-небудзь адным, той робіцца вінаватым ва ўсім.

Hto vykonvae ŭves' zakon i zgrêšyc' u čym-nebudz' adnym, toj robicca vînavatym va ŭsîm.

11. Бо Той, Хто сказаў: не распусьнічай, сказаў і: не забі; таму, калі ты не распусьнічаеш, але заб'еш, дык ты таксама адступнік ад закона.

Bo Toj, Hto skazaŭ: ne raspus'ničaj, skazaŭ i: ne zabi; tamu, kali ty ne raspus'ničaeš, ale zab'eš, dyk ty taksama adstupnik ad zakona.

12. Так гаварэце і так рабеце, як тыя, што маюць быць суджаныя згодна з законам свабоды.

Tak gavarêce i tak rabece, ak tyâ, što maûc' byc' sudžanyâ zgodna z zakonam svabody.

13. Бо суд ня мецьме літасьці да таго, хто не літасьцівы; літасьць узьнесена над судом.

Bo sud nâ mec'me litas'ci da tago, hto ne litas'civy; litas'c' uz'nesena nad sudom.

14. Якая карысьць, браты мае, калі хто кажа, што ён мае веру, а дзеяў ня мае? Ці можа гэтая вера ўратаваць яго?

Âkaâ karys'c', braty mae, kali hto kaža, što ên mae veru, a dzeâŭ nâ mae? Ci moža gètaâ vera ŭratavac' âgo?

15. Калі брат альбо сястра безадзежных і ня маюць на дзень пражытку,

Kali brat al'bo sâstra bezadzežnyâ i nâ maûc' na dzen' pražytku,

16. а хто-небудзь з вас скажа ім: ідзеце зь мірам, грэйцеся і кармецеся, але ня дасьць ім патрэбнага целу: якая карысьць?

a hto-nebudz' z vas skaža im: idzece z' mîram, grèjcesâ i karmecesâ, ale nâ das'c' im patrèbnaga celu: âkaâ karys'c'?

17. Гэтак і вера, калі ня мае дзеяў, мёртвая сама ў сабе.

Gètak i vera, kali nâ mae dzeâŭ, mèrtvaâ sama ŭ sabe.

18. А скажа хто-небудзь: ты маеш веру, а я маю дзеі: пакажы мне веру тваю бязь дзеяў тваіх, а я пакажу табе веру маю празь дзеі мае.

A skaža hto-nebudz': ty maeš veru, a â maû dzei: pakažy mne veru tvaû bâz' dzeâŭ tvaîh, a â pakažu tabe veru maû praz' dzei mae.

19. Ты верыш, што Бог адзіны: слухна робіш; і дэмань вераць, і трымцяць.

Ty veryš, što Bog adzîny: slušna robiš; i dèmany verac', i trymcâc'.

20. Але ці хочаш ведаць, марны чалавеча, што вера бязь дзеяў мёртвая?

Ale ci hočas̄ vedac', marny čalaveča, što vera bâz' dzeâŭ mèrtvaâ?

21. Ці ж ня дзеямі апраўдаўся Абрагам, бацька наш, паклаўшы на ахвярнік Ісаака, сына свайго?

Ci ž nâ dzeâmi apraŭdaŭsâ Abragam, bac'ka naš, paklaŭšy na ahvârnik Ìsaaka, syna svajgo?

22. Ці бачыш, што вера спрыяла дзеям ягоным, і дзеямі вера дасягнула дасканаласьці.

Ci bačyš, što vera spryâla dzeâm âgonym, i dzeâmi vera dasâgnula daskanalas'ci.

23. І спраўдзілася слова Пісаньня: вераваў Абрагам Богу, і гэта залічылася яму ў праведнасьць, і ён названы прыяцелем Божым.

Ì sprauǰzilasâ slova Pisan'ná: veravaŭ Abragam Bogu, ì gèta zalìčylasâ âmu ŭ pravednas'c', ì èn nazvany pryâcelelem Božym.

24. Ці бачыце, што чалавек апраўдваецца дзеямі, а ня вераю толькі?

Cì bačyce, što čalavek aprauǰvavecca dzeâmi, a nâ veraŭ tol'ki?

25. Гэтак сама і Рааў распусьніца ці ж ня дзеямі апраўдалася, прыняўшы выведнікаў і выпусьціўшы іх іншаю дарогаю?

Gètak sama ì Raaŭ raspus'nica cì ž nâ dzeâmi aprauǰdalasâ, prynâŭšy vyvednikaŭ ì vypus'ciŭšy ih inšaŭ darogaŭ?

26. Бо, як цела бяз духу мёртвае, так і вера бязь дзеяў мёртвая.

Bo, âk cela bâz duhu mærtvae, tak ì vera bâz' dzeâŭ mærtvaâ.

3 Кіраўнік

1. Браты мае! ня многія рабецеса настаўнікамі, ведаючы, што мы тым большай асуды дастаём.

Braty mae! nâ mnogîâ rabecesâ nastauǰnikami, vedaŭčy, što my tym bol'saj asudy dastaëm.

2. бо ўсе мы шмат грэшым; хто ня грэшыць у слове, той чалавек дасканалы, ён можа ацугляць і ўсё цела.

bo ŭse my šmat grèšym; hto nâ grèšyc' u slove, toj čalavek daskanaly, èn moža acuglâc' ì ŭsë cela.

3. Вось, мы ўкладваем кілзы коням у храпу, каб яны пакорыліся нам, і ўсім целах іхнім кіруем.

Vos', my ŭkladvaem kilzy konâm u hrapu, kab âny pakorylisâ nam, ì ŭsim celam ihnim kiruem.

4. Вось, і караблі, хоць якія вялікія яны і хоць якімі моцнымі вятрамі гнаныя, невялікім стырном кіруюцца, куды хоча стырнік;

Vos', i karabli, hoc' âkiâ vâlikîâ âny i hoc' âkimî mocnymî vâtrami gnanyâ, nevâlikim styрном kiruûcca, kudy hoča styрnik;

5. гэтак сама і язык - невялікі чэлес, але многа робіць. Паглядзі, невялікі вагонь як многа рэчыва паліць;

gètak sama i âзык - nevâlikî čèles, ale mnoga robic'. Paglâdzî, nevâlikî vagon' âk mnoga rèčyva palic';

6. і язык - вагонь; як сьвет няпраўды; язык так пастаўлены сярод чэлесаў нашых, што апаганьвае ўсё цела і запальвае кола жыцьця, і сам запальваецца ад геены;

i âзык - vagon'; âk s'vet nâpraŭdy; âзык tak pastaŭleny sârod čèlesaŭ našyh, što apagan'vae ŭsë cela i zapal'vae kola žyc'câ, i sam zapal'vaecca ad geeny;

7. бо ўсякая прырода зьвяроў і птушак, плазуноў і марскіх жывёлін таймуецца і ўтаймавана прыродаю чалавечай,

bo ŭsâkaâ pryroda z'vâroŭ i ptušak, plazunoŭ i marskih žyvèlin tajmuecca i ŭtajmavana pryrodaŭ čalavečaj,

8. а язык утаймаваць ніхто зь людзей ня можа: гэта - неўтаймавальнае ліха; ён поўны сьмяротнай атруты.

a âзык utajmavac' nihto z' lûdzej nâ moža: gèta - neŭtajmaval'nae liha; ën poŭny s'mârotnaj atruty.

9. Ім дабраславім Бога і Айца, і ім праклінаем людзей, створаных у падабенстве да Бога.

Îm dabraslavim Boga i Ajca, i im praklinaem lûdzej, stvoranyh u padabenstve da Boga.

10. З тых самых вуснаў сыходзяць дабраславеньне і праклён; не

павінна, браты мае, гэтак быць.

Z tyh samyh vusnaŭ syhodzâc' dabraslaven'ne ì praklën; ne pavinna, braty mae, gètak byc'.

11. Хіба цячэ з адных вуснаў крыніцы салодкая і горкая вада?

Hiba câčë z adnyh vusnaŭ krynicy salodkaâ ì gorkaâ vada?

12. Ня можа, браты мае, смакоўніца радзіць масьліны альбо вінаградная лаза смоквы; гэтак сама і адна крыніца ня можа выліваць салёную і салодкую ваду.

Nâ moža, braty mae, smakoŭnica radzic' mas'liny al'bo vinogradnaâ laza smokvy; gètak sama ì adna krynica nâ moža vylivac' salënuû ì salodkuû vadu.

13. Ці мудры і разумны хто з вас, дакажы гэта ў дзелях добрымі паводзінамі з мудрай пакораю.

Cì mudry ì razumny hto z vas, dakažy gèta ũ dzeâh dobrymì pavodzìnami z mudraj pakoraû.

14. Але калі ў сэрцы вашым вы маеце горкую зайздрасць і сварлівасць, дык не хвалецца і ня хлусеце на праўду:

Ale kalì ũ sèrcy vašym vy maece gorkuû zajzdras'c' ì svarlìvas'c', dyk ne hvalecesâ ì nâ hlusece na praŭdu:

15. гэта бо ня мудрасць, што згары прыходзіць, а зямная, плоцкая, дэманская;

gèta bo nâ mudras'c', što zgary pryhodzic', a zâmnaâ, plockaâ, dèmanskaâ;

16. бо дзе зайздрасць і зьвяга, там незлагадзь і ўсё ліхое.

bo dze zajzdras'c' ì z'vâga, tam nezlagadz' ì ũsë lihoe.

17. А мудрасць, якая прыходзіць згары, найперш - чыстая, потым - згодлівая, лагодная, пакорлівая, поўная мілажальнасці і добрых пладоў, неадступная, і некрывадушная.

A mudras'c', âkaâ pryhodzic' zgary, najperš - čystaâ, potym - zgodlivaâ, lagodnaâ, pakorlivaâ, poŭnaâ milažal'nas'ci i dobryh pladoŭ, neadstupnaâ, i nekryvadušnaâ.

18. А плод праўды ў міры сеецца творцамі міру.

A plod praŭdy ŭ miry seecca tvorcami miru.

4 Кіраўнік

1. Адкуль у вас свары і раздоры? ці не адгэтуль, ад пажаданьняў
вашых, што варагуюць у чэлесах вашых?

Adkul' u vas svary i razdory? ci ne adgètul', ad pažadaniŭ vašyh, što varagujuć u čèlesah vašyh?

2. Хочаце - і ня маеце; забіваеце і зайздросьціце - і ня можаце
дамагчыся; зводзіцеся і варагуеце - і ня маеце, бо ня просіце;

*Hočace - i nâ maece; zabivaece i zajzdros'cice - i nâ možace damagčysâ;
zvodzicesâ i varaguece - i nâ maece, bo nâ prosice;*

3. Просіце - і не атрымліваеце, бо просіце не на добрае, а каб ужыць
на пажаданьні вашыя.

*Prosice - i ne atrymlivaece, bo prosice ne na dobrae, a kab užyc' na
pažadaniŭni vašyâ.*

4. Пералюбнікі і пералюбніцы! ці ж ня ведаеце, што дружба са сьветам
ёсьць варожасьць супраць Бога! Дык вось, хто хоча быць сябрам
сьвету, той робіцца ворагам Богу.

*Peralûbniki i peralûbnicy! ci ž nâ vedaece, što družba sa s'vetam ës'c'
varožas'c' suprac' Boga! Dyk vos', hto hoča byc' sâbram s'vetu, toj robicca
voragam Bogu.*

5. Альбо вы думаеце, што дарэмна кажа Пісаньне: "да зайздры любіць

дух, які жыве ў нас"?

Al'bo vy dumaese, što darèmna kažà Pìsan'ne: "da zajzdry lûbìc' duh, âkì žyve ũ nas"?

6. Але тым большую дае мілату; таму і сказана: "Бог гордым супрацівіцца, а пакорным дае мілату".

Ale tym bol'shuû dae milatu; tamu ì skazana: "Bog gordym supracìvìcca, a pakornym dae milatu".

7. Дык вось, упакорцеся Богу; усупраціўцеся д'яблу, і ўцячэ ад вас;

Dyk vos', upakorcesâ Bogu; usupracìŭcesâ d'âblu, ì ŭcâčè ad vas;

8. да Бога наблізьцеся, і наблізіцца да вас; ачысьціце рукі, грэшнікі, папраўце сэрцы, двудушныя;

da Boga nabliz'cesâ, ì nablizìcca da vas; ačys'cìce rukì, grèšnikì, papraŭce sèrcy, dvudušnyâ;

9. смуткуйце, плачце і галасеце: сьмех ваш няхай абернецца ў плач, а радасьць - у смутак.

smutkujce, plačce ì galasece: s'meh vaš nâhaj abernecca ũ plač, a radas'c' - u smutak.

10. Упакорцеся перад Госпадам, і ўзвысіць вас.

Upakorcesâ perad Gospadam, ì ŭzvysìc' vas.

11. Не ліхаслоўце адзін аднаго, браты: хто ліхасловіць брата альбо судзіць брата свайго, той ліхасловіць і судзіць закон; а калі ты судзіш закон, дык ты не выканаўца закона, а судзьдзя.

Ne lihasloŭce adzìn adnago, braty: hto lihaslovìc' brata al'bo sudzìc' brata svajgo, toj lihaslovìc' ì sudzìc' zakon; a kalì ty sudziš zakon, dyk ty ne vykanaŭca zakona, a sudz'dzâ.

12. Адзін Заканадаўца і Судзьдзя, Які можа і ўратаваць і загубіць: а ты хто, што судзіш іншага?

Adžin Zakanadaŭca ì Sudz'dzâ, Âkì moža ì ŭratavac' ì zagubiç': a ty hto, što sudziš inšaga?

13. Цяпер паслухайце вы, што гаворыце: сённяя ці заўтра мы выправімся ў такі-а-такі горад і пражывём там адзін год, і будзем гандляваць і зарабляць;

Câper pasluhajce vy, što gavoryce: sën'nâ ci zaŭtra my vypravimsâ ŭ takì-a-takì gorad ì pražyvëm tam adžin god, ì budzem gendlâvac' ì zarablâc';

14. вы, што ня ведаеце, што будзе заўтра: бо што такое жыццё ваша? пара, якая зьяўляецца на кароткі час, а потым знікае.

vy, što nâ vedaece, što budze zaŭtra: bo što takoe žyc'cë vaša? para, âkaâ z'âŭlâecca na karotkì čas, a potym z'nikaе.

15. Замест таго, каб вам сказаць: як захоча Гасподзь і будзем жывыя, дык зробім тое ці іншае,

Zamest tago, kab vam skazac': âk zahoča Gaspodz' ì budzem žyvyâ, dyk зробім toe ci inšae,

16. вы, у ганарыстасьці сваёй, славалюбнічаеце: усякае такое пустахвальства ёсьць зло.

vy, u ganarystas'ci svaëj, slavalûbničaece: usâkae takoe pustahval'stva ës'c' zlo.

17. Дык вось, хто ўмее рабіць дабро і ня робіць, на тым грэх.

Dyk vos', hto ŭmee rabic' dabro ì nâ robic', na tym grèh.

5 Кіраўнік

1. Паслухайце вы, багатыя: плачце і галасеце над вашымі злыбедамі, якія на вас.

Pasluhajce vy, bagatyâ: plaçce ì galasece nad vašymi zlybedami, âkiâ na vas.

2. Багацьце ваша спрахла, і вопратку вашу патачыла моль.

Bagac'ce vaša sprahla, i vopratku vašu patačyla mol'.

3. Золата ваша і срэбра паржавела, і ржа іхняя засьведчыць супраць вас і зьесьць плоць вашу, як вагонь: вы назапасілі сабе скарб на астатнія дні.

Zolata vaša i srèbra paržavela, i rža ihnââ zas'vedčyc' suprac' vas i z'es'c' ploc' vašu, âk vagon': vy nazapasili sabe skarb na astatniâ dni.

4. Вось плата, якую вы затрымалі ў працаўнікоў, што жалі палеткі вашыя, лямантуе, і лямант жняцоў дайшоў да вуха Госпада Саваофа.

Vos' plata, âkuû vy zatrymali ŭ pracaŭnikoŭ, što žali paletki vašyâ, lâmantue, i lâmant žnâcoŭ dajšoŭ da vuha Gospada Savaofa.

5. Вы раскашавалі на зямлі і асалодамі цешыліся; упасьвілі вашыя сэрцы, як бы на дзень заколу.

Vy raskašavali na zâmlì i asalodami cešylisâ; upas'vili vašyâ sèrcy, âk by na dzen' zakolu.

6. Вы засудзілі, забілі Праведніка: Ён не супрацівіўся вам.

Vy zasudzili, zabilì Pravednika: Ên ne supracivìŭsâ vam.

7. Дык вось, браты, будзьце доўгацярплівыя, да прышэсьця

Гасподняга. Вось, араты чакае каштоўнага плоду зямлі і дзеля яго церпіць доўга, пакуль атрымае дождж раньні і позьні.

Dyk vos', braty, budz'ce doŭgacârplivvyâ, da pryšès'câ Gaspodnâga. Vos', araty čakaе kaštoŭnaga plodu zâmlì i dzelâ âgo cerpic' doŭga, pakul' atrymae doždž ran'ni i poz'ni.

8. Доўгацярпеце і вы, умацуйце сэрцы вашыя, бо прышэсьце Гасподняе блізіцца.

Doŭgacârpece i vy, umacujce sèrcy vašyâ, bo pryšès'ce Gaspodnâe blizìcca.

9. Не наракайце, браты, адзін на аднаго, каб не асудзілі вас: вось,

Судзьдзя стаіць каля дзвьярэй.

Ne narakajce, braty, adzin na adnago, kab ne asudzili vas: vos', Sudz'dzâ staic' kalâ dz'vârèj.

10. Вазьмеце, браты мае, за прыклад ліхія пакуты і доўгацярпеньні продкаў, што прамаўлялі імем Гасподнім.

Vaz'mece, braty mae, za pryklad lihiâ pakuty i doŭgacârpen'ni prodkaŭ, što pramaŭlâli imem Gaspodnim.

11. Вось, мы дагаджаем тым, што цярпелі. Вы чулі пра цярпеньні Ёва і бачылі канец ягоны ад Госпада, бо Гасподзь вельмі міласэрны і спагадлівы.

Vos', my dagadžaem tym, što cârpei. Vy čuli pra cârpen'ni Ěva i bačyli kanec âgony ad Gospada, bo Gaspodz' vel'mi milasèrny i spagadlìvy.

12. А найперш, браты мае, не прысягайце ні небам, ні зямлёю, ані якою іншаю кляцьбою; а хай будзе ў вас: так-так і не-не, каб вам не падупасьці асудзе.

A najperš, braty mae, ne prysâgajce ni nebam, ni zâmlëu, ani âkoû inšaû klâc'boû; a haj budze ŭ vas: tak-tak i ne-ne, kab vam ne padupas'ci asudze.

13. Ці ліха пакутуе каторы з вас? хай моліцца. Ці вясёлы хто? хай сьпявае псалмы.

Ci liha pakutue katory z vas? haj molicca. Ci vâsëly hto? haj s'pâvae psal'my.

14. Ці занядужаў хто з вас? хай пакліча прасьвітэраў царквы, і хай памоляцца над ім, памазаўшы яго алеем у імя Гасподняе,

Ci zanâdužaŭ hto z vas? haj pakliča pras'vitèraŭ carkvy, i haj pamolâcca nad im, pamazaŭšy âgo aleem u imâ Gaspodnâe,

15. і малітва веры ацаленьне дасьць хвораму, і падыме яго Гасподзь; і калі ён учыніў грахі, даруюцца яму.

i malitva very acalen'ne das'c' hvoramu, i padyme âgo Gaspodz'; i kali ên

učyniŭ grahi, daruŭcca âmu.

16. Признавайцеся адзін аднаму ў правінах і малецеся адзін за аднаго, каб ачуняць: на многае здольная шчырая малітва праведніка.

Pryznavajcesâ adzìn adnamu ŭ pravìnah ì malecesâ adzìn za adnago, kab ačunâc': na mnogae zdol'naâ ščyraâ malitva pravednika.

17. Ільля быў чалавек падобны на вас, і малітваю памаліўся, каб ня было дажджу: і ня падаў дождж на зямлю тры гады і шэсьць месяцаў;
Il'lâ byŭ čalavek padobny na vas, ì malitvaŭ pamaliŭsâ, kab nâ bylo daždžu: ì nâ padaŭ doždž na zâmlŭ try gady ì šès'c' mesâcaŭ;

18. і зноў памаліўся: і неба дало дождж, і зямля ўрадзіла плод свой.
ì znoŭ pamaliŭsâ: ì neba dalo doždž, ì zâmlâ ŭradzila plod svoj.

19. Браты! калі хто з вас ухіліцца ад праўды, і наверне хто яго,
Braty! kali hto z vas uhilicca ad praŭdy, ì naverne hto âgo,

20. хай той ведае, што, хто грэшніка навярнуў з аблуднай дарогі ягонай, той уратуе душу ад сьмерці і пакрые мноства грахоў.

haj toj vedaе, što, hto grèšnika navârnuŭ z abludnaj darogì âgonaj, toj uratue dušu ad s'merci ì pakrye mnostva grahoŭ.

1 ПЯТРА

1 Кіраўнік

1. Пётр, апостал Ісуса Хрыста, прышэльцам, расьсеяным у Поньце, Галятыі, Кападокіі, Асіі і Віфініі, выбраным

Pëtr, apostal Ìsusa Hrysta, pryšèl'cam, ras'seânym u Pon'ce, Galâtyi, Kapadokiì, Asii i Vifiniì, vybranyim

2. паводле веданьня Бога Айца, пры асьвячэньні ад Духа, на паслушэнства і акрапленьне Крывёю Ісуса Хрыста: мілата вам і мір хай памножацца!

pavodle vedan'nâ Boga Ajca, pry as'vâčèn'nì ad Duha, na paslušènstva i akraplen'ne Kryvëû Ìsusa Hrysta: milata vam i mir haj pamnožacca!

3. Дабраславёны Бог і Айцец Госпада нашага Ісуса Хрыста, што зь вялікай Сваёй міласьці адрадзіў нас праз уваскрэсеньне Ісуса Хрыста зь мёртвых да жывое надзеі,

Dabraslavëny Bog i Ajcec Gospada našaga Ìsusa Hrysta, što z' vâlikaj Svaëj milas'ci adradziû nas praz uvaskrèsen'ne Ìsusa Hrysta z' mërtyvuh da žyvoe nadzei,

4. да спадчыны нятленнай, чыстай, неўвядальнай, захаванай на нябёсах вам,

da spadčyny nâtlennaj, čystaj, neŭvâdal'naj, zahavanaj na nâbëсах vam,

5. сілаю Божаю празь веру ахаваным на ратаваньне, якое гатова адкрыцца ў апошні час.

silaû Božaû praz' veru ahavanym na ratavan'ne, âkoe gatova adkrycca ŭ

apošni čas.

6. З гэтага радуйцеся, пасмуткаваўшы цяпер крыху, калі трэба, ад розных спакусаў,

Z gètaga radujcesâ, pasmutkavaŭšy câper kryhu, kalì trèba, ad roznyh spakusaŭ,

7. каб выпрабаваная вера ваша сталася каштоўнейшаю за пагібельнае, хоць і вагнём прабаванае золата, на пахвалу і гонар і славу пры зьяўленьні Ісуса Хрыста,

kab vyprabavanaâ vera vašaâ stalasâ kaštoŭnejšaŭ za pagibel'nae, hoc' ì vagnëm prabavanae zolata, na pahvalu ì gonar ì slavu pry z'âŭlen'nì Ìsusa Hrysta,

8. Якога, ня бачыўшы, любіце, і Якога, дагэтуль ня бачачы, але веруючы ў Яго, прымаеце з радасьцю нявымоўнаю і слаўнаю,

Âkoga, nâ bačyŭšy, lûbice, ì Âkoga, dagètul' nâ bačačy, ale veruŭčy ŭ Âgo, prymaeце z radas'cû nâvymoŭnaŭ ì slaŭnaŭ,

9. дасягаючы нарэшце вераю вашаю выратаваньня душ;

dasâgaŭčy narèšce veraŭ vašaŭ vyratavan'nâ duš;

10. якраз гэтага выратаваньня датычыліся вышукі і дасьледаваньні прарокаў, якія прадказвалі вызначаную вам мілату,

âkraz gètaga vyratavan'nâ datyčylisâ vyšuki ì das'ledavan'nì prarokaŭ, âkiâ pradkazvalì vyznačanuŭ vam mìlatu,

11. дасьледуючы, на каторы і на які час паказваў існы ў іх Дух Хрыста, калі Ён прадвяшчаў Хрыстовыя цяргеньні і славу, якая прыйдзе пасля іх;

das'leduŭčy, na katory ì na âki čas pakazvaŭ ìsny ŭ ih Duh Hrysta, kalì Ęn pradvâščaŭ Hrystovyâ cârpen'nì ì slavu, âkaâ pryjdze pas'lâ ih;

12. ім адкрыта было, што ня ім самім, а нам служыла тое, што цяпер

абвешчана вам празь звеставальнікаў Духам Сьвятым, пасланым зь нябёсаў, у што хочуць пранікнуць анёлы.

im adkryta bylo, što nâ im samim, a nam služyla toe, što câper abveščana vam praz' z'vestaval'nikaŭ Duham S'vâтым, paslanym z' nâbësaŭ, u što hoćuc' praniknuc' anëly.

13. Таму, (любасныя), аперазаўшы сьцэгны розуму вашага, чуваючы, майце поўную надзею на падаваную вам мілату ў зьяўленьні Ісуса Хрыста.

Tamu, (lûbasnyâ), aperazaŭšy s'cëgny rozumu vašaga, čuvaŭčy, majce poŭnuŭ nadzeŭ na padavanuŭ vam milatu ŭ z'âŭlen'ni ĩsusa Hrysta.

14. Як паслухмяныя дзеці, ня кіруйцеся ранейшымі пажаданьнямі, якія былі ў няведаньні вашым,

Āk pasluhmânyâ dzeci, nâ kirujcesâ ranejšymì pažadân'nâmi, âkiâ byli ŭ nâvedan'ni vašym,

15. а на прыклад Сьвятога, Які паклікаў вас, і самі будзьце сьвятыя ва ўсіх учынках;

a na pryklad S'vâtoga, Āki paklikaŭ vas, i sami budz'ce s'vâtyâ va ŭsìh učynkah;

16. бо напісана: "будзьце сьвятыя, бо Я сьвяты".

bo napìsana: "budz'ce s'vâtyâ, bo Ā s'vâty".

17. І калі вы называеце Айцом Таго, Які бяз увагі на асобы судзіць кожнага паводле дзеяў, дык са страхам праводзьце час вандраваньня вашага,

Ī kalì vy nazyvaese Ajcom Tago, Āki bâz uvagì na asoby sudzìc' kožnaga pavodle dzeâŭ, dyk sa straham pravodz'ce čas vandravan'nâ vašaga,

18. ведаючы, што ня прахлым срэбрам ці золатам выкуплены вы з марнага жыцьця, перададзенага вам ад бацькоў,

*vedaŭcy, što nâ prahlym srèbram cì zolatam vykupleny vy z marnaga žyc'câ,
peradadzenaga vam ad bac'koŭ,*

19. а каштоўнай Крывёю Хрыста, як беспахібнага і чыстага Ягняці,
a kaštoŭnaj Kryvëû Hrysta, âk bespahìbnaga i čystaga Âgnâci,

20. Які на канаваны быў яшчэ да стварэння сьвету, але зьявіўся ў
апошні час вам,

*Âki nakanavany byŭ âščè da stvarèn'nâ s'vetu, ale z'âviŭsâ ŭ apošni čas
vam,*

21. якія ўверавалі празь Яго ў Бога, Які ўваскрэсіў Яго зь мёртвых і даў
Яму славу, каб вы мелі веру і надзею на Бога.

*âkiâ ŭveravali praz' Âgo ŭ Boga, Âki ŭvaskrèsiŭ Âgo z' mërtyvh i daŭ Âmu
slavu, kab vy meli veru i nadzeû na Boga.*

22. Паслушэнствам ісьціне праз Духа ачысьціўшы душы вашыя да
некрывадушнага браталюбства, няспынна любеце адно аднаго ад
чыстага сэрца,

*Paslušènstvam is'cine praz Duha ačys'ciŭšy dušy vašyâ da nekryvadušnaga
bratalûbstva, nâspynna lûbece adno adnago ad čystaga sèrca,*

23. як адроджаныя ня з тленнага насеньня, а ад ня тленнага, ад слова
Божага, жывога і нязбытнага давеку.

*âk adrodžanyâ nâ z tlennaga nasen'nâ, a ad nâtlennaga, ad slova Božaga,
žyvoga i nâzbytnaga daveku.*

24. Бо ўсякая плоць - быццам трава, і ўсякая слава людзкая - быццам
квет на траве, засохла трава - квет ейны апаў;

*Bo ŭsâkaâ ploc' - byccam trava, i ŭsâkaâ slava lûdzkaâ - byccam kvet na
trave, zasohla trava - kvet ejny apaŭ;*

25. а слова Гасподняе вечна жыве. А гэта ёсьць тое слова, якое вам
абвешчана.

a slova Gaspodnâe večna žyve. A gèta ës'c' toe slova, âkoe vam abveščana.

2 Кіраўнік

1. Дык вось, адклаўшы ўсякую злосьць і ўсякае падступства і крывадушнасьць і зайздрасць і ўсякае ліхаслоўе,

Dyk vos', adklaŭšy ŭsâkuû zlos'c' i ŭsâkae padstupstva i kryvadušnas'c' i zajzdras'c' i ŭsâkae lihasloŭe,

2. быццам толькі што народжаныя немаўляты, палюбеце чыстае малако слова, каб ад яго ўзрасьлі вы дзеля выратаваньня;

byccam tol'ki što narodžanyâ nemaŭlâty, palûbece čystae malako slova, kab ad âgo ŭzras'li vy dzelâ vyratavan'nâ;

3. бо вы паспыталі, які Гасподзь добры.

bo vy paspytali, âki Gaspodz' dobry.

4. Прыступаючы да Яго, каменя живога, людзьмі адкінутага, але Богам выбранага, каштоўнага,

Prystupaučy da Âgo, kamenâ žyvoga, lûdz'mi adkinutaga, ale Bogam vybranaga, kaštoŭnaga,

5. і самі, як жывыя камяні, будуйце зь сябе дом духоўны, сьвятарства сьвятое, каб прыносіць духоўныя ахвяры, любасныя Богу празь Ісуса Хрыста.

i sami, âk žyvyâ kamâni, budujce z' sâbe dom duhoŭny, s'vâtarstva s'vâtoe, kab prynosic' duhoŭnyâ ahvâry, lûbasnyâ Bogu praz' Îsusa Hrysta.

6. Бо сказана ў Пісаньні: "вось, я кладу ў Сыёне камень кутні выбраны, каштоўны; і хто веруе ў Яго, не пасаромеецца".

Bo skazana ŭ Pisan'nî: "vos', â kladu ŭ Syëne kamen' kutni vybrany, kaštoŭny; i hto verue ŭ Âgo, ne pasaromeecca".

7. Дык вось Ён вам, вернікам, - каштоўнасьць, а тым, хто ня веруе, "камень, які адкінулі будаўнікі, але які зрабіўся галавою вугла", "камень спатыканьня і камень спакусы",

Dyk vos' Ęn vam, vernikam, - kaštoŭnas'c', a tym, hto nâ verue, "kamen', âki adkinuli budaŭniki, ale âki zrabiŭsâ galavoŭ vugla", "kamen' spatykan'nâ i kamen' spakusy",

8. на якім яны спатыкаюцца, не ўпакорваючыся слову, дзеля чаго яны і пакінуты.

na âkim âny spatykaŭcca, ne ŭpakorvaŭčysâ slovu, dzelâ čago âny i pakinuty.

9. Але вы - род выбраны, царскае сьвятарства, народ сьвяты, людзі набытыя, каб абвяшчаць дасканаласьць Таго, Хто выклікаў вас зь цемры ў цудоўнае Сваё сьвятло;

Ale vy - rod vybrany, carskae s'vâtarstva, narod s'vâty, lŭdzi nabytyâ, kab abvâščac' daskanalas'c' Tago, Hto vyklikaŭ vas z' cemry ŭ cudoŭnae Svaë s'vâtlo;

10. колісь не народ, а сёньня народ Божы; колісь непамілаваныя, а сёньня памілаваныя.

kolis' ne narod, a sën'nâ narod Božy; kolis' nepamilavanyâ, a sën'nâ pamilavanyâ.

11. Любасныя, прашу вас! як прышэльцаў і вандроўнікаў, пазьбягаць цялесных пахацінстваў, што паўстаюць супроць душы,

Lŭbasnyâ, prašu vas! âk pryšël'caŭ i vandroŭnikaŭ, paz'bâgac' câlesnyh pahacinstvaŭ, što paŭstaŭc' suproc' dušy,

12. і жыць дабрадзейна сярод язычнікаў, каб яны за тое, за што клянучь вас, як ліхадзеяў, пабачыўшы добрыя дзеі вашыя, уславілі Бога ў дзень адведзінаў.

ì žyc' dabradzejna sârod âzyčnikaŭ, kab âny za toe, za što klânuć vas, âk lihadzeâŭ, pabačyŭšy dobryâ dzei vašyâ, uslavili Boga ŭ dzen' advedzinaŭ.

13. Дык вось, упакорвайцеся ўсякаму людзкому начальству, дзеля

Госпада: хай тое цару, як найвышэйшай уладзе,

Dyk vos', upakorvajcesâ ŭsâkamu lûdzkomu načal'stvu, dzelâ Gospada: haj toe caru, âk najvyšëjšaj uladze,

14. хай тое намесьнікам, як ад яго пасыланым на пакараньне

злачынцаў і на заахвочваньне дабрачынцаў, -

haj toe names'nikam, âk ad âgo pasyланym na pakaran'ne zlačyncaŭ i na zaahvočvan'ne dabračyncaŭ, -

15. бо такая ёсьць воля Божая, каб мы, робячы дабро, замыкалі вусны невуцтву неразумных людзей, -

bo takaâ ës'c' volâ Božaâ, kab my, robâčy dabro, zamykali vusny nevuctvu nerazumnyh lûdzej, -

16. як вольныя, а ня як тыя, што карыстаюцца воляю, каб прыхаваць зло, а як рабы Божыя.

âk vol'nyâ, a nâ âk tyâ, što karystaŭcca volâŭ, kab pryhavac' zlo, a âk raby Božyâ.

17. Усіх шануйце, братэрства любеце, Бога бойцеся, цара паважайце.

Usih šanujce, bratèrstva lûbece, Boga bojcesâ, cara pavažajce.

18. Слугі, - з поўным страхам скарайцеся гаспадарам, ня толькі добрым і лагодным, але і суровым.

Slugi, - z poŭnym straham skarajcesâ gaspadaram, nâ tol'ki dobrym i lagodnym, ale i surovym.

19. Бо гэта спадобнае Богу, калі хто па сумленьні перад Богам, церпіць нягоды, пакутуючы несправядліва.

Bo gèta spadobnae Bogu, kali hto pa sumlen'ni perad Bogam, cerpic'

nâgody, pakutuûčy nespravâdliva.

20. Бо яка хвала, што вы церпіце, калі вас б'юць за правіны? А калі, робячы дабро і пакутуючы, церпіце, гэта даспадобы Богу,

Bo âkaâ hvala, što vy cerpice, kali vas b'ûc' za praviny? A kali, robâčy dabro i pakutuûčy, cerpice, gèta daspadoby Bogu,

21. Бо вы на тое пакліканы; бо і Хрыстос пацярпеў за нас, пакінуўшы нам прыклад, каб мы ішлі с'лядамі Ягонымі:

Bo vy na toe paklikany; bo i Hrystos pacârpeŭ za nas, pakinuŭšy nam pryklad, kab my išli s'lâdami Âgonymi:

22. "Ня ўчыніў Ён ніякага грэху, і ня было падступства ў вуснах Ягоных";

"Nâ ŭčyniŭ Ęn niâkaga grêhu, i nâ bylo padstupstva ŭ vusnah Âgonyh";

23. і калі Яго ліхасловілі, Ён не ліхасловіў наўзаем: пакутуючы, не пагражаў; а аддаваў гэта Судзьдзі Справядліваму;

i kali Âgo lihaslovili, Ęn ne lihasloviŭ naŭzaem: pakutuûčy, ne pagražaŭ; a addavaŭ gèta Sudz'dzi Spravâdlivamu;

24. Ён грахі нашыя Сам узьнёс Целам Сваім на дрэва, каб мы, адцураўшыся грахоў, жылі дзеля праўды: ранами Ягонымі вы ацаліліся.

Ęn grahi našyâ Sam uz'nës Celam Svaim na drèva, kab my, adcuraŭšysâ grahoŭ, žyli dzelâ praŭdy: ranami Âgonymi vy acalilisâ.

25. Бо вы былі як авечкі заблуджаныя без пастуха; але вярнуліся сёньня да Пастыра і Ахавальніка душ вашых.

Bo vy byli âk avečki zabludžanyâ bez pastuha; ale vârnulisâ sën'nâ da Pastyra i Ahaval'nika duš vašyh.

3 Кіраўнік

1. Гэтак сама і вы, жанчыны, карэцесья сваім мужам, каб тыя зь іх, хто не скараецца слову, праз паводзіны жонак сваіх бяз слова здабыванья былі,

Gètak sama i vy, žančyny, karècesâ svaim mužam, kab tyâ z' ih, hto ne skaraecca slovu, praz pavodziny žonak svaih bâz slova zdabyvanyâ byli,

2. калі ўбачаць вашае чыстае, богабязнае жыцьцё.

kali ŭbačac' vašae čystae, bogabaâznae žyc'cë.

3. Хай будзе акрасаю вашай ня зьнешняе пляценьне валасоў, не залатыя ўборы альбо прыгажосьць у строях,

Haj budze akrasaŭ vašaj nâ z'nešnâe plâcen'ne valasoŭ, ne zalatyâ ŭbory al'bo prygažos'c' u stroâh,

4. а чалавек шчырага сэрца ў нятленным харакстве лагоднага і маўклівага духу, што каштоўна перад Богам.

a čalavek ščyraga sèrca ŭ nâtlennym harastve lagodnaga i maŭklivaga duhu, što kaštoŭna perad Bogam.

5. Так калісьці і сьвятыя жанчыны, якія клалі надзею на Бога, аздаблялі сябе, скараючыся сваім мужам:

Tak kalis'ci i s'vâtyâ žančyny, âkiâ klali nadzeŭ na Boga, azdablâli sâbe, skaraŭčysâ svaim mužam:

6. так Сарра скаралася Абрагаму, называючы яго спадаром; вы - дзеці ейныя, калі робіце дабро і не бянтэжыцесья ні ад якога страху.

tak Sarra skaralasâ Abragamu, nazyvaŭčy âgo spadarom; vy - dzeci ejnyâ, kali robice dabro i ne bântèžycesâ ni ad âkoga strahu.

7. Гэтак сама і вы, мужы, абыходзьцесья разумна з жонкамі, як з самым крохкім посудам, і рабеце ім гонар як супольным спадкаемніцам

любадайнага жыцьця, каб ня было вам завады ў малітвах.

Gètak sama i vy, mužy, abyhodz'cesâ razumna z žonkami, âk z samym krohkim posudam, i rabece im gonar âk supol'nym spadkaemnicam lûbadajnaga žyc'câ, kab nâ bylo vam zavady ŭ malitvah.

8. Нарэшце, будзьце ўсе аднамысныя, спагадлівыя, браталюбныя, міласэрныя, шкадоблівыя, пакорнамудрыя;

Narèšce, budz'ce ŭse adnamysnyâ, spagadlìvyâ, bratalûbnyâ, mìlasèrnyâ, škadoblìvyâ, pakornamudryâ;

9. не плацеце злом за зло, альбо кленічам за кленіч; наадварот, дабраслоўце, ведаючы, што вы на тое пакліканы, каб успадчыньніць дабраславеньне.

ne placece zlom za zlo, al'bo kleničam za klenič; naadvarot, dabrasloŭce, vedaŭčy, što vy na toe paklikany, kab uspadčyn'nic' dabraslaven'ne.

10. Бо хто любіць жыцьцё і хоча бачыць добрыя дні, той трымай язык свой ад зла і вусны свае ад ліхіх нагавораў,

Bo hto lûbìc' žyc'cë i hoča bačyc' dobryâ dni, toj trymaj âzyk svoj ad zla i vusny svae ad lihìh nagavoraŭ,

11. ухіляйся ад зла і рабі дабро, шукай міру ды імкніся да яго;

uhilâjsâ ad zla i rabì dabro, šukaj mìru dy imknìsâ da âgo;

12. бо вочы Госпада - да праведных, і вушы Ягоныя - да малітвы іхняе, а аблічча Гасподняе супроць ліхадзеяў, (каб вынішчыць іх зь зямлі).

bo vočy Gospada - da pravednyh, i vušy Ágonyâ - da malitvy ihnâe, a abličča Gaspodnâe suproc' lihadzeâŭ, (kab vynìščyc' ih z' zâmlì).

13. І хто ўчыніць вам ліха, калі вы будзеце рупіцца пра дабро?

Ì hto ŭčynìc' vam liha, kalì vy budzece rupìcca pra dabro?

14. Але калі і церпіце за праўду, дык вы дабрашчасныя; а страху іх ня бойцеся і не бянтэжцеся.

Ale kali ì cerpice za praŭdu, dyk vy dabraščasnyâ; a strahu ih nâ bojcesâ ì ne bântèžcesâ.

15. Госпада Бога сьвяцеце ў сэрцах вашых; будзьце заўсёды гатовыя кожнаму, хто ў вас папытае адказу за вашу надзею, адказаць лагодна і дабралюбна;

Gospada Boga s'vâcece ŭ sèrcah vašyh; budz'ce zaŭsëdy gatovyâ kožnamu, hto ŭ vas papytae adkazu za vašu nadzeû, adkazac' lagodna ì dabralûbna;

16. майце добрае сумленьне, каб гэтым, за што ліхасловяць вас як зладзеяў, былі пасаромлены ўсе, хто асуджае вашае добрае жыццё ў Хрысьце.

majce dobrae sumlen'ne, kab gètym, za što lihaslovâc' vas âk zladzeâŭ, byli pasaromleny ŭse, hto asudžae vašae dobrae žyc'cë ŭ Hrys'ce.

17. Бо, калі заўгодна волі Божай, лепш пацярпець за добрыя дзеі, чым за благія;

Bo, kali zaŭgodna voli Božaj, lepš pacârpec' za dobryâ dzei, čym za blagiâ;

18. бо і Хрыстос, каб прывесьці нас да Бога, аднаго разу пацярпеў за грахі нашыя, праведны за няправедных, быўшы забіты ў целе, але ажылы духам,

bo ì Hrystos, kab pryves'ci nas da Boga, adnago razu pacârpeŭ za grahi našyâ, pravedny za nâpravednyh, byŭšy zabity ŭ cele, ale ažyly duham,

19. якім Ён і духам, што ў цямніцы былі, сышоўшы, прапаведаваў;

20. яны калісьці непакорлівыя былі Божаю доўгацярпеньню, што іх чакала, у дні Ноя, у часы будаваньня каўчэга, у якім нямногія, гэта значыцца, восем душ, уратаваліся ад вады.

âkim Ęn ì duham, što ŭ câmnicy byli, syšoŭšy, prapavedavaŭ;
âny kalis'ci nepakorlîvyâ byli Božamu doŭgacârpen'nû, što ih čakala, u dni Noâ, u časy budavan'nâ kaŭčëga, u âkim nâmnogiâ, gëta značycsa, vosem

duš, uratavalisâ ad vady.

21. Так і нас сёння падобнае гэтаму вобразу хрышчэньне, не цялеснай нечыстаты абмываньне, а абяцаньне Богу добрага сумленьня, ратуе ўваскрэсеньнем Ісуса Хрыста,

Tak i nas sën'nâ padobnae gètamu vobrazu hryščèn'ne, ne câlesnaj nečystaty abmyvan'ne, a abâcan'ne Bogu dobrağa sumlen'nâ, ratue ŭvaskrèsen'nem Ìsusa Hrysta,

22. Які, узышоўшы на неба, сядзіць праваруч Бога, і Якому ўпакорыліся анёлы і ўлады і сілы.

Âki, uzyšoŭšy na neba, sâdzic' pravaruč Boga, i Âkomu ŭpakorylisâ anëly i ŭlady i sily.

4 Кіраўнік

1. Дык вось, як Хрыстос пацярпеў за нас целам, дык і вы ўзбройцеся тою самаю думкаю; бо хто пакутуе целам, той перастае грашыць,
Dyk vos', âk Hrystos pacârpeŭ za nas celam, dyk i vy ŭzbrojcesâ toŭ samaŭ dumkaŭ; bo hto pakutue celam, toj perastae grašyc',

2. каб рэшту часу ў целе ўжо жыць не паводле людзкіх пахацінстваў, а паводле волі Божай.

kab rëštu času ŭ cele ŭžo žyc' ne pavodle lûdzkih pahacinstvaŭ, a pavodle voli Božaj.

3. Бо досыць, што вы ў мінулым часе жыцьця чынілі волю язычніцкую, аддаючыся нечысьці, пажадзе (мужаложству, скаталожству, непатрэбным помыслам), п'янству, лішніцы ў ежы і пітве і недарэчнаму ідаласлужэньню;

Bo dosyc', što vy ŭ minulym čase žyc'câ čynili volû âzyčnickuŭ, addaŭčysâ

*nečys'ci, pažadze (mužaložstvu, skataložstvu, nepatrèbnym pomyslam),
p'ânstvu, lišnicy ũ ežy i pitve i nedarèčnamu idalasluzhèn'nû;*

4. таму яны і зьдзіўляюцца, што вы ня маеце ўдзелу зь імі ў той самай распусьце, і бэсьцяць вас;

*tamu âny i z'dziŭlâŭcca, što vy nâ maece ũdzelu z' imi ũ toj samaj raspus'ce,
i bès'câc' vas;*

5. яны дадуць адказ Таму, Хто неўзабаве мае судзіць жывых і мёртвых.

âny daduc' adkaz Tamu, Hto neŭzabave mae sudzic' žyvyh i mÿrtvyh.

6. Бо на тое і мёртвым было звеставана, каб яны па-людзку целах суд прыняўшы, жылі пабожна духам.

*Bo na toe i mÿrtvym bylo z'vestavana, kab âny pa-lŭdzku celam sud
prynâŭšy, žyli pabožna duham.*

7. Зрэшты, блізкі ўсяму канец. Дык вось будзьце ў добрым розуме і чуйце ў малітвах.

*Zrèšty, blizki ũsâmu kanec. Dyk vos' budz'ce ũ dobrym rozume i čuvajce ũ
malitvah.*

8. А найболей за ўсё майце шчырую любоў адно да аднаго, бо любоў пакрывае мноства грахоў;

*A najbolej za ũsë majce ščyruŭ lŭboŭ adno da adnago, bo lŭboŭ pakryvae
mnostva grahoŭ;*

9. будзьце гасьцінныя адно да аднаго без наракаў;

budz'ce gas'cinnyâ adno da adnago bez narokaŭ;

10. служэце адно аднаму, кожны тым дарам, які атрымаў, як добрыя дойдзі разнастайнай мілаты Божай.

*služèce adno adnamu, kožny tym дарам, âki atrymaŭ, âk dobryâ dojlidy
raznastajnaj milaty Božaj.*

11. Калі гаворыць хто, гавары як словы Божыя; ці калі служыць хто,

служы сілаю, якую дае Бог, каб ва ўсім ўслаўляўся Бог празь Ісуса Хрыста, Якому слава і ўлада наўвекі вечныя. Амін.

Kali gavoryc' hto, gavyry âk slovy Božyâ; ci kali služyc' hto, služby silaû, âkuû dae Bog, kab va ũsim ũslaŭlâŭsâ Bog praz' ĩsusa Hrysta, Âkomu slava i ũlada naveki veĉnyâ. Amin.

12. Любасныя! вогненнай спакусы, што пасылаецца на выпрабаваньне вам, ня цурайцеся, быццам прыгоды вам чужой,

Lŭbasnyâ! vognennaj spakusy, ťto pasylaecca na vyprabavan'ne vam, nâ curajcesâ, byccam prygody vam ĉužoĵ,

13. але як што вы маеце долю ў Хрыстовых цярпеньнях, радуіцеся, ды і ў зьяўленьні славы Ягонай узрадуецца і ўзьвесялецца.

ale âk ťto vy maece dolû ũ Hrystovyh cârpen'nâh, radujcesâ, dy i ũ z'âŭlen'nî slavy Âgonaj uzraduecesâ i ũz'vesâlecesâ.

14. Калі клянучь вас за імя Хрыстовае, дык вы дабрашчасныя, бо Дух славы, Дух Божы спачывае на вас: тыя ганяць Яго, а вы ўслаўляйце.

Kali klânuc' vas za imâ Hrystovae, dyk vy dabrašĉasnyâ, bo Duh slavy, Duh Božy spaĉyvae na vas: tyâ ganâĉ' Âgo, a vy ũslaŭlâĵce.

15. Толькі б не пацярпеў хто з вас як забойца, альбо злодзей, альбо як ліхадзей, альбо як захопнік чужога;

Tol'ki b ne pacârpeŭ hto z vas âk zaboĵca, al'bo zlodzej, al'bo âk lihadzej, al'bo âk zahopnik ĉužoĵa;

16. а калі як Хрысьціянін, дык не саромейся, а ўслаўляй Бога за такую долю.

a kali âk Hrys'ciânin, dyk ne saromejsâ, a ũslaŭlâĵ Boga za takuû dolû.

17. Бо пара пачынацца суду з дома Божага; а калі найперш з нас пачнецца, дык які канец тым, хто не скараецца Дабравесьцю Божаму?

Bo para paĉynacca sudu z doma Božaga; a kali najperš z nas paĉnecca, dyk

âki kanec tym, hto ne skaraecca Dabrades'cû Božamu?

18. І калі праведнік ледзьве ратуецца, дык бязбожнік і грэшны дзе апынецца?

Ì kalì pravednik ledz've ratuecca, dyk bâzbožnik ì grèšny dze apynecca?

19. Дык вось, пакутнікі па волі Божай няхай аддадуць Яму, як праўдзіваму Садзецелю, душы свае, робячы дабро.

Dyk vos', pakutnikì pa volì Božaj nâhaj addaduc' Âmu, âk praŭdzivamu Sadzecerlû, dušy svae, robâčy dabro.

5 Кіраўнік

1. Пастыраў вашых умаўляю я, супастыр і сьведка цярпеньняў Хрыстовых і саўдзельнік у славе, якая павінна адкрыцца:

Pastyraŭ vašyh umaŭlâŭ â, supastyr ì s'vedka cârpen'nâŭ Hrystovyh ì saŭdzel'nik u slave, âkaâ pavinna adkrycca:

2. пасьвіце Божы статак, які ў вас, наглядайце за ім ня з прынукі, а з ахвоты і богаспадобна, ня дзеля гнюснай карысьлівасьці, а з руплівасьці,

pas'vice Božy statak, âki ũ vas, naglâdajce za ìm nâ z prynukì, a z ahvoty ì bogaspadobna, nâ dzelâ gnûsnaj karys'livas'cì, a z ruplìvas'cì,

3. і не пануючы над спадчынай Божай, а даючы прыклад статку, -

ì ne panuŭčy nad spadčynaj Božaj, a daŭčy pryklad statku, -

4. і калі зьявіцца Пастыраначальнік, вы атрымаеце неўвядальны вянок славы.

ì kalì z'âvicca Pastyranačal'nik, vy atrymaece neŭvâdal'ny vânok slavy.

5. Таксама і малодшыя, карэцця пастырам; а ўсе, скараючыся адно аднаму, набярэцця пакорлівай мудрасьці, таму што Бог ганарыстым

працівіцца, а пакорным дае мілату.

Taksama i malodšyâ, karècesâ pastyram; a ŭse, skaraŭčysâ adno adnamu, nabârècesâ pakorlivaj mudras'ci, tamu što Bog ganarystym pracivicca, a pakornym dae milatu.

6. Дык вось упакорцеся пад моцнай рукою Божай, хай узьнясе вас у свой час;

Dyk vos' upakorcesâ pad mocnaj rukoŭ Božaj, haj uz'nâse vas u svoj čas;

7. усе клопаты вашыя ўскладзеце на Яго, бо Ён дбае пра вас.

use klopaty vašyâ ŭskladzece na Âgo, bo Ên dbae pra vas.

8. Цьверазейце, чувайце, бо супраціўнік ваш д'ябал ходзіць, як рыклівы леў, шукаючы каго праглынуць;

C'verazejce, čuvajce, bo supraciŭnik vaš d'âbal hodzic', âk ryklivyy leŭ, šukaŭčy kago praglynuc';

9. стойце супроць яго цьвёрдаю вераю, ведаючы, што такія самыя цярпеньні выпадаюць і братам вашым у сьвеце.

stojce suproc' âgo c'vërdaŭ veraŭ, vedaŭčy, što takiâ samyâ cârpen'ni vypadaŭc' i bratam vašym u s'vece.

10. А Бог усялякай мілаты, паклікаўшы нас у вечную славу Сваю ў Хрысьце Ісусе, Сам пасьяля нядоўгага цяпреньня вашага, няхай удасканаліць вас, няхай угрунтэе, няхай умацуе, няхай зробіць непахіснымі.

A Bog usâlâkaj milaty, paklikaŭšy nas u večnuŭ slavu Svaŭ ŭ Hrys'ce Isuse, Sam pas'lâ nâdoŭgaga câpren'nâ vašaga, nâhaj udaskanalic' vas, nâhaj ugruntue, nâhaj umacue, nâhaj zrobic' nepahisnymi.

11. Яму слава і ўлада навекі вечныя. Амін.

Âmu slava i ŭlada naveki večnyâ. Amin.

12. Гэта сьцісла напісаў я вам праз Сылуана, вернага, як думаю, вашага

брата, каб упэўніць вас, сущашаючы і сьведчачы, што гэта ў ісьціне мілата Божая, у якой вы стаіце.

Gèta s'cìsla napisaŭ â vam praz Syluana, vernaga, âk думаŭ, vašaga brata, kab upèŭnic' vas, sucâšaŭčy i s'vedčacy, što gèta ŭ is'cine milata Božaâ, u âkoj vy staice.

13. Вітае вас выбраная, падобна вам, царква ў Вавілоне і Марк, сын мой.

Vitae vas vybranaâ, padobna vam, carkva ŭ Vavilone i Mark, syn moj.

14. Вітайце адно аднаго пацалункам любові. Мір вам усім у Хрысьце Ісусе. Амін.

Vitajce adno adnago pacalunkam lûbovi. Mir vam usim u Hrys'ce Isuse. Amin.

2 ПЯТРА

1 Кіраўнік

1. Сымон Пётр, раб і апостал Ісуса Хрыста, тым, якія прынялі з намі аднолькава дарагую веру ў праўдзе Бога нашага і Збаўцы Ісуса Хрыста:

Symon Pëtr, rab i apostal Ĭsusa Hrysta, tym, âkiâ prynâli z nami adnol'kava daraguû veru ŭ praŭdze Boga našaga i Zbaŭcy Ĭsusa Hrysta:

2. мілата і мір вам хай памножыцца ў пазнаньні Бога і Хрыста Ісуса, Госпада нашага.

milata i mir vam haj pamnožycca ŭ paznan'ni Boga i Hrysta Ĭsusa, Gospada našaga.

3. Як ад Божае сілы Ягонай даравана нам усё патрэбнае для жыцьця і пабожнасьці, праз спазнаньне Таго, Хто паклікаў нас славаю і цнотаю,

Âk ad Božae sily Âgonaj daravana nam usë patrèbnae dlâ žyc'câ i pabožnas'ci, praz spaznan'ne Tago, Hto paklikaŭ nas slavaŭ i cnotaŭ,

4. якімі нам дараваны вялікія і каштоўныя абяцаньні, каб вы празь іх сталіся супольнікамі Божае Прыроды, адышоўшы ад псоты

пажадлівасьцю, якая пануе ў сьвеце,

âkimì nam daravany vâlikîâ i kaštoŭnyâ abâcan'ni, kab vy praz' ih stalisâ supol'nikamì Božae Pryrody, adyšoŭšy ad psoty pažadlivas'cû, âkaâ panue ŭ s'vece,

5. дык вы, прыкладаючы да гэтага ўсю дбайнасьць, пакажэце ў веры вашай цноту, у цноце разважлівасьць,

dyk vy, prykladaŭčy da gètaga ŭsû dbajnas'c', pakažèce ŭ very vašaj cnotu,

u cnoce razvažlivas'c',

6. у разважлівасьці ўстрымлівасьць, ва ўстрымлівасьці цярплівасьць, у цярплівасьці пабожнасьць,

u razvažlivas'ci ŭstrymlivas'c', va ŭstrymlivas'ci cêrplivas'c', u cêrplivas'ci pabožnas'c',

7. у пабожнасьці браталюбнасьць, у браталюбнасьці любасьць.

u pabožnas'ci bratalûbnas'c', u bratalûbnas'ci lûbas'c'.

8. Калі гэта ў вас ёсьць і памнажаецца, дык вы не застаняцеся бяз удачы і плёну ў спазнаньні Госпада нашага Ісуса Хрыста;

Kali gèta ŭ vas ës'c' i pamnažaecca, dyk vy ne zastanâcesâ bâz udačy i plënu ŭ spaznan'ni Gospada našaga Ìsusa Hrysta;

9. а ў кім няма гэтага, той сьляпы, заплюшчыў вочы, забыўся пра ачышчэньне ад ранейшых грахоў сваіх.

a ŭ kìm nâma gètaga, toj s'lâpy, zaplûščyŭ vočy, zabyŭsâ pra ačyščèn'ne ad ranejšyh grahoŭ svaih.

10. А таму, браты, болей і болей дбайце пра тое, каб рабіць цьвёрдым вашае пакліканьне і выбраньне: так робячы, ніколі не спатыкнецеся,

A tamu, braty, bolej i bolej dbajce pra toe, kab rabic' c'vërdym vašae paklikan'ne i vybran'ne: tak robâčy, nikoli ne spatyknecesâ,

11. бо так адчыніцца вам свабодны ўваход у вечнае Царства Госпада нашага і Збаўцы Ісуса Хрыста.

bo tak adčynicca vam svabodny ŭvahod u večnae Carstva Gospada našaga i Zbaŭcy Ìsusa Hrysta.

12. Таму я ніколі не перастану нагадваць вам пра гэта, хоць вы тое і ведаеце і ўмацаваныя ў існай праўдзе.

Tamu â nikoli ne perastanu nagadvac' vam pra gèta, hoc' vy toe i vedaecce i ŭmacavanyâ ŭ ìsnaj praŭdze.

13. А справядлівым лічу, пакуль я ў гэтай цялеснай храміне,
падбездэраць вас напамінам,

*A spravâdlivym liču, pakul' â ŭ gètaj câlesnaj hramine, padbadzërvac' vas
napamìnam,*

14. ведаючы, што неўзабаве павінен буду пакінуць храміну маю, як і
Гасподзь наш Ісус Хрыстос адкрыў мне.

*vedaûčy, što neŭzabave pavìnen budu pakìnuć' hramìnu maŭ, âk i Gaspodz'
naš Ìsus Hrystos adkryŭ mne.*

15. Буду, аднак, старацца, каб вы і пасля майго адыходу заўсёды
згадвалі гэта ў памяці.

*Budu, adnak, staracca, kab vy i pas'lâ majgo adyhodu zaŭsëdy zgadvali gëta
ŭ pamâci.*

16. Бо мы абвясцілі вам сілу і прышэсьце Госпада нашага Ісуса
Хрыста, не за хітра сплеценымі байкамі йдучы, а быўшы навочнымі
сьведкамі Ягонай велічы.

*Bo my abvâs'cili vam silu i pryšès'ce Gospada našaga Ìsusa Hrysta, ne za
hitra splecenymi bajkami jdučy, a byŭšy navočnymi s'vedkami Âgonaj veličy.*

17. Бо Ён прыняў ад Бога Айца гонар і славу, калі ад гожаі славы
даляцеў да Яго такі голас: "Гэты ёсьць Сын Мой Любасны, Якога Я
ўпадабаў".

*Bo Ęn prynâŭ ad Boga Ajca gonar i slavu, kalì ad gožaj slavy dalâceŭ da Âgo
taki golas: "Gèty ës'c' Syn Moj Lûbasny, Âkoga Â ŭpadabaŭ".*

18. І гэты голас, які зь нябёсаў зышоў, мы чулі, калі былі зь Ім на
сьвятой гары.

Ì gèty golas, âkì z' nâbësaŭ zyšoŭ, my čuli, kalì byli z' Ìm na s'vâtoj gary.

19. І пры тым мы маем самае пэўнае прарочае слова; і вы добра
робіце, што зьвяртаецеся да яго, як да сьветача, які зьзяе ў цёмным

месцы, пакуль не пачынае брацца на дзень і ня ўзыдзе ранішня зорка ў сэрцах вашых,

Ì pry tym my maem samae pèŭnae praročae slova; ì vy dobra robìce, što z'vârtaecesâ da âgo, âk da s'vetača, âkì z'zâe ŭ cëmnym mescy, pakul' ne pačynaе bracca na dzen' ì nâ ŭzydze ranišnââ zorka ŭ sèrah vašyh,

20. ведаючы перш за ўсё тое, што ніякага прароцтва ў Пісаньні нельга тлумачыць паводле свайго разуменьня.

vedaŭčy perš za ŭsë toe, što niâkaga praroctva ŭ Pisan'ni nel'ga tlumačyc' pavodle svajgo razumen'nâ.

21. Бо ніколі прароцтва ня бывала агалошана з волі людзкой, а прамаўлялі яго сьвятыя Божыя людзі, натхнёныя Духам Сьвятым.

Bo nikoli praroctva nâ byvala agalošana z voli lûdzkoj, a pramaŭlâli âgo s'vâtŭâ Božŭâ lûdzi, nathnënyâ Duham S'vâtym.

2 Кіраўнік

1. Былі й ілжэпрарокі ў народзе, як і ў вас будуць ілжэнастаўнікі, якія ўвядуць згубныя ерасі, і адракаючыся ад Госпада, Які адкупіў іх, навядуць самі на сябе неўзабаўную пагібель.

Byli j ilžèprarokì ŭ narodze, âk ì ŭ vas buduc' ilžènastaŭnikì, âkiâ ŭvâduc' zgubnyâ erasi, ì adrakaŭčysâ ad Gospada, Âkì adkupiŭ ih, navâduc' sami na sâbe neŭzabaŭnuŭ pagibel'.

2. І многія пасьледуюць іхняй распусьце, і празь іх шлях праўды будзе зьняважаны.

Ì mnogiâ pas'leduŭc' ihnâj raspus'ce, ì praz' ih šlâh praŭdy budze z'nâvažany.

3. І ў любазьдзірстве будуць лавіць вас лісьлівымі словамі; суд ім

даўно гатовы і пагібель іхняя ня дрэмле.

Ì ŭ lûbaz'dzìrstve buduc' lavic' vas lîs'livymi slovami; sud ìm daŭno gatovy i pagibel' ihnââ nâ drèmlè.

4. Бо калі Бог анёлаў нашых ня літаваў, а, павязаўшы кайданамі пякельнага мораку, перадаў захаваць іх суду на пакараньне,

Bo kalì Bog anëlaŭ našyh nâ litavaŭ, a, pavâzaŭšy kajdanami pâkel'naga moraku, peradaŭ zahavac' ih sudu na pakaran'ne,

5. і калі не пашкадаваў першага сьвету, а ў васьмі душах захаваў сям'ю Ноя, вястуну праўды, калі навёў патап на сьвет бязбожных;

ì kalì ne paškadavaŭ peršaga s'vetu, a ŭ vas'mi dušah zahavaŭ sâm'û Noâ, vâstuna praŭdy, kalì navëŭ patop na s'vet bâzbožnyh;

6. і калі гарады Садомскія і Гаморскія, асудзіўшы на вынішчэньне, абярнуў у попел, паказаўшы прыклад будучым бязбожнікам,

ì kalì garady Sadomskiâ i Gamorskiâ, asudziŭšy na vyniščën'ne, abârnuŭ u popel, pakazaŭšy pryklad budučym bâzbožnikam,

7. а праведнага Лота, стомленага адносінамі паміж людзьмі шалёна разбэшчанымі, выбавіў,

a pravednaga Lota, stomlenaga adnosinami pamiž lûdz'mi šalëna razbèščanymi, vybaviŭ,

8. бо гэты праведнік, жывучы сярод іх, кожны дзень мучыўся ў справядлівай душы, бачачы і чуючы справы беззаконныя, -

bo gèty pravednik, žyvučy sârod ih, kožny dzen' mučyŭsâ ŭ spravâdlivaj dušy, bačačy i čuŭčy spravy bezzakonnyâ, -

9. дык, вядома, ведае Гасподзь, як асланяць пабожных ад спакусы, а беззаконцаў захаваць да дня суднага, на пакараньне,

dyk, vâdoma, vedaè Gaspodz', âk aslanâc' pabožnyh ad spakusy, a bezzakoncaŭ zahavac' da dnâ sudnaga, na pakaran'ne,

10. а асабліва тых, якія ідуць па сьледзе брудных пахацінстваў плоці, пагарджаюць уладамі, дзёрзкія, самавольнікі, і не баяцца ліхасловіць вышэйшых,

a asabliva tyh, âkiâ iduc' pa s'ledze brudnyh pahacinstvaŭ ploci, pagardžaüc' uladami, dzërzkiâ, samavol'nikì, i ne baâcca lihaslovic' vyšèjšyh,

11. тым часам як анёлы, большыя за іх моцай і сілай, не нясуць на іх да Госпада дакорлівай асуды.

tym časam âk anëly, bol'syâ za ih mocaj i silaj, ne nâsuc' na ih da Gospada dakorlivaj asudy.

12. Яны, як бязмоўныя жывёлы, якіх водзіць іхняя прырода, народжаныя на ўпаляваньне і вынішчэньне, ліхасловячы тое, чаго не разумеюць, у разбэшчанасьці сваёй вынішчацца;

Âny, âk bâzmoŭnyâ žyvëly, âkih vodzic' ihnââ pryroda, narodžanyâ na ŭpalâvan'ne i vyniščën'ne, lihaslovâčy toe, čago ne razumeüc', u razbèščanas'ci svaëj vyniščacca;

13. яны атрымаюць помсту за беззаконьне: бо яны бачаць асалоду ў штодзённай распусьце; паганьбенцы і паскуднікі, яны цешацца з ашукаў сваіх, банкетуючы з вамі;

âny atrymaüc' pomstu za bezzakon'ne: bo âny bačac' asalodu ŭ štodzënnaj raspus'ce; pagan'bency i paskudnikì, âny cešacca z ašukaŭ svaih, banketuüčy z vami;

14. вочы ў іх поўныя юру і няспыннага грэху; яны вабяць нямоцныя душы; сэрца ў іх прывучана да любазьдзірства: гэта - сыны пракляцця; вочы ў іх прывучана да любазьдзірства: гэта - сыны пракляцця;

15. пакінуўшы простую дарогу, яны заблудзіліся і пайшлі па слядах Валаама, сына Васоравага, які палюбіў плату несправядлівую,

pakìnuüşy prostuû darogu, âny zabludzilisâ ì pajšlì pa s'ládah Valaama, syna Vovoravaga, âkì palûbiû platu nespravâdlivuû,

16. але быў выкрыты ў сваім беззаконьні: нямая асьліца, загаварыўшы чалавечым голасам, спыніла безгалоўе прарока.

ale byû vykryty ũ svaim bezzakon'ni: nâmaâ as'lica, zagavaryüşy čalavečym golasam, spynila bezgaloŭe praroka.

17. Гэта - бязводныя крыніцы, хмары і туманы, гнаныя бураю: ім падрыхтаваны морак вечнай цемрадзі.

Gèta - bâzvodnyâ krynicy, hmary ì tumany, gnanyâ buraû: im padryhtavany morak večnaj cemradzi.

18. Бо, прамаўляючы пыхлівае пустаслоўе, яны надзяць пажадаю цела і распустаю тых, што ледзьве ўцяклі ад замарочаных аблудаю;

Bo, pramaŭlâučy pyhlivae pustasloŭe, âny nadzâc' pažadau cela ì raspustau tyh, što ledz've ũcâkli ad zamaročanyh abludaû;

19. абяцаюць ім свабоду, а самыя рабы тленьня; бо, хто кім пераможаны, той таму і раб.

abâcauč' im svabodu, a samyâ raby tlen'nâ; bo, hto kìm peramožany, toj tamu ì rab.

20. Бо, калі, унікнуўшы нечысьці сьвету праз спазнаньне Госпада і Збаўцы нашага Ісуса Хрыста, зноў заблытваюцца ў іх і перамагаюцца імі, дык апошняе для такіх бывае горш за першае.

Bo, kali, uniknuüşy nečys'ci s'vetu praz spaznan'ne Gospada ì Zbaŭcy našaga Ĭsusa Hrysta, znoŭ zablytvaŭcca ũ ih ì peramagaŭcca imì, dyk apošnâe dlâ takih byvae gorš za peršae.

21. Лепей бы ім не спазнаць дарогі праўды, чым, спазнаўшы, вярнуцца назад ад перададзенай ім сьвятой запаведзі.

Lepej by im ne spaznac' darogì praŭdy, čym, spaznaüşy, vârnucca nazad ad

peradadzenaj im s'vâtoj zapavedzi.

22. Бо здараецца зь імі як у той праўдзівай прымаўцы: сабака
вяртаецца на ваніты свае, і: памытая сьвіньня ідзе качацца ў балоце.

*Bo zdaraeccca z' imi âk u toj praŭdzivaj prymaŭcy: sabaka vârtaccca na
vanity svae, i: pamytaâ s'vin'nâ idze kačacca ŭ baloce.*

3 Кіраўнік

1. Гэта ўжо другое пасланьне пішу вам, любасныя; у ім напамінам
буджу вашу чыстую думку,

*Gèta ŭžo drugoe paslan'ne pišu vam, lûbasnyâ; u im napaminam budžu
vašuû čystuû dumku,*

2. каб вы памяталі словы, раней сказаныя сьвятымі прарокамі, і
запаведзь Госпада і Збаўцы, перададзеную апосталамі вашымі:

*kab vy pamâtali slovy, ranej skazanyâ s'vâtymì prarokamì, i zapavedz'
Gospada i Zbaŭcy, peradadzenuû apostalamì vašymì:*

3. найперш ведайце, што ў апошнія дні прыйдуць нахабныя
паглумшчыкі, якія ўчыняюць паводле сваіх пахаценьняў

*najperš vedajce, što ŭ apošniâ dni pryjduc' nahabnyâ paglumščyki, âkiâ
ŭčynâuc' pavodle svaih pahacen'nâŭ*

4. і кажуць: дзе абяцаньне прышэсьця Ягонага? бо з таго часу, як пачалі
паміраць бацькі, ад пачатку тварэньня ўсё застаецца гэтак сама.

*i kažuc': dze abâcan'ne pryšès'câ Ágonaga? bo z tago času, âk pačali
pamirac' bac'ki, ad pačatku tvarèn'nâ ŭsě zastaeccca gètak sama.*

5. Тыя, што думаюць так, ня ведаюць, што на пачатку словам Божым
нябёсы і зямля складзены з вады і вадою:

Tyâ, što думаuc' tak, nâ vedauc', što na pačatku slovam Božym nâbësy i

zâmlâ skladzeny z vady i vadoû:

6. таму тагачасны сьвет загінуў, будучы затоплены вадою.

tamu tagačasny s'vet zaginuŭ, budučy zatopleny vadoû.

7. А цяперашнія неба і зямля, захаваныя тым самым словам, зьберагаюцца вагну на судны дзень і загінуць бязбожных людзей.

A câperašniâ neba i zâmlâ, zahavanyâ tym samym slovam, z'beragaŭcca vagnû na sudny dzen' i zagubu bâzbožnyh lûdzej.

8. Адно тое не павінна быць схавана ад вас, любасныя, што ў Госпада адзін дзень, як тысяча год, і тысяча год, як адзін дзень.

Adno toe ne pavinna byc' shavana ad vas, lûbasnyâ, što ŭ Gospada adzìn dzen', âk tysâča god, i tysâča god, âk adzìn dzen'.

9. Не марудзіць Гасподзь з выкананьнем абяцання, як некаторыя лічаць гэта марудлівасьцю; а доўга трывае нас, ня хочучы, каб хто загінуў, а каб усе прыйшлі да каянья.

Ne marudzic' Gaspodz' z vykanan'nem abâcan'nâ, âk nekatoryâ ličac' gèta marudlivas'cû; a doŭga tryvae nas, nâ hočučy, kab hto zaginuŭ, a kab use pryjšli da kaân'nâ.

10. Прыйдзе ж дзень Гасподні, як злодзей ноччу, і тады нябёсы з грукатам мінуцца, а стыхіі, распаленыя, разбурацца ўшчэнт, зямля і ўсе дзеі на ёй згараць.

Pryjdze ž dzen' Gaspodni, âk zlodzej nočču, i tady nâbësy z grukatam minucca, a styhii, raspalenyâ, razburacca ŭščènt, zâmlâ i ŭse dzei na ëj zgarac'.

11. Калі так усё гэта зруйнаецца, дык якімі павінны быць у сьвятым жыцьці і пабожнасьці вы,

Kali tak usë gèta zrujnueccca, dyk âkimi pavìnny byc' u s'vâтым žyc'ci i pabožnas'ci vy,

12. хто чакае і прагне прышэсьця дня Божага, калі ўспалымнёныя нябёсы разбурацца і распаленыя стыхіі растопяцца.

hto čakaе і pragne pryšès'câ dnâ Božaga, kalì ũspalymnënyâ nâbësy razburacca і raspalenyâ styhii rastopâcca.

13. Але мы, паводле абяцання Ягонага, чакаем новага неба і новай зямлі, на якіх жыве праўда.

Ale my, pavodle abâcan'nâ Âgonaga, čakaем novaga neba і novaj zâmlì, na âkih žyve praŭda.

14. Дык вось, любасныя, чакаючы гэтага, пастарайцеся зьявіцца перад Ім неапаганенымі і беспакібымі ў сьвеце;

Dyk vos', lûbasnyâ, čakaŭčy gètaga, pastarajcesâ z'âvicca perad Ìm neapaganenymi і bespahìbnymi ũ s'vece;

15. і доўгае трываньне Госпада нашага прымайце за выратаваньне, як і любасны брат наш Павал паводле дадзенай яму мудрасьці напісаў вам,

ì doŭgae tryvan'ne Gospada našaga prymajce za vyratavan'ne, âk і lûbasny brat naš Paval pavodle dadzenaj âmu mudras'ci napisaŭ vam,

16. як ён кажа пра гэта і ва ўсіх пасланьнях, у якіх ёсьць нешта цяжка зразумелае, што невукі і няўмоцненыя, на сваю ж пагібель, перакручваюць, як і іншыя Пісаньні.

âk ën kaža pra gèta і va ũsìh paslan'nâh, u âkih ës'c' nešta câžka zrazumelae, što nevukì і nâŭmocnenyâ, na svaŭ ž pagìbel', perakručvaŭc', âk і ìnšyâ Pìsan'ni.

17. Дык вось вы, любасныя, паведамленыя пра гэта загадзя, асьцерагайцеся, каб вам не захапіцца аблудамі беззаконнікаў і не адпасьці ад сваёй угрунтаванасьці,

Dyk vos' vy, lûbasnyâ, pavedamlenyâ pra gèta zagadzâ, as'ceragajcesâ, kab

*vam ne zahapìcca abludami bezzakon'nikaŭ ì ne adpas'ci ad svaëj
ugruntavanas'ci,*

18. а гадуйцеся ў мілаце і пазнаньні Госпада нашага і Збаўцы Ісуса
Хрыста. Яму слава і цяпер і ў дзень вечны. Амін.

*a gadujcesâ ŭ milace ì paznan'ni Gospada našaga ì Zbaŭcy Ìsusa Hrysta.
Âmu slava ì câper ì ŭ dzen' večny. Amin.*

1 ЯНА

1 Кіраўнік

1. Пра тое, што было ад пачатку, што мы чулі, што бачылі на свае вочы, што разглядвалі і што адчувалі рукі нашыя, пра Слова жыцця, -
Pra toe, što bylo ad pačatku, što my čuli, što bačyli na svae vočy, što razglâdvali i što adčuvali ruki našyâ, pra Slova žyc'câ, -

2. бо жыццё з'явілася, і мы бачылі і сьведчым, і абвяшчаем вам гэтае вечнае жыццё, якое было ў Айца і з'явілася нам -
bo žyc'cě z'âvilasâ, i my bačyli i s'vedčym, i abvâščaem vam gètae večnae žyc'cě, âkoe bylo ŭ Ajca i z'âvilasâ nam -

3. пра тое, што мы бачылі і чулі, абвяшчаем вам, каб і вы мелі лучнасьць з намі; а нашая лучнасьць - з Айцом і Сынам Ягоным, Ісусам Хрыстом.

pra toe, što my bačyli i čuli, abvâščaem vam, kab i vy meli lučnas'c' z nami; a našaâ lučnas'c' - z Ajcom i Synam Âgonym, İsusam Hrystom.

4. І гэта пішам вам, каб радасьць вашая была поўная.

İ gèta pišam vam, kab radas'c' vašaâ byla poŭnaâ.

5. І вось звеставаньне, якое мы чулі ад Яго і абвяшчаем вам: Бог ёсьць сьвятло, і няма ў Ім ніякае цемры.

İ vos' z'vestavan'ne, âkoe my čuli ad Âgo i abvâščaem vam: Bog ës'c' s'vâtlo, i nâma ŭ İm niâkae cemry.

6. Калі мы кажам, што маем лучнасьць зь Ім, а ходзім у цемры, дык мы хлусім і ня ўчыняем па праўдзе;

Kali my kažam, što maem lučnas'c' z' Ìm, a hodžim u cemry, dyk my hlusim i nâ ŭčynâem pa praŭdze;

7. а калі ходзім у сьвятле, як Ён у сьвятле, дык маем лучнасьць адно з адным, і Кроў Ісуса Хрыста, Сына Ягонага, ачышчае нас ад усякага грэху.

a kali hodžim u s'vâtle, âk Ěn u s'vâtle, dyk maem lučnas'c' adno z adnym, i Kroŭ Ĭsusa Hrysta, Syna Âgonaga, ačyščaе nas ad usâkaga grèhu.

8. Калі кажам, што ня маем грэху, ашукваем самі сябе, і праўды няма ў нас.

Kali kažam, što nâ maem grèhu, ašukvaem samì sâbe, i praŭdy nâma ŭ nas.

9. Калі ж вызнаём грахі нашыя, дык Ён, верны і праведны, даруе нам грахі (нашыя) і ачысьціць нас ад усякай няпраўды.

Kali Ź vyznaëm grahì našyâ, dyk Ěn, verny i pravedny, darue nam grahì (našyâ) i ačys'cic' nas ad usâkaj nâpraŭdy.

10. Калі кажам, што мы не зграшылі, дык робім зь Яго падманшчыка, і слова Ягонага няма ў нас.

Kali kažam, što my ne zgrašyli, dyk robim z' Âgo padmanščyka, i slova Âgonaga nâma ŭ nas.

2 Кіраўнік

1. Дзеці мае! гэта пішу вам, каб вы не грашылі; а калі б хто зграшыў, дык мы маем Заступніка перад Айцом, Ісуса Хрыста, Праведніка:

Dzeci mae! gèta pišu vam, kab vy ne grašyli; a kali b hto zgrašyŭ, dyk my maem Zastupnika perad Ajcom, Ĭsusa Hrysta, Pravednika:

2. Ён ёсьць ахвяра мілажалю за грахі нашыя, і ня толькі за нашыя, але і ўсяго сьвету.

Ěn ěs'c' ahvâra milâžalû za grahì našyâ, ì nâ tol'ki za našyâ, ale ì ũsâgo s'vetu.

3. А што мы спазналі Яго, ведаем з таго, што выконваем Ягоныя заповедзі.

A što my spaznali Āgo, vedaem z tago, što vykonvaem Āgonyâ zapavedzi.

4. Хто кажа: "я спазнаў Яго", а заповедзяў Ягоных ня выконвае, той хлус, і няма ў ім ісьціны;

Hto kaža: "â spaznaŭ Āgo", a zapavedzâŭ Āgonyh nâ vykonvae, toj hlus, ì nâma ũ ìm ìs'c'iny;

5. а хто выконвае слова Ягонае, у тым сапраўды любоў Божая споўнілася: з гэтага даведваемся, што мы ў Ім.

a hto vykonvae slova Āgonae, u tym sapraŭdy lûboŭ Božaâ spoŭnilasâ: z gètaga davedvaemsâ, što my ũ Ìm.

6. Хто кажа, што жыве ў Ім, той павінен так паводзіць сябе, як Ён паводзіўся.

Hto kaža, što žyve ũ Ìm, toj pavìnen tak pavodzic' sâbe, âk Ěn pavodziŭsâ.

7. Любасныя! пішу вам ня новую заповедзь, а заповедзь даўняю, якую вы мелі ад пачатку: заповедзь даўняя ёсьць слова, якое вы чулі ад пачатку.

Lûbasnyâ! pišu vam nâ novuû zapavedz', a zapavedz' daŭnûû, âkuû vy meli ad pačatku: zapavedz' daŭnââ ěs'c' slova, âkoe vy čuli ad pačatku.

8. Але пры гэтым і новую заповедзь пішу вам, што ёсьць праўдзівае і ў Ім і ў вас: бо цемра праходзіць, і ўжо сьвеціць сапраўднае сьвятло.

Ale pry gèтым ì novuû zapavedz' pišu vam, što ěs'c' praŭdzivae ì ũ Ìm ì ũ vas: bo cemra prahodzic', ì ũžo s'vecic' sapraŭdnae s'vâtlo.

9. Хто кажа, што ён у сьвятле, а ненавідзіць брата свайго, той яшчэ ў цемры.

Hto kaža, što ën u s'vâtle, a nenavidzic' brata svajgo, toj âščè ŭ cemry.

10. Хто любіць брата свайго, той жыве ў сьвятле, і няма ў ім звады.

Hto lûbic' brata svajgo, toj žyve ŭ s'vâtle, i nâma ŭ im zvady.

11. А хто ненавідзіць брата свайго, той жыве ў цемры, і ў цемры ходзіць, і ня ведае, куды ідзе, бо цемра засьляпіла яму вочы.

A hto nenavidzic' brata svajgo, toj žyve ŭ cemry, i ŭ cemry hodzic', i nâ vedae, kudy idze, bo cemra zas'lâpila âmu vočy.

12. Пішу вам, дзеці, бо дараваныя вам грахі дзеля імя Ягонага.

Pišu vam, dzeci, bo daravanyâ vam grahi dzelâ imâ Âgonaga.

13. Пішу вам, бацькі, бо вы спазналі Існага ад пачатку. Пішу вам, юнакі, бо вы перамаглі зламысьніка. Пішу вам, падлеткі, бо вы спазналі Айца.

Pišu vam, bac'ki, bo vy spaznali Īsnaga ad pačatku. Pišu vam, ûnaki, bo vy peramagli zlamys'nika. Pišu vam, padletki, bo vy spaznali Ajca.

14. Я напісаў вам, бацькі, бо вы спазналі Беспачатнага; я напісаў вам, юнакі, бо вы дужыя, і слова Божае жыве ў вас, і вы перамаглі зламысьніка.

Â napisaŭ vam, bac'ki, bo vy spaznali Bespačatnaga; â napisaŭ vam, ûnaki, bo vy dužyâ, i slova Božae žyve ŭ vas, i vy peramagli zlamys'nika.

15. Ня любеце зямнога, ні таго, што ў зямным: хто любіць зямное, у тым няма любові Войчай:

Nâ lûbece zâmnoga, ni tago, što ŭ zâmnym: hto lûbic' zâmnoe, u tym nâma lûbovi Vojčaj:

16. бо ўсё, што зямное: пажада плоці, пажада вачэй і пыха жыцьцёвая, ня ёсьць ад Айца, а ад сьвету (гэтага).

bo ŭsë, što zâmnoe: pažada ploci, pažada vačëj i pyha žyc'cëvaâ, nâ ës'c' ad Ajca, a ad s'vetu (gètaga).

17. І зямное мінаецца, і пажадлівасьць ягоная, а той, хто выконвае

волю Божую, жыве вечна.

Ì zâmnœ minaecca, ì pažadlìvas'c' âgonaâ, a toj, hto vykonvae volû Božuû, žyve večna.

18. Дзецї! астатняя гадзіна. І як вы чулі былі, што прыйдзе антыхрыст, і цяпер паявілася шмат антыхрыстаў, дык мы і спазнаём з таго, што астатняя гадзіна.

Dzeci! astatnââ gadzina. Ì âk vy čuli byli, što pryjdzœ antyhryst, ì câper paâvilasâ šmat antyhrystaŭ, dyk my ì spaznaëm z tago, što astatnââ gadzina.

19. Яны выйшлі ад нас, але ня былі нашыя; бо, калі б яны былі нашыя, дык засталіся б з намі; але яны выйшлі, і праз гэта адкрылася, што ня ўсе нашыя.

Âny vyjšli ad nas, ale nâ byli našyâ; bo, kalì b âny byli našyâ, dyk zastalisâ b z nami; ale âny vyjšli, ì praz gèta adkrylasâ, što nâ ũse našyâ.

20. Але ж вы маеце памазаньне ад Сьвятога і ведаеце ўсё.

Ale ž vy maœœe pamazan'ne ad S'vâtoga ì vedaœœe ũsë.

21. Я напісаў вам не на тое, каб вы ня ведалі ісьціны, а таму, што вы ведаеце яе, як і тое, што ўсякая мана не ад ісьціны.

Â napisaŭ vam ne na toœ, kab vy nâ vedali is'cìny, a tamu, što vy vedaœœe âœ, âk ì toœ, što ũsâkaâ mana ne ad is'cìny.

22. Хто хлус, як ня той, хто адмаўляе, што Ісус ёсьць Хрыстос? Той - антыхрыст, хто адмаўляе Айца і Сына.

Hto hlus, âk nâ toj, hto admaŭlâœ, što Ìsus ës'c' Hrystos? Toj - antyhryst, hto admaŭlâœ Ajca ì Syna.

23. Кожны, хто адмаўляе Сына, ня мае і Айца; а хто вызна Сына, мае і Айца.

Kožny, hto admaŭlâœ Syna, nâ mae ì Ajca; a hto vyzna Syna, mae ì Ajca.

24. Дык вось, што вы чулі ад пачатку, тое хай і будзе ў вас; калі будзе ў

вас тое, што вы чулі ад пачатку, дык і вы будзеце ў Сыне і ў Айцы.

Dyk vos', što vy čuli ad pačatku, toe haj i budze ŭ vas; kali budze ŭ vas toe, što vy čuli ad pačatku, dyk i vy budzece ŭ Syne i ŭ Ajcy.

25. А абяцаньне, якое Ён абяцаў нам, ёсьць жыцьцё вечнае.

A abâcan'ne, âkoe Ęn abâcaŭ nam, ës'c' žyc'cë večnae.

26. Гэта я напісаў вам пра тых, якія зводзяць вас.

Gèta â napisaŭ vam pra tyh, âkiâ zvodzâc' vas.

27. А ўрэшце памазаньне, якое вы атрымалі ад Яго, у вас застаецца, і вам няма патрэбы, каб хто вучыў вас; але як самое гэта памазаньне вучыць вас усяму, і яно праўдзівае і нязманлівае, дык чаму яно навучыла вас, у тым і заставайцеся.

A ŭrèšce pamazan'ne, âkoe vy atrymali ad Āgo, u vas zastaecca, i vam nâma patrèby, kab hto vučyŭ vas; ale âk самое gèta pamazan'ne vučyc' vas usâmu, i âno praŭdzivae i nâzmanlivae, dyk čamu âno navučyla vas, u tym i zastavajcesâ.

28. Дык вось, дзеці, заставайцеся ў Ім, каб, калі Ён зьявіцца, мець нам адвагу і не асароміцца перад Ім у прышэсьце Ягонае.

Dyk vos', dzeci, zastavajcesâ ŭ Ìm, kab, kali Ęn z'âvicca, mec' nam advagu i ne asaromicca perad Ìm u pryšès'ce Āgonae.

29. Калі вы ведаеце, што Ён праведнік, дык ведайце і тое, што кожны, хто чыніць праўду, народжаны ад Яго.

Kali vy vedaecce, što Ęn pravednik, dyk vedajce i toe, što kožny, hto čynic' praŭdu, narodžany ad Āgo.

3 Кіраўнік

1. Глядзецце, якую любоў даў нам Айцец, каб нам называцца і быць

дзецьмі Божымі. Сьвет таму ня ведае нас, што не спазнаў Яго.

Glâdzece, âkuû lûboŭ daŭ nam Ajces, kab nam nazyvacca i byc' dzec'mi Božymi. S'vet tamu nâ vedae nas, što ne spaznaŭ Âgo.

2. Любасныя! мы цяпер дзеці Божыя; але яшчэ ня выявілася, чым будзем. Ведаем толькі, што, калі выявіцца, будзем падобныя да Яго, бо ўгледзім Яго, як Ён ёсьць.

Lûbasnyâ! my câper dzeci Božyâ; ale âščè nâ vyâvilasâ, čym budzem. Vedaem tol'ki, što, kalì vyâvicca, budzem padobnyâ da Âgo, bo ŭgledzim Âgo, âk Ęn ës'c'.

3. І кожны, хто мае гэтую надзею на Яго, ачышчае сябе, бо Ён чысты.

Ì kožny, hto mae gètuû nadzeû na Âgo, ačyščae sâbe, bo Ęn čysty.

4. Кожны, хто робіць грэх, робіць і беззаконьне; і грэх ёсьць беззаконьне.

Kožny, hto robic' grèh, robic' i bezzakon'ne; i grèh ës'c' bezzakon'ne.

5. І вы ведаеце, што Ён зьявіўся дзеля таго, каб узяць грахі нашыя, і што ў Ём няма грэху.

Ì vy vedaece, što Ęn z'âviŭsâ dzelâ tago, kab uzâc' grahi našyâ, i što ŭ Ęm nâma grèhu.

6. Кожны, хто жыве ў Ём, ня грэшыць; кожны, хто грэшыць, ня бачыў Яго і не спазнаў Яго.

Kožny, hto žyve ŭ Ęm, nâ grèšyc'; kožny, hto grèšyc', nâ bačyŭ Âgo i ne spaznaŭ Âgo.

7. Дзеці! хай ня зводзіць вас ніхто. Хто чыніць праўду, той праведны, падобна як Ён праведны.

Dzeci! haj nâ zvodzic' vas nihto. Hto čynic' praŭdu, toj pravedny, padobna âk Ęn pravedny.

8. Хто чыніць грэх, той ад д'ябла, бо спачатку д'ябал зграшыў. На тое

якраз і з'явіўся Сын Божы, каб разбурыць дзеі д'ябла.

Hto čynic' grèh, toj ad d'âbla, bo spačatku d'âbal zgrašyŭ. Na toe âkraz i z'âviŭsâ Syn Božy, kab razburyc' dzei d'âbla.

9. Кожны, народжаны ад Бога, ня робіць грэху, бо насеньне Ягонае жыве ў ім; і ён ня можа грашыць, бо народжаны ад Бога.

Kožny, narodžany ad Boga, nâ robic' grèhu, bo nasen'ne Ágonae žyve ŭ im; i ěn nâ moža grašyc', bo narodžany ad Boga.

10. Дзеці Божыя і дзеці д'яблавых пазнаюцца так: кожны, хто ня чыніць праўды, ня ёсьць ад Бога, як і той, хто ня любіць брата свайго.

Dzeci Božyâ i dzeci d'âblavyâ paznaŭcca tak: kožny, hto nâ čynic' praŭdy, nâ ěs'c' ad Boga, âk i toj, hto nâ lûbic' brata svajgo.

11. Бо такое з'веставаньне, якое вы чулі ад пачатку, - каб мы любілі адно аднаго,

Bo takoe z'vestavan'ne, âkoe vy čuli ad pačatku, - kab my lûbili adno adnago,

12. ня так, як Каін, які быў ад зламысьніка, і забіў брата свайго. А за што забіў яго? За тое, што дзеі ягоныя былі ліхія, а дзеі брата ягонага праведныя.

nâ tak, âk Kain, âki byŭ ad zlamys'nika, i zabiŭ brata svajgo. A za što zabiŭ âgo? Za toe, što dzei âgonyâ byli lihiâ, a dzei brata âgonaga pravednyâ.

13. Ня здзіўляйцеся, браты мае, калі сьвет ненавідзіць вас.

Nâ z'dziŭlâjcesâ, braty mae, kali s'vet nenavidzic' vas.

14. Мы ведаем, што мы перайшлі са сьмерці ў жыцьцё, бо любім братоў; хто ня любіць брата, застаецца ў сьмерці.

My vedaem, što my perajšli sa s'merci ŭ žyc'cë, bo lûbim bratoŭ; hto nâ lûbic' brata, zastaecca ŭ s'merci.

15. Кожны, хто ненавідзіць брата свайго, ёсьць душагуб; а вы ведаеце,

што ніякі душагуб ня мае жыцьця вечнага, якое ў ім заставалася.

Kožny, hto nenavidzic' brata svajgo, ës'c' dušagub; a vy vedaese, što niâki dušagub nâ mae žyc'câ večnaga, âkoe ŭ im zastavalasâ.

16. Любоў спазналі мы ў тым, што Ён паклаў за нас душу Сваю: і мы павінны класьці душы свае за братоў.

Lûboŭ spaznalì my ŭ tym, što Ęn paklaŭ za nas dušu Svaŭ: i my pavìnny klas'ci dušy svaе za bratoŭ.

17. А хто мае дастатак на сьвеце, але, бачачы брата свайго ў нястачы, зачыняе ад яго сэрца сваё, - як застаецца ў тым любоў Божая?

A hto mae dastatak na s'vece, ale, bačacy brata svajgo ŭ nâstačy, začynâe ad âgo sèrca svaë, - âk zastaecca ŭ tym lûboŭ Božaâ?

18. Дзеці мае! будзем любіць ня словам альбо языком, а ўчынкамі і праўдаю.

Dzeci mae! budzem lûbic' nâ slovam al'bo âzykom, a ŭčynkamì i praŭdaŭ.

19. І вось, па чым спазнаём, што мы ад праўды, і супакойваем перад Ём сэрцы нашыя;

Ì vos', pa čym spaznaëm, što my ad praŭdy, i supakojvaem perad Ęm sèrcy našyâ;

20. бо калі сэрца (нашае) асуджае нас, дык тым болей Бог, таму што Бог большы за сэрца нашае і ведае ўсё.

bo kalì sèrca (našae) asudžae nas, dyk tym bolej Bog, tamu što Bog bol'sy za sèrca našae i vedaе ŭsë.

21. Любасныя! калі сэрца нашае не асуджае нас, дык мы маем адвагу перад Богам,

Lûbasnyâ! kalì sèrca našae ne asudžae nas, dyk my maem advagu perad Bogam,

22. і, чаго ні папросім, атрымаем ад Яго, бо трымаемся заповедзяў

Ягоных і робім богаспадобнае перад Ім.

ì, čago nì paprosìm, atrymaem ad Âgo, bo trymaemsâ zapavedzâŭ Âgonyh ì robìm bogaspadobnae perad Ìm.

23. А заповедзь Ягоная тая, каб мы веравалі ў імя Сына Ягонага, Ісуса Хрыста, і любілі адно аднаго, як Ён наказаў нам.

A zapavedz' Âgonaâ taâ, kab my veravali ŭ imâ Syna Âgonaga, Ìsusa Hrysta, ì lûbìli adno adnago, âk Ěn nakazaŭ nam.

24. І хто захоўвае заповедзі Ягонья, той жыве ў Ім, і Ён у тым. А што Ён жыве ў нас, спазнаём па духу, які Ён даў нам.

Ì hto zahoŭvae zapavedzi Âgonyâ, toj žyve ŭ Ìm, ì Ěn u tym. A što Ěn žyve ŭ nas, spaznaëm pa duhu, âkì Ěn daŭ nam.

4 Кіраўнік

1. Любасныя! ня кожнаму духу верце, а выпрабоўвайце духаў, ці ад Бога яны, бо многа ілжэпрарокаў зьявілася ў сьвеце.

Lûbasnyâ! nâ kožnamu duhu verce, a vypraboŭvajce duhaŭ, cì ad Boga âny, bo mnoga ilžèprarokaŭ z'âvilasâ ŭ s'vece.

2. Духа Божага (і духа аблуды) пазнавайце так: кожны, які вызнае Ісуса Хрыста, што прыйшоў у плоці, ёсьць Божы;

Duha Božaga (ì duha abludy) paznavajce tak: kožny, âkì vyznae Ìsusa Hrysta, što pryjšoŭ u plocì, ës'c' Božy;

3. а кожны дух, які не вызнае Ісуса Хрыста, што прыйшоў у плоці, ня ёсьць Божы, а гэта дух антыхрыста, пра якога вы чулі, што ён прыйдзе і цяпер ёсьць ужо ў сьвеце.

a kožny duh, âkì ne vyznae Ìsusa Hrysta, što pryjšoŭ u plocì, nâ ës'c' Božy, a gèta duh antyhrysta, pra âkoga vy čulì, što ěn pryjdze ì câper ës'c' užo ŭ

s'vece.

4. Дзеці! вы Божыя, і перамаглі іх; бо Той, хто ў вас, большы за таго, хто ў сьвеце.

Dzeci! vy Božyâ, i peramagli ih; bo Toj, hto ŭ vas, bol'sy za tago, hto ŭ s'vece.

5. Яны ад сьвету, таму і гавораць па-сьвецку, і сьвет слухае іх.

Âny ad s'vetu, tamu i gavorac' pa-s'vecku, i s'vet sluhae ih.

6. Мы Божыя: хто ведае Бога, той слухае нас; хто ня Божы, той ня слухае нас. Вось па гэтым пазнаём духа ісьціны і духа аблуды.

My Božyâ: hto vedae Boga, toj sluhae nas; hto nâ Božy, toj nâ sluhae nas. Vos' pa gèтым paznaëm duha is'ciny i duha abludy.

7. Любасныя! будзем любіць адно аднаго, бо любоў ад Бога, і кожны, хто любіць, народжаны ад Бога і ведае Бога;

Lûbasnyâ! budzem lûbic' adno adnago, bo lûboŭ ad Boga, i kožny, hto lûbic', narodžany ad Boga i vedae Boga;

8. хто ня любіць, той не спазнаў Бога, таму што Бог ёсьць любоў.

hto nâ lûbic', toj ne spaznaŭ Boga, tamu što Bog ës'c' lûboŭ.

9. Любоў Божая да нас адкрылася ў тым, што Бог паслаў у сьвет Адзінароднага Сына Свайго, каб мы атрымалі жыцьцё празь Яго.

Lûboŭ Božaâ da nas adkrylasâ ŭ tym, što Bog paslaŭ u s'vet Adžinarodnaga Syna Svajgo, kab my atrymalì žyc'cë praz' Âgo.

10. У тым любоў, што ня мы палюбілі Бога, а Ён палюбіў нас і паслаў Сына Свайго, каб умілажаліцца з грахоў нашых.

U tym lûboŭ, što nâ my palûbili Boga, a Ęn palûbiŭ nas i paslaŭ Syna Svajgo, kab umilažalicca z grahoŭ našyh.

11. Любасныя! калі так палюбіў нас Бог, дык і мы павінны любіць адно аднаго.

Lûbasnyâ! kalì tak palûbiũ nas Bog, dyk ì my pavìnny lûbìc' adno adnago.

12. Бога ніколі ніхто ня бачыў: калі мы любім адно аднаго, дык Бог у нас жыве, і любоў Ягоная дасканалая ёсьць у нас.

Boga nikoli nihito nâ bačyũ: kalì my lûbìm adno adnago, dyk Bog u nas žyve, ì lûboũ Ágonaâ daskanalaâ ës'c' u nas.

13. Што мы жывём у Ім і Ён у нас, пазнаём з таго, што Ён даў нам ад Духа Свайго.

Što my žyvëm u Ìm ì Ěn u nas, paznaëm z tago, što Ěn daũ nam ad Duha Svajgo.

14. І мы бачылі і сьведчым, што Айцец паслаў Сына Збаўцам сьвету.

Ì my bačyli ì s'vedčym, što Ajcec paslaũ Syna Zbaũcam s'vetu.

15. Хто вызнае, што Ісус ёсьць Сын Божы, у тым жыве Бог, і ён у Богу.

Hto vyznae, što Ìsus ës'c' Syn Božy, u tym žyve Bog, ì ěn u Bogu.

16. І мы спазналі любоў, якую мае да нас Бог, і паверылі ў яе. Бог ёсьць любоў, і хто жыве ў любові, той жыве ў Богу, і Бог у ім.

Ì my spaznali lûboũ, âkuũ mae da nas Bog, ì paveryli ũ âe. Bog ës'c' lûboũ, ì hto žyve ũ lûbovi, toj žyve ũ Bogu, ì Bog u ìm.

17. Любоў да той дасканаласьці дасягае ў нас, што мы маем адвагу ў дзень судны, бо ўчыняем у сьвеце гэтым, як Ён.

Lûboũ da toj daskanalas'ci dasâgae ũ nas, što my maem advagu ũ dzen' sudny, bo ũčynâem u s'vece gètym, âk Ěn.

18. У любові няма страху, а дасканалая любоў праганяе страх, бо ў страху ёсьць пакута; хто баіцца, той не дасканалы ў любові.

U lûbovi nâma strahu, a daskanalaâ lûboũ praganâe strah, bo ũ strahu ës'c' pakuta; hto baicca, toj ne daskanaly ũ lûbovi.

19. Будзем любіць Яго, бо Ён раней палюбіў нас.

Budzem lûbìc' Ágo, bo Ěn ranej palûbiũ nas.

20. Хто кажа: я люблю Бога, а брата свайго ненавідзіць, той ілжэ; бо хто ня любіць брата свайго, якога бачыць, як можа любіць Бога, Якога ня бачыць?

Hto kaža: â lûblû Boga, a brata svajgo nenavidzic', toj ilžè; bo hto nâ lûbic' brata svajgo, âkoga bačyc', âk moža lûbic' Boga, Âkoga nâ bačyc'?

21. І мы маем ад Яго такі наказ, каб той, хто любіць Бога, любіў і брата свайго.

Ì my maem ad Âgo takì nakaz, kab toj, hto lûbic' Boga, lûbiŭ ì brata svajgo.

5 Кіраўнік

1. Кожны, хто верыць, што Ісус ёсьць Хрыстос, ад Бога народжаны, і кожны, хто любіць Таго, Хто нарадзіў, любіць народжанага ад Яго.

Kožny, hto veryc', što Ìsus ës'c' Hrystos, ad Boga narodžany, ì kožny, hto lûbic' Tago, Hto naradziŭ, lûbic' narodžanaga ad Âgo.

2. Што мы любім дзяцей Божых, спазнаём з таго, калі любім Бога і трымаемся заповедзяў Ягоных.

Što my lûbim dzâcej Božyh, spaznaëm z tago, kalì lûbim Boga ì trymaemsâ zapavedzâŭ Âgonyh.

3. Бо гэта ёсьць любоў да Бога, каб мы трымаліся заповедзяў Ягоных; і заповедзі Ягоныя ня цяжкія.

Bo gèta ës'c' lûboŭ da Boga, kab my trymalisâ zapavedzâŭ Âgonyh; ì zapavedzi Âgonyâ nâ câžkiâ.

4. Бо кожны народжаны ад Бога, перамагае сьвет; і гэта ёсьць перамога, якая перамагла сьвет, - вера нашая.

Bo kožny narodžany ad Boga, peramagae s'vet; ì gèta ës'c' peramoga, âkaâ peramagla s'vet, - vera našaâ.

5. Хто перамагае сьвет, як ня той, які верыць, што Ісус ёсьць Сын Божы?

Hto peramagae s'vet, âk nâ toj, âkì veryc', što İsus ës'c' Syn Božy?

6. Гэты ёсьць Ісус Хрыстос, Які прыйшоў вадю і крывёю (і Духам), не вадю толькі, а вадю і крывёю; і Дух сьведчыць пра Яго, бо Дух ёсьць ісьціна.

Gèty ës'c' İsus Hrystos, Âkì pryjšoŭ vadoŭ i kryvëŭ (i Duham), ne vadoŭ tol'ki, a vadoŭ i kryvëŭ; i Duh s'vedčyc' pra Âgo, bo Duh ës'c' is'cina.

7. Бо тры сьведчаць на небе: Айцец, Слова і Сьвяты Дух; і гэтыя Тры - Адно.

Bo try s'vedčac' na nebe: Ajcec, Slova i S'vâty Duh; i gètyâ Try - Adno.

8. І тры сьведчаць на зямлі: дух, вада і кроў; і гэтыя тры пра адно.

İ try s'vedčac' na zâmlì: duh, vada i kroŭ: i gètyâ try pra adno.

9. Калі мы прымаем сьведчаньне людзкае, сьведчаньне Божае - большае, бо гэта ёсьць сьведчаньне Божае, якім Бог сьведчыў пра Сына Свайго.

Kalì my prymaem s'vedčan'ne lûdzkoe, s'vedčan'ne Božae - bol'shæ, bo gèta ës'c' s'vedčan'ne Božae, âkìm Bog s'vedčyŭ pra Syna Svajgo.

10. Хто веруе ў Сына Божага, мае сьведчаньне ў самім сабе; хто ня веруе ў Бога, той робіць Яго ілжывым, бо ня верыць у сьведчаньне, якім Бог сьведчыў пра Сына Свайго.

Hto verue ŭ Syna Božaga, mae s'vedčan'ne ŭ samìm sabe; hto nâ verue ŭ Boga, toj robic' Âgo ilžyvym, bo nâ veryc' u s'vedčan'ne, âkìm Bog s'vedčyŭ pra Syna Svajgo.

11. Сьведчаньне гэтае ў тым, што Бог дараваў нам жыцьцё вечнае, і гэтае жыцьцё ў Сыне Ягоным.

S'vedčan'ne gètae ŭ tym, što Bog daravaŭ nam žyc'cë večnae, i gètae

žyc'cë ŭ Syne Ágonym.

12. Хто мае Сына (Божага), мае жыцьцё; хто ня мае Сына Божага, ня мае жыцьця.

Hto mae Syna (Božaga), mae žyc'cë; hto nâ mae Syna Božaga, nâ mae žyc'câ.

13. Гэта напісаў вам я, хто верыць у імя Сына Божага, каб вы ведалі, што вы, веруючы ў Сына Божага, маеце жыцьцё вечнае.

Gèta napisaŭ vam â, hto veryc' u imâ Syna Božaga, kab vy vedali, što vy, veruŭčy ŭ Syna Božaga, maese žyc'cë večnae.

14. І вось, якую адвагу мы маем перад Ім, што, калі просім чаго па волі Ягонаі, Ён слухае нас;

Ì vos', âkuŭ advagu my maem perad Ìm, što, kalì prosim čago pa volì Ágonaj, Ęn sluhae nas;

15. А калі мы ведаем, што Ён слухае нас ва ўсім, чаго б мы ні прасілі, - ведаем і тое, што атрымліваем ад Яго, чаго просім.

A kalì my vedaem, što Ęn sluhae nas va ŭsìm, čago b my nì prasìli, - vedaem ì toe, što atrymlivaem ad Ágo, čago prosim.

16. Калі хто бачыць брата свайго, як ён учыняе грэх не на сьмерць, дык няхай моліцца, і Бог дасьць яму жыцьцё, яму, хто грэшыць не на сьмерць. Ёсьць грэх на сьмерць: не пра тое кажу, каб ён маліўся.

Kalì hto bačyc' brata svajgo, âk ěn učynâe grèh ne na s'merc', dyk nâhaj molicca, ì Bog das'c' âmu žyc'cë, âmu, hto grèšyc' ne na s'merc'. Ęs'c' grèh na s'merc': ne pra toe kažu, kab ěn maliŭsâ.

17. Усякая няпраўда ёсьць грэх, але ёсьць грэх не на сьмерць.

Usâkaâ nâpraŭda ěs'c' grèh, ale ěs'c' grèh ne na s'merc'.

18. Мы ведаем, што кожны, народжаны ад Бога, ня грэшыць; а народжаны ад Бога захоўвае сябе, і ліхадзей не чапае яго.

My vedaem, što kožny, narodžany ad Boga, nâ grěšyc'; a narodžany ad Boga zahoŭvae sâbe, i lihadzej ne čapae âgo.

19. Мы ведаем, што мы ад Бога, і што ўвесь сьвет ляжыць у зьле.

My vedaem, što my ad Boga, i što ŭves' s'vet lâžyc' u z'le.

20. Ведаем таксама, што Сын Божы прыйшоў і даў нам (сьвятло і) розум, каб спазналі (Бога) сапраўднага і каб былі мы ў Сапраўдным Сыне Ягоным, Ісусе Хрысьце. Ён ёсьць Сапраўдны Бог і жыцьцё вечнае.

Vedaem taksama, što Syn Božy pryjšoŭ i daŭ nam (s'vâtlo i) rozum, kab spaznali (Boga) sapraŭdnaga i kab byli my ŭ Sapraŭdnym Syne Âgonym, Ìsuse Hrys'ce. Ęn ës'c' Sapraŭdny Bog i žyc'cë večnae.

21. Дзеці! баранеце сябе ад ідалаў. Амін.

Dzeci! baranecce sâbe ad idalaŭ. Amin.

2 ЯНА

1 Кіраўнік

1. Старац - выбранай Спадарыні і дзецям яе, якіх я люблю ў ісьціне, і ня толькі я, але і ўсе, хто спазанаў ісьціну,

Starac - vybranaj Spadaryni i dzecâm âe, âkih â lûblû ŭ is'cine, i nâ tol'ki â, ale i ŭse, hto spazanaŭ is'cinu,

2. дзеля ісьціны, якая жыве ў нас і будзе з намі вечна:

dzelâ is'ciny, âkaâ žyve ŭ nas i budze z nami večna:

3. хай будзе з вамі мілата, літасьць, мір ад Бога Айца і ад Госпада Ісуса Хрыста, Сына Айца, у ісьціне і любові.

haj budze z vamì milata, litas'c', mir ad Boga Ajca i ad Gospada Isusa Hrysta, Syna Ajca, u is'cine i lûbovi.

4. Я вельмі ўсьцешыўся, што знайшоў сярод дзяцей тваіх такіх, якія ходзяць у ісьціне, як мы атрымалі ў наказ ад Айца.

Â vel'mì ŭs'cešyŭsâ, što znajšoŭ sârod dzâcej tvaih takih, âkiâ hodzâc' u is'cine, âk my atrymali ŭ nakaz ad Ajca.

5. І сёньня прашу цябе, Спадарыня, ня як новую заповедзь

прадпісваючы табе, а тую, якую маем ад пачатку, - каб мы любілі адно аднаго.

Ì sën'nâ prašu câbe, Spadarynâ, nâ âk novuû zapavedz' pradpìsvaŭčy tabe, a tuû, âkuû maem ad pačatku, - kab my lûbili adno adnago.

6. Любоў бо ў тым, каб жылі мы паводле заповедзяў Ягоных. Гэта - тая заповедзь, якую вы чулі ад пачатку, каб жылі згодна з ёю,

Lûboŭ bo ŭ tym, kab žyli my pavodle zapavedzâŭ Ágonyh. Gèta - taâ zapavedz', âkuû vy čuli ad pačatku, kab žyli zgodna z' ëû,

7. бо многія зваднікі ўвайшлі ў сьвет, якія не вызнаюць Ісуса Хрыста, што прыйшоў у плоці: такі чалавек ёсьць зваднік і антыхрыст.

bo mnogiâ zvadnikì ŭvajšli ŭ s'vet, âkiâ ne vyznaûc' Îsusa Hrysta, što pryjšoŭ u ploci: takì čalavek ës'c' zvadnik i antyhryst.

8. Сачэце за сабою, каб нам ня страціць таго, над чым мы працавалі, а каб атрымалі поўную ўзнагароду.

Saçèce za saboû, kab nam nâ stracìc' tago, nad čym my pracavali, a kab atrymali poŭnuû ŭznagarodu.

9. Кожны, хто пераступае вучэньне Хрыстовае і ня жыве ў ім, ня мае Бога; а хто жыве ў вучэньні Хрыстовым, той мае і Айца і Сына.

Kožny, hto perastupae vučèn'ne Hrystovae i nâ žyve ŭ im, nâ mae Boga; a hto žyve ŭ vučèn'nì Hrystovym, toj mae i Ajca i Syna.

10. Хто прыходзіць да вас і ня прыносіць гэтага вучэньня, таго ня прымайце ў дом і ня вітайце яго;

Hto pryhodzìc' da vas i nâ prynosìc' gètaga vučèn'nâ, tago nâ prymajce ŭ dom i nâ vitajce âgo;

11. бо хто яго вітае, той мае ўдзел у ліхіх учынках ягоных.

bo hto âgo vitae, toj mae ŭdzel u lihìh učynkah âgonyh.

12. Многае маю пісаць вам, ды не хачу на паперы чарнілам; а спадзяюся прыйсьці да вас і гутарыць вуснамі ў вусны, каб радасць ваша была поўная.

Mnogae maû pìsac' vam, dy ne haču na papery čarnìlam; a spadzâûsâ pryjs'cì da vas i gutaryc' vusnamì ŭ vusny, kab radasc' vašaâ byla poŭnaâ.

13. Вітаюць цябе дзеці сястры твае выбранае. Амін.

Vitaûc' câbe dzeci sâstry tvae vybranae. Amin.

3 ЯНА

1 Кіраўнік

1. Старац - любаснаму Гаію, якога я ў ісьціне люблю.

Starac - lûbasnamu Gaiû, âkoga â ŭ is'cine lûblû.

2. Любасны! малюся, каб табе здаровілася і шчасьціла ва ўсім, як шчасьціць душы тваёй.

Lûbasny! malûsâ, kab tabe zdarovilasâ i ščas'cila va ŭsim, âk ščas'cic' duşy tvaěj.

3. Бо я вельмі ўсьцешыўся, калі прыйшлі браты і засьведчылі пра тваю вернасьць, як ты ходзіш у ісьціне.

Bo â vel'mi ŭs'ceşyŭsâ, kalì pryjšlì braty i zas'vedčyli pra tvaû vernas'c', âk ty hodziš u is'cine.

4. Няма мне большае радасьці, як чуць, што дзеці мае ходзяць у ісьціне.

Nâma mne bol'sae radas'ci, âk čuc', što dzeci mae hodzâc' u is'cine.

5. Любасны! ты як верны дзееш у тым, што робіш братам і вандроўнікам;

Lûbasny! ty âk verny dzeeš u tym, što robiš bratam i vandroŭnikam;

6. яны засьведчылі перад царквою пра любоў тваю; ты добра зробіш, калі адпусьціш іх, як яно трэба дзеля Бога,

âny zas'vedčyli perad carkvoû pra lûboŭ tvaû; ty dobra zrobiš, kalì adpus'ciš ih, âk âno trêba dzelâ Boga,

7. бо яны дзеля імя Ягонага пайшлі, ня ўзяўшы нічога ад язычнікаў.

bo âny dzelâ imâ Âgonaga pajšli, nâ ŭzâŭšy ničoga ad âzyčnikaŭ.

8. Дык вось павінны мы прымаць іх такіх, каб зрабіцца спрыяльнікамі ісьціне.

Dyk vos' pavinny my prymac' ih takih, kab zrabicca spryâl'nikami is'cine.

9. Я пісаў быў царкве; але Дыятрэф, які любіць быць першым у іх, ня прымае нас.

Â pisaŭ byŭ carkve; ale Dyâtrêf, âki lûbic' byc' peršym u ih, nâ prymae nas.

10. Таму, калі я прыйду, дык узгадаю ўчынкі, якія ён робіць, ганячы словамі ліхімі нас, і, не задавальняючыся гэтым, і сам ня прымае братоў, і забараняе тым, што жадаюць прымаць, і выганяе іх з царквы.

Tamu, kali â pryjdu, dyk uzgadaŭ ŭčynki, âkiâ ën robic', ganâčy slovami lihimi nas, i, ne zadaval'nâŭčysâ gètym, i sam nâ prymae bratoŭ, i zabaranâe tym, što žadaŭc' prymac', i vyganâe ih z carkvy.

11. Любасны! не ўпадабняйся ліхому, а добраму. Хто робіць дабро, той Божы; а хто робіць ліха, ня бачыў Бога.

Lûbasny! ne ŭpadabnâjsâ lihomu, a dobramu. Hto robic' dabro, toj Božy; a hto robic' liha, nâ bačyŭ Boga.

12. Пра Дзімітрыя засьведчылі ўсе і сама ісьціна; сьведчым таксама і мы, і вы ведаеце, што сьведчаньне нашае ў ісьціне.

Pra Dzimitryâ zas'vedčyli ŭse i sama is'cina; s'vedčym taksama i my, i vy vedaece, što s'vedčan'ne našae ŭ is'cine.

13. Многае меўся я напісаць; ды не хачу пісаць табе чарнілам і трысьцінкаю,

Mnogae meŭsâ â napisac'; dy ne haču pisac' tabe čarnilam i trys'cinkaŭ,

14. спадзяюся ж бо неўзабаве пабачыць цябе і пагутарыць вуснамі ў вусны.

spadzâŭsâ ž bo neŭzabave pabačyc' câbe i pagutaryc' vusnami ŭ vusny.

15. Мір табе! вітаюць цябе сябры; павітай сяброў паіменна. Амін.

Mìr tabe! vitaûc' câbe sâbry; pavitaj sâbroŭ païmennâ. Amin.

ЮДЫ

1 Кіраўнік

1. Юда, раб Ісуса Хрыста, брат Якава, пакліканым, якія асьвечаныя Богам Айцом і ахаваныя Ісусам Хрыстом:

Ūda, rab Ìsusa Hrysta, brat Âkava, paklikanym, âkiâ as'večanyâ Bogam Ajcom i ahavanyâ Ìsusam Hrystom:

2. міласць вам і мір і любоў хай памножацца.

milas'c' vam i mîr i lûboŭ haj pamnožacca.

3. Любасныя! маючы ўсю руплівасьць пісаць вам пра супольнае збавеньне, я палічыў за патрэбнае напісаць вам умаўленьне - паспрыяць веры, адзін раз перададзенай сьвятым.

Lûbasnyâ! maûčy ũsŭ ruplivas'c' pìsac' vam pra supol'nae zbaven'ne, â paličyŭ za patrèbnae napìsac' vam umaŭlen'ne - paspryâc' very, adzìn raz peradadzenaj s'vâtym.

4. Бо пракраліся некаторыя людзі, спрадвеку прызначаныя на гэтае асуджэньне, бязбожнікі, што абарочваюць мілату Бога нашага ў нагоду да распусты і выракаюцца адзінага Валадара Бога і Госпада нашага Ісуса Хрыста.

Bo prakralisâ nekatoryâ lûdzi, spradveku pryznačanyâ na gètae asudžèn'ne, bâzbožnikì, što abaročvaûc' milatu Boga našaga ŭ nagodu da raspusty i vyrakaûcca adžinaga Valadara Boga i Gospada našaga Ĭsusa Hrysta.

5. Я хачу нагадаць вам, хто ўжо ведае гэта, што Гасподзь, вызваліўшы народ зь зямлі Егіпецкай, потым пагубіў тых, што ня веравалі,
Â haču nagadac' vam, hto ўžo vedae gèta, što Gaspodz', vyzvaliŭšy narod z' zâmlì Egìpeckaj, potym pagubiŭ tyh, što nâ veravali,

6. і анёлаў, якія не захавалі сваёй годнасьці, але пакінулі сваё жытло, трымае ў вечных кайданах, пад цемрываю, на суд вялікага дня.
ì anëlaŭ, âkiâ ne zahavali svaëj godnas'ci, ale pakinuli svaë žytlo, trymae ŭ večnyh kajdanah, pad cemryvam, na sud vâlikaga dnâ.

7. Як Садома і Гамора і навакольныя гарады, што падобна да іх блудадзеілі і ўганяліся за іншаю плоцьцю, дастаўшы кары вагнём вечным, пастаўлены ў прыклад, -

Âk Sadoma i Gamora i navakol'nyâ garady, što padobna da ih bludadzeili i ŭganâlisâ za inšaŭ ploc'cŭ, dastaŭšy kary vagnëm večnym, pastaŭleny ŭ pryklad, -

8. гэтак сама будзе і з гэтымі лятученьнікамі, якія апаганьваюць плоць, адмаўляюць начальствы і ліхасловяць высокія ўлады.

gètak sama budze i z gètymi lâtucen'nikami, âkiâ apagan'vaûc' ploc', admaŭlâûc' načal'stvy i lihaslovâc' vysokiâ ŭlady.

9. Міхаіл Арханёл, калі гаварыў з д'яблам, спрачаючыся пра Майсеева цела, не адважыўся вымавіць зьняважлівага выраку, а сказаў: няхай забароніць табе Гасподзь.

Mihail Arhanël, kalì gavaryŭ z d'âblam, spraçâûčysâ pra Majseeva cela, ne advažyŭsâ vymavic' z'nâvažlivaga vyraku, a skazaŭ: nâhaj zabaronic' tabe Gaspodz'.

10. А гэтыя ганьбуюць тое, чаго ня ведаюць; а што з прыроды, як бязмоўныя жывёлы ведаюць, тым і разбэшчваюць сябе.

A gètyâ gan'buûc' toe, čago nâ vedaûc'; a što z pryrody, âk bâzmoŭnyâ žyvëly vedaûc', tym ì razbèščvaûc' sâbe.

11. Гора ім, бо ідуць дарогай Каінавай, упадаюць у змусту зьдзірства, як Валаам, і ў зацятасьці гінуць, як Карэй.

Gora ìm, bo ìduc' darogaj Kainavaj, upadaûc' u zmustu z'dzìrstva, âk Valaam, ì ŭ zacâtas'ci gìnuc', âk Karèj.

12. Такія бываюць спакусай на вашых вячэрах любові: банкетуючы з вамі, бяз страху напасваюцца; гэта - бязводныя хмары, што вецер носіць; восеньскія дрэвы, бясплодныя, двойчы памерлыя, выкарчаваныя;

Takiâ byvaûc' spakusaj na vašyh vâčèrah lûbovi: banketuûčy z vami, bâz strahu napasvaûcca; gèta - bâzvodnyâ hmary, što vecer nosic'; vosen'skiâ drèvy, bâsplodnyâ, dvojčy pamerlyâ, vykarčavanyâ;

13. раз'юшаныя марскія хвалі, што з шумавіньнем выкідаюць сваю брыду, зоркі вандроўныя, якіх трымае морак цемрыва навекі.

raz'ûšanyâ marskiâ hvalì, što z šumavìn'nem vykìdaûc' svaû brydu, zorkì vandrouňnyâ, âkìh trymae morak cemryva navekì.

14. Пра іх прарочыў і Энох, сёмы ад Адама, кажучы: вось, ідзе Гасподзь з процьмаю сьвятых анёлаў Сваіх -

Pra ih praročyŭ ì Ènoh, sëmy ad Adama, kažučy: vos', idze Gaspodz' z proc'maû s'vâtyh anëlaŭ Svaih -

15. чыніць суд над усімі і выкрыць усіх сярод іх бязбожных ва ўсіх справах, якія ад бязбожнасьці іхняй, і за ўсе жорсткія словы, якімі ганілі Яго бязбожныя грэшнікі.

čynìc' sud nad usìmì ì vykryc' usih sârod ih bâzbožnyh va ŭsìh spravah, âkiâ

ad bâzbožnas'ci ihnâj, i za ŭse žorstkiâ slovy, âkimi ganili Âgo bâzbožnyâ grèšniki.

16. Гэта - наракальнікі, нічым не задаволеныя, што ходзяць у сваіх пажадлівасьцях (бязбожна і беззаконна); вусны іхнія вымаўляюць пыхлівыя словы; і зважаюць на асобы з карысьлівасьці.

Gèta - narakal'niki, ničym ne zadavolenyâ, što hodzâc' u svaih pažadlivas'câh (bâzbožna i bezzakonna); vusny ihniâ vymaŭlâuc' pyhlivvyâ slovy; i zvažâuc' na asoby z karys'livas'ci.

17. Але вы, любасныя, памятайце прадказанае апосталамі Госпада нашага Ісуса Хрыста;

Ale vy, lûbasnyâ, pamâtajce pradkazanae apostalami Gospada našaga Ĭsusa Hrysta;

18. яны казалі вам, што апошнім часам зьявляцца агуднікі, якія будуць хадзіць у сваіх бязбожных пахацінствах.

âny kazali vam, što apošnim časam z'âvâcca agudniki, âkiâ buduc' hadzic' u svaih bâzbožnyh pahacinstvah.

19. Гэта - людзі, якія адлучаюць сябе (ад адзінства веры), душэўныя, але бяз духу.

Gèta - lûdzi, âkiâ adlučauc' sâbe (ad adzinstva very), dušèŭnyâ, ale bâz duhu.

20. А вы, любасныя, будуючыся на найсьвяцейшай веры нашай, молячыся Духам Сьвятым,

A vy, lûbasnyâ, buduŭčysâ na najs'vâcejšaj very našaj, molâčysâ Duham S'vâтым,

21. захоўвайце сябе ў любові Божай, чакаючы міласьці ад Госпада нашага Ісуса Хрыста, на вечнае жыцьцё;

zahoŭvajce sâbe ŭ lûbovi Božaj, čakaŭčy milas'ci ad Gospada našaga Ĭsusa

Hrysta, na večnae žyc'cë;

22. і да адных будзьце літасьцівыя, з разважлівасьцю;

ì da adnyh budz'ce litas'civjá, z razvažlìvas'cû;

23. а другіх страхам ратуйце, вырываючы з вагню, выкрывайце са страхам, пагарджаючы нават вопраткаю, якая апаганена целам.

a drugìh straham ratujce, vuryvaûčy z vagnû, vykryvajce sa straham, pagardžaûčy navat vopratkaû, âkaâ apaganena celam.

24. А Таму, Хто можа захаваць вас ад падзення і паставіць перад славаю Сваёю беспыхібнымі ў радасьці,

A Tamu, Hto moža zahavac' vas ad padzen'nâ ì pastavic' perad slavaû Svaëû bespahìbnymì ũ radas'ci,

25. адзінаму, самаму мудраму Богу, Збаўцу нашаму празь Ісуса Хрыста Госпада нашага, слава: веліч, сіла і ўлада перад усімі вякамі, сёння і ўсявечна. Амін.

adzìnamu, samamu mudramu Bogu, Zbaŭcu našamu praz' Ìsusa Hrysta Gospada našaga, slava: velič, síla ì ũlada perad usìmì vâkamì, sën'nâ ì ũsâvečna. Amin.

АДКРЫЦЦЁ

1 Кіраўнік

1. Адкрыцьцё Ісуса Хрыста, якое даў Яму Бог, каб паказаць рабам Сваім, што мае быць неўзабаве. І Ён паказаў, паслаўшы яго праз Свайго анёла рабу Свайму Яну,

Adkryc'cë ĩsusa Hrysta, âkoe daŭ Âmu Bog, kab pakazac' rabam Svaim, što mae byc' neŭzabave. ĩ Ên pakazaŭ, paslaŭšy âgo praz Svajgo anëla rabu Svajmu Ânu,

2. які сьведчыў пра слова Божае і сьведчаньне Ісуса Хрыста, і што сам бачыў.

âki s'vedčyŭ pra slova Božae ĩ s'vedčan'ne ĩsusa Hrysta, ĩ što sam bačyŭ.

3. Дабрашчасны, хто чытае і слухае словы прароцтва гэтага і выконвае напісанае ў ім; бо час блізкі.

Dabraščasny, hto čytae ĩ sluhae slovy praroctva gëtaga ĩ vykonvae napisanae ŭ im; bo čas blizki.

4. Ян сямі цэрквам, якія ў Азіі: мілата вам і мір ад Таго, Які ёсьць, і быў, і прыйдзе, і ад сямі духаў, што перад тронам Ягоным,

Ân sâmì cèrkvam, âkiâ ŭ Aziì: milata vam ĩ mìr ad Tago, Âki ës'c', ĩ byŭ, ĩ pryjdze, ĩ ad sâmì duhaŭ, što perad tronam Âgonym,

5. і ад Ісуса Хрыста, Які ёсьць сьведка верны, Першынец зь мёртвых і «ладар цароў зямных; Яму, Хто палюбіў нас і адмыў нас ад грахоў нашых Крывёю Сваёю,

ĩ ad ĩsusa Hrysta, Âki ës'c' s'vedka verny, Peršynec z' mërtyvyh ĩ «ladar caroŭ

zâmnyh; Âmu, Hto palûbiŭ nas i admyŭ nas ad grahoŭ našyh Kryvëû Svaëû,
6. і зрабіў нас царамі і сьвятарамі Богу і Айцу Свайму, слава і ўлада на
векі вечныя, амін.

i zrabiŭ nas carami i s'vâtarami Bogu i Ajcu Svajmu, slava i ŭlada na veki
večnyâ, amin.

7. "Вось, ідзе з хмарамі; і ўгледзіць яго кожнае вока, і тыя, што
"пракалолі Яго"; і заплачуць перад Ім усе плямёны зямныя". Так, амін.
"Vos', idze z hmarami; i ŭgledzic' âgo kožnae voka, i tyâ, što "prakaloli Âgo";
i zaplačuc' perad Īm use plâmëny zâmnyâ". Tak, amin.

8. Я ёсьць Альфа і Амэга, пачатак і канец, кажа Гасподзь, Які ёсьць, і
быў, і прыйдзе, Усеўладны.

Â ës'c' Al'fa i Amëga, pačatak i kanec, kaža Gaspodz', Âki ës'c', i byŭ, i
pryjdze, Useŭladny.

9. Я Ян, брат ваш і супольнік у скрусе і ў валадарстве і ў цярпеньнях
Ісуса Хрыста, быў на востраве, які называецца Патмос, за слова Божае і
за сьведчаньне Ісуса Хрыста.

Â Ân, brat vaš i supol'nik u skruse i ŭ valadarstve i ŭ cârpen'nâh Īsusa
Hrysta, byŭ na vostrave, âki nazyvaecca Patmos, za slova Božae i za
s'vedčan'ne Īsusa Hrysta.

10. Я быў у духу ў дзень нядзельны і чуў за сабою гучны голас, быццам
трубны, які казаў: "Я ёсьць Альфа і Амэга, першы і апошні";

Â byŭ u duhu ŭ dzen' nâdzel'ny i čuŭ za saboŭ gučny golas, byccam trubny,
âki kazaŭ: "Â ës'c' Al'fa i Amëga, peršy i apošni";

11. тое, што бачыш, напішы ў кнігу і пашлі цэрквам, якія ў Азіі: у Эфэс і
ў Сьмірну, і ў Пергам і ў Фіятыру, і ў Сардыс, і ў Філядэльфію і ў
Лаадыкію.

toe, što bačyš, napišy ŭ knigu i pašli cèrkvam, âkiâ ŭ Azii: u Èfès i ŭ S'mirnu,

ì ŭ Pergam ì ŭ Fiâtyru, ì ŭ Sardys, ì ŭ Filâdèl'fiû ì ŭ Laadykiû.

12. Я абярнуўся, каб убачыць, чый голас прамаўляў да мяне; і абярнуўшыся, убачыў сем залатых сьветачаў

Â abârnuŭsâ, kab ubačyc', čyj golas pramaŭlâŭ da mâne; ì abârnuŭšysâ, ubačyŭ sem zalatyh s'vetačaŭ

13. і, пасярод сямі сьветачаў, падобнага на Сына Чалавечага, ахінутага ў падыр і на грудзях аперазанага залатым пасам:

ì, pasârod sâmì s'vetačaŭ, padobnaga na Syna Čalavečaga, ahìnutaga ŭ padyr ì na grudzâh aperazanaga zalatym pasam:

14. галава ў Яго і валасы белыя, як белая воўна, як сьнег; і вочы ў Яго - як полымя вогненнае;

galava ŭ Âgo ì valasy belyâ, âk belaâ voŭna, âk s'neg; ì vočy ŭ Âgo - âk polymâ vognennaе;

15. і ногі ў Яго падобныя да халкалівану, як распаленыя ў печы; і голас у Яго - як шум водаў вялікіх.

ì nogì ŭ Âgo padobnyâ da halkalivanu, âk raspalenyâ ŭ pečy; ì golas u Âgo - âk šum vodaŭ vâlikih.

16. Ён трымаў у правіцы Сваёй сем зорак, і з вуснаў ягоных выходзіў востры з двух бакоў меч; і аблічча ў Яго - нібы сонца, што зьзяе ў сіле сваёй.

Ën trymaŭ u pravicy Svaëj sem zorak, ì z vusnaŭ âgonyh vyhodziŭ vostry z dvuh bakoŭ meč; ì abličča ŭ Âgo - niby sonca, što z'zâe ŭ sile svaëj.

17. І калі я ўбачыў Яго, дык ўпаў да ног Ягоных, нібы мёртвы. І Ён усклаў на мяне правіцу Сваю і сказаў мне: ня бойся; Я ёсьць першы і апошні

Ì kalì â ŭbačyŭ Âgo, dyk ŭpaŭ da nog Âgonyh, niby mërtyvy. Ì Ën usklaŭ na mâne pravicu Svaû ì skazaŭ mne: nâ bojsâ; Â ës'c' peršy ì apošni

18. і жывы; і быў мёртвы, і вось, жывы на векі вечныя, амін; і маю ключы пекла і сьмерці.

ì žyvy; ì byŭ mërtyvy, ì vos', žyvy na vekì večnyâ, amin; ì maŭ klûčy pekla ì s'merci.

19. Дык вось, напішы, што ты бачыў, і што ёсьць, і што будзе пасля гэтага.

Dyk vos', napišy, što ty bačyŭ, ì što ës'c', ì što budze pas'lâ gètaga.

20. Таямніца сямі зорак, якія ты бачыў у правіцы Маёй, і сямі залатых сьветачаў: сем зорак - анёлы сямі цэркваў; а сем сьветачаў, якія ты бачыў, - сем цэркваў.

Taâmnica sâmì zorak, âkiâ ty bačyŭ u pravicy Maëj, ì sâmì zalatyh s'vetačaŭ: sem zorak - anëly sâmì cèrkvaŭ; a sem s'vetačaŭ, âkiâ ty bačyŭ, - sem cèrkvaŭ.

2 Кіраўнік

1. Анёлу Эфэскай царквы напішы: так кажа Той, Хто трымае сем зорак у правіцы Сваёй, Хто ходзіць сярод сямі залатых сьветачаў:

Anëlu Èfèskaej carkvy napišy: tak kaža Toj, Hto trymae sem zorak u pravicy Svaëj, Hto hodzic' sârod sâmì zalatyh s'vetačaŭ:

2. "ведаю дзеі твае і працу тваю, і цярплівасьць тваю, і тое, што ты ня можаш трымаць распусных, і выпрабаваў тых, якія называюць сябе апосталамі, а яны не такія, і выявіў, што яны хлусы;

"vedaŭ dzei tvae ì pracu tvaŭ, ì cârplivas'c' tvaŭ, ì toe, što ty nâ možaš tryvac' raspusnyh, ì vyprabavaŭ tyh, âkiâ nazyvaŭc' sâbe apostalami, a âny ne takiâ, ì vyâviŭ, što âny hlusy;

3. ты шмат перажываў і маеш цярплівасьць, і на імя Маё працаваў і не

зьнемагаў.

ty šmat peražyvaŭ ì maeš cârplivas'c', ì na imâ Maë pracavaŭ ì ne z'nemagaŭ.

4. Але маю супроць цябе тое, што ты занядбаў першую любоў тваю.

Ale maŭ suproc' câbe toe, što ty zanâdbaŭ peršuŭ lûboŭ tvaŭ.

5. Дык узгадай, адкуль ты ўпаў, і пакайся, і рабі ранейшыя ўчынкі; а калі ня так, дык неўзабаве прыйду да цябе і зрушу сьветач твой зь месца ягонага, як не пакаешся.

Dyk uzgadaj, adkul' ty ŭpaŭ, ì pakajsâ, ì rabi ranejšyâ ŭčynki; a kali nâ tak, dyk neŭzabave pryjdu da câbe ì zrušu s'vetač tvoj z' mesca âgonaga, âk ne pakaeššâ.

6. Аднак тое ў табе добрае, што ненавідзіш ты дзеі Мікалаітаў, якія і Я ненавіджу.

Adnak toe ŭ tabe dobrae, što nenavidziš ty dzei Mikalaïtaŭ, âkiâ ì Â nenavidžu.

7. Хто мае вуха, хай чуе, што Дух кажа цэрквам: хто перамагае, таму дам паспытаць ад дрэва жыцьця, што сярод раю Божага".

Hto mae vuha, haj čue, što Duh kaža cèrkvam: hto peramagae, tamu dam paspytac' ad drèva žyc'câ, što sârod raŭ Božaga".

8. І анёлу Сьмірненскай царквы напішы: "Так кажа Першы і Апошні, Які быў мёртвы і вось, жывы:

Ì anëlu S'mìrnenskaj carkvy napìšy: "Tak kaža Peršy ì Apošnì, Âki byŭ mèrtvy ì vos', žyvy:

9. ведаю твае дзеі, і скруху, і галечу, - але ж ты багаты, - і праклёны ад тых, якія кажуць пра сябе, што яны Юдэі; але яны не такія, а зборня сатанінская.

vedaŭ tvae dzei, ì skruhu, ì galeču, - ale ž ty bagaty, - ì praklëny ad tyh, âkiâ

kažuc' pra sâbe, što âny Ůdèi; ale âny ne takiâ, a zbornâ satanînskaâ.

10. Ня бойся нічога, што табе выпадзе перацярпець. Вось, д'ябал будзе ўкідаць з асяродзьдзя вас у цямніцу, каб спакусіць вас, і будзеце мець скруху дзён дзесяць. Будзь верны да сьмерці, і дам табе вянок жыцьця.

Nâ bojsâ ničoga, što tabe vypadze peracârpec'. Vos', d'âbal budze ůkidac' z asârodz'dzâ vas u câmnicu, kab spakusic' vas, i budzece mec' skruhu dzën dzesâc'. Budz' verny da s'merci, i dam tabe vânok žyc'câ.

11. Хто мае вуха (каб чуць), хай чуе, што Дух кажа цэрквам: пераможца не зазнае шкоды ад другога сьмерці".

Hto mae vuha (kab čuc'), haj čue, što Duh kaža cèrkvam: peramožca ne zaznae škody ad drugoe s'merci".

12. І анёлу Пергамскай царквы напішы: "Так кажа Той, Хто мае востры з двух бакоў меч:

Ì anëlu Pergamskaj carkvy napišy: "Tak kaža Toj, Hto mae vostry z dvuh bakoů meč:

13. ведаючы твае дзеі, і што ты жывеш там, дзе трон сатаны, і што трымаеш імя Маё, і ня зрокся веры Мае нават у тыя дні, калі ў вас, дзе жыве сатана, забіты верны сьведка Мой Анціпа.

vedaůčy tvae dzei, i što ty žyveš tam, dze tron satany, i što trymaeš imâ Maë, i nâ zroksâ very Mae navat u tyâ dni, kali ů vas, dze žyve satana, zabity verny s'vedka Moj Ancipa.

14. Але маю крыху супроць цябе, бо ёсьць у цябе там такія, што трымаюцца вучэньня Валаама, які навучыў Валака ўвесці ў спакусу сыноў Ізраілевых, каб яны елі ідалаахвярнае і любаблуднічалі.

Ale maů kryhu suproc' câbe, bo ës'c' u câbe tam takiâ, što trymaůcca vučën'nâ Valaama, âki navučyů Valaka ůves'ci ů spakusu synoů Ìzrailevyh, kab âny eli idalaahvârnae i lûbabludničali.

15. Так і ў цябе ёсьць прыхільнікі вучэньня Мікалаітаў, якое Я ненавіджу.

Tak i ŭ câbe ës'c' pryhil'niki vučèn'nâ Mikalaïtaŭ, âkoe Â nenavidžu.

16. Пакайся; а калі ня так, неўзабаве прыйду да цябе і ўступлю зь імі ў бой мечам вуснаў Маіх.

Pakajsâ; a kalì nâ tak, neŭzabave pryjdu da câbe i ŭstuplû z' imi ŭ boj mečam vusnaŭ Maih.

17. Хто мае вуха (каб чуць), хай чуе, што Дух кажа цэрквам: пераможцу дам спажываць патаемную манну, і дам яму белы камень і на камені напісанае новае імя, якога ніхто ня ведае, акрамя таго, хто атрымлівае".

Hto mae vuha (kab čuc'), haj čue, što Duh kaža cèrkvam: peramožcu dam spažyvac' pataemnuû mannu, i dam âmu bely kamen' i na kameni napìsanae novae imâ, âkoga nihto nâ vedaе, akramâ tago, hto atrymlivae".

18. І анёлу Фіятырскай царквы напішы: "Так кажа Сын Божы, у Якога вочы - як полымя вогненнае, і ногі падобныя да халкалівану:

Ì anëlu Fiâtyrskaj carkvvy napišy: "Tak kaža Syn Božy, u Âkoga vočy - âk polymâ vognennae, i nogi padobnyâ da halkalivanu:

19. ведаю твае дзеі, і любоў, і служэньне, і веру, і цяпрлівасьць тваю, і тое, што апошнія дзеі твае большыя за першыя.

vedaû tvae dzei, i lûboŭ, i služèn'ne, i veru, i câprlivas'c' tvaû, i toe, što apošniâ dzei tvae bol'syâ za peršyâ.

20. Але маю крыху супроць цябе, бо ты патураеш жонцы Езавэлі, якая сябе называе прарочыцай, навучаць і зводзіць у зман рабоў Маіх, любаблуднічаць і есьці ідалаахвярнае.

Ale maû kryhu suproc' câbe, bo ty paturaeš žoncyy Ezavèli, âkaâ sâbe nazyvae praročycaj, navučac' i zvodzic' u zman raboŭ Maih, lûbabludničac' i es'ci idalaahvârnae.

21. Я даў ёй часу пакаяцца ў распусьце яе, але яна не пакаялася.

Â daŭ ej časû pakaâcca ŭ raspus'ce âe, ale âna ne pakaâlasâ.

22. Вось, Я кідаю яе на ложак і тых, што ў распусьце зь ёю, у вялікую скруху, калі не пакаюцца ў дзеях сваіх.

Vos', Â kidaŭ âe na ložak i tyh, što ŭ raspus'ce z' eŭ, u vâlikuŭ skruhu, kali ne pakaŭcca ŭ dzeâh svaih.

23. І дзяцей яе аддам сьмерці, і зразумеюць усе цэрквы, што Я Той, Хто выпрабоўвае сэрцы і вантробы; і аддам кожнаму з вас паводле ўчынкаў вашых.

Î dzâcej âe addam s'merci, i zrazumeŭc' use cèrkvy, što Â Toj, Hto vypraboŭvae sèrcy i vantrobny; i addam kožnamu z vas pavodle ŭčynkaŭ vašyh.

24. А вам і астатнім, хто ў Фіятыры, якія ня трымаюцца гэтага вучэння і якія ня ведаюць так званых глыбіняў сатанінскіх, кажу, што не ўскладу на вас іншага цяжару;

A vam i astatnim, hto ŭ Fiâtyry, âkiâ nâ trymaŭcca gètaga vučèn'nâ i âkiâ nâ vedaŭc' tak zvanyh glybînâŭ sataninskih, kažu, što ne ŭskladu na vas inšaga câžaru;

25. толькі тое, што маеце, трымайце, пакуль прыйду.

tol'ki toe, što maese, trymajce, pakul' pryjdu.

26. Хто перамагае і захоўвае дзеі Мае да канца, таму дам уладу над язычнікамі,

Hto peramagae i zahoŭvae dzei Mae da kanca, tamu dam uladu nad âzyčnikami,

27. і будзе пасьвіць іх жазлом жалезным; і, як посуд гліняны, яны скрышацца, як і Я атрымаў уладу ад Айца Майго;

i budze pas'vic' ih žazlom žaleznym; i, âk posud glinâny, âny skryšacca, âk i

Ā atrymaŭ uladu ad Ajca Majgo;

28. і дам яму зорку золкавую.

i dam âtu zorku zolkavuû.

29. Хто мае вуха (каб чуць), хай чуе, што Дух кажа цэрквам".

Hto mae vuha (kab čuc'), haj čue, što Duh kaža cèrkvam".

3 Кіраўнік

1. І анёлу Сардыскай царквы напішы: "Так кажа Той, Хто мае сем духаў Божых і сем зорак: ведаю твае дзеі; ты носіш імя, быццам жывы, але ты мёртвы.

Ī anëlu Sardyskaj carkvy napišy: "Tak kaža Toj, Hto mae sem duhaŭ Božyh i sem zorak: vedaû tvae dzei; ty nosiš imâ, byccam žyvy, ale ty mërtvy.

2. Чувай і ўмацоўвай астатняе блізкае да сьмерці; бо я не знаходжу, каб дзеі твае былі дасканалыя прад Богам Маім.

Čuvaj i ŭmacoŭvaj astatnâe blizkae da s'merci; bo â ne znahodžu, kab dzei tvae byli daskanalyâ prad Bogam Maïm.

3. Узгадай, што ты прыняў і чуў, і зьберагай і пакайся. Калі ж ня будзеш чуваць, дык Я найду на цябе, як злодзей, і ты ня ўведаеш, а каторай гадзіне найду на цябе.

Uzgadaj, što ty prynâŭ i čuŭ, i z'beragaj i pakajsâ. Kalì ž nâ budzeš čuvac', dyk Ā najdu na câbe, âk zlodzej, i ty nâ ŭvedaeš, a katoraj gadzine najdu na câbe.

4. Але ў цябе ў Сардысе ёсьць некалькі чалавек, якія не апаганілі вопраткі сваёй і будуць хадзіць са Мною ў белым, бо яны годныя.

Ale ŭ câbe ŭ Sardyse ës'c' nekal'ki čalavek, âkiâ ne apaganili vopratki svaëj i buduc' hadzic' sa Mnoû ŭ belym, bo âny godnyâ.

5. Пераможца апранецца ў белае адзеньне; і ня выкрасьлю імя ягонага з кнігі жыцьця, і вызнаю імя ягонае прад Айцом Маім і прад анёламі Ягонымі.

Peramožca apranecca ŭ belae adzen'ne; i nâ vykras'lu imâ âgonaga z knigi žyc'câ, i vyznaŭ imâ âgonae prad Ajcom Maim i prad anëlamì Ágonymì.

6. Хто мае вуха, хай чые, што Дух кажа цэрквам".

Hto mae vuha, haj čue, što Duh kaža cèrkvam".

7. І анёлу Філядэльфійскай царквы напішы: "Так кажа Сьвяты, Праведны, Які мае ключ Давідаў, Які адмыкае - і ніхто не замкне, замыкае - і ніхто не адчыніць:

Ì anëlu Filâdèl'fijskaj carkvy napišy: "Tak kaža S'vâty, Pravedny, Âkì mae klûč Davidaŭ, Âkì admykae - i nihto ne zamkne, zamykae - i nihto ne adčynić':

8. ведаю твае дзеі; вось, я адамкнуў перад табою дзьверы, і ніхто ня можа зачыніць іх; ты няшмат маеш сілы, і захаваў слова Маё, і ня выракся імя Майго.

vedaŭ tvae dzei; vos', â adamknuŭ perad taboŭ dz'very, i nihto nâ moža začynić' ih; ty nâšmat maeš sily, i zahavaŭ slova Maë, i nâ vyraksâ imâ Majgo.

9. Вось, Я зраблю, што з сатанінскае зборні, з тых, якія кажуць пра сябе, што яны Юдэі, але самі не такія, а хлусяць, - вось, Я зраблю тое, што яны прыйдуць і паклоняцца перад нагамі тваімі, і ўведаюць, што Я палюбіў цябе.

Vos', Â zrablû, što z satanìnskae zbornì, z tyh, âkîâ kažuc' pra sâbe, što âny Ūdèi, ale samì ne takiâ, a hlusâc', - vos', Â zrablû toe, što âny pryjduc' i paklonâcca perad nagamì tvaimì, i ŭvedaŭc', što Â palûbiŭ câbe.

10. І як ты захаваў слова цярплівасьці Маёй, дык і Я захаваю цябе ад гадзіны спакушэньня, якая прыйдзе на ўвесь сьвет, каб выпрабаваць

жыхароў зямлі.

Ì âk ty zahavaŭ slova cârplivas'ci Maëj, dyk ì Â zahavaŭ câbe ad gadziny spakušèn'nâ, âkaâ pryjdzje na ŭves' s'vet, kab vyprabavac' žyharoŭ zâmlì.

11. Вось, я прыйду неўзабаве; трымай, што маеш, каб хто не ўхапіў вянка твайго.

Vos', â pryjdu neŭzabave; trymaj, što maeš, kab hto ne ŭhapiŭ vâнка tvajgo.

12. Пераможцу зраблю стаўпом у храме Бога Майго, і ён ужо ня выйдзе вонкі; і напішу на ім імя Бога Майго і імя горада Бога Майго, новага Ерусаліма, які сыходзіць зь неба ад Бога Майго, і імя Маё новае.
Peramožcu zrablŭ staŭpom u hráme Boga Majgo, ì ên užo nâ vyjdzje vonkì; ì napišu na ìm ìmâ Boga Majgo ì ìmâ gorada Boga Majgo, novaga Erusalìma, âkì syhodzic' z' neba ad Boga Majgo, ì ìmâ Maë novae.

13. Хто мае вуха, хай чуе, што Дух кажа цэрквам".

Hto mae vuha, haj čue, što Duh kaža cèrkvam".

14. І анёлу Лаадыкійскай царквы напішы: "Так кажа Амін, сьведка верны і сапраўдны, пачатак тварэння Божага:

Ì anëlu Laadykìjskaj carkvy napišy: "Tak kaža Amin, s'vedka verny ì sapraŭdny, pačatak tvarèn'nâ Božaga:

15. ведаю твае дзеі; ты ні халодны, ні гарачы; о, калі б ты быў халодны альбо гарачы!

vedaŭ tvae dzei; ty nì halodny, nì garačy; o, kalì b ty byŭ halodny al'bo garačy!

16. Але як што ты цёплы, а не гарачы і не халодны, дык выкіну цябе з вуснаў Маіх.

Ale âk što ty cëply, a ne garačy ì ne halodny, dyk vykinu câbe z vusnaŭ Maìh.

17. Бо ты кажаш: я багаты, разбагацеў і ні ў чым ня маю патрэбы; а ня

ведаеш, што ты няшчасны і жалю варты, і ўбогі і сьляпы і голы.

Bo ty kažaš: â bagaty, razbagaceŭ ì nì ŭ čym nâ maŭ patrèby; a nâ vedaеш, što ty nâščasny ì žalŭ varty, ì ŭbogi ì s'làpy ì goly.

18. Раю табе купіць у Мяне золата, вагнём ачышчанае, каб табе разбагацець, і белую вопратку, каб апрануцца і каб ня відзён быў сорам галізны тваёй, і масьцю памаж вочы твае, каб бачыць.

Raŭ tabe kupic' u Mâne zolata, vagnëm ačyščanae, kab tabe razbagacec', ì beluŭ vopratku, kab apranucca ì kab nâ vidzën byŭ soram galizny tvaëj, ì mas'cŭ pamaž vočy tvae, kab bačyc'.

19. Каго Я люблю, тых выкрываю і караю. Дык вось будзь руплівы і пакайся.

Kago Â lŭblŭ, tyh vykryvaŭ ì karaŭ. Dyk vos' budz' ruplŭvy ì pakajsâ.

20. Вось, стаю каля дзьвярэй і стукаюся; калі хто пачуе голас Мой і адчыніць дзьверы, увайду да яго і буду вячэраць зь ім, і ён са Мною.

Vos', staŭ kalâ dz'vârèj ì stukaŭsâ; kalì hto pačue golas Moj ì adčynic' dz'very, uvajdu da âgo ì budu vâčèrac' z' im, ì èn sa Mnoŭ.

21. Пераможцу дам сесьці са Мною на троне Маім, як і Я перамог і сеў з Айцом Маім на троне Ягоным.

Peramožcu dam ses'ci sa Mnoŭ na trone Maïm, âk ì Â peramog ì seŭ z Ajcom Maïm na trone Âgonym.

22. Хто мае вуха, хай чуе, што Дух кажа цэрквам.

Hto mae vuha, haj čue, što Duh kaža cèrkvam.

4 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага я глянуў, і вось, дзьверы адчыненыя ў небе, і ранейшы голас, які я чуў як бы гук трубы, што гаварыў са мною, сказаў: узыдзі

сюды, і пакажу табе, што мае быць пасья гэтага.

Pas'lá gètaga â glânuŭ, ì vos', dz'very adčynenyâ ŭ nebe, ì ranejšy golas, âki â čuŭ âk by guk trubny, što gavaryŭ sa mnoŭ, skazaŭ: uzydzi sŭdy, ì pakažu taбе, što mae byc' pas'lá gètaga.

2. І адразу я быў у духу; і вось, трон стаяў на небе, а на троне Нехта сядзеў.

Ì adrazu â byŭ u duhu; ì vos', tron staâŭ na nebe, a na trone Nehta sâdzeŭ.

3. І Гэты, Які сядзеў, з выгляду быў падобны да каменя ясьпісу і сардысу; і вясёлка вакол трона, з выгляду падобная да смарагду.

Ì Gèty, Âki sâdzeŭ, z vyglâdu byŭ padobny da kamenâ âs'pisu ì sardysu; ì vâsëlka vakol trona, z vyglâdu padobnaâ da smaragdu.

4. І навокал трона дваццаць чатыры троны; а на тронах бачыў я - сядзелі дваццаць чатыры старцы, якія апранутыя былі ў белае адзеньне і мелі на галовах сваіх залатыя вянкi.

Ì navokal trona dvaccac' čatyry trony; a na tronah bačyŭ â - sâdzeli dvaccac' čatyry starcy, âkiâ apranutyâ byli ŭ belae adzen'ne ì meli na galovah svaih zalatyâ vânkì.

5. І з трона зыходзілі маланкі і гримоты і галасы, і сем сьветачаў вогненных гарэлі перад тронам, якія ёсьць сем духаў Божых.

Ì z trona zyhodzili malanki ì grymoty ì galasy, ì sem s'vetačaŭ vognennyh garèli perad tronam, âkiâ ës'c' sem duhaŭ Božyh.

6. І перад тронам мора шкляное, падобнае да крышталю; і пасярод трона і навокал трона чатыры жывыя істоты, поўныя вачэй сьпераду і ззаду:

Ì perad tronam mora šklânoe, padobnae da kryštalû; ì pasârod trona ì navokal trona čatyry žyvŭâ istoty, poŭnyâ vačèj s'peradu ì zzadu:

7. І першая жывая істота была падобная да льва, і другая жывая істота

падобная да цяляці, і трэйцяя жывая істота мела аблічча, як у чалавека, і чацьвёртая жывая істота, падобная да арла лятучага.

Ī peršaâ žyvaâ istota byla padobnaâ da l'va, ĭ drugaâ žyvaâ istota padobnaâ da câlâci, ĭ trêjcââ žyvaâ istota mela abličča, âk u čalaveka, ĭ čac'vërtaâ žyvaâ istota, padobnaâ da arla lâtučaga.

8. І кожная з чатырох жывых істотаў мела па шэсьць крылаў абапал, а ўсярэдзіне яны поўныя вачэй; і ні ўдзень ані ўночы ня маюць спакою, заклікаючы: "Сьвяты, сьвяты, сьвяты Гасподзь Бог Усеўладны, Які быў, ёсьць і прыйдзе".

Ī kožnaâ z čatyroh žyvyh istotaŭ mela pa šès'c' krylaŭ abapal, a ŭsârèdzine âny poŭnyâ vačèj; ĭ ni ŭdzen' ani ŭnočy nâ maûc' spakoŭ, zaklikaŭčy: "S'vâty, s'vâty, s'vâty Gaspodz' Bog Useŭladny, Âki byŭ, ës'c' ĭ pryjdzè".

9. І калі жывыя істоты ўзносяць славу і гонар і падзяку Таму, Хто сядзіць на троне, Хто жыве ва векі вечныя,

Ī kalì žyvyâ istoty ŭznosâc' slavu ĭ gonar ĭ padzâku Tamu, Hto sâdzic' na trone, Hto žyve va vekì večnyâ,

10. тады дваццаць чатыры старцы падаюць перад Тым, Хто сядзіць на троне, і кланяюцца Таму, Хто жыве ва векі вечныя, і ўскладаюць вянкi свае перад тронам, кажучы:

tady dvaccac' čatyry starcy padaŭc' perad Tym, Hto sâdzic' na trone, ĭ klanâŭcca Tamu, Hto žyve va vekì večnyâ, ĭ ŭskladaŭc' vânkì svae perad tronam, kažučy:

11. Ты варты, Госпадзе, прыняць славу і гонар і сілу, бо Ты стварыў усё, і ўсё па Тваёй волі існуе і створана.

Ty varty, Gospadze, prynâc' slavu ĭ gonar ĭ silu, bo Ty stvaryŭ usë, ĭ ŭsë pa Tvaëj volì isnue ĭ stvorana.

5 Кіраўнік

1. І ўбачыў я ў правіцы ў Таго, Хто сядзіць на троне, кнігу, напісаную ўсярэдзіне і звонку, запячатаную на сем пячатак.

Ì ŭbačyŭ â ŭ pravicy ŭ Tago, Hto sâdzic' na trone, knìgu, napìsanuŭ ŭsârèdzine i zvonku, zapâčatanuŭ na sem pâčatak.

2. І ўбачыў я анёла магутнага, Які абвяшчаў гучным голасам: хто варты разгарнуць гэтую кнігу і зьняць пячаткі зь яе?

Ì ŭbačyŭ â anëla magutnaga, Âki abvâščaŭ gučnym golasam: hto varty razgarnuc' gètuŭ knìgu i z'nâc' pâčatkì z' âe?

3. І ніхто ня мог, ні на небе, ні на зямлі, ні пад зямлёю, разгарнуць гэтую кнігу, ні зірнуць у яе.

Ì nihto nâ mog, nì na nebe, nì na zâmlì, nì pad zâmlëu, razgarnuc' gètuŭ knìgu, nì zìrnuc' u âe.

4. І я моцна плакаў па тым, што не знайшлося вартага разгарнуць і чытаць гэтую кнігу, і нават зірнуць у яе.

Ì â mocna plakaŭ pa tym, što ne znajšlosâ vartaga razgarnuc' i čytac' gètuŭ knìgu, i navat zìrnuc' u âe.

5. І адзін старац сказаў мне: ня плач, вось, леў з калена Юдавага, корань Давідаў, перамог і можа разгарнуць гэтую кнігу і зьняць сем пячатак яе.

Ì adzìn starac skazaŭ mne: nâ plač, vos', leŭ z kalena Ûdavaga, koran' Davidaŭ, peramog i moža razgarnuc' gètuŭ knìgu i z'nâc' sem pâčatak âe.

6. І я глянуў, і вось, пасярод трона і чатырох жывых істотаў і сярод старцаў стаяла Ягня нібы заколатае, і мела сем рагоў і сем вачэй, якія ёсьць сем духаў Божых, пасланых на ўсю зямлю.

Ì â glânuŭ, i vos', pasârod trona i čatyroh žyvyh istotaŭ i sârod starcaŭ staâla

*Âgnâ niby zakolatae, i mela sem ragoŭ i sem vačëj, âkiâ ës'c' sem duhaŭ
Božyh, paslanyh na ŭsû zâmlû.*

7. I Ён прыйшоў і ўзяў кнігу з правіцы Таго, Хто сядзеў на троне.

Ì Ęn pryjšoŭ i ŭzâŭ knìgu z pravìcy Tago, Hto sâdzeŭ na trone.

8. I калі Ён узяў кнігу, тады чатыры жывыя істоты і дваццаць чатыры старцы ўпалі перад Ягнём, маючы кожны гусьлі і залатыя чары, поўныя фіміяму, якія ёсьць малітвы сьвятых;

Ì kalì Ęn uzâŭ knìgu, tady čatyry žyvyâ istoty i dvaccac' čatyry starcy ŭpali perad Âgnëm, maŭčy kožny gus'li i zalatyâ čary, poŭnyâ fimiâmu, âkiâ ës'c' malitvy s'vâtyh;

9. і сьпяваюць новую песьню, кажучы: Ты варты ўзяць кнігу і зьняць зь яе пячаткі; бо Ты быў заколаты, і Крывёю Сваёю Ты адкупіў нас Богу з кожнага калена і роду, і народу і племені,

i s'pâvaŭc' novuŭ pes'nû, kažučy: Ty varty ŭzâc' knìgu i z'nâc' z' âe pâčatki; bo Ty byŭ zakolaty, i Kryvëŭ Svaëŭ Ty adkupiŭ nas Bogu z kožnaga kalena i rodu, i narodu i plemenì,

10. і зрабіў нас царамі і сьвятарамі Богу нашаму; і мы будзем валадарыць на зямлі!

ì zrabiŭ nas caramì i s'vâtaramì Bogu našamu; i my budzem valadaryc' na zâmlì!

11. I бачыў я, і чуў голас многіх анёлаў вакол трона і жывых істотаў, і старцаў, і лікам іх было процьма цьмы і тысячы тысячаў,

Ì bačyŭ â, i čuŭ golas mnogih anëlaŭ vakol trona i žyvyh istotaŭ, i starcaŭ, i likam ih bylo proc'ma c'my i tysâčy tysâčaŭ,

12. якія гаварылі гучным голасам: вартае Ягня заколатае прыняць сілу і багацьце, і мудрасьць і моц, і гонар і славу і дабраславеньне!

âkiâ gavaryli gučnym golasam: vartae Âgnâ zakolatae prynâc' silu i bagac'ce,

ì mudras'c' ì moc, ì gonar ì slavu ì dabraslaven'ne!

13. I кожнае стварэнне, якое ёсць на небе і на зямлі, і пад зямлёю і на моры, і ўсё, што ў іх, чуў я, казалі: Таму, Хто сядзіць на троне, і Ягняці дабраславенне і гонар, і слава і сіла на векі вечныя!

Ì kožnae stvarèn'ne, âkoe ës'c' na nebe ì na zâmlì, ì pad zâmlëû ì na mory, ì ũsë, što ũ ih, čuŭ â, kazala: Tamu, Hto sâdzic' na trone, ì Âgnâci dabraslaven'ne ì gonar, ì slava ì sila na vekì večnyâ!

14. I чатыры жывыя істоты казалі: амін! I дваццаць чатыры старцы пакланіліся Таму, Хто жыве ва векі вечныя.

Ì čatyry žyvyâ istoty kazali: amin! ì dvaccac' čatyry starcy paklanilisâ Tamu, Hto žyve va vekì večnyâ.

6 Кіраўнік

1. I я ўгледзеў, што Ягня зняло першую зь сямі пячатак, і я пачуў адну з чатырох жывых істотаў, якая гаварыла як бы грамавым голасам: ідзі і глядзі!

Ì â ũgledzeŭ, što Âgnâ z'nâlo peršuû z' sâmì pâčatak, ì â pačuŭ adnu z čatyroh žyvyh istotaŭ, âkaâ gavaryla âk by gramavym golasam: idzi ì glâdzi!

2. Я зірнуў, і вось, конь белы, і на ім верхавец, які меў лук, і дадзены яму быў вянок, і выйшаў ён як пераможны, і каб перамагчы.

Â zirnuŭ, ì vos', kon' bely, ì na ìm verhavec, âkì meŭ luk, ì dadzeny âmu byŭ vânok, ì vyjšaŭ ên âk peramožny, ì kab peramagčy.

3. I калі Ён зняў другую пячатку, я пачуў другую жывую істоту: ідзі і глядзі.

Ì kalì Ên z'nâŭ druguû pâčatku, â pačuŭ druguû žyvuû istotu: idzi ì glâdzi.

4. I выйшаў другі конь гняды; і таму, хто на ім сядзеў, дадзена было

ўзяць мір зь зямлі, і каб забівалі адзін аднаго; і дадзены яму вялікі меч.

Ì vyjšaŭ drugi kon' gnâdy; ì tamu, hto na ìm sâdzeŭ, dadzena bylo ŭzâc' mir z' zâmlì, ì kab zabìvalì adzìn adnago; ì dadzeny âmu vâlikì meč.

5. І калі Ён зьняў трэйцюю пячатку, я чуў трэйцюю жывую істоту, якая казалася: ідзі і глядзі. Я зірнуў, і вось, конь вараны, і на ім верхавец, які меў вагі ў руцэ сваёй.

Ì kalì Ěn z'nâŭ trèjcûû pâčatku, â čuŭ trèjcûû žyvuû ìstotu, âkaâ kazala: ìdzi ì glâdzi. Â zirnuŭ, ì vos', kon' varany, ì na ìm verhavec, âkì meŭ vagì ŭ rucè svaëj.

6. І чуў я голас з-пасярод чатырох жывых істотаў, які казаў: мера пшаніцы за дынар, і тры меры ячменю за дынар; а алею і віна не марнуй!

Ì čuŭ â golas z-pasârod čatyroh žyvyh ìstotaŭ, âkì kazaŭ: mera pšaniicy za dynar, ì try mery âčmenû za dynar; a aleû ì vîna ne marnuj!

7. І калі Ён зьняў чацьвёртую пячатку, я чуў голас чацьвёртай жывой істоты, які казаў: ідзі і глядзі.

Ì kalì Ěn z'nâŭ čac'vèrtuû pâčatku, â čuŭ golas čac'vèrtaj žyvoj ìstoty, âkì kazaŭ: ìdzi ì glâdzi.

8. І я зірнуў, і вось, конь бледны, і на ім верхавец, якому імя сьмерць; і пекла ішло за ім сьледам, і дадзена яму ўлада над чвэрцю зямлі - забіваць мечам і голадам, і пошасьцю і зьвярамі зямнымі.

Ì â zirnuŭ, ì vos', kon' bledny, ì na ìm verhavec, âkomu ìmâ s'merc'; ì pekla išlo za ìm s'ledam, ì dadzena âmu ŭlada nad čvèrcû zâmlì - zabìvac' mečam ì goladam, ì pošas'cû ì z'vâramì zâmnymì.

9. І калі Ён зьняў пятую пячатку, я ўбачыў пад ахвярнікам душы забітых за слова Божае і за сьведчаньне, якое мелі яны.

Ì kalì Ěn z'nâŭ pâtuû pâčatku, â ŭbačyŭ pad ahvârnìkam dušy zabìtyh za

slova Božae i za s'vedčan'ne, âkoe meli âny.

10. I залямантавалі яны моцным голасам, кажучы: дакуль, Уладыка сьвяты і праведны, ня судзіш і ня помсьціш жыхарам зямным за кроў нашу?

Ì zalâmantavali âny mocnym golasam, kažučy: dakul', Uladyka s'vâty i pravedny, nâ sudziš i nâ poms'ciš žyharam zâmnym za kroŭ našu?

11. I дадзена было кожнаму зь іх адзеньне белае, і сказана ім, каб яны супакоіліся яшчэ на нядоўгі час, пакуль і саслужнікі іхнія і браты іхнія, якія будуць забітыя, як і яны, дапоўняць лік.

Ì dadzena bylo kožnamu z' ih adzen'ne belae, i skazana im, kab âny supakoilisâ âščè na nâdoŭgi čas, pakul' i saslužnikì ihniâ i braty ihniâ, âkiâ buduc' zabityâ, âk i âny, dapoŭnâc' lik.

12. I калі Ён зняў шостую пячатку, я зірнуў, і вось, сталася вялікае трасеньне зямлі, і сонца счарнела, як валасяніца, і месяц зрабіўся бы кроў,

Ì kalì Ěn z'nâŭ šostuû pâčatku, â zirnuŭ, i vos', stalasâ vâlikae trasen'ne zâmlì, i sonca sčarnela, âk valasânica, i mesâc zrabiŭsâ by kroŭ,

13. і зоркі нябесныя ўпалі на зямлю, як смакоўніца, патрасаная моцным ветрам скідае няспелыя смоквы свае.

i zorkì nâbesnyâ ŭpali na zâmlû, âk smakoŭnica, patrasanaâ mocnym vetram skìdae nâs'pelyâ smokvy svae.

14. I неба схавалася, зьвіўшыся як сувой; і кожная гара і выспа рушылі зь месцаў сваіх;

Ì neba shavalasâ, z'viŭšysâ âk suvoj; i kožnaâ gara i vyspa rušyli z' mescaŭ svaih;

15. і цары зямныя і вяльможы, і багатыя і тысячнікі і моцныя, і кожны раб і кожны вольнік схаваліся ў пячоры і ў цясьніны гор,

ì cary zâmnyâ ì vâl'možy, ì bagatyâ ì tysâčnikì ì mocnyâ, ì kožny rab ì kožny vol'nik shavalisâ ŭ pâčory ì ŭ câs'niny gor,

16. ì кажучь гарам ì камяням: упадзеце на нас ì схавайце нас ад аблічча Таго, Хто сядзіць на троне, ì ад гневу Гасподняга;

ì kažuc' garam ì kamânâm: upadzece na nas ì shavajce nas ad abličča Tago, Hto sâdzic' na trone, ì ad gnevu Gaspodnâga;

17. бо прыйшоў вялікі дзень гневу Ягонага, ì хто можа выстаяць?

bo pryjšoŭ vâlikì dzen' gnevu Ágonaga, ì hto moža vystaâc'?

7 Кіраўнік

1. І пасля гэтага бачыў я чатырох анёлаў, якія стаялі на чатырох кутах зямлі ì трымалі чатыры вятры зямлі, каб ня веяў вецер ні на зямлю, ні на мора, ні на якое дрэва.

Ì pas'lâ gètaga bačyŭ â čatyroh anëlaŭ, âkiâ staâli na čatyroh kutah zâmlì ì trymalì čatyry vâtry zâmlì, kab nâ veâŭ vecer nì na zâmlû, nì na mora, nì na âkoe drèva.

2. І бачыў я іншага анёла, што ўзыходзіў з усходу сонца ì меў пячатку Бога жывога. І ўсклікнуў ён гучным голасам да чатырох анёлаў, якім дадзена шкодзіць зямлі ì мору, кажучы:

Ì bačyŭ â inšaga anëla, što ŭzyhodziŭ z ushodu sonca ì meŭ pâčatku Boga žyvoga. Ì ŭskliknuŭ ën gučnym golasam da čatyroh anëlaŭ, âkim dadzena škodzic' zâmlì ì moru, kažučy:

3. не рабеце шкоды ні зямлі, ні мору, ні дрэвам, пакуль не накладзём пячаткі на ілбы рабам Бога нашага.

ne rabece škody nì zâmlì, nì moru, nì drèvam, pakul' ne nakladzëm pâčatki na ilby rabam Boga našaga.

4. І я чуў лік запячатаных: запячатаных было сто сорак чатыры тысячы з усіх каленаў сыноў Ізраілевых.

Ī â čuŭ lik zapâčatanyh: zapâčatanyh bylo sto sorak čatyry tysâčy z usih kalenaŭ synoŭ Īzrailevyh.

5. З калена Юды запячатана дванаццаць тысяч; з калена Рувімавага запячатана дванаццаць тысяч; з калена Гадавага запячатана дванаццаць тысяч;

Z kalena Ūdy zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Ruvimavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Gadavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč;

6. з калена Асіравага запячатана дванаццаць тысяч; з калена Нефалімавага запячатана дванаццаць тысяч; з калена Манасіінага запячатана дванаццаць тысяч;

z kalena Asiravaga zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Nefalimavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Manasiinaga zapâčatana dvanaccac' tysâč;

7. з калена Сымонавага запячатана дванаццаць тысяч; з калена Левія запячатана дванаццаць тысяч; з калена Ісахаравага запячатана дванаццаць тысяч;

z kalena Symonavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Leviâ zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Īsaharavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč;

8. з калена Завулонавага запячатана дванаццаць тысяч; з калена Язэпавага запячатана дванаццаць тысяч; з калена Веньямінавага запячатана дванаццаць тысяч.

z kalena Zavulonavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Âzèpavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč; z kalena Ven'âminavaga zapâčatana dvanaccac' tysâč.

9. Пасьля гэтага зірнуў я, і вось, вялікае мноства людзей, якога ніхто ня мог палічыць, з усіх плямёнаў і каленаў, і народаў і родаў стаяла перад тронам і перад Ягнём у белым адзеньні і з пальмавымі галінкамі ў руках сваіх.

Pas'lá gètaga zìrnuŭ â, i vos', vâlikae mnostva lûdzej, âkoga nihto nâ mog paličyc', z usih plâmënaŭ i kalenaŭ, i narodaŭ i rodaŭ staâla perad tronam i perad Âgnëm u belym adzen'ni i z pal'mavymi galinkami ŭ rukah svaih.

10. І ўсклікалі гучным голасам, кажучы: збавеньне Богу нашаму, Які сядзіць на троне, і Ягняці!

Ì ŭsklikali gučnym golasam, kažučy: zbaven'ne Bogu našamu, Âki sâdzic' na trone, i Âgnâci!

11. І ўсе анёлы стаялі вакол трона і старцаў і чатырох жывых істотаў, і ўпалі ніцма перад тронам, і пакланіліся Богу,

Ì ŭse anëly staâli vakol trona i starcaŭ i čatyroh žyvyh istotaŭ, i ŭpali ničma perad tronam, i paklanilisâ Bogu,

12. кажучы: амін! дабраславеньне і слава, і мудрасьць і падзяка, і гонар і сіла і моц Богу нашаму на векі вечныя! Амін.

kažučy: amin! dabraslaven'ne i slava, i mudras'c' i padzâka, i gonar i sila i moc Bogu našamu na vekì večnyâ! Amin.

13. І, пачаўшы прамову, адзін старац спытаўся ў мяне: гэтыя апранутыя ў белую адзежу, хто, і адкуль прыйшлі?

Ì, pačaušy pramovu, adzìn starac spytaŭsâ ŭ mâne: gètyâ apranutyâ ŭ beluŭ adžežu, hto, i adkul' pryjšli?

14. Я сказаў яму: ты ведаеш, уладару. І ён сказаў мне: гэта тыя, якія прыйшлі ад вялікае скрухі; яны абмылі вопратку сваю і адбялілі вопратку сваю Крывёю Ягняці.

Â skazaŭ âmu: ty vedaеш, uladaru. Ì ên skazaŭ mne: gèta tyâ, âkiâ pryjšli ad

*vâlikae skruhi; âny abmyli vopratku svaû i adbâlili vopratku svaû Kryvëû
Âgnâci.*

15. За гэта яны цяпер перад тронам Бога і служаць Яму дзень і ноч у храме Ягоным, і Той, Хто сядзіць на троне, будзе жыць у іх.

*Za gëta âny câper perad tronam Boga i služac' Âmu dzen' i noč u hrame
Âgonym, i Toj, Hto sâdzic' na trone, budze žyc' u ih.*

16. Яны ня будуць ужо ні голаду ні смагі цярпець, і ня будзе паліць іх сонца, і ніякая сьпёка;

*Âny nâ buduc' užo ni goladu ni smagi cârpec', i nâ budze palic' ih sonca, i
niâkaâ s'pëka;*

17. бо Ягня, Якое пасярод трона, будзе пасьвіць іх і вадзіць іх на жывыя крыніцы водаў, і вытра Бог кожную сьлязіну з вачэй іхніх!

*bo Âgnâ, Âkoe pasârod trona, budze pas'vic' ih i vadzic' ih na žyvyâ krynicy
vodaŭ, i vytra Bog kožnuû s'lâzînu z vačëj ihnih!*

8 Кіраўнік

1. І калі Ён зьняў сёмую пячатку, моўча паўстала на небе як бы на паўгадзіны.

*Ì kalì Ên z'nâŭ sëmuû pâčatku, moŭča paŭstala na nebe âk by na
paŭgadzîny.*

2. І ўгледзеў я сем анёлаў, якія стаялі перад Богам; і дадзена ім сем трубаў.

Ì ŭgledzeŭ â sem anëlaŭ, âkiâ staâli perad Bogam; i dadzena im sem trubaŭ.

3. І прыйшоў іншы анёл і стаў перад ахвярнікам, трымаючы залатое кадзіла; і дадзена было яму багата фіміяму, каб ён з малітвамі ўсіх сьвятых усклаў яго на залаты ахвярнік перад тронам.

Ì pryjšoŭ inšy aněl ì staŭ perad ahvârnïkam, trymaŭčy zalatoe kadzila; ì dadzena bylo âmu bagata fimiâmu, kab ěn z malitvami ũsïh s'vâtyh usklaŭ âgo na zalaty ahvârnïk perad tronam.

4. I ўзьнёсься дым фiмiямy з малiтвамi сьвятых ад рукi анёла перад Богам.

Ì ũz'něs'sâ dym fimiâmu z malitvami s'vâtyh ad ruki aněla perad Bogam.

5. I ўзяў анёл кадзіла, i напоўніў яго жарам з ахвярнiка, i кiнуў на зямлю: i ўчыніліся галасы i грамŝ, i маланкi i землятрусy.

Ì ũzâŭ aněl kadzila, ì napoŭniŭ âgo ŝaram z ahvârnïka, ì kïnuŭ na zâmlŭ: ì ũčynilisâ galasy ì gramŝ, ì malanki ì zemlâtrusy.

6. I сем анёлаў, што мелi сем трубаў, падрыхтавалiся трубiць.

Ì sem anělaŭ, ŝto meli sem trubaŭ, padryhtavalisâ trubic'.

7. Першы анёл затрубiў, i зрабiўся град i вагонь, змяшаныя з крывёю, i апалi на зямлю; i трацiна ũсiх дрэваў згарэла, i ўся трава зялёная выгарала.

Peršy aněl zatrubïŭ, ì zrabïŭsâ grad ì vagon', z'mâšanyâ z kryvěŭ, ì apali na zâmlŭ; ì tracïna ũsïh drěvaŭ zgarěla, ì ũsâ trava zâlěnaâ vygarala.

8. Другi анёл затрубiў, i як бы вялікая гара, вагнěм распаленая, абвалiлася ў мора; i трацiна мора зрабiлася крывёю,

Drugï aněl zatrubïŭ, ì âk by vâlikaâ gara, vagněm raspalenaâ, abvalilasâ ũ mora; ì tracïna mora zrabïlasâ kryvěŭ,

9. i вымерла трацiна жывога стварěннiя ў мору, i трацiна караблěŭ загiнула.

Ì vymerla tracïna ŝyvoga stvarěn'nâ ũ mory, ì tracïna karablěŭ zagïnula.

10. Трэйцi анёл затрубiў, i ўпала зь неба вялікая зорка, палаючы, нiбы сьветач, i ўпала на трацiну рэк i крынiцы водаŭ.

Trějcï aněl zatrubïŭ, ì ũpala z' neba vâlikaâ zorka, palaŭčy, niby s'vetač, ì

ŭpala na tracinu rĕk i krynicy vodaŭ.

11. Імя гэтай зорцы палын; і траціна ўсіх водаў зрабілася палыном, і многія людзі памерлі ад водаў, бо яны прагорклі.

Ĭmâ gĕtaj zorcy palyn; i tracina ŭsĭh vodaŭ zrabilasâ palynom, i mnogĭâ lŭdzi pamerli ad vodaŭ, bo âny pragorkli.

12. Чацьвĕрты анёл затрубіў, і ўдар спасьціг траціну сонца і траціну месяца і траціну зорак, так што зацьмілася траціна іх, і траціна дня не сьвяціла больш - так, як і ночы.

Čac'vĕrty anĕl zatrubĭŭ, i ŭdar spas'cĭg tracinu sonca i tracinu mesâca i tracinu zorak, tak ŝto zac'milasâ tracina ih, i tracina dnâ ne s'vâcila bol'sĭ - tak, âk i nočy.

13. І бачыў я і чуў аднаго анёла, які ляцеў пасярод неба і прамаўляў гучным голасам: гора, гора, гора жывым на зямлі ад астатніх трубных галасоў трох анёлаў, якія будуць трубіць!

Ĭ bačyŭ â i čuŭ adnago anĕla, âki lâceŭ pasârod neba i pramaŭlâŭ gučnym golasam: gora, gora, gora žyvym na zâmlĭ ad astatnih trubnyh galasoŭ troh anĕlaŭ, âkiâ buduc' trubic'!

9 Кіраўнік

1. Пяты анёл затрубіў, і ўгледзеў я зорку, што ўпала зь неба на зямлю, і дадзены ёй ключ да калодзежа бездані:

Pâty anĕl zatrubĭŭ, i ŭgledzeŭ â zorku, ŝto ŭpala z' neba na zâmlŭ, i dadzeny ĕj klŭč da kalodzeža bezdani:

2. яна адамкнула калодзеж бездані, і выйшаў дым з калодзежа, як дым зь вялікае печы; і зацьмілася сонца і паветра ад дыму з калодзежа.

âna adamknula kalodzež bezdani, i vyjšaŭ dym z kalodzeža, âk dym z'

vâlikae pečy; i zac'milasâ sonca i pavetra ad dymu z kalodzeža.

3. I з дыму выйшла саранча на зямлю, і дадзена ёй была ўлада, якую маюць зямныя скарпіёны.

Ì z dymu vyjšla saranča na zâmlû, i dadzena ëj byla ŭlada, âkuû maûc' zâmnyâ skarpïëny.

4. I сказана было ёй, каб ня чыніла шкоды траве зямной, і ніякай зеляніне і ніякаму дрэву, а толькі адным людзям, якія ня маюць Божай пячаткі на лобе сваім.

Ì skazana bylo ëj, kab nâ čynila škody trave zâmnoj, i niâkaj zelânine i niâkamu drëvu, a tol'ki adnym lûdzâm, âkiâ nâ maûc' Božaj pâčatkì na lobe svaim.

5. I дадзена ёй не забіваць іх, а толькі мучыць пяць месяцаў; і пакута ад яе падобная да пакуты ад скарпіёна, калі ўджаліць чалавека.

Ì dadzena ëj ne zabivac' ih, a tol'ki mučyc' pâc' mesâcaŭ; i pakuta ad âe padobnaâ da pakuty ad skarpïëna, kali ŭdžalic' čalaveka.

6. У тыя дні людзі будуць шукаць сьмерці, ды ня знойдуць яе; захочуць памерці, ды сьмерць уцячэ ад іх.

U tyâ dni lûdzi buduc' šukac' s'merci, dy nâ znojduc' âe; zahočuc' pamerci, dy s'merc' ucâčè ad ih.

7. З выгляду саранча была падобная да коней, зрыхтаваных на вайну; і на галовах у яе як бы вянкi, падобныя на залатыя, а твары ў яе - як твары чалавечыя;

Z vyglâdu saranča byla padobnaâ da konej, zryhtavanyh na vajnu; i na galovah u âe âk by vânkì, padobnyâ na zalatyâ, a tvary ŭ âe - âk tvary čalavečyâ;

8. і валасы ў яе - як валасы ў жанчыны, а зубы ў яе былі, як у львоў;

ì valasy ŭ âe - âk valasy ŭ žančyny, a zuby ŭ âe byli, âk u l'voŭ;

9. на ёй былі панцыры, як бы панцыры жалезныя, а шум ад крылаў яе - як грукат ад калясьніц, калі безьліч коней бяжыць на вайну;

na ëj byli pancyry, âk by pancyry žaleznyâ, a šum ad krylaŭ âe - âk grukat ad kalâs'nic, kalì bez'lič konej bâžyc' na vajnu;

10. у яе былі хвасты, як у скарпіёнаў, і ў хвастах у яе былі джалы; а ўлада ў яе была - шкодзіць людзям пяць месяцаў.

u âe byli hvasty, âk u skarpiënaŭ, i ŭ hvastah u âe byli džaly; a ŭlada ŭ âe byla - škodzic' lûdzâm pâc' mesâcaŭ.

11. Царом над сабою мела яна анёла бездані; імя яму па-Габрэйску "Аваддон", а па-Грэцку "Апальліён".

Carom nad saboŭ mela âna anëla bezdani; imâ âmu pa-Gabrëjsku "Avaddon", a pa-Grècku "Apal'liën".

12. Адно гора прайшло; вось, ідуць за ім яшчэ два горы.

Adno gora prajšlo; vos', iduc' za im âščè dva gory.

13. Шосты анёл затрубіў, і я пачуў адзін голас ад чатырох рагоў залатога ахвярніка, што стаяў прад Богам,

Šosty anël zatrubìŭ, i â pačuŭ adzìn golas ad čatyroh ragoŭ zalatoga ahvârніка, što staâŭ prad Bogam,

14. які (голос) казаў шостаму анёлу, што меў трубу: вызвалі чатырох анёлаў, зьвязаных каля вялікай ракі Эўфрат.

âkì (golas) kazaŭ šostamu anëlu, što meŭ trubu: vyzvalì čatyroh anëlaŭ, z'vâzanyh kalâ vâlikaj rakì Eŭfrat.

15. І вызвалены былі чатыры анёлы, падрыхтаваныя на дзень, і гадзіну, і месяц і год, каб умярцьвіць траціну людзей.

Ì vyzvaleny byli čatyry anëly, padryhtavanyâ na dzen', i gadzìnu, i mesâc i god, kab umârc'vic' tracìnu lûdzej.

16. Лічба коннага войска была дзьве цьмы разоў па цьме; і я чуў лічбу

яго.

Ličba konnaga vojska byla dz've c'my razoŭ pa c'me; i â čuŭ ličbu âgo.

17. Так бачыў я ў зьявішчы коней і на іх верхаўцоў, якія мелі на сабе панцыры вогненныя, гіяцынтавыя і серныя; галовы ў коней - як у ільвоў, і з храпы ў іх выходзіў вагонь, дым і серка.

Tak bačyŭ â ŭ z'âviščy konej i na ih verhaŭcoŭ, âkiâ meli na sabe pancyry vognennyâ, giâcyntavyâ i sernyâ; galovy ŭ konej - âk u il'voŭ, i z hrapy ŭ ih vyhodziŭ vagon', dym i serka.

18. Ад гэтых трох пошасьцяў, ад вагню, дыму і серкі, што выходзілі з храпы іхняе, памерла траціна людзей;

Ad gètyh troh pošas'câŭ, ad vagnû, dymu i serki, što vyhodzilì z hrapy ihnâe, pamerla tracina lûdzej;

19. бо сіла коней была ў храпе ў іх і ў хвастах у іх; а хвасты ў іх былі падобныя да змеяў і мелі галовы, і імі яны чынілі шкоду.

bo sila konej byla ŭ hrape ŭ ih i ŭ hvastah u ih; a hvasty ŭ ih byli padobnyâ da z'meâŭ i meli galovy, i imi âny čynilì škodu.

20. А рэшта людзей, якія не памерлі ад гэтых пошасьцяў, не раскаяліся ў дзеях рук сваіх, так каб не пакланяцца дэманам і залатым, срэбраным, медным, каменным і драўняным ідалам, якія ня могуць ні бачыць, ні чуць, ні хадзіць;

A rëšta lûdzej, âkiâ ne pamerli ad gètyh pošas'câŭ, ne raskaâlisâ ŭ dzeâh ruk svaih, tak kab ne paklanâcca dèmanam i zalatym, srèbranym, mednym, kamennym i draŭnânym idalam, âkiâ nâ moguc' ni bačyc', ni čuc', ni hadzic';

21. і не пакаяліся яны ў забойствах сваіх, ні ў чарадзеяствах сваіх, ні ў распусьце сваёй, ні ў крадзяжах сваіх.

i ne pakaâlisâ âny ŭ zabojsťvah svaih, ni ŭ čaradzejstvah svaih, ni ŭ raspus'ce svaëj, ni ŭ kradzâžah svaih.

10 Кіраўнік

1. І ўгледзеў я другога анёла моцнага, які сыходзіў зь неба, апрануты ў хмару; над галавою ў яго была вясёлка, і аблічча ў яго як сонца, і ногі ў яго як стаўбуры агнявыя,

Ì ŭgledzeŭ â drugoga anëla mocnaga, âkì syhodziŭ z' neba, apranuty ŭ hmaru; nad galavoŭ ŭ âgo byla vâsëlka, ì abličča ŭ âgo âk sonca, ì nogi ŭ âgo âk staŭbury agnâvyâ,

2. у руцэ ў яго была кніжка разгорнутая. І паставіў ён правую нагу сваю на мора, а левую на зямлю,

u rucè ŭ âgo byla knižka razgornutaâ. Ì pastaviŭ ën pravuŭ nagu svaŭ na mora, a levuŭ na zâmlŭ,

3. і ўсклікнуў зычным голасам, як рыкае леў; і калі ён усклікнуў, тады сем грамоў прамовілі галасамі сваімі.

ì ŭskliknuŭ zyčnym golasam, âk rykae leŭ; ì kalì ën uskliknuŭ, tady sem gramouŭ pramovìli galasamì svaimì.

4. І калі сем грамоў прамовілі галасамі сваімі, я хацеў быў пісаць; але пачуў голас зь неба, які мне казаў: утоі, што казалі сем грамоў, і ня пішы гэтага.

Ì kalì sem gramouŭ pramovìli galasamì svaimì, â haceŭ byŭ pìsac'; ale pačuŭ golas z' neba, âkì mne kazaŭ: utoì, što skazalì sem gramouŭ, ì nâ pìšy gètaga.

5. І анёл, якога я бачыў, як стаяў ён на моры і на зямлі, падняў руку сваю да неба

Ì anël, âkoga â bačyŭ, âk staâŭ ën na mory ì na zâmlì, padnâŭ ruku svaŭ da neba

6. і прысягаў Тым, Які жыве ва веці вечныя, Які стварыў неба і ўсё, што

на ім, зямлю і ўсё, што на ёй, і мора і ўсё, што ў ім, - што часу ўжо ня будзе;

ì prysâgaŭ Tym, Âkì žyve va vekì večnyâ, Âkì stvaryŭ neba ì ŭsë, što na ìm, zâmlû ì ŭsë, što na ëj, ì mora ì ŭsë, što ŭ ìm, - što času ŭžo nâ budze;

7. але ў тыя дні, калі ўзьнясе голас сёмы анёл, калі ён затрубіць, спраўдзіцца тайна Божая, як Ён абвясціў рабам Сваім прарокам.

ale ŭ tyâ dni, kalì ŭz'nâse golas sëmy anël, kalì ën zatrubic', sprauđzicca tajna Božaâ, âk Ęn abvâs'ciŭ rabam Svaim prarokam.

8. І голас, які я чуў зь неба, зноў пачаў гаварыць са мною і сказаў: ідзі, вазьмі разгорнутую кніжку з рукі ў анёла, які стаіць на моры і на зямлі.

Ì golas, âkì â čuŭ z' neba, znoŭ pačaŭ gavaryc' sa mnoŭ ì skazaŭ: idzi, vaz'mi razgornutuŭ knižku z ruki ŭ anëla, âkì staic' na mory ì na zâmlì.

9. І я пайшоў да анёла і сказаў яму: дай мне кніжку. Ён сказаў мне: вазьмі і зьеж яе; яна будзе горкая ў чэраве тваім, але ў вуснах тваіх будзе салодкая, як мёд.

Ì â pajšoŭ da anëla ì skazaŭ âmu: daj mne knižku. Ęn skazaŭ mne: vaz'mi ì z'ež âe; âna budze gorkaâ ŭ čèrave tvaim, ale ŭ vusnah tvaih budze salodkaâ, âk mëd.

10. І ўзяў я кніжку з рукі анёла і зьеў яе; і яна ў вуснах маіх была салодкая, як мёд; а калі зьеў яе, дык горка зрабілася ў чэраве маім.

Ì ŭzâŭ â knižku z ruki anëla ì z'eŭ âe; ì âna ŭ vusnah maih byla salodkaâ, âk mëd; a kalì z'eŭ âe, dyk gorka zrabilasâ ŭ čèrave maim.

11. І сказаў ён мне: табе трэба зноў прарочыць пра народы і плямёны і роды і цароў многіх.

Ì skazaŭ ën mne: tabe trëba znoŭ praročyc' pra narody ì plâmëny ì rody ì caroŭ mnogih.

11 Кіраўнік

1. І дадзена мне трысьціна, падобная да жазла, і сказана: устань, абмерай храм Божы і ахвярнік, і тых, што пакланяюцца ў ім;

Ì dadzena mne trys'cina, padobnaâ da žazla, i skazana: ustan', abmeraj hram Božy i ahvârnik, i tyh, što paklanâucca ŭ ìm;

2. а зьнешні двор храма выключы і не абмярай яго, бо ён дадзены язычнікам: яны будуць таптаць сьвяты горад сорок два месяцы.

a z'nešni dvor hrama vyklûčy i ne abmâraj âgo, bo ën dadzeny âzyčnikam: âny buduc' taptac' s'vâty gorad sorak dva mesâcy.

3. І дам двум сьведкам Маім, і яны будуць прарочыць тысячу дзьвесьце шасьцьдзясят дзён, апранутыя ў вярэту.

Ì dam dvum s'vedkam Maìm, i âny buduc' praročyc' tysâču dz'ves'ce šas'c'dzâsât dzën, apranutyâ ŭ vâretu.

4. Гэта - дзьве масьліны і два сьветачы, што стаяць прад Богам зямлі.

Gèta - dz've mas'lîny i dva s'vetačy, što staâc' prad Bogam zâmlî.

5. І калі хто захоча іх скрыўдзіць, дык вагонь выйдзе з вуснаў іхніх і зжарэ ворагаў іхніх; калі хто захоча іх скрыўдзіць, той мусіць быць забіты.

Ì kalî hto zahoča ih skryŭdzic', dyk vagon' vyjdze z vusnaŭ ihnih i zžarè voragaŭ ihnih; kalî hto zahoča ih skryŭdzic', toj music' byc' zabity.

6. Яны маюць уладу зачыніць неба, каб ня падаў дождж на зямлю ў дні прарочаньня іхняга, і маюць уладу над водамі - ператварыць іх у кроў і пабіваць зямлю рознымі пошасьцямі, калі толькі захочуць.

Âny maŭc' uladu začynic' neba, kab nâ padaŭ doždž na zâmlû ŭ dni praročan'nâ ihnâga, i maŭc' uladu nad vodami - peratvaryc' ih u kroŭ i pabivac' zâmlû roznymî pošas'câmi, kalî tol'ki zahočuc'.

7. І калі закончаць яны сьведчаньне сваё, зьвер, які выходзіць зь бездані, павядзе бітву зь імі, і пераможа іх, і заб'е іх,

Ì kalì zakončac' âny s'vedčan'ne svaë, z'ver, âkì vyhodzic' z' bezdani, pavâdze bitvu z' imi, i peramoža ih, i zab'e ih,

8. і трупы іхнія пакіне на вуліцы вялікага горада, які духоўна называецца Садома і Егіпет, дзе і Гасподзь наш укрыжаваны.

i trupy ihniâ pakine na vulicy vâlikaga gorada, âkì duhoŭna nazyvaecca Sadoma i Egipet, dze i Gaspodz' naš ukryžavany.

9. І многія з народаў і каленаў, і родаў і плямёнаў будуць глядзець на трупы іхнія тры дні з палавінаю і не дазваляць пакласьці трупы іхнія ў магілы.

Ì mnogiâ z narodaŭ i kalenaŭ, i rodaŭ i plâmënaŭ buduc' glâdzec' na trupy ihniâ try dni z palavinaŭ i ne dazvolâc' paklas'ci trupy ihniâ ŭ magily.

10. І насельнікі зямныя будуць радавацца з гэтага і весяліцца, і пашлюць дарункі адно аднаму, бо два прарокі гэтыя мучылі насельнікаў зямлі.

Ì nasel'niki zâmnyâ buduc' radavacca z gëtaga i vesâlicca, i pašlûc' darunki adno adnamu, bo dva praroki gëtyâ mučyli nasel'nikaŭ zâmli.

11. Але праз тры дні з палавінаю ўвайшоў у іх дух жыцьця ад Бога, і яны абодва ўсталі на ногі свае; і вялікі страх агарнуў тых, што глядзелі на іх.

Ale praz try dni z palavinaŭ ŭvajšoŭ u ih duh žyc'câ ad Boga, i âny abodva ŭstali na nogi svaë; i vâliki strah agarnuŭ tyh, što glâdzeli na ih.

12. І пачулі яны зь неба гучны голас, які казаў ім: узыдзеце сюды. І яны ўзышлі на неба на хмары, і глядзелі на іх ворагі іхнія.

Ì pačuli âny z' neba gučny golas, âkì kazaŭ im: uzydzece sŭdy. Ì âny ŭzyšli na neba na hmary, i glâdzeli na ih voragi ihniâ.

13. І ў тую самую хвіліну стаўся вялікі землятрэс, і дзясятая частка горада зруйнавалася, і загінула пры землятрэсе сем тысяч імёнаў чалавечых; а астатнія былі апанаваныя жудасьцю і ўзьнеслі славу Богу Нябеснаму.

Ì ũ tuû samuû hvilinu staŭsâ vâlikì zemlâtrus, ì dzâsâtaâ častka gorada zrujnavalasâ, ì zagìnula pry zemlâtruse sem tysâč imënaŭ čalavečyh; a astatniâ byli apanavanyâ žudas'cû ì ũz'nes'li slavu Bogu Nâbesnamu.

14. Другое гора прайшло; вось, ідзе неўзабаве трэйцае гора.

Drugoe gora prajšlo; vos', idze neŭzabave trèjcâe gora.

15. І сёмы анёл затрубіў, і залуналі на небе гучныя галасы, якія казалі: царства сьвету зрабілася Царствам Госпада нашага і будзе валадарыць ва векі вечныя.

Ì sěmy anël zatrubìŭ, ì zalunalì na nebe gučnyâ galasy, âkiâ kazali: carstva s'vetu zrabìlasâ Carstvam Gospada našaga ì budze valadaryc' va vekì večnyâ.

16. І дваццаць чатыры старцы, што сядзелі перад Госпадам на тронах сваіх, упалі ніцма і пакланіліся Богу,

Ì dvaccac' čatyry starcy, što sâdzeli perad Gospadam na tronah svaih, upali ničma ì paklanilìsâ Bogu,

17. кажучы: дзякуем Табе, Госпадзе Божа Ўсеўладны, Які ёсьць і быў і прыйдзеш, што Ты прыняў сілу Тваю вялікую і заваладарыў.

kažučy: dzâkuem Tabe, Gospadze Boža Ŭseŭladny, Âki ës'c' ì byŭ ì pryjdzeš, što Ty prynâŭ silu Tvaû vâlikuû ì zavaladaryŭ.

18. І раз'юшыліся язычнікі; і прыйшоў гнеў твой і час судзіць мёртвых і даць адплату рабам Тваім, прарокам і сьвятым і тым, што баяцца імя Твайго, малым і вялікім, і пагубіць тых, што губілі зямлю.

Ì raz'ŭšylìsâ âzyčnikì; ì pryjšoŭ gneŭ tvoj ì čas sudzìc' mërtyvh ì dac' adplatu

rabam Tvaim, prarokam i s'vâtyim i tym, što baâcca imâ Tvajgo, malym i vâlikim, i pagubic' tyh, što gubili zâmlû.

19. I расчыніўся храм Божы на небе, і з'явіўся каўчэг запавету Ягонага ў храме Ягоным; і ўчыніліся маланкі і галасы, і грымоты і землятруссы і вялікі град.

Î rasčyniŭsâ hram Božy na nebe, i z'âviŭsâ kaŭčèg zapavetu Âgonaga ŭ hrame Âgonym; i ŭčynilisâ malanki i galasy, i grymoty i zemlâtrusy i vâliki grad.

12 Кіраўнік

1. I з'явілася на небе вялікая азнака - жанчына, адзетая ў сонца; пад нагамі ў яе месяц, і на галаве ў яе вянок з дванаццаці зорак.

Î z'âvilasâ na nebe vâlikaâ aznaka - žančyna, adzetaâ ŭ sonca; pad nagami ŭ âe mesâc, i na galave ŭ âe vânok z dvanaccaci zorak.

2. Яна мела ва ўлоньні і крычала ад болю і родавых пакутаў.

Âna mela va ŭlon'ni i kryčala ad bolû i rodavyh pakutaŭ.

3. I другая азнака з'явілася на небе: вось, вялікі чырвоны цмок зь сямю галовамі і дзесяцьцю рагамі, і на галовах у яго сем дыядэм;

Î drugaâ aznaka z'âvilasâ na nebe: vos', vâliki čyrvony cmok z' sâmû galovami i dzesâc'cû ragami, i na galovah u âgo sem dyâdèm;

4. хвост ягоны звалок зь неба траціну зорак і кінуў іх на зямлю. Цмок гэты стаў перад жанчынаю, якая мелася радзіць, каб, калі яна народзіць, зжэрці яе дзіця.

hvast âgony zvalok z' neba tracinu zorak i kinuŭ ih na zâmlû. Cmok gèty staŭ perad žančynaŭ, âkaâ melasâ radzic', kab, kali âna narodzic', zžèrci âe dzicâ.

5. I нарадзіла яна дзіця мужчынскага полу, якому належыць пасьвіць усе народы жазлом жалезным; і ўзята было дзіця да Бога і да трона Ягонага.

Ì naradzila âna dzicâ mužčynskaga polu, âkomu naležyc' pas'vic' use narody žazlom žaleznyim; i ŭzâta bylo dzicâ da Boga i da trona Âgonaga.

6. А жанчына ўцякла ў пустыню, дзе прыгатавана было ёй месца ад Бога, каб кармілі яе там тысячу дзевесце шасьцьдзясят дзён.

A žančyna ŭcâkla ŭ pustynû, dze prygatavana bylo ëj mesca ad Boga, kab karmili âe tam tysâču dz'ves'ce šas'c'dzâsât dzën.

7. I адбылася на небе вайна: Міхаіл і анёлы ягонья ваявалі супроць цмока, і цмок і анёлы ягонья ваявалі супроць іх,

Ì adbylasâ na nebe vajna: Mihail i anëly âgonyâ vaâvali suproc' cmoka, i cmok i anëly âgonyâ vaâvali suproc' ih,

8. але ня ўстоялі, і не знайшлося ўжо ім месца на небе.

ale nâ ŭstoâli, i ne znajšlosâ ŭžo im mesca na nebe.

9. I скінуты быў вялікі цмок, старавечны зьмей, называны д'яблам і сатаною, змусьціцель усяго сьвету, скінуты на зямлю, і анёлы ягонья скінуты зь ім.

Ì skinuty byŭ vâlikì cmok, staravečny z'mej, nazyvany d'âblam i satanoû, zmus'cicel' usâgo s'vetu, skinuty na zâmlû, i anëly âgonyâ skinuty z' im.

10. I пачуў я гучны голас, які гаварыў на небе: цяпер настала збавеньне і сіла і царства Бога нашага і ўлада Хрыста Ягонага, бо скінуты паклёпнік братоў нашых, які паклёпнічаў на іх перад Богам нашым дзень і ноч;

Ì pačuŭ â gučny golas, âkì gavaryŭ na nebe: câper nastala zbaven'ne i sila i carstva Boga našaga i ŭlada Hrysta Âgonaga, bo skinuty paklëpnik bratoŭ našyh, âkì paklëpničau na ih perad Bogam našym dzen' i noč;

11. яны перамаглі яго крывёю Ягняці і словам сьведчаньня свайго і не палюбілі душаў сваіх нават да сьмерці.

âny peramagli âgo kryvëû Âgnâci i slovam s'vedčan'nâ svajgo i ne palûbili dušaŭ svaih navat da s'merci.

12. Дык вось, весялецеся, нябёсы і насельнікі іх! Гора тым, што жывуць на зямлі і ў моры, бо да вас сышоў д'ябал у вялікай лютасьці, ведаючы, што ня многа яму застаецца часу!

Dyk vos', vesâlecesâ, nâbësy i nasel'niki ih! Gora tym, što žyvuc' na zâmlì i ŭ mory, bo da vas syšoŭ d'âbal u vâlikaj lûtas'ci, vedaŭcy, što nâ mnoga âmu zastaecca času!

13. А калі цмок убачыў, што скінуты на зямлю, пачаў прасьледаваць жанчыну, якая нарадзіла дзіця мужчынскага полу.

A kalì cmok ubačyŭ, što skinuty na zâmlû, pačaŭ pras'ledavac' žančynu, âkaâ naradzila dzicâ mužčynskaga polu.

14. І дадзены былі жанчыне два крылы вялікага арла, каб яна ляцела ў пустыню ў месца сваё ад аблічча змея і там кармілася час, часы і паўчасу.

Ì dadzeny byli žančyne dva kryly vâlikaga arla, kab âna lâcela ŭ pustynû ŭ mesca svaë ad abličča z'meâ i tam karmilasâ čas, časy i paŭčasu.

15. І пусьціў змей з пашчы сваёй усьлед жанчыне ваду як раку, каб паглынуць яе ракою.

Ì pus'ciŭ z'mej z paščy svaëj us'led žančyne vadu âk raku, kab paglynuc' âe rakoŭ.

16. Але зямля памагла жанчыне, і адкрыла зямля вусны свае і паглынула раку, якую пусьціў цмок з пашчы сваёй.

Ale zâmlâ pamagla žančyne, i adkryla zâmlâ vusny svae i paglynula raku, âkuŭ pus'ciŭ cmok z paščy svaëj.

17. І раз'яюшыўся цмок на жанчыну і пайшоў, каб уступіць у бойку з астатнімі ад насеньня яе, якія захоўваюць заповедзі Божыя і маюць сьведчаньне Ісуса Хрыста.

Ì raz'âûšyŭsâ cmok na žančynu ì pajšoŭ, kab ustupic' u bojku z astatnimi ad nasen'nâ âe, âkiâ zahoŭvaŭc' zapavedzi Božyâ ì maŭc' s'vedčan'ne Ìsusa Hrysta.

13 Кіраўнік

1. І стаў я на пяску марскім і ўбачыў зьвера, які выходзіў з мора, зь сямю галовамі і дзесяцьцю рагамі: на рагах у яго было дзесяць дыядэмаў, а на галовах ягоных назовы богазьяважлівыя.

Ì staŭ â na pâsku marskim ì ŭbačyŭ z'vera, âki vyhodziŭ z mora, z' sâmû galovami ì dzesâc'cû ragami: na ragah u âgo bylo dzesâc' dyâdèmaŭ, a na galovah âgonyh nazovy bogaz'nâvažlivyâ.

2. Зьвер, якога я бачыў, быў падобны да барса; ногі ў яго - як у мядзьведзя, а пашча ў яго - як пашча ў ільва; і даў яму цмок сілу сваю і трон свой і вялікую ўладу.

Z'ver, âkoga â bačyŭ, byŭ padobny da barsa; nogi ŭ âgo - âk u mâdz'vedzâ, a pašča ŭ âgo - âk pašča ŭ il'va; ì daŭ âmu cmok silu svaŭ ì tron svoj ì vâlikuŭ ŭladu.

3. І бачыў я, што адна галава ў яго як бы сьмяротна была параненая, але гэтая сьмяротная рана загоілася. І дзівавала ўся зямля, сочачы за зьверам; і пакланіліся цмоку, які даў зьверу ўладу,

Ì bačyŭ â, što adna galava ŭ âgo âk by s'mârotna byla paranenaâ, ale gètaâ s'mârotnaâ rana zagoïlasâ. Ì dzivavala ŭsâ zâmlâ, sočačy za z'veram; ì paklanilisâ cmoku, âki daŭ z'veru ŭladu,

4. і пакланіліся зьверу, кажучы: хто падобны да зьвера гэтага і хто можа зваяваць яго?

ì paklanìlisâ z'veru, kažučy: hto padobny da z'vera gètaga ì hto moža zvaâvac' âgo?

5. І дадзены былі яму вусны, якія маўлялі ганарыста і богазьняважліва і дадзена яму ўлада дзейнічаць сорак два месяцы.

Ì dadzeny byli âmu vusny, âkiâ maŭlâli ganarysta ì bogaz'nâvažliva ì dadzena âmu ŭlada dzejničac' sorak dva mesâcy.

6. І разьзявіў ён вусны свае для кляцьбы на Бога, каб клясьці імя Ягонае і жытлішча Ягонае і небажыхароў.

Ì raz'zâviŭ ên vusny svae dlâ klâc'by na Boga, kab klâs'ci imâ Âgonae ì žytlišča Âgonae ì nebažyharoŭ.

7. І дадзена яму было весьці вайну са сьвятымі і перамагчы іх; і дадзена яму была ўлада над усякім каленам і народам, і родам і племенем.

Ì dadzena âmu bylo ves'ci vajnu sa s'vâtymì ì peramagčy ih; ì dadzena âmu byla ŭlada nad usâkim kalenam ì narodam, ì rodam ì plemenem.

8. І паклоняцца яму ўсе, хто жыве на зямлі, чые імёны не напісаны ў кнізе жыцьця ў Ягняці, заколатага ад стварэньня сьвету.

Ì paklonâcca âmu ŭse, hto žyve na zâmlì, čye imëny ne napìsany ŭ knìze žyc'câ ŭ Âgnâci, zakolataga ad stvarèn'nâ s'vetu.

9. Хто мае вуха, хай чые:

Hto mae vuha, haj čue:

10. хто вядзе ў палон, той сам пойдзе ў палон; хто мечам забівае, той сам будзе забіты мечам. Тут цярплівасьць і вера сьвятых.

hto vâdze ŭ palon, toj sam pojdze ŭ palon; hto mečam zabivaе, toj sam budze zabity mečam. Tut cârplivas'c' ì vera s'vâtyh.

11. І ўбачыў я другога зьвера, які выходзіў зь зямлі: ён меў два рагі,

падобныя да Ягнячых, і гаварыў, як цмок.

Ì ŭbačyŭ â drugoga z'vera, âkì vyhodziŭ z' zâmlì: ën meŭ dva ragì, padobnyâ da Âgnâčyh, ì gavaryŭ, âk cmok.

12. Ён дзейнічае перад ім з усёй уладай першага зьвера і прымушае ўсю зямлю і насельнікаў яе пакланяцца першаму зьверу, у якога сьмяротная рана загоілася;

Ën dzejničae perad ìm z usěj uladaj peršaga z'vera ì prymušae ŭsŭ zâmlŭ ì nasel'nikaŭ âe paklanâcca peršamu z'veru, u âkoga s'mârotnaâ rana zagoïlasâ;

13. і творыць вялікія азнакі, так што і вагонь зводзіць зь неба на зямлю перад людзьмі.

ì tvoryc' vâlikîâ aznakì, tak što ì vagon' zvodzic' z' neba na zâmlŭ perad lŭdz'mì.

14. І дзівосамі, якія дадзена было яму тварыць перад зьверам, ён наводзіць змусту на насельнікаў зямлі, кажучы насельнікам зямлі, каб яны зрабілі вобраз зьвера, які мае рану ад меча і жывы.

Ì dzivosamì, âkîâ dadzena bylo âmu tvaryc' perad z'veram, ën navodzic' zmustu na nasel'nikaŭ zâmlì, kažučy nasel'nikam zâmlì, kab âny zrabìlì vobraz z'vera, âkì mae ranu ad meča ì žyvy.

15. І дадзена было яму ўкласьці дух у вобраз зьвера, каб вобраз зьвера і гаварыў і рабіў так, каб забіты быў кожны, хто ня будзе кланяцца вобразу зьвера.

Ì dadzena bylo âmu ŭklas'ci duh u vobraz z'vera, kab vobraz z'vera ì gavaryŭ ì rabiŭ tak, kab zabity byŭ kožny, hto nâ budze klanâcca vobrazu z'vera.

16. І ён зробіць тое, што ўсім - малым і вялікім, багатым і ўбогім, вольнікам і рабам - пакладзена будзе кляймо на правую руку іхнюю

альбо на лоб іхні,

Ì ěn zrobic' toe, što ůsim - malym ì vâlikim, bagatym ì ůbogim, vol'nikam ì rabam - pakladzena budze klâjmo na pravuû ruku ihnûû al'bo na lob ihni,

17. і што нікому нельга будзе ні купляць, ні прадаваць, акрамя таго, хто мае гэтае кляймо, альбо імя зьвера, альбо лічбу імя ягонага.

ì što nikomu nel'ga budze ni kuplâc', ni pradavac', akramâ tago, hto mae gètae klâjmo, al'bo imâ z'vera, al'bo ličbu imâ âgonaga.

18. Тут мудрасьць. Хто мае розум, той хай палічыць лічбу зьвера, бо гэтая лічба чалавечая; лічба ягоная шасьцьсот шасьцьдзясят шэсьць.

Tut mudras'c'. Hto mae rozum, toj haj paličyc' ličbu z'vera, bo gètaâ ličba čalavečaâ; ličba âgonââ šas'c'sot šas'c'dzâsât šès'c'.

14 Кіраўнік

1. І глянуў я, і вось, Ягня стаіць на гары Сыёне, і зь Ім сто сорак чатыры тысячы, у якіх імя Айца Ягонага напісана на лобе.

Ì glânuů â, ì vos', Âgnâ staic' na gary Syëne, ì z' Ìm sto sorak čatyry tysâčy, u âkih imâ Ajca Âgonaga napîsana na lobe.

2. І пачуў я голас зь неба, як шум ад мноства водаў і як гук вялікага грому; і пачуў голас быццам гусляроў, што ігралі на гуслях сваіх:

Ì pačuů â golas z' neba, âk šum ad mnostva vodaů ì âk guk vâlikaga gromu; ì pačuů golas byccam gus'lâroů, što ìgrali na gus'lâh svaih:

3. яны сьпяваюць быццам новую песьню перад тронам і перад чатырма жывымі істотамі і старцамі; і ніхто ня мог навучыцца гэтай песьні, акрамя гэтых ста сарака чатырох тысяч, адкупленых у зямлі.

âny s'pâvaůc' byccam novuû pes'nû perad tronam ì perad čatyрма žyvymì istotamì ì starcamì; ì nihto nâ mog navučycca gètaj pes'ni, akramâ gètyh sta

saraka čatyroh tysâč, adkuplenyh u zâmlì.

4. Гэта тыя, якія не апаганіліся з жанчынамі, бо яны цнотнікі; гэта тыя, якія ідуць сьледам за Ягнём, куды б яно ні пайшло. Яны адкуплены зь людзей, як першынцы Богу і Ягняці,

Gèta tyâ, âkiâ ne apaganilisâ z žančynamì, bo âny cnotnikì; gèta tyâ, âkiâ iduc' s'ledam za Âgnëm, kudy b âno ni pajšlo. Âny adkupleny z' lûdzej, âk peršyncy Bogu i Âgnâci,

5. і ў вуснах іхніх няма падступнасць: яны беспакібныя перад тронам Божым.

i ŭ vusnah ihnih nâma padstupnas'ci: âny bespahibnyâ perad tronam Božym.

6. І ўбачыў я другога анёла, які ляцеў пасярэдзіне неба, які меў вечнае Дабравесьце, каб звеставаць насельнікам зямлі і кожнаму племені і пакаленьню, і роду і народу;

I ŭbačyŭ â drugoga anëla, âki lâceŭ pasârèdzine neba, âki meŭ večnae Dabraves'ce, kab z'vestavac' nasel'nikam zâmlì i kožnamu plemenì i pakalen'nû, i rodu i narodu;

7. і гаварыў ён гучным голасам: пабойцеся Бога і ўзьнясеце Яму славу, бо настала гадзіна суду Ягонаму; і пакланецся Стваральніку неба і зямлі, і мора і крыніц водаў.

i gavyryŭ ën gučnym golasam: pabojcesâ Boga i ŭz'nâsece Âmu slavu, bo nastala gadžina sudu Âgonamu; i paklanecesâ Stvaral'niku neba i zâmlì, i mora i krynič vodaŭ.

8. І другі анёл сьледаваў за ім, кажучы: упаў Вавілон, горад вялікі, бо ён шалёным віном распусты свае напайў усе народы.

I drugi anël s'ledavaŭ za im, kažučy: upaŭ Vavilon, gorad vâlikì, bo ën šalënym vînom raspusty svae napaiŭ use narody.

9. І трэўці анёл пасьледаваў за імі, кажучы гучным голасам: хто пакланяецца зьверу і вобразу ягонаму і прымае кляймо на лоб свой альбо на руку сваю,

Ì trèjci anël pas'ledavaŭ za imi, kažučy gučnym golasam: hto paklanâeccca z'veru ì vobrazu âgonamu ì prymae klâjmo na lob svoj al'bo na ruku svaû,

10. той піцьме віно лютасьці Божай, віно цэльнае, прыгатаванае ў чары гневу Ягонага, і будзе мучаны ў вагні і серцы перад сьвятымі анёламі і перад Ягнём;

toj pič'me vino lûtas'ci Božaj, vino cèl'nae, prygatavanae ŭ čary gnevu Âgonaga, ì budze mučany ŭ vagni ì sercy perad s'vâtymi anëlamì ì perad Âgnëm;

11. і дым цярпеньняў іхніх будзе ўзыходзіць ва векі вечныя, і ня мецьмуць спакою ні ўдзень, ні ўначы тыя, што пакланяюцца зьверу і вобразу ягонаму і прымаюць кляймо імя ягонага.

ì dym cârpen'nâŭ ihnih budze ŭzyhodzic' va vekì večnyâ, ì nâ mec'muc' spakoû ni ŭdzen', ni ŭnačy tyâ, što paklanâuccca z'veru ì vobrazu âgonamu ì prymaüc' klâjmo imâ âgonaga.

12. Тут цярплівасьць сьвятых, якія захоўваюць заповедзі Божыя і веру ў Ісуса.

Tut cârplivas'c' s'vâtyh, âkiâ zahoŭvaüc' zapavedzi Božyâ ì veru ŭ Isusa.

13. І пачуў я голас зь неба, які мне казаў: напішы: ад сёньня дабрашчасьнікі - мёртвыя, якія паміраюць у Госпадзе; так, кажа Дух: яны супакояцца ад працы сваёй, і дзеі іхнія ідуць сьледам за імі.

Ì pačuŭ â golas z' neba, âki mne kazaŭ: napišy: ad sën'nâ dabraščas'niki - mërtyvâ, âkiâ pamiraüc' u Gospadze; tak, kaža Duh: âny supakoâccca ad pracy svaëj, ì dzei ihniâ iduc' s'ledam za imi.

14. І глянуў я, і вось сьветлае воблака, а на воблаку сядзіць падобны да

Сына Чалавечага; на галаве ў Яго залаты вянок, і ў руцэ ў яго востры серп.

Ì glânuŭ â, ì vos' s'vetlae voblaka, a na voblaku sâdzic' padobny da Syna Čalavečaga; na galave ŭ Âgo zalaty vânok, ì ŭ rucè ŭ âgo vostry serp.

15. І выйшаў другі анёл з храма і ўсклікнуў гучным голасам да таго, хто сядзеў на воблаку: пусьці серп твой і пажні; бо прыйшоў час жніва; бо жніво на зямлі дасьпела.

Ì vyjšaŭ drugi aněl z hrama ì ŭskliknuŭ gučnym golasam da tago, hto sâdzeŭ na voblaku: pus'ci serp tvoj ì pažni; bo pryjšoŭ čas žniva; bo žnivo na zâmlì das'pela.

16. Той, хто сядзеў на воблаку, кінуў серп свой на зямлю, і зямля была выжата.

Toj, hto sâdzeŭ na voblaku, kînuŭ serp svoj na zâmlû, ì zâmlâ byla vyžata.

17. І другі анёл выйшаў з храма, які быў на небе, таксама з вострым сярпом.

Ì drugi aněl vyjšaŭ z hrama, âkì byŭ na nebe, taksama z vostrym sârpom.

18. І іншы анёл, які меў уладу над вагнём, выйшаў ад ахвярніка і зь вялікім крыкам усклікнуў да таго, хто меў востры серп: пашлі востры серп твой і абрэж гронкі вінаграду на зямлі, бо дасьпелі на ім ягады.

Ì inšy aněl, âkì meŭ uladu nad vagnëm, vyjšaŭ ad ahvârніка ì z' vâlikim krykam uskliknuŭ da tago, hto meŭ vostry serp: pašli vostry serp tvoj ì abrèž gronki vînogradu na zâmlì, bo das'peli na ìm âgady.

19. І кінуў анёл серп свой на зямлю, і абрэзаў вінаград на зямлі, і кінуў у вялікую чавільню гневу Божага.

Ì kînuŭ aněl serp svoj na zâmlû, ì abrèzaŭ vînograd na zâmlì, ì kînuŭ u vâlikuŭ čavil'nû gnevu Božaga.

20. І патаптаны ягады ў чавільні за горадам, і пацякла кроў з чавільні

аж да вуздэчак конскіх, на тысячу шасьцьсот стадыяў.

Ì pataptany âgady ŭ čavil'ni za goradam, ì pacâkla kroŭ z čavil'ni až da vuzdèčak konskih, na tysâču šas'c'sot stadyâŭ.

15 Кіраўнік

1. І ўбачыў я іншую азнаку на небе, вялікую і дзівосную - сем анёлаў, якія мелі сем апошніх пошасьцяў, якімі завяршаўся гнеў Божы.

Ì ŭbačyŭ â inšuu aznaku na nebe, vâlikuŭ ì dzivosnuŭ - sem anëlaŭ, âkiâ meli sem apošnih pošas'câŭ, âkimi zavâršaŭsâ gneŭ Božy.

2. І бачыў я нібыта шкляное мора, змяшанае з вагнём; і тыя, што перамаглі зьвера і вобраз ягоны, і кляймо ягонае і лічбу імя ягонага, стаяць на гэтым шкляным моры, трымаючы гусьлі Божыя,

Ì bačyŭ â nıbyta šklânoe mora, z'mâšanae z vagnëm; ì tyâ, što peramagli z'vera ì vobraz âgony, ì klâjmo âgonae ì ličbu imâ âgonaga, staâc' na gètym šklânym mory, trymaŭčy gus'li Božyâ,

3. і сьпяваюць песьню Майсея, раба Божага, і песьню Ягняці, кажучы: вялікія і дзівосныя дзеі Твае, Госпадзе, Божа «семагутны! праведныя і праўдзівыя шляхі Твае, Цару сьвятых!

ì s'pâvaŭc' pes'nû Majseâ, raba Božaga, ì pes'nû Âgnâci, kažučy: vâlikîâ ì dzivosnyâ dzei Tvae, Gospadze, Boža «semagutny! pravednyâ ì praŭdzıvyâ šlâhi Tvae, Caru s'vâtyh!

4. Хто не ўбаіцца Цябе, Госпадзе, і не праславіць імя Твайго? Бо Ты адзін сьвяты. Усе народы прыйдуць і схіляцца прад Табою, бо адкрыліся суды Твае.

Hto ne ŭbaicca Câbe, Gospadze, ì ne praslavic' imâ Tvajgo? Bo Ty adzın s'vâty. Use narody pryjduc' ì shilâcca prad Taboŭ, bo adkrylisâ sudy Tvae.

5. І пасья гэтага я глянуў, і вось, адчыніўся храм скініі сьведчаньня ў небе,

Ì pas'lá gètaga â glânuŭ, ì vos', adčyniŭsâ hram skiniì s'vedčan'nâ ŭ nebe,

6. і выйшлі з храма сем анёлаў, і мелі яны сем пошасьцяў, адзетыя ў чыстыя і сьветлыя ільняныя шаты і аперазаныя па грудзях залатымі паясамі.

ì vyjšli z hrama sem anëlaŭ, ì meli âny sem pošas'câŭ, adzetyâ ŭ čystyâ ì s'vetlyâ il'nânyâ šaty ì aperazanyâ pa grudzâh zalatymi paâsami.

7. І адна з чатырох жывых істотаў дала сямі анёлам сем залатых чараў, напоўненых гневамі Бога, Які жыве ва веці вечныя.

Ì adna z čatyroh žyvyh istotaŭ dala sâmì anëlam sem zalatyh čaraŭ, napoŭnenykh gnevam Boga, Âki žyve va vekì večnyâ.

8. І напоўніўся храм дымам ад славы Божае і ад сілы Ягонаі, і ніхто ня мог увайсці ў храм, пакуль не закончыліся сем пошасьцяў сямі анёлаў.

Ì napoŭniŭsâ hram dymam ad slavy Božae ì ad sily Âgonaj, ì nihto nâ mog uvajs'ci ŭ hram, pakul' ne zakončylisâ sem pošas'câŭ sâmì anëlaŭ.

16 Кіраўнік

1. І пачуў я з храма гучны голас, які казаў сямі анёлам: ідзеце і выліце сем чараў гневу Божага на зямлю.

Ì pačuŭ â z hrama gučny golas, âki kazaŭ sâmì anëlam: idzece ì vylice sem čaraŭ gnevu Božaga na zâmlû.

2. Пайшоў першы анёл і выліў чару на зямлю: і зрабіліся шкодныя і агідныя раны на людзях, якія мелі кляймо зьвера і пакланяліся вобразу ягонаму.

Pajšoŭ peršy anël ì vyliŭ čaru na zâmlû: ì zrabilisâ škodnyâ ì agidnyâ rany na

lûdzâh, âkiâ meli klâjmo z'vera i paklanâlisâ vobrazu âgonamu.

3. Другі анёл выліў чару сваю ў мора: і зрабілася кроў, быццам зь мерцьвяка, і ўсё жывое сканала ў моры.

Drugì anël vylilû čaru svaû ŭ mora: i zrabilasâ kroŭ, byccam z' merc'vâka, i ŭsë žyvoe skanala ŭ mory.

4. Трэці анёл выліў чару сваю ў рэкі і крыніцы водаў: і зрабілася кроў.

Trëjci anël vylilû čaru svaû ŭ rèki i krynicy vodaŭ: i zrabilasâ kroŭ.

5. І пачуў я анёла водаў, які казаў: праведны Ты, Госпадзе, Які ёсьць і быў, і сьвяты, бо гэтак судзіў;

Ì pačuŭ â anëla vodaŭ, âki kazaŭ: pravedny Ty, Gospadze, Âki ës'c' i byŭ, i s'vâty, bo gètak sudziŭ;

6. за тое, што яны пралілі кроў сьвятых і прарокаў, Ты даў ім піць кроў: яны вартыя таго.

za toe, što âny pralili kroŭ s'vâtyh i prarokaŭ, Ty daŭ im pic' kroŭ: âny vartyâ tago.

7. І пачуў я другога ад ахвярніка, які казаў: так, Госпадзе Божа «сеўладны, праўдзівыя і справядлівыя суды Твае.

Ì pačuŭ â drugoga ad ahvârніка, âki kazaŭ: tak, Gospadze Boža «seŭladny, praŭdzivýâ i spravâdlivýâ sudy Tvae.

8. Чацьвёрты анёл выліў чару сваю на сонца: і дадзена яму было паліць людзей вагнём.

Čac'vërty anël vylilû čaru svaû na sonca: i dadzena âmu bylo palic' lûdzej vagnëm.

9. І паліла людзей моцная сьпёка; і яны клялі імя Бога, які мае ўладу над гэтымі пошасьцямі, і не дадумаліся, каб узьнесьці Яму славу.

Ì palila lûdzej mocnaâ s'pëka; i âny klâli imâ Boga, âki mae ŭladu nad gètymi pošas'câmi, i ne dadumalisâ, kab uz'nes'ci Âmu slavu.

10. Пяты анёл выліў чару сваю на трон зьвера: і зрабілася царства ягонае змрочнае, і яны кусалі языкі свае ад пакуты,

Pâty anël vyliũ čaru svaũ na tron z'vera: ì zrabìlasâ carstva âgonae zmročnae, ì âny kusali âzykì svae ad pakuty,

11. і клялі Бога Нябеснага ад цярпеньняў сваіх і пошасьцяў сваіх.

ì klâli Boga Nâbesnaga ad cârpen'nâũ svaih ì pošas'câũ svaih.

12. Шосты анёл выліў чару сваю ў вялікую раку Эўфрат: і высахла ў ёй вада, каб гатовы быў шлях царам з усходу сонечнага.

Šosty anël vyliũ čaru svaũ ũ vâlikuũ raku Èũfrat: ì vysahla ũ ëj vada, kab gatovy byũ šlâh caram z ushodu sonečnaga.

13. І бачыў я, як выходзілі з вуснаў цмока і з вуснаў зьвера і з вуснаў ілжэпрарока тры духі нячыстыя, падобныя на жабаў:

Ì bačyũ â, âk vyhodzilì z vusnaũ cmoka ì z vusnaũ z'vera ì z vusnaũ ilžèpraroka try duhì nâčystyâ, padobnyâ na žabaũ:

14. гэта дэманскія духі, што твораць азнакі; яны выходзяць да цароў зямлі ўсяго сьвету, каб сабраць іх на бітву ў той вялікі дзень Бога «сеўладнага.

gèta dèmanskiâ duhì, što tvorac' aznakì; âny vyhodzâc' da caroũ zâmli ũsâgo s'vetu, kab sabrac' ih na bitvu ũ toj vâlikì dzen' Boga «seũladnaga.

15. Вось, іду як злодзей: дабрашчасьнік - хто чувае і захоўвае адзеньне сваё, каб не хадзіць яму голым і каб ня ўбачылі сараматы ягонаі.

Vos', ìdu âk zlodzej: dabraščas'nik - hto čuvae ì zahoũvae adzen'ne svaë, kab ne hadzic' âmu golym ì kab nâ ũbačyli saramaty âgonaj.

16. І ён сабраў іх на месца, якое называецца па-Габрэйску Армагедон.

Ì ën sabraũ ih na mesca, âkoe nazyvaeccâ pa-Gabrèjsku Armagedon.

17. Сёмы анёл выліў чару сваю на паветра: і з храма нябеснага з трона пачуўся голас, які сказаў: збылося!

Sěmy aněl vyliŭ čaru svaŭ na pavetra: ì z hrama nâbesnaga z trona pačuŭsâ golas, âkì skazaŭ: zbylosâ!

18. І ўзьніклі маланкі, гримоты і галасы, і зрабілася вялікае трасеньне зямлі, якога ня бывала з таго часу, як людзі на зямлі. Такі землятрус! Такі вялікі!

Ì ŭz'nikli malanki, grymoty i galasy, i zrabilasâ vâlikae trasen'ne zâmlì, âkoga nâ byvala z tago času, âk lûdzi na zâmlì. Takì zemlâtrus! Takì vâlikì!

19. І горад вялікі распаўся на тры часткі, і гарады язычніцкія зруйнаваліся, і Вавілон вялікі ўзгаданы перад Богам, каб даць яму чару віна лютага гневу Ягонага.

Ì gorad vâlikì raspaŭsâ na try častki, i garady âzyčnickiâ zrujnavalisâ, i Vavilon vâlikì ŭzgodany perad Bogam, kab dac' âmu čaru vîna lûtaga gnevu Ágonaga.

20. І счэзла кожная выспа, і гор ня стала;

Ì sčèzla kožnaâ vyspa, i gor nâ stala;

21. і град, велічынёю з талант, упаў зь неба на людзей; і клялі людзі Бога за пошасьці ад граду, бо пошасьць ад яго была вельмі цяжкая.

ì grad, veličyněŭ z talant, upaŭ z' neba na lûdzej; i klâlì lûdzi Boga za pošas'ci ad gradu, bo pošas'c' ad âgo byla vel'mì câžkaâ.

17 Кіраўнік

1. І прыйшоў адзін зь сямі анёлаў, што мелі сем чараў, і, гаворачы са мною, сказаў мне: падыдзі, я пакажу табе суд над вялікаю блудадзейкаю, што сядзіць на водах многіх;

Ì pryjšoŭ adzìn z' sâmì anělaŭ, što melì sem čaraŭ, i, gavoračy sa mnoŭ, skazaŭ mne: padydzi, â pakažu tabe sud nad vâlikaŭ bludadzejkaŭ, što

sâdzic' na vodah mnogih;

2. зь ёю блудадзеялі цары зямныя, і віном яе блудадзейства ўпіваліся насельнікі зямлі.

z' ëû bludadzeâli cary zâmnyâ, i vinom âe bludadzejstva ŭpivalisâ nasel'niki zâmlî.

3. І павёў мяне ў духу ў пустыню; і ўгледзеў я жанчыну, якая сядзела на зьверы барвовым, поўным назоваў богазьяважлівых, зь сямю галовамі і дзесяцьцю рагамі.

Î pavëŭ mâne ŭ duhu ŭ pustynû; i ŭgledzeŭ â žančynu, âkaâ sâdzela na z'very barvovym, poŭnym nazovaŭ bogaz'nâvažlivyh, z' sâmû galovami i dzesâc'cû ragami.

4. І жанчына адзетая была ў парфіру і ў пурпуру, аздобленая золатам, каштоўнымі камянямі і жэмчугам, і трымала залатую чару ў руцэ сваёй, напоўненую мярзотамі і поскудзьдзю блудадзейства яе;

Î žančyna adzetaâ byla ŭ parfîru i ŭ purpuru, azdoblenaâ zolatam, kaštoŭnymi kamânâmi i žëmčugam, i trykala zalatuû čaru ŭ rucè svaëj, napoŭnenuû mârzotami i poskudz'dzû bludadzejstva âe;

5. і на лобе ў яе напісана імя: таямніца, Вавілон вялікі, маці блудадзеек і мярзотаў зямных.

i na lobe ŭ âe napisana imâ: taâmnica, Vavilon vâlikî, maci bludadzeek i mârzotaŭ zâmnyh.

6. Бачыў я, што жанчына апоена была крывёю сьвятых і крывёю сьведкаў Ісусавых, і, бачачы яе, дзіву даваўся вялікаму.

Bačyŭ â, što žančyna apoena byla kryvëû s'vâtyh i kryvëû s'vedkaŭ Îsusavyh, i, bačaćy âe, dzîvu davaŭsâ vâlikamu.

7. І сказаў мне анёл: чаго ты дзівуеш? Я адкрыю табе таямніцу жанчыны гэтай і зьвера, што носіць яе, што мае сем галоў і дзесяць

рагоў.

Ì skazaŭ mne anël: čago ty dzivueš? Â adkryŭ tabe taâmnìcu žančyny gètaj ì z'vera, što nosic' âe, što mae sem galoŭ ì dzesâc' ragoŭ.

8. Зьвер, якога ты бачыў, быў, і няма яго, і выйдзе зь бездані і пойдзе ў пагібель; і здзівяцца тыя насельнікі зямлі, імёны якіх ня ўпісаны ў кнігу жыцця ад пачатку сьвету, убачыўшы, што зьвер быў, і няма яго, і зьявіцца.

Z'ver, âkoga ty bačyŭ, byŭ, ì nâma âgo, ì vyjdze z' bezdani ì pojdze ŭ pagibel'; ì z'dzivâcca tyâ nasel'nìki zâmli, imëny âkih nâ ŭpìsany ŭ knìgu žyc'câ ad pačatku s'vetu, ubačyŭšy, što z'ver byŭ, ì nâma âgo, ì z'âvicca.

9. Тут розум, які мае мудрасьць. Сем галоў - гэта сем гор, на якіх сядзіць жанчына,

Tut rozum, âki mae mudras'c'. Sem galoŭ - gèta sem gor, na âkih sâdzic' žančyna,

10. і сем цароў, зь якіх пяць загінулі, адзін ёсьць, а другі яшчэ ня прыйшоў, і калі прыйдзе, нядоўга яму быць.

ì sem caroŭ, z' âkih pâc' zagìnuli, adzìn ës'c', a drugi âščè nâ pryjšoŭ, ì kali pryjdze, nâdoŭga âmu byc'.

11. І зьвер, які быў і якога няма, ёсьць восьмы, і зь ліку сямі, і пойдзе ў пагібель.

Ì z'ver, âki byŭ ì âkoga nâma, ës'c' vos'my, ì z' liku sâmì, ì pojdze ŭ pagibel'.

12. І дзесяць рагоў, якія ты бачыў, - гэта дзесяць цароў, якія яшчэ не атрымалі царства, але прымуць уладу са зьверам, як цары, на адну гадзіну.

Ì dzesâc' ragoŭ, âkiâ ty bačyŭ, - gèta dzesâc' caroŭ, âkiâ âščè ne atrymali carstva, ale prymuc' uladu sa z'veram, âk cary, na adnu gadzìnu.

13. Яны маюць адны думкі і перададуць сілу і ўладу сваю зьверу;

Âny maûc' adny dumki ì peradaduc' silu ì ŭladu svaû z'veru;

14. яны будуць весьці змаганьне зь Ягнём, і Ягня пераможа іх, бо Ён ёсьць Гасподзь тых, што пануюць, і Цар цароў, і тыя, хто зь Ім, - гэта пакліканья і выбранья і верныя.

âny buduc' ves'ci zmagani'ne z' Âgnëm, ì Âgnâ peramoža ih, bo Ên ës'c' Gaspodz' tyh, što panuûc', ì Car caroŭ, ì tyâ, hto z' Ìm, - gèta paklikanyâ ì vybranyâ ì vernyâ.

15. І кажа мне: воды, якія ты бачыў, дзе сядзіць блудадзейка, гэта людзі і народы, і плямёны і роды.

Ì kaža mne: vody, âkiâ ty bačyŭ, dze sâdzic' bludadzejka, gèta lûdzi ì narody, ì plâmëny ì rody.

16. І дзесяць рагоў, якія ты бачыў на зьвяры, яны зьненавідзяць блудадзейку, і спустошаць яе, і аголяць, і плоць яе зьядуць, і спалюць яе ў вагні;

Ì dzesâc' ragoŭ, âkiâ ty bačyŭ na z'vâry, âny z'nenavidzâc' bludadzejku, ì spustošac' âe, ì agolâc', ì ploc' âe z'âduc', ì spalâc' âe ŭ vagni;

17. таму што Бог паклаў ім на сэрца выканаць волю Ягону, выканаць адну волю, і аддаць царства іхняе зьверу, пакуль ня збудуцца словы Божыя.

tamu što Bog paklaŭ ìm na sërca vykanac' volû Âgonuû, vykanac' adnu volû, ì addac' carstva ihnâe z'veru, pakul' nâ zbuducca slovy Božyâ.

18. А жанчына, якую ты бачыў, ёсьць вялікі горад, што валадарыць над зямнымі царамі.

A žančyna, âkuû ty bačyŭ, ës'c' vâlikì gorad, što valadaryc' nad zâmnymi caramì.

1. Пасьля гэтага ўбачыў я іншага анёла, які сыходзіў зь неба і меў уладу вялікую; зямля асьвятлілася ад славы ягонай.

Pas'lá gètaga ŭbačyŭ â inšaga anëla, âkì syhodziŭ z' neba i meŭ uladu vâlikuŭ; zâmlâ as'vâtlilasâ ad slavy âgonaj.

2. І ўсклікнуў ён моцна, гучным голасам кажучы: упаў, упаў, Вавилоне, вялікая блудадзейка, зрабіўся жытлішчам дэманаў і прыстанкам усякаму нячыстаму духу, прыстанкам усякаму нячыстаму і агіднаму птаху; бо шалёным віном блудадзейства свайго яна напайла ўсе народы;

Ì ŭskliknuŭ ën mocna, gučnym golasam kažučy: upaŭ, upaŭ, Vavilone, vâlikaâ bludadzejka, zrabiŭsâ žytliščam dèmanaŭ i prystankam usâkamu nâčystamu duhu, prystankam usâkamu nâčystamu i agidnamu ptahu; bo šalënym vînom bludadzejstva svajgo âna napaila ŭse narody;

3. і цары зямныя любаблуднічалі зь ёю, і купцы зямныя разбагацелі ад вялікай раскошы яе.

ì cary zâmnyâ lûbabludničali z' ëŭ, i kupcy zâmnyâ razbagaceli ad vâlikaj raskošy âe.

4. І пачуў я іншы голас зь неба, які казаў: выйдзі ад яе, народзе Мой, каб ня ўдзельнічаць вам у грахах яе і не наклікаць пошасьцяў яе;

Ì pačuŭ â inšy golas z' neba, âkì kazaŭ: vyjdzì ad âe, narodze Moj, kab nâ ŭdzel'ničac' vam u grahah âe i ne naklikac' pošas'câŭ âe;

5. бо грахі яе дайшлі да неба, і Бог узгадаў няпраўды яе.

bo grahì âe dajšli da neba, i Bog uzgadaŭ nâpraŭdy âe.

6. Адплацеце ёй так, як яна плаціла вам, і ўдвая аддайце ёй па ўчынках яе; у чары, у якія яна налівала віно, налеце ёй удвая.

Adplacece ěj tak, âk âna placila vam, i ůdvaâ addajce ěj pa ůčynkah âe; u čary, u âkiâ âna nalivala vino, nalece ěj udvaâ.

7. Колькі славіла яна сябе і раскашавала, столькі аддайце ёй пакутаў і гора. Бо яна кажа ў сэрцы сваім: сяджу царыцаю, я не ўдава, і ня ўбачу гора!

Kol'ki slavila âna sâbe i raskašavala, stol'ki addajce ěj pakutaů i gora. Bo âna kaža ů sèrcy svaim: sâdžu carycaů, â ne ůdava, i nâ ůbaču gora!

8. За тое ў адзін дзень прыйдуць на яе кары, сьмерць і плач і голад, і будзе спалена вагнём, бо моцны Гасподзь Бог, Які судзіць яе.

Za toe ů adzin dzen' pryjduc' na âe kary, s'merc' i plač i golad, i budze spalena vagnëm, bo mocny Gaspodz' Bog, Âki sudzic' âe.

9. І заплачуць і загалосяць па ёй цары зямныя, што блудадзеялі і раскашавалі зь ёю, як убачаць дым ад пажару яе,

Ì zaplačuc' i zagalosâc' pa ěj cary zâmnyâ, što bludadzeâli i raskašavali z' ěů, âk ubačac' dym ad pažaru âe,

10. стоячы зводдаль у страху ад пакутаў яе і кажучы: гора, гора табе, вялікі горад Вавілоне, горад моцны! бо ў адначасьсе прыйшоў суд твой!

stoâčy zvoddal' u strahu ad pakutaů âe i kažučy: gora, gora tabe, vâliki gorad Vavilone, gorad mocny! bo ů adnačas'se pryjšoů sud tvoj!

11. І купцы зямныя заплачуць і загалосяць па ёй, бо тавараў іхніх ніхто ўжо ня купляе.

Ì kupcy zâmnyâ zaplačuc' i zagalosâc' pa ěj, bo tavoraů ihnih nihito ůžo nâ kuplâe.

12. Тавараў залатых і срэбраных, і камянёў каштоўных і жэмчугу, і вісону і парфіры, і шоўку і пурпур, і ўсякага пахучага дрэва, і ўсякіх вырабаў са слановай касьці, і ўсякіх вырабаў з дарагіх дрэваў, зь медзі і

жалеза і мармуру,

Tavaraŭ zalatyh i srèbranyh, i kamâněŭ kaštoŭnyh i žèmcŭgu, i vïsonu i parfiry, i šoŭku i purpury, i ŭsâkaga pahučaga drèva, i ŭsâkih vyrabaŭ sa slanovaj kas'ci, i ŭsâkih vyrabaŭ z daragih drèvaŭ, z' medzi i žaleza i marmuru,

13. карынкi і фіміяму, міры і ладану, і віна і алею, і мукі і пшаніцы, і быдла і авечак, і коней і калясьніц, і целаў і душ чалавечых.

karynki i fimiâmu, mïry i ladanu, i vina i aleŭ, i mukì i pšanicÿ, i bydla i avečak, i konej i kalâs'nic, i celaŭ i duš čalavečÿh.

14. І пладоў, што даспадобы душы тваёй, ня стала ў цябе, і ўсё сытае і бліскучае аддалілася ад цябе, - і ты ўжо ня знойдзеш яго.

Ì pladoŭ, što daspadoby dušÿ tvaëj, nâ stala ŭ câbe, i ŭsë sytae i bliskučae addalilasâ ad câbe, - i ty ŭžo nâ znojdzeš âgo.

15. Хто гандляваў усім гэтым, узбагаціўся ад яе, стануць здалёку, у страху ад пакутаў яе, плачучы і галосячы

Hto gandlâvaŭ usim gètym, uzbagaciŭsâ ad âe, stanuc' zdalëku, u strahu ad pakutaŭ âe, plačučÿ i galosâčÿ

16. і кажучы: гора, гора табе, вялікі горад, адзеты ў вісон і парфіру і пурпуру, аздоблены золатам і камянямі каштоўнымі і жэмчугам,

i kažučÿ: gora, gora tabe, vâlikì gorad, adzety ŭ vïson i parfïru i purpuru, azdobleny zolatam i kamânâmi kaštoŭnymì i žèmcŭgam,

17. бо ў адначас'се счэзла такое багацьце! І кормнікі ўсе і кожны, хто плыве на караблях, і ўсе карабельнікі, і ўсе, хто гандлюе на моры, сталі здалёк

bo ŭ adnačas'se sčèzla takoe bagac'ce! Ì kormnikì ŭse i kožny, hto plyve na karablâh, i ŭse karabel'nikì, i ŭse, hto gandlûe na mory, stalì zdalëk

18. і, бачачы дым ад пажару яе, залямантавалі, кажучы: які горад

падобны вялікаму гораду!

ì, bačacy dym ad pažaru âe, zalâmantavali, kažučy: âkì gorad padobny vâlikamu goradu!

19. І пасыпалі попелам галовы свае і лямантавалі, плачучы і галосычы: гора, гора табе, горад вялікі, каштоўнасьцямі якога ўзбагаціліся ўсе, хто мае караблі на моры! бо апусьцеў у адначасьсе.

Ì pasypali popelam galovy svae ì lâmantavali, plačučy ì galosâčy: gora, gora tabe, gorad vâlikì, kaštoŭnas'câmi âkoga ŭzbagacilisâ ŭse, hto mae karabli na mory! bo apus'ceŭ u adnačas'se.

20. Радуйся з гэтага, неба, і сьвятыя апосталы і прарокі, бо ўчыніў Бог суд ваш над ім.

Radujšâ z gètaga, neba, ì s'vâtyâ apostaly ì prarokì, bo ŭčyniŭ Bog sud vaš nad im.

21. І адзін дужы анёл узяў камень, падобны на вялікі жарон, і ўкінуў у мора, кажучы: з такою сілаю будзе павалены Вавілон, вялікі горад, і ўжо ня будзе яго;

Ì adzin dužy anël uzâŭ kamen', padobny na vâlikì žaron, ì ŭkìnuŭ u mora, kažučy: z takou silaŭ budze pavaleny Vavilon, vâlikì gorad, ì ŭžo nâ budze âgo;

22. і галасы гусляроў і песьняроў, і жалеянікаў і тых, што трубяць у трубы, у табе больш чутныя ня будуць; ня будзе ўжо ў табе ніякага мастака, ніякага мастацтва, і шуму ад жорнаў ня будзе ўжо чутно ў табе;

ì galasy gus'lâroŭ ì pes'nâroŭ, ì žalejnikaŭ ì tyh, što trubâc' u truby, u tabe bol'sš čutnyâ nâ buduc'; nâ budze ŭžo ŭ tabe niâkaga mastaka, niâkaga mastactva, ì šumu ad žornaŭ nâ budze ŭžo čutno ŭ tabe;

23. і сьвятло сьветача ўжо ня зьявіцца ў табе: бо купцы твае былі

вяльможы зямлі, і чарадзействам тваім зьведзены ў зман усе народы.

ì s'vâtlo s'vetača ŭžo nâ z'âvicca ŭ tabe: bo kupcy tvae byli vâl'možy zâmlì, ì čaradzejstvam tvaim z'vedzeny ŭ zman use narody.

24. І ў ім знойдзена кроў прарокаў і сьвятых і ўсіх забітых на зямлі.

Ì ŭ ìm znojdzena kroŭ prarokaŭ ì s'vâtyh ì ŭsìh zabityh na zâmlì.

19 Кіраўнік

1. Пасьля гэтага я пачуў на небе гучны голас як бы вялікага мноства людзей, які гаварыў: алілуія! збавеньне і слава, і гонар і сіла Госпаду нашаму,

Pas'lâ gètaga â pačuŭ na nebe gučny golas âk by vâlikaga mnostva lûdzej, âkì gavaryŭ: aliluiâ! zbaven'ne ì slava, ì gonar ì sila Gospadu našamu,

2. бо праўдзівыя і справядлівыя суды Ягоныя! бо Ён асудзіў тую вялікую любадзейку, якая разбэсьціла зямлю любадзействам сваім, і зыскаў за кроў рабоў Сваіх ад рукі яе.

bo praŭdzivya ì spravâdlivya sudy Âgonyâ! bo Ęn asudziŭ tuŭ vâlikuŭ lûbadzejku, âkaâ razbès'cila zâmlû lûbadzejstvam svaim, ì zyskaŭ za kroŭ raboŭ Svaih ad rukì âe.

3. І другі раз казалі: алілуія! І дым ад яе паўставаў на векі вечныя!

Ì drugi raz skazali: aliluiâ! Ì dym ad âe paŭstavaŭ na vekì večnyâ!

4. Тады дваццаць чатыры старцы і чатыры жывыя істоты ўпалі і пакланіліся Богу, Які на троне сядзіць, кажучы: амін, алілуія!

Tady dvaccac' čatyry starcy ì čatyry žyvya ìstoty ŭpali ì paklanilisâ Bogu, Âkì na trone sâdzic', kažučy: amin, aliluiâ!

5. І голас з трона зышоў, кажучы: хвалеце Бога нашага, усе рабы Ягоныя і хто баіцца Яго, малыя і вялікія!

Ì golas z trona zyšoŭ, kažučy: hvalece Boga našaga, use raby Ágonyâ i hto baicca Ágo, malyâ i vâlikîâ!

6. I чуў я нібы голас вялікага мноства людзей, нібы шум водаў многіх, нібы голас грымотаў моцных, якія казалі: алілуія! бо заваладарыў Гасподзь Бог Усеўладны.

Ì čuŭ â nîby golas vâlikaga mnostva lûdzej, nîby šum vodaŭ mnogih, nîby golas grymotaŭ mocnyh, âkîâ kazali: aliluiâ! bo zavaladaryŭ Gaspodz' Bog Useŭladny.

7. Парадуймася і ўсьцешмася і ўзьнясьмце Яму славу; бо настала вясельле Ягняці, і жонка Ягоная падрыхтавала сябе.

Paradujmasâ i ŭs'cešmasâ i ŭz'nâsëmce Âmu slavu; bo nastala vâsel'le Âgnâci, i žonka Ágonaâ padryhtavala sâbe.

8. I дадзена было ёй апрануцца ў вісон чысты і сьветлы; а вісон ёсьць праведнасьць сьвятых.

Ì dadzena bylo ej apranucca ŭ vîson čysty i s'vetly; a vîson ës'c' pravednas'c' s'vâtyh.

9. I сказаў мне анёл: напішы: дабрашчаснікі - пакліканыя на вясельную вячэру Ягняці. I сказаў мне: гэта - сапраўдныя словы Божыя.

Ì skazaŭ mne anël: napišy: dabraščas'niki - paklikanyâ na vâsel'nuŭ vâčèru Âgnâci. Ì skazaŭ mne: gèta - sapraŭdnyâ slovy Božyâ.

10. Я ўпаў да ног ягоных, каб пакланіцца яму: але ён сказаў мне: глядзі, не рабі гэтага; я саслужнік табе і братам тваім, якія маюць сьведчаньне Ісусава; Богу пакланіся, бо сьведчаньне Ісусава ёсьць дух прароцтва.

Â ŭpaŭ da nog âgonyh, kab paklanicca âmu: ale èn skazaŭ mne: glâdzi, ne rabì gètaga; â saslužnik tabe i bratam tvaim, âkîâ maŭc' s'vedčan'ne Ìsusava; Bogu paklanisâ, bo s'vedčan'ne Ìsusava ës'c' duh praroctva.

11. I ўгледзеў я адчыненае неба, і вось конь белы, і верхавец ягоны

назваецца Верны і Праўдзівы, Які праведна судзіць і ваюе.

Ì ŭgledzeŭ â adčynenae neba, ì vos' kon' bely, ì verhavec âgony nazyvaecca Verny ì Praŭdzivyy, Âki pravedna sudzic' ì vaŭe.

12. Вочы ў Яго як полымя вогненнае, і на галаве ў Яго многа дыядэмаў; Ён меў імя напісанае, якога ніхто ня ведаў, акрамя Яго Самога;

Vočy ŭ Âgo âk polymâ vognennae, ì na galave ŭ Âgo mnoga dyâdèmaŭ; Ęn meŭ imâ napisanae, âkoga nihto nâ vedaŭ, akramâ Âgo Samoga;

13. Ён быў апрануты ў адзеньне акрываўленае. Імя Яму: Слова Божае.

Ęn byŭ apranuty ŭ adzen'ne akryvaŭlenae. Ìmâ Âmu: Slova Božae.

14. І войскі нябесныя ішлі сьледам за Ём на конях белых, апранутыя ў вісон белы і чысты.

Ì vojski nâbesnyâ išli s'ledam za Ìm na konâh belyh, apranutyâ ŭ vïson bely ì čysty.

15. А з вуснаў Ягоных выходзіць востры меч, каб ім пасякаць народы. Ён пас іх жазлом жалезным; Ён топча чавільню віна лютасьці і гневу Бога «сеўладнага.

A z vusnaŭ Âgonyh vyhodzic' vostry meč, kab ìm pasâkac' narody. Ęn pas ih žazlom žaleznym; Ęn topča čavil'nû vïna lûtas'ci ì gnevu Boga «seŭladnaga.

16. На адзеньні і на сьцягне ў Яго напісана імя: Цар цароў і Гасподзь тых, што валадарыць.

Na adzen'ni ì na s'câgne ŭ Âgo napisana imâ: Car caroŭ ì Gaspodz' tyh, što valadaryc'.

17. І ўгледзеў я аднаго анёла, які стаяў на сонцы; і ён усклікнуў гучным голасам, кажучы ўсім птушкам, што лёталі пасярэдзіне неба: ляцеце, зьбірайцеся на вялікую вячэру Божую,

Ì ŭgledzeŭ â adnago anëla, âki staâŭ na soncy; ì Ęn uskliknuŭ gučnym golasam, kažučy ŭsìm ptuškam, što lëtalì pasârèdzìne neba: lâcece,

z'birajcesâ na vâlikuû vâčèru Božuû,

18. каб пажэрці трупы цароў, трупы моцных, трупы тысячнікаў, трупы коней і верхаўцоў, трупы ўсіх вольнікаў і рабоў, і малых і вялікіх.

kab pažèrci trupy caroŭ, trupy mocnyh, trupy tysâčnikaŭ, trupy konej i verhaŭcoŭ, trupy ŭsìh vol'nikaŭ i raboŭ, i malyh i vâlikih.

19. І ўгледзеў я зьвера і цароў зямных і войскі іхнія, сабраныя, каб змагацца зь Верхаўцом і з войскам Ягоным.

Ì ŭgledzeŭ â z'vera i caroŭ zâmnyh i vojski ihniâ, sabranyâ, kab zmagacca z' Verhaŭcom i z vojskam Âgonym.

20. І схоплены быў зьвер і зь ім ілжэпрарок, што чыніў дзівосы перад ім, якімі ён зьвёў тых, што прынялі кляймо зьвера і пакланяліся ягонай выяве: абодва жыўцом укінуты ў возера вогненнае, што гарэла серкай,

Ì shoplenu byŭ z'ver i z' im ilžèprarok, što čyniŭ dzivosy perad im, âkimi èn z'veŭ tyh, što prynâli klâjmo z'vera i paklanâlisâ âgonaj vyâve: abodva žyŭcom ukìnuty ŭ vozera vognennae, što garèla serkaj,

21. а астатнія забітыя мечам Верхаўцовым, што выходзіў з вуснаў Ягоных; і ўсе птушкі накарміліся іхнімі трупамі.

a astatniâ zabityâ mečam Verhaŭcovym, što vyhodziŭ z vusnaŭ Âgonyh; i ŭse ptuški nakarmilisâ ihnimi trupami.

20 Кіраўнік

1. І ўгледзеў я анёла, што сыходзіў зь неба, які меў ключ да бездані і вялікі ланцуг у сваёй руцэ.

Ì ŭgledzeŭ â anëla, što syhodziŭ z' neba, âki meŭ klûč da bezdani i vâliki lancug u svaëj rucè.

2. Ён узяў цмока, зьмея адвечнага, які ёсьць д'ябал і сатана і скаваў яго

на тысячу гадоў,

Ěn uzâũ smoka, z'meâ advečnaga, âkì ës'c' d'âbal ì satana ì skavaũ âgo na tysâču gadoũ,

3. і ўкінуў яго ў бездань, і ўвязьніў яго, і паклаў над ім пячатку, каб ня зводзіў ужо народы, пакуль ня мінецца тысяча гадоў; а пасья гэтага ён павінен быць вызвалены на кароткі час.

ì ŭkĩnuũ âgo ŭ bezdan', ì ŭvâz'niũ âgo, ì paklaũ nad ìm pâčatku, kab nâ zvodziũ užo narody, pakul' nâ minecca tysâča gadoũ; a pas'lâ gètaga ěn pavìnen byc' vyzvaleny na karotki čas.

4. І ўгледзеў я троны і тых, што сядзелі на іх, якім дадзена было судзіць, і душы абезгалоўленых за сьведчаньне Ісуса і за слова Божае, якія не пакланіліся зьверу, ні вобразу ягонаму, і не прынялі кляйма на лоб свой і на руку сваю. Яны ажылі і валадарылі з Хрыстом тысячу гадоў;

Ì ŭgledzeũ â trony ì tyh, što sâdzeli na ih, âkìm dadzena bylo sudzic', ì dušy abezgaloŭlenyh za s'vedčan'ne Ìsusa ì za slova Božae, âkìâ ne paklanìlìsâ z'veru, nì vobrazu âgonamu, ì ne prynâli klâjma na lob svoj ì na ruku svaũ. Âny ažyli ì valadaryli z Hrystom tysâču gadoũ;

5. а рэшта памерлых не ажылі, пакуль ня мінецца тысяча гадоў. Гэта - першае ўваскрэсеньне.

a rèšta pamerlyh ne ažyli, pakul' nâ minecca tysâča gadoũ. Gèta - peršae ŭvaskrèsen'ne.

6. Дабрашчасны і сьвяты, хто мае ўдзел ва ўваскрэсеньні першым: над імі сьмерць другая ня мае ўлады, але яны будуць сьвятарамі Бога і Хрыста і будуць валадарыць зь Ім тысячу гадоў.

Dabraščasny ì s'vâty, hto mae ŭdzel va ŭvaskrèsen'ni peršym: nad ìmì s'merc' drugaâ nâ mae ŭlady, ale âny buduc' s'vâtaramì Boga ì Hrysta ì

buduc' valadaryc' z' Ìm tysâču gadoŭ.

7. А як мінецца тысяча гадоў, сатана будзе вызвалены зь цямніцы сваёй і выйдзе ўводзіць у змусту народы на чатырох кутах зямлі, Гога і Магога, і зьбіраць іх на бітву; лік іхні - як пясок марскі.

A âk minecca tysâča gadoŭ, satana budze vyzvaleny z' câmnicy svaëj ì vyjdze ŭvodzic' u zmustu narody na čatyroh kutah zâmlì, Goga ì Magoga, ì z'birac' ih na bitvu; lik ihni - âk pâsok marski.

8. І выйшлі на шырыню зямлі і аблажылі табар сьвятых і горад любасны.

Ì vyjšli na šyrynû zâmlì ì ablažyli tabar s'vâtyh ì gorad lûbasny.

9. І ўпаў вагонь зь неба ад Бога і зжэр іх;

Ì ŭpaŭ vagon' z' neba ad Boga ì zžèr ih;

10. а д'ябал, які зводзіў іх, укінуты ў возера вогненнае і сернае, дзе зьвер і ілжэпрарок, і будуць пакутаваць дзень і ноч ва векі вечныя.

a d'âbal, âki zvodziŭ ih, ukìnuty ŭ vozera vognennae ì sernae, dze z'ver ì ilžèprarok, ì buduc' pakutavac' dzen' ì noč va vekì večnyâ.

11. І ўгледзеў я вялікі белы трон і Таго, Хто сядзеў на ім, ад аблічча Якога ўцякала неба і зямля, і не знайшлося ім месца.

Ì ŭgledzeŭ â vâlikì bely tron ì Tago, Hto sâdzeŭ na ìm, ad abličča Âkoga ŭcâkala neba ì zâmlâ, ì ne znajšlosâ ìm mesca.

12. І ўгледзеў я мёртвых, малых і вялікіх, якія стаялі перад Богам, і кнігі разгонутыя былі; і іншая кніга разгорнутая, якая ёсьць кніга жыцця; і суджаны былі мёртвыя, згодна з напісаным у кнігах, паводле ўчынкаў сваіх.

Ì ŭgledzeŭ â mërtvyh, malyh ì vâlikih, âkiâ staâli perad Bogam, ì knìgi razgonutyâ byli; ì inšaâ knìga razgornutaâ, âkaâ ës'c' knìga žyc'câ; ì sudžany byli mërtvyâ, zgodna z napisanym u knìgah, pavodle ŭčynkaŭ svaih.

13. Тады аддало мора мёртвых, што былі ў ім, і сьмерць і пекла аддалі мёртвых, якія былі ў іх; і суджаны быў кожны паводле ўчынкаў сваіх,
Tady addalo mora mērtvyh, što byli ŭ im, i s'merc' i pekla addali mērtvyh, âkiâ byli ŭ ih; i sudžany byŭ kožny pavodle ŭčynkaŭ svaih,

14. і сьмерць і пекла ўкінуты ў возера вогненнае. Гэта - сьмерць другая.

i s'merc' i pekla ŭkìnuty ŭ vozera vognennae. Gèta - s'merc' drugaâ.

15. І хто ня быў запісаны ў кнізе жыцьця, той быў укінуты ў возера вогненнае.

Ì hto nâ byŭ zapìsany ŭ knìze žyc'câ, toj byŭ ukìnuty ŭ vozera vognennae.

21 Кіраўнік

1. І ўгледзеў я новае неба і новую зямлю; бо ранейшае неба і ранейшая зямля мінулі, і мора ўжо няма.

Ì ŭgledzeŭ â novae neba i novuŭ zâmlû; bo ranejšae neba i ranejšaâ zâmlâ minuli, i mora ŭžo nâma.

2. І я, Ян, угледзеў сьвяты горад Ерусалім, новы, які сыходзіў ад Бога зь неба, падрыхтаваны як нявеста, убраная для мужа свайго.

Ì â, Ân, ugledzeŭ s'vâty gorad Erusalim, novy, âki syhodziŭ ad Boga z' neba, padryhtavany âk nâvesta, ubranaâ dlâ muža svajgo.

3. І пачуў я гучны голас зь неба, які казаў: вось, скінія Бога зь людзьмі, і Ён будзе жыць зь імі; яны будуць Ягоным народам, і Сам Бог зь імі будзе Богам іхнім,

Ì pačuŭ â gučny golas z' neba, âki kazaŭ: vos', skiniâ Boga z' lûdz'mi, i Ęn budze žyc' z' imi; âny buduc' Âgonym narodam, i Sam Bog z' imi budze Bogam ihnim,

4. і ўтрэ Бог кожную сьлязіну з вачэй іхніх, і сьмерці ня будзе ўжо; ні плачу, ні енку, ні хваробы ўжо ня будзе; бо ранейшае прайшло.

ì ŭtrè Bog kožnuû s'lázinu z vačèj ihnih, ì s'mercì nâ budze ŭžo; nì plaču, nì enku, nì hvaroby ŭžo nâ budze; bo ranejšae prajšlo.

5. І сказаў Той, Хто сядзеў на троне: вось твару ўсё новае. І кажа мне: напішы; бо словы гэтыя праўдзівыя і слушныя.

Ì skazaŭ Toj, Hto sâdzeŭ na trone: vos' tvaru ŭsë novae. Ì kaža mne: napišy; bo slovy gètyâ praŭdzivýâ ì slušnyâ.

6. І сказаў мне: збылося! Я ёсьць Альфа і Амэга, пачатак і канец; сасьмягламу дам задарма з крыніцы вады жывое;

Ì skazaŭ mne: zbylosâ! Â ës'c' Al'fa ì Amèga, pačatak ì kanec; sas'mâglamu dam zadarma z krynìcy vady žyvoe;

7. Пераможца спадкуе ўсё, і буду яму Богам, і ён будзе Мне сынам;

8. А баязьлівым і няверным, і паганым і забойцам, і любаблуднікам і чарадзеям, і ідаласлужнікам і ўсім ашуканцам - іхняя доля ў возеры, якое гарыць вагнём і серкаю; гэта - сьмерць другая.

A baâz'livym ì nâvernym, ì paganym ì zabojcám, ì lûbabludnikám ì čaradzeâm, ì ìdalaslužnikám ì ŭsim ašukancám - ihnââ dolâ ŭ vozery, âkoe garyc' vagnëm ì serkaû; gèta - s'merc' drugaâ.

9. І прыйшоў да мяне адзін зь сямі анёлаў, у якіх было сем чараў, напоўненых сямю апошнімі пошасьцямі, і сказаў мне: ідзі, я пакажу табе жонку, нявесту Ягняці.

Ì pryjšoŭ da mâne adzìn z' sâmì anèlaŭ, u âkih bylo sem čaraŭ, napoŭnenyh sâmû apošnimì pošas'câmì, ì skazaŭ mne: ìdzi, â pakažu tabe žonku, nâvestu Âgnâci.

10. І ўзьнёс мяне ў духу на вялікую і высокую гару і паказаў мне вялікі

горад, сьвяты Ерусалім, які сыходзіў зь неба ад Бога:

ĭ ŭz'nēs mâne ŭ duhu na vâlikuû ĭ vysokuû garu ĭ pakazaŭ mne vâlikì gorad, s'vâty Erusalim, âkì syhodziŭ z' neba ad Boga:

11. ён мае славу Божую; сьветласьць ягоная падобная да каштоўнага каменя, як бы да каменя ясьпісу крышталёвага;

ĕn mae slavu Božuû; s'vetlas'c' âgonaâ padobnaâ da kaštoŭnaga kamenâ, âk by da kamenâ âs'pisu kryštalëvaga;

12. ён мае вялікую і высокую сьцяну, мае дванаццаць брамаў і на іх дванаццаць анёлаў, на брамах напісаны імёны дванаццаці каленаў сыноў Ізраілевых:

ĕn mae vâlikuû ĭ vysokuû s'cânu, mae dvanaccac' bramaŭ ĭ na ih dvanaccac' anëlaŭ, na bramah napisany imëny dvanaccaci kalenaŭ synoŭ Ĭzrailevyh:

13. з усходу тры брамы, з поўначы тры брамы, з поўдня тры брамы, з захаду тры брамы;

z ushodu try bramy, z poŭnačy try bramy, z poŭdnâ try bramy, z zahadu try bramy;

14. мур горада мае дванаццаць падмуркаў, і на іх імёны дванаццаці апосталаў Ягняці.

mur gorada mae dvanaccac' padmurkaŭ, ĭ na ih imëny dvanaccaci apostalaŭ Âgnâci.

15. Той, што са мной гаварыў, меў залатую трысьціну для вымярэння горада і брамаў ягоных і муроў ягоных.

Toj, što sa mnoj gavaryŭ, meŭ zalatuû trys'cìnu dlâ vymârèn'nâ gorada ĭ bramaŭ âgonyh ĭ muroŭ âgonyh.

16. А горад разьмешчаны чатырохкутнікам, і даўжыня ягоная такая самая, як і шырыня. І абмерыў ён горад трысьцінай на дванаццаць тысяч стадыяў; даўжыня і шырыня і вышыня ягоныя роўныя.

A gorad raz'meščany čatyrohkutnikam, i daŭžynâ âgonaâ takaâ samaâ, âk i šyrynâ. Ì abmeryŭ ën gorad trys'cinaj na dvanaccac' tysâč stadyâŭ; daŭžynâ i šyrynâ i vyšynâ âgonyâ roŭnyâ.

17. І мур ягоны абмерыў у сто сорак чатыры локці, мераю чалавечаю, якая мера і анёлава.

Ì mur âgony abmeryŭ u sto sorak čatyry lokci, meraŭ čalavečaŭ, âkaâ mera i anëlava.

18. Мур ягоны складзены зь ясьпісу, а горад быў чыстае золата, падобны чыстаму шклу.

Mur âgony skladzeny z' âs'pìsu, a gorad byŭ čystae zolata, padobny čystamu šklu.

19. Падмуркі гарадзкога мура ўпрыгожаны ўсялякімі каштоўнымі камянямі: падмурак першы - ясьпіс, другі - сапфір, трэйці - халкідон, чацьвёрты - смарагд,

Padmurki garadzckoga mura ŭprygožany ũsâlâkimi kaštoŭnymì kamânâmi: padmurak peršy - âs'pìs, drugi - sapfir, trëjci - halkìdon, čac'vërty - smaragd,

20. пяты - сарданікс, шосты - сардыс, сёмы - хрызаліт, восьмы - берыл, дзвяты - тапаз, дзясяты - хрызапраз, адзінаццаты - якінт, дванаццаты - амэтыст.

pâty - sardanìks, šosty - sardys, sëmy - hryzalit, vos'my - beryl, dzâvâty - tapaz, dzâsâty - hryzapraz, adžinaccaty - âkint, dvanaccaty - amëtyst.

21. А дванаццаць брамаў - дванаццаць перлаў: кожная брама была з адной пярліны. Вуліцы горада - чыстае золата, як празрыстае шкло.

A dvanaccac' bramaŭ - dvanaccac' perlaŭ: kožnaâ brama byla z adnoj pârlìny. Vulicy gorada - čystae zolata, âk prazrystae šklo.

22. А храма я ня бачыў у ім, бо Гасподзь Бог Усеўладны - храм Ягоны, і Ягняці.

A hrama â nâ bačyŭ u ìm, bo Gaspodz' Bog Useŭladny - hram Ágony, i Ágnâci.

23. I горад ня мае патрэбы ні ў сонцы, ні ў месяцы на асьвятленьне сваё; бо слава Божая асьвятліла яго, і сьветач ягоны - Ягня.

Ì gorad nâ mae patrèby ni ŭ soncy, ni ŭ mesâcy na as'vâtlén'ne svaë; bo slava Božaâ as'vâtlila âgo, i s'vetač âgony - Ágnâ.

24. Выратаваныя народы будуць хадзіць у сьвятле ягоным, і цары зямныя прынясуць у яго славу і гонар свой.

Vyratavanyâ narody buduc' hadzic' u s'vâtle âgonym, i cary zâmnyâ prynâsuc' u âgo slavu i gonar svoj.

25. Брамы ягоныя ня будуць замыкацца ўдзень, а ночы там ня будзе.

Bramy âgonyâ nâ buduc' zamykacca ŭdzen', a nočy tam nâ budze.

26. I прынясуць у яго славу і гонар народаў;

Ì prynâsuc' u âgo slavu i gonar narodaŭ;

27. і ня ўвойдзе ў яго нічога нячыстага, і ніхто, аддадзены погані і хлусьні, а толькі тыя, якія запісаны ў кнізе жыцьця.

ì nâ ŭvojdze ŭ âgo ničoga nâčystaga, i nihto, addadzeny pogani i hlus'ni, a tol'ki tyâ, âkiâ zapisany ŭ knize žyc'câ.

22 Кіраўнік

1. I паказаў мне чыстую раку вады жыцьця, сьветлую, як крыштал, якая выплівала ад трона Бога і Ягняці.

Ì pakazaŭ mne čystuŭ raku vady žyc'câ, s'vetluŭ, âk kryštal', âkaâ vyplyvala ad trona Boga i Ágnâci.

2. Пасярод вуліцы яго, і па той бок ракі і па гэты, дрэва жыцьця, якое дванаццаць разоў родзіць плады, дае на кожны месяц плод свой; і

лісьце дрэва - на ацаленьне народаў.

Pasârod vulicy âgo, i pa toj bok raki i pa gèty, drèva žyc'câ, âkoe dvanaccac' razoŭ rodzic' plady, dae na kožny mesâc plod svoj; i lis'ce drèva - na acalen'ne narodaŭ.

3. І нічога ўжо ня будзе праклятага; а трон Бога і Ягняці будзе ў ім, і рабы Ягоныя будуць служыць Яму.

Ì ničoga ŭžo nâ budze praklâtaga; a tron Boga i Âgnâci budze ŭ im, i raby Âgonyâ buduc' služyc' Âmu.

4. І ўгледзяць аблічча Ягонае, і імя Ягонае будзе на лобе ў іх.

Ì ŭgledzâc' abličča Âgonae, i imâ Âgonae budze na lobe ŭ ih.

5. І ночы ня будзе там, і ня будуць мець патрэбы ні ў сьветачы, ні ў сьвятле сонечным, бо Гасподзь Бог асьвятляе іх; і будуць валадарыць ва векі вечныя.

Ì nočy nâ budze tam, i nâ buduc' mec' patrèby ni ŭ s'vetačy, ni ŭ s'vâtle sonečnym, bo Gaspodz' Bog as'vâtlâe ih; i buduc' valadaryc' va veki večnyâ.

6. І сказаў мне: гэтыя словы слушныя і праўдзівыя; і Гасподзь Бог сьвятых прарокаў паслаў анёла Свайго паказаць рабам Сваім тое, што мае быць неўзабаве.

Ì skazaŭ mne: gètyâ slovy slušnyâ i praŭdzivnyâ; i Gaspodz' Bog s'vâtyh prarokaŭ paslaŭ anëla Svajgo pakazac' rabam Svaim toe, što mae byc' neŭzabave.

7. Вось, прыйду неўзабаве: дабрашчасны той, хто трымаецца словаў прароцтва кнігі гэтае.

Vos', pryjdu neŭzabave: dabraščasny toj, hto trymaecca slovaŭ praroctva knìgi gètae.

8. Я, Ян, бачыў і чуў гэта. Калі ж пачуў і ўбачыў, прыпаў да ног анёла,

які мне паказваў гэта, каб пакланіцца яму;

Â, Ân, bačyŭ i čuŭ gèta. Kalì ž pačuŭ i ŭbačuŭ, pryraŭ da nog anèla, âkì mne pakazvaŭ gèta, kab paklanìcca âmu;

9. але ён мне сказаў: глядзі, не рабі гэтага; бо я - саслужнік табе і братам тваім прарокам і тым, хто трымаецца прароцтва кнігі гэтае: Богу пакланіся.

ale ën mne skazaŭ: glâdzi, ne rabi gètaga; bo â - saslužnik tabe i bratam tvaim prarokam i tym, hto trymaeccâ praroctva knìgì gètae: Bogu paklanisâ.

10. І сказаў мне: не запячатвай слова прароцтва кнігі гэтай; бо час блізкі.

Ì skazaŭ mne: ne zapâčatvaj slova praroctva knìgì gètaj; bo čas blìzki.

11. Няправеднік хай яшчэ робіць няпраўду; нячысты хай яшчэ апаганьваецца; праведнік хай творыць праўду яшчэ, і сьвяты хай асьвячаецца яшчэ.

Nâpravednik haj âščè robic' nâpraŭdu; nâčysty haj âščè apagan'vaeccâ; pravednik haj tvoryc' praŭdu âščè, i s'vâty haj as'vâčaecca âščè.

12. Вось, прыйду неўзабаве, і адпомста Мая са Мною, каб аддаць кожнаму паводле ўчынкаў ягоных.

Vos', pryjdu neŭzabave, i adpomsta Maâ sa Mnoû, kab addac' kožnamu pavodle ŭčynkaŭ âgonyh.

13. Я ёсьць Альфа і Амэга, пачатак і канец, першы і апошні.

Â ës'c' Al'fa i Amèga, pačatak i kanec, peršy i apošni.

14. Дабрашчасныя тыя, якія захоўваюць заповедзі Ягоныя, каб мець ім права на дрэва жыцьця і ўвайсьці ў горад брамаю.

Dabraščasnyâ tyâ, âkiâ zahoŭvaŭc' zapavedzi Âgonyâ, kab mec' im prava na drèva žyc'câ i ŭvajs'ci ŭ gorad bramaŭ.

15. А звонку - сабакі і чарадзеі, і любадзейнікі - забойцы, і

ідаласлужнікі і кожны, хто любіць і ўчыняе няпраўду.

A zvonku - sabakì i čaradzei, i lûbadzejnikì - zaboicy, i idalasluzhnikì i kožny, hto lûbic' i ŭčynâe nâpraŭdu.

16. Я, Ісус, паслаў анёла Майго засьведчыць вам гэта ў цэрквах. Я ёсьць карань і нашчадак Давідаў, зорка сьветлая і золкавая.

Â, Îsus, paslaŭ anëla Majgo zas'vedčyc' vam gëta ŭ cërkvah. Â ës'c' koran' i naščadak Davidaŭ, zorka s'vetlaâ i zolkavaâ.

17. І Дух і нявеста кажуць: прыйдзі! Спрагнены хай прыходзіць, і, хто жадае, няхай бярэ вадуду жыцця задарам.

Î Duh i nâvesta kažuc': pryjdzì! Spragneny haj pryhodzìc', i, hto žadae, nâhaj bârè vadu žyc'câ zadaram.

18. І я таксама сьведчу кожнаму, хто чуе словы прароцтва кнігі гэтай: калі хто дадасьць што да іх, на таго накладзе Бог пошасьці, пра якія напісана ў кнізе гэтай:

Î â taksama s'vedču kožnamu, hto čue slovy praroctva knìgì gëtaj: kalì hto dadas'c' što da ih, na tago nakladze Bog pošas'ci, pra âkiâ napìsana ŭ knìze gëtaj:

19. і калі хто адыме што ад словаў кнігі прароцтва гэтага, у таго адбярэ Бог удзел у кнізе жыцця і ў сьвятым горадзе і ў тым, што напісана ў кнізе гэтай.

i kalì hto adyme što ad slovaŭ knìgì praroctva gëtaga, u tago adbârè Bog udzel u knìze žyc'câ i ŭ s'vâтым goradze i ŭ tym, što napìsana ŭ knìze gëtaj.

20. Той, Хто сьведчыць гэта, кажа: вось, прыйду неўзабаве! Амін. Так, прыйдзі, Госпадзе Ісусе,

Toj, Hto s'vedčyc' gëta, kažà: vos', pryjdu neŭzabave! Amin. Tak, pryjdzì, Gospadze Îsuse,

21. Мілата Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі. Амін.

Milata Gospada našaga Āsusa Hrysta z usimi vami. Amin.